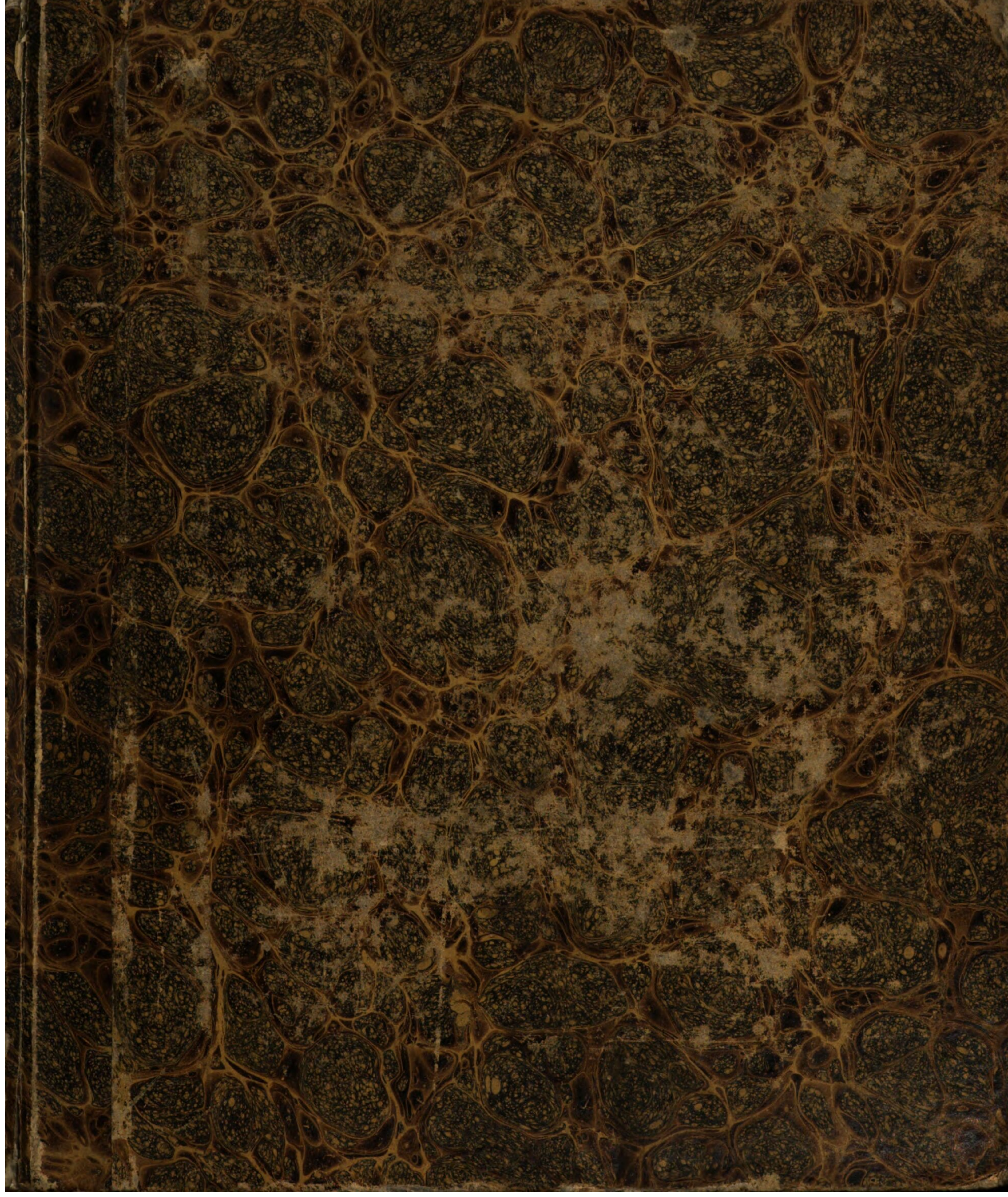

4° Class. 193 (4)

Class. 193
Freudenberg.
Bonnae 1849.

[Aristoteles]

SCHOLIA IN ARISTOTELEM.

[4]

COLLEGIT

CHRISTIANUS AUGUSTUS BRANDIS,

EDIDIT

ACADEMIA REGIA BORUSSICA.

BEROLINI
APUD GEORGIUM REIMERUM
A. 1836.

EX OFFICINA ACADEMICA.

SCHOLIA IN ARISTOTELIS.

COLLEGIT

CHRISTIANUS AUGUSTUS BRANDIS.

EDIDIT

ACADEMIA REGIA BORUSSICA.

BEROLINI

ABUD GEORGII REIMERSII

A. 1836.

EX OFFICINA ACADEMICA.

PRAEMONITUM.

Quod sperabamus fore ut opera a nobis in Aristotele posita quattuor contineretur voluminibus, id iam fieri non posse intelligimus, abundante in omnem partem materia: restant enim indices, restat commentariorum bona pars, cum aliorum tum quae Syrianus in aliquot Metaphysicorum libros scripsit. iis igitur omnibus quintum debetur volumen: cui cum praefabitur qui haec scholia collegit et digessit, de consilio suo totaque scholiorum ratione dicet quae nunc dicenda habebat, nisi post valetudinem subinde tentatam inertis balneorum otio detineretur.

PRÆFATIONI M.

Quod speramus fore ut opera a nobis in Aristotele posita quædam contineretur voluminibus, id iam fieri non posse intelligimus, abundante in omnium partium materia: restant enim indices, restat commentariorum pars, cum aliorum tum quæ Syrius in aliquot Metaphysicorum libros scripsit, his igitur omnibus partium debetur volumen: cui cum præstabitur qui hæc scholia collegit et digessit, de consilio suo totaque scholiorum ratione dicet quæ nunc dicenda habebat, nisi post valetudinem subinde tentatam inerti balnearum otio detineretur.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ (*).

Οντος ἀναγκαίαν, Χρυσόβορι, καὶ εἰς τὴν τῶν παρὰ Ἀριστοτέλει κατηγοριῶν διδασκαλίαν τῷ γινῶναι τί γένος καὶ τί διαφορὰ τί τε εἶδος καὶ τί ἴδιον καὶ τί συμβεβηκός, εἰς τὴν τῶν ὀρισμῶν ἀπόδοσιν καὶ ὅλως εἰς τὰ περὶ διαιρέσεως καὶ ἀποδείξεως χρησίμης ὕψους τῆς τῶν θεωρίας, σύντομόν σοι παράδοσιν ποιούμενος πειράσομαι διὰ 5 βραχέων, ὥσπερ ἐν εἰσαγωγῇ τῷ τρόπῳ, τὰ παρὰ τοῖς πρεσβυτέρους ἐπελθεῖν, τῶν μὲν βαθυτέρων ἀπεχόμενος ζητημάτων, τῶν δ' ἀπλυστέρων συμμετρῶς ἡχοαζόμενος. αὐτίκα περὶ γενῶν τε καὶ εἰδῶν τὸ μὲν εἶτε ὑφέστηκεν εἶτε καὶ ἐν μόναις ψιλαῖς ἐπινοίαις κεῖται, εἶτε καὶ ὑφεστηκότα σώματα ἐστὶν ἢ ἀσώματα, καὶ πότερον 10 χωριστὰ ἢ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ περὶ ταῦτα ὑφεστώτα, παραιτήσομαι λέγειν, βαθυτάτης ὕψους τῆς τοιαύτης πραγματείας, καὶ ἄλλης μείζονος δεομένης ἐξετάσεως. τὸ δ' ὅπως περὶ αὐτῶν τε καὶ τῶν προκειμένων λογικώτερον οἱ παλαιοὶ διέλαβον, καὶ τῶν μάλιστα οἱ ἐκ τῷ περιπάτῳ, νῦν σοι πειράσομαι δεικνύναι.

2 Ἐοικε δὲ μήτε τὸ γένος μήτε τὸ εἶδος ἀπλῶς λέγεσθαι. γένος γὰρ λέγειν καὶ ἢ τινῶν ἐχόντων πῶς πρὸς ἓν τι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀθροισίς· καθ' ὃ σημαίνοντο τὸ Ἡρακλειδῶν λέγειν γένος ἐκ τῆς ἀφ' ἑνὸς ἡμέσεως, λέγω δὲ τῷ Ἡρακλέει, καὶ τῷ πλήθους τῶν ἐχόντων πῶς πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀπ' ἐκείνων οἰκειότητα, καὶ ἀποτομήν 20 τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων γενῶν κεκλημένον. λέγειν δὲ καὶ ἄλλως πάλιν γένος ἢ ἐκάστη τῆς γενέσεως ἀρχὴ εἶτε ἀπὸ τῷ τεκόντος εἶτε ἀπὸ τῷ τόπου ἐν ᾧ τις γέγονεν· ὅτῳ γὰρ Ὀρέστην μὲν ἀπὸ Ταντάλου φάμεν ἔχειν τὸ γένος, Ἰλλῶν δὲ ἀφ' Ἡρακλέους, καὶ πάλιν Πίνδαρον μὲν Ὀθηβαῖον εἶναι τὸ γένος, Πλάτωνα δὲ Ἀθηναῖον· καὶ γὰρ 25 ἢ πατρὶς ἀρχὴ τις ἐστὶ τῆς ἐκάστης γενέσεως, ὥσπερ καὶ ὁ πατήρ. τῷτο δὲ ἔοικε πρόχειρον εἶναι τὸ σημαίνοντο· Ἡρακλεῖδαι γὰρ λέγονται οἱ ἐκ γένους καταγόμενοι Ἡρακλέους καὶ Κεκροπίδαι οἱ ἀπὸ Κεκροπος καὶ οἱ τῶν ἀγχιστεῖς. καὶ πρότερόν γε ὠνομάσθη γένος ἢ ἐκάστη τῆς γενέσεως ἀρχή, μὲν δὲ ταῦτα καὶ τὸ πλήθος τῶν 30 ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, οἷον τῷ Ἡρακλέει· ὁ ἀφορίζοντες καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρίζοντες φάμεν τὸ ὅλον ἀθροισμα Ἡρακλειδῶν γένος. ἄλλως δὲ πάλιν γένος λέγεται ὡς ὑποτάσσεται τὸ εἶδος, καθ' ὁμοιότητα ἴσως τῶν εἰρημένων· καὶ γὰρ ἀρχὴ τις ἐστὶ τὸ τοῦτο γένος τῶν ὑφ' αὐτό, καὶ δοκεῖ καὶ τὸ πλήθος περιέχειν πᾶν τὸ ὑφ' 35 αὐτό. τριχῶς ἔν τῷ γένει λεγόμενον, περὶ τῷ τρίτῳ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ὁ λόγος. ὁ καὶ ὑπογράφοντες ἀποδεδώκασιν, γένος εἶναι λέγοντες τὸ καὶ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενον, οἷον τὸ ζῶον. τῶν γὰρ κατηγορουμένων τὰ μὲν καθ' ἑνὸς λέγεται μόνον, ὡς τὰ άτομα, οἷον Σωκράτης καὶ ὕψος καὶ τῷτο, 40 τὰ δὲ καὶ πλειόνων, ὡς τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραὶ καὶ τὰ

ἴδια καὶ τὰ συμβεβηκότα κοινῶς ἀλλὰ μὴ ἰδίως τινί. ἐστὶ δὲ γένος μὲν οἷον τὸ ζῶον, εἶδος δὲ οἷον ὁ ἄνθρωπος, διαφορὰ δὲ οἷον τὸ λογικόν, ἴδιον δὲ οἷον τὸ γελαστικόν, συμβεβηκός δὲ οἷον τὸ λευκόν, τὸ μέλαν, τὸ καθεζεῖσθαι. τῶν μὲν ἔν καθ' ἑνὸς μόνον κατηγορουμένων διαφέρει 5 τὰ γένη τῷ ταῦτα καὶ πλειόνων κατηγορεῖσθαι, τῶν δ' αὖ καὶ πλειόνων, τῶν μὲν εἰδῶν ὅτι τὰ μὲν εἶδη, εἰ καὶ καὶ πλειόνων κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' ὃ διαφερόντων τῷ εἶδει ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ μόνον· ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶδος ὡς καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος κατηγορεῖσθαι, οἱ δ' αὖ τῷ εἶδει διαφέρουσιν ἀλλήλων ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ· τὸ δὲ ζῶον γένος ὃν ἄνθρωπος καὶ βοὸς καὶ ἵππος κατηγορεῖσθαι, οἱ διαφέρουσι καὶ τῷ εἶδει ἀλλήλων ἀλλ' ὅχι τῷ ἀριθμῷ μόνον. τῷ δ' αὖ ἴδιον διαφέρει 10 τὸ γένος, ὅτι τὸ μὲν ἴδιον καθ' ἑνὸς μόνον εἶδος, ὃ ἐστὶν ἴδιον, κατηγορεῖσθαι, καὶ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων, ὡς τὸ γελαστικόν ἄνθρωπος μόνον καὶ τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων· τὸ δὲ γένος ὅχι ἑνὸς εἶδους κατηγορεῖσθαι ἀλλὰ πλειόνων τε καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει. τῆς δ' αὖ 15 διαφορᾶς καὶ τῶν κοινῶς συμβεβηκότων διαφέρει τὸ γένος, ὅτι εἰ καὶ καὶ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει κατηγορεῖσθαι αἱ διαφοραὶ καὶ τὰ κοινῶς συμβεβηκότα, ἀλλ' ὅχι ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖσθαι ἀλλ' ἐν τῷ ὁποῖόν τι ἐστὶν. ἐρωτησάντων γὰρ τινῶν τί ἐστὶν ἐκεῖνο καθ' ὃ κατηγορεῖσθαι ταῦτα, τὸ γένος ἀποκρινόμεθα, τὰς δὲ δια- 20 φορὰς καὶ τὰ συμβεβηκότα ὅχι ἀποκρινόμεθα· ὃ γὰρ ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖσθαι τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν. ἐν γὰρ τῷ ἐρωτᾶν ποῖόν τι ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος φάμεν ὅτι λογικόν, καὶ ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν ὁ κόραξ φάμεν ὅτι μέλαν· ἐστὶ δὲ τὸ μὲν λογικόν διαφορὰ, τὸ δὲ μέλαν συμβεβηκός. ὅταν δὲ τί ἐστὶν ἄνθρωπος ἐρωτηθῶμεν, ζῶον ἀποκρινόμεθα· ἦν δὲ ἄνθρωπος γένος τὸ ζῶον. ὥστε τὸ μὲν καὶ πλειόνων λέγεσθαι τὸ γένος διαφέρει αὐτὸ ἀπὸ τῶν 25 καθ' ἑνὸς μόνον τῶν ἀτόμων κατηγορουμένων, τὸ δὲ διαφερόντων τῷ εἶδει διαφέρει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὡς εἰδῶν κατηγορουμένων ἢ ὡς ἰδίων. τὸ δὲ ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖσθαι χωρίζει αὐτὸ ἀπὸ τῶν διαφορῶν καὶ τῶν κοινῶς συμβεβηκότων, ὃ ὅχι ἐν τῷ τί ἐστὶν ἀλλ' ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν ἢ πῶς ἔχον ἐστὶν κατηγορεῖσθαι ἑκάστον ὡς κατη- 30 γορεῖσθαι. ὅθεν ἄρα περιττὸν ὅδε ἐλλείπον περιέχει ἢ τῷ γένει ῥηθεῖσα ὑπογραφή τῆς ἐννοίας. τὸ δὲ εἶδος λέγειν μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἐκάστης μορφῆς, καθὼς εἶρηται “πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος.” λέγειν δὲ εἶδος καὶ τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος, καθὼς εἰώθαμεν λέγειν τὸ μὲν 35 ἄνθρωπον εἶδος τῷ ζῷον, γένος ὄντος τῷ ζῷον, τὸ δὲ λευκόν τῷ χρώματος εἶδος, τὸ δὲ τρίγωνον τῷ σχήματος εἶδος. εἰ δὲ καὶ τὸ γένος ἀποδιδόντες τῷ εἶδος ἐμμενήμεθα, εἰπόντες τὸ καὶ πλειόνων καὶ δια- 40 φερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορούμενον, καὶ τὸ εἶδος φάμεν τὸ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος, εἰδέναι χρὴ ὅτι ἐπεὶ καὶ τὸ γένος τινός ἐστὶ γένος καὶ τὸ εἶδος τινός ἐστιν εἶδος ἑκάτερον ἑκατέρῳ, ἀνάγκη ἐν τοῖς ἀμφοτέρων λόγοις κεχρηθῆαι ἀμφοτέροις. ἀποδιδόντες ἔν τῷ εἶδος καὶ ὕψος, εἶδος ἐστὶ τὸ ταπτόμενον ὑπὸ τὸ γένος, καὶ ὃ τὸ γένος

(*) addit A: τῷ φοῖνικος τῷ μαθητῇ πλωτίνῳ τῷ λυκοπολίτῃ. χρὶς δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν σύμπραττε.

ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. ἐτι δὲ καὶ ὅπως, εἶδος ἐστὶ τὸ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενον. ἀλλ' αὕτη μὴ ἢ ἀπόδοσις τῷ εἰδικωτάτῳ ἂν εἴη, καὶ ὁ ἐστὶ μόνον εἶδος, ἔκτετι δὲ καὶ γένος· αἱ δ' ἄλλαι εἶεν ἂν καὶ τῶν μὴ εἰδικωτάτων. σαφές δ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον τῷ τὸν τρόπον, καθ' ἑκάστην κατηγορίαν ἐστὶ τινα γενικώτατα καὶ πάλιν ἄλλα εἰδικώτατα, καὶ μετὰ τῶν γενικωτάτων καὶ τῶν εἰδικωτάτων ἄλλα αὖ καὶ γένη καὶ εἶδη λέγεσθαι τὰ αὐτά. ἐστὶ δὲ γενικώτατον μὲν, ὑπὲρ ὃ ἔκ ἂν εἴη ἄλλο ἐπαναβεβηκὸς γένος, εἰδικώτατον δὲ, μεθ' ὃ ἔκ ἂν εἴη ἄλλο ὑποβεβηκὸς εἶδος. μετὰ τῶν γενικωτάτων καὶ τῶν εἰδικωτάτων ἄλλα, 10 αὖ καὶ γένη καὶ εἶδη ἐστὶ τὰ αὐτά, πρὸς ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο λαμβανόμενα. γενέσθω δὲ ἐπὶ μιᾷς κατηγορίας σαφές τὸ λεγόμενον· ἢ ὅσα ἐστὶ μὴ καὶ αὕτη γένος, ὑπὸ δὲ ταύτην ἐστὶ τὸ σῶμα, καὶ ὑπὸ τὸ σῶμα τὸ ἐμφυχον σῶμα, ὑφ' ὃ τὸ ζῶον, ὑπὸ δὲ τὸ ζῶον λογικόν ζῶον, ὑφ' ὃ ὁ ἄνθρωπος, ὑπὸ δὲ τὸν ἄνθρωπον Σωκράτης καὶ 15 Πλάτων καὶ οἱ κατὰ μέρος ἄνθρωποι. ἀλλὰ τῶν ἢ μὴ ὅσα τὸ γενικώτατον καὶ ὁ μόνον γένος, ὁ δὲ ἄνθρωπος τὸ εἰδικώτατον καὶ ὁ μόνον εἶδος· τὸ δὲ σῶμα εἶδος μὴ τῆς ὁσίας, γένος δὲ τῷ ἐμφύχῳ σώματος. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμφυχον σῶμα εἶδος μὴ τῷ σώματος, γένος δὲ τῷ ζῶον. πάλιν τὸ ζῶον εἶδος μὴ τῷ ἐμφύχῳ σώματος, γένος 20 δὲ τῷ λογικῷ ζῶον. τὸ δὲ λογικὸν ζῶον εἶδος μὴ τῷ ζῶον, γένος δὲ τῷ ἀνθρώπῳ. ὁ δὲ ἄνθρωπος εἶδος μὴ τῷ λογικῷ ζῶον, ἔκτετι δὲ καὶ γένος τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων, ἀλλὰ μόνον εἶδος· καὶ πᾶν τὸ πρὸ τῶν ἀτόμων προσεχῶς κατηγορούμενον εἶδος ἂν εἴη μόνον, ἔκτετι δὲ καὶ γένος. ὥσπερ ἂν ἢ ὅσα ἀνωτάτω ὅσα τῷ μηδὲν εἶναι πρὸ 25 αὐτῆς γένος ἦν τὸ γενικώτατον, ἔτω καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶδος ὡν μεθ' ὃ ἔκ ἔστιν ἄλλο εἶδος· ὅδε τι τῶν τέμνεσθαι δυναμένων εἰς εἶδη ἀλλὰ τῶν ἀτόμων (ἄτομον γὰρ λέγει) Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀλκιβιάδης καὶ τυτὶ τὸ λευκόν), μόνον ἂν εἴη εἶδος καὶ τὸ ἔχατον εἶδος, καὶ ὡς ἔφαμεν, τὸ εἰδικώτατον. τὰ δὲ μέσα τῶν μὴ πρὸ 30 αὐτῶν εἴη ἂν εἶδη, τῶν δὲ μετ' αὐτὰ γένη. ὥς τὰ αὐτὰ μὴ ἔχει δύο σχέσεις, τὴν τε πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν, καθ' ἣν εἶδη αὐτῶν εἶναι λέγει, τὴν τε πρὸς τὰ μετ' αὐτά, καθ' ἣν γένη αὐτῶν εἶναι λέγει. τὰ δὲ ἄκρα μίαν ἔχει σχέση· τό τε γὰρ γενικώτατον τὴν μὴ ὡς πρὸς τὰ ὑφ' αὐτὴ ἔχει σχέση, γένος ὃν πάντων τὸ ἀνωτάτω, 35 τὴν δὲ ὡς πρὸς τὰ πρὸ αὐτῆς ἔκτετι ἔχει, ἀνωτάτω ὃν καὶ πρώτη ἀρχή, καὶ ὡς ἔφαμεν, ὑπὲρ ὃ ἔκ ἂν εἴη ἄλλο ἐπαναβεβηκὸς γένος, καὶ τὸ εἰδικώτατον δὲ μίαν ἔχει σχέση, τὴν ὡς πρὸς τὰ πρὸ αὐτῆς ὡν ἐστὶν εἶδος. τὴν δὲ ὡς πρὸς τὰ μετ' αὐτὴ ἔκ ἂν ἄλλοιαν ἔχει, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀτόμων εἶδος λέγει. ἀλλ' εἶδος μὴ λέγει τῶν ἀτόμων ὡς περιέχον αὐτά, εἶδος δὲ πάλιν τῶν πρὸ αὐτῆς ὡς περιεχόμενον ὑπ' αὐτῶν. ἀφορίζονται τοίνυν τὰ μὴ γενικώτατον γένος ὅπως, ὁ γένος ὃν ἔκ ἔστιν εἶδος, καὶ πάλιν, ὑπὲρ ὃ ἔκ ἂν εἴη ἄλλο ἐπαναβεβηκὸς γένος· τὸ δὲ εἰδικώτατον εἶδος ὅπως, ὁ εἶδος ὃν ἔκ ἔστι 40 γένος, καὶ ὁ εἶδος ὃν ἔκ ἂν διελαίμεθα ἐτι εἰς εἶδη, καὶ ὁ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. τὰ δὲ μέσα τῶν ἄκρων ὑπάλλληλα τε καλεῖσιν εἶδη καὶ γένη, καὶ ἕκαστον αὐτῶν εἶδος εἶναι καὶ γένος τίθενται, πρὸς ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο λαμβανόμε-

μενον. τὰ γὰρ πρὸ τῶν εἰδικωτάτων ἄχρι τῶν γενικωτάτων ἀνιόντα γένη τε λέγει καὶ εἶδη ὑπάλλληλα, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων Ἀτρείδης καὶ Πελοπίδης καὶ Τανταλίδης καὶ τὸ τελευταῖον Διός. ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῶν γενεαλογικῶν εἰς ἓνα ἀνάγναι (φέρει εἰπεῖν τὴν Δία) τὴν ἀρχὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ἐπὶ δὲ τῶν γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν ὅπως ἔχει· ἢ γὰρ ἐστὶ κοινὸν γένος πάντων τὸ ὄν, ὅδε πάντα ὁμογενῆ καθ' ἐν τὸ ἀνωτάτω γένος, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης. ἀλλὰ κείνῳ, ὥσπερ ἐν ταῖς Κατηγορίαις, τὰ πρῶτα δέκα γένη οἶον ἀρχαὶ δέκα πρῶται· καὶ δὴ πάντα τις ὄντα καλῇ, ὁμωνύμως (φησὶ) καλέσει, ἢ συνωνύμως· εἰ μὴ γὰρ ἦν κοινὸν πάντων γένος τὸ ὄν, συνωνύμως ἂν πάντα ὄντα ἐλέγετο· δέκα δὲ ὄντων τῶν πρώτων ἢ κοινωνία καὶ τῆνομα μόνον, ἔκτετι μὴν καὶ κατὰ τὸν λόγον τὸν κατὰ τῆνομα. δέκα μὴ ὄντα γενικώτατα, τὰ δὲ εἰδικώτατα ἐν ἀριθμῷ μὲν τινὲς εἰσιν, ἢ μὴν ἀπειρῶ· τὰ δὲ ἄτομα, ἄπερ ἦν μὴ τὰ εἰδικώτατα, ἀπειρα· διὸ ἄχρι τῶν εἰδικωτάτων ἀπὸ τῶν γενικωτάτων κατιόντας παρεκελεύετο ὁ Πλάτων παύεσθαι, κατιέναι δὲ διὰ τῶν διὰ μέσων διαιρύντας ταῖς εἰδοποιῶσι διαφοραῖς. τὰ δὲ ἀπειρά φησὶν ἔαν· μηδὲ γὰρ ἂν γενέσθαι τῶν ἐπιστήμην. κατιόντας μὴ ἔν εἰς τὰ εἰδικώτατα ἀνάγκη διαιρύντας διὰ πλήθους εἶναι, ἀνιόντας δὲ εἰς τὰ γενικώτατα ἀνάγκη συναρῆναι τὸ πλήθος εἰς ἓν· συναγωγὸν γὰρ τῶν πολλῶν εἰς μίαν φύσιν τὸ εἶδος, καὶ ἐτι μᾶλλον τὸ γένος· τὰ δὲ κατὰ μέρος καὶ καθ' ἑκάστα τῶν ἀντιῶν εἰς πλήθος αἰεὶ διαίρει τὸ ἓν· τῇ μὴ γὰρ τῷ εἶδος μετυσία οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς, τοῖς δὲ κατὰ μέρος καὶ καθ' ἑκάστα ὁ εἰς καὶ κοινὸς πλείους. διαίρετικὸν μὴ γὰρ αἰεὶ τὸ καθ' ἑκάστον, συλληπτικὸν δὲ καὶ ἐνοποιῶν τὸ κοινόν. ἀποδεδομένη δὲ τῷ γένει καὶ τῷ εἶδος τί ἐστὶν ἑκάτερον αὐτῶν, καὶ τῷ μὴ γένει ἐνὸς ὄντος τῶν δὲ εἰδῶν πλείονων (αἰεὶ γὰρ εἰς πλείω εἶδη ἢ τομὴ τῷ γένει), τὸ μὴ γένος αἰεὶ τῷ εἶδος κατηγορεῖται καὶ πάντα τὰ ἐπάνω τῶν ὑποκάτω, τὰ δὲ εἶδος ὅτε τῷ προσεχῶς αὐτῷ γένει ὅτε τῶν ἐπάνω· ὅδε γὰρ ἀντιφρέπει. δεῖ γὰρ ἢ τὰ ἴσα τῶν ἴσων κατηγορεῖσθαι, ὡς τὸ χρεμετιστικὸν τῷ ἵππῳ, ἢ τὰ μείζω τῶν ἐλαττόνων, ὡς τὸ ζῶον τῷ ἀνθρώπῳ, τὰ δὲ ἐλάττω τῶν μείζονων ἔκτετι· ἔκτετι γὰρ τὸ ζῶον εἰποῖς ἂν εἶναι ἄνθρωπον, ὥσπερ τὸν ἄνθρωπον εἰποῖς ἂν εἶναι ζῶον. καθ' ὧν δ' ἂν τὸ εἶδος κατηγορεῖται, κατ' ἐκείνων καὶ τὸ τῷ εἶδος γένος ἐξ ἀνάγκης κατηγορηθήσεται, καὶ τὸ τῷ γένει γένος ἄχρι τῶν γενικωτάτων. εἰ γὰρ ἀληθὲς τὸ τὸν Σωκράτην εἰπεῖν ἄνθρωπον, τὸν δὲ ἄνθρωπον ζῶον, τὸ δὲ ζῶον ὅσιν, ἀληθὲς καὶ τὸν Σωκράτην ζῶον εἰπεῖν καὶ ὅσιν· αἰεὶ γὰρ τῶν ἐπάνω κατηγορημένων τῶν ὑποκάτω, τὸ μὴ εἶδος κατὰ τὸ ἀτόμῳ κατηγορηθήσεται, τὸ δὲ γένος καὶ κατὰ τὸ εἶδος καὶ κατὰ τὸ ἀτόμῳ· τὸ δὲ γενικώτατον καὶ κατὰ τὸ γένος ἢ τῶν γενῶν, εἰ πλείω εἴη τὰ μέσα καὶ ὑπάλλληλα, καὶ κατὰ τὸ εἶδος καὶ κατὰ τὸ ἀτόμῳ. λέγει γὰρ τὸ μὴ γενικώτατον κατὰ πάντων τῶν ὑφ' αὐτὴ γενῶν τε καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων, τὸ δὲ γένος τὸ πρὸ τῶν εἰδικωτάτων κατὰ πάντων τῶν εἰδικωτάτων καὶ ἀτόμων, τὸ δὲ μόνον εἶδος κατὰ πάντων τῶν ἀτόμων, τὸ δὲ ἄτομον ἐφ' ἐνὸς μόνου τῶν κατὰ μέρος. ἄτομον δὲ λέγει ὁ Σωκράτης καὶ τυτὶ τὸ λευκόν καὶ ὅσιν ὁ προσιὼν Σωφρονίσκος υἱός, εἰ μόνος αὐτῷ εἴη Σωκράτης υἱός. ἄτομα δὲ λέγει τὰ τοιαῦτα, ὅτι ἐξ ἰδιότητων συνέστηκεν

ἑκάστων, ὡς τὸ ἄθροισμα ἔκ ἀν' ἐπ' ἄλλων τινός ποτε τὸ αὐτὸ γένοιτο τῶν κτ' μέρος· αἱ γὰρ Σωκράτους ιδιότητες ἔκ ἀν' ἐπ' ἄλλων τινός τῶν κτ' μέρος γένοιτ' ἂν αἱ αὐταί. αἱ μέντοι τῷ ἀνθρώπῳ (λέγω δὴ τῷ κοινῷ) ιδιότητες γένοιτ' ἂν αἱ αὐταί ἐπὶ πλειόνων, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πάντων τῶν κτ' μέρος ἀνθρώπων, καθὼς ἄνθρωποι. περιέχει 5 ἔν τ' μὲν ἄτομον ὑπὸ τῷ εἶδους, τὸ δὲ εἶδος ὑπὸ τῷ γένους. ὅλον γὰρ τι τὸ γένος, τὸ δὲ ἄτομον μέρος, τὸ δὲ εἶδος καὶ ὅλον καὶ μέρος· ἀλλὰ μέρος μὲν ἄλλω, ὅλον δὲ ἔκ ἄλλου ἄλλ' ἐν ἄλλοις· ἐν γὰρ τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον. περὶ μὲν ἔν γένους καὶ εἶδους, καὶ τί τὸ γενικώτατον καὶ τί τὸ εἰδικώτατον, καὶ τίνα καὶ γένη τὰ αὐτὰ καὶ εἶδη, τίνα τε τὰ ἄτομα, 10 καὶ ποσαυχῶς τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, εἴρηξιν.

3 Ἡ διαφορὰ δὲ κοινῶς τε καὶ ἰδίως καὶ ἰδιαίτατα λεγέσθω. κοινῶς μὲν γὰρ διαφέρειν ἕτερον ἑτέρῳ λέγεσθαι τὸ ἑτερότητι διαλλάττον ὁπωσὺν ἢ πρὸς ἑαυτὸ ἢ πρὸς ἄλλο· διαφέρει γὰρ Σωκράτης Πλάτωνος τῇ ἑτερότητι, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ παιδὸς τε ὄντος καὶ ἀνδρωθέντος, 15 καὶ ἐνεργούντος τι ἢ παυσαμένου, καὶ αἰεὶ γε ἐν ταῖς τῷ πως ἔχειν ἑτερότησι θεωρεῖσθαι. ἰδίως δὲ διαφέρειν λέγεσθαι ἕτερον ἑτέρῳ, ὅταν ἀχωρίστω συμβεβηκότι τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ διαφέρῃ. ἀχωρίστων δὲ συμβεβηκὸς οἷον γλαυκότης ἢ γρυπότης ἢ ὕλη ἐκ τραύματος ἐνσκιρρωθεῖσα. ἰδιαίτατα δὲ διαφέρειν ἕτερον ἑτέρῳ λέγεσθαι, ὅταν 20 εἰδοποιῶ διαφορὰ διαλλάττη, ὥσπερ ἄνθρωπος ἵππου εἰδοποιῶ διαφορὰ διενήνοχε τῇ τῷ λογικῷ ποιότητι. καθόλου μὲν ἔν πάσα διαφορὰ ἑτεροῖον ποιεῖ προσγινόμενὴ τινί· ἀλλ' αἱ μὲν κοινῶς καὶ ἰδίως ἄλλοιον ποιοῦσιν, ἢ δὲ ἰδιαίτατα ἄλλο. τῶν γὰρ διαφορῶν αἱ μὲν ἄλλοιον ποιοῦσιν, αἱ δὲ ἄλλο. αἱ μὲν ἔν ποιοῦσαι ἄλλο εἰδοποιοῖ 25 κέκληνθαι, αἱ δὲ ἄλλοιον ἀπλῶς διαφοροῖ. τῷ γὰρ ζῷον διαφορὰ προσελθούσα ἢ τῷ λογικῷ ἄλλο ἐποίησεν καὶ εἶδος τῷ ζῷον ἐποίησεν, ἢ δὲ τῷ κινεῖσθαι ἄλλοιον μόνον παρὰ τὸ ἡρεμεῖν ἐποίησεν, ὥστε ἢ μὲν ἄλλο ἢ δὲ ἄλλοιον μόνον ἐποίησεν. καὶ μὲν ἔν τὰς ἄλλο ποιοῦσας διαφορὰς αἱ τε διαιρέσεις γίνονται τῶν γενῶν εἰς τὰ εἶδη, οἳ τε ὅροι 30 ἀποδίδονται ἐκ γένους ὄντες καὶ τῶν τοιούτων διαφορῶν· καὶ δὲ τὰς ἄλλοιούσας ἑτερότητες μόνον συνίστανθαι καὶ αἱ τῷ πως ἔχοντος μεταβολαί. ἀνωθεν ἔν πάλιν ἀρχομένῳ ῥητέον τῶν διαφορῶν τὰς μὲν χωρίστας εἶναι τὰς δὲ ἀχωρίστας· τὸ μὲν γὰρ κινεῖσθαι καὶ τὸ ἡρεμεῖν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, καὶ ὅσα τέτοις παραπλήσια, χωρίστας 35 ἔσιν, τὸ δὲ γρυπὸν εἶναι ἢ σιμὸν, ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον, ἀχωρίστας. τῶν δὲ ἀχωρίστων αἱ μὲν ὑπάρχουσι καθ' αὐτάς, αἱ δὲ καὶ συμβεβηκός· τὸ μὲν γὰρ λογικὸν καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τὸ θνητόν, καὶ τὸ ἐπιστήμης εἶναι δεκτικόν, τὸ δὲ γρυπὸν ἢ σιμὸν εἶναι καὶ συμβεβηκός καὶ ἔκ καθ' αὐτό. αἱ μὲν ἔν καθ' αὐτὸ προσῆσαι ἐν 40 τῷ τῆς ὕλης λόγῳ λαμβάνονται καὶ ποιοῦσιν ἄλλο, αἱ δὲ καὶ συμβεβηκός ἔτε ἐν τῷ τῆς ὕλης λόγῳ λαμβάνονται ἔτε ποιοῦσιν ἄλλο ἄλλὰ ἄλλοιον. καὶ αἱ μὲν καθ' αὐτάς ἔκ ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, αἱ δὲ καὶ συμβεβηκός, καὶ ἀχωρίστοι ὦσιν, ἐπίτασιν λαμβάνουσι καὶ ἀνεσιν· ἔτε γὰρ τὸ γένος μᾶλλον καὶ ἥττον κατηγο- 45 ρεῖσθαι ἢ ἀν' ἢ γένος, ἔτε αἱ τῷ γένους διαφοραί, καθ' ἃς διαιρεῖσθαι αὐταί μὲν γὰρ εἰσιν αἱ τὴν ἑκάστην λόγον συμπληρῆσαι, τὸ δὲ εἶναι ἑκάστω ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἔτε ἀνεσιν ἔτε ἐπίτασιν ἐπιδεχόμενον ἔστιν,

τὸ δὲ γρυπὸν ἢ σιμὸν εἶναι ἢ κεχωριστά πῶς καὶ ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίεσθαι. τριῶν ἔν εἰδῶν τῆς διαφορᾶς θεωρημένων, καὶ τῶν μὲν ὕσων χωρίστων τῶν δὲ ἀχωρίστων, καὶ πάλιν τῶν ἀχωρίστων τῶν μὲν ὕσων καθ' αὐτάς τῶν δὲ καὶ συμβεβηκός, πάλιν τῶν καθ' αὐτάς διαφορῶν 5 αἱ μὲν εἰσι καθ' ἃς διαιρέμεθα τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη, αἱ δὲ καθ' ἃς τὰ διαιρεθέντα εἰδοποιεῖσθαι. οἷον τῶν καθ' αὐτάς διαφορῶν πασῶν τῶν τοιούτων τῷ ζῷον ὕσων, ἐμφύχης καὶ αἰσθητικῆς, λογικῆς καὶ ἀλόγης, θνητῆς καὶ ἀθάνατης, ἢ μὲν τῷ ἐμφύχης καὶ αἰσθητικῆς διαφορὰ συστατικὴ ἔστι τῆς τῷ ζῷον ὕσας· ἔστι γὰρ τὸ ζῷον ὕσας ἐμφύχης αἰσθητικῆς· ἢ δὲ τῷ θνητῆς καὶ ἀθάνατης διαφορὰ, καὶ ἢ τῷ λογικῆς τε καὶ ἀλόγης, διαιρετικαί εἰσι τῷ ζῷον διαφοραί· δι' αὐτῶν γὰρ τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη διαιρέμεθα. ἀλλ' αὐταί γε αἱ διαιρετικαὶ διαφοραὶ τῶν γε- 10 νῶν συμπληρωτικαὶ γίνονται καὶ συστατικαὶ τῶν εἰδῶν· τέμνει γὰρ τὸ ζῷον τῇ τε τῷ λογικῆς καὶ τῷ ἀλόγης διαφορᾷ, καὶ πάλιν τῇ τε τῷ θνητῆς καὶ τῷ ἀθάνατης διαφορᾷ. ἀλλ' αἱ μὲν τῷ λογικῆς καὶ τῷ θνητῆς διαφοραὶ συστατικαὶ γίνονται τῷ ἀνθρώπῳ, αἱ δὲ τῷ λογικῆς καὶ τῷ ἀθάνατης τῷ θεῷ, αἱ δὲ τῷ θνητῆς καὶ τῷ ἀλόγης τῶν ἀλόγων ζῴων. ἔτι καὶ τῆς ἀνωτάτω ὕσας διαιρετικῶν ὕσων τῆς τε ἐμφύχης καὶ ἀψύχης διαφορᾶς καὶ τῆς αἰσθητικῆς τε καὶ ἀναισθητῆς, ἢ μὲν ἐμφύ- 15 χός τε καὶ αἰσθητικῆς προσληφθεῖσαι τῇ ὕσας ἀπετέλεσαν τὸ ζῷον, ἢ δὲ ἐμφύχης καὶ ἀναισθητῆς ἀπετέλεσαν τὸ φυτόν. ἐπεὶ ἔν αἱ αὐταὶ πῶς μὲν ληφθεῖσαι γίνονται συστατικαὶ πῶς δὲ διαιρετικαί, εἰδοποιοῖ πάσαι κέκληνθαι. καὶ τούτων γε μάστιχα χρεῖα εἰς τε τὰς διαιρέσεις τῶν γενῶν καὶ εἰς τὰς ὁρισμούς, ἀλλ' ἔκ τῶν καὶ συμβε- 20 βηκός ἀχωρίστων, ὅδ' ἔτι μᾶλλον τῶν χωρίστων. ἃς δὴ καὶ ὀρίζομενοι φασί, διαφορὰ ἔστιν ἢ περισσεύει τὸ εἶδος τῷ γένους. ὁ γὰρ ἄνθρωπος τῷ ζῷον πλέον ἔχει τὸ λογικόν καὶ τὸ θνητόν· τὸ γὰρ ζῷον ἔτε ὅδεν τούτων ἔστιν, ἐπεὶ πόθεν ἂν τὰ εἶδη ᾗσιν τὰς διαφοράς; ἔτε δὲ πάσας τὰς ἀντικειμένας ἔχει, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ ἅμα ἔχει τὰ ἀντικείμενα, ἀλλ' ὡς ἀξίῃσι, δύναμει μὲν πάσας ἔχει τὰς τῶν 25 ὑφ' αὐτὸ διαφοράς, ἐνεργείᾳ δὲ ὁδεμίαν. καὶ ἔτι καὶ ἔξ ἑκ ὄντων τι γίνεσθαι, ἔτε τὰ ἀντικείμενα ἅμα περὶ τὸ αὐτὸ ἔσθαι. ὀρίζονται δὲ αὐτὴν καὶ ἔτι καὶ, διαφορὰ ἔστι τὸ καὶ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ ποῖόν τι ἔστι κατηγορούμενον· τὸ γὰρ λογικόν καὶ τὸ θνητὸν τῷ ἀνθρώπῳ κατηγορούμενον ἐν τῷ ποῖόν τι ἔστιν ὁ ἄνθρωπος λέ- 30 γεσθαι, ἀλλ' ἔκ ἐν τῷ τί ἔστιν. τί μὲν γὰρ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος ἐρωτωμένων ἡμῶν οἰκεῖον εἰπεῖν ζῷον· ποῖον δὲ ζῷον πυρθανομένων, ὅτι λογικόν καὶ θνητόν, οἰκεῖως ἀποδώσομεν. τῶν γὰρ πραγμάτων ἔξ ὕλης καὶ εἶδους συνεχῶν, ἢ ἀνάλογόν γε ὕλη καὶ εἶδει τὴν σύ- 35 στασιν ἐχόντων, ὥσπερ ὁ ἀνδριάς ἔξ ὕλης μὲν τῷ χαλκῷ εἶδους δὲ τῷ σχήματος, ἔτι καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ κοινός τε καὶ εἰδικός ἔξ ὕλης μὲν ἀναλόγῃ συνέστηκε τῷ γένους, ἐκ μορφῆς δὲ τῆς διαφορᾶς. τὸ δὲ ὅλον τούτο, ζῷον λογικόν θνητόν, ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἐκεῖ ὁ ἀνδριάς. ὑπογράψουσι δὲ καὶ ἔτι, διαφορὰ ἔστι τὸ χωρίζειν πεφυκός 40 τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος· τὸ λογικόν γὰρ καὶ τὸ ἄλογον τὴν ἀνθρωπὸν καὶ τὴν ἵππον, ὄντα ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τὸ ζῷον, χωρίζει. ἀποδιδόασιν δὲ καὶ ἔτι, διαφορὰ ἔστιν ὅτω διαφέρει ἑκάστων. ἄνθρωπος γὰρ καὶ ἵππος καὶ μὲν τὸ γένος ἔκ διενήνοχε· ζῷον γὰρ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἵπποι,

ἀλλὰ τὸ λογικὸν προσεθὲν διέστησεν ἡμᾶς ἀπ' ἐκείνων. καὶ λογικοὶ
 ἔσμεν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ θεοί. ἀλλὰ τὸ θνητὸν προσεθὲν διέστησεν ἡμᾶς
 ἀπ' ἐκείνων. προσεξεργαζόμενοι δὲ τὰ περὶ τῆς διαφορᾶς μὴ τὴν
 τυχάν φασι τῶν χωριζόντων τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος εἶναι τὴν δια-
 φοράν, ἀλλ' ὅπερ εἰς τὸ εἶναι συμβάλλει καὶ εἰς τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ
 ὁ τῷ πράγματός ἐστι μέρος. καὶ γὰρ τὸ πεφυκέναι πλεῖν διαφορὰ
 ἐστὶν ἀνθρώπου, εἰ καὶ ἴδιον ἀνθρώπου. εἴπομεν γὰρ ἂν τῶν ζώων τὰ
 μὴ πλεῖν πεφυκέναι τὰ δὲ μὴ, χωρίζοντες τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν
 ἄλλων. ἀλλὰ τὸ πεφυκέναι πλεῖν οὐκ ἦν συμπληρωτικὸν τῆς
 ὕψιας, οὐδὲ μέρος αὐτῆς, ἀλλ' ἐπιτηδεϊότης μόνον αὐτῆς, διὰ τὸ
 μὴ εἶναι διαφορὰν οἷαι αἱ ἰδίως εἰδοποιοὶ λεγόμεναι διαφοραί. εἶεν
 οὖν ἂν εἰδοποιοὶ διαφοραί, ὅσαι ἕτερον εἶδος ποιῶσι, καὶ ὅσαι ἐν τῷ
 τί ἦν εἶναι παραλαμβάνον. καὶ περὶ μὴ διαφορᾶς ἀρκεῖ τσαῦτα.

4 Τὸ δὲ ἴδιον διαιρῶσι τετραχῶς. καὶ γὰρ ὁ μόνῳ τινὶ εἶδει συμ-
 βέβηκεν, εἰ καὶ μὴ παντί, ὡς ἀνθρώπῳ τὸ ἰατρεύειν ἢ τὸ γεωμε-
 τρεῖν. καὶ ὁ παντὶ συμβέβηκε τῷ εἶδει, εἰ καὶ μὴ μόνῳ, ὡς τῷ
 ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι δίποδι. καὶ ὁ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ποτέ, ὡς ἀνθρώπῳ
 παντὶ τὸ ἐν γῆρα πολῶσαι. τέταρτον δὲ, ἐφ' ὃ συνδεοδράμηκε τὸ
 μόνῳ καὶ παντὶ καὶ αἰεί, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ γελασικόν. καὶ γὰρ μὴ
 γελαῖ αἰεί, ἀλλὰ δυνάμει γελασικὸν λέγει, καὶ τῷ αἰεὶ γελαῖν ἀλλὰ
 τῷ πεφυκέναι. τῷτο δὲ αἰεὶ αὐτῷ σύμφυτον ὑπάρχει, ὡς καὶ τῷ ἵππῳ
 τὸ χρεμετιστικόν. ταῦτα δὲ καὶ κυρίως ἰδίᾳ φασιν, ὅτι καὶ ἀντις ρέφει.
 εἴ τι γὰρ ἵππος, χρεμετιστικόν, καὶ εἴ τι χρεμετιστικόν, ἵππος.

5 Συμβεβηκὸς δὲ ἐστὶν ὁ γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι χωρὶς τῆς τῷ
 ὑποκειμένου φθορᾶς. διαιρεῖται δὲ εἰς δύο. τὸ μὴ γὰρ αὐτὸ χωριστὸν
 ἐστὶ, τὸ δὲ ἀχώριστον. τὸ μὴ ὅν καθυδὲν χωριστὸν συμβεβηκὸς, τὸ
 δὲ μέλαν εἶναι ἀχώριστος τῷ κόρακι καὶ τῷ Αἰθίοπι συμβέβηκε,
 δύναται δὲ ἐπινοηθῆναι καὶ κόραξ λευκὸς καὶ Αἰθίοψ ἀποβαλὼν τὴν
 χροιάν χωρὶς φθορᾶς τῷ ὑποκειμένῳ. ὀρίζοντα δὲ αὐτὸ καὶ ἕτω,
 συμβεβηκὸς ἐστὶν ὁ ἐνδέχεσθαι τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν.
 ἢ ὁ ὅτε γένος ἐστὶν ὅτε διαφορὰ ὅτε εἶδος ὅτε ἴδιον, αἰεὶ δὲ ἐστὶν ἐν
 ὑποκειμένῳ ὑφιστάμενον.

6 Ἀφοριζέντων δὲ πάντων τῶν προτεθέντων, λέγω δὴ γένος
 εἶδος διαφορὰς ἴδιον συμβεβηκὸς, ῥητέον τίνα τε κοινὰ πρόσκεινται
 αὐτοῖς καὶ τίνα ἴδια. κοινὸν μὴ δὴ πάντων τὸ κατὰ πλείονων κατηγο-
 ρεῖσθαι, ὡς εἴρηται. ἀλλὰ τὸ μὴ γένος τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν τε καὶ τῶν
 ατόμων, καὶ ἡ διαφορὰ ὡσαύτως, τὸ δὲ εἶδος τῶν ὑπ' αὐτὸ ατόμων,
 τὸ δὲ ἴδιον τῷ τε εἶδος καὶ ἐστὶν ἴδιον καὶ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ατόμων, τὸ
 δὲ συμβεβηκὸς καὶ εἰδῶν καὶ ατόμων. τό τε γὰρ ζῶον ἵππου τε καὶ
 βοῦς κατηγορεῖται, εἰδῶν ὄντων, καὶ τῷδε τῷ ἵππῳ καὶ τῷδε τῷ βοῦς,
 ατόμων ὄντων. τὸ δὲ ἄλογον ἵππου καὶ βοῦς κατηγορεῖται καὶ τῶν κατὰ
 μέρος. τὸ μέντοι εἶδος, οἷον ὁ ἄνθρωπος, τῶν κατὰ μέρος μόνων. τὸ
 δὲ ἴδιον τῷ τε εἶδος καὶ ἐστὶν ἴδιον καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ ατόμων, οἷον τὸ
 γελασικὸν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῶν κατὰ μέρος, τὸ δὲ μέλαν τῷ τε εἶδος
 τῶν κοράκων καὶ τῶν κατὰ μέρος, συμβεβηκὸς ὃν ἀχώριστον, καὶ τὸ
 κινεῖσθαι ἀνθρώπου τε καὶ ἵππου, χωριστὸν ὃν συμβεβηκὸς. ἀλλὰ
 προηγμένως μὴ τῶν ατόμων, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον καὶ τῶν περιε-
 χόντων τὰ άτομα.

Κοινὸν δὲ γένος καὶ διαφορὰς τὸ περιεκτικὸν εἰδῶν. περιέχει 7
 γὰρ καὶ ἡ διαφορὰ εἶδη, εἰ καὶ μὴ πάντα ὅσα τὰ γένη. τὸ γὰρ λογικόν,
 εἰ καὶ μὴ περιέχει τὰ ἄλογα ὡς περὶ τὸ ζῶον, ἀλλὰ περιέχει ἄν-
 θρωπον καὶ θεόν, ἅπερ ἐστὶν εἶδη. ὅσα τε κατηγορεῖται τὸ γένος ὡς
 γένος, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν κατηγορεῖται. ὅσα τε τῆς διαφορᾶς
 ὡς διαφορᾶς, καὶ τῷ ἐξ αὐτῆς εἶδος κατηγορηθῆσθαι. γένος τε γὰρ
 ὄντος τῷ ζῶν, ὡς γένος κατηγορεῖται ἡ ὕψια καὶ τὸ ἐμφυχον καὶ τὸ
 αἰσθητικόν. ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τὸ ζῶον εἰδῶν πάντων κατηγορεῖται
 ταῦτα, ἄχρι καὶ τῶν ατόμων. διαφορὰς τε ὕψιας τῷ λογικῷ, κατη-
 γορεῖται ὡς διαφορὰς τὸ λόγῳ χρῆσθαι. καὶ μόνον δὲ τῷ λογικῷ, ἀλλὰ
 καὶ τῶν ὑπὸ τὸ λογικὸν εἰδῶν κατηγορηθῆσθαι τὸ λόγῳ χρῆσθαι. κοι-
 νὸν δὲ καὶ τὸ ἀναιρεθέντος ἢ τῷ γένος ἢ τῆς διαφορᾶς συναναιρεῖσθαι
 καὶ τὰ ὑπ' αὐτά. ὡς γὰρ μὴ ὄντος ζῶν οὐκ ἐστὶν ἵππος οὐδὲ ἀνθρω-
 πος, ἕτω μὴ ὄντος λογικῷ οὐδὲν ἐστὶ ζῶον τὸ χρώμενον λόγῳ.
 ἴδιον δὲ τῷ γένος τὸ ἐπὶ πλείονων κατηγορεῖσθαι ἢ περὶ ἡ διαφορὰ καὶ
 τὸ εἶδος καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ συμβεβηκός. τὸ μὴ γὰρ ζῶον ἐπ' ἀνθρώπου
 καὶ ἵππου καὶ ὄρνεος καὶ ὄφως, τὸ δὲ τετράπτην ἐπὶ μόνων τῶν τέσσα-
 ρας πόδας ἔχόντων, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐπὶ μόνων τῶν ατόμων, καὶ τὸ
 χρεμετιστικὸν ἐπὶ τῷ ἵππῳ μόνον καὶ τῶν κατὰ μέρος, καὶ τὸ συμβε-
 βηκὸς ὁμοίως ἐπ' ἐλαττόνων. δεῖ δὲ διαφορὰς λαμβάνειν, αἷς
 τέμνειν τὸ γένος, καὶ τὰς συμπληρωτικὰς τῆς ὕψιας τῷ γένος, ἀλλὰ
 τὰς διαιρετικάς. ἔτι τὸ γένος περιέχει τὴν διαφορὰν δυνάμει. τῷ
 γὰρ ζῶν τὸ μὴ λογικὸν τὸ δὲ ἄλογον. αἱ δὲ διαφοραὶ οὐ περιέχουσι
 τὰ γένη. ἔτι τὰ μὴ γένη πρότερα τῶν ὑφ' αὐτὰ διαφορῶν, διὸ
 συναναιρεῖται μὴ αὐτάς, καὶ συναναιρεῖται δὲ. ἀναιρεθέντος γὰρ τῷ ζῶν
 συναναιρεῖται τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον. αἱ δὲ διαφοραὶ οὐκέτι συνα-
 ναιρῶσι τὸ γένος. καὶ γὰρ πᾶσαι ἀναιρεθῶσιν, ὕψια ἐμφυχος αἰσθη-
 τικὴ ἐπινοήσθαι, ἥτις ἦν τὸ ζῶον. ἔτι τὸ μὴ γένος ἐν τῷ τί ἐστὶν, ἢ
 δὲ διαφορὰ ἐν τῷ ποῖόν τι ἐστὶν, ὡς εἴρηται, κατηγορεῖται. ἔτι γένος
 μὴ ἐν καθ' ἑκάστων εἶδος, οἷον ἀνθρώπου τὸ ζῶον, διαφοραὶ δὲ πλείους,
 οἷον λογικόν, θνητόν, νῦ καὶ ἐπισημῆς δεκτικόν, αἷς τῶν ἄλλων
 ζώων διαφέρει. καὶ τὸ μὴ γένος ὅμοιον ὕλη, μορφῇ δὲ ἡ διαφορὰ.
 προσόντων δὲ καὶ ἄλλων κοινῶν τε καὶ ἰδίων τῷ γένει καὶ τῇ διαφορᾷ
 ἀρκεῖ τσαῦτα.

Γένος δὲ καὶ εἶδος κοινὸν μὴ ἔχουσι τὸ κατὰ πλείονων, ὡς εἴρηται, 8
 κατηγορεῖσθαι. εἰλήφθω δὲ τὸ εἶδος ὡς εἶδος μόνον, ἀλλ' οὐ καὶ
 ὡς γένος, ἅπερ ἦν τὸ αὐτὸ καὶ εἶδος καὶ γένος. κοινὸν δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ
 πρότερα εἶναι ὡς κατηγορεῖται, καὶ τὸ ὅλον τι εἶναι ἐκάτερον. δια-
 φέρεται δὲ ἡ τὸ μὴ γένος περιέχει τὰ εἶδη, τὰ δὲ εἶδη περιέχει καὶ οὐ
 περιέχει τὰ γένη. ἐπὶ πλείον γὰρ τὸ γένος τῷ εἶδος. ἔτι τὰ γένη
 προὑποκείσθαι δεῖ, καὶ διαμορφωθέντα ταῖς εἰδοποιῶσι διαφοραῖς ἀπο-
 τελεῖν τὰ εἶδη, ὅθεν καὶ πρότερα τῇ φύσει τὰ γένη. καὶ συναναι-
 ρῶντα, ἀλλ' οὐ συναναιρῶμενα. εἶδος μὴ γὰρ ὄντος πάντως ἐστὶ καὶ
 γένος, γένος δὲ ὄντος οὐ πάντως ἐστὶν εἶδος. καὶ τὰ μὴ γένη συνω-
 νύμως κατηγορεῖται τῶν ὑφ' αὐτὰ εἰδῶν, τὰ δὲ εἶδη τῶν γενῶν
 οὐκέτι. ἔτι τὰ μὴ γένη πλεονάζει τῇ τῶν ὑφ' αὐτὰ εἰδῶν περιοχῇ,
 τὰ δὲ εἶδη τῶν γενῶν πλεονάζει ταῖς οἰκείαις διαφοραῖς. ἔτι ὅτε
 τὸ εἶδος γένοιτο ἂν γενικώτατον ὅτε τὸ γένος εἰδικώτατον.

- 9 Γένος δὲ καὶ ἰδίον κοινὸν μὴ τὸ ἐπεὶ τοῖς εἶδεσιν· εἰ γὰρ ἀνθρω-
πος, ζῶον, καὶ εἰ ἀνθρώπος, γελαστικόν. καὶ τὸ ἐπ' ἴσης κατηγορεῖται
τὸ γένος τῶν εἰδῶν καὶ τὸ ἰδίον τῶν αὐτῶ μετεχόντων ἀτόμων· ἐπ'
ἴσης γὰρ καὶ ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ βῆς ζῶον, καὶ Ἀνυτος καὶ Μέλητος γε-
λαστικόν. κοινὸν δὲ καὶ τὸ συνωνύμως κατηγορεῖται τὸ γένος τῶν
οἰκείων εἰδῶν, καὶ τὸ ἰδίον ὧν ἂν ἢ ἰδίον. διαφέρει δὲ ὅτι τὸ μὴ γένος
πρότερον, ὕστερον δὲ τὸ ἰδίον· δεῖ γὰρ εἶναι ζῶον, εἴτα διαιρεῖται
διαφοραῖς καὶ ἰδίαις. καὶ τὸ μὴ γένος καὶ πλειόνων εἰδῶν κατηγορεῖται,
ὧν ἐστὶ γένος, τὸ δὲ ἰδίον ἐνὸς εἶδους, ὃ ἐστὶν ἰδίον. καὶ τὸ μὴ ἰδίον ἀν-
τικατηγορεῖται ὃ ἐστὶν ἰδίον, τὸ δὲ γένος ἐκ ἀντικατηγορεῖται· ὅτε γὰρ
εἰ ζῶον, ἀνθρώπος, ὅτε εἰ ζῶον, γελαστικόν· εἰ δὲ ἀνθρώπος, γε-
λαστικόν, καὶ ἔμπαλιν. ἔτι τὸ μὴ ἰδίον παντὶ τῶ εἶδει ὑπάρχει ὃ
ἐστὶν ἰδίον, καὶ μόνῳ καὶ αἰεὶ, τὸ δὲ γένος παντὶ μὴ τῶ εἶδει ὃ ἂν ἢ
γένος, καὶ αἰεὶ, ὃ μέντοι καὶ μόνῳ. ἔτι τὰ μὴ ἰδία ἀναιρέμενα ὃ συνα-
ναιρεῖ τὰ γένη, τὰ δὲ γένη ἀναιρέμενα συναναιρεῖ τὰ εἶδη ὧν ἐστὶν
ἰδία, ὥστε καὶ ὧν ἐστὶν ἰδία ἀναιρέμενων καὶ αὐτὰ συναναιρεῖται.
- 10 Γένος δὲ καὶ συμβεβηκότος κοινὸν τὸ καὶ πλειόνων, ὡς εἴρηται,
κατηγορεῖται, ἂν τε τῶν χωριστῶν ἢ ἂν τε τῶν ἀχωρίστων· καὶ γὰρ
τὸ κινεῖται καὶ πλειόνων, καὶ τὸ μέλαν καὶ κοράκιον καὶ Αἰθίοπων καὶ
τινῶν ἀψύχων. διαφέρει δὲ τὸ γένος τῷ συμβεβηκότος, ὅτι τὸ μὴ
γένος πρὸ τῶν εἰδῶν, τὰ δὲ συμβεβηκότα τῶν εἰδῶν ὕστερα· καὶ
γὰρ ἀχώριστον λαμβάνει συμβεβηκός, ἀλλ' ἔν πρότερόν ἐστι τῇ
φύσει τὸ ὃ συμβεβηκε τῷ συμβεβηκότος. καὶ τῷ μὴ γένος ἐπ' ἴσης
τὰ μετέχοντα αἰεὶ μετέχει, τῷ δὲ συμβεβηκότος ἐκ ἐπ' ἴσης·
ἐπίτασιν γὰρ καὶ ἀνεσιν ἐπιδέχεται ἢ τῶν συμβεβηκότων μέθεξις,
ἢ δὲ τῶν γενῶν ἐκεί. καὶ τὰ μὴ συμβεβηκότα ἐπὶ τῶν ἀτόμων
προηγμένως ὑφίσταται, τὰ δὲ γένη καὶ τὰ εἶδη φύσει πρότερα τῶν
ἀτόμων ὕστερον. καὶ τὰ μὴ γένη ἐν τῶ τί ἐστι κατηγορεῖται τῶν ὑπ'
αὐτά, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἐν τῶ ποῖόν τι ἐστὶν ἢ πῶς ἔχον ἔκα-
στον· ποῖος γὰρ ὁ Αἰθίοψ ἐρωτηθεὶς ἐρεῖς ὅτι μέλας, ἢ πῶς ἔχει
Σωκράτης, ἐρεῖς ὅτι κάθηται ἢ περιπατεῖ.
- 11 Τὸ μὴ ἔν γένος ἢ τῶν ἄλλων τεττάρων διαφέρει εἴρηται, συμ-
βεβηκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον διαφέρει τῶν τεττάρων, ὥστε
πέντε μὴ ὄντων, ἐνὸς δὲ ἕκαστος τῶν τεττάρων διαφέροντος, τετράκις
τὰ πέντε, εἴκοσι γίνεσθαι διαφορὰς τὰς πάσας. ἀλλ' ἔχ' ὅπως ἔχει,
ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἐφεξῆς καταριθμημένων, καὶ τῶν μὴ δύο μιᾷ λειπομένων
διαφορὰ διὰ τὸ ἢ εἰληφθαι, τῶν δὲ τριῶν δυοῖ, τῶν δὲ τεττάρων
τρισί, τῶν δὲ πέντε τέτρασι, δέκα αἰεὶ πᾶσαι γίνονται διαφοραί, τέσ-
σαρες, τρεῖς, δύο, μία. τὸ μὴ γὰρ γένος ἢ διαφέρει τῆς διαφορᾶς καὶ
τῷ εἶδους καὶ τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβηκότος εἴρηται· τέσσαρες ἔναι αἰ
διαφοραί. ἢ διαφορὰ δὲ πῇ μὴ διενήνοχε τῷ γένος εἴρηται, ὅτε πῇ
διαφέρει τὸ γένος αὐτῆς ἐρρέθη· λοιπὸν δέ, πῇ διαφέρει τῷ εἶδους καὶ
τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβηκότος, ῥηθήσεται, καὶ γίνονται τρεῖς. πάλιν τὸ εἶδος
πῇ μὴ διαφέρει τῆς διαφορᾶς ἐρρέθη, ὅτε πῇ διαφέρει ἢ διαφορὰ τῷ
εἶδους ἐλέγετο· πῇ δὲ διαφέρει τὸ εἶδος τῷ γένος ἐρρέθη, ὅτε πῇ
διαφέρει τὸ γένος τῷ εἶδους ἐλέγετο. λοιπὸν ἔν, πῇ διαφέρει τὸ εἶδος
τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβηκότος, ῥηθήσεται· δύο ἔν καὶ αὐτῇ αἰεὶ διαφοραί.
τὸ δὲ ἰδίον πῇ διαφέρει τῷ συμβεβηκότος καταλειφθήσεται· πῇ γὰρ

τῷ εἶδους καὶ τῆς διαφορᾶς καὶ τῷ γένος διαφέρει, προειρημένον ἐστὶν
ἐν τῇ ἐκείνων πρὸς αὐτὰ διαφορᾷ. τεσσάρων ἔν λαμβανομένων
τῷ γένος πρὸς τὰ ἄλλα διαφορῶν, τριῶν δὲ τῆς διαφορᾶς, δύο
δὲ τῷ εἶδους, μιᾶς δὲ τῷ ἰδίῳ πρὸς τὸ συμβεβηκός, δέκα ἔσονται αἰ
πᾶσαι· ὧν τὰς τέσσαρας, αἰ ἦσαν τῷ γένος πρὸς τὰ ἄλλα,
φθάσαντες ἀπεδείξαμεν.

Κοινὸν τοίνυν διαφορᾶς καὶ εἶδους τὸ ἐπ' ἴσης μετέχεται· ἀν- 12
θρώπου τε γὰρ ἐπ' ἴσης μετέχουσιν οἱ καὶ μέρος ἀνθρώποι, καὶ τῆς τῷ
λογικῆς διαφορᾶς. κοινὸν δὲ καὶ τὸ αἰεὶ παρεῖναι τοῖς μετέχουσιν·
αἰεὶ γὰρ Σωκράτης λογικός, καὶ αἰεὶ Σωκράτης ἀνθρώπος. ἰδίον δὲ
διαφορᾶς μὴ τὸ ἐν τῷ ποῖόν τι κατηγορεῖται, εἶδους δὲ τὸ ἐν τῷ τί
ἐστὶν· καὶ γὰρ ὁ ἀνθρώπος ὡς ποῖόν τι λαμβάνει, ἐκ ἀπλῶς ἂν
εἴη ποῖόν, ἀλλὰ καθὼς τῷ γένει προσελθῆσαι αἰεὶ διαφοραὶ ὑπέστη-
σαν αὐτό. ἔτι ἢ μὴ διαφορὰ ἐπὶ πλειόνων πολλάκις εἰδῶν θεω-
ρεῖται, ὡς τὸ τετράπουν ἐπὶ πλείων ζώων διαφερόντων τῷ εἶδει,
τὸ δὲ εἶδος ἐπὶ μόνων τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων ἐστὶν. ἔτι ἢ δια-
φορὰ πρότερα τῷ κατ' αὐτῆς εἶδους· συναναιρεῖ γὰρ τὸ λογικὸν
ἀναιρεθὲν τὸν ἀνθρώπον, ὁ δὲ ἀνθρώπος ἀναιρεθὲς ἐκ ἀνήρηκε τὸ
λογικόν, ὄντος τῷ ἀγγέλου. ἔτι διαφορὰ μὴ συντίθεται μετ' ἄλλης
διαφορᾶς (τὸ λογικὸν γὰρ καὶ θνητὸν συνετέθη εἰς ὑπόστασιν τῷ ἀν-
θρώπῳ), εἶδος δὲ εἶδει ὃ συντίθεται, ὥστε ἀπογεννησθαι ἄλλο εἶδος·
τίς μὴ γὰρ ἵππος τινὲς ὄνῳ σύνεισιν εἰς ἡμίονον γέννησιν, ἵππος δὲ
ἀπλῶς ὄνῳ συντεθείς ἐκ ἂν ἀποτελέσειεν ἡμίονον.

Διαφορὰ δὲ καὶ ἰδίον κοινὸν μὴ ἔχουσι τὸ ἐπ' ἴσης μετέχεται 13
ὑπὸ τῶν μετεχόντων· ἐπ' ἴσης γὰρ τὰ λογικὰ λογικὰ καὶ τὰ γελα-
στικὰ γελαστικά. καὶ τὸ αἰεὶ καὶ παντὶ παρεῖναι κοινὸν ἀμφοῖν· καὶ
γὰρ κολοβωθὴ ὁ δῖπυς, ἀλλὰ πρὸς τὸ πεφυκέναι τὸ αἰεὶ λέγειται,
ἐπεὶ καὶ τὸ γελαστικόν τῷ πεφυκέναι ἔχει τὸ αἰεὶ, ἀλλ' ἔχ' ἢ τῷ γε-
λαῖν αἰεὶ. ἰδίον δὲ διαφορᾶς ὅτι αὐτῇ μὴ ἐπὶ πλειόνων εἰδῶν λέγειται
πολλάκις, οἷον τὸ λογικὸν ἐπὶ ἀγγέλου καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου, τὸ δὲ ἰδίον
ἐφ' ἐνὸς εἶδους ὃ ἐστὶν ἰδίον. καὶ ἢ μὴ διαφορὰ ἐπεὶ ἐκείνοισι ὧν ἦν
διαφορὰ, ὃ μὴ καὶ ἀντιστρέφει· τὰ δὲ ἰδία ἀντικατηγορεῖται ὧν ἦν
ἰδία, διὰ τὸ ἀντιστρέφειν.

Διαφορὰ δὲ καὶ συμβεβηκότος κοινὸν μὴ τὸ ἐπὶ πλειόνων λέ- 14
γεται, κοινὸν δὲ πρὸς τὰ ἀχώριστα συμβεβηκότα τὸ αἰεὶ καὶ παντὶ
προσεῖναι· τό τε γὰρ δῖπυν αἰεὶ πρόσσεσι πᾶσι κόραξι τό τε μέλαν
ὁμοίως. διαφέρουσι δὲ ὅτι ἢ μὴ διαφορὰ περιέχει τὰ εἶδη, ὃ περιέ-
χει δέ· περιέχει γὰρ τὸ λογικὸν τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν ἀγγέλον· τὰ
δὲ συμβεβηκότα τρόπον μὲν τινα περιέχει τῷ ἐν πλείοσιν εἶναι,
τρόπον δέ τινα περιέχει τῷ μὴ ἐνὸς συμβεβηκότος εἶναι δεκτικὰ
τὰ ὑποκείμενα ἀλλὰ πλειόνων. καὶ ἢ μὴ διαφορὰ ἀνεπίτατος καὶ
ἀνάετος, τὰ δὲ συμβεβηκότα τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπιδέχεται.
καὶ ἀμειγῆς μὴ αἰ ἐναντία διαφοραί, μιγείη δ' ἂν ποτε τὰ ἐναντία
συμβεβηκότα. τοσαύτῃ μὴ ἔν αἰ κοινότητες καὶ αἰ ιδιότητες τῆς
διαφορᾶς καὶ τῶν ἄλλων.

Τὸ δὲ εἶδος πῇ μὴ διαφέρει γένος καὶ διαφορᾶς, εἴρηται ἐν ᾧ 15
ἐλέγομεν πῇ τὸ γένος διαφέρει τῶν ἄλλων καὶ πῇ ἢ διαφορὰ δια-
φέρει τῶν ἄλλων. λοιπὸν, πῇ διαφέρει τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ συμβεβη-

κότος, ῥηθισέ. εἶδος δὲ καὶ ἰδίᾳ κοινὸν τὸ ἀλλήλων ἀντικατηγο-
ρεῖσθαι. εἰ γὰρ ἄνθρωπος, γελαστικόν, καὶ εἰ γελαστικόν, ἄνθρωπος.
τὸ γελαστικόν δὲ ὅτι καὶ τὸ πεφυκέναι γελαῖν ληπτέον, πολλάκις
εἴρη. κοινὸν δὲ καὶ τὸ ἐπ' ἴσης εἶναι. ἐπ' ἴσης τε γὰρ πάρεσι τὰ εἶδη
τοῖς μετέχουσιν, καὶ τὰ ἴδια ὧν ἐστὶν ἴδια. διαφέρει δὲ τὸ εἶδος τῷ
ἰδίᾳ ὅτι τὸ μὴ εἶδος δύναται καὶ ἄλλων γένος εἶναι, τὸ δὲ ἴδιον ἄλλων
εἶναι ἴδιον ἀδύνατον. καὶ τὸ μὴ εἶδος προϋφίστηκε τῷ ἰδίᾳ, τὸ δὲ ἴδιον
ἐπιγίνεται τῷ εἶδει. δεῖ γὰρ ἄνθρωπον εἶναι, ἵνα γελαστικόν ᾖ. ἔτι
τὸ μὴ εἶδος αἰεὶ ἐνεργεῖα πάρεσι τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ ἴδιον ποτε καὶ
δυνάμει. ἄνθρωπος μὴ γὰρ αἰεὶ ἐνεργεῖα ὁ Σωκράτης ἐστὶ, γελαῖ δὲ
καίπερ αἰεὶ πεφυκὸς εἶναι γελαστικός. ἔτι ὧν οἱ ὅροι διά-
φοροι, καὶ αὐτὰ διάφορα ἐστίν. ἔστι δὲ εἶδος μὴ τὸ ὑπὸ τὸ γένος εἶναι,
καὶ τὸ καὶ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγο-
ρούμενον, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἰδίᾳ δὲ τὸ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ αἰεὶ προσεῖναι.

16 Εἶδος δὲ καὶ συμβεβηκός κοινὸν μὴ τὸ ἐπὶ πολλῶν κατηγο-
ρεῖσθαι, σπάνιοι δὲ αἱ ἄλλαι κοινότητες διὰ τὸ πλείστον ἀλλήλων
διεστάναι τό τε συμβεβηκός καὶ τὸ ὡ συμβέβηκεν. ἴδια δὲ ἑκατέρω,
τῷ μὴ εἶδος τὸ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι ὧν ἐστὶν εἶδος, τῷ δὲ συμ-
βεβηκός τὸ ἐν τῷ ποῖον ἢ πῶς ἔχον. καὶ τὸ ἐκάστην ὑσίαν ἐνὸς μὴ
εἶδος μετέχειν, συμβεβηκότων δὲ πλείονων, τῶν τε χωριστῶν καὶ
τῶν ἀχωρίστων. καὶ τὰ μὴ εἶδη προεπινοεῖ τῶν συμβεβηκότων,

καὶ ἀχωρίστα ᾗ (δεῖ γὰρ εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἵνα ἐκείνῳ τι συμβῇ),
τὰ δὲ συμβεβηκότα ὑπερογενῆ πέφυκε καὶ ἐπισιωδῆ [ἐπεισοδιώδη
Α] τὴν φύσιν ἔχει. καὶ τῷ μὴ εἶδος ἢ μετοχή ἐπ' ἴσης, τῷ δὲ
συμβεβηκός, καὶ ἀχωρίστον ᾗ, ἢ ἐπ' ἴσης. καὶ γὰρ ὁ Αἰθίοψ
Αἰθίοπος ἔχει ἂν τὴν χροίαν ἢ ἀναιμένην ἢ ἐπιτεταμένην καὶ με-
λανίαν. λείπεται δὲ περὶ ἰδίᾳ καὶ συμβεβηκός εἰπεῖν. πᾶν γὰρ τὸ
ἴδιον τῷ τε εἶδος καὶ τῆς διαφορᾶς καὶ τῷ γένει διενήνοχεν εἴρη.

Κοινὸν δὲ τῷ ἰδίῳ καὶ τῷ ἀχωρίστῳ συμβεβηκός τὸ ἀνευ
αὐτῶν μὴ ὑποσῆναι ἐκεῖνα ἐφ' ὧν θεωρεῖται. ὡς γὰρ ἀνευ τῷ γε-
λαστικῷ ἢ ὑφίσταται ἄνθρωπος, ὥτως ἢ ἀνευ τῷ μέλανος ὑπο-
σταίη ἂν Αἰθίοψ. καὶ ὥσπερ παντὶ καὶ αἰεὶ πάρεσι τὸ ἴδιον, ὥτω καὶ τὸ
ἀχωρίστον συμβεβηκός. διενήνοχε δὲ ὅτι τὸ μὴ ἴδιον ἐνὶ μόνῳ πά-
ρεσιν εἶδει, ὡς τὸ γελαστικόν ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ ἀχωρίστον συμβεβη-
κός, ὅσον τὸ μέλαν ἢ Αἰθίοπι μόνον ἀλλὰ καὶ κόρακι πρόσσεσι καὶ
ἀνθρακι καὶ ἐβένῳ καὶ ἄλλοις τισίν. διὸ τὸ μὴ ἴδιον ἀντικατηγορεῖται
ἐστὶν ἴδιον καὶ ἔστιν ἐπ' ἴσης, τὸ δὲ ἀχωρίστον συμβεβηκός ἢ ἀντι-
κατηγορεῖται. καὶ τῶν μὴ ἰδίων ἐπ' ἴσης ἢ μετοχή, τῶν δὲ συμβε-
βηκότων ἢ μὴ μᾶλλον ἢ δὲ ἥττον. εἰσὶ μὴ ἓν καὶ ἄλλαι κοινότητές
τε καὶ ιδιότητες τῶν εἰρημένων, ἀλλ' ἐξαρκῆσι καὶ αὗται εἰς διάκρι-
σίν τε αὐτῶν καὶ τῆς κοινωνίας παράσασιν.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΘΕΩΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ (*).

Ἐπειδὴ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἐφίετο καὶ κοινὸς πάντων ὅρος ἐστὶ τὸ
ἀγαθόν (ἀγαθὸν γὰρ λέγει διὰ τὸ ἄγαν θέειν ἐπ' αὐτὸ πάντας), τὸ
δὲ ἀγαθὸν ἐπίτασιν δηλοῖ, ὅθεν καὶ γραμματικῶν παῖδες παραγ-
γέλλουσι μὴ λέγειν ἀγαθέστερον καὶ ἀγαθώτατον διὰ τὸ ἐν μιᾷ λέξεϊ
δύο καὶ ἐπιτατικώτερα, ἀλλὰ λέγειν μᾶλλον ἀγαθόν (δύο γὰρ λέξεις
ἐνταῦθα εἰσὶ) καὶ μάλιστα ἀγαθόν, ὅπερ ἐπιτατικώτερον καὶ τῷ μάλ-
λον ἐστίν, τῷ τε χάριν τῷ εἶναι μὴ καταφρονέμεν πολλάκις, τῷ δὲ
ἀγαθῷ ἢ καταφρονέμεν. καὶ αὐτοὶ γὰρ οἱ τὰ κακὰ διαπραττόμενοι
ἔχουσι κακὰ διαπραττόντων ἀλλ' ἢ ἀγαθὰ. ὁ γὰρ ἰατρός ἐλκοῖ τὸ
σῶμα φλεβοτομῶν, ἔχουσι ἐλκῶσαι προθέμενος ἀλλ' ὑγιᾶσαι βε-
λόμενος, καὶ ὁ φονεὺς ἐγχειρεῖ τῷ φόνῳ ἔχουσι φόνον ὀρεγόμενος,
ἀλλὰ διὰ τὸ προσγινόμενον αὐτῷ ἐξ αὐτοῦ κέρδος, ὅπερ ἐκεῖνος
ἀγαθὸν νομίζει. πάντα ἔν τῷ ἀγαθῷ ἐφίετο, ἀλλ' ἢ τῷ ὄντως
ἀγαθῷ ἢ τῷ νομιζομένῳ, πάντως δὲ ἀγαθῷ. εἰ ἔν πάντα τῷ
ἀγαθῷ ἐφίετο, ὁ ἂν δειχθῇ μᾶλλον ἀγαθόν, τῷ τε μᾶλλον ἐφίετο.
ὡς γὰρ τὸ μᾶλλον θερμὸν μᾶλλον θερμαίνει καὶ τὸ μᾶλλον ψυχρὸν
μᾶλλον ψύχει, ὥτω καὶ τῷ μᾶλλον ἀγαθῷ μᾶλλον πάντα ἐφίετο.
ἡμεῖς ἔν διαπυροὶ καὶ ἐκμανεῖς ἐρασαί φιλοσοφίας γινόμεθα ἐμ-
παραγινόμενον ἡμῖν ἐξ αὐτῆς ἀγαθὸν τῆς φιλοσοφίας, καὶ τοσούτον
ὁποῖον ἐδήλωσεν ὁ Πλάτων, περὶ αὐτοῦ εἰπὼν ὅτι τοιοῦτον ἀγαθὸν
εἰς ἀνθρώπου ὅτε ἦλθεν ὅτε ἤξει ποτὲ δωρηθὲν ἐκ θεῶ. ἀλλ'
ἐπειδὴ τὸ ἀγαθὸν τῆς φιλοσοφίας γινώσκειν ἢ δύνασθαι τῆς φύσεως

αὐτῆς ἀγνοουμένης, δεῖ τὴν φύσιν αὐτῆς εἰπεῖν ὁποῖα τυγχάνει.
τῆς γὰρ διαφορᾶς φύσεως διάφορον καὶ τὸ ἀγαθόν. ὥτω γὰρ ἵππου
ἀγαθὸν τὸ ἄλτην εἶναι καὶ πορευτικόν τοῖς ποσίν, ἀνθρώπου δὲ ἀγα-
θὸν τὸ ἀναβρεῖν ἢ ὀπώπαμεν. μόνος γὰρ τῶν ζώων ἄνθρωπος ἀνα-
μνησκέται, τῶν ἀλόγων μνήμην ἐχόντων μόνον, ὡς δηλοῖ ὁ κύων
τῷ Ὀδυσσεύς ὁ Ἄργος, φυλάσσας τὴν μνήμην εἰς εἴκοσι ἔτη. ἢ
ταύτην δὲ μνήμην καὶ ἀνάμνησιν. μνήμη μὴ γὰρ ἐστὶ μόνῃ νῦν, ἀνά-
μνησις δὲ ἀπολλυμένης μνήμης ἀνανέωσις. καὶ ἡμεῖς μὴ ὥτως. ὁ
δὲ φιλόσοφος Πρόκλος βύλετο ἐν τοῖς εἰς Φαίδωνα ὑπομνήμασι
ἔχειν καὶ τὰ ἄλογα ἀνάμνησιν. ὑπερβαίνει γὰρ, φησί, τὴν ἐκείνων
ζωὴν τὸ ἀμετάπτωτον τῆς γνώσεως. τὸ γὰρ διὰ παντὸς μεμνησθῆναι
αὐτὰ καὶ μὴ ἐπιλανθάνεσθαι ὑπὲρ τὴν ἐκείνων φύσιν ἐστίν. τοῖς γὰρ
ἀνθρώποις κρείττοσιν ὅσιν ἔχουσι ὑπάρχει τῷτο. ἐπιλανθάνετο δὲ καὶ
τὰ ἄλογα. δεινοῖς γὰρ ποτε περιπίπτει, καὶ τὰ πρότερον σαίνοντα
μὴ χρόνον ὑλακτεῖ καὶ ἀγριαίνει πρὸς τὸς ποτε συνήθεις, ὡς δὴ λον
ὅτι ἐπιλανθάνετο καὶ ἀναμνησκέτο. ὅτι ἔχει ἀνάμνησιν, δὴ λον
κάντεῦθεν, ἐκ τῷ μὴ ὁμοίως εἰς συνήθειαν ἀγεσθῆναι τῷ προοραθέντι
καὶ τῷ πάντῃ ξένῳ. θάττον γὰρ ἐν συνήθειᾳ γίνετο τῷ προοραθέντος,
ὡς φυλάσσας δηλονότι τύπον τινὰ καὶ δι' αὐτοῦ λαβὼν ἀφορμὴν
ἀναμνήσεως. πλὴν εἰ καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρων ἐστὶν ἀνάμνησις, ἀλλ' ἔν
διαφορὰ τις ἐστίν. ἐπὶ μὴ γὰρ ἀνθρώπῳ σὺν τῇ ἀναμνήσει ἐστὶ καὶ τὸ
συναισθάνεσθαι αὐτοῦ τῆς ἀναμνήσεως, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλόγων ἔκτε
τῷτο. ὅθεν γὰρ συναισθάνετο ἐκεῖνα ὅτι ἀνεμνήσθη. ὥσπερ γὰρ ἢ
ἢ ψῖς ὁρᾷ μὲν, ἢ οἶδε δὲ ὅτι ὁρᾷ, ὥτως καὶ ἐπ' ἐκείνων ἐστίν. ἔδειξε

(*) Cod. Paris. Reg. 1977 f. 1-19.

ὅν ὁ λόγος ὅτι τῆς διαφορᾶς φύσεως καὶ τῆς ἀγαθὸν διάφορον. διὰ τὸτο ὅν χρη καὶ τῆς φιλοσοφίας τὴν φύσιν εἰδέναι. ἀλλ' ἐπειδὴ ταύτην χωρὶς ὁρισμῶν γινώσκειν ἔστι δυνατόν (οἱ γὰρ ὁρισμοὶ ἀνατομαὶ καὶ ἀναπτύξεις εἰσὶ τῶν φύσεων), δεῖ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν ἀρξασθαι· εἰς τοιαύτην γὰρ ἀνάγκην κατήντησεν ὁ λόγος. τῷ δὲ ὁρισμῷ πρόσρημα τὸ τί ἐστίν. ἐκ τούτου ὅν δεῖ ἀρξασθαι, ὡς ἔδειξεν ὁ λόγος. τίς δὲ ὁ ὁρισμὸς, ἐν ἑτέρᾳ θεωρίᾳ εὐμενείᾳ τῷ κρείττονος παραστήσομεν.

Πρῶτος β'. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀναιρῶντες τὴν φιλοσοφίαν, ἀποδείξαι βυλόμενοι ὅτι ἔκ ἐστιν, εἰσάγουσιν αὐτήν (ἢ γὰρ ἀποδείξαι μέρος φιλοσοφίας), τούτου χάριν ἀφέντες τὸ εἶ ἐστιν, ἀπὸ τῷ τί ἐστὶ τὴν ἀρχὴν ποιησόμεθα, χάριν ἐκείνοις τοῖς ἀναιρῶν αὐτήν ἐσπυδακόσιν ὁμολογῶντες, ὅτι τὸτο ἐπιτηδεύσαντες μᾶλλον ἡμῖν κατάδηλον αὐτὴν πεποιήκασι διὰ τῶν ἀποδείξεων. ἢ καὶ ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Προτρεπτικῷ ἐπιγεγραμμένῳ, ἐν ᾧ προτρέπει τὸς νέους πρὸς φιλοσοφίαν. φησὶ γὰρ ὅτως· εἰ μὴ φιλοσοφητέον, 15 φιλοσοφητέον, καὶ εἰ μὴ φιλοσοφητέον, φιλοσοφητέον· πάντως ἄρα φιλοσοφητέον. τούτ' ἐστίν, εἰ μὴ γὰρ ἐστὶ, πάντως ὀφείλομεν φιλοσοφεῖν, ὅσῃς αὐτῆς· εἰ δὲ μὴ ἐστὶ, καὶ ὅτως ὀφείλομεν ζητεῖν πῶς ἔκ ἐστι φιλοσοφία, ζητῶντες δὲ φιλοσοφῶμεν, ἐπειδὴ τὸ ζητεῖν αἰτία τῆς φιλοσοφίας ἐστίν. καὶ καὶ τρεῖς δὲ αἰτίαι δεῖ ἀπὸ τῶν τί 20 ἐστὶν ἀρξασθαι κτλ. (*).

Πρῶτος γ'. δεύτερον ζητεῖσθαι πόθεν εἴρη ὁρισμὸς. ὁρισμὸς τοίνυν εἴρη ὡς ἐκ μεταφορᾶς τῆς τῶν ὁροθεσιῶν. πάλαι γὰρ τῷ Νεῖλῳ ἀνιόντος καὶ συγχέοντος τὰς ἀράδας, μὲν τὴν ἀπόστασιν αὐτῷ πάλαι ἐγίνοντο καὶ φόνοι περὶ τὴν διανομήν τῆς γῆς. ἐπενόησαν 25 ὅν ὁροθεσία τινα πρὸς δήλωσιν τῶν τόπων, καὶ ἐπαύσαντο τῷ πολεμῶν· διὸ καὶ ἀκαινὰ μέτρον κέκληται παρ' αὐτοῖς παρὰ τὴν ἑρῆσιν τῷ φόνῳ· καίνω γὰρ τὸ φονεύω. ὅτως ὅν καὶ οἱ ἐξηγηταὶ τῶν φύσεων ὁρισμοί, τῷ δικαίῳ καὶ τῆς ἀντιστροφῆς ἑοχαζόμενοι, ὅτε ἐλλείπειν θέλουσιν ὅτε πλεονάζειν κτλ.

σολοικισμὸς δὲ εἴρη ὡς σώας λόγος αἰκισμὸς.

τὴν ὑγίειαν ὁ μόνον ὁ ἰατρός ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τύχης γίνεσθαι, ὡς εἴρη ἐν τῷ περὶ Αἰρέσεων.

ὁ Ὑπερείδης ὁ ῥήτωρ συνηγορῶν Φρύνῃ τῇ πόρνῃ, αἰσθόμενος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις ὅτι ἔκ ἐπεισε τὸς δικαστάς, ἐπέτρεψε 35 τῇ πόρνῃ διαρρηῆσαι τὸς χιτῶνας, καὶ τότε διὰ τῆς τῶν μαζῶν θέας εἶλεν αὐτὸς.

καὶ τοιοῦτον οἶον τὸν Λυκῆργον ἢ Πυθίαν προσεῖπεν (Herodot. 1 65).

ἡλθες ὡς Λυκῆργε ἐμὸν ποτὶ πίονα νηόν.

οἶζω εἴ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ καὶ ἄνδρα.

δεῖ εἰδέναι ὅτι ἔξ εἰσιν ὁρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ ὅτε πλείους ὅτε ἐλάττους.

τινὲς δὲ προσθέασι καὶ ἄλλον ὁρισμὸν ἐβδόμον· οἱ γὰρ ἰατροί, χάλκεα χρυσέων ἀμειψάμενοι, ἔκ ἐμπαλιν χρύσεια χαλκείων 45

καθ' Ὁμηρον, τὸς ὁρισμὸς ἡμειψαν καὶ τὴν ἰατρικὴν ὠρίσαντο φιλοσοφίαν σωμάτων, τὴν δὲ φιλοσοφίαν ἰατρικὴν ψυχῶν. ἀλλ' ὡς ἰατροί, διάλληλος ἦδε ἐστὶ δεῖξις.

ἄλλον ὅγδοον ὁρισμὸν ἀναφέρουσι τῷ Πλάτῳ εἰρημένον ἐν Θεαιτήτῳ (*). φησὶ γὰρ ἐκεῖ τὴν φιλοσοφίαν μεγίστην μουσικὴν κτλ.

Πρῶτος ε'. φέρε ἐλθωμεν ἐπὶ τὴν ἐξηγήσιν αὐτῶν (τῶν ὁρισμῶν). πρῶτος τοίνυν ὁρισμὸς ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας ἐκ τῷ καθόλου ὑποκειμένου, ὁ λέγων, γινώσκεις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστίν. καὶ ἔκ ἐχω μὴ εἰπεῖν ἐν ποίῳ συγγράμματι ὁ Πυθαγόρας εἶπεν αὐτόν· ὅδε γὰρ κατέλιπε συγγράμματα, ἀλλ' ὅπερ τοῖς ἄλλοις τὰ συγγράμματα, τούτο ἐκείνῳ οἱ μαθηταί.

φυσικὸς δὲ θάνατος καὶ προαιρετικὴ ζωὴ ἐστίν, ὅταν τὴν καὶ φύσιν ζῶν ζῶντες ἀκολάσως τὸν βίον μετερχώμεθα. ἢ βυλόμεν δὲ τούτων ἀκῶσαι τῶν λόγων Κλεόμβροτον· ὅτος γὰρ λέγων (Antholog. 7 471)

εἶπας "ἦλθε χαῖρε" Κλεόμβροτος Ἀμβρακιώτης

ἦλατ' ἀφ' ὑψηλῆς τείχεος εἰς Ἀἴθην,

ἄξιον ὅτι παθὼν θανάτῳ κακόν, ἀλλὰ Πλάτωνος

ἐν τῷ περὶ ψυχῆς γράμμ' ἀναλεξάμενος.

ἐγὼ δὲ τάναντία ἐκείνῳ φημί, ἐπεὶ ὅτως·

εἰ μὴ γράμμα Πλάτωνος ἐμὴν ἐπέδῃσεν ἐρωήν,

ἤδη λυγρὸν ἔλυσα βίῳ πολυκηδέα δεσμόν.

τούτ' ἐστίν, εἰ μὴ ὠφελήθη ἐκ Πλάτωνος τρόπον εὐζωΐας, προέκρινον ἂν μὴ εἶναι ἢ κακῶς εἶναι. ἐστίν ὅν τις θάνατος ζωῆς τινὸς κρείττων, ὃν ἡ φιλοσοφία μελετᾷν αἰεὶ ἐπαγγέλλεσθαι.

Πρῶτος ς'. ὁ μόνον ὁ Κλεόμβροτος ἀλλὰ καὶ οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι, οἷον Κλεόμβροτος τινες ὄντες, τὴν φιλοσοφίαν ὑπέλαβον μελέτην εἶναι τῷ φυσικῷ θανάτῳ· διὸ καὶ πέντε τρόπους εὐλόγου ἐξαγωγῆς ἔγραψαν. ἔοικε γάρ, φησὶν, ὁ βίος μακρῷ συμποσίῳ, ἐν ᾧ δοκεῖ εὐωχεῖσθαι ἢ ψυχῇ, καὶ παρ' ὅσας τρόπους λυεῖται τὸ συμπόσιον, παρὰ τοσούτους τρόπους γίνονται καὶ αἱ εὐλογοὶ ἐξαγωγαί. λυεῖται γὰρ τὸ συμπόσιον καὶ πέντε τρόποις, ἢ διὰ χρεῖαν μεγάλην ἀφνω καταλαβῶσαν, οἷον παρυσία φίλου διὰ χρόνον· ὑπὸ χαρᾶς γὰρ ἀνίστανται οἱ φίλοι καὶ λυεῖται τὸ συμπόσιον· ἢ διὰ τὸς ἐπεισχωμάζοντας καὶ αἰσχρορρημονῶντας λυεῖται ὁμοίως τὸ συμπόσιον, ἢ διὰ τὸ νεκρὰ καὶ νοσώδη εἶναι τὰ παρατιθέμενα, ἢ διὰ σπάνιν ἐδεσμάτων, ἢ διὰ μέθην λυεῖται τὸ συμπόσιον. καὶ τὸς αὐτὰς ὅν πέντε τρόποις γίνονται καὶ εὐλογοὶ ἐξαγωγαί, ἢ διὰ χρεῖαν μεγάλην καταλαβῶσαν, ὡς προσέταξεν ἡ Πυθία τινὶ ἀποσφάξαι ἑαυτὴν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πόλεως, φθορᾶς τῇ πόλει ἐπικειμένης· ὅπερ πεποίηκεν ὁ Μενόκευς ἀποσφάξας ἑαυτὴν ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος καὶ σώσας αὐτήν. ἢ διὰ τὸς ἐπεισχωμάζοντας τυράνους καὶ ἀναγκάζοντας ἡμᾶς ἢ πράττειν αἰσχρὰ ἢ λέγειν τὰ ἀπόρητα· ὅτω γὰρ Πυθαγόρειον γύναιον ὑπὸ τυράννου συχεθὲν καὶ ἀναγκάζομένη ἐξορχήσασθαι τὰ ἀπόρητα, τούτ' ἐστὶ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν δι' ἣν ἔκ ἐοίκοι κυάμους (ἣν γὰρ αὐτοῖς ἴσόν τοι κυάμους φαγέειν κεφαλὰς τε τοκήων), ἔφη

(*) cf. Ammon. in Porphy. f. 4. ed. Venet. 1545. atque David.

(*) Immo in Phaedone p. 61.

“φάγοιμι ἂν ἢ εἴποιμι.” (*) τῷ δὲ φαγεῖν ἀναγκάζοντος, πάλιν εἶπεν “εἴποιμι ἂν ἢ φάγοιμι.” τέλος ἦν ἀναγκαζομένη δυοῖν θάτερον πράξαι, ἢ φαγεῖν ἢ εἰπεῖν, μασησαμένη τὴν ἑαυτῆς γλῶτταν ἀπέτεμεν ὡς ὄργανον διαλέκτου καὶ γεύσεως, καὶ ἐντεῦθεν αἰκίζομένη μετέλλαξε τὴν βίον. ἢ διὰ μακρὰν νόσον κωλύουσιν ἐπὶ 5 πολὺ ὄργανον χρῆσθαι τὴν ψυχὴν τῷ σώματι, εὐλόγως δὲ ἐξάγειν αὐτήν. διὸ καὶ ὁ Πλάτων ἐκ ἀποδέχεσθαι τὸ διαιτητικὸν τῆς ἱατρικῆς ὡς παιδαγωγῶν τὰ νοσήματα καὶ ποιῶν ἐγχερόμεν, ἀλλ’ ἀποδέχεσθαι τὸ χειρουργικὸν καὶ φαρμακευτικόν, ὃ ἐχρήτο Ἀρχιγένης ὡς στρατόπεδον θεραπεύων. φησὶ δὲ καὶ Σοφοκλῆς (Aiac. 578) 10 “ὅς πρὸς ἱατρὸν σοφὸν θρηνεῖν ἐπωδὰς πρὸς τομῶντι τραύματι.” ἢ διὰ πενίαν· καὶ καλῶς φησὶν ὁ Θεόγνης (175 Bekk.)

Χρὴ πενίην φεύγοντα καὶ εἰς μεγακῆτα πόντον

ρίπτειν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ’ ἡλιβάτων.

ἢ διὰ λῆρον· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ ἡ μέθη ἔλυε τὸ συμπόσιον, ὥτως 15 κἀνταῦθα εὐλόγως ἐστὶ τινὰ αὐτὸν ἐξαγαγεῖν διὰ λῆρον· ὁ δὲ γὰρ ἐστὶ λῆρος εἰ μὴ φυσικὴ μέθη, καὶ ὁ δὲ ἐστὶ μέθη εἰ μὴ προαιρετικὸς λῆρος. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου· ὁ μέντοι Πλωτῖνος περὶ εὐλόγου ἐξαγωγῆς γράφει μονόβιβλον, καὶ ὁ δὲ ἕνα τῶν πέντε τρόπων τούτων ἀποδέχεσθαι κτλ. δηλοῦσι δὲ καὶ οἱ Ῥωμαίων νόμοι μὴ πρότερον 20 ταφῇ παραδιδόντες τὰ τῶν ἐξαγόντων ἑαυτοὺς σώματα, πρὶν ἂν αἰκίσωνται καὶ τῶν ποδῶν.

ἄλλος ὁρισμὸς τῆς φιλοσοφίας ἐκ τῆ πόρρω αὐτῆς τέλης λαμβανόμενος, ὁ λέγων αὐτὴν ὁμοίωσιν θεῷ καὶ τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ· ἐν γὰρ τῷ Θεαιτήτῳ τῷ διαλόγῳ (p. 176) ὁ Πλάτων 25 ὥτως αὐτὴν ὠρίσατο. ἀπορῶσι δὲ τινες ὅτι πῶς δύναται ὁ φιλόσοφος ὁμοίος τῷ θεῷ γενέσθαι; καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπειδὴ ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ τὸ θεῖον· οἱ γὰρ ποιεῖται τρισσῶς τὸ θεῖον χαρακτηρίζουσι, τῷ ἀγαθῷ, τῷ δυνατῷ, τῷ γνωστικῷ, ὡς δηλοῖ τὸ θεοὶ δωτῆρες ἑάντων, θεοὶ δὲ γε πάντα δύναται, θεοὶ δὲ πάντα ἴσασι.

Πρᾶξις ζ’. ἐπειδὴ μὴ ἤρκει ὁ Πλάτων εἰπεῖν τὴν φιλοσοφίαν ὁμοίωσιν θεῷ καὶ τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ καὶ τὴν τρόπον τῆς ὁμοιώσεως προσέθηκεν εἰπὼν “ὁμοίωσις δὲ ἐστὶ δίκαιον καὶ ὅσιον 30 γενέσθαι μὲν φρονήσεως, καὶ ταῦτα γινώσκειν,” φέρε τρία τινὰ ζητήσωμεν, πρῶτον μὲν διὰ τί προσέθηκε τῷ δίκαιῳ τὸ ὅσιον, δεύτερον δὲ διὰ τί τεσσάρων ἑσῶν ἀρετῶν δύο μόνων ἐμνήσθη, δικαιοσύνης καὶ φρονήσεως, τρίτον διὰ τί εἶπε “καὶ ταῦτα γινώσκειν.”

Πρᾶξις η’. πέμπτος ὁρισμὸς τῆς φιλοσοφίας εἰς Ἀριστοτέλην ἀναγόμενος, ὁ λέγων αὐτὴν τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν· ἐν γὰρ τῇ μὲν φυσικῇ πραγματείᾳ θεολογικῇ ἐπι- 40 γεγραμμένη (1 2) εἶρηται αὐτῷ ὁ ὁρισμὸς ἕτος. καὶ εἰκότως ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ὥτως λέγεσθαι, ὡς καὶ ἐν τῇ θεολογικῇ πραγματείᾳ ὥτως. διὸ καὶ ἀπορῶσιν ὅτι διὰ τί τοῦτω ἐπαναδιπλασιασμῷ κέχρηται, καὶ λέγουσι τούτου αἰτίας πέντε.

φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν ἀποφθέγματι ὅτι ὅσοι ταῖς ἄλλαις 45

τέχναις καὶ ἐπιστήμαις χολάζοντες τῆς φιλοσοφίας ἀμελεῖσιν ἐοικασὶ τοῖς μνηστῆρσι τῆς Πηνελόπης, οἵτινες αὐτῇ συγγενέσθαι μὴ δυνάμενοι ἡγάπων καὶ ταῖς θεραπαίναις αὐτῆς συγγενέσθαι.

Βυλομένη ἢ οἰκοδομικὴ γινῶναι εἰ ὀρθὸς ὁ τοῖχος, κέχρηται 5 βαρυλλίῳ.

ἔτω τρωθεῖς τις ἐν πολέμῳ ὑπὸ φίλῳ ἔφη “αὐτόν μ’ ἐξέσωσα. τί μοι μέλει ἀσπίδος ἐκείνης; ἐρρέτω,” αὐτὸν μὲν τὴν ἰδίαν ψυχὴν εἰπὼν, ἀσπίδα δὲ τὸ ἴδιον σῶμα καλέσας. καὶ ἄλλος διψήσας ἔφη “ἀπέρχομαι τὴν ὄνον μὴ ποτίσαι,” ὄνον τὸ σῶμα καλέσας. καὶ τὸ “πίσσε πίσσε τὴν Ἀναξάρχῃ θυλάκον· αὐτὸν γὰρ 10 Ἀναξάρχον εἰ μὴ πίσης ποτέ.”

Πρᾶξις θ’. ἔκτος ὁρισμὸς τῆς φιλοσοφίας εἰς Πυθαγόραν ἀναγόμενος, ὁ λέγων αὐτὴν φιλίαν σοφίας.

Πρᾶξις ι’. διαίρεσις τῆς φιλοσοφίας... τί διαίρεσις καὶ ἐπι- 15 διαίρεσις καὶ ὑποδιαίρεσις.

διαίρεσις (τὸ θεωρητικόν) εἰς τρία, εἰς φυσικόν, μαθηματικόν, θεολογικόν. καὶ εἰκότως.

ἀπορῶσι δὲ τινες ὅτι εἰ πάντα μανθάνομεν καὶ τὰ αἰὶα καὶ τὰ ἐνυα καὶ τὰ μέσα, διὰ τί μὴ πάντα καλεῖται μαθήματα, ἀλλὰ μόνον τὰ μέσα ἐσφτετερίσατο τὸ κοινὸν ὄνομα; καὶ λέγουσι τούτου αἰτίας δύο, μίαν μὲν ὅτι ἔχουσι τὰ μαθήματα τὸ ἀραρὸς τῶν ἀποδείξεων· ταῦτα γὰρ μανθάνομεν ἀκριβῶς, τὰ δὲ ἄλλα εἰκάζομεν μᾶλλον ἢ μανθάνομεν, διὸ καὶ ὁ φιλόσοφος Μαρῖνος ἔφη “εἴθε 20 πάντα μαθήματα ἦν.” δευτέραν δὲ ὅτι ταῦτα ἡδέως μανθάνομεν, πάχοντες τὸ τῶν Λωτοφάγων· γευσάμενοι γὰρ αὐτῶν εἰ θέλομεν αὐτῶν ἀποσῆναι, ἀλλ’ ἐχόμεθα αὐτῶν ὡς λῶται. ἢ φησὶ καὶ Πλάτων ὥτως· ἂν γὰρ ἂν ἐκῶσα ἢ ψυχὴ λάβῃ, δυσέκνιπτα καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ γίνεσθαι, ὥσπερ τὸναντίον, φησὶ, ψυχῆς βίαιον ὁδὸν ἐμμονὸν μάθημα. καὶ Ἀρχιμήδης δὲ ποτε βαρβάρων ἐπιστάν- 30 των ταῖς Συρακούσαις ἐκ ἔφυγε θεωρήματι τι γεωμετρικόν καταγράφων, ἀλλ’ ἔφη “τὰν κεφαλὰν καὶ μὴ τὰν γραμμὴν,” τούτ’ ἐστὶ παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ μὴ παρὰ τὴν γραμμὴν. καὶ ταῦτα ἔχει ἢ παρῶσα πρᾶξις.

Πρᾶξις ια’. τῷ θεωρητικῷ εἰς τρία διαιρεθέντος, εἰς φυσικόν μαθηματικόν θεολογικόν, μόνον τῷ μαθηματικῷ τὴν διαίρεσιν νῦν οἱ ἐξηγηταὶ παραδιδόασιν, ὡς ἂν τούτοις συμμετρῶς ἔχοντος πρὸς εἰσαγομένους· ἐφ’ οἷς εἴπωμεν τὴν ὑποδιαίρεσιν τῷ μαθηματικῷ. 35 διαίρεται τοίνυν εἰς τέσσαρα, εἰς ἀριθμητικὴν μουσικὴν γεωμετρικὴν ἀστρονομίαν. καὶ εἰκότως.

ἀπορῶσιν ὅτι εἰ ἢ μουσικὴ περὶ συμμετρίαν φθόγγων καταγίνεται καὶ ἀσυμμετρίαν, πῶς περὶ τὰς σχέσεις τῶν ἀριθμῶν λέγουσιν αὐτὴν καταγίνεσθαι. καὶ λέγουσιν ὅτι μήποτε τῆς καὶ Πυθαγόραν μουσικῆς ταῦτα εἶρηται ὡς αὐλοτέρας ὕψους, ἥτις εἰ προσποιεῖται ὕλην ἢ φθόγγους, ἀλλ’ αὐτὰς τὰς σχέσεις τῶν ἀριθμῶν θεωρεῖ καὶ 40 μόνον. φασὶ γὰρ αὐτὸν παρίοντα διὰ χαλκείας ἀκῶσαι μέλους τινὸς καὶ ἀρμονίας ἐκ τῶν πληγῶν τῶν σφυρῶν ἀποτελεσμένων, καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ἀλλάξαι τὰς ἀκμονας. τῷ δὲ μέλῳ ὁδὸν ἤττον τῷ αὐτῷ φυλαχθέντος ἐπέτρεψε πάλιν αὐτοῖς τὰς σφύρας ἀλλάξαι.

(*) v. 1 et 2. ἢ] malim ei. apud Olympiodorum in Phaedonem (cod. Paris. Reg. 1822) ἢ εἴποιμι ἂν, et mox ἢ φάγοιμι ἂν.

τῷ δὲ μέλῳ ἐπὶ τοῖς παραφθαρέντοις ἐσθλὴν καὶ τὰς πρώτας σφύρας καὶ τὰς δευτέρας, ποῖον λόγον ἔσχον πρὸς ἀλλήλας, καὶ τὰ μέλη, καὶ ὡς ἀρμονικὸν λόγον ἀπεγράψατο, τὰς λόγους αὐτὰς καθ' αὐτὰς συγκρίνας χωρὶς τῆς ὕλης, ὡς εἶγε συνέβη τοιαύτην ἀναλογίαν ἀριθμῶν ἐν ὀξυβάφοις ἢ αὐλοῖς εἶναι, τὸ αὐτὸ δὲ μέλος 5 ἐπετελεῖτο.

τὴν μουσικὴν εὖρον οἱ Θράκες ὡς ἄγαν πολεμικοὶ ὄντες· ἡ γὰρ ψῦξις ἀποκλείουσα τὸ θερμὸν ἐν τῷ βῆθει ὀριμώτερον αὐτὸ ποιεῖ, ὅθεν καὶ θυμώδεις εἰσὶ καὶ πολεμικοὶ τῇ βίᾳ τῷ θερμῷ, καὶ ὀρχηστικοὶ δὲ διὰ τὰς ἐτοιμὰς ἀποφυγὰς τῶν μελῶν· ἔστι γὰρ καὶ πυρρίχιος 10 παρ' αὐτοῖς ὀρχησις, ὃ ἐστὶν ἐνοπλος, καὶ τὸ εἰρημένον τῷ ποιητῇ (Π. 16 617) "Μηριόνη τάχα κέν σε καὶ ὀρχησθῆναι παρεόντα." ἀλλὰ καὶ ἐμβατήρια μέλη ἐστὶ παρ' αὐτοῖς. τὴν δὲ γεωμετρικὴν εὖρον Αἰγύπτιοι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶρη, διὰ τὸ ἀνιόντα τὸν Νεῖλον συγχεῖν τὰ ὀροθέσια αὐτῶν. τὴν δὲ ἀστρονομικὴν εὖρον Χαλδαῖοι ὡς καθα- 15 ρὸν οἰκῶντες ἀέρα· ἀνατολικοὶ γὰρ ὄντες τῇ θερμότητι τῷ ἡλίῳ ἔχουσι λεπτυνομένην ἐτοιμῶς τὴν ἀτμίδα· τρίτη γὰρ κλίματος Ἀλεξάνδρεια Ἀφρικὴ καὶ Περσίς.

ἀπορῶσιν τινες ὅτι πάντα τὰ μαθήματα δεῖ τῆς τῶν Μουσῶν ἐπιπνοίας, διὰ τί μία μόνη λέγει μουσική; πρὸς ἃ φαμεν 20 ὅτι ταύτης μόνης ἔργον πάθη ψυχῆς ἰατρικῆ καὶ σώματος· διὸ καὶ ἡ φιλοσοφία μεγίστη μουσική ὡς πάθη ψυχῆς ἰωμένη· ὅθεν καὶ ἰατρικὴ ψυχῶν λέγεται. ὅτι δὲ ἰατρικὴ ψυχῶν πάθη ἡ μουσική, φασὶ ποτε τὸν Πυθαγόραν θεασάμενον παιδάριον ἐπόμενον κόρη αὐλίσσῃ ἐπιτρέψαι αὐτῇ γράψαι τὰς αὐλὰς, καὶ τῷ μέλῳ διαφθαρέντοις 25 ἔπαυσεν αὐτὸν τῷ ἔρῳ.

καὶ Συνέσιος δὲ ὁ φιλόσοφος, ὁ γενόμενος ὕστερον Κυρήνης ἐπίσκοπος, βαρβαρῶν ἐπιστάντων τῇ Κυρήνῃ διὰ τινῶν μελῶν ἔτρεψε τύχης, καὶ φεύγοντες ἔκοπτον ἀλλήλους μηδενὸς διώκοντος.

Πρῶξις ιβ'. λεκτέον τὴν διαίρεσιν τοῦ πρακτικοῦ· τὸτο γὰρ μόνον λείπει τῇ διαίρεσει. διαίρει τοίνυν τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τρία, εἰς ἠθικόν, οἰκονομικόν, πολιτικόν· ὁ γὰρ πρακτικὸς φιλόσοφος ἀνθρωπείας ψυχὰς κοσμεῖν ἐπαγγελλόμενος ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ

ἄρχεται τῷ κόσμῳ, καὶ λέγει ἠθικός (γελοῖως γὰρ ἄλλως ἐπαγγέλλεται) κοσμεῖν αὐτὰς ἀκόσμος ὢν), ἢ ὀλίγους κοσμεῖ, καὶ λέγει οἰκονομικός. ἐγκαλεῖται δὲ οἱ Πλατωνικοὶ τῇ τοιαύτῃ διαίρεσει τέσσαρα ἐγκλήματα, πρῶτον ὅτι ἐν ὕδασι διαίρει τὸ γένος ἐν εἴδει ἑαυτοῦ πάντῃ ταυτόν ἐστιν... δεύτερον ἐγκλημα ὅτι ἐν ὕδασι διαίρει τὰ εἶδη περιέχει ἀλλήλα· αἱ γὰρ διαίσεις διακρίσεως χάριν ἐπενοήθησαν... τρίτον ἐγκλημα ὅτι ἐκ αἰεὶ ἐὰν ὀλίγους κοσμεῖ, λέγει οἰκονομικός, εἰ δὲ πολλούς, πολιτικός... τέταρτον ἐγκλημα ὅτι εἰ δῶμεν ἀπὸ τοῦ ποσὺ τῶν ὠφελημένων τὰς ἔξεις διαιρεῖται, τῷ ἢ ἑνα ὠφελεῖν ἢ ὀλίγους ἢ πολλούς, λύσαιμεν αὐτῶς πᾶσαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην διαιρῶντες· πᾶσα γὰρ τέχνη καὶ ἐπιστήμη σκοπὸν ἔχει ἢ ἑνα ὠφελεῖν ἢ ὀλίγους ἢ πολλούς. ταύτην τὴν διαίρεσιν ὡς κακῶς ἔχουσιν ἀποσεισάμενοι οἱ Πλατωνικοὶ λέγουσιν ἑτέραν διαίρεσιν· διαίρει τοίνυν τὸ πρακτικὸν εἰς δύο, εἰς νομοθετικὸν καὶ δικαστικόν, διότι ὁ πρακτικὸς φιλόσοφος ἠθῶν ὢν ἐπανορθωτὴς καὶ νόμος τίθησι καθ' ὅς δεῖ ζῆν τὰς εὖ βιώσοντας, καὶ ἐπιτίμια ὀρίζει οἷς δεῖ ὑποπίπτειν τὰς μὴ ἐμμέναντας τοῖς προεκτεθεῖσι νόμοις. ἀλλὰ πόθεν ὅτι Ἀριστοτέλης ἢ εἰς τρία διαίρει, πόθεν δὲ ὅτι Πλάτωνος ἢ εἰς δύο, πόθεν δὲ ὅτι ὁ προσέειπε ὁ Πλάτων τὴν εἰς τρία τῷ Ἀριστοτέλει διαίρεσιν; Ἀριστοτέλης τοίνυν ἢ εἰς τρία διαίρει διὰ τὰς γεγραμμένας αὐτῷ τοιαύτας πραγματείας· διὰ μὲν γὰρ τὸ ἠθικὸν γεγραμμένα αὐτῷ εἰσὶ τὰ ἠθικά πρὸς Εὐδήμον μαθητὴν, καὶ ἄλλα πρὸς Νικόμαχον τὸν πατέρα, τὰ μεγάλα Νικομάχεια, καὶ πρὸς Νικόμαχον τὸν υἱὸν τὰ μικρὰ Νικομάχεια... διὰ δὲ πολιτικὸν γέγραπται αὐτῷ πολιτικός· γεγραμμένα δὲ αὐτῷ εἰσὶ καὶ πολιτεῖαι διακόσται πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν, ἃς συνεγράψατο ἐκ τῶν πολλῶν γῆν περιελθεῖν σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ... φέρε δὲ ἡμεῖς εἰπῶμεν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ὅτι καὶ συνεγράψατο ἠθικά, καὶ διαίρει εἰς ταῦτα τὸ πρακτικόν, 30 ἀλλ' οἶδεν ὅτι τὸ νομοθετικὸν καὶ δικαστικὸν διήκει δι' αὐτῶν, ἐπεὶ τοῖς αὐτοῖς ἀτόποις περιπεσῶν καὶ οἱ γραμματισαί... ἐπ' αὐτοῖς ἑαυτοῖς τὰ τῷ ὄντι χρυσὰ ἔπη Πυθαγόρου, τὸ πάντων δὲ μάλισ' αἰσχύνει σαυτόν... ἀλλὰ καὶ πόλει ἐστὶ νομοθετεῖν καὶ δικάζειν· πᾶς γὰρ ἂν οἰκειότερον ταῦτα πραχθεῖν ἢ ἐν πόλει (*).

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΦΟΙΝΙΚΟΣ (+).

Μέλλοντας ἡμᾶς ἄρχεται φιλοσόφων λόγων ἀναγκαῖόν ἐστι 35 μαθεῖν τί ποτέ ἐστι φιλοσοφία· δεῖ γὰρ τὸν ἀρχόμενον τὴν πρότερον μαθεῖν τί ὃν τυγχάνει· ὅτω γὰρ καὶ σπουδαιότερον ἀντιλήψῃ τὸ πρᾶγμα. μαθαίνομεν δὲ τὰ πράγματα ἐκ τῶν ὀρισμῶν. καὶ πῶς δυνατὸν δι' ὀρισμῶν μαθεῖν πρᾶγμα, ἀγνωμένον τῷ τί ἐστιν ὀρισμός; ὀρισμός τοίνυν ἐστὶ λόγος σύντομος δεικνύς τὴν τῷ πρά- 40 γματος φύσιν... ὀρισμός δὲ λέγει ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς χωρίοις ὄρων... οἱ ὅν ὀρισμοὶ λαμβάνονται ἢ ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἢ

ἐκ τῶν τέλων ἢ ἀπὸ συναμφοτέρων... παραλαμβάνοντες ὅν τῆς φιλοσοφίας ὀρισμοὶ πολλοί· πολλοὶ γὰρ πολλαχῶς ὥρισαντο τῶν πάλαι αὐτῇ. ἵνα δὲ μὴ τοῖς φιλαίτοις ἀκαίρως φιλοτιμίας ἐν τῷ παρόντι δῶμεν ἐγκλημα, τὰς ἐκεῖ διεξιόντες ὁρῶντες, ἀπόχρη πέντε ἢ ὀλίγῳ πλείους ἐπελθεῖν. δύο μὲν ὅν εἰσὶν ἐκ τῶν ὑποκειμένων, δύο δὲ ἐκ τῶν τέλων, καὶ ἕτερος ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ἢ ἔχει πρὸς τὰς ἄλλας τέχνας. ἐστὶν ὅν ὁ πρῶτος ὀρισμὸς ὅτος, φιλοσοφία ἐστὶ γνῶσις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστὶν. τὸ ἢ ἀντὶ τῷ καθό.

ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τῷ σώματι χωριζέντος τῆς ψυχῆς καὶ ἡ

(+) Cod. Paris. Reg. 963 f. 357-370. eadem prope Ammonius habet f. 9 et 10.

(*) In haec verba desinunt Prolegomena.

ψυχὴ χωρίζετο τῷ σώματι· αἱ γὰρ φιλοσώματοι ψυχαὶ καὶ μὴ θάνατον ἐν τῶν σωμάτων ἐτι περιέπυσιν ἔρωτα, καὶ τούτων εἶναι φασὶ τὰ φαινόμενα περὶ τῆς τάφης σκιοειδῆ φαντάσματα.

Πυθαγόρας φησὶν ὅτι φιλοσοφία ἐστὶ φιλία σοφίας, πρῶτον τῷ παρὰ τοῖς παλαιότεροις ἐπιστὰς ἀμαρτήματι· ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι σοφὸν ὠνόμαζον τὴν ἡντιναῦν ἐπιόντα τέχνην, ὣν εἰς ἣν καὶ Ἀρχίλοχος λέγων “τρίαιναν ἐοῦσαν καὶ κυβερνήτην σοφόν” καὶ ὁ ποιητὴς “ἐπεὶ σοφὸς ἦραρε τέκτων” καὶ “εὖ εἰδὼς σοφίης ὑποθημοσύνησιν Ἀθήνης,” μεθίστησι τὴν προσηγορίαν ταύτην ἐπὶ τὸν θεόν, ὡς μόνον ἐκεῖνον καλεῖσθαι σοφὸν τὸν θεόν.

μέσον δὲ τούτων (τῷ θεολογικῷ καὶ τῷ φυσιολογικῷ) τὸ μαθηματικόν, ἐπειδὴ καὶ κατὰ φύσιν μέσην ἔχει τάξιν. τούτο δὲ τινες τῶν παλαιὰ προέταξαν τῷ φυσιολογικῷ, οἱ μὲν καὶ Πλάτωνα ἴνα, φασί, τὰς ιδέας ἐν τῇ ψυχῇ ἥδη ὑποκειμένας ἐπιγινώσκωμεν ἥτοι ἀναμιμνησκώμεθα τὰ ἐν τοῖς καθ’ ἑκάστα θεωρῶντες, ὁδῶ τινὶ ἢ κλίμακι τῷ μαθηματικῷ χρώμενοι· οἱ δὲ καὶ Ἀριστοτέλην τὴν μέσην τάξιν αὐτῷ ἀπενείμαντο... διαιρεῖτο ἔν ἡ φιλοσοφία, ὡς ἥδη εἶρητο, εἰς τε θεωρητικὸν καὶ πρακτικόν... διὰ τί καὶ μὴ εἰς πλείονα ἀλλ’ εἰς δύο; τούτω δὲ αἰτίαι εἰσὶ δύο. ἐπεὶ γὰρ λέγομεν τὴν φι-

λοσοφίαν ὁμοίωσιν εἶναι θεῷ καὶ θεὸς διττὰς ἔχει τὰς ἐνεργείας, τὰς μὲν γνωστικὰς τῶν ὄντων πάντων, τὰς δὲ προνοητικὰς ἡμῶν τῶν καταδεσφέρων, εἰκότως ἡ φιλοσοφία διαιρεῖτο εἰς τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικόν· διὰ μὲν τὸ θεωρητικὸν γινώσκωμεν τὰ ὄντα, διὰ δὲ τὸ πρακτικὸν προνοούμεθα τῶν καταδεσφέρων.

καὶ ὁ ἠθικὸς ἑαυτῷ νόμος τίθησιν ὅταν λέγῃ (Carm. aug. 9) “κρατεῖν δ’ εἰθίζεο τῶνδε, γαστρός μὲν πρῶτα καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος.” καὶ πάλιν ὁπόταν Ἰσοκράτης (ad Demon. § 16. ed. Bekk. Ber.) λέγῃ “τῆς μὲν θεὸς φοβῆ, τῆς δὲ γονεὺς τίμα, τῆς δὲ φίλους αἰσχύνε.”

εἴποι δὲ ἂν ἄκοσμον καὶ τὴν περιττεύοντα μορίοις τισὶ τῷ ἀνενδεύς, οἷον ἐξαδάκτυλον ἢ ἐξάχειρα, ὡς τῆς καὶ Ἀπολλωνίου τὴν ποιητὴν Γίγαντας.

ἐμνήσθη ἐν τῇ διδασκαλίᾳ (τῇ τῶν δέκα κατηγοριῶν) φωνῶν τινῶν πέντε (ὁ Ἀριστοτέλης) ἀγνώστων ἡμῖν ὕσων ἐν τῇ συνηθείᾳ, γένους διαφορὰς εἶδους ἰδίᾳ καὶ συμβεβηκότος. ὁ ἔν φιλόσοφος Πορφύριος φιλανθρώπως ἅμα ποιῶν καὶ φιλοσόφως, ἔγραψε τούτω τὸ βιβλίον, διδάσκων ἡμᾶς τι σημαίνει ἑκάστη φωνή.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΝΤΕ ΦΩΝΑΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ (†).

Καὶ τὸ πρὸς ὠφέλειαν μὴ μόνων τῶν οἰκείων μαθητῶν ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν περὶ λόγους ἐσπυδακότων καὶ ὅσαι ὥραι τούτοις ἐπεντροφώντων συγγραφὴν τινὰ οἰκείαν συγγράφειν τὴν διδασκαλὸν κάλλιστόν τε πάντων καθέστηκε τῶν καλῶν καὶ τῷ ὄντι θεοφιλέστατον. τὸ δὲ καὶ τὴν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων εἶτην ἐξηγητῶν πρὸς τινὰ μαθήματα ἀσάφειαν γριφότητά τε καὶ μακρολογίαν, οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν ἀδολεσχίαν, πρὸς τὸ σαφέστερον μεταρρυθμίσαι καὶ εὐσύνοπτον ἀνδρὸς ἂν εἴη ζῆλον διάπυρον κεκτημένον πρὸς τὴν τῶν μαθητευομένων σπουδὴν τε καὶ ἐπιμέλειαν, διδασκάλῃ τε ἀτεχνῶς ἀληθῆς, καὶ μὴ τῶν οἰκείων μαθητῶν μόνον ὡς οἰκείων ἀντιποιεμένων μελῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων. τοιγαρὶν τὸ τοιούτον ἢ ἡμετέρα ὑθενότης ὡς λυσιτελεῖς εἰδυῖα καὶ τίμιον καὶ πολλὴν ὠφέλειαν τοῖς ἐθέλουσι προξενῶν, ὡήθη δεῖν, εἴ τι μὲν γρίφον καὶ σκοτεινὸν οἱ παλαιοὶ ἐξηγήται ἐξηγήσαντο πρὸς τὸ τῶν πέντε φωνῶν μάθημα, καὶ μὴ βεβαμμένον ὅλως ὑπάρχον εἰς νῦν, ἀλλὰ καταβολῇ δυνάμενον καὶ μάλιστα τῆς εἰσαγωγικῶν λογισμῶν, ἐκτίλει ἐν αὐτῇ οἷα τινὰ ἀκαλήφην καὶ πόρρω πρὸς ἀπορρίψαι. ὁ δὲ καὶ τὴν τυχεύσαν ὠφέλειαν προξενεῖ τοῖς ἐντυγχάνουσιν, εἰ καὶ ἀσαφές, ἀλλ’ ἔν ὃ μόνον αὐτὸ πρὸς τὸ εὐσύνοπτον καὶ σαφέστερον μεταρρυθμῶσει, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἐγχαρῆν αὐτῇ οἰκοθεν προσεπιθήσει τινὰ, καὶ ὃ μόνον ταυτί, ἀλλὰ καὶ κατὰ λέξιν ἐρμηνεύσει τὰς πέντε φωνάς, εἰς μέσον οἷα τινὰ κρατῆρα λόγου τοῖς νέοις προθεῖναι τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν, ὅπως ἀφθόνως ἅμα καὶ ἀκαμάτως οἱ θέλοντες ἐκ τούτου ἀρύωντο. εἰ δὲ καὶ πάντῃ σαφῇ τὴν συγγραφὴν ἢ ἡμετέρα

σμικρότης ποιήσει, ὡς ἐκ τούτου συμβῆναι ἐπὶ τὸ ὑπτιώτερον ἐκπεσεῖν, μὴ ἀμάθειαν ταύτην ἢ ἀγροικίαν πᾶς τις κατηγορήσῃ, μὴ πρὸς τῆς τριάδος αὐτῆς καὶ τῶν λόγων, εἴγε πρεσβεύει αὐτόν· ἄλλως γὰρ ὅχι οἷον τέ ἐσιν ἄνδρας παχεῖς τινὰς ὄντας καὶ τῷ ὄντι ἀήθεις καὶ ἀδαμάτους πρὸς τὰ τῆς ὑψηλοτάτης φιλοσοφίας θεωρήματα ἐμβιβάζσαι καὶ πρὸς τὸ ὕψος τούτων τὰς διανοίας αὐτῶν ἀναπτερώσαι, εἰ μὴ πρὸς τὸ σαφές εὐσύνοπτόν τε καὶ σύντομον τὴν ἀσάφειαν καὶ τὴν μακρολογίαν μετοχετεύσομεν. τούτω γὰρ καὶ διδασκαλικὸς τρόπος ἐστὶ, τὸ διὰ τῶν συντόμων καὶ σαφῶν τὴν διδασκαλίαν τῷ μαθητευομένῳ ἐμποιεῖν. καὶ δὴ τῆς ἐρμηνείας ἀπάρχομαι. φασὶ τῶν διδασκάλων τινὲς πρῶτον μὲν τὰ τῆς ῥητορικῆς προγυμνάσματα τῆς εἰσαγωγικῆς ἐκδιδάσκειν, καὶ μὴ ταῦτα τὰς πέντε φωνάς. ὅς ἐγὼ ἐρήσομαι, ἄρα γε, ὡς σοφώτατοι, ὡς εἰσαγωγικῆς τῆς νέας καὶ τῶν ποιητῶν ἄρτι πεπαυμένους πρὸς τὴν εὐκολωτέραν καὶ συνήθη (*), τὰ μυθώδη δηλονότι, ἐμβιβάζοντες τούτω ποιεῖτε, ὅπως μὴ θολώσῃτε τὴν λογισμὸν αὐτῶν ὑπὸ τῶν τῆς φιλοσοφίας θεωρημάτων, καὶ ὅτι δεῖ πρότερον τὰ εὐκολώτερα μαθάνειν καὶ τότε τὰ πολυσχεδέςερα; πρῶτον γὰρ προσήκον ἐστὶ μαθάνειν τὸν νέον τὴν προπαιδείαν ἥτοι τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν στοιχείων, τὰς συλλαβάς καὶ τὰς λέξεις, καὶ τότε τὸ γράφειν, εἴτα τὴν γραμματικὴν τέχνην ἐκδιδάσκειν, καὶ μετ’ αὐτὴν τὴν ῥητορικὴν, καὶ τότε τὴν φιλοσοφίαν. εἰ ταῦτα ἔν εἴποιτε, λογιώτατοι, ἀπαλογήσομαι κατὰ τὸ ἐγχαρῆν πρὸς ὑμᾶς. κατὰ τὸν ὑμέτερον λόγον, σοφώτατοι, μὴ τὰ προγυμνάσματα τὴν ἀκολυθίαν ἔχρῃν ἡμᾶς τῆς

(†) Cod. Bodl. (Barocc.) 145 f. 119-137 b.

(*) addendum videtur διδασκαλίαν.

ρήτορικῆς ἀπαράθραυστον διατηρεῖν καὶ ὁλόκληρον μάθημα ἐκπλη-
ρῆν, ἤγουν τὸ ὅλον ὄργανον τῆς ῥητορικῆς· μὲν γὰρ τὰ προγυμνά-
σματα ἐκδιδάσκειν αὐτὰς ὑμῖν προσήκον ἦν τὴν διαιρετικὴν τέχνην
ἦτοι τὰς τρισκαίδεκα ᾤσεις, ἔπειτα τὰς δ' ὅσας τῷ περὶ εὐρέ-
σεως μαθήματος, καὶ τότε τὰς ἰδέας τῷ λόγῳ, καὶ μετ' αὐτὰς τὸ
περὶ μεθόδου δεινότητος, καὶ ἀποπληρῶσαι ὁλόκληρον μάθημα, καὶ
μὲν τὸ ἀποπληρῶσαι ὁλόκληρον μάθημα ἀπάρχεται τῆς τῶν πέντε
φωνῶν διδασκαλίας. ἀλλ' ἔτι καλῶς φατέ· ἐγὼ δὲ ἔτι τάξιν φημι
τηρεῖν ἐπὶ τῶν τοιούτων μαθημάτων, ἀλλ' ἐκεῖνο προτίθεσθαι πάν-
των ἀφ' ὧν τὰ πάντα τὰ λοιπὰ μαθήματα ἀρδεύον, ὅπερ ἐστὶ
τῶν πέντε φωνῶν μάθημα· τὸτο γὰρ πάντων ἐστὶν εἰσαγωγή καὶ
διδασκαλία... καὶ φημι ὅτι καὶ μᾶλλον πρὸ τῶν προγυμνασμά-
των ἐκδιδάσκειν ἔδει· ὅν γὰρ τρόπον συντείνει πρὸς τὴν διαιρετι-
κὴν τέχνην τὸ Ἑρμογένους καὶ τὰ λοιπὰ αὐτῷ συγγράμματα· καὶ
ἐν τοῖς γὰρ ἔγκεινται ὅροι καὶ διαιρέσεις, ὅταν λέγῃ ὁ Ἀφθόνιος
(τότε γὰρ εἰσι τὰ προγυμνάσματα πόνημα), ὅρος μῦθος...

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δεινῶν πρὸ τῶν γυμνασμάτων ἐκμαν-
θάνειν τὰς ε' φωνάς· ἐπεὶ δὲ πρὸ πάσης διδασκαλίας τέχνης τε
καὶ ἐπιστήμης τέσσαρά τινα ἐξήρτη, εἰ ἐστὶ, τί ἐστὶ, ὁποῖόν τι ἐστὶ
καὶ διὰ τί ἐστὶ, διδάσκειν καὶ περὶ αὐτῶν τίνα εἰσὶν, ἐρμηνεύσαντες
πρῶτον τί τὸ διάφορον τέχνης καὶ ἐπιστήμης.

ὡς φησὶν ἡ γραφή.

καὶ τέχνην μὲν ἐκείνων τῶν πραγμάτων ἔχομεν ὧν ἀκριβῆ τὴν
κατάληψιν ἔχειν μετὰ ὅτι αἰεὶ εἰσὶν. τίνα δὲ ταῦτα; τὰ σω-
ματικά· ἐπιστήμην δὲ ἐκείνων ὧν καὶ κατάληψιν ἀκριβῆ ἔχομεν
ὅτι αἰεὶ ὑπάρχουσιν. ποῖα δὲ ταῦτα; τὰ θεῖα, ὑράνια. εἰ δέ τις
εἴποι καὶ περὶ ἀστρονομίας, πῶς καὶ αὐτὴ ἐπιστήμη παρά τινων ὀνομά-
ζεσθαι; ἀπολογούμενοι πρὸς αὐτὰς εἰπόμεν ὅτι κυρίως μὲν τέχνη ἐστὶ,
σφαλερὰ γὰρ, ἐπιστήμη δὲ καταχρηστικῶς ὀνομάζεσθαι, ὅτι ἐνὶ δὲ
καθὸ τὰς ζητήσεις περὶ τὰ ἀνθρώπινα σώματα ποιεῖται· καταγι-
νεσθαι γὰρ περὶ μετεωρῶν καὶ ἀντιμετεωρῶν, καὶ περὶ προποδισμῶν
καὶ ἀναποδισμῶν ἀστέρων, καὶ περὶ τὰς πεζύς (*) σφαίρας, καὶ περὶ
πλάνητας καὶ αὐτὴν τὴν ζωδιακὸν κύκλον.

ὁ Χρυσάριος εἰς τῆς ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίας ὧν φίλον ἔσχε
τὸν φιλόσοφον Πορφύριον τὸν Φοῖνικα τὸν μαθητὴν Πλωτίνου.

εἰπόμεν δὲ καὶ ὅρον τῷ ὄρν... ζητήσωμεν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ
περὶ τῷ ὄρν. εἰσὶ δὲ ταῦτα, πόθεν εἶρηται ὄρος, πόθεν λαμβάνεται
ὄρος, πόθεν συνίσταται ὄρος, ποῖος τέλειος ὄρος, τίς ἡ κακία ὄρου παντὸς
πράγματος, τί διαφέρει ὄρος ὅρισμῳ ὑπογραφῆς καὶ ὑπογραφικῷ
ὅρισμῳ.

ὡς ἐπὶ τῆς ὑαλεφικῆς· ὑαλεφικὴ γὰρ ἐστὶν ἡ περὶ τὴν ὑάλον
καταγινωσκόμενη.

ὡς γὰρ Ὀλυμπιόδωρος ὁ φιλόσοφος ἔλεγεν ὅτι θαυμαστὸν ἡ
φύσις ἐφεῦρε μηχανήματα, ἐνδείαν πλεῖστην καὶ πλεῖστον ὑποκρινό-
μενον ἐνδείαν.

ἀπορροῖσιν τινες τῶν ἐριστικῶν λέγοντες, εἰ ἄρα ἡ ὑσία ἐστὶ

τιμιωτέρα τῶν συμβεβηκότων, ὁ δὲ ὅρισμός ἀπὸ ὑσιῶν εἴληπται,
ἡ δὲ ὑπογραφή ἀπὸ συμβεβηκότων, διὰ τί ὑπογραφικὸν ὅρισμὸν
λέγομεν, προτάττοντες τὸ χεῖρον τῷ κρείττονος, τὸ συμβεβηκὸς
δηλονότι τὴν ὑπογραφὴν περιέχον τῆς ὑσίας τῆς τὴν ὅρισμὸν
ἔχουσας, καὶ ἔτι λέγομεν ὅρισμὸν ὑπογραφικόν;

ἰστέον ὅτι φασὶ τινες ὁκτῶ εἶναι τὰς διαιρετικὰς τρόπους, οἷον
ἀπὸ γένους εἰς εἶδη κτλ.

ad p. 1 a 5. ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῷ Χρυσάριῳ εἶπεν ὁ φιλό-
σοφος τὸ πειράσομαι, διὰ τὸ στρατηγίας καὶ πολιτικῆς ἢ δημοσίας
πράξεσιν ἐναχολοεῖσθαι αὐτόν... ἀρεταὶ πρῶτον διηγήσεως σαφήνεια,
συντομία, ἕτεραί δύο, πιθανότης καὶ ὁ τῶν ὀνομάτων ἐλληνισμός...
“πειράσομαι διὰ βραχείων.” τὸτο μετριάζων ὁ φιλόσοφος εἶπεν.
ἡ τὸ πειράσομαι οἰονεῖ πείραν ποιήσομαι πρὸς τὴν σὴν φύσιν· ἄν-
θρωπος γὰρ ἦν ὁ Χρυσάριος στρατηγίας μᾶλλον ἢ λόγους ἐναχο-
λέμενος· ὅθεν γὰρ ἦν λογιώτατος πάντων.

ἀπὸ τῆς λέξεως διττῶς λέγεται ἡ ἀσάφεια· ἡ γὰρ διὰ τὸ μῆ-
κος τῆς φράσεως, ὡς ἔχει τὰ Γαλήνεια (καὶ γὰρ εὐφραδῆ εἰσὶν,
ἀλλ' ὅν δια τὸ μῆκος ἀσάφῃ εἰσὶν), ἡ διὰ τὴν ποιότητα τῆς λέξεως,
ὡς ἔχει τὰ προειρημένα Ἀριστοτέλεια.

1 a 15. εἰκότως τῶν Περιπατητικῶν ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ δὲ
ἀπὸ ὑπολήψεως Πλατωνικῆς ἐγένετο, ἐβέλετο δεῖξαι ἑαυτὸν καὶ τῷ
Ἀριστοτέλει παρακολυθηκότα, ὅπερ ἐν τῷ ἰδίῳ συγγράμματι ἔδει-
ξεν εἰπὼν “καὶ τ. μάλ. οἱ ἐκ τῷ π.” Περιπατητικοὶ δὲ ἐλέγοντο οἱ
Ἀριστοτελικοί, ἐπεὶ δὲ περιπατῶντες τὰς συνουσίας καὶ τὰς διδα-
σκαλίας ἐποιῶντο τῇ πρὸς τὸν διδάσκαλον Ἀριστοτέλην αἰδοῖ καὶ ἐξ
ἐκείνου παραλαβόντες αὐτὴ καὶ μὴ τολμῶντες ἐγκαθέδρας ποιεῖσθαι
τὰς συνουσίας, Πλάτωνος περιμόντος. ἄλλοι δὲ φασὶν ὅτι ψευδὲς
ἐστὶν· τὴν ἀντίον γὰρ ἐναντιῶτο αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης. ἀλλ' αὐτὸν
... ὡς δηλοῖ εἰς τὸν τάφον Πλάτωνος Ἀριστοτέλης ἐπίγραμμα·

σηκὸν Ἀριστοτέλης ἰδρύσατο τόνδε Πλάτωνος,
ἄνδρὸς ὃν ἔτ' αἰνεῖν τοῖσι κακοῖσι θέμις.

1 a 16. πάλιν εἰσὶν τὸ γένος πατρί, ἡ διαφορὰ γυναικί, τὸ εἶδος
υἱῷ, τὸ ἴδιον ἀδελφῷ, καὶ τὸ συμβεβηκὸς τῷ ἐξ ἐπιγαμβρίας
συγγενεῖ· ἐκ γὰρ συμβεβηκότος αἱ ἐπιγαμβρίαί. τὸ ἀπλῶς ση-
μαίνει τέσσαρα, τὸ κυρίως, τὸ καθόλου, τὸ μοναχῶς καὶ τὸ ἀποικί-
λως· τὸτο γὰρ ὁ τραγικὸς φησιν “ἀπλῶς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.”

1 a 23. Ἠλίας δὲ ὁ ἐξηγητὴς τῶν ε' φωνῶν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ
ἀρκεῖται παραδείγματι, λέγων τὸν Ἀχιλλεῖα Πηλεΐδην μὲν διὰ τὸν
προσεχῆ πατέρα τὸν Πηλέα, Αἰακίδην δὲ διὰ τὸν πόρρω Αἰακόν,
καὶ Φθιώτην μὲν διὰ τὴν προσεχῆ πατρίδα τὴν Φθίαν, Θετταλὸν δὲ
διὰ τὴν πόρρω πατρίδα τὴν Θετταλίαν.

1 b 1. κοινῶς τὸ μέλαν συμβεβηκεῖ πᾶσι κόραξιν Αἰθίοψιν
ἐβένῳ καὶ κάρβωνι.

1 b 34. λέγει γὰρ εἶδος καὶ ἡ μορφή, ὥσπερ καὶ ἐν Φοινίσσαις
Εὐριπίδης φησὶ “πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος.” ἀλλὰ μὴν καὶ
ὁ συνήθης (ἡ συνήθεια?) τὸτο αὐτὸ δηλοῖ, τὸν εὐμορφον εὐεῖδῃ
δηλοῖσι (λέγουσα?) καὶ τὸν ἄμορφον δυσεῖδῃ.

1 b 38. διαβάλλουσιν τινες τὸν λόγον ὡς διάλληλον ὄντα· ἐν

(*) an πλαγίως?

μὴ γὰρ τῷ ὀρισμῷ τῷ γένους εἶδους ἐμνημονεύσαμεν, ἐν δὲ τῷ ὀρισμῷ τῷ εἶδους γένους ἐμνημονεύσαμεν. ἀγνοῦσι δὲ οἱ τοιοῦτοι ὅτι μᾶλλον

ἐπὶ τῶν πρὸς τι δεκτέα ἐστὶν ἢ διάλληλος δεῖξις ἢ περ ἀπόβλητος· ἐστὶ δὲ διάλληλος δεῖξις οἷον πῶς μένει Πλάτων (*).

ΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΡΟΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ (†).

Οἱ τῶν τῆς φιλοσοφίας λόγων ἐρῶντες καὶ τῆς ἐκ τούτων ἡδονῆς ἀκρῶ δακτύλῳ γευσάμενοι, πάσῃ τῇ τῷ βίῃ φροντίδι χαίρειν εἰπόντες, σὺ φρονί τινι μαρία πρὸς τούτους ἐλαυνόμενοι φέροντι, καὶ τῇ τῶν ὄντων ἐπιστήμῃ συντόμως αὐτῶν ψυχαγωγῶσι τὴν ἔρωτα· ἐπιστήμη δὲ τῶν ὄντων ἐστὶν ἡ φιλοσοφία, ὡς σὺν θεῷ μαθησόμεθα. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἡμᾶς σοφὸς ἔρως καὶ πολλὴ προθυμία ἐπὶ τούτῳ διήλασε τὴν ἀγῶνα, φέρε δὴ φέρε λοιπὸν τούτον ὑποδυσώμεθα, μὴ τὸ παρὸν δυσχερὲς ἐπιλογιζόμενοι, ἀλλὰ πρὸς τὸ πέρας τῆς θείας ἐπαγγελίας αὐτῆς ἀποβλέποντες πάντα μόχθον ἐλάττωνα καὶ δεύτερον αὐτῆς ἡγησώμεθα. δοκεῖ δέ μοι μικρὸν ἀναβάλλεσθαι τὴν ἐγκύκλιον ἐξηγήσιν, Ἀριστοτελικοῖς πειθομένῳ θεσμοῖς, ὡς δεῖ ἐν ἐκάστῳ σχεδὸν πράγματι τὰ τέσσαρα ταῦτα ζητεῖν κεφάλαια, εἰ ἐστὶ, τί ἐστὶν, ὁποῖόν τι ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶ.

Πρᾶξις σὺν θεῷ δευτέρα. καθάπερ ἐν τῇ πρῳτέρᾳ θεωρίᾳ ὑπεσχόμεθα, ἔλθωμεν καὶ τῆς λόγους τῶν βυλομένων ἀνελεῖν τὴν ὑπαρξίν τῆς φιλοσοφίας ἐκθιώμεθα, καὶ τούτων τὴν ἀνατροπὴν ὡς οἷον τε ἐστὶ ποιησώμεθα. πρῶτον μὲν ἐπιχείρημα τῶν ἀνατρεπόντων τὴν φιλοσοφίαν ἐστὶ τούτο. τὸ ὅν τῶν ὁμωνύμων ἐστὶ, τὰ ὁμώνυμα ὅρῳ καὶ καθυποβάλλοντι, τὰ ὅρῳ μὴ καθυποβαλλόμενα γινώσκει ἔχ ὑποπίπτει, τὸ ὅν ἄρα ἀγνώστον ἐστὶν... διττῶς ὑπαντῶμεν, τῇ τε ἐνστάσει κεχρημένοι καὶ τῇ ἀντιπαραστάσει. ἰσέον δὲ ὅτι ἐνστάσεως ἔργον ἐστὶ τὸ ἐκ βαλβίδος αὐτῆς καὶ εὐθέως ἐκ προοιμίων ἀνατρέπειν τῆς δι' ἐναντίας λόγους, ἀντιπαραστάσεως δὲ τὸ δέξασθαι τὸν λόγον ὡς ἀληθῆ, δεῖξαι δὲ αὐτὸν μηδαμῶς καταβλάπτοντα τὸ προκείμενον...

τὸ δὲ δεύτερον ἐπιχείρημα τῶν ἀνατρεπόντων τὴν φιλοσοφίαν προέρχεται τούτον τὴν τρόπον. τὰ ὄντα ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ εἰσὶ καὶ στάσεως ὑδεμιάς τυγχάνουσι· φθάνει γὰρ τὸν λόγον ἀμειφθέντα τὰ πράγματα· καὶ γὰρ σχεδὸν πρὸς τῷ ῥηθῆναι τὴν περὶ αὐτῶν λόγον ἀμείβοντι τὰ πράγματα. καὶ φέρουσι παράδειγμα τοιοῦτον, ὅτι ὡς περ ἐν ποταμῷ ἐν τῷ αὐτῷ ὕδατι καὶ δύναται τις βρέξαι δις τὴν πόδα, ἢ ὡς περ ἕτεροι ἐπιτείνοντες τὴν ἀπορίαν λέγουσιν, ὅτι ὑδὲ ἀπαξ δύναται τις ἐν τῷ αὐτῷ ὕδατι βρέξαι τὴν πόδα, ἐκείνῳ τῷ ὕδατος συντόμως παρερχομένῳ καὶ ἄλλῳ ἐπερχομένῳ, ὅτω καὶ τὰ πράγματα ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ ὄντα στάσεως ὑδεμιάς τυγχάνουσι καὶ δηλονότι γινώσκει ἔχ ὑποπίπτει...

τρίτον δὲ ἐπιχείρημα οἱ ἀνατρεπόντες τὴν φιλοσοφίαν φασὶ τούτο. τὰ γινωσκόμενα αἰσθάνει ὑποπίπτει, ὡς καὶ ὁ Πλάτων (Tim. p. 47) δηλοῖ λέγων "ὁ γὰρ δημιουργὸς ὅψιν καὶ ἀκοὴν ἡμῶν ἐδωρήσατο, ἵνα διὰ τούτων τὴν φιλοσοφίαν γένος κατορθώσωμεν".

τούτο λαβόντες ὡς ὁμολογούμενον, φασὶν ὅτι εἰ δεῖξομεν ἐκ τῆς ὑμῶν διαιρέσεως μὴ δυνάμενα εἶναι τὰ μέρη τῆς φιλοσοφίας, δῆλον ὅτι καὶ συνίσταται ἡ φιλοσοφία. φασὶν ὅτι καθ' ὑμᾶς ἡ φιλοσοφία διαιρεῖται εἰς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν, τὸ θεωρητικὸν πάλιν εἰς μαθηματικὴν φυσιολογικὴν καὶ θεολογικὴν· εἰ ἄρα ἐν ταῦτα ἀνατρέφομεν, δῆλον ὅτι καὶ συνίσταται ἡ φιλοσοφία. φασὶν ὅτι τὸ μαθηματικὸν ἔστι μέρος τῆς φιλοσοφίας, ὡς καὶ ὁ Πλάτων διαξάζει· καὶ γὰρ ὅτις τὸ μαθηματικὸν καὶ διαξάζει μέρος τῆς φιλοσοφίας ἀλλὰ προγύμνασμα τι, ὡς περ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ· ὅθεν καὶ τῷ ἀκροατηρίῳ ἐπέγραψεν "ἀγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσίτω". τὸ δὲ φυσιολογικὸν ἀνατέτραπται, φασὶ, διὰ τὸ δευτέρῳ ἐπιχειρήματος τῷ λέγοντος ὅτι τὰ ὄντα ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ εἰσιν. τὸ δὲ θεολογικὸν ἀνατρέψουσιν ὅτως· φασὶ γὰρ ὅτι τὰ θεῖα αἰσθάνει ἔχ ὑποβάλλοντι, τὰ αἰσθάνει μὴ καθυποβαλλόμενα γινώσκει ἔχ ὑπαπίπτει, τὰ θεῖα ἄρα ἀγνώστα εἰσιν. ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, ἐστὶ δὲ εἰπεῖν ὅτι περὶ τῷ πρακτικῷ ὑδὲν εἰρήκασιν, ὅπερ ἀντιδιαίρει τῷ θεωρητικῷ· καὶ δῆλον ὅτι καὶ ἀνείλον πασαν τὴν φιλοσοφίαν· καὶ γὰρ καὶ τὸ πρακτικὸν μέρος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας...

τὸ τέταρτον ἐπιχείρημα τῶν ἀνατρεπόντων τὴν φιλοσοφίαν τούτον ἔχει τὴν τρόπον. ἡ φιλοσοφία ἡ γινώσις ἐστὶν ἢ ἔστι γινώσις· καὶ εἰ μὴ ἔστι γινώσις, δῆλον ὅτι ὅτε ἐπιστήμη ἐστὶν ὅτε τέχνη· πᾶσα γὰρ τέχνη καὶ ἐπιστήμη γινώσις ἐστὶν· γινώσκει γὰρ τὰ ὑποκείμενα αὐτῇ πράγματα. εἰ δὲ γινώσις ἐστὶν, ἡ μερικὴ ἐστὶν ἢ καθόλου. καὶ εἰ μὴ μερικὴ ἐστὶ, χείρων ἐστὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἐκείναι γὰρ καθόλου γινώσεις εἰσιν, ἔχουσι καθόλου κανόνας· καὶ γὰρ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ ἰατρικὴ ἔχουσι καθόλου κανόνας. εἰ δὲ χείρων ἐστὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, πῶς λέγετε αὐτὴν τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν; εἰ δὲ καθόλου ἐστὶ γινώσις, καὶ δύναται συζητῆται· καὶ δῆλον ἐντεῦθεν. εἰ καθόλου γινώσις, καθόλου συμβεβηκός ἐστὶ· καὶ γὰρ ἡ γινώσις συμβεβηκός τι ἐστὶ (ποιότης γὰρ ἐστὶν, ἡ δὲ ποιότης, ὡς μαθησόμεθα, συμβεβηκός ἐστὶν)· τὰ δὲ καθόλου συμβεβηκότα ἐν μερικῷ ὑποκειμένῳ καὶ δύναται θεωρεῖσθαι· καὶ γὰρ τὸ καθόλου λευκὸν καὶ δύναται ἐν κύκλῳ μόνῳ θεωρεῖσθαι, ἐπεὶ καὶ ὡφειλεν ἐν ἄλλῳ τινὶ θεωρεῖσθαι, οἷον ἐν χιόνι καὶ ψιμυθίῳ ἢ ἐν γάλακτι. εἰ ἄρα ἐν ἡ φιλοσοφία καθόλου γινώσις ἐστὶ, δῆλον ὅτι ἐν μερικῷ καὶ δύναται ὑποκειμένῳ θεωρεῖσθαι, οἷον ἐν Σωκράτει, ἐν Πλάτῳ, ἐν Ἀλκιβιάδῃ. εἰ δὲ καὶ θεωρεῖται ἐν ὑποκειμένῳ, δῆλον ὅτι καὶ ἐστὶν· τὰ γὰρ συμβεβηκότα μὴ ἐν ὑποκειμένῳ θεωρεῖσθαι καὶ εἰσιν. ταῦτα μὲν ὅτι, ἐστὶ δὲ ἀνατρέψαι αὐτὸς ὅτως κτλ.

Πρᾶξις δ'. ὅτι δὲ (οἱ πειραθέντες τὴν ὑπαρξίν ἀνελεῖν τῆς

(†) Codd. Vatic. 1023 et 1470, Marcian. 202.

(*) desinit Commentarius.

φιλοσοφίας) εἰσὶν οἱ Πυρρώνειοι... πρὸς ὅς ἀπαντᾷ ὁ Πλάτων... καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τινι προτρεπτικῷ αὐτῷ συγγράμματι, ἐν ᾧ προτρέπει τὰς νέας φιλοσοφεῖν, λέγει ὅτι εἴτε φιλοσοφητέον, φιλοσοφητέον, εἴτε μὴ φιλοσοφητέον, φιλοσοφητέον, πάντως δὲ φιλοσοφητέον. ταῦτέστιν ὅτι εἰ λέγει τις μὴ εἶναι φιλοσοφίαν, 5 ἀποδείξει κέχρηται δι' ὧν ἀναιρεῖ τὴν φιλοσοφίαν· εἰ δὲ ἀποδείξει κέχρηται, δῆλον ὅτι φιλοσοφεῖ· μήτηρ γὰρ τῶν ἀποδείξεων ἡ φιλοσοφία.

Πρᾶξις ε'. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ ὅρον καὶ τῆς διαιρέσεως μέμνηται ὁ Πλάτων, καὶ τὸ μὴ ὅρον ἐν Φαίδρῳ τῷ διαλόγῳ (p. 237) λέγων 10 ὅτι "ὦ παῖ, μία ἐστὶν ἀρχὴ τῷ καλῶς βουλευομένῳ, τὸ εἰδέναι περὶ ὅτου ἐστὶν ἡ σκέψις"... τῆς δὲ διαιρέσεως μέμνηται ἐν τῷ Σοφιστῇ τῷ διαλόγῳ.

ἐννέα τινὰ κεφάλαια παραδίδομεν. καὶ πρῶτον μὲν ἐστὶ κεφάλαιον ἐν ᾧ λέγομεν τί ἐστὶν ὁρισμός, δεύτερον δὲ ἐν ᾧ λέγομεν 15 τί διαφέρει ὁρισμός ὅρου καὶ ὑπογραφῆς καὶ ὑπογραφικῷ ὁρισμῷ, τρίτον ἐν ᾧ λέγομεν πόθεν λέγεται ὁρισμός, τέταρτον ἐν ᾧ λέγομεν πόθεν λαμβάνονται οἱ ὁρισμοί, πέμπτον ἐν ᾧ λέγομεν ποῖος τέλειος καὶ ποῖος ἀτελής ὁρισμός καὶ τίς ἡ κακία καὶ τίς ἡ υἷγια τῷ ὁρισμῷ, ἕκτον ἐν ᾧ λέγομεν πόσοι ὁρισμοὶ τῆς φιλοσοφίας, ἑβδομον ἐν ᾧ 20 λέγομεν διὰ τί τοιοῦτοί εἰσιν οἱ τῆς φιλοσοφίας ὁρισμοὶ καὶ μήτε πλείους μήτε ἐλάττω, ὄγδοον ἐν ᾧ λέγομεν τὴν τάξιν αὐτῶν, ἔνατον ἐν ᾧ λέγομεν τίνες ἐφεύρον τὰς ὁρισμῶς τάξεις.

Πρᾶξις ς'. ἰστέον ὅτι ὁρισμὸς λέγεται ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἐν τοῖς γηδίοις ὀρίων ἥτοι ὀροθεσίων. οἱ γὰρ ἀρχαῖοι ἐκατέραν ἀμε- 25 τριαν ἐκφεύγοντες, τὴν τε πλεονεξίαν καὶ τὴν μειονεξίαν, ἐφεύρον τὰ ὀροθεσία, ἵνα διὰ τῶν τῶν μὴ οἰκείων ἀπολαύσι τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἀπέχωνται... ὡς δηλοῖ καὶ ἡ Πυθία λέγουσα περὶ Λυκῆργε νομοθέτα τε ὄντος καὶ φιλοσόφου (οἱ γὰρ παλαιοὶ φιλόσοφοι καὶ νομοθέται ἦσαν)

ἤλυθες ὦ Λυκῆργε ἐμὸν ποτὶ πίονα νηόν.

οἶζω ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ καὶ ἄνδρα.

ἀλλ' ἐμπης σε θεὸν μαντεύσομαι ὦ Λυκῆργε.

δις αἰεὶ δὲ ὅς ὡς ἀγνοῦσα τί καλέσει αὐτὴν καὶ δεομένη ἄλλης Πυθίας, ἀλλ' ἵνα δείξῃ ἀμφήριστον τῇ τῷ θεῷ φύσει τὴν τῷ ἀνδρός, 35 ὅθεν καὶ ἐπιφέρει "ἀλλ' ἐμπης σε θεὸν μαντεύσομαι"... ὡς καὶ ἡ ποίησις δηλοῖ λέγουσα ἐπὶ μὴ τῷ ἀγαθῷ "θεοὶ δωτῆρες ἐάων", ἐπὶ δὲ τῷ γνωστικῷ "θεοὶ δὲ τε πάντα ἴσασιν," ἐπὶ δὲ τῷ δυνατῷ "θεοὶ δὲ τε πάντα δύνανται". τὴν αὐτὴν δὲ τρόπον καὶ ὁ τέλειος φιλόσοφος τοῖς τρισὶ τέτοις χαρακτηρίζεται, λέγων δὲ τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ γνω- 40 στικῷ καὶ τῷ δυνατῷ.

Πρᾶξις ζ'. πόσοι καὶ ποῖοι τῆς φιλοσοφίας εἰσὶν ὁρισμοί; εἰσὶ δὲ ὅροι, πρῶτος μὲν ὁ λέγων φιλοσοφία ἐστὶ γνώσις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστίν. δεύτερος δὲ, ἐστὶ γνώσις θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγ- 45 μάτων. τρίτος, μελέτη θανάτου. τέταρτος, ὁμοίωσις θεῷ καὶ τῷ 45 δυνατῷ ἀνθρώπῳ. πέμπτος, τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν. ἕκτος, φιλοσοφία ἐστὶ φιλοσοφία... ἡ φιλοσοφία ἔν, ὡς εἴρηται, καὶ ὀνομάζεται καὶ ὑφέστηκε καὶ ἐν πρώτοις τὴν ὑπαρξιν ἔχει.

... ἐπειδὴ ἔν ἡ φιλοσοφία ἔχει καὶ ὑποκείμενον καὶ τέλος, καὶ ἐκά- 46 τερον τῶν διττῶν, ὡς εἴρηται, (προσεχὲς καὶ πόρρω), τὰτα χάριν καὶ ἄλλης τέσσαρας ἔχει ὅρους... αὕτη μὲν ἔν ἡ ἀπὸ διαιρέσεως λύσις ἡ δεικνύσα διὰ τί ἔξ εἰσιν οἱ τῆς φιλοσοφίας ὁρισμοί· ἡ δὲ ἀρι- 47 θμητικὴ ἐστὶν αὕτη... πρῶτος τέλειος ἀριθμὸς ὁ ἕκτος ἐστὶ.

Πρᾶξις η'. ἰστέον ὅτι καὶ ἄλλης δύο ὅρους θέλῃσι τινες ἐπισ- 48 φέρειν τῇ φιλοσοφίᾳ, ἕνα μὲν ἱατροί, ἕνα δὲ ἕτεροι. καὶ γὰρ ἱατροὶ μέλλοντες τὴν οἰκίαν τέχνην σεμνύναι, καὶ τὴν ποιητὴν χρύσεια χαλκείων καταλλασσόμενοι, ὀρίζοντες λέγουσιν ὅτι φιλοσοφία ἐστὶν 49 ἱατρικὴ ψυχῶν, ἱατρικὴ δὲ ἐστὶ φιλοσοφία σώματος... ἕτεροι δὲ ἄλλον ὁρισμὸν ἐπισφύροντες τῇ φιλοσοφίᾳ λέγουσι, φιλοσοφία ἐστὶ μεγίστη μουσική· ὅτω γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ (p. 61) ὀρίζει αὐτήν.

ἰστέον ὅτι οἱ δύο (ὁρισμοὶ) οἱ ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης καὶ ὁ ἐκ τῆς 50 ἐτυμολογίας εἰς τὴν Πυθαγόραν ἀναφέρονται. ταῦτα δὲ ἔκ ἔχομεν δεῖξαι ἀπὸ Πυθαγορείων συγγραμμάτων· ἔκ ἐποίησε γὰρ σύγ- γραμμα ὁ Πυθαγόρας· ἔλεγε γὰρ ὅτι ἐβύλομαι ἐν ἀψύχοις τὰ ἐμὰ καταλιπεῖν (ἀψυχα δὲ ἐκάλετο τὰ βιβλία) ἀλλ' ἐν ἐμφύ- 51 χοις ἦτοί ἐν τοῖς μαθηταῖς, οἵτινες καὶ ἐρωτώμενοι δύνανται ἀπο- κρίνεσθαι, τὸ δὲ βιβλίον ἔ. καὶ ὡς ἔλεγέ τις τῶν Πυθαγορείων, ἐ δύνανται διδάσκει με τὰ βιβλία· ἀλλὰ γὰρ αἰεὶ καὶ ἄλλα περὶ τῶν αὐτῶν φθέγγομαι, τὸ δὲ γε βιβλίον τὰ αὐτὰ αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν λέγει, καὶ ἐ δύνανται πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι... μηδὲ γάρ 52 τις οἶδω τὰ Χρυσᾶ Ἐπη αὐτῶ εἶναι, ἀλλὰ τις τῶν Πυθαγο- 53 ρείων ἐποίησε ταῦτα καὶ πρὸς τιμὴν ἔγραψε τὸ ὄνομα τῆς οἰκείας δι- δασκαλίας. δεικνυμεν δὲ ὅτι ὅροι οἱ ὅροι τῆς Πυθαγόρας εἰσὶν ἐκ τῶν Πυθαγορείων· καὶ γὰρ Νικόμαχος (εἷς δὲ ἕτος τῶν Πυθαγορείων) λέγει ὅτι ὁ Πυθαγόρας ὅπως ὠρίζετο τὴν φιλοσοφίαν, φιλοσοφία 54 ἐστὶ γνώσις τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστίν, καὶ πάλιν, γνώσις θείων τε καὶ 55 ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ πάλιν, φιλοσοφία ἐστὶ φιλοσοφία. οἱ δὲ δύο οἱ ἐκ τῆς τέλους εἰς τὴν Πλάτωνα ἀναφέρονται... ὁ δὲ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ὅρος, ὁ λέγων ὅτι φιλοσοφία ἐστὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, εἰς τὴν Ἀριστοτέλην ἀναφέρει· ὅτω γὰρ ἐκεῖ- 56 νος αὐτὴν ὀρίζει ἐν τῇ μὲν τὰ φυσικά (1 2).

Πρᾶξις θ'. ἰστέον δὲ ὅτι Κλεόμβροτος τις νομίζων ὅτι ὁ Πλάτων τὴν φυσικὸν θάνατον λέγει τὴν φιλόσοφον μελετᾶν, ῥίψας 57 ἑαυτὸν ἐκ τῆς τείχους ἐτελεύτησε. περὶ ὅ φησὶν ὁ Καλλίμαχος ὅπως·

εἰπὼν "ἦλπε χαῖρε" Κλεόμβροτος Ἀμβρακιώτης

ἦλατ' ἀφ' ὑψηλῆς τείχεος εἰς αἶθρα,

ἄξιον ἔτι παθῶν θανάτου κακόν, ἀλλὰ Πλάτωνος

ἐν τῇ περὶ ψυχῆς γράμμ' ἀναλεξάμενος.

πρὸς ταῦτα δὲ εἶπεν Ὀλυμπιόδωρος ὁ φιλόσοφος

εἰ μὴ γράμμα Πλάτωνος ἐμὴν ἐπέδωκεν ἐρωτήν,

ἥδη λυγρὸν ἔλυσεν βίην πολυκηδεᾶ δεσμόν.

Πρᾶξις ια'. ἐπειδὴ ὁ Πλάτων τὴν φιλοσοφίαν μελέτην 58 θανάτου ὠρίσατο, νομίσαντες οἱ Στωϊκοὶ ὅτι θάνατον τὴν φυσικὸν λέγει, παραδιδόσιν ἡμῖν τρόπος τινὰς καθ' ὅς εὐλόγως τις ἀναιρεῖ

ἑαυτὸν, καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπειδὴ ὁ βίος συμποσίῳ μεγάλῳ ἔοικε, ὁ δὲ ὅτι καθ' ὅσας τρόπους τὸ συμποσίον διαλύει, καὶ τοσούτους τρόπους τις εὐλόγως ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. καὶ γὰρ, ὡς φασί, καὶ ἐξ τῶν 5 τρόπων διαλύει τὸ συμποσίον. δι' ἐνδεῖαν γὰρ βρωμάτων εὐλόγως ἀνίστανται οἱ ἐσιώμενοι καὶ διαλύει τὸ συμποσίον. ὅπως ἔν δι' ἐνδεῖαν χρημάτων εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἑαυτὸν, βυλόμενος μὴ καταδανᾶσθαι ὑπὸ λιμῷ, ὡς καὶ ὁ Θεόγνης (175) τῷτο δηλοῖ πρὸς Κύρνον τινὰ ὅτω λέγων,

Χρὴ πενίην φεύγοντα καὶ ἐς μεγακῆτεα πόντον

ρίπτειν καὶ πετρῶν Κύρνε κατ' ἡλιβάτων.

ἰστέον δὲ ὅτι τῷτο ὁ λέγει ὅτι δεῖ τὴν πενίην ἀναιρεῖν ἑαυτὸν, ἀλλὰ δεῖ πανταχῶς τὴν πενίην σπεῖρειν καὶ ἐν ἀβάτοις πέτραις καὶ ἐν θαλάσῃ, εἰ ἔστιν εἰπεῖν, ὅπως τῷ λιμῷ ἐλευθερωθῇ. πάλιν διαλύει τὸ συμποσίον διὰ τὸ κακόχυμα εἶναι καὶ δηλητηριώδη τὰ βρώματα, καὶ τοιούτων ὄντων τῶν βρωμάτων ἀνίστανται εὐλόγως οἱ ἐσιώμενοι 15 καὶ διαλύει τὸ συμποσίον. ὅπως ἔν καὶ τῷ σώματος κακοχύμῳ ὄντος καὶ ἀνεπιτηδεύει πρὸς τὸ δέξασθαι τὰς ψυχικὰς ἀρετὰς εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἑαυτὸν βυλόμενος τῆς νόσου ἀπαλλαγῆναι. ὅθεν καὶ τις κυνικός φιλόσοφος ἡμίξηρος ὦν προσῆλθεν Ἰελλανῶ τῷ βασιλεῖ λέγων αὐτῷ

ἡμισύ μου τέθνηκε, τὸ δ' ἡμισυ δέρκει καὶ ἡώς.

οἴκτειρον, βασιλεῦ, κυνικὸν ἡμίτομον. (*)

ταῦτέστι κέλευσον ἢ ἵνα περιοδεύω ἢ ἵνα φονευθῶ. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν

ἀμφοτέρως ἀδικεῖς καὶ Πλάτωνα καὶ Φαέδοντα,

τὴν μὲν ἔτ' εἰσορόων, τὴν δ' ἀπολειπόμενος.

πάλιν διαλύει τὸ συμποσίον διὰ περισσασίν τινα ἰδικήν. καὶ γὰρ τῷ ἐξιάτορος ἐξαίφνης ἢ ἀρρωγήσαντος ἢ ἀκύναντος φίλος ἀπώλειαν ἀνίστανται οἱ ἐσιώμενοι καὶ διαλύει τὸ συμποσίον. ὅπως ἔν καὶ ἰδικῆς τινὸς περιστάσεως καταλαβύσης εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἑαυτὸν. ὅθεν 30 καὶ Πυθαγορεῖα τις γυνή, ἢ καὶ Θεανῶ λεγομένη, κρατηθεῖσα ὑπὸ τῷ ἐν Σικελίᾳ τυράννῳ καὶ ἐρωτωμένη διὰ τί ὁ τρώγῃσιν οἱ Πυθαγόρειοι κύμας, ἔλεγε "φάγοιμι ἂν ἢ εἴποιμι". καὶ πάλιν ἐκεῖνος λέγοντος "ὅκῃ φάγε", ἔλεγε "εἴποιμι ἂν ἢ φάγοιμι", καὶ ὅτω καταδάκνυσσα τὴν γλῶσσαν ἐτελεύτησε. πάλιν διαλύει τὸ συμποσίον 35 διὰ μέθην. καὶ γὰρ μεθύοντων τῶν ἐσιωμένων εὐλόγως διαλύει τὸ συμποσίον. ὅπως ἔν εὐλόγως ἀναιρεῖ ἑαυτὸν τις ἡνίκα ἔλθῃ ἐν τῷ ἐσχάτῳ γήρα καὶ ἄρξῃ ληρεῖν καὶ παραφρονεῖν. πάλιν διαλύει τὸ συμποσίον ἡνίκα οἱ ἐσιώμενοι ἄρχοντι μάχεσθαι ἀλλήλοις καὶ ἀθέμιτά τινα πρὸς ἑαυτοὺς διαπράττεσθαι. ὅπως ἔν εὐλόγως τις 40 ἀναιρεῖ ἑαυτὸν ἡνίκα κρατηθεῖς ὑπὸ πολεμίων ἀναγκάζει ἀθέμιτά τινα διαπράττεσθαι ἢ μητρογαμῆσαι ἢ φαγεῖν τι τῶν ὁ θεμιτῶν. πάλιν διαλύει τὸ συμποσίον διὰ κοινήν περισσασίν. καὶ γὰρ κοινῆς περιστάσεως καταλαβύσης, οἷον ἐμπρησμῷ ἢ ἐπιδρομῇ βαρβάρων, ἀνίστανται οἱ ἐσιώμενοι καὶ εὐλόγως διαλύει τὸ συμποσίον. 45 ὅπως εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἑαυτὸν διὰ κοινήν περισσασίν, ὅταν πολε-

μίων ἐπελθόντων τῇ πόλει τῷ φόβῳ νικώμενος ὁ πολίτης ἀναιρῇ ἑαυτὸν. ταῦτα μὲν ὅτως, ἰστέον δὲ ὅτι ἕτεροί τινες τρεῖς τρόπους παραδιδόασιν καθ' ὅς εὐλόγως τις ἀναιρεῖ ἑαυτὸν. φασὶ γὰρ ὅτι ἡ ζωὴ φύσει τριττὴ ἐστίν. ἢ γὰρ ἀρίστη ἐστὶν ἢ μέση ἢ χειρίστη. ἡνίκα 5 ἔν ἐστὶ τις ἐν τῇ ἀρίστῃ ζωῇ ἢ ἐν τῇ μέσῃ καὶ ὁρᾷ ἑαυτὸν μᾶλλον ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκκλίνοντα, εὐλόγως ἀναιρεῖ ἑαυτὸν. πάλιν ἡνίκα τις ἐν τῇ χειρίστῃ ἐστὶ ζωῇ καὶ ὁρᾷ ἑαυτὸν αἰεὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ὄντα καὶ μηδέποτε ἐπὶ τὴν ἀρίστην μετερχόμενον, εὐλόγως ἀναιρεῖ ἑαυτὸν. ταῦτα μὲν ἐν ταῖς.

10 Πρᾶξις ιβ'. καὶ τῶς Στωϊκῆς μεγίστη ἐνδεῖα ἐστὶν ἢ τῶν ὁρέξεων ἀπληγία.

τὴν αὐτὴν τῶν τρόπων καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μικρῷ κόσμῳ ὄντι, καὶ τὴν Δημόκριτον, ταῦτα θεωρεῖν.

Πρᾶξις ιγ'. ἔστιν εἰπεῖν ὅτι διὰ τὴν πρώτην ἀναδιπλασιασμῷ, τῷ τέχνῃ τεχνῶν, βασιλεῖ παρείκασε τὴν φιλοσοφίαν, διὰ δὲ τῷ δευτέρῳ ἀναδιπλασιασμῷ, τῷ ἐπιστήμῃ ἐπιστημῶν, θεῷ.

βάνανσοι δὲ τέχναι καταχρηστικῶς μὲν πᾶσαι αἱ ἄλλοι λέγονται, κυρίως δὲ αἱ διὰ πυρὸς ἐργαζόμεναι παρὰ τὸ βαίνειν περὶ τὴν αὔσον. ὁ αὔσος ἐστὶν ἢ κάμινος, παρὰ τὸ ἀτμὸν τινα ἀφιέναι.

20 Πρᾶξις ιδ'. καὶ πάλιν ὡς ἐπὶ τῷ γρίφῳ ἦγεν τὴν αἰνίγματος τῷ λέγοντος "ἄνθρωπος ἔκ ἀνθρώπου, ἄνθρωπος δ' ὅμως, ὅρνιν ἔκ ὅρνιν, ὅρνιν δ' ὅμως, ἐπὶ ξύλῳ καὶ ὁ ξύλῳ καθημένην, λίθῳ τε καὶ ὁ λίθῳ βαλὼν διώλεσε". λέγει δὲ ὅτι εὐνῆχος νυκτερίδα καθημένην ἐν νάρθηκι, ρίψας κίσσηριν, ἐφόνευσεν... ξύλον δὲ καὶ ὁ 25 ξύλον ἐν νάρθηκα ἐκάλεσε, ξύλον μὲν διότι ξυλοειδὲς ἐστίν, ὁ ξύλον δὲ διότι ἔκ ἐστι σφερέμιον ὥσπερ τὰ ἄλλα ξύλα.

Πρᾶξις ιε'. ἀρχὴ καὶ πέρασ ἡμῖν γενέσθω ὁ Πυθαγόρας. καὶ γὰρ τῷ ἀνδρὶ φίλῳ ἐστὶ τὸ εἰς ἑαυτὸν συννεύειν καὶ τὴν ἀρχὴν συνάπτειν τῷ πέρατι.

πολλοῖς ἀναβαθμοῖς κέχρηται τις ἵνα γινῶ τὴν φιλοσοφίαν. θέλει γὰρ γινώσκειν τὰς πέντε γνωστικὰς δυνάμεις. εἰσὶ δὲ αὗται αἰσθησις φαντασία δόξα διάνοια καὶ νῆς.

ἰστέον ὅτι ὁ Ὀλυμπιόδωρος ὅτω λέγει τὴν ἀνάβασιν ἢ τὴν γινῶσιν τῆς φιλοσοφίας. πρώτη ἐστὶν αἰσθησις, δευτέρα φαντασία, 30 τρίτη δόξα, τετάρτη πείρα, ἕκτη γινῶσις, ἐβδόμη ἐπιστήμη, ὀγδόη μνήμη, ἐνάτη σοφία, ἧς ἐστὶν ἐφεσις ἢ φιλοσοφία.

διὰ τῷτο δὲ τέσσαρες εἰσὶ διαφοραὶ τῶν ὀρισμῶν τῆς φιλοσοφίας, ὅτι ὁ τέσσαρα ἀριθμὸς πάντῃ ἦν τίμιος παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις, ὡς καὶ αὐτοὶ ὁμνύοντες εἰς τὸν Πυθαγόραν δηλοῦσι λέγοντες "ναὶ μὰ τὴν ἀμετέρας ψυχᾶς παραδόντα τετρακτὺν παγὰν ἀενάου φύσεως." πηγὴν δὲ τῆς ἀενάου φύσεως ἐκάλεσε τὴν τέσσαρα ἀριθμὸν, ἐπειδὴ ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συνίσταται τὰ ἡμέτερα σώματα... καὶ ἐπειδὴ τέσσαρά εἰσὶ τὰ στοιχεῖα... ἢ ἐπειδὴ καὶ 40 τέσσαρες εἰσὶν αἱ ἀρεταὶ τῆς ψυχῆς, οἷον ἀνδρεία δικαιοσύνη σωφροσύνη φρόνησις, ἢ ἐπειδὴ ὁ τέσσαρα ἀριθμὸς συντιθέμενος μὲν τῶν πρὸ αὐτῆς ἀποτελεῖ τὴν δέκα ἀριθμὸν.

Πρᾶξις ις'. ἐπειδὴ ἐν τοῖς προλαβούσιν εἰρήκαμεν ἀριθμητικὴν αἰτίαν δεικνύσαν διὰ τί ἔστιν οἱ τῆς φιλοσοφίας ὀρισμοί,

(*) Anthol. 9 137.

ἐνταῦθα λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ ἀφορμὴν ἔρχοντο καὶ διαβάλλουσι περὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ὄντων ἄχρι τῆς δεκάδος, καὶ φασιν ὅτι μονὰς λέγετο παρὰ τὸ μένειν· καὶ γὰρ ἡ μονὰς ἐφ' ὃν ἂν γένῃ ἀριθμὸν φυλάττει τὸ αὐτὸ εἶδος, οἷον τὸ ἅπαξ τρία τρία... τῶν ὅτως ἐχόντων λέγομεν ὅτι ἓκ ἐστὶν ἡ μονὰς ἀριθμὸς ἀλλ' ἀρχὴ ἀριθμοῦ... εἰ ἄρα ἓν ἡ μονὰς ἐκ τῆς ἐναντίας συντιθεμένη μείζονα ἀριθμὸν ἀποτελεῖ ἢ περ πολυπλασιαζομένη, ὁ δὲ ἓκ ἐστὶν ἀριθμὸς· καὶ γὰρ ἅπαξ μία μία ἐστίν, μία δὲ καὶ μία δύο. ταῦτα μὲν περὶ τῆς μονάδος, ἡ δὲ δυὰς λέγετο παρὰ τὸ διέναι καὶ διαπορεύεσθαι· πρώτη γὰρ ἡ δυὰς διεχώρισεν ἑαυτὴν ἐκ τῆς μονάδος... ἱστέον δὲ ὅτι ἓτε ἡ δυὰς κυρίως ἐστὶν ἀριθμὸς· καὶ γὰρ ὡς ἐμάθομεν, οἱ ἀριθμοὶ πολυπλασιαζόμενοι ἐφ' ἑαυτὸς μείζονα ἀριθμὸν ἀποτελεῖσιν ἢ περ συντιθέμενοι ἑαυτοῖς, ἡ δὲ δυὰς καὶ συντιθεμένη καὶ πολυπλασιαζομένη τὴν αὐτὴν ἀριθμὸν ἀποτελεῖ... ὁ δὲ τρεῖς ἀριθμὸς ὅτως ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς ἀπειρίας τις εἶναι καὶ ἀκαταπόνητος. ἔτι δὲ λέγετο διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὴν εἰς ἴσα διαιρεῖσθαι.

Πρῶξις ιζ'. ἱστέον ὅτι τετράς λέγετο οἷον ἐδρανσις (ἐδράς τις?) ὅσα, τῶν ἐστὶν ἐδράα καὶ μόνιμος· ἱστέον γὰρ ὅτι τετράγωνον σχῆμα ἡ τετράς ἀποτελεῖ, τὸ δὲ τετράγωνον σχῆμα διὰ τὸ καὶ πολλὰ μέρη τῆς γῆς ἄπτεσθαι δυσμόχλευτόν ἐστιν... πέντας δὲ λέγετο οἷον ἐν καὶ πᾶς· καὶ γὰρ ὁ πέντε ἀριθμὸς ἀπὸ τε τῆς μονάδος σύγκειτο καὶ τῆς τετράδος, ἡ δὲ τετράς πᾶς λέγετο ἢ ἐπειδὴ τέσσαρά ἐστι τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν πάντα τὰ σώματα σύγκειτο, ἢ ἐπειδὴ ὁ τέσσαρα ἀριθμὸς μὲν τῶν πρὸ αὐτῆς συντιθέμενος τὴν δεκάδα ἀποτελεῖ... ἐξὰς δὲ λέγετο οἷον ἐξισὰς παρὰ τὸ ἐξισῶσθαι τοῖς οἰκείοις μέγεθος... ἐπτάς δὲ λέγετο οἷον ἐπτάς παρὰ τὸ σεβάσμιον καὶ τίμιον· καὶ γὰρ ὁ ἐπτά ἀριθμὸς τήμιος ἐστίν, ὅθεν καὶ ἐπτά ἐστὶν ἡμέραι τῆς ἐβδομάδος καὶ ἐπτά οἱ πλάνητες ἀστέρες καὶ ἐπτά φωνήεντα. ὁ δὲ ἐπτά ἀριθμὸς λέγετο καιρὸς καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ καιρὸς μὲν ἐπειδὴ καὶ τῶν ἐν καιρὸν αἱ ἡλικίαι· καὶ γὰρ τῷ ἐβδόμῳ μηνὶ ὁδοντοφυῖσιν αἱ παῖδες, καὶ τῷ ἐβδόμῳ ἐνιαυτῷ ἀμείβουσι τὰς ὁδόντας. Ἀθηνᾶ δὲ λέγετο ἐπειδὴ, ὡς περ μυθεύουσι τὴν Ἀθηνᾶν παρθένον εἶναι καὶ ἀμήτορα (ἐκ τῆς κεφαλῆς γὰρ τῆς Διός, ὡς μυθεύουσιν, ἐξῆλθε), τὴν αὐτὴν τρόπον καὶ ὁ ἐβδομος ἀριθμὸς μόνος ἐκ τῶν ὄντων ἐντὸς τῆς δεκάδος ἔτε τίκετο καὶ πολλαπλασιασμὸν ἐξ ἄλλου ἀριθμοῦ, ἔτε τίκεται ἐντὸς τῆς δεκάδος καὶ πολλαπλασιασμὸν ἄλλον ἀριθμὸν... ὁ γδοὰς δὲ λέγετο οἷον ἐγδοὰς παρὰ τὸ δύο ἄγειν· καὶ γὰρ διχοτομημένη ἔρχετο ἄχρι τῆς μονάδος... σίτος λέγετο παρὰ τὸ σεῖεσθαι... ἐνάς δὲ λέγετο παρὰ τὸ ἐν καὶ νέον· καὶ γὰρ αὕτη πολλαπλασιαζομένη ἓνα νέον ἀριθμὸν φέρει καθ' ὕφεσιν μιᾶς μονάδος ἀπὸ τῆς ἐννέα ἄχρι τῆς μονάδος, οἷον δις ἐννέα δεκαοκτώ... ὅρα ἓν πῶς ὁ ἐννέα πολλαπλασιαζόμενος καὶ πρόσθαι ἀφαιρέσιν πάχει μιᾶς μονάδος. δεκάς δὲ λέγετο οἷον ἐδεκάς τις ὅσα· καὶ γὰρ ὁ δέκα δέχετο ἢ περιέχει ἐν ἑαυτῷ ἅπαντας τὰς πρὸ αὐτῆς ἀριθμούς.

Πρῶξις ιθ'. ἱστέον ὅτι ἄλλως ὁ Πλάτων τὸ θεωρητικὸν διαιρεῖ καὶ ἄλλως ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ γὰρ ὁ Πλάτων ὑποδιαίρει τὸ θεωρητικὸν εἰς φυσιολογικὸν καὶ θεολογικόν, τὸ δὲ μαθηματικὸν ἔκ ἡβή-

λετο μέρος εἶναι τῆς φιλοσοφίας ἀλλὰ προγύμνασμα τι, ὡς περ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὑποδιαίρει τὸ θεωρητικὸν εἰς φυσιολογικὸν μαθηματικὸν καὶ θεολογικόν... τὸ δὲ μαθηματικὸν μέσον ἐστὶ τῷ φυσιολογικῷ καὶ θεολογικῷ ὡς καὶ τῶν δύο μετέχον· καὶ γὰρ ἐνυλὸν ἐστὶν ὁμοίως τῷ φυσιολογικῷ καὶ αὐλὸν ὁμοίως τῷ θεολογικῷ· ὡς εἴρηται γάρ, τὸ μαθηματικὸν τῇ μὲν ὑποτάσσεται ἐνυλὸν ἐστὶ τῇ δὲ ἐπινοία αὐλὸν. τὸ δὲ θεολογικὸν ἐξ ἀνάγκης ὕψερόν ἐστιν· ὁ δὲ γὰρ δύναται εἶναι μὲν τὸ φυσιολογικόν, ἐπειδὴ ὁ δὲ ἀπὸ τῶν πάντων ἐνυλὸν εὐθέως ἐπὶ τὰ πάντα αὐλα ἔρχεσθαι, ἐπεὶ πάροχοι οἱ πολλοὶ χρόνον ἐν σκότει διαγόντες καὶ εὐθύς πρὸς τὴν ἡλίον θεωρῶντες, ἀποτυφλύνται· ὅτως ἓν ὁ δὲ ἀπὸ τῶν πάντων ἐνυλὸν εὐθέως ἐπὶ τὰ πάντα αὐλα ἔρχεσθαι. ἔτι γὰρ ἡ ποιήσις (Hom. Od. 11 314, Il. 5 386) αἰνιττομένη λέγει περὶ τῆς Ὠτῆς καὶ Ἐφιάλτης ταῦτα· “Ὅσσαν ἐν Ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὀσση Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἴν' ἑρᾶνδς ἀμβρατὸς εἴη.” καὶ καὶ μὲν τὸ φαινόμενον τῶτο λέγει ὅτι ὁ Ὠτός καὶ ὁ Ἐφιάλτης ἠθέλησαν θείναι ὅρη ἐπάνω ἀλλήλων, βυλόμενοι μηχανήσασθαι εἰς ἑρᾶνδον ἀνοδόν· ἀλληγορικῶς δὲ νοήμενα ταῦτα δηλοῦσιν ὅτι εὐθέως ἐκεῖνοι ἀπὸ τῶν φυσικῶν καὶ πάντων ἐνυλὸν πραγμάτων ἐπὶ τὴν γνώσιν τῶν θείων ἐβυλήθησαν ἐπιτηδεύσαι... καὶ ὁ Πλωτῖνος τῶτο δηλοῖ λέγων “παραδοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς συνεθισμόν τῆς ἀσωμάτου φύσεως, δι' ὧν τὴν ἀσωματὸν φύσιν γινώσκουσιν.”

ἔτι δὲ, ὡς φασὶν οἱ Πυθαγόρειοι, διὰ τῶτο μόνον λέγετο μαθηματικόν, ἐπειδὴ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔχει τὴν ὑπαρξιν· μόνη γὰρ ἡ διανοία μανθάνει· ὁ γὰρ νῦν ἀπλῆ προσβολὴ πάντα γινώσκει.

Πρῶξις κ'. ἱστέον ὅτι πέντε κεφάλαια ἔχομεν περὶ τῆς μαθηματικῆς εἰπεῖν. καὶ ἔστι τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐν ᾧ λέγομεν πόσα καὶ ποῖα εἰσι τὰ εἶδη τῆς μαθηματικῆς, δεύτερον δὲ ἐν ᾧ λέγομεν διὰ τί τὰς αὐτὰ εἰσὶ, τρίτον ἐν ᾧ λέγομεν τὴν τάξιν αὐτῶν, τέταρτον ἐν ᾧ λέγομεν τίνων εἰσὶν εὐρήματα, πέμπτον ἐν ᾧ λέγομεν τίνα παράκεινται τῶτοις τοῖς εἶδεσιν.

ἱστέον ὅτι τέσσαρά εἰσιν εἶδη τῆς μαθηματικῆς, ἀριθμητικὴ μουσικὴ γεωμετρία ἀστρονομία... ἱστέον δὲ ὅτι ἡ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ μουσικὴ προτερεύουσι τῆς γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας, ἐπειδὴ ἡ μὲν ἀριθμητικὴ καὶ ἡ μουσικὴ περὶ τὸ ποσὸν τὸ διωρισμένον καταγίνετο, ἡ δὲ γεωμετρία καὶ ἡ ἀστρονομία περὶ τὸ ποσὸν τὸ συνεχές, τιμιώτερον δὲ ἔστι τὸ ποσὸν τὸ διωρισμένον τῷ συνεχῶς ποσῷ... ἔστι δὲ καὶ ἄλλην αἰτίαν εἰπεῖν ὅτως. ἀναλογεῖ μὲν ἡ ἀριθμητικὴ τῇ μονάδι, ἡ δὲ μουσικὴ τῇ δυάδι, ἡ δὲ γεωμετρία τῇ τριάδι, ἡ δὲ ἀστρονομία τῇ τετράδι· πρὸς ἀναλογίαν ἓν τῆς τάξεως τῶν ἀριθμῶν ἐκτῆσαντο καὶ ταύτην τὴν τάξιν. καὶ γὰρ ἡ ἀριθμητικὴ μονάδι ἀναλογεῖ περὶ τὸ καθ' αὐτὸ ποσὸν καταγινόμενη, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ ποσὸν ἐν τι ἐστίν. ἡ δὲ μουσικὴ τῇ δυάδι ἀναλογεῖ· καὶ γὰρ περὶ τὸ ἐν χέσει ποσὸν καταγίνετο, ἡ δὲ χέσις τὸ ἐλάχιστον ἐπὶ δύο λαμβάνετο. ἡ δὲ γεωμετρία ἀναλογεῖ τῇ τριάδι· καὶ γὰρ ἡ γεωμετρία περὶ τὰ ἐπίπεδα σχήματα καταγίνετο, πρῶτον δὲ σχῆμα τὸ τρίγωνόν ἐστιν· ἔτε γὰρ μία γραμμὴ ἔτε δύο ἀποτελεῖσιν σχῆμα. ἡ δὲ ἀστρονομία

ἀναλογεῖ τῇ τετράδι· καὶ γὰρ ἡ ἀστρονομία περὶ τὰ ὑράνια σώματα καταγίνετο, πᾶν δὲ σῶμα τριχῇ διαστατόν ἐστιν· ἔχει γὰρ μήκος βάθος καὶ πλάτος· ἕκαστον δὲ τούτων ὑπὸ δύο ὄρων περιέχεται, ἥτοι δύο πέρατα ἔχει ἐξ ὧν περιέχεται (καὶ γὰρ καὶ τὸ μήκος ἐνθεν καὶ ἐνθεν περιέχεται), καὶ τὸ πλάτος ὁμοίως περιέχεται, καὶ τὸ βάθος), ὥστε συνάγετο ἐξ ὅρων ἥτοι πέρατα· ἐκ δὲ τούτων τῶν ἐξ τέσσαρα γίνονται· καὶ γὰρ τὸ ἐν μέρος κοινόν ἐστι τῶν δύο· τὸ γὰρ πέρας τοῦ πλάτους εὗρίσκειτο ἀρχὴ τοῦ μήκους καὶ τοῦ βάθους.

ἰστέον ὅτι τὴν ἀριθμητικὴν οἱ Φοίνικες εὗρον ἐμπορικοὶ ὄντες καὶ δεόμενοι τῶν ἀριθμῶν εἰς τὰς ψήφους, τὴν δὲ μουσικὴν οἱ Θράκες· ἐκεῖθεν γὰρ ἦν Ὁρφεύς, ὅστις λέγειτο εὐρηκέναι τὴν μουσικὴν· Θράξ γὰρ ὁ Ὁρφεύς· ἐπενόησε δὲ ἐμβατήρια μέλη διεγείροντα πρὸς θυμὸν αὐτὸς ὡς ἄγαν ὄντας πολεμικὰς· καὶ γὰρ ψῦξις ἀποκλείουσα τὸ θερμὸν ἐν τῷ βάθει δριμύτερον αὐτὸ ποιεῖ, ὅθεν καὶ θυμώδεις εἰσὶ καὶ πολεμικοὶ τῇ βίᾳ τοῦ θερμοῦ, καὶ ὀρχηστικοὶ διὰ τὰς ἐτοιμὰς φυγὰς τῶν βελῶν· ἐστὶ γὰρ καὶ πυρρὴ χιὼς παρ' αὐτοῖς ὀρχησῆς, ὃ ἐστὶν ἐνόπλιος, καὶ τὸ εἰρημένον τῷ ποιητῇ (Π. 16 617) "Μηριόνη, τάχα κέν σε καὶ ὀρχησὴν περ ἑόντα." τὴν δὲ γεωμετρίαν Αἰγύπτιοι εὗρον ἐξ ἀνάγκης· καὶ γὰρ τῷ Νεῖλῳ συνεχῶς ἀνιόντος καὶ τὴν Αἰγύπτου ἐπικλύζοντος σύγχυσις τῶν ὁδοποιῶν ἐγένετο καὶ ἤρχοντο οἱ Αἰγύπτιοι εἰς μάχην καὶ ἐφόνεον ἀλλήλους, καὶ λοιπὸν ἐκεῖθεν ἐπενόησαν μέτρον τι δι' ὃ ἐμέτρουν τὴν γῆν καὶ ἐκάστη τὸ ἴδιον ἐφυλάττετο, ὅπερ μέτρον καὶ ἀκαίαν ἐκάλουν διὰ τὸ μὴ καίνειν, ὃ ἐστὶ φονεύειν, ἐπεὶ δὲ αὐτὸ ἐξερέθησαν τὸ καίνειν καὶ φονεύειν· ὅττω τῆς γεωμετρίας ἐξ ἀνάγκης ἀνεφάνη τὸ χρήσιμον. τὴν δὲ ἀστρονομίαν οἱ Χαλδαῖοι· καὶ γὰρ ἐν τῷ κλίματι ἐν ᾧ εἰσὶν ἔστι καθαρός ἐστιν ὁ ὕρανός καὶ ἀνέφελος, καὶ εὐχερῶς ἐκεῖθεν ἐπενόησαν τὴν περὶ τῶν ὑρανίων σωμάτων διδασκαλίαν ἥτοι τὴν ἀστρονομίαν.

ἰστέον ὅτι τῇ ἀριθμητικῇ ἡ λογιστικὴ παράκειτο, τῇ δὲ μουσικῇ ἡ ἐνυλὸς μουσική, τῇ δὲ γεωμετρίᾳ ἡ γεωδαισία... γεωδαισία λέγεται παρὰ τὴν δασμὸν ἥτοι τὴν μερισμὸν τῆς γῆς. τῇ δὲ ἀστρονομίᾳ ἡ σφαιρικὴ παράκειτο. ἀλλ' ἡ μὲν ἀστρονομία περὶ μόνον τὰ ὑράνια σώματα καταγίνετο, ἡ δὲ σφαιρικὴ περὶ πᾶσαν σφαῖραν καταγίνετο· λέγει γὰρ τὰ συμβαίνοντα ἐκάστη σφαῖρα, εἴτε ὁσρακίνη εἴη εἴτε ξυλίνη εἴτε λιθίνη, σκοπεῖσα τὰ ὑπάρχοντα πάσῃ σφαῖρα, ὃ μόνον τῇ ὑρανίᾳ, ὡς Θεοδόσιος ἐν τοῖς σφαιρικοῖς διαλαμβάνει. καὶ ἐστὶν ἡ σφαιρικὴ αὐλοτέρα τῆς ἀστρονομίας ὡς διαλαμβάνουσα περὶ τῆς τῷ λόγῳ θεωρημένης σφαίρας. ἰστέον δὲ ὅτι φησὶν ὁ Ὀλυμπιόδωρος ὡς τῶν μὲν ἄλλων μαθηματικῶν εἰδῶν μέχρι τοῦ νῦν φύλαττετο λείψανον, οἷον τῆς ἀριθμητικῆς, τῆς γεωμετρίας, τῆς ἀστρονομίας· περὶ δὲ τῆς μουσικῆς φησὶν

"ἡμεῖς τῆς κλέος οἷον ἀκούμεν ὅδε τι ἴδμεν." ἔτε γὰρ σώζετο, φησί, λείψανον τῆς μουσικῆς. ἰστέον δὲ ὅτι εἰς μέχρι τοῦ νῦν βιβλία μουσικά. πᾶν δὲ συμβάλλει ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀλόγων· δηλοῦσι τὰ πρόβατα ἐπόμενα τῇ ποιμενικῇ σύριγγι ὥσπερ ὑπὸ τῆς φωνῆς ἡδυνόμενα. ὅτι δὲ καὶ τῇ ψυχῇ τῶν λογικῶν ζώων συμβάλλει, δηλοῖ ἡ ἐν πολέμῳ σάλπιγξ τὴν ψυχὴν διεγείρουσα, καὶ τὰ θεατρικὰ δὲ ὄργανα δηλοῦσι τὴν ψυχὴν χαλῶντα διὰ τὸ ποιεῖν αὐτὴν ἡδυνέουσαν.

Πρᾶξις κα'. ἰστέον ὅτι φασὶ τινες ὁκτώ εἶναι τὰς διαιρετικὰς τρόπους... ἐστὶ δὲ εἰπεῖν ὅτι ἔκ εἰς κυρίως τρόποι διαιρετικοὶ ὁκτὼ ἀλλὰ τρεῖς.

Πρᾶξις κγ'. ἔλθωμεν ἔν καὶ εἰπώμεν τὴν διαίρεσιν τοῦ πρακτικοῦ, ἀλλ' ἰστέον ὅτι τὸ πρακτικὸν ἄλλως διαιρῶσιν οἱ Ἀριστοτελικοὶ καὶ ἄλλως οἱ Πλατωνικοὶ· οἱ γὰρ Ἀριστοτελικοὶ εἰς τρία αὐτὸ διαιρῶσιν, εἰς ἠθικόν, εἰς οἰκονομικόν, εἰς πολιτικόν.

ἰστέον ὅτι ἐν μὲν τῷ τῶν Πολιτικῶν συγγράμματι ἕνα σκοπὸν ἔχει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Πλάτων· ἀμφότεροι γὰρ λέγουσι πῶς δεῖ διοικεῖσθαι πόλιν· ἐν δὲ τῷ περὶ πολιτείας διάφορός ἐστι καὶ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐπιγραφὴ. καὶ ἡ μὲν ἐπιγραφὴ, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων ἐνικῶς ἐπέγραψε Πολιτείαν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πληθυντικῶς Πολιτείας· ὁ δὲ σκοπὸς ἐστὶ διάφορος, ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης λέγει πῶς ἐπολιτεύοντο οἱ ἀρχαῖοι, οἷον οἱ Ἀργεῖοι, οἱ Βοιωτοί, ὁ δὲ Πλάτων λέγει πῶς εἶδη πολιτειῶν καὶ πῶς δεῖ πολιτεῦσθαι. ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, οἱ δὲ Πλατωνικοὶ λαμβάνοντο τῆς διαίρεσεως λέγοντες ὅτι κακῶς ἡ παρῶσα διαίρεσις ἔχει· ὁ δὲ γένος εἰς τρία εἶδη διαιρεῖτο, ἀλλὰ πάντως εἰς δύο.

Πρᾶξις κδ'. λαβόμενοι οἱ Πλατωνικοὶ τῆς Ἀριστοτελικῆς διαίρεσεως τοῦ πρακτικοῦ, ἔρχονται καὶ διαιρῶσι τὸ πρακτικὸν εἰς δύο, εἰς νομοθετικὸν καὶ δικαστικόν· καὶ τὸτο εὐλόγως.

τὸτο δὲ αὐτό, φημὶ δὴ τὸ νομοθετικὸν καὶ δικαστικόν, καὶ ὁ ποιητῆς αἰνιττόμενος λέγει ὅτι ὁ Μίνως καὶ ὁ Ραδάμανθυς ἀδελφοὶ ἦσαν (ἀμφότεροι γὰρ εἶχον πατέρα τὸν Δία) καὶ ὁ μὲν Μίνως ἦν νομοθέτης ὁ δὲ Ραδάμανθυς δικαστής, τὸτο αἰνιττόμενος ὅτι τὸ νομοθετικὸν καὶ δικαστικὸν ἀπὸ ἐνὸς τοῦ πρακτικοῦ ἐτέχθησαν. φησὶ δὲ πάλιν ὅτι ὁ μὲν Μίνως πρεσβύτερος ἦν καὶ τὸν χρόνον, ὁ δὲ Ραδάμανθυς μεταγενέστερος.

μαθόντες ἔν διὰ τῶν προλαβόντων τί ἐστὶν ἡ φιλοσοφία, ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ τὸ ὁποῖόν τι ἐστὶν.

μαθόντες ἔν ὁποῖόν τι ἐστὶν ἡ φιλοσοφία, ἔλθωμεν καὶ μάθωμεν τὸ διὰ τί ἐστὶν.

ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, ἐν οἷς σὺν θεῷ καὶ τὰ προλεγόμενα τῆς φιλοσοφίας.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΣΥΝ ΘΕΩ ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΡΟΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ.

Μέλλοντες σὺν θεῷ ἄρχεσθαι τοῦ παρόντος συγγράμματος τὰ εἰρηστά ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν ζητεῖσθαι κεφάλαια τὴν ἀριθμὸν

ὁκτὼ ὄντα ζητήσομεν. κεφάλαια δὲ ταῦτα λέγοντο διότι τὸ κύρος πάντες τὸ λόγῳ ἐπέχουσιν· ὥσπερ γὰρ ἡ κεφαλὴ τὸ κύρος πάντες

τῷ ζῶν ἐπέχει διότι ἐν αὐτῇ εἰσὶν αἱ αἰδιότητες, ἢ διότι τὴν βασι-
λεύσαν τῶν αἰδιότητων, φημί δὴ τὴν ὄρασιν, αὐτὴ ἔχει, τὴν αὐτὴν
τρόπον καὶ ταῦτα τὰ λεγόμενα κεφάλαια τὸ κύριον παντὶς τῷ λόγῳ
ἔχουσιν. εἰσὶ δέ, ὡς εἶρη, τὰ ὅκτω ταῦτα κεφάλαια οἷον ὁ σκο-
πός, τὸ γνήσιον, ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς, ἡ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρε- 5
σις, ἡ τάξις, ὁ διδασκαλικὸς τρόπος, ἡ ὑπὸ τί μέρος ἀναφορά. ὁ
περιττὸν δὲ τι ποιῶντες ταῦτα ζητῶσιν, ἀλλὰ βυλόμενοι προθυμο-
τέρως τὴν ἀναγινώσκοντας ἀπεργάσατο. καὶ γὰρ τὴν σκοπὸν ζητῶσιν,
ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς ἐν συντόμῳ περιέχει πάντα τὰ ἐν τῷ λόγῳ λε-
γόμενα καὶ ἔξιν τινὰ ἐν τῷ ἀναγινώσκοντι τίθησι, δηλονότι πάντα 10
τὰ ἐν τῷ λόγῳ λεγόμενα δεῖ πρὸς τὴν σκοπὸν ἀπευθύνεσθαι. ὁ γὰρ
τὴν σκοπὸν ἀγνοῶν ὀκνηροτέρως ἐπὶ τὸ σύγγραμμα ἔρχετο, ὥσπερ
αἱ μακρὰν ὁδὸν ἀπιώντες καὶ ἀγνοῦντες πῶς ἀπέρχονται. καὶ ἀπλῶς
εἰπεῖν ὁ τὴν σκοπὸν ἀγνοῶν ἔοικε τυφλῷ βαδίζοντι καὶ πολλὰ μοχ-
θῶντι. καὶ γὰρ ὁ τὴν σκοπὸν ἀγνοῶν ἔκ ἐπίστατο τί ἀναγινώσκει, ἀλλὰ 15
νομίζει πάντα τὰ ἐν τῷ λόγῳ λεγόμενα μάτην λέγεσθαι. εὐλόγως
δὲ καὶ τὸ χρησίμον ζητῶσιν, ἐπειδὴ ἐὰν γινώσκῃ ἕκαστος τὸ ἐκ τῆς
συγγραμματος ἀναφύμενον χρησίμον, προθυμοτέρως ἀναγινώ-
σκει τὸ σύγγραμμα. καὶ τὴν αἰτίαν δὲ τῆς ἐπιγραφῆς εὐλόγως
ζητῶσιν, ἐπειδὴ καὶ θέλει ἡ ἐπιγραφή σύμφωνος εἶναι τῷ σκοπῷ καὶ 20
τὴν σκοπὸν ἐν συντόμῳ περιέχειν, οἷον ὥσπερ ἐπιγέγραπτο περὶ
Οὐρανῶ, ἐπειδὴ περὶ οὐρανῶ σκοπὸν ἔχει διαλαβεῖν. ἀλλ' ὅταν πολ-
λάκις καὶ ἀσαφὲς εὐρίσκειτο ἡ ἐπιγραφή, ὥσπερ Ἀριστοτέλης ἔγρα-
ψεν Ἀναλυτικά, βυλόμενος περὶ συλλογισμῶν ἐπιγράφει, ἐπειδὴ
περὶ συλλογισμῶν διαλαμβάνει ἐκεῖ. ἐπειδὴ ὅταν πολλάκις ἀσαφὲς 25
εὐρίσκειτο ἡ ἐπιγραφή, εὐλόγως ζητεῖτο ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς.
εὐλόγως δὲ καὶ τὸ γνήσιον ζητεῖται, ἐπειδὴ γινώσκοντες ὅτι γνήσιον
ἐστὶ τὸ ἀνδρὸς τὸ σύγγραμμα, διὰ τὸ ἀξίωμα τῶ ἀνδρὸς προθυμο-
τέρως αὐτὸ ἀναγινώσκουμεν. καὶ γὰρ πολλοὶ ἔκ εἰσὶν ἱκανοὶ κρίναι
εἴτε καλῶς ἔχουσιν τὰ ἐν τῷ συγγραμμάτῳ λεγόμενα εἴτε ἔ, ἀλλ' 30
ἀγαπήτην ἡγῶντο τὸ ἀκολουθεῖν τῇ ὁδῇ τῶ ἀνδρὸς. ἢ διὰ τὸτο
ζητεῖτο τὸ γνήσιον, ἐπειδὴ εἰσὶ καὶ νόθα συγγράμματα. γίνετο δὲ
νόθον σύγγραμμα καὶ τέσσαρας τρόπους. ἢ γὰρ δι' ὁμωνυμίαν, καὶ
ταύτην διττήν. ἢ γὰρ δι' ὁμωνυμίαν τῶν συγγραφευμένων ἢ δι'
ὁμωνυμίαν τῶν συγγραμμάτων. καὶ δι' ὁμωνυμίαν μὲν τῶν συγ- 35
γραφευμένων, ὡς ὅταν εὐρεθῶσι δύο τινὲς ὁμωνυμῶς λεγόμενοι
καὶ ποιῇσιν ὁ μὲν εἰς σύγγραμμα περὶ ψυχῆς ὁ δὲ ἕτερος σύγ-
γραμμα περὶ οὐρανῶ. τότε γὰρ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν τῶν συγγραφευ-
μένων νοθεύει γίνετο τῶν συγγραμμάτων. νομίζετο γὰρ τὸ τέττα
ἐκεῖνα εἶναι καὶ τὸ ἐκεῖνα τέττα. δι' ὁμωνυμίαν δὲ τῶν συγγραμ- 40
μάτων, ὡς ὅταν εὐρεθῶσι τινὲς διαφορῶν ὀνόματι λεγόμενοι καὶ
ποιῇσιν ἀμφοτέρω συγγράμματα τὴν αὐτὴν σκοπὸν ἔχοντα, οἷον
ἀμφοτέρω περὶ ψυχῆς, καὶ μὴ ἐπιγράφωσι τὰ οἰκεία ὀνόματα
ἀλλὰ μόνον τὸ τῶ συγγραμματος ὄνομα, τότε διὰ τὴν ὁμωνυμίαν
τῶν συγγραμμάτων νοθεύει γίνετο. νομίζετο γὰρ τὸ ἐκεῖνα τῶ ἄλλῃ 45
εἶναι καὶ τὸ τῶ ἄλλῃ τὸ ἐκεῖνα. καὶ δεύτερον δὲ τρόπον γίνετο νόθον
σύγγραμμα διὰ φιλοτιμίαν ἢτοι κενοδοξίαν, ὡς ὅταν τις ἀφανὲς καὶ
εὐτελὲς βυλόμενος ποιῇσιν τὸ οἰκείον σύγγραμμα ἀναγινώσκειτο

ἐπιγραφή ὄνομα ἀρχαῖον καὶ ἐνδόξον ἀνδρὸς, ἵνα διὰ τῆς αξιοπιστίας
τῶ ἀνδρὸς δεκτὸν τὸ παρὸν αὐτῷ φαίνεται σύγγραμμα. καὶ τρίτον
δὲ τρόπον γίνετο νόθον σύγγραμμα δι' αἰχροκέρδειαν, ὡς ὅταν τις
βυλόμενος πόρον ἑαυτῷ περιποιήσασθαι ποιῇσιν σύγγραμμα καὶ
ἐπιγραφή ἀρχαῖον τινὸς ὄνομα, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῷ Πεισίφρατῳ φασὶ
γενέσθαι. καὶ γὰρ λέγουσιν ὅτι ὁ Πεισίφρατος χύδην φερομένους τῶς
Ὀμήρου στίχους ἠβυλήθη συναγαγεῖν αὐτὰς, καὶ δὴ ὥρισε μισθόν τινα
τοῖς φέρουσιν αὐτῷ Ὀμηρικὰς στίχους, καὶ λοιπὸν οἱ πολλοὶ δι' αἰχρο-
κέρδειαν ἐπλαττον στίχους καὶ ὡς Ὀμήρου ὄντας ἐπέφερον αὐτῷ,
κέρδος ἐντεῦθεν προσκτώμενοι. καὶ τέταρτον δὲ τρόπον γίνετο νόθον
σύγγραμμα δι' εὐνοίαν τῶ οἰκείῳ διδασκάλῳ. καὶ γὰρ πολλοὶ ποιῶσι
συγγράμματα, καὶ διὰ τὴν εὐνοίαν τὴν πρὸς τὸν διδασκαλὸν τὸ
ὄνομα τῶ οἰκείῳ ἐπιγράφουσι διδασκάλῳ, ὅπερ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι
ἐποίησαν. καὶ γὰρ αὐτοὶ ποιήσαντες τὰ Χρυσῶ Ἐπη ἐπέγραψαν τὸ
ὄνομα τῶ οἰκείῳ διδασκάλῳ πρὸς τιμὴν αὐτῷ. ἐπειδὴ ὅταν ὡς εἶρη
πολλά εἰσι νόθα συγγράμματα, τέττα χάριν ἀναγκαῖως ζητεῖτο καὶ
τὸ γνήσιον, ἵνα γινώμεν εἰ ἄρα αὐτῷ εἰσὶν ἢ ἄλλῃ. διακρίνοντο δὲ
τὰ γνήσια συγγράμματα τῇ τε ὕλῃ καὶ τῇ εἰδει, τῇ ὕλῃ μὲν τῇ
φράσει ἢτοι ταῖς λέξεσιν, εἶδει δὲ, ταῖς τοῖς θεωρήμασι. καὶ γὰρ διὰ
τῆς φράσεως καὶ τῶν θεωρημάτων γινώσκουμεν εἰ ἄρα αὐτῷ εἰσὶ
τῷ ποιήσαντος ἢ ἔ. εἰ γὰρ εὐρωμεν τὴν φράσιν καὶ τὰ θεωρήματα
συνήθη τῷ ἀνδρὶ, γινώσκουμεν ὅτι αὐτῷ ἐστὶ τὸ σύγγραμμα. εὐλό-
γως δὲ καὶ ἡ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις ζητεῖτο, ἐπειδὴ γινώσκοντες
τὰ ἐν τοῖς κεφαλαίοις λεγόμενα ἀκριβῶς τὸ ὅλον γινώσκουμεν. καὶ
γὰρ ὥσπερ γινώσκοντες ἐκ ποίων μερῶν συνίστατο ὁ ἄνθρωπος ἀκρι-
βῶς τὸ ὅλον γινώσκουμεν, ὅπως τὰ ἐν τοῖς κεφαλαίοις λεγόμενα
γινώσκοντες ἀκριβῶς τὸ ὅλον γινώσκουμεν. εὐλόγως δὲ καὶ ἡ τάξις
ζητεῖτο, ἵνα μὴ τὰ ὀφείλοντα πρῶτον ἀναγινώσκειτο τελευταῖα
ἀναγινώμεν ἢ καὶ τὸ ἐναντίον τὰ ὀφείλοντα τελευταῖα ἀναγινώ-
σκετο πρῶτα ἀναγινώμεν. εὐλόγως δὲ καὶ ὁ διδασκαλικὸς τρόπος
ζητεῖτο, ἵνα γινώμεν ποῖον διδασκαλικῶν τρόπων κέχηται. καὶ γὰρ ὡς
ἐν τοῖς ἐξῆς μαθησόμεθα, πολλοὶ εἰσι διδασκαλικοὶ τρόποι. εὐλό-
γως δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τί μέρος ἀναφορά ζητεῖτο, ἵνα μὴ νομίσωμεν τὰ
μὲν ὑπὸ τὸ θεωρητικὸν ἀναγόμενα ὑπὸ τὸ πρακτικὸν ἀνάγεσθαι, τὰ δὲ
ὑπὸ τὸ πρακτικὸν ὑπὸ τὸ θεωρητικόν. . .

Πρᾶξις β'. Μαθόντες τὰ εἰρηθῶτα κεφάλαια λέγεσθαι, ἔλθωμεν
καὶ ζητήσωμεν αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῷ παρόντος συγγραμματος, ὅκτω τὴν
ἀριθμὸν ὄντα. ἀλλὰ πρῶτον περὶ τῷ σκοπῷ διαλάβωμεν. ἴσμεν
ὅτι ὁ σκοπὸς καὶ συμπεφώνητο καὶ διαπέφωρητο. καὶ συμπεφώνητο μὲν,
ἐπειδὴ πάντες ὁμολογῶσιν ὅτι σκοπὸν ἔχει περὶ τῶν πέντε φωνῶν
διαλαβεῖν, ἢτοι περὶ γένους, περὶ εἶδους, περὶ διαφορᾶς, περὶ ἰδίου, περὶ
συμβεβηκότος. καὶ τῷτο πιστῶ ὑπ' αὐτῷ. καὶ γὰρ αὐτὸς λέγει ἐν τῷ
προοίμῳ ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰπεῖν τί γένος καὶ τί εἶδος καὶ τί δια-
φορὰ καὶ τί ἴδιον καὶ τί συμβεβηκός. διαπεφώνητο δὲ, ἐπειδὴ οἱ μὲν
λέγουσιν ὅτι ὁ δι' ἄλλο τι διαλαμβάνει περὶ τῶν πέντε φωνῶν εἰ μὴ
δι' αὐτάς, ταῖς διὰ τὸ παραστῆναι ἡμῖν τὸ ἐξ αὐτῶν ἀναφύμε-
νον χρησίμον, ἕτεροι δὲ λέγουσιν ὅτι διὰ τὰς Κατηγορίας Ἀριστο-
τέλους διαλαμβάνει περὶ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς

Κατηγορίας περί πάντων τῶν ὄντων διαλαμβάνει, εἰς δὲ τὴν τῶν ὄντων διδασκαλίαν συμβάλλον· ἡμῖν αἱ φωναί (διὰ τὸ τῶν φωνῶν δηλῶν) τὰ πράγματα), τότε χάριν περὶ τῶν πέντε φωνῶν διαλαμβάνει, ἐπειδὴ αὐτὴ συμβάλλον· ἡμῖν εἰς πᾶσαν φωνὴν ὑπὸ τὴν φιλοσοφίαν ἔσαν. ὥσπερ γὰρ οἱ γραμματικοὶ ἐπενόησαν τὰ 5 ὀκτὼ μέρη τῆς λόγου ὑφ' αἱ πᾶσα λέξις Ἑλληνικὴ ἀνάγει, καὶ ὥσπερ οἱ ῥήτορες ἐπενόησαν τὰς δεκατρεῖς εἰδήσεις ὑφ' αἱ πᾶν πολιτικὸν ζήτημα ἀνάγει, καὶ ὥσπερ ἐπενόησεν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς δέκα κατηγορίας ὑφ' αἱ πάντα τὰ ὄντα ἀνάγει, ἔτω καὶ πᾶσα φωνὴ ὑπὸ τὴν φιλοσοφίαν ἔσα ὑπὸ τὰς πέντε φωνὰς ἀνάγει.

ὁ μόνον ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ λογικὸς ἀλλὰ καὶ ἄγγελος καὶ δαίμων. ἀπορῶσι δὲ τινες λέγοντες ὅτι ἕκ ἐστὶ πέντε μόναι φωναὶ ἀλλὰ καὶ ἕξ· ἐστὶ γὰρ γένος, εἶδος, διαφορὰ, συμβεβηκός, ἴδιον ὑσιῶδες καὶ ἴδιον ἐπυσσιῶδες. πρὸς ἕξ ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι περὶ φωνῶν ἐστὶν ὁ λόγος, μία δὲ φωνὴ ἐστὶ τὸ ἴδιον ὑσιῶδες καὶ τὸ ἴδιον ἐπυσσιῶ- 15 δεσ· εἴτε γὰρ ὑσιῶδες ἐστὶν εἴτε ἐπυσσιῶδες, ἴδιον λέγει. ἐπεὶ καὶ τῶτον τὸν λόγον πλείονες τῶν ἕξ φωνῶν εἰσὶν· ἐστὶ γὰρ συμβεβηκός χωριστὸν ἐστὶ δὲ ἀχώριστον, ἀλλὰ μία φωνὴ ἐστὶ καὶ τὸ χωριστὸν καὶ τὸ ἀχώριστον.

Πρᾶξις γ'. Μαθόντες σὺν θεῷ τὴν σκοπὸν τῆ παρόντος συγ- 20 γράμματος ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ τὸ χρήσιμον. ἰστέον ὅτι τὸ χρήσιμον τῆ παρόντος συγγράμματος τετραχὲς ἐστὶν· χρήσιμον γὰρ τὸ παρὸν σύγγραμμα εἰς τὴν ἡμῶν αὐτῶν συνουσίαν (κοινωνικοὶ γὰρ ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐξαγγελλόμενοι ἑαυτοῖς διὰ τῆς φωνῆς τὰ τῆ νῦ γενήματα· ὅθεν καὶ φωνὴ λέγει παρὰ τὸ φωτίζειν, φωτὴς γὰρ ἕκα- 25 λῶντο οἱ ἄνθρωποι), καὶ εἰς τὰς κατηγορίας Ἀριστοτέλους, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν φιλοσοφίαν, καὶ εἰς τὰς διαλεκτικὰς μεθόδους.

συμβάλλει δὲ ὡς εἴρη· τὸ παρὸν σύγγραμμα καὶ εἰς τὰς διαλεκτικὰς μεθόδους. ἀλλὰ πρῶτον εἰπώμεν διὰ τί λέγον· δια- 30 λεκτικὴ μέθοδος, καὶ πόσαι εἰσὶ, καὶ τὴν τάξιν αὐτῶν· καὶ ἔτω λέγω- μεν πῶς συμβάλλει τὸ παρὸν σύγγραμμα καὶ εἰς τὰς διαλεκτικὰς μεθόδους. ἰστέον ὅτι διαλεκτικὴ ἐλέγοντο ἐπειδὴ ἐν τῇ διαλέξει ἀνεφαίνοντο· ἐν γὰρ τῇ διαλέξει καὶ διήρην καὶ διωρίζοντο καὶ ἀπο- δείξεσιν ἐκέχρητο καὶ τῇ ἀναλύσει. εἰσὶ δὲ τέσσαρες αἱ διαλεκτικὴς μέθοδοι· ἐστὶ γὰρ διαιρετικὴ ὀριστικὴ ἀποδεικτικὴ καὶ ἀναλυτικὴ. 35

ἕκ ἀληθεύει πάντως ὁ λόγος ὁ ἐκ τῶν μερικῶν τὰ καθόλου κανονίζων· τὸ γὰρ λέγειν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, ὁ ἵππος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, πᾶν ἄρα ζῷον τὴν κάτω γένυν κινεῖ, ἕκ ἀληθεύει· ἔτε γὰρ ὁ κροκόδειλος ἔτε ὁ φοῖνιξ τὸ ὄρνεον ἔτε ὁ δελφίνος τὴν κάτω γένυν κινῶσιν, ἀλλὰ τὴν ἄνω.

Πρᾶξις δ'. Μαθόντες καὶ τὴν σκοπὸν καὶ τὸ χρήσιμον, ἔλθωμεν καὶ εἰπώμεν τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς. ἰστέον ὅτι ἐπιγράφει τὸ παρὸν σύγγραμμα Πορφύριος Εἰσαγωγὴ, Πορφύριος τῷ Φοῖνικος τῷ μαθητῷ Πλωτίνου τῷ Λυκοπολίτου· ἡ δὲ Λυκοπολίς ἐν Αἰγύπτῳ ἐστίν. περὶ ὧς εἴρη· ὅτι ὁ πολλὸς Αἰγύπτου, ἐπὶ δὲ τέκη, μέγα 45 τίκεται. περὶ τούτου δὲ λέγει ὁ Πορφύριος ὅτι Πλωτίνος ὁ καθ' ἡμᾶς ἐώκει μὴ αἰχθυνομένῳ ὅτιπερ ἐν σώματι ἦν, βυθιομένῳ δὲ τινῶν ἀναθέξας αὐτῷ εἰκόνα ἔφη ὅτι ἀρκεῖ μοι τὸ ἐκ τῆς φύσεως εἶδωλον,

ταῦτάς τ' εἶδωλον, μὴ καὶ εἰδῶλον εἶδωλον ἔχειν. εἰδῶλον δὲ εἶδωλον τὴν εἰκόνα ἔφη· τῷ γὰρ σώματός ἐστιν ἐκτύπωμα. ἰστέον δὲ ὅτι Πορφύριος μαθητὴς ἦν ὁ Ἰάμβλῖχος· περὶ ὧν, φησὶ δὴ τῷ Πορ- 5 φυρίῳ καὶ τῷ Ἰάμβλῖχῳ, εἶπεν ἡ Πυθία "ἐνθεὸς ὁ Σύρος, πολυμαθὴς ὁ Φοῖνιξ," πολυμαθὴς λέγουσα τὸν Πορφύριον, ἀπὸ γὰρ Φοινίκης ἦν, ἐνθεν δὲ Σύρον τὸν Ἰάμβλῖχον, ἔτος γὰρ Σύρος ἦν· ἐνθεν δὲ αὐτὸν λέγει ἐπειδὴ περὶ τὰ θεῖα ἐνηχολεῖτο. . . εὐλόγως δὲ Εἰσαγωγὴν καὶ ὁ περὶ Εἰσαγωγῆς ἐπέγραψεν, ἵνα δείξῃ ὅτι δρασιμώτερον τὸ σύγγραμμα καὶ ὅτι αὐτὴν τὴν εἰσαγωγὴν διδάσκει ἡμᾶς. αἱ γὰρ 10 τοιαῦται ἐπιγραφαί, φησὶ δὴ αἱ ἀνευ τῆς προθέσεως, δρασιμώτερον παριστῶσι τὸ σύγγραμμα, οἷον Πλάτωνος Φαίδων, Πλάτωνος Ἀλκιβιάδης· αἱ γὰρ μὲν τῆς προθέσεως ὑφ' ἑσιν καὶ μείωσιν τινα εἰσάγουσιν, οἷον περὶ ψυχῆς, περὶ κρισίμων ἡμερῶν (*).

Ἐλθωμεν δὲ καὶ ἐπὶ τὸ γνήσιον. ἰστέον ὅτι ἐκ πολλῶν δείκνυ 15 γνήσιον Πορφύριον τὸ παρὸν σύγγραμμα· καὶ γὰρ καὶ ἐκ τῆ προοιμίου· πρὸς γὰρ Χρυσαορίῳ τινα ὑπατον Ῥώμης ποιεῖ τὴν προσφωνήσιν, πρὸς ὃν καὶ ἐν ἄλλοις αὐτῷ συγγράμμασι προσφωνεῖ (**). καὶ ὅτι μέμνηται τῆ συγγράμματος τέττα ἐν ἄλλοις αὐτῷ συγγράμμασι. καὶ ὅτι σαφηνείας ἐνταῦθα φροντίζει, ὅπερ ἴδιον αὐτῷ· καὶ γὰρ τριῶν ὄντων τρόπων καθ' ἕνα ἡ ἀσάφεια γίνεσθαι, ὡς ἐν τῇ προοιμίᾳ μα- 20 θησόμεθα, αὐτὸς πάντῃ τῆς σαφηνείας φροντίζει.

ἰστέον ὅτι τὸ παρὸν σύγγραμμα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι λέγει τί ἐστιν ἕκαστον τῶν πέντε φωνῶν, οἷον τί ἐστι γένος, τί ἐστιν εἶδος καὶ τὰ ἑξῆς, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τμήματι παραδίδωσι τὴν κοινωνίαν αὐτῶν καὶ τὰς διαφοράς. . . 25 τινὲς δὲ λέγουσιν ὅτι εἰς τρία τμήματα διαιρεῖ τὴν παρῶσαν πραγ- ματείαν, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι παραδίδωσι τί ἐστιν ἕκαστη τῶν πέντε φωνῶν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ λέγει τὴν κοινωνίαν αὐτῶν, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τὰς διαφοράς. καὶ εἰ μὲν ἐν ἄλλῳ τόπῳ παρεδίδε τὴν κοινωνίαν αὐτῶν ἐν ἄλλῳ δὲ τὰς διαφοράς, καλῶς ἂν ἔλεγον· ὅπερ δὲ ἅμα κοινωνίαν καὶ διαφορὰν παραδίδωσι καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὰ δύο παραδίδωσι, δηλὸν ὅτι ὁ δυνάμεθα τέττα τρία τμή- 30 ματα εἰπεῖν. καὶ γὰρ μὲν τὸ εἰπεῖν κοινωνίαν λέγει διαφορὰν, καὶ πάλιν μὲν τὸ εἰπεῖν διαφορὰν λέγει κοινωνίαν.

Ἐπειδὴ κόρον ἔχειν τῶν προοιμίων ἡγάμεθα (πάντων γὰρ κόρος ἐστὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν πλὴν τῶν ἀρετῶν), σπουδαιότερως πρὸς τῆς

(*) Ammon f. 18. Εἰσαγωγὴ δὲ ἐπιγράφεται, καὶ ἀπορῶσι τινες διὰ τὴ ἀπροσδιορίστως ἐπέγραψεν, Εἰσαγωγὴ· ἀδελφον γὰρ πότερον ρηματικῆς ἢ ῥητορικῆς ἢ λογικῆς.

(**) Ammon f. 17 b. διδάσκαλος ἦν τῷ Χρυσαορίῳ (ὁ Πορφ.), καὶ ἐξηγούμενος αὐτῷ τὰ μαθήματα ἐδέχθησαν ἰσορῆσαι τὸ πῦρ τῆς Αἴτης, καὶ ἐξεδήμησε. τέττα τῷ χρόνῳ εὐρίσκει ὁ Χρυσαορίος τὰς Ἀριστοτέλους Κατη- 40 γορίας καὶ ὅδε ὅλως παρηκολυθεῖ ἐγκύπτων. δηλοῖ ὅτι τῷ Πορφύριῳ ἐκεῖ ὅτι γράψας τὰ συμβάν. καὶ εἰ μὲν ἰσόρησε τὸ πῦρ, ἐλθεῖν, εἰ δὲ μὴ ἰσόρησεν, εἰσαγωγὴν τινα γράψαι, δι' ἧς ἂν μέλλοι παρακολυθεῖν τῷ βιβλίῳ. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Πορφύριος ἕκ ἡδύνατο τέως ὑποσρέψαι, γράφει αὐτῷ τὸ βιβλίον τῷτο ἐκ τῶν εἰρημένων τῷ Πλάτῳ (fort. Πλωτίνῳ) καὶ ταυτὶ συλλέξας σχεδόν, καὶ δι' αὐτῶν τῶν ῥημάτων ἐλθόν. Porphyrii Chrysaorii et Davidis imagines habet cod. Vat. 1023.

ἀγῶνας ὑποδυσώμεθα, ἐπ' αὐτὴν ἀφικόμενοι τῆς μὲν χειρὸς λέξεως τὴν ἐξηγήσιν. αὕτη τοίνυν ἡ προκειμένη λέξις, φημὶ δὴ τὸ προοίμιον, διττὴν ἔχει τὴν παράδοσιν· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ προοίμιῳ τρία τινα παραδίδωσι, τὸν σκοπὸν τὸ χρησίμον καὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ προοίμιῳ αἰτίας τινὰς παραδίδωσι 5 τῶν λεχθησομένων.

τὴν Ἰρίν τὴν ἄγγελον τῶν θεῶν Θαύμαντος θυγατέρα ἔλεγον, ἀλληγορικῶς νοῦντες τὴν φιλοσοφίαν· καὶ γὰρ Ἰρίν τὴν φιλοσοφίαν λέγουσιν εἶναι· ὥσπερ γὰρ ἡ Ἰρίς μυθεύει παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἄγγελος εἶναι τῶν θεῶν, ὅτῳ καὶ ἡ φιλοσοφία ἄγγελός ἐστι τῷ θεῷ· 10 αὕτη γὰρ ἀγγέλλει ἡμῖν τὰ θεῖα, εἶγε γινώσκεις θεῶν τε καὶ ἀνθρωπίνων ἐστὶ πραγμάτων. Θαύμαντος δὲ θυγατέρα αὐτὴν ἔλεγον, ἐπειδὴ ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας τὸ θαῦμα ἐστίν.

ἄλλως τε δὲ καὶ κατὰ τὸν Πίνδαρον χρὴ παντὸς οἴκου πρόσωπον θέμεναι τηλαυγές· δεῖ γὰρ τὰ τῶν οἴκων προπύλαια λαμπρὰ εἶναι. 15 ἀπὸ τῶν ἀρχηγῶν καὶ προσατῶν τῆς φιλοσοφίας δεῖξαι, Πλάτωνός φημι καὶ Ἀριστοτέλους. τῶν γὰρ ὁ μὲν εἰς τὴν ἀσάφειαν διὰ τῶν φράσεων ποιεῖν ἐπετίθδεν, ὁ δὲ ἕτερος διὰ τῶν θεωρημάτων.

τὰ μὲν γὰρ Ἀριστοτελικά θεωρήματα εὐχερῆς εἰσίν, ἡ δὲ φράσις δύσκολος· ἀ μὲν εἰ νοήσεις, τί ἐστὶν ἐντελέχεια καὶ ποσὸν καὶ δύναμις, 20 ἡ δὲ εὐχερῆς φαίνεται σοὶ τὰ λεγόμενα· ὥστε ὅταν ἡ φράσις ἐστὶ δυσχερής, τὰ δὲ Πλατωνικά θεωρήματα πάντι δύσκολά εἰσι καὶ δυσχερῆ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πάσης δόξης χεδὸν ἐχόμενα (ὅτι δὲ ἐστὶ τῷτο ἀληθές, σαφές ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκάστη ἐξηγήσει ἀρμόζον αὐτὰ πρὸς τὴν βύλην), ἡ δὲ φράσις εὐχερής καὶ ὁμαλὴ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν 25 Πλατωνική.

ὁ Ὅμηρος διὰ μύθων τὴν ἰδίαν φιλοσοφίαν ἐδίδαξε· τῶν δὲ πρὸς τὴν φράσιν προσέχων τις ὁ δύναται τὰ βάθη καταλαβεῖν τῆς διανοίας· ἄλλα γὰρ τὰ φραζέμενα καὶ ἄλλα τὰ μεθερμηνεύμενα κατὰ ἀλληγορίαν. περὶ τούτων δὲ Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς εἶπεν "ὁ πάντα εἰπὼν καὶ πάντα σιγήσας." διὰ τούτο γινώσκων ὁ Πλάτων τὸ βάθος τῶν θεωρημάτων ποικίλον, παρεκελεύετο μὴ ἀναγινώσκειν τὸς νέους τὸν Ὅμηρον, ἵνα μὴ τῇ φράσει προσέχοντες οἰηθῶσιν τὸν νοῦν εἶναι κατὰ τὴν φράσιν καὶ ὅπως ἐπιμείνωσιν ἔχοντες· ἀγαπᾷ γὰρ τῶν νέων ἡ ἀκοὴ σώζειν τῶν οἰκείων διδασκάλων τὴν φωνήν. 30

ἀλλὰ μὴν τὸ τοιοῦτον ἤφατο Πυθαγόρας· ὅτος γὰρ μαθεῖν βυλόμενος τὸς γνησίως καὶ νόθως ἔχοντας πρὸς τὸν αὐτῶν διδασκαλον, τὸς νέους ἀεὶ ἡρώτα ποῖα αὐτοῖς ἴδοιεν ἐνύπνια, γινώσκων ἀπὸ τῶν μεθ' ἡμέραν ἐνθυμήσεων καὶ κινήσεων γίνεσθαι τὰς νυκτερινὰς φαντασίας· εἴ τι γὰρ προήρηται ἡ ψυχὴ, τούτο καὶ ἡρεμῶντος τοῦ σώματος 35 φαντάζεται. ἔλεγε γὰρ ὅτι εἰ γνησίως τις ἔχει πρὸς τὰ ἀναγνώσματα, ὁδηοῖ ἡ νυκτερινὴ φαντασία ἄγγελος ὅσα τῶν μεθ' ἡμέραν βυλευμάτων. Πλάτων δὲ γινῶναι τὸ τοιοῦτον βυλόμενος ὁ μόνον διὰ τῆς ἀσάφειας τῶν θεωρημάτων ἀλλὰ καὶ διὰ συμποσίων τὴν πείραν ἐποιεῖτο, γινώσκων τότε τὸν ἐρωτώμενον τὰληθές ἐκφαίνειν 40 ὅταν ὁ οἶνος ἀπαλύνῃ τὴν καρδίαν καὶ πρὸς τὸ ψεῦδος κινεῖται νωχελῶς ἀπεργάσθαι.

τινὲς δὲ λέγουσιν, τί γὰρ ἀμφεβάλλετο τούτο ὅλως, εἰ ἐστὶ γένος ἡ διαφορὰ, ὅτι λέγει ὅτι ἡδυνάμην ποιῆσαι αὐτὴν ποικίλην, ζητῶν 45

τινὲς αἰτιῶν τὴν ἀρχὴν ὡς κακῶς ἔχουσιν· φασὶ γάρ, εἰ τὸ ὅν ὁμῶνυμόν ἐστι, τὸ δὲ ὁμῶνυμον ἀόριστον, ἄρα τὸ ὄν ἀόριστον· καὶ δεῖ δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ ἀορίστων ποιεῖν. πρὸς δὲ τούτῳ φάμεν ὅτι ἐκ ἔστιν ὁμῶνυμον τὸ ὄν, ὡς καὶ ἡδὴ ἐδείχθη ἐν τοῖς προτέροις, ἀλλ' ἀφ' ἑνός· τί δ' εἰσὶ τὰ ἀφ' ἑνός, τελείως ἐν ταῖς Κατηγορίαις 25 εἰσόμεθα. ἔτι δὲ φασὶ, διὰ τί καὶ προέταξε τὸ ἀναγκαῖον τῷ ἔντος; καὶ λέγομεν πρὸς τούτο τρεῖς αἰτίαι.

πάλιν ζητῶσιν τινες διὰ τί ἀναγκαῖον εἶπεν καὶ ὅχι δικαίον ἢ ἀγαθόν ἢ χρησίμον.

ζητῶσιν δὲ τινες διὰ τί εἰρηκῶς τῶν κατηγοριῶν λέγει τῶν 30 παρὰ Ἀριστοτέλους· ἥρκει γὰρ τῶν κατηγοριῶν εἰπεῖν. καὶ τινὲς φασὶν ὅτι πρὸς ἀντιδιαβολὴν ἄλλων εἶπεν Ἀριστοτέλης· βύλη γὰρ δεῖξαι ὅτι συμβάλλει εἰς τὰς κατηγορίας Ἀριστοτέλους καὶ ἐκ ἄλλων· ἔγραψε γὰρ καὶ Θεόφραστος καὶ Εὐδόξος περὶ κατηγοριῶν κατὰ μίμησιν τῶν οἰκείων διδασκάλων. κακῶς δὲ ὅτοι ἐπελύσαντο· εἰ γὰρ 35 ἀπαξ συμβάλλει ταῖς Κατηγορίαις Ἀριστοτέλους, καὶ πάσαις ταῖς κατηγορίαις συμβάλλει. τούτο δὲ ἔδει εἰπεῖν ὅτι ἐκ τῆς μεζονος θέλει δεῖξαι ὅτι πάσαις ταῖς κατηγορίαις συμβάλλει, εἰ καὶ ταῖς Ἀριστοτέλους (*). ζητῶσιν δὲ διὰ τί τὸ πλεῖστον μέρος τῶν χρησίμων προέταξε τῷ σκοπῷ.

μάθωμεν τί ἐστὶ διαίρεσις καὶ ὁρισμός καὶ ἀπόδειξις καὶ ἀνάλυσις. ἀπορῶσι δὲ τινες λέγοντες διὰ τί τῆς διαιρέσεως προέταξε τὸν ὁρισμόν, καίτοι ἐδείχθη ὅτι θέλει ἡ διαίρεσις τῷ ὁρισμῷ προτερεῖν.

πάλιν ἀπορῶσιν τινες διὰ τί τῆς ἀναλυτικῆς ἐκ ἐμνημόνευσεν. 45

(*) Ammon. f. 23. b. τινὲς δὲ φασὶν αὐτὸν εἰρηκεῖν καὶ εἰς τὰς Ἀριστοτέλους Κατηγορίας, ὡς καὶ εἰς τὰς Ἀρχύτας χρησιμεύσεως τῆς τῶν πέντε φωνῶν γνώσεως.

ἀπορῶσι δὲ τινες λέγοντες διὰ τί λέγει χρησίμους ὅσους, καίτοι ἐδείχθη ὡς τὸ χρησίμον παραίτησιν ἐπιδέχεσθαι. διὰ τούτο καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἔταξεν.

ἐπειδὴ δὲ ἐμνημόνευσεν ἀσάφειας, φέρε διδάξωμεν πόθεν ἡ ἀσάφεια τίκτεται. γίνεται τοίνυν ἡ ἀσάφεια ἢ ἀπὸ τῆς λέξεως ἢ ἀπὸ τῶν θεωρημάτων. καὶ ἀπὸ μὲν θεωρημάτων, ὡς ἔχει τὰ Ἡρακλείτη· ταῦτα γὰρ βαθέα καὶ δεινὰ ὑπάρχει· περὶ γὰρ τῶν συγγραμμάτων Ἡρακλείτη εἴρηται δεῖν βαθέος κολυμβητῆ. ἀπὸ δὲ λέξεως γίνεται διττῶς ἡ ἀσάφεια· ἢ γὰρ διὰ τὸ μῆκος τῆς φράσεως γίνεται ἀσάφεια, ὡς ἔχει τὰ Γαλήνεια (καὶ γὰρ εὐφραδῆ εἰσίν, ἀλλ' ὅταν διὰ τὸ μῆκος ἀσαφῆ εἰσίν), ἢ διὰ τὴν ποιότητα τῆς λέξεως, ὡς ἔχει τὰ Ἀριστογένη· ὅτος γὰρ καὶ ἡδύπονον καὶ ἐνσεσαγμένον φησὶ, ποῖος δὲ πόνος ἡδύς καὶ ἐνσεσαγμένος ἐκ οἶδαμεν. τί δὲ ἀπὸ ἄλλων τούτων δεικνύειν ἐπιχειροῦμεν, ἡμῶν εὐπορόντων τούτων αὐτῶν 15 ἀπὸ τῶν ἀρχηγῶν καὶ προσατῶν τῆς φιλοσοφίας δεῖξαι, Πλάτωνός φημι καὶ Ἀριστοτέλους. τῶν γὰρ ὁ μὲν εἰς τὴν ἀσάφειαν διὰ τῶν φράσεων ποιεῖν ἐπετίθδεν, ὁ δὲ ἕτερος διὰ τῶν θεωρημάτων. τὰ μὲν γὰρ Ἀριστοτελικά θεωρήματα εὐχερῆς εἰσίν, ἡ δὲ φράσις δύσκολος· ἀ μὲν εἰ νοήσεις, τί ἐστὶν ἐντελέχεια καὶ ποσὸν καὶ δύναμις, 20 ἡ δὲ εὐχερῆς φαίνεται σοὶ τὰ λεγόμενα· ὥστε ὅταν ἡ φράσις ἐστὶ δυσχερής, τὰ δὲ Πλατωνικά θεωρήματα πάντι δύσκολά εἰσι καὶ δυσχερῆ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν πάσης δόξης χεδὸν ἐχόμενα (ὅτι δὲ ἐστὶ τῷτο ἀληθές, σαφές ἐκ τῆς δυνάμεως ἐκάστη ἐξηγήσει ἀρμόζον αὐτὰ πρὸς τὴν βύλην), ἡ δὲ φράσις εὐχερής καὶ ὁμαλὴ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν 25 Πλατωνική.

ὁ Ὅμηρος διὰ μύθων τὴν ἰδίαν φιλοσοφίαν ἐδίδαξε· τῶν δὲ πρὸς τὴν φράσιν προσέχων τις ὁ δύναται τὰ βάθη καταλαβεῖν τῆς διανοίας· ἄλλα γὰρ τὰ φραζέμενα καὶ ἄλλα τὰ μεθερμηνεύμενα κατὰ ἀλληγορίαν. περὶ τούτων δὲ Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς εἶπεν "ὁ πάντα εἰπὼν καὶ πάντα σιγήσας." διὰ τούτο γινώσκων ὁ Πλάτων τὸ βάθος τῶν θεωρημάτων ποικίλον, παρεκελεύετο μὴ ἀναγινώσκειν τὸς νέους τὸν Ὅμηρον, ἵνα μὴ τῇ φράσει προσέχοντες οἰηθῶσιν τὸν νοῦν εἶναι κατὰ τὴν φράσιν καὶ ὅπως ἐπιμείνωσιν ἔχοντες· ἀγαπᾷ γὰρ τῶν νέων ἡ ἀκοὴ σώζειν τῶν οἰκείων διδασκάλων τὴν φωνήν.

ἀλλὰ μὴν τὸ τοιοῦτον ἤφατο Πυθαγόρας· ὅτος γὰρ μαθεῖν βυλόμενος τὸς γνησίως καὶ νόθως ἔχοντας πρὸς τὸν αὐτῶν διδασκαλον, τὸς νέους ἀεὶ ἡρώτα ποῖα αὐτοῖς ἴδοιεν ἐνύπνια, γινώσκων ἀπὸ τῶν μεθ' ἡμέραν ἐνθυμήσεων καὶ κινήσεων γίνεσθαι τὰς νυκτερινὰς φαντασίας· εἴ τι γὰρ προήρηται ἡ ψυχὴ, τούτο καὶ ἡρεμῶντος τοῦ σώματος φαντάζεται. ἔλεγε γὰρ ὅτι εἰ γνησίως τις ἔχει πρὸς τὰ ἀναγνώσματα, ὁδηοῖ ἡ νυκτερινὴ φαντασία ἄγγελος ὅσα τῶν μεθ' ἡμέραν βυλευμάτων. Πλάτων δὲ γινῶναι τὸ τοιοῦτον βυλόμενος ὁ μόνον διὰ τῆς ἀσάφειας τῶν θεωρημάτων ἀλλὰ καὶ διὰ συμποσίων τὴν πείραν ἐποιεῖτο, γινώσκων τότε τὸν ἐρωτώμενον τὰληθές ἐκφαίνειν 40 ὅταν ὁ οἶνος ἀπαλύνῃ τὴν καρδίαν καὶ πρὸς τὸ ψεῦδος κινεῖται νωχελῶς ἀπεργάσθαι.

τινὲς δὲ λέγουσιν, τί γὰρ ἀμφεβάλλετο τούτο ὅλως, εἰ ἐστὶ γένος ἡ διαφορὰ, ὅτι λέγει ὅτι ἡδυνάμην ποιῆσαι αὐτὴν ποικίλην, ζητῶν

εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστι; καὶ φαμεν, ναὶ ἀμφοτέρωθεν παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἰ ἔστι γένος καὶ εἶδος. ἔλεγε γὰρ ὁ Ἀντιθένης μὴ εἶναι γένος μήτε εἶδος· φησὶ γὰρ ἄνθρωπον ὁρῶ, ἀνθρωπότητα δὲ ἔχ' ὁρῶ, ἵππον ὁρῶ, ἵππότητα δὲ ἔχ' ὁρῶ, ὥστε ἔν ἐκ ἔστι τὸ καθόλου. ληρώδες δὲ τὸ τοῦτον.

καλῶς ἔχει ὁ ὁρισμὸς ὁ λέγων τὸ καθόλου ἐν τῷ ἀριθμῷ κατ' εἶδος, ὑπὸ πολλῶν δὲ μετεχόμενον.

ὅτι δὲ ἀναγκαῖα ζητήσις ὑπάρχει (εἴτε ἀσώματα εἰσιν εἴτε τριχῇ διασπατά), σαφὲς ἐκ τῆς λέγειν τινὰς πάντα τὰ ὄντα σώματα εἶναι, ὥσπερ οἱ Στωϊκοί, ἄνδρες γηγενεῖς καὶ σπαρτοὶ ἀπὸ 10 δρυὸς καὶ πέτρης καὶ τὴν ποίησιν. ἔτι γὰρ ἡδὲ τῆς προσηγορίας τῆς φιλοσοφίας ἔμελλον, εἰ μὴ ὅτι διὰ μεγαλορρημοσύνην τῶν ὀνομάτων αὐτὴν ἐκόσμησαν· φασὶ γὰρ τὴν φιλόσοφον μόνον πλάσιον, μόνον βασιλέα, μόνον εὐτυχῆ. καὶ μόνον μὲν πλάσιον καθὸ τοῖς 15 ἑαυτῷ ἀρκεῖ καὶ ἄλλῃ ἢ δέει· τὸτο γὰρ ἔστι πλάσιον, εἰ καὶ τὰ μάλισα καὶ τὸτο ὁ παρὼν καιρὸς ἐνόθευσε, κόρον τῷ πορίζειν μὴ ἔχειν τὴν πλεονέκτησιν δεικνύων. μόνος δὲ βασιλεὺς καθὸ τῶν πολεμίων ἐπικρατεῖ, θυμῷ τε καὶ ἐπιθυμίας· τὸτο γὰρ βασιλέως ἐστὶ τεκμήριον. μόνος δὲ εὐτυχὴς καθὸ τῶν ἐφίεθ' αὐτῷ καὶ δύνανθ' αὐτὰ 20 ταῦτα δύνανθ' ὥν ἐφίεθ'· ἐφίεθ' γὰρ ἀρετὴν αἰεὶ προσπορίζειν. ἔτι ἔν διχόθεν συγκεκροτημένοι τὴν μὲν γνῶσιν χαμαιπετῇ καὶ εὐτελεῇ κέκτηνθ', λέγοντες ἅπαντα τὰ ὄντα σώματα εἶναι, τὸ παρ' αὐτοῖς δὲ θεῖον λεπτομερὲς σῶμα διὰ πάντων διήκον· τὸτο δὲ τὸ παρ' αὐτοῖς ὅσιον, τὴν δὲ ζωὴν ὑπερέχουσαν. ἐπειδὴ δὲ τοιαύτη ζητήσις 25 καὶ ἀμφιβολία παρὰ τοῖς παλαιοῖς γέγονεν, Ἀριστοτελικῶν καὶ Πλατωνικῶν καὶ Πυθαγορικῶν λεγόντων τῶν ὄντων τὰ μὲν εἶναι ἀσώματα τὰ δὲ τριχῇ διασπατά, τῶν δὲ Στωϊκῶν πάντα τὰ ὄντα σώματα εἶναι λεγόντων, δηλονότι καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη, φέρε καὶ τὴν συνήθη διδασκαλίαν δεῖξωμεν τὰς προκειμένας φωνὰς ἀσώματα καὶ ἔξ τούτων λόγους.

φέρει καὶ τὴν περὶ τούτων δοκῶσαν διαφωνίαν Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος εἰπωμεν, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὰς διαιτήσωμεν (*).

διαφορὰ τῶν Πλατωνικῶν δογμάτων ἐκ ὀλίγῃ γέγονε. τινὲς γὰρ τῶν Πλατωνικῶν ἔλεγον ὅτι καὶ τὸτό φαμεν τὸ πρὸ πολλῶν εἶναι, καθὸ λόγῳ παρὰ τῷ θεῷ τὰ πάντα δημιουργεῖθ'. ἄλλοι δὲ ἔλεγον 35 ὅτι καὶ τὸτό φαμεν πρὸ πολλῶν ὅτι εἰσὶ τινες ἰδέαι αὐθυπόστατοι, λόγον μὴ ἔχουσαι αἰσθῆσιν δέ, ὥν κατ' εἰκόνα πάντα δημιουργεῖ ὁ θεός. ἄλλοι δὲ ἔλεγον τινὰς ἰδέας αἰσθῆσιν μὴ ἔχουσας εἶναι, ὥν κατ' εἰκόνα πάντα δημιουργεῖ ὁ θεός· ἔλεγον γὰρ εἶναι καθολικὸν βῆν εἰς ὃν ἀφορῶν ὁ δημιουργὸς θεὸς δημιουργεῖ τὸν παρ' ἡμῶν βῆν, 40 καὶ καθολικὸν ἄνθρωπον εἰς ὃν ἀφορῶν ὁ θεὸς δημιουργεῖ τὸν παρ' ἡμῶν ἄνθρωπον· ὅπως δὲ τὰ τοιαῦτα προὑπάρχουν τῆς ἡμῶν γενέσεως. διὰ τὸτο ἔν τὸ πρὸ τῶν πολλῶν διάφορον ἐφαίνετο. διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἔδοξε μὴ δοξάζειν τὸ πρὸ πολλῶν, τούτοις μὴ συγκατατιθέμενος· ἔτι γὰρ ἀδυναμίαν τῷ θεῷ δεικνύουσιν, αἰσθήσεως αὐτὸ δεῖξαι λέγοντες. 45

(*) Ammon. f. 30, b. ἰστέον δὲ ὅτι περὶ ταῦτα δοκῶσιν Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων διαφωνεῖν· ὁ μὲν γὰρ Ἀριστοτέλης ἀχώριστα αὐτὰ τῆς ὕλης εἶναι φησιν, ὁ δὲ Πλάτων χωριστά.

τῶν ἀγώνων τὰ ἑπαθλα τοῖς καθόλου τριχῶς χαρισάμενοι, ὅτι ἐκ ἐν ψιλαῖς ἐπινοαῖς εἰσὶν ἄλλ' ὑφέστηκε, καὶ ὅτι ἐ σώματα ἄλλ' ἀσώματα, καὶ ὅτι πρὸ τῶν πολλῶν εἰσὶ καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς καὶ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς, φέρε τὰ τούτοις ἀντικείμενα παραθέμενοι τὸ ἀκριβὲς εἰσάμεθα.

αὐτίκα ἐκ ὀλίγας προθεωρίας εἰρηκότες χωρήσωμεν ἐπ' αὐτὴν τὴν λέξιν. ἔχει δὲ τὰ τῆς συντάξεως ἕτως· “σύντομόν σοι παραδοσὶν ποιούμενος.”

ἄξιόν ἐστι ζητῆσαι τί διαφέρει ἐπίνοια τῆς ψιλῆς ἐπινοίας.

διὰ τί ἄρα τῶν Περιπατητικῶν ἐμνήθη; φασὶ τινες ὅτι οἱ Περιπατητικοὶ εἰς τὴν διαλεκτικὴν ὀξυτέρως ἐκινῶντο· θέλων ἔν ταύτῃ ποιῆσαι ἐμνήσατο αὐτῶν. ἄλλοι δὲ φασιν, ἐπειδὴ ἀπὸ ὑπολήψεως Πλατωνικῆς ἐλέγετο, ἡβήετο ἑαυτὸν δεῖξαι Ἀριστοτέλει παρακολουθῶντα, ὅπερ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἡβηλήθη δεῖξαι. 15 ἄξιόν δὲ ζητήσεως ὑπάρχει διὰ τί Περιπατητικοὶ ἐκαλεῖντο οἱ Ἀριστοτελικοί. φασὶν ὅτι διὰ τὸτο Περιπατητικὸς ἐκαλεῖτο Ἀριστοτέλης, ἐπειδὴ περιπατῶν τὰς συνουσίας ἐποιεῖτο τῇ πρὸς τὸν διδασκαλὸν αἰδοῖ· ἐκ ἐτόλμα γὰρ ἔτι Πλάτωνος περιόντος ἐν καθέδρᾳ ποιεῖν τὰς συνουσίας. ἄλλοι δὲ φασιν ὅτι ψευδὲς ἔστι, τὸναντίον γὰρ ἠναντιῶτο αὐτῷ. τολμῶσι δὲ οἱ τοῖτοι λέγειν τι· ἔδὲ γὰρ ἠναντιῶτο αὐτῷ, ἀλλ' ἔσεβεν αὐτὸν αἰεὶ, ὡς δηλοῖ τὸ εἰς τὴν τάφον Πλάτωνος Ἀριστοτέλους ἐπίγραμμα “βωμόν Ἀριστοτέλους — θέμις.” 20 καταβοῶσιν τινες Πορφύριον λέγοντες ὅτι ἐκ ἐπεξήλθε πᾶσι τοῖς γένεσι· παρήκε γὰρ τὰ πέντε γένη Πλάτωνος (Sophist. p. 249)· φησὶ γὰρ ὁ Πλάτων πέντε γένη εἶναι πάντων τῶν ὄντων, ὅσταν ταυτότητα ἑτερότητα κίνησιν εἶναι. ταῦτα ἔν, φασὶ, παρήκεν ὁ Πορφύριος. ἔ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἕτερα τινὰ· λέγουσι γὰρ ὅτι ἐν τοῖς φυσικοῖς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης γένος εἶναι τὴν ὕλην, 25 τὸτο δὲ ἐκ ἐμνήθη. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν παρα τοῖς γραμματικαῖς γενῶν ἐκ ἐμνήθη, τούτεστιν ἀρσενικῆς θηλυκῆς ὑδετέρου.

τὸ δὲ ἀπλῶς τετραχῶς λαμβάνεθ'· λαμβάνεθ' γὰρ κυρίως καὶ ὡς καθόλου καὶ ὡς ἔτυχε καὶ ἀντὶ τῆς μοναχῆς καὶ ἀποικίλου· τὸτο γὰρ αὐτὸ φησὶ καὶ ὁ τραγικός· “ἀπλῆς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.”

φασὶν ὅτι πάλαι εἰς κώμας ἐμεμέριζο ἡ Ἀττικὴ. πόρρω ἔν γένος τῷ Πλάτωνι ἔστιν ἡ Ἀττικὴ, προσεχὴς δὲ ἡ μία τῶν κωμῶν ... ἐπὶ γὰρ Πινδάρῳ τὸναντίον δεῖ λέγειν ὅτι ὁ Πίνδαρος μὲν Θηβαῖος λεγόμενος πόρρω ἔχει τὸ γένος ἀπὸ τῆς πατρίδος· ἔ γὰρ ἦν ἀπὸ 30 Θηβῶν, ἀλλ' ἀπὸ κώμης τῆς τῶν Κυνοκεφαλῶν.

γινώσκοντες τὴν τάξιν ἀκρίβειαν δύνανθ' τῇ διδασκαλίᾳ χαρίζεσθ', φέρε ὀλίγον τὴν λόγον περὶ αὐτὴν ποιησώμεθα. ζητητέον δὲ οἷα γένη προταγήσεθ', ἄρα τὰ καὶ φιλοσοφίαν ἢ τὰ καὶ συνήθειαν ... ἀμέλει τὸτο αὐτὸ γινώσκων ὁ συγγραφεὺς “εἰσιόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τὸ Ἰόνιον πέλαγος” φησὶν (1 24) “εἶχομεν ἐν τῇ δεξιᾷ τὴν Ἐπίδαμνον.” προαιρετικὴ δὲ ἡ τοιαύτη χέσις· καὶ διὰ τὸτο εἶπεν “εἰσιόντων,” 45 ὡς δηλὸν ἐξιόντων ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν εἶχομεν τὴν Ἐπίδαμνον.

Ζητῶσι δὲ τινες εἰ ἄρα συμπεριέλαβεν ὁ ὁρισμὸς ἕτος (τῆς γένους) καὶ τὸ παρὰ Πλάτωνι καθόλου γένος, λέγω δὲ τὰς ἰδέας. ἀπὸ δύο δὲ τρόπων γινώσκουμεν ὅτι ἔ περιέλαβεν αὐτό.

ἔστι διττὴν τὸ εἶδος· λέγει γὰρ τὸ εἶδος καὶ μορφή, ὥσπερ καὶ ἐν Φωνίσσαις ὁ Εὐριπίδης φησὶ "πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος." ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ συνήθεια τῷ αὐτῷ δηλοῖ, τὴν εὐμορφον εὐειδῆ κα-
λῶσα καὶ τὴν ἀμορφον δυσειδῆ. λέγει δὲ καὶ εἶδος τὸ ὑποτασσόμενον τῷ γένει.

φέρει ὀλίγα περὶ τῆς ζωῆς καὶ ζωοφύτου καὶ φυτῶν ζητήσαντες καταπαύσασθαι τὴν θεωρίαν, ἐν ἑτέρᾳ τὰ ἐκ τῶν Πλατωνικῶν ἀντιτιθέμενα διδάσκειν εὐτρεπιζόμενοι. διαιρεῖ γὰρ τοῖνυν τὸ ἐμφυλον εἰς ζῶον ζωόφυτον φυτόν. καὶ φυτόν ἐστι τὸ ἔχον τρεῖς δυνάμεις, τὴν γεννητικὴν, τὴν αὐξητικὴν, τὴν θρεπτικὴν... ταύταις ὅν ταῖς
10 τρισὶ δυνάμεσιν εἰ προσέλθῃ τις αἰδήσις, ποιεῖ τὸ ζωόφυτον. ὅτι δὲ ἔχει αἰδήσιν τὸ ζωόφυτον, σαφὲς ἐκ τῶ ἐν τοῖς ὕδασι ἡδόμε-
νον ἐξαπλῶς καὶ κάρφει ἀνιῶντος συστέλλεσθαι. εἰ ἐπὶ τούτοις δὲ
γίνεσθαι κινήσεις, γίνεσθαι τὸ ζῶον.

ὥσπερ ἀληθείας προΐζαντες οἱ τὰ Πλάτωνος πρεσβεύοντες
15 δόγματα Ἀριστοτελικῆς ἐπιλαμβάνοντες διαιρέσεως· φασὶ γὰρ ὅτι ἐναντία αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις φθέγγεσθαι ὁ Ἀριστοτέλης φάσκων τὴν ἑστάν διαιρέσθαι εἰς ἐναντιότητος, εἶγε ἐν Κατηγορίαις φησὶ μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐναντιότητα. Πλωτῖνος δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ἔλεγε· φησὶ γὰρ δικαίως ἔκ ἔχει ἡ ἑστία ἐναντιότητα καθὼς ἔκ ἔστιν ἐν ὑποκει-
20 μένῳ, αὐτὴ γὰρ ὑποκείμενον ὑπάρχει· τὰ γὰρ ἐναντία πάντα ἐν ὑποκειμένῳ ὄντα τὴν μάχην ποιεῖ. ἔτω γὰρ τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν ἔνεκεν τῷ ὑποκειμένῳ μάχοντο· βύλετο γὰρ ἕκαστον τῷ ἄλλῳ τὸ ὑπο-
κειμένον λαβεῖν· τὸ ψυχρὸν γὰρ σπεύδει μεταβάλλειν τὸ θερμὸν εἰς ψυχρὸν... τρίτη ἀμαρτία ἀναφύετο Ἀριστοτέλει, ὅτι φησὶ τὸ θεῖον
25 σῶμα εἶναι... ἀπολογησάμενοι ὅν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἀριστοτελικῶν διαιρέσεως, φέρε καὶ τὴν ἡμετέραν ἐπαγγελίαν τὴν τῶν Πλατωνι-
κῶν ἐκθησώμεθα.

τὸ ἐμφυλον διαιρεῖ εἰς τὸ ζῶον καὶ εἰς ζωόφυτον καὶ εἰς φυ-
τόν· καὶ εἰ μὴ τὸ φυτὸν χαμαιπετές, λέγει γὰρ πόα, εἰ δὲ ὑψιπετές,
30 δένδρον, εἰ δὲ μέσον, θάμνος. ἔκ ἔστι δὲ ἀνεπίληπτος ἡ τοιαύτη διαίρεσις. ἢ ὡς ἑστία εἰς συμβεβηκότα (διαίρεσις), ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἰς ἄνδρα καὶ γυναῖκα· ταῦτα γὰρ ἡ διαφέρει καὶ τὴν ἑστάν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα, φησὶ δὲ καὶ τὰ ἐξέχοντα μόρια· ἔτω γὰρ καὶ ὁ Γαληνός φησιν ὅτι ἔδεν διαφέρει τὸ γυναικίον τῷ ἀνδρὶ εἰ μὴ καὶ
35 τὰ μόρια.

τάτοις τινὲς ἐναντιώμενοί φασιν ὅτι ἡ πάντα ὧν τὰ ἄκρα πεπέρασται, τούτων καὶ τὰ μέσα. ἰδὲ γὰρ τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν πεπέ-
ρασται, τὰ δὲ ἐν μέσῳ χρώματα ἀπέραντά ἐστιν· ὅτε γὰρ λέξεις
μοι ὅτι δεκατρία βύλετο αὐτὰ λέγειν ὁ Γαληνός· καὶ γὰρ δεκατρία
40 εἶδη λέγει, ἀλλ' ὅν πολλὰ εἰσιν αἱ διαφοραί. πρὸς τούτῳ δὲ ἀπο-
λογούμενοί φασιν ὅτι τρία εἰσὶ ταῦτα πάντα, τὸ λευκόν, τὸ μέλαν

καὶ τὸ μέσον τούτῳ τὸ φαῖον, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐκ τούτων εἰσὶ, καὶ
δὲ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον διαφέρουσι τὸ κυανόν τῷ ἀλουργέῳ καὶ τὸ
πρασινίζον καὶ ὅλως τὰ τοιαῦτα. τὸ ὅν μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον εἶδους
ἐναλλαγὴν ἡ ποιεῖ. κακῶς δὲ ὅτοι ἐπελύσαντο· συνάγει γὰρ ἐκ
5 τούτων τῶ λόγου τὸ εἶναι ταῦτα πάντα χρώματα· ὑπόθεσις γὰρ ὅτι τῷ
φαίῳ τὸ ἀλουργέῳ ἔδεν διαφέρει εἰ μὴ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ταῦτον
ἄρα φαῖον καὶ ἀλουργέῳ καὶ κυανόν. ἡ μόνον δὲ καὶ τούτῳ, ἀλλὰ καὶ
καθ' ἕτερον λόγον· ἔκ ἔστι γὰρ ἀληθὲς ὡς τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἡ ποιεῖ
εἶδους ἐναλλαγὴν... τῇ ὅν γνώσει ἀπειρά εἰσιν, ἡ μὴ τῇ φύσει.

πάρεστιν ὁ Πορφύριος τῆς δευτέρας διαιρέσεως παραδώσων
τὴν διδασκαλίαν, φησὶ τῆς λεγούσης τὰ ὄντα ἢ χωριστὰ ἢ ἀχώριστα
εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἡ καὶ τὸ θεόν ταύτην ἐπεξηγήθη, φέρε τὸ ἐλλιπὲς
ἀναπληρώσασθαι ἡτοὶ τὸ κακῶς ἔχον ἐλέγξωμεν, πρῶτον μαθόντες
τί διαφέρει ἡστία ἡσιώδης καὶ συμβεβηκὸς ἡσιώδης.

καὶ ὁ μὲν Πλάτων βύλετο εἶναι τέσσαρας (συζυγίας), λογικὸν
ἀθάνατον καὶ λογικὸν θνητὸν καὶ ἄλογον θνητὸν καὶ ἄλογον ἀθάνατον.
τάς δὲ ἐναντίας φησὶν ἀσυστάς, λογικὸν ἄλογον, θνητὸν ἀθάνατον.
καὶ προσέφερε τὴν ποιητὴν λέγοντα ὅτι ἔστιν ἄλογον ἀθάνατον ἐν τῷ
λέγειν "ἢ δ' ἀθάνατον κακόν ἐστιν." ὁ Ἀριστοτέλης δὲ τρεῖς εἶναι
βύλετο· ἡ δὲ δέχεται γὰρ τὸ ἄλογον ἀθάνατον. ὡς καὶ ἀκολυθεῖ ὁ Πορφύριος·
τρεῖς γὰρ εἶναι λέγει· ἔτω γὰρ κατ' ἀρχὴν ἐπηγγείλατο τοῖς Περιπα-
τητικοῖς ἀκολυθεῖν... τῶν Περιπατητικῶν οἱ Πλατωνικοὶ κατευ-
τελίζοντες τὴν δόξαν, ἀποδείξαι ἐνεργεῖα ὑπάρχειν ἐν τοῖς γένεσι
πειρῶν τὰς διαφοράς, τὸ δυνάμει παραιτούμενοι.

διαφορὰ ἐστὶν εἶδους. ὁ ὁρισμὸς ἔκ ἔστι Πορφύριος· διὰ τούτῳ
λέγει ἄς καὶ ὀρίζομενοι, καὶ ἡ λέγει ὀρίζομαι, ἵνα δείξῃ ὅτι τῶν Πε-
ριπατητικῶν ἐστίν.

ἀλλ' εὐρίσκει ἐν πολλοῖς τῶν βιβλίων καὶ ὁ καὶ σύνδεσμος, τὸ
καὶ πλειόνων καὶ διαφερόντων καὶ τῷ εἶδει, ὥστε ὅν συνυπακίεσθαι τῷ
ἀριθμῷ.

τὸ δὲ γελαστικὸν ἀναιρετικόν ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ αὐξανόμενον· καὶ
γὰρ ἀπὸ γέλως κολάσεις παρὰ Πέρσαις ἐφευρέθησαν.

φαρὶ δὲ πρὸς τούτῳ ὅτι πρῶτον μὲν ἐστὶ καὶ ἄλλα ζῶα γελα-
στικά, ὥσπερ ἰσορεῖ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ ζῴων περὶ τῷ ἐρωδιῷ.
δεύτερον δὲ ἔκ ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις ὁμοίως ἐνεργεῖ ἡ ἄλογος ψυχὴ,
ἐπεὶ ὀφείλει ἡ ὕλας τῷ κυνὸς ἐπὶ πάντων τῶν ζῴων διήκειν,
ἐπειδὴ ἔχει ὁ ἄνθρωπος μῦας καὶ νεῦρα ὥσπερ ὁ κύων· ὁμοίως καὶ ὁ
μυκηθμὸς τῷ βοὶ καὶ ὁ χρεμετισμὸς τῷ ἵππῳ.

ἐπεὶ δὲ εἰρήκαμεν τὰς τῷ φιλοσόφῳ κοινωνίας καὶ διαφοράς,
φέρει καὶ ἡμεῖς προσευπορήσωμεν ἑτέρας κοινωνίας καὶ διαφοράς.

ταῦτα ἔχει καὶ ἡ παρῶσα θεωρία. συγκαταπαύεσθαι δὲ αὐτῇ
σὺν θεῷ καὶ ἡ πραγματεία τῷ Πορφύριῳ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΣΤΗΝ ΘΕΩΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΔΑΒΙΔ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ (+).

Τῶν Ἀριστοτελικῶν ἀρχόμενοι λόγων εὐθὺς ἐκ θυρῶν φίλα τῷ Ἀριστοτέλει διαπραξώμεθα καὶ τὴν φίλην αὐτῷ συντομίαν συνόψει συντομωτάτη περιβάλωμεν· σύνοψις γὰρ καὶ συντομία φίλα τῷ Ἀριστοτέλει, Πυθαγορείῳ κατ' ἀλήθειαν γεγονότι καὶ τὴν Πυθαγόρην σιωπὴν εἰς τὴν γείτονα βραχυλογίαν μεταγαγόντι. δέκα δὲ 5 τισι κεφαλαίοις περικλείομεν αὐτὴ τὴν φιλοσοφίαν. καὶ πρῶτόν ἐστι τῶν δέκα διὰ τί ὕτως ὠνομάσθῃ ἡ Ἀριστοτέλης φιλοσοφία, Περιπατητική. ἀλλ' ἐπειδὴ τῆτο μερικὸν καὶ ἀφιλόσοφον, φιλοκαθόλου γὰρ ὁ φιλόσοφος, τὰ καθόλου ζητεῖτω, διὰ τίνας καὶ ποίας αἰτίας ὠνομάσθησαν αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις. δευτέρον τίς ἡ διαίρεσις 10 τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων πολλῶν ὄντων, χιλίων τὴν ἀριθμὸν, ὡς φησὶ Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος ἀναγραφὴν αὐτῶν ποιησάμενος καὶ τὴν βίον αὐτῶ καὶ τὴν διάθεσιν. τρίτον πόθεν δεῖ ἀρχεῖσθαι τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων. τέταρτον τί τὸ τέλος αὐτῶν. καὶ ἐπειδὴ, ὅπου ἀρχὴ καὶ τέλος, ἐστὶ τι καὶ μεταξύ, πέμπτον 15 ζητεῖτω τίς ἡ μεταξύ ὁδός. ἕκτον ποῖον δεῖ εἶναι τὴν ἀκροατὴν καὶ ζῶν καὶ γινώσκιν. ἑβδομον ποῖον δεῖ εἶναι τὴν ἐξηγητὴν· μὴδὲ γὰρ ὅτος ἐκφευγέτω τὴν βάσανον διὰ τὸ ἀξίωμα τῷ ἐξηγητῇ, ἀλλ' εὐθὺς διδόντω ὅποιος ἐστίν. ὁ γὰρ οὗτος καὶ τὸ εἶδος τῆς φράσεως αὐτῶ. ἕνατον διὰ τί ἀσάφειαν ἐπετήδευσε· ὅδε γὰρ ἦν φύσει τοιοῦτος, 20 ὡς δηλῶσιν αἱ Ἐπιστολαὶ αὐτῶ σαφεῖς ὕσαι καὶ οἱ Τόποι καὶ τὰ Μετέωρα πάνυ σαφῆ ὄντα. δέκατον πόσα καὶ τίνα δεῖ προλαμβάνειν παντὲς Ἀριστοτελικῆς βιβλίας. ταῦτα πάντα τῷ Πρόκλῳ λέγοντος δεῖν προλαμβάνειν ἀρχομένους τῶν Ἀριστοτελικῶν συνταγμάτων ἐν τῇ συναναγνώσει, σύνταγμα δὲ τῆτο Πρόκλειον μὴ προσθέν- 25 τος, φέρε ἡμεῖς ἐκ διαίρεσεώς τινος προδιδῶμεν καὶ τὴν αἰτίαν. ἡ δὲ διαίρεσις πρόεισιν ὕτως περιέχουσα. ἡ Ἀριστοτέλης φιλοσοφία καὶ ὠνομάζετο καὶ ὑφέστηκε· καὶ ἐπειδὴ ὠνομάζετο, ζητῶμεν διὰ τί ὕτως ὠνομάσθησαν αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις καὶ διὰ τί Περιπατητική ἡ τῷ Ἀριστοτέλει ἐκλήθη φιλοσοφία. ἐπειδὴ δὲ ὑφέστηκε, ἡ καθ' 30 ἑαυτὴν ὑφέστηκε νόμῳ τέχνῃ καὶ ἐπιστήμῃ, ἡ καὶ πρὸς ἡμᾶς ὡς διδασκλή. ἐπειδὴ ὅν καθ' ἑαυτὴν ὑφέστηκε, ἡ ἀπὸ τῶν τελείων ἐπὶ τὰ ἀτελῆ καὶ μερικώτερα χωρεῖ, ἡ ἀπὸ τῶν ἀτελῶν ἐπὶ τὰ τέλεια· καὶ ζητῶμεν τίς ἡ ἀρχή, τί τὸ τέλος, τίς ἡ μεταξύ ὁδός. καὶ ὕτως μὲ εἰ καθ' ἑαυτήν· εἰ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ζητῶμεν τίς ὁ ἀκροατὴς καὶ τίς 35 ὁ ἐξηγητής. ἐπειδὴ δὲ διαίρεσεως συνταγμάτων ἐμνήσθημεν, ἐν δὲ τοῖς συντάγμασιν ἐστὶ καὶ λέξις καὶ διάνοια, διὰ μὲ τὴν λέξιν ζητῶμεν τί τὸ εἶδος τῆς φράσεως καὶ διὰ τί τὴν ἀσάφειαν ἐπετήδευσε, διὰ δὲ τὴν διάνοιαν πόσα καὶ ποῖα δεῖ προλαμβάνειν κεφάλαια τῶν Ἀριστοτέλης συνταγμάτων. ταῦτα ἔχει ἡ παρῶσα θεωρία.

Πρῶτον κεφάλαιον ἦν τῶν περικλειόντων τὴν Ἀριστοτέλης φιλοσοφίαν τὸ ζητῆσαι καὶ ποίας καὶ τίνας τρόπους ὠνομάσθησαν αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις. καὶ δεῖ εἰδέναι ὅτι καὶ ἑπτὰ τρόπους· καὶ γὰρ

ἀπὸ τῆς αἰρεσιάρχῃς, ὡς Πλατωνικοὶ καὶ Ἀριστοτελικοὶ, ἡ ἀπὸ τῆς πατρίδος τῆς αἰρεσιάρχῃς, ὡς Κυρηναῖκοι δι' Ἀρίσιππον τὴν Κυρηναῖον. ἀλλ' ἐπεὶ ὅτι ἀκριβῶς δυνάμεθα παρακολυθεῖν τοῖς λεγομένοις εἰ μὴ πρῶτον γινώσκωμεν τί ἐστὶν αἵρεσις, φέρε πρότερον περὶ αὐτῆς εἰπωμεν. αἵρεσις ἐστὶν ἀνδρῶν ἀξείων δόξα πρὸς ἑαυτὴς συμφωνούντων, πρὸς δὲ ἄλλῃς διαφωνούντων. καλῶς εἶπεν ἀνδρῶν καὶ ὅτι ἀνδρός· ἐνός γὰρ ἀνδρός δόξα αἵρεσις ἐστὶν ποιεῖ· θέσις γὰρ τότε γίνετο, ὡς ἡ Ἡρακλείτου ὅτι πάντα κινεῖτο, ἡ Παρμενίδου ὅτι ἐν τῷ ὄντι καὶ ἀκίνητον, ἡ Ἀντιθένης ὅτι ὅτι ἐστὶν ἀντιλέγειν· θέσις γὰρ ἐστὶ παράδοξος ὑπόληψις ἐνός τῶν καὶ φιλοσοφίαν γνωρίμων. τὸ δὲ ἀξείων καὶ αὐτὸ καλῶς πρόσκειτο, ἵνα ὡς ἀξιόλογοι καὶ ἐπιστήμονες· εἰαν γὰρ ὡς εἰκαιολόγοι καὶ ἀγελαῖοι, ἐποιῶσιν ὅδε τέχνην ὅδε ἐπιστήμην. πρὸς ἑαυτὴς συμφωνούντων καὶ πρὸς ἄλλῃς διαφωνούντων· εἰαν γὰρ καὶ πρὸς ἑαυτὴς καὶ πρὸς ἄλλῃς συμφωνῶσιν, ἐποιῶσιν αἵρεσιν 15 ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον τῇ αἰρέσει, ταῦτέστι κοινὴν ἔννοιαν· χαρακτηρίζει γὰρ τὴν αἵρεσιν συμφωνία καὶ διαφωνία, καὶ ὅτι ἐν τοῖς τυχεῖσιν ἀνθρώποις ἀλλ' ἐν ἀξείοις καὶ ἀξιολόγοις. καὶ ταῦτα μὲ περὶ τῆς αἰρέσεως, δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι καὶ ἑπτὰ τρόπους ὠνομάζοντο αἱ καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεις. ἡ γὰρ ἀπὸ τῆς αἰρεσιάρχῃς, ὡς Πλατωνικοὶ καὶ Ἀριστοτελικοὶ, ἡ ἀπὸ τῆς πατρίδος τῆς αἰρεσιάρχῃς, ὡς Κυρηναῖκοι 20 διὰ Ἀρίσιππον καὶ Ἐρετριεῖς διὰ Μενέδημον τὴν Ἐρετρίαν, ἡ Μεγαρικοὶ διὰ Τερψίωνα καὶ Εὐκλείδην τῆς Μεγαρεῖς ὅθεν καὶ Μεγαρική φιλοσοφία, ἡ Ἡλιακοὶ διὰ Φαίδωνα τὴν ἀπὸ τῆς Ἡλίδος. καὶ ὕτω μὲ ἀπὸ τῆς τῆς αἰρεσιάρχῃς πατρίδος. ἡ ἀπὸ τῆς τόπῃ ἐν ᾗ τὰς διατριβὰς ἐποιῶντο, οἷον Στωϊκοὶ διὰ τὴν ἐν τῇ Ἀττικῇ ποικίλην γῆν, ἐν ᾗ ἐπαίδευε Ζήνων ὁ Κιττιεύς, ὅχι ὁ Ἐλεάτης ὁ καὶ Παρμενίδης ὁ ἀμφοτερόγλωσσος, περὶ ὧς εἴρητο (Diogen. L. 9 25) "ἀμφοτερογλώττοιο μέγα δένος ὅτι ἀλαπαδὸν Ζήνωνος." ἀμφοτερόγλωσσος δὲ ἐκλήθη ὅτι διαλεκτικὸς ἦν ὡς ὁ Κιττιεύς, καὶ 30 τὰ αὐτὰ ἀνεσκεύαζε καὶ κατεσκεύαζεν, ἀλλ' ὅτι τῇ ζωῇ διαλεκτικὸς ἦν, ἀλλὰ μὲ λέγων ἄλλα δὲ φρονῶν. ἐρωτηθεὶς γὰρ ὅτος ποτε ὑπὸ τῆς τυραννὸς τίνες εἰσὶν οἱ μᾶλλον ἐπιβλαβεῖς τῇ τυραννίδι αὐτῶ, τῆς δορυφόρος ἔδειξεν· ὁ δὲ πειθεὶς ἀνελὼν αὐτὴς διεφθάρη· ἀγαθὸν γὰρ ἐνόμισε τὸ ψεύσασθαι διὰ τὴν τῆς τυραννὸς ἀναίρεσιν. καὶ τῷ οἰκείῳ ποτὲ διδασκάλῳ Παρμενίδῃ ἐν λέγοντι τὸ ὄν καὶ τὸ εἶδος, ἐκ τῆς ἐνεργείας πολλὰ τὰ ὄντα, συντίθησιν ἐκ τεσσαράκοντα ἐπιχειρημάτων ὅτι ἐν τῷ ὄντι, ἀγαθὸν νομίσας τῷ οἰκείῳ συμμαχεῖν διδασκάλῳ. καὶ ποτε πάλιν τῷ αὐτῷ συνηγορῶν διδασκάλῳ ἀκίνητον λέγοντι τὸ ὄν, διὰ πέντε ἐπιχειρημάτων κατασκευάζει ὅτι 40 ἀκίνητον τὸ ὄν· οἷς ἀντειπεῖν μὴ δυνήθεις Ἀντιθένης ὁ κυνικὸς ἀναστὰς ἐβάδισε, νομίσας ἰχυροτέραν εἶναι πάσης τῆς διὰ λόγων ἀντιλογίας τὴν διὰ τῶν ἔργων ἀπόδειξιν. ὕτω μὲ καὶ ἀπὸ τῆς τόπῃ τῆς συνουσίας. ἡ ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς φιλοσόφοις ἐπικρίσεως, ὡς οἱ ἐφεκτικοί· ὅτοι γὰρ ἀκαταληψίαν δοξάζοντες ἐπέειχον τὰς λύσεις 45 τῶν προτάσεων. ἐκλήθη καὶ τρίτος ἡ αἵρεσις αὐτῶν, ἐπειδὴ τριπλᾶς

(+) Codd. Vatican. 1018 et 1023.

ἐποιοῦντο τὰς ἀπορίας· ἐρωτῶμενοι γὰρ εἴτε ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἢ
θνητὴ, ἔλεγον ὅτι ἡ θνητὴ ἢ ἀθάνατος ἢ ἀμφοτέρωθεν ἢ οὐδέτερον.
ἐκλήθησαν δὲ καὶ ἀπορηματικοὶ διὰ τὸ ἀπορεῖν μόνον καὶ μὴ ἐπιλύεσθαι.
οἱ δὲ ἀντίκειντο τοῖς Πρωταγορείοις· οἱ γὰρ Πρωταγόρειοι τὰλη-
θεῖς ἐπρέσβευον, λέγοντες ὅτι τὸ δοκῶν ἐκάστω ἀληθές ἐστιν (*). 5
ἐλέγχει δὲ ὁ Πλάτων ἰδίᾳ ἑκατέρωθεν, τὴν μὲν ἐφεκτικὴν ἐν τῷ Θεαι-
τήτῳ λέγων πρὸς αὐτὴν ὅτι “κατειληφότες λέγετε μὴ εἶναι
κατάληψιν, ἢ μὴ κατειληφότες· εἰ μὲν κατειληφότες, ἰδοὺ ἐστὶ κατά-
ληψις· εἰ δὲ μὴ κατειληφότες, ὅτι πειθόμεθα ὑμῖν μὴ κατειληφόντων
ὅτι ἐστὶν ἀκατάληψία.” τὴν δὲ Πρωταγορείαν ἐλέγχει ἐν τῷ τῷ 10
Πρωταγόρῳ διαλόγῳ λέγων ὅτι “ἡμεῖς, ὦ Πρωταγόρα, λέ-
γοντες κακῶς δοξάζειν σε ἀληθεύομεν ἢ ψευδόμεθα· εἰ μὲν γὰρ
ἀληθεύομεν, σὺ ψεύδῃ, καὶ ἰδοὺ ἐστὶ ψεύδος· εἰ δὲ ψευδόμεθα σὺ
ἀληθεύοντος, ἰδοὺ πάλιν ἐστὶ τὸ ψεύδος. ψεύδῃ ὅταν κἄντε ἀληθεύῃς
κἄν τε ψεύδῃ, πάντῃ δὲ ψεύδῃ.” καὶ ἐπάγει λέγων ὅτι Πρωταγό- 15
ρας ψεύδετο κἄντε ἀληθεύῃ κἄντε ψεύδῃ. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης δι-
κνὸς καὶ τῷ αὐτῷ ἐπιχειρήματος ἐλέγχει, διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντι-
φάσεως· εἰ γὰρ οἱ μὲν πάντα ψευδῇ δοξάζουσιν οἱ δὲ πάντα ἀληθῆ,
ἀντίφασις τὸ τοῦτον, οὐδέποτε δὲ ἡ ἀντίφασις συναληθεύει· οὐδὲ γὰρ
πάντα ἀληθῆ οὐδὲ πάντα ψευδῆ. ταύτης δὲ τῆς αἰρέσεως ἐνόμισαν 20
τινες καὶ τὸν Πλάτωνα εἶναι διὰ τὸ κεκρῆσθαι εἰκαστικοῖς προσρήμασι,
λέγοντα “δοκῶ μοι” καὶ “ἴσως” καὶ “τάχα” καὶ “ὑπολαμβάνω.” ἀλλὰ
ταῦτα μὲν ὁ Πλάτων δι’ ἀκριβείαν ἔλεγεν, ὅτε δὲ ὁ ἀκριβὴς ἐφε-
κτικὸς πάντως ὅτε ὁ ἐφεκτικὸς ἀκριβής. πλὴν ὅτι ἐφεκτικὸς ὁ
Πλάτων, ἐστὶ γὰρ πολλαχῶς ἀκῶσαι αὐτὸν λέγοντος καὶ ἀποφαινομένου 25
ὅτι ἔλεγεν, ὡς καὶ τὸν ποιητὴν, ἐν μὲν τῷ Φαίδρῳ ὅτι ἡ ψυχὴ πᾶσα
ἀθάνατος, καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ ὅτι ἀδαμαντίνῳ δεῖ δεσμοῖς τὴν
δόξαν ταύτην ἔχοντα περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς εἰς ἄδην
ἵεναι, καὶ τοῖς Νόμοις ὅτι ἀληθέστερα τὰ νῦν λεγόμενα τῷ τὴν Κρή-
την νῆσον εἶναι· ἐν Κρήτῃ γὰρ τὰς διατριβάς ἐποιεῖτο· οὐ γὰρ ἡγεῖτο 30
ἐπὶ σκηνῇ τῶν αὐτῶν διαλόγων τὰς Ἀθήνας ποιεῖσθαι διὰ τὰ συμ-
βάντα ἐπὶ Σωκράτει. καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ φησὶν ὅτι μιθυσώμεθα
κέρυκα Στέντορος μεγαλοφωνότερον, ὃς ἀναβάς ἐφ’ ὑψηλῆς βή-
ματος ἀναβοήσῃ ὡς ὁ μὲν δίκαιος εὐδαίμων, καὶ εἰ λάθῃ πάντας
ἀνθρώπους τοῦτον ὦν καὶ διὰ τῆς αἰτίας νομιζόμενος μασιγῶτο, ὁ 35
δὲ ἀδίκος ἄθλιος, καὶ εἰ λάθῃ πάντας ἀνθρώπους τοῦτον ὦν καὶ διὰ
τῆς αἰτίας νομιζόμενος τιμῶτο ὑπὸ πάντων. ἐπεξέτεινα δὲ ἂν
τὰς χρήσεις τῷ Πλάτωνος τὰς κατασκευάζουσας ὅτι ὅτι ἦν ἐφε-
κτικὸς, εἰ μὴ ὅτι πρόλογος νῦν Ἀριστοτελικῶν πρόκειτο, ὅτι Πλα-
τωνικῶν. πέμπτος τρόπος ἦν τῆς ἐπωνυμίας τῶν καὶ φιλοσοφίαν 40
αἰρέσεων ἀπὸ τῶν τρόπων τῆς ζωῆς, ὡς περὶ οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι.
Κυνικοὶ δὲ ἐκλήθησαν διὰ τέσσαρας αἰτίας· ἡ γὰρ διὰ τὸ ἀδιάφορον
τῆς ζωῆς, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἀδιαφορίαν ἐπετήδευον, ὡς οἱ κύνες,
δημοσίᾳ ἐδίειν καὶ ἀφροδισιάζεσθαι, καὶ ἀνυπόδοτοι περιπατεῖν, καὶ ἐν
πίθαις καὶ ἐν τριόδοις καθεύδειν. τῆς δὲ ἐποίῃν τῷ φύσει καλῶ ὅρε- 45
γόμενοι· ἔλεγον γὰρ ὅτι εἰ ἀγαθὸν ἐστὶ, δεῖ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ πράττεσθαι.

ἡ ἕκ ἑστιν ἀγαθόν, καὶ ὅτε κοινῇ ὅτε ἰδίᾳ διαπρακτέον. καὶ γὰρ ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ μὴ φάσκειν τὸ δὲ ἐγκεκρυμμένων εἶναι (Od. 11 443), ἀλλ' ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ "εἰπεῖ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ ὅτις τινὰ δειδία ἔμπης" (Π. 7 196). αὕτη πρώτη αἰτία. δευτέρα αἰτία ὅτι ἀναιδὲς ζῶον ὁ κύων, ἐπετῆδευον δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀναίδειαν, καὶ τὴν χείρονα τῆς αἰδοῦς ἀλλὰ τὴν κρείττονα· διττὴ γὰρ ἡ ἀναίδεια, ἡ μὴ κρείττων τῆς αἰδοῦς ἡ δὲ χείρων, "ἦτε ἄνδρας μέγα σίνεο ἡδ' ὀνίνησι." ταύτην ὅν τὴν ἀναίδειαν ἐπετῆδευον τὴν κρείττονα αἰδοῦς, οἷον ὑλακτῦντες καὶ τῶν ἀλλοτρίων τῆς αὐτῶν φιλοσοφίας. τρίτη αἰτία ὅτι φραση- τικὸν ζῶον ὁ κύων· ἐφρέσθη δὲ καὶ αὐτοὶ τὰ δόγματα τῆς φιλοσο- φίας διὰ τῶν ἀποδείξεων, καὶ μέγα ἐφρόνουν ἐπὶ τούτῳ· φαίη γὰρ αὖ ἡ τύχη πρὸς Ἀντιθένην τὴν προσάτην τῆς αἰρέσεως ταύτης ὅτως· "ἐννεὰ δὲ προέηκα ταυτογλώχινας οἰσῆς, τῶτον δ' ὅς δύνamai βα- λείειν κύνα λυσσητῆρα" (Π. 8 297). ὅτι, φησί, τοσαύτας αὐτῷ συμφορὰς ἐπῆγαγον, καὶ ἕκ ἡδυνήθησαν αὐτῷ καταβάλλαι τὸ φρόνημα. αὕτη καὶ ἡ τρίτη αἰτία. τετάρτη δὲ ὅτι διακριτικὸν ζῶον ὁ κύων γινώσκει καὶ ἀγνοεῖ τὸ φίλον καὶ τὸ ἀλλότριον ὀρίζον· ὅν γὰρ γινώσκει, νομίζει φίλον εἶναι, καὶ εἰ βόρπαλον ἐπιφέρειτο, ὅν δὲ ἀγνοεῖ, ἐχθρόν, καὶ εἰ δέλεαρ ἐπιφερόμενος εἶη· ὅτως ὅν καὶ ὅτοι τὸς μὴ ἐπιτηδεύει πρὸς φιλοσοφίαν φίλος ἐνόμιζον καὶ εὐμενεῖς ἐδέχοντο, τὸς δὲ ἀνε- πιτηδεύει ἀπῆλυνον δίκην κυνῶν κατ' αὐτῶν ὑλακτῦντες. διὸ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Γοργία φησὶν ὅτι ἔχει τινὰ σοφίαν ὁ κύων δια- κρίνειν φίλον ἀπὸ ἐχθροῦ. καὶ τὸ διακρίνειν δὲ ἀλήθειαν καὶ ψεῦδος μόνον φιλοσόφος. ὅτως καὶ ὁ πέμπτος τρόπος. ὁ ἕκτος δὲ τρόπος ἀπὸ τοῦ τέλους, ὡς περ οἱ Ἡδονικοί· τέλος γὰρ τῶν ὄντων τὴν ἡδονὴν ἔλεγον· ὅν τῆς φιλοσοφίας κατήρξεν Ἐπικύρεος, ὃ συνέκμασεν ὁ Μένανδρος. ὅτοι δὲ οἱ Ἐπικύρειοι καὶ μέχρι τῶν ἑρῶντων ἴσων τὴν πρόνοιαν, ἵνα μὴ πράγματα καὶ τὸ θεῖον περιεργαζόμενον τὰ τῆδε. μέμνηται δὲ τῆς δόξης καὶ Μένανδρος ἐν τοῖς Ἐπιτρέπασιν, ἡνίκα φησὶν οἶμαι τοσαύτην πρὸς (τὸς?) θεὸς ἄγειν χολήν ὡς ἀγαθόν τε καὶ κακὸν καθ' ἡμέραν νέμειν ἑκάστῳ σμικρὸν ἦν.

ὅτοι ἔλεγον τέλος εἶναι τὴν ἡδονήν, καὶ τὴν αἰσχρὰν δῆθεν τὴν δι' ἀφροδισίων καὶ ἄλλων ἡδοναθῶν, ἀλλὰ τὴν ἀσχολίαν τῶν παθῶν καὶ κατασθηματικὴν, τὴν καθιστῶσαν τὴν ψυχὴν ὥστε μὴ πάσχειν αἰσχρὸν τι πάθος. ὅδὲ γὰρ ἡδονὴ τέλος τῆς φύσεως· ὅδὲ γὰρ διὰ τοῦτο ἐνεργεῖ ἡ φύσις ἵνα ἡδόμεθα, ἀλλὰ συνέπλεξεν ἡδονὴν τῇ ἐνεργείᾳ οἷα δελεάσασα καὶ γοητεύσασα ἡμᾶς δι' αὐτῆς πρὸς τὸ ἐπίμοχθον τῶν ἐνεργειῶν· ἐπίμοχθον γὰρ μὴ πεινῶντα ἐδίειν καὶ μὴ διψῶντα πίνειν. ἡ ἡδονὴ ὅν ἕκ ἐστι τέλος, ἀλλ' ἐπεὶ ἦτοι συμπλέκεται τῇ καὶ φύσιν ἐνεργείᾳ ὡς περ ἡ σκιά τῷ ἐν φωτὶ βαδίζοντι. ὅτως καὶ ὁ ἕκτος τρόπος. ἑβδομος τρόπος τῶν καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεων ὁ ὀνομαστὴς ἀπὸ τινος συμβεβηκότος, ὡς οἱ Περιπατητικοί ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ περίπατον τὴν συνῆσιν ποιούμενος διὰ τὸ ἅμα τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι γυμναζεῖν. καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀναχωρήσαντος δια- δέχεσθαι τὴν χολήν αὐτῷ Σπεισίππος ὁ υἱὸς τῆς Πρωτωνῆς ἀδελφῆς τοῦ Πλάτωνος· ἕκ ἐτύγχανε γὰρ τῆνικαῦτα παρὼν ὁ Ἀριστοτέλης· μετασταλὴς γὰρ ἦν ὑπὸ Φιλίππου ἐν Μακεδονίᾳ ἐπὶ τὸ παιδεῦσαι τὸν

(*) cf. Ioh. Philop. et Ammon. f. 6 b.

υἱὸν αὐτῷ Ἀλέξανδρον, ὃν παραλαβὼν ὕτως ἐπαίδευσεν τὴν βασιλικὴν ἐπιστήμην ὡς ἐπιλέγειν τὸν Ἀλέξανδρον, ἡνίκα μὴδὲν ὠφέλησεν, ὅτι σήμερον ἔκ βασιλεύσας, ἔδενά γ' εὐεργέτησα. καί ποτε τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος ὅτι ἄπειροι κόσμοι καὶ Δημόκριτον, ἐπιδακρυῦσαι φασὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰπόντα "ἔδ' ἐνὸς ὅλου κόσμου 5 ἡδυνήθην ἐπικρατῆσαι." ἐκεῖθεν δὲ ὑποσφράσας ὁ Ἀριστοτέλης διαδέχεσθαι τὴν χολὴν τῷ Σπευσίππῳ σὺν Ξενοκράτει, καὶ ἀμφοτέροι ἐλέγοντο Περιπατητικοὶ τοῖς τόποις διαφέροντες· οἱ μὲν γὰρ ἐκαλῶντο Λύκειοι Περιπατητικοὶ ὡς οἱ Ἀριστοτελικοί, οἱ δὲ Ἀκαδημαῖοι Περιπατητικοὶ οἱ τῷ Ξενοκράτει. τῷ χρόνῳ δέ, οἷα συμβαίνει, 10 ἐξέλιπε μὲν τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ καὶ ἐκαλῶντο Περιπατητικοὶ χωρὶς τῷ Λύκειοι οἱ Ἀριστοτελικοί, τῶν δὲ Ξενοκρατέων ἐξέλιπε τὴν ἐνεργείας ὄνομα καὶ ἐκαλῶντο Ἀκαδημαῖοι. Περιπατητικοὶ ἔν ἐκαλῶντο ἔχ' ὅτι καὶ περιπάτους ἐξηγῶντο, ἀλλ' ὅτι διεδέξαντο τὴν χολὴν τῷ Πλάτῳ δια μέσου Σπευσίππου καὶ περιπάτους ποιημένους τὰς ἐξη- 15 γήσεις. καὶ ἔτι εἰσιν οἱ ἑπτὰ τρόποι τῆς ἐπωνυμίας τῶν καὶ φιλοσοφίαν αἰρέσεων.

Δεύτερον ἦν κεφάλαιον τῶν προτεθέντων τὸ εἰπεῖν τὴν διαίρεσιν τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων χιλίων ὄντων τὸν ἀριθμόν, ὡς Ἀνδρόνικος παραδίδωσιν ὁ τῷ ἐνδέκατος γενόμενος διά- 20 δοχος. τῶν τοίνυν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων τὰ μὲν εἰσι μερικά τὰ δὲ καθόλου τὰ δὲ μεταξὺ. μερικά δὲ λέγονται ἔχ' ἀπλῶς τὰ πρὸς ἓνα γεγραμμένα· δυνατὸν γὰρ καὶ καθολικὸν πρᾶγμα πρὸς ἓνα γράφαι· ἔτι γὰρ ἢ περὶ κόσμου πραγματεία καθολικὴ ἔσα προσπεφώνηται Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ· ἀλλὰ μερικά λέγω ὅσα 25 περὶ ἐνὸς καὶ μερικῶ καὶ πρὸς ἓνα, ὥσπερ αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῷ· αἱ γὰρ ἐπιστολαὶ πρὸς ἓνα εἰσι γεγραμμέναι, ὥς ἐν ὀκτὼ βίβλοις συνήγαγεν Ἀρτέμιων τις μὲν Ἀριστοτέλην γενόμενος, καὶ καθόλου δὲ λέγονται ὅσα περὶ πάντων τῶν μονοειδῶν διαλαμβάνει, ὡς ἡ Φυσικὴ Ἀκρόα- 30 σις φυσικῶν πάντων, καὶ ἡ περὶ Οὐρανῶ, καὶ τὴν περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς, καὶ τὰ Μετέωρα πάντων τῶν ἐν τῷ μεταρσίῳ τόπῳ συνισαμένων. τὰ δὲ μεταξὺ, ὅσα μήτε περὶ πάντων μήτε περὶ ἐνὸς ἀλλὰ περὶ πλείονων διαλέγεσθαι, ὡς ἡ ἰσορία· διττὴ δὲ αὕτη, ἡ μὲν πολιτικὴ, ὡς αἱ Πολιτεῖαι, ὥς ἰσόρησεν ἐκ τῆς πολλῆς γῆς περιελ- 35 θεῖν ἅμα Ἀλεξάνδρῳ βασιλεῖ, ὥς ἐκδέδωκε καὶ σοιχεῖον διακοσίας πεντήκοντα ἔσας τὸν ἀριθμόν· φυσικὴ δὲ, ὡς ἡ περὶ Φυτῶν καὶ Ζώων ἰσορία. τῶν δὲ καθόλου τὰ μὲν εἰσιν ὑπομνηματικά τὰ δὲ συνταγματικά. καὶ ὑπομνηματικά μὲν λέγονται ἐν οἷς μόνον τὰ κεφάλαια ἀπεγράφθησαν ὅχινα προοιμίων καὶ ἐπιλόγων καὶ τῆς πρεπύσης ἐκδόσεσιν ἀπαγγελίας (*). τὸ δὲ τῷ ὑπομνήματος ὄνομα παρὰ 40 Πλάτῳ κεῖται ἐν τῇ Ἐπινομίδι, συνόψει ἔσθι τῶν νόμων· φησὶ γὰρ

(*) Simplic. f. 5. ὑπομνηματικά ὅσα πρὸς ὑπόμνησιν οἰκείαν καὶ πλείονα βάσανον συνέταξεν ὁ φιλόσοφος. ὧν τὰ μὲν μονοειδῆ ἐσίν, ὡς περὶ ἐνὸς τινος ὑπομνησκόντα, τὰ δὲ ποικίλα, ὡς περὶ πλείονων. δοκεῖ δὲ τὰ ὑπομνηματικά μὴ πάντῃ σπουδῆς ἀξία εἶναι, διότι ἐδὲ πιστῶνται ἀπ' αὐτῶν τὰ τῷ φιλο- 45 σόφῳ δόγματα. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος τὰ ὑπομνηματικά συμπεφυρμένα φησὶ εἶναι καὶ μὴ πρὸς ἓνα σκοπὸν ἀναφέρεσθαι· διό καὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τέτων συνταγματικά τὰ ἕτερα λέγεσθαι. cf. Ioh. Philop.

ἐκεῖ (p. 980) περὶ τῶν νόμων ἀνεκδότων μεινάντων ὡς ἄρα φθά- 5 νασί τινες ὑπομνήματα αὐτῶν εἰληφότες. διό ἐδὲ δεῖ ἐκ τῶν ὑπομνηματικῶν πιστῶς τὰς Ἀριστοτέλους δόξας ὡς διόρθωσιν ὑπομεινάντων. τῶν δὲ ὑπομνηματικῶν τὰ μὲν μονοειδῆ τὰ δὲ ποικίλα, μονοειδῆ μὲν, ὡς ἐνομιάζη τὸ περὶ Ἑρμηνείας ὑπομνηματικὸν διὰ τὴν ἀσάφειαν, πρὶν γράφαι τὸν φιλόσοφον Ἀμμιώνιον εἰς αὐτὸ ὑπόμνημα καὶ δεῖξαι ὅτι καὶ προοίμιον ἔχει καὶ ἐπίλογον καὶ τὴν πρέπυ- 10 σάν τῇ ἐκδόσει ἀπαγγελίαν· τὰ δὲ ποικίλα, ὡς τὰ πρὸς Εὐκαίριον αὐτῷ γεγραμμένα ἐβδομήκοντα βιβλία περὶ Συμμίκτων Ζητημάτων χωρὶς προοιμίων καὶ ἐπιλόγων καὶ τῆς διαίρεσεως. τῶν δὲ συνταγματικῶν τὰ μὲν εἰσιν αὐτοπρόσωπα, ἃ καὶ ἀκροαματικά λέγονται, τὰ δὲ διαλογικά, ἃ καὶ ἐξωτερικά λέγονται. καὶ ὡς μὲν αὐτο- 15 πρόσωπα ἀντίκεινται τοῖς διαλογικοῖς, ὡς δὲ ἀκροαματικά ἀντίκεινται τοῖς ἐξωτερικοῖς. πάντες γὰρ ἀνθρώπους ὠφελεῖν βυλόμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἔγραψε καὶ πρὸς τὰς ἐπιτηδεύσεις τῇ φιλοσοφίᾳ ἐξ οἰκείας προσώπων· διό καὶ ἀκροαματικά λέγονται, ὡς δέον αὐτῶν πάντας ἀκροάσασθαι· ὅθεν καὶ Φυσικὴ Ἀκρόασις, ἐπειδὴ εὐδοκιμεῖν δοκεῖ ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα ἐν αὐτῇ, καὶ δέον αὐτῆς πάντας ἀκροάσασθαι 20 τὰς ἔχοντας ἐπὶ φιλοσοφίαν ἐπιτηδεύειν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς ἀνεπιτηδεύς πρὸς φιλοσοφίαν τὰ διαλογικά. καὶ ἐν μὲν τοῖς ἀκροαμα- τικοῖς ἄτε δὴ πρὸς ἄνδρας μέλλοντας φιλοσοφεῖν διαλεγόμενος πιθανοῖς (*) κέχρηται λόγοις. κατασκευάζων δὲ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῖς ἀκροαματικοῖς δι' ἀναγκαστικῶν λόγων κατα- 25 σκευάζει, ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς διὰ πιθανῶν εἰκότως. φησὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ Ψυχῆς ἀκροαματικοῖς ὅτι ἡ ψυχὴ ἀφθαρτος· εἰ γὰρ ἦν φθαρτὴ, ἔδει μάλιστα αὐτὴν φθείρεσθαι ὑπὸ τῆς ἐν τῷ γῆρα ἀμυν- ρῶσθαι, τότε δὲ ἀκμάζει τὸ σῶμα παρακμάσαντος· ὥσπερ ἔν παρακμάζει ὅτε τὸ σῶμα ἀκμάζει· τὸ δὲ ὅτε δεῖ φθείρεσθαι ἀκμά- 30 ζον ἀφθαρτον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀφθαρτός ἐστι. καὶ ὕτως μὲν ἐν τοῖς ἀκροαματικοῖς· ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς φησὶν ὕτως, ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἐπειδὴ αὐτοφυῶς πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ σπένδομεν χοῆς τοῖς κατοικομένοις καὶ ὀμνυμεν κατ' αὐτῶν, ἔδεις δὲ τῷ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντι σπένδει ποτὲ ἢ ὀμνυσι κατ' αὐτῶν. ὁ δὲ Ἀλέξαν- 35 δρος (**) ἄλλην διαφορὰν λέγει τῶν ἀκροαματικῶν πρὸς τὰ δια- λογικά, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀκροαματικοῖς τὰ δοκῶντα αὐτῷ λέγει καὶ τὰ ἀληθῆ, ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς τὰ ἄλλοις δοκῶντα, τὰ ψευδῆ. ἀλλ' ὡς Ἀλέξανδρε, ἔστιν εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἔκ ἐστι τῷτο φιλο- σόφῳ· τὸ γὰρ ψεῦδος μὲν ἐλέσθαι ἀφανίσαι δὲ τὸ ἀληθές ἢ θεμιτόν· 40 ἐχθρὸς γάρ μοι κείνος ἀνὴρ ὁμῶς Ἀἰῶας πύλησιν ὅς κεν ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν ἄλλο δ' ἐνίπτει (Π. 9 313). τῷτο δὲ εἶπεν Ἀλέξανδρος ἐπειδὴ τὴν λογικὴν ψυχὴν βύλεται φθα- ρτὴν εἶναι, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς διαλογικοῖς μάλιστα δοκεῖ κη- 45 ρύττειν τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς· ἵνα ἔν μὴ καὶ ἐλέγχοντα τὸν Ἀριστοτέλην, διὰ τῷτο εἶπε τοιαύτην διαφορὰν. ἡ διαίρεσις τῶν αὐτοπροσώπων καὶ τὴν διαίρεσιν γίνεσθαι τῆς φιλοσοφίας, προσθεμένως

(*) πιθανοῖς] ἀναγκαστικοῖς, ἐν δὲ τοῖς ἐξωτερικοῖς πιθανοῖς?

(**) cf. Ammon. f. 7 b.

τῷ λογικῷ ἤτοι ὀργανικῷ· τῆς γὰρ φιλοσοφίας εἰς δύο διαιρημένης
τὰ αὐτοπρόσωπα εἰς τρία διαιρεῖται· τῶν γὰρ τὰ μὲν εἰσι θεωρη-
τικὰ τὰ δὲ πρακτικὰ τὰ δὲ λογικὰ ἤτοι ὀργανικά· καὶ ἕκαστον
τῶν εἰς τρία διαιρεῖται· τὰ γὰρ θεωρητικὰ εἰς τρία διαιρῶνται, εἰς
φυσιολογικὸν μαθηματικὸν θεολογικόν, τὰ δὲ πρακτικὰ εἰς ἠθικά 5
οἰκονομικὰ πολιτικά, τὰ λογικὰ εἰς τὰ πρὸ τῆς μεθόδου, εἰς αὐτὴν
τὴν μέθοδον καὶ εἰς τὰ ὑποδύμενα τὴν μέθοδον (*). τὰ ἔνφυσις
τῷ Ἀριστοτέλει ἢ περὶ τῶν σωματικῶν ἐστὶν ἢ περὶ τῶν ἀσωμάτων.
καὶ εἰ μὴ περὶ ἀσωμάτων, ἢ περὶ τῶν χειρόνων τῶν σωμάτων ἢ περὶ
τῶν κρείττωνων. καὶ εἰ μὴ περὶ τῶν κρείττωνων τῶν σωμάτων, ὡς 10
ἢ περὶ τῆς Ψυχῆς αὐτῆς πραγματεία· ἢ γὰρ ψυχὴ κρείττων τῷ
σώματι πέφυκεν εἶναι· εἰ δὲ περὶ χειρόνων τῷ σώματι, ὡς τὰ
περὶ τῶν Χρωμάτων αὐτῆς ζητήματα· τὰ γὰρ χρώματα χεῖρω
τῶν σωμάτων καθέστηκε, καθότι ἐν αὐτοῖς ἔχει τὸ εἶναι. ἢ δὲ περὶ
τὰ σώματα αὐτῆς φυσιολογία ἢ περὶ τὰ ὑπὲρ τὴν σελήνην, ὡς τὰ 15
ὕδρια σώματα καὶ ἢ περὶ τῶν ζήτησις, περὶ γαλαξίαν, περὶ ἄσρων,
περὶ ἡλίου καὶ σελήνης· ἢ περὶ τῶν ὑπὸ σελήνην, καὶ τῶν ἢ περὶ τὰ
καθόλου τῆς τῶν σωμάτων φύσεως, ὡς τὰ περὶ Γενέσεως καὶ Φθο-
ρᾶς ζητήματα, ἢ περὶ τῶν μερικῶν· καὶ εἰ μὴ μερικῶν, ἢ ἐμφύχων
ἢ ἀψύχων· καὶ εἰ μὴ ἐμφύχων, ἢ αἰσθητῶν ἢ ἀναισθητῶν· καὶ εἰ μὴ 20
περὶ ἀναισθητῶν ἐμφύχων, ὡς τὰ περὶ φυτῶν αὐτῆς ζητήματα·
εἰ δὲ αἰσθητῶν, καὶ τῷτο πάλιν ἢ περὶ τῶν καθόλου, ὡς αἱ περὶ τῶν
Ζώων αὐτῆς Ἰσορίαι, ἔνθα διαλέγετο περὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις παθη-
μάτων, περὶ γήρωσ καὶ νεότητος, περὶ αὐξήσεως καὶ μειώσεως·
ταῦτα γὰρ καθόλου εἰσὶ καὶ πᾶσι τοῖς ζώοις ὑπάρχει· ἢ αὖ κατ' ἰδίαν, 25
ὡς περὶ τῆς καθ' ὑπὸν μαντικῆς· αὕτη γὰρ μόνοις τοῖς ἀνθρώποις
ὑπάρχει. εἰ δὲ πάλιν περὶ τῶν ὑπὸ σελήνην αὐτῆς φυσιολογικῶν
ζητημάτων, τὰ μὴ ὑπὲρ τὴν γῆν ἐστὶ, τὰ δὲ ἐν τῇ γῇ, τὰ δὲ ὑπὸ
τὴν γῆν. καὶ εἰ μὴ ὑπὲρ τὴν γῆν, ὡς τὰ Μετεωρολογικὰ αὐτῆς, ἔνθα
διαλέγετο περὶ τῆς καπνώδους ἀτμίδος καὶ αὐχμηρώδους, περὶ βρον- 30
τῆς τε καὶ ἄσραπῆς καὶ νεφῶν καὶ περὶ τῶν διαττόντων κομητῶν, θα-
λῶν τε καὶ αἰγῶν καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν. εἰ δὲ ἐν τῇ γῇ, ὡς ἢ περὶ
θαλασσῶν καὶ ποταμῶν καὶ πηγῶν πραγματεία. εἰ δὲ περὶ τῶν ὑπὸ
τὴν γῆν, ὡς ἢ περὶ τῶν σεισμῶν καὶ χασμάτων αὐτῆς ζητήσις. καὶ
ταῦτα μὴ περὶ τῆς φυσιολογικῆς τῷ Ἀριστοτέλει, τὰ δὲ μαθημα- 35
τικὰ αὐτῆς (**), ὡς τὰ Ὀπτικά καὶ Μηχανικά αὐτῶν βιβλία γε-
γραμμένα. θεολογικὰ δὲ, ὡς τὰ Μετὰ τὰ Φυσικά περὶ ἀρχῆς
ζητήματα. αὕτη μὴ ἢ διαίρεσις τῶν θεωρητικῶν, τῶν δὲ πρακτι-
κῶν τὰ μὲν εἰσιν ἠθικά τὰ δὲ οἰκονομικά τὰ δὲ πολιτικά (***),
ἠθικά μὴ ὡς τὰ Εὐδῆμεια καὶ Νικομάχεια τὰ τε μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα· 40
τὰ μὴ γὰρ τῷ πατρὶ προσφωνεῖ Νικομάχῳ, καὶ λέγοντι Νικομάχεια

(*) Simplic. f. 3. b. τὰ δὲ περὶ τῶν τὴν ἀπόδειξιν ὑποδυμένων, ὡς οἱ
Τόποι καὶ οἱ Σοφιστικοὶ Ἐλεγχοὶ καὶ αἱ Ῥητορικαὶ τέχναι. cf. Philop.

(**) Simplic. f. 3. τὰ δὲ μαθηματικά, οἷα γεωμετρικά τε αὐτῶν γε-
γραπται καὶ μηχανικά βιβλία.

(***) Simplic. f. 3. τῶν δὲ πρακτικῶν τὰ μὲν ἠθικά, ὡς τὰ τε Νικο-
μάχεια καὶ τὰ Εὐδῆμεια καὶ τὰ ἐπιγραφόμενα μεγάλα, τὰ δὲ οἰκονομικά,
τὰ δὲ πολιτικά, ὡς οἱ οἰκονομικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἐπιγεγραμμένοι λόγοι.

μεγάλα, τὰ δὲ τῷ υἱῷ ὁμωνύμῳ τῷ πατρὶ, καὶ λέγοντι Νικομάχεια
μικρὰ. πολιτικά δὲ ὡς τὸ Πολιτικὸν σύνταγμα, ἐν ᾧ διδάσκει
πῶς δεῖ πολιτεύεσθαι, καὶ τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῷ Πολιτικῷ ἀντιλέγει
τῇ Πολιτεῖα Πλάτωνος ἅτε ὁμοσίχῳ ἔσῃ τῇ πολιτεῖα· ἐν γὰρ ταῖς
Πολιτείαις ὅτι διδάσκει πῶς δεῖ πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ πῶς οἱ πρὸ αὐτῆς
ἐπολιτεύσαντο ἄνθρωποι. ἀλλὰ μὴν καὶ οἰκονομικά εἰσιν αὐτῷ γε-
γραμμένα βιβλία, ὡς τὸ Οἰκονομικὸν σύνταγμα, καὶ περὶ συμβιω-
σεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἐν ᾧ λέγει ἐκ τεσσάρων χέσεων συγκε-
κροτῆσθαι τὴν εὖ ἔχοντα οἶκον, πατὴρ πρὸς τέκνα, ἀνδρὸς πρὸς γυ-
ναῖκα, δεσπότης πρὸς δούλους, εἰσιόντων πρὸς ἐξιόντας, καὶ ὡς εἴρηται
ἡμῖν ἐν τοῖς τῆς Πορφύριου εἰσαγωγῆς προλεγόμενοις. αὕτη καὶ ἢ
τῷ πρακτικῷ διαίρεσις. τὸ λογικὸν καὶ αὐτὸ εἰς τρία διαιρεῖται, εἰς τὰ
πρὸ τῆς ἀποδείξεως ἦσαν μεθόδου, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόδειξιν, καὶ εἰς
τὰ ὑποδύμενα τὴν ἀπόδειξιν. καὶ τὰ μὴ πρὸ τῆς μεθόδου καὶ τῆς
ἀποδείξεως εἰσιν αἱ τε Κατηγορίαι καὶ τὸ περὶ Ἑρμηνείας καὶ τὰ πρό-
τερα Ἀναλυτικά, τὰ δὲ αὐτὴν τὴν μέθοδον τῆς ἀποδείξεως διδά-
σκοντα εἰσὶ τὰ δευτέρα Ἀναλυτικά, τὰ δὲ ὑποδύμενα αὐτὴν τὴν
ἀπόδειξιν εἰσὶ τὰ Τοπικά, αἱ Ῥητορικὴ τέχνη, οἱ Σοφιστικοὶ Ἐλεγχοί,
καὶ τὸ περὶ Ποιητικῆς. πέντε γὰρ εἰσιν εἶδη τῶν συλλογισμῶν, ἀπο-
δεικτικός, διαλεκτικός, σοφιστικός, ῥητορικός, ποιητικός. καὶ εἰκότως,
ἐπειδὴ καὶ αἱ προτάσεις ὅθεν λαμβάνονται πέντε εἰσιν· ἢ γὰρ πάντῃ
ἀληθεῖς εἰσὶν αἱ προτάσεις, καὶ ποιῶσι τὴν ἀποδεικτικὴν, ἢ πάντῃ
ψευδεῖς, καὶ ποιῶσι τὴν ποιητικὴν, τὴν μυθώδη, ἢ πᾶσι μὴ ἀληθεῖς πᾶσι δὲ
ψευδεῖς, καὶ τῷτο τριχῶς· ἢ γὰρ μᾶλλον ἀληθεύει ἢ ττον δὲ ψεύδεται,
καὶ ποιῶσι τὴν διαλεκτικὴν συλλογισμὸν, ἢ πλεον ἔχει τὸ ψεῦδος τῷ
ἀληθῆς, καὶ ποιῶσι τὴν σοφιστικὴν, ἢ ἐπίσον ἔχει τὸ ἀληθές τῷ ψεύδει,
καὶ ποιῶσι τὴν ῥητορικὴν· ὅθεν καὶ εἰσὶν παρὰ μόνοις τοῖς ῥήτορσι διὰ
τὸ ἐξιστάζειν τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος. ἢ γὰρ ἐκτελεῖ χρεῖαν ἢ εἰς τὴν
τῷ τέκτονι διακρίνεται τὰ εὐθέα ἀπὸ τῶν καμπύλων, καὶ παρὰ τοῖς
οἰκοδόμοις τὸ βαρύλλιον διακρίνεται τὰ ὀρθὰ ἀπὸ τῶν κεκλιμένων,
ἔτω καὶ ἢ λογικὴ ὄργανον ἔστω τῆς φιλοσοφίας διακρίνει τὸ ἀληθές
καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ἵνα μὴ ψευδῇ δοξάζωμεν
μηδὲ κακὰ διαπραξώμεθα.

Ἐπειδὴ πολλὰ ὄντα τὰ Ἀριστοτελικά βιβλία ἐγνωμεν διὰ
τῆς διαρέσεως, καὶ διὰ τῷτο ἔκ ἴσμεν τί μὴ πρῶτον τί δὲ μετέ-
πειτα τί δὲ ὑσάτιον μεταχειρισόμεθα, φέρε τρίτην τινὰ ζητήσω-
μεν, τίς ἢ ἀρχὴ τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, τί τὸ τέλος,
τίς ἢ μεταξὺ ὁδός. ταῦτα δὲ ζητῶμεν ὅτι μόνον διὰ τὸ πλῆθος
αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διαφωνίαν τῶν ἀρχαίων. οἱ μὴ γὰρ ἔλεγον
ὅτι δεῖ ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἀρχεῖσθαι, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς λογικῆς, ἄλλοι δὲ
ἀπὸ τῆς ἠθικῆς, ἕτεροι δὲ ἀπὸ τῆς μαθηματικῆς. Βοηθὸς γὰρ ὁ
Σιδώνιος ἀπὸ τῆς φυσικῆς λέγει, Ἀνδρόνικος δὲ ὁ Ῥόδιος ὁ Περι-
πατητικός, ὁ ἐνδέκατος διάδοχος τῆς Ἀριστοτέλους σχολῆς, ἀπὸ τῆς
λογικῆς ἔλεγε, τῶν δὲ Πλατωνικῶν οἱ μὴ ἀπὸ τῆς ἠθικῆς οἱ δὲ ἀπὸ
τῶν μαθηματικῶν. καὶ πάντες τὰς οἰκείας δόξας κατεσκεύαζον· οἱ
γὰρ λέγοντες ὅτι δεῖ ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ἀρχεῖσθαι, ἔλεγον ὅτι δεῖ πρότερον
κοσμήσαι τὰ ἦθη προκαθαίροντας τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν μοχθηρῶν
ἡθῶν... οἱ δὲ ἀπὸ τῆς φυσικῆς λέγοντες δεῖν ἀρχεῖσθαι ἔλεγον ὅτι

τὰ φυσικὰ μαλακώτερα εἰσιν ὡς σύντροφα ἐκ παίδων ψηλαφώ-
μενα ὑφ' ἡμῶν, οἷον σάρκες φλέβες νεῦραι· καὶ ὅτι οἱ ἰατροὶ ἀρχά-
μενοι τῆς θεραπείας ἀπὸ τῶν μαλακωτέρων ἀρχόντ' φαρμάκων·
καὶ ὅτι μάλιστα δοκεῖ Ἀριστοτέλης εὐδοκιμεῖν ἐν ταῖς φυσικαῖς αὐτῆς
πραγματεῖαις. ὥτως καὶ ἔτσι. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι δεῖ ἀπὸ τῶν μα- 5
θηματικῶν ἀρχεῶς φασὶν ὅτι δεῖ ταῦτα πρῶτον ἀναγινώσκειν διὰ
τὸ θάρρος τῶν ἀποδείξεων· ταῦτα γὰρ κυρίως μανθάνομεν, τὰ δὲ
εἰκάζομεν ἢ περ μανθάνομεν· καὶ ὅτι ἐν τέτοις διδασκόμεθα πῶς
δεῖ μανθάνειν, ὅτι γραμμικαῖς ἀνάγκαις, ἐκ ἀξιοπιστίας προσώπων
ἀναπανόμενον· καὶ διὰ Πλάτωνα ἐπιγράφοντα πρὸ τῆς μυσείας 10
“ἀγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσίστω.” οἱ δὲ λέγοντες ὅτι δεῖ ἀπὸ τῆς
λογικῆς ἀρχεῶς ἔφασκον ὅτι ὄργανον ἢ λογικὴν.

τέλος τῆς Ἀριστοτέλικῆς φιλοσοφίας τὸ γινῶναι ὅτι πάντων
μία ἐστὶν ἀρχή· ἀποδεκτέον τε γὰρ μᾶλλον ἐπὶ θεῶν τὸ εἰρημένον ἢ περ
ἐπὶ βασιλείας, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ “ἐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη” (*). 15
εἰ γὰρ καὶ ἅμα θεὸς ἅμα κόσμος, ἀλλ' ὅν κατ' αἰτίαν προϋπάρχει ὁ
θεὸς τῷ κόσμῳ, καὶ ἐκ ἐκ τῆς αὐτομάτης ὁ κόσμος, ἀλλὰ τὸν θεὸν
ἔχει αἴτιον... καὶ ἐξηρητημένοι εἰσὶ πάντες οἱ ὑποβεβηκότες νόες (οἱ
τῶν σφαιρῶν) τῷ ἐνὸς τῷ κινῆντος τὴν ἀπλανή. εἰ δὲ ἐρεῖς, καὶ διὰ
τί τὸν νῦν λέγει τὴν πρωτίστην ἀρχὴν καὶ μὴ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, ὡς ὁ 20
Πλάτων; ἐπίσαςο ὅτι καὶ μὲν τὰ φυσιολογικὰ θεολογῶν εὐθύς ἐν
τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματεῖα εὐλόγως τὸν νῦν φυσικωτέραν
ἀρχὴν εἶπεν, ἐπεὶ οἷδε καὶ αὐτὸς τὸ ἀγαθὸν τὴν μίαν τῆς ὄντος ἀρχὴν,
ὡς δηλοῖ τὸ προοίμιον τῆς Ἠθικῆς αὐτῆς πραγματείας ἔχον ὥτως
“πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ἔτι δὲ πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις 25
ἀγαθὸν τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ.” διὸ καὶ καλῶς ἀπεφάνητο τὸ ἀγαθόν, ὅ
πάντα ἐφίεσθαι. ἰστέον δὲ ὅτι αἰεὶ θεολογῶν ὁ Ἀριστοτέλης φυσιολογεῖ·
εἰ γὰρ καὶ περὶ κινέμενα ἢ φυσιολογία καὶ ἀκίνητα ἢ θεολογία, ἀλλ'
ὅν τὰ ἀκίνητα φημὶ τῶν διὰ κινήσεως εἰσιν αἰτία· ὥσπερ ἀνάπα-
λιν ὁ Πλάτων αἰεὶ φυσιολογῶν θεολογεῖ, πανταχῶς παρεγκυκλῶν τὸ 30
δόγμα τῶν ἰδεῶν.

Πέμπτον κεφάλαιον ἦν ἐν ᾧ ἐζητῶμεν καὶ τίνες αἱ μεταξὺ
ὁδοί. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι πέντε εἰσὶ βαθμοὶ τῆς φιλοσοφίας, λογικὴ,
ἠθικὴ, φυσικὴ, μαθηματικὴ, θεολογία. ἄκρα μὲν ἐν τέτοις δύο,
λογικὴ καὶ θεολογία, μέσα δὲ τὰ λοιπὰ. καὶ τῶν τὰ μὲν περιρραν- 35
τηρίοις καὶ θειώσεσιν ὅμοια, τὰ δὲ προτελείαις καὶ αὐταῖς ταῖς μυσή-
σεσι. περιρραντηρίοις μὲν γὰρ καὶ θειώσεσιν ὅμοιος ἢ ἠθικὴ ἀποκαθαί-
ρυσσα τὴν ψυχὴν τῶν μοχθηρῶν δογμάτων, ἵνα τεταγμένη ὅσα
καθαρὰ ἢ καὶ καθαρὰ προσομιλήσῃ τῇ φιλοσοφίᾳ· ἢ γὰρ τάξις πρὸς
τῷ ἐνί, ἢ δὲ ἀταξία πρὸς τῷ πλήθει. προτελεία δὲ ὅμοιος ἢ φυσικὴ· 40
εἰ γὰρ καὶ ἀκίνητα ζητῶμεν ἐν τῇ θεολογίᾳ, κινέμενα δὲ ἐν τῇ φυ-
σιολογίᾳ, ἀλλ' ὅν κινήσεως αἰτία τὰ θεῖα, καὶ ἐκ τῶν κινεμένων εἰς
ἐννοιαν ἐρχόμεθα τῶν νοητῶν· τὸ γὰρ ἀφανὲς ἐκ τῆς φανεροῦ ταχίστην

ἔχει τὴν διάγνωσιν. αὐτοῖς δὲ τοῖς τελείοις ὅμοιος ἢ μαθηματικὴ,
ὥσπερ κλίμαξ τις καὶ γέφυρα διαβιβάσασα ἡμᾶς ἀπὸ τῶν πάντη
ἐνύλων ἐπὶ τὰ πάντη αὐτὰ (*). τὸτο δὲ πάντως ὅλον τέμενος ἢ
Ἀριστοτέλης φιλοσοφία, ἢ δὲ λογικὴ τοῖς δίκην φέρει.

Ἐν τῇ παρῶσῃ πράξει ζητήσωμεν τὸ ἕκτον καὶ ἑβδόμον κεφά-
λαιον... ἔσω τοίνυν ὁ μὲν ἀκροατὴς καὶ τὴν ζωὴν τεταγμένος καὶ μι-
κρὸς κόσμος, ἵνα διὰ μὲν τῆς ἐν αὐτῷ τάξεως τὴν μίαν τῆς παντὸς
ἀρχὴν γινῶ... δεῖ τὴν ἐξηγητὴν μὴ ἐκ παντὸς τρόπου βιάζεσθαι καὶ λέ-
γειν ὅτι πάντως ἀληθεύει ὁ ἀρχαῖος ὃν ἐξηγεῖται, ἀλλὰ πανταχῶς
ἐπιλέγειν “φίλος ὁ ἀνὴρ, φίλτερος δὲ ἢ ἀλήθεια” (**). δεῖ αὐτὸν μὴ
συμπάχειν αἰρέσει τινί, ὃ πέπονθεν Ἰάμβλῖχος· ἔτος γὰρ προσπα-
χων τῷ Πλάτῳ, συνδίδωσι τῷ Ἀριστοτέλει ὅτι ἐκ ἀντιλέγει τῷ
Πλάτῳ διὰ τὰς ἰδέας. δεῖ αὐτὸν μὴ ἀντιπάχειν αἰρέσει, ὥσπερ
Ἀλέξανδρος· ἔτος γὰρ ἀντιπάχων τῇ ἀθανασίᾳ τῆς ψυχῆς τῆς λο-
γικῆς, τὰς εἰρημένας ῥήσεις ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ τῷ περὶ ἀθανασίας
τῆς ψυχῆς καὶ ἀποδείκνυσθαι ὅτι ἐστὶν ἀθάνατος ἢ ψυχὴ πειρᾶται
πᾶσαν σροφὴν περιτρέφειν.

Πανταίων πραγμάτων ἀφάμενος ὁ Ἀριστοτέλης παναρμόνιον
εἶδος λόγων ἐπετήδευσε, συμμεταμορφῶν αἰεὶ τὰς λόγους τοῖς
πράγμασι. διὸ ἐν μὲν τοῖς μερικοῖς, φημὶ δὲ ταῖς ἐπισολαῖς, ἐστὶ
σύντομος, κοινὸς ἅμα καὶ ἴδιος, κοινὸς μὲν, ἐπειδὴ ὅθεν διαφέρει
ἐπισολιμαῖος χαρακτήρ τῆς κοινῆς διαλέκτου ἢ τὸ ἐγγραφον εἶναι
πρὸς ἅπαντας, ἴδιος δὲ, ἵνα μὴ εἰς ἰδιωτισμὸν ἐμπίσωμεν. διὸ καὶ
ὁ Ἑρμογένης ἐν τῇ Ῥητορικῇ τέχνῃ φησὶ “τὰ κοινὰ καινῶς καὶ τὰ
καινὰ κοινῶς”... ἀλλὰ καὶ ὀριμὸς ἐστίν· ὅτι γὰρ ὀριμὸς ἐστίν, δηλοῖ
αὐτὸς μία ἐπισολή. μὲν γὰρ θάνατον Σωκράτους ὑπέξελθων Ἀθηναίων
καὶ διατρίβων ἐν Χαλκίδι ἀνεκαλεῖτο ὑπὸ Ἀθηναίων ἐπανελθεῖν, καὶ
μὴ πειθεῖς ἀντέγραψεν ὥτως “ὅ μὴ πείσω Ἀθηναίους οὐδ' ἀμαρτεῖν
εἰς φιλοσοφίαν, παρ' οἷς ὅχνη ἐπ' ὅχνη γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ
σῦκῳ” (Od. 7 120). διὰ δὲ τῆς σῦκον δ' ἐπὶ σῦκῳ ἠνέξατο τὰς
συκοφάντας πολλὰς ὄντας Ἀθήνησι καὶ αἰεὶ δεχομένους αὐτὰς καὶ
μηδέποτε λήγοντας. ἐν δὲ ταῖς μεταξὺ, φημὶ δὲ ταῖς διτταῖς
ἱστορίαις, ἀκριβὲς καὶ διηρθρωμένος, ὅπερ μάλιστα ἀρμόζει τῇ ἱστορίᾳ·
ὅ γὰρ ἐστὶν ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔξωθεν ἐπιχειρήσαι, ὥτω καὶ ἐπὶ τῆς
ἱστορίας. ἐν δὲ τοῖς καθόλου, ἐν μὲν τοῖς διαλογικοῖς τοῖς ἐξωτερικοῖς
σαφὲς ὡς πρὸς τὰς ἔξω φιλοσοφίας διαλεγόμενος, ὡς δὲ ἐν δια-
λεκτικοῖς, ποικίλος ταῖς μιμήσεσιν, Ἀφροδίτης ὄνομα τέμνων καὶ
χαρίτων ἀνάμεσος. ἐν δὲ τοῖς καθόλου τοῖς αὐτοπροσώποις, τοῖς καὶ
ἀκροαματικοῖς, καὶ μὲν τὴν λέξιν ἀσαφὲς. γίνεσθαι δὲ ἢ ἀσάφεια διὰ

(*) Ammon. f. 9. διὸ χρηρ εὐτάκτως ὁδοῦσιν ἀπὸ τῶν πολυτρόπως κινεμένων ἐπὶ τὰ κατὰ μίαν καὶ μόνην κίνησιν κινέμενα, καὶ ὥτως ἐπὶ τὴν ἀκίνητον καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσαν ἀρχὴν, καὶ μὴ κατὰ τὸν χρηρσμον ὑπερβάθμιον πόδα πέμπειν. εἰ γὰρ ἀθρώως βυληθεῖται ἐκ τῶν σωμάτων τῇ πρώτῃ τῶν πάντων ἀρχῇ προσβαλεῖν, νοήσασιν ἂν κακείνην σῶμα εἶναι καὶ ἐσχηματίζεσθαι. διὸ φησιν ὁ Πλωτῖνος “παραδοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς συνθεσισμόν τῆς ἀσώματης φύσεως.”

(*) Ammon. f. 9. ὁ ἐξηγούμενος ὀφείλει κριτὴς ἀπαθὲς τῶν λεγομένων ὑπάρχειν.

(*) Simplic. f. 3 b. τέλος τοίνυν καὶ τῆς τῶδε τῆς ἀνδρὸς φιλοσοφίας κατὰ μὲν τὸ ἦθος ἢ διὰ τῶν ἀρετῶν τελείωσις, κατὰ δὲ τὴν γινῶσιν ἢ ἐπὶ τὴν μίαν τῶν πάντων ἀρχὴν παραδρομή· καὶ γὰρ οἶδεν αὐτὴν ἐπιστημονικῶς καὶ ἐσεβάσθη, καὶ λαμπρᾶ τῇ φωνῇ ἀνεβόησεν “ἐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανία.”

τῷ ὀνοματοποιεῖν, ὡς ὅταν λέγῃ κατηγορίας ἢ τὰς ἐπ' ἐγκλήματι δίκας, ὡς ἔθος, ἀλλὰ τὰ γενικώτατα ὡς ἔθος ἔχοντα αἰὲ κατηγο-
ρεῖσθαι καὶ μηδέποτε ὑποκεῖσθαι· καὶ κεφαλῶν καὶ πηδαλιῶν καὶ πτε-
ρωτόν, ὡς ἡνίκα λέγῃ (*). ἢ πάλιν τόπως, ὡς ἡνίκα λέγῃ ἢ τὸ πέρασ
τῷ περιέχοντος καθ' ὃ περιέχεσθαι τὸ περιεχόμενον ὡς ὠρίσατο ἐν τοῖς
φυσικοῖς, ἀλλὰ τὸ ἐπιχείρημα τὸ πολλῶν ἐπιχειρημάτων περιεκ-
τικόν· καὶ ἐρμηνείαν, ὡς ἡνίκα λέγῃ τὴν ἀκαλλώπισον λέξιν ἐν τῷ
περὶ Ἑρμηνείας. ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἀσαφὴς ἔστιν· ἀπορῶν γὰρ ἔκ εὐθύς
τὴν λύσιν τίθησι παράλληλον, ἀλλ' ἐπισυνάπτει δευτέραν καὶ τρίτην
ἀπορίαν, καὶ ὕτως διὰ τῆς λύσεως τῆς τρίτης ἀπορίας λύει τὴν
πρώτην ἀπορίαν. ἐν δὲ τῇ διανοίᾳ ἔκ ἐξίστασθαι τῷ φαινομένῳ, διὸ
δυσωπεῖ αἰὲ κατὰναγκάζει τὴν ἀκροατὴν ἐκ τῆς ἐναργείας τῶν
φαινομένων· καὶ τὰ δειχθέντα αὐτῷ διὰ τῆς λόγου ἐπισφραγίζει διὰ
τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας, ὅτι ὕτω δοκεῖ καὶ Ἑρακλείτῳ καὶ Ἑμ-
πεδοκλεῖ· καὶ τὰ ὑπὲρ φύσιν ζητῶν πιστῶν αὐτὰ ἐκ τῶν κτ' φύσιν,
διὸ αἰὲ ὁ Ἀριστοτέλης θεολογῶν φυσιολογεῖ, ὥσπερ ἀνάπαλιν ὁ
Πλάτων αἰὲ φυσιολογῶν θεολογεῖ, παντελῶς παρεγκυκλιῶν τὸ
δόγμα τῶν ἰδεῶν... ἀλλὰ φύσει ὦν σαφὴς ἐπετήδευσε τὴν ἀσα-
φείαν (**). ἐπετήδευσε δὲ αὐτὴν διὰ τρεῖς αἰτίας· ἢ γὰρ κρύψεως
χάριν ἢ δοκιμασίας ἢ γυμνασίας. ὅπερ γὰρ τοῖς ποιηταῖς οἱ μῦθοι
καὶ τοῖς ἱερεῦσι τὰ παραπετάσματα, τὸτο τῷ Ἀριστοτέλει ἡ ἀσα-
φεία, μονονυχὶ ἐπάγοντι τὸ Ὀρφικὸν ἐκεῖνο "αἰὲ δ' ἀξυνέτοισι (***)
θύρας δ' ἐπίθετε βεβήλοισι," καὶ τὸ ὅμοιον τῷ "κακοφραδέων δὲ
βεβήλων ὕατα λαχνηέντα περισκεπέτωσαν ἀράχλαι," καὶ τὸ Καλλι-
μάχειον ἐκεῖνο (in Cer. 3) "ἐν κάλαθον κατιόντα χαμαὶ δέρκεσθε
γυναικες, μηδ' ἀπὸ τῷ τέγεος μηδ' ὑφ' ὀφθαλμοῦ ἀυγάσασθε." καὶ Ἀρι-
στοτέλης ἐγκαλέμενος ὑπὸ Ἀλεξάνδρῳ ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῶν αὐτῶν
συγγραμμάτων "καὶ ἐκδέδοσθαι" φησὶ "καὶ ἔκ ἐκδέδοσθαι," αἰνιττόμενος
τὴν ἀσαφείαν. ὡς καὶ τις τῶν Πυθαγορείων ἐκδοὺς τὸ μονόβιβλον
τὸ περὶ τῶν ἀλόγων πραγμάτων ναυαγίῳ περιέπεσεν ὡς τὰ ἀπόρ-
ρητα ἐξορρησάμενος... ἵνα οἱ μὴ ἀνεπιτήδευτοι πρὸς φιλοσοφίαν κα-
τανωτίσωνται, πρὸς ὧς ἔστιν εἰπεῖν "πῦ φεύγεις μὲν νῶτα βαλὼν
κακὸς ὡς ἐν ὀμίλῳ;"... ὕτω γὰρ καὶ οἱ αἰετοὶ κρίνουν τὴν γνησιό-
τητα καὶ τὴν νοθείαν τῶν νεοττίων· ἰσῶντες γὰρ τὰ νεόττια ἀντικρυ-
τῷ ἡλίῳ, ὅσα μὴ ἀσκαρδαμυκτὶ δύνανται ἀντωπῆσαι πρὸς τὰς

αὐγάς τῷ ἡλίῳ, ὡς νόθα ἀποβάλλοντι· ὡς γὰρ Διὸς καὶ βασιλικὸς ὁ
αἰετὸς τὴν βασιλικωτέραν τῶν αἰδησεων ἡκριβωμένην ἔχει, φημὶ
δὲ τὴν ὄψιν. ὅτι δὲ βασιλικὸς ὁ αἰετὸς, δηλοῖ τὸ μὴ θέλειν αὐτὸν
θησιμαῖον ἐδίειν ποτέ. ὕτω καὶ οἱ Κελτοὶ τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ κρί-
νουν τὰ γνήσια τέκνα καὶ τὴν νοθείαν τῶν βρεφῶν· ἐμβάλλοντες γὰρ
εἰς ἀσπίδα τὰ βρέφη ἀφιάσιν ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ὅσα μὴ αὐτῶν πε-
ρισωθῶσιν ἐκ τῶ ὕδατος, γνήσια νομίζοντες ἐκτρέφουσιν, ὅσα δὲ
κατακλυθῶσιν ἐκ τῶ βρέματος τῷ ποταμῷ, ὡς νόθα ἡγῶνται ἀπόλ-
λυται. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι καὶ τῆς ἐπιτηδείας καὶ τῆς ἀνεπιτηδείας
πρὸς τὴν αὐτῶν φιλοσοφίαν δι' ὀνειράτων προεγίνωσκον· ἀνέκρινον
γὰρ αὐτὰ μὲν τὰ πολλὰ εὐξαδὲς ποῖα εἶδον ὀνειράτα, καὶ ὅσα μὴ ἐνό-
μισαν ἐπιτήδεια εἶναι, εἰσεδέχοντο ἐν τῇ χολῇ ἥτοι τῷ ὀμακοῖν,
τῆς δὲ ἀνεπιτηδείας ἀπεβάλλοντο μὲν πάσης τῆς περιουσίας, καὶ τῷ
λοιπῷ κενοτάφιον ποιήσαντες ὡς περὶ ἀποικοινομένων ἢ τεθνεώτων
διελέγοντο. ὅθεν καὶ τις τῶτο παθὼν ἐξ αὐτῶν Χειλέων ὁ Λακε-
δαιμόνιος πῦρ ὑφῆψε τῇ χολῇ καὶ πολλὰς ἐφθειρεν. ὁ δὲ Πλάτων
διὰ τῆς μέθης ἔκρινε τὴν γνησιότητα τῶν ἐπιτηδείων καὶ μή... ὕτω
καὶ ὁ Ἀπόλλων τὸ λοξὸν τῶν μαντευμάτων ἐπετήδευσε· πείρας γὰρ
χάριν τῷ Κροίσῳ δέδωκεν ἀσαφῆ χρησμόν... καὶ τοῖς Ἀθηναίοις
χρησμός ἐδόθη "τείχος τριτογενὴ ξύλινον ὀψοῖ εὐρύσπα Ζεὺς"
(Herodot. 7 141). καὶ τοῖς Σαλαμίνιοις ἐδόθη χρησμός λέγων
"ὦ θεῖα Σαλαμὶς ἀπολεῖς ἢ δὲ τέκνα γυναικῶν" (ib. 142)· ἄδηλον
δὲ ποίων γυναικῶν, τῶν ἰδίων ἢ τῶν ὑπεναντίων.

Ἐξ τοίνυν κεφάλαια δεῖ προλαμβάνειν, τὴν σκοπὸν, τὸ χρήσι-
μον, τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς, τὴν τάξιν τῆς ἀναγνώσεως, τὴν
εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσιν, καὶ εἰ γνήσιον τὸ φιλοσόφου τὸ βιβλίον.
Ζητητέον δὲ τὴν σκοπὸν καὶ ὅτε κηρύττεται ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, ἐπειδὴ
πάντα πρὸς τὴν σκοπὸν ἀφορᾷ, ὡς φησὶ καὶ ὁ Πλάτων (Phaedr.
p. 237) "ὦ παῖ, μία ἐστὶν ἀρχὴ τῷ καλῶς βυλεύσασθαι τὸ εἰδέναι
περὶ ὅτι ἐστὶν ἡ σκέψις, ἢ τῷ παντὸς ἀμαρτάνειν ἀνάγκη." κηρύτ-
τεται δὲ ὁ σκοπὸς ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, ὡς ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς καὶ
τῷ περὶ Οὐρανῶ καὶ τῷ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς. μάλιστα δὲ
ζητητέον τὴν σκοπὸν ὅτε μὴ ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς κηρύττεται, ὅτε
πάντα ἀσαφὴς ἔστιν ἡ ἐπιγραφὴ καὶ ἀπεξηνομένη, ὡς αἱ Κατηγορίαι
καὶ τὸ περὶ Ἑρμηνείας. τὸ δὲ χρησίμον ζητητέον διὰ τὸ συντονωτέ-
ρος γενέσθαι τῆς ἀκροατῆς οἷον δέλεαρ ὀρῶντας προσγινόμενον τὸ
ἐξ αὐτῶν κέρδος πρὸς ἐρωτικὴν διάθεσιν. μάλιστα δὲ τὸ χρησίμον
ζητητέον διὰ τὰ δοκῶντα μάλιστα γεγράφθαι βιβλία, ὡς οἱ Τόποι
τὰ αὐτὰ ἀνασκευάζοντες καὶ κατασκευάζοντες, ἢ ἐπὶ κακῷ, ὡς οἱ
Σοφιστικοὶ Ἑλεγχοὶ τρόπως διδάσκοντες ἀπάτης. ὑπὲρ ὧν ἔστιν
εἰπεῖν ὅτι καὶ οἱ Τόποι ἐπὶ καλῷ ἐγράφησαν· γυμνασίας γὰρ χάριν,
ἵνα θλιβομένη ἡ ψυχὴ ἐκ τῶν ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρημάτων ἀπο-
γεννήσῃ τὴν ἀληθείαν φῶς. ἀλλ' ὅδε οἱ Σοφιστικοὶ Ἑλεγχοὶ ἐπὶ
κακῷ, εἰ καὶ τρόπως ἀπάτης διδάσκουσιν· ὅ γὰρ ἵν' ἀπατήσωμεν ἀλλ'
ἵνα μὴ ἀπατηθῶμεν. ὕτω γὰρ καὶ οἱ ἰατροὶ διδάσκουσιν τὰ δηλητήρια
καὶ διὰ χρῆσιν ἀλλὰ διὰ φυγὴν. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς Ζη-
τητέον καὶ ὅτε κηρύττεται τὴν σκοπὸν, μάλιστα δὲ ζητητέον τὴν ἐπι-
γραφὴν ὅτε ἀσαφὴς ἔστιν, ὅτε ὀνοματοποιεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ἐν

(*) quae desunt inter verba λέγει et ἢ, pete ex Aristotelis Categ. 7 p. 7 a.

(**) Simplic. f. 4. ὅτι γὰρ ἔκ ἀσθενείας λόγῳ τὸ ἀσαφὲς αὐτῷ τοῖς
συγγραμμάσιν ἐπεγένετο, ἴσασι μὲν καὶ οἱ μετρίως λόγῳ παρακολουθεῖν δυ-
νάμενοι, ὅτι πολλὴν ἐμφαίνει λεκτικὴν δύναμιν ἡ Ἀριστοτέλους ἐρμηνεία, ὡς δι'
ὀλίγων πολλάκις συλλαβῶν παραδιδόναι ὅσα ἔκ ἂν τις ἐν πολλαῖς περιόδοις
ἐδίδασκε. ὁ δὲ καὶ ἐξ ὧν ἐν οἷς ἐβυλήθη σαφέστατα ἐδίδασκεν, ὡς ἐν τοῖς
Μετεώροις καὶ τοῖς Τοπικοῖς καὶ ταῖς γνήσιαις αὐτῷ Πολιτείαις, ἅπερ διὰ
τὸ κοινότερον τῶν θεωρημάτων σαφέστερον ἀπαγγεῖλαι σύνειδε. τὸ δὲ δύνα-
σθαι σαφῶς εἰπεῖν δηλοῖ μάλιστα ὁ τῶν Ἐπιστολῶν αὐτῷ χαρακτήρ, τὸν ἀνα-
χίρας διάλογον, ὃς ἐπιστολαῖς προσήκει, μετ' εὐπρεπείας ἀποτυπόμενος· καὶ
ὅδε ἐστὶ τις τῶν συνεγνωσμένων Ἀριστοτέλει περὶ τὸν ἐπιστολικὸν χαρακτήρα
προτόμοιος.

(***) Immo αἰετῶν ξυνετοῖσι. cf. Lobeck. Aglaopham. 1 p. 452.

Κατηγορίαις καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας. καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ κατηγο-
ρίας, καὶ τὰς ἐπ' ἐγκλήμασι δίκας, ὡς ἔθος, φησὶν, ἀλλὰ τὰ γενι-
κώτατα ὡς ἔθος ἔχοντα αἰεὶ κατηγορεῖσθαι καὶ μηδέποτε ὑποκεῖσθαι.
καὶ πάλιν περὶ τόπων καὶ τὸ πέραν τῆ περιέχοντος καθ' ὃ περιέχεται τὸ
περιεχόμενον, ὡς λέγομεν περιέχεται τὸν οἶνον ὑπὸ τῆς τῆ κεραμίδος
ἐνδοθεν ἐπιφανείας, ἀλλὰ κανόνα τὴν πολλῶν κανόνων περιεκτικόν.
καὶ πάλιν τὸ περὶ Ἑρμηνείας λέγων καὶ τὴν κατὰ λέξιν ἑρμηνείαν λέγει,
ἀλλὰ τὰς τῆς ψυχῆς ἐννοίας. ἐν οἷς ζητητέον καὶ τὸ γνήσιον διὰ
τὴν γινωσκμένην νοθείαν. νοθεύοντι γὰρ τὰ βιβλία πενταχῶς (*). ἢ γὰρ
δι' εὐγνωμοσύνην μαθητῶν τὰ οἰκεία συγγράμματα τοῖς οἰκείοις 10
διδασκάλοις ἀνατιθέντων, ὡς τὰ Πυθαγόρου καὶ Σωκράτους ἐπιγρα-
φόμενα βιβλία, μὴ ὄντα Σωκράτους ἢ Πυθαγόρου ἀλλὰ Σωκρα-
τικῶν καὶ Πυθαγορικῶν. ἢ διὰ φιλοτιμίαν βασιλικήν. Ἰοβάτης γὰρ
τῷ Διβύων βασιλέως συνάγοντος τὰ Πυθαγόρου καὶ Πτολεμαίου τὰ
Ἀριστοτέλους, τινὲς καπηλείας χάριν τὰ τυχόντα συγγράμματα 15
λαμβάνοντες ἐκέδρουν καὶ ἔσηπον διὰ παραθέσεως νέων πυρρῶν, ἵνα
χοῖεν δῆθεν τὴν ἐκ τῶ χρόνου ἀξιοπιστίαν. ἢ δι' ὁμωθυμίας συγγρα-
φέων ἢ συγγραμμάτων ἢ ὑπομνημάτων. καὶ συγγραφέων μὲν, ὅτι
καὶ μόνος ὁ Σταγειρίτης Ἀριστοτέλης ἐκαλεῖτο ἀλλὰ καὶ ἄλλοι Ἀρι-
στοτέλεις ἐγένοντο ἐπὶ αὐτῷ, ὡς ὁ παιδοτρίβης καὶ ἐπιλύμης (**), 20
καὶ μὴ ταῦτα, ὡς ὁ διδάσκαλος Ἀλέξανδρος. ἔδει γὰρ αὐτὸν οἶον δεύ-
τερον ὄντα Ἀριστοτέλην. πάντων ὅν τῶν συγγραφευμένων, νομί-
ζοντι τῷ Σταγειρίτῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ δι' ὁμωθυμίαν ὑπομνημάτων
γίνεσθαι ἀπάτη, τῷ Ἀλεξάνδρῃ μὴ μόνον τὰ Ἀριστοτέλους ὑπομνη-
ματίσαντος βιβλία τῷ Σταγειρίτῃ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ νομί- 25
ζοντι πάντα τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα εἰς τὰ τῷ Σταγειρίτῃ γε-
γράφθαι διὰ τὸ ἐπίσημον τῷ ἀνδρὶ. ἢ διὰ τὸ ἐκλογὰς εἶναι ἐνομι-
θῆσαν αὐτῷ εἶναι τῷ ποιήσαντος τὰς ἐκλογὰς καὶ ὕψι τῶν πρωτοτύ-
πων συγγραφέων. ἢ δι' ὁφρὺν κτήσεως ξενοπρεπῶν βιβλίων τινὲς
ἀσχημοὶ ὄντες συγγραφεῖς, διὰ τὸ δόξαι ξενοπρεπεῖς εἶναι καὶ τοιαῦτα 30
ἔχειν βιβλία, ἐπέγραφον ὀνόματα συγγραφέως ἐνδόξου. ὅτω μὲν τὸ
γνήσιον. τὴν δὲ τάξιν ζητητέον καὶ πρὸς τὰ ἀνομοιοειδῆ, ἥτις εἴρηται
ἡμῖν ὅτε ἐλέγομεν ὅτι δεῖ τὴν λογικὴν προηγεῖσθαι καὶ μὴ ταύτην
τὴν ἡθικὴν καὶ ὅπως ἐφεξῆς, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὁμοιοειδῆ τάξιν
ζητητέον, λογικῶς ὄντος τῶ βιβλίου, ποίαν τάξιν ἔχει πρὸς τὰ λογικά, 35
ἢ πρὸς τὰ φυσικά καὶ φυσικόν. τὴν δὲ εἰς τὰ μόρια διαίρεσιν ζη-

(*) Ammon. f. 9 b. τρεῖς γὰρ ἀφορμαὶ γεγόνاسι τῷ νοθεύεσθαι τὰ συγ-
γράμματα τῷ Ἀριστοτέλει, μία μὲν ἡ ὁμωθυμία. γεγόνاسι γὰρ καὶ ἕτεροι
Ἀριστοτέλεις ὧν τὰ συγγράμματα διὰ τὴν ὁμωθυμίαν τινὲς ἐνόμισαν Ἀρι-
στοτέλους. δευτέρα δὲ ἡ τῶν συγγραμμάτων ὁμωθυμία. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ
Εὐδήμος καὶ Φανίας καὶ Θεόφραστος κατὰ ζῆλον τῷ διδασκάλῳ γεγραφή-
κασι Κατηγορίας καὶ περὶ Ἑρμηνείας καὶ Ἀναλυτικῆν. ἢ δὲ τρίτη τοιαύτη
ἐστίν. Πτολεμαῖον τὸν φιλάδελφον πάντῃ ἐσπουδακέναι φασὶ περὶ τὰ Ἀριστοτε-
λικά συγγράμματα κτλ. Simpl. l. i. πολλὰ γὰρ ἐγράφη καὶ νόθα βιβλία
κατ' ἐκεῖνον μάλιστα τὸν χρόνον, ὅτε πολλοὶ τῶν βασιλέων περὶ τὰς βιβλιο-
θήκας σπευδάζοντες πολλὰ χρυσίον τὰ ἀπεξενωμένα τῶν βιβλίων ὠνέντο. cf.
Simplic. f. 4 b.

(**) ἐπιλύμης alius codex. lege ἐπὶ κλῆν μῦθος vel ἐπικληθεὶς
μῦθος coll. Diogen. L. 5 35.

τητέον ὡς ἀνατομῆς τάξιν ἔχουσιν. ὡς γὰρ ἡ ἀνατομὴ τῶν ἐν βάθει
μορίων ἀνάπτυξιν ποιημένη τὴν ἐκάστην χρεῖαν παρίσχησιν, ὅτω καὶ ἡ
εἰς τὰ μόρια διαίρεσις τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων ἀρίστη. τὸ
δὲ τίς ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας καὶ ζητῶμεν, ὡς καὶ αὐτὰ ἀνωτέρω
εἰρημένον, ὅτε ἐζητῶμεν τί τὸ εἶδος τῆς φράσεως τῷ Ἀριστοτέλει.
ταῦτα ἔχει καὶ ἡ παρῶσα πράξις.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν Παιανίαν πᾶς λόγος, ἀν' ἀπὴ τὰ ἔργα, μά-
ταιόν τι νομίζεσθαι καὶ κενόν, φέρε ἔργῳ προλάβωμεν τῷ βιβλίῳ τῶν
Κατηγοριῶν τὰ εἰωθότα ζητεῖσθαι ἐπὶ ἐκάστῃ Ἀριστοτελικῇ βιβλίῳ,
ἐν σκοπόν, τὸ χρήσιμον καὶ τὰ ἐξῆς. ὅχι εἰς τοῖνυν ἔδοξεν εἶναι ὁ
σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν ἀλλὰ πλείους. ὅσα γὰρ τὰ ὄντα, τοσούτοι
φέρουσι καὶ σκοποὶ. τρίτῃ δὲ τὰ ὄντα, φωναὶ νοήματα καὶ πρά-
γματα. οἱ μὲν ὅν περὶ φωνῶν εἰρήκασιν ἐν σκοπόν, ὡς Ἀλέξανδρος
καὶ Εὐστάθιος, οἱ δὲ περὶ νοημάτων, ὡς Πορφύριος, οἱ δὲ περὶ πρα-
γμάτων, ὡς Ἑρμῖνος. πάντες μὲν συνεφώνησαν περὶ τῶν δέκα
κατηγοριῶν εἶναι τὸν σκοπόν, ἀλλ' οἱ μὲν ὡς ἐκφωνημένων μόνον, οἱ
δὲ ὡς ὑφερωσῶν, οἱ δὲ ὡς νοημένων. καὶ ὅχι ἔστιν εἰπεῖν ὅτι ὀνόματι
μὲν τρεῖς οἱ σκοποὶ, ἔργῳ δὲ εἷς. ὅχι γὰρ ἀκολουθεῖ ταῦτα ἀλλήλοις.
καὶ γὰρ ὅχι φωνή, καὶ νοήματα πάντως, διὰ τὰς ἀσήμεν φωνάς. ὅχι
ὅχι νοήματα, ἐκεῖ καὶ πράγματα, διὰ τὴν τραγέλαφον καὶ ἵπποκέν-
ταυρον, νοήματα ὄντα ἀνύπαρκτα. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς αἰτίας διαφέ-
ρουσι. νῦν μὲν γὰρ τὰ νοήματα, θεῶ δὲ τὸ παράγειν τὰ πράγματα,
ψυχῆς δὲ τὰς φωνάς. ὅχι εἰς ἅρα κατ' αὐτὸς ὁ σκοπὸς ἀλλὰ
πλείους. καὶ πάντοσε τῶτοις ἔλκυσιν καὶ ἀνθέλκυσιν ἐν Ἀριστοτέλει
πρὸς κατασκευὴν τῆς ἰδίας δόξης. οἱ μὲν γὰρ λέγοντες ὅτι περὶ φων-
ῶν μόνον, ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς κατασκευάζουσιν ὅτι Κατηγορίαι
ἐπιγέγραπται τὸ βιβλίον, κατηγορία δὲ ἐστὶ τὸ κατὰ τινος ἀγορεύεσθαι
ἢ γενεῶν, τὸ δὲ λέγεσθαι φωνή ἐστίν. περὶ φωνῶν ἅρα ὁ σκοπὸς
τῶν Κατηγοριῶν. καὶ ὅτι κατακέχρηται τῷ λέγεσθαι, ὁ μῶνυμα λέγεσθαι,
συνώνυμα δὲ λέγεσθαι, τὸ δὲ λέγεσθαι φωνή. περὶ φωνῶν ἅρα ὁ σκο-
πὸς τῶν Κατηγοριῶν. καὶ πάλιν ἐκ τῆς διελείναι αὐτὴν τὰ λεγόμενα
εἰς δύο. φησὶ γὰρ ὅτι τῶν μὲν λεγομένων τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λέγεσθαι
τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς, καὶ τὰ μὲν ἄνευ συμπλοκῆς εἰς δέκα διεῖλε
κατηγορίας. αἱ ὅν κατηγορίαι περὶ φωνῶν εἰσὶν ὡς ἐκ τῶν λεγο-
μένων ἔχουσαι τὸ εἶναι. τὸ γὰρ λέγεσθαι φωνῆς πρόσρημα. οἱ δὲ λέ-
γοντες ὅτι περὶ πραγμάτων ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν, κατα-
σκευάζουσιν ὅτω, ὅτι τοῖς ἑαυτῶν ἐάλωδε πτεροῖς κατὰ τὴν παροι-
μίαν. ἀ γὰρ λέγετε κατασκευάζοντες ὅτι περὶ φωνῶν, τὰ αὐτὰ
φασιν πρὸς κατασκευὴν ὅτι περὶ πραγμάτων. φασὶ ὅτι Κατηγο-
ρίαι ἐπιγέγραπται, τὸ δὲ κατηγορεῖσθαι καὶ λέγεσθαι κατὰ τινος φωνῆς
ἰδίον σημαντικῆς πράγματος. περὶ πραγμάτων ἅρα ὁ σκοπός. εἰ
δὲ λέγετε ὅτι κατακέχρηται τῷ λέγεσθαι, καὶ τὸ τί ἐστὶν ὕψι ἐστὶ λέ-
γων καὶ "δεύτεραι ὕψι εἰσὶ" λέγων. περὶ πραγμάτων ἅρα ὁ
σκοπός. εἰ δὲ πάλιν λέγετε ὅτι διαιρεῖ τὰ λεγόμενα εἰς συμπε-
πλεγμένα καὶ εἰς τὰ ἄνευ συμπλοκῆς, καὶ ἐξ αὐτῶν κατάγει τὰς
κατηγορίας, τῶτο ἡμῖν συνάδει. τὰ λεγόμενα γὰρ διεῖλεν, καὶ τὰ λε-
γοντα. τὰ δὲ λεγόμενα πράγματά εἰσιν. περὶ πραγμάτων ἅρα ὁ
σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι περὶ νοημάτων, φασὶ

πρὸς τὴν πρώτην ὅτι νικᾷτε ἡμῖν ἀμφοτέροι, καὶ οἱ λέγοντες περὶ πραγμάτων μόνων εἶναι τὴν σκοπὸν καὶ οἱ λέγοντες περὶ φωνῶν, ἵνα τὰ μέσα τῶν ἀναφανῶν, τὰ νοήματα, ὡς καὶ ἐξαγγέλλοντα καὶ ἐξαγγελλόμενα· ἐξαγγέλλῃσι γὰρ μόναι αἱ φωναί, ἐξαγγέλλοντι δὲ μόνως τὰ πράγματα, τὰ δὲ νοήματα καὶ ἐξαγγέλλῃσι καὶ ἐξαγγέλλοντι (*). τῶν ὅτων μαχομένων ὁ ψέ ποτε ἐπιγενόμενος ὁ Ἰάμβλιχος ἔλυσε τὴν ἀνδρᾶς τῆς τε πρὸς ἀλλήλους ῥάσεως καὶ τῆς πρὸς τὴν Ἀριστοτέλην, λέγων ὅτως· μάχεσθε ὡς ἄνδρες μὴ μαχομένοι, καὶ ἀληθεύετε μὴ ἀληθεύοντες, καὶ ψεύδεσθε μὴ ψευδόμενοι· ὁμοιον γὰρ πάχετε ὡς ἂν εἴ τις ἀνδρῶν ἐθέλοιεν ὀρίσασθαι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁ μὴ εἴποι αὐτὸν ζῶν μόνον, ὁ δὲ λογικόν, ὁ δὲ θνητόν, ὁ δὲ νῦν καὶ ἐπισήμης δεκτικόν, μηδεὶς δὲ τὸ ὅλον ἐνῶσαι δυνήσθαι ὅτι ζῶν λογικὸν θνητὸν νῦν καὶ ἐπισήμης δεκτικόν. ὅτως ἔν καὶ ὑμεῖς ὁ μὴ περὶ φωνῶν λέγει μόνον, ὁ δὲ περὶ πραγμάτων, ὁ δὲ περὶ νοημάτων, ἐνὸν πάντα μῖξαι καὶ εἰπεῖν ὅτι καὶ περὶ φωνῶν καὶ περὶ νοημάτων καὶ περὶ 15 πραγμάτων. ἐρωτάωσαν γὰρ οἱ λέγοντες περὶ φωνῶν μόνον ὅτι ποίων φωνῶν; ἄρα τῶν ἀσήμεν; ἢ δῆπερ (γραμματικῶν γὰρ αὐτῶν), ἀλλὰ τῶν σημαινουσῶν πράγματα· ἔκ ἄρα περὶ φωνῶν μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ πραγμάτων. οἱ δὲ περὶ πραγμάτων μόνον λέγοντες ἐρωτάωσαν καὶ αὐτοί, πῶς διδάσκει ὁ φιλόσοφος τὰ πράγματα; 20 δακτύλῳ χρώμενος; ἢ δῆπερ· μερικὸν γὰρ δῆπερ τῷτο καὶ ἀφιλόσοφον· φιλοκαθόλου γὰρ ὁ φιλόσοφος, τὰ δὲ καθόλου ἔκ ἐνδέχεσθαι χωρὶς λόγου διδάσκει ὅδε τῷ δακτύλῳ· ἄρα νοήματα διδάσκει ἐξ ἀνάγκης. οἱ δὲ περὶ νοημάτων λέγοντες εἶναι τὴν σκοπὸν ἐρωτάωσαν περὶ ποίων νοημάτων; τῶν διακένων καὶ μὴ ἐποχυμένων 25 τοῖς πράγμασιν, ἢ τῶν ἐποχυμένων τοῖς πράγμασιν; ἢ δῆπερ περὶ τῶν μὴ ἐποχυμένων, ἐπεὶ ἔκτετι ἡ φιλοσοφία ἐς γνῶσιν τῶν ὄντων ἀλλὰ τῶν μὴ ὄντων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐποχυμένων· ἔκ ἄρα περὶ νοημάτων μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ πραγμάτων. εἰ δὲ περὶ πραγμάτων, ἐξ ἀνάγκης καὶ περὶ φωνῶν διαλέγεσθαι· ἔκτετι ἔν περὶ φωνῶν 30 μόνον ἢ περὶ πραγμάτων ἢ περὶ νοημάτων, ἀλλὰ περὶ φωνῶν καὶ περὶ πραγμάτων καὶ διὰ μέσων τῶν νοημάτων· ἐκάστη γὰρ μονάδι ἢ λοιπῇ δυάδι ἐπέσθαι. ἀλλ' ὅσον ἐκ τῶν, τρεῖς δόξουσιν εἶναι οἱ σκο-

(*) *Simplic. f. 5.* ἄλλοι δὲ περὶ τῶν ἀπλῶν νοημάτων (λέγουσιν εἶναι τὸν σκοπὸν). εἰ γὰρ περὶ τῶν δέκα γενῶν ἐν τέτοις ὁ λόγος, ταῦτα δὲ ὕστερον καὶ 35 ἐποσηματικά, περὶ νοημάτων ἂν εἴη ὁ λόγος. ὅτι δὲ περὶ τῶν λεγομένων ἐστὶ σαφῶς εἴπειν ὁ Ἀριστοτέλης· τὰ δὲ λεγόμενα καὶ λεκτὰ τὰ νοήματα εἰσιν, ὡς καὶ τοῖς Στωϊκοῖς ἐδόκει κτλ. ἴδωμεν δὲ καὶ τὴν τελευταίον ἀντιλαμβάνομενος, ὡς ἐν πρώτοις κατ' ἐμὴν ἐστὶ γνώμη ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος, ἀρχὴν εἶναι λέγων τῆς λογικῆς πραγματείας τῷτο τὸ βιβλίον κτλ. *Id. f. 5 b.* τῆς δὲ αὐτῆς ἐγένετο δόξης καὶ ὁ Αἰγαῖος Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ Πορφύριος σκοπὸν εἶναι τῷ βιβλίῳ φησὶν ἐν τε τῷ πρὸς Γεδάλειον καὶ ἐν τῷ κατὰ πᾶσιν καὶ ἀποκρίσιν περὶ τῶν κατηγορουμένων· αὐταὶ δὲ εἰσιν αἱ ἀπλᾶί φωναὶ αἱ σημαντικαὶ τῶν πραγμάτων καθὼ σημαντικαὶ εἰσιν, ἀλλ' ἢ καθὼ λέξεις ἀπλῶς· καθὼ μὲν γὰρ λέξεις, ἄλλας ἔχουσι πραγματείας, ὡς ἐν τῷ περὶ τῷ λόγῳ σοικεῖν ὁ τε Θεόφραστος ἀνακινεῖ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν γεγραφότες κτλ. προσέβησι δὲ καὶ τὰ τῷ Βοηθῷ ὁ Πορφύριος πολλῆς ἀγχινοίας γέμοντα καὶ εἰς τὸ αὐτὸ τείνοντα κτλ. *Id. f. 7 b.* καὶ ταῦτα τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Ἑρμῖον καὶ Βοηθὸν καὶ Πορφύριον δοκεῖ, καὶ ὁ θεὸς Ἰάμβλιχος ἐπισημαίνει καὶ Συριανὸς σαφηνίζει, καὶ οἱ ἡμέτεροι διδάσκαλοι ἀποδέχονται.

ποί, ὅπερ ὅδ' αὐτῷ Ἰαμβλίχῳ δοκεῖ· ἐν γὰρ τοῖς σκοποῖς τῶν Πλάτωνος διαλόγων παντὶς βιβλίου ἓνα βύλεσθαι εἶναι σκοπὸν. ὅτως, ὡς εἵπομεν, ὁ σκοπὸς τῷ βιβλίῳ τῶν Κατηγοριῶν περὶ φωνῶν ἐστὶ σημαινουσῶν πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ "Σωκράτης περιπατεῖ" καὶ ἀπλῶς πᾶσα πρότασις φωνὴ ἐστὶ σημαντικὴ πράγματος διὰ μέσων νοήματος, περὶ δὲ τῶν προτάσεων ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας διαλαμβάνει, εἵπωμεν ἄλλως τὴν σκοπὸν· ὁ σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν περὶ ἀπλῶν φωνῶν σημαινουσῶν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ ὄνομα καθ' 10 αὐτὸ καὶ τὸ ῥῆμα φωναὶ εἰσιν ἀπλᾶ ἀπλᾶ σημαίνουσαι πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων, περὶ δὲ ὀνόματος καὶ ῥήματος ἐνταῦθα ἢ ζητεῖ ἀλλ' ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, εἵπωμεν ἄλλως τὴν σκοπὸν· ὁ σκοπὸς τῷ βιβλίῳ τῶν Κατηγοριῶν περὶ τῆς πρώτης θέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν τῶν σημαινουσῶν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων (*). πάλαι γὰρ συνελθόντες οἱ ὀνοματοθέται ὀνόμασαν τὸ μὴ ἄνθρωπον, τὸ δὲ εἰ τύχοι ἵππον, τὸ δὲ τρέχει, τὸ δὲ νικᾷ, μὴ προσδιορισάμενοι ποῖα σημαίνει χρόνον καὶ ποῖα ἔ. καλῶν ταῦτα τῆς πρώτης θέσεως τῷ ἀπλῶς ὅτως ὀνομάσαι τὰ πράγματα. ὕστερον δὲ ἐπιγενόμενοι ἕτεροι ὅσα μὴ εὔρον προσσημαίνοντα χρόνον, ῥῆμα 20 ἐκάλεσαν, ὅσα δὲ ἢ προσσημαίνοντα χρόνον, ὄνομα. αἱ Κατηγορίαι ἔν τα περὶ τῆς πρώτης θέσεως ζητῶσιν, ὡς εἴρηται, καὶ ἢ περὶ τῶν τῆς δευτέρας θέσεως, τῶν ἐστὶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης θέσεως ἀπειρά εἰσι τὰ κατὰ μέρος, αἱ δὲ κατηγορίαι ὀρισμέναι εἰσὶ (δέκα γὰρ τὴν ἀριθμόν), εἵπωμεν ὅτως, ὅτι ὁ σκοπὸς τῷ βιβλίῳ τῶν Κατηγοριῶν διαλαμβάνει περὶ τῆς πρώτης θέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν τῶν σημαινουσῶν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων, καὶ τῶν ἔκ ἐιδικωτάτων, ἔκ ἀτόμων, ἢ μερικῶν, ἢ ὑπαλλήλων, ἀλλὰ γενικωτάτων.

Δεύτερον ἦν κεφάλαιον τὸ χρήσιμον. πῶς χρήσιμος ἡ παρῶσα 35 πραγματεία; τολμῶ λέγειν πρὸς φιλοσοφίαν· πλὴν ἢ χρήσιμος ὡς αὕτη ἡ φιλοσοφία· καὶ ἡ φιλοσοφία γὰρ γνῶσις ἐστὶ πάντων τῶν ὄντων, καὶ τὸ παρὸν βιβλίον πάντα τὰ ὄντα περιέχει· ὑπὸ γὰρ τὰς δέκα κατηγορίας πάντα τὰ ὄντα ἀνάγεσθαι. καὶ δι' ἀποφάσεως τὸ χρήσιμον ῥητέον τῷ παρόντος βιβλίου ὅτως. εἰ μὴ ἦν ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἡ δευτέρα ἔκ ἂν ἦν· εἰ μὴ ἦν ἡ δευτέρα θέσις, ὀνόματα καὶ ῥήματα ἔκ ἂν ἦσαν· τῶν δὲ μὴ ὄντων πρότασις ἔκ ἦν· προτάσεως δὲ μὴ ὕψης συλλογισμὸς ἔκ ἦν· συλλογισμὸς μὴ ὄντος ἀποδείξις ἔκ ἦν· ἀποδείξεως μὴ ὕψης ἀπέλιπον 40 ἂν τὰ ὄργανα τὰ διακριτικά, ἐν μὴ θεωρία διάκρισις τῶν ἀληθῶν καὶ τῶν ψευδῶν καὶ ἡ ἐκλογὴ μὴ τῶν ἀληθῶν ἀπεκλογὴ δὲ τῶν ψευδῶν, ἐν δὲ πράξει διάκρισις ἀγαθῶ καὶ κακῶ καὶ ἐκλογὴ μὴ τῶν ἀγαθῶν ἀπεκλογὴ δὲ τῶν κακῶν· εἰ μὴ ἦν τὸ θεωρητικὸν καὶ τὸ πρακτικόν, ἡ φιλοσοφία ἔκ ἦν· εἰ μὴ ἡ φιλοσοφία ἦν, τὸ εὐδαιμονεῖν ἔκ ἦν. καὶ ἔχεις δι' ἀποφάσεως χρήσιμον καὶ τὴν τάξιν,

(*) *Boëthius p. 111. ut igitur concludenda sit intentio, dicendum est in hoc libro de primis vocibus prima rerum genera significantibus in eo quod significantes sunt, dispositum esse tractatum.*

ὅτι δεῖ προηγεῖσθαι τὸ παρὸν βιβλίον παντὲς ἄλλης λογικῆς βιβλίας, ἐπειδὴ καὶ ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν πάντων προηγείτω. ἐφ' οἷς εἰπώμεν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς. ἔξ τούτων ἐπιγραφαι φέρονται τῷ παρόντος βιβλίου· οἱ μὲν γὰρ ἐπέγραψαν Κατηγορίας, ὡς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης, οἱ δὲ περὶ τῶν Κατηγοριῶν, ὧν τινὲς ἐταῖροι τῷ Ἀριστοτέλει, οἱ δὲ περὶ δέκα Γενῶν τῷ ὄντος, ὡς Πλωτῖνος ἀντιλέγων ταῖς κατηγορίαις, οἱ δὲ πρὸ τῶν Τόπων, ὡς Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, οἱ δὲ περὶ τῶν Καθόλου λόγων, ὡς Ἀδραστος ὁ Ἀφροδισιεὺς ὁ Περιπατητικὸς. νικᾷ δὲ πᾶσας ἡ τῷ Ἀριστοτέλει· ὁ γὰρ ἐπιγράφων ὅτι Κατηγορίας, ἐνδείκνυται ὅτι οἱ λόγοι δι' οἰκείαν ἰχὺν 10 ἰχυσαν γενέσθαι ὅπερ τὰ πράγματα. ἔτι καὶ Ἀριστείδης χάριν μαρτυρῶν τὰ ὑπὲρ τῶν τεττάρων ἐπέγραψε τὴν λόγους ἔτι, Κίμων, Μιλτιάδης, Περικλῆς, Θεμιστοκλῆς· καὶ ὁ Πλάτων ἐπιγράφει ἔτι, Γοργίας, Φαίδων, Φαῖδρος. οἱ δὲ ἐπιγράφοντες περὶ τῶν Κατηγοριῶν ἢ περὶ τῶν Γενῶν τῷ ὄντος ἢ περὶ τῶν Καθόλου λόγων ἐν- 15 δείκνυνται ὅτι οἱ λόγοι δι' οἰκείαν ἀξίαν κατόπιν ἐγένοντο τῶν πραγμάτων καὶ ἔχοντες ἰχὺς ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα. νικᾷ δὲ καὶ τὴν πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγραφὴν· εἰ γὰρ καὶ ἔξον τὴν τάξιν ἐπιγραφὴν ποιῆσαι, ὡς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά, ἀλλ' ἐκεῖ εὐλόγως· καὶ γὰρ μόναις ἔπειτα ταῖς φυσικαῖς καὶ μόναις, τὸ δὲ παρὸν βιβλίον ἐ 20 μόνων προηγείτω τῶν Τόπων ἀλλὰ καὶ ἄλλων. οἷδε δὲ πᾶσας τὰς ἐπιγραφὰς Ἀριστοτέλης ἐπιγράφειν, Κατηγορίας, Τόποι, ἀλλὰ καὶ τὴν περὶ Οὐρανῶ καὶ Κόσμου. αὕτη καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς. ἐφ' οἷς εἰπώμεν τὸ γνήσιον. γνήσιον τοίνυν ἐκ τῶ παλαιῶ τὸ παρὸν βιβλίον ἀπὸ τῆς φράσεως καὶ τῆς δεινότητος τῶν ἐνθυμημάτων καὶ ἐκ 25 τῶ ὀνομαστικῆς μεμνηθεὶς αὐτὸν τῷ παρόντος βιβλίου ἐν ἄλλοις αὐτῷ

βιβλίοις καὶ λέγειν ὅτι "ὡς εἶρηται ἐν Κατηγορίαις" (*), καὶ ἐκ τῶ καὶ ζῆλον αὐτῷ γράφει τὴν ἐταίρως αὐτῷ ὁμῶνυμα βιβλία καὶ χρή- 30 σαται τῇ περὶ προθέσει, καὶ ἐκ τῶ εὐθύνας δεδωκέναι αὐτῷ τοῖς Ἀττικαῖς ἐξηγηταῖς· τεσσαράκοντα γὰρ βιβλίων εὐρεθέντων ἐν παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν Ἀναλυτικῶν καὶ δύο τῶν Κατηγοριῶν, τέσσαρα μόνον τῶν Ἀναλυτικῶν ἐγκρίνεται καὶ ἐν τῶν Κατηγοριῶν. καὶ εἰ μὴ γνήσιον ἦν τὸ παρὸν σύγγραμμα, ἀκέφαλος ἦν πᾶσα ἡ λογικὴ πραγματεία. Συριανὸς μὲν γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐπέγραψε τῷ Φαίδρῳ (Φαίδωνι;) νοθευομένῳ ὑπὸ τινος Παναίτιος "εἰ με Πλάτων" 35 κτλ. (**). ἐγὼ δὲ, φησὶν ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος, ἐπιγράφω ταῖς Κατηγορίαις "εἰ μὴ Ἀριστοτέλης γενόμενος, ἢ διπλοῦς ὄντος, ἢ σοφὴν ἀκάρηνον ἐδείματο νόσφιν ἐμεῖο." ἔτι καὶ τὸ γνήσιον. ἐφ' οἷς εἰπώμεν τὴν εἰς τὰ μέρη διαίρεσιν. εἰς τρία τοίνυν διαιρεῖται τὸ παρὸν βιβλίον, εἰς τὰς κατηγορίας, τετάρτην εἰς αὐτὰς τὴν ἀγῶ- 40 νας, καὶ εἰς τὰ χρήσιμα πρὸς τὰς κατηγορίας· τὸ πρῶτον γὰρ καὶ τὸ τελευταῖον τμήμα χρήσιμα διδάσκει πρὸς τὰς κατηγορίας, πλὴν ἐ τὰ αὐτά. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ τμήματι ἐκεῖνα τὰ χρήσιμα διδάσκει ὧν ὑδεμίαν ἔχομεν πρόσκλησιν ἐκ τῆς συνηθείας, περὶ ὁμωνύμων, περὶ ὑποκειμένων, περὶ κατηγορουμένων· ἐν δὲ τῷ τελευ- 45 ταίῳ τμήματι ἐκεῖνα τῶν χρησίμων διδάσκει ἃ καὶ ἐκ τῆς συνηθείας γινώσκουμεν, περὶ προτέρων, περὶ τῶ ἅμα, περὶ τῶ ἔχειν, περὶ κινήσεως. ἔκ ἡβελήθη δὲ πάντα τὰ χρήσιμα ἐν ἐνὶ μέρει εἰπεῖν, ἵνα μὴ τὰ προτέλεια μείζονα ποιήσῃ τῶν ἀγῶνων (***). καὶ ἡμεῖς 50 ἔν ἵνα μὴ τὰ προοίμια μείζονα ποιήσωμεν, τῶν μὲν προοιμίων ἄλλως, ἐπ' αὐτὰς δὲ τὴν ἀγῶνας λοιπὸν χωρήσωμεν καὶ τὴν ἐξηγησιν τῆς λέξεως. ἐν τέτοις καὶ τὰ προλεγόμενα τῶν Κατηγοριῶν.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ (+).

Ὅτι ἔξ κεφάλαια προληπτέον παντὲς Ἀριστοτελικῆς βιβλίας, σκοπόν, χρήσιμον, τάξιν, ἐπιγραφὴν, συγγραφέα, διασκευὴν ἥτοι οἰκονομίαν τῷ λόγῳ, ἣν καὶ διδασκαλικὸν φάμεν τρόπον. ταῦτα δὲ καὶ κεφάλαια λέγονται ὡς ἐν βραχεὶ τὴν διάνοιαν τῶν βιβλίων περι- 30 κλείοντα, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ζώοις ἡ κεφαλὴ ἐν βραχεὶ μεγέθει τὸ κύριον τῶν ζώων τῷ τὰς αἰδήσεις πᾶσας ἐν ἑαυτῇ ἔχειν. τὴν μὲν ὅν σκοπὸν προληπτέον καὶ εἰ ὁῦλος, ὥσπερ ὅτε ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς κηρύττεται ὡς ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν ὁρᾶν τὰ ἄλλα κεφάλαια (μία γὰρ καὶ Πλάτωνα ἀρχὴ ἐστὶ τῷ καλῶς βουλευέσθαι 35 περὶ ὅτου ἐστὶν ἡ σκέψις, ἢ τῷ παντὲς κινδυνεύειν ἀμαρτάνειν), διαφερόντως δὲ ὅτε μὴ κηρύττεται ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, ὡς ἐν τοῖς προτέροις Ἀναλυτικοῖς καὶ τοῖς ὑτέροις. καὶ τὸ χρήσιμον δὲ πανταχῶ ζητητέον ὑπὲρ τῶ συντόμως ποιῆσαι τὴν ἀκροατὰς· διαφε- 40 ρόντως δὲ πάλιν ὅτε ἢ τὴν ἄλλως δοκεῖ περιγεγράφθαι τὸ βιβλίον ὡς τὰ αὐτὰ ἀνασκευάζον καὶ κατασκευάζον, ὡς ἐν τοῖς Τόποις, ἢ καὶ πρὸς κακῶ γεγράφθαι, ὡς ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἐλέγχοις τρόπος ἀπάτης ἡμᾶς διδάσκειν. χρήσιμοι γὰρ καὶ οἱ Τόποι ῥητέοι ἵνα θλι-

βομένη ἡ ψυχὴ ὑπὸ τῶν ἐναντίων λόγων ἀποκύνῃ τὸ ἀληθές, ὡς οἱ πυρέκβολοι λίθοι τῇ παρατρίψει ἀλλήλων τὸ πῦρ. χρήσιμοι καὶ οἱ Σοφιστικοὶ Ἐλέγχοι ἀπατᾶν διδάσκοντες ἔκ ἵνα ἀπατήσωμεν 35 ἀλλ' ἵνα μὴ ἀπατηθῶμεν, ὡς καὶ οἱ ἰατροὶ καὶ τὰ ὑγιεινὰ καὶ τὰ δηλητηριώδη διδάσκουσιν ὑπὲρ τῶ τὰ μὲν ἐλέγξαι τὰ δὲ φυγεῖν· καὶ γὰρ σοφιστικοὶ Ἐλέγχοι ἐπιγεγραμμένοι εἰσιν, ὡς δὲ ἐλέγχειν αὐτὰς. τὴν τάξιν ἐπὶ τέτοις ζητῶμεν, ὅτι πρὸς τὰ ἀνομοειδῆ (ἥδη γὰρ ἔχο- 40 μεν αὐτὴν, ὅτι πρώτη ἡ λογικὴ, δευτέρα ἡ ἠθικὴ, τρίτη ἡ φυσικὴ,

(*) Simplic. f. 8 b. καὶ αὐτὸς δὲ (ὁ Ἀρ.) μέμνηται τῷ βιβλίῳ ἐν ἄλλοις, δέκα Κατηγορίας αὐτὸ καλῶν, ἵνα μὴ ὑπονοήσωμεν τῷ Ἀρχυτεῖν μνημονεύειν αὐτόν, ἄλλην ἐπιγραφὴν ἔχοντος... ἀλλὰ καὶ οἱ σπουδαιότεροι τῶν ἐταίρων αὐτῷ ὡς γνήσιον ἀπεδέξαντο τὸ βιβλίον.

(**) Antholog. 9 358. cf. Wytttenbach. Polymath. 2 p. 83.

(***) Simplic. f. 8 b. τινὲς μὴ ἐπισήσαντες ὅπως τε κατ' ἄρθρα διήρηται καὶ ὅπως τὴν τε πρὸς τὸν ὅλον σκοπὸν χρειαν ἀποπληρῶσι καλῶς καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλα συνέχειαν διασώζουσι, σοιβηδὸν κεῖσθαι νομίζουσι τὰ κεφάλαια κατὰ τὸν ὑπομηματικὸν τρόπον. καὶ δὴ ἀντιλέγουσιν αὐτῷ τινὲς ἀθε- 45 τῶντες τὴν διαίρεσιν, οἱ μὲν ὡς πλεονάζουσαν μάτην, οἱ δὲ ὡς πολλὰ παριεί- σαν, ὡς Κορνήσιος καὶ Ἀθηνόδοτος.

τετάρτη ἢ μαθηματική, ἐπὶ τέτοις ἢ θεολογική), ἀλλὰ τὴν πρὸς τὰ ὁμοειδῆ, εἰ λογικὸν ἢ, τὴν πρὸς τὰ λογικά, εἰ ἡθικόν, τὴν πρὸς τὰ ἡθικά. καὶ ἐξῆς τὴν ἐπιγραφὴν ζητητέον, καθόλου μὴ ὅτε μὴ κηρύττει τὸν σκοπὸν, ὅπερ ἐστὶν ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς, ὡς εἴρηξεν, μάλιστα δὲ ὅτε ὀνοματοποιεῖ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, ὡς 5 ἐν ταῖς Κατηγορίαις, ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, ἐν τοῖς Τόποις, κατηγορίας λέγων ὅτι τὰς ἐπ' ἐγκλήμασι δίκας ἀλλὰ τὰ γενικώτατα ὡς αἰεὶ κατηγορούμενα καὶ μηδέποτε ὑποκείμενα (*). καὶ περὶ Ἑρμηνείας, τὴν ἀπόφανσιν ὡς ἑρμηνεύσαν μόνην τὸν λόγον, τὴν γνωστικὴν ἡμῶν διάθεσιν. καὶ πάλιν τόπως τὰ καθόλου ὑφ' αὐτὰ πολλὰ μερικὰ 10 ἐπιχειρήματα ἀνάγει. τόπος γὰρ τὸ περιέχον, οἷον τόπος μὲν, εἰ τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον, καὶ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. ἐπιχείρημα δέ, εἰ τὸ θερμὸν ἀνώφορον, τὸ ψυχρὸν κατώφορον, εἰ τὸ λευκὸν διακρίνει, τὸ μέλαν συγκρίνει. τὴν γνησιότητα δέ, οἱ γὰρ πολλοὶ μὴ δυνάμενοι κρίνειν πράγματα τῇ ἀξιοπιστίᾳ τῶν συγγραφέων, κρίνουν τῷ δό- 15 γματι. πόθεν δὲ νοθεύον; καὶ πῶς πόσους τρόπους, εἴρηξεν ἡδὴ ἐν εἰσαγωγῇ. τὴν εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσιν ζητῶμεν ὡς ἀνατομῆς χώ- ραν ἐπέχουσιν ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς ἐκφαινέσης ἑκάστον τῶν ἐν βάθει μορίων, ποίαν χρεῖαν παρέχει τῷ ὅλῳ. ὁ ζητῶμεν δὲ διδασκαλικὸν τρόπον καθ' ἑκάστον βιβλίον ὡς ἐν τῇ διασκευῇ περιεχόμενον, 20 ὅδε μὲν, ὡς ἱατροί, ὑπὸ ποῖον μέρος ἢ μόριον ἀνάγει, ὡς ἐν τῇ διαίρεσει τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων δεδηλωμένον. τὴν τάξιν ζητῶμεν διὰ δύο αἰτίας, ἵνα μὴ τοῖς μελίσσοι πρώτοις ἐγχειρήσωμεν ἢ τοῖς δεομένοις ἐτέρων συνταγμάτων. ὁ χειρὸν δὲ καὶ τὸτο εἰδέναι ὅτι πολλάκις τῷ σκοπῷ τὸ χρήσιμον ἀναφαίνεται καὶ ἡ ἐπιγραφή, ὡς 25

ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ καὶ ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς. ἐν δὲ τοῖς Τόποις ὁδὸν τέτων δῆλον. σκοπὸς μὲν γὰρ αὐτῷ ἐνταῦθα τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον παραδιδόναι, ἥτις, ὡς αὐτὸς φησι, περὶ παντός ἐστι τῇ προτεθέντος προβλήματος ἐξ ἐνδόξων συλλογιστικῇ. εἰ δὲ περὶ παντὸς τῇ προ- 5 τεθέντος ἐστὶ, προτίθετο δ' ἡμῖν ὁ μόνον ἀληθῆ ἀλλὰ καὶ ψευδῆ, ποῖον ἐνταῦθα τὸ χρήσιμον; τὸ γινώσκειν μέθοδον δι' ἧς καὶ τὰ ψευδῆ συλλογισώμεθα. αὐτὸς ὅν προῖον τὸ χρήσιμον διδάξει, τὴν πραγματείαν ἐκείνην πρὸς τρία χρησιμεύειν λέγων, πρὸς γυμνασίαν, πρὸς τὰς ἐντεῦξεις, πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν μεθόδους. ἐκ τέτων τοιγαρὲν δῆλον ὡς ὅτι ἅμα τῷ σκοπῷ αἰεὶ τὸ χρήσιμον ἀναφαίνεται. ἐν μέντοι ταῖς Κατηγορίαις καὶ τοῖς περὶ Ἑρμηνείας ἅμα τῷ σκοπῷ καὶ τὸ χρήσιμον ἀναφαίνεται.

Τινὲς ὥθησαν τῇ παρόντος συγγράμματος τῶν Κατηγοριῶν τριττὴν τὸν σκοπὸν εἶναι, κακῶς εἰδότες, ὥσπερ Ἀλέξανδρος καὶ 15 Εὐστάθιος περὶ φωνῶν φασὶ τὸν σκοπὸν μόνον, ἐκ τῆς Κατηγορίας ἐπιγράφεας τὸ βιβλίον ἐπιχειρήσαντες. εἰ γὰρ ἀγορεύειν, φασί, τὸ λέγειν ἐστὶ, λέγοντο δὲ αἱ φωναί, πρόδηλον ὡς περὶ φωνῶν ἐστὶν ὁ σκοπός. Πορφύριος δὲ περὶ νοημάτων, ἀπὸ τῆς διὰ τῶν νοημάτων, μέσων ὄντων φωνῶν καὶ πραγμάτων, καὶ τῶν πραγμάτων ἡμῖν τῆς γνώσεως διὰ τῶν νοημάτων παρισταμένης ἅτε δὴ μόνων τέτων ἐξαγγελλόντων καὶ ἐξαγγελλομένων, ὠρμημένος, καὶ τῇ ἐννοημα- 20 τικῇ ταῦτα τὰ γένη εἶναι (*). Ἑρμῖνός γε μὴν περὶ πραγμάτων, καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς μὴ διακένους εἶναι τὰς φωνὰς ἀλλὰ κατὰ πραγμάτων αἰεὶ φερομένας ὑπαχθεῖς, καὶ τῇ ἐστὶ καὶ τῇ ὄντος οἷς συνεχῶς Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα κέχρητο (**). εὐθύνας γὰρ πάντες δεδω- 25 κασιν. ὅτε γὰρ περὶ φωνῶν μόνον, γραμματικὸν γὰρ ἔργον τὸτο. ὁ περὶ νοημάτων, τὸτο γὰρ τῆς περὶ ψυχῆς. ὅτε περὶ πραγμάτων μόνων, τῆς πρώτης γὰρ τῆς φιλοσοφίας. καὶ ὅτι τὸ βιβλίον τὸτο ἀρχὴ τῆς λογικῆς, διὸ περὶ φωνῶν, καὶ φιλοσοφίας, διὸ καὶ περὶ πραγμάτων, καὶ διὰ τὰ ἄκρα καὶ περὶ νοημάτων. καὶ ὅτι ἐκείνη περὶ φωνῶν μόνων, ὁδὲ περὶ νοημάτων ἢ πραγμάτων, ἀλλὰ πάσῃ τοιαύτῃ μονάδι ἢ λοιπῇ δυὰς ἀκολουθεῖ, δῆλον ἐντεῦθεν. ὅτε οἱ πρώτοι

(*) Porphyry f. 2. ὁ Ἀριστοτέλης κατανοήσας ὅτι τινὰ εἶδη αὐτῶν ἐπιγίνεται ὅταν τὸ οἰκεῖον τέλος λάβῃ τὸ γινόμενον ἢ ὑπὸ φύσεως ἢ ὑπὸ τέχνης, ὥσπερ ὅταν ὑπὸ τῆς φύσεως τὸ καταβληθὲν σπέρμα ζῶν κινήθῃ καὶ ἀποτελεσθὲν φέρε ἵππος ἀποτελεῖται, ὅταν ἐμψυχον γένηται καὶ τὰ ἰδιώματα φέρῃ ἐμ- 30 ψύχην, τὴν ψυχὴν ἐντελέχειαν προσηγόρευεν ἀπὸ τῆς εἰς τέλος τὸ οἰκεῖον ἀφικόμενον τὸ σπέρμα ἐμψυχον ἀποτελέσαι ζῶν. ὑπὸ δὲ τῆς ἀνδριαντοποιῆς ὅταν ὁ χαλκὸς ἀνδρίας γένηται, ἐντελέχειαν εἶναι τὸ εἶδος τῆς ἀνδριάντος τὸ περιτεθὲν ὑπὸ τῆς τέχνης τῷ χαλκῷ. αὐτὸς γὰρ (ὁ Ἀρισ.) ἐποίησε τὸ τῆς ἐντελεχείας ὄνομα ἐπὶ τῶν τοιούτων μὴ ὅν ἐν τῇ συνθειᾷ... f. 2 b. τὸ ὅν τῆς κατηγορίας ὄνομα κείμενον ἐν τῇ συνθειᾷ ἐπὶ δικαιολογίας ἐλεγκτικῆς τῆς διὰ λόγων μνήσεως λαβὼν αὐτὸς (ὁ Ἀρισ.) τὰς τῶν λέξεων τῶν ση- 35 μαντικῶν κατὰ τῶν πραγμάτων ἀγορεύσεις κατηγορίας προσηγόρευεν. ὥστε πᾶσα ἀπλὴ λέξις σημαντική, ὅταν κατὰ τὴν σημασιόμην πρᾶγματος ἀγο- ρευθῇ τε καὶ λεχθῇ, λέγεται κατηγορία.

Dexipp. A β. τῇ κατηγορίᾳ, ἢ ἀντίκειται ἢ ἀπολογία, τὸτο τὸ ὄνομα τέταχεν ἢ διάλεκτος, ὥστε εἰκότως ἂν τις αὐτὸν (τὸν Ἀρισ.) αἰτιάσαιτο ὅτι ξενίζει ἐν τοῖς ὀνόμασι. πόσαι, ὡς Σέλευκος, πρὸς ταύτην τὴν αἰτίαν ἀπαν- 40 τήσεις φέρονται ὑπὲρ Ἀριστοτέλους; καὶ ταύτας ἐξεστὶ νοῆσαι ἐκ τε τῶν Ἀλεξάν- δρου καὶ Πορφυρίου... δείκνυσιν τοῖνυν ἢ τῆς κατηγορίας ἐπιγραφὴ ὅτι καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ πάντως τὰ καθόλου καταγορεύεται κατὰ τῶν ὑφ' αὐτοῖς ὄντων, καὶ αἱ σημαντικαὶ λέξεις αἱ κοινὰ κατηγοροῦνται κατὰ πασῶν τῶν ὑποτεταγμένων μερικῶν λέξεων. κατηγορίαι ὀνομάσθησαν ἀπὸ τῆς κατηγο- 45 ρεῖσθαι, ὅπερ ἐστὶ λέγεσθαι κατὰ τινος ὑποκειμένου. καλῶς ἅμα καὶ βραχέως ἐδίδαξε. καὶ γὰρ εἴπερ ἄλλῃ τινὸς καὶ τῆς συνηθείας φροντιστέον, ἵνα μὴ εἰς τὴν αὐτὴν τοῖς προειληφόσιν ἀπειρίαν ἐμπίσωμεν.

(*) Porphyrius πρὸς πεῦσιν καὶ ἀποκρίσιν f. 2 b. ἐπεὶ ἄπορον φαίνε- 46 ται μοι τί ποτέ ἐστι τὸ λεγόμενον, πότερον φωνὴ ἢ πρᾶγμα ἢ νόημα, τὸτό μοι σαφῶς ἐπιδείξει πειραδῆτι. — ἔδει μὲν συντόμως ἀποκρίνασθαι με πρὸς τὴν ἐρώτησιν ὅτι προσηγμένως σημαίνεται τὰ νοήματα, κατὰ συμβεβηκός δὲ καὶ τὰ πράγματα. ἐπεὶ δὲ πολλὴ περὶ τῶν λεγομένων ἐστὶν ἡ ζήτησις, πλείονα κἀγὼ περὶ τῶν λεγομένων εἰπεῖν βέλομαι. καὶ γὰρ Σωσιγένης ὁ Περι- 47 πατητικὸς παραλλήλως ἐπιχειρήσεις περὶ τῶν λεγομένων ἀντεξήτασεν, ὁ μὲν περὶ μιᾶς τινὸς αὐτοτελῆς ἀπεφώνησε, ἀλλ' ἰσομαχόντας ἀφήκε τὰς λόγους.

(**) Porphyry f. 4 b. ἅρα ἔν πάντες ἐσφάλησαν περὶ τὴν πρόθεσιν τῆς τῶν κατηγοριῶν γνώσεως; — ἔδαμῶς, ἀλλὰ καὶ Βοηθὸς ἐν τοῖς εἰς τὰς κα- 48 τηγορίας εἴρηκε ταῦτα καὶ Ἑρμῖνος βραχέως. — εἰπέ τὰ Ἑρμῖνος, ἐπεὶ περ αὐτὰ φῆς διὰ βραχέων εἰρησθαι. — λέγει τοῖνυν ὁ Ἑρμῖνος προκείμενα ὅτε περὶ τῶν ἐν τῇ φύσει πρώτων καὶ γενικωτάτων γενῶν (ὁ γὰρ νέος προσήκουσα ἢ τῶν τοιούτων διδασκαλία), ὅτε τινες αἱ πρώται καὶ στοιχειώδεις τῶν λεγομέ- 49 νων διαφοραί, ὡς τὸν λόγον εἶναι δοκεῖν περὶ τῶν τῆς λόγου μερῶν, ἀλλὰ μάλλον περὶ τῆς καθ' ἑκάστον γένους τῶν ὄντων οἰκείας ἂν ἐσομένης τῶν λεγο- 50 μένων κατηγορίας.

καλῶς ἔφασαν οἱ περὶ φωνῶν μόνων εἰπόντες τὸν σκοπὸν· λεγέ-
 τωσαν γὰρ περὶ ποίων φωνῶν, ἀσήμων ἢ σημαντικῶν; καὶ ἐπεὶ μὴ
 περὶ ἀσήμων (γραμματικοῖς γὰρ αὐτῶν μελήσονται, παρ' οἷς ὕδεν
 διαφέρει τῷ Ὀμηρῷ τὸ σκινδαφός, ὅσον ἐπὶ τῇ κλίσει), περὶ ση-
 मानτικῶν ἄρα, ὥστε διὰ τῆς καὶ περὶ πραγμάτων, καὶ διὰ ταῦτα καὶ 5
 περὶ τῶν μεταξὺ νοημάτων. ὅτε οἱ περὶ πραγμάτων· λεγέτωσαν
 γὰρ ἡμῖν καὶ ὅτοι, πῶς ταῦτα διδάξει ὁ φιλόσοφος, δακτύλῳ δεικνύς
 ἢ λογῶν χρώμενος; ἀλλ' ἐπεὶ μὴ τὸ πρῶτον (μερικὰ γὰρ τὰ τοιαῦτα),
 τὸ δεύτερον ἄρα· καὶ διὰ τῆς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν δύο ὁ σκοπός.
 ὕδεν γὰρ οἱ περὶ νοημάτων· ἐρόμεθα γὰρ αὐτὰς περὶ ποίων νοημάτων, 10
 τῶν διακένων, οἷον τραγελάφου ἢ ἱπποκενταύρου, ἢ τῶν ἐποχυσμένων
 τοῖς πράγμασι; καὶ ἐπεὶ μὴ τὸ πρῶτον (ἐκέτι γὰρ ἡ φιλοσοφία γινώ-
 σις τῶν ὄντων ἀλλὰ τῶν μὴ ὄντων), τὸ δεύτερον ἄρα, καὶ διὰ τῆς
 καὶ περὶ πραγμάτων ἐστὶ, δῆλον ὅτι καὶ περὶ φωνῶν καὶ περὶ νοημά-
 των· ἐρμηνεύονται γὰρ αἱ φωναὶ τὰ νοήματα. εἰ μὴ γὰρ μόναις ψυχαῖς 15
 διεζῶμεν, περιττὸς ἂν ἦν ὁ τῶν φωνῶν ὄχλος, εὐθύς ἀπὸ τῶν νοη-
 μάτων συγγινόμενων ἡμῶν ἀλλήλοις· ἐπειδὴ δὲ παραπετάσματος
 τῷ κέχρητο τῷ σώματι ἢ ψυχῇ, δεῖ οἷον τινος πορθμεῖν τῷ
 λόγῳ, ὥς τὰ ἀγώγιμα τῆς διανοίας ἀλλήλοις διαβιβάζομεν. ἔκταν
 ἀκριβῶς ἀπεφάναντο ὅτοι, ἀλλὰ ταῦτόν τι πεπόνθασιν ὥσπερ ἂν 20
 εἴ τις τρεῖς τὸν ἄνθρωπον ὀρίζομενοι ὁ μὴ αὐτὸν εἶπῃ ζῶν ὁ δὲ
 λογικὸν ὁ δὲ θνητόν, μηδεὶς δ' ὅλον τῆς ζῶν λογικὸν θνητόν· καὶ
 γὰρ καὶ περὶ φωνῶν ὁ σκοπὸς καὶ περὶ νοημάτων καὶ πραγμάτων. ἀλλ'
 ἵνα μὴ ἐνὸς βιβλίου τρεῖς σκοποὺς λέγοιμεν, ὁ καὶ αὐτῷ Ἰαμβλίχῳ
 ἀπέριον ἐν τοῖς σκοποῖς τῶν Πλάτωνος διαλόγων, τὸν σκοπὸν εἶπω- 25
 μεν τῶν Κατηγοριῶν περὶ φωνῶν ἀπλῶν σημαίνουσιν ἀπλᾶ πρά-
 γματα διὰ μέσση ἀπλῶν νοημάτων τῶν καὶ τὴν πρώτην θέσιν, καὶ
 τῶν ἐκ ἐπὶ μέσης, ἐκ εἰδικωτάτων, ἐκ ὑπαλλήλων, ἀλλὰ τῶν
 γενικωτάτων. φωνῶν μὴ ἀπλῶς σημαίνουσιν ἀπλᾶ πράγματα,
 ἐπειδὴ καὶ τὸ “Σωκράτης περιπατεῖ” φωνὴ μὲν ἐστὶ σημαίνουσα 30
 πράγματα διὰ μέσση νοημάτων, καὶ πᾶσα πρότασις καὶ πᾶς συλλο-
 γισμὸς ὡσαύτως, καὶ μέντοι καὶ ἀπλῶς. τῶν καὶ τὴν πρώτην δὲ
 θέσιν, ἐπειδὴ καὶ δευτέρα θέσις, ἥτις εἰς τὸ ὄνομα καὶ ῥῆμα τὰς φω-
 νὰς διαιρεῖ καὶ περὶ τῆς συνθέσεως τῶν διαλαμβάνει, περὶ ὧν τὸ
 περὶ Ἑρμηνείας διδάξει, καὶ ἐτι τὰ συμβαίνοντα περὶ ἑκάστην φωνήν 35
 τεχνολογεῖ, ἃ δὲ γραμματικοῖς ἀνείη· ὁ δὲ προκείμενος σκοπὸς
 περὶ ὕδενος τῶν τῶν λόγον ποιεῖ, ἀλλὰ περὶ τῆς πρώτης ἐστὶ
 θέσεως· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ καθ' ἣν ἑκάστον τῶν ὄντων ὠνόμασαι. οἷον
 συνελθόντες ἄνθρωποι τότε μὴ τυχὸν ὠνόμασαν ἵππον τότε δὲ ἄν-
 θρωπον, καὶ ἄλλο μὲν τι νικᾷ ἄλλο δὲ τρέχει, μὴ προσδιορισμένοι 40
 ὅτι τὸ μὴ χρόνον σημαίνει τὸ δ' ἔ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τῆς δευτέρας ἐστὶ
 θέσεως. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης θέσεως ἀπειρα,
 αἱ δὲ κατηγορίαι ὠρισμέναι, δέκα γάρ, πρόσκεινται διὰ τῆς καὶ
 τῶν ἐπὶ μέσης καὶ ὅσα ἐξῆς. ὥστε καὶ τριτὸς ὁ σκοπός, καὶ εἰ τὰ
 ὄντα τριττά, φωναὶ φημι καὶ πράγματα καὶ νοήματα· ὕδεν γὰρ ἀκο- 45
 λυθεῖ ταῦτα ἀλλήλοις, ἵνα καὶ οἱ σκοποὶ ὀνόματι μόνον τρεῖς ὦσι,
 πράγματι δὲ εἰς· ὅτε γὰρ πᾶσα φωνὴ νόημα ἔχει, διὰ τὰς ἀσήμους
 φωνὰς, ὕδεν πᾶν νόημα πρᾶγμα, διὰ τὸ σκινδαφός καὶ τραγελάφος,

ἀλλ' ὕδεν καὶ τὰς αἰτίας· φωνῶν μὴ γὰρ ψυχῇ, νῆς δὲ νοημάτων,
 τῶν πραγμάτων δὲ ὁ θεός, ἄπερ τρία, θεὸς νῆς ψυχῇ, εἰ καὶ αὐτο-
 παράγωγά ἐστι καὶ ἀρχικὴ ὑποστάσις διὰ τῆς λέγοντο, ὅμως δια-
 φέρεται καὶ καὶ τὸ αὐτοπαράγωγον· θεὸς μὴ γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει τὸ εἶναι,
 νῆς δὲ καὶ ψυχῇ ἐκ ἀφ' ἑαυτῶν ἀλλ' ἀπὸ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ νῆς ἀκίνητος,
 ἢ δὲ ψυχῇ αὐτοκίνητος. καὶ τριτὸς ὁ σκοπός, ὡς ἤδη ἔφασκεν,
 ἀλλὰ καὶ πράγματι καὶ ὀνόματι εἰς. καὶ ἐκέτι χώραν ἔχει τὸ λέγειν
 ὅτι σκοπὸς ταῖς Κατηγορίαις περὶ φωνῶν ὡς ἐκφωνημένων ἢ περὶ
 νοημάτων ὡς νοημένων ἢ περὶ πραγμάτων ὡς ὑφεστηκότων· ἀλλ'
 ὥσπερ περὶ τῶν κατηγοριῶν πᾶσι συμπεφώνητο ὁ σκοπὸς εἶναι,
 καὶ ἄλλος ἄλλο περὶ τῶν ἐνενοήσεν, ὅπως καὶ περὶ πάντων ἅμα,
 ὡς ἤδη ἐδείχθη, φωνῶν λέγω καὶ πραγμάτων καὶ νοημάτων, δικαιο-
 τερον τὸν σκοπὸν λέγειν. ἀλλὰ περὶ μὴ τῶν ὅπως. χρήσιμον δὲ
 τὸ παρὸν σύγγραμμα πρὸς τὴν εὔρεσιν τῆς ἐν τοῖς ὕσιν ἀληθείας,
 εἴπερ αἱ μὴ προτάσεις ἐκ τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἐκ τῶν οἱ συλλο-
 γισμοί, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις αἱ τὸ ἀληθὲς ἡμῖν ἐφοδιάζονται πρὸς
 τὴν τῶν ὄντων γινώσιν. χρήσιμον ἔν, ὡς δέδεικτο, καὶ πρὸς φιλοσο-
 φίαν μόνην, ἀλλ' ὡς αὕτη ἡ φιλοσοφία πρὸς τὴν τῶν ὄντων γινώ-
 σιν. καὶ ἄλλως, ὅτι αἱ κατηγορίαι τὰ ὄντα περικλείουσι πάντα. ἐστὶ
 περὶ τῆς καὶ ἐξ ἀποφάσεως ἐπιχειρήσαι, ἐξ ἧς καὶ ἡ τάξις ἀναφανή-
 σετο τῷ παρόντος βιβλίου. ἐρῶμεν γὰρ ὅτι εἰ μὴ αἱ κατηγορίαι, ὕδεν
 πρότασις· εἰ μὴ αὕτη, ὕδεν συλλογισμὸς· εἰ μὴ ὅτος, ὕδεν ἀπό-
 δεξις· εἰ μὴ αὕτη, ὅτε διάκρισις ἀληθῶν καὶ ψευδῶν, ὅτε ἐκλογὴ
 μὴ τῶν ἀληθῶν ἀπεκλογὴ δὲ τῶν ψευδῶν, καὶ πάλιν τῶν ἀγαθῶν καὶ
 κακῶν· εἰ μὴ τῆς, συνεξείληπτο τῷ τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτι-
 κόν, καὶ τῶν φιλοσοφία, καὶ ταύτη τὸ εὐδαιμονεῖν· ὥστε εἰ μὴ τὸ
 τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον, εὐδαιμονία ἐκ ἦν. εἰ δὲ τῶν ἀπάν-
 των αἰτίων, ὡς ἐδείχθη, αὐτό, πάντως ὅτι καὶ τὴν πρωτίστην εἴληχε
 τάξιν, εἴγε καὶ αἱ ἀπλᾶ φωναὶ, πάσης τῆς τῷ Ἀριστοτέλει φιλο-
 σοφίας.

Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἐξ γεγονότων ἐπιγραφὰς τῆς πραγματείας
 ταύτης, Κατηγορίαι, ὡς Ἀριστοτέλης ἐπέγραψε, περὶ τῶν Κατη-
 γοριῶν, ὡς οἱ ἐταῖροι αὐτοῦ Ἀριστοτέλης, περὶ τῶν δέκα Γενῶν, ὡς
 ἄλλοι ἐταῖροι αὐτοῦ πάλιν (ἐγράψαν γὰρ καὶ ὅτοι καὶ ζῆλον τῷ διδά-
 σκαλῷ τοιαῦτα βιβλία), περὶ τῶν Γενῶν τῷ ὄντος, ὡς Πλωτίνος
 ἀντιλέγων ταῖς Κατηγορίαις (*), πρὸ τῶν Τόπων, ὡς Ἀδραστος
 ὁ Ἀφροδισιεύς τῷ τὰ τελευταῖα τῶν Κατηγοριῶν συγγενῶς
 ἔχειν πρὸς τὴν Τόπον (**), περὶ τῶν Καθόλου λόγων, ὡς Ἀρχύ-
 τας ὁ Ταραντίνος, ὅς καὶ πρὸ Ἀριστοτέλης γέγονεν Πυθαγόρειος

(*) Simplic. f. 7 b. οἱ δὲ περὶ τῶν Γενῶν τῷ ὄντος ἢ περὶ τῶν Δέκα
 Γενῶν ἐπιγράφοι, ὥσπερ καὶ Πλωτίνῳ δοκεῖ ἐν τῇ πρὸς αὐτὰς ἀντι-
 λογίᾳ, πρὸς τὰ πράγματα ἀφορᾷ μόνον ἀλλ' καὶ πρὸς τὸν λογικὸν
 σκοπόν.

(**) Simplic. f. 7 b. ἐκ ὁ τυχὼν ἐστὶν ἀνὴρ ὁ μετὰ τὰς Κατη-
 γορίας εὐθύς τὰ Τοπικὰ τάξας βιβλία, ἀλλ' Ἀδραστος ὁ Ἀφροδισιεύς
 ἀνὴρ τῶν γησιῶν περιπατητικῶν γεγονώς ἐν τῷ περὶ τάξεως τῆς Ἀρισ-
 τέλει φιλοσοφίας μετὰ τὴν τῶν Κατηγοριῶν βίβλον τὰ Τοπικὰ βύλεται
 τετάχθαι.

ων (*). νικᾷ δὲ πάσας ἡ Ἀριστοτέλης ἐπιγραφὴν, τὴν μὲν β' καὶ τὴν γ' καὶ δ', ὅτι ὁ μὲν Κατηγορίας ἐπιγράφων ἐνδείκνυσι ὡς οἱ λόγοι δι' ἰχὺν ἀπαγγελλτικὴν ὅπερ τὰ πράγματα γεγονόσιν καὶ ἕκ ἄλλοι περὶ ἄλλων εἰσίν, οἱ δὲ περὶ Κατηγοριῶν ἢ περὶ τῶν Γενῶν ἕκτι τῷτο ἀλλ' ὅτι οἱ λόγοι κατόπιν εἰσὶ τῶν πραγμάτων καὶ ἕκ αὐτὰ 5 εἰσιν ἀλλὰ περὶ αὐτῶν. ὣτως καὶ Ἀριστοτέλης ἰχὺν μαρτυρῶν τὰ ὑπὲρ τῶν δ' ἐπέγραψε Κίμων Μιλτιάδης Θεμιστοκλῆς Περικλῆς· ὣτως καὶ Πλάτων Φαίδων, Γοργίας, καὶ τὰ ὅμοια. Ἀριστοτέλης δὲ οἶδεν ἄμφω, καὶ μὴ τῆς προθέσεως, οἷον περὶ Ἑρμηνείας, περὶ Ψυχῆς, περὶ Οὐρανῶ, καὶ ἕκτις τῆς προθέσεως, ὡς ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ 10 τῶν ἐξῆς Ἀναλυτικῶν λέγει καὶ Τοπικῶν καὶ τῶν ὁμοίων. νικᾷ δὲ καὶ τὴν Πλωτίνου, διὰ τε τὴν πρόθεσιν, καὶ ὅτι μὴ πᾶν ὄν ἐν ὑπὸ κατηγορίαν ἀναγεῖ, οἷον τὸ σημείον καὶ τελεῖ ὑπὸ κατηγορίαν, εἰ καὶ καθὸ πέρας ὑπὸ τὰ πρὸς τι τελεῖ· καὶ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀρμοῖται τοῖς Πλατωνικοῖς γένεσιν, καὶ τοῖς Περιπατητικοῖς· πᾶν μὲν γὰρ ὄν 15 ἐστὶς μετέχει καὶ ταῦτ' καὶ θατέρω καὶ κινήσεως καὶ στάσεως, καὶ πᾶν δὲ ὄν ἐστὶς ἐστὶν ἢ ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ ἄλλο τι τῶν δέκα γενῶν, ἀλλ' εἰκόσιν αἱ κατηγορίαι σφατεῦματι χιλίων ἀνδρῶν εἰς δέκα ἐκατοντάρχας διηρημένω. νικᾷ καὶ τὴν πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγραφὴν· εἰ γὰρ καὶ ἐξὸν τὴν τάξιν ἐπιγραφὴν ποιῆσαι, ὡς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά, 20 ἀλλ' ἐκεῖ δικαίως· πάντων γὰρ τῶν φυσικῶν καὶ μόνων αἷτιος ὁ νῦς· καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν ὑπερκοσμίων. ἐνταῦθα δὲ ὁ· καὶ γὰρ αὐτὸ μόναι πρὸ τῶν Τόπων, ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ Ἑρμηνείας καὶ τὰ Ἀναλυτικά. νικᾷ δὲ καὶ τὴν ἕκτην· ὅτε γὰρ καὶ πάντων τῶν ὄντων αἱ κατηγορίαι ὅτε λόγοι. Κατηγορίαι δὲ λεγόντι ὅτι ὡς περὶ ἡ συνήθεια βύλεται 25 ἐπ' ἐγκλήμασι δίκας, ἀλλὰ διὰ τὸ γενικώτατον εἶναι καὶ αἰεὶ ἀγορεύει κατ' ἄλλων, ὅτι ὑποκείσθαι ποτέ.

Γνήσιον τὸ παρὸν σύγγραμμα Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ὁ νόθος, εἰ ἐν μὲν ταῖς Κατηγορίαις ὁμώνυμα καὶ συνώνυμα παραδίδοσι μόναι, ἐν δὲ ταῖς Ῥητορικαῖς τέχναις καὶ πολυνύμα καὶ ἑτερονύμα· ἔχει 30 γὰρ τὰ δ' καὶ νῦν, ἐπειδὴ ἀντίκειναι τὰ μὲν ὁμώνυμα τοῖς πολυνύμοις, τὰ δὲ συνώνυμα τοῖς ἑτερονύμοις (τῶν γὰρ ἀντικειμένων μία ἡ γνῶσις), καὶ ὅτι νῦν μόνων ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων καὶ παρωνύμων ἐδεῖσθαι, διότι τὸ μὲν ὁμωνύμως τῶν ἰ' γενῶν κατηγορεῖται, ταῦτα δὲ συνωνύμως τῶν οἰκείων εἰδῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ποιότητος παρωνύμως 35 τὰ μετέχοντα ποιά. ἄλλως δέ, ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὴν ἄτομον ἐστὶν πρώτην καλεῖ τὴν δὲ καθόλου δευτέραν, ἐν δὲ τῇ Ἀποδεικτικῇ

ἐμπαλιν καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά· κρείττω γὰρ τὰ καθόλου τῶν μερικῶν ὅσω τὰ αἰδία τῶν φθαρτῶν· ὁδὲν τῷτο γὰρ προΐσται, ἄμφω δὲ ἀληθῆ· ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν εἰσαγωγικώτερον τὰ πρὸς ἡμᾶς πρῶτα ἔταξεν, ἐκεῖ δὲ τὰ τῇ φύσει· τελειότερα γὰρ ἐκεῖνα τῶν νῦν μαθήματα· πρῶτα μὲν γὰρ τῇ φύσει τὰ καθόλου, τῷ χρόνῳ δὲ ἐμπαλιν· θεασάμενοι γὰρ τὰ καθέκαστα ὁφέ ποτε τὰ καθόλου προβαλλόμεθα. ἢ καὶ ὅτι τὴν καθόλου τὴν αὐτὴν λαμβάνει ἐνταῦθα καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά καὶ τῇ Ἀποδεικτικῇ, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν τὴν ἐξ ἀφαισέρεως καὶ ὑφερογενῆ (διὸ καὶ ἐπαινεῖ τὴν πρώτην, ἢ γὰρ δευτέρα τῇ ἐπινοίᾳ) ἐν δὲ τῇ Ἀποδεικτικῇ καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά τὴν κυρίως ἐστὶν τὴν νοεράν, ἢ καὶ δευτέρα πρὸς ἡμᾶς· ὥστε καὶ περιπίπτει ἀντιφάσει, ὁδὲ νόθος διὰ τῷτο τὸ παρὸν σύγγραμμα. ἀλλ' ὁδὲ ὅτι ἔφη τὰ πρὸς τι ἅμα εἶναι· καὶ γὰρ αὐτὸ δόγμα εἶπεν ἀλλ' ἐπόμενον τῷ ὁρισμῷ τῶν πρὸς τι τῷ λέγοντι μόνον τὸ ἕτερον τῶ λοιπῷ λέγεσθαι, ὅτι δὲ ἑκάτερον τῶ λοιπῷ· διὰ γὰρ τῷτο καὶ κεφαλὴ καὶ ζῶον καὶ πτερὸν καὶ ὄρνις καὶ πηδάλιον καὶ πλοῖον πρὸς τι ἅμα ὄντα. ὁδὲ ὅτι τὴν κίνησιν νῦν μὲν εἰς ἐξ διαιρεῖ, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ τῆς φυσικῆς εἰς δ'. αὐτὸ γὰρ εὐρύμα ὑφερον τὸ μὴ εἶναι τὴν γένεσιν καὶ φθορὰν κινήσεις, ὡς περὶ καὶ ἐν τοῖς Μετεώροις τὴν ὄψιν καὶ ἐκπομπὴν φησιν, ἐν δὲ τῷ περὶ Ψυχῆς καὶ εἰσδοχῇ· ὑφερον γὰρ εὖρε καὶ τὴν εἰσδοχῇ. ὁδὲ ὅτι ἔφη τὸ ἐπιστητὴν τῆς ἐπιστήμης πρότερον, καὶ τῆς αἰθήσεως τὸ αἰσθητόν· τὸ γὰρ δυνάμει, ἀφ' οὗ ἡ λύσις, φυσικῆς ἐστὶ πραγματείας, ἐπειδὴ πᾶν δυνάμει ἐν ὕλῃ· εἰ γὰρ καὶ ἐν ψυχῇ, ἀλλὰ σχέσιν λαβέσθαι πρὸς τὸ σῶμα. καὶ ὅτι μὲν ὁ νόθος, ἐκ τῶνδε ἀποδέδεικται, τὸ δὲ γνήσιον ὥτως, ἀπὸ τῶ συνεχραμμένον πρῶτον τῆς ἀπαγγελλίας καὶ τῆς πυκνότητος τῶν νοημάτων, ἀπανταχῶ ἴδια καὶ οἰκεία Ἀριστοτέλης· ἀπὸ τῶ τοῖς ἐταίροις αὐτῷ ὁμώνυμα γεγράφθαι συγγράμματα· ἀπὸ τῶ μνήμην αὐτῷ ποιείσθαι καὶ ἐν ἑτέροις αὐτῷ συγγράμμασιν, λέγω δὲ τῶ παρόντος συγγράμματος, ὀνομαστὶ κατηγορίας αὐτῷ καλεῖντα· ἀπὸ τῶ εὐθύνας δύναι πᾶσι τοῖς Ἀττικισαῖς, καὶ πάντας τῷτο ἐκ β' βιβλίων εὐρεθέντων τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως γνήσιον μόνον ἐπικρίναι, ὡς περὶ ἐκ μ' τὰ δ' Ἀναλυτικά, ὡς Ἀδραστος ἰσορεῖ. καὶ ἔτι ἀπὸ τῶ ἕκτις τῶ παρόντος βιβλίου ἀκέφαλον εἶναι τὴν Ἀριστοτέλης φιλοσοφίαν. καὶ τὸ μὲν γνήσιον ἐκ τῶτων.

Ἡ δὲ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις ὥτως. εἰς τρία διαιρεῖται τὸ παρὸν βιβλίον, εἰς τὰ πρὸ τῶν Κατηγοριῶν ἢτοι εἰς τὰ προοίμια καὶ τὰ πρὸ τῶν ἀγώνων ἢ καὶ προτέλεια, εἰς τὰς Κατηγορίας αὐτὰς ἢτοι τὰς ἀγῶνας καὶ τὰ ὄργια τῆς ὑποθέσεως, εἰς τὰ μὴ τὰς Κατηγορίας, ἀ δὲ ἐπιλόγων ἔχει τάξιν. ἀλλ' ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι 40 ἔκθεσις ἐστὶ τῶν συμβαλλομένων ταῖς κατηγορίαις, καὶ ὡς ὁδεμίαν ἔχομεν ἀπὸ τῆς συνηθείας γνῶσιν· ἐν τῷ μέσῳ τὰς κατηγορίας διδάσκει, τὰ τε ὑπάρχοντα αὐταῖς διὰ τῶν ἰδίων καὶ τὰ οἷς ὑπάρχει διὰ τῆς διαίρεσεως· ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ἅπερ ἐν ταῖς κατηγορίαις θεωρεῖται, ἔχομεν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς συνηθείας μετρίαν τῶτων γνῶσιν. 45 καὶ συνῆψε δὲ ταῦτα πάντα ὁ μὲν, ἀλλὰ τὰ μὲν προέταξε τὰ δὲ μετέταξε, διὰ τὴν κόρον· μακρότερον γὰρ ἂν ὥτως καὶ προσκορὲς τοῖς εἰσαγομένοις ἐγίνετο τὸ σύγγραμμα. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μερισμῷ τεχνικόν τι πεποίηκε, τὰ πάντῃ ἀγνώστα προθεῖς καὶ διδάξας, ἵνα

(*) Simplic. f. 8: καὶ γὰρ καὶ Ἀρχύτας τὸν αὐτὸν ἔχων σκοπὸν βιβλίον περὶ τῶν Καθόλου λόγων ἐπιγράψαι. Boëthius p. 112: *Archytas etiam duos composuit libros quos Καθόλου λόγους inscripsit, quorum in primo haec decem praedicamenta disposuit; unde posteriores quidam non esse Aristotelem huius divisionis inventorem suspicati sunt, quod Pythagoricus vir eadem conscripsisset; in qua sententia Iamblichus philosophus est non ignobilis, cui non consentit Themistius, neque concedit eum fuisse Archytam qui Pythagoricus Tarentinusque esset quique cum Platone aliquantulum vixisset, sed Peripateticum aliquem Archytam, qui novo operi auctoritatem vetustate nominis conderet.*

μη θόρυβον τοῖς ἀκροαταῖς ἐμποίησιν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀγνοῦσά τινα προφέρων. τί γὰρ οἶδεν ἀμύητος τούτων, τί βούλεται τὰ ὁμώνυμα ἢ συνώνυμα ἢ παρώνυμα, ἢ τὸ καθ' ὑποκειμένον ἢ ἐκ ἐν ὑποκειμένῳ; διὰ ταῦτα ἔν προδιδάσκει αὐτά. μὲν δὲ τὰς κατηγορίας ἐπάγει τὰ λοιπά, ὃ πάντῃ ἀγνοῦσα τῇ συνηθείᾳ· τοῦτο γὰρ τὸ ἅμα, τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, τὰ ἀντικείμενα, ἢ κίνησις, τὸ ἔχειν· περὶ ὧν ἐκ ἔστι διαλαβεῖν μὴ προεγνωσμένων τῶν κατηγοριῶν· ὃ γὰρ ἡδύνατο πρὸ αὐτῶν ζητῆσαι ὅτε περὶ τῶν ἀντικειμένων, ποσαχῶς εἴωθεν ἀντικεῖσθαι, ἐπειδὴ μὴ τί πρὸς τι ἐγινώσκοντο πρὸ τῆς τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίας, μὴδὲ τί ἅμα ἢ ποσαχῶς πρὸ τῶν πρὸς τι, μὴδὲ τί 10 πρότερον διὰ τὸ αὐτό, μήτε μὴν ποσαχῶς τὸ ἔχειν πρὸ τῆς τῶ ἔχειν ἐπιγνωθείσης κατηγορίας. τοιγαρὲν ἀναγκαίως κακεῖνα προέταξε καὶ ταῦτα μετέταξε, καὶ εἰ μετρίως γινώσκιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς συνηθείας ἔχομεν (*).

p. 1 a 1. "Ὀμώνυμα." ἀπὸ τῆς τί ἐστιν Ἀριστοτέλης ἀρχεῖ 15 τῆς διδασκαλίας, καταλιπὼν τὸ εἰ ἐστὶν ἥτοι ὡς σαφές ἢ ὡς παρέλκον ἐνταῦθα διὰ τὸ εἰσαγωγικώτερον. εἶναι τοίνυν τὰ ὁμώνυμα, ἵνα μὴ ἢ τὰ πράγματα ὁμώνυμα· τῶν γὰρ πραγμάτων τῷ αἰεὶ γίνονται ὁμώνυμα.

ἀπὸ τύχης

ἀπὸ διανοίας

χρονικὴν ἔννοιαν

οὐ χρονικὴν ἔννοιαν

μνήμην

ἐλπίδα

καὶ μεταφοράν

καὶ μέθεξιν

πρὸς ἓν

ἀφ' ἑνός

ἥτις ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἐστὶν, ὡς ὅταν τις μνημονεύων Ἀλεξάνδρου ὁνομάσῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον

ἥτις ἀπὸ τοῦ μέλλοντος, ὡς ὅταν τις ἐλπίσας ὅμοιον γενέσθαι ὁνομάσῃ Ἀλέξανδρον

κατ' ἀμφότερα

ὡς ὅταν μνημονεύων καὶ ἐλπίζων ὅμοιον ἀποβήσεσθαι ὁνομάσῃ τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον

ποιητικῆς αἰτίας παραδειγματικῆς

p. 1 a 16. "τῶν λεγομένων... συμπλ." μὲν τὰ ὁμώνυμα καὶ συνώνυμα καὶ παρώνυμα, ὧν ἕκαστον ἐπισφραγίζετο τὴν Ἰαμβλί- 20

χειον σκοπόν, ἀρχόμενος τῆς διδασκαλίας τρέπετο ἐπὶ τὴν διαίρεσιν τῶν λεγομένων καὶ τῶν ὄντων κτλ.

ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ (+).

Ἐπειδὴ τῆς Ἀριστοτέλους ἐντὸς ἐθέλομεν γενέσθαι φιλοσοφίας, φέρε τινα ἡμῖν συμβαλλόμενα εἰς ταύτην ζητήσωμεν. ἔστι δὲ ταῦτα δέκα τὴν ἀριθμόν, πρῶτον πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων, δεύτερον τίς ἡ διαίρεσις τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, τρίτον πόθεν ἀρκτέον τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, τέταρτον 20 τί τὸ ἀναφαινόμενον ἡμῖν χρήσιμον ἐκ τῆς Ἀριστοτελικῆς φιλοσο-

φίας, πέμπτον τίνα τὰ ἄγοντα ἐπὶ ταύτην, ἕκτον πῶς δεῖ παρασκευάσας τὸν ἀκροασόμενον φιλοσόφων λόγων, ἑβδομον τί τὸ εἶδος τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀπαγγελίας, ὄγδοον διὰ τί φαίνεται ὁ φιλόσοφος ἀσάφειαν ἐπιτηδεύσας, ἔνατον ποῖα δεῖ καὶ πόσα προλαμβάνεσθαι ἐκαστὴ τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, δέκατον ποῖον δεῖ εἶναι τὴν ἐξηγούμενον αὐτά. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπηριθμήσαμεν ταῦτα, φέρε ζητῶντες ἕκαστον ὡς οἶόντε ἡμῖν ἐστὶν σαφηνίσωμεν.

(*) Simpl. f. 9: τί ἔν μὴ καὶ ταῦτα προὔταξε τῷ περὶ τῶν κατηγοριῶν λόγῳ, ἢ διὰ τί μὴ κακεῖνα μετὰ τὰς κατηγορίας ἐπήγαγεν; ἀπορήσας ὁ Πορφύριος λύει καλῶς τὴν ἀπορίαν, ὅτι ἐκεῖνα μὲν παντελῶς ἀγνοῦσα ἦν ἀπὸ τῆς συνηθείας, τάτων δὲ ἐννοίας μὲν ἔχομεν τινος κτλ.

(+) Codd. Paris. Reg. 1843 f. 21 et 2051 f. 126.

Πρῶτον μὲν ὁνομάζοντο αἱ τῶν φιλοσόφων αἱρέσεις ἀπὸ τινων ἐπτὰ· ἢ γὰρ ἀπὸ τῶν αἰρεσιάρχων, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι λέγοντο καὶ 25 τινες Ἐπικυρεῖοι τε καὶ Δημοκρίτειοι Πυθαγόρου καὶ Ἐπικύρου καὶ Δημοκρίτου τὴν ἀρχὴν τῶν αἱρέσεων ἐκάστην συζητησάντων, ἢ ἀπὸ τῆς πα-

τρίδος τῶν καταρξαμένων, ὥσπερ ἡ Κυρηναϊκὴ φιλοσοφία λέγει, ἡ ἀπὸ τῆς τῶν ἐνθα ἐπαίδευσεν, ὥσπερ οἱ Στωϊκοί, ἐπειδὴ ἐν τῇ σοφῇ ἐπαίδευσεν τῇ ποικίλῃ, οἷον ἐν τῷ Λυκίῳ Λύκειοι καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἀκαδημίαν ἐξηγούμενοι Ἀκαδημαῖκοι ἀπὸ τῆς τῶν τὴν προσηγορίαν ἔλαβον. ἡ ἀπὸ τῆς εἰδῆς τῆς ζωῆς, ὥσπερ οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι οἵτινες κύνες 5 ὠνομάζοντο διὰ τὸ παρρησιαστικὸν τε καὶ ἐλεγκτικόν. ὥσπερ γὰρ ὁ κύων ἔχει τὸ διακριτικὸν τῶν οἰκείων ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ὅπως καὶ ὅτι οἱ φιλόσοφοι ἐποίουν, καὶ τὰς μὲν ἀξίας φιλοσοφίας ἐδέχοντο, τὰς δὲ ἀναξίας τῆς φιλοσοφίας καὶ μὴ δυναμένης ἐντὸς γίνεσθαι φιλοσόφων λόγων ἐδίωκον. διὰ τὸ ἐν παρρησιαστικόν καὶ τὸ διακρίνειν αὐτὰς τὰς 10 τε δυναμένης καὶ μὴ δυναμένης δέξασθαι φιλοσοφίας λόγους, τὴν τε ἕνεκα Κυνικοὶ ὠνομάζοντο. ὅθεν καὶ ὁ Πλάτων ἔφη "ἔχει δὲ τι καὶ ὁ κύων φιλόσοφον". ὅπως καὶ οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι ἀνυποστάτως ἐλευθεριάζοντες ἐκρινόν τε καὶ διήλεγχον τὰ τε ὀρθῶς καὶ τὰ μὴ ὅπως ἔχοντα. πέμπτον λέγει ἀπὸ τῆς τῶν τρόπων τῆς ἐν τῷ φιλοσο- 15 φεῖν διακρίσεως, ὥσπερ οἱ ἐφεκτικοὶ φιλόσοφοι, οἱ τῆς τῶν φιλοσόφων ὅλης ὀνόματος ἡξιώθησαν ὡς περὶ τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως ζητήσαντες, καὶ μὴ κατωρθώκοι. ἔλεγον γὰρ ὅτι παντελῶς ἀκαταληψίαν εἶναι καὶ μηδὲν μὴδὲν γινώσκειν. ὅς ἐλέγχει μὲν δι' ἄλλων πολλῶν ἰσχυρῶν τε καὶ ἀποδεικτικῶν ὁ Πλάτων, καὶ 20 χρηστὸν δὲ καὶ τῷ τοῖσιν τινὶ ἐλέγχῳ καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς δόγματος ὁρμώμενος. φησὶ γὰρ ὅτι ὑμεῖς ἐγνωκότες παντελῆ ἀποφαίνεσθε εἶναι ἀκαταληψίαν ἢ ὅτι εἰ μὴ ὅτι ἐγνωκότες, καὶ δὴ πᾶσι πιστεύσομεν ὑμῖν ἀπὸ γνάθων ἀποφαινομένοις. εἰ δὲ ἐγνωκότες, ἄρα ἔστι κατάληψις. ἔλεγον δὲ ἐκεῖνοι μὴ εἶναι κατάληψιν τῷ λόγῳ τῷ τῷ χρώμενοι. 25 εἰ μέλλει εἶναι κατάληψις, δεῖ τὸ γινώσκον ἐφαρμόζειν τῷ γινωσκόμενῳ. εἰ δὲ μέλλει ἐφαρμόζειν, δεῖ τὸ γινωσκόμενον ἐξάναι τε καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχειν, ἢ εἰ κινεῖτο τὸ γινωσκόμενον, συγκινεῖσθαι καὶ τὸ γινώσκον καὶ παρακολουθεῖν αὐτῷ. εἰ τοίνυν τὰ πράγματα ὅπως ἔστιν ἔστιν ἀλλ' αἰεὶ κινεῖται καὶ κινούμενοις αὐτοῖς καὶ δύναται συγκινεῖσθαι τε καὶ 30 συνακολουθεῖν ἢ ἡμετέρα ψυχῇ, ἀνάγκη ἀκαταληψίαν εἶναι. ὅτι μὴ ὅτι κινεῖται τὰ πράγματα καὶ αἰεὶ ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ ἐστὶ, τῶν ἐν ῥύσει καὶ μεταβολῇ, ὀρθῶς ἔφασκον. ὅθεν καὶ τινος τῶν ἀρχαίων εἰρηκότος ὅτι εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν ὅπως ἔστι οἷς ἐμβῆναι καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν τόπον, ἔφη πρὸς αὐτὸν ἕτερος τῶν ὄντων ὁξεῖα τῇ διανοίᾳ ὡς ὅτι ἀπαξ. 35 ἅμα γὰρ τῷ καθεῖναι τὸν πόδα ἐρρῦν αὐτῷ τὸ ὕδωρ πρὶν εἰς αὐτὸ τὸ λοιπὸν ἐμβῆναι σῶμα (*). τὸτο μὲν ὅτι, ὡς εἶπον, ὀρθῶς ἔφησαν, ὅτι δὲ ἡ ψυχὴ ἢ ἡμετέρα καὶ δύναται τῶν παρακολουθεῖν, τὸτο ψεύδον. ἀπέδειξε γὰρ ὁ Πλάτων ὅτι αἱ σπυδαῖαι τῶν ψυχῶν καὶ μόνον κα- τόπιν αὐτῶν εἰσέρχονται, ἀλλὰ καὶ τῷ τάχει τῆς κινήσεως αὐτῶν 40 φθάνουσιν προαπαντῶσι καὶ ὅπως αὐτῶν ἀντιλαμβάνονται. ἔκτον ὀνομάζει καὶ ἀπὸ τινος συμβεβηκότος, ὡς οἱ ἀπὸ τῆς περιπάτου. ἐπειδὴ γὰρ ὁ Πλάτων ἐξηγούμενος ἐβλάδιζε, θέλων τὸ ἑαυτῷ σῶμα γυμνάζειν ὡς ἂν μὴ ἀθενέστερον γεγονὸς ἐμποδῶν γένοιτο ταῖς ψυχικαῖς

ἐνεργείαις, οἱ διαδεξάμενοι αὐτὸν ὠνομάθησαν ὅπως, οἱ ἀπὸ τῆς περιπάτου. διεδέξαντο δὲ ὁ Ξενοκράτης καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ἐν Λυκίῳ μὲν ἐπαίδευσεν Ἀριστοτέλης, ὁ δὲ Ξενοκράτης ἐν Ἀκαδημίᾳ. ὕστερον δὲ τοῖς μὲν ὁ τόπος ἐξέλειπε, καὶ ὠνομάθησαν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς διδασκαλίας Περιπατητικοί, τοῖς δὲ ἡ ἐνέργεια, καὶ ὠνομάθησαν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀκαδημαῖκοι. ἡ ἀπὸ τῆς τέλους τῆς φιλοσοφίας, ὡς οἱ Ἡδονικοί. ὅτι γὰρ ἔλεγον τέλος εἶναι τὴν βίαν τὴν ἡδονήν, ὅτι ἡδονὴν δὲ ταύτην ἢ ὑπολαμβάνουσιν οἱ πολλοί, λέγω δὲ τὴν παθητικὴν, ἀλλὰ τὴν πολλὴν τῆς ψυχῆς ἀπάθειαν.

Ἐπειδὴ τοίνυν εἰρήκαμεν ποσαυχῶς καὶ πόθεν αἱ τῶν φιλοσόφων αἱρέσεις ὠνομάθησαν, φέρε καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων ποιήσωμεν. τῶν τοίνυν τὰ μὲν ἐστὶ μερικά, τὰ δὲ καθόλου, τὰ δὲ μετὰ τῶν καθόλου καὶ τῶν κατὰ μέρος. καὶ ἐστὶ μερικά μὲν ὅσα πρὸς τινὰς ἰδίᾳ γέγραπται, ἢ ἐπιστολαὶ ἢ ἕτερα 15 τοιαῦτα (*), καθόλου δὲ ἐν οἷς περὶ τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως ζητεῖ, ὡς ἡ περὶ τῆς Ψυχῆς, ἢ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς, ἢ περὶ Οὐρανῶ. μετὰ τῶν δὲ ὅσα περὶ ἰσορίας ἔγραψε. ταῦτα μὲν ὅτι πρὸς τινὰς ἀποτεινόμενος ἰδίᾳ ἐξέθετο, καὶ μὴ ὅτι καθόλου εἰσὶ. τῶν δὲ μετὰ τῶν εἰσι καὶ γεγραμμένα αὐτῷ Πολιτεῖαι ἀμφὶ τὰς ν' καὶ διακοσίας ὄναι, ὡς ὅτι πρὸς τινὰς ἰδίᾳ γέγραπται ὅτι καθόλου (ἢ γὰρ Ἀθηναίων πολιτεία ἢ τῶν δεινῶν, εἰ τύχοι, καθόλου ὅτι ἂν εἴη), ἔγραψε δὲ ἵνα οἱ ἐντυχάνοντες μετ' αὐτὸν ἄνθρωποι καὶ κρίνοντες καὶ τί μὲν ὀρθῶς ἐπολιτεύοντο καὶ τί δὲ ὅπως ὅπως, τὰ μὲν ἔλυνται τὰ δὲ φύγωσι, καὶ ταύτην ὠφελεῖν. τὰ μὲν μερικά καὶ μετὰ τῶν χαιρέτω, 25 τῶν δὲ καθόλου τὰ μὲν ἐστὶ συνταγματικά, τὰ δὲ ὑπομνηματικά. ὑπομνηματικά δὲ καλεῖται ταῦτα ἐν οἷς τὰ κεφάλαια μόνον ἐπιγράφονται. ἰσέον γὰρ ὅτι τὰ παλαιὰ εἴ τις προήρητο συγγράψας, τὰ εὐρισκόμενα κατὰ μέρος αὐτοῖς εἰς τὴν τῆς προκειμένης ἀπόδειξιν συμβαλλόμενα κεφαλαιωδῶς ἀπεγράφοντο, πολλὰ δὲ ἐξ ἀρχαιοτέρων βιβλίων νοήματα ἐλάμβανον, ἵνα τὰ μὲν ὀρθῶς ἔχοντα κρατύνωσι τὰ δὲ μὴ ὅπως ὅπως ἐξελέγξωσιν. ὕστερον μὲντοι τάξιν τινὰ αὐτοῖς ἐπιπροθέντες καὶ κάλλει λόγων καὶ ἀπαγγελίας ἀσκήσει φαιδρύναντες ὕφαινον τὰ συγγράμματα. καὶ ταύτην διενήνοχε τὰ ὑπομνήματα τῶν συνταγμάτων, τάξει τε καὶ ἐν ἐρμηνείαις κάλλει. 30 τῶν δὲ ὑπομνηματικῶν τὰ μὲν μνηστικὰ τὰ δὲ ποικίλα, μνηστικὰ μὲν ἐν οἷς περὶ ἑνὸς τινος ποιεῖται τὴν ζήτησιν, μᾶλλον δὲ τὴν τῶν κεφαλαίων ἀνάμνησιν, ποικίλα δὲ ἐν οἷς περὶ πολλῶν. καὶ πάλιν τῶν συνταγματικῶν τὰ μὲν ἐστὶ διαλογικά, τὰ δὲ αὐτοπρόσωπα, διαλογικά μὲν ὅσα δραματικῶς διεσκεύαζαι καὶ πεῦσιν καὶ ἀποκρίσιν πλείονων προσώπων, αὐτοπρόσωπα δὲ ὅσα γέγραπται ἀφ' ἑαυτοῦ. καλεῖται δὲ τὰ μὲν διαλογικά καὶ ἐξωτερικά, τὰ δὲ αὐτοπρόσωπα καὶ ἀξιωματικά ἢτοι ἀκροαματικά. καὶ ἄξιον ζητῆσαι τί δὴ ποτε ὅπως ὠνομάθησαν. τινὲς μὲν ὅτι τὰ διαλογικά καὶ ἐξωτερικά ἐκάλεισαν, ἐπειδὴ τὸν ἴδιον σκοπὸν ὅτι ἐδήλωσεν ἐν αὐτοῖς ἀλλ' ὡς ἐξ ἄλλων

(*) Ammon f. 6: Πύρρων... εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν φησὶ οἷς ἐμβῆναι ἀμήχανον... ὁ δὲ μαθητὴς αὐτοῦ Ἡράκλειτος ἐπιτείνει τὸ ἄτοπον ἔλεγον ὅτι ὅτι ἀπαξ.

(*) Ammon. f. 7: μερικά μὲν ὅτι ἐστὶν ὅσα πρὸς τινὰ ἰδίᾳ γέγραπται, ὡς ἐπιστολαί, ἢ ὅσα ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα περὶ τῆς βασιλείας καὶ ὅπως δεῖ τὰς ἀποικίας ποιεῖσθαι γεγραπται.

προσώπων ἀναπλάττει τὰ τυχόντα. τὸτο δὲ ψευδὲς ἐστίν· ἐξω-
 τερικὰ γὰρ ὠνόμασαι ἐπειδὴ πρὸς τὴν ἐπιπολαίως συνιέντας γέ-
 γραπῷ, ἐπιτηδεύσαντος τῷ φιλοσόφῳ ἐν αὐτοῖς φράσιν τε σαφεσέ-
 ραν καὶ τὰς ἀποδείξεις ἔκ ἀποδεικτικῆς, μᾶλλον δὲ πιθανὰς ἐξ ἐνδό-
 ξων, τὰ δὲ ἀκροαματικά· ὡς ἂν δέον αὐτῶν ἀκροάσασθαι τὴν σπῆ-
 5 δαῖόν τε καὶ τῷ ὄντι γνήσιον ἔρασην τῆς φιλοσοφίας. τῶν δὲ
 ἀκροαματικῶν τὰ μὲν ἐστὶ θεωρητικά, τὰ δὲ πρακτικά, τὰ δὲ ὀργα-
 νικά, θεωρητικά μὲν ὅσα περὶ τὴν διάκρισιν ἔχει τῆ ἀληθείας καὶ ψευ-
 δῆς, πρακτικά δὲ ὅσα περὶ τὴν τῆ ἀγαθῆς καὶ τῆ κακῆς. ἀλλ' ἐπειδὴ
 τὸ θεωρητικὸν ὑποδύεται τινα ὡς ἀληθῆ μὲν ὄντα, μὴ ὄντα δὲ ἀληθῆ,
 καὶ τὸ πρακτικὸν ὁμοίως τῷ τῆ ἀγαθῆς κεχρῶσμενα ὀνόματι μὴ ὄντα
 ἀγαθὰ, δεῖ ἡμᾶς ὀργάνων τινὸς τῷ διακρίνοντος τὰ τοιαῦτα. τί δὲ
 ἐστὶ τῷτο; ἀπόδειξις. πάλιν δὲ τῶν θεωρητικῶν τὸ μὲν θεολογικὸν τὸ
 δὲ μαθηματικὸν τὸ δὲ φυσιολογικόν, καὶ τῶν πρακτικῶν τὸ μὲν ἡθι-
 10 κὸν τὸ δὲ οἰκονομικὸν τὸ δὲ μαθητικόν· καὶ τῶν ὀργανικῶν τὰ μὲν εἰς
 τὰ περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς μεθόδου, τὰ δὲ εἰς τὰ περὶ τῶν ἄλλως εἰς
 τὴν μέθοδον συντελούντων, τὴν ἀποδεικτικὴν λέγω. ἐπειδὴ γὰρ ἡ
 ἀπόδειξις συλλογισμοὶ ἐπισημονικοί, δεῖ πρὸς τούτῳ τὴν καθόλου συλ-
 λογισμὸν εἰδέναι. ἀλλ' αὐτὸ τὸ τῆ συλλογισμῶν ὄνομα δηλοῖ ἔχ
 ἀπλῆν τι ἀλλὰ σύνθετον· συλλογὴν γάρ τινων λόγων σημαίνει·
 20 ἔκῃν πρὸς ἐκείνῳ δεῖ μαθεῖν τὰ ἀπλᾶ ἐξ ὧν συντίθενται, ταῦτα δὲ
 εἰσιν αἱ προτάσεις. ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων· ἔκῃν
 δεῖ ταῦτα προμαθεῖν. τὰ ὀνόματα μὲν καὶ τὰ ῥήματα διδάξουσιν αἱ
 Κατηγορίαι, τὰς δὲ προτάσεις τὸ περὶ Ἑρμηνείας, τὴν δὲ καθόλου
 συλλογισμὸν τὰ Πρότερα Ἀναλυτικά. ταῦτα τοίνυν αἱ ἀρχαὶ
 25 τῆς μεθόδου εἰσὶ. τὰ δὲ Δεύτερα Ἀναλυτικά αὐτὴν ἡμᾶς διδάξει
 τὴν μέθοδον, τῷτεσι τὴν ἀποδεικτικὴν συλλογισμὸν. ἀλλὰ πάλιν
 ὥσπερ οἱ ἰατροὶ τὰ ἱατρικὰ παραδιδόντες τοῖς νέοις μαθήματα
 μέμνηται σὺν τοῖς ὠφελῆσι καὶ τῶν δηλητηρίων ὑπὲρ τῶν τὰ μὲν ἐλεῖν
 τὰ δὲ φυγεῖν, ἔτω κἀνταῦθα, ἐπειδὴ οἱ σοφισταὶ πράγματα πα-
 30 ρέχουσι τοῖς τῆς ἀληθείας εὐρεταῖς, σοφιστικοῖς τισὶ συλλογισμοῖς
 αὐτῶς ἐθέλοντες παρακρύπτειν, γράφει καὶ τῷτο ὁ φιλόσοφος, ἵνα
 φεύγωμεν αὐτῆς. καὶ λέγονται ἔτσι ἄλλως συμβάλλει τῇ με-
 θόδῳ, ὥσπερ εἴ τις ἐβελήσας διδάξαι πῶς δεῖ λόγους συντάξαι,
 πρῶτον διέλθῃ περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων καὶ πρὸς ἐκείνων περὶ
 35 τῶν συλλαβῶν καὶ ἔτι πρὸς ἐκείνων περὶ τῶν στοιχείων· καὶ λέγει
 τὰ μὲν στοιχεία καὶ αἱ συλλαβαὶ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα
 ἀρχαὶ τῆς μεθόδου τῆς ὥσπερ δεῖ λογοποιεῖν, τὰ δὲ περὶ αὐτῆς
 τῆς λογοποιίας περὶ αὐτῆς τῆς μεθόδου· εἰ δ' ἀπαριθμήσαιο καὶ τὰς
 τῆς λόγου κακίας, λέγοιτο ἂν ἕτος διειλέχθαι καὶ περὶ τῶν ἄλλων
 40 τῶν συμβαλλομένων τῇ μεθόδῳ. τοιαύτη ἡ τῶν Ἀριστοτελικῶν
 συγγραμμάτων διαίρεσις.

Ζητήσωμεν τρίτον πόθεν ἀρκτέον. ἀκόλουθον μὲν ἦν ἀπὸ τῆς
 ἡθικῆς ἀρετᾶς πραγματείας, ὡς ἂν πρότερον τὰ ἑαυτῶν ἦθῃ κοσ-
 μήσαντες ἔτω τῶν ἄλλων ἐνὲς γενώμεθα λόγων (*). ἀλλ' ἐπειδὴ

καὶ ἐν ἐκείνοις κέχρηται ἀποδείξεσι καὶ συλλογισμοῖς, ἐμέλλομεν δὲ
 αὐτῶς ἀγνοεῖν ἀνήκοοι τῶν τοιούτων ὑπάρχοντες λόγων, διὰ τῷτο
 ἄρα ἀπὸ τῆς λογικῆς ἀρκτέον, προκοσμήσαντας μὲν τὰ ἑαυτῶν ἦθῃ
 καὶ δίχα τῆς ἡθικῆς πραγματείας. μὲν δὲ τὴν λογικὴν ἰτέον ἐπὶ τὴν
 5 ἡθικὴν, καὶ ἔτιως ἀντιληπτέον τῶν φυσικῶν, καὶ μετ' ἐκείνα τῶν μα-
 θηματικῶν, καὶ ἔτιως ἔσχατον τῶν θεολογικῶν. Τέταρτον ἐπὶ τούτοις
 ζητήτέον τί τὸ τέλος καὶ τὸ ἀναφαινόμενον ἡμῶν χρήσιμον ἐκ τῆς
 Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας. καὶ λέγομεν ὅτι τὸ ἀνενεχθῆναι ἐπὶ τὴν
 κοινὴν ἀπάντων ἀρχὴν καὶ γινώσκειν ὅτι μία ἐστὶν αὕτη ἀσώματος ἀμε-
 10 ρῆς ἀπερίληπτος ἀπερίορις ἀπειροδύναμος αὐτοαγαθότης· ἡ γὰρ
 μόνον ἀγαθόν. ἴσμεν γὰρ ὅτι ὥσπερ λευκὸν λέγομεν τὸ δεδεγμένον
 σῶμα τὴν λαμπρότητα, λευκότητα δὲ αὐτὴν τὴν ποιότητα, ἔτω
 καὶ ἐπὶ τῆς ἀγαθότητος· ἀγαθὸν γὰρ λέγει τὸ δεδεγμένον σῶμα τὴν
 ἀγαθότητα καὶ τὸ μετέχον αὐτῆς, ἀγαθότης δὲ οἷον ἕστια καὶ ὑπαρξίς
 15 τις ἕστα. Πέμπτον ἐπὶ τούτοις ζητήσωμεν τίνα τὰ ἀνάγοντα ἐπὶ
 τὴν εἰρημένην ἀρχὴν ἡμᾶς, ἥτις ἡμῶν ἐκ τῆς Ἀριστοτελικῆς φαίνεται
 φιλοσοφίας. καὶ λέγομεν ὅτι πρῶτον μὲν ἡ ἡθικὴ πραγματεία, ἔπειτα
 μετ' ἐκείνην ἡ περὶ τῶν φυσικῶν, καὶ ἔτιως ἡ μαθηματικὴ, καὶ ἔσχα-
 τῆς ἐπὶ τούτοις ἀντιληφόμεθα τῆς θεολογίας. Ἐκτον ζητήσωμεν πῶς
 20 δεῖ παρασκευάσασθαι τὸν ἀκροασόμενον τῶν Ἀριστοτελικῶν συγ-
 γραμμάτων. καὶ λέγομεν ὅτι τὴν πεπαιδευμένον τὰ ἦθῃ καὶ τὴν
 ψυχὴν κεκαθαρμένον· μὴ καθαρὸν γὰρ καθαρῶς ἐφάπτεται ἡ θεμιτὸν
 ὁ Πλάτων ἔφησεν. Ἐβδομον ἡμῶν πρόκειτο τί τὸ εἶδος τῆς ἀπαγγε-
 λίας τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων. καὶ λέγομεν ὅτι διαφε-
 25 ρόντως ὁ φιλόσοφος ἐρμηνεύσας φαίνεται· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀκροαμα-
 τικοῖς καὶ μὲν τὰ νοήματα πυκνὸς ἐστὶ καὶ συνεσραμμένος καὶ ἀπο-
 ρητικός, καὶ δὲ τὴν φράσιν ἀπέρητος διὰ τὴν τῆς ἀληθείας εὐρεσίαν
 τε καὶ σαφήνειαν, ἐστὶ δὲ ὅπῃ καὶ ὀνοματοθετεῖ, εἰ δέοι. ἐν δὲ γε τοῖς
 διαλογικοῖς, αἱ πρὸς τὴν πολλὰς αὐτῷ γέγραπται, καὶ ὅγκῳ φροντίζει
 30 τινὸς καὶ περιεργίας λέξεων καὶ μεταφορᾶς, καὶ πρὸς τὰ τῶν λεγόν-
 των πρόσωπα σχηματίζει τὸ εἶδος τῆς λέξεως, καὶ ἀπλῶς ὅσα λόγῳ
 οἷδε καλλωπίζειν ἰδέαν. ἐν δὲ ταῖς ἐπιστολαῖς φαίνεται κατωρθωκῶς
 τὴν ἐπιστολιμαῖον χαρακτῆρα, ὃν καὶ σύντομον εἶναι δεῖ καὶ σαφῆ καὶ
 ἀπηλλαγμένον πάσης περισκελῆς συνθέσεώς τε καὶ φράσεως. Ὅγ-
 35 δοον ζητήσωμεν τί δὴποτε τοιαύτην ἀσαφῆ διδασκαλίαν ἐζήλωσεν
 ὁ φιλόσοφος. καὶ λέγομεν, καθάπερ ἐν τοῖς ἱεροῖς κέχρηται παραπε-
 τάσμασιν ὑπὲρ τῆς μὴ πάντας ἡδὴ καὶ τῆς βεβήλας ἐντυγχάνειν
 τοῖς ὧν ἔκ ἐστιν ἄξιον τυγχάνειν, ἔτω καὶ Ἀριστοτέλης προκα-
 λύμματα τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας κέχρηται τῇ ἀσαφείᾳ, ἵνα οἱ μὲν
 40 σπῆδαῖοι δι' αὐτὸ τῷτο μᾶλλον ἔτι τὰς ἑαυτῶν συντείνωσι ψυχὰς,
 οἱ δὲ ῥαθύμως τε καὶ χαλύνως τοῖς τοιούτοις προσιόντες λόγοις ὑπὸ
 τῆς ἀσαφείας διώκωνται. ἔτω καὶ οἱ ποιηταὶ πλάττουσιν μύθους, ἀλλὰ μὲν
 καὶ τὸ φαινόμενον δοκῶντες λέγειν, ἀλλὰ δὲ τῷ ὄντι κρύπτοντες· ἡ γὰρ
 45 δὴ καὶ τὴν ποιητὴν τῷτο ἂν ὑπέλαβον ἐννοεῖν ὃ καὶ φησὶν, ὅτι ὁ Κρόνος
 τὴν ἐξ αὐτῆς τικτομένης υἱεὶς κατέπινε τε καὶ ἤμει (τῷτο γὰρ ἀνόητόν

(*) Simpl. f. 3 b: δεῖ ἔν πρώτης τῆς ἀπὸ τῶν ἡθικῶν καταρτίσεως, ἐκ
 ἀποδεικτικῶς ἀλλ' ὀρθοδοξαστικῶς τὰ ἦθῃ παραλαμβάνοντων ἡμῶν κατὰ

τὰς αὐτοφουεῖς περὶ τῶν ὄντων ἐννοίας. Ammon. f. 8 b: φαμεν ὅτι πρῶ-
 τον μὲν ὀρθοδοξαστικῶς εἰδέναι τῷτο ὀφείλομεν κτλ.

ἐσαν), ὅτι οἱ θεοὶ μοιχεύουσι (τῶν ἀτόπων γὰρ εἶη τὰς μὴ μοιχεύειν ἀνθρώπους κολάζειν, θεοὶς δὲ αὐτὰ συγχωρεῖν), ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἄλλα μὲν τινα ἐστὶ καὶ τὰ κεκρυμμένον ἀληθῆ, ἄλλα δὲ τὰ φαινόμενα. ὅθεν καὶ θεός ἐστι μὴ τὰ τοιαῦτα πλάσματα ἐρριζώσας ταῖς ψυχαῖς τῶν νέων ἀπαλαῖς ὕσας καὶ δυσμεταθέτως ἐχέσας περὶ αὐτά· καὶ διὰ τὸ τοῦ ποιητῶν τὰς τερατωδεστέρας ἀναπλάττειν μύθους, ἵνα ἐξ αὐτῶν τὸ ἀπίστον ἔχωσι. διὰ τὸ τοῖνον ὁ φιλόσοφος ἀσάφειαν ἐπετήδευσεν, ὡς εἰρήκαμεν.

Ἐπόμενον δὲ ἐννατόν ἐστι ζητῆσαι πόσα καὶ ποῖα δεῖ προλαμβάνειν τῆς ἐξηγήσεως παντὸς Ἀριστοτελικῆς βιβλίας. ὥσπερ ὁ το-
ξότης, εἰ τύχη, σκοπὸν τινα ἔχει πρὸς ὃν βάλλει καὶ ὅθι θέλει τυχεῖν, ὅπως καὶ ὁ γράφων τι πρὸς τὸ τέλος ἀφορᾷ καὶ κεῖν σπυδαῖζει τυχεῖν. δεῖ ὅν τὸ τοῦ ζητεῖν ὅτι ποτέ ἐστι. δεύτερον ἐπὶ τούτῳ, τί χρησίμους ἔχομεν ἐκ τῆς συγγράμματος, εἰ μὴ συναναφαίνοιτο τῷ σκοπῷ· ἐπὶ πολλῶν γὰρ τὸ τοῦ συμβαίνει, ὥσπερ ἀμέλει ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς
αὐτόθεν τῷ σκοπῷ συμμαθάνομεν ὅτι χρησίμους ἐστὶ περὶ ψυχῆς ἐπεσκεψέσθαι. τρίτον τίς ἡ λέξις. τέταρτον τίς ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς, εἰ μὴ καὶ αὕτη πρόδηλος εἶη, ὡς ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶς ἢ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς. πέμπτον εἰ νόθον ἢ γνήσιον τῆς φιλο-
σοφίας· πολλοὶ γὰρ αὐτῶν συντιθέντες ἐπέγραφον τῷ τῆς Ἀριστοτέ-
λης ὀνόματι, ὅς ἐλεγκτέον ἐκ τῆς εἰδῆς καὶ τῆς ὕλης· εἶδος μὲν ἢ ποικιλία τῶν νοημάτων καὶ ἢ ἐπανθῆσα τοῖς λόγοις ἀλήθεια, ὕλη δὲ ἢ φράσις καὶ ἢ τῆς ἀπαγγελίας διδασκαλία. ἕκτον δεῖ ζητεῖν τίς ἡ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις· ὥσπερ γὰρ ὁ ἐπεσκεμμένος ἕκαστος τῶν τῶ ἀνθρώπων μελῶν τε καὶ ἄρθρων, ὅσος ἄριστος ἂν εἰδείη καὶ τὸ ἐξ αὐ-
τῶν συντιθέμενον, ὅλον τὸν ἄνθρωπον, ὅπως καὶ ὁ τὰ κεφάλαια τῆς λόγου διελθὼν εἰς αὐτὴν διήρηται, ἄριστα καὶ αὐτὸν εἴσει τὸν λόγον. Δέκα-
τον ἐπὶ πᾶσι δεῖ ζητεῖν τὸν ἐξηγούμενον τὰ Ἀριστοτέλους συγγράμματα ὅποιον δεῖ εἶναι. καὶ λέγομεν ὅτι δεῖ καὶ ἄριστα εἰδέναι αὐτὸν αὐτὸ μὲλλει ἐξηγεῖσθαι, εἶναι μέντοι καὶ ἔμφρονα ἄνδρα· τὸ μὲν γὰρ παρίσχηται
τὴν τῆς φιλοσοφίας διάνοιαν, τὸ δὲ τὴν ἐν τοῖς λεγομένοις ἀλήθειαν ἐξετάζει· καὶ δεῖ γὰρ ὥσπερ ἐκμεριζόμενα εἶναι πάντως, καὶ ἀνέ-
χεσθαι ὅτι ἂν λέγηται, καὶ σπυδαῖζειν ἐκεῖνα πάντα κρατῦναι αὐτὸ ἐξη-
γεῖται ὡς ἀληθῆ πάντα καὶ μὴ ὅπως ἔχη, ἀλλὰ δεῖ ἕκαστον κρίνοντα βασανίζειν, ἐπίπροθεν Ἀριστοτέλους θέμενον, εἰ τύχη, τὴν ἀλήθειαν.
ὅπως ὅν ἐξηγεῖσθαι χρὴ τὸν ἐξηγούμενον.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίας βυλόμεθα ἄρξασθαι, φέρε τὰ μικρὸν ἀνώτερον εἰρημένα ζητήσωμεν, καὶ πρῶτον τὸν σκοπόν. ἰστέον τοῖνον ὅτι διηρέθησαν οἱ ἐξηγηταὶ περὶ τούτου, οἱ μὲν περὶ φωνῶν εἰρηκότες ἐθέλουν τὸν φιλόσοφον διαλαβεῖν οἱ δὲ περὶ πραγμάτων οἱ δὲ
περὶ νοημάτων. καὶ κρατύνουσιν ἕκαστοι τὰ ὑφ' αὐτῶν λεγόμενα ἐκ τινῶν τῆς βιβλίας λέξεων, οἱ μὲν περὶ φωνῶν λέγοντες ὅτι φαίνεται διαιρῶν τὰς φωνὰς ὅταν λέγη ὅτι τῶν λεγομένων τὰ μὲν καὶ συμπλοκὴν λέ-
γει τὰ δὲ ἀνευ συμπλοκῆς· οἱ δὲ περὶ πραγμάτων, ὅτι ταῦτα φαίνεται διαιρῶν ὅταν λέγη ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένους
τῶς λέγει, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὁδὸν ἐστίν· οἱ δὲ περὶ νοημάτων, ὅτι μὴ τὸ πληρῶσαι τὸν περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν λόγον φησὶ “περὶ τῶν γενῶν ἱκανὰ καὶ ταῦτα.” γένη δὲ δηλονότι φησὶ τὰ ὑπερο-

γενῆ καὶ ἐννοηματικά, ὅθεν καὶ ὁ Πορφύριος εἶπεν “ὅθεν ἄρα περιττὸν ὅδε ἐλλείπον περιέχει ἢ τῆς γένους ῥηθείσα ὑπογραφή τῆς ἐννοίας, ὡς καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῷ περὶ μόνων νοημάτων.” καὶ ταῦτα μὴ ἕκαστοι λέγουσι, καὶ δοκῶσι διαφωνεῖν, τῷ δὲ ὄντι ὅτι καὶ διαφωνοῦσιν ἀλλὰ πάν-
τες ἀληθεύουσι, πλὴν ὅτι τελείως ἀλλ' ἐκ μέρους· ὥσπερ γὰρ εἰ τρεῖς ὀρίζομενοί τινες τὸν ἄνθρωπον ἀληθῆ μὴ εἴπωσιν, ὅ μὴν καὶ τέλειον πα-
ραδιδόντες λέγουσι· φέρε γὰρ ἐξ ὑποθέσεως λέγειν τινα “ἄνθρωπός ἐστι ζῷον”, ἄλλον δὲ λέγειν “ἀλλὰ λογικὸν μόνον ἀρκεῖ”, καὶ ἄλλον ὅτι θνητόν, ἰδὲ πάντες ἀληθεύουσι μὴ λέγοντες τέλειον ὀρισμόν.
ἔστιν ὅν σκοπὸς ἐνταῦθα τῷ φιλοσόφῳ διαλαβεῖν περὶ φωνῶν ση-
μαινουσῶν πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. ὅτι καὶ ἀνάγκη τὸν λέγοντα περὶ ἐνός τῶν εἰρημένων εἶναι τὸν σκοπὸν συνάγειν καὶ τὰ λοιπὰ δύο, ταύτην δεῖξομεν. ὅτε δὲ περὶ φωνῶν λέγω, περὶ ἀσή-
μων φημι ἢ σημαντικῶν· ἀλλὰ περὶ ἀσήμων ὅ φημι, περὶ τῶ-
νων γὰρ ὅδε εἰς λόγους τοῖς φιλοσόφοις· περὶ σημαντικῶν ἄρα. ση-
μαίνουσι δὲ αὐτῶν πράγματα διὰ μέσων δηλονότι νοημάτων· ὁ γὰρ λέγων τι πρᾶγμα, τὴν περὶ αὐτῶν πρῶτον ἐννοιαν ἔχων τότε αὐτό φησιν· ὡς περὶ τῶν τριῶν πρῶτον ἐξ ἀνάγκης διαλέξεσθαι.
ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ περὶ πραγμάτων λέγοντες εἰς μέσον ἐναγέσθω-
σαν. ἐπειδὴ τοῖνον καὶ τούτων τὰ μὲν ἐν ψιλῇ ἐπινοίᾳ μόνον ἐστίν, ὡς τὸ τραγέλαφος καὶ ἵπποκένταυρος καὶ ὅσα τοιαῦτα, τὰ δὲ καὶ ὄντως ὑφεσώτα ἐστίν, ὅς δὴ περὶ τῶν ἐν ψιλῇ ἐπινοίᾳ κειμένων δια-
λαμβάνειν ἐρῶσι τὸν φιλόσοφον, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντως ὄντων καὶ ὑφεσκητόν. ταῦτα ἡμᾶς διδάξει καὶ τῷ δακτύλῳ ἐπιδεικνύς ὅτι
τόδε μὲν ξύλον τόδε δὲ (εἰ τύχη) λίθος, ἀλλὰ διὰ φωνῶν τινῶν σημαίνουσῶν αὐτὰ διὰ μέσων νοημάτων. ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸς τὰς λέγοντας περὶ νοημάτων μόνων εἶναι τὸν σκοπὸν ἐρῶμεν ὅτι τὰ νοήματα πραγμάτων εἰσὶ νοήματα καὶ ὁ διδάσκων αὐτὰ τὰς ση-
μαίνουσας αὐτὰ διδάσκει φωνάς. ὡς ὅτι ἂν τις εἴποι τῶν τριῶν, ἐξ ἀνάγκης ὁμολογήσει καὶ τὰ ἄλλα δύο. καλῶς τοῖνον ἡμεῖς συ-
νελόντες λέγομεν ὅτι σκοπὸς ἐστὶν ἐνταῦθα τῷ φιλοσόφῳ διαλεχ-
θῆναι περὶ φωνῶν σημαίνουσῶν πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. καὶ τὸ τοῦ εἰκότως· τὸ γὰρ προκείμενον βιβλίον καὶ τῆς λογικῆς πραγμα-
τείας καὶ πάσης Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας ἐστὶ πρῶτον. ὡς μὲν ὅν πρῶτον τῆς λογικῆς πραγματείας περὶ φωνῶν διδάσκει, ὡς δὲ προηγούμενον καὶ τῆς ἄλλης Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας τῶν ὄντων ποιεῖται διαίρεσιν, ταῦτάς τινος πραγμάτων. ἐκ δὲ τούτου δῆλον ὅτι διὰ μέσων νοημάτων· τὰ γὰρ ἄκρα διδασκόμενα καὶ τὸ μέσον ἐξ ἀ-
νάγκης συνδιδάσκει. ἀλλ' ἵνα καὶ ἀκριβέστερον τὸ σκοπὸν ἀντιλαβώ-
μεθα, φέρε τῶν ὀλίγων ἐμπροσθεν εἰρημένων ἀναμνήσωμεν. ἐλέ-
γομεν ὅτι τῆς φιλοσοφίας δύο ἐστὶ μέρη, τό τε θεωρητικὸν καὶ τὸ πρακτικόν, καὶ ὅτι τὸ θεωρητικὸν ἔχει περὶ τὴν κατάληψιν τῆς ψεύ-
δους καὶ τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ πρακτικὸν περὶ τὴν διάκρισιν τῆς ἀγαθῆς καὶ τῆς κακῆς. ἀλλ' ἐπειδὴ τούτων ἑκάτερον ὑποδύει τινα μὴ ὡς ἀληθῆ μὴ ὄντα ἀληθῆ, τινα δὲ ὡς ἀγαθὰ μὴ ὄντα ἀγαθὰ, ἵνα μὴ ἀπα-
τῶνται ὑπ' αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι, δεῖ αὐτοῖς τινὸς ὀργάνου διακρίνοντος αὐτῶν τὰ τοιαῦτα, ἵνα ὥσπερ γνώμη τινὴ καὶ κανόνι χρώμενοι τὰ μὴ ἐφαρμοζόντα ἀπωθοῦντο. τὸ τοῦ ἐστὶν ἢ ἀπόδειξις. ἀλλ' εἰ-

δέναι χρή ὅτι περὶ τὴν τῶν γενομένων γένεσιν τε καὶ ποιήσιν δύο
 τινῶν ἐστὶ χρεία, θεωρίας τε καὶ πράξεως, καὶ ἀντιπεπονησώς ἔχουσι
 τὰ δύο πρὸς ἀλλήλα. τὸ γὰρ τῷ ἑτέρῳ πέρασ τῷ ἑτέρῳ γίνεσθαι ἀρχὴν
 καὶ ἡ τῷ ἑτέρῳ ἀρχὴ τῷ ἑτέρῳ γίνεσθαι πέρασ. ἀλλ' ἵνα ἡμῖν ἡ διδα-
 σκαλία σαφεστέρα γένηται, φέρε χρησώμεθα παραδείγματι. βάλε- 5
 ταί τις ἑαυτῷ κατασκευάσαι κώλυμα θαλάσσης καὶ ψύχους καὶ ἀνέμων
 καὶ ὁμβροῦ, ταῦτέστιν ὀροφὴν. ὁ τοιοῦτος σκοπεῖ ὅτι μετέωρος ἡ ὀροφὴ
 μένειν καὶ δυνήσθαι. δεῖ τοίνυν τινῶν τῶν ὀχόντων αὐτὴν. ταῦτα δ'
 αὖ εἶεν οἱ τοῖχοι. ἀλλ' ἵνα ἔτοι γῶσι, δεῖ θεμελίαι προκαταβλη-
 θῆναι αὐτῶν. ἀλλ' ἵνα ταῦτα καταβληθῶσι, δεῖ τὴν γῆν ὀρύξαι. 10
 ὅτω μὲν θεωρῶν ἤρξατο μὲν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, ἔληξε δὲ παρὰ τὴν ὀρυξιν
 τῆς γῆς. ἔκθ' ἀνάπαλιν ἐν τῇ πράξει ἀρχεῖται μὲν ὀρύττειν τὴν γῆν,
 ὀρύξας δὲ καταβάλλει τὰς θεμελίους, ἐπὶ τοῖς θεμελίοις τὰς τοίχους,
 ἐπὶ τοῖς τοίχοις τὴν ὀροφὴν, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς θεωρίας ἐτελεύ-
 τησεν ἡ πρᾶξις. ὅτωσ' ἐν καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως. ἐπειδὴ 15
 γὰρ ἀπόδειξιν εἰδέναι βεβλόμεθα, ἡ δὲ ἀπόδειξις συλλογισμὸς τίς
 ἐστὶ, πρὸ ἐκείνης ἄρα ζητητέον τίς ὁ ἀπλῆς συλλογισμὸς. ἀλλ'
 ἐπειδὴ ὁ ἀπλῆς ἔστος συλλογισμὸς καὶ ἐστὶν ἀπλῆς πρᾶγμα ἀλλὰ
 σύνθετον, ὡς καὶ αὐτὰ τὸ ὄνομα δηλοῖ (συλλογὴ γὰρ τίς ἐστὶ λόγων),
 δεῖ ἄρα μαθεῖν πρῶτον τὰ ἐξ ὧν συντίθενται, ταῦτα δὲ εἰσὶν αἱ 20
 προτάσεις. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ αὐτὰ σύγκεινται ἐξ ὑποκειμένων καὶ κατηγο-
 ρημένων, καὶ ὑπόκεινται μὲν τὰ ὀνόματα κατηγορεῖται δὲ τὰ ῥήματα, ἐπι-
 σκεπτέον ἄρα καὶ περὶ τούτων. ἀλλὰ καὶ ταῦτα σύγκεινται ἐκ τῶν
 συλλαβῶν, ἀλλ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὕδεν σημαίνουσιν, ὥστε περὶ τού-
 των ὕδεν ὁ φιλόσοφος ζητήσει. περὶ γὰρ τῶν ἀσήμεων εἰρήκαμεν 25
 ὡς ὕδεν εἰς αὐτῷ λόγος. ἀρ' ἔν ἐπὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων
 ζητούμεθα; λέγομεν ὅτι οὐκ, ἀλλ' ἐπέκεινα προβησόμεθα. ἐπέκεινα
 δὲ τούτων αἱ συλλαβαί. ζητήσομεν ἔν περὶ συλλαβῶν; λέγομεν
 ὅτι ὕδεν ταύτας. ἔκθ' εἰ καὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων ἐπέ-
 κεινα βαδίσμεθα καὶ περὶ συλλαβῶν ὕδεν διαλεξόμεθα, ἀνάγκη 30
 εἶναι τι ἐν μέσῳ αὐτῶν. λέγομεν τοίνυν ὅτι ἐστὶ πρὸ τούτων ἡ πρώτη
 θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν. εἰδέναι γὰρ δεῖ ὅτι ἡ φύσις γνωσκέμεθα
 ὅτι κοινωνεῖν ἡμελλεν τὸ ζῶον τούτο, ἔδωκεν αὐτῷ φωνήν, ἵνα διὰ
 ταύτης αἱ φωναὶ (αἱ κοινωναίαι;) σημαίνωσι τὰ ἑαυτῶν νοήματα,
 καὶ συνελθόντες ἄνθρωποι ὅσοι τῆς αὐτῆς ἡβέλοντο κοινωνῆσαι πολι- 35
 τείας συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους τὰς μὲν (εἰ τύχη) ὀνομάζεσθαι ζῦλον καὶ
 δὲ λίθον, καὶ τὴν μὲν Σωκράτους φωνὴν τῆσδε τινος ὕσας εἶναι σημαν-
 τικὴν, τὴν δὲ περιπατεῖν τῆσδε τινος ἐνεργείας. καὶ τούτο μὲν ἐν τῇ ση-
 μαινόμενον ἅπασαι φωναὶ ὀνομάζονται. καὶ δευτέραν δὲ ἐπιβολὴν
 ἐπέσκηψαν ὅτι ταῖς μὲν τῶν φωνῶν δύναται συνάπτεσθαι ἄρθρα, χρόνοι 40
 δὲ ὕχ'ι, ταῖς δὲ χρόνοι μὲν συντάττονται, ἄρθρα δὲ οὐκ. καὶ τὰ μὲν ἐκάλεσαν
 ὀνόματα ὅπως τὰ ἄρθρα, τὰ δὲ ὅπως χρόνοι ῥήματα. καὶ λέγονται καὶ
 τὴν πρώτην ἐπιβολὴν πρώτην θέσιν ἐχέμεν αἱ φωναί, καὶ δὲ τὴν
 δευτέραν θέσιν δευτέραν. ὁ τοίνυν σκοπὸς ἐστὶ τῷ Ἀριστοτέλει δια-
 λαβεῖν καὶ περὶ ὀνομάτων ἀπλῶς καὶ ῥημάτων, ἀλλὰ περὶ τῆς πρώ- 45
 τῆς θέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν σημαίνουσιν ἀπλᾶ πρᾶγματα διὰ
 μέσων ἀπλῶν νοημάτων. καὶ καὶ μὲν τὴν θεωρίαν ὅτωσ' ἀναλύοντες
 ἐληλύθαμεν παρὰ τὴν πρώτην θέσιν. ἤρξαμεθα μὲν ἀπὸ τῶν Κατη-

γοριῶν, ἐν αἷς ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν ἡμῖν παραδίδοται.
 μετ' ἐκείνο δὲ τὸ περὶ Ἑρμηνείας ἀναλεξόμεθα, ἐν ᾧ καὶ περὶ ὀνο-
 μάτων καὶ ῥημάτων καὶ περὶ προτάσεων. εἴτα τὰ πρῶτα Ἀναλυτικά,
 ἐν οἷς τὴν καθόλου συλλογισμὸν ἔστιν εὑρεῖν, καὶ ὅτωσ' ὕστερον τὰ Ἀπο-
 δεικτικά. ἀρ' ἔν ἐν ταῖς Κατηγορίαις περὶ πασῶν τῶν φωνῶν
 διαλέγεσθαι καὶ πᾶσαν ἡμῖν φωνὴν ἐνταῦθα παραδίδωσιν; καὶ δὴ πᾶς.
 ἀπειρα γὰρ εἰσι, τὰ δ' ἀπειρα ἐπιστήμη καὶ περιλαμβάνονται, ὥστε
 διὰ τούτο καὶ διαλήψεσθαι περὶ πασῶν τῶν καὶ μέρος ἀλλ' εἰς καθόλου
 τινὰς ἀνάγων φωνάς, καὶ ταύτας καὶ ἀρίστους ἀλλὰ τῷ τῆς δεκάδος
 ἀριθμῷ περιεκλεισμένας. ὑπὸ δὲ ταύτας ἀνάγονται πᾶσαι. ὥστε 10
 γὰρ οἱ γραμματικοὶ τὰς λέξεις ταύτας ὑπὸ τινος ὀκτὼ γενικὰς
 κοινοτάτας συνέλαβον, ὄνομα ῥῆμα μετοχὴν ἄρθρον ἄντωνυμίαν
 πρόθεσιν ἐπίρρημα σύνδεσμον, καὶ οἷαν δὴ ποτέ τις ἐπινοήσειεν ὑπὸ
 μίαν τούτων ἀνάγειν, ὅτω καὶ οἱ φιλόσοφοι πάντα τὰ ὄντα βεβλό-
 μενοι διδάξαι, ἐπειδὴ τὰ καὶ μέρος ἀπερίληπτα εἰσι, συνάγοντες
 ἅπαντα περιέκλεισάν τε καὶ περιέγραψαν ὑπὸ τινος δέκα φωνάς.
 λαβόντες γὰρ (εἰ τύχη) τὴν Σωκράτους φωνὴν καὶ Πλάτωνος καὶ Ἀλ-
 κιβιάδης, ὑπὸ καθολικώτερον εἶδος ἀνήγαγον τὴν ἀνθρώπου φω-
 νήν, ὁμοίως καὶ τῶν καὶ μέρος κυνῶν ὑπὸ ἐν εἶδος τὸ τῷ κυνός, τῶν
 καὶ μέρος ἵππων, οἷον Ξάνθου καὶ Βαλίου, ὑπὸ τὴν τῷ ἵππου. ταῦτα 20
 πάντα τὰ εἶδη συναγαγόντες εἰς ἐν τι καθολικώτερον συνήγαγον
 τὸ ἄλογον. ὁμοίως δὲ καὶ ἄγγελον καὶ ἄνθρωπον ὑπὸ τι συναγαγόν-
 τες ἐν ἐποίησαν τὸ λογικόν. πάλιν τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον εἰς
 ἐν συναγαγόντες ἐποίησαν τὸ ζῶον. εἴτα συναγαγόντες πλά-
 τανος καὶ συκῆν καὶ κυπάριστον καὶ τὰ καὶ μέρος εἶδη ἀνήγαγον ὑπὸ
 ἐν γένος τὸ φυτόν. ὁμοίως δὲ συναγαγόντες ἐχίνου καὶ ὄσπριον καὶ
 τὰ ἄλλα τὰ ὅμοια τούτοις ἀνήγαγον ὑπὸ ἐν γένος τὸ ζῴον φυτόν,
 μέσον τῷ ζῴῳ καὶ τῷ φυτῷ, ἐπειδὴ ὅτε κινεῖται καὶ τόπον ὡς τὰ
 ζῴα ὅτε μὴν ἀνάδητα ὡς τὰ φυτά. ταῦτα πάλιν τὰ τρία,
 λέγω δὴ τὸ ζῶον καὶ τὸ φυτὸν καὶ τὸ ζῴον φυτόν, συναγαγόντες εἰς τι
 κοινὸν ἐποίησαν τὸ ἐμφυχόν, λίθον δὲ καὶ ξύλον συναγαγόντες καὶ τὰ
 τούτοις ὅμοια ἀνήγαγον ὑπὸ τὸ ἀψυχόν. καὶ αὖθις τὸ ἐμφυχόν καὶ
 ἀψυχόν συναγαγόντες ἀνήγαγον ὑπὸ τὸ σῶμα. εἴτα ψυχὴν καὶ
 ἄγγελον καὶ τὰ ὅμοια τούτοις ὑπὸ τὸ ἀσώματον. εἴτα ταῦτα συνα- 30
 γαγόντες ἀνήγαγον εἰς τὴν γενικωτάτην ὕσιν. ταύτης γὰρ ἀνώτε-
 ρον ἕτερον ὕδεν ἐστὶ. πάλιν συναγαγόντες ἀριθμόν, ὀλίγη καὶ τρί-
 πηχυ, ἀνήγαγον ὑπὸ ἐν γενικωτάτον, τὴν ποσότητα. πάλιν συνα-
 γαγόντες λευκὸν καὶ μέλαν καὶ γραμματικὸν καὶ ἐπιστήμον καὶ θερμὸν
 καὶ ψυχρὸν ἀνήγαγον κοινῶς ὑπὸ ἐν γενικωτάτον, τὴν ποιότητα,
 καὶ αὖθις δεξιὸν καὶ ἀριστερόν καὶ φίλον καὶ ἐχθρόν ὑπὸ τὰ πρὸς τι. καὶ
 πάλιν ὅσα ἐν τόπῳ τινὶ λέγεσθαι εἶναι, οἷον ἐν Λυκίῳ ἐν Ἀκαδημίᾳ
 ἢ ἐν ἀγορᾷ, ὑπὸ τὴν πᾶν κατηγορίαν ἀναφέρονται. καὶ ὅσα δὲ ὑπὸ
 τινος χρόνον ἀνάγονται, ὑπὸ τὴν ποτέ κατηγορίαν ἐστὶν, ὅσα δὲ ἀνα-
 κείσθαι καὶ καθεῖσθαι, ὑπὸ τὴν κείσθαι, ὅσα δὲ ὑποδεδέσθαι καὶ ὑπὸ
 ὑπὸ τὸ ἔχειν, ὅσα δὲ τέμνεσθαι καὶ καίεσθαι, ὑπὸ τὸ πάσχειν, ὅσα δὲ
 καίειν καὶ τέμνειν, ὑπὸ τὸ ποιεῖν. ἔσχον ἔν ὕσιν, ποιόν, ποσόν, πρὸς
 τι, πῶς, ποτέ, ποιεῖν, πάσχειν, κείσθαι, ἔχειν. καὶ ὁ μὲν σκοπὸς ἔστος,
 τὸ δὲ χρήσιμον αὐτόθι δῆλον. εἰ γὰρ ἀρχὴ τῆς λογικῆς ἐστὶ πρᾶγ-

ματείας τὴν τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον, ἢ δὲ λογικὴ, ὡς εἰρήκαμεν, ἡμῖν διακρίνει τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψεύδους καὶ τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, ἀρα συμβάλλει ἡμῖν τὸ προκείμενον βιβλίον. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ τάξις αὐτόθεν ἡμῖν ἀναφαίνει, εἰρηκότων ἡμῶν ὅτι ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν προηγείτο τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, τὰ δὲ ὀνόματα 5 καὶ τὰ ῥήματα τῶν ἀπλῶν λόγων, ἔτι δὲ τῶν συλλογισμῶν τῶν καθόλου, ἔτι δὲ τῶν ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν· πρὸ τῆς τάξεως τοίνυν τούτων καὶ τὸ βιβλίον τὸτο πεποίητο. Ζητητέον δὲ τί δήποτε Κατηγορίας ἐπέγραψε τὸ βιβλίον. λέγομεν τοίνυν ὅτι ἐπέγραψε τῷ ὀνόματι τούτῳ τὸ σύγγραμμα ὅτι ὡς περ ἐν δικαστηρίῳ ποικίλλει αὕτη 10 ἡ φωνή, καὶ ὅτι πρόκειτο αὐτῷ ῥητορεύσαι, ἀλλὰ μᾶλλον διδάξαι περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν, καὶ μαθεῖν ὅτι τὰ μὲν εἶδη τοῖς αὐτῶν γέγεσιν ὑπόκειντο, τὰ δὲ γένη κατηγορεῖτο τῶν εἰδῶν αὐτῶν, ὡς τὰ μὲν ἄτομα μόνον ὑπόκειντο, τὰ δὲ ὑπάλληλα, ταῦτά τε τὰ πρὸ αὐτῶν, τοῖς μὲν πρὸ αὐτῶν ὑπόκειντο, τῶν δὲ μεταξὺ ταῦτα κατηγορεῖτο, 15 τὰ δὲ γενικώτατα μόνως κατηγορεῖτο. ἐπειδὴ τοίνυν αἱ δέκα φωναὶ τῶν γενικωτάτων εἰσι καὶ μόνον κατηγορεῖν μὴδενὶ ὑποκείμεναι, διὰ τούτο Κατηγορίας ἐπέγραψεν.

Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν μὲν Ἀναλυτικῶν μὲν βιβλία εὗρηται, τῶν δὲ Κατηγοριῶν δύο. τὸ μὲν ἕτερον 20 εἶχε τὴν ἐπιγραφὴν (ὅπως δὲ φημι τὴν ἀρχὴν) "τῶν ὄντων τὰ μὲν ὁμώνυμα λέγει τὰ δὲ συνώνυμα". τὸ δὲ δεύτερον, ὅπερ νῦν ἔχομεν προκείμενον, εἶχε τὴν ἐπιγραφὴν τοιαύτην, "ὁμώνυμα λέγει ὡς ὄνομα μόνον κοινόν, ὃ δὲ ὅρος τῆς ὕψιας ἕτερος". προτετίμηται δὲ τούτο ὡς τάξει καὶ πράγματι πλεονεκτῶν καὶ πανταχοῦ 25 πατέρα τὴν Ἀριστοτέλην κηρύττον (*). ὅτι δὲ γνήσιον τὸ φιλοσόφου τὸ σύγγραμμα πάντες ὁμολογοῦσι· φαίνει γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ἐν πᾶσι τοῖς αὐτῷ βιβλίοις μεμνημένος τῶν ἐνταῦθα θεωρημάτων· εἰ τοίνυν φήσομεν νόθον εἶναι τὸ βιβλίον, κακεῖνα πάντως συννοθεύσομεν τούτῳ, ἢ εἰ ἐκεῖνα γνήσια, καὶ τούτο δηλονότι 30 σὺν αὐτοῖς. δεῖ μέντοι εἰδέναι ὅτι τὰ εὐρήματα τῶν κατηγοριῶν ἔκ ἐξιν αὐτῶν ἀλλὰ προὑπῆρχεν, ἢ δὲ τούτων σύνταξις ὑπάρχει αὐτῶν.

Διαιρεῖται δὲ τὸ βιβλίον εἰς τρία, εἰς τὰ πρὸ τῶν κατηγοριῶν,

εἰς τὰς κατηγορίας αὐτάς, καὶ εἰς τὰ μετὰ τὰς κατηγορίας. τὸ δὲ πρὸ τῶν κατηγοριῶν συμβαλλόμενον ἡμῖν ἔσται εἰς τὴν τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίαν. ὥσπερ οἱ γεωμέτραι πρὸ τῆς τῶν γραμμικῶν θεωρημάτων διδασκαλίας διδάσκουσιν ἡμᾶς τί ἐστὶ σημεῖον καὶ τί γωνία καὶ τί εὐθεῖα, ὡς ἂν συμβαλλόμενα αὐτοῖς ἢ εἰς τὴν τούτων διδασκαλίαν, ἢ τῷ καὶ ὁ φιλόσοφος ἐνταῦθα, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐν τῇ τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίᾳ μνημονεύσειν λέξεων τινῶν ἡμῖν ἀγνώστων, διὰ τούτο περὶ αὐτῶν προδιδάσκειν θέλει, ἵνα δείξῃ τὴν λόγον μὴ συνταράττειν, εἴτα διδάξει περὶ αὐτῶν τῶν δέκα κατηγοριῶν, καὶ ὕστερον ἐν τῷ τέλει διαλέξῃ περὶ τῶν μετὰ τὰς κατηγορίας. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ διδάσκειν τὰς κατηγορίας ἐχρήσατο λέξεσι τισιν ἃς ἐγνωσμέναις, διαλήψεται καὶ περὶ αὐτῶν. ἀλλὰ ζητητέον τί δήποτε καὶ μετὰ ταῦτα περὶ τῶν κατηγοριῶν ἐδίδαξε. καὶ λέγομεν ὅτι τῶν μὲν κατ' ἀρχὴν ἐμνημόνευσε προλαβὼν ὡς πᾶν ἀγνώστων· εἰ ἔν 15 καὶ ταῦτα σὺν αὐτοῖς ἔταξε, τὸ προοίμιον ἐκτείνεσθαι συνέβαιεν· ἐφύλαξεν αὐτὰ τοίνυν ἐν τῷ τέλει ὡς ἂν ἐγνωσμένων ἐν τῇ συνηθείᾳ, καὶ μὴν διηρθρωμένην ἐχόντων τὴν περὶ αὐτῶν γνῶσιν· ὅθεν καὶ μὴ προδιαλαβὼν περὶ αὐτῶν ἐχρήσατο τούτοις ἐν τῇ τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίᾳ· πάντες γὰρ ἄνθρωποι χρῶνται καὶ τὴν συνηθειαν τῇ τε ἅμα λέξει καὶ τῇ πρότερον καὶ τῷ τῷ κινήματος ὀνόματι. παραδώσει τοίνυν ἀκριβῶς τίνα ποτέ ἐστι τὰ ὑπὸ αὐτῶν σημαίνόμενα. τινὲς δὲ εἰρήκασιν προσγεγράφθαι νόθα ὑπὸ τῶν βυλομένων ἀναγινώσκουσιν τῆς Τόπης μετὰ τὰς Κατηγορίας εὐθέως· ἀμέλει τοι καὶ τὸ προκείμενον βιβλίον ὅπως ἐπιγράφουσι Πρὸ τῶν Τόπων. ἔτι δὲ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ καὶ τῇ τάξει ἀντικρὺς μάχοντο, εἴγε ἐδίδαξα ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων προηγείτο ἡ πρώτη θέσις τῶν ἀπλῶν φωνῶν προσεχῶς, διδάσκει δὲ ἐν μὲν ταῖς Κατηγορίαις περὶ θέσεων τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἐν δὲ τῷ περὶ Ἑρμηνείας περὶ ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων· ὡς ἐκάτερα ἔχοντο ἀλλήλων ὥσπερ σείρατις, καὶ ἔτε 25 πρὸ ἐκείνων δύναται τις ἄλλο ἀναγινώσκειν ἢ τὰς Κατηγορίας ἔτε μετὰ ταῦτα ἄλλα ἢ τὸ περὶ Ἑρμηνείας, καὶ αὐτὸς ὁ λόγος τε καὶ ἡ τάξις ἄχρι τῶν δευτέρων Ἀναλυτικῶν (ταῦτά τε τῶν Ἀποδεικτικῶν) ἐστὶ τὰ ὀφείλοντα προλέγεσθαι πάσης Ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας (*).

ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΗ ΜΙΚΤΑ (+).

ΔΕΞΙΠΠΟΥ. πολλὰς καὶ ἀπείρους συγγραφὰς εἰς τὸ βιβλίον τούτο ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ μάλιστα Πορφύριος, εἴθ' ὕστερον Ἰάμβλι- 35

χος καταβέβληται... χερδὸν γὰρ κατανεόκηκα ὡς ἔτε πλείους ἀντιλογίαι εἰς ἑτέραν ὑπόθεσιν γεγονασιν ἔτε μείζους ἀγῶνες κεκί-

(*) Simpl. f. 8 b: ἰσορεῖ δὲ ὁ Ἀδρασος ἐν τῷ περὶ τῆς Τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων ὅτι φέρεται καὶ ἄλλο τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον ὡς Ἀριστοτέλης, καὶ αὐτὸ ἐν βραχὺ καὶ σύντομον κατὰ τὴν λέξιν καὶ διαιρέσειν ὁλόγαις διαφερόμενον, ἀρχὴν δὲ ἔχον "τῶν ὄντων τὸ μὲν ἐστὶ". πλῆθος δὲ εἶχον ἑκατέρω τὸ αὐτὸ ἀναγράφει· ὡς τὸ βραχὺ κατὰ τὴν λέξιν εἶπεν, ὡς συντόμως ἑκάστω τῶν ἐπιχειρημάτων ἐκτιθέμενον. cf. Ammon. f. 13 b.

(+) excerpta ex Ammonio, Boetho, Davide, Dexippo, Iohanne Philopono, Porphyrio, Simplicio. quorum Ammonii Hermiae f. commentarius in Aristotelis categorias editus est Venetiis a. 1545 8; Anicii Manlii Severini Boethi in c. A. libri quattuor in Boethi Opp. Venet. 1566 f.; Πορφύριος εἰς τὰς Ἀ. κ. ἐξήγησις κατὰ

πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν Parisiis 1543 4; Σιμπλικίος διδασκάλου τοῦ μεγάλου σχολία εἰς τὰς Ἀ. κ. Venet. 1499 f. inediti reliqui, ἐξήγησις σὺν θεῶν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἀπὸ φωνῆς Δαβὶδ τοῦ θεοφιλεστάτου φιλοσόφου in codd. Vatic. 1018 et 1023; Δεξιππὺς φιλόσοφος Πλατωνικῶν τῶν εἰς τὰς Ἀ. κ. ἀποριῶν τε καὶ λύσεων in cod. Coislin. 332; Φιλοπόνου εἰς τὰς κατηγορίας in cod. Paris. Reg. 2051.

(*) Simplic. f. 9: εἰ δὲ καὶ ὑπὸ ποῖον μέρος τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας ποθεῖ τις μαθεῖν, δῆλον ὅτι ὑπὸ τὸ ὀργανικόν· τῆς γὰρ λογικῆς πραγματείας δέδεικται τὸ πρῶτον ἐπέχεσθαι μέρος ἢ περὶ τῶν ἀπλῶν φωνῶν διδασκαλία, ἢ δὲ λογικῇ πᾶσα τὸ ὀργανικόν ἐστὶ μέρος τῆς φιλοσοφίας, ὡς περ οἱ κανόνες τε καὶ αἱ εἰσὶν αἱ τῶν τεκτόνων τε καὶ οἰκοδόμων.

νην) ὁ μόνον τοῖς Στωϊκοῖς καὶ Πλατωνικοῖς, σαλεύειν ἐπιχειροῦσι ταύτας τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς γε τοῖς Περιπατητικοῖς πρὸς ἑαυτούς, τοῖς μὲν μᾶλλον ἐφικνεῖσθαι ταῖς διανοαῖς τῶν ἀνδρῶν ὑπειληφόσι, τοῖς δ' εὐπορώτερον λύειν οἰομένοις τὰ παρ' ἐτέρων ἀπορρέμενα.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ α' f. 2. πολλοὶ πολλὰς κατεβάλλοντο φροντίδας εἰς τὴν τῶν Κατηγοριῶν τῇ Ἀριστοτέλει βιβλίῳ, ὁ μόνον ὅτι προοιμίον ἐστὶ τῆς ὅλης φιλοσοφίας, εἴπερ αὐτὸ μὲν τῆς λογικῆς ἐστὶν ἀρχὴ πραγματείας, ἡ δὲ λογικὴ τῆς ὅλης προλαμβάνει δικαίως φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ ὅτι τρόπον τινα περὶ ἀρχῶν ἐστὶ τῶν πρώτων, ὡς 10 ἐν τοῖς περὶ τῆς σκοπῆς μαθησόμεθα λόγοις. ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλην ὁρμήν τὰς περὶ τούτου τὴν βιβλίον πραγματείας πεποιήν, οἱ μὲν αὐτὴν μόνην τὴν λέξιν ἐπὶ τῇ σαφέστερον μεταθεῖναι προθυμηθέντες, ὥσπερ Θεμιστοκλῆς ὁ εὐφραδὴς καὶ εἴ τις ἄλλος τοιοῦτος, οἱ δὲ καὶ τὰς ἐννοίας μὲν αὐτὰς δὲ μόνας ψιλὰς τὰς ὑπὸ τῇ Ἀριστοτέλει προτεινο- 15 μένας συντόμως ἀποκαλύπτειν ἐσπούδασαν, ὥσπερ ἐν τῇ κτ' πεῦσιν καὶ ἀποκρίσιν βιβλίῳ πεποιήκεν ὁ Πορφύριος. ἄλλοι δὲ πρὸς τούτοις καὶ ζητημάτων ἐφήσαντο μετρίως, ὡς ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος καὶ Ἑρμῖνος καὶ ὅσοι τοιοῦτοι· ὧν καὶ Μάξιμον ἐγὼ τίθημι τὴν Αἰδεσίην μὲν τῇ Ἰαμβλίχῃ μαθητῇ, ἐν δὲ τῇ εἰς τὰς Κατηγορίας 20 ὑπομνήματι πάντα σχεδὸν τῇ Ἀλεξάνδρῳ συνάσαντα. τινὲς μὲν τοὶ καὶ βαθυτέρας περὶ αὐτῆς διανοαῖς ἐχρήσαντο, ὥσπερ ὁ θαυμάσιος Βοηθός. ἄλλοις δὲ ἤρκεσεν ἀπορίας μόνας γράφειν πρὸς τὰ λεγόμενα, ὅπερ Λύκιος τε πεποιήκε καὶ μετ' αὐτὸν Νικόστρατος τὰ τῇ Δυκίῃ ὑποβαλλόμενος, σχεδὸν τι πρὸς πάντα τὰ εἰρημένα κτ' 25 τὴν βιβλίον ἐνστάσεις κομίζειν φιλοτιμύμενοι, καὶ ὅδε εὐλαβῶς ἀλλὰ καταφορικῶς μᾶλλον καὶ ἀπηρυθριακότως. πλὴν καὶ τούτοις χάρις καὶ ὅτι πραγματεῖν τὰς πολλὰς τῶν ἀποριῶν προεβάλλοντο καὶ ὅτι λύσεως τε τῶν ἀποριῶν ἀφορμὰς καὶ ἄλλων πολλῶν τε καὶ καλῶν θεωρημάτων τοῖς μετ' αὐτούς ἐκδεδώκασιν. Πλωτῖνος δὲ ὁ 30 μέγας ἐπὶ τούτοις τὰς πραγματεωδεστέρας ἐξετάσεις ἐν τρισὶν ὅλοις βιβλίοις τοῖς περὶ τῶν γενῶν τῇ ὄντος ἐπιγεγραμμένοις τῇ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίῳ προσήγαγε. μὲν δὲ τούτους ὁ πάντων ἡμῶν τῶν καλῶν αἴτιος Πορφύριος ἐξηγήσιν τε ἐντελῇ τῇ βιβλίῳ καὶ τῶν ἐνστάσεων πασῶν λύσεις ἔκ ἀπόνως ἐν ἑπτὰ βιβλίοις ἐποίησατο τοῖς 35 Γεωδάλῳ προσφωνηθεῖσι, πολλὰ καὶ τῶν Στωϊκῶν ἐκεῖ δογμάτων κτ' τὴν κοινωνίαν τῇ λόγῳ προσιζορῶν. μὲν τούτον δὲ ὁ θεῖος Ἰαμβλῖχος πολυσίχον καὶ αὐτὸς εἰς τούτου τὴν βιβλίον κατεβάλετο πραγματείας, τὰ μὲν πολλὰ τοῖς Πορφυρίῳ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως κατακο- 40 λυθῶν, τινὰ δὲ ἐκείνων ἐπικρίνων καὶ διαρθρῶν ἀκριβέστερον μὲν τῇ συ- 45 σέλλειν τὴν ὡς ἐν χολαῖς πρὸς τὰς ἐνστάσεις μακρολογίαν, πανταχῶς δὲ τὴν νοεράν θεωρίαν ἐκάστῳ σχεδὸν τῶν κεφαλαίων ἐπιτιθεῖς, καὶ τι καὶ ἄλλο πρὸς τούτοις χρήσιμον τῷ συγγράμματι προσεθεῖς· Ἀρχύτῃ γὰρ τῇ Πυθαγορικῇ καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους τὴν εἰς δέκα τῶν πρώτων γε- 50 νῶν ποιησάμενα διαίρεσιν ἐν τῇ βιβλίῳ ὁ περὶ τῆς παντὸς ἐκείνος ἐπέ- 45 γραψε, καὶ τὰ τε γνωρίσματα αὐτῶν διὰ παραδειγμάτων ἐναργῶς σαφηνίζοντος καὶ τάξιν ἣν ἔχουσιν πρὸς ἄλληλα, καὶ τὰς κατ' εἶδη διαφορὰς ἐκάστου καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς κοινῶς τε καὶ ἰδίως ἐπιδεικνύν-

τος, αὐτὸς ἐν τοῖς προσήκασιν τόποις τὰ τῇ Ἀρχύτῃ παραγαγὼν ἐκείνῃ τε νοερῶς συνεσπαρμένα ἐξηπλωσε καὶ τὴν συμφωνίαν τὴν πρὸς αὐτὰ τῇ Ἀριστοτέλει ἐπέδειξε, καὶ εἴ περ τι διάφωνον ἦν, ὀλίγα δὲ καὶ ταῦτα, καὶ τούτου ὑπ' ὅψιν ἤγαγε τοῖς φιλομαθέσι, μηδὲ τὴν 5 αἰτίαν τῆς διαφωνίας ἀνεξέταστον καταλιμπάνων, εἰκότως, διότι φαίνει) πανταχῶς τῇ Ἀρχύτῃ κατακολουθεῖν ὁ Ἀριστοτέλης βυβλόμενος. καὶ Δέξιππος δὲ ὁ Ἰαμβλίχῃ καὶ αὐτὸς μὲν τῇ Ἀριστοτέλει βιβλίῳ συντόμως ἐξηγήσατο, προηγουμένως δὲ τὰς Πλωτῖνος ἀπο- 10 ρίας ὡς ἐν διαλόγῳ προτεινομένας αὐτῷ διαλύειν προτίθει, ὅθεν δὲ ὅδε ὅτος σχεδὸν τοῖς Πορφυρίῳ καὶ Ἰαμβλίχῃ προσεθετικῶς... συμβου- 15 λεύω μέντοι τοῖς ἐντευξομένοις μηδέποτε τῶν Πορφυρίῳ καὶ Ἰαμβλίχῃ καταφρονῆσαι συγγραμμάτων ἐπὶ τούτοις τοῖς χολαῖς, ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὡς εἰσαγωγῇ καὶ γυμνασίῳ τούτοις χρήσασθαι πρὸς ἀκριβέστεραν τῶν ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσιν εἰρημένων κατάληψιν.

ΑΡΙΣΤΟΤ.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ α' f. 9 b. ἀπορῶσιν οἱ περὶ τὴν Νικόστρατον 1a1. τί δήποτε περὶ τῶν κατηγοριῶν εἰπεῖν προθέμενος ὁ περὶ αὐ- 10 τῶν εὐθύς ἀλλὰ περὶ τῶν ἄλλων διδάσκει, τῶν τε ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων καὶ παρωνύμων. πρὸς ὅς καλῶς ὑπήντησεν ὁ Πορφύ- 15 ριος ὅτι καθ' ἐκάστην σχεδὸν πραγματείαν θεωρητικὴν προγράφεται τινα πρὸς σαφήνειαν τείνοντα τῶν ἐξῆς, ὡς ἐν γεωμετρίᾳ οἱ ὄροι καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ τὰ αἰτήματα... ὅτι δὲ χρειώδης ἐστὶν ἡ τῶν 20 ὁμωνύμων πρόληψις, ἐδήλωσεν Ἀνδρόνικος προτάξας "τῶν λεγο- 25 μένων τὰ μὲν ἄνευ συμπλοκῆς λέγεσθαι τὰ δὲ μὲν συμπλοκῆς, καὶ τῶν ἄνευ συμπλοκῆς ὁμώνυμα μὲν λέγεσθαι ὡς ὄνομα μόνον κοινόν". ὥστε χρειώδης ἡ τῶν ὁμωνύμων φαίνει) πρόληψις διὰ τε τὰ εἰρημένα καὶ ὅτι, πολλῆς ὕψους ἀμφιβολίας εἴτε γένος τὸ ὄν εἴτε μή, ἐκ τῶν 30 ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων γινώσκει).

ΔΑΒΙΔ. ἐπειδὴ σκοπὸς αἱ κατηγορίαι, τὸ δὲ ὁμώνυμον κα- 35 τηγορεῖ) τῶν κατηγοριῶν, πᾶσα δὲ κατηγορία τῶν ὑπ' αὐτὴν εἰ- 40 δῶν συνωνύμως κατηγορεῖ) ὡς γένος εἶδος, διὰ τούτου Ἀριστοτέλης προτάττει τὴν διδασκαλίαν τῶν ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων. καὶ τῇ 45 τοῖς προτάττει τὰ ὁμώνυμα τῶν συνωνύμων, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐν τῶν δύο προηγεί).

ΣΙΜΠΛ. α' f. 10. ἰστέον ὅτι ὅσα μὲν κτ' τὸ ὄνομα κοινωνῶντα 50 διαφέρει κτ' τὸν λόγον, ταῦτα καλεῖ) ὁμώνυμα, ὅσα δὲ ἀνάπαλιν κτ' μὲν τὸν λόγον κοινωνεῖ διαφέρει δὲ κτ' τὸ ὄνομα, ταῦτα καλεῖ) 55 πολυώνυμα, οἷον ὁ τῷ ἀνθρώπῳ ὁρισμὸς εἷς, ὀνόματα δὲ πλείονα, μέρος βροτὸς καὶ εἴ τι τοιοῦτον· τὰ δὲ κατ' ἄμφω κοινωνῶντα, τό τε ὄνομα καὶ τὸν λόγον, καλεῖ) συνώνυμα, ὡς ἄνθρωπος καὶ ἵππος κοι- 60 νωνεῖ καὶ τῷ ὀνόματος τῷ ζῷον καὶ τῷ ὁρισμῷ· ζῷον γὰρ ἄμφω καὶ εὐσία 65 ἔμφυχος αἰσθητικὴ, καὶ διὰ τούτου συνωνύμως ἀμφοῖν τὸ ζῷον κα- 60 τηγορεῖ). τὰ δὲ μήτε κτ' τὸ ὄνομα μήτε κτ' τὸν λόγον κοινωνῶντα καλεῖ) μὲν ἑτερώνυμα, ἔστι δὲ κτ' τὸ ἀληθὲς ἕτερον, καὶ μάλιστα ὅταν 70 μηδὲ ὑποκείμενον ἔχῃ κοινόν, ὡς ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις τὴν κλίμακα· τὰ γὰρ τοιαῦτα μᾶλλον ἢ ἑτερώνυμα λέγοντο. ἔστι δὲ 75 τινα καὶ τὰ πᾶσι μὲν κοινωνῶντα ἀμφοῖν πᾶσι δὲ διαφέροντα, ὡς τὰ πα- 80 ρώνυμα λεγόμενα, ὅταν ἀπὸ τῆς λευκότητος λευκὸν λέγη) καὶ

ἀπὸ τῆς γραμματικῆς γραμματικόν. πέντε ἔν τῶν ἐκ τῆς διαι-
ρέσεως ἀναφανέντων, ὁμωνύμων συνωνύμων πολυωνύμων ἑτερω-
νύμων παρωνύμων, τὰ τρία μόνον νῦν παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης,
τὰ τε ὁμώνυμα καὶ τὰ συνώνυμα καὶ τὰ παρωνύμα. αἰτίαι δὲ δι' αὐ-
πέντε ὄντων ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν ὀνομάτων τῶν ἀναφανέντων,
ὁμωνύμων πολυωνύμων συνωνύμων ἑτερονύμων παρωνύμων, μόνον
τὰ τρία νῦν παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὰ δὲ πολυώνυμα παρήκε
καὶ τὰ ἑτερονύμα, ὅτι τάχα μὴ καὶ τούτοις μόνοις ἐν τῷ περὶ τῶν Κα-
τηγοριῶν ἐχρήσατο λόγῳ, τάχα δὲ ὡς ἐκ τῶν δύο τῶν ῥαδίας
ἕως τῆς τῶν ἀντικειμένων αὐτοῖς γνώσεως.

f. 10 b. ἐν τοῖς παρωνύμοις συλλογισμοῖς ἡσυχάζειν οἱ
διαλεκτικοὶ παρακελεύοντο, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλο σημαίνοντα ὁ ἑρω-
τῶν ἐπαγάγῃ τὸ ὄνομα, οἷον εἰ τις ἐρωτᾷ εἰ ὁ χιτῶν ἀνδρεῖος, εἰ
τύχοι ἀνδρεῖος ὢν, συγχωρήσομεν. καὶ δ' ἐρωτᾷ εἰ ὁ ἀνδρεῖος
εὐψυχος, καὶ αὐτὸ συγχωρήσομεθα. ἀληθὲς γάρ. εἰ δὲ συναγάγῃ
ὅτι ὁ χιτῶν εὐψυχος, ἐνταῦθα τὴν ὁμωνυμίαν τῷ ἀνδρεῖ διαδείξαι
καὶ δεῖξαι τὴν ἀνδρείαν, ἥγην τὴν εὐψυχίαν, ὅτι ἄλλως μὴ ἐπὶ τῷ χι-
τῶνος ἄλλως δὲ ἐπὶ τῷ τὴν ἀνδρείαν ἔχοντος λέγετο. ὥστε τὰ
πράγματα κυρίως, ἔτι τὰ ὀνόματα, ποιεῖ τὴν ὁμωνυμίαν. καὶ γὰρ
αὐτὸς ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων ποιεῖ τὴν διδασκαλίαν, συνακροαθῶν
τῶν αὐτῶν τῷ σκοπῷ εὐθύς.

ΔΑΒΙΔ. εἶπομεν πρὸ τῆς τί ἐστι καὶ εἰ ἔστιν. εἰκότως δὲ ζητῶ-
μεν καὶ εἰ ἔστιν, ἐπειδὴ τινες ἐπιχειροῦσιν ἀνελεῖν τὰ ὁμώνυμα, δει-
κνύντες ὅτι ἔκ εἰσὶ ταῦτα... τῷ Ἀριστοτέλει δειξάντος ὅτι εἰσὶ
τὰ ὁμώνυμα τοῖς Σοφιστικαῖς ἑλέγχοις καὶ ὅτι ἐξ ἀνάγκης εἰσὶ πει-
ρῶν ἀνελεῖν ταῦτα λόγῳ τοῦτω χρώμενοι. φασὶν ὅτι τὸ ὁμώνυ-
μον πρᾶγμα καὶ τὸ ὄνομα ἐπιδέχεται τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὸν ὀρισμὸν αὐτῷ.
τὰ δὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ τὸν αὐτὸν ὀρισμὸν ἐπιδεχόμενα συνώνυμα
εἰσὶ. τὰ ὁμώνυμα ἄρα συνώνυμα. καὶ τί τῶν ἄλλων ἔσαι, τῶν
ὁμωνύμων συνωνύμων ὄντων; πρὸς ἧς λέγομεν λύσεις δύο...
μὴ καὶ εἰ ἔστι τὸ ὁμώνυμον ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ τὴν τί ἐστι, ταῦτ' ἐν εἰπεῖν
καὶ ἐπὶ ὑπογραφῇ... σαφηνίσωμεν ἔν ἐκάστην λέξιν ἕσαν ἐν τῇ
ὑπογραφῇ. "ὁμώνυμα." ἰδὲ εὐθέως ἐκ θυρῶν ὁ Ἰαμβλίχσιος
σκοπὸς ἀναφαίνεται... ἀπορῶσιν τινες πῶς φιλοσύντομος ὢν ὁ
Ἀριστοτέλης περιττὰ νῦν λέγει. ἥρκει γὰρ εἰπεῖν ὅτι ὁμώνυμά εἰσιν
ὡς ὄνομα κοινόν.

ΑΜΜΩΝΙΟΥ f. 16. ἰστέον ὅτι εὐθύς ἐκ προοιμίων τὴν σκοπὸν
τῆς βιβλίου ἀνεκέρυξε. φησὶ γὰρ "ὁμώνυμα λέγετο." καὶ μὴ εἰπεῖν
ὁμώνυμα σημαίνει τὰ πράγματα, καὶ δὲ λέγετο τὰς φωνάς. θεω-
ρῶν δὲ ἐξ ἡμῶν τὰ πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. τὴν δὲ τῶν
ὁμωνύμων διδασκαλίαν δι' ὁμωνύμων φωνῶν ἐποίησατο.

f. 16 b. λέγετο. προσυπακυστέον πράγματα, ἵνα ἕτως ἢ ὁμό-
νυμα λέγετο πράγματα ὡς ὄνομα μόνον κοινόν. ἡνίκα δὲ εἶπῃ ὅτι
λέγετο, δηλοῖ ὅτι καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ὄνομα φέρετο καὶ ἔκ αὐτῆς
ἐστὶν ἡ τοιαύτη θέσις τῶν ὀνομάτων. καὶ γὰρ καὶ Πλάτων ἐμνήθη αὐτῶν
καὶ ὁ ποιητὴς λέγων περὶ τῶν Αἰάντων "ἴσον ὄνομα ἔχοντες". ὅταν
δὲ αὐτὸς ὀνοματοθετῇ, λέγει καλῶς, ὡς ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς (Pr. 1 1)

"ὄρον δὲ καλῶς" καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 6) "καὶ ἔγωγε τὸ ἀν-
τίφασιν."

ΣΙΜΠΛ. α' f. 10 b. λέγουσι πρὸς τὸ ὅτι τὸ ὄνομα τριχῶς λέ-
γεται. καὶ μὴ γὰρ δηλοῖ τὸ κύριον, καὶ δὲ τὸ προσηγορικόν, καὶ δὲ τὸ κοινῶς
ἐπὶ πᾶν μέρος λόγου διατεῖνον, καθὼς Πλάτων μὴ καλοῦς, Ξενοφῶντα
δὲ κοινῶς κεχρησθῆαι φαμεν. ἔθεν ἔν ἄτοπον ὄνομα νῦν λέγετο. καὶ
κοινῶς ἐπὶ πάντα τὰ μέρη τοῦ λόγου διατεῖνον. Βοηθὸς δὲ διχῶς φησὶ
τὸ ὄνομα λέγετο, τό τε πρόταξιν ἄρθρον λαμβάνον, ὃ καὶ ἰδίως ὄνομα
λέγετο, καὶ τὸ ἐφ' ἅπαντα τὰ τοῦ λόγου στοιχεῖα διατεῖνον.

β' f. 1 a. μόνον δὲ τὸ ὄνομα κοινόν εἶναι φησὶ τοῖς ὁμωνύμοις,
τὸ μόνον ποτὲ μὴ τὸ ἐν σημαίνοντος, ὡς ὅταν μόνον εἶναι λέγωμεν
τὸν κόσμον, ποτὲ δὲ τὴν πρὸς ἕτερον ἀντιδιαστολήν, ὡς ὅταν ἱμά-
τιον μόνον ἔχειν λέγωμεν ἀντιδιαστέλλοντες ὡς πρὸς χιτῶνα. καὶ
τὸ τοῦτο δὲ καὶ νῦν τὸ σημαίνοντα παρὲλθον τὸ μόνον, ὡς πρὸς τὸν
τῆς ὕλης λόγον ἀντιδιαστέλλοντα, ὅπερ καὶ σαφῆς ποιεῖ τὴν εὐρε-
σιν τῶν ὁμωνύμων, καὶ ἐν ὁρίσμένον τι, καὶ ὄνομα, μόνον εἶναι
κοινόν, καὶ πρὸς ἐν ὁρίσμένον τι, πρὸς τὸν ὀρισμὸν, ἀντιδιαστέλλοντα.
καὶ δὲ κοινόν πάλιν καὶ αὐτὸ πολλαχῶς λέγετο. ἢ γὰρ τὸ εἰς μέρη διαι-
ρετόν, ὡς ἡ κληρονομήνη γῆ. ἢ τὸ ἀδιαίρετος εἰς κοινὴν μὴ χρῆσιν
προκείμενον ἔχον ἅμα δὲ, ὡς ὁ δῆλος ἢ ὁ ἵππος ὁ κοινός. ἢ τὸ ἐν
προκαταλήψει μὴ ἰδιόμενον, αὐτὸς δὲ εἰς τὸ κοινόν ἀναπεμπόμενον,
ὡς τὸ θέατρον. ἢ τὸ ἅμα ἀδιαίρετος εἰς χρῆσιν πολλῶν ἐρχόμενον,
ὡς περὶ ἡ φωνή. ἕτως δὲ καὶ τὸ ὄνομα κοινόν τοῖς ὁμωνύμοις ἅπασιν
ὑπάρχον καὶ ἄλλοις ἅμα δυνάμενον ὑπάρχει ἀδιαίρετος καὶ αὐτό.
διὸ καὶ Ἀνδρόνικος παραφράζων τὸ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον ὁμό-
νυμα φησὶ λέγετο ὡς ὄνομα ταῦτόν. καὶ γὰρ καὶ τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος
διὰ τὴν ἀσώματον φύσιν ἀμερίσως πάρεστι τοῖς πολλοῖς, ἀπο-
ρῶσι δὲ καὶ πρὸς τὸ κοινόν ὄνομα τῶν ὁμωνύμων λέγετο οἱ περὶ τὸν
Νικόστρατον.

β' f. 2. Σπεύσιππος δὲ, ὡς φασιν, ἤρκετο λέγειν "ὁ δὲ λόγος
ἕτερος." καίτοι εἰ τις ἕτως ἀποδοῖ, καὶ τὰ συνώνυμα ὁμώνυμα ἔσαι
καὶ τὰ ὁμώνυμα συνώνυμα. ἡμῖν γὰρ καὶ τοῖς ἵπποις ὄνομα κοινόν τὸ
ζῶον, οἱ δὲ λόγοι ἕτεροι, καθὼς ἄνθρωπος καὶ ἵππος. ἔσαι ἔν τῷ συν-
ωνυμον ὁμώνυμον. καὶ πάλιν ὁ θαλάττιος κύων καὶ ὁ χερσαῖος καὶ τὸ
ζῶον τὸν αὐτὸν ἔχον λόγον, καὶ ἔσαι τὰ ὁμώνυμα συνώνυμα, διότι ἔ
καθὼς ἡν ὁμώνυμα, καὶ τὸν κύνα, ἀπεδόθη αὐτῶν ὁ ὀρισμὸς ἀλλὰ καὶ
τὸ ζῶον. ἀναγκαῖα ἔν ἡ καὶ τὸ ὄνομα προδήκη. ὁ δὲ λόγος σημαίνει
μὴ καὶ τὸν ἐν ταῖς ψήφοις λογισμὸν, σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἐν ἐνδιάθετον καὶ
τὴν ἐννοίαν, σημαίνει δὲ καὶ τὸν προφορικόν καὶ τὸν σπερματικόν, ση-
μαίνει δὲ καὶ τὸν ἐκάστη περιγητικόν καὶ ὀριστικόν. λόγον δὲ εἶπε καὶ
ἔχον ὀρισμὸν, ἵνα καὶ τὴν ὑπογραφικὴν ἀπόδοσιν περιλάβῃ, ἥτις καὶ
τοῖς γένεσι τοῖς ἀνωτάτω καὶ τοῖς ἀτόμοις ἐφαρμόττει, ὀρισμῷ μὴ
δυναμένους περιληφθῆναι, διότι ἔτε τῶν ἀνωτάτω γενῶν γένος ἔστι
λαβεῖν ἔτε τῶν ἀτόμων διαφοράς, ἢ δὲ ὑπογραφή τὴν ἰδιότητα
τῆς ὕλης ἀποδοῦσα καὶ ἐπὶ ταῦτα φθάνει. διὸ ἔδδ' ἀπλῶς εἶπε
τὸν καὶ τὸ ὄνομα λόγον ἀλλὰ τὸν τῆς ὕλης λόγον, διότι ὁ μὴ ὑπογρα-
φικός λόγος τὴν ἰδιότητα τῆς ὕλης ἀφορίζει, ὁ δὲ ὀριστικός τὸ τί

ἦν εἶναι ἐκάστῃ καὶ τὴν ὑσίου αὐτῇ. ὁ ὢν λόγος τῆς ὑσίας καὶ τὴν ὀριστικὸν λόγον καὶ τὴν ὑπογραφικὸν περιείληφεν. ὥστε μᾶτην ἐγκαλῶσι πάλιν οἱ περὶ τὴν Νικόστρατον ὡς ἐν μόνῃ τῇ ὑσίᾳ δοκῶντι λέγειν τὴν ὁμωνυμίαν τῷ Ἀριστοτέλει.

f. 2 b. πρὸς ταύτην τὴν ἀπορίαν ἀπαντῶν ὁ Πορφύριος πρῶτον μὲν φησι μὴδὲ ἐν πᾶσι τῷτο γεγράφθαι τοῖς ἀντιγράφοις· μήτε γὰρ τὴν Βοηθὸν εἰδέναι, ὅς φησι δεικνύναι τὴν Ἀριστοτέλην τίνα εἶναι τὰ ὁμώνυμα, λέγοντα “ὁμώνυμα λέγεῖ” — λόγος ἕτερος.” καὶ ἐξηγούμενος δὲ ὁ Βοηθὸς καθ’ ἐκάστην λέξιν τὴν τῆς ὑσίας παραλείπειν ὡς ὁδὲ γεγραμμένον. καὶ ὁ Ἀνδρόνικος δὲ παραφράζων τὸ βιβλίον φησὶ “τῶν ἀνεν συμπλοκῆς λεγομένων ὁμώνυμα μὴ λέγεῖ” ὡν ὄνομα μόνον ταῦτόν, ὁ δὲ καὶ τὸ ὄνομα λόγος ἕτερος.” ἡμεῖς δὲ, φησὶν ὁ Πορφύριος, ἐπειδὴ καὶ Ἑρμῆνος καὶ χεδὸν οἱ πλείους ὡς προσκειμένον τῷ ὄρῳ ἐντετυχήκασι τῇ τῆς ὑσίας ὀνόματος, καὶ ἀναγκαίαν λέγομεν τὴν προδήκην. τῷ γὰρ λόγῳ καὶ τὴν ἐπαγωγὴν σημαίνοντος καὶ τὴν συλλογισμὸν καὶ πᾶσαν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, εἰ μὴ προσέκειτο τὴν τῆς ὑσίας, πῶς ἂν ἀπεκρίνατο τὸ τῷ ὀρισμῷ καὶ τῇ ὑπογραφῇ, τὰ ἄλλα σημαίνόμενα τῷ λόγῳ;

1a2. ΔΕΞ. ἐπεὶ καὶ περιττότητα ἐγκαλῶσι τῇ ὑπογραφῇ, ἄξιον καὶ τῷτο ἐπισκέψασθαι. ἥρκει γὰρ, φασίν, εἰπεῖν “ὁμώνυμον λέγεῖ” ὡν ὄνομα μόνον κοινόν, οἱ δὲ ὄροι ἕτεροι.” ἀλλ’ εἰ μὴ προστεθῇ “ὁ δὲ καὶ τὸ ὄνομα λόγος τῆς ὑσίας”, ἐνῆν τὰ αὐτὰ ὁμώνυμα καὶ συνώνυμα ἀποφαίνειν... ἀλλὰ δὴ τοῖς ἐλλειπῶς ἔχειν τὴν ὑπογραφὴν τῶν ὁμωνύμων λέγειν πῶς ἂν ἀπαντήσωμεν; φασὶ γὰρ ὡς εἰ τὸ ὁμώνυμον ἔκ ἐν μόνῃ τῇ ὑσίᾳ ἐστὶν ἀλλὰ καὶ ἐν ποιῷ καὶ ποσῷ καὶ τοῖς ἄλλοις γένεσι (καὶ γὰρ ἐπ’ ἐκείνων ὁμωνύμως ἔστιν εἰπεῖν), πῶς ἐν τῷ λόγῳ τῷ ὁμώνυμῳ εἶπεν “ὁ δὲ καὶ τὸ ὄνομα τῆς ὑσίας λόγος;” φαίνεται γὰρ ἐλλειπῶς εἰρηκῶς, εἶγε ἐν ἅπασιν τοῖς γένεσι τῆς ὁμωνυμίας ὅσῃς ὁ λόγος ὅτος τὰ ἐν τῇ ὑσίᾳ μόνον ὁμώνυμα περιορίζει. πρῶτον μὴ ὢν ἔκ ἐν ἅπασιν τοῖς ἀντιγράφοις τὸ “ὁ δὲ λόγος τῆς ὑσίας” πρόσκειται, ὡς καὶ Βοηθὸς μνημονεύει καὶ Ἀνδρόνικος, εἰ δὲ καὶ προσκείμενον εἴη, διότι παρὰ τοῖς πλείοσι ὅτως εὐρίσκειται γεγραμμένον, ἀλλ’ ὀρθῶς γε ἔχει προσκείμενον.

AMM. f. 17 b. ζητητέον δὲ τί δήποτε μὴ εἶπεν “ὡν ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ λόγος τῆς ὑσίας ἕτερος,” ἀλλ’ “ὁ καὶ τὸ ὄνομα λόγος τῆς ὑσίας ἕτερος.”

ΣΙΜΠΛ. β’ f. 3. εἰώθασι δὲ ἐνταῦθα γενόμενοι οἱ ἐξηγηταὶ τῆς τρόπου τῶν ὁμωνύμων ἀπαριθμεῖσθαι, καὶ λέγουσιν ὅτι καὶ τῆς ἀνωτάτω τρόπου διχῶς λέγεῖται τὰ ὁμώνυμα. τὰ μὴ γὰρ ἐστὶν ἀπὸ τύχης, ὡς Ἀλέξανδρος ὁ τε Πάρις καὶ ὁ Μακεδών, τὰ δὲ ἀπὸ διανοίας... τινὲς δὲ, ὡν καὶ Ἀττικὸς ἐστὶ, ἐν καὶ μεταφορὰν τρόπον εἰς ταῦτ’ ἀγόντες τῷ καὶ ἀναλογίαν, ἕνα τρόπον τῶν ὁμωνύμων ἐν συναμφότερόν φασιν. ἐπισκέψας ἄξιός ἐστι λόγος ἐστὶ. λέγει γὰρ ὁ Πορφύριος ὅτι, ὅταν μὴ τὸ πρᾶγμα ἔχῃ ἴδιον ὄνομα, ἄλλως δὲ καταχρησθῇ τις ἐπ’ αὐτῷ ἄλλῳ ὀνόματι μεταφέρων καὶ τῷτο χρώμενος ὡς κειμένῳ ἐπ’ αὐτῷ, ἔκ ἂν εἴη ὁμωνυμία τις ἐνταῦθα.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ f. 8 b. ἡ πλείους εἰσὶ ὁμωνύμων τρόποι; — πλείους. — τίνες ὅτι; — ὡς μὴ ἀνωτάτω εἶπεν, δύο, ὡν ὁ μὲν

ἐστὶν ἀπὸ τύχης ὁ δὲ ἀπὸ διανοίας· εἰς τε τὴν καθ’ ὁμοίότητα καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀναλογίας καὶ τὴν ἀφ’ ἐνός καὶ πρὸς ἐν οἱ πάντες ἔσονται τρόποι... τῷτο δὲ τὴν τρόπον οἱ μὴ συνήψαν τῷ ἀφ’ ἐνός, τὸ ὅλον τῷτο καλέσαντες ἀφ’ ἐνός καὶ πρὸς ἐν· οἱ δὲ ὁδὲ ἐν τοῖς ὁμωνύμοις κατηρίθμεν, ἀλλ’ ὁδὲ ἐν τοῖς συνωνύμοις ἄλλ’ ἐν μέσῳ ἐτίθεσαν τῶν ὁμωνύμων τε καὶ συνωνύμων διὰ τὸ λόγῳ μετοχῇ τῷ αὐτῷ ἱατρικὰ καλεῖσθαι κοινῶς τὰ διάφορα πράγματα, ὑγείας τε περιποιήσει τῆς αὐτῆς ὑγίειν καλεῖσθαι τὰ ὅτω προσαγορευθέντα κοινῶς πράγματα... ἐσφάλισαν μὴ πολλοί, ὡν καὶ Ἀττικὸς, ἕνα τρόπον καταλέξας ὁμωνύμων τὴν καὶ μεταφορὰν καὶ καὶ ἀναλογίαν, καὶ συγγέας τὴν καὶ μεταφορὰν τῷ καὶ ἀναλογίαν.

ΔΑΒΙΔ. ἵνα δὲ γινώσκῃς ὑπὸ ποῖον τῶν ὁμωνύμων ἀνάγεῖται τὸ παράδειγμα, φέρε εἰπωμεν τὴν διαίρεσιν τῶν ὁμωνύμων. τῶν τῶν τὰ μὲν εἰσὶν ἀπὸ τύχης, ὡς ὅταν τινὲς ἐν διαφόροις τόποις ὄντες τῷ αὐτῷ ὀνόματι ὀνομάζωνται... ἀλλ’ ὁδὲ φᾶρος ὁμώνυμον εἶναι δύναται· δηλοῖ γὰρ θηλυκῶς μὴ ἐκφωνούμενον τὴν πάλιν, ἀρσενικῶς δὲ τὸ κτίσμα, ὁδετέρως δὲ τὸ ἱμάτιον... ἀλλ’ ὁδὲ τὸ ἄρμα ὁμώνυμον· δηλοῖ γὰρ τὸ ζεύγος τῶν ἵππων καὶ τὰ ὅπλα, παρὰ μὴ Ῥωμαίοις τὰ ὅπλα, παρὰ δὲ Ἑλλήσι τὸ ζεύγος... καὶ τὰ ὁμώνυμα καὶ συνώνυμα καὶ παρώνυμα, ὡν ἕκαστον ἐδήλωσεν ἱαμβλίχιον σκοπόν, περὶ φωνῶν ἀπλῶν ὄντα σημαίνουσιν ἀπλᾶ πράγματα διὰ μέσου ἀπλῶν νοημάτων, ἔρχεται ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐπὶ αὐτὰς τὰς κατηγορίας. ἀλλὰ πρὸ τῆς τῶν διδασκαλίας διαιρεῖ τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ὄντα.

ΣΙΜΠΛ. β’ f. 4. ἐν μὴ τῷ καὶ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν “ἐν τῆς ὑσίας λόγον χρὴ ἐξακῆν” φησὶν ὁ Πορφύριος· “αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ὀριστικός.” ἐν δὲ τῷ πρὸς Γεδάλειον “ἔκτι” φησὶ “προσυπακύνειν καὶ τὴν τῆς ὑσίας· ὁ γὰρ καθὸ ἕκαστον ἐστὶν ἐπὶ τῶν συνωνύμων, ὁ αὐτὸς ἐστὶν αὐτῶν λόγος, ἀλλὰ καθὸ κοινῷ τινὸς μετέχει πάντα.” καὶ εἰκοι νῦν τὴν ὑσίαν μὴ συναΐσαι τῷ λόγῳ, ὥστε τὴν λόγον τῆς ὑσίας τὴν ὀρισμὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ἀκῆσαι καθ’ ὅ ἐστιν ἕκαστον. ἄνθρωπος γὰρ καὶ ἵππος συνωνύμα ἐστὶ καὶ τὸ ζῶον, καὶ ὁ λόγος ἐστὶν αὐτῶν ὁ αὐτὸς καὶ τῷτο, ὁ μὲντοι κατ’ ἐκείνα καθ’ ἃ μάλιστα ὑσίωνται, καὶ τὴν ἀνθρωπὸν καὶ τὴν ἵππον· ἄλλος γὰρ ἕκατέρω τῷτο λόγος. καὶ αὐτὸς δὲ προελθὼν “καὶ ὑπακῆ τις” φησὶ “τὴν τῆς ὑσίας, ὁδὸν ὡς τῆς ὑσίας ἀκῆσόμεθα ὁ τῆς ἰδίως ὀνομαζομένης ἀλλὰ τῆς τὴν ἐκάστῃ ὑπαρξιν, ὅσον ἂν εἴη κοινότερον, δηλώσης ὑσίας.” ἰστέον μὲντοι ὅτι νῦν ἐν τοῖς πλείοσι τῶν ἀντιγράφων ὅτως ἡ γραφὴ φέρεται “συνώνυμα δὲ λέγεῖται ὡν τό τε ὄνομα κοινόν καὶ ὁ καὶ τὸ ὄνομα λόγος τῆς ὑσίας ὁ αὐτός.” καὶ ὁ Πορφύριος δὲ ἐν τῷ καὶ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν ὅτως ἔγραψεν· ὁ δὲ ἱαμβλίχης χωρὶς τῷ τῆς ὑσίας “συνώνυμα λέγεῖται ὡν τό τε ὄνομα κοινόν καὶ ὁ καὶ τὸ ὄνομα λόγος ὁ αὐτός.” ἐπεσημῆνατο δὲ ὅτι ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις ὁ φέρεται τὸ “καὶ ὁ καὶ τὸ ὄνομα λόγος,” καὶ ὅτι προσυπακύνειν δεῖ. ἠκολούθησε δὲ καὶ τῇ ἱαμβλίχῃ γραφῇ ὁ Συριανός. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ διημέθη περὶ τὴν γραφὴν ὅτω γράφας “συνώνυμα δὲ λέγεῖται ὡν τό τε ὄνομα κοινόν καὶ ὁ λόγος ὁ τῆς ὑσίας ὁ αὐτός.” προσυπακύνειν δὲ, καὶ αὐτὸς φησι, δεῖ τὸ “ὁ καὶ τὸ ὄνομα.”

127. ΠΟΡΦ. ἂν τε προσεθῇ ὁ κατ' ὄνομα λόγος τῆς ὑσίας, ἂν τε μὴ προσεθῇ, ἀλλὰ μόνον λέγῃ· "ὁ δὲ λόγος ὁ αὐτός," δῆλον ὅτι προσυπακυσόμεθα καὶ τὸ κτ' ὅνομα δεῖν ἀποδίδωσθαι τὸν λόγον, καὶ ὅτι λόγον τὸν τῆς ὑσίας χρὴ ἐξακρίβειν· ἕτος γὰρ ἐστὶν ὁ ὀριστικός.

ΣΙΜΠΛ. β' f. 4. ἐπισηῆσαι ἄξιον ὅτι τετραχῶς τὸ αὐτὸ ὁμώ- 5 νυμόν τε καὶ συνώνυμον λέγεσθαι.

4 b. οἰκειότερως δὲ ὁ Ἀριστοτέλης συνώνυμα κέκληκε τὰ σὺν τῷ ὀνόματι καὶ τὸν ὀρισμὸν ἔχοντα τὸν αὐτόν, ἥπερ οἱ Στωϊκοὶ τὰ πολλὰ ἅμα ἔχοντα ὀνόματα, ὡς Πάρις καὶ Ἀλέξανδρος ὁ αὐτός, καὶ ἀπλῶς τὰ πολυώνυμα λεγόμενα· τούτοις γὰρ ἡ σὺν πρόθεσις ἔχ 10 ἀρμόττει τῷ αὐτῷ κοινωνίαν σημαίνουσα, ὡς τὸ συμπεριπατεῖν καὶ συζητεῖν. ἀπεῖδον δὲ ἴσως εἰς τὸ τῷ αὐτῷ ὀνόματα εἶναι· καὶ γὰρ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Ποιητικῆς συνώνυμα εἶπεν εἶναι ὧν πλείω μὴ τὰ ὀνόματα λόγος δὲ ὁ αὐτός, οἷα δὴ ἐστὶ τὰ πολ- 15 λυώνυμα, τό τε λώπιον καὶ ἱμάτιον καὶ τὸ φᾶρος. ἀλλ' ἔδεν ἄτοπον, φησὶν ὁ Πορφύριος, τῆς χρήσεως τὸ διττὸν ἐχέσης χρήσασθαι τὸν Ἀριστοτέλην ἑκατέρω, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τινὰ λόγον ἑκάτερον. καὶ γὰρ τὰ πλείω ὀνόματα πρὸς ἓν φερόμενα, ὡς ὁ κίων καὶ ὁ σῦλος, τὸν αὐτὸν ἔχοντα λόγον συνώνυμα ἂν κληθεῖν. καὶ μέντοι ὅπου ὁ λόγος ὁ αὐτὸς καὶ τὸ ὄνομα συνονομάζεσθαι, ἔτι κυριώτερον ἂν κληθεῖν συνώ- 20 νυμα, ὥστε τὸ μὲν ἐστὶ συνώνυμον, ἐπεὶ πολλὰ ὀνόματα ἐν τι πρᾶ- γμα συνονομάζει, τὸ δὲ, ἐπεὶ καὶ τὸν λόγον συνονομάζει καὶ ὅνομα. καὶ διὰ τούτου ὅπου μὴ περὶ γενῶν ἦτοι τῶν τὰ γένη σημαίνουσιν φωνῶν ἢ σπυδῶν, χρεῖα τῷ δευτέρῳ σημαίνοντι, διότι τὰ γένη καὶ τούτου τὸ σημαίνοντι συνωνύμως τῶν εἰδῶν κατηγορεῖσθαι· ἐνθα δὲ 25 περὶ τὰς πλείους φωνὰς ἢ σπυδῶν καὶ τὴν πολυειδίαν ἑκάστου ὀνομα- σίαν, ὥσπερ ἐν τῷ περὶ Ποιητικῆς καὶ τῷ τρίτῳ περὶ Ῥητορικῆς (c. 2), τῷ ἑτέρῳ συνωνύμως δεόμεθα, ὅπερ πολυώνυμον ὁ Σπεί- σιππος ἐκάλεσε. καὶ ἡ καλῶς ὁ Βοηθὸς παραλελειφθαι τῷ Ἀριστο- τέλει φησὶ τὰ παρὰ τοῖς νεωτέροις καλούμενα συνώνυμα καὶ τὰ 30 τοιαῦτα πολυώνυμα συνώνυμα καλούμενα, ἅπερ Σπείσιππος ἐκά- λει πολυώνυμα. καὶ γὰρ παραλείπει, ἀλλ' ἐν ἄλλαις πραγματείαις, ἐν αἷς ἦν οἰκείος ὁ λόγος, παρείληπε.

12. f. 5. τριῶν δὲ δεῖν τῷ ἀπὸ τίνος παρονομαζομένῳ φασί, τῷ τε 12 πρᾶγματος τῷ ἀφ' οὗ παρωνόμασαι, καὶ τῷ ὀνόματος, καὶ ἔτι μέντοι 35 τῷ ἁνομοίῳ τῆς καταλήξεως, ὅπερ καλεῖ πτώσιν ὁ Ἀριστοτέλης. πτώσεις γὰρ τῶν ὀνομάτων ἐκάλεσαν οἱ παλαιοὶ καὶ μόνον τὰς πέντε ταύτας τὰς νῦν λεγόμενας, ἀλλὰ καὶ τὰς παρακειμένας ἐγκλίσεις, ὁποῖας ἂν ἔχωσι σχηματισμός· ὅθεν καὶ τὰς νῦν καλούμενας μεσό- τητας πτώσεις ἐκάλεσαν, οἷον τὴν ἀπὸ τῆς ἀνδρείας πτώσιν τὴν ἀν- 40 δρείως καὶ ἀπὸ τῆς καλῆς τὴν καλῶς. ἔτι δὲ καὶ ἀρρενική τις ἦν αὐτοῖς πτώσις ἀπὸ ὀνόματος θηλυκῆς, ὡς ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικός, καὶ θηλυκῆς ἀπὸ ἀρρενικῆς, ὡς ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου ἢ Ἀλεξανδρεία. πτώσεις δὲ καὶ ταύτας ἔλεγον διὰ τὸ ταύτην πε- παυμέναι ταῖς κυρίως πτώσεσι καὶ τὸν μετασχηματισμὸν τῆς κατα- 45 λήξεως... ὁ Ἀριστοτέλης τὴν διαφορὰν τῆς πτώσεως καὶ τὴν καὶ τῷ ὀνόματι προσήγορίαν, τὰ δύο ταῦτα μόνον δοκεῖ τοῖς παρωνύμοις ἀποδιδόναι. ἀλλ' ἐκ τῶν παραδειγμάτων δῆλον ἐποίησε καὶ τὴν καὶ

τὸ πρᾶγμα μέβεσθαι ἐν τοῖς παρωνύμοις· ὁ γὰρ γραμματικός ἐκ ὀνόματος μόνον μετέχει τῆς γραμματικῆς ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς τέχνης, καὶ ὁ ἀνδρείος τῆς ἀρετῆς. δεῖ δὲ ἐπὶ τῶν παρωνύμων ζητεῖν τί τὸ πρῶτον καὶ τί τὸ ἀπ' ἐκείνου παρωνομασμένον...

f. 5 b. τῶν δὲ παρωνύμων ἂν εἴη, φησὶν ὁ Πορφύριος, καὶ τὰ πατρωνυμικά καὶ τὰ συγκριτικά καὶ τὰ ὑπερθετικά καὶ τὰ ὑποκοριστικά. τὸ δὲ πασσάλοφι καὶ τὸ ἡφι καὶ τὸ βίηφι, ἅπερ παράγωγά τινες ἐκάλεσαν, ἐκ ἂν εἴη παρωνύμα· δεῖ γὰρ μὴ τὸ αὐτὸ ἀπαραλλάκτως σημαίνειν τὰ παρωνύμα, ταῦτα δὲ ἔδεν παρηλλαγμένον σημαίνειν τῷ ἡ, 10 τῷ τετῷ τῇ ἐαυτῷ, καὶ τῷ βίῃ καὶ τῷ πασσάλῳ.

εἰρηκῶς τοίνυν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων 10 καὶ παρωνύμων, παρήκε τὰ τε ἑτερώνυμα καὶ τὰ πολυώνυμα, τὰ μὴ πολυώνυμα, διότι ἐπαρίσσει τὰ πρᾶγματα, μόνον δὲ τὰς λέξεις πληθύνει, τὰ δὲ ἑτερώνυμα, διότι ἐπὶ τὰς καὶ ἀριθμὸν ἀπείρους ἀλλὰ τὰς καὶ γένος σημαίνουσας τι λέξεις διαιρεῖ τὰ νῦν. καὶ μέντοι ἄμφω ταῦτα παρήκεν, ὡς εἴρη, διότι καὶ ῥητορικῆς μᾶλλον καὶ ποιητικῆς ἐστὶ περιεργίας, ἀλλ' ἡ φιλοσόφου θεωρίας, ὡς εἴρη. 15 πλὴν καλῶς ἔχει κακεῖνα τοῖς παραληφθεῖσιν εἰς μίαν διαίρεσιν συμπεριλαβεῖν. Σπείσιππον τοίνυν ἰσορεῖ Βοηθὸς τοιαύτην διαί- ρεσιν παραλαμβάνειν τὰ ὀνόματα πάντα περιλαμβάνουσιν. τῶν γὰρ ὀνομάτων, φησὶ, τὰ μὴ ταυτώνυμα ἐστὶ τὰ δὲ ἑτερώνυμα, καὶ τῶν ταυτώνυμων τὰ μὴ ὁμωνύμα ἐστὶ τὰ δὲ συνώνυμα, καὶ τὴν τῶν παλαιῶν συνήθειαν ἀκρόντων ἡμῶν τὰ συνώνυμα· τῶν δὲ ἑτερώνυμων πάλιν τὰ μὲν ἐστὶν ἰδίως ἑτερώνυμα τὰ δὲ πολυώ- 20 νυμα τὰ δὲ παρωνύμα. ἀλλὰ περὶ μὴ τῶν ἄλλων ἀποδέδοσθαι, πό- λυνυμα δὲ ἐστὶ τὰ διάφορα καὶ πολλὰ λεγόμενα ὀνόματα καθ' ἑνὸς πρᾶγματος, ὅταν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς αὐτῶν ἢ λόγος, ὥσπερ ἄορ- ξίφος φάσγανον μάχαιρα· ἑτερώνυμα δὲ ἐστὶ τὰ καὶ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς πρᾶγμασι καὶ τοῖς λόγοις ἕτερα.

f. 6. διὰ τί δὲ ὁ Ἀρχύτας παραλέλοιπε ταύτην τὴν περὶ τῶν ὀνομάτων διδασκαλίαν ἐν τῷ περὶ τῶν καθόλου λόγῳ; ὅτι τὰ ὀνόματα φύσει καὶ ἐθέσει λέγουσιν οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ τὰ ὁμωνύμα καὶ τὰ πολυώνυμα παραιτῶν ὡς ἑνὸς ὀνόματος πρὸς ἓν πρᾶγμα καὶ φύσιν λεγομένον.

ΔΕΞ. ἔδει πρὸ τῆς περὶ τῶν καθολικῶν λέξεων καὶ Ἀρχύταν λέγειν, ὅς ἡμεῖς κατηγορίας ὀνομαζόμεν, ταῦτα προειληφέναι. ἢ μήποτε ἔδεν καὶ νῦν γίνεσθαι τὸν Πυθαγορικὸν ἢ τοιαύτην διαίρεσιν· ἐπεὶ γὰρ φύσει διορίζον τὰ ὀνόματα καὶ τοῖς πρᾶγμασι, πᾶσαν τὴν ἀνωμαλίαν τὴν περὶ λέξεων παραιτῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὴ ὑπερ- 40 τιθέμεθα, ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον γένος τῶν ζητήσεων παρὰ τῶν τὰς Πυθαγορικὰς ὑποθέσεις θαυμαζόντων ἀπαιτεῖν προσήκεν.

ΣΙΜΠΛ. β' f. 6 b. καὶ οἱ παλαιοὶ κυρίως μὴ λεγόμενα τὰ διὰ 10 λόγῳ σημαίνοντα ἔλεγον, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὰ δι' ἀπλῆς λέ- 16 ξεως. ὁ δὲ λόγος ἐπεὶ καὶ συμπλοκὴν λέξεων προφέρει, εἰκότως τὰ λεγόμενα διαιρῶν (ὁ Ἀριστοτέλης) τῶν κυρίως λεγομένων πρῶτον ἐμνήσθη... ὁ δὲ Βοηθὸς μόνον λεγόμενα καὶ σημαίνοντα τὰς νοήσεις εἶναι φησι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· καὶ γὰρ εἶναι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς πρᾶγμασι ἀλλ' ἐν διανοαῖς καὶ ταῖς τῷ νῦν διεξό-

δοις, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς (3 6) διδάσκει. ἀλλὰ καὶ ἡ διάνοια διὰ τῆς λόγου σημαίνει. οἰκειότερον ἢ λεγόμενα τὰς λέξεις λέγειν τὰς σημαντικὰς καθὼ σημαντικὰς.

1 α. ΠΟΡΦΥΡ. f. 11. τὸ καὶ συμπλοκὴν λέγει διχῶς. τὰ μὲν γὰρ 17. καὶ συμπλοκὴν ὅσα συμπλεκτικῶς ἐμπεριέχει συνδέσμων, οἷον "Σωκράτης καὶ Πλάτων." τὰ δὲ καὶ συμπλοκὴν λέγει ὅσα ὁμοῦ προφέρει πράγματα διὰ τὸ ἕτερον συμβεβηκέναι τῷ ἑτέρῳ, οἷον "Σωκράτης περιπατεῖ."

ΔΕΞ. φαμί δὴ ὅτι μόνην συμπλοκὴν τὴν μὲν συμπλεκτικῶς συνδέσμων προφοράν λέγοντες τοῖς Στωϊκοῖς ἐπακολουθῶσιν, ὧν 10 ἀρχαιότερος ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τῇ τῶν πρεσβυτέρων συνηθείᾳ χρώμενος, οἵτινες τὴν τῶν πλείων μερῶν τῆς λόγου σύνθεσιν συμπλοκὴν ὠνόμαζον. τὸ δὲ λέγειν ὅτι μὲν συμπλοκὴς ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ βῆς, διότι σύνθεσις ἐπ' αὐτῶν ἐστὶ συλλαβῶν καὶ στοιχείων, καὶ αὐτὸς ἐ καλῶς λέγει. ὁ γὰρ τὴν τῶν στοιχείων σύνθεσιν ἀλλὰ τὴν τῶν 15 μερῶν τῆς λόγου οἱ παλαιοὶ συμπλοκὴν ὠνόμαζον.

1 α. ΣΙΜΠΛ. β' f. 7 b. τίς τιν ἐδοξε τῷ τοῖς προειρημένοις μὴ 20 ἀκολουθεῖν. διὸ καὶ ὑπομνηματικὸν ἔδοξε τὸ σύγγραμμα. τὸ δὲ ἔχει ἔτι, ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τῶν ἀπλῶν καὶ γενικῶν λέξεων ἦν ὁ σκοπὸς τῶν τὰ ἀπλὰ καὶ γενικὰ πράγματα σημαινουσῶν, πρὸ τῆς 20 τὴν εἰς τὰ πλείους διαιρέσιν αὐτῶν ποιήσας, φημί δὴ τὴν εἰς δέκα, ὧν ἕκ ἦν πλείονα εὑρεῖν, τὴν εἰς τὰ ἐλάχιστα προλαβεῖν ἐδοκίμασεν, ὧν ἕκ ἦν εἰς ἐλάττωνα συσχεῖται. καὶ γὰρ ἐπισημονικὸν ἦν τῷ, καὶ ἡ δεκάς ἐν τῇ τετραδί περιέχει. τὰ γὰρ ἐν δύο τρία τέσσαρα συνθέντες 25 ἐν δέκα ποιεῖμεν. καὶ τὴν τετραδά πάλιν εἰς δύο τε συνείλε. τὰ δὲ 25 τέσσαρα ταῦτά ἐστιν ἑστία καὶ συμβεβηκός καὶ καθόλου καὶ μέρος. τὰ γὰρ ὅντα διαιρεῖ διχῶς, εἰς τε τὰ καθ' αὐτὰ εἶναι δυνάμενα καὶ μηδενὸς ἑτέρου δεόμενα πρὸς ὑπόστασιν, ἅπερ καὶ ἑστία καλεῖται διὰ τὸ 30 ἐξαρκεῖν ἑαυτοῖς πρὸς τὸ εἶναι, καὶ εἰς τὰ ἐν ἑτέροις ὑφεισώτα, ἅπερ καὶ συμβεβηκότα λέγει διὰ τὸ ἐν ἑτέροις συμβεβηκέναι. καὶ ἔχομεν 30 εἰς δύο τῶν δέκα κατηγοριῶν τὴν διαιρέσιν. αἱ γὰρ ἐννέα συναίρουν ἐν τῷ συμβεβηκότι, καὶ ἑστία πρώτη τῶν ἄλλων ἀπηρίθμητο. καὶ τῶν δὲ ἑκάτερον ἢ εἰς πλείονα τὰ ὑφ' ἑαυτὸ τῷ δίδωσιν ἑαυτό, ἢ εἰς ἓν μόνον. καὶ διὰ τῷ ἄλλῃ γίνετο συζυγία, καὶ αὐτὴ λογική, τῷ καθόλου καὶ τῷ καὶ μέρος. ὧν συμπλεκόμενων ἀλλή- 35 λους ἐξ μὲν αἱ πᾶσαι γίνοντο συμπλοκαί, δυεῖν δὲ ἐν αὐταῖς ἀσυζάτων ἑσῶν, τῶν τὰ ἀντιφάσκοντα συναγασῶν, τῆς τε ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἕκ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ τῆς καθ' ὑποκειμένον καὶ ἕκ καθ' ὑποκειμένον, τὰς λοιπὰς τέσσαρας ὁ Ἀριστοτέλης ἐκτίθει. ἡ γὰρ καθόλου ἑστία ἐστίν, ἡ συμβεβηκός μερικόν, ἡ καθόλου συμβε- 40 βηκός, ἡ μερικὴ ἑστία. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἀριστοτέλης δι' ὀνομάτων ἀσυνηθεσέων τὰ εἰρημένα ἐδήλωσε, δεῖ ταῦτα μεταλαβεῖν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας λεγόμενα. τὸ μὲν ἢν συμβεβηκός ἐν ὑποκειμένῳ ἐκάλεσε, διότι μὴ ὄν αὐτοκρατές ἑτέρου δεῖ πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ εἶναι, τὴν δὲ ἑστίαν καὶ τὴν τῷ συμβεβηκότος ἀπόφασιν. 45 f. 8. τί δήποτε δὲ μὴ καὶ τὸ σύνηδες ἐχρήσατο τοῖς σημαινόμενοις, καθόλου ἑστίαν λέγων καὶ μερικόν συμβεβηκός καὶ τὰ λοιπά; ἢ ὅτι δι' ἐμφαντικωτέρων ὀνομάτων ὑπογραφήν ἑκάστου παραδεδώκε;

ΑΜΜΩΝ. f. 25. διὰ τί τὴν ἑστίαν ἐκάλεσεν ἕκ ἐν ὑποκειμένῳ 1 α καὶ μὴ ὑποκειμένον, εἴγε ὑπόκειτο τοῖς συμβεβηκόσι πρὸς ὑπάρξιν; 21.

ΣΙΜΠΛ. β' f. 8. αὐτὸς θεῖς τὸ ὄνομα τῷ ἐν ὑποκειμένῳ εἰκό- 1 α τως τὸ λέγω προσέθηκε. καὶ γένος μὲν τῷ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ ἐν τινι 24 παρέλαβε, τὰ δὲ ἐφεξῆς διαφορὰς τῶν ἐν τινι τῶν λοιπῶν χωρίζοντας. πολλαχῶς γὰρ λέγει τὸ ἐν τινι, καὶ τό γε ἐλάχιστον ἐνδεκα- χῶς... f. 8 b. ἰσέον δὲ ὅτι ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροά- σεως (c. 3) τὸ ἐν τινι εἰς ὁκτὼ διείλετο ὁ Ἀριστοτέλης, τῷ μὲν ἐν χρόνῳ μὴδὲ μνηθεῖς ὅλως, ἴσως μὲν διὰ τὸ μήπω τι περὶ τῷ χρόνῳ εἰπεῖν, τὸ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ συνάψας τῷ ἐν ὕλῃ. καὶ τὸ ἀγγεῖον δὲ καὶ τὸν τόπον συνήψε διὰ τὸ μήπω τότε τὴν διαφορὰν εἰρηκέναι.

ΠΟΡΦΥΡ. f. 15 b. πόσα ἐν σημαινόμενα τῷ ἐν τινι κατη- 5 ρίθμησας; — ἐννέα. — τίνα ταῦτα; — τὸ ὡς ἐν τόπῳ, τὸ ὡς ἐν ἀγγεῖῳ, τὸ ὡς ἐν ὅλῳ, τὸ μέρος καὶ τὸ ὡς ἐν τοῖς μέρεσιν, τὸ ὅλον καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ γένει, τὸ εἶδος καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ εἶδει, τὸ γένος καὶ τὸ ὡς ἐν 15 τέλει, καὶ τὸ ὡς ἐν τῷ κρατῆντι καὶ τὸ ὡς ἐν τῇ ὕλῃ, τὸ εἶδος.

ΔΑΒΙΔ. ταῦτα τὰ ἐνδεκα σημαινόμενα τῷ ἐν τινι ὑπὸ τὴν 5 πρὸς κατηγορίαν ἀνάγει ὁ Ἀριστοτέλης... ἀπορῶσι δὲ τινες τρεῖς ἀπορίας... εἰτά φασιν ὅτι δύναται χωρὶς ὑποστῆναι συμβεβηκός. ἰδὲ γὰρ ἡ εὐωδία τῷ μήλῳ συμβεβηκός ἔσται, καταλείψασα τὸ μήλον 10 μένει ἐν τῷ αἰσθητήριῳ ἢ τῷ κιβωτίῳ. λύσει τῷ διαφοροῖ, ὁ μὲν Πλάτων ὅτι ἕκ ἐχωρίσθη τῷ ὑποκειμένῳ. μετὰ τινων γὰρ λεπτῶν ἀπορροῶν χωρεῖ πρὸς ἡμᾶς, ὡς δηλοῖ καὶ καὶ μέρος αὐτῆς ἰχθυανσιν. ἐν γὰρ τῷ δένδρῳ ἕκ ἰχθαίνει διὰ τὸ πλείονα εἶναι τὴν εἰσροὴν τῆς 15 ἐκροῆς. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸ διακοινὸν αἰτιάται τῷ ἀέρος, ὅτι ὡς λόγῳ ἐστὶ διόρατος καὶ διηγήσις, τῷ καὶ ὁλοσμός. ὁ δὲ Πλωτῖνος τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος συναγαγὼν φησὶν ὅτι μεταβάλλει μέρος τῷ ἀέρος ἐν τῇ εὐωδίᾳ. ἡ γὰρ εὐωδία μέλαινα ἐν τῷ μήλῳ γεννᾷ ὁμοίαν ἑαυτῇ ἑτέραν ποιότητα μεταβάλλουσαν μέρος τῷ 20 ἀέρος, ἥς αἰθανόμεθα. ὑδεμία δὲ τῶν δοξῶν τῶν κατ' αὐτὴν ἀληθὴς, ὅδε ἡ Πλάτωνος ἢ λέγουσα ἀπορροίας. ἡ γὰρ ἀπόρροια σῶμα, παντὸς δὲ σώματος μία ἢ καὶ φύσιν κίνησις. ἡ γὰρ κύβον καὶ ἐπὶ τὰ ἄνω ῥέπει, ἢ βαρὺ καὶ κάτω. τῆς δὲ εὐωδίας τῷ μήλῳ πάντες ὁμοτίμως αἰθανόμεθα καὶ κύκλον. ὁ δὲ ὅτι ἕκ ἀρκεῖ 25 ἀπορροίας εἰπεῖν μόνον. ὅδε ἡ Ἀριστοτέλους μόνῃ ἀληθὴς. ἰδὲ γὰρ οἱ χοῖροι πλείονα ὀρύττουν τὸν βόρβορον ἐπὶ τὸ πλέον αἰσθάνεσθαι τῶν ἀπορροῶν, καὶ δυσώδεις δὲ τόποι παριόντες ῥάκει φράξαντες τὰς ῥίνας, καίπερ ἀναπνέοντες, τῆς δυσωδίας ἕκ αἰσθάνεσθαι, ἅτε 30 δουλιαισῶν τῶν ἀπορροῶν καὶ καθαρῶ τῷ ἀέρος χωρῆντος πρὸς ἡμᾶς. ὅδε τὸ Πλωτῖνος μόνον ἀληθὲς τὸ ποιεῖν ὅλον τὸν ἀέρα πλάσματῶδες γὰρ τὸ λέγειν ὅλον τὸν ἐν μέσῳ ἀέρα ποιεῖν ἐπὶ τῶν 35 γυπῶν τῶν αἰσθανομένων ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἀτάφων σωμάτων. αἱ τρεῖς ἢν ἅμα ἀληθεῖς εἰσιν. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν φανύλων ὁσμῶν χρεῖα καὶ ἀπορροῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀκριβῶς ὁσμωμένων ἀρκεῖ καὶ τὸ ὁλοσμός τῷ ἀέρος, ἐπὶ δὲ τῶν μέσως ἀρκεῖ καὶ ἡ μεταβολὴ τῷ 40 ἀέρος. κατ' ὑδεμίαν δὲ τῶν δοξῶν αἱ ποιότητες ἀπὸ τῷ ὑποκει- μένου εἰς ὑποκειμένον μεταβαίνουσιν. ἡ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ νῦν εἰσί, καὶ τῷ ἐν ᾧ εἰσὶ καὶ τῷ ἐξ ὧ, καὶ διασπαρῆσθαι αὐτὴ ἑαυτῆς ἢ

ποιότης· ἢ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ νῦν, ἐπειδὴ πάντα μεταξὺ τῶν δύο νῦν ἐστὶ χρόνος μέσος, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἔσον· χωρὶς ὑποκειμένου. ἐνῆν δὲ καὶ ἀπὸ ἐτέρων λύσαι ταῦτα, ὅτι ἔκ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὁ δυνά· χωρὶς εἶναι τὸ ἐν ᾧ ἦν, ἀλλὰ τὸ ἐν ᾧ ἐστίν, ὅπου δὲ ἂν ἦ ἡ ποιότης, ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 1 a. ἀπορῶσιν οἱ περὶ τὴν Δύκιον καὶ τὸτο πρὸς τὸ μὴ ὡς μέρος λέγεσθαι τὸ ἐν ὑποκειμένῳ... ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν λύων ὁ Πορφύριος διττόν, φησὶν, ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ὃ μόνον καὶ τὸς ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἀλλὰ καὶ τὸς πρεσβυτέρους. ἢ τε γὰρ ἄποιος ὕλη, ἣν δυνάμει καλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, πρῶτόν ἐστι τὸ ὑποκείμενον 10 σημαίνον, καὶ δεύτερον, ὃ κοινῶς ποιοῦν ἢ ἰδίως ὑφίστασθαι. ὑποκείμενον γὰρ καὶ ὁ χαλκὸς ἐστὶ καὶ ὁ Σωκράτης τοῖς ἐπιγινόμενοις ἢ κατηγορουμένοις κατ' αὐτῶν. πολλὰ ἔν, φησὶ, τῶν ἐγγινόμενων ὡς μὲν πρὸς τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν, οἷον πᾶν χρῶμα καὶ πᾶν χῆμα καὶ πᾶσα ποιότης ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ τῇ πρώτῃ 15 ὕλῃ, ἔχῃ ὡς μέρη αὐτῆς ὄντα καὶ ἀδύνατα χωρὶς αὐτῆς εἶναι· ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ ὑποκειμένῳ ὃ πᾶν χρῶμα ἔδὲ πᾶσα ποιότης ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλ' ὅτε μὴ συμπληρωτικά εἰσι τῆς ὕλης. τὸ γὰρ λευκὸν ἐπὶ μὲν τῷ ἐρίῳ ἐν ὑποκειμένῳ, ἐπὶ δὲ τῆς χιόνης ἔκ ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ συμπληροῖ τὴν ὕσιν ὡς μέρος.

ΔΕΞ. ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον διττὸν καὶ καὶ τὸς ἀπὸ τῆς Στοᾶς καὶ καὶ τὸς πρεσβυτέρους, ἐν μὲν τῷ λεγόμενῳ πρῶτον ὑποκείμενον, ὡς ἡ ἄποιος ὕλη, ἣν δυνάμει σῶμα ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν, δεύτερον δὲ ὑποκείμενον τὸ ποιοῦν, ὃ κοινῶς ἢ ἰδίως ὑφίστασθαι· ὑποκείμενον γὰρ καὶ ὁ χαλκὸς καὶ ὁ Σωκράτης τοῖς ἐγγινόμενοις ἢ κατηγορουμένοις κατ' αὐτῶν. 25 τὸ γὰρ ὑποκείμενον καὶ πρὸς τι λέγεσθαι ἐδόκει, τινὶ γὰρ ὑποκείμενον. ἦτοι δὲ ἀπλῶς τῶν γινόμενων ἐν αὐτῷ καὶ κατηγορουμένων αὐτῷ, ἢ ἰδίως· ἀπλῶς μὲν γὰρ ὑποκείμενον πᾶσι τοῖς γινόμενοις καὶ κατηγορουμένοις ἢ πρώτῃ ὕλῃ, τισὶ δὲ ὑποκείμενον γινόμενοις ἐπ' αὐτῷ καὶ κατηγορουμένοις ὁ χαλκὸς καὶ ὁ Σωκράτης.

ΑΜΜΩΝ. f. 28. κακί· τινες τὴν ὀρισμὸν, οἱ μὲν ἐκ τῆς πλεονάζειν, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἐλλείπειν.

1 a 25. ΑΜΜΩΝ. f. 31. πανταχῶς τοῖς μὲν ἀπὸ τῆς φωνῆς, τῷ τῆς κατ' ὑποκειμένου καὶ ὃ κατ' ὑποκειμένου, τὸ λέγει ἀποδίδωσι, τοῖς δὲ ἀπὸ τῆς ὄντος, τῷ τῆς ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἔκ ἐν ὑποκειμένῳ, 35 τὸ ἐστίν.

126. ΣΙΜΠΛ. γ' f. 2. λέγει ἔν ὅτι τὰ ἄτομα, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ μὴ τεμνόμενα διαφοραῖς καὶ διὰ τὸτο μήτε γένει μήτε εἶδει ἐν ὄντα ἀλλὰ ἀριθμῷ μόνον, ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ τὸ ἐν ἔχοντα, ταῦτα ἔν κατ' ὁδὸν ὑποκειμένου λέγει· ὃ γὰρ ἔχει τι μερικώτερον ἐαυτῶν, 40 ὃ κατηγορηθῆσθαι ὡς κατ' ὑποκειμένου.

ΔΕΞ. λοιπὸν τοίνυν ἐστὶν ἀκριβῶς διελέσθαι τί ποτέ ἐστι τὸ ἄτομον καὶ ἐν ἀριθμῷ. ἄτομον μὲν ἔν λέγει ἔχῃ ὡς τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἀμέριστον, ἀλλ' ὡς τὸ μὴ δεχόμενον τομὴν γένους εἰς εἶδη μηδὲ εἶδους εἰς τὰ κατ' ἐν ἀριθμῷ διωρισμένα· ἐν δὲ ἕκαστον τῶν αἰδη- 45 τῶν λέγει ὃ καὶ μίαν δυνάμιν, ἀλλ' ὅτι πάντα εἰς μίαν νεύει ὕσιν. ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς τὸ ἐν λέγει καὶ γένει καὶ εἶδει καὶ κατ' ἄλλας τρόπους, πλείονα ἀφορίζει νῦν ἐν, τὸ κατ' ἀριθμὸν λαμβάνων

ὃ μόνον ὃ ἀριθμῶμεν, ὡς συκοφαντῶσιν τινες, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀριθμῶμενον.

ΑΜΜΩΝ. f. 31 b. τὸ δὲ ἀπλῶς λέγει τριχῶς· ἢ τὸ καθόλου, ὡς λέγομεν "ἀπλῶς πᾶς ἄνθρωπος" ἀντὶ τῆς καθόλου· ἢ τὸ μοναχῶς, 5 ὡς τὸ "ἀπλῶς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ" ἀντὶ τῆς ὁ ποικίλος· ἢ τὸ κυρίως, ὡς ὅταν λέγωμεν "ἀπλῶς ἀρετή" ἀντὶ τῆς κυρίως ἀρετῆς καὶ τὸ ἐν δὲ λέγει τριχῶς, καὶ ὅλως ἢ ταυτότης καὶ ἢ ἑτερότης.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 2 b. εἰπὼν τί ἔκ ἐστι καθ' ὑποκειμένου, νῦν τί 1 b ἐστὶ λέγει, ὅτι τὸ συνωνύμως καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖσθαι, τὸτο 10 ἐστὶ τὸ καθ' ὑποκειμένου λέγει. τὸτο δὲ ἐστίν, ὅταν τὴν λόγον τὴν ὀριστικὴν ἀποδιδόντες τὸ ὑποκείμενον διὰ τῆς κατηγορουμένου ἀποδιδώμεν.

f. 3. τινες δὲ αὐτὸ τὸτο αἰτιῶν τὸ ἕτερον εἰρηάζει τὸ καθ' 1 b ὑποκειμένου κατηγορουμένου τὸ ὃ κατηγορεῖ· καὶ γὰρ τὸ ἀνθρώπου 11 κατηγορεῖ τὸ ζῶον ὡς ζῷον, καὶ τὸ χρῶμα τὸ λευκὸν ὡς χρώματος. καὶ φησιν ὁ Πορφύριος ὅτι διττὴ ἡ ἐπίνοια τῆς ζῷου, ἢ μὲν τὸ κατατεταγμένον, ἢ δὲ τὸ ἀκατατάκτως. κατηγορεῖ ἔν τὸ ἀκατάτακτον τὸ κατατεταγμένον, καὶ ταύτη ἕτερόν ἐστιν. ὁ μὲντοι Ἰάμβλικος "ὃ τὰ γένη" φησὶ "τῶν ὑποκειμένων κατηγορεῖ", ἀλλ' ἕτερα διὰ 20 ταῦτα· ὅταν γὰρ λέγωμεν Σωκράτην ἄνθρωπον εἶναι, ὃ τὴν γενικὴν αὐτόν φάμεν ἄνθρωπον εἶναι, ἀλλὰ μετέχειν τῆς γενικῆς... f. 3 b. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Ἀνδρόνικος καὶ ἄλλοι τινες ὃ μόνον τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορουμένα καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι φασιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα, οἷον τὸ μουσικὸν καὶ Ἀριστοτέλους καὶ τὸ Ἀθηναῖος καὶ Σωκράτης, καὶ ἴσως ἐκεῖνα ὅσα κατηγοροῦντες τινος ἐκεῖνα εἶναι λέγομεν αὐτὸ ὅπερ κατηγοροῦμεν· βαδίζειν μὲν γὰρ λέγοντες τὴν Σωκράτην ὃ λέγομεν βαδίζειν εἶναι τὴν Σωκράτην, Ἀθηναῖον δὲ εἶναι λέγομεν καὶ φιλόσοφον. καὶ ὅσα δὴ τέτων κατηγορεῖ, λεγόντων ἡμῶν ταῦτα ἐκεῖνα εἶναι, καὶ καὶ τὸ ὑποκείμενον ῥηθῆσθαι.

30 ΔΕΞ. πῶς ἀπαντήσωμεν τοῖς ἐριστικοῖς, οἱ τὰ μὴ ὑπάρ- 1 b χοντα τῶν κατηγορουμένων λαμβάνοντες ὡς λεγόμενα κατ' αὐτῷ, 12 ποῦσι πρὸς τῷ ὑποκειμένῳ τὴν τῆς ἀποφάσεως συλλογισμὸν; οἷον ὁ ἄνθρωπος τὸ Σωκράτης καθ' ὑποκειμένου κατηγορεῖ, καὶ δὲ τὸ ἀνθρώπου λέγει τὸ μὴ εἶναι Σωκράτην, ἔκ ἐν καὶ καὶ Σωκράτης ῥηθῆσθαι ἂν τὸ μὴ εἶναι Σωκράτην. πάλιν γὰρ καὶ πρὸς τέτλες ὑπολογίζομεθα ἔχῃ ὡς οἱ Στωϊκοὶ λέγουσι τὴν τῶν ἀποφάσεων ὑπεξαίρεσιν, ἀλλ' ὡς Ἀριστοτέλης διδάσκει τὴν τῶν κατ' ὕσιν ὑπαρχόντων λῆψιν, ἣν ἐκεῖνοι ὃ παρασυστάμενοι παραλογίζοντο, τὰ μὴ ὑπάρ- χοντα ὡς κατ' ὕσιν προσλαμβάνοντες.

ΑΜΜΩΝ. f. 32 b. τί δὲ αὐτῷ βύλεται τὸ "ὡς καθ' ὑποκει- 1 b μένου;" ἀντὶ τῆς ὁσιωδῶς καὶ πραγματικῶς. εἰ γὰρ τι καὶ τὸ κατη- 10 γορουμένον καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖ, ἔκ ἀνάγκη τὸτο καὶ καὶ τὸ ὑποκείμενον λέγει· οἷον τὸ Ἀγαμέμνονος πραγματικῶς κατηγορεῖ καὶ ὡς καθ' ὑποκειμένου ὁ ἄνθρωπος, τὸ δὲ ἀνθρώπου ὁσιωδῶς μὲν κατηγορεῖ τὸ ζῶον καὶ συμβεβηκὸς δὲ τὸ τρισύλλαβον· διὰ τὸτο τὸ μὲν ζῶον κατηγορεῖ καὶ Ἀγαμέμνονος, ἔκ ἐν καὶ τὸ τρισύλλαβον.

f. 33. αἱ κατηγορίαι καὶ πλάτος ἔχουσι καὶ βάθος, βάθος μὲν τὴν εἰς τὰ μερικώτερα αὐτῶν πρόοδον, πλάτος δὲ τὴν εἰς τὰ πλάγια

μετάδρασιν, οἷον ἵνα βάθος μὴ λάβῃς ἔτι τὴν ὑσίαν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ ἐμφυχον καὶ τὸ ζῶον καὶ ἔτιως ἐφεξῆς, πλάτος δέ, ὅταν διέλῃς τὴν ὑσίαν εἰς σῶμα καὶ ἀσώματον. ὁ Ἀριστοτέλης ἔν κανόνα καὶ τῷ πλάτους καὶ τῷ βάθους ἡμῖν ἀποδίδωσι, νῦν μὴ τῷ βάθους, ἐφεξῆς δὲ τῷ πλάτους. ἔστι δ' ὁ κανὼν ἕτος· ὅταν πρῶτον δευτέρῃ καθ' ὑπο- 5 κειμένῃ κατηγορίῃ καὶ δεύτερον τρίτῃ καθ' ὑποκειμένην κατηγορίῃ, τότε καὶ τὸ πρῶτον τῷ τρίτῃ καθ' ὑποκειμένην κατηγορηθήσεται.

15 AMMON. f. 34 b. λημμάτιά τινα προσλαμβάνει χρήσιμα

16 αὐτῷ ἐσόμενα πρὸς τὴν προκειμένην διδασκαλίαν· ἐπειδὴ γὰρ αἱ κατηγορίαι καὶ γενικώτατά εἰσι γένη καὶ ἐφ' ἑκάστης σειρά τις ἐκδέ- 10 δοῖ τῶν ὑπαλλήλων γενῶν, κανόνα διακριτικὸν ἐνταῦθα ἡμῖν παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος τῶν τε πάντη ἑτερογενῶν καὶ ὑπαλλήλων καὶ φησιν ὅτι τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων πάντως ἑτέρας καὶ αἱ διαφοραὶ αἶ τε συζατικῆ καὶ αἱ διαιρετικαί... καλῶς δὲ "τῷ εἶδει" προσέθηκε, ταῦτέστι τῷ πράγματι, ἵνα τὰς ὑσιώδεις λά- 15 βωμεν διαφοράς.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 3 b. ἐν τέτοις δέον εἰπεῖν τί γένος καὶ τί εἶδος καὶ τί διαφορὰ καὶ τίνα χέσιν ἔχουσιν πρὸς ἄλληλα εἰς τε ἑτερότητα καὶ κοινωνίαν. τὸ τοίνυν γένος λέγει μὴ πολλαχῶς, ὡς καὶ ἐν τῇ εἰσα- 20 γωγῇ ἐδήλωσε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Πορφύριος· τὸ δὲ νῦν παραληφθὲν γένος ἐστὶ τὸ κατ' πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. εἶδος δὲ τὸ κατ' πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. διαφορὰ δὲ ἡ κατ' πλείονων καὶ διαφε- 25 ρόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ ὁποῖον εἶναι κατηγορουμένη... τῶν δὲ διαφορῶν αἱ μὴ γενῶν εἰσὶν αἱ δὲ εἰδῶν· τῷ μὴ ἔν γένους αἱ μὴ συζατι- 25 καί, ὅσαι κατ' παντὸς λέγονται, αἱ δὲ διαιρετικαί, ὅσαι διηρημένως μὴ κατ' αὐτῷ ἔ λέγονται, ὁμοῦ δὲ πᾶσαι. τῷ δὲ εἶδος εἰσὶν αἱ εἰδο- 30 ποιὶ καὶ μόναι, ὧν ἑκάστη κατ' ἀντιδιηρημένον πρὸς ἕκαστον τῶν εἰδῶν ἀφορίζεται, ἀλλ' ἔχ' ἅμα πᾶσαι. ὥσπερ δὲ εἶδη πλείονα πρὸς ἓν γένος, ἔτι καὶ πολλαὶ διαφοραὶ πρὸς ἓν εἶδος συντελεῖσιν. ὁ δὲ 30 Ἑρμῖνος τὰς συμπληρωτικὰς ἔκ ἀξιῶν διαφορὰς καλεῖν, ἀλλὰ μόνας τὰς διαιρετικὰς. ἀλλὰ πῶς τὴν διαφορὰν κατ' διαφερόντων τῷ εἶδει λέγομεν καὶ τὸ εἶδος κατ' διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ;... f. 4. ἑτέρα δὲ γένη ἐστὶ καὶ εἶδη καὶ διαφοραὶ τὰ ταῖς κατηγορίαις διαφέ- 35 ροντα, ὥς καθ' ἑκάστην κατηγορίαν καὶ γένη καὶ εἶδη εἶναι καὶ δια- 40 φοράς. καὶ ὑπαλλήλα δὲ γένη ὧν τὸ ἕτερον ὑπὸ τὸ ἕτερόν ἐστιν, ὡς ὑπὸ τὸ ζῶον τὸ πτηνόν· ἔχ' ὑπαλλήλα δὲ ὧν μηδέτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸ ἕτερον, ὡς ζῶον καὶ ἐπιστήμη... τῶν ἔν ἑτέρων καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα γενῶν ἑτέρας εἶναι διαφορὰς φησὶ καὶ τὰς διαιρετικὰς καὶ τὰς συ- 40 ζατικὰς.

ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ. ἰστέον δὲ ὅτι διττὴ ἡ γραφή "τῶν ἑτερογε- 45 νῶν" καὶ "τῶν ἑτέρων γενῶν," καὶ χρὴ εἰδέναι ὅτι τὸ ἑτερογενῶν ἐπι- 50 τασιν τῆς τῶν γενῶν ἑτερότητος παρίσχησι, καὶ ἔτιως μόνον βύλεται δὴλῶν τὰ ὑπὸ τὰς διαφόρους κατηγορίας ἥτοι αὐτὰ τὰ γένη· ὅπερ ἀπλῶς τε καὶ βέβαιον· τὸ δὲ "ἑτέρων γενῶν" σοφὸν ὡς ἐν μεσότητι 45 τῷ δηλαμένῳ κείμενον καὶ ἄμφω τὰ γένη περιλαβεῖν δυνάμενον.

ΔΑΒΙΔ. μὴ τὸν κανόνα τῷ βάθους ἔρχεται καὶ ἐπὶ τὸν κανόνα τῷ πλάτους. καὶ ἐπειδὴ τὸ πλάτος αἱ διαφοραὶ ποιεῖσι, διτταὶ αἱ διαφοραί,

ἡ γὰρ συζατικὴ καὶ διαιρετικαί, καὶ τὰ γένη διττά, τὰ μὴ ὑπ' ἄλληλα 5 τὰ δὲ ἔχ' ὑπ' ἄλληλα... ἐὰν γὰρ διέλῃς τὸ ζῶον εἰς χερσαῖον καὶ ἐνυ- 10 δρον, εἶτα τὸ χερσαῖον εἰς ἔναιμον, οἷον ἄνθρωπον ἵππον, ἢ εἰς ἄναι- 15 μον, οἷον μέλιτταν ἀκρίδα, διέλῃς δὲ καὶ τὸ ἐνυδρον εἰς ἔναιμον, οἷον 20 τευθίδα κάραβον... δεῖ δὲ καὶ τῷτο ἐπίστασθαι, ὡς φησιν Εὐστάθιος ὁ φιλόσοφος ὑπομνηματίζας τὰς Κατηγορίας, ὅτι ὅταν λέγῃ ὁ Ἀρι- 25 στοτέλης "τῶν δὲ γε ὑπ' ἄλληλα ἔδεν κωλύει τὰς αὐτὰς εἶναι," ὅτι περὶ τῶν διαιρετικῶν λέγει, ἔ περὶ τῶν συζατικῶν· αἱ γὰρ συ- 30 ζατικὴ μέρη εἰσὶν, ὥσπερ τὸ ἐμφυχον καὶ τὸ αἰσθητικόν τῷ ζῷον· 35 μέρη γὰρ ταῦτα ζῷον δοκεῖ εἶναι ὡς συμπληρωτικὰ αὐτῷ, ἐὰν τις ἀκριβῶς θεωρήσῃ· αἱ δὲ διαιρετικὴ κυρίως διαφοραὶ εἰσιν ὡς δια- 40 φόρων εἰδῶν ποιητικαί.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 4 b. χρὴ δὲ καὶ τῷτο εἰδέναι ὅτι "τῶν ἑτέρων 45 γενῶν" ἀλλ' ἔ "τῶν ἑτερογενῶν" δεῖ ὑπαναγινώσκειν. Ἑρμῖνος δὲ ἑτέρας τῷ εἶδει βύλεται εἶναι τὰς διαφορὰς τῶν μὴ ὑπ' ἄλληλα 50 γενῶν ἀλλ' ἑτέρων, διότι, φησὶν, ἔστι τινὰ γένη ἔχ' ὑπ' ἄλληλα 55 μέν, ἄμφω δὲ ὑπὸ ἓν ἀναγόμενα... ὁ μέντοι Πορφύριος τῶν ἑτέ- 60 ρων γενῶν ἑτέρας τῷ εἶδει τὰς διαφορὰς εἰρηάζει φησὶ, διότι τῶν 65 ὑπὸ τὰ ἑτέρα γένη εἰδῶν ἑτέρας εἰσὶν αἱ διαφοραί. ἑτέρα γὰρ γένη 70 ζῶον καὶ ἐπιστήμη· καὶ τῷ μὴ ζῷον εἶδος ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, τῆς δὲ ἐπι- 75 στήμης ἡ μουσική, καὶ εἰσὶν ἑτέρας τῶν αἱ διαφοραί. ὥς εἴη ἂν 80 λέγων ὅτι τῶν ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων αἱ κατ' 85 τὰ εἶδη διαφοραὶ ἑτέρας. κάλλιον δὲ ἴσως τὰς εἰδοποιῶν ἀκρίβει, 90 ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Πορφύριος προὖν ἀξιῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν Νικόστρατον 95 ματαιολογίαν ἐγκαλεῖσιν ἐν τέτοις.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 4 b. αἰτιῶν δὲ καὶ ἐν τοῖς ὑπ' ἄλληλα γένε- 10 23 σιν. "ὅσαι τῷ κατηγορουμένῳ φησὶ διαφοραί, τοσαῦται καὶ τῷ 15 ὑποκειμένῳ ἔσονται." ὄντων γὰρ ὑπαλλήλων τῷ ζῷον καὶ τῷ λογικῷ 20 ζῷον, ἐπειδὴ τῷ ζῷον διαφοραὶ εἰσὶ τό τε λογικόν καὶ τὸ ἄλογον, 25 πῶς οἷον τε τῷ λογικῷ ζῷον τὸ μὴ εἶναι λογικόν τὸ δὲ ἄλογον; ἀλλ' 30 ὁ μὴ Βοηθὸς ἐνόησε τῇ ἀπορίᾳ μεταγράψαι ἡξίαν τὴν λέξιν ἔτιως 35 "ὥς εἴη ὅσαι τῷ ὑποκειμένῳ διαφοραί, τοσαῦται καὶ τῷ κατηγορουμένῳ 40 ἔσονται." αἱ γὰρ τῷ μερικωτέρῃ διαφοραὶ καὶ τῷ ὀλικωτέρῃ ἔσονται, ἅτε 45 τὸ μερικώτερον τῷ ὀλικωτέρῃ περιέχοντος, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως καθόλου 50 ἐπὶ τῷ κατηγορουμένῳ ὡς ἐπὶ τῷ ὑποκειμένῳ λέγονται· τὸ γὰρ логи- 55 κὸν ἀνθρώπου μὴ παντὸς κατηγορεῖται, ζῷον δὲ ἕκαστος παντός, ἀλλὰ 60 τῶν ζῶων τὰ μὲν ἐστὶ λογικὰ τὰ δὲ ἄλογα. εἰ δὲ μένει, φησὶν, 65 ἡ αὐτὴ γραφή, προσεκτέον τῷ "ἔδεν κωλύει τὰς αὐτὰς εἶναι δια- 70 φοράς." συμπίπτει γὰρ ποτε τῷτο· τὸ γὰρ θνητὸν καὶ τὸ ζῷον δια- 75 φορὰ ἐστὶ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ χάρις τῷ Βοηθῷ τὴν ἀρχὴν τῆς λύ- 80 σεως ὑποδείξαντι. ἐπειδὴ γὰρ τῷ ζῷον αἱ μὲν εἰσὶ διαιρετικὴ διαφο- 85 ραί, ὡς τῷ ζῷον τὸ μὴ λογικόν τὸ δὲ ἄλογον καὶ θνητὸν καὶ ἀθάνατον, 90 αἱ δὲ συζατικαί, ὡς τῷ ζῷον τό τε αἰσθητικόν καὶ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ κί- 95 νητόν, αἱ μὴ διαιρετικὴ τῷ κατηγορουμένῳ διαφοραὶ ἔ πᾶσαι τῷ 100 ὑποκειμένῳ ὑπάρχουσιν (ἔ γὰρ δὴ καὶ αἱ ἀντικείμεναι· εἰ γὰρ τὸ логи- 105 κὸν ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, ἔ δὴ καὶ τὸ ἄλογον), αἱ μέντοι συζα- 110 τικὴ τῷ κατηγορουμένῳ διαφοραὶ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ πᾶσαι ὑπάρχουσι.

τὸ γὰρ αἰσθητικὸν καὶ τὸ ἐνδοθεν κινούμενον καὶ ἀνθρώπων καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώοις ὑπάρχει. τὸ ὅν ὅθεν κωλύει εἴρηξεν διὰ τὸ μὴ πάσας ὑπάρ-
χειν ἀλλὰ τὰς συζατικάς καὶ τῶν διαιρετικῶν τὰς οἰκείας τῷ με-
ρικωτέρῳ... f. 5. καλεῖ δὲ ὁ Ἰαμβλίχης τὰς μὲν συζατικάς τῷ
γένους γενικάς, τὰς δὲ διαιρετικάς εἰδικάς.

ΠΟΡΦΥΡ. f. 20. οἶμαι μὲν διὰ τῆς πολλῆς ἡμαρτητικῆς νομί-
σαι τὸν τόπον, καὶ διορθῶντας φῆσαι μὴ ὅσαι τῶν κατηγορουμένων
διαφοραί, τοσαῦτα καὶ τῶν ὑποκειμένων ἔσονται, ἀλλ' ἐμπαλιν ὅσαι
τῶν ὑποκειμένων, τοσαῦτα καὶ τῶν κατηγορουμένων ἔσονται. ἐγὼ δὲ
φημι ἐξ αὐτῶν τῶν, ἐκ τῶν ἐνὶ φάνει καὶ πάλιν πάσας, τὴν λύσιν 10
τῆς ἀπορίας λαμβάνειν.

ΔΕΞ. ἔκ ἄρα διορθωτέον τὴν λέξιν, μετασφύροντας ἐπὶ
τὰναντία τὴν ἀπόφασιν, ὥτως ὥστε ὅσαι τῶν ὑποκειμένων, τοσαῦτα καὶ
τῶν κατηγορουμένων. ἡμαρτητικὴ γὰρ ἡ διορθωσις.

ΔΑΒΙΔ. ἀπορῶσιν ὅτι διὰ τί ἀνώτερον μὴ ἐπεξηγήθη πάσῃ τῇ 15
διαίρεσει, ὅτε διήρει τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ὄντα; καὶ λέγομεν ὅτι
ἀναγκαίως τελευταίαν ἐφύλαξε τὴν διαίρεσιν ταύτην, ἵνα λήξῃ μὲν
τὸ πρῶτον τμήμα εἰς ψιλὴν ἀπαρίθμησιν τῶν κατηγοριῶν, ἀρξῇ δὲ
τὸ δευτέρον αὐτῆς τῆς ἀκριβοῦς διδασκαλίας. ὥσπερ γὰρ οἱ ἄριστοι
τῶν γραφέων πρὸ τῆς τελείας μορφῆς τῆς διὰ τῶν χρωμάτων 20
ἀμυδρὰν ἔννοιαν παρέχοντες τῶν γραφισομένων διὰ τῆς σκιαγραφίας
ἢ λευκογραφίας, ὥτω καὶ ὁ Ἀριστοτέλης.

ΣΙΜΠΛ. γ' f. 5 b. τριχῶς τῆς σημασίας αὐτῶν τῶν ἀνευ
συμπλοκῆς γινομένης, ἢ καὶ τὴν ὀνομασίαν μόνην, ὅταν ὕψιν λέ-
γωμεν, ἢ ἀπὸ τῶν ὑποδείγματων, ὅταν λέγωμεν οἶον ἀνθρώπος ἢ 25
ἵππος (τῆτο γὰρ τὴν ὡς ἐν τύποις καὶ δι' αἰσθήσεως φαινομένην ὑπο-
γραφὴν δηλοῖ), καὶ τρίτον καὶ τὰς προχείρους ἐννοίας καὶ μηδέπω
τεχνικάς, σπευδύσας δὲ ἤδη πρὸς τὴν ἀκριβῆ τελειότητα, ὁ μὲν
Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα μὲν διὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ὑποδείγματος ἐδή-
λωσε τὰ γένη, λέγων ἔστι δὲ ὕψιν μὲν ὡς τύπῳ εἰπεῖν οἶον ἀνθρώ- 30
πος ἵππος, ποσὸν δὲ οἶον δίππη καὶ τρίππη, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ὡσαύτως, ἐν δὲ τοῖς περὶ ἐκάστης λόγους καὶ τὴν ἔννοιαν τὴν περὶ
αὐτῶν ἀνεγείρειν πειράξῃ. ὁ δὲ Ἀρχύτας καὶ ἐν τῇ πρώτῃ εὐθύς
διδασκαλίας εἰπὼν τὸ ὄνομα καὶ τὸ ὑπόδειγμα προδίδει ἐφ' ἐκάστης,
ἐπήγαγε καὶ τὴν καὶ ἔννοιαν ιδιότητα... f. 6. ἀλλὰ τὴν τομὴν 35
ταύτην τὴν εἰς τὰ γενικά γένη γενομένην τί φήσομεν; ἄρα διαί-
ρεσιν; καὶ πῶς ἂν εἴη διαίρεσις, εἰ μήτε ὡς γένος εἰς εἶδη διαίρεται
μήτε ὡς ὅλον εἰς μέρη; ὅτε γὰρ ἔστι τι κοινὸν τῶν δέκα κατηγο-
ριῶν, ὅποσον τὸ ὄν οἶονταί τινες ἢ τὸ τί, εἴπερ μὴ ἐπ' ἴσης πάντων
κατηγορεῖται. γένος δὲ μὴ ὄντος ὅθεν διαφορὰς εἶναι δυνατόν, καθ' 40
ἃς τὸ γένος διαιρεθῇ. ἀλλ' ὅθεν ὅλως εἰς μέρη διαίρεται. ὅ γὰρ
ἔστι τι κοινὸν σύγκριμα τὸ ἐν ὀρισμῶν τῶν ὑπομένων. καὶ ὅλως
ὅτε ὡς ὁμοιομερῆ εἴη ἂν τινος μέρη ἀνόμοια ὄντα, ὅτε ὡς ἀνο-
μοιομερῆ. εἴτε γὰρ τὸ ὄν τις τὸ ὅλον φησὶν εἴτε τὸ τί, ὁμοίως ἕκαστον
ὄν καὶ τί λέγειται. καίτοι τοῖς ἀνομοιομερέσιν ἔχ ὑπάρχει τὸ τὰ μέρη 45
καλεῖται τῷ τῷ ὅλῳ ὀνόματι. ἀρ' ὅν τοῖς ἐπὶ ζῳατικῆς ἔοικεν ἢ
διαίρεσις τοῖς καὶ λόγους συντεταγμένοις, ὥστε ὥσπερ λόγος λοχα-
γόν, ὥτως τὴν μὲν ὕψιν ἐξηγεῖται τῶν ὕψιν;... ταῦτα μὲν ὁ Ἰαμβ-

βλίχης ἀξιοῖ. ὁ δὲ Ἑρμῖνος ἀπαρίθμησις ὅν ἐστι φησι, καὶ ὅτε
διαίρεσις ὅτε μερισμός. ὅθεν γὰρ ὅλον ἐπ' αὐτῶν ὅτε ὡς γένος ὅτε
ἄλλον τρόπον ὅλον. ἀλλὰ πρὸς μὲν τὰ τῶν θεῶν Ἰαμβλίχης ἐκ τῶν
αὐτῶν ῥητέον ὅτι τὸ ἀπ' ἐνὸς ἔκ ἀπὸ τῆς ὕψιν ληπτέον (ὥτως γὰρ
5 ὅ γὰρ τῶν δέκα τὴν ἀπαρίθμησιν ἀλλὰ τὴν τῶν ἐννέα ποιησόμεθα),
μᾶλλον δὲ ἀπὸ τῶν ὄντων, ὅπερ ἐνταῦθα μὲν πολλαχῶς λεγόμενον
εἰς τὰς δέκα κατηγορίας Ἀριστοτέλης διαίρει βύλεται, καὶ εἰκότως,
ἐπειδὴ περὶ λέξεως σημαντικῆς ἐν τούτοις ὁ σκοπός, ἐν δὲ τῇ Μετὰ
τὰ Φυσικά (Ε 2) ὡς ἀπ' ἐνὸς τῶν ὄντων τὰ δέκα ἐν τάξει προά-
γεταί φησι, πρώτην ἐχέσης τάξιν τῆς ὕψιν καὶ περὶ αὐτὴν τῶν
ἄλλων συνταττομένων. ὁ δὲ Ἑρμῖνος ἀμφιβάλλοντι ἔοικεν εἰ
τοσαῦτα ἐστὶ τὰ γένη. γράφει δὲ ὥτως. διὸ εἰ μὲν μόνων τῶν
λεχθισομένων εἰσὶν αἱ σημασίαι, τοσαῦτα ἂν εἴη τὰ πρῶτα γένη,
τοσαῦτα δὲ καὶ αἱ κατηγορίαι. εἰ δὲ καὶ ἄλλα παρ' αὐτά, ὅθεν ὁ
λόγος ἐκεῖνα διωθεῖται, καίτοι τῶν Ἀριστοτέλους πανταχῶς τῷ πλήθει
τῶν χρωμένων τῶν γενῶν, καὶ ὅτε προστιθέντος ὅτε ἀφαιρέντος,
ἀλλ' ἐγκρίνοντος αἰετὴ τὴν εἰς δέκα διαίρεσιν, ὥσπερ καὶ εἰς τέσσαρα
τὴν τῶν συναιρέσεων ἐποίησατο. ἄλλοι δὲ πολλοὶ πρὸς αὐτὴν
ἀμφισβήτησαν, αὐτόθεν κατηγοροῦντες τῆς εἰς τοσούτον πλήθος
διαίρεσεως, ὥσπερ Ἀθηνόδορος ἐν τῷ πρὸς τὰς Ἀριστοτέλους μὲν
Κατηγορίας ἐπιγεγραμμένῳ βιβλίῳ, μόνην δὲ τὴν εἰς τοσούτον
πλήθος διαίρεσιν ἐξετάζοντι, καὶ Κορνύτος δὲ ἐν οἷς πρὸς Ἀθηνόδο-
ρον καὶ Ἀριστοτέλην ἐπέγραψε. καὶ οἱ περὶ τὸν Λύκιον δὲ καὶ τὸν Νικό-
στρατον, ὥσπερ πρὸς τὰ ἄλλα πάντα χεδόν, ὥτω καὶ πρὸς τὴν διαί-
ρεσιν ἀντειρήκασιν... f. 6 b. ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλον τρόπον αἰτιῶνται
τὴν περιττότητα. οἱ γὰρ περὶ Ξενοκράτην καὶ Ἀνδρόνικον πάντα τῷ
καθ' αὐτὸ καὶ τῷ πρὸς τι περιλαμβάνειν δοκῶσιν, ὥστε περιττὸν εἶναι
κατ' αὐτὸς τοσούτον τῶν γενῶν πλήθος. ἄλλοι δὲ εἰς ὕψιν καὶ
συμβεβηκὸς διατέμνουσι, καὶ ὅτοι δὲ ταῦτόν πως δοκῶσι τοῖς προ-
τέραις λέγειν τοῖς τὰ συμβεβηκότα πρὸς τι λέγουσιν ὡς ἄλλων αἰετὴ
ὄντων, καὶ τὴν ὕψιν καθ' αὐτό. ῥητέον ὅν κοινῇ πρὸς ἀμφοτέρους...
f. 7. ἀλλὰ διὰ τί φασὶν οἱ περὶ τὸν Λύκιον τὴν συνόδου
παρέλιπεν, εἰ λέξεις καὶ ὅτοι σημαντικαί; ὅ γὰρ δὴ ἄσημοι. ἢ ὅτι
ὅτε προηγουμένη αὐτῶν ἐστὶν ἡ σημασία, ἀλλὰ συσσημαίνουσιν...
ἐπιζητήσιν δὲ καὶ τὰ ἄρθρα πῶς ταχθήσονται. καὶ περὶ τούτων δὲ ὁ αὐτὸς
λόγος. καὶ γὰρ ταῦτα οἶον σύνδεσμοί εἰσι τὰ γένη προσσημαίνοντες,
τό τε ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ ἀόριστος. ὅ γὰρ τί ἐστὶ δηλοῦσι. διὸ καὶ ἀόριστα
καλεῖται παρὰ τινων. ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις καὶ αἱ σερήσεις αἱ τε δια-
φοροὶ τῶν ῥημάτων ἐγκλίσεις ἐν τίνι ταχθήσονται; ἢ πρὸς τῷτο
αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἀπεκρίνατο. καὶ γὰρ ἐν τοῖς
Μεθοδικαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνήμασι καὶ ἐν ταῖς Διαίρεσεσι καὶ ἐν
ἐτέρῳ ὑπομνήματι ὁ ἐπιγράφεται Παρὰ τὴν Λέξιν, ὅπερ εἰ καὶ
τισιν ὅ δοκεῖ γνήσιον Ἀριστοτέλους, ἀλλὰ τινὸς ἐστὶ πάντως τῶν
ἀπὸ σχολῆς, ἐν τούτοις προβεῖς τὰς κατηγορίας ἐπάγει λέγω δὲ
ταύτας σὺν ταῖς πτώσεσιν αὐτῶν ἢτοι ἐγκλίσεσι, ταῖς τε ἀπο-
φάσεσι καὶ ταῖς σερήσεσι καὶ τοῖς ἀόριστοις συνέταξεν αὐτῶν τὴν δι-
δασκαλίαν. ἐστὶ γὰρ τὸ ἀνυποδετεῖν τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἢς καὶ τὸ
ὑποδεδεῖται. καθόλου γὰρ ἐν τούτοις ἔχουσαι τὸ εἶναι αἱ ἀποφάσεις καὶ

αἱ φερήσεις, ἐν τῷ τὰ ὄντα ἀναιρεῖν, εἰκότως ἐπ' ἐκεῖνα ἀναπέμ-
πον· ἐν οἷς αἱ ἔξεις εἰσὶ καὶ αἱ καταφάσεις. "ἀλλὰ τ' ἐν" φασὶ
"καὶ ἡ μονὰς καὶ τ' σημεῖον πῶς ἔκ' ἔξω πίπτει τῶν κατηγοριῶν;"...
f. 7 b. τὰ εἶδος συνηρημένον καὶ διακεκριμένον ὄντος, καὶ τὸ μὴ ὀνό-
ματος τ' συνηρημένον ἢ ὡς οἱ Στωϊκοὶ φασὶ τ' κεφαλαῖωδες δη-
λῶντος, τὸ δὲ ὀρίσμιον τ' διακεκριμένον, ἐν τῷ αὐτῷ ἂν εἴη γένει
τό τε ὄνομα καὶ ὁ ὀρίσμος. καὶ ἡ ὕλη δὲ καὶ τ' εἶδος, ἀρχαὶ εἶναι τῆς
συνθέτου ὑσίας, ὑσίαι καὶ αὐταὶ εἰσι, καὶ μὴ ἐνταῦθα παρελήφθη-
σαν. καὶ περὶ τῶν σημείων δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ἀπορεῖν οἶμαι ἔξεσι καὶ ἐπι-
λύεσθαι. βέλτιον δὲ φασὶν οἱ κλεινότεροι τῶν ἐξηγητῶν ὁμῶν μιν
τ' ἐν ἀπολείπειν καὶ τὰς δέκα κατηγορίας, ὥσπερ καὶ τ' ὄν· τῶν δὲ
ὁμῶν μιν ἔτε διαίρεσις ἀφωρισμένη ἐστὶν ἔτε εἰς ἐν γένος ἀνα-
γωγῇ. οἱ δὲ γε τρίτοι λοιποὶ οἱ ἀνταλλαγὴν αἰτιώμενοι... οἱ
Στωϊκοὶ εἰς ἐλάττωνα συσέλλειν ἄξιον τὴν τῶν πρώτων γενῶν
ἀριθμὸν, καὶ τινα ἐν τοῖς ἐλάττωσιν ὑπερλαγμένα παραλαμβάνει-
ναι. ποῖον γὰρ τὴν τομὴν εἰς τέσσαρα, εἰς ὑποκείμενα καὶ ποῖα καὶ
πῶς ἔχοντα καὶ πρὸς τι πῶς ἔχοντα. καὶ ὁ λόγος ὅτι πλείους παραλεί-
πεται... f. 8. κοινῇ δὲ πρὸς πάντας λέγειν (δεῖ) ὅτι τὰς εἰσαγω-
γικάς πραγματείας ἔκ' ἔδει πρὸς ἀκρίβειαν διακειμένας ἀπαιτεῖν·
καὶ γὰρ ὑποφέρουσι τὴν ἀκρίβειαν αἱ τῶν πρωτοπείρων ἀκοαί. δευτέ-
ρον δὲ, ὅτι δύσκολος ἡ ἐπιχειρήσις τὰς γενικωτάτας τῶν ὄντων
διαφορὰς ἦτοι τὰς σημαντικὰς αὐτῶν λέξεις διελέσθαι, καὶ διὰ τὸ
χρὴ μάλλον συναγωνίζεσθαι τῇ χαλεπότητι τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ
μὴ κακοχόλως αὐτῇ προσφιλονεικεῖν. τρίτον δὲ ἂν λέγοιμεν ὅτι
καὶ πάντες οἱ ἄλλως διελόμενοι μείζουσιν ἂν ὑπάγοιντο τοῖς ἐγκλή-
μασιν.

ΔΕΞ. περὶ δὲ τῶν ἐνός, ὡς ἔκ' ἔξω πίπτει τῶν κατηγο-
ριῶν, πολλαχῶς ἂν τις ἀποδείξει. καὶ γὰρ ὡς ἀρχὴ τῶν ἀριθμῶν καὶ
ὡς μέτρον ὑπάρχον τοῖς πρὸς τι συνταχθήσεται· καὶ εἰ τις ἀσώματον
καὶ καθ' ἑαυτὸν τὸν ἀριθμὸν τιθεῖ, ὑσία ἂν εἴη ἡ μονὰς. εἰ δὲ τις
διττὸν ἀριθμὸν υποβοῶτο, ἔσαι καὶ ἡ μονὰς ἐν δύο γένεσιν, ἐπὶ μὴ τῶν
καὶ σύνθεσιν ἀριθμητῶν ἐν τοῖς πρὸς τι, ἐπὶ δὲ τῶν νοητῶν ἐν ὑσίᾳ
ταττομένη. εἰ δὲ τις αὐτὴν καὶ μέρος ποσῶ νομίζοι, ὥσπερ καὶ ὁ
Ἀλέξανδρος, ἔσαι καὶ ἐν τῷ ποσῶ ἅμα. τὸτο μέντοι ὅλως παρα-
κρῆναι ἡμᾶς· πανταχῶς γὰρ ἕτερόν ἐστι τ' πέρασ καὶ τ' ὀρίζομενον ὑπὸ
τῶν πέρατος· καὶ ἡ μονὰς ἐν ἀρχῇ καὶ πέρασ ἔσα τῷ ποσῶ ἔκ' ἂν εἴη
ποσόν... πάλιν τινὲς ἐπιζητῶσι τὰ ἄρθρα πᾶ ταχθήσεται. ἐστὶ δὲ
καὶ περὶ τῶν ὁ αὐτὸς λόγος· συνδέσμων γὰρ ἔχει δύναμιν ἐπὶ
ἀρρένων καὶ θηλέων μὲν τῶν καὶ τ' ὑποκείμενον παραδηλὸν ἀορίσως·
διὸ καὶ ἀορίστα τινες αὐτὰ καλεῖται· τ' μὴ γὰρ τι ὑποκείμενον παρί-
στησι, μὲν δὲ τῶν ἀρρένων συνταττόμενον ἀρρεν τι δηλοῖ, μὲν δὲ τῶν
θηλέων θηλυ τι· παρῆναι δὲ τ' τόδε ἀπὸ τῶν τινός, συνεκφαίνει δὲ
ὁποτέρων τῶν ἄρθρων τ' ἀρρεν ἢ τ' θηλυ ἐν τῇ συντάξει, αὐτὸ δὲ
καθ' αὐτό ἐστιν ἄσημον. ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις, φασί, καὶ αἱ φερήσεις
τὰ τε ἀορίστα καὶ αἱ ἐγκλίσεις καθ' ἐκάστην κατηγορίαν ἐν τίνι ταχ-
θήσονται; περὶ δὲ τῶν βέλτιον αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Ὑπο-
μνήμασιν ἀνεδίδαξε· προβεῖς γὰρ τὰς κατηγορίας σὺν ταῖς πτώσε-
σιν αὐτῶν καὶ ταῖς ἀποφάσεσιν καὶ ταῖς φερήσεσιν καὶ τοῖς ἀορίστοις

ὅμιν συνέταξεν αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν, πτώσεις τὰς ἐγκλίσεις
ὀνομάζων. ἔσαι δὲ ἔν τ' ἀνυποδετεῖν τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἥς καὶ
τ' ὑποδετέσθαι, καὶ τ' ἀναπνεῖν τῆς τῶν ἔχειν κατηγορίας, ὥστε καὶ τ'
ὠπλίσθαι. καὶ αἱ ἀποφάσεις ἐν τῶν ἔσονται ὦν καὶ αἱ καταφάσεις,
καὶ τὰ ἀορίστα τῶν ὦν καὶ τὰ ὠρισμένα· καθόλου γὰρ ἐν τῷ ἔχοντι
τ' εἶναι αἱ ἀποφάσεις καὶ φερήσεις, ἐν τῷ τὰ ἀναιρέμενα μὴ εἶναι.
εἰκότως ἄρα ἐπ' ἐκεῖνα ἀναπέμποιτο τὰ ἐν ἔξει ὄντα καὶ καταφασκό-
μενα. καὶ ὁ νεκρὸς ἐν τῷ ἔσαι ἔκ' καὶ τ' ζῶν, καὶ ἡ τυφλότης τῶν
αὐτῶν ἔκ' ἔξισ. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ αὐτὸς λόγος.

ΠΟΡΦΥΡ. f. 4 b. οἱ δὲ ἀντέλεγον ἀθετῶντες αὐτῶν (τῶν 1 b
κατηγοριῶν) τὴν διαίρεσιν ὡς πολλὰ παρῆσαν καὶ μὴ περιλαμβά-
νυσαν, ἢ καὶ πάλιν πλεονάζουσιν. — τινὲς εἰσὶν ἔτι; — οἱ περὶ
Ἀθηνοδώρου καὶ Κορνήσιου, οἱ τὰ ζητούμενα περὶ τῶν λέξεων καθὸ
λέξεις, οἱ τὰ κύρια καὶ τὰ τροπικά καὶ ὅσα τοιαῦτα (διαφορὰ γὰρ
ἐστὶ λέξεων καθὸ λέξεις εἰσὶ), τὰ τοιαῦτα ἐν προφέροντες καὶ ποίας
ἐστὶ κατηγορίας ἀπορῶντες καὶ μὴ εὐρίσκοντες ἐλλιπῆ φασὶν εἶναι
τὴν διαίρεσιν ὡς ἂν μὴ πάσης φωνῆς σημαντικῆς εἰς αὐτὴν περι-
λαμβανομένης.

ΔΕΞ. εἰ δὲ τις εἰς τ' πῶς ἔχον συντάττοι τὰς πλείους κατη-
γορίας, ὅπερ οἱ Στωϊκοὶ ποῖουσιν, ἐπιδεικτέον αὐτοῖς ὅτι πλείους
παραλείπεται τῶν ὄντων, τὰ τε ἐν τόπῳ καὶ τὰ ἐν χρόνῳ καὶ κατ'
ἀριθμὸν ποσὰ καὶ κατ' πηλίκον καὶ τ' ὑποδετέσθαι καὶ ἄλλα τοιαῦτα·
ὅθεν γὰρ ὅτι τῶν τοιούτων περιέχει ἐν τῷ πῶς ἔχοντι.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 1. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἀπλῶν φωνῶν εἰσὶ τινες 1 b
αἵτινες, καὶ ἀπλᾶς εἰσὶ, ἀλλ' ἐν ὅδῃ σημαίνουσιν ἀνεῖν τῆς πρὸς 25
ἄλληλα συμπλοκῆς, ὥσπερ οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ ἄρθρα καὶ αἱ προ-
θέσεις, διὰ τὸτο εἶπε "τῶν κατ' μηδεμίαν — ἢ ποῖον."

ΔΑΒΙΔ. τῶν δὲ Ἀριστοτέλους ψιλῶν ἀπαρίθμησιν ποιησαμένων 1 b
τῶν κατηγοριῶν, ὅτι δέκα, καὶ τὴν αἰτίαν μὴ προδέντος διὰ τί 26
δέκα, φέρε ἡμεῖς καὶ τὴν αἰτίαν προδῶμεν διὰ τί δέκα. δείκνυμεν
δὲ τὸτο ἐκ διαιρέσεως τοιαύτης. τ' ὄν ἢ ἐν ὑποκειμένῳ ἢ ἔκ' ἐν
ὑποκειμένῳ· καὶ εἰ μὴ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ, ποιεῖ τὴν ὑσίαν, εἰ δὲ ἐν
ὑποκειμένῳ, ἢ καθ' ἑαυτὸ ἢ ἔκ' καθ' ἑαυτό. καὶ εἰ μὴ καθ' ἑαυτό, ἢ
μεριστὸν ἢ ἀμεριστὸν. καὶ εἰ μὴ μεριστὸν, ποιεῖ τ' ποσόν, εἰ δὲ ἀμερι-
στον, ποιεῖ τ' ποῖον· καὶ γὰρ ὁδοῖ τ' ποῖον μεριστὸν εἶναι, διὰ τὴν ὕλην
ἐστὶ μεριστὸν. εἰ δὲ ἔκ' καθ' ἑαυτό, ἢ χέσις ἐστὶ μόνη καὶ ποιεῖ τὰ
πρὸς τι, ἢ κατ' ἔξιν ἄλλων νοεῖται καὶ ποιεῖ τὰς λοιπὰς ἐξ κατηγο-
ρίας. τεσσάρων γὰρ ὅσων ἀπλῶν κατηγοριῶν, ὑσίας ποσῶ ποῖον
πρὸς τι, ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῶν αἱ λοιπαὶ ἀπογεννῶνται, ἐξ
ὑσίας καὶ ποσῶ τ' πᾶ καὶ ποτέ, ἐξ ὑσίας καὶ ποῖον τ' ποιεῖν καὶ πάχειν,
ἐξ ὑσίας καὶ τῶν πρὸς τι τ' ἔχειν καὶ τ' κείσθαι. διὸ καὶ ἀπορῶσιν ὅτι
πῶς λέγομεν ὅτι ἀπλᾶς αἱ δέκα κατηγορίαι εἰσὶν, εἴγε αἱ τέσσα-
ρες μόναι εἰσὶν ἀπλᾶς, αἱ δὲ ἐξ σύνθετοι; καὶ λέγομεν ὅτι συνθέτους
αὐτὰς καλεῖται διότι ἐμφασιν συνθέσεως ἡμῖν εἰσάγουσιν, ἐπεὶ
αὐτὰ ἀπλᾶς εἰσὶν· ὅ γὰρ κατηγορία τ' ἐν τόπῳ εἶναι καὶ τ' ἐν χρόνῳ
διὰ γὰρ τὸτο ἀπαρεμφάτοις ὀνόμασιν ὀνόμασεν αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέ-
λης, ἵνα μὴ τῷ ἐφέλκεσθαι πρόσωπον σύνθεσιν τινα εἰσάγη, οἷον
ποιεῖν καὶ τ' πάχειν καὶ τ' ἔχειν καὶ τ' κείσθαι, ἅπερ ἀπαρέμφατά εἰσιν.

ἐπειδὴ δὲ μὴ γένος τὸ ἐν τῶν δέκα κατηγοριῶν, δύναμις καὶ τάξις
 ὑποδέχεται. προτέρα ἢ ὁσία ὡς ὑποκείμενον πᾶσι, δευτέρα τὸ
 ποσόν, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀνείδεος ὕλη πρότερον ποσὸν, τρίτον τὸ ποιόν καὶ
 τὸ πρὸς τι πρότερον, ἐπειδὴ καὶ τὸ καθ' αὐτὸ τῷ ἐν χέσει πρότερον.
 ἀλλ' εἰ ταῦτα ὅτω, προτέτακται τὰ ἐξ ὁσίας καὶ ποσῶν τῶν ἐξ ὁσίας
 καὶ ποιῶν καὶ τὰ ἐξ ὁσίας καὶ ποιῶν τῶν ἐξ ὁσίας καὶ πρὸς τι. καὶ ταῦτα
 μὲν ἐν ταῖς· ἐφ' οἷς μὲν τὴν διαίρεσιν τῶν κατηγοριῶν καὶ τὴν πλη-
 θος, ὅτι δέκα καὶ ὅτε πλείους ὅτε ἐλάττω, ὡς ἐδείξαμεν, φέρεται
 εἰσθυσίας ἀπορίας φέρεται καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀπορήσαντες εἰπω-
 μεν τὰς λύσεις αὐτῶν. ἀπορῶσι τοίνυν οἱ μειονεξίαν αὐτῶν κατη-
 γορῶντες ὅτι διὰ τί μὴ ἑνδεκα αἱ κατηγορίαι, προσθεμένῃ τῇ
 ἑξέσει; τί δὴποτε γὰρ τῷ μὲν ποιεῖν τὸ πάχειν ἀντέταξε, τῷ δὲ ἔχειν
 τὸ ἔχειν ὁκέτι; καὶ λύει τὸτο Συριανός, λέγων ὅτι ὑπὸ τὸ κεῖσθαι
 ἀνάγει τὸ ἔχεισθαι, ἔχομεν δὲ μίαν κατηγορίαν τὸ κεῖσθαι. τὸ γὰρ ἔχο-
 μενον ἐν τῷ ἔχοντι κεῖσθαι. οἷον ἔχει τις δακτύλιον ἢ ἱμάτιον ἢ ὑπο-
 δήματα· ταῦτα ἐν τῷ ἔχοντι κεῖσθαι. ἄλλοι ἀπορῶσιν αὐτῶν κατη-
 γορῶντες, διὰ τί μὴ ἑννέα αἱ κατηγορίαι, τῷ ποιεῖν καὶ τῷ πάχειν
 ὑπὸ τὸ κινεῖσθαι ἀναγομένων; ἀμφοτέρω γὰρ κινεῖσθαι, τὸ ποιεῖν καὶ τὸ
 πάχειν. πρὸς ὃ φαμεν, ὅτι ἢ κίνησιν κινεῖσθαι τὸ ποιεῖν, κινεῖσθαι καὶ τὸ
 πάχειν, ὅδε ἢ κίνησιν κινεῖσθαι τὸ πάχειν, ταύτην ἀντιδρᾶ καὶ τὸ ποιεῖν.
 οἷον τὸ πῦρ θερμαίνει· καὶ καθὸ θερμαίνει ψύχει, ὅδε πάλιν ἢ χιὼν
 καθὸ ψύχει θερμαίνει· καθόλου γὰρ ὅθεν τῶν ὄντων καθὸ ποιεῖ καὶ
 πάχει, ὅδε καθὸ πάχει καὶ ποιεῖ. ἄλλοι δὲ, διὰ τί μὴ ὀκτώ αἱ κα-
 τηγορίαι, τῷ ποιεῖν καὶ τῷ πάχειν ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀναγομένων; πρὸς
 ὃ φαμεν ὅτι τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν τῶν πρὸς τι, τὸ δὲ ποιεῖν καὶ τὸ
 πάχειν τὰ ἀπαρέμματα ὁ πρὸς τι. ἄλλοι δὲ, διὰ τί μὴ ἑξ αἱ
 κατηγορίαι, τῷ ἔχειν καὶ τῷ κεῖσθαι ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀναγομένων; ἢ
 αὐτὴ δὲ λύσις, ὅτι τὸ ἔχον καὶ τὸ κείμενον τῶν πρὸς τι, τὸ δὲ ἔχειν
 καὶ τὸ κεῖσθαι τὰ ἀπαρέμματα ὁ πρὸς τι. ἄλλοι δὲ, διὰ τί μὴ πέντε
 αἱ κατηγορίαι, ὡς ὁ Γαληνός, ὁσία, ποσόν, ποιόν, πρὸς τι, πρὸς τί
 πῶς ἔχον; πρὸς ὃ φαμεν ὅτι ὁ δύναμις τὸ πρὸς τί πῶς ἔχον γένος
 εἶναι τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν. ἐν γὰρ τοῖς ὡς γένος εἰς εἶδη διαιρη-
 μένοις ἕκ ἑξαι τάξις ὅδε τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον, ἐπὶ δὲ τῶν
 συνθέτων κατηγοριῶν ἐστὶ τάξις· πρότεροι γὰρ αἱ ἐξ ὁσίας καὶ ποσῶν
 τῶν ἐξ ὁσίας καὶ ποιῶν καὶ αἱ ἐξ ὁσίας καὶ ποιῶν τῶν ἐξ ὁσίας καὶ πρὸς
 τι. εἰ δὲ τις εἴποι τέσσαρας κατηγορίας μόνον, ὁσίαν ποσὸν ποιόν
 πρὸς τι, τὰς δὲ ἑξ ὡς χετικὰς ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀνάγει, ῥητέον
 ὅτι ἐπὶ τῶν πρὸς τι ψιλή χέσις ἐστίν, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἑξ κατη-
 γοριῶν ἕκ ἑξαι ψιλή χέσις ἀλλὰ χέσις μεθ' ὕλης, ὁσία μὲν ποσὸν,
 ὁσία μὲν ποιῶν, ὁσία μὲν τῶν πρὸς τι. ἄλλοι, διὰ τί μὴ τέσσαρες
 αἱ κατηγορίαι, ὡς φησιν ὁ Πλωτῖνος, ὁσία ποσὸν ποιόν πρὸς τι;
 αἱ γὰρ λοιπαὶ ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῶν ἐγένοντο. καὶ λύει ὁ αὐτὸς
 λέγων ὅτι καὶ σύνθετοι ὄντι, ἀλλ' ὅτι ἀπλῆ ἢ νόησις αὐτῶν, ἄλλο
 δὲ εἶδος τῷ ἀπλῷ παρὰ τὸ σύνθετον καὶ ἄλλο τὸ σύνθετον. ἄλλο γὰρ
 ἀνθρώπος εἶναι καὶ ἄλλο ψυχὴ εἶναι, ἄλλο σῶματι εἶναι καὶ ἄλλο
 ἀνθρώπῳ εἶναι. ἕτεροί φασι, διὰ τί μὴ τρεῖς αἱ κατηγορίαι, ὁσία
 ποσὸν ποιόν; τὰ γὰρ πρὸς τι οἰκείως ὕλην μὴ ἔχοντα ἐν ταῖς θεω-
 ρεῖται. πρὸς ὅς φαμεν ὅτι καὶ οἰκείως ὕλην μὴ ἔχουσαν, ἀλλ' ὅτι

ἄλλο εἶδος τῶν πρὸς τι, τὰ δὲ πράγματα τῷ εἶδει κρίνεται, ὁ τῇ
 ὕλῃ· ἄνθρωπος γὰρ καὶ βῆς καὶ ἵππος κοινὴν ἔχοντες τὴν ὕλην διάφο-
 ρον εἶδος ἔχουσιν. ἄλλοι φασί, διὰ τί μὴ δύο αἱ κατηγορίαι, ὁσία
 καὶ συμβεβηκός; καὶ λέγομεν ὅτι ὁ δύναμις τὸ συμβεβηκός γένος
 εἶναι τῶν ἑννέα· ὁδεποτε γὰρ ἀπὸ τῶν εἰδῶν τῶν ἀπὸ γένους κατα-
 γομένων τὰ μὲν καθ' αὐτὰ τὰ δὲ καὶ συμβεβηκότα εὐρήσεις, ἀλλ'
 ἢ πάντα καθ' αὐτὰ, ὡς τὰ μέρη τῆς ὁσίας, ἢ πάντα ἐν χέσει,
 ὡς τὰ μέρη τῶν πολλαπλασίων, τὸ διπλάσιον, τὸ τριπλάσιον, τὸ τε-
 τραπλάσιον· ἐπὶ δὲ τῶν ἑννέα κατηγοριῶν τὰ πρὸς τι μόνον ἐν
 χέσει πάντα εἰσίν. ἔτι διὰ τί μὴ μία κατηγορία τὸ ἐν διὰ πᾶν
 διῆκον; καὶ λέγομεν ὅτι ὁ δύναμις τὸ ἐν γένος εἶναι τῶν δέκα κατη-
 γοριῶν. τῶν δὲ αἱ αἰτίαι εἴρηται ἡμῖν ἀνωτέρω.

AMM. f. 38. ἐντεῦθεν διακρίνει τὴν σκοπὸν τῷ προκειμένῳ 2a4.
 βιβλίῳ τῷ ἐφεξῆς, λέγω δὴ τῷ περὶ Ἑρμηνείας, ὅτι ἐν τῷ μὲν
 διδάσκει περὶ ἀπλῶν φωνῶν, ἐν ἐκείνῳ δὲ περὶ καταφάσεως καὶ
 ἀποφάσεως.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 2. ἐπιζητᾶται δὲ ἄξιον ὅτι τῆς καταφάσεως
 μόνος ἐχώρισε τὰς ἀπλᾶς φωνάς, ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς ἀποφάσεως,
 εἰπὼν "ἐκάστον δὲ τῶν εἰρημένων ἐν ὁδεμῇ καταφάσει λέγει, τῇ
 δὲ πρὸς ἀλλήλα τῶν συμπλοκῇ κατάφασις γίνεσθαι." τῷτο δὲ
 ἐποίησε διότι αἱ ἀπλᾶς φωναὶ καταφάσεως ἀν μᾶλλον φαντασίαν
 ποιήσαιεν ἢ ἀποφάσεως.

AMM. f. 38 b. τὰ πολλὰ τῶν βιβλίων καὶ δοκῶντα καλῶς
 ἔχειν ὅτι ἔχει τὸ "ἢ ἀποφάσει" ἀλλὰ μόνον τὸ "ἐν ὁδεμῇ κατα-
 φάσει λέγει." εἰ γὰρ κατάφασιν ὁ σημαίνει ὁδεμία τῶν κατηγο-
 ριῶν, πολλῶν μᾶλλον ὁδε ἀπόφασιν, ἐπειδὴ δεῖται καὶ τῷ ἀρνητικῷ
 μορίῳ, καὶ μᾶλλον ὑποπτεύσει τις ποιεῖν τινὰ τῶν ἄλλων κατηγο-
 ριῶν κατάφασιν εἶναι ἢ ἀπόφασιν· πᾶσα γὰρ δοκεῖ κατάφασις
 ἢ ἀπόφασις ἢ τοῖς ἀλήθειαν ἢ ψεῦδος σημαίνειν. τὸ δοκεῖ πρόσκειναι,
 ἐπειδὴ ὁ πάντως ἢ κατάφασις ἀληθεύει, ὁδε πάντως ἢ ἀπόφασις
 ψεύδεται, οἷον ἐὰν εἴποι τις "τρέχω ἢ ὁ τρέχω." ἐπεὶ ὅτι ἐν ταῖς
 δυνάμει προσυπακῆται τὸ ἐγώ, τῶν χάριν εἶπε "δοκεῖ." ἢ ὅτι τῷτο,
 ἢ ὅτι παρέδεχται (παρέλκεται) τὸ δοκεῖ, ἢ ὅτι σφάλμα ἐστὶ καλλι-
 γραφικόν, ἢ ὅτι ἀντὶ τῷ ὅτω δοκεῖ πᾶσι.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 2. ταῦτα μὲν ὅτι καὶ περὶ λέξεως εἰρήστω. εἰ δὲ 2a
 τις ἀπορεῖ πότερον τὰ αἰδητικά μόνον καὶ γεννητικά διείληεν ἐν τῷ-
 τοῖς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἀπριθμήσατο, ἢ πάντα τὰ ὁπωσὺν ὄντα, καὶ
 ὅλως πότερον ἄλλα ἐστὶ τὰ νοητὰ γένη ἢ τὰ αἰδητικά, ἢ τινὰ μὲν τὰ
 αὐτὰ τινὰ δὲ τὰ ἕτερα... οἱ δὲ ταῦτα ἀπορῶντες ὑπαλλάττειν
 εἰκότασιν τὴν ὑπόθεσιν· ὡς γὰρ περὶ τῶν ὄντων προηγουμένως τῷ
 φιλοσόφῳ διδάσκειν ἐπαγγελιομένους, ὅπως προύγουσι τὴν ἀπορίαν.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 3. ἀπορῶσι δὲ καὶ πρὸς τὴν περὶ τῆς ὁσίας λόγον 2a
 ὁ τε Πλωτῖνος καὶ οἱ περὶ τὴν Νικόστρατον, πῶς ἐν γένος ἢ ὁσία; εἰ 11.
 γὰρ κοινόν τι καὶ τῆς νοητῆς καὶ τῆς αἰδητῆς εἴη, πρὸ ἀμφοῖν ἔσαι καὶ
 ἀμφοῖν κατηγορηθῆσθαι, καὶ δῆλον ὅτι ὅτε σῶμα ὅτε ἀσώματον
 ἔσαι, ἵνα μὴ τὸ σῶμα καὶ ἀσώματον γένηται καὶ τὸ ἀσώματον καὶ
 σῶμα. πρὸς δὴ ταῦτα δύναται μὲν καὶ τὰ πρότερον εἰρημένα λέγειν,
 ὅτι περὶ τῆς αἰδητικῆς καὶ φυσικῆς ὁσίας ὁ λόγος καὶ τῆς ἐν ταύτῃ

διανοητής, ὡς καὶ Ἀρχύτας ὁ ταύτης ἄρχας τῆς διδασκαλίας διορίζει σαφῶς λέγων... f. 3 b. ὁ μέντοι Βοηθὸς ταῦτα μὴ παρέλκειν ἐνταῦθα τὰ ζητήματα βάλει· μὴ γὰρ εἶναι περὶ τῆς νοητῆς ὑσίας τὸν λόγον. "μᾶλλον δὲ ἔδει" φησὶ "προσαπορεῖν, ὅτι ἐν ἄλλοις τὴν ὑσίαν διελόμενος εἰς τρεῖς ἄλλως μὴ τὴν ὕλην ἄλλως δὲ 5 τὸ εἶδος ἄλλως δὲ τὸ συναμφοτέρον ὑσίαν λέγειν εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ μίαν τίθει κατηγορίαν τὴν ὑσίαν. τίνα ἔν ταύτην, καὶ πῶς αὐτῇ τὰς τρεῖς ὑποτάξει τὰς μὴ καθ' ἓνα λόγον λεγομένας;" ἀπαντῶν δὲ πρὸς ταῦτα ὁ Βοηθὸς τὸν τῆς πρώτης ὑσίας λόγον καὶ τῇ ὕλῃ καὶ τῷ συνθέτῳ ἐφαρμόττειν φησὶν... "ἔγω μὲν" φησὶν ὁ Βοηθὸς 10 "ἡ ὕλη καὶ τὸ σύνθετον ὑπαχθῆσον" τῇ τῆς ὑσίας κατηγορίᾳ, τὸ δὲ εἶδος τῆς μὴ ὑσίας ἐκτὸς ἔσται, ὅφ' ἑτέραν δὲ πεσεῖται κατηγορίαν, ἥτοι τὴν ποιότητα ἢ ποσότητα ἢ ἄλλην τινά." ταῦτα δὲ λέγοντα τὸν Βοηθὸν σφάλλας φησὶν ὁ Πορφύριος, ὅτι τὸ ἀντιδιαίρεθαι τῇ ὕλῃ εἶδος καὶ ὑσία οἰσθὲν ὑπὸ Ἀριστοτέλους, τῶτα ποιότητα καὶ ἄλλο 15 τι τῶν συμβεβηκότων φησὶν. τὸ γὰρ ποιητικὸν ὑσίας ὑσιώδες, καὶ διὰ τῶτο ὑσία· καὶ γὰρ τὸ σύνθετον καὶ τὸ εἶδος μάλιστα ὑσία... δυνατὸν δὲ τῷ μὴ μνημονεύσαι τῶ εἶδος καὶ τῆς ὕλης αἴτιον λέγειν καὶ τὴν τῶν Κατηγοριῶν πραγματείαν καὶ τὴν πρόχειρον καὶ κοινὴν τῷ λόγῳ χρῆσιν ποιῆσαι. τὸ δὲ τῆς ὕλης καὶ τῶ εἶδος ὄνομα καὶ τὰ ὑπὸ 20 τῶτων σημαινόμενα ἔκ ἦν τοῖς πολλοῖς συνήθη, ἀλλ' οἱ μὴ τὴν ὕλην οἱ δὲ τὸ εἶδος μᾶλλον ὑσίαν λέγουσι. "πῶς ἔν," φησὶν ὁ Πλωτῖνος, "τὰ τρία ἐπ' ἴσης λέγονται ὑσῖαι;"

ΔΕΞ. Πλωτῖνῳ τῷ Πλατωνικῷ φιλοσόφῳ ἀντιλέγειν χαλεπὸν ἔγω βαθέως ὑπορηκότι... ἀλλ' εἰ ταῖς αὐταῖς ὑποθέσεσιν 25 Ἀριστοτέλης ἐχρήτο αἷς καὶ Πλωτῖνος, εἶχεν ἂν τινα δοκῶντα τὰ εἰρημένα λόγον· νῦν δὲ τὰ ἐκείνῳ δοκῶντα ὡς ὁμολογούμενα προσλαβὼν διαγωνίζετο ὑπὲρ Ἀριστοτέλους.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 5. πρώτας μὴ τὰς ἀτόμους ὑσίας ἔθετο, δευτέρας δὲ τὰς κοινὰς καὶ ἀπλᾶς, διάτι πρώτοις τοῖς συνθέταις καὶ ἀτόμοις, 30 ἔπειτα τοῖς ἀπλοῖς κοινοῖς ἐπιβάλλομεν, καὶ ὅτι ἐν τῇ ἀτόμῳ καὶ τὴν κοινὴν ἔχειν τὸ εἶναι φησὶν. πρώτως μὴ ἔν ὑσία διὰ τῶτο ἡ ἀτομος λέγειται, κυριώτατα δὲ ὅτι καθ' αὐτὴν αὕτη ἐστὶν ἡ ὑσία, αἱ δὲ ἄλλαι καθ' ὑποκειμένης αὐτῆς λέγονται. μάλιστα δὲ ἐστὶν αὕτη ὑσία, ὅτι καὶ τὸ ὑποκείμενόν ἡ ὑσία χαρακτηρίζεται, αὕτη δὲ 35 ὑποκείνεται τοῖς μὴ ὡς καθ' ὑποκειμένῳ αὐτῆς λεγομένοις, τοῖς εἶδεσι καὶ γένεσι, τοῖς δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ αὐτῇ ὄντι, τοῖς συμβεβηκόσι. καὶ ἄλλως δὲ ἂν τὸ κυριώτατα καὶ πρώτως καὶ μάλιστα τῇ ἀτόμῳ καὶ συνθέτῳ ὑσία ἐφαρμόττειν λέγοις.

ἀλλ' ἐπεὶ καὶ πρὸς τὰ περὶ τῆς πρώτης ὑσίας εἰρημένα πολλά 40 ἐστὶ τὰ ἀπορούμενα, ἰδῶμεν πάλιν τίνα ταῦτά ἐστι καὶ τίνες αἱ προσφόρως αὐταῖς ἐπαγόμεναι λύσεις. ἡ διδάσκει διὰ τῶτων, φασί, τί ἐστὶν ὑσία, ἀλλὰ τί ἔκ ἐστιν... ἀλλὰ διὰ τί, φασὶν, ἐνταῦθα μὴ πρώτῃν ὑσίαν τὴν αἰσθητὴν λέγει, ἀλλαχθὲρ δὲ δευτέραν ὡς μὴ τὴν ἀσώματον τεταγμένην;... ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος καὶ τὸ νοητὸν καὶ 45 χωριστὸν εἶδος ἀτομον ὑσίαν λέγεσθαι φησὶν· καὶ ἴσως οἰκείον τῶτα τῷ Περιπάτῳ, εἴπερ τὰ κοινὰ ἔδῃ ἐστὶν ὅλως καθ' ἑαυτὰ ἐν ὑποστάσει, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀτόμοις ἔχει τὸ εἶναι. εἰ ἔν τα χωριστὰ εἶδη

πάντων μάλιστα ἐστὶν ἐν ὑποστάσει, ἀτομα ἂν εἴη καὶ ἡ κοινά. ὁ μέντοι Ἰάμβλικος ἐπισκῆπτει τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὡς ἀγνοῦντι πῶς λέγει ἐνταῦθα ἀτομος ὑσία... f. 5 b. διὰ τί ἐν μὴ τοῖς Φυσικοῖς (Phys. Auscult. 1 1) τὰ κοινὰ προτάττει, ἐνταῦθα δὲ τὰ καθ' ἕκαστα; ἡ ὅτι διχῶς λέγει τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον, ἥτοι τῇ φύσει ἢ ὡς πρὸς ἡμᾶς, καὶ τῷ μηδέτερον ἔχοντος. διὰ τῶτο προεδίδαξε περὶ τῶν ὑποκειμένων... ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος ἐνταῦθα καὶ τῇ φύσει ὕψερα τὰ καθόλου τῶν καθ' ἕκαστα εἶναι φιλονεικεῖ, ἀποδείξει μὴ ὑδεμίαν κομίζων χερόν.

f. 6. ἀλλ' ἀνθρώπου μὴ ἀναιρεθέντος ἀνῆρην οἱ ἄτομοι ἀνθρώποι καὶ ζῷον ἀναιρεθέντος ὁ ἄνθρωπος, ἡ μέντοι ἀνάπαλιν· πρῶτα δὲ τῇ φύσει τὰ συναναιρέντα μὴ μὴ συναναιρέμενα δὲ ἐλέγμεν. πῶς πρῶτον μὴ αἱ ἀτομοὶ ὑσῖαι λέγονται, δευτέραι δὲ τὰ εἶδη καὶ τριτὸν τὰ γένη;

ΔΕΞ. τί ἂν εἴποιμεν πρὸς τὴς περὶ αὐτῶ τέττα ἀμφισβητήντας, μήποτε ἔδῃ φύσει πρότερα ἢ τὰ καθόλου τῶν καθ' ἕκαστον, ἀλλ' ὕψερα; ἡ σκοπῶντες ἀκριβῶς εὐροιμεν ἂν τὰ ἀμφισβητούμενα ὡς ὁμολογούμενά αὐτῶ λαμβάνοντάς· ὅταν γὰρ ἐνός ἕκαστου πρῶτα φύσει λέγῃται τὰ καθόλου, πάντως δὲ πάλιν ὕψερα ὑποτιθέμενοι τὰ καθ' ἕκαστα εἶναι καὶ τῇ φύσει πρότερα, ἡ καλῶς ὡς ἐν ἀρχῇ λαμβάνουσιν αὐτῶ ὅπερ δεῖται ἀποδείξεως. ἐπιπόλαια δὲ ἐστὶ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα. κοινὰ μὴ ὄντος ἀνάγκη καὶ ἀτομον εἶναι (ἐν γὰρ τοῖς κοινοῖς τὰ ἀτομα περιέχεται), ἀτόμον δὲ ὄντος ἡ πάντως τὸ κοινόν, εἴγε τὸ κοινόν ἐπὶ πολλῶ ὑπάρχει. δῆλον γὰρ ὅτι τὸ καθ' ἕκαστον καταταχθέντος εἰς αὐτὸ τῷ κοινῷ καὶ συμπληρῶντος αὐτῷ τὴν ὑσίαν ἐστὶν ἀτομον· ὁ γὰρ τις ἄνθρωπος καὶ ἀνθρωπός ἐστιν. ψεύδος δὲ τὸ λέγειν ὡς ἀναιρεμένον τῷ κοινῷ ἡ πάντως τὸ ἀτομον ἀναιρεῖται· εἰ γὰρ ἐν τέττω ἔχει τὸ κοινόν τὴν ὑσίαν, ἐν τῷ διατείνειν ἐφ' ὅλα τὰ ὑπ' αὐτῷ τεταγμένα, ὁ ταύτην ἀναιρῶν ἀνῆρην ἐκθύς καὶ τῷ κοινῷ τὴν ὅλην ὑπόστασιν. ἔτι μὴ ἔν τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρον καὶ Βοηθόν· τοῖς δὲ ἄλλοις Περιπατητικοῖς ἐπιχειρεῖσιν ἀποκρίνεσθαι χρή, δεικνύναι δὲ ἐξηγημένους τὰ Μετὰ τὰ Φυσικὰ προσῆκεν, ὅτι τὰ κοινὰ Ἀριστοτέλης προτάττει ἐν τῇ τῶν αἰσθητῶν θεωρίᾳ.

ΑΜΜ. f. 43 b. ἄξιον δὲ ζητῆσαι ἐνταῦθα ποῖον τρόπον κέχρηται διαιρέσεως ἐν τῇ ὑσίᾳ· τῶν γὰρ διαιρημένων τὰ μὴ ὡς γένος εἰς εἶδη διαιρῶν, ὡς τὸ ζῷον εἰς λογικόν καὶ ἄλογον, τὰ δὲ ὡς ὅλον εἰς μέρη, ὡς τὸ σῶμα εἰς χεῖρας καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν καὶ τὰ λοιπά, τὰ δὲ ὡς ὁμώνυμος φωνῇ εἰς διάφορα σημαινόμενα, ὡς ὁ μῦς εἰς τε τὸν θαλάσσιον καὶ τὸν γηγενῆ. κατ' ὑδεμίαν ἔν τῶν διαιρέσεων τῶτων διαιρεῖ τὴν ὑσίαν εἰς τε τὴν πρώτῃν καὶ τὴν δευτέραν... τί ἔν φαμέν; ὅτι ἔκ ἐστὶν ὅλως διαίρεσις ἡ ἐνταῦθα ἡμῖν παραδιδόμενη, τάξις δὲ μόνῃ τῶν ἀπρηριθμημένων.

ΑΜΜ. f. 44 b. διὰ τί δὲ ἔκ εἶπε (*) "δευτέραι ὑσῖαι λέγονται τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη καθόλου," ἀλλὰ εἶπεν "ἐν οἷς εἶδουσιν αἱ 14 πρῶτον λεγόμεναι ὑσῖαι ὑπάρχουσιν;" ἐρῶμεν ὅτι πάντῃ ἀκριβῶς· εἰ

(*) p. 2 a 14. Porphyg. f. 22 b. ἐν οἷς, φησὶν, εἶδουσιν αἱ πρῶται ὑσῖαι λεγόμεναι ὑπάρχουσιν.

ἢ εἶπε τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, ἐπειδήπερ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις εἰσὶ γένη καὶ εἶδη, οἷον ἐν τῷ ποιῶ γένος μὴ τὸ χρῶμα εἶδος δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, εἴχομεν ὑπολαμβάνειν τὰς δευτέρας ὑσίας εἶναι καὶ ἐν τοῖς συμβεβηκόσι. διὰ τὸτο ὃ τὰ τυχόντα εἶδη εἶπεν, ἀλλ' ἐν οἷς εἶδουσιν εὐρίσκοντο αἱ πρῶται ὑσείαι. σημειωτέον δὲ καὶ 5 ταῦθα ὅτι ἂ μὴ ἔξ οἰκείας δόξης προφέρεται, εἶπε λέγοντο ("δεύτεραι γάρ" φησιν "ὑσείαι λέγοντο"), ἂ δὲ ἔξ οἰκείας δόξης προφέρεται, ὃ λέγει τὸ λέγοντο, ἀλλ' ὑπάρχουσιν.

2^a ΣΙΜΠΛ. δ' f. 6. τὰς ὑσίας διελὼν εἰς πρώτας καὶ δευτέρας, 14 καὶ περὶ τῶν πρώτων εἰπὼν, ἐξῆς περὶ τῶν δευτέρων ἐπάγει, ὡς ἐν 10 εἶδουσι καὶ γένουσιν ἀφορίζεται, εἶδουσι μὴ τοῖς τῶν ἀτόμων περιεκτικοῖς (ταῦτα γὰρ ἦσαν αἱ πρῶται ὑσείαι), γένουσι δὲ τοῖς τέττων τῶν εἰδῶν, ἀκριβῶς ταῦτα προδίδει ἵνα μὴ πολλαχῶς τῶν εἰδῶν καὶ γενῶν λεγομένων εἰς ἄλλα σημαινόμενα ἀπενεχθῶμεν. καὶ γὰρ ὁ Πορφύριος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ πολλὰ σημαινόμενα τῶ εἶδους καὶ τῶ 15 γένους ἀπελογίσαστο.

2^a f. 6 b. θαυμαστὸν πῶς ἐκ τῶν εἰρημένων φανερά λέγει γίνε- 19 τὰ τῶν παραγραφέντων. πῶς γάρ, εἰ δεύτεραι ὑσείαι τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη, ἐκ τῶν φανερῶν τὰ μὴ καθ' ὑποκειμένους συνωνύμως κατηγορεῖται, τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ ὁμωνύμως; τίνα δὲ καὶ χρεῖαν 20 ταῦτα τοῖς νῦν λεγομένοις παρέχει; ἄρα ὅτι ἐπὶ τὰ πρό τέτων ἀναφέρει ἐν λόγον, ἐν οἷς ἔλεγεν (1 b 10) "ὅταν ἕτερον καθ' ἑτέρου κατηγορεῖται ὡς καθ' ὑποκειμένους καὶ τὰ ἐξῆς; ἐπὶ γὰρ τῶν τοιούτων συνωνύμως ἢ κατηγορία γίνετο. ἢ καὶ ἀπὸ τῆς διαιρέσεως τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὑσιῶν τὸτο ἀποδείκνυται... f. 7. μέλλων δὲ 25 τὴν αἰτίαν ἀποδιδόναι τῶ τὰς ἀτόμους ὑσίας πρώτας εἶναι, ἐπεὶ πάντα ἢ καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν λέγετο ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστίν, μέλλων δὲ καὶ ἀπολογισμὸν ποιήσας τῶ τὰς δευτέρας ὑσίας εὐλόγως ὑσίας εἶναι, ὅτι δηλῶσι τὴν πρώτην ὑσίαν, καθ' ὑποκειμένης αὐτῆς λεγομένης, ὑπομνησκει διὰ τέτων ἡμᾶς πῶς τὰ 30 καθ' ὑποκειμένους κατηγορεῖται.

2^a 'ΑΜΜ. f. 46. τῶν δὲ τῶ ὀνόματος μεταδιδόντων τὰ μὴ ὁμωνύμως μεταδίδωσιν, ἅπερ ἐστὶ καὶ σπάνια, τὰ δὲ παρωνύμως, ὁμωνύμως μὴ ὡς ἢ γραμματικὴ γυνὴ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς καὶ ἢ 22 μουσικῆ ἀπὸ τῆς μουσικῆς, παρωνύμως δέ, ἅπερ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ 35 εἰσιν, ὡς ἀπὸ τῆς ἀνδρείας ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικός καὶ ἀπὸ τῆς λευκότητος ὁ λευκός, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

2^a ΣΙΜΠΛ. δ' f. 7. ἀπορίαν λύει νῦν περὶ τῶν πρώτων ὑσιῶν. 34 εἴτε γὰρ μήτε ἐν ὑποκειμένῳ εἰσὶ μήτε καθ' ὑποκειμένους τινὸς λέγοντο, διαμφισβητήσκειν ἂν τις μὴ ποτε ὅδε εἰσὶν ὅλως. πόθεν γὰρ 40 αὐταῖς τὸ εἶναι; τὸτο δὲ λύων φησὶν ὅτι ὃ μόνον αὐταὶ παρ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸ εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρέχουσι τὴν ὑπόστασιν. τὰ τε γὰρ καθ' ὑποκειμένους λεγόμενα καὶ τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ὄντα ἀπὸ τῶ ὑποκειμένου ἔχει τὸ εἶναι. ταῦτα δὲ κατασκευάζων, τὸ μὴ εἶδος ἐν τοῖς ἀτόμοις ἔχειν τὸ εἶναι ὡς γνωριμώ- 45 τερον παρήκεν, οἷον τὸν ἄνθρωπον ἐν τοῖς καὶ μέρος ἀνθρώποις. τὸ δὲ γένος, καίτοι δοκῶν καὶ τῶ εἶδους μάλιστα κατηγορεῖται, ὅθεν ἦττον ἐν ταῖς ἀτόμοις ὑσίαις ἔχειν τὸ εἶναι, τὸτο ἀπέδειξεν ὡς καὶ πόρ-

ρωθεν δοκῶν μᾶλλον καὶ ὡς ἅμα καὶ τὸ ἕτερον συναποδεικνύον... f. 7 b. ὅταν δὲ λέγωμεν ἐν ὑποκειμένοις ταῖς πρώταις ὑσίαις τὰ ἄλλα εἶναι, οἷον ποσὸν ποιὸν πρὸς τι καὶ τὰ λοιπά, τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ὑπάρχοντα νοητέον οἷα ἐστὶ τὰ πρῶτα, ἀλλ' ὅχι τὰ πεπονθότα ἢ καὶ διακείμενα, οἷον λευκότητα καὶ θερμότητα. τὰ γὰρ πεπονθότα ἢ διακείμενα καὶ κατὰ ταῦτα λεγόμενα καὶ αὐτὰ λόγῳ καὶ ὀνόματι ἀληθεύει.

ΔΑΒΙΔ. ὅτω τῶ 'Αριστοτέλους δείξαντος ὅτι πᾶσι τοῖς παρ' ἑαυτὴν χρεῖαν παρέχει ἢ ἄτομος ὑσία, καὶ ὅτι μὴ ὕψους ταύτης ὅθεν τῶν ἄλλων ὑφίσταται, ἐπιτείνων ὁ 'Αφροδισιεύς 'Αλέξανδρος τὴν εἰς φιλοσοφίαν καινοτομίαν, πειρᾶται κατασκευάζειν ὅτι καὶ φύσει πρότερα ἐστὶν ἢ ἄτομος ὑσία πάντων. ὅτι γὰρ συναναίρει, ἔδειξεν αὐτὸς 'Αριστοτέλης, ὅτι δὲ ὃ συναναίρει, παραδεικνύει αὐτὸς ὅτως. "ἰδὲ" φησιν, "ὁ καθόλου ἥλιος ἀναιρεθεὶς ἐν τινὰ ἥλιον ὃ καὶ ἀνείλε." πρὸς ὃ φάμεν ὅτι τὸ καθόλου διττόν, τὸ μὴ χετικό, ὡς τὸ πᾶς ἄνθρωπος (τὸ γὰρ πᾶς ἀεὶ χετικό), τὸ δὲ ἐνιαῖον καὶ κατ' αὐτὴν τὴν φύσιν λεγόμενον, ὡς τὸ ἄνθρωπος ὅσοι ψιλὸν λεγόμενον. ὅλον ὅν τὸ καθόλου, ὃ τὸ χετικό λέγει. ἀλλὰ τὸ ἕτερον ἐχώρησεν ἐν ἡλίῳ. ἠδυνήθη γὰρ ὁ ἥλιος πάσας τὰς ιδιότητας δέξασθαι τῶ καθόλου ἡλίῳ, ὅπερ ἐπὶ τῶ ἀνθρώπῳ ἀδύνατον. ὅδε γὰρ ἀνθρώπων πάσας τὰς ιδιότητας τῶ καθόλου ἀνθρώπῳ δέξασθαι ἠδυνήθη διὰ τὸ ἄλλον μὴ εἶναι γραμματικὸν ἄλλον δὲ ἰατρόν. διὸ καὶ κέρμα ἀνθρώπου τῶ καὶ μέρος ἀνθρώπου εἶπεν ὁ Πλάτων. καὶ ταῦτα μὴ ἐν τέτοις. ἀπορεῖ δὲ Συριανὸς ὅτωσι λέγων. "εἰ τὸ καθόλου συμβεβηκὸς ἐν τῇ ἀτόμῳ ὑσία, ὑφίσταται ἔσται καὶ τὸ μερικὸν συμβεβηκὸς ἐν τῇ καθόλῳ ὑσία."

ΦΙΛ. "τὰ δὲ ἄλλα — ἐστίν." ἀλλὰ ποῖα; ὅθεν γὰρ παρὰ τὴν 2^a ὑσίαν καὶ τὸ συμβεβηκός. τέτων δὲ ἀνωτέρω ἐμνήσθη. τί ὅν τὸ λε- 34 γόμενον; σαφήνειαν βυλόμενος ποιῆσαι δι' ἐπαναλήψεως, τῷ μὴ χρήσας εὐκαίρως ἀσάφειαν εἰργάσαστο ἐκείν. εὐκαίρως δ' ἂν ἦν, εἰ ὅτω προήνεγκεν "ὥς τὰ ἄλλα πάντα," καθὼς καὶ προῖων ἐχρήσατο. ἐκεῖνο δὲ καὶ διττογραφίαν ὁ Σιμπλίκιος φησιν. ἐγὼ δὲ τὸτο μᾶλλον εἶποιμ' ἂν περιττὸν καὶ παρέλκον, ἐκεῖνο δ' ὃ, ἀλλὰ 35 συμπέρασμα καὶ βεβαίωσιν τῶν προειρημένων ἀπάντων, ὡς ὁ τῆς ἀποδείξεως βύληται τρόπος.

ΣΙΜΠΛ. δ' f. 8. δύο δὲ δείξεις τέτων ποιεῖται, τὴν μὴ ἀπὸ τῆς 2^a πρὸς τὸ ἄτομον γένος ἀμφοῖν σχέσεως, τὴν δὲ ἀπὸ τῆς ἀναλογίας. 35

f. 7 b. καὶ τὸτο δὲ ὃ καὶ ἄξιον παραλιπεῖν, ὅτι διςσογραφία τις 2^a 4 ἐν τέτοις συνέβη. ὅθεν γὰρ 'Αριστοτέλης ἐκ περιττῶ τοῖς λόγοις προσέθησιν, ἀλλ' ἴσως ἔξω παραγεγραμμένης τῆς ἄλλης γραφῆς οἱ γράφοντες τὰ δύο εἰς τὸ ἐδάφιον ἐνεγράψαντο. τὸ δὲ ἐξῆς ἐστίν, ὥς πάντα τὰ ἄλλα καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων ὑσιῶν λέγετο ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστίν, ὥς μὴ ὑσιῶν τῶν πρώτων ὑσιῶν ἀδύνατον τῶν ἄλλων τι εἶναι. ἀλλ' ἐπὶ τὰ 45 ἐξῆς ἰτέον.

'ΑΜΜ. f. 48 b. αἱ πρῶται ὑσείαι ὑπόκειντο πᾶσιν, ἀλλ' ὅχι ὁμοίως. τοῖς μὴ γὰρ πρὸς ὑπαρξιν, τῶς τοῖς συμβεβηκόσι, τοῖς δὲ πρὸς κατηγορίαν, τῶς τοῖς καθόλου ὑσίαις.

265. ΣΙΜΠΛ. ε' f. 1. Ἀρχύτας ὁ Πυθαγόρειος ὁ προσίει τὴν νυνὶ προκειμένην τῶν ὑσιῶν διαίρεσιν, ἀλλ' ἄλλην ἀντὶ ταύτης ἐκεῖνος ἐγκρίνει... μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἀκριβεστάτοις ἑαυτῷ συγγράμμασι ταύτην χρώμενος τῇ διαίρεσει, ὥσπερ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει καὶ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά. τῶν μέντοι 5 Πυθαγορείων ὑδείς ἀν' πρόσαιτο ταύτην τὴν διαίρεσιν τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὑσιῶν, ὅτι τοῖς καθόλου τὸ πρῶτως ὑπάρχειν μαρτυροῦσι, τὸ δὲ ἔχατον ἐν τοῖς μεριστοῖς ἀπολείπῃσι, καὶ διότι ἐν τοῖς ἀπλυστάτοις τὴν πρώτην καὶ κυριωτάτην ὑσίαν ἀποτίθεν. ἀλλ' ὅχι ὡς νῦν λέγει ἐν τοῖς συνθέτοις καὶ αἰδητοῖς, καὶ διότι τὰ γένη 10 καὶ τὰ εἶδη ὄντα νομίζουσιν, ἀλλ' ὅχι συγκεκριμένα τοῖς χωρισταῖς ἐπινοήσιν. πῶς ὅν ὁ Ἀριστοτέλης, καίτοι γινώσκων καὶ τὴν κατ' Ἀρχύταν τῆς ὑσίας διαίρεσιν, ὅχι ἐχρήσατο νῦν αὐτῇ; ἢ ὅτι τῆς λογικῆς πραγματείας οἰκεία μᾶλλον ἢ αὕτη ἡ διαίρεσις;

267. ἈΜΜ. f. 49. ποιησάμενος τὴν κατ' Ἀρχύταν τῆς ὑσίας διαίρεσιν, 15 τῆς τὴν ἀπὸ τῶν ἀτόμων ἐπὶ τὸ εἶδος καὶ ἀπὸ τούτου ἐπὶ τὸ γένος, καὶ εἰπὼν τὴν μὴ εἶναι πρώτην τὴν δὲ δευτέραν, τῆς δὲ δευτέρας τὴν μὴ μᾶλλον ὑσίαν τὴν δὲ ἡττον, νῦν ποιεῖ τὴν κατ' Ἀρχύταν τῆς ὑσίας διαίρεσιν καὶ παραβολήν, λέγων δὴ εἶδος πρὸς εἶδος καὶ ἄτομον πρὸς ἄτομον.

f. 50 b. ἰστέον ὅτι τῶν κατηγορουμένων τὰ μὴ κατ' Ἀρχύταν φύσιν κατηγορεῖται, τὰ δὲ παρὰ φύσιν, τὰ δὲ κατ' Ἀρχύταν συμβεβηκότα. κατ' Ἀρχύταν μὴ 20 ὅχι κατηγορεῖται τὰ συμβεβηκότα τῶν ὑσιῶν.

268. ΣΙΜΠΛ. ε' f. 1 b. ὁ Πορφύριος τὰ ἴδια μὴ ἐκάστη τῶν γενῶν 12 παραδίδοι φησιν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει, καὶ ὅχι τὰ κοινὰ ἀπλῶς πρὸς τὰς ἄλλας κατηγορίας καὶ τὰ ἴδια βέβαιον παραδίδοι. τριχῶς δὲ λέγει τὸ ἴδιον, τὸ μὴ παντὶ μὴ ὅχι μόνον δὲ ὑπάρχον, ὡς τὸ δῖπεν τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ μόνον μὴ ὅχι παντὶ δέ, ὡς τῷ αὐτῷ τὸ γραμματικόν, τὸ δὲ καὶ μόνον καὶ παντὶ, ὅπερ καὶ κυρίως ἐστὶν ἴδιον, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ γελασικόν. τὰ ὅν μὴ μόνον ὑπάρχοντα, ταῦτα 30 καὶ κοινὰ ἐστὶ πρὸς τὰ ἄλλα γένη, ὅταν παντὶ μὲν, μὴ μόνον δὲ ὑπάρχη.

327. f. 2 b. ἀπορήσειε δ' ἂν τις πῶς ὅχι ἔσται ὑσία ἐν ὑποκειμένῳ, 35 ὅταν νῦν ἢ ἐν τῇ ψυχῇ, ψυχὴ δὲ ἐν σώματι, αἱ δὲ ἰδέαι κατ' Πλάτωνα ἐν τῷ νῦν; ἢ ὅχι ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἐνυπάρχουσιν, ὅχι ὡς συμβεβηκότων εἰκότα μεθέξει, ἀλλ' ὡς ὑσία πάρεστιν ἐν ἑτέρᾳ ὑσίᾳ, ὅχι ὡς μέρος τινὸς ἐν ὅλῳ τούτων ἐνόντων, ἀλλ' ὡς τῆς ἐντελεχείας καὶ τῆς κατ' ἐνέργειαν ὑσίας ἐν τῇ κατ' ἐνέργειαν ὑπόδοχῇ καὶ ἐν τῇ ἀτελεῖ φύσει ἐνυπαρχούσης χωριστῶς, οἷον ἐν νῆϊ κυβερνήτῃ. ... ἐκεῖνο δὲ ἀπορίας ἄξιον, πῶς τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ τὰ ἄλλα 40 τῇ ὑσίᾳ ὑπάρχοντα κοινῶς, ὅχι ὡς συμβεβηκότα τι δείκνυσι; ὅχι κατ' αὐτὸ τὸ εἶναι τὴν κοινωνίαν δείκνυσι τῶν ὑσιῶν. πρὸς ὅ φασιν οἱ σπουδαιότεροι τῶν ἐξηγητῶν ὅτι ἡ αἰδητὴ ὑσία συμφύρησις τίς ἐστι ποιότητων καὶ ὕλης, καὶ ὁμοῦ μὴ πάντα συμπαγέντα μίαν ποιεῖ τὴν αἰδητὴν ὑσίαν, χωρὶς δὲ ἕκαστον λαμβανόμενον τὸ 45 μὴ ποῖον τὸ δὲ ποσόν ἐστι λαμβανόμενον, ἢ τι ἄλλο.

328. f. 3 a. ἐν ὑποκειμένῳ ἐλέγουμεν ὅχι τὰ ὡς μέρη ἐν τινὶ ὑπάρ- 21 χοντα, ἀλλὰ τὰ μὴ ὡς μέρη. ὥστε τὰ μέρη τῶν ὑσιῶν ἐν ὅλῳ

μὲν ἐστὶν ἕκαστον ἐκεῖνο ὅχι μέρος ἐστὶν, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὅχι ἐστὶν. ταῦτα (v. 29 sqq.) ὅχι ἔδει προτετάχθαι, ὡς δοκεῖ τισί, λύσειν ἔχοντα ἀπορίας τινὸς περὶ ὑσιῶν φερομένης. εἴτα ὅχι ἐπὶ τῷ ὅχι ὅτι ὅχι μόνον ταῖς ὑσίαις ὑπάρχει τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι ἀλλὰ καὶ ἄλλοις, ὥσπερ ταῖς διαφοραῖς. τῶν δὲ δευτέρων ὑσιῶν τὸ μὴ εἶδος κατ' Ἀρχύταν ἀτόμῳ κατηγορεῖται, τὸ δὲ γένος κατ' Ἀρχύταν εἶδος καὶ τὸ ἀτόμῳ. ὅχι μὴν συναρέσκει τοῖς ἀκριβεστέροις ἢ τοιαύτῃ τῆς τάξεως μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν Ἀριστοτέλους μᾶλλον ἐγκρίνουσιν.

ἈΜΜ. f. 55 b. ὅχι γὰρ ὅχι τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ἐλέγοντο τὰ ὡς 5 μέρη ὑπάρχοντα ἐν τινὶ, τῆς τῆς εἰ καὶ ἐλέγοντο ἐν τινὶ εἶναι τὰ συμβεβηκότα, ἀλλ' ὅχι ὡς μέρος ἐν ὅλῳ. εἰ μὴ γὰρ πᾶν τὸ ἐν τινὶ ἀνάγκη ἢ ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ τὰ μέρη τῶν ὑσιῶν ἐν τινὶ ὄντα (ἐν γὰρ τῷ ὅλῳ εἰσὶν) ἐν ὑποκειμένῳ ἂν ἦσαν. νῦν δὲ, τῷ ἐν τινὶ καθολικώτερον ὄντος, τὸ μὴ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ, τὸ δὲ ὡς μέρος ἐν ὅλῳ, τὸ δὲ κατ' ἄλλον τῷ ἐν τινὶ τρόπον.

ΔΕΞ. ἀλλ' εἰ μήτε ὑσία ἐστὶν ἢ διαφορὰ μήτε συμβεβηκός, 20 ἄλλο δὲ ὑσίας καὶ συμβεβηκότος, ὅχι ἐστὶ διαφορὰ τρίτον. πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἢ καθ' ὑποκειμένον ἐστὶν ἢ ἐν ὑποκειμένῳ. ἢ γὰρ ὑσία εἰσὶν ἢ συμβεβηκότα. εἰ ὅχι ἐν μὴδετέρῳ τούτων τακτέον τὴν διαφοράν, πᾶς κατατάξομεν αὐτήν; εἰ μὴ ὅχι πολλὰ πρὸς τούτο λύσεις, ὅχι μικρὸν ὕψος ἐρῶ. πρῶτον δὲ βύλομαι ὥσπερ ἀξίωμα τι προθεῖναι ἀφ' ὅχι τὰς ἀπορίας καὶ τὰς λύσεις κρίνειν δυνατόμεθα. δοκεῖ δὴ τοῖς δεινοῖς περὶ τῆς τῶν ὄντων ἰσορίας ἀρρητος γίνεσθαι ἢ τῆς φύσεως ἀφ' ἑτέρου γένους εἰς ἕτερον γένος μετάβασις, αἰεὶ 25 τῷ μέσῳ διαλανθάνοντος ἡμᾶς, οἷον τὸ δυνάμει ἐπὶ τῶν ὑσιῶν. οἷον λέγω ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ τῶν ἄλλων ζώων ἐν τοῖς σπέρμασι θεωρουμένων. ὅχι ὑσία ὅχι εἰσὶν, ἔτι γὰρ ἐστὶν ἀτελές, ὅχι τι ἐνεργείᾳ τῷ ὅχι δυνάμει συμβεβηκε, τελειότης γὰρ τούτο. λείπει τούτων μέσον τι ἄλλο εἶναι τῶν ὑσιῶν, τῷ τε ἐνεργείᾳ φέρεται ἀνθρώπῳ καὶ τῷ δυνάμει. ὁ αὐτὸς τοῖνυν ἐστὶ λόγος καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς. καὶ γὰρ αὕτη τὸ μέσον ἔχει ποιότητος καὶ ὑσίας. διὸ καὶ συντελεῖ εἰς τὸ εἶναι καὶ τὸ ποῖον εἶναι, καὶ ὅχι ὅχι ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ. διὸ δεῖ προστεθῆναι εἰς τὸν ὅρον τῷ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ ὅχι συντελεῖν εἰς τὴν ὑσίαν τῷ ὑποκειμένῳ. τὸ γὰρ εἶδος συντελεῖ τι καὶ ἢ διαφορὰ. 35 ἐπειδὴ τοῖνυν ταῦτα προεὐλόγησαμεν, ἀναλάβωμεν τὰς λύσεις τῶν παλαιῶν φιλοσόφων περὶ τῆς διαφορᾶς. μία μὴ δόξα γένοιτο ἂν ἢ ποιότητα τιθεμένη τὴν διαφοράν, ποιότητα δὲ ὑσιώδη καὶ συμπληρωτικήν τῆς ὑσίας. ἄλλη δ' ἢ μέσον ποιότητος καὶ ὑσίας τὴν διαφοράν ὑπολαμβάνουσα, κοινόν τινα σύνδεσμον παρεχομένην ταῖς μὴ ὑσίαις πρὸς τὰ ὑσιώδη συμβεβηκότα, τοῖς δὲ συμβεβηκόσι πρὸς τὰς ὑσίας. ἢ γὰρ φύσις ὅχι εὐθὺς μεταβαίνει ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐπὶ τὰ ἐναντία, οἷον ἀπὸ τῶν ζώων ἐπὶ τὰ φυτά, ἀλλὰ καὶ μεταξύ τινα μέσῃ ζώῃ, τὴν τῶν ζωοφύτων, συνέσκησε συναγωγὸν ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων καὶ συμπληρωτικήν καὶ σύνδεσμον αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. καὶ ἐνταῦθα τοῖνυν τῶν διαφορῶν γενῶν, οἷον ὑσίας καὶ συμβεβηκότος, μέσον τι ἔσται, κατ' ἕνα ὡς μετέχον ἀμφοτέρων τούτων, κατ' ἄλλους δὲ ὡς κεχωρισμένον ἀμφοῖν. ἄλλη δ' ἂν γένοιτο δόξα τῶν λεγόντων μὴ μόνον συμπληρωτικήν

εἶναι τῆς ὑσίας τὴν διαφορὰν ἀλλὰ καὶ μέρος αὐτῆς, ἥτοι καὶ τὴν ἐμπερίληψιν τῆς ὑποκειμένης θεωρημένης, μέρος ἔσαν τῆς καὶ τὸ εἶδος ὑσίας, ἢ συναλλοιυμένης ταῖς περὶ τὸ ὑποκείμενον σχέσεσιν, ὥς περὶ τὸ αὐτὸ ἔχειν πῶς αὐτὴν καὶ διατίθεσθαι διαφορῶς. δοκεῖ δέ μοι μηδαμῶς ἀληθὲς εἶναι τὸ τὴν διαφορὰν καθ' ὑποκειμένην 5 κατηγορεῖσθαι. ἔτε γὰρ τὸ νομα ἔτε τὸν λόγον ἔνεστι τῆς διαφορᾶς κατηγορεῖν τὴν ὑποκειμένην.

ΔΑΒΙΔ. τούτοις τοῖς ἀπόροις ἐνχεθεῖς ὁ Πορφύριος ἔκ ἐνάρ-
κησε μέσσην τινὰ φύσιν εἰπεῖν ὑσίας καὶ συμβεβηκότος, καὶ ταύτη
παραθέσθαι τὰς διαφορὰς, ὥς περὶ οἱ ἐνεχθέντες περὶ τῆς φύσεως ἀπο- 10
ρίαις, τῶν μὲν σώμα καὶ φύς λεγόντων τῶν δὲ ἀσώματων, μέσσην
τινὰ φύσιν ἐπέθεντο εἰπεῖν τὴν φύσιν ἀσώματων καὶ σώματος. ἐπειδὴ
τὸ ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων μετέχον ἢ ἐξ ἴσου αὐτῶν μετέχον ἢ
μᾶλλον τὸδε ἦττον δὲ τὸδε, καὶ τὸτο διχῶς, τριττὰς ἔλεγεν εἶναι
τὰς διαφορὰς. ἢ μᾶλλον ὑσίαν ἦττον δὲ συμβεβηκότα, ὡς τὸ λο- 15
γικὸν ἢ ἀλογον. μᾶλλον γὰρ ὑσία ταῦτα ὡς συμπληρῶντα τὴν
ὑσίαν καὶ τῷ ὀρισμῷ παραλαμβάνόμενα, ὀλίγως δὲ συμβεβη-
κότα ὡς ἐν τῷ ὁποῖόν τι κατηγορούμενα. μία γὰρ τῆς συμβεβηκό-
τος κατηγορία ἢ ποιότης. ἐξ ἴσου δὲ ὑσία καὶ συμβεβηκότα, ὡς ἢ
ἐν πυρὶ θερμότης καὶ ἢ ἐν χιόνι λευκότης. ὡς γὰρ ἐν πεποιωμένῳ 20
σώματι ὑσία εἰσὶν ὡς συμπληρῶντα τὴν ὑσίαν αὐτῶν, ὡς δὲ ἐν
ἀποῖω σώματι συμβεβηκότα. τότε γὰρ καὶ γίνονται καὶ ἀπογίνονται χω-
ρὶς φθορᾶς τῆς ὑποκειμένης. ὅτε γὰρ ἐν τῷ πυρὶ ἢ θερμότης, ἐστὶν
ὑσία, ἐπειδὴ ἀδύνατον ἐπινοηθῆναι πῦρ δίχα θερμότητος. ὅταν δὲ
ἐν σιδήρῳ γένῃ, συμβεβηκός ἐστιν. μᾶλλον δὲ συμβεβηκότα 25
ἢ περὶ ὑσία καὶ ἢ ἐν κύκλῳ λευκότης καὶ ἢ ἐν Αἰθίοπι μελανότης. γί-
νεται γὰρ καὶ ἀπογίνεται χωρὶς φθορᾶς τῆς ὑποκειμένης, καθὰ φησιν ὁ
Πορφύριος. "ὅτι δύναται" φησιν "ἐπινοηθῆναι καὶ κύκλος μέλας καὶ
κόραξ λευκός καὶ Αἰθίοψ ἀποβάλλων τὴν χροιάν χωρὶς φθορᾶς τῆς
ὑποκειμένης. ὅλως δὲ δοκῶσιν ὑσία εἶναι διὰ τὸ πάντες κύκλος 30
εἶδος τὴν λευκότητα εἶναι καὶ τὴν κόρακος τὴν μελανίαν. τριττὰς ὅν
αἱ διαφοραὶ κατ' αὐτὴν συναγόν." ἀλλ' ὁ Πορφύριος, ἀντίφασιν
ποιῶσιν ἢ ὑσία καὶ τὸ συμβεβηκός τῷ ἐν ὑποκειμένῳ, τῆς δὲ ἀντι-
φάσεως ὁδὸν ἐστὶ μέσον.

ΣΙΜΠΛ. εἰ f. 3. ῥητέον ὅν πρῶτον περὶ διαφορᾶς, τί ἐστιν. 35
καὶ γὰρ τισὶ δοκεῖ διαφορὰ εἶναι τὸ χωρίζειν πεφυκός τὰ ὑπὸ τὸ
αὐτὸ γένος. καὶ δῆλον ὅτι ὡς πρὸς τὸ γένος αὐτῆς, ἔτῳς ἢ διακρίσις
ἀποδέδοται. ὁ μὲντοι Βοηθὸς πρὸς τὸ εἶδος κυρίως φησὶ συντάττεσθαι
τὴν διαφορὰν ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ γένος, διόπερ καὶ πολλάκις ἀντὶ τῆς
εἰδὸς παραλαμβάνοντι αἱ διαφοραὶ, καὶ σύμπασαι μὲν ὁμῶς ῥηθεῖεν ἂν 40
περὶ τῆς γένους, καθ' ἑαυτὴν δὲ ἐκάστη καὶ μὲν τῶν ὑφ' ἑαυτήν, καθ'
ἣν ἂν λέγηται, καὶ πάντων ῥηθεῖν ἂν, καὶ δὲ τῆς γένους ὁδαμῶς.
ὁδὲ γὰρ μορφωτικὴ ἐστὶν ἐκάστη τῆς γένους. διενήνοχε δὲ τῆς εἰδὸς,
ὅτι ἢ διαφορὰ ἐστὶ μὲν τῆς γένους, καὶ ἐστὶν ἢ μὲν διαφορὰ μορφὴ τις
τῆς γένους, τὸ δὲ γένος ὥς περ ὑποκείμενον προϋπάρχει. ἐστὶν ὅν ἢ 45
διαφορὰ συμπληρωτικὴ ὑσίας ἀπλῶς, ὡς τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη
συμπληρωτικὰ ὑσίας λέγεσθαι... f. 3 b. διὸ τὰ μὲν εἶδη καὶ τὰ γένη
ὡς ὑποκείμενα δευτέραι ὑσίαί λέγονται, αἱ δὲ διαφοραὶ καθ' ὑπο-

κειμένης μὲν λέγονται, ἢ μὴν εἰσὶν ὑσίαί. ἢ γὰρ εἰς τὸ εἶναι ἀλλ' εἰς τὸ
τοιόνδε εἶναι συμβαλλόν. ἢ μὲντοι ἔτε συμβεβηκότα εἰσὶν, ὅτι
συμβαλλόν. εἰς ὑσίαν τούτων ἄπερ εἰδοποιῶσι. διὰ τούτο ὅν ὁδὲ
ἐν ὑποκειμένῳ. τὸ γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ χωρίζεται ἀνευ τῆς τῆς ὑπο-
κειμένης φθορᾶς, τὸ δὲ τῆς διαφορᾶς τοιόνδε ἀνευ φθορᾶς ἢ χωρί-
ζεσθαι. ἀλλ' ὁδὲ τὸ ἀχώριστον συμβεβηκός, φαίνεται ἂν τις, χωρίζεται
ἀνευ φθορᾶς. ἀλλὰ καὶ μὴ χωρίζεται τούτο, ἀνεστὶς ὁμῶς καὶ ἐπί-
τασις περὶ αὐτὸ θεωρεῖται... ἀνάγκη ὅν ποιότητα ὑσιώδη τὴν δια-
φορὰν εἶναι συμπληρωτικὴν τῆς ὑσίας, ἢ μέσσην ποιότητος καὶ ὑσίας
κοινόν τινὰ σύνδεσμον παρεχομένην ταῖς μὲν ὑσίαις πρὸς τὰ συμ-
βεβηκότα, τοῖς δὲ συμβεβηκόσι πρὸς τὰς ὑσίας. ἢ γὰρ φύσις ἔκ
ἀμέσως ἀπὸ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία μεταβαίνει φιλεῖ...
τοσαῦτα μὲν ὅν αἰρέσεις γένοιτο ἂν περὶ τῶν διαφορῶν. χρησίμη
δὲ ἐστὶν ἢ περὶ αὐτῶν θεωρία πρὸς ὅλην τὴν τῶν κοινῶν κατηγο-
ριῶν διδασκαλίαν.

ΑΜΜ. f. 52. τινὲς ὅν πρὸς τούτο φασιν ὅτι τριττὰ εἰσὶ τῶν
διαφορῶν τὰ εἶδη, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν εἰσὶ μᾶλλον ὑσίαί ἢ περὶ συμ-
βεβηκότα, αἱ δὲ μᾶλλον συμβεβηκότα ἢ περὶ ὑσίαί, αἱ δὲ μέσως
πῶς ἔχουσιν, ὡς ἀδῆλον εἶναι πότερον συμβεβηκότα μᾶλλον αὐτὰς
εἰπωμεν ἢ ὑσίας... ὅτι δὲ ὑσίαί εἰσὶν ὁμολογουμένως αἱ διαφοραὶ,
δῆλον μὲν ἐκ τῆς συμπληρωτικᾶς εἶναι αὐτὰς εἰδῶν καὶ ὑσιωδῶς
κατ' αὐτῶν κατηγορεῖσθαι... ἔτῳ καὶ νῦν ὑσίας μὲν οἶδε τὰς διαφο-
ρὰς, ἔκ ἀνάγκης δὲ αὐτὰς ὑπὸ τὴν κατηγορίαν τῆς ὑσίας διὰ τὸ μὴ
ἐγνώσθαι τῷ πολλῷ ἀνθρώπῳ.

f. 57. σημαίνει μὲν οὖν αὐτῷ τὸ "τόδε" τὸ ὑποκείμενον. 38
δείξεως γὰρ ἐστὶ σημαντικόν. ἔτῳ γὰρ αὐτὸς ἐν τῇ Φυσικῇ (1¹⁰
6 sqq.) τὴν ὕλην ὑποκείμενον καλεῖ. ἀμφω γὰρ ὀρισμένα, καὶ τὸ
τόδε ὡς δείξει ὑποπίπτον, καὶ ἢ ὕλη ὡς ἢ αὐτὴ μένεται πάντων
τῶν ἐν αὐτῇ τρεπομένων... τὸ δὲ τὸ τῆς καὶ τῆς ὑποκειμένης ὑσίας
ὅτι ὑπομένει καὶ ἢ δεῖται τινος, ὁδὲ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλ' αὐτὴ
ὑποκείμενον πᾶσιν ἐστὶ καὶ τῆς ἐνότητος αἰτία, τῆς τῆς τὸν σημαί-
νει, ὡς τόδε τὸ ξύλον, ὁδὲ ὁ ἄνθρωπος. τὸ ὅν τὸ μερικὸν δηλοῖ.
ἀμφω δὲ λεγόμενα, τόδε τι, τὸ μερικὸν ὑποκείμενον δηλοῖ, φημὶ
τὴν ἄτομον ὑσίαν... ὁ δὲ γε Πλάτων τὸ τόδε τι ἐπὶ τῆς καθόλου
ἐλάμβανεν ἀναγκαίως ὡς ὀρισμένον, ὡς ἐπὶ τῶν ἰδεῶν (ἔλεγε γὰρ
αὐτὰς ἐν ὑπάρξει καὶ ὑσίας εἶναι), τὸ δὲ τοιόνδε ἐπὶ τῆς καθ' ἑκάστην
ταῦτα γὰρ ἔλεγεν ἀόριστα διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν ζάσει, ἀλλ' ἐν ῥοῇ καὶ
ἀπορροῇ τὸ εἶναι ἔχειν.

ΣΙΜΠΛ. εἰ f. 5. καλῶς εἶπεν ὅτι πᾶσα ὑσία δοκεῖ τόδε τι
σημαίνειν, διότι τὴν ἐτέρων δόξαν ἀπαγγέλλει καὶ τὴν ἀνωμαλίαν
τῆς συνηθείας, ἥτις τὰ ἀνόμοια πράγματα ὁμοίοις χήμασι λέ-
ξεων εἴωθε πολλάκις σημαίνειν. καὶ γὰρ ἐνταῦθα πιθανὴν φαντασίαν
ἐμποιεῖ.

f. 6. καὶ τί λέγομεν τόδε τι τὴν ἄτομον ὑσίαν; πότερον καὶ 38
τὸ εἶδος ἢ τὴν ὕλην ἢ τὸ ἐξ ἀμφῶν; ἢ φήσομεν καὶ πάντα, ἀλλὰ 12
καὶ μὲν τὴν ὕλην, καθόσον ὑπόκειται καὶ εἰς ἐνέργειαν ἔχει τὴν δέχεσθαι
εἶδος καὶ τὴν Πλάτωνα, καὶ μὴ ὡς ἐξισταμένην τῆς οἰκείας φύσεως,
καὶ δὲ αὐτὸ τὸ εἶδος, καθόσον ὥριται καὶ ἐν ἐστὶν ἀριθμῷ. καὶ γὰρ ὁ Βοη-

θός τ' ἐν κτ' τόδε ἀφορίζει. εἰ δέ τις τὴν ὕλην ὡς ἀόριστον ὕσαν
 μηδαμῶς τόδε τι εἶναι φησιν, ἀναμνήσομεν αὐτὸν ὡς ὁ περὶ τῆς
 ἀχέτης ὕλης ἐστὶν ὁ παρὼν λόγος ἀλλὰ τῆς ἡδὴ χέσιν ἐχύσεως πρὸς
 τ' εἶδος. τ' δὲ σύνθετον δηλονότι, ὅπερ ἐστὶ τ' ἄτομον, ἐπιδέχεται τ'
 τόδε... ὅλη δὲ ἡ ἐφοδος ἡ ἀπὸ τῶν λεγομένων ἐπὶ τὰς ὑσίας κτ'
 μὲν τὴς Πυθαγορείους ἔχει ἀληθείας, ἐπειδὴ συμφυῆ τὰ λεγόμενα
 τοῖς πράγμασιν ἐτίθεντο, κτ' δὲ τὰς συνθήκην ἄλλως λέγοντας
 εἶναι τὰ μόρια τῆς λέξεως ἀλλοτρίως πρόεισι, ἀποπίπτουσα τῆς
 ἀρχῆς τῶν κατηγοριῶν, ἀφ' ἧς ὥρμηνυ κατ' ἀλήθειαν. ἄξιον δὲ
 ζητεῖν κτ' τὰς ὑπόστασιν διδόντας τοῖς εἶδεσι καὶ γένεσιν, εἰ ῥηθήσετ'
 τὰδε εἶναι· καὶ γὰρ καὶ Χρύσιππος ἀπορεῖ περὶ τῆς ἰδέας, εἰ τόδε τι
 ῥηθήσετ'. συμπαραληπτέον δὲ καὶ τὴν συνθήκειαν τῶν Στωϊκῶν περὶ
 τῶν γενικῶν ποιῶν, πῶς αἱ πτώσεις κατ' αὐτὰς προφέρουσιν, καὶ
 πῶς ὅτινα τὰ κοινὰ παρ' αὐτοῖς λέγεται, καὶ ὅπως παρὰ τὴν ἀγνοίαν
 τῆ μη πᾶσαν ὑσίαν τόδε τι σημαίνει καὶ τ' παρὰ τὴν ὅτινα σό-
 φισμα γίνετ' παρὰ τ' χῆμα τῆς λέξεως· οἷον εἰ τίς ἐστὶν ἐν Ἀθή-
 ναις, ἔκ ἐστιν ἐν Μεγάρους· ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὅστις ἐστὶν, ὁ γὰρ ἐστὶ τις
 ὁ κοινός, ὡς τινὰ δὲ αὐτὸν ἐλάβομεν ἐν τῷ λόγῳ, καὶ παρὰ τῷτο τ'
 ὄνομα τῷτο ἔχεν ὁ λόγος ὅστις κληθεῖς. τ' αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῷδε τῷ
 σοφίσματός ἐστιν. ὁ ἐγὼ εἰμι, σὺ ἔκ εἰ· ἄνθρωπος δὲ εἰμι ἐγώ,
 ἄνθρωπος ἄρα σὺ ἔκ εἰ. καὶ γὰρ ἐπὶ τῷδε τῷ σοφίσματος τ' μὲν ἐγώ
 καὶ σὺ ἐπὶ τῶν ἀτόμων λέγεται, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐπ' ὕδενι τῶν ἐν μέ-
 ρει. γέγονεν ὅν ἡ παραγωγὴ διότι τῷ ὅτινι ὡς τινὶ ἐχρήσατο.

38 ¹⁹ AMM. f. 59 b. ἡ μετέχουσι τῶν διαφορῶν, τὰ μὲν εἶδη ἐνερ-
 γεία, τὰ δὲ γένη εἴτε δυνάμει καὶ τὰς Περιπατητικὰς εἴτε ἐνερ-
 γεία καὶ τὰς Πλατωνικὰς, ταύτη λέγοντ' ἐπὶ ποῖον περὶ ὑσίαν ἀφο-
 ρίζειν· αἱ γὰρ διαφοραὶ ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστι κατηγορεῖν.

38 ²⁰ ΣΙΜΠΛ. ε' f. 5 b. τῶν μὲν ὅν δευτέρων ὑσιῶν τὴν ποιότητα
 ὑσιώδη φησὶ καὶ περὶ ὑσίαν τ' ποῖον ἀφορίζειν, τῷδε περιφράζειν καὶ
 περιγράφειν, τῷ δὲ λευκῷ αὐτὸ τῷτο μόνον ποιότητα. διὸ καὶ λευκὸν
 μὲν ἀνευ ὑσίας νοεῖ, τ' δὲ γένος καὶ τ' εἶδος ἀνευ ἀτόμου ὑσίας ὁ δὲ
 ναὶ θεωρεῖται. καὶ τὰ μὲν ἐστὶ μέρη συμπληρωτικὰ τῆς ὑσίας, τὰ γένη
 καὶ τὰ εἶδη, τ' δὲ λευκὸν ἔκ ἐστιν. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἡ διαφορὰ τὴν τῷ
 γένος ὑσίαν ἀφορίζουσα εἰδοποιεῖν δοκεῖ καὶ χαρακτηρίζειν τὰς ὑσίας
 ἐν τῷ ποιῷ, ἄξιον ζητεῖν τίνι μὲν τῷ λευκῷ, τίνι δὲ τῶν γενῶν καὶ
 εἰδῶν αἱ διαφοραὶ διεσκήκασιν.

38 ²⁴ f. 6. ἀλλ' ὅτι μὲν ὑπάρχει τ' μηδὲν ἐναντίον εἶναι ταῖς ὑσίαις,
 δείξαις ἂν ἐκ τῶνδε. ἐναντία ὕφ' ἐν γένος αἰεὶ ὑποτάττετ', ἡ
 δὲ ὑσία ὕδεν ἔχει ἀνωτέρω γένος ἐν ᾧ ὑποταχθήσετ'. καὶ τὰ μὲν
 ἐναντία χέσιν ἔχει πρὸς ἀλλήλα, ἡ δὲ ὑσία ἀχέτος ἐστὶ καὶ ὕδεν
 προσδεῖται τῆς καὶ τὴν ἐναντίωσιν χέσεως. ἔτι τὰ μὲν ἐναντία πρὸς
 ἀλλήλα ἀπονέμει, ἡ δὲ ὑσία καθ' αὐτὴν ὥριται. ὁ μέντοι Ἀρι-
 στοτέλης ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὑσιῶν τ'
 μηδὲν ἐναντίον εἶναι ταῖς ὑσίαις κατασκευάζει... f. 6 b. ἀπο-
 ρῆσι δὲ τινες, πῶς ἔκ ἐστιν ἐναντίωσις ἐν τῇ ὑσίᾳ; πῶς γὰρ τ' λογι-
 κὸν ζῶον τῷ ἀλόγῳ ἔκ ἐστιν ἐναντίον; πρὸς ὃ φησιν Ἰάμβλιχος
 ὅτι διαφορὰ πρὸς διαφορὰν ἐναντιῖ, τ' δὲ ὅλον ἔκ ἐστιν ἐναντίον,
 καὶ ὅτι τ' ἐπιδεχόμενον τὰ ἐναντία ἔκ ἐστιν αὐτὸ ἐναντίον... f. 7. ἡ

μὲν ὅν δόξα ἀφ' ἧς ὀρμώμενοι ἄλλοι τινες καὶ ὁ μέγας Πλωτῖνος
 ἀντιλέγουσιν, ἐστὶ τοιαύτη, χρωρὶν δὲ λόγοις τοιαύτοις. τ' μὴ εἶναι
 μηδὲν ὑσία ἐναντίον ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα ὑσιῶν ἐστὶ πικρὸν, τῆς τε
 ἀτόμου καὶ τῆς εἰδικῆς καὶ γενικῆς, τῇ ἐπαγωγῇ δεδεδειγμένον· ὅπως
 5 δὲ ἔκ ἐστι δεδεδειγμένον. πρὸς δὲ τῷτο εἰς τρόπον ἀντιλογίας γένοιτο
 ἂν ὑπομνήσαι τὴν περὶ τῆ καθόλου διδασκαλίαν... f. 7 b. πᾶσι μὲν
 ὅν ταῦτα τὰ ἐναντιώματα ἐπακολουθεῖ τοῖς ἐν ἀρχῇ τ' κακὸν καὶ τ'
 μὴ ὂν ἀφοριζομένοις, μάστιγα δὲ Πλωτῖνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπὸ
 τῆς ἐνώσεως ἀρχομένοις· ὅτοι γὰρ τ' ἐν καὶ τὰγαθὸν ἐν ἀρχῇ προτι-
 10 θέντες, ἐπεισοδιῶδες ὀφείλουσι ποιεῖν τ' ἀπὸ τῆς διαιρέσεως πληθὺς,
 καὶ τ' κακὸν καὶ συμβεβηκὸς ἐπιγινόμενον καὶ μηδαμῶς προηγούμενον
 ἀποφαίνεσθαι.

ΔΑΒΙΔ. πῶς λέγεται ἡ ὑσία μηδὲν ἔχειν ἐναντίον; ἐν γὰρ τῷ
 περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς φησὶ τὰ στοιχεῖα μάχεσθαι ἀλλήλοις, τ'
 15 πῦρ τῷ ὕδατι καὶ τὴν ἀέρα τῇ γῇ. καὶ λυεῖ ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι
 καθόλου ἑαυτοῖς μάχονται τὰ στοιχεῖα· ὁ δὲ γὰρ γὰρ καὶ τ' σῶμα,
 ἀλλὰ ποιότης ποιότητι, θερμότης ψυχρότητι καὶ ὑγρότης ξηρότητι.
 ὁ δὲ Συριανὸς ἐπικρίνας πλέον φησὶν ὅτι καὶ τὴν ποιότητα μά-
 χονται, ἐὰν ὑσιώδεις ληφθεῖεν· ὁ γὰρ ἀμιλλᾷ ἡ θερμότης ψυχρό-
 20 τητί τινι, ἐὰν ἐν πυρὶ γένητ', ἡ ἐν ὕδατι ψυχρότης θερμότητι, ἐπεὶ
 ἦν ποτὲ εὐρεῖν καὶ πῦρ ψυχρόν. ἀλλὰ καὶ φθι ποιότης ποιότητι,
 ὡς ἐν ἀπολίῳ σώματι, δεῖ τότε αὐτὰ λαβεῖν· τότε γὰρ καὶ συμβε-
 βηκότα εἰσὶ καὶ γίνονται καὶ ἀπογίνονται χωρὶς φθορᾶς τῷ ὑποκειμένῳ...
 τρίτη ἀπορία, εἰ τ' μᾶλλον καὶ τ' ἥττον ἔκ ἐπιδέχεται ἡ ὑσία, πῶς ὁ
 25 Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς λέγει τὴν ἀέρα ἥττον
 θερμὸν ὡς πρὸς πῦρ, ὑσίαι δὲ ταῦτα; καὶ λυεῖ ὁ Ἀλέξανδρος λέ-
 γων ὅτι καθὼς ὑσίαι τ' μᾶλλον καὶ τ' ἥττον ἐπιδέχονται, ἀλλὰ καὶ τὴν
 ποιότητα. ὁ δὲ Συριανός, ὅτι ὕδεν καὶ τὰς ποιότητας τ' μᾶλλον καὶ
 τ' ἥττον ἐπιδέχονται, ἐὰν ὑσιώδεις ληφθῶσιν· ἐκάστη γὰρ πλείστη ἐν
 30 τῷ οἰκείῳ ὑποκειμένῳ, καὶ ὁ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον διαφέρειν· εἰδο-
 πεποίηται γὰρ ταῦτα καὶ ὑφέσεις εἰδῶν εἰσὶν. ἡ καὶ ἄλλως, ὅτι τ'
 ἥττον, ὅπερ τ' μᾶλλον γινόμενον, ἔκ ἐξέστη τῷ οἰκείῳ εἶδους, ὁ δὲ
 ἀπὸ πυρὸς θερμότητα ἐπιδεδάμενος ἀπώλεσε τ' ἀπὸ εἶναι.

AMM. f. 60 b. ὕδεν ταῦτα (τ' πολὺ καὶ τ' ὀλίγον) ἐναντία 38
 ἐστὶ ποσά, διότι τ' μέγα ἐκ μικρῶν πολλῶν συνέστηκε καὶ τ' πολὺ
 30 ἐκ πολλῶν ὀλίγων. καὶ δείξει μικρὸν ὕψεροσιν ὅτι ὕδεν ποσά ἐστιν
 ἀλλὰ πρὸς τι. ἀλλ' ὅν εἰ καὶ καὶ συγχώρησιν, φησὶ, δοίη τις αὐτὰ
 ποσά εἶναι, ὕδεν ἡμῖν διοίσει· ἀρκεῖ γὰρ ἡμῖν πρὸς τ' δεῖξαι ὅτι μὴ
 μόνῃ τῇ ὑσίᾳ ὑπάρχει τ' μηδὲν ἐναντίον, εἰ γὰρ καὶ τοῖς ἀφωρισμέ-
 40 νοις ποσοῖς τῷτο ὑπάρχει. ἀφωρισμένα δὲ ποσά λέγουσιν ὅσα
 ὠρισμένην τινὰ ἔχουσι ποσότητα καὶ μὴ τῇ πρὸς ἕτερον χέσει λέ-
 γοντ'. τ' δὲ μικρὸν καὶ μέγα καὶ πολὺ καὶ ὀλίγον ἀόριστα.

f. 60 b. τ' δοκεῖ ἐνταῦθα ὁ τ' προσποιώμενον σημαίνει ἀλλὰ 38
 τ' ἀμετάπειστον τε καὶ ἀκατάθετον. τοῦτο δὲ τ' ἴδιον τῷ πρὸ
 33 αὐτῷ ἐστὶν ἀκόλουθον, καὶ ἐξ ἐκείνου ἔχει τὴν γένεσιν τῷ λέγοντος
 τῇ ὑσίᾳ μηδὲν εἶναι ἐναντίον· ἐν τούτοις γὰρ πέφυκε τ' μᾶλλον καὶ τ'
 ἥττον γίνεσθαι, ἐν οἷς καὶ ἡ ἐναντιότης. καὶ τῷτο ἔκ ἀπλῶς· ὁ γὰρ ὅσα
 ἐστὶν ἐναντία, δέχεται τ' μᾶλλον καὶ τ' ἥττον, ἀλλ' ὅσα τῶν ἐναντίων

πέφυκε μίγνυθαι ἀλλήλοις· τὸ γὰρ ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν, ἐναντία ὄντα, ἔκ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἐπειδὴ ὁδὸς μίγνυθαι πέφυκεν· ὅτε γὰρ ἐστὶν ἄρτιον ἄρτιον μᾶλλον ἄρτιον ὅτε περιττὸν περιττὸν μᾶλλον περιττόν· λευκὸν δὲ εἶναι λέγει μᾶλλον λευκόν, ἐπειδὴ τῷ μέλανι πέφυκε μίγνυθαι... ἰστέον ὅτι τὰ ἐναντία τέλος εἰσὶ, τὸ δὲ μᾶλλον καὶ ἥττον ὁδὸς ἐπὶ τὰ ἐναντία... ἀλλὰ ταῦτα καὶ Πλάτωνα ἔμμεσα λέγει· ὁδὸς γὰρ ἀθρόον ἢ φύσις μεταπῶρε ἀπὸ τῶ ἐναντίου εἰς τὸ πάντῃ ἐναντίον, ἀλλ' ὁδῶ τινὶ κέχρηται, καὶ γίνεσθαι ἥττον λευκόν καὶ ἔτι ἥττον καὶ ὅττω μέλαν. Ἀριστοτέλης δὲ ὅτι πάντα τὰ ἐναντία καὶ Πλάτωνα ἔμμεσα λέγει, ἀλλ' οἷδε καὶ 10 ἔμμεσα ἐναντία, εἰ καὶ δύο μόνον, ἄρτιον καὶ περιττόν, καὶ νόσον καὶ υἰεῖαν.

36 ΣΙΜΠΛ. ε' f. 8 b. ἀπορήσειε δ' ἂν τις, εἰ ὁ μᾶλλον λογικὸς 37 ὁ μᾶλλον ἐστὶν ἄνθρωπος. ἢ πρῶτον μὲν καὶ τὴν ὕσιν ἔχει τὸ μᾶλλον λογικόν ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξιν ἢ καὶ τὴν ἐνέργειαν. ἔπειτα 15 ὁδὸν ἄτοπον τὰς μὲν συντρεχούσας τοῖς εἶδεσι ποιότητος, οἷον τὴν λογικὴν ἐπὶ ἀνθρώπῳ καὶ τὴν θερμότητα ἐπὶ πυρός, δέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ὅ μὲντοι τὸ εἶδος αὐτό.

4a AMM. f. 62 b. διὰ τί δὲ μὴ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰδίων 10 ἔλεγε πρὸς τῷ τέλει "ἐκ ἰδίων δὲ τῶτο τῆς ὕσιν, ἐπειδὴ, εἰ καὶ 20 πάσῃ, φέρε, ὑπάρχει, ὅ μὲντοι γε μόνῃ, ἢ γὰρ μόνῃ μὲν ὅτι πάσῃ δέ," ὅττω καὶ ἐνταῦθα πεποίηκε καὶ εἶπεν ὅτι ἐκ ἰδίων τῶτο ὕσιν, εἰ καὶ πάσῃ ὑπάρχει· καὶ γὰρ τὸ ποσὸν ἐκ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον. λέγομεν ὡς ἐναργὲς ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων τῶτο κατέλειπεν· ἐπειδὴ γὰρ συνημμένα ἐστὶν, ὡς εἶπον, τὰ παρακολυθημένα, καὶ ἡχο- 25 λῶνται πάντως τὸ μὴ εἶναι τι μᾶλλον καὶ ἥττον τῷ μὴ ἔχειν ἐναντίον, ἔδειξε δὲ μικρῶ πρότερον μήτε τῇ ὕσιν μήτε τῷ ποσῷ ὑπάρχειν τι ἐναντίον, ἡμῶν κατέλειψε τῶτο συναγαγεῖν καὶ προσυπακῶσαι, ὅτι ὁ μόνῃ ὕσιν ὑπάρχει τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἀλλὰ καὶ τῷ ποσῷ.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 1. τὸ δοκεῖ πάλιν προσκείμενον ἐνδείκνυσι ὅτι ὁδὸς τῶτο κυρίως ἰδίον ἐστὶ, δοκεῖ δὲ ἰδίον διὰ τὸ μόνῃ τῇ ὕσιν ὑπάρχειν. ἅμα δὲ ἐνδείκνυσι τὸ δοκεῖ ὅτι ἔκ οἰόντε, τὸ κυρίως ἰδίον ἐπὶ τῶν πρώτων γενῶν λαβεῖν, διὰ τὴν ἀπλότητα δηλονότι καὶ τὴν οὐκότητά τῶν πρώτων γενῶν. τῶν δὲ ἐναντίων ἐστὶ δεκτικὴ ἢ ὕσιν, 35 ἢ ἅμα δηλονότι· ὅ γὰρ δὴ ἅμα δέξαιτο ἂν τι τὰ ἐναντία... εἰ γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἔκ ἐστίν, ἢ δὲ τις ὕσιν ἢ ἄτομος ἀνὰ μέρος τὰναντία δέχεσθαι, ὁδὸν ὅτι ἰδίον ῥηθήσεσθαι τῆς ὕσιν, ἔκ ὡς παντὶ (κρεῖττον γὰρ τῷ παντὶ καὶ μὴ μόνῳ ἰδίῳ τὸ μόνῳ καὶ μὴ παντὶ· τὰ γὰρ ἰδία συστέλλεσθαι χαίρουν) ἀλλ' ὡς μόνῳ ὑπάρχον. καὶ ἐν τῷ 40 πέμπτῳ δὲ τῶν Τοπικῶν (c. 1) ὅττω τὸ ἰδίον διωρίσατο. ἐστὶ δὲ καὶ καὶ τὴν ἀντιστροφὴν αὐτὴ θεωρεῖν· εἰ γὰρ ὕσιν ἐστὶ τὸ γένος, ἐστὶ τι πάντως λαβεῖν ὑπὸ τὸ γένος ἐν ἄτομον, ὃ ταῦτ' ὑπάρχον τῶν ἐναντίων ἐστὶ δεκτικόν, εἰ τε ἐν ὃν κατ' αὐτὸ τὰναντία δέχεσθαι, ὕσιν τὸ τοῦτόν ἐστιν. ἰδίον ὅν ὡς ἐπὶ μόνῃ τῆς ἀτόμου ὕσιν θεωρούμε- 45 νον. τὰ δὲ παραδείγματα ἐπὶ τῷ τινὸς ἀνθρώπου πρόεισιν... δο- 17 κῶσι δὲ καὶ αἱ δευτέραι ὕσιναι δεκτικὴ τῶν ἐναντίων εἶναι· ὡς γὰρ Σωκράτης ἄφρων καὶ φρόνιμος, ὅττω καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῷον ἐστίν.

ἀλλ' εἰ διὰ τὴν Σωκράτην καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῷον, ὅ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τῷτο, διότι τοῖς ὑπ' αὐτὰ ὑπάρχει. τὸ δὲ ἐν ἀριθμῷ πρόσκεισθαι δηλὸν ὅτι, εἰ μὲν τὸν ἄνθρωπον καθόλου τις λαμβάνει, ἔκ ἐπιδέχεσθαι τὰναντία, εἰ δὲ τὸν ἐν τῷδε ἄνθρωπον, οἷον Σωκράτην, ἐπιδέχεσθαι... f. 1 b. προδετέον τῷ ἰδιώματι τῆς ὕσιν τὸ μὴ καὶ συμβεβηκὸς τὰναντία δέχεσθαι. προδετέον δὲ καὶ τὸ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ μεταβολὴν, ἵνα τὰ ἐπὶ τῶν γενῶν ἡπορημένα μὴ παραδεχώμεθα. πάλιν δὲ τὴν νοητὴν ὕσιν ἐπεισάγουν ἐνταῦθα ὡς μὴ ἐπιδεχομένην τὰναντία. ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ῥητέον, ὅτι ὁ περὶ ἐκείνης νῦν ὁ λόγος ἀλλὰ περὶ τῆς λεγομένης. ἀλλὰ τίνος, φασίν, ἐναντίου ὁ ἡλῖος ἐστὶ δεκτικός, ὅς γε ἐν ἐνὶ εἶδει αἰεὶ ἐστὶν ὡσαύτως;... διὰ τῶτο τῷ ἰδιώματος καὶ ἐκείνο σαφῶς ἐνδείκνυσι, ὡς ἡ ὕσιν, καὶ μάλιστ' ἢ ἄτομος, ὑπόκεισθαι πανταχῶς πᾶσι, καὶ περὶ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ τὰ ἄλλα ὑπάρχει, καὶ ὁδὸν τῶν ἄλλων τὸ ἐπιδεκτικὸν πρόσκεισθαι· ὁδὸς γὰρ πρὸς τὴν οἰκίαν ὑπόστασιν ἑαυτοῖς ἐξαρκεῖ τὰ συμβεβηκότα· διὸ ὁδὸς ὑπόκεισθαι ὁδὸν, ἀλλ' ἐτέρας ὑποβάθρας προσδεῖσθαι· διὸ ὁδὸς δέχεσθαι ταῦτα τὰ ἐναντία.

AMM. f. 64 b. δεκτικὸν δὲ τῶν ἐναντίων, ἵνα δείξῃ τὴν δύ- 4a ναμιν τῷ παρὰ μέρος δέχεσθαι τὰ ἐναντία· ὅ γὰρ εἶπε δέχεσθαι τὰ 18 ἐναντία, ἣν γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τὰ μαχόμενα, ἀλλὰ δεκτικόν, ἵνα τὴν δύναμιν, ὡς εἶπον, ἐνδείξῃ.

f. 65 b. ἐπιλύει τὴν ἀπορίαν διχῶς, κατὰ τε τὴν λεγομένην 4a ἀντιπαράστασιν καὶ τὴν ἐνστασιν. ἀντιπαράστασις μὲν ἐστὶ τὸ κατα- 28 δέχεσθαι μὲν τὴν ἀπορίαν, δεῖξαι δὲ ὅτι καὶ ὅττω ἔχουσα ὁδὸν λυμαίνεσθαι τὸ λεγόμενον· ἐνστασις δὲ ἐστὶ τὸ μὴ ὅλως τὴν ἀπορίαν δέχεσθαι, ἀλλ' ἀνατρέψαι αὐτὴν ὡς μὴ ὅττω ἔχουσαν ὡς ἡπορήθη.

f. 67. καὶ καλῶς προσέθηκε "καὶ τὴν ἑαυτῆς μεταβολήν." 4b3 ἐκεῖνα γὰρ ὅτι καὶ τὴν ἑαυτῶν μεταβολὴν ἐπιδέχοντα τὰ ἐναντία, ὁ λόγος, φησὶ, καὶ ἡ ὁδὸς, ἀλλὰ τῷ τὸ πρᾶγμα μεταβάλλεσθαι· ἢ δὲ 30 γε ὕσιν αὐτῇ καὶ τὸ ποῖον μεταβάλλουσα δεκτικὴ τῶν ἐναντίων γεγενῆσθαι.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 4. δεῖ πρῶτον τὴν αἰτίαν τῆς τάξεως εὐρεῖν, 4b δι' ἣν δεύτερον τὸ ποσὸν μὲν τὴν ὕσιν ἐτάχθη. λέγουσιν ὅτι 20 συνυφίσταται τῷ ὄντι τὸ ποσὸν (ἅμα γὰρ ὄν τι ἐστὶ, καὶ εὐθὺς ἢ ἐν ἢ πολλὰ ἀνάγκη αὐτὸ εἶναι), καὶ ὅτι τὰ πλεῖστα κοινὰ ἐστὶ τῇ τε ὕσιν καὶ τῷ ποσῷ, ὡς τὸ μὴ ἔχειν ἐναντίον καὶ τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον (καίτοι τὸ ποῖον ἀμφοτέρω ταῦτα ἔχει), καὶ ὅτι προηγείσθαι τὸ ἄποιον διασατὲν τῆς ἐν αὐτῷ ἐγγινομένης ποιότητος, καὶ ὅτι τῶν μὲν ἄλλων ἀναιρεθέντων ἔκ ἀναιρεῖσθαι ἢ ὕσιν, εἰ τὸ διασατὲν καταλείποιτο, τῶτο δὲ ἀναιρεθέντος συνανήρησθαι ἢ σωματικὴ ὕσιν· ὡς ἐν ἐγγύς ἐστὶ τῇ ὕσιν τὸ ποσόν. προσίθι δὲ ὅτι καὶ ἐν ταῖς κινήσεσιν ἢ καὶ τὸ ποσὸν κινήσεις, τατέσιν ἢ αὐξήσεσιν καὶ μείωσις, ἐγγυτέρω ἐστὶ τῆς κατ' ὕσιν, τατέσιν τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἢ περὶ ἢ ἀλλοιώσεσιν, καὶ ποιότητα ὅσα κινήσεις. καίτοι δὲ ἐγγύς ὅσα τῆς ὕσιν ἢ ποσότητος ἄλλη παρὰ τὴν ὕσιν ἐστίν· περὶ γὰρ τὴν ὕσιν ἢ μεταβολὴ τῆς ποιότητος γίνεσθαι... ὁ μὲντοι Ἀρχύτας μὲν τὴν ὕσιν τὸ ποῖον ἐτάξεν... ἐν δὲ τῷτο παντός ἐστι ζητεῖν τῷ φιλομαθῶς ἔχοντος, εἰς τί βλέπων ἐκάτερος ὁ μὲν τὸ ποῖον προέταξεν ὁ

δὲ τὸ ποσόν;... ὁ Ἀριστοτέλης πρώτην ὑσίαν ὑποθέμενος τὴν σύνθετον καὶ σωματικὴν διὰ τὸ γνωριμωτέραν εἶναι ταύτην τῇ συνηθείᾳ τῇ λεκτικῇ, εἰκότως ταύτῃ τὸ ποσὸν συνέταξεν ὡς οἰκειότερον καὶ γνωριμώτερον καὶ τῇ διασάσει τῆς τριαύτης ὑσίας συνυπάρχον. καὶ ὅθεν θαυμαζὸν ἐκάτερον οἰκείαν τὴν τάξιν ἀποδεδωκέναι ταῖς 5

46 f. 5. ἐπιδιαιρέσιν τῷ ποσῷ ποιεῖν, τὸ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων τῶν 10
21. ἐν αὐτῷ μορίων λέγων εἶναι, τὸ δὲ ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν. διαφέρει δὲ αὕτη τῆς προειρημένης· ὅτε γὰρ τὰ συνεχῆ τὰ αὐτὰ ἐστὶ τοῖς θέσιν ἔχουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων πάντως καὶ συνεχῆ ἐστὶ, τὰ δὲ συνεχῆ ὁ πάντως θέσιν ἔχει· ὁ γὰρ χρόνος συνεχὴς μὲν ἐστίν, ὁ μὲντοι τῶν θέσιν ἐχόντων. ἀνάπαλιν δὲ πᾶν μὲν τὸ διωρισμένον 15 ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν ἐστίν, ὁ μὲν πᾶν τὸ ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν ἤδη καὶ διωρισμένον ἐστίν· πάλιν γὰρ ὁ χρόνος ἐξ ἑκ ἐχόντων θέσιν ὡς ἑκ ἐστὶ διωρισμένος.

46 'AMM. f. 68. τῷ συνεχῆς ποσῷ πέντε φησὶν εἶδη, γραμμὴν 22. ἐπιφάνειαν σῶμα τόπον χρόνον, τῷ δὲ διωρισμένῳ δύο, ἀριθμὸν 20 καὶ λόγον.

46 ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 5. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸν λόγον τῷ διωρισμένῳ ποσῷ 23. φησὶν εἶναι, λόγον ἀκέραιον καὶ τὸν ἐν διανοίᾳ ἀλλὰ τὸν ἐν τῇ φωνῇ· ὅτος γὰρ ἐστὶ τὸ ποσόν. πᾶς γὰρ λόγος ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων συνέστηκε, πᾶν δὲ σῶμα λόγος ἐκ συλλαβῶν, πᾶσα δὲ συλλαβὴ 25 χρόνοις καταμετρεῖται, καὶ χρόνῳ ἢ μακρῷ ἢ βραχεῖ, αἱ δὲ μακραί πρὸς τὰς βραχείας ἔχουσι λόγον ὃν δύο πρὸς ἓν, τὸ δὲ ἓν καὶ δύο ἀριθμός, ὁ δὲ ἀριθμὸς ποσὸν διωρισμένον, ὡς καὶ ὁ λόγος διωρισμένος... ὁ δὲ ἐν τῇ διανοίᾳ ὅδε ποσὸν ὅλως ἀλλ' ἢ ἐνέργεια ἢ πάθος ἢ τὸ συνάμφοτερον, ὡς ὁ Ἰάμβλιχος φησὶν· ὁ μὲντοι Πορ- 30 φύριος ποῖον αὐτὸν εἶναι λέγει.

46 'AMM. f. 71 b. ὅτι διωρισμένον ποσόν (ὁ ἀριθμός), τῷτο 25. κατασκευάζει. καὶ γὰρ ἔχει, φησί, κοινὸν ὅρον πρὸς ὃν συνάπτει τὰ μόρια αὐτῷ· τὸν γὰρ δέκα ἀριθμὸν εἰ διέλοιμεν εἰς δύο πεντάδας, ἐκάστην εὐρήσομεν διωρισμένην καὶ οἰκείαν ἔχουσαν περιγραφὴν· ὅδε 35 γὰρ ἐστὶ μονὰς ἐκατέροις συνημμένη τοῖς μέρεσι καὶ δι' ἑαυτῆς τὴν συνέχειαν αὐτοῖς χαρίζομένη. καὶ ἐπὶ τῷ ἑπτά ἀριθμῷ ὁμοίως· ἢ γὰρ τετάρτη μονὰς ὁδεμίαν τῶν τριάδων ὅτε πρὸς ἑαυτὴν ὅτε πρὸς ἀλλήλας συνάπτει, ἀλλ' ἐν ἰδίᾳ καὶ αὐτὴ θεωρεῖται περιγραφῇ. ὡς διωρισμένον ποσὸν ὁ ἀριθμός.

46 ΔΑΒΙΔ. τρίτον (δεῖ ζῆται) εἰ τῶν μόνων ἐστὶ γένος (τὸ 24. ποσόν), ἢ καὶ τῆς ῥοπῆς, ὡς φησι Πλάτων καὶ Ἀρχύτας καὶ Πτολεμαῖος ὁ ἀστρονόμος. ἀντιδιέσειλε δὲ καὶ τὸν τόπον τῇ ἐπιφάνειᾳ, ὡς μήπω δείξω ὅτι ὁ τόπος ἐπιφάνειά ἐστιν, ὅπερ δείκνυσιν ἐν τῇ Φυσικῇ (4 2)· ὁ γὰρ Πλάτων καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν τὸν τόπον σῶμα ἔλεγον 45 εἶναι τριχῶς διάστατον.

46 'AMM. f. 72. ἐπειδὴ ὁ λόγος ὁ μὲν ἐστὶ προφορικὸς ὁ δὲ ἐν- 34. διάθετος, ὁ ἐν ψυχῇ θεωρούμενος, διὰ τῷτο ἐπισημαίνειται ὅτι περὶ

τῷ προφορικῷ λόγῳ φησὶν· ὁ γὰρ ἐνδιάθετος ὅδε ποσὸν ὅλως ἐστίν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα ἐστὶ τι, ὁ δὲ ὅτι ποιότης ἐστὶ τῆς ψυχῆς, εἴπερ διάθεσις ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἢ ἕξις, διάθεσις δὲ καὶ ἕξις ποιότητες, ὡς εἰσόμεθα. προτετίμηται δὲ ὁ ἀριθμὸς τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ δι' αὐτῷ 5 μετρεῖται ὁ λόγος.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 8. ὅδε ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὸ κοινὸν τῷτο ποσόν 48 φαίνει εἰπὼν τὸν λόγον, ἀλλ' ὅτι καταμετρεῖται συλλαβῇ βραχεῖα 35 ἢ μακρᾷ. τῷτο δὲ φασὶν ἑκ αὐταρκείας· ὅδε γὰρ ὁ λόγος καθὸ λόγος μετρεῖται, ὅδε ἢ βραχεῖα συλλαβῇ καθὸ συλλαβὴ μετρεῖται, ἀλλ' ὅτι ἐν χρόνῳ πλείονι ἢ ἐλάττω, ὡς ὁ χρόνος ἂν εἴη ὁ μετρώων τὸν χρόνον, ὁ ἐλάττων τὸν μεῖζονα, ὁ τῆς συλλαβῆς τὸν τῷ λόγῳ. καὶ συμβεβηκὸς ὅν ἢ συλλαβῇ τὸν λόγον μετρεῖ. πρὸς δὲ ταῦτα φησὶν ὁ Πορφύριος ὅτι ἑκ ἐπειδὴ βραχεῖ χρόνῳ λέγειται ἢ βραχεῖα συλλαβῇ, διὰ τῷτο ἐστὶ βραχεῖα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῆς φύσει ἔχει τὴν 5 σμικρότητα, ὁμοίως δὲ καὶ ἢ μακρά· καὶ γὰρ ἢ μὲν σενεμένης τῆς ἀρτηρίας δι' ὀλιγότητα πνεύματος λέγειται βραχεῖα, ἢ δὲ εὐρυνομένης διὰ πλῆθος μακρά. ὡς ἢ μὲν ὡς βραχεῖα φύσει ἐν βραχεῖ χρόνῳ λέγειται, ἢ δὲ ὡς μακρά ἐν μακρῷ. δυνατὸν δὲ καὶ τὴν φύσει βρα- 10 χεῖαν ἐν μακρῷ χρόνῳ προενέγκαι καὶ τὴν φύσει μακράν ἐν βρα- χεῖ· τῷτο γὰρ διαφέρει μετρικὸς ῥυθμικῷ· ὁ μὲν γὰρ τοῖς καὶ φύσιν μήκεσι χρῆται, ὁ δὲ ἐναλλάττει τὰς φύσεις ἐκατέρω· ὅταν γὰρ με- 15 ταβάλλῃ τὸ δακτυλικὸν μέτρον εἰς παιώνιον ῥυθμόν, ταῖς μακραῖς ὡς βραχεαῖς καὶ ἀνάπαλιν ἐνίοτε χρῆται. ὁ δὲ μετρικὸς, ἐὰν δεηθῇ, τὰ σῶμα μεταβάλλει, ὅσον τὸ ξηρὸν ξερὸν λέγει καὶ τὸν Διώνυσον Διώνυσον. εἰ ὅν διέσηκεν ἐπὶ τῶν τῶν τῶν φύσει βραχὺ καὶ τὸν χρόνον, 20 καὶ τῷ βραχεῖ χρόνῳ συλλαβῇ βραχεῖα λέγειται, ἀλλὰ τῷ βραχεῖα εἶναι ἐν βραχεῖ χρόνῳ λέγειται.

'AMM. f. 72 b. οἱ μὲν παλαιότεροι πᾶσαν ἀπλῶς ἐπιφάνειαν 5a3. ἐπίπεδον καλεῖσιν, ἐν αὐτῷ ἐνὸς λέγοντες· ἀδιάφορον γὰρ αὐτοῖς ἐπιφάνειαν ἢ ἐπίπεδον λέγειν· οἱ δὲ νεώτεροι καὶ πᾶσαν ἐπιφάνειαν ἐπίπεδον καλεῖσιν ἀλλὰ τὴν ἀποτεταμένην μόνον· γένος γὰρ ἴσασιν 5 τὴν ἐπιφάνειαν.

ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 5 b. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, πῶς τὰ τῷ σώματος 5a5. μόρια κοινὸν ὅρον ἔχουν γραμμὴν φησὶν ἢ ἐπιφάνειαν. ἐστὶ δὲ ὅπερ "καὶ ἐπιφάνεια" γέγραπται· καὶ γὰρ ὁ κοινὸς ὅρος τῶν σωμάτων ἐπι- 10 φάνεια πάντως ἐστίν, ὡς τῶν ἐπιφανειῶν γραμμὴ καὶ τῶν γραμμῶν σημεῖον. ὁ μὲν Πορφύριος ἐπιστήσας "ἐστὶ" φησὶ "τινὰ τῶν σφαιρῶν σωμάτων, αὐτῇ γραμμὴν τὴν συνέχειαν ἔχει. καὶ γὰρ σῶμα ἀξιῶ ἀκέραιον ὁ Ἑρμῖνος καὶ τὸ φυσικόν (ὑσία γὰρ) ἀλλὰ τὸ 15 μαθηματικόν, ὁ καὶ ψιλὰς τὰς πάντη διαστάτας τε λαμβάνει." καίτοι καὶ τὰ μαθηματικὰ σώματα καὶ γραμμὴ ἀλλ' ἐπίπεδον μα- 20 θηματικῷ διαίρειται. μήποτε γὰρ διὰ τὴν σφαιρῶν εἴπε γωνίαν· τὰ γὰρ σφαιρὰ παράλληλα ἐπίπεδα καὶ γραμμὴν γωνιακὴν συνάπτει ἀλλήλοισι.

'AMM. f. 72 b. διὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ πρὸς γραμμὴν συνά- 35 πτει τὰ τῷ σώματος μέρη. ἐπειδὴ γὰρ, ὡς εἵπομεν, ῥυεῖσα ἢ γραμμὴ ποιεῖ τὴν ἐπιφάνειαν, τὸν διαιρῶντα τὸ σῶμα καὶ τὴν ἐπι- 40 φάνειαν δεῖ ἄρξασθαι ἀπὸ γραμμῆς καὶ ταύτην οἰονεῖ ἐπισύροντα

ποιεῖν ἐπιφάνειαν, καὶ δι' αὐτῆς τέμνεται τὸ ὑποκείμενον. ὥστε ἐπειδὴ καθ' ὅλην ἑαυτὴν ἡ ἐπιφάνεια τέμνεται τὸ σῶμα, ἀνάγκη καὶ κατὰ τὴν πέραν αὐτῆς, λέγω δὴ τὴν γραμμὴν, συνάπτειν τὰ τῷ σῶμα-
τος ἄκρα.

5a
15. ΣΙΜΠΛ. ζ' f. 6 b. ἐγκαλῶσι δὲ οἱ περὶ τὴν Δύκιον καὶ Νικό-
στρατον τῇ διαιρέσει πρῶτον μὲν ὡς μὴ δεόντως καὶ τὸ μέγεθος ποσὸν
λεγύσῃ· πηλίκον γὰρ ἔδει τῷτο λέγειν, ποσὸν δὲ τὸν ἀριθμὸν, τὸ δὲ
κοινὸν ἢ ἄλλο τι ἢ ὁμωνύμως τῷ ἐνὶ τῶν εἰδῶν ποσὸν καὶ αὐτὸ ὀνο-
μάζειν. ἀλλ' ἐπειδὴ, καὶ κατὰ τὴν πλεῖστον τὴν μὲν συνεχῆς πηλίκον τὸ
δὲ διωρισμένον ποσόν, ἀλλὰ καὶ ὑπαλλάττει πολλάκις... αἰτιῶν γὰρ
δὲ καὶ τὸ εἰς δύο γενέσθαι τὴν διαίρεσιν· ἔδει γὰρ μὲν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ
μέγεθος τρίτον εἶδος τάττειν τὸ βάρος ἢ τὴν ῥοπήν, ὡς Ἀρχύτας,
καὶ ὡς ὕψερον Ἀθηνόδορος ἔταξε καὶ Πτολεμαῖος ὁ μαθηματικός.
ἀλλὰ ῥητέον ὅτι ἡ βαρύτης ποιότης ἐστὶν ὡς ἡ πυκνότης καὶ παχύ-
της, ὅχι κατὰ τὸ ποσὸν ἀλλὰ κατὰ τὸ ποῖον καὶ τὰς τῷτοις ἀντικείμενα...
f. 7. πρὸς δὲ Κορνῦτον καὶ Πορφύριον, τὴν ῥοπήν κατὰ βαρύτητα καὶ
κυφότητα θεωρουμένων ποσότητα λέγοντας, φησὶ τὴν ῥοπήν μὴ
εἶναι βαρύτητα καὶ κυφότητα ἀλλὰ μέτρον βαρύτητος καὶ κυφότη-
τος... κοινῶς μὲν δὴ περὶ τῶν ποσῶν ταῦτα διαφορεῖται καὶ ὅπως δια-
λύεται· κατ' ἰδίαν δὲ περὶ ἐκάστη τῶν εἰδῶν τῶν ποσῶν διαφορῶντες
περὶ τῶν ἀριθμῶν πρῶτον διαιρούμενοι λέγουσιν ὡς ἄλλη μὲν τις ἐστὶ
τοῦ ἀριθμοῦ φύσις καθ' ἣν ἐστὶν ὠρισμένος καὶ πόσος βαρυτόνως,
ἄλλη δὲ καθ' ἣν τὸ ποσὸν αὐτῷ ἀορίστως καὶ ὀξύτόνως ὑπάρχει...
ἢ f. 1. ἄμεινον ἴσως, φασίν, Ἀνδρόνικος ἐποίησεν, ἰδίας μὲν ποιή-
σας κατηγορίας τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον, ὑποτάξας δὲ αὐταῖς τὸ πᾶν
καὶ τὸ ποτέ. ἢ καὶ πρὸς τοῦτο ῥητέον ὅτι ἄλλη μὲν ἐστὶν ἔννοια τοῦ
χρόνου καθ' ἣν ἐστὶν διάστημα ὁ χρόνος, ἄλλη δὲ τῷ ποτέ, καθ' ἣν ἡ
χέσις τῶν ἐν τῷ χρόνῳ θεωρεῖται πρὸς τὸν χρόνον. καὶ ἐπὶ τόπῳ δὲ
καὶ τῶν ἐν τόπῳ ὁ αὐτὸς ἀρμόσει λόγος. διόπερ' Ἀριστοτέλης ὀρθῶς
ἀλλαχῇ μὲν τίθησι τὰ ποσά, ἀλλαχῇ δὲ τὴν πρὸς τὰ ποσά ταῦτα
χέσιν κατέταξεν... ἢ f. 1 b. παρείληπτο ἢ δευτέρα διαίρεσις,
ὥστε τὰς ὑπὸ τῆς προτέρας παραλειφθείσας διαφορὰς προσεθῆναι,
καὶ καλεῖται ἢ τοιαύτη ἐπιδιαίρεσις, δευτέρα τις οὕσα τῷ αὐτῷ γέ-
νους διαίρεσις καθ' ἑτέρας διαφορὰς.

ἢ f. 2. ζητεῖν δὲ ἄξιον τί τὸ θέσιν ἔχον. ἄρα ὡς τινες οἶοντο, 35
τριῶν τούτων δεῖται τὸ θέσιν ἔχον, τοῦ τε τόπου ἐν ᾧ κεῖται, καὶ τοῦ
τὰ μόρια συνυπάρχειν ἀλλὰ μὴ τῶν ἑτέρων γινωμένων τὰ ἕτερα
ἀφανίζεσθαι, καὶ τῷ συνέχειαν καὶ ἀλληλεγκλίαν ἔχειν πρὸς ἀλλήλα; ἢ
τὸ μὲν συνυπάρχειν ἀλλήλοις τὰ μόρια πάντως προσεῖναι δεῖται τοῖς
θέσιν ἔχουσι, τὸ δὲ ἐν τόπῳ εἶναι οὐ πάντως ὅτε κατὰ τὴν φύσιν τῶν
πραγμάτων οὔτε κατὰ τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους παράδοσιν; τὰ γὰρ μὴ
διεσηκῶτα πλεοναχῶς, οἷον ἡ γραμμὴ, ἐν τόπῳ μὲν οὐκ ἔστιν, ὥστε
οὐδὲ ἐν τόπῳ τεθήσεται, θέσιν δὲ ἔχειν λέγειται. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ
οὐχ ἀπλῶς εἶπε θέσιν ἔχοντα αὐτὰ ἐν τόπῳ ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλα
τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων... ἔκαστον οὖν τῶν συνεχῶν ποσῶν ὡς ἔχει
φύσεως, οὕτως ἔχει καὶ τὴν οἰκίαν θέσιν. τὸ μὲν σῶμα ἐπειδὴ ἐν
τόπῳ ἐστίν, ἐν τόπῳ καὶ τὴν θέσιν ἔχει, ἢ δὲ ἐπιφάνεια ἐν τῷ σώ-
ματι, ἢ δὲ γραμμὴ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ, τὸ δὲ σημεῖον ἐν τῇ γραμμῇ.

καὶ γὰρ σαφῶς καὶ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι τὰ τῆς γραμμῆς μόρια ἐν
τῷ ἐπιπέδῳ κεῖται. καὶ ὅλως εἰ τὰ θέσιν ἔχοντα ἐν τόπῳ τὴν θέσιν
ἔχειν ἐβέβητο, οὐκ ἂν καὶ τὰ τῷ τόπῳ μόρια ἔλεγε θέσιν ἔχειν· οὐ
γὰρ ἂν εἴη ὁ τόπος ἐν τῷ τόπῳ, ἵνα μὴ ἐπ' ἀπειρον τόπους πρὸ τό-
πων ζητήσωμεν, ἀλλ' ὡς ἐπιφάνεια ὣν ὁ τόπος ἐν τῷ σώματι
τὴν θέσιν ἔχει, ὅπερ ἐστὶν ὡς ἐπιφάνεια. καὶ αὐτὸς δὲ Ἀριστοτέλης
"ὡς τὸ εἶναι" φησὶν "ἔχει τὰ μαθηματικά, οὕτως καὶ τὸ κεῖσθαι
πρὸς..." μήποτε οὖν ἵπερ ἡ τάξις ἐστὶν ἐν τοῖς διωρισμένοις, τῷτο
ἢ θέσις ἐν τοῖς συνεχέσιν... καὶ κατὰ τε ταύτην τὴν ἔννοιαν οὐκ
ἀναγκαῖον πρὸς κεῖσθαι τὰ κείμενα ὡς ἐν ἄλλῳ· ἢ γὰρ θέσις παρὰ τὸ
θεῖν, οἶμαι, καὶ ἰεῖσθαι λεγομένη τὴν ἔκτασιν σημαίνει.

ΣΙΜΠΛ. ἢ f. 3. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι κατὰ τὴν πρώτην 5a
διαίρεσιν πέντε μὲν ἦν συνεχῆς δύο δὲ διωρισμένα, κατὰ τὴν δευ- 36
τέραν τέτταρα μὲν τὰ θέσιν ἔχοντα, γραμμὴ ἐπιφάνεια σῶμα τό-
πος, τρία δὲ τὰ μὴ ἔχοντα, ἀριθμὸς χρόνος λόγος· "ὣν δύο μὲν"
φησὶν ὁ Ἰάμβλιχος "τάξιν ἔχει, ἀριθμὸς καὶ χρόνος, λόγος δὲ πῶς
μὲν ἔχει τάξιν πῶς δὲ ἕκ ἑκαί," φησὶν, "ὡς ἐν τοῖς πρὸς τέττων διω-
ρισται." ὥστε καὶ ἄλλη τρίτη γέγονε διαίρεσις, καθ' ἣν τῶν ποσῶν
τὰ μὲν ἔχει τάξιν τὰ δὲ ἕκ ἑκαί. καὶ ἄλλην δὲ τετάρτην ἐφεξῆς
προσέθησι διαίρεσιν, καθ' ἣν τῶν ποσῶν τὰ μὲν ἐστὶ προηγούμενως
ποσά, ὅσα καθ' αὐτὰ ἐστὶ τοιαῦτα, ὡς ἀριθμὸς καὶ μέγεθος καὶ χρό-
νος καὶ τὰ τοιαῦτα, ὣν τὸ ποσὸν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται· τὰ δὲ
κατὰ συμβεβηκός, ὅσα κατ' ἄλλο τι ποσά εἶναι λέγειται... δοκεῖ κατὰ 5b3
ταῦτα καὶ ἡ κίνησις μετέχειν τῷ ποσῷ, ἀλλ' ὅχι εἶναι ποσόν. καὶ ὅμοια
πολλή τις ἀμφιβολία γεγενῆσθαι περὶ τὴν κίνησιν, εἶπερ οἱ μὲν ὑπὸ
τὸ πρὸς τι αὐτὴν ἀνάγεσθαι φασίν, οἱ δὲ ὑπὸ πλείονος κατηγορίας,
ἐν αἷς θεωρεῖται· καὶ γὰρ ἐν ποσῷ κίνησις, ὡς αὐξήσις καὶ μείωσις, καὶ
ἐν τῷ ποιῷ, ὡς ἀλλοίωσις, καὶ κατὰ τόπον ἄλλη, καὶ δὴ καὶ κατ' ἑστίαν·
ἄλλοι δὲ τινες τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ κοινῶς ἐπὶ πάντων τῶν γε-
νῶν θεωρῶντες τὴν κίνησιν ἐντελέχειαν ἔσαν τῷ κινητῷ ἢ κινητόν,
κατὰ τὴν Ἀριστοτέλους ἀπόδοσιν, κοινὴν εἶναι τῶν δέκα γενῶν φασίν·
οἱ δὲ ἐν τῷ ποιῷ καὶ πάχειν αὐτὴν κατατάττειν· Πλωτῖνος δὲ
αὐτὴν καθ' αὐτὴν πρὸς τὸ ποιῶν καὶ πάχειν, ὡς γένος ἰδίον, τὴν κί-
νησιν ἀφωρίσατο· ὁ μὲντοι Ἰάμβλιχος ποσὸν αὐτὴν εἶναι βέβητο.

ΔΑΒΙΔ. ὡς οἱ παροιμιαζόμενοι φασίν, ὅλῳ καὶ παντὶ λέγον- 5b9
τες διαφέρειν τὰ ἄγαν διεστώτα, τετέστι τοῖς ἐναντίοις εἶδεσι τῷ
ποσῷ, τὸ μὲν ὅλον ἐπὶ τῷ συνεχῆς τάττοντες, τὸ δὲ πᾶν ἐπὶ τῷ διω-
ρισμένῳ.

ΣΙΜΠΛ. ἢ f. 4. κάλλιον ἴσως πρὸς τῆς τῷ Ἀριστοτέλους ἐξερ- 5b
γασίας ἕκαστον τῶν εἰδῶν τῷ ποσῷ προχειρισάμενον ἰδεῖν ὅπως ἕκ 11
ἔχει ἐναντίον, καὶ ὅπως τὰ δοκῶντα εἶναι ἐν ἐκάστῳ εἶδει τοῦ ποσοῦ
ἐναντιῶς ὅτι καθὸ ποσὸν ὑπάρχει αὐτῷ ἀλλὰ κατ' ἄλλην κατηγο-
ρίαν, ὑφ' ἣν ὑπάγεται. αὐτίκα ἢ γραμμὴ, καθ' ὅσον μὲν ἐστὶ
γραμμὴ, ὅδεμίαν ἔχει ἐναντιώσιν, καθ' ὅσον δὲ ποῖα γραμμὴ,
κατὰ τοσοῦτον τὸ εὐθύ καὶ τὸ κυρτὸν ἔχει περὶ τὴν γραμμὴν θεωρού-
μενα. πάλιν ἢ ἐπιφάνεια... ἀλλὰ τί ἂν λέγοιμεν, εἴ τις τὸ πε-
ριττὸν καὶ ἄρτιον ἐναντία λέγοι, τῷ ἀριθμῷ δύο εἶδη ταῦτα τιθέμε-
νος, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ ποσῷ τὸ μὲν συνεχῆς εἶναι φάσκων τὸ δὲ διωρισ-

μένον, καὶ ταῦτα ὡς ἐναντία τιθέμενος; ἢ καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἢ εἰς τὰ ἐναντία κείμενα διαίρεσις. τὸ γὰρ ζῶν τὸ μὴ λογικὸν τὸ δὲ ἄλογον ἦν, καὶ τὸ μὴ θνητὸν τὸ δὲ ἀθάνατον, καὶ ὁμοῦ συνεχωροῦμεν τῇ ὑσίου μηδὲν εἶναι ἐναντίον· ἄλλο γὰρ ἐστὶ τὸ περὶ τὴν ὑσίαν καὶ περὶ τὸ ποσὸν θεωρεῖν ἐναντίωσιν καὶ τὰς περὶ αὐτὰ ποιότητας συμβαῖ- 5 νον, καὶ ἄλλο τὸ αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ ἢ τῷ ποσῷ μὴ εἶναι ἐναντίον... ἀμφισβητεῖται ὅτις μήποτε καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τὴν ἐναντίωσιν ἐπιδέχεται, ὥστε ἢ εἶδη ἢ μέρη τῷ τόπῳ δοκεῖ. f. 4 b. ἀλλ' οἱ μὴ ὁδὲ εἶναι φύσει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω νομίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς χάσιν θεωρεῖται, ὅσοι τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ἄνω λέγουσι τὸ 10 δὲ ὑπὸ τῆς πόδας κάτω, καὶ τὸ αὐτὸ ἄνω καὶ κάτω τίθενται καὶ τὰς διαφορὰς χάσεις. καὶ δῆλον ὅτι ἕκ ἑκαστὸν εἶναι ὅτις ὅτις ἐναντία· ὅ γὰρ ὑπάρχει τῷ αὐτῷ καὶ ταῦτ' ἐναντία. εἰ δὲ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ὅ καὶ χάσιν ἀλλὰ καὶ τὴν τῷ παντὸς διάσασιν λαμβάνουσι, τὴν τε ἀπὸ τῆ μέσου πρὸς τὰ πέρατα καὶ τὴν ἀπὸ τῶν περάτων πρὸς τὸ 15 μέσον· φύσει γὰρ διάφορα ταῦτα· ἀλλὰ καὶ πρὸς τῆς ῥητέας ὡς τὸ ἄνω καὶ κάτω ὅ τὸν σημαίνει ἀλλὰ τὴν τῷ πᾶσι κατηγορίαν, ὥστε τὸ χθὲς καὶ σήμερον ὅ χρόνον ἀλλὰ τὸ ποτέ, τῶν τῶν καὶ χρόνον· ταῦτα γὰρ καὶ τῷ Ἀνδρονίκῳ δοκεῖ. μήποτε δὲ καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τόπῳ διαφοραὶ εἰσι καὶ τὸ χθὲς καὶ τὸ σήμερον χρόνου, ὅ 20 μέντοι καθὸ ποσὸν ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος ἔχει τῷτο, ἀλλ' οἱ μὴ καὶ τὴν θέσιν καὶ τὸ τοπικὸν ἰδίωμα, ὅπερ ἐν τῇ τῷ πᾶσι κατηγορίᾳ παραδίδεται, ὅ δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τῆς κινήσεως μέτρα· καὶ γὰρ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος ἐν μὴ τῷ ποσῷ καὶ τὴν διάσασιν μόνην παραδίδον, καὶ μέντοι ἐν ἰδίῳ χαρακτῆρι ὁ μὴ τόπος ἐν τῇ τῷ πᾶσι κατηγορίᾳ, ὅ δὲ 25 χρόνος ἐν τῇ τῷ ποτέ. ὥστε καθὸ ποσὸν ὁ τόπος ἕκ ἔχει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ἀλλὰ καθὸ τοιόνδε ποσόν.

5 b ΣΙΜΠΛ. ἢ f. 4 b. εἴτα τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῷ πολλῷ καὶ ὀλίγῳ δεί- 18 κνυσι, πολλὰς μὴ ἐν τῇ κώμῃ λέγων ἢ ἐν τῷ οἴκῳ ὡς πρὸς κώμην καὶ οἶκον, ὀλίγους δὲ ἐν τῷ ἄρει καὶ τῷ θεάτρῳ ὡς πρὸς αὐτά... 30 εἴτα κατασκευάζει ἐκ περιστάσεως ὅτι, πάντε ποσὰ ἢ πάντε μή, ἕκ ἑσιν ἐναντία. δείκνυσι δὲ αὐτὸ ὅτις. τὸ μέγα καὶ μικρὸν καὶ πολὺ καὶ ὀλίγον ἕκ ἑσιν καθ' αὐτὰ ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρεται, τὰ δὲ τοιαῦτα ἕκ ἑσιν ἐναντία· τὰ γὰρ ἐναντία καθ' αὐτὰ ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῆς οἰκείας φύσεως ὑφέστηκεν. εἴτα τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον 35 ἀπαγωγῆς ἀποδείκνυσιν.

5 b f. 5. μήποτε δέ, φησὶν ὁ Ἰάμβλῖχος, τῷ Ἀνδρονίκῳ καὶ τὸ 30 μέγα καὶ μικρὸν καὶ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον ὅ μόνον πρὸς τί ἐστὶν ἀλλὰ καὶ ποσὸν ἀόριστον· ὅταν γὰρ λέγωμεν μέγα, ποσὸν ἀόριστον δηλοῦμεν (ὅ γὰρ δηλοῖται πόσω ἢ τίνι μεγέθει μέγα ἐστὶν ἢ πόσω πλήθει πολὺ), 40 ὅταν δὲ μεῖζον καὶ μικρότερον λέγωμεν, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλα χάσιν θεωρεῖται. ὁ δὲ γε Ἀριστοτέλης καὶ τὸ πρὸς τι μόνον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐθεώρησεν, ὥστε ὁ Πλωτῖνος καὶ τὸ ἀπλῶς μόνον· τὸ γὰρ πρὸς τι μέγα ἀντὶ τῷ μεῖζον λέγεσθαι φησιν. εἰπόντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ὅτι ὁ μὴ ἐστὶ καθ' αὐτὸ λαβεῖν ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀνα- 45 φέρεται, τῷτο ἕκ ἔχει ἐναντίον, ἐνίστανται τινες πολλὰ καὶ ἐν ταῖς πρὸς τι ἐναντία λέγοντες εἶναι, οἷον τὴν ἐπιστήμην τῇ ἀγνοίᾳ καὶ τὴν ἀρετὴν τῇ κακίᾳ. μήποτε ὅν, φησὶν Ἰάμβλῖχος, ἐλλειπῶς εἶρηται,

τὸ δὲ πλήρῃ ἐστὶ τοιούτων. ὁ μὴ ἐστὶ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀναφέρεται, ὅθεν τῶν τῶν πρὸς ἀ ἀναφέρεται ἐστὶν ἐναντίον· ἢ γὰρ μεγάλη κέγχρος πρὸς τὴν μικρὰν ἀναφέρεται, καὶ ἕκ ἑσιν τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον. μήποτε δὲ ἀμεινον λέγειν ὅτι ὅ πᾶσαν ἀντί- 5 θεσιν ἀνείλεν ἀπὸ τῷ ποσῷ ὁ Ἀριστοτέλης· ὅ γὰρ καὶ τὴν καὶ τὸ πρὸς τι, ἀλλὰ μόνην τὴν καὶ τὸ ἐναντίον.

f. 6. θεωρητικώτερον δὲ τοῖς εἰρημένους περὶ τῷ ποσῷ ἐπι- 6 a βάλλων ὁ θεῖος Ἰάμβλῖχος, πάντος, φησὶ, ποσῷ κοινή ἐννοία 11 τοιαύδε ἐστὶν. ποσὸν ὑπάρχει τὸ διαιρετὸν εἰς ἐνυπάρχοντα μέρη· τοῦτο γὰρ ἐπὶ πλήθους καὶ μεγέθους ὡσαύτως διατείνει. τῶν δὲ τὸ μὴ ἀριθμητὸν ἐστὶ τὸ δὲ μετρητὸν, καὶ ἑκάτερον λέγει καὶ ἀορίσως πως καὶ ὠρισμένως.

ΠΟΡΦ. f. 33. ἀπὸ τῆς καὶ τὸν τόπον ἐν τῷ ἄνω καὶ κάτω 6 a ἐναντιώσεως ἐόικασι τὸν ὀρισμὸν εἰληφέναι· τὸ γὰρ διεσκηκέναι πρῶ- 12 τως ἐν τόπῳ ἐστὶν, ὥστε ἐν μόνῳ τῷ τόπῳ εἶναι ἢ ἐναντιώσεως. ἀλλὰ πῶς ὁ Ἑρμῖνος ἀπήντησεν; λέγων ὅτι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ὅ τὸν σημαίνει ἀλλὰ πᾶσι, ὥστε ὅ δὲ τὸ χθὲς ὅ δὲ τὸ αὐριον χρόνον ἀλλὰ ποτέ.

ΣΙΜΠΛ. ἢ f. 6 b. τί ὅν ἕκ ἀντίκεινται τὸ ἄνω τῷ κάτω; ἢ ὅ καθὸ ποσὸν ἀντίκεινται; ποσὸν γὰρ ἐστὶ καθὸ ἐπιφάνεια καὶ διχῇ διά- 5 σασιν, καὶ δὲ τῷτο ὅδεμίαν ἔχει ἀντίθεσιν. ἀλλ' εἰ ἄρα, καθὸ πρὸς τι ἢ καθὸ πᾶσι ἢ τῷ ἄνω πρὸς τὸ κάτω ἀντίθεσις γίνεται· τῶν γὰρ πρὸς τι τινὰ δέχεται ἐναντίωσιν, ὥστε καὶ τὸ πᾶσι. καὶ εἶρηται πολ- 10 λάκις ὅτι πολλὰ τῶν ὄντων κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ὑπὸ διαφορὰς ἀνάγειται κατηγορίας. ἀμεινον δὲ ὅπως λέγειν ὅτι ὡς πρὸς τὸ πᾶν κάτω μὲν ἐστὶν ἐφ' ὃ τὰ βάρος ἔχοντα φέρεται, ἄνω δὲ ἐφ' ὃ τὰ 15 κῶφα, καὶ κάτω μὲν ἐστὶ καὶ τὸ κέντρον τὸ μέσον, ἄνω δὲ τὸ περὶ τὸ μέσον καὶ τὸ περὶ τὸ κέντρον· ἐν σφαίρᾳ γὰρ τὸ κάτω καὶ ἄνω ὅτις θεωρεῖται. ὡς δὲ πρὸς ἡμᾶς κάτω μὴ τὰ ὑπὸ τῆς ἡμε- 20 τέρας πόδας, ἄνω δὲ τὰ ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν κεφαλὴν. τῶν τῶν ὅτις ἔχοντων, τὰ μὴ πρὸς ἡμᾶς λεγόμενα ἄνω καὶ κάτω μόνως ἐστὶ πρὸς τι (συμμεταβάλλει γὰρ ἑκάστοτε καὶ ἕκ ἑσιν φύσει), τὰ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ, καθόσον μὴ ἡρτηται αὐτοῖς ἐξ ἀλλήλων τὸ εἶναι, πρὸς 25 τι ἐστὶ, καθόσον δὲ τῇ αὐτῶν φύσει τοιαῦτά ἐστὶν ὅποια λέγει, καὶ ὅδεποτε μεταπίπτει, καὶ τῶν ἐναντίων ἐστὶ δεκτικά, καὶ ἢ πλείονον διεσκήκε, ταύτη ἐναντία ἐστὶν. ὥστε ὅ δὲ καθὸ πρὸς τι ἐναντία ἐστὶν, ὅπερ ἐδόκει λέγεσθαι πρότερον, ὅ δὲ ὅτι μᾶλλον καθὸ ποσὸν ἐστὶ, 30 ταύτη πρὸς τι ἐστὶν ἢ ἐναντία, ἀλλ' ἀμφω ταῦτα, καὶ τὸ πρὸς τι καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν αὐτῷ συμβήσεται τῷ ποσῷ τῷ καὶ τὸν τόπον, καὶ τὰς εἰρημένους διαφορὰς ἀλλ' ὅ καθὸ ποσόν. δηλοῖ δὲ καὶ αὐτός, ὅ τῷ ποσῷ εἰπὼν ἀλλὰ τῷ ποσῷ εἶναι τὴν ἐναντιότητα, καὶ ὅ τῷ τόπῳ ἀλλὰ περὶ τὸν τόπον, καὶ ὅ εἶναι ἀπλῶς ἀλλὰ δοκεῖν ὑπάρ- 35 χειν· οἱ γὰρ τοιοῦτοι προσδιορισμοὶ σαφῶς ἐκείνῳ ἐμφανίζουσιν... f. 7. πολλὴ δὲ καὶ περὶ τόπου γέγονε τῶν δοξασμάτων διαφορὰ· οἱ μὴ γὰρ καὶ τὸ πρὸς τι φασὶν αὐτὸν ἀφορίζεσθαι· καθὸ γὰρ περιεκτικὸν ἐστὶ τῷ σώματος νεότητι ὡς τόπος, τὸ δὲ περιέχον πρὸς τὸ περιεχό- 40 μενον λέγει ὡς πρὸς τι· οἱ δὲ διάστημα αὐτὸν εἶναι λέγοντες ποσόν εἶναι φασιν ἀλλ' ὅ πρὸς τι. καὶ τὸ ἄνω δὲ καὶ τὸ κάτω οἱ μὴ ἐν τῷ

παντὶ ἀπολείπῃσι καὶ ἐναντία αὐτὰ τίθεν, οἱ δὲ ὅτε ἐναντία ταῦτα εἶναι συγχωρῶσιν, ὅτε ἐν τῷ παντὶ ὅλως ὑφεσθῆναι λέγουσιν· εἶναι γὰρ τῶν πρὸς τι, ὥσπερ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τὸν τόπον πέρας ἀπάντων εἶναι τῶν ὄντων φασί, τῇ μὲν λέξει ταύτῃ τῷ Ἀριστοτέλει λέγειν δοκῶντες, τῷ δὲ ἀληθεῖ πάμπαν 5 διαφέρουσιν· ὁ μὲν γὰρ τὸ πέρας τῷ περιέχοντος, καθὸ περιέχει τὸ περιεχόμενον, τὸν τόπον εἶναι φησι, διὸ τὸν ἐξωτάτω ὕψος ὅθεν φησιν εἶναι ἐν τόπῳ· οἱ δὲ τὸ ἐκάστω τῶν ὄντων πέρας εἶναι λέγουσιν τὸν τόπον, τὸν ἐκάστω εἶδος ὅρον, ἐν ᾧ ἴδρυν καὶ ὑψὺ ἀνέχει, τόπον λέγοντες.

6a f. 7 b. εἰ δὲ καὶ μᾶλλον μείζων ὁ Καύκασος, ἥττων δὲ 19 ὁ Ἄθως καὶ ἔτι ἥττων ὁ Ὑμηττός, καὶ τὸ ἀόριστον συγχωρήσοι ἂν τις ἐπιδέχεσθαι καὶ τὸ ποσὸν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ὥσπερ καὶ ἐναντίωσιν· τὸ γὰρ μὴ πρὸς τι λεγόμενον μέγα ἀλλὰ καθ' αὐτὸ ἀντίκειναι τῷ καθ' αὐτὸ λεγομένῳ μικρῷ. καὶ ὅπως Ἀνδρόνικος 15 διατάττει. Πλωτῖνος δὲ ὅθεν εἶναι ὅλως πρὸς τι μέγα φησὶν, ἀλλ' ἀκύρως πολλάκις ἀντὶ τοῦ μείζονος τὸ μέγα λέγειν ἡμᾶς.

6a BOETHUS p. 151. nullus enim numerus alio numero 21 nec magis nec minus est numerus: nam ternarius si quinario comparetur, nec magis nec minus est numerus, et rursus 20 ipsi tres sibi ipsis comparati nec magis nec minus sunt tres. nec tempus quoque habet aliquid magis et minus.

6a ΣΙΜΠΛ. ἡ f. 7 b. τὸ ποσὸν καθὸ ποσὸν μετρητόν ἐστι, τὸ δὲ 26 μετρητὸν ποτὲ μὲν τοῖς αὐτοῖς μέτροις μετρεῖσθαι πέφυκε, ποτὲ δὲ πλείοσιν ἢ ἐλάττωσιν· ἐστὶ δὲ τὸ μὲν τοῖς αὐτοῖς μέτροις μετρεῖσθαι 25 μενον ἴσον, τὸ δὲ πλείοσιν ἢ ἐλάττωσιν ἄνισον. τὸ ἄρα ποσὸν καθὸ ποσόν, ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγει· καθὸ γὰρ ποσόν, μετρητόν, καθὸ δὲ μετρητόν, ταῦτα αὐτῷ ὑπάρχει. καὶ γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ μέτροις εἶναι διὰ τὸ ποσόν ὑπάρχει... f. 8. Ἀρχύτας δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἴδιον τῷ ποσῷ λέγων, ἐν πλήθει καὶ μεγέθει θεωρεῖ- 30 θαί φησιν αὐτὸ καὶ ἐν ῥοπῇ, ὅτε δὲ ὅσια ὅτε ποιότητι τέτων τι παρέπεσθαι. τριχῶς ὅν αὐτὸς τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἀφορίζει καὶ τὰς τρεῖς τῷ ποσῷ διαφοράς. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος ἀκολούθως τῷ Ἀριστοτέλει τὴν ῥοπήν ἐκ ἐν ποσῷ τιθέμενος ἀλλ' ἐν τῷ ποιῷ, καὶ ἐπὶ τῶν βαρέων τὸ ἴσον καὶ ἄνισον ἐκ κυρίως λέγεσθαι φησιν ἀλλὰ 35 καταχρηστικῶς... ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ αὐτῇ λέξει καὶ πολὺ λέγοντος, οἱ νεώτεροι τῶν ἐξηγητῶν τρία γένη τῷ ποσῷ καὶ τὸν Ἀρχύταν τιθέμενοι ἐκ διὰ τὸ σῶμα μετρητὸν τὸ βάρος φασίν· ἦν γὰρ ἂν τὸ αὐτὸ τῷ σώματος καὶ τῷ βάρους μέτρον· νῦν δὲ πολλαχῶς ὑπεναντίως ἔχει τὸ τῷ σώματος μέτρον καὶ τῇ ῥοπῇ.

6a ἀπορῶσι δὲ τινες πρὸς τὰ ὑπ' Ἀριστοτέλους εἰρημένα, εἰ τὸ 31 ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον μὴ ἐστὶ ποσῷ ἴδιον ἀλλὰ ποιῷ, πῶς ὅμοια μεγέθη λέγει· ὅμοια γὰρ τρίγωνα καὶ τετράγωνα ἔχουμεν παρὰ τοῖς γεωμέτραις ἀναγεγραμμένα, καὶ δηλονότι καὶ ἀνόμοια. μήποτε ὅν, ὥσπερ τοῖς ποιοῖς τὸ ἴσον ὑπάρχει καὶ τὸ συνυπάρχον αὐτοῖς ποσόν, 45 ὅπως καὶ τοῖς ποσοῖς τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ποιόν... f. 8 b. ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα διαρθεῖν ὁ Πορφύριος ἐπιχειρεῖ, τῷ Ἀνδρόνικῳ κατα- κληθῶν, τὴν ἔννοιαν τῷ τε ἐνὸς καὶ τῇ μονάδος καὶ τῇ σιγῇ, καὶ

τῶν κατ' ἰδέας λεγομένων ἀλλὰ τῶν κατ' αἰσθησιν ἢ διάνοιαν ἐναργῶν, περὶ ὧν καὶ ἡ παρῶσα πρόθεσις πραγματεύεται, φέρε καὶ ἡμεῖς τοῖς λεγομένοις παρακολουθήσωμεν.

θ' f. 1 b. τινὲς μὲν φεύγοντες τὰς ἐπαγομένας ἀπορίας τῇ 6a ἀποδοθείσῃ τῶν κατηγοριῶν τάξει, ἀτακτόν φασιν αὐτῶν τὴν 36 διδασκαλίαν καὶ καὶ τὸ ἐπιτυχόν τῆς διαριθμήσεως τυγχάνειν, ἐκ εἰδότες ὡς εἰς χείρνας ἀπορίας ταῦτα λέγοντες ἐμπίπτουσιν· οἱ γὰρ ὅτω λέγοντες καὶ τὴν τῶν ὄντων σύνταξιν πρὸς ἀλλήλα ἀναι- ρῶσι καὶ τὴν τῷ λόγῳ πρὸς ἑαυτὸν ὁμολογίαν. δεῖ τοίνυν ἐν τάξει 10 πάντως αὐτῶν τὴν διδασκαλίαν λεγομένην ὑπολαμβάνειν. διττῆς δὲ ὅσης τῆς τάξεως, τῆς μὲν καὶ φύσιν καὶ τὴν ἐκάστης τῶν κατη- γοριῶν ὕψος, τῆς δὲ πρὸς διδασκαλίαν καὶ τὴν ἡμετέραν ἀμαθίαν, ἕνα ὅρον ἔδει ποιῆσαι τῆς παραδόσεως καὶ μὴ νῦν μὲν τῇ καὶ φύσιν τάξει προχρῆσθαι, αὐθις δὲ τῇ πρὸς διδασκαλίαν. κυριώτερον δὲ ὄντος τῷ καὶ φύσιν, εἰκότως τὴν ὕψος προτάττομεν, ἐπειδὴ πρώτη πάντων τῶν γενῶν ἐστὶ, κατ' αὐτὸ τὸ εἶναι θεωρημένη καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ εἶναι αἰτία γινομένη. καὶ τῶν ἄλλων ὅν κατηγοριῶν τὴν τάξιν κατὰ τε τὴν τῷ εἶναι φύσιν ἀποδοτέον καὶ καὶ τὴν πρὸς τὴν ὕψος οἰκειότητα, ὥς τε τὰ μὲν συγγενέστερα πρὸς τὴν ὕψος προτάττεσθαι, 20 τὰ δὲ ἀλλοτριώτερα ὕστερα ἀπαριθμεῖσθαι. εἰ τοίνυν προτέτακται τὰ καθ' αὐτὰ τῶν πρὸς τι καὶ τὰ ὡς ἐν ὑποκειμένων τάξει προϋπάρ- χοντα τῶν ὡς συμβεβηκότων ἐπιγινωσκόμενων, δῆλον ὅτι προηγεί- ται ποιόν τῶν πρὸς τι. καὶ τῇ ὕψος οἰκειότερον, ὡς καὶ οἱ περὶ τὸν Δύκιον ἐγκαλῶσι... f. 2. μαρτυρεῖ δὲ τῇ τάξει καὶ αὐτὸς Ἀριστο- 25 τέλης· ὅτε γὰρ ἐν ἀρχῇ διηριθμεῖτο τὰς κατηγορίας, προέταξε τὸ πρὸς τι τὸ ποιόν. εἰ δὲ τις αἰτίαν τῆς τοιαύτης τάξεως ἀποδιδόη τὸ μὴ μεταξὺ παρεμπύπτον τὸ πρὸς τι διακόπτειν τὴν ποιότητα ἀπὸ τοῦ ποιεῖν καὶ πάχειν, συμφυῆ ὄντα αὐτῇ (καὶ γὰρ τῇ ποιότητι καὶ τὸ ποιεῖν ποιεῖ καὶ τὸ πάχον πάχει), μαθέτω καὶ ὅτος ὡς ὅτε δύναμις ὅτε ἐνέργεια ὅτε ποιήσεις ὅτε κινήσεις ποιήσεις ἂν τι εἰς ἕτερον ὅτε πάθοι τι ὑπὸ ἑτέρου, εἰ μὴ προκατάρχοι ἢ τὸ πρὸς τί πως ἔχοντος 30 χέσις συνάπτουσα δι' οἰκειότητος τὸ ποιεῖν τῷ πάχοντι, ὥς τε μὲν δύναμις ποιεῖν τὸ δὲ δύναμις πάχειν. ἔδει ὅν καὶ ἄλλως προτετάχθαι τὴν τῷ πρὸς τι χέσιν ὡς κοινὴν καὶ συμφυῆ καὶ μὲν τῷ εἶναι θεωρη- μένην· τὸ γὰρ εἶναι ἔχει ἐν τῷ πρὸς τί πως ἔχειν, καὶ διὰ τοῦτο προ- 35 τέρα τῶν ἐπικτήτων χέσεων ἐστίν. καὶ παρὰ τὰ δοκῶντα δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ὁ τοιοῦτός ἐστιν ἀπολογισμός· ἐκ γὰρ ἐννοεῖ τὴν ἐν τῷ κινεῖν καὶ κινεῖσθαι τῆς ἐνεργείας χέσιν πρὸς τὴν δύναμιν, καθ' ἣν ἐκ ἀνάγκης/προτέτακται προσεχῶς τῶν ποιόντων καὶ παχόντων τὰ πρὸς 40 τι· ὥς τε ἐκ δὲ διὰ τοῦτο μετατιθέναι τὴν τῆς ποιότητος κατηγο- ρίαν ὕστερον. ἀλλ' ὅθεν Ἀνδρόνικον ἀποδεκτέον τὰ πρὸς τι μὲν πά- σας θέντα τὰς κατηγορίας, διότι χέσις ἐστὶ καὶ παραφυσικὴ εἴκοι· προηγείναι γὰρ ἢ συμφυῆς τῶν πρὸς τι χέσις τῶν ἐπικτήτων χέσεων, ὡς καὶ τῷ Ἀρχύτῃ δοκεῖ. ταῦτα μὲν ὅν ἰσορρήδω περὶ τῶν καὶ τά- 45 ξιν διαφόρων δογμαμάτων... f. 2 b. ὁ δὲ Πορφύριος παραστῆναι τῇ καὶ τὸν Ἀριστοτέλην τάξει βυβλόμενος, ἐκ συνόδου φησὶ τῷ ποσῷ καὶ τῷ πρὸς τι τὴν γένεσιν ἔχειν τὸ ποιόν, ὥσπερ ἄλλοις τισὶ καὶ Ἐμπε- δοκλεῖ δοκεῖ, ἀπὸ τῆς ἐναρμονίας τῶν στοιχείων κράσεως τὰς ποιο-

τητας ἀναφαίνοντι. καὶ Πλάτων δὲ διὰ τῶν ἡμιολίων καὶ διπλασίων καὶ ἐπιτρίτων καὶ ἐπογδίων καὶ τῶν τοιῶτων ἐπὶ τῷ ποσῷ καὶ τὸ πρὸς τι θεωρημένων λόγων τῷ τε σώματος τὸ τοιόνδε εἶδος καὶ τῆς ψυχῆς συνέζησε τὸ καὶ τοιόνδε ποιότητα ἀφωρισμένον. καὶ τὸ μὲν εὐπορον τῷ λόγῳ καὶ εὐμήχανον ἄξιον ἐπαίνου· ῥητέον δὲ ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀποτελέσμασι καὶ τοῖς συνθέτοις ὕδεν ἀπεικὸς καὶ ὅτως ταῦτα ἀπογεννᾷς, ἐν μέντοι τοῖς αἰτίοις αὐτῶν λόγοις καθ' ἑνωσιν καὶ καὶ μίαν ἀρχὴν ταῦτα πάντα περιέχεσθαι ἐν προσηκόντῃ τάξει.

6^a 36. 'AMM. f. 81 b. περὶ δὲ τῆς ὑποστάσεως αὐτῶν ταῦτα φάμεν. τινὲς δὲ φασὶ μὴδὲν εἶναι τῶν πρὸς τι φύσει, ἀλλὰ ἀνάπλασμα εἶναι ταῦτα τῆς ἡμετέρας διανοίας, λέγοντες ὅτι ὅτως ἔκ ἐστι φύσει τὰ πρὸς τι ἀλλὰ θέσει... ὅτοι δὲ ἔκ ὁρθῶς λέγουσιν· ὅτω γὰρ ἐγνωσται ταῦτα τῇ φύσει, ὡς καὶ τὰ μόρια τῷ σώματος ἐν χέσει τινὶ τῇ πρὸς ἀλλήλα θεωρεῖ... τινὲς δὲ ἐκ διαμέτρου τέτοις ἔχοντες πάντα τὰ ὄντα πρὸς τι ἔλεγον· ὧν εἷς ἦν Πρωταγόρας ὁ σοφιστής· ἔλεγε γὰρ ὅτι ὕδεν τῶν πραγμάτων ὠρισμένην ἔχει φύσιν. διὸ καὶ ἔλεγεν ὅτι ἔκ ἐστι τινὰ ψευδὴ λέγειν· ἕκαστος γὰρ καὶ τὸ φαινόμενον αὐτῷ καὶ δοκῶν ἀποφαίνει περὶ τῶν πραγμάτων, ἔκ ἔχοντων ὠρισμένην φύσιν ἀλλ' ἐν τῇ πρὸς ἡμᾶς χέσει τὸ εἶναι ἔχοντων... τῷτον δὲ ἐλέγχει μὲν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείας (c. 4)... ἐλέγχει καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Θεαιτήτῳ τῷ διαλόγῳ, αὐτὸ τῷτο προθέμενος ἐλέγχει... ἄλλοι δὲ παρὰ τῆς ὁρθῆς εἶπον ὅτι τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἐστὶ πρὸς τι τὰ δὲ αὐτὰ καθ' αὐτά... καλῶς δὲ τινες ἀπεικάσσει τὰ πρὸς τι παραφυσάσιν, αἵτινες ἔκ ἰδίαν ἔχουσιν ὑπόστασιν ἀλλ' ἐν φυτοῖς ἔχουσιν τὸ εἶναι. ἀπεικάσσει δὲ αὐτὰ καὶ τοῖς ἀντερείδουσιν ἀλλήλα ξύλοις· τέτων γὰρ τῷ ἐτέρῳ ἀναιρεθέντος ἔκ ἐστὶ τὸ λοιπόν.

ΔΑΒΙΔ. ἐπειδὴ τὰ πρὸς τι λέγει καὶ διδάσκει καὶ ἐστὶ καὶ γένος ἐστὶ καὶ συναριθμεῖται ταῖς δέκα κατηγορίαις, ἰσάριθμα τέτοις κεφάλαια ζητήσωμεν. περὶ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῶν, πῶς δεῖ ἐπιγράφειν, περὶ τῷ πρὸς τι ἐνικῶς ἢ περὶ τῶν πρὸς τι πληθυντικῶς. ὁ Ἀριστοτέλης πανταχῶς καὶ ταῖς ἐπιγραφαῖς λέγων "πρὸς τι δὲ τὰ τοιαῦτα λέγει," καὶ τοῖς ἰδίοις "ἴδιον δὲ τῶν πρὸς τι." ἐπειδὴ δὲ διδάσκει, ζητήσωμεν ποίῳ τρόπῳ κέχρηται διδασκαλίας, ἄρα οἷον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἢ ἐτέρῳ; ἰσέον ὅτι ἀπεξενωμένη παρὰ τὴν εἰωθυῖαν αὐτῷ κέχρηται διδασκαλίᾳ... τρεῖς τοίνυν δόξαι γεγόνασι περὶ τῆς τάξεως τῶν πρὸς τι. Ἀνδρόνικος μὲν γὰρ ὁ Ῥόδιος τελευταίαν ἀπονέμει τοῖς πρὸς τι τάξιν, λέγων αἰτίαν τοιαύτην. τὰ πρὸς τι ὕλην οἰκίαν ἔκ ἔχει· παραφυσάδι γὰρ ὅμοιον οἰκίαν φύσιν μὴ ἔχουσα ἀλλὰ περιπλεκόμενη τοῖς ἔχουσιν οἰκίαν ῥίζαν· αἱ δὲ ἐννέα κατηγορίαι οἰκίαν ὕλην ἔχουσιν· εἰκότως ἔν τελευταίαν ὠφείλον ἔχειν τάξιν. Ἀρχύτας δὲ ὁ Ταραντῖνος τετάρτην ἀπονέμει αὐτοῖς τάξιν, ἐπειδὴ ὕσῖα καὶ ποιὸν καὶ ποσὸν καθ' αὐτὰ εἰσι, τὰ δὲ πρὸς τι χετικά εἰσι, προηγείτω δὲ τὰ καθ' ἑαυτὰ τῶν ἐν χέσει· πρῶτον γὰρ γίνεται τις ἄνθρωπος καὶ τότε πατήρ, πρῶτον γίνετο ἀριθμὸς καὶ τότε διπλάσιος ὡς ἀριθμὸς. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τετάρτην αὐτοῖς καὶ αὐτὸς ἀπονέμει τάξιν,

δι' ἣν αἰτίαν εἶπεν Ἀρχύτας· ἐν δὲ τῇ διδασκαλίᾳ τρίτην αὐτοῖς ἀπονέμει τάξιν διὰ τέσσαρας αἰτίας... δεύτερον ἔν κεφάλαιον ἀπαριθμήσας τὰ εἶδη τῶν πρὸς τι. δέκα τοίνυν εἶδη τῶν πρὸς τι, ταυτότης ἀνισότης γένεσις μέθεξις ὕφεσις πείσις κρίσις θέσις ἀσυμμετρία, ἢ πρὸς τὸ γένος ἀναφορά. ἐπὶ τῷ ποσῷ καὶ μόνῃ τὴν διαιρετικὴν ἐφύλαξε τάξιν ὁ Ἀριστοτέλης... δυνατὸν δὲ ταῦτα καὶ ἀντιτεταγμένως διελθεῖν καὶ τεχνικῶς, ὅταν τῶν πρὸς τι τὰ μὲν φύσει, ὡς πατήρ καὶ υἱός, τὰ δὲ τύχη, ὡς δούλος καὶ δεσπότης, τὰ δὲ τέχνη, ὡς ἐπιστήμη ἐπιστήμῃ ἐπιστήμῃ, τὰ δὲ προαιρέσεως, ὡς φίλος φίλῳ φίλος. δυνατὸν δὲ ὑπὸ ταῦτα τὰ τέσσαρα ἀναγαγεῖν τὰ δέκα τὰ λεχθέντα πρῶτον. ἐν οἷς καὶ τὸ δεύτερον κεφάλαιον. τρίτον ἦν κεφάλαιον τὸ ζητῆσαι περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, ἄρα φύσει εἰσὶν, ἢ ἡμεῖς ποιῶμεν αὐτά; διάφοροι γὰρ δόξαι γεγόνασι· οἱ μὲν γὰρ πάντα τὰ ὄντα πρὸς τι εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἀμφότερα, καὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς τι καὶ ὕδεν τῶν ὄντων πρὸς τι, οἱ δὲ τινὰ μὲν πρὸς τι τινὰ δὲ ὕπὸ πρὸς τι. Πρωταγόρας μὲν ὁ σοφιστής πάντα τὰ ὄντα πρὸς τι εἶπε, λόγῳ τοιῶτ' ἡρώμενος. ἕκαστον, φησί, πρὸς ἄλλο παραβαλλόμενον τὴν οἰκίαν ἀπολαμβάνει φύσιν· ὁ γὰρ τράχηλος τῆς περισεῖας ὁ μέλας τῷ ἐν σκιά ὀρώντι μέλας φαίνεται, τῷ δὲ ἐν φωτὶ ὀρώντι ἡλιοειδὴς καὶ φοινικῆς ὀράτω. καὶ τὸ πῦρ ὕπασσι θερμόν· τῷ γὰρ ξύλῳ θερμόν, τῇ δὲ σαλαμάνδρᾳ ὕπασσι θερμόν ὕδὲ τῷ ἀμυγνῶντι. τὸ μέλι ὕπασσι γλυκύ· τοῖς γὰρ ἰκτεριῶσιν ὕπασσι γλυκύ. πρὸς ὃ φάμεν ὅτι πρῶτόν εἰσι τὰ πράγματα καὶ ὅτω πρὸς ἕτερον παραβάλλοντο· τὰ γὰρ χρώματα νυκτὸς μὲν εἰσι χρώματα, ὀρατὰ δὲ ἔκ εἰσιν. ἐκέχρητο δὲ καὶ δευτέρῳ λόγῳ λέγων ὅτως. αἱ φυσικὴ τῶν πραγμάτων εἰκόνες, λέγω δὴ τὰ κατοπτρικὰ εἰδῶλα, ὀρώντι μὲν εἰσι, μὴ ὀρώντι δὲ ἔκ εἰσιν. ἀλλ' ὁ αὐτὸς λόγος καὶ πρὸς ταῦτα· πρῶτον γὰρ εἰσι τὰ πράγματα, καὶ τότε γίνονται ὀρατά. τέτοις πειθεῖς ὁ Πρωταγόρας ἐκέχρητο ταῖς μεγαληγορίαις ταῖς τρισὶ ταύταις, φάσκων ὅτως "πάντων χρημάτων μέτρον ὁ ἄνθρωπος· ὡς φαίνεται τὰ πράγματα, ὅτως καὶ ἔσιν." τὸ δοκῶν ἐκάσῳ ἀληθές." ὕπὸ περὶ τῷ αὐτῷ εἰρηγὶ πάντα, ἀλλὰ τὸ μὲν περὶ τῷ γινώσκοντος, ὅτι μέτρον πάντων χρημάτων ὁ ἄνθρωπος, τὸ δὲ περὶ γινωσκομένου τὸ λέγον "ὅσα φαίνεται τὰ πράγματα τοιαῦτα καὶ ἔσιν," τὸ δὲ περὶ τῆς γνώσεως αὐτῆς τὸ λέγον ὅτι τὸ δοκῶν ἐκάσῳ ἀληθές... ἄλλοι δὲ φασὶν ὅτι ὕδεν τῶν ὄντων πρὸς τι· ἢ γὰρ φύσις πάντα καθ' αὐτὰ ἐποίησε, τάξεως τῶν πρὸς τι μὴ φροντίσασα, ὥσπερ ὁ τέκτων ἐντίθησι τὰς δοκὰς τῇ ὀροφῇ μὴ φροντίσας ποῖα δεξιὰ ἢ ποῖα ἀριστερά, ἀλλ' ἡμεῖς ὕστερον τὴν μὲν δεξιὰν φάμεν τὴν δὲ ἀριστεράν. πρὸς ὃ φάμεν ὅτι καὶ τάξεως ἐφρόντισεν ἡ φύσις· τὰ γὰρ ὕγρα σοικεῖα ἐν μέσῳ τῶν ξηρῶν ἔταξεν, ἵνα συνέχηται καὶ χηματίσῃ αὐτοῖς, καὶ τὸ ἦπαρ αἰεὶ ἐν τοῖς δεξιῶσι, καὶ τὰ ὑράνια περιέχει τὰ ὑποσέληνα, ἐπεὶ εἰ μὴδὲν ἦν τῶν ὄντων πρὸς τι, ἀνήρητο ἂν καὶ ἡ πρόνοια· ἢ γὰρ πρόνοια τῷ προνοούμενῳ ἐστὶ πρόνοια, καὶ ἡ γνώσις τῷ γνωστῷ ἐστὶ γνώσις. ἄλλοι δὲ πάντα τὰ ὄντα πρὸς τι εἶπον, ἐπειδὴ τὰ πρὸς τι οἰκίαν ὕλην ἔκ ἔχει ἀλλ' ἐν ταῖς ἐννέα κατηγορίαις θεωρεῖται. καὶ ὕδεν τῶν ὄντων πρὸς τι, ἐπειδὴ ὕδεν μόνως πρὸς τι ἀλλ' ἢ πρὸς τι καὶ ὕσῖα, ἢ πρὸς τι καὶ ποσόν, ἢ πρὸς

τι καὶ ποῖον. Ἀριστοτέλης δὲ τῶν ὄντων τὰ μὲν πρὸς τι τὰ δὲ ὅτι πρὸς τι.

60 ΔΑΒΙΔ. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ψευδὴς ὑπογραφή καὶ Πλατωνική, ἥτινα κατήλεγξεν ἐν τοῖς κτ' μέρος αὐτός.

ΣΙΜΠΛ. θ' f. 2 b. ἐπὶ τὴν λέξιν ἰόντες λέγωμεν ὅτι ὅρον μὲν 5 ἀποδιδόναι τῶν πρὸς τι ἀδύνατον ἦν (τῶν γὰρ πρώτων γενῶν ὅρος ἀποδιδόναι ἀμήχανον ἦν διὰ τὰς εἰρημένας πρότερον αἰτίας), δι' ὑπογραφῆς δὲ τινος τὴν ἡμετέραν ἔννοιαν ἀνακινεῖν τὴν συναρμολογῶσαν τοῖς πρὸς τι δύνασθαι ἦν. καὶ τὸτο ποιεῖ, τῷ Πλάτῳ κτ' τὴν ἀπόδοσιν τὴν πρώτην ἀκολουθῶν, ὡς φησὶν ὁ Βοηθός· λέγει 10 γὰρ καὶ ὁ Πλάτων ὅτις ὑπ' αὐτῷ ἀποδοῦναι περὶ τῶν πρὸς τι, ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγει. καὶ ὡς εἰσὶν, ἐπιλέλυσθαι τῶν ὑπὸ τῷ Πλάτῳ εἰρημένων ὁ Βοηθός· καὶ γὰρ δὴ εἴπομαι ἂν ὅτι ἡγνῶει, ἐλλόγιμος ἀνὴρ γεγονώς. ὅτι γὰρ καὶ τῷ λέγεσθαι πρὸς ἀλλήλα ἀλλὰ τῷ εἶναι τὰ πρὸς τι χαρακτηρίζει, ὡς καὶ τῷ Ἀριστο- 15 τέλει δοκεῖ, δηλοῖ μὲν καὶ ἐν Πολιτείᾳ (4 p. 438) λέγων "ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα γὰρ ἐστὶ τοιαῦτα οἷα εἶναι αὐτὰ μὲν ποῖα ἄττα ποῖα τινός." καὶ ἐν Σοφιστῇ δὲ (p. 255 d), βεληθείς τ' ἕτερον αὐτῶν πρὸς τι ὃν ἐπιδείξαι, ὅπως φησὶν "ὅτι περὶ ἂν ἕτερον ἢ, συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἕτερον τὸτο αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν εἶναι." πλη- 20 θυντικῶς δὲ εἰπόντος τῷ Ἀριστοτέλει "πρὸς τι δὲ τὰ τοιαῦτα λέγει," οἱ περὶ τὴν Ἀχαϊκὴν καὶ Σωτρίωνα ὡς ἦσαν μὴ ὥσπερ ὅτιαν καὶ ὅτιαν καὶ ποσὸν καὶ ποσὰ καὶ ἐνικῶς καὶ πληθυντικῶς λέγομεν, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τι τ' πρὸς τι καὶ τὰ πρὸς τι λέγεσθαι, ἀλλὰ μόνον πληθυντικῶς... f. 3. ταῦτα δὲ ἐπισήσαντες ἔτι τὴν παλαιὰν 25 τῶν Κατηγοριῶν ἐξηγητὰς αἰτιῶν, Βοηθὸν καὶ Ἀρίσωνα καὶ Εὐδώρον καὶ Ἀνδρόνικον καὶ Ἀθηνόδορον, μήτε ἐπισήσαντας μήτε ἐπισημηνάμενους, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀνόμασι συγκεχυμένως χρησαμένους καὶ ἐνικῶς ἐκφέροντας ἐνίοτε τ' πρὸς τι, τῷ Ἀριστοτέλει πληθυντικῶς αἰεὶ προφερομένους... τῆς δὲ τῆς λόγος ὁ μὲν Πορφύριος ὡς ἀρε- 30 σκόμενος ἀναγράφει, ὁ δὲ Ἰάμβλιχος "μάχεται" φησὶ "τ' τοῖς τὸν καὶ πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν τῶν παλαιῶν συνήθειαν." καὶ γὰρ πληθυντικῶς καὶ ἐνικῶς αὐτῇ χρῆται, ὡς δὴλον ἀπὸ τῶν Ἀρχυτείων τε καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν λέξεων, καὶ ὡς Βοηθός καὶ οἱ ἄλλοι μιμνή- 35 μενοι τῆς παλαιᾶς προφέρον, ἐπ' ἴσης ἀμφοτέροις χρώμενοι τοῖς ὀνόμασι... δεῖ δὲ μήτε τῇ τῆς συνθεῖας ἀνωμαλίᾳ προσέχειν τὴν νῦν τὴν βελομένην κτ' τὴν φύσιν τῶν ὄντων διαιρεῖσθαι τὰς κατηγορίας· καὶ γὰρ πολλὰ μὲν ἐνικὰ ὄντα τῇ φύσει πληθυντικῶς λέγει, ὡς Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι, πολλὰ δὲ πληθυντικὰ ὄντα τῇ φύσει ἐνικῶς λέγει, ὡς σφαῖρα καὶ φυλὴ. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ἀρχῇ 40 μὲν (c. 4), ὅταν τὰς κατηγορίας ἀπὸ τῆς ἐνικῆς μᾶλλον δοκεῖ λέγειν, ὥσπερ καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ, "ἦτοι ὅτιαν σημαίνει ἢ ποσὸν ἢ ποῖον ἢ πρὸς τι," καὶ πάλιν "πρὸς τι δέ, οἷον διπλάσιον, ἡμισυ." ἐνταῦθα δὲ πληθυντικῶς τὰ πρὸς τι λέγει, ὅτι σαφέστερον τὸτό 45 ἐστὶ πρὸς τὴν μάθησιν.

ἈΜΜ. f. 83 b. τῷ λέγει δὲ ἐχρήσατο ὡς ἀπαρεσκόμενος τῷ λόγῳ· ἄτοπα γὰρ πολλὰ δείξει τῷ ὀρισμῷ ἀκολουθῶντα, καὶ αὐτὸς ἄλλον θήσει ὀρισμόν.

ΣΙΜΠΛ. θ' f. 4. ἐπειδὴ ἔν πολυειδῆς ἐστὶν ἡ τῶν πρὸς τι εἰς ἕτερον ἀναφορά, διὰ τὸτο ἔκ ἤρκεσεν εἰπεῖν "ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγει," ἀλλὰ καὶ "ἢ ὅπως ἄλλως πρὸς ἕτερον ἔχει." 5 τῷ τῆς εἴτε κτ' γενικὴν πτώσιν ἢ ἀναφορά εἴτε κτ' δοτικὴν, ἢ ὅτι ὅλως κτ' πτώσιν ἀλλὰ ἄλλον τινὰ τρόπον, ὡς εἴρηται. εἴτε ἔν Πλάτωνος εἴτε ἄλλῃ τινός ὁ ὅρος, καὶ κτ' διορθώσιν ἔχει τὴν προδήκην τὴν τῷ "καὶ ὅπως ἄλλως πρὸς ἕτερον," ἀλλὰ μέρος ἐστὶ τῷ ὅρῳ. σαφηνίζει δὲ αὐτὸ ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῶν παραδειγμάτων τῶν ἐπαγομένων... ὁ μὲντοι Βοηθός ὅλον βιβλίον γράψας περὶ τῷ 10 πρὸς τι καὶ πρὸς τί πως ἔχοντος, οἷε τὸν ὅρον ἀπὸ τῷ Πλάτωνος ἀποδεδοσθαι μέχρι τῷ "ἄπερ ἐστὶν ἐτέρων εἶναι λέγει," τὸ δὲ ἐξῆς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει προσκεῖσθαι διορθώσεως ἕνεκα. εἰσὶν δὲ ὅλως μὲν ἀποδεδοσθαι ὁ ὅρος ὑπὸ τῷ ἀποδεδοσκότος, σαφηνιζῆναι δὲ διὰ τῶν παραδειγμάτων.

f. 6. ἀπορεῖ ὁ Πλωτῖνος, τίς ἢ ἐν πᾶσι τέτοις κοινότης, ἄρα 5 γενικὴ τις, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ τὴν εἰς ἕν ἀναφορὰν;... ἕτεροι δ' ἀπορῶσι πότερον ὑπόστασις ἐστὶν ἢ χέσις αὕτη ἢ ὄνομα μόνον συνεκφερόμενον. ἀνάγκη τοίνυν ἢ μηδεμίαν χέσιν τῶν ὄντων εἶναι, ἢ τινὰς μὲν ὑφ' ἑαυτῶν τινὰς δὲ ἀνυποστάτους ὑπάρχειν. ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ πᾶσαν χέσιν ἀναιρετέον, δὴλον ἐκ τῷ δεῖν ὡς τὴν 10 ὁσίαν καὶ ποσότητα καὶ ποιότητα καὶ τῶν ἄλλων γενῶν ἕκαστον, ὅπως καὶ τὴν χέσιν ἐν τοῖς ὅσι τίθεσθαι, πολλὴν χρεῖαν καὶ αὐτὴν παρεχομένην... f. 7. ἀλλὰ διὰ τί, φασὶν, Ἀριστοτέλης ἐν τε τοῖς Εὐδημίοις Ἠθικοῖς (18) καὶ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Ε 2) τὰς 15 κατηγορίας ἐκτιθέμενος καὶ μνημονεύει τῶν πρὸς τι, εἴπερ καὶ τὸτο τ' γένος ὁμοίως ὑφ' ἑαυτῶν τοῖς ἄλλοις ἐνόμισεν; ἢ ὅτι ὅπου μὴ προηγουμένως περὶ τῶν γενῶν πάντων ὁ λόγος, ἔκ ἀκριβολογείῃ περὶ πάντα, ἀλλ' ἐκείνοις χρῆται μάλιστα ὡς δεῖ πρὸς τὸ προκεί- 20 μενον. ἴσως δὲ καὶ ὅτι τὰ πρὸς τι ἐν τοῖς ἄλλοις γένεσιν ὑφέστηκε, διὰ τὸτο σὺν αὐτοῖς θεωρεῖται, καὶ μὴ προηγουμένης ἔτυχε μνήμης. ἐπὶ δὲ καὶ ὅπως περὶ τῆς κοινῆς κτ' τὴν χέσιν ὑπόστασεως ἀπορῶσιν. ἔκ εἰ ἐπινοεῖται, φασὶν, τὰ κτ' χέσιν, ἢ δὴ καὶ ἔστιν... τινῶν δὲ 25 ἄχρι μὲν τινος διαμένει ἢ χέσις, εἴτα παύεται, ὡς ἐπὶ τῷ ὀρφανῷ ἄχρι οὐτωκαίδεκα ἐτῶν· ἀφ' οὗ γὰρ ἂν ἄρξῃ τίκτειν, ἔκτετι κα- 30 λείῃ ὀρφανός... τῶν ἔν ἀπορῶμένων περὶ μὲν τῆς ὑπόστασεως ῥητέον ὅτι, ὥσπερ αἱ ποιότητες κτ' τὴν αὐτῶν φύσιν χωρὶς τῶν σωμάτων νοῦμεναι ἀσώματα εἰσιν, ὅπως καὶ αἱ χέσεις κτ' τὴν αὐτῶν φύσιν χωρὶς τῶν συνθέτων νοῦμεναι ἀσώματα εἰσιν· λόγος γὰρ ἐστὶ καθ' ἑαυτὸν ἢ χέσις... f. 7 b. καλῶς οἱ Στωϊκοὶ νο- 35 μίζουσι πάσης τῆς κτ' διαφορὰν ἰδιότητος ἀπηλλάχθαι τὰ πρὸς τί πως ἔχοντα, διότι πέφυκε συμβαίνειν καὶ ἀποσυμβαίνειν μηδε- 40 μιᾶς μεταβολῆς περὶ αὐτὰ γενομένης. ψευδὸς γὰρ τὸτο λέγει, ἐπεὶ καὶ τῶν πρὸς τι γίνεται μεταβολή, ὡς πέφυκε ταῦτα μετα- 45 βάλλειν... περὶ δὲ τῷ τί κοινὸν ἐπὶ πάντων τῶν πρὸς τι τοσαύ- 45 τήν ἐχόντων διαφορὰν, τινὲς λύουσι λέγοντες ὅτι εἰς μίαν ὁμοιότητα λέξεως ἀνάγει καὶ σημασίας ἰδιότητα.

f. 5. διὰ τί δὲ εἶπεν "ἐστὶ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν πρὸς τι;" ἡ 62. ἐπειδὴ τῶν κατηγορημένων τὰ μὲν καὶ ἐν τῇ ποιότητι ἦν, ὡς ἔστι καὶ

διάθεσις καὶ αἰτιήσις καὶ ἐπισημήν, καθ' ὅσον ποιά, ἢ δὲ θέσις πρὸς
τὸ κεῖν συγγενῶς ἔχει, μνημονεύει δὲ αὐτῶν ὡς καὶ ἐν τοῖς πρὸς
τι ὄντων, διὰ τὸ καὶ τῶν πρὸς τι εἶπε τὰ τοιαῦτα. ταῦτα μὲν
τὰ περὶ τὴν λέξιν. οἱ δὲ Στωϊκοὶ ἀνθ' ἐνὸς γένους δύο καὶ τὴν
τόπον τῆτον ἀριθμῶν, τὰ μὲν ἐν τοῖς πρὸς τι τιθέντες, τὰ δὲ ἐν
τοῖς πρὸς τί πως ἔχουσιν, καὶ τὰ μὲν πρὸς τι ἀντιδιαίρῃσι τοῖς καθ'
αὐτά, τὰ δὲ πρὸς τί πως ἔχοντα τοῖς καὶ διαφορὰν, πρὸς τι
μὲν λέγοντες τὸ γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ὅσα τοιῶσδε
διατίθῃσι, πρὸς τι δὲ πως ἔχοντα οἷον δεξιόν, πατέρα καὶ τὰ
τοιαῦτα. καὶ διαφορὰν δὲ φασὶ τὰ κατὰ τι εἶδος χαρακτηρίζε- 10
μενα. ὥσπερ ἔν ἄλλῃ τῶν καθ' αὐτὰ ἔννοια καὶ ἄλλῃ τῶν καὶ
διαφορὰν, ὅπως ἄλλα μὲν τὰ πρὸς τί ἐσιν, ἄλλα δὲ τὰ πρὸς τί
πως ἔχοντα. ἀντεστραμμένη δὲ ἐστὶ τῶν συζυγιῶν ἢ ἀκολουθία...
f. 5 b. εἰ δὲ δεῖ σαφέστερον μεταλαβεῖν τὰ λεγόμενα, πρὸς τι μὲν
λέγουσιν ὅσα κατ' οἰκείον χαρακτηρὰ διακείμενά πως ἀπονεύει πρὸς 15
ἕτερον, πρὸς δὲ τί πως ἔχοντα ὅσα πέφυκε συμβαίνειν τινὶ καὶ μὴ
συμβαίνειν ἀνεῦ τῆς περὶ αὐτὰ μεταβολῆς καὶ ἀλλοιώσεως, μὲν
τὸ πρὸς τὸ ἐκτὸς ἀποβλέπειν... ὅτι δὲ καὶ τοῖς πρὸς τί πως ἔχουσιν
ἀνάγκη χαρακτηρὰ ἐνυπάρχειν τοῖς ὑποκειμένοις, ἰκανῶς ὁ Βοηθὸς
ἀπέδειξε. καὶ αὐτόθεν δὲ πρόδηλον τῆτο· ὅτι ἔχει φύσιν αὐτὴ 20
καθ' αὐτὴν ἢ πρὸς ἕτερον χέσις ὑφίστασθαι, ἀλλ' ἀνάγκη αὐτὴν ἐν
τῷ καὶ διαφορὰν χαρακτηρῇ ἐνυπάρχειν. ὁ δὲ χαρακτηρὸς ὅπως
μὲν ποιότης ἐστίν, ὡς τὸ λευκότερον σὺν τῇ χροᾷ τοιῶτον, ὅπως δὲ
ποσότης, ὡς ἐν τῷ πλείον καὶ μακρότερον, ὅπως δὲ κίνησις... ἀλλὰ
καὶ περὶ τῆς ἀκολουθίας ἔτε ὡς οἱ Στωϊκοὶ λέγουσιν, τῷ μὲν πρὸς τί 25
πως ἔχοντι τὸ πρὸς τι ἔπεσθαι, τῷ δὲ πρὸς τι ἔκκεσθαι τὸ πρὸς τί πως
ἔχον, ὅθεν ὡς ὁ Βοηθὸς ἀμυνόμενος αὐτὸς τῷ μὲν πρὸς τί φησὶ τὰ
πρὸς τί πως ἔχοντα συνακολουθεῖν (μὲν γὰρ τὸ πρὸς ἕτερόν πως ἔχειν,
ταῦτα προσεῖληφε καὶ τὴν οἰκείαν διαφορὰν), τῷ δὲ πρὸς τί πως
ἔχοντι ἔκκεσθαι τὰ πρὸς τι συνάπτει· ὅτι γὰρ πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς πρὸς 30
τι πρὸς ἕτερόν τε λέγεσθαι τῇ χέσει καὶ τὴν διαφορὰν τὴν οἰκείαν
ἔχειν. ἀλλ' ἄμεινον ἀντακολουθεῖν ἀλλήλοις ταῦτα λέγειν.

63 f. 8. ὁ δὲ τὴν γάσιν καὶ τὴν κάθισιν μὴ προσποιώμενος ἔοικε
11. Στωϊκῇ τινὶ συνηθείᾳ συνέπεσθαι, ὅθεν ἄλλο ἢ τὸ ὑποκείμενον
εἶναι νομίζων, τὰς δὲ περὶ αὐτὴν διαφορὰς ἀνυποστάτως ἡγούμε- 35
νος καὶ πως ἔχοντα αὐτὰ ἀποκαλῶν, ὡς ἐν τοῖς ὑποκειμένοις
ἔχοντα αὐτὴ τῆτο τὸ πῶς ἔχειν... διὰ ταῦτα δὲ αἰς παραφυομέ-
νην ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις τὴν τῇ πρὸς τι ἐπεισοδιώδη νομίζουσι,
καίτοι προηγουμένην ἔσαν καὶ καὶ διαφορὰν οἰκείαν θεωρημένην·
αὕτη γὰρ κοινότης ἐστὶ διὰ πάντων διήκοντα τῶν τε ἐναντίων καὶ τῶν 40
ὁπωσὺν διαφερόντων, καὶ τῶν ὅλων γενῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ τεταγ-
μένων· ἥτις εἰ μὴ παρῇν, διεσπάρθη ἂν πάντα ἀπὸ πάντων. καὶ ἡ
μὲν τις ἐστὶ χέσις ἐν εἶδει καὶ λόγῳ ὑφεστῶσα.

63 'AMM. f. 85. καὶ ὅσαι μὲν τῶν κατηγοριῶν ἐπιδέχονται τὰ ἐναν-
15. τία, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς συνιστάμενα πρὸς τι ἔχουσιν ἐναντιότητα· ὅσαι 45
δὲ ὅθεν ἔχουσιν ἐναντίον, ὅθεν τὰ ἐν αὐταῖς πρὸς τι ἐπιδέχονται τὴν
ἐναντιότητα... ζητητέον δὲ πῶς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν τῶν
πρὸς τι λέγει, καὶ τὴν ἐπισημήν καὶ τὴν ἀγνοίαν; λέγομεν ὅτι ὁ

δογματίζων ταῦτα φησὶν ἀλλὰ λεληθότως βυλόμενος κακίαι
τὴν ἀποδοθέντα ὀρισμόν... ἰστέον δὲ ὅτι ὅσοι λέγουσιν τὴν Πλάτωνα
ὅπως ὀρίζεσθαι τὰ πρὸς τι καὶ ἐν τῷ λέγεσθαι ἑτέρων οἰεσθαι αὐτὴν εἶναι
τὴν τῶν πρὸς τι ὑπόστασιν, συκοφαντῶσι τὴν φιλοσοφίαν· καὶ γὰρ ἀπὸ
τῶν εἰρημένων ἐν τῷ Γοργία (p. 476) ἐστὶ γινώσκειν ὅτι ὅχι τῷ λέ-
γεσθαι ἀλλὰ τῷ εἶναι ἑτέρων αὐτὰ χαρακτηρίζει· φησὶ γὰρ "εἰ ἐστὶ
τὸ ποιεῖν, ἀνάγκη τι εἶναι καὶ τὸ πάχον" εἶναι γὰρ εἶπεν, ὅτι λέγεσθαι.

ΣΙΜΠΛ. i' f. 2. ἰστέον ὅτι ὁ Ἀρχύτας τῶν τῶν παρακο-
ληθημάτων τὸ μὲν τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι παρῆκε, καίτοι καὶ ἐπὶ τῆς
ὑσίας καὶ ἐπὶ τῆς ποιότητος μνημονεύσας αὐτοῦ.

f. 1 b. ἀπορήσειεν ἂν τις πῶς ἢ ἀρετὴ καὶ ἢ κακία τῶν πρὸς 63
τι· τὸ γὰρ τινος εἶναι, οἷον τῷ σπασθῆναι καὶ τῷ φαῖναι, μεθέξεως 16.
ἀλλ' ὅτι χέσεως δηλωτικόν... καθόσον μὲν ποιότητες, ἐναντίαι εἰσὶ,
καθόσον δὲ μεσότητες, πρὸς τι.

f. 1. "ὅτι πᾶσι δέ." ὅτι γὰρ τῷ διπλασίῳ ἔτε τῷ τριπλασίῳ 63
ἔτε τῶν πολλαπλασίων ὅθεν.

f. 1 b. τὸ μὲν δοκεῖ προσεῖσθαι ὅχι ὡς μὴ ἐπιδεχομένον μὲν 63
κῆντος δὲ ἐπιδέχεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀρχαίαν δόξαν ἐξηγούμενος. τὸ δὲ 20.
μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπιδέχεσθαι καὶ τὸ ὅμοιον· μᾶλλον γὰρ ὅμοιον τὸ
μᾶλλον τῷ αὐτῷ εἶδους μετέχον, καὶ ἥττον τὸ ἥττον· τὸ δὲ ὅμοιον
τῶν πρὸς τι. ἀλλὰ τῆτο μὲν σαφές· πῶς δὲ ἀντὶ τῷ εἶπειν καὶ ἀνι-
σον μᾶλλον καὶ ἥττον (εἰ γὰρ ἀνισαίτερον, ἐστὶν ἀνισον ἢ δὴ προσεῖλη-
φὸς τὸ μᾶλλον), πῶς ἀνισαίτερον μᾶλλον καὶ ἥττον εἶπεν (22);
ἢ διὰ τὸ ἀσυνηθέστερον τῆς λέξεως αὐτὴ τὸ μὲν τῷ μᾶλλον ἀνισον
προήγαγε. πῶς ἔν καὶ τὸ ἥττον ἐπήγαγεν; ἢ ὅτι καὶ τὸ μᾶλλον ἀνι-
σαίτερον καὶ ἥττον εἶναι· καὶ γὰρ μᾶλλον ὁμοιότερον καὶ ἥττον λέγομεν,
ὅταν ὁμοιότερον ὂν τι ἄλλῃ τινὸς τῆτο τὸ ὁμοιότερον ἐπιτείνῃ καὶ
ἀνίῃ. καὶ ἄλλως δὲ ὁ Ἰάμβλικος ἐξηγεῖται, ὅτι τὴν ἐπ' ἀπειρον
τῷ ἀνίσου πρόσθεν ἐνδεικνύμενος ἀνισαίτερον αὐτὸ προσηγόρευσεν·
ὅτι γὰρ ἴσα τῆτο ὅθεν μέγα ποτὲ γίνεσθαι ἀλλ' αἰεὶ μείζον, ἔτε μικρόν
ἀλλ' αἰεὶ ἥττον καὶ τὴν ἐπ' ἀπειρον προδήκην τε καὶ ἀφαίρεσιν. ἐπι-
στῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι ὅχι εἶπεν ἰσαίτερον ἀλλὰ ἀνισαίτερον, διότι ὅχι
ὁμοίως ὅθεν ὅλως· τὸ γὰρ ἴσον ἐν ἐστίν· οἷον ἐὰν ἢ ἐν τῷ ἴσῳ, θεω-
ρεῖται τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὡς ἐν τῷ ἀνίσῳ. καὶ εἴη ἂν ζητήσεως
ἄξιον, διὰ τί ἐν μὲν τῷ ὁμοίῳ καὶ ἀνομοίῳ ὁμοίως τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον
θεωρεῖται, ἐν δὲ τῷ ἴσῳ καὶ ἀνίσῳ ὅχι ὁμοίως.

'AMM. f. 86 b. εἰ ἐστὶ τι μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνισον, ἔσαι καὶ τι 63
μᾶλλον καὶ ἥττον ἴσον· τὸ γὰρ ἥττον ἀνισον μᾶλλον ἐστὶν ἴσον τῷ 22.
ἀνίσῳ μᾶλλον, ὥσπερ τὸ ἥττον λευκὸν μᾶλλον ἐστὶ μέλαν τῷ μᾶλ-
λον λευκῷ. εἰ ἔν μὴ ἐνδέχεσθαι τῷ ἴσῳ μᾶλλον εἶναι ἴσον καὶ ἥττον
(τὸ γὰρ τῷ ἴσῳ ἐξελεθὲν ἐπὶ τὸ πλεόν ἢ ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἔκκεσθαι ἴσον),
ὅθεν ἄρα ἀνισον μᾶλλον καὶ ἥττον ἐστίν· ἐστὶ γὰρ τὸ ἀνισον γέρησις
μᾶλλον καὶ ἀορισία, ὅχι ἐναντίον τῷ ἴσῳ. μήποτε ἔν ἢ κατεχρή-
σατο ἐνταῦθα, εἰρηκῶς τὸ ἀνισον μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον εἶναι, ὅχι
ἀκριβολογησάμενος, ἢ καὶ προδήκην πρὸς τινων ὕψερον τῆτο προ-
σετέθη.

ΣΙΜΠΛ. i' f. 3. ἀπορήσειε δ' ἂν τις, μήποτε ὅχι ἴδιον τῶν 63
πρὸς τι τὸ τῆς ἀντιστροφῆς· ὅτι γὰρ μόνον αὐτῷ ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ 28.

ἄλλοις πολλοῖς· καὶ γὰρ εἴ τι καλὸν ἐστὶ, καὶ ἀγαθὸν ὑπάρχει, καὶ εἴ τι ἀγαθόν, καὶ καλόν. ταύτης δὲ τῆς ἀπορίας ἀκρόντες οἱ μὲν πρὸς τὸ παράδειγμα ἐνίσταντο ὡς Στωϊκοῖς μᾶλλον ἀλλ' ἔχοντες Περιπατητικοῖς ἀρέσκον, οἱ δὲ μὲν καλὸν τὸ δι' αὐτὸ αἰρετὸν λέγουσι, τὸ δὲ ἀγαθὸν τὸ κατὰ φύσιν, καὶ διὰ τῆς φύσεως, εἴ τι μὲν καλόν, καὶ ἀγαθὸν εὐθὺς εἶναι 5 τίθεντο, ἔκ ἀνάγκης δὲ τὴν γὰρ ὑγίαν ἀγαθὸν μὲν φασιν ὡς κατὰ φύσιν καὶ ὠφέλιμον, καλὸν δὲ ἔκτετι ὡς δι' αὐτὸ αἰρετόν, ὁργάνου πλεονέκτημα ὄν. τινὲς δὲ ταύτην μὲν ἀποδοκιμάζουσι τὴν ἔνστασιν ὡς ἔτι πρὸς τὴν ἀπορίαν ἀλλὰ πρὸς τὸ παράδειγμα γενομένην. . .

f. 3 b. μήποτε ὅν ἀκριβέστερον ἀκρίβειαν δεῖ τῆς εἰρημένης· ἔτι γὰρ εἶπεν 10 ὅτι τὰ πρὸς τι συνυπάρχουσιν ἀλλήλοις, ὡς τὸ φῶς καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ θερμότης καὶ τὸ πῦρ, ὅθεν ὅτι τὸ ἕτερον ἐστὶν ὅπερ τὸ ἕτερον, ὥσπερ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, ἀλλ' ὅτι πρὸς τινα λέγουσι τὰ καὶ αὐτὰ πρὸς αὐτὰ λεγόμενα· τὸ μὲν γὰρ πρὸς ἕτερον ἀπονέμειν καὶ πρὸς ἕτερον λέγουσιν τὸ εἶδος ἐστὶν αὐτὸ τῆς πρὸς τι· τὸ δὲ καὶ ἐκείνο πρὸς ὃ λέγουσι, 15 ὁμοίως λέγουσιν πρὸς τὸ πρὸς αὐτὸ λεγόμενον, τῆς ἰδίου τῶν πρὸς τι παρακολυβήματα· ὅπως γὰρ τὰ ἄλλα τὰ συνυπάρχοντα ὅθεν λέγουσι πρὸς ἀλλήλα.

6b 28. AMM. f. 87. ἀντιστροφή δὲ ἐστὶν οἷον ἐἰσοστροφή· τὸ γὰρ ἀντί 28 πρὸς τοῖς παλαιαῖς τὸ ἴσον σημαίνει, ὥσπερ τὸ ἀντίθεον ἀντὶ τῆς 20 ἰσότητος καὶ ἀντιάνειρα ἢ ἰσομένη ἀνδράσι, καὶ ἀντίχειρα τὴν μέγαν φάμιν δάκτυλον διὰ τὴν ἴσην δύναμιν ἔχειν τοῖς ἄλλοις. ἰσοστροφή δὲ ἐστὶν ὅταν μὴδὲν μᾶλλον τὸ ἕτερον τῆς ἐτέρου κατηγορεῖται ἢ ἐκείνο τῆς λοιπῆς, οἷον ὁ πατήρ ὅθεν μᾶλλον πρὸς υἱὸν λέγουσι ἢ ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα. τὰ ὅν πρὸς τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγουσι, οἷον ὁ δούλος 25 δεσπότης δούλος καὶ ὁ δεσπότης δούλος δεσπότης. πλὴν τῇ πτώσει ἐκότε εἶπε διώσειν τὴν κατὰ φύσιν λέξιν· ἐπειδὴ γὰρ πρὸς γενικὴν ἀποδόδακε, διὰ τῆς ἐπὶ γὰρ ὅτι ἔτι μόνον πρὸς γενικὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλην ἀποδόδακε πτώσειν τὰ πρὸς τι.

6b 36. ΣΙΜΠΛ. i' f. 4. καλῶς τὸ "ἔτι δόξει" εἶπεν, εἶπερ διὰ τὴν 30 ἡμαρτημένην τῶν ὀνομάτων ἀπόδοσιν συμβαίνει τὸ μὴ δοκεῖν ἀντιστρέφειν.

6b 38. f. 4. ἔστι γὰρ καὶ ἄλλα πτερωτὰ ἃ ἔκ εἰσιν ὄρνιθες· τῶν γὰρ 38 πτερωτῶν τὰ μὲν ἐστὶν σαρκόπτερα τὰ δὲ κολεόπτερα τὰ δὲ χιζόπτερα, ὡν τὰ χιζόπτερα μόνον ὄρνιθες εἰσιν.

7a 2. f. 5. τῶν ἀντιλεγόντων τινὲς εὐθὺς διασύρουσι τὰ ὀνόματα τὸ κεφαλῶν καὶ πηδαλιῶν καὶ πτερωτόν. καὶ ἐκείνων μὲν ἔδει καταφρονεῖν· ἀλλ' ἐπειδὴ συνέβη τῶν ἐξηγητῶν τὴν φιλοσοφωτέρας ἀντιλέγοντας αὐτοῖς πολλῶν καὶ καλῶν λόγων ἐσμὸν ἀνακινῆσαι, διὰ τῆς καὶ ἐγὼ τῶν ἀντιρρήσεων συντόμως μνημονεύσω. καὶ πρῶτον 40 μὲν ἀγνοῦσιν ὡς ἔκ ἐχρήσατο τῆς τοῖς ὀνόμασιν, ἄχρι δὲ παραδείγματος ὑπέδειξεν οἷα ἂν ἦν, εἰ ἔκειτο τοῖς θεαθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν πράγμασιν ὀνόματα. . . Εὐδωρος δὲ ὁ Ἀκαδημαῖκός ἐγκαλεῖ ὡς ἔτι συντάττει τὸ πτερόν τῶν πτερωτῶν· τὸ μὲν γὰρ πτερόν ἐνεργεῖα λέγουσι, τὸ δὲ πτερωτὴν δύναμει ὡς δυνάμενον πτερωθῆναι· εἰ 45 δὲ ἐνεργεῖα γένοιτο, ἔτι πτερωτὴν ἀλλ' ἐπτερωμένον λέγουσι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς πηδαλίου διορίζουσι, ὅτι ἔτι πρὸς πηδαλιῶν ἀλλὰ πρὸς πεπηδαλιωμένον ἂν λέγοιτο, καὶ ἡ κεφαλὴ πρὸς κεκεφαλωμένον.

ὁ δὲ ταῦτα ἀπορῶν ἀγνοεῖ ὅτι διχῶς τῶν ἑκάστων λέγουσι, καὶ ὡς δύναμει καὶ ὡς ἐνεργείᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ ὑφαντὴν καὶ τὸ ἐνδυτὴν καὶ ἐπὶ τῆς ἡδὴ ὄντος ἱματίου λέγουσι. . . Ἀπολλωνίος δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀκαταλλήλως φησὶν εἰρηάζει τῶν δύο παραδειγμάτων τὴν ἀπόδοσιν, διότι ὅπου μὲν εἶρηκεν "ἔκ ἢ ὄρνις ἐστὶ πτερά ἔχει, πολλῶν γὰρ ἐστὶ πτερά ἔκ ὄρνιθων," ὅπου δὲ "ἔκ ἢ ζῶον κεφαλὴν ἔχει, πολλὰ γὰρ τῶν ζῶων κεφαλὴν ἔκ ἔχει," δέον εἰπεῖν "πολλὰ γὰρ κεφαλαὶ εἰσιν ἔκ ζῶων," ὡς ἐκεῖ "πολλὰ γὰρ πτερά ἔκ ὄρνιθων." εὐκόλον δὲ εἰπεῖν ὅτι ἀμφω μὲν παραδείγματα παρέθετο τῆς πλεονάζειν καὶ ἐλλείπειν, καὶ διὰ τῆς μὴ ἀντιστρέφειν. . . f. 6. ὁ δὲ Ἀρίστων τοιαύτην ἀπορίαν τοῖς εἰρημένους ἐπάγει. εἰ πᾶν πρὸς τι ὡς πρὸς ἕτερόν τι ἀπολελυμένον ἑαυτῷ πρὸς τι λέγουσι, οἷον ὁ πατήρ πρὸς υἱόν, ὁ δὲ κόσμος ὅθεν ἀπολελυμένον ἑαυτῷ ἔχει (ἔτι γὰρ ἐστὶ τὸ κόσμῳ ἐκτός), ἔκ ἔστι πρὸς τι ὁ κόσμος· καίτοι τῶν πρὸς τί ἐστιν· ὡς γὰρ τὸ πτερόν πτερωτῆ πτερόν, ὥτως καὶ τὸ ἐν κόσμῳ κοσμουτῆ καὶ τὸ ἐν γῇ γεωτῆ καὶ τὸ ἐν ἀέρι αερωτῆ. πρὸς δὲ τῆς ῥητέας ὅτι κακῶς εἴληπτο ἐν ἀρχῇ τὸ πᾶν πρὸς τι ἀπολελυμένον πρὸς ἕτερον λέγουσιν. . . ἀλλὰ διὰ τί Ἀρχύτας, καίτοι μὴδὲν ἔλαττον τῆς Ἀριστοτέλους ἀκριβολογούμενος, παρήκε τῆς ἰδίου τῶν πρὸς τι τὸ πρὸς ἀντι- 55 στρέφοντα λέγουσιν;

ΣΙΜΠΛ. i' f. 4 b. "ἔτι γὰρ ἢ πλοῖον," διότι τινὰ πλοῖα ἔκ 7a 8. ἔχοντα πηδαλίον, ὡς τὰ μικρὰ τὰ κώπαις ἅμα καὶ ἐρεττόμενα καὶ ἰθύνόμενα, καὶ τινὰ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς πορθμείων, ὡν τὰ μὲν κοντοῖς ὠθεῖται τὰ δὲ χείμαυροις διέλκεται.

τρίτον παράδειγμα τίθησι ζῶον καὶ κεφαλὴν. καὶ ἐπὶ τῆς 7a 16. δὲ ὁμοίως ὡς ἐπὶ τῆς πλοῖα καὶ τῆς πηδαλίου περιττεύει τὸ ζῶον τῆς κεφαλῆς· πολλὰ γὰρ ζῶα κεφαλὴν ἔκ ἔχει, ὡς τῶν ἐν θαλάττῃ πνεύμονες καὶ λοπάδες καὶ ὅσρα πάντα καὶ καρκῖνοι δέ.

f. 5. εἰάν δὲ μὴ οἰκείως ἀποδοθῇ, ἀλλ' ὁ δούλος ἀνθρώπου 7a 28. λέγοιτο, περιαιρεμένων τῶν ἄλλων τῆς ἀνθρώπου καὶ ὁ δεσπότης περιαιρεθῆσε, καὶ ὁ δούλος ἔκτετι ὅθεν πρὸς ἀνθρώπον ῥηθῆσε ὅθεν ἔστι ὅπως πρὸς τι.

AMM. f. 90. ὥς καὶ ἐπὶ τῶν, ἐπειδὴ μὴ οἰκεία γέγονεν ἢ ἀπόδοσις, ὅθεν ἢ ἀντιστροφή σωζέται· ἔτι γὰρ πρὸς ἴσον ἐποιήσαμεθα 35 τὴν ἀπόδοσιν· ἐπὶ πλέον γὰρ ὁ ἀνθρώπος.

ΣΙΜΠΛ. i' f. 6 b. δοκεῖ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης τὰ πρὸς τι ἅμα 7b 15. τῇ φύσει εἶναι, ἢ διὰ τὴν ἀμφιβολίαν τῆς περὶ τῆς δόξης τὸ "δοκεῖ" προτιθεῖς ἢ διὰ τὸ καὶ πάλαι τοῖς φιλοσόφοις τῆς δόξης (καὶ γὰρ Ἀρχύτας, ὡς εἶρη, τῆς ἰδίου ἔθετο τῶν πρὸς τι, καὶ Πλάτων ἀρεσκόμενος αὐτῷ φαίνεται), ἢ ὅτι ἔχει τινὰ διορισμόν, πότε καὶ πῶς ἀληθὲς εἶναι δύναται τὸ λεγόμενον. τὸ δὲ ἅμα τῇ φύσει προσέθηκεν, ἐπειδὴ πολλαχῶς τῆς ἅμα λεγομένου, ὡς αὐτῶν προῖων ἐπιδείξει, ἐν τῇ τῶν σημαινομένων ἐστὶ τὸ τῇ φύσει ἅμα· δηλοῖ δὲ τὸ συμπεφυκέναι ἀλλήλοις καὶ αἰτία εἶναι ἀλλήλων καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἡρτῆσθαι καὶ συνεισάγειν τε ἀλλήλα καὶ συναναιρεῖν.

AMM. f. 91 b. ἐπὶ τῶν πλείων εἶπεν ἀληθὲς εἶναι, ἐπειδὴ 7b 16. ἐπὶ τῶν ἄλλων μέλλει ἀπορεῖν, δοκούντων μὴ ἅμα τῇ φύσει ὑπάρχειν.

76 ΣΙΜΠΛ. ι' f. 6 b. ἡ μὲν τῆς ἐκλείψεως ἐπισήμη διὰ Θαλῶ
 25. ὕψερρον ἦλθεν εἰς τὰς Ἑλληνας, ἡ δὲ ἐκλείψις αὐτῇ καὶ τῇ ἐπιστητῇ
 προὔπῃρχεν. ἀλλὰ τὸτο μὲν ἐναργέστερον· τίνα δὲ τὰ ὀλίγα ἐστὶν
 ἐφ' ὧν ἅμα τῷ ἐπιστητῷ ἡ ἐπισήμη ἐστίν; τὰ ἀνευ ὕλης, τὰ
 νοητά, ἅμα τῇ κατ' ἐνέργειαν αἰεὶ ἐξώση ἐπισήμη ἐστίν, εἴτε καὶ ἐν
 ἡμῖν ἐστὶ τις τοιαύτη αἰεὶ ἀνω μένυσσα, ὡς Πλωτίνω καὶ Ἰαμβλίχῳ
 δοκεῖ, εἴτε καὶ ἐν τῷ κατ' ἐνέργειαν νῶν, εἴτις καὶ τὴν νόησιν ἐκείνην
 ἐπισήμην ἔλοιτο καλεῖν. δύναμις δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν κοινῶν ὑπόστα-
 σιν εἰρηάζει τὴν ἐξ ἀφαιρέσεως· ἅμα γὰρ τῇ ὑπόστασει τῶν καὶ ἡ
 ἐπισήμη ἐστίν. ἀληθὲς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναπλασμάτων τῶν τε ἐν τῇ
 φαντασίᾳ καὶ τῶν τεχνιτῶν· ἅμα γὰρ χίμαιρα καὶ ἐπισήμη τῆς χι-
 μαίρας. διὰ τί ἔν τῳ προσέθηκε τὸ "ἡ ἐπ' ὕδενός;" ἡ ὅτι τινὲς ἀνέησαν
 καὶ τὰ καθόλου καὶ τὰ νοητά καὶ τὰ ὁπωσὺν ἐπινούμενα. ἡ ὅτι, κὰν ἡ
 ταῦτα ἐν τῇ φύσει, τὰς ἐπινοίας αὐτῶν ὕψερρον ἐλάβομεν, καὶ διὰ
 τῷτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν προὔπαρχειν τῆς ἐπισήμης τῇ ἐπιστητῇ.

76 ἈΜΜ. f. 91 b. τὸ ἔν τῳ ἐπιστητῇ τῆς ἐπισήμης πρότερον ἂν
 27. εἶναι δόξειε φύσει· ἐπιστητῇ γὰρ μὴ ὄντος ἐπισήμη ἔκ ἐστιν, ἐπισή-
 μης δὲ μὴ ὕψης τῇ ἐπιστητῇ δύναμις εἶναι. ἀμέλει φασὶ Θαλῶν τὴν
 Μιλήσιον πρότερον ἐπιστῆσαι τῇ αἰτίᾳ τῆς σεληνιακῆς ἐκλείψεως,
 κατανοήσαντα ὅτι ἐκ τῆς ἡλίου ἡ σελήνη δέχεται τὸ φῶς, διότι αὐτὸς
 μένη μὲν τῇ ἀποστάσει τῆς ἡλίου τὸ μὲν πεφωτισμένον μέρος ἔχει πρὸς
 δυσμάς, δυσικωτέρῳ ὄντος τότε τῆς ἡλίου, τὸ δὲ κερατοειδὲς αὐτῆς
 καὶ ἀφώτιστον νεύει πρὸς ἀνατολὰς· ἐπὶ δὲ γένῃ ἀντιπρόσωπος
 ὅλη τῷ ἡλίῳ, καὶ διάμετρον αὐτῇ ἀποστάσα, τότε πᾶσα φωτίζεται,
 ὅλη ὅλῳ τῷ ἡλίῳ προσβάλλουσα (ὅλην δὲ λέγω καὶ καὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς
 αὐτῆς νενευκὸς μέρος)· ἡνίκα δὲ ἄρξῃ μειῶσθαι τῇ συνόδῳ τῇ πρὸς
 τὴν ἡλίον, τότε πάλιν τὸ μὲν πεφωτισμένον νεύει πρὸς ἀνατολὰς τῇ
 ἡλίου τότε ἀνατολικωτέρῳ ὄντος, τὸ δὲ ἀφώτιστον καὶ κερατοειδὲς πρὸς
 δυσμάς. ἐντεῦθεν τοίνυν ἐπέστησε τῇ σεληνιακῇ ἐκλείψει, ὅτι
 ἐπειδὴν ἐμπέσῃ εἰς τὸ καλόμενον σκίασμα τῆς γῆς, τῇ ἡλίου καὶ
 30. κάθετον αὐτῇ ὄντος ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριῳ, πάχει, ἡ συμ-
 βαίνει αὐτῇ, παντελῆ ἐκλείψιν, τῶν ἀκτίνων τῶν ἡλιακῶν μηδα-
 μῶς αὐτῇ προσβαλλουσῶν. ἀμέλει, εἰ μὴ ἐν πανσελήνῳ μόνῃ,
 τῷτο ἔ συμβαίνει. εἰ τοίνυν πρῶτος ὁ Θαλῆς ἐπέστησε τῇ σελη-
 νιακῇ ἐκλείψει, δῆλον ὅτι πρὸ αὐτοῦ τὸ μὲν ἐπιστητῇ ἦν, λέγω δὲ ἡ
 35. σεληνιακῇ ἐκλείψει, ἐπισήμη δὲ αὐτῆς ἔκ ἦν.

76 f. 92. ταῦτα εἶπε διὰ τὰ ἀπὸ τίνος τέχνης προαγόμενα·
 26. ταῦτα γὰρ ἔ προὔπῃρχεν ἀλλ' ἅμα τῷ ἐκ τῆς τέχνης προαχθῆναι
 τὸ εἶναι ἔχει· τὰ μὲν γὰρ φυσικὰ προὔπαρχει τῆς ἐπισήμης.

76 ΠΟΡΦ. f. 40. ἐν τῇ μουσικῇ τὸ μὲν παλαιὸν τῷ διεσιαίν διαση-
 40. ματος ἦκον οἱ μουσικοί, ὕψερρον δὲ ἀμεληθείσης τῆς ἐναρμονίᾳ
 μελωδίας, καὶ καθ' ἣν τὸ διεσιαῖον διάσημα ἐμελωδεῖτο, ἔκτετι τῷ
 τοῖσδε αἰῶσις ἐστὶ διασηματος... ὁ τῷ κύκλῳ τετραγωνισ-
 μὸς ἐστὶ ζήτημα, ὁποῖον ἐζητεῖτο παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἔχον εὐρηθῆναι
 δὲ πως, ἡ εἰ καὶ εὐρηθῇ, ὡς φασὶ τινες, ἀλλὰ ἐπὶ Ἀριστοτέλῳ
 45. ἔπω εὐρηθῇ.

ΣΙΜΠΛ. ι' f. 7. ὅτι τὸ ἐπιστητῇ συναναιρεῖ τὴν ἐπισήμην, ἡ
 δὲ ἐπισήμη τὸ ἐπιστητῇ ἔ συναναιρεῖ, πρόδηλον δοκεῖ· ἀναιρεθέν-

των γὰρ τῶν ἐπιστητῶν ἐπισήμη ὕδενός ἐσται, ὡς ὕδὲ ἐσται ὅλως,
 ἀναιρεθείσης δὲ τῆς ἐπισήμης μένει τὸ ἐπιστητόν· κὰν γὰρ διὰ ῥα-
 θυμίαν ἀποβάλωμεν ποτε τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν, ὕδὲν ἦττον μένει
 τὰ ὄντα, ὅπερ ἐστὶ τὰ ἐπιστητά. καὶ γὰρ καὶ ἐν μουσικῇ πρότερον μὲν
 5. κατηκόμεν διέσεως, νῦν δὲ ἀνεπαίδητοι τῷ τῷ διασηματος
 ἐσμεν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῷ τετραγωνισμῷ τῷ κύκλῳ δείκνυσιν αὐτό,
 μήπω γὰρ τότε εὐρεθέντος αὐτοῦ, ἀμφιβόλως λέγων, εἰ ἐστὶν ἐπι-
 στητόν, ἐπισήμη μὲν αὐτῷ ἔπω ἐστὶ, τὸ δὲ ἐπιστητῇ ἐστὶν. ἐστὶ δὲ τετρα-
 γωνισμὸς κύκλος, ὅταν τῷ δοθέντι κύκλῳ τετράγωνον ἴσον συζη-
 10. σῶμεθα. τῷτο δὲ Ἀριστοτέλης μὲν, ὡς ἔοικεν, ἔπω ἐγνωσκει,
 παρὰ δὲ τοῖς Πυθαγορείοις ἡρῆσαι φησὶν Ἰαμβλίχος, ὡς δῆλόν
 ἐστὶν ἀπὸ τῶν Σέξτου τῷ Πυθαγορείῳ ἀποδείξεων, ὅς ἀνωθεν καὶ
 διαδοχῇ παρέλαβε τὴν μέθοδον τῆς ἀποδείξεως. καὶ ὕψερρον δὲ,
 φησὶν, Ἀρχιμήδης διὰ τῆς Λυκομήδους γραμμῆς, καὶ Νικόδημος (*)
 15. διὰ τῆς ἰδίως τετραγωνιζέσης καλυμένης, καὶ Ἀπολλώνιος διὰ
 τίνος γραμμῆς ἦν αὐτὸς μὲν κοχλιοειδὲς ἀδελφὴν προσαγορεύει, ἡ
 αὐτῇ δὲ τῇ Νικομήδους, καὶ Κάρπος δὲ διὰ τίνος γραμμῆς ἦν
 ἀπλῶς ἐκ διπλῆς κινήσεως καλεῖ, ἄλλοι τε πολλοὶ παικίλως τὸ
 πρόβλημα κατεσκεύασαν, ὡς Ἰαμβλίχος ἰστορεῖ. καὶ θαυμάζον
 20. ὅτι τῷτο τὴν πολυμαθέστατον ἔλαβε Πορφύριον, ὅς "φαίνειν μὲν"
 φησὶν "ὅτι ἐστὶ τις ἀποδείξις, καθὼς ἐστὶ χῆμα τετράγωνον κύκλῳ
 παραβαλεῖν ὥσπερ καὶ ἄλλα χῆματα, κατελήπῃ δὲ ὕδὲπω ὕδὲ
 ἡρῆθῃ. λέγουσι δὲ" φησὶ "τινὲς τῶν μὲν Ἀριστοτέλην εὐρεῖν.
 μήποτε ἔν ὁργανικῇ τις εὐρεσις ἐγένετο τῷ θεωρήματος ἀλλ' ἔκ
 25. ἀποδεικτικῇ."

ἈΜΜ. f. 93 b. ὥσπερ ἔν τῳ ἐπὶ τῶν εὐθυγράμμων ἐζήτησαν,
 ζητῶσι καὶ ἐπὶ τῷ κύκλῳ πῶς δύναται τῷ δοθέντι κύκλῳ ἴσον τε-
 τράγωνον εὐρεῖν. τῷτο δὲ πολλοὶ ζητήσαντες ἔχον εὐρον, μόνος δὲ
 Ἀρχιμήδης τὸ σύνεγγυς ἀνεῦρε, τὸ μέντοι ἀκριβὲς ἔχον εὐρε.

ΔΑΒΙΔ. ἐπιστητῇ δὲ ὄντος δύναμις ἐπισήμη μὴ εἶναι· ἦσαν
 γὰρ τὰ ἄσπρα πρὸ τῆς Θαλῆς ἀστρονομῆσαι. πρὸς ὃ φαμεν ὅτι ἦσαν
 τὰ ἄσπρα ἔχον ὡς ἐπιστητά. καὶ ὕψως μὲν ἀπὸ τῆς χρόνῳ· ἀπὸ δὲ τῆς
 φύσεως ὕψως "ὁ ἀπὸ κύκλου τετραγωνισμὸς." ἡ γὰρ φύσει τετρα-
 γωνισμὸν ἔκ ἐπιδέχεται, εἴγε μὴ ἐστὶν ἐπιστητόν, ἡ ἐπιστητῇ μὲν
 30. ἐστὶν, ἐπισήμη δὲ αὐτῷ ὕδὲπω ἐστὶν· τὸ δὲ "εἴγε ἐστὶ" πρόσκειται
 διὰ τὸ ἐπὶ τῶν Ἀριστοτέλους χρόνων ἀληπτον εἶναι τὴν τετραγωνι-
 σμὸν τῷ κύκλῳ. τὸ δὲ ὕδὲπω εἰρηθῇ ἀντὶ τῆς ἔπω εὐρηθῇ.

ΣΙΜΠΛ. ι' f. 7 b. ἡ δὲ αἰῶσις ἀναιρεθεῖσα τὸ αἰῶσιν ἔ 76
 συναναιρεῖ· ἀναιρεθέντος γὰρ πάλιν καθ' ὑπόθεσιν τῷ ζῶνι ἀναιρεῖται 35.
 καὶ ἡ αἰῶσις· ζῶν γὰρ ἴδιον καὶ ἐν ζῶνι ἡ αἰῶσις· αἰῶσιν δὲ εἶναι
 ἔ κωλύεται τὰ ἀπλᾶ σώματα ἐξ ὧν τὸ ζῶν. εἴτα ὥσπερ ἐπὶ τῆς
 ἐπισήμης καὶ τῷ ἐπιστητῇ ἐδείκνυτο αὐτόθι πρότερον εἶναι τὸ ἐπιστη-
 τόν, καὶ ἔ μόνον ἀπὸ τῆς συναναιρεῖν μὴ μὴ συναναιρεῖσθαι δὲ, ὕψως
 καὶ ἐπὶ τῷ αἰῶσιν καὶ τῆς αἰῶσεως. καὶ γὰρ ἡ μὲν αἰῶσις ἅμα τῷ
 45. αἰῶσιν ἐστὶ, ταῦτα τῷ ζῶνι, τὸ δὲ αἰῶσιν προὔπαρχει, ὥσπερ

(*) Λυκομήδους γραμμῆς καὶ Νικόδημος] ἐλικοειδὲς γραμμῆς καὶ Νικο-
 μήδους Simplicius in Aristot. Phys. f. 13 b.

κεφαλῆς, λέλεκθ' δὲ ἐπὶ τῆς τινὸς κεφαλῆς· ἀνωτέρω γὰρ ἐλέγετο ὅτι ἡ κεφαλὴ ζῶν κεφαλὴ, νῦν δὲ ἐπὶ τῆς ὀρωμένης κεφαλῆς λέλυθ', ἥτις ἐστὶν ἐπὶ μέρους· ἡ γὰρ καθόλου κεφαλὴ ἀόρατος. διὰ αὐτὸς λέγει λύσιν ἄλλην· φησὶ γὰρ "συλλέλυται μοι καὶ τὸ πρῶτον, ὃ ἐπὶ τῆς ὀρωμένης κεφαλῆς λέλυθ', ἥτις ἐστὶν ἐπὶ μέρους. εἰ 5 γὰρ εἴ τις κεφαλὴ μὴ ἐστὶ τῶν πρὸς τι, ὅδ' ἡ ἀπλῶς κεφαλὴ τῶν πρὸς τι, εἴπω (ὅσα γὰρ τῶν ἐπάνω κατηγορεῖται καὶ τῶν ὑποκάτω), καὶ εἰ ἡ ἀπλῶς κεφαλὴ ἔκ ἐστὶ τῶν πρὸς τι, ὅδ' ἡ τις κεφαλὴ, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν." καὶ φάμεν ἡμεῖς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι ὅσον ἀπὸ τῆς λύσεώς σου, ἔκ ἐστὶ ἐν σημαινόμενον τῶν πρὸς τι τὸ 10 διὰ τὴν πρὸς τὸ γένος ἀναφοράν, ὃ ἀνωτέρω ἡμῖν δέδεικται· δυνατὸν γὰρ τῷ μὴ μερικῶς μὴ ὑπάρχειν, τῷ δὲ καθόλου ὑπάρχειν, οἷον ἡ τις γραμματικὴ μὴ ὅσα τῶν πρὸς τι δι' αὐτήν, διὰ τὸ γένος τῶν πρὸς τι λέγεσθαι εἶναι. τί ἔν ἀπορεῖς τὴν τινὰ μὴ κεφαλὴν μὴ εἶναι τῶν πρὸς τι, τὴν δὲ καθόλου τῶν πρὸς τι εἶναι; οἱ περὶ Ἀμμώνιον 15 δὲ φασιν ὅτι ὅδ' ἐπὶ τῆς ἀπλῶς δυνατὸν εἰπεῖν τίνος ἐστὶ κεφαλὴ, ἐπὶ τῶν ὁμοίων ζώων, λύκῃ καὶ κυνός, φάττης καὶ περισεῖας. ὁ μὴ διακριτικώτατος Συριανός, ὅτι ὅδ' ἐν διαφέρει ἡ πρώτη ὑπογραφή τῆς δευτέρας ἀλλ' ἡ ἐξηγήσις ἐστὶν ἑτέρα τῆς ἑτέρας. διὰ τί γὰρ τὰ πρὸς τι ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεσθαι; ἐπειδὴ τὸ εἶναι 20 ἔχει ἐν τῇ πρὸς ἕτερον χέσει. καὶ διὰ τί οἷς τὸ εἶναι ἔχει ἐν τῇ πρὸς ἕτερον χέσει; ἐπειδὴ αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεσθαι. ἀλλ' εἰ ἄρα σαφεστέρα ἡ Πλατωνικὴ, ἐπειδὴ πρόσκειται τὸ λέγεσθαι, ἀσαφεστέρα δὲ ἡ Ἀριστοτελική, ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὅρων ληπτέον, τῆς Πλατωνικῆς καὶ τῆς Ἀριστοτελικῆς, ἡ ἐπὶ ἐνὸς ὅρου τὸ "λέγεσθαι," ἐπὶ 25 δὲ τῆς Ἀριστοτελικῆς ἔχ' ἕτως, οἷον πρὸς τί ἐστὶν ὅσα αὐτὰ ἄπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεσθαι, ἵνα λαμβάνῃς ἐπὶ ἐνὸς ὅρου, οἷον κεφαλῆς καὶ ζῶν τὴν μὴ κεφαλὴν τυχόν τινὸς λαμβάνεις, ἔκ ἐστι καὶ τὸ πρὸς ὃ λέγεσθαι ἀξιοῖς πρὸς τὴν κεφαλὴν λέγεσθαι. εἰ γὰρ τὸ "λέγεσθαι" ἐπὶ τῶν δύο ὅρων νοητῇ ἔχῃσα ἡ ὑπογραφή τῷ Πλάτῳ, ἔχ' ἔπειτα 30 αὐτῇ ὅδ' ἐν ἀτοπον. ἀλλὰ καὶ τῇ Ἀριστοτελικῇ ἀτοπον ἔπειτα ὑπογραφῇ, εἰ ἐπὶ ἐνὸς ὅρου ληφθεὶς μόνον ἡ ἀπόδοσις. ὅδ' ἐν φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι φαύλη πάντως ἡ ὑπογραφή Πλάτωνος.

8a ΣΙΜΠΛ. κ' f. 3. τινὲς τὸν νῦν ἀκριβέστερον ἀποδοθέντα ὀρισ-
31. μὸν τῷτον ἐπιχειροῦσι διασύρειν, ὡς τὸ ὀριστὸν ἐν αὐτῷ παραλα- 35 βόντα, τὰ δὲ πρὸς τι ὀριζόμενον, οἷς τὸ εἶναι, φησὶ, ταυτόν ἐστι τῷ πρὸς τί πως ἔχειν. ἀλλὰ καὶ ἀσαφῆ τὴν ἀπόδοσιν ἐποίησατο, ὡς καὶ Βοηθῶ καὶ Ἀρίστωνι δοκεῖ. ὅπερ καὶ αὐτὸ κακία ὀρισμῶ ἐστίν. διόπερ ὁ Ἀρίστων ὡς ἐπὶ σαφέστερον μεταλαμβάνων "τὰ πρὸς τί 40 πως ἔχοντα" φησὶ "ταῦτά ἐστιν, οἷς τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ πως ἔχειν πρὸς ἕτερον." καὶ ἕτως δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ἀποδίδωσι. τὴν δὲ ἀπορίαν ὁ μὴ Ἀχαικὸς λύων φησὶν ὅτι τὸ ὀριστὸν ἐν τῷ ὅρῳ παρελῆφθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ δευτέρῳ πρὸς τι ὁμωμένως αὐτὸν κεχρησθῆναι φησιν ἀντὶ τῷ πρὸς ὅτιον πως ἔχειν. δύναται δὲ τις κακῆϊον λέγειν, ὅπερ καὶ πρότερον, ὡς τὰ γενικώτατα καὶ ἀρχηγικώτατα γένη δι' 45 αὐτῶν ἀνάγκη σαφηνίζεσθαι, ἅτε μὴ ἔχοντά τι καθολικώτερον δι' ὃ καὶ νόμον τις αὐτῶν ποιήσεται τὴν ἀπόδοσιν. λύσιν δὲ καὶ ἕτω τὴν ἀπορίαν... ὃ τὰ μετέχοντα αὐτὰ ὀριζόμενος καὶ τὴν μέθεξιν

ἀναγκάζει τὴν μέθεξιν ἐν τῷ ὀρισμῷ παραλαβεῖν. ὅτι γὰρ τὰ πρὸς τι, ὃ ὀρίζεται, τὰ μετέχοντά ἐστι, δηλοῖ τὸ πληθυντικῶς εἰρη- 5 ζῆ, τῆς τῷ γένους αὐτῶν ιδιότητος μιᾶς ἕσης. ὅλως γὰρ ὅδ' ἐν- νατὸν οἶμαι περὶ τῆς χέσεως αὐτῶν εἰπεῖν ὅτι πρὸς τί πως ἔχειν ἄλλο πρὸς ἄλλο καὶ τῷτα θεωρεῖται, ὡς περὶ καὶ ἡ τῷ ἔχειν κατηγορία ἔκ ἐν τῷ ἔχειν τι αὐτὴν λέγειται ἀλλ' ἐν τῷ ἄλλο τι ἔχειν. σαφέ- 10 ρερον δὲ ταύτην τὴν ἐννοίαν δηλῶσιν ὅτι τῷ Ἀχαικῷ ὀρισμός, λέ- γων "οἷς τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ πρὸς ὅτιον πως ἔχειν," καὶ ὁ Ἀρί- στωνος καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ὁ λέγων "οἷς τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ πρὸς ἕτερον πως ἔχειν" ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν μετεχόντων τῆς τῷ πρὸς τι χέ- 15 σεως καὶ καὶ ταύτην ἀφορισόμενων εἶρηται τῷτο, εἰ καὶ δύναται πως καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀκρίβει τῆς χέσεως τὸ γὰρ εἶναι τῶν καὶ πρὸς τι χέ- σεων ταυτόν ἐστι τῷ ἕτερον πρὸς ἕτερον πως ἔχειν.

AMM. f. 101 b. ὑπόληψιν ἐνταῦθα τὴν ἀμυδράν καὶ ἀβέ- 8a βαιον γινώσκον φησιν, τὴν οἷον δόκησιν. ἡ δὲ ἐπιστήμη γινώσκου ἐστίν 10. ἀπταιστος καὶ ὑπόληψις ἀμετάπειστος.

ΣΙΜΠΛ. κ' f. 4 b. ὁ μὴ Ἀρχύτας, ὡς καὶ πρότερον εἶρηται, 8a μὴ τὴν ὑσίαν εὐθὺς τάττει τὴν ποιότητα... καὶ Εὐδωρος δὲ τῷ 25 περὶ τῆς ὑσίας λόγῳ τὸν περὶ τῆς ποιότητος λόγον, καὶ μὴ τῷτον τὸν περὶ τῷ ποσῷ συνεζεύχθαι φησὶν. τὴν γὰρ ὑσίαν ἅμα τῷ ποιῶ καὶ ποσῷ συνυφίσταται, μὴ δὲ ταῦτα τὴν χρονικὴν τε καὶ τοπικὴν κα- 30 τηγορίαν παραλαμβάνει. πᾶσαν γὰρ ὑσίαν πῶς τε εἶναι καὶ ποτέ, δηλονότι τὴν αἰδητήν... πῶς δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δόξει μὴ πάντῃ ἀπιθάνως μὴ τὰ πρὸς τι τάξαι τὸ ποιόν; ἡ προέταξε μὴ τὴν ὑσίαν τῷ ποσῷ, διότι τὴν ὑπαρξὶν αὐτῷ παρέχει. τὸ δὲ ποσὸν τῷ πρὸς 35 τι ποσῷ τὴν αἰτίαν ἐνδίδωσι τῷ εἶναι, ἀφ' ὃ οἱ λόγοι παράγονται, ἐκ δὲ τῶν αἰ ποιοῦντες τὴν ὑπόστασιν λαμβάνουσι. καὶ ἕτως ἡ τάξις ἐπιπλέκει τῶν κατηγοριῶν. ἔκ ἀπόβλητος δὲ ἐστὶ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν τείνῃσα αἰτία τῆς τάξεως... περὶ δὲ 40 τῆς ἐπιγραφῆς ζητῶσι, διὰ τί περὶ ποιῶ καὶ ποιότητος ἐπέγραψεν; ἄρα ταῦτ' ἐξ ἀμφοῖν δηλῶται, ἡ ἡ μὴ ποιότης τὸ ἐχόμενον καὶ αὐτὴν τὴν ιδιότητα δηλοῖ, τὸ δὲ ποιόν τὸ μετέχον;... ὃ δοκεῖ δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι (ὅδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐποίησε τῷτο), ἀλλὰ γραφῆως ἀμάρτημα τῷτο ὑπολαμβάνουσιν οἱ περὶ 45 τὸν Ἀχαικὸν καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὑπεμνηματισμένον γὰρ αὐτὸ εὐρόντα τινὰ ὡς μέρος κατατάξαι. εἰ δὲ τις καὶ ὡς καλῶς ἐπιγεγραμ- μένῳ συνηγορεῖν βούλοιο, ἡ ταῦτ' ἐρεῖ σημαίνειν τὴν ποιότητα καὶ τὸ ποιόν, ἀπ' αὐτῶ τῷ Ἀριστοτέλει πισυόμενος τὸν λόγον, ὃς ἐν τοῖς 50 θεολογικοῖς (Metaph. δ' 14) ὃ καὶ τὴν ποιότητα μόνον τὸ ἀπλῶς τάττει ἀλλὰ καὶ τὸ ποιόν, καὶ τὸ πάθος αὐτὸ τῆς ὑσίας τιθέμενος. πάθος δὲ τὸ μὴ ἐν τῷ πάχειν ἐστὶ τὸ δὲ ἐν τῷ πεπονθέναι, καὶ τὸ μὴ ἐν τῷ πάχειν τῆς τῷ πάχειν ἐστὶ κατηγορίας, τὸ δὲ ἐν τῷ πεπονθέναι ἡ ποιότης ἐστίν... τὸ μὴ ὄνομα τῆς ποιότητος δοκεῖ πρῶτον ὁ Πλάτων πεποιηκέναι, ὡς αὐτὸς ἐν Θεαιτήτῳ (p. 182 a) ἐπιση- 55 μαίνει καὶ παράγει τὸ ὄνομα πεποιηκέναι... τῶν δὲ παλαιῶν οἱ μὴ ἀνέροντες τὰς ποιότητας τελείως, τὸ ποιόν συγχωρῶντες εἶναι, ὡς περὶ Ἀντιθένης, ὃς ποτε Πλάτῳ διαμφισβητῶν "ὦ Πλάτων" ἔφη "ἵππον μὴ ὄρῳ, ἵππότητα δὲ ἔχ' ὄρῳ." καὶ ὃς εἶπεν "ἔχεις μὴ ὦ ἵππος

ὁρᾷ τὸδε τὸ ὄμμα, ὡς δὲ ἰππότης θεωρεῖ τὸ ὑδέπω κέκτηται.” καὶ ἄλλοι δὲ ἡσάν τινες ταύτης τῆς δόξης. οἱ δὲ τινὰς μὴ ἀνὴρην ποιότητος τινὰς δὲ κατελίμπανον. τῶν δὲ ὑπόστασιν αὐταῖς διδόντων οἱ μὴ πάσας ἡγῶντο ἀσωμάτους, ὥσπερ οἱ ἀρχαῖοι, οἱ δὲ τῶν μὴ ἀσωμάτων ἀσωμάτους τῶν δὲ σωμάτων σωματικούς, ὥσπερ οἱ Στωϊκοί. διαμφοισθητεῖ δὲ καὶ τὸτο παρὰ πᾶσι, πότερον, ὥσπερ τοῖς ὑποκειμένοις τῷ εἶναι αἰτίαι εἰσὶ καὶ τῷ ποιοῖς εἶναι, ὥτως δὲ καὶ αὐταῖς τῷ εἶναι τοιαύταις τὴν αἰτίαν ἐπιφέρουσιν, αὐτοσύστατοι ὕσαι καὶ εἰς ἑαυτὰς ἐνεργῶσαι, ἢ ἄλλων αἰτιῶν δέον τὸ εἶναι, κακεῖναι ἄλλων, καὶ τὸτο ἐπ’ ἀπειρον; πολλὴ δὲ ζήτησις ἐστὶ καὶ τινὰς 10 χρὴ ὑσιώδεις ποιότητος τίθεσθαι καὶ τινὰς ὁ τοιαύτας; διὰ τί γὰρ μία καὶ ἡ αὐτὴ ὕσα ἢ λευκότης ἐπὶ ψιμμυθίῃ καὶ γάλακτος ὑσιώδης γέγονεν; ἐπεὶ δὲ ὁ ῥαδιόν ἐστι διακρίναι, ἐκάλον μὴ ἔν τὴν ποιότητα καὶ ἔξιν οἱ ἀπὸ τῆς Στωῆς, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἀπὸ τῷ ἔχειν τὰς ἔξεις ἐκτὰ ἐκάλον, ὥσπερ τὰ ἐννοήματα μεθεκτὰ ἀπὸ τῷ 15 μετέχεσθαι καὶ τὰς πτώσεις τευκτὰς ἀπὸ τῷ τυγχάνεσθαι καὶ κατηγορήματα καὶ συμβάματα ἀπὸ τῷ συμβεβηκέναι. καὶ ἡ μὴ ἀρχὴ τῷ ὀνόματος τῷ ἐκτὸ ἀπὸ τῶν ἔξεων παρήχθη, ὕστερον δὲ ἐπιδιέτεινε τὸνομα καὶ ἐπὶ τὰς χέσεις, οἷον προβολὴν καὶ κάθισιν, ἐπὶ τε τὰς κινήσεις, οἷα ἐστὶν ἡ περιπάτησις, ἐπὶ τε τὰς συνθέτους ἐκ 20 νήσεων καὶ χέσεων καταστάσεις, οἷα ἡ ὀρχησις εἶναι. οἱ δὲ προσελάμβανον καὶ τὰς πρὸς τί πως ἐχέσας κινήσεις, οἷα ἡ ἐγχυσις καὶ ἡ ἐκχυσις, καὶ ἔτι τὰς πρὸς τί πως ἐχέσας χέσεις, οἷα ἡ ἀπάτη, καὶ ἔτι τὰς ἐν γένει τῶν κινήσεων καὶ χέσεων, ἃς ὅτε κινήσεις βέλον τὸ εἶναι τινες ὅτε χέσεις, οἷα ἡ αὐτὴ τὸτο κατόρθωσις καὶ ἡ αὐτὴ τὸτο 25 ἀμαρτία θεωρεῖται. καὶ οἱ μὴ ἀπὸ τῶν ἔξεων μέχρι τῶν ἐνεργειῶν ἀξιῶσι μόνον τὸ ἐκτὸν τετάχθαι, οἱ δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τὰς πείσεις. ὁ δὲ Ἀντίπατρος ἐπεκτείνει τὸ ὄνομα τῷ ἐκτὸ μέχρι τῷ κοινῷ συμπτώματος σωμάτων καὶ ἀσωμάτων, οἷον τῷ τί ἦν εἶναι. καὶ τὸ μὴ [πρῶτον] καὶ παραχηματισμὸν ἀπὸ τῷ ἔχειν ἐκλήθη, ὕστερον 30 δὲ κύριον ἔδοξε τὸ ὄνομα τῷ ἐκτὸ καὶ μὴ ἀνακεκλάσθαι ἀπὸ τῷ κατηγορήματος. καὶ εἴ τι μὴ ἔξιν καὶ ποιότης, πάντως τὸτο καὶ ἐκτὸν ἐπιπλέον δὲ τὸ ἐκτὸν τῆς ἔξεως, ὡς εἴρηται. ἡ δὲ Ἀριστοτέλης περὶ τούτων δόξα καὶ τῶν παλαιῶν ἐστὶ τοιαύτη. ἀσώματα τὰ ἐκτὰ πάντα ὅτοι ὑπολαμβάνουσιν· ἀπλῆστα γὰρ καὶ τῇ φύσει πρῶτα 35 πάντα, καὶ ὡς ὁδὲ μέρη ἐκείνων ὥνπερ τὰ ἐκτὰ, αἰτία δὲ μόνον, καὶ ταῦτα ὅκ ἐξωθεν ἀλλ’ ἐν τοῖς ἐχέουσιν ἐμπεριέχον τὰ πάντα, ἀριθμοὶ καὶ λόγοι τινὲς ἐν ὕλῃ ταῦτα ὄντες. ἀριθμοὶ μὴ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ λόγοις ἐν τῇ ὕλῃ ὠνόμαζον τὰ αἰτία ταῦτα τῶν ὄντων ἢ ὄντα, καὶ ὡς ἂν οἱ νῦν φαῖεν, τὰ ἐκτὰ· οἱ δὲ καὶ λόγοις ἀσωμάτους ὑποτίθεν 40 τὰ ταῦτα, παρ’ ὧς ἐτέρως αἰεὶ, τὸς δὲ ἐτέρως ὄντας καὶ ποικιλία τῶν ὄντων αἰτία διαφορὰ καὶ τῶν πρώτων στοιχείων καὶ τῶν ἐκ τούτων συγκριμάτων ὑφίστανται. αἰδίοι δὲ εἰσιν οἱ ἀριθμοὶ ὅτοι καὶ λόγοι, ὥσπερ καὶ ἡ ὕλη· αἱ μέντοι κινήσεις αὐτῶν καὶ ἐν ἀλλήλοις θέσεις καὶ τάξεις μετὰ πτωτοί τε καὶ ὅκ αἰδίοι· ὥσπερ δὲ ἀφεςῶτες 45 ἐνυπάρχουσιν οἱ λόγοι, ὡς δὲ ῥυθμίζοντες τὸ ὑποκείμενον καὶ χηματίζοντες, ἀλλ’ ὡς οἱ ἐν τῷ σπέρματι λόγοι καὶ συμβεβηκὸς οἰονεὶ ἐνυπάρχουσιν ἀκρατήτως ἐνόντες.

ΔΕΞ. θαυμάζω δὲ τῶν Στωϊκῶν χωρίζοντων τὰς ἔξεις ἀπὸ τῶν ἐκτῶν· ἀσώματα γὰρ μὴ παραδεχόμενοι καθ’ ἑαυτὰ, ὅταν ἐρεχλεῖν δέον ἦ, ἐπὶ τὰς τοιαύτας διαλήψεις ἔρχονται. εἰ δὲ ὁ αἱ ποιότητες ἀνευ τῶν ποιῶν, ὁδὲ αἱ ἔξεις ἀνευ τῶν ἐκτῶν, ὁδὲ αἱ διαφοραὶ ἀνευ τῷ ὑποκειμένου θεωρηθήσονται, ἀλλὰ τῷ ὀριστικῷ ἑαυτῶν λόγῳ συμπληρώσονται τὰ ὑποκείμενα.

ΣΙΜΠΛ. κ’ f. 6 b. ἀλλ’ ἄτοπον, φασίν, ἀπὸ τῷ ὕστερον τὸ πρότερον διδάσκειν καὶ ἀπὸ τῷ ὁμοίως ἀγνοούμενον, καὶ τὸ αὐτὸ δι’ ἑαυτὸ ἀποδιδόναι· εἰ γὰρ ποιότης μὲν ἐστὶν ἢ ἔχει ὁ ποιός, ποιός δὲ ὁ ἔχων τὴν ποιότητα, αὐτὴ δι’ ἑαυτῆς ἀπεδοθή. πρὸς ὧς ῥητέον ὅτι ὅκ οἰόντε τῶν πρωτίτων γενῶν ἐκ προτέρων ποιεῖσθαι τὴν διδασκαλίαν, ὁδὲ δυνατὸν καὶ τὴν ἐν τῇ φύσει τάξιν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ αἰτιωτέρων ποιεῖσθαι τὴν περὶ αὐτῶν παράδοσιν· ὁδὲν γὰρ ἐστὶν αὐτῶν πρότερον, ἀλλ’ ἀπὸ τῶν ἡμῶν προσεχεσέρων καὶ γνωριμωτέρων ἀνάγκη ποιεῖσθαι τὴν ὑπόμνησιν· γνωριμωτέρων δὲ καὶ προσεχεσέρων ἡμῶν τῆς ποιότητος τὸ ποιόν, εἴπερ τὴν μὴ ποιότητα καὶ ἀναιρεῖσθαι τινες ὡς μὴ ὑφεσῶσαν ὅλως, τὸ δὲ ποιόν ὁδὲ ἀναιρεῖ, καὶ τὸν μὴ ἵππον ὁρᾷ ὁμολογεῖ ὁ Ἀντιθένης, τὴν δὲ ἰππότητα μὴ ὁρᾷ, καὶ τὸ μὴ ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ, ἢ δὲ λογισμῷ καταλαμβάνεται, καὶ τὸ μὴ ἐν αἰτίᾳ τάξει προηγεῖται, τὸ δὲ ὡς ἀποτελεσμα ἔπειτα, καὶ τὸ μὲν ἐστὶ σῶμα καὶ σύνθετον, τὸ δὲ ἀπλῆ καὶ ἀσώματον. μαρτυρεῖ δὲ καὶ Πλάτων τῇ ἀσαφείᾳ τῷ τῆς ποιότητος ὀνόματος, ἐν Θεαιτήτῳ (p. 182 a) λέγων “ἴσως ἔν ἡ ποιότης ἅμα ἀλλόκοτόν τι φαίνεται ὄνομα, καὶ ὁ μανθάνει ἀθρόον λεγόμενον.”. . f. 7. καὶ εἰ ὁ Ἀριστοτέλης μὴ καὶ τὰ ἐκτὰ καὶ τὰς ἐνεργείας περὶ ἡμᾶς ἀπολείπει, οἱ δὲ ἐξ Ἀκαδημίας ἀμφοτέρω ἐκτός, οἱ δὲ Στωϊκοὶ τὰ μὴ ἐκτὰ περὶ ἡμᾶς τὰ δὲ ἐνεργήματα καὶ τὰ ποιήματα ἐκτός, συγχέαντες τὰς δύο δόξας, συμφώνως ἑαυτῷ ὁ Ἀριστοτέλης συνῆψε τῇ ποιότητι τὸ ποιόν ὡς ὄντα ἀμφοτέρω περὶ ἡμᾶς. τῶν δὲ Στωϊκῶν τινὲς τριχῶς τὸ ποιόν ἀφορίζόμενοι, τὰ μὴ δύο σημαίνοντα ἐπιπλέον τῆς ποιότητος λέγουσι, τὸ δὲ ἐν ἡτοὶ τῷ ἐνὸς μέρος συναπαρτίζει αὐτὴ φασίν· λέγουσι γὰρ ποιόν καθ’ ἐν μὴ σημαίνοντα πᾶν τὸ καὶ διαφορὰν, εἴτε κινούμενον εἴτε ἐχόμενον, καὶ εἴτε δυσαναλύτως εἴτε εὐαναλύτως ἔχει· καὶ τὸτο δὲ ὁ μόνον ὁ φρόνιμος καὶ ὁ πῦξ προτείνων ἀλλὰ καὶ ὁ τρέχων ποιοῖ· καθ’ ἕτερον δὲ, καθ’ ὁ ὅκ ἐκεί τὰς κινήσεις περιλαμβάναν ἀλλὰ μόνον τὰς χέσεις, ὁ δὲ καὶ ὠρίζοντο τὸ ἰσόμενον καὶ διαφορὰν, οἱ μὴ ἀπηρτισμένως καὶ τὴν ἐκφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπίνοιαν εἰσι τοῖσιν, οἱ δὲ ὅκ ἀπηρτισμένως· καὶ τούτως μὴ παρητύντο, τὸς δὲ ἀπαρτίζοντας καὶ ἐμμόνους ὄντας καὶ διαφορὰν ποιοῦς ἐτίθεντο, ἀπαρτίζειν δὲ καὶ τὴν ἐκφορὰν ἔλεγον τὸς τῇ ποιότητι συνεξισμένους, ὡς τὸν γραμματικὸν καὶ τὸν φρόνιμον· ὅτε γὰρ πλεονάζει ὅτε ἐλλείπει τούτων ἐκάτερος παρὰ τὴν ποιότητα· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φιλόσοφος καὶ ὁ φίλοιος. οἱ μέντοι περὶ τῆς ἐνεργείας τοῖσιν, ὥσπερ ὁ ὀψοφάγος καὶ ὁ οἰνόφλυξ, ἔχοντες μέρη τοιαῦτα δι’ ὧν ἀπολαμβάνουσιν ὥτως λέγονται· διὸ καὶ εἰ μὲν τις ὀψοφάγος, καὶ φιλόσοφος πάντως, εἰ δὲ φιλόσοφος, ὁ πάντως ὀψοφάγος· ἐπιλείποντων γὰρ τῶν μερῶν δι’ ὧν ὀψοφαγεῖ, τῆς μὴ ὀψοφαγίας ἀπολέλυται, τὴν δὲ φιλοσοφίαν ἔξιν ὅκ ἀνήρκεε. τριχῶς ἔν

τῷ λεγομένῳ ἢ ποιότητι καὶ τὸ τελευταῖον ποιὸν συναπαρτίζει πρὸς
τὸ ποιόν· διὸ καὶ ὅταν ὀρίζωνται τὴν ποιότητα χέσιν ποιῶν, ὅπως ἀνα-
γέον τῷ ὄντι ὡς τῷ τρίτῳ ποιῶ παραλαμβάνομεν· μοναχῶς μὲν γὰρ
ἢ ποιότητος λέγειν κατ' αὐτὴς τῆς Στωϊκῆς, τριχῶς δὲ ὁ ποιός...
f. 7 b. ἐν μὲν ὁσιώδῳ λόγον τῆς ποιότητος ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ
(δ' 14) ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἐννοηματικὸν ἐνταῦθα...
οἱ περὶ τὴν Ἀνδρόνικον ἡξίουν ἕκαστον ἀφ' ἧς ἔχουσι δυνάμειν ὡς νομάδων
αὐτῶς (ποιός) ἀλλ' ἀφ' ἧς ἔχουσι· τὸ γὰρ εὔ πρὸς τὰς μελλούσας
ἔξεις διακειμένους ὅπως καλεῖται· καὶ οἱ Στωϊκοὶ δὲ καὶ τὰς αὐτῶν
ὑποθέσεις τὴν αὐτὴν ἀν' ἀπορίαν προσαγάγοιεν τῷ λέγοντι λόγῳ
καὶ ποιότητα πάντα τὰ λοιπὰ λέγεσθαι· τὰς γὰρ ποιότητας ἐκτὰ
λέγοντες ὅτι ἐπὶ τῶν ἡνωμένων μόνων ἐκτὰ ἀπολείπουσιν, ἐπὶ δὲ
τῶν καὶ συναφῆν, οἷον νεώς, καὶ ἐπὶ τῶν καὶ διάσασιν, οἷον στρατῶ,
μηδὲν εἶναι ἐκτὸν μηδὲ εὐρίσκειν πνευματικόν τι ἐν ἐπ' αὐτῶν
μηδὲ ἓνα λόγον ἔχον, ὥς ἐπὶ τινα ὑπόστασιν ἐλθεῖν μιᾶς ἔξεως.
τὸ δὲ ποιόν καὶ ἐν τοῖς ἐκ συναπτομένων θεωρεῖται καὶ ἐν τοῖς ἐκ διε-
σώτων... εἰ μέντοι τοιαύτην τις τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἀπεξηνομένην
τῆς Στωϊκῆς αἰρέσεως μὴ προσδέχοιτο, ἔστιν ἰχυρῶς ἀπομάχεσθαι
ὡς ὅτε κατάταξις ὅτε χέσις ὅτε ἐπίκτητος σύνδεσις ὅτε ἄλλη τις
τοιαύτη συμπλοκή παράγει τινὰ ποιῶ ὑπόστασιν· ὅμοιον γάρ ἐστι
τῷ τῷ ἐκ τῷ μὴ ὄντος τὰ ὄντα παράγεσθαι καὶ ἐκ τῷ μὴ ζῶντος
τὰ ζῶντα· ὅλως γὰρ πρωτῆργόν τι χρῆμα ἐν ἐκάστῳ ἐστὶν ἢ ὁσία καὶ
ἔχ' ὕψερρον ἐπιγινώμενον ἄλλοις, ὅθεν τὸ ποιόν ἔν ὅπως ὑπόστασιν
ἔχει... f. 8 b. οἱ ἀπὸ τῆς Ἐρετρίας ἀνῆραν τὰς ποιότητας ὡς
ὑδαμῶς ἐχέσας τι κοινὸν ὁσιώδες, ἐν δὲ τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ συν-
θέτοις ὑπαρχέσας· καὶ Δικαίάρχος δὲ ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας τὸ μὲν
ζῶον συνεχῶς εἶναι, τὴν δὲ αἰτίαν αὐτῷ ψυχὴν ἀνῆρει· καὶ Θεό-
πομπος δὲ τὸ μὲν γλυκὺ σῶμα διὰ ταῦτα ἀπεφῆνατο συνεξηκεῖναι,
τὴν δὲ γλυκύτητα ἕκαστον· ὅτε γὰρ σώματα ὅτε ἀσωμάτως ἔθεντο
εἶναι τὰς ποιότητας, ψιλὰς δὲ μόνας ἐννοίας αὐτὰς ὑπελάμβανον
διακένως λεγομένας κατ' ὑδεμῖα ὑποστάσεως, οἷον ἀνθρωπότητα
ἢ ἱππότητα... λ' f. 1. βέλτιον ἔν εἰς ἐκείνην ἐλθεῖν τὴν ὑπόθεσιν
ἣτις ἀπὸ τῷ ἔχειν παράγει τὰ ἐκτά, ὥσπερ οἱ Ἀκαδημικοὶ ὠρί-
σαντο ἐκτὸν τὸ οἶόν τε ἔχειν αὐτὸ ἀποδόντες, ἕκαστον ἀπὸ τῆς ἐτυμο-
λογίας αὐτῷ παραλαβόντες τὸν λόγον· λογικῶς γὰρ τὸ τοῦτον εἶρηται
ἀλλ' ἔχει πραγματικῶς... οἱ δὲ Στωϊκοὶ τῶν μὲν σωμάτων σω-
ματικὰς τῶν δὲ ἀσωμάτων ἀσωμάτως εἶναι λέγουσι τὰς ποιότη-
τας· σφαλலόντι δὲ ἀπὸ τῷ ἡγεῖσθαι τὰ αἰτία τοῖς ἀποτελεσμένοις
ἀφ' ἑαυτῶν ὁμοῦσια εἶναι, καὶ ἀπὸ τῷ κοινὸν λόγον τῆς αἰτίας ἐπὶ
τε τῶν σωμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων ὑποτίθεσθαι... τὴν δὲ
Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ποιότητος δόξαν ὡς θαυμασίαν πασῶν ἀπο-
κρίνομεν, ἣ ἢ μόνον ἀσώματος ὅσα ἢ ποιότητος διαγορεύει, ἅτε
ταῖς διαφοραῖς κατ' αὐτὴν διωρισμένων τῶν σωμάτων, ἀλλὰ καὶ
ὅταν μὲν λέγεσθαι καὶ τὰς ποιότητας εἴπῃ τὸς ποιός, λόγος εἶναι τὰς
ποιότητας διορίζει τὸς εἰδοποιῶντας τὰ ποιά, ὅταν δὲ ἐν τοῖς
ποιόσι αὐτοῖς παρεῖναι λέγῃ, ἐν ὕλῃ τότε αὐτῶς καὶ μὲν τῆς ὕλης
διωχυρίζει συνυπάρχειν, ἔχοντας μέντοι καθ' ἑαυτὴς ὑπόστασιν...
f. 1 b. εἰ μὲν γὰρ τις αὐτὰς χωρίζας, ὥσπερ τὰς ιδέας Πλάτων,

ἀφορίζαιτο, ἕκ ἐξιν ὑπαρξίς αὐτῶν· πῶς γὰρ ὁ ἢ ἡμετέρα ἔξις
ἔσαι χωριστὴ καὶ ἢ μετεχομένη καθ' ἑαυτήν; εἰ δὲ ὅπως τις αὐτὴν
λαμβάνει ὡς καὶ ἡμῖν παρῆσαν καὶ ὡς μετεχομένην ἐν τοῖς ποιόσι,
καὶ ὅπως ἐχομένην ὡς τῶν μετεχομένων γίνεσθαι, ἔσαι αὐτῶν ἢ
ἀληθῆς ὑπόστασις... f. 2. ὅθεν ἄρα τὸ ποσὸν συμβάλλει εἰς τὴν
ὑπόστασιν αὐτῶν, ὡς δοκῶσιν τινες τῷ Πλάτῳ ἀκρίβειν, ἀλλ' ἔστιν
ἀμέριστος περὶ τὰ σώματα μεριζόμενος.

AMM. f. 106. διὰ τί δὲ πρόσκειται τὸ καθ' ἡν ποιοῖ τινες λέ-
γοντι; ἢ διὰ τὸ δι' αἰδῶ ἔρευθος ἢ τὴν διὰ φόβον ὠχρίασιν. ἢ γὰρ
ποιότητες αὐτῶν, ἐπειδὴ μὴ ἐρευθῆσαι ἢ ὠχρίασιν οἱ αἰδεσθέντες καὶ φο-
βηθέντες λέγοντι (φθάνει γὰρ τὴν προσηγορίαν ἢ μεταβολήν), ἀλλ'
ἡρυθριακεῖν καὶ ὠχριακεῖν, ὃ ἢ φθάνει τὴν προσηγορίαν. καὶ ὅθεν
ὑπὸ τὴν ποιότητα ἀνάγειται τὸ πάθος τῷ τῷ διὰ τὸ αὐτό, ἀλλ' ὑπὸ τὸ
πάθειν· ἢ γὰρ πάχοντες λέγοντι ἀλλὰ πεπονθέναι μόνον.

ΔΑΒΙΔ. τρίτη αἰτία (τῆς τάξεως) ὅτι ἔδει λοιπὸν καὶ περὶ
τῆς ποιότητος διαλαβεῖν μὲν τρεῖς κατηγορίας διὰ τὸς λέγοντας
μὴ εἶναι φύσει τὴν ποιότητα ἀλλὰ τῇ θέσει τῶν ἀτόμων ἐπεσθαι,
καὶ τὸς λέγοντας "νόμῳ γλυκὺ, νόμῳ πικρόν." τετάρτη αἰτία ὅτι
ἔδει περὶ ποιότητος διαλαβεῖν ὡς ἐπειγμένης τῆς ζητήσεως διὰ τὸς
λέγοντας μὴ εἶναι καθ' αὐτὰς τὰς ποιότητας ἀλλ' ἐν τῇ πρὸς ἑτε-
ρον χέσει τὸ εἶναι ἔχειν· τὸ γὰρ μέλι ἢ καθ' αὐτὸ γλυκὺ, φασίν,
ἀλλὰ πρὸς τὸν ὑγαίνοντα, τῷ γὰρ ἰκτερικῷ πικρόν φαίνεται· τὸ πῦρ
ἢ καθ' αὐτὸ θερμόν, ἢ γὰρ πᾶσι θερμόν, ἢ δὴ καὶ γὰρ καὶ τῇ σαλα-
μάνδρᾳ· ὅθεν ὁ ἥλιος πᾶσι φωτεινός, ταῖς γὰρ νυκτερίσι σκοτεινός
δοκεῖ εἶναι. πέμπτη αἰτία ὅτι ἔδει καὶ περὶ τῆς ποιότητος συντόμως
διαλαβεῖν δι' Ἀντιθέτην καὶ τὸς περὶ αὐτόν, λέγοντας "ἀνθρωπὸν
ὄρῳ, ἀνθρωπότητα δὲ ἔχ' ὄρῳ," ὡς ἀναιρῶντας τὴν ἀπλῶς ποί-
τητα... ἀλλὰ πρὸς τῷ τῷ ζητήσωμεν πῶς διαιρεῖται ἢ ποιότης. οἱ
μὲν ὡς γένος αὐτὴν φασὶ διαιρεῖσθαι, οἱ δὲ ὡς ὁμώνυμον φωνήν. οἱ
μὲν γὰρ λέγοντες ὡς γένος εἰς εἶδη διαιρεῖσθαι, ἔλεγον διὰ τριῶν ἐπι-
χειρημάτων, ἑνὸς μὲν τῷ λέγοντος "ἐν μὲν ἔν εἶδος τῆς ποιότητος," τὸ
γὰρ εἶδος πάντως γένος· δευτέρου, ὅτι πανταχῶς δέκα ἀπαριθμεῖται
τὰ γενικώτατα ὡς ἂν καὶ ποιότητος γένος ὅσης· τρίτου, ἐπεὶ ποτὲ
μὲν γένη καλεῖται αὐτά, ποτὲ δὲ καὶ εἶδη ὡς ὑπάλληλα· τὰ γὰρ
ὑπάλληλα ὑπὸ ἑνὸς γένος τελῶσιν. οἱ δὲ λέγοντες ὅτι ὡς ὁμώνυμος
φωνὴ διαιρεῖται ἔλεγον ὅπως, ὅτι λέγει αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης "ἔστι
δὲ ἢ ποιότης τῶν πλεοναχῶς λεγομένων." τὸ δὲ πλεοναχῶς λέ-
γεσθαι ὁμώνυμον φωνῆς. ἀλλὰ καὶ τάξιν ἐπεδείξατο τὰ εἶδη· προ-
τέτακται γὰρ ἢ ἔξις τῶν λοιπῶν, ἐν δὲ τοῖς ὡς γένος εἰς εἶδη διαιρε-
μένοις ἕκ ἐξὶ τάξιν εὐρεῖν. ταῦτα μὲν ὅτι, ὁ δὲ Σουριανὸς βυλό-
μενος ὡς τὰ ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἑνὸς διαιρεῖται τὴν ποιότητα εἰς τὰ
εἶδη, ἀμφοτέρω ἀποδέχεται τὰ ἐπιχειρήματα, καὶ τὰ ὡς ὁμώνυμον
λέγοντα τὴν διαίρεσιν καὶ τὰ ὡς γένος λέγοντα διαιρεῖται· μέσα
γὰρ ὄντα τὰ ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἑνὸς ὁμώνυμων καὶ γενῶν, δύναται, φησί,
τοῖς τῶν ἄκρων ὀνόμασιν ὀνομάζεσθαι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος βυλόμε-
νος τὴν ποιότητα ὡς γένος εἰς εἶδη διαιρεῖται, ἀπαντᾷ πρὸς τὰ δύο
ἐπιχειρήματα, πρὸς μὲν τὸ πλεοναχῶς, ὅτι ἕκ ἐπὶ ὁμώνυμον φωνῆς
αὐτὸ λαμβάνεται· νῦν γὰρ ἐπὶ τῷ παρωνύμῳ ὁμώνυμος ἑτερωνύμως

ἀκατονομάζως εἴληπτο, καὶ κεῖτο νῦν ἐπὶ συνωνύμῳ κατηγορίας. ὅπως μὲν πρὸς τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα· πρὸς δὲ τὸ λέγον ὅτι τάξιν ἐπεδείξατο, λέγει ὅτι τάξιν ἐπεδείξατο ὃ τὴν κτ' τὴς φύσεως κοινόν· ποιά γὰρ ὁμοίως· ἀλλ' ἡ ἕξις τῶν λοιπῶν ὡς τιμιωτέρα προβέβλητο, διότι μονιμωτέρα ἡ ἕξις τῶν λοιπῶν καὶ εἰδοποιός.

82 'AMM. f. 106. πῶς πλεοναχῶς; τῆς κτ' τὰ ὡς ἀφ' ἑνὸς
26 καὶ πρὸς ἓν, ἀλλ' ὅχι ὡς ὁμωνύμῳ φωνή.

ΣΙΜΠΛ. λ'. f. 2. ἰδίως δὲ καὶ τὰ ὁμωνύμῳ καὶ τὰ συνωνύμῳ λεγόμενα πλεοναχῶς λέγει ὡς διαφόρως λεγόμενα. ταῦτα τοίνυν δύνατο ἢ κτ' τὸ κοινόν εἰρηάζῃ ὡς κτ' πλειόνων λεγόμενα, ἢ 10 μάλλον κτ' τὸ συνωνύμῳ καὶ κτ' διαφορὰν λεγόμενον. δηλοῖ δὲ αὐτὸς ἐπαγαγὼν "ἐν μὲν ἓν εἶδος" (καὶ ὅχι ἐν σημαινόμενον) "ποιότητος αἱ ἕξεις καὶ διαθέσεις λεγέσθωσαν." δοκεῖ δὲ τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον τὸ πλεοναχῶς δύνατο κυρίως ἐπὶ τῆς ποιότητος εἰρηάζῃ, ὡς ὅτι ὅσῃς ἐν μόνῳ τῷ εἰρημένῳ γένει, ἐν ᾧ εἰσὶν αἱ ἕξεις καὶ αἱ δια- 15 θέσεις, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις· ἐν πάσαις γὰρ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη ποιότητα σημαίνει τὴν περὶ ταῦτα ὧν ἐστὶ γένη καὶ εἶδη, ὡς περὶ τὸ περὶ ὕσιν ποῖον ἢ τῶν ἄλλων τι γενῶν· τὸτο ἓν ἐνδείξατο βυλόμενον εἰπεῖν "ἐστὶ δὲ ἡ ποιότης τῶν πλεοναχῶς λεγομένων." εἰπόντα δὲ τὸτο τὴν διαίρεσιν ποιήσας ὃ τῆς πολλαχῶς 20 ἀλλὰ τῆς κυρίως λεγομένης ποιότητος τῆς ὡς γένος τῶν δέκα γενῶν. ἀλλ' ἐφιστάνουσιν οἱ ἀκριβέστεροι τῶν ἐξηγητῶν ὡς ὃ καλῶς λέγοντο τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη ποιότητες εἶναι καὶ ποιά ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις... f. 3. προδήκη τοίνυν ὕσιν ἐστὶν ὃ τῆς ποιότητος λόγος καὶ αἰεὶ ὡς συμβεβηκὸς θεωρούμενος καὶ ἀπεσερημένος τῆς 25 ὄντως ὕσιν, καὶ ἐμφασίς εἶδος καὶ εἰκὼν τῆς προτέρης λόγῳ καὶ ὡς ἕτερος ἐφ' ἑτέρῳ ἐπιγινόμενος, οἷον ἐπικτήτος τε καὶ ἔξωθεν ἐφύκων εἰς τὰ μεταλαμβάνοντα. ὃ δὲ τοῖσδε λόγος ὃ κτ' τὴν ποιότητα κυρίως θεωρούμενος κοινός ἐστι τῶν μετεχόντων αὐτῷ εἰδῶν, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ γένη καθόσον ἐστὶ γένη διέστηκεν ἀλλήλων... οἱ δὲ 30 Στωϊκοὶ τὸ κοινόν τῆς ποιότητος τὸ ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγουσι διαφορὰν εἶναι ὕσιν ὅτι ἀποδιαλήπτῃ καθ' αὐτὴν ἀλλ' εἰς ἓν νόημα καὶ ἰδιότητα ἀπολήγουν, ὅτε χρόνῳ ὅτε ἰσχύϊ εἰδοποιωμένην, ἀλλὰ τῇ ἐξ αὐτῆς τοιαύτη καθ' ἣν ποῖον ὑφίστατο γένεσις. ἐν δὲ τούτοις εἰ μὴ οἶοντε κτ' τὸν ἐκείνων λόγον κοινόν εἶναι σύμπτωμα 35 σωμάτων καὶ ἀσωμάτων, ὅκετι ἔσαι γένος ἢ ποιότητος, ἀλλ' ἑτέρως μὲν ἐπὶ τῶν σωμάτων ἑτέρως δὲ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων αὕτη ὑφέστηκε, καὶ ὑπ' ἄλλα γένη διὰ τὸτο ταχθήσετο. τὰτο δὲ ἐστὶ ἀτοπώτερον λέγει τὸ μὴ ἔχειν ὑπόστασιν τὰς ποιότητας, ἀλλ' εἰς ἓν νόημα αὐτὰς καταλήγειν... ὃ δὲ Πλωτῖνος τὸ κοινόν τῆς ποιότη- 40 τος δύναμιν εἶναι ἔθετο, ἀφ' ἧς τὸ ἔχον δύνατο ἢ δύνατο· πάσαις γὰρ ἐφαρμόζειν τὸτο ταῖς τέτρασι ποιότησι... f. 3 b. ἔσαι δὲ ἓν ποιότητος δύναμις προσθεῖσα ταῖς ὕσιν μετ' αὐτὰς τὸ ποιαῖς εἶναι, συνημμένη πρὸς αὐτὰς διὰ συγγενείας, τὸ δὲ μετ' αὐτὰς ὅθεν ἦττον ἐμφαίνουσα, διότι καὶ τὸ ἐπιγεννηματικὸν ἔχει. ἀλλ' εἰ ἢ 45 δύναμις τοιαύτη, φησὶν ὁ Πλωτῖνος, αἱ ἀδυναμίαι ὅκετι ἔσονται ποιότητες· εἰ δὲ ποιότητες καὶ αὐταί, ὅτι ἐφαρμόσει κτ' πασῶν ὃ τῆς ποιότητος διορισμός. πρὸς δὲ τὸτο ἀναγκαῖον διελθεῖν πῶς

λέγει δύναμις καὶ ἀδυναμία. εἰ μὲν γὰρ, ὡς οἱ Στωϊκοὶ ἀποδιδόασιν, δύναμις ἐστὶν ἡ πλειόνων ἐποικτική συμπτωμάτων, ὡς ἡ φρόνησις τῷ τε φρονίμως περιπατεῖν καὶ τῷ φρονίμως διαλέγεσθαι, ἔσονται κτ' 5 τὸν τοῖσδε διορισμὸν καὶ αἱ νῦν λεγόμεναι ἀδυναμίαι δυνάμεις· καὶ γὰρ αἱ ἀτεχνίαι πλείονα διαπτώματα ἐπιφέρουσιν. εἰ μέντοι κατ' ἄλλην διάταξιν τῶν Στωϊκῶν λέγοιτο δύναμις ἡ πλειόνων ἐποικτική συμπτωμάτων καὶ κατακρατῆσα τῶν ὑποτασσομένων ἐνεργειῶν, καὶ ὅπως ἐφαρμόττει ὁ τῷ Πλωτῖνῳ ὅρος· καὶ γὰρ ἡ κακία ἀδυναμία ἔσα κτ' τὸν τῶν Στωϊκῶν ὅρον κατακρατεῖ τῶν οἰκείων 10 ἐνεργειῶν, καὶ αἱ μέσαι τέχναι, ὡς ἂν ἀποπίπτουσαι τῷ βεβαίως ἐνεργεῖν, ὅμως τοιαῦτα εἰσὶν ἀφ' ὧν τὸ ἔχον δύνατο ἢ δύνατο. ὡς εἰ αἱ τοιαῦται ἀδυναμίαι περιέχονται ἐν τῇ κτ' τὴν ποιότητα δυνάμει. εἰ δὲ καὶ κτ' Ἀριστοτέλην τὸ πολλαχῶς τῆς δυνάμεως διελώμεθα, καὶ ὅπως ὁ τῷ Πλωτῖνῳ λόγος καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως σωθήσετο καὶ ἐπὶ 15 τῆς ἀδυναμίας... f. 4 b. ἀλλ' ἴσως διὰ τὸτο ταῖς δυνάμεσιν αἱ ποιότητες ὅτι ἐξιστάσθωσι, διότι τὸ ἴδιον σημαινόμενον τῶν δυνάμεων ἀλλ' ὅχι τὸ κοινόν παραλαμβάνομεν... f. 5. εἰσὶ μὲν αἱ ποιότητες δυνάμεις, καὶ διὰ τὸτο ποιητικά, ὅτι μέντοι πρῶτως ποιητικῶς ὅδε μόνως ποῖσαι... τῆς γὰρ ποιότητος ἴδιον τὸ διορίζειν τὰς ὕσιν πρὸς ἀλλήλας, καὶ τὸ πρὸς ἑαυτὰς ἴδιον χαρακτῆρα ἐμποιεῖν, καὶ τὸ τὴν ἐνέργειαν περὶ τὸ οἶον καὶ τὸν χαρακτῆρα συντείνειν, ὡς περὶ ἡ ποσότης περὶ τὸ ὅσον μόνον ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ὕσιν περὶ τὸ ὕσιωδες εἶδος ἴσατο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀπὸ τῆς πλῆθους τῶν ἐξηγητῶν πλεοναχῶς παραγεγράφθω.

f. 5. ὅτι μὲν τὸ πλεοναχῶς τῆς ποιότητος ὅχι ὡς ὁμωνύμῳ εἰρημένον παρεῖληπτο, δηλοῖ τὸ "ἐν μὲν ἓν εἶδος ποιότητος." εἰ δὲ τις καὶ πρὸς τὸ γένος εἶναι καὶ συνωνύμῳ κατηγορεῖται φιλονεικεῖ διὰ τὴν τάξιν, ἐκλεγεῖται τὸ μέσον τῶν τε συνωνύμων καὶ ὁμωνύμων, τὸ ἀφ' ἑνός, ὅτι μόνον ἐπὶ τῆς ποιότητος ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐννέα γενῶν· ὅθεν γὰρ ἐκεῖνα κυρίως ἐστὶ γένη, ὅθεν ὡς γένη τῶν ὑπ' αὐτὰ κατηγορεῖται, τάξεως ὅσῃς πανταχῶς πρώτων καὶ δευτέρων... ἀλλ' ἐπειδὴ τετραδικὴν τῶν ποιότητων διαίρεσιν Ἀριστοτέλης παραδέδωκεν ἐμφαίνουσαν τι καὶ δυαδικὸν πρὸ τῆς τετραδικῆς, δεῖ τὴν ἀκολουθίαν ἐκφῆναι τῆς διαιρέσεως, ἀπὸ τῆς δυαδικῆς τὴν ἀρχὴν ποιησάμενον, ὡς περὶ καὶ ὁ Πλάτων παρακελεύεται κτ' τὰς ἐλάττωνας τέμνειν ἀριθμὸς πρότερον, εἴ πῃ δυνατόν. τῶν γὰρ ποιότητων αἱ μὲν εἰσι φυσικῶς αἱ δὲ ἐπικτήτοι, φυσικῶς μὲν αἱ κτ' φύσιν ἐγγινόμεναι καὶ αἰεὶ ἐνῆσαι, ἐπικτήτοι δὲ αἱ ἔξωθεν ἀποτελεσμεναι καὶ δυνάμεναι ἀποβάλλεσθαι. καὶ τούτων μὲν ἔξωσαν αἱ ἕξεις καὶ 20 διαθέσεις τῷ πολυχρονιωτέρῳ τε καὶ ὀλιγοχρονιωτέρῳ καὶ δυσάποβλήτῳ τε καὶ εὐάποβλήτῳ διαφέρειν· τῶν δὲ φυσικῶν ποιότη- των αἱ μὲν ἔξωσαν κτ' τὸ δυνάμει αἱ δὲ κτ' τὸ ἐνεργείᾳ, αἱ μὲν κτ' τὸ δυνάμει καθ' ὅς ἐπιτήδειοι πρὸς τι λεγόμεθα, τῶν δὲ κατ' ἐνέργειαν τὸ μὲν διὰ βάθους, ὅπερ κτ' τὰς παθητικὰς ποιότητας ὑπάρχει διττῶς· καὶ τὸτο λέγομεν ἢ ἀπὸ τῆς πάθος ἐμποιεῖν τοῖς αἰσθητο- 25 μένοις, ἢ ἀπὸ τῆς αὐτὰς ἀπὸ πάθος ἐγγίνεσθαι... τὸ δὲ ἐπιπολῆς ἐστὶ τῶν κατ' ἐνέργειαν ποιότητων, ὡς περὶ τὸ χῆμα καὶ ἡ μορφή, ἢ ἐστὶ χῆμα ἐμφύχῃ καὶ χρωῖμα, ὅτι καθὸ χρωῖμα ἀπλῶς (ἢ δὲ γὰρ

ἢ τὴν ἐξέως ἰδίωμα· τὰς μὲν γὰρ χέσεις ταῖς ἐπιτηδείοις κατα-
 ράσει χαρακτηρίζεσθαι, τὰς δὲ ἔξω ταῖς ἐξ αὐτῶν ἐνεργείαις·
 ὅθεν ὁδὸς χρόνος μήκει ἢ ἰσχύϊ εἰδοποιῶνται αἱ ἔξω κατ' αὐτὰς, ἰδιό-
 τητι δὲ τινὶ καὶ χαρακτηρί... διόπερ αἱ Στωϊκοὶ διατείνουσι τὰς
 ἔξω κοινότερον καὶ ἐπὶ τὰς εὐκινήτας αὖς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης δια- 5
 θέσεις, καὶ ταύτας ἡγῶν πολὺ διεννηοχέται τῆς χέσεως· ἢ γὰρ τῷ
 ἀναλαμβάνοντος τὴν ὑγίαν ἔξω καθίσταται καὶ προβολῆς καὶ τῶν
 τοιούτων χέσεων πάντῃ διέσκηκεν· αἱ μὲν γὰρ ἄρριζοι καὶ ἀπαγεῖς εἰσὶ,
 τὰς δὲ ὅπως ὑφεστηκέναι φασὶν ὥστε ἀφεθείσας διαμένειν ὅσον ἐφ'
 αὐταῖς δύναται, τὸ ἔμμονον ἐξ αὐτῶν καὶ τῷ οἰκείῳ λόγῳ παρεχο- 10
 μένας. διὰ ταῦτα ὁδὸς ὅπως οὐ δύσανάλυτος χέσις λέγει ἔξω
 παρ' αὐτοῖς· εἰ γὰρ ἔξωθεν ἔχει τὸ δύσανάλυτον, ὥσπερ ὁ δακτύ-
 λιος ἐν δακτυλήθρῳ ὢν, ἢ ἂν εἴη ἐν ἔξω τῆς τοιαύτης καταστά-
 σεως· ἀλλ' εἰ ἀφ' αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν παρέχοιτο τῷ εἶναι τὸ
 ταῖονδε, τότε ἂν εἴη ἐν ἔξω, ὥσπερ ὁ πηλὸς εἰς ὄσρακον μεταβα- 15
 λῶν· αὐτὸς γὰρ ἀφ' αὐτῆς τοῖσδε γέγονεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπως
 ἰσορήϊω, τὸ δὲ βαθυτέρας ἐν ταῖς δεόμενον ἐμβλέψας ἐκείνῳ
 ἐστίν, ἄρα ἢ ἔξω ἢ ἄλλῃ τις ἐστὶ τῆς διαθέσεως πλὴν τῆς προσειλη-
 φέναι τὸ μόνιμον καὶ δυσκίνητον. τί ἔν ποτε ἐστὶ τῷ τὸ προσειλη-
 φέναι; πότερον διαφορᾶς προδήκη ἢ ψιλῆς χέσεως, ἢ πλεονασμῶς 20
 τις ἄλλος ὁποιοῦν;... f. 2. ὅθεν ὁρθῶς Ἀρχύτας τὸ ἐν ἔξω θεῖς
 εἶδος τῆς ποιότητος ἡρκέσθη τῷ καὶ ὁ συνέζευξε μετ' αὐτῆς τὴν
 διάθεσιν, ὁδὸς ὡς δύο ταῦτα συνηριθμήσατο, ὅτε ὡς ὑπὸ τὴν
 αὐτὴν τάξιν ὄντα τῷ εἶδους, ὅπερ ἡμεῖς ἐλέγομεν πρότερον, ὅτε ὡς
 διαφέροντα. ἀλλ' ὅπως μὲν τῇ ταυτότητι τῷ εἶδους μᾶλλον προσέχων 25
 ἐπὶ τῷ ἐνὸς εἶδους μεμένηκεν, Ἀριστοτέλης δὲ ἢ ἐξέσταται μὲν ὁδὸς
 αὐτὸς τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως, πλὴν ἐξεργασμὸν τινα προσέθηκε
 καὶ παραδείκνυσι τὸ ἐν τῷ ἐνὶ αὐτῶν πλῆθος.

9^a 14. ΣΙΜΠΛ. μ' f. 2 b. μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ δεύτερον τῆς ποιό-
 τητος εἶδος, ὃ καὶ τὸ δύναμι καὶ τὴν ἐπιτηδείότητα, ἢ ὡς αὐτὸς 30
 φησι, καὶ φυσικὴν δύναμιν ἢ ἀδυναμίαν λέγει, πολλὰ μὲν τῇ δυ-
 νάμει σημαίνουσιν, ὡς εἴρηται πρότερον, νῦν δὲ τὸ καὶ τὴν ἐπιτηδεί-
 οτητα τὴν φυσικὴν δηλώσας. διττῆς δὲ ὅσης ταύτης, τῆς μὲν ἀπλῶς
 τῆς δὲ καὶ προκοπῆς τινος θεωρημένης, καθ' ἣν ἡδὴ προφανὲς ἐστὶ καὶ
 ἔτυμος ἢ ἐπιτηδείότης, ὡς ἐν τῷ πυκτικῷ λεγομένῳ, ταύτην νῦν 35
 παραλαμβάνει. διὸ τῷ ποιῆσαι τι ἢ παθεῖν τὸ "ῥαδίως" προσέθηκε·
 τῷ γὰρ τῆς δυνάμεως τῆς προκεκοφύας ἰδίον ἐστίν, ὅπερ καὶ εὐαρί-
 θμητον ὑπάρχει. καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς πρὸς μὲν τὰς τέχνας ἐπι-
 τηδείότητα μόνον ἀπέλιπον τὴν ἀπλῶς ὅπως θεωρημένην, πρὸς
 δὲ τὰς ἀρετάς τὴν ἀξιολογὸν προκοπὴν ἐκ φύσεως προϋπάρχειν 40
 ἀπεφάναντο, ἣν καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Περιπάτου φυσικὴν ἀρετὴν ἐκάλεον.
 μή ποτε δὲ ὁ μόνον ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν τὴν
 ἐκ φύσεως ἐπιτηδείότητα θεωρητέον... f. 3. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ δυ-
 σπαθὲς τῷ εὐπαθὲς τελειότερον καὶ τὸ ὑγιὲς τῷ νοσώδους μᾶλλον καὶ
 φύσιν, διὰ τῷ τὸ δὴ τοῖς μὲν τὴν δύναμιν τοῖς δὲ τὴν ἀδυναμίαν 45
 ἀποδέδωκεν. ἢ ἐπὶ πάντων δὲ ἐστὶν ὀνόματα κείμενα οἷς χωρί-
 ζεῖται ἢ ἐπιτηδείότης τῆς ἐνεργείας· ἐπὶ μὲν τῷ πυκτικῷ καὶ πύκτε καὶ
 δρομικῷ καὶ δρομέως κεχώριζαι τὰ ὀνόματα, γραμματικὸς δὲ καὶ

μυσικὸς καὶ ὁ τὴν ἐπιτηδείότητα μόνον ἔχων λέγει καὶ ὁ ἡδὴ κατ'
 ἐνέργειαν. καὶ τῷ τὸ δὲ ἐπισημαντέον ὅτι, καὶ λέγει τῷ τὸ καὶ
 δύναμιν εἶδος ποιότητος, ἀλλ' ὄνομα ποιότητος ἢ ἐστὶν ἀφ' ἧς κα-
 λεῖται ὁ καὶ δύναμιν ποιός... καὶ τῷ τὸ δὲ ἐπιστάσεως ἄξιον, ὅτι ὁ
 πᾶσα δύναμις ὁδὸς ἐπιτηδείότης πᾶσα τῷ εἰς ὅτι μεταβάλλειν
 αὐτὴ ποιότης λέγει καὶ τὸ εἶδος τῷ τῆς ποιότητος ἀλλ' ἢ εἰς τὴν
 κατ' ἐνέργειαν ποιότης ἄλυστα, καὶ ὅτι ἐν ταῖς φυσικαῖς ταύταις
 δυνάμεσιν αἱ φυσικὴ ἀρεταὶ τάττονται περὶ ψυχὴν εἶναι, καὶ αἱ σω-
 ματικαὶ καὶ τὸ μαλακὸν καὶ σκληρὸν θεωρούμεναι, καὶ αἱ καὶ τὸ συναμ-
 φότερον ἐν τοῖς πυκτικῷ καὶ δρομικῷ, ὥστε καὶ πᾶσαι αἱ δυνάμεις
 παρελήφθησαν... περὶ δὲ τῆς τάξεως ἐγκαλεῖται τῶν εἰδῶν τῆς
 ποιότητος· ὅδε γάρ, φασὶ, πρῶτον μνημονεῦσαι τῶν δυνάμεων
 τῶν φυσικῶν, καθὼς πυκτικοὶ ἢ δρομικοὶ γίνονται τινες, εἴθ' ὅπως
 τὰς ἐκ μελέτης καὶ διδασκαλίας ἐπιγινόμενας ταῖς φυσικαῖς δυνά-
 μεσιν ἔξω καὶ διαθέσεις ἀναδιδάξαι... f. 4 b. ἄλλοι δὲ τὴν φυ-
 σικὴν ταύτην δύναμιν ὡς τὸ δύναμι τῆς ὕλης ἐκδεχόμενοι, ἀπο-
 ρῶσι πῶς ποιότης ἐστὶν ἢ δύναμις τῆς ἀποῦς ὕλης, καίτοι ἄλλῃ μὲν
 ἢ φυσικὴ δύναμις, ἄλλο δὲ τὸ τῆς ὕλης δύναμι· ἢ μὲν γὰρ προέμ-
 φασιν τῷ εἶδους ἐστίν, ἢ δὲ σέρησις καὶ ὅπως ἐπιτηδείότης ἀλλὰ καὶ
 ταύτης ἐστὶ λειπομένη. ἀναμνησκόμενοι δὲ καὶ ὅτι φυσικὴν ταύτην
 δύναμιν εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἡδὴ προηγουμένην εἰς τὸ ῥαδίως τι
 ποιῆσαι ἢ παθεῖν. ὁ δὲ Εὐδωρος αἰτιάται ὡς τῷ προτέρῳ ταῦτον
 ὄν τῷ τὸ εἶδος τῆς ποιότητος· αἱ γὰρ φυσικὴ δυνάμεις εἰ μὲν εὐμε-
 τακίνητοι τύχωσι, διαθέσεις ἔσονται, εἰ δὲ μόνιμοι, ἔξω. τῷ δὲ
 ἢ ὁρθῶς εἴρηται, τῷ Ἀριστοτέλει ἐν μὲν τοῖς προτέροις ἀρετὰς καὶ
 ἐπιστήμας λαβόντος... ἀλλὰ πῶς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι δρομι-
 κοὶ λέγονται ὁ τῷ διακείσθαι πῶς ἀλλὰ τῷ δύναμιν ἔχειν τῷ ποιῆ-
 σαι ῥαδίως; τὸ γὰρ μὴδὲ ὅπως αὐτὰς διακείσθαι ἄτοπον ὑπονοεῖν·
 ἔχουσι γὰρ τῷ πῶς ἔχοντος διαθέσιν. ἢ καὶ μὲν τὴν τῷ εἶδους διάθε-
 σιν τῷ τελείῳ ὁ διακείσθαι πῶς, ὅτε ὡς εὐκίνητον ὅτε ὡς μόνι-
 μον ἔχοντες τὴν διάθεσιν, καὶ δὲ τὴν ἐπιτηδείτητα διακείσθαι...
 f. 5. ἀλλὰ διὰ τί τὴν τῷ παθεῖν τι ἐκείνῃ δύναμιν ἀλλ' ἀδυναμίαν
 ἔφη εἶναι; ἢ αὐτὸς ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ (δ' 12) τῷ τὸ διέ-
 λυσε διελὼν τὰ μὲν ἐν τῷ ποιῆν τὰ δὲ ἐν τῷ παθεῖν, καὶ τῷ μὲν ποιῆν
 τὸ ἐν ἐτέρῳ ἢ ἑτέρῳ ποιῆν ἀποδύς, τῷ δὲ πάχειν τὸ ὑφ' ἐτέρῳ
 πάχειν ἢ ἑτέρῳ· κοινότερον μέντοι δύναμις ἐπ' ἀμφοτέρω ταῦτα
 διατείνει... μὲν δὲ τὰς ἐνστάσεις καὶ διαλύσεις καιρὸς ἂν εἴη καὶ ἐμοὶ
 τὰς νοερωτέρας τῶν ἐξηγητῶν ἐπιβολὰς περὶ τῆς φυσικῆς ταύτης
 δυνάμεως παραγράφειν, τίς τέ ἐστι λέγοντι καὶ ἐν τίσιν θεωρεῖται τῶν
 ὄντων. ἐστὶ δὲ καθόλου τῷ τὸ γένος πᾶσιν ὑπάρχον τοῖς ὅπως οὐ
 τελειωμένοις· ὁ γὰρ ὅπως ἀπὸ τῷ ἀτελεῖς ἐπὶ τὸ τέλειον παραγίνε-
 ται τι, εἰ μὴ μέση δύναμις παρείη ἐπιδιδῶσα μὲν τὸ ἐνδεές εἰς τε-
 λείωσιν, δεχομένη δὲ τὴν ἀποπλήρωσιν ἀπὸ τῷ τελειοτάτῃ.

f. 6 b. μήποτε διττὴν εἶδος ἀδυναμίας διὰ τῶν ἐνδείκνυται, 9^a
 ἐν μὲν τὸ καὶ σέρησιν, ὡς τὸ νοσώδες ἀδυναμίαν ἔχει τῷ μὴ πάχειν 23.
 ῥαδίως ὑπὸ τῶν τυχόντων, ὁ δύναμιν εἶχε τὸ ὑγιεινόν· τὸ δὲ καὶ
 εἶδος ὑφεσῶς, ὥσπερ τὸ μαλακὸν ἀδυναμίαν ἔχει τῷ μὴ ῥαδίως
 διαιρεῖσθαι, ὅπως τὸ σκληρὸν ἀδυναμίαν ἔχει τῷ ῥαδίως διαιρεῖσθαι.

9^a AMM. f. 111. ἀκριβῶς δὲ εἶπεν ὑπὸ τῶν τυχόντων τὰ
24. ὑγιεινὰ μὴ πάχειν, οἷον ὑπὸ καύματος ἢ ἀνέμου ἢ ἀπλῶς ἀφ' ὧν
ὃ πέφυκε πάχειν τὰ ὑγιεινὰ. πάθοι γὰρ ἂν ὑπὸ ξίφους ἢ πυρὸς ἢ
ἄλλων τινὸς τοιούτου.

9^a ΣΙΜΠΛ. μ' f. 7. γένος τρίτον πάλιν λέγει ποιότητος, ἀντὶ 5
28. τῆς εἰδὸς τῷ γένει χρησάμενος, ἢ καὶ κυρίως γένος εἰπὼν. κὰν γὰρ
μὴ τὸ ἀνωτάτω γένος ἐστίν, ὥσπερ ἡ ἀπλῶς ποιότης ἢ τὸ συμβε-
βηκός, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ γένος εἰς εἶδη οἰκεία διαιρούμενον, γένος δὲ
τῶν ὑπαλλήλων λεγομένων γενῶν. εἰς δύο διαιρεῖ τὸ τρίτον τῆτο
γένος, εἰς τε τὰς παθητικὰς ποιότητας καὶ τὰ πάθη, οἷς κοινὸν μέν 10
ἐστὶ τὸ ποῖον ὁπωσῶν... πάντως δὲ τις καὶ ἐνταῦθα ἐπιζητήσει πῶς
πρότερον μὴ τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ἔξιν ἐχαρακτήριζε τῷ εὐμεταβόλῳ
τε καὶ δυσμεταβόλῳ, νῦν δὲ τέτοις αὐτοῖς τὰ πάθη διακρίνει καὶ τὰς
παθητικὰς ποιότητας; καὶ εἴρη' μὴ καὶ ἐν ἐκείνοις τινὰ πρὸς ταύτην
τὴν ζήτησιν, ὅτι ἐκεῖ μὴ ἔξεις καὶ διαθέσεις τὰς ἐκ διδασκαλίας καὶ 15
ἔξωθεν ἐγγινομένης παραδίδωσιν ὡς δυσκινήτους τε καὶ εὐκινήτους
τελειότητος, ἐνταῦθα δὲ παθητικὰς ποιότητας καὶ πάθη τὰ φύσει.
εἰ δὲ τῷ μὴ ἀρκεῖ ταῦτα, λεγέτω καὶ νῦν συντόμως.

9^b ΔΑΒΙΔ. οἱ ἐπιμελῶς τρέφοντες τὰς περιφερὰς θαλὰς περι-
11. πλέκονσι ποικίλα χρώματα ἔχοντας ἐν τοῖς περιφερεῶσιν, ἵνα οἷα 20
βύλον' ὅστις τὰ τεχνησόμενα. καὶ ἔκ ἀποτυγχάνουσι τῆς ἐλπίδος.
καὶ τις γυνὴ Αἰθίοπα ἔτεκε μῆτε Αἰθίοπι συγγενομένη μῆτε Αἰθίωψ
ἕστα, ἀλλ' ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνουσίας Αἰθίοπα φανταζομένη. προη-
γεῖτο ἢ ἡ φαντασία καὶ τῶν ἐκ γενετῆς.

AMM. f. 113. εἰπὼν τὰ χρώματα παθητικὰς ποιότητας 25
εἶναι, τῷ ἀπὸ πάθος ἐγγίνεσθαι αὐτὰς κατασκευάζει καὶ δείκνυσιν
ἕτως ἔχον. οἱ φοβηθέντες γάρ, φησὶν, ὠχρίωσιν τῷ φίλῳ αἵμα-
τος τῇ φύσει καταφεύγοντος ἐπὶ τὴν οἰκείαν πηγὴν, τὴν καρδίαν,
ὡς ἀκρόπολιν ἰχυράν, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ διὰ τῆτο τελευταίαν
πάντων φθειρομένην. εἰ γὰρ καὶ τὰ καρδιολκόμενα ζῇ καὶ δύο καὶ τρεῖς 30
ἡμέρας, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔχειν τὰς ἀρτηρίας ἀπ' αὐτῆς ἕστας. μία
δὲ κρᾶσις ποιεῖ καὶ τὸ πρόσκαιρον ὠχρόν καὶ τὸ ἐκ γενετῆς. ἐνδεία γὰρ
αἵματος γίνετο, ὥσπερ πλεονεξία αἵματος καὶ τὸ ἐκ γενετῆς ἐρυθρόν
ποιεῖ καὶ τὸ πρόσκαιρον.

9^a ΣΙΜΠΛ. μ' f. 8 b. ἐπιστάσεως δὲ καὶ πάλιν ἄξιον πῶς ὑπὸ 35
28. τὴν ποιότητα τάξας τὰ πάθη, εἶπερ τρίτον εἶδος ποιότητος παθη-
τικῆς ποιότητες, φησὶ, καὶ πάθη, ὅμως ὕστερον (10 a 9) "πάθη μὴ"
φησὶ "τὰ τοιαῦτα λέγετο, ποιότητες δὲ ὅ." καὶ γὰρ τινὲς μὴ οἶον' ἐλλι-
πῶς εἴρη' καὶ τὸ "ποιότητες δὲ ὅ." λείπειν γὰρ τὸ ἔκ εἰς παθητικά,
ὡς εἶναι μὴ αὐτὰς ποιότητας, παθητικὰς δὲ ὅ. ἄλλοι δὲ ἐπὶ ταῦτα 40
οἶον' φέρειν αὐτὰ τὰ πάθη καὶ τὰς παθητικὰς ποιότητας, καίτοι
σαφῶς ἕτως διορίζον'. ἀλλ' ἴσως ὡς ὑποπίπτον τὸ πάθος ὑπὸ
τὴν παθητικὴν ποιότητα κατὰ τι σύμπτωμα αὐτῆς πρόσκαιρον,
ἕτως αὐτὸ ὑποτάττεσθαι αὐτῇ φησὶν. Ἀλέξανδρος δὲ ὅδε ζητεῖν
ἀξιοὶ εἰ τὰ πάθη ὑπὸ τὴν ποιότητα. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ὅ 45
μόνον τὰς παθητικὰς ποιότητας ἀλλὰ καὶ τὰ πάθη ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος
ἔταξεν, εἰπὼν "τρίτον δὲ γένος παθητικῆς ποιότητες καὶ πάθη." ὃ γὰρ
εὐλόγον εἰς ταῦτα ἄγειν αὐτά, μέλλοντα λέγειν αὐτῶν τὴν δια-

φοράν... ν' f. 1. ἔοικέ πως ἀτελὲς εἶδος εἶναι τῆς παθητικῆς ποιό-
τητος τὸ πάθος, ὃ τελειότης ἐστὶν ἡ παθητικὴ ποιότης. ὥσπερ ἔν
ἡ διάθεσις τῇ ἔξει συνεπλάκη, ἕτως καὶ ἐνταῦθα τὸ πάθος τῇ παθη-
τικῇ ποιότητι συνέζευξεν... λέγοντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει, ὥσπερ
τὰ ὀλιγοχρόνια χρώματα ἀπὸ πάθος γίνετο, ἕτως καὶ τὰ πολυχρό-
νια ἀπὸ τῆς αὐτῆς συμβαίνει, ἄλογον νομίζουσιν οἱ περὶ τὸν Νικό-
στρατον τὸ πάντα τὰ χρώματα πάθος ἐγγινομένην γίνεσθαι, καὶ μά-
λιστα τὰ σύμφυτα καὶ ὑσιώδη, ὥσπερ τὸ τῆς χιόνης... εἰσὶ δὲ
τινὲς οἱ τὰς συμφύτους ταύτας ποιότητας ὅ φασιν εἶναι πάθη ἢ
παθητικὰς ποιότητας ἀλλὰ μέρη ὑσιῶν καὶ ὑσίας. δῆλον ὅτι ὅτοι
ὅδε τὴν ἀρχὴν παραδέξοντο τὰ περὶ τῶν συμφύτων χροῶν ἡπορη-
μένα. Ἀνδρόνικος δὲ ἔξιν μὴ διαιρεῖσθαι τὰς παθητικὰς ποιότητας
εἰς τὸ ἐμπαιεῖν πάθη καὶ εἰς τὸ ἐκ πάθος συνίστασθαι, ἀλλὰ πάσας ὡς
ἐκ πάθος συνιστάμενας παθητικὰς εἶναι, τὸ δὲ πάθος ποιητικαῖς
εἶναι συμβαίνειν αὐταῖς. τὸ γὰρ θερμὸν θερμαίνειν δύνατο, ἀλλὰ
καθόσον εἰς ἄλλα ποιεῖ, ὃ ποῖα ἀλλὰ ποιητικὰ καλεῖται αὐτά,
οἷον ὃ θερμὰ ἀλλὰ θερμαντικά, ἅπερ ἤδη πρὸς τι, καθάπερ τὸ
καυσικὸν καὶ τὸ καυσὸν καὶ τὰ ὅμοια. διὰ θερμὸν μὲν ἐστὶ καὶ μηδενὸς
ὄντος θερμαντῆ, θερμαντικὸν δὲ ὅκετι. ποῖα γὰρ καὶ τὸ πῶς ἔχειν
ἀλλ' ὃ καὶ τὸ πρὸς τι λέγετο. πρὸς δὲ τῆτο καλῶς ἡπορημένον
ῥητέον ὅτι τὰς αἰδήσεσι γινομένης παθητικὰς ποιότητας ὃ καθόσον
ἐκ ποιῶντος τινος καὶ πάχοντος συνίσταντο, καὶ τῆτο δεῖ θεωρεῖν, ὅδε
καθόσον πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγοντο, ἀλλὰ τὸ ἀπλῶν καὶ ἀπλῶς τὸ
εἶδος τῆς πάθος αὐτὸ καθ' αὐτὸ νοεῖν ὡς ποιότητα, μηδὲν ἐφα-
πτομένης τῆς τῆς ποιῶντος εἰς αὐτὸ ἐνεργείας καὶ συζεύξεως...
f. 1 b. διαφέρουσι δὲ αἱ τρεῖς ποιότητες αὐτῶν τῶν μὴ πρώτων, ὡς καὶ
Πορφύριος καὶ Ἰάμβλιχος φασιν, ὅτι ἐκεῖναι μὴ ἐκ διδασκαλίας τὸ
τέλειον ἔχουσιν, αὐτῶν δὲ φύσει ὑπάρχουσιν. μήποτε δὲ καὶ φύσιν
παρεῖλητο ἐν ἐκείναις ὅπερ θερμότης καὶ ψυχῆς καὶ τὰ τοιαῦτα, ἢ δὲ
διαφορὰ τῶν ἐνταῦθα μὴ καὶ πάθος εἶναι, ἐκεῖ δὲ καὶ διάθεσιν καὶ
ἔξιν. τῶν δὲ δευτέρων διαφέρει καθόσον ἐκεῖναι μὴ ἐν τῷ δυνάμει
ἐθεωρῶντο καὶ ἐπιτηδεϊότητες ἦσαν, αὐτῶν δὲ ἐντελέχειαι μᾶλλον εἰσι
καὶ κατ' εἶδος τι ἤδη ὑφeschάσιν. τάξιν δὲ εἰ τις ποθεῖ μαθεῖν
αὐτῶν, ῥητέον ὡς ἡ ἐκ πάθος καὶ μεταβολῆς εἰδοποιία ἀπολείπειτο
τῶν πρώτων καὶ αὐτοφυῶν ποιότητων, ὅσαι τέ εἰσι κατ' ἐνέργειαν
καὶ ὅσαι καὶ φυσικὴν δυνάμιν πρώτως συνίσταντο καὶ τὸ καὶ κίνησιν
ἐτεροιώσεις. ὁ μὲντοι Ἀρχύτας ἔοικε προτάζειν τὸ καὶ τὸ πάθος
εἶδος τῆς ποιότητος τῆς καὶ δυνάμιν. καὶ ἴσως μᾶλλον τῆτο ἔχει
λόγον... f. 2. ἀλλὰ τί ποτέ ἐστι τὸ πάθος τῆτο, ζητεῖν ἄξιον.
λέγειτο γὰρ πάθος ἢ τὸ ἀναιρετικὸν τῆς ὑσίας, ὡς ἡ σῆψις σώματος
φθορὰν ἐπάγουσα τῷ σηπομένῳ, ἢ τὸ τέτω ἀντίθετον τὸ συνέχον
διὰ τῆς μεταβολῆς ἐν τῷ καὶ φύσιν τὸ ὑποκείμενον... ἐπειδὴ δὲ
τὰς παθητικὰς ποιότητας εἰς τε ψυχὴν καὶ σῶμα διεῖλε, δεῖ ζητεῖν
εἰ αἱ ἐκστάσεις καὶ ὀργαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς ψυχῆς ἐστὶν ἴδια, ἢ
κοινὰ καὶ τῷ ἔχοντος. εἰ τοίνυν ἀρέσκει αὐτῷ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ
ψυχῆς (1 1) ἀπὸ τῆς σώματος ὠρμῆς τὰ τοιαῦτα, ὥς πολ-
λάκις μὴ εὐκινήτους γίνεσθαι ἡμᾶς πρὸς ὀργὴν, καίτοι μικρῶν ὄντων
τῶν παροξυνόντων, πολλάκις δὲ, καίτοι μεγάλων ὄντων, μὴ

κινεῖται, ὅταν μὴ ὀργᾶται σῶμα μηδὲ ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς τὸ πάθος ἡρεθισμένον· εἰ τοίνυν τὸτο ὅτως ἔχει, τῆς ψυχῆς εἶπε τὰ πάθη καὶ τὸ ἐπικρατῆν αὐτῆς καὶ πλεονάζον ἐν τῷ συνθέτῳ ζῳῳ.

¹⁰ **ΠΟΡΦ. f. 47 b.** ἡ μορφή διχῶς λέγεται παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει· καθ' ἓν μὲν γὰρ σημαίνοντο τὰς ὑσιώδεις μορφὰς λέγει, καθ' ¹² ἕτερον δὲ τὰ ἐπὶ τοῖς ὑσιώδεσιν εἶδεν ἐπιφαινόμενα καὶ καὶ τὰς ἐπιφανείας τυπώματα, καθὸ καλὰ τε λεγόμενα καὶ εὐμορφα τὰ εἶδη, ὅθεν ἐφαπτόμενα τῶν ὑσιωδῶν.

ΣΙΜΠΛ. ν' f. 2 b. ἡ δὲ περὶ ἑκάστων μορφή διχῶς λέγεται παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, κατὰ τε τὰ ὑσιωδῆ εἶδη καὶ καὶ τὰ τῆς ἐπι- ¹⁰ φανείας ποιά τυπώματα. νῦν ἔνθεωρεῖται καὶ τὸ ὑσιώδες εἶδος (ὅθεν γὰρ ἐστὶ ποιότης τὸ τοῖστον) ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιφαινόμενον τοῖς ὑσιώδεσιν περὶ τὴν ἐπιφάνειαν εἶδεν, καθὸ καλὰ τινα καὶ εὐμορφα λέγομεν ἢ δυσειδῆ καὶ ἄμορφα. αἱ γὰρ τοιαῦται μορφαὶ ποιότητες εἰσιν, ἀλλὰ μὴ παρὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ χῆμα, ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ¹⁵ μήποτε καὶ ἐκείνων περιεκτικά, καὶ μὴ προσίηται τὸτο Ἰάμβλιχος. τινὲς δὲ τὴν μὲν μορφήν ἐπὶ τῷ ζῳῳ μόνον λέγουσιν νομίζουσι, τὸ δὲ χῆμα περὶ τὸ ἀψύχον εἶδος, ὅτε καὶ τὴν τεχνικὴν συνήθειαν καλῶς ὅτε τὴν τῶν πολλῶν χρῆσιν· ἐπαλλάττει γὰρ ταῦτα τὰ ὀνό- ²⁰ ματα... τινὲς δὲ τὴν μορφήν ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀκύνει μόνον, καὶ δοκεῖ ταύτην τὴν ὁρᾶν ἐν τοῖς ἐξῆς προσέειπε ὁ Ἰάμβλιχος ὡς ἐπὶ λεγομένης τῆς μορφῆς ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν καὶ ὅλως τῶν χημάτων, καὶ διὰ τὸτο φησὶ τὴν περὶ ἑκάστων μορφήν εἰρη- ²⁵ ζῶν, διότι ὡς ἔνυλος εἰς τὸ ἄτομον κατετάγη· εὐθύτητα δὲ καὶ καμπυλότητά φησιν Ἰάμβλιχος τὴν κοινὴν ἐπὶ τῶν γεωμετρικῶν χημάτων καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς εἰρηζῶν ποιότητα, καὶ διὰ τὸ κοινὸν καὶ διατεῖνον ἐπ' ἀμφω καὶ ἐπὶ μορφῶν καὶ χημάτων κοινῶς ὀρώμενον καὶ περιτεῦον ἑκατέρω ἰδίᾳ καταλέγει. αὐτὴ μὲν γὰρ, φησὶν, ἢ γραμμὴ, καθόσον ἐστὶ γραμμὴ, ποσὸν ἐστίν, ἢ δὲ εὐθεῖα, καθό- ³⁰ στον ἐστὶν εὐθεῖα ἢ καμπύλη, ποιά ἂν νοηθεῖ· καὶ ἡ ἐπιφάνεια, καθόσον μὲν ἐστὶν ἐπιφάνεια, ποσόν, καθόσον δὲ ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ποῖον. καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς δέ, φησὶ, ταῦτα ὡσαύτως θεωρεῖται. μήποτε ἔνθε ἡ εὐθύτης καὶ ἡ καμπυλότης γραμμῶν ἂν εἴη καθ' αὐτὰς καὶ ἐπιφανειῶν, μορφῆς (f. 3) δὲ καὶ καθ' αὐτό, ἀλλ' εἰ ἄρα, καὶ συμβεβηκός, καθόσον, οἶμαι, καὶ τὸ χῆμα περιέχει ἡ μορφή. ³⁵ εἴ τι δὲ ἄλλο τῷτοισι ὁμοιον τοῖς εὐθέσι καὶ καμπύλοις, προσέθηκε, τὰ ἐλικοειδῆ καὶ κωνοειδῆ καὶ φακοειδῆ λέγων τῶν χημάτων καὶ τὰ τοιαῦτα ἅπερ μικτὴν ἔχει τὴν φύσιν ἐξ εὐθέος καὶ περιφερῆς, ὡς καὶ οἱ γεωμέτραι φασίν.

ἈΜΜ. f. 114 b. ἐλέγετο δὲ καὶ πρῶτον ὅτι τὸ μὲν χῆμα ἐπὶ ⁴⁰ ἀψύχων θεωρεῖται ἢ φαντασῶν, ἡ δὲ μορφή ἐπὶ ἐμψύχων ἢ τοι φυσικῶν, καὶ ὅτι εἰ καὶ ἐπὶ ἀψύχων ποτὲ φέροιμεν τὴν μορφήν ὄνομα, καταχρηστικώτερον τὸτο ποιῶμεν διὰ τὸ μίμημα εἶναι τῶν ἐμψύχων.

¹⁰ **ΠΟΡΦ. f. 47 b.** πυκνά μὲν γὰρ λέγεται τῷ τὰ μόρια σύνεγγυς ¹⁷ ἀλλήλων κεῖσθαι ὡς μηδὲν ἑτερογενὲς σῶμα μεταξὺ αὐτῶν παρεμπίπτειν δύνασθαι, ὡς ἔχει ἐπὶ τῷ χρυσῷ καὶ τῷ σιδήρῳ καὶ τῶν ποιοτήτων τῶτων σωμάτων, μανὸν δὲ τῷ ὅτως αὐτῷ διεσπέναι τὰ

μόρια ὡς ἑτερογενὲς σῶμα δύνασθαι καὶ αὐτῶν παρεμπίπτειν, οἷα εἰσιν αἱ σπογγαῖαι καὶ κίσσηρις καὶ τὸ ἔρεον.

ΣΙΜΠΛ. ν' f. 3. πληρώσας δὲ τὰ εἶδη τῆς ποιότητος ἐπήγα- ¹⁰ γεν "ἴσως μὲν ἔνθε καὶ ἄλλος ἂν φανείη τρόπος ποιότητος," ὅχι ὡς φιλόσοφον εὐλάβειαν ἐνδείκνυμένους, ὡς τινες οἶοντο, ὅθεν ὅτι δυσ- διαίρετος ὁ περὶ τῶν πρώτων γενῶν λόγος, ὡς ἄλλοι, ὅθεν ὅτι τὰς διαφορὰς ἐνδείκνυται καθ' ἃς λογικὸν καὶ ἄλογον καὶ τὰ ἄλλα θεωρεῖται ποιά τὰ ὑσιωδῆ καὶ διαιρετικὰ τῶν γενῶν· ὅσαι γὰρ εἰσιν ἐκεῖνα μᾶλλον, ἀλλ' ἐπὶ ποιότητες· εἰ δὲ ποιότητες ἦσαν, ἔκ ἂν ὅτως εἰς ¹⁵ ἑκάστην τάξιν ἀπερρίφησαν. Ἀνδρόνικος δὲ πέμπτον εἰσάγει γένος, ἐν ᾧ τάττει μανότητα καὶ πυκνότητα, κενφότητα βαρύτητα, παχύτητα λεπτότητα, καὶ τὴν καὶ τὴν ὄγκον ἀλλὰ καθὸ ἀέρα λέγομεν λεπτὸν εἶναι καὶ τὸ ὕδατος λεπτότερον. ποιά γὰρ, φησὶ, λέγομεν πάντα τὰ τοιαῦτα τῷ ἀπὸ ποιότητος εἶναι αὐτά· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διαφανὲς καὶ τὸ σκοτεινόν, ὥστε, φησὶν, ἢ ἄλλο τι γένος ποιότητος τὸτο θετέον ἢ συζευκτέον αὐτὰ ταῖς παθητικαῖς· τῷ μὲν γὰρ παθεῖν τι τὸ σῶμα τῶτων ἑκάστων τοῖστον γέγονεν, διαφέρει δὲ ἐκείνων ὅτι πάθος ἔκ εἰσιν ἐμποιητικὴ αὐτῶν. Εὐδωρος δὲ τὴν ²⁰ παχύτητα καὶ λεπτότητα εἰς ἕτερον τάττει γένος, τὰς δὲ ἄλλας ἔ. οἱ δὲ περὶ τὴν Ἀρχαϊκὴν ταύτας μὲν εἰς τὸ τέταρτον γένος τάττουσι συνεπομένως τῷ μανῶ καὶ πυκνῷ, ἐκεῖνας δὲ μᾶλλον αἰνίττεται τὴν Ἀριστοτέλην φασίν ἐν τῷ "ἴσως δὲ καὶ ἄλλο γένος," ἃς ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (2 2) τῷ θερμῷ καὶ ὑγρῷ καὶ ψυχρῷ καὶ ξηρῷ συντάξεν· εἰσὶ δὲ αὐτῶν βαρὺ (f. 3 b) κενφόν, σκληρόν μαλα- ²⁵ κόν, τραχὺ λεῖον, παχὺ λεπτόν. ἀλλὰ πῶς ἂν τις ταῦτα παραδέξαιτο μηδενὸς ὑπ' αὐτῶν λεγομένων ἑνὸς γένους ὑφ' ὃ ταῦτα ταχθήσεται, ὡς ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἔξισ ἦν καὶ διάθεσις, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ φυσικὴ δύναμις καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων; βέλτιον ἔνθε λέγειν ἐν τι, ὅτι καὶ τὸ ἀληθὲς εἰσὶ τινες καὶ ἄλλοι τρόποι, ὅς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (δ' 21) ὡς ἐν τελειότερα πραγματεία παραδίδωσιν· ἐν- ³⁰ ταῦθα δὲ ὡς ἐν εἰσαγωγῇ τῆς μάστιχα λεγομένης ἐξέθετο.

f. 3 b. τὸτο εἶπεν ἐπειδὴ τινὰ μὲν παρωνύμως λέγει, ὡς ἀπὸ ¹⁰ λευκότητος τὸ λευκόν, ἔνια δὲ ὁμωνύμως, ὡς τρίγωνον καὶ τετρά- ²⁸ γωνον καὶ τῶν ἄλλων σχημάτων ἑκάστων· ἐπὶ γὰρ τῶτων τρίγωνον καὶ ἡ ποιότης καὶ τὸ μετέχον καλεῖται. ἔτι δὲ ἐπ' ἐνίων μὲν ἀμφοτέρω ὀνόμασαι, ὡς γραμματικὴ καὶ γραμματικός, ἐπ' ἐνίων δὲ ὕβετερον, ὡς ἡ πρὸς γραμματικὴν ἐπιτηδεύτης καὶ ὁ κατ' αὐτὴν εὐφυῶς διακείμενος, ἐπ' ἐνίων δὲ τὸ ἕτερον μόνον ὀνόμασαι, τὸ ποῖον μὲν, ὡς ἐπὶ τῷ πυκτικῷ καὶ ὁρομικῷ· ἀνώνυμοι γὰρ αἱ ἐπιτηδεύοντες· ἢ ¹⁵ γὰρ πυκτικὴ καὶ ὁρομικὴ αἱ κατ' ἐνέργειαν εἰσιν ἐπιστῆμαι, ἀφ' ὧν πύκναι καὶ ὁρομῆες οἱ ποιοὶ λέγονται· οἱ γὰρ πυκτικοὶ καὶ ὁρομικοὶ τῆς δυνάμει ποιεῖς σημαίνουσιν, ἀπὸ ἐλπίδος ἢ ἐξέσιν ἐξέως παρωνομασμένους. ἔστι δὲ ὅπου τῇ μὲν ἔξει κείνῳ ὄνομα, ὡς τῇ ἀρετῇ, τῷ δὲ κατ' αὐτὴν ποιῶ ἕκῃ· ὅθεν γὰρ λέγει ἐνάρετος, ὁ δὲ σπυδαῖος ²⁰ ἔκ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς παρωνόμασαι, ὅθεν ὁ ἐνάρετος, ὡς περὶ ὅθεν ἐγγράμματος ἀπὸ τῆς γραμματικῆς. ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ παραλλάττουσιν αἱ τῶν ὀνομάτων σημασίαι περὶ τὴν τῶν πραγμάτων δήλωσιν διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς χρήσεως· ὁ γὰρ δίκαιος καὶ μὴ τὸ ὄνομα

ἀπὸ τῆς δίκης παρωνόμασαι, κτ' δὲ τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ὁ δὲ δικαιοσύνης κτ' μὴ τὴν λέξιν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης ὥσπερ καὶ ὁ εὐφροσύνης ἀπὸ τῆς εὐφροσύνης, κτ' δὲ τὰ πράγματα ἔκ ἔχει παράθεσιν. διὰ ταῦτα ἔν πάντα προσέθηκε τὸ "ἢ ὅπως ἄλλως ἀπ' αὐτῶν." ἀνήγαγε δὲ ταῦτα ἢ εἰς τὸ μὴ κεῖσθαι ταῖς ποιότησιν ὀνόματα, ὡς ἐπὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἢ εἰς τὴν συνήθειαν μὴ ἔχουσιν ἐν χρήσει τὸ ἕτερον, ὡς ἐπὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ἐναρέτου. καὶ δῆλον ὅτι ἐπ' ὀλίγον μὴ ταῦτα συμπήπτει, τὰ δὲ πολλὰ παρωνόμασαι ταῖς ποιότησιν ἀφ' ὧν ἔχει τὸ ποῖα εἶναι.

10^a ΣΙΜΠΛ. ν' f. 3 b. τὸ χῆμα οἱ Στωϊκοὶ τὴν τάσιν παρέ-
11^a χεῖσθαι λέγουσιν, ὥσπερ καὶ τὴν μεταξὺ τῶν σημείων διάσασιν· διὸ καὶ εὐθείαν ὀρίζοντι γραμμὴν τὴν εἰς ἄκρον τεταμένην. ἀλλ' ἔτιους ἀναιρεθήσεσθαι ἢ μαθηματικὴ ὑσία, ἣτις ἀκίνητός τε ἐστὶ καὶ ἀλλοιωσέως πάσης, καὶ διὰ τῆς καὶ τάσεως, ἀπηλλαγμένη. . . f. 4. εἰ δὲ τις διττὰ χήματα ὑποτίθοιτο, τὰ μὴ ἀσώματα, ὡς 15 τὰς ἰδέας κύκλου τε καὶ τῶν ἄλλων χημάτων ὁ Πλάτων φησί, τὰ δὲ ὡς περὶ τοῖς σώμασι μεριζόμενα, καὶ τρίτα δὲ κατ' ἄλλην τινὰ μεταξὺ φύσιν τῶν τε ἰδεῶν καὶ τῶν γινομένων, ἔπεσθαι ζητεῖν εἰ ἄλλως μὴ ἐστὶ τὰ ἀσώματα χήματα ἄλλως δὲ τὰ σωματοειδῆ, καὶ εἰ κτ' τὴν κοινὸν λόγον ἀμφοτέρων τῶν νυνὶ τὰ χήματα λέ- 20 γέσθαι ἢ κτ' μόνον τὴν ἐπὶ τῶν σωμάτων θεωρούμενον. . . περὶ δὲ τῆς μορφῆς ἐπισκεπτέον εἰ κτ' τὸ ποῖον χῆμα ἢ μορφή ὑφίστασθαι, ὡς τινες οἴοντι, καὶ διὰ τῆς συνέταξεν αὐτὴν τῷ χήματι· ἔτε γὰρ τῷ Ἀνδρονίκῳ δοκεῖ τῆς ἄλλης ἐστὶν. ἢ δοκεῖ μὴ γὰρ διότι τὸ χῆμα ἀπλῶς εἰπὼν τὴν μορφήν ἔχῃ ἀπλῶς εἶπεν ἀλλὰ τὴν 25 περὶ ἑκάστων ὑπάρχουσιν μορφήν· ἢ γὰρ ἐν τούτοις ἀκριβολογία διέ- σκησιν αὐτὰ σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων· τὸ μὴ γὰρ χῆμα παρίσχησιν ὡς κοινόν τι καὶ πλείοσιν ὑπάρχον κατ' ἀριθμὸν ἢ κατ' εἶδος διαφέρουσι, τὴν δὲ μορφήν ἐνδείκνυσθαι ὡς μὴ τῶν καθ' ἑκάστα σωμάτων φυ- σικῶν ἀποτελεωσάντων.

10^a f. 4 b. καὶ περὶ τῆς μανῆς τε καὶ πυκνῆς ἔχει ἂν τις πρὸς τὴν
16^a αἰτίαν τῆς Ἀριστοτέλους ἀντιλέγειν· τὸ γὰρ διασάσει τῶν μορίων ἀπ' ἀλλήλων ἢ τῇ σύνεγγυς θέσει τὸ μανὸν ἢ καὶ τὸ πυκνὸν ἀφορίζεσθαι τὴν Δημοκρίτου αἴρεσιν βεβαιῶσθαι· καὶ γὰρ ἐκεῖνος συνιόντα εἰς ταῦτα τὰ ἄτομα σώματα συνιστᾶν τὸ πυκνὸν φησι, διζόμενα δὲ ἀλλή- 35 λων καὶ μεταξὺ πολλῶν κενῶ διαλαμβανόμενα τὸ ἀραιὸν ἀπεργά- ζεσθαι. ταῦτα δὲ ἐστὶν ἄτοπα· εἰ γὰρ ἦν ὡς ἡ ὕλη καὶ συμπαθὲς ἐστὶ πρὸς ἑαυτὴν καὶ δι' ὅλων ποῖα ἐστὶ τὰ ποῖα, δῆλον ὅτι καὶ τὰ ἀραιὰ καὶ τὰ πυκνὰ δι' ὅλων ἠνωμένα συμπαθῆ ἐστὶ πρὸς ἑαυτὰ· ὁ δὲ τοῖς διασῆμασι τὴν αἰτίαν ἀποδιδὼς ἐπιγέννημα ποιεῖ τὸ ποῖον τῆς κτ' 40 χέσιν θέσεως. πρὸς δὲ ταῦτα φησιν Ἰάμβλιχος "διττὸν (f. 5) εἶναι τίθεμεν τὸ μανὸν καὶ πυκνόν, τὸ μὴ ἐν τοῖς εἶδεσιν, ὁ καὶ δι' ὅλων πάρεστι καὶ ὑσιώδες ἐστὶ καὶ ἔξεως μᾶλλον οἰκεῖον θεωρεῖσθαι, ὅποιον τὸ μανὸν τῷ αἰέρος καὶ τῷ πυρός, κατ' ὑσίαν αὐτοῖς ὑπάρχον· ἄλλο δὲ ἐπίκτητον καὶ ἔξωθεν ὡς ἐν χήματι θεωρεῖσθαι, ὅπερ ἐν τοῖς σπόγ- 45 γοις καὶ τῇ κισσῇ φαίνεται". . . τῆς δὲ Δημοκρίτου δόξης διέσκηκεν αὐτὴν, ἐπειδὴ ἢ περὶ τῆς ἐν σοιχείοις μανότητος καὶ πυκνότητος δια- τέτακθαι ταῦτα, ἀλλὰ περὶ ταύτης ἣτις ἐπὶ ταῖς μορφαῖς καὶ τοῖς

χήμασιν ἐπισυνίσταται. . . ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς λεῖας καὶ τραχείας καὶ 10^a ἀπορεῖν δυνατὸν καὶ λύειν τὰ ὑπορημένα. Εὐδωρος δὲ ἀπορεῖ τί 22^a ὁῦποτε τὸ μὴ μανὸν καὶ πυκνὸν καὶ λεῖον καὶ τραχὺ θέσιν σημαίνει, ἔκτετι δὲ καὶ ἡ καμπυλότης καὶ ἡ εὐθύτης; πρὸς δὲ ῥητέον. . . οἱ δὲ περὶ τὴν Νικόστρατον καὶ τὴν μανότητα καὶ πυκνότητα ποιότητος φιλο- νεύουσι δεικνύναι, τὸ πῦρ μανὸν εἶναι παρατιθέμενοι καὶ τὴν αἶρα, τὴν δὲ γῆν πυκνήν, ἢ κτ' θέσιν ἀλλὰ κτ' ποιότητα. . . ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ποῖον τῆς σφαιρῆς σημαίνονμενον ἀντίκεισθαι τῷ μανῷ· εἰ μὴ γὰρ τὸ τριχῆ διασατόν, ἢ ἐπιφάνεια τῆς καὶ ἡ γραμμὴ ἀντίκεισθαι· εἰ δὲ τὸ ἰχυρόν, τὸ σαθρόν ἂν εἴη τῆς ἀντικείμενον· εἰ δὲ τὸ δυσ- διαίρετον, εἰ μὴ διὰ τὴν σκληρότητα ἔχει τῆς, τὸ μαλακὸν αὐτῷ ἀντίκεισθαι, εἰ δὲ διὰ τὴν πυκνότητα, τὸ ἀραιόν· καὶ εἴη ἂν τῷ μανῷ κυρίως ἢ τὸ σφαιρὸν ἀλλὰ τὸ πυκνὸν ἀντικείμενον. (f. 5 b) Πλω- τίνος μέντοι ἔκ ἀξιοῦ δύο σημαίνονμενα τῆς μανότητος καὶ πυκνότη- 20 τος ἀκρίβειαν, τὸ μὴ ὑπὸ τὸ πρὸς τι τὸ δὲ ὑπὸ τὸ ποῖον ἀναγόμενον. . . οἱ δὲ Στωϊκοὶ δυνάμιν ἢ μᾶλλον κίνησιν τὴν μανωτικὴν καὶ πυκνω- τικὴν τίθεντι, τὴν μὴ ἐπὶ τὰ ἔσω τὴν δὲ ἐπὶ τὰ ἔξω, καὶ τὴν μὴ τῆς εἶναι τὴν δὲ τῆς ποῖον εἶναι νομίζουσιν αἰτίαν. ἀλλ' ἔτι δὲ ταῦτα τοῖς νῦν λεγομένοις ἐνίστασθαι, ἔως ἂν μὴ περὶ τῶν ἐν τῇ φύσει εἰδῶν ἀλλὰ περὶ τῆς ἐπισκευαστικῆς μανότητος τῆς κτ' διάσασιν θεωρουμένης ἐστὶ νῦν ὁ λόγος. οἱ δὲ περὶ τὴν Ἀρχαϊκὴν παραιτῶντι καὶ εἰς τὸ πρὸς τι ἀνάγειν τὴν μανότητα καὶ εἰς ἕτερόν τι πέμπτον εἶδος ποιότητος· ἀλλ' ἔτι δὲ εἰς τὰς παθητικὰς αὐτὴν τιθέασιν, ὡς Ἀνδρόνικος, ἀλλ' εἰς τὰς ἐν τῷ τετάρτῳ γένει. . . ἐπεὶ δὲ τινες ἐνταῦθα καὶ τὴν περὶ βαρύτητος καὶ κενότητος λόγον ἐπιστήγαγον, ἀνάγκη καὶ περὶ τούτων ὀλίγα διελθεῖν καὶ φάναι ὅτι τὸ μὴ κτ' τὴν σαθ- μὸν βαρὺ καὶ κενὸν τῇ ῥοπῇ πλείονι καὶ ἐλάττωι χρώμενον ποσὸν ἂν εἴη, εἴπερ καὶ Ἀρχύτας ἐν εἶδος τῆς ποσῆς κτ' τὴν ῥοπήν καὶ τὴν σαθμὸν ἀφωρίσατο. . . ὅσα ἔν τῶν τούτων μὴ τῷ ποσῷ συντάττεσθαι 30 ἀλλὰ τῷ χαρακτήρι καὶ τῷ ποιῷ, πότερον ἐν ἄλλῳ εἶδει τάττεσθαι παρὰ τὰ εἰρημένα τέτταρα τῆς ποιότητος, ὥσπερ Ἀνδρόνικός τε καὶ Πλωτίνος ὑπολαμβάνουσιν, ἢ ἔνεστιν ὑφ' ἐν αὐτὰ τῶν τεττάρων προσβιβάζειν; τῆς δὲ ἐστὶ σαφές, ἐὰν περὶ αὐτῆς τῆς βαρύτη- τος καὶ κενότητος γνωστὴ τίνες εἰσὶν. . . f. 6. δοκεῖ δὲ τισιν ἔτιως πολὺν εἶναι τὸ τῆς ποιότητος γένος ὡς πάσαις ταῖς κατηγορίαις συνυπάρχειν· εἶναι γὰρ τὰς μὴ ὑσιώδεις, ὡς ἀνθρωπότητα καὶ Σω- κρατότητα, τὰς δὲ ἐπὶ τῆς ποσῆς, οἷον γραμμῆς τὴν εὐθύτητα καὶ καμπυλότητα. . . τούτων δὲ τὰ μὴ τῷ χήματι μόνῳ τῆς λέξεως ἐμφαίνει τὴν ποιότητα, ὡς ἡ ἀνθρωπότης καὶ ἡ Σωκρατότης, ἔκ ὄντα ποῖα, τὰ δὲ ὅλως ἔτι δὲ ὑφέσκηκεν ἔτι ἔχει τινὰ διάνοιαν, ὡς ἡ ἱπποκενταυρότης καὶ ἐν χειμῶνι ἡ τεττιγότης· τίς γὰρ ἂν γένοιτο τῶν μὴ ὄντων ποιότητος τοιάδε ταῦτα παρεχομένη; περὶ δὲ τῶν ἄλλων ῥητέον τὰς μὴ ἐν ποιότητι διαφορὰς ποιότητος μόνης εἶναι οἰκείας, τὰς δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν θεωρουμένας, ἣς ἂν ἐκάστης κατηγορίας ὑπάρχωσι συμπληρωτὰ τῷ οἰκεῖν ἐκάστης λόγῳ, μηδαμῶς ἐκβαίνειν ἀπὸ τῆς ἐν ἐκάστῃ ιδιότητος ἐπὶ τὴν ποιότητος γένος. . . ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰς ἀπορίας καὶ τὰς λύσεις τῶν ἀποριῶν διελήλυθαμεν, καλῶς ἂν ἔχοι καὶ τὰς θεωρητικωτέρας

ἐπιστάσεις τῷ Ἰαμβλίχῳ περὶ τῷ τετάρτῳ εἶδους τῆς ποιότητος πρὸς
τὸ σαφέστερον ἀναγράψαι... f. 7. ἐπεὶ καὶ ταῦτα περὶ τῷ τετάρτῳ
καὶ τελευταίῳ γένους τῆς ποιότητος εἶρη, καλῶς ἂν ἔχοι τὰς ἐπι-
χειρήσαντας ἄλλως διελεῖν τὰ γένη τῆς ποιότητος ἰσορῆσαι, καὶ καὶ
τί τῷ ἀκριβέστερον παραλλάττωσιν, ἐπισηῆσαι. Πλωτῖνος μὲν ὅτι διαιρεῖ
τὰς μὲν σώματος ποιότητας τὰς δὲ ψυχῆς λέγων, ὅτι ποιότητος καὶ
ἀλήθειαν ποιούμενος ὅπως διαίρεσιν, ἀλλὰ διδάσασιν μόνην παρα-
δεικνύς τῶν ἐν οἷς ἐστὶν ἡ ποιότης... f. 8. καθ' ὅσον δὲ πᾶσαι αἱ
τοιαυτῇ διαιρέσεις ἀνοίκειοι εἰσιν ὡς καὶ τὸ πρὸς τι μᾶλλον ἄλλ' ὅτι
καθὸ ποιότητες διαίρεται. καὶ δὲ τὴν μέγαν Πλωτῖνον σκεπτέον
καὶ ἢ Ἀριστοτέλης ἐν ἄλλοις ἐκτίθετο διαίρεσιν· δύο γὰρ δυνάμεις καὶ
οἷον ἀρχαῖς θεῖς, τὴν μὲν παιητικὴν τὴν δὲ παθητικὴν, τῶν τὰς
μὲν ἐν ἀλόγοις ἀλόγου τίθησι τὰς δὲ ἐν λογικοῖς λογικὰς, οἷον τὴν
ἐν τῷ θερμῷ τῷ θερμᾶναι ἄλογον, λογικὴν δὲ τὴν ἐν τῇ ἰατρικῇ.
διὸ καὶ τὴν μὲν ἐνὸς εἶναι μόνον παιητικὴν, τὴν ἄλογον· ὅτι καὶ τῷ
ψῦξαι ἔχει ἡ θερμότης τὴν δύναμιν. αἱ δὲ λογικὴ τῶν ἐναντίων
εἰσὶ παρεκτικαὶ τε καὶ γνωστικαί· αἷτιον δὲ ὅτι πᾶς λόγος δηλοῖ τό-
τε πρᾶγμα καὶ τὴν ζέρεσιν αὐτοῦ, πλὴν ὅτι ὁμοίως, ὅτι ἀμφοτέ-
ρων ἐφιεμένος, ἀλλὰ τῷ μὲν καθ' ἑαυτόν, τῷ κρείττονος, τῷ δὲ καὶ
συμβεβηκός, τῷ χείρονος, ὥσπερ ὑγείας καὶ νόσου ἡ ἰατρική. ἡ δὲ
διαίρεσις αὕτη συνομολογεῖτο μὲν Ἀριστοτέλης εἶναι, ὅτι μὴν ἐπὶ τῶν
πρώτων γενῶν τῆς ποιότητος παρελημμένη, ἴσως δὲ ὅτι ἐπὶ ποί-
τητος ὅλως. καὶ δεῖ τὰς παρὰ τοῖς παλαιοῖς διαιρέσεις μὴ μετα-
φέρειν ἀπ' ἄλλου γένους εἰς ἄλλο, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐφ' ὧν εἰσὶ παρα-
δεδομένα φυλάττειν αὐτάς... f. 8 b. οἱ Στωϊκοὶ δὲ ποιότητας
ποιότητων ποιῶσιν ἑαυτῶν ποιῶντες ἐκτὰς ἑξῆς· ὅτι δέον γὰρ ὅτι
τῶν τὰς διαφορὰς παρεχουσῶν· ὅτι γὰρ ἑαυταῖς αἱ ποιότητες ἀλλή-
λων διαφέρουσιν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας διαφορῶν διαφορὰς
ζητῶντες ἐπ' ἀπειρον ἐξέπεσον. ἐπισηῆσαι δὲ καὶ τὸτο χρή, εἰ πᾶσι
ποιότης δύνατο γενέσθαι ἐκείνης διαφορᾶς.

108 f. 8 b. καὶ πρῶτον τὴν ἐναντιότητα προχειρίζετο ὡς ὑπάρχου-
12. σαν τῷ ποιῶ, "ὑπάρχει δὲ καὶ ἐναντιότης" εἰπὼν, καὶ ἔν καὶ σύν-
δεσμον προθεῖς διότι καὶ ἄλλα ὑπάρχοντα ἐπάξει, ὥσπερ τὸ μᾶλ-
λον καὶ τὸ ἥττον καὶ τὸ ὅμοιον. "καὶ τὸ ποιόν" δὲ εἶπεν ἀντὶ τοῦ καὶ τὴν
ποιότητα· δηλοῖ δὲ τὰ ἐπαχθέντα ὑποδείγματα.

ΔΑΒΙΔ. ὁ δὲ Ἀρχύτας καθολικώτερον τῷ ἰδίῳ προάγων φη-
σιν ὅτι ὑπάρχει τῇ ποιότητι ἰδίῳ τῷ ἐπιδέχοντι τὰ ἐναντία ἢ γένε-
σιν. καὶ τότε συνάδει ὁ Ἀριστοτέλης· προῖων γὰρ ἀμφιβάλλει εἰ
ἐναντία ἢ δικαιοσύνη τῇ ἀδικίᾳ.

108
15. ΣΙΜΠΛ. ξ' f. 1. ὅτε δὲ πάσῃ τῇ ποιότητι ὑπάρχει ἡ ἐναν-
τίωσις, ὅτε γὰρ τοῖς κτ' ἢ χῆμα ποιοῖς, οἷον τῷ τριγώνῳ καὶ τετρα-
γώνῳ, ὅτε τοῖς μέσοις χρώμασιν, οἷον πυρρῷ ἢ ὠχρῷ· δῆλον δὲ
ὅτι ἐδὲ ταῖς κτ' τὰς ἄλλας αἰσθήσεις ἐν μεσότησιν, οἷον χλιαρῷ ἢ
τῇ τῆς μέσης χορδῆς ἀπηχῆσει. καὶ τῷτο εἰκότως, εἴπερ ἐναντία
ἐστὶ τὰ πλεῖστον ἀλλήλων διεσκηότα.

ΔΑΒΙΔ. καὶ μή τις νομίσῃ ὅτι πάντα τὰ ἐναντία ὑπὸ ἓν γένος ἀνάγονται· διορθῶν γὰρ τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ἀντικειμένων λόγῳ (c. 10), ὅτι τὰ ἐναντία τριττά· ἢ γὰρ ὑπὸ ἓν γένος ἀνάγονται,

ὡς τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν ὑπὸ τὸ χρῶμα, ἢ ὑπὸ ἀντιδιηρημένα, ὡς
δικαιοσύνη καὶ ἀδικία ὑπὸ ἀρετὴν καὶ κακίαν, ἢ ἑδὲ ὅλως ἀνάγοντι
ὑπὸ τὸ γένος τῷ αὐτὰ γένος εἶναι, ὡς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· διὰ
τῶν δέκα διήκῃσι κατηγοριῶν.

ΠΟΡΦ. f. 49. ἦσαν τινες οἱ τῇ δικαιοσύνῃ ἔκ ἐδίδωσαν ἕναν-
 τیان εἶναι τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ τὴν μὲν ἕναντίαν ἔξιν ἀνώνυμον εἶναι,
 τὴν δὲ ἀδικίαν φέρησιν εἶναι καὶ ἔχ' ἔξιν· τὰς γὰρ ἔξεις καταφατι-
 κῶς δεῖν προσαγορεύειν, τὰς δὲ φερέσεις ἀρνητικῶς.

ΣΙΜΠΛ. ξ' f. 1. ἀλλὰ διὰ τί εἶπεν "εἰ ἔστιν ἡ δικαιοσύνη
10 τῇ ἀδικίᾳ ἐναντίον;" διὰ τί γὰρ τὸ εἶναι ὑποθετικόν; ἢ ὅτι τινες
ἐ συνεχώρουν τῇ δικαιοσύνῃ ἐναντίον εἶναι τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ τὴν
μὴ ἐναντίαν ἔξιν ἀνώνυμον ἔλεγον, τὴν δὲ ἀδικίαν φέρησιν· τὰς γὰρ
ἔξεις καταφατικῶς δεῖν προσαγορεύειν καὶ τὰς φερήσεις ἀρνητικῶς·
καλῶς τὸτο λέγοντες· καὶ γὰρ ἔξεις ἀποφατικῶς προσαγορεύομεν,
15 ὡς τὴν τῇ σωφροσύνῃ ἀντικειμένην ἀκολασίαν, καὶ φερήσεις κατα-
φατικῶς, ὡς τὴν τυφλότητα καὶ χλωρότητα. καὶ τὸτο μὴ ἀληθές·
μήποτε δὲ διὰ τὸτο εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης "εἰ ἔστιν ἡ δικαιοσύνη τῇ
ἀδικίᾳ ἐναντίον," ὅτι ἔπω τίνα ἐς τὰ ἐναντία παραδέδωκε, καὶ ὅτι
κατ' ἀλήθειαν ἔχῃ ὡς ἐναντία ταῦτα ἀντίκειναι, ἀλλ' ὡς ἔξεις καὶ φερή-
20 σεις. διὸ καὶ ἀκριβέστερον εἶπεν Ἀρχύτας... f. 1 b. τί ἔν, εἴ τινες
πρῶτα γένη ἐναντία τίθεναι, ὡς τὸ ταῦτ' ἐν καὶ θάτερον, ἢ τὰς δύο
συστοιχίας, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι; ἢ ὅδε ἐκείνα πρῶτα· ἐ γὰρ δύνατ' ἐν
ὅδε τοῖς Πυθαγορείοις ἀρέσκον τὸ πολλὰ εἶναι τὰ πρῶτα... καὶ
αὐτὸ δὲ τὸτο ζητήσεως ἄξιον, διὰ τί τῇ ποιότητι ὅλως ὑπάρχει
25 τὰναντία, περὶ ὅσῃαν μὴ θεωρούμενα; καὶ ῥητέον, οἶμαι, ὅτι τὰναν-
τία συνυπάρχειν ἀλλήλοις ἀδυνατεῖ. γίνεσθαι ἔν αὐτὰ καὶ ἀπογίνε-
σθαι ἀνάγκη, καὶ διὰ τὸτο ἐν μὴ τῇ ὁσίᾳ ὁδαμῶς θεωρεῖται, ἐν δὲ τῇ
ποιότητι μάλιστα ὡς ἐπεισοδιώδει... f. 2. ἀλλὰ διὰ τί τὰ με-
ταξὺ ἔτε ἀλλήλοις ἐστὶν ἐναντία ἔτε τοῖς ἄκροις; ὅτι ἔσαι ἐν
30 πλείονα ἀντικείμενα καὶ ἔκετι ἔσαι ἐν ἐν ἐναντίον, ἐὰν ἢ καὶ τὰ με-
ταξὺ ἐναντία.

f. 3. κατασκευάζει πάλιν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς τὸ προκείμενον, 10 b
 τὸ μὴ λευκὸν τῶν σωματικῶν παράδειγμα, τὸ δὲ δίκαιον τῶν ψυ- 27.
 χικῶν προτιθείς· ἐκάτερον γὰρ τούτων πρὸς ἄλλα τε ὁμοειδῆ συγ-
 35 κρινόμενον καὶ πρὸς ἑαυτὸ λέγει· ἐπίτασιν λαμβάνειν καὶ ἄνεσιν·
 χικῶν γὰρ λευκοτέρα γάλακτος ἂν ῥηθῇ, καὶ τὸ ἐν τῷ σώματι τῶν
 ἀνθρώπων λευκὸν ἢ τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς δίκαιον καὶ προϊόντος τοῦ
 χρόνου αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ ἐπίτασιν καὶ ἄνεσιν λαμβάνει... f. 3 b. τέσ-
 40 σαρας δὲ εἰσιν αἱρέσεις περὶ τῆς ἐπιτάσεως καὶ ἀνέσεως τῶν τε ποιο-
 τήτων καὶ τῶν ποιῶν· καὶ γὰρ οἱ μὴ καὶ τὰς ποιότητας πάσας καὶ τὰ ποιά
 δέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἀποφαίνοντι, ὥσπερ Πλωτίνῳ καὶ
 ἄλλοις δοκεῖ Πλατωνικοῖς, διότι πᾶν ἐνυλον ἐπιδέχει τὸ μᾶλλον καὶ
 τὸ ἥττον, τῆς ὕλης τὸ μᾶλλον ἐχέσης καὶ τὸ ἥττον διὰ τὴν σύμφυ-
 τον αὐτῆς ἀπειρίαν. ἄλλη δὲ ἐστὶ δόξα ὑπεναντία ταύτῃ, ἣτις ἐν
 45 μὴ ταῖς ποιότησιν αὐταῖς, οἷον ἐν δικαιοσύνῃ καὶ λευκότητι, ὁδαμῶς
 εἶναι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον φησιν· ἐκάστην γὰρ ὅλον τι εἶναι καὶ καθ'
 ἓνα λόγον ἐξάναι, καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον·
 ἐν δὲ τοῖς μετέχουσιν εἶναι ἐπίτασιν καὶ ἄνεσιν· πλάτος γὰρ ἔχουσιν

λῶν), καὶ δὲ τὰ σημαίνοντα πράγματα ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ οἰκείως. πρῶτον δὲ ἐν τούτοις ἐμνημόνευσε τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν, διότι, φασίν, καὶ τὴν ποιότητα τὸ ποιεῖν ἐστὶ καὶ πάχειν· εἰκότως ἔν μὲν τὴν ποιότητα εὐθὺς προεβλήθη. καίτοι καὶ κατ' ἐστίαν ἐστὶ ποιεῖν, ὥσπερ τὸ γεννᾶν καὶ οἰκοδομεῖν, καὶ καὶ ποσότητα, ὡς τὸ ἀριθμεῖν. καὶ 5 πρὸς τὰ πρὸς τι δὲ οἰκείως ἔχει, εἴπερ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν πρὸς τι ἐστίν. κάλλιον ἔν λέγειν ὅτι πρὸς τὰς τέσσαρας κατηγορίας οἰκείως ἔχον τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν, ὡς πρὸς ὑπαρξιν ἐνεργείας καὶ πάθους, εἰκότως μὲν τὰς τέσσαρας ἔτυχε λόγῳ... ὁ μέντοι Ἀρχύτας καὶ τὸ ἔχειν καὶ τὸ πῶ προέταξε τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν, καὶ τὴν αἰτίαν 10 εἰπὼν ἕτως.

ἈΜΜ. f. 123. τῶν κατηγοριῶν αἱ μὲν εἰσιν ἀπλάι, αἱ δὲ καὶ συνδυασμὸν καὶ συμπλοκὴν τῶν ἀπλῶν τὸ εἶναι ἔχουσι. καὶ ἀπλάι μὲν εἰσιν αἱ εἰρημέναι τέσσαρες, ἡ τε ἐστίαν καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιοῦν καὶ τὰ πρὸς τι· καὶ συμπλοκὴν δὲ τῆς ἐστίαν πρὸς μίαν τῶν ἡ 15 πρὸς ἑαυτὴν αἱ λοιπαὶ ἐξ γίνονται, οἷον ἐξ ἐστίαν καὶ ποσὸν τὸ πῶ καὶ ποτέ, ἐξ ἐστίαν καὶ ποῖν τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν, ἐξ ἐστίαν καὶ τῶν πρὸς τι τὸ ἔχειν καὶ τὸ κεῖσθαι. ἵνα δὲ καὶ τούτο γνωσώμεθα, λέγω δὴ ὅτι αἱ μὲν κυρίως κατηγορίαι τέσσαρες εἰσιν αἱ εἰρημέναι, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐξ ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλας τῶν συμπλοκῆς γίνονται, ἐκ τῆς διαιρέ- 20 σεως λάβωμεν τὰ εἰρημένα... ἀποδὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τῶν τεσσάρων κατηγοριῶν τῆς λόγους καὶ τῆς ὁρῆς καὶ τὰ παρακολυθήματα, τῶν λοιπῶν ἐξ ἕτε τῆς ὁρισμῆς ἀποδέδωκεν ἕτε τὴν εἰς τὰ εἶδη διαίρεσιν, ὡς ἡμῶν δυναμένων ἐκ τῶν ῥηθέντων τούτοις ἐπιστῆσαι. δεῖ ἔν ἡμᾶς ἐκάστῃ τὴν ὁρισμὸν ἀποδῶναι καὶ τὴν εἰς τὰ 25 εἶδη διαίρεσιν.

116 ΣΙΜΠΛ. ξ' f. 8. περὶ μέντοι τῶν λοιπῶν τριῶν, τῶν τε πῶ καὶ 10 τῶ ποτέ καὶ τῶ ἔχειν, διὰ τὸ προφανῆ εἶναι φησὶν ἕδεν ἄλλο περὶ αὐτῶν ἢ ὅσα ἐν ἀρχῇ εἴρη... ἀλλ' ἐπεὶ ταῦτα παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει καταπεφρόνη, καλῶς ἂν ἔχοι τὰ παρὰ Πορφύριον καὶ 30 Ἰαμβλίχῳ περὶ αὐτῶν φιλοτεχνήματα καταμαθεῖν. τὸ δὲ πῶ καὶ ποτέ φασίν, ὥσπερ καὶ τὰ πρὸς τι, μὴ εἶναι τῶν προηγμένων ἐπὶ τῶν πραγμάτων θεωρημένων ἀλλὰ τῶν ἐν ἄλλοις ἐπιγινωμένων· τῶ γὰρ ποσὸν ὑποκειμένον καὶ τῶν ἐπ' αὐτῷ τόπων τε καὶ χρόνων, ἐπισυ- νίσταται τὸ πῶ καὶ τὸ ποτέ, φασίν, ὥσπερ καὶ τὰ πρὸς τι μὴ εἶναι. ἕτε 35 δὲ τὸ πῶ ὁ τόπος ἐστὶν ἕτε τὸ ποτέ ὁ χρόνος, ἀλλὰ προϋπάρχοντος τόπου καὶ χρόνου, εἴτα ἕτερον ἐν τούτῳ ὄντος, πῶ εἶναι λέγει τὸ ἐν τόπῳ ὄν καὶ ποτέ τὸ ἐν χρόνῳ, ὡς Σωκράτης ἐν Λυκίῳ ἦν χθές. δοκεῖ δὲ μονοειδὲς τὸ εἶναι πῶ καὶ μὴ ἐπιδέχεσθαι διαφορὰς... f. 8 b. πάλιν δὲ ἀντιλέγουσιν τινες, τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν πρὸς ἄλ- 40 λήλα λέγεσθαι βυλάμενοι εἶναι καὶ μὴ εἶναι πρὸς τι, ἀλλὰ μὴ ἰδίως τινὰς κατηγορίας, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν. ἔκ ὀρθῶς δὲ λέγου- σιν... ὁ f. 1. ἐγκαλῶσι δὲ τινες τῷ Ἀριστοτέλει ὡς ὀλίγα εἰρη- κότι περὶ τῶν ἐξ κατηγοριῶν, καὶ μήτε τὴν φύσιν αὐτῶν ἥτις ἐστὶν ὑπογράφαντι, μήτε εἰς τὰς διαφορὰς διελόντι, καίτοι δυνατὸν ὄν, 45 ὡς παρ' ἡμῶν εἴρη, τὸ μὲν πῶ εἰς τὰς τῶ τόπων διαφορὰς διελεῖν, τὸ δὲ ποτέ εἰς τὰς τῶ χρόνων. καὶ ὅτι μὲν ἑλλειπῶς εἴρη, πρόδηλον καὶ ἐξ ὧν Ἀρχύτας περὶ αὐτῶν μακρότερον διδάσκει, τὰ ἴδια καὶ

τῶν ἑκάστα, ὥσπερ τῶν προτέρων, παραδιδόν. ὑπὲρ δὲ Ἀρι- στοτέλης ἀπολογῶν λέγοντες τὰ μὲν ἐν ταῖς κοιναῖς ἐννοαῖς μὴ πάνυ ὑπειλημμένα ταῦτα αὐτὸν διδάξαι δι' ἀκριβείας, ὅσα δὲ ὑπείληπτο καὶ φανερά ἦν, ταῦτα παρήκε διὰ τὸ φανερά εἶναι. δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς λέγων "διὰ τὸ προφανῆ εἶναι ἕδεν ὑπὲρ αὐτῶν λέγειν ἢ ὅσα ἐν ἀρχῇ ἐρρέθη". f. 1 b. ἀπορῶσι δὲ τινες καὶ διὰ τί ἔ συνῆψε τὴν περὶ τῶ ἔχειν λόγον ταῖς ἀπλάις κατηγορίαις ἀλλὰ μεταξὺ περὶ ἀντικειμένων καὶ προτέρων καὶ ὑτέρων καὶ τῶ ἅμα καὶ κινή- σεως καὶ ἄλλων τινῶν μνημονεύσας ἕτως τὴν τῶ ἔχειν διαίρεσιν ἐποίησατο; ἀλλὰ καὶ λύουσιν ἕτεροι καλῶς, ὅτι τὸ ἔχειν τῷ πῶ καὶ ποτέ συντάξας ὡς περὶ προφανῶν εἶπε μηδὲν ἄλλο δεῖν περὶ αὐτῶ λέγειν... f. 2. ἀλλ' εἰ τὸ ποιεῖν τὸ ἐνεργεῖν παρίσχησι, διὰ τί τὸ γένος ἔκ ἐνεργείαν μᾶλλον τίθεμεν ἀλλὰ τὸ ποιεῖν; εἰ δὲ καὶ ἡ ἐνέργεια διὰ τούτο οἰκειότερα τῆς ποιήσεως, διότι τὸ καὶ κίνησιν ἐμφαίνει ἀλλ' ἔ τὸ μὲν τὴν κίνησιν, ὥσπερ ἡ ποιήσεως, ἔδει κίνησιν θέσθαι ἐν γένος ἐν ταῖς κατηγορίαις· ὥσπερ γὰρ τὰ ἄλλα περὶ τὴν ἐστίαν, ἕτω καὶ ἡ κίνησις ἐν ἡ καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν ἐστίν· ἀμφω γὰρ ἐν κινήσει. ἀλλ' οἱ ταῦτα λέγοντες, ὥσπερ Πλωτίνος, ἔ ταῖς Ἀριστοτέλης ὑποθέσει προχωρῶν· ἐκεῖνος γὰρ τὸ πρῶτως ποῖν καὶ κινῶν ἀκίνητον εἶναι φησιν· διὰ τούτο καὶ τὸ ποιεῖν παρ' αὐτῷ κεχώ- ρισται τῶ πάχειν, καὶ ἔχ ὑφ' ἐν ἀμφω τέτακτο γένος· ὥστε ἕτε εἰς ἐν ἀμφω ταῦτα ἀνάγειν χρή ἀλλὰ δύο ἀφορίζεσθαι, ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης αὐτὰ χωρὶς διέσκησεν. ἕτως μὲν ὁ Βοηθὸς καὶ Ἰάμ- βλικὸς πρὸς τὴν ἀπορίαν ἐνέσκησαν τὴν ἐν γένος ἀξιώσαν τὴν κίνη- σιν τῶ τε ποιεῖν καὶ τῶ πάχειν προϋποτίθεσθαι. Πορφύριος δὲ φησιν "ἐν τισι δοκεῖ τὴν κίνησιν ἐπὶ τε τῶ ποιεῖν καὶ τῶ πάχειν μίαν καὶ συνεχῆ εἶναι, ὡς ἐπὶ τῶν καὶ πληγὴν κινήσεων, οἷον ῥίψεως καὶ ὥσεως· οἷα γὰρ ἡ τῶ ῥιπτέντος τὸ ξύλον κίνησις, τοιαύτη καὶ ἡ τῶ ῥιπτμένου, καὶ οἷα ἡ ὥσις τῶ ὠθέντος, τοιαύτη καὶ ἡ τῶ ὠθυμένου· διὸ καὶ μία καὶ συνεχὴς ἐκατέρω· τὸ δὲ εἶναι ἔ τὸ αὐτὸ ἔχει πρὸς τὸ πληττον καὶ τὸ πληττόμενον, ἀλλὰ τῶ μὲν πληττομένου πάθος γίνεσθαι, τῶ δὲ πληττοντος ποιήσις". λέγω δὴ τῶν καὶ πληγὴν καὶ ὥσιν ἕδεν τοῖς Στωϊκοῖς συγχωρεῖν περὶ ἔ διατελόμεν αὐτοῖς διαφερό- μενοι, ὡς τὸ ποῖν πελάσει τινὶ ποιεῖ καὶ ἄφει· βέλτιον γὰρ λέγειν ὡς ἔ πάντα πελάσει καὶ ἄφει ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα τῶ ποῖντος πρὸς τὸ πάχον γίνεσθαι ἢ ποιήσις, καὶ ὡς πολλὰ ἀναφῶς ὁρᾷ, ἅπερ ἅπαντες ἐπιστάμεθα... f. 2 b. ἔ δεῖ ἔν συγχωρεῖν ὡς ἡ κίνησις περιέχει τὰς ποιήσεις καὶ πείσεις καὶ συνάπτει αὐτάς πρὸς ἀλλήλας καὶ μίαν συνέχειαν, ἕδεν ὅτι κοινωνεῖ τῆς ἐστίαν πρὸς ἀμφοτέρας, ἢ ὅτι μερίζεσθαι εἰς αὐτάς, καὶ τὸ μὲν ἀποφαίνει ποιήσιν τῶν ἐν αὐτῇ τὸ δὲ πάθος· καὶ πάντας γὰρ τῶν τῶν τρόπων κοινόν τι γίνεσθαι ἢ κίνησις τῶ ποιεῖν καὶ πάχειν· κίνησις δὲ τῶ ποῖντος καὶ πάχοντος κεχώριται, ὡς μέση ἔσα ἀμφοτέρων καὶ ἀπὸ μὲν τῶ ποῖντος προῖσα, εἰς δὲ τὸ πάχον ἐναπεργαζομένη τὸ πάθος· ὡς ἔν τὸ κινῶν καὶ κινούμενον δύο ὑπάρχει, ἕτως καὶ τὸ ποῖν καὶ τὸ πάχον διχῇ διώριται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀρκείτω πρὸς Πορφύριον ἥτοι τὰς ὑπ' αὐτῶ παρατεθείσας δόξας ἀντειρημένα· ὁ δὲ μέγας Πλωτί- νος παραιτεῖσθαι φησὶ τὴν Ἀριστοτέλην τὴν κίνησιν ἐν γένει τιθέναι

διὰ τὸ ἀτελεῖν λέγεσθαι τὴν κίνησιν ἐνέργειαν... f. 3. ἔτι δὲ δεῖ
 πείθεσθαι Θεοφράστῳ· τῷ μὲν γὰρ δοκεῖ μὴ χωρίζεσθαι τὴν κίνησιν
 τῆς ἐνεργείας, εἶναι δὲ τὴν μὲν κίνησιν καὶ ἐνέργειαν ὡς ἂν ἐν αὐτῇ
 περιεχομένην, ἔκτε μόντοι καὶ τὴν ἐνέργειαν κίνησιν· τὴν γὰρ ἐκάστου
 ὕσταν καὶ τὸ οἰκεῖον εἶδος ἐνέργειαν εἶναι ἐκάστου, μὴ ὕσαν ταύτην
 κίνησιν· καὶ γὰρ ἡ τελειότης καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς καὶ φύσει ἀκινήτοις
 εἶναι ὃ κεκώλυτο. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς πολλαὶ τοιαῦται, οἷον
 ἡ κατὰ τὸ χῆμα τῷ ἀνδριάντος· ἔζηκε δὲ τὸ χῆμα κατὰ τὴν αὐτὴν
 τελειότητα. εἰ δὲ εἰς τοσοῦτον προέχει ἡ ἐνέργεια τῆς κινήσεως,
 ὅς ἐστι συνάπτειν αὐτάς, ὅδε τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ γένος ποιεῖν. εἰ
 δὲ τις τὴν μὲν ἐνέργειαν τὸ κινεῖσθαι φησὶ προβάλλειν κατὰ τὸ συντε-
 τάχθαι πρὸς τὸ αὐτό, τὸ δὲ ἐνέργεια κατὰ τὸ χῆμα τῷ ἀνδριάντος καὶ
 τὴν ἐκάστου ἐντελέχειαν ἰσάμενον πρὸς τὸ δυνάμει λέγεσθαι ἐξηρη-
 μένον αὐτῷ, ἀλλὰ ὅτι τῆς κινήσεως τὴν ἐνέργειαν, ἀγνοεῖ ὅτι
 τὸ μὲν ἐνέργεια ἀντιτίθεται πρὸς τὸ δυνάμει καὶ τῷ ἀτελεῖν ἐστὶ τελειό-
 τητος, χέσιν τε πρὸς τὸ ἐναντίον προσεῖληφεν, ἡ μόντοι ἐνέργεια
 αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐστὶν ἀπολύτως πρὸς ὅδεν ἐναντίον λεγομένη,
 ἥτις καὶ τῷ ἐνέργεια ὄντι παρέχει τὴν τελειότητα... f. 3 b. ἀλλὰ
 καὶ τὴν ἐνέργειαν ἐπὶ μόνων λέγειν τῶν ποιήσεων ἀνεξετάτως
 λέγει· ὅτε γὰρ πάντα ἐνέργεια ποιήσεις, καὶ γὰρ καὶ ἡ νόησις, ὅτε
 πάντα ποιήσεις ἐνέργεια, εἰσὶ γὰρ τινες καὶ παθητικὴ ποιήσεις. ἐκ
 δὲ τούτων συνακτέον ὅτι Πλωτῖνος καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἀπὸ τῆς τῶν
 Στωϊκῶν συνηθείας εἰς τὴν Ἀριστοτέλους αἴρεσιν μεταφέροντες τὸ
 κοινὸν τῷ ποιεῖν καὶ πάχειν εἶναι τὰς κινήσεις, ὅτοι συγχέουσιν εἰς
 ταῦτα κινήσιν τε καὶ ἐνέργειαν, καὶ τὴν ποιήσιν ὃ τηρῶσι καθαράν
 ἀπηλλαγμένην τῷ πάθει, εἴπερ μὲν κινήσεως αὐτὴν ὁρῶσι. καὶ ἔτι
 μέντοι τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ὃ τηρῶσιν ἀκίνητον, ὡς Ἀριστοτέ-
 λει δοκεῖ· καὶ γὰρ ὅταν οἱ Στωϊκοὶ διαφορὰς γενῶν λέγωσι τὸ ἐξ
 αὐτῶν κινεῖσθαι, ὡς ἡ μάχαιρα τὸ τέμνειν ἐκ τῆς οἰκείας ἔχει κα-
 τασκευῆς (κατὰ γὰρ τὸ χῆμα καὶ τὸ εἶδος ἡ ποιήσις ἐπιτελεῖται), τὸ δὲ
 δι' ἑαυτὴν ἐνεργεῖν τὴν κίνησιν, ὡς αἱ φύσεις καὶ αἱ ἰατρικὴ δυνάμεις
 τὴν ποιήσιν ἀπεργάζονται· καταβληθὲν γὰρ τὸ σπέρμα ἀναπληροῖ
 τὸς οἰκείους λόγους καὶ ἐπισπᾶται τὴν παρακειμένην ὕλην καὶ διαμορφοῖ
 τὸς ἐν αὐτῷ λόγους. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖν, ὃ ἐστὶ κοι-
 νῶς μὲν ἀπὸ ἰδίας ὁρμῆς ποιεῖν, ἕτερον δὲ ἀπὸ λογικῆς ὁρμῆς, ὃ καὶ
 πλάττειν καλεῖται, τούτου δὲ ἔτι εἰδικώτερον τὸ κατ' ἀρετὴν ἐνε-
 ργεῖν, — ὅταν ὅν ταῦτα διαιρῶν, τὸ ἐναντίον ἀμάρτημα ποιῶσιν ἢ
 ὅπερ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν· πάντα γὰρ ταῦτα ὅφ' ἐν ὀφείλουσιν γένος
 τετάχθαι, διότι ἐν τῷ ποιεῖν πάντα ὃ καλῶς εἰς πολλὰ γένη δια-
 κρίνεται... καὶ τῆς κινήσεως, φησὶν Ἰάμβλιχος, ὃ καλῶς οἱ
 Στωϊκοὶ ἀντιλαμβάνονται λέγοντες τὸ ἀτελεῖν ἐπὶ τῆς κινήσεως
 εἰρηάζει, ὅτι ὅς ἐστιν ἐνέργεια· ἐστὶ γὰρ πάντως, φασίν, ἐνέρ-
 γεια, ἀλλὰ ἔχει τὸ πάλιν καὶ πάλιν, ὅτι ἵνα ἀφίκηται εἰς ἐνέργειαν,
 ἐστὶ γὰρ ἡδὴ, ἀλλὰ ἵνα ἐργασηται πᾶν ἕτερον, ὃ ἐστὶ μετ' αὐτήν.
 ταῦτα μὲν ὅν οἱ Στωϊκοὶ λέγουσι· πῶς δὲ, φησὶν Ἰάμβλιχος,
 δυνάμειν ἀτελεῖσθαι ἐνέργειαν λέγειν, ἢ πάντων ἐστὶ τελειωτάτη;
 τίνα δὲ τρόπον ἐν τῷ ἐνεργεῖν ἐξῶσα (f. 4) πληθύνει κατὰ τὸ πάλιν
 καὶ πάλιν;... ὃ δὲ Πλωτῖνος ὅδε τὴν κίνησιν ἀτελεῖν συγχωρεῖ

εἶναι, ὅδε τελειοῦσθαι φησὶν αὐτὴν ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ἐσοχάζετο...
 f. 4 b. περὶ δὲ τινων γεγενῆσιν ζήτησις εἰ κινήσεις χρὴ λέγειν, οἷον
 τὴν τε αἰσθησιν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς νόησιν, ὅς δοκεῖ τισὶν ὅς ἀνευ
 μὴ κινήσεως, ὃ μὴν κινήσεις εἶναι, εἴγε ἀμέριστοί εἰσιν, ὡς ἐν τοῖς
 περὶ Ψυχῆς (35 sqq.) δέδεικται, κινήσεις δὲ πᾶσα μεριστή. εἰ δὲ καὶ
 ἐν τῷ νῦν ἢ τε αἰσθησις καὶ ἡ νόησις ἐπιτελεῖται, ὅδε ὅτως ἂν εἶεν
 κινήσεις, ἀλλὰ ἐνέργειαι ἂν ὀρθότερον καλοῖντο. Μελλίσσας δὲ εἰπόν-
 τος πάντες τῷ γινομένῳ ἀρχὴν εἶναι, φησὶν Ἀριστοτέλης (Phys.
 Auscult. 1 3) μὴ ἐπὶ πάντων τῶν γινομένων ἀρχὴν εἶναι τῷ
 πρᾶγματος, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ μὲν εἶναι ἀρχὴν, ὅτε μὴν καὶ τῷ
 πρᾶγματος... f. 5. καὶ μάλιστα ὅτω συνεζευγμένον ὑπ' αὐτῷ τὸ
 ποιεῖν τῷ πάχειν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸ χέσιν, ὡς περὶ ἀμφοτέρων
 ἕνα ποιήσας λόγον τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ εἰ μὴ ὃ τῆς δεκάδος τῶν
 γενῶν ἀριθμὸς ἀπῆται διαιρεῖσθαι, ὡς ἦσαν ἂν τινες ὅτι εἰς μίαν τὰ
 δύο ἀνάγει κατηγορίαν, ἢ ὅτι τὸ ὡς γένος λαμβανόμενον ποιεῖν
 κατὰ τὴν καθαρώς ποιήσιν ἰσάμενον κεχώρισται τελείως τῷ πάχειν·
 καὶ γὰρ τὸ θερμαίνειν καὶ ψύχειν παρέλαβεν ὃ Ἀριστοτέλης ὅς ὡς τὰ
 ὀρθὰ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς λεγόμενα, ὅπερ ὡς εἰς ἕτερον ῥέψαν
 ἔχει τὴν κίνησιν, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν πρωτογενὴν αἰτίαν τῆς
 κινήσεως ἥτις ἐν αὐτῷ τῷ εἶδει τῆς θερμότητος καὶ ψυχρότητος
 προϋπάρχει· ὅτω γὰρ καὶ καθαρώς ποιήσεις ἐστὶ κεχωρισμένη πάντη
 τῷ πάχειν. ἀλλὰ ὅδε τῷ θερμαίνειν καὶ ψύχειν· ταῦτά ἐστιν ὅπερ
 ὑπὲρ καλεῖται κατὰ τὴν πρὸς τὸ θερμαίνειν χέσιν θεωρούμενα. ἀλλὰ
 σημαίνει μὲν καὶ τοιαῦτα τινὰ ἀπὸ τῶν φωνῶν τούτων ὅς ἂν ἀν-
 τειποιοῦμεν, ὃ μὴν ταῦτά γε εἶναι τὰ ἐν τῷ πάχειν ὑπὸ Ἀριστοτέ-
 λους τιθέμενα· ὡς γὰρ ἐστὶ καθαρά ποιήσεις ἄλλη παρὰ τὴν ῥέψαν
 εἰς τὸ πάχον καὶ ἀμικτος πάντη πρὸς αὐτήν, ὅτως ἐστὶ καὶ καθαρά
 πείσεις τὴν ἐν τῷ πάχοντι μόνον πείσιν περιεληφύα, μήτε ἀνα-
 φορὰς μήτε χέσεως μήτε συζεύξεως πρὸς τὴν ποιήσιν ἐφαπτο-
 μένη· ὡς ὅδε ὀρθὰ ὅδε ὑπὲρ ταῦτά ἐστιν, ὡς τοῖς Στωϊκοῖς
 καλεῖν ἔθος... f. 5 b. ἀλλὰ διὰ τί, φασίν, ὅς ἐν μὲν γένος τὸ
 κινεῖσθαι, εἶδη δὲ τούτου δύο, τὸ κινεῖν, ὅπερ ταυτόν ἐστι τῷ ποιεῖν,
 καὶ τὸ ὁμωνύμως τῷ γένει κινεῖσθαι λεγόμενον, ἐν ᾧ τὸ πάχειν· ὡς
 μίαν κατηγορίαν εἶναι τῷ κινεῖσθαι, ἀλλὰ μὴ δύο τῷ ποιεῖν καὶ πά-
 χειν; λύσις δὲ τούτου καὶ πρόθεν μὲν ἐπεδείχθη διὰ πλειόνων, καὶ νῦν
 δὲ λεγέσθω, ὅτι ἐν τῷ κινεῖσθαι ὃ περιέχεται τὸ ποιεῖν, εἴ τις τὰς
 καθαράς λαμβάνει ποιήσεις, μόνον δὲ τὸ πάχειν περιεληφύα. ὃ
 δυνάμειν ὅν γένος εἶναι τὸ κινεῖσθαι τῶν ποιήσεων, ὡς ὅδε ὅλως ἐν τῷ
 εἶναι κατηγορεῖται... περισπᾶ δὲ τὸς πολλὰς εἰς τὸ καὶ ἐν ταῖς
 ποιήσεσι κινήσεις τίθεσθαι τὸ νομίζειν ὡς ἐστὶ καὶ μοχλείας τὰς ποιή-
 σεις γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ, ὡς τοῖς παλαιῖς ἐδόκει, τῇ δραστηρίῳ
 (f. 6.) δυνάμει καὶ τῇ ἐπιτηδεύσει τῷ ποιῶντος καὶ πάχοντος· τὰ
 γὰρ ὡθόντα καὶ ἔλκοντα καὶ τὰ τοιαῦτα συμμικτὰ ἐστὶν ἐκ τε τῷ
 ποιεῖν ἐκ τε τῷ πάχειν. εἴτε ὅν τὴν αἰτίαν τῷ ποιεῖν καὶ τῷ πά-
 χειν εἴτε τὴν μορφήν διακρίνει τις ὡς ἑτέραν, ὅδεν αὐτῆς ἐστὶ
 κοινὸν γένος. ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας δείκνυται ὅτι καὶ τὸ νοεῖσθαι καὶ
 τὸ ὁρᾶσθαι τῆς τῷ ποιεῖν ἐστὶ κατηγορίας, ἀλλὰ ὃ τῆς τῷ πάχειν...
 f. 8. καὶ ὁρᾶν ὅτι ὅσα ποτὲ ἐστὶ καὶ ὅποια εἶδη τῶν ἀλόγων ζώων,

τῶσαῦτα καὶ τοιαῦτα καὶ ἐν τῷ ποιεῖν διαφορά ἐστὶν εἶδη καὶ τὴν
 τοιαύτην ἐνέργειαν, περὶ ὧν ἐν ταῖς περὶ ζώων ἰσορίαις διαριθμεῖ-
 ᾷ εἰώθαμεν... π' f. 6. παρατηρεῖν δὲ δεῖ καὶ πότε ὀρθόν ἐστι καὶ
 πότε ὑπτιον τὸ ἐνέργημα ἢ πάθος. αὐτίκα τὸ μὴ λυπεῖν ὀρθόν τοῖς
 πολλοῖς δοκεῖ, τὸ δὲ λυπεῖν ὑπτιον. ὃ μὴν αἰεὶ τῷτο συμβαίνει, 5
 ὥσπερ ἐπὶ τῷ τύπτοντος καὶ τυπτομένου· ἐνδέχεται γὰρ μὴ αἰεὶ συνεῖ-
 ναι τὸν λυπῶντα, οἷον τὸν ἀποθανόντα υἱόν, εἰ ἐπ' αὐτῷ τις λυ-
 ποῖται· ἐνδέχεται δὲ καὶ μὴ λυπεῖσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἡ φαντασία, ποιη-
 τικὸν ἔσθαι καὶ αὐτῇ, αἴτιον ἐπιμένει. ἐστὶ δὲ καὶ ὅταν καὶ παυσάμενον
 τῷ ποῶντος πάχει τὸ πάχον, ἐπιμενέσης τῆς διαθέσεως, ὡς ἐπὶ 10
 τῷ ὑπὸ πυρὸς θερμαινόμενον καὶ μὴ τὴν ἀναχώρησιν τῷ πυρὸς ἔτι
 πάχοντος τὸ θερμαίνεσθαι. διττὸν γὰρ τὸ πάχειν, τὸ μὴ τῷ ποιεῖν
 συνηρτημένον, τὸ δὲ καὶ τὴν διάθεσιν θεωρῶμενον. ἴσως δὲ καὶ ἐν-
 ταῦθα ἐνδον συνεζευκται τὸ ποῶν, ἥτοι ἡ φαντασία ἢ τὸ ἔξωθεν
 ἐγγινόμενον πῦρ. τοῖς ὅν πράγμασιν ἄλλ' ὃ ταῖς λέξεσιν ἐν τῇ 15
 τέττων ἐπικρίσει ἀκολουθεῖν καλόν. πολλὰ δὲ ἡ τῶν τοῦτων ἐξερ-
 γασία παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς, ὧν ἐφ' ἡμῶν καὶ ἡ διδασκαλία καὶ τὰ
 πλεῖστα τῶν συγγραμμάτων ἐπιλέλοιπεν.

116 f. 6 b. μὴ δὲ τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν ὁ μὴ Ἀριστοτέλης τὸ κεῖσθαι
 9. τέθεικεν, ὁ δὲ Ἀρχύτας τὸ ἔχειν... f. 8 b. βέλτιον δὲ δι' ἀκρι- 20
 βείας ἀφορίζεσθαι τὸ κεῖσθαι, ὥσπερ καὶ Βοηθῷ δοκεῖ· ἐφ' ὧν γὰρ ἔτε
 τὸ ποιεῖν ἔτε τὸ πάχειν πρόσθεσι καθ' ἣν κεῖται θέσιν καὶ καθ' ἣν τέ-
 τακται τάξι, ταῦτα μόνον φησὶν εἶναι τῆς κατηγορίας, οἷον τὸ
 ἐξηκέναι ἢ καθῆσθαι ἐπὶ ἀνδριάντος λεγόμενον ἢ τὸ ἀνακεῖσθαι τὴν
 εἰκόνα· ἐφ' ἡμῶν μὴ γὰρ ἐνέργειαν τὰ τοιαῦτα συνεμφαίνει, ἐπὶ δὲ 25
 τῶν ἀψύχων ἔτε τὸ ποιεῖν ἔτε τὸ πάχειν ἐνδείκνυται ταῦτα, ἀλλὰ
 μόνον καθαρῶς τὸ κεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνω καὶ κάτω τόπος συνεπι-
 νοεῖται καὶ χέσις συνεπιφαίνεται πρὸς τινος τόπου ἐν τῷ ἀνακεῖσθαι καὶ
 κατακεῖσθαι, δεῖ νοεῖν ὡς καθ' αὐτὸ ὄντος τῷ κεῖσθαι πρότερον ἐπει-
 σῆλθεν ἢ χέσις πρὸς τὸ ἄνω καὶ κάτω, ὥσπερ καὶ παρὰ τὰς ἄλλας 30
 κατηγορίας παρεφύετο αἰεὶ τὸ πρὸς τι.

116 ρ' f. 1. μὴ δὲ τὸ κεῖσθαι ἀμφίβολος ἡ τάξις ἐστὶ τῶν λοιπῶν
 10. κατηγοριῶν· καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἄλλοτε ἄλλως μνημονεύει τῆς
 τάξεως, ἐν ἀρχῇ μὴ τὸ πᾶν καὶ πότε προτάξας τῷ κεῖσθαι καὶ τῷ ἔχειν,
 ὕστατα δὲ πάντων θεῖς τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν· προῖόν δὲ τὸ ποιεῖν μὴ 35
 καὶ πάχειν προτίθησι, τὸ δὲ κεῖσθαι προτάττει τῷ ποτε καὶ τῷ πᾶ, οἷς
 αὐτὸ πρότερον ὑπέταξε. καὶ τὰ ἄλλα δὲ ἄλλοτε ἄλλως τίθησιν.
 ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐναλλάττων φαίνεται τὴν τάξιν· ἐν
 μὴ γὰρ τῷ φάναι "περὶ μὴ τῷ ποτε καὶ τῷ πᾶ καὶ τῷ ἔχειν" ἄλλως
 φαίνεται διορίζων, ἐν δὲ τῷ ἐπεκδιηγείσθαι ἑτέρως διορίζει τὴν τάξιν. 40
 ἀλλ' ὅδε ἐπὶ τῶν προτέρων κατηγοριῶν, ἐφ' ὧν τὸν πολὺν ποιεῖται
 λόγον, φαίνεται τῶν τῆς αὐτῆς τάξιν, ἀλλ' ὅπως μὴ τὸ ποῶν προ-
 τάττει τῷ πρὸς τι, ἐν δὲ τῷ διαπραγματεύεσθαι περὶ αὐτῶν τὸ
 πρὸς τι τῷ ποῶ· καὶ ὅλως ὁδομαῖ περὶ τῆς τάξεως τῶν γενῶν ὁδε-
 μίαν αἰτίαν ὁ Ἀριστοτέλης ἀπεφάνητο. ὁ μὲντοι Ἀρχύτας μετ' 45
 αἰτίας τὴν τάξιν τῶν κατηγοριῶν ἀποδοῦς φυλάττει τὴν αὐτὴν ἐν
 τοῖς πλείοσι, πλην ὅτι καὶ αὐτὸς ἐστὶν ὅπως τὴν τάξιν ἐναλλάττει...
 f. 1 b. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὴ Ἀριστοτέλης τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῷ

ποσῷ θεῖς, τὸ ποτε καὶ πᾶ ἰδίως ἐποίησατο κατηγορίας· ὁ μὲντοι
 Ἀρχύτας καὶ Ἀνδρόνικος ἀκολουθοῦν τῷ Ἀρχύτῃ, τῷ μὴ χρόνῳ τὸ
 ποτε συντάξαντες τῷ δὲ τόπῳ τὸ πᾶ, ὥτως ἔθεντο τὰς δύο κατη-
 γορίας, φυλάξαντες τὴν δεκάδα καὶ ἔτοι τῶν γενῶν. δεῖ δὲ τὰς
 ἐπομένους τῷ Ἀριστοτέλει δεῖξαι πρῶτον μὴ ὅτι τῷ ποσῷ ὁ χρόνος ἐστὶ
 καὶ ὁ τόπος, ἔπειτα ὅτι τὸ ποτε καὶ πᾶ ὁ χρόνον καὶ τόπον ἄλλα χέσιν
 πρὸς χρόνον καὶ τόπον δηλώσι, καὶ ὅτι ἄξια εἰσὶν εἰς ἀριθμὸν τῶν
 γενικωτάτων παραλαμβάνεσθαι. ὁ μὲντοι Πλωτῖνος συντάττων μὴ
 τὸ ποτε τῷ χρόνῳ, πέντε λέγων τὰς πάσας κατηγορίας, ὕσταν
 ποσὸν ποῶν πρὸς τι κίνησιν, οἵφειλεν ἢ τῷ ποσῷ δεῖξαι τὸν (f. 2)
 χρόνον ἢ τινος ἄλλης τῶν πέντε τέττων κατηγοριῶν, εἰ μὴ μέλλοι
 τελέως ὁ χρόνος τῶν ὄντων ἐκβάλλεσθαι. ἀλλ' ὅτι μὴ ποσὸν αὐτὸν
 βύλεται εἶναι, ἐδήλωσεν ἐν τοῖς περὶ τῷ ποσῷ λέγων... f. 2 b. ὁ
 δὲ Ἀριστοτέλης πεπεισμένος μὴ εἶναι τὸν χρόνον ἐκ τῆς ἐνεργείας
 αὐτῆς, ἀσαφῆ δὲ τὴν ὕσταν αὐτῆς ὁρῶν, πολλαχῇ μὴ ἐπ' αὐτὴν
 ἤλθε, ποτε μὴ ὡς ἐπ' ἀριθμὸν κινήσεως, ποτε δὲ ὡς ἐπὶ μέτρον,
 ποτε δὲ ὡς ἐπὶ κινήσεως, ποτε δὲ ὡς ἐπὶ ἡρεμίας· λαβὼν δὲ τὴν
 ὡς συνεχῇ πᾶσι προπίπτουσιν ἔννοιαν, ἐν τῷ γένει αὐτὸν ἔθετο
 ἐκείνῳ ἐν ᾧ τὸ συνεχὲς καὶ τὸ πηλίκον· τῷτο δὲ ἦν τὸ ποσόν...
 f. 3. διὸ καὶ ὁ ὁρισμὸς αὐτῷ οἰκείως ἀποδόδοι ἀριθμὸς κινήσεως
 πάσης καὶ μέτρον τῷ ἐν κινήσει προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ (Phys. Aus-
 cult. 4 11). καὶ καὶ τὰς παλαιὰς δὲ δόξας ἢ αὐτὴ ἔννοια φαίνεται
 τῷ χρόνῳ· ἢ γὰρ κίνησις ἢ κινήσεώς τι, ἥτοι χωριστὸν ἢ ἀχώριστον,
 τὸν χρόνον ὑπολαμβάνουσι. Πλάτων μὴ γὰρ τὸ ποσὸν τῆς κινήσεως
 εἰπὼν τὸν χρόνον, ἀχώριστόν τι αὐτὸν ὑπέθετο τῆς κινήσεως, Θεό-
 φραστος δὲ συμβεβηκὸς τι· καὶ Ἀριστοτέλης ἀριθμὸν εἰπὼν ὡς
 χωριστὸν ἐθεάσατο, ἡνίκα δὲ ἔξιν ἢ πάθος κινήσεως λέγει, ὡς
 ἀχωρίστω καὶ αὐτὸς ἐχρήσατο. ἀλλὰ τέττων μὴ ὡς διὰ τὸ ἀκριβὲς
 τὴν εἰσαγωγικὴν πραγματείαν ὑπερβαίνοντων ἐκ ἐφάπτεται νῦν...
 f. 3. b. Ἀρχύτας δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ἰδίαν τινὰ φύσιν τὴν τῷ χρόνῳ
 θέμενοι, ὁμῶς τέττω συνέταξαν τὸ ποτε ὡς περὶ τὸν χρόνον ὑφίστα-
 μένον· αὐτὰ γὰρ τὰ προηγμένα τῆς ὑποστάσεως πρῶτα γένη,
 περὶ ἃ τὰ ἄλλα ὑφίσταται, πρόκεινται αὐτῷ ὡς ἀρχηγικώτατα λαμ-
 βάνειν. ἐπεὶ τοίνυν ὁ μὴ χρόνος τῷ ποτε ὁ δὲ τόπος τῷ πᾶ κατ'
 αὐτὸ τὸ εἶναι προτέτακται, εἰκότως αὐτοῖς ὡς προηγμένοις γένεσι
 χρῆται, παραλιπὼν τὰ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενα ὡς δεύτερα ἐκείνων
 ὄντα... ὅταν ὅν οἱ περὶ Πλωτῖνον καὶ Ἀνδρόνικον τὸ χθὲς καὶ αὔριον
 καὶ πέρυσιν μέρη χρόνου λέγωσι καὶ διὰ τῷτο ἀξιῶσι τῷ χρόνῳ
 συντετάχθαι, φησόμεν ἐκ εἶναι αὐτὰ μέρη χρόνου ἄλλα χέσιν
 περιέχειν τῶν ἐν τῷ χρόνῳ ὄντων πραγμάτων... f. 4. καὶ Βοηθὸς
 δὲ ἄλλο μὴ τὸν χρόνον ὑποτίθει, ἄλλο δὲ τὸ μετέχον χρόνου καὶ ἐν
 χρόνῳ, καὶ εἶναι μὴ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνα χρόνον, ἐναυσιαῖον δὲ καὶ μῆ-
 νιαῖον μετέχον χρόνου· ὥσπερ ἄλλης κατηγορίας φρόνησις, καὶ τὸ
 καὶ φρόνησιν, οἷον ἐστὶ τὸ φρονεῖν, ἄλλης, καὶ τὸ μὲν ἐστὶ ποιότητος τὸ
 δὲ τῷ ποιεῖν, ὥτως καὶ ὁ χρόνος καὶ τὸ καὶ χρόνον διέσκηκεν. ἐπειδὴ
 τινες ἐκ τῆς τῷ πράγματος ἀσαφείας διεσκηκότα ταῦτα εἰς ταῦτ'
 συγχέουσι, λεγέτω τι καὶ πρὸς τέττω παραμύθιον, ὅτι τὸ ποτε διτ-
 τόν ἐστι, τὸ μὴ χρόνος τὸ δὲ ἰδίως ἐν χρόνῳ... f. 4 b. τὴν τῷ

χρόνος φύσιν θεωρητικώτερον παραδιδόνς ὁ Ἰάμβλιχος, τὸν Ἀρχύ-
ταν πάλιν ἡγεμόνα προίσα, ὅς φησιν ὅτι ἐστὶν ὁ χρόνος "κινάσιός
τινος ἀριθμὸς ἢ καὶ καθ' ὅλῳ διάστημα τὰς τῶ πάντες φύσεις," ὃ
τὴν Ἀριστοτέλους καὶ τῶν Στωϊκῶν δόξαν εἰς ταὐτὸ συλλαμβάνων,
ὡς τινες οἴοντο, διότι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἀριθμὸν κινήσεως εἶναι φησι
τὸν χρόνον, τῶν δὲ Στωϊκῶν Ζήνων μὲν πάσης ἀπλῶς κινήσεως
διάστημα τὸν χρόνον εἶπε, Χρύσιππος δὲ διάστημα τῆς τῶ κόσμου
κινήσεως· ὃ γὰρ δύο ὅροι εἰς ταὐτὸν συνάπτει, ἀλλ' ἓνα ὁρισμὸν
ποιεῖ, καὶ ἰδιάζοντα τῶτον παρὰ τὰς τῶν ἄλλων ἀποφάσεις· ὃ γὰρ
εἶπε κινήσεως ἀριθμὸν τῆς πάσης, ὡς περ' Ἀριστοτέλης ἀφωρί-
στατο, ἀλλὰ κινήσεώς τινος... f. 5. καὶ ἔοικε, φησὶν Ἰάμβλι-
χος, ἀπὸ τῆς Πυθαγορικῆς παραδόσεως ἢ Περιπατητικῆς δόξης
παρατετράφθαι· τὸ δὲ αἴτιον ὅτι περὶ τῶ ἀριθμοῦ καὶ τῆς κινήσεως
ὃ τὴν αὐτὴν ἔχον οἱ νεώτεροι πρὸς τὰς παλαιὰς γνώμην, ἀλλ' οἱ
μὲν συμβεβηκότα αὐτὰ νομίζουσι καὶ ἔξωθεν ἐπέισακτα θεωροῦσιν, οἱ
δὲ ὡς ἐσωδὴ νοῦσιν. ἐκεῖνο μέντοι θαυμάζω τῆς Ἀριστοτέλους
ἀγχινοίας, πῶς καὶ αὐτὸς αἰτίαν τῶ χρόνου προσεχῇ τὴν ψυχὴν
ἔθετο... καὶ οἱ Στωϊκοὶ δὲ παραλαβόντες τὸν ὁρισμὸν λέγοντα τὸ
καθ' ὅλῳ διάστημα τῆς τῶ πάντες φύσεως, παρέτρεψαν τὸν λόγον
ἐπὶ τὸ διάστημα τῆς κινήσεως· καὶ πλημμελῶσιν ἔτσι, διότι τῶν
Πυθαγορείων τὸ διάστημα φυσικὸν καὶ ἐν φυσικοῖς λόγοις, καὶ εἰ
ἔτις τις βέλοιο καλεῖν, ἐν τοῖς σπερματικοῖς, ὡς ποτε καὶ Κορνύ-
τος ὁψὲ τῶτο ὑπώπτευσεν, ἢ ὡς ἀκριβέστερον ἂν τις εἴποι, καὶ
προτέρως λόγους καὶ τῶν σπερματικῶν τῶτων λόγων τὰς τῆς ὅλης
κοσμικῆς φύσεως, ἐν ἣ καὶ ἡ ψυχὴ περιλαμβάνεται, τὸ διάστημα
ἀφορίζομένων, ἔτσι σαφῶς μὲν ὅτι ἔχουσι διελέχθαι ὁποῖον λέγουσι
διάστημα, εἰκότασι μέντοι μᾶλλον τὸ τῶν σωματοειδῶν κινήσεων
σωματοειδὲς διάστημα ὑπολαμβάνειν, ἢ ὡς περ' γραμμοειδὲς τι
τῶτο ἀποφαίνεσθαι, ὃ πολλῆς ἀτοπίας μετὸν ἰδίᾳ δεικνύει ἐν τοῖς
περὶ χρόνου λόγοις. ὃ μέντοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔτις εἶρη... f. 5 b.
τὸ δὲ ἴδιον αὐτῷ διὰ πλειόνων Ἀρχύτας παραδέδωκε. καὶ
ἐδὲν ἀτοπον καὶ διὰ τὴν τῶν Πυθαγορικῶν συγγραμμάτων σπάνιν
ὅλην αὐτῷ τὴν περὶ τῶ παραθέσθαι λέξιν... f. 7. ἐπισηῆσαι δὲ
ἄξιον ὅτι καὶ ὁ Πλάτων κινεμένην κατ' ἀριθμὸν εἰκόνα τῶ αἰῶνος
εἶπε τὸν χρόνον, ὡς μονάδος τῶ αἰῶνος ἀριθμὸν τὸν χρόνον θεασά-
μενος. καὶ μήποτε καὶ τὸ Ἀρχύτειον αὐτοφυέστερον ἔτις ἀκρίβειν ὅτι
ἐστὶ κινήσεώς τινος ἀριθμὸς, ὅτι ὡς ἄλλον μὲν χρόνον τῆς κινήσεως
δηλώσης ἄλλον δὲ τῶ ἀριθμῷ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶ αὐτῷ πάντων
ῤηθέντων.

11 b f. 7 b. δοκεῖ δὲ μὲν τὸ ποτὲ τὸ πᾶς τάττεσθαι διὰ τὴν πρὸς
11. ἄλληλα τῶτων συγγένειαν· ὡς γὰρ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος συγγενεῖς
εἰσὶ, μέτρα ὄντες ἀμφω συνεκτικὰ τῆς γενέσεως, ὃ μὲν καὶ τὸν
ὄγκον ὃ δὲ καὶ τὴν τῶ εἶναι διάστασιν, καὶ τῶ αἰῶνος ἀμφω τὴν τε
ἅμα καὶ ὁμῶς συνηρημένην ἀμέρειαν ἐνεικονίσαντα, ἔτις καὶ ποτὲ
καὶ τὸ πᾶς συγγενῶς ἔχει πρὸς ἄλληλα. ἐν ὑσέρῳ δὲ τέτακτο τὸ πᾶς
διότι καὶ ὁ τόπος πέρας τῶν γινομένων ἐστὶ καὶ ὡς περιέχων τὰ
ἄλλα ἔτις θεωρεῖται, καὶ διότι προηγείτο μὲν τὸ ποιεῖν τῶν κινεμέ-
νων, τοῖς δὲ κινεμένοις ὁ χρόνος ὡς μέτρον αὐτῶν συνεζευκτο,

ἀποτελευτᾷ δὲ τὰ κινεμένα εἰς τὴν ἐν τόπῳ θέσιν... f. 8. πάλιν
δὲ ὁ αὐτὸς ἀνὴρ τὸ πόρρω καὶ ἐγγὺς εἰς τὸ πρὸς τι ἀνάγειν ἀξιοῖ,
τοπικὸν ἔχοντα τὸ ὑποκείμενον, Ἀνδρόνικος δὲ εἰς τὸ πᾶς τίθησιν
αὐτά, ἀόριστα καὶ τόπον ὄντα. καὶ εἶπερ ἢ τῶ τόπῳ διαφορὰ ἐπι-
κρατῶσα φαίνεται ἐν αὐτοῖς, εἰς τὸ πᾶς μᾶλλον ἀνακτέα ἀλλ' ὅτι
εἰς ἕτερον γένος.

σ' f. 2 b. ἐπὶ δὲ τὴν λοιπὴν κατηγορίαν τὴν τῶ ἔχειν ἰόντες
πρῶτον πάλιν περὶ τῆς τάξεως ζητῶμεν· καὶ γὰρ Ἀρχύτας μὲν μὲν
τὴν ἐστίαν καὶ τὰ συνυπάρχοντα τῇ ἐστίᾳ τὴν τε ποιότητα καὶ ποσό-
τητα καὶ μὲν τὰ πρὸς τι ἐφεξῆς τὴν τῶ ἔχειν κατηγορίαν τίθησι
λέγων "μὲν δὲ ταῦτα ἃ τῶν ἐπικτάτων χέσις· φανερόν δὲ ὅτι
καὶ ἃ κράτησις, ὁποῖον ἂν ᾖ, τινῶν ἐπικτάτων ἀπὸ ταυτομάτου
ὑπὸ ταύταν ἐντί." μὲν γὰρ τὴν πρὸς ἄλληλα ἐξισάζουσιν χέσιν
οἰκείως ἐνόμισεν εὐθὺς τὴν τῶν ἐπικτήτων χέσιν διηριθμῆσθαι ἔτις
ἔχουσιν συγγενῶς πρὸς ἐκείνην. ὃ δὲ γε Ἀριστοτέλης τὸ ἐξ ἑαυτοῦ
πᾶν ἀρχηγικώτερον οἰόμενος εἶναι τῶ ἔξωθεν προσγινομένου καὶ ἐπι-
κτήτου, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄλλα πάντα γένη ἢ ἐν ἐστίᾳ ἢ ἐν χέσεσιν τισιν
ὄντα ἀφ' ἑαυτῶν τινὰ μοῖραν εἰς τὸ εἶναι συμβάλλει, τὸ δὲ ἔξω-
θεν ἔχειν ὅλον καὶ ἐπικτήτον περὶ ἡμᾶς γίνετο, διὰ τῶτο τελευταῖον
αὐτὸ τίθησι... καὶ ὁ Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ (p. 293 5) τὸ ἔχειν
(f. 3) ἀπὸ τῶ κεκτημένου σαφῶς διέκρινεν εἰπὼν "ὃ ταῦτόν μοι
φαίνεται τὸ κεκτημένον τῷ ἔχειν"... ὡς καὶ κατὰ Πλάτωνα τότε γίνετο
τὸ ἔχειν, ὅταν ἐγκρατὴς ᾖ ὁ ἔχων τῶ ἐχομένου, ὡς ὅταν κρατῇ
τὴν περιφεραν, ὡς περ' ὅταν περικεῖται τὸν δακτύλιον, τότε λέγετο
ἔχειν αὐτόν. καὶ ὅτι ἔστιν ἀπόλυτος ἐνέργεια, ἔτε ἄλλῃ πρὸς ἄλλο
ἀπλῶς, ἀλλὰ πρὸς ἄλλο εἰς ἑαυτὸν κράτησις πολλῶν ἐκβεβυῖα
πασῶν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. φαίνεται δὲ λοιπὸν καὶ πῶς τῶν
ὁμωνύμως λεγομένων ἔχειν διέσχετο τὸ ὄντως γένος τῶ ἔχειν· ἔτε
γὰρ τὸ ἔχειν ἔχειν ἢ ποιότητα ἢ ποσότητα περιέχει ἐν αὐτῷ, ἀσώ-
ματα γὰρ ταῦτα, ἔτε τὸ ὡς ἀγρὸν ἔχειν ἢ ὑἷον ἔχειν ἢ κεκτημένον·
κτήματα μὲν γὰρ καὶ ταῦτα σωματικὰ ἀλλ' ὃ περιεχόμενα ἔξωθεν ἢ
περιέχοντα. καὶ ἔοικε μέσον πῶς εἶναι τὸ ἔχειν τῶ κεκτημένου καὶ τῶ
καθ' ἑξῆς διακεῖσθαι· ἢ μὲν γὰρ ἔχει, ὡς ἡ λευκότης, χωρίζεται ἀπὸ
τῶν ἔξωθεν κτημάτων ἃ ὃ περιέκειμεθα· ἢ δὲ σωματικὸν ἐστὶ καὶ
ἔξωθεν, χωρίζεται τῶν ἔξωθεν· ἢ δὲ συμβεβηκάσιν ἡμῖν συμ-
φυεῖς ἔσθαι καὶ ὅτι ἐπικτήτοι. τοιαύτη μὲν ἔστι ἢ τῶ ἔχειν ἰδιότης
ἐστίν... f. 3 b. ἀπορίαι δὲ πολλῶν καὶ πρὸς τῶτο γεγόνασιν τὸ γένος·
καὶ γὰρ Πλωτῖνος ἀπορεῖ λέγων "περὶ δὲ τῶ ἔχειν, εἰ τὸ ἔχειν πολ-
λαχῶς, διὰ τί ὃ πάντες οἱ τρόποι εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν
ἀναχθῆσονται;"... f. 4. οἱ γὰρ ἐκ τῆς Ἀκαδημίας ὁριστάμενοι τὸ
ἐκτὸν τὸ οἶόντε ἔχεισθαι, πρὸς τὰς ζητῶντας καὶ τί τῶ ἔχειν σημαι-
νόμενον λέγουσιν (ἐπειδὴ πολλαχῶς τὸ ἔχειν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης
διώρισε), πρὸς τῶτος ἔστι παράδειγμα ἐπῆγον, ἐκτὸν λέγοντες εἶναι
ὃ οἶόντε ἔχεισθαι ἔτις ὡς ἡ φρόνησις ἔχει ὑπὸ τῶ φρονίμου, διὰ
τῶ παραδείγματος τὴν ὑπογραφὴν ποιῶμενοι καὶ ἅμα τὰ ἀλλότρια
σημαινόμενα τῶ ἔχειν ἀποκρίνοντες. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἔστι, ὅταν
τῶ ἔχειν πολλαχῶς λεγομένου τοῦτον τὸ καὶ γένος ἔχειν ὑπολαμ-
βάνει οἷον τὸ ὑποδεδέσθαι καὶ ὠπλίσθαι, διὰ τῶ παραδείγματος πᾶν τὸ

ἄλλο πλῆθος τῶν ὁμωνύμως λεγομένων ἀπεσκευάσατο· καὶ γὰρ χωρίζεται ἀπὸ κτημάτων... f. 5. ἀκριβέστερον δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ (c. 23) τοῖς τῷ ἔχειν σημαينوμένοις ἐπεξηγήσθη... f. 5 b. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἀξιό- των εἰς τὸ πῶς ἔχειν ἀναφέρειν τὸ ἔχειν ὁ Βοηθὸς ἐναντιῶν, ὅτε 5 εἰς τὸ πῶς ἔχον ἡγούμενος δεῖν ὅτε εἰς τὰ πρὸς τι ἀνάγειν αὐτό, ἰδίαν δὲ εἶναι κατηγορίαν· εἶναι μὲν γὰρ σχετικὴν αὐτὴν, τριχῶς δὲ μάλιστα καὶ ὁμωνύμως τὴν χέσιν λέγει· τὴν μὲν γὰρ εἶναι ἐν ἑαυτῷ καὶ καθ' ἑαυτό, τὴν δὲ πρὸς ἕτερον, τὴν δὲ ἕτερον πρὸς ἑαυτό. ἡ μὲν ὅν ἐν ἑαυτῷ θεωρεῖται καὶ τὴν πῶς ἔχοντα, ὅσον ὁ προβεβλημένος 10 (χέσις γὰρ ἐστὶν αὐτῷ πρὸς ἑαυτόν), ἡ δὲ πρὸς ἕτερον ἢ τῶν λε- γομένων πρὸς τι.

113 f. 7. Συμπληρωθέντος τῷ περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν λόγῳ, 15 ὁ Ἀρχύτας προστίθισιν ὅτι ἡ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἀπόφασις πλὴν τῆς ὁσίας περὶ τὸ αὐτόματον θεωρεῖται καὶ αἰδητόν, καὶ ὁ περὶ τὸ καθόλου καὶ νοητόν· γράφει δὲ ὅτως... f. 7 b. εἴτα ὀλίγα περὶ συνθέσεως εἰπὼν τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἅπερ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας βιβλίῳ κατέταξεν, ἐπὶ τέλει δὲ τὴν εἰς δέκα διαίρεσιν τῶν γενῶν ὡς οἰκίαν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τῇ ἐπιστήμῃ ὠρι- σμέναις ὁσίαις, καὶ διὰ τῆς ἐν ἀριθμῷ καὶ τῇ παντὶ ἀριθμῷ ἀπο- 20 δείκνυσιν. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης μὲν τὰς κατηγορίας ἐξετάζει τὰ οἰκίως ἔχοντα πρὸς αὐτάς, ὡς αὐτίκα μάλα εἰσόμεθα· ἐστὶ δὲ ταῦτα περὶ ἀντικειμένων εἰπεῖν καὶ περὶ προτέρου καὶ ὑστερου καὶ περὶ τῷ ἅμα καὶ περὶ τῶν εἰδῶν τῆς κινήσεως καὶ περὶ τῆς τῷ ἔχειν ὁμω- νυμίας. ἀλλὰ κοινῶς πρῶτον περὶ αὐτῶν ζητητέον, τί δὴποτε 25 ἐπὶ τῷ τέλει τῶν Κατηγοριῶν ταῦτα πρόσκειται, καὶ τίνα χρεῖαν παρεχόμενα· τινὲς μὲν γάρ, ὡς καὶ Ἀνδρόνικός ἐστι, παρὰ τὴν πρό- θεσιν τῷ βιβλίῳ προσκείμεναι φασὶν ὑπὸ τινος ταῦτα τῷ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίῳ Πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγραφάντας, ὅς ἐννοῶντες ὅτι πόσῃν χρεῖαν ὁ τῇ Τοπικῇ πραγματεῖα μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ 30 περὶ τῶν Κατηγοριῶν λόγῳ εἰσάγει τὰ εἰρημένα. ἄλλοις δὲ καὶ Πορφύριον ἀρέσκει πρὸς σαφήνειαν συντελεῖν τὰ θεωρήματα ταῦτα.

113 f. 8. ὅθεν ἔχει κοινὸν γένος πρὸς ἄλληλα ἀλλ' ὁμωνύμως 16 ἀντίκειναι τὰ κοινῶς ἀντικείμενα λεγόμενα· διὸ καὶ Ἀριστοτέλης “περὶ 35 δὲ τῶν ἀντικειμένων” φησί, “ποσαχῶς εἴωθεν ἀντιτίθεσθαι.” τὸ γὰρ “ποσαχῶς εἴωθεν ἀντιτίθεσθαι” τῷ ὁμωνύμῳ. τινὲς δὲ τῶν Περι- πατητικῶν γένος ἔφασκον εἶναι τὸ ἀντικείμενον, διότι κοινὸς ὅρος ἀποδίδοι τῶν ἀντικειμένων τοῖστος “ἀντικείμενα λέγει” ὅσα περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα καὶ κοινῶς σημαίνοντα τῷ αὐτῷ πράγματι καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ 40 ἔξωθεν ἐξεταζόμενα συνυπάρχειν ὁ δύναται.” τῷτο δὲ τοῖς τέτρασιν εἶδεσι τῆς ἀντιθέσεως ὅς ὑπάρχει· ἐπὶ τε γὰρ τῶν ἐναντίων ἀδύνατον τὰ αὐτὰ ἅμα καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἡ αὐτὸ λευκὸν εἶναι καὶ μέλαν, καὶ κατὰ τὰ πρὸς τι δὴ ἀνυπαρκτὰ ἐστὶ τὰ ἀντικείμενα πρὸς τὸ αὐτὸ ἐξεταζό- μενα· ὁ γὰρ οἶόντε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ μείζον ἅμα εἶναι καὶ ἑλαττον, 45 ὁ δὲ τὸν αὐτὸν τῷ αὐτῷ ἅμα δεσπότην εἶναι καὶ ὀδόν. ἀλλ' ὁ δὲ τὰ κατὰ τὸν ἔξωθεν καὶ ἐξέστησιν (f. 8 b) περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα συνυπάρχει· ὁ γὰρ οἶόντε κατὰ τὸν αὐτὸν ὀφθαλμὸν ὄψιν ἔχειν καὶ τυφλότητα. ἀλλὰ καὶ ἡ κατάφασις

τῆς ἀποφάσεως ἀσυνυπαρκτος· εἰ γὰρ ἀληθὲς τὸ ἡμέρα ἐστὶ, ψεῦδος τὸ ἡμέρα ὅς ἐστιν. εἰ ὅν πᾶσι τοῖς εἶδεσιν ἐφαρμόζει ὁ τῶν ἀντι- κειμένων λόγος, ὁ φωνῆς ἐστὶ σημαίνοντα, ἀλλὰ γένος εἰς εἶδη ἐστὶν ἡ διαίρεσις, εἴπερ ὁμωνύμως ἀλλὰ καὶ συνωνύμως κατη- γορεῖται τὸ ἀντικείμενον. πρὸς δὲ ταῦτα ὁ Ἰάμβλικός φησιν ὡς εἰ μὴ ὁμωνύμος ἦν ὁ ὅρος, ἦν ἂν τῷ ὄντι κοινὸς λόγος καὶ κοινὸν γένος πάντων τῶν ἀντικειμένων· “ἐπεὶ δὲ τὸ μὴ δύνασθαι περὶ τὸ αὐτὸ συνυπάρχειν καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ ἄλλως μὲν” φησιν ὁ Ἰάμβλικος “θεωρεῖται ἐν τοῖς πρὸς τι ἄλλως δὲ ἐν καταφάσει καὶ ἀποφάσει, καὶ ἄλλως ἐν τοῖς λοιποῖς τῶν ἀντικειμένων, ἀληθεύει ὁ ἐξ ἀρχῆς λόγος τὸ ὁμώνυμα εἶναι τὰ ἀντικείμενα. διὸ” φησι “καὶ ἡμαρτε Νικόστρατος, ὡς πρὸς ἐν γένος αὐτῶν τὴν ἀντιλογίαν ποιούμενος.” ὁ μὲντοι Πορφύριος γένος μᾶλλον καὶ αὐτὸς τίθει, καὶ ἐγὼ ταύτη μᾶλλον ῥέπω, ὅς ἐστι λόγος ἀκέραιος πιθανὸς τὴν ὁμωνυμίαν κυ- ρύοντος, ὅτε αὐτὸς ἐννοῶν πλὴν τῷ Ἀριστοτέλει εἰπεῖν “περὶ δὲ τῶν ἀντικειμένων, ποσαχῶς εἴωθεν ἀντιτίθεσθαι.” καίτοι τὸ ποσα- χῶς καὶ εἰ τὸ γένος ἦν, δύναται εἰπεῖν· εἴτε γὰρ τρία εἴτε τέτταρα εἴχεν εἶδη, τριχῶς ἢ τετραχῶς ἀληθὲς εἰπεῖν ἀντικείμενα, ὅπερ ἐστὶ ποσαχῶς· ὁ γὰρ τὸ ποσαχῶς εὐθὺς τὴν ὁμώνυμον δηλοῖ φωνήν ἀλλὰ τὸ πολλαχῶς μόνον λέγει, μὴ μὲντοι εἶναι... φαίνεται δὲ καὶ τὰ περὶ ἀντικειμένων Ἀριστοτέλης ἐκ τῷ Ἀρχύτῃ βιβλίῳ με- ταλαβὼν τῷ περὶ Ἀντικειμένων ἐπιγεγραμμένῳ, ὅπερ ἐκεῖνος ὁ συνέταξε τῷ περὶ Γενῶν λόγῳ, ἀλλ' ἰδίᾳς πραγματείας ἡξίωσε· καὶ γὰρ τὴν διαίρεσιν αὐτῶν Ἀρχύτας ὅπως παραδίδωσι.

ΔΑΒΙΔ. Ἑρμῖνος δὲ ὁ πρὸ τῶν Τόπων ἐπιγράφας τὰς Κα- τηγορίας αἰτίαν λέγει τοιαύτην, ὅτι διαλεκτικὴ ἢ προκειμένη πρα- γματεία, ἔργον δὲ τῆς διαλεκτικῆς περὶ ἀποφαντικὸν εἰλεῖσθαι λό- γον τῷ συνηγορεῖν τῇ ἀντιφάσει καὶ τοῖς ἀντικειμένοις· διὰ τῷτο ὅν καὶ τὰ ἀντικείμενα τῶν λοιπῶν προέταξε... ἐξέστησι δὲ εἰς 5 ἔξιν ὁδὸν ὑπὸ φύσεως ἢ τέχνης μεταβάλλει (τῇ γὰρ προνοία ὁδὸν ἀδύνατον). προέταξε δὲ τὰ πρὸς τι ἐν τοῖς ἀντικειμένοις ὡς μαλακώτερα καὶ ἥττον μαχόμενα ἐν τοῖς ἀντικειμένοις, ὡς καὶ ἀμ- φιβάλλεσθαι εἰ εἰσὶν ἀντικείμενα σώζοντα ἄλληλα. ἀλλὰ τῷτο μὲν δείκνυσιν Ἀλέξανδρος ὅτι ἀντικείμενα, ὅς καὶ τὰ λαβδόειδῃ 10 ζύλα παράδειγμα λαμβάνει, ἅτινα μὲν ἀντιθέσεως τινος σώζει ἄλληλα, ἃ ἢ μὴ συνήθεια ἀντήρεις καλεῖ, ὁ δὲ ποιητὴς ἀμείβοντας.

ἈΜΜ. f. 126. ὅτι δὲ ὅς ἐστιν ἀπρητημένον τὸ τμήμα τῷτο τῷ σκοπῷ τῶν Κατηγοριῶν, ὡς τινες ἐνόμισαν, δῆλον μὲν καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ τῷ συνεχῆς τῆς φράσεως· τὸν γὰρ μὲν σύνδεσμον εἰρηκῶς ἐν τῷ τέλει τῷ τμήματος τῷ πρὸ τῷ ἐν τῷ τῷ δὲ ἐπὶ ἡγήσασθαι. εἰρηκῶς γὰρ ἐν ἐκείνῳ “ὑπὲρ μὲν ὅν τῶν προτεθέντων γενῶν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα,” νῦν ἐν τῇ ἀρχῇ τῷ φησὶν “περὶ δὲ τῶν ἀντικειμένων.” ὡς καὶ ἐκ τῷ δὲ δῆλον ἢ τῷ σκοπῷ συνέχεια. πρῶτον δὲ διδάσκει περὶ τῶν ἀντικειμένων· καὶ γὰρ ἐν τῷ περὶ τῷ ποσῷ λόγῳ μνήμην τῷτων ἐποίησατο, ἡνίκα 15 ἔλεγε (p. 5 15) τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἀντικείμεν ὅς ὡς τὰ ἐναντία ἀλλ' ὡς τὰ πρὸς τι. βύλει τὸν διδάξαι ἐνταῦθα ποσαχῶς τὰ ἀντικείμενα λέγει... Ζητητέον δὲ τί δὴποτε τέσσαρα μόνον τὰ

εἶδη τῶν ἀντικειμένων καὶ ὅτε πλείονα ὅτε ἐλάττωνα, καὶ τίς ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης αὐτῶν τάξεως; ἵνα ὅν μάθωμεν διὰ τί τέσσαρα μόνον, εἰπωμεν ὅτι. τὰ ἀντικείμενα ἢ ὡς λόγοι ἀντίκεινται ἢ ὡς πράγματα· τὰ δὲ ὡς πράγματα ἀντικείμενα ἢ ἐν χέσει τῇ θεωρῶν, οἷον τὰ πρὸς τι, ἢ ἄχρετά εἰσιν· καὶ εἰ ἄχρετά εἰσιν, ἢ μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, ὡς τὰ ἐναντία, οἷον λευκὸν καὶ μέλαν, ἢ ὁ μεταβάλλει, ὡς σέρησις καὶ ἔξις, οἷον ὄψις καὶ τυφλότης. ὡς λόγοι μὲν ὅν ἀντίκεινται κατάφασις καὶ ἀπόφασις, οἷον Σωκράτης περιπατεῖ, Σωκράτης ὁ περιπατεῖ. ὡς πράγματα δὲ καὶ χέσιν ἔχοντα ἀντίκεινται τὰ πρὸς τι, οἷον πατήρ καὶ υἱός, δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἐπιστήμη καὶ ἐπισητόν· ὡς πράγματα δὲ καὶ χέσιν μὴ ἔχοντα καὶ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα τὰ ἐναντία ἀντίκεινται, οἷον τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν· ὡς πράγματα δὲ καὶ ἄχρετά καὶ μὴ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα ἔξις καὶ σέρησις... ἀπὸ τῶν μαλακωτέρων τῶν ἀντίθεσιν ἔχόντων ἤρξατο, λέγω δὲ τῶν πρὸς τι· ταῦτα γὰρ τῷ ἀντικείμενῳ ὁ μόνον ὁ φθείρει ἄλληλα ἀλλὰ καὶ συνεισφέρει... δευτέραν τάξιν ἔχει ἡ τῶν ἐναντίων ἀντίθεσις, οἷον λευκὸν καὶ μέλανος· ἰχυροτέρα γὰρ πῶς ἐστίν ἡ τῶν ἀντίθεσις, διότι ὁ μόνον ὁ συνεισφέρει ἄλληλα ἀλλὰ καὶ φθείρει· τὸ γὰρ ἐνὸς παρόντος ὁ ὑπομένει τὸ ἕτερον· καὶ εἰς ἄλληλα μέντοι γὰρ ταῦτα μεταβάλλει, οἷον θερμὸν καὶ ψυχρόν, λευκὸν καὶ μέλαν. τρίτην ἔχουσι τάξιν τὰ καθ' ἑξὺς καὶ σέρησιν· καὶ γὰρ ἡ τῶν ἀντίθεσις ἰχυροτέρα ἐστὶ τῆς τῶν ἐναντίων ἀντιθέσεως· τὰ μὲν γὰρ ἐναντία μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, ἡ δὲ σέρησις ὁδέποτε μεταβάλλει εἰς τὴν ἑξῆς· ὁ δὲ γὰρ ἐκ τυφλῶς τις ἀναβλέπει κατὰ γὰρ τὴν φύσιν ἢ τεχνικὸν λόγον, εἰ μὴ πῶς θεῖα δυνάμει τῷ συμβαίνει. ἐσχάτην ἔχουσι τάξιν τὰ κατ' ἀπόφασιν καὶ κατάφασιν ἀντικείμενα· σφοδροτέρα γὰρ τῶν ἡ ἀντίθεσις, διότι ἐπὶ πάντων τῶν τε ὄντων καὶ μὴ ὄντων διαιρεῖ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος.

112 f. 128. ἀγαθὸν ἐνταῦθα λέγει ὁ ὑπερέσιον (τῷ γὰρ ὁ ἀντίκεινται τὸ κακόν) ἀλλὰ τὸ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, ὅπερ ἔχει ἐναντίον τὸ κακόν. διττὸν γὰρ τὸ ἀγαθόν, τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ ὁσυνδῶς ὑπάρχον θεῶν, ὅπερ ὁδὲν ἔχει ἐναντίον· τῇ ὁσίᾳ γὰρ ὁδὲν ἐστὶν ἐναντίον· τὸ δὲ κατ' ἀποφασιν τὸ πρὸς ἀντιδιαστολήν τῷ κακῷ λεγόμενον, λέγω δὲ τὸ ἐν ἡμῖν, ὡς περ καὶ τὸ φῶς εἰρήκαμεν διττόν.

113 ΣΙΜΠΛ. τ' f. 1. "ἡ ὁπωσὺν ἄλλως πρὸς αὐτά." δύναται μὴ 25 διὰ τὰς πτώσεις μόνον εἰρηάζει, πρὸς αὐτὰς ἀποδοῖν ἕκαστον τῶν πρὸς τι, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ λαμβανόμενα, ὧν ἡ ἀπόδοσις γίνεται· ὁ γὰρ πάντα ὅπως λέγει ὡς τῷτο ὁ ἐστὶ, πρὸς ἄλληλα λέγει, ὡς περ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἡμισυ καὶ ἡ ἐπιστήμη· ἕκαστον γὰρ τῶν ὁ ἐστὶ, πρὸς ἄλλο λέγει, καθ' ἣν ἂν πτώσιν ἡ ἀπόδοσις ἐκεῖνος γένοιτο. καὶ μὴ κατ' ἀποφασιν δὲ γένοιτο ἡ ἀπόδοσις, ὡς περ τὸ μέγα καὶ μικρόν, ἀντικείμενα κατ' αὐτὰ πρὸς τι ἀλλήλοις, ὁ κατ' ἀποφασιν ἀποδοῖν ὁδὲ ἐστὶ τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὸ ἕτερον λέγει. ὁδὲ τὸ ἐπιστήμην καὶ τὸ αἰσθητὴν καὶ τὸ νοητὸν ὁμοίως, ὁδὲ ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἐκεῖνων ἐστὶ τῶν πρὸς αὐτὸ λέγει· τὸ γὰρ ἐπιστήμην ὁ κατ' αὐτὸ ἄλλω ἐστὶν ἄλλ' αὐτῷ ἄλλο· πρὸς γὰρ τὴν ἐπιστήμην λέγει, ὁ κατ' ὅτι ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὅτι αὐτῷ ἐστὶν ἡ ἐπι-

στήμη. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς γέγραφεν Ἀρχύτας ἐν οἷς τὰς διαφο- 5 ρὰς τῶν κατ' αὐτὰ πρὸς τι ἀντικειμένων παραδίδωσιν... f. 1 b. ἰσέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης μεσότητα τῶν πρὸς τι ὁ παραδίδωκεν· ὁ δὲ Ἀρχύτας περὶ αὐτῶν τὰδε γέγραφε... εἰ δὲ καὶ Ἀριστοτέ- 10 λης μὴ συνεχώρει ταύτῃ τῇ μεσότητι, διαφέρειν ἂν εἴπε τὴν κατ' αὐτὰ πρὸς τι ἀντίθεσιν τῆς κατ' αὐτὸν ἐναντίον καὶ τῷ μὴ ἐπιδέχεσθαι μεσότη- 15 τητά. διαφέρει δὲ τῶν ἐναντίων τὰ πρὸς τι τῷ τρόπῳ τῆς κατηγορίας· τὰ μὲν γὰρ πρὸς τι αὐτὰ ὑπερ ἐστὶ, πρὸς ἄλληλα λέγει ὁπωσὺν· τὰ δὲ ἐναντία ἀντίκεινται μὲν, ὁ μέντοι ἀντιστρέφει πρὸς 20 ἄλληλα... δεῖ ὅν τὴν τῶν πρὸς τι ἀντίθεσιν συναγωγὸν τῶν ὑποκειμένων νοεῖν μετὰ τινος ἀντιθέσεως, ἐξ ἀλλήλων καὶ μὴ ἐξ αὐτῶν τὴν διαφορὰν λαμβανέσης· διὰ τῷτο γὰρ τὰ μὲν ἐναντία ἐξωθεῖ ἄλληλα, τὰ δὲ πρὸς τι ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα οἰκειότητος τὴν ἑτερότητα συνάγει· διὸ καὶ τὰ μὲν μᾶλλον ἐμφαίνει τὴν ἑτερό- 25 τητά, ὡς τὸ διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ, τὰ δὲ ἡττον, ὡς ἐπιστήμη πρὸς τὸ ἐπισητόν, τὰ δὲ ὁδὲ ὅπως χεδόν, ὡς οἱ ἴσοι πρὸς ἀλλήλους. ὁδὲ ὅν ἀντίθεσιν ἔχοντα τῷ ἀντικείμενῳ λέγει αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ, ταῦτα τῶν πρὸς τι ἐστίν· ὡς περ τὸ μεῖζον αὐτὸ τῷτο ὁ λέγει, τὸ ἀντικείμενῳ λέγει, καὶ τὸ αὐτὸ πρὸς μὲν τὸ μεῖζον, πρὸς δὲ ἕτερον 30 ἐλάττω· διὸ ὁδὲ μαχητικὴ ἡ τοιαύτη ἀντίθεσις· καὶ τὸ ὁρθὸν δὲ τὸ τύπτει πρὸς τὸ ὑπτιον τὸ τύπτει ὡς πρὸς τι ἀντίκεινται· διὸ καὶ Ἀριστοτέλης τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν ἐπιδέχεσθαι τὰ ἐναντία εἰπὼν, αὐτὰ μὲν ὁ κατ' ἐφ' ἐναντία εἶναι ἀλλήλοις, ἐν ἑκατέρῳ δὲ αὐτῶν ἐπέ- 35 δεῖξεν ἐναντίωσιν, ὡς ἐν τῷ λευκαίνειν καὶ μελαίνειν καὶ λευκαίνειν καὶ μελαίνειν. Ἀνδρόνικος δὲ ὁ κατ' ἀντίθετα μόνον ἀλλὰ καὶ ἐναντία τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν ἀπεφῆκατο· καὶ τῷτο δὲ ἐπιστῆσαι ἄξιον, ὅτι τὰ μὲν πρὸς τι πρὸς ἄλληλα λέγει, τὰ δὲ ἐναντία αὐτὰ μὲν ὁ περ ἐστὶν, ἐναντία, τῷτῃ τὰ τῇ ἐναντιώσει περιεχόμενα, ὡς περ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, πρὸς ἄλληλα ὁ λέγει, τὸ δὲ ἐναντίον αὐτὸ καὶ 40 ὁ κατ' αὐτὰ περιεχόμενα ὑπ' αὐτῷ κατ' αὐτὰ πρὸς τι λέγει καὶ ὁ κατ' αὐτὸν ἐναντίον· ἀντιστρέφει γὰρ ἄλληλα καὶ συνυφέστηκε· καὶ ἴσως τῷ αἰτίῳ ἡ κοινὴ τῆς ἐναντιότητος ἐν τοῖς ἐναντίοις συνύπαρξις. Νικό- 45 κράτος δὲ δεικνύει νομίζει ὅτι τὰ ἐναντία πρὸς ἄλληλα λέγει, ὁ κατ' ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὸ ἐναντίον ἀλλ' αὐτῷ τῷ ἐναντίῳ ποιούμενος τὴν ἐπιχείρησιν.

ΑΜΜ. f. 130. τῶν γὰρ ἐναντίων τὰ μὲν κατ' ἀποφασιν 120 ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ, τὰ δὲ καθ' αὐτό. διὰ μὲν ὅν τὸ "πέφυκε γίνεσθαι" ἐδήλωσε τὰ κατ' ἀποφασιν ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ, διὰ δὲ τὸ "κατηγορεῖσθαι" τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα. τὸ δὲ καθ' αὐτὸ διττόν, ὡς αὐτὸς φησὶν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (Analyt. Post. 14), τὸ μὲν ὁ μέρος γίνεσθαι τῷ ὁρισμῷ τῷ ὑποκειμένῳ πρά- 125 γματος, ὡς τὸ ζῶον, τὸ λογικόν (ταῦτα γὰρ καθ' αὐτὸ ὑπάρχουσι τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῷ παραλαμβάνεται), τὸ δὲ ὁ ἐν τῷ ὁρισμῷ τὸ ὑποκείμενον παραλαμβάνεται, ὡς τὸ ἄρτιον καὶ τὸ 130 περιττόν, σιμότης καὶ γρυπότης.

ΣΙΜΠΛ. τ' f. 2. ὑγείας δὲ καὶ νόσος ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ὁδὲν 125 εἶναι μέσον φησὶ, καίτοι ἀρετῆς καὶ κακίας ὁδὲν μεσότητά, ὡς 130 φιλόσοφος. οἱ δὲ ἱατροί, περὶ τὰ σώματα ἐσπυδακότες, καὶ πολ-

λας ἔθεντο μεσότηας ὑγείας καὶ νόσον ἐν τῷ πλάτει σφεφομένας
 τῆς ὑδετέρας παρ' αὐτοῖς λεγομένης καταστάσεως... τῶν δὲ
 ἐμμέσων ἦτοι μεσωτῶν (λέγει γὰρ καὶ ὅπως) τὰ μὲν πλείω ἔχει τὰ
 μέσα, τὰ πλέον ἴσως ἀλλήλων διεσκηκότα τῇ φύσει, ὡς ἐπὶ τῷ
 λευκῷ καὶ μέλανος εἶρη. πολλά γὰρ ἐστὶ τὰ ἐν μέσῳ τῶν χρω- 5
 ματα· τὰ δὲ ἐν μόνον διὰ τὴν ἐγγύτητα τὴν πρὸς ἀλλήλα· τῷ
 γὰρ θερμῷ καὶ ψυχρῷ τὸ χλιαρὸν μόνον μέσον. τῶν δὲ ἐν μέσῳ τὰ
 μὲν ὀνόμασμένα ἔχει τὰ μέσα, ὡς ἐπὶ τῶν εἰρημένων, τὰ δὲ ἀκα-
 τονόμαστα, τῇ δὲ ἀποφάσει τῶν ἄκρων δηλούμενα· τὸ γὰρ μεταξὺ
 τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ ἔκ ὀνόμαστος, λέγει δὲ ὅτε ἀγαθὸν ὅτε κακόν 10
 (τὸ γὰρ τῷ ἀδιαφόρῳ ὄνομα ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐτέθη), καὶ τῷ δικαίῳ
 δὲ καὶ τῷ ἀδίκῳ τὸ μέσον ἀνώνυμόν ἐστι, τῇ δὲ ἀποφάσει τῶν ἄκρων
 ὀνομάζεσθαι... f. 2 b. ἀλλ' ἐπειδὴ σαφηνείας ἔτυχεν ἡ τῷ Ἀριστο-
 τέλει λέξις, ἰδῶμεν καὶ ὅσα τῷ τόπῳ προσεξεργάζοντο οἱ κλεινό-
 τεροι τῶν ἐξηγητῶν. τῶν γὰρ Στωϊκῶν μέγα φρονόντων ἐπὶ τῇ 15
 τῶν λογικῶν ἐξεργασίᾳ, ἐν τῇ τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων
 σπουδάζουσι δεικνύναι ὅτι πάντων τὰς ἀφορμὰς ὁ Ἀριστοτέλης
 παρέχεν ἐν ἐνὶ βιβλίῳ ὃ περὶ Ἀντικειμένων ἐπέγραψεν, ἐν ᾧ καὶ
 ἀποριῶν ἐστὶ πλήθος ἀμήχανον, ὧν ὀλίγην ἐκείνοι μοῖραν παρέ-
 θετο. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐν εἰσαγωγῇ παρεμβάλλειν ἔκ εὐλογον, ὅσα 20
 δὲ συμφώνως οἱ Στωϊκοὶ τῷ Ἀριστοτέλει διατάξαντο, ταῦτα ῥη-
 τέον. ὅρα τοίνυν παλαιᾷ περὶ τῶν ἐναντίων καταβεβλημένῃ, καὶ
 ἔμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν, ὅτι ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλεί-
 ρον ἀλλήλων διαφέροντα, ἠΐθνη τὸν ὅρον ὃ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ
 τῶν Ἀντικειμένων, πολυειδῶς βασιάνσας αὐτόν· καὶ γὰρ εἰ καὶ τὰ 25
 διαφέροντα ἐναντία ἐστὶν, ἐπέστησε, καὶ εἰ ἡ διαφορὰ ἐναντιότης
 εἶναι δύναται, καὶ εἰ ἡ πᾶσα διάστασις ἐστὶν ἡ τὸ πλείον διαφέρουσα,
 καὶ εἰ ταῦτ' ἐν τῷ πλείον ἀπέχοντα τῷ τὸ πλείον διαφέροντι, καὶ
 τίς ἡ ἀπόστασις, καὶ πῶς τῷ πλείον ἀπέχειν ἀκυστόν· ὧν ἀτόπων
 φανέντων προσληπτέον τι τῷ γένει, ἵνα ἡ ὅρος τὰ πλείον ἀπέ- 30
 χοντα ἐν τῷ αὐτῷ γένει. καὶ τίνα τῷ αὐτοῦ ἀποπα ἐπέστη, καὶ εἰ ἑτερό-
 τῆς ἐστὶν ἡ ἐναντιότης, καὶ εἰ τὰ μάλιστα ἕτερα ἐναντία, ἄλλως τε
 ἔθηκεν ἐλέγχως πλείονας. χρησαμένῃ δὲ ὁμῶς τῷ ὅρῳ τῷ αὐτῷ ἐν
 τῷ περὶ τοῦ ποσὺ λόγῳ (p. 6 a 17) μὲν τὸ ἐπισημῆνα ὅτι πα-
 λαιῶς ὁ ὅρος, οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς παραλαβόντες αὐτὸν ἐχρήσαντο, 35
 τὸ μὲν σαθρὸν αὐτῷ παραδεικνύοντες, πειρώμενοι δὲ ὅπως λύειν τὰ
 δοκῶντα ἀτοπα. ὁ μὲντοι Νικόστρατος αἰτιάσθαι ὅτι μὴ μόνον ἐν
 τῷ αὐτῷ γένει (f. 3) τῷ χρώματι τὸ λευκὸν καὶ μέλαν, καὶ γλυκὺ
 καὶ πικρὸν ἐν τῷ χυμῷ, δικαιοσύνη δὲ καὶ ἀδικία ἐξ ἐναντίων γε-
 νῶν· τῆς μὲν γὰρ ἀρετῆς τῆς δὲ κακίας τὸ γένος. αὕτη δὲ ἡ ἀρετὴ 40
 καὶ ἡ κακία τρόπον μὲν τινα ἐκ τῶν αὐτῶν γένους· ἔστι γὰρ ἀμφοῖν τὸ
 γένος καὶ ποιότης· τρόπον δὲ ἄλλον ἐξ ἐναντίων γενῶν· τῆς μὲν γὰρ
 ἀρετῆς γένος τὸ ἀγαθόν, τῆς δὲ μοχθηρίας τὸ κακόν. τὸ δὲ ἀγα-
 θὸν καὶ κακὸν αὐτὰ γένη δοκεῖ, εἰ μὴ ἄρα ἐν ποιότητι καὶ ταῦτα ὡς
 ἐν γένει. ὁ μὲντοι γε Ἀριστοτέλης πολλὰ καὶ φαίνει τὸ ἀγαθὸν καὶ 45
 τὸ κακὸν μὴ ὡς γένη ἀλλ' ὡς ὁμωνύμους φωνὰς τιθεῖς. τῷτο δὲ
 πολλοσὸν μὲν ἐστὶ μέρος ὧν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν
 ἐναντιότητων ἠπόρησεν· ἄξιον δὲ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ζητη-

μάτων δικαιολογεῖσθαι ὡς εἰώθασιν οἱ ἀρχαῖοι, καὶ ὑπαίτιος ἢ τις
 ὑπογραφή, χρῆσθαι αὐτῇ, ὅταν μὴδὲν καταβλάπτῃ πρὸς τὸ χρῶναι·
 διὸ ἐν μὲν τοῖς περὶ τοῦ ποσὺ βεβληθεῖς τὸ κατω τῷ ἄνω ἐναντίον
 δεῖξαι, ἐχρήσατο τῷ ὅρῳ ὡς ἀν' ἀπὸ τῆς καὶ τῶν ἐναντιώσεως
 ἀποδόντων αὐτὸν τῶν πρεσβυτέρων· ἐνταῦθα μέντοι, ἐν τῇ περὶ
 τῶν ἐναντίων διδασκαλίᾳ, καὶ κέχρηται αὐτῷ ὡς ἄνω μὲν προρηθέντι
 μὴ ὄντι δὲ ἀνυπαίτιον. τῷτοισι ἔν οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς ἐχρήσαντο
 πᾶσι, καὶ τοῖς ἄλλοις διορισμοῖς τοῖς περὶ τῶν ἐναντίων Ἀριστοτέ-
 λει καὶ πόδας ἠκολούθησαν, ἐκείνους τὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς δεδωκότος
 ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀντικειμένων συγγράμματι, ὃς ἐξεργάσαντο
 ἐν τοῖς αὐτῶν βιβλίοις· καὶ γὰρ καὶ τὰς ἐξ ἐναντίας ὑπέλαβον ὡς
 ἐκείνους, οἷον φρόνησιν ἀφρόνησιν, καὶ τὰ κατηγορήματα, ὡς περὶ
 φρονεῖν καὶ ἀφραίνειν, καὶ τὰς μεσότηας, οἷον τὸ φρονίμως ἢ ἀφρό-
 νως. τὴν μὲντοι ποιὸς καὶ πῶς ἔχοντας ἔκτετι ἐναντίας ὑπέλαβον,
 ἀλλ' ἐναντίως ἔχειν καὶ τῷτον τῷτω, ἀλλὰ μέσως, ἐν φρονίμον
 τῷ ἀφρονί λέγουσιν. ἐὰν δὲ ποτε καὶ λέγωμεν τῷτον τῷτω ἐναντίον
 εἶναι, ἐπὶ τὰ ἄμεσα ποίεμεθα τὴν σημασίαν, ὡς φασιν. κυριώ-
 τατα μὲν ἐπὶ τῶν ἔξεων καὶ τῶν χέσεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν
 τῷτοισι παραπλησίον ἢ ἐναντιώσεως θεωρεῖται· δεύτερον δὲ ὡς ἐναν-
 τία λέγει τὰ κατηγορήματα καὶ τὰ κατηγορούμενά πως ἐκείνοις.
 προσάγει δὲ ἀμωσγέπως πρὸς τὰ ἐναντία καὶ τὸ φρονίμως καὶ ἀφρό-
 νως· ὅπως δὲ ἐν τοῖς πράγμασι τὰ ἐναντία θεωρεῖται, καὶ ἡ φρόνη-
 σις τῇ ἀφροσύνῃ ἀμέσως ὅπως ἐναντία λέγει, ἔκ ἡδὲ τῇδε.
 τοιαύτης δὲ ὅσης τῆς Στωϊκῆς διδασκαλίας, ἰδῶμεν πῶς αὐτὴν
 ἀπὸ τῆς Ἀριστοτέλει παραδόσεως παρεσπάσαντο. ὅτος γὰρ ἐν τῷ
 περὶ Ἀντικειμένων τὴν δικαιοσύνην πρὸς τὴν ἀδικίαν ἐναντίαν λέ-
 γει· καὶ λέγει δὲ τὴν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ ἐναντίον φησίν, ἀλλ' ἐναν-
 τίως διακεῖται. εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἐναντία φησί, διττῶς ῥηθήσεται τὸ
 ἐναντίον· ἢ γὰρ καθ' αὐτὰ τὰ ἐναντία ῥηθήσεται, οἷον ἀρετὴ καὶ κα-
 κία, κίνησις καὶ στάσις, ἢ τῷ μετέχειν ἐναντίων, οἷον τὸ κινούμενον τῷ
 ἐσκηκῶτι καὶ τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ. ἐν οἷς ἐδόξαζε διὰ τί τὴν ποιὸς
 ἔκ εἴπεν ἐναντίας· ἐπεὶ γὰρ καὶ μετοχὴν οἱ ποιοὶ εἰσι διάφοροι, ἔκ
 ἂν τὸ μετέχον ὁμοίως καὶ μετέχει λέγοιτο, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνους
 μετέχει, καὶ παρώνυμα, εἴπερ ἄρα, ἀπ' αὐτῶν εἶναι, ὡς ἀπὸ τῆς
 λευκότητος τὸ λευκόν. ἐπεὶ ἔν ἡ φρόνησις τῇ ἀφροσύνῃ ἐναντίον,
 ἔκ ἂν καὶ οἱ μετέχοντες ῥηθῇεν ἐναντίοι, ἀλλὰ μετέχειν ἐναντίων.
 εἰ δὲ καὶ ταῦτα τις (f. 3 b) καλεῖ ἐναντία, διελέσθαι, φησίν, ὀφεί-
 λει, καὶ τὰ μὲν λέγειν ἀπλῶς ἐναντία, τὰ δὲ τῷ μετέχειν ἐναντίων
 κεκλήσθαι ἐναντία. ὄντος δὲ δυνατοῦ τὸ αὐτὸ καὶ καὶ ἀσύνθετον φωνὴν
 εἰπεῖν, οἷον φρόνησιν ἀφροσύνην, καὶ δι' ὅρα, οἷον ἐπιστήμην ἀγαθῶν
 καὶ κακῶν καὶ ὑδετέρων, καὶ τὴν ἀφροσύνην ἀγνοίαν τῶν αὐτῶν, ζη-
 τῶσι πότερον ἐστὶ τὰ καὶ τὰ ἀπλᾶ μόνον ἢ καὶ τὴν ὅρος. καὶ ὁ γε
 Χρύσιππος ἐφίσησι, μήποτε τὰ προσηγορικά καὶ ἀπλᾶ μόνον ἐστὶν
 ἐναντία, τὰ δὲ ἔκ ἐστιν· πολλὰ γὰρ ἐν τῷτοισι συμπεριλαμβανόμεν
 καὶ μὲν ἄρθρων καὶ μὲν συνδέσμων καὶ ἄλλων δὴ μορίων ἐξηγητικῶν,
 ὧν ἕκαστον εἰς τὴν τῶν ἐναντίων λόγον ἀλλοτρίως ἂν παραλαμβάνο-
 νοιτο· διὸ τὴν μὲν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ φησὶν εἶναι ἐναντίον, τὴν
 δὲ ὅρον τῷ ὅρῳ ἔκτετι ὁμοειδῶς ἐναντίον εἶναι φησίν. ἐπ' ἐκεῖνα

δὲ ποιοῦμενοι τὴν ἀναφορὰν, καὶ τὰς ὁρὰς καὶ συζυγίαν ἀντιτιθέασιν. ταῦτα δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει πρῶτον διώρισθαι, ἀσύνθετον μὴ μὴ ἀξιοῦντι ἐναντίον εἶναι τῷ τῷ ἐναντίῳ ὄρω, ὅσον τὴν φρόνησιν μὴ εἶναι ἐναντίον τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ ὑδετέρων, ἀλλ' εἰ ἄρα, καὶ συζυγίαν, ὅρον ὄρω ἀντιτιθέναι, καὶ ἐναντίως λέγειν τῆς τῶν ἐναντίων εἶναι πραγμάτων. φιλοτεχνεῖ δὲ περὶ τούτων ἐπιπλέον, ὡς λόγος ὀριστικὸς λόγῳ ἐναντίος ἐστίν, ἐὰν τῷ γένει τι ἢ ἐναντίον, ἢ ταῖς διαφοραῖς, ἢ ἀμφοτέροις, ὅσον ἐστὶ τῷ καλῷ ὀρισμός, εἰ ἔτι τύχοι, συμμετρία μερῶν πρὸς ἀλλήλα· τῷ ἐναντίον ἀσυμμετρία μερῶν πρὸς ἀλλήλα, καὶ ἐστὶ τῷ γένει ἢ ἐναντίωσις. ἀλλαχῶ δὲ ταῖς διαφοραῖς, ὅσον λευκὸν χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, μέλαν δὲ χρῶμα συγκριτικόν· ἐν γὰρ τούτοις τὸ μὴ γένος τὸ αὐτό, καὶ δὲ τὰς διαφορὰς ἐναντίωσις. εἴρηξεν ὅν πῶς λόγος λόγῳ ἐναντίος ἐστὶ, καὶ οἱ τῆς ὑσίας δὲ δηλωτικοὶ λόγοι ἐναντίοι ἔσονται. ἀλλὰ ταῦτα μὴ ἀρκούντως μέχρι τῶδε προήχθω· διε-
 λόντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει τὰ ἐναντία εἰς τε τὰ ἄμεσα καὶ τὰ ἐμ-
 μεσα, καὶ ἄμεσα μὴ λέγοντες ἐκεῖνα ὧν ἐξ ἀνάγκης θάτερον ὑπάρ-
 χει τῷ δεκτικῷ καὶ ἀνὰ μέρος πάρεστι τῷ ὑποκειμένῳ, εἰ μὴ τῶν
 συμφυῶν εἴη, ὡς ἡ θερμότης τῷ πυρί, ἀλλὰ τῶν συμβεβηκότων,
 γίνεσθαι ὁ λόγος τῶν ἀμέσων τοιούτος, ὅτι ἐστὶν ἄμεσα ἐναντία, ἐν
 οἷς τὸ ἕτερον ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει περὶ τὸ δεκτικόν, ἐμμεσα δέ,
 ὧν ἕκ ἐξ ἀνάγκης τὸ ἕτερον. εἰπόντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει τῇ τῶν
 ἄκρων ἀποφάσει τὰ μέσα χαρακτηρίζεσθαι, ἀντιλέγει Νικόστρατος
 ὡς εἰ ἢ ἀποφάσεις τὸ μέσον δηλοῖ, καὶ τὸ ἕκ ἀνθρώπος καὶ ἕκ ἵππος
 μεσότητα δηλώσει· “δεῖ ὅν” φησὶ “προσκειῖσθαι, ἐν τῷ αὐτῷ
 γένει λαμβανομένῳ τῷ μέσῳ ἐν ᾧ πέρ ἐστιν αὐτῷ τὰ ἄκρα.” ἀλλ'
 ὁ προσποιεῖσθαι ὁ ταῦτα λέγων ὅτι ἕτε ἄκρα ἐστὶν ἵππος καὶ ἀνθρω-
 πος ἕτε ἐναντία· περὶ δὲ ἄκρων καὶ ἐναντίων ἦν ὁ λόγος. αὐτὸς δὲ
 ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀντικειμένων βιβλίῳ ἐζητήσεν, εἰ
 θάτερον ἀποβαλὼν τις μὴ ἐξ ἀνάγκης θάτερον λαμβάνει, ἄρα ἐστὶ
 τι τούτων ἀνὰ μέσον, ἢ ὅτι πάντως; ὁ γὰρ τὴν ἀληθῆ δόξαν ἀποβα-
 λὼν ἕκ ἐξ ἀνάγκης ψευδῆ δόξαν λαμβάνει, ὅθεν ὁ ψευδῆ ἀληθῆ,
 ἀλλ' ἐνίοτε ἐκ τῆς δόξης ταύτης ἢ εἰς τὸ μὴδὲν ὅλως ὑπολαμβάνειν
 ἢ εἰς ἐπισήμην μεταβάλλει· δόξης δὲ ἀληθῆς καὶ ψευδῆς ὅθεν ἐστὶν
 ἀνὰ μέσον, ἢ ἕκ ἀγνοία ὅθεν ἐπισήμη. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι διαφοραὶ
 τῶν (f. 4) ἐναντίων, ὧν καὶ αὐτὸς προῖων ἐφάφη. τούτων δὲ μά-
 λιστα ἐμνήσθη, τῆς ἀμέσου καὶ τῆς ἐμμέσου, ὅτι ἐκ τούτων τὸ πρὸς
 τὰ ἄλλα ἀντικείμενα διαφέρουν τῶν ἐναντίων παρίσχησι· καὶ γὰρ πρό-
 κεισθαι μὴ πᾶσι τοῖς προσῆσι καθ' ἑκάστον τῶν ἀντικειμένων ἐπεξελ-
 θεῖν, τοῖς δὲ κυριωτάτοις αὐτῶν μόνοις, ἕνεκα τῆς τὰς πρὸς ἄλ-
 ληλα διαφορὰς αὐτῶν παραδείξαι. δείξει δὲ ὅτι τὰ τέσσαρα
 γένη τῶν ἀντικειμένων ἀλλήλων διενήνοχε· καὶ ὅπως μὴ τὰ ὡς πρὸς
 τι τῶν ἐναντίων διαφέρει, δεδήλωκεν, ὅπως δὲ ἀμφω ταῦτα τῶν
 ὡς καὶ σέρησιν καὶ ἔξιν, δηλώσει, τὰ ἴδια ἐκάστων προδίδει, καὶ τότε
 τὴν διαφορὰν τὴν πρὸς τὴν ὡς κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀποδείξει.
 καλὸν δὲ ἂν εἴη λοιπὸν καὶ τὰ τῷ Ἀρχύτῃ παραθέσθαι περὶ τῆς τῶν
 ἐναντίων διαφορὰς ἔχοντα ὅπως... ἐν δὲ τούτοις τὰ μὴ ἄλλα σύμ-
 φωνα πρὸς τὴν Ἀριστοτέλους παράδοσιν, ἢ δὲ τελευταία διαφορὰ,

καθ' ἣν τὰ μὴ ἐν γένεσι γενῶν εἰσὶν ἐναντία, τὰ δὲ ἐν γένεσιν
 εἰδῶν, τὰ δὲ ἐν εἰδέσιν ὑπ' αὐτῷ (f. 4 b) τῷ Ἀριστοτέλει παρα-
 λέλειπται ἴσως ἐν τούτοις ὡς ὅτι πάντα πραγματεύωδη.

f. 4 b. τὸ δὲ “ἐν ᾧ” προσκεισθαι, ἵνα τὸ οἰκεῖον μόριον λαμβά-
 νωμεν, ἐν ᾧ ἐγγίνεσθαι ἢ ἔξιν· ὁ γὰρ εἴ τις μὴ ἐν τοῖς ποσὶν ὀφθαλ-
 μὸς ἔχει, ἐσέρησθαι ὀφθαλμῶν, ἀλλ' εἴ τις ἐν τῷ οἰκεῖν τόπῳ μὴ
 μετελήφεν ὁμμάτων. αὐτὸς δὲ διὰ βραχέων συνέλαβε πάντα,
 τὸ μὴ πεφυκὸς καὶ τὸ μόριον ἐν ᾧ ἐγγίνεσθαι ἢ ἔξιν, ὁ μὲν δηλώσας διὰ
 τῷ “ἐν ᾧ πέφυκε,” τὸν δὲ χρόνον καὶ τὸν τόπον τὸν ἐπιβάλλοντα, καὶ
 τὰ ἄλλα τὰ συνεμφαινόμενα ἐν τῷ “ὅτε πέφυκεν” ὑπάρχειν
 συνέλαβε· τὸ γὰρ καθήκον ἔχειν καὶ ὡς προσήκον ἐστὶν ἔχειν, ὅταν
 μηδαμῶς ὑπάρχη, τότε ἐν σέρησει λέγεσθαι εἶναι. διὸ τινες τῷ
 εἰρημένῳ τῆς σέρησεως λόγῳ προσθέσασιν τὸ καὶ ὡς πέφυκε· καὶ γὰρ
 ἀτραχήλους λέγομεν τὰς βραχυτραχήλους, ἐπεὶ μὴ καὶ φύσιν ἔχουσι
 τὰς τραχήλους, καὶ ἀπύρρηνον τὴν ῥοιάν ὡς ἐλάττωνας τῷ καὶ φύσιν
 τὰς πυρρῆνας ἔχουσιν, τὴν τῷ καὶ φύσιν ἐλάττωσιν ὡς τῷ πάντες
 σέρησιν ὀνομάζοντες. ὅχι ἀπλῶς δὲ εἶπεν ὅτι περὶ ταύτην ἢ ἔξιν
 καὶ ἢ σέρησις λέγεσθαι, ἀλλὰ περὶ ταυτόν τι, διὰ τῆς τῷ τὶ προ-
 δέχης ἐνδείξι μὲν πῶς περὶ ταύτην λέγει· καὶ γὰρ τὰ ἐναντία περὶ
 ταυτόν, εἶγε ταυτόν ἐστὶ τῶν ἐναντίων δεκτικόν· ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῶν
 ἐναντίων ὅτι πάντως περὶ ταύτην κατ' ἀριθμὸν ὑποκείμενον τὰ ἐναν-
 τία ἐστίν... f. 5. φανερόν δὲ ὅτι ἐκ τούτων ὅτι τὰ ὅπως ἀντικεί-
 μενα καὶ ὁμοιότητά τινα ἔχει πρὸς τὰ ἐναντία καὶ ἀνομοιότητά· τὰ
 τε γὰρ ἐναντία περὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον γίνεσθαι πέφυκεν, ὅσον περὶ
 ὁ ἡ ὑγεία, περὶ τὸ το καὶ ἡ νόσος· ὁ γὰρ περὶ τὰ ἀψυχα ἀλλὰ περὶ
 τὰ ζῶα. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ καὶ σέρησιν καὶ ἔξιν ἀντικείμενα...
 διαφέρει δὲ αὐτῶν, ὡς εἴρηξεν, τῷ τὰ μὴ ἐναντία, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
 εἶδει ἐστίν, ἀλλὰ μὴ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ πάντως τῷ εἶδους μορίῳ, τὰ
 δὲ καὶ σέρησιν καὶ ἔξιν καὶ ἐν μορίῳ τῷ αὐτῷ βύλεσθαι εἶναι... τὰ
 δὲ πραγματικώτερα περὶ τούτων ὡς πῶς ὁ Ἰάμβλικος παραδί-
 δωσιν. ἐν δόγμα κοινὸν τῶν τε ἀρχαίων ἐστὶ καὶ τῶν νεωτέρων τὸ
 μὴ εἶναι ἐναντία τὰ καὶ σέρησιν καὶ ἔξιν λεγόμενα· ὁ μὲν ἔτι εἰς
 ἴδιον γένος ἀντιθέσεως τὸ καὶ σέρησιν καὶ ἔξιν οἱ παλαιοὶ κατέταξαν,
 ὡς περὶ ὁ Ἀριστοτέλης. ὅτι δὲ ἐστὶν ἄλλη, δῆλον γίνεσθαι διελομένοις
 ποσαχῶς ἔξιν καὶ σέρησις λέγεσθαι, καὶ καὶ ποῖα μάλιστα σημαινόμενα
 ἢ τῶν καθ' ἔξιν καὶ σέρησιν ἀντίθεσις γίνεσθαι. λέγουσιν ὅτι ὡς καθ'
 ἕνα μὴ τρόπον ἔξιν λέγεσθαι ἢ ἐνέργεια τῷ ἔχοντος καὶ ἐχομένου· ἔξιν
 γὰρ ἱματίῳ λέγεσθαι ὅταν ὁ μὴ ἔχη τὸ δὲ ἔχη ὑπὸ τῷ ἔχοντος· καὶ ἔξιν
 ὅπλων εἶπε πῶς Πλάτων ἐπὶ τῷ ἔχοντος τὰ ὅπλα. καθ' ἕτερον δὲ
 τρόπον ἔξιν λέγομεν τὰς ἐπικτήτους ποιότητας ἐμμόνους γεγονούσας
 τὰς τε φυσικὰς τὰς καὶ τέχνας καὶ τὰς ἐπισήμας, καθ' ἃς καὶ ἐκτι-
 κοὶ οἱ ἐν αὐταῖς λέγονται. καὶ ἔξιν λέγονται καὶ τὸ το καὶ αἱ τέλειαι
 (f. 5 b) ἀρεταί· καὶ γὰρ λόγῳ ἀνάληψις ἐπ' αὐτῶν θεωρεῖσθαι. ἔτι δὲ
 ἔξιν λέγεσθαι ἢ φυσικὴ κατασκευή, ὅταν ἐμμόνος ἦ, ὡς περὶ σωμα-
 τικὰς ἔξιν καὶ ψυχικὰς καὶ ἀρετὰς ἐκ φύσεως ἢ κακίας ἐπὶ τινων
 νοῦμεν. καὶ καὶ φυσικὴν δὲ δύναμιν αὐτὴν ἔξιν λέγεσθαι φασι, καὶ
 ταύτην τὴν σέρησιν ἀντικειῖσθαι, πῆρως ὅσον αὐτῆς. ἐνιοὶ δὲ ὅτι τὴν
 φυσικὴν δύναμιν λαμβάνεσθαι ἐν τῇ τῆς ἔξεως καὶ σέρησεως ἀντι-

θέσει φασίν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν κτ' ἢ πρῶτον σημαίνοντα ῥηθεῖ-
σαν, ἥτις παρὰ τὸ ἔχειν ἕξις ὠνόμασθ'. καὶ γὰρ καὶ τὸν Χρύσιππον
Ἀριστοτέλει ἐπόμενον σερητικὰ λέγειν ταῦτα ὅσα ἀναιρεῖ παρεμ-
φαίνοντα τὴν τῷ ἔχειν φύσιν, ἔχ' ἀπλῶς ἀλλ' ὅταν ἐμφαίνει τὴν
πεφυκός. καὶ ὅτε πέφυκεν, ὡς εἴρηθ', πρότερον, καὶ ἀντίκεινται τῇ
ἀπὸ τῷ ἔχειν λεγομένη ἕξει ἢ σέρησις. καὶ ὁ μόνον ποιητῶν αἱ
σέρησεις ἀλλὰ καὶ ἐνεργειῶν, ὡς ἡ τυφλότης τῆς τῷ ὁρᾶν ἐνε-
ργείας καὶ ἡ χωλότης τῆς τῷ βαδίζειν. ἄλλως δὲ λέγει τὴν σέρησιν ἢ
ἀπυσία τῆς δυνάμει ἔχειν, ἐν τῷ δυνάμει θεωρουμένη, ἥς ἐν
Φυσικοῖς (17) μνημονεύει. τὸ γὰρ, ὁ δυνάμει ἔχειν καὶ ὁ δυνάμει
ἐστὶ, μήπω ἔχον ἐνεργείᾳ ἐν σέρησει αὐτῷ εἶναι λέγει. μήποτε
δὲ, φησὶν Ἰαμβλίκης, ὁ καθ' ἑνὶ τι σημαίνοντα τῆς ἕξεως τὴν
ἀντίθεσιν δεῖ λαμβάνειν τῆς σέρησεως, ἀλλὰ καὶ πάντα. ὅτω γὰρ
ἐστὶ τελέα πρὸς ἀπάσας τὰς ἕξεις πασῶν τῶν σέρησεων ἀντίθεσις
κοινῶς τε ὅτωσι καὶ ἐκάστης πρὸς ἐκάστην ἀντιτιθεμένης, οἷον τῆσδε
τῆς σέρησεως πρὸς τήνδε τὴν ἕξιν καὶ τὴν οἰκείον αὐτῶν τρόπον.
ὅλως γὰρ τὴν ἀέχειαν τῷ πεφυκός ἔχειν, καὶ ὅτε πέφυκε, σέρησιν
εἶναι ῥητέον. πολλαχῶς δὲ τῷ ἔχειν λεγομένης πολλαχῶς καὶ ἡ
ἀέχεια καὶ ἡ σέρησις ἐστὶ. ἐστὶ δὲ τις σέρησις καὶ ἄλλη παρὰ τὴν
φυσικὴν, λέγω δὲ καθ' ἣν ἐπὶ τῶν πεφυκότων ἐλέγχον καὶ ὅτε
ἐπεφύκεσαν, ἣν Χρύσιππος ἠθικὴν καλεῖ. ἀχίτων γὰρ καὶ ἀνυπόδε-
τος καὶ ἀνάριτος σημαίνει μὴ καὶ ψιλὴν ἀναίρεσιν, σημαίνει δὲ καὶ
παρέμφασιν τινα, ὅτε καὶ καὶ σέρησιν γίνεσθ'. ὅτε γὰρ ἀχίτων τὴν
βῦν ἐρῶμεν, ὅτε ἡμᾶς ὅταν λυώμεθα ἀνυποδέχους, καὶ ἀναρίστους
ὅτε τῆς ὀρνίθας ὅτε ἡμᾶς ἅμα τῷ ἡμέραν γενέσθ'. ἀλλὰ δεῖ
συνεμφαίνειν τῷ εἰθισμένῳ καὶ ὅτε εἰθισθὶ τὴν σέρησιν. ὅντος γὰρ
ἔθους ἀριστῶν κατὰ τινα ὥραν τεταγμένην, ὁ ὑπὸ τὸ ἔθος ὡς ὅταν
μὴ ἐν τῷ χρόνῳ τῷ τεταγμένῳ ἀριστήσῃ, ὁ φύσεως ἐμφασιν
ἀλλ' ἔθος καὶ τὴν σέρησιν ἀναιρεῖ. εἰσὶν ὅν ἀέχεια αἱ μὴ τῶν φύ-
σει αἱ δὲ τῶν καὶ ἔθους, καὶ ἀναιρέσεις ἐν οἷς ἕκαστα καὶ πέφυκε καὶ
εἰθισθ'. πολλαχῶς δὲ ἐκ ἔθους ἀλλὰ καθήκοντος ἀποπτῶσιν ἐμ-
φαίνει ἢ σέρησις, ὡς ἐπὶ τῷ ἀκλήτον δεῖπνεῖν, ὅταν παρεμφαίνω-
μεν ὅτι ὁ καθήκοντος ἀπήντησεν ὅτε καὶ τὸ ἐπιβάλλον τοῖς ἔθεσιν.
ἐστὶ καὶ ἄλλως ἢ σέρησις τῶν ὁμωνύμως λεγομένων. καὶ γὰρ ὅταν τι
γένος ὅλον μὴ ἢ πεφυκός τι ἔχειν, ἐσερῆσθ' λέγομεν ἐκείνου ὁ μὴ
πέφυκεν ἔχειν. ὅτως τὰ φυτὰ ἐσερῆσθ' λέγομεν αἰδιώσεως τῷ
μὴ πεφυκέναι ἔχειν αἰδιώσιν. καὶ ὅταν δὲ τὰ ἐν τῷ γένει τὰ μὴ ἢ
πεφυκότα ἔχειν τὰ δὲ μὴ πεφυκότα, ἐσερῆσθ' λέγει τὰ μὴ πε-
φυκότα, ὡς περ ἐν τῷ γένει τῶν ζώων ὁ ἀσπάλαξ ὄψεως. καὶ
μᾶλλον τῷτο λέγομεν (f. 6) ὡς ἐπὶ τῷ πρὸς βίαν ἀφρησθ'. κυ-
ρίως δὲ σέρησις λέγει ἐπὶ τῶν πεφυκότων μὴ ἔχειν, μὴ ἐχόντων
δὲ τότε ὅτε πεφύκασιν καὶ ὅτε εἰώθασιν καὶ ἐνεσῆσαντο ἔχειν. ὁ δὲ καὶ
ἀντίθετον τῇ ἕξει θεωρεῖ. καὶ ἡ ἐν τῷτο ἀντίθεσις κέκληται ἢ καὶ
ἕξιν καὶ σέρησιν... καὶ τῷτο δὲ ἰσέον ὅτι ἐνίοτε μὴ ὁ σερητικὰ ὀνό-
ματα σέρησιν δηλοῖ, ὡς ἡ πενία τὴν σέρησιν τῶν χρημάτων καὶ ὁ
τυφλὸς σέρησιν ὄψεως. ἐνίοτε δὲ σερητικὰ ὀνόματα ὁ σέρησιν
δηλοῖ. τὸ γὰρ ἀθάνατον, σερητικὸν ἔχον τὸ χῆμα τῆς λέξεως, ὁ
σημαίνει σέρησιν. ὁ γὰρ ἐπὶ πεφυκός ἀποθνήσκειν εἴτα μὴ ἀπο-

θνήσκοντος χρωμέθα τῷ ὀνόματι. πολλὴ δὲ ταραχὴ καὶ τὰς φω-
νάς ἐστὶ τὰς σερητικὰς. διὰ γὰρ τῷ α καὶ ἄν προσαγομένων αὐτῶν
ὡς περ ἄοικος καὶ ἀνέσιος, συμβαίνει ποτὲ μὴ ταῖς ἀποφάσεσι ποτὲ
δὲ τοῖς ἐναντίοις συμφέρεσθαι αὐτάς... πολλῆς δὲ ὕψους τῆς ἀνω-
μαλίας Χρύσιππος μὴ ἐν τοῖς περὶ τῶν σερητικῶν λεγομένοις
ἐπεξηλθεν αὐτήν, Ἀριστοτέλει δὲ ὁ τῷτο προύκειτο ἀλλὰ μόνον
διελθεῖν περὶ τῶν καὶ τὴν ἕξιν καὶ σέρησιν. καὶ λέγει ὅτι σερητι-
κῶς πολλὰ καὶ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν ἀποφατικῶν, ἀλλὰ δεῖ τὰς
σερητικὰς τῶν ἕξεων ἀντιθέσεις καὶ τὴν οἰκείον τρόπον λαμβάνειν.
ἐστὶ δὲ ὅτος ὁ τῆς ἐπιβαλλούσης ἕξεως τὴν οἰκείαν σέρησιν ἐν τῇ
ἀντιθέσει λαμβάνων. γίνεσθ' δὲ περὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἢ τε
τοιαῦτ' ἕξις καὶ ἡ ἀντίθετος αὐτῇ σέρησις, ἔχ' ἅμα δὲ, οἷον περὶ
ὀφθαλμὸν τυφλότης, περὶ ὁ καὶ ἡ ὄψις.
f. 6. δείξας ὅτι ἄλλο ἐστὶν ἕξις καὶ ἄλλο τὸ ἕξιν ἔχειν, καὶ
ἄλλο σέρησις καὶ τὸ σέρησιν ἔχειν, καὶ ὅμως τὸ ἕξιν ἔχον καὶ σέρησιν
ἔχον ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀντίθεσιν ἐστὶ τῆς ἕξεως καὶ τῆς σέρησεως, πι-
στὸν τῷτο διὰ παραδείγματος. καὶ γὰρ τὸ πρᾶγμα τὸ ὑπὸ τῆς κατα-
φάσεως δηλούμενον ἔκ ἐστι κατάφασις.
f. 7. λέγει ὅτι τὰ μὴ πρὸς τι αὐτὰ ἄπερ ἐστὶ τῶν ἀντι-
κειμένων λέγει. ὅτε δὲ ἡ ὄψις τυφλότητος ἐστὶν ὄψις (καὶ τῷτο
πρόδηλον), ἀλλ' ὅδ' ἡ τυφλότης ὄψεως τυφλότης. ὀφθαλμὸς γὰρ
ἐκάτερον, καὶ ἡ ἕξις καὶ ἡ σέρησις.
AMM. f. 133 b. καὶ ὅτω μὴ πρῶτον ἐδείξεν ἀπὸ τῷ σαφεσέρι
καὶ ὁμολογουμένῳ, λέγω δὲ ἀπὸ τῷ τὴν ὄψιν μὴ λέγεσθ' τυφλότητος
ὄψιν. εἴτα ὕστερον δείκνυσιν καὶ ἀπὸ τῷ ἀμφιβόλῳ, ὅτι ὅδ' ἡ τυ-
φλότης ὄψεως τυφλότης λέγει. τῷτο γὰρ δοκεῖ λέγεσθ' "ὅδ' ἄλ-
λως ὕδαμῳς ἢ ὄψις πρὸς αὐτὸ λέγει," ἀντὶ τῷ, ὡς δ' ἂν ὀνομα-
τοποίησιν, ὕδαμῳς πρὸς τὸ ἀντικείμενον λέγει. δηλοῖ τοῖνυν τὸ
"ὕδαμῳς" ὅτι καὶ τε πρὸς δοτικὴν ἢ ἄλλην πτώσιν ἀποδῶς. ὅδ' ἡ
ὄψις τῇ τυφλότητι ἐστὶν ὄψις. ὡσαύτως ὅδ' ἡ τυφλότης
λέγει τυφλότης ὄψεως... καὶ αὐτὸ μὴ ἐν αἱ μερικὴ σέρησεις ὁμοίως
τῷ γένει καὶ ἀπόφασιν τῆς ἕξεως λέγονται. εἴ περ δὲ εὐρεθείη σε-
ρήσει τινὲς κείμενον ὄνομα, ὡς ἡ ἀπυσία τῆς ὄψεως τύφλωσις ὀνο-
μάσθ' ἢ ἡ τῷ φωτὸς ἀπυσία σκοτός, ὁ τῆς ἀπυσίας τῆς ἕξεως
κατηγορεῖται τὸ τοιοῦτον ὄνομα ἀλλὰ τῷ πάθος τῷ παρὰ τὸ δεκτικὸν
γενομένου, ἢ ἄλλῃ τινὸς ἐπισυμβεβηκότος τῇ ἀπυσία τῆς ἕξεως,
ὡς περ τὸ σκοτός παρὰ τὸ σκιάζειν εἴρηται, ἢ δὲ σκιά ἐπιπρόδεσις
ἐστὶ φωτός, ἥτις ἐν τῷ αέρι καὶ ἀπλῶς ἐν τῷ διαφανεῖ συμβαίνει,
ἢ ὡς Ἡρωδιανὸς φησὶ, παρὰ τὸ χέθειν. ἐπέχει γὰρ ἡμῶν τὸ εἶδέ-
ναι, ἢ τῶν προσόδων καὶ τῶν πολλῶν ἐνεργειῶν ἐπέχει. καὶ ἡ τύ-
φλωσις δὲ ἴσως παρὰ τὸ τυφλεῖν, καὶ ὁ τυφλὸς οἶονεῖ τυφλός, ὁ ἐπι-
κεκαυμένος τὰς ὄψεις ἔχων ("κεναὶ γὰρ" φησὶν ὁ ποιητής
"ὑποσμήχον" ὀπωπαί"), ὡς καὶ ὁ πηρὸς παρὰ τὸ πῆθω πῆσω πη-
ρός, ὡς παρὰ τὸ ἀκνῶ ἀκνήσω ἀκνήρός. εἰκότως ἄρα τὰ τοιαῦτα
τῶν ὀργάνων εἶναι λέγονται καὶ ἔχ' ἡμῶν τῶν ἕξεων. πάθη γὰρ τῶν ὑπο-
κειμένων αὐτῶν εἰσὶ ταῖς ἕξεσι καὶ ἔχ' αὐτῶν τῶν ἕξεων.
ΣΙΜΠΛ. τ' f. 7. καὶ πρῶτον μὴ τῶν ἀμέσων ἐναντίων χωρί-
ζων τὰ καὶ ἕξιν καὶ σέρησιν, ἀμφοτέρων τῶν τῷ ἀμέσῳ τρόπων

ἐμνημόνευσε, τῶν τε ἐν ὑποκειμένῳ ὄντων (f. 7 b) καὶ τῶν καθ' ὑποκειμένην λεγομένων, εἰπὼν "ἐν οἷς πέφυκε γίνεσθαι ἢ ὡς κατηγορεῖται." παραδείγματα δὲ τῶν μὲν ἐν ὑποκειμένῳ ὑγίειαν καὶ νόσον παρέθετο, ἐν σώματι γινόμενα, τῶν δὲ καθ' ὑποκειμένην περιττὴν καὶ ἄρτιον, καὶ τῶ ἀριθμῷ λεγόμενα, ἢ ὡς εἶπον πρότερον, τὸ δὶχα 5 διαιρεῖσθαι καὶ τῶ ἀρτίῳ ἀριθμῷ... ἢ διαφορά ἔν τῶν καὶ ἔξιν καὶ σέρησιν πρὸς τὰ ἐναντία καὶ τὸ αἰεὶ καὶ τὸ ποτὲ γίνεσθαι. καὶ γὰρ τῶν μὲν ἀμέσων ἐναντίων διαφέρει τῶ ἐκείνων μὲν ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ πάντως θάτερον ὑπάρχειν τῷ δεκτικῷ, οἷον ἢ ὑγιαίνειν ἢ νοσεῖν, τῶν δὲ ἔκ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ πάντων, ἀλλὰ τινῶν ποτέ. τὸ γὰρ σκυλάκιον 10 ὑδέτερον ἔχει. τῶν δὲ ἐμμέσων, ὅτι ἐκείνων μὲν ὑδέποτε ἐξ ἀνάγκης θάτερον ὑπάρχει τῷ δεκτικῷ, τῶν δὲ ποτὲ ἐξ (f. 8) ἀνάγκης θάτερον ὑπάρχει ἀφ' ὅς πέφυκε, τινῶν δὲ καὶ ἀπ' ἀρχῆς. ἀλλὰ καὶ ἐκείνων οἷς φύσει τὸ ἐν ὑπάρχει, διοῖσι τῷ ποτὲ καὶ τῷ ἀφωρισμένῳ. ἐκείνων μὲν γὰρ πάντως αἰεὶ τὸ ἕτερον, τῶν δὲ τινῶν ποτέ, 15 καὶ ἐκείνων μὲν ἀφωρισμένως θάτερον, ἐπὶ τῶν δὲ ἔκ ἀφωρισμένως ἀλλ' ὁπότῃ ἔτυχεν. εἰπόντος δὲ Ἀριστοτέλους ὡς ἀναγκαῖον ἦν παντὶ θάτερον ὑπάρχειν, δοκεῖ τισὶν ἀσάφειαν ἐμποιεῖν τὸ παντὶ προσκείμενον. ὅ μὴν ἔχει γε ὅτως, ἀλλ' ἀντιδιαζολὴν διασαφεῖ πρὸς τὸ τισὶν ἀναγκαῖον, ὡς τοῖς σύμφυτον ἔχουσιν ἐν 20 τῶν ἐναντίων, ὅ μὴ πᾶσι δέ. τί ἔν, εἰ ἀπὸ γεννήσεως ἐγγένοιτο ἢ ὄρασις, ὡς ἐπ' ἀνθρώπων αἰεὶ, ἔκ καὶ ἐπὶ τῶν ἔσθ' ἢ ἔξιν ἢ ἢ σέρησις, καὶ ὅθεν διοῖσι τῶν ἀμέσων ἐναντίων; τί δέ, εἴ τις λέγοι ὡς ἐπὶ μὲν τῶν μὴ πεφυκότων τὰ καὶ ἔξιν καὶ σέρησιν ὅτως ἀντίκεινται ὡς τὰ ἐμμέσα ἐναντία. ὑδέτερον γὰρ ἐξ ἀνάγκης. ἐπὶ δὲ τῶν ἡδὴ 25 πεφυκότων ὡς τὰ ἀμέσα. θάτερον γὰρ ἐξ ἀνάγκης; λύνει τοίνυν καὶ τὰς τοιαύτας πάσας ἀμφισβητήσεις, ἑτέραν διαφοράν αὐτῶν προσθεῖς, ὅτι τὰ μὲν ἐναντία ἐπαμβέβηθ' ἐν τοῖς δεκτικαῖς, ἔξιν δὲ καὶ σέρησεως ὅς δυνατὸν εἰς ἀλλήλα μεταβολὴν γίνεσθαι. τυφλότης μὲν γὰρ ἐξ ὀφθαλμοῦ γίνεσθαι, ὑκέτι μέντοι καὶ ἀνάπαλιν. ὅθεν καὶ 30 Χρύσιππος ἐξήγησεν εἰ τυφλὸς ῥητέον τὸς ὑποχυθέντας, δυναμένους δὲ ἐκ παρακεντήσεως ἀναβλέψαι, καὶ ἐφ' ὧν τὰ βλέφαρα κέκλεισται. τῆς γὰρ δυνάμεως ὅσης εἰσὶν αἰεὶ τῷ καταμεμυκῶτι τὸς ὀφθαλμοῦ ἢ τῷ κωλυμένῳ ὁρᾶν διὰ τι παραπέτασμα, ὅς ἀφαιρεθέντος ὅθεν κωλύεται ὁρᾶν. διὰ ὅθεν ἀπὸ σέρησεως εἰς ἔξιν 35 ἢ τοιαύτη γίνεσθαι μεταβολή. λαμβάνει δὲ νῦν σέρησιν τὴν καὶ πῆρωςιν. ἐκ γὰρ τῆς τοιαύτης ἔκ ἔξιν ἐπανόδος ἐπὶ τὴν ἔξιν.

13a f. 8. παραδείγματα δὲ τῶν τοιούτων λαμβάνει τὰ μὲν ὁμο-
22. λογόμενα, ὡς ὑγίειαν καὶ νόσον, τὰ δὲ ἀμφισβητούμενα, ὡς σπυ-
δαῖον καὶ φαῦλον. ἀπὸ μὲν γὰρ φαῦλος, φησί, τινὲς οἶον σπυδαῖον 40 γενέσθαι, ἀπὸ δὲ σπυδαῖον φαῦλον ἀδύνατον. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ ἕτερον τῶν δια πλείονων κατέσκευάσε, λέγων ὅτι εἰ ὁ φαῦλος εἰς βελτίους ἀγῆται διατριβάς, εἴ τι σμικρὸν ἐπιδώσει, αἰεὶ δὲ σμικρὰν ἐπίδοσιν λαμβάνων καὶ ἐπιτηδείότερος γινόμενος, ἐπὶ τῷ τέλει τε-
λείως ἂν μεταβάλλοι καὶ εἰς τὴν ἐναντίαν ἔξιν ἀποκατασταίη "εἰάνπερ 45 μὴ χρόνῳ ἐξείργηται," ἢ πληρῶν τὴν χρόνον καὶ ἀποθνήσκων, ἢ πάνυ γεγηρακώς. ὁ γὰρ τοιοῦτος ἔκ ἔχει ἐπίδοσιν (f. 8 b) τελείαν. τῷτο μὲν γὰρ ὅτως αὐτὸς κατέσκευάσε, τὸ δὲ ἀνάπαλιν οἱ Στωϊκοὶ ὅς δι-

δάσιν. ἔκ εἶναι γὰρ φασὶν ἀποβλητὴν τὴν ἀρετὴν. ἦτοι ἔν και-
νότερον ἔν σπυδαῖον εἴληφεν, ὅς τὴν τὰς τελείας ἀρετὰς ἔχοντα, ἀλλὰ τὴν καὶ εὐφυῖαν ἢ μελέτην καὶ προκοπὴν ἢ λόγον μόνον σπυ-
δαῖον, ἢ ἴσως ὅτως κινεῖσθαι λέγει τὴν ἀρετὴν ὡς περ εἶπεν ἐν τοῖς
ἐμπροσθεν (p. 8 b 31), ὑπὸ μεγάλης πάθους ἢ νόσου σωματικῆς,
λήθης ἐγγινομένης, χαλεπῶς δὲ καὶ ὅς ῥαδίως ταῦτα συμπίπτειν.
καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς Φυσικοῖς (7 3) μονιμωτάτην τὴν ἀρετὴν
εἶναι μαρτυρεῖ.

AMM. f. 138. σπυδαῖον δὲ ἐνταῦθα λέγει ὅς τὴν τελείαν καὶ
ἐν ἐπισήμῃ τὸ καλὸν ἔχοντα. ἔστος γὰρ ἀμετάβλητον ἔχει τὴν ἔξιν,
ἀτε δὴ μὴ μόνον ὅτι καλὸν ἢ ἀρετὴ εἰδώς, ἀλλὰ καὶ διότι καλόν.
ὅς τῷτον τοίνυν λέγει μεταβάλλειν ἀλλὰ τὴν ὀρθοδοξαζικόν. ἔστος
γὰρ μεταβάλλοι ἂν ἐπὶ τὸ φαυλότερον παραλογιζόμενος καὶ ἀπα-
τώμενος ὑπὸ μοχθηρῶν ἀνδρῶν, τὸ διότι καλὸν ἢ ἀρετὴ μὴ ἐπι-
35 σάμενος.

ἔτε γὰρ τυφλὸς γενόμενός τις πάλιν ἀνέβλεψε, καὶ ἰατρικόν 13a
γε λόγον δηλονότι καὶ φυσικόν ὅδεις ποτε τυφλὸς ὡς ἀνέβλεψεν, 34
εἰ μὴ ἄρα κατὰ τινὰ θείαν ἑλλαμψιν.

SIMPL. τ' f. 8 b. τῶν δὲ προειλημμένων ῥαδίων λοιπὸν καὶ 13a
τὰς Νικοστράτου ἀπορίας λύειν, ὅς φησι μὴ ἀκριβῶς ταύτην ἀπο- 18.
δεδοῖσθαι τὴν διαφοράν. μήτε γὰρ τὰ ἐναντία πάντως εἰς ἀλλήλα
μεταβάλλειν, διότι ἀπὸ σπυδαῖον ὅς φαῦλος γίνεσθαι, μήτε πᾶσαν
σέρησιν ἀμετάβλητον εἶναι εἰς ἔξιν. καὶ γὰρ ἐκ πεφωτισμένῃ καὶ
ὠπλισμένῃ καὶ ἡμφισμένην γένοιτο ἂν ἐσκοτισμένον καὶ ἀνοπλον καὶ
γυμνόν, καὶ ἐκ τῶν σέρησεων αὐθις ἢ ἔξιν. ἀτοπον ἔν τὰ ἀμφο-
τέροις ὑπάρχοντα διακρίνειν, καὶ τὰ μὲν προσνέμειν τῷ ἑτέρῳ τὰ δὲ
τῷ λοιπῷ. πρὸς δὴ ταῦτα ῥαδίον λέγειν ὡς πρόχειρον εἴληπται τὸ
ἀναπόβλητον εἶναι τὴν ἀρετὴν. καὶ γὰρ Θεόφραστος περὶ τῆς μετα-
βολῆς αὐτῆς ἱκανῶς ἀπέδειξε, καὶ Ἀριστοτέλει δοκεῖ ὅς ἀνθρώπειον
εἶναι τὸ ἀναπόβλητον. ἐπὶ δὲ καὶ οἱ Στωϊκοὶ ἐν καιροῖς καὶ μελαγχο-
λίας καὶ ληθάργοις καὶ ἐν φαρμάκων λήψεσι συγχωρεῖσιν ἀποβολὴν
γίνεσθαι, μεθ' ὅλης τῆς λογικῆς ἔξεως, καὶ αὐτῆς τῆς ἀρετῆς, κα-
κίας μὲν ἔκ ἀντεισαγομένης, τῆς δὲ βεβαιότητος χαλωμένης καὶ εἰς
ἦν λέγουσιν ἔξιν μέσσην οἱ παλαιοὶ μεταπιπτήσης. τῷτο μὲν ἔν
ὅτως. ἀτόπως δὲ ἐκ τῶν καὶ ἔθος σέρησεων τὰς ἐπιχειρήσεις
παιόμενος, καὶ σέρησιν εἰς ἔξιν μεταβάλλειν φησὶν. ὁ γὰρ ἀνδρικός
καὶ ἀνοπλος, καὶ συνήθειαν ὄντες ἐν σέρησει, ῥαδίως μεταβάλλουσιν
εἰς τὰς ἔξεις, ὅ μὲν ἀριστερὰς ὁ δὲ ὀπισθάρμενος. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης
ἔκ ἐπὶ τῶν ἐξ ἔθους ἀλλ' ἐπὶ τῶν φύσει τὴν ἔξιν καὶ τὴν σέρησιν
παρέλαβεν, ἐφ' ὧν καὶ κυρίως ἢ καὶ ἔξιν καὶ σέρησιν ἀντίθεσις λέγεσθαι.
χρησώμεθα ἔν αὐτοῖς τοῖς Ἀριστοτέλους πρὸς τὸν Νικόστρατον. ἐν
γὰρ τῷ περὶ τῶν Ἀντικειμένων αὐτὸς φησιν ὡς αἱ μὲν σέρησεις τῶν
καὶ φύσιν λέγονται, αἱ δὲ τῶν ἐν ἔθει, αἱ δὲ τῶν κατηγορημάτων,
αἱ δὲ ἄλλων τινῶν, τυφλότης μὲν τῶν φύσει, γυμνότης δὲ ἐν ἔθει,
45 ἀργυρίδης δὲ ἢ σέρησις τῶν ἐν χρήσει παραγινομένων, εἰσὶ δὲ καὶ
ἄλλαι σέρησεις πλείονες. καὶ ἐνίων μὲν σέρησεων ἔκ ἔξιν ἀπαλλαγῇ,
ἐνίων δὲ ἔξιν. πολλῶν δὲ ὄντων τῆς σέρησεως τρόπων, καὶ ἐνὸς
τῶν καὶ φύσιν, ἐπὶ τῶν καὶ φύσιν γεγονυίας τῆς πρὸς τὰναντία

διαφορᾶς, ἔκ ἐχρῆν ἐκ τῶν (υ' f. 1) ἀλλοτρίων τρόπων παραφέ-
ροντα δοκεῖν ἐλέγχειν τὸν λόγον, ἀλλὰ τὸν μὲν πλήρη περὶ τῶν γε-
ρήσεων λόγον ἔστιν ἐκ τε τῆς Ἀριστοτελικῆς καὶ τῆς Χρυσιππεύς βιβλίας
λαμβάνειν, τινὰ δὲ καὶ ὁ Ἰάμβλικος παρέγραψεν, ἔχοντα ὕτως.
πολλαχῶς τῷ ἔχειν λεγόμενον, ὡς ἡδὴ παρεδείξαμεν, ἡ γένησις δὲ
διατείνει μὲν ἐπὶ πάντα τὰ σημαίνοντα τῷ ἔχειν, ὅκετι μέντοι καὶ
ἐπὶ πάντα τὰ ἐναντία. ἀπωλεία γὰρ ἴσον ἡ γένησις, ὡς ἔκ ἀν τῷ
κακῷ γένοιτο γένησις, ὅτι μὴδὲ ἀπωλεία κακῷ γένοιτο ἀν ἡ βλα-
βερός, ἀλλ' ἀγαθῷ ἡ χρησίμῳ. ὅ γὰρ ὁ νόσος ἡ πένιας ἀπαλλαγίς
βήθει ἀν ἀπεσερήσῃ νόσος ἡ πένιας, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ὑγείας ἡ
πλῆττι ἀφαιρεθείς. ἀγαθῷ μὲν γένησις ἡ τυφλότης. ἀγαθὸν γὰρ ἡ
ὄψις. ἀδιάφορον δὲ ἡ γυμνότης. ἀδιάφορον γὰρ τὸ ἱμάτιον καὶ ὅτε
ἀγαθὸν ὅτε κακόν. διὸ γένησις ὑδεμία ἀγαθὸν ἀλλ' ἥτοι κακόν
ἡ ἀδιάφορον. καὶ ἀγαθῶν δὲ γένησις γένοιτο ἀν ἥτοι τῶν πάντων
ἡ τῶν πλείων. ἡκιστα δὲ φησιν Ἀριστοτέλης τῶν ἐν τῇ ψυχῇ
ἀγαθῶν καὶ προαιρέσεως ἐχομένων γενέσθαι γένησιν. ὅδε γὰρ λέγει
δικαιοσύνης ἐσερήσῃ, καὶ ὁ εἰπὼν ὅτι ἐπιστάμαν ὅδε φέρει, ἀπὸ
τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἶρηκε. μᾶλλον ἔν πλῆττι δόξης τιμῆς, τῶν
τοιούτων, καὶ μάλιστ' αὐτῶν περὶ τὰς κτήσεις καλυμένων ἀγαθῶν
εἰσὶν αἱ γένησεις. διὸ καὶ ἔλεος καὶ οἰκτοὶ ἐπακολυθῆσι ταῖς πλείσταις
γένησεσιν. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης τῶν φυσικῶν γένησεων νῦν τὴν
ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων παραβέβληκεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ἀρκούντως. ἔξης δὲ μεταβαίνει ἐπὶ τὴν τῆς καταφάσεως ἀντίθεσιν,
τὴν διαφορὰν αὐτῆς τὴν πρὸς τὰς ἄλλας ἀντιθέσεις παραδιδόν.

138 υ' f. 1. ὅτι μὲν ταῦτα τῶν ἀντικειμένων ἐστὶ, καὶ ἡ μάλιστ' αὐτῶν
ἀντικείμενα, πρόδηλον. ἀναιρετικά γὰρ μάλιστ' ἀλλήλων ἐστὶ καὶ
ἀσυνύπαρκτα, ἡ μὲν καθόλου ἀποφατικὴ τῇ μερικῇ καταφατικῇ,
ἡ δὲ καθόλου καταφατικὴ τῇ μερικῇ ἀποφατικῇ. οἱ γὰρ Στωϊκοὶ
μόνα τὰ ἀποφατικά τοῖς καταφατικοῖς ἀντικείμενα νομίζουσι. τὴν
δὲ διαφορὰν αὐτῶν τὴν πρὸς ἄλλας τρόπους τῶν ἀντιθέσεων σαφῶς
παραδίδωσιν ἐκ τῆς ἐπὶ μόνῃς ταύτης τῆς καὶ ἀντίφασιν ἀντιθέ-
σεως τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ εἶναι τῶν προτάσεων. λαμβαν-
νέωσαν δὲ αἱ κυρίως ἀντικείμεναι προτάσεις, ὡς ἐν τῷ περὶ
Ἑρμηνείας (c. 7 sqq.) διορίζεται. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων
ὅ δὲ διαιρεῖται ταῦτα. ὅτε γὰρ τῶν ἐναντίων τὸ μὲν ἀληθές ἐστι τὸ δὲ
ψευδός, ὅτε τῶν πρὸς ἀλλήλα λεγόμενων, ὅτε τῶν καὶ ἔξιν καὶ
γένησιν ἀντικειμένων. τῷτο δὲ πιστὸν μὲν καὶ διὰ παραδειγμάτων,
πιστὸν δὲ καὶ ἀποδεικτικῶς ὕτως. τὰ καὶ τὴν τρεῖς τρόπους ἀντι-
κείμενα ἀνευ συμπλοκῆς λέγει, τῶν δὲ ἀνευ συμπλοκῆς λεγο-
μένων ὅθεν ὅτε ἀλήθειαν ὅτε ψευδός σημαίνει. καὶ γὰρ τὸ ἀληθές καὶ
τὸ ψευδός ἐν προτάσει πάντως ἐστὶ, πᾶσα δὲ πρότασις λόγος, ὁ δὲ
λόγος ἐν συμπλοκῇ τινῶν. τῶν δὲ ἄλλων ὅθεν καὶ συμπλοκὴν
λέγει, ἀλλ' ἐστὶν ἀπλά, ὅσον λευκὸν μέλαν, διπλάσιον ἥμισυ, ὅψις
τυφλότης.

138 f. 1 b. πῶς δὲ περὶ Σωκράτους λέγων, ὅτε μήπω, φησί, 45
πέφυκεν ἔχειν ὄψιν, ἀμφοτέρω ψευδῇ ἐστὶ, καὶ τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ τυ-
φλὸν εἶναι; ἅμα γὰρ τῷ γενέσθαι τὸν Σωκράτην πέφυκεν ὁρᾶν, καὶ
εὐθὺς ἐπ' αὐτῷ τὸ μὲν ἀληθές ἐστι τὸ δὲ ψευδός. λέγουσι δὲ πρὸς

τῷτο ὡς τῷ Σωκράτους καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων καὶ ἐπὶ τῶν καὶ κατά-
φασιν καὶ ἀπόφασιν εἰς παράδειγμα παραληφθέντος, μεταβάς ἐπὶ
γένησιν καὶ ἔξιν τῷ αὐτῷ πάλιν ἀντὶ τῆς κυνιδίᾳ ἐχρήσατο, εἰς
ἐκεῖνο ἀναφέρων τὴν ἐπὶ τῶν ἅμα τῇ γεννήσει μηδετέραν ἔχοντων
διάταξιν, ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ πάντα ἐπιδεικνύναι βεβλόμενος, ὡς
ἐπισημονικώτερος τῷτο, ὅταν ἡ δυνατόν, ἅμα δὲ, ὡς περ εἴωθε,
καταφρονεῖ τῶν παραδειγμάτων, ὅταν τὸ πρᾶγμα ἀληθές ὑπάρχῃ.
μήποτε δὲ, φασίν, ὅδε ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀρχῆς ἔχει τὴν ὄψιν, ὡς
ἔχει τὴν ἀφῆν, ὅδε χρωμένος εὐθὺς αὐτῇ φαίνεται, ἔως ὅτε διανοίξῃ
τὰ βλέφαρα ἡ μαῖα καὶ ἀπομάξῃ, καὶ δὲ τὴν ἀφῆν εὐθὺς ἅμα τῷ
πεσεῖν τῷ ἔξω ἀέρος πληρῆντος αἰσθόμενον τὸ βλέφος κλαίει. εἰ
δὲ καὶ τῷτο, ἐπὶ τῷτο ἀρμόσει λέγειν ὅτι ἅμα τῷ γίνεσθαι αὐτὸν
ἀμφοτέρω ἐπ' αὐτῷ ψευδῇ ἐστὶν. φανερόν ἐν ὅτι μόνον τὸ ἀληθές
ἡ τὸ ψευδός διαιρεῖ, ὅσα ὡς κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀντίκει-
ται (f. 2) εἰ δὲ τῷτο, διαφέρει ἀν τῶν ἄλλων τριῶν εἰδῶν τῶν ἀντικει-
μένων. καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς δὲ διαχωρίζοντες ὅτι ὅθεν τῶν καὶ ἀπό-
φασιν λεγόμενων ὅθεν ἐστὶν ἐναντίον. ἦν γὰρ ἀν τῇ ἀρετῇ ἐναντία
ἡ ἔκ ἀρετῆς καὶ τῇ κακίᾳ ἐναντία ἡ ἔκ κακίας, ὑπὸ μὲν τὴν ἔκ ἀρετῆς
καὶ τῆς κακίας πιπτύσης καὶ ἄλλων πολλῶν (καὶ γὰρ ἵππου καὶ λίθου καὶ
πάντων τῶν περὶ τὴν ἀρετὴν), ὑπὸ δὲ τὴν κακίαν καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ
τῶν ἄλλων πάντων. ἔστι ἔν ἐνὶ πάντα ἐναντία, καὶ τὰ αὐτὰ τῇ
ἀρετῇ καὶ τῇ κακίᾳ ἐναντία. εἰ μὴ ἡ ἀρετὴ τῇ κακίᾳ ἐναντία ἀλλ'
ἡ ἔκ κακίας, συμβήσεται καὶ σπυδαίοις μέσα ἐναντία εἶναι καὶ φαύλοις.
ἄτοπον δὲ τῷτο, καὶ μάλιστ' εἰ καὶ τὰ αὐτὰ, καὶ μὴ καὶ τὸ δυοῖν ἐναν-
τίων, ὅφ' ὁ μὲν πάντα τὰ ὑποπίπτοντα ποιότητος εἶναι, ὡς ὑπὸ
τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν, ὅφ' ὁ δὲ καὶ ποιότητος καὶ ποιά, ὡς ὑπὸ
τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν. ὑπὸ ταύτας γὰρ καὶ ποιότητες καὶ ποιά καὶ
ἐνέργειαι καὶ πᾶν ὅτι ἐστὶν ἐστὶν. καὶ ἔστι τῷτο ἀπεμφαίνον. ὕτως
μὲν ἔν καὶ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς διώρισται τὰ τε ἐναντία καὶ τὰ ἀντιφα-
τικῶς ἀντικείμενα. ὁ δὲ Νικόστρατος αἰτιάται καὶ ταῦτα, λέγων
μὴ ἴδιον εἶναι τῶν καὶ ἀντίφασιν ἀντικειμένων τὸ διαιρεῖν τὸ ἀληθές
καὶ τὸ ψευδός. ὅτε γὰρ μόνοις ὅτε πᾶσιν αὐτοῖς ὑπάρχει, ὅ μόνοις
μέν, ὅτι καὶ τοῖς ὁμοτικῶς καὶ τοῖς ἀπομοτικῶς λόγοις ὑπάρχει τὸ
ἐξ ἀνάγκης θάτερον, ὅσον "νὴ τὴν Ἀθηναίων ἐπραξα τάδε, ὅ μὰ
τὴν Ἀθηναίων ἔκ ἐπραξα," ἀλλὰ καὶ τοῖς θαυμαστικῶς, φησί, τὸ
αὐτὸ ὑπάρχει, ὡς "καλὸς γε ὁ Πειραιεύς," καὶ τοῖς ψεκτικῶς, ὅσον
"φαῦλός ἐστιν, ὅ φαῦλός ἐστιν." ἔκ ἄρα μόνοις ὑπάρχει τοῖς καὶ
ἀντίφασιν τῷτο, ἀλλ' ὅδε πᾶσι, φησὶν. αἱ γὰρ εἰς τὸν μέλλοντα
χρόνον ἐγκλινόμεναι προτάσεις ὅτε ἀληθεῖς εἰσὶν ὅτε ψευδεῖς διὰ
τὴν τῶ ἐνδεχομένη φύσιν. ὅτε γὰρ τὸ ἐστὶ ναυμαχία ἀληθές ὅτε τὸ
ἔκ ἐστὶ, ἀλλ' ὁπότερον ἔτυχε. πρὸς δὲ ταῦτα ἔνεστι μὲν, φασί,
λέγειν ὅτι τεττάρων ὄντων τῶν ἀντικειμένων τῶ ἐνός ἴδιον τῷτο
ὅ πρὸς πάντα ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ τρία ἀποδέδωκεν. ὁ γὰρ εἰπὼν
"τῶν τεττάρων τὸ ἐν μερίζει τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψευδός" ὅ καθαπάξ
τῷτο ἀπεφάνητο, ἀλλ' ἐπὶ μόνων τῶν ἀντικειμένων τῷτο ἐποίησε.
χωρὶς δὲ τῶτων, φασί, πάλαι λέλυται ταῦτα ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι
τῶ ὅρου τῶ ἀξιωματικῶς τῶ ἀφοριστικῶς τὸ ἀξιῶμα, ὅ ἐστιν ἀληθές
ἡ ψευδός. ὅ γὰρ τὸ ὁμοτικὸν οἰόντε ἀληθές εἶναι ἡ ψευδός, ἀλλ'

εὐορκεῖν μὴ ἢ ἐπιορκεῖν ἐν τοῖς ὅρκοις εἰκός, ἀληθεύειν δὲ ἢ ψεύ-
δεσθαι ἐν αὐτοῖς ἔχοντες, καὶ περὶ ἀληθῶν ὁμολογῆσαι ἢ ψευδῶν.
καὶ τὸ θαυμαστικὸν δὲ πλεονάζον τῷ θαύματι παρὰ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ
ψεκτικὸν τῷ μονίμῳ ὅτε ἀληθές ἐστιν ἢ ψευδές, ἀλλὰ ὅμοια
ἀληθῆσιν ἢ ψεύδεσιν. ἀλλ' αὖθις μὴ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς ἀκριβείας
ἔξωσαν αἱ λύσεις· μήποτε δὲ ἀπλοϊκώτερον ἐπελθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ·
τὸ γὰρ ὁμοτικὸν "νῆ τὴν Ἀθηναῖαν" ὅτε ἀληθές ὅτε ψευδὸς δὴλοῖ...
περὶ δὲ τῶν εἰς τὸν μέλλοντα (f. 2 b) χρόνον ἀντιφάσεων οἱ μὴ
Στωϊκοὶ τὰ αὐτὰ δοκιμάζουσιν ἅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὡς γὰρ
τὰ περὶ τῶν παρόντων καὶ παρεληλυθότων ἀντικείμενα, ὅπως καὶ 10
τὰ μέλλοντα αὐτὰ τέ φασι καὶ τὰ μόρια αὐτῶν· ἢ γὰρ τὸ ἔσθι
ἀληθές ἐστιν ἢ τὸ ἔκθι, εἰ δὲ ἤτοι ψευδὴ ἢ ἀληθῆ εἶναι· ὡρίσθαι
γὰρ κατ' αὐτὰ τὰ μέλλοντα. καὶ εἰ μὴ ἐξὶ ναυμαχίας αὐρίου, ἀλη-
θές εἰπεῖν ὅτι ἔσθι, εἰ δὲ μή, ἔσθι ψευδὸς τὸ εἰπεῖν ὅτι ἔσθι. ἤτοι
ἔσθι ἢ ἔκθι· ἤτοι ἄρα ἀληθές ἢ ψευδὸς θάτερον. οἱ μὲντοι 15
Περιπατητικοὶ τὴν μὴ ἀντίφασιν τὴν εἰς τὸ μέλλον ἀληθῆ ἢ ψευδῆ
εἶναι λέγουσι, πότερον δὲ ἔσθι μόριον αὐτῶν ἀληθές καὶ πότερον
ψευδὸς, ἀληπτον εἶναι τῇ φύσει καὶ ἄσατον· τὴν μὴ γὰρ ἀντίφασιν
ἐφ' ὅτινος χρόνον ὁ κωλύει λέγεσθαι τὸ ἔσθι ἢ ἔκθι, τῶν δ'
ἐμπεριεχομένων ἐν αὐτῇ μορίων ἑκάτερον, οἷον τὸ ἔσθι ἢ ἔκθι 20
ἀφωρισμένως ἐπὶ μὴ τῷ παρόντος καὶ παρεληλυθότος χρόνον ἢ ὅδη
ἐστὶν ἀληθῆ ἢ ψευδῆ, ὅσα δὲ περὶ τῷ μέλλοντος ἀποφαίνεσθαι ἢ ὅδη μὴ
ἔκθι ἢ ἀληθῆ ἢ ψευδῆ, ἔσθι δὲ ἢ τοῖα ἢ τοῖα. ταῦτα μὴ ἔν
ἀρκεῖται πρὸς τὸν Νικόστρατον· συμπληρωθέντος δὲ παρὰ Ἀριστο-
τέλους τῷ περὶ τῆς τῶν ἀντικειμένων διαφορᾶς λόγου, καλῶς ἂν 25
ἔχοι καὶ τὰ Ἀρχύτη περὶ αὐτῶ ἐν τῷ περὶ Ἀντικειμένων βιβλίῳ
ἀρχέτυπα τῶν εἰρημένων ὄντα παραγεγραφθαι, καὶ μάλιστα ὅτι
ὁ δὲ θεὸς Ἰάμβελιχος ἀπὸ τῶν τῷ βιβλίῳ τι τοῖς ὑπομνήμασιν
ἐνέταξε. καὶ ἴσως ἔκθι ἦλθεν εἰς αὐτόν· ὁ γὰρ ἂν αὐτὸ παρήκεν ὁ τὸ
τῷ Ἀριστοτέλει περὶ Ἀντικειμένων βιβλίον ἐπισκεψάμενος. ἔχει 30
δὲ ὅπως.

136 f. 3. Ταῦτα τοῖς περὶ τῶν ἐναντίων εἰρημένοις προσθήσθαι,
36. χρήσιμα ὄντα πρὸς τὴν ὅλην τῶν κατηγοριῶν θεωρίαν καὶ πρὸς
τὴν τῶν τόπων εὐρεσιν· ἔστι δὲ ταῦτα, ὅτι τῷ μὴ ἀγαθῷ κακὸν
πάντως ἐναντίον, τῷ δὲ κακῷ ποτὲ μὲν ἀγαθὸν ποτὲ δὲ κακόν· 35
δεύτερον ὅτι ἔκθι ἀνάγκη τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐναντίων ὄντος καὶ τὸ ἕτερον
πάντως εἶναι, ἐπὶ μὲντοι τῶν ἀτόμων πάντως ἔκθι· τρίτον ὅτι
περὶ ὑποκείμενον τὸ αὐτὸ ἢ τῷ γένει ἢ τῷ εἶδει ἐστὶ τὰ ἐναντία, καὶ
τέταρτον ὅτι τὰ ἐναντία ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐστὶν ἢ ἐν ἐναντίοις
γένεσιν ἢ αὐτὰ γένη ἐστὶν. τῶν δὲ τῷ μὴ πρώτῳ τὸ ὅτι ἀγαθῷ 40
κακὸν ἐξ ἀνάγκης ἐναντίον ἐστὶ δι' ἐπαγωγῆς τὴν πίσιν ἐποιήσατο...
f. 3 b. ἐν δὲ τῷ περὶ Ἀντικειμένων βιβλίῳ προσέθηκε τοῖς τρό-
ποις τούτοις τῶν ἐναντιώσεων καὶ τὸν τῶν μήτε ἀγαθῶν μήτε κακῶν
πρὸς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ, ὅπως λέγων τὸ λευκὸν τῷ μέ-
λανι καὶ τὸ γλυκὺ τῷ πικρῷ καὶ τὸ ὀξύ τῷ βαρεῖ καὶ τῇ κινήσει τὴν 45
στάσιν ἐναντιῶσθαι. ἀλλὰ ἐν πῶς ἐνὶ δοκεῖ ἐναντίον εἶναι, νῦν δὲ
τῷ κακῷ δύο φησὶν ἐναντία εἶναι, τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ ἀντικείμενον
κακόν, ὡς τῇ θρασύτητι ἢ τε ἀνδρείᾳ καὶ ἡ δειλίᾳ, καὶ τῷ ἀγαθῷ

δύο κακὰ φαίνεσθαι ἐναντία, ὡς τῇ ἀνδρείᾳ ἢ θρασύτητι καὶ ἡ δειλίᾳ,
καὶ τῇ μεσότητι ἢ τε ὑπερβολῇ καὶ ἡ ἑλλειψίς.

f. 3 b. Νικόστρατος δὲ αἰτιάσθαι ἐν μὲν, ὅτι ἀτελῶς ἔχει ἡ τῶν 14a
ἐναντίων διαίρεσις· ὁ γὰρ προσέθηκεν ὅτι καὶ ἀδιάφορον ἀδιαφόρῳ 2
ἀντίκειναι, ὅπερ ἐν μὴ τῷ τῶν Ἀντικειμένων βιβλίῳ προσέθηκεν,
εἰπὼν εἶναι τινα τρόπον ἀντιθέσεως τῶν μήτε ἀγαθῶν μήτε κακῶν
πρὸς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ, ὡς εἴρηται πρότερον. ἀδιάφορα δὲ
αὐτὰ ἔκθι ἐκάλεσεν, ὡς οἶμαι, διὸ νεώτερον ἦν τὸ τῷ ἀδιαφόρῳ ὄνομα,
παρὰ τῶν Στωϊκῶν τεθέν. ἐνταῦθα δὲ αὐτῶν ἔκθι ἐμνήσθη, διότι
ἀμφισβητήσιμον ἦν μήποτε ὁ μόνον ἀδιάφορον ἀδιαφόρῳ ἀλλὰ 10
καὶ ἀδιάφορον κακῷ ἀντίκειναι... ἕτερον δὲ αἰτιάσθαι ὁ αὐτὸς ἀνὴρ
πειρώμενος καὶ ἀγαθὸν ἀγαθῷ δεικνύναι ἐναντίον· τὴν γὰρ φρονίμην
περιπάτησιν τῇ φρονίμῃ στάσει ἐναντίαν φησὶ, καὶ τὴν φρονίμην
ἡδονὴν τῇ φρονίμῃ λύπῃ, καὶ τὰλλα τὰ τοιαῦτα (f. 4), ἅπερ καὶ
ἐναντίως λέγεσθαι δοκεῖ. ἀλλ' ἔκθι ἐστὶν ἐναντία συμφρονῶντα πρὸς
τὸν ἑνα σκοπὸν καὶ τὸ ἐν τέλος τῷ ἄμφω ποιῶντος ἐμφρόνως. εἰ δὲ 15
καὶ ἐστὶν ὅλως ἐν τούτοις ἐναντιώσεσι, ὡς ἔκθι ἀγαθῷ πρὸς ἀγαθόν ἐστιν
ἀλλ' ὡς μέσον πρὸς μέσον· ὡς γὰρ περιπάτησις πρὸς στάσιν καὶ ὡς
ἡδονὴ πρὸς λύπην ἀντίκειναι. ζητήσοι δ' ἂν τις διὰ τί κακῷ μὴ
κακὸν ἀντίκειναι καὶ μέσον μέσῳ, ἀγαθὸν δὲ ἀγαθῷ ἔκθι ἐναντιῶσθαι;
καὶ ῥητέον ὅτι τὸ μὴ ἀγαθὸν ἐν ἔκθι καὶ ἀπλῶν, τὸ δὲ κακὸν ποικίλον.

f. 4. ἐπὶ δὲ τῶν συνελημμένων ἐναντίων (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ 14a
ἄτομα, ὡς ὅταν λέγω Σωκράτην ὑγιαίνειν, Σωκράτην νοσεῖν) 10.
ἐπὶ τούτων ἔκθι ἐνδεχομένως ἀλλ' ἀναγκαίως θάτερον μόνον ὑπάρχει.
τῶν δὲ τὸ πρῶτον Ἀριστοτέλης μὴ καθ' ὑπόθεσιν ἔλαβε, τὸ πάν-
τας ὑγιαίνειν καὶ πάντας λευκὰς εἶναι, τὸ μὴ ἐξ ἀλλήλων ἡρτῆσθαι
τὰναντία ὥσπερ τὰ πρὸς τι δηλῶν. ὁ συγχωρήσας δὲ ὅσαι
τὰναντία ἀρχὰς ἔθεντο, οἱ τε ἄλλοι καὶ οἱ Ἡρακλείτειοι· εἰ γὰρ τὸ
ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐπιλείψει, οἴχοιτο ἂν πάντα ἀφανισθέντα·
διὸ καὶ μέμφεσθαι τῷ Ὀμήρῳ Ἡρακλείτης εἰπόντι "ὡς ἔρις ἐκ τε
θεῶν ἐκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο." οἰχόμενος γὰρ φησι πάντα.

f. 4 b. τινὲς μὴ ὠρισμένως τήνδε τὴν φρόνησιν, οἷον τὴν Σό- 14a
λωνος, τῇ αὐτῇ ἀφροσύνῃ, εἴπερ γένοιτο, ἐναντίαν εἶναι φασι, καὶ 19.
τὴν τῷδε ὑγίαν τῇ αὐτῇ ἐκείνῃ νόσῳ, ἀλλ' ὁ τὴν τυχεύσαν τῇ
τυχύσῃ. ὁ μὲντοι ὁ Ἀριστοτέλης ὅπως ἔοικε τίθεσθαι· διὸ ἐν γένει
μόνῳ καὶ ἐν εἶδει τῷ αὐτῷ εἶπε γίνεσθαι τὰ ἐναντία. καὶ Ἰάμβελιχος
δὲ ἀκολουθῶν φησὶ μὴ λέγεσθαι καὶ δεῖξιν τήνδε τὴν φρόνησιν τῇδε
τῇ ἀφροσύνῃ ἐναντίαν, μέσως δὲ φρόνησιν ἀφροσύνῃ. καὶ ἐπὶ
τινὸς δὲ τῶν ἀτόμων ὠρισμένως τὰ ἐναντία λέγησθαι, ἀλλὰ καὶ ἀνα-
φορὰν τὴν ἐπὶ τὰ μέσα.

ἈΜΜ. f. 142. διὰ τί δὲ εἰρηκῶς περὶ ταύτην "ἢ εἶδει ἢ γέ-
νει" ὁ προσέθηκεν "ἢ ἀριθμῷ;" τὸ γὰρ ταῦτόν, ὡς ἐλέγομεν πρό-
τερον, ἢ γένει ἐστὶ ταύτην ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ, ὥσπερ καὶ ἡ ἑτερότης,
γένει μὴ ὡς ἄνθρωπος καὶ ἵππος, εἶδει δὲ ὡς Σωκράτης καὶ Πλάτων,
ἀριθμῷ δὲ ὡς ἄρ' ἔξις φάσγανον μάχαιρα καὶ τὰ τοιαῦτα.
λέγομεν ὅτι ἢ ὡς ὁμολογούμενον τῷτο παρήκεν, ὡς ἡμῶν δυ-
ναμένων τῷτο προσυπακῆσαι, ἢ ἐπειδὴ εἰ καὶ περὶ ταύτην τῷ ἀρι-
θμῷ καταγίνοντο τὰ ἐναντία, ἀλλ' ἔκθι καὶ τὸ αὐτὸ μέρος.

14^a ΣΙΜΠΛ. υ' f. 5. ταύτης δὲ τῆς διαιρέσεως ὁ Νικόστρατος
20. λαμβάνει, ἀνύπαρκτον λέγων τὸ τρίτον ἐν αὐτῇ τμημα. μὴ γὰρ
εἶναι τινα ἐναντία ἅπερ ἐστὶ μόνον γένη, ἔχῃ δὲ καὶ εἶδη τινὸς ἢ τινῶν.
αὐτίκα γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ὑπὸ τὴν ποιότητα τάττει καὶ
ἦτοι τὴν διάθεσιν ἢ τὴν ἔξιν, ἄλλως δὲ πᾶν ἐναντίον ἦτοι ὑπὸ τι
τῶν δέκα γενῶν ταχθήσεσθαι καὶ ἔσθαι πάντως ὑπὸ γένος, καὶ μάτην
εἶρησθαι τὰ αὐτὰ γένη εἶναι, ἢ ἔξω τῶν δέκα κατηγοριῶν ἐστὶ, καὶ
ἀτελεῆς ἔσθαι ἢ εἰς δέκα διαίσεις. ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν καλῶς
ὀρμηθεῖσαν οἱ περὶ τὴν Πορφύριον λύουσι, λέγοντες τῶν ἐναντίων
τὰ μὴ ὁμῶνυμα εἶναι τὰ δὲ ἔχῃ ὁμῶνυμα, καὶ ὅτι τὰ μὴ μὴ ὁμῶ- 10
νυμα διείλεν εἰς τε τὰ ὑφ' ἐν γένος τεταγμένα καὶ εἰς τὰ ὑπὸ τὰ
ἐναντία γένη, τὰ δὲ γε ὁμῶνυμῶς μὴ ὑφ' ἐν γένος ὄντα καὶ
πολλῶν δὲ λεγόμενα, διότι ἔοικε γένη τοῖς ἀφ' ἐνὸς ὁμῶνυμοῖς,
αὐτὰ γένη φησὶν εἶναι. τοῦτον δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· ὁμῶ-
νυμον γὰρ τὸ ἀγαθόν... Θεόφραστος δὲ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Τοπικοῖς 15
τάδε γέγραπεν, ἀποριώτερον ἔτι ποιῶντα τὴν λόγον· "ἐπεὶ δὲ ἐναν-
τίαι τῶν ἐναντίων αἱ ἀρχαί, δῆλον ὅτι ἔδδ' ἐν ἐνὶ γένει ταῦτα,
καθάπερ ἔδδ' τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν καὶ κίνησις καὶ στάσις. εἴη δ' ἂν
καὶ ὑπεροχὴ καὶ ἑλλειψις ἐναντία γε καὶ ἀρχαί, καὶ εἶδος καὶ σέρεσις."
πρὸς δὲ ταῦτα φησὶν Ἰάμβελιχος.

14^a AMM. f. 142 b. τί ἔν; δεῖ προδεῖναι ταῖς δέκα κατηγορίαις
23. τὰς ἐτέρας δύο, τὴν τῷ ἀγαθῷ καὶ κακῷ, ὡς μηκέτι δέκα εἶναι
τὰς κατηγορίας ἀλλὰ δώδεκα; φαμὶ ἔν ὅτι ταῦτα γένη ἐκάλε-
σεν καὶ καὶ τὸ αὐτὸ σημαίνοντα ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, λέγων δὲ
ὡς καθ' αὐτὰ τῶν ὑφεστηκότων ὡς περ καὶ αἱ κατηγορίαι, ἀλλ' 25
ὡς περ καὶ ὁ Πλάτων γένη τῶν ὄντων εἶπε τὰ πέντε ἐκείνα, φημὶ
δὲ τὸ ὄν τὴν ταυτότητα τὴν ἑτερότητα τὴν κίνησιν τὴν στάσιν,
διὰ τὸ ἐν πᾶσι τοῖς ἔσσι θεωρεῖσθαι, ἔχῃ δὲ τῷ αὐτῷ καθ' αὐτὰ
ταῦτα ὑφεστηκέναι· ἔτω δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα γένη εἶπεν
εἶναι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ἔχῃ ὡς αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἀλλ' ὡς ἐν 30
πάσαις ταῖς κατηγορίαις θεωρούμενα· ἔστι γὰρ τι καὶ ἐν ὑσίᾳ ἀγα-
θὸν καὶ κακόν καὶ ἐν ποσῷ καὶ ἐν ποιῷ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγο-
ρίαις... ἀκριβολογημένοις δὲ ἔδδ' ἐναντία τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν
φανήσεσθαι, ἀλλὰ καὶ σέρεσιν καὶ ἔξιν ἀντικεῖσθαι.

14^a ΣΙΜΠΛ. υ' f. 6 b. ἐχρήσατο καὶ τῷ προτέρῳ (ὁ Ἀριστοτέλης) 35
26. ἐν τε τῷ περὶ τῆς ὑσίας λόγῳ καὶ ἐν τοῖς πρὸς τι, εἰπὼν "τὸ γὰρ
ἐπιστήμην τῆς ἐπιστήμης πρότερον ἂν δόξειεν εἶναι (p. 7 23)." διὰ
τῆτο ἔν καὶ τῷ προτέρῳ πολλαχῶς λεγομένῳ τὴν διαίρεσιν ποιῶν,
καὶ πάντας τὰς τρόπους παραδιδοῦς (καὶ ἄλλως γὰρ ἔκ ὀλίγου προσέ-
θησιν καὶ αὐτὸς ἐν ἄλλοις καὶ ὁ Στράτων ἐν τῇ περὶ προτέρῳ καὶ ὑτέρῳ 40
μονοβίβλῳ), ἀρκούντας δὲ πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ τὰς ἐκτεθέντας οἰόμε-
νος. πρῶτον μὲν γὰρ τὸν τρόπον τῷ προτέρῳ καὶ κυριώτατον τὸν καὶ χρόνον
εἶναι φησὶ, καθὸ τὸ πρῶτον τῷ χρόνῳ πρεσβύτερον καὶ παλαιότερον
λέγομεν, τίμια τιθέντες ταῦτα τὰ ὀνόματα. λέγει δὲ κυρίως
τὸ μὴ πρεσβύτερον ἐπὶ τῶν ἐμφύχων, καὶ μάλιστα ἀνθρώπων, καθὸ 45
Πυθαγόραν Σωκράτους πρεσβύτερον λέγομεν, τὸ δὲ παλαιότερον
ἐπὶ τῶν ἀψύχων καὶ τῶν πραγμάτων, ὡς τὰ Τρωϊκά τῶν Περσι-
κῶν παλαιότερά φαμεν καὶ ταύτη πρότερα.

AMM. f. 143 b. ἰσέον δὲ ὅτι τὸ μὴ παλαιότερον καὶ ἐπὶ ἐμ- 14^a
ψύχων καὶ ἐπὶ ἀψύχων εἴωθε λέγεσθαι, τὸ δὲ πρεσβύτερον ἐπὶ μό- 27.
νων τῶν ἐμφύχων.

ΣΙΜΠΛ. υ' f. 7. καλεῖν δὲ εἰώθασιν οἱ νεώτεροι τὸ τοῦτον 14^a
πρότερον συνεπιφερόμενον μὴ μὴ συνεπιφέρον δέ, καὶ συναναιρῶν μὴ 29.
μὴ συναναιρῶμενον δέ, ἅπερ Ἀριστοτέλης συνέλαβεν ἐν τῷ ἀντι-
σρέφειν καὶ τὴν τῷ εἶναι ἀκολούθησιν. ἔκ ἀντισρέφειν δὲ εἶπε διότι
ἔχῃ ὡς περ ὄντων τῶν δύο ἔστι τὸ ἔν, ἔτῳς ὄντος τῷ ἐνὸς ἔστι τὰ δύο.

AMM. f. 144. σοιχεῖα δὲ καλεῖσιν οἱ γεωμέτραι τὸ σημείον 14^a
τὴν γραμμὴν τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὰ τοιαῦτα ὅσα τῆς τῶν θεωρη- 39.
μάτων ἀποδείξεως προλαμβάνουσιν εἴωθε, διαγράμματα δὲ αὐτὰ
τὰ θεωρήματα. καὶ ἐπὶ τῶν γραμμάτων δὲ τῶν μὴ λέξεων πρότερα
αἱ συλλαβαί, τῶν δὲ συλλαβῶν τὰ σοιχεῖα. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν
λόγων ἐρῶμεν· προηγῶν μὲν γὰρ τὰ προοίμια, ἀκολουθεῖ δὲ ἡ προ-
κατάστασις, εἴτα ἡ κατάστασις· τούτοις δὲ ἔπονθαι τὰ διηγήματα,
εἴτα οἱ ἀγῶνες. ταῦτα δὲ πάντα τῇ τάξει μόνῃ τὸ πρότερον
ἔχουσιν, ἔτε δὲ τῇ φύσει ἔτε τῷ χρόνῳ.

ΣΙΜΠΛ. υ' f. 7. τῆτον δὲ τὴν τρόπον ἀλλοτριώτατον εἶναι 14^b
φησὶ τῆς καὶ τὸ πρῶτον σημασίας, ἔχῃ ὅτι ἔκ ἔστι πρῶτα τῷ ὄντι 8.
20 τῇ φύσει τὰ βέλτερα καὶ τιμιώτερα (f. 7 b), ἀλλ' ὅτι ἐκ πάντων συ-
νείθισται τὸ πρότερον ἐπὶ τῶν τοιούτων· τὸς γὰρ πατέρας καὶ διδα-
σκάδους, καίτοι τιμιωτέρους ὄντας, ἔκ εἰώθαμεν καὶ τῆτο προτέρους
λέγειν, ἔδδ' συμπέφυκε τὸ τῷ προτέρῳ ὄνομα, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων
εἶχε τρόπων. μήποτε δὲ ἐκ διὰ τὴν συνηθειαν ἀλλοτριώτατον εἶπεν
εἶναι τῷ προτέρῳ καὶ ὑτέρῳ τὴν τρόπον τῆτον (ἐν γὰρ τῇ συνηθείᾳ
πολλάκις πρῶτον τὸ τιμιώτερον λέγομεν), ἀλλ' ὅτι τὸ πρότερον καὶ
ὑστερον ἐν τοιαύτῃ φύσει βάλει εἶναι ὡς ἐν χρόνῳ καὶ ἀριθμῷ τὸ
ἐν καὶ δύο καὶ ἐν λόγῳ τὸ προοίμιον καὶ ἡ διήγησις.

AMM. f. 145. πέμπτον προσέθησιν τῆτον· ὁ γὰρ τέταρτος, 14^b
ὡς εἶρησθαι, ἀλλότριος ἦν τῶν τῷ προτέρῳ σημαζομένων, ἐπειδὴ περ 10.
ἀπὸ τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως καὶ ἔκ ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν πρα-
γμάτων ὑπῆρχεν... ἔστι δὲ τὸ πέμπτον τῷ δευτέρῳ ἐναντίον·
ἐκείνῳ γὰρ μὴ ἀντιστρέφοντος καὶ τὴν τῷ εἶναι ἀκολούθησιν, μήτε
αἰτίᾳ ὄντος τῷ ἐτέρῳ τῷ ἐτέρῳ, τῆτο καὶ ἀντιστρέφει καὶ αἰτίῳ ἐστὶ
τῷ ἐτέρῳ τὸ ἕτερον, οἷον ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱός· ταῦτα γὰρ ἀντιστρέφει
πρὸς ἀλλήλα καὶ τὴν τῷ εἶναι ἀκολούθησιν· ὁπότερον γὰρ ἂν τεθῇ, τὸ
ἕτερον πάντως ἀκολουθεῖ. ἔστι μέντοι τὸ ἕτερον αἰτίον τῷ λοιπῷ, ὁ
πατήρ φημι τῷ υἱῷ.

ΣΙΜΠΛ. υ' f. 7 b. πέντε μὲν ἔν αὐτὸς ἐνταῦθα τῷ προτέρῳ 14^b
τὰς τρόπους ἐξέθετο, τὴν καὶ χρόνον τὴν καὶ φύσιν τὴν καὶ τάξιν τὴν 22.
καὶ δύναμιν τὴν καὶ αἰτίαν· δῆλον δὲ ὅτι ὅσα καὶ τὸ πρῶτον, το-
σαυταχῶς ἂν καὶ τὸ ὑστερον λέγοιτο... ἐν ἄλλοις δὲ πρότερον λέ-
γει καὶ τὸ μέρος τὸ ἐν τῷ ὀρισμῷ τῷ πράγματος, ὅπερ ὡς ὑλικὸν
οἶμαι λαμβανόμενον αἰτίον ἐν τῷ πέμπτῳ τρόπῳ περιχεθήσεσθαι,
τῷ αὐτῷ μὲν τρόπῳ ὡς ἡ ὕλη τῷ ὄλῳ ἐπόμενον, καὶ μέντοι ἀντιστρέ-
φει καὶ τὴν τῷ εἶναι ἀκολούθησιν. λέγει δὲ καὶ τὸ τέλος πρότερον τε
εἶναι καὶ γνωριμώτερον αὐτοῖς, καὶ ὑστερον ἢ τῇ φύσει. ἐν δὲ τοῖς
Μετὰ τὰ Φυσικά (δ' 11) ἔτῳς τὸ πρότερον καὶ ὑστερον διαίρει...
M

f. 8. λέγει δὲ πρότερον καὶ κατὰ φύσιν καὶ ὑσσίαν ὅσα αὐτὰ μὴ ἐνδέ-
 χεῖται ἀνευ ἄλλων εἶναι, ἐκεῖνα δὲ ἀνευ τούτων μὴ ἐνδέχεσθαι. ὡς
 τρόπον καὶ ὁ Πλάτων ἐχρήσατο καὶ αὐτὸς ἐνταῦθα. ὅτω μὴ ἔν ἐκεῖ
 τὴν τῷ προτέρῳ καὶ ὑσέρῳ τρόπῳ ἀπηριθμήσατο, καὶ δῆλον ὅτι πε-
 ριέχοντα ἐν τούτοις οἱ ἐν ταῖς κατηγορίαις εἰρημένοι, ὁ μὴ κατὰ χρόνον 5
 καὶ ὁ κατὰ τάξιν καὶ ὁ κατὰ δύναμιν ἐν τῷ πρώτῳ, τὰ δὲ κατὰ φύσιν καὶ
 αἰτίαν ἐν τῷ ἑχάτῳ. οἱ μὲντοι πέντε τρόποι οἱ ἐν ταῖς κατηγο-
 ρίαις ἀναχθῆσονται εἰς τὰ ἀνωτάτω γένη ὅπως, ὁ μὴ κατὰ χρόνον εἰς
 τὴν ποτὲ κατηγορίαν, ὁ δὲ κατὰ φύσιν καὶ τὸ συναναίρειν μὴ μὴ συνα-
 ναιρεῖται δὲ καὶ ὁ κατὰ δύναμιν καὶ ὁ κατὰ αἰτίαν ὑπὸ τὰ πρὸς τι, ὁ δὲ 10
 κατὰ τάξιν ὑπὸ τὸ κεῖται. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὸ ὑσέρον ἐν ταῖς αὐταῖς
 ἑσὶν κατηγορίαις ἐν αἷς καὶ τὸ πρότερον. καὶ ὁ Στράτων δὲ ὁ Λαμ-
 ψάκηος ἐν τῇ περὶ τῷ Προτέρῳ καὶ Ὑσέρῳ μονοβίβλῳ πολλὰς ἀπη-
 ριθμήσατο τρόπους, ὅς νομίζω δυνατὸν εἶναι ὑπὸ τῶν πέντε τῶν ἐν-
 ταῦθα λεγομένων ἀναγαγεῖν οἷον μερισμὸν ἐκείνων ὄντας. ὑπὸ 15
 μὴ γὰρ τὸ τῷ χρόνῳ πρότερον ταχθῆσεται τὸ ἀτελὲς τῷ τελείῳ λεγό-
 μενον, διότι ἔχατον ἐν πᾶσι τὸ τέλος. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑπὸ τὴν τάξιν.
 ἔτι δὲ ὑπὸ ἄμφω ταῦτα καὶ ὁ τῇ ἀξίᾳ καὶ δυνάμει καὶ τῇ φύσει
 πρότερόν ἐστιν, ὅ ἐπιστήμη πρότερον, οἷον μονάδος ἢ δυάδος καὶ πλή-
 θους ἢ ἀρτίου καὶ περιττοῦ. ταῦτα γὰρ ὁ δὲ ἀντιστρέφει κατὰ τὴν τῷ εἶναι 20
 ἀκολουθήσιν, ὥσπερ ὁ δὲ ἑπιστήμη αὐτῶν. πρῶτον δὲ καὶ τῷ
 χρόνῳ καὶ τῇ ἀξίᾳ, ὡς τὸ ἔργον πρότερον, οἷον τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ.
 τὸ μὴ γὰρ σωτηρίας τὸ δὲ φθορᾶς αἰτίον, πρῶτον δὲ τὸ εἶναι τῷ
 φθειρέσθαι καὶ χρόνῳ καὶ ἀξίᾳ. πρῶτον δὲ τῇ φύσει ὡς μὴ ἀντιστρέ-
 φον κατὰ τὴν τῷ εἶναι ἀκολουθήσιν, ὅπερ δυνατὸν εἶναι θατέρῳ μὴ 25
 ὄντος, ὡς τόπος σώματος καὶ σῶμα χρώματος. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ
 θατέρον ἐν θατέρῳ πέφυκε γίνεσθαι, οἷον ἡ ὑσσία ποιῶν καὶ ποσῶν. ὅπως
 δὲ καὶ τὸ κατὰ φύσιν πρότερον τῷ παρὰ φύσιν (f. 8 b) καὶ ὁ νόμος τῆς
 παρανομίας καὶ ἡ ἕξις τῆς σερήσεως. ὑπὸ δὲ τὸ τῇ ἀξίᾳ πρότερον
 καὶ τὸ δυνάμει τάττοιο ἂν τὰ τῷ τιμιωτέρῳ συγγενέστερα, ὡς τὸ 30
 ποσὸν τῷ ποιῶν προτάττοιο ἂν, διότι τὸ μὴ ποσὸν μέρος τῆς ὑσσίας
 τὸ δὲ ποιὸν ἔσθαι. καὶ εἰ τὸ μὴ μετέχει γενέσεως καὶ φθορᾶς, ὡς ὁ χρό-
 νος, τὸ δὲ ἔσθαι, ὡς ὁ τόπος, καὶ τὸ μὴ χωριστὸν τὸ δὲ ἔσθαι. ἀνευ μὴ γὰρ
 αἰσθησεως εἶναι τὴν ψυχὴν ἀδύνατον, ἀνευ δὲ ἐπιθυμίας εἶναι
 δυνατόν. καὶ τὸ ἀμερές τῷ μεριστῷ. ἀρχὴ γὰρ ὁμοιότερον. ὥστε καὶ 35
 κύκλος τὸ κέντρον. καὶ τὸ μᾶλλον τῷ προτέρῳ μετέχον, ὡς τὸ αἰδῖον
 μὴ τῷ ἀγαθῷ τὸ φθαρτὸν δὲ τῷ κακῷ, καὶ τὸ ἀρτίον δυάδος τὸ δὲ
 περιττὸν τριάδος. καὶ εἰ τὸ μὴ μένει χρόνον τινὰ τὸ δὲ ἔσθαι μένει, οἷον
 σῶμα κινήσεως καὶ χρόνος. ὑπὸ δὲ τὸ τῇ τάξει πρότερον εἴη ἂν τὸ τῷ
 μεταξὺ πρότερον, ὑσέρον δὲ τὸ τῷ μεταξὺ ὑσέρον. ὑπὸ δὲ τὸ τοῖς 40
 ἀντιστρέφουσιν, ὡς αἰτιῶδες, πρότερον ἂν εἴη τὸ σπαιχέϊον. καὶ γὰρ αὐ-
 τὸ καὶ τὸ μέρος τῷ ὅλῳ, ὡς τὸ πεπερασμένον τῷ ἀπείρῳ. καὶ εἰ θατέρον
 ἐκ θατέρου, οἷον ὁ χαλκὸς τῷ ἀνδριάντος. ὕλικόν γὰρ καὶ ἔστος αἰτίον.
 ὅτι δὲ καὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο καὶ πρότερον καὶ ὑσέρον εἶναι δυνα-
 τόν, καὶ αὐτὸς ὁ Στράτων ἐνεδείξατο, τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον πρό- 45
 τερα καὶ ὑσέρα ἀλλήλων δεικνύς.

14b f. 8b. Χρησάμενος καὶ τῷ ἅμα ἐν τοῖς περὶ τῶν πρὸς τι λόγοις,
 24. εἰκότως καὶ περὶ αὐτῶν προτίθεται διδάξαι. μὴ δὲ τὸ πρότερον καὶ

ὑσέρον τάττει τὸ ἅμα, διότι ἀντίκειται πρὸς ἐκεῖνα, ὡς δηλοῖ τὸ τῇ
 ἀποφάσει αὐτῶν δηλῶσαι. διὰ καὶ πρότερον τῷ ἅμα σχεδὸν τὴν
 ἀντιθέτως ἐκείνων τρόπος καὶ κατὰ τάξιν πως ἀπηριθμήσατο τὴν
 αὐτήν.

δεύτερον δὲ σημαίνονμενον τῷ ἅμα τίθησιν ὅπερ τῷ δευ- 14b
 τέρῳ καὶ τῷ πέμπτῳ τῷ προτέρῳ καὶ ὑσέρῳ σημαίνονμένῳ ἀντέθηκεν 27.
 εἰκότως.

τρίτον τῷ ἅμα σημαίνονμενον παραδίδωσιν, ἅμα λέγων τὰ 14b
 ἐκ τῶν αὐτῶν γένους ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις. ἀντιδιηρηθῆναι δὲ λέγει 33.
 τὰ κατὰ (φ' f. 1) τὴν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ἀναφερόμενα.
 ἐνὸς γὰρ ἔστιν ὅτε γένους πλείονες γίνονται διαίρεσεις, αἱ μὴ καὶ ἰσο-
 σοίχως, ὡς ὅταν τῶν σωμάτων τὰ μὴ θερμά τὰ δὲ ψυχρά λέγω-
 μεν, ἢ τὰ μὴ ἐμφυχα τὰ δὲ ἀψυχα. καὶ καλῶσι ταύτας ἐπιδιαι-
 ρέσεις. αἱ δὲ τὸ πρότερον ἔχουσαι καὶ ὑσέρον, ὡς ὅταν τὸ ἐμφυχον
 ταῦτ' ἐν εἰπεῖν τὸ ζῶον, διελωμεν εἰς τὸ πτηνὸν καὶ τὸ χερσαῖον καὶ
 ἐνυδρὸν. καὶ καλῶσι ταύτην τῷ ζῷον ὑποδιαίρεσιν. ἀντιδιαίρεσις
 μέντοι ἐστὶν ἡ κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ μίαν τομὴν γινομένη τῶν διαιρη-
 μάτων ἀντίθεσις, ὥστε τῷ μὴ ἐμφυχῷ τὸ ἀψυχον ἀντιδιηρηθῆναι, ἐκ
 τῆς αὐτῆς γενόμενον τομῆς, τῷ δὲ πτηνῷ τὸ πεζὸν καὶ τὸ ἐνυδρὸν.
 καὶ ἕκαστον δὲ τούτων εἰς εἶδη πάλιν τέμνεται... τούτω δὲ τῷ ἅμα
 δοκεῖ μηδὲν ἀντικείμενον πρότερον καὶ ὑσέρον παραδεδοῦναι. λέγει
 δὲ ὁ Ἰάμβελιχος ἀντικείμενον τούτω τὰ κατὰ προτέρῳ καὶ ὑσέρῳ γινο-
 μενα διαίρεσιν.

φ' f. 1 b. ἔστι δὲ ἅμα καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐγγινόμενα 15a
 ἀλλήλων, ὥσπερ καὶ πρότερον καὶ ὑσέρον ἐλέγετο κατὰ τόπον. τὰ γὰρ 12
 ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀγγείῳ ὄντα ἅμα λέγομεν καὶ
 ὁμῶς, τὸ δὲ ἅμα τῷ ὁμῶς ὡσαύτως λέγειται. ἢ δὲ ἅμα πόλεμός
 τε δαμάς καὶ λοιμὸς Ἀχαιῶς, φησὶν Ὀμηρος... μήποτε δὲ ὁ δὲ
 τούτων τῶν εἰρημένων ἅμα κυρίως δυνατὸν λέγειν, εἰ μὴ ἄρα πλα-
 τικῶς. ἔτε γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ δύο σώματα εἶναι ἔτε κεῖται
 δυνατόν, ἵνα καὶ ἅμα λέγηται κυρίως. διὰ καὶ παρήκεν αὐτὰ ὁ Ἀρι-
 στοτέλης... μήποτε δὲ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ τὸ πρότερον καὶ
 ὑσέρον κατὰ τόπον ἀφορίζεται, πρότερον μὴ καὶ κατὰ τόπον λέγων τὸ τῇ
 ὠρισμένη ἀρχῇ κατὰ τόπον πλησιαιτέρον, ὑσέρον δὲ τὸ πρότερόν ἐστι
 καὶ κατὰ τόπον τῷ προτέρῳ τούτω καὶ ὑσέρῳ ἀντικείμενον. ἔστι
 δὲ καὶ ἄλλο ἅμα κατὰ τόπον, τῷ κατὰ τόπον χωρὶς ἀντικείμενον. εἰ δὲ
 τις ἀπορεῖ διὰ τί μὴ πᾶσι τούτοις ἐπεξηγήθην ὁ Ἀριστοτέλης, ἀρ-
 κεῖ λέγειν ὅτι ὅσα πρὸς σαφήνειαν αὐτῶν τῶν φθασάντων ἤρμωτε,
 ταῦτα διώρθωσε, τὰ περιττὰ παραλιμπάνων διὰ τὸ τῆς εἰσαγω-
 γῆς σύμμετρον.

ἐμνημόνευσε μὴ τῆς κινήσεως καὶ ἐν τῷ περὶ τῷ ποσῷ λόγῳ, 15a
 αἱ δὲ περὶ τῶν ποιῶν καὶ πάχειν κατηγορίαι ὅπως εἶχον συγγενῶς 13.
 πρὸς τὴν κίνησιν ὡς καὶ γένους ἀμφοῖν δόξαι τὴν κίνησιν ὅ τοῖς
 τυχεῖσι τῶν φιλοσόφων. εἰκότως ἔν καὶ περὶ κινήσεως διαλέγεται
 τὰ εἶδη τῆς κινήσεως διαίρεσιν, κατέστι τῆς μεταβολῆς. κοινό-
 τερον γὰρ κινήσεως εἶπεν ἀντὶ τῆς μεταβολῆς. ἐπειδὴ (f. 2) γὰρ ἐν
 τοῖς περὶ ὑσσίας λόγοις τὴν ἄτομον ὑσσίαν κατὰ τὴν ἑαυτῆς μεταβα-
 λὴν ἔλεγε δεχέσθαι τὰ ἐναντία, εἰκότως διαίρειται τὴν μεταβολήν.

καὶ εἶδη δὲ κοινότερα εἶπεν· ὅ γ' δοκεῖ αὐτῷ γένος εἶναι ἢ μεταβολή, ἣν διαιρεῖ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως εἰς τε γένεσιν καὶ φθορὰν καὶ εἰς τὰς ἄλλας μεταβολάς, αἷς κινήσεις καλεῖ, αὐξήσιν μείωσιν ἀλλοίωσιν καὶ τὴν κτ' τόπον μεταβολήν. ἀλλὰ τίς μὲν ἢ ὁ ὅρος τῆς κινήσεως καὶ τίς ὁ ὅρος αὐτῆς, καὶ εἰ γένος ἐστὶν ἢ 5 ὅ, καὶ τὰ ἄλλα περὶ αὐτῆς ἀκριβῆ θεωρήματα ἐν ἄλλοις ἐξήτασαι, τῆς φυσικῆς ὄντα πραγματείας οἰκεῖα· διαιρέσεις δὲ τινὰς αὐτῆς παραδέδωκεν, ὥσπερ εἶωθεν ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς γίνεσθαι.

ἈΜΜ. f. 147 b. ζητητέον δὲ τίνος ἕνεκεν ἐνταῦθα ταύτης ἐμνήσθη. τινὲς μὲν ἔν εἰρήκασιν ὅτι ἐπειδὴ τῶν κατηγοριῶν αἱ τῷ 10 ποιεῖν καὶ πάχειν κινήσεις ἦσαν, ὅθεν δὲ εἶπε περὶ αὐτῶν, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐνταῦθα τὴν περὶ τῆς κινήσεως ποιεῖν λόγον. μήπως γάρ, φασίν, ἢ μὲν κινήσεις ἐστὶ γένος, εἶδη δὲ τῆς κινήσεως ἄλλα τε πολλὰ καὶ τὰ ποιεῖν καὶ τὰ πάχειν. τινὲς μὲν ἔν ἔτῳ περὶ τούτων διωρίσαντο, ὅκ ἀποδεκτέον δὲ τὴν τοῦτον λόγον· ὅ γ' 15 προήρηται ὁ φιλόσοφος περὶ τῶν ποιεῖν καὶ πάχειν πλέον τι τῶν ἐξ ἀρχῆς εἰρημένων εἶπεν. ἄλλως τε καὶ ὡς ἐν ἀρχαῖς ἐλέγομεν, τὰ μὲν κινεῖν ὑπὸ τῶν ποιεῖν ἀνάγει καὶ τὰ κινεῖσθαι ὑπὸ τῶν πάχειν, αὕτη μὲντοι ἢ κινήσεις ἔκεί· ὅ γάρ ἐστιν ἢ κινήσεις ποιεῖν. ἐλέγομεν τε ὅτι αἱ κινήσεις ὅς κατηγορίαι εἰσὶν ἄλλ' ὁδὸς εἰς τὰς κατηγορίας. 20 τί ἔν ἡμεῖς λέγομεν; ὅτι ὥσπερ τῶν προλαβασῶν φωνῶν τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο διὰ τὴν μεμνημονευκέναι αὐτῶν ἐν τῇ τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίᾳ, ἔτῳ δὲ κατὰ τῆς κινήσεως ἐρῶμεν· ἐμνημόνευσε γ' τῆς κινήσεως ἐν τῷ περὶ τῆς ὁσίας λόγῳ.

ΣΙΜΠΛ. φ' f. 2. ἐγκαλεῖ δὲ ὁ Νικόστρατος ὅτι ἐν μὲν τῇ 25 Φυσικῇ Ἀκροάσει (5 1) τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ὅ βέλεται εἶναι κινήσεις, ἐνταῦθα δὲ καὶ αὐτὰς εἰς τὰς κινήσεις συγκαταριθμεῖ. καίτοι ῥᾶδιον ἦν συνοραῖν ὅτι πρῶτον μὲν εἰκὸς ἦν κοινῶς ἐνταῦθα τῷ ὀνόματι χρῆσασθαι τῆς κινήσεως ἀντὶ τῆς μεταβολῆς, ἐπεὶ ταῦτ' ἐνταῦθα, ὡς ἐν εἰσαγωγῇ κτ' τὴν κεκρατηκυῖαν συνήθειαν 30 ἐχρήσατο τῷ ὀνόματι, ὕστερον δὲ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει προηγεμένον περὶ τούτου ποιούμενος λόγον τὸ ἀρέσκον ἑαυτῷ δοκιμάζει, τὰ γινώμενα καὶ φθειρόμενα μὴ ἀξιῶν λέγειν κινεῖσθαι, διότι ἢ κινήσεις τῶν ὑφειρηκότων ἐστίν. μεταβάλλει δὲ καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα· διὸ κοινὴν ἔθετο τὴν μεταβολὴν ἐκεῖ, καὶ τὴν γένεσιν καὶ φθορὰν 35 ἔκεί· κινήσεις ἄλλα μεταβολὰς ἀφωρίσατο. ἰστέον δὲ ὅτι Δημόκριτος ἀρχὰς τῶν ὄντων τὰς ἀτόμους ὑποθέμενος μόνην τὴν κτ' τόπον εἰσῆγε κινήσιν· καὶ γ' τὰ ἀλλοιούμενα κτ' τόπον ἡγεῖτο κινεῖσθαι, λανθάνειν δὲ ἐν τῷ μὴ ὅλα τὰ μέρη τόπον ἀμείβειν ἀλλὰ τινὰ ἀφανῆ ἡμῖν ὄντα· διὸ μόνον δοκεῖν κτ' τόπον κινεῖσθαι τὰ 40 αἰδητὰ συγκρίματα μεταβάλλοντα τόπον ἐκ τόπου, ἢ ὅλα ὁμῶς, ἢ ὡς ἂν μέρη αἰδητὰ κινῇ τὰς ἀλλήλων μεταλαμβάνοντα τόπους, ὡς τὰ ἡμικυκλίᾳ καὶ τῆς σφαίρας μέρη, ὅταν περὶ ἄξονα ἢ στροφὴ γίνηται. Πλάτων δὲ συνιδὼν ὅτι πολλὰ τῶν κινουμένων ὅς κτ' τόπον κινεῖται, ὡς τὰ θερμαινόμενα καὶ λευκαίνόμενα, δεύτερον εἰσῆγε 45 γὰρ τὴν ἀλλοίωσιν ὡς ἑτέραν τῆς κτ' τόπον καὶ μήτε κτ' ἀντιμετάστασιν μερῶν μήτε κτ' τὴν τῶν ὅλων ἐκστασιν γινομένην. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ τὴν κτ' ποσὸν προσέθηκεν, ὡς μὲν ἀξιῶσιν τινες,

μικτὴν ἔσαν ἐξ ἀλλοιώσεως καὶ φθορᾶς, μᾶλλον δὲ ἀπλήν ἔσαν· τῆς γ' ἀλλοιώσεως διαφέρει ὅσον τὸ ποσὸν τῷ ποιῶ διενήνοχε, τῆς δὲ φθορᾶς, ὅτι ὅκ ἀπολείπει τόπον ὡς τὰ φερόμενα, εἰ δὲ ἐπιλαμβάνει τόπον πλείον τῷ ἐξ ἀρχῆς τὸ αὐξόμενον ἢ ἀπολείπει τὸ μείωμενον, ἢ ἐπὶ λήφει καὶ ἀπόληφει (f. 2 b) τῷ τόπῳ κτ' συμβεβηκὸς γίνεσθαι, προηγεμένως δὲ ἢ κτ' τὸ ποσὸν συνίσταται κινήσεις. ὁ μὲντοι Πλάτων παῖσαν τὴν κατ' εἶδος διαφορὰν μένοντος τῷ ὑποκειμένῳ ὡς ἀλλοῖον ἀλλ' ὅκ ὡς ἄλλο ποιῶσαν ἀλλοίωσιν ἐκάλεσεν· ὑπέπιπτε δὲ αὐτῇ καὶ ἡ αὐξήσις καὶ ἡ κτ' ποιότητα μεταβολή. μήποτε δὲ καὶ αὐξήσις καὶ μείωσις ἐν μέσῳ τῆς τε γενέσεως καὶ φθορᾶς καὶ τῆς ἀλλοιώσεως καθεστήκατον· καὶ γ' καθόσον μὲν ὁσία ὁσίας προδήκη γίνεσθαι καὶ ἀποβολή, γενέσκει καὶ φθορὰ ἔοικε, καθόσον μὲντοι μένοντος τῷ αὐτῷ εἶδους ἢ μεταβολὴ γίνεσθαι, ἀλλοίωσις μᾶλλον ἐστὶ τὸ συμβαῖνον. οἷδε μὲντοι καὶ ὁ Πλάτων τὴν αὐξήσιν καὶ μείωσιν καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 893) γράφων ἔτῳ "καὶ μὴν συγκρινόμενα αὐτῶν αὐξάνεσθαι, διακρινόμενα δὲ φθίνειν τότε ὅταν ἢ καθεστηκυῖα τάξεις ἐκείνων διαμνή." αὐτὰς μὲντοι ὅκ ἐξ μόνον ἀλλ' ὅκ τῷ ποιῶ τὰ τῶν φυσικῶν κινήσεων εἶδη, προσθεῖς τούτοις τὴν σύγκρισιν καὶ διάκρισιν τῶν σωμάτων, ἐπομένην μὲν τῇ κτ' τόπον κινήσει, ὅκ ἄλλην δὲ παρ' αὐτὴν ἔσαν. λαμβάνεσθαι δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ὁ Νικόστρατος ὡς ὅς καλῶς διάφορον τῆς αὐξήσεως τὴν ἀλλοίωσιν διὰ τῶν παραδείγματος ἀποδείξαντος τῷ κτ' τὸ τετράγωνον καὶ τῷ γινώμονος παράθεσιν, ὡς αὐξανόμενος μὲν, ὅς μὲντοι ἀλλοιούμενος· διπλᾶ γάρ φησιν εἶναι τὰ χήματα... ἔδει δὲ ἐννοεῖν ὅτι καὶ αὐξάνεσθαι δύνασθαι ἐν τῇ αὐτῇ μορφῇ μένον καὶ τῇ αὐτῇ ποιότητι, κτ' μέγεθος μόνον γινομένης τῆς διαφορᾶς, ὡς ὅταν τῷ Ἀλέξανδρῳ εἶδος καὶ ἐν σφενδόνη δακτύλῳ γένοιτο καὶ ἐν τῷ Ἀθῷ εἰς κολοσσὸν Ἀλεξάνδρῳ χηματισθέντι.

f. 2 b. ἀλλὰ τίς ὁ γινώμων καὶ πῶς τὸ τετράγωνον αὐξέσθαι τῇ 15 περιθέσει τῷ γινώμονος, σαφέστερον διὰ τῆς ἀγεωμετρήτης ῥητέον. τετράγωνον χῆμα καλεῖται τὰς τέσσαρας πλευράς τε καὶ γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ἔχον, οἷον τὸ αβγδ· τῶν δὲ διαμέτρων ἡχθῶ ἢ βγ', καὶ εἰλήφθῃ ἐπὶ τῆς αβ' τυχὸν σημείον τὸ ε', καὶ διὰ τῷ ε' ὅπο- 20 τέρα τῶν αβ' βδ' παράλληλος ἡχθῶ ἢ εζ', διὰ δὲ τῷ ἡ', ὅπερ ἐστὶ κοινὴ τομὴ τῆς τε διαμέτρου καὶ τῆς ἀχθείσης παραλλήλου, ὅποτερά τῶν αβ' γδ' παράλληλος ἡχθῶ ἢ ηθ'. καὶ ἐν τῷ αβγδ' χωρίῳ τεσσάρων ὄντων τετραπλεύρων, τῷ κα' καὶ ἐπὶ τῷ βκ' καὶ γλ' καὶ δδ', τετράγωνά ἐστι τὰ δύο ακ' κδ', ἅπερ παραπληρώματα λέγεσθαι 25 ὡς συμπληρῶντα τὸ ὅλον χῆμα μτ' τῶν δύο τετραγώνων προηγεμένην ἐχόντων τάξιν διὰ τὸ ὠρισμένον. ταῦτα ἔν τὰ δύο παραπληρώματα, τὸ ακ' κδ', μτ' ἐνὸς τετραγώνου ὁποιῶν γινώμων καλεῖσθαι, καὶ ὅτι τῷ τρίτῳ στοιχείῳ ἔοικε τὸ χῆμα (f. 3) καὶ ὅτι γνωματεῦει καὶ κρίνει τὸ λοιπόν· καὶ γ' ἀφαιρέμενος ὁμοῖοχημον τῷ ὅλῳ τῷ ἐξ ἀρχῆς τὸ καταλειπόμενον ποιῶ, καὶ προσθεῖμενος ὁμοῖοχημον τῷ ὅλῳ τῷ ἐξ ἀρχῆς. ἐπεὶ ἔν τετράγωνόν ἐστι τὸ κατα- 30 λειπόμενον ἀφαιρέμενος τῷ γινώμονος, ὁῖον ὅτι καὶ τετραγώνῳ γινώμων προσεθῇ, τετράγωνον γίνεσθαι τὸ ὅλον, τῷ μὲν ποιῶ μένοντος,

τετράγωνον γάρ, τῷ δὲ ποσῷ ἀμειβομένῃ, μεῖζον γὰρ ἐξ ἐλάτ-
 τονος. εἰ ἔν μῆτε αὐξόμενον μῆτε μεινόμενον τὸ τετράγωνον ἀλ-
 λοίωσιν ὑπομένει, ὁῦλον ὡς ἄλλαι μὲν κινήσεις αἱ καὶ αὐξήσιν καὶ
 μείωσιν, ἄλλαι δὲ αἱ καὶ ἀλλοίωσιν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ἄλλων
 μεταβολῶν ὡς ἐναργῶς διαφερευσῶν ἀλλήλων, ἐπὶ τῆς ἀλλοιώ-
 σεως ἀπορίαν εἶναι φησι, μήποτε τὸ ἀλλοιούμενον καὶ καὶ ἄλλην πάν-
 τως κινεῖται κίνησιν αὐτῷ τῷ ἀλλοιῶντι, ὥσπερ λέγουσιν τινες καὶ
 τόπον κινεῖται. ὅτοι δὲ Δημοκρίτῳ κατακολυθῶντες καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων ἀμφισβητῶσι κινήσεων.

f. 3. καὶ οἱ περὶ Δημοκρίτον δὲ καὶ ὕστερον οἱ περὶ Ἐπίκουρον
 τὰς ἀτόμους ἀπαθεῖς καὶ ἀποίους ὑποτιθέμενοι τῶν ἄλλων ποιότητων
 παρὰ τὰ χήματα καὶ τὴν ποιὰν αὐτῶν σύνθεσιν, ἐπιγίνεσθαι λέγουσι
 τὰς ἄλλας ποιότητας, τὰς τε ἀπλᾶς, οἷον θερμότητος καὶ λειότη-
 τας, καὶ τὰς καὶ χρώματα καὶ τὰς χυμούς. εἰ δὲ ἐν τῇ ποιᾷ συνθέσει
 τῶν ἀτόμων ταῦτα, καὶ ἡ ἀλλοίωσις αὐτῇ κατ' αὐτὰ ἂν εἴη με-
 ταβολή. ἡ δὲ ποιὰ σύνθεσις αὐτῶν καὶ μετάθεσις καὶ τάξις ἐκ ἀλ-
 λαχόθεν ἢ ἐκ τῆς φορᾶς καὶ τῆς τοπικῆς κινήσεως ἐστίν, ὥστε ἡ ἀλ-
 λοίωσις τῇ φορᾷ ἢ αὐτῇ ἢ παρακολυθῶσα ταύτῃ καὶ ταύτης τι.

15 b f. 3 b. ὥσπερ τινὰς τῶν κατηγοριῶν, ὅπως καὶ τὴν κίνησιν
 1. ἐπιδεκτικὴν τῇ ἐναντίῳ θεασάμενος, ἀπλῶς μὲν τῇ κινήσει τὴν ἡρε-
 μίαν εἶναι φησιν ἐναντίαν, ὃ τὴν στάσιν καλῶν ἀλλὰ τῆς κινήσεως
 ἀπόφασιν καὶ σέφησιν, ταῖς δὲ καθ' ἑκάστα κινήσει τὰς καθ' ἑκάστα
 κινήσεις, γενέσει μὲν φθοράν, αὐξήσει δὲ μείωσιν. αὐτῷ γὰρ καὶ συ-
 ζυγίαν ἀντίκειται προήχθησαν. ἡ δὲ καὶ τόπον, μία εἶναι δοκῶσα,
 τί ἂν ἔχοι ἐναντίον, ἢ καθόσον μὲν κινήσεις καὶ τόπον τὴν καὶ τόπον
 ἡρεμίας, καθόσον δὲ ἐναντιώσεις εἰσὶ τοπικαί (ἐναντίον γὰρ τὸ ἄνω
 τῷ κάτω), καὶ τῷτο καὶ κινήσεις εὐρεθήσεται ἐναντία ἐπὶ τὴν ἐναντίον
 τόπον... f. 4. ζητῶσι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς τίνας
 αὐταῖς ἡρεμίας ἀντιθετέον, καὶ λέγουσι τῇ μὲν γενέσει τὴν τῷ μὴ
 εἶναι. ὅπως δὲ καὶ τῇ μὲν αὐξήσει ἢ καὶ ἀτελὲς ἡρεμία ἀντίκειται, 30
 τῇ δὲ μείωσει ἢ καὶ τὸ τέλειον. Πλωτίνος δὲ ἐφίσησιν ὅτι ἀποφά-
 σεώς ἐστὶ τῇ κινεῖσθαι ἢ ἡρεμία, διότι ὅδε ἐν γενεῇ ἄλλῃ ἡρεμία.

15 b f. 4. ὁ μὲντοι Βοηθὸς τὴν ἀντικειμένην ἡρεμίαν τῇ καὶ ποιό-
 8. τητα κινεῖται ἐκ ἀξιοῦ ποιότητα εἶναι, ὅδε τὴν καὶ μέγεθος, ὅδε
 τὴν κατ' ἐστίαν, ἐναργῆς λέγων τῷτο εἶναι ἐκ τῆς καὶ τόπον. ἄλλο-
 γον γὰρ τὴν ἐν τόπῳ ἡρέμειαν τόπον καλεῖν. ὃ μὲντοι ὅδε ἀπο-
 φάσεις τῶν κατ' αὐτὰς κινήσεων τὰς ἡρεμίας εἶναι συγχωρεῖ,
 ἀλλὰ χέσιν εἶναι τὴν ἡρέμειαν καὶ τὴν κίνησιν πρὸς τε τὴν χρόνον καὶ
 τὸ εἶδος, καθὼς ἂν τύχη κινούμενόν τι ἢ ἡρεμῶν. "ἔοικε γάρ" φησιν
 "ὁ χρόνος φύσιν ἔχειν ὥστε αἰεὶ ρεῖν καὶ εἰς ἑτεροῖα μεθίστασθαι. διὰ 40
 δὴ τῷτο συμπάρηκει πάσῃ κινήσει καὶ ἡρεμίᾳ. ἢ μὲν ὅτι κινήσεις
 ὁμοίως ἔχει πρὸς τε τὴν χρόνον καὶ τὴν τόπον". ταῦτα μὲν ὅτι
 Βοηθὸς καὶ τὴν ἐαυτῷ ἀγχίνουσαν διακρίνει. μήποτε δὲ ὅτε ἡ κίνη-
 σις ὅτε ἡ ἡρεμία χέσις πρὸς χρόνον ἐστίν, εἴπερ ἀριθμὸς κινήσεως
 ὁ χρόνος. ἀλλὰ ζητεῖν οἶμαι ἄξιον διὰ τί τῇ κινήσει μὴ τὴν 45
 στάσιν ἀντιτίθεμεν ὡς εἶδος εἶδει. τῶν παρὰ Πλάτωνα τῷ ὄντος
 γενῶν καὶ ἡ κινήσις ἐστὶ καὶ ἡ στάσις... καὶ ἡ στάσις αὕτη ἐκ ἀπόφα-
 σίς ἐστὶ τῆς κινήσεως. ὃ γὰρ καὶ ἀπόφασιν κινήσεως ἔσχηκε πρὸς τὸ

κέντρον ἢ γῆ, ὥσπερ ὅδε ὁ ἕρηνος καὶ ἀπόφασιν στάσεως κύκλῳ
 κινεῖται. ἔχει γὰρ καὶ ἡ στάσις ἐκ ἐλάττονα τῆς κινήσεως ἐνέργειαν,
 ὡς ὁλοῖ τὸ μὴδὲ αὐτὴν εἶναι τὴν κίνησιν στάσεως τελείως ἀναιρε-
 θείσης... f. 4 b. ὡς μὲντοι ἐναντίον εἶδος τὴν στάσιν οἶμαι ἀντι-
 θετέον τὴν τε πρὸ τῆς κινήσεως καὶ μὴ τὴν κίνησιν, τάχα δὲ καὶ τὴν
 ἐν αὐτῇ τῇ κινήσει. καὶ ἐκεῖνο δὲ μὴ παρῶμεν ζητεῖν, διὰ τί με-
 ταβολῆς ὕψους ἐν τοῖς γεννητοῖς πράγμασι καθ' ἑκάστην τῶν κατη-
 γοριῶν, καὶ τέσσαρας μόνους ἀφωρίσαντο τὰς μεταβολὰς, ἐστὶαν
 ποσὸν ποιὸν καὶ ἔτι τὸ πῶ... ὁ δὲ μάστιθα θαυμάζω, πῶς καὶ τὴν
 τόπον κίνησιν ἰδόντες καὶ χρόνον ἐκ ἐθεάσαντο, εἰ μὴ ἄρα ὁ κίνη-
 σιν χρόνον τιθεῖς καὶ χρόνον χρόνον λέγειν ἀναγκαζήσεται. πῶς δὲ
 αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυσικῆς (3 1 p. 201 8) σα-
 φῶς εἰπὼν "ὥστε κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐστὶν εἶδη τοσαῦτα ὅσα
 τῷ ὄντος," ὅμως καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς πραγματείας ἐκείνης καὶ
 15 ἐνταῦθα ἐκέτι δέκα ἀλλὰ τέσσαρα εἶδη κινήσεως ἀπαριθμεῖται;
 ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως καὶ τὰς αἰτίας
 ἀποδιδόναι προτίθει ὁ Ἀριστοτέλης δι' αὐτὸς ἐν τοῖς ἄλλοις γενέσει
 ὃ φησιν εἶναι κίνησιν ἢ μεταβολήν, πρὸς μὲν ἐκεῖνος τὴν ἀπολο-
 γισμὸς ἐπειράθητι λέγειν ἐν ταῖς εἰς ἐκείνην τὴν πραγματείαν
 χολαῖς, ἵνα δὲ μὴ τολμηρὸν τις ἡγήται μετὰ λῆαν ἀκράντα γαρυό-
 μενον Διὸς πρὸς ὄρνιθα θεῖον καὶ Πίνδαρον (Olymp. 2 87), ἐθέλω
 καὶ τὴν ἄριστον τῶν αὐτῶ μαθητῶν τὴν Θεόφραστον ἐπιδείξαι ταῖς ἐμαῖς
 ἐπινοαῖς συμφησιζόμενον. λέγει γὰρ ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ
 τῶν φυσικῶν ὅτως. "περὶ δὲ κινήσεως τὴν μὲν κοινὴν καὶ καθόλου λόγον
 ὃ χαλεπὸν ἀποδοῦναι καὶ εἰπεῖν ὡς ἐνέργειά τις ἐστὶν ἀτελὲς τῇ δυνά-
 μεϊ ὄντος ἢ τοῦτον καθ' ἑκάστον γένος τῶν κατηγοριῶν, ὃ καὶ διὰ τῆς
 αἰσθήσεως σχεδὸν φαίνεται." ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ τῆς πολλῆς συνη-
 θείας τῶν φιλοσόφων ἡπορημένα ἀκριβεσέρας καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρ'
 ἄλλων τυγχάνετω ζητήσεως. μήποτε δὲ ὅδε ἀπορίας ἄξια τυγ-
 χάνουσιν. οἱ μὲντοι Στωϊκοὶ διαφέρουν ἀλλήλων ἡγῶν τὸ μένειν
 τὸ ἡρεμεῖν τὸ ἡσυχάζειν τὸ ἀκίνητεῖν τὸ ἀκινήτῃζειν. μένειν γὰρ ἂν
 ῥηθῆναι πρὸς ἕνα χρόνον, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐνεσῶτα καὶ μέλλοντα.
 μένειν γὰρ λέγομεν τὸ κατέχον τὴν αὐτὴν χρόνον καὶ καθ' ἕξιν. τὸ γὰρ
 κατεχνηκὸς μεμενηκέναι λέγομεν. χρώμεθα δὲ, φασί, καὶ ἐπὶ τῷ
 μὴ κινεῖσθαι τῷ μένειν, ὥστε καταχρηστικῶς εἰπεῖν ἂν τινα καὶ ἐπὶ
 τῶν ἀσωμάτων τὸ μένειν ἀντὶ τῷ μὴ κινεῖσθαι. κοινὸν μὲν ὅτι πάν-
 των τῶν σωμάτων τὸ μένειν, τὸ δὲ ἡρεμεῖν, φασί, μήποτε ζώων
 ἐστὶ σύμπτωμα. λίθος γὰρ ἐκ ἡρεμείας. ζώων δὲ καὶ τὸ ἡσυχάζειν.
 τὸ ἀκίνητεῖν καὶ ἀκινήτῃζειν ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγειται ὃ πέφυκε μὴ
 κινεῖσθαι, ἀντὶ τῷ μὴ κινεῖσθαι δὲ λέγειται.

f. 5. Καὶ περὶ τῷ ἔχειν εἰκότως διδάσκει, διότι περὶ τῶν 15 b
 γενῶν διαλεγόμενος τὸ γένος τῷτο συντόμως παρήλθε. τελευ- 17.
 ταῖον δὲ θέθεικεν αὐτό, διότι καὶ ἐν τοῖς γενέσει τελευταίαν αὐτῷ
 τάξιν αὐτὸς ἀποδεδώκε, τῷ Ἀρχύτῃ μὲν τὰς τέσσαρας τὰς πρῶ-
 τας τὴν τῷ ἔχειν κατηγορίαν τάξαντος, ὡς εἶρηται. λέγει δὲ ὁμῶ-
 νυμον εἶναι τὸ ἔχειν καὶ ὀκταχῶς λέγειται... καὶ ὅτι τὸ ἔχειν τῷτο
 συνοικεῖν σημαίνει. καὶ γὰρ καὶ Ὁμηρος τάττει τὸ ἔχειν ἐπὶ τῷ οἰκεῖν,
 "οἱ δ' εἶχον κοίλῃν Λακεδαιμόνα, οἱ δ' εἶχον Ἀρκαδίην." ἴσως δὲ,

φησί, καὶ ἄλλοι τρόποι εὐρεθεῖν τῷ ἔχειν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐν τοῖς Μετα-
τὰ Φυσικὰ (δ' 23) ἐζήτησε, καὶ ἐγὼ αὐτῷ ἐμνήσθην ἐν τῇ τῷ ἔχειν
κατηγορίᾳ. ζητητέον δὲ πῶς τὴν διαίρεσιν τῷ ἔχειν ὡς πολλα-
χῶς λεγομένην πεποιήσῃ (εἰ γὰρ τὸτο, πῶς γένος τὸ ἔχειν;) καὶ ἔτι
μέντοι δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ τῷ τέλει ταύτην τὴν διαίρεσιν παραδέ- 5

δωκε καὶ ἕκ ἐν τῇ τῷ γένος τάξει. ἀλλ' ὅτι μὴ ἔχῃ τὸ ὡς γένος ἐστὶ
τὸ νῦν διαιρούμενον, δῆλον· ἐκεῖνο μὴ γὰρ παράδειγμα ἐπῆγε τὸ ὑπο-
δεδέχθαι τὸ ὡπλίσθῃ, τὰ δὲ ἐνταῦθα τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ ὑποτάσσ-
σεῖ ἢ καὶ τὰ ἐχόμενα.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ.

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΤΙΝΟΣ (*). Πρὸ τῆς τ σαφηνείας
εἴπωμεν τὰ εἰωθότα προζητεῖσθαι κεφάλαια προτέλεια. εἰσὶ δὲ
ταῦτα, τίς ἡ ὑπόθεσις ἥτοι ὁ σκοπὸς τῷ παρόντος συγγράμματος,
τὸ χρησίμον, τίνα τάξιν ἔχει πρὸς τὰ ἄλλα τῆς λογικῆς πραγμα-
τείας συγγράμματα, τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς, εἰ γνήσιόν ἐστιν 10
Ἀριστοτέλης, τίς ἡ εἰς τὰ κεφάλαια διαίρεσις, τίς ὁ τρόπος ὁ δι-
δασκαλικός, τίς ὁ χαρακτήρ, καὶ ὑπὸ ποῖον μέρος καὶ μῦθον τῆς
φιλοσοφίας ἀνάγεσθαι. ὁ σκοπὸς τοίνυν ἐστὶ τῷ παρόντι συγγράμ-
ματι διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρώτης συνθέσεως τῶν κατὰ τὴν δευτέ-
ραν θέσιν ἀπλῶν φωνῶν τῆς κατὰ τὴν κατηγορικὴν εἰδὸς τῷ ἀποφαν- 15
τικῷ λόγῳ γνωμένης. πρώτη δὲ λέγω, διότι τρεῖς εἰσὶ θέσεις καὶ
δύο συνθέσεις, πρώτη μὲν θέσις αἱ ἀπλᾶι φωναὶ τῶν δέκα κατη-
γοριῶν, δευτέρα θέσις τὸ περὶ ἐρμηνείας (τίθησι γὰρ τὸ ὄνομα καὶ τὸ
ῥῆμα ἀπλᾶς εἶναι φωνάς, καὶ ὀρίζεσθαι τί ἐστὶν ὄνομα καὶ τί ἐστὶ ῥῆμα),
τρίτη θέσις τὸ περὶ συλλογισμῶν. . . τὸν τοίνυν σκοπὸν ἔχει δι- 20
δάξαι περὶ ἀποφαντικῷ λόγῳ μόνον. λέγομεν δὲ μόνον, διότι πεν-
ταχῶς ὁ λόγος, εὐκτικὸς κλητικὸς προσακτικὸς ἐρωτηματικὸς
καὶ ἀποφαντικὸς. ὅτι δὲ πέντε εἰσὶ καὶ ἡ πλείονες, ἐκ διαίρεσεως
δείκνυται ὅτως. τῆς λογικῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις διτταί, αἱ μὲν ζω-
τικαὶ αἱ δὲ γνωστικαί. καὶ διὰ μὲν τῶν γνωστικῶν νοῦμεν, ὁ δὲ νοῦμεν 25
ἀποφαινόμεθα, καὶ γίνεσθαι ὁ ἀποφαντικὸς· διὰ δὲ τῶν ζωτικῶν ὀρε-
γόμεθα, καὶ ὀρεγόμεθα ἢ λόγῳ ἢ πράγματι ἢ πράξεως· ἀλλ' εἰ μὲν
λόγῳ, ποιῶμεν τὸν ἐρωτηματικόν, εἰ δὲ πράξεως, τὸν κλητικόν, εἰ
δὲ πράγματι, εἰ μὲν κρείττονος, τὸν εὐκτικόν, εἰ δὲ χείρονος, τὸν
προσακτικόν. ὥστε πέντε εἰσὶ μόνον γενικοί. εἰ δὲ εὐρίσκοντο καὶ 30
ἄλλοι παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς, οἵτινες εἰσὶν ὅτι, ἐκθετικὸς, ἐκκείσθαι
εὐθεῖα γραμμῇ, ὑποθετικὸς, ὑποκείσθαι τὴν γῆν κέντρῳ λόγον ἔχειν
πρὸς τὸν ὕψανόν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἰς τέρας ἀνάγοντο.

διττός ἐστιν ὁ ἀποφαντικὸς, ἢ κατηγορικὸς ἢ ὑποθετικὸς.
ἐλλειπὲς ὅν καὶ ἀτελὲς ἐστὶ τὸ ὑποθετικόν, καὶ διὰ τὸτο προηγουμένης 35
αὐτὸ σπευδῆς ἕκ ἀξιοῖ ὁ φιλόσοφος. . . μόνος ὁ ἄνθρωπος συλλο-
γίζεσθαι, καὶ μὴ καὶ τὰ θεῖα, ὅθεν τὰ ἄλογα, διότι τὰ μὲν κρείττονα τῷ
ἀνθρώπῳ ἀπλῇ προσβολῇ τὰ πράγματα ἴσασιν. . . τὰ δὲ μὲν τὰ
Ἀναλυτικὰ διαίρειται εἰς τὰ Τοπικὰ ἥτοι τὴν διαλεκτικὴν, ἐν ᾗ
μέθεξις ἐστὶ τῷ ψεύδους, καὶ εἰς τὰς Σοφιστικὰς Ἐλέγχους, ἐν 40
οἷς πλέον ἐστὶ τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας, καὶ εἰς τὸ περὶ Παιητικῆς,

ἐνθα περὶ τῷ πάντῃ ψευδὲς διαλέγεσθαι συλλογισμῶν, ὡς πάντα
πεποιημένα καὶ ἐπίπλαστα. . . καὶ περὶ μὲν τῷ δημιουργικῷ ὅδεῖς ἡμῶν
λόγος, καλῶς τοῖς φιλοσόφοις εἰρημένον, τί μὲν ἐστὶ τὸ θεῖον, ἕκ
ἴσμεν, τί δ' ἕκ ἐστὶν, ἐπιστάμεθα· ἐξ ἀποφάσεως γάρ, ἕκ ἐκ
καταφάσεως τὰ τῷ θεῷ γινώσκουμεν. . . καὶ εἰ μὲν λόγον ποιεῖς τὸν
ἐρωτηματικόν καὶ τὸν πυσματικόν, οἵτινες ὅθεν διαφέρουσιν ἀλλήλων
εἰ μὴ τῇ ἀποκρίσει, καθὼς τῷ μὲν ἐρωτηματικῷ ταχεῖα ἐπεῖται ἢ ἀπό-
κρισις, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ (Meinek. p. 275) “ἕκ ὁ τρόφιμός σε
πρὸς θεῶν Ὀνήσιμος ὁ νῦν ἔχων Ἀβρότονον τὴν ψάλτριαν ἐγγυμένον
ἐναγχος;” πρὸς ὁ ταχεῖα ἢ ἀπόκρισις εἰπόντος “πάνυ μὲν ὤν.” ἐν
γὰρ τῇ ἀποκρίσει τῷ ἐρωτηματικῷ ὁ μόνον τοῖς συμβολικοῖς ἐπιρ-
ρήμασι δυνάμεθα χρῆσθαι, οἷον τῷ ναὶ ἢ τῷ οὐ, ἀλλὰ καὶ τῇ κατα-
νεύσει καὶ ἀνανεύσει τῆς κεφαλῆς. ἐπὶ δὲ τῷ πυσματικῷ μεγάλη
καὶ τελεία γίνεσθαι ἢ ἀπόδοσις.

καλῶσι δὲ οἱ μὲν Στωϊκοὶ τὸν ἀποφαντικόν (λόγον) ἀξιῶμα,
τὸν δὲ κλητικόν προσαγορευτικόν, τὸν δὲ εὐκτικόν ἀρατικόν, καὶ προ-
σιθέασιν ὅτοις ἄλλα εἶδη, διαπορητικόν, ὁμοτικόν ἥτοι ἀπομοτικόν
καὶ κατομοτικόν, ὑποθετικόν, ἐκθετικόν, θαυμαστικόν, ἀφηγηματι-
κόν, ὁμοιον ἀξιῶματι. διαπορητικόν, ὁ ἐστὶν ἐρώτησις αὐτῷ πρὸς
αὐτόν, ὥστε τὸ “Δάος προσῆλθε τί ποτ' ἀγγελῶν ἄρα;” καὶ “ὦ μοι
ἐγὼ τί πάθω;” ὁμοτικόν δὲ ὡς τὸ “ἴστω νῦν τόδε γαῖα” καὶ “ναὶ μὰ
τόδε τὸ σκῆπτρον” καὶ “ὦ μὰ Ζῆν' Ἀγέλαε.” ὑποθετικόν δὲ ὡς τὸ
“ὑποκείσθω ἢ γῆ σημείν λόγον ἔχουσα πρὸς τὸν ἥλιον” καὶ Δημοκρίτης
“εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος ταύτην ἔχε τὴν γνώμην ὡς χαλεπὸν τὸ πολε-
μεῖν Ἀθηναίους ἔχουσι τοσαῦτα ἐπιτεχνίσματα” καὶ τὰ ἐξῆς. ἐκ-
θετικόν ὡς τὸ “τὴν ἐκθεσὶν φασιν οἱ γεωμέτραι.” θαυμαστικόν δὲ, ὡς
καλὸς μοι ὁ πάππος ὦ μῆτερ.” ἀφηγηματικόν δὲ ὡς τὸ “Ἰλιόθεν
με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσαν.” ὁμοιον ἀξιῶματι ὡς “ὠραῖ-
ζεσθαι ἢ τύχη εἰς τὰς βίβας” καὶ τὸ “ἀγαθὸν τὸ τιμᾶν τὰς γονεῖς καὶ σέ-
βειν τὰς νόμους.” ὁμοιον δὲ ἀξιῶματι εἶρησθαι καὶ ἕκ ἀξιῶμα, διότι
τὸ ἀξιῶμα πάντως ἀληθὲς ἐστὶν. . . οἱ δὲ Πυθαγόρειοι, οἷς φίλον
πάντα ὑπὸ τὴν δεκάδα ἀνάγειν, προσιθέασιν πέντε, ταῦτα δὲ εἰσὶ
τοῖς πέντε τῶν Περιπατητικῶν, δεκτικὰ ὄντα ἀληθείας καὶ ψεύδους,
καὶ ἕκ εἰσὶν ἄλλα σημαίνοντα· ὁ μὲν γὰρ πυσματικὸς καὶ ὁ διαπορη-
τικὸς ταῦτοί εἰσιν τῷ ἐρωτηματικῷ, καθολικὴ γὰρ ἐν τοῖς τρισὶν
ἐρώτησις, ὁ δὲ δίκαιον δὲ ἀπὸ μερικῶν τινῶν λέγειν αὐτῶν διαφο-
ράν. ὁ μὲν πυσματικὸς κοινωνεῖ τῷ διαπορηματικῷ καθὼς ἐν ταῖς
δυσὶν ἐστὶν ἢ ἐρώτησις, διαφέρει δὲ πάλιν καθὼς αὐτὸς μὲν πρὸς ἑτε-
ρον ἔχει τὴν ἐρώτησιν, ὁ δὲ διαπορητικὸς πρὸς ἑαυτόν. . .

(*) ἐξήγησις συντομωτάτη καὶ σαφεστάτη εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας Cod.
Coislin. 160 bombyc. f. 1-96.

ταυτόν ἐστι καὶ ὁδὸν διαφέρει ἐπιγράφαι περὶ Ἑρμηνείας ἢ περὶ ἀποφαντικῶν λόγων. ἄλλοι δὲ φασιν ὡς διὰ τὸ κάλλος τῆς ἐπαγγελίας ἐπιγράφειν ὅτως· ὁδὸν γὰρ ἦν τὰ τοιαῦτα ἀσαφῆ πράγματα σαφῶς ἐρμηνεύσαι. πλὴν ἐκ ἀληθῶς λέγουσι· τὴν ἀντίον γὰρ ἰσχυρῶς χαρακτηρὶ κέχρηται, καὶ ὁ διὰ κάλλος ἐπαγγελίας ὅτως ἐπέγραψεν, ἀλλὰ μᾶλλον συμφωνεῖ τῷ σκοπῷ ἢ ἐπιγραφῇ. σκοπὸς γάρ ἐστι τῷ προκειμένῳ συγγράμματι διάκρισιν ποιῆσαι τῶν ἀληθῶν προτάσεων ἀπὸ τῶν ψευδῶν, τὴν δὲ πρὸς τῇ σαφηνείᾳ ἐστίν, ἢ δὲ σαφηνεία πρὸς τῇ ἐρμηνείᾳ ἐστίν. τρία δὲ δηλοῖ τὸ τῆς ἐρμηνείας ὄνομα, τὴν κεκαλλωπισμένην ἐπαγγελίαν, ὡς ἡ τῶν ῥητόρων, καὶ τὴν ἀκαλλώπιστον, ἥτις ἢ τὴν γνωστικὴν ἡμῶν διάθεσιν ἐρμηνεύει διὰ τῶν ἀποφαντικῶν λόγων ἢ τὴν ζωτικὴν διὰ τῶν ἄλλων δ' λόγων. καὶ ἐπιγράφει τὸ βιβλίον καὶ τὸ δεύτερον σημαινόμενον ἥτοι καὶ τὴν ἀκαλλώπιστον φράσιν· ἢ γὰρ πραγματεία φιλόσοφος ἅμα καὶ διαλεκτικὴ ὅσα ὁ προσποιεῖται τὴν κεκαλλωπισμένην φράσιν· μόνος γάρ, φησὶν ὁ Θεόφραστος, τῶν λόγων χέσεις ἔχοντος τὴν μὴ πρὸς τὰς ἀκροατὰς τὴν δὲ πρὸς τὰ πράγματα, τὴν μὴ πρὸς τὰς ἀκροατὰς ποιηταὶ καὶ ῥήτορες διώκονσι, τὴν δὲ πρὸς τὰ πράγματα φιλόσοφοι. ἐπιγράφει ὅν περὶ Ἑρμηνείας ὡς ἐρμηνεύων τὰ τῆς ψυχῆς νοήματα, ποίας δόξης εἰσὶν, εἴτε ἀλη- 20 θῆς εἴτε ψευδῆς. Περὶ τῶν γνησίων Ἀνδρόνικος ὁ Ῥόδιος ἀμφιβάλλει μόνος ὁ λεγόμενος ἐνδέκατος διάδοχος τῆς Ἀριστοτέλους διατριβῆς. ἐπεὶ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ φησὶν ὅτι τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων ἐστὶ σύμβολα, τῶν δ' ἐστὶν αἱ φωναὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἐξαγγέλλουσιν, εἴτα παρακα- 25 τίων φησιν ὅτι "περὶ μὴ ὅν τῶν ἐν τῷ περὶ ψυχῆς ἡμῶν εἶρηται," Ἀνδρόνικος ἀκῶσας τὰ νοήματα παθήματα τῆς ψυχῆς καλεῖντος αὐτῶ καὶ παραπέμποντος ἡμᾶς εἰς τὸ περὶ ψυχῆς, εἴτα ἐγκύψας ἐκεῖ καὶ μὴ συνιδὼν ὅπως ταῦτα λέγει, ἀναγκαῖον ὡς ἦν τῶν δύο πραγματειῶν, ταύτης τε καὶ τῆς περὶ ψυχῆς, νοθεῦσαι τὴν ἐτέ- 30 ραν, καὶ δεῖν ἐνόμισε ταύτην ἀθετεῖν μᾶλλον ἢ ἐκείνην τηλικαύτην ὅσαν καὶ μέγεθος νοημάτων ἔχουσαν καὶ ἀξίωμα. φησὶ δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι καὶ μὴ κυρίως ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λέγει τὰ νοήματα παθήματα τῆς ψυχῆς, ὅμως μὴ φαντασίαν παθητὴν νῦν ἐκεῖσε φησιν ὅτως (35 sqq.) "ὁ μνημονεύομεν ὅτι τὸ μόνιον τῆς ψυχῆς 35 καθ' ὃ τὸ εἶναι ἔχομεν, ἀπαθές, ὁ δὲ παθητικὸς νῦν φθαρτός, καὶ ἄνευ τούτου ὁδὸν νοεῖ." τὸ ἀπαθές δηλονότι μόνιον ὁδὸν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων νοεῖ χωρὶς τῶν παθητικῶν νῦν ἥτοι τῆς φαντασίας, ἣν τινα νῦν μὴ εἶρηκεν ὡς ἐνδον ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὸ γνωστὸν καὶ ταύτη διαφύκεσαν τῆς αἰσθήσεως, καθὸ ἢ μὴ αἰσθήσεως περὶ τὰ ἐκτὸς ἐνε- 40 γεῖ, ἢ δὲ φαντασία ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως, καθὸ ἢ μὴ αἰσθήσεως ἐγγειρομένη περὶ τὰ ἐνδον ἐνεργεῖ. ἂν γὰρ ἢ αἰσθήσεως ἔξω κειμένη γινώσκει, ἐνδομένη τῆς ἐκείνων παρουσίας πρὸς τὸ ἐνεργῆσαι περὶ αὐτά, τούτων ἢ φαντασία. . . εἰ δὲ τὸ νοεῖν ἐκ ἄνευ φαντασίας, ἢ δὲ φαντασία μὴ πάθος, τὸ νοεῖν ἄρα μὴ πάθος· καὶ διὰ τούτο τὰ 45 νοήματα παθήματα τῆς ψυχῆς ἐκάλεσεν. ὥστε ὁ χρῆς Ἀνδρόνικου ἀκολουθεῖν καὶ κατηγορεῖν νοθείαν τῆς προκειμένης πραγματείας. ἄλλως τε φαίνεται τὸ παρὸν σύγγραμμα γνήσιον Ἀριστοτέλους ἀπὸ

τῶν μεμνημένων αὐτῶ ἐν τοῖς γνησίοις αὐτῶ βιβλίοις· ἐν γὰρ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείᾳ φησὶν ὅτι "ταῦτα μὴ ὡς ἐν τῇ ἐξ ὑποκει- μένου καὶ κατηγορουμένου πραγματείας ἡμῶν εἶρηται." καὶ ὅτι εἰ μὴ ἦν τὸ προκειμένον βιβλίον, συλλογισμὸς ἐκ ἐγίνετο, συλλογισμὸς δὲ μὴ ὄντος ὁδὸν ἀποδείξεις ἦν, ἀποδείξεως δὲ μὴ ὅσης τί τὸ δια- κρίνον ἐν μὴ τῷ θεωρητικῷ μέρει τῆς φιλοσοφίας τὸ ἀληθές ἀπὸ τῶ ψεύδους, ἐν δὲ τῷ πρακτικῷ τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τῶ κακοῦ; γνήσιον ὅν Ἀριστοτέλης πανταχόθεν δείκνυται, ἀπὸ τε τῶ χαρακτηρὸς τῆς λέξεως ἰσχυρῶς τυγχάνοντος, καὶ ἀπὸ τῆς πυκνότητος τῶν νοημάτων, καὶ ἀπὸ τῆς τέχνης τῶν θεωρημάτων, καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς τὰς ἄλλας πραγματείας συμφωνίας (λέγει γὰρ μὴ μικρὸν ὅτι τούτο μὲν, ὡς περ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἶρηται, ὅτω τέτακται), καὶ ἀπὸ τῶ ἀτελεῖ γίνεσθαι τὴν λογικὴν ἀφηρημένης ἀπ' αὐτῆς τῆς παρέσης πραγματείας, καὶ ἀπὸ τῶ γεγράφθαι ἐτέροις καὶ ζῆλον Ἀριστοτέλους ὁμῶνυμα 15 συγγράμματα καὶ φέρεσθαι ἐν αὐτοῖς ἀντὶ μὴ τῶν Κατηγοριῶν τὸ Περὶ λέξεως, ἀντὶ δὲ τῶ περὶ Ἑρμηνείας τὸ Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως. Περὶ δὲ τῆς εἰς τὰ κεφάλαια διαιρέσεως, ταύτην δὲ εἰπεῖν περὶ τῆς εἰς τὰ μέρη, φησὶ ὅτι εἰς πέντε τμήματα τὸ πα- ρὸν διαιρεῖται σύγγραμμα.

Ὁ δὲ διδασκαλικὸς τρόπος τετραχῶς ἐστὶ, διαιρετικὸς ὀρι- στικὸς ἀποδεικτικὸς ἀναλυτικὸς.

Ὁ δὲ χαρακτήρ ἰσχυρὸς καὶ πάνυ ἀσαφής. χρῆται δ' αὐτῷ ὅς ὡς τινὲς φασὶ βασκαίνων τῆς τέτων μετυσίας ἡμῶν (ὁ γὰρ ἂν ὅλως εἴπε τι περὶ τέτων) ἀλλ' ὡς δείξων τὴν γνησίαν τῆς φιλο- 20 σοφίας ἐρασὶ τῶν νόθων, οἷς σπυδῇ καὶ μελέτῃ πάντα ληπτὰ γί- νεσθαι. Εἰς ποῖον δὲ μέρος ἀναφέρειται, ἐν ταῖς προτελείαις τῶν Ἀνα- λυτικῶν μαθησόμεθα. νῦν δὲ χωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς λέξεως.

καὶ τελειῶται θεῶ χορηγία τὸ περὶ ἐρμηνείας.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΙΤΑΛΟΥ (*). Ἡ λογικὴ πραγματεία τέ- λος ἔχει τὴν εὕρησιν τῆς ἀποδείξεως. προηγείτο δὲ ταύτης ἢ τῶ ἀπλῶ συλλογισμῷ γινώσις, καὶ ταύτης ἢ περὶ προτάσεων γινώσις, ταύτης δὲ ἢ τῶν ἀπλῶν φωνῶν διδασκαλία. διδάξας ὅν περὶ ταύτης ἐν ταῖς Κατηγορίαις νῦν παραδίδωσι τὰς προτάσεις, αἵτινες ὡνομάσθησαν διὰ τὸ προτείνεσθαι ὑπὸ τῶν συλλογίσασθαι τι βυλομένων τοῖς προσδιαλεγόμενοις. πέντε δὲ ὄντων τῶν τῶ λόγων εἰδῶν, περὶ ὧν καὶ ἐν ἄλλοις εἶρηται, περὶ μόνου τῶ ἀποφαντικῶ ἐν- ταῦθα διαλαμβάνει· τούτο γάρ ἐστι δεκτικὸν ἀληθείας καὶ ψεύδους, καὶ ὑπὸ τούτο τελῶσιν αἱ ἀποδείξεις. περὶ δὲ τούτου ὁ πάντες ἀλλὰ μόνου τῶ εἶδους αὐτῶ τῶ κατηγορικῶ ὡς συμβαλλομένον αὐτῷ εἰς τὴν ἀπόδειξιν· τὸ γὰρ ὑποθετικὸν ἐλλιπὲς καὶ διὰ τῶ κατηγορικῶ τε- λειούμενον, διὸ τῶ μὴ κατηγορικῶ συλλογισμῶ ἀπλῶς συλλο- γισμῶς λέγομεν, τῶ δὲ ὑποθετικῶ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμῶς. σκοπὸς ὅν τῷ Ἀριστοτέλει εἰπεῖν περὶ τῆς πρώτης συνθέσεως τῶν

(*) Ἰωάννης φιλόσοφος τῶ Ἰταλῶ εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας (paulo infra τῶ κυρῶ ἰω καὶ πρώτῃ τῶν φιλοσόφων τῶ Ἰταλῶ εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας Ἀρι- στοτέλους ἐκδοσίς ἐπιτομὸς) Cod. Paris. Reg. 1843 f. 62.

ἀπλῶν φωνῶν τῆς κτ' ἢ κατηγορικὸν εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ γινομένης· πρώτης δὲ εἶπον πρὸς ἀντιδιαβολὴν τῶν συλλογισμῶν. ἔστι δὲ κατηγορικὸν μὴ εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ ἢ σημαῖνον τί τίνι ὑπάρχει ἢ ὅχι ὑπάρχει, ὡς τὸ Σωκράτης περιπατεῖ, Σωκράτης ὁ περιπατεῖ· ὑποθετικὸν δὲ τὸ σημαῖνον τίνος ὄντος τί ἐστὶν ἢ ὅχι ἐστὶν, ἢ τίνος μὴ ὄντος τί ἐστὶν ἢ ὅχι ἐστὶν, ὡς τὸ εἰ ἄνθρωπός ἐστι, ζῷόν ἐστιν, εἰ ἄνθρωπός ἐστι, λίθος ὅχι ἐστι, καὶ εἰ μὴ ἐστὶν ὅτι ἐστὶν, εἰ μὴ ἐστὶν ὅτι ὅχι ἐστὶν ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν.

Τὰ εἶδη τῷ λόγῳ πέντε λέγουσιν εἶναι τὸν ἀριθμόν, εὐκτικὸν προσηκτικὸν κλητικὸν ἐρωτηματικὸν τε καὶ ἀποφαντικόν. τῷτο δὲ τὸ ἀποφαντικὸν εἶδος ἐκ τῶν γνωστικῶν τε καὶ λογιστικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων προελήλυθε· καὶ γὰρ αἱ μὴ γνωστικαὶ εἰσι καὶ λογικαὶ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, αἱ δὲ γνωστικαὶ τε καὶ ἄλογοι, καὶ αἱ μὴ ζωτικαὶ πάλιν καὶ λογικαὶ, αἱ δὲ ζωτικαὶ ὁμοίως καὶ ἄλογοι. ὧν ἀπασῶν γνωστικὴ ἐστὶ δύναμις ὁ νῦν καὶ λογικὴ, καὶ ἐφεξῆς ἡ διάνοια, καὶ πρὸς τούτοις ἡ δόξα. αὐτῷ τοίνυν μόναι τῶν ἄλλων γνωστικαὶ τε καὶ λογικαὶ δυνάμεις εἶναι λέγονται. τὴν δὲ γε φαντασίαν καὶ μὴ ταύτην τὴν αἰσθησιν γνωστικὰς ὁμοίως ταῖς ἄλλαις γινώσκουσαι, ὅ μὴν δὲ λογικὰς ἀλλ' ὡς εἶρηται ἀλόγους· πᾶν γὰρ τὸ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζῷοις εἶναι πεφυκὸς εὐδὴλον ὡς ὅχι ἂν εἶη λογικόν. αἱ δὲ γε λοιπαὶ δυνάμεις αὖς ζωτικὰς καλεῖται, βύλησις ἐστὶ καὶ προαίρεσις καὶ πρὸς ταύταις θυμὸς καὶ ἐπιθυμία· αὐτῷ τοίνυν καὶ ὁρεκτικὴ καλεῖται, γνωστικὴ δὲ ἐδαμῶς· ὅ γὰρ ἴσασι τι τῶν ὄντων, ἀλλ' ὡς ζῶν ὕσαι ὁρέγονται αὐτῶν, καὶ αἱ μὴ ὡς ζῶν λογικῶν αἱ δὲ ὡς ἀλόγων. ζῶν μὴ γὰρ λογικῶν ζωτικὴ τε καὶ ὁρεκτικὴ δύναμις ἂν εἶη ἢ τε βύλησις καὶ ἡ προαίρεσις, ἀλόγων δὲ θυμὸς καὶ ἐπιθυμία. καὶ μηδεὶς ὑμῶν οἰεῖται ὡς πᾶν θυμὸν ἔχον ζῶον καὶ ἐπιθυμίαν ὡσαύτως ὅ λογικὸν ἔχει διὰ τούτο, ἀλλ' εἰδέτω ὅτι τὸ μὴ λογικὸν τελειότατον ἐν τῶν ἄλλων ζῶων πάσας ἐν ἑαυτῷ συλλαβὸν ἔχει δυνάμεις, τὸ δὲ γε ἄλογον καὶ ἀτελέστερον τῶν κρείττονων ἐξέρηται· αὐξάνομεν γὰρ ὡς φυτὰ, καὶ θυμῶμεθα ὡς ἄλογα κατ' ἐν εἰπόντα, καὶ ὡς ἄγγελοι διανοῦμεθα. τούτων τοίνυν πάντα τὰ τῷ λόγῳ εἶδη προελήλυθε τῶν δυνάμεων, χωρὶς τῷ ἀποφαντικῷ· ὁ δὲ γε ἀποφαντικὸς ὅ τῶν ζῶων ὡς εἶρηται προελήλυθεν, ὅδε γὰρ τῆς βυλήσεως ὅδε τῶν ἄλλων ὁδεμιάς, ἀλλ' αὐτῶν τῶν τε λογικῶν καὶ γνωστικῶν ὡσαύτως. καὶ εἰ μὴ ἀληθές, διανοίας ἂν εἶη ἔργον συμπλεκομένης τῷ κρείττονι, εἰ δὲ μέσως ἔχων, τῷ χείρονι συμπλεκομένης αὐτῆς, εἰ δὲ πάντῃ ψευδής (συμβαίνει γὰρ αὐτῷ τούτο), τῇ ἔτι χείρονι συμπλεκομένη ἐστίν. καὶ ἡ μὴ κρείττων ἀπασῶν νῦν ἐστίν, ὡς εἶρηται, ἢ δὲ μὴ τούτον διάνοια, καὶ ἔτι δόξα μὴ ταύτην, καὶ μὴ ταύτην φαντασία, καὶ μέχρι αἰσθήσεως. τούτων ἀπάντων, ζωτικῶν τε λέγω καὶ γνωστικῶν, πάντα τὰ τῷ λόγῳ εἶδη προέχοντα, καὶ ὁ μὴ ἀποφαντικὸς ἀληθείας καὶ ψεύδους διδάσκαλος ὧν τῶν προσεχῶς εἰρημένων, τὰ δ' ἄλλα τῶν ἄλλων· ὅθεν γὰρ γνώσεώς ἐστιν ἀλλ' ὁρέξεως μάλλον καὶ κρείττονος αἰτήσεως, ὡς ἐπὶ τῆς εὐχῆς, ἢ χείρονος, ὡς ἐπὶ τῆς προσάξεως καὶ ὡς ἐπὶ κλήσεως, ὁμοίως καὶ ἄλλως ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως. τούτων τοίνυν ἀπάντων τῶν εἰδῶν τί ἂν εἶη ἀληθές; πάντως ὅθεν, ὅτε μὴν ψευδές, ἐπεὶ ὅ πεφυκεν ἐν

εὐχῇ ἢ ἐρωτήσει ἢ ἄλλῳ τῷ τῶν εἰρημένων, ἀλλ' ἀποφάνσει καὶ μόνῃ, ἥτις λόγος ἀποφαντικὸς καὶ ἐρμηνεία τοῖς παλαιότεροις ὠνόμασαι· ἄμφω γὰρ πρόποντα αὐτῷ, τό τε ἀποφαίνεσθαι καὶ ἐρμηνεύειν. ὅθεν ὁ Σταγειρίτης περὶ Ἑρμηνείας τὴν περὶ αὐτῷ πραγματείαν ἐκάλεσε.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΓΕΝΤΗΝΟΥ (*). Ὡς περ ἀναβαθμοῖς τισὶ χρωόμενος ὁ Ἀριστοτέλης μὴ τὴν παραδοθεῖσαν ἐν ταῖς Κατηγορίαις θεωρίαν νῦν περὶ τῶν προτάσεων διαλέγετο, ὥς περ καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς περὶ συλλογισμῶν· ὃν γὰρ λόγον ἔχει ὁ ὅρος πρὸς πρότασιν, τούτον τὸν λόγον ἔχει καὶ πρότασις πρὸς συλλογισμόν· ὥς περ γὰρ ἡ πρότασις ἐξ ὅρων σύγκειται, ὅτω καὶ ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ προτάσεων κεκρότηται. ἐνταῦθα ὅν ὥς περ κατ' ἀναβαθμὸν περὶ προτάσεων διαλέγετο· τούτο γὰρ ἐστὶν αὐτῷ ὁ σκοπός. διὸ καὶ περὶ λόγου τὴν διδασκαλίαν ποιεῖτο, ἀλλ' ὅ παντός· πενταχῶς γὰρ ὁ λόγος, προσηκτικὸς εὐκτικὸς κλητικὸς ἐρωτηματικὸς καὶ ἀποφαντικὸς, περὶ ὅ καὶ ἀποφαντικῷ μόνῃ διαλέγετο· ἐν γὰρ τούτῳ μόνῃ διακρίνεται τὸ ἀληθές ἀπὸ τοῦ ψεύδους. ὅτι δὲ μόνῃ πέντε εἶδη ὁ λόγος ἔχει, δείκνυται ὅτως.

ΑΜΜΩΝΙΟΥ (**). Πολὺ μὴ ἐν σοφοῖσι καὶ ἀνώνυμον τὸ περὶ Ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους βιβλίον, τῆς τε πυκνότητος ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῷ παραδιδωμένων θεωρημάτων καὶ τῆς περὶ τὴν λέξιν δυσκολίας· διὸ καὶ πολλῶν ἐξηγητῶν πολλὰ περὶ αὐτοῦ κατεβλήθησαν φροντίδες (***). εἰ δέ τι καὶ ἡμεῖς δυνηθῆμεν εἰσενεγκεῖν περὶ τὴν τῷ βιβλίῳ σαφήνειαν, ἀπομνημονεύσαντες τῶν ἐξηγήσεων τῶν θείων ἡμῶν διδασκάλων Πρόκλου τῷ Πλατωνικῷ διδόχῃ, τῶν εἰς ἄκρον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν τε ἐξηγητικὴν τῶν δοκούντων τοῖς παλαῖοις δυνάμιν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν τῆς φύσεως τῶν ὄντων κρίσιν ἀσκήσαντος, πολλὴν ἂν τῷ λογίῳ θεῷ χάριν ὁμολογήσαιμεν. ἀρχὴ τοίνυν ἡμῖν γιγνέσθω τῆς ἐξηγήσεως ἢ τῶν πέντε κεφαλαίων ἐξήγησις τῶν προλαμβάνεσθαι τῆς τῷ ῥήτῃ σαφηνείας εἰωθότων. καὶ λέγομεν τίς τε ἡ πρόθεσις τῇ περὶ Ἑρμηνείας, καὶ τίνα ἔχει τάξιν πρὸς τὰ ἄλλα τῆς λογικῆς τῷ Ἀριστοτέλει πραγματείας συγγράμματα, τίς τε ἡ αἰτία ταύτης αὐτῆς τῆς περὶ Ἑρμηνείας ἐπιγραφῆς, καὶ ὅτι γνήσιόν ἐστι τὸ σύγγραμμα

(*) Σύντομος ἐξήγησις τῆς περὶ Ἑρμηνείας ἐκφωνηθεῖσα παρὰ τῷ Μιτυλήνῃ κυρῷ Λέοντι τῷ Μαγεντηνῷ Cod. Paris. Reg. 1917. differt haec ab impressis sub Leonis commentariis nomine.

(**) Ammonii Hermiae in librum Aristotelis de Interpretatione commentaria Venetiis 1545. 8°.

(***) Boëthius (Commentar. in librum Aristotelis de Interpretatione editionis primae (I) et secundae (II) Oper. Venet. 1566 fol.) II. p. 283: Aspasius quoque et Alexander sicut in aliis Aristotelis libris, in hoc quoque commentarios ediderunt. ib. p. 281: Alexander in commentariis suis ea se impulsus causa pronuntiat sumpsisse longissimum expositionis laborem, quod in multis ille a priorum sententiis scriptorum dissideret... ib. p. 282: huius libri expositionem nos scilicet quam maxime a Porphyrio, quanquam etiam a ceteris, transferentes Latina oratione digessimus.

τὸτο τῷ Ἀριστοτέλει, καὶ ἐπὶ πᾶσι τίς ἢ εἰς τὰ κεφάλαια τῷδε τῷ βιβλίῳ διαίρεσις· τὸ γὰρ ἐπιζητεῖν πρὸς τί χρήσιμον ἂν εἴη τῷ φιλοσοφεῖν βυλομένῳ τὸ περὶ Ἑρμηνείας βιβλίον, ἢ πρόθεσις αὐτῷ φανείσα ἡμῖν περίεργον ἐπιδείξει (*). τίς ἔν ἢ πρόθεσις αὕτη; τὸτο γὰρ ἀνάγκη πρὸ τῶν ἄλλων ἀφορίζεσθαι, καὶ πρὸς ταύτην τὰ ἐφεξῆς ἅπαντα συνείρειν. ἵνα δὴ τὸτο διηρθρωμένως ἔλωμεν, ἀναμνησθῆναι χρὴ τῶν εἰρημένων ἐν τοῖς προλαμβανόμενοις τῆς συναγωγῆς τῶν Κατηγοριῶν... f. 4. καλῶσι δὲ οἱ Στωϊκοὶ τὴν μὲν ἀποφαντικὸν λόγον ἀξιῶμα, τὴν δὲ εὐκτικὸν ἀρατικόν, τὴν δὲ κλητικὸν προσαγορευτικόν, προσθέτοντες τούτοις ἕτερα πέντε λόγων εἶδη σαφῶς ὑπὸ τινὰ τῶν ἀπηριθμημένων ἀναφερόμενα. λέγουσι γὰρ τὸ μὲν τι εἶναι ὁμοτικόν, οἷον ἴσῳ νῦν τόδε γαῖα, τὸ δὲ ἐκθετικόν, οἷον ἔσῳ εὐθεία γραμμὴ ἡδε, τὸ δὲ ὑποθετικόν, οἷον ὑποκείτω τὴν γῆν κέντρον εἶναι τῆς τῷ ἡλίου σφαίρας, τὸ δὲ ὁμοιον ἀξιῶματι, οἷον ὡς ὡραῖζεν ἢ τύχη ἐν τοῖς βίοις. ἅπερ ἅπαντα δεκτικὰ ὄντα ψεύδους τε καὶ ἀληθείας ὑπάρχοιτο ἂν τῷ ἀποφαντικῷ, τῷ μὲν ὁμοτικῷ τῇ μαρτυρίᾳ τῷ θεῷ πλεονάσαντος τῆς ἀποφάνσεως, τῷ δ' ὁμοίῳ τῷ ἀξιῶματι τῇ τῷ ὡς ἐπιτατικῷ ἐπιρρήματος προδήκῃ. πέμπτον δὲ τι πρὸς τούτοις εἶναι φασὶ τὸ ἐπαπορητικόν, οἷον Δάος πάρεστι τί ποτ' ἀγγελῶν ἄρα; ὅπερ ἐναργῶς ταύτην ὃν τυγχάνει τῷ ἐρωτηματικῷ, πλὴν ὅτι προτίθῃσι τὴν πρότασιν τῆς ἐρωτήσεως. πάλιν δὲ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ δύο ὄντων εἰδῶν, καὶ τῷ μὲν καλυμένῳ κατηγορικῷ τῷ δὲ ὑποθετικῷ, κατηγορικῷ μὲν τῷ σημαίνοντος τί τίνι ὑπάρχει ἢ ἔχ' ὑπάρχει, ὡς ὅταν εἴπωμεν Σωκράτης περιπατεῖ, Σωκράτης ἔ περιπατεῖ (κατηγο- 25 ρῶμεν γὰρ τὸ περιπατεῖν τῷ Σωκράτους ποτὲ μὲν καταφατικῶς ποτὲ δὲ ἀποφατικῶς), ὑποθετικῷ δὲ τῷ σημαίνοντος τίνος ὄντος τί ἐξιν ἢ ἔκ ἐξιν, ἢ τίνος μὴ ὄντος τί ἐκ ἐξιν ἢ τί ἐξιν, ὡς ὅταν εἴπωμεν "εἰ ἄνθρωπός ἐστι, καὶ ζῴων ἐξιν, εἰ ἄνθρωπός ἐστι, λίθος ἔκ ἐξιν, εἰ μὴ ἐξιν ἡμέρα, νύξ ἐξιν, εἰ μὴ ἐξιν ἡμέρα, ἔκ ἐξιν ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν," τὸ κατηγορικὸν ἡμῖν μόνον εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ παραδίδωσιν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς αὐτοτέλές καὶ χρήσιμον πρὸς τὰς ἀποδείξεις, τὸ δὲ γε ὑποθετικὸν ὡς ἐλλειπές ὃν καὶ δεόμενον πάντως τῆς διὰ τῷ κατηγορικῷ τελειότητος ἑδαιμῷ προηγμένως ἀξιολογί- 35 μῆς. οἱ γὰρ ὑποθετικοὶ συλλογισμοὶ τὴν καλυμένην μεταλήψιν ἤτοι πρόσληψιν ἀναποδείκτως λαμβάνοντες, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ συνημ-

(*) *Boeth. II. p. 283: Uterque (Aspasius et Alexander) Aristotelem de oratione tractasse pronuntiat... sed Alexander addit imperfecte sese habere libri titulum: neque enim designare de qua oratione perscripserit; multae namque, ut dictum est, sunt orationes. sed adiiciendum vel subintelligendum putat de oratione illum scribere philosophica vel dialectica, id est quae verum falsumque valeat expedire. . . ib. p. 284: sed quod addidit illam interpretationem solam dici, qua in oratione possit veritas et falsitas inveniri, ut est enuntiatiua oratio, fingentis est, ut ait Porphyrius, significationem nominis potius quam docentis. atque ille quidem et in intentione libri et in titulo falsus est, sed non eodem modo de iudicio quoque libri errat.*

μένον ἢ τὸ διεζευγμένον, καὶ λόγῳ δεόμενον, ἐξ ὑποθέσεως ἔχον τὴν πίσιν, ἥτις αὐτῶν τὰς πρώτας ὑποθέσεις παραδέχοιτο. πρὸς ἔν τὴν τῶν ὑποθέσεων τούτων κατασκευὴν, εἰ μὴ ἑτέρως τις ὑποθετικῷ χρωτο συλλογισμῷ, δεήσει πάλιν ἑτέρας αὐτῷ κατασκευῆς πρὸς τὴν πίσιν τῶν ἐν αὐτῷ ὑποθέσεων, καὶ πρὸς ἐκείνην ἑτέρας, καὶ τὸτο εἰς ἀπειρον, εἰ δι' ὑποθέσεων ἐθέλοι τὰς ὑποθέσεις κρατύνειν· εἰ δὲ γε μέλλει τελεία καὶ ἀπροσδεῆς ἢ ἀπόδειξις γίνεσθαι, δῆλον ὅτι κατηγορικῷ συλλογισμῷ χρεῖα τῷ δίχα τίνος ὑποθέσεως ἐπαγγελιομένη τὸ προκείμενον δεικνύει. διὸ καὶ τὰς μὲν κατηγορικὰς ἀπλῶς ὅπως ὀνομαζόμεν συλλογισμούς, τὰς δὲ ὑποθετικὰς τὸ μὴ ὅλον τὸτο ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμούς, ἀπλῶς δ' ἔκείτι, πρὸς τῷ καὶ ἄλλως τὰς ὑποθετικὰς ἀποφάνσεις ἐκ τῶν κατηγορικῶν τὴν γένεσιν ἔχειν· ἄλλης γὰρ πρὸς ἄλλην κατηγορικῆς προτάσεως ἢ ἀκολουθίαν ἢ διάσασιν σημαίνουσι, συνδέσσαι αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας ἢ τῷ συμπλεκτικῷ ἢ τῷ διαζευκτικῷ προσαγορευομένῳ συνδέσμῳ πρὸς τὸ ἓνα δοκεῖν εἶναι τὸν ἐξ αὐτῶν συγκαίμενον λόγον. διὰ ταῦτα τοίνυν τὸ κατηγορικὸν εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ πολυπραγμονεῖ μόνον ὁ Ἀριστοτέλης. ἔστιν ἔν ἢ πρόθεσις τῆς προκειμένης πραγματείας, ὡς συνελόντι φάναι, διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρώτης συνθέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν, τῆς καὶ τὸ κατηγορικὸν εἶδος τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ γινομένης. λέγω δὲ τὸ πρώτης, διότι καὶ τὰς συλλογισμούς ἢ σύνθεσις τῶν ἀπλῶν ἐργάζεσθαι φωνῶν, ἢ μέντοι ἢ πρώτη, ἀλλ' ἢ διὰ τῆς συμπλοκῆς τῶν καὶ τὴν πρώτην σύνθεσιν γεγονότων λόγων ἀποτελεσμένη. διὸ τὰς ἀπλῶς τῆς λόγους καὶ μὴ τήνδε τὴν πραγματείαν αὐτὴς καθ' αὐτὴς θεωρῶν ὡς ἀποφάνσεις μόνον ἐπισκέψεσθαι καὶ ἔχ' ὡς προτάσεις, ἐν δὲ τοῖς Ἀναλυτικοῖς ὡς μέρη τῶν συλλογισμῶν παραλαμβάνων ἅμα καὶ ὡς προτάσεις εἰκότως ἀξιῶσει σκοπεῖν· ὡς γὰρ προτεινομένης αὐτὴς ὑπὸ τῶν συλλογισαζά τι βυλομένων τοῖς κοινωνοῖς τῶν λόγων, ὅπως οἱ παλαιοὶ προτάσεις ἐπονομαζέουσιν.

f. 5 b. ἐπὶ τούτοις ἔν τῆς ἐπιγραφῆς τὸ αἷτιον ἐπισκεπτόμενοι λέγομεν, τί ποτε ἄρα καλῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἑρμηνείαν ὅπως ἐπεγράψεν τὸ βιβλίον περὶ Ἑρμηνείας; καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς καθάπερ ὁ Δημήτριος τὸ περὶ λογογραφικῆς ιδέας βιβλίον συγγράψας, καὶ ὅτος αὐτὸ ἐπιγράψας περὶ Ἑρμηνείας, ἀξιοῖ καλεῖν ἑρμηνείαν τὴν λογογραφικὴν ιδέαν, ὡς δὴ περὶ ταύτης ἐν τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ διαλεξόμενος. ῥητέον ἔν ὅτι τῆς ψυχῆς τῆς ἡμετέρας διττὰς ἐχέσσης δυνάμεις, τὰς μὲν γνωστικὰς τὰς δὲ ζωτικὰς τὰς καὶ ὁρεκτικὰς λεγομένας (λέγω δὲ γνωστικὰς μὴ καθ' ἃς γινώσκουμεν ἕκαστον τῶν ὄντων, οἷον νῦν διάνοιαν δόξαν φαντασίαν καὶ αἰσθησιν, ὁρεκτικὰς δὲ καθ' ἃς ὁρεγόμεθα τῶν ἀγαθῶν, ἢ τῶν ὄντων ἢ τῶν δοκούντων, οἷον βέλυσιν λέγω προαίρεσιν θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν), τὰ μὲν τέτταρα εἶδη τῷ λόγῳ τὰ περὶ τὸν ἀποφαντικὸν ἀπὸ τῶν ὁρεκτικῶν δυνάμεων προέρχοντ' ἢ τῆς ψυχῆς, ἔκ αὐτῆς καθ' αὐτὴν ἐνεργείας ἀλλὰ πρὸς ἕτερον ἀποτελειομένης ἐν συμβάλλεσθαι δακύντα πρὸς τὸ τυχεῖν τῆς ὁρέξεως, καὶ ἤτοι λόγον παρ' αὐτῷ ζητήσεως, καθάπερ ἐπὶ τῷ πυσματικῷ καὶ ἐρωτηματικῷ καλυμένῳ λόγῳ, ἢ πρᾶγμα, καὶ εἰ πρᾶγμα, ἤτοι αὐτῷ ἐκείνῳ τυχεῖν ἐφιεμένης πρὸς

ἐν ὁ λόγος, ὡς περ ἐπὶ τῷ κλητικῷ, ἢ τινος παρ' αὐτῷ πράξεως, καὶ ταύτης ἢ ὡς παρὰ κρείττονος, ὡς ἐπὶ τῆς εὐχῆς, ἢ ὡς παρὰ χείρονος, ὡς ἐπὶ τῆς κυρίως καλυμένης πράξεως· μόνον δὲ τὸ ἀποφαντικὸν ἀπὸ τῶν γνωστικῶν, καὶ ἔστι τῷτο ἐξαγγελτικὸν τῆς γενομένης ἐν ἡμῖν γνώσεως τῶν πραγμάτων ἀληθῶς ἢ φαινομέ- 5 νως, διὰ καὶ μόνον τῷτο δεκτικὸν ἐστὶν ἀληθείας ἢ ψεύδους, τῶν δὲ ἄλλων ἔθεν. τῷτο τοίνυν τὸ εἶδος τῷ λόγῳ τὸ ἀποφαντικὸν ἐρμηνείαν ἀξιοῖ καλεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐρμηνεύον τὴν γνώσιν τῆς ψυχῆς. ἐπεὶ ἔν, καθάπερ αὐτὸς ἐν τοῖς προοιμίοις ἐρεῖ τῷδε τῷ βιβλίῳ (c. 4 p. 17 4), εἰσὶ μὲν καὶ ἕτεροι λόγοι παρὰ τὴν ἀποφαντικὴν 10 (καὶ γὰρ ἡ εὐχή, φησί, λόγος), ὁ δὲ ἀποφαντικὸς τῆς νῦν θεωρίας, διὰ τῷτο ἐπέγραψε τὸ βιβλίον περὶ Ἑρμηνείας, ὡς ἔθεν διαφέρον ἢ ἕτως ἐπιγράφειν ἢ περὶ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. Πρὸς δὲ τὸ γνήσιον εἶναι τῷ φιλοσόφῳ τὸ βιβλίον, ἔδειξεν ἡξίωσε τῶν περὶ τὰ συγγραμματα τῷ Ἀριστοτέλει ἐσπυδακῶτων ἀμφιβαλεῖν, εἰς τε τὸ 15 πιθανὸν ἀποβλέπων τῆς ἐπαγγελίας καὶ εἰς τὴν ἐντεχνον καὶ κεκομψευμένην καὶ τῷ φιλοσόφῳ συνήθη τῶν ἐν αὐτῷ παραδιδόμενων θεωρημάτων διάθεσιν, καὶ τὴν πρὸς τὰς ἄλλας αὐτῷ πραγματείας ὁμολογίαν, πλὴν Ἀνδρονίκῳ τῷ Ῥοδίῳ (*), ὃς ἐνδέκατος μὲν ἦν ἀπὸ τῷ Ἀριστοτέλει, ἀκῆσας δὲ αὐτῷ καλῶντος ἐν τοῖς προοιμίοις τῷδε 20 τῷ βιβλίῳ τὰ νοήματα παθήματα τῆς ψυχῆς καὶ προσθέντος ὡς περὶ τῷτο εἰρηῖ ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, διὰ τὸ μὴ συνιδεῖν ὅτι τῆς περὶ ψυχῆς πραγματείας τὰ νοήματα παθήματα τῆς ψυχῆς ἐκάλεσεν ὁ φιλόσοφος, ἀναγκαῖον ὡς ἦν τῶν δυο πραγματειῶν, ταύτης τε καὶ τῆς περὶ ψυχῆς, τὴν ἑτέραν νόθον ἀποφύνασθαι 25 Ἀριστοτέλει, καὶ δεῖν ἐνόμισεν ταύτην ἀθετεῖν μᾶλλον ἢ τὴν περὶ

(*) Boëth. II p. 284: Andronicus librum hunc Aristotelis esse non putat, quem Alexander vere fortiterque redarguit; quem cum exactum diligentemque Aristotelis librorum et iudicem et repertorem iudicavit antiquitas, cur in huius libri iudicio sit falsus, prorsus est magna admiratione dignissimum. non esse namque proprium Aristotelis hinc conatur ostendere, quoniam quaedam Aristoteles in principio libri huius de intellectibus animi tractat, quos intellectus animae passiones vocavit. . . his Alexander multa alia addit argumenta cur hoc opus maxime Aristotelis esse videatur. ea namque dicuntur hic quae sententiis Aristotelis quae sunt de enuntiativa oratione consentiant. illud quoque quod stilus ipse propter brevitatem pressior ab Aristotelis obscuritate non discrepat; et quod Theophrastus, ut in aliis solet cum de similibus rebus tractat, quae scilicet ab Aristotele ante tractatae sunt, in libro quoque de Affirmatione et Negatione iisdem aliquibus verbis utitur quibus in hoc libro Aristoteles usus est. idem quoque Theophrastus dat signum hunc Aristotelis librum esse: in omnibus enim de quibus ipse disputat post magistrum, leviter ea tangit quae ab Aristotele dicta ante cognovit, alias vero diligentius res non ab Aristotele tractatas exsequitur. hic quoque idem fecit. . . addit quoque hanc causam, quia Aristoteles quidem de syllogismo scribere animatus nunquam id recte facere potuisset, nisi quaedam de propositionibus annotaret.

ψυχῆς. ἰστέον δὲ ὅτι πολλὰ καὶ ἐν τῇ περὶ ψυχῆς ἔχομεν τὴν φαντασίαν παθητικὴν νῦν ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ καλυμένην, νῦν μὲν ὡς ἔνδον ἐν αὐτῇ τὸ γνωστὸν ἔχουσιν καὶ ταύτη διαφέρουσιν τῆς αἰσθήσεως, ὅτι ἅπερ ἡ αἰσθήσις ἔξω κείμενα γινώσκει δεομένη πάντως τῆς ἐκείνων παρησίας πρὸς τὸ ἐνεργῆσαι περὶ αὐτά, τῶν ἢ φαντασία τῆς τύπης διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀπομαζαμένη ἐν αὐτῇ ἔχει καὶ μὴ δεομένη τῶν ἔξω κειμένων δύναμις προσβάλλειν (διὸ καὶ τοῖς ὑπνοῖς τῶν αἰσθήσεων ἀνεργῶν μενεσῶν ἐνεργῶμεν καὶ φαντασίαν), παθητικὴν δὲ, διότι μὲν μερισμῷ τινὸς καὶ διασάσεως ἕκαστον γινώσκει, ἅτε ἀχώριστον σώματος ἔχουσα τὴν τε ὕσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν καὶ ἀρχὴ τις ἔσται τῶν αἰσθήσεων. ἀποφανόμενος ἔν ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς ὁ Ἀριστοτέλης ἀνευ τῷ παθητικῷ τῷτο νῦν μὴδὲν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων νοεῖν τὴν ἡμετέραν ψυχὴν, δι' ὧν φησὶν (p. 430 a 23) "ὅ μνημονεύομεν δέ, ὅτι τῷτο μὲν ἀπαθές, ὁ δὲ παθητικὸς νῦν φθαρτός, καὶ ἀνευ τῷτο ἔθεν νοεῖ" καὶ ἔξης p. 431 b 2) "τὰ μὲν ἔν εἶδη τὸ νοητικὸν ἐν τοῖς φαντάσμασι νοεῖ" καὶ ἐπὶ τῷτο (p. 432 a 12) "τὰ δὲ δὴ πρῶτα νοήματα τί διοίσει τῷ μὴ φαντάσματα εἶναι; ἢ ἔτε τὰ ἄλλα φαντάσματα, ἀλλ' ἔκ ἀνευ φαντασμάτων," ὁ ἦλος ἂν εἴη καὶ ἐν ἐκείνοις τὰ νοήματα παθήματα προσαγορεύων τῆς ψυχῆς. φαίνεται δὲ καὶ ἐπὶ πάσας τῆς ψυχῆς τὰς ἐνεργείας κοινότερον τὸ τῷ πάθους ὄνομα ἐκτείνων. ἀπορίαν γὰρ φησὶν ἐν ἐκείνοις ἔχειν τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς πότερόν ἐστιν ἅπαντα κοινὰ καὶ τῷ ἔχοντος, ἢ ἔστι τι καὶ τῆς ψυχῆς ἴδιον αὐτῆς· καὶ ἐπικρίνων τὰ περὶ τῆς ἀπορίας ἐπιφέρει (p. 403 a 5) "φαίνεται δὲ τῶν μὲν πλείων ἔθεν ἀνευ τῷ σώματος πάθειν ἔθεν ποιεῖν, ὅσον ὀργίζεσθαι θαρρεῖν ἐπιθυμεῖν, ὅλως αἰδάνεσθαι. μάλιστα δὲ ἔοικεν ἴδιον τὸ νοεῖν· εἰ δὲ ἔστι καὶ τῷτο φαντασία τις ἢ μὴ ἀνευ φαντασίας, ἔκ ἐνδέχεσθαι ἔθεν τῷτο ἀνευ σώματος εἶναι." καὶ ἐπὶ πρὸς τῶν ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς αὐτῆς πραγματείας (p. 402 a 7) "ἐπιζητῶμεν δὲ θεωρῆσαι καὶ γινῶναι τὴν τε φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν ὕσιν, εἰθ' ὅσα συμβέβηκε περὶ αὐτῆς, ὧν τὰ μὲν ἴδια πάθη τῆς ψυχῆς εἶναι δοκεῖ, τὰ δὲ κοινὰ καὶ τοῖς ζώοις δι' ἐκείνην ὑπάρχειν." δι' ὧν δὴλός ἐστι καὶ τῆς λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς τὴν νόησιν λέγων, καὶ εἰ χωρὶς γίνοιτο φαντασίας, πάθη καλεῖν ἢ παραιτούμενος, ἢ καὶ τὴν ἐννοίαν δηλονότι τὴν προειρημένην, ἀλλὰ διὰ τὸ προὑπάρχειν ἐπ' αὐτῆς καὶ χρόνον ἐκάστης ἐνεργείας τὴν ἄγασαν ἐπ' αὐτὴν δύναμιν, ταῦτ' ἐν δὲ εἰπεῖν τῷ τελείῳ τὸ ἀτελές, πρὸς διάκρισιν τῆς ἐνεργείας τῷ νῦν τῷ αὐτοτελῆς καλυμένῳ καὶ τῇ ὕσιν συνδρομον τὴν ἐνέργειαν ἔχοντος, ὡς περ ἀπαθὴ καὶ ἀμιγῆ καὶ χωριστὸν παντὸς σώματος εἶναι. τῷτον ἡμῶν τὴν νῦν ἀποφαίνεσθαι, διακρίνων αὐτὴν ἀπὸ τῷ ἴδίῳ παθητικῷ καλυμένῳ καὶ τῆς φαντασίας, ὡς ἐλέγομεν, ἔθεν μὴ διαφέροντος. διὸ καὶ τῷ μεμνησθαι ἡμᾶς ζητῶν τὴν αἰτίαν, τὸ μὲν μόριον τῆς ψυχῆς καθ' ὃ τὸ εἶναι ἔχομεν ἀπαθές, τὸ δὲ παθητικὸν νῦν φθαρτὸν εἶναι φησι, καὶ τὴν νόησιν ἡμῶν πρὸς τῷτον φθαρτὸν ὄντα συμπεπλεγμένην τῆς λήθης ἔχειν ἀποφαίνεσθαι τὴν αἰτίαν. ἔκ ἄρα δικαίως ὁ Ἀνδρόνικος νόθον ὑπώπτευσεν εἶναι τῷ φιλοσόφῳ τὸ βιβλίον. Λοιπὸν ἔν ἡμῖν τῶν ἐξ ἀρχῆς προτεθέντων τὸ παραδῶναι τὴν εἰς τὰ κεφάλαια τῷδε τῷ βιβλίῳ διαίρεσιν. εἰς

τέσσαρα τοίνυν ἐναργῶς αὐτῷ τμήματα διαιρημένα, τὸ μὲν πρῶτον ἐστὶ περὶ τῶν ἀρχῶν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. καλῶ δὲ ἀρχὰς τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ τὰ συμβαλλόμενα πρὸς τὴν τῆς διδασκαλίας, ὥσπερ ἀρχὰς ἂν εἴποις γεωμετρίας τῆς τε ὅρας καὶ τὰ αἰτήματα καὶ τὰς καλυμένας κοινὰς ἐννοίας, ἅπερ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς 5 Κατηγορίαις (p. 14 a 39) κοιχέια τῶν διαγραμμάτων προσαναγορεύειν ἠξίωσεν... τὸ δὲ δεύτερον τῷ βιβλίῳ κεφάλαιον παραδίδωσιν ἡμῖν τὰς ἀπλῶς ἀτάς προτάσεις, καὶ ἔστι περὶ προτάσεως ἥτοι ἀποφάνσεως ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου. τὸ δὲ τρίτον τὰς τῶν συνθετωτέρας διὰ τὴν τῷ προσκατηγορουμένου προδή- 10 κην, καὶ ἔστι περὶ προτάσεως ἥτοι ἀποφάνσεως ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου καὶ τρίτῃ προσκατηγορουμένου. τὸ δὲ τέταρτον τὰς μὲν τρόπων προτάσεις. τῷτον ἔν τῷ τρόπῳ πᾶσι τοῖς εἶδεσι τῶν προτάσεων ἐπεξεληθὼν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἀποφύνασθαι θαρρήσας ὡς ἕκ εἰς πλείους τῶν ἀντιφάσεις, πέρας ἐπιτίθησι τῇ πραγματείᾳ 15 βραχύ. πρὸς δὲ αὐτῷ τῷ συμπεράσματι τῷ βιβλίῳ γυμνασθῆσεται τι παρὰ ταῦτα πρόβλημα, οἰκεῖον καὶ αὐτῷ τῇ προκειμένη θεωρίᾳ. Τῶτον ἔν προειλημμένων ὥρα λοιπὸν ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἐξηγησιν τῆς λέξεως χωρεῖν, ἣν συνεστραμμένην ἔσαν ἐμφάσεως τε καὶ πολυνοίας γέμισαν, καὶ ὑπὸ βραχείας παραλλαγῆς ἅπαν 20 ἐνόησε τὸ νόημα ἐξαλλάττουσαν, καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων ἤδη τῷτο πεπονθυῖαν, ἅπασαν ἐξῆς ἐδοκιμάσαμεν παραθέσθαι πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀκριβεστέρας εἶναι δοκῆσης ἐκδόσεως.

16 a f. 9. πρόκειτο μὲν, ὡς ἐλέγομεν, τῷ Ἀριστοτέλει παραδῶναι ἡμῖν τὴν διδασκαλίαν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. ἐπεὶ δὲ πᾶσα ἀπό- 25 φανσις ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἔχει τὴν γένεσιν, ὡς ὅταν εἴπω Σωκράτης περιπατεῖ, δεῖ δὲ πανταχῶς τὰ ἀπλῶς ἀποφαντικῶς τῶν ἐξ αὐτῶν συγκειμένων, διὰ δὲ τῷτο πρεπωδεδόσθαι ἀρχὴν ποιεῖν τῆς πραγματείας τὴν τῆς ὑπάρξεως τῷ ὀνόματος καὶ τῷ ῥήματος θεωρίαν. τὸ γὰρ "θέσθαι" νῦν ἀντὶ τῷ ὀρίσασθαι παρελήθη, 30 λεγόμενον μὲν καὶ κατ' ἄλλων σημαινόμενον. ἐνταῦθα δὲ τὸν ὀρισμὸν, ὅπερ ἐλέγομεν, σημαίνει. ὅτι δὲ καὶ πλείονας τρόπους τὸ θέσθαι λέγειν, φανερόν. τὰς τε γὰρ ὑποθέσεις θέσεις πολλάκις προσαναγορεύομεν, ὡς ὅταν εἴπωμεν κείδω τὸ θέατρον ἔχειν τοσόνδε τι πλῆθος, κείδω δὲ δεκάπηχον μέγεθος ἔχειν, ἢ βασιλεύειν. τί ἔν 35 ποιήσει; καλῶμεν δὲ θέσεις καὶ τὰς παραδόξους ὑπολήψεις τῶν γνωρίμων τινὸς καὶ φιλοσοφίαν, οἷον τὸ πάντα κινεῖσθαι καὶ σταθεῖν μηδαμῶς τὰ ὄντα μετέχειν, ὥσπερ ἔλεγεν Ἡράκλειτος, ἢ ἐν εἶναι τὸ ὄν, ὡς ἐδόκει Παρμενίδῃ. θέσεις δὲ λέγομεν καὶ τὰς ὁμολογίας ἥτοι προτάσεις, ὡς δὴ καὶ τὸ λεγόμενον παρὰ τοῖς κοινοῖς 40 ἀλληλογίᾳ ἀναθέσθαι λέγομεν καὶ τὸ ἀναπαλαῖσαι τὴν ὁμολογίαν. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιρρήματα τὰ θετικὰ καλῶμεν θέσεις καλῶσι τινές, οἷον γαμητέον πιζευτέον. ἔτι δὲ λέγομεν θέσεις καὶ τὰς ὀρισμῶς ὡς προὑποκειμένους τῶν ἀποδείξεων. εἰ γὰρ αἱ ἀποδείξεις ἀπὸ τῶν ὑπωδῶν ὑπαρχόντων τοῖς πράγμασιν ἐπιτελῶν, τὴν δὲ ὑπόστασιν 45 ἐκάστη τῶν ὄντων οἱ ὀρισμοὶ σημαίνουσιν, εἰκότως προὑποκεῖσθαι δεῖ τὰς ὀρισμῶς τῶν ἀποδείξεων. καὶ ἔτι τῆς κοινότερον θέσεις ἀξιοῖ καλεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ἀπλῶς ἀπάσας τὰς ἀμέσους ἀρχὰς τῶν

ἀποδείξεων, τὰς ἀντιδιαριζόμενας τοῖς ἀξιωμασιν, οἷον τῆς τε ὀρισμῶς, ὡς εἴρηκεν, καὶ τὰ αἰτήματα καὶ τὰς ὑποθέσεις, ἀποδείξεως μὲν ἤδη δεομένης ἀνεῖν δὲ ταύτης εἰλημμένης, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ σαφῶς διώριζαι τῶν Ἀποδεικτικῶν (p. 72 a 15). καὶ τοσούτους μὲν καὶ πλείονας τρόπους τὸ θέσθαι λέγειν. νῦν δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἀντὶ τῷ ὀρίσασθαι αὐτῷ χρῆται, ὡς δηλοῖ ἐπιφέρων τὸ "τί ὄνομα καὶ τί ῥῆμα," τῷ τί ἐστὶν ὀρισμὸν ἡμῖν προφανέστατα σημαίνοντος. Ἀπορήσει δ' ἂν τις διὰ τίνα αἰτίαν ἐν παντὶ τῷ βιβλίῳ τῶν Κατηγοριῶν περὶ ἀπλῶν φωνῶν πραγματευσάμενος ἐνταῦθα πάλιν περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων προτίθεσθαι λέγειν, ὡς ἑκάτερον δῆλον ὅτι ἀπλῆ ἐστὶ φωνή. πρὸς δὲ ῥητέον ὡς ἀπλῆ φωνὴ καὶ ὄνομα καὶ ῥῆμα καὶ φάσις καὶ ὅρος τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτά ἐστιν ἀλλήλοις τῇ δὲ χέσει μόνῃ διαφέρουσιν, ὥσπερ τὸ σπέρμα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ἀνά- 5 βασίς καὶ ἡ κατάβασίς... ὅταν δὲ αὐτὸ πάλιν ἑκατέραν τῶν τοιούτων φωνῶν μὴ λαμβάνωμεν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἀλλ' ὡς μέρος ἔσαν καταφάσεως ἢ ἀποφάσεως, τότε φάσιν αὐτὴν καλεῖν ἀξιῶμεν, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς σαφῶς ἡμᾶς ὁ Ἀριστοτέλης διδάξει. ὅταν δὲ ὡς ἐν συλλογισμῷ παραλαμβάνομένης ἐπισκοπῶμεν, ὅρας αὐτὰς ὀνομάζομεν, ὡς ἐν τοῖς προοιμίῳ ῥηθήσεσθαι τῶν Ἀναλυτικῶν. ἔτω δὲ 10 καὶ Πλάτων ἐν τῷ ἐννάτῳ τῶν Νόμων (p. 878) τὰς ἀπλᾶς φωνὰς ἐκάλεσεν ὅρας... τὸ δὲ τῶν Κατηγοριῶν βιβλίον μόνον περὶ ἀπλῶν φωνῶν ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὅθεν πολυπραγμονήσαν τὴν τῶν ὀνομάτων πρὸς τὰ ῥήματα διαφορὰν, ἥς πολλὴ χρεία πρὸς τὴν θεωρίαν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ. διὰ γὰρ ταύτης τῆς ὑποκειμένης ἐν ταῖς ἀπο- 15 φάνσεσιν ὅρας τῶν κατηγορουμένων διακρίνομεν. διὰ τῷτο νῦν προχειρίζεσθαι τὴν περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων θεωρίαν ὡς ἂν προσε- χεσάτην ἔσαν τῇ προκειμένη πραγματείᾳ. διὰ τί δὲ, φαίη τις ἂν, πλείονων ὄντων τῶν παρὰ τοῖς γραμματικοῖς λεγομένων τῷ λόγῳ μερῶν μόνον ταῦτα νῦν παραδίδοσθαι ἡμῖν, τό τε ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα; 20 διότι, φήσομεν, ταῦτα μόνον διὰ τῶν ἄλλων πάντων δύνασθαι ποιεῖν ἀποφαντικὸν λόγον, ὡς ὅταν εἴπωμεν ἄνθρωπος ὑγιαίνει. περὶ τῶν ὄντων ἔν μόνων ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τούτοις ποιεῖ τὴν σκέψιν, ἃ ἐξ ἀνάγκης ἐν παντὶ λόγῳ ἀποφαντικῷ παραλαμβάνεσθαι καὶ ἀρκεῖ πρὸς τὴν γένεσιν τῆς ἀπλῆς ἀποφάνσεως. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι 25 τῶν θρυλλημένων ὀκτὼ τῷ λόγῳ μερῶν τὰ μὲν ἐστὶ σημαντικὰ φύσεων τινῶν ἢ ἀπλῶς προσώπων ἢ ἐνεργειῶν ἢ παθῶν ἢ τινος τῶν συμπλοκῆς, καθάπερ ὄνομα τε καὶ ἀντωνυμία καὶ ῥῆμα καὶ μετοχή, ἅπερ καὶ μόνον δύνασθαι ἀρκέσαι πρὸς ἀποφαντικὸν λόγον γένεσιν, ὡς ὅταν εἴπωμεν Σωκράτης περιπατεῖ, ἢ ἐγὼ περι- 30 πατῶ, ἢ ὁ τρέχων περιπατεῖ, ἢ ὁ Σωκράτης τρέχων ἐστὶ, τῷ μὲν ὡς ὑποκειμένῳ τῷ δὲ ὡς κατηγορουμένῳ λαμβανομένῳ. τὰ δὲ ταῦτα μὲν ὅτι σημαίνουσι, χέσιν δὲ τίνα τῷ κατηγορουμένῳ πρὸς τὸ ὑποκειμένον δηλώσιν, ὥσπερ τὰ πλείεστα τῶν ἐπιρρημάτων... τὰ μὲν φύσεων καὶ προσώπων ἢ ἐνεργειῶν ἢ παθῶν ἢ ποιᾶς συμπλοκῆς 35 προσώπων πρὸς ἐνέργειαν ἢ πάθος σημαντικὰ πάντα ὁ Ἀριστοτέλης εἰς ὀνόματα διαιρεῖ καὶ ῥήματα, τὰ μὲν καὶ χρόνον λεγόμενα ἢ κατηγορουμένα ἐν ταῖς προτάσεσιν ῥήματα καλῶν, τὰ δὲ ἀνεῖν χρόνον λεγόμενα ἢ τὴν χρείαν πληρῶντα τῶν ὑποκειμένων ὀνό-

ματα. τὰ δὲ γε ἐν μηδετέραις χώραις τούτων παραλαμβανόμενα, καὶ ἄλλως προσκείμεναι ταῖς προτάσεσι, τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν ἢ πότε ἢ πῶς ἢ ποσάκις ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ σημαίνοντα, ἢ τινα ἄλλην αὐτῶν πρὸς ἄλληλα σχέσιν, ὅδε κυρίως ἀξιοῖ μέρη τῆς λόγου καλεῖν. ὥσπερ γὰρ τῆς νεῶς αἱ μὲν 5 σάνιδες εἰσὶ τὰ κυρίως μέρη, γόμφοι δὲ καὶ λίνος καὶ πίττα συνδέσεως αὐτῶν καὶ τῆς τῆς ὅλης ἐνώσεως ἕνεκα παραλαμβάνοντες, τὴν αὐτὴν τῶν λόγων σύνδεσμοι καὶ ἄρθρα καὶ προθέσεις καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιρρήματα γόμφων τινῶν χρεῖαν ἀποπληρῶσι· μέρη δὲ ὅσα ἂν λέγοιτο δικαίως ἂν γε μὴ δύναντο συντεθέντα καθ' ἑαυτὰ πλείω 10 ἐργάσασθαι λόγον. λόγος μὲν ἔν ταῦτα ἑ μέρη, λέξεως δὲ μέρη, ἧς καὶ ὁ λόγος αὐτὸς μέρος, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς (c. 20) εἶρηται... διαφέρει δὲ ὁ λόγος τῆς λέξεως, ὅτι ὁ μὲν ἐστὶ πλήρωμα προηγμένων τῶν σημαίνουσιν τὰ πράγματα φωνῶν, ἡ δὲ πασῶν ἀπλῶς τῶν παραλαμβανομένων εἰς τὴν διαλεκτικὴν. ἔχεις δὲ 15 τῆς λόγου τὴν πρὸς τὴν λέξιν διαφορὰν καὶ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Πολιτείας (p. 392) παραδεδομένην, ἐν οἷς φησὶ "τὰ μὲν δὲ λόγου περί ἐχέτω τέλος, τὰ δὲ λέξεως μὲν τούτο σκεπτόν, καὶ ἡμῖν ἂν τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκεμμένον ἔσαι." οἱ ὧν δὴλός ἐστι λόγον μὲν τὴν διάνοιαν καλῶν, λέξιν δὲ τὴν ἀπαγ- 20 γελίαν, εἴτε διὰ τῶν ἀναγκαιοτάτων γίνωτο μερῶν, ὀνόματός τε καὶ ῥήματος, καθ' ἣν ὁ ἐν προφορᾷ καὶ ἰδίως λεγόμενος θεωρεῖται λόγος, εἴτε καὶ τὰ λοιπὰ μέρη παραλαμβάνοι τῆς κοινότερον λεγομένης λόγου, ταῦτ' ἐν εἰπεῖν τῆς πρὸς κάλλος ἡδὴ καὶ ποιὰν σύνταξιν ἀποβλεπύσης ἐρμηνείας. τῷ μὲν ἔν ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξη- 25 γητῇ δοκεῖ καὶ τὰ ἐπιρρήματα ὀνόματα εἶναι, καθάπερ καὶ τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὴν καλεσμένην παρὰ τοῖς γραμματικοῖς προσηγορίαν· ὅ μὲντοι φαίνεται τούτο λόγον τινα ἔχειν, διότι τὰ μὲν τῶν ἐπιρρημάτων ὅδε ἂν ὑποπτευθεῖεν ὀνόματα εἶναι... ὥστε τὸ μὲν μέρος τῆς ἀποφάνσεως ἢ ὄνομα πάντως ἢ ῥῆμα εἶναι χρή, ὅ μὲν- 30 τοι τὸ ῥῆμα πάντως ἐστὶ τῆς προτάσεως μέρος, ὅταν μὴ αὐτόθεν τῆς ὑποκειμένης κατηγορῆς ὡς ἐνέργειαν ἢ πάθος ἢ ἀπλῶς ὑπαρξιν ἢ ἀνυπαρξίαν τῆς ὑποκειμένης σημαίνει ὀφείλον, ἀλλ' ἕνεκα τῆς συναρμόσας τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ παραλαμβάνει. ὅτι δὲ ταῦτα ὀρθῶς λέγομεν, δῆλον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς προσηγορίας 35 τῶν ἄλλων τῆς λόγου μερῶν λεγομένων παρὰ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα. τὴν μὲν γὰρ ἀντωνυμίαν ὡς ὄνομα ἔσαν ὅ φύσεων τινῶν ἀλλὰ προσώπων ἀπλῶς ἔτις ἐπονομάζουσι, καὶ τὴν μετοχὴν ὡς μετέχουσιν ἀμφοτέρων, ὀνόματός τε φημι καὶ ῥήματος, εἰ καὶ μᾶλλον ἀποκλίνει πρὸς τὴν ιδιότητα τῶν ῥημάτων, χρόνων τινῶν ἔσα δη- 40 λωτική, τὸ δὲ ἄρθρον ὡς συναρτῶμενον τοῖς ὀνόμασι καὶ τὴν ἀναφορὰν πρὸς ἐκεῖνα ἔχον. περὶ δὲ προθέσεως ἢ ἐπιρρήματος ἢ συνδέσμου τί δεῖ καὶ λέγειν; ὧν τὴν μὲν ὡς ὁμοίως ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων προταττομένην ἔτις ἐπονομάζουσι, τὸ δὲ ὡς τοιῶσδε τοῖς ῥήμασι συμπλεκόμενον, τὴν δὲ ὡς τῆς ἀπρητισμένης συν- 45 δέοντα λόγους. εὐρήσεις δὲ ἐν τισὶ τῶν Ἀριστοτέλην συγχωρεῖν δοκῶντα καὶ τὰ πάντα κοινότερον μέρη τῆς λόγου προσαγορεύεσθαι, διόπερ ἐν τῷ ἐξῆς ἐρεῖ τινα τῶν μερῶν τῆς λόγου σημαντικά εἶναι ὡς

ὄντων τινῶν καὶ ἀσῆμων, εἰ μή τις ἡμῖν φανείη τῆς ῥήσεως ἐκείνης προσεχεστέρα ἐξηγήσις ὅδ' ἐναντίον ἔχουσα τοῖς νῦν εἰρημένοις.

f. 14. ἐξήγηται δὲ παρὰ τοῖς ἐξηγηταῖς τῆς Ἀριστοτέλους τίνα τρόπον διαιρεῖται ἢ ἀπόφανσις εἰς τὴν κατάφασιν καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν. καὶ οἱ μὲν εἶλοντο λέγειν αὐτὴν ὡς φωνὴν ὁμώνυμον εἰς διάφορα σημαίνοντα διαιρεῖσθαι, καθάπερ ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος, οἱ δὲ ὡς γένος εἰς εἶδη, καθάπερ ὁ φιλόσοφος Πορφύριος (*). ὁ δὲ γὰρ ἐτόλμησεν εἰπεῖν διαιρεῖσθαι αὐτὴν ὡς ὅλον εἰς μέρη, ἐπεὶπερ ὅτε εἰς ὁμοιομερές ὡς ὅλον φαίνεται διαιρημένη (πολλὴ γὰρ ἡ διαφορὰ τῆς καταφάσεως πρὸς τὴν ἀπόφασιν) ὅτε εἰς ἀνομοιομερές· ὅ γὰρ ἂν ἐκάτερον τῶν μερῶν ἐκαλεῖτο τῷ τῆς ὅλης ὀνόματι. τὸ μὲν ἄληθές ὅπῃ ἔχει, καὶ ὡς ἡ τῆς φιλοσόφου κρατεῖ Πορφυρίου δόξα, προΐόντες καὶ καιρὸν ἐπιδείξομεν, ἐξηγούμενοι τῆς ἀποδοδομένης αὐτῶν παρὰ τῆς Ἀριστοτέλους ὁρισμῶς... εἰ δὲ τις ἀποροίη πῶς ἔχει καὶ τὸ τῆς λόγου γένος, ἢ φωνή, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν μνήμης ἡξίωται ὡς ὀφείλον καὶ αὐτὸ δι' ὁρισμῶν δηλωθῆναι, ῥητέον ὅτι φυσιολογία προσήκον ἦν περὶ φωνῆς διαλεχθῆναι, διότι μόνος φύσεως ἐστὶν ἔργον ἢ φωνή, καθάπερ τὸ ὄραν καὶ τὸ ἀκθεῖν· φύσει γὰρ ἐσμὲν φωνητικοί, λόγος δὲ καὶ ἀπόφανσις καὶ τὰ ταύτης εἶδη, κατάφασις καὶ ἀπόφασις, φωναὶ μὲν τινὲς εἰσιν, ἀλλὰ προσλαβῆσαι τὸ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐννοίας εἰδοποιεῖσθαι καὶ τοῖς ἢ τοῖς προφέρεσθαι. διὰ καὶ ἰδίᾳ τις ἀπονεμένη αὐτοῖς πραγματεία παρὰ τὰς φυσικάς, ἢ λογικὴ κεκλημένη, ὥστε μὴδὲ ἀπλῶς εἶναι τὴν φωνὴν τῆς λόγου, ὥσπερ τινὲς ὑπολαμβάνουσι, γένος· ὅ γὰρ οἷόν τε ἦν τῆς γένους φύσει ὄντος τὸ εἶδος μὴ εἶναι φύσει. ἀλλ' εἴπερ ἄρα, τῆς καὶ τὴν λόγον φωνῆς τὴν ἀπλῶς φωνὴν ῥητέον γένος εἶναι, πρὸς μέντοι τὴν λόγον αὐτὴν ἐν ὕλης τάξει παραλαμβάνεσθαι τὴν φωνὴν ἐρῶμεν, ὅπερ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν περὶ Γενέσεως ζώων ἀποφαίνεται (c. 7 p. 786 b 21), τὰς καὶ τὴν φωνὴν διαφοράς τῶν ζώων ἐπισκεπτόμενος. ἀλλ' ὅ γένος αὐτῆς τυγχάνει, ὡς διὰ τῶν ἐξῆς ἔσαι σαφέστερον. τὴν δὲ γε ζητῶντα τί ἔν τῆς λόγου τὸ γένος; ἀναμιμνήσκεσθαι χρὴ τῆς ἐν Κατηγορίαις παραδεδομένης τοῦ ποσὶ διαιρέσεως. προσεκτέον δὲ (**) ὡς ἐν τοῖς τέτταρσι τοῖς ἀπρηριθμημένοις ἐκ τῶν κατα-

(*) Boeth. II p. 286: Porphyrius ait sese docuisse species enuntiationis esse affirmationem et negationem, in his commentariis quos in Theophrastum edidit... p. 287: mihi quoque videtur quod Porphyrii sit sequenda sententia, ut affirmatio et negatio communi enuntiationis genere supponantur. Ioannes philosophus: τὴν μὲν ἀπόφασιν ὡς γένος ἔλαβε, τὰ δὲ λοιπὰ ὡς διαφοράς. ἐποίησε δὲ τούτο ἐπειδὴ τὰ γένη συνωνύμως κατηγορεῖται τῶν οἰκείων εἰδῶν. συνωνύμως δὲ ἐστὶν ὅταν τὸ γένος τῆς οἰκείας ὀνόματος καὶ τῆς ὁρισμῶς μεταδίδωσι τῷ αὐτῷ εἶδει. εἰ δὲ ὅδοκεῖ τούτο τῷ Πορφυρίῳ, ὅδ' ἐνθαυμάζον· ὅμοιος γὰρ ἔστω, ὥσπερ ἐν ἄλλοις, ὅπως καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐξηγήσει πολὺ διαμαρτῆσαι τὸ δέοντος, ὃν εὐχόμενοι σὺν θεῷ φάμεν ἐλέγχει.

(**) Boeth. II p. 287: Syrianus vero, cui Philoxenus cognomen est, hoc loco quaerit cur proponens prius de negatione, post de affirmatione pronuntiaverit.

δεεζέρον τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἀνεισιν ἐπὶ τὰ τελειότερα καὶ ἀπὸ τῶν μερικωτέρων ἐπὶ τὰ ὀλικώτερα.

16^a f. 15 b. ἦν μὲν ἀκόλουθον καὶ τὰ ἐπηγγελμένα τῆς ὁρίσεως
3. ἐξῆς ἀποδῆναι τῷ ὀνόματος καὶ τῷ ῥήματος· ἀλλ' ἐπεὶ ὅτι πᾶσα λέ-
ξις ὄνομα ἢ ῥῆμα (ἢ γὰρ ἄσημος, οἷον βρίτυρι καὶ σκινδαψός ὑδέ- 5
τερον τῶν) καὶ διαφέρει τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα τῶν ἀσή-
μων φωνῶν καὶ τὰ σημαντικά τινῶν εἶναι, πρότερον ἡμᾶς ὁ Ἀρι-
στοτέλης διδάσκει διὰ τῶν τῶν ἐστὶ τὰ προηγουμένως καὶ προσεχῶς
ὑπ' αὐτῶν σημαινόμενα, καὶ ὅτι τὰ νοήματα, διὰ δὲ τῶν μέσων
τὰ πράγματα (*), καὶ ὅθεν ἕτερον δεῖν παρὰ ταῦτα ἐπινοεῖν μέ- 10
σον τῷ τε νοήματος καὶ τῷ πράγματος, ὅπερ οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς
ὑποτιθέμενοι λεκτὴν ἤξιον ὀνομάζουσιν. ταῦτά τε ἔν παραδοθήσεθι
διὰ τῶν νυνὶ λεγομένων, καὶ προηγουμένως ἐν τίσιν τῶν ὁπωσῶν
ὄντων χρὴ ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ψεῦδος, ὑπὲρ ὧν νῦν ἡμῖν ἡ
σκέψις, πρότερον ἐν τοῖς πράγμασιν ἢ τοῖς νοήμασιν ἢ ταῖς φω- 15
ναῖς ἢ ἐν δύο τισὶ τῶν ἢ καὶ ἐν πᾶσι, καὶ εἰ ἐν φωναῖς, ποταῖς
ταύταις, πρότερον τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμασιν ἢ τοῖς ἐκ τῶν
συγκειμένοις λόγοις. καὶ διοριζήσεθι ὅτι τὰ μὲν ὀνόματα καὶ τὰ ῥή-
ματα φωναὶ εἰσὶν ἀπλᾶι, μήτε ἀλήθειαν μήτε ψεῦδος σημαίνου-
σαι, ὡς καὶ ἐν τοῖς προσιμίσις εἴρηθι τῶν Κατηγοριῶν... τῶν 20
ἕτως ἐχόντων, διαρθεύοντες ἡμεῖς τὰ ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ παραδιδό-
μενα λέγομεν ὅτι τέτταρα ταῦτα παραλαμβάνει διὰ τῶν ὡς
χρήσιμα πρὸς τὴν προκειμένην θεωρίαν, πράγματα τε καὶ νοήματα
καὶ ἔτι φωνὰς καὶ γράμματα... τῶν δὲ τῶν τεττάρων τὰ μὲν
δύο φύσει εἶναι φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, τὰ δὲ δύο θέσει, φύσει μὲν 25
τὰ τε πράγματα καὶ τὰ νοήματα, θέσει δὲ τὰς τε φωνὰς καὶ τὰ
γράμματα. διακρίνει δὲ τὰ φύσει τῶν θέσει κανόνι τοιούτω χρωί-
μενος· τὰ παρὰ πᾶσι τὰ αὐτὰ ὄντα, φησί, ταῦτά ἐστι τῇ φύσει,
τὰ δὲ μὴ παρὰ πᾶσι τὰ αὐτὰ ὄντα, ταῦτα ὅτι φύσει εἰσὶν ἀλλὰ
θέσει. καὶ τῷτο εἰκότως... φωναῖς τε γὰρ ἄλλαις μὲν Ἑλληνες 30
ἄλλαις δὲ Φοίνικες, Αἰγύπτιοι δὲ ἄλλαις χρωῖνθι· ἄλλη γὰρ ἄλλω
γλῶσσαι, φησὶν ἢ ποίησις (**). καὶ γράφουσιν πάλιν δι' ἄλλων καὶ
ἄλλων γραμμάτων ἕκαστος τὰς ἑαυτῶν φωνὰς... τὰ μὲν νοή-
ματα ὁμοιώματα καλεῖ τῶν πραγμάτων, τὰς δὲ γε φωνὰς ἔκ

ἀξιοῖ καλεῖν ὁμοιώματα τῶν νοημάτων ἀλλὰ σύμβολα καὶ σημεία,
καὶ τὰ γράμματα τῶν φωνῶν ὡσαύτως. διαφέρει δὲ τὸ ὁμοίωμα
τῷ συμβόλῳ, καθόσον τὸ μὲν ὁμοίωμα τὴν φύσιν αὐτὴν τῷ πράγμα-
τος καὶ τὸ δυνατὸν ἀπεικονίζεσθαι βάλει, καὶ ἔκ ἐστιν ἐφ' ἡμῖν αὐτὸ
μεταπλάσαι· τὸ γὰρ ἐν τῇ εἰκόνι γεγραμμένον τῷ Σωκράτῳ
ὁμοίωμα, εἰ μὴ καὶ τὸ φαλακρὸν καὶ τὸ σιμὸν καὶ τὸ ἐξόφθαλμον ἔχει
τῷ Σωκράτῳ, ἔκ ἐστιν ἂν αὐτὸ λέγοιτο εἶναι ὁμοίωμα. τὸ δὲ γε
σύμβολον ἦτοι σημεῖον (ἀμφοτέρω γὰρ ὁ φιλόσοφος αὐτὸ ὀνομάζει)
τὸ ὅλον ἐφ' ἡμῖν ἔχει ἄτε καὶ ἐκ μόνης ὑφιστάμενον τῆς ἡμετέρας
ἐπινοίας· οἷον τῷ πότε δεῖ συμβάλλειν ἀλλήλοισι τὰς πολεμῶντας
δύναθι σύμβολον εἶναι καὶ σάλπιγγος ἀπήχησις καὶ λαμπάδος ῥίψις,
καθάπερ φησὶν Εὐριπίδης (Phoen. 1392) "ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσὸς
ὡς Τυρσηνικῆς σάλπιγγος ἤχος, σῆμα φοινίκης μάχης," δύναθι
δὲ τις ὑποθέσθαι καὶ δόρατος ἀνάτασιν καὶ βέλους ἀφασιν καὶ ἄλλα
15 μυρία (*).

f. 19. τοσαῦτα μὲν ἔν περὶ τῆς ὅλης τῶν λεγομένων ἐννοίας
ἔχομεν γράφειν. ἀνῶθεν δὲ πάλιν τοῖς διὰ τῷ ῥήτῳ λεγομένοις
παρακολουθῶντες, καὶ ἐπιστάντες τοῖς ἐπιστάσεως ἀξίοις, λέγο-
μεν πρῶτον μὲν ὡς ἔτε ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἔτε ἀπὸ τῶν γραμ-
μάτων ἤρξατο τῆς περὶ τῶν διδασκαλίας, ἀλλ' ἀπὸ τῶν φω-
νῶν, ὡς προκειμένον τῷτο ἔχων ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ τὸ ἐπι-
σκέψασθαι τὰς καὶ τὴν ἀποφαντικὸν λόγον κατηγορικὰς φωνὰς.
ἔπειτα ὅτι ἔκ εἶπεν "εἰσὶ μὲν αἱ φωναὶ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθη-
μάτων, ταῖς τῶν νοημάτων σύμβολα," ἀλλὰ "τὰ ἐν τῇ φωνῇ,"
25 συνεχῇ ποιῶν τὴν ὅλην περὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων διδασκαλίαν (**).
εἰπὼν γὰρ ἐξ ἀρχῆς "δεῖ θέσθαι τί ὄνομα καὶ τί ῥῆμα," ἐπεὶ ταῦτά τε
καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν συγκείμενος λόγος τριχῶς θεωρεῖθι, ἢ ἐν τῇ ψυχῇ
καὶ τὰ ἀπλᾶ νοήματα καὶ τὴν ἐνδιάθετον καλεῖμενον λόγον, ἢ ἐν
αὐτῷ τῷ ἐκφωνεῖσθαι, ἢ ἐν τῷ γράφεσθαι (λέγομεν γὰρ καὶ τῶν γε-
30 γραμμένων τὸ μὲν εἶναι ὄνομα καὶ δὲ ῥῆμα τὴν δὲ λόγον) — ἐπεὶ
τοῖνυν τριχῶς, ὅπερ ἐλέγομεν, θεωρεῖθι τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα,
ἀ ἔφη δεῖν θέσθαι, ἢ ἐν τῷ νοεῖσθαι ἢ ἐν τῷ λέγεσθαι ἢ ἐν τῷ γρά-
φεσθαι, διὰ τῷτο ἔτῳς εἶπε, τὰ ἐν τῇ φωνῇ σύμβολα εἶναι τῶν ἐν
τῇ ψυχῇ νοημάτων, ἀ παθήματα αὐτῆς εἶναι φησι, διὰ τὴν εἰρη-
35 μένην κατ' ἀρχὰς αἰτίαν, καὶ τὰ γραφόμενα τῶν ἐν τῇ φωνῇ σύμ-
βολα εἶναι πάλιν. ἢ ἔν τῷ χάριν ἔτῳ προήγαγε τὸν λόγον, "τὰ
ἐν τῇ φωνῇ" εἰπὼν, ἢ μᾶλλον τῷ ἐνδείξεσθαι ὡς ἄλλο ἐστὶ φωνῇ
εἰπεῖν καὶ ἄλλο ὄνομα ἢ ῥῆμα (***), καὶ ὡς τὸ σύμβολον εἶναι καὶ

(*) Boeth. II p. 289: intellectus vero ipsi nihil aliud nisi rerum significativi sunt: antiquiores vero, quorum est Plato Aristoteles Speusippus et Xenocrates, hi inter res et significationes intellectuum medios sensus ponunt in sensibilibus rebus, vel imaginationes quasdam, in quibus intellectus ipsius origo consistat. et nunc quidem quid de hac re Stoici dicunt, praetermittendum est... Id. ib. p. 292: et imaginationem Stoici a rebus in animam translata loquuntur, sed cum adiectione semper, dicentes ut in anima fieri consuevit.

(**) M. Ephes. ἄλλοις γὰρ ὀνόμασι καὶ ῥήμασι καὶ γραμμάτων χα-
ρακτῆρσι χρωῖνται Ἰνδοί, ἄλλοις Αἰγύπτιοι καὶ ἄλλοις Ἑλληνες... ὁ
Ἀλέξανδρος ἐνίσταται λέγων ὅτι πῶς τὰ νοήματα παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά; περὶ
γὰρ τῶν αὐτῶν πραγμάτων διάφορα εἰσὶ νοήματα παρ' ἡμῖν. καὶ φημεν
πρὸς τῷτο ὅτι ἐκ πάντων τῶν διαφορῶν νοημάτων τὸ ἀληθὲς μόνον ἐν αὐτοῖς
καλεῖται κυρίως νόημα. cf. Boeth. II p. 294.

(*) Anon. Coislin. οἷον σύμβολόν ἐστι καὶ σημεῖον εἰρήνης ἢ πολέμου
τὸ τοιούτῳ ἢ τοιούτῳ ἀνατεῖναι τὸ δόρυ καὶ σαλπίζειν. καὶ παρὰ μὲν ἡμῖν
εἰρήνης σημεῖον τὸ ἀσπάζεσθαι ἀλλήλους, παρὰ δὲ Σαρακηνοῖς τὸ κρατῆσαι
ἀλλήλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς.

(**) Boeth. II p. 291: quaerit vero Porphyrius cur ita dixerit "sunt ergo ea quae sunt in voce," et non sic "sunt ergo voces;" et rursus cur ita "et ea quae scribuntur," et non dixerit "et literae." quod resolvit hoc modo... p. 292: sed Porphyrius de utraque expositione iudicavit dicens etc.

(***) Leo Magent. αἱ γὰρ φωναὶ φύσει, ἔχουσι δὲ τὸ ὄνομα καὶ τὸ

ὅλως τὸ θέσει ὃ τῇ φωνῇ ἀπλῶς προσήκει, ἀλλ' ὀνόματι καὶ ῥήματι.

f. 20. ἀλλὰ τὸ ἐφεξῆς τί ποτε βύλετο, τὸ μὴ εἰρηάζει τὰ ζοι-
 χεῖα σύμβολα εἶναι τῶν ἐν τῇ φωνῇ μήτε τὰ γράμματα, ἀλλὰ
 τὰ γραφόμενα (*); λέγομεν ὅτι τριχῶς, ὅπερ εἴρηται, καὶ τῶν
 ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων λεγομένων, τῶν νοημένων τῶν ἐκφω-
 νημένων τῶν γραφομένων, τὰ τε ἐκφωνήμενα σύμβολα εἶναι
 τίθει τῶν νοημένων καὶ τὰ γραφόμενα τῶν ἐκφωνημένων. καὶ
 ὅτω μὲν, εἴ τις ὡς περὶ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων ἐκδέχοιτο
 τὸ λεγόμενον· εἰ δὲ ἐπὶ πᾶσαν ἀπλῶς λέξιν ἐκτείνετο τὴν θεωρίαν
 αἰετοῖ, ῥητέον ὅτι γράμματα καὶ ζοιχεῖα λέγειτο μὴ καὶ ὁ γραφόμενος
 ἐκάστῃ τῶν ζοιχείων τύπος, λέγειτο δὲ καὶ ἡ ἐκφωνήσις καθ' ἣν ἐκα-
 ρον φθεγγόμεθα. καὶ λέγειτο μὴ ἐπ' ἀμφοτέρων ἐκάτερον τῶν ὀνο-
 μάτων, ἀλλὰ τὸ μὴ τῷ γράμματος ὄνομα προηγουμένως τὸν δι'
 αὐξήσεως ἀποτελέμενον χαρακτήρα σημαίνει, τὸ δὲ τῷ ζοιχείῳ
 τὴν ἐκφωνήσιν, διὰ τὸ ἔχειν ζοιχόν τινα καὶ τάξιν, φησὶν ὁ Διονύ-
 σιος. ἀλλ' ἡ μὴ ἐκφωνήσις ὅτι ἀν λέγοιτο σύμβολον εἶναι τῷ ὀνό-
 ματος ἀλλὰ μέρος, ὁ μὲντοι χαρακτήρ διὰ τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκ-
 φωνήσεως ἄλλως ἐπινοεῖται καὶ ἄλλως εἰκότως ἀν εἶναι σύμβολον
 λέγοιτο. διὰ τὸτο ὅτι ὅτε ζοιχεῖα εἶπεν ὅτε γράμματα, ἐπειδὴ
 τῶν ὀνομάτων τῶν ἐκάτερον φέρεται καὶ ἐπὶ τῆς ἐκφωνήσεως, τὸ
 μὴ κυριώτερον, τὸ τῷ ζοιχείῳ, τὸ δὲ κοινότερον, τὸ τῷ γράμματι,
 ἀλλὰ τὰ γραφόμενα, ἵνα φανερώτερον ἢ τὸ λεγόμενον τὸς τύπος
 τῶν ζοιχείων σημαῖνον. εἴτα τὴν αἰτίαν ἐξῆς ἐπιφέρει τῷ σύμ-
 बोла εἰρηάζει τὰς τε φωνὰς τῶν νοημάτων καὶ τὰ γράμματα τῶν
 φωνῶν, καὶ θέσει εἶναι ἀμφω, τὰς τε φωνὰς καὶ τὰ γράμματα·
 τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ μηδέτερον αὐτῶν παρὰ πᾶσιν εἶναι τὰ αὐτά· φησὶ
 γὰρ καὶ ὡς περὶ ὅδε γράμματα παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά, ὅπως ὅδε φω-
 ναὶ αἱ αὐταί. καὶ ἅμα διὰ τὸτο δῆλον ἐποίησεν ὅτι διὰ τὴν χρῆσαν
 τῶν φωνῶν καὶ τὰ γράμματα μνήμης ἡξίωσεν ὡς προφανέστερον
 ἔχοντα τὸ θέσει, καὶ δηλῶντα ἡμῖν ὅπως καὶ αἱ φωναὶ καὶ τὴν πρὸς
 αὐτὰ ὁμοιότητα λέγοντο ἀν εἶναι σύμβολα τῶν νοημάτων, ὡς
 ταῦτα τῶν φωνῶν. τὸτο δὲ προσέθησι, τὸ περὶ τῶν νοημάτων καὶ
 τῶν πραγμάτων, ὅτι τῶν ἐκάτερον φύσει, διὰ τὸ τὰ αὐτά εἶναι
 παρὰ πᾶσι. λέγει γὰρ “ὡς μὲντοι ταῦτα σημειῖα πρώτως,” ταῦτα
 λέγων τὰ ἐν τῇ φωνῇ, τῷ τε τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα· ὡς
 ὅτι πρώτως ταῦτα σημειῖα ἐστὶ (λέγει δὲ τῶν νοημάτων· σημαί-
 νει γὰρ ὑπ' αὐτῶν καὶ τὰ πράγματα, ὃ μὲντοι προσεχῶς ἀλλὰ διὰ
 μέσων τῶν νοημάτων· τὰ μὲντοι νοήματα ὅκτι διὰ μέσων ἄλ-
 λων σημαίνει, ἀλλὰ πρώτως καὶ προσεχῶς) — ὡς τοίνυν πρώτον
 σημειῖον ἐστὶ τὰ ἐν τῇ φωνῇ, τῷ τε σημαντικά, ὡς σύμβολα
 ὄντα, ταῦτα νοήματα ἐστὶ, παθήματα ὄντα τῆς ψυχῆς καὶ ὄντα

ῥήματα. καὶ σημειῖον τότε ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν βιβλίων ἐστὶν εὐρεῖν φωνήν, ὅκτι δὲ
 ἑκατέρω καὶ ἡ ὄνομα καὶ ἡ ῥήματα.

(*) Boeth. II p. 290: unde illud quoque ab Aristotele
 fluentes Peripatetici rectissime posuere, tres esse orationes,
 unam quae scribi possit elementis, alteram quae voce proferri,
 tertiam quae cogitatione connectitur.

παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά, διὸ καὶ φύσει. τὸ μὴ ὅτι ΤΑΥΤΑ ἐν τῷ “ΤΑΥΤΑ
 πᾶσι παθήματα ὄντα τῆς ψυχῆς” ὁξυτόνως ἀναγνωσέον (*). καὶ ὡς
 ταῦτα, φησὶν, ὁμοιώματα (ταῦτα δὲ λέγει τὰ παθήματα τῆς
 ψυχῆς), ὡς ὅτι τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς ὁμοιώματα ἐστὶν (τῶν
 δὲ ἐστὶν ὁμοιώματα; ἢ δηλονότι τῶν πραγμάτων), — ταῦτα πρά-
 γματα ἐστὶ, φησὶν, ὄντα παρὰ πᾶσι τὰ αὐτά. διὸ καὶ ἐνταῦθα τὸ
 ΤΑΥΤΑ ἐν τῷ “πράγματα ἤδη ΤΑΥΤΑ” ὁξυτόνως ἀναγνωσέον,
 καὶ ὃ προπερισπωμένως, ὡς περὶ Ἑρμῖνος, ἵνα τελεία φαίνηται τῷ Ἀρι-
 στοτέλει ἢ διδασκαλίᾳ, τὰ τε γράμματα καὶ τὰς φωνὰς ἀπὸ τῶ
 μὴ παρὰ πᾶσιν εἶναι ταῦτα θέσει εἶναι κατασκευάζουσα, καὶ τὰ
 νοήματα καὶ τὰ πράγματα φύσει ἀπὸ τῶ τὰ αὐτά εἶναι παρὰ
 πᾶσιν.

f. 23. διόπερ ὁ Ἀριστοτέλης ὅπως εἶπε “περὶ σύνθεσιν καὶ
 διαίρεσιν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος,” σύνθεσιν μὴ καλῶν τὴν κατάφα-
 σιν διαίρεσιν δὲ τὴν ἀπόφασιν, εἴτε ἐν ψυχικαῖς ἐπινοαῖς εἴτε ἐν
 προφορικοῖς λόγοις θεωροῖντο. ἢ μὴ ὅτι ἀλήθεια καὶ τὸ ψεῦδος πάν-
 τως περὶ σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν, ὃ μὲντοι πᾶσα σύνθεσις ἢ διαίρε-
 σις θατέρω τῶν ἐστὶ δεκτικὴ· καὶ γὰρ ὁ εὐχόμενος ἢ ἄλλω τινὶ
 λόγῳ παρὰ τὴν ἀποφαντικὴν χρώμενος συντίθησιν ὀνόματα τε καὶ
 ῥήματα, μηδὲν μήτε ἀληθὲς μήτε ψεῦδος λέγων· ἀλλὰ δεῖ τὴν
 σύνθεσιν ἢ τὴν διαίρεσιν ὑπαρκτικὴν εἶναι, τῷ τε δηλωτικῇ τῷ
 ἄλλο ἄλλω ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν, ὅπερ περὶ μόνον τὴν ἀποφαν-
 τικὴν θεωρεῖτο λόγον. ὃ μὴν ὅδε καὶ τὴν ἀποφαντικὴν λόγον ἢ τυ-
 χῶσα τῶν ὀνομάτων πρὸς τὰ ῥήματα συμπλοκὴ τέλειον ποιήσει
 τὸν λόγον, τῷ τε ἀληθῇ ἢ ψευδῇ· ἀμέλει αἱ τῷ ὀνόματος πτώ-
 σεις τῷ ἐξὶ συμπλεκόμεναι ὅδε ὅτε ἀληθὲς ὅτε ψεῦδος σημαί-
 νουσιν, ἀλλ' ἦτοι ἢ τῷ ἐξὶ συμπλοκῇ πρὸς τὰ καὶ τὴν εὐθείαν λεγό-
 μενα ὀνόματα, ἢ ἐν ταῖς πλαγαῖς ἢ πρὸς τῷ κατηγορημένῳ
 συμφόρησις τῶν ἀρκούντων πρὸς γένεσιν αὐτοτελῆς λόγου, ὡς ὅταν
 εἰπωμεν Σωκράτης ἐστὶ τὸ βιβλίον. δῆλον ὅτι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ
 ψεῦδος περὶ μόνον τὴν ἀποφαντικὴν λόγον θεωρεῖται καὶ τὰ τῶν εἰδῶν
 τὴν τε κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὑπὲρ ὧν πρόκειτο νῦν αὐτῷ
 πραγματεύεσθαι. ὡς μάλιστα κατορθοῖ ἢ τῷ Ἀφροδισιεύει ἐξή-
 γησις πρὸς τὸτο λέγουσα τείνειν τὴν παραδοθεῖσαν τῶν πραγμά-
 των καὶ τῶν νοημάτων καὶ τῶν φωνῶν θεωρίαν. ταῦτα μὴ ὅτι ταύτη·
 δεῖ δὲ ἐφιστάνειν ὅτι μὴ πᾶσαν ἀλήθειαν ὁ φιλόσοφος περὶ σύνθεσιν

(*) Boeth. II p. 294: sed hic duplex lectio est: Alexander
 enim hoc modo legi putat oportere “quorum autem hae primo
 notae, eadem omnibus passionibus animae sunt, et quorum
 eadem similitudines, res etiam eadem.” (vulgo “q. — notae
 sunt, eadem — et q. hae sim. sunt, res iam eadem”)...
 Herminus vero huic est expositioni contrarius, et magis hanc
 lectionem veram putat, ut ita sit “quorum autem hae primo
 notae, hae omnibus passionibus animae sunt; et quorum hae si-
 militudines, res etiam eadem.” ut demonstrasse videatur, quo-
 rum voces significativae sint, vel quorum passionibus animae si-
 militudines... sed Porphyrius de utrisque acute subtiliter-
 que iudicat et Alexandri sententiam magis probat. cf. I
 p. 211.

ἔχειν ἢ διαίρεσιν ἀποφαίνει) (ποία γὰρ ἂν εἴη σύνθεσις ἢ διαίρεσις ἐπὶ τοῖς νοητοῖς παρὰ Πλάτωνι, καὶ αὐτῷ μέντοι τῷ Ἀριστοτέλει λεγομένης ἀληθείας τῆς καὶ τὴν ὑπαρξιν τῶν ὄντως ἀπληξάτων ὄντων θεωρημένης, ἢ τῆς καὶ τὴν νοεράν αὐτῶν ἀντίληψιν ὑφισταμένης, πάσης τε πρὸς τὸ ψεῦδος ἀντιθέσεως ἐξηρημένης; ὑπὲρ 5 ἧς καὶ αὐτὸς ἐν τῇ θεολογικῇ (Metaph. 12 9) διείλετο) πραγματεία καὶ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ (c. 6) τῶν περὶ ψυχῆς), ἀλλὰ τὴν ἐν ταῖς λεκτικαῖς ὑφισταμένην κίνησιν, ἣτις δέδεικται τῶν λεκτικῶν πάντων περὶ μόνον τὴν ἀποφαντικὸν λόγον ὑφίστασθαι δυναμένη. τῷ τε ὅν ἐπιστῆσαι χρὴ καὶ ὅτι τὰ ὀνόματα αὐτά, τῷ τε καθ' 10 ἑαυτά, καὶ τὰ ῥήματα εἰπὼν τοῖς ἀπλοῖς εἰσικέναι νοήμασι, παραδείγματα τέτων παραθέσθαι βεβλήθει ἐπήγαγεν "οἷον ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ λευκόν, ὅταν μὴ προσεθῇ τι," ὡς μὲν ὄνομα τὸ ἄνθρωπος λαβὼν, ὡς δὲ ῥῆμα τὸ λευκόν, καίτοι ὅθεν ἦττον τῷ ἄνθρωπος ὄνομα εἶναι δοκῶν, ὡς καὶ ἐν εἰωθότα λέγεσθαι περὶ τῶν ῥημάτων διο- 15 ρισμὸν συναριθμῆσαι τὸ λευκὸν τοῖς ῥήμασιν ἀξιῶσας, ἀλλὰ καὶ ἐν πᾶσάν φωνὴν κατηγορούμενον ὅρον ἐν προτάσει ποιῶσαν ῥῆμα καλεῖσθαι διαταττόμενον· περὶ δὲ σαφέστερον ἐρῶμεν ἐξηγούμενοι τὴν περὶ τῷ ῥήματος λόγον. εἰ δὲ τις ἀποροῇ πῶς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε μὴδὲν μήτε τῶν ὀνομάτων μήτε τῶν ῥημάτων ἀληθείας ἢ 20 ψεύδους ὑπάρχειν δεκτικόν, καίτοι σαφέστατα τῶν τῷ πρώτῳ παρὰ τοῖς γραμματικαῖς λεγομένων προσώπων ῥημάτων πάντων ἢ ἀλήθειαν ἢ ψεῦδος δηλῶντων, ὡς ὅταν εἴπω περιπατῶ, καὶ τῶν τῷ δευτέρῳ, ὡς τὸ περιπατεῖς, καὶ τῶν τῷ τρίτῳ, ἴσα ἐπὶ τινος ὀρι- σμένῳ λέγεσθαι, ὡς τὸ ὕει ἢ βροντᾷ ἢ ἀσφράπτει, ῥητέον ὅτι καὶ τὰ 25 ῥήματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐστὶ τὰ τὴν ἀλήθειαν ἢ τὸ ψεῦδος ση- μαίνοντα, ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ῥημάτων πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ἐφ' ὧν λέγονται, συμπλοκή.

16a f. 24 b. τὸ δὲ "ἀπλῶς ἢ καὶ χρόνον" τί ποτε βύλεται; λέγω 18. δὴ ὅτι τὸ μὲν ἀπλῶς σημαίνει ἂν τὸ ἀορίστως, ἀπλῶς ὅπως εἰπεῖν 30 τραγέλαφος ἦν ἢ τραγέλαφος ἐστὶν ἢ τραγέλαφος ἔσται, τὸ δὲ καὶ χρόνον τὸ μὲν προδήνης τῷ χρόνῳ καθ' ὃν ἦν ἢ ἔσται, οἷον τρα- γέλαφος ἦν χθὲς ἢ πέρυσιν, ἢ ἔσται αὐριον ἢ εἰς τὸ ἐξῆς ἔτος.

16a f. 25. ὅτι μὲν εἰκότως προτετίμηται τὸ ὄνομα τῷ ῥήματος ἐν τῇ 19. διδασκαλίᾳ, φανερόν· τὰ μὲν γὰρ ὀνόματα τὰς ὑπάρξεις σημαίνουσι 35 τῶν πραγμάτων, τὰ δὲ ῥήματα τὰς ἐνεργείας ἢ τὰ πάθη, προη- γῶνται δὲ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν παθῶν αἱ ὑπάρξεις. ἐν δὲ τῷ ἀπο- δεδομένῳ τῷ ὀνόματος λόγῳ παρελήθη ἢ μὲν φωνὴ ὕλης ἔχουσα λόγον πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα καὶ τὴν ἐκ τούτων συγκείμενον λόγον, ὡς γένος τῆς καὶ τὸ ὄνομα φωνῆς (*), πρὸς διάκρισιν τῶν 40

ἀπλῶς ψόφων, οἱ καὶ ἀπὸ ἀψύχων πολλάκις γίνονται) σωμάτων. διαφέρει γὰρ ὁ ψόφος τῆς φωνῆς ὡς γένος εἶδος, καὶ ψόφος μὲν ἐστὶ πληγὴ ἀέρος αἰσθητὴ ἀκοῇ, φωνὴ δὲ ψόφος ἐξ ἐμφύχου γινόμενος, ὅταν διὰ τῆς συστολῆς τῷ θώρακος ἐκθλιβόμενος ἀπὸ τῷ πνεύμονος 5 ὁ εἰσπνευθεὶς ἀῆρ προσπίπτῃ ἀθρόως τῇ καλυμένη τραχείᾳ ἀρτη- ρία καὶ τῇ ὑπερώᾳ ἥτοι τῷ γαργαρεῶνι, καὶ διὰ τῆς πληγῆς ἀπο- τελεῖται τινὰ ἦχον αἰσθητὸν κατὰ τινὰ ὁρμὴν τῆς ψυχῆς· ὅπερ ἐπὶ τῶν ἐμπνευστῶν παρὰ τοῖς μουσικοῖς καλυμένων ὀργάνων συμβαί- νει, οἷον αὐλῶν καὶ συρίγγων, τῆς γλωττίδος καὶ τῶν ὀδόντων καὶ 10 χειλῶν πρὸς μὲν τὴν διάλεκτον ἀναγκαίων ὄντων, πρὸς δὲ τὴν ἀπλῶς φωνὴν καὶ πάντως συμβαλλομένων... τὸ δὲ "καὶ συνθήκη" χωρίζει αὐτὸ (τὸ ὄνομα) τῶν φύσει σημαντικῶν φωνῶν· τοιαῦτα δὲ εἰσὶν αἱ τῶν ἀλόγων ζώων φωναί.

f. 27. ἀλλ' ἐπεὶ ταῦτα πάντα κοινὰ ἐστὶ τῷ ὀνόματι πρὸς 16a τὸ ῥῆμα (κακεῖνο γὰρ φωνὴ σημαντικὴ καὶ συνθήκη), προστίθεται 20. "ἀνευ χρόνου" πρὸς διάκρισιν τῶν ῥημάτων. τὸ δὲ ἀνευ χρόνου καὶ τῷ το σημαίνει τὸ μὴδέποτε μὴδαμῶς χρόνον σημαίνειν, ἀλλὰ τὸ μὴ προσσημαίνειν χρόνον. καλῶς ὅν ὁ φιλόσοφος Πορφύριος ἐπεση- μήνατο ὀνόματα μὲν τὸ σημερινόν καὶ χθесινόν καὶ περυσινόν χρόνον δη- λωτικά ὄντα, ἀλλ' ὡς αὐτόθεν σημαίνοντα χρόνον τινὰ καὶ ἐχὶ 25 προσσημαίνοντα, καθάπερ τὰ ῥήματα· τέτων γὰρ ἕκαστον προη- γυμένως μὲν ἐνεργεῖαν τινὰ ἢ πάθος σημαίνει, καὶ δεύτερον δὲ λό- γον καὶ τὴν χρόνον καθ' ὃν ἐνεργεῖν ἢ πάσχειν συμβέβηκεν, ὡς περὶ τὸ περιπατῶ πρώτως μὲν τὴν τοιάνδε τῷ σώματος κίνησιν δηλοῖ, δευ- 30 τέρως δὲ γε τὴν νῦν χρόνον. διὸ καὶ προσσημαίνειν τὴν χρόνον ῥηθήσεσθαι τὰ ῥήματα ἐν τοῖς περὶ αὐτῶν λόγοις, ὡς ἂν πρὸς τῷ ἑτερόν τι προη- γυμένως σημαίνειν ἔχοντα καὶ τὴν τῷ χρόνῳ μὴνυσιν ὡς περὶ ἐπομένην.

f. 27 b. τὸ δὲ "ἢ μὴδὲν μέρος ἐστὶ σημαντικὸν κεχωρισμέ- 35 νον" τῶν ἐκ πλειόνων ὀνομάτων συμπεφορημένων φωνῶν διακρί- νει τὸ ὄνομα, ὡς ὅταν εἴπω ζῶν λογικὸν θνητόν· τῷ γὰρ τοιούτῳ λόγῳ ἀτελεῖ πρὸς ἀπόφασιν ὅντι πάντα τὰ ἄλλα ἐφαρμόσει. διαφέρει δὲ τὰ ὀνόματα τῶν τοιούτων λόγων, ὅτι τέτων μὲν τὰ μέρη σημαντικά ἐστὶ καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα, τὸ ζῶν, τὸ λογικόν, τὸ θνητόν, τῶν δὲ ὀνομάτων ὁδαμῶς τὰ μέρη σημαίνει, καθάπερ 40 ἢ ἂν συλλαβὴ ἐπὶ τῷ ἄνθρωπος ὀνόματος, ἀλλὰ συσσημαίνειν μὲν λέγεσθαι τοῖς ἄλλοις τῷ ὀνόματος συνταττομένη μέρεσιν, καὶ μέντοι σημαίνειν.

f. 28. ἐπὶ γὰρ τῷ Καλλιππος ὀνόματος τὸ ἵππος ὁδαμῶς ση- 16a 21. μαίνει τὸ τοιόνδε ζῶν (*), καὶ ταῦτα ἐν τῷ καλῶς ἵππος λόγῳ 21. σημαντικὸν αὐτῷ τυγχάνον· ὅθεν ἐν τῷ ἐπακτροκέλης, ὅπερ ἐστὶ νεῶς ὄνομα ληξιακῆς, τὸ κέλης· ὅθεν ἐπ' ἄλλῃ τῶν τοιούτων ὁδε- νός· ἀπλῶν γὰρ εἰσὶ νοημάτων σημαντικὰ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα,

σελήνην θηλυκῶς, διότι ὁ μὲν φωτίζει, ἢ δὲ ἀπολαύει τῷ ἐκείνῳ φωτός· καὶ τὸν γὰρ δὲ ἀρρενικῶς, τὴν δὲ ψυχὴν θηλυκῶς, ὡς τὸν μὲν ἐλλάμποντα αὐτὴν, τὴν δὲ ἐλλαμπομένην· καὶ τὸς ποταμὸς ἀρρενικῶς, τὴν δὲ θάλασσαν θηλυ- κῶς, διότι πάντας εἰσδέχεται εἰσρέοντας εἰς αὐτήν.

(*) M. Ephes. οἷον τὸ Καλλιππος ἀστρονόμος τινὸς ὄνομα, ὃς καὶ περὶ τῆς ἀνωτάτω σφαίρας ἔγραψε.

(*) Leo Magenti. φέρει ὅν ἡμεῖς ἐκάστην λέξιν καταλεπτολογήσωμεν. καλῶς εἶπε φωνὴ καὶ ὁ ψόφος... κωδωνιστέον τοῖνυν ταῦτα τὰ ἐπιχειρή- ματα, ὅτι τὸ ὄνομα τῷ ὀνομαζομένῳ ἐστὶν ὄνομα καὶ ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀνάγε- ται... διὸ οἱ μὲν φύσει ἔλεγον τὰ ὀνόματα ὡς τῆς φύσεως ὄντα δημιουργή- ματα καὶ ὡς προσφόρων τῇ τῷ πράγματι φύσει τιθέμενα, καὶ πάλιν οἱ μὲν θέσει ἔλεγον τὰ ὀνόματα, διὸ ἐξὸν ἐκάστῳ ἕκαστον πρᾶγμα ὀνομάζειν ὡς βύλεται· οἱ δὲ ὅτι ὑπὸ τῷ νομοθέτῃ τῷ ἐπισταμένῳ τὴν φύσιν τῶν πραγμά- των προσφόρων ἐπιτίθενται· τὸν μὲν γὰρ ἥλιον ἀρρενικῶς ἐκάλεσε, τὴν δὲ

κὰν δοκῇ τινα κτ' τὴν λέξιν σύνθεσιν ἔχειν, ὥσπερ οἱ λόγοι τῶν συνθέτων εἰσὶ δηλωτικοὶ τῶν νοημάτων κτ' τὰ πρότερον περὶ τῶν διωρισμένα.

16a τὰ μὲν τῶν ἀπλῶν ὀνομάτων μέρη ὅδ' ὁκῆσιν ἔχει τῷ καθ' 25
ἑαυτὰ σημαντικά εἶναι, τὰ δὲ τῶν διπλῶν φαντασίαν μὲν τινα παρέχει τῷ σημαίνειν, ὅπερ Ἀριστοτέλης "βύλεαδ" εἶπεν, ὃ μέντοι κτ' ἀλῆθειαν τῷτο ἐργάζεαδ πέφυκε. κτ' τῷτον ὅν τὴν κα νόνα διασηόμεν πολλὰκις ὀνόματα λόγων διὰ τῶν αὐτῶν ἐκφωνημένων τοῖς ὀνόμασι συλλαβῶν, ὡς ἐπὶ τῷ Νεάπολις κτ' Ἡλιόπολις.

16a f. 28 b. κἀνταῦθα ζητῆσαι ἄξιον πῶς τῷ ἐν Κρατύλῳ 27
Σωκράτης ἀγωνιζόμενος πρὸς τὴν Ἑρμογένην λέγοντα θέσει τὰ ὀνόματα εἶναι κτ' δεικνύντος αὐτὰ φύσει, διωχυρίζετο διὰ τῶν ὁ Ἀριστοτέλης μηδὲν τῶν ὀνομάτων εἶναι φύσει. κτ' ῥητέον ὅτι τὸ φύσει διχῶς λέγετο παρὰ τοῖς φύσει εἶναι τὰ ὀνόματα διατα- 15
ξαμένοις, ὁμοίως δὲ κτ' τὸ θέσει διχῶς παρὰ τοῖς θέσει αὐτὰ εἶναι τιθεμένοις... f. 30 b. δῆλον ὅτι συντρέχει τὸ δεύτερον τῶν τῷ φύσει σημαίνοντων τῷ δευτέρῳ τῶν τῷ θέσει. τὰ γὰρ ὑπὸ τῷ ὀνοματοθέτῃ τιθέμενα ὡς μὲν οἰκείως ἔχοντα πρὸς τὰ πράγματα οἷς κείνῳ φύσει ἂν καλοῖντο, ὡς δὲ τεθέντα ὑπὸ τινος θέσει. ὁ τοίνυν ἐν 20
τῷ Κρατύλῳ Σωκράτης, διαιτῶν τῷ τε Κρατύλῳ κτ' τῷ Ἑρμογένει διαφορομένοις ἀπὸ διαμέτρου περὶ τῷ φύσει εἶναι τὰ ὀνόματα ἢ θέσει, δεικνυσὶν ὡς ὅτε ὅπως ἐστὶ θέσει ὡς Ἑρμογένης ἢ ἔστι (εἶναι γὰρ ἐν αὐτοῖς κτ' τὸ φύσει κτ' τὸ δεύτερον τῷ φύσει σημαίνον, κτ' μάλιστα τῷτοις δι' ὧν τὰ καθόλου κτ' ἀπλῶς τὰ 25
ἴδια τῶν πραγμάτων σημαίνον, ὡς ἂν ὠρισμένην κτ' ἡμῖν καταληπτὴν ἔχοντα τὴν φύσιν. πρὸς γὰρ τὸ κατορθῶν κτ' τὴν πρώτην τῶν ὀνομάτων θέσιν, ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα παντοδαπῶς μεταβάλλεαδ πεφυκότων, τύχην δεῖ καλεῖν τῇ φήμῃ συνεργόν) ὅτε ὅτω φύσει ὡς Ἡράκλειτος ἔλεγεν. εἶναι γὰρ αὐτὰ κτ' θέσει, τὰ μὲν πολλὰ 30
τῶν τιθεμένων τοῖς καθ' ἑκάστα κτ' τὸ φορτικόν τῷτο τὸ ὑπὸ τῷ Ἑρμογένει λεγόμενον θέσει, καὶ ὅσα μέντοι τὴν αἰδίον σημαίνουσι φύσιν, κτ' ταῦτα θέσει κτ' τὸ δεύτερον τῶν τῷ θέσει σημαίνοντων. ὅθεν ὅν πρὸς ταῦτα διάφορον ὅδ' ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷτοις διατάττει, λέγων ὅθεν τῶν ὀνομάτων εἶναι φύσει. τῷτο 35
γὰρ αὐτῶν ἀποφάσκει τὸ φύσει ὅπερ ἐπρέσβευον οἱ Ἡρακλείτειοι, καθάπερ κτ' Πλάτων, ὅκ ἂν ὅδ' αὐτὸς παραιτησάμενος ὅπως αὐτὰ καλέσαι φύσει, ὡς ὁ θεῖος ἀξιότιμος Πλάτων. δηλοῖ δὲ τῷτο ἐν πολλὰς τῶν πραγματειῶν ἑαυτῷ, σύμφωνα δεικνύναι τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα πειρώμενος, καθάπερ ἐν μὲν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει 40
(26 et 47) τὸ τῷ αὐτομάτῃ ὄνομα κτ' τὸ τῷ κενῷ, ἐν δὲ τοῖς Μετεώροις (19 et 10) τὸ τῆς ψεκᾶδος κτ' τὸ τῷ ὕετῳ. κτ' ὅσα μέντοι τιθέντα αὐτὴν ὀνόματα ἴσμεν, ὡς τὸ τῆς ἐντελεχείας ἐπὶ τῷ εἶδους ἢ τὸ τῷ ὄρει ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ἐν τοῖς συλλογισμοῖς φωνῶν ἢ τὸ τῷ χήματος ἐπὶ τῆς τοιαύδε τῶν προτάσεων συμπλοκῆς, κτ' ἐν αὐτῷ 45
τῷ περὶ Ἑρμηνείας βιβλίῳ τὸ τῷ ἀόριστο ὀνόματος ἢ τὸ τῷ ἀόριστο ῥήματος ἢ τὸ τῆς ἀντιφάσεως, ὑπ' αὐτῷ τεθέντα σαφέστατα δηλοῖ τὴν περὶ τῶν τῷ φιλοσόφου διάνοιαν... τὸ δὲ πλη-

θος τῶν ὀνομάτων ὁδομῶς φήσομεν καλύειν ἑκάστον αὐτῶν οἰκεῖον εἶναι τῇ φύσει τῷ ὀνομαζομένῳ. καθάπερ γὰρ εἰκόνας ἐνδέχετο πλείονας εἶναι τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ, ὕλης μὲν ὅσας διαφορὰς, χαλκῆς εἰ τύχοι ἢ ξυλίνης ἢ λιθίνης, πάσας δὲ ἔχουσας τὴν πρὸς αὐτὴν ὁμοιότητα, τὴν αὐτὴν κτ' ἐνταῦθα τρόπον ὅθεν καλύει τὴν αὐτὴν φύσιν δι' ἄλλων κτ' ἄλλων ὀνομαζέαδ συλλαβῶν, μιᾶς κτ' τῆς αὐτῆς ὁσίας κατ' ἄλλην κτ' ἄλλην ἔννοιαν ἐκ πασῶν σημαίνοντων, ὥσπερ τὸ ἀνθρώπος ὄνομα κτ' τὸ μέρος κτ' τὸ βροτός σημαίνει ταῦτόν, ἀλλὰ τὸ μὲν καθ' ὃ ἀναθρεῖ ὃ ὅπως, τὸ δὲ καθ' ὃ μεριστὴν 10
ἔχει φωνήν, τὸ δὲ κτ' τὴν εἰς γένεσιν τῆς ψυχῆς πτώσιν κτ' τὴν ἐντεῦθεν μόλυσμόν. ἢ κτ' ὡς πρὸς τὸ σύνθετον, ἀνθρώπος μὲν κτ' τὸ διαρθρῶν τὴν ὅπα ἢ ἄνω ἔχειν τὸς ὦπας, μέρος δὲ ὡς μεμερισμένη χρώμενος τῇ ὀπί, βροτός δὲ ὡς μορτός κτ' μοιρητός, διὸ κτ' τὸ "ἐδεῖμαμεν ἄσσα μορτοί" φησὶν ὁ Κυρηναῖος (Callimach. fr. 271). 15
εἰ δὲ ταῦτα ὀρθῶς λέγετο, δῆλον ὡς ὅκ ἀποδεξόμεθα τὴν διαλεκτικὴν Διόδωρον πᾶσαν οἰόμενον φωνὴν σημαντικὴν εἶναι, κτ' πρὸς πίσιν τῷτο καλέσαντα τῶν ἑαυτῷ τινα οἰκετῶν τῷ συλλογιστικῷ συνδέσμῳ, ἀλλὰ μὴν κτ' ἄλλον ἄλλῳ συνδέσμῳ. ποῖαν γὰρ ἔχουσιν αἱ τοιαῦται φωναὶ σημασίαν φύσεως τινος ἢ προσώπου, καθάπερ τὰ ὀνόματα, 20
ἢ ἐνεργείας ἢ πάθους, καθάπερ τὰ ῥήματα, χαλεπὸν κτ' πλάσαι. ἐπεὶ δὲ ἕτεροι τὸ θέσει τῶν ὀνομάτων ἐξορίζουσιν ἐπιχειρῶσιν, ὥσπερ ὁ Πατραῖος ὁδὸς ἄρειος, τὰς εὐχὰς ἡμῶν κτ' τὰς ἀράς παραφέροντες, ἐν αἷς τὰ ὀνόματα ἡμῶν λεγόμενα ἢ ὠφελῶσιν ἐναργῶς τὸς ὀνομαζομένους ἢ βλάπτουσιν, καίτοι τῆς συνθήκης ἀνθρώπων μὲν εἰκότως 25
πρὸς ἀνθρώπους γενομένης, ἀνθρώπων δὲ πρὸς θεὸς ὅδ' ἐμέχρις ἐπινοίας ὑφίστατο δύναμένης, ῥητέον κτ' πρὸς τῷτο ὅτι λογικὸς ἡμᾶς κτ' αὐτοκινήτως ὑποστήσαντες οἱ θεοὶ πολλῶν πράξεων κυρίως εἰκότως κατέστησαν... ἐξῆς δὲ τῷτοις ἐπισκεψώμεθα τὴν συλλογισμὸν ὅν 30
ὁ Ἀφροδισιεύς ἐξηγητὴς ἐκτίθει (*), κατασκευάζειν δοκῶντα μόνως εἶναι φύσει τὰ ὀνόματα κτ' τὰ ῥήματα. τὰ γὰρ ὀνόματα, φησί, κτ' τὰ ῥήματα φωναί, αἱ δὲ φωναὶ φύσει, τὰ ἄρα ὀνόματα κτ' τὰ ῥήματα φύσει. πρὸς ταῦτα τοίνυν ῥητέον ὅτι τὰ ὀνόματα κτ' τὰ ῥήματα ὅκ ἀπλῶς ἂν λέγοιντο εἶναι φωναί, ἀλλὰ κτ' τὴν ὕλην.

f. 33 b. εἰ δὲ τὸ ὄνομα κτ' σύμβολον κτ' ὁμοίωμα τεχνήν 16a
ἄξιόν ἐστι καλεῖν, ὃ θαυμαστόν. ἔσαι γὰρ τὸ μὲν ἀσκόπως τεθέν μόνως 28.
σύμβολον, τὸ δὲ κτ' λόγον, ὡς μὲν δυνάμενον ἐξ ἄλλων κτ' ἄλλων συγκεῖαδ συλλαβῶν, εἰκότως τοῖς συμβόλοις, ὡς δὲ τῇ φύσει τῷ ὀνομαζομένῳ προσήκον, ὁμοίωμα κτ' ὃ σύμβολον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥσπερ πορίσματα ληπτέον ἐκ τῶν εἰρημένων, συνάδοντα τοῖς ἐν Κρατύλῳ (p. 430 sqq.) περὶ τῷ ὀνόματος ὑπὸ τῷ Σωκράτει 40
παραδεδομένοις. κτ' γὰρ ἐκεῖνος τὸ ὄνομα μίμημά φησιν εἶναι τῆς ἐκάστου ὁσίας, διὰ φωνῆς ἐνάρθου, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἐκ σοιχείων κτ' συλλαβῶν κατεσκευασμένον, ὥσπερ τὰ ῥήματα τῶν ἐπακολυθέντων (τῷτοις τῶν ὑπαρχόντων) ταῖς ὁσίαις, μιμήματα εἶναι, 45
λόγον δὲ τὴν ἐξ ἀμφῶν, τῷ τε ὀνόματος κτ' τῷ ῥήματος, συγκεῖ-

(*) M. Ephes. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φύσει μόνον αὐτὰ φησι. cf. Magent. f. 5.

μενον, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς διὰ τε τούτων καὶ τῶν ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 261 sqq.) ῥηθέντων πρὸ τῆς Ἀριστοτέλους μόνα τὰ λόγῳ κυρίως μέρη τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα εἶναι τιθέμενος.

16a f. 34. τὸ δὲ "ὦν ὑδὲν ἐστὶν ὄνομα" ἢ ἀντὶ τῆς ὑδὲς εἴρηξαι,

29. ὦν ψόφων ὑδὲς ἐστὶν ὄνομα (*), ἢ κατ' ἔλλειψιν τῆς φθέγγματος, ὡς θηρίων ὑδὲν φθέγμα ἐστὶν ὄνομα. καὶ ὡς δὴ πῶς λέγοι ἂν μὴ εἶναι ὀνόματα τῶν φωνῶν τῶν ἀλόγων ζώων. λέγει δὲ ὡς ἢ μὲν τις ὑλακή, ἢ δὲ χρεμετισμός ἢ μηχανή. ταῦτα ἐξηγησάμενος περὶ μὲν τῶν λοιπῶν ὑδὲν προστίθῃ, τῷ τε φωνῇ καὶ τῷ σημαντικῇ, ὡς προφανῶν λίαν ὄντων, προχειρίζεται δὲ τὴν περὶ τῆς ἀόριστος ὀνό- 10 ματος λόγον.

16a τούτο νῦν ἐκίνησε τὸ θεωρήμα, διότι ἐώρα μὲν καὶ τὰς τοιαύ- 30 τας φωνὰς παραλαμβάνομενας πολλάκις ἐν ταῖς ἀποφάνσεσιν, ὡς ὅταν εἴπωμεν ἕκ ἄνθρωπος περιπατεῖ, ὑδενὸς δὲ ὀνόματος ἡζωμένης ὑπὸ τῶν παλαιότερων. διδάσκει τοίνυν καὶ τίσι τῶν 15 ὀνομασμένων φωνῶν ὑποπτευθεῖεν αἱ αὐταὶ εἶναι, μὴ εἶσαι κατ' ἀλήθειαν αἱ αὐταί, καὶ πῶς δίκαιον αὐτὰς ὀνομάζειν.

16a f. 34 b. διὰ ταῦτα τὸ ὅλον τούτο ἀόριστα ὀνόματα κελεύει 32 αὐτὰς προσαγορεύειν, ὀνόματα μὲν, διότι, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς ῥη- θήσεται περὶ αὐτῶν, ἐν πῶς σημαίνει καὶ ταῦτα, οἷον τὸ περὶ τὸ ὠρι- σμένον ἅπαν ὡς ἐν, οἷον τὸ ἕκ ἄνθρωπος τὸ περὶ τὸν ἄνθρωπον ἅπαν ὡς ἐν κατ' αὐτὸ τούτο καθ' ὃ πάντα κοινόν τι ἔχει, τὸ μὴ εἶναι ὅπερ ἄνθρωπος. ἀόριστα δέ, διότι τὸ ὑπ' αὐτῶν σημαίνον ἐκ ὑπαρξίν τινα πράγματος σημαίνει, ὅπερ τοῖς ὀνόμασιν ἔθος, ἀλλ' ἀνυπαρξίαν, ὅσι τε ὁμοίως καὶ μὴ εἶσιν ἐφαρμόζουσιν.

16a περὶ τῆς κατ' εὐθείαν γινόμενης τῶν ὀνομάτων προφορᾶς 33 εἴωθε παρὰ τοῖς παλαιοῖς ζητεῖν πότερον πτῶσιν αὐτὴν προσήκει καλεῖν (**) ἢ ὑδαμῶς, ἀλλὰ ταύτην μὲν ὄνομα ὡς κατ' αὐτὴν

(*) Boeth. II. p. 302: quidam enim pisces non voce sed branchiis sonant, et ut Porphyrius autumat, cicada per pectus sonitum mittit; quorum omnium nihil est nomen. Leo Magent. τὸ δὲ "ὦν μηδὲν ἐστὶν ὄνομα" ἐνόμισαν τινες λέγειν αὐτὸν ὅτι τῶν θηρίων ἕκ ἐστὶν ὄνομα καὶ μὴ καλεῖται ἄρκος καὶ λέων καὶ τὰ λοιπὰ ἰδίῳ ὀνόμασιν. ἕτεροι δὲ ἐνόμισαν ὅτι τῶν φωνῶν τῶν θηρίων ἕκ ἐστὶν ὄνομα, ὅπως γὰρ ἐπὶ λέοντός φαμεν βρυχηθῆναι καὶ βρυχᾶσθαι, ἐπὶ λύκων ὠρεῖν, καὶ 35 συρίζειν ἐπὶ ὄφεως, βληχᾶσθαι ἐπὶ προβάτων, μυκάσθαι ἐπὶ βοῶν, ἐπὶ κορωνῶν κράζειν, ἐπὶ γλαυκὸς κικκαβίζειν, ἐπὶ ἀηδόνης ᾄδειν, ἐπὶ ὀρνίθων κατοικιδίων κακκάζειν, ἐπὶ ἵππων χρεμετίζειν, ἐπὶ κυνῶν ὑλακτεῖν. ἀλλ' ὅτι αἱ ἐκφωνήσεις αὐτῶν, καίπερ ὄνομα ἔχουσιν, τὰ εἰρημένα ὀνόματα ἐκ εἰσίν.

(**) Leo Magent. καὶ παρατηρήσειν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν εὐθείαν ὄνομα καλεῖ, τὰς δὲ πλαγίως πτώσεις ὡς ἀπὸ τῆς ὀνόματος πέπτωκυίας. οἱ δὲ Στωϊκοὶ καὶ οἱ τέτοιοι ἀκολουθῶντες γραμματικοὶ τὰς πέντε πτώσεις ὀνο- 40 μάζουσιν, διότι, φασίν, ἀπὸ τῆς νοήματος καὶ ἡ εὐθεῖα ἐπεσε καὶ αἱ λοιπαί. οἷον ἐνεόντι ἵππον καὶ ἄφνης εἶπον ἵππος, καὶ τὸ νόημα μετέπεσεν εἰς φωνήν. τούτο δὲ φασὶν αὐτοὶ διαφέρειν εὐθείαν πλαγίαν. ὥσπερ γὰρ, φησὶν, εἴ τις κατασχὼν γραφεῖον ῥίψει αὐτὸ καὶ πέπτωκε, καὶ εἰ μὲν ὀρθὸν πέσοι, λέγεται ὀρθή πτώσις, εἰ δὲ πλάγιον, πλαγία πτώσις, ἔτω καὶ ἐπὶ τῆς νοή- ματος. λέγουσι δὲ πρὸς αὐτὸς οἱ Περιπατητικοὶ ὅτι τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τὸ ῥῆμα πτῶσις ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπίρρημα τὸ μὴδὲ κλίσιν ἐπιδεχόμενον ἐπι-

ἐκάστῳ τῶν πραγμάτων ὀνομαζομένην, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις ὀνό- 3 ματος, ἀπὸ τῆς μεταχηματισμῶς τῆς εὐθείας γινόμενας. τῆς μὲν ἕν δευτέρας προίσατο δόξης ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἔπονται γὰρ αὐτῷ πάντες οἱ ἀπὸ τῆς Περιπάτου, τῆς δὲ προτέρως οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς καὶ ὡς τέτοις ἀκολουθῶντες οἱ τὴν γραμματικὴν μετιόντες τέχνην. λεγόντων δὲ πρὸς αὐτὸς τῶν Περιπατητικῶν ὡς τὰς μὲν ἄλλας τέσσαρας εἰκότως λέγομεν πτώσεις διὰ τὴν πεπτωκέναι ἀπὸ τῆς εὐθείας, τὴν δὲ εὐθεῖαν καὶ τίνα λόγον πτῶσιν ὀνομάζειν δίκαιον ὡς ἀπὸ τίνος πεσῶσαν; (ὁμολογῶν ὅτι πᾶσαν πτῶσιν ἀπὸ τίνος ἀνωτέρω τεταγμένην γίνεσθαι προσήκει), ἀποκρίνοντο οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς ὡς ἀπὸ τῆς νοήματος τῆς ἐν τῇ ψυχῇ καὶ αὕτη πέπτωκεν. ὁ 4 ὡς ἐν αὐτοῖς ἔχομεν τῆς Σωκράτους νόημα δηλωσάμενοι βυλόμενοι, τὸ Σωκράτους ὄνομα προφερόμεθα. καθάπερ ἔν τῳ ἀνωθεν ἀφεθέν γραφεῖον καὶ ὀρθὸν παγὲν πεπτωκέναι τε λέγει καὶ τὴν πτῶσιν ὀρθὴν 15 ἐχέμεν, τὴν αὐτὴν τῶν τρόπων καὶ τὴν εὐθεῖαν πεπτωκέναι μὲν ἀξιῶμεν ἀπὸ τῆς ἐννοίας, ὀρθὴν δὲ εἶναι διὰ τὸ ἀρχέτυπον τῆς καὶ τὴν ἐκ- φωνήσιν προφορᾶς. ἀλλ' εἰ διὰ τούτο, φασὶν οἱ ἀπὸ τῆς Περιπάτου, τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν ἀξιῶτε καλεῖν, συμβήσεται καὶ τὰ ῥήματα πτώ- 20 σεις ἔχειν καὶ τὰ ἐπίρρηματα τὰ μὴδὲ κλίσεων ἀνέχεσθαι πεφυκότα. ταῦτα δὲ ἐναργῶς ἄτοπα καὶ ταῖς ὑμῶν αὐτῶν παραδόσεσι μαχό- μενα. τὰ αὐτὰ δὲ λέγειν ἀρμόσει καὶ πρὸς τὴν γενικὴν τι ὄνομα ὑποτιθεμένης καὶ ἀπ' ἐκείνης πεπτωκέναι τὸ καθ' ἑκάστην ὄνομα λέγον- 25 τας. ὅτε ὡς διασαφῆσι τί ποτε ἐστὶν ὁ καλῶς γενικὸν ὄνομα, ὅτε εἰ τὴν ἐννοιαν αὐτὴν τῶν ὀνομάτων καὶ κοινῶς καὶ πάντες κατηγο- 25 ρούμενον λέγοιεν, ἰδίον τι τῆς ὀνόματος ἐρῶσιν. ὁ αὐτὸς ὡς ἔσται λό- γος καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τῶν λόγων μερῶν, ὥστε καὶ τὰ καλῶς με- 30 ματα τῶν ῥημάτων κατ' εὐθεῖαν ἐρῶμεν προάγειν πτῶσιν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν λεγομένων περὶ τῶν τῆς λόγων μερῶν ἑκάστην ὡσαύτως. διὰ ταῦτα μὲν ἔν τῳ Περιπατητικῇ περὶ τούτων διά- 35 ταξιν προτιμητέον.

f. 36 b. πάννυ καλῶς ὁ φιλόσοφος ἐπεσημάνητο Πορφύριος 16 ὅτι τὸ ἐστὶν ἕκ ἀντὶ πάντες εἴληπτο ῥήματος, ἀλλ' αὐτὸ μόνον τὸ 3 ἀπὸ τῆς ὄντος παρηγμένον καὶ τὴν ὑπαρξίν σημαῖνον λαμβάνειν, ὡς μὲν μὲν τῆς ὀνόματος αὐτοτελεῖ ποιῶν λόγον, μὲν δὲ τῶν πτώσεων 35 ἑλλειπῇ. πολλὰ γὰρ ἐστὶ ῥήματα συνταττόμενα ταῖς πτώσεσι καὶ ποιῶντα λόγους ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς, τοῖς δὲ ὀνόμασι συντάττεται ὁ δυνάμενα, ὡς τὸ μεταμέλει, οἷον Σωκράτει μεταμέλει, καίτοι τὸ Σωκράτους μεταμέλει ἀσύντακτον. ἐν οἷς καὶ προσισορεῖ τὴν τῶν Στωϊκῶν διάταξιν περὶ τῶν κατηγορουμένων ὄρων ἐν ταῖς 40 προτάσεσιν ἔσαν τοιαύτην. τὸ κατηγορούμενον ἦτοι ὀνόματος κα- τηγορεῖται ἢ πτώσεως, καὶ τούτων ἑκάτερον ἦτοι τέλειον ἐστὶν ὡς κα- τηγορούμενον καὶ μὲν τῆς ὑποκειμένης αὐταρκείας πρὸς γένεσιν ἀποφάν- σεως, ἢ ἑλλειπὲς καὶ προδήκης τινὸς δεόμενον πρὸς τὸ τέλειον ποιῆσαι

δέξεται πτώσεις, ὅπερ ἄτυπον. ἔτι δὲ πτώσεις καλεῖσιν οἱ φιλόσοφοι ὁ μόνον τὰς παρὰ τοῖς γραμματικῶς καλυμένας πλαγίως, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς παραγωγὰς καὶ τὰς σχηματισμούς, οἷον τὸ δίκαιον καὶ δικαίως καὶ δι- 45 καιώτερον καὶ δικαιοτάτος καὶ ὁ δίκαιος καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα.

κατηγορούμενον. ἂν μὲν ὄνοματός τι κατηγορηθὲν ἀπόφανσιν ποιῇ, κατηγορήματα καὶ σύμβαιμα παρ' αὐτοῖς ὀνομάζεσθαι (σημαίνει γὰρ ἄμφω ταῦτόν), ὡς τὸ περιπατεῖ, οἷον Σωκράτης περιπατεῖ. ἂν δὲ πτώσεως, παρασύμβαιμα, ὡσανεὶ παρακείμενον τῷ συμβαίματι καὶ ὃν οἷον παρακατηγόρημα, ὡς ἔχει τὸ μεταμέλει, οἷον 5 Σωκράτει μεταμέλει. τὸ μὲν γὰρ μεταμελεῖσθαι σύμβαιμα, τὸ δὲ μεταμέλει παρασύμβαιμα, ὃ δυνάμενον ὀνόμασι συνταχθὲν ἀπόφανσιν ἐργάσασθαι, οἷον Σωκράτει μεταμέλει (ὑδεμία γὰρ τῷτο ἀπόφανσις), ἀλλ' ὅτε κλίσιν ἐπιδέξασθαι δυνάμενον, ὡς τὸ περιπατῶ περιπατεῖς περιπατεῖ, ὅτε συμμεταχηματιζῆναι τοῖς 10 ἀριθμοῖς. ὥσπερ γὰρ λέγομεν τῷτο μεταμέλει, ὅτω καὶ τῷτο μεταμέλει. καὶ πάλιν, ἂν μὲν τὸ ὄνοματός τι κατηγορούμενον δέησιν προσηγορίας πτώσεως ὀνοματός τινος πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀπόφανσιν, ἔλαττον ἢ κατηγορήματα λέγεσθαι, ὡς ἔχει τὸ φιλεῖ καὶ τὸ εὖνοεῖ, οἷον Πλάτων φιλεῖ. τῷτο γὰρ προσεθὲν τὸ τίνα, οἷον Δίωνα, ποιεῖ 15 ὠρισμένην ἀπόφανσιν τὴν Πλάτων Δίωνα φιλεῖ. ἂν δὲ τὸ τῆς πτώσεως κατηγορούμενον ἢ τὸ δεόμενον ἑτέρα συνταχθῆναι πλάγια πτώσει πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀπόφανσιν ἔλαττον ἢ παρασύμβαιμα λέγεσθαι, ὡς ἔχει τὸ μέλει, οἷον Σωκράτει Ἀλκιβιάδους μέλει. ταῦτα δὲ πάντα καλῶσι ῥήματα. καὶ τοιαῦτα μὲν ἢ τῶν Στωϊκῶν περὶ τῶν 20 τῶν παράδοσις. ἡμεῖς δὲ συγκεφαλαιώμενοι τὰ περὶ τῶν ὀνοματός ῥηθέντα τῷ Ἀριστοτέλει λέγομεν ὡς ἔσθαι τὸ καὶ τὴν νῦν παράδοσιν κυρίως ὄνομα φωνὴ σημαντικὴ καὶ συνθήκη ἀνευ χρόνου, ἥς μὴδὲν μέρος σημαντικὸν κεχωρισμένον, ὠρισμένον τι σημαίνουσα καὶ μὴ τῷ ἔστιν ἢ ἦν ἢ ἔσθαι ἀληθεύουσα ἢ ψευδομένη. ἀλλὰ 25 διὰ τίνα αἰτίαν ἔκ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἀριστοτέλης τῷτον ἀποδέδωκε τῷ ὀνόματος τὸν ὀρισμόν, ὥστε μὴδὲν ἐνοχλεῖν τὸν λόγον μήτε τὰ ἀόριστα ὀνόματα μήτε τὰς πτώσεις; φανερὸν δὲ ὅτι πολλὰ ἔστι παρ' αὐτῷ τῷ ὀνόματος σημαίνοντα.

162 f. 38 b. τῆς μέντοι ῥήσεως τὸ "λόγος δὲ ἔστιν αὐτῷ τὰ μὲν 30 ἄλλα καὶ τὰ αὐτὰ" λέγεσθαι μὲν περὶ τῶν προφερομένων κατὰ τίνα πτώσιν ὀνοματός, ὅτι ἔχει τὸν ὀρισμόν, ὃν ἐκάλεσε λόγον, καὶ μὲν τὰ ἄλλα μὴδὲν διαφέροντα τῷ ἐξ ἀρχῆς ἀποδοθέντος ὀρισμοῦ τῷ ὀνόματος (καὶ γὰρ τῷτο φωνὴ σημαντικὴ καὶ συνθήκη ἀνευ χρόνου, ἥς μὴδὲν μέρος σημαντικὸν κεχωρισμένον), πλεονάσαντα δὲ τῷτο 35 τῇ διακρίσει τὰς πτώσεις ἀπὸ τῶν κυρίως ὀνοματός διαφορᾶ, τῷ τὰς μὲν πτώσεις μὴ μόνον τῷ ἔστιν ἢ ἦν ἢ ἔσθαι λεγόμενας μήπω ποιεῖν τελείαν ἀπόφανσιν, διὸ μήτε ψεύδεσθαι μήτε ἀληθεύειν, τῷ δὲ ὀνόματι καὶ μόνον ἔν τι τῶν ῥημάτων ἀρκεῖν πρὸς τὴν γένεσιν τῆς τελείας ἀποφάνσεως (*). εἰληπὸν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς 40

(*) Similia apud Leonem Magentinum. *M. Ephes.* εἶπε δὲ "τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτὰ" χρησάμενος Δημοσθενικῇ χαρακτῇ. ἐκεῖνος γὰρ διὰ τὸ πρὸς ὕδωρ μεμετρημένον καὶ ῥέον λέγειν, καὶ μὴ θέλειν τὰς μετρίους τῶν ὑποθέσεων ἀδιηγήτως καταλιμπάνειν, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ὑποθέσει καὶ ῥήτορα ἑαυτὸν ὀνομάζει καὶ δημαγωγὸν καὶ ἄλλα τινὰ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἢ καὶ τῇ 45 τρίτῃ ὑποθέσει, μὴ θέλων ἐν κενοῖς τὸν καιρὸν ρυΐσκεισθαι, ἔλεγεν ὡς τὸν ἀγῶνα τῆς πάρεσθαι ὑποθέσεως ὁ Δημοσθένης ὁ τὰ ἄλλα κατὰ ταῦτα καὶ πάλιν ὑπεισέρχεται.

συνηθείας τῶν εἰς δῆμον πλείονα ἅμα ψήφισματα εἰσφέροντων. ὁ γὰρ τοι γραμματεὺς τὸ μὲν πρῶτον τῶν γεγραμμένων ψήφισμάτων ἀναγινώσκων τῷ δήμῳ τὸ τε ὄνομα ἔλεγε τῷ γεγραφέντος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν δῆμον, οἷον "Δημοθένης 5 Δημοθένης Παιανιεὺς ψήφισμα εἰσφέρει τοιόνδε;" τὸ μέντοι δεύτερον ἢ καὶ τρίτον, εἰ ὅπως ἔτυχεν, ἐμφανίζων ἐνεδείκνυτο μόνον ὡς καὶ ἄλλο τῷ αὐτῷ ἀνδρὸς ἀναγνώσεσθαι ψήφισμα, τῷ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῷ λέγειν πρὸς τὸν δῆμον "τὰ μὲν ἄλλα καὶ τὰ αὐτὰ, ψηφίζεσθαι δὲ καὶ τάδε." διὸ καὶ ἐν τῷ Γοργία Σωκράτης (p. 526 c) τῇ αὐτῇ ταύτῃ λέξει χρησάμενος τοῖς ἐν τῷ δήμῳ συγγραφομένοις αὐτὴν ἀνέθηκεν.

f. 39. ἢ μὲν τελεία τῷ ὀρισμῷ τῷ ῥήματος ἀπόδοσις εἴη ἂν 163 παραπλησίως τῷ ἀποδοθέντι τῷ ὀνόματος ὄρω, φωνὴ σημαντικὴ καὶ συνθήκη, προσσημαίνουσα χρόνον, ἥς μέρος ὅδεν σημαίνει χωρὶς. ἄτε δὲ συντομίας ὦν ἐραστῆς ὁ Ἀριστοτέλης, ὅσα κοινὰ ἦν τῷ ῥήματι πρὸς τὸ ὄνομα ὑπερβάς ὡς ἡδὴ ῥηθέντα ἐν τῷ τῷ ὀνόματος λόγῳ, ἀπὸ τῶν καθ' ὃ διαφέρει τὸ ῥῆμα τῷ ὀνόματος (διαφέρει δὲ τῷ προσσημαίνειν χρόνον) ποιεῖσθαι τὴν περὶ αὐτῶν διδασκαλίαν. ἀλλ' εἰ τῶν ὅπως ἔχει, τί δὴ ποτε προσέθεσθαι τὸ "ἢ μέρος ὅδεν 20 σημαίνει χωρὶς," ὅπερ καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ὀνόματος παρεῖληπται; λεγέτω τοίνυν πρὸς ταύτην τὴν ἀπορίαν ἐκεῖνο τὸ Πορφυρίειον, ὡς εἰσὶ λόγοι τινὲς ἐκ ῥημάτων συγκεῖμενοι ὦν τὰ μέρη σημαντικά ἐστιν, αὐτὰ λέγω τὰ ῥήματα ἐξ ὧν οἱ λόγοι συντίθενται, οἷον ὅταν εἴπω τὸ βαδίζειν κινεῖσθαι ἐστὶ. τὸ γὰρ βαδίζειν καὶ τὸ κινεῖσθαι καὶ τὸ ἐστὶ τῷ ὅλῳ λόγῳ μέρη ὄντα σημαντικά ἐστι καθ' ἑαυτὰ. ἵνα 25 ἔν διακρίνῃ τὰ ῥήματα τῶν τοιῶν λόγων οἷς τὰ ἄλλα μέρη τῶ ὀρισμοῦ τῷ ῥήματος ἐφαρμόττει, λέγω δὲ τὸ φωνή, τὸ σημαντικὴ, τὸ καὶ συνθήκη, τὸ προσσημαίνουσα χρόνον, αὐτὴν ἀναγκαίως καὶ ἐνταῦθα προσέθηκε τὴν διαφορὰν. ἀλλὰ πῶς ὃ σημαίνειν χρόνον ἄλλα προσσημαίνειν ἔφη τὸ ῥῆμα; ἢ διότι σημαίνειν μὲν ἔστιν, ὡς καὶ πρότερον ἐλέγομεν, τὸ προηγουμένως δηλῶν τι, προσσημαίνειν δὲ τὸ πρὸς τῷ πρώτῳ δηλωμένῳ καὶ δευτέρῳ λόγον καὶ ἄλλο τι συνεμφανίζειν. τὰ δὲ ῥήματα προηγουμένως μὲν ἐνεργείας 30 ἔχειν τινὰς ἢ πάθος δηλῶσαι βεβημένοι φθεγγόμεθα, τῶν δὲ προπάντας χρόνους ταῖς ἐνεργείαις ἢ τοῖς πάθεσι, καθ' ὅς εἵναι λέγονται ἢ γεγονέναι ἢ ἔσεσθαι, μὴ τῶν ὥσπερ συναναφαινομένων ὀρῶμεν. ἐξῆς δὲ λοιπὸν καὶ τὴν σύνταξιν ἢ ἐν ταῖς προτάσεσι κατέχει τὸ ῥῆμα, διδάσκει ἡμᾶς ὁ Ἀριστοτέλης, λέγων "καὶ ἔστιν αἰετῶν καθ' ἑτέρας λεγομένων σημείων." τῷτο δὲ ἔστιν ὅτι τὴν τῷ κατηγορούμενον χώραν αἰετῶν καταλαμβάνει τὰ ῥήματα καὶ ἐπὶ τὴν τῷ ὑποκειμένον. καὶ τῷτο εἰκότως. εἰ γὰρ ἐνεργειῶν ἢ παθῶν εἰσὶ σημαντικά, ταῦτα δὲ ἔκ ἐστιν ἀπολελυμένα καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑφεστώτα 35 ἀλλ' ἐφ' ἑτέρας τὴν ἀναφορὰν ἔχοντα τὰ ἐνεργῶντα ἢ πάχοντα, δηλονότι προσήκον αὐτοῖς ἂν εἴη τὸ κατηγορεῖσθαι ἐκείνων. ὅτω δὲ καὶ ὁ Πλάτων περὶ τῶν διατάττει λέγων ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 261)... δι' ὧν καὶ ἐκεῖνο φανερόν, ὅτι πρὸ τῶ Ἀριστοτέλους ἑνα λόγον εἶναι φησιν (ὁ Πλάτων) τὸν ἐνὸς πράγματος ὄντα σημαντικόν (τῷτο γὰρ τὸ "δηλῶντά τι"), ἐπεὶ καὶ τὰ ἀναρμότως ἔχοντα,

τῆτο δέ ἐστι τὰ ἐφεξῆς ἀλλήλοις εἰρημένα ὀνόματα χωρὶς ῥήματος ἢ ῥήματα χωρὶς ὀνόματος, σημαίνει πάντως, ἀλλὰ πλείονα καὶ ὅτι.

16b f. 40 b. καὶ τὸ αἰεὶ δὲ ὁ μᾶλλον πρόσκειται ἐν τῷ "καὶ ἐξιν αἰεὶ 7. τῶν καθ' ἑτέραν λεγομένων σημείων." τῆτο γὰρ μάλιστα τὴν ιδιότητα τῶν ῥημάτων ἐμφανίζει, ἐπεὶ καὶ ὀνόματα τινα ὁδὸν κωλύει κατηγορεῖσθαι ποτέ, ὡς τὸ ζῶον τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐκεῖνα ὅτε τῶν μόνως καὶ αἰεὶ κατηγορουμένων ἐστίν, ὅτε καθ' ἑαυτὰ δίχα τινὸς κατηγορούμενα ῥήματος, οἷον τῷ ἐξιν ἢ ἔκ ἐστι, τέλειον πεφύκασιν ἐργάζεσθαι λόγον, τὰ δὲ γε ῥήματα, τὴν οἰκίαν σώζοντα δύναμιν, 10 μόνως καὶ αἰεὶ καθ' ἑαυτὰ κατηγορεῖσθαι συμβέβηκε.

16b f. 41. μὲν δὲ τῆτο ὑπερβαίνει τὸ "ὅ μέρους ὁδὸν σημαίνει χωρὶς," 11. ὡς ἱκανῶς τυχὸν ἐξηγήσεως ἐν τοῖς περὶ τῷ ὀνόματος εἰρημένοις, ἐπὶ τῷ λοιπὸν μεταβαίνει, καὶ φησι τῶν καθ' ἑτέραν λεγομένων εἰρημῶς σημαντικὰ εἶναι τὰ ῥήματα, "τῶν καθ' ὑποκειμένῳ ἢ ἐν 15 ὑποκειμένῳ." τῆτο δὲ διότι τῶν ῥημάτων, ὡς περὶ καὶ τῶν ὀνομάτων, τὰ μὲν ὡς κατ' ὅσιν ὑπάρχοντα τοῖς ὡς κατηγορεῖσθαι καὶ συμπληρωτικά αὐτῶν ὄντα λέγονται κατηγορεῖσθαι, ὅπερ ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐλέγετο καθ' ὑποκειμένῳ, τὰ δὲ ὡς συμβεβηκότα τοῖς ὑποκειμένοις, ὅπερ ἐν ὑποκειμένῳ προσαγορεύεται... ἵνα ἔν ἄμφω 20 τὰ εἶδη τῆς κατηγορίας παραστήσῃ, διὰ τῆτο εἰπὼν ὅτι αἰεὶ κατηγορεῖσθαι φιλεῖ τὰ ῥήματα, ἐπήγαγεν ὅτως, ὅτι ποτὲ μὲν καθ' ὑποκειμένῳ ποτὲ δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ. ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ ἐξηγήσις ἀρμόσει τῆς γραφῆς ὅτως ἐχέσθης ὡς παρεθέμεθα, καθάπερ ἐν τοῖς πλείστοις ἀντιγραφοῖς εὐρίσκομεν. εἰ δὲ καὶ ἔτιω τινὲς ἐθέλοιεν 25 ἔχειν τὴν γραφὴν, "καὶ αἰεὶ τῶν ὑπαρχόντων σημείον ἐστίν, οἷον τῶν καθ' ὑποκειμένῳ," καθάπερ ὁ φιλόσοφος Πορφύριος φησὶν, ἐρῶμεν ἐνταῦθα τὸ καθ' ὑποκειμένῳ παρελκῆσθαι καὶ ἀντὶ τῷ ἐν ὑποκειμένῳ· εἴωθε γὰρ ἐξιν ὅτε τὸ ἐν ὑποκειμένῳ ἀδιαφόρως καλεῖν καθ' ὑποκειμένῳ. τῶτων μὲν ἔν τὴν προτέραν γραφὴν τε καὶ ἐξηγήσιν αἰρετέον. ὅτι δὲ καὶ ὑποκειμένῳ ποτὲ γίνεται ῥήματα, ὡς τὸ φιλοσοφεῖν ἐν τῷ "τὸ φιλοσοφεῖν ὠφέλιμόν ἐστι" καὶ τὸ βαδίζειν ἐν τῷ "τὸ βαδίζειν κινεῖσθαι ἐστίν," καὶ ὅτι τότε ἔχῃ ὡς ῥήματα ἀλλ' ὡς ὀνόματα ἐν τοῖς λόγοις παραλαμβάνεσθαι, διὸ καὶ τὸ ἄρθρον αὐτῶν 30 προτάττεται, εἴρηται πρότερον.

16b f. 43. τῇ διαφορᾷ φησὶ μὴ κεῖσθαι ὄνομα ἐν τῇ συνηθείᾳ, 14. τυτέστι τῇ ιδιότητι τῷ ἀόριστον ῥήματος ἢν ἔχει παρὰ τὸ ὠρισμένον, ἢν ιδιότητα ἔχῃ τὸς τῶν ὀνομάτων πατέρας ἰδίας τινὸς ἐπωνυμίας ἀξιῶσαι· διόπερ αὐτὸς ὄνομα αὐτῷ τιθέμενος ἀξιῶσι αὐτὸ καλεῖν ἀόριστον ῥήμα, ὅτι ὁμοίως, φησὶν, ἐφ' ὅτῳ ὑπάρχει, καὶ 40 ἔντος καὶ μὴ ὄντος, τὸ ὑπάρχειν ἀντὶ τῷ ἀληθῶς κατηγορεῖσθαι λαμβάνων.

16b καὶ φησι τὰ μὲν ἐπὶ τῷ ἐνεσῶτος χρόνῳ λεγόμενα, ὁποῖον ποτ' 16. ἂν ὡς προσώπῳ, ῥήματα καλεῖν, οἷον τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ ὑγιαίνει καὶ τὸ ὑγιαίνει, ἐνεσῶτος δὲ τῷ ἐν πλάτει δηλονότι (καὶ γὰρ τὸ ἀκα- 45 ραῖον λεγόμενον ὅτε ποιῆσαι τι ὅτε φθέγγεσθαι δυνατόν), τὰ δὲ τὴν περίεχον χρόνον προσσημαίνοντα (καλεῖ δὲ περίεχον τὸν τε παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα ὡς τὸν ἐνεσῶτα περιέχοντα) πτώσεις ῥήματος, ὡς

ἀν γινόμενα καὶ παραχηματισμὸν τὸν ἀπὸ τῶν ῥημάτων τῶν ἐπὶ τῷ ἐνεσῶτος χρόνῳ λεγομένων· ὡς κυρίως ῥήμα τῆτο εἶναι τὸ ἐπὶ τῷ ἐνεσῶτος χρόνῳ λεγόμενον καὶ ὠρισμένον τι σημαῖνον. εἰ δὲ κἀνταῦθα τις ἀποροὴ διὰ τί μὴ ἐξ ἀρχῆς τὰς διαφορὰς ταύτας προσετίθει τῷ λόγῳ τῷ ῥήματος ὁ Ἀριστοτέλης, ἔκ ἐλλειπῆς φησόμεν ἡμεῖς, καθάπερ Ἑρμῖνος, τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀποδιδόμενον λόγον, ἀλλὰ πλείονα εἶναι παρὰ τῷ φιλοσόφῳ καὶ τῷ ῥήματος τὰ σημα- νόμενα, καὶ ἄλλῃ μὲν σημασινομένῳ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀποδιδόμενον εἶναι λόγον, ἄλλο δὲ τι διὰ τῶν νυνὶ προσθεμένων τὸν φιλόσοφον ὑπο- 10 γράφειν· τριχῶς γὰρ τὸ ῥήμα παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει λεγόμενον εὐρήσεις.

f. 44. παραδοὺς ἡμῖν διὰ τῶν προειρημένων τὸν τῷ ῥήμα- 16b τος ὀρισμὸν (*), κοινότερόν τε καὶ εἰδικώτερον βάλει διὰ τῶτων 19. εἰπεῖν ὅπως ἔχουσι τὰ ῥήματα πρὸς τὸ σημαίνειν τί ἀληθὲς ἢ ψεῦ- 15 dos. ἤδη μὲν κατ' ἀρχάς, ἐν οἷς περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλα σχέσεως τῶν τε πραγμάτων καὶ τῶν νοημάτων καὶ τῶν φωνῶν κοινῶς διελέγετο, εἶπε περὶ πασῶν τῶν ἀπλῶν φωνῶν ὡς εἰκόσιν τοῖς ἀνέει συν- θέσεως ἢ διαιρέσεως νοήμασι καὶ ὅτε ἀληθείας ὅτε ψεύδους εἰσὶ δεκτικά, σαφέστερον δὲ νῦν αὐτὸ κατασκευάσαι βεβληθεὶς διὰ τὸ 20 δεῖξαι τὸ μάλιστα δοκῶν ἐν ταῖς ἀπλάσις φωναῖς ἀλήθειαν δέχεσθαι καὶ ψεῦδος, τὸ ῥήμα λέγω, μηδέτερον τῶτων σημαίνειν· τὸ μὲν γὰρ ἕτερον τῷ λόγῳ μέρος, τὸ ὄνομα, δι' ἐκεῖνων προχειρισάμενος ἐδείκνυ, κἀν ὅτι μάλιστα σύνθετον ἢ, ὡς τὸ Κάλλιππος ἢ τὸ τρα- γέλαφος, σημαντικὸν μὲν ὡς φύσεώς τινος ἢ ἐννοίας, ὁ μὲντοι 25 ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, ἐὰν μὴ τι αὐτῷ προσεθῇ ῥήμα.

f. 45. καὶ τῆτο συλλογιζόμενος ἐπάγει "ὅδε γὰρ τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι σημείον ἐστὶ τῷ πράγματι (**)." ἐστὶ δὲ τῆτο κατασκευὴ ἀπὸ τῷ μᾶλλον περὶ τῷ μὴ δέχεσθαι τὰ ῥήματα τὸ ἀληθὲς ἢ τὸ

(*) Boëth. II p. 306: hoc in loco Porphyrius de Stoicorum dialectica aliarumque scholarum multa permiscet, et in aliis quoque huius libri partibus, id est in expositionibus, idem facit; quod interdum nobis est negligendum: saepe enim superflua explanatione magis obscuritas comparatur. — Quaestionem de Arist. verbis ἴσῃσι γὰρ... ἠρέμησεν ab Aspasio propositam vid. ap. Boëth. II p. 307.

(**) Boëth. I p. 220: "neque enim esse signum est rei aut non esse." quod tantum valet tanquam si dicam, id quod dico currit, non significat esse ipsum cursum aut non esse... neque enim quodlibet verbum ita praedicatur ut signum sit rei illius de qua praedicatur, quod est vel quod non est. Idem II p. 308: quod autem addidit "neque enim signum est rei esse vel non esse," tale quiddam est. esse, quod verbum est, vel non esse, quod infinitum verbum est, non est signum rei, i. e. nihil per se significat: esse enim nisi in aliqua compositione non ponitur. vel certe omne verbum dictum per se significat quidem aliquid, sed si est vel non est, nondum significat... neque enim signum est verbum quod dicitur rei esse vel non esse, h. e. de qua dicitur re, ut id quod dico rei esse vel non esse tale sit, tanquam si dicam rem ipsam significare esse vel non esse. atque hic est melior intellectus.

ψεύδος· εἰ γὰρ τὰ ἀρχοειδέερα καὶ κοινότερα τῶν ῥημάτων, καὶ εἰς
 ἅ πάντα τὰ ἄλλα ἀναλύει, αὐτὸ προσεχῶς τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ
 ὑπάρχειν σημαίνοντα, καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα μὴ ἀληθεύει ἢ ψεύ-
 δεῖ, πολλῶν δὴ καὶ μᾶλλον τὰ ἄλλα ῥήματα ἔκ ἂν τι δέχονται
 τάτων. ἀλλὰ μὴν εἰ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον ἄρα. πάντων δὲ
 λαμβάνει τῶν ῥημάτων ἀρχοειδέερα καὶ κοινότερα, καὶ εἰς ἅ πάντα
 τὰ ἄλλα ἀναλύει, τὸ ἔστι καὶ τὸ ἔκ ἔστιν, ἅπερ εἶναι καλεῖ καὶ μὴ
 εἶναι, ὡς ἂν ἐκάστη τῶν ῥημάτων εἰς ταῦτα μὲν μετοχῶν ἀναλυο-
 μένων καὶ θατέρω τάτων, τῶν μὲν ὠρισμένων εἰς τὸ ἔστι, τῶν δ' ἀορί-
 στων εἰς τὸ ἔκ ἔστιν, οἷον τρέχει - τρέχων ἔστιν, ὑγιαίνει - ὑγιαίνων
 ἔστιν, ἔκ τρέχει - τρέχων ἔκ ἔστιν, ἔκ ὑγιαίνει - ὑγιαίνων ἔκ ἔστιν.
 εἰ ταῖνυν ταῦτα ὅτως ἔχοντα μηδὲν καθ' ἑαυτὰ σημαίνει ἀληθές
 ἢ ψεῦδος, πῶς ἂν ἔχοι λόγον τὰ ὕστερα τάτων καὶ τὸ ὑπάρχειν
 ὅλως ἢ μὴ ὑπάρχειν καὶ τὴν τάτων μετὰ τὴν σημαίνοντα δηλῶν τι
 ἀληθές ἢ ψεῦδος;... f. 46. εἰ μὲν ἔτι ὅτως ἔχοι τὸ ῥῆμα ὡς παρεθέ-
 μεθα "ὅδ' ἔστι τὸ εἶναι σημειῖόν ἐστι τῷ πράγματι ἢ μὴ εἶναι," τὴν
 εἰρημένην ἐξήγησιν μόνην αὐτὴ καθιστῶσαν εὐρήσεις. εἰ δ' ὡς περ
 ὁ φιλόσοφος γράφει Πορφύριος "ὅ γὰρ τὸ εἶναι σημειῖόν ἐστι τῷ
 πράγματι ἢ μὴ εἶναι," εἰ καὶ προῖων ἐπὶ τὴν προτέραν γραφὴν τε
 καὶ ἐξήγησιν φέρεται, λέγοι ἂν περὶ πάντων κοινῶς τῶν ῥημάτων ὅτι
 σημαντικὰ μὲν ἔστιν ὡς περ εἴρηται τῶν, ἀλλ' ἔκ ἀληθείας ἢ ψεύ-
 δους, ὡς περ ἐδήλωσε διὰ τῶ "ἀλλ' εἰ ἔστιν ἢ μὴ, ὅπως σημαίνει."
 τῶν δὲ τὴν αἰτίαν εἴη ἂν ἀποδιδοῦς διὰ τῶ "ὅδ' ἔστι τὸ εἶναι ἢ μὴ
 εἶναι σημειῖόν ἐστι τῷ πράγματι." τῶ δὲ ἔστιν, ἔκ γὰρ ἐστὶ ση-
 मानτικὸν τὸ ῥῆμα καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον τῷ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρ-
 χειν τὸ ὑπ' αὐτῷ δηλούμενον πρᾶγμα· ὅπερ εἰ ἐποίησεν, τότε μόνως
 ἦν ἂν δεκτικὸν ψεύδους καὶ ἀληθείας· ὁ γὰρ εἰπὼν περιπατεῖ ἐσῆ-
 मानε μὲν τινα ἐνέργειαν, ὅτε δὲ ἀληθές τι περὶ αὐτῆς εἶπεν ὅτε
 ψεῦδος, ἂν μὴ τι προσεθῇ ὑποκείμενον, ὡς ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρ-
 χον τὸ περιπατεῖν ποιήσει λόγον ἀληθῆ ἢ ψευδῆ. τὸ ἔκ "ὅδ' ἔστι
 τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι σημειῖόν ἐστι τῷ πράγματι" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅτι
 τὸ ῥῆμα καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον ἔκ ἔστι σημαντικὸν ὅτε τῶ εἶναι τὸ
 πρᾶγμα, τῶ τῶ τὸ ὑπ' αὐτῷ σημαίνον, ὅπερ ἢ κατάφασις
 εἴωθε σημαίνει, ὅτε τῶ μὴ εἶναι, ὅπερ δηλῶν διὰ τῆς ἀποφά-
 σεως. ταῦτα μὲν ἔκ κοινῶς περὶ παντὸς εἴρηται ῥήματος· τὸ δὲ γε
 "ὅδ' ἔστι τὸ εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ψιλόν" εἴη ἂν καὶ τὴν ἐξή-
 γησιν ταύτην κατασκευαστικὸν ἀπὸ τῶ μᾶλλον τῷ μηδὲν τῶν
 ῥημάτων ἀληθείας εἶναι ἢ ψεύδους δεκτικόν. πῶς δ' ἂν γένοιτο
 τῶ ἐκείνῃ κατασκευαστικὸν εἰ μὴ διὰ μέσων πάλιν τῶ ἔστιν, ὁ
 παρηγμένον ἀπὸ τῶ ὄντος πάντων ἐστὶ κοινὸν τῶν ῥημάτων; ἐξῆς
 δὲ ἐπάγει τὸ "αὐτὸ μὲν γὰρ ὅδ' ἔστιν." (*) λέγει δὲ ὅδ' εἶναι τὸ ὄν

ὅθ' ὡς ἀσημον ὅθ' ὡς ὁμωνύμως κατηγορούμενον καὶ τῶν πραγμά-
 των· ἀλλ' ὅδ' ἔστι, φησὶν, ὅτε ἀληθές ὅτε ψεῦδος, "προσημαίνει
 δὲ σύνθεσιν τινα, ἣν ἄνευ τῶν συγκειμένων ἔκ ἔστι νοῆσαι." τῶ
 δὲ ἔστι, μέρος δὲ γίνεσθαι συνθέσεως, οἷον τῆς λεγούσης τὸ ὄν ἔστι,
 περὶ ἣν σύνθεσιν τὸ ἀληθές θεωρεῖται καὶ τὸ ψεῦδος, ἣν τινα σύνθεσιν
 ἄνευ τῶν συγκειμένων, τῶ τῶ τῶ ἀπλῶν, ἔκ ἔστι θεωρεῖται. τὸ
 μὲν ἔκ λεγόμενον δὴλον· τὸ δὲ προσημαίνει τὸ ὄν τὴν σύνθεσιν,
 καὶ ἔκ τῶ μόνον ἀλλὰ καὶ τῶ ἀπλῶν ἐκάστην ὡσαύτως φωνῶν, ἔκ
 ἔοικεν εἰρηθῆ καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐλέγετο τὸ ῥῆμα προσημαίνειν
 χρόνον, ἀλλ' ἀντὶ τῶ πρὸς ἑτέρῳ τινὶ σημαίνει, τῶ τῶ συμπε-
 κόμενον ἑτέρῳ τινὶ σημαίνει σύνθεσιν δεκτικὴν ἢ δὴ ψεύδους καὶ
 ἀληθείας, ἣς συνθέσεως δεῖ τὰ ἀπλᾶ προεπινοεῖσθαι. εἰ δὲ τις μὴ
 προσέοιτο ταύτην τῶ προσημαίνειν τὴν ἐξήγησιν, πειθεῖσθαι τῶ
 Ἀλεξάνδρῳ λέγοντι διὰ τῶ "αὐτὸ μὲν γὰρ ὅδ' ἔστι" καὶ τῶν ἐφεξῆς
 περὶ τῶ ἔστι διαλέγεσθαι πάλιν τὸν Ἀριστοτέλην, μὲν τὸ εἰπεῖν διὰ
 μέσων περὶ τῶ ὄντος, ὡς ὅδ' ἔστι, ὅταν καθ' ἑαυτὸ λέγῃ, δυνα-
 μένων σημαίνειν τί ἀληθές ἢ ψεῦδος, καὶ λέγειν ὅτι τὸ ἔστιν ἢ καὶ τὸ ἔκ
 ἔστιν (ὁ αὐτὸς γὰρ περὶ ἐκατέρω λόγος) αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον
 ἀληθές μὲν τι ἢ ψεῦδος σημαίνειν ἔκ πέφυκεν, ὄνομα δὲ τι ὄν,
 ὡς περ καὶ τὰ ἄλλα ῥήματα, δύναμιν ἔχει προηγουμένως μὲν σημαν-
 τικὴν τῆς τῶ ὄντος μεθέξεως ἢ σερήσεως, καὶ δεύτερον δὲ λόγον
 καὶ κατηγορούμενον τινὸς πρὸς ὑποκείμενον συμπλοκῆς, οἷς προσθε-
 μενον τέλειόν τε ποιεῖ τὸν λόγον καὶ σημαντικὸν ἢ ἀληθείας ἢ
 ψεύδους.

f. 47 b. δι' ἣν μὲν ἔκ αἰτίαν ἔκ καὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὑποχέσεις
 μὲν τὸν περὶ ὀνόματος καὶ ῥήματος λόγον (*) περὶ ἀποφάσεως δια-
 λέγεσθαι καὶ κατάφάσεως, ἔπειτα περὶ ἀποφάνσεως καὶ τελευταῖον
 περὶ λόγου, ἀλλ' ἀντιγράφει καὶ τὴν περὶ αὐτῶν διδασκαλίαν τὴν
 τάξιν καθ' ἣν πεποιθὲν αὐτῶν ἐν τῶ προοιμίῳ τῶ δὲ τῶ βιβλίου τὴν
 ἀπαρίθμησιν ὡς παραδοθῆναι ὀφειλόντων, εἴρηται πρότερον. τῶν δὲ

alterius secundum participationem... vel certe ita intelligen-
 dum est quod ait, ipsum quidem nihil est, non quoniam nihil
 significet, sed quoniam nihil verum falsumve demonstret.

(*) *M. Ephes.* ἀπορῶσι τινες ὅτι διὰ τί ὁ Ἀριστοτέλης διδάσκων περὶ
 λόγου ἔκ διδάσκει καὶ περὶ φωνῆς... καὶ φαμεν ὅτι ἡ φωνὴ μᾶλλον φυσιο-
 λογίας ἐστὶν, ἢ λογικῆς πραγματείας· ἡ γὰρ φωνὴ φύσει, ὁ δὲ λόγος θέσει.
 ἐστὶ δὲ φύσει τὸ παρὰ πᾶσι ταῦτόν· καὶ γὰρ παρ' Ἰνδοῖς καὶ Σκύθαις καὶ
 πᾶσιν ἀπλῶς μία ἐστὶ φωνὴ ὡς ἔργον φύσεως ἔσθαι, ὁ δὲ λόγος ἔκ παρὰ πᾶσιν
 ὁ αὐτός, διὸ καὶ θέσει· ἄλλος γὰρ παρὰ Σαρμάταις καὶ ἕτερος παρὰ Γερ-
 μανοῖς. εἰ δὲ τις εἴπῃ, πῶς ἔκ οἱ κωμικοὶ κέχρηται διαφερέσαις φωναῖς,
 μιμνήμενοι βατράχους ἢ ὄρνιθας; λέγομεν ὅτι κωμικῆς ἀδείας τῶτο· ὅτι γὰρ
 εἰσιν αἱ φωναὶ φύσει, δὴλον καὶ ἐπὶ τῶν βιβλίων· ἐπὶ τῶν μὲν γὰρ ἔστιν
 εὐρεῖν φωνήν, ἐκείνῃ δὲ ἑταίρον καὶ ἡ ὄνομα ἢ ῥῆμα σημαίνουσιν. ἔκ μόνον δὲ
 τῶτο, ἀλλὰ καὶ ἱατρῶν παῖδες δηλῶσιν ὅτι φύσει εἰσὶν αἱ φωναί, ἀλλὰ μὲν
 ὄργανα φωνητικὰ λέγοντες εἶναι, ἕτερα δὲ διαλεκτικά, καὶ φωνῆς μὲν πνεύ-
 μων θύραξ ἀρτηρία τραχεῖα, διαλεκτικά δὲ ἐπιγλωττὶς γλωσσά οὐδόν-
 τες. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ Ζῴων Ἰστορίας (49) φησὶ μὴ
 εἶναι τὴν φωνὴν γένος τῶ λόγου ἀλλὰ μᾶλλον ὕλης λόγον ἐπέχειν· ὕλη γὰρ
 γίνεσθαι τῶ λόγου.

(*) *Boëth.* II p. 309: Alexander quidem dicit est vel ens
 aequivocum esse: omnia enim praedicamenta, quae nulli com-
 muni generi subduntur, aequivoca sunt, et de omnibus esse
 praedicatur... Porphyrius vero aliam protulit expositionem,
 quae huiusmodi est. sermo hic, quem dicimus "est," nullam
 per se substantiam monstrat, sed semper aliquam coniunctio-
 nem vel earum rerum quae sunt, si simpliciter apponatur, vel

παραληφθέντων εἰς παράστασιν τῆς ιδιότητος τῷ λόγῳ τὴν ἐξήγη-
σιν ποιούμενοι, τὸ μὲν ὅτι καὶ φωνὴ σημαντικὴ παρέμεν ὡς προ-
φανῇ λίαν καὶ τοῖς ὀρισμοῖς τῶν τῷ λόγῳ μερῶν ἤδη παρελημ-
μένα, τὸ δὲ καὶ συνθήκην νυνὶ παραλελειφθεῖν φαμεν ὡς γνωρι-
μὸν τε ὅν ἐκ τῶν περὶ τῷ ὀνόματος ὡς καὶ συνθήκην ὄντος εἰρημέ- 5
νων, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματος ὡς ὁμοίως ἔχοντος παραλελειμμένον, καὶ
ὡς ὀλίγον ὑπερὶ εὐκαίρως προσεθησόμενον μὴ τὸ ἀναιρεθῆναι τὴν
δοκῶντα τὴν ἀντικείμενον κατασκευάζειν λόγον, ὅτι ὃ θέσει ἐστὶν
ἀλλὰ φύσει, τάχα δὲ καὶ ὡς ὑπὸ τῆς ἐξῆς διαφορᾶς περιεχόμενον.

16b f. 49 b. εἰπὼν δὲ τὸ μέρος τῷ λόγῳ σημαντικὸν εἶναι ὡς 10
27. φάσιν, ἀλλ' ἔχ' ὡς κατάφασιν, ἐκ ἐπήγαγεν ὅτι ὅδ' ὡς ἀπόφα-
σιν (*), ὡς ὅν προφανές ὅτι μὴ ἀξιῶν τὰ μέρη τῷ λόγῳ θεωρεῖν
ὡς καταφάσεις ἀλλ' ὡς ἀπλᾶς φωνάς, πολλῶν δὲ μᾶλλον ὡς
ἀποφάσεις αὐτὰ παραλαβεῖν ἐκ ἂν ποτε ἀξιῶσειεν, ἐπεὶ καὶ ἀνάγκη
ἐν τῇ ἀποφάσει περιέχεσθαι καὶ τὴν κατάφασιν.

16b πρὸς τῷτο ἔν συντακτέον τὸ "ἀλλ' ἔχ' τὸ ἀνθρώπῳ συλ-
30. λαβὴ μία." τῷτο δὲ πάλιν κατασκευάζων τὸ τῶν ἀπλῶν φω-
νῶν τὰ μέρη μηδενὸς εἶναι καθ' ἑαυτὰ σημαντικά, καὶ τὴν κα-
τασκευὴν ἀπὸ τῷ μᾶλλον κἀνταῦθα ποιόμενος. ὅδ' ἔν τῷ
μῦς, φησί, τὸ ὡς σημαντικόν, ἀλλὰ φωνὴ ἐστὶ νῦν μόνον. τῷτο 20
δ' ἐστὶν ὅτι τὸ ὡς καθ' ἑαυτὸ μὴ λεγόμενον σημαίνει τὴν χοῖρον, ὅταν
δὲ ὡς μέρος αὐτὸ τῷ μῦς ὀνόματος λάβῃς, παντάπασιν ἐστὶν ἀση-
μον, καὶ "νῦν," ὅπερ ἐστὶν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι ὡς μέρος, φωνὴ ἐστὶ μόν-
ον, ὅδ' ἐν διαφέρουσα μιᾶς τῶν ἀσήμων.

17a f. 50 b. συλλογισμὸν ἐλέγχει τινὰ διὰ τῶν ὅτι Ἀριστοτέ- 25
1. λης δεικνύειν δοκῶντα ὡς ὁ λόγος ὃ θέσει ἐστὶν ἀλλὰ φύσει. τίς
ἔν ὁ συλλογισμός; ὁ λόγος, φησὶν, ὄργανόν ἐστι τῆς φωνητικῆς ἐν
ἡμῖν δυνάμεως φύσει ὄσης (**). δι' αὐτὴν γὰρ σημαίνουμεν ἀλλή-
λοις ὅσα βυλόμεθα ὡς ὄντος ὄργανον. πᾶν ὄργανον φυσικῆς δυ-
νάμεως καὶ αὐτὸ φύσει, καθάπερ ὀφθαλμοὶ μὴ τῆς ἐν ἡμῖν ὀπτικῆς 30
δυνάμεως ὄργανα ὄντες φύσει εἰσι καὶ ὃ τέχνης ἔργον, ὥτα δὲ
τῆς ἀκουστικῆς, καὶ ἄλλο τι μόνον ἄλλης. ὁ λόγος ἄρα φύσει ἐστὶν,
ὅδ' ἐκ τῆς ἡμετέρας ἔχων ἐπινοίας. δύο τοίνυν ὅσων τῶν ἐν τῷ

(*) Boëth. II p. 310: sed quod addidit orationis partes signi- 35
ficare ut dictionem, non ut affirmationem vel negationem, Alex-
ander ita dictum esse arbitratur etc. — neque tamen patet
ex iis quae ad h. l. explicandum ex Alexandri et Por-
phyrii commentariis satis prolixè Boëthius affert,
alterutrum v. "vel negationem" legisse, quae ipse
Boëthius in versione atque expositione exprimit.

(**) Boëth. II p. 314: Plato vero in eo libro qui inscribitur
Cratylus (p. 388 sqq.) aliter esse constituit, orationemque dicit
supellectilem quandam atque instrumentum esse significandi res
eas quae naturaliter intellectibus concipiuntur, earumque intel-
lectum vocabulis discernendi. quodsi omne instrumentum na-
turalium rerum secundum naturam est, ut videndi oculus, no-
mina quoque secundum naturam esse arbitratur. sed hoc Ari-
stoteles negat, et Alexander multis in eo nititur argumentis,
monstrans orationem non esse instrumentum naturale.

συλλογισμῷ παραληφθεισῶν προτάσεων ὁ Ἀριστοτέλης τῇ μὲν μεί-
ζονι συγχωρεῖ, τῇ λεγούσῃ πᾶν ὄργανον πάσης φυσικῆς δυνά-
μεως φύσει εἶναι, τῆς δὲ ἐλάττωτος ἐπιλαμβάνει, τῆς λεγούσης
ὄργανον εἶναι τὴν λόγον τῆς φωνητικῆς ἐν ἡμῖν δυνάμεως.

f. 51 b. ὅτι μὲν ἔν καὶ συνθήκην ὁ λόγος καὶ τὰ τῶν μέρη, τό 17a
τε ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα, διὰ πολλῶν ἐπιδέδεικται. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ὄργα- 2
νον αὐτὴν εἶναι φαμεν τῆς τῶν ὀνομάτων ἢ τῶν πραγμάτων ση-
μασίας, τί ποτὲ ἐστὶ τὸ χρώμενον αὐτῇ ὡς ὄργανον ῥητέον. φα-
νερὸν δὲ ὅτι ἡ διανοητικὴ ψυχὴ. μόνῃς γὰρ ταύτης ἔργον τὸ χρῆσθαι
λόγῳ. πῶς δὲ δυνάται καὶ συνθήκην ὡς ὄργανον εἶναι φυσικῆς
τινὸς δυνάμεως, εἴ τῳ φαίνοιτο θαυμαστὸν διὰ τὴν λέγοντα κανόνα
φύσει εἶναι πᾶν φυσικῆς δυνάμεως ὄργανον, ὑπερφυῆ ταύτην
ἐρῶμεν εἶναι τὴν λογιστικὴν τε καὶ τεχνικὴν ἐν ἡμῖν δύναμιν, ἅτε καὶ
χωριστὴν παντὸς σώματος ἔχουσαν ὕσιν. ταῦτα δὲ ὅτι καὶ αὐτῇ
15 τῷ Ἀριστοτέλει δοκῶντα λέγομεν, δηλοῖ τὰ πρὸς τῷ πέρατι τῷ
δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (p. 199 20) παρ'
αὐτῷ λεγόμενα περὶ τῷ τὰ ἄλογα ζῶα διανοίας ἐξερημένα μὴ
καὶ τέχνην ἀλλὰ καὶ φύσιν ἐνεργεῖν, ὡς ἂν τῆς τέχνης ἐκ τινος
ὑπὲρ τὴν φύσιν τεταγμένης ἐν ἡμῖν δυνάμεως προαγομένης.

f. 52. Ἀχρὶ τῶν ὅτι Ἀριστοτέλης παραστήσας ἡμῖν τὰ τε 25
σοιχεῖα τῷ λόγῳ (*), τὸ ὄνομα φημι καὶ τὸ ῥῆμα, καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν
συγκείμενον καὶ κοινῶς λεγόμενον λόγον, ἐξ ὧν πᾶσα διάλεκτος
ἔχει τὴν γένεσιν, ἐξῆς καὶ τὰ ἐξ ἀρχῆς διωρισμένα μεταβαίνει
λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ θεωρίαν, ὃν ἐλέγομεν ἐν τι
εἶδος εἶναι τῷ ἀπλῷ λόγῳ, καθάπερ τὴν κλητικόν, τὴν εὐκτικόν, τὴν
ἐρωτηματικόν, τὴν προσεκτικόν, ὧν ἕκαστον αὐτοτελές ἐστὶ καὶ
καθ' ἑαυτὸ σημαντικὸν ἀπηρτισμένης διανοίας. . . f. 53. διττῆς 30
γὰρ ὄσης τῆς τῷ λόγῳ χέσεως, καθὰ διώρισεν ὁ φιλόσοφος Θεό-
φραστος, τῆς τε πρὸς τὰς ἀκρωμένους οἷς καὶ σημαίνει τι, καὶ
τῆς πρὸς τὰ πράγματα ὑπὲρ ὧν ὁ λέγων πείσασαι προτίθει τῆς
ἀκρωμένους, περὶ μὴ τὴν χέσιν αὐτῷ τὴν πρὸς τὰς ἀκροατὰς
καταγίνοντι ποιητικὴ καὶ ῥητορικὴ, διότι ἔργον αὐταῖς ἐκλέγεσθαι
τὰ σεμνότερα τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ μὴ τὰ κοινὰ καὶ δεδημευ-
μένα, καὶ ταῦτα ἐναρμονίως συμπλέκειν ἀλλήλοις, ὥς διὰ τῶ-
35 των καὶ τῶν τῶτοις ἐπομένων, οἷον σαφηνείας γλυκύτητος καὶ
τῶν ἄλλων ἰδεῶν, ἔτι τε μακρολογίας καὶ βραχυλογίας, καὶ
καιρὸν πάντων παραλαμβάνομένων, οἷσαί τε τὴν ἀκροατὴν καὶ
ἐκπλήξαι καὶ πρὸς τὴν πειθῶν χειρωθέντα ἔχειν. τῆς δὲ γε πρὸς
τὰ πράγματα τῷ λόγῳ χέσεως ὁ φιλόσοφος προηγουμένως ἐπι-
40 μελήσει, τό τε ψεῦδος διελέγχων καὶ τὸ ἀληθές ἀποδεικνύς. . .
καὶ δεῖ ἐμφανεῖν ὅτι τὴν ὀρισμὸν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ διὰ τῶν
ἀποδώσιν, ὅδ' ἐν προσδεθείς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως πρὸς
τὴν τῶν διδασκαλίαν, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς δόξας τισὶ ποιεῖν δέ-

(*) Boëth. II p. 315: species quidem orationis multae sunt,
sed eas varie partiuntur. at vero Peripatetici quinque parti-
bus omnes species orationis ac membra distribuunt. . . perfectae
orationis alia est deprecativa. . . alia imperativa. . . alia interro-
gativa. . . alia vocativa. . . alia enuntiativa.

δωκεν αὐτοῖς ὑπονοεῖν ὅτι τὴν τῶν ὁμωνύμων φωνῶν εἰς τὰ ση-
μαινόμενα τρόπον διαιρεῖ· ἢ ἀπόφανσις εἰς τὴν κατάφασιν καὶ
τὴν ἀπόφασιν, ἀλλ' ἔτι τὴν τῶν γενῶν εἰς τὰ εἶδη. καίτοι τίς ἂν εἴη
ὁρισμὸς φωνῆς ὁμωνύμων μηδεμίαν κοινὴν φύσιν σημαινέσης;

11^a f. 54. διὰ τούτων διττὴν εἶναι φησι τῶν λόγων τὴν ἔνωσιν, 5
τὴν μὲν αὐτῶν καθ' αὐτὰς οἷον αὐτοφυῶς αὐτοῖς ἐνυπάρχουσιν,
καθάπερ ἐπὶ τῷ Σωκράτῃ περιπατεῖ, τὴν δὲ θέσει τινὶ ἔξωθεν
αὐτοῖς ἐπιγενομένην ὑπὸ τῷ δι' αὐτὸ τῷτο καλυμένῃ συνδέσμῳ,
καθάπερ ἐπὶ τῷ Σωκράτῃ καθή· καὶ Πλάτων περιπατεῖ. δύο
γὰρ ὄντας ἐναργῶς ἐνταῦθα λόγους, τὸν Σωκράτῃ καθή· καὶ τὸν
Πλάτων περιπατεῖ, ὁ καὶ σύνδεσμος ἐμβληθεὶς μέσον ὥσπερ
συνδεῖν δι' αὐτὰ μέσον καὶ ἐνθ' ἑδοξε. τὴν αὐτὴν δὲ ἔχουσι τρόπον
καὶ οἱ ὑποθετικοὶ πάντες λεγόμενοι λόγοι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐκ πλειόνων
μὲν εἰσιν ἀπλῶν λόγων, ἐνέμενοι δὲ ὑπὸ τῷ συναπτικῷ προσαγο-
ρευομένῃ συνδέσμῳ... τῷ δὲ κυρίως ἐνὸς ὄντος λόγῳ, καὶ διὰ τῷτο 15
φύσει προτέρῃ ὄντος τῷ μὴ συνδέσμῳ τὸ ἐν ἔχοντος, ὁ μὲν τις
ἐστὶ κατάφασις ὁ δὲ ἀπόφασις. ἔστι δὲ τις καὶ τῆς καταφάσεως
πρὸς τὴν ἀπόφασιν διαφορά, ὅτι καὶ τὸ ἐν (ὁμοίως γὰρ εἰς τῶν λόγων
τάτων ἑκάτερος, ὅδε μὲν ἔξωθεν βοηθείας δεηθεὶς πρὸς τὴν ἔνω-
σιν) ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον· ὅτι γὰρ ὁμοίως πρῶτος λόγος τάτων ἑκά- 20
τερος, ἀλλὰ προτέρα τῆς ἀποφάσεως ἢ κατάφασις καὶ τὴν ἀπλό-
τητα τῆς λέξεως, διότι τὸ ἀρνητικὸν προσλαβῶσα μόριον ἀπόφα-
σις γίνεσθαι, προϋφασθῆναι δὲ ἀνάγκη τὴν τὴν προδήκην δεχόμενον
τῷ ἐκ τῆς προθέσεως ἀποτελεσμένῃ. διὰ τῷτο μὲν ἔτι καὶ ὁ Ἀριστο-
τέλης ὅπως εἶπεν ἕνα πρῶτον εἶναι λόγον ἀποφαντικόν, τὴν κατά- 25
φασιν, εἴτα τὴν ἀπόφασιν, τὸ "εἴτα" ὅτι περὶ τῷ ἐνὸς ἀλλὰ περὶ
τῷ πρῶτῳ λέγων. δι' αὐτὸ δὲ τῷτο λόγον ἔχειν ἢ τῷ Ἀφροδισιεύς
δόξα περὶ τῆς ἀποφάνσεως δοκεῖ, μὴ συγχωρῶσα γένος αὐτὴν
εἶναι καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως· πῶς γὰρ, ἐν οἷς τὸ πρῶτον καὶ τὸ
ὑστερον, τὸ τάτων κοινῶς κατηγορούμενον ἔσται γένος; ἢ ταύτην 30
ἔχουσι τὴν τάξιν καὶ καὶ τὸ ἀποφάνσεις εἶναι (ὁμοίως γὰρ αὐτῶν
ἑκατέρωδε δεκτικὴ ψεύδους τε καὶ ἀληθείας) ἀλλὰ κατὰ τι συμβε-
βηκὸς ἔξωθεν, οἷον τὴν τῶν λέξεων ἀπλότητα. τότε δὲ τὴν εἰρη-
μένον κανόνα χώραν ἔχειν λέγομεν, ὅταν κατ' αὐτὸ τὸ κοινῶς κα-
τηγορούμενον ἔχουσι τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον τὰ ὑπ' αὐτό. τῷτο 35
μὲν ἔτι πολλὰ διὰ πολλῶν ἀποδέδεικται· ἐνταῦθα δὲ κατηγοροῦντες
τὴν ἀπόφασιν κοινῶς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, ὅτι λέγομεν
τὴν μὲν κατάφασιν πρῶτην ἀπόφασιν εἶναι τὴν δὲ ἀπόφασιν δευ-
τέραν ἀπόφασιν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον, ὡς εἴρηται, καὶ
τὴν ἀπλότητα τῶν λέξεων νοητέον. τῷ δὲ Ἀριστοτέλει σαφῶς 40
λέγοντος ὅτι τῶν παρὰ τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἀποφαν-
τικῶν λόγων ἕκαστος συνδέσμῳ πάντως εἰς ἑστίν, ἐπιζητήσκειν ἂν
τις τί ἐρῶμεν περὶ τῷ λόγῳ τῷ λέγοντος "ἥλιος ὑπὲρ γῆν ὄντος
ἡμέρα ἐστίν;" ὅτε γὰρ ἀπλῶς ὅτος ὁ λόγος ὅτε συνδέσμῳ πρὸς τὴν
ἔνωσιν φαίνεται· δεηθείς, πρὸς ὃν ῥητέον ὅτι δύο μὲν αὐτοτελεῖς ἀπο- 45
φάνσεις συμπλακῆναι ἀλλήλαις πρὸς ἐνὸς λόγῳ γένεσιν συνδέσμῳ
χωρὶς ἐνεργείας ληφθέντος ἀδύνατον· τὸ γὰρ "ἥλιος ὑπὲρ γῆν
ἐστίν" αὐτοτελεῖς ὃν τῷ "ἡμέρα ἐστίν" αὐτοτελεῖ καὶ αὐτῷ ὄντι

πῶς ἂν συγκραθεῖ δίχα τῷ συναπτικῷ συνδέσμῳ; πολλάκις δὲ
γε τὴν ἡγεμένην τῶν προτάσεων ἅμα τῷ συνδέσμῳ μεταρρυθμί-
ζομεν ὅπως ὥςτε μήκετι μὲν αὐτοτελεῖ εἶναι πρὸς ἀπόφασιν, τῇ δὲ
δυνάμει περιέχειν τὸν σύνδεσμον, ἢ τὸ τῷ συνδέσμῳ ἰσοδυναμῶν
καὶ τῷτο ἐπίρρημα πρὸς τὴν ἐπομένην τῶν προτάσεων καὶ αὐτοτελεῖ
μεμενηκυῖαν συμφύεσθαι, καθάπερ ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ προκειμένῳ.

f. 55 b. προθέμενος διαλεχθῆναι περὶ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ 17^a
καὶ τῶν τούτων εἰδῶν, καταφάσεως τε καὶ ἀποφάσεως, ἐπειδὴ τῷ- 9.
των ἑκάτερον τὸ μὲν τι ἔχει κατηγορούμενον τὸ δὲ ὑποκείμενον,
διαφορὰν τινὰ τούτων ἡμῶν παραδίδωσι, συμβαλλομένην αὐτῷ
πρὸς τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐφεξῆς ῥηθησομένων. λέγει γὰρ ὅτι τὴν
μὲν κατηγορούμενον ὅρον ἐν τῇ προτάσει πᾶσα ἀνάγκη ῥῆμα εἶναι ἢ
πτῶσιν ῥήματος, ὅπως δὲ ποτε καὶ ἀόριστον ῥῆμα, καθάπερ ἐν ταῖς
ἀποφάσεσιν, ὅπερ ἔοικε συμπεριειληφέναι τῷ ῥήματι διὰ τούτων
ὁ Ἀριστοτέλης, ἢ ὡς προηγουμένως μὲν περὶ καταφάσεως διαλεγό-
μενος παραλελοιπέναι, τὴν δὲ ὑποκείμενον ὅτι πάντως ὄνομα ἢ
πτῶσιν ὀνόματος ἢ ἀόριστον ὄνομα, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ λόγον ἐκ
πλειόνων ὀνομάτων συγκείμενον... ἀλλ' ἔτι ὅτε λέγει ταῦτα
σαφῶς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει διὰ τὸ σύντομον τῆς ἐπαγγελίας.
εἰπὼν γὰρ σαφῶς τὸ περὶ τῷ κατηγορούμενῳ, ἠνέξατο μόνον τὸ καὶ
τὴν ὑποκείμενον, εἰπὼν "καὶ γὰρ ὁ τῷ ἀνθρώπῳ λόγος, εἰ μὴ τὸ ἔστιν
ἢ τὸ ἔκ ἐστιν ἢ ἦν ἢ ἔσται ἢ τι τοιοῦτον προσεθῇ, ὅπως λόγος ἀπο-
φαντικός." ἀλλὰ διὰ τί περὶ μὲν τῷ κατηγορούμενῳ λέγει διὰ τῷ-
των ὡς ἄνευ τούτων μὴ ἂν γενομένης προτάσεως, περὶ δὲ τῷ ὑπο-
κειμένῳ τὸ ὁμοίον ὅτι προσέθετο, καίτοι ὁμοίως ἑκατέρωδε τούτων τῆς
προτάσεως δεομένης, καὶ ῥηθέντων ἢ ὅτε τούτων ἐν τοῖς προλαβῶσιν,
ὡς ὅτε τὸ ὄνομα, καὶ ἢ σύνθετον, δύναται σημεῖναι τι ἀληθές ἢ
ψεῦδος ῥήματος χωρὶς, ὅτε τὸ ῥῆμα δίχα ὑποκείμενῳ τινός, ὡς
ἐδιδάχθημεν ἐν τῷ συμπεράσματι τῷ περὶ τῷ ῥήματος. ἔστι μὲν
ἔτι πρὸς τὴν ἀπορίαν ταύτην ἀπορῶντας λέγειν ὅπερ φησὶν ὁ φιλό-
σοφος Πορφύριος, ὡς ἐν τῷ κατηγορικῷ εἶδει τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ
τὸ κύριον ἔχειν μάλιστα τὴν κατηγορούμενον πρὸς τὴν ὑπαρξιν ἢ ἀνυ-
παρξίαν τῆς ἀποφάνσεως σημαίνον· διὸ καὶ ἐντεῦθεν ὁ ὅλος λόγος
κατηγορικὸς ὀνομάζεσθαι, καὶ τὸ ἀρνητικὸν μόριον ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν
ὡς κυριωτέρῳ τούτῳ προσέθεμεν, ἵνα τῆς καταφάσεως ἀναιρεθεί-
σης διὰ τῆς ἀναιρέσεως τῷ κυριωτέρῳ τῶν ἐν αὐτῇ μορίων ἢ ἀπό-
φασιν γένῃ. καὶ διὰ τῷτο περὶ μόνῃ τῷ μορίῳ τούτῳ ποιεῖται τὴν
λόγον ἐν τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς τούτῳ χωρὶς ἀποφάνσεως ἔκ ἂν
γενομένης. μήποτε δὲ προσφύεσθαι ἢ τοῖς προκειμένοις τὸ λέ-
γειν ὅτι ἐν οἷς μὲν περὶ τῷ ὀνόματος ἦν ὁ λόγος, ἐπεσημῆνατο ὡς
οἷον ἂν ληφθῇ, ἔκ ἂν γένοιτο δίχα ῥήματος αὐταρκῆς πρὸς τὸ
ποιῆσαι ἀπόφασιν· καὶ γὰρ ὁ τραγέλαφος, φησί, σημαίνει μὲν τι,
ὅπως δὲ ἀληθές ἢ ψεῦδος, εἰ μὴ τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ εἶναι προσεθῇ
ἢ ἀπλῶς ἢ καὶ χρόνον. καὶ πάλιν ἐν οἷς διελέγετο περὶ τῷ ῥήματος,
τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τούτῳ ἐπισημαινόμενος ἔλεγεν, ὡς ἔκ ἐστιν αὐταρ-
κῆς αὐτὸ καθ' αὐτὸ λεγόμενον πρὸς ἀποφάνσεως γένεσιν. ἐνταῦθα
δὲ ἔκ ἐστι προσεθῇ "δίχα ὀνόματος" (αὐτόθεν γὰρ ὁ λόγος ἡλέγχετο
διὰ τὰς λόγους ὑποκειμένοις χρωμέναις προτάσεις) ἀλλ' ὅτι μόνον

χρεία καὶ ἑτέρω τινός, ὡς προστιθέμενον καὶ συντιθέμενον τὸ ῥῆμα ποιήσει τὴν ἀπόφασιν τὴν τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ εἶναι σημαίνουσαν. ἐν δὲ τοῖς μετ' ἐκείνα παραδεδομένοις περὶ λόγου διαλεχθεῖς, καὶ εἰπὼν ὅτι ἐστὶ σημαντικὴ φωνὴ μέρος ἔχουσα σημαντικόν, ὅπερ κοινῶς ὑπάρχειν τοῖς τελείοις καὶ τοῖς ἀτελέσι λόγοις ἐλέγομεν, καὶ μετα- 5 βὰς ἐπὶ τὴν θεωρίαν τῆς ἀποφάνσεως καὶ τῶν ταύτης εἰδῶν, ὥσπερ δέισας μὴ τις ὑπολάβῃ τὴς ὀριστικῆς λόγου ἅτε συνθέτης ἐκ πλειόνων ὄντας καὶ σημαντικῆς μιᾶς φύσεως ὑπάρχοντας δύνασθαι ποιεῖν ἀπόφασιν, διὰ τῆτο νῦν ταῦτα προσθήσῃ, περὶ ὧν ὕδεν πω φαίνετο διειλεγμένους. ἐπεὶ δὲ ὅλως ὀρισμῶν ἐν τούτοις πεπονήθη μνησάν, 10 ὅτοι δὲ εἰσιν ἐκ πλειόνων ὀνομάτων συγκείμενοι λόγοι περὶ τὴν ὕσιν τῶ αὐτῷ πράγματος σφραγισμένων, καὶ διὰ τῆτο εἰς ἕκαστος τούτων, πολλῆς δὲ πραγματείας ἢ τέττα δεικνύει θεωρία, πότε μὴ ἐκ τῶν συμπεφορημένων ὀνομάτων ὕσιν μία σημαίνειτο καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἀποτελεῖτο λόγος πότε δὲ ὕχ εἰς, ἀναβάλλετο τὴν τέττων 15 παραδόσιν εἰς τελειοτέραν τινὰ πραγματείαν, ἥς ἔργον ἐστὶ τὰ ὄντα ἢ ὄντα σκοπεῖν. διόπερ ἐν τε τῷ ἐβδόμῳ καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ βιβλίῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πολὺν περὶ τούτου ποιήσετο λόγον (*), τὸ μὴ γένος, ἵνα συνελόντες εἰπώμεν τὸ κεφάλαιον τῶν ἐν ἐκείνοις παραδεδομένων, ὕλης ἐν τῷ ὀρισμῷ λόγον ἔχειν ἀποφαινόμενος, 20 τὴν δὲ διαφορὰν, καὶ μάλιστα τὴν ἐχάτην καὶ μόνω τῷ ὀρισμῷ πραγματικῇ ἐφαρμόττωσαν, εἰδοποιὸν γίνεσθαι καὶ τελειωτικὴν τῆς οἰκείας ὕλης, ὕδενός ἑτέρω δεηθεῖσαν πρὸς τὴν ἔνωσην τὴν πρὸς αὐτήν. ὅ γ' πρὸς κεχωρισμένον τι καὶ καθ' αὐτὸ ὑφεσηκός ἔχει τὴν ἔνωσην, ἀλλ' ἐστὶ τὸ εἶδος διάθεσις τις τῆς προσεσχῆς ὕλης, τό τε καθόλου καὶ 25 νοητὴν τῆς νοητῆς λεγομένης ὕλης, ταύτην δὲ εἰπεῖν τῆς κατὰ γενικώτερον ἐπινοημένης καὶ τὸ αἰδητόν, καὶ καθ' ἕκαστα τῆς κατὰ αὐτὴν διατίθεσθαι πεφυκνίας. διὰ ταῦτα τοίνυν ὅ τε ὀριστικὸς λόγος εἰς ἕκ ἐκ διακεκριμένων πρότερον ἔπειτα συνελθουσῶν ἀλλήλαις ἰδιοτήτων συγκείμενος, καὶ τῶν καθ' ἕκαστα πραγμάτων ἕκαστον ἐν. 30

17^a f. 58. ἰστέον ὅτι δύο τούτων ἐξ ἀνάγκης περὶ πάντα λό-
15 γον θεωρημένων (**), λέξεώς τε καὶ σημασίας, περὶ μὴ τὴν λέξιν

(*) *Boeth.* II p. 318: quae autem causa sit ut una sit (oratio) ipse dicere distulit, sed in libris eius operis quod μετὰ τὰ φυσικὰ 35 inscribitur expedit. Theophrastus autem de affirmatione et negatione sic docuit, definitionem unam semper esse orationem eamque oportere continuatim proferri: illa enim una oratio esse dicitur, quae unius substantiae designativa est. definitio autem, ut v. gr. hominis, animal gressibile bipes, una est oratio per hoc quoniam unum subiectum i. e. hominem monstrat. si ergo continue proferatur et non divise, una est oratio, et quia continua dicitur et quia unius rei substantiam monstrat. sin vero quis dividat et orationem unam rem significan- tem proferendi intermissione distribuat, multiplex fit oratio.

(**) *Boeth.* II p. 319: quid sibi velit haec expositio, paucis exponam: multas enim confusiones multosque in orationibus errores hic locus optime intellectus veraciterque perceptus sustulit. et haec est expositio, quam nullus ante Porphyrium expositorum vidit.

δύο θεωρῶντο τῷ ἐνὸς λόγῳ διαφοραί, μία μὴ κατὰ τὸ ἀπλῶν καὶ σύνθετον ἐκ πλειόνων ἀπλῶν λόγων, ἑτέρα δὲ κατὰ τὸ πρῶτον καὶ δευτέρον, προηγμένως μὴ ἐν τοῖς ἀπλοῖς, διὰ τούτου δὲ καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις, ἐκ τῆς ποιότητος δηλονότι τῶν προτάσεων, τῶτε καταφατικῇ λέγει καὶ ἀποφατικῇ, τῆς τοιαύτης τάξεως ἀναφαινομένης· περὶ δὲ γε τὴν σημασίαν μία ἢ κατὰ τὸ ἐν καὶ τὸ πλῆθος τῶν σημαυνομένων... f. 59. ταύτην ὅν τὴν ἀπὸ τῶν σημαυνομένων θεωρημένην ἐν ταῖς προτάσεσι διαφορὰν παραδόντες ἡμῖν διὰ τούτων ἕνα λόγον ἀποφαντικὸν εἶναι φησι, κυριώτερον μὴ τὸ ἐν σημαίνοντα, δευτέρως δὲ καὶ τὸν συνδέσμῳ τὸ ἐν ἔχειν λεγόμενον, πολλὰς δὲ τῆς πολλὰ σημαίνοντας καὶ μὴ ἐν, ἢ τῆς ἀσυνδέτης. ἐν δὲ τούτοις συνδέσμῳ μὴ ἕνα λόγον ἀκχερόν ὅ τὸν ἐν μόναις ταῖς λέξεσιν ἐπίκτητον ἔχοντα τὴν ἔνωσην διὰ τὸν σύνδεσμον παραπλησίως τῷ φακέλλῳ, ὅς διὰ τὸν συνέχοντα τὰ πλείονα λάχανα δεσμὸν εἰς λέγειτο εἶναι, ὡς ὅταν εἰπώμεν Σωκράτης καθήτο καὶ Ἀλκιβιάδης περιπατεῖ, ἢ Σωκράτης καθήτο καὶ Ἀλκιβιάδης καθήτο, ἢ Σωκράτης καὶ Ἀλκιβιάδης καθήτο (πάντες γὰρ οἱ ὕτω λεγόμενοι πλείονες ὄντες περὶ μόνην τὴν λέξιν ἔχουσι τὴν ἐμφαινομένην διὰ τὸν σύνδεσμον ἔνωσην), ἀλλὰ τῶς ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς καλυμένοις συλλογισμοῖς κατὰ τὸν συνημμένον ἢ τὸν διεζευγμένον λεγόμενον παραλαμβανομένους, οἷον "εἰ ὁ θεὸς ἀγαθός, αἰδίων τὸ πᾶν" καὶ "ἢτοι αἰδίων τὸ πᾶν ἢ γεννητόν." πλείονες μὴ γὰρ καὶ ὅτοι ὄντες συνδέονται κατὰ τὴν λέξιν, οἱ μὴ ὑπὸ τῆς συναπτικῆς λεγομένης συνδέσμου, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς διαζευκτικῆς· ἀλλ' ἔχουσιν τι πλεόν τῶν προειρημένων ὅτι τῶν ἐν αὐτοῖς παραλαμβανομένων πλειόνων 35 πραγμάτων ἢ ἀκολουθίαν ἢ διάστασιν σημαίνουσιν. αὐτὸ ὅν τῆτο τὸ ἐν τι ὅν ἐστιν ὑπὸ αὐτῶν σημαυνομένον, ἢ ἀκολουθία αὐτῆς τῶν πραγμάτων ἢ ἢ διάστασις. τούτου μὴ ὅν διὰ ταῦτα δευτέρως λέγεσθαι τὸ ἐν ἔχειν ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους ῥητέον, μὴ τῶς ἐν τι κατηγορούμενον καθ' ἐνὸς ὑποκειμένου σημαίνοντα· ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον ὅτι εἰς λόγος ἀποφαντικός ἐστιν ἢ ὁ ἐν τι καθ' ἐνὸς κατηγορῶν καταφατικῶς, ἢ ὁ ἀποφατικῶς καὶ διὰ τῆτο λεγόμενος κατηγορικός, ἢ ὁ χέσιν μίαν ὑπάρξιν δύο σημαίνων, ἢ κατὰ ἀκολουθίαν ἢ κατὰ διάστασιν ἐμφαινομένην ὑπὸ τῶν ταύτην τὴν δύναμιν ἔχόντων συνδέσμων, καὶ λέγων ἢ τίνος ὄντος τί ἐστιν ἢ τίνος ὄντος τί ὅκ ἐστι, καὶ διὰ τῆτο λεγόμενος ὑποθετικός.

f. 60. εἰπὼν δὲ πολλὰς εἶναι λόγους τῶς πολλὰ σημαίνοντας 17^a προσέθηκε "καὶ μὴ ἐν" διὰ τῆς περὶ τῶν καθόλου τινὸς ἀποφαινο- 16 μένης. ἐκείνοι μὴ γὰρ πολλὰ μὴ σημαίνουσι καὶ αὐτοὶ πράγματα, τὰ ὑπὸ τῶν καθόλου περὶ ὅ διαλέγοντο ἀναφερόμενα, πρὸ δὲ γε τῶν πολλῶν τὴν μίαν φύσιν τὴν κατὰ πάντων ἐκείνων κατηγορουμένην, καθ' ἣν καὶ μία γίνετο πρότασις ἢ τῆς καθόλου τέττα κατηγορουμένης τι. αἱ δὲ γε ὁμῶνυμοι φωναὶ μόνως πολλῶν εἰσὶ σημαντικῇ πραγμαμάτων, κοινῇ δὲ ἐπ' αὐτοῖς ὕδενός· ὅ γ' ἂν ἦσαν ὁμῶνυμοι φωναί. δυνατὸν δὲ καὶ ὡς ὁ φιλόσοφος Πορφύριος ἐξηγεῖτο, ὡς 45 πρὸς διάκρισιν εἰρημένων τῶν ὀρισμῶν χρωμένων ὑποκειμένῳ ἢ κατηγορουμένῳ προτάσεων ἀκχεῖν τῷ "πολλὰ καὶ μὴ ἐν," ὅτι δοκῇσι μὴ πολλὰ κακχεῖναι σημαίνειν, οἷον ἢ λέγεσθαι "ζῶον λογικὸν θνητὸν περιπατεῖ" τὸ ζῶον, τὸ λογικόν, τὸ θνητόν, περιπατεῖ. ἀλλὰ ταῦτα

παρελήφθη πρὸς τὸ ἐν τι περιγράφει τὸ ἐξ αὐτῶν συνιστάμενον· διὰ μίαν εἶναι φάμεν ταύτην τὴν πρότασιν. . . ἀλλὰ πῶς ὁ Ἀριστοτέλης τὰς πολλὰ σημαίνοντας λόγους ἀπαριθμύμενος τὰς τε ὁμωνυμὸν τινα τὴν ὅρον ἔχοντας καὶ τὰς ἀσυνδέτους μόνους παρέλαβεν, ὧν ἐν ὑδτέρᾳ τετάχοντο χώρα οἱ καὶ μόνην τὴν λέξιν τὴν διὰ τῶν συνδέσμων ἔνωσιν ἔχοντες; ἢ ῥητέον ὅτι καὶ ὅτι τῶν πολλὰ καὶ μὴ ἐν εἰσι σημαίνοντων, ἀλλ' ἐκείτι δι' ὁμωνυμίαν ἀλλὰ διὰ τὸ ἐνεργεῖα πλείονας εἶναι καὶ τὴν λέξιν τὰς τὰ διάφορα πράγματα σημαίνοντας ὅρους.

17^a f. 60 b. μέλλων διὰ τῶν ἐφεξῆς διδάσκειν περὶ τε ἀπο- 10
17^b φάνσεως καὶ περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως καὶ ἐπὶ ἀντιφάσεως, ἐπεὶ ἐν ἅπασιν ταῖς τῆς φάσεως ὄνομα παραλαμβάνει, διὰ τῆς εἰκότως πρὸ τῆς ἐκείνων διδασκαλίας τὴν τῆς φάσεως ἔννοιαν ὑψηλῆς, καὶ φησὶν εἶναι ταύτην ὀνόματα ἢ ῥήματα ὡς μέρη τῆς ἀποφαντικῆς λόγου λαμβανόμενα. καὶ ὅτι τῆς ὅπως ἔχει, σα- 15
φῶς ἐδήλωσε, τῆς ὀνόματος τῆς φάσεως τὴν αἰτίαν εὐθὺς ἐπαγαγών. ἐπειδὴ γάρ, φησί, δηλοῖ μὲν τι τῶν ἐκότερον, καὶ μὴν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, διὰ δὲ τῆς φάσεως μὴ ὀνομαζοίτο ἀνδραγαθῶς ὡς σημαίνον τι καὶ φαῖνον, καὶ μὴν ἀπόφανσις ἄτε ὑδέτερον δηλῶν τῶν ὑπὸ τῆς ἀποφάνσεως πάντως σημαυνομένων, λέγω δὲ τὸ 20
ἀληθὲς ἢ τὸ ψεῦδος. τῆς δὲ, τὸ μὴ δεῖν προσκεῖσθαι τὴν ἀπὸ πρό-
θεσιν τῇ προσηγορίᾳ τῆς φάσεως ἐπὶ τῆς ὀνόματος ἢ τῆς ῥήματος, ἐδήλωσε διὰ τῆς "φάσις ἔσω μόνον" εἰπών. εἶτα ἀμφὸς ἅμα τὰς αἰτίας ἀποδέδωκε, τῆς τε προσήκειν αὐτοῖς τὸ τῆς φάσεως ὄνομα καὶ τῆς μὴ προσήκειν τὸ τῆς ἀποφάνσεως, διὰ τῆς "ἐπειδὴ ἐκ 25
ἔστιν εἰπεῖν ὅτι δηλῶντα τι τῇ φωνῇ" καὶ τῶν ἐξῆς ταῖς, ὅπερ ἔστιν, ἐπειδὴ καὶ εἰ σημαντικὴν τινῶν πραγμάτων ἔχουσι δύναμιν, ἀλλ' αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ τῶν ἐκότερον ὑδεμιᾶς ἀποφάνσεως ἐστὶ ποιητικόν. εἶτα προσέθηκε τὰς τρόπους καθ' ὅς ἀποφαίνεσθαι εἰώ-
θαμεν. . . ἐν δὲ γε ταῖς ἀπὸ τῶν τρόπων τῆς χρήσεως τῶν 30
ἀποφαντικῶν λόγων διακρίνειν αὐτὰ πάλιν ἐπιχειρεῖ. ἐπειδὴ γὰρ ἢ ὑπὸ τινος ἐρωτηθέντες καὶ πρὸς τὴν ἐρώτησιν ἀπαντῶντες ἀποφαι-
νόμεθα, ἢ καὶ μηδενὸς ἐρωτῶντος αὐτοὶ προελάμενοι τοῖς πέλας ἐκφῆναι τὴν ἡμετέραν διάνοιαν, ὁ δὲ τὸ ὄνομα ἢ τὸ ῥήμα εἰπὼν κατ' ὑδέτερον τῶν ἀποφαίνοντων τῶν τρόπων, φανερόν ὡς ἕτερα 35
ἀν εἶσαν ταῦτα τῆς ἀποφάνσεως.

17^a f. 62. ἀποδεδειγμένον δὲ τὸ ὅτι ἢ φάσις ἕτερον τί ἐστὶ τῆς
20^a ἀποφάνσεως, ἐκείτι προσέθηκεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν πρὸς τὴν κατά-
φασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἢ τὴν ἀντίφασιν αὐτῆς διαφορὰν ὡς προ-
φανῆ λίαν ἔσαν. ὁ γὰρ μὴ ἔστιν ὅλως ἀπόφανσις, πῶς ἂν ποτε εἴη 40
κατάφασις ἢ ἀπόφασις, ὧν ἐκότερον ἀπόφανσις ἔστι;

17^a δὴλον δὲ ὅτι τὸ ἔσω ἐν τῷ "τὸ μὴ ὄνομα ἢ ῥήμα φάσις ἔσω
18^a μόνον" τῷ Ἀριστοτέλει εἶναι σημαίνει τὴν θέσιν τῆς ὀνόματος τῆς
φάσεως ἐπὶ τῶν ἀπλῶν, ὅπερ ἐλέγομεν, ἐν ταῖς προτάσεσι φω-
νῶν, ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς Ἀριστοτέλους ὁ παρὰ Πλάτωνι Τίμαιος (p. 49) 45
χρησθεὶς τῷ ὀνόματι τῆς φάσεως, ἀλλ' ἐπὶ μόνων τῶν ὁπωσθ' ἐκατη-
γορημένων. τὰ γὰρ ἐνυλὰ εἶδη τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τὴν ὑπόστα-
σιν ἔχοντα διὰ τὴν συνεχὴν βεῦσιν φεύγειν φησὶν, ὅχι ὑπομένοντα

τὴν τῆς τότε πρὸς τῆς καὶ πάλιν ὅση μόνιμα αὐτὰ ὡς ὄντα ἐνδεί-
κνυτο φάσις. τῶν δὲ ἢ μὴ ἀπλῆ ἔστιν ἀπόφανσις, ὅσον τί κατά-
τινος ἢ τί ἀπὸ τινος, ἢ δὲ ἐκ τῶν συγκειμένων, ὅσον λόγος τις
ἢ δὴ σύνθετος.

f. 63 b. ταῦτα μὴ ἔν διὰ τὸ προφανὲς καὶ πολλῆς ἐπιστάσεως 17^a
ἄξια. πῇ δὲ διαίσει τὰ διὰ τῶν λεγόμενα τῶν ὀλίγων πρότερον 22^a
εἰρημένων "ἔστι δὲ εἰς λόγος ἀποφαντικός ἢ ὁ ἐν δηλῶν ἢ ὁ συν-
δέσμων εἰς, πολλοὶ δὲ οἱ πολλὰ καὶ μὴ ἐν ἡσύνδετοι" (p. 17 a 15)
καὶ τῶν ἐπὶ πρὸ ἐκείνων "ἔστι δὲ εἰς πρῶτος λόγος ἀποφαντικός κα-
τάφασις, εἶτα ἀπόφασις" (p. 17 a 8), ἄξιον ἐπισκέψασθαι. ῥητέον
ἔν ὅτι τῆς διαφορᾶς τῶν λόγων λαμβανομένης, ὡς καὶ πρότερον
ἐλέγομεν, ἢ ἀπὸ τῶν λέξεων ἢ ἀπὸ τῶν σημαυνομένων, καὶ τῆς μὴ
ἀπὸ τῶν λέξεων διαφορᾶς ποιήσης τὴν μὴ ἐξ ἐνὸς καὶ τὴν λέξιν ὑπο-
κειμένη καὶ ἐξ ἐνὸς κατηγορημένη θετικῶς ἢ ἀρνητικῶς συγκείμε-
15 νον, εἴτε προσκατηγοροῖτο τὸ ἔστιν εἴτε καὶ μὴ, καὶ εἴτε προσκεῖτο
τρόπος τις εἴτε μὴ, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν κατάφασιν μόνην ἢ ἀπόφα-
σιν μόνην, τὴν δὲ σύνθετον ἐκ δύο καταφάσεων ἢ ἀποφάσεων, ἢ
καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, ὅν συνδέσμων ἕνα κέκληκεν ὁ Ἀρι-
στοτέλης, καὶ ἐν αὐτοῖς πάλιν τοῖς τε ἀπλοῖς λόγοις καὶ τοῖς συν-
δέσμων τὸ ἐν ἔχειν λεγομένους θεωρημένης τῆς καὶ τὸ καταφατικόν
καὶ ἀποφατικόν διαφορᾶς, τῆς δὲ γε ὑπὸ τῶν σημαυνομένων δια-
κρίσεως τῶν λόγων τῆς μὴ ποιήσης ἕνα τῆς δὲ πολλῆς, τρεῖς ἔσονται
τῶν λόγων αἱ ἀντιθέσεις, ἀπλῶς πρὸς σύνθετον, πρῶτον πρὸς ὑπε-
ρον, ἐνὸς πρὸς πολλά. δι' ὧν μὴ ἔν ἔλεγεν "ἔστι δὲ εἰς πρῶτος
λόγος ἀποφαντικός" (v. 8), τὴν καὶ τὸ πρῶτον καὶ ὑπερον τῆς κατα-
φάσεως πρὸς τὴν ἀπόφασιν παρεδίδου διαφορὰν, ἐνδεικνύμενος ὅτι
μόνους τῆς ἀπλῆς ὄντας λόγους κυρίως ἀξιῶμεν τῆς τῆς ἐνὸς προ-
σηγορίας, τῷ προσθέμεναι "οἱ δὲ ἄλλοι πάντες συνδέσμων εἰς," ὡς
ἀν ἐκ δυνάμεων ἡμῶν ἀπλῶς ἕνα τῶν λόγων ἐκείνων τινὰ ὀνομά-
ζειν, τὸ δὲ κοινὸν τῆς καταφάσεως πρὸς τὴν ἀπόφασιν, ὅτι ἅμφω
εἰσὶν ἀπλᾶ ἀποφάνσεις, καθ' ὅ καὶ διακρίνοντο τῶν συνδέσμων τὸ
ἐν ἔχοντων. ἐν ἐκείνοις ἔν προσκεῖται, δι' ὧν ἔλεγεν "ἔστι δὲ εἰς
πρῶτος λόγος ἀποφαντικός ἢ ὁ ἐν δηλῶν ἢ ὁ συνδέσμων εἰς, πολ-
λοὶ δὲ οἱ πολλὰ καὶ μὴ ἔν," τὴν ἐπὶ τῶν σημαυνομένων διαίρεσιν
ἡμῶν παρεδίδου τῆς ἐνὸς λόγου καὶ τῶν πολλῶν. ἐν δὲ γε τοῖς νῦν
προκειμένοις τὴν καὶ τὸ ἀπλῶν καὶ τὸ σύνθετον διαίρεσιν αὐτῶν πα-
ραδίδωσιν, αὐτὸ τῆς σαφέςατα διοριζόμενος ὅτι καὶ τὴν ἀπλό-
τητα διαφέρουσιν ἢ κατάφασις καὶ ἢ ἀπόφασις τῶν συνδέσμων τὸ ἐν
ἔχοντων λόγων. τὴν γὰρ κοινοτέραν λεγομένην ἀπόφασιν διελὼν
πρῶτον εἰς τὴν ἀπλῆν καὶ τὴν σύνθετον, πάλιν τὴν ἀπλῆν εἰς τὴν
κατάφασιν διαιρεῖ καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὧν τὴν πρὸς ἀλλήλας τάξιν
ἔμπροσθεν παραδέδωκε. καὶ εἰ γε τὴν τάξιν τῆς διδασκαλίας τῶν
διαίρεσεων ἐναλλάξας τὴν μὴ διαφορὰν τῆς ἀπλῆς ἀποφάνσεως
πρὸς τὴν σύνθετον πρότερον ἢ ἡμῶν παραδός, ἐπὶ δὲ ταύτῃ τὰ
πρότερον εἰρημένα περὶ τῆς τάξεως ἢ ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας ἢ
κατάφασις καὶ ἢ ἀπόφασις, τελευταίαν προδίδου τὴν ἀπὸ τῶν ση-
μαινομένων διαφορὰν τῆς ἐνὸς λόγου πρὸς τὰς πολλῆς, ὡς ἔτι
ἐξ ἀρχῆς εἰπεῖν, τῆς ἀποφαντικῆς λόγου ὁ μὲν ἔστιν ἀπλῆς ὁ δὲ

σύνθετος ἐκ πλείονων λόγων, καὶ τὸ ἀπλῶς ὁ μὲν πρῶτος ὁ δὲ δεύτερος, καὶ ἐκάτερος τῶν ὁ μὲν εἷς, ὁ ἐν σημαίνων, ὁ δὲ πολλοί, ὁ πολλὰ σημαίνων, ὅθεν ἂν ἔδοξε τὰ αὐτὰ πολλάκις περὶ τῶν αὐτῶν εἰρηκεῖν (*). ὅ δὲ οἷα τὸν ὅρισμόν τῆς ἀπλῆς ἀποφάνσεως, ἢ ὡς φαῖεν ἂν τινες, ὑπογραφὴν, ἐκ τῆς καταφάσεως ἀποδίδου καὶ τῆς ἀποφάσεως, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει "ἀπλῇ ἀπόφανσις ἐστὶ τί κατὰ τινος ἢ τί ἀπὸ τινος" καὶ πάλιν "φωνὴ σημαντικὴ περὶ τῷ ὑπάρχειν τι ἢ μὴ ὑπάρχειν," ὧν τὰ μὲν εἰσι δηλονότι καταφάσεις τὰ δὲ ἀποφάσεις· ὅπερ τινες ὑπολαβόντες ὅ γένος εἶναι τὴν ἀπόφανσιν ἐνόμισαν, ἀλλὰ φωνὴν ὁμωνύμως εἰς διάφορα σημαίνοντα διαιρημένην τὰ ὑπ' αὐτήν. ταῖς γὰρ ὁμωνύμοις φωναῖς προσήκουσιν αἱ ἀπὸ τῶν σημαυνομένων ὑπ' αὐτῶν διδασκαλῖαι, διὰ τὸ ταύτας μηδεμιᾶς κοινῆς φύσεως εἶναι δηλωτικὰς, ἣν οἱ ὅρισμοι σημαίνουσι· τὸν μὲν γὰρ ὅρισμόν τῆς ἀποφάνσεως ἔχομεν ἤδη διὰ τῶν ἔμπροσθεν παραδεδομένων, ὅτι ἐστὶ λόγος ἐν ᾧ τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι ὑπάρχει.

17^a f. 65. ἐπεὶ δὲ εἰ ὑπάρχει τινὶ ἢ μὴ ὑπάρχει ὡς καὶ
23^a μόνον τὸν ἐνεσῶτα χρόνον προενήνεκεν, αἱ δὲ ἀποφάνσεις καὶ κατὰ τὸ παρεληλυθότα καὶ τὸ μέλλοντα λέγεσθαι ὁμοίως δύναται, διὰ τὸ προσέθηκε τὸ "ὡς οἱ χρόνοι διήρην."

17^a f. 65 b. βύλεθ' μὲν διὰ τῶν παραδῶναι τὸν ὅρισμόν τῆς ἀποφάνσεως καὶ εἰπεῖν ὅτι ἐστὶ μάχη καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως (**), διαιρησῶν αἰεὶ τὸ τε ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ὥς τῆς ἐτέρας αὐτῶν ψευδομένης ἀληθεύειν τὴν ἑτέραν, καὶ ἔμπαλιν. πρὸς δὲ γε τὸ προσλαβεῖν ἐξ ἀνάγκης ἔδει ὅτι ἐστὶ μάχη ψευδὸς τε ἀποφάσεως πρὸς ἀληθὴ κατὰφασιν καὶ ψευδὸς καταφάσεως πρὸς ἀληθὴ ἀπόφασιν. ἵνα ὅν τὸ ὅπως ἔχον ἐπιδείξῃ, λαμβάνει δύο ἀντιθέσεις, μίαν μὲν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ἑτέραν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας περὶ τὰ πράγματα ἐπικρίσεως.

17^a f. 67. ταύτην τὴν μάχην τῆς καταφάσεως πρὸς τὴν ἀπό-
33^a φασιν ἀντίφασιν ὀνομάζειν ὁ Ἀριστοτέλης ἀξιῶ ὡς ἂν τῶν μορίων αὐτῆς τάναντία φασκόντων ἀλλήλοις κατὰ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, αὐτὸς τὸ ὄνομα αὐτῇ τὸ τοιῦθι τίθεμενος, ὡς δηλοῖ λέγων "καὶ ἔσω ἀντίφασιν τὸ τοιῦθι," καίτοι ὅτε ἐπὶ καταφάσεως ὅτε ἐπὶ ἀποφάσεως

(*) Boeth. II p. 324 sqq: sed Alexander a propria sententia non desistit, nec alio quam ceteri tenetur errore: ait enim hic quoque apparere non esse genus affirmationis et negationis enuntiationem, quoniam ita in definitione enuntiationis affirmatione et negatione ut partibus usus est... non videns quemadmodum una definitione et divisionem fecerit et naturam enuntiationis ostenderit. sed hanc expositionem, quod adhuc sciam, neque Porphyrius neque ullus alius commentatorum vidit. Aspasius etiam consentit Alexandro.

(**) M. Ephes. ἀπορροῖ τινες ὅτι δι' ἣν αἰτίαν, μέλλων διδάξαι περὶ ἀντιφάσεως, ἐκ ἐμνημόνευσεν αὐτῆς ἐν τῇ ἀπαριθμήσει. καὶ φαμεν δύο αἰτίας, ὧν πρώτη ἐστίν, ἐπειδὴ ἐμνημόνευσε καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ ἀντίφασις, διὰ τὸ αὐτὴν ἐκ ἀπριθμίσασθαι. δευτέρα αἰτία, ἐπειδὴ ὁδεῖ τῶν παλαιῶν ἐμνήσθη τῷ τῆς ἀντιφάσεως ὀνόματος, καὶ δῆλον ὅτι αὐτὴ ἐστὶν εὐρημα· λέγει γὰρ "ἔσω τὸ τοιῦθι ἀντίφασιν."

ἢ ἀποφάνσεως τοιούτων ὅθεν εἰπών· ἐστὶ γὰρ τῶν τῶν ὀνομάτων ἕκαστον εὑρεῖν καὶ παρὰ τῷ θειοτάτῳ Πλάτῳ κείμενον, ὡς περὶ καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐν τούτοις παραδεδομένων περὶ τῶν ἀρχῶν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ θεωρημάτων εὔροις ἂν πολλαχῇ τε παρ' αὐτῷ διασπαρμένα καὶ διαφερόντως ἐν τῷ Σοφιστῇ παραδεδομένα μὲν τῆς πολλῆς καὶ θαυμαστῆς λόγου τῆς περὶ τῷ συγκεκραμένῳ τῷ ὄντι μὴ ὄντος... ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι ἐν τῇ τῶν προτάσεων ἀπαριθμήσει βυλόμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἀπὸ τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττονα προάγειν τὸν λόγον καὶ ὅσον ἀπὸ σερήσεων, ἐπειδὴ πρῶτας μὲν παρέδωκεν τὰς ψευδεῖς προτάσεις, ἐπὶ δὲ ταύταις τὰς ἀληθεῖς, καὶ ἐν ταῖς ψευδέσι προέταξε τὴν ψευδὴ ἀπόφασιν τῆς ψευδὸς καταφάσεως, διότι καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῇ καθ' αὐτὴν χείρων ἐστὶ τῆς καταφάσεως, σερήσεως πρὸς αὐτὴν ἔχουσα λόγον.

f. 68. ἐπεὶ δὲ ὅπως τὸ ἀκριβὲς εἶχεν ὁ τῆς ἀντιφάσεως ὅρις-
17^a μός ὅ γὰρ ἡ τυχῶσα ψευδὴς ἀπόφασις ἀντίφασιν ποιεῖ πρὸς τὴν
35^a τυχῶσαν ἀληθὴ κατὰφασιν, ὅδ' ἡ τυχῶσα ἀληθὴς ἀπόφασις πρὸς τὴν τυχῶσαν ψευδὴ κατὰφασιν· τίς γὰρ ἀντιφάσκει εἰποι πρὸς τὸν εἰπόντα "ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστὶ" τὸν λέγοντα "ὁ ἄνθρωπος δίπυς ἐκ ἐστὶ" διὰ τὸ εἶναι τὴν μὲν κατὰφασιν ἀληθὴ τὴν δὲ ἀπόφασιν ψευδὴ, ἢ πρὸς τὸν εἰπόντα "ὁ ἄνθρωπος τετράπυς ἐστὶ" τὸν λέγοντα "ὁ ἄνθρωπος λίθος ἐκ ἐστὶ" διὰ τὸ ἔμπαλιν ἔχειν τὰς προτάσεις; διὰ τὸ τοιῦθι προσέθησιν εἰκότως τίνας οἷα καὶ χρὴ τὰς ἀντικειμένους καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις, ὅτι τὰς ὑποκειμένῳ τε τῷ αὐτῷ χρωμένῳ καὶ τὸν αὐτὸν αὐτῷ κατηγορούμενος κατηγορούμενον, ὅπερ ἐδήλωσεν εἰπὼν "τὴν τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτῷ."

f. 69. περὶ τῶν ὧν ὁ Ἀριστοτέλης τελειότατα μὲν ἐν τῇ 17^a
36^a τῶν Σοφιστικῶν Ἑλέγχων ἐπιγραφομένη πραγματεία διείλετο, τῆς τε τρόπου ἅπαντας ἐκτιθέμενος, τρισκαίδεκα ὄντας, καθ' ὅς οἱ σοφισταὶ τῆς ἀνεπιστάτης αὐτοῖς διαλεγόμενης πειρῶν παραλογίζεσθαι, τῆς τε παρὰ τὴν λέξιν ἐξ καὶ τῆς ἐπὶ τῆς παρὰ τὴν διάνοιαν ἥτοι ἔξωθεν ἀπλῶς τῆς λέξεως ὑπ' αὐτῶν λαμβανομένης, καὶ τῆς ἐλέγχου αὐτῶν παραδιδόντος. ἐν δὲ γε τούτοις ἐνὸς τρόπου τῷ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν μνημονεύσας, ὅς ἐστιν εἷς τῶν παρὰ τὴν λέξιν, ἀξιῶ τὸν ὁμοίον ἡμᾶς τρόπον καὶ τῆς ἄλλης ἅπαντας διορισμὸς παρατηρεῖν τῆς ἀναγκαίως πρὸς τὴν ἀκριβῆ τῶν ἀντιφασκυστῶν ἀλλήλαις προτάσεων ἀντίθεσιν, παραιτησάμενος ὡς ἐκ ὅν ἐν καιρῷ τὸ νῦν ἡμῖν παραδιδόναι τὴν περὶ τῶν ἀκριβολογίαν. ἐνοχλήσεις δὲ πάνυ καλῶς εἶπε σοφιστικὰς τὰς ἀκαίρους αὐτῶν ἐνστάσεις, πραγματεῶδες μὲν ὅθεν ἔχουσας, ὅχλον δὲ μόνον καὶ περιολκὴν ματαίαν τοῖς νῦν ἔχουσι παρεχόμενος, διότι ἐν τοῖς σοφιστικοῖς ἐλέγχου ἐνοχλῶσι τὸν ἀποδεικνύοντα καὶ ἐκ ἐῶσιν αὐτὸν ἢ τὸν ἀκόνον τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν ἀρχῶν τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ διεπερανάμεθα, τούτοις δὴ ἐφεξῆς τὰ περὶ τῶν προτάσεων αὐτῶν ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἐπισκεψώμεθα.

f. 70. Ἀρχὴ μὲν ὅν ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον τῷ βιβλίῳ κεφάλαιον, ὅπερ ἐλέγομεν εἶναι περὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου προτάσεων ἢ ἀποφάνσεων· δεῖ δὲ γε ἡμᾶς πρὸ τῆς ἐξηγήσεως τῶν διὰ τῷ ῥήτῃ λεγομένων θεωρῆσαι τὰ πρὸς κατανόησιν

τῷ κεφαλαίῳ παντὲς ἀναγκαῖα. ταῦτα δὲ ἐξὶ πρῶτον μὲν, τίνα
τρόπον ἐκ τῶν καταφάσεων τῶν ποιούμεθα τὰς ἀποφάσεις,
ἔπειτα πῶς ἂν λάβοιμεν ἐκ διαιρέσεως ἀπάσας τὰς ἐξ ὑποκει-
μένῃ καὶ κατηγορουμένης προτάσεις, ἵνα θαρρῶντες ἀποφαινόμεθα
ὡς ἔκ ἂν εἴη καὶ τὸ τοῦν προτάσεων τὸ εἶδος ἄλλη παρὰ ταύτας
τὰς προτάσεις, καὶ ἐπὶ τούτοις τίνες μὲν εἰσὶν ἐν αὐταῖς αἱ ἀντι-
φατικῶς ἀλλήλαις ἀντικείμεναι, τίνες δὲ αἱ δοκῶσαι μὴ ἀντιφά-
σκεν καὶ ἀλήθειαν δὲ ἔκ ἀντιφάσκουσαι, καὶ πῶς τὰς ἐκείνων πρὸς
ἀλλήλας ἀντιθέσεις προσαγορευτέον. ὅτι μὴ ἔν ἡ κατάφασις τὸ
ἀρνητικὸν προσλαβῶσα μῶριον ἀπόφασις γίνετο, φανερόν. πῶ δὲ
τῆς καταφάσεως αὐτὴ θετέον, ἵνα τὴν ἀπόφασιν ποιήσωμεν, καὶ διὰ
τῆς τοῦτο, διορίσας χρὴ. φημὶ τοίνυν ὡς ἔστι τῷ ὑποκειμένῳ αὐτὸ
συντακτέον ἀλλὰ τῷ κατηγορουμένῳ... f. 71. τῶν ὅπως ἔχον-
των ἐξῆς ἐπισκεψόμεθα τὰς διαιρέσεις, ἀφ' ὧν οἷον τε τὸν ἀριθ-
μὸν τῶν ἐξ ὑποκειμένης καὶ κατηγορουμένης προτάσεων ἐλεῖν. καὶ
πρότερον τὰς γινομένας ἐν αὐταῖς ἀντιφάσεις ἀριθμήσωμεν. φα-
νερόν γ' ὅτι αἱ προτάσεις διπλασίως ἔσονται τῶν ἀντιφάσεων. ἐπεὶ
ἔν αἱ προτάσεις αὐτὴ δύο τε μόνον ὁρῶν ἔχουσι, τὸν ὑποκείμενον καὶ
τὸν κατηγορούμενον, καὶ ἔτι τὴν χέσιν τῷ κατηγορουμένῳ πρὸς τὸν ὑπο-
κείμενον, καὶ ὅθεν ἄλλο παρὰ ταῦτα, πᾶσα ἀνάγκη καὶ τὰς διαιρέ-
σεις αὐτῶν ἢ ἀπὸ μόνῃ γίνεσθαι τῷ ὑποκειμένῳ ἢ ἀπὸ μόνῃ τῷ
κατηγορουμένῳ ἢ ἀπὸ τῆς χέσεως τῷ κατηγορουμένῳ πρὸς τὸν ὑπο-
κείμενον. λέγω δὲ χέσιν, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος ἢ αἰεὶ ὑπάρ-
χει τῷ ὑποκειμένῳ, ὡς ὅταν εἰπωμεν τὸν ἥλιον κινεῖσθαι ἢ τὸν ἄν-
θρωπον ζῶν εἶναι, ἢ ὅδε ποτε ὑπάρχει, ὡς ὅταν εἰπωμεν τὸν
ἥλιον ἐξάναι ἢ τὸν ἄνθρωπον πτερωτὴν εἶναι, ἢ ποτὲ μὴ ὑπάρχει ποτὲ
δὲ ἔκ ὑπάρχει, ὡς ὅταν εἰπωμεν τὸν Σωκράτην βαδίζειν ἢ ἀναγι-
νώσκειν. ταύτας δὲ τὰς χέσεις καλεῖται, οἷς ἐμέλησε τῆς τέτων
τεχνολογίας, τῶν προτάσεων ὕλας, καὶ εἶναι αὐτῶν φασὶ τὴν μὴ
ἀναγκαῖαν τὴν δὲ ἀδύνατον τὴν δὲ ἐνδεχομένην. καὶ τῶν μὴ τῶν
ὀνομάτων ἢ αἰτία προφανής, ὅπως δὲ καλεῖται τὰς χέσεις ταύτας
ὕλας ἠξίωσαν, ὅτι τοῖς ὑποκειμένοις ταῖς προτάσεσι πράγμασι
συναναφαίνοντο, καὶ ἔκ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας οἰήσεως ἢ κατηγορίας
ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων λαμβάνοντο φύσεως... ὁ ὑπο-
κείμενος ἐν τῇ προτάσει ἦτοι καθ' ἑκάστα ἐστὶν ἢ καθόλου καὶ ἐστὶν ἄμε-
σος ἢ διαίρεσις. μίαν μὴ γὰρ, ὡς ἐλέγομεν, εἶναι χρὴ φύσιν τὴν ὑπὸ
τῷ ὑποκειμένῳ σημαυνομένην, καθάπερ καὶ τὴν ὑπὸ τῷ κατηγορουμένῳ,
εἴπερ μέλλοι μία ὄντως εἶναι ἢ πρότασις. ταύτην δὲ τὴν μίαν φύσιν
ἀναγκαῖον ἦτοι κατὰ τινων πλείονων κατηγορεῖσθαι ἢ καθ' ἑνὸς μόνου
ὑποκειμένου. καὶ εἰ μὴ εἴη τῶν καθ' ἑνὸς μόνου κατηγορουμένων τὸ ὡς
ὑποκείμενον παραληφθέν, οἷον Σωκράτης ἢ Πλάτων, δῆλον ὅτι καθ'
ἑκάστα ἐστὶ ἢ πρότασις, εἰ δὲ τῶν καὶ πλείονων, οἷον ἄνθρωπος ἢ ζῷον,
καθόλου καὶ παρὰ ταῦτα ἔκ ἐστὶν. εἰ δὲ καθόλου εἴη, ἀναγκαῖον αὐτὸν
ἦτοι δίχα προσδιορισμῷ λέγεσθαι ἢ μετ' προσδιορισμῷ. προσδιορισμοὶ
λέγοντο οἷον ἐπὶ προσήματά τινα συνταττόμενα τοῖς ὑποκειμένοις, δὲ
καὶ ὁλῶντα ὅπως ἔχει τὸν κατηγορούμενον πρὸς τὸν πλῆθος τῶν ἀτόμων
τῶν ὑπὸ τῷ ὑποκειμένῳ, εἴτε ὡς ὑπάρχον εἴτε ὡς μὴ ὑπάρχον
λαμβάνοιτο. διὸ καὶ τέτταρές εἰσι τὸν ἀριθμὸν, πᾶς καὶ ὁδεῖς, τίς καὶ

ὁ πᾶς, δύο μὴ καθόλου, ὁ πᾶς καὶ ὁ ὁδεῖς, δύο δὲ μερικοί (*), ὁ τίς καὶ
ὁ ὁδεῖς... f. 72 b. εἰ μὴ μηδεὶς τῶν προσδιορισμῶν προσκείτο τῷ
ὑποκειμένῳ, λέγετο ἢ πρότασις ἀπροσδιόριστος, οἷον ἄνθρωπος ὑγιαίνει.
εἰ δὲ προσδιορισμὸν τινα ἔχει, λέγετο ἢ πρότασις προσδιωρισμένη.
ἀλλ' εἰ μὴ τῶν καθόλου εἴη ὁ προσδιορισμός, λέγετο καθόλου, εἰ δὲ
τῶν μερικῶν, μερική... διαφέρουσι δὲ τῶν καθ' ἑκάστα αἱ μερικὴ τῶν
τὰς μὴ καθ' ἑκάστα ἐπὶ τινος ἐνὸς ὠρισμένης ποιεῖσθαι τὴν ἀπόφασιν,
οἷον Σωκράτης, τὰς δὲ μερικάς, εἰ καὶ πρὸς ἕν τι βλέψουσαι ἀπο-
φαίνονται, μηδὲν ὠρισμένον σημαίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τινος τῷ τυχόντος
δύνασθαι ἀληθεύειν, ὡς ὅταν εἰπωμεν "τίς ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν."
ὅθεν γ' μάλλον Σωκράτης χάριν ἀληθεύει ἢ πρότασις ἢ Πλάτω-
νος ἢ Ἀριστοτέλης. διόπερ ὀρθῶς ὁ Θεόφραστος τὴν μὴ καθ' ἑκάστα ὠρι-
σμένην καλεῖ, τὴν δὲ μερικὴν ἀόριστον. καὶ ἀντιδιαρεῖτο πρὸς μὴ τὴν
ἀπλῶς καθόλου ἢ καθ' ἑκάστα, πρὸς δὲ τὴν καθόλου ὡς καθόλου ἢ με-
ρική. τοιαύτη μὴ ἔν ἡ ἀπὸ τῷ ὑποκειμένῳ τῶν προτάσεων διαίρεσις.
ἀπὸ δὲ γε τῷ κατηγορουμένῳ ταῦτα πάντα τὰ τέτταρα εἶδη τρι-
πλασιαστέον. ἐπεὶ γ' ἀνάγκη τὸν κατηγορούμενον ῥῆμα εἶναι,
τὸ δὲ ῥῆμα προσσημαίνειν ἐλέγομεν χρόνον, ὁ δὲ χρόνος λαμβάνετο
τριχῶς, καὶ τὸ παρεληλυθός, τὸ ἐνεσθός, τὸ μέλλον, δῆλον ὅτι τῶν
τεττάρων εἰδῶν τῶν προτάσεων ἑκάστον τριχῶς ποικίλλειν ἀπὸ τῷ
κατηγορουμένῳ δυνατόν... f. 73 b. ἐπεὶ δὲ ἑκάστην τῶν ἐξ τῶν
ἀντιθέσεων τριχῶς λαμβάνεσθαι δυνατόν καὶ τὰς τρεῖς ὕλας, ἐξ καὶ
τριακόνα γίνεσθαι συμβαίνει τὰς πάσας αὐτῶν ἀντιθέσεις, ὠρι-
σμένῳ ὄντος τῷ ὑποκειμένῳ. ταύταις δὲ ἴσας ἀνάγκη γίνεσθαι τὰς
ἐξ ἀόριστου ὑποκειμένου. καθ' ἑκάστην γ' τῶν ὠρισμένων χρωμένων
τῷ ὑποκειμένῳ τὸ ἀρνητικὸν μῶριον τῷ ὑποκειμένῳ προδίδει τὴν

(*) *Leo Magent.* χεῖρονες δὲ τῶν προτάσεων λέγονται αὗται, ἥτις ἢ
τίς καὶ ἢ ὁ πᾶς, διὰ τὸ αἰεὶ τὰ μερικά χεῖρονα εἶναι τῶν καθόλου καὶ διὰ
τὸ τοῦτο καὶ ἢ τίς χεῖρων λέγεται τῆς πᾶς, καὶ ἢ ὁ πᾶς τῆς ὁδεῖς. οἱ δὲ Πλα-
τωνικοὶ μὴ πρὸς τὸ μερικὸν καὶ καθόλου ἀποβλέψαντες ἀλλὰ πρὸς ὑπαρξίν
καὶ ἀνυπαρξίαν τὴν μὲν τίς εἶπον χεῖρονα τῆς πᾶς, καθὼς ἢ μὲν τίς μερικὴν
εἰσάγει ὑπαρξίν, ἢ δὲ πᾶς παντελῆ ὑπαρξίν. ὁ γὰρ λέγων "πᾶς ἄνθρωπος
λευκός ἐστι" πάντας τοὺς ἀνθρώπους λέγει εἶναι λευκοὺς. τὴν δὲ ὁδεῖς ἐλεγον
χεῖρονα εἶναι τῆς ὁ πᾶς, καθὼς ἢ μὲν ὁδεῖς παντελῆ ἀνυπαρξίαν εἰσάγει (ὁ
γὰρ λέγων "ὁδεῖς ἄνθρωπος λευκός ἐστι" ἀναιρεῖ τὸ λευκὸν ἀπὸ πάντων τῶν
ἀνθρώπων), ἢ δὲ "ὁ πᾶς" εἰσάγει μερικὴν τινα ὑπαρξίν. ὁ γὰρ λέγων "ὁ πᾶς
ἄνθρωπος λευκός" εἰσάγει τινὰς ἀνθρώπους εἶναι λευκοὺς. καὶ λοιπὸν κατε-
σκεύαζον τὰς καθόλου μὴ καθόλου τὴν μίαν εἶναι ἀληθῆ τὴν δὲ ἐτέραν
ψευδῆ, λέγοντες ὅτι ἢ "ἄνθρωπος λευκός ἐστι" ἰσοδυναμεῖ τῇ "τίς ἄνθρωπος
λευκός ἐστι," ἢ δὲ "ἄνθρωπος λευκός ἐκ ἐστὶν" ἰσοδυναμεῖ τῇ "ὁδεῖς ἄνθρωπος
λευκός ἐστι." ταύτας γὰρ φάμεν χεῖρονες τὴν τίς καὶ τὴν ὁδεῖς, ἢ δὲ τίς καὶ
ἢ ὁδεῖς ἀντιφατικῶς ἀντίκεινται, ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιφατικῶς ἀντικείμενων ἢ μία
ἀληθὴς ἢ δὲ ἐτέρα ψευδής. καὶ λοιπὸν ἄρα αἱ καθόλου μὴ καθόλου προ-
τάσεις τὴν μίαν ἔχουσιν ἀληθῆ τὴν δὲ ἐτέραν ψευδῆ διὰ τὸ ἰσοδυναμεῖν ταῖς
χεῖροσι τῶν προτάσεων. ἀναιρῶντες ἔν τῳ Πλατωνικῷ λέγομεν ὅτι ἐπὶ τῆς
λογικῆς πραγματείας ἔκ ὑπαρξίης καὶ ἀνυπαρξίας ζητοῦμεν, ἀλλὰ καθόλου
καὶ μερικά, καὶ διὰ τὸ τοῦτο λέγομεν τὰ μερικά χεῖρονα τῶν καθόλου. λύαν ἔν
ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐξασιν τῶν Πλατωνικῶν λέγει τὸ τοῦτο ὁ λέγω, ὅτι αἱ κα-
θόλου μὴ καθόλου συναληθεύουσι διὰ τὸ ἰσοδυναμεῖν ταῖς χεῖροσι τῶν προ-
τάσεων.

ἐξ ἀορίστου ποιήσεις, ὥστε δύο καὶ ἐβδομήκοντα γίνεσθαι τὰς πάσας ἀντιθέσεις τε καὶ ἀντιφάσεις τῶν προκειμένων ἡμῖν ἐς ἐπίσκεψιν προτάσεων. ἀλλ' ἐπεὶ τὴν ἀριθμὸν αὐτῶν παραδεδώκαμεν, ἀκόλουθόν ἐστιν ἐφεξῆς ἐπισκέψασθαι τίνες ἐν ταῖς ἀπηριθμημέναις ἀντιθέσεσιν αἱ ἀντιφατικῶς ἀλλήλαις ἀντικειμέναι προτάσεις, τίνες δὲ οὐ καὶ τίνες μὴ αἱ πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν τῶν μὴ ἀντικειμένων ἀντιφατικῶς, τίς δὲ ἢ πρὸς ἑκατέραν τῶν ἐν αὐταῖς προτάσεων ἀντιφατικῶς μαχομένη. . . f. 74 b. αἱ προτάσεις αὐτῶν ὅδε ποτε μὴ συναληθεύσαι, ποτὲ δὲ καὶ συμφευδόμεναι, καὶ ταύτη τὰ ἐναντία μιμνήμεναι, λέγοντο ἂν εἰκότως ἐναντία. δυνατὸν δὲ λέγειν ὅτι καὶ ὡς τὴν πλείστην ἀλλήλων ἀφεςπῶσαι διάσασιν ἐναντία προσαγορεύοντο. τὰ γὰρ ἐναντία πλείστον ἀλλήλων διέσχευε τῶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ γένους, ὅτω δὲ καὶ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν, εἴπερ ἢ μὴ ἅπασί φησι τοῖς ὑπὸ τῷ ὑποκείμενον ἀτόμοις τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχειν, ἢ δὲ ὁδενί. τὰς δὲ γε μερικὰς καλῶσιν ὑπεναντίας ὡς ὑπὸ ταῖς ἐναντίαις τεταγμένας κακείναις ἀκολουθῶσας. ὅταν γὰρ ἢ ἑτέρα τῶν καθόλου ἀληθεύῃ, τότε καὶ ἢ ὑπ' αὐτὴν τεταγμένη μερική πρότασις ἀληθεύσει ὡς οἷον μέρος αὐτῆς ὅσα καὶ περιεχομένη ὑπ' αὐτῆς. διὸ καὶ ὑπαλλήλως καλῶσι τὰς τε καταφάσεις, τὴν μερικὴν καὶ τὴν καθόλου, καὶ τὰς ἀποφάσεις ὁμοίως. αἱ μὲν γὰρ καὶ τὸ μέρος ὅδ' ἂν ἀντικεῖται πρὸς ἀλλήλας κυρίως λέγοντο. ποῖον γὰρ αὐταῖς εἶδος ἀρμόσκει τῶν ἀντικειμένων; εἰ δὲ τὰς ἀντιφατικῶς ταύταις ἀντικειμένας ζητοῖς, εὐρήσεις ἀντιφασκῶσας ταῖς καθόλου τὰς καὶ μέρος καὶ τῆς καὶ τὸ ποῖον ἀντιθέσεως, τῷ μὲν καθόλου καταφάσει τὴν μερικὴν ἀπόφασιν, τῇ δὲ καθόλου ἀποφάσει τὴν μερικὴν κατάφασιν, ὥστε καὶ τὸ ὑποκείμενον διάγραμμα τὰς διαγώνιον θέσιν πρὸς ἀλλήλας ἔχουσας τῶν προσδιορισμένων προτάσεων, ταύτας ἀντιφάσκουσιν ἀλλήλαις. αἰεὶ γὰρ αὐτῶν διαιρέσι τό τε ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος. καὶ τὸτο εἰκότως. αἱ μὲν γὰρ ἐναντία καὶ ὑπεναντία καὶ τὸ ποῖον διαφέρουσαι τὸ ποσὸν τὸ αὐτὸ ἔχουσιν, αἱ δὲ ὑπαλλήλοι καὶ τὸ ποσὸν διαφέρουσαι τὸ ποῖον τὸ αὐτὸ ἔχουσιν, αὐτῶν δὲ κατ' ἄμφω μαχομέναι τελείαν ἔχουσι τὴν πρὸς ἀλλήλας διαφοράν, διὸ ἀδύνατον αὐτὰς ἢ συμφευδέσθαι ἢ συναληθεύειν. . . f. 76 b. περὶ μὲν τῶν πλείων τῆς ἀξίας ἐνδιατέτριφεν ὁ λόγος. ὅλως δὲ περὶ αὐτῶν τῶν ἀποφατικῶν προσδιορισμῶν, ὅσα γλαφυρωτέραν ἔχοντα θεωρίαν ὁ φιλόσοφος παραδίδωσι Πορφύριος, πειραθῶμεν εἰπεῖν, προσεπινοῶντες εἴ τι δυνάμεθα καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν σαφεστέραν περὶ αὐτῶν διδασκαλίαν. ἀπορήσειε γὰρ ἂν τις πῶς ἐκ τῶν προσδιορισμένων καταφάσεων τὰς ἀποφάσεις ποιοῦντες ὅ τοις κατηγορουμένοις, ὥσπερ ἔμπροσθεν ἡξιοῦμεν, συντάττομεν ὅ τὰς ἀρνήσεις, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς προσδιορισμοῖς, οἱ λέγοντο μέρη τῶν ὑποκειμένων, ὅ τῶν καθ' αὐτὰς λεγομένων ἀλλὰ τῶν ὥσπερ εἰδοποιηθέντων ὑπ' αὐτῶν.

176 f. 80. πῶς δὲ λέγοντο μὴ εἶναι μὴ ἐναντία σημαίνειν δὲ 7. ποτε ἐναντία, τὸτο ἤδη πολλὰ τοῖς ἐξηγηταῖς πράγματα παρέχε. μήποτε δὲ ταῖς ῥήσεσιν αὐταῖς προσφυῆς ἢ τὸ λέγειν ὅτι βέλει μὴ ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ἀπροσδιορίστας προτάσεις συναληθεύειν ἀλλήλαις, ὡς ἔσαι διὰ τῶν ἐξῆς φανερόν, καὶ διὰ τὸτο εἰκό-

τως ἀποφαίνετο μὴ εἶναι αὐτὰς ἐναντίας. ὅ γὰρ ἐναντίον τὸ συνυπάρχειν ἀλλήλαις. . . ὅτι μὴ ἔν κατ' ὁδὸν τρόπον προσήκει τοῖς ἀπροσδιορίστοις τῶν ἐναντίων ὄνομα, σαφῶς ἀπεφάνητο διὰ τῶν ὁ Ἀριστοτέλης (*). ποτε δὲ ἐστὶ τὰ δηλούμενα εἶναι ἐναντία, καλῶς διήρθρωσεν ὁ φιλόσοφος Πορφύριος. ὅ γὰρ αἰεὶ, φησί, τῷ καταφασκομένῳ ἐστὶ τι ἐναντίον, ὅδε τὴν ἀπόφασιν δυνατὸν αἰεὶ λέγειν ἀληθεύειν καὶ τὸ ἐναντίον τῷ καταφανθέντι, ἀλλὰ ποτὲ μὴ καὶ τὸ ἐναντίον, ποτὲ δὲ καὶ σερρήσεως, ποτὲ δὲ κατ' ὁδετέρου τῶν, ἀλλ' ἀναιρεῖν μόνον τὸ εἰρημένον διὰ τῆς καταφάσεως. . . f. 81 b. διὰ ταῦτα ἐν μὴ τοῖς προκειμένοις ὁ Ἀριστοτέλης τοσούτον ἐπεσημάνητο μόνον, ὅτι μὴ δίκαιον καλεῖν αὐτὰς ἐναντίας, καὶ ἐναντίων πραγμάτων γίνονται ποτε δηλωτικά. προῖον δὲ καὶ ὅτι συναληθεύουσιν ἀλλ' ἔκ ἀντιφάσκουσι κατασκευάσαι πειράσει.

f. 82. ζητεῖ μὲν διὰ τῶν ὁ Ἀριστοτέλης εἰ ὥσπερ τῷ ὑπο-176 12. κειμένῳ προσθεῖς ὁ καταφατικὸς προσδιορισμὸς ἕτερον εἶδος ἀπειργάσατο προτάσεων, ὅτω καὶ τῷ κατηγορουμένῳ δύναντο προσθεῖς ἑτέραν ἀπεργάσατο πρότασιν. ἀποφαίνετο δὲ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὑφίστασθαι τοιαύτην κατάφασιν οἷον τὴν λέγσαν "πᾶς ἄνθρωπος πᾶν ζῶον ἐστὶ", διότι ὁ τὸτο λέγων ἕκαστον τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων ἅπαν εἶναι ζῶον φησί, καὶ ἵππον καὶ βῆν καὶ τὰ ἄλλα πάντα. ὥστε ἀδύνατον ἀληθεύειν τὴν ὅτω ἀποφηνάμενον. εἰκότως ἔν φησι μηδὲ γενέσθαι ἂν τοιαύτην κατάφασιν, κατ' ἔλλειψιν τὸτο λέγων τὸ ἀληθὲς (**). ὁδεμία γὰρ κατάφασις ἀληθὲς ἔσαι, ἐν ἣ τὸ κατηγορούμενον καθόλου τὸ καθόλου κατηγορεῖτο, τῷ μὲν ἐν ἣ συντάττεται δυνατὸν τῷ καθόλου κατηγορουμένῳ τὴν καθόλου προσδιορισμὸν. . . πολλῶν δὲ δυναμένων γίνεσθαι προτάσεων ἐκ τῆς διαφορᾶς συμπλοκῆς τῶν προσδιορισμῶν πρὸς τε τὸν ὑποκείμενον ὅρον ἐν τῇ προτάσει καὶ τὸν κατηγορούμενον, εἰκότως ταύτην προεχειρίσατο μόνην, καὶ διεγράφε τῶν ὑγιῶς λεγομένων προτάσεων τὴν ἑκατέρω τῶν ὁρων τὴν πᾶς προσδιορισμὸν συντάττεσαν. ὁ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν Ἀναλυτικῶν κατ' ἀρχὰς τῶν περὶ εὐπορίας προτάσεων κεφαλῶν (p. 43 b 17) διορίζετο. περὶ γὰρ ἐκλογῆς τῶν καθόλου προτάσεων διαλεγόμενος, ἐν αἷς τὸν κατηγορούμενον παντὶ ἔπετο τῷ ὑποκειμένῳ, ἐπήγαγεν "αὐτὸ δὲ τὸ ἐπόμενον ὅ ληπτέον ὅλον ἔπετο". . . ὅτι μὴ εἰκότως ταύτης μόνης ὡς ἀχρήστου πανταχῶς καταψηφίζετο, μάθοιμεν ἂν ἐννοήσαντες ὅτι τεττάρων ὁσῶν, ὡς ἐξῆς ἐπιδείξομεν, τῶν αἰεὶ ψευδομένων προτάσεων, δύο μὴ καταφάσεων δύο δὲ ἀποφάσεων, τῶν μὴ καθόλου τῶν δὲ καὶ μέρος, διὰ μιᾶς τῆς καὶ τὸ ποσὸν καὶ καὶ τὸ ποῖον τῶν ἄλλων σεμνοτέρας, καὶ ταῖς λοιπαῖς τρισὶ τὴν πρόφασιν τῶν αἰεὶ ψευδῶν ὡς

(*) Aspasii, Herminei, Alexandri, Porphyrii hoc de loco sententias vide ap. Boëth. II p. 338 sq.

(**) Boëth. II p. 340: verba autem Aristotelis hoc modo sunt et ad hanc sententiam ducunt. in his praedicatis quae sunt universalia, his adiacere universale aliquid ut universale praedicatum universaliter praedicetur, non est verum. hoc enim est quod ait... non est verum... non est verum. — similia I p. 230.

εἰσόμεθα παρεχέσθης, ἢ βεβλήθη καὶ τὰς ἄλλας τὰς ταύτῃ ὁμοίως ἡμαρτημένας τῷ καταλόγῳ τῶν ὑγιῶς προφερομένων προτάσεων διαγράψαι. εἰ γὰρ δεῖ καὶ τὴν περὶ τούτων τεχνολογίαν ἀκριβῶς διερευνήσασθαι καὶ τὸ φαινόμενον περὶ αὐτῶν λέγειν, ἑκατάδεκα γενο- μένας εὐρήσομεν προτάσεις ἐκ τῆς διανομῆς τῶν προσδιορισμῶν 5 καθ' ἑκάτερον τῶν τῆς προτάσεως ὁρῶν.

176 f. 88 b. καὶ τὰς μὲν διαγωνίους, αἷς καθόλου ὡς καθόλου ἐκάλε- 177 σεν ὡς ἐχέσας τὴν ἐτέραν τῶν προτάσεων καθόλου ὡς καθόλου, φησὶν ἀντιφατικῶς ἀντικειῖσθαι πρὸς ἀλλήλας (*), ταύτέστιν αἰεὶ δια- ρεῖν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, τὴν τε καθόλου κατάφασιν μὲν τῆς 10 μερικῆς ἀποφάσεως καὶ τὴν καθόλου ἀπόφασιν μὲν τῆς μερικῆς καταφάσεως, αὐτὰς δὲ τὰς καθόλου ὡς καθόλου προτάσεις μὴ- κέτι ἀντιφατικῶς ἀλλ' ἐναντίως ἀντικειῖσθαι πρὸς ἀλλήλας διὰ τὸ συμφερόμεν ἀλλήλαις ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης, ἐφ' ἧς τὰς με- ρικὰς καὶ ὑπεναντίας λεγομένας συναληθεύειν ἀλλήλαις ἀνάγκη 15 διὰ τὸ ἑκατέραν αὐτῶν ἀληθῆ εἶναι, ὅταν ἡ ἀντιφατικῶς αὐτῇ μαχομένη καθόλου πρότασις ψεύδῃ, ὥστε καὶ μὴδὲνα τρόπον μά- χεσθαι ταύτας ἀλλήλαις. δῆλα δὲ ταῦτα διὰ τε τῶν ὑπὸ τῷ φιλοσόφῃ παρατεθέντων παραδειγμάτων, καὶ ἐξ ὧν ἡμεῖς πρότερον περὶ αὐτῶν διεληλύθαμεν. εἰδέναι μέντοι χρὴ ὅτι γράφεῖ ἀντὶ 20 τῷ ἀντιφατικῶς καὶ ἀποφαντικῶς, σημαίνοντος, ὡς φησὶν ὁ φιλό- σοφος Πορφύριος, τῷ Ἀριστοτέλει διὰ τούτου ποίας καταφάσεως πρὸς ποίαν ἀπόφασιν ἀξιοῖ τὴν ἀντίθεσιν λαμβάνειν, ὅτι τῆς ὡς ἀποφάνσεως, ἐπεὶ περ, ὡς φησὶν, εἰώθασιν καὶ τὰ ὠρισμένα ῥήματα καλεῖν καταφάσεις, τὰ δὲ ἀόριστα ἀποφάσεις. καὶ ὑπώπτεισεν 25 ἂν τις, εἰ μὴ προσέθηκε τὸ ἀποφαντικῶς, περὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν ταύτων φωνῶν γίνεσθαι τὴν λόγον. δῆλον δὲ ὅτι τὰ ἐπαγόμενα συνάδει μᾶλλον τῇ προτέρᾳ γραφῇ. ἀποφαντικῶς γὰρ λέγοντο ἂν ἀντικειῖσθαι καὶ τούτο καὶ αἰ ἐναντίαι, αἷς ὡς καθ' ἕτερον τρόπον τῶν πρὸ αὐτῶν ἀντικειμένων παρέθετο. εὐθὺς δ' Ἀριστοτέλης.

176 f. 89. τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως τῷ ὑποκειμένῳ γινομένων 26 ὁκτὼ προτάσεων τίνες μὲν εἰσιν αἱ ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι πρὸς ἀλλήλας, τίνες δὲ αἱ δοκῶσαι μὴ ἀντιφάσκειν καὶ μέντοι ἀν- τιφάσκειν, παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ φιλόσοφος διὰ τούτων, τὰς μὲν διαγωνίους, αἷς καθόλου ὡς καθόλου προσαγορεύει διὰ τὸ ἔχειν τὴν 35 ἐτέραν τῶν προτάσεων καθόλου ὡς καθόλου, μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀντιφατικῶς ἀποφαινόμενος, τὴν πᾶς κατάφασιν τῇ καὶ πᾶς ἀπο- φάσει καὶ τὴν ὅδεις ἀπόφασιν τῇ τίς καταφάσει, καὶ ἔτι τὰς καθ' ἑκάστα, τὴν Σωκράτους λευκὸς ἐστὶ τῇ Σωκράτους λευκὸς οὐκ ἐστὶ. τὰς δὲ γε ἀπροσδιορίστας, αἷς καὶ ἐν τούτοις καθόλου μὴ καθόλου 40 προσηγόρευσεν, καὶ λέγων ἀντιφάσκειν ἀλλήλαις. ὅδ' γὰρ αἰεὶ δια-

ρεῖν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ ταῖς μερικαῖς τὴν αὐτὴν ἐχέ- σαις δυνάμιν συναληθεύειν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης, ἐφ' ἧς καὶ ἐκεῖναι συναληθεύσαι κατελαμβάνοντο. ἀληθεύειν γὰρ ἅμα τὴν τε ἔστιν ἄνθρωπος λευκὸς ἀπροσδιόριστον κατάφασιν ἐπὶ τινος φέρε τῶν Σκυθῶν λαμβανόμενῃ καὶ τὴν οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος λευ- κὸς ἀπροσδιόριστον ἀπόφασιν ἐπὶ τινος τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ τὴν ἔστιν ἄνθρωπος καλὸς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλέει καὶ τῷ Νιρέει καὶ τὴν οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος καλὸς ἐπὶ τῷ Θερσίτῃ. ταῦτα τοίνυν ἔγωγε τῷ Ἀριστο- τέλει ἀποφαινόμενος (*), καὶ ἀντιφθεγγόμενος πρὸς αὐτὴν κλεινῶν 10 τε καὶ ἐμοὶ σεβασμίων ἀνδρῶν, προσῆκον ἂν εἴη φιλετέραν ἅμα καὶ αἰδοιότεραν ἀπάντων τὴν ἀλήθειαν ἡμᾶς ἡγησάμενος, ὅπερ καὶ αὐτοὶ ἐπιτηδύειν ἡμῖν παρακελεύοντο, μὴ ἀβασανίζωμεν τὸ θεώ- ρημα παρελθεῖν, ἀλλ' ἐπισκέψασθαι τὴν τε τῷ Ἀριστοτέλει διά- νοιαν, καθ' ἣν ἀξιοῖ συναληθεύειν ἀλλήλαις τὰς ἀπροσδιορίστας προτάσεις, καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀντιδιατακτομένων αὐτῷ περὶ τούτων λεγόμενα... f. 92. εἰ δὲ τις ἀξιοῖ τὴν ἀπροσδιόριστον ἀπόφασιν 15 ποτὲ μὴ τῇ μερικῇ ἀποφάσει συντρέχειν ποτὲ δὲ τῇ καθόλου (παρο- ξυτόνως μὴ γὰρ λαμβανόμενῃ τῷ ἔστιν ἐν τῷ "ἄνθρωπος δίκαιος οὐκ ἐστὶ" ταύτῃ φθέγγεσθαι τῷ ὅδεις ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν, ὁξυτόνως δὲ τῷ οὐκ πᾶς ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν), πρῶτον μὲν οὐκ πείθειν ἀλλὰ νομο- θετεῖν ἡμῖν λέγοιτο ἂν, ἔπειτα ῥητέον πρὸς αὐτὸν ὡς οὐκ οἶδεν ἢ Ἑλληνικῇ χρήσει ἐπὶ τέλους τὸ ἔστιν ὁξυτονόμενον, εἰ καὶ ἐν οἰαδῇ- ποτε χώρα τῇ ἀρνήσει ὑποτεταγμένον. εἰ ἔν ὁμολογεῖ καὶ αὐτὸς βαρυνομένῃ τῷ ἔστι τὴν ἀπροσδιόριστον ἀπόφασιν τῇ καθόλου τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι, αἰεὶ δὲ βαρυτονεῖσθαι αὐτὸ ἀναγκαῖον ἐν ταῖς τοιαύταις 20 προτάσεσι, δῆλον ὅτι συνδραμεῖ τῇ τῷ καθόλου ἀποφάσει καὶ ἀν- τίφασιν ποιήσει πρὸς τὴν οἰκείαν κατάφασιν. ταῦτα μὲν ὅτι τῶν ἀντιφθεγγόμενων τῷ Ἀριστοτέλει λόγος. μήποτε δὲ δυνατὴν πρὸς ἑκάστου τῶν ἐπιχειρηθέντων ἀπαντᾶν.

30 f. 98. ἀπορήσειε δ' ἂν τις πῶς ὅλως ἡξίωσεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν τῶν προτάσεων τούτων ἀντίθεσιν προσαγορεύειν ἀντίφασιν, καίτοι συναληθεύειν αὐτὰς οἰόμενος, τὴν δὲ ἀντίφασιν ὀρίζομενος ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς (Anal. Post. 12 p. 72 12) ἀντίθεσιν ἧς ὁδὸν μεταξὺ καθ' αὐτὴν, καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 10 p. 13 6) μέν- 35 τοι, ἐν οἷς διέκρινε τὰ εἶδη τῶν ἀντικειμένων, εἰπὼν ὅτι ὅσα ὡς κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀντίκειντο, διαφέρει τῶν καὶ τὰς ἄλλας ἀντιθέσεις ἀντικειμένων τῷ ἐπὶ μόνων τούτων ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ἀληθὲς εἶναι τὸ δὲ ψεῦδός. πῶς ἔν ὅ ταῦτα πανταχῶς διορίζομε- 40 νος ἐν τούτοις ἡξίωσε τὴν ἀντίθεσιν τῶν συναληθεύουσῶν, ὡς αὐ- τὸς φησὶν, ἀλλήλαις προτάσεων, τῶν ἀπροσδιορίστων λέγω, κα- λεῖν ἀντίφασιν; προειπὼν γὰρ "ὅσαι μὲν ἔστιν ἀντιφάσεις τῶν καθόλου εἰσὶ καθόλου", ἐπήγαγεν "ὅσαι δὲ ἐπὶ τῶν καθόλου μὴ μὴ καθόλου δέ," ὡς ἂν καὶ τῆς τούτων ἀντιθέσεως ἀντιφάσεως καλεμένης. ῥη-

(*) Boeth. II p. 340: ait illam esse oppositionem contradi- ctoriam, quaecunque dicit non esse universaliter rem univer- salem, contra eam quae rem universalem universaliter proponit. atque hoc est quod ait: ὀπποῖνι αὐτὴν ἀσφίρμησην νήγησιν dico contradictorie quae universaliter significat ei quae non universaliter... verba igitur se obscure habent, sed sententia manifesta est.

(*) Boeth. II p. 343: Syrianus tamen nititur indefinitam negationem vim definitae obtinere negationis ostendere, et hoc multis probare nititur argumentis, Aristotele maxime recla- mante.

τέον ὅν πρὸς τὴν ζήτησιν ὡς τὸ ὄνομα τῆς ἀντιφάσεως ποτὲ μὴ παραλαμβάνει ἐπὶ μάχης καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως διαιρουσῶν αἰεὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ὡς δηλοῖ τὰ τε ἐν ταῖς Κατηγορίαις ῥηθέντα καὶ ὁ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς ἀποδοδόμενος τῆς ἀντιφάσεως ὅρος, ποτὲ δὲ κοινότερον πᾶσαν ἀπλῶς ἀντίθεσιν καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορουμένῳ χρωμένῳ. δηλοῖ δὲ ἐφεξῆς λέγων ὡς ὅτι πᾶσα ἀληθὴς ἢ ψευδὴς ἀντίφασις, ταύτην λέγων τῷ ὅτι πάσης ἀντιφάσεως τὸ μὴ τῶν μορίων ἀληθεύειν τὸ δὲ ψεύδεσθαι ἀνάγκη.

17^b f. 99 b. πάσαις ἐπελθὼν ταῖς ἀντιθέσεσι τῶν προτάσεων ὁ 10
38. Ἀριστοτέλης ὥσπερ πόρισμά τι συνάγει, καὶ παραδίδωσιν ἡμῖν διὰ τούτων ὅτι τῇ μιᾷ καταφάσει μίαν μόνην ἀπόφασιν μάχεσθαι δυνατόν, πλείους δὲ μιᾶς ἀδύνατον. . . τὸτο ὅν παραδίδως ἡμῖν ὅτι μία ἀπόφασις μιᾶς καταφάσεως, καὶ τὴν αἰτίαν ἐπαγών τῷ συμβαίνοντος, "τὸ γὰρ αὐτό" φησιν "ἀποφῆσαι δεῖ τὴν ἀπόφασιν ὅπερ 15 κατέφησεν ἢ κατάφασις καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς." λέγει δὲ τὸ αὐτὸ μὴ τὸ κατηγορούμενον, ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς τῆς ὑποκειμένης προείρηται γὰρ πολλάκις ὅτι καὶ ὑποκειμένῳ τῷ αὐτῷ καὶ κατηγορουμένῳ χρῆσθαι ἀνάγκη τὰς ἀντιφατικῶς ἀντικειμένους ἀλλήλαις προτάσεις. εἴτα ὥσπερ ἀναμνηστικῶν ἡμᾶς τῆς γενομένης ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης 20 διαιρέσεως τῶν προτάσεων "ἢ τῶν καθ' ἕκαστά τινός;" φησιν "ἢ ἀπὸ τῶν καθόλου τινός, ἢ ὡς καθόλου ἢ ὡς μὴ καθόλου" λέγει δ' ἂν τὸ μὴ "ἢ τῶν καθ' ἕκαστα" περὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν καθ' ἕκαστα δηλονότι προτάσεων, τὸ δὲ "ἢ ἀπὸ τῶν καθόλου τινός;" περὶ πασῶν ἀπλῶς τῶν καθολικῶν ὑποκειμένων χρωμένων, καὶ τούτων τὸ μὴ "ἢ 25 ὡς καθόλου" περὶ τῶν προσδιωρισμένων, τὸ δὲ "ἢ ὡς μὴ καθόλου" περὶ τῶν ἀπροσδιορίστων. εἴτα τῶν καθ' ἕκαστα παραδείγματα παραθέμενος διὰ τῆς "οἷον ἐστὶ Σωκράτης λευκός, ἢ ἐστὶ Σωκράτης λευκός," πρὶν τὰ τῶν ἄλλων προτάσεων παραδείγματα ἐπαγαγεῖν, ἐξηγεῖται πρὸς τίνος διάκρισιν εἶρηται τὸ δεῖν τὸ αὐτὸ ἀποφῆσαι 30 τὴν ἀπόφασιν ὅπερ κατέφησεν ἢ κατάφασις, καὶ φησιν "ἐὰν δὲ ἄλλο τι ἢ ἀπ' ἄλλου τὸ αὐτό, ἢ καὶ ἀντικειμένη ἀλλ' ἔστι ἐκείνης ἑτέρας." τὸτο δὲ ἐστὶν ὅτι ἐὰν ἄλλο τι ἀποφῆσῃ ἢ ἀπόφασις κατηγορούμενον, καὶ μὴ ὁ κατέφησεν ἢ κατάφασις, οἷον τῆς καταφάσεως εἰπέσης "ἄνθρωπος λευκός ἐστὶν" ἢ ἀπόφασις εἰ εἴποι "ἄν- 35 θρωπος δίκαιος ἢ ἐστὶν," ἢ ἐστὶν αὕτη τῆς εἰρημένης καταφάσεως ἢ ἀπόφασις, ἀλλ' ἑτέρα παρ' ἐκείνης.

18^a f. 100 b. καὶ ὅτι αἱ ἐναντίαι ἄλλαι. λέγει δὲ ἄλλαι παρὰ 9. τὰς ἀντιφατικῶς ἀντικειμένους δηλονότι. "καὶ τίνες εἰσὶν αὗται," καὶ κοινῶς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς ῥηθησομένων ὑπακρομένῳ 40 τῷ εἶρηται.

18^a f. 101 b. προειπὼν ὅτι τῇ μιᾷ καταφάσει μία μάχεσθαι ἀπό- 13. φασις, τίς ποτὲ ἐστὶν ἢ μία κατάφασις καὶ ἢ μία ἀπόφασις, προ- ριθῆσι διὰ τούτων, ἥδη μὴ καὶ διὰ τῶν προλαβόντων παραδόντες ἡμῖν τὴν περὶ τούτων ἔννοιαν, δι' ὧν ἔλεγεν "ἐστὶ δὲ εἷς λόγος ἀποφαν- 45 τικὸς ἢ ὁ ἐν δηλῶν ἢ ὁ συνδύσμων εἷς, πολλοὶ δὲ οἱ πολλὰ καὶ μὴ ἐν ἢ οἱ ἀσύνδετοι," ἀλλ' ἐν ἐκείνοις μὴ αἰνιττόμενος τὴν διαφορὰν τῆς τε ἐνός καὶ τῶν πολλῶν λόγων, ἐνταῦθα δὲ μὴ πλείονος ἐπεξ-

εργασίας τὸ θεώρημα παραδίδως. μίαν γὰρ εἶναι φησὶ πρότασιν τὴν ἐνὶ χρωμένῃ καὶ τὸ σημαίνον μενον ὑποκειμένῳ καὶ ἐνὶ κατηγορουμένῳ, εἴτε καθόλου ὡς καθόλου εἴη εἴτε μὴ ὁμοίως, τυχέσιν εἴτε μερικῇ εἴτε καὶ ἀπροσδιορίστῳ, ἢ καὶ καθ' ἕκαστα, εἰ καὶ μὴ τέθεικε τῶν καθ' ἕκαστα παραδείγματα διὰ τούτων.

f. 102. τὸ δὲ "ὅτι γὰρ ἐστὶ τις ἄνθρωπος ἵππος" εἰρηδαι μὴ 18^a δοκεῖ διὰ τὸ δύνασθαι ποτε καὶ τὰς ἕτω λαμβανόμενας προτάσεις 25 μὴ πολλὰ σημαίνειν ἀλλὰ ἓν, ὅταν τοῖς ἐν τινι ὀρισμῷ παραλαμ- βανομένοις πλείοσι πράγμασι, τῷ τε γένει φημι καὶ ταῖς διαφο- ραῖς, ἐν τις ὄνομα θῇ τὸ τυχόν. κείτω γὰρ τῷ ζῳῶν τῷ λογικῷ τῷ θνητῷ τῷ νῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικῷ κοινὸν ὄνομα, ὥσπερ ἔλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἱμάτιον. ἄρ' ὅν, ὅταν εἴπωμεν ἐστὶν ἱμάτιον λευκόν, ὅτι μίαν ἀλλὰ πολλὰς φήσομεν εἶναι ταύτην τὴν πρότασιν; ὅσα- 30 μῶς, ἐπειδὴ ἐκ πάντων οἷς κεῖται τὸ ἱμάτιον ὄνομα, μία τις φύσις ἢ τῶ ἀνθρώπου συμπληρῶς, καὶ ταυτόν ἐστι τὸ εἰπεῖν "ἐστὶν ἱμάτιον λευκόν" καὶ "ἐστὶ ζῷον λογικόν, θνητόν, νῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν λευκόν." τὸτο δὲ ταύτην τῷ ἐστὶν ἄνθρωπος λευκός. ὥστε ἢ καὶ λέγοι πλείους προτάσεις ὁ ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῷ τιθεμένῳ ὀνόματος κοινῶς ἐν ἅπασιν τοῖς συμπληρῶσι τὴν αὐτὴν ὀρισμὸν. τίς ὅν ὁ δι- 35 ρισμὸς τῶν προτάσεων ἐφ' ὧν ἢ ἐνδέχεται τὸ τεθεῖν αὐτοῖς ὄνομα μίαν ἐργάσασθαι πρότασιν καὶ ἐφ' ὧν δυνατόν; ὅτι ἐφ' ὧν μὴ ἢ ἐνδέχεται μίαν γενέσθαι τὴν πρότασιν, ταῦτα διακεκρίσθαι ἀλλήλων ἀνάγκη (*). . . "ὅτι γὰρ ἐστὶ τις ἄνθρωπος ἵππος." ὅπως δὲ καὶ τὸτο τὸ θεώρημα συμβάλλεται πρὸς τὴν τῆς κυρίως λεγομένης ἀν- 40 τιφάσεως θεωρίαν, διδάσκων ἐπήγαγεν "ὥστε ὅδε ἐν ταύταις ἀνάγκη τὴν μὴ ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ ἀντίφασιν εἶναι," ταύτην λέ- γων τῷ ὥστε ὅδε ἐν ταῖς τοιαύταις ἀντιφάσεσι ταῖς ὁμωνύμῳ χρωμέναις ὑποκειμένῳ ἢ κατηγορουμένῳ ἀνάγκη τὴν μὴ τῶν προ- 45 τάσεων ψεύδεσθαι τὴν δὲ ἀληθεύειν. καὶ τὸτο εἰκότως.

f. 103 b. τεττάρων τοίνυν ὅσων ἐν ταῖς προτάσεσιν ἀντιθέ- 18^a σεων καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης διαίρεσιν (**), δύο μὴ τῶν διαγω- 25

(*) Boëth. II p. 347: huic expositioni. . . et Aspasius et Porphyrius et Alexander in his quos in hunc librum ediderunt commentariis consensere. . . Herminus vero sic sentit. . . quare praetermittendus est.

(**) Boëth. II p. 351: est inter philosophos disputatio de rerum quae fiunt causis, necessitate omnia fiant an quaedam casu; et in hoc Epicureis et Stoicis et Peripateticis nostris magna contentio est, quorum paulisper sententias explicemus. . . ib. p. 352: in eo autem quod possibile esse dicitur, est quaedam inter Peripateticos et Stoicos dissensio, quam hoc modo paucis absolvimus. cf. p. 359. Anon. Coislin. ἐνταῦθα βέλεται ὁ φι- 40 λόσοφος δεῖξαι ὅτι φυλάττεται τὸ ἀντιφατικὸν ἀξίωμα, ἀλλὰ συνηγορικῶς καὶ ὁ δογματικῶς. ποιεῖ δὲ τὸτο ὅτι τῶν παλαιῶν τινές, ὥσπερ καὶ τῶν νέων πολλοί, συνηγορῶντες τῇ ἀσρολογίᾳ καὶ τὴν εἰμαρμένην εἰσάγοντες, ἔφασκον μὴ εἶναι ἐνδεχόμενον, ἀλλὰ πάντα εἶναι καὶ γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης. ὅτι γὰρ δυνατόν, φασί, φυγεῖν τὸ μεμοιραμένον, καὶ τε σωφροσύνης καὶ τε μὴ ὅτω γὰρ λέγοντες ἀνθρώπων ἡμῶν τὸ αὐτεξέστιον, ὁ περὶ τὸ ἐνδεχόμενον κατα- 45 γίνεται.

νῶν, τῆς πᾶς πρὸς τὴν ὃ πᾶς καὶ τῆς τίς πρὸς τὴν ὁδεῖς, τρίτης δὲ τῆς τῶν ἀπροσδιορίστων, καὶ ἐπὶ ταύταις τῆς τῶν καθ' ἕκαστα, πάνυ προσεκτικῶς τὰ μὲν τρία τῶν ἐν ταῖς προτάσεσιν ἀντιθέσεων εἶδη καὶ πάντα χρόνον ὁμοίως ἔχειν φησὶ πρὸς τὸ διαίρειν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἢ συναληθεύειν, λέγων δὴ τὰς τε διαγωνίους καὶ τὰς ἀπροσδιορίστας, τὰς δὲ καθ' ἕκαστα ἐκέτι. γιγνέσθω δὲ ἡμῖν ὁ λόγος ἐπὶ μιᾷς τῶν εἰρημένων τριῶν ἀντιθέσεων, ἵνα καὶ ὅπη διαφέρουσιν αὐτῶν καὶ τὴν εἰρημένον τρόπον αἱ καθ' ἕκαστα προτάσεις γένηται φανερόν, τῶν αὐτῶν ἀρμόσαι ἡμῖν δηλονότι δυναμένων πρὸς τὴν διάκρισιν τῶν καθ' ἕκαστα προτάσεων ἀπὸ τῶν λοιπῶν 10 ὁμο ἀντιθέσεων. . . f. 105. τὸτο τὸ θεωρήμα τὸ νῦν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει κινέμενον δοκεῖ μὲν εἶναι λογικόν (*), καὶ ἀληθειᾶν δὲ πρὸς πάντα τὰ μέρη τῆς φιλοσοφίας εἶναι ἀναγκαῖον. κατὰ τε γὰρ τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν πᾶσαν ἀνάγκη προσλαμβάνειν ὡς ὃ πάντα ἐστὶ τε καὶ γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐστὶ τινὰ καὶ ἐφ' ἡμῖν, ἐπεὶ περ κύριοι 15 πράξεων τινῶν ὄντες, καὶ ἐφ' ἡμῖν ὃν ἐλέσθαι ἢ μὴ ἐλέσθαι τὰδε τινὰ καὶ πράξαι ἢ μὴ, τὰς μὲν ἐπαινετάς τὰς δὲ ψεκτάς εἶναι τῶν τε προαιρέσεων καὶ τῶν πράξεων λέγομεν, καὶ προτρέπειν μὲν τὰς πέλας ἀξιοῦμεν ἐπὶ τὰς καλὰς καὶ ἀγαθὰς πράξεις, ἀποτρέπειν δὲ ἐκ τῶν ἐναντιῶν. καὶ μέντοι καὶ πρὸς φυσιολογίαν χρήσιμον φαίνεται τὸ θεω- 20 ρήμα. ζητήσει γὰρ καὶ ὁ φυσιολόγος εἶτε πάντα ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι τὰ γιγνόμενα, εἶτε τινὰ ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου. καὶ πρὸς τὴν λογικὴν μέθοδον ὡσαύτως. αὐτὸ γὰρ τὸτο ἐστὶ τὸ νῦν ζητούμενον, εἶτε πᾶσα ἀντίφασις ἀφωρισμένως διαίρει τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, εἶτε ἐστὶ τις καὶ ἀορίστος ταῦτα διαίρεσα. ἐκτείνόμενον δὲ 25 τὸ θεωρήμα καὶ ἐπὶ τὴν πρώτην φιλοσοφίαν εὐρήσεις. ζητήσει γὰρ καὶ ὁ θεολόγος καὶ τίνα τρόπον ὑπὸ τῆς προνοίας διακυβεῖται τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα, καὶ εἶτε πάντα ὠρισμένως καὶ ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι τὰ γιγνόμενα, καθάπερ τὰ ἐπὶ τῶν αἰθέρων ὑπάρχοντα, ἢ ἐστὶ τινὰ καὶ ἐπὶ ἐνδεχομένων ἐκβαίνοντα, ὧν τὴν γένεσιν ἐπὶ με- 30 ρικὰς δηλονότι καὶ ἄλλοτε ἄλλως ἐχέσας αἰτίας ἀνάγειν ἀνάγκη. . . f. 106 b. ἀγνοεῖν μὲν ὅθεν τῶν ὄντων τὴς θεὸς ἐνδέχεται, τὰ πάντα παραγαγόντας τε καὶ διακοσμήσαντας, νῦν τε παντελῶς ἀμειγείς πρὸς ὕλην ὄντας, μᾶλλον δὲ, εἰ χρή τὸ ἀκριβέστερον φάναι, καὶ ὑπὲρ τὴν νοερὰν αὐτὴν ιδιότητα τὴν ὄντως ἑαυτῶν ὑπαρξιν ἰδρυ- 35 μένης. ὅτε γὰρ αὐτόματον ἐρᾷμεν εἶναι τῶν ὄντων τὴν φύσιν τε καὶ τάξιν, ὅτε τὴς θεὸς εὐλογον ἢ ἀγνοεῖν ἅπερ παράγουν ἢ ὡς τινὰς ἀφερεπόνους καταλιγαρεῖν τῆς τε γνώσεως αὐτῶν καὶ τῆς διακοσμῆσεως (**). . . τῶν ὅντων κατὰ τε τὰς κοινὰς καὶ ἀδιασρόφους τῶν ψυχῶν ἐννοίας ὁμολογημένων ὄντων, καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν 40 Νόμων (p. 900 sqq.) ἐναργῶς ἀποδεδειγμένων, ὅτε ἀγνοεῖν τὰ ἡμέτερα τὴς θεὸς δυνατὸν ὅτε ἀόριστον αὐτῶν γινώσκιν ἔχειν,

ὡς περ εἰκάζοντας περὶ τῶν ἐκβησομένων. πρῶτον μὲν γὰρ, ὡς ὁ Τίμαιος ἡμᾶς ἐδίδαξε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης θεολογῶν ἀποφαί- 5 νεσθαι, καὶ πρὸ τῶν ὁ Παρμενίδης, ὅχι ὁ παρὰ Πλάτῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τοῖς οἰκείοις ἔπεσιν, ὅθεν ἐστὶ παρὰ τοῖς θεοῖς ὅτε παρεληλυθὸς ὅτε μέλλον. . . f. 109 b. τῶν ὅντων ὅντως ἐχόντων ῥητέον τὴς θεὸς γινώσκειν μὲν πάντα τὰ γεγονότα καὶ τὰ ὄντα καὶ τὰ ἐσόμενα ἢ μέλλοντα, τοῖς θεοῖς προσήκοντα τρόπον. τὸτο δὲ ἐστὶ μιᾷ καὶ ὠρισμένη καὶ ἀμεταβάτῳ γνώσει. . . ὅ γὰρ δὴ συμπαραθεῖν τῇ ρεύσει τῶν πραγμάτων τὴν τῶν θεῶν γνώσιν ἀνεξόμμεθα λέγειν, ὅθεν εἶναι τι ἐπ' ἐκείνων ἢ παρεληλυθὸς ἢ μέλλον, ὅθεν λέγεσθαι ἐπ' αὐτῶν, ὡς ἐν Τιμαίῳ παρελήφαμεν (p. 38), τὸ ἦν ἢ τὸ ἔσται, μεταβολῆς τινὸς ὄντα σημαντικά, μόνον δὲ τὸ ἔστι, καὶ τὸτο ὅτι συναριθμώμενον τῷ τε ἦν καὶ τῷ ἔσται καὶ ἀντιδιαίρετον αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ πρὸ πάσης χρονικῆς ἐμφάσεως ἐπινοούμενον καὶ τὸ ἀτρεπτον αὐτῶν καὶ ἀμετάβλητον σημαῖνον, ὅπερ καὶ ὁ μέγας Παρμενίδης παντὶ τῷ νοητῷ ὑπάρχειν ἀποφαίνει. "ὅ γὰρ ἦν ὅδ' ἔσται" φησὶν "ὁ μὲν πᾶν, 10 ἐστὶ δὲ μὲνον." καὶ ὁ χρὴ νομίζειν ὅτι ἀναγκαῖαν ἔχει τὴν ἐκβασιν ἀ λέγομεν ἐνδεχόμενα, διὰ τὸ ὑπὸ θεῶν γινώσκεισθαι ὠρισμένως. ὅ γὰρ διότι γινώσκουσιν αὐτὰ οἱ θεοί, διὰ τὸτο ἀναγκαῖως ἐκβήσεται, ἀλλ' ἐπειδὴ φύσιν ἔχοντα ἐνδεχομένην καὶ ἀμφίβολον πέρας ἔχει πάντως ἢ τοῖον ἢ τοῖον, διὰ τὸτο τὴς θεὸς εἰδέναι ἀναγκαῖον ὅπως ἐκβήσεται. καὶ ἐστὶ τὸ αὐτὸ τῇ μὲν φύσει τῇ ἑαυτῇ ἐνδεχόμενον, τῇ δὲ γνώσει τῶν θεῶν ἐκέτι ἀόριστον ἀλλ' ὠρισμένον. . . ἐπεὶ δὲ τινες θρασύτερον ἀνασχετόμενοι περὶ τὴν ζήτησιν τῷ προκειμένῳ θεωρήματος οἶον 15 δεικνύναι μηδὲ τοῖς θεοῖς ὠρισμένην ὑπάρχουσαν γινώσκιν τῶν ἐνδεχομένων, χρησμὸς παράγοντες ἡμῖν περὶ τῶν μελλόντων ἀμφιβολῶς ἀποφνημαμένους, ῥητέον πρὸς αὐτοὺς ἅπερ ὁ μέγας φησὶ Συριανός, ὅτι πρῶτον μὲν ἐπιστάνειν ἐχρῆν ὡς ἄλλη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν θεῶν γινώ- 20 σις καὶ νόσις, ἑτέρα δὲ ἡ τῆς προφήτιδος ἐνέργεια.

f. 111. ἐπαναγόντες δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τὴν ἐξηγήσιν τῶν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τούτοις λεγομένων, πρῶτον μὲν ἀκόλουθα εἶναι φήσομεν τὰ διὰ τῶν παραδιδόμενα τοῖς ὀλίγω πρότερον εἰρη- 5 μένοις (*). ἐλέγετο γὰρ προσεχῶς περὶ ἀντιθέσεως καταφάσεως τε καὶ ἀποφάσεως ὅχι αἰεὶ διαίρεσιν τό τε ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος. τούτοις ὅν ἀκόλουθως προσέθησι ποῖα κατάφασις πρὸς ποῖαν ἀπό- 10 φασιν ἀντίκειναι ὅπως ὡς διαίρειν μὲν αὐτὰς αἰεὶ τό τε ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ὅ μέντοι ἀφωρισμένως ἀλλ' ἀορίστως. παραδίδωσι δὲ πρῶτον μὲν τὰ κοινῶς ὑπάρχοντα ταῖς τε διαγωνίαις ἀντιφάσεσι καὶ τῇ τῶν καθ' ἕκαστα, λέγων ὅτι πάσαις αὐταῖς ὑπάρχει τὸ ἀφω- 15 ρισμένως ταῦτα μερίζειν καὶ τὴν ἐνεσῶτα χρόνον καὶ τὴν παρωχη-

(*) Boëth. II p. 353: in affirmationibus contingentia pro-
dentibus veritas quidem et falsitas in incerto est: quae enim
vera sit, quae falsa, secundum ipsarum propositionum naturam
ignoratur; necesse est tamen unam veram esse, alteram falsam.
Porphyrius tamen quaedam de Stoica dialectica permiscet, quae
cum Latinis auribus nota non sint, nec hoc ipsum quod in
quaestionem venit agnoscitur; atque ideo illa studio praeter-
mittemus.

(*) Boëth. II p. 352: non incommode neque incongrue Ari-
stoteles de rebus altioribus et fortasse non pertinentibus ad
artem logicam disputationem transtulit, cum de propositionibus
loqueretur.

(**) ἀνίσταται τὸ Μαιάνδρειον "τοσαύτην τὴς θεὸς ἄγειν σχολὴν" καὶ τὰ
ἐξῆς codex in marg.

κότα (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐπὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γενομένων τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἀληθῆ ἢ ψευδῆ εἶναι), πρότερον μὲν ὅτι ταῖς διαγωνίσις τὸτο ὑπάρχει διδάσκων, ὡς καθόλου ὡς καθόλου προσηγόρευσε ὡς ἐχέσας τὴν ἐτέραν τῶν προτάσεων καθόλου, ἔπειτα προσθεῖς ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα προτάσεων τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν διαγωνίων· τὸτο γὰρ βέβηκεν τὸ ὡς περ εἴρηκεν. . . πάντι δὲ ἀκριβῶς τὸ ἴδιον τῶν προτάσεων, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀφορίζόμενος ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ μελλόντων εἶπε, διὰ τῆς "μελλόντων" τὸ ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης λαμβανόμενον σημαίνων. ἄλλο γὰρ ἐστίν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (2 11) διορίζεται, τὸ μέλλον παρὰ τὸ ἐσόμενον· καὶ τὸ μὲν ἐσόμενον τὸ πάντως ἐκβησόμενον σημαίνει, ὡς ὅταν εἴπωμεν ἔσαι χειμῶν ἢ θέρος ἢ ἐκλειψίς, τὸ δὲ μέλλον τὸ ἐκβῆναι καὶ μὴ ἐκβῆναι δυνατόμενον, οἷον μέλλω βαδίζειν, μέλλω πλέειν.

18^a f. 112. βέβηκεν μὲν διὰ τούτων παρασηῖσαι τῇ δόξῃ τῇ ἀναί- 15
34. ρήσει τὸ ἐνδεχόμενον, ἵνα ὡς οἷον τέ ἐστι κρατυνηθεῖσαν αὐτὴν διελέγῃ. τὸς δὲ προΐσαμένους ταύτης τῆς δόξης διὰ τούτων ὑποκρινόμενος ὡς περ λημμάτιόν τι πρῶτον λαμβάνει, ὅτι τῇ μὲν ἀληθείᾳ τῶν λόγων ἔπειτα ἀνάγκη τὴν ὑπάρξιν τῶν πραγμάτων, τῷ δὲ ψεύδει τὴν ἀνυπαρξίαν· ὅπερ αὐτῷ βέβηκεν τὸ "εἰ γὰρ πάντα 20 κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν ἀληθῆς ἢ ψευδῆς, καὶ ἅπαν ἀνάγκη ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν." ἔπειτα ὁρμᾷ μὲν ἀπὸ τῆς ἀξιωματικῆς τῆς ἀντιφάσεως, λέγων ὅτι ἀνάγκη τῶν καθ' ἕκαστα καὶ ἐνδεχομένων προτάσεων ἐπὶ τῷ μέλλοντος χρόνῳ λαμβανομένων τὴν ἐτέραν ἀληθεύειν, ἐπειδὴ ὅτε ἀμφοτέρας ἅμα ψεύδεσθαι ὅτε ἀληθεύειν 25 ἀμφοτέρας ἅμα δυνατόν. τούτων δὲ τὸ μὲν, ὅτι ἔκ ἀληθεύουσιν ἀμφοῖν, λέγει· σαφῶς ἐν τούτοις διὰ τῆς "ἀμφοῖν γὰρ ἔχ ὑπάρξει ἅμα ἐπὶ τοῖς ταῦτοις," τυχόντων, αἱ γὰρ τοιαῦται προτάσεις ἐπεί- σον τὸ αὐτὸ ταῖς ἀπροσδιορίστοις, ταῖς ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης λαμβανομέναις· ἐκείνας μὲν γὰρ συναληθεύειν ἐλέγομεν, ταύτας δὲ 30 συναληθεύειν ἀδύνατον, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ ἅμα τῷ αὐτῷ καὶ ὑπάρχει καὶ μὴ ὑπάρχει, οἷον τῷ Σωκράτει καὶ τῷ Λούσανδρῳ τῇ ἐξῆς καὶ τῷ μὴ Λούσανδρῳ. τὸ δὲ, ὅτι ὅτε ψεύδεσθαι αὐτὰς ἅμα δυνατόν, ἐν τοῖς ἐφεξῆς προδήσει.

18^a f. 113. τὸ προειρημένον λημμάτιον κρατύνει βεβημένος ὁ 35
39. Ἀριστοτέλης, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ τῶν λόγων ἔπειτα ἢ ὑπάρξιν τῶν πραγμάτων καὶ τῷ ψεύδει ἢ ἀνυπαρξίᾳ, διὰ παραδειγμάτων ἐπι- δείκνυσιν τὸτο ὅπως ἔχον.

18^b f. 113 b. διόπερ φησὶ "καὶ εἰ ἔστι λευκὸν ἢ ἔστω λευκόν, ἀληθὲς 1.
1. ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι," διδάσκων ἡμᾶς ἅμα διὰ τῆς μὴ εἰπεῖν 40 ἀληθὲς ἐστὶ φάναι, ἀλλ' ἀληθὲς ἦν, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς σαφῶς προ- δῆσει, ὅτι ἔστω μόνον κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐκβαίνει τὰ πράγματα καὶ ὑπέστηκεν ἀληθὲς ἐστὶ λέγειν περὶ αὐτῶν ὅτι ὅπως ἔχει ὡς ἔχει, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ἐκβάσεως ἀληθὲς ἐστὶν ἢ περὶ αὐτῶν πρόρρησις, ἀναγκαίως τὸτο προλαμβάνων ὡς ἐσόμενον αὐτῷ χρή- 45 σιμον πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἐνδεχομένης καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐφόδου δύναμιν, ὡς μαθησομεθα, συνέχον. τὸτο ἔν ὡς περ ἐκ συλλογισμῶν συνάγων, ἀκολούθως ἐπάγει τὸ ὅπως ἀνάγκη τὴν κατάφασιν ἢ τὴν

ἀπόφασιν ἀληθῆ εἶναι ἢ ψευδῆ, προσυπακνωμένον δηλονότι τῷ ἀφωρισμένῳ, καὶ τὸτο εἰκότως.

f. 114. διὰ τῆς "ἄρα" σημαίνει ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν 18^b
προειλημμένων ἀναίρεσθαι συμβαίνει τὸ ἐνδεχόμενον. ὅπερ εἰς 5
τρία διηρημένον τὸ μὲν λέγει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οἷον τὸ γενέσθαι ἄνθρω- πον πενταδάκτυλον ἢ ἐν γῆρα πάλιν (σπάνια γὰρ τὰ μὴ ὅπως ἔχοντα), τὸ δὲ ὡς ἐπ' ἑλαττον, οἷον τὸ σκάπτοντα θησαυρῷ περι- τυχεῖν, τὸ δὲ ἐπ' ἴσης, οἷον τὸ λούσαντα καὶ μὴ λούσαντα ἢ βαδίσαι καὶ μὴ βαδίσαι. καὶ περὶ μὲν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχόμενον ἔχουσι δύο 10 τινὰ αἰτία, ἢ τε φύσις καὶ ἢ τέχνη· τὴν τε γὰρ φύσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατορθῶσαν ὁρῶμεν ἐν τοῖς οἰκείοις ἀποτελέσμασι (τὰ γὰρ τέρατα σπάνια) καὶ τὰς τέχνας ἐνίοτε μὲν ἀποτυγχάνουσας διὰ τὸ βρυσθὲν τῆς ὑποκειμένης αὐταῖς ὕλης, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μέντοι κατορθῶν ἐπαγγελλομένας... περὶ δὲ τὸ ἐπ' ἑλαττον ἐνδεχόμενον δύο ταῦτα 15 ἔχουσιν, ἢ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων.

f. 115. εἰ δὲ ὁ ἕτερος τούτων ὠρισμένως ἀληθεύσει (*), τῷ 18^b
δὲ τὴν ἐτέραν πρότασιν τῆς ἀντιφάσεως ὠρισμένως ἀληθεύειν 8.
εἶπετο ἢ ἀναίρεσις τῆς ἐνδεχομένης, φανερόν ὅτι οἰχήσετ' ἐνδεχο- μένον ἐκ τῶν ὄντων, τό τε ἄλλο καὶ τὸ οἷον κέντρον αὐτῶν, τὸ ὁπότερ' 20 ἔτυχεν, ὅπερ ἔλαβε μὲν ἀντὶ τῆς ἐνδεχομένης πάντες ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ δὲ γε εἴχῃ τινα ὑπόφασιν, ὁμοίως ἂν ἐγίνετο ἢ ἔκ ἐγίνετο· τὸτο γὰρ λέγομεν ὁπότερ' ἔτυχεν ἢ εἶναι ἢ γενέσθαι, ὅπερ ὅθεν μάλ- λον ὅπως ἢ μὴ ὅπως ἔχει ἢ ἔξει, ἐπὶ μὲν τῷ γεγενῆσθαι δηλονότι καὶ ἤδη ἐν ὑπόφασιν ὄντος τὸ ἔχει λέγοντες, ἐπὶ δὲ τῷ γεννησομένῳ 25 τὸ ἔξει.

f. 116. ῥητέον δὲ πρὸς ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν ὅτι τὸ ἐκβε- 18^b
βηκὸς νῦν καὶ ἤδη γεγονὸς ἔκ ἀληθῆς πρὸ τῆς ἐκβάσεως λέγειν ὅτι 14.
ἔσαι πάντως λευκόν· ἔστω γὰρ ἐπειδὴ ὁ χρόνος εἰς τὸ εἶναι αὐτὸ ἀπε- κατέστησε, διὰ τούτου αἰετὸς χρή ἐξ ἀναγκαίας αὐτὸ προκαταβολῆς 30 γεγονέναι. ὥστε τῶν προλεγοντων περὶ αὐτῶν ἔχ ὁ λέγων ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἔσαι λευκὸν ἀληθεύσει, ἀλλ' ὁ τὸ ὅλον τούτου ἐνδεχομένως αὐτὸ ἐκβήσεσθαι λέγων. εἰ δὲ τούτο, δηλονότι δυνατὸν ἦν αὐτὸ καὶ μὴ ἐκβῆναι· ἔστω γὰρ ἂν ἄλλως ἡγήθευε τὸ ἐνδεχόμενον αὐτὸ ἐκβή- σεσθαι. μὴ τοίνυν ἀπὸ τῆς ἤδη ἐκβάντος τὸ ἐτι μέλλον κρινέτωσαν 35 οἱ ταῦτα λέγοντες, ἀλλὰ φυλάττοντες αὐτὸ μήπω ἐκβεβηκὸς ζητεῖτωσαν εἰ ὅτε ἐξ ἀνάγκης ἐκβήσετ'· ἔστω γὰρ ἔξουσι τούτο ἐπιδεί- ξαι, ὡς αὐτὸ ἡμᾶς σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἐξῆς διδάξει.

f. 116 b. ἐπειδὴ προειρηπὶ μὲν πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἐνδεχομένης 18^b
τὸ τὰς προτάσεις, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἀφωρισμένως διαιρεῖν τὸ ἀλη- 16.
θὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ἔλαβε δὲ τούτο διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰς συνα- ληθεύειν ἀλλήλαις, ὅπερ ἐλέγετο διὰ τῆς "ἀμφοῖν γὰρ ἔχ ὑπάρξει ἅμα ἐπὶ τοῖς ταῦτοις" (p. 18 38), ἡδύνατο δὲ τις ὑποπτεύειν ὡς 40 ἔκ ἀναγκαῖον ἢ συναληθεύειν αὐτὰς ἢ διαιρεῖν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος (ἐνδέχετ' γὰρ καὶ συμψεύδεσθαι), διὰ τούτου νῦν προτίθετ' δεῖ-

(*) Boëth. II p. 355: putaverunt autem quidam, quorum Stoici quoque sunt, Aristotelem dicere in futuro contingentes nec veras nec falsas... sed falsum est.

ἔαι ὅτι ὁδὲ συμφεύδεα δύναται ταύτας τὰς προτάσεις, ὅπερ ὅτε
 ὀνήσις τι τὴν ὕψω λέγειν αἰσθόμενον πρὸς τὸ εἰσάγειν τὸ ἐνδεχόμε-
 νον, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐστὶν ἀδύνατον. δειχθήσεθ' ὅτι κατ' αὐτὴν
 τὴν ὑπόθεσιν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ ἀναγκαίως ἐκβαίνει καὶ ἀδύνατον
 ἔχον τὴν ἐκβασιν. φησὶν ἔν τῳ ὡς ὁδὲ τὸτο ἐνδέχεται λέγειν ὅτι αἱ
 καθ' ἑκάστα καὶ ἐνδεχόμεναι προτάσεις κατ' τὴν μέλλοντα χρόνον
 συμφεύδον ἀλλήλαις, ὅπερ ἐσήμηνε διὰ τῆς ὁδῆς ὡς ὁδὲ τὸν γε
 ἀληθές, ἐπεὶ πρῶτον μὲν φησὶν ἀναιρήσομεν τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντι-
 φάσεως, ἀφ' οὗ πάσας προάγομεν τὰς ἀποδείξεις ὡς ὄντος ἐναρ-
 γεσάτω· πρὸς δὲ τούτοις συμβήσεθ' ὅτι πρᾶγμα ἅμα μήτε ἔσεαθ' 10
 διὰ τὸ ψεύδεα τὴν λέγουσαν ἔσεαθ' αὐτὴν κατάφασιν, καὶ πάλιν
 ἔσεαθ' διὰ τὸ ψεύδεα τὴν λέγουσαν μὴ ἔσεαθ' αὐτὴν ἀπόφασιν,
 ὡς καὶ ἔσεαθ' αὐτὴν ἐξ ἀνάγκης καὶ μὴ ἔσεαθ' ἐξ ἀνάγκης, ὅτι ἂν
 εἴη τερατωδέστερον; ἵνα δὲ τὸτο συναγάγῃ, ἀναμνησκει ἡμᾶς
 τὴν λημματίαν τὴν λέγοντος ὅτι τῇ ἀληθείᾳ τῶν λόγων ἢ τῶν πρα- 15
 γμάτων ἐκβασίς ἀκολουθεῖ, καὶ ὅτι κατ' τὴν ἐνεσῶτα μόνον χρόνον ἀλλὰ
 καὶ κατ' τὴν μέλλοντα. εἰ γὰρ τις προειπὼν ὅτι τεχθήσεθ' αὐρίον
 παιδίον λευκὸν καὶ μέγα ἀληθῶς προλέγει, δεῖ αὐρίον τεχθῆναι παι-
 δίον, ὃ ἀμφοτέρω τὰ προειρημένα ὑπάρξει. σιωπήσας ἔν τῳ τῶ-
 των ἀκόλουθον, ὅτι καὶ τῷ ψευδεῖ τῶν λόγων ἔπεθ' ὅτι τὰ πράγματα 20
 μὴ ὑπάρχειν, ὡς ἤδη πρότερον αὐτῷ παραδεδομένον, ἅμα τῷ τῷ
 θεωρήματι τὸ ἐπόμενον τῷ παραλελειμμένῳ συνάγει λέγων "εἰ δὲ
 μήτε ἔσαι μήτε μὴ ἔσαι αὐρίον, ὅτι ἂν εἴη τὸ ὁπότερ' ἔτυχε" (v. 22),
 τῷ τῷ, εἰ δὲ συμφεύδον αἱ τοιαῦται προτάσεις, ἀναιρεθήσεθ' ἢ
 καὶ ὕψω τὸ ἐνδεχόμενον, ἀναιρεθήσεθ'· δὲ διὰ τὸ ἅμα ἀναγκαίως τε 25
 ἐκβαίνειν τὸ πρᾶγμα καὶ ἀδύνατον ἔχειν τὴν ἐκβασιν.

183
 26. f. 118. σφίγγων ἐν τούτοις τὴν πάντα λόγον ὁ Ἀριστοτέ-
 λης (*) τῷ τε προτεθέντος ἐξ ἀρχῆς προβλήματος ἀναμνησκει,
 καὶ τινὰ τὰ ἔπεθ' αὐτῷ δεδειγμένα προσίθισι, καὶ ἄτοπα ταῦτα
 καλεῖ, καίτοι μηδέπω δείξας ὅτι ἔστιν ἄτοπα, ταῖς τε αὐτοφύεσιν 30
 ἐννοίαις τῶν ψυχῶν ἀποχρώμενος, καὶ ὡς εὐθὺς ἐπάξων τὴν κατα-
 σκευὴν τῷ ἄτοπον εἶναι τὴν ἀναιρεῖν πειρώμενον τὸ ἐνδεχόμενον λό-
 γον· ὃν ἐλέγχει διχόθεν, νῦν μὲν ἐπιδεικνύς ὅσα ἔπεθ' αὐτῷ ἀδύ-
 νατα, ὁλίγον δὲ ὕστερον καὶ τὰ ψευδῶς εἰλημμένα ἑαυτῷ διαβάλ-
 λων... διὰ τούτων ἔν τῳ παραδιδὼς τὰ ἐπόμενα ἀδύνατα τοῖς 35
 ἀναιρέσει τὸ ἐνδεχόμενον, φησὶν ὡς εἰ τις ἀξιόη πάσαν ἀντίφασιν
 κατ' πάντα χρόνον ὁμοίως ἔχειν πρὸς τὸ διαιρεῖν τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψευ-
 δος, καὶ μὴ μόνον τὰς διαγωνίας, ἀς καθόλου ὡς καθόλου καλεῖν
 εἴωθεν, ἀφωρισμένως ἔχειν αἰετὴν τὴν μὴ ἑτέραν τῶν προτάσεων

ἀληθῆ τὴν δὲ ἑτέραν· ψευδῆ κατ' ἅσαν ὕψω, ἀλλὰ καὶ τὰς καθ'
 ἑκάστα, ὡς ἡκολούθει τὸ ἐκποδῶν γίνεσθαι τὸ ἐνδεχόμενον, ματαιοπο-
 νίαν τῆς φύσεως κατηγορήσει βουλευτικὸς ἡμᾶς ποιησάσης ὅλον
 ὅτι ὡς εἰ μηδὲν ἐστὶν ἐφ' ἡμῶν, μάτην ἐπιχειρήσομεν βουλευέσθαι
 περὶ τῶν ὅτι ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ κειμένων, καὶ ὁμοίον τι ποιήσο-
 μεν τοῖς βουλευομένοις πῶς ἀνατεῖλοι ἢ μὴ ἀνατεῖλοι ὁ ἥλιος.

f. 120. παραδὼς ἡμῶν διὰ τῶν προλαβόντων ὅσα ἔπεθ' ἀδύ- 19a
 νατα τοῖς ἀναιρέσει τὸ ἐνδεχόμενον, ὅτι τὸ μάτην βουλευέσθαι, μά- 7.
 τὴν ἐγχειρεῖν ὅπως ταῖς πράξεσι, καὶ ὅσα τούτοις ἐστὶν ἀκόλουθα, οἷον
 τὸ μάτην αἰτιασθαι τινὰς ὡς συμπράττοντας ἡμῶν ἢ ἀντιπράττον-
 τας, μάτην ἐπαινεῖν τινὰς ὡς ἀγαθὸς ἢ ψέγειν ὡς κακός, καὶ ὀνό-
 ματα κενὰ εἶναι τὰ πολυθρύλητα ταῦτα, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κα-
 κίαν (πῶς ὅτι ὅσον τε ταῦτα χώραν ἔχειν, μηδενὸς ὄντος ἐφ' ἡμῶν,
 ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἡμῶν, ὡς ὁ ἐκείνων λόγος, ἐπὶ τὸ τὰδε τινὰ
 πράττειν ἀγομένων; ἅπερ δηλονότι καὶ ἐναργῶς ἄλογα καὶ τὴν ὅλον
 τῶν ἀνθρώπων ἄρδην ἀνατρέπει βίον), προτίθεθ' διὰ τούτων καὶ ἐπ'
 εὐθείας ἐξ αὐτῆς τῆς ἐνεργείας τῶν πραγμάτων ἐπιδείξαι ὅτι τέ 20
 ἐστὶν ἐν τοῖς ὅσι τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ ἐν τίσιν ἐστὶν, ὅτι ὅτι ἐν τοῖς
 αἰδίοις ἀλλ' ἐν μόνοις τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τὸ εἶναι ἔχουσιν...
 ἅπερ ἐνδεικνύμενος ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι ἀρχὴ ἐστὶ τῶν ἐσομέ-
 νων καὶ ἀπὸ τῆς βουλευέσθαι καὶ ἀπὸ τῆς πράξαι τι, τῷ μὲν ὀνόματι τῆς
 ἐσομένης ἐπὶ τῆς μήπω μὴ ἐκβεβηκότος, δυναμένης δὲ ἐκβῆναι εἰ
 μή τι κωλύσει, κοινότερον νῦν χρησάμενος, διὰ δὲ τῆς πράξαι
 τι δηλοῦν τὸ ταῖς ἀρχαῖς ἐγχειρῆσαι τῆς πράξεως, ὅπερ πρότερον
 ἐκάλει πραγματεύεσθαι. ἐν τίσι δὲ τῶν ὄντων ἔχει τὴν ὑπόφασιν
 τὸ ἐνδεχόμενον, συντόμως ἐόδαξεν εἰπὼν ὅτι ἐν τοῖς μὴ αἰετῶς ἐνε-
 γῶσι, ταῦτα δ' εἰπεῖν τοῖς ποτὲ μὲν ὅσι ποτὲ δὲ μὴ ὅσι (*).

f. 122. διττὸν εἶναι φησὶ τὸ ἀναγκαῖον, τὸ μὲν τὸ ἀπλῶς καὶ 19a
 κυρίως λεγόμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ αἰετῶς ὑπάρχον τῷ ὑποκειμένῳ ὡς 23.
 ὁδὸς ὑφεσθῆναι χωρὶς αὐτῆς δυναμένης, τῷ αἰετῶς ἡτοὶ κατ' ἅσαν
 χρόνον λαμβανομένης ὡς ἐπὶ τῶν αἰδίων, οἷον ὅταν λέγωμεν ἐξ
 ἀνάγκης κινεῖσθαι τὸν ἥλιον ἢ τὸ τρίγωνον τὰς γωνίας δύο ὀρθαῖς
 ἴσας εἶναι, ἢ ἔως ἂν ὑπάρχῃ τὸ ὑποκείμενον, ὡς ὅταν εἰπώμεν ἐξ
 ἀνάγκης τὸδε τὸ πῦρ θερμὸν εἶναι ἢ τὸν Σωκράτην ζῶον εἶναι· τὸ
 δὲ ὅτι τοιούτον, ἀλλὰ μὲν μὴ προσδιορισμῶς τῷ ἔως ἂν ἢ τὸ κατηγορε-
 μένον ὑπὸ τῆς λέγοντος ὕψω αὐτὸ ἔχειν ἀληθεῖον, ἀπλῶς δὲ ὅτι κατέτι,
 εἴτε αἰδίον εἴη τὸ ὑποκείμενον εἴτε φθαρτόν... f. 123 b. ἀνάγκη
 πάντως αὐρίον ἢ γενέσθαι ἢ μὴ γενέσθαι ναυμαχίαν, ὅ μόντοι διε-
 λόντες καὶ τὸ ἕτερον μόνον μόριον τῆς ἀντιφάσεως εἰπόντες ἀσφα-
 λῶς ἀποφανέμεθα ὅτι ἔσαι πάντως ἢ ὅτι ἔσαι πάντως. ὅλον ἄρα
 ὅτι ἀνάγκη τῆς περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀποφαινομένης λόγος (ὅπερ
 ἐσήμηνε τῇ ἀναιρέσει τῶν ἁκρων, τῷ ἀναγκαίως λέγω καὶ τῷ ἀδύ-
 νατω, ὡς τὸ μὲν ἐκάλεσεν αἰετῶς ὄν, τὸ δὲ αἰετῶς μὴ ὄν) μὴ πάντως ἔχειν
 τὸ ἕτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως ἀφωρισμένως ἀληθεῖον, ὅπερ ἦν
 τὸ ἐξ ἀρχῆς ἡμῶν εἰς ἐπίσκεψιν προκείμενον, ἀλλ' ἡτοὶ ἀμφω

(*) Boëth. II p. 359: nos secuti Porphyrium cum huius dis-
 putationis expositionem coepimus, id quod prius dixit in sin-
 gularibus et futuris, ob hoc dixisse praediximus, quod facilius
 sit intellectus disputationis, si haec prius in singularibus per-
 spicerentur; de quibus singularibus diligentissime praelocutus,
 nunc de universalibus universaliter praedicatis et de his quae
 in eis fiunt contradictiones loquitur... Alexander autem in
 singularibus et futuris dixisse eum arbitratur, tanquam si dice-
 retur in his futuris quae in generatione et corruptione sunt.

(*) Boëthius II p. 364 sqq. Philonis, Diodori, Stoicorum
 ipsiusque Aristotelis sententias de possibilitate exponit.

ὁμοίως δεκτικὰ ψεύδους τε καὶ ἀληθείας, ὡς τὰ περὶ τῶν ὁπότερ' ἔτυχεν ἐνδεχομένων ἀποφαινόμενα, ἢ τὸ μὴ ἕτερον μᾶλλον ἀληθεύειν πεφυκὸς τὸ δὲ ἕτερον ψεύδεσθαι μᾶλλον, ὅτε μέντοι τὸ ἀληθεῖον αἰεὶ ἀληθεῖον ὅτε τὸ ψευδόμενον αἰεὶ ψευδόμενον, ὅπερ ἐσήμηνε διὰ τῆς "ὅ μὲντοι ἤδη ἀληθὴ ἢ ψευδῆ." ὁ δὲ ὅτι ἐπὶ μὴ 5 τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγόμενον ἢ κατάφασις ἔστιν ἢ μᾶλλον ἀληθὴς, ἐπὶ δὲ τῷ ὡς ἐπ' ἑλαττον ἢ ἀπόφασις.

196 f. 124. παντοδαπῶς λεπτεργήσας τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐξ

5. ὑποκειμένων καὶ κατηγορουμένων προτάσεων, ὡς ὠρισμένον ὄντος τῆς ὑποκειμένης, προσίθῃσι διὰ τούτων ὅτι ὅσαι εἰσὶν ἐκεῖναι τὴν ἀριθμὸν, 10 τοσαύτας ἑτέρας ἀνάγκη γίνεσθαι προτάσεις ἐξ ὑποκειμένων πάλιν καὶ κατηγορουμένων, ἀλλ' ἔκτι ὠρισμένον ὄντος τῆς ὑποκειμένης ἀλλ' ἀόριστον. . . ἵνα δὲ μὴ τις ὑπολάβῃ μηδ' ἂν γενέσθαι τὴν ἀρχὴν πρότασιν ἐξ ὑποκειμένης μόνον τῆς, διότι, ὡς εἴρηξεν πρότερον, τὴν μίαν πρότασιν ἐν χρήξει τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐν τῇ κατηγορούμενον, 15 ἐν δὲ ὅ τῷ ὀνόματι ἀλλὰ τῷ σημαίνοντι, ὅπερ ἔχ' ὑπάρχει τῷ ἀόριστῳ ὀνόματι (ἐν γὰρ ἀναιρῆναι τὸ ὑπὸ τῆς ὠρισμένης δηλούμενον τοῖς παρ' αὐτῆς πᾶσιν ἐφαρμόττει), διὰ τούτου τίθησιν τε τὴν ἔννοιαν τῆς τοιαύτης ἀπορίας ὁ φιλόσοφος, ἀναμιμνήσκων ἡμᾶς τῆς ἐν δεξι εἶναι τὴν κατηγορούμενον ἐν τῇ μιᾷ καταφάσει καὶ καθ' ἑνὸς λέγεσθαι 20 ὑποκειμένης, καὶ ἐπιδείκνυσιν ὑπάρχον τούτο καὶ ταῖς ἐξ ἀόριστου ὑποκειμένης προτάσεσι, τῷ εἰπεῖν ἐν γὰρ πῶς σημαίνει καὶ τὸ ἀόριστον ὄνομα, ὅ παρελκόντως τὸ πῶς προδίδει ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐνδείξεως ὅτι ὁ φύσιν μίαν σημαίνει, καθάπερ τὸ ὠρισμένον. ἐκεῖνα γὰρ εἰ μὴ ὁμώνυμον εἶη, ἢ τῷ γένει ἐν τι σημαίνει ἢ τῷ εἶδει ἢ τῷ 25 ἀριθμῷ, τούτων δὲ ἕκαστον ὠριζαί. τὸ δὲ ἀόριστον ἔχ' ἔτω, καὶ ἐνικῶς αὐτὸ προφέρωμεν, ὅ ἔκ' ἀνθρώπου λέγοντες, ἀλλὰ κοινωσίαν μόνον πρὸς ἀλλήλα πάντων τῶν παρὰ τὸ σημαίνον ἐν τῷ ὠρισμένῳ, κατ' αὐτὸ τούτο τὸ μηδὲν αὐτῶν εἶναι ὅπερ ἐκεῖνο. διὸ καὶ λέγει ἐνικῶς "τὸ δὲ ἀόριστον." τούτο τὸ ὄνομα εἰκότως ἀνω- 30 νυμον ἐκάλεσεν (*), ἐνδεικνύμενος τὸ ζήτητικὸν αὐτὸ δηλῶν τῆς σημαίνοντος ὑπὸ τῆς ὠρισμένης ὀνόματος. . . λέγει δὲ τούτο δηλονότι περὶ τῆς ἀπλῆς αὐτῆς καταφάσεως τῆς ἐξ ὑποκειμένης μόνον καὶ κατηγορουμένης, περὶ ἧς καὶ πρόκεινται αὐτῷ νῦν διδάσκειν. ὥστε ὁ χρὴ ζητεῖν πῶς ἂν ἐφαρμόσειε τούτο ἢ ταῖς ἐκ τρίτου προσκατηγο- 35 ρημέναις καταφάσεσιν ἢ ταῖς μὲν τῆς τρίτης. ἀλλὰ πῶς ἐξῆς τούτοις ἐπιφέρει ἄνευ ῥήματος μηδεμίαν εἶναι ὁ μόνον κατάφασιν ἀλλὰ καὶ ἀπόφασιν, εἴπερ τὰς ἀποφάσεις ἐκ τῶν ἀόριστων συμβαίνει γίνεσθαι ῥημάτων; ἢ ῥητέον, ὅπερ Ἀλέξανδρος φησὶν, ὅτι τὸ ἀόρι-

στον ῥῆμα καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἀποφασκόμενον καὶ τὴν ἀπόφασιν ποῖν τῷ μὴ ὑποκειμένῳ τὰ αὐτὰ ὄντα τυγχάνουσι, τῇ μέντοι χέσει διαφέρουσι πῶς ἀλλήλων. τὸ γὰρ ὅ βαδίζει καθ' ἑαυτὸ μὴ λεγόμενον ἀόριστον εἶη ἂν ῥῆμα, ὡς ἐν τι θεωρούμενον καὶ ὅδ' ἐν μέ- 5 ρος καθ' αὐτὸ σημαντικὸν ἔχον, καθάπερ εἴρηξεν πρότερον. ἐν μέντοι τῇ ἀποφάσει τῇ λεγούσῃ Σωκράτης ὅ βαδίζει, ἔκ' ἂν εἴποιμεν ἀκριβολογεῖσθαι, βυλόμενοι τὸ ὅ βαδίζει ῥῆμα εἶναι ἀόριστον, ἀλλὰ μᾶλλον ῥῆμα καθ' αὐτὸ μὴ ὠρισμένον, τῷ δὲ ὑποκειμένῳ ἀποφατικῶς κατηγορούμενον, καὶ διὰ τῆς ἀρνητικῆς μορφῆς διακρινόμενον ἀπ' αὐτῆς, ὡς ἐνταῦθα μηκέτι μὴ ὡς ἐν ἀλλ' ὡς δύο λαμβάνεσθαι τὸ ἔχ' ὑγιαίνει, τῷ ἀρνητικῆς μορφῆς τὸ διακεκρίσθαι τὴν κατηγορούμενον ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης ἐμφαίνοντος. μήποτε δὲ δυνατὸν ἢ λέγειν καὶ ὅτι ἐν τῷ "ἄνευ δὲ ῥήματος ὁδεμία κατάφασιν ὁδε ἀπόφασιν" (v. 12) τὸ τῷ ῥήματος ὄνομα κοινότερον εἴληπται κατὰ 10 τε τῆς ὠρισμένης καὶ τῆς ἀόριστου, διδάσκοντος μὴ τῆς Ἀριστοτέλους καὶ ὅπερ εἴρηξεν καὶ πρότερον, ὅτι πρὸς τὸ γενέσθαι ἀποφαντικὸν λόγον δεῖ πάντως ῥήματος, ἐξεπίτηδες δὲ νῦν πάλιν τούτο προδίδοντος ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν ἐξ ἀόριστου τῆς ὑποκειμένης προτάσεων, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ τὰ ἀόριστα ὀνόματα, περὶ ὧν νῦν προσεχῶς ὁ λόγος, ἀρκεῖν καὶ καθ' αὐτὰ λεγόμενα πρὸς γένεσιν ἀποφάσεως, ἐπεὶ καὶ φαντασίαν ἀποτελεῖσι τῆς παραπλησίαν δύναμιν ἔχειν ταῖς ἀποφάσεσιν, ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον παραδώσει. . . λαμβάνει δὲ τῶν μὴ ἄνευ προσδιορισμῶν ὅ τὰς καθ' ἑκάστα ἀλλὰ τὰς ἀπροσδιορίστας, τῶν δὲ μὲν προσδιορισμῶν ὅ τὴν καὶ μέρος κατάφασιν ἀλλὰ τὴν 25 καθόλου, ὡς τῷ αὐτῷ δηλονότι λόγῳ καὶ ἐπὶ τῶν παραλελειμένων προτάσεων ἐφαρμόζοντος. τῆς μέντοι καθόλου καταφάσεως, τῆς τε ὠρισμένης ἐχέσης τὴν ὑποκείμενον καὶ τῆς ἀόριστου, ἔκ' ἔλαβε τὴν κυρίως ἀπόφασιν τὴν ἀντιφατικῶς αἰεὶ πρὸς αὐτὴν ἀντικειμένην, ἀλλ' ὥσπερ ἐλέγομεν πρότερον, τὴν δοκῶσαν μὴ ἐπαμφο- 30 τερίζειν καὶ συμφάσειν τῇ τε ἀντιφασκίᾳ καὶ τῇ ἐναντίᾳ, μᾶλλον μέντοι τῇ ἀντιφασκίᾳ ταύτῃ δυναμένην. τοιαύτῃ γὰρ ἢ τε "ἐκ ἐστὶ πᾶς ἄνθρωπος" (v. 17) καὶ ἢ "ἐκ ἐστὶ πᾶς ὅς ἄνθρωπος" (v. 18), ἢ μὴ τῇ "ὅς πᾶς ἄνθρωπος ἐστίν," ἢ δὲ τῇ "ὅς πᾶς ὅς ἄνθρωπος ἐστίν" ταύτῃ φθεγγόμενη. τούτο δὲ, διότι ἔκ' ἦν προκείμενον παραδιδόναι νῦν πάλιν τὴν ἀντιφατικὴν τῶν προτάσεων ἀντίθεσιν, ἀλλ' ἐπιση- 35 μήνασθαι μόνον ὅτι προηγῶνται αἱ ἐξ ὠρισμένης τῆς ὑποκειμένης προτάσεις τῶν ἐξ ἀόριστου. ἅμα δὲ ἴσως καὶ διδάξαι ἡμᾶς ὁ φιλόσοφος ἡβλήθη ὅτι καὶ αἱ τοιαύται προτάσεις συντάττονται ἂν ταῖς ἀποφάσεσι. δεῖ δὲ ἐφιστάνειν ὅτι ἀκριβῆς ἐν τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης παρα- 40 δείγματα παρέθετο τῶν ἐξ ὑποκειμένης καὶ κατηγορουμένης προτάσεων, "ἐστὶν ἄνθρωπος" εἰπὼν καὶ "ἐστὶ πᾶς ἄνθρωπος," ἀλλ' ὅ καθάπερ πρότερον ἔλεγεν, "ἐστὶν ἄνθρωπος λευκός" (*) καὶ "ἐστὶν ἄνθρωπος καλός," αὐτῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορημένων προτάσεων.

(*) Boëth. II p. 373: recte nullam differentiam propositionum de infinitis verbis fecit: infinita enim verba tunc sunt infinita cum sola sunt, si vero cum infinito nomine iungantur aut finito nomine, non infinita verba iam sunt sed finita, cum negatione tamen in tota propositione intelliguntur. si ergo, quemadmodum Stoici volunt, ad nomina negationes ponentur, ut esset "non homo ambulat" negatio, ambiguum esse posset, cum dicimus "non homo," an infinitum nomen esset, an vero finitum cum negatione coniunctum.

(*) Boëth. II p. 374: numerum propositionum quas nos supra quoque descripsimus, ipse subiecit (Aristoteles), et infinitas quidem prius, post vero contraiacentes. et si quis ad illa revertitur et hic intendit animum, in quo vel nostra vel Aristotelis

198 f. 127 b. ἄρχεται μὲν ἐντεῦθεν τὸ τρίτον τῷ βιβλίῳ κεφάλαιον, ὅπερ ἐλέγομεν εἶναι περὶ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορευμένων προτάσεων. δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς πρὶν διασαφῆσαι τὰ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει λεγόμενα, πρῶτον ἡμᾶς ἐπισκεψάμεθα τίνα τε τρόπον ἐπὶ τῶν προτάσεων ἐκ τῶν καταφάσεων ποιῶμεν τὰς ἀποφάσεις, καὶ πῶς ἂν λαβόντες αὐτὰς μὲν τῆς προσηκούσης ἀκριβείας συνέλωμεν αὐτῶν τὴν πάντα ἀριθμὸν (*). . . f. 128 b. τῶν προληφθέντων ἐπισκεψώμεθα ἐξῆς τὰ διὰ τῆς ἐκτεθείσης ῥήσεως ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει λεγόμενα, ἐνταῦθα μὲν πάνυ ἀσαφῶς καὶ δι' αἰνιγμάτων ῥηθέντα, πρὸς δὲ τῷ πέρατι τῷ προτέρῳ βιβλίῳ τῶν προτέρων Ἀναλυτικῶν (c. 46) διηρθρωμένως παραδιδόμενα. ὅθεν καὶ λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ παρακολυθῆσαι τε τοῖς διὰ τῶν ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ λεγομένοις ἠδυνήθησαν καὶ διασαφῆσαι αὐτά. τῶν δὲ γιγνομένων ἐν ταῖς νῦν προκειμέναις ἡμῖν προτάσεσι δύο ἀπροσδιορίστων ἀντιφάσεων τὴν μὲν ἑτέραν καλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης ἀπλήν, 15 τὴν ὠρίσμενον τὸ κατηγορευμένον ἔχουσαν, ὡς κατ' αὐτὴν τὸ τῆς ἑτέρας ἀπληγέραν ἔσαν, τὴν δὲ ἑτέραν ἀόριστον διὰ τὸ ἀόριστον εἶναι τὸ ἐν αὐτῇ κατηγορευμένον (*). ὁ μὲντοι ἐταῖρος αὐτῷ Θεόφραστος ὀνομαζέει αὐτὴν ἐκ μεταθέσεως, δι' ἣν ἐξῆς ἐρῶμεν αἰτίαν. . . ἐκτιθέμενος ὅτι ἐπὶ διαγράμματος τὰς προτάσεις, ὅπερ 20 καὶ ἡμεῖς ὑπετάξαμεν, καὶ ὑπὸ τὴν ἀπλήν κατάφασιν τάξας τὴν ἀόριστον ἀπόφασιν, ἀναγκαίως λοιπὸν ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν τὴν ἀπλήν τίθησι τὴν ἀόριστον κατάφασιν. διὸ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς Θεόφραστος ἐκ μεταθέσεως, ὅτι μετατέθειται αὐτῶν ἐν τῷ διαγράμματι ἡ τάξις.

f. 130. ἄμεινον δὲ ἴσως καὶ ταῖς ἐννοίαις τῷ Ἀριστοτέλει ἀκολούθετον ἀπὸ τῶν πραγμάτων πιεσθῆναι τὸ ἐπ' ἑλαττον εἶναι τὴν ἀνευ προσδιορισμῶν λεγομένην ἀόριστον κατάφασιν τῆς ἀπλῆς ἀποφάσεως. εἴ τις μὲν γὰρ ἔστιν ὁ δίκαιος ἄνθρωπος, ἔστος δίκαιος ἄνθρωπος ἔκ ἐστιν. ὁ μὲν εἴ τις ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος, ἤδη καὶ ἔστιν ὁ δίκαιος ἄνθρωπος. ἐπὶ γὰρ τῷ ὅλῳ μὴ ὄντος ἀνθρώπου ἀληθεύει μὲν ἡ ἀπλή ἀπόφασις, ψεύδεται δὲ ἡ ἀόριστος κατάφασις. ἡ δὲ γε 30 προτέρα ἐπιχείρησις, ἥ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὸ πέρατι τῷ πρώτῳ τῶν Ἀναλυτικῶν (c. 46) φαίνεται χρωμένως, ἐπὶ μὲν τῶν ἀντιφασκυστῶν ἀλλήλαις προτάσεων, ὅπερ ἐν ἐκείνοις ὑπέθετο, εὐοδῶσει, ἐπὶ δὲ τῶν συναληθεύειν ποτὲ δυναμένων καὶ προχωρήσει. ὅλως δὲ χρὴ ἐφιστάνειν ὅτι τὰς ἀπροσδιορίστας ἐπὶ διαφόρων μὲν τῷ ὑποκειμένῳ μερῶν ἅμα δυνάμεναις ἀληθεύειν καταλαμβάνομεν

ὁμοίως ταῖς καὶ μέρος, ὡς ἔμπροσθεν διωρίσαμεν, καθ' ἑνὸς μὲντοι καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορευντὲς αὐτὰς ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ κατ' ἐπινοιαν αἰεὶ διαιρεῖν εἰκότως μετ' ἐκείνου φαίνεται τό τε ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος. ἀνάγκη γὰρ τῶν τε ὄντων καὶ τῶν μὴ ὄντων ἕκαστον ἢ εἶναι 5 τυχόν ἄνθρωπον δίκαιον ἢ μὴ εἶναι. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ταύτην τὴν ἐννοιαν θεωρῶντες τὰς προτάσεις περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ τὸ ἐπὶ πλεόν ἢ ἐπ' ἑλαττον ἀληθεύειν ἐπ' αὐτῶν λέγομεν, ὥσπερ καὶ ὅταν τῷ ἀνθρώπῳ λέγωμεν ἐπὶ πλεόν εἶναι τὸ ζῶον. ὅθεν γὰρ ἄλλο διὰ τῆς σημαίνουσης ἢ ὅτι ἐφ' ὧν μὲν τὸ ἄνθρωπος ἀληθὲς κατηγορεῖν, ἐπὶ 10 τῶν καὶ τὸ ζῶον, ὁ μὲντοι ἔμπαλιν. . . f. 131. λοιπὸν ἐπισκεψώμεθα εἰ ὥσπερ ἔχουσιν αἱ ἀπλᾶι προτάσεις πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως, ἔτι καὶ ἔχουσιν καὶ αἱ σερητικαὶ πρὸς αὐτὰς πάλιν τὰς ἐκ μεταθέσεως, ταύτας εἰ ὥσπερ ἡ ἀπλή κατάφασις ἐπ' ἑλαττόν ἐστι τῆς ἀόριστον ἐχούσης τὴν κατηγορευμένον ἀποφάσεως, ἔτι καὶ ἡ σερητική ἀπόφασις ἐπ' ἑλαττόν ἐστι αὐτῆς, καὶ ὥσπερ ἡ ἀπλή ἀπόφασις ἐπὶ πλεόν ἐστὶ τῆς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένης ἀόριστης κατάφάσεως, ἔτι καὶ ἡ σερητικὴ κατάφασις. ἔστι δὲ τῶν πάντων τῶνναντίον ἀληθές. ὅτε γὰρ ἡ ἀπόφασις ἡ σερητικὴ τῆς ἀόριστης ἐπ' ἑλαττον ἀλλ' ἐπὶ πλεόν, ὅτε ἡ κατάφασις ἐπὶ πλεόν ἀλλ' ἐπ' ἑλαττον. ὅτι 25 δὲ τῶν ὅπως ἔχει, ῥαδίως δεῖξομεν.

f. 133. εἴτα πρὶν διδάξαι πῶς διχῶς λέγονται (τῶν προτάσεων αἱ ἀντιθέσεις), πρότερον ἐπὶ παραδείγματι ὑψηλῇ πότι λέγει προσκατηγορεῖται τὸ ἔστιν, ὅπερ ἐκάλεσεν ὄνομα ἢ ῥῆμα, διότι ῥῆμα μὲν ἔστιν ἄτε προσσημαῖνον χρόνον, ὅθεν δὲ κωλύει καὶ 25 ὄνομα αὐτὸ καλεῖν καὶ τὴν ἐννοιαν καθ' ἣν ἐλέγομεν πάσας τὰς σημαντικὰς φωνὰς ὀνόματα προσαγορεύειν. καὶ ὅθεν ἔτι ἐπηγάγε τὴν κατασκευὴν τῷ διχῶς λέγειν ταύτας τὰς ἀντιθέσεις, ἀλλὰ νῦν μὲν ὡς δῆλον τῶν ὄντων καὶ τὸ μέγεθος τῆς αὐτῷ νοεῖας ἔξεως τὸ συμπέρασμα μόνον εἶπε, μᾶλλον δὲ τὸ ἀκόλουθον τῷ συμπεράσματι, ἐπαγαγὼν ὡς διὰ τῶν (λέγει δὲ τὸ διχῶς λέγειν τὰς ἀντιθέσεις) "τέτταρα ταῦτα ἔσται." εἰρηγὶ δὲ τῶν καὶ ἑλλειψιν τῷ μόριον. τέτταρα γὰρ μόρια καὶ τέτταρες προτάσεις εἰσὶ τῶν δύο ἀντιθέσεων, τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς ἀόριστης κατηγορευμένης χρωμένης. ἐφεξῆς δὲ καὶ τὴν κατασκευὴν σαφῶς ἐπάγει τῷ διχῶς ἐνταῦθα λέγειν τὰς ἀντιθέσεις τὰς τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ χρωμένας (*) καὶ τέτταρα αὐτῶν γίνεσθαι μόρια, δι' ὧν φησὶ

(*) Boeth. II p. 378: ait Herminius tribus modis cum infinito nomine propositiones posse proferri. . . sed hic longe a toto intellectu et ratione sententiae discrepans has interposuit, quae aut ex utrisque infinitis aut ex subiecto fierent infinito. . . nos autem Porphyrium sequentes eique doctissimo viro consentientes hoc dicimus, esse quattuor propositiones, quarum duae quidem ex finitis nominibus sunt, duae vero ex infinitis nominibus praedicatis. . . id. p. 384: est alia quoque simplicior expositio, quam Alexander post multas alias expositiones, in quibus animadvertit, edidit hoc modo. cum sint, inquit, quattuor propositiones, quarum duae sunt infinitae duae vero simplices, duae, inquit, infinitae aequaliter se habent secundum affirmationem et negationem ad privatorias, duae vero

dispositio discrepet diligenter agnoscit: nos enim et contrarias proposuimus et subcontrarias, Aristoteles vero solum contradictorie sibimet contraiacentes oppositasque proposuit.

(*) Boeth. II p. 374: quod autem dicitur perobscurnum est et expositum a pluribus incurate, quorum cum iudicio competentium enumerabo sententias.

(**) Ioannes: ὁ κατηγορευόμενος ὅρος τὸ ὅτι προσλαμβάνων ἀρνητικὸν μόριον καὶ ποιεῖ ἀποφατικὸν ἀλλὰ μᾶλλον καταφατικόν, καὶ καταφατικὸν ἔχει ἀπλῶς, ἀλλ' ἢ οἱ περὶ Θεόφραστον ἐκ μεταθέσεως λέγουσιν, ἀόριστον δὲ Ἀριστοτέλης.

“λέγω δὲ ὅτι τὸ ἔστιν ἢ τῷ δικαίῳ προσκείμενόν ἢ τῷ ὑποδικαίῳ” καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν οἷς καὶ ἀξιῶ ὡς ἐπὶ τῷ ἐκτεθέντος διαγράμματος τὴν τε διαφορὰν τῶν προτάσεων καὶ τὴν ἀκολουθίαν θεωρεῖν. ταῦτα μὲν ἔστιν ὁ δῆλον, πλὴν ὅτι τὸ “ὥς καὶ ἢ ἀποφάσεις” σημαίνει αὐτὸ τὸ ὥς καὶ τὸ ποῖν τὴν ἀπόφασιν, τὸ “ἔκ ἐστιν,” ἢ τῷ δικαίῳ προσκείμενόν ἢ τῷ ὑποδικαίῳ, καθάπερ τὸ ἔστιν. διόπερ τὸ μὲν ποιήσει δύο καταφάσεις, τὸ δὲ δύο ἀποφάσεις. ἐπεὶ δὲ μεταξὺ τῶν τε εἰπεῖν τὸ ἀκόλuthον, ὡς ἐλέγομεν, τῷ συμπεράσματι, τὸ “ὥς διὰ τῆς τέτταρα ταῦτα ἔσαι,” καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν δύο εἶναι ἀντιθέσεις καὶ τέτταρα αὐτῶν τὰ μόρια, φησὶν “ὡν τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν τῶν ἀπλῶν ἔξει καὶ τὸ ζοιχῆν ὡς αἱ σερήσεις, τὰ δὲ δύο ἕ.” Σφιγγὸς μὲν κελαϊνῆς καὶ τὴν Δυκόφρονα γῆρυν ἐκμιμνέμενος, πολλὰ δὲ πράγματα τοῖς ἐξηγηταῖς παραχῶν, τί ποτε ἐννοεῖν τῷ τὸ ῥησιδιδιον ἐρῶμεν; φημὶ δὲ ὅτι τὴν διὰ πλείονων ἐπιδεδειγμένην ἡμῖν τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν αἰνίττει διὰ τῶν ὁ φιλόσοφος, κατάφασιν μὲν καὶ ἀπόφασιν καλῶν τὰς ἀπλᾶς προτάσεις ὡς ἀρχετύπους, ἐπειδὴ αὐτὴν προσλαβῆσαι καὶ τὰς κατηγορημένους τὰς ἀρνήσεις ποιῶσι τὰς ἐκ μεταθέσεως. λέγω δὲ ὅτι τῶν εἰρημένων τεττάρων μορίων τῶν δύο ἀντιθέσεων (προεῖρηται γὰρ τὸ “ὥς διὰ τῆς τέτταρα ταῦτα ἔσαι”), τῶν ἑνὸς τὰ μὲν δύο 20 δὴλον ὅτι μόρια, λέγει δὲ τὰς ἐκ μεταθέσεως προτάσεις, πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, τῆς τε τὰς ἀπλᾶς, ἔξει καὶ τὸ ζοιχῆν, ἀντὶ τῆς καὶ συζοιχίαν καὶ ἀναλογίαν, ὡς αἱ σερήσεις. τῆς τε ὅτι ὁ ἔχουσι ζοιχῶν καὶ τάξιν καὶ ἀναλογίαν αἱ σερητικαὶ προτάσεις πρὸς τὰς ἀπλᾶς καὶ τὸ ἐπὶ πλεόν αὐτῶν ἢ ἐπ’ ἑλάττω εἶναι, τῶν καὶ 25 αἱ ἐκ μεταθέσεως. “τὰ δὲ δύο” φησὶν “ἕ,” ὁ δῆλον πάλιν ὅτι μόρια ἐκ τῶν τεττάρων. ποῖα δὲ ἂν εἴη ταῦτα; δῆλον ὅτι τὰ λοιπὰ παρὰ τὰ πρότερον εἰρημένα, τῆς τε αἱ ἀπλᾶς προτάσεις ἔχουσι καὶ τὸ ζοιχῆν ὡς αἱ σερήσεις. ὅπερ αὐτὸς πρὸ βραχέων ἐνεδείξατο διὰ τῆς ἕ, “τὰ δὲ δύο ἕ” εἰπὼν. ἀλλὰ πρὸς τίνας ἔχουσιν αἱ 30 ἀπλᾶς προτάσεις καὶ τὸ ζοιχῆν ὡς αἱ σερήσεις; ἢ δῆλον ὅτι πρὸς τὰ λοιπὰ παρ’ αὐτὰς δύο μόρια τῶν τεττάρων, τῆς τε πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως. ἐπιδέδεικται γὰρ καὶ τῷ πρότερον ὅτι ἔχουσιν αἱ σερητικαὶ πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως καὶ τὸ ἐπὶ πλεόν αὐτῶν ἢ

simplices ad easdem privatorias se similiter non habent hoc modo... dicit autem Porphyrius fuisse quosdam sui temporis qui hunc exponerent locum, et quoniam ab Hermino et Aspasio et Alexandro expositiones singulas proferentes multa contraria et in expositionibus male ab illis editis dissidentia reppererunt, arbitratos fuisse librum hunc Aristotelis ut dignum esset exponi omnino non posse, multosque illo tempore viros totam huius libri praeteriisse doctrinam, quod inexplicabilem putarent esse caliginem. — Leo Magent. ὅπως δὲ τῶν σαφωτάτων Ψελλῶν ἔδοξε, τηρεῖται καὶ ἐνταῦθα τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, καὶ εἰπεῖν ὡς ἂν λόγον ἔχουσιν αἱ σερητικαὶ πρὸς τὰς ἀπλᾶς (adde τῶν καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως vel simile aliquid). ὥς τὴν πρότερον ἐρμηνείαν, ἣν ἡρμηνεύσαμεν ἀκολουθήσαντες τῶν Ψελλῶν, ὅτι ὁμοίως ἔξει ἢ ἀκολουθήσεις ἐπὶ τῶν προσδιορισμένων προτάσεων ὡς ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων, ἐάσατε κατὰ σκότον ἡλῶσθεσθαι.

ἐπ’ ἑλάττω ἀληθεύειν, ὅπως ἔχουσι καὶ αἱ ἀπλᾶς. συνεβαλλετο ἄρα ἡμῖν τὰ προληφθέντα περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν προτάσεων πρὸς κατανόησιν τῆς ῥήσεως τῆς Ἀριστοτέλους. οἶδαμεν ὅτι τῶν ἐξηγητῶν οἱ ἀκριβέστεροι γράψουσιν καὶ ἑτέραν ἐξηγήσιν τῆς ῥήσεως ταύτης, ἢ καὶ μᾶλλον ἀρέσκειται φασὶν ἅτε πολλῶν ἀπληστέρα ἔσθαι τῆς προειρημένης καὶ ἔκ ἀναγκᾶς ἔσθαι ἡμᾶς, ὅπερ αὐτοὶ φασὶν, μαντεύεσθαι τὴν διάνοιαν τῆς Ἀριστοτέλους. ἀξιῶσι γὰρ κατάφασιν μὲν καὶ ἀπόφασιν μὴ τὰς ἀπλᾶς λέγεσθαι προτάσεις, ἀλλ’ αὐτὸ τὸ καταφατικὸν εἶδος τῶν προτάσεων καὶ τὸ ἀποφατικόν. τῶν δὲ τεττάρων μορίων τῶν δύο ἀντιθέσεων, τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς ἐκ μεταθέσεως, τὰ μὲν δύο τὰ ἐκ μεταθέσεως ὅπως ἔχει πρὸς αὐτὸ τὸ εἶδος καὶ τὴν δύναμιν τῆς καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως ὡς αἱ σερητικαὶ προτάσεις. πῶς δὲ ἔχουσιν ἐκεῖναι; ἀπλῶς μὲν κατάφάσεις ἢ ἀποφάσεις ἢ λέγονται, τὸ δὲ ὅλον τῷ σερητικῷ κατάφάσεις καὶ ἀποφάσεις ὡς περ καὶ ὁ τεθνεὺς ἄνθρωπος ἀπλῶς μὲν ἄνθρωπος ἢ λέγεται, τὸ δὲ ὅλον τῷ νεκρῷ ἄνθρωπος λέγεται. τῶν ἑνὸς, φασὶν, τὴν τρόπον ἔχουσι καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως πρὸς αὐτὸ τὸ καταφατικὸν καὶ ἀποφατικόν εἶδος. ἢ γὰρ εἰσιν ἀπλῶς κατάφάσεις ἢ ἀποφάσεις, ἀλλὰ τὸ ὅλον τῷ ἀόριστοι κατάφάσεις καὶ ἀόριστοι ἀποφάσεις. τὰ δὲ λοιπὰ δύο μόρια, τὰ τῆς ἀπλῆς ἀντιθέσεως, ἔκ ἔχει ὅπως πρὸς τὸ καταφατικόν καὶ τὸ ἀποφατικόν εἶδος. αὐτοφύεις γὰρ εἶναι ταῦτα κατάφάσεις καὶ ἀποφάσεις καὶ ἀνεὺ προδήκης τινὸς προσαγορεύεται τοῖς ὀνόμασι τῶν δυνάμεως. ταῦτα μὲν ὁ ἐκείνων λόγος, ἢ μὴν ἐμὲ γὰρ ἐπάγει καὶ πολλὸν ἔχουσι τὸ πιθανόν ἢ ἐξήγησις. ἄτοπον γὰρ ἡγῶμαι σαφῶς βοῶντος τῆς Ἀριστοτέλους ὅτι νοεῖται βεβληῖν τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ἐκ τῶν εἰρημένων ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς περὶ αὐτῶν τῶν, ἔχοντας ἡμᾶς τὰ περὶ τῆς εἰρημένης τῶν προτάσεων ἀκολουθίας μάλα ἐναργῶς πρὸς τῷ πέρατι τῆς πρώτης βιβλίας τῶν Ἀναλυτικῶν παραδεδομένα, ὅπερ καὶ αὐτοὶ συνομολογῶσι, πρὸς μὲν ταῦτα μένειν, ἄλλην δὲ τινα τῆς Ἀριστοτέλους διάνοιαν τῷ ὄντι ἀπομαντεύεσθαι. ἀλλὰ πρὸς τί, φαίης ἂν, συμβαλεῖται ἡμῖν τὸ εἰδέναι τὴν εἰρημένην τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν; φημὶ δὲ ὅτι πρὸς τὴν γιγνομένην πολλάκις ἐν τοῖς συλλογισμοῖς τῶν προτάσεων μεταληφθῆναι. f. 136. ζητήσεται δ’ ἂν τις περὶ τῶν σύνθετον 35 ἔχουσιν τὴν κατηγορούμενον ἀπλῶν κατάφάσεων, πῶς ἐπὶ τῶν τῆς ἀόριζον ἦτοι ἐκ μεταθέσεως λεγόμενῃ κατάφασιν ποιήσομεν, ἄρα καθ’ ἑκάστον τῶν συντιθέντων ὀνομάτων τὸ κατηγορούμενον τὴν ἀρνήσιν παραλαμβάνοντες ἢ ἐν τι ἐξ αὐτῶν, καὶ ποῖον τῷ ὥς καὶ μὴ δοκεῖν ἀποκληρωτικὸν εἶναι τὸν λόγον; φημὶ τοίνυν ὡς εἴτε 40 πάντα τὰ συντεθέντα κατ’ ὕψιν κατηγοροῦντο τῷ ὑποκειμένῳ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ὠρισμένων, εἴτε καὶ ἐν τι ἐξ αὐτῶν καὶ συμβεβηκός, ὡς ὅταν εἰπῶμεν “ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος λευκός ἐστι,” πάντως χρὴ τῇ κατηγορούμενῃ προτίθεσθαι τὴν ἀρνήσιν, ἵνα τὴν ζητούμενῃ ποιήσωμεν κατάφασιν πρὸς ἅπαν, ὡς ἐν τῇ κατηγορούμενον αὐτὴν ἐξακύντες, καὶ ἢ μόνον πρὸς τὸ μόριον ὃ τυγχάνει 45 συντεταγμένη.

f. 137. ἐπεὶ δὲ γεγράφθαι φασὶν ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων “ὅτι τὸ ἔστιν ἢ τῷ ἀνθρώπῳ προσκείμενόν ἢ τῷ ὑποἀνθρώπῳ,” 24.

εἶδέναι χρὴ ὅτι καὶ ὅτως ἡ γραφὴ ἔχει (*), τὸ ἄνθρωπος, ὅπερ φησὶν ὁ φιλόσοφος Πορφύριος, ἔχῃ ὡς ὑποκείμενον ἀλλ' ὡς κατηγορούμενον, ἀντὶ τῆς δίκαιος ἢ λευκός εἰληφθαι φήσομεν, ὡς ἐπὶ τῆς προτάσεως τῆς λεγούσης "ὁ Καλλίας ἄνθρωπός ἐστιν."

19 b f. 138 b. ὅτι δὲ τὴν εἰρημένην τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν 5
35. πρότερόν τε παρεδόθη ἡμῖν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐπὶ προτάσεων ἀπροσδιορίστων, δι' ὧν ἔλεγεν "ὧν τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἔξει καὶ τὸ ζοιχῶν ὡς αἱ φερύσεις, τὰ δὲ δύο ἕ" (p. 19 b 23), καὶ νῦν ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως τῆς καθόλου καταφάσεως πρὸς τὴν μερικὴν ἀπόφασιν τὰ αὐτὰ ἡμᾶς θεωρεῖν ἀξιοῖ καὶ 10 ἕδεν ἕτερον, σαφῶς ἐδήλωσεν ἐπαγαγὼν "πλὴν ἔχῃ ὁμοίως τὰς καὶ διάμετρον ἐνδέχεσθαι συναληθεύειν, ἐνδέχεσθαι δὲ ποτε," δι' ἧς λέγοι ἂν τὸ διάφορον τῶν διαγραμμάτων, τῆ τε ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων καὶ τῆ ἐπὶ τῶν προσδιορισμένων προτάσεων. καθ' ἑκάτερον μὲν γὰρ αὐτῶν καὶ διάμετρον συμβαίνει τετάχθαι τὰς καταφάσεις ἀλλή- 15 λαις, τὴν ἀπλὴν λέγω καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως, ἢ τὴν ἀπλὴν καὶ τὴν φερητικὴν, καὶ τὰς ἀποφάσεις ὁμοίως· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἀπροσδιορίστων καὶ τὴν ἐνδεχομένην ὕλην τὰς τε καταφάσεις συναληθεύειν ἀλλήλαις συμβαίνει καὶ τὰς ἀποφάσεις ἅτε ταῖς μερικαῖς ἰσοδυναμύσας, ἐπὶ δὲ τῶν προσδιορισμένων, περὶ ὧν νῦν αὐτῷ ὁ λό- 20 γος, τῆς καθόλου καταφάσεως καὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφάσεως, τὰς μὲν καταφάσεις συναληθεύσαι ἀδύνατον καθ' οἷον ὅποτε ὕλην, τὰς μὲντοι ἀποφάσεις συμβαίνει συναληθεύειν καὶ μόνην τὴν ἐνδεχομένην· ἐπεὶ γὰρ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν δίκαιοι εἰσιν οἱ δὲ ἄδικοι, οἱ δὲ μέσσην ἔχουσιν ἔξιν, φανερόν ὅτι πάσας συμβήσεσθαι τὰς προκει- 25 μένας ἀποφάσεις ἀληθεύειν, καὶ πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος, καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἄδικος, καὶ πᾶς ἄνθρωπος καὶ δίκαιος (**). τὸ ἔν "ἐνδέχεσθαι δὲ

ποτε" ὅτως ἀκυστόν, ἔχῃ ὡς πασῶν τῶν καὶ διάμετρον ποτὲ συναληθευσῶν (τῆτο γὰρ ἀδύνατον) ἀλλ' ὡς τινῶν ἐξ αὐτῶν, οἷον τῶν ἀποφάσεων συναληθευσῶν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης, ὡς εἴρησθαι, τῆς μήτε ἀναγκαίως μήτε ἀδυνάτῃ. καὶ ταῦτα σαφῶς εὐρήσομεν καὶ διοριζόμενον μόνον ἀλλὰ καὶ δεικνύοντα τὴν Ἀριστοτέλην πρὸς τὴν πέρατι τῆ πρώτῃ τῶν Ἀναλυτικῶν... ἀλλ' εἰ δεῖ μὴ παρέργως ἀκροᾶσθαι τῶν ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους λεγομένων, ἀξιὸν οἶμαι ζητῆσαι διὰ τίνα αἰτίαν ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀντιθέσεως τῆς καθόλου καταφάσεως πρὸς τὴν μερικὴν ἀπόφασιν ὁμοίως ἔχειν φησὶ τῶν προτάσεων τὴν ἀκολουθίαν τῇ ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων. μήποτε ἔν ὡς ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων ἀντιφάσεων, τῆς τε μερικῆς καταφάσεως πρὸς τὴν καθόλου ἀπόφασιν καὶ τῆς τῶν καθ' ἑκάστα, μηκέτι σωζομένης τῆς αὐτῆς ἀκολουθίας· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς τίς καὶ ὁδεῖς ἀντιφάσεως ὁδὲ ἐνδέχεσθαι δειξάιν τὴν ἀπλὴν 15 κατάφασιν τῆς φερητικῆς ἀποφάσεως ἢ ἐπὶ πλέον ἢ ἐπ' ἑλαττον ἔσαν. ὅτε γὰρ εἴ τις ἄνθρωπος δίκαιος, ἢ δὴ ὁδεῖς ἄδικος, ὅτε εἰ μηδεὶς ἄδικος, ἢ δὴ τις δίκαιος· τί γὰρ εἰπόντες τὴν μέσσην ἔχοιεν ἔξιν. ὥστε ἔκ ἔστιν ὁδεμίαν ἀκολουθίαν ἀναγκάσαι. εἰ δὲ τὰς ἀπλᾶς πρὸς τὰς ἐκ μεταθέσεως παραβάλλοις, ταῖς μὲν ἀποφάσεσι τὰς καταφάσεις ἐπομένως εὐρήσεις, ἔκτε μὲντοι τὰς ἀποφάσεις ταῖς καταφάσεσιν. εἰ μὲν γὰρ μηδεὶς μὴ δίκαιος, ὁῦλον ὡς πᾶς τε καὶ τῶν καὶ μέρος ἑκάστος ἔσαι δίκαιος· καὶ μὴν εἰ ἔστι τις δίκαιος, ἢ δὴ δεήσει μηδένα εἶναι μὴ δίκαιον. καὶ μὴν ἀλλ' ὁδὲ ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα τὴν εἰρημένην ἀναλογίαν προχωρῶσαν εὐρήσεις· τὴν μὲν γὰρ ἀπλὴν 20 κατάφασιν καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν ἀντιτρέφειν ἀλλήλαις συμβαίνει (Σωκράτης δίκαιός ἐστι, Σωκράτης καὶ δίκαιος ἔκ ἔστιν), τὴν μὲντοι φερητικὴν ἀπόφασιν ἑκατέρωθεν αὐτῶν ἐπὶ πλέον εἶναι, τὸ ἀληθεύειν ἐπ' αὐτῇ καὶ τὴν μέσσην ἔξιν καθ' ὑπόθεσιν ἔχοντος.

f. 140 b. προφανὲς τὸ διὰ τῶν παραδιδόμενων θεωρήματα 19 b
36. φησὶ γὰρ τοσαύτας εἶναι ἀντιφάσεις καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τρίτῃ προσκατηγορευμένων προτάσεων ἀόριστον ὑποκείμενον χρωμένως, ὅσαι ἦσαν αἱ ἐξ ὠρισμένων τῶν ὑποκειμένων. δύο δὲ ἦσαν ἐκεῖναι καθ' ἑκάστον προτάσεων εἶδος τὸ καὶ τὸν ὑποκείμενον ὀνομαζόμενον, οἷον καθ' ἑκάστα ἢ ἀδιόριστοι ἢ καθόλου ἢ ἐπὶ μέρους δύο ἅμα καὶ αὐτῶν. ὧν 35 καὶ παραδείγματα παρέθετο τῶν τε ἀπλῶν καὶ τῶν ἐκ μεταθέσεως. ἔκ ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν, ἔκ ἄνθρωπος δίκαιος ἔκ ἔστιν· αὐτῶν ἀπλᾶ μὲν ἐξ ἀόριστον τῶν ὑποκειμένων. ἔκ ἄνθρωπος καὶ δίκαιός ἐστιν, ἔκ ἄνθρωπος καὶ δίκαιος ἔκ ἔστιν· αὐτῶν καὶ ἀόριστοι ἦτοι ἐκ μεταθέσεως καὶ ἐξ ἀόριστον πάλιν τῶν ὑποκειμένων. ἢ δὲ λέξις (*) ἢ ἄλλαι 40 δὲ πρὸς τὸ ἔκ ἄνθρωπος ὡς ὑποκείμενον τι προσθεθέντος ἑλλειπόμερον ἔχει· τὸ γὰρ πλῆρες ὅπως ἂν ἔχοι, ἄλλαι δὲ δύο ἀντιφάσεις ἀντίκεινθαι, ταύτας ἐξ ἀντικειμένων προτάσεων γίνονθαι, πρὸς τὸ ἔκ ἄνθρωπος ὡς ὑποκείμενον τι παραληφθὲν ἐν ταῖς προτάσεσι, ἀντικειμένου ὅτι ἐκ ἀποκλειστικῆς ἀντιφάσεως, ἀντικειμένου ὅτι ἐκ ἀποκλειστικῆς ἀντιφάσεως.

(*) Boëth. II p. 391: utuntur enim hae propositiones subiecto, id est, non homo, ut nomine, praedicato vero eo quod est iustus: hoc est enim quod ait "aliae autem ad non homo ut ad subiectum aliquod additum."

(*) Boëth. II p. 377: unde Alexander quoque dicit scripturae esse culpam, non philosophi recte dicentis, et emendandam esse scripturam. sed non eum oportuit confundi, si pro homine et non homine iustum et non iustum intulit: haec enim exempla sunt potius quam propositionum necessitas... non ergo oportuit Alexandrum conturbari aliosque in hac scriptione, in qua nos philosophus exercere voluit, sicut Porphyrium et Herminum non turbabat, qui dicunt exempla hic esse finiti praedicati et infiniti, in quibus quodlibet praedicatum sit, aequae accipi oportere... hanc quoque scripturam (p. 19 b 29) emendandam esse Alexander opinatur, faciendumque esse hoc modo, sicut prius quoque exposuimus: est enim hoc loco et non est iusto et non iusto adiacet (vulgo: est enim hoc loco et non est homini adiacet). sed ordo quidem totius sententiae diligenter expositus est, sive illa scriptio sit sive illa; neutra enim mutanda est; et una quidem plus habet exercitii, altera vero facilitatis, sed ad unam intelligentiam utraque perveniunt.

(**) cf. Boëth. II p. 385 sqq. id. p. 389: Herminus autem hoc aliter sic exposuit. similiter, inquit, duas facient oppositiones quattuor propositiones, si fuerint duae simplices, duae infinitae, determinatione tamen adiecta. hoc autem sic monstrat... atque hoc quidem Herminus non recta expositione dicens ordinem turbat.

προσθεθέντος αὐτῷ (τῷ ἔκ ἀνθρώπου δηλονότι) τῷ τε κατηγορούμενῳ
 καὶ τῷ προσκατηγορούμενῳ, καὶ κατηγορούμενῳ μὴ ὡρισμένῳ ἢ ἀορίστῳ,
 προσκατηγορούμενῳ δὲ ἢ καταφατικῷ ἢ ἀποφατικῷ.

20^a f. 141 b. τινὲς μὲν τῶν ἐξηγησαμένων τῷτο τὸ χωρίον ὑπέ-

3. λαβὼν λέγειν τὴν Ἀριστοτέλην διὰ τούτων ὅτι περ ἐν ταῖς προτάσεσι

ταῖς ἀντὶ τῷ ἐστὶν ἄλλο τι ῥῆμα προσκατηγορούμενον ἐχούσαις, οἷον
 τὸ βαδίζειν ἢ τὸ ὑγιαίνειν, ὡς ἐν ταῖς ἀνθρώπου δίκαιος ὑγιαίνει,
 ἀνθρώπου δίκαιος βαδίζει, ἢ αὐτὴ γίγνεται τῶν προτάσεων τάξις

τε καὶ ἀκολουθία ἥπερ ἐτύγχανε καὶ ἐπὶ τῶν τὸ ἐστὶ προσκατηγορούμε-

νων ἐχουσῶν, παντάπασιν ἀποπλανώμενοι τῆς τε τῷ Ἀριστοτέλει

10 διανοίας καὶ τῆς τῶν λόγων αὐτῶν ἀκριβείας· ὅτε ὁ φιλόσοφος
 φαίνεται τῆς τοιαύτης προτάσεως παραδείγματα ἡμῖν παρατιθέμε-

νος, ὅτε ἐνδέχεται παρὰ τὸ ἐστὶν ἄλλο τι ῥῆμα προσκατηγορούμενον

γίγνεσθαι. καὶ τῷτο ὁ μόνον τῷ Ἀριστοτέλει πιθεῖσθαι δεῖ πρότερόν

τε σαφῶς εἰπόντι μόνον τὸ ἐστὶν ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσι

15 προσκατηγορεῖσθαι, καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς (1 1) ὅρον μὲν εἶναι ἀπο-

φαινομένῳ τὴν εἰς ὃν διαλύεται ἡ πρότασις, τὸν τε κατηγορούμενον

καὶ τὴν ὑποκείμενον, ἐπάγοντι δὲ προσθεμένῳ ἢ διαιρημένῳ τῷ εἶναι

ἢ μὴ εἶναι, καὶ μηδενὸς ἄλλου ῥήματος παρὰ τῷτο μνείαν ποιη-

μένων· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐναργῶς ἀποδείξομεν, ὅπερ καὶ

20 πρότερον ἐπηγγειλάμεθα, δι' ὧν ὁ Ἀριστοτέλης ζητήσει πότε τὰ

ἴδια καὶ χωρὶς κατηγορούμενα δύναται συμπλεκόμενα ἀλλήλοις μίαν

ποιῆσαι κατηγορίαν καὶ πότε ὅ· ἕτεροι δὲ γε ὑπέλαβον ζητεῖσθαι

διὰ τούτων (*)· εἰ ὥσπερ ἐν ταῖς ἐνεργείαις τὸ ἐστὶ προσκατηγορού-

μενον ἐχούσαις τῷ κατηγορούμενῳ ὀνόματος, οἷον τῷ δίκαιος, προ-

25 ταττόμενον τὸ ἀρνητικὸν μόριον ὅποιε ἀπόφασιν ἀλλὰ κατάφασιν

ἐκ μεταθέσεως τὴν ἀνθρώπου ὁ δίκαιός ἐστιν, ὅτω καὶ ἐν αἷς δυνά-

μει περιέχεται τὸ ἐστὶν ἐν τῷ κατηγορούμενῳ ῥήματι, διαλυομένῳ τῷ

ῥήματος ἐκείνου, καθὰ καὶ πρότερον ἐλέγομεν, εἰς τε τὴν οἰκείαν

αὐτῷ μετοχὴν καὶ τὸ ἐστὶν, προταττόμενον πάλιν τὸ ἀρνητικὸν μόριον

30 τῆς μετοχῆς ὅποιε ἀπόφασιν ἀλλὰ κατάφασιν ἐκ μεταθέ-

σεως· ἢ μὲν γὰρ λέγουσα πρότασις "ἀνθρώπου βαδίζει" ταύτην ὁμο-

λογουμένως φθέγγεται τῇ "ἀνθρώπου βαδίζων ἐστίν." ζητεῖται δὲ,

φασί, διὰ τούτων εἰ τὴν ἀνθρώπου ὁ βαδίζων ἐστὶν κατάφασιν

ῥητέον πάλιν ἐκ μεταθέσεως ἀλλ' ὅτι ἀπόφασιν, ὅτε τῷ προβλή-

35 ματος ἀξίον ὅμαι ζητήσεως ὄντος (τίς γὰρ ἀποκλήρωσις ὥστε τὴν

μὲν ἀνθρώπου ὁ δίκαιός ἐστιν κατάφασιν καλεῖν, τὴν δὲ ἀνθρώπου

ὁ καὶ ὑγιαίνων ἐστίν ἀπόφασιν;) ὅτε τῷ Ἀριστοτέλει ὁδὸν τοῦτον

διὰ τῶν παρ' αὐτῷ λεγομένων ἐμφαίνοντος. μήποτε ὅν ταῖς

ρήσεσιν αὐταῖς τῷ Ἀριστοτέλει προσφύεσθαι ἢ τὸ λέγειν ὅτι πα-

ραδὸς ἡμῖν τὰς ἐξ ἀορίστου τῷ ὑποκειμένῳ ἀντιφάσεις, πρότερον μὲν

ἐπὶ τῶν ἀπλησάτων προτάσεων τῶν ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορου-

μένου μόνον, διὰ δὲ τῶν προσεχῶς προειρημένων καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ

τρίτου προσκατηγορούμενῳ, καὶ ἐν οἷς παρέθετο αὐτῷ παραδείγμασι

τὸ ἐστὶ λαβὼν πρότερον μὲν ὡς κατηγορούμενον, δι' ὧν ἔλεγεν "ἐστὶν

ὁ καὶ ἀνθρώπου, ὁ καὶ ἐστὶν ὁ καὶ ἀνθρώπου," καὶ "ἐστὶ πᾶς ὁ καὶ ἀνθρώπου, ὁ καὶ

ἐστὶ πᾶς ὁ καὶ ἀνθρώπου" (p. 19 b 16), δι' ὧν δὲ προσεχῶς παρε-

δίδου, καὶ ὡς προσκατηγορούμενον, ἐν οἷς ἔλεγεν "αὐτὸ μὲν ὅν δύο

ἀντίκεινται, ἀλλὰ δὲ πρὸς τὸ ὁ καὶ ἀνθρώπου, ἐστὶ δίκαιος ὁ καὶ ἀνθρώ-

που, ὁ καὶ ἐστὶ δίκαιος ὁ καὶ ἀνθρώπου, ἐστὶν ὁ δίκαιος ὁ καὶ ἀνθρώπου, ὁ καὶ

ἐστὶν ὁ δίκαιος ὁ καὶ ἀνθρώπου" (p. 19 b 36), προτίθεται διὰ τούτων

15 διδάξαι ἡμᾶς ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων τῶν ἀντὶ τῷ ἐστὶν ἄλλο τι

ῥῆμα ἐχουσῶν ὁ προσκατηγορούμενον (τῷτο γὰρ εἶρηται ὅτι ἀδύνατον)

ἀλλὰ κατηγορούμενον, ἀορίστῳ μέντοι πάλιν τῷ ὑποκειμένῳ χρω-

μένων, τῷτον δεῖ τὴν τρόπον γίγνεσθαι τὰς ἀποφάσεις ὅν ἐγίνοντο καὶ

τῷ ἐστὶν ἐνεργείᾳ κατηγορούμενον... f. 143 b. ὅμοιον ἐξ ἀρχῆς ἐν τοῖς

20 παραδείγμασι τὸ ὑγιαίνειν ῥῆμα διαλύσαι εἰς τε τὴν ὑγιαίνων μετο-

χὴν καὶ τὸ ἐστὶν. εἴτα πρῶτον παραθέμενος παραδείγματα προτά-

σεων ἐξ ὡρισμένου τῷ ὑποκειμένου, ὡς γνωριμότερα καὶ ὁδηγῆσαι

ἡμᾶς δυνάμενα πρὸς κατανόησιν τῶν ἐξ ἀορίστου ὑποκειμένου, ἐπά-

γει τὰς ἐξ ἐκείνων γενομένας καὶ ἀορίστῳ χρωμένας τῷ ὑποκειμένῳ,

25 περὶ ὧν ἡν αὐτῷ προκειμένον λέγειν ὅπως ἐπ' αὐτῶν ἐκ τῶν κα-

ταφάσεων γίγνεται αἱ ἀποφάσεις. δηλοῖ δὲ ἐπὶ τούτων μόνον τὴν

αἰτίαν ἀποδοῦναι τῷ μὴ ἄλλον τρόπον γίγνεσθαι τὰς ἀποφάσεις.

εἰπὼν μέντοι μὴ χρῆναι τῆς πᾶς ὁ καὶ ἀνθρώπου ὑγιαίνει λέγειν

ἀπόφασιν τὴν ὁ πᾶς ἀνθρώπου ὑγιαίνει, τὴν αἰτίαν τούτου προσέθη-

30 σιν εὐθύς ἐπάγων "τὸ γὰρ πᾶς ὁ καὶ καθόλου σημαίνει ἀλλ' ὅτι κα-

θόλου." ὅτι περὶ ὅτι μὲν δηλοῖ τῷ φιλοσόφῳ, διὰ τῶν πρότερον εἰρη-

μένων παρεστήσαμεν, τὸ ῥησείδιον αὐτῷ τῷτο ἐξηγησάμενοι.

f. 144 b. μέλλων ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ Ἀριστοτέλης παραδιδόναι

20^a καθόλου τινὰ ἀπόφασιν ἀκολουθῶσαν καθόλου τινὶ καταφάσει τὴν

16. ἀπλὴν τὴν ἐκ μεταθέσεως καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως τὴν ἀπλὴν, προ-

λαμβάνει διὰ τούτων εἰκότως καὶ διορίζει ὅτι, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐξ

ὑποκειμένου καὶ κατηγορούμενου προτάσεων τὰς καθόλου ὡς καθόλου

ἐναντίας προσηγόρευσε καὶ συμφεύδεσθαι ἀλλήλαις ἀπεφάνητο, τὰς

δὲ ἀντιφασκύνσας πρὸς αὐτὰς συναληθεύειν ἀλλήλαις, ἐν οἷς ἔλεγε

40 "διὸ ταύτας μὲν ὅτι ὅσον τε ἅμα ἀληθεῖς εἶναι, τὰς δὲ ἀντικειμένας

αὐταῖς ἐνδέχεται ἐπὶ τῷ αὐτῷ" (c. 7 p. 17 a 23), τὴν αὐτὴν τρόπον καὶ

ἐπὶ τῶν νυνὶ προκειμένων εἰς ἐπίσκεψιν προτάσεων τῶν προσκα-

τηγορουμένων τὸ ἐστὶ τὰς μὲν καθόλου τὰς μηδεμίαν ἐχούσας περὶ τῆς

ὅρας διαφορᾶν ἀξιοῖ μήτε συναληθεύειν ποτὲ ἀλλήλαις μήτε ση-

45 μαίνειν τὰς ἐπὶ τῷ αὐτῷ συντρέχειν ἅμα δυνάμενας, τὰς δὲ μα-

χομένας πρὸς αὐτὰς ἀντιφατικῶς συντρέχειν ποτὲ ἀλλήλαις,

διὰ τῷ ποτὲ δηλονότι σημαίνων τὸ καὶ μόνον τὴν ἐνδεχομένην ὕλην

ὑπάρχειν αὐταῖς τὸ συναληθεύειν. ἡμεῖς μὲν ὅν, ὡς εἶρηται, διηρη-

(*) Boeth. II p. 392: dubitabit autem aliquis an sicut ex infinito verbo fieri affirmatio non potest, sed semper negatio ex hoc praedicamento fit, ita quoque si eadem propositio solvatur in participium atque verbum, an ex infinito possit affirmatio fieri participio... id. p. 393: participia autem vel nomina si sint infinita, posse facere affirmationem, et ideo quotiescunque a magnis viris infinitum verbum et duae negationes in syllogismo ponuntur hac ratione defenditur, quo dicatur verbum infinitum pro participio esse positum, quod participium nominis loco in propositione praedicatur. et id quidem Alexander Aphrodisaeus arbitrabatur ceterisque complures.

μένως ἀκούμεν τὸ "ἔτε ἀληθεῖς ἅμα ἔτε ἐπὶ τῷ αὐτῷ," τὸ μὲν λαμβάνοντες ἐπ' αὐτῶν τῶν λόγων, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν σημαιομένων ὑπ' αὐτῶν πραγμάτων. συμβαίνει δὲ ταῦτα συντρέχειν ἀλλήλοις· εἰ γὰρ ἅμα ἀληθεῖς οἱ λόγοι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κατηγορούμενα τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχουσι, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. καὶ ὁ λόγος ὅτι τὸ ἅμα εἶναι ἀληθεῖς τὴν λόγους αἰτίον γίγνεται τὸ τὰ πράγματα συνυπάρχειν. ἕτεροι δὲ γε τὸ "ἔτε," καίτοι δις παραληφθέν, παρέλκειν ὑπολαμβάνοντες δι' ἀμφοτέρων, τῷ τε ἅμα καὶ τῷ ἐπὶ τῷ αὐτῷ, περιγράφειν φασὶ τὸ χαρακτηρίζον τὴν ἀντίθεσιν τῶν τοιούτων προτάσεων. ἅμα τε γὰρ ἀληθεῖς δύναται εἶναι, φασίν, αἱ προτάσεις μὴ ἐπὶ τῷ αὐτῷ λαμβανόμεναι, οἷον πᾶς ἄνθρωπος δίπυς, ὅδε ἵππος δίπυς· καὶ πάλιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ μὴ ἀληθεῖς, ὅ μέντοι ἅμα, ὡς ὅταν λέγωμεν πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ χρυσῷ λεγόμενος γένος δίκαιος, ὅδε ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ σιδηρῷ λεγόμενος γένος δίκαιος, καίτοι τῷ τε Ἀριστοτέλει κατ' ἀρχὰς παραδόντος ἡμῖν ποίας ἀξιοῖ ἀντικειῖν ἀλλήλαις προτάσεις, ὅτι τὰς τῷ αὐτῷ καὶ τῷ αὐτῷ καὶ τὰ ἐξῆς τέτοις, καὶ τῆς καὶ χρόνον ἐξαλλαγῆς περὶ μὴ τὴν φύσιν καθ' ἕκαστα θεωρεῖν δυναμένης, ἐν δὲ τοῖς καθόλου χώραν ὑδεμίαν ἐχούσης, εἰ μὴ μέλλοιμεν τοῖς μυθικοῖς πλάσμασι χρῆσασθαι πρὸς ἀνατροπὴν τῶν ἐναργῶς ἀποδεδειγμένων.

20^a f. 145 b. κατ' ἀρχὰς μὴ τῆς θεωρίας τῶν ἐκ τρίτης προσκα-
20. τηγομένων προτάσεων ἐδιδασκόμεθα ὅπως ἔχουσιν αἱ ὅλαι αὐτῶν ἀντιφάσεις τῆς πρὸς ἀλλήλας τάξεώς τε καὶ ἀκολουθίας, καὶ παρεβάλλετο τὰ μόρια αὐτῶν πρὸς ἀλλήλα, ἢ μὴ καθόλου ἀπλῆ κατάφασιν πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν ὡς ἐπομένην καὶ ἐπὶ πλέον αὐτῆς ἔσαν, ἢ δὲ καθόλου ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν πρὸς τὴν ἀπλῆν ἀπόφασιν ὡς τὴν αὐτὴν τρόπον ἔχουσαν πρὸς αὐτήν. νῦν δὲ παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ποσὸν μὴ τὸ αὐτὸ ἐχούσας προτάσεις, ἐπομένας μέντοι ἀλλήλαις, ἕκαστη ὅλην ἀντίφασιν πρὸς ὅλην παραβάλλον, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται, μιᾶς μόνης προτάσεως πρὸς μίαν πρότασιν τὴν συμφωνίαν θεωρῶν... ὁ μὲν ἔν Ἀριστοτέλει παραδείγματα μόνον παραθέμενος ἡμῖν τινῶν ἀκολουθουσῶν ἀλλήλαις προτάσεων ἀπηλλάγη τῷ θεωρήματος· ὁ δὲ γε ἡμέτερος καθηγεμὼν καὶ εὐεργέτης κανόνας ἡμῖν πάνυ τεχνικῶς παρεδίδω, καθ' ὅς οἱόν τε πάσῃ τῇ προτεθείσῃ προτάσει τὴν ἀκολουθούσαν εὐρεῖν. ἐπεὶ γὰρ αἱ προτάσεις καὶ ὡς ὅλαι θεωρῶν καὶ μέρη ἔχουσι, τὰς ἀντιθέσεις αὐτῶν ἐλάμβανεν ἢ ἀπὸ τῆς περὶ τὰ μέρη αὐτῶν θεωρημένης διαφορᾶς ἢ ἀπὸ τῆς περὶ ὅλας αὐτάς. ἐπεὶ δὲ δύο μὴ τῶν προτάσεων τὰ μέρη, ὅ τε ὑποκείμενος ὅρος καὶ ὁ κατηγορούμενος, δύο δὲ καὶ τὰ περὶ ὅλας αὐτάς ὡς ὅλας θεωρούμενα, τό τε ποῖον αὐτῶν καὶ τὸ ποσόν, τετραχῶς συμβαίνει λαμβάνεσθαι τὰς τῶν προτάσεων ἀντιθέσεις.

20^a f. 150. ἀκολουθὸν ἐστὶ τὸ τοῦ θεωρήματος τῷ προσεχῶς παρα-
23. δεδομένῳ, καὶ δι' ἐκεῖνον λαμβάνον τὴν πίσιν. πρότερον μὴ γὰρ ἐδιδασκεν ἡμᾶς ποία ἀληθεῖς καταφάσει συναληθεύσει ἀπόφασιν ὁμοίως αὐτῇ καὶ τὸ ποσὸν ἔχουσα· νῦν δὲ διδάσκει ποίας μὴ ἀπλῆς καταφάσεως ψευδομένης τὴν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων καὶ καὶ τὸ αὐτὸ ποσὸν λεγόμενῃ ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν ἀληθεύειν ἀνάγκη,

ποίας δὲ ἀδύνατον... ποιῶν ἡμᾶς τε προσεκτικωτέρως πρὸς τὸ μὴ προχείρως συγχωρεῖν ἀπὸ τῆς περὶ τινος τῶν προτάσεων συμβαίνοντος ὅτι καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ὁμοίως λεγομένων ὡσαύτως ἔχει, προάγει τὸν λόγον ὡς ἐν ἐρωτήσῃ λεγομένων τῶν προτάσεων... ἐπεὶ ἔν τὰς ἐναντίας συμφεύδεσθαι ἀλλήλαις ἀνάγκη, τῇ δ' ἐναντία πρὸς τὴν ἀπλῆν κατάφασιν ἀποφάσει ταύτην ἐλέγομεν φθέγγεσθαι τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν καὶ τὴν παραδεδομένην περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν προτάσεων κανόνας, διὰ τὸ καὶ ταύτην συμφεύδεσθαι αὐτῇ ἀναγκαῖον, ὅπερ ἔκ ἐνεδέχετο γίγνεσθαι ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα προτάσεων. ἐπ' ἐκείνων μὴ γὰρ τῇ κατάφασιν μία μόνη ἀντίκειναι ἀπόφασιν, ἢ ἀντιφάσκουσα πρὸς αὐτήν, ὡς ἐναντία δὲ ὑδεμία· τῶν δὲ τῇ καθόλου κατάφασιν μαχομένων δύο ἀποφάσεων ἢ μὴ ἐναντία πρὸς αὐτήν ὁ λόγος ὅτι συμφεύσεσθαι αὐτῇ, καὶ ἢ ἰσοδυναμῶσα αὐτῇ ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν, ἢ δὲ ἀντιφατικῶς αὐτῇ μαχομένη ἀληθεύσει. διὸ φησὶν ἀληθὲς εἶναι τὸ ὅτι πᾶς ἄρα ἄνθρωπος σοφός. ἀλλὰ περὶ τῶν λοιπῶν καταφάσεων τί ἐρῶμεν, τῆς τε ἀπροσδιορίστου καὶ τῆς ἐπὶ μέρους;

f. 151. πρὸς μὴ τῷ συμπεράσματι τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ 20^a
31. παραδιδόντες ἡμῖν τὰς ἐξ ἀόριστου ὑποκειμένους προτάσεις, ἐνεδείκνυτο, ὡς καὶ ἐν ἐκείνοις ἐπεσημηνάμεθα, ὅτι τὰ ἀόριστα ὀνόματα ὑποπτευθεῖεν μὴ ἂν ἀποφάσεις εἶναι, ὅ μέντοι καὶ ἔτι ἔχουσι, δι' ὧν ἔλεγεν ἄνευ δὲ ῥήματος ὑδεμία κατάφασιν (c. 5). ἐν δὲ γε τέτοις διττῇ ἡμῖν διαφορᾷ τῶν προτάσεων πρότερον τε παραδόντες καὶ ἐξῆς ἐπαγαγεῖν μέλλων, τὴν μὴ καὶ τὸ ὠρισμένον καὶ ἀόριστον τῶν ὑποκειμένων, τὴν δὲ καὶ τὸ ὠρισμένον καὶ ἀόριστον τῶν κατηγορουμένων, εἰκότως ἠυλαβήθη μὴ τὸ ἀποφατικὸν μόριον συντεταγμένον τοῖς τε ὀνόμασιν ἐν τοῖς ἀόριστοις ὑποκειμένοις καὶ τοῖς ῥήμασιν ἐν τοῖς ἀόριστοις κατηγορουμένοις ποιῆσαι τῶν ἀπλυστέρων τινὰς ὑπολαβεῖν ὅτι καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ λεγόμενα τὰ ἀόριστα ὀνόματα καὶ τὰ ἀόριστα ῥήματα δύναται ποιεῖν ἀποφάσεις· καὶ τὴν γενομένην ἂν ἐντεῦθεν ἀπάτην εὐθὺς ἰάσατο, ἐπιδείξας ὅσον διεσήκασιν τῶν ἀποφάσεων. φησὶν ἔν "αἱ δὲ καὶ τὰ ἀόριστα ἀντικείμενα ὀνόματα καὶ ῥήματα," ἐλλειπῶς αὐτὸ διὰ συντομίαν ἀπαγγέλλας· ἔτε γὰρ τίνες αἱ ἀντικείμενα εἴρηται, ἔτε τίς ἀντικείμενα. τὸ δὲ πλήρες τῆς λέξεως εἴη ἂν, αἱ δὲ φωναὶ αἱ καὶ τὰ ἀόριστα ὀνόματα καὶ ῥήματα ἀντικείμενα ταῖς καὶ τὰ ὠρισμένα δόξαιεν ἂν αὐτῶν ἐκείνων τῶν ὠρισμένων εἶναι ἀποφάσεις, αἱ μὴ τῶν ἀόριστων ὀνομάτων φωναὶ ἀποφάσεις ἔσθαι ἄνευ ῥήματος, αἱ δὲ τῶν ἀόριστων ῥημάτων ἀποφάσεις ἄνευ ὀνόματος, ὡς τῆς ὄντως ἀποφάσεως ἐξ ἀμφοῖν συμπληρωσθαι ὀφειλόμενης, ὀνόματος τε καὶ ῥήματος. ὅ μέντοι, φησί, καὶ ὄντως εἰσὶν ἀποφάσεις καὶ συλλογίζεσθαι τὸ ἐναργῶς ἐν δευτέρῳ χήματι.

f. 152 b. συνεχῇ μὴ ἐχρῆν εἶναι τὰ διὰ τέτων λεγόμενα 20^a
37. τοῖς πρότερον εἰρημένοις περὶ τῶν ἀκολουθουσῶν ἀλλήλαις προτάσεων, ἐν οἷς ἔλεγεν "ἀκολουθῶσι δὲ αὐτῷ." παραδόντες γὰρ ἡμῖν ἐν ἐκείνοις τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐξ ὠρισμένων τῶν ὑποκειμένων προτάσεων, ἐν τέτοις παραδίδωσιν ὅπως καὶ αἱ ἀόριστον ἔχουσαι τὴν ὑποκειμένην ἀκολουθίαν ἀλλήλαις. ἀλλὰ διέκοψε τὸ συνεχὲς τῆς διδασκαλίας προσεχῶς μὴ ἢ διακρίσις τῶν ἀόριστων ὀνομάτων τε καὶ

ρήμάτων ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων, πρὸ ἐκείνου δὲ ἡ διδασκαλία τῶν
ὑπὸ τῶν καταφάσεων ἀπλῶν ψευδομένων, αἱ ἀόριστον ἔχουσαι τὴν
κατηγορούμενον ἐξ ἀνάγκης ἀληθεύουσιν· ὅπερ ἦν ἀντικείμενον μὲν
πρὸς τοῖς περὶ τῆς ἀκολουθίας εἰρημένοις, συγγενὲς δὲ ὁμῶς πρὸς
αὐτὰ καὶ παραλαμβάνον προτάσεις τὰς μὲν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὄρων 5
ὠρισμένων, τὰς δὲ ἐξ ὠρισμένου μὲν τῷ ὑποκειμένου ἀόριστον δὲ τῷ
κατηγορουμένου. μετ' ἐκεῖνα ἔν μὲλλων ἡμῖν παραδιδόναι τὴν
ἀκολουθίαν, ὡς εἴρη, τῶν ἐξ ἀόριστον τῷ ὑποκειμένου προτάσεων,
ἀναγκαίως πρὸς τε τὰ προλαβόντα καὶ πρὸς τὰ ἐπάγοντα μέλ-
λοντα περὶ αὐτῶν τῶν ἀόριστων διείλετο φωνῶν, ποῖαν ἔχουσι δύ- 10
ναμιν. διὸ καὶ μὲν ταῦτα εἰκότως τὴν ἀκόλουθον ἐκείνοις ἀποδιδόντες
προσέθησι ὅπως ἔποντο ἀλλήλαις αἱ ἀόριστον ἔχουσαι τὴν ὑποκειμένην
προτάσεις, καὶ πρῶτον μὲν ἐπισημαίνει ὅτι ἄλλο εἶδος τῶν τοιούτων
προτάσεων παρὰ τὰς ἐξ ὠρισμένου τῷ ὑποκειμένου· τὸ γὰρ "ὅδε μὲν
ἐκείνων" λέγει περὶ τῶν ὠρισμένων ἔχουσιν τὴν ὑποκειμένην, ὧν 15
πρότερον παραδέδωκε τὴν ἀκολουθίαν.

20 b f. 153 b. ἀκόλουθον καὶ τὸτο τὸ θεωρήμα τοῖς πρότερον ἡμῖν
1. παραδεδωμένοις· διαλεχθεὶς γὰρ περὶ τῶν ἐπομένων, ταῦτ' ἐν δὲ
εἰπεῖν περὶ τῶν συναληθεύουσιν ἀλλήλαις προτάσεων, διδάσκει
ἡμᾶς διὰ τούτων ὅτι εἰς προτάσεις τινὲς δοκῶσαι μὲν εἶναι διάφοροι 20
καὶ συναληθεύειν ἀλλήλαις, κατ' ἀλήθειαν μὲντοι ὅδε μὲν ἔχουσαι
πρὸς ἀλλήλας διαφορὰν, πλὴν περὶ τὴν λέξιν. τοιαῦτα δὲ εἰσιν αἱ
μετατεθεῖσαι, ὅπερ αὐτὸς φησι "τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα,"
τυτέσι τὰ τε ὑποκείμενα καὶ τὰ κατηγορούμενα, ὡς δηλοῖ τὰ πα-
ρατεθέντα παρ' αὐτῷ παραδείγματα... λέγει δὲ τις καὶ ἑτέρα 25
μετάθεσις τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων, ἡ τῶν ὠρισμένων εἰς
τὰ ἀόριστα μετάβασις, ἣτις παντάπασιν ἐξαλλάττει τὰς προτά-
σεις· ἀλλ' ὅθεν τὸτο πρὸς τὰ νῦν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει παραδι-
δόμενα. πάνυ δὲ ἀκριβῶς τὴν τῶν ὀνομάτων μόνον καὶ τῶν ῥημά-
των μετάθεσιν τὰς αὐτὰς φυλάττειν ἔφη προτάσεις... τὸ γὰρ 30
ἀποφατικὸν μόριον αὐτὸ καθ' αὐτὸ μετατιθέμενον παντάπασιν
ἐξαλλάττει τὰς προτάσεις, καὶ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ συμπλεκόμενον
ποιεῖ κατάφασιν ἐξ ἀόριστον ὑποκειμένου, τῷ δὲ κατηγορουμένῳ
κατάφασιν ἐκ μεταθέσεως, τῷ δὲ γε ἔστιν ἡ ἐν ταῖς προσδιωρισ-
μέναις προτάσεσι τῷ προσδιορισμῷ ποιεῖ ἀπόφασιν. εἰ μὲντοι 35
γε μὲν τῷ ὄρει, ὡς ἐν τῇ ἐξ ἀρχῆς προτάσει τυγχάνει συντεταγμέ-
νον, μετατιθεῖται τις αὐτό, καὶ ἔτι μὲν ἡ αὐτὴ πρότασις, τὸ ῥήμα
ἀόριστον εἶναι τὸ μετατεθέν, ἀλλ' ὃ καθ' αὐτὸ τὸ ἀρνητικὸν μόριον.

20 b f. 156 b. παραδέδωκε μὲν ἡμῖν καὶ πρότερον ὁ φιλόσοφος τὴν
13. διάκρισιν τῆς τε ὄντως ὕψους μιᾶς προτάσεως καὶ τῆς δοκῆσης μὲν 40
εἶναι μιᾶς (*), μὴ μὲντοι καὶ ὕψους, ἐν οἷς ἔλεγε "μία δὲ ἐστὶ κατά-
φασις καὶ ἀπόφασις ἡ ἐν καθ' ἑνὸς σημαίνουσα" (p. 18 a 13)· καὶ νῦν

(*) Boëth. II p. 404: multos talis loci huius caligo confu-
dit, ut digne exequi et quod ab Aristotele dicebatur expedire
non possent. nos autem supra iam diximus magnae fuisse cu-
rae apud Peripateticæ sectæ principes diiudicare quæ esset
una affirmatio vel negatio, quæ plures.

δὲ πάλιν περὶ τοῦ αὐτοῦ διαλέγετο θεωρήματος, ὃ ταυτολογῶν, ὅδ'
ὅτι πρότερον μὲν περὶ τῶν ἀπληγμάτων διελέγετο προτάσεων, νῦν
δὲ περὶ τῶν ἐκ τρίτης προσκατηγορουμένων. τυχὸν μὲν γὰρ ὅδε
τὸτο ἄλογον τὸ ἐπιδείξαι καθ' ἑκάτερον τῶν προτάσεων εἶδος τὴν
αὐτὴν τρόπον γιγνομένην τὴν εἰρημένην τῶν ἀποφατικῶν λόγων
διάκρισιν· ἀλλ' εἰ δεῖ τὸ ἐμοὶ φαινόμενον λέγειν, διαλεχθεὶς πρό-
τερον περὶ τῶν πρὸς ἐρώτησιν τινα γιγνομένων ἀρνήσεων, πότε μὲν
οἷόν τε αὐτὰς συμπλεκόμενας ταῖς ἐρωτήσεσι ποιῆσαι κατάφα-
σιν ἐκ μεταθέσεως ἀληθῆ, πότε δὲ ὅ, βύλετο τὸ ὀλοχερέστερον
εἰλημμένον ἐν ἐκείνοις ἐπιδιαρθρῶν ἐπιστατικωτέρας ἡμᾶς ποιῆσαι
πρὸς τὸ μὴ προχείρως ἀποκρίνασθαι διὰ μιᾶς ἀποκρίσεως πρὸς τὴν
γεγενημένην ἐρώτησιν· ὃ γὰρ δὴ καὶ ὅταν δοκοῖ μὲν εἶναι μία, καὶ
ἀλήθειαν μὲντοι μὴ ἡ μία. πρὸς ἔν τὴν τέτη κατανόησιν, λέγω
δὲ τῷ τίς ἡ μία διαλεκτικὴ ἐρώτησις καὶ τίς ἡ ὃ μία, προχείρως
ἔχρην ἔχειν τὴν κανόνας τῆς διακρίσεως τῆς τε μιᾶς καὶ τῆς ὃ μιᾶς
προτάσεως, εἴπερ ἡ διαλεκτικὴ ἐρώτησις πρότασις τις ἐστὶ· διόπερ
ἔοικεν ἀναλαμβάνειν νῦν τὴν περὶ τοῦ θεωρήματος τέτη σκέψιν ὃ
Ἀριστοτέλης. δηλοῖ δὲ ὡς περ συμπέρασμα τέτων ἐπάγων τὴν
διδασκαλίαν τῷ πότε ὃ χρὴ διὰ μιᾶς ἀποκρίσεως ἀποκρίνασθαι
πρὸς τὴν ἐρώτησιν, λέγων "εἰ ἔν ἡ ἐρώτησις ἡ διαλεκτικὴ ἀποκρί-
σεως ἐστὶν αἴτησις" (v. 22).

f. 157 b. ἐπάγοντος δὲ τῷ Ἀριστοτέλει τὸ "λέγω δὲ ἐν ἑκ 20 b
ἐὰν ὄνομα ἐν τῇ κείμενον (*), μὴ ἡ δὲ ἐν τι ἐξ ἐκείνων," ἐννοῖ μὲν τῶν 15.
ἐξηγητῶν ὑπέλαβον συντάττεσθαι αὐτὸ πρὸς τὸ "ἐὰν μὴ ἐν τι ἡ
ἐκ τῶν πολλῶν συγκεείμενον," ὡς ἂν δηλῶντος διὰ τούτων τῷ φι-
λοσόφῳ πῶς ποτὲ δεῖ ἔχειν τὸ ἐν ἐκείνῳ τὸ ἐκ τῶν πολλῶν συγκεῖσθαι
λεγόμενον, ὅτι πάντως μὲν ἐν ὄνομα ἔχειν, ὃ μὲντοι τῷ ὀνόματι
μόνον ἐν αὐτῷ εἶναι χρὴ, ὡς ὅταν ληφθῇ ὁμωνύμως αὐτῶν κατη-
γορούμενον, ἀλλὰ προηγουμένως τῷ σημαίνοντι. καὶ οἷόν γ' ἐλε-
γόμενον μὴδὲν διαφέρειν τῷ πρότερον ἡδὴ ῥηθέντος "οἷον εἰ τις θεῖν
τὸ ἰμάτιον ὄνομα ἵππου καὶ ἀνθρώπου" (p. 18 a 19), τὰ αὐτὰ πάλιν
περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν ὑπολαμβάνοντες. ἄμεινον δὲ ἴσως καὶ
τοῖς ἐπιφερομένοις μᾶλλον συναῖδον τὸ λέγειν ὅτι οἷς τῷ ἐνὸς μνη-
μονεύσας ἐν τοῖς προσεχῶς προειρημένοις, δι' ὧν τε ἔλεγε "τὸ δὲ
ἐν καὶ πολλῶν ἡ πολλὰ καθ' ἑνός," καὶ πάλιν δι' ὧν ἐφεξῆς ἐπή-
γαγεν "ἐὰν μὴ ἐν τι ἡ τὸ ἐκ τῶν πολλῶν συγκεείμενον," τῷ μὲν
πρότερον ὡς ἐνεργεῖα τε παραληφθέντος ἐν τῇ προτάσει καὶ ὁμο-
λογημένως τῷ πράγματι ἐνὸς εἶναι ὀφείλοντος, τῷ δὲ ὕστερον ὡς
ἐνεργεῖα μὲν ὃ ληφθέντος, συγκεῖσθαι μὲντοι ἐκ τῶν πολλῶν τῶν
ἐνεργεῖα παραληφθέντων ὀφείλοντος, εἰ μέλλοι μία εἶναι ἡ πρό-
τασις, πρὸς ἀμφοτέρας τῷ ἐνὸς τὰς ἐννοίας ταῦτα νῦν ἀποδιδώ-
σιν, ἐξ ἀρχῆς μὲν διὰ τῷ "λέγω δὲ ἐν" διδάσκων ὡς πρόκειτο
αὐτῷ τῶς περὶ τῷ οἷς προρηθέντος ἐνὸς παραδόναι διορισμῶς,
δι' ὧν δὲ ἐφεξῆς ἐπιφέρει "ἐκ ἐὰν ὄνομα ἐν τῇ κείμενον, μὴ ἡ δὲ
ἐν τι ἐξ ἐκείνων," οἷς μὲν τῷ ἐνὸς πάλιν μνημονεύων, ὃ μὲντοι περὶ 45

(*) varias h. l. explicationes vide apud Boëth. p. 405 sq. cum
aliorum tum Porphyrii, quem Ammonius secutus esse videtur.

τῷ αὐτῷ, ὡς περ ὑπολάβοι ἂν τις, ἐνὸς ὅρου διαλεγόμενος, καὶ δια-
 σέλλων πῶς μὴ ἐνὸς πῶς δὲ ἔχῃ ἐνὸς αὐτῷ ληφθέντος πολλὰς
 ἀντὶ μιᾶς εἶναι συμβαίνει τὰς προτάσεις, ἀλλὰ τὸ μὴ λέγων περὶ
 τῷ ὄντως ἐνὸς ληφθέντος ὅρου φωνῇ τε καὶ σημασίᾳ, τὸ "εἰάν ὄνομα
 ἐν ἡ κείμενον," τὸ δὲ περὶ τῷ ἑτέρῳ τῷ καὶ τὴν φωνὴν ἐνεργεῖα τὸ 5
 πληθὺς ἔχοντος, τὸ "μὴ ἢ δὲ ἐν τι ἐξ ἐκείνων." εἰάν γὰρ ἐνὸς τινος
 τεθέντος ὑποκειμένου ἢ κατηγορουμένου ὀνόματος, καὶ ἐν τι πρᾶγμα
 σημαίνοντος, μὴ ἢ ἐκ τῶν πολλῶν τῶν κατηγορηθέντων αὐτῷ ἢ
 ὑποτεθέντων αὐτῷ ἐν τι συγκεείμενον, ἔκετι μία ἢ πρότασις, ἀλλ'
 ὅσον τὸ πληθὺς τῶν κατηγορηθέντων ἢ ὑποτεθέντων. ὅτι δὲ τῷτό 10
 ἐστὶν ὁ βάλει λέγειν, σαφέστατα δηλοῖ δι' ὧν παρατίθεῖ παρα-
 δειγμάτων· τὸν γὰρ ἄνθρωπον ὡς ἐν τι ὑποκείμενον λαβὼν κατη-
 γορεῖ κατ' αὐτῷ πρότερον μὴ πλείονας ἅμα φωνὰς σημαντικὰς
 πραγμάτων κατ' ὅσιν τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορουμένων καὶ συμ-
 πλέκεσθαι ἀλλήλοις πρὸς τὴν γένεσιν τῷ ὀρισμῷ αὐτῷ πεφυκότων, 15
 ὕστερον δὲ πλείονας μὴ πάλιν ἅμα φωνὰς ἀλλὰ σημαντικὰς τῶν
 καὶ συμβεβηκόσιν ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ καὶ διὰ τῷτο συμ-
 φύεσθαι πρὸς ἀλλήλα μὴ δυναμένων, καὶ φησὶ τὴν μὴ ἐκ τῷ ἐνὸς
 ὑποκειμένου καὶ τῶν συμπλέκεσθαι πεφυκότων κατηγορουμένων πρό-
 τασιν ἐν τῇ φωνῇ μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει μίαν εἶναι, ὅταν συμ- 20
 πλέξαντες ἀλλήλοις τὰ πολλὰ ἐκείνα τῷ ἐνὸς ὑποκειμένου κατη-
 γορήσωμεν, τὴν δὲ γε ἐκ τῷ ἐνὸς ὑποκειμένου καὶ τῶν μὴ πεφυκό-
 των συμφύεσθαι κατηγορουμένων μηδέποτε γίγνεσθαι ὄντως μίαν,
 καὶ ἡμεῖς τῇ φωνῇ συνείραντες πρὸς ἀλλήλα τὰ συμβεβηκότα
 ὡς δὴ ἐν τι ἅμα πάντα τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορεῖν ἐπιχειρήσωμεν. 25
 ἔγωγε γὰρ καὶ τὴν πρότασιν συμβήσεται τῇ μὴ φωνῇ δοκεῖν μίαν εἶναι,
 τῇ δὲ δυνάμει μηδαμῶς μετέχειν τῷ ἐνὸς. καὶ ταῦτα ἔγωγε διορι-
 ζόμενος ὁδομῇ ἐν τούτοις φαίνεται λέγων τι περὶ ὁμωνύμων κατηγο-
 ρουμένων ἢ ὑποκειμένων, αὐτῶν δὲ τῶν κατ' ὅσιν κατηγορουμένων
 πρότερον, ὡς εἴρηται, ποιούμενος μνείαν ἐνδείκνυται ὅτι διαφόρως 30
 δύναται κατηγορεῖσθαι τῷ ὑποκειμένῳ· ποτὲ μὴ γὰρ ἐν τῇ φωνῇ μόνον
 ἀλλὰ καὶ τοῖς σημαζομένοις ὡς πολλὰ κατηγορεῖν καὶ ἐν μίαν ἀλλὰ
 πολλὰς ποιῶσι προτάσεις, ποτὲ δὲ καὶ μόνον τὴν φωνὴν τὸ πληθὺς
 ἔχουσι καὶ μίαν ὄντως ποιῶσι πρότασιν (*).

20 b f. 159 b. διττὴν εἶναι φασὶν οἱ παλαιοὶ τῆς ἐρωτήσεως τὸ 35
 22 εἶδος (**), τὸ μὴ τῆς διαλεκτικῆς τὸ δὲ τῆς καλεσμένης πνευματι-
 κῆς. καὶ διαλεκτικὴν μὴ ἐρώτησιν εἶναι φασὶ πρὸς ἣν ἐστὶν ἀποκρίνασθαι
 τὸ ναὶ ἢ τὸ ἔ· μόνον εἰπόντα καὶ συμβολικῶς κατανεύσαντα μόνον
 ἢ ἀνανεύσαντα, οἷον ἄρα γε ἡ ψυχὴ ἀθάνατος; αὐταρκες γὰρ
 πρὸς τὸ ἀποπλῆσαι ἐν τῷτο ἐρωτήσαντα καὶ τὸ κατανεύσαι μόνον 40
 ἢ ἀνανεύσαι, ὅταν ὅπερ ἀκόλουθόν ἐστι, τὸ ἕτερον μόνον τῆς ἀντι-
 φάσεως μόριον ὁ ἐρωτῶν λέγῃ· διὰ μὴ γὰρ τῷ ναὶ εἰπεῖν ἢ κατα-

νεύσαι συνομολογῶμεν ἀληθὲς εἶναι τὸ ἡρωτημένον τῆς ἀντιφά-
 σεως μόριον, εἴτε καταφατικὸν εἴτε ἀποφατικὸν εἴη· πολλάκις γὰρ
 ἐρωτῶμεθα καὶ τὴν ἀπόφασιν, οἷον ἄρα γε ἔστιν ἡ ψυχὴ ἀθά-
 νατος; διὰ δὲ τῷ εἰπεῖν ἔ· καὶ τῷ ἀνανεύσαι ἀπομαχόμεθα μὴ
 πρὸς τὴν ἐρώτησιν, ὁμολογῶμεν δὲ τὸ λοιπὸν τῆς ἀντιφάσεως μό-
 ριον εἶναι τὸ ἀληθές· εἰ δὲ γε ὅλην τις τὴν ἀντίφασιν ἐν τῇ ἐρω-
 τήσει λέγοι, οἷον ἄρα γε ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἐστὶν ἢ ἔ· δεῖ μὴ καὶ
 ἔγωγε τὸν ἀποκρινόμενον ἢ τὸ ναὶ λέγειν ἢ τὸ ἔ· ἀλλ' εἰ μὴ ἀρέσκειτο
 τῇ καταφάσει, τὸ ναὶ ἐρεῖ καὶ αὐτὴν προθήσει τῷτο τὴν κατάφα-
 σιν, "ναὶ ἀθάνατος ἐστὶ" λέγων (μὴ προσθεμένης γὰρ τῆς καταφά-
 σεως ἄδηλον πρὸς πότερον τῶν μορίων τῆς ἡρωτημένης ἀντι-
 φάσεως τὸ ναὶ τῷτο ἀποκρίνεται), εἰ δὲ τῇ ἀποφάσει, τότε τε ἔ· ἀπο-
 κρίνεται καὶ αὐτὴν πάλιν προσθήσει τὴν ἀπόφασιν, "ἔ· ἔστιν ἀθά-
 νατος" λέγων. καὶ τοιαύτην μὴ εἶναι φησὶ τὴν διαλεκτικὴν ἐρώτη-
 σιν· πνευματικὴν δὲ πρὸς ἣν τὸ μὴ ναὶ καὶ τὸ ἔ· χωρὶν ἔχει, λέ-
 ξεῖς δὲ ἀλλῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ λόγῳ πλείονος δεῖ τῷ ἐρωτωμένῳ
 πρὸς τὴν ἀπόκρισιν· διδαχθῆναι γὰρ τι περὶ τίνος βυλομένων ἐστὶν
 ἢ πνευματικὴ ἐρώτησις, οἷον πότε ἦλθες; τίς καλῆς; πῶς οἰκίης;
 πόθεν δῆλον ὅτι ἀθάνατος ἢ ψυχὴ; διὰ τί ἡ Μαγνητὶς λίθος ἔλ-
 κει τὸν σίδηρον; καὶ ὁ μὴ τὴν πνευματικὴν ἐρώτησιν ἐρωτῶμενος κύ-
 ριός ἐστι τῷ ἀποκρίνασθαι ὅπερ ἂν ἐθέλοι τῶν προσαρμοσθέντων τῇ ἐρω-
 τήσει δυναμένων, ἀναριθμητῶν τυγχανόντων, ἢ ἀληθειῶν δηλο-
 νότι ἢ καὶ ψευδόμενος· ὁ δὲ γε τὴν διαλεκτικὴν ἐρώτησιν ἐρωτῶμε-
 νος ἀναγκάζει τῆς ἀντιφάσεως, ἥς μόριον ἐστὶν ἡ γεγεννημένη 15
 ἐρώτησις, ἢ τὴν κατάφασιν ἀποκρίνασθαι ἢ τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἄλλο
 παρὰ ταῦτα ὁδόν. τούτων ἔν ἔγῳ ἐχόντων εἰκότως φησὶν ὁ Ἀρι-
 στοτέλης ὡς εἴπερ ἡ ἐρώτησις ἢ διαλεκτικὴ ἀποκρίσεως ἐστὶν αἴτη-
 σις, ἔ· τῆς τυχεύσης ἀλλ' ἦτοι τῆς προτάσεως, τῷτέστιν αὐτῷ τῷ
 κατ' ἐνεργεῖαν ὑπὸ τῷ ἐρωτήσαντος εἰρημένῳ μόριον τῆς ἀντιφά-
 σεως καὶ προταθέντος τῷ ἐρωτηθέντι πρὸς ἐπίκρισιν, ὅπερ γίγνεται,
 ὡς ἐλέγομεν, ὅταν ὁ ἡρωτημένος τὸ ναὶ ἀποκρίνηται ἢ καὶ κατανεύσῃ
 καὶ θατέρῳ μόριον τῆς ἀντιφάσεως τῷ κατ' ἐνεργεῖαν μὴ μὴ ῥηθέν-
 τος ὑπὸ τῷ ἐρωτήσαντος, δυνάμει δὲ ἐμπεριεχομένῳ τῇ ἐρωτήσει,
 ὡς δηλοῦσιν αἱ ἀρνητικὴ ἀποκρίσεις· διὰ τούτων γὰρ τῷ λειπομένῳ
 μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως παρὰ τὴν ἐρώτησιν ἀρέσκειν φαμεν, ὡς
 ἂν δυνάμει προταθέντι πρὸς ἐπίκρισιν ἐν τῇ ἐρωτήσει· πρὸς γὰρ
 τὴν μηδαμῶς γενομένην ἐρώτησιν δῆλον ὡς ὁδεμία γένοιτο ἂν ἢ
 ἀπόκρισις.

f. 161 b. ἐπεὶ δὲ συμβαίνει πολλάκις καὶ πάντα τὰ σημα- 20 b
 νόμενα τῆς ἐρωτήσεως τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν ἀληθῆ τυγχάνειν, ὡς 25
 ἐπὶ τῆς ἄρα γε Αἴας ἐπὶ Ἴλιον ἐσράτευσε; καὶ ἐπὶ τῆς ἄρα γε
 Σωκράτης λευκὸς βαδίζων ἐστίν; ὅταν ἀμφω τύχη ὑπάρχοντα
 τῷ Σωκράτει, διὰ τῷτο διδάσκων ἡμᾶς μὴ καὶ τύχην ἀλλὰ καὶ
 τέχνην ὁρθὰς ποιεῖσθαι τὰς ἀποκρίσεις, προσθήσει τὸ "ἔδ' ἂν ἢ ἀλη-
 θές," ὅπερ συνταχτέον τῷ "ἔκ ἂν εἴη ἀπόκρισις μία πρὸς ταῦτα."·
 εἴρηται δὲ αὐτῷ περὶ τούτων ἐπὶ πλέον ἐν τῇ ὁγδόῃ βίβλῳ τῆς Το-
 πικῆς πραγματείας· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀμφισβητῶσι πρὸς ἀλλήλους περὶ
 τῆς διαλεκτικῆς ἐρωτήσεως ὁ τε ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξηγη-

(*) p. 20 b 17. Leo Magent. τὸ δὲ "ὡς" προσέθετο διὰ τὸν Πλά-
 τωνα λέγοντα μὴ ἔσιωδῶς τὸ ἡμερον κατηγορεῖσθαι κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, τῷ
 Ἀριστοτέλει δοξάζοντος ἔσιωδῶς τὸ ἀνθρώπινον κατηγορεῖσθαι τὸ ἡμερον.

(**) Boeth. II p. 407: interrogationis autem secundum Peri-
 pateticos duplex species est.

τῆς καὶ ὁ θεῖος Ἰάμβλῆχος, ὁ μὲν τῇ προκειμένη ἐπόμενος ῥήσει καὶ ἀξιῶν τῷ ἑτέρῳ μόνον μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως εἶναι τὴν διαλεκτικὴν ἐρώτησιν, ὁ δὲ τοῖς λεγομένοις περὶ αὐτῆς ἐν τῷ προοιμίῳ τῶν Ἀναλυτικῶν (p. 24 a 24), καὶ ἀξιῶν αὐτὴν τῆς ὅλης ἀντιφάσεως ἐρώτησιν εἶναι (ἔστι γὰρ, φησὶν ἐν ἐκείνοις, ἡ διαλεκτικὴ πρότασις πυνθανομένη μὲν ἐρώτησις ἀντιφάσεως, συλλογισμένη δὲ λῆψις τῷ φαινομένῳ καὶ ἐνδόξῳ), φανερόν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων ὅπως διαιτήσομεν τῇ ἀμφισβητήσῃ· κατ' ἐνέργειαν μὲν γὰρ τὸ ἕτερον μόνον μόνον τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτᾷς χρή, εἰ μέλλοι πρὸς ἕπος ἀπαντᾶν ὁ τὸ νῦν μόνον ἢ τὸ ἕ ἀποκρινόμενος, δυνάμει 10 δὲ γε καὶ τὸ ἕτερον προτείνει).

20 b f. 162 b. ἀλλὰ τί ἐστὶν ὅπερ ἐφεξῆς ὡς ἐν πορίσματος τά-
27. ξει προσίθῃσιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἅμα δὲ δῆλον λέγων ὅτι ὁ δὲ τὸ τί ἐστὶν ἐρώτησις ἐστὶ διαλεκτικὴ, καὶ τίνι τῷ ἑπεξῆς ἀξιοῖ; φανερόν δὲ ὅτι τοῖς εἰρημένοις περὶ τῆς ἐρωτήσεως τῆς διαλεκτικῆς ὅτι ἐστὶν 15 ἀποκρίσεως αἰτήσις, ἢ τῆς προτάσεως ἢ θατέρῳ μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ τοιαύτη μὲν ἡ διαλεκτικὴ ἐρώτησις ὥς διδόναι καὶ ἐπιτρέπειν τῷ προσδιαλεγόμενῳ ὁπότερον ἀν βύλην τῆς ἀντιφάσεως μόνον ἀποκρίνασθαι, ἢ δὲ τῷ τί ἐστὶν ἐρώτησις ὁ τοιαύτη, ἀλλὰ διδασκαλίαν καὶ ὑφήγησιν τῆς τῷ πράγματος φύσεως ἀπα- 20 τῆσα, φανερόν ὅτι ἡ τῷ τί ἐστὶν ἐρώτησις ἕκ ἀν εἴη διαλεκτικὴ.

20 b f. 163 b. εἰπὼν ἐν τοῖς προλαβῶσιν ὅτι τῶν διαφόρων καὶ τῷ
31. αὐτῷ κατηγορημάτων τὰ μὲν δυνάμει συμπλέκεσθαι καὶ μίαν τινὰ ἐξ ἀπάντων κατηγορίαν ποιεῖν τὰ δὲ ὁ δυνάμει, καὶ μηδένα ἡμῖν κανόνα ἐν ἐκείνοις παραδόντος τῆς τῶν διακρίσεως, ἀλλ' εὐθὺς μετα- 25 βὰς ἐπὶ τὴν διδασκαλίαν τῷ θεωρήματος πρὸς ὅπερ ἦν ἐκεῖνο χρήσιμον, λέγω δὲ τὸ μὴ δεῖν μίαν ποιεῖν ἀποκρίσιν πρὸς τὴν μὴ ἔσαν μίαν ὄντως ἐρώτησιν, βύλην λοιπὸν διὰ τῶν τὸ ἐν ἐκείνοις παραλελειμμένων προδεῖναι. καὶ λαβὼν ὡς ὁμολογούμενον ὅτι τῶν καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορηθέντων πλείονων ὀνομάτων τε καὶ πραγμά- 30 των τὰ μὲν δυνάμει καὶ συντιθέμενα ἀλλήλοις καὶ ὥσπερ συμφυόμενα ἐν τι ποιεῖν ἅπαν τὸ ἐξ αὐτῶν κατηγορήματα, ὥσπερ ἐλέγομεν ἐπὶ τῷ ζῶον δίπυον ἡμερον, τὰ δὲ ὁ δυνάμει, ὡς ἐπὶ τῷ λευκῷ καὶ τῷ βαδίζον, ἀξιοῖ ζητεῖν τίς ἡ διαφορά, τῷτο δὲ ἐστὶν, τί τὸ αἴτιον τῆς τοιαύτης διαφορᾶς, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν τὰδε μὲν τινὰ συμ- 35 φύεσθαι τὰ δὲ ὁ. . . ὅτι δὲ ἐστὶν ἂν συντιθεσθαι ἀδυνάτως ἔχει, δείκνυσιν ἐπὶ ὑποθέσεως σκυτέα τινὰ λαμβανύσης τὴν μὲν τέχνην ἕκ ἀκριβώσαντα, τὸ δὲ ἦθος ἐπιεικῶς διακείμενον, ὁποῖος δοκεῖ γε- γονέναι ὁ Σίμων ὁ τῷ Σωκράτει γινώριμος (*).

20 b f. 164 b. διὰ τῷτο παριστάς ἡμῖν τὸ ἀναγκαῖον τῷ κινημένῳ 40
36. θεωρήματος, δείκνυσιν ὅσα ἔπεθ' ἄτοπα τοῖς ὅτως ὑπολαμβά- νοσι, καὶ φησὶν "εἰ γὰρ, διότι ἑκάτερον ἀληθές," ὡς προσυπακύνειν χρή τῶν ἰδία κατηγορημένων, — εἰ ἔν διὰ τῷτο "εἶναι δεῖ καὶ τὸ συνάμφω," καὶ τῷτο πάλιν ὑπακνομένα τῷ ἀληθές, εἶναι δεῖ καὶ τὸ συναμφότερον κατηγορήματα ἀληθές, πολλὰ ἄτοπα συμβή- 45

σε). καὶ γὰρ ἀδολεχεῖν δεήσει τὸν ὅτως ὑπολαμβάνοντα, καὶ ἀδι- νόητα λέγειν πρὸς τῷ ἀδολεχεῖν καὶ παρέλκοντά τινα καὶ μάταια· καὶ γὰρ Σωκράτης τό τε ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκὸς ἀληθῶς κατηγορή- σαντες καὶ τὸ συναμφότερον ἀληθῶς κατηγορήσομεν, ὅτι ἐστὶν ἄν- 5 θρωπος λευκός. ἀλλ' εἰ πάντα τὰ κεχωρισμένως κατηγορούμενα καὶ συντεθέντα κατηγορεῖσθαι δυνατόν, ἐὰν πρὸς ταύτῃ τῇ συνθέτῃ κατηγορίᾳ λάβωμεν πάλιν τὸ λευκὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῷ Σωκράτους κατηγορούμενον, δεήσει πάλιν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν, τῆς τε συνθέτου καὶ τῆς ἀπλῆς, μίαν γίνεσθαι τὴν ὅλην κατηγορίαν, ὥς ἐλέγεσθαι ὅτι ἐστὶν ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος λευκός (*), καὶ τῷτο 10 εἰς ἀπειρον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ἀδολεσχάντων. πάλιν εἰ τὸ μουσικὸς καὶ τὸ λευκὸς καὶ τὸ βαδίζων ὁ μόνον ὁ κεχωρισμένως ἀλλὰ καὶ ἅμα κατηγορεῖν τῷ Σωκράτους, ἐὰν πρὸς τῇ συνθέτῃ ἐκ τῶν κατηγοριῶν τὸ λευκὸν πάλιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατηγορήσωμεν, ἐρῶ- 15 μεν ὅτι μουσικὸς λευκὸς βαδίζων λευκός. καὶ πάλιν τῷ μουσικῷ, εἰ τύχοι, καθ' αὐτὸ κατηγορηθέντος, μουσικὸς λευκὸς βαδίζων λευκὸς μουσικός· καὶ ταῦτα, ὅπερ αὐτὸς φησι, πολλάκις πεπλεγ- μένα, ὡς πρὸς τῷ ἀδολεχεῖν καὶ ἀδιανόητα γίνεσθαι τὴν κατηγο- 20 ρίαν. τῷτοισι δὲ ἄλλο τι τρίτον ἄτοπον προσθεῖς, τῷ ὁρωμένῳ φησὶ κατηγορεῖσθαι τυχὸν τὸ ὅτι Σωκράτης ἐστὶ καὶ ὅτι ἄνθρωπος, ὥς ἐλέγεσθαι λέγειν καὶ ὅτι ὁ ὁρώμενος Σωκράτης ἄνθρωπος ἐστὶ. καὶ 25 πάλιν τῷ Σωκράτους τὸν μὲν ἄνθρωπον καὶ τὸ δίπυον ἰδίᾳ ἑκάτερον ἀμέμπτως κατηγορήσεις, ἕκῃ μὲντοι τὸ ἐξ ἀμφοῖν, ὅπερ ἐστὶν ἄνθρωπος δίπυος· ἄλογα γὰρ ταῦτα καὶ παντάπασιν παρέλκοντα, εἴπερ ἐναργῆς ὅτι τὸν τε Σωκράτην ἄνθρωπον εἶναι ἀνάγκη καὶ τὸν 30 ἄνθρωπον δίπυον.

f. 165. διὰ τῶντων ἔν ἐπιδείξας ἀναγκαῖον ὄντα τὸν περὶ τῷ- 21
των διορισμόν, ἐξῆς αὐτὸν παραδίδωσι λέγων ὅτι τῶν κατηγο- 7. ρημένων κατὰ τῶντων ὑποκειμένων, ἂν ἐκάλεσεν "ἐφ' οἷς κατηγορεῖσθαι συμβαίνει," τῷτοισι, καὶ τῶν ὑποκειμένων καθ' ὧν τὰ κατη- 30 γορούμενα κατηγορεῖσθαι συμβαίνει, — ἐκ τῶντων ἔν τῶν κατηγορη- μένων τὰ μὲν καθ' αὐτὸ κατηγορεῖσθαι τῶν οἰκείων ὑποκειμένων, τὰ δὲ καὶ συμβεβηκός, περὶ ὧν πρῶτον ποιεῖ τὸν λόγον, εἴτε ἀμφω τῷ ὑποκειμένῳ καὶ συμβεβηκός κατηγορούμενα λαμβάνοιτο, εἴτε 35 τὸ μὲν ἕτερον τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἐν ᾧ τὸ εἶναι πεφύκασιν ἔχειν, τὸ δὲ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, κατ' ὁδὸν τῶντων μίαν κατηγορίαν ποιήσασιν.

f. 165 b. καὶ ὅλως ἀνάγκη τὰς διαζευκτικῶς εἰρημένας ὑπὸ 21
τῷ Ἀριστοτέλει ὑποθέσεις ἔπεσθαι ἀλλήλαις. εἴτε γὰρ τῷ αὐτῷ 9. ὑποκειμένῳ δύο συμβεβηκότα κατηγοροῖντο, πάντως καὶ ἀλλήλων καὶ συμβεβηκός κατηγορηθήσονται, καὶ τὸ μὲν ὁμοῦ καὶ τὸ δὲ 40 συμβεβηκός, τὸ μὲν συμβεβηκός τῷ ὁμοῦ καὶ τῷ συμβεβηκός τῷ φύσιν κατηγορη- θήσεται, τὸ δὲ ὁμοῦ καὶ τῷ συμβεβηκός παρα φύσιν, οἷον ὁ ἄν- θρωπος τῷ λευκῷ τῷ ὄντι καὶ συμβεβηκός· εἴτε ἐξ ἀρχῆς λαμ- βάνοιμεν τὸ ἕτερον τῶν συμπληρούντων τὴν κατηγορίαν περὶ ἧς 45 ζητῶμεν, εἴτε μία ἐστὶν εἴτε μή, τῷ λοιπῷ καὶ συμβεβηκός κατη-

(*) Anon. Coislin. οἷον ὑπόκειται τις τῷ Ἀριστοτέλει Σίμων, σκυτεὺς μὲν τὴν τέχνην ἀλλὰ φαῦλος, ἀγαθὸς δὲ τοῖς τρόποις.

(*) Boëth. II p. 409: erit igitur praedicatio, homo albus albus albus est, atque hoc in infinitum.

γραφόμενον, ἀνάγκη πρότερον εἰληφθαι αὐτὸ τῷ ὑποκειμένῳ καθ' αὐτὸ κατηγορηθέν· αὐτὸ γὰρ τὸ αὐτὸ ἐστὶ τὸ νῦν ζητούμενον, πότε τὰ ἴδια κατηγορηθέντα καὶ συμπλακέντα δύναται κατηγορεῖσθαι. καὶ μήποτε χρὴ τῆς ῥήσεως εἰ διασκευτικῶς ἀκθεῖν ἀλλὰ τὸ ἢ λέγειν ἀντὶ τῷ καὶ παρελῆφθαι, ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ τὸ "ἢ νέος ἢ παλαιός" 5 ἀντὶ τῷ καὶ νέος καὶ παλαιός, καὶ ὡς εἰώθασιν ἔνια τῶν συγγραμμάτων ἐπιγράφειν οἱ ἀρχαῖοι, Νικοκλῆς ἢ Λυσίμαχος καὶ Φαίδων ἢ περὶ ψυχῆς, καὶ ἀντιδιασέλλοντες ἀλλ' ἑκατέρῳ τῶν ὀνομάτων καλεῖν ἡμῖν τὸν λόγον ἐπιτρέποντες, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ θάτερον κατὰ θάτερον. τί ἔστι τὸ αἴτιον τῷ μὴ πεφυκέναι 10 συνδυάζεσθαι τὰ ἕτω κατηγορούμενα; ὅτι παντάπασιν ἀπηρητημένην ἀλλήλων ἔχουσι τὴν φύσιν, ὑπὸ διαφόρων ἐνόητε τελόντα κατηγορίας, καὶ κίρνασθαι αὐτὰ πρὸς ἀλλήλα ἐπὶ τῷ μίαν ἐργάσασθαι φύσιν ἀδύνατον.

21 a f. 167 b. ταῦτα περὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός κατηγορουμένων 15
14. καὶ συνδυάζεσθαι μὴ πεφυκότην διορισάμενος, καὶ εἰπὼν ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ ἀπλῶς ἀληθὲς τὸ σκυτεὺς ἀγαθός, τατέστιν καὶ αἰεὶ ἀληθές, ἐπειδὴ ποτε συνδραμεῖν αὐτὰ εἰ θαυμαστόν, ἐπάγει "ἀλλὰ ζῶον ὄλβιον· καὶ γὰρ κατὰ συμβεβηκός," δύναται λέγων ὅτι τὰ δὲ μὴ κατὰ συμβεβηκός ἀλλὰ καθ' αὐτὰ κατηγορούμενα συντίθεσθαι πρὸς ἀλ- 20 λήλα καὶ μίαν ποιεῖν κατηγορίαν δυνατόν, ἀλλ' εἰδὲ ταῦτα ὡς ἔτυχε λαμβανόμενα, εἰδὲ κατὰ τὴν τυχεύσαν συμπλεκόμενα πρὸς ἀλλήλα τάξιν· καὶ γὰρ δὴ τὰ ἡδὴ ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν κατηγοριῶν εἰλημμένα, ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ κατὰ δύναμιν, πάλιν ληφόμεθα, ἵνα μὴ ἀδολεσχωμεν ἢ παρέλκοντά τινα λέγειν ἀναγκαζώμεθα, ὅπερ 25 ἐστὶ πάλιν ἀδολεσχεῖν.

21 a f. 168 b. ἐν τούτοις ζητεῖται τὸ ἀντικείμενον θεώρημα τῷ 18. προσεχῶς παραδεδομένῳ· πρότερον μὲν γὰρ ἐζητεῖτο πότε τὰ ἴδια κατηγορούμενα καὶ ἅμα κατηγορηθῆναι δύναται, ἐν δὲ γε τούτοις ζητεῖται πότε τὰ ἅμα κατηγορηθέντα καὶ κεχωρισμένως κατηγορηθῆναι δύναται. καλεῖ δὲ τινα κατηγορίαν τὴν σύνθετον ἐκ τῶν ἅμα κατηγορηθέντων, ἀπλῶς δὲ τὴν ἀπλὴν καὶ ἀνευ προδήκους τινὸς λεγόμενῃν, διότι πανταχῶς αἱ προδείξεις ἀποσενῶσι καὶ μερικώτερα ποιεῖσι τὰ ὑπὸ τῶν ὑπομενόντων τὰς προδήκας δηλούμενα, οἷον ὅταν εἰπόντες ζῶον προδῶμεν τῷ τῷ λογικόν, εἶτα τὸ θνητόν, 35 εἶτα τὸ γραμματικόν, εἶτα ἄλλο τι καὶ ἄλλο· φανερόν γὰρ ὅτι καθ' ἑκάστην προδήκην μερικώτερον εὐρήσομεν γινόμενον τὸ σημαίνον. διόπερ φησὶν "ἀληθὲς δὲ ἐστὶν εἰπεῖν κατὰ τὸν τινὸς καὶ ἀπλῶς," τατέστι, καθ' ὃ ποιεῖμεθα τὴν σύνθετον κατηγορίαν, κατὰ τὸν καὶ ἀνευ τῆς προδήκους ἀληθὲς τὸ κατηγορούμενον εἰπεῖν (*).

21 a f. 169 b. ὕστερον δὲ τὸν μὲν εἰρημένον κανόνα περὶ τῷ πότε εἰ 24. δύναται διακριθῆναι τὰ ἅμα κατηγορηθέντα ὁρθῶς εἰρημένον ἀπο-

φαινόμενος, δι' ὧν φησὶν "ἢ ὅταν μὲν ἐνυπάρχη, αἰεὶ καὶ ἀληθές," ὑποσφίζειν μὲν ἡμῶν ὀφειλόντων ἐν τῷ ἐνυπάρχει (ἀντίθεσις δηλονότι ἢ ἐν τῷ προκειμένῳ πρὸς τὸ ἐξ ἀρχῆς κατηγορηθέν· τὸ αὐτὸ γὰρ ἡδὴ εἰρημένον καὶ ἐνταῦθα ὑπακύνωμεν), ὡς δὲ ἀκόλουθον τῷ ἐπιφέρειν τὸ αἰεὶ, τατέστιν ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀληθὲς ἀλλὰ ψεῦδος τὸ διακριθῆναι τὴν σύνθετον κατηγορίαν, τὸν δὲ ἕτερον τὸν λέγοντα μὴ ὕψους ἀντιθέσεως ἐν τοῖς ἅμα κατηγορηθεῖσι τὴν διάκρισιν αὐτῶν χώραν ἔχειν καὶ αἰεὶ ἀληθεύειν διαβεβαιώμενος ἀλλ' ἑτέρω τινὸς δεῖσθαι διορισμοῦ, καὶ τὸν ἑλεγχον εὐθὺς ἐπιφέρων, τὸν γὰρ Ὀμηρον (τὸ γὰρ ὅλον τὸ αὐτὸ) ποιητὴν εἶναι λέγομεν, διότι ἐστὶν αὐτῷ ἢ ποιήσις, ἀπλῶς δὲ εἶναι καὶ λέγομεν, ἐπεὶ τὸ ἐστὶν ἀμέσως τῷ Ὀμήρῳ κατηγορούμενον καὶ ἐξακθεῖν πρὸς τὸν ἐν τῇ ποιήσει Ὀμηρον ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνδρα, ὅτος δὲ καὶ ἐστὶν... φανερόν δὲ ὡς εἰ τις τὸ ἐστὶν τὸ ἐπὶ τῷ "Ὀμηρος ποιητὴς ἐστὶν" ἀντὶ τῷ ἦν εἰληφθαι λέγοι, καθάπερ τὸ ἦν ἀντὶ τῷ ἐστὶν πολλάκις οἱ παλαιοὶ παραλαμβάνουσιν, ὡς ἐπὶ τῷ τί ἦν ἀντὶ τῷ τί ἐστὶν καὶ ἐπὶ τῷ ὁρισμῷ τὸ τί ἦν εἶναι ἀντὶ τῷ τί ἐστὶν τῷ πράγματι τὸ εἶναι, καὶ τὸ ἐστὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κατηγορεῖσθαι τῷ Ὀμήρῳ συγχωρήσει παρὰ τὰ δοκῶντα τῷ Ἀριστοτέλει (*).

f. 170 b. ἀποτείνεσθαι μὲν δοκαῖ (ὁ Ἀριστοτέλης) πρὸς τὰ ἐν τῷ 21 a
Σοφιστῇ καὶ πρὸς τῷ πέρατι τῷ πέμπτῳ τῆς Πολιτείας περὶ τῷ μὴ 32.
εἶναι δοξαστὸν τὸ μὴ ὂν ὑπὸ Πλάτωνος λεγόμενα. δεῖ μέντοι εἰδέναι ὅτι πολλὰς ἐκείνος τῷ μὴ ὂντος τάξεις ἡμῖν παραδιδόν, τὸ ὑπὲρ τὰ ὄντα, ταῦτα δὲ εἰπεῖν ὑπὲρ εἶδος ἅπαν (καὶ γὰρ ἀν' ἄλλως προῆγε τὰ τε εἶδη πάντα χωριστὰ τε τῆς ὕλης καὶ ἀχώριστα, καὶ ἐπ' ἐχάτοις αὐτὴν τὴν παντελῶς ἀνείδεον ὕλην τῷ κατὰ τὴν ἐτερότητα θεωρούμενα καὶ διὰ πάντων τῶν ὄντων πεφυκότης, καὶ παρ' ἑλαττόν τε τῷ ὂντος εἶναι διὰ τὸ αὐτὸ λεγόμενα τῷ τὸ γενεῖν σημαίνοντος κατὰ τὴν ὕψισιν τὴν κατὰ τὸν ὄντως ὂν καὶ πάσης μεταβολῆς ὑπεριδρυμένον, τῷ ἐπὶ τῆς ὕλης κατὰ τὴν ἀπόπτωσιν πάντων τῶν εἰδῶν κατὰ τὴν θρυλλημένην ἀνόμενον αὐτῆς πρὸς τὸ πρῶτον ὁμοιότητα), καὶ ἐν τῇ τῶν σημαινόμενων τῷ μὴ ὂντος λέγων εἶναι τὸ ἐν ἐχάτοις τῶν ἄλλων κείμενον τὸ ἐπὶ τῷ μηδαμῇ μηδαμῶς ὂντος λεγόμενον, τὸ αὐτὸ καὶ ἀρρητον καὶ ἀδόξατον εἶναι διχυρίζεσθαι, διότι τὸ ῥῆτὸν ἢ δοξαστὸν ἀριθμητόν ἐστιν, ὅπερ καὶ πρότερον ἐλέγομεν, καὶ τῇ ῥήσει ἢ τῇ δόξῃ λέγειν εἶναι ῥῆτὸν ἢ δοξαστὸν, καὶ ἐστὶ τῶν πρὸς τι κατὰ τὴν πρὸς τὴν ῥῆσιν ἢ τὴν δόξαν χέσιν, λέγομεν εἶναι τοῖσδε. ἐπεὶ ἔστι τῶν πρὸς τι τῷ ἐτέρῳ ὂντος καὶ τὸ ἕτερον εἶναι ἀναγκαῖον, ἐστὶ δὲ ἢ ῥῆσις καὶ ἢ δόξα καθ' ἣν λέγειν εἶναι ῥῆτὸν ἢ δοξαστὸν, ἐστὶ ἀρα ταύτη καὶ τὸ μηδαμῶς ὂν ἐν αὐτῇ τῇ ῥήσει τῇ περὶ αὐτῆς καὶ τῇ δόξῃ. ὅτε ἔστι Πλάτων ἀνέλεγκτος ταῦτα ὕτως ἀποφαινόμενος καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὁρθῶς ὑπολα-

(*) p. 21 a 31. Anon. Coislin. "ἐπὶ τούτων τὸ τί καὶ ἀπλῶς ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν." τὸ τί οἱ ἐξηγῆται ἀντὶ τῷ ὁμῶς λαμβάνουσι, τὸ δὲ ἀπλῶς ἀντὶ τῷ χωρὶς. ἡμεῖς δὲ τὸ ἀνάπαλιν, καθὼς τί τὸ μερικὸν σημαίνει, τὰ δὲ χωρὶς μεριζομένων μερικὰ γίνονται· τὸ δὲ ἀπλῶς τὸ ὁμῶς, καθότι τὸ ὁμῶς πολλὰ ἔχει ἐν ἑαυτῷ, τὸ δὲ πολλὰ ἔχον καθολικώτερον τῷ ὀλίγῳ ἔχοντος, ὡς τὸ ἀπλῶς τῷ τί καθολικώτερον.

(*) Leo Magent. εἰ δὲ προσθήσει τῷ ζῶν τὸ λογικόν, ἐμερίκευσεν αὐτό· τὸ γὰρ ζῶον λογικόν τὰ λογικὰ μόνον ζῶα δηλοῖ. εἰ δὲ ἐτι προσθήσει τὸ θνητόν, ἔτι ἐμερίκευθαι τὸ ζῶον· λέγουσι γὰρ καὶ τὰς Νηρηίδας θνητὰ ζῶα λογικὰ εἶναι· ἰσόρηται γὰρ ἐν τῇ Σάμῳ Νηρηίδα εὐρεθῆναι βαρύναν.

βῶν ὡς εἰκός τινας μὴ παρακολυθήσαντας τῷ βάθει τῆς τῷ Πλάτωνος διανοίας οἰσθῆναι ὅτι γίνεσθαι τῶν ὄντων φησὶ τὸ μηδὰ μως ὄν, εἰ λέγοιτο ῥῆτὴν ἢ δοξασόν, ἢ καθ' ὃν εἰρήκαμεν τρόπον ἄλλ' ὡς αὐτόθεν ὑπόστασιν ἔχον, καὶ διὰ τῆτο λέγων μὴ εἶναι ἀληθές τὸ φάσκειν ὅτως ὃν γίνεσθαι τὸ μὴ ὄν, δοξασόν εἶναι λεγόμενον, ὡς καὶ ἄνευ τῆς πρὸς ἡμᾶς χάσεως ὑπόστασιν ἔχον, ὁποῖον εἶναι ἀξιοῖ τὸ κατὰ τὴν ἑτερότητα μὴ ὄν, ὅπερ κατακεκερματίσθαι φησὶν ἐν πᾶσι τοῖς ὅσι καὶ ἢ παρ' ἑλαττον εἶναι τῷ κυρίως ὄντος. ἄχρι τούτων προήγαγεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν θεωρίαν τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορευμένων προτάσεων, πολλὰ μὲν ἡμῖν καὶ καλὰ παραδόντες περὶ αὐτῶν θεωρήματα, δόξας δὲ τοῖς πολλοῖς μηδεμίαν αὐτοῖς ἐπιθεῖναι τάξιν, ὥστε διὰ τῆτο καὶ ἀποφύνασθαι τινὰς ὑπομνηματικώτερον εἶναι τὸ βιβλίον. ἡμεῖς μέντοι καθ' ἕκαστον τῶν κεφαλαίων προηγουμένως ἐπεμελήθημεν τῷ ἐπιδείξαι τὴν συνέχειαν τῆς ἀκολουθίας. ἀλλ' ἐπὶ τὰς μὲν τρόπους προτάσεις χωρῶμεν.

21^a f. 171 b. ἡμᾶς δὲ γε, εἰ μέλλοιμεν διηρθρωμένην ἔχειν τὴν 34^a τῶν νῦν παραδεδομένων προτάσεων γινώσκιν καὶ ῥᾶον παρακολυθεῖν τοῖς ὑπὸ τῷ φιλοσόφῃ περὶ αὐτῶν λεγομένοις, προλαβεῖν χρὴ τῆς τῶν ῥητῶν ἐξηγήσεως τί τέ ἐστι τρόπος, καὶ εἰ πεπερασμένος αὐτῶν ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡμῖν γινώριμος, πόσους τε καὶ ποῖους ἐκλέγεσθαι τρόπους ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶνδε τῶν προτάσεων, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν τούτους καὶ ἕκ ἄλλους, καὶ πῇ τῶν καλεσμένων ὑλῶν διαφέρουσιν οἱ παραλαμβανόμενοι τρόποι τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν ὀνομαζόμενοι, καὶ εἰ μηδεὶς παραλέλειπθαι τρόπος τῶν ὀφειλόντων ἐν τῇ προκειμένη τῶν προτάσεων θεωρίᾳ παραληφθῆναι, τίνα τε τρόπον 25 ἐπὶ τῶν τοιούτων προτάσεων ἐκ τῶν καταφάσεων ποιῶμεν τὰς ἀποφάσεις, ὅπερ ἔφαμεν πρῶτον ἐπισκέπτεσθαι περὶ αὐτῶν τὴν Ἀριστοτέλην, καὶ ἐπὶ πᾶσι πῶς ἂν ἐκ διαιρέσεως ἔλωμεν καὶ τούτων τῶν προτάσεων πασῶν τὴν ἀριθμόν. τρόπος μὲν ἔν ἐστι φωνῇ σημαίνονσα ὅπως ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ, ὅσον 30 τὸ ταχέως, ὅταν λέγωμεν ἢ σελήνῃ ταχέως ἀποκαθίστασθαι, ἢ τὸ καλῶς ἐν τῷ ὁ Σωκράτης καλῶς διαλέγεσθαι, ἢ τὸ πάνυ ἐν τῷ ὁ Πλάτων Δίωνα πάνυ φιλεῖ, ἢ τὸ αἰεὶ ἐν τῷ ὁ ἥλιος αἰεὶ κινεῖσθαι. ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν φύσει μὲν ἕκ ἐστιν ἄπειρος, ἢ μὴν δὲ περὶληπτός γε ἡμῖν, ὥσπερ ὅδε τῶν καθόλου ὑποκειμένων ἢ κατηγορουμένων, 35 ἀναριθμήτων τε αὐτῶν ὄντων. τέτταρας δὲ μόνους ὁ Ἀριστοτέλης παραλαμβάνει πρὸς τὴν θεωρίαν τῶν μὲν τρόπων προτάσεων, τὴν ἀναγκαῖον, τὴν δυνατόν, τὴν ἐνδεχόμενον, καὶ ἐπὶ τούτοις τὴν ἀδύνατον, ὡς ὄντας καθολικωτάτους τε καὶ αὐτῇ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων οἰκειοτάτους. τίνα μὲν ἔν διαφορὰν ἔχειν βύλεσθαι τὸ δυνατόν πρὸς 40 τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ ὅτι τὸ κυρίως δυνατόν ὀνόματι μόνον διαφέρει τῷ ἐνδεχόμενῳ, τὸ δὲ γε ἀπλῶς δυνατόν ἐπὶ πλεόν λέγεσθαι τῷ κυρίως ἐνδεχόμενῳ, διὰ τῶν ἐξῆς αὐτῷ διδάσκοντος ἡμᾶς τῷ Ἀριστοτέλει εἰσόμεθα. νῦν δὲ γε ὡς τῶν αὐτῶν ὄντων ἐπισκεψώμεθα πῇ διοίσουσιν οἱ τρόποι τῶν ὑλῶν, ἐπεὶ ταύτας διηρῶμεν εἰς τὴν 45 ἀναγκαῖαν καὶ ἀδύνατον καὶ ἐνδεχόμενῃ. ῥητέον ἔν ὅτι τὰς μὲν ὕλας ἐν αὐτῇ φανερῶς θεωρεῖσθαι τῇ φύσει τῶν ἐν τῇ προτάσει παραληφθέντων πραγμάτων... f. 173. τούτων δὲ φανερώων ὄντων ἐξῆς ἐπι-

σκεψώμεθα πότερόν τις ἐστὶ καὶ ἄλλος παρὰ τούτους τρόπος, συγγενῆς μὲν τοῖς εἰρημένοις καὶ ἐν ἄλλοις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τῇ τῶν προτάσεων θεωρίᾳ παρελθὴν, ἐν δὲ τῇ νυνὶ προκειμένη πραγματείᾳ παραλειμμένος, ἢ ὑδαμῶς. ἀξιῶσι μὲν γὰρ οἱ πλείστοι τῶν ἐξηγητῶν τῷ Ἀριστοτέλει τῆτον εἶναι τὴν ὑπάρχοντα καὶ ἐν ταῖς Ἀναλυτικοῖς (18 sqq.) πρὸ τῆς ἀναγκαῖας καὶ τῆς ἐνδεχομένης κατηγορημένης, δοκῶσι δὲ μοι παντάπασιν ἀμαρτάνειν τῆς τε ἀληθείας καὶ τῆς τῷ Ἀριστοτέλει διανοίας. ἢ γὰρ ἐστὶν ὅλως τρόπος τὸ ὑπάρχειν, ἀλλὰ τῶν προτάσεων διηρημένων εἰς τε τὰς ἄνευ τρόπου καὶ τὰς μὲν τρόπου τὸ ὑπάρχειν εἰδοποιεῖν φημι τὰς ἄνευ τρόπου προτάσεις, ἀποβλέπων εἰς τε τὴν παραδεδομένην πρότερον διδασκαλίαν τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἄνευ τρόπου ἀποφάσεων πρὸς τὰς καταφάσεις, ἐν αἷς ἔλεγεν "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ ὑπάρχον ἀποφαίνεσθαι ὡς μὴ ὑπάρχον" (p. 17 a 26) καὶ τὰ ἐξῆς τούτοις, καὶ τὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τὰς ἀντιθέσεις ἐκείνων τῶν προτάσεων γίνεσθαι ἀποφαινόμενος, ταῦτ' ἐν εἰπεῖν καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καθ' ὃ λέγεσθαι σαφῶς καὶ ἐν τούτοις ἢ ἀντιφατικὴ ἀντίθεσις γίνεσθαι τῶν ἄνευ τρόπου πασῶν προτάσεων, εἴτε ἐνεργεῖα τὸ ἐστὶν ἔχειν εἴτε καὶ δύναμι, τῶν μὲν τρόπου μὴ ἀνεχομένων τῆς τοιαύτης ἀντιθέσεως ἀλλὰ καὶ τὰς τρόπου αὐτῆς ἀλλήλαις ἀντιτιθεμένων. διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ παραδόναι προτιθέμενος τὰς μὲν τρόπου προτάσεις τῆτο πρῶτον ἠξίωσε ζητεῖν περὶ αὐτῶν, τίς ὁ τρόπος τῆς ἀντιφατικῆς αὐτῶν ἀντιθέσεως, ὡς ἔτε εἰπῶν τι πρότερον περὶ τρόπων, ἔτε τῶν ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν κοινόν τι πρὸς τὰς τρόπου ἐχόντων. διὰ τε ἔν ταῦτα τὸ ὑπάρχειν ἢ δοκεῖ μοι τρόπος τις εἶναι, καὶ ὅτι αὐτὸ τῆτο τρόπον εἶναι φάμεν τὴν σημαίνοντα ὅπως ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ. πῶς ἔν ἔχει λόγον τὸ ὑπάρχειν αὐτὸν τρόπον ὀνομάζειν τὴν δηλωτικὴν τῆς τῶν ὑπάρχειν ποιότητος; καὶ ὅτι τὴν τε προκειμένην περὶ τῶν προτάσεων πραγματείαν καὶ τὴν ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς περὶ τῶν συλλογισμῶν ἀτελεῖ εἶναι ὁμολογήσομεν μήτε ἐν τούτοις ἅπαντας τὰς καθόλου καὶ πραγματεωδεις τρόπους παρελθῆναι λέγοντες, μήτε ἐν ἐκείνοις ἐκ πασῶν τῶν προτάσεων παραδεδοσθαι τῶν συλλογισμῶν τὰς γενέσεις, ἀλλ' ἐκ μόνων τῶν μὲν τρόπου, καίτοι τῷ Ἀριστοτέλει ἐκ πασῶν ἀπλῶς τῶν προτάσεων ποιημένη τὴν διαίρεσιν ἐν ἐκείνοις, δι' ὧν φησὶν "ἐπεὶ δὲ πᾶσα πρότασις ἐστὶν ἢ τῷ ὑπάρχειν ἢ τῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ τῷ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν."

f. 177. βύλεσθαι μὲν, ὥσπερ ἐλέγομεν, ἐπισκέψασθαι διὰ τῆς 21^a τῶν τίνα τρόπον ἐκ τῶν μὲν τρόπου καταφάσεων γίνεσθαι χρὴ 38^a τὰς ἀποφάσεις. ὅπερ δὲ ἂν τις περὶ αὐτῶν πιθανὸν εἶναι ὑπέλαβεν, ἕκ ἦν ἀληθές, λέγω δὲ τὸ παραπλησίως ταῖς ἄνευ τρόπου προτάσεσι καὶ ἐπὶ τούτων γίνεσθαι τὰς ἀποφάσεις. τῆτο προλαβὼν διελέγχει πρὶν ὑψηγήσασθαι ὅπως ἔχει τὸ ἀληθές. ἐγίνοντο δὲ τῶν ἄνευ τρόπου καταφάσεων τῶν δίχα προσδιορισμῷ λεγομένων αἱ ἀποφάσεις τῷ ἀρνητικῷ μορίᾳ προταττομένης τῷ ληφθέντος ἐν ταῖς προτάσεσιν ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ πάντως γε καὶ δύναμιν. τῆτο ἔν δείκνυσι μὴ δυνάμενον προχωρεῖν ἐπὶ τῶν μὲν τρόπου προτάσεων, κατασκευάζειν πρότερον διὰ πλειόνων πειρώμενος ὅτι

ὥτως ἐστὶ πιθανόν, ἵνα μὴ τινες τῶν ὕστερον τῶν λόγων τῶν
ἀκρίβειαν καὶ καλῶς ἔχειν αὐτὰς νομίσαντες κατ' ἐκείνον τὸν
τρόπον οἰκθῶσι καὶ ἐπὶ τούτων τῶν προτάσεων γίγνεσθαι τὰς ἀντιφά-
σεις. φησὶν ὅτι, εἰ γὰρ τῶν συμπλεκόμενων ἀλλήλαις φωνῶν καὶ
προτάσεων αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας ἀντίκεινται αἱ ἀντιφάσεις, ὅσαι καὶ 5
τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τάττονται, διὰ μὲν βραχυλογίαν ἑλλιπέστερον
αὐτὰ ἀπαγγέλλας, βυλόμενος δὲ εἰπεῖν, εἰ γὰρ τῶν συμπλεγμέ-
νων ἀλλήλαις φωνῶν καὶ προτάσεων γιγνομένων αὐτῶν ἀντίκεινται ἀλ-
λήλαις πρὸς τὸ ποιῆσαι ἀντιφάσεις, ὅσαι καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι
τὴν ἀντίθεσιν ἔχουσιν. ἢ μᾶλλον ὕτως, ἵνα μὴ πλείονα ἔξωθεν 10
προσυπακύνειν ἀναγκαζώμεθα· εἰ τῶν συμπλεκόμενων, τῶν τε
συνδυαζομένων, προτάσεων πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ἀντιφάσεων
αὐτῶν ἀλλήλαις ἀντίκεινται, ὅσαι καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι διακρίνονται.
καὶ πρὶν τὸ ἀκόλουθον ἐπαγαγεῖν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μὲν τρόπων προτά-
σεων δεήσει τὸτο ὕτως ἔχειν, εὐθύς αὐτῶν παραθέμενος τὰ παρα- 15
δείγματα τῶν ἀνεν τρόπων, πρότερον μὲν τῶν ἐνεργείας τὸ εἶναι ἐχού-
σων, ἐπὶ δὲ ταύταις τῶν δυνάμει, καὶ ἐν ταῖς ἐνεργείας τὸ εἶναι
ἐχούσας προτάσεις τὴν ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου, τῶν τε
τὴν ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένου, δείκνυσιν ἐπὶ πασῶν μὴ ἄλλως
τὴν ἀπόφασιν γιγνομένην εἰ μὴ τῶν ἐξ ἰσότητος ἀρνητικῶν συμπλακείη 20
μόριον, ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ τρίτου προσκατηγορουμένων καὶ διελέγχει τὰς
οἰομένους γίγνεσθαι τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀρνήσεως μὴ πρὸ τῆς ἐξ ἰ-
σότητος ἀλλὰ πρὸ τῆς κατηγορουμένου, ὥστε λέγεσθαι τῆς ἀνθρωπος
λευκός ἐστιν ἀπόφασιν τὴν ἀνθρωπος ὁ λευκός ἐστιν. εἰ γὰρ δώσομεν,
φησὶ, τὸ ἀξιῶμα τῆς ἀντιφάσεως, ὁμολογῶντες καὶ παντὸς ὅτι ἂν τις 25
λάβῃ δεῖν τὴν κατάφασιν ἀληθεύειν ἢ τὴν ἀπόφασιν, δεήσει καὶ τῶν
τῶν προτάσεων, τῆς ἀνθρωπος λευκός ἐστι καὶ ἀνθρωπος ὁ λευ-
κός ἐστιν, ἐπὶ τῇ ἐξ ὅλων λαμβανομένη τὴν ἐτέραν ἀληθεύειν, ἅτε
ἀντιφατικῶς ἀντικεινὰς λεγομένων καὶ συμφερόμενων μηδέποτε δυ-
ναμένων· ὥστε ἐπεὶ ψευδὴς ὁμολογούμενος ἢ κατάφασις ἢ λέγεται 30
τὸ ἐξ ὅλων ἀνθρώπων εἶναι λευκόν, ἀνάγκη τὴν ἀπόφασιν ἀληθεύειν τὴν
λέγεται τὸ ἐξ ὅλων ἀνθρώπων εἶναι ὁ λευκός. εἰ ὅτι τὸτο ἐναργῶς ἄτο-
πον, ὁ δὲ ὅτι τῆς ἀνθρωπος λευκός ἐστιν ἀπόφασις ἔχει ἢ ἀνθρωπος
λευκός ὁ ἐστι, τῶν ἐστιν αὐτῶν συμπλέκοντα τὸ ἀρνητικόν μόριον.

21 b f. 178 b. ταῦτα ὅτι ὕτως ἔχοντα ἐπὶ πασῶν τῶν ἀνεν τρόπων 35
10. προτάσεων ἐπιδείξας ἐπιφέρει "ὥστε εἰ ὕτω πανταχῶς, καὶ τῷ δυ-
νατὲν εἶναι ἀπόφασιν ἔχει ὁ δὲ δυνατὲν εἶναι ἀλλὰ τὸ δυνατὲν μὴ
εἶναι," σαφῶς μὲν ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῆς πρὸς τὰς ἄλλας προ-
τάσεις συλλογίζεσθαι ἀξίων ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μὲν τρόπων τὴν ἀπό-
φασιν ποιήσομεν τῷ ἐστιν ἀλλ' ὁ δὲ τῷ τρόπῳ προτιθέντες τὴν ἀρνη- 40
σιν, ἐπάγων δὲ τὸν ἑλεγχον τῶν ὕτως ὑπολαμβανόντων ἐκ τῆς
ἐπιδείξαι τὴν διαφορὰν τῶν μὲν τρόπων προτάσεων καὶ τῶν ἀνεν
τρόπων, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀνεν τρόπων τὰς καὶ τὸ ἐστι καὶ ὁ ἐστι μαχο-
μένας ἀλλήλαις προτάσεις καὶ τὰς παραδεδομένας πρότερον διο-
ρισμὸς ἀδύνατον ἢ συναληθεύειν ἢ συμφερόμεναι ἀλλήλαις, ἐπὶ 45
δὲ τῶν μὲν τρόπων κατὰ τε τὸ δυνατὲν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον αἱ τῶν
τὸν τρόπον ἀντικείμεναι ὁ ἀντιφάσκουσαι ἀλλήλαις ἀλλὰ συνα-
ληθεύουσαι καταλαμβάνονται, αἱ δὲ γε προτάσσονται τῶν τρόπων

τὰς ἀρνήσεις σωζέσθαι τὸ ἀξιῶμα τῆς ἀντιφάσεως, μήτε ἅμα
ἀληθεῖς μήτε ἅμα ψευδεῖς ποτὲ γιγνομέναι. τῷ δὲ συναληθεύειν
ἐπὶ τῷ δυνατῷ καὶ ἐνδεχομένῳ καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι διαφερέσας
προτάσεις τὴν αἰτίαν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀποδίδωσι, λό-
γον αὐτὴν προσαγορεύων, ὡς καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ (p. 465)
"ἐγὼ δὲ τέχνην ὁ καλῶ ὁ ἂν ἢ ἄλογον πρᾶγμα."· εἰδέναι μέντοι
χρὴ ὅτι μόνον μὲν τῷ εἶναι ἀπαρεμφάτου ῥήματος ἐν τῇ μὲν τρόπῳ
προτάσει κειμένη ἀναμφισβητήτως καὶ μόνον τὸν τρόπον γίγνεσθαι
ἢ ἀπόφασις, ἀλλ' ὁ τελεία ἢ τοιαύτη πρότασις, διότι χρεῖα πρὸς
τὸν αὐτοτελεῖ ἀποφατικὸν λόγον ῥήματος καὶ τὴν ὀριστικὴν παρὰ
τοῖς γραμματικαῖς λεγομένην ἐγκλισιν προφερομένη, ὥστε ἢ
αὐτόθεν τῷ ἐξ ἰσότητος δεησόμεθα κατ' ἐνέργειαν λεγομένη, εἴπερ ὡς ἐπὶ
τρίτῳ τινὸς προσώπου ποιούμεθα τὴν ἀπόφασιν, ἢ τινος ἄλλου δυνά-
μει τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ περιέχοντος. ἀλλὰ τὸτο μὲν καθόλου περὶ πα- 5
σῶν εἴρηται τῶν αὐτοτελεῶν ἀποφάνσεων· ἐπὶ δὲ γε τῶν μὲν τρόπων
λεγομένων αὐτῶν μόνον χρεῖα τῷ εἶναι ἢ κατ' ἐνέργειαν ἐκφερομένη
ἢ ἔξωθεν τῇ προτάσει προσυπακνομένη... f. 181. εἰ δὲ τις ἀποροῇ
περὶ τῶν προσδιορισμένων μὲν τρόπων καταφάσεων, τίνα τρόπον
ἐπὶ τούτων ποιήσεται τὰς ἀποφάσεις, πρότερον τῷ προσδιορισμῷ ἢ
τῷ τρόπῳ τῆς ἀρνήσεως συμπλεκόμενης, ἐπειδὴ ὁ Ἀριστοτέλης
ὡς ἐπὶ ἀπροσδιορίστων τὴν περὶ αὐτῶν πᾶσαν ποιοῖ σκέψιν,
ῥᾶδιον ἀπαντᾶν ὅτι ὁ δὲ ἐπὶ τούτων ἐτέρῳ τινὶ παρὰ τὸν τρόπον
αὐτὴν συντάξομεν· δεῖ γὰρ τὰς προτάσεις ἀλλὰ μὴ τὰς ὁρμὰς εἶναι
ἐρητικὰς· εἰ δὲ μή, καὶ τὸ κυρίως πάλιν δυνατὸν καὶ ἐνδεχόμενον
τὴν ἀντίφασιν συμβῇσιν συναληθεύειν, ὅπως καὶ τὰς ἐναντίας καὶ
τὸ ἐπ' ἰσότητος ἐνδεχόμενον συντρέχειν ἀλλήλαις συμβαίνει· ὁ γὰρ ἐν- 10
δέχεται παντὶ, τὸτο πάντως μὲν καὶ ὁ παντὶ καὶ πᾶσαν τῷ ἐνδεχο-
μένῳ τὴν ἔννοιαν, ἐπεὶ ὁ ἐνδεχομένως ὑπάρχει παντὶ, ἐνίοτε δὲ
καὶ ὁ δένει... f. 182. εἰ δὲ ζητοῖ τις τὴν "ἐνδέχεται" μηδένα ἀνθρώπων
δίκαιον εἶναι" πρότερον κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν χρὴ προσαγορεύειν,
κατάφασιν ὁμολογούμενος ἀποκρινόμεθα, διότι ὁ τρόπος ἀνεν τῆς
ἀρνήσεως παρελήθη. καὶ πρὸς τὴν εἰρημένην ἐπ' αὐτῶν τῶν πρα-
γμάτων δείξει μάρτυρα τῶν παρεχόμενων ἐν Ἀριστοτέλει κα- 15
λῶντα μὲν ἐν τῇ πραγματείᾳ τῶν Ἀναλυτικῶν (Prior. 1 10) τὰς
"ἐνδέχεται" μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ" καὶ "ἀνάγκη" μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ" ἀπο-
φάσεις, δι' ἣν ἐξ ἰσότητος ἐρῶμεν αἰτίαν, διδάσκοντα δὲ ἐν αὐτοῖς ἐκεί-
νοις ὅτι ὁ ἐστὶν ὥντως ἀποφάσεις ἀλλὰ καταφάσεις... ἐν μὲν τῇ
προκειμένη τῇ περὶ Ἑρμηνείας πραγματείᾳ τὰς ἀντιθέσεις τῶν προ-
τάσεων καὶ τὰς παντοίας διαφορὰς προθέμενος παραδύναται ἡμῖν ὁ φι- 20
λόσοφος εἰκότως τὸν κυριώτατον ὑψηλῆς αὐτοῦ τρόπον τῶν ἀποφά-
σεων· ἐν δὲ γε τοῖς Ἀναλυτικαῖς τὰς γενέσεις τῶν συλλογισμῶν
διδάξει ἡμᾶς προθέμενος παραλαμβάνει μὲν πᾶσας τὰς προτά-
σεις περὶ ὧν τε καὶ ἐξ ὧν οἱ συλλογισμοὶ καὶ τὸ καταφατικόν,
ὅπερ αὐτὸς φησι χῆμα, διότι ὠρισμένον τι βυλόμεθα συναγεῖν
ἐν τοῖς συλλογισμοῖς, τὸ δὲ ὠρισμένον ἐξ ὠρισμένων προτάσεων,
ὠρίσας δὲ μᾶλλον δοκῶσιν αἱ καταφάσεις τῶν ἀποφάσεων ἅτε
εἶδεν ἀναλογεῖσθαι, καὶ διὰ τὸτο ῥᾶν ἐπ' αὐτῶν παρακολυθῶμεν
ταῖς συλλογιστικαῖς ἢ ἀσυλλογιστικαῖς τῶν προτάσεων συμπλοκαῖς.

καλεῖ δὲ αὐτῶν τὰς μὲν καταφάσεις τὰς δὲ ἀποφάσεις, ὃ μόνον
κτ' τὸς προσδιορισμὸς ποιούμενος τὴν τοιαύτην αὐτῶν διαίρεσιν,
ἀλλὰ καὶ ὅτι συμβαίνει τὰς ἐν ἐκείνοις ἀποφάσεις ὡς εἰλημμένας
ταύτην φθέγγεσθαι τισι τῶν ὄντως ἀποφάσεων, λέγω δὲ τῶν ἀναι-
ρησῶν τὸν τε τρόπον ἅμα καὶ τὴν προσδιορισμὸν τὴν καταφατικόν,
ὡς ἔσας, ὅπερ φησὶ περὶ αὐτῶν ὁ φιλόσοφος Ἰάμβλιχος, φωνῇ
μὲν καταφατικὰς δυνάμει δὲ ἀποφατικὰς. . . ὥστε ὑδετέρα τῶν
πραγματειῶν ἐλλιπής, ὅπερ ὑποπτεύσειεν ἂν τις ἐν μηδετέρᾳ τῶν
πραγματειῶν παραδιδόμενας ὁρῶν τὰς ἐν τῇ ἐτέρᾳ ὡς ἀποφάσεις
εἰλημμένας, ἀλλ' ἑκατέρᾳ τὴν προσήκον εἶδος τῆς διδασκαλίας
ἐφύλαξεν ὁ Ἀριστοτέλης.

21 b f. 183 b. ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν ἐξῆς ὑπὸ
26 τῆς Ἀριστοτέλους παραδεδωμένων, καὶ λέγωμεν ὅτι ἀναλογίαν τινα
γεωμετρικὴν ἀξιοῖ ἡμᾶς λαμβάνειν ἐπὶ τε τῶν ἀνευ τρόπου καὶ ἐπὶ
τῶν μὲν τρόπου προτάσεων, λέγων ὅτι ἦν ἔχουσι τάξιν ἐπὶ τῶν ἀνευ
τρόπου τὰ ὑποκείμενα καὶ τὰ κατηγορούμενα πράγματα πρὸς τὴν
εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ταύτην ἐπὶ τῶν μὲν τρόπου τὴν εἶναι τῷτο καὶ τὴν μὴ
εἶναι πρὸς τὸς τρόπους ἔχειν. . . καλεῖται δὲ καὶ ταύτας ἐν ταῖς μὲν
τρόπου προτάσεσιν ἐκ μεταθέσεως, ἀπλᾶς δὲ τὰς διχα τῆς ἀρνή-
σεως τὴν εἶναι παραλαμβάνοντας, Σωκράτην δίκαιον εἶναι ὃ δυνα-
τόν. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης τὴν βραχυλογίαν καὶ ἐν τούτοις ἐπιτη-
δεύων τὴν μὲν ἀπλὴν κατάφασιν διὰ τῆς δυνατῆς εἶναι μόνον ση-
μαίνει, τὴν δὲ ἐκ μεταθέσεως διὰ τῆς δυνατῆς μὴ εἶναι, κατα-
λιμπάνων ἡμῖν ἅπερ ἂν ἐθέλωμεν πράγματα ὑποκείμενά τε καὶ
κατηγορούμενα τούτοις ὑποβάλλειν. ταύτην δὲ τὴν διαφορὰν τῶν
ἀντιφάσεων, τῆς τε ἀπλῆς φημί καὶ τῆς ἐκ μεταθέσεως (*), καὶ
ἐπὶ τῶν λοιπῶν τρόπων ἀξιοῖ θεωρεῖν, τῷ τε ἐνδεχομένῳ καὶ τῷ
ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ. καὶ ἔστι φανερά τὰ περὶ αὐτῶν λεγό-
μενα, πλὴν ὅτι τὴν "κατάφασιν δὲ καὶ ἀπόφασιν ταῦτα ποιῶντες"
(p. 22 a 9) περὶ τῶν τρόπων λέγει.

22 a f. 184 b. τῷτο τε ὅν ἔτις ἐπιστῆσαι χρή, καὶ ὅτι μὲν τὴν κα-
13 ταριθμῆσάς τὰς κτ' τὸς εἰρημένους τρόπους ἀντιθέσεις προσθήσιν
"ἀληθές, ὃ καὶ ἀληθές," ἐνδείξασθαι ἡμῖν βυθόμενος ὡς εἰσὶ μὲν καὶ
ἄλλοι ἀναριθμητοὶ τρόποι παρὰ τὸς εἰρημένους τέσσαρας, τὴν δυ-
νατόν, τὴν ἐνδεχόμενον, τὴν ἀναγκαῖον, τὴν ἀδύνατον, ἀρκεῖ δὲ
τῷτοις πρὸς τὴν τῶν προτάσεων διδασκαλίαν διὰ τὴν εἰρημένην
ἐμπροσθεν αἰτίαν.

22 a f. 185. ὅτι μὲν περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν μὲν τρόπου προτάσεων
14 ὁ λόγος ἐν τούτοις, φανερόν. τεττάρων δὲ ὄντων τῶν τρόπων, τῷ
δυνατῷ, τῷ ἐνδεχομένῳ, περὶ ὧν τῆς τε κοινωνίας καὶ τῆς διαφορᾶς
ἐν τοῖς ἐξῆς διαλέξεσιν, καὶ ἐπὶ τούτοις τῷ ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ,
καὶ καθ' ἕκαστον τῶν τεττάρων θεωρημένων προτάσεων, δύο μὲν τῶν
ἀπλῶν δύο δὲ τῶν ἐκ μεταθέσεως, τὰς τῷ δυνατῷ τέσσαρας

προτάσεις ἐν τῷ διαγράμματι κτ' τὴν προσήκυσαν τάξιν ἐκθέμενος
ἐπισκέπτεται ὅπως ἔχουσι τῆς πρὸς ταύτας ἀκολουθίας αἱ καθ' ἕκα-
στον τῶν ἄλλων τρόπων προτάσεις. . . διὰ τούτων ταύτην φθέγγε-
σθαι τό τε δυνατὸν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἀπαραλλάκτως τιθέμενος,
δηλοῖ μὲν ὃ μόνον τῷ δυνατῷ εἶναι ἔπεσθαι φάσκων τὸ ἐνδεχόμενον
εἶναι, ἀλλὰ προσθήσιν "καὶ τῷτο ἐκείνῳ ἀντιτρέφει."

f. 186 b. ταῦτα ἔτις ἐν τοῖς παρῶσι διατάξας ἀξιοῖ καὶ ἐπὶ 22 a
διαγράμματος, ὃ ἐκάλεσεν ὑπογραφὴν ὡς ὑποτεταγμένον τῇ 22.
περὶ αὐτῆς διδασκαλίας καὶ ὑπ' αὐτὴν γεγραμμένον, θεωρεῖν ἡμᾶς
τὴν εἰρημένην ὑπ' αὐτῆς τῶν προτάσεων ἀκολουθίαν, καὶ ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς ἀπλῆς τῷ δυνατῷ κατάφάσεως ἐφεξῆς ἀπαριθμεῖ τὰς
ἀπὸ τῶν ἄλλων τρόπων ταύτην ἐπομένας. εἴτα προάγων τὴν δι-
δασκαλίαν κτ' τὴν αὐτὴν ὥσπερ σελίδα τῆς διαγράμματος, πα-
ραλαβὼν τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν τῷ δυνατῷ, ταύτην πάλιν
ἐφεξῆς καταλέγει τὰς ἀκολουθίας κτ' τὸς λοιπὰς τῶν τρόπων
προτάσεις. εἴτα ἐφεξῆς μέτεισιν ἐπὶ τὴν ἀπαριθμῆσθαι τὰς κτ' τὴν
ἐτέραν σελίδα τῆς διαγράμματος προτάσεις. ἐπεὶ δὲ ὃ γέγονεν
ἄμεμπτος πᾶσα ἡ εἰρημένη τῶν προτάσεων ἐκθεσις, εἰ καὶ πιθανὴ
ἔδοξεν ἂν εἶναι τοῖς ἀπλυσέροις τὴν διάνοιαν διὰ τὰς εἰρημένας
αἰτίας, προτίθει μὲν διὰ τῶν ἐφεξῆς τὴν ἡμαρτημένως ἐν αὐτῇ ἐκτε-
θεν ἐπανορθώσας, πρότερον δὲ ἡμᾶς ἐφιστάνειν ἀξιοῖ ἐν τῷ ἐκτε-
θέντι τῶν προτάσεων διαγράμματι ὅπως μὲν ἔχουσι τάξεως αἱ τῷ
ἀδυνάτῳ προτάσεις ὅπως δὲ αἱ τῷ ἀναγκαίῳ, ἵνα καὶ θεάσασθαι
δυνήσῃμεν ὅτι ποτέ ἐστιν ἐν τούτῳ τὴν ἡμαρτημένως ἔχειν.

f. 187. διὰ τούτων τὰς μὲν τῷ ἀδυνάτῳ προτάσεις καταφα- 22 a
τικὰς τε καὶ ἀποφατικὰς ἀκολουθίας ἐκκεῖσθαι φησὶ καὶ ὑποτετάχ- 32.
θαι ταῖς τῷ δυνατῷ καὶ τῷ ἐνδεχομένῳ καταφατικαῖς τε καὶ ἀποφα-
τικαῖς προτάσεσιν, τῶν ἀποφάσεων ἐπ' εὐθείας διαγεγραμμένων
ταῖς οἰκείαις κατάφασιν, καὶ ὅλης μὲν τῆς ἀπλῆς τῷ ἀδυνάτῳ ἀντι-
φάσεως ὑπὸ τὰς ἀπλᾶς ἐκείνων ἀντιφάσεις τεταγμένης, ὅλης δὲ
τῆς ἐκ μεταθέσεως ὑπὸ τὰς ἐκ μεταθέσεως, ἀλλ' ὥσπερ φησὶν,
ἀντεσφραμμένως, τῆς ἀντιστροφῆς περὶ μόνῃ θεωρημένης τὴν τῆς
ποιότητος τάξιν, διότι ταῖς μὲν ἐκείνων κατάφασιν ἔπονται αἱ τῷ
ἀδυνάτῳ ἀποφάσεις, ταῖς δὲ ἀποφάσεσιν αἱ κατάφασεις, ἡ τε
ἀδύνατον εἶναι ἀπλῆ κατάφασιν καὶ ἡ ἀδύνατον μὴ εἶναι κατά-
φασιν ἐκ μεταθέσεως. καὶ γὰρ σερητικῶς λεγόμενα δοκῶσι τισιν
ἀποκλίνειν πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἀποφάσεων, ἀλλ' ὁμολογῶμεν ὡς
εἰσὶ τὸ ὅλον τῷτο σερητικῶς κατάφασιν. διὸ καὶ ἡξίωσεν ἐπ' αὐτῶν
μόνων ἐπιστημῆσθαι τῷτο ὁ Ἀριστοτέλης. τὰς μὲν ὅν τῷ ἀδυνάτῳ
προτάσεις εὐτάκτως, ὅπερ ἐλέγομεν, ἐκτεθεῖσθαι φησιν, ὅκατι
μέντοι τὰς τῷ ἀναγκαίῳ, τὰς μὲν τὴν ἀντίφασιν ἐπ' αὐτῷ ποιήσας
προτάσεις, οἷον τὴν ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν κατάφασιν καὶ ὃ καὶ
ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν ἀπόφασιν, κεχωρισμένως ἀλλ' ὃ καὶ ἐπ'
εὐθείας ἀλλήλαις ἐκτεθεῖσθαι. . . συμφεύδον γὰρ ἀλλήλαις, αἱ μὲν
45 ταῖς ἀπλᾶς τῷ δυνατῷ προτάσεσιν ἐπόμεναι, ἡ ὃ καὶ ἀναγκαῖον
εἶναι καὶ ἡ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, κτ' τὴν ἀναγκαῖαν ὕλην, αἱ δὲ ταῖς
ἐκ μεταθέσεως, ἡ ὃ καὶ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι καὶ ἡ ἀναγκαῖον εἶναι, κτ'
τὴν ἀδύνατον. διὸ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς ἐναντίας, δι' ἣν αἰτίαν καὶ

(*) p. 21 b 16. M. Erhes. ἔχει δυνάμιν ὁρᾶσθαι ὃ ἐν τῷ βυθῷ λίθος
καὶ μὴ ὁρᾶσθαι. νῦν γὰρ τυχερὸν διὰ τὸ ὕδωρ ἔχει ὁρᾶσθαι, ἐὰν δὲ λελύθῃ τὸ
ὕδωρ ἢ κατελθῇ τις ἀναγάγῃ αὐτόν, ὡς ἔχει λόγον ποιεῖν τὸς Ἰνδὸς ἐπὶ τοῖς
μαργαρίταις, ὁραθήσεται.

τάς ἀνευ τρόπου τὰς συμφευδομένας ἀλλήλαις ἐναντίας προσ-
γορεύομεν. συμφεύδοντι ἔν ἀλλήλαις καὶ τὰς εἰρημένας ὕλας αἱ
ἐπ' εὐθείας ἐκτεθεῖσαι τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεις. καὶ πρὸς τὸτο καθ'
ἐτέρας τινὰς φαίνοντι συναληθεύσαι· πάλιν γὰρ αἱ μὲν ταῖς ἀπλάϊς
ἐπόμεναι καὶ τὴν ἀδύνατον ὕλην (συναληθεύουσιν ἀλλήλαις ὅπερ
φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅπερ ἀναγκαῖον ἐστὶ μὴ εἶναι, τὸτο ἔκ ἐξιν
ἀναγκαῖον εἶναι), αἱ δὲ ταῖς ἐκ μεταθέσεως καὶ τὴν ἀναγκαίαν.

22b f. 188. ἦν μὲν ἀκόλuthον παραδῶναι πρότερον τὴν ἐξῆς ῥηθη-
3. σομένην τῆς ἐκθέσεως τῶν προτάσεων διόρθωσιν, καὶ ἐπιδείξει ὅτι
ἡμαρτημένως ἔχουσιν ἐν τῷ πρότερον ἐκτεθέντι διαγράμματι αἱ
τῷ ἀναγκαίῳ ἀποφάσεις· ἔτε γὰρ τὴν ἀπλὴν ἐχρῆν συντετάχθαι
αὐταῖς ἀπλάϊς τῶν ἄλλων τρόπων προτάσεων, ἀλλὰ ταῖς ἐκ με-
ταθέσεως ἐπ' εὐθείας τῇ ἐαυτῆς καταφάσει, ἔτε τὴν ἐκ μεταθέ-
σεως ταῖς ἐκ μεταθέσεως ἀλλὰ ταῖς ἀπλάϊς, ἐπ' εὐθείας καὶ ταύτην
ἐπομένην τῇ οἰκείᾳ καταφάσει, καὶ ἔτω προδεῖναι τὰ διὰ τῶν λε-
γόμενα, ὅτι εἰκότως ἢ μὲν ἐκ μεταθέσεως τῷ ἀναγκαίῳ ἀντίφασις
ὑπὸ τὴν ἀπλὴν τέτακτι τῷ τε δυνατῷ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ ἀντίφασις, ἢ δὲ
ἀπλὴ ὑπὸ τὴν ἐκ μεταθέσεως· προσήκει γὰρ τὸ ὅτι προηγουμένην ἔχειν
τὴν τάξιν τῷ διότι. ἀλλ' ἴσως ὁ Ἀριστοτέλης μὲν τὸ ἐπισημῆνας τῇ
ἀταξίᾳ τῆς ἐξ ἀρχῆς γενομένης ἐκθέσεως τῶν τῷ ἀναγκαίῳ προ-
τάσεων, ὡς τῶν ἐπιστατικωτέρων εὐθύς συναρῶντων τὴν ἀκόλuthον
αὐτῶν ἐκθεσιν, τὴν αἰτίαν ἡξίωσεν ἀποδῶναι διὰ τῶν τῆς τε-
ταγμένης αὐτῶν ἀκολουθίας. ἐπεὶ δὲ τῷ συνειδέν ὅτι χρὴ καὶ
ἡμῶν τῶν πολλῶν ποιήσαθαι τινὰ λόγον ἀποπλῆσαι ἡμᾶς, ὅτι
ταύτην ἀνάγκη τὴν τάξιν ἔχειν τὰς τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεις ἐν τῇ
ἀκολουθίᾳ τῶν μὲν τρόπων προτάσεων, καὶ διὰ τὸτο πρὸ τῷ ὅτι τὸ
διότι παραδίδωσιν. ἀλλὰ τίνα φησὶν εἶναι τὴν αἰτίαν τῷ ὑποτε-
τάχθαι ταῖς μὲν ἀπλάϊς τῷ δυνατῷ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ προτάσεσι τὰς
ἐκ μεταθέσεως τῷ ἀναγκαίῳ, ταῖς δὲ ἐκ μεταθέσεως τὰς ἀπλάϊς;
ὅτι, φησὶν, ἐναντίως τὸ ἀδύνατον τῷ ἀναγκαίῳ ἀποδίδοι, τὸ αὐτὸ
δυναμένον, τὸ αὐτὸ μὲν αὐτὰ δύνασθαι λέγων διότι ἑκάτερον αὐτῶν
αἰεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ ἀνεπίδεκτόν ἐστι τῷ ἐναντίῳ, τὸ μὲν αἰεὶ ὄν, τὸ
δὲ αἰεὶ μὴ ὄν, ἐναντίως δὲ ἀποδίδοι, διότι ὅτε πρὸς τῷ ἐτέρῳ
τῶν τρόπων τῶν τῷ εἶναι τίθεμεν, ἀπλὴν ποιῶντες τὴν πρότασιν,
πρὸς τῷ ἐτέρῳ τὸ μὴ εἶναι τάττομεν καὶ ποιῶμεν πρότασιν ἐκ με-
ταθέσεως· ὁ γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι, τὸτο ἀδύνατον μὴ εἶναι, καὶ ὁ
ἀδύνατον εἶναι, τὸτο ἀναγκαῖον μὴ εἶναι. εἰ ἔν ταύτας τὰς τῷ
ἀδυνάτῳ προτάσεις ἐλέγομεν, φησὶν, ἀκολουθεῖν ταῖς τῷ δυνατῷ
καὶ τῷ ἐνδεχομένῳ, τὰς ὁμοίας αὐταῖς καὶ τὸ ἀπλὸν ἢ τὸ ἐκ μετα-
θέσεως ἐχούσας, τῷ ἄρα ἀναγκαίῳ ἐπεὶ αὐταῖς συμβῆσετι τὰς
ἐξ ἐναντίας, ὡς αὐτὸς φησι, καὶ ταῦτα ἐχούσας, ταῖς ταῖς
μὲν ἀπλάϊς τὰς ἐκ μεταθέσεως, ταῖς δὲ ἐκ μεταθέσεως τὰς
ἀπλάϊς (*).

22b f. 189 b. ἐλέγχετο μὲν διὰ τῶν ἢ προειρημένη τῶν τῷ ἀναγ-
11. καίῳ ἀποφάσεων ἐκθεσις, καὶ παραδίδοι ἢ ἀκριβὲς αὐτῶν τάξις

ἐν τῷ διαγράμματι τῶν μὲν τρόπων προτάσεων, ὥς μηδεμίαν ἐν
αὐταῖς εἶναι μήτε διαφωνίαν μήτε ἀταξίαν, ἀλλὰ τὸ ὅλον διά-
γραμμα τεταγμένως ἔχειν. ζητεῖτο δὲ πρῶτον τῇ ἀπλῇ τῷ δυ-
νατῷ καταφάσει ποῖαν τῶν τεττάρων τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεων,
τῶν δύο τῶν ἀπλῶν καὶ τῶν δύο τῶν ἐκ μεταθέσεως, ἐπεὶ ῥη-
τέον. καὶ δείκνυτο ὅτι ἔτε ὡς πρότερον ἐλέγομεν, τὴν ἀπλὴν ἀπό-
φασιν χρὴ ὡς ἐπομένην αὐτῇ ὑποτάττειν τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι,
ἔτε τῶν καταφάσεων ὑδετέραν, ἀλλὰ μόνην τὴν ἐκ μεταθέσεως
ἀπόφασιν τὴν ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, ἐπ' εὐθείας κεισομένην τῇ
ἐαυτῆς καταφάσει. καὶ ἐκ τούτων συνάγειτο ὅτι τὴν ἀπλὴν ἀπόφα-
σιν ὑπὸ τὴν ἐκ μεταθέσεως τῷ δυνατῷ κατάφασιν προσήκει τάτ-
τειν, ἐπ' εὐθείας καὶ ταύτην ἐσομένην τῇ οἰκείᾳ καταφάσει, ἔτε
τῶν ἄλλων τριῶν τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεων ἤδη τεταγμένων ἐν
ταῖς προσηκόνταις αὐταῖς χώραις τῷ διαγράμματι. . . ὅτι δὲ
τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν ἀπόφασιν ἢ καλῶς ὑπετάξαμεν
κατ' ἀρχὰς τῇ δυνατῇ εἶναι ἀπλὴν καταφάσει ὡς ἀκολουθούσαν
αὐτῇ, δείκνυσιν προλαβὼν ὥσπερ λημμάτιον ὅτι τῇ ἀναγκαῖον
εἶναι ἀπλὴν ἀκολουθεῖν ἀνάγκη τὴν δυνατῇ εἶναι· καὶ κατασκευάζει
γὰρ αὐτὸ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρώμενος, τῶτον τὸν τρόπον.
εἰ γὰρ μὴ ἐπεὶ, φησί, τῇ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ δυνατῇ εἶναι· ἢ ἀπό-
φασις αὐτῆς ἀκολουθήσει ἢ ἢ δυνατῇ εἶναι· ἐπὶ παντὶς γὰρ ἢ τὴν
κατάφασιν ἀληθεύειν ἀνάγκη ἢ τὴν ἀπόφασιν. ἀλλ' εἰ ἐποίτο
τῇ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ ἢ δυνατῇ εἶναι, ἐπειδὴ ταύτην τε καὶ τῇ ἰσο-
δυναμύσῃ αὐτῇ, τῇ ἐκ ἐνδεχομένου εἶναι, ἀκολουθεῖν ἐλέγομεν τὴν
ἀδύνατον εἶναι, συμβῆσετι συναληθεύειν ἀλλήλαις τὴν τε ἀναγ-
καῖον εἶναι καὶ τὴν ἀδύνατον εἶναι, ὅπερ ἐστὶ παντελῶς ἄλογον.
ἐπεὶ ἄρα χρὴ τὴν ἀναγκαῖον εἶναι τῇ δυνατῇ εἶναι. τῷ ἔν
προληφθέντος δείκνυτο ῥαδίως ὅτι ἢ καλῶς ἐλέγομεν τὴν ἐκ ἀναγ-
καῖον εἶναι ἀκολουθεῖν τῇ δυνατῇ εἶναι.

f. 190 b. τῶν ἔν τριῶν τῷ ἀναγκαίῳ προτάσεων ἐληλεγμέ- 22b
νων ὡς ἢ δυναμένων ἐπεὶ τῇ δυνατῇ εἶναι, καταλείπειτο μόνῃ ἢ
ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις· ὥς ταύτην
αὐτῇ ἐπεὶ ῥητέον, καθάπερ τῇ ἢ δυνατῇ εἶναι ἀπλὴν ἀπόφασιν
ἀκολουθεῖν ἐλέγομεν τὴν ἀναγκαῖον μὴ εἶναι κατάφασιν ἐκ μετα-
θέσεως. καὶ φανερόν ὅτι τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι ἀπλὴν ἀπόφασιν
μεταθήσομεν ἐπὶ τὴν χώραν ἣν ἐν τῷ προτέρῳ διαγράμματι κα-
τεῖχεν ἢ ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, πάσας τὰς προτάσεις πάσαις
ὁμολόγως ποιῶντες. ἵνα δὲ μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι καθ' ὃν τρόπον
ἐδείκνυμεν τὴν ἐκ ἀναγκαῖον εἶναι μὴ δυναμένην ἐπεὶ τῇ δυ-
νατῇ εἶναι, προλαβόντες ὅτι τῇ ἀναγκαῖον εἶναι ἀκολουθεῖ ἢ δυνατῇ
εἶναι, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον δείκνυναι δυνατῇ μήτε τὴν ἐκ ἀναγ-
καῖον μὴ εἶναι δυναμένην αὐτῇ ἀκολουθεῖν, προσίθῃσι τὸ "τὸτο γὰρ
ἀληθὲς καὶ καὶ τῷ ἀναγκαῖον εἶναι." ἢ γὰρ ἔτι συμβῆσετι ἄτοπον εἰ
τῷ μὲν ἀναγκαῖον εἶναι τὸ δυνατῇ εἶναι λέγοιμεν ἐπεὶ, τῷ δὲ δυ-
νατῇ εἶναι τὸ ἐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι· συμβῆσετι μὲν γὰρ διὰ ταῦτα
ἀκολουθεῖν τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ μὴ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, τὸτο δὲ
ἐκ ἐξιν ἄτοπον, ἀλλὰ καὶ ἀληθές· ὁ γὰρ ἀναγκαῖον ἔχει τὴν ὑπαρ-
ξιν, τὸτο ἔχ' οἷόν τε καὶ ἀνυπαρξίαν ἀναγκαῖον ἔχειν. ἀλλὰ τῷ

(*) M. Ephes. τινὲς δὲ τῶν ἐξηγητῶν φασὶν ὡς ἐναντίας λέγει ταύτας
(τὰς προτάσεις) τῷ εἶναι καὶ τῷ μὴ εἶναι προσεσχηκῶς.

των ὕτως εἰρημένων εἰκότως ἀπορεῖ διὰ τῶν ἐφεξῆς ὁ Ἀριστοτέλης, πότερον ἐπεὶ ῥητέον τῇ ἀναγκαῖον εἶναι τὴν δύνατ' εἶναι ἢ μὴ ἐπεὶ, διότι ἄμφω μὲν εἶναι ἀληθῆ ταῦτα ἀμήχανον, ἐκότερον δὲ αὐτῶν ἔδοξε κρατύνειν, τὸ μὲν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, τὸ δὲ ἐπ' εὐθείας· καὶ φησὶν "ἀπορήσεις δ' ἂν τις."

228 f. 192. λύων τὴν ἀπορίαν, τὴν ὁμωνυμίαν αἰτιάσας τὴν δύ-
36. νατὶ τῆς δοκῆσης τῶν λόγων ἐναντιότητος, καθ' ἣν ἐπεὶ συμ-
βαίνει τῷ ἀναγκαίῳ τὸ δύνατ' καὶ πάλιν μὴ ἐπεὶ κατ' ἄλλην
αὐτῷ καὶ ἄλλην ἐννοίαν. τὸ γὰρ δυνατὸν τὸ μὲν εἶναι φησὶν ἤδη ὅν
κατ' ἐνέργειαν, ὡς ὅταν τὸν βαδίζοντα λέγωμεν δύνασθαι βαδίζειν
καὶ τὸν ἥλιον δύνασθαι φωτίζειν ἢ κινεῖσθαι, τὸ δὲ κατ' ἐνέργειαν καὶ ἐπι-
τηδεϊότητα μόνον, ὡς ὅταν λέγωμεν τὸν καθήμενον δύνασθαι βαδί-
ζειν καὶ τὸν βαδίζοντα δύνασθαι μὴ βαδίζειν. ἀλλὰ τὸ μὲν κατ'
ἐνέργειαν τὸ μὲν εἶναι συμφυῆς τῷ πράγματι τῷ δύνασθαι αὐτὸ λε-
γομένῳ, καὶ εἰδοποιῶν αὐτῷ, τὸ δὲ ἐπικτητὸν καὶ ἔκ ἀεὶ παρὸν τῷ
ὑποκειμένῳ. καὶ τὸ μὲν συμφυῆς καὶ εἰδοποιῶν, ὡς εἴρηται, τῶν ὑπο-
κειμένων τὸ μὲν εἶναι αἰδίδιον καὶ ἐν αἰδίῳ πράγμασιν ὑφιστάμενον,
ὡς τὸ κινεῖσθαι κύκλῳ τὸν ἕρανόν ἢ τὴν γῆν ἐν τῷ μέσῳ τετάχθαι
τὸ παντὸς ἢ τὸ εἶναι τὸν θεὸν ἀγαθόν· τὸ δὲ ἔκ ἀιδίδιον μὲν ὅδ' ἐπ'
αἰδίδιον θεωρούμενον ὑποκειμένων, ἕως μέντοι ἂν ὥσι τὰ ὑποκεί-
μενα, συνυπάρχον αὐτοῖς, ὡς ὅταν λέγωμεν τόδε τὸ πῦρ δύ-
νασθαι θερμαίνειν καὶ τήνδε τὴν χιόνα ψύχειν, τὸ λοιπὸν δηλαδὴ ση-
μαινομένον τὸ κατ' ἐνέργειαν τὸ μὴ συμφυῆς τοῖς ὑποκειμένοις
θεωρούμενον ἐπὶ τῶν ἐκ δυνάμεως εἰς τὴν ἐνέργειαν μεταβεβηκό-
των, ὡς ἐλέγομεν ἐπὶ τῷ τὸν καθήμενον δύνασθαι βαδίζειν. τὸ
δ' αὖ ἐπὶ αἰδίδιον πραγμάτων λεγομένον τὸ μὲν θεωρεῖσθαι φησὶν ἐν
ταῖς παντάπασιν ἐξηρημέναις τῆς ὕλης ὑσίσαις, ὡς τὴν ἀγαθότητα
τῶν θεῶν καὶ τὴν νόησιν, τὸ δὲ ἐκεῖνα προσεχῶς ἐξηρημένον καὶ ὑφε-
σηκὸς ἐν σώμασι μὲν ἄλλ' ἀπλοῖς καὶ μηδὲν ἔχουσιν ἐναντίον καὶ κατ'
μόνην τὴν κύκλῳ κίνησιν αἰεὶ κινουμένοις, πάσης τε θνητῆς δυσχε-
ρείας ἐξηρημένοις. πάλιν δὲ τὸ κατ' ἐνέργειαν τὸ μὲν εἶναι φησὶν οἷον
μεταβάλλειν εἰς τὴν ἐνέργειαν, ὡς ὅταν λέγωμεν τὸν παῖδα δύ-
νασθαι γραττηγεῖν, ἂν μή τι αὐτῷ τῶν ἔξωθεν ἐμποδῶν γένηται, τὸ
δὲ εἰς ἐνέργειαν μὲν ὅδεποτε ἀχθισόμενον, κατ' αὐτὸ δὲ μόνον τὸ
δυνάμει τὸ εἶναι ἔχον, ὡς ἐπὶ τῆς εἰς ἀπειρον τομῆς τῶν μεγεθῶν
καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν συνεχῶν καὶ τῆς ἐπὶ τὸ πλέον προόδου τῶν
ἀριθμῶν. τοσαυτῶς τοίνυν λεγομένον τὸ δυνατὸν, τὰ μὲν τῶν ση-
μαινομένων αὐτῷ ἐπεὶ φησὶ τῷ ἀναγκαίῳ, τὰ δὲ μὴ ἐπεὶ.

23a f. 193 b. "ἐνταῦθα μέντοι δύναται καὶ τῶν κατ' ἀλόγους δυνά-
3. μεις ἅμα τὰ ἀντικείμενα δεῖξαι." τῶν τε γὰρ ἀψύχων αἰ πα-
θητικῶς δυνάμεις ἐναργῶς ἐπαμφοτερίζουσιν, οἷον τὸ ἰμάτιον δια-
τμηθῆναι τε καὶ μὴ διατμηθῆναι ὁμοίως δυνατόν, καὶ τῶν ἀλόγων
ζώων αἰ ποιητικῶς ἔκ εἰσὶ μονήρεις καὶ καταναγκασμένοι, ὥσπερ
ἐπὶ τῷ πυρὸς καὶ τῆς χιόνος ἐλέγομεν· βαδίσαι γὰρ φέρε εἰπεῖν δυ-
νάμενος ὁ κύων δύναται καὶ μὴ βαδίσαι, ταῖς προσπιπτόσαις αὐτῷ
φαντασίαις ἐπόμενος... ἐπὶ δὲ τῶν θεῶν τί ἐρῶμεν; ὥσπερ ἀπο-
ρεῖ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος· ἢ γὰρ ἔκ εἶναι μὲν λόγῳ τὰς δυνάμεις αὐτῶν
φήσομεν, εἴπερ εἰσὶν ὠρισμένοι καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσι, πάσης

ἐξηρημέναι μεταβολῆς, ἢ εἴπερ εἰσὶ μὲν λόγῳ, καὶ αὐτὰς εἶναι τῶν
ἀντικειμένων ὁμολογήσομεν. λύει ὅν ὁρθῶς ἐκεῖνος τὴν ἀπορίαν,
λόγον ἐνταῦθα παρελῆφθαι λέγων τὸν διανοητικόν, καὶ ἀπὸ τῆς ἀτε-
λῆς ἐπὶ τὸ τέλειον προϊόντα καὶ ἀπὸ τῶν προτάσεων ἐπὶ τὰ συμ-
5 περάσματα, οἷος ἐστὶν ὁ ἡμέτερος, ἀλλ' ὅτι τὸν νοερὸν καὶ κατ' ἐνέργειαν
ἐνέργειαν καὶ αἰεὶ ἐξῴσαν ἅπαντα ὁρῶντα τὰ ὄντα, οἷον εἶναι αὐτὸς
ἀποφαίνει τὸν τῶν θεῶν νοῦν, ἐξηρημένον τε παντελῶς τῆς ὕλης
καὶ τῇ ὑσίᾳ σύνδρομον ἔχοντα τὴν ἐνέργειαν. μήποτε δὲ ὅδε προ-
σῆκει φέρεται ἐπ' ἐκείνων τὸ τὸ λόγῳ τῷ ὄντι ὄνομα· νοῦν γὰρ αὐτὸς ὁ
Ἀριστοτέλης ἀξιοῖ προσαγορεύειν, καὶ περὶ καὶ τὸ νοῦν σεμνοτέραν
ἔχειν ἐνδείκνυται φύσιν.

f. 195 b. ἐπὶ δὲ τῷ τὸ "ἄμφω δὲ ἀληθὲς εἰπεῖν τὸ δύ-
23a νατ' εἶναι βαδίζειν ἢ εἶναι" διχῶς γράφεσθαι φασί· ἢ γὰρ ὕτως
13. ὡς ἐξεθέμεθα, ἢ ἀντὶ τῆς "δυνατὸν" τὸ μὴ ἀδύνατον. εἰ μὲν ὅν
γράφεται τὸ δυνατόν, αὐτόθεν ἔσται ὁ λόγος περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προ-
κειμένης, ὅτι τὸ δυνατὸν ὄνομα καθ' ἑκατέρας τῶν δυνάμεων
κατηγορεῖται, τῆς τε κατ' ἐνέργειαν καὶ τῆς κατ' ἐπιτηδεϊότητα, διὸ
ὡς μὲν κατηγορούμενον τῆς κατ' ἐνέργειαν καὶ τῆς κατ' ἐπιτηδεϊότητα
ἔποιτο ἂν τῷ ἀναγκαίῳ, ὡς δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κατ' ἐπιτηδεϊότητα λε-
γομένης καὶ διὰ τῆς ἐπαμφοτερίζουσας κατηγορούμενον ἔκτετι ἂν
αὐτῷ ἔποιτο. καὶ τῷ ἀκόλουθόν ἐστι τὸ ἐξῆς ἐπιφερόμενον τὸ "ὥς
ἐπεὶ τῷ ἐν μέρει τὸ καθόλου ἔπειτα, καὶ τῷ ἐξ ἀνάγκης ὄντι ἔπειτα τὸ
δύνασθαι εἶναι, ὅ μὲντοι πάν." εἰ δὲ ἀντὶ τῆς δυνατόν γράφεται τὸ
μὴ ἀδύνατον, εἴη ἂν ὥσπερ ἀπολογία ταύτην τιθεὶς ὑπὲρ τῆς τῆς
μὲν ἔκ ἀδύνατον εἶναι τεταγμένην ἔσσαι ὑπὸ τὸ δύνατ' εἶναι κατ'
τὸ ἐξ ἀρχῆς διάγραμμα, τὴν δὲ ἔκ ἀναγκαῖον εἶναι μετατάξαι
καὶ ἀντ' αὐτῆς θεῖναι τὴν ἔκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι. λέγοι γὰρ ἂν ὅτι
τὸ μὲν ἔκ ἀδύνατον εἶναι ἀμφοτέροις συμφωνεῖ τοῖς τῷ δυνατῷ ση-
μαινομένοις, καθάπερ καὶ τὸ ἔκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι· διὸ ἄμφω
ταῦτα ὑπετάξαμεν τῷ δυνατῷ εἶναι κατ' ἐνέργειαν καὶ δευτέρον διάγραμμα,
τὸ μέντοι ἔκ ἀναγκαῖον εἶναι τῷ μὲν κατ' ἐπιτηδεϊότητα δύνατ'
συνᾶδον, τὸ δὲ κατ' ἐνέργειαν καὶ συμφυῆς τοῖς ὑποκειμένοις ἀπα-
δον, εἰκότως ἐχωρίσαμεν τῆς πρὸς τὸ ἀπλῶς δύνατ' ἀκολουθίας.

f. 198. ἀκολουθότερον ἐν ταῖς καὶ θεωρητικώτερον προηγούμεναις 23a
ἀξιοῖ τὰς τῆς ἀναγκαῖας προτάσεις ἐν τῷ διαγράμματι τῶν κατ' ἐνέργειαν 18.
ἄλλως τρόπος προτάσεων, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνας ταύταις ὅ μόνον ὅτι
κοινότερον ἐλέγετο εἶναι τὸ δύνατ' τῆς ἀναγκαῖας, καὶ ἔδει τὸν περὶ
τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν διαλεγόμενον προὑποτίθεσθαι μὲν καὶ ὡς ἡγε-
μενον λαμβάνειν τὸ εἰδικώτερον, ἐπισκέπτεσθαι δὲ πῶς τῷ δυνατῷ
ἐπεὶ τὸ κοινότερον, ὅ μὲντοι ἔμπαλιν, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ μὲν ἀναγ-
καῖον τοῖς αἰδίῳ τῶν ὄντων καὶ θεοῖς προσήκει, τὸ δὲ δυνατόν, τῷ
ἀναγκαῖον διαφέρον, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἀπὸ τῆς ὕλης ἀναβλασά-
νουσιν· ἐν ταύτῃ γὰρ καὶ διὰ ταύτην ἢ κατ' ἐνέργειαν ἐπιτηδεϊότητα δύνα-
μεις, ἅτε πάντα ἔχουσιν δυνάμει, κατ' ἐνέργειαν δὲ ὅδ' ἐν. τὸ δὲ
ἀδύνατον καὶ ἔξω πέπτωκε παντελῶς τῶν ὄντων· ὅ γὰρ ἂν ἐλέγετο
εἶναι ἀδύνατον, εἴπερ εἶχε τὴν οἰανδήποτε εἰς τὰ ὄντα πάροδον ἢ
ἐν τῇ ὕλῃ ἢ ἐν τῇ ταύτης ἀμυδροτέρᾳ τῇ σερήσει. ἢ μὲν γὰρ σερή-
σις ἀναγκαῖα πρὸς τὴν γένεσιν, ἐξ αὐτῆς γὰρ ἢ εἰς τὸ εἶναι τῶν

γιγνομένων μεταβολή, τὸ δὲ ἀδύνατον ὑδέποτε ἂν εἰς τὸ δυνατὸν μεταβάλοι. δεήσει ὅν τῇ μὲν ἀναγκαῖον εἶναι, ὑπαρξιν αἰδίου ση-
μαινέσθαι, τῶν ἄλλων τρόπων ἀκολουθεῖν, ὡς ὑπογέγραπται, τὰς
ἀναιρέσας τὸ μὴ εἶναι, τὴν τε ὃ δυνατὸν μὴ εἶναι καὶ τὴν ὃ ἐνδε-
χόμενον μὴ εἶναι καὶ τὴν ἀδύνατον μὴ εἶναι, τῇ δὲ ἀναγκαῖον μὴ
εἶναι τὴν ὃ δυνατὸν εἶναι καὶ ὃ ἐνδεχόμενον εἶναι καὶ τὴν ἀδύνατον
εἶναι. δῆλον δὲ ἐκ τούτων καὶ τῶν ἀντικειμένων αὐταῖς ἢ ἀκολου-
θία... πρὸ δὲ γε τούτων ὡς περ λημμάτων τι προλαμβάνει ὅτι
τῇ φύσει προτέρα τῆς κατ' ἐπιτηδεύματα δυνάμεως ἢ ἐνέργειας.
τούτο δὲ κατασκευάζει ὡς πόρισμά τι καὶ τὴς γεωμέτρως ἐκ τῶν
εἰρημένων πρὸς τὴν κατασκευὴν χρήσιμον συνάγων, ὅτι τὸ ἀναγ-
καῖον ἐπὶ μόνον τὸ κατ' ἐνέργειαν ὄντος θεωρεῖται. καὶ τούτο εἰκότως.

23^a f. 199. εἶδη δὲ αὐτὰ χωριστὰ ὄντα τῆς ὕλης αὐτοενεργείας
24^a προσαγορεύομεν, ὃ διακρίνοντες τὴν ἐνέργειαν τῆς οὐσίας, καθάπερ
καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων, ἀλλ' ὅτι αὐτὰ καὶ ταύτην ἀποφαινόμε-
νοι. διόπερ ἐν τῷ Δ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ τὴς ὄντως θεῆς τῇ
οὐσίᾳ φησὶν ἐνέργειας εἶναι. καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν μεταβάλλεσθαι πεφυ-
κότων, ἐφ' ὧν καὶ τὸ δυνάμει θεωρεῖται καὶ τὸ καθ' ἑξῆς καὶ τὸ κατ'
ἐνέργειαν, ἐπειγομένην ὁρῶμεν τὴν μὲν δυνάμιν εἰς τὴν ἑξῆς, τὴν δὲ
ἑξῆς εἰς τὴν ἐνέργειαν ὡς ἐπὶ τέλος οἰκεῖον. ὅθεν καὶ αὐτῆς ἔσαι
ἀφελος ἀνενεργήτης μενέσσης. διὰ ταῦτα δὲ ὁ Ἀκραγαντίνος σο-
φὸς ἐπιρραπίζων τὴς περὶ θεῶν ὡς ἀνθρωποειδῶν ὄντων παρὰ τοῖς
ποιηταῖς λεγομένους μύθους, ἐπήγαγε προηγουμένως μὲν περὶ Ἀπόλ-
λωνος, περὶ ὃ ἦν αὐτῷ προσεχὴς ὁ λόγος, καὶ δὲ τὴν αὐτὴν τρόπον
καὶ περὶ τοῦ θείου παντὸς ἀπλῶς ἀποφαινόμενος, "ὅτε καὶ ἀνδρομένη
κεφαλὴ καὶ γυνὴ κέκασται, ὃ μὲν ἀπαι νώτων γε δύω κλάδοι αἰσ-
σασιν, ὃ πόδες, ὃ θοὰ γόνα, ὃ μήδεα λαχνήεντα, ἀλλὰ φρήν
ιερὴ καὶ ἀθέσφατος ἔπλετο μῆνον φροντίσι κόσμον ἅπαντα καταΐσ-
σασα θεῶσι," διὰ τῆς ἱερῆς καὶ τὴν ὑπὲρ νῶν αἰνιττόμενος αἰτίαν,
ὅθεν τῶν συνθέντων τὴς μύθους παραμελησάντων τῶν παραδόντων
τοῖς ἀκροωμένοις αὐτῶν ἀφορμὰς δι' ὧν ἀπισήσασιν μὲν τοῖς καὶ τὸ
φαινόμενον λεγομένοις, ζητήσασιν δὲ τὴν ἀληθῆ καὶ ὑπὸ πλάσμα-
τος ἐκάστη τῶν μύθων αἰνισσομένην διάνοιαν, εἰ μὴ τύχοιεν ἡλι-
θίως διακείμενοι τὰς ψυχὰς. πῶς καὶ ἀνθρωποειδῆ τὰ ἐξ ἑρᾶν
καὶ γῆς εἴτε τῶν ἐμφανῶν εἴτε, ὡς ὁ ἀληθὴς λόγος, τῶν νοητῶν
καὶ τῶν ὑπὲρ τούτων κρυφίων αἰτιῶν λεγόμενα τὴν γένεσιν ἔχειν;
τίς δὲ ἀνέξει καὶ τὸ φαινόμενον ἀκρίβειαν αἰδοῖα ἑρᾶν καὶ τούτων
ἐκτομὰς, καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν ῥιφθέν-
των γένεσιν, παίδων δὲ καταπόσεις καὶ αὐτῆς ἐμέτης, καὶ ὅσα τοῖς
ἐπιπολαιότεροις ἐπιβουλήντες ὅπως ἀπεμφαίνοντα πλάττουσιν οἱ
μῦθοι; πῶς δὲ τὰς ἐπὶ θεῶν λεγομένας μίξεις ὃ παραπλησίας τῇ
τῶν ἑρᾶν πρὸς τὴν γῆν μυθευομένη μίξει νοήσομεν; ἀλλ' ἐπ' ἀνέλ-
θωμεν ὅθεν εἰς ταῦτα ἐξέβημεν φειδοῖ τῶν παιδαρίων, τῶν ἰσο-
ρίαν ἡγουμένων τὴς μύθους καὶ ὃ συνιέντων τὸ ἄνευ δυνάμεως αἰ
ἐνέργειαι εἰσι.

23^a f. 200 b. ἐπ' ἐνίων μέντοι καὶ διακρίνεται καὶ τὴν χρόνον ἢ δύ-
25^a ναμὶς τῆς ἐνεργείας, καὶ ὃ πάντως ἔχει αὐτὴν ἐπειγομένην, ὡς περ
ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει. ὃ καὶ ἐπειδὴ ἐμβρυον δυνάμει ὁ ἄνθρωπος, ἡδὴ

ἀνάγκη αὐτὸ καὶ τελεσφορῆν γενέσθαι κατ' ἐνέργειαν ἄνθρωπον.
δηλοῦσι δὲ τὰ ἀμβλισκανόμενα τῶν ἐμβρύων. ἐσχάτην δὲ ἔχουσιν
ἐν τοῖς ὅσι τάξιν τὰ καὶ μόνον ὑφεσηκότα τὴν δυνάμιν καὶ μηδέ-
ποτε ἀχθῆναι εἰς ἐνέργειαν δυνάμενα, ὡς ἢ ἐπ' ἀπειρον τομὴ τῶν
συνεχῶν καὶ ἢ τῷ ἀριθμῷ αὐξήσεως. ἐνέργεια μὲν καὶ ὃ ὑδέποτε γένοιτο
ἂν τι αὐτῶν ἀπειρον, ὃ μέντοι ἐπιλείπει ἐν αὐτοῖς ἢ πρόοδος ἢ τῆς
διαίρεσεως ἢ τῆς αὐξήσεως.

f. 201 b. συμπεπλήρωται μὲν ἡ διδασκαλία τῶν ἐξ ἀρχῆς 23^a
ἡμῶν ἀπριθμημένων τεττάρων τῶν βιβλίων κεφαλαίων, καὶ τὸ περὶ 27^a
Ἑρμηνείας, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὸ προσήκον ἀπέλκε πέραν. τὰ καὶ
ἐφεξῆς ὑποπτεύω ἢ τοὶ μὴ εἶναι γνήσια τῷ Ἀριστοτέλει (*) ἀλλὰ
προσθεῖσθαι ὑπὸ τινος τῶν μετ' αὐτόν, ἀποβλέπων πρὸς τὸ πανταχῶς
τῶν ἑαυτῷ συγγραμμάτων φαίνεσθαι τὴν φιλόσοφον τὰ ἐναντία
δοξάζοντα τοῖς διὰ τούτων λεγομένοις, ἢ γεγράφθαι μὲν ὑπ' αὐτοῦ,
γυμνάσαι δὲ μόνον βυβληθέντος τὴς ἐντυγχάνοντος πρὸς τὴν ἐπί-
κρισιν τῶν πιθανῶν μὲν ὃ μέντοι ἀληθῶς λεγομένων λόγων, καὶ
παραπλησία ποιῶντος τῷ παραδόντι τὴς ἀναιρεῖν δοκῶντας τὴν κί-
νησιν δυσελέγκτους λόγους, ὅπερ ἴσμεν ὅτι καὶ περὶ τῶν πρὸς τι δια-
λεγόμενος ἐν Κατηγορίαις πεποίηκε (c. 10), δι' ὧν ἐπεχείρει κα-
τασκευάζειν ὡς ὃ πάντως ἅμα τῇ φύσει τὰ πρὸς τι, ἀλλὰ προη-
γεῖται τῆς μὲν αἰτιήσεως τὸ αἰτιῶν τῆς δ' ἐπισήμης τὸ ἐπιστητόν,
καὶ ταῦτα διὰ βραχέων ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως
(c. 8) σαφῶς τε ἅμα καὶ ἀκριβῶς τὸ περὶ τοῦ συνυπάρχειν τὰ
πρὸς τι θεώρημα διαβρωσας, καὶ τῆς λύσεως τῶν εἰρημένων ἐν
Κατηγορίαις παραχῶν ἡμῶν τὰς ἀφορμὰς. διὸ καὶ τὴν φιλόσοφον
Πορφύριον ὑπολαμβάνω παραιτήσασθαι τὴν ἐξηγήσιν τῶνδε τοῦ θεω-
ρήματος. εἰ δὲ δεῖ καὶ ἡμᾶς εἰξάντας τῇ συνηθείᾳ καὶ ταῦτα ὡς
ἐσπυδασμένα τῷ Ἀριστοτέλει φροντίδος τινὸς ἀξιῶσαι, ῥητέον ὅτι
προτίθει διὰ τούτων ἐπισκέψασθαι τι θεώρημα προσήκον τῇ προ-
θέσει τῆς προκειμένης πραγματείας. ὅσης καὶ καταφάσεως τινος
ἀληθῆς, οἷον τῆς Σωκράτης δίκαιός ἐστι, καὶ ταύτῃ δύο ψευδῶν
προτάσεων μαχομένων, τῆς τε ἀποφάσεως αὐτῆς τῆς Σωκράτης
δίκαιος ὃ ἐστι, καὶ τῆς καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένου τὸ ἐναντίον τῷ ἐξ
ἀρχῆς κατηγορηθέντι καταφασκῆς, οἷον τῆς λεγούσης Σωκρά-
της ἀδίκός ἐστι, ἐπιζητεῖ ποτέραν τῶν ψευδῶν μάλλον μάχεσθαι
ῥητέον τῇ ἀληθείᾳ, πότερον τὴν ἀπόφασιν ἢ τὴν τῷ ἐναντίῳ κατά-
φασιν, καὶ ἀποφαίνετο σφοδρότερον εἶναι τὴν μάχην τῆς ἀποφά-
σεως πρὸς τὴν κατάφασιν ἢ περὶ τῆς τῷ ἐναντίῳ καταφάσεως, καὶ
εἰ ψευδὴς μὲν ἢ ἐξ ἀρχῆς κατάφασιν εἴη, αἱ δὲ μαχομέναι πρὸς

(*) Leo Magent. ἐξ ὧν ὁρμώμενοί τινες λέγουσι μὴ τῷ Ἀριστοτέλει
εἶναι ποίημα τὸ πέμπτον τμήμα. ἐν γὰρ τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει καὶ ἐν τοῖς
Τοπικοῖς τὴν κατάφασιν τὴν ἐναντίαν ἔχουσιν φωνήν, ταύτην λέγει ἐναντίαν
τῇ ἀληθείᾳ κατάφασιν. ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς δέκα Κατηγορίαις ἐν τῷ τέλει τῆς
διδασκαλίας τῶν ἀντικειμένων ῥητῶς ὅπως λέγει "τῷ γὰρ ὑγιαίνει Σωκρά-
την τὸ νοσεῖν Σωκράτην ἐναντίον ἐστίν." πῶς ὅν τὰναντία ἐν τῷ πέμπτῳ τμή-
ματι διδάσκει καὶ ὃ συμφανέει ταῖς ἄλλαις αὐτῷ πραγματεῖαις αἷς εἵπομεν;
ἄλλως τε καὶ τὰ ἐπιχειρήματα δι' ὧν τούτο κατασκευάζει, σαθρὰ εἰσι καὶ
εὐανάτρεπτα.

ταύτην ἀληθεύοιεν, ὡσαύτως. διὸ καὶ αὐτὰς ἀμφότερα ἐν τῷ προβλήματι τέθεικεν ὡς ὕδεν διαφέροντα, ποτὲ μὲν λέγων ποία δόξα ἀληθὴς ψευδεὶ δόξῃ ἐναντία, ποτὲ δὲ ποτέρα δὴ τῶν ψευδῶν ἐναντία τῇ ἀληθείᾳ. τὸ αὐτὸ δὲ ἀποφαίνει καὶ περὶ τῆς ἀντιθέσεως τῶν καθόλου προτάσεων, αἱ ἐναντίας προσηγορεύομεν· διὸ καὶ δοκεῖ 5 ἀναγκαίως κινεῖν τὸ προκείμενον θεωρήματα, διδάσκων ὅτι ὁ μᾶλλον αὐτὰς ἡξιοῦμεν ἐναντίας καλεῖν. καὶ νῦν μὲν τῶν εἰρημένων μόνων ἀντιθέσεων πεποιήθη μνείαν, πρὸς δὲ τῷ τέλει μνημονεύει καὶ τῆς τῶν καθόλου πρὸς τὰς κατὰ μέρος ἀντιθέσεως, ὥστε εἶναι τὸ προκείμενον εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν κατάφασιν 10 μάχη, τῆς τε ἐναντίας, ἐφ' ὧν δυνατὸν ἐναντίαν εἶναι τῇ κατάφασιν ἀπόφασιν, καὶ ἐπὶ πάντων τῆς ἀντιφαστικῆς πρὸς αὐτὴν μείζονα ἔχει διάσασιν πρὸς ἀλλήλας τῶν ἐναντίων καταφάσεων διαφορὰς. ὅτι δὲ εἰκότως ἔτε τὰς ἀπροσδιορίστους ἐν τέτοις ἔτε τὰς ὑπεναντίας παρέλαβε, διὰ τῶν ἐξῆς καὶ καιρὸν ἐπιδείξομεν... 15 ὁ μὲντοι μέγας Σουριανὸς ἄριστα καὶ θεωρητικώτατα ταύτην τῇ ζητήσῃ διήγησε, τὰ τε πράγματα ὅπως ἔχει φύσεως καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας διασάσεως μάλα ἐναργῶς ἐπιδεικνύς, καὶ τὰς κοινὰς ἡμῶν καὶ αὐτοφυεῖς ἐννοίας συμφώνως τοῖς λεγομένοις ἀποφαίνων, καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων ἕκαστον αὐτὸ καθ' αὐτὸ βασανίζων καὶ διηρ- 20 θρωμένως διδάσκων τί τε ὀρθῶς καὶ τί πιθανῶς μὲν ὁ μὲντοι ἀκριβῶς ἐν αὐτοῖς παραδίδοι, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν τε θειότατον Πλάτωνα μάρτυρα παραφέρων ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 237 sqq.) ἀποφαινόμενον τὴν ἀπόφασιν ἕτερον μὲν τι τῆς καταφάσεως σημαίνειν, ὁ μὲν ἐναντίον πρὸς αὐτήν, διότι ἐν μὲν ἐναντίον (ὁ γὰρ ἀδίκος ἡ 25 φύσις, ὥστε πλείονα ἐνὶ ποιῆσαι πολέμια), ἡ δὲ τῆς μεγάλης ἀπόφασις, ὅπερ ἐν Σοφιστῇ λέγει, καθ' ἣν τὸ ὁ μὲν λέγομεν, ὕδεν μᾶλλον τὸ σμικρὸν ἢ τὸ ἴσον δηλοῖ (διὸ καὶ ἐν τῷ ἔκτῳ τῆς Πολιτείας (p. 491) πλείονος ἐπιμελείας δεῖξας λέγων τὰς ἐρρωμενε- 30 σέρας φύσεις πρὸς τὸ μὴ διαφθαρῆναι τῶν σμικροτέρων, καὶ ἀποδιδόναι τὴν αἰτίαν, ἀγαθῷ γὰρ φησι κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ, τῷ τε τῷ λοιπῷ τῶν ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τῷ κακῷ σηματοδοτούμενων, εἰ καὶ παρὲν τὸ ὅτι ἔναργες καὶ εἰληπτοὶ τὸ μὴ ἀγαθὸν ἀντὶ τῆς μήτε κακῆς μήτε ἀγαθῆς), καὶ αὐτὸ μὲντοι τῷ Ἀριστοτέλει τῇ τελειοτέρᾳ παραδόσει τῇ ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς θεολογικῆς 35 πραγματείας (Metaph. 10 4) πείθεσθαι ἡμᾶς ἀξίων, πλείστην εἶναι διάσασιν τῆς ἐναντίας πρὸς τὸ ἐναντίον ἀλλ' ὁ τῆς ἀποφάσεως πρὸς τὴν κατάφασιν ἀποφαινομένη, δι' ὧν φησὶν "ἐπεὶ δὲ διαφέρειν ἐνδέχεται ἀλλήλων τὰ διαφέροντα πλεῖον καὶ ἑλαττον, ἔστι τις καὶ μεγίστη δια- 40 φορά," καὶ ταύτην λέγων ἐναντίωσιν καὶ ὅσα ἐξῆς τέτοις ἐπιφέρει, κατασκευάζων ὁ καθάπερ ἐνταῦθα λογικώτερον ὑπὲρ τῆς γυμνάσαι τὴν ἡμετέραν ὡς εἴρηκε διάνοιαν, ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν ὄντων τῶν πραγμάτων, ὅτι ἡ τῶν ἐναντίων διαφορὰ μεγίστη τῶν ἄλλων καὶ διὰ τὸ τοῦ τελείου καὶ ὕδεν ἔχουσα ἐξωτέρω αὐτῆς δυνάμενον πεσεῖν. ἔτω δὲ καὶ ἐν Κατηγορίαις τὸ ὁ δίκαιος καὶ τὸ ὁ ἀδίκος μέσον ἔφατο 45 εἶναι τῷ δίκαιῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ, ἐναντίων ὄντων καὶ τὴν πλείστην ἀλλήλων διάσασιν ἀφεστηκότων, ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐναντίοις ὑπάρχειν ἔφη καὶ τὸν ἀποδοδομένον αὐτῶν ὀρισμὸν ἐν τῷ συγγράμματι

τῶν Κατηγοριῶν. καὶ ἐν ταῖς φυσικαῖς μέντοι πάσαις πραγματεῖαις γίνεσθαι ἀποφαίνει τὰ ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων ἄτε πλείονος ἀπ' αὐτῶν διεστηκότων καὶ ὄντων ὀρισμένων, καὶ εἴ ποτε γίνοντο ἐκ τῶν μεταξὺ κειμένων, καὶ ἀπλῶς μὲν ὑπὸ τῆς τῆς γιγνομένης ἀποφάσεως πῇ δὲ ὑπὸ τῆς τῆς ἐναντίας πρὸς αὐτὴν καταφάσεως δηλωμένων, οἷον τὸ λευκὸν ἐκ τῆς φαιῆς, ἀπλῶς μὲν ὄντος ὁ λευκὸς πῇ δὲ μέλανος, γίνεσθαι φησὶν αὐτὰ ἐξ ἐκείνων, ὁ καθ' ὃ ἐκείνα σημαίνει ἀπλῶς ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τῆς γιγνομένης, ἀλλὰ καθ' ὃ πῇ τῆς ἐναντίας μετέχουσιν, ὡς ἂν τῆς ἀποφάσεως ὁ παρεχόμενος καθ' αὐτὴν τὴν παντελῆ πρὸς τὴν κατάφασιν διαφορὰν. καὶ αὐτόθεν μὲντοι συμφώνως τοῖς ἐν Σοφιστῇ παρὰ Πλάτωνος εἰρημένοις ἀποφαίνει, μὴ εἶναι τῷ ὄντι τὸ μὴ ὄν ἐναντίον περὶ τῶν ἐναντίων κινήσεων καὶ μεταβολῶν ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 5) διοριζόμενος. συνάδει δὲ τέτοις καὶ τὸ προοίμιον τῆς Τοπικῆς 5 πραγματείας, ὑπεναντία προσηγορεύον τὰ ἀντιφαστικῶς ἀλλήλοις ἀντικείμενα ὡς ὁ τελείαν τὴν πρὸς ἀλλήλα ἐναντίωσιν ἔχοντα. ἦν μὲν ὅν αὐτάρκες τοῖς ἐφιστάνειν δυναμένοις πρὸς τὴν ἐπίκρισιν τῆς περὶ τέτων ἀληθείας τὸ ἐντυγχάνειν τοῖς εἰς ταῦτα παρὰ τῆς θεσπέσιας ἐκείνου ἀνδρὸς γεγραμμένοις· ἀλλ' ἐπεὶ μόνον τὴν περὶ 10 τέτων ἐπίσκεψιν προθέμενος γράφειν ὁ καταγίνεσθαι περὶ τὴν τῆς λέξεως αὐτῆς σαφήνειαν, ὥστε ἀποπληῆσαι καὶ τὴν πολλὴν ἀκροατὴν, πειρασόμεθα μὲν ἡμεῖς καὶ τέττω τῆς θεωρήματος καὶ τὴν αὐτὴν τοῖς προλαβούσι τύπον ποιήσας τὴν ἐξηγήσιν, ἐν μὲντοι ταῖς ἐπιστάσεσιν ὕδεν ἔχοντες πλέον ἐπινοεῖν τῶν παρ' ἐκείνου τεθεωρημένων 15 ὁ παραιτησόμεθα καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐνίσταται τῶν λέξεων τὰ τῷ ἀνδρὶ ἐκείνῳ γράφειν.

f. 205 b. τῆς δὲ λέξεως τῆς "εἰ γὰρ τὰ μὲν ἐν τῇ φωνῇ" 23^a ἀντὶ τῆς εἰ δὴ εἴρηκε· ὁ γὰρ προειρημένον τινὸς αἰτίαν ἀποδίδωσιν, ἵνα 32^a καὶ χωρὶς ἔχῃ ὁ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος, ἀλλὰ τὴν μέθοδον ὕφηγεῖ τὴν καθ' ἣν κρινόμεν τὰς μάλα μαχομένας προτάσεις ἀπὸ τῶν αἰτίων αὐτῶν ὀρμώμενοι. τὸ δὲ ἐπὶ τέλει τῆς ῥήσεως εἰρη- 25 μένον, τὸ "καὶ εἰ ἔστι μία καθ' ὅποτέραν ἢ ἐναντία," τοιαύτην ἔχει διάνοιαν. ἔστι δόξα περὶ τίνος τῶν ἀγαθῶν, οἷον σωφροσύνης, αὐτὸ τὸ τοῦτο ἀποφαινομένη ὅτι ἔστι ἀγαθόν, ἀλλὰ δὲ ἡ λέγουσα ὅτι ἔστι ἀγαθόν, τρίτη δὲ ἡ λέγουσα ὅτι ἔστι κακόν. συμβαίνειν ὅν φησὶ τὴν 30 τε ἀπόφασιν τὴν λέγουσαν ἢ σωφροσύνη ἀγαθὸν ἔστι, καὶ τὴν τῆς ἐναντίας κατάφασιν τὴν λέγουσαν ἢ σωφροσύνη κακόν ἔστι, ποτὲ μὲν διαφωνεῖν ποτὲ δὲ συντρέχειν ἀλλήλαις. ἐπεὶ γὰρ τῶν ἐναντίων τὰ μὲν ἔστιν ἑμμέσας τὰ δὲ ἄμεσας, εἰ μὲν τῶν ἐμμέσων ἐναντίων εἴη τὰ 35 κατηγορούμενα, ὅν ἂν ἀκολυθῇ τῇ ἀποφάσει ἢ τῆς ἐναντίας κατάφασις (ὁ γὰρ τὸ ὁ λευκὸς ἤδη ἀνάγκη εἶναι μέλαν), εἰ δὲ τῶν ἄμεσων ταύτην σημαίνουσιν ἢ τε ἀπόφασις καὶ ἢ τῆς ἐναντίας κατάφασις, ὅταν ἀποφαίνωνται περὶ τίνος τῶν πεφυκότων δέχεσθαι τὴν ἐναντίωσιν· ὡς περὶ γὰρ τὸ περιττὸν εὐθύς ἔστι ἄρτιον, ἔτω τὸ ἔστι ἄρτιον ἀνάγκη πε- 40 ριττὸν εἶναι. ἐφ' ὧν ὅν συντρέχουσιν ἢ τε ἀπόφασις καὶ ἢ τῆς ἐναντίας κατάφασις, ὅκετι μὲν δυνατὸν ὡς ἐπὶ διαφόρων ζητεῖν ποτέρα αὐτῶν ἔστιν ἢ μᾶλλον μαχομένη πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς κατάφασιν· εἰσὶ γὰρ ἄμφω τρόπον τινὰ μία τῇ δυνάμει· ἀξιοῖ δὲ ζητεῖν αὕτη ἢ μία

κ' τὴν δύναμιν, κ' τί μᾶλλον μάχεσθαι τῇ ἐξ ἀρχῆς καταφάσει, πότερον καθ' ὃ ἀποφάσκει τὸ ὑπάρχον ἢ καθ' ὃ καταφάσκει τὸ μὴ ὑπάρχον. οἷον πρὸς τὴν λέγουσαν πρότασιν "ὃ τρία ἄρτιός ἐστι" μάχεσθαι ἢ τε λέγουσα ὃ τρία ἄρτιος ἔκ ἐστι καὶ ἡ λέγουσα ὃ τρία περιττός ἐστι, τὸ αὐτὸ σημαίνεισαι ἀμφω. ζητεῖ ἔν τ' ἔκ ἄρτιον 5 τὸτο καὶ περιττὸν κ' τί μᾶλλον μάχεσθαι πρὸς τὸ ἄρτιον, πότερον καθ' ὃ ἔκ ἄρτιον ἢ καθ' ὃ περιττόν.

236 f. 206 b. τὴν ἐννοίαν αὐτὴν ἀφ' ἧς ὁρμῶνται οἱ λέγοντες ἐν 3 ταῖς περὶ τῶν ἐναντίων δόξαις τὴν σφοδροτάτην θεωρεῖσθαι τῶν προτάσεων μάχην, βύλεσθαι πρῶτον διαβαλεῖν ὃ ἀντιδικεῖν πρὸς 10 τὸτο πειρώμενος λόγος, καὶ φησὶ μὴ εἶναι ὑγιὲς τῶν ἐναντίων δοξῶν κριτήριον τὸ περὶ ἐναντίων ἀποφαίνεσθαι πραγμάτων. τὴν γὰρ δοξαζέμεσαν ὅτι ἡ σωφροσύνη ἀγαθὸν καὶ τὴν ὅτι ἡ ἀκολασία κακὸν ἀποφαίνεσθαι μὴ περὶ ἐναντίων τῶν τε ὑποκειμένων καὶ τῶν κατηγορουμένων, ὃ μὲντοι ἀλλήλαις ἐναντίας εἶναι, διότι αὐτὴ μὴ 15 ἅμα τυγχάνουσιν ἀληθεῖς, αἱ δὲ ἐναντία ὁδέποτε συναληθεύουσιν (ὅπως γὰρ τὰ ἐναντία συνυπάρχειν ἀδύνατον). ἀλλὰ μᾶλλον κρίνεσθαι δεῖν τὰς ἐναντίας δόξας κ' τὸ ἐναντίως περὶ τῶν αὐτῶν ἀποφαίνεσθαι πραγμάτων, ὥσπερ ἔχουσιν ἢ τε κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις, ὡς διὰ τῶν ἐξῆς ἐπιχειρημάτων κατασκευάσαι πειράσεσθαι. 20 τὸ δὲ "εἴτε πλείους εἴτε μία ἐστὶν" εἰρησθαι περὶ τῶν τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν κακὸν εἶναι λεγασθῶν, διότι πλείους μὲν εἰσιν ὡς διαφόροις χρώμεναι τοῖς τε ὑποκειμένοις καὶ τοῖς κατηγορουμένοις, δόξαεν δ' ἂν καὶ μία εἶναι, ὃ μόνον κ' τὸ συναληθεύειν ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπὸ μιᾶς προσαγόμεναι ζωῆς τε καὶ διαθέσεως. ῥητέον δὲ πρὸς 25 ταῦτα ὅτι οἱ ἀξιῶντες τὴν τῶν ἐναντίων καταφάσεων μάχην κρατεῖν τῆς ἀντιφατικῆς ὃ φήσιν ταύτας ἐναντίας εἶναι δόξας, τὰς περὶ ἐναντίων ἀπλῶς πραγμάτων ἀποφανομένας. ὃ γὰρ δὴ καὶ τὰς περὶ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία φασκύντας, ἀλλὰ τὰς περὶ τῶ αὐτῶ τὰ ἐναντία δοξαζύντας. αὐτὴ γὰρ αἱ τῶ ὄντι ἐναντίως δοξαζύνται. 30

236 f. 207. δεύτερον μὴ τὸτο ἐπιχείρημα παραδίδοται πρὸς τὸ 7 προκείμενον ἡμῖν πρόβλημα, παραβάλλον λοιπὸν τὴν ἀντίφασιν πρὸς τὴν τῶν ἐναντίων καταφάσεων ἀντίθεσιν, πρόεισι δὲ τὸτον τὸν τρόπον. ἐπειδὴ βυλόμεθα εὑρεῖν ποῖα τῶν ψευδῶν δοξῶν ἐστὶν ἡ μάστις ἐναντία τῇ ἀληθεί, χρώμενος ἐναργεῖ ἀξιῶματι τῷ ἐν 35 ἐνὶ ἐναντίον εἶναι, συλλογίζεσθαι ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐστὶν ἡ μάστις πολεμία πρὸς τὴν κατάφασιν. ἐπεὶ γὰρ ἄπειροί εἰσι, φησὶν, αἱ τε ψευδεῖς καταφάσεις αἱ μαχομέναι πρὸς αὐτὴν καὶ αἱ ψευδεῖς ἀποφάσεις, αἱ μὴ λέγουσαι τὰ μὴ ὑπάρχοντα ὑπάρχειν, αἱ δὲ τὰ ὑπάρχοντα μὴ ὑπάρχειν, οἷον πρὸς τὴν λέγουσαν τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὸν 40 κατὰφασιν μάχεσθαι καταφάσεις μὴ αἱ λέγουσαι τὸ ἀγαθὸν φευκτόν, τὸ ἀγαθὸν κακόν, τὸ ἀγαθὸν βλαβερόν, ἀποφάσεις δὲ αἱ λέγουσαι τὸ ἀγαθὸν ἔκ ἀίρετόν, τὸ ἀγαθὸν ἔκ ὠφέλιμον, τὸ ἀγαθὸν ὃ ζηλωτόν, καὶ ὁδὸν μᾶλλον ἄλλην ἄλλης ψεύδεσθαι ἂν εἴποιμεν, τῶτων μὴ ὁδεμίαν ἐναντίαν χρὴ λέγειν τῇ τὸ ἀγαθὸν 45 ἀγαθὸν λεγέσθαι. ἀόριστοι γὰρ ἀμφοτέραι αὐτὴ καὶ ἄπειροι, ἐν δὲ ἐνὶ ἐναντίον καὶ ὠρισμένον ὠρισμένον. τίνι ἔν κανόνι χρώμενοι τὴν μίαν ἐκείνην καὶ ὠρισμένως μαχομένην εὐρήσομεν; τῇ ἀρχῇ, φησὶ,

καὶ οἷονεὶ ῥίζη τῆς ἀπάτης. μία γὰρ ὁμολογουμένως αὐτὴ καὶ ὠρισμένη. ἀπατώμεθα μὴ γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ βλαβερόν ἢ κακόν καὶ ἔκ ὠφέλιμον ἢ ὃ ζηλωτὸν ὑπολαμβάνοντες, ἀλλὰ πάντων τῶτων ἀρχὴ μία τὸ νομιθῆναι αὐτὸ μὴ ἀγαθόν. ταύτην δὲ τὴν τῆς ἀπάτης ἀρχὴν, ἣτις ἐστὶ, παραστῆσαι ἡμῖν βυλόμενος ἔφατο εἶναι αὐτὴν ἐξ ἧς ἡ γένεσις, τὴν δὲ γένεσιν ἐκ τῶν ἀντικειμένων εἶναι, 5 ταῦτες ἐκ τῶν οἰκείων τοῖς γινομένοις σφρήσεων καὶ ἀποφάσεων. τό τε γὰρ λευκὸν ἐξ ὃ λευκῶ γίνεσθαι λευκόν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξ ὃ ἀνθρώπου, καὶ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς τῶν γινομένων ὡσαύτως. ὥστε καὶ ἡ ἀπάτη, φησὶ, περὶ ταῦτα καὶ ἡ ὠρισμένη ἐναντίωσις, καὶ διὰ ταῦτα ἡ κυριωτάτη μάχη.

f. 208 b. ἐν τῶτω τῷ τρίτῳ ἐπιχειρήματι τὰ ἐναντία λαβὼν 236 τῶ αὐτῶ κατηγορούμενα, οἷον τῶν ἀγαθῶν τινὸς αὐτό τε πάλιν τὸ 15 ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, καταφατικῶς τε καὶ ἀποφατικῶς, ὡς διὰ ταῦτα τέτταρας γίνεσθαι προτάσεις, δύο μὴ ἀληθεῖς, τὴν τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὸν λέγουσαν καὶ τὴν τὸ ἀγαθὸν ὃ κακόν, τὰς δὲ λοιπὰς ψευδεῖς, ἃς καὶ πρόκειται παραβαλεῖν πρὸς ἀλλήλας, τὴν τὸ ἀγαθὸν ὃ κακὸν καὶ τὴν τὸ ἀγαθὸν κακόν, ἐκ τῶ κ' τὰς ἀληθεῖς πειράσθαι συλλογίζεσθαι τὸ κ' τὰς ψευδεῖς. ἐπεὶ γὰρ ἐστὶ τῶν ἀληθῶν, 20 φησὶν, ἡ μὴ καθ' αὐτὴ ἀληθὴς ἢ δὲ κ' συμβεβηκός, καθ' αὐτὴ μὴ ἢ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν ἀγαθόν, κ' συμβεβηκός δὲ ἢ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν ὃ κακόν, ὅτι ἔκ αὐτόθεν αὐτὴ τίθησι τὸ ἀγαθὸν ἀλλ' ἀναιρεῖ μόνον τὸ ἀντικείμενον, κυριώτερον εἰπὼν ἂν ὅτι ἐστὶ δι' ἄλλο ἀληθὴς, εἶπεν ὅτι κ' συμβεβηκός, ἐπεὶ μὴ τῷ ἀναιρεῖν τὸ τυχόν τῶν παρὰ τὸ ἀγαθὸν ἔχει τὸ ἀληθεύειν, ἀλλὰ παρὰ τὸ μάχεσθαι 25 πρὸς τὸ ὠρισμένον αὐτῷ πολέμιον. μάχεσθαι δὲ τῇ μὴ καθ' αὐτὴ ἀληθεί ἢ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν ὃ κακόν, τῇ δὲ κ' συμβεβηκός, ὡς αὐτός φησιν, ἀληθεῖ ἢ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν κακόν. ἢ δὲ τὴν καθ' αὐτὴ ἀληθὴ ἀναιρεῖσα καθ' αὐτὴ ψεύδεσθαι, καὶ ἢ τὴν κ' συμβεβηκός ἀληθὴ ἀναιρεῖσα κ' συμβεβηκός ψεύδεσθαι. καθ' αὐτὴ μὴ γὰρ 30 ψεύδεσθαι ἢ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν ὃ κακόν, κ' συμβεβηκός δὲ ἢ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν κακόν. ἢ δὲ καθ' αὐτὴ ψευδομένη μᾶλλον ψεύδεσθαι τῆς κ' συμβεβηκός, ὥσπερ καὶ ἡ καθ' αὐτὴ ἀληθεύουσα μᾶλλον ἐστὶν ἀληθὴς τῆς κ' συμβεβηκός, ὅτε τὴν ἐστὶν αὐτὴν τῶ πράγματος ἐκφαίνουσα. ἢ δὲ μᾶλλον ψευδὴς πλέον διέστηκεν ἀπὸ τῆς ἀληθῆς ἢ περὶ ἢ ἦττον ψευδὴς, καὶ διὰ τῶτα μᾶλλον μάχεσθαι 35 πρὸς αὐτὴν. μᾶλλον ἄρα μάχεσθαι πρὸς τὴν ἀληθὴ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν αὐτῆς ἢ περὶ ἢ ψευδὴς κατάφασιν, ὅπερ προέκειτο δεῖξαι. τῶτων ἔν πάνυ δριμύως εἰλημμένων ἐκείνῳ φαμεν ἐπιστάσεως ἄξιον, ὅτι τὴν λέγουσαν τὸ ἀγαθὸν κακόν ἀξιοῖ ψεύδεσθαι διὰ τὸ ἀναιρεῖν τὴν λέγουσαν τὸ ἀγαθὸν ὃ κακόν, καὶ διὰ τὸτο κ' συμβεβηκός ψεύδεσθαι, ὡς διὰ τὴν ἀναιρεῖσιν τῆς κ' συμβεβηκός ἀληθεύουσης ψευδομένην. . . ἀλλὰ ταῦτα μὴ ὁδὸ μνήμης ἴσως ἀξία 40 τὰ ληρημάτια, ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς ἴωμεν.

f. 210 b. ἡ τετάρτη ἐπιχείρησις διὰ βραχείων εἰρημένη 236 τοιαύτην ἔχει διάνοιαν. ἀπλῇ, φησὶν, ἐστὶ δόξα καθ' ἣν ὃ ἀναγ- 25 καζόμεθα ἑτερόν τι προσεπινοεῖν, ἔκ ἀπλῇ δὲ καθ' ἣν ἀνάγκη καὶ ἑτερόν τι δοξαζέειν. ὃ κακόν ἐστὶν ἀπλῇ μὴ δόξα ἢ τὸ ἀγαθὸν ἀγαθόν.

εἶναι ἀποφαινομένη, καθάπερ ἡ δοξάζουσα αὐτὴ μὴ εἶναι ἀγαθόν·
 ὃ γὰρ ἀνάγκη καθ' ὅποτεραν αὐτῶν ἐτέραν τινὰ εἰσάγει δόξαν·
 ὅχι ἀπλῆ δὲ ἡ τὸ ἀγαθὸν κακὸν εἶναι δοξάζουσα· ταύτη γὰρ ἀνάγκη
 καὶ ἐτέραν συνεισφέρει δόξαν, τὴν λέγουσαν αὐτὴ μὴ εἶναι ἀγαθόν.
 εἰ τοίνυν χρή τῇ ἀπλῇ δόξῃ τὴν ἀπλὴν ἀντιτιθέναι καὶ μὴ τὴν συμ- 5
 πεπλεγμένην, τὴν ἄρα ἀπόφασιν ἀντικείμεν τῇ καταφάσει φήσο-
 μεν, ἀλλ' ὅχι τὴν τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν. λύσομεν δὲ καὶ ταῦτα
 λέγοντες ὅτι δι' αὐτὸ τῷτο πλείστον διέστηκε τῆς τὸ ἀγαθὸν ὅχι ἀγα-
 θὸν λεγούσης ἢ λέγουσα αὐτὴ εἶναι κακόν, ὅτι διὰ τῷ ὅχι ἀγαθὸν
 ὁδεύουσα κατήντησεν ἐπὶ τὸ ἔχον· πρώτη γὰρ ἔξοδος ἀπὸ τῷ 10
 ἀγαθῷ τὸ ὅχι ἀγαθόν, ἐχάτη δὲ ἀπόπτωσις τὸ κακόν, ὥστε ἡ τῷτο
 καταφάσκουσα μᾶλλον ἡναντίω ἄτε καὶ τὴν ἀπόφασιν τῷ ἀγαθῷ
 περιέχουσα. μήποτε δὲ καὶ ἡ ἀπόφασις τῷ ἀγαθῷ συμπεπληκῇ;
 πᾶσα γὰρ ἀνάγκη τὸ ὅχι ἀγαθόν, εἰ ἐπὶ τῶν ὄντων τάττοιο, καὶ ἄλλο
 τι εἶναι, ἀλλ' ἀόριστον. ὥστε ὁδὲ ταύτῃ ἐναντίον ἂν εἴη· ἐν γὰρ ἐν 15
 ἐναντίον καὶ ὠρισμένον ὠρισμένῳ. τὸ δὲ "ἴσως" ἦτοι ἀντὶ τῷ
 ὁμοίως πρόσκειναι (τῆς γὰρ αὐτῆς ἐστὶ διανοίας τὸ ἀγαθὸν κακόν τε καὶ
 ὅχι ἀγαθὸν λέγειν), ἢ ἐνδείξιν ἔχει τῷ ταύτῃ τὴν ἐπιχείρησιν πι-
 θανὴν μὴ εἶναι, ὃ μὴν ἀναγκαῖον.

236 f. 211 b. ἀσαφὲς μὴ ἡ ταύτης τῆς πέμπτης ἐπιχειρήσεως 20
 27. διάνοιά τε καὶ λέξεις, ἀξιῶσα ἡμᾶς προσέχειν ποτέρα τῶν παρα-
 βαλλομένων πρὸς ἀλλήλας προτάσεων χρήσιμος ἂν εἴη πρὸς τὸ δι'
 ἐνὸς καθόλου κανόνος πάσῃ τῇ προτεθείσῃ καταφάσει πρότασιν
 τινὰ μαχομένην εὐρεῖν, καὶ φάσκειν ταύτην εἶναι τὴν κυρίως αὐτῇ
 ἀντιτιθεμένην, καὶ διὰ ταῦτα κρατεῖν ἀποφαινομένην τὴν τῆς ἀντι- 25
 φάσεως μάχην· ἀπόφασιν μὴ γὰρ πάσης καταφάσεως ῥᾶδιον εὐρεῖν
 ὁποῖον ἂν εἴη τὸ ἐν τῇ καταφάσει κατηγορούμενον, τῷ δὲ ἐναντίῳ
 κατάφασιν ἀδύνατον λαβεῖν, εἰ μὴ τύχοι τὸ κατηγορηθὲν τῇ κα-
 ταφάσει ἐναντίως ἔχον. . . εἰρηθὶ δὲ ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἔοικεν ὁ
 νῦν λεγόμενος λόγος διὰ τὸ κοινὸν τῷτο καὶ ἐπὶ πάντα ἐκτείνωμενον 30
 ὥτως ἐγκωμιάζειν τὴν ἀντίθεσιν τῆς ἀντιφάσεως, ὡς ὃ καὶ τὸ πο-
 σὸν μόνον τῶν περιεχομένων ὑπ' αὐτῆς πραγμάτων ἀλλὰ καὶ καὶ
 τὸ σφοδρὸν τῆς ἀντιθέσεως τῶν ἄλλων ὑπερέχουσαν.

236 f. 212. ἔχον ἐστὶ τῷτο καὶ δυσαντιβλεπτότατον τῶν πρὸς 35
 32. τὸ πρόβλημα ἐπιχειρημάτων, ὃ καὶ τόνδε προσάγει τὸν τρόπον.
 δύο λαμβάνει τῷ ἀγαθῷ ἀντιφάσεις, τὴν μὴ ὠρισμένῳ τὴν δὲ
 ἀόριστῳ χρωμένῃ τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ ἀγαθὸν ἀγαθόν - τὸ ἀγαθὸν
 ὅχι ἀγαθόν, τὸ μὴ ἀγαθὸν ἀγαθόν - τὸ μὴ ἀγαθὸν ὅχι ἀγαθόν, καὶ
 ἀξιῶ, ὡς ἔχει ἡ ἀληθὴς ἀπόφασις πρὸς τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ
 ψευδῇ κατάφασιν, ὥτως ἔχειν τὴν ἀληθῆ κατάφασιν πρὸς τὴν 40
 ἀντικειμένην αὐτῇ ψευδῇ ἀντίφασιν, τῷτο ὡς ἡ τὸ μὴ ἀγαθὸν
 ὅχι ἀγαθὸν πρὸς τὴν τὸ μὴ ἀγαθὸν ἀγαθόν, ὥτω τὴν τὸ ἀγαθὸν
 ἀγαθόν πρὸς τὴν τὸ ἀγαθὸν ὅχι ἀγαθόν. εἴτα παραβαλὼν τὴν
 ἀληθῆ ἀπόφασιν πρὸς ἄμφω τὰς προτάσεις τῆς ἀντιφάσεως τῆς
 τὸ κακὸν κατηγορήσεως καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ, τῷτο τὸ μὴ ἀγα- 45
 θὸν καὶ τὴν τὸ ὅχι ἀγαθὸν κακόν καὶ τὸ ὅχι ἀγαθὸν ὃ κακόν, δείκνυσιν
 αὐτὴν πρὸς ὁδετέραν αὐτῶν ἐναντίαν ἔσαν. εἰ συναδίδει γὰρ τῇ μὴ
 λεγούσῃ τὸ ὅχι ἀγαθὸν κακόν ἐπὶ τῆς μοχθηρᾶς ἔξεως, τῇ δὲ λε-

γούσῃ τὸ ὅχι ἀγαθὸν ὃ κακόν ἐπὶ τε τῆς μέσης καὶ τῶν μηδετέρῃ
 τῶν ἄκρων πεφυκότων μετέχειν, οἷον λίθῳ ἢ ξύλῳ (ἐπὶ τῷτο γὰρ
 τό τε μὴ ἀγαθὸν καὶ τὸ ὃ κακὸν ἀληθές), τὰς δὲ συναδίδοντας ἀδύ-
 νατον ἐναντίας εἶναι, καθάπερ ὁδὲ τὰς ἐναντίας οἷον τε συναλη-
 θεύειν, ὡς ἐκ τε τῆς ἐνεργείας δῆλον καὶ αὐτὸς κατασκευάσει πρὸς
 αὐτῷ τῷ πέρατι τῆς προκειμένης πραγματείας, — εἰ τοίνυν τῇ τὸ
 μὴ ἀγαθὸν ὃ κακὸν εἶναι ἀγαθὸν ἀληθῶς λεγούσῃ δόξῃ ὅτε ἡ λέγουσα τὸ
 ὅχι ἀγαθὸν κακὸν ἐναντία ὅτε ἡ λέγουσα τὸ ὅχι ἀγαθὸν ὃ κακόν,
 ἀλλὰ μόνῃ ἢ ἀντιφάσκουσα πρὸς αὐτήν, ἢ λέγουσα τὸ μὴ ἀγαθὸν
 ἀγαθόν, καὶ τῇ λεγούσῃ ἄρα ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὸν καταφάσει ὃ
 μάχεθ' ἢ ὅτε ἡ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν κακὸν ὅτε ἡ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν
 ὃ κακόν, μόνῃ δὲ καὶ ταύτῃ ἐναντία ἔσαι ἢ ἀντιφάσκουσα πρὸς
 αὐτήν, ἢ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν ὃ κακόν. τῷτο δὲ ἢ ὅπερ προέκειτο
 δεῖξαι. ῥητέον μέντοι καὶ πρὸς ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν ὅτι τῇ μὴ 15
 λεγούσῃ καὶ τὸ μὴ ἀγαθὸν ὃ κακὸν ἀποφάσει ὅση, καὶ διὰ τῷτο τὸν
 κατηγορούμενον ἀόριστον ἐχούσῃ, κατ' ἀντίφασιν μὴ μαχομένην πρό-
 τασιν εὐρεῖν εὐπετές, ἐναντίον δὲ τι καταφάσκουσαν εὐρεῖν ἀδύνα-
 τον· ὃ γὰρ ἐστὶ τῷ ἀόριστῳ ἐναντίον ὁδὲν, εἴπερ τὰ ἐναντία εἶδη
 χρή εἶναι τὴν πλείστην ἀλλήλων διάστασιν ἀφεσηκότα.

f. 213. φανερά δὲ ἡ ῥῆσις ἐκ τῶν εἰρημένων, πλὴν ὅτι ἀντὶ 236
 τῷ "ἀληθὲς γὰρ αὐτὴ" γράφεται φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ "ὅχι ἀλη- 39.
 θὲς γὰρ αὐτὴ." καὶ εἰ μὴ τὸ "ἀληθὲς γὰρ αὐτὴ" γράφεται, λέγοι ἂν
 περὶ τῆς τὸ μὴ ἀγαθὸν ὃ κακὸν, εἰ δὲ τὸ "ὅχι ἀληθὲς γὰρ αὐτὴ,"
 περὶ τῆς τὸ ὅχι ἀγαθὸν ἀγαθόν, ἢ καὶ ψευδῇ εἶναι προείπε, ταῦτον
 λέγων τῷ ὁδεποτε γὰρ ἀληθὲς αὐτὴ. δῆλον δὲ ὅτι ἀμείνων ἢ
 προτέρα γραφή.

f. 213 b. ὑποχόμενος ἐξ ἀρχῆς ποιήσας τὴν ἐπίσκεψιν τῷ 240
 προτεθέντος προβλήματος ἐπὶ τε τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τῶν καθόλου 3.
 προτάσεων, εἴτα ἐν μηδενὶ τῶν ἐπιχειρημάτων περιβαλὼν πρότα-
 σιν τῶν καθόλου τινὰ προσδιορισμῶν ἔχουσαν, ἀλλὰ τὰ ἄρθρα ἀντὶ
 τῷτο, ὡς διὰ τῷτο δοκεῖν ἐπὶ μόνων τῶν ἀπροσδιορίστων προτά-
 σεων γεγυμνάσθαι τὸν λόγον, προσίθῃσι διὰ τῷτο ὅτι τὰ ἐνικά τῶν
 ἄρθρων συνταττόμενα τοῖς καθόλου ὑποκειμένοις ἐν ταῖς προτάσεσι
 τὴν δύναμιν ἔχουσι τῷ καθόλου προσδιορισμῷ τῷ καταφατικῷ. ὃ
 γὰρ ὡς περ ἀξιῶσιν τινες, ἐπὶ ἀπροσδιορίστων προτάσεων ἐγίγνετο
 πρότερον ὁ λόγος, νῦν δὲ δείκνυσθαι ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου τὰ αὐτὰ
 λέγειν ἀρμόσει· ὅλως γὰρ ὁδὲ ἐστὶν ἀκόλυστον ταῖς περὶ τῶν ἀπροσ-
 διορίστων προτάσεων τῷ Ἀριστοτέλει ἐννοίαις τὸ λέγειν ὅτι ἐναντία
 ἐστὶν ἐπ' αὐτῶν τῇ καταφάσει ἢ ἀπόφασιν μᾶλλον ἢ περ ἢ τῷ
 ἐναντίῳ κατάφασιν, ὡς περ ὁδὲ ἐπὶ τῶν καὶ μέρους, εἴπερ καὶ τὰς
 ἀπροσδιορίστων παραπλησίως ταῖς καὶ μέρους συναληθεύειν ἀλλήλαις
 ἀξιῶ, ἀληθῆ δὲ ἀληθεῖ, τῷτο δὲ παρ' αὐτῷ πρὸς τῷ πέρατι τῷ
 βιβλίῳ ῥηθησόμενον "ὅχι ἐνδέχεται ἐναντίαν εἶναι ὅτε δόξαν ὅτε ἀντί-
 φασιν." διὸ καὶ ἔοικεν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ μόνων τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τῶν
 καθόλου ὡς καθόλου προτάσεων προβάλλεσθαι τὴν περὶ τῷ θεωρήμα-
 τος σκέψιν, ὡς αἱ μὴ ἀντιφάσκουσι πρὸς ἀλλήλας, αἱ δὲ συμφευ-
 δόμεναι δι' αὐτὸ τῷτο ἐναντίαι προσαγορεύονται. ὀλίγον δὲ ὕστερον
 μνημονεύσει καὶ τῆς ἀντιφατικῆς τῶν καθόλου πρὸς τὰς καὶ μέρους

ἀντιθέσεως, ὅδα μὲν τοὶ ποιήσῃ μινείαν ἢ τῶν ἀδιορίστων ἢ τῶν
 κτ' μέρος ὡς ἔχουσιν τινὰ πρὸς ἀλλήλας ἐναντίωσιν. ὅτι ἔν τῷ
 ἐστὶν ὁ νῦν βύλεῖ λέγειν, τὸ ἰσοδυναμεῖν, ὡς εἴρη, τὰ ἐνικὰ ἄρθρα
 τῷ πᾶς, αὐτὸς δὲ τῆς κατασκευῆς ὁ τρόπος, καθ' ὃν δείκνυσι
 τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου προτάσεων ἐφαρμόζοντα τοῖς εἰρημέ-
 νοις, ἐπὶ τῶν τὰ ἄρθρα ἔχουσιν συντεταγμένα τοῖς καθόλου ὑπο-
 κειμένοις· ταῦτ' ἐν εἰρήνῃ φησι τὸ λέγειν "τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἐστὶ"
 καὶ "ὅτι τὸ ἀνὲν εἶναι ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἐστὶν," ὅπερ ὅδ' ἀνὲν ὑποπτευθεῖν δια-
 φέρειν τι τῷ καθόλου τῷ πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν. διὸ καὶ ἐν τῇ συνη-
 θεῖα, ἐφ' ὧν μὴ τὸ κατηγορούμενον παντὶ ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ,
 μὴ τῷ ἄρθρῳ τὸ ὑποκείμενον προφερόμεθα καὶ ταῦτ' οἰόμεθα λέ-
 γειν τῷ καθόλου, ἐφ' ὧν δὲ μὴ παντὶ, ἔκετι. . . ἀλλ' ἐπανέλθω-
 μεν ἐπὶ τὸ προκείμενον, καὶ λέγωμεν ὡς εἴτε ὠρίσμενος εἴτε ἀόριστος
 εἴη ὁ καθόλου ὑποκείμενος, τὸ συνταττόμενον αὐτῷ ἐνικὸν ἄρθρον
 τὴν δύναμιν ἔξει τῷ καθόλου προσδιορισμῷ. διὸ καὶ αὐτὸς προσέθηκε
 τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ἀγαθῷ," ἥτοι λέγων ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν
 τῶν ἀόριστον ἔχουσιν τὸν ὑποκείμενον προτάσεων ἢ κυριωτάτη
 μάχη θεωρεῖται ἐν ταῖς ἀντιφασκῶσαις προτάσεσι, τὸ μὴ ἀγαθὸν
 ἀγαθόν - τὸ μὴ ἀγαθὸν ἐκ ἀγαθόν· ὡς γὰρ προείρη, τῇ ἀληθείᾳ
 τῶν ἐκ οἷον τε μάχεσθαι τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν. καὶ τὰ ἄλλα
 δὲ πάντα ἐπιχειρήματα ὅθεν μᾶλλον ἀρμόσει ταῖς ὠρίσμενον
 ἔχουσιν τὸν ὑποκείμενον ἢ ταῖς ἀόριστον, εἴτε τὸς καθόλου προσδιο-
 ρισμῶς ἔχοιεν οἱ ὑποκείμενοι εἴτε τὸ ἄρθρον ἀντὶ τῶν· ὁ γὰρ λόγος
 ἡμῶν ἐπεὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ὑποκειμένων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν
 κατηγορουμένων. ἢ καὶ προσεχέζερον λέγων ὅτι τὴν ἔκτὴν ἐπιχει-
 ρησιν ἐνδέχεσθαι προχωρεῖν καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἔχουσιν τὸς καθόλου
 προσδιορισμῶς προτάσεων, ὥσπερ ἐδείκνυτο πρότερον ἐπὶ τῶν τὰ
 ἄρθρα ἔχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν προσδιορισμῶν, προτιθεμένων μὴ
 ἡμῶν συλλογίσασθαι ὅτι μᾶλλον μάχεσθαι ἢ λέγασθαι "πᾶν ἀγαθὸν
 ἀγαθόν" πρὸς τὴν λέγασθαι "ὅθεν ἀγαθὸν ἀγαθόν" ἢ περὶ πρὸς τὴν
 πᾶν ἀγαθὸν κακόν, πρὸς δὲ τὴν τῶν κατασκευῶν λαμβανόντων
 ὅτι ὡς ἢ λέγασθαι "ὅθεν ἐκ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ἀληθῆς ἀπόφασιν
 πρὸς τὴν λέγασθαι "τὸ ἐκ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ψευδὴ κατάφασιν,
 ὅπως ἢ λέγασθαι "πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ἀληθῆς κατάφασιν
 πρὸς τὴν λέγασθαι "ὅθεν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν" ψευδὴ ἀπόφασιν, καὶ

δείκνυντων ὅτι τῇ ὅθεν ἐκ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν ὅτε ἢ λέγασθαι ὅτι
 ὅθεν ἐκ ἀγαθὸν κακόν ἐστὶν ὅλη μάχεσθαι, ὅτε ἢ λέγασθαι ὅθεν ἐκ
 ἀγαθὸν ἐκ κακόν ἐστὶν (ὅδετέρα γὰρ αὐτῶν ὅλη ψευδῆς, ἀλλ' ἑκα-
 τέρα ἐπὶ τι), μόνῃ δὲ ἢ ἐναντία πρὸς αὐτήν, ἢ πᾶν ἐκ ἀγαθόν
 ἀγαθόν ἐστὶν, ἐπεὶ καὶ ἢ μὴ ἀπλῶς ἀληθῆς ἢ δὲ ὅλη ψευδῆς· καὶ διὰ
 τῷτο ἀξιώντων καὶ τῇ πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶ μόνῃ κυρίως ἐναν-
 τίαν εἶναι τὴν ὅθεν ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστὶν ἀπόφασιν, ἀλλ' ἔτι τὸ πᾶν
 ἀγαθὸν κακόν ἐστὶ, τῷ ἐναντίῳ κατάφασιν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ
 πρὸς ταῦτα λέγειν· αὐτόθεν γὰρ ἢ πᾶν ἀγαθὸν κακόν ὅλη τέ ἐστὶ
 ψευδῆς, καὶ καθ' ὅλην ἑαυτὴν κυριώτατα πολεμεῖ πρὸς τὴν πᾶν
 ἀγαθὸν ἀγαθόν. προτιμητέον μέντοι τὴν προτέραν ἐξήγησιν ὡς
 καὶ ταύτην ἐν ἑαυτῇ περιέχουσαν.

f. 216. τῆς ῥήσεως τὸ μὴ "ὅτε ἀντίφασιν" εἴρη, ἀντὶ τῷ ὅτε 246
 πρότασιν ἐξ ἧς τῇ ἀντιφάσει ἢ γένεσις, τῷτεσιν ὅτι τὰς συναλη-
 θεύσας ἀντίφασιν ποιεῖν ἀδύνατον ἢ κτ' τὸς ἐνδιαθέτους ἢ κτ' τὸς
 προφορικῶς καλεσμένους λόγους. τὸ δὲ "ἐναντία μὴ γὰρ αἱ περὶ τὰ
 ἀντικείμενα" ὅμοιον ἀκαταλληλότερον εἰρηάζει· ἢ γὰρ ἀκόλουθον τῷ
 ὑποκειμένῳ, τῷτεσιν τοῖς ἐναντίοις ἄρθροις συντάξαντα εἰπεῖν "αἱ
 ἐναντία μὴ γὰρ περὶ τὰ ἀντικείμενα." τὸ δὲ ἐξῆς "περὶ ταῦτα δὲ
 ἐνδέχεσθαι ἀληθεύειν τὸν αὐτόν" ἐστὶ μὴ ἢ καταφατικῇ τῷ συλλο-
 γισμῷ πρότασις, σημαίνει δὲ διὰ μὴ τῷ περὶ ταῦτα ἀληθεύειν
 πῶς αἱ τοιαῦται προτάσεις λέγονται συναληθεύειν, ὅτι παρὰ τὸ συν-
 τρέχειν περὶ ταῦτα· λέγει δὲ τὰ κοινὰ ὑποκείμενα τῶν συναλη-
 θεύειν λεγομένων προτάσεων. διὰ δὲ τῷ "ἐνδέχεσθαι" τὸν τρόπον
 δηλοῖ τῆς ἐπὶ τῶν ἀληθείας, ὅτι δυνατὸν τὰς τῷ αὐτῷ ὑποκει-
 μένων χρωσμένας προτάσεις συναληθεύειν τε ἀλλήλαις καὶ μὴ. τὰς
 μέντοι μὴ περὶ τὴν ὕλην ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τῶν προτάσεων τὴν
 δύναμιν συναληθεύσας, οἷον τὰς ἀδιορίστους καὶ τὰς κτ' μέρος,
 πᾶσα ἀνάγκη τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ χρῆσθαι καὶ κτ' τὸν αὐτὸν χρόνον
 ἀληθεύειν. τὸ δὲ "ἅμα ἐκ ἐνδέχεσθαι ἐναντία ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ"
 βύλεται μὴ εἶναι συμπέρασμα τῷ προσυλλογισμῷ, κτ' ἀλήθειαν
 μέντοι περιέχει τὴν αἰτίαν τῷ συμπεράσματος· τὸ μὴ γὰρ ὅντως
 συμπέρασμα ἐστὶν ὅτι τὰ ἐναντία ἅμα ἀληθῆ εἶναι ἀδύνατον, ἐστὶ
 δὲ αἴτιον τῷ μὴ πεφυκέναι συναληθεύειν ἀλλήλοις τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι
 αὐτὰ τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχειν.

ΕΙΣ ΤΑ ΠΡΟΤΕΡΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ (+).

Ὁ σκοπὸς τῆς παρέσης πραγματείας διαπεφυκένῃ. οἱ μὴ
 γὰρ περὶ τῷ ἀπλῶς συλλογισμῷ βύλον αὐτὸν εἶναι ἀντὶ τῷ περὶ
 τῷ καθόλου συλλογισμῷ, οἱ δὲ περὶ ἀποδεικτικῷ συλλογισμῷ.

(+) Scholia ex Iohannis Philoponi commentariis (ed. Venet.
 1536 f.) excerpta ad cod. Coislin. 160 et Reg. Paris. 1917 pas-
 sim collata sunt. ad Alexandri quaedam loca cod. Reg. 1919
 sine ullo fructu inspectus est.

καὶ πρὸς τῷ ἅμφω τὰς οἰκείας δόξας ὅπως. οἱ μὴ γὰρ περὶ τῷ
 ἀπλῶς συλλογισμῷ βυλόμενοι εἶναι τὸν σκοπὸν πρὸς τῷ
 αὐτὸν ἐπὶ λέξεως λέγειν "εἴτα διορίσαι τί ἐστὶ πρότασις καὶ τί
 ὅρος καὶ τί συλλογισμός." καὶ ἐξ ἄλλου δὲ πρὸς τῷ, ὅτι ἔδει,
 φησί, μὴ τὰς προτάσεις εὐθέως καὶ ἐπὶ τὸν ἀπλῶς συλλο-
 γισμὸν ἐλθεῖν, εἴθ' ὅπως καὶ περὶ τῷ ἀποδεικτικῷ διαλαβεῖν. ὅπως
 μὴ οἱ περὶ τῷ ἀπλῶς συλλογισμῷ τὸν σκοπὸν εἶναι λέγοντες. οἱ
 δὲ περὶ τῷ ἀποδεικτικῷ συλλογισμῷ τὸν σκοπὸν εἶναι φάσκοντες

πάλιν καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς λέξεως πισθῶν· εὐθέως γὰρ ἐν ἀρχῇ φησὶν
 ὅτι "πρῶτον εἰπεῖν περὶ τί καὶ τίνος ἡ σκέψις, ὅτι περὶ ἀποδείξεως καὶ
 ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." δεύτερον πρὸς τούτῳ ὅτι ἐν τῷ πέρατι
 τῶν Ἀναλυτικῶν περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν διαλέγετο, τὰ
 δὲ πράγματα ἐκ τῆς τέλους κρίνοντο. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι καὶ περὶ 5
 τῆς ἀπλῶς συλλογισμῶν διαλέγετο καὶ περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς, ἀλλὰ
 πρὸς μὲν τὸ παρὸν βιβλίον περὶ τῆς ἀπλῶς συλλογισμῶν ἐστὶν ὁ σκο-
 πός, πρὸς δὲ πᾶσαν τὴν ἀναλυτικὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς ἀπο-
 δεικτικῆς συλλογισμῶν ὁ σκοπός· ἐν γὰρ τῷ πέρατι, ὡς εἴρητο, περὶ
 αὐτῆς διαλέγετο. καὶ ὅτος μὲν ὁ σκοπός, τὸ δὲ χρήσιμον διττόν. . . 10
 ἡ δὲ τάξις τοιαύτη. . . ὅτι γνήσιον τὸ παρὸν βιβλίον Ἀριστοτέλους
 ὑδὲις διαμφιβάλλει, εἴγε αὐτὸς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (p. 19 b 13)
 κέκραγεν εἰπὼν "ὅτως μὲν δὴ καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἴρητο." ἡ ὅν
 καὶ τούτο γνήσιον ἢ καὶ ἐκείνῳ νόθον. τούτο καὶ τὸ γνήσιον. ἡ αἰτία τῆς
 ἐπιγραφῆς. ὃ δυνάμεθα ταύτην εἰπεῖν εἰ μὴ πρότερον τὴν εἰς τὰ 15
 μόρια διαίρεσιν εἴπωμεν. ἅπασαν τοίνυν τὴν ἀναλυτικὴν πρα-
 γματείαν τινὲς εἰς τέσσαρα μέρη διεῖλον, καὶ ἐν μὲν τῷ α' καὶ γ', φασί,
 μέρει περὶ εἶδους συλλογισμῶν διαλέγετο, ἐν δὲ τῷ β' καὶ δ' περὶ
 ὕλης συλλογισμῶν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ α' περὶ εἶδους τῆς ἀπλῶς συλλο-
 γισμῶν, ἐν δὲ τῷ γ' περὶ εἶδους τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν, πᾶ- 20
 λιν ἐν μὲν τῷ β' περὶ ὕλης τῆς ἀπλῶς συλλογισμῶν, ἐν δὲ τῷ δ' περὶ
 ὕλης τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν. τούτους δὲ ἐκ ἀποδεχόμεθα·
 ὑδὲ γὰρ τὸ εἶδος ποιεῖ διαφορὰς συλλογισμῶν ἀλλ' ἢ ὕλη ἢ ἀναγ-
 καία ἢ ἐνδεχομένη ἢ ἀδύνατος ὅσα· εἰ μὲν γὰρ ἀναγκαία εἴη, ποιεῖ τὴν
 ἀποδεικτικὸν συλλογισμόν, εἰ δὲ ἐνδεχομένη, ποιεῖ τὴν διαλεκτι- 25
 κόν, εἰ δὲ ἀδύνατος, ποιεῖ τὴν ποιητικὸν ἢ τὴν σοφιστικόν. πῶς ὅν
 ἡμεῖς λέγομεν εἰς δ' μέρη διαιρεῖται τὴν ἀναλυτικὴν συγγρα-
 φήν; φασί ὅτι ἐν μὲν τῷ α' καὶ β' μέρει περὶ παντὸς εἶδους συλλο-
 γισμῶν διαλέγετο, ἐν δὲ τῷ γ' καὶ δ' μέρει περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς συλ-
 λογισμῶν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ γ' ἀπλῶς περὶ ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν, 30
 ἐν δὲ τῷ δ' περὶ ὀριστικῆς ὕλης τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶν. τούτο
 δὲ τὸ α' μέρος τῶν δ' διαιρεῖται εἰς τρία τινὰ τμήματα, εἰς τὸ περὶ
 γενέσεως συλλογισμῶν, εἰς τὸ περὶ εὐπορίας προτάσεων, εἰς τὸ περὶ
 ἀναλύσεως συλλογισμῶν. ἐκ τούτου τῆς τμήματος ἐκκληρώσατο
 τὴν ἐπιγραφὴν τὸ παρὸν βιβλίον καὶ ἐπεγράφη Ἀναλυτικά. δεῖ γὰρ 35
 εἰδέναι ὅτι πενταχῶς κέχρητο τῇ ἀναλύσει ὁ Ἀριστοτέλης· ἡ γὰρ
 τὰς προτάσεις ἀναλύει εἰς τὴν συλλογισμῶν, ἡ τὴν συλλογισμῶν
 εἰς τὰς προτάσεις, ἡ τὴν συνθέτους συλλογισμῶν εἰς τὴν ἀπλῆς,
 ἡ τὸ γ' πολλάκις καὶ β' σχῆμα ἀναλύει καὶ ἀνάγει εἰς τὸ α' σχῆμα,
 ἡ τὴν λόγον ἀναλύει εἰς τὸ σχῆμα· τὴν γὰρ διαλεγόμενον τι ἐρωτᾷ 40
 ὑπὸ ποῖον σχῆμα ἀνάγει ὁ προσενεχθεὶς λόγος. πάλιν τούτο τὸ
 περὶ γενέσεως συλλογισμῶν, τούτοις τὸ α' τμήμα, εἰς τρία διαι-
 ρεῖται τμήματα, εἰς τὰ τρία σχήματα, εἰς τὰς μίξεις, εἰς τὸ ἰδίως
 περὶ γενέσεως συλλογισμῶν ὁμωλύτως τῷ γένει. ἔχεις καὶ τὴν
 αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς ἅμα τῇ εἰς τὰ μόρια διαίρεσει. ἐφ' οἷς 45
 ἄξιόν ἐστι ζητῆσαι τί ἂν εἴη ἡ λογικὴ Ἀριστοτέλει, πότερον μέρος
 ἢ μόριον ἢ ὄργανον. καὶ οἱ μὲν Στωϊκοὶ κατασκευάζουσιν ὅτι μέρος
 ἐστίν, οἱ δὲ Περιπατητικοὶ ὅτι ὄργανον, οἱ δὲ Ἀκαδημαῖκοι τὴν

μέσσην βαδίζοντες καὶ μέρος καὶ ὄργανον εἶναι αὐτὴν φασὶ τῆς φιλο-
 σοφίας. σκοπήσωμεν δὲ καὶ τὰ αὐτῶν ἐπιχειρήματα. οἱ μὲν ὅν
 Στωϊκοὶ μέρος αὐτὴν τῆς φιλοσοφίας εἶναι βυλόμενοι κατασκευά-
 ζουσιν ὅτως. φασὶ γὰρ ὅτι ὁ ἄλλης τέχνης ὅτε μέρος ὅτε μόριον
 ἐστὶ, τούτο τῆς χρωμένης ἢ μέρος ἢ μόριον ὑπάρχει· ἀλλὰ μὴν ἡ
 λογικὴ μόριον ἐκ ἔστιν (ὅτε γὰρ ὑπὸ τὸ θεωρητικὸν ἀνάγει) ὅτε ὑπὸ
 τὸ πρακτικόν· μέρος ἄρα ὑπάρχει. λαμβάνοντο οἱ Περιπατητικοὶ
 τῶν Στωϊκῶν λέγοντες ὅτι καὶ ἀτελῶς καὶ ψευδῶς προηγάγετε τὴν
 λόγον, ἀτελῶς μὲν ὅτι ἔδει εἰπεῖν ὑμᾶς ὅτως "ὁ ἄλλης τέχνης
 ὅτε μέρος ὅτε μόριον ὅτε ὄργανον ἐστὶ, τούτο τῆς χρωμένης ἢ μέ- 5
 ρος ἢ μόριον ἢ ὄργανον ἐστὶν." ἀλλὰ καὶ ψευδῶς· ὅτι μὲν γὰρ μόριον
 ἐκ ἔστιν ὑμεῖς ἐδείξατε, διότι ὅτε ὑπὸ τὸ θεωρητικὸν ὅτε ὑπὸ τὸ
 πρακτικόν ἀνάγει· ἀλλ' ὅτε μέρος ἐστίν, ὅτε γὰρ θεωρητικὸν ὅτε
 πρακτικόν ἐστὶ. λείπειτο ὅν ἕτερόν τι αὐτὴν εἶναι. εἰ ὅν μήτε μέ-
 ρος μήτε μόριον ἐστίν, ὄργανον ἄρα ἐστίν. ὅτως μὲν ὅν οἱ Περι-
 πατητικοὶ ἀνατρέψουσιν τὸ ἐπιχείρημα τῶν Στωϊκῶν· ἐκ ἀνέχοντο
 δὲ οἱ Στωϊκοὶ ἀλλὰ δεικνύουσιν ὅτι ὑδὲ ὄργανον ἐστὶ. φασὶ γὰρ ὅτι
 ὑδὲμία τέχνη τὸ οἰκίον ὄργανον ποιεῖ· πῶς ὅν λέγετε ὄργανον
 εἶναι τῆς φιλοσοφίας τὴν λογικὴν; ψευδὲς γὰρ τούτο· πῶς γὰρ τὸ
 οἰκίον ὄργανον ποιήσει; λέγουσι δὲ οἱ Περιπατητικοὶ ὅτι ψευδὲς ὁ 10
 λόγος, πολλαὶ γὰρ τέχναι τὰ οἰκία ὄργανα ποιῶσιν· ἰδὲ γὰρ ἡ χαλ-
 κευτικὴ τὸ οἰκίον ὄργανον ποιεῖ τὴν ἄκμονα. κατασκευάζουσιν δὲ
 οἱ Περιπατητικοὶ ὅτι ὄργανον ἐστὶν ἡ λογικὴ τῆς φιλοσοφίας ὅτως·
 φασὶ γὰρ ὅτι κρείττων ἐστὶν ἡ κεχρημένη τέχνη τῆς ποιήσεως ὄρ-
 γανόν τι· οἷον τὴν χαλινὸν ποιεῖ ἡ χαλινοποιητικὴ, κέχρητο δὲ ἡ
 ἵππικὴ, διὸ κρείττων ἡ ἵππικὴ τῆς ποιήσεως τὴν χαλινόν, τούτοις
 τῆς χαλινοποιητικῆς. εἰ τοίνυν ὁῶμεν τὴν φιλοσοφίαν μὲν ποιεῖν
 τὴν λογικὴν, τὰς δὲ ἄλλας κεχρητάς, εὐρεθήσονται καὶ ἄλλαι τέχναι
 κρείττους τῆς φιλοσοφίας, ὅπερ ἄτοπον. ὄργανον ὅν ἐστὶ τῆς
 φιλοσοφίας. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι καὶ ποιεῖ τὴν λογικὴν καὶ κέ-
 χρητο αὐτή. οἱ Ἀκαδημαῖκοι δικασαὶ καθεζόμενοι φασὶν ὅτι καὶ
 μέρος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας ἡ λογικὴ καὶ ὄργανον· εἰ μὲν γὰρ ὑποβῇ τῆς
 λόγους ἐξηρημένους καὶ ἀποσπαζέντας ἐκ τῶν πραγμάτων, ὄργα-
 νόν ἐστιν, εἰ δὲ τῶν λόγους λάβῃ συνόντας τοῖς πράγμασι, μέρος 15
 ὑπάρχει. οἷον τί τὸ λεγόμενον; ἂν εἴπῃς ὅτι ἐκ δύο καθολικῶν κα-
 ταφατικῶν καθολικὸν συνάγειτο συμπέρασμα, ἐπειδὴ λόγους μό-
 νους ἔλαβες μὴ ἐφαρμοζέντας τοῖς πράγμασι, τότε ὄργανόν
 ἐστὶν ἡ λογικὴ. ἂν δὲ ἐπὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων λάβῃς τὴν λό-
 γον καὶ εἴπῃς "ἡ ψυχὴ ἀεικίνητος, τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον, ἡ
 ψυχὴ ἄρα αὐτοκίνητος," καὶ ἐπειδὴ ἐκ δύο καταφατικῶν καθολι-
 κῶν καὶ συμπέρασμα καθολικὸν συνήχθη περὶ αὐτῶν τῶν πρα-
 γμάτων (τῶν γὰρ λόγους σὺν τοῖς πράγμασιν ἐλάβομεν), τότε ὡς
 μέρος δεῖ λαβεῖν τὴν λογικὴν. καὶ ἐκ ἐπειδὴ ἡ λογικὴ Ἀριστοτέλους
 ἐστίν, ἤδη χείρων ἡ Πλάτωνος φιλοσοφία τῆς τῆς Ἀριστοτέλους· ὁ
 μὲν γὰρ Πλάτων ἐκ ἐδεήθη τῆς λογικῆς Ἀριστοτέλους, ὁ δὲ Ἀρισ-
 τέλης ἐδεήθη τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας. καὶ ὁ διὰ τούτο πάλιν
 κρείττων ἡ Ἑρμογένους τέχνη τῆς Δημοκλέους ῥητορείας· ὁ μὲν γὰρ
 Ἑρμογένους ἐδεήθη τῆς Δημοκλέους ῥητορείας, ὁ δὲ Δημοκλέους ἐκ

ἐδεήθη τῆς Ἑρμογένους τέχνης. ταῦτά εἰσι τὰ προτέλεια τῆ πα-
ρόντος βιβλίου. ἐν οἷς ἡ πρᾶξις. Σχόλια εἰς τὸ Α τῶν Ἀναλυτικῶν Ἀρι-
στοτέλους Cod. Par. Reg. 2061.

Ἐπ' αὐτὴ δὴ τὸ κεφάλαιον τῆς λογικῆς πραγματείας ἀπην-
τηκότας ἡμᾶς, φημί δὴ τὴν τῆ συλλογισμῶ ἀνάλυσιν, δεῖ καὶ τῆς 5
γεωμετρίας προλαβεῖν τινὰ συμβαλλόμενα εἰς τὴν τῶν συλλο-
γισμῶν θεωρίαν, καὶ τέως πρῶτον εἰπεῖν περὶ τί καταγινόμεθα καὶ
τίνας πράγματος ἡ παρῶσα σκέψις τυγχάνει. καὶ ἵνα μὴ ἀπαρτῶ-
μεν τὰς γνώμας ὑμῶν, πρὸς μὲν τὸ τί ἀποκρίσις ἔστω τὸ περὶ ἀπό-
δειξιν, πρὸς δὲ τὸ τίνας ἡ σκέψις ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς. ἔστι δὲ 10
ἀποδεικτικὴ μὲν ἐπιστήμη ἡ ἔστι αὐτῆς τῆς ἀποδείξεως ἡ οἷον ἀνεκ-
φοίτητος τῆ συλλογισμῶ κατάληψις, ἀπόδειξις δὲ ἡ ἐνεργεῖα
γινόμενη συλλογιστικὴ μέθοδος. πρὸς τούτοις δεῖ ἡμᾶς καὶ τὰδε
εἰδέναι, τί ἐστὶ πρότασις καὶ τί ἐστὶν ὅρος ἐν συλλογισμῶ, τί τε αὐτὸς
ὁ συλλογισμὸς, ποῖός τε ὁ τέλειος καὶ ποῖος ἀτελής. μὴ θαυμά- 15
σης δὲ εἰ τὴν πρότασιν τῆ ὁρᾶ προτέθεικα. δεησόμεθα γὰρ αὐτῆς
ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆ ὁρᾶ. Παράφρασις εἰς τὸ πρῶτον τῶν Προτέρων Ἀναλυτι-
κῶν Cod. Reg. 1918.

Ἡ λογικὴ τε καὶ συλλογιστικὴ πραγματεία ἡ νῦν ἡμῖν προκει-
μένη, ὑφ' ἣν ἡ τε ἀποδεικτικὴ καὶ ἡ διαλεκτικὴ τε καὶ πειραστικὴ 20
ἔτι τε σοφιστικὴ μέθοδος, ἔστι μὲν ἔργον φιλοσοφίας, χρῶνται δὲ αὐτῇ
καὶ ἄλλαι τινὲς ἐπιστήμαι τε καὶ τέχναι, ἀλλὰ παρὰ φιλοσοφίας λα-
βῆσαι. ταύτης γὰρ ἡ τε εὕρεσις ἐστὶ καὶ ἡ σύστασις καὶ ἡ πρὸς τὰ κυ-
ριώτατα χρήσις. ὅσα δὲ ἔργον αὐτῆς τοῖς μὲν καὶ μέρος εἶναι φιλο-
σοφίας δοκεῖ, οἱ δὲ ὅτι μέρος ἀλλ' ὄργανον αὐτῆς φασὶν εἶναι. . . . 25
εἰ δὲ μὴ πᾶσαν λέγοιεν τὴν λογικὴν πραγματείαν πρὸς εὕρεσιν τε
καὶ σύστασιν τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ζητημένων τὴν ἀναφορὰν ἔχειν ἢ
τῶν κατ' ἄλλην ἐπιστήμην τε καὶ τέχνην τινὰ θεωρημένων τε καὶ ζη-
τημένων, ἀλλ' εἶναι τινὰ ἐν αὐτῇ θεωρούμενά τε καὶ ζητούμενα αἶ
πρὸς ὅθεν ἐστὶ χρήσιμα, πρῶτον μὲν συγχωρήσασιν εὐλόγως ὑπὸ 30
τῶν ἀρχαίων, οἱ μέχρι χρείας προήγαγον τὴν λογικὴν πραγμα-
τείαν, ὄργανον αὐτῇ ἀλλὰ μὴ μέρος λέγεσθαι. εἴτα δὲ κατ' αὐτὸς
τὸ μὲν χρήσιμον αὐτῆς ἐστὶν ὄργανον, τὸ δὲ ὅτι χρήσιμον ἔσται μέρος
ὄν. εἰ δὲ τὸ χρήσιμον βέλτιόν τε καὶ πλείονος σπουδῆς τε καὶ πρα-
γματείας ἄξιον, καὶ κατ' αὐτὸς ἔσται τὸ μὲν βέλτιον τῆς λογικῆς 35
μόριον ὄργανον φιλοσοφίας καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν τε καὶ ἐπιστημῶν,
τὸ δὲ ἐλάττωτος σπουδῆς ἄξιον μέρος, καίτοι τὸ ὄργανον ἐν πᾶσι τῶ
ὡς μέρος ἔργου δευτέραν χώραν ἔχει. ἔτι εἰ μὲν σπουδάζοιτο ὡς
γυμνάσιον τῆς διανοίας πρὸς εὕρεσιν τῶν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς φιλο-
σοφίας ζητημένων, καὶ ὅπως ἀνὰ τὴν τῶ ὄργανον χώραν ἔχοι. εἰ δὲ 40
διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀληθείας γνῶσιν, μόριον ἀνὰ γένοιτο τῆς θεωρη-
τικῆς. ἐκείνης γὰρ ἡ γνῶσις τέλος. τί δὲ τὸ καλὸν ἔχουσα ἡ τῶν
ἀχρήστων κατὰ τὴν λογικὴν μέθοδον θεωρία σπουδῆς ἀνὰ ἀξιοῖτο, ὡς
ὅσα τῆς φιλοσοφίας μέρος; τὰ γὰρ σπουδῆς ἀξιώμενα δεόντως ἢ
ἐπ' ἄλλα τινὰ τὴν ἀναφορὰν ἔχει ἢ ἐστὶ δι' αὐτὰ αἰρετά, ἢ ἐν 45
αὐτοῖς ἔχει τὸ τῆς σπουδῆς ἄξιον. ὅ γὰρ ἢ τῶ πάντες καὶ ἢ τῶ τυχόν-
τος γνῶσις φιλοσοφίας ἀξία (ἐνία ὅν ἀμεινον ἀγνοεῖσθαι), ἀλλ' ἢ
τῶν θείων τε καὶ τιμίων. ταῦτα δὲ ἔσται ὡς ἡ φύσις δημιουργός,

τέχνη τις ὅσα θεία. τὸ γὰρ θεωρεῖν καὶ ἀπ' αὐτῶ τῶ ὀνόματος δῆ-
λόν ἐστιν ὡς ἔστι περὶ τὴν τῶν θείων ὄψιν τε καὶ γνῶσιν. σημαίνει
γὰρ τὸ ὁρᾶν τὰ θεία. διὸ καὶ τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην
φαίμεν εἶναι θείων τε καὶ τῶν φύσει γινομένων καὶ συνεστώτων. ἢ γὰρ 5
τῶν τοιούτων γνῶσις δι' αὐτὴν σπουδῆς ἀξία. ἐνθα δὲ τὰ θεωρού-
μενα μήτε ἐπ' ἄλλα τινὰ τὴν ἀναφορὰν ἔχει μήτε ἐν αὐτοῖς τερ-
πνόν τι καὶ τίμιον, ἢ τῶν γνῶσις, ὅσα παντάπασιν περιττή, ὅδ'
ἀνὰ οἰκεία φιλοσοφίας εἴη, ὅσα ματαιοπονία τις. πάντες γὰρ μάλλον
οἰκεῖον φιλοσοφία τὸ μηδὲν εἰκῇ ὥσπερ ὅν μὴ πράττειν ὅπως δὲ
μήτε θεωρεῖν, ἀλλ' ἔχειν ὅρον ὁμοίως τῇ πράξει καὶ τῇ θεωρίᾳ. ὅ
γὰρ ὁμοία τὰ κατὰ γεωμετρίαν, ὡς οἶονταί τε καὶ παραβάλλουσι, τῶ
τῆς διαλεκτικῆς ἀχρήστω μέρει. πρῶτον μὲν γὰρ ὅδὲ γεωμετρία τῆς
κυρίας λεγομένης φιλοσοφίας μέρος, ὡς φασιν αὐτοί. ἔπειτα δὲ
καὶ ἡ ἀστρολογία, μόριον πως ὅσα τῆς γεωμετρίας, περὶ θείων τε
καὶ φυσικῶν ὁσιῶν ποιεῖ τὴν θεωρίαν, ὡς ἡ γνῶσις ἐν αὐτῇ τὸ κα- 15
λὸν καὶ τίμιον ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις πάμπολλά ἐστὶ τῶν ἀπὸ τῆς
γεωμετρίας πρὸς φιλοσοφίαν χρήσιμα, δι' αἷ εἰκότως σπουδάζει.
τό τε γὰρ μὴ περὶ τῶν αἰδητῶν μόνον τὸν λόγον ποιεῖσθαι ἀλλὰ περὶ
τῶν ἐκπεπτωκότων τε τὴν αἰδησιν καὶ νοητῶν χρησιμώτατον τῇ
κατὰ φιλοσοφίαν θεωρίᾳ, εἴγε αἱ ἀσώματοί τε καὶ νοηταὶ ὁσίοι πρῶτον 20
καὶ τιμιώτεροι τῶν αἰδητῶν, ὡς ὁ φιλόσοφος θεωρητικός. . . ὡς
ὅθεν οἶοντα παρὰ τῆς ἀχρήστου διαλεκτικῆς συντελεῖν εἰς φιλοσο-
φίαν λαβεῖν. διὸ καὶ ὡς παντάπασιν ἀχρηστός τε ὅσα καὶ περιττὴ
δικαίως ἀνὰ τῆς φιλοσοφίας θεωρίας ἐξορίζοιτο. ὅτι ἐπεὶ ὄργανον δὲ
καὶ ὅτι μέρος φιλοσοφίας ἡ ἀναλυτικὴ, διὰ τῶτο ἐλάττωτος ἡμῖν ἔσται 25
σπουδῆς ἀξία. ἢ γὰρ σπουδῇ τῶν ὀργάνων τῇ τῶν γινομένων ἢ δει-
κνυμένων δι' αὐτῶν ἀξία κρίνεται. Alexander Aphrodis. f. 2 sq.

Ἦδη μὲν ἡμῖν ἐν τοῖς προλαβῆσιν εἶρηται συγγράμμασιν, ὅτι
ἀτοπον δὲ ὑπομνησθαι καὶ νῦν, ὡς ἔξ ἐστὶ τὰ ὀφείλοντα προλέγεσθαι
ἐκάστη Ἀριστοτελικῇ συγγράμματός, εἰ μὴ τι τῶν κεφαλαίων
αὐτόθεν εἴη φανερόν, σκοπός, χρήσιμον, τάξις ἀναγνώσεως, αἰτία
ἐπιγραφῆς, εἰ γνήσιον τῆ φιλοσοφίας τὸ βιβλίον, ἢ εἰς τὰ κεφάλαια
διαίρεσις. προδήσω δὲ καὶ ἑβδόμον, ὑπὸ ποῖον τῆς φιλοσοφίας μέ-
ρος ἀνάγει, καὶ εἰ ὅλως ὑπὸ τι τῶν μερῶν ἢ ὅ. πρῶτον μὲν ὅν 30
περὶ τῶ σκοπῷ ῥητέον. σκοπὸς τῷ φιλοσόφῳ εἰπεῖν περὶ ἀποδεί-
ξεως. ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀπόδειξις συλλογισμὸς τις ἐστὶ, δῆλον ὅτι δεῖ
πρῶτον περὶ τῆ ἀπλῶς συλλογισμῶ διαλαβεῖν. πολλὰ γὰρ συλλο-
γισμῶν εἶδη. ἵνα δὲ ἐκ διαιρέσεως μάθωμεν πόσα ἐστὶ συλλο-
γισμῶν εἶδη, εἴπωμεν ὅπως. ὁ συλλογισμὸς γνῶσις ἐστὶν, ἢ δὲ
γνῶσις μέση ἐστὶ τῶ τε γινώσκοντος καὶ τῶ γινωσκομένου. τριῶν 35
τῶν ὄντων, γινώσκοντος γνῶσεως καὶ γνῶσθαι, καθ' ἕκαστον αὐτῶν
ἐστὶ τὴν διαίρεσιν ποιήσασθαι τῶν συλλογισμῶν, τῶ γινώσκοντος,
τῆς γνῶσεως καὶ τῶ γινωσκομένου. καὶ ἐκ μὲν τῶ γινώσκοντος ὅπως.
τὸ γινώσκον ἢ νῦν ἐστὶν ἢ διάνοια ἢ δόξα ἢ φαντασία ἢ αἰδησις.
ἀλλ' ὁ μὲν νῦν καὶ ἡ αἰδησις ὅτι συλλογίζονται, ὁ μὲν νῦν ὡς κρείττων
ὡς τῶ συλλογίζονται. διὸ καὶ ὁ θεῖος Πλωτῖνός φησι περὶ αὐτῶ ὅτι
ἢ ἄπτεται ἢ ὅτι καὶ πάντῃ ἐστὶν ἀναμάρτητος. ἢ γὰρ ἄπτεται ἀπλᾶς
ἐπιβολαῖς γινώσκων τὰ πράγματα, ἢ ὅδὲ τὴν ἀρχὴν ἄπτεται, καὶ

ὁμοίως κατ' ἄμφω ἐστὶν ἀναμάρτητος. ἡ δὲ γε αἰσθησις ὡς χει-
ρόνως ἔχουσα τὴ συλλογίζεσθαι ἢ συλλογίζεσθαι. ἀλλ' ὅδε ἡ φαν-
τασία συλλογίζεσθαι. καὶ γὰρ τῶν ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως φανέντων ζῴων
ἐστὶ καὶ τήρησις. τῆς αἰσθήσεως μὴ συλλογιζομένης ὅδε ἡ φυλάτ-
τουσα ἄρα τὰ κατ' τῶν αἰσθησεων φανέντα συλλογίζονται. ἂν. ὁ γὰρ
συλλογισμὸς κίνησις ἐστὶν ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον. ἐκ γὰρ ἄλλης ἄλλο
συλλογίζεσθαι καὶ ὁ ἕκ ἑν δεδομένον. ἡ δὲ φαντασία μονή τε καὶ τή-
ρησις ἐστὶ τῶν τύπων τῶν αἰσθητῶν καὶ πλέον ὅθεν ὦν ἐκ τῆς αἰσθή-
σεως ἐδέξατο οἶδεν. ζῴων γάρ, ὡς εἶπον, ἔοικε μᾶλλον ἢ κινή-
σει, ὡς καὶ τὸ νομα δηλοῖ. φαντασία γάρ τις ἐστὶ, ταῦτα τῶν φα-
νέντων ζῴων. ἕκ ἄρα ὅδε ἡ φαντασία συλλογίζεσθαι. λέειν γὰρ ὅτι
ἡ δόξα καὶ ἡ διάνοια. ἀλλ' εἰ ἐμάθομεν ὡς ἡ δόξα συμπεράσμα
ἐστὶ διανοίας, δῆλον ὡς ὅδε αὐτὴ συλλογίζεσθαι. λέειν γὰρ ὅτι
γνωστικῶν τῆς ψυχῆς μορίων μόνην τὴν διάνοιαν συλλογίζεσθαι.
ἐπειδὴ δὲ συλλογίζεσθαι τι μηδενὸς ὁμολογούμενον ληφθέντος ἀμή-
χανον. εἰ γὰρ συλλογισμὸς ἐστὶν οἷον συλλογὴ τινῶν λόγων (τὴν
γὰρ ἀκριβῆ τὴ συλλογισμῶ ὅρον προϊόντες εἰσόμεθα), δεῖ πάντως
ἐν τῷ συλλογισμῷ δοθῆναι τινὰ λόγον ὦν δεῖ τὴν συλλογὴν καὶ
οἷον ἔνωσιν τὴν συλλογίζόμενον ποιῆσαι. τῆς γὰρ τῆς λόγου, οἷς
χρήσει ὁ συλλογίζόμενος, καὶ αὐτὸς γνώσει τινὰς ὄντας ἀνάγκη
ἐκ τῶν λοιπῶν τῆς ψυχῆς μορίων εἰληφθαι. ἡ γὰρ συλλογισμένη
ἐστὶν ἡ διάνοια. ἀνάγκη γὰρ πᾶσα ἢ ἐκ τῆς νῦν ἢ ἐξ αἰσθήσεως καὶ
φαντασίας. μονή γὰρ αἰσθήσεως ἢ φαντασίας. διὸ μᾶλλον δεῖ λέ-
γειν ἐκ φαντασίας, ἐπεὶ καὶ μῦνον τις συλλογίει, τὰς ἀρχὰς ἐκ
φαντασίας δεξιόμενος, ἡ γὰρ ἐκ δόξης. σκοπεῖ γὰρ ὡς ἐκ τῶν εἰρη-
μένων ἀνάγκη πᾶσα μόνον τὰ τρία εἶδη τῶν συλλογισμῶν ἀνα-
φαίνεσθαι, καὶ μήτε πλείονα μήτε ἐλάττωνα. ἡ γὰρ ἐκ τῆς νῦν τὰς ἀρ-
χὰς δεξιόμενη ἢ διάνοια συλλογίει, αἷς καὶ καλῶμεν κοινὰς ἐννοίας,
καὶ ποιῇ τὴν ἀποδεικτικὸν συλλογισμὸν, αἷς ἀληθῆ ὄντα καὶ μηδέποτε
ψευδόμενον, ἐπεὶ καὶ αἱ κοινὰ ἐννοίαι ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς αἷς
ἀληθεῖς καὶ αὐτόπιστοι. ἡ τῆς δόξης συμπλακεῖσα ἐξ αὐτῆς τὰς ἀρ-
χὰς τῆ συλλογισμῶ δέχεσθαι, καὶ ποιῇ τὴν διαλεκτικὸν συλλογισμὸν
(διαλεκτικὸν καλῶμενον, διότι ἐν ταῖς κοιναῖς συνστάσι καὶ ταῖς
πρὸς ἀλλήλους διαλέκτοις ταῖς τοιαύταις χρώμεθα συλλογισμοῖς), ὅς
ἢ πάντως ἀληθεύει ἀλλὰ ποτε καὶ ψεύσεται, ἐπεὶ καὶ ἡ δόξα τοιαύτη,
ἕκ αἷς ἀληθῆς (πολλὰ γὰρ καὶ ψευδεῖς ἐν ἀνθρώποις δόξαι). ἡ τρί-
τον τῆ φαντασία συμπλακεῖσα ἢ διάνοια καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν συλ-
λογισμῶν ἐξ αὐτῆς λαβῶσα συλλογίει, καὶ ποιῇ τὴν σοφιστικὸν
συλλογισμὸν, αἷς ψευδῆ ὄντα. . . ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς γνωσκο-
μένης τὰ αὐτὰ τρία εἶδη εὐρήσεις, διελὼν ὅτως. τὰ πράγματα
περὶ ὧν ὁ συλλογισμὸς, ἢ αἷς ὡσαύτως ἔχει, καὶ γίνεσθαι ὁ περὶ
αὐτῶν συλλογισμὸς ἀποδεικτικός, ἢ ὅποτε ὡσαύτως ἔχει, καὶ
γίνεσθαι ὁ σοφιστικός, ἢ ποτὲ μὴ ὅτως ἔχει ποτὲ δὲ ὅς ὅτως, καὶ γίνεσθαι
ὁ διαλεκτικός. ἐκ δὲ τῆς γνώσεως ὅτως. ἡ γνώσις ἢ ἀπταιστός
ἐστὶ καὶ ἀληθῆς, καὶ γίνεσθαι ὁ περὶ αὐτῆς συλλογισμὸς ἀποδεικτικός,
ἢ αἷς ψευδῆς, καὶ γίνεσθαι ὁ σοφιστικός, ἢ ποτὲ μὴ ἀληθῆς ποτὲ δὲ
ψευδῆς, καὶ γίνεσθαι ὁ διαλεκτικός. ἕκαστος δὲ τῶν συλλογισμῶν
ἐστὶν. δῆλον ἄρα ἐκ τῶν ὅτι τρία μόνον ἐστὶ τὰ τῶν συλλογισμῶν

εἶδη καὶ ὅτε πλείονα ὅτε ἐλάττωνα. καὶ ἐν μὴ τοῖς μὴ ταῦτα δύο
βιβλίοις τῶν Δευτέρων Ἀναλυτικῶν διδάξει περὶ ἀποδείξεως, ἐν
δὲ τοῖς Τόποις περὶ τῆς διαλεκτικῆς συλλογισμῶ, ἐν δὲ τοῖς Σοφι-
στικοῖς Ἐλέγχους περὶ τῆς σοφιστικῆς, ὅχι ἵνα αὐτῷ χρῶμεθα, ἀλλ'
ἵνα μήποτε ἀπατώμεθα ὑπὸ τῶν χρωμένων αὐτῷ. διὸ καὶ Σοφι-
στικὸς Ἐλέγχος ἐπέγραψε. καὶ ταῦτα μὴ περὶ συλλογισμῶν. ζη-
τήσομεν δὲ περὶ ποίων αὐτῷ ἐνταῦθα ὁ λόγος. φησὶ ὅτι περὶ ὅδε-
νός τῶν ἀλλὰ περὶ τῆς ἀπλῆς καὶ καθόλου συλλογισμῶ. καὶ ὁ μὴ
σκοπὸς ὅτος. . . τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς ζητήσαντες, διὰ τί
Ἀναλυτικὰ ἐπιγράφηται καὶ ὁ περὶ συλλογισμῶν. λέγει γὰρ ἀνά-
λυσιν πολλαχῶς. καὶ γὰρ ἡ τῆς ὅλης εἰς μέρη καὶ ἡ τῶν συνθέτων εἰς
τὰ ἀπλά, ἢ χρωμένων οἱ γεωμέτραι, καὶ ἡ τῶν φυσικῶν σωμάτων
εἰς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, καὶ ἡ εἰς τὰ οἰκεία εἶδη τῶν συλλογισμῶν
ἀναγωγὴ. καὶ ἄλλως δὲ πολλαχῶς λεγομένης ἀναλύσεως, ἐστὶ πε-
ριλαμβάνοντα εἰπεῖν "ἀνάλυσις ἐστὶν ἀνάκαμψις ἐπὶ τὸ πρότερον καὶ
τῆς συνθέσεως τὸ αἷτιον." ὅθεν ἄξιον ζητῆσαι εἰ ὁ συλλογισμὸς
σύνθεσις ἐστὶ καὶ συναγωγὴ πλείονων λόγων, ἕκ ἀναλύσεως, διὰ τί
τὴν περὶ τῶν συλλογισμῶν πραγματείαν Ἀναλυτικὰ ἐπέγραψεν;
ἔδει γὰρ μᾶλλον συνθετικὰ ἐπιγράψαι. ἵνα γὰρ αὐτόθεν ἡμῶν ἀνα-
φανῇ ἡ τῆς ἐπιγραφῆς αἰτία καὶ ἡ τῆς βιβλίας διαίρεσις, εἰπωμεν
ὅτως. διαιρεῖ γὰρ τὸ βιβλίον εἰς κεφάλαια τρία, καὶ διδάσκει
ἡμᾶς τὸ μὴ πρῶτον μέρος τὴν γένεσιν τῆς συλλογισμῶ, τὸ δὲ δεύ-
τερον τὴν εὐπορίαν τῶν προτάσεων, τὸ δὲ τρίτον τὴν εἰς τῶν συλ-
λογισμῶν ἀνάλυσιν. ἐκ τῆς τρίτης γὰρ τὴν ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο
ἅτε κυριωτέρας καὶ τελειότερας ὕψους τῆς ἀναλύσεως. πᾶς γὰρ συλ-
λογισμὸς ἐξ ἀναλύσεως εὐρίσκει ἔχων τὸ οἰκείον χῆμα. ἄλλως
τε ὁ εἰδὼς τὴν ἀνάλυσιν οἶδε καὶ τὴν σύνθεσιν (ἀ γὰρ ἀνέλυσε,
ταῦτα συνθεῖναι ἢ δυχερές), ὅκετι δὲ τὸναντίον. καὶ γὰρ ὁ ἰδιώτης
ἐπίσταται μὴ συνθέσεις ὀνομάτων καὶ ῥημάτων εἰς τὸ λόγον ἀποτελέ-
σαι καὶ εἰπεῖν, οἷον Σωκράτης περιπατεῖ, διαλυῖν δὲ ὅκετι οἶδε καὶ
εἰπεῖν ποῖον μὲν ἐστὶ τὸ ὄνομα ποῖον δὲ τὸ ῥῆμα. Πρότερα δὲ
ἐπιγράφηται, ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀπλῆς συλλογισμῶ ἐνταῦθα φησι
τὴν ἀναλογικὸν ὕλην καὶ χωρὶς εἶδους ὄντος, καὶ ἐπειδὴ πρότερον τὸ
γένος τῶν οἰκείων εἰδῶν, γένος δὲ ὁ καθόλου συλλογισμὸς τῶν
ἀποδεικτικῶν καὶ τῶν λοιπῶν δύο εἰδῶν, ὅς ἐκὼς ἐν οἷς μὴ περὶ
τῆς γένους αὐτῶν διαλέγεσθαι. Πρότερα ἐπέγραψεν, ἐν οἷς δὲ περὶ
τῶν εἰδῶν, ταῦτα περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν, ὅς ἐκ Ἀναλυτικῶν.
ὅτι δὲ γνήσιον τῆς φιλοσοφίας τὸ βιβλίον, δῆλον. φησὶ γὰρ ὡς τεσ-
σάρωντα εὐρέθη τῶν Ἀναλυτικῶν βιβλία ἐν ταῖς παλαιαῖς βι-
βλιοθήκαις, καὶ τὰ τέσσαρα μόνον ταῦτα ἐκρίθησαν εἶναι Ἀριστοτέ-
λους, καὶ πρὸς τὸτο ὅδε ἀμφέβαλλεν. καὶ ἐν μὴ τῷ πρώτῳ βιβλίῳ
διδάσκει ἡμᾶς περὶ τῆς εἶδους τῶν συλλογισμῶν, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ
περὶ τῆς ὕλης. εἶδος γὰρ λέγομεν τῶν συλλογισμῶν τὸ συμπε-
ράσμα, ὕλην δὲ τὰς προτάσεις. ὡς γὰρ ἡ ὕλη ἕνεκά τε ἐστὶ, λέγω
δὲ τῆς εἶδους, ὅτω καὶ αἱ προτάσεις τῆς συμπεράσματος ἕνεκα. ἐν-
ταῦθα γενόμενος ὁ Θεμιστοκλῆς ἀπορεῖ λέγων "ἀρὰ γε Ἀριστοτέλης
ἐστὶ γέννημα τὰ Ἀναλυτικὰ ἢ ὅ;" καὶ φησιν ὅτι γεννήματα μὴ
αὐτῶ ἕκ ἐστὶν. φαίνει γὰρ ὁ θεῖος Πλάτων συλλογιστικῶς καὶ ἀπο-

δεικτικῶς φερόμενος ἐν τε τῷ Φαίδωνι καὶ ἐν πᾶσιν αὐτῷ χεδὸν τοῖς διαλόγοις· συντάξαι δὲ αὐτὸν καὶ τεχνῶσαι κανόνσι τισὶ τὸ προ- κείμενον σύγγραμμα ὕδεν ἄτοπον. ἐξῆς ζητητέον πότερον μέρος ἐστὶν ἢ ὄργανον ἢ λογικὴ τε καὶ διαλεκτικὴ πραγματεία τῆς φιλο- σοφίας, ἐπεὶ περ ἐναντίως καὶ διαφόρως δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς περὶ 5 αὐτῆς· οἱ μὲν γὰρ Στωϊκοὶ ἀντικρυς μέρος αὐτὴν ἀπεφαίνοντο, τοῖς ἄλλοις δὲ δύο μέρεσι τῆς φιλοσοφίας αὐτὴν ἀντιδιαίρωντες, οἱ δὲ Περιπατητικοὶ, τῆτέστιν οἱ ἀπὸ Ἀριστοτέλους, ὄργανον, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας, ὡν ἐστὶ καὶ Πλάτων, καὶ μέρος καὶ ὄργανον φαίνοντι λέ- γοντες. καὶ οἱ μὲν Στωϊκοὶ τοῖς τινὶ λόγῳ τὸ εἶναι αὐτῆς μέρος 10 κατασκευάζουσι. περὶ δὲ καταγίνεσθαι, φασί, τέχνη τις ἢ ἐπιστήμη, εἰ μὴ ἀναφέροιο εἰς ἑτέραν τέχνην ἢ εἰς ἐπιστήμην ὡς μέρος ἢ μό- ριον, αὐτῆς ἐκείνης μέρος ἐστὶν ἢ μόριον. εἰ τοίνυν ἡ φιλοσοφία καταγίνεσθαι περὶ τὴν λογικὴν μέθοδον, ἥτις ἐκ ἀνάγκης εἰς ἑτέραν τέχνην ἢ ἐπιστήμην ὡς μέρος ἢ μόριον, ἢ λογικὴ ἄρα τῆς φιλοσο- 15 φίας ἐστὶ μέρος ἢ μόριον. μόριον μὲν ἐκ ἑξίν· ὅτε γὰρ τῷ θεωρητικῷ ὅτε τῷ πρακτικῷ μέρος ἐστὶν· τὸ γὰρ μόριόν τινος καὶ τῆς ὕλης κοινωνεῖ καὶ τῷ σκοπῷ ἐκείνῳ ὅτε ἐστὶ μόριον. τῷ μὲν ὅν πρακτικῷ ὅτε κοινωνεῖ· τῷ δὲ ὕλῃ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα καὶ μετριοπάθεια, σκοπὸς δὲ τὸ περὶ ταῦτα αἰρετόν πως ἢ φευκτόν, ἢ δὲ λογικὴ ὕλην μὲν 20 ἔχει τὰς προτάσεις, σκοπὸν δὲ τὸ διὰ τῆς τοιαύτης συνθέσεως τῶν προτάσεων τῶν ἐπομένων τι ἐξ ἀνάγκης δεικνύει συναγόμενον· ὃ ἐκ ἑξίν τῷ πρακτικῷ τέλος, ἀλλ' ὡς εἶπον, ἡ μετριοπάθεια ἢ τὸ ἀπλῶς ἀγαθόν. καὶ ὅπως μὲν ἡ λογικὴ ἐκ ἑξίν μόριον τῷ πρακτικῷ. ἀλλ' ὅτε μὴν τῷ θεωρητικῷ· τῷ δὲ ὕλῃ μὲν τὰ θεῖα, τέλος δὲ ἡ 25 περὶ ταῦτα θεωρία. εἰ δὲ μήτε τῷ θεωρητικῷ μήτε τῷ πρακτικῷ ἐστὶ μέρος, ἐκ ἑξαι ἄρα τῆς φιλοσοφίας μόριον. λείπεσθαι ὅν ἀντι- διαίρειν τῷ θεωρητικῷ καὶ πρακτικῷ τὴν λογικὴν καὶ μέρος εἶναι τῆς φιλοσοφίας. καὶ ὅπως μὲν οἱ Στωϊκοὶ· ἐν μεθόδῳ δὲ αὐτῆς ἐλέγχοντες, εἰ τὸν κανόνα ὅλον αὐτὸν σκοπήσομεν. Ioh. Philop. 30 f. III sq.

εἰκότως ἐν οἷς μὲν βιβλίοις περὶ τῆς προτέρης τὸν λόγον ποιεῖ, ταῦτα Πρότερα ἐπέγραψεν, ἐν οἷς δὲ περὶ τῆς ὕστερης, ταῦτα Ὑστερα. Ἀναλυτικά δὲ ὅτι ἡ παντὸς συνθετὴ εἰς τὰ ἐξ ὧν ἡ σύν- θεσις αὐτῆς ἀναγωγὴ ἀνάλυσις καλεῖται. ἀντεγραμμένως γὰρ ἡ 35 ἀνάλυσις ἔχει τὴν συνθεσιν· ἡ μὲν γὰρ σύνθεσις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὁδὸς ἐστὶν ἐπὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν, ἡ δὲ ἀνάλυσις ἐπ' ἀνὰ ὁδὸς ἐστὶν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς τέλους... ἀναλύειν δὲ ἰδίως λέγοντι καὶ οἱ τὰς συν- θέτης συλλογισμὸς ἀναλύοντες εἰς τὰς ἀπλῆς. ἀλλὰ καὶ οἱ τὰς ἀπλῆς εἰς τὰς προτάσεις ἐξ ὧν αὐτοῖς τὸ εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ τὰς 40 ἀτελεῖς συλλογισμὸς εἰς τὰς τελείας ἀνάγειν ἀναλύειν λέγουσι. ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν τιθεμένων συλλογισμῶν ἀναγωγὴν εἰς τὰ οἰκεία γήματα ἀνάλυσιν λέγουσιν. ὅθεν καὶ κατὰ τὸ τὸ σημαίνον τῆς ἀναλύσεως μάλιστα Ἀναλυτικά καὶ ταῦτα ἐπιγράφει· ὑπογρά- φει γὰρ τινα ἡμῶν μέθοδον ἐπὶ τέλει τῷ πρώτῳ δι' ἧς τὸ ποιεῖν 45 δυνήσομεθα. ἀλλὰ καὶ πῶς τὴν τῶν ἀπλῶν συλλογισμῶν εἰς τὰς οἰκείας προτάσεις, ἐξ ὧν αὐτοῖς τὸ εἶναι, καὶ αὐτῶν ἀναγωγὴν ποιεῖν δυνήσομεθα. εὐρήσομεν δὲ περὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ πῶς οἱ σύνθε-

ται συλλογισμοὶ γίνονται ἐκ τῶν ἀπλῶν, καὶ πῶς αὐτῶς εἰς ἐκείνας ἀνάξομεν. ἐν οἷς μὲν ὅν περὶ τῆς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεως πεπραγμάτευται, ταῦτα Ἀναλυτικά Πρότερα, ἐν οἷς δὲ περὶ τῶν ἀποδείξεων, ταῦτα δὲ Ἀναλυτικά μὲν καὶ αὐτά, Ὑστερα δὲ ἐπι- γράφει. Alex. f. 3 b sq.

Ἀναλυτικά λέγοντι πάντα τὰ πρὸ τῆς Ἀποδεικτικῆς βιβλία καὶ αὐτὴ ἡ Ἀποδεικτικὴ, ὡς μὲν Ἀλέξανδρος οἶε καὶ ὁ ἐκείνῳ κατ' ἴχνη ἐνταῦθα ἐπόμενος ἢ τὰ ἐκείνῳ παραφράζων ἢ μεταφράζων Φιλόπονος, ἀπὸ τῆς περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν· τὸ γὰρ κρεῖτ- τόν ἐστι καὶ ἐπιστημονικώτερον... ἀλλὰ καὶ τὸ τὰς ἀτελεῖς συλλο- γισμῶν εἰς τὰς τελείας ἀνάγειν ἀναλύειν εἰώθει καλεῖν ἢ παλαιὰ καὶ πρεσβυτέρα φιλοσοφία. cod. Reg. 1917 in marg.

εἶπε μὲν διὰ βραχέων τίς ἡ πρόθεσις καὶ τίς ὁ σκοπὸς πάσης 24^a τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιστήμης· προθεῖς δὲ τὸ "περὶ τί," ὅπερ ἐστὶν 10 αἰτιατικῆς πτώσεως ἀπαιτητικόν, καὶ τὸ "τίνος" γενικῆς πτώσεως ὄν, τὴν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν, μόνον εἰπὼν "περὶ ἀπόδειξιν καὶ ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν," ἡμῶν καταλιπὼν τὸ με- ταχηματίσαι καὶ εἰς γενικὴν πτώσιν τὰ εἰρημένα. γράφει δὲ ἐν τισὶν ὅτι διὰ τῶν ἄλλων διὰ τῶν σ "ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." καὶ εἴη 25 ἂν ὅπως ἐχέσθης τῆς γραφῆς πρὸς ἑκάτερον τῶν προτεθέντων ἀπληρηκῶς, πρὸς μὲν τὸ "περὶ τί" διὰ τῶν "περὶ ἀπόδειξιν," πρὸς δὲ τὸ "τίνος" διὰ τῶν "ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." δύναται δ' ἂν καὶ διὰ τῶν σ γεγραμμένον τῷ "ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς" τὰ προειρημένα, τὸ "περὶ τί καὶ τίνος," μὴ εἰρηκῶς περὶ τῶν ὑποκειμένων ἀμφοτέρους, ἀλλὰ τὸ μὲν ἕτερον τὸ "περὶ τί" περὶ τῶν ὑποκειμένων (περὶ γὰρ τι 30 ὑποκείμενον), τὸ δὲ "τίνος" περὶ τῆς θεωρήσεως τὸ ὑποκείμενον ἔξεως, ὡς εἶναι περὶ μὲν ὑποκείμενον τὴν ἀπόδειξιν, θεωρήσεως δὲ ταύτην τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης. καὶ εἴη ἂν πρὸς ἑκάτερον τῶν προτεθέντων οἰκείως ὅπως ἀπληρηκῶς. ἐστὶ δὲ ἡμῶν ἀπόδειξις συλ- λογισμὸς ἀποδεικτικὸς, ἐπιστήμη δὲ ἀποδεικτικὴ ἔστι ἀφ' ἧς οἷόν τέ 35 ἐστὶν ἀποδεικτικῶς συλλογίζεσθαι· τὸ γὰρ περὶ ἀποδείξεως εἰπεῖν ἐπι- στήμης ἐστὶν ἀποδεικτικῆς καὶ τῆς ταύτης ἔχοντος. Alex. f. 4 b.

"πρῶτον εἰπεῖν." κατὰ τὸ Ἀττικὸν ἔθος τὸ χρή παρέλειψε· τῷ γὰρ χρή καὶ δεῖ πρὸς τὰ ἀπαρέμματα συνταττομένον, χρή γράφειν, δεῖ ἀναγινώσκειν, καὶ τῆς προκειμένης συντάξεως τὸτο ἀπαιτήσεως, πρῶτον εἰπεῖν χρή, ἔθος Ἀττικῶν κατὰ λείψιν τῷ χρή καὶ δεῖ τὰ τοιαῦτα προφέρειν. "περὶ τί καὶ τίνος ἢ σκέψις, ὅτι περὶ ἀπό- 40 δειξιν καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." πρὸς ἑκάτεραν τῶν προτάσεων ἀποδέδωκε, πρὸς μὲν τὸ περὶ τί εἰπὼν "περὶ ἀπόδειξιν," πρὸς δὲ καὶ τὸ "τίνος ἐστὶν ἢ σκέψις" τὸ "καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." διαφέρει δὲ τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης ἀπόδειξις τῷ τὴν μὲν ἐπιστήμην ἔξιν εἶναι τῆς ψυχῆς, τὴν δὲ ἀπόδειξιν ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης προῖσαν. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τέλει τῆς Ἀποδεικτικῆς πραγματείας φησὶν ὅτι ὕδεν διαφέρει ἀπόδειξις ἐπιστήμης ἀπο- 45 δεικτικῆς, λέγων ὅπως (p. 99 b 15) "περὶ μὲν ὅν συλλογισμῶν καὶ ἀποδείξεως, τί ἑκάτερόν ἐστι καὶ πῶς γίνεσθαι, φανερόν ἐστιν, ἅμα δὲ καὶ περὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς· τὸ αὐτὸ γὰρ ἐστίν." τὸν δὲ σκοπὸν ἐκ προοιμίων ἀνακηρύττει τῷ βιβλίῳ, ἀπόδειξιν αὐτῷ παραδόναι τὸ

προκείμενον εἶναι λέγων. εἰ δέ τις εἴποι ὅτι Ἀριστοτέλης ὁ δεινός
 τῶς ὁδὸς ἀκολούθως ἀνεκέρυξε τὴν σκοπὸν (ὅς γ' διαλέγετο) ἐν τῷ
 πρώτῳ βιβλίῳ ὅδε ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς συλλο-
 γισμῶς, αὐτὸς δὲ ὡς εὐθὺς περὶ αὐτῆς διαλεξόμενος ὅπως ἐποιή-
 σατο τὴν ἀρχήν, εἰρηκῶς ὅτι περὶ ἀπόδειξιν καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικ-
 τικῆς), ἐρῶμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ὁ κυρίως σκοπὸς τῆς Ἀριστοτέλους
 ἔστος ἐστὶ τῆς διαλαβεῖν περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς συλλογισμῶς. ἀλλ'
 ἐπειδὴ ἀδύνατον διαλαβεῖν περὶ αὐτῆς πρὶν ἢ παραδῶναι τὴν ἀπλῶς
 συλλογισμὸν, τῷ χάριν πρῶτον περὶ τῆς πειρῆς τὴν διδασκα-
 λίαν. . . ἀμέλει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τέλει τῆς Ἀποδεικτικῆς, λέγω
 δὴ τῶν Ὑσέρων Ἀναλυτικῶν, ὡς δὴ τέλος λαβύσης τῆς ἐξ ἀρχῆς
 προτεθείσης πραγματείας, ἣν προανεφώνησε τῷ παρόντι προοιμίῳ,
 ὅπερ ἤδη ἀρτίως ἐμνήσθημεν, "περὶ μὲν ἐν συλλογισμῶ καὶ ἀποδεί-
 ξεως" καὶ τὰ ἐξῆς, συμπεραίνόμενος ἐκεῖ τὰ ἐνταῦθα προβλη-
 θέντα. Ioh. Philop. f. iv b sq.

24a μιμεῖτο τοῖς ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης τὴν γεωμετρικὴν διδα-
 11. σκαλίαν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι προλαμβάνειν εἰώθασιν θεωρήματα
 τινὰ συμβαλλόμενα αὐτοῖς πρὸς τὰ δειχθησόμενα, ὅτω καὶ αὐτὸς
 ἐνταῦθα τὰ ἐσόμενα αὐτῷ χρήσιμα πρὸς τὴν τῶν συλλογισμῶν
 διδασκαλίαν προλαμβάνει. ἄξιον δὲ ζητῆσαι τί δήποτε μὴ ἀπὸ
 τῆς ὁρᾶς ἤρξατο ὡς ἀπλῶς ἐρῶ, εἴτα ἐπὶ τὰ συνθετώτερα ἔλθῃ, ἢ
 εἰ ἀπὸ τῶν συνθέτων ἡβύλετο τὴν ἀρχὴν ποιήσας, διὰ τί μὴ ἀπὸ
 τῆς συλλογισμῶς τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο καὶ κατέληξεν εἰς τὴν ὁρᾶν.
 Ioh. Phil. f. v.

24a καὶ ζητῶμεν τί δήποτε προέταξε τὴν πρότασιν τῆς ὁρᾶς, εἴγε ἢ
 12. πρότασις ἐξ ὁρῶν σύγκειτο. καὶ λέγομεν τῷ πεντε λύσεις. Cod.
 Reg. 2061.

ἰστέον μέντοι ὅτι ὁρὸς καὶ φάσις καὶ ἀπλῆ φωνὴ καὶ ὄνομα καὶ
 ῥῆμα τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτά ἐστι, τῇ χέσει δὲ διαφέρουσιν.
 ὅταν μὲν γὰρ ὡς συλλογισμῶ μέρος λαμβάνηται, ὁρὸς λέγεται, ὅταν
 δὲ ὡς μέρος προτάσεως, φάσις, ὅταν δὲ ὡς ὑποκείμενον ἐν τῇ
 προτάσει, ὄνομα, ὅταν δὲ ὡς κατηγορούμενον, ῥῆμα, ὅταν δὲ ὡς
 φωνὴ ἀπλῶς σημαντικὴ, ἀπλῆ φωνή. καὶ ἄλλως, ὄνομα μὲν ὅταν
 μὲν ἄρθρον λέγῃται, ῥῆμα δὲ ὅταν προσσημαίνῃ χρόνον. ὥσπερ καὶ
 πρότασις καὶ πρόβλημα καὶ ἐνσασις καὶ συμπέρασμα καὶ ἀπόφανσις
 35 πάλιν ἐν καὶ ταῦτα τῷ ὑποκειμένῳ εἰσὶν, ὡς ἤδη καὶ ἐν ἄλλοις εἴρηται,
 τῇ χέσει δὲ διαφέρουσιν. ὅταν μὲν γὰρ συλλογισμὸν κατασκευάσαι
 βυλόμενοι ὡς μέρος αὐτὴν παραλαμβάνωμεν συλλογισμῶ, πρό-
 τασις λέγεται, ὅταν δὲ εἰς τὸ δεῖξαι ἐτέρῳ προβαλλώμεθα, ὡς
 ὅταν λέγωμεν "δεῖξον εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος," πρόβλημα, ὅταν δὲ
 40 τινος καταφύσαντός τι ἢ ἀποφύσαντος ἡμεῖς τὰ ἐναντία ἀποφαι-
 νώμεθα, ἐνσασις, οἷον εἰ τινος εἰπόντος ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος
 ἡμεῖς εἴπωμεν ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. συμπέρασμα δὲ αὐτὸ τῷ ὅπερ
 ἂν ὁ συλλογισμὸς συμπεραίνῃται, ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ δὲ
 αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, τὸ δὲ ἀεικίνητον ἀθάνατον, ἡ ψυχὴ ἄρα
 45 ἀθάνατος. ἀπόφανσις δὲ ὅταν ἀπλῶς ἀποφαινώμεθα τι κατὰ
 τινος ἢ τι ἀπὸ τινος. τελείως δὲ καλεῖται συλλογισμὸς πάντας τὰς
 ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, ἀτελεῖς δὲ τὰς ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ.

ὅπως δὲ οἱ μὲν εἰσι τέλει οἱ δὲ ἀτελεῖς, ἐν τοῖς ἐξῆς λεχθήσεσθαι.
 Ioh. Phil. f. v.

εἴη μὲν ἂν λόγος τῆς προτάσεως κακῆς ὅν τῆς ἀποφάνσεως 24a
 ἀπέδωκεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (p. 17 a 2). λόγος γὰρ ἐν τῷ τῷ ἀλη- 16.
 θεῖν ἢ ψευδεῖς ὑπάρχει. ὁ μὲν ἄλλ' ἰδίως τὴν πρότασιν ὀρί-
 ζει. καὶ γὰρ εἰ ταῦτα καὶ τὸ ὑποκείμενον πρότασις τε καὶ ἀπόφανσις,
 ἀλλὰ τῷ λόγῳ τε διαφέρει. καθόσον μὲν γὰρ ἡ ἀληθὴς ἐστὶν ἢ ψευ-
 δής, ἀπόφανσις ἐστὶ, καθόσον δὲ καταφατικὸς ἢ ἀποφατικὸς, λέ-
 γεται πρότασις. ἢ ὁ μὲν ἀποφαντικὸς λόγος ἐν τῷ ἀληθὴς ἢ ψευδὴς
 εἶναι ἀπλῶς τὸ εἶναι ἔχει, ἢ δὲ πρότασις ἢ ὁ μὲν πῶς ἔχειν
 ταῦτα. διὸ αἱ μὴ ὁμοίως ἔχουσιν αὐτὰ λόγοι μὲν οἱ αὐτοί, προτά-
 σεις δὲ ἕχαι αὐταί. δοκεῖ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὴν πρότασιν ὀρί-
 ζεσθαι. τῷ δὲ αἴτιον ἐπεὶ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (p. 17 a 8)
 ὅτι ἐστὶν εἰς πρῶτος λόγος ἀποφαντικὸς, κατάφασις, εἴτα ἀπό-
 15 φασις. ἐν οἷς δὲ τάξις ἐστὶ καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐστὶ τὸ δὲ ὕστερον τῶν
 ὑποτεταγμένων, ὡς ἐν τῷ ὕστερῳ τὸ πρῶτον ἐμφαίνεσθαι, ἐν τούτοις
 τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον ἔχει ὡς γένος αὐτῶν κατηγορεῖται.
 ἐν γὰρ τοῖς γένεσι τὰ εἶδη ἐπ' ἴσης ἀντιδιαίρειται ἀλλήλοις, καὶ ὁ μὲν
 πρῶτον ἐστὶν αὐτῶν τὸ δὲ ὕστερον. ἐπεὶ τοίνυν ἡ πρότασις ὁ γένος
 ὁδὸς φύσις ἐστὶ τις ἄλλη παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται καὶ ἐν οἷς αὐτῇ τὸ
 εἶναι, ὡς ἐπὶ τῶν γενῶν ἐστὶ, διὰ τούτο ἐκ τῆς καταφάσεως καὶ τῆς
 ἀποφάσεως ὧν κατηγορεῖται ἐδήλωσεν αὐτὴν. καὶ γὰρ ἐν τῷ περὶ
 Ἑρμηνείας εἰρημένον ἴσον ἐστὶ τῷ τῷ, τὸ (p. 17 a 22) ἐστὶν ἐν ἀπλῇ
 ἀπόφανσις φωνὴ σημαντικὴ περὶ τῆς εἰ ὑπάρχει τι ἢ μὴ ὑπάρχει.
 ἀλλὰ καὶ τὸ "ἀποφάνσεως τὸ ἕτερον μῶριον, ἐν καθ' ἑνός," ὡς ἐν
 τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς (p. 72 a 8) λέγει, ἴσον τῷ τῷ. ὡς ὁρᾶν
 ἐκεῖ προσέθηκε τὸ καὶ ποσὸν ἢ τὰς χρόνους, ὅτι ἐν τῇ ἀντιφάσει
 ταῦτα συνείληται. εἰσὶ γὰρ καὶ καὶ ταῦτα αἱ ἀντιφάσεις. ὁμοίον
 τούτοις καὶ τὸ λόγος ἀποφαντικὸς τινος περὶ τινος, εἰ μὴ ἄρα ἔστος
 κοινότερος, ὅτι ἐν αὐτῷ ἔπω συμπαρεῖληται ὅτε ἢ κατάφασις ὅτε
 ἢ ἀπόφασις. ὡς δὲ πολλαχῶς λεγομένης τῆς προτάσεως ἔοικε καὶ
 Θεόφρατος ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως φρονεῖν. αὐτὴν ὅν ἔχει ὀρί-
 ζεται, ἀλλὰ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν. εἰσὶ δὲ ἔτσι οἱ ὅροι προτά-
 σεως ὁ πάσης ἀλλὰ τῆς ἀπλῶς τε καὶ καλυμένης κατηγορικῆς. τὸ
 γὰρ τί κατὰ τινος ἔχειν καὶ τὸ καθόλου ἢ ἐν μέρει ἢ ἀδιόριστον ἴδια
 ταύτης. ἢ γὰρ ὑποθετικὴ ἔχει ἐν τῷ τί κατὰ τινος λέγεσθαι ἀλλ' ἐν
 ἀκολουθίᾳ ἢ μάχῃ τὸ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος ἔχει. ἐστὶ δὲ ὁδὸς τῆς δια-
 λεκτικῆς ὁ ἀποδιδόμενος ὁρισμὸς (ἐκεῖνη γὰρ ἐν ἐρωτήσῃ) ἀλλὰ
 μόνος τῆς συλλογιστικῆς. τὸ δὲ τί κατὰ τινος καὶ τὸ τῆς ἀποφά-
 40 σεως εἶπεν, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει ὑποκείμενός τις ὁρὸς ἐστὶ καὶ
 κατηγορούμενος. τὸ γὰρ τί κατὰ τινος νῦν ὁ τῆς καταφατικῆς δηλω-
 τικόν. ἐστὶν ἀλλὰ τῆς κατηγορουμένης, ὁ κατηγορεῖται ἢ καταφατικῶς
 ἢ ἀποφατικῶς. ἐν μέντοι τῷ περὶ Ἑρμηνείας ὀρίζομενος τὴν
 κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν τῷ κατὰ τινος ἐπὶ τῆς καταφάσεως ἐχρή-
 45 σατο, ἐπὶ δὲ τῆς ἀποφάσεως ἐκεῖ τῷ κατὰ τινος ἀλλὰ τῷ ἀπὸ
 τινος, εἰπὼν αὐτὴν ἀπόφασιν εἶναι τινος ἀπὸ τινος. Alex. f. 4 b 5.

ταύτη ὅν τὸ κατὰ τινος μόνῳ τῷ ἀποφαντικῷ λόγῳ ὑπάρ-
 χον παρεῖληται εἰς τὴν τῆς προτάσεως ὁρισμὸν. τὸ γὰρ καταφατικῶς

ἢ ἀποφατικῶς, εἰ μὴ ὡς ἐν ἄμφω λάβωμεν, ἔκ ἔσται ἐπ' ἑλαττον τῆς προτάσεως ἀλλ' ἐξισάζει· τὸ γὰρ ἢ σύνδεσμον ἢ διαζευκτικὸν ἀλλὰ παραδιαζευκτικὸν ληφόμεθα ἀντὶ τῆς καί, ἵνα ἄμφω κτ' τῷ γένει κατηγορηθῇ τῆς ἀποφάνσεως ἢ προτάσεως... εἰ δὲ καὶ μὴ παραδέξαιτο ταύτην τὴν ἐξηγήσιν, ἀλλὰ διαζευκτικῶς 5 εἰρηάζει φαίη τὸ καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, ὅδ' ἔτις ἐλεγχθῆσε) ὁ ὀρισμός· ἢ γὰρ εἰς τὸν ὀρισμὸν συντελεῖν ταῦτα φήσομεν ἀλλ' εἰς διάκρισιν τῶν διαφόρων τῆς προτάσεως εἰδῶν. ἥρκει γὰρ καὶ ἔτις ὀρίσασθαι, ὅτι ἔστι πρότασις λόγος τινὸς κατὰ τινος· ἀλλ' ἐπεὶ μὴ μονοειδὲς εἰσὶν αἱ προτάσεις (διαίρων) γὰρ εἰς τὰς κα- 10 ταφατικὰς καὶ ἀποφατικὰς), εἰς διάκρισιν τῶν διαφόρων εἰδῶν προσέθηκε τὸ καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς... καὶ ὅτι γε προσφυῆς καὶ ἡ τοιαύτη ἐξηγήσις καὶ τῆς προτέρας προσφυεστέρα, δῆλον ἐκ τῶν ἐπιφερομένων... τινὰ τῶν ἀντιγράφων "καὶ τινὸς ἀπὸ τινος" ἔχει· ἀλλ' ἄμεινον τὸ πρῶτον μόνον. εἰ δὲ τις εἴποι ἀλλὰ μόνης 15 τῆς καταφάσεως ὁ ὀρισμὸς εὐρίσκει) (δοκεῖ γὰρ τὸ κατὰ τινος μὴ ἀρμόζειν τῇ ἀποφάσει· αὕτη γὰρ διὰ τὸ διαίρων μᾶλλον ἀν καλοῖτο τινὸς ἀπὸ τινος), ἐρῶμεν ὅτι τὸ τινὸς αὐτὸν μόνον τὸν κατηγορούμενον ὄρον δηλοῖ, τὸ δὲ κατὰ τινος τὸν ὑποκείμενον. εἰ ἔν καὶ ἡ ἀπόφασις ἐκ τούτου συνέστηκε, δῆλον ὡς καὶ περὶ ταύτης ἀν εἴη διειληφώς. 20

Ioh. Phil. f. vi b sq.

24a τὸ κατηγορεῖσθαι ὁ Ἀριστοτέλης ἢ μόνον εἰώθει ἐπὶ τῇ κατα- 15 φάσκεσθαι τάττειν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ἀποφάσκεσθαι, ὥσπερ δὴ κἀνταῦθα ἐσήμανεν εἰπὼν τὸ "κατὰ τινος," περιλαβὼν ἅμα καὶ τὴν ἀπόφασιν· τί γὰρ καὶ αὕτη κατὰ τινος λέγει) νῦν, κἀν ἐν τῷ περὶ 25 Ἑρμηνείας (p. 17 a 26) τί ἀπὸ τινος ἐλέγετο. καὶ ἐν τῷ α' τῆς Ἀποδεικτικῆς εὐρηθῇ τὸ ὑπάρχειν καὶ ἐπὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως τιθεῖς, ἐν οἷς διέξεισι περὶ ἀπατητικῶν συλλογισμῶν καὶ ἀπλῶς περὶ τῆς κατὰ διάθεσιν ἀγνοίας (1 16). δοκεῖ δὲ τούτο καὶ τῷ Ἀφροδισιεῖ Ἀλεξανδρῶν... τὸ μὴ παντὶ ὑπάρχειν καὶ τὸ τινὶ μὴ 30 ὑπάρχειν ὁ μὴ Ἀλέξανδρος, ὡς καὶ ὁ παρὼν Φιλόππος, οἶε) μόνῃ τῇ προφορᾷ διαφέρειν, ὁ δὲ Θεόφραστος καὶ τῷ σημειομένῳ· τὸ μὴ γὰρ μὴ παντὶ ὑπάρχειν δηλοῖ τὸ πλείοσιν ὑπάρχειν, τὸ δὲ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ ἐνί. καὶ διὰ τούτο ἔστιν εὐρεῖν τὸν Ἀριστοτέλην προτάττοντα τὸ μὴ παντὶ ἐπάρχειν τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἢ καὶ τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν 35 ἐπιφέρειν ἐνίοτε τὸ ἢ μὴ πάντα, κατὰ τὴν μεγαλεπήβολον τῷ Θεοφράστῃ ἔννοιαν τούτο ποιῶντα. cod. 1917 in marg.

24a 13. σημειωτέον δὲ ὅτι ἔκ ὁμοίως ἐν τε τούτοις καὶ ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς (1 4) ἀποδίδωσι τὸ καθόλου. Alex. f. 5.

τί δὴποτε τὴν μὴ μερικὴν κατάφασιν μιᾷ φωνῇ ἐσήμανεν, τὴν 40 δὲ μερικὴν ἀποφατικὴν δύο φωναῖς τῷ τε "μὴ τινὶ" καὶ τῷ "μὴ παντί;" λέγομεν ἔν πρός τούτο ὅτι ἡ μερικὴ ἀποφατικὴ, ὡς καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 10) εἶρηθῇ, δύο προτάσεις μάχεθαι, τῇ τε τὸς καὶ τῇ πᾶς, ἀλλὰ τῇ μὴ τὸς ὡς αὐτὸ τούτο τὸ μερικὸν ἀναιρῆσα ὅπερ κατέφησεν ἡ ἰδία αὐτῆς κατάφασις, τῇ δὲ πᾶς μάχεθαι ὡς ἀντιφατικῶς αὐτῇ 45 ἀντικειμένη· καὶ ὀνόματα μὴ δύο, πρᾶγμα δὲ ἓν. Ioh. Phil. f. vii.

24a 20. ἡπόρησαν δὲ τινες πῶς ἀπροσδιορίστων προτάσεων ὑποδεί- γματα θεῖναι βυληθεῖς εἶπε τὸ τῶν ἐναντίων μίαν εἶναι τὴν ἐπισή-

μην ἢ τὴν ἡδονὴν μὴ εἶναι ἀγαθόν, κατὰ τῶν ἀρθρῶν τὰς ὅρας τι- 5 θεῖς· δοκεῖσι γὰρ τὰ ἄρθρα ἰσοδυναμεῖν τοῖς καθόλου προσδιορισμοῖς, καὶ ἔτις ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) ἐδόκει λέγεσθαι. φημὶ ἔν ὅτι ἢ παντάπασιν τὰ ἄρθρα τοῖς προσδιορισμοῖς τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύ- ναμιν... ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῶν καθ' ἕκαστα ὄρων ὅδ' ἄλλο σημαίνου- σιν ἢ ἀναφορὰν καὶ τὸν προεγνωσμένον ἡμῖν φέρε Σωκράτην ἢ ὀν- τινᾶν, ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου ὄρων ἔοικεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸ περὶ Ἑρμηνείας ὁ ἡμέτερος εἶπε διδάσκαλος, αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ τὴν ἰδέαν τῷ ἀνθρώπῳ δηλοῦν ἢ ὑτινοῦσθαι. Ioh. Phil. ib.

ἐπεὶ ἐν τοῖς Τοπικοῖς (p. 104 a 8) ὀρίζομενος τὴν πρότασιν 24a λόγον ἀποδεδώκεν αὐτῆς, ὅτι ἔστι πρότασις διαλεκτικὴ ἐρώ- 22. τησις ἐνδόξος, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ τῆς καθόλου προτάσεως ἐκεῖνον εἶναι λόγον, καὶ ἐνταῦθα διασέλλει) καὶ τῶν προτάσεων τὰς διαφορὰς, δεικνύς ὅτι τῆς κοινῶς λεγομένης προτάσεως τῆς πρὸς τὸ συλλογίσασθαι λαμβανομένης ὁ ἀποδεδωμένος νῦν λόγος ἐστίν, ἀλλ' ἔκ ὁ ἐν τοῖς Τοπικοῖς εἰρημένος. ἐκεῖνος γὰρ διαλεκτικῆς ἐστὶ πρότάσεως λόγος, καὶ ταύτης ὁδὲπω συλλογιστικῆς· κατὰ τὰς δια- 25 φορὰς τῶν συλλογισμῶν διαφοραὶ καὶ προτάσεων εἰσὶν, ὅντος τινὸς κοινῆς προτάσεως λόγος, ὥσπερ ἔν καὶ συλλογισμῷ. ἐπὶ πλέον μὴ ἔν περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς προτάσεως, τίνι τῶν ἄλλων διαφέρει, ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς διαλαμβάνει· καὶ γὰρ τῇ ὕλῃ διαφέρει αὐτῶν· ἀλήθεια γὰρ καὶ προτέρα καὶ γνώριμος καὶ ἀναγκαῖα καὶ τῇ χρήσει τε καὶ τῇ λήψει. Alex. f. 5 b. cf. Ioh. Philop. f. vii b.

ἐντεῦθεν δῆλον ὅτι τὸ "κατὰ τινος" ἐνδέχεται λαβεῖν κοινῶς 24a ἐπὶ τε τῆς καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως, ὅπερ ἄνω ἐλέγομεν. 27. αὐτὸς γὰρ κοινῶς εἰπὼν τὸ κατὰ τινος, ὑποδείξει προαίεῖς ἢ τὸ ὑπάρ- χειν ἢ μὴ ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. viii.

προαίεῖς δὲ τοῖς ἐξῆς "ἐν προειρημένον τρόπον" τούτο δηλοῦν 24a ἔοικεν ὅτι κοινόν ἐστι τὸ κατὰ τινος. ἢ τὸ "ἐν προειρημένον τρόπον" 29. δηλωτικόν ἐστι τῷ καθόλου ἢ ἐν μέρει ἢ ἀδιορίστως. ποιεῖ) δὲ τινα καὶ τῆς διαλεκτικῆς προτάσεως διαίρεσιν· ἄλλην μὴ γὰρ φησιν εἶναι τὴν πυθανομένην καὶ ἐρωτῶντος· ἐρώτησις γὰρ ἐστὶν ἀντιφάσεως ἥτις ἐστὶν ἐν τῇ παρ' ἄλλης αἰτήσῃ, ἥτις ὁδὲπω λόγος ἀποφαντι- 30 κὸς ὁδὲ κατάφασις ἢ ἀπόφασις· ἄλλην δὲ τῷ συλλογισμένῳ, ἢ καὶ μέρος ἐστὶ τῷ συλλογισμῷ γινόμενῃ, ἥτις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ὕλης· ἢ γὰρ ἐρώτησις ἀντιφάσεως ἔκ ἔστι συλλογισμῷ μέρος. τί δὲ τὸ φαινόμενον καὶ ἐνδόξον, εἶρηκεν ἐν τοῖς Τοπικοῖς (p. 100 b 21). Alex. f. 5 b-6.

δι' ἀκριβείας δὲ περὶ αὐτῶν λέγει, περὶ μὴ τῆς ἀποδεικτικῆς 24b ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς, περὶ δὲ τῆς διαλεκτικῆς ἐν τοῖς Τοπι- 13. κοῖς, περὶ δὲ τῆς σοφιστικῆς ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἑλέγχοις, ἃ πάντα ἔπει) τῇ κοινῇ περὶ συλλογισμῶν πραγματείᾳ. καὶ εἴη ἀν διὰ τῆς εἰπεῖν ὅτι ἐν τοῖς ἐπομένοις ῥηθήσεθαι, ὅτι πρῶτα τῇ τάξει ταῦτα τὰ βιβλία ἐκεῖνων τῶν πραγματειῶν, δεδηλωκώς. Alex. f. 6.

ἔοικεν ἐνδείκνυσθαι καὶ αὐτὸς ὅτι μὴ σύνηδες τὸ τῷ ὄρει ὄνομα 24b μὴδὲ γνώριμον ἐπὶ τῷ τῆς προτάσεως τασσόμενον μέρος, εἰπὼν 16. "ὄρον δὲ καλῶ." διὰ τούτο καὶ περὶ προτάσεως τὸν λόγον ἐποίησατο, ὅτι ἐκ τῆς προτάσεως καὶ τὴν τῷ ὄρει ἀπόδοσιν ἐμελλε ποιεῖσθαι.

εἰσὶ δὲ ὅροι ἐν τῇ ἀπλῇ προτάσει ὄνομα καὶ ῥῆμα. εἴρηξεν δὲ ὅροι τὰ τῆς προτάσεως μέρη ἀπὸ τῶν τέτοις ὀρίζεσθαι τὴν πρότασιν καὶ ἐκ τούτων αὐτὴν συγκεῖναι. Alex. f. 6.

ἐπισημῆνα δὲ δεῖ τῷ καλῷ. ὅτε γὰρ ἐπὶ τῆς προτάσεως ἐμπροσθεν εἶπε τὸ ὅτι πρότασιν δὲ καλῷ, ὅτε μὴν λέξει τὴν 5 συλλογισμὸν ὀρίζομενος. ὅμοιος ἔστιν αὐτὸς τῷ ὅρῳ ὄνομα τεθεικέναι, τὸ δὲ τῆς προτάσεως καὶ τῷ συλλογισμῷ εὐρέθη καὶ παρὰ τῶν πρὸ αὐτῶν. Ioh. Ph. f. viii.

ζητήσωμεν δὲ τίνα ἐν τῷ ὀρισμῷ τῷ ὅρῳ. διὰ τί τέως προσέθηκε τὸ καλῷ; λέγομεν ὅτι αὐτὸ ἐστὶν εὐρημα, ὅχι ὅτι ἠγνοεῖτο 10 παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ τῷ ὅρῳ ὄνομα (ἠπίσαντο γὰρ τὸ τῷ ὅρῳ ὄνομα φερόμενον καὶ κατὰ τὸν ὀρισμὸν καὶ κατὰ τὸν πέρατος τῆς γραμμῆς, ὃ ἐστὶ τῆς συγμῆς). ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τούτῳ τῷ σημειωμένῳ, φησὶ δὲ ἐπὶ τῷ μέρει τῆς προτάσεως, τὸ ὄνομα αὐτὸς ἤγαγε, διὰ τούτο ὡς οἰκείον εἶπε "καλῷ." καὶ τούτο δὲ ζητητέον, διὰ τί εἰπὼν "εἰς ὃν 15 διαλύει" ἢ πρότασις, μὴ εἶπε καὶ ἐξ ὧν συντίθει" ἢ πρότασις. λέγομεν ὅτι πρέπει ταῦτα τῇ ἀναλυτικῇ πραγματείᾳ. περὶ γὰρ ἀναλυτικῆς ὁ λόγος. cod. Reg. 2061.

24b σύνθεσις ἐστὶ τῷ Ἀριστοτέλει προσκατηγορούμενον λέγειν τὸ 17. ἐστίν, οἷον ἄνθρωπος φιλοσοφῶν ἐστίν. συγκατηγορεῖ γὰρ ἰδὸν τὸ ἐστίν 20 κατὰ τὸν ἀνθρώπου μὴ τὸν φιλοσοφῶν. ὅπερ δὲ ἐστίν ὃ ἐβέλοντο οἱ περὶ Ἀλέξανδρον λέγειν ὅρον ὅδε μέρος προτάσεως, ἀλλὰ συνθέσεως ἢ διαρέσεως μηνυτικὸν μόριον τῶν ἐν τῇ προτάσει ὄρων. . . Ἀριστοτέλης μὲν ἔν τῳ φρονεῖ περὶ τῶν ἐστίν καὶ Ἀλέξανδρος. Εὐδή- 25 μος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Λέξεως δείκνυσιν διὰ πλειόνων ὅτι τὸ ἐστίν ἐν ταῖς ἀπλάσι προτάσεσι κατηγορεῖ καὶ ὅρος ἐστίν, οἷον Σωκράτης ἐστίν, Σωκράτης ὅχι ἐστίν. cod. 1917 in marg.

τούτο τὸ ῥησείδιον ὃ μὲν Ἀλέξανδρος καὶ οἱ πλείους τῶν ἐξηγη- τῶν ἀπλῶς ἐξηγήσαντο. σημαίνει γὰρ, φησὶ, διὰ τούτων τὰς καταφατικὰς καὶ ἀποφατικὰς προτάσεις, διὰ μὲν τῶν εἰπεῖν "προ- 30 τιθεμένον" τὰς καταφατικὰς, διὰ δὲ τῶν "διαρυσμένον" τὰς ἀποφα- τικὰς. αὕτη δὲ ἀπλῶς μαλλόν ἐστιν ἢ ἀληθεστέρα ἢ ἐξηγησις. ἢ γὰρ κατάφασις καὶ ἢ ἀπόφασις ἀντικείμεναί εἰσι, καὶ εἰ ἡβύλετο αὐτὰς εἰπεῖν, δι' ἀντικειμένων τούτο εἶχε ποιῆσαι φωνῶν. ἢ δὲ πρότασις καὶ διαίρεσις ὅχι ἀντικείμενα. τῇ μὲν γὰρ πρότασις ἀντίκει- 35 ἢ ἀφαίρεσις, τῇ δὲ διαίρεσις ἢ σύνθεσις. ὥστε ὅχι ἔχει χώραν ἢ ἐξηγησις αὕτη. οἱ δὲ γε ἀκριβέστεροι τῶν ἐξηγητῶν φασίν, ὡς ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος, διὰ βραχυλογίαν ἐξ ἑκατέρας ἀντιθέσεως ἐν εἰπὼν καὶ τὸ ἀντικείμενον ἑκατέρας ἐδήλωσε. τούτο δὲ σύνθεσις αὐτῷ ποιεῖν. ὥστε ἔστιν ἀντιθέσεις δύο, πρότασις ἀφαίρεσις, 40 σύνθεσις διαίρεσις. διὰ τούτων δὲ ἐδήλωσεν ἡμῖν πάσας τὰς προ- τάσεις τὰς παραδεδομένας ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 10). Ioh. Phil. f. viii b.

τὸ δὲ "προσθεμένον ἢ διαρυσμένον ἢ τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι" προ- σέθηκεν ἵνα μὴ τινες ἀγνοήσαντες, ὅταν τὸ ἐστίν τρίτον προσκατηγο- 45 ρῇ ἐν τῇ προτάσει, διαρύντες τὴν πρότασιν τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι τρίτον ὅρον ἡγῶντο εἶναι. ὅ γὰρ ὅρος ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσι τὸ ἐστίν, ἀλλὰ προσθεμένον μὲν σύνθεσιν σημαίνει τὸ κατηγορούμενον καὶ

τὸ ὑποκείμενον, καὶ ἐστὶ καταφάσεως δηλωτικόν, ἀποφατικῶς δὲ λεγόμενον διαρύνει τε καὶ χωρίζει τὰς ὁρὰς ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐστὶν ἀποφάσεως δηλωτικόν. εἰς γὰρ δύο ὁρὰς πάντα διαρύνει πρότασις. ὅτι γὰρ μήτε ὅρος τὸ ἐστίν μήτε ὅρος μέρος, δῆλον εἶναι δοκεῖ ἐκ τῶν καὶ τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν τὰς ἀντικείμενας ἐκ τῶν αὐτῶν ὄρων συγκεῖναι. δοκεῖ δὲ ὅρος γίνεσθαι τὸ ἐστίν ὅταν μόνον κεῖται. δοκεῖ γὰρ τότε τὸ ἐστίν κατηγορούμενος ὅρος εἶναι. ὅ μὴν ἀλλ' εἰ ἀκριβολογοῖτό τις, ὅδε τότε ἐστὶ καθ' αὐτὸ ὅρος τὸ ἐστίν. ἢ γὰρ λέ- γουσα πρότασις "Σωκράτης ἐστίν" ἴσον δύναται τῇ Σωκράτης ὡς ἐστίν, ἐν ᾗ γίνεται τὸ ὡς μὴ τὸ ἐστίν. ὁ δὲ κατηγορούμενος ὅρος ὅστις ἐστίν. ἐπεὶ δὲ τῷ ὡς τὸ ἐστίν ἴσον δοκεῖ δύνασθαι ἐγκεκλιμένον ἀπ' αὐτῶν, συντομίας χάριν καὶ τὸ μὴ ταῦτον λέγειν δοκεῖν μόνον συν- 50 τάσσει τῷ ὑποκειμένῳ. ὅπως δὲ συνταχθέν ὅρος γίνεται καὶ τῆς προτάσεως μόριον. εἰπὼν δὲ "συντιθεμένον ἢ διαρυσμένον" προσέ- θηκε "τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι," ἀκαταλληλότερον μὲν πως τῇ ἐρμη- νείᾳ δοκῶν χρηστὴ διὰ τὴν τῷ μὴ εἶναι πρότασιν. δοκεῖ γὰρ αὐταρ- κες εἶναι τὸ "προσθεμένον ἢ διαρυσμένον τὸ εἶναι." ἢ μὲν γὰρ πρότασις τὸ εἶναι κατάφασιν ποιεῖ, ἢ δὲ διαίρεσις ἀπόφασιν. ὅ μὴν ἀλλὰ καὶ προσέθηκεν αὐτὸ ὑπὲρ τῶν δηλῶσαι τίνα τρόπον τὸ εἶναι διαρυσ- μένον ἀπόφασιν γίνεται. διαίρεσις γὰρ ἐστὶ καὶ ἢ παντελὴς ὁρὰς τῶν ἐστίν, διαίρεσις ἐστὶ καὶ ἢ μὴ τὸ ἀποφατικὸν μόριον σύνταξις, ὅποῖον ἐστὶ τὸ ὅχι ἐστίν. ἀλλὰ τέλεον μὲν ἀφαιρεθέντος τῶν ἐστίν ἀπὸ τῆς προτάσεως καὶ ὅπως διαρυσθέντος ὅτε ἀπόφασις τὸ καταλειπόμενον ὅτε πρότασις ὅλως. ὁ γὰρ ἀφελὼν ἀπὸ τῆς προτάσεως τῆς λευ- 55 κός ἐστὶ τὸ ἐστίν καὶ καταλειπὼν τὸ Σωκράτης λευκός, ὅτε ἀπόφασιν πεποίηκεν ὅτε ἐτι πρότασιν τὸ καταλειπόμενον τετήρηκεν. ἢ γὰρ πρότασις τέλει ἐστὶ λόγος καὶ ἀνελλιπής. ὑπὲρ τῶν δὲ δεῖξαι τίνα τρόπον χρὴ διαρύνειν τὸ ἐστίν ἐν τῇ ἀποφάσει, προσέθηκε τὸ μὴ εἶναι, ἵνα ἢ προσθεμένον μὲν τὸ ἐστίν ἐν ταῖς καταφάσεσιν, διαρυσμένον δὲ τὸ αὐτὸ τούτῳ ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν καὶ γινόμενον μὴ εἶναι. ὅ γὰρ τέ- 60 λεον διαρυσμένον καὶ ἀφαιρεμένον. ἢ προσέθηκε τὸ "προσθεμένον ἢ διαρυσμένον τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι" ὑπὲρ τῶν ἐνδείξεσθαι ὅτι ταῦτα τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι ὅχι μόρια ἐστὶ τῆς προτάσεως ὅδε ὅροι, ἀλλ' ἐστὶν ἔξωθεν τῶν ὄρων καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι, ἢ προσθεμένα τοῖς κα- 65 τηγορούμενοις ὅροις ἔξωθεν ἐν τῇ τῶν προτάσεων εἰς τὰς ὁρὰς δια- ρέσει ἢ χωρίζομενα αὐτῶν. ὅδε γὰρ πλέον ὡς πρὸς τὴν εἰς τὰς ὁρὰς τῶν προτάσεων διαίρεσιν ποιεῖ ταῦτα προσθεμένα ἢ ἀφαιρέ- μενα. δοκῶσι γὰρ οἱ ὅροι εἶναι τῆς Σωκράτης λευκός ἐστὶ τὸ Σω- κράτης καὶ τὸ λευκός. καὶ εἴη ἂν καταλληλότερον ἢ λέξις ἔχουσα, εἰ ὅπως λέγοιτο, "προσθεμένον τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι ἢ διαρυσμένον." ἢ 70 ἄτοπον τὸ μὴ ὅλως λέγειν τὸ ἐστίν ἐν ταῖς ὅπως ἔχουσιν προτάσεσι κατηγορεῖσθαι, καὶ ταῦτα Εὐδήμῳ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Λέξεως δει- κνύντος τούτο διὰ πλειόνων. Alex. f. 6.

πρὸ τῆς τῶν ῥητῶν ἐξετάσεως ἀξιὸν ἐστὶ ζητῆσαι πρῶτον μὲν 24b πόθεν ἢ ψυχὴ εἰς ἔννοιαν ἦλθε τῷ συλλογισμῷ, ἔπειτα ποῖον ἐστὶ 18. τῆς ψυχῆς μόριον τὸ συλλογίζομενον, τρίτον εἰ ἐστὶ ὅλως συλλο- γισμός. καὶ γὰρ πειρῶνται τινες κατασκευάζειν ὅτι ὅδε ἐστὶ ὅλως συλλογισμός. οἱ γὰρ ἐφεκτικοὶ κατασκευάζοντες ὅτι ὅχι ἐστὶ συλ-

λογισμὸς ἔλεγεν ὅτως. ἀποδεικνύντες φατέ ὅτι συλλογισμὸς ἢ ὅ. εἰ μὴ ἔκ ἀποδεικνύντες, ὃ πιευσόμεν χωρὶς ἀποδείξεως ὑμῶν ὅτι ἔστι συλλογισμὸς, εἰ δὲ ἀποδείκνυτε, συλλογισμῷ δῆλον ὅτι ἄλλω χρῆσθε, ὃν πάλιν δι' ἑτέρω συλλογισμῷ δεόν ὑμᾶς ἀποδει-
κνύνει ὅτι ἔστι συλλογισμὸς ἀποδεικτικός, κακῆινον πάλιν δι' ἑτέρω, 5
καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρον. Ioh. Phil. f. IX b.

246 δοκεῖ δὲ τισὶ τὸ τεθέντων μὴ ἀπλῶς σημαίνειν τὸ ληφθέντων
19. ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον δῆλόν τῶν λαμβανομένων· ὅτι γὰρ κατηγορικάς
εἶναι δεῖ τὰς λαμβανομένας προτάσεις, δηλῶν διὰ τῶ τεθέντων·
ταύτας γὰρ ὠρίσατο· δείξει γὰρ ὅτι αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις αὐταὶ 10
καθ' αὐτάς ὃ ποιῶσι συλλογισμόν. διὰ τὸτο "τεθέντων" εἶπεν, ὃ
ληφθέντων. καὶ προσέτι ὅτι μὴ ἐν δεῖ τὸ τιθέμενον εἶναι μηδὲ μίαν
πρότασιν, τὸ τεθέντων δηλοῖ, ἀλλὰ τὸ ἐλάχιστον δύο· ὃ γὰρ εἰσι
συλλογισμοὶ οἱ λεγόμενοι ὑπὸ τῶν νεωτέρων μονολήμματοι· ὃ γὰρ
συλλογισμὸς ἀπ' αὐτῶ τῶ ὀνόματος σύνθεσιν τινὰ δηλοῖ λόγων· 15
οἷς γὰρ ἂν εἴη τὸ σύν προσκείμενον, συμπλοκὴν τῶν καὶ σύνθεσιν
δηλοῖ καὶ σύνθετον σημαίνει... οἱ δὲ μονολήμματοι λεγόμενοι δο-
κεῖσιν εἶναι ποτε συλλογισμοὶ τῷ τῇν ἑτέραν τῶν προτάσεων διὰ
τὸ εἶναι γνώριμον τὸς ἀκούοντας προστιθέμεναι... πάνυ δὲ καλῶς τὸ
δεῖν ἕτερον εἶναι τῶν τεθέντων τὸ συμπέρασμα προσέθηκεν· ἀχρη- 20
στον γὰρ καὶ συλλογιστικῆς χρείας φορτικὸν τὸ τὸ ὁμολογούμενον κεί-
μενον ἐπιφέρειν· τὸ γὰρ χρεῖωδες ὃ παρέχετο τὸ "εἰ ἡμέρα ἐστίν,
ἡμέρα ἐστίν· ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν" καὶ ὅλως οἱ
λεγόμενοι ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀδιαφόρως περαίνοντες. τοῖσιν δὲ
καὶ οἱ διαφορομένοι, οἷος ἐστίν "εἰ ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν· ἀλλὰ 25
μὴν ἡμέρα ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν"... καὶ ἐστίν ὁ συλλογισμὸς γένος
τῶν αὐτῶ εἰδῶν, ὃδὲν δὲ αὐτῶν ταύτην τῷ εἰλημμένῳ τὸ ἐπιφε-
ρόμενον ὃδ' ἂν ἐν συλλογισμῷ εἴη ὅλως· ὃ γὰρ ἐξ ἀντιφάσεως
διαίρετικὸς συλλογισμὸς ὅχ' ὡς ταύτην τῷ μεταλαμβανομένῳ ἢ
ὡς οἱ νεώτεροί φασι, προσλαμβανομένῳ τὸ συμπέρασμα ἐπιφέ- 30
ρει. ὃ γὰρ λέγων ἦτοι ἡμέρα ἐστίν ἢ ἔκ ἐστίν ἡμέρα, εἴτα προσ-
λαμβάνων τὸ ἕτερον τῶν ἐν τῷ διαίρετικῷ, ἢ τὸ ἀποφατικόν τὸ
ἀλλὰ μὴν ἔκ ἐστίν ἡμέρα, ἢ τὸ καταφατικόν τὸ ἡμέρα ἐστίν, ἔχει
μὴ ἐν συναγόμενα, ἢ τὸ ἔκ ἄρα ἡμέρα ἐστίν ἢ τὸ ἡμέρα ἄρα
ἐστίν, ὃ δοκεῖ ταύτην εἶναι τῷ προσηλημμένῳ τῷ ἀλλὰ μὴν ἔκ 35
ἐστίν ἡμέρα ἢ τῷ ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν· ὃ μὴν ὡς ταύτην αὐτῷ
ὃν ἐπιφέρειν ἀλλ' ὡς ἀντικείμενον τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῷ διαίρε-
τικῷ... τῇ λέξει ἐν ταύτῳ, ὃ τῇ δυνάμει καὶ τότε ἐστίν ὅτως.
ὃ ἀναγκαῖον καὶ τὸς ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς λέγειν, εἴγε ἐν τοῖς διαίρετι-
κοῖς καὶ τοῖς διαζευκτικοῖς συλλογισμοῖς φασὶ τῇ προσλήψει θα- 40
τέρω τῶν ἐν τῷ διεζευγμένῳ τὸ ἀντικείμενον ἔπεδον τῷ λοιπῷ τῆς
συλλογιστικῆς συμπλοκῆς. εἰ δὲ τὸτο, ἔκ ἂν εἴη συλλογισμὸς
κατ' αὐτῆς. ἔτι ἐνθά προσληφθέντος τῷ ἑτέρῳ μὴ τὸ ἀνακείμενον,
τὸ δ' αὐτό τι τῷ προσληφθέντι τῶν ἐν τῷ διαζευκτικῷ ἐπιφέρειν,
ὥς ὃ συλλογιστικὴ ἢ ἐπιφερομένη συμπλοκή, εἰ ταύτην τῷ προσ- 45
λαμβανομένῳ τῶν ἐν τῷ διαζευκτικῷ ἐπιφέρειν ἢ συλλογιστικὴ·
κατ' αὐτῆς ὅχ' ὡς ταύτην εἰληπῶ τῷ προσηλημμένῳ τὸ ἐπιφερό-
μενον. Alex. f. 6 b - 8.

εἰπὼν "λέγω δὲ τῷ ταῦτα εἶναι τῷ διὰ ταῦτα συμβαί- 248
νειν," ὃ καὶ αὐτὸ ἔτι δοκεῖν ἀσάφειάν τινὰ ἔχειν· τὸ γὰρ "διὰ ταῦτα" 20.
αἰτίας ἐστὶ δηλωτικόν, δύνανται δὲ καὶ μὴ δι' αἰτίων συλλογισμὸς
γίνεσθαι· τῆς γὰρ ἀποδείξεως ἴδιον τὸτο· δεῖ μὴ γὰρ αἰτίας τῷ συμ-
περάσματος τὰς προτάσεις εἶναι, εἰ συλλογισμὸς ἔσται, ὃ μέντοι
δεῖ πάντως τὰ ὑπὸ τῶν προτάσεων δηλούμενα αἰτία εἶναι τῷ πρά-
γματος τῷ δηλούμενῳ ὑπὸ τῷ συμπεράσματος· δύνανται γὰρ τις καὶ
δι' ὑσέρων τὰ πρότερα συλλογίσασθαι, ὡς ὃ ἐκ τῷ γάλα ἔχειν τὸ
τετοκέναι δεικνύς καὶ διὰ τῆς τέφρας τὸ πῦρ. καὶ ὅλως οἱ διὰ ση-
μείων συλλογισμοὶ τοιοῦτοι· ὃ γὰρ τὸ ὑσέρον τῷ προτέρῳ αἴτιον. διὰ
τὸτο καὶ τὸ "διὰ ταῦτα εἶναι" ἐξηγήσατο, εἰπὼν "τῷ μηδενὸς ἔξω-
θεν ὅρα προσδεῖν πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον," τῷ τῆς αὐτάρ-
κεις εἶναι τῆς κειμένης ὅρας πρὸς τὸ συμπέρασμα, διὰ ταύτης
τῆς προθέσεως ἅμα δεικνύς ὅτι μὴ εἰσιν οἱ λεγόμενοι μονολήμ-
ματοι συλλογισμοὶ· προσδέοντι γὰρ καὶ ἐκεῖνοι ἔξωθεν τινος ὅρα καὶ
προτάσεως πρὸς τὸ συμπέρασμα· ὃν ὅρον καὶ πρότασιν προστίθισι
περὶ πρὸς ὃν ὁ λόγος τὸ εἶναι γνώριμον. καθόλου γὰρ εἴ τι εἴη
συναρμόμενον μὲν, ὃ μὴν ἐκ τῶν κειμένων ἀλλ' ἑτέρας προτάσεως
προσλήψει, τὸ τοιοῦτον ἀναγκαῖον μὴ ῥηθήσετο, ὃ μὴν συλλογισμὸς
ἤδη τὸτο· ὁποῖοι εἰσι καὶ οἱ ἀμεθόδως περαίνοντες λόγοι παρὰ τοῖς
Στωϊκοῖς, οἷον εἰ λέγει τις "τὸ πρῶτον τῷ δευτέρῳ μεῖζον, τὸ δὲ
δευτέρον τῷ τρίτῳ, τὸ ἄρα πρῶτον τῷ τρίτῳ μεῖζον." τὸτο γὰρ
ἀναγκαῖως μὴ ἔπει, ὃ μὴν καὶ συλλογισμῷ, εἰ μὴ προσληφθήσε-
ται τις ἔξωθεν πρότασις ἢ λέγουσα τὸ τῷ μεῖζονος μεῖζον καὶ τῷ
ἐλάττωτος ἐκεῖνος μεῖζόν ἐστιν. τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
Εὐκλείδου στοιχείων θεωρήμα τὸ "ἢδε τῇδε ἴσον καὶ ἢδε ἄρα τῇδε
ἴση"... καὶ ὅλως τοιοῦτον τὸ εἶδος ἐστὶ τῶν λόγων ὅς οἱ νεώτεροι λέ-
γουσιν ἀμεθόδως περαίνοντας, οἷον ἐστὶ καὶ τὸ "ἡμέρα ἐστίν· ἀλλὰ
σὺ λέγεις ὅτι ἡμέρα ἐστίν· ἀληθεύεις ἄρα." ὃ γὰρ συλλογισμὸς
τὸτο, ἔσται δὲ προσθεσίσης τῆς καθόλου προτάσεως τῆς ὃ τὸ ὃν
εἶναι λέγων ἀληθεύει· ἢ προσθεσίσης τῆς ὃ δὲ ἡμέρας ὕσης ἡμέ-
ραν εἶναι λέγων τὸ ὃν εἶναι λέγει, συμπέρασμα ἐπὶ τοῖς κειμένοις
ὃ ἄρα ἡμέρας ὕσης ἡμέραν εἶναι λέγων ἀληθεύει. διὰ τε ἐν τῆς
λόγους τῆς μονολημμάτων καὶ διὰ τῆς ἀμεθόδως περαίνοντας πρόσ-
κειν "τῷ ταῦτα εἶναι," καὶ ἔτι διὰ τῆς μὴ ἔχοντας κυρίως προτά-
σεις ἀλλ' ὀφείλοντας εἰς ἐκεῖνας μεταληφθῆναι, ἵνα γένωνται συλ-
λογιστικοί, ὡς ὁ λόγος ἔχει ὁ λέγων "μὴ ὕσας ἀναιρυσμένης ἔκ
ἀναιρεῖται ὕσας· ὃ δὲ ἐστίν ἀναιρυσόμενον, καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀναιρεθῆ-
σετο· τὰ μέρη ἄρα τῶν ὕσων ὕσας." ὃ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τέλει τῷ
λόγῳ μνημονεύει· ὃ γὰρ "τῷ ταῦτα εἶναι" τὸ συμπέρασμα, ἀλλὰ
δεῖ μεταληφθῆναι τὰς προτάσεις. Alex. f. 8.

συμφήκης αὐτοῖς ἐποιῶντο ἐκ τῶν τῆς δικασίας. ὅτως γὰρ
καὶ Δημοκρίτης ἐποίησεν. ἐκὼν παρατονίσας καὶ εἰπὼν παροξυτόνως
μῖστος, καὶ τῶν δικασῶν διορθωσαμένων καὶ λεγόντων ὀξυτόνως
μῖστος, ἀποβλέψας πρὸς Αἰσχίνην ἔφη "ἀκούεις ἂ λέγουσιν,
Αἰσχίνη;" τὸ γὰρ ἐκασίως αὐτὸν παρατονίσαι συμφήκης καὶ Αἰσχίνῃ
ἐποίησεν αὐτῷ τῆς δικασίας. διὰ ταύτας τὰς αἰτίας τοῖς μονο-
λημμάτοις ἐκέχρητο συλλογισμοῖς οἱ ῥήτορες. καλῶς ἐν εἶπε

καὶ ὁ Ἀριστοτέλης "τινῶν" καὶ ὁ τινός, διὰ τὴν εἰρημένους μονο-
λημμάτους συλλογισμούς. cod. Reg. 2061.

24b δόξει προχείρως σκοπεῖσι τὴν τελείαν συλλογισμὸν τὴν προειρη-
21. μένον ὅρον ἀποδεδωκέναι· εἶπε γὰρ ἐπ' αὐτῷ "τὸ μηδενὸς ὅρου προσ-
δεῖν πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον." λέγει δὲ ἀτελῆ συλλογισμὸν 5
εἶναι τὴν προσδεόμενον ἢ ἐνός ἢ πλειόνων. εἰ δὲ τὸτο, ὅθεν ἂν
συλλογισμοὶ εἴησαν οἱ ἀτελεῖς. τοῖσδε οἱ ἐν δευτέρῳ χήματι
καὶ τρίτῳ συλλογισμοί, οἱ μᾶλλον πάντων λέγει καὶ αὐτὸς συλλο-
γισμὸς εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἀρχόμενος ὡς περὶ συλλογισμῶν τῶν
ἀτελῶν εἶρηκε· τῶν γὰρ συλλογισμῶν προσέθετο ζητῆσαι ποῖος τέ- 10
λειος καὶ ποῖος ἀτελής· ὡς γὰρ φησὶ προσδεῖσθαι τὴν ἀτελῆ, ὅχι ὡς
ἔξωθεν αὐτῶν ὀφειλόντων προσληφθῆναι λέγει, ἀλλ' ὡς ἐνυπαρ-
χόντων μὲν ἐν τοῖς κειμένοις, δεομένων δὲ δείξεως· λέγει γὰρ ἐπ'
αὐτῶν "ἀ' ἐστὶ μὲν ἀναγκαῖα διὰ τῶν ὑποκειμένων ὅρων, ὅ μὴν
εἴληπτο διὰ προτάσεων." Alex. f. 8 b.

24b καλῶς εἶπε "πρὸς τὸ φανῆναι" καὶ ὁ πρὸς τὸ γενέσθαι· οἱ μὲν γὰρ
24. τέλειοι συλλογισμοὶ τὸ ἀναγκαῖον ἔχουσι, καὶ τὸτο φαινόμενον, οἱ δὲ
ἀτελεῖς, ὅποιοι εἰσι πάντες οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματι,
ἔχουσι μὲν τὸ ἀναγκαῖον, ὅ μὴν προφανές, ἀλλ' ἐπισημόνους δεῖ ἵνα
τὸ ἐκ τῶν προτάσεων εἰλημμένον ἀναγκαῖον μὴ φαινόμενον δὲ εἰς 20
τὸ ἐμφανές ἀγάγοι διὰ τῶν ἀντιστροφῶν. Ioh. Phil. f. xi.

24b "ἢ ἐνός ἢ πλειόνων." ὅχι ὅρον λέγει· ὅθεν γὰρ ἀξιοῖ, ὥσπερ
25. εἶρηκε, τὴν δεομένην ἔξωθεν τινος ὅρου καλεῖν συλλογισμὸς, ἀλλ'
ἀρσενικαῖς φωναῖς ἐχρήσατο ἀντὶ θηλυκῶν, ὀφείλων εἰπεῖν ἢ μιᾶς
ἢ πλειόνων, ταῖς ἐν ἀντιστροφῶν... ἀπορῶσι δὲ τινες πῶς ὁ
Ἀριστοτέλης μὴ προσδεχόμενος τὴν συλλογισμὸς τὴν ἔξωθεν τι
προσλαμβάνοντας, οἷον ὅρον ἢ πρότασιν, ἀποδέχεται τὴν δι' ἀδύ-
νατον δείξεως καὶ συλλογισμὸς αὐτὸς καλεῖ, καὶ τοὶ προσδεχομένης
ἔξωθεν τινα... φησὶ πρὸς ταύτην τὴν ἀπορίαν ὅτι τὰ ἐν τῇ εἰς 30
ἀδύνατον ἀπαγωγῇ παραλαμβάνόμενα ἔξωθεν ὅ συνεκτικὰ εἰσι
τὸ συλλογισμὸς τὸ κατασκευάζοντος τὸ προκείμενον, ὥσπερ ὅτι
εἶναι τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, ἀλλὰ τῆς ἀτόπου ὑποθέσεως ἐλεγκτικά,
λέγω δὴ τῆς ὅτι θνητή. Ioh. Phil. ib.

24b σημειωτέον ὅτι ὅχι ὁμοίως ἐν τε τούτοις καὶ ἐν τοῖς Ὑστέροις
26. ἀναλυτικοῖς (14) ἀποδίδωσι τὸ καθόλου. ἀποδίδει δὲ τί ποτέ ἐστι
τὸ κατὰ παντός, φησὶν ὅτι "καὶ τὸ κατὰ μηδενὸς ὡσαύτως," ὅ τὸτο λέ-
γων ὅτι ταῦτά ἐστι τὸ κατὰ παντός καὶ τὸ κατὰ μηδενός (ἐναντία γὰρ
ἐστὶν) ἀλλ' ὅτι δυνατὸν ὀρίσασθαι αὐτὸ ὀρμωμένους ἀπὸ τῆς παρὰ τῆ
κατὰ παντός εἰρημένης· ὅταν γὰρ μηδὲν ἢ λαβεῖν τὸ ὑποκείμενον καθ'
ὅ τὸ κατηγορούμενον ῥηθῇ... Alex. f. 9.

25a τέλος ἔχει τὰ ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ προτεθέντα, τρέπεται δὲ λοιπὸν
1. εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς τῶν συλλογισμῶν γενέσεως. ἀλλ' ἐπειδὴ
καὶ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματι συλλογισμῶν διὰ τῆς τῶν
προτάσεων ἀντιστροφῆς τὸ ἀναγκαῖον ἀποδείκνυται, ὡς ἀρτίως ἐλέ-
γομεν, διὰ τὸτο πρῶτον ἠβυλήθη τὰ περὶ ἀντιστροφῆς διδάξαι,
ἵνα μὴ ἐκεῖσε γενόμενος ἀναγκαῖον τὴν λόγον διακόψαι, διδάσκων
ἡμᾶς τί ποτέ ἐστιν ἀντιστροφή, ποσαχῶς λέγει, καὶ περὶ ποίας ἀντι-
στροφῆς ἐνταῦθα διαλέγεται, καὶ ἔτι ἐν πόσοις θεωρεῖται ἢ ἀντιστροφή,

καὶ τούτοις πῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα. λέγομεν ὅτι πρὸς τὸ πρῶτον
ὅτι ἀντιστροφή ἐστιν ἰσοστροφή τις· τὸ γὰρ ἀντὶ, ὡς ἐν ἑτέροις πολ-
λάκις εἶρηκε, τὸ ἴσον σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς ἐν τῷ ἀντιδ-
νειρα καὶ ἀντίθεος καὶ ἐν τῷ ἔθει τὸ ἀντίχειρ. Ioh. Phil. f. xi b.

χωρὶς τῆς ὕλης αὐτῆς τὴν τρόπον προστιθεῖς ταῖς προτάσεσι,
καθολικὰς ἐπ' αὐτῶν τὰς δείξεις ποιεῖ, ὅ παρὰ τὴνδε ἢ τὴνδε
τὴν ὕλην δεικνύς τὴν διαφορὰν γινομένην τῶν συλλογισμῶν, ἀλλὰ
παρὰ τὴν προκείμενον τρόπον. ὅσαι ὅτι αἱ ἀποδείξεις αὐτῶν καθο-
λικαὶ ἰδιαὶ ἂν εἴεν τῆς περὶ συλλογισμῶν πραγματείας. ὅτι γὰρ
ὡς πρὸς τὴν συλλογιστικὴν μέθοδον τῶν τρόπων τούτων χρησίμων
ὄντων μνημονεύει, ὁ δὲ ἐκ τῆς εἶναι μὲν προτάσεων καὶ κατ' ἄλλας
τινάς τρόπους διαφορὰν· καὶ τὸ καλῶς προσκείμενον καὶ τὸ κακῶς, καὶ
τὸ μακρῶς καὶ τὸ βραχέως, καὶ τὸ ταχέως καὶ τὸ βραδέως τρόποι προ-
τάσεων εἰσι διαφοραί, οἷον Σωκράτης καλῶς διαλέγεται ἢ μακρῶς
15 ἢ συντόμως· ἀλλ' ὅθεν τοῖς μνημονεύει ποιούμενος τὴν τῶν
προτάσεων διαίρεσιν, ὅτι μὴδὲν πρὸς γενέσειν ἢ διαφορὰν συλλο-
γισμῶν συντελεῖται. Alex. f. 10.

"καθ' ἑκάστην πρόσρησιν" ἀντὶ τῆς καθ' ἑκάστην τρόπον προ- 25
25. τήκην. Ioh. Phil. f. xiii.

τὴν καθόλου ἀποφατικὴν σημαίνει ὑπάρχουσαν. "ἀνάγκη τοῖς 25
ὅροις ἀντιστρέφειν." σημαίνει τὴν ἀπλὴν ἀντιστροφήν· ἐν μόνοις γὰρ
αὕτη τοῖς ὅροις ἀντιστρέφει. id. ib.

ἔτος, φησὶν, ὁ λόγος τῆς προτάσεως ἢ καθόλου ἐστὶν ἢ ἐν μέρει
ἢ ἀπροσδιόριστος· τὴν γὰρ ἀδιόριστον ἀντὶ τῆς ἀπροσδιορίστου λέγει, καὶ
ζητῶμεν ὅτι εἰ ταῦτα μόνον εἰσὶν, ὅχι εἰσὶ καὶ τὰ καθ' ἑκάστην. λέγο-
μεν ὅτι διὰ τῶν μερικῶν καὶ τὰ καθ' ἑκάστην εἰσὶν ἡγήσασθαι· ὅθεν γὰρ ἑτε-
ρόν ἐστι μερικὸν εἰ μὴ καθ' ἑκάστην ἀλλώμενον. ἀλλ' ὅθεν τὰ καθ'
ἑκάστην ἑτερόν τι εἰσὶν εἰ μὴ μερικὸν ὀρίσθαι. cod. Reg. 2061.

Θεόφραστος μὲν καὶ Εὐδόξος ἀπλῶς ἐδειξαν τὴν καθόλου 25
ἀποφατικὴν ἀντιστρέφουσαν αὐτῇ· τὴν γὰρ καθόλου ἀποφατικὴν ὠνό- 14
μασαν καθόλου ζερητικὴν, τὴν δὲ δεῖξιν ὅπως ποιεῖν. κείτω τὸ α'
κατὰ μηδενὸς τῷ β'· εἰ δὲ κατὰ μηδενός, ἀπέξευκε· καὶ τὸ β' ἄρα παν-
τός ἀπέξευκε τῷ α'· εἰ δὲ τὸτο, κατ' ὅθεν αὐτῶν. ὅπως μὲν ὅτι
ἐκεῖνοι· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης δοκεῖ προχωρῶν τῇ εἰς ἀδύνατον
ἀπαγωγῇ ἀντιστρέφουσαν αὐτὴν δεικνύναι... ἄμεινον δὲ λέγειν
περὶ τὰ εἰρημένα δεικτικὸν εἶναι τὸ δεῖν ἀπέξευχθαι καὶ τὸ β' τῷ
α', εἰ τὸ α' τῷ β' ἀπέξευκε· ὁ οἱ περὶ Θεόφραστον ὡς ἐναργῆς ὅτι
λαμβάνουσι χωρὶς δείξεως. ἔνεστι δὲ καὶ διὰ συλλογισμὸν δεῖξαι
διὰ τῆς πρώτης χήματος γινομένης, ὡς καὶ αὐτὸς προχρῆται τῇ εἰς
40 ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. εἰ γὰρ τις μὴ λέγοι ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου
ἀποφατικὴν, κείτω τὸ α' μηδενὶ τῷ β', εἰ δὲ μὴ ἀντιστρέφει, ἔξω
τὸ β' τινὶ τῷ α'. γίνετο δὴ ἐν πρώτῳ χήματι τὸ α' τινὶ τῷ α' μὴ
ὑπάρχον· ὅπερ ἀτοπὸν. ἀλλ' ἀκαιρὸν τὸ διὰ συλλογισμὸν δεικνύ-
ναι μηδέπω περὶ συλλογισμῶν εἰδόμενος· διὸ χρησέον ὡς αὐτὸς ἐξέ-
θετο τρόπον τῆς δείξεως. Alex. f. 11 et 12.

οἱ δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ἐταῖροι, οἱ περὶ τὴν Θεόφραστον καὶ Εὐδόξου
μον, σαφέστερον καὶ ἀπλῶς ἐδειξαν τὸτο κατασκευάζουσι· φασὶ γὰρ ὅτι
εἰ τὸ α' κατὰ μηδενός ἐστι τῷ β', πάντων τῶν μερῶν αὐτῶν κεχωρί-

σαι. τὸ δὲ κεχωρισμένον κεχωρισμένον κεχωρίζεται· ὥστε καὶ τὸ β' ὕδενι τῷ α' ὑπάρχει. τὸ γ' κεχωρισμένον τῶν πρὸς τι ἐστίν (τινὸς γὰρ ἐστὶ κεχωρισμένον), τὰ δὲ πρὸς τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγει· εἰκότως ἄρα καὶ τὸ β' ὕδενι τῷ α' ὑπάρχει. λαμβάνοντι δὲ τινες τῆς ἀντιστροφῆς ὡς μὴ ἀληθεύσης, καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐλέγχουσιν 5 πειρῶντι τὸν λόγον, λέγοντες ὅτι· ὕδεις τοῖχος ἐν παττάλῳ ἐστίν· τῷτο ἀληθές ἐστιν. ἄρα ὅν, φησί, καὶ ἀντιστρέφοντες ὕγιως ἀποφαινόμεθα “ὕδεις πάτταλος ἐν τοίχῳ.” Ioh. Phil. f. XIII b.

25a ἐνταῦθα γενομένους ἡμᾶς δεῖ ζητῆσαι τίνος χάριν ἐν μὲν τῷ 29 περὶ Ἑρμηνείας ἕκ ἐμνημόνευσεν τῶν πρὸς τῶν προτάσεων ὁ Ἀριστοτέλης, λέγω δὲ τῆς ἀναγκαῖον μὴδενὶ εἶναι καὶ τῆς ἀναγκαῖον παντὶ εἶναι καὶ τῆς ἐνδέχεσθαι παντὶ εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μερικῶν, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὡς περὶ ἀπροσδιορίστων καὶ μόνον ποιεῖ τὸν λόγον, εἰρηκῶς δυνατὸν εἶναι, ἐνδεχόμενον εἶναι, ἕκ ἀναγκαῖον εἶναι, δυνατὸν μὴ εἶναι, καὶ παρακατιῶν ὅπως δεῖ καὶ τὰς ἀκολουθήσας ἀλλήλαις 15 ἐξήτει, ὡς περὶ ἀπροσδιορίστων διαλέγεσθαι εἰρηκῶς “τὸ μὲν ἄδύνατον καὶ ἕκ ἀδύνατον τῷ ἐνδεχομένῳ καὶ τῷ δυνατῷ καὶ μὴ ἐνδεχομένῳ ἀκολουθεῖ” (p. 22 a 32). ἐν δὲ τῇ προκειμένη πραγματείᾳ ὡς περὶ προσδιορισμένων προτάσεων τῶν μὲν τῶν τρόπων διαλέγεσθαι. δεῖ δὲ πάλιν καὶ τῷτο ζητῆσαι, πῶς τὰς προτάσεις αὐτὸς ἐν τῷ περὶ 20 Ἑρμηνείας (c. 12) καταφάσεις εἶπεν, ἐνταῦθα ἀντὶ ἀποφάσεων παραλαμβάνει· τὴν γὰρ “ἀνάγκη μὴ εἶναι” καὶ “ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι” καταφάσεις λέγων εἶναι ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (οἷς γὰρ ἂν, φησί, τὸ ἐστίν καὶ τὸ μὴ ἐστὶν προσκατηγορῆ), κατάφασιν εὐθὺς ποιεῖ, ταύτας νῦν ἀποφάσεις ποιεῖ· βυθόμενος γὰρ δεῖξαι τὴν καθόλου ἀποφατι- 25 κὴν τῷ ἀναγκαίῳ τρόπῳ καὶ τῷ ἐνδεχομένῳ ἀντιστρέφουσας, ταύταις ἐχρήσατο αὐτὸς, ὡς εἶπον, καταφάσεις ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας φησὶν. ἔτι καὶ τῷτο ζητῶμεν, τί δήποτε τῇ ἀναγκαίᾳ καθόλου ἀποφατικῇ προτάσει μὴ ἀντέθηκε τὴν μερικὴν τῷ ἀναγκαίῳ καταφατικῇ ἀλλὰ τὴν ἐνδεχομένην. Ioh. Phil. f. XIV b.

25a εἰ γὰρ μὴ ἐξ ἀνάγκης τὸ β' τῷ α' μὴδενὶ ὑπάρχει, ἀλλὰ 30 ἐνδέχοιτο τινὶ ὑπάρχειν· αὕτη γὰρ ἀναίρεσις καὶ ἀντίφασις πρὸς τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν, ὡς ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως δέδεικται λόγῳ· “καὶ τὸ α'” φησί “τῷ β' ἐνδέχοιτο τινὶ.” ἀλλ' ἐκεῖτο ἐξ ἀνάγκης μὴδενὶ ὑπάρχειν. δοκεῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα πάλιν διὰ τῆς 35 ἐνδεχομένης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀντιστρέφουσας τὴν δεῖξιν περὶ τῆς ἀναγκαίας καθόλου ἀποφατικῆς πεποιθῆσθαι, καίτοι μὴδὲν περὶ τῶν κατὰ τὰς ἐνδεχομένας ἀντιστρέφειν εἰρηκῶς. ἡ δὲ μὲν ἀντικείμενη τῇ καθόλου ἀναγκαίᾳ ἀποφατικῇ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἐνδεχομένην εἶχεν ὁμολογούμενον· ἀντιφάσεις γάρ· διὸ καὶ τῷτο ἔλαβε... 40 ἐπὶ δὲ τῷ ἀναγκαίῳ τὸ μὲν ἐστίν ἀναγκαῖον ἀπλῶς, τὸ δὲ μὲν διορισμῷ λέγει, ὡς τὸ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης παντὶ γραμματικῷ ἐστὶ ἂν ἢ γραμματικός. αὕτη ἕκ ἀπλῶς ἐστίν ἢ πρότασις ἀναγκαία. δέδειχε δὲ αὐτῶν τὴν διαφορὰν καὶ Θεόφραστος· ὁ γὰρ αἰεὶ γραμματικός ἐστίν, ἀλλ' ὁ δὲ ἄνθρωπος γραμματικός. ἐπεὶ τοίνυν διαφέ- 45 ρει, δεῖ ἡμᾶς εἰδέναι ὅτι περὶ τῶν ἀπλῶς καὶ κυρίως ἀναγκαίων τὸν λόγον ποιεῖ τὸν ὁ Ἀριστοτέλης· αἱ γὰρ ὅπως ἀναγκαῖαι ἀντιστρέφουσιν. Alex. f. 12 b.

ὅτι καὶ τῇ καθόλου καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ καὶ τῇ ἐπὶ μέρους 25a καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ ἀντιστρέφει ἢ ἐπὶ μέρους καταφατικῇ ἀνα- 32. καίᾳ, ὁμοίως δεικνυσιν ὡς ἔδειξεν ἐπὶ τῆς σερητικῆς καθόλου. εἰ μέλλει γὰρ τὸ α' ἢ παντὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ τινὶ, τὸ δὲ β' μὴ ὑπάρχειν τινὶ τῷ α' ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχοιτο ἂν αὐτῷ ποτὲ μὴδενὶ ὑπάρχειν· ἀπόφασις γὰρ τῆς ἀνάγκης τινὶ. τὸ ἕκ ἀνάγκη τινὶ ἴσον δύναται τῷ ἐνδέχεσθαι μὴδενὶ, ἐπεὶ τὸ ἕκ ἀνάγκη τινὶ καὶ ὕδενι ἀνάγκη τὰ αὐτά. ὅτε μὴδενὶ ὑπάρχει τὸ β' τῷ α', ὅδ' ἂν τὸ α' ὕδενι τῷ β' ὑπάρχοι· δέδεικται γὰρ ὡς ὅδ' ἂν τὸ α' ἢ παντὶ 10 ἢ τινὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχοι. παρέλασε δὲ αὐτὸς τὸ παντὶ καὶ ἡρέκει τῷ λαβεῖν ὅτι μὴδὲ τὸ α' ἐστίν ἐξ ἀνάγκης τινὶ τῷ β'. ἀντὶ γὰρ τῷ εἰπεῖν, εἰ γὰρ μὴδενὶ ἀνάγκη, ἀπλῶς εἶπεν “εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη.” ὅτι ὁ πεποιθὼς τὴν δεῖξιν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς, δῆλον· ὅδ' γὰρ ἀντιστρέφειν αὐτὸς δοκεῖ αὐτῇ, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἀποφατικὴν ἤγαγε, καὶ ταύτης ἀφελὼν τὸ ἀναγκαῖον· ὁ ἐδήλωσε διὰ τῆς μηκέτι χρήσεως τῷ ἐνδεχομένῳ, ἀλλ' ἀπλῶς τῷ “εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη” ἢ γὰρ ὑπάρχουσα αὐτῷ ἀντιστρέφουσα κεῖται. ἐξ ὅδ' ὁ δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς πρὸ ταύτης δεῖξεως τὸ “τινὶ ἐνδέχεσθαι” ἀκέραιον ὡς εἰρημένον ἐκεῖ ἀντὶ τῆς εἰ γάρ τινι ἐνδεχομένῳ ὑπαρ- 20 χει. Alex. f. 12 b sq.

ἐν τῷτο διάφορος ἢ γραφὴ φέρεται. τινὰ μὲν τῶν ἀντιγράφων 25a ὅπως ἔχει “εἰ γὰρ ἐνδέχεσθαι μὴδενὶ,” τὰ μέντοι ἀκριβέστερα τῶν 33. ἀντιγράφων ἔχει “εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη.” εἰ μὲν ὅν ἢ προτέρα εἴη γραφὴ, ἐρῶμεν ὅτι ὁμοίως ὁ Ἀριστοτέλης ἀντέθηκε τὸν τρόπον τῷ ποσὸν ποσῷ, ποιὸν ποιῷ. ἀλλ' ἕκ ἀκριβῆς ἢ τοιαύτη γραφὴ· ὁ γὰρ δὴ ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης συνάγεται τι ἀδύνατον. Ioh. Phil. f. XV b.

τὸ ῥησείδιον τῷτο δοκεῖ ὑπὸ τῷ φιλοσόφῳ εἰρημένῳ ὡς αἰτίαν 25a αὐτῷ ἀποδεδωκότος δι' ἣν ἕκ ἀντιστρέφει ἢ μερικὴ σερητικὴ. τῷτο 34. δὲ ἕκ ἐστίν ἀληθές· ὅδαμὲν γὰρ φαίνεται αἰτίαν ἀποδεδωκῶς δι' ἣν ἕκ ἀντιστρέφει ἢ μερικὴ καταφατικὴ, ἀλλὰ μᾶλλον αἰτίαν ἐκάλεσε τὸ παράδειγμα τὸ ἀνωτέρω παρ' αὐτῷ εἰρημένον, ἐνθα ἔλεγεν (p. 25 a 24) εἰ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ὁ παντὶ ζῷῳ, καὶ τὸ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ. Ioh. Phil. f. XVI.

τὸ μὲν ἄνθρωπον μὴ εἶναι ἵππον ἐξ ἀνάγκης ἕκ ὑπάρχει, τὸ δὲ 25b λευκὸν μὴδενὶ ἱματίῳ ἕκ ἐξ ἀνάγκης ἕκ ὑπάρχει. διὸ καὶ ἡ 8. αὕτη πάλιν καὶ ἐπὶ τῷτο σώζει ἀντιστροφὴ ἥτις καὶ ἐπὶ τῷ ὑπάρχοντος ἐγένετο. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐν μέρει ἀποφατικῆς. Ioh. Phil. f. XVI b.

τριχῇ ὄντος τῷ κυρίως ἐνδεχομένου, ὡς καὶ ἐν ταῖς Φυσικαῖς 25b (2 5) εἴρηται, τῷ ἐπὶ πλείον, τῷ ἐπ' ἴσης, τῷ ἐπ' ἔλαττον, ... τὰ μὲν 14. ἐπ' ἴσης ἀχρηστα εἰς ἀπόδειξιν· τί γὰρ ἂν τις τὴν κατάφασιν δεῖξειεν ἢ τὴν ἀπόφασιν; πολλῶν δὲ πλεον καὶ τὸ ἐπ' ἔλαττον, οἷον τὸ τεχθῆναι ἐξαδάκτυλον παιδίον· ὅδεις γὰρ τὰ σπάνια καὶ ὅτω παράδοξα συλλογίζεσθαι· περὶ δὲ τὸ ἐπὶ πλείον τῷ ἐνδεχομένῳ καταγίνεσθαι ἢ συλλογιστικὴ μέθοδος τὸ ἐπὶ τῶν φυσικῶν τεχνητῶν, ὡς ἡδὴ εἶπομεν, φημὶ δὴ τὸ ἐν χειμῶνι ὕσαι καὶ τὸν ῥήτορα πείσαι καὶ τὸν ἱατρὸν ὑγιᾶσαι καὶ τὸν κυβερνήτην σῶσαι τὴν ναῦν. διὰ τῷτο γὰρ

προσέθηκε "ὡς τῷ πεφυκέναι." δῆλον ὅτι περὶ τῶν φυσικῶν αὐτῷ ὁ λόγος. Ioh. Phil. ib.

ἀπορροί τινες ὅτι διὰ τί τὸ ἐνδεχομένον διαιρημένον εἰς τρία, μόνον τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μέμνηται ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τίνες ἐπ' αὐτῷ αἱ ἀντιζεύξεις προτάσεις καὶ τίνες αἱ μὴ καταλέγει. καὶ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι μόνον τὸ πρὸς συλλογιστικὴν ἐστὶ χρεῖαν χρήσιμον. . . καὶ ταύτην εἶναι λέγει τὴν κυρίως αἰτίαν τὴ μὴ πρὸς ἑαυτὴν ἀντιζεύξαι τὴν καθόλου ἀποφατικὴν. . . Θεόφραστος δὲ φησὶ καὶ ταύτην ὁμοίως ταῖς καθόλου ἀποφατικαῖς πρὸς ἑαυτὴν ἀντιζεύξαι. πλὴν ἐν ταῖς μίξεσιν ἔστι φανερόν. cod. 1917 in marg.

25b ἐπὶ δὲ τούτων τὴν μὴ καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ὅφησιν
16. ἀντιζεύξαι πρὸς ἑαυτὴν, ἀλλὰ δηλονότι πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους· τὸτο γὰρ βύλεται· τὴν δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἀνάπαλιν πως ἢ ὡς ἐπ' ἐκείνων τῶν τρόπων εἶχον. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἀντιζεύξεως φανεράν φησι ποιῆσαι ἐπειδὴν περὶ τῶν ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων συλλογισμῶν λέγει. Alex. f. 13 b.

25b ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐζητῶμεν, τί δὴποτε εἰρηκῶς ἐν τῷ περὶ
19. Ἑρμηνείας τὰς μὴ τῷ τρόπῳ συναπτὰς τὸ ἀρνητικὸν μόριον καταφάσεις εἶναι ἐκ μεταθέσεως καὶ ἐκ ἀποφάσεις, ἐνταῦθα ὡς ἀποφάσεις παραλαμβάνει, νῦν αὐτὰς ἐπισημειῖται ὅτι εἰ καὶ τῷ χήματι εἰσι καταφατικά, ἀλλ' ὅτι δύναμιν ἔχουσιν ἀποφάσεων. Ioh. Phil. f. xvi b.

25b διὰ τούτων αὐτῶν καὶ αἱ ἀντιζεύξεις ὡς καταφατικὴ γίνονται. ὁ
21. γὰρ ἐνδέχεται μηδενὶ ὑπάρχειν, τούτο ἐνδέχεται καὶ παντὶ ὑπάρχειν, καὶ ὁ παντὶ ἐνδέχεται, καὶ μηδενὶ. ὁ ἐπ' ἄλλων ἔκ ἐστι προτάσεων ἢ μόνων τῶν ὅπως ἐνδεχομένων. καὶ τούτο ὅτι ἰσοδυναμῶσα ἢ καθόλου ἀποφατικὴ τῇ καθόλου καταφατικῇ, ὅσα καὶ ἄλλως καταφάσεις ὁμοίως ἐκείνη ἀνατρέφει, καὶ διότι τὸ ἐνδέχεται προσκατηγορούμενον ἔχει. εἰ γὰρ ἴσον δυναμένης τῆς ἀποφάσεως τῇ καταφάσει ἀντιζεύξαι ἢ καθόλου ἀποφατικὴν ἀντιζεύξαι ἂν καὶ ἢ καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένη πρὸς αὐτήν. τούτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. εἰ γὰρ τὸ α' ἐνδεχομένον τῷ β' μηδενὶ καὶ παντὶ λέγοι τις καὶ τὸ β' τῷ α' ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ καὶ παντὶ ἐνδέχεται, εἴη ἂν ἢ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιζεύξαι αὐτῇ. ὅπερ ἔκ ἐστιν ἀληθές. καὶ γὰρ εἰ πάντα ἄνθρωπον ἐνδέχεται λευκὸν εἶναι, ἤδη καὶ πᾶν λευκὸν ἐνδέχεται ἄνθρωπον εἶναι. Ἀριστοτέλης μὲν ὅτι διὰ ταῦτα τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ὅφησιν ἀντιζεύξαι αὐτῇ, Θεόφραστος δὲ καὶ ταύτην ὁμοίως ταῖς ἄλλαις ἀποφατικαῖς φησὶν ἀντιζεύξαι. περὶ ὧν τῆς διαφορᾶς, ὅταν περὶ τῶν ἐνδεχομένων λέγωμεν, ἐπὶ πλέον ἐρῶμεν. Alex. f. 14.

25b ἐφεξῆς τοῖς προειρημένοις λέγειν προστίθεται ὧν ἕνεκα καὶ περὶ
26. ἐκείνων εἶπεν. ἔστι δὲ τὸ διὰ τίνων οἱ συλλογισμοὶ γίνονται, ὅτι διὰ προτάσεων. ἐπεὶ δὲ διὰ ποιᾶς προτάσεων συνθέσεως οἱ συλλογισμοὶ γίνονται, διὰ τούτου προσέθηκε τῷ "διὰ τίνων" τὸ "καὶ πότε καὶ πῶς." σημαντικὰ δὲ εἰσι τὰ μὴ πότε τῶν συζυγιῶν καὶ τῶν χήματων, ὅτι καὶ ὅρον τινὰ δεῖ κοινωνεῖν τὰς προτάσεις, ἐν οἷς χήμασι καὶ ἐν αἷς συζυγίαις οἱ συλλογισμοὶ, καὶ ἐπὶ τῆς τῶν προτάσεων ποιότητος. καὶ γὰρ ἐκ πασῶν συντιθεμένων προτάσεων γίνονται συλ-

λογισμοί. ἔτε γὰρ ἐκ δύο ἀποφατικῶν ἔτε ἐκ δύο ἐπὶ μέρους, ὡς δείξει. τὸ δὲ "πῶς" τῶν καθ' ἑκάστον τῶν σχημάτων συζυγιῶν καὶ τρόπων συλλογιστικῶν ἐστὶ δηλωτικόν. καὶ γὰρ εἰ ἐκ προτάσεων γίνονται συλλογισμοί, καὶ ὅπως συντιθεμένων γίνονται ἀλλ' ἐν τάξει τῇ οἰκείᾳ. . . προσέθηκε δὲ τὸ "πᾶς συλλογισμός," καίτοι περὶ τῶν κατηγορικῶν μόνον ποιούμενος ἐν λόγον, ὅτι μόνος τέσης ἡγεῖται κυρίως εἶναι συλλογισμός, ὡς καὶ προῖον δείξει. τῶν γὰρ ἐξ ὑποθέσεως ὁδὸν τὸ προκείμενον συλλογίζεται. Alex. f. 14.

ἀξίον δὲ ζητῆσαι καὶ περὶ τῆς ὀνομασίας αὐτῶν, διὰ τί καὶ
10 ματα αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέλης ἐκάλεσεν. φαίνεται ὅτι πανταχῶς φιλογεωμετρικῶν ὧν ὁ φιλόσοφος ἐξομοιωσάμενος βύλεται τὰ περὶ τῶν συλλογισμῶν τοῖς καὶ γεωμετρίας, καὶ διὰ τούτου τοῖς ἐκείσε ὀνόμασι καὶ ἀναλογίαν κἀνταῦθα κέχρηται. Ioh. Phil. f. xvii b.

ἐπειδὴ ἐστὶν ὁ συλλογισμός πῆσις τις (πιστή) γὰρ διὰ τινῶν ὁ συλλογιζόμενος τι καὶ δείκνυσι. διὰ γὰρ τῶν πεπιστευμένων τὸ ἀμφισβητούμενον πιστὸν ὁ συλλογιζόμενος ποιεῖ, καὶ πᾶσα δὲ πῆσις συλλογισμός, ὅθεν χειρόν ἴσως ὀλίγα προειπεῖν περὶ πῆσεως. γνωριμωτέρα γὰρ ὅπως καὶ ἡ συλλογιστικὴ πῆσις ἔστι. πᾶς δὲ ὁ πιστός τις καὶ γνωρίμων βυλόμενος ποιῆσαι ἐξ ἄλλης ἢ ἄλλων αὐτὸ πιστῶν. αὐτὸ γὰρ ἐξ ἑαυτοῦ ὅθεν δείκνυται καὶ πιστῶν, ἐπεὶ πάντ' ἂν ὅπως ἦν πιστόν. ἐπεὶ τοίνυν ἐξ ἄλλης, ἦτοι ἐκ τῆς ὅλης τε καὶ καθόλου καὶ περιέχοντος δείκνυσι τὸ προκείμενον, ὃ ἢ μέρος τι ὃν τὸ δι' ὃ ἢ πῆσις. ὅπως τι ὅτι ἐκ τῆς δεικνύμενον τὸ ὅλον ἢ ἐκ μέρους τινός, τῶν ὑπὸ τὸ ὅλον μερῶν τι. ὅταν μὲν ὅτι μέρος ἐκ μέρους παραδεικνύμενον ἢ καὶ πιστῶν, τὸ τοῦτον καὶ ὅπως γνωριμῶν πῆσις παράδειγμα καλεῖται. . . ὅταν δὲ ἐκ τῶν μερῶν ἢ τὸ ὅλον πιστῶν τε καὶ δεικνύμενον, τὸ τοῦτον ἐπαγωγὴ καλεῖται, ὅσον ἄνθρωπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, καὶ ἵππος καὶ κύων καὶ βῆς καὶ πρόβατον, καὶ πᾶν ἄρα ζῷον. λόγος δὲ τῆς ἐπαγωγῆς διὰ τῶν καθ' ἑκάστα γνωρίμων καὶ πιστῶν ὁδὸς ἐπὶ τὸ καθόλου ἀγνοῶν. ἀμφω δὲ ταῦτα, ἢ τε ἐπαγωγὴ καὶ τὸ παράδειγμα, τὸ μὲν πιθανὸν ἐν αὐτοῖς ἔχει, τὸ δὲ ἀναγκαῖον ἔκ ἔχει. τὸ δ' ἐπὶ πλέον περὶ τούτων τῶν πῆσεων καὶ αὐτὰς ἐν τῷ δευτέρῳ δείκνυσιν, αὐτῶν τὴν τε πρὸς τὴν συλλογιστικὴν πῆσιν διαφορὰν, καὶ ὅτι αὐτῶν χρήσιμοι πως ὑπάγονται τῇ πῆσει τῇ συλλογιστικῇ. διὸ ὡς πρὸς τὰ προκείμενα ἱκανὰ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν εἰρημένα. ὅταν δὲ ἐκ τῆς ὅλης τὸ μέρος λαμβάνῃ τὴν πῆσιν, ἢ τοιαύτη πῆσις ἢδη συλλογιστικὴ καλεῖται, καὶ ἔστιν ἀναγκασιωτάτη τῶν πῆσεων αὐτῇ. . . τὸ δὲ ἀμφισβητούμενον καὶ εἰς δεῖξιν προτεινόμενον πρόβλημα καλεῖται. εἰπώμεν βραχέα περὶ αὐτῶν. ἔστι δὲ τὸ πρόβλημα τῷ γένει πρότασις. τὸ γὰρ αὐτὸ γένει πρόβλημα καὶ λήμμα καὶ ὁμολόγημα καὶ συμπέρασμα καὶ ἀξιῶμα. πάντα γὰρ προτάσεις τῇ χέσει τὴν διαφορὰν ἔχοντα. προτιθέμενον γὰρ εἰς δεῖξιν ὡς μὴ γνωρίμων πρόβλημα καλεῖται, λαμβανόμενον δὲ εἰς ἄλλης δεῖξιν λήμμα καὶ ὁμολόγημα, ὡς περατῶν καὶ ἰδίως προτάσεις. ἀξιῶμα δὲ ὅταν ἀληθές ἢ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ γνωρίμων, δεδειγμένον δὲ συμπέρασμα. . . δύο δὲ ὅρων ὄντων τῶν ἐν τῷ προβλήματι, τὸ μὲν ὑποκειμένον τὸ δὲ κατηγορούμενον, ὃν δεῖ ὑπάρχοντα ἢ μὴ ὑπάρχοντα δειχθῆναι τῷ ὑποκειμένῳ, τρίτον τινὸς ὅρος δεῖ πρὸς τὴν

ἐκείνους δεῖξιν, ὅς προσληφθεὶς ἢ συνάξει τὴν ἐν τῷ προβλήματι ἢ χωρίσει καὶ διασῇ. δεῖ δὲ τὸν ἐν προσλαμβανόμενον ἔξωθεν ὅρον χέσιν τινὰ ἔχειν ποῖαν πρὸς τὴν ἐν τῷ προβλήματι δύναμιν. ὅτος δὲ ληφθεὶς μέσος ἀμφοτέρων γίνεσθαι καὶ διαιρεῖ τὸ πρόβλημα καὶ ποιεῖ τὴν μίαν πρότασιν ἐν ἐκατέρῳ αὐτῶν, καὶ αὐτὸς 5 προσλαμβανόμενος καὶ ἐκατέρῳ συντιθέμενος τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὅρων ἐν μέρει, ποτὲ μὲν τῷ ὑποκειμένῳ ποτὲ δὲ τῷ κατηγορουμένῳ. καὶ τῷ γνωρίζεσθαι ὁ μέσος ἔξωθεν παρελημμένος τῷ δις λαμβανέσθαι καὶ ἐν ἀμφοτέροις ταῖς προτάσεσιν εἶναι. καλεῖσθαι ἢ τοιαύτη τῶν προτάσεων συμπλοκή συζυγία. συζυγία 10 γὰρ ἐστὶ κοινωνία δύο προτάσεων καὶ ἓνα ὅρον ὅς ἐστι μέσος. . . καὶ ἐστὶ μόνον ταῦτα τὰ τρία χήματα, ὅτι καθόλου μὲν ἢ τῷ μέσῳ λήψις ἦν τῶν συζυγιῶν καὶ τῶν χημάτων γεννητική, παρὰ δὲ τὴν προειρημένους τρόπος ἀδύνατον κατ' ἄλλην τινὰ χέσιν ἐν τρισὶν ὅροις μέσον ὅρον πρὸς τὴν ἄκρην τὴν δύο συνταχθῆναι, πᾶς δὲ συλ- 15 λογισμὸς ἀπλῆς ἐκ τριῶν ὅρων καὶ δύο προτάσεων, ὡς δείξει. ἐπεὶ δὲ καθ' ἕκαστον χήμα καὶ συλλογιστικαὶ τινὲς εἰσὶ συζυγίαι καὶ ἀσυλλόγιστοι, περὶ τῶν ποιήσεσθαι ἐν λόγον, καὶ δείξει πόσοι καὶ τίνες οἱ καθ' ἕκαστον χήμα συλλογισμοί. καὶ πρῶτον γε ἐν λόγον περὶ τῆς πρώτης χήματος, ὡς εἶπον, ποιεῖσθαι. εἰκότως γὰρ πρῶτον τῷ ἐν τῷ ὁ μέ- 20 σος ἐστὶ πρὸς τὴν ἄκρην χέσει μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ τάξει μέσος ἐστὶ καὶ τῇ θέσει. οἷς γὰρ χήμασι τῆς γενέσεως ὁ μέσος ὅρος αἰτίας, τῶν καὶ τῆς τάξεως ἂν εἰκότως αὐτὸς εἴη κύριος. προτάσει ἔν τῷ τῷ χήμα τῶν ἄλλων, ἐν τῷ τυγχάνει μέσος ὁ αὐτὸς ὡς καὶ πάντα. ἔτι οἱ μὲν ἐν τῷ τῷ χήματι γινόμενοι συλλογισμοὶ τέ- 25 λειοὶ εἰσιν, ἀτελεῖς δ' οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ παρὰ τῷ βοηθούμενοι. πρότερον δὲ τὸ τέλειον τῷ ἀτελεῖ. ἔχει δὲ καὶ τὰ δύο χήματα τὴν γενέσιν ἀπὸ τῆς πρώτης. . . ἀλλὰ καὶ ὅτος συλλογισμὸς τῷ μὲν ἀποδεικτικῷ τῷ δὲ διαλεκτικῷ τῷ δὲ σοφιστικῷ, καὶ τιμωτάτῃ μὲν τῷ ἀποδεικτικῷ, δευτέρῃ δὲ ἔχοντος τάξιν τῷ διαλεκτικῷ καὶ τρίτῃ 30 τῷ σοφιστικῷ, τῷ μὲν ἀποδεικτικῷ τὸ πρῶτον χήμα οἰκειότατον (οἱ γὰρ ἀποδεικνύντες κυρίως καθόλου καταφατικὰ συμπεραίνονσιν)· διὰ τοιαύτων γὰρ ἢ ἀποδείξεις, ἢ μόνον διὰ τῆς πρώτης δείκνυσθαι χήματος· ὅθεν εὐλόγως καὶ διὰ τῷ τῷ πρῶτον), τῷ δὲ διαλεκτικῷ τὸ δεύτερον· χεῖρον γὰρ ὁ διαλεκτικὸς ἀεὶ τὰ τιθέμενα ὑπὸ τῆς προσ- 35 διαλεγόμενης ἀνασκευάζειν πειρώμενος ἀποφατικὰ συνάγει, τῷ τῷ δὲ τῷ δεύτερον ἀνάκεισθαι χήμα. οἱ δὲ σοφισταὶ ἀδιόριστα ἐρωτῶντες καὶ συνάγοντες τῷ τῷ ἀδιόριστον ἴσον δύνασθαι τῷ ἐπὶ μέρους, ἐπὶ μέρους δὲ πάντα ἐν τῷ τρίτῳ χήματι συνάγεσθαι, οἰκείον ἂν τῷ τῷ ἔχοιεν τὸ χήμα. Alex. f. 14 b - 16 b. cf. Ioh. Phil. xvii sq. 40

25 b
32. ἀρχὴ τῶν τριῶν χημάτων. ἐν τοῖς προτελείοις τῶν χημά-
των ἑπτὰ τινὰ κεφάλαια ζητήσωμεν, ἃ τί ἐστι χήμα, β' διὰ τί λέγεσθαι χήμα, γ' διὰ τί τρία χήματα, δ' τίς ἢ αἰτία τῆς τάξεως, διὰ τί τὸ μὲν α' λέγεσθαι τὸ δὲ β' τὸ δὲ γ', ε' πόσαι συλλογισ-
ταὶ προτάσεις συνάγονσιν ἐν ἑκάστῳ χήματι, ς' ποῖα τὰ κοινὰ 45
τῶν τριῶν χημάτων, ζ' τί ἴδιον ἑκάστῳ χήματος. . . τετάρτη αἰτία (τῆς τάξεως) ὅτι ἔοικε τὸ α' χήμα ψυχῇ μέσῃ ὅση ἐνύλων καὶ αὐλῶν, τὸ δὲ β' φύσει τῶν ὑπ' αὐτὴν πρυχέσῃ καὶ ὑπερβαίνεσθαι,

τὸ δὲ γ' ὕλῃ χείρονι πάντων ὅση. . . ζ' . . . καὶ ἔοικε τὸ μὲν πρῶτον χήμα θεῷ δύο τισὶ χαρακτηρισμένοι, δημιουργικῷ καὶ γνωστικῷ. καὶ ἔοικε τὸ μὲν πρῶτον χήμα θεῷ, τὸ δὲ β' καὶ τὸ γ' γνωστικῷ καὶ δημιουργικῷ. cod. Reg. 2061.

ἐν τῷ γὰρ χήματι ὁ μέσος αὐτὸς τε ἐν ἄλλῳ ἐστὶ καὶ ἄλλος ἐν 25 τῷ τῷ, τῷ τῷ ἐστὶ πρῶτον χήμα. ὁ γὰρ μέσος ἐν τῷ τῷ τῷ μὲν κατη-
γορεῖσθαι τῶν ὅρων, τῷ δὲ ὑπόκεισθαι. μέσος δὲ λόγον ἢ καθόλου ἀπο-
δεδωκεν ἀλλὰ τῷ ἐν πρώτῳ χήματι. εἴη δ' ἂν καθόλου μέσος ὅρος ἐν συζυγίᾳ ὁ δις λαμβανόμενος, καὶ ὁ ἐν ἀμφοτέροις ὡς ταῖς 35
προτάσεσιν, καὶ καθ' ὅν κοινωνῶσιν αἱ ἐν ταῖς συζυγίαις προτάσεις ἀλλήλαις. ἐδήλωσε διὰ τῆς λέξεως καὶ τὴν αἰτίαν τῷ πρῶτον εἶναι χήμα τῷ τῷ, εἰπὼν "ἀνάγκη τῶν ἄκρων εἶναι συλλογισμὸν τέ-
λειον." ἐν τῷ γὰρ οἱ τέλειοι συλλογισμοί, τῷ τῷ εἰκότως χήμα πρῶ-
τον." Alex. f. 17 b.

δοξεῖ ἂν ἴσως ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς εἶναι τῶν τε ἄκρων καὶ τῷ μέσῳ, 25
ἐκ ἐστὶ δὲ. δεῖ γὰρ ἐπὶ τῶν προσυπακύνειν τὸ μόνως, καὶ ὅπως 36
ὁρθῶς ἀποδιδόμενος ἂν εἴη, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν "ἄκρα δὲ τὸ αὐτό τε
ἐν ἄλλῳ ὅν μόνως, καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ ἐστὶ μόνως." Ioh. Phil. f. xx.

ἐδόξαξε δὲ ἡμᾶς ὅτι τὸ ἐν ὅλῳ εἶναι ἕτερον ἑτέρῳ καὶ τὸ καὶ 25
παντὸς λέγεσθαι θάτερον θάτερον ταυτὸν ἐστὶν. χρησάμενος ἔν τῷ ἐν 39
ὅλῳ ἐν τῷ τῷ χήματος ἐκθέσει μεταλαβὼν τῷ καὶ παντὸς χρῆσθαι,
ἢ ἐστὶν ἀμφοῖν ἐν τῷ καθόλου καταφατικῇ προτάσει. ὑπομνησκει
δὲ ἡμᾶς πῶς καὶ τὸ καὶ παντὸς ἀποδεδωκεν (ὅταν γὰρ μὴδὲν ἢ λαβεῖν
τῷ ὑποκειμένῳ καθ' ὅν τὸ κατηγορεύμενον ἢ ῥηθῇσθαι), ὑπὲρ τῷ ἐν-
δείξασθαι ὅτι ὕδενός ἔξωθεν ἐπὶ τῆς τοιαύτης συναγωγῆς χρεῖα
πρὸς τὸ φανερόν γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἱκανὰ τὰ κείμενα.
Alex. f. 18.

δεύτερος ὅτος τρόπος τῷ πρώτῳ χήματός ἐστιν, ἐκ τῆς μεί- 25
ζονος καθόλου ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς 40
καθόλου ἀποφατικὸν συνάγων συμπεράσμα. Ioh. Phil. f. xx.

ἀκολουθεῖν μὲν εἶπε τὸ κατηγορεῖσθαι. τὸ γὰρ κατηγορεύμενον ἀκο- 26
λυθεῖ τῷ ὑπ' αὐτό. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν συλλογιστικῶν συζυγιῶν 2
τῶν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, εἰ καθόλου εἶεν ἀμφοτέραι αἱ προτά-
σεις, παρατίθεσθαι καὶ τὴν ἀσυλλογιστικήν. . . ὅτι γὰρ ὅπως ἔχουσιν τῶν
προτάσεων ὕδεν ἀναγκαῖον συνάγει, ὃ ἐστὶν ἴδιον συλλογισμῷ,
αὐτὸς μὲν δείκνυσιν τῇ τῆς ὕλης παραθέσει. καὶ γὰρ καθόλου καταφα-
τικὸν ἐπὶ τινος ὕλης δείξει δυνάμενον συνάγεσθαι, καὶ πάλιν ἐπ' ἄλ-
λης καθόλου ἀποφατικόν. ὁ ἐναργέστατος σημεῖον τῷ μὴδεμίαν
ἔχειν τὴν συζυγίαν ταύτην ἰχὺν συλλογιστικήν. . . νῦν δὲ ἡμεῖς
προδιδώμεν καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν συζυγίαν τὴν
ἐκκειμένην. εἰ γὰρ τὸ γ' ἐν μὴδενὶ τῷ β', τὸ β' κατ' ὕδενός τῷ γ',
ὕδεν ἄρα ἔσαι λαβεῖν τῷ γ', καθ' ὅν τὸ β' ῥηθῇσθαι. κεχωρίσθαι δὲ
τὸ γ' τῷ β', καὶ κατ' ὕδεν αὐτῷ συνῆπαι. τὸ δὲ γε α' καὶ παντὸς τῷ
β' καὶ. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ καὶ παντός τινος λεγόμενον δύνασθαι καὶ ἐπὶ
πλέον εἶναι αὐτῷ (διὰ τῷ τῷ ὁ κατηγορεύμενος ὅρος μείζων κα-
λεῖσθαι), δύνασθαι τὸ α' τοιαύτον εἰληφθαι ὡς πᾶν τε τὸ β' περιελιφέ-
ναι καὶ ἔτι ἔχειν τινὰ μόρια ὑπερπίπτοντα τὴν τῷ β' περιελιφέναι. οἷς
δὲ ὑπερπίπτει τῷ β' τὸ α' μέρεσιν αὐτῷ, δύνασθαι τῷ τῷ καὶ τὸ γ' περι-

λαμβάνειν καὶ μὴ περιλαμβάνειν. γίνετο ἔν παρὰ τὴν τῆς ὕλης διαφορὰν τὰναντία ἀληθῆ ἐπὶ τῆς τοιαύτης τῶν προτάσεων συμπλοκῆς. αἱ δὲ ὅπως ἔχουσιν συμπλοκὴν ἀσυλλόγιστοι. ἔστω γὰρ τὸ μὴ α' ζῶον, τὸ δὲ β' ἄνθρωπος, τὸ δὲ γ' ἵππος. ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ, ἄνθρωπος ὑδενὶ ἵππῳ, ζῶον παντὶ ἵππῳ. τῷ γὰρ ὑπερεκπίπτειν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον περιέχει καὶ τὸν ἵππον, καὶ τὴν τῷ μέσῳ κοινωνίαν αὐτὸς καὶ αἰτίαν. ἐὰν δὲ ἀντὶ τῷ ἵππου λίθος τεθῇ, ἢ μὴ ἀλήθεια τῶν προτάσεων ὁμοία. καὶ γὰρ τὸ ζῶον καὶ παντὶς ἀνθρώπου, καὶ ἄνθρωπος κατ' ὑδενὸς λίθου, καὶ τὸ ζῶον κατ' ὑδενὸς λίθου. ἀδόκιμος δὲ αὕτη ἡ συζυγία, ἔκ αὐτῇ τὴν ὕλην εἰδοποιῶσα ἀλλὰ 10 συμμεταπίπτουσα τῇ ἐκείνης διαφορᾷ καὶ μηδὲν ἀναγκαῖον συνάγασα ἐκ τῶν κειμένων. Alex. f. 18 b sq.

26a αἰτία δὲ τῷ μηδὲν συνάγεσθαι ἐν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ συλλο-
9. γιστικῶς, ὅτι ὁ μέσος ὑδεμίαν ἔχει χέσιν πρὸς ὑδέτερον τῶν ἄκρων, ἀλλ' ὅπως ἔχει ὡς εἰ καὶ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐλήφθη. περὶ δὲ τῶτον 15 ὁ συλλογισμός. Alex. f. 19.

26a δόξει ἔκ ἀναγκαῖον εἶναι, εἰ ἔστι καθόλου ἀποφατικὸν συμ-
14. πέρασμα συλλογιστικῶς γεγονός, καὶ τὸς ὅρους ὅπως ἔχειν, ὡς εἰρήκαμεν, ἐν τῇ δευτέρᾳ συζυγίᾳ τῶν ἐν πρώτῳ χήματι. δύνατο γὰρ ταύτην συμπέρασμα συλλογιστικῶς δευχθῆναι καὶ ἄλλως ἐχόντων 20 τῶν ὅρων. καὶ γὰρ ἐν δευτέρῳ χήματι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν δείκνυτο, καὶ διχῶς γε. ὡς ἔκ ἀληθὲς δόξει τὸ "ὄντος συλλογισμῷ τὸς ὅρους ἀναγκαῖον ἔχειν ὡς εἶπομεν." δεῖ ἔν προσυπακύνειν, ἵνα ἀληθὲς ἢ τὸ λεγόμενον, καὶ ἐν τῷ τῷ χήματι, ὡς προεῖρηκε διὰ τῷ "καθόλου μὴ ὄντων τῶν ὅρων τῷ τῷ χήματι." ὥστε καὶ α' ἐπι- 25 φέρει περὶ τῶν ἐν τῷ τῷ χήματι λέγει. δύνατο δὲ τις καὶ ἐπὶ τῶν ἐν δευτέρῳ χήματι τῶν τὸ καθόλου ἀποφατικὸν συναγόντων λέγειν τὸ εἰρημένον καὶ ἀρμόζειν. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ, εἰ καὶ μὴ ἡ τάξις τῶν προτάσεων ὅπως κεῖτο, ὡς ἄλλως ἐχόντων τῶν ὅρων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἔχ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, ἀλλὰ καὶ τότε δυνάμει ὅπως 30 ἔχουσι. καὶ γὰρ τὴν εἰς τὸ πρῶτον χήμα διὰ τῶν ἀντιστροφῶν τῶν προτάσεων ἀνάλυσιν δείκνυντο συλλογιστικῶς εἶναι αἱ συζυγίαι. ὥστε καὶ τότε ὅπως ἔχουσιν οἱ ὅροι πρὸς ἀλλήλους ὡς εἶρηκεν ἐπὶ τῆς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι δευτέρας συζυγίας. εἰς γὰρ ταύτην ἀνάγοντο οἱ καθόλου ἀποφατικοὶ ἐν δευτέρῳ συναγόντες χήματα, ὡς προῖον 35 δείξει. id. ib.

26a ἔκ ἀργῶς μοι δοκεῖ προσθεσθῆναι τὸ "ὁ δ' ἐν μέρει πρὸς τὸν
17. ἕτερον." δύνατο γὰρ καὶ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ προτάσει τῶν ὅρων ὁ μὴ καθόλου εἶναι ὁ δ' ἐν μέρει, καθόλου μὴ ὁ ὑποκείμενος ὅρος λαμβανόμενος, ἐν μέρει δὲ ὁ κατηγορούμενος, ὃ μέρος καὶ τῷ ὑποκειμένῳ 40 λέγειτο. ἵνα ἔν ἐν συμπλοκῇ προτάσεων δηλώσῃ τὸ καθόλου καὶ ἐν μέρει τῶν ὅρων καὶ μὴ ἐν προτάσει μιᾷ μηδ' ἐν ἀντιστροφῇ, προστέθηκε τὸ "πρὸς τὸν ἕτερον," ταύτης ὅταν καθόλου κατηγορηταί τις ὅρος, καὶ ἕτος ἄλλος τινὸς ἐπὶ μέρους κατηγορεῖτο. ἢ ἔτι ἀπλῶς φερων, ὅταν ὁ αὐτὸς ὅρος πρὸς μὴ ἄλλον ὅρον καθόλου ἢ, πρὸς δὲ 45 ἄλλον ἐπὶ μέρους ἐν τῇ προεῖρημένῃ συμπλοκῇ. Alex. f. 19 b.

26a τὸ δὲ "ἢ ἄλλως πῶς ἔχουσι" δηλωτικόν ἐστι τῷ, ἂν μὴ ἢ μεί-
21. ζων τὸ ἐπὶ μέρους εἶναι μεταλλάβοι, ἢ δὲ ἐλάττων τὸ καθόλου. ὅπως

γὰρ ἔχουσιν καὶ γίνετο συλλογισμός. δύνατο δὲ καὶ τὸ ὅταν πρὸς τὸ ἐλάττων τὸ καθόλου μετενεχθῇ, καὶ ὅσον γε ἐπὶ τοῖς φερομένοις, ταύτης τὸ λεγόμενον. καὶ εἴη ἂν τὸ "καὶ ἄλλως πῶς ἔχουσιν οἱ ὅροι" εἰρημένον περὶ τῆς ἐλάττωνος προτάσεως, ἂν μὴ μεταλλάβοι 5 μὴ αὕτη τὸ καθόλου, μένυσσα δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ ληφθείη. id. ib.

δεῖ πάντων τῶν λεγομένων ἀκύνει ὡς ἐπὶ τῷ πρώτῳ χήματος λεγομένων. καὶ γὰρ καὶ τὸ νῦν λεγόμενον ὅπως ἔχει ἐν τῷ πρώτῳ χήματι. Alex. f. 20.

πάντες δὲ οἱ προεῖρημένοι τέλειοι. πάντες γὰρ τῷ καὶ παντὶς 26a μόνῳ ἢ τῷ καὶ μηδενὸς χρώμενοι, ὃ ἐστὶ κείμενον, φανεράν τὴν 28. συναγωγὴν ἔχουσιν. id. ib.

εἴρητο ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) τῷ Ἀριστοτέλει ὅτι ἰσοδυναμῶσιν αἱ ἀδιόριστοι προτάσεις ταῖς μερικαῖς. Ioh. Phil. f. XXI.

ἔτι δὲ παρὰ τούτου εἰσὶν οἱ καλόμενοι ἀντανακλώμενοι, αἱ 26a καὶ ἐκ τούτων γίνονται μόνῳ τῷ συμπεράσματος ἀντιστρέφοντος καὶ 30 τὴν οἰκείαν ἀντιστροφήν. οἷον εἰ τὸ συμπέρασμα ἐστὶ καθόλου ἀποφατικόν, ἔσται ὁ ἀντανακλώμενος ὡδε. λίθος κατ' ὑδενὸς ζῶου, ζῶον καὶ παντὶς ἀνθρώπου, λίθος κατ' ὑδενὸς ἀνθρώπου, καὶ ἀνθρω- 34. πος κατ' ὑδενὸς λίθου. Ioh. Phil. f. XXI b.

εἰπὼν "τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχει" ἔκ ἐπὶ ἐπήγαγεν "ἢ 26a μὴ ὑπάρχει," διότι αἱ μὴ μερικῇ ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις καὶ δύνατο 34. ἅμα συναληθεύειν καὶ διὰ τούτο κοιναὶ καὶ αἱ περὶ αὐτῶν ἀποδείξεις, αἱ δὲ καθόλου συναληθεύειν καὶ δύνατο, ὡς δέδεικτο ἐν τῷ περὶ Ἑρ- 25 μηνείας (c. 7). id. ib.

σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν ἢ μὴ ἂν συζυγίᾳ ἢ ἐλάττων καθόλου ἐστὶ 26a καταφατική, τῆς μείζονος ὕψους ἐπὶ μέρους, τὸ ἀσυλλόγιστον διὰ 36. τὴν μείζονα ἐπὶ μέρους ὕψους, ἐν ἢ δὲ τῆς μείζονος ἐπὶ μέρους ὕψους ἢ ἀδιόριστον ἢ ἐλάττων καθόλου ἐστὶν ἀποφατική, τὸ ἀσυλλόγιστον παρ' ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων. καὶ γὰρ παρὰ τῆς μείζονος (ἐπὶ μέρους γὰρ) καὶ παρὰ τῆς ἐλάττωνος, ὅτι ἀποφατική. Alex. f. 20.

δείξας δὲ διὰ τῶν πρώτων ἀσυλλογιστῶν συζυγίας ἐφ' ὧν ἢ 26a μείζων ἢ ἐπὶ μέρους, νῦν δείκνυσιν ἀσυλλογιστῶν καὶ ἐν αἷς ὕψους 39. τῆς μείζονος καθόλου ἢ καταφατικῆς ἢ ἀποφατικῆς ἢ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἐστὶν ἀποφατική. δι' ὃ δείκνυντο πῶς εἶπεν ἐν τοῖς ἐπάνω τὸ "ὅταν δὲ πρὸς τὸ ἐλάττων ἢ καὶ ἄλλως πῶς ἔχουσιν οἱ ὅροι (p. 26 a 20)." γίνετο δὲ ἐν ταῖς τοιαύταις συμπλοκαῖς τὸ ἀσυλλόγιστον 40 πάλιν περὶ τὴν ἐλάττονα ὕψους ἀποφατικῇ. Alex. f. 20 b.

ἐμνημόνευσε δὲ τῷ ὅπως ἀδιόριστον καὶ Θεόφρατος ἐν τῷ περὶ 26b Καταφάσεως. τὸ γὰρ εἶναι τι τούτων καὶ τὸ ἕτερον εἶναι ἀδιόριστον 14. λέγει, τὸ μὴ εἶναι τι τούτων, ὅτι καὶ πάντων ὄντων ἀληθὲς καὶ τῶν μὴ ὄντων τῶν δὲ μή, τὸ δὲ τὸ ἕτερον εἶναι, ὅτι καὶ τούτο ἀληθὲς καὶ ἀμφοτέρων ὄντων καὶ τῷ ἑτέρῳ μόνῳ. ἐπεὶ τὸ ἀληθὲς τοῖνυν καὶ διώ- 45 ρισται τῷ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῷ, ἀλλ' ἔστι καὶ ἐπὶ τῷ ἐπὶ μέρους ἰδίως ἀποφατικῷ καὶ ἐπὶ τῷ καθόλου ἀποφατικῷ ἀληθεύμενον. . . Alex. f. 21 b.

εἰ γὰρ ἦν συλλογιστική, ἔδει καὶ ὅτε ὅπως ἀληθὲς λαμβάνετο ἢ 26b ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ τῷ ὑπὸ τὴν καθόλου ἀποφατικῇ εἶναι. ὅθεν 19.

ἢ ἑλάττων ἀληθὲς ἐστὶ καὶ τότε ἢ ὅτε καθ' ἑαυτὴν λαμβάνοιτο μὴ διαβάλλεσθαι μὴδὲ διαλέγεσθαι τῇ τῆς ὕλης παραθέσει· τὸτο ἢ ἐδήλωσεν εἰπὼν "ἦν ἢ καὶ ἐπὶ τούτων." δεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξῆς λέξεως ἀντὶ τῆς δὲ τὴν γὰρ σύνδεσμον μεταλαβεῖν· γίνεσθαι ἢ ὅπως σαφέστερον τὸ λεγόμενον· ὁμοίως ἢ δειχθήσεσθαι ὡς αὐτὸ εἰ καὶ καθόλου ἢν ζερητικὸν εἰλημμένον. ἀδιόριστον δὲ εἶπε τὸ τιμὴ μή, ὅχι ὡς τῆς προτάσεως ὕψους ἀδιόριστον (διωρισμένη γὰρ, εἴγ' ἐστὶν ἐπὶ μέρους, τὸ δ' ἐπὶ μέρους διορισμός, ὡς περ καὶ τὸ καθόλου) ἀλλ' ὡς τῆς ἀληθείας τῆς ὑπ' αὐτὴν σημαινόμενης μὴ διωρισμένης τῇ δύναμει ἀληθὲς αὐτὴ εἶναι, καὶ εἰ μηδὲν ὑπάρχει ὃ λαμβάνεται τινι 10 μὴ ὑπάρχειν, ὡς ἤδη προεῖπον. Alex. f. 21 b sq.

26 b διασημάτα τὰς προτάσεις καλεῖ δι' ἣν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
21. εἴπομεν αἰτίαν, καὶ τὴν ζῆλον λέγω γεωμετρικόν· ὡς περ ἢ ἐκεῖνοι τὰ μὲν σημεῖα πάντων ἀπλῆστερα ὄντα καὶ ὅσον ἀρχοειδέστερα ὄντας καλεῖσιν, τὰ δὲ ἀπὸ τούτων, ταῖς τῶν γραμμῶν, διασημάτα, 15 ἔτι δὲ τὰ ἐκ τούτων συγκαίμενα σχήματα, τὴν αὐτὴν τρόπον καὶ αὐτὸς τὸ μὲν ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα, ἃ ἐστὶν ἀπλῆστερα καὶ εἰς ἃ ἀναλύεσθαι ὁ συλλογισμός, ὄντας ὠνόμασεν, τὰς δὲ ἐκ τούτων συγκαίμενας προτάσεις διασημάτα, τὰ δὲ ἐκ τούτων αὐτῶν σχήματα. Ioh. Phil. f. XXIII.

26 b δῆλον δὲ τὸ αἴτιον τῆς τὰς τοιαύτας συμπλοκάς πάσας ἀσυλ-
24. λογίσεως εἶναι· τῷ ἢ μὴ εἰληφθαι καθόλου ὁ μέσος ὅς καὶ ταύτην ἀμφοτέροις κοινωνῶν ἀλλὰ δυνάμενος τίθεσθαι κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο χερόν ὅδε μέσος ἐστὶν αὐτῶν. εἰκότως δὲ ἐκ δύο ἐπὶ μέρους προτάσεων ὅθεν συνάγεσθαι συλλογιστικῶς, ὅτι καὶ ἢ συλλογιστικὴ πῖσις διὰ τῆς καθόλου πιστῆς καὶ δεικνύναι τι τῶν ὑπ' αὐτό. ὅσοι 25 δὲ ἡγῶντο ἐκ δύο ἐπὶ μέρους συλλογιστικῶς τι συνάγεσθαι, ὡς οἱ τὸς παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς λεγόμενος ἀμεθόδως περαινόντας παρεχόμενοι εἰς δεῖξιν τῆς καὶ ἄλλα τινὰ παραδείγματα ἀθροίζοντες, ἢ διαβαλλέτωσαν τὰ ὑπ' Ἀριστοτέλους εἰρημένα παραδείγματα εἰς ἑλεγχον τῆς εἶναι ἀσυλλόγιστον τὴν τοιαύτην συμπλοκὴν, δείξαντες 30 αὐτὴν ψευδῆ, καὶ λέγοιεν ἂν τι· εἰ δὲ μή, ἴσως ὅτι ἰκανὸν καὶ τὸ ὄντι παρατεθὲν ἀσυλλόγιστον ἐργάζεσθαι συζυγίαν, πρὸς τῷ καὶ τὰ παραδείγματα ἃ παρέχοντο μὴ τοῖς λαμβανομένοις καὶ τεθειμένοις ἔχειν ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον τὸ συμπέρασμα, μὴδὲ τῷ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ τῷ ἀληθῆ εἶναι ἐπ' αὐτῶν τὴν καθόλου πρότασιν, παρ' ἢ 35 ἔχοντες τὸ συμπέρασμα, ἐν τῇ τῶν προτάσεων συλλήψει παραλείποντες ἐκείνην, τὴν ἐλάττωσαν εἰς δύο διαιρέσιν· πάντες ἢ ὅπως συνάγασιν τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτῶν ἀμεθόδως περαινέειν οἱ τὰς δύο προτάσεις ἐπὶ μέρους ἔχοντες. ῥᾶδιον δὲ ἐπὶ τῶν παραδειγμα- 40 των ὧν παρέχοντο τὸτο δεικνύναι. καὶ τὰλλα δὲ ὅσα ἡμαρτημέ- νως λαμβάνουσι, βιαζόμενοι δεικνύναι συλλογιστικὴν τὴν τοιαύτην συζυγίαν, ὃ χαλεπὸν ἐλέγχειν. Alex. f. 22.

26 b διὰ ταῦτα μάλιστα πρῶτον τὸτο τὸ σχῆμα. διὸ καὶ αὐτὸς
28. ταῦτα πάντα προεῖπὼν ἐπήνεγκε "καλῶ δὲ τὸ τοιοῦτον σχῆμα πρῶτον," ὡς ἀποδεδωκὼς τὰς αἰτίας τῆς τούτου εὐλόγως καλεῖν 45 πρῶτον. αὐτὸς μὲν τῆς τῆς ἐγκειμένης συλλογισμῶς δ' ἐδείξε προηγουμένως ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι γινόμενης, Θεόφραστος δὲ προσέθησιν ἄλλας πέντε τοῖς τέσσαρσι τούτοις ἔκτετι τελείας ὅδ'

ἀναποδείκτες ὄντας. ὧν μνημονεύει καὶ Ἀριστοτέλης, τῶν μὲν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ προελθόντων, τῶν δὲ ἐν τῷ μὲν τούτῳ δευτέρῳ κατ' ἀρχάς, τῶν μὲν τριῶν τῶν καὶ ἀντιπροφῆν τῶν συμπερασμά- των γινόμενων, τῆς τε πρώτης ἀναποδείκτες καὶ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης, ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τὰς ἀρχάς (p. 53 a 3), ἐν οἷς ζητεῖ εἰ ἐνδέχεται πλείονα συμπεράσματα γενέσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς κειμέ- νοις, τῶν δὲ καταλειπομένων δύο ἐν τούτοις οἷς λέγει ὅτι τῶν ἀσυλλογίστων συζυγιῶν αἱ μὲν ὁμοιοχήμενες τελειοὶ εἰσιν ἀσυλλό- γιστοι, ἐν δὲ ταῖς ἀσυλλογίστοις ταῖς ἐχούσαις τὸ ἀποφατικὸν κα- 10 θόλου καὶ ὅσαις ἀνομοιοχήμενοι συνάγεται τι ἀπὸ τῆς ἐλάττωτος ὅρου πρὸς τὴν μείζονα. αὐτὴ δὲ εἰσιν ἐν πρώτῳ σχήματι δύο συμπλοκαί, ἢ τε ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττωτος, καὶ ἢ ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττωτος. αἱ ἢ παρὰ ταύτας συζυγίαι ἢ συλλογιστικαὶ εἰσιν ἢ ὁμοιοχήμενες ἢ ἔκ ἐχουσαι τὴν ἐλάττωσαν καθόλου ἀποφατικὴν· ὧν τὴν μὲν ὁδοῦ τὴν δὲ ἐννατον Θεόφραστος λέγει. συνάγεσθαι δὲ ἀντιπροφόμενων ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀπὸ τῆς ἐλάττωτος ὅρου πρὸς τὴν μείζονα συμπέρασμα, ὃ εἰ μὲν ἀντιπροφέν, ἢν ἂν ἀναγκαίως καὶ προηγου- 15 μένως ἑκατέρω τῶν συζυγιῶν συλλογιστικὴ δι' ἀντιπροφῆς τῆς συμπεράσματος δεικνύουσα τὸ προκείμενον· ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντιπρο- φεί, πρὸς μὲν τὴν τῆς προκειμένης δεῖξιν ἀσυλλόγιστοι αἱ συζυγίαι, ἄλλο μέντοι δύνασθαι δι' αὐτῶν συλλογιστικῶς συνάγεσθαι. ἐπιση- 20 μανόμεθα δὲ περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν κατ' ἐκείνης γενώμεθα τὸς τόπους. Alex. f. 22 b sq.

Ζητεῖται εἰ φύσει ἐν δευτέρῳ σχήματι μείζων τις ἐστὶ καὶ ἐλάτ- 26 b των ἄκρος, καὶ τίς ἔστος κριθήσεσθαι;... τὸ μὲν ἔν λέγειν, ὡς Ἐρ- 37. μῖνος οἶεσθαι, ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι τὴν μείζονα ἄκρον εἶναι, ἐὰν ἀμφοτέροις ὁμογενεῖς ὦσιν ὧν ὁ μέσος κατηγορεῖται, τὸ ἐγγύτερον τῆς κοινῆς γένους αὐτῶν· ἂν ἢ ὦσιν οἱ ἄκροι ὄρνεις καὶ ἄνθρωπος, ἐγγυτέρω τῆς κοινῆς γένους αὐτῶν τῆς ζωῆς τὸ ὄρνεις τῆς ἀνθρώπου, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ διαιρέσει, δι' ἣν καὶ μείζων ἄκρος, τὸ ὄρνεις, καὶ κα- 30 θόλου ἐν τοῖς ὁμογενεῖς ὃ ὅπως ἔχων πρὸς τὸ κοινὸν γένος μείζων. εἰ δ' εἴεν ἴσον ἀφεσώτες ἀμφοτέροις τῆς κοινῆς γένους, ὡς ἵππος καὶ ἄνθρωπος, δεῖν περισκοπεῖν τὴν μέσον τὴν κατηγορούμενον αὐτῶν, τίνος μὲν δι' αὐτὴν κατηγορεῖται τίνος δὲ δι' ἄλλον κατηγορούμενον, καὶ συγκρίνειν τὴν δι' ὃν κατηγορεῖται τῆς ἐτέρης τῷ δι' ὃν καθ' ἑαυτὴν 35 κατηγορεῖται... τὸ δὴ ταῦτα λέγειν, καὶ ζητεῖν καὶ φύσει δεικνύναι ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι τὸ μείζον ἄκρον, πρὸς τῷ περιεργίαν ἔχειν ὅδε ἀληθὲς ἐστίν... ἀλλ' ὅδε ἀπλῶς πάλιν ῥητέον μείζονα τὴν ἐν τῷ συμπεράσματι τῆς συλλογισμῶς κατηγορούμενον, ὡς δοκεῖ τισίν· ὅδε ἢ ἔστος δῆλος· ἄλλοτε ἢ ἄλλος ἔσται, ὃ ὠρισμένος, τῷ ἀντιπροφέν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν... ὥστε ὃ τὸ συμπέ- 40 ρασμα τῆς μείζονος δεικτικόν, ἀλλὰ τὸ λαβεῖν τινὰ μείζονα αἴτιον τῆς καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τούτου κατηγορεῖσθαι. ἀλλ' ὅδε λέγειν οἷον τέ ἐστιν ὅτι μὴδὲ ἐστὶ τις ἐν αὐτῷ μείζων... δεῖ δὴ μείζονά τε ἡγεῖσθαι ὄρον καὶ πρῶτον τίθεναι, ὃν ἐν τῷ προβλήματι βυλόμεθα δεῖξαι τε καὶ συναγαγεῖν, ὃν κατηγορούμενον ἔχομεν· πᾶς ἢ ὁ

συλλογίζόμενος ὁρίσας παρ' αὐτῷ πρῶτον ὃ βέλεθ' δεῖξαι, ὥτως
εἰς τῷτο τῶν οἰκείων εὐπορεῖ προτάσεων. Alex. f. 23 b - 24 b.

26 b τὴν κυρίως μὲν μέσῃν τάξιν ὁ μέσος ὅρος ἐκβεβηκώς λοιπὸν
39. ἔξω τῶν ἄκρων τίθεσθαι, ἀλλ' ὑπεράνω τέτων ἢ ὑποκάτω. ἀλλ' εἰ
μὲν ἐπάνω ἢ ὡς ἀμφοτέρων κατηγορεῖσθαι, καλεῖται τῇ θέσει πρῶτος, 5
εἰ δὲ κάτω ὡς ὑποκεῖσθαι, καλεῖται δεύτερος. Ioh. Phil. f. XXIII b.

27 a τὸ δὲ "ὥς ἐστι αὐτὸς συλλογισμὸς" προσέθηκε δεικτικὸν
14. ὅτι διὰ τῶ αὐτῷ συλλογισμῷ καὶ τῷτο δευτέρῳ τῶν ἐν τῷ πρῶτῳ
15. ἀντιστροφῆς, οἱ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἥτινα καὶ
καλεῖται κύκλω δεῖξιν. καὶ ἐπ' εὐθείας μὲν πάντες οἱ ἐν τῷ πρῶτῳ
χρήματι ἀπεδείχθησαν, δι' ἀντιστροφῆς δὲ καὶ τῆς εἰς ἀδύνατον
ἀπαγωγῆς οἱ τε ἐν τέτῳ καὶ τῷ τρίτῳ χρήματι. Ioh. Phil.
f. XXIV b.

27 a φανερώτερον δ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, εἰ λίθος τεθείη· πάλιν γὰρ
20. αἱ μὲν προτάσεις ἀληθεῖς ὁμοίως· ἢ γὰρ ὅτι καὶ ζῶν παντὶ καὶ λίθῳ,
ζῶν δὲ ὕδενι λίθῳ. τὸν δὲ ἀριθμὸν αὐτὸς ἦτοι ἀντὶ μονάδος
ἔλαβε· λέγουσι γὰρ τὴν μονάδα ὕσιν· ὁ γὰρ φασὶν αὐτὴν ποσὸν
τῷ μήτε συνεχὲς εἶναι μήτε διωρισμένον, ὕσιν δὲ τῷ τῶν ἐναν- 25
τίων εἶναι δεκτικὴν· ἐναντία γὰρ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας, ἅπερ ἐν
ἀριθμῷ μονὰς ἔχει ἀμφω. εἰ δὲ ἐστὶ μονὰς τὸ ἀδιαίρετον ἐν
ποσῶν, καὶ σημεῖον τὸ ἀδιαίρετον ἐν μεγέθει, καὶ νῦν τὸ ἀδιαίρετον ἐν
χρόνῳ, εἴη ἂν ἐν γένεσι τέτοις· ταῦτα γὰρ ποσά· ἔτι ἡ μονὰς
μέρος ἐστὶν ἀριθμῷ· ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύγκειται ἐκ μονάδων, τὸ δὲ τῷ 30
ποσῷ μέρος ποσόν. ἀμεινον δὲ λέγειν αὐτὸν κοινότερον κεχρησθῆναι
τῷ παραδείγματι, ὥσπερ ἔν καὶ ἐπ' ἄλλων χρωμένους εὐρεθῆσθαι
ὁ πᾶν ἐξητασμένοις τοῖς παραδείγμασιν, ἐπεὶ καὶ τῶν Πυθαγο-
ρείων ἡ δόξα· ὕσιν γὰρ καὶ τῶν Πυθαγορικῶν οἱ ἀριθμοί, εἴγε 35
ἀρχαὶ τῶν ὕσιν. αἴτιον δὲ τῷ μὴ εἶναι ἐν δευτέρῳ χρήματι
συλλογιστικὴν συζυγίαν τὴν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν, ὅτι ὁ
μέσος ὅρος ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, μέζων δὲ ὁ κατηγορούμενος·
μέζων τοίνυν ἀμφοτέρων ὧν δύναται κατ' ἄλλο μὲν αὐτῷ μέρος
τῷ ἑτέρῳ ἄκρῳ κατηγορεῖσθαι κατ' ἄλλο δὲ τῷ ἑτέρῳ, καὶ ὥτως ὕδεν
γίνεσθαι κοινὸν ἔχοντα τὰ ἄκρα πρὸς ἄλληλα, ἂν κατ' ἄλλο κοινω- 40
νῶσι τῷ μέσῳ· δεῖ γὰρ τινος ἐνὸς καὶ τῷ αὐτῷ κοινωνεῖν τὸς ἄκρους,
εἰ μέλλει συλλογισμὸς ἔσεσθαι. Alex. f. 26. cf. Ioh. Phil. f. XXV.

27 b ἐπὶ τῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τὴν δεῖξιν ποιησάμενος, ἐπεὶ τὸ τινὶ
2. μὴ ὑπάρχειν ἴσον δυνάμενον τῷ μὴ παντὶ καὶ τὴν λέξιν διαφέρει,
μεταλαβὼν ἀντὶ τῷ τὸ μὴ τινὶ τῷ ἔ μὴ ὑπάρχειν τίθησι τὸ μὴ ὁ 45
παντὶ τῷ ἔ ὑπάρχειν, καὶ λέγει τὸν αὐτὸν συλλογισμὸν καὶ διὰ τῆς
αὐτῆς δεξιᾶς, καὶ εἰς τὴν λέξιν ταύτην μεταληφθῆναι τὸ ἐπὶ μέρους
ἀποφατικόν· ὁμοίως γὰρ καὶ τὸ συμπέρασμα τῇ λέξει διοίσει.

συναχθήσεται γὰρ τὸ ν' ὁ παντὶ τῷ ἔ. τοιαῦτός ἐστιν ὁ ὑποσυλλογι-
στικός ὑπὸ τῶν νεωτέρων λεγόμενος, ὁ λαμβάνων μὲν τὸ ἰσοδυναμεῖν
τῇ προτάσει τῇ συλλογιστικῇ, ταύτην δὲ καὶ ἐκ ταύτης συνάγων·
τὸ γὰρ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ μὴ παντὶ ὑπάρχειν ἰσοδύναμον ὅν με-
τείληπται. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν λέγουσι τὸς τοιαύτους συλλογισμούς εἰς
τὴν φωνὴν καὶ τὴν λέξιν βλέποντες· ἀλλὰ Ἀριστοτέλης πρὸς τὰ
σημαινόμενα ὁρῶν ἐφ' ὧν ὁμοίως σημαίνει, ὁ πρὸς τὰς φωνάς,
τὸν αὐτὸν φησὶ συνάγειν συλλογισμὸν καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ τῆς λέξεως
ἐν τῷ συμπεράσματι μεταλήψει, ἂν ἡ συλλογιστικὴ ὅλως συμ-
πλοκή. ἄξιον δὲ ἐπιστῆσαι πῶς ἢ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγωγῇ,
ἔξωθεν τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὴν τῷ προκειμένῳ δεῖξιν λαμβάνουσα,
ἐστὶ συλλογιστικὴ. Alex. f. 27.

καὶ ἄξιον, φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, δύο τινὰ ζητῆσαι, 27 b
τῷτο μὲν πῶς ἐν τῇ προκειμένῃ λέξει πρῶτον μὲν ὡς ἐπὶ τῆς παντὶ 4.
καὶ τινὶ καὶ ὕδενι καὶ ὁ παντὶ, ἐπ' ἀμφοτέρων ἔστιν εὐπορεῖν ὅρων τὸ
παντὶ καὶ ὕδενι συναγόντων, παρακατιῶν δὲ ὥσπερ αὐτῷ ἐπιλα-
θόμενος φησὶν ὅτι ἐστὶ μὲν εὐπορεῖν ὅρων τὸ ὕδενι συναγόντων, ὁ
μὴν τὸ παντὶ (p. 27 b 16). β' ζητητέον πῶς φησὶ διὰ τῷτο
μὴ εὐπορεῖν ὅρων τὸ παντὶ συναγόντων, διότι τὸ ὁ παντὶ συνάγειται
20 καὶ συμβῆσθαι τὸ παντὶ καὶ ὁ παντὶ συνάγειται, ὅπερ ἀδύνατον.
ἀντίφασιν γάρ, εἴγε καὶ συλλογιστικαὶ ποτε ἀντίφασιν συνάγου-
σιν· ὁ γὰρ τὸ τινὶ συνάγων παρὰ τὴν διάφορον ὕλην, ὡς ἀνω-
τέρῳ εἶρηται, τὸ παντὶ καὶ ὁ παντὶ συνάγει, πρὸς μὲν ὅτι α' φησὶ
ὅτι ὁ ἐναντιῶντα ἑαυτῷ ποτε μὲν λέγων ὅτι ἐστὶν εὐπορεῖν ὅρων τὸ
παντὶ καὶ ὕδενι συναγόντων, ποτε δὲ μὴ εὐπορεῖν τὸ παντὶ συνα-
γόντων· πρὸς ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο ἀπιδὼν τῷτο φησὶν· τὸ γὰρ τινὶ ποτε
μὲν τῷ παντὶ ἰσοδυναμεῖ ποτε δὲ τῷ ὁ παντὶ... πρὸς δὲ τὸ β'
φησὶ ὅτι ποτε μὲν δυνατόν ἐστιν ἀντίφασιν συνάγειν ποτε δὲ ἀδύ-
νατον. cod. Reg. 2061.

δόξα δὲ προχρησθῆναι τῶν Πυθαγορικῶν, οἷς ἐδόκει ἡ μονὰς ὕσιν 27 b
εἶναι, ὥσπερ καὶ πρὸ ὀλίγου τῷ ἀριθμῷ. ἡ δὲ αὐτὴ δεῖξις, καὶ 7.
ἀντὶ τῆς μονάδος ληφθῆναι λίθος. Alex. f. 27 b.

παραδείγματα τῷ μὲν παντὶ ὥτως. ζῶν τινὶ ὕσιν, ζῶν
ὕδενι λίθῳ, καὶ συμπέρασμα ὕσιν παντὶ λίθῳ. ἀντὶ δὲ τῷ λίθῳ
αὐτὸς ἐν τῷ ἐλάττω ὅρῳ μονάδα ἔλαβε καὶ τῶν Πυθαγορικῶν, ὡς
εἶρηται, τὴν μονάδα ὕσιν καλῶν. Ioh. Phil. f. XXVI.

ἰστέον δὲ ὅτι ἡνίκα συνάγει "ὕσιν πᾶση μονάδι," μονάδα
λαμβάνει τὰς ιδέας. φησὶ δὲ ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ἀλλ' εἰ
τῷτο ἐστὶν ἀληθές, ψευδὴς ἐστὶν ἡ ἐλάττων πρότασις ἢ λέγουσα
ζῶν ὕδενι μὴ μονάδι· τὸ γὰρ αὐτοζῶν τῶν ιδεῶν κατηγορεῖται κα-
τηγορικῶς. μήποτε ὅτι ληπτέον ἀντὶ μονάδος λίθον, ἵνα ὑπάρχοι
τοιαῦτον τὸ λεγόμενον, ζῶν τινὶ ὕσιν, ζῶν ὕδενι λίθῳ, καὶ συνά-
γειται ὕσιν παντὶ λίθῳ καὶ τὰ ἐξῆς. cod. Reg. 2061.

δεῖται προδήκως τινὸς ἔξωθεν ὁ λόγος ὅτι, πότε ἐστὶ καὶ πότε 27 b
ὁ ἐστὶν συλλογισμὸς, ὁμοιοχημόνων αὐτῶν ὕσιν· εἰ γὰρ μὴ προσυ- 10.
πακῶσωμεν τῷτο, εὐρεθῆσθαι ψευδὴς ὁ λόγος. Ioh. Phil. f. XXVI.

Ἀριστοτέλης μὲν ὅτι ὥτως διέλαβε τὰς προειρημένους συζυγίας 27 b
ὅτι ἀσυλλογιστοὶ, τῷ εὐπορεῖσθαι ὕλης καὶ τῷ παντὶ καὶ μὴδενί· ἵνα 15.

νήν γὰρ ταύτην ἡγεῖσθαι διαβολὴν ἀσυλλογίστου συζυγίας, ὅδε ἡγεῖσθαι δύνασθαι διαβάλλεσθαι τὰς προειρημένους συζυγίας, καὶ δέξει τις ὅτι μηδενὶ καὶ τινὶ τὸ ν' τῷ ξ', διότι ἀντιφάσεις ταῦτα, ὡς ἄλλοι τέ τινες τῶν ἀρχαίων καὶ Ἑρμῖνος λέγει. "ἐφ' ἧς γὰρ συζυγίας" φησί "τὴν ἀντίφασιν ἔνεσι συναγομένην δεῖξαι, εὐλογον ταύτην 5 μηδὲν ἀσυλλογίστον λέγειν τῆς ἐν ἧ τὰ ἐναντία συνάγει". ἀσυνυπαρκτα γὰρ καὶ ταῦτα ὁμοίως ἐκείνοις." καὶ παρατίθει ὅρους τῷ τινί, ἀψυχον - ἐμψυχον - σῶμα σάρκινον. τὸ γὰρ ἀψυχον ἐμψύχῳ μὴ ὕδενί, σῶματι δὲ σαρκίνῳ ἢ καὶ ἀπλῶς σῶματι τινὶ ἔχῃ ὑπάρχει, καὶ τὸ ἐμψυχόν τινι σαρκίνῳ σῶματι καὶ ἀπλῶς τινὶ 10 σῶματι ἔχῃ ὑπάρχει. τῷτο δὲ ὕδαμῶς ὑγιὲς ὅδε αὐταρκες εἰς συζυγίας διαβολήν. συγχωρηθήσεθ' μὴ γὰρ τῷτο μηδέτερον συνάγεισθαι συλλογιστικῶς, διότι ἐστὶν ἀναιρετικά, ἐρεῖ μέντοι τις ὅσον ἐπὶ τοῖς κειμένοις δύνασθαι συνάγεισθαι ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν... ἢ χρῆσις ὅν ἢ χρῆθ' Ἑρμῖνος, ἔχῃ ἰκανὴ διαβάλλειν συζυγίαν καὶ 15 ἀσυλλογίστον ἀποφῆναι. διὸ εὐλόγως Ἀριστοτέλης ἐλέγχει τὰς ἀσυλλογίστους μόνῃ τῇ τῷ παντὸς καὶ μηδενὸς παραθέσει. Alex. f. 28 b sq.

27b παράδειγμα τῷ μὴ μηδενὶ ὑπάρχειν ὕτω. ζῶον ὕδεμιᾶ χιόνι, 16. ζῶον ὕ παντὶ μέλανι, καὶ συμπέρασμα, χιὼν ὕδενί μέλανι. Ioh. 20 Phil. f. xxvi b.

27b ἀδιόριστον καλεῖ τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν, ὡς εἶπο- 21. μεν, ὠρισμένην τὴν σημασίαν, ἀλλὰ δύνασθαι καὶ ἀντὶ τῆς μερικῆς καταφατικῆς λαμβάνεσθαι καὶ ἀντὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς. ἐπεὶ ὅν, φησὶν, ἀδιόριστος ἢ σημασία, εἰς ληφθῇ ἢ ἰσοδυναμῶσα τῇ κα- 25 θόλῃ ἀποφατικῇ, δῆλον ὅτι ἀσυλλογίστος ἔσται. Ioh. Phil. ib.

27b εἰπὼν δὲ "ἀλλ' ὕδ' εἴ τινι ἐκατέρῳ ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει," 36. δηλονότι ἐκατέρῳ τινὶ ἢ μὴ τινὶ προσέθηκε τὸ "ἢ μηδέτερω παντί," τῇ λέξει διαφέρει τῷ ἐκατέρῳ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀμφοτέρω γὰρ δηλωτικά ἐστι τῶν ἐπὶ μέρους ἀποφατικῶν. Alex. f. 29 b.

28a ἐξ ὄντων συλλογισμῶν ἐν τῷτῳ τῷ χήματι (τῷ τρίτῳ), 10. πρῶτος μὴ ἂν αὐτῶν εἴη τῇ τάξει ὁ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγων καὶ ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος προτάσεως. δύνασθαι δὲ καὶ τῆς μείζονος ἀντιστραφεύσης γενέσθαι, ἀλλὰ δεήσει καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέφειν. διὸ καὶ τῷτόν τινες 35 τὸν συλλογισμόν προσθέτες ὡς ἄλλον τῷ πρὸ αὐτοῦ, ἐπτά φασιν εἶναι τὰς ἐν τῷτῳ τῷ χήματι συλλογισμῶς. πρώτη δὲ αὕτη ἢ συμπλοκὴ διὰ τὸ καὶ ἐκ καθόλου ἀμφοτέρων εἶναι καταφατικῶν. ἐπιζητήσῃ δ' ἂν τις τί δήποτε ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι δύο ἦσαν συμπλοκαὶ συλλογιστικῆς ἔχουσαι τὴν μὴ ἑτέραν καθόλου ἀποφατικὴν 40 τὴν δ' ἑτέραν καθόλου καταφατικὴν, τῷ ποτὲ μὴ τὴν μείζονα ποτὲ δὲ τὴν ἐλάττονα ὕσαν καθόλου ἀποφατικὴν ἀντιστρέφεσθαι. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ χήματι ὕκετι λέγονθ' ὅσοι εἶναι συμπλοκαὶ συλλογιστικῆς ἐκ δύο καταφατικῶν καθόλου, καίτοι καὶ ἐπὶ τῶν δυναμένης ποτὲ μὴ τῆς ἐλάττονος ποτὲ δὲ τῆς μείζονος ἀντιστρέφεσθαι. Alex. 45 f. 30 b.

28a ὁ μείζων ὅρος ἐν τῷτῳ τῷ χήματι δις κατηγορεῖθ', τῷ τε 13. γὰρ μέσῳ καὶ τῷ συμπεράσματι, ὁ δὲ ἐλάττων ἅπαξ κατηγορεῖθ',

τῷ γὰρ μέσῳ μόνον, ὑπόκειθ' δὲ τῷ μείζονι. ἐν τῷ συμπεράσματι δὲ ὁ μέσος μόνως ὑπόκειθ', ὁ δὲ ποτὲ δὲ κατηγορεῖθ'. διὸ μείζονα ὅρον τὸν πορρωτέρω τῷ μέσῳ φησὶν. πορρωτέρω δὲ ἂν εἴη καὶ συγγένειαν τῷ μηδὲ ὅλως κατηγορουμένῳ ἀεὶ δὲ ὑποκειμένῳ ὁ ἀεὶ κατηγορούμενος καὶ ὁ δὲ ποτὲ ὑποκείμενος, ὅπερ ἐστὶν ὁ μείζων. ἐγγύνων δὲ μᾶλλον ὁ ποτὲ μὴ ὑποκείμενος ποτὲ δὲ κατηγορούμενος, ὅτος δὲ ἐστὶν ὁ ἐλάττωτος. Ioh. Phil. f. xxvii b.

ὁ δὲ γε Θεόφραστος ὁ τῷ Ἀριστοτέλει μαθητῇ καὶ Ἀλέξαν- 28a δρος ὁ ἀμφοτέρων ἐξηγητῇ ἑτέραν τάξιν παραδεδώκασι, ἀφεω- 17. ρακότες πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀποδείξεως. τὴν γὰρ παρ' ἡμῶν τρίτην, τὴν ἔχουσαν τὴν ἐλάττονα παντὶ τὴν δὲ μείζονα τινί, τετάρτην τάττει ὡς δεομένην δύο ἀντιστροφῶν, ὡς δειχθήσεθ', τὴν δὲ παρ' ἡμῶν τετάρτην τρίτην τάττει ὡς μιᾶς καὶ μόνῃς δεομένην ἀντιστρα- φῆς. καὶ πάλιν τὴν πέμπτην τὴν παντὶ καὶ ὅ παντὶ ἕκτην τάττει ὡς χηρεύουσαν τῆς κρείττονος πασῶν ἀποδείξεως τῆς ἐπ' εὐθείαν, μόνον δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνυμένης. τὴν δ' ἕκτην τὴν τινὶ καὶ ὅδενί πέμπτην τάττει ὡς καὶ ἄμφω δεικνυμένην, καὶ ἐπ' εὐθείας καὶ δι' ἀδυνατίαν. ἔλθωμεν ἐντεῦθεν, εἰ δοκεῖ, ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις. cod. Reg. 2061.

τὸ μὴ καθόλου ὅ τῷ μηδέτερας ὕσης καθόλου σημαντικόν ἐστιν (ἀδύνατον γάρ, ὡς εἰρήκαμεν ἤδη, ἐκ δύο ἐπὶ μέρους προτάσεων συλλογισμόν γενέσθαι) ἀλλ' ὅτι μὴ ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου. Alex. f. 31 b.

τινὲς μὴ ὅν οἶονθ' ἐν τι λαβόντες αἰδητόν τι ὄν, καὶ τῷτῳ ἢ 23a συνημμένῳ ἢ κεχωρισμένῳ ἔχειν ἀπ' ἀλλήλων τὰ κατηγορούμενα 24. αὐτῶ. εἰ δ' ἐκ πλείονων ὑποκειμένων λαμβάνοιτο, ἔχῃ ἐν ἑσσι. Alex. f. 32.

ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκθέσθαι ἔνεσι προχρησάμενος ὁμοίως πάλιν δεῖ- 23a ξαι καὶ τῷτο, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἐμνημόνευσεν. ἂν γὰρ τι τῷ σ' 29. αἰδητὸν λάβωμεν τῷ τῷτο ἐναργῶς ἐν μὴ τῷ ρ' εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῷ, τῷ δὲ π' μὴ κοινωνεῖν, φανερόν ἐστι ὅτι τὸ π' τινὶ τῷ ρ' ἔχῃ ὑπάρχει. τῷτῳ γὰρ τῷ ἐκκειμένῳ καὶ εἰλημμένῳ ἔχῃ ὑπάρχει ὄντι τινὶ τῷ ρ'. id. ib.

τῷτο δὲ τὸν συλλογισμόν οἱ περὶ Θεόφραστον τέταρτον 28b ἔταξαν, ὅτι ἐδεήθη δύο ἀντιστροφῶν, Ἀριστοτέλης δὲ τρίτον, καὶ 7. ἴσως διότι ἐν τρίτῳ χήματι ἢ ἐλάττων ἢ πρότασις ἢ κύρος ἔχουσα μάλιστα. ἀδιαφόρως γὰρ ἐν αὐτῷ ἔχει ἢ μείζων, καὶ καὶ τὸ πᾶσιν καὶ καὶ τὸ ποιᾶν, ἢ δὲ ἐλάττων πάντως τῷ πᾶσι κεκοσμηθῆς βύλεθ', καὶ παρ' αὐτὴν ἢ συλλογιστικῇ ἢ ἀσυλλογιστικῇ γίνονθ' αἰ 40 συμπλοκαὶ τῶν προτάσεων. Ioh. Phil. f. xxviii b.

σημειωτέον δὲ ὅτι χρῆθ' τῷ δι' ἐκθέσεως τρόπῳ καὶ ἐπὶ τῶν 28b ἀποφατικῶν. ταύτην ἡμεῖς τὴν συζυγίαν τελευταίαν τῷ συλ- 20. λογισμῷ ἐθήκαμεν, ἐπεὶ μὴ δι' ἀντιστροφῆς οἶον τε δεῖξαι τὸ συνα- γόμενον δι' αὐτῆς. Alex. f. 33.

τὴν δι' ἐκθέσεως φησι δεῖξιν. εἰ γὰρ λευκὸν ὅ παντὶ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ, εἰς ληφθῇ τι τῷ ἀνθρώπῳ ὃ μὴ ὑπάρ- χειν τὸ λευκόν, οἶον ὁ Αἰθίοψ, ἔστι δὲ τῷτο τῷ ζῶον μέρος (παντὶ γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον ὑπάρχει), δῆλον ὅτι τὸ συμπέρασμα προ-

φανές, ὅτι τὸ λευκὸν ἔστι παντὶ τῷ ζῳίῳ ὑπάρχει, οἷον τῷ Αἰθίοπι.
Ioh. Phil. f. xxix b.

23b ἔάν, φησί, τὴν μερικὴν ἀποφατικὴν δι' ἐαυτὴν ἀληθεύσαν
24 λάβωμεν, ἰσοδυναμήσει τῇ μερικῇ καταφατικῇ, καὶ τὸ καθόλου
ἀποφατικὸν ἀδύνατον διὰ τῶν τοιούτων ὅρων συναγαγεῖν. εἰ γάρ, 5
φησί, τὸ μὴ π' παντὶ τῷ σ' ὑπάρχει, τὸ δὲ ρ' μὴ παντί, εἴτα τὸτο
λάβωμεν δι' ἐαυτὴν ἀληθές, ἰσοδυναμήσει τῷ τινὶ καὶ ποιήσει συλλο-
γιστικὴν συζυγίαν, ὥστε συνάγεσθαι τὸ π' τινὶ τῷ ρ' ὑπάρχειν. εἰ
τοίνυν καὶ τὸ μηδενὶ συνάγει διὰ τὴν ὑπόθεσιν, τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ τινὶ καὶ
μηδενί· ὅπερ ἄτοπον. δυνατὸν δὲ καὶ ἄλλως δεῖξαι. id. ib.

28b ἰστέον δὲ ὅτι τὸτον τὸν τρόπον οἱ περὶ Θεόφραστον πέμπτον
31 τάττουσι, προτάττοντες αὐτὸν τῷ προειρημένῳ, διότι ὅτος μὴ δι' ἀν-
τιςτροφῆς κατασκευάζει, ἐκείνος δὲ διὰ μόνης τῆς ἀδυνατῆς ἀπα-
γωγῆς. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸν πέμπτον προέταξε διὰ τὴν εἰρημένην
αἰτίαν. ὅτοι μὴ ἔν οἱ ἔξ τρόποι ἐν τῷ τῷ χήματι συλλογιστικοὶ 15
προσδιορισμένων ὅσων τῶν προτάσεων, ἐάν μὴ ἡ προσδιορισμός·
εἰ δὲ ἀπροσδιόριστος, γίνοντο ἄλλαι τέσσαρες συλλογιστικὴ συζυγία,
τῆς ἀπροσδιορίστου δηλονότι τῇ μερικῇ ἰσοδυναμύσεως. συντίθεντο
δὲ ὅτως. id. f. xxx.

τὸτον τὸν συλλογισμόν ἔφαμεν ἡμεῖς πέμπτον εἶναι τῷ τῷ- 20
τον μὴ δεικνύει δι' ἀντιςτροφῆς· κυριωτέρα γὰρ καὶ οἰκειότερα ἢ δι'
ἀντιςτροφῆς δεῖξαι τῆς δι' ἀδυνατῆς, ὡς αὐτὸς ἐρεῖ. ὅτι δὲ ἔνεστι καὶ
τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ καὶ τῷ τρόπῳ τῆς ἐκθέσεως καὶ ἐπὶ τούτῳ
χρήσατο, ὡς γνώριμον καὶ προειρημένον παρέλιπεν. Alex. f. 34.

28b αὕτη ἀσυλλόγιστος ἐκ τῆς μείζονος μερικῆς καταφατικῆς, 25
36 τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου ἀποφατικῆς. τὸ δὲ ἄγριον ἐν τούτοις ἔκ
ἐπὶ τῶν ἀλόγων μόνον ζῳίων τέτακτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φυτῶν· λέ-
γοντο γὰρ καὶ φυτὰ εἶναι ἄγρια· “φηγοὶ δ' ἄγριαδες κείνης ἔτι σή-
ματα μολπῆς” Ἀπολλωνίος (128). ζῶον ἔν τινι ἄγρίῳ, οἷον λέοντι
(φυτῷ γὰρ ἔκ ὑπάρχει), ἄνθρωπος ὅθεν ἄγριον, καὶ ζῶον παντὶ 30
ἀνθρώπῳ. Ioh. Phil. f. xxx b.

29a δεῖ καὶ ἐνταῦθα προσυπακύνειν τὸ ἐν τῷ τῷ χήματι· τὸ μὴ
12 γὰρ πρῶτον εἰρημένον ἀπλῶς ἀληθές, ὅτι ἐχόντων τῶν ὅρων ὡς
ἐλέχθη γίνετο συλλογισμός, τὸ δὲ “ἐάν τε ἡ συλλογισμός, ἀνάγκη
τὸς ὅρος ὅτως ἔχειν” ἔκ ἐπ' ἀπλῶς ἀληθές, ἀλλὰ ἂν ἐν τῷ τῷ 35
χήματι ἦ. Alex. f. 34 b.

29a ἐκθέμενος πάσας τὰς συζυγίας τὰς ἐν τρισὶ γινομένας χή-
21 μασι, καὶ δείξας καθ' ἕκαστον χήμα τὰς τε συλλογιστικὰς συμπλο-
κὰς καὶ τὰς ἀσυλλογίστους, λέγει περὶ τῶν ἀσυλλογίστων, καὶ τοιούτων τι
ἐν αὐταῖς ὑπάρχειν ἰσορεῖ. ὅσαι μὴ καθ' ἕκαστον χήμα ὁμοιοχήμο- 40
νες ὅσαι συζυγίαι ἦσαν ἀσυλλόγιστοι, αὐτὸ πρὸς τῷ τῷ προκειμένον
δεικνύειν ὅδ' ἄλλο τι δεικνύουσιν ὅδὲ συνάγουσιν· ὅσαι δὲ ὁμοιο-
χήμονες ὅσαι ἀσυλλόγιστοί εἰσι καθ' ἕκαστον χήμα, ἔχουσιν τὸ ἀπο-
φατικὸν καθόλου, πρὸς μὴ τὴν τῷ προκειμένῳ δεῖξιν εἰσιν ἀσυλλό-
γιστοι, ἄλλο μέντοι ἔξ αὐτῶν ἔστι συλλογιστάς καὶ δεῖξαι. . . ἐκ 45
μὴ ἔν τῆς συζυγίας ταύτης τούτο τε τὸ προκειμένον καὶ ὅτως δέ-
δεικτο· ἢ ἑτέρα δὲ ἢ τὴν μὴ μείζονα ἐπὶ μέρος ἔχουσα καταφατι-
κὴν, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικὴν, καὶ ἀντιςτροφὴν ἀμφο-

τέρων τῶν προτάσεων δεικνύει καὶ αὐτὴ τὸ γ' τινὶ τῷ α' μὴ ὑπάρ-
χειν, ἀνάπαλιν ἢ ἦσαν οἱ ὅροι κείμενοι ληφθέντων αὐτῶν. ὅτοι
εἰσιν οἱ δύο συλλογισμοὶ τελευταῖοι τῶν πέντε ὡς Θεόφραστος
προσθεῖς τοῖς ἐν πρώτῳ χήματι κειμένοις τέσσαρσιν ἐννέα λέγει
γίνεσθαι συλλογισμὸς ἐν πρώτῳ χήματι, ὄντες τελευταῖοι διότι
ὅδ' ὅλως ὅτοι τὸ προκειμένον δεικνύουσιν ὡς οἱ πρὸ αὐτῶν τρεῖς,
ἀντιςρεφομένῳ τῷ συμπεράσματος. τῶν δὲ καταλειπομένων
τριῶν τῶν κατ' ἀντιςτροφὴν τῶν συμπερασμάτων γινομένων, τῷ
τε πρώτῳ καὶ τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ τῶν ἐν πρώτῳ χήματι, μνη-
10 μονεύει καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἀρχόμενος τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέ-
ρων Ἀναλυτικῶν, ὡς φθάσαντες τε εἰρήκαμεν κακεῖ πάλιν ἐπι-
σημανόμεθα, οἱ πρὸ τούτων τῶν δύο ἔχουσι τὴν τάξιν παρὰ Θεο-
φράστῳ. Alex. f. 34 b sq.

ἄξιον δὲ ἀπορίας, εἰ αἱ ἀπροσδιόριστοι προτάσεις ἰσοδυναμύσιν 29a
ταῖς μερικαῖς, αἱ μὴ καταφατικῇ ταῖς καταφατικαῖς αἱ δὲ ἀπο- 27
φατικῇ ταῖς ἀποφατικαῖς, γίνοντο δὲ συλλογιστικὴ συζυγία ἔχου-
σαι τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων μερικὴν ἀποφατικὴν, ὥσπερ ἐν
τῷ τετάρτῳ τρόπῳ τῷ β' χήματος καὶ ἐν τῷ ε' τῷ γ', διὰ τί
εἰπὼν ὅτι ἀδιόριστον ἐάν ἀντὶ τῷ μερικῷ ληφθῇ τῷ κατηγορικῷ
μόνος φησὶν, ἔκ ἐπ' καὶ τῷ ἀποφατικῷ; φησὶ ἔν ὅτι ἦτοι διὰ τῷ
κατηγορικῷ καὶ τὸ ἀποφατικὸν ἐδήλωσεν, ἢ ὅτι ἐν τῷ α' χήματι
ὅλως ἔκ ἐνδέχεται μερικὴν ἀποφατικὴν περιληφθῆναι πρότασιν·
ὅθεν ὅδὲ ἐν τοῖς λοιποῖς χολαῖς ἔχουσαι τὸ μερικὸν ἀποφατικὸν δι'
ἀντιςτροφῆς δεικνύειν ἠδύνατο, ἀλλὰ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ.

Ioh. Phil. f. xxx b.

τῷ δὲ ὅτι δι' ἀντιςτροφῆς ἐπεραίνοντο πάντες, δεῖ προσυπα- 29a
κύνειν τὸ ὅσοι δεικτικῶς· ἔκ γὰρ πάντες δι' ἀντιςτροφῆς. οἱ δὲ δι' 26
ἀδυνατῆς ὑπόθεσιν λαβόντες ἄλλῃ τινὸς συλλογισμόν καὶ δεῖξιν
ποιῶντο, ἀλλ' ἔκ τῷ προκειμένῳ προηγουμένως, ἀλλὰ γίνετο τὸ προ-
κειμένον ἐν αὐτοῖς δεικνύμενον καὶ συμβεβηκός. . . ὅτι δὲ ἢ δι'
ἐκθέσεως δεῖξιν ἦν αἰσθητικὴ καὶ ἢ συλλογιστικὴ, δῆλον καὶ ἐκ τῷ νῦν
αὐτὸν μηκέτι μνημονεύειν αὐτῆς ὡς διὰ συλλογισμὸν τινὸς γινο-
μένης. Alex. f. 35 b.

ἐφ' οἷς ὁ Ἀριστοτέλης ἀνυμνεῖ τὸ α' χήμα καὶ φησιν ὅτι 29a
πάντες οἱ συλλογισμοὶ ὑπὸ τῷ α' ἀνάγοντο χήμα, φέρε δὲ καὶ ἡμεῖς 30
ξένον ὕμνον οἰκοθεν τῷ πρώτῳ προσάξωμεν χήματι. ἐπαινετέον
τοίνυν ὡς χηρεῖον μερικῆς ἀποφατικῆς· αὕτη γὰρ χειρίστη ἐστὶ πα-
σῶν τῶν προτάσεων· καὶ γὰρ ἐν ταῖς δύο χήμασι θεωρητέον, ἀλλ'
ἔν δι' αὐτῆς ἢ γίνετο ἀπόδειξις· ἐπὶ γὰρ τῆς ἀδυνατῆς ἀγωγῆς τὴν
ἀντικειμένην ταύτης λαμβάνομεν· τὴν γὰρ παντὶ λαμβάνομεν καὶ
ὅτω ποιῶμεθα τὴν ἀπόδειξιν. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ θεωρία. cod.
Reg. 2061.

ἀλλ' ἐπειδὴ λόγος τις ἐκινήθη μεταξὺ Θεμισίου καὶ Μαξίμου 29a
(ὁ μὴ γὰρ Μαξίμος ἔλεγε πάντας τὰς συλλογισμὸς τελείως εἶναι, 31
ὁ δὲ Θεμισίος μόνον τοῖς ἐν α' τούτῳ ἀπεδίδον· εἴλαντο δὲ κριτὴν
Ἰβλιανὸν τὸν αὐτοκράτορα, ὃς παρέχετο τὴν νικῶσαν Μαξίμῳ δι-
δασκαλίᾳ αὐτῷ γεγονότι), φέρε τῆς διδασκαλίας τούτων ἀκύνω-
μεν. ἀλλὰ προλάβωμεν τι. νόμος Ἀριστοτέλους ἐστὶ τὰ ἐπ'

εὐθείας δεικνύμενα καὶ δι' ἀδυνάτου δεικνύσθαι καὶ τὸ μὴ παλιν, καὶ ἔστιν ἀπορῆσαι πῶς τὸ τό φησιν Ἀριστοτέλης, εἴγε ἐλέγετο ὅτι ὁ τε τέταρτος τῶ β' χήματος τρόπος ὁ ἐκ τῶ παντὶ καὶ ὁ παντὶ καὶ ὁ πέμπτος τῶ γ' ὁ ἐκ τῶ ὁ παντὶ καὶ παντὶ μόνον δι' ἀδυνάτου δεικνύσθαι. ἢ ῥητέον ὅτι ὁ δὲν ἦττον καὶ ὅτι ἐπ' εὐθείας δεικνύσθαι. ὁ γ' ἐκ τῆς 5 ἐπὶ τῇ α' χήμα ἀναγωγῆς τῇ ἀναγκαίῳ ἔχουσιν ἀλλ' οἴκοθεν, ἐπεὶ ἐκ αὐτῶν ἦσαν συλλογισμοί. καὶ ὅτι τὸ τό ἀληθές, ὁ δὲ ἔστι γ' καὶ ἀνευ τῶ πρώτου χήματος ποιήσας τὴν ἀπόδειξιν. φαίνεται γ' ὅτι ἐπειδὴ τῇ μ' τῶ μ' ν' παντὶ τῶ δὲ ξ' ὁ παντὶ, ταύτη καὶ τῇ ν' ὁ παντὶ τῶ ξ'. τὰ γ' κοινὸν ἔχοντα κατηγορούμενον πάντῃ ἀπ' ἀλ- 10 λήλων ἀποσπᾶσθαι ὁ δύνανται. ὣτως ὅν ὅτος ὁ τρόπος ἐπ' εὐθείας ἐδείχθη, ἐπειδὴ ἐκ ἐξ ἀναίρεσεως ὡς περ ἐπὶ τῆς δι' ἀδυνάτου τὴν ἀπόδειξιν ἐποιήσαμεθα. ἐπὶ τῇ τῷ ἔλθωμεν εἰς τῇ ἐξ ἀρχῆς. ὁ δὲ Μάξιμος ἔλεγεν ὅτι πάντες τέλειοι εἰσιν. ἰδὲ γ' φαίνεται τῇ μ' ὁ δὲν τῶν ν', τῇ μ' παντὶ τῶ ξ', καὶ συνάγει τῇ ν' ὁ δὲν τῶν ξ'. ἐπεὶ γ' τῇ 15 μ' παντὶ τῶ ξ' τῶ δὲ ν' ὁ δὲν, κεχώριται ἄρα καὶ τῇ ν' τῇ μ', ὁ δὲν καὶ τῇ ξ' πάντως χωριζέσθαι τῇ ν' καὶ ὁ δὲν αὐτῶν ὑπάρξει. καὶ ἰδὲ ἐκ ἐδείχθημεν τῆς εἰς τῇ α' χήμα ἀναγωγῆς. πρὸς τὸ τό φησιν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος ὅτι ὁ Μάξιμος, πόθεν ἔχεις ὅτι εἰ τῇ μ' τῶν ν' καὶ ὁ δὲν ὑπάρχει, καὶ τῇ ν' τῇ μ' κεχώριται, εἰ μὴ εἰδῆς ὡς ἡ κα- 20 θόλη ἀπόφασις πρὸς αὐτὴν ἀντιστρέφει; ἀναστροφῇ δὲ χρῆσάμενος ὁ δὲν ἦττον ἐπὶ τῇ α' χήμα τὴν ἀναγωγὴν ἐποίησω. μόνον γ' ταῦτα βοᾷς, τῇ ν' ὁ δὲν τῶν μ' διὰ τὴν ἀντιστροφὴν, τῇ μ' παντὶ τῶ ξ', καὶ συνάγει τῇ ν' ὁ δὲν τῶν ξ', ὅπερ ἐστὶ πρῶτον χήμα. μήποτε δὲ ἔστιν εἰς συμφωνίαν ἀναγαγεῖν Μάξιμον καὶ Θεμισιον. ὁ 25 μ' γ' Μάξιμος πάντας τελείους φησὶν ἀπιδὼν ὅτι ἕκαστος συλλογισμὸς οἴκοθεν ἔχει τῇ ἀναγκαίῳ. ὁ δὲ Θεμισιος ἀπιδὼν πρὸς τῇ σαφές καὶ ἀσαφές τῇ ἀναγκαίῳ τῆς μ' ἐν πρώτῳ τελείους φησὶν ὡς σαφές ἔχοντας τῇ ἀναγκαίῳ, τῆς δὲ ἐν β' καὶ γ' ἀτελείς λέγει ὡς ἀσαφές ἔχοντας τῇ ἀναγκαίῳ καὶ δεομένους τῇ α' ἵνα δημο- 30 σιευθῇ. φέρε δὲ γυμνασίας χάριν καθ' ἕκαστον σόφισμά τι προβαλλώμεθα. ἰδὲ γάρ, φαίνεται ἐν α' χήματι, ὁ τὰ δύο διπλασιάζων τὰ δύο πολυπλασιάζει, ὁ τὰ δύο πολυπλασιάζων δύναται χίλια ποιῆσαι, καὶ συνάγει τῇ τὰ δύο διπλασιάζων δύναται χίλια ποιῆσαι. ῥητέον ὅν ὡς ἡ μείζων μερικὴ. ὁ γ' λέγων ὅτι ὁ τὰ δύο πολυ- 35 πλασιάζων δύναται χίλια ποιῆσαι, ὁ δὲν ἕτερόν φησιν ἀλλ' ὅτι τις πολυπλασιασμός τῶν δύο δύναται χίλια ποιῆσαι. πάλιν ἐν β' φαι- μέν, τῇ μέλι τῇ μᾶλλον καὶ ἦττον ὁ ἐπιδέχεται, τῇ γλυκύ τῇ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐπιδέχεται, καὶ συνάγει τῇ μέλι ὁ ἐστὶ γλυκύ. ῥητέον ὅν ὅτι τῇ μέλι καθὸ μέλι τῇ μᾶλλον καὶ ἦττον ὁ ἐπιδέχεται, καὶ τῇ γλυκύ 40 καθὸ γλυκύ τῇ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐπιδέχεται. δύο ὅν ἐνταῦθα εἰσι μέ- σοι, εἰς μ' ὁ λέγων καθὸ μέλι τῇ μᾶλλον καὶ ἦττον ὁ ἐπιδέχεται, ἕτερος δὲ ὁ λέγων καθὸ γλυκύ. πάντες δὲ χήματος ἕνα δεῖ τὴν μέσον ὑπάρ- χειν. ἀλλὰ καὶ ἐν γ' χήματι σόφισμά τι συνίσταται. φαίνεται γάρ, πάντα τραγέλαφον ἀδύνατον εἶναι, τῇ τῇ παντὶ τραγέλαφον ἀδύνατον 45 ἢ ὑπαρξίς, πάντα τραγέλαφον ὁ ἀδύνατον μὴ εἶναι, καὶ συνά- γεται τινὰ τραγέλαφον ἀδύνατον εἶναι ἢ ὁ ἀδύνατον μὴ εἶναι. τὸ τό προετάρθη τῷ φιλοσόφῳ Πρόκλῳ τῇ σόφισμα, πρὸς ὁ εἶπεν

ὅτι δύο εἰσὶν ἐνταῦθα ὅροι τῇ τραγέλαφος καὶ τῇ ἀδύνατον ἐν ὅλῳ τῷ συλλογισμῷ, τρεῖς δὲ ὅρος θέλει ἔχειν πᾶς συλλογισμός. εἰ γ' καὶ πῇ μ' κατάφασις ἐλήφθη πῇ δὲ ἀπόφασις, ὁ ἐν ἡλλάγη ὁ ὅρος, ἐπεὶ καὶ ἐν α' χήματι φαμεν τυχόν, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν, 5 ὁ δὲν ζῶν λίθος, καὶ ὁ μ' ὁ αὐτὸς μέσος ὅρος ἔμεινε, τῇ ζῶν, πῇ μ' καταφατικῶς ληφθῆς πῇ δὲ ἀποφατικῶς. ὣτως καὶ ἐπὶ τῇ τῇ σοφίσματος. διὸ ὁ δὲ ὅλως ἐστὶ συλλογισμός. ἐκ δύο γ' ὅρων συλλογισμὸς ὁ γίνεσθαι, νῦν δὲ δύο εἰσὶν ὅροι, τραγέλαφος καὶ ἀδύ- νατον. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ θεωρία. cod. Reg. 2061.

“ἐπιτελεῖν” μ' καὶ δι' αὐτῶν.” τὸ τό φησιν ὅτι οἱ μερικοὶ τῇ α' 29b χήματος ἔχουσιν μ' οἴκοθεν τῇ σαφές, πλὴν ἀνάγονται ἐκ περιστάσεως ὑπὸ 6. τῆς δύο τῆς καθόλης διὰ μέσου τῇ δευτέρῃ χήματος καὶ τελειῖν. οἱ δὲ ἐν τῷ τρίτῳ καθόλης μενόντων τῶν ὅρων εὐθὺς ἐπιτελεῖν δι' ἐκεί- νων τῶν συλλογισμῶν. τὸ τό ἔστιν ὁ βάλει εἰπεῖν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι οἱ δύο οἱ καθόλης τῇ γ' χήματος ἀμέσως ἀνάγονται ὑπὸ τῆς δύο 15 τῆς καθόλης τῇ α' χήματος. σὺ δὲ πρότερος ὅτι καὶ ὁ πέμπτος ἀμέ- σως ἀνάγει. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ τε πράξις περατῇ καὶ τὰ τρία χή- ματα σὺν εὐμενείᾳ τῇ κρείττονος. desinit cod. Reg. 2061.

τῇ “εὐθύς” (λέγει) ὁ καὶ αὐτοὶ τελειοὶ ὡς ἐκείνοι, ἀλλ' 29b 20. ὅτι τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, ὁ δι' ἄλλων πρῶτον περανθέντα δι' ἐκείνων εἰς τῆς ἐν α' καθόλης ἀνάγονται, ὡς περ οἱ μερικοὶ τῇ α' χήματος τῇ εἰς ἀτοπον ἀπαγωγῇ ἐποίαν τῇ β' χήμα καὶ δι' ἐκείνων εἰς τῆς καθόλης ἀνήγοντο, ἀλλὰ ἀμέσως δι' αὐτῶν περαιῖν. Ioh. Phil. f. xxxi b.

μήποτε ὅν δεῖ προσυπακῆναι τῷ “ὅταν δὲ ἐπὶ μέρους λη- 29b φθῶσι” τῇ ὅσοι αὐτῶν μὴ αὐτόθεν δύναται ἐπιτελεῖσθαι δι' ἐκεί- 21. νων τῶν συλλογισμῶν τῷ ἀνάγει τῇ τῇ εἰς τῆς ἐν μέρει τῶν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι. ἀντικρὺς γ' τῇ τῇ ἐνδεῖ, καὶ προσθεθέντος τῇ τῇ ὁ δὲν ἐπὶ ἐπιζητεῖται. — “καὶ καθ' αὐτῆς μ' οἱ ἐκ τῇ αὐτῇ χήματος.” ἐν τῷ αὐτῷ χήματι πῶς ἕκαστος γίνεσθαι. τὸ τό ἀπὸ κοινῇ τῇ “φανερὸν ὅν” εἶρηται. φανερόν ὅν ἐκ τῶν εἰρημένων τῇ τε πάντας ἀναχθήσεσθαι εἰς τῆς δύο τῆς ἐν πρώτῳ χήματι πρώτης, καὶ ὅπως ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ χήματι τῇ συλλογιστικῶν ἔχει, καὶ διὰ τί ἐστὶ συλλογιστικὸς αὐτῶν ἕκαστος. ταῦτα γ' δέδεικται. — “καὶ πρὸς ἀλλήλους οἱ ἐκ τῶν ἐτέρων.” καὶ τὸ τό ἐπὶ ἀπὸ κοινῇ τῇ “φα- 35 νερόν ὅν” εἶρηται. καὶ γ' τῇ τῇ φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων, τίς ἢ τῶν χημάτων διαφορά καὶ τῶν συλλογισμῶν τῶν ἐν τοῖς διαφόροις χήμασι πρὸς ἀλλήλους, ὅτι τε παρὰ τὴν τῇ μέσου ποιᾶν θέσιν καὶ παρὰ τῇ διαφόρως ἀνάγει εἰς τῆς ἐν πρώτῳ χήματι δύο πρώ- 40 τας. οἱ μ' γ' αὐτόθεν ἀνάγονται, οἱ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀνα- γωγῆς, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ οἱ δύο τῇ ἐπὶ μέρους ἔχοντες, καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ τρεῖς, καὶ πάλιν τῇ τῇ οἱ μ' τῇ εἰς τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ πρώ- τας ἀνάγει, ὡς οἱ δύο οἱ ἐν τῷ πρώτῳ, οἱ δὲ τῇ εἰς τῇ τῇ αὐτῆς τῆς ἐν τῷ πρώτῳ τῇ ἐπὶ μέρους δεικνύντας, ὡς οἱ ἐν τῷ τρίτῳ τρεῖς οἱ δι' ἀντιστροφῆς εἰς τῇ τῇ ἀναγόμενοι. ἢ γ' διαφορά τῆς ἀναγωγῆς αὐτῶν τὴν τῶν συλλογισμῶν δεικνύσι διαφοράν. — “ἢ τῷ ἀνάγει εἰς τῇ πρῶτον.” εἰπὼν “ἢ τῷ μέσῳ” προσέθηκεν “ἢ τῷ ἀνάγει εἰς τῇ πρῶτον.” ἔστι γ' καὶ κατὰ τὸ αὐτοῖς ἢ δια-

φορά. διάφορος γὰρ ἡ ἀναγωγή αὐτῶν· ἄλλως μὲν γὰρ ἐπὶ μέρος
ἐν τῷ πρώτῳ χήματι (διὰ γὰρ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ) καὶ ἄλλως οἱ ἐν
τῷ δευτέρῳ, καὶ αὐτῶν τέτων ἄλλοι ἄλλως· οἱ μὲν γὰρ δι' ἀντισρο-
φῆς οἱ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐν
τῷ τρίτῳ· καὶ γὰρ τέτων οἱ μὲν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οἱ
δὲ δι' ἀντισροφῆς πρῶτον εἰς τὰς ἐπὶ μέρος τὰς ἐν πρώτῳ. —
“οἱ μὲν ὅν τῶν συλλογισμῶν ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν δεικνύντες.”
τριττῆς ὕψους ἐν ταῖς προτάσεσι καὶ τὰς τρόπους διαφορᾶς, αἱ μὲν
ὑπάρχουσαι ἦσαν αὐτῶν αἱ δὲ ἀναγκαῖαι αἱ δὲ ἐνδεχόμεναι. περὶ
γὰρ τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων γινομένων συζυγιῶν καὶ τῶν
ἐκ τῶν καὶ ταύτας συλλογισμῶν καθ' ἕκαστον χήμα εἰρηκῶς
ὑπομνησκει ἡμᾶς, μέλλων ἐπὶ τὰς ἐξ ἀναγκαίων πάλιν προ-
τάσεων συγκεκριμένας συζυγίας μεταβαίνειν καὶ περὶ ἐκείνων ποιέει
τὴν λόγον, ὅτι οἱ περὶ τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων αὐτῷ πε-
πλήρων λόγοι. τὸ δὲ “καθ' αὐτὰς οἱ ἐκ τῆς αὐτῆς χήματος καὶ
πρὸς ἀλλήλους οἱ ἐκ τῶν ἐτέρων” εἶρηξεν περὶ τῶν διαφορῶν αὐτῶν.
φανερὰ γὰρ ἡ διαφορὰ τῶν καθ' ἕκαστον χήμα συλλογισμῶν πρὸς
ἀλλήλους· ὁ μὲν γὰρ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἔνεστιν ἐν πρώτῳ
χήματι, ὁ δὲ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἄλλος ἄλ-
λως καθ' ἕκαστον χήμα. ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὰς ἐν διαφέρουσι χή-
μασι τῶν συλλογισμῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰ γνωρίζεται· ὅτι γὰρ
ὁμοία ἢ τῆς μέσης θέσις ἐν ἅπασιν. Alex. f. 37 b sq.

29 b μέσον τάττει τὴν περὶ τῶν ἀναγκαίων συζυγιῶν λόγον, ὡς
29. μέσην ἔχουσιν τάξιν τῶν τε ἀπλῶς ὑπαρχουσῶν καὶ τῶν ἐνδεχομέ-
νων· ὑπάρχουσι μὲν γὰρ καὶ αὐτοὶ, ἀλλ' αἰεὶ καὶ ἀναγκαίως, αἱ δὲ τῆς
ἐνδεχομένης ἔχ' ὑπάρχουσι μὲν, δύναντο δὲ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν.
Ioh. Phil. f. xxxii.

29 b προσέθηκε δὲ “χεδόν” διὰ τὴν τέταρτον συλλογιστικὴν τῆς
36. δευτέρης χήματος τρόπον καὶ τὴν πέμπτον τῆς γ'. ἔστι γὰρ ἐν τέτοις
διαφορὰ τῶν ἀναγκαίων πρὸς τὴν ὑπάρχοντα, ὡς ἔξῃς ἡμῖν ἐπι-
δείξει. “τό τε γὰρ φερητικὸν ὡσαύτως ἀντιτρέφει,” καίτοι ὁ μόνον
τὸ φερητικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ κατηγορικόν· τί ὅν μὴ καὶ τὸ ἐμνήθη;
ἐρῶμεν ὅτι τὸ μὲν κατηγορικὸν ἐπὶ πάντων τῶν τρόπων ὁμοίως
ἀντιτρέφει, καὶ θαυμάζον ὅθεν εἰ καὶ ἐπὶ τέτων, τὸ δὲ γὰρ φερητικὸν
ἔχ' ὁμοίως ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης, ὡς καὶ αὐτὸς φησιν· διὸ ταύτης
μόνης τῆς ἀντισροφῆς ἐμνήθη ὡς τοῖς δύο μόνοις τρόποις ὑπαρ-
χέσεως, τὴν δὲ ἄλλην ὡς κοινὴν ἀπάντων παρήκεν. id. ib.

30 a ἐν μὲν γὰρ τῷ ὑπάρχοντι δι' ἀντισροφῶν μὲν ἔκ' ἐδείκνυτο, ἀλλὰ
8. διὰ τῆς εἰς τὴν ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· ἐπὶ μέντοι τῆς ἀναγκαίας ὁ
δυνατὴν διὰ τῆς τῆς ἀδυνάτου δείξεως τέτως ἀποδείξει. id. ib.

30 a σημειώτεον δὲ ὅτι ἔχ' ὁμοίως ὅτος ὁ τρόπος τῆς ἐκθέσεως καὶ
9. ὃν ἔλεγεν ἐν τῷ τρίτῳ χήματι, ὅτε περὶ τῶν ὑπαρχόντων ἦν ὁ
λόγος αὐτῷ. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπλῶς τι τῶν αἰδητῶν καὶ μὴ δεσμένων
δείξεως τὸ ἐκτιθέμενον καὶ λαμβανόμενον ἦν· διὸ καὶ αὐταρκὲς ἦν
μόνον ληφθὲν πρὸς τὴν φανερὰν τὴν συναγωγὴν ποιῆσαι· ἐνταῦθα
δὲ τὸ λαμβανόμενον ὁ τοῦτον ἔτι λαμβάνει ὁ δὲ ἀρκεῖ τῇ αἰδή-
σει, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ συλλογισμὸν ποιεῖ. διὸ καὶ ἐνταῦθα μὲν προ-
σέθηκε τὸ “καὶ τέτω ποιεῖν τὸν συλλογισμὸν,” ἐκεῖ δὲ ἔκ' ἐδείξει

τινὶ μὲν τὸ λαβεῖν τὴν ἐκθεσιν προσεχρήσατο. εἰκότως· ἦν γὰρ ἂν
ταῦτα ποιῶν ἐπ' ἄλλῃ τινὸς ὑποκειμένου, ὁ ἴσον καὶ ταῦτα ὃν τῷ
πρώτῳ ὁδομῶς ἦν ἐκεῖνα δεικτικόν. ἐδήλωσε δὲ καὶ διὰ τῆς εἰπεῖν
“τὸ γὰρ ἐκτεθεὶς ὅπερ ἐκεῖνό τι ἐστίν” τὴν φύσιν τῆς λαμβανομένης
δι' ἐκθέσεως· μέρος γάρ τι ἡ εἶδος αὐτῆς ἔσται· διὸ εἰ ἐξ ἀνάγκης
μηδενὶ τῷ ἐκτεθέντι, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐκείνῳ ἀφ' οὗ τὸ ἐλήφθη
τινὶ· ὁ τοῦτον γὰρ ἐστὶν αὐτῷ ὡς εἶναι ὅπερ ἐκεῖνο. καὶ εἰ ἡ ἐκθε-
σις δὲ αἰδητικὴ γένοιτο, καὶ ὅτω τὸ αὐτὸ δειχθήσεται... ὁ μέντοι
Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν αὐτῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν περὶ
τέτων λέγων ὁ χρῆται τῷ δι' ἐκθέσεως τρόπῳ πρὸς τὴν δεῖξιν τῆς
συλλογιστικᾶς εἶναι τὰς προκειμένας συμπλοκάς, ἀλλ' ὑπερέθετο
τὴν περὶ αὐτῶν λόγον ὡς δεόμενον μὲν τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς,
μηδέπω δὲ ὄντος προδήλως τῆς συμβαίνοντος διὰ τὴν μίξιν γίνεσθαι
προτάσεων μὴδ' εἶναι γνωρίζον τὸ ἐκ τῶν μίξεων συναγόμενον.
Alex. f. 39 b et 40.

παραδόντες τὰς προτάσεις τὰς τε τῆς ὑπάρχοντος καὶ τὰς τῆς
ἀναγκαίας, ἐντεῦθεν βύλεται μίξαι ταύτας, καὶ βύλεται αὐτὰς αἰεὶ
τῇ μείζονι προτάσει ἀκολουθεῖν τὸ συμπέρασμα... οἱ δὲ ἐταῖροι
αὐτῶν οἱ περὶ Θεόφραστον καὶ Εὐδῆμον καὶ ἔτι οἱ ἀπὸ Πλάτωνος ἔ-
φασιν ὅτως ἔχειν ὅδε πάντως τῇ μείζονι ἀκολουθεῖν τὸ συμπέρα-
σμα, ἀλλ' ὑπάρχον αἰεὶ γίνεσθαι. ἄξιον ὅν ἐκθέσθαι πρότερον τὴν τε
Ἀριστοτελικὴν δεῖξιν καὶ ὅσα οἱ τῷ φιλοσόφῳ συνηγοροῦντες εἰς
ἀποδείξιν τῆς τοῦτον προσιθέασιν, εἴτα καὶ ἅπερ οἱ τῇ ἐναντία προῖ-
σάμενοι δόξῃ φασί, καὶ ὅτω τὰ ἱκανὰ διασησάτω τῷ λόγῳ... λέ-
γομεν ὅτι ἡ μείζων πρότασις καὶ τὸ κυρίως εἰληπὶ ἀναγκαῖον,
τὸ δὲ συμπέρασμα καὶ τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον τὸ ἐστ' ἂν ἢ τὸ
κατηγορούμενον· ὥς γὰρ ἂν ὑπάρχει τὸ α' τῷ γ', ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ
ὑπάρχει. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ὁ τῷ φιλοσόφῳ ἐξηγητῆς ἐν τῇ
μονοβίβλῳ καὶ τὴν αὐτῆς διδάσκαλον Σωσιγένην ταύτης εἶναι τῆς
δόξης, ὡς ὅτι τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον συνάγει ἐνταῦθα ὁ Ἀρι-
στοτέλης· ὅτι γὰρ, φησὶ, τὸτο βύλεται, δηλὸν ἐξ ὧν, ὅτε μὲν ὑπάρχον
συνάγει τὸ συμπέρασμα τῆς μείζονος ὑπαρχέσεως ὕψους τῆς δὲ
ἐτέρας ἀναγκαίας, ἐκτιθεῖται ὅρως ὁ φιλόσοφος, ὅτε δὲ ἀναγκαῖον
συνάγει τῆς μείζονος ἀναγκαίας ὕψους τῆς δὲ ἐλάττονος ὑπαρχέ-
σεως, ὅτι εὐπόρησεν ἐκθέσθαι ὅρως τὸ κυρίως ἀναγκαῖον συνάγοντας.
ὅθεν δηλὸν, φησὶν, ὅτι καὶ αὐτὸς τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἔλαβεν ἀναγκαῖον.
Ioh. Phil. f. xxxii b.

φησὶ δὲ ὅτι γίνεται πότε ἐκ μίξεως ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχέ-
σεως προτάσεως ἀναγκαῖον συμπέρασμα, καὶ πότε γίνεται τὸ συμ-
πέρασμα τοῦτον, προστίθεται· ἐν γὰρ πρώτῳ χήματι ἀμφοτέρων
ὑψῶν καθόλου, εἰ ἡ μείζων εἴη ἀναγκαία, ἂν τε καταφατικὴ ὡς
ἐν τῷ πρώτῳ ἀναποδείκτω, ἂν τε ἀποφατικὴ ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ,
ἀναγκαῖον φησὶ γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὅτος μὲν ὅτως λέγει,
οἱ δὲ γὰρ ἐταῖροι αὐτῶν οἱ περὶ Εὐδῆμον τε καὶ Θεόφραστον ἔχ' ὅτως
λέγουσιν, ἀλλὰ φασιν ἐν πάσαις ταῖς ἐξ ἀναγκαίας τε καὶ ὑπαρ-
χέσεως συζυγίαις, εἰ ὡς κείμεναι συλλογιστικῶς, ὑπάρχον γί-
νεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸτο λαμβάνοντες ἐκ τε τῆς ἐν πάσαις ταῖς
συμπλοκαῖς τὸ συμπέρασμα αἰεὶ τῷ ἐλάττονι καὶ χείρονι τῶν κει-

μένων ἐξομοιωθῆ. ἂν τε γὰρ ἐκ καταφατικῆς καὶ ἀποφατικῆς προ-
τάσεως συνάγῃ, ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα, ἂν τε καθόλου καὶ
ἐπὶ μέρους, ἐπὶ μέρους καὶ τὸ συμπέρασμα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
ἐν ταῖς μίξεσιν ἔχειν· ὑπάρχον γὰρ γίνεσθαι ἐκ τῆς ἐν ταῖς ἐξ ἀναγ-
καίας καὶ ὑπαρχούσης συμπλοκαῖς τῷ ἐλάττω εἶναι τὸ ὑπάρχον τῷ
ἀναγκαίῳ. ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ τὸτο δεικνύσιν. εἰ γὰρ τὸ β' τῷ γ'
ὑπάρχει μὴ παντὶ, ὅ μὴ ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχεται ποτε αὐτὸ καὶ ἀπο-
ζευχθῆναι αὐτῷ· ὅτε δὲ τὸ β' τῷ γ' ἀπέζευκε, τότε καὶ τὸ α' αὐτῷ
ἀποζευχθήσεται· εἰ δὲ τὸτο, ὅτι ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ ὑπάρχει, ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης δεικνύσιν τὸτο ἔχον ὅτως. . . . τὸ μὴ ἔν λέγειν
μηδὲ Ἀριστοτέλην ἐνταῦθα εἰρηκέναι ἐν ταῖς τοιαύταις μίξεσιν
ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἀλλ' ἐφ' ὕλης τινός, καὶ τὸτο πι-
στῶς ἐκ τῆς εἰρηκέναι αὐτὸν "συμβαίνει δὲ ποτε καὶ τῆς ἐτέρας προ-
τάσεως ἀναγκαίας ὅσης," [ἀτοπον]. τὸ γὰρ ποτέ ὅτι ἐπὶ μίξεως
τοιαύτης κεῖται, ὡς ποτέ μὴ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει ἀναγκαῖον γινώμεν
τὸ συμπέρασμα ποτέ δ' ὅτι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μίξεως ὅλης· ποτέ γὰρ
ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης γίνεσθαι ἀναγκαῖον τὸ συμ-
πέρασμα· ὅ γὰρ αἰ, ἐπεὶ μὴ καὶ τῆς ἐλάττωτος ἀναγκαίας ληφθεί-
σης ἀναγκαῖον λέγει τι συνάγεσθαι. τὸ ἔν ποτέ τῆς μίξεως τῷ
τρόπῳ δηλωτικόν ἐστιν, ὅτι τὸ ἐν τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τῇ αὐτῇ συμ-
πλοκῇ ποτέ μὴ ἀναγκαῖον γίνεσθαι ποτέ δὲ ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα.
καὶ τὸτο αὐτὸς σαφῶς ἐδήλωσε δι' ὧν ἐπιφέρει λέγων "πλὴν ὅχι
ὁποτέρως ἔτυχεν, ἀλλὰ τῆς πρὸς τὸ μείζον ἄκρον," ὡς τὸτο χάριν
τὸ ποτέ προδίδει. καὶ γὰρ γελοῖον τὸ ἡγεῖσθαι αὐτὸν διὰ τὸτο τὸ ποτέ
λέγειν, ὅτι ἐπὶ ὕλης τινός ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ ἀναγκαῖον
γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα· ὅτως γὰρ ὅθεν κωλύει καὶ τὰς ἀσυλλογίστας
συζυγίας συλλογιστικὰς λέγειν ποτέ· εὐρεθήσονται γὰρ ἐπὶ ὕλης
τινός συνάγεσθαι. ἐν γὰρ τῷ β' χήματι, εἰ ἐκ δύο καθόλου κατα-
φατικῶν εἶεν οἱ ἄκροι ἐπ' ἴσης ἀλλήλοις, τοιούτων ὅρων εἰλημμένων
καθόλου καταφατικὸν συνάγεσθαι. . . διὸ τὸτο μὴ παραιτητέον ὡς
κενὸν παντάπασιν, παραιτητέον δὲ καὶ τὴν ἐπὶ πλέον ἐξέτασιν τῶ
λεγομένου· εἴρηται γὰρ ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς καὶ τὰς μίξεις διαφορὰς
Ἀριστοτέλους τε καὶ τῶν ἐταίρων αὐτῶν γεγραμμένοις. οἷς δὲ Ἀρι-
στοτέλης τε ἐχρήσατο πρὸς τὴν τῶ λεγομένου πίσιν καὶ οἷς χρήσαιο
ἂν τις παριστάμενος τῷ τῶδε λεγόμενον ὑπ' αὐτῶ ὕγιες εἶναι,
ταῦτα παρατηρήσμεθα. αὐτὸς μὴ ἔν ἐχρήσατο τῷ καὶ παντός.
Alex. f. 40.

30^a 25. δεικνύσιν ἔν τὸ ψεῦδος ἀκολουθεῖν καὶ διὰ τῶ α' καὶ διὰ τῶ β'
χήματος. καὶ διὰ μὴ τῶ α' ὅτως. εἰ τὸ μὴ α' παντὶ τῷ β' ὑπάρχει
μόνον, τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης, ἐγὼ μὲν, φησὶ, λέγω ὅτι
τὸ α' παντὶ τῷ γ' ὑπαρχόντως ὑπάρχει, εἰ δὲ τις λέγοι ἐξ ἀνάγ-
κης, συγκεχωρηθῶ τὸτο, καὶ εἰ μὴ μηδὲν ψεῦδος ἀκολουθήσει, ἔσω
ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα, εἰ δὲ εὐρωμέν τι ψεῦδος ἐπόμενον, δη-
λον ὅτι ψευδὴς ἡ ὑπόθεσις ἡ λέγουσα τὸ ἀναγκαῖον συνάγεσθαι,
ὥστε τὸ ὑπάρχον μόνως συναχθήσεται. ἐπεὶ ἔν τὸ α' παντὶ τῷ γ'
ἐξ ἀνάγκης ὑπεθέμεθα, ἦν δὲ καὶ τὸ β' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης, καὶ
τῷ ἄρα γ' τινὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει· ἀντιστρέφει γάρ. εἰ
τοῖνον τὸ μὴ α' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τὸ δὲ γ' τινὶ τῷ

β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τὸ ἄρα α' τινὶ τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει·
γίνεσθαι γὰρ ὁ τρίτος τρόπος τῶ πρώτου χήματος. ἀλλὰ τὸτο ψεῦδος·
ὑπέκειτο γὰρ τὸ α' παντὶ τῷ β' ὑπαρχειν μόνον, τὸ δὲ παντὶ ὑπάρ-
χον ἐνδέχεσθαι μηδὲν ὑπάρχειν καὶ τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. Ioh.
Phil. f. xxxiii b.

τὰ αὐτὰ δὲ πάλιν φασὶ καὶ ἐπὶ τούτων οἱ περὶ Θεόφραστον 30^a
καὶ Εὐδήμον· ὁπότερος γὰρ ἂν ἦ τῶν ὅρων ἀναγκαῖος θατέρω ὄντος
ὑπαρχόντος, τὸ συμπέρασμα ὑπάρχον ἔσται. Ioh. Phil. f. xxxiv.

Θεόφρατος δὲ ὅτι μὴ ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐν 30^a
τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ ὅτω λέγει. εἰ γὰρ τὸ μὴ β' τῷ γ' ἐξ ἀνάγ-
κης, τὸ δὲ α' τῷ β' μὴ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης καὶ
χωριζέσθαι, φανερόν ὡς τὸ β' χωριζόμενον καὶ τὸ γ' χωριζήσεται τὸ
α', ὡς ὅτι ἐξ ἀνάγκης διὰ τῶν κειμένων. ὡς δειχθέντι προσί-
θῃσιν "ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀναγκαία ἡ μείζων· ἐπεὶ γὰρ τὸ μέσον
ἐκ ἐξ ἀνάγκης, καὶ χωριζέσθαι, τὸτο δὲ χωριζόμενα καὶ τὸ μείζον·
ἐὰν γὰρ τις ὅτως λάβῃ, καθ' ὅτι τὸ β' καὶ τὸ α' ἐξ ἀνάγκης, ὡς περ
ἀναγκαίας ἀμφοτέρως λαμβάνει· μὴ γὰρ ὅτως λαβόντος ψεῦδος,"
διὰ γὰρ τούτων δεικνύσιν ὁ Θεόφρατος ὅτι ἐν αἷς μίξεσιν ὑπάρ-
χουσα καὶ ἀναγκαία ἐστίν, ὁποτέρω ἂν αὐτῶν ἀναγκαία ἦ, ὑπάρχον
τὸ συμπέρασμα. Alex. f. 42 b.

ὡς ἔν ἐπ' ἐκείνων ἀναγκαῖον μὴ ὑποτεθέντος τῶ συμπερά- 30^b
σματος ψεῦδος τι συνήγεται, ὑπαρχόντος δὲ ὅκετι, ὅτω, φησὶ, καὶ
ἐπὶ τῶν ἐν μέρει ἔξει, εἰ εἴη ἡ ἐλάττω ἐπὶ μέρους καταφατικὴ
ἀναγκαία. ἡ τὸ "ὅθεν γὰρ ἀδύνατον συμπήπτει, καθάπερ ὅθεν ἐν
τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς," εἶπεν ὅτι, ὡς ἐπ' ἐκείνων ἀναγκαῖον
τιθεμένων τῶ συμπεράσματος, τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρω-
μένων ἡμῶν εἰς ἐνδείξιν αὐτῶ, ὅθεν ἀδύνατον εἶπετο ἀλλὰ ψεῦ-
δος μόνον, ὡς ἐδείχθη διὰ τῶν προειρημένων, δι' ὅ καὶ κατασκευάζει
τό, ὅτως ὅθεν ὅταν ἡ ἐλάττω ἐπὶ μέρους ἀναγκαία καταφατικὴ
τίθῃ. . . ὅτι ἐξέθετο δὲ τὴν δεῖξιν ὅτε ἐπὶ τῶν καθόλου ὅτε ἐπὶ
τῶν ἐπὶ μέρους, τὴν δὲ ἀδύνατον ἥς μεμνημονεύκαμεν, ἀλλὰ μό-
νον ἐμνημόνευσεν αὐτῆς, ὅτι ἐγίνετο ἐν αὐτῇ μίξις ἐνδεχομένης
καὶ ἀναγκαίας, περὶ ἥς μίξεως ὁδῶν ἐν λόγον πεποίηται. δύναται
καὶ τὸ "ὅθεν γὰρ ἀδύνατον συμβαίνει" ὅτι ἐπὶ τὴν δεῖξιν ἦν ἐποιή-
σατο δεικνύς ψεῦδος τι ἐπεὶ ὑποτεθέντι τῷ ἀναγκαίῳ, ἐπανά-
γων ἡμᾶς εἰρηκέναι. ἀλλ' ὅθεν ἐπὶ τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν
περὶ ἥς εἶπον ἀρτίως, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἐκ τῶν ὅρων μαρτυρίαν· τοῖς
γὰρ εἰρημένοις καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ὅρων δεῖξις συνάδει· ληφθεῖσιν γὰρ
προτάσεων ἐν συζυγίᾳ τε καὶ μίξει τοιαύτῃ τὸ συμπέρασμα ὑπάρ-
χον γίνεσθαι. ἦν δ' ἂν ἀδύνατον ὑφ' ἡμῶν, εἰ ἐπὶ τῶν ὅρων ἡλέγ-
χετο. καὶ τὸ τὸτο εἶναι τὸ εἰρημένον σημείον ἂν εἴη τὸ ὅρος αὐτὸν
εὐθέως παραθέσθαι· κίνησις μὴ γὰρ παντὶ ζῳῷ ὑπαρχόντως ἡ ὁδὸν,
ζῳὸν δὲ τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης, κύκλῳ γάρ· καὶ κίνησις τινὶ λευκῷ
ὑπάρχει, ὅ μὴ ἐξ ἀνάγκης, ἡ τινὶ λευκῷ ὅχι ὑπάρχει ὑπαρχόν-
τως. δεῖ μὲντοι εἰδέναι ὅτι τῇ ἐπὶ ψεῦδος ἀγύστη δεῖξαι ὅχι οἶόντε
ἐπὶ τούτων χρήσασθαι, ἡ ἐπὶ τῶν καθόλου ἐχρήσατο. Alex. f. 43 a b.

δεῖ μὴ τῷ "εἰ μὴ ἡ εἰρητικὴ πρότασις" τὸ καθόλου προσυπα- 30^b
κθεῖν· περὶ γὰρ πρώτων λέγει τῶν ἐκ καθόλου προτάσεων· ἐν ἡ γὰρ

συμπλοκή ἢ ἐπὶ μέρους ἐστὶ φερητική, ἔστι δὲ ἐν τῇ τετάρτῃ συζυγίᾳ τὸ ἀποφατικὸν τοῦτον, ὅταν ἡ ἀναγκαία, ὡς γίνετο ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. τὸ ὅν "εἰ μὴ ἡ φερητικὴ πρότασις ἐστὶν ἀναγκαία" ἐν τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς ἀκυστέον· περὶ γὰρ τούτων ποιεῖται τὸν λόγον πρῶτον· προσελθὼν γὰρ λέγει "ὁμοίως δ' ἔξει καὶ ἐπὶ τῶν 5 ἐν μέρει συλλογισμῶν." ἀκόλουθα δὲ ἐστὶν ἂν ἐπὶ τῷ δευτέρῳ χήματος λέγει τοῖς ἐπὶ τῷ πρώτῳ δεδειγμένοις αὐτῷ. Alex. f. 44.

30 b ὅτι δὲ τὸ μηδενὶ ἐνδέχεσθαι ἐπὶ τῆς α' β' προτάσεως εἰρημένον, 10 ἀπόφασις ὅν ἐνδεχομένη, τὸ ἀναγκαῖον δηλοῖ, γνωρίμων· τὸ γὰρ μηδενὶ ἐνδεχόμενον ἐξ ἀνάγκης ὑδενὶ αὐτῶν ὑπάρχει· ὡς γὰρ ὡς 10 ἐνδεχομένη ἀλλ' ὡς ἐνδεχομένης ἀπόφασις εἴληπτο καὶ ἴσον δυναμένη τῇ ἐξ ἀνάγκης ὑδενί. id. ib.

30 b ὅτι δὲ ὡς συνάγετο τὸ ἀναγκαῖον, δῆλον ἐκ τῶν ὑποκειμένων 9 ὅρων. ἀρετὴ ὑδεμιᾶ κακία ἐξ ἀνάγκης, ὑπάρχει δὲ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως παντί, καὶ συνάγετο κακία ὑδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόν- 15 τως· ὡς γὰρ ἐξ ἀνάγκης. πάλιν ὑγίεια - νόσος - ἀνθρώπος. ὑγίεια γὰρ νόσῳ μὴ ὑδεμιᾶ ἐξ ἀνάγκης, ἀνθρώπῳ δὲ παντὶ ὑπάρχει μόνον, καὶ συνάγετο νόσος ὑπαρχόντως ὑδενὶ ἀνθρώπῳ. εἰ γὰρ ὑγίεια μηδεμιᾶ νόσῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ νόσος ὑδεμιᾶ ὑγίειᾳ ἐξ ἀνάγκης, ὑγίεια δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως, καὶ νόσος ὑδενὶ ἀνθρώπῳ 20 ἐξ ἀνάγκης. Ioh. Phil. f. xxxv.

30 b δείξας τὴν προκειμένην συζυγίαν δι' ἀντιστροφῆς τὸ ὑπάρχον 24 καὶ ὡς τὸ ἀναγκαῖον συνάγεσθαι, νῦν αὐτὸ τούτο δείκνυσιν καὶ τῇ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῇ. εἰ γὰρ ὑποθώμεθα, φησὶν, ἀναγκαῖον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἔψεται τι ἄτοπον τῇ ὑποθέσει ταύτῃ· ἡ δὲ ὑπο- 25 θέσει ἄτοπον ἀκολουθεῖ, ψευδὸς ἐστὶ· ψευδὸς ἄρα τὸ ὑποτιθεσθαι ἀναγκαῖον συνάγεσθαι τὸ συμπέρασμα. Ioh. Phil. f. xxxv b.

30 b διὰ δὲ τῷ εἰπεῖν "ὡς μέντοι ἕως ἂν ζῶν μηδενὶ λευκῷ 37 ὑπάρχει· ὥστε τούτων μὴ ὄντων ἀναγκαῖον μὴ ἔξαι τὸ συμπέρασμα, ἀπλῶς δ' ὡς ἀναγκαῖον," διὰ δὲ ταύτης τῆς προδήκης ἐδήλωσεν 30 ὅτι ἐν ταῖς μίξεσιν, ὅταν ἀναγκαῖον λέγη γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον λέγει καὶ ὡς μὴ διορισμῷ· ὅτι τινες τῶν ἐξηγημένων τὸν περὶ τῆς μίξεως τῶν προτάσεων τόπον, βοηθεῖν οἰόμενοι τῇ δόξῃ αὐτῇ, λέγουσι, φάσκοντες ὡς τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον συνάγεσθαι λέγειν αὐτὸν ἀλλὰ τὸ μὴ διορισμῷ. . . ὅτι δὲ τὸ συμ- 35 πέρασμα μὴδὲ ὥτως ἀναγκαῖον εἶναι βέβηκε, ἐδήλωσεν αὐτός, δείξας μὴ τοῦτον καὶ ὥτως ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα γινόμενον ἐν δευτέρῳ χήματι, ἢ καταφατικῇ ὅτε ἡ ἐλάττων ἐστὶν ἀναγκαία, μὴ λέγων δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει ἀναγκαῖον ἀπλῶς γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἢ εἰ καὶ τούτο ἔλεγεν ἀναγκαῖον ὁμοίον ἐκείνῳ, κα- 40 κείνῳ ἂν προσετίθει τὸ μὴ ἀπλῶς ἀναγκαῖον γίνεσθαι ἀλλὰ τὸ μὴ διορισμῷ, ὡς καὶ ἐπὶ τούτῳ. ἅμα δὲ καὶ τὴν τῷ ἀναγκαίῳ διαίρεσιν ὅτι καὶ αὐτὸς οἶδεν, ἢ οἱ ἐταῖροι αὐτῷ ποιῶν, δεδήλωκε διὰ τῆς προδήκης, ἢ φθάσας ἡδὴ καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας δέδειχεν ἐν οἷς περὶ τῆς εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον λεγομένης ἀντιφάσεως περὶ 45 τῶν καθ' ἑκάστα λέγει "τὸ μὴ ὅν εἶναι τὸ ὅν ὅταν ἡ, καὶ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι ὅταν μὴ ἡ, ἀνάγκη" (p. 19 a 23). τὸ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον τοῦτον ἐστὶν, μᾶλλον δ' ἂν τὸ εἰρημένον ὑπ'

αὐτῷ φανερόν γένοιτο, εἰ μεταλλάξομεν ὅρος ἀληθεστέρος. ἐφ' ὧν γὰρ αὐτὸς ἐπειράθη δείξαι, ὡς ἦσαν αἱ προτάσεις ἀληθεῖς· ὡς γὰρ ἀληθὲς τὸ ζῶν μηδενὶ λευκῷ· κύκλῳ γὰρ ἐξ ἀνάγκης. ἢ ὅν κινε- 5 μένον ἀντὶ τῷ λευκῷ θῶμεν ἢ λάβωμεν ἄλλως. Alex. f. 45 b.

ἔτι δὲ παντὶ ἐγγρηγορότι, τινὶ δὲ ζῶν ἐξ ἀνάγκης ὡς 31 a ὑπάρχει, καὶ τὸ ἐγγρηγορέναι ὡς παντὶ μὴ ζῶν, ὡς μὴ ἐξ ἀνάγκης. 17. εἶπε δὲ αὐτός· "διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις, ἐνὸς μόνου μεταλαμβάνομένη." ἐν γὰρ ἀντιγράφῳις τισὶ καὶ τούτο πρόσκειτο, ὅπερ ὡς ὑγιὲς εἶναι δόξει· ἦσαν γὰρ ἐπὶ τῶν καθόλου ὅροι ζῶν - 10 ἀνθρώπος - λευκόν· ὥτως δὲ ἐχαστῶν ἢ ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, ἀλλ' ὡς ἡ ἀποφατικὴ ἐπὶ μέρους, ὡς νῦν πρόκειτο. ἀλλ' ὡς ἂν ἐνθάδε ὁ ἀνθρώπος, μεταθῶμεν τὸ λευκόν, ὡς εἶναι τὸ ζῶν παντὶ λευκῷ ὑπαρχόντως· ψευδὴς γὰρ καὶ αὕτη. ἀλλ' ὡς ἂν ἐπὶ 15 μὴ τῷ α' μεταθῶμεν τὸ λευκόν, ἐπὶ δὲ τῷ β' ἀνθρώπον, ζῶν δὲ ἐπὶ τῷ γ', ὡς εἶναι τὸ λευκόν παντὶ μὴ ἀνθρώπῳ, τινὶ δὲ ζῶν ἐξ ἀνάγκης ὡς ὑπάρχει· καὶ γὰρ ἡ πρώτη πρότασις ψευδὴς καὶ τὸ συμ- πέρασμα ἀναγκαῖον. τούτῳ δὲ τὸ αἶτιον ὅτι μὴδὲ ἐπὶ τῶν καθόλου προτάσεων ἀληθεῖς ἦσαν οἱ ὅροι ἑτοίμοι, ὡς ἐπεσημηνάμεθα ἀντὶ 20 τῷ λευκῷ λαβόντες τὸ κινεῖσθαι. ὡς ὅν ἐκεῖ ἀντὶ τῷ λευκῷ τὸ κινεῖσθαι, τὸ δὲ λευκόν μένει, ὑγιὲς τὸ εἰρημένον· γίνετο γὰρ ζῶν παντὶ κινεμένῳ ὑπαρχόντως, ζῶν τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης ὡς ὑπάρχει· χίονι γάρ· καὶ τὸ κινεῖσθαι τινὶ λευκῷ, ὡς μὴ ἐξ ἀνάγκης, ὡς ὑπάρχει. ἐνὸς ἄρα μεταληφθέντος ἐδείχθη. δύνατο καὶ τὸ "διὰ 25 γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις" εἰρησθαι ἀντὶ τῷ διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ἢ ἀπόδειξις. πῶς δὲ διὰ τῶν αὐτῶν; διὰ ὅρων γὰρ καὶ τῆς τούτων παραθέσεως. ἐπιζητήσῃς δ' ἂν τις εὐλόγως ἐν τῇ συζυγίᾳ ταύτῃ διὰ τί μὴ γίνετο κατ' αὐτὸν ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, ὅσης ἀναγκαίας τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς. Alex. f. 46 b.

καθόλου εἰπεῖν ἐν ταῖς ἐξ ἀμφοτέρων καταφατικῶν προτά- 31 a σεων συζυγίαις πάντως ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸ συμπέρασμα· ἐφ' ὧν 20 δὲ ἡ μὲν ἐστὶ καταφατικὴ ἢ δὲ ἀποφατικὴ, τῇ ἀποφατικῇ πάντως ἔπειτα τὸ συμπέρασμα. εἰκότως· πάλιν γὰρ ἀντιστρεφόμενης τῆς ἀποφατικῆς καὶ ποιήσης τὸ α' χήμα, μετὰ τὴν εὐρεθῆσθαι ἢ ἀποφα- 35 τική, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ χήματι τῇ μετὰ τὴν αἰετὸς τὸ συμπε- ράσμα. Ioh. Phil. f. xxxvi.

εἰ δὲ τις, φησὶ, πρὸς τούτο ἐνίστατο, μὴ συγχωρῶν τῇ μετὰ τὴν 31 b προτάσει (εἶναι γὰρ τι ζῶν ἐξ ἀνάγκης ὡς ἀγαθόν, οἷον τὰ 8. ἰοβόλα), ληπτέον ἀντὶ τῷ ἀγαθῷ τὸ ἐγγρηγορέναι ἢ τὸ καθεύδειν· ἐγγρηγορῆσαι μὴ γὰρ ὑδενὶ ἵππῳ ὑπαρχόντως, ζῶν δὲ παντὶ, καὶ συνα- 40 γεῖται, ἐγγρηγορῆσαι τινὶ ζῶν ὡς ὑπάρχει μόνον· ὥστε δῆλον ὅτι τὸ ὑπάρχον καὶ τὸ ἀναγκαῖον συνάγετο. Ioh. Phil. f. xxxvii.

σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα χρῆται τῷ ἐνδέχεσθαι ἀντὶ τῷ 31 b ὑπάρχειν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ἀναγκαίων προτάσεων ἀντιστροφῆς. 30. τὸ δὲ "ὡς γὰρ ἀνάγκη οἶπεν τι μὴ καθεύδειν" δεικτικὸν ἂν εἴη τῷ τὴν ἐγγρηγορῆσαι ἐνδέχεσθαι τινὶ ζῶν, ὡς καὶ ἐνδέχεσθαι μηδενί· εἰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τι ζῶν ἐκάθευδεν, ὡς ἂν ἐγγρηγορῆσαι τῷ ζῶν παντὶ ἐνδεχομένως ὑπάρχει. δύνατο τὸ "ὡς γὰρ ἀνάγκη οἶπεν τι

μὴ καθεύδειν" δεικτικὸν εἶναι τῷ τὴν ἐγγήγορσιν ἐνδέχεσθαι τινὶ ζῶντι, ὡς καὶ ἐνδέχεσθαι μὴ. Alex. f. 48 b.

32^a 5. πρόσκειναι δὲ τῷ ἀντιγράφῳ τὸ δίπυν μέσον καὶ τὴν τῷ γρά-
φοντος κατ' ἀρχαίς τὸ βιβλίον διαμαρτίαν· ὃ καὶ τὸ δίπυν δεῖ μέσον
ὅρον ἀλλὰ τὸ ζῶν εἶναι. καὶ τὸτο ἐν τῇ τῶν ὁρῶν παραθέσει δη-
λῶν· πρῶτον γὰρ τὸ δίποδος ἐμνημόνευσεν, ἔχων ἔθος αἰεὶ ἐπὶ
τῷ τῷ χήματος ὕψερὸν τιθέναι τὸν μέσον ὅρον. Alex. f. 49.

εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι τινὰ τῶν παλαιότερων βιβλίων ἔχει μέσον
δίπυν. λέγουσι δὲ τὸτο γραφικὸν εἶναι σφάλμα· ὅτε γὰρ συνάγει
διὰ τῶν τῶν ὁρῶν, μέσον λαμβανομένον τὸ δίποδος, ὑπάρχον
συμπέρασμα ἀλλ' ἀναγκαῖον, ὡς ἐκ τῶν προειρημένων δῆλον
ἐστίν. ὅτι δὲ ὃ τὸ δίπυν τίθησι μέσον ἀλλὰ ζῶν, δῆλον ἐξ ὧν
πρῶτον τὸ δίποδος ἐμνημόνευσεν, ὕψερὸν δὲ τῷ ζῶν· ἐπὶ γὰρ τῷ
γ' χήματος ἔθος ἔχει ὕψερὸν τιθέναι τὸ μέσον, καὶ νῦν δὲ τὸ ζῶν
ὕψερὸν ἔθηκε. Ioh. Phil. f. xxxviii.

32^a 6. δοκεῖ δ' Ἀριστοτέλης τὸ συμπέρασμα τὸτο ἐπαγαγεῖν ἐπὶ
τῶν τριῶν εἰρημένων χημάτων· ὃ δὲ τὸτο νομίζειν, ἐπεὶ ἀτο-
πία τινὶ περὶπεσεῖν ὁ φιλόσοφος φάσκων ὅτι φανερόν ἐκ τῶν εἰρη-
μένων ὡς εἰναι μὴ ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις ὥσιν ὑπάρχειν, ὃ
συνάγει ὑπάρχον συμπέρασμα· ἀπέδειξε γὰρ ἐν πρώτῳ καὶ δευ-
τέρῳ χήματι ὅτι καὶ τῆς μείζονος μόνης καθόλου ἀποφατικῆς ὕψης
ὑπαρχέσης ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. δεῖ ἔνι λέγειν ὅτι ὃ
τῶν τριῶν χημάτων ἐστὶ τὸ εἰρημένον συμπέρασμα ἀλλὰ τὸ γ'
μόνον. δόξει δὲ μὴδὲ ἐπὶ τῷ τρίτῳ ἀληθὲς τὸν λόγον τῶτον εἶναι·
δέδεικε γὰρ καὶ ἐπὶ τῷ τῷ καὶ τῆς μίαις μόνης προτάσεως ὑπαρχέ-
σης ὕψης ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ῥητέον ἔνι ὅτι ὃδὲ τῷ
τρίτῳ χήματος ὅλον τὸ εἰρημένον ἐστὶ συμπέρασμα ἀλλὰ τῶν τεσ-
σάρων συζυγιῶν τῶν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου προτάσεων. id. ib.

τὸτο ἀπλῶς μὴ καὶ καθόλου λεγόμενον ψευδὸς ἂν εἴη καὶ τοῖς
προειρημένοις μαχόμενον· δέδεικε γὰρ ὑπάρχον γινόμενον τὸ συμ-
πέρασμα τῆς ἐτέρας τῶν προτάσεων ἀναγκαίας ὕψης. εἰ δὲ τις
ἀκῶει τὸ εἰρημένον ὡς ἐπὶ τῷ τρίτῳ χήματος εἰρημένον ἑλλίπεσε-
ρον, ἀληθὲς ἂν εἴη... ἐνεστὶ καὶ τὸ ὑπάρχον ἀκῶσαι ἀντὶ τῷ κα-
ταφατικῷ, ἵν' ἡ λέγων καταφατικὸν μὴ μὴ γίνεσθαι τὸ συμπέ-
ρασμα, ἂν μὴ ὥσιν ἀμφοτέραι καταφατικά, ἀναγκαῖον δὲ γί-
νεσθαι καὶ τῆς ἐτέρας ἀναγκαίας ὕψης μόνης. ἴσως δὲ δόξει βλαίον
τὸ ὅτως ἀκῶσαι τὸ εἰρημένον· δόξει γὰρ μὴ ἀντὶ τῷ καταφατικῷ
νῦν εἰληφθαι τὸ ὑπάρχον ἀλλ' ὡς τῷ ἀναγκαίῳ ἀντιδιασελλόμενον,
ὡς δῆλον ἐκ τῷ ἐπιφερομένῳ "τὸ δ' ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ τῆς ἐτέρας
μόνον ἀναγκαίας ὕψης"... μῆποτε δ' ἄμεινον ἀκῶειν τὸ "φανε-
ρόν ἔνι ὅτι τὸ μὴ ὑπάρχειν ὃ ἐστὶ συλλογισμὸς ἂν μὴ ἀμφοτέραι
ὥσιν αἱ προτάσεις ἐν τῷ ὑπάρχειν" ὡς λέγοντος αὐτῷ φανερόν
γεγενέναι ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἐστὶ ποτὲ ἐν συμπλοκῇ τινὶ συλ-
λογιστικῇ, ἐν ἣ ἀδύνατον τὸ συμπέρασμα ὑπάρχον γενέσθαι, εἰ μὴ
εἴεν ἀμφοτέραι αἱ προτάσεις ὑπάρχειν. ὃ γὰρ ὡς καθόλου λεγο-
μένον αὐτῷ ἀκῶσέον, ὅτι μὴδὲ ἀληθὲς ἐστὶν ὅτω λεγόμενον. ἀλη-
θὲς δὲ ἐπὶ τῆς ἐν τρίτῳ χήματι τῆς ἐκ δύο καθόλου καταφατι-
κῶν, ὃ δεδείχθαι δοκεῖ. Alex. f. 49 b.

ὀρίζεσθαι δὲ ὃ τὸ ὁμωνύμως λεγόμενον (ὃ γὰρ οἷόν τε τι ὁμω-
νύμως λεγόμενον ὀρίσατο), ἀλλ' ἀποτεμόμενος τῷ ἐνδεχομένῳ τὸ
παρα τὸ ἀναγκαῖον τε καὶ τὸ ὑπάρχον· ἔδειξε γὰρ ὅτι τὸ ἐνδεχόμενον
καὶ καὶ τῶν κατηγορεῖται. διὰ δὲ τῷ εἰπεῖν ὅτι "τεθέντος δὲ ὑπάρ-
χειν" ἐδήλωσεν ὅτι πρὸς τῷ μὴ εἶναι ἀναγκαῖον ὅδ' ὑπάρχον ἐστίν·
τοῦτον γὰρ τὸ καὶ τὴν τρίτην πρόσρησιν ἐνδεχόμενον, διαφέρειν τῷ
τε ἀναγκαῖον καὶ τῷ ὑπάρχοντος τῷ μηδέπω εἶναι τὸτο ὃ λέγει
δύνασθαι εἶναι. εἴη δ' ἂν ἔνι κυρίως ἐνδεχόμενον ὃ μὴ ἐστὶ μὲν,
τεθέν δ' εἶναι ὅδ' ἀδύνατον ἐπόμενον ἔχει... ὃ γὰρ Θεόφραστος
ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν λέγων περὶ τῶν ὑπὸ
τῷ ἀναγκαῖον σημεινομένων ὅτως γράφει. "τρίτον τὸ ὑπάρχον·
ὅτε γὰρ ὑπάρχει, τότε ὃ οἷόν τε μὴ ὑπάρχειν. ἴδιον δὲ τῷ ἐνδε-
χομένῳ τὸ μὴ ὄν ὑποτίθεσθαι εἶναι, ἐπεὶ καὶ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ
ὑπάρχον ἂν λάβῃ τις εἶναι, ὃ ἀδύνατόν τι ἀκολουθήσει, καὶ ἔσται
ἐφαρμοζῶν ὁ λόγος καὶ τῷ ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ὑπάρχοντι· διὸ ἴδιον
τῷ ἐνδεχομένῳ τὸ μὴ ὑπάρχον αὐτὸ ὡς ὑπάρχον ὑποτεθέν μὴ-
δὲν ἀδύνατον ἔχειν ἐπόμενον." ὃ γὰρ ἀδύνατόν τι ὑποτεθέντι
ἔπεσθαι, ἀδύνατον τὸτο, δυνατῷ δὲ ὑποτεθέντι ἔκτετι ἀδύνατον,
ὡς δείξει. ὡς εἶναι ἴδιον αὐτῷ ὃ τὸ μὴ ὑπάρχειν, ἀλλ' ὅταν μὴ
ὑπάρχον ὑποτεθῇ ὑπάρχειν, μὴδὲν συμβαίνειν ἀδύνατον. Alex.
f. 50 b-51.

ἐπειδὴ περ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 13) τὸ ἐνδεχόμενον καὶ
ἐπὶ τῷ ἀναγκαῖον ἔταπτεν, ἐνταῦθα δὲ φησὶν ὅτι ἐνδεχόμενον ἐστὶν
"ὃ μὴ ὄντος ἀναγκαῖον," διὰ τὸτο ἔνι φησὶν ὅτι τὸ ἀναγκαῖον
ὁμωνύμως ἐστὶ, φερόμενον καὶ καὶ τῷ ἐνδεχομένῳ καὶ καὶ τῷ κυρίως
ἀναγκαῖον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τρόπων. Ioh. Phil. f. xxxviii b.

αἱ αὐταὶ μὲν εἰσιν (αἱ προτάσεις) τῷ σημεινομένῳ, συναλη-
θεύουσι γάρ, ἀκολουθεῖ δὲ ἀλλήλαις μὴ πάντῃ ὅσαι αἱ αὐταί.
διαφέρουσι γὰρ καὶ τὴν τῆς φωνῆς προφορὰν. id. ib.

δεῖ μέντοι εἰδέναι ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν προτάσεων ἀντιστροφὴ
ὃ ἐστὶν ὕψης καὶ τῆς περὶ Θεόφραστον, ὃδὲ χρῶνται αὐτῇ· τὸ γὰρ
αὐτὸ αἴτιον τῷ τῇ τε καθόλου ἀποφατικῇ ἐνδεχομένῳ ἀντιστρέφειν
αὐτῇ λέγειν, παραπλησίως τῇ τε ὑπαρχέσῃ καὶ τῇ ἀναγκαίᾳ, καὶ
τῷ ἀντιστρέφειν τὰς καταφατικὰς ἐνδεχομένας τὰς ἀποφατικὰς
ἐνδεχομένας, ὃ ἀξιοῖ Ἀριστοτέλης. ἐπισημανέμεθα δὲ περὶ τὸτο
ὅταν ἐπὶ τῆς καὶ τὴν ἐνδεχομένην ἀντιστροφῆς καὶ τῆς ὅρας λέγη.
Alex. f. 51 b.

ἐν γὰρ τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 12) ἔδειξε τὰς τὸν τρόπον ἐχού-
σας ἄνευ τῆς ἀποφατικῆς προσκατηγορούμενον πάσας καταφάσεις
εἶναι. διὰ τὸτο προσέθηκε τὸ "καθάπερ ἐλέχθη πρότερον." ἐξ
ὧν καὶ αὐτῶν ἐνεστὶ δεικνύναι ὅτι τὸ περὶ Ἑρμηνείας Ἀριστοτέλης
ἐστίν, ἀλλ' ὃ ὡς Ἀνδρόνικος φησὶν. ἡ καὶ ἐν τῷ τῷ προεῖρηκεν
ἤδη περὶ τῷ τῷ, ὅτε ἔλεγε μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικῇ.
Alex. f. 52.

τὸ δὲ "ἀντιστρέφει μὴ ἔνι καὶ καὶ τὰς ἀντικειμένας προτάσεις
ἐκάτερον τῶν ἐνδεχομένων" ἴσον ἐστὶ τῷ ἀντιστρέφει μὴ ἔνι καὶ τὰς
ἀντικειμένας προτάσεις καὶ ἐκάτερον τῶν ἐνδεχομένων. δοκεῖ δὲ ὃ
καὶ σύνδεσμος περισσῶς κείσθαι. ἡ καὶ καὶ τὰς ἀντικειμένας προ-
X

τάσεις" εἶπεν ὡς καὶ ἄλλως ἀντιτρέφουσιν αὐτῶν· καὶ γὰρ καὶ τὴν τῶν ὅρων ἀπαλλαγὴν. Alex. f. 53.

32b 21. περὶ ὧν αὐτὸς μὴ ἔκ εἰρήκε, λέγουσι δὲ οἱ νεώτεροι, ἀχρήτων ὄντων πρὸς ἀπόδειξιν, δι' ἀχρησίαν καὶ δι' ἀγνοίαν παρέλιπεν, οἷοι εἶσιν οἱ διαφορέμενοι λόγοι καὶ ἀδιαφόρως περαινόντες καὶ ἡ ἀπειρος ὕλη λεγομένη, καὶ καθόλου τὸ θέμα τὸ δεύτερον καλούμενον παρὰ τοῖς νεωτέροις. πάντες γὰρ ὁργάνον μέτρον καὶ χρεῖα καὶ πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῷ δεικνύμενόν τε καὶ γινόμενον· καὶ δὲ μηκέτι χρεῖα, καὶ ὁ ὅργανον εἶναι. Alex. f. 53 b.

32b 26. "καὶ ὡς ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν." ταῦτάς τινες μὴ πω ἐκβεβη- 10 κός εἰς ἐνέργειαν, δυνάμενον δὲ ἐκβῆναι. Ioh. Phil. f. xli.

32b 29. διὰ δὲ τούτων ὅτι καὶ πρόσληψιν γινόμενη πρότασις τὸ αὐτὸ δύναται τῇ κατηγορικῇ δεικνύσθαι. ἀλλ' εἰ τὸ καθ' ὅτι τὸ β' τὸ α' ἐνδέχεται, διττόν ἐστι, καὶ τὸ καθ' ὅτι τὸ β' τὸ α' ἐξ ἀνάγκης, διττὸν ἐστίν· καὶ γὰρ καθ' ὅτι ὑπαρχόντως, καὶ καθ' ὅτι ἐξ ἀνάγκης. εἰ δὲ 15 τούτο, ἔκτετι ἐστὶ καὶ τὸ α' καὶ πάντες τῷ β' ἐξ ἀνάγκης ἴση τῇ καθ' ὅτι πάντες τὸ β', κατ' ἐκείνους πάντες τὸ α' ἐξ ἀνάγκης, ὡς τινες λέγουσι τῶν δεικνύντων ὅτι ἀληθὲς τὸ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. Alex. f. 54.

ἐπειδὴ εἶπε τὸ καθ' ὅτι τὸ β' τὸ α', καὶ καθ' ὅτι λέγει τὸ β', ἐρμηνεύων τούτο φησὶν ὅτι ὁδὸν ἄλλο σημαίνει τὸ καθ' ὅτι καὶ τὸ παντί. Ioh. Phil. f. xli.

32b 38. ἄρχεται λοιπὸν περὶ αὐτῶν τῶν συλλογισμῶν ποιῆσαι τὸν λόγον τῶν ἐν τῷ πρώτῳ κήματι, καὶ παραδίδωσι τὰς ἐξ ἀμφοτέρων 25 καθόλου συζυγίας... ποῖον ὅρισμῳ; δῆλον ὅτι τῷ καὶ παντός· καὶ πάντες γὰρ ἦν ὅταν μηδενὶ ὑπῆρχε τῷ ὑποκειμένῳ, καθ' ὅτι ἔκ ἦν τὸ κατηγορούμενον. id. ib.

33a 9. ἐπειδὴ δὲ, φησὶν, ἐλέγομεν τὰς τῷ ἐνδεχομένῳ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας ἀντιτρέφειν, τὴν πᾶς πρὸς τὴν ὅδε καὶ τὴν τίς πρὸς τὴν 30 καὶ πᾶς, ἐὰν λάβωμεν τὴν ἀποφατικὴν εἰς καταφατικὴν, γενήσονται καὶ αὐταὶ συλλογισμαί· ἀντιτρέφουσιν γὰρ τῆς ἐλάττονος προτάσεως ἀναχθήσεται ὁ μὴ πρῶτος τῶν ἀσυλλογίστων τρόπων ὑπὸ τὸν πρῶτον τῶν συλλογιστικῶν, ὁ δὲ δεύτερος ὑπὸ τὸν δεύτερον. εἰ δὲ καὶ τὴν μείζονα τῷ δευτέρῳ ἀντιτρέψομεν, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὸν πρῶτον 35 ἀναχθήσεται. Ioh. Philop. f. xli b.

33a 17. σημειωτέον δὲ ὅτι παρέλιπε τὴν ἐκ δύο καθόλου ἀποφατικῶν ἐνδεχομένων συζυγίαν δεῖξαι συλλογιστικὴν, εἰ καὶ ἑτέρα μόνον καὶ ἐλάττων εἰς τὸ καταφατικὸν μεταληφθεῖη. δεῖ μὲντοι εἰδέναι ὅτι μεταλαμβάνομένων τῶν ἀποφατικῶν εἰς τὰς καταφατικὰς οἱ 40 γινόμενοι συλλογισμοὶ ἔκτετι φυλάττεσθαι καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λεγόμενον ἐνδεχόμενον, εἴγε τὴν ἀρχὴν ἐλήφθησαν αἱ ἀποφατικαὶ τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνδεχόμενον... διὸ ἐρῶμεν ταύτας τὰς συζυγίας ὡς μὴ πρὸς τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λεγόμενον ἐνδεχόμενον, καθὼ γίνονται τινες καὶ καὶ τὰς τέχνας καὶ καὶ τὰς βυλάς τε καὶ πράξεις καὶ 45 προαιρέσεις συλλογισμοί, ἀχρήστους καὶ ἀσυλλογίστους εἶναι, ἀπλῶς μὲντοι ὡς πρὸς τὰς συμπλοκάς συλλογιστικάς. ἴσως δὲ καὶ αὐτὸς τούτο ὑπονοούμενος εἶπε τὸ "καὶ ὡς γίνετο συλλογισμός." ὡς γὰρ πρὸς

τὸ χρήσιμον ἀφορῶντι καὶ γίνετο, καὶ εἰ μόνον τις εἰς τὰς προτάσεις ἐμβλέποι. καὶ γίνετο μὴ ἀλλ' ὅτι τέλειος, τῷ μὴ διὰ τῶν κειμένων γίνεσθαι ἀλλὰ διὰ μεταλήψεως καὶ ἀντιτροφῆς καὶ μετ' ἀντιτροφῶν. Alex. f. 54 b.

ἀπορεῖ δὲ ἐν τούτοις ὁ ἐξηγητής, τί δήποτε ὁ Ἀριστοτέλης 33a μὴ, ὥσπερ τὰς ἀποφατικὰς μεταλαμβάνει εἰς καταφατικὰς καὶ 34 ὅτω ποιεῖ συλλογιστικὰς τὰς συζυγίας, ὅτω καὶ τὰς καταφατικὰς μεταλαμβάνει εἰς ἀποφατικὰς καὶ δεικνύσιν ἀσυλλογίστους τὰς συλλογιστικὰς συζυγίας. εἰ γὰρ αἱ τῷ ἐνδεχομένῳ προτάσεις πρὸς ἑαυτὰς ἰσοτίμως ἀντιτρέφουσι, τίς ἡ ἀποκλήρωσις, τὰς μὴ ἀποφατικὰς μεταλαμβάνειν εἰς καταφατικὰς, μηκέτι δὲ καὶ τὰς καταφατικὰς εἰς ἀποφατικὰς; ἐπιλύει ὅτι τὸ τοῦτον ὡς οἷόν τε ἦν πιθανῶς ὅτως. τῶν ἀποφάσεων, φησὶν, αἱ μὴ τὸν τρόπον ἀναιρῶσιν αἱ δὲ τὸ πρᾶγμα. Ioh. Phil. f. xli.

πολλάκις, φησί, λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτὸς λέγοντες μὴ ἐνδέ- 33b χεσθαι τούτῳ ὑπάρχειν, μὴ ἐνδεχομένως ἐκείνῳ ὑπαρχόντος 23. ἀλλ' ἀναγκαίως, ὅπερ καὶ αὐτὸς πέπονθεν, ὡς ὅταν εἰπώμεν ἐνδέχεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ τὸ λευκὸν ὑπάρχειν· τινὲς γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, οἷον τῷ Σκύθῃ, καὶ τινὲς ἐξ ἀνάγκης ἔχει ὑπάρχει, οἷον τῷ Αἰθίοπῃ. διὰ τούτου φησὶν ὅτι δεῖ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ ἐπὶ τῷ ἀναγκαίῳ λαμβάνειν ἀλλ' ἐπὶ τῷ κυρίως ἐνδεχομένῳ καὶ τὸν εἰρημένον ἡμῶν περὶ τούτου ὁρισμόν. Ioh. Phil. f. xli b.

Θεόφραστος μὴ ὅτι καὶ Εὐδήμος οἱ ἐταῖροι αὐτῷ (τῷ Ἀριστ.) καὶ 33b ἐν τῇ ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ὑπαρχούσης μίξει φασὶν ἔσεσθαι τι συμ- 25 πέρασμα ἐνδεχόμενον, ὅποτέρα ἂν τῶν προτάσεων ἐνδεχομένη ληφθῇ· χεῖρον γὰρ πάλιν τὸ ἐνδεχόμενον τῷ ὑπαρχόντος. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἔχει ὅτως, ἀλλὰ τῆς μείζονος ἐνδεχομένης ὅσης, ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος, καὶ τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ἔσεσθαι καὶ τὸν ὁρισμόν, ὁ ἐστίν, καὶ μὴ ὄντος ἀναγκαῖα, τεθέντος δὲ εἶναι, ὁδὸν ἀδύνατον ἔπειτα... ἂν δ' ἡ ἐλάττων γενήτο ἐνδεχομένη τῆς μείζονος ὑπαρχούσης, ἀτελεῖς τέ φησὶν ἔσεσθαι πάντας τὰς τοιαύτας συλλογισμῶν, καὶ προσέτι τὰς τὸ ἀποφατικὸν συνάγοντας καὶ τὸ καὶ τὸν ὁρισμόν ἐνδεχόμενον συνάγειν ἀλλὰ τὸ καὶ ψιλὴν ἀπόφασιν τῷ ἀναγκαίῳ λεγόμενον, καὶ τὸ ὁδὸν ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ καὶ παντὶ ἐξ ἀνάγκης συναχθήσεται... οἱ μὲντοι περὶ Θεόφραστον καὶ ταύτας ἐνδε- 40 χομένας λέγοντες εἰκότως ἐνδεχόμενον φασι συμπέρασμα καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις γίνεσθαι συμπλοκαῖς. καὶ γίνονται δὲ τέλειοι ἐν οἷς ἡ ἐλάττων ἐστὶν ἐνδεχομένη, ὅτι ἔχει οἷόν τε ἐστὶν ἐπὶ τούτων τῷ καὶ πάντες χρησαμένους δεῖξαι τὸ συμπέρασμα. Alex. p. 56 b.

ἄλλοι δὲ διαλέγεσθαι - περιπατεῖν - ἀνθρώπος· διαλέγεσθαι γὰρ 33b παντὶ περιπατῶντι ἐνδέχεται ὑπάρχειν, περιπατῶν δὲ παντὶ ἀν- 33.θρώπῳ ὑπάρχει (ὑποκείμενον γὰρ πάντες περιπατῶντες), καὶ συνα- γεῖτο συμπέρασμα, διαλέγεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. xlii.

καὶ γὰρ ἐναντίως ἔχειν τὴν ὑπαλλαγὴν τῶν προτάσεων ση- 34a μαίνει. ὅτι ὅτι αἱ ὅτως ἔχουσαι συζυγίαι συλλογισμαί εἰσι, διὰ 2. τῷ ἀδυνάτῃ φησὶ δεικτέον· εἰ δὲ διὰ τῷ ἀδυνάτῃ, δῆλον ὡς καὶ τέλειοι. Alex. f. 57.

34a Ἀριστοτέλης μὲν ἔν, ὅτι μὴ οἷόν τε ἐστὶ δυνατὸν ἀδύνατον ἔπε-
 10. ρεῖ, δείκνυσιν διὰ τῆς δεινῆς μὲν ἐν τῷ ἀληθεῖ συνημμένῳ ἐξ ἀνάγκης
 ἔπερσεν τὴν λήγον τῷ ἡγεμένῳ. τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης τινὲς ἐπόμενον αἰ-
 αὐτῷ ἔπερσεν, καὶ τὸ δυνατὸν δὲ αἰεὶ ἀκολουθήσει τῷ ἡγεμένῳ αὐτῷ.
 ὥστε εἰ δυνατόν ἐστι γενέσθαι, καὶ γενομένου αὐτῷ ἀκολουθήσει, ἀκο-
 λυθὺν δὲ αὐτῷ τότε καὶ ἔσται. ἔσται ἄρα τὸ ἀδύνατον γενέσθαι. τὸτο
 δ' ἀδύνατον. Χρύσιππος δὲ λέγων μηδὲν κωλύειν καὶ δυνατῷ
 ἀδύνατον ἔπερσεν, πρὸς μὲν τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους εἰρημένην δεῖξιν
 ὑδὲν λέγει, πειρᾶται δὲ διὰ παραδειγμάτων τινῶν ἔχει ὑγιῶς συγ-
 κειμένων δεικνύναι τὸτο μὴ ἔτι ἔχον. φησὶ γὰρ ἐν τῷ συνημ-
 μένῳ τῷ "εἰ τέθνηκε Δίῳ, τέθνηκεν ἔστος," δεικνυμένῳ τῷ Δίῳνος
 ἀληθεῖ ὄντι, τὸ μὲν ἡγεμένον τὸ τέθνηκε Δίῳν δυνατὸν εἶναι τῷ δύνα-
 τῷ ποτε ἀληθὲς γενέσθαι τὸ τέθνηκεναι Δίῳνα, τὸ δὲ τέθνηκεν ἔστος
 ἀδύνατον. ἀποθανόντος γὰρ Δίῳνος φθείρεται τὸ ἀξίωμα τὸ ἔστος τέ-
 θνηκε, μηκέτ' ὄντος τῷ τὴν δεῖξιν ἀναδεχομένῳ. ἐπὶ γὰρ ζῶντος καὶ
 καὶ ζῶντος ἡ δεῖξις. εἰ ἔν μὴ τεθνηκότος αὐτῷ ἔτι τὸ ἔστος οἷόν τε,
 μήτε πάλιν ὑφίσταται ὁ Δίῳν, τῷ δύνασθαι ἐπ' αὐτῷ ῥηθῆναι τὸ τέθνη-
 κε ἔστος, ἀδύνατον τὸ τέθνηκεν ἔστος. ἦν γὰρ ἔκ ἀδύνατον, εἰ ὑπερὸν
 ποτε ἐδύνατο μὲν τὸν θάνατον τῷ Δίῳνος, ἐφ' ὃ τὸ πρότερον ἐν τῷ
 συνημμένῳ, ὅτε ἔτι ἔζη ὁ Δίῳν, κατηγορεῖτο τὸ τέθνηκεν ἔστος, 20
 κατηγορηθῆναι πάλιν τὸ ἔστος. ἐπεὶ δὲ μὴ οἷόν τε τὸτο, ἀδύνατον
 ἂν εἴη τὸ τέθνηκεν ἔστος κατηγορηθῆναι πάλιν τῷ ἔστος. ἔτι ὁμοίον
 τῷ παρατίθεσθαι καὶ τὸ εἰ νῦν ἐστίν, ἔκ ἐστιν αὕτη ἡμέρα, δεικνυ-
 μένης τῆς ἡμέρας. καὶ γὰρ ἐν τῷ τῷ συνημμένῳ ἀληθεῖ ὄντι, ὡς
 οἶετο, δυνατῷ ὄντι τῷ ἡγεμένῳ ἀδύνατον τὸ ἐπόμενον. ὅτι δὲ μὴ 25
 ὑγιᾶς τὸ ὑπ' αὐτῷ λεγόμενον, ἡ τῶν συνημμένων δείκνυσιν δια-
 βολή. ἔκ γὰρ ἐστίν ἀληθὲς συνημμένον τὸ εἰ τέθνηκε Δίῳν, τέθνη-
 κε ἔστος. . . ἀληθὲς δὲ δύναται ποτε γενέσθαι κατ' αὐτὸς μὲν τὸν
 θάνατον τῷ Δίῳνος τὸ τῷ κενώρις ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, δεικνυ-
 μένῳ Δίῳνος. ἀρέσκει γὰρ αὐτοῖς τὸ μὲν τὴν ἐκπύρωσιν πάλιν πάντα 30
 ταῦτα ἐν τῷ κόσμῳ γίνεσθαι κατ' ἀριθμόν, ὡς καὶ τὸν ἰδίως ποῖον
 πάλιν τὸν αὐτὸν τῷ πρότερον εἶναι τε καὶ γίνεσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ κόσμῳ,
 ὡς ἐν τοῖς περὶ Κόσμου Χρύσιππος λέγει. εἰ δὲ τὸτο, καὶ ὁ Δίῳν
 πάλιν εἴη ἂν τότε, ὥστε ἀληθὲς ἂν γένοιτο ἐπ' αὐτῷ τότε τὸ ἔστος
 τέθνηκεν. ἐχωρίσθη γὰρ τῷ τῷ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα καὶ πάλιν συνε- 35
 τέθη. εἰ δὲ τὸτο, ἔκ ἀδύνατον κατ' αὐτὸς τὸ ἔστος τέθνηκεν.
 Alex. f. 57 b-58 b.

οἱ δὲ Στωϊκοὶ τῇ δεῖξει ταύτη ἀντειπεῖν μὴ δυνάμενοι διὰ
 παραδειγμάτων τινῶν ἐλέγχειν πειρῶνται τὸν τῷ φιλοσόφῳ λόγον.
 δυνατὸν γὰρ τὸ τῷ δυνατῷ ἐπόμενον ἀδύνατον εἶναι. λέγω γὰρ ἔτι.
 τῷ εἰ τέθνηκε Δίῳν ἀκολουθεῖ τὸ τέθνηκεν ἔστος. τὸ μὲν ἔν τεθνάναι
 Δίῳνα δυνατόν, τὸ δὲ τὸτον τεθνάναι ἀδύνατον. ἔπερσεν δὲ πάντως
 τῷ Δίῳνα τεθνάναι τὸ τεθνάναι τὸτον. εἰ μὲν γὰρ ἀποθάναι Δίῳν,
 πάντως καὶ ἔστος ὁ δεικνυόμενος δηλονότι τέθνηκεν. αὐτὸ δὲ τὸ τὸτον
 τεθνάναι ἀδύνατον. τὸ γὰρ τὸτο δεικτικὸν ὑπάρχον ὅτι τι πρᾶγμα 45
 σημαίνει, τὸ δὲ τεθνάναι μὴ ὄν, τὸ δὲ ὄν ἀδύνατον μὴ εἶναι, τὸ
 ἄρα τεθνάναι τὸτον ἀδύνατον. τὸτο δὲ ἀκολουθεῖ τῷ Δίῳνα
 τεθνάναι δυνατῷ ὄντι. ἀδύνατον ἄρα δυνατῷ τινὲς ἀκολουθεῖ.

πάλιν εἰ ἔσται νῦν, αὕτη ἡμέρα ἔκ ἐστι. τὸ δὲ ταύτην ἡμέραν μὴ
 εἶναι ἀδύνατον. ἔπερσεν ἄρα τῷ εἶναι νύκτα δυνατῷ ὄντι τὸ μὴ εἶναι
 ταύτην ἡμέραν ἀδύνατον ὄν. ταῦτα μὲν οἱ Στωϊκοί, ἡμεῖς δὲ
 πρὸς ταῦτα φάμεν ὅτι δεῖ τὸ κυρίως ἐπόμενον ἐπὶ πλείον εἶναι τῷ
 5 ἡγεμένῳ. Ioh. Phil. f. XLII b.

δείξας ὅτι τῷ ἡγεμένῳ δυνατῷ ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ ἐπόμενον 34a
 εἶναι δυνατόν, διὰ τῶν φησὶν ὅτι ἡ ἀκολουθήσις αὕτη ἔκ μόνον 12
 ἐπὶ τῷ κυρίως δυνατῷ ὑπάρχει, ὅπερ φησὶ καὶ τὴν γένεσιν, ταῦτα
 τὸ μήπω ὄν δυνάμενον δὲ ὑπάρχειν, ὅπερ εἰς τὸν αὐτὸν ἔρχεται τῷ
 κυρίως ἐνδεχομένῳ, καὶ τὸ δυνατὸν φύσει ἀδύνατον δὲ ἐν τῇ γενέ-
 σει, οἷον τὸ ἐν τῷ βυθῷ ὄσρακον ἀδύνατον γενέσθαι ὄρατόν, ἀδύ-
 νατον δὲ ἔκ τῇ φύσει ἀλλὰ τῇ γενέσει. ἔκ μόνον ἔν, φησὶν, ἐπὶ
 τῷ φυλάττει ἡ ἀκολουθήσις αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δυνατῷ τῷ
 καὶ τὸ ἀληθεύειν, ταῦτα τῷ καὶ τὸ ἀναγκαῖον. εἵπομεν γὰρ πολλὰ
 15 καὶ ὅτι τὸ δυνατὸν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον φέρεται καὶ ἐπὶ τῷ ἀναγκαίῳ καὶ
 ἐπὶ τῷ ὑπάρχοντος. id. f. XLIII.

γὰρ "μὴ μόνον ἐν τῇ γενέσει" ἦτοι ἐπὶ τῇ γενέσει τῶν πρα- 34a
 γμάτων, λέγω δὲ τῶν ἐνδεχομένων. cod. 1917 in marg. 13.

τὸ δὲ "καὶ ὅσα ὡς ἄλλως λέγει" τὸ δυνατόν προσέθηκεν, ἵνα 34a
 14. σημαίνῃ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ ἐπ' ἴσης, τὸ ἐπ' ἔλαττον. Διόδωρος
 δὲ καὶ ἄλλα τινὰ τῷ δυνατῷ σημαίνόμενα εἶναι φησὶν. φησὶ γὰρ
 δυνατὸν εἶναι ἢ τὸ ἐκβεβηκὸς ἤδη, ὅπερ ἔφαμεν ἡμεῖς ὑπάρχον, ἢ
 τὸ δυνάμενον ἐκβῆναι μηδέποτε δὲ ἐκβεβηκός. ὁ δὲ Φίλων φησὶ
 δυνατὸν εἶναι ἢ τὸ ἐκβεβηκὸς ἢ τὸ δυνάμενον ἐκβῆναι μηδέποτε δὲ
 25 ἐκβαῖνον, ὥσπερ λέγομεν αἰσθητὸν εἶναι τὸ ἐν τῷ βυθῷ ὄσρακον.
 ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μέσος τῶν χωρίσας τὸ κυρίως τῷ δυνατῷ ση-
 μαινόμενον ἡμῖν παραδέδωκεν, ὁ μήπω μὲν ἐξέβη δύναται δὲ ἐκβῆ-
 ναι. Ioh. Phil. f. XLIII.

νῦν ἂν τὸ ἀληθὲς λέγοι. καὶ γὰρ τὸτο δυνατὸν δύναται λέγειν, καὶ 34a
 15. περὶ τῶν δυνατῶν τῷ τε ὁ Διόδωρος λέγει, ἦγον ὁ ἔστιν ἢ ἔσται.
 τὸ γὰρ ἢ ὄν ἢ ἐσόμενον πάντως δυνατὸν μόνον ἐκείνας ἐτίθετο. τὸ γὰρ
 ἐμὲ ἐν Κορίνθῳ γενέσθαι δυνατὸν κατ' αὐτόν, εἰ εἴην ἐν Κορίνθῳ ἢ
 πάντως μέλλοιμι ἔσεσθαι. εἰ δὲ μὴ γενοίμην, ὑδὲ δυνατὸν ἦν. καὶ
 τὸ τὸ παιδίον γενέσθαι γραμματικὸν δυνατόν, εἰ πάντως ἔσοιτο. ἔ
 35 εἰς κατασκευὴν καὶ ὁ κυριεύων ἡρώτη ὁ λόγος ὑπὸ Διόδωρου. ὁμοίως
 καὶ περὶ τῷ καὶ Φίλων. ἦν δὲ τὸτο τὸ καὶ ψιλὴν λεγόμενον τὴν ἐπι-
 τηδεότητα τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ ὑπὸ τινῶν ἔξωθεν ἀναγκαῖον ἢ
 γενέσθαι κεκωλυμένον. ἔτι τὸ ἄχρον τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ ἢ τὸ ἐν τῷ
 βυθῷ δυνατὸν ἔλεγε καυθῆναι ὄν ἐκεῖ, καίτοι κωλυόμενον ὑπὸ τῶν
 περιεχόντων αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης. ὡς ἐστὶ μεταξὺ τὸ ὑπ' Ἀριστοτέλους
 λεγόμενον. δυνατὸν γὰρ καὶ τὸ οἷόν τε γενέσθαι ἀκώλυτον ὄν, καὶ μὴ
 γένῃ. Alex. f. 59 b.

ἐπειδὴ ἔκ ὡς ἐπὶ προτάσεων πλείονων ἐγύμνασε τὸν λόγον 34a
 16. ἀλλ' ὡς ἐπὶ δύο ὅρων ἀντισυμφώντων πρὸς ἀλλήλους, διὰ τὸτο
 ταῦτα ἐπήγαγε, λέγων ὅτι ἔκ ὡς ἐπὶ μιᾶς προτάσεως λαμβάνο-
 μεν τὴν δεῖξιν ταύτην, ἀλλ' ὡς ἐπὶ συλλογισμῷ. λαμβάνομεν γὰρ
 τὸ μὲν α' ἀναλογεῖν ταῖς προτάσεσι, τὸ δὲ β' τῷ συμπεράσματι.
 ἀνάγκη ἔν, φησὶ, δυνατῶν ἔσων τῶν προτάσεων δυνατὸν εἶναι καὶ τὸ

συμπέρασμα, καὶ ἀδύνατον συμπέρασμα δυναταῖς ταῖς προτάσε-
σιν ὑδέποτε ἀκολουθεῖν· ὅ γ' ἔστι τι ἐξ ἀνάγκης "ένός τινος ὄντος"
φησί, τῷ τῷ ἐνός τινος ἡγεμένῳ ὑδὲν συμπέρασμα ἀκολουθήσει.
Ioh. Phil. f. XLIII.

34a δειχθέντος, φησὶν, ὅτι πάντως τῷ ἡγεμένῳ δυνατὸν ὄντος 5
25. πᾶσα ἀνάγκη καὶ τὸ ἐπόμενον δυνατὸν εἶναι, ἐάν, φησὶν, ὡς ἐν ὑπο-
θέσει προηγμένον τι λάβωμεν ὅπερ ψεύδους μὲν ἐστὶ διὰ τὸ αὐτὸ
τῷ καὶ τὴν ὑπόθεσιν εἰληφθαι καὶ τὸ μήπω εἰς ἐνέργειαν ἐκβεβη-
κέναι, ἀδύνατον δὲ ἔκ ἐστι διὰ τὸ δύνασθαι εἰς ἐνέργειαν ἐκβεβηκέ-
ναι· διότι καὶ τὸ ἐπόμενον τῷ ψεύδους μὴ ἔστι, ἀδύνατον δὲ ἔκ 10
ἔστι. id. f. XLIII b.

34a εἶπε δὲ τὸ "εἰ ἔν τ' μὴ α' μὴ ἐνδέχεσθαι τῷ γ'" ἐνδεέστερον·
38. λείπει γ' τὸ παντὶ· τῷ γ' τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεσθαι παντὶ.
τὸ δὲ α' ὅ παντὶ τῷ β' ἐνδέχεσθαι εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ὅ παντὶ ὑπάρ-
χειν· τῷ γ' δὲ εἰδείχθη συναγόμενον ἐν τρίτῳ χήματι ἐν ταῖς μί- 15
ξεσι ταῖς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης... τὸ "ἀλλ' ὑπέκειτο παντὶ
ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν" εἶπεν ἀντὶ τῷ ὑπέκειτο παντὶ ὑπάρχειν· ὑπάρ-
χουσα γ' ἡ καθόλου καταφατικὴ ἡ α' β'. ἐξ ὅ δὲ ὅλον ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ
συμπεράσματος τὸ ὅ παντὶ τῷ β' ἐνδέχεσθαι εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ὅ
παντὶ ὑπάρχειν τὸ α' τῷ β'. ὅτως δὲ γίνεσθαι καὶ τὸ συναγόμενον 20
ἀδύνατον, εἰ κειμένῳ τῷ α' παντὶ τῷ β' ὑπάρχειν συναγοιτό τι
μὴ ὑπάρχειν· ἀδύνατον γ' τὸ παντὶ ὑπάρχον τι μὴ ὑπάρχειν.
ἔκ ἐστι δὲ ἀδύνατον ὅ αὐτὸς δοκεῖ διὰ τῶν λέξεων λαμβάνειν...
ἀλλ' ὡς περ εἶπον, τῷ ἐνδέχεσθαι ἐπ' ἀμφοτέρων ἀντὶ τῷ ὑπάρχον-
τος ἐχρήσατο. Alex. f. 60 b.

34b ἀπορῶσι δὲ τινες πρὸς ταύτην τὴν δεῖξιν τῷ Ἀριστοτέλει, ὡν
2. τὴν ἀπορίαν ἄξιόν ἐστιν ἐπισκέψασθαι ἔκ ἀφ' ὧς ἔχουσιν. φασὶ γ' ὅτι
ὅτι ὑδὲν ἀδύνατον συμβαίνει ἐάν ὑποθώμεθα συνάγεσθαι τὸ α' τῷ
β' μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ· τί γ' συνήγεται, ὅτι τὸ α' τῷ β' ὅ παντὶ
ὑπάρχει, ὑπῆρχε δὲ καὶ παντὶ. τῷ δὲ ψεύδους μὲν ἐστὶ, τὸ αὐτὸ καὶ 30
παντὶ καὶ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, ὅ μόντοι καὶ ἀδύνατον. εἰ γ' τὸ ὑπάρ-
χον τοῦτον ἐστὶν ὡς καὶ ποτὲ δύνασθαι μὴ ὑπάρχειν, δυνατὸν ἄρα τὸ
παντὶ ὑπάρχον ποτὲ μὴ παντὶ ὑπάρχειν. ὡς περ ἔν, φασί, καὶ ὑμεῖς
μετελάβετε τὴν ἐνδεχομένην εἰς ὑπάρχουσαν, ὅπερ ψεύδους μὲν
ἐστὶν ὅ μόντοι ἀδύνατον, τί ἄτοπον εἰ ἐκ προτάσεως ψευδὸς μὴ ἔκ 35
ἀδυνάτου δὲ συμπέρασμα συναχθεὶ ψευδὸς καὶ ἔκ ἀδυνάτου; τί
ἔν πρὸς ταῦτα ἡμεῖς λέγομεν; ὅτι ἡ μὴ μεταλήψις τῆς ἐνδεχομέ-
νης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἔκ ἐπὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὑδὲ μενύσης τῆς
ἐνδεχομένης ἐνδεχομένη γέγονε καὶ ὑπάρχουσα· τῷ γ' ὅ μόνον
ἐστὶ ψεύδους ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον, τὴν αὐτὴν ἐνδεχομένην τε ἅμα καὶ 40
ὑπάρχουσαν εἶναι· ἀλλὰ μετελήφθη ἡ πρότασις ἀπὸ μέλλοντος
χρόνου εἰς ἐνεστώτα. Ioh. Phil. f. XLIII b sq.

δείκνυσιν δὲ τῷ τῷ λαβὼν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἀνάπα-
λιν, τὴν μὴ ὑπάρχουσαν ἐνδεχομένην, τὴν δὲ ἐνδεχομένην ὑπάρχου-
σαν. Alex. f. 61.

34b ὁ β' λέγει εἰπεῖν τοῦτον ἐστὶν. ὅταν λάβωμεν, φησί, καθόλου
7. καταφατικὴν ὑπάρχουσαν πρότασιν, ὡς περ νῦν λαμβάνομεν τὸ α'
καὶ παντὸς τῷ β' κατηγορούμενον, ὅ δὲ τὸ καὶ παντὸς ἐν χρόνῳ λαμ-

βάνεσθαι ἀληθεύον ἀλλ' αἰεὶ, ἐπεὶ ἀσυλλόγιστος ἔστι ἡ συζυγία·
συνάγει γ' καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑδὲν. οἷον τί λέγω; ἐάν λάβω ἄνθρω-
πον καὶ κινούμενον καὶ ἵππον (τῷ τοῖς γ' καὶ αὐτὸς κέχρηται τοῖς ὅροις), καὶ
εἴπω ὅτως, ὁ ἄνθρωπος παντὶ κινούμενῳ ὑπάρχει (ὑποκείτω γ' ὅ
μόνα τὰ κινούμενα ἀνθρώπου εἶναι), κινούμενον παντὶ ἵππῳ ἐνδέχεσθαι
ὑπάρχειν, συναχθεὶς ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἵππῳ ὑπάρ-
χειν, ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης προτάσεων καταφατικῶν
ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν συμπέρασμα. τῷ δὲ, φησί, συμβαίνει
διὰ τὸ τὴν μείζονα πρότασιν ἐν χρόνῳ λαμβάνειν ἀληθεύσαν, ὅτε
ἄνθρωποι μόνον ἐκινῶντο· ὡς, φησί, παραφυλακτέον τὸ τοῦτον,
ὡς καὶ χρόνον ἀληθεύσας λαμβάνειν τὰς προτάσεις, ἀλλ' ἀπλῶς,
τῷ τῷ καθόλου. Ioh. Phil. f. XLIV b.

τῷ τῷ ὑπαλλάξας τὸν ἐλάττονα ὅρον, φυλάξας δὲ τὰς προ- 34b
τάσεις ὡς ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὸ τὸ ποιὸν καὶ τὸς τρόπους, δείκνυσιν συ- 14
ναγόμενον καὶ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. id. ib.

εἰπὼν τὰς ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου καταφατικῶν, νῦν τίθησι 34b
τὴν ἐκ μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης, τῆς δὲ ἐλάττονος 19
καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης, καὶ συνάγει ἐνδέχεσθαι μηδενὶ
τῷ γ' τὸ α'. δείκνυσιν δὲ καὶ ταύτην τῇ αὐτῇ δεῖξει, λέγω δὲ τῇ
μεταλήψει καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. id. ib.

τὸ συμπέρασμα, φησί, τὸ συναχθεὶν ἔκ ἐστι τοῦτον ἐνδεχομένου 34b
οἷς περ ἡμεῖς ἐξ ἀρχῆς διωρισάμεθα, τῷ δὲ ἦν ὁ ἀντιτρέφουσιν 27
εἶχε τὴν μηδενὶ πρὸς τὴν παντὶ· τῷ δὲ τὸ συμπέρασμα ἔκ ἐστι
τοῦτον. id. f. XLVI.

25 ὅρας ἐκτίθεσθαι δι' ὧν δείκνυσιν τῷ τῷ ὅτι ὅτι ὅτι συνάγει τὸ ἐνδέ- 34b
χεσθαι μηδενὶ, κόρακα - διανοούμενον - ἄνθρωπον· μείζονα κόραξ, ἐλάτ- 31
των ἄνθρωπος. κόραξ μὴ γάρ, φησὶν, ὑδὲν διανοούμενῳ ὑπάρχει,
διανοούμενον δὲ ἐνδέχεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ συνάγει κόραξ ὑδὲν
ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. ὡς τῷ τῷ ἔχομεν διὰ τῷ τῷ ὅτι ὅτι συνά-
γει τὸ ἐνδεχόμενον. διὰ δὲ τῷ τῷ ἐξῆς ὅρων δείκνυσιν ὅτι ὑδὲ 30
ἀναγκαῖον ἐστὶν αἰεὶ τὸ συμπέρασμα, πλὴν ὅτι ὅτε ἐνταῦθα καλῶς
ἔλαβε τὸς ὅρους· ἀναγκαῖαν γ' ἔλαβε τὴν μείζονα πρότασιν ὅτι
ὑπάρχουσαν κυρίως· κόραξ γ' ὑδὲν διανοούμενῳ ἔκ ὑπάρχει μόνον
ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἔκ ὑπάρχει. Ioh. Phil. f. XLVI b. Alex. f. 63 sq.

δείξας διὰ τῷ τῷ προλαβόντων ὅρων ὅτι ἔκ ἐστι ἐνδεχόμενον τὸ 34b
συμπέρασμα, διὰ τῷ τῷ δείκνυσιν ὅτι ὑδὲ ἀναγκαῖον συνάγει. 37
ἔσω γ' κινούμενον μὴ μηδεμιᾷ ἐπισήμῃ ὑπάρχειν, ἐπισήμῃ δὲ ἐνδέ-
χεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν, καὶ συνάγει κινούμενον μηδενὶ ἀν-
θρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν (ὅλον δὲ ὅτι τὴν ἐπισήμην ἐνταῦθα
ἀντὶ τῷ ἐπισήμονος λαμβάνει), ἐπεὶ ἀναγκαῖα καὶ ἔκ ὑπάρχουσα
ἔστι ἡ ἀπόφασις. ὡς, φησὶν, εἰ μήτε ἐνδεχόμενον αἰεὶ ἐστὶ τὸ συμ-
πέρασμα μήτε αἰεὶ ἀναγκαῖον, εἰκότως εἴρηται ὅτι τῷ ὑδὲν ἐξ
ἀνάγκης ἐστὶν ὡς δέδεικται πρότερον. συναισθόμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὅτι
ἔκ ἔλαβε καλῶς τὸς ὅρους, φησὶν ὅτι ληπτέον δὲ κάλλιον τὸς ὅρους.

45 λάβομεν δὲ ἂν αὐτὸς βέλτιον ὅτως, βαδίζων - ἀλλοιούμενον -
ζῶν. λέγω ἔν ὅτως· βαδίζων μηδενὶ ἀλλοιούμενῳ ὑπαρχέτω,
ἀλλοιούμενον ἐνδέχεσθαι παντὶ ζῳῷ ὑπάρχειν, καὶ συνάγει βαδίζον
ὑδὲν ζῳῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. XLVI b.

35a 19. τὸ ὅπερ ἐστὶν ἀληθές· ὁ τὸτό φησιν, ὅτι ἀληθές ἐστι τὴν ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ποιῆσαι ἐνδεχομένην καταφατικὴν· τὸτο γὰρ ψευδὸς ἐστίν· ἀλλὰ τὸτό φησιν, ὅτι ἀληθές ἐστι δύνασθαι τὴν ἀποφατικὴν εἰς καταφατικὴν μεταληφθῆναι. Ioh. Phil. f. XLVII.

35a 20. “ὁ δὲ αὐτὸς ἔχει συλλογισμὸς” προσέθηκεν ἴσως εἰς δὴλω-
σιν τὸ ὅτι τὸ συμπέρασμα μὴδ’ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας τὸ κτ’
τὴν διορισμὸν ἔχει ἐνδεχομένην, ὥσπερ ἐδείχθη, μὴδ’ ἐπ’ ἐκείνης
γινόμενον. Alex. f. 65.

νῦν τίθησι τὰς ἐχούσας τὴν ἐλάττω ἀποφατικὴν ὑπάρχου-
σαν, τὴν δὲ μείζονα ἐνδεχομένην ἢ καταφατικὴν ἢ ἀποφατικὴν, 10
καὶ φησὶν ἀσυλλογιστὸς εἶναι ταύτας. εἰπομεν γὰρ κατ’ ἀρχὰς
ὅτι ἐπὶ μὲ τῶν ἐχουσῶν ἐν τῇ μείζονι τὴν ἐνδεχομένην δεῖ δὲ καὶ τὸ
ποσὸν τῆς μείζονος φυλάξαι καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐλάττωτος, ἐπὶ δὲ τῶν
ἐχουσῶν τὴν μείζονα ὑπάρχουσαν μόνον ἀρκεῖ φυλάξαι τὸ ποσὸν
τῆς μείζονος, διότι ἢ μὲ ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ μεταλαμβάνει 15
εἰς τὴν καταφατικὴν καὶ ποιεῖ συλλογιστικὴν τὴν συζυγίαν, ἢ δὲ
ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ ὁ μεταλαμβάνει εἰς τὴν καταφατικὴν.
δείκνυσι δὲ ταύτας ἀσυλλογιστὸς τῶν καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ ὅθεν συνά-
γειν. Ioh. Phil. f. XLVII.

35a 23. τὸ δὲ “ἐξ αὐτῶν” ὁ τὸτό φησιν, ὅτι τῇ δι’ εὐθείας δεῖξει 20
τὸ πάντες γὰρ ἐδείχθησαν τῇ μεταλήψει τὸ ἐνδεχομένον εἰς τὸ ὑπάρ-
χον καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, ἀλλ’ ὅτι φυλάξαντα τὸ ἴδιον
ποιόν. id. ib.

35b 1. δεῖ προτεῖναι τὴν καὶ σύνδεσμον καὶ εἰπεῖν ὅτως “οἱ δὲ καὶ διὰ
τῆς ἀντιστροφῆς.” καὶ γὰρ οἱ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς δεικνύμενοι δέον 25
τῆς διὰ τὸ ἀδύνατον δείξεως. δεικνύνει δὲ διὰ μὲ τὸ ἀδύνατον μόνον
οἱ ἔχοντες τὴν ἐλάττω καταφατικὴν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου.
Ioh. Phil. f. XLVII b.

35b 2. τὴν δὲ ἐνταῦθα ἀντὶ τὸ καὶ ληπτέον· ἐστὶ γὰρ συμπέρασμα τῶν
εἰρημένων. Ioh. Phil. f. XLVIII.

35b 8. εἰκότως· ἐκεῖ γὰρ ἡ μερικὴ ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ μεταλαμ-
βάνει εἰς τὴν καταφατικὴν. id. ib.

35b 9. οἱ δὲ ὅροι ὅς μὲ αὐτὸς παραλαμβάνει, ὁ πάνυ εἰς προσφυεῖς
τοῖς προκειμένοις, διότι τό τε λευκὸν τισὶ ζωῖς ἐξ ἀνάγκης ὑπάρ-
χει ἢ ὅχι ὑπάρχει, καὶ τὸ ζῶν πάλιν τῇ χιόνι ἢ τῇ πίττῃ ἐξ ἀνάγκης 35
ὅχι ὑπάρχει. ἔωσαν ὅροι τὸ μὲ παντὶ κινούμενον - λευκὸν -
βαδίζον· κινούμενον ἐνδέχεται παντὶ λευκῷ ὑπάρχειν, λευκὸν ὑπαρ-
χέτω μὴ παντὶ βαδίζοντι, καὶ συνάγει κινούμενον παντὶ βαδί-
ζοντι ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ μηδενὶ κινούμενον - λευκὸν - ἐστὶς· κί-
νούμενον ἐνδέχεται παντὶ λευκῷ, λευκὸν μὴ παντὶ ἐστὶ ὑπαρχέτω, 40
καὶ συνάγει κινούμενον ὅθεν ἐστὶ ἐξ ἀνάγκης. id. ib.

35b 16. ἐπήγαγε τὸ ἐναλλάξ ταῦτα, εἰ μὲ συμπεραίνων πάντα τὰ
περὶ τὸ ἐνδεχομένον λέγοι, λέγοι ἂν τὸ ἐναλλάξ, ὥστε τὴν μὲ εἶναι
ὑπάρχουσαν τὴν δὲ ἐνδεχομένην· εἰπὼν γὰρ εἴτε ἐνδέχεται λαμ-
βάνεσθαι εἴτε ὑπάρχειν, ἐπήγαγε τὸ ἐναλλάξ. εἰ δὲ τὰ προσεχῶς 45
εἰρημένα περαῖνοι, λέγω δὴ τὴν μίξιν τὸ ὑπάρχοντος καὶ τὸ ἐνδε-
χομένου, ὅπως ἀκυστόν τὸ ἐναλλάξ, εἴτε ἐν μέρει εἴτε ἀδιόριστοι
εἴτε ἐναλλάξ, ἀντὶ τὸ ἢ μὲ μερικὴ ἢ δὲ ἀδιόριστος. id. ib.

προσυπακύνει τῷ “ἀεὶ γίνεσθαι συλλογισμὸς,” ἐπεὶ τοι γὰρ, εἰ 35b
ἢ μὲ μείζων ἢ καθόλου ἢ δὲ ἐλάττω ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα, ὁ 21.
γενήσεται συλλογισμὸς, ὡς δέδεικται. id. ib.

προσυπακύνει δεῖ τῇ λέξει τὸ ἂν ὥσιν ἀμφοτέραι καταφατι-
καί, ἢ δὲ ἐλάττω ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη. ἢ ἐπὶ ὑπαρχούσης αὐτῆς,
τῆς ἐλάττωτος δηλαδὴ, ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ληφθείσης, ἀσυλ-
λογιστος ἢ συζυγία. Alex. f. 66 b.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὅταν τὸ φερητικὸν ἀναγκαῖον ἦ, τὸ συμπέ- 35b
ρασμα ἔχει καὶ τὸ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν καὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν, διὰ 32.
τὸ ἐπήγαγεν ὅτι ἐνδεχόμενον ἐνταῦθα λαμβάνειν δεῖ ὁ καὶ τὸ
διορισμὸν, ἀλλ’ ὥσπερ καὶ τὸ πρὶν ἐλάμβανον τὸ συντρέχον ἄλλω
τινί, ταῦτά τῳ ὑπάρχοντι· κατηγορεῖ γὰρ τὸ ἀπλῶς ἐνδεχόμενον
καὶ καὶ τὸ ὑπάρχοντος. Ioh. Phil. f. XLVIII b.

ἐξήτηται περὶ τούτων ἐπὶ πλέον ἡμῖν ἐν τῷ περὶ μίξεων γε- 35b
γραμμένῳ βιβλίῳ. Alex. f. 68. 37.

ὑπέκειτο δὲ καὶ παντὶ ἐνδέχεται, ὅπερ ἀδύνατον. δεῖ δὲ εἰδέ- 36a
ναι ὅτι τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησεν ἐνταῦθα διὰ τὸ βούλεσθαι τὸν Ἀριστο- 15.
τέλην ἐπὶ τῆς μίξεως τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ ὑπάρχοντος τῇ μείζονι
προτάσει ἀκολουθεῖν τὸ συμπέρασμα, ἐπεὶ εἰ τῇ χείρῳ ἀκολυ-
θεῖν ὑποθώμεθα, ὡς δέδεικται ἀνωτέρω, ὅχι ἔφεται τι ἀδύνατον.
Ioh. Phil. f. XLIX.

ἀσαφῆ τὴν δεῖξιν διὰ συντομίαν πεποίηκε· λαβὼν γὰρ ἀντὶ 36a
τὸ ἐνδεχομένον ἀποφατικῶς καθόλου ὑπάρχον ἀποφατικὸν καθόλου 22.
τὸ συμπέρασμα, καὶ ὅτι δεικνύει τὸτο συναγόμενον διὰ τῆς εἰς
ἀδύνατον ἀπαγωγῆς βεβλόμενος δεῖξαι, ἐκεῖ ἐλαβε τὸ ἀντικεί-
μενον αὐτῷ καὶ ὑπέθετο (τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ ἐπὶ μέρους ὑπάρχον κατα-
φατικὸν τὸ τὸ α’ τῷ γ’ τινὶ ὑπάρχειν, ὁ μὲ τὸ τὸ α’ τῷ β’ ἐνδέχεται 25
μηδενὶ ὅθεν συνάγει), ἀλλ’ ὡς γνωρίζω ὅντος τὸ οφείλοντος με-
ταληφθῆναι καὶ ὑποτεθῆναι τὸ καθόλου ἀποφατικῶς ὑπάρχοντος, ὁ
ἦν τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ὑπάρχον, παρέλασε καὶ μόνον προσέ-
λαβε τὸ μεθ’ ὃ ἐκεῖνο ὅθεν συνάγει. φέρεται μὲντοι ἐν τισὶν ἀντι-
γράφοις “εἰ γὰρ ὑποτεθεῖται τὸ α’ τῷ γ’ τινὶ μὴ ὑπάρχειν.” καὶ
αὕτη ἢ ἡ γραφή, εἴη ἂν πάλιν παρειμένον ὅτι τὸ α’ τῷ γ’ μηδενὶ
ὑπάρχειν, ὁ τὸ ἀντικείμενον τὸ τὸ α’ τινὶ τῷ γ’ ὑπάρχειν, τεθὲν μὲ 30
τὸ τὸ α’ τῷ β’ ἐνδέχεται μηδενὶ ὅθεν συνάγει. ἀλλ’ ὅθεν ἂν προσ-
λάβωμεν τῇ ὑποθέσει τῇ τὸ α’ τινὶ τῷ γ’ ὑπάρχειν λαμβανέσθαι τὴν τὸ
β’ παντὶ τῷ γ’ ὑπάρχειν, ὅθεν ἀδύνατον συναχθήσεται. Alex. f. 69.

ληφόμεθα ἡμεῖς ὅπως καπὶ τούτων κρείττονας, ὥσπερ καὶ ἐν 36a
ἐκείνοις εἰλήφαμεν, τὸ μὲ παντὶ, λευκὸν ἐνδέχεται μηδενὶ ἵππῳ, 30.
ἵππος ὅθεν κύνῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ λευκὸν ἐξ ἀνάγκης παντὶ κύ-
κνῳ· τὸ δὲ μηδενὶ, εἰ ἀντὶ κύκνου κόρακα λάβωμεν, λευκὸν γὰρ
ἐνδέχεται μηδενὶ ἵππῳ, ἵππος ὅθεν κόρακι ἐξ ἀνάγκης, καὶ λευκὸν
ἐξ ἀνάγκης ὅθεν κόρακι. Ioh. Phil. f. L.

τὸ δὲ “ἢ ἐνδεχόμενον” ἀντὶ τὸ καὶ ἐνδεχόμενον· πρώτας γὰρ 36b
ἐξέθετο ἀσυλλογιστὸς τὰς ἐχούσας τὴν ἐλάττω ἐνδεχομένην. 4.
Ioh. Phil. f. L b.

ταῦτά τῆς φερητικῆς προτάσεως λαμβανομένης ἐνδεχομένως 36b
ὑπάρχειν· ἐν γὰρ τῷ ὑπάρχειν τὸτο λείπει τὸ ἐνδεχομένως καὶ οφεί- 21.

λει προσυπακύνει· τὸ γὰρ λεγόμενον ὑπάρχειν ἢ ὅπως λέγει· ὑπάρ-
 χειν ὑπαρχόντως, ἢ ὅπως λέγει· ὑπάρχειν ἐνδεχομένως. ἔστιν ὅν
 ἢ ὅλη ἔννοια τῆς λόγου αὐτῆς· ὅταν ἡ μείζων πρότασις ἀποφατική
 ἔστιν ἐνδεχομένη, τότε συνάγει· τὸ κυρίως ἐνδεχόμενον· ὅταν δὲ ἡ
 μείζων ἀποφατικὴ ἀναγκαία, τότε ἐξ ὁρθῆς συνάγει· τὸ ὑπάρχον
 ἢ τὸ ἰσοδυναμῶν τῷ ὑπάρχοντι. εἰ δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ κατ'
 ἴχνος αὐτῶν βαίνων Φιλόπονος τὸ "πλὴν καὶ μὴ τὸ ὑπάρχειν τιθεμένης
 τῆς σερητικῆς προτάσεως" ὅπως ἐξελάβετο ἐπὶ τῆς ἀποφατικῆς
 καθόλου ὑπαρχέσης, πλὴν ὁμως καὶ αἰδοῖ τὸ ἀνδρὸς εὐ φαίνει· ἡ ἀκο-
 λυθία τῆς ὑποθέσεως σωζέσθαι. cod. 1917 in marg. cf. Alex. 10
 f. 70 b sq. Ioh. Phil. f. LI.

οἱ μέντοι περὶ Θεόφραστον καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας ἐνδε-
 χόμενον λέγουσιν εἶναι τὸ συμπέρασμα, ἵνα καὶ ἐνταῦθα τῇ χείρονι
 τῶν προτάσεων ἔπη· τὸ συμπέρασμα· καὶ τὸτο δεικνύσιν τῇ εἰς
 ἀδύνατον ἀπαγωγῇ ὅπως. ἔσωσαν γὰρ αἱ προτάσεις ὅπως ὡς 15
 εἴπομεν, λέγω ὅτι συνάγουσι τὸ α' τῷ γ' ἐνδέχεσθαι μηδενί· εἰ γὰρ
 τὸτο ψεῦδος, ἔσαι ἀληθὲς τὸ ἐκ ἐνδέχεσθαι μηδενί, ὅπερ ταυτόν
 ἐστὶ τῷ ἀνάγκῃ τινί. ἐπεὶ ὅν ἀντιστρέφει ἡ μερικὴ καταφατικὴ,
 καὶ τὸ γ' ἄρα τινὶ τῶν α' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. εἰ τοίνυν τὸ μὴ β' καὶ
 ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ γ', τὸ δὲ γ' τινὶ τῶν α' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν 20
 ὑπόκειτο, τὸ ἄρα β' τινὶ ἐνδέχεσθαι τῶν α'. ἐπεὶ τοίνυν ὑπέκειτο ἐξ
 ἀρχῆς τὸ α' τῶν β' ἐξ ἀνάγκης μηδενί, καὶ τὸ β' ἄρα τῷ α' ἐξ
 ἀνάγκης ὑπάρχει. ὑπέκειτο δὲ καὶ ἐνδέχεσθαι τινι, ὅπερ ἀδύνατον. τὸ
 δὲ ἀδύνατον ἠκολούθησε διὰ τὸ ὑποθέσθαι ἡμᾶς τὸ α' τῷ γ' ἐκ ἐνδέ-
 χεσθαι μηδενί, ὅπερ ἐστὶ ταύτην τῷ ἀνάγκῃ τινί. ψεῦδος ἄρα τὸτο, 25
 ἀληθὲς δὲ τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικειμένον, τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί. τὸτο
 ἄρα ἐστὶ τὸ συναγόμενον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως δεῖξαι τὸ ἀδύνατον. εἰ
 γὰρ τὸ α' τῷ β' ἐξ ἀνάγκης μηδενί, καὶ τὸ β' τῷ α' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει·
 τὸ δὲ β' τῷ γ' ἀνάγκῃ τινί, τὸ ἄρα β' τῷ γ' ἀνάγκῃ μὴ παντί.
 ἦν δὲ καὶ ἐνδέχεσθαι παντί, ὅπερ ἀδύνατον. Ioh. Phil. f. LI.

36 b
 24. εἰ γὰρ πάντες ἀπλῶς ἀπελείψω, ἀλλ' ὅσοι ἔχουσιν τὴν ἐλάττωτα
 ἐνδεχομένην. τελειῶν δὲ πάντες τῇ εἰς τὸ α' χῆμα ἀναγωγῇ, ἢ
 τῶν ἀπλῶς συλλογισμῶν ἢ τῶν μικτῶν· διὰ τὸτο γὰρ εἶπε χημά-
 των καὶ ἐχὶ χήματος. id. ib.

36 b
 26. παραδὸς ὁ φιλόσοφος τῷ τε ὑπάρχοντος καὶ τῷ ἐνδεχομένου 35
 ἰδίᾳ ἐκάστη ἐπὶ τῶν τριῶν χημάτων τῶν ἀπλῶς συλλογισμῶν, ἐφε-
 ξῆς τῶν ἐξέθετο τὴν μίξιν ἐπὶ τε α' καὶ β' καὶ γ' χήματος, εἴτα
 μὴ τὸτο παραδέδωκεν τῷ ἐνδεχομένῳ αὐτῷ καθ' αὐτὸ ἐν πρώτῳ
 χήματι τῶν ἀπλῶς συλλογισμῶν. καὶ δεόν εὐθέως τὰ λοιπὰ δύο
 χήματα τῶν ἀπλῶν συζυγιῶν τῷ ἐνδεχομένῳ παραδόναι, ὥσπερ 40
 ἐποίησε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, εἴθ' ὅπως ἐπὶ τὴν μίξιν τραπῆναι τῷ
 ἐνδεχομένῳ πρὸς τῶν ἄλλων δύο τρόπους, ἐκ ὅπως ὁ φιλόσοφος
 ποιεῖ, ἀλλὰ μὴ τὸ παραδόναι τῷ ἐνδεχομένῳ ἐν πρώτῳ χήματι
 τὰς ἀπλᾶς συζυγίας, εὐθέως ἐτράπη ἐπὶ τὴν μίξιν αὐτῷ τὴν πρὸς
 τὸ ὑπάρχον καὶ ἀναγκαῖον ἐν πρώτῳ χήματι, εἴτα λοιπὸν ἐπὶ δευ- 45
 τέρῳ χήματος μεταβέβηκεν. τὸτο δὲ πεποίηκεν ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ
 ἐν β' χήματι τῷ ἐνδεχομένῳ συζυγίαι ἀσυλλόγιστοι εἰσιν. Ioh.
 Phil. f. LI b. cf. Alex. f. 71 b sq.

ὅσαι, φησί, τὴν καταφατικὴν πρότασιν ὑπάρχουσαν ἔχουσιν, 36 b
 αὐτῇ πᾶσαι ἀσυλλόγιστοι εἰσιν· καὶ γὰρ ἀποφατικὴ εἴη ἢ ἐνδεχομένη, 29.
 διὰ τὸ πάλιν μεταλαμβάνειν τὴν ἀποφατικὴν τῷ ἐνδεχομένῳ εἰς
 τὴν καταφατικὴν καὶ πάλιν ὁμοιοκλήμονας γίνεσθαι τὰς προτάσεις,
 ἀσυλλόγιστοι αἱ τοιαύται συζυγίαι. ὅσαι δὲ ἀποφατικῶς ὑπάρχουσιν
 ἔχουσι, τῆς ἐνδεχομένης ὡς ἔτυχεν ἐχέσης εἴτε ἀποφατικῶς εἴτε
 καταφατικῶς, πάντως γίνεσθαι συλλογιστικὴν ἢ συζυγίαν· μένει γὰρ
 ἢ συζυγία τῆνικαῦτα ὁμοιοκλήμονας ἔχουσα τὰς προτάσεις, διὰ
 τὸ μήτε τὴν ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν μεταληφθῆναι δύνασθαι εἰς
 καταφατικὴν μήτε τὴν ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν εἰς τὴν κατα-
 φατικὴν καὶ τὰ Ἀριστοτέλει δοκῶντα. Ioh. Phil. f. LI b.

περὶ ποίας δὲ ἀντιστροφῆς λέγει, ἐδήλωσε παραθέμενος τῆς 36 b
 ὁρᾶς· περὶ γὰρ τῆς καὶ τὴν ὑπαλλαγὴν τῶν ἄρων, εἰ περὶ τῆς εἰς τὴν 35.
 κατάφασιν μεταλήψεως· ἐκείνη γὰρ ἀντιστρέφειν καί. Θεόφρα-
 στος μέντοι καὶ Εὐδόκιμος, ὡς κατ' ἀρχὰς ἐμνημονεύσαμεν, ἀντιστρέ-
 φειν φασὶ καὶ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν αὐτῇ, ὥσπερ ἀντέστρεφε καὶ
 ἡ ὑπάρχουσα καθόλου ἀποφατικὴ καὶ ἡ ἀναγκαία. ὅτι δὲ ἀντιστρέ-
 φει, δεικνύσιν ὅπως. εἰ τὸ α' ἐνδέχεσθαι τῷ β' μηδενί· ἐπεὶ δὲ ἐν-
 δέχεσθαι τὸ α' τῷ β' μηδενί, ὅτε ἐνδέχεσθαι μηδενί, τότε ἐνδέχεσθαι ἀπε-
 ζευχθαι τὸ α' πάντων τῶν τῷ β'. εἰ δὲ τὸτο, ἔσαι καὶ τὸ β' τῶν α'
 ἀπέζευγμένον· εἰ δὲ τὸτο, καὶ τὸ β' ἐνδέχεσθαι τῷ α' μηδενί. εἴκοι
 δὲ Ἀριστοτέλης βέλτιον αὐτῶν λέγειν μὴ φάσκων ἀντιστρέφειν τὴν
 καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην αὐτῇ τὴν καὶ τὴν διορισμόν· εἰ
 γὰρ εἴ τί τινος ἀπέζευκε, ἤδη καὶ ἐνδεχομένως ἀπέζευκε αὐτῷ.
 Alex. f. 72.

λέγων ἐναντίας μὴ τὰς καθόλου τὴν παντὶ ἐνδέχεσθαι τῇ ἐνδέχεσθαι 36 b
 μηδενί, ἀντικειμένους δὲ τὰς καθόλου ταῖς ἐπὶ μέρος, τὴν παντὶ 35.
 ἐνδέχεσθαι τῇ ἐνδέχεσθαι εἰ παντί καὶ τὴν ἐνδέχεσθαι μηδενί τῇ ἐνδέχεταιί
 τινι, ἐκ ὅπως ἀληθῶς τῶν ἐναντίων ὅσων ἀλλήλαις ἢ ἀντικειμέ-
 νων (πῶς γὰρ εἶγε συναληθεύον;) ἀλλ' ὡς τῇ λέξει ὁμοίως τῶ-
 των ἔχουσιν πρὸς ἀλλήλας ὡς ἔχουσιν αἱ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ
 ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων ἐναντίαι. Alex. f. 72 b.

δόξει τισὶ διὰ τε τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δύνασθαι δεῖ- 37 a
 κνυθῆναι ἢ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένως ἀντιστρέφουσα. τῇ αὐτῇ 9.
 30 δείξει καὶ οἱ ἐταῖροι αὐτῷ κέχρηται. Alex. f. 73.

ὁ δὲ ἄρα ὅτι ἡ ἐκ ἐνδέχεσθαι μηδενί τὸ ἀνάγκῃ τινί καὶ τὸ 37 a
 ἀνάγκῃ μὴ παντί περιέχει. ἰστέον δὲ ὅτι ἀντὶ τῷ εἰπεῖν ὅτι ἐκ 18.
 ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς ἐνδέχεσθαι μηδενί ὑπάρχειν, εἶπεν ὡς μὴ παντί
 ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. ἔστι δὲ ἐν καὶ ταυτό· εἰ γὰρ παντὶ ἐνδέχεσθαι μὴ
 ὑπάρχειν, ἐνδέχεσθαι μηδενί ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. LII b.

τὸ "παντὶ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν" ἔλαβεν ἀντὶ τῷ ἐνδέχεσθαι
 μηδενί, ὃ καὶ ἀσαφεστέραν τὴν λέξιν ποιεῖ. Alex. f. 74.

τὰ χρήσιμα αὐτῷ ἐσόμενα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐν 37 a
 δευτέρῳ χήματι προδιόξας συλλογισμῶν, νῦν ἐπὶ τὰς συζυ- 32
 γίας αὐτῶν μετέρχεσθαι καὶ δεικνύσιν ὅτι ἐκ ἐνδέχεσθαι ἐξ ἀμφοτέρων
 τῶν προτάσεων ἐνδεχομένων ἐν δευτέρῳ χήματι συλλογισμῶν γε-
 νέσθαι. δεῖ γὰρ ἐν τῷ τῷ χήματι ὁμοιοκλήμονας εἶναι τὰς συλ-
 λογιστικὰς προτάσεις. ἐνδεχομένων δὲ ἀμφοτέρων ὅσων ἀδύνατον

αὐτὰς ὅπως ἂν ληφθῶσι καὶ ἀνομοιοκρήμονας εἶναι, αἰ τῆς ἀποφα-
τικῆς μεταλαμβάνομένης εἰς καταφατικὴν. Ioh. Phil. f. LIII.

37^a 35. "τεθέντος γ' τὸ β' παντὶ τῷ γ' ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν" εἶρηκεν
ἀντὶ τῆς τεθέντος γ' καὶ ὑποτεθέντος τῆς β' παντὶ τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης
ὑπάρχειν. ὅ γ' δύναται ὡς ἀντικείμενον τῆς ἐνδέχεσθαι τῆς β' τῷ γ' 5
ἢ μηδενὶ τῆς ἐνδέχεσθαι παντὶ τῆς β' τῷ γ' ληφθῆναι ὑποτεθῆναι. ταῦτον
γὰρ ἐστὶν αὐτῷ ἄλλ' ἢ ἀντικείμενον. . . εἰ ὅλον τέ ἐστιν. καὶ εἴη
ἂν ἦτοι ἡμαρτημένη ἢ λέξις καὶ ἀντὶ τῆς ἀποφατικῆς καὶ καταφατι-
κῆς λαμβάνουσα. ἔδει γ' γεγράφθαι "τεθέντος γ' τὸ β' παντὶ
τῷ γ' ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν." τὸτο γ' ἂν εἴη γινόμενον συμπε- 10
ράσμα. ἢ καὶ τὸ καταφατικὸν ὡς ὅν δυνάμενον τῷ ἀποφατικῷ
ἐληφέναι. τὸτο δὲ τεθέντος γίνεσθαι συμπεράσματος ὅθεν ἀδύ-
νατον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, διὰ τὸτο συναγόμενον
δειχθῆσθαι. τὸ γ' ψευδὸς ἀντὶ τῆς ἀδυνατίας εἶπε. λαβὼν δὲ τὸτο
μηκέτι τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν τεθεικέναι ὡς γινώσκον. εἰ 15
γ' ληφθῆναι τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεσθαι μηδενί, ὅ ἐστιν ἐξ ἀνάγκης
τινί, γίνεσθαι συναγόμενον τῆς ἐνδέχεσθαι τινὶ μὴ τὸ α' τῷ γ', ὅ ἐκ
ἐστὶν ἀδύνατον. καὶ γ' παντὶ αὐτῷ ἐνδέχεσθαι. ἔκειτο γ' τὸτο, καὶ ἐν-
δέχεσθαι μηδενὶ διὰ τὸ ἀντιστρέφειν τὴν ἐνδεχομένην καταφατικὴν.
εἰ δὲ ἐνδέχεσθαι τὸ α' τῷ γ' μηδενί, ὁ λόγος ὡς ἐκ ἀδύνατον τὸ α' τινὶ 20
τῷ γ' ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. Alex. f. 74 b sq.

37^a 36. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τῇ ἑκ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ἰσοδυνα-
μῶσαν ἔλαβε τὴν ἀνάγκη παντὶ. ὅπερ ἐπὶ τινῶν μὴ ὅρων ἀληθεύει,
ἢ ἐπὶ πάντων δέ. ἀλλ' αἰ τὸ ἀνάγκη τινί. ἀλλὰ ὁ Ἀριστοτέλης
ἐκ περιουσίας ἐλέγχει βυλόμενος τὸν λόγον, τὸ ἀνάγκη παντὶ ὑπέ- 25
θετο, δεικνύς ὅτι εἰ ταύτη τῇ ὑποθέσει ὅθεν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ,
πολλῷ γε μᾶλλον τῇ ἀνάγκη τινί. ἀκολουθεῖ γ' τῷ καθόλου τὸ με-
ρικόν. τεθέντος γὰρ, φησί, τῆς β' παντὶ τῷ γ' ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν,
τατέστιν ἀνάγκη παντὶ ὑπάρχειν, ὅθεν ἀδύνατον συμβαίνει. εἰ γ' 30
τὸ α' ὅθεν τῷ β' ἐνδέχεσθαι, τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ' ἀνάγκη ὑπάρχειν,
γίνεσθαι τὸ α' χῆμα, καὶ συναγεσθαι τὸ α' ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῶν β'. ἦν δὲ
καὶ παντὶ ἐνδεχομένως, καὶ ὅθεν ἀδύνατον. Ioh. Phil. f. LIII b.

37^a 38. ἐνταῦθα δὲ ὅπως παρέθηκε μόνον τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ συνά-
γοντας. φησί δὲ ὁ Ἀλέξανδρος (f. 75 b) ὅτι δύναται καὶ ἐνταῦθα
εὐπορήσαι ὅρων καὶ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης συναγόντων. ἔςωσαν γ' 35
ὅροι λευκόν - ζῶον καὶ εἶδος τι τῶν ὑπὸ τὸ ζῶον, ὅσον ἄνθρωπος.
λευκόν μηδενὶ ζῶῳ ἐνδεχέσθαι, λευκόν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχέσθαι, καὶ
συναγεσθαι ζῶον ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἀνθρώπῳ. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξ-
ανδρος, βυλόμενος δεῖξαι ὡς δύναται καὶ ταύτας τὰς συζυγίας διὰ τῆς
συναγωγῆς τὸ παντὶ καὶ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ἀσυλλογίστους δεικνύναι. ἢ 40
ἀποδεικτέον ὅτι αὐτὸ ἐν τούτῳ. δεῖ γὰρ, ὡς πολλάκις εἶρηται, ἀμφο-
τέρας τὰς προτάσεις καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀληθεῖς εἶναι, αἱ δὲ εἰλημ-
μέναι ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου προτάσεις ὡς συναγεσθαι τὸ ἐξ ἀνάγκης
παντὶ ὅ δύνανται καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφοτέραι ἀληθεῖς εἶναι. id. ib.

37^b 39. μήποτε ἔν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος (f. 76 b), τὸ ἐνδεχόμενον 45
ἔλαβεν ὅ τὸ καὶ τὸν διορισμὸν ἀλλὰ τὸ καὶ τὸ ὑπάρχοντος ἀληθευό-
μενον. ἐδείχθη γ' ἐν τῷ α' χήματι τὸ τοῦτον συναγόμενον τῆς
μειζονος ἀποφατικῆς ληφθείσης, ἢ δὲ τοιαύτη ἀπόφασις πρὸς

ἑαυτὴν ἀντιστρέφει, ὥστε καὶ τὸ συμπεράσμα ἀντιστραφήσεται καθόλου
ἀποφατικὸν ὑπάρχον. ὅτι δὲ τοῦτον γίνεσθαι τὸ συμπεράσμα, καὶ
ἔχει τὸ καὶ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, καὶ διὰ τῶν ἐξῆς μὴ ὁ λόγος ποιεῖ,
προεῖρηκε δὲ ἀρχόμενος τῆς δευτέρης χήματος, ἐνθα ἔλεγε δεῖ δὲ καὶ
τὸ ἐν τούτοις λαμβάνειν τὸ ἐν τοῖς συμπεράσμασιν ἐνδεχόμενον,
ὥσπερ ἐν τοῖς πρότερον. τὰς δὲ εἰς τὸτο κεκινημένας ἀπορίας
ἐν τοῖς Ἀλεξάνδρου εὐρήσεις. Ioh. Phil. f. LIV b.

τὸ "ἀντιστραφείσης" φησὶν ἀντὶ τῆς μεταληφθείσης τῆς ἐνδε- 37^b
χομένης ἀποφατικῆς εἰς καταφατικὴν. τὸτο γ' γινόμενον γίνοντι 32.
πάλιν αἱ πρότεροι δύο συλλογιστικὴ συζυγίαι τὰ αὐτὰ συναγεσθαι
συμπεράσματα. id. ib.

τατέστιν ὅ μόνον τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ συνάγει, ἀλλὰ καὶ τὸ 38^a
ὑπάρχον ὅθεν. δεικνυσὶν ἔν τούτῳ τῇ διὰ τῆς ἀδυνατίας δεῖξαι. Ioh. 21.
Phil. f. LV.

δεικνυσὶν ἔν ταύτας διὰ τῶν ὅρων μηδενὶ συμπεράσμα συνα- 38^a
γέσας, μήτε ἐνδεχόμενον μήτε ὑπάρχον μήτε ἀναγκαῖον, ὅτως. 32.
λευκόν παντὶ κύκλῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, ἀνθρώπῳ δὲ ἐνδέχεσθαι
μηδενί, ὅσον ἐν τοῖς ἐν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ὅμως κύκλος ἐξ ἀνάγκης
μηδενὶ ἀνθρώπῳ. Ioh. Phil. f. LV b.

τίθησιν ἔν ὅπως τὸ ἐξ ἀνάγκης παντὶ συνάγοντας τούτους, καί- 38^a
νησιν - ἐγγήγορσιν - ζῶον. κίνησιν γ' παντὶ ζῶῳ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, 41.
ἐγγηγορότι δὲ ἐξ ἀνάγκης παντὶ, καὶ ὁμοίως ζῶον παντὶ ἐγγηγορότι
ἐξ ἀνάγκης. ἐπισηῆσαι δὲ χρὴ τοῖς ὅροις. ὅ γὰρ εἰσι καλῶς
εἰλημμένοι. id. ib.

ἀντικειμένων δηλονότι ταῖς ἀποφάσεσι λέγει τῇ τε καθόλου 38^b
ἀναγκαῖα καὶ τῇ ὑπαρχέσῃ, ὡς ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαῖα 4.
δειχθεῖσα ἀνεῖλεν. ἀντίκεινται δὲ καταφάσεις τῇ μὴ ἀναγκαῖα κα-
θόλου ἢ ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη, τῇ δὲ ὑπαρχέσῃ καθόλου ἢ ἐπὶ μέ-
ρους ὑπάρχουσα ἀντιφατικῶς. ὅθεν τούτων ἔν τινὰ οἶον τε λέγειν
συναγεσθαι. . . δύναται καὶ τὸ "ὅθεν ὁ τῶν ἀντικειμένων καταφά-
σεων" ὡς ἴσον εἰρήσῃ τῷ φάσεων, ἵνα μὴ κατάφασις ἢ λέγων
ἀλλὰ φάσις, τατέστι πρότασις. ἔθος γ' αὐτῷ τὸ τῆς φάσεως ὄνομα
καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων κατηγορεῖν. Alex. f. 78 b.

διττὴ φέρεται ἡ γραφή, ἢ "φάσεων" ἢ "καταφάσεων." εἰ μὲν
ἐν φάσεων, πρὸς τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον ἢ ἀπάντησις τό τε ἀνάγκη
παντὶ καὶ τὸ ἀνάγκη ὅθεν. ἀντίκεινται γ' ταύταις τῇ μὴ ἀνάγκη
παντὶ ἢ ἐνδέχεσθαι παντὶ, τῇ δὲ ἀνάγκη ὅθεν ἢ ἐνδέχεσθαι τινί. εἰ
μὲν ἔν "φάσεων," ὅτως. εἰ δὲ "καταφάσεων," πρὸς τὸ ὑπάρχον
ὅθεν ἀνάγκη ὅθεν ἢ ἀπάντησις. ἐπειδὴ γ' εὗρεν ὅπως συναγόν-
τας τὸ ἀνάγκη παντὶ, καὶ διὰ τούτο ἀνεῖλεν τό τε ἀναγκαῖον ἀπο-
φατικὸν καθόλου καὶ τὸ ὑπάρχον, ἐπήγαγεν ὅτι ὅθεν αἱ ἀντικείμεναι
ταύταις ταῖς ἀποφάσεσι καταφάσεις συναγόνται. ἀντίκεινται δὲ τῇ
μὴ ἀνάγκη μηδενί, ὡς εἶρηται, ἢ ἐνδέχεσθαι τινί, τῇ δὲ ὑπάρχει ὅθεν
ἢ ὑπάρχει τινί. Ioh. Phil. f. LVI.

τὸ γ' ἀνάγκη μηδενὶ διὰ τῶν ὅρων συναχθέντος πάντα τὰ 38^b
καταφατικά ἀνήρηται συμπεράσματα, καὶ ἀναγκαῖα καὶ ὑπάρχοντα 21.
καὶ ἐνδεχόμενα. ἀποφάσεις γ' ἀντικειμένας λέγει τὰς καταφά-
σεις τῶν προσεχῶς εἰρημένων ἀποφάσεων. id. ib.

τὸ δὲ "ὅδε γε τῶν ἀντικειμένων καταφάσεων" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅδε τῶν τοῖς ἀποφατικοῖς ἀντικειμένων καταφάσεων. Alex. f. 70.

39^a τὸ "τῶν προειρημένων χημάτων" ἦτοι ἀντὶ τῆς πρώτης χήματος εἶρηκε· διὰ τῷ τῆς πρώτης χήματος ἐνὸς ὄντος ἢ τελείωσις αὐτῶν. ἢ χημάτων εἶρηκεν ἀντὶ τῆς συζυγιῶν καὶ συμπλοκῶν· δι' 5 ὧν γὰρ ἐδείξε συζυγιῶν ὅσων ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, εἰς αὐτὰ ἀναγόντι διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, διὰ τῶν τελειῶν δὲ χήματα ἀν λέγουσι. ἐδείχθησαν δὲ διὰ τε τῆς τῆς δευτέρας καὶ τῆς τῆς τετάρτης. Alex. f. 80.

39^a ἐπλήρωσε τὸ δεύτερον χήμα, ἐντεῦθεν δὲ ἄρχεται τῆς τρίτης. 10 4. εἶναι ὅν φησὶν ἐν τῷ τῷ χήματι συλλογιστικὰς συζυγίας καὶ τὰς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐνδεχομένας, διότι καὶ ἀνομοιοχημόνων ὅσων τῶν προτάσεων καὶ ἀνομοιοχημόνων ἐν τῷ τῷ χήματι συλλογισμὸς γίνεσθαι· μόνον γὰρ δεῖ τὴν ἐλάττονα καταφατικὴν φυλάττειν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα, ὅπως ἀνέχουσιν αἱ προτάσεις, ὅθεν 15 διαφέρει. Ioh. Phil. f. LVI b.

39^a τοῦτον καὶ ἐν τοῖς προλαβῶσιν ἐπεσημνήματο, ὅτι ὁ τὸ καὶ ἐν 12. διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἐν τοῖς συμπεράσμασιν εἴληπτο, ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον τῷ ὑπάρχοντι καὶ κατ' αὐτὸ λεγόμενον ἀληθῶς. id. ib.

39^b τῷτο δ' ἰκανῶς ἐδίδαξεν ὁ τεχνικὸς ἐν οἷς ἐμεθόδευσεν τὰ 20 2. περὶ τῆς γ' χήματος. cod. Reg. 1919.

39^b ἐνδεχόμενον δὲ δῆλον ὅτι ἐκ ἐν πάσαις συζυγίαις τὸ αὐτό, 7. ἀλλ' ὅσαι μὴ ἔχουσιν τὴν ὑπάρχουσαν, φησί, καταφατικὴν, τὸ καὶ ἐν διορισμὸν συνάγουσιν ἐνδεχόμενον, ὅσαι δὲ ἀποφατικὴν ἔχουσιν τὴν ὑπάρχουσαν, αὐτὴν δὲ τὸ καὶ ἐν διορισμὸν συνάγουσιν, ὡς εἶρηται ἡμῶν 25 πλατύτερον ἐν τῷ α' χήματι. συλλογιστικὴ δὲ γίνοντι συζυγίαι αὐτῶν αἰτίνας καὶ ἐν τῷ α' χήματι ἦσαν, τῷ τῷ πᾶσαι αἱ ἄλλαι χωρὶς τῶν ἔχουσιν τὴν ἐλάττονα ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν. Ioh. Phil. f. LVII.

39^b δεῖ προσθέσθαι τὸ φερητικὸν ἐνδεχόμενον· εἰ γὰρ ἢ ὑπάρχουσα 30 22. φερητικὴ εἴη ἢ ἐλάττων, ἀσυλλλόγιστος γίνεσθαι ἢ συζυγία μὴ δυναμένη μεταληφθῆναι εἰς καταφατικὴν. id. f. LVII b.

εἰ δὲ τὸ φερητικὸν τεθεῖται πρὸς τὸ ἐλάττον ἄκρον, ἢ καὶ ἀμφω ληφθεῖται φερητικά, αὐτὸς μὴ ἀπλῶς λέγει τῆς ἐλάττονος καθόλου ἀποφατικῆς τεθείσης διὰ μὴ τῶν κειμένων μὴ ἔσεσθαι, μεταληφθεῖ- 35 σης δὲ τῆς φερητικῆς εἰς τὴν καταφατικὴν. δεῖ δὲ προσυπακύνει ἐπὶ τῆς ἐλάττονος φερητικῆς τὸ ἐνδεχόμενης. Alex. f. 81 b.

39^b τὸ "ὁ αὐτὸς τρόπος ἔσται τῶν συλλογισμῶν" δηλωτικὸν ἐστὶ 23. τῷ δι' ἀντιστροφῆς ἔσεσθαι τὴν δεῖξιν. id. f. 82.

39^b μήποτε δὲ δυνατὸν καὶ δι' ἀντιστροφῆς δεῖξαι συλλογιστικὴν 40 32. τὴν συζυγίαν, εἴγε κατ' αὐτὴν ἢ μερικὴ ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφει εἰς τὴν μερικὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην. εἰ ὅν τὸ α' ἐνδέχεσθαι μὴ παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, καὶ τὸ γ' παντὶ τῶν α' ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν· ἀλλὰ μὴν τὸ β' παντὶ τῷ γ' ὑπῆρχεν, τὸ α' δὲ παντὶ τῶν γ' ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν· ἐκὼν καὶ τὸ α' ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν· 45 ὅπερ ἔδει δεῖξαι. Ioh. Phil. f. LVII b.

πῶς δὲ ὅχι οἷόν τε ἔσται καὶ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τὴν τοιαύτην συμπλοκὴν δεκνύναι συλλογιστικὴν καθ' αὐτόν, εἴγε ἢ ἐπὶ μέρους

ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφει αὐτῇ, ζητήσαι τις ἀν. . . καὶ ὁμολογούμενη ἀν' ἐδόκει μᾶλλον αὐτῇ ἢ δεῖξαι εἶναι· ἢ γὰρ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν ἐνστασιν ἔχει. ἢ εἰ μὴ εἴη μείζων ἐπὶ μέρους ὅσα ἐνδεχομένη, οἷόν τε τῷτο γίνεσθαι· εἰ δὲ αὐτῇ μείζων εἴη ὑπάρ- 5 χουσα ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ, ἢ δὲ ἐλάττων καταφατικῇ ἐνδεχομένη, ἐκείτ' ἀν' ἢ δι' ἀντιστροφῆς δεῖξαι χώραν ἔχει, εἰ ληφθεῖεν αἱ προτάσεις. ὅθεν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δύναται τι, τῷ μὴ γίνεσθαι ἐξ ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος ἐν πρώτῳ χήματι καὶ ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττο- 10 νος μὴδὲ καὶ ταύτην καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον συμπε- ρασμα. μὴ γινόμενον δὲ τοιαῦτα ἀλλ' ἐνδεχομένης καθόλου κατα- φατικῆς, ὅθεν ἀδύνατον τὸ α' τῷ γ' τινὶ μὴ ὑπάρχον ἐνδέχεσθαι παντὶ αὐτῷ ὑπάρχειν· καὶ μὴ γὰρ τὴν δόξαν τὴν αὐτὴν πρόεισιν ἢ δεῖξαι ἢ δι' ἀδύνατον ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ τῷ ἐξ ἀναγκαίας 15 τῆς μείζονος καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος ἀναγκαῖον κατ' αὐτὴν γίνεσθαι τὸ συμπεράσμα, καὶ μέντοι τῆς ἐταίρας αὐτῇ ὑπάρχον λέγοντας συνάγεσθαι ὅθεν ἀδύνατον ἀκολουθήσει· ὁ γὰρ ἀδύνατον τὸ α' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, εἰ ἐνδέχεσθαι αὐτῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, αὐτῇ ἐστὶν ἢ συμπλοκὴ δι' ἣς πειρῶνται τινες δεκνύναι ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπεράσμα ἐν τῇ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος κα- 20 θόλου καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος συμπλοκῆς ἐν πρώτῳ χήματι. . . διὸ παντελῶς ἀσυλλλόγιστος ἢ τοιαύτη συμπλοκή. Θεόφραστος δὲ ὁ ποιεῖσθαι ἀπλῶς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τὴν δεῖξιν τῆς προειρημένης συζυγίας, ἀλλὰ πρῶτον τὸ ἐνδέχεται τινὶ μὴ εἰς τὸ μὴ ὑπάρχειν τινὶ μεταλαβῶν, ἐκ δὲ ἀδύνατον, καὶ ποιήσας δύο ὑπαρχούσας, τὴν μὴ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τὴν μεταληφθεῖσαν, τὴν δὲ καθόλου καταφατικὴν τὴν κειμένην, φησὶ συμπεράσμα 25 ἔσεσθαι τὸ α' ἐνδέχεσθαι τινὶ τῷ β' μὴ ὑπάρχειν· εἰ γὰρ μὴ τὸ ἀν- τικείμενον τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, τὸ α' τῷ β'· καὶ ὅτως διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς εὐρὺν δυνατόν τι ἐπόμενον· συνάγεσθαι γὰρ τὸ α' τῷ γ' παντὶ ὑπάρχον, ὡς ἐκεῖτό τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἐπεὶ ὁ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν τὸ ἀδύνατον ἀπήντηκεν· ἢ γὰρ ὑπόθεσις ἐκ ἧν ἀδύνατος λαμβάνεσθαι διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης παντὶ τεθῆναι. τὸ ἄρα ἀντικείμενον τῷ ἐξ ἀνάγκης παντὶ. τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ ἐνδέχεσθαι τινὶ 30 μὴ. Alex. f. 82 a b.

καθόλου νῦν λέγει τὰς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων, ὡς ἀνεί- 40 α. ἔλεγεν δι' ὧν ὅρων ἐδείχθησαν καὶ αἱ δι' ὅλων ἐνδεχόμεναι αἱ δύο 1. ἐπὶ μέρει συζυγίαι ὅσαι ἀσυλλλόγιστοι. . . μήποτε δὲ καὶ ἡ δεῖξιν ἡμάρτητο, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ δέον εἶναι ἀποδείξαι δὲ ἢ αὐτὴ ἢ καὶ ἐν ταῖς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων, τὸ ἢ καὶ ἐν τοῖς καθόλου μεταγέγραπτο. Ioh. Phil. f. LVII b.

λέγει δὲ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δεκνύσασθαι δι' ὧν καὶ ἐπὶ τῶν 40 α. καθόλου, νῦν λέγων τῆς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων ἐπὶ μέρους, 2. ὡς ἀνεί ἔλεγεν δι' ὧν ὅρων ἐδείχθησαν καὶ αἱ δι' ὅλων ἐνδεχόμεναι, ἐν- δεχόμεναι ἐκ δύο ἐπὶ μέρους συζυγίαι ὅσαι ἀσυλλλόγιστοι. ἦσαν δὲ ὅροι τῷ μὴ παντὶ ὑπάρχειν ζῶον - ἄνθρωπος - λευκόν, τῷ δὲ μη- 45 δονί ἵππος - ἄνθρωπος - λευκόν, μέσον λευκόν. ἢ ἡμάρτητο ἢ λέξις καὶ γέγραπτο ἀντὶ τῆς "ἀποδείξαι δ' ἢ αὐτὴ ἢ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμφο-

τέρων ἐνδεχομένων" τὸ "ὅτι ἀποδείξαι δ' ἢ αὐτὴ ἢ ἐν τοῖς καθόλου." Alex. f. 82 b.

40^a 7. ἂν δὲ ἡ ἀποφατικὴ τῷ ἐνδέχῃ μὴ ὑπάρχειν καὶ τῷ μὴ ὑπάρχειν, ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ὅτι ἢ τῷ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένῳ τὸ συμπέρασμα ἔσαι ἀλλὰ τῷ κατηγορουμένῳ τῷ ὑπάρχοντος. . . 5 πῶς δὲ λέγει τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ἀναγκαίας ἀποφατικῆς καθόλου καὶ ἐνδεχομένης καταφατικῆς ἐν μηδενὶ τῶν χημάτων ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν γίνεσθαι συμπέρασμα, ἄξιον ἐπιζητῆσαι. δεῖ γὰρ ἢ διαβάλλεσθαι τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν, ἢ τὰς ἐν τῷ τρίτῳ χήματι συμπλοκάς δι' ὧν τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν πεποιθὼ ἀσυλλογίστους εἶναι, ἢ τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ συνάγεσθαι. ἐζητήθη δέ μοι περὶ τούτου καὶ ἐπὶ πλέον εἰρήνη ἐν τῷ περὶ τῆς κατὰ τὰς μίξεις διαφωνίας Ἀριστοτέλους καὶ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ, ὡς ἤδη προεῖπον. ἐπὶ πλέον δὲ εἰρήνη περὶ αὐτοῦ μοι ἐν τοῖς χο- 10 λώοις τοῖς λογικοῖς. id. ib.

40^a 21. εἰπὼν δὲ "ἔσαι πάλιν τὸ πρῶτον χήμα" προσέθηκε τὸ "καὶ γὰρ ἢ ἐρητική πρότασις ἐνδέχεται σημαίνει," ὃ ἐστὶ δεικτικὸν τῷ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν γίνεσθαι συμπέρασμα. ὅταν γὰρ ἢ μείζων ἐρητικὴ τε καὶ ἀναγκαῖα ἦ, τότε μόνον ἢ τῷ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένῳ τὸ συμπέρασμα ἀλλὰ τῷ μὴ ὑπάρχειν. ἔχει 20 δὲ πῶς ἀκαταλληλότερον ἢ λέξις, καὶ εἴη ἂν τὸ κατὰλληλον αὐτῆς τοιοῦτον. καὶ εἰ ἡ ἐρητικὴ πρότασις ἐνδέχεται σημαίνει, φανερόν ὅτι τὸ συμπέρασμα ἔσαι ἐνδεχόμενον. Alex. f. 83.

40^a 36. συνάγει τοιγαρὶν καὶ τὸ παντὶ καὶ τὸ ὑδενὶ ἐξ ἀνάγκης, τὸ μὴ παντὶ ὅπως. ὕπνος ἐνδέχεται παντὶ ἵππῳ ἢ μηδενὶ ὑπάρχειν, ἵππος ὕπνος ὕδενὶ καθεύδοντι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, καὶ συνάγει ὕπνος παντὶ καθεύδοντι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. τὸ δὲ 25 μηδενὶ, ὕπνον παντὶ μὴ ἵππῳ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἵππος ὕδενὶ ἐγρηγορότι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, καὶ συνάγει ὕπνος ὕδενὶ ἐγρηγορότι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. Ioh. Phil. f. LVIII b.

δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τὰ συμπεράσματα ἔχ' ἀπλῶς ἀναγκαῖα τὰ δεδειγμένα, ἀλλὰ τὰ μὴ διορισμῷ ἢ ὑπάρχοντά ἐστιν. τὰ δὲ ὅπως ἔχοντα τῷ μὴ ἀναγκαῖον ἢ ὑπάρχον γινέσθαι τι συμπέρασμα ἐστὶν ἀναιρετικά. Alex. f. 83 b.

40^a 39. ταῦτάς τις εἰ ἢ μὴ τῶν προτάσεων εἴη καθόλου ἢ δὲ μερικὴ. διὰ 35 γὰρ τῶν ὅρων τὰς προτάσεις ἐδήλωσεν. τῷ γὰρ πρὸς τὸ μέσον τὸς ἄκρους συμπλέξει τὸτο δεδήλωκεν. ἅμα δὲ καὶ τὸ τρίτον ὑπέγραψε χήμα, ἐν ᾧ οἱ δύο ἄκροι τῷ μέσῳ κατηγοροῦνται. δεύτερον γὰρ ἐν ᾧ ὁ εἰς τῶν δύο κατηγορεῖται, ὡς καὶ πρῶτον ἐν ᾧ ὁ μέσος θατέρῳ μὴ ὑπέκειτο θατέρῳ δὲ κατηγορεῖτο. Ioh. Phil. f. LIX.

40^b 2. δυνατὸν δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπὶ μέρους ἀντιστροφῆς δεῖξαι τὴν συζυγίαν συλλογιστικὴν. ἢ γὰρ μερικὴ ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ ἀντιστρέφει εἰς τὴν μερικὴν καταφατικὴν. id. ib.

40^b 3. ἔάν, φησί, τὴν ἐρητικὴν πρότασιν ἀναγκαῖαν λάβωμεν, τὴν 45 δὲ καταφατικὴν ἐνδεχομένην, δῆλον ὅτι ἐναντίως τῇ πρὸ ταύτης συζυγίᾳ τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι μερικὸν ἀποφατικὸν ὑπάρχον. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος (f. 84 b) ἐνταῦθα τὴν μὴ ἀποφατικὴν ἀναγκαῖαν καθόλου λαμβάνει, τὴν δὲ ἐνδεχομένην καταφατικὴν ἐπὶ μέρους.

τὸ α' μηδενὶ τῷ γ' ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγκης, οἷον ἵππῳ μηδενὶ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ β' τινὶ τῶν γ' ἐνδεχέσθω ὑπάρχειν, οἷον λευκὸν τινὶ ἵππῳ. συνάγει τὸ α', ταῦτάς τις τὸν ἀνθρώπον μὴ παντὶ λευκῷ ὑπάρχειν, οἷον τῷ ψιμυθίῳ ἢ τῇ χιόνι. καὶ δῆλον ὡς ἔχει ἐνδεχομένως ἀλλ' ἀπλῶς ἔχει ὑπάρχειν. τὸ δὲ αἴτιον τῷ τοιαῦτα γίνεσθαι τὰ συμπεράσματα προσέθηκε τό, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου, ὅτω καὶ ἐπὶ τούτων διὰ τῷ πρῶτῳ χήματος τελειῶν οἱ συλλογισμοί. τὸ δὲ "ὡς καθάπερ ἐν ἐκείνοις, καὶ ἐπὶ τούτων ἀναγκαῖον συμπίπτει" ταῦτάς τις ὅποια ἐν ἐκείνοις ὑπῆρχε τὰ συμπεράσματα, τοιαῦτα καὶ ἐπὶ τούτων συμπίπτει. ἐπιζητήσεται δ' ἂν τις, 15 φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εὐκαίρως ἐνταῦθα, τί δήποτε μὴ καὶ ἐν ταῖς ἐξ ὑπαρχέσης καὶ ἐνδεχομένης μίξεσιν ὅπως εἴπε γινέσθαι ἐν τούτῳ τῷ χήματι τὰ συμπεράσματα, ὡς καὶ ἐν τῷ πρῶτῳ ἐδείκνυτο χήματι. φησὶν ὅτι τὰ νῦν λεγόμενα κοινῶς ἐξακρίβειν δεῖ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς. ὡς γὰρ ἐν τῷ πρῶτῳ χήματι χοίρη τὸ συμπέρασμα, ὅτω καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐξῆς χήμασιν τοῖς τὴν ὁμοίαν συμπλοκὴν ἔχειν δεικνυμένοις διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. id. ib.

εἰπὼν περὶ τῷ ὑπάρχοντος τρόπου καὶ τῷ ἀναγκαῖον καὶ τῷ ἐνδε- 40^b 17. χόμενον, καὶ τούτων μίξας, ἔτι τε ἀναγαγὼν τὸς ἐκ τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματος συλλογισμὸς εἰς τὸς ἐν τῷ πρῶτῳ καὶ τὸς ἐν τῷ πρῶτῳ εἰς τὸς δύο τὸς καθόλου, νῦν βάλει δεῖξαι ὅτι ἀδύνατον γινέσθαι συλλογισμὸν ὁμοίως ὑποθετικὸν τε καὶ κατηγορικὸν εἰ μὴ δι' ἐνὸς τῶν τριῶν τούτων χημάτων. ἵνα δὲ τούτο δεῖξη, μεταβαίνει ἐκ τῶν συλλογισμῶν ἐπὶ τὰ συλλογιστὰ ὡς σαφέστερα, καὶ 25 προάγει τὸν λόγον ἐκ διαιρέσεως ὅπως. . . ἐπειδὴ δὲ ὁ μὴ Ἀριστοτέλης τοιοῦτον εἰπὼν περὶ τῶν ὑποθετικῶν ἐπαύσατο καὶ ὕδεν ἡμᾶς περὶ αὐτῶν ἐδίδαξεν, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν σπουδὴν περὶ τῷ κατηγορικῷ συλλογισμῷ ἐποιήσατο, ἅτε δὴ τούτων μὴ τελείων ὄντων καὶ μηδενὸς ἔξωθεν δεομένων, τῶν δὲ ὑποθετικῶν δεομένων τῶν 30 κατηγορικῶν, εἰπώμεν ἡμεῖς βραχέα περὶ αὐτῶν. ἰστέον γὰρ ὅτι πολυσίχως πραγματείας περὶ τούτων κατεβάλλοντο οἱ τε μαθηταὶ τῷ Ἀριστοτέλει οἱ περὶ Θεόφραστον καὶ Εὐδήμον καὶ τὸς ἄλλους καὶ ἔτι οἱ Στωϊκοί. εἰπώμεν τίσιν ὀνόμασιν ἐχρήσαντο ἐν τε τοῖς μέρεσιν αὐτῶν καὶ τοῖς ὅλοις οἱ Περιπατητικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοί, καὶ ἔτι 35 τὴν διαίρεσιν αὐτῶν, καὶ πόσοι τρόποι ἐκ ταύτης ἡμῖν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἀναφαίνονται. ἰστέον ὅτι ἐφεξῆς τούτων ὄντων ἀλλήλοις, πραγμάτων νοημάτων φωνῶν, πάλιν δ' αὖ καὶ τούτων ἐφεξῆς ὄντων ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς, ὡς γνωσόμεθα, τῷ ἡγούμενῳ, τῷ συνημμένῳ, τῷ ἐπομένῳ, τῆς προσλήψεως, τῷ 40 συμπεράσματος, οἱ μὴ Περιπατητικοὶ τῇ κοινῇ συνηθείᾳ κεχρημένοι τὰ μὴ πράγματα αὐτὰ τούτο πράγματα ὀνόμασαν, καὶ τὰ νοήματα ὡσαύτως, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς φωνάς, ἔτι τε τὸ ἡγούμενον ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς αὐτὰ τούτο ἡγούμενον, καὶ τὸ ἐπόμενον ὡσαύτως. οἷον τὸ εἰ ἡμέρα ἐστὶ, τούτο ἡγούμενον, τὸ δὲ ἥλιος ὑπὲρ γῆν, τούτο ἐπόμενον. ἐπεὶ γὰρ τῷ πρῶτῳ τὸ δεύτερον. τὸ δὲ ὅλον 45 τούτο τὸ εἰ ἡμέρα ἐστὶν, ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστὶ, τούτο συνημμένον διὰ τὸ συνηθῆναι ταῦτα ἀλλήλοις. τὸ δὲ ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστὶ, τούτο οἱ Περιπατητικοὶ μεταλήψιν καλῶσι διὰ τὸ μεταλαμβάνεσθαι ἐκ

δευτέρῃ· ἤδη γὰρ ἐλήφθη ἐν τῷ ἡγμένῳ. τὸ δὲ ἥλιος ἄρα ὑπὲρ
 γῆν, τῷτο συμπέρασμα. ἔτω μὲν οἱ Περιπατητικοί· οἱ δὲ
 Στωϊκοὶ καινότεραν βαδίζοντες τὰ μὲν πράγματα τυγχάνοντα
 ὠνόμασαν, διότι τῶν πραγμάτων τυχεῖν βυλόμεθα, τὰ δὲ νοή-
 ματα ἐκφορικά, διότι ἅπερ ἐν ἑαυτοῖς νοῶμεν, ταῦτα εἰς τὸ ἔξω
 προφέρομεν, τὰς δὲ φωνὰς λεκτά. τὸ δὲ ἡγμένον καὶ αὐτοὶ ἡγμέ-
 νον ἐκάλεσαν (καὶ τῷτο γὰρ μόνον συμφωνῶσι τοῖς Περιπατητικοῖς),
 τὸ δὲ ἐπόμενον λήγον, τὸ δὲ συνημμένον τροπικόν, διότι τροπόμεθα
 ἐκ τῷ ἡγμένῳ εἰς τὸ ἐπόμενον (εἰ ἡμέρα ἐστίν, ὃ ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστὶ),
 τὴν δὲ μεταλήψιν πρόσληψιν (καὶ ἔμεινε τῷτο ἐν τῇ συνηθείᾳ), τὸ δὲ
 συμπέρασμα ἐπιφοράν, διότι τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐπιφέρει. ταῦτα
 μὲν ἔν τὰ ὀνόματα οἷς κέχρηται οἱ τε Περιπατητικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοί·
 λάβωμεν δὲ λοιπὸν ἐκ διαιρέσεως τὰ εἶδη τῶν ὑποθετικῶν συλλο-
 γισμῶν. καθόλου πᾶς συλλογισμὸς ἢ τὸ ἐστίν ἢ τὸ ἔκ ἐστι δεικνύ-
 σιν, ἢ τινὸς ὄντος τί ἐστίν ἢ τί ἔκ ἐστιν, ἢ τινὸς μὴ ὄντος τί ἐστίν ἢ
 τί ἔκ ἐστιν. οἱ μὲν ἔν τινὸς ὄντος ἢ μὴ ὄντος τί ἔκ ἐστιν ἢ τί ἐστι
 δεικνύντες, ἔτσι καλῶνται διὰ τριῶν καὶ δι' ὅλων ὑποθετικοί, δι' ὅλων
 μὲν ὅτι πᾶσαι αἱ παραλαμβανόμεναι προτάσεις ὑποθετικάι, διὰ τριῶν
 δὲ ὅτι τὸλάχιστον ἔτσι οἱ συλλογισμοὶ διὰ τριῶν ὑποθέσεων περαι-
 νον. οἷον βύλομαι δεῖξαι ὅτι τῇ ὑποθέσει τῇ λεγέσθῃ ἀγαθὸν
 εἶναι τὸν θεὸν ἀκολουθεῖ τὸ αἰδίων εἶναι τὸ πᾶν. ἐπειδὴ ἔν δύο ταύ-
 τας ὑποθέσεις βύλομαι δεῖξαι ἐπομένως ἀλλήλαις, πᾶσα ἀνάγκη
 δι' ἐτέρῃ τῷτο κατασκευάσαι, ἐπεὶ εἰ αὐτόθεν τῷτο λάβοιμεν, τὸ
 ἐν ἀρχῇ πάλιν αἰτησόμεθα. ἔκ ἄν χρειαῖ ἡμῖν πλειόνων ἢ τὸλᾶχι-
 ζον ἄλλης μιᾶς ὑποθέσεως, δι' ἧς μέσης ταύτας ἀλλήλαις συνά-
 ψομεν, οἷον ἵνα εἰπωμεν ἔτσι, εἰ ὁ θεὸς ἀγαθός, ἀγαθοποιεῖ· εἰ
 ἀγαθοποιεῖ, αἰδία ποιεῖ· εἰ ὁ θεὸς ἄρα ἀγαθός, αἰδία ποιεῖ...
 τῶν ἔν εἶναι τι ἢ μὴ εἶναι δεικνύντων οἱ μὲν κατηγορικῶς δεικνύ-
 σιν οἱ δὲ ὑποθετικῶς. περὶ μὲν ἔν τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν
 ἱκανῶς εἶρηται, περὶ δὲ τῶν ὑποθετικῶν ἔτσι εἰπωμεν. τῶν τὸ
 εἶναι ἢ μὴ εἶναι κατασκευαζόντων ὑποθετικῶν οἱ μὲν ἀκολουθίαν κα-
 τασκευάζουσιν οἱ δὲ διάζευξιν· καὶ τῶν ἀκολουθῶς κατασκευαζόντων
 οἱ μὲν τῇ θέσει τῷ ἡγμένῳ κατασκευάζουσιν τὸ ἐπόμενον, οἱ δὲ τῇ
 ἀναιρέσει τῷ ἐπομένῳ ἀναιρῶσι καὶ τὸ ἡγμένον. οἷον εἰ τὸ προσιὸν
 ἀνθρωπός ἐστι, καὶ ζῶν ἐστίν· ἀλλὰ μὴν ἀνθρωπός ἐστι· καὶ ζῶν ἄρα
 ἐστίν. καὶ ἔστιν ἔτσι πρῶτος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν, ὃ ἐξ ἀκολυ-
 θίας τῇ θέσει τῷ ἡγμένῳ κατασκευάζων τὸ ἐπόμενον. πάλιν εἰ τὸ
 προσιὸν ἀνθρωπός ἐστι, καὶ ζῶν ἐστίν· ἀλλὰ μὴν ἔκ ἐστι ζῶν· ὅθεν
 ἀνθρωπος ἄρα ἐστίν. ἔτσι δεύτερος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν, ὃ ἐξ
 ἀκολουθίας τῇ ἀναιρέσει τῷ ἐπομένῳ ἀναιρῶν καὶ τὸ ἡγμένον. τί
 ἔν ἔτσι διαφέρουσιν τῶν δι' ὅλων ὑποθετικῶν, εἰ καὶ κείνοι ἀκολουθίαν
 τινὰ κατασκευάζουσιν; δεικνύσι γὰρ τίνος ὄντος τί ἐστίν ἢ τί ἔκ ἐστι,
 καὶ ἔκ ἐστι ἀκολουθίαν λέγοντες κατασκευάζειν. λέγω ἔν ὅτι ἐκείνοι
 μὲν τοσῶτον μόνον τῷδε ὑποτεθέντι ἀκολουθεῖν τόδε λέγουσιν, οἱ μὲντοι
 γε καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν κατασκευάζοντες ἀποφαίνον. πάλιν
 ἔν λέγω ὅτι τῶν τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι κατασκευαζόντων συλλογισ-
 μῶν οἱ μὲν ἀκολουθίαν κατασκευάζουσιν οἱ δὲ διάζευξιν, καὶ τῶν ἀκο-
 λυθίαν κατασκευαζόντων οἱ μὲν τῇ ὑποθέσει τῷ ἡγμένῳ κατα-

σκευάζουσιν τὸ ἐπόμενον, οἱ δὲ τῇ ἀναιρέσει τῷ ἐπομένῳ ἀναιρῶσι καὶ
 τὸ ἡγμένον. γίνονται ἔν ἔτσι δύο τρόποι ὑποθετικῶν συλλογισμῶν,
 πρῶτός τε καὶ δεύτερος. τῶν δὲ διάζευξιν κατασκευαζόντων οἱ
 μὲν λαμβάνοντες ἐπὶ τῶν μὴ ἀντικειμένων οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἀντικειμέ-
 νων, καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἢ τῶν ἐμμέσων ἢ τῶν ἀμέσων, καὶ
 τῶν ἐμμέσων ἢ τῶν ὠρισμένα ἐχόντων τὰ ἐμμεσα ἢ τῶν ἀόριστα,
 καὶ ἐπὶ τῶν ἀμέσων ἢ τῶν καὶ τὰ ἐναντία ἢ τῶν καθ' ἑξὶν ἢ ζήτη-
 σιν ἢ τῶν καὶ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν... καὶ ἔστιν ἔτσι τρίτος
 τρόπος τῶν ὑποθετικῶν, ὃ ἐξ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς τῇ ὑποθέσει
 τῷ ἐνὸς ἀναιρῶν τὰ λοιπὰ. εἰ ἔν ἐπὶ τῶν ἀμέσων ἀντικειμέ-
 νων ποιούμεθα τὴν διαίρεσιν ἢ ἐπὶ τῶν ἐμμέσων ὠρισμένα δὲ
 ἐχόντων τὰ ἐμμεσα, γίνονται δύο τρόποι ὑποθετικῶν συλλογισμῶν,
 ἀμέσων μὲν οἷον ὁ ἀριθμὸς ἢ περιττός ἐστίν ἢ ἄρτιος, ἢ διάμετρος
 τῇ πλευρᾷ ἢ σύμμετρος ἢ ἀσύμμετρος, ἐμμέσων δὲ ὠρισμέ-
 νων, ὡς ὅταν λαβόντες δύο μεγέθη λέγωμεν ὅτι τόδε τῷδε ἢ ἴσον
 ἐστίν ἢ μείζον ἢ ἑλάττω, ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ ὑδρότερον, τῷ δὲ
 ὑδρότερον δυναμὲν πάλιν τέμνεσθαι ἢ εἰς τὸ δεκτικὸν ἀνὰ μέρος ἐκα-
 τέρας τῶν ἀντικειμένων ἢ εἰς τὸ μηδέτερον τῶν δεχόμενον. γί-
 νονται ἔν ἐκ τῶν, ὡς εἶπον, ἔτεροι δύο τρόποι ὑποθετικοί, τέταρ-
 τος μὲν ὁ ἐκ διαζευκτικῆς τῇ ὑποθέσει τῷ ἐνὸς ἀναιρῶν τὸ λοιπὸν ἢ
 τὰ λοιπὰ, πέμπτος δὲ ὁ ἐκ διαζευκτικῆς τῇ ἀναιρέσει τῷ ἐνὸς ἢ
 τῶν λοιπῶν τὸ καταλειπόμενον εἰσάγων παράδειγμα... ἰστέον δὲ
 ὅτι δυνάμεθα καὶ τὸν τέταρτον τρόπον καὶ τὸν πέμπτον ἐξ ἀποφατι-
 κῆς συμπλοκῆς ποιῆσαι· λέγω γὰρ ἔτσι, ὅτι ἢ διάμετρος τῇ
 πλευρᾷ ἔκ ἐστι καὶ σύμμετρος καὶ ἀσύμμετρος, καὶ ὅτι ἢ γραμμὴ τῇ
 γραμμῇ ἔκ ἐστι καὶ μείζων καὶ ἑλάττω. λέγω ἔν ὅτι ὅταν ἔτσι
 προφερώμεθα, τὸν τρίτον τρόπον ποιῶμεν, πλὴν περιττὸν τὸ ἔτσι
 προφέρεσθαι ὅταν τὸ ἐξ ὧν ἢ διαίρετικῶς προφέρεσθαι. ὡς διακρίνει
 οἱ ὑποθετικοὶ τρόποι μάλιστα μὲν τοῖς πράγμασιν, ὡς ἤδη διείλομεν,
 ἔπειτα καὶ τῷ χήματι τῆς ἀναγωγῆς αὐτῆς καὶ τῆς προφορᾶς. εἰ
 δὲ τῷτο, ὅθεν θαυμαστὸν καὶ τὸν τέταρτον καὶ πέμπτον, διηρημένους ἔ
 πραγματεωδῶς, ἐπειδὴν προφερώμεθα μὲν συμπλοκῆς ἀποφά-
 σεως, τρίτον λέγειν εἶναι τρόπον. ἐπεὶ δὲ φησι καὶ τὸς δι' ἀδυνάτου
 συλλογισμὸς μέρος εἶναι τῶν ἐξ ὑποθέσεως, ἴδωμεν πῶς καὶ τῷτο
 φησιν. λέγομεν ὅτι καθόλου πᾶς δι' ἀδυνάτου συλλογισμὸς διὰ
 δύο ὑποθετικῶν περαίνει καὶ ἐνὸς κατηγορικῆς, καὶ ὁ μὲν πρῶτος τῷ
 ἀδυνάτου τῶν ὑποθετικῶν ἐστίν ὁ πέμπτος, καὶ ὁ δεύτερος τῷ ἀδυ-
 νάτου ὁ δεύτερος τῶν ὑποθετικῶν. ἐπειδὴ ἔν πᾶς μὲν δι' ἀδυνάτου
 ὑποθετικῆς χρῆται συλλογισμοῖς, ἔ πᾶς δὲ ὑποθετικὸς δι' ἀδυνάτου,
 διὰ τῷτο φησι μέρος εἶναι τῶν ὑποθετικῶν τὸς δι' ἀδυνάτου. **Ioh.**
Phil. f. LX - LXI.

τὸ δὲ "καθόλου" πρόσκειται ἢτοι δηλωτικὸν τῷ ὅτι πάντες ἀνά-
 γωνται εἰς τὸς ἐν τῷτο δύο καθόλου συλλογισμούς· ἐδείχθη γὰρ καὶ
 τῷτο ὅτε καὶ οἱ τὰ ἐπὶ μέρος ἐν πρώτῳ χήματι συνάγοντες ἐδείχ-
 θησαν καὶ αὐτοὶ ἀναγόμενοι εἰς τὸς δύο τὸς καθόλου τῷ πρώτῳ, διὰ
 τῷτο πρῶτον διὰ τῆς εἰς ἀδυνάτον ἀπαγωγῆς εἰς τὸς ἐν τῷ δευτέρῳ
 δύο τὸς ἐκ τῶν δύο καθόλου προτάσεων ἀναχθῆναι. εἰ δὲ εἰς τῷ-
 τος πάντες ἀνάγονται, καὶ τελειῶνται διὰ τῶν ἐξ ὧν τὸ εἶναι ἔχουσιν.

ἢ τὸ καθόλου νῦν εἶπεν ἀντὶ τῆ ἀπλῶς· καθόλου γὰρ πάντες καὶ ἀπλῶς πάντες τελειῶν διὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι συλλογισμῶν.
Alex. f. 85.

40b δεικτικῶς μὲν λέγει τὴν κατηγορικῶς καὶ δι' ὑδεμιάς ὑποθέ-
25. σεως ἀλλὰ τὸ προκείμενον ἀντικρὺς καὶ αὐτόθεν δεικνύντας· ὃ γὰρ 5
χρῶν τῷ κατηγορικῷ ὀνόματι ἐπὶ τῷ τῷ τρόπῳ τῆς δειξεως
ἀλλὰ τῷ δεικτικῷ, κατηγορικὸν δὲ ἐν ἔθει αὐταῖς τὸ καταφα-
τικὸν λέγειν· ἐξ ὑποθέσεως δὲ τὴν ὑπόθεσιν τινα θέντας ἐν τῇ
δείξει· καὶ ὑποθεθεῖται προχωρμένους προτάσει ἢ μιᾷ ἢ καὶ πλείοσι.
Alex. ib.

δεικτικῶς τῷ τῷ κατηγορικῶς· αὐτόθεν γὰρ ὅτι δεικνύσιν τὸ
προκείμενον· διὸ καὶ ἡ μὲν κατηγορικὴ δειξις ἐπ' εὐθείας εἶρηται, ἡ δὲ
διὰ τῆ ἀδυνατίας, ἣτις μέρος ἐστὶ τῶν ἐξ ὑποθέσεως, κύκλῳ δειξις,
ὡς ἐκ περιόδου τινὸς καὶ ἐκ αὐτόθεν δεικνύσας τὸ προκείμενον. Ioh.
Phil. f. LXI.

40b ἐπειδὴ εἵπομεν ὅτι πᾶς ὑποθετικὸς συλλογισμὸς δεῖται πρὸς
27. τὸ τελειωθῆναι κατηγορικῶς συλλογισμῶν, εἰκότως, ὅταν δειχθῇ πᾶς
κατηγορικὸς συλλογισμὸς ὑπὸ τὰ τρία χήματα ἀναγόμενος, δη-
λον ἔσθαι καὶ περὶ τῶν ὑποθετικῶν ὅτι καὶ αὐτοὶ εἰς ταῦτα
ἀναχθῆσαν, εἴγε δέον τῶν κατηγορικῶν οἵτινες εἰς ταῦτα ἀνή-
γοντο. id. f. LXI b.

40b μίαν πρότασιν, φησί, διὰ τῶν πάντων εἰλήφαμεν, ὃ δὲ
35. συλλογισμὸς τελέχεται ἐκ δύο προτάσεων ἐστὶ, διὰ μιᾶς δὲ προ-
τάσεως ὅθεν συμπεραίνει· συλλογισμὸς γὰρ ἐστὶ λόγος ἐν ᾧ
τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει τῷ
ταῦτα εἶναι. id. ib.

40b ἰδὲ ἐνταῦθα τὸ β' ἐσήμανε χήμα· εἰπὼν γὰρ τὴν μίαν πρό-
37. τασιν ἄνω ἐν τῷ λαβεῖν τὸ α' καὶ τὸ γ', νῦν πάλιν τὸ α' κατ' ἄλλαν
τινὸς ὑποτίθει, ὅπερ ἐστὶ τὸ β' χήμα. id. ib.

41a αὕτη ἡ περίοδος πολλῶν τῷ γνόφῳ τῆς ἀσαφείας κεκαλυμ-
4. μένη διαφόρος ἔχει καὶ ἐξηγήσεις. ὃ μὲν γὰρ τῶν ἐξηγητῶν, ὃ πρὸς
τὰ προάγοντα συνεχῆς ἐστὶ, φησὶν, αὕτη, ἀλλ' ὡς περ οἰκείαν ἀρχὴν
κέκτηται καὶ κατ' ὅλην συλλογισμῶν ἀποφαίνει· πᾶς γὰρ τις, φησί,
συλλογισμὸς ἢ ἀόριστον ἔχει τὸ κατηγορούμενον ἐν τῷ συμπεράσ-
ματι ἢ ὠρισμένον· εἰ μὲν ὅν ἀόριστον, συλλογισμὸς ἐστὶ μόνον ἐκ
35. προτάσεων, εἰ δὲ ὠρισμένον, ἐκ τῶν πρὸς τὸδε προτάσεων. ὃ μὲν
γὰρ προβεῖς δεῖξαι ἀπλῶς διὰ συλλογισμῶν τὰ προσόντα τῇ ψυχῇ,
ἀορίστως πάντως συμπεραίνει, ὃ δ' ὅτι τὸ ἀθάνατον αὐτῇ πρόσκειται,
πρὸς τὸτο καὶ ἐν συλλογισμῶν ὠρισμένον ποιεῖ. ἕτερος δὲ τις
τῶν ἐξηγητῶν συνάπτων τοῖς ἄνω τὰ ἐφεξῆς καὶ προσφυέστερόν
40. πως ἐν λόγον ποιεῖ, τὸ "ὃ μὲν συλλογισμὸς" ὡς ἐπόμενον, φη-
σὶν, ἐπάγει τοῖς προάγουσι. τίνα δ' ἦν τὰ προάγοντα; ὅτι ὁ προ-
θέμενος τὸ α' καὶ τὸ β' κατηγορεῖται τῷ συμπεράσματι τὴν μέσας
ὅρας προσφυεῖς ὀφείλει ποιεῖν καὶ τῷ α' καὶ τῷ β'. ὃ δὲ μήτε τὸ β'
παραλαμβάνων καὶ τὴν μέσας ὅρας μὴδὲν κοινὸν πρὸς τὸτο ἔχον-
45. τας συλλογισμὸν μὲν ποιεῖ ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ἐκ πρὸς τὸδε, τῷ τῷ
τὸ προκείμενον. τὸ γὰρ "ὃ μὲν συλλογισμὸς ἀπλῶς ἐκ προτάσεων
ἐστὶν" ὅπως ἀν' ἀναγκαζομένη νοεῖται, ὅτι ὁ μερικὸς ὅτος συλλογισ-

μὸς ὁ ἐν τοῖς προηγησαμένοις διὰ πολλῶν ὅρων συναχθεὶς μὴδὲν
κοινὸν ἔχοντων πρὸς τὸ β' συλλογισμὸς μὲν ἐστὶν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκ
προτάσεων καὶ ἐκ ἐκ τῷδε πρὸς τὸδε. ὃ δὲ προβεμένος τὸ α' καὶ τὸ
β' συλλογίσασθαι, φέρε εἰπεῖν τὸ ἀθάνατον καὶ τῆς ψυχῆς, ὅσας
5. ἂν εἴποι προτάσεις ἐκ τῶν πρὸς τὸδε ἐρεῖ προτάσεων, τῷ τῷ
ἐχούσιν κοινωσίαν πρὸς τὸ ἀθάνατον· καὶ γὰρ καὶ τὸ αὐτοκίνητον καὶ τὸ
ἀεικίνητον πρὸς τὸ ἀθάνατον χετικῶς εἴληπται. τὸ δὲ "ὃ τῷδε πρὸς
τὸδε διὰ τῶν τῷδε πρὸς τὸδε" ὅτε ἄλλο τι ἐστὶ παρὰ τὸ προάγον
ὅτε δευτερολογία κενὴ ἀλλὰ παλλιλογία σαφηνείας ἕνεκα προσλη-
10. φθεῖσα. χρὴ ἔν τῷ ὀφείλοντα τὸ α' καὶ τὸ β' κατηγορεῖν κατη-
γορεῖν μὲν αὐτῶ τῷδε καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς πλὴν διὰ μέσων
ὅρων τινῶν κοινωσίαν ἔχοντων πρὸς αὐτό· ἀδύνατον γὰρ πρότασιν
ποιῆσαι καὶ τὸ β' μὴδὲν καταφάσκοντας ἢ ἀποφάσκοντας, ἢ πάλιν
τὸ α' πρὸς τὸ β', μὴδὲν κοινὸν ἑκατέρων λαμβάνοντας, ἀλλ'
15. ἑκατέρω ἰδίᾳ τινὰ καταφάσκοντας ἢ ἀποφάσκοντας, τῷ τῷ ἰδίᾳ
τι τῷ α' ἀποδιδόντας, ἢ ἰδίᾳ μὴδεμίαν κοινωσίαν ἀνέχοντας πρὸς
τὸ β', καὶ τῷ β' ὁμοίως. cod. Reg. 1919.

τὸ δὲ λέγειν ὅτι ὁ πρὸς τὸτο συλλογισμὸς ἐκ τῶν πρὸς τὸτο 41a
προτάσεων δοκεῖ περιττὸν καὶ ἀδιανόητον εἶναι· πᾶς γὰρ συλλογισ-
5. μὸς τῷδε πρὸς τὸδε ἐστὶν· ὅθεν γὰρ ἀπλῶς προτίθει συλλογίσασθαι
ψυχὴν ἢ λίθον ἢ τι τοῖτον, ἀλλὰ τι κατὰ τινος ἢ ἀπὸ τινος προ-
τίθει συλλογίσασθαι, ὅπερ αὐτὸς τῷδε πρὸς τὸδε φησὶν. εἰ δὲ λέ-
γοιεν ὅτι ἀπλῶς ὅταν προτιθέμεθα τὰ ὑπάρχοντά τινι συλλογί-
σασθαι, ὅχι ὠρισάμεθα δὲ τῷδε πρὸς τὸδε, ἰστέον ὅτι ἡ μὲν πρόθεσις
20. συλλογισμὸς ἐκ ἐστὶν, αὐτὸς δὲ περὶ συλλογισμῶν φησὶν· ὅταν
δὲ συλλογισμὸς γένῃ, πάντῃ τε καὶ πάντως τῷδε πρὸς τὸδε γίνῃ.
εἰ μὴ τις εἴποι ὅτι ὅταν εἰ ἐστὶ τι ἢ μὴ ἐστὶ ζητῶμεν· ἐνταῦθα γὰρ
ὃ τί ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει τῷ πράγματι ζητῶμεν, ἀλλ' αὐτὸ
ὅπως εἰ ἐστὶν. εἰ μὴ πάλιν τις λέγοι ὅτι κἀνταῦθα τὸ ἐστὶν αὐτῷ
κατηγορεῖται, ὡς ἐστὶ τῷδε πρὸς τὸδε· τὸ ἐστὶ γὰρ πρὸς τὴν ψυχὴν.
ὡς ὅδαμῶς δύναται τὸτο καθίστασθαι τὸ ῥητόν, εἰ μὴ ἐπὶ προτά-
σεως τις αὐτὸ λάβοι. τὸτο δὲ πάλιν ἐκ ἐστὶ ἀληθές· περὶ συλ-
λογισμῶν γὰρ αὐτὸς φησὶν. Ioh. Phil. f. LXII.

τὸ δὲ διὰ πλείονων καὶ ἕτερος τις τῶν ἐξηγητῶν ὅπως ἐξη- 41a
γείη, ὡς αἱ διὰ μέσων πολλάκις προτάσεις ἀφ' ἑαυτῶν ὃ νοῦν. 18.
δέον ὅν καὶ ἐκείναι ἑτέρων πρὸς κατασκευὴν, καὶ διὰ τὸτο τὸ χήμα
μικρύνει. cod. Reg. 1919.

ὁ μέντοι συλλογισμὸς ἦτοι ὁ κατηγορικὸς πρὸς τὴν μετά- 41a
ληψιν γίνεται καὶ ἐν Ἀριστοτέλει καὶ ὃ πρὸς τὸ συνημμένον, ὡς τινες 24.
κακῶς ὠνόμασαν· ὅθεν γὰρ τὸτο δεῖται κατασκευῆς· εἰ γὰρ καὶ τὸτο
δεηθεῖν κατασκευῆς, ὅθεν γένεσθαι συλλογισμὸς. id.
καὶ οἱ ἄλλοι, φησὶ, συλλογισμοὶ ὑποθετικοὶ ἀνάγονται ἐπὶ τὰ
τρία χήματα, διότι ἐν πᾶσι τῷδε ἢ μεταλήψις κατηγορικῶς
συλλογίσει, οἱ δὲ κατηγορικοὶ ὑπὸ τὰ τρία χήματα. τινὲς ἐξέ-
λαβον τὸ μεταλαμβάνον, ὃ τὴν μεταλήψιν· ὃ γὰρ αἰεὶ, φησὶν, ἢ
μετάληψις μόνη δεῖται κατασκευῆς, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε καὶ τὸ συνημμένον,
καὶ δεῖ καὶ τὸτο κατηγορικῶς συλλογίσασθαι. μεταλαμβάνον
ὅν ἀναγκάζει ἀπλῶς τὸ κατασκευῆς δεόμενον, εἴτε τὸ συνημμένον

εἴη εἴτε ἡ μετάληψις. πρὸς τὸτο δὲ καλῶς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος (f. 88 b) ὅτι κακῶς νενομίκασι· πρὸς γὰρ μόνην τὴν μετάληψιν τὸτο ἀκυσέον· ἐὰν γὰρ τὸ συνημμένον ἀδύνατον ἦ, οὐδὲ ὅλως γενήσετο συλλογισμός. Ioh. Phil. f. LXII.

41 a 39. ὁ μὲν γὰρ συλλογισμός πρὸς τὸ μεταλαμβάνον γίνετο δεικτικός ὢν, μεταλαμβάνον λέγων ἐκείνο ὃ ἡ δεῖξις καὶ ὁ συλλογισμός γίνετο, ὃ ἐστὶ ποτὲ μὲν τὸ ἀντικείμενον τῷ προκειμένῳ, ὡς ἐπὶ τῆς ἀδυνάτου δείξεως, ποτὲ δὲ τὸ ἐξ ὁμολογίας ληφθέν, ποτὲ δὲ ὁ οἱ νεώτεροι προσλαμβάνοντες λέγουσιν. ὁ μὲν ὅν συλλογισμός τῷ γίνετο, τὸ δὲ προκείμενον εἰς ἐξ ἀρχῆς δεῖξιν ἦτοι δι' ὁμολογίας τινὸς τίθετο ἦτοι δι' ἄλλης τινὸς ὑποθέσεως· ὑποθέσεις γὰρ καὶ ἡ ὁμολογία... δι' ὑποθέσεως δὲ ἄλλης, ὡς εἶπεν, εἶεν ἂν καὶ οὗς οἱ νεώτεροι συλλογισμὸς μόνος βύλον λέγειν. ὅτοι δ' εἰσὶν οἱ διὰ τροπικῶν, ὡς φασὶ, καὶ τῆς προσλήψεως γινόμενοι, τῷ τροπικῷ ἢ συνημμένῳ ὄντος ἢ διεξευγμένῳ ἢ συμπεπλεγμένῳ, ὅς οἱ ἀρχαῖοι λέγουσι μικτὸς ἐξ ὑποθετικῆς προτάσεως καὶ δεικτικῆς, τῷ τε κατηγορικῇ· εἰ γὰρ εἴη ὑποκείμενον συνεχὲς καὶ συνημμένον τὸ εἰ ἐπιστήμη ἐστὶν ἀρετῇ, διδακτὴ ἐστὶν ἀρετῇ, εἴτα δεικνύοιτο ὅτι ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀρετῇ, δεδειγμένον εἴη ὅτι καὶ διδακτὴ· οὕτως γὰρ ἂν προσληφθεῖν ὡς οὕτως ἔχον εἰ δειχθεῖν ὅτι ἐπιστήμη... τὸ μὲν 20 ὅν συνημμένον ὡς γινώριμον ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς, ἃ τροπικὰ λέγουσι, λαμβάνεται τε καὶ τίθετο ἐν οἷς γε ὕτως ἔχει· λείπετο δὲ τὸ προσλαμβάνον ἀμφιδόξῳ εἶναι καὶ δεόμενον δείξεως· ὁ δὲ συλλογισμός τῷ τῷ ὕτως ἔχειν ἔσαι κατηγορικὸς τε καὶ δεικτικός· ὡς καὶ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς τοῖς ἐκ τροπικῶν συνημμένῳ συλλογισμῷ τὸ μὲν κατασκευαζόμενον καὶ δεόμενον δείξεως διὰ κατηγορικῶν δεικνύει συλλογισμῷ, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον δεικνύει οὐ διὰ συλλογισμῷ ἀλλὰ διὰ τῆς ὑποθέσεως τῆς ὑποτεθείσης. ἦν δὲ αὕτη τῷ συνημμένῳ... διαφέρειν δὲ δοκεῖ καὶ τὰς ἀρχαίας τὸ μεταλαμβάνον τῷ προσλαμβανόμενον· ἐφ' ὧν μὲν γὰρ ἐν τοῖς 30 εἰλημμένοις ἔγκειται τε καὶ ἔστι τὸ μεταλαμβάνον, οὐ μὴν οὕτως οὐδὲ τοιαῦτον οἷον λαμβάνετο, ἐπὶ τούτων τὸ λαμβανόμενον μεταλαμβάνον ἐστὶν· ὃ γὰρ ἔξωθεν προστίθετο, ἀλλὰ κείμενον ἄλλως μεταλαμβάνετο εἰς ἄλλο· ἐν γὰρ τῷ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ, τὸ ἡμέρα ἐστὶν, ὃ προσλαμβάνοντες οἱ νεώτεροι λέγουσιν, ἔγκειτο μὲν, ὃ μὴν τοιαῦτον ὁποῖον λαμβάνετο· τίθετο μὲν γὰρ ἐν τῷ συνημμένῳ ἐν ὑποθέσει τε καὶ ἀκολουθία, λαμβάνετο δὲ ὡς ὑπάρχον, ἐπειδὴ τούτων καὶ τῶν τοιαύτων μετάληψιν γίνετο λέγουσι· τὸ γὰρ κείμενον ὅχι ὡς κείνῳ λαμβανόμενον μεταλαμβάνον γίνετο· κείμενον γὰρ ἐν χέσει καὶ ἀκολουθία καὶ ὑποθέσει μεταλαμβάνετο εἰς ὑπαρξίν· προσλαμβανόμενον δὲ λέγουσιν ἐφ' ὧν τοῖς κειμένοις ἔξωθεν τι προστίθετο δύναμι πῶς ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον, ὃ μὴν ἐνεργεία, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν καὶ πρόσληψιν γινόμενων συλλογισμῶν... ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῷ διαιρετικῷ ἦτοι τόδε ἢ τόδε, ὃ καὶ αὐτὸ ἐκ τροπικῶν καὶ τῆς 45 προσλήψεως λέγουσιν· ὁποῖον ἂν αὐτῶν λαμβάνητο δείξεως δεόμενον, δεῖτο κατηγορικῶς πρὸς τὸ δειχθῆναι συλλογισμῷ. Alex. f. 87 b sqq.

ἢ ὃ πρὸς τὸ κείμενον· τὸτο ὕτως ἐξηγῶντο. ἐὰν, φησὶν, 41 b εἴπω ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστὶν, ἐπαγάγω, πᾶσα ἡ ἀπὸ τῆς γεωμετρικῆς ἡδονῆς σπυδαία ἐστὶν, εἴτα συμπεραίνω, ὃ τῷ προκειμένῳ ἀλλ' ἄλλως ἐποίησα τὸν συλλογισμὸν. μερικὴν δὲ, φασὶ, λέγομεν εἶναι καὶ ταύτην τὴν πρότασιν, ἐπειδὴ ὃ τὴν καθόλου ἡδονὴν παρελάβομεν ἀλλὰ τὴν γεωμετρικὴν, εἰ καὶ πᾶσαν. λέγω ὅν πρὸς τὸτο ὅτι μάλιστα μὲν εἰπόντες ὅτι ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ σπυδαία ἐστὶν, εἴτα ἐπαγαγόντες πᾶσα ἡ γεωμετρικὴ ἡδονὴ σπυδαία ἐστὶν· ἀλλ' ἐποίησαμεν τὸν μέσον ὅρον ἄλλον, δεῖ δὲ τὸν αὐτὸν εἶναι ἐν ταῖς δύο προτάσεσιν. ἔπειτα εἰπόντες πᾶσα καθόλου ἐποίησαμεν τὴν πρότασιν· ὡς γὰρ ἂν τὸ πᾶς πρόσκειτο, καθόλου γίνετο. πρὸς γὰρ τὸν προσδιορισμὸν, ὃ τὸν ὅρον τὸ καθόλου, ὡς ὅταν εἴπω πᾶς ἀνθρώπος· διὰ γὰρ τὸ ζῶον ὃ καθόλου ὁ ἀνθρώπος. αὐτὸς δὲ ὑποθέμενος τὰς δύο μερικὰς ὕτω τὰ ἐξῆς προσέθηκε, καὶ ὅδε τῷ πᾶς ἐχρήσατο· ὡς ψευδὴς ἡ τούτων ἐξηγήσις. σκοπεῖ ὅν μὴ ὕτω μᾶλλον ἀληθεύῃ τις τὸ ῥῆτὸν ἐξηγούμενος. ἐὰν, φησὶν, εἴπω ὅτι ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστὶν, εἴτα προῶν τὴν ἑτέραν πρότασιν λέγων τις ἡδονὴ σπυδαία ἐστὶ, ταύτην δὲ ἐστὶ καὶ ἀπροδιόριστον εἴπω, ἐπειδὴ τὸ μερικὸν ἀληθεύει ἐπὶ τινος ἡδονῆς, ταύτην τὴν τινὰ ἡδονὴν εἰπὼν σπυδαίαν εἶναι τινὰ ἔλαβον· εἰ μὲν ἄλλην τινὰ, φέρε 25 εἰπεῖν τὴν γεωμετρικὴν, ὅθεν ἔσαι πρὸς τὸ προκείμενον· ὃ γὰρ εἰ ἡ γεωμετρικὴ σπυδαία, παρὰ τὸτο καὶ ἡ μουσικὴ· εἰ δὲ εἰπὼν τινὰ ἡδονὴν εἶναι σπυδαίαν, ταύτην τὴν τινὰ ἐπὶ τῆς μουσικῆς φέρω, ὡς αὐτὴ ἔλεγεν ἡ μουσικὴ ἡδονὴ ἡδονὴ ἐστὶν, ἡ μουσικὴ ἡδονὴ σπυδαία ἐστὶ, τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτῶμαι, τῷ τε ζητούμενον ὁμολογούμενον ἔλαβον. ὁ ἄλλος δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἐπαγομένοις τὸτο βυλάμενος. Ioh. Phil. f. LXII b.

τὸτο δὲ ὅχι ὅτι ἐκ δύο ἐπὶ μέρος οἷον τε γίνετο συλλογισμὸν, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῷ μὴ καθόλου· καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ μέρος σημαίνει. καὶ τὸ μὴ πρὸς τὸ προκείμενον καθόλου δύνατο ἄλλως καθόλου ὃν μὴ εἶναι τῷ προκειμένῳ περιεκτικὸν μηδὲ πρὸς τὸτο καθόλου. ὅταν δὲ τὸ καθόλου ληφθῇ ὡς μὴ εἶναι πρὸς τὸ κείμενον καθόλου μηδὲ τῷ περιεκτικόν, ἀλλὰ ἢ τὸ λαμβανόμενον καθόλου ἐπὶ μέρος τινὸς τῷ κατηγορημένῳ ἐν τῷ προβλήματι λαμβανόμενον, συλλογισμὸν μὲν ὅχι ἀδύνατον ἐκ τούτου γενέσθαι, δηλονότι προσληφθείσης τινὸς μερικωτέρας καὶ ὑπ' αὐτὴν προτάσεως, ὃ μὴν τὸ προκείμενον ἂν δειχθεῖν, ὡς ἐφ' ὃ παρέθετο παραδείγματος γινώριμον ποιεῖ... δύνατο τὸ ὃ πρὸς τὸ προκείμενον εἰρηάζετο ὅχι ὡς ἐσομένῳ μὲν συλλογισμῷ ὃ μὴν πρὸς τὸ προκείμενον, ἀλλ' ὡς τὴν ἀρχὴν οὐδὲ συναπτούσης τῆς λαμβανόμενης ἐν μέρει προτάσεως τῷ δειχθῆναι προκειμένῳ. τῷ δὲ καὶ ἀκόλουθον ὁξείον εἶναι τὸ ἐφεξῆς λεγόμενον τὸ "εἰ δὲ τινὰ ἡδονὴν, εἰ μὲν ἄλλην, ὅθεν πρὸς τὸν λόγον." ἢ ἔσαι μὲν πρὸς τὸ προκείμενον ἢ πρότασις, ὃ μὴν συλλογιστικὴ· ἂν τὸ καθόλου τῷ προκειμένῳ ἀδιορίστως ληφθῇ· εἰ δὲ μὴ τὸ καθόλου ἀλλὰ τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου τι ληφθῇ, ἢ τὸτο αὐτὸ, ἢ ὅδε τὴν ἀρχὴν συνάψει τῷ προκειμένῳ, εἰ ἄλλο τι καὶ μὴ αὐτὸ τὸ προκείμενον λαμβάνοι· ἢ εἰ αὐτὸ λαμβάνοι, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτήσετο. ὅθεν δὲ τῶν εἰρημένων συλλογιστικῶν. τῷ δὲ ὁξεί μᾶλλον συνάδειν καὶ ἢ ἐπὶ τῷ διαγράμματος δεῖξις. Alex. f. 89.

λέγοι ἂν τὰς ἄλλας κατηγορίας τὰς παρὰ τὴν εἰρημένην
 34. τρόπους· εἴεν δ' ἂν αἱ τοιαύται, εἰ ψεύδος τὸ συμπέρασμα ἢ εἰ ἀδύ-
 νατον. . . ἀλλὰ καὶ εἰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνδεχομένον ἢ τὸ κατὰ
 φύσιν ἢ τὸ κατὰ προαίρεσιν τὸ συμπέρασμα, ὅτω τις καὶ τῶν προ-
 τάσεων ἔξει ἢ καὶ ἀμφοτέραι. λέγοι δ' ἂν κατηγορίας καὶ τὰς κατὰ
 γέννη· εἰ γὰρ ἐν τῷ ποιῶν τὸ δεικνύμενον τε καὶ συμπεραίνόμενον, δεῖ
 καὶ πρότασιν τινὰ τοιαύτην εἰληφθαι. ὁμοίως εἰ ποσὸν ἢ πρὸς τι.
 ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. Alex. f. 90.

οἷον ἐὰν ἐνδοξον ἢ τὸ συμπέρασμα ἀληθές, ἀνάγκη ἢ ἀμφο-
 10. τέρας ἢ τὴν μίαν εἶναι ὁμοίαν, ἐὰν δυνατόν, ἢ τὴν μίαν ἢ τὰς ἀμ-
 φοτέρας ὁμοίας, καὶ ἐὰν ψευδές, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων. πλὴν
 διαλλάττει μόνον ἐπὶ τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἐπὶ τῇ δόξῃ. δυνατόν ἀλη-
 θές συμπέρασμα ἐπὶ ψευδῶν προτάσεων συμπερανθῆναι, οἷον
 ἐὰν εἴπω ὅτι ὁ ἄνθρωπος ποιότης, ἢ ποιότης ὅσια, συνάγει ὅτι ὁ
 ἄνθρωπος ὅσια, καὶ ἔστιν ἀληθές, αἱ μέντοι προτάσεις ἀμφοτέραι
 15. εἰσι ψευδεῖς. καὶ ἐπὶ τῇ δόξῃ δὲ ἀπάντως ἀνάγκη καὶ τὰς προτά-
 σεις δόξας εἶναι. Ioh. Phil. f. LXIII.

ὁ γὰρ ὅτι τέλει οἱ μὲν οἱ ἐν πρώτῳ χήματι, ἀτελεῖς δὲ οἱ ἐν
 32. δευτέρῳ καὶ τρίτῳ, διότι δέον ἂν ἀντιστροφῆς· ὅς δια τὴν δυνατὴν
 σημαίνει· δύναμει γὰρ ἔχουσι τὴν τελειότητα καὶ ἐκ ἐνεργείας. ἐὰν
 20. δὲ προσκένῃ ἐν τισιν ἀντιγράφοις "τὸ ἀτελές," τὸ μὲν ἀτελές νοήσο-
 μεν ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χήματι, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς
 ἀτελεῖς αὐτὸς ἐκάλεσεν. δυνατόν δὲ λέξομεν συλλογισμὸς τὸς
 δεομένους ἔξωθεν προτάσεως εἰς τελείωσιν τῶν δηλούμενων. id. ib.

δυνατὸν εἶπε τὸν ἀτελεῖ συλλογισμὸν τὸν μήπω μὲν φανερώς
 33. ὅντα συλλογισμὸν δυνάμενον δὲ γενέσθαι φανερόν ἢ δι' ἀντισρο-
 φῆς ἢ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. Alex. f. 90 b.

ταῖς διὰ δύο προτάσεων. λέγει δὲ διὰ τῶν προσεχῶν·
 37. ἐν γὰρ τοῖς συνθετοῖς πλείους μὲν αἱ προτάσεις, ἀλλ' ὅχι αἱ προσε-
 χεῖς. id. ib.

ταῖς εἰ μὴ διαφόροις ἐπιχειρήσεσιν τὸ αὐτὸ βυλόμεθα κα-
 40. τασκευάσαι· τότε γὰρ κεχρήμεθα ἄλλῳ τινὶ μέσῳ ὅρῳ. Ioh.
 Phil. f. LXIII b.

τὸ δ' ἂν εἴη λέγων ὑπὲρ τῆς δεῖξαι ὅτι ὁ μόνον διαφέροντες
 39. συλλογισμοὶ ὧν διαφέροντες οἱ μέσοι καὶ αἱ προτάσεις, ἀλλὰ καὶ
 τῶν αὐτῶν ὅρων λαμβανομένων καὶ τῶν αὐτῶν γινομένων συμ-
 περασμάτων ἢ θέσις τῆς μέσης καὶ ἢ τάξις διαφορὰν ποιεῖ συλλο-
 γισμῶν. καὶ εἴη ἂν διὰ μὲν τῆς α' β' τὸ πρῶτον λέγων χήμα, διὰ δὲ
 τῆς α' γ' τὸ δεύτερον, διὰ δὲ τῆς β' γ' τὸ τρίτον. Alex. f. 91.

τὸ παράδειγμα τῆς ἐν διαφοροῖς τοῖς χήμασιν τὸ αὐτὸ
 40. συμπέρασμα δεικνύει, ἐπειδὴ, ὡς εἵπομεν, τὸ αὐτὸ μερικὸν ἀπο-
 φατικὸν δεικνύει ἐν τοῖς τρισὶ χήμασι. Ioh. Phil. f. LXIV.

δι' ὧν δὲ λέγει νῦν ὑπογράφει ἡμῖν φανερώτερον τὸ λεγόμε-
 42. νον συνθετικὸν θεώρημα, ὅ αὐτὸς ἐστὶν εὐρετής. ἔστι δὲ ἡ περιοχὴ
 αὐτῇ τοιαύτη. ὅταν ἐκ τινων συνάγῃται τι, τὸ δὲ συναγόμενον
 45. μετὰ τινος ἢ τινων συνάγῃ τι, καὶ τὰ συνακτικά αὐτῇ μεθ' ὧν
 μεθ' ὧν συνάγῃ ἐκεῖνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάξει. τὰ γὰρ τῶν α' β'
 συνακτικά, δι' ὧν δεικνύει τὸ γ' φέρε εἰπεῖν, ταῦτα συνάγειν φησὶ

τὸ ὑπὸ τῶν α' καὶ τῶν β' συναγόμενον, ὁ γὰρ τὸ γ'. ἐπεὶ γὰρ τὸ πᾶν
 δίκαιον ἀγαθόν, συναγόμενον ὑπὸ τῶν πᾶν δίκαιον καλόν - πᾶν
 καλὸν ἀγαθόν, συνάγει μὲν τῇ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον, καὶ τὸ
 πᾶν δίκαιον καλόν - πᾶν καλὸν ἀγαθόν, ὅντα συνακτικά τῇ πᾶν
 5. δίκαιον ἀγαθόν, συνάγει μὲν τῇ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον, συνάξει
 τὸ πᾶν δίκαιον συμφέρον, ὁ συνῆγε καὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν συναγόμε-
 νον, καὶ μὲν τῇ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον. καὶ ληφθῇ δὲ τὸ πᾶν ἀγα-
 θὸν δίκαιον, μὲν τῶν πᾶν ἀγαθὸν ὠφέλιμον - πᾶν ὠφέλιμον συμ-
 φέρον, συνάγειν τὸ πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον, καὶ τὰ τῇ πᾶν δίκαιον
 10. ἀγαθὸν συνακτικά μὲν τῶν τῶν τὸ αὐτὸ συνάξει. διὰ τούτου γὰρ πρό-
 σκεῖται ἐν τῇ περιοχῇ τὸ μετὰ τινος ἢ τινων, καὶ ὅπως γίνεται τὸ
 αὐτὸ διὰ πλείονων δεικνύμενον ὅρων, καὶ τῶν συνακτικῶν τι-
 νὸς τὸ μὲν ἀπαγωγῇ τὸ δὲ συλλογισμῷ δεδειγμένον ἦ. Alex.
 f. 91 b.

εἰ μέντοι μὴ διὰ προσυλλογισμῶν περαίνομεν ἀλλ' αὐτὰ
 τὰ συμπεράσματα ἐπισυνάπτοντες, ἕνα ποιῶμεν συλλογισμὸν,
 οἷον τὸ δίκαιον ἐπαινετόν, τὸ ἐπαινετὸν καλόν, τὸ καλὸν ἐφετόν,
 τὸ ἐφετὸν συμφέρον, τὸ συμφέρον ἀγαθόν, τὸ δίκαιον ἄρα ἀγαθόν.
 ὅτος, φησὶν, ὁ συλλογισμὸς διὰ πλείονων μὲν ὅρων περαίνει, σύν-
 20. θετος μέντοι ἐστὶ καὶ ὅχι ἀπλῶς, περὶ δὲ τῶν ἀπλῶν ὁ λόγος. Ioh.
 Phil. f. LXIII b.

ἰστέον δὲ ὅτι ἀντὶ τῆς ε' τὸ γ' ἐνταῦθα παρέλαβεν· ἄνω γὰρ
 42. εἶπε τὸ ε' εἶναι τῆς β' συμπέρασμα. Ioh. Phil. f. LXIV.

ὁ βύλει εἰπεῖν τούτο ἐστὶν, ὅτι εἰ ὁ διὰ πλείονων ὅρων δεικνύ-
 42. μενος συλλογισμὸς εἰς λέγοιτο, ὁ προσυλλογισμῶν φημί, ὅπως
 6. ἂν λέγοιτο εἰς ὡς σύνθετος, ὡς μέντοι ἀπλῶς ὁδομῶς. πάλιν
 δὲ τὸ γ' ἀντὶ τῆς ε' παρέλαβεν. id. ib.

ταῖς διὰ δύο προτάσεων· ἕκαστον γὰρ χοιχεῖται ὡς πρότασιν
 42. λαμβάνει. καὶ περαινέτωσαν αἱ προτάσεις αὐτῇ τὸ ε'. id. ib.
 30. ἀντὶ τῇ τῇ μὲν περιέχει τῶν προτάσεων τὴν δὲ περιέχει. 42.
 περιέχει δὲ καὶ ἡ μεζων, ἡ δὲ ἐλάττων περιέχει. Ioh. Phil.
 10. f. LXIV b.

ἀλλὰ καὶ τῶν α' β' τὸ ἕτερον ὑπὸ τῶν γ' δ' συνάγῃ, καὶ
 42. ὅπως πλείους οἱ συλλογισμοὶ τῷ τῇ ἐτέραν πρότασιν τῶν α' β', αἱ
 15. ἦσαν τῇ ε' συλλογιστικά, συμπέρασμα εἶναι ἐπὶ ταῖς α' β' γ' δ'
 προτάσεσιν. ἔστι δὲ ἡ τοιαύτη σύνθεσις καὶ τὸ τρίτον ὑπὸ τῶν νεω-
 τέρων καλόμενον θέμα γινομένη, ὃ ἐστὶν ὑπὸ τὸ προειρημένον ἡμῖν
 συνθετικὸν θεώρημα, εἴγε τῇ μὲν ἐστὶν περιοχὴ, ὡς προειρήκαμεν,
 ὅταν ἐκ τινων συνάγῃται τι, τὸ δὲ συναγόμενον μετὰ τινος ἢ τινων
 40. συνάγῃ τι, καὶ τὰ συνακτικά αὐτῇ μεθ' ὧν ἢ μεθ' ὧν συνῆγέ τι
 ἐκεῖνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάξει. τῇ δὲ γε τρίτῃ καλόμενον θεω-
 ρήματος ἢ περιοχῇ καὶ αὐτῇ ἔχει ὥδε. ὅταν ἐκ δύοῖν τρίτον τι
 συνάγῃ, ἐνὸς δὲ αὐτῶν ληφθῇ ἔξωθεν συλλογιστικὰ ἐκ τῆς λοιπῆς,
 καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν τῇ ἐτέρῃ συλλογιστικῶν τὸ αὐτὸ συναχθῇ. εἰ
 45. δὲ καὶ τὴν διὰ προσυλλογισμῶν γινόμενον συλλογισμὸν ὅντα σύνθε-
 τον ἕνα βύλοιτό τις λέγειν συλλογισμὸν, ὡς ἔφαμεν, τῷ δύνασθαι
 τὸ αὐτὸ διὰ πλείονων ὅρων συνάγεσθαι, ὅπως ἔξει καὶ ὁ ὅτος.
 Alex. f. 93.

42a πλείους μὲν γίνονται ἐὰν τῶν α' β' θάτερον, διότι καὶ τὰ συμ-
19. περάσματα ἕτερα. τὸ δὲ "ἢ ὡς ἐνεδέχεται τὸ αὐτὸ διὰ πλείονων
ὄρων περαίνεσθαι," ἐὰν τὸ ε' συνάγῃσι. σημαίνει δὲ αὐτὸ τὸτο τάς
τε διὰ διαφόρων μέσων τὸ αὐτὸ συναγάσας προτάσεις, καὶ τὰς διὰ
διαφόρων μὲν μέσων διὰ πλείονων δὲ χημάτων ὁμοίως τὸ αὐτὸ 5
συναγάσας συμπέρασμα. ὅτι δὲ καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις πλείονες οἱ
συλλογισμοί, εἴπομεν ἤδη. Ioh. Phil. f. LXIV.

42a ἐπισημειωτέον τῇ λέξει. ὑποθέμενος γὰρ ἐπὶ τῶν γ' δ' προ-
22. τάσεων πάσας τὰς ἄλλας ὑποθέσεις, ἢ γὰρ ἔχῃσι φησι χέσιν πρὸς
ἀλλήλας ἢ ἔκ ἔχῃσι. καὶ εἰ μὲν ἔχῃσιν, ἢ τὸ ε' συνάγῃσιν ἢ τῶν α' 10
β' θάτερον ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα. ταῦτα ὅν πάντα ὑπέθετο.
νῦν δὲ ὑποτίθει ὅτι εἰ μὴ ἔχῃσι χέσιν, ὅθεν συμπεραίνεσθαι τι.
ἐπεσημειωσάμην δὲ τὸτο, ὅτι ὑποκατιῶν καὶ τὰς λοιπὰς ὑποθέσεις
ἐπὶ τῷ α' β' γυμνάζων (μόνον γὰρ γυμνάζων τὸ α' β' τὸ ε' τέως
ὑπέθετο) ἐπάγει μὴ γίνεσθαι ἐκ τῶν γ' δ' μηδὲν συμπέρασμα, 15
δέον εἰπεῖν ἐκ τῶν α' β'. ἤδη γὰρ ἐνταῦθα ὑπέθετο τὸ γ' δ' μηδὲν
συμπεραίνειν. ὁ δὲ ἄρα ὅτι γράφει ἄνωθεν ἐστὶ τὸ σφάλμα.
πάντα γὰρ τὰ βιβλία ὅπως ἔχῃσιν. id. ib.

εἰ δὲ μὴ ὅπως ἔχοιεν πρὸς ἀλλήλας αἱ γ' δ' προτάσεις ὡς
ἔχῃσιν συλλογιστικῶς τι συνήγεται, ἀναγκαίως ἔσονται εἰλημμέ- 20
ναι. καὶ γὰρ χωρὶς τῆς ληφθῆναι αὐτὰς τὸ ε' συνήγεται ἂν ἐκ τῶν α'
β'. ἀλλ' ἢ μάτην ἔσται εἰλημμέναι, τῷ περὶ παρελκόντως καὶ ἀχρή-
στως, εἰ μὴ ἐπαγωγῆς χάριν ὡς πεισώσασθαι τι τῶν τῷ ε' δεικτι-
κῶν δι' αὐτῶν. Alex. f. 93.

42a τὸ δὲ "ἢ τινος ἄλλου" εἶπεν ἀντὶ τῷ ὅγκῳ καὶ ἀντιθέσεως ἢ τῷ 25
23. σαφέστερον εἶναι τὸν λόγον. αἱ γὰρ παρὰ τὰς ἀναγκαίας προτάσεις
λαμβανόμεναι τῶν τινος χάριν εἰώθασιν λαμβάνεσθαι, ὡς ἔδειξεν
ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν Τοπικῶν. δι' ἐπαγωγῆς μὲν ὅταν ἡ κα-
θόλου πρότασις δέηται πίστεως. id. ib.

τῷ περὶ ἀποκρύψας βυλόμενοι τὴν ἀκολουθίαν τῷ συλλο- 30
γισμῷ ἔξωθεν τισὶ πολλάκις κεχρήμεθα. τὸ δὲ "ἢ ἄλλου τινος
τῶν τοιαύτων χάριν" τῷ περὶ μήκους λόγων καὶ ἀναπληρώσεως, ἢ
χάριτός τινος, ἵνα μὴ ξηρὸς ἢ ὁ λόγος, καὶ μάστις ὅταν πρὸς ἐπί-
δειξιν ὁρᾷ, ὡς ὅταν εἰπόντες τὸ δίκαιον καλόν, τὸ καλὸν ἀγαθόν,
ἀποτείνωμεν περὶ τῷ καλῷ μακρὸν λόγον. Ioh. Phil. f. 65.

42a εἰ δὲ τὰ μὲν α' β' εἴη συνάγοντα ἔξωθεν τι, τὰ δὲ γ' δ' μηδὲν 28.
εἴη δεικνύοντα, ὁ μὲν συλλογισμὸς εἰς ἔσται ἀλλ' ὁ τῷ προκειμένῳ
(ὁ γὰρ τὸ ε' εἰδείχθη ὑπὸ τῶν α' β' ἀλλὰ ἄλλο τι), τὰ δὲ γ' δ' μά-
την ἔσται εἰλημμένα καὶ κείμενα. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ εἰ τὰ μὲν γ' δ'
εἴη ἔξωθεν τι συνάγοντα, τὰ δὲ α' β' μηδὲν. ἢ τὸ "εἰ δὲ μὴ γίνετο" 40
ἐκ τῶν γ' δ' μηδὲν" γέγραπται ἀντὶ τῷ εἰ δὲ μὴ γίνετο ἐκ τῶν α'
β' μηδὲν. περὶ μὲν γὰρ τῶν γ' δ' ἔφθασε τὸτο εἰρήσας, περὶ δὲ τῶν
α' β' ἔλειπεν ἔτι ῥηθῆναι. εἰ γὰρ μὴ ὅπως ἔχει, οἷς μὲν ἔσται τὸ αὐτὸ
περὶ τῶν γ' δ' λεγόμενον, περὶ δὲ τῶν α' β' παρεμμένον. Alex.
f. 93 b.

ταύτης ἕνεκεν τῆς λέξεως ἐπεσημειώσαμεν ἀνωτέρω. ὁ δὲ ἄρα
γὰρ ὅτι περὶ τῶν α' β' ὁ λόγος. ὑποθέμενος γὰρ ἀνωτέρω τὰ α' β'
συνάγοντα τὸ ε', τὰ πρὸ μικρῶ εἰπὼν "εἰ δὲ ἐκ τῶν α' β' μὴ τὸ ε'

ἀλλ' ἄλλο γίνετο συμπέρασμα," ἀκόλουθον ἦν ἐπαγαγεῖν "εἰ δὲ μὴ
γίνετο ἐκ τῶν α' β' μηδὲν συμπέρασμα," ἔχει δὲ ἡ λέξις γ' δ',
ὡς δὴ ὁ δὲ ἡμάρτητο. Ioh. Phil. f. LXV.

εἰ δὲ δεικνύει ὅτι αἱ συνεκτικώταται τῷ συλλογισμῷ προτάσεις 42a
δύο εἰσίν. id. ib. 36.

τῷ περὶ ἐνία γὰρ τῶν ἀνωθέν τε καὶ πρώτως δεδειγμένων καὶ 42a
συμπερασμάτων ἐπ' ἄλλαις προτάσεσι γεγονότων ἀναγκαῖον εἶναι 37.
τῶν μὲν ταῦτα προτάσεις. τὸ γὰρ ἄλλων προτάσεων συμπέρασμα
ὅθεν κεκώλυται ἄλλου συμπεράσματος πάλιν αὐτὸ εἶναι πρότασιν
συνακτικὴν. Alex. f. 94.

ἐὰν ἔχωμεν τρεῖς ὄρους ἐκκειμένους, τῶν α' β' γ', δευόμεθα δ' 42b
ἄλλου τινος ὄρου, πᾶσα ἀνάγκη τὸτον ἔξωθεν τῶν τινος τίθεσθαι, ἢ πρὸ 8.
τῷ α' λέγω, ἢ μὲν τὸ γ', ἢ μεταξὺ ἢ τῷ α' β' ἢ τῷ β' γ'. Ioh.
Phil. f. LXV b.

ἢ δὲ λέξις ὅπως ἔχει "ὅταν μὲν γὰρ αἱ προτάσεις ἀρτιαί, πε- 42b
ριττοὶ οἱ ὄροι, ὅταν δὲ οἱ ὄροι ἀρτιαί, αἱ προτάσεις περιτταί." 12.
ἡμάρτητο δέ. οἷς γὰρ ταῦτον λέγει. δεῖ δὲ εἶναι "ὅταν δὲ οἱ
ὄροι ἀρτιαί, αἱ προτάσεις περιτταί," ὡς προσυπακόμενα τὸ περιτ-
ταί, ἀνὰ μέρος δὲ τὸ περιττὸν καὶ ἀρτιον ἔξωθεν οἱ τε ὄροι καὶ αἱ προ-
τάσεις. αἴτιον δὲ τῷ ἐνίοτε ὑπερέχειν τῶν ὄρων τὸν τῶν προτάσεων
ἀριθμὸν καὶ παρὰ μέρος ἀρτίας τε καὶ περιττὰς γίνεσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς
μὲν ἐν τοῖς ἀπλοῖς συλλογισμοῖς τῶν ὄρων ὑπερέχειν ἐν τῶν προτά-
σεων. . . τὸ δὲ "ἢ γὰρ ἔξωθεν ἢ εἰς τὸ μέσον τεθήσεται" ὁ παρεμ-
πίπτων ὄρος" εἴρηκεν ἡτοὶ διὰ τὰς τῶν χημάτων διαφοράς. ἔξω-
θεν μὲν γὰρ ἐστὶν ὁ προσεθέμενος ὄρος, ἂν ἐν δευτέρῳ χήματι ἢ
τρίτῳ μέλλῃ δειχθῆσθαι τὸ συμπέρασμα. . . ἢ ὁ τῷ τῷ λέγει
(ὁ γὰρ τὸ δ' ἐν μέσῳ ἐλήφθη τῶν α' β' ἢ τῶν β' γ', ἀλλ' ἔχατον
τῷ γ'), ἀλλ' εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἀπλῆστερον "ἢ γὰρ ἔξωθεν ἢ εἰς τὸ
μέσον τεθήσεται" ὁ παρεμπίπτων ὄρος," ἔξωθεν μὲν, εἰ πρὸ τῷ δ'
εἴη τις εἰλημμένος κατηγορούμενος τῷ α' ἢ μὲν τὸ γ' ὑποκείμενος
τῷ γ', εἰς τὸ μέσον δέ, εἰ μεταξὺ εἴη τῷ α' β' ἢ τῷ β' γ'. ὅπως
γὰρ ἂν καὶ ὅθεν ἂν προσεθῇ, σὺν αὐτῷ καὶ μία πρότασις προστίθεται.
Alex. f. 95.

αἱ μὲν ὅν προτάσεις καὶ οἱ ὄροι ταύτην αἰετὶ τὴν χέσιν τε καὶ τὰ 42b
ἐν φυλάξεσιν, τὰ δὲ συμπεράσματα ὅτε πρὸς τῶν ὄρων ὅτε πρὸς 16.
τὰς προτάσεις αἰετὶ τὴν αὐτὴν τάξιν ἔξει. καὶ τὴν αἰτίαν προσέθη-
κεν. ἐνὸς γὰρ ὄρου προσεθέντος συμπεράσματα προστίθεται ἐν ἐλάττω
τῶν ὑπαρχόντων ὄρων. ὁ αἴτιον ὅτι πρὸς μόνον τὸν ἔχατον τῶν
κειμένων ὁ προσεθεὶς αὐτῷ, εἰ μὲν τῷ τῷ ἢ προδήκη γένοιτο, ὁ ποιεῖ
συμπέρασμα. Alex. f. 95 b.

ὑποτιθέμενος ἔξωθεν προσεθέμενον τὸν ὄρον, τὸτο λέγει, ὅτι 42b
ἐνὸς ὄρου προσεθέντος ἀνάγκη ἐν ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων ὄρων 19.
προστίθεσθαι συμπεράσματα. ὁ δὲ ἄρα ἐντεῦθεν. διότι γὰρ μόνον τῷ
ἔχατον, μεθ' ὃν κεῖται ὁ προσεθεὶς, εἴτε ἐν ἀρχῇ εἴτε ἐν τῷ τέλει,
ἔπειτα πρὸς τῶν ἄλλων πάντας ποιεῖ συμπεράσματα. ὑποκείτωσαν
γὰρ τέσσαρες οἱ α' β' γ' δ', εἴτα προστίθεται ὁ ε'. ὁ δὲ ἄρα ὅτι
δυνατὸν συμπεραίνειν πρὸς αὐτὸν πάντας τῶν ἄλλων διότι τῷ ἔχατον,
λέγω δὴ τῷ δ'. Ioh. Phil. f. LXV b.

42b τὸ μὲν ἐν πλείοσι δεικνύμενον χήμασι καὶ διὰ πλείονων συλλο-
30 γισμῶν (πτώσεων ἢ τῶν συλλογισμῶν λέγει ἢ τῶν συζυγιῶν)
εὐεπιχείρητον πρόβλημα. . . πτώσεις δ' ἂν λέγοι τὰς διαφορὰς
τῶν καθ' ἑκάστον χήμα συλλογισμῶν ἀπὸ τῆς τῶν προτάσεων χέ-
σεως πρὸς ἀλλήλας. τὰς χέσεις αὐτῶν τὰς πρὸς ἀλλήλας πτώ-
σεις εἴρηκε. Alex. f. 96.

43a πέρας ἔχε τὸ πρῶτον τῆ βιβλίου τμήμα, ἐν ᾧ περὶ τῆς γε-
20 νέσεως τῶν συλλογισμῶν ἡμῶν διελέχθη. νῦν λοιπὸν τῆ β' μέρης
ἀρχεῖ, ἐν ᾧ διδάσκει πῶς οἷόν τε ἐς τὸ προβλήματος ἡμῶν τιθεμένης
εὐπορήσαι προτάσεων τῶν κατασκευαζουσῶν τῷτο. . . πρὶν δὲ 10
τὴν μέθοδον ἡμῶν ταύτην παραδῆναι, ζητεῖ πρότερον περὶ ὧν ὅλως
πεφύκαμεν συλλογίζεσθαι. Ioh. Phil. f. LXVII.

43a τὸ μὲν "ἀληθῶς" προτρεῖς, ὅτι ἡ ζήτησις ἡμῶν ἐστὶ περὶ τῶν
26 ψευδῶς κατηγορουμένων (πάντα ἢ ὅπως πάντων οἷόν τε κατη-
γορεῖσθαι) ἀλλὰ περὶ τῶν ἀληθῶς, τῷτέστι φύσιν ἔχόντων κατη-
γορεῖσθαι. Alex. f. 97 b.

43a τὸ "χεδόν" ἴσως πρόσκειται διὰ τὰς ἀτόμους ποιότητας, αἱ
33 αἰσθῆται μὲν εἰσιν, ἐν τῇ ἀτόμῳ δὲ ὅσα τὰ εἶναι αὐταῖς κατη-
γορεῖσθαι αὐτῆς, ἢ ὅπως ἄτομοι λαμβάνοντες ὅταν κατηγορῶνται. . .
τὸ ἔν χεδόν διὰ τὰ κατὰ συμβεβηκός προσέθηκε. διὰ τῷτο ἢ 20
χεδόν, ἐπεὶ κυρίως γε ὕδενός. δείξας δὲ τῶν ὄντων τίνα ἐστὶν ἡ
μηδενὸς ἀληθῶς κατηγορεῖσθαι πέφυκε, λέγει περὶ τῶν ὧν μη-
δὲν ἄλλο κατηγορεῖσθαι. καὶ ὅτι μὲν ἐστὶ τινὰ τῶν ὄντων τοιαῦτα, δεῖξιν
ὑποτίθει, ἐρεῖ δὲ ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς (122) περὶ τῶν
εἰ ἢ ἐπ' ἀπειρον προῖοι ἄλλο ἄλλῃ κατηγορούμενον, ὅδ' ἂν ἔχα- 25
τόν τι εἴη. Alex. f. 98.

43a ὕδεν, φησί, τῶν μερικῶν κατ' ἄλλῃ κατηγορεῖσθαι εἰ μὴ κατὰ
35 συμβεβηκός, ὡς ὅταν λέγωμεν ὅτι τὸ φαλακρὸν ἐκεῖνο Σωκράτης
ἐστίν. ἰστέον ὅτι ἐν τῇ Φυσικῇ ταύτην τὴν κατηγορίαν παρὰ φύσιν
εἶπεν εἶναι, ὅ κατὰ συμβεβηκός, ἀληθέστερον λέγων. τῶν ἢ κατη- 30
γορῶν, φησὶν ἐν ἐκείνοις, αἱ μὲν εἰσι κατὰ φύσιν αἱ δὲ παρὰ φύ-
σιν αἱ δὲ κατὰ συμβεβηκός. . . παρὰ φύσιν δέ, ὡς ὅταν τὰς ὁσίας
τῶν συμβεβηκότων κατηγορῶμεν, ἢν ἐνταῦθα εἶπε κατὰ συμβε-
βηκός, ὡς ὅταν εἶπω ὅτι τὸ προσὶν φαλακρὸν Σωκράτης ἐστίν.
κατὰ συμβεβηκός δέ, ὡς ὅταν συμβεβηκός συμβεβηκότος κατη- 35
γορῶμεν, ὡς ὅταν εἶπωμεν ὅτι τὸ φαλακρὸν ἐκεῖνο φιλόσοφος
ἐστίν. συμβεβηκε ἢ τῷ φαλακρῷ φιλοσόφῳ εἶναι. Ioh. Phil.
f. LXVII.

43a εἰ γὰρ τις λάβοι συγχωρήσαντός τινος τὴν ὁσίαν ὅν εἶναι καὶ
39 τὸ ὅν ἐν πάλιν, ὅτος ἂν συλλογίσαιτο ὅτι ἡ ὁσία ἐστίν. ὅ μὴν ἀπό-
δειξις τῷτο. ὅτε ἢ τὸ ἐν τῆς ὁσίας γένος ὅτε τὸ ἐν τῇ ὄντος κα-
τηγορεῖσθαι. ὁμῶνυμα ἢ τό τε ὅν καὶ τὸ ἐν. δύναται τὸ "κατὰ δόξαν"
εἶρησθαι καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ συμβεβηκός κατηγορίας. . . ἢ "κατὰ δόξαν"
εἴρηκε τὸ ἐνδόξως καὶ διαλεκτικῶς, ὡς περ εἶπεν ἐν τοῖς Τοπικοῖς
(12) "ἡ διαλεκτικὴ ἐξεταστικὴ ὅσα πρὸς τὰς ἀπασῶν τῶν ἐπι- 45
σημῶν ἀρχὰς ὁδὸν ἔχει." διὸ ἐνεστὶ διαλεκτικῶς πῶς καὶ περὶ τῶν
πρώτων συλλογίζεσθαι, δεικνύντας ὅτι ὑπάρχει αὐτοῖς, ἂν ὅτω
τύχη, τὸ ἐν (ἐν ἢ αὐτῶν ἑκάστον), ἀλλὰ καὶ τὸ ὅν. Alex. f. 98 b.

τῷτο φησὶν ὅτι τινὲς τῶν παλαιῶν φιλοσόφων ἄλλα τινὰ
γενικώτατα πρὸ τῶν δέκα κατηγοριῶν ἐδόξασαν, τό τε ὅν καὶ τὸ ἐν,
καὶ Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ σοιχεῖα καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν καὶ τὸ ἐπὶ
τῷτο σφαῖρον, καὶ Ἀναξαγόρας τὰς ὁμοιομερείας, καὶ Δημόκριτος
5 τὰ χήματα, καὶ ἄλλα ἄλλοι. ἂ πάντα περιφανῶς ἐν τοῖς Φυσικοῖς
Ἀριστοτέλης ἐλέγχει, βραχεῖαν ἐνταῦθα περὶ τῶν ποιησάμενος
μνήμην. cod. Reg. 1919.

τὸ δὲ "χεδόν" προσέθηκεν ὅτι γένοιτο μὲν ἂν ζήτησις καὶ περὶ 43a
τῶν ἀνωτάτω γενῶν, οἷον εἰ δέκα τὰ ἀνωτάτω γένη, καὶ εἰ τὸ ὅν ἢ 42
τὸ ἐν γένος, καὶ εἰ ταῦτα ὅν τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν ἢ ἑτέρα ὁμοίως. ἀλλ' αἱ
γε πλείους καὶ κοινόταται περὶ τῶν μεταξὺ. ἔτι περὶ τῶν ἀνωτάτω
εἰ καὶ συλλογίζομεθα καὶ δεικνύοιτο τι, ὅ καὶ ἀποδεικτικῶς ἀλλὰ ἐκ
τῶν ὕστερων δεικνύοιτο ἂν. ὅ καὶ διὰ τῶν κατηγορουμένων. τὸ ἢ
τὴν ὁσίαν νοητὴν λέγειν ἢ αἰσθητὴν τὰ ὕστερα κατηγορεῖν ἐστὶν
15 αὐτῆς. ὕστερα ἢ ταῦτα τῆς ὁσίας. τῶν ἢ χάριν καὶ τῶν τοιού-
των εἶπε τὸ καὶ χεδόν οἱ λόγοι καὶ αἱ σκέψεις μάλιστ' εἰσι περὶ τῶν
μεταξὺ. Alex. f. 98 b.

"ὑποτιθέμενον αὐτὸ πρῶτον" τῷτέστι τὸν προκείμενον ἡμῶν ἐν 43b
τῷ προβλήματι ὅρον, τὸν τε ὑποκείμενον καὶ τὸν κατηγορούμενον. 2
"καὶ τῶν ὁρισμῶν τε καὶ ὅσα ἴδια τῷ πράγματός ἐστιν." ἐστὶ ἢ ὅτε
καὶ τῶν ὁρισμῶν εἰς τὰς ἀποδείξεις δεόμεθα. τὰ δὲ ἴδια, οἷον τὸ
γελασικὸν τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ πλατυώνυχον, τὸ ὀρθοπεριπατητικόν, τὸ
μόνον τῶν ζώων χερσὶ κεκρῆσθαι. ταῦτα δὲ ἄτε ἴδια ὄντα καὶ
ἀντιστρέφοντα, καὶ ὡς ἐπόμενα δύναται εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ὅσοις
25 αὐτὸς ἐπέε. Ioh. Phil. f. LXVIII.

οἷς δὲ αὐτὸ ὅ καὶ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ὅ καὶ φησὶ δεῖν ἐκλαμβά- 43b
νεῖν. Alex. f. 99.

ὅ καὶ ἐκλεκτέον, φησί, τίσιν ὁ ἀνθρώπος ὅ καὶ ἐπέε, εἰ ἀνθρώπος
εἴη τὸ προκείμενον εἰς σκέψιν. ἐν ἢ τῷ λαβεῖν τίνα αὐτῷ ὅ καὶ
ἐπέε, ἔχομεν καὶ τίσιν αὐτὸς ὅ καὶ ἐπέε. ἀντιστρέφει ἢ πρὸς ἑαυτὴν
ἢ καθόλου ἀποφατικῇ. Ioh. Phil. f. LXVIII b.

εἰπὼν δεῖν ἐκλέγεσθαι τῶν ὁρισμῶν καὶ τὰ ἴδια τῷ πράγματός 43b
καὶ τὰ ἐπόμενα αὐτῷ, διαίρεσιν νῦν τῶν ἐπομένων ποιεῖσθαι. τῶν ἢ 6
ἐπομένων, φησί, τὰ μὲν ἐστὶν ὁσιώδη τὰ δὲ ἐπεισοδιώδη, καὶ τῶν
ἐπεισοδιωδῶν τὰ μὲν ἴδια τὰ δὲ συμβεβηκότα. καὶ ταῦτα ὅ καὶ ἐκλε-
κτέον καὶ σημειωτέον. id. ib.

αἱ ἢ ἀπροσδιόριστοι, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) εἴρηται, 43b
ταῖς μερικαῖς ἰσοδυναμίαις. id. ib. 14.

τῷτο ὕδεν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) εἴρηται 43b
μέρον, ὅτι τὸν προσδιορισμὸν ὅ καὶ δεῖ τῷ κατηγορουμένῳ συντάττειν 17.
ἀλλὰ τῷ ὑποκειμένῳ. id. ib.

παθητικῶν ἀντὶ ἐνεργητικῶν ἐχρήσατο. βάλει ἢ εἰπεῖν ὅτι 43b
προτείνομεν. id. ib. 19.

τὸ δὲ "καθάπερ καὶ προτεινόμεθα" ἐστὶ καθάπερ καὶ προτεινόμεν
ἐν τῇ χρήσει. Alex. f. 100.

ὑποκείμενον ἐνταῦθα λέγει ὅ καὶ πάντως τὸν ὑποκείμενον ὅρον 43b
ἀλλ' ἀπλῶς τὸν προκείμενον, ὅ καὶ δεῖ ζητῆσαι τὰ ἐπόμενα, ὁποῖος 23.
ἂν ἢ, εἴτε ὁ κατηγορούμενος εἴτε ὁ ὑποκείμενος. τί ὅ καὶ φησὶν, ὅταν

τινὶ ὄρω λαμβάνειν βυλόμεθα τὰ ἐπόμενα, μὴ λάβωμεν καὶ τὰ
τῷ τοῖς ἐπόμενα· ἐν γὰρ τοῖς πρώτοις ἔχομεν καὶ τὰ δευτέρα. Ioh.
Phil. f. LXIX.

436 τὰ τῷ γένει ἐπόμενα καὶ παντός τε καὶ αὐτῷ κατηγορεῖται, καὶ
27· ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐπεὶ ἀνάγκη· ἃ δὲ ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν, ἕκαστος
ἔτε τῷ γένει ἔτε ἀλλήλοις. τοιαῦτα δ' ἂν εἶεν καὶ αἱ οἰκείαι ἐκάστῳ
εἶδος διαφοραί, ὑφ' ὧν ὁρίζονται. Alex. f. 100.

436 ὁ λέγει τοῖς εἶναι δοκεῖ. καὶ χρὴ ἐκλέγοντας οἷς ἐπεὶ ὁ
29· ὑποκείμενος ὅρος ὁ περιεχόμενος ὑπὸ τινος προκρίνεται τῷ καθόλου
τῷ περιέχοντι καὶ λαμβάνειν ταῦτα τῶν οἷς ἐπεὶ ὁ ὑποκείμενος
ὅρος, οἷς καὶ αὐτοῖς ὁ περιέχων αὐτὸν ἐπεὶ... πρὸς γὰρ τῷ κείνῳ
τῷτο ὑδὲ πρόκεινται ἡμῖν ζητεῖν τίνι τὸ γένος τῷ ἐκκειμένῳ ὄρει ἐπεὶ,
ἀλλὰ τίνι αὐτὸς ὅρος ὁ προκείμενος. ἡ δυνάμις μᾶλλον τὸ λεγόμενον
τοῖς εἶναι· ὑδὲ ὅταν πάλιν ἡ προκείμενον ἡμῖν ἐκλέγειν τίσιν
ἐπεὶ τὸ καθόλου καὶ περιέχον, καὶ χρὴ λαμβάνοντάς τι τῶν ὑπὸ τῷ
καθόλου ὡς ἐπεὶ τῷ καθόλου ζητεῖν οἷς τῷτο ἐπεὶ· ὅσον εἰ ζητοῦ-
μεν τίσιν ἐπεὶ τὸ ζῶν, καὶ δεῖ λαμβάνοντάς τῶν ὑπὸ τῷ ζῶντι
οἷς ἐπεὶ, τῷτο ἐκλέγειν, ὅτι τῷτο καὶ τὸ ζῶν, ὅσον τὸν ἄνθρωπον
οἷς ἐπεὶ ὁ ἄνθρωπος, ἐκλέγειν καὶ τιθέναι ὅτι τῷτο καὶ τὸ ζῶν.
ἀληθὲς μὲν γὰρ ἐστὶ τῷτο, πᾶσιν οἷς ὁ ἄνθρωπος ἐπεὶ καὶ τὸ ζῶν
ἐπεὶ, καὶ μὴν τῷτ' ἦν προκείμενον ζητεῖν εἰ οἷς ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὸ
ζῶν ἐπεὶ· τότε γὰρ ἐκλέξομεν τίσιν ὁ ἄνθρωπος ἐπεὶ, ὅταν ἡ περὶ
ἀνθρώπου ζητεῖν ἡμῖν προκείμενον... ἡ δὲ λέξις ἀσαφὲς ἐστὶ διὰ
συντομίαν. ἐστὶ δὲ τοιαύτη· ὑδὲ δὴ ἐπὶ τῶν καθόλου τινὶ ἐκλέγον-
τας οἷς τὸ καθόλου ἐπεὶ, ἐκλεκτέον οἷς ἐπεταί τι τῶν ὑπὸ τῷ κα-
θόλου. ἡ ὅμως· “ὑδὲ δὴ τῷ καθόλου ἐκλεκτέον οἷς ἐπεὶ τὸ περιεχό-
μενον” ἀντὶ τῷ ὑδὲ δὴ ἐπὶ τῶν καθόλου, ὧν ἐστὶ καὶ τοῖς ἐπομένοις
ἐπόμενα. ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν καθόλου τῷτο δυνατόν· τὰ
γὰρ εἶδη τὰ ἄτομα καθόλου μὲν ἐστὶν, καὶ μὴν καὶ ἕκαστον τῶν οἷς ἐπεὶ
τὸ εἶδος, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἄτομα, ἀλλοῖς πάλιν ἐπεὶ αὐτά· εἰ γὰρ
ἀλλοῖς εἶπετο, ἕκαστον ἦν ἄτομα τε καὶ ἕκαστα. id. ib.

ἵνα σαφεσέραν ποιήσωμεν τὴν δεῖξιν, δεῖ προδέντας τι μι-
κρόν ὅπως ἀναγνῶναι “ὑδὲ δὴ τῷ καθόλου ἐκλεκτέον ὡς ὑποκει-
μενα οἷς ἐπεὶ τὸ περιεχόμενον.” ὁ δὲ λέγει τῷτο ἐστὶν. ἐάν, φησί,
τῷ ζῶν προκείμενον ἡμῖν ζητῶμεν τίνι ἐπεὶ τὸ ζῶν, καὶ δεῖ λέγειν
ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἢ τῷ σιμῶν (καὶ γὰρ δεῖ ταῦτα λαμβάνειν ὡς ὑπο-
κείμενα τῷ ζῶν), ἀλλὰ δεῖ λέγειν ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ ἐπεὶ· τῷτο
γὰρ προσεχῶς ἐπεὶ τὸ ζῶν. λαβόντων δὲ ἡμῶν ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ
ἐπεὶ, ἐξ ἀνάγκης συμπέρασμα εἴληπται τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τὰ ὑπὸ
αὐτῷ περιεχόμενα, λέγω δὴ τὸ σιμῶν καὶ τὸ φιλόσοφον καὶ τὰ ὅμοια.
ὡς περ ἔν, ὅτε ἐζητεῖ τὰ ἐπόμενα τῷ πράγματι, ἔλεγεν ὅτι καὶ δεῖ
λαμβάνειν καὶ τὰ τοῖς ἐπομένοις ἐπόμενα, ὅτω, φησὶν, ὑδὲ τὰ οἷς
ἐπεὶ ζητῶντα δεῖ λαβεῖν καὶ οἷς ταῦτα ἐπεὶ· ἔχομεν γὰρ αὐτὰ δυ-
νάμει ἐν αὐτοῖς. Ioh. Phil. f. LXIX.

436 φησὶν, εἰ εἴη τὸ μὲν τίσιν ὁ ἄνθρωπος ἐπεὶ καὶ ὅτι τὸ ζῶν,
32· τότε ταῦτα οἰκειότερον ἔδει λαμβάνειν· προσεχῶς γὰρ περιέχει ὁ
ἄνθρωπος τὸ φιλόσοφον καὶ τὸ σιμῶν καὶ τὰ ὅμοια, ὡς περ τὸ ζῶν
προσεχῶς μὲν τὸν ἄνθρωπον, διὰ τῷτον δὲ καὶ ἐκεῖνα. id. ib.

ἔχεις ἐντεῦθεν τὴν αἰτίαν δι' ἣν περὶ εὐπορίας συλλογισμῶν
κεφάλαιον ἔτε ἐν τοῖς Τοπικοῖς ἐξέθετο, πῶς ἂν διαλεκτικῶν προ-
τάσεων εὐπορήσωμεν, ἔτε ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς, πῶς ἂν εὐπο-
ρήσωμεν ἀποδεικτικῶν προτάσεων, ἔτε ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς, ἔτε
δὴ ἐν τῷτο ἐκθέμενος πῶς ἂν πρὸς πᾶν εἶδος συλλογισμῶν προ-
τάσεων εὐπορήσωμεν. διὰ τῷτο γὰρ καὶ μόνον τὰ καθ' αὐτὴν ὑπάρ-
χοντα ἐκτίθεσθαι ἡμᾶς προσέταξεν, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός
ὑπάρχοντα καὶ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὰ ἀλλότρια, ἵνα ἔχωμεν ὕλην
πρὸς πάντα συλλογισμὸν ἐκκείμενον. Ioh. Phil. f. LXIX b.

καὶ τῷτο φησὶν, ὅτι καὶ δεῖ ἐκλέγειν τὰ ἀμφοτέροις τοῖς ὅροις
ἐπόμενα καὶ ἀπογράφει (δεῖ γὰρ), ἀλλ' ὅτι εἰς τὸ χρήσασθαι μέσῳ
ὄρω ἕκ ἐκλεκτέον τὰ ἀμφοτέροις ἅμα ἐπόμενα, εἰ τὰ αὐτὰ εἴη·
δείκνυσιν γὰρ ἐφεξῆς ὅτι ἐκ τῶν καὶ δυνατὴν συλλογίσασθαι ἐν δευ-
τέρῳ χήματι ἐκ δύο καταφατικῶν γινομένης τῆς συμπλοκῆς.
δοκεῖ δὲ τῷτο παρέλκειν ἐνταῦθα, ἐπειδὴ τέως τὸ πῶς ἐκλεκτέον
τὰ ὑπάρχοντα τοῖς ὅροις παραδίδωσι, καὶ οἷς αὐτοὶ ἐπονται, καὶ μέντοι
πῶς αὐτοῖς χρῆσθαι· καὶ ὅτι ἔχῃ αὕτη μόνη ἐστὶν ἡ ἐκλογὴ ἀχρηστος,
ἀλλὰ καὶ ἄλλαι δύο, ἡ τε λαμβάνουσα τὰ ἀμφοτέρων ἀλλότρια καὶ
ἡ τὰ ὑποκείμενα μὲν τῷ κατηγορουμένῳ ἀλλότρια δὲ τῷ ὑποκει-
μένῳ· αὐτὸς δὲ ταύτης μόνης ἐμνήσθη ἐνταῦθα. id. ib.

“τὰ πᾶσιν” ἀντὶ τῷ τοῖς δύο ὅροις τοῖς τῷ προβλήματος. καὶ
φησὶ δὲ δεῖν τὰ τοῖς δύο ἐπόμενα λαμβάνειν, ὡς μηδεὶς ἐκ τῆς
τῶν τοῖς τῶν λήψεως καὶ συνθέσεως γινομένης συλλογισμῶν. αὐτὸς μὲν
ἔν ὑπερτίθει τὴν τῷτο δεῖξιν εἰς τὰ μὲν ταῦτα. Alex. f. 101.

εἰπὼν τίνα χρὴ ἐκλέγειν ἐκατέρῃ τῶν ὄρων τῶν ἐν τῷ προ-
βλήματι, μὲν ταῦτα δείκνυσιν τίνα μὲν τίνων ληφθέντα ἀπὸ τῶν
ἐκλελεγεμένων τῶν προβλημάτων ἕκαστον συνάξει. τῷτο χάριν
καὶ ἡ ἐκλογὴ γέγονεν αὐτῷ... σαφηνείας δὲ χάριν τῶν λεγομέ-
νων ὑπογράφωμεν τὰς τε ἐκλογὰς καὶ τὸ διάγραμμα ὅλον καὶ τὸς
συλλογισμῶν πῶς τε καὶ ἐκ τίνων γίνονται. id. ib.

“τῷ μὲν κατασκευαζομένῳ” λέγει τῷ κατηγορουμένῳ ὄρει, “ὅς
δὲ δεῖ κατηγορεῖσθαι” τῷ ὑποκειμένῳ. ἵνα δὲ σαφεσέρον τε τὸν
λόγον ποιήσωμεν καὶ τελείως ἐκθώμεθα τὸ διάγραμμα, ἐπ' αὐτῶν
ψιλῶν τῶν σοιχείων αὐτὸ ἐκθῆσόμεθα, ἵνα μάθωμεν πόσαι γίνονται
συμπλοκαί, καὶ ποῖαι μὲν δύναται σύσασιν ἔχειν ποῖαι δὲ ὄν. Ioh.
Phil. f. LXX.

τῷτο ὅταν δὲ δέη καθόλου ἀποφατικὸν δεῖξαι, ὁ μὲν καὶ δεῖ
ὑπάρχειν, τῷτο δὲ δεῖ κατηγορεῖσθαι ἀποφατικῶς ἐν τῷ συμπεράσ-
ματι· ἐστὶ δὲ τῷτο τὸ ἀγαθόν... εἰπὼν δὲ “ὅταν μηδεὶς δέη ὑπάρ-
χειν, ὁ μὲν καὶ δεῖ ὑπάρχειν, εἰς ἃ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ παρῆναι,” εἴτα
μὴ προδῆς ὡς δὲ μὴ δεῖ ὑπάρχειν, εἰς τὰ ἐπόμενα αὐτῷ, ἐπήνεγκε
τὸ “ἢ ἀνάπαλιν, ὡς μὲν δεῖ μὴ ὑπάρχειν, εἰς ἃ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ πα-
ρῆναι, ὡς δὲ δεῖ μὴ ὑπάρχειν, εἰς τὰ ἐπόμενα,” διὰ τῷ πᾶν τῷτο
θεῖναι δηλῶν καὶ τὸ ἐπὶ τῷ πρώτῳ· παρέθετο γὰρ ἀνάπαλιν τῷτο, ὁ καὶ
δι' ἐξῆς εἶπεν ἐδήλωσε· “τῶν γὰρ” φησὶν “ὄντων τῶν αὐτῶν
ὅποτερων ὄν.” ἄντε γὰρ τῷ κατηγορουμένῳ μὴ ὑπάρχον ταῦτον ἢ
τινὶ τῶν ἐπομένων, ἄντε ἀνάπαλιν τῶν τῷ ὑποκειμένῳ τινὶ μὴ
ὑπαρχόντων ταυτὸν τινὶ ἢ τῶν τῷ κατηγορουμένῳ ἐπομένων, καθόλου

ἀποφατικὸν συνάγει. φέρεται δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις. ἡ λέξις ὁλοκληρότερον καὶ σαφέστερον ὕτως ἔχουσα "ὅταν δὲ μηδενὶ δέη ὑπάρχειν, ὡς μὴ εἰ δέη ὑπάρχειν, εἰς τὰ ἐπόμενα, ὃ δὲ δεῖ μὴ ὑπάρχειν, εἰς αὐτὴν μὴ ἐνδέχεσθαι αὐτῇ παρῆναι, ἢ ἀνάπαλιν." αὕτη γὰρ ἡ λέξις ὁλοκληρῶς ἔχει ὃ βύλεται εἰπεῖν. Alex. f. 101 b.

44a 22. μήποτε ἔν ὑποδείγματος χάριν ἐπὶ τούτῳ εἶπε τὸ "ἐκ προ-
συλλογισμῶν," διδόντες ἡμῖν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τὸ αὐτὸ προσυπακύνειν.
καὶ κυρίως δὲ ὅδε συλλογισμὸν δεῖ καλεῖν τὸ τοῖσιν. εἰ γὰρ τὸ δ'
ταυτόν ἐστι τῷ ζ', εἰς ἐστὶν ὅρος. ὥστε ὅδε πρότασιν ποιεῖ τὸ δζ',
εἰ μὴ ἔγωγε ληφθῇ ταύτην ὡς ἐξισάζον, οἷον εἰ τὸ γελαστικόν τις
αὐτὸ λέγοι καὶ τὸν ἀνθρώπον. ἐπὶ γὰρ τῶν τοιούτων ἀδύνατον τῷ ἑτέρῳ
κατηγορεῖν τὸ ἕτερον. Ioh. Phil. f. LXXI.

44a 31. ἀντεσφραμμένον εἶπεν ἦτοι τῷ προειρημένῳ, ὅτι ἐκεῖνος μὴ ἦν
ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἔχων τὸ συμπέρασμα, ὅτος δὲ γε ὅν νῦν
δείκνυσιν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγων δείκνυσιν. ἡ ἀντε-
σφραμμένον εἶπεν ὅτι ἡ δεῖξις ἀνάπαλιν ἔχει. καὶ γὰρ δείκνυσιν διὰ
τῶν ὕτως λαμβανομένων τὸ αὐτὸ κατηγορούμενον τῷ ε', ὃ ἐκεῖτο εἶναι
κατηγορούμενον, ἀλλ' ἀνάπαλιν. Alex. f. 103.

44a 39. ἀλλὰ ζητητέον πῶς ἀνωτέρω εἰπὼν ὅτι εἰ δεῖ λαμβάνειν
ἡμᾶς εἰ μὴ μόνον τὰ προσεχῶς ἐπόμενα καὶ οἷς ἔπειτα, τὰ δὲ πορ-
ρωτέρω ἔ, διότι περιέχειται ἐν τούτοις, νῦν τὸ ἐναντίον λέγει ἀντικρὺς,
ὅτι καὶ τὰ πορρωτέρω ληπτέον. λέγομεν ἔν πρός τούτο ὅτι ἐκεῖ μὴ
λέγων ὅπως δεῖ τὴν ἀπογραφὴν τῶν ποιειδῶν, ἔλεγεν ὅτι τὰ
προσεχῶς μόνον τὰ ἐπόμενα ἢ οἷς ἔπειτα δεῖ ἀπογράφειν, τὰ δὲ
πορρωτέρω ἔ, ἵνα μὴ πολλὰ ἀπογράφειν ἀναγκαζώμεθα. ἔχο-
μεν γάρ, φησί, διὰ τούτων καὶ τὰ λοιπὰ. . . ἐνταῦθα μέντοι, ἐπειδὴ
περὶ αὐτῶν τῶν κατασκευῶν ὁ λόγος, τούτο δὲ ἐστὶ τῆς λήψεως
τῷ μέσῳ ὅρῳ, διὰ τούτο φησι δεῖν παραλαμβάνειν καὶ ταῦτα. δεῖ
γὰρ ἐπιβλέπειν εἰ ἐνδέχεται διὰ τῶν καθολικωτάτων συνάγειν τὸ
προκείμενον, καὶ τούτων τὴν ταυτότητα λαμβάνειν, ἵνα εὐπορίαν τῇ
ἀποδείξει ποιήσωμεν διὰ πλείονων τὸ αὐτὸ συλλογίζόμενοι. Ioh.
Phil. f. LXXI b. cf. Alex. f. 103 b.

δύναται καὶ ἀπλῶς τινος ἀκῶσαι τῷ "δεῖ δὲ καὶ . . . βλέπειν."
λέγοι γὰρ ἂν δι' αὐτῶν ἕκτι περὶ τῆς ἐκλογῆς (εἴρηκε γὰρ περὶ
ἐκείνης πῶς αὐτὴν χρῆ ποιειδῶν) ἀλλὰ περὶ τῆς λήψεως τῶν μέ-
σων ὅρων, ἢ γίνεσθαι ἐκ τῷ ἄλλῳ ταύτην ἄλλῃ εὐρίσκειν. ἐπὶ γὰρ
τῶν ἐπομένων τισὶ καὶ τῶν οἷς ἔπειτα τὰ μὴ κοινότερά ἐστι τὰ δὲ
προσεχέστερα καὶ ὑπ' ἐκεῖνα. Alex. f. 104.

44a 3. ἐκεῖνο δὲ ἐπιστῆσαι ἄξιον, ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ὑπαρχόντων
τοῖς ὅροις ἔλεγε δεῖν, ὡς περ ἐπὶ τῶν ἐπομένων ὅτι εἰ δέη καὶ τὰ
τοῖς ἐπομένοις ἐπόμενα λαμβάνειν ἀλλὰ τὰ τῷ α' ὡς α' ἐπόμενα,
τῷ τῷ τὰ προσεχῶς αὐτῶν καθολικώτερα, ἔγωγε καὶ ἐν τῇ λήψει
τῶν οἷς εἶπετο τὸ α' καὶ τὸ ε' τὰ οἷς τὸ α' ὡς α' ἔπειτα λαμβάνειν. εἰ
δὲ εἴεν τινα οἷς κακεῖνα εἶπετο, ἕκτι. ἐκεῖνα γὰρ ἐκλέγειν παρε-
κείλετο τὰ ἴδια τῶν προκειμένων ὅρων ἀνωθεν τε καὶ κάτωθεν,
ὥστε τὰ προσεχῶς ὑποκείμενα τοῖς ὅροις λαμβάνειν ἐκέλευσεν.
τὰ δὲ προσεχῶς ὑποκείμενά τινι τὰ καθολικωτάτα ἐστὶ τῶν οἷς
ἔπειτα. καὶ γὰρ ὁμοίως ἔχει τὰ οἷς ἔπειτα τι καὶ τὰ ἐπόμενα αὐτῷ.

τὰ μὴ γὰρ προσεχῶς ἐπόμενα τὰ μερικωτάτα ἐστὶ τῶν ἐπομένων,
τὰ δὲ προσεχῶς ὑποκείμενα (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ οἷς ἔπειτα) τὰ κα-
θολικωτάτα ἐστὶ τῶν οἷς ἔπειτα, τῷ τῷ τῶν ὑποκειμένων. Ioh.
Phil. f. LXXI b.

5 αὐτὸ εἶπεν ἀντὶ τῆ αὐτῆς. ἐστὶ γὰρ ὃ λέγει, ὁμοίως δὲ σκεπτέον
καὶ ἐπὶ τῶν οἷς αὐτὰ ἀκολουθεῖ, δηλονότι τὸ α' καὶ τὸ ε'. Alex. f. 104.

τούτο ποῖον; δῆλον ὅτι τὸ γ' καὶ τὸ ζ'. ταύτην γὰρ ταῦτα. με-
σον δὲ φησι, τῷ τῷ μέσῳ ὅρος. Ioh. Phil. f. LXXII.

τῷ τῷ ἄκροι ὅροι, ὃ τε μέζων καὶ ὃ ἔχατος. τούτο δὲ ἔσται
τὸ ἔχατος χῆμα. μέσον δὲ τὸ η', ἐπειδὴ τὸ γ' καὶ τὸ η' ταυτόν.
τούτο δὲ ἐστὶ μέσον. δῆλον ὅτι ὅθεν διαφέρει τὸ γ' εἰπεῖν ἢ τὸ η'
μέσον. ταύτην γὰρ ἀμφω. id. ib.

ἐπειδὴ τὴν μίαν συζυγίαν ἐξέθετο τὴν λαμβάνουσαν τὰ ἀμ-
φοτέροις τοῖς ὅροις ἐπόμενα, διὰ τούτο, φησί, καὶ αἱ ἄλλαι παρ' αὐ-
τοῦ εἴπομεν ἄχρηστοι, ἢ τὰ ἀμφοτέρα ἀλλότρια λαμβάνουσα καὶ τὰ οἷς
ἔπειτα ὁ κατηγορούμενος καὶ οἷς μὴ ὑπάρχει ὁ ὑποκείμενος. εἴτα
βυλόμενος ταύτας ἐκθέσει, λαμβάνει πάλιν τὸν λόγον καὶ ἄρχεται
ἀπὸ τῆς λαμβανούσης τὰ ἀμφοτέροις ἐπόμενα. φησί γὰρ εἰ τὰ
ἐπόμενα ἐκατέρω. εἴτα ἐκθέμενος τὰς τρεῖς συζυγίας δείκνυσιν
μὴ ταῦτα τὰ ἐκ τῶν ὅρων, ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχόμενος, ὅτι ἄχρη-
στοί εἰσιν εἰς τὰς συλλογιστικὰς μεθόδους. Ioh. Phil. f. LXXII b.

τὸ διὰ τούτων προκείμενον ἐστὶ δεῖξαι ὅτι ἀδύνατον ἄλλη
θόδῳ χρῆσασθαι εἰς τὴν λήψιν τῶν προτάσεων πλὴν τῆς παραδεδο-
μένης, λέγω δὲ τῆς διὰ τῶν ἐπομένων καὶ οἷς ἔπειτα καὶ τῶν ἄλλο-
τρίων, ὧν ταυτό τι λαβεῖν ἦν ἀνάγκη καθ' ἕτερον τῶν ὅρων. εἰ
γὰρ τις, φησὶν, ἄλλην ἐπινοεῖν δόξειε, πάντως εἰς μίαν τῶν ὑφ'
ἡμῶν παραδεδομένων συνενεχθήσεται ἀγνοῶν. . . ἴδωμεν δὲ καὶ
τὴν λέξιν αὐτὴν τῷ φιλοσόφῳ. "δῆλον δὲ καὶ ποῖα ταῦτα διαλη-
πτέον καὶ τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ποῖα ἕτερα ἢ ἐναντία." διάφορόν φησι
φέρειν τὴν γραφὴν τῷ ῥητῇ ὁ Ἀλέξανδρος. εἶναι γὰρ ἐν τισὶ τῶν
βιβλίων "καὶ ἔχ' ὅποια ἕτερα ἢ ἐναντία." εἰ μὴ ἔν φέροιτο "καὶ ποῖα
ἕτερα ἢ ἐναντία," ὕτως ἐξηγητέον. ἐπεὶ δῆλον γέγονεν ἡμῖν ἐκ
τῶν εἰρημένων ποῖα δεῖ λαμβάνειν τὰ αὐτά, ἔσται καὶ τούτο δῆλον
ποῖα ἐστὶν ἐν τούτοις ἕτερα ἢ ἐναντία, ἵνα ὡς περ πόρισμά τι ἐκ
τῶν εἰρημένων τούτο συνάγῃ, τὸ μαρτυρῶν ἡμᾶς ποῖα ἐν τούτοις
τὰ ἕτερα ἢ τὰ ἐναντία. ὅθεν γὰρ συμβάλλεται εἰς τὸ προκείμενον τὸ
γινῶναι ταῦτα, ὥστε καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὡς πόρισμα ἔσται τούτο
συνηγμένον. . . δοκεῖ δὲ ἡ ἕτερα γραφὴ προσφυσέτερα εἶναι ἐν
τῷ προκειμένῳ θεωρήματι καὶ τῇ ἐπαγομένῃ λέξει, λέγω δὲ "καὶ
ἔχ' ὅποια ἕτερα ἢ ἐναντία," ἵνα ἡ συνέχεια αὕτη ἦ, δῆλον ἐκ τῶν
εἰρημένων γέγονεν τὸ ποῖα ἐν τοῖς ἀπογεγραμμένοις καθ' ἕκαστον
πρόβλημα δεῖ λαμβάνειν τὰ αὐτά. καὶ γὰρ δὴ ληπτέον ποῖα ἕτερα
ἢ ἐναντία. καὶ ὅτι τούτο βύλεται σημαίνει, δῆλον ἐκ τῶν ἐπαγομένων
εὐθέως. Ioh. Phil. f. LXXII b - LXXIII.

δεῖξας ὅτι ἐν οἷς καὶ συνάγει τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἐναντίων
τινῶν ληφθέντων ἢ μὴ ἐνδεχομένων τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, καὶ διὰ τὴν
τῶν ἐναντίων λήψιν συνάγει ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπίπτειν εἰς τὴν παρ'
αὐτῇ παραδιδόμενην μέθοδον, τὸ αὐτὸ τούτο δείκνυσιν καὶ ἐπὶ τῷ

μερικῶ ἀποφατικῶ... ἔοικε δὲ ἡ πεπλανήσῃ ἐν τούτοις, ἡ διὰ τὴν ἤδη παραδόναι τὴν μέθοδον ἀδιαφόρως ἐνταῦθα χρήσασθαι· ἔδει γὰρ αὐτὴν εἰπεῖν ὅτως “τὸ γὰρ μὴ ἐνδεχέσθαι τὸ β’ καὶ τὸ γ’ αὐτῶν ὑπάρχειν ὅθεν διαφέρει ἡ τὸ γ’ τῶν δ’ τινὶ εἶναι.” νῦν δ’ εἶπεν ἡ τὸ β’ τῶν θ’ τι εἶναι. ὅτι γὰρ τὸ τοῦ ψευδὸς ἐστίν· δυνατὸν γὰρ μηδενὶ μὲν 5 τῶ αὐτῶν δύνανται τὸ β’ καὶ τὸ γ’ ὑπάρχειν, μηδὲ τῶν θ’ εἶναι τὸ β’.

Ioh. Phil. f. LXXIII.

45a τὸ “ὅτι τινὶ ἔχῃ ὑπάρχει τὸ α’” ἔκ ἀν εἴη εἰρημένον ὡς ἐπὶ 10 μέρους ἀποφατικῶ συναχθισομένον, ἀλλ’ ἀντὶ τῆς “ὅτι τινὶ ἔχῃ ὑπάρχει τὸ α’.” τῶ γὰρ εἴ ἔχῃ ὑπάρχει τὸ α’. ὅτι δὲ τὸ β’ εἰ μὴ τῶ 10 εἴ ὑπάρχει, ταυτόν ἐστὶ τινὶ τῶν θ’, ἔδειξεν εἰπὼν “πάντα γὰρ εἴληπται τὰ μὴ ἐνδεχόμενα τῶ εἴ ὑπάρχειν,” δηλονότι περὶ τῆς θ’. τὸ τοῦ γὰρ προσέθηκεν ὡς ὅν δὴλον... δύνανται καὶ τοιαύτη ἡ δεῖξις εἶναι. εἴλημμένον τῶ β’ τῶ γ’ ἀντικεινῶν, ἐπεὶ τὸ β’ τῶ γ’ ἀντίκεινται, ὅθεν αὐτῶν ὑπάρχει· ἀλλὰ καὶ τὸ β’ τῶ α’ παντί· ὅθεν ἄρα τῶ γ’ 15 τὸ α’. εἰ δὲ τὸ τοῦ, ἔσαι τὸ γ’ τινὶ τῶν δ’ ταυτόν, οἷς ἔχῃ ὑπάρχει τὸ α’. ἔσαι δὲ τὸ α’ τῶ γ’ ὅθεν, τὸ δὲ εἴ τῶ γ’ παντί. συναχθῆσθαι ἐκ τούτων ἐν τρίτῳ γήματι τὸ α’ τινὶ τῶ εἴ μὴ ὑπάρχειν. δεῖσει δὲ γεγράφθαι “τὸ γὰρ β’ τῶ μὴ α’ παντί, τῶ δὲ γ’ ὅθεν. Alex. f. 106.

45a δεῖ πάλιν ἀντὶ τῆς β’ θ’ τὸ δ’ ἡ λαμβάνειν. Ioh. Phil. 22. f. LXXIII b.

45a ἐπιζητήσαι δ’ ἂν τις πῶς ἀληθὲς τὸ τῆς δι’ ἀδυνατίαι δεικνυ- 28 μένης πάντας συλλογισμὸς καὶ δεικτικῶς δεικνύσθαι· δοκεῖ γὰρ ψευ- δὸς εἶναι τὸ τοῦ· τὰ μὲν γὰρ δεικτικῶς οἷον τε καὶ δι’ ἀδυνατίαι, ἐπι- 25 σκεπτέον δ’ εἰ καὶ τὰ ἐν ταῖς μίξεσι πάντα, ὅ μὴν ἀνάπαλιν... φασὶ δὲ τινες μὴ τὸ τοῦ εἶναι τὸ λεγόμενον, ἀλλ’ ὅτι ταῦτα τὰ προ- βλήματα καὶ δεικτικῶς δεικνύσθαι καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, καὶ ἔκ ἄλλα τινὰ ἐστὶ τὰ δεικνύμενα. Alex. f. 107.

45a τῆς τῆς τῆς καθόλου καταφατικῆς καὶ τῆς μερικῆς ἀποφατικῆς, 33 δεικνύμεν ὅν καὶ ἐπὶ τούτων. Ioh. Phil. f. LXXIII b.

45b ἐν πᾶσι, φησί, τοῖς δι’ ἀδυνατίαι συλλογισμοῖς δεῖ κοινόν τινα 4 ὅρον ἕτερον ὄντα παρ’ ἀμφοτέρων τῆς ἀκρῆς λαβεῖν· τῆς γὰρ ἐσήμανε διὰ τῆς εἰπεῖν “τῶν ὑποκειμένων.” ὅτοι γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὑπό- 35 κεινῶν περὶ ὧν ἡ σκέψις, τὸ α’ καὶ τὸ ε’. κοινόν δὲ λέγει ἔχει ἀντὶ τῆς μέσης κοινωνίαν ἔχοντα πρὸς ἑκάτερον καὶ δι’ ἑαυτῆς τῆς ἀκρῆς συνδέοντα, ἀλλὰ κοινόν φησιν ἐν τε τῇ ἐπ’ εὐθείας δεῖξει παρα- λαμβανόμενον τὴν αὐτὴν καὶ ἐν τῇ δι’ ἀδυνατίαι. Ioh. Phil. f. LXXIV b.

45b ἐπειδὴ εἶπε τινὶ διαφέρει ὁ δεικτικὸς τῆς ἀδυνατίαι, ταῦτα, 12 φησὶν, ἐν τοῖς ἐξῆς ἀκριβέστερον εἰσάγεσθαι. λέγει δὲ ἐν τῶ δευ- τέρῳ λόγῳ· ἐκεῖ γὰρ ἀκριβέστερον διεξέρχεται περὶ τῆς τούτων δια- κρίσεως. id. ib.

45b ἐν τοῖς ἄλλοις, δηλονότι τοῖς ἐξ ὑποθέσεως· ἐπειδὴ γὰρ ἔδει- 45 ξεν ὅτι οἱ κατηγορικοὶ συλλογισμοὶ καὶ οἱ δι’ ἀδυνατίαι διὰ ταύτης τῆς μεθόδου περαίνονται, νῦν φησὶν ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ὑποθετικοὶ συλ- λογισμοί, ὅσοι κέχρηται τῇ μεταλήψει, διὰ τούτων δεικνύονται. ἐν

τούτοις γὰρ, φησὶν, ἡ μεταλήψις δεῖ τῆς δειξεως. ὁ δεικνύων δὲ ἄλλως ἢ κατηγορικῶς, οἱ δὲ κατηγορικοὶ διὰ τούτων ἐδείχθησαν· ἔκων καὶ ὅτοι διὰ ταύτης δειχθήσονται τῆς μεθόδου. ἔκ ἀντιδιαρεῖ δὲ τὴν μεταλήψιν τῇ ποιότητι· καθολικώτερον γὰρ ἢ μεταλήψις, τὸ δὲ καθόλου ἔκ ἀντιδιαρεῖ πρὸς τὸ μέρος. ὥστε τὸ “ἡ καὶ ποιό- τητα” ἀντὶ τῆς καὶ καὶ ποιότητα. εἵπομεν δὲ ἤδη ὅτι ὅπερ οἱ Στωϊκοὶ πρόσληψιν ἐκάλουν, τὸ τοῦ Περιπατητικοὶ μεταλήψιν ἔλεγον. πάντες μὲν ὅν οἱ ὑποθετικοὶ καὶ μεταλήψιν εἰσι, καὶ ποιό- τητα δὲ ἐκεῖνοι λέγονται ὅσοι ἐκ τῆς μᾶλλον ἐπιχειρῶσιν ἢ ἐκ τῆς 10 ἡττον ἢ ἐκ τῆς ὁμοίως. εἰσὶ δὲ οἱ μὲν ἐκ τῆς μᾶλλον ἀνασκευαστικοί, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἡττον κατασκευαστικοί, οἱ δὲ ἐκ τῆς ὁμοίως πρὸς ἑκά- τερα ἐπ’ ἴσης ἔχουσιν. id. ib.

τὸ “ἐν τοῖς ὑποκειμένοις” δύνανται μὲν λέγειν καὶ ἀντὶ τῆς “ἐν τοῖς 45b ὑποθετικοῖς,” ἵνα ἡ τὸ λεγόμενον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐξ ὑπο- 17 θέσεως τοῖς παρὰ τῆς δι’ ἀδυνατίαι, οἷον ὅσοι καὶ μεταλήψιν ἢ καὶ ποιότητα εἰσι τῶν ὑποθετικῶν· ἦσαν γὰρ καὶ οἱ εἰς ἀδύνατον ἀπα- γοντες ἐν τοῖς ἐξ ὑποθέσεως, ἔκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς κειμένοις. ὅθεν ἐπὶ τούτων ἡ ἐκλογὴ ὅν προειρήκαμεν τρόπον ἔσαι, ἀλλ’ ἐπὶ τῶν μεταλαμβανομένων. ἡ τὸ “ἐν τοῖς ὑποκειμένοις, ἔκ ἐν τοῖς ἐξ 20 ἀρχῆς” ἴσον ἐστὶ τῶ ἔκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένοις ἀλλ’ ἐν τοῖς μεταλαμβανομένοις, καὶ ἐπὶ τούτων ἡ ζήτησις ἔσαι... λέγει δ’ ἂν καὶ μεταλήψιν μὲν τῆς καὶ πρόσληψιν λεγομένους, οἱ εἰσι μικτοί· ὁ γὰρ οἱ νεώτεροι πρόσληψιν λέγουσι, τὸ τοῦ περὶ Ἀριστο- τέλην μεταλήψιν εἰώθασιν λέγειν, ὥσπερ καὶ ἤδη προειρήκαμεν. καὶ μεταλήψιν μὲν ὅν οἱ τοιοῦτοι, ὡς καὶ πρότερον εἰρήκαμεν· καὶ ποιό- τητα δὲ λέγονται οἱ ἀπὸ τῆς μᾶλλον καὶ ἡττον καὶ ὁμοίως δεικνύντες... ἔκων καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων συλλογισμῶν, ὅς καὶ ποιότητα λέγειν αὐτοῖς ἔθος, ἐπὶ τῶν καὶ μεταλήψιν ὁ συλλογισμὸς, ἀλλ’ ὅ τῶν ὑποκειμένων γίνεσθαι ἀλλὰ τῶν μεταλαμβανομένων. τούτων ὅν 30 χρὴ καὶ τὴν ἐκλογὴν ποιῆσθαι. τὸ δὲ “ἐν τοῖς ὑποκειμένοις” εἰρηάζει δύνανται καὶ ἀντὶ τῆς περὶ τῶν ὑποκειμένων. ἔσαι γὰρ τὸ λεγόμενον, ὅσοι καὶ μεταλήψιν ἢ καὶ ποιότητα περὶ τῶν ὑποκειμένων δεικνύουσιν, ἐπὶ δὲ τούτων ἔσαι ἡ σκέψις ἔκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀλλ’ ἐν τοῖς με- ταλαμβανομένοις, ἐπεὶ καὶ ὁ συλλογισμὸς τούτων. ἡ δὲ ἐπιβλεψίς καὶ ἡ ἐκλογὴ καὶ ἐπὶ τούτων ἡ αὐτὴ ἔσαι ὅποιαν ὑπεγράψαμεν. Alex. f. 109.

ἐξ ὑποθέσεως καὶ οἱ διαιρετικοί, οἱ καὶ αὐτοὶ ἐν τοῖς καὶ μετά- 45b ληψιν ἐξ ὑποθέσεως, καὶ οἱ ἐξ ὁμολογίας. δεῖν ὅν φησὶ τῶν ἐξ 19 ὑποθέσεως προσεχεζέραν ποιῆσθαι διαίρεσιν. ἡ εἰπὼν τίνες τῶν ὑποθετικῶν φανερώς ὑπάγονται τῇ ἐκκειμένῃ μεθόδῳ (οἱ τε γὰρ δι’ ἀδυνατίαι καὶ οἱ καὶ μεταλήψιν, ὅς ὅς πάντες οἱ λεγόμενοι ἀναπό- δεικτοι, καὶ ἔτι οἱ καὶ ποιότητα), λέγει δεῖν ἐπισκέψασθαι καὶ διελεῖν ποσάχως οἱ ἐξ ὑποθέσεως λέγονται. ἐκ γὰρ τῆς διαίρεσεως δὴλον ἔσαι εἴτε πάντας οἷον τε ὑπάγειν τῇ ἐκκειμένῃ μεθόδῳ ὅση δει- 45 κτικῇ εἴτε ὅ· δόξασιν γὰρ οἱ δι’ ὅλων ὑποθετικοί, ὅς Θεόφραστος καὶ ἀναλογίαν λέγει, οἷοι εἰσιν οἱ διὰ τριῶν λεγόμενοι, μηκέτι ὑπο- πίπτειν τῇ διὰ τῆς ἐκλογῆς δεῖξει. λέγει δὲ αὐτὸς ὁ Θεόφραστος καὶ ἀναλογίαν, ἐπειδὴ αἱ τε προτάσεις ἀνάλογοι καὶ τὸ συμπέρασμα

ταῖς προτάσεσιν· ἐν πᾶσι γὰρ αὐτοῖς ὁμοιότης ἐστίν. ἢ ἔδὲ συλλογισμοὶ κυρίως καὶ ἀπλῶς ἐκείνοι, ἀλλὰ τὸ ὅλον τῆτο, ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοί· ἔδὲν γὰρ εἶναι ἢ μὴ εἶναι δεικνύουσιν... ἀνάγοντι μέντοι καὶ οἱ δι' ὅλων ὑποθετικοὶ εἰς τὰ τρία τὰ προειρημένα χήματα ἄλλω τρόπῳ, ὡς καὶ Θεόφραστος δέδειχεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν. ἔστι δὲ δι' ὅλων ὑποθετικὸς τοῦτος... Θεόφραστος μέντοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἀναλυτικῶν δευτέρον χήμα λέγει ἐν τοῖς δι' ὅλων εἶναι ὑποθετικοῖς, ἐν ᾧ ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆ αὐτῆς αἱ προτάσεις λήγουσιν εἰς ἕτερα, τρίτον δὲ ἐν ᾧ ἀπὸ διαφόρων ἀρχόμεναι λήγουσιν εἰς ταὐτόν. ἀνάπαλιν δ' ἡμεῖς ἐξεθέμεθα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἰδίων πρόσεσι λέγειν, νῦν δ' ἐπανιτέον ἐπὶ τὴν τῆς λέξεως ἐξηγήσιν. Alex. f. 109 b.

ἀπορεῖ δὲ ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος περὶ τῶν λεγομένων παρὰ τῷ Θεοφράστῳ δι' ὅλων ὑποθετικῶν· ἢ γὰρ δέοντι ἔτοι κατηγορικῶ συλλογισμῶ, ὥς ἔδὲν χρησιμεύσει πρὸς τήτης ἢ παραδεδομένης μεθόδου. δι' ὅλων δὲ ὑποθετικὸς ἐκάλει ὁ Θεόφραστος τὴν καὶ τὰς προτάσεις καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξ ὑποθέσεως λαμβάνοντας, οἷον εἰ τὸ α', καὶ τὸ β', εἰ δὲ τὸ β', καὶ τὸ γ'· εἰ τὸ α' ἄρα, καὶ τὸ γ'. σκόπει γὰρ ὅτι καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξ ὑποθέσεως εἴληπτο. φασὶν ἔν τῷ τῆτο ὅτι ἔδὲ ὅλως εἰσὶ συλλογισμοὶ οἱ δι' ὅλων ὑποθετικοί· ἀκολουθίαν γὰρ μόνην σημαίνουσιν· ὥς ἡ μέθοδος κοινὴ ἐστὶν ἐπὶ πάντων τῶν συλλογισμῶν. ἔλεγε δὲ ὁ Θεόφραστος ὅτι δύναντι καὶ ἔτοι ὑπὸ τὰ τρία χήματα ἀνάγεσθαι... δύνασθαι δὲ καὶ κατηγορικὰ λαβεῖν ἀμφοτέρας. κακεῖνο δὲ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι εἰ ἐξ ὑποθέσεως τὸ συμπέρασμα εἴληπτο καὶ ἔκ ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ καὶ τῶν προτάσεων ἐκάστη, ὁῦλον ἄρα ὅτι εἰ ἐθέλῃσωμεν ἀνάγκην ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ, ἵνα τῷ ὄντι καὶ συλλογισμὸς γένῃ, δεῖ ἐκάστην τῶν προτάσεων κατηγορικῶς ἀποδείξαι. εἴρητι γὰρ ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῶν ὑποθετικῶν ὅτι πολλάκις μόνον τὸ συνημμένον κατασκευῆς δεῖν ἢ ἢ πρόσληψις, πολλάκις δὲ καὶ ἀμφοτέρα. Ioh. Phil. f. LXXV.

45 b 22. δυνατόν, φησὶν, ἔνια τῶν προβλημάτων, λέγω δὲ τὰ καθόλου, καὶ ἄλλως συλλογίσασθαι, λέγω δὲ ἐξ ὧν περ καὶ τὰ μερικὰ συνελογισάμεθα... ἐξ ὑποθέσεως δὲ λέγειν ἔχ ὅτι ὑποθετικῶς, ἀλλ' ὅτι καθ' ὑπόθεσιν λαμβανόντων ἡμῶν τι. id. ib.

45 b 24. δεῖ τῇ ἐννοίᾳ προσέχειν τῷ φιλοσόφῳ καὶ ἔτω τὸ ῥῆτὸν νοῆσαι· ἢ γὰρ ἀκριβῶς καὶ τὴν λέξιν εἴρητι. βύλετι γὰρ εἰπεῖν ὅτι εἴ τι ἴδιον ὑπάρχοι ἐν τοῖς ἢ ὥς μόνον τὸ ε' αὐτῷ ὑπάρχειν, ἔσαι διὰ τὴν ἀντιστροφὴν, ὡς εἶπομεν, τὸ α' παντὶ τῷ ε'· εἰ γὰρ εἴη τὸ μ' ε' ἀνθρωπος, τί δὲ τῶν ἢ γελασικόν, μόνον μὲν ὁ ἀνθρώπος ὑπάρχει τῷ γελασικῷ, ἢ μέντοι μόνῳ τῷ γελασικῷ· ὑπάρχει γὰρ καὶ τῷ λογικῷ θνητῷ καὶ τῷ ὀρθοπεριπατητικῷ καὶ πλατυωνύχῳ καὶ φιλοσόφῳ καὶ μυρίοις ἄλλοις. εἰ δὲ τις εἴποι ὅτι ἔδὲ τῷ γελασικῷ μόνον ὁ ἀνθρώπος ὑπάρχει (ὑπάρχει γὰρ καὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ λογιστικόν καὶ τὰ ἐπάνω), λέγω ὅτι ἢ καλῶς φησὶν ἔτος· ἐν γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ πάντα περιέχει τὰ ἐπάνω. ὅτι γὰρ ἔκ ἑρρωτι καὶ τὴν ἐννοίαν τῷ φιλοσόφῳ ἢ λέξις ἢ λέγεσθαι “μόνοις δὲ ληφθεῖν τοῖς ἢ τὸ ε' ὑπάρχειν,” καὶ ἐνταῦθα ὁῦλον. βύλετι γὰρ τι ἴδιον εἶναι ἐν τοῖς ἢ, ὥς καὶ ἀντιστρέφειν πρὸς τὸ ε'. τὸ ἔν μόνους τοῖς ἢ τὸ ε' ὑπάρχειν, πότερον πᾶσι τοῖς

ὑπὸ τὸ ἢ λέγει ἢ τῷ ἴδιῳ; εἰ μὲν ἔν πᾶσιν, αἰεὶ τῆτο ὑπάρχει τοῖς ἢ τὸ μόνους αὐτοῖς ὑπάρχειν τὸ ε'· πάντα γὰρ ἐλήφθησαν οἷς ἔπετο τὸ ε', ὥς ἄλλοις ἢ δύνασθαι ὑπάρχειν. πῶς ἔν φησὶν ἐξ ὑποθέσεως δεῖν λαβεῖν τὸ αἰεὶ ὑπάρχον; εἰ δὲ τῷ ἴδιῳ, ψευδὴς ὁ λόγος· ἢ γὰρ μόνῳ τῷ ἴδιῳ ὑπάρχει τὸ ἢ ἄλλὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς, καὶ μάλιστα οἷς κατ' ἑστίαν ἔπετο. ὥς κάλλιον ἦν εἰπεῖν “μόνον δὲ ληφθεῖν τοῖς ἢ τὸ ε' ὑπάρχειν.” id. ib.

τῆτέστιν τῶν λοιπῶν τρόπων, τῷ σαφῶς, τῷ καλῶς, τῷ ὠφελίμως, τῷ ἐπαινετῶς, καὶ τῶν τοιούτων· ἐλέγετο γὰρ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας ἀπείρους εἶναι τρόπους. Ioh. Phil. f. LXXV b.

τῆς τρόπου κατηγορίας εἴρηκεν· αἰεὶ γὰρ κατηγορεῖν. Alex. f. 111.

δείξει μὲν μετ' ὀλίγον ὅτι καὶ εἴ τις ἐπιμενόνῃ τοῖς παλαιοῖς ἄλλη μέθοδος, ἄχρηστος ἐστὶν εἰς ἀπόδειξιν· καὶ νῦν δὲ συντόμως τῆτο κατασκευάζει. Ioh. Phil. f. LXXV b.

εἰπὼν περὶ φιλοσοφίαν ἐσήμανε τῆς ὄντως συλλογιζομένης καὶ ἐπιστημονικῆς (φιλοσοφίας γὰρ ἴδιον ὄργανον ἢ λογικὴ), διὰ δὲ τῆς εἰπεῖν καὶ τέχνην ὅποιαν τὰς λοιπὰς ἐδήλωσεν, εἴτε λογικὰς εἴτε καὶ βαναύσους. τὸ δὲ “καὶ μάθημα” ἴσως καθολικώτερον ἐστὶ τῶν ἄλλων. id. ib.

ἀληθεῖς μὲν καὶ δεικτικοὶ οἱ ἐκ γένους, ἐκ διαφορᾶς, ἐξ ἴδῃς, ἐξ ὀρισμῶ, ἐξ αἰτίων· ἂν δὲ ἢ διὰ τῶν πρὸς δόξαν, τῆτέστι διὰ τῶν ἐνδόξεων, διαλεκτικοί. ἢ δὲ τῶν ἐνδόξεων προτάσεων ἐκλογὴ ὅποια τις ἐστίν, εἴρητι αὐτῷ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν ἐπὶ πλέον, ὥσπερ ἔν καὶ ἢ τῶν δεικτικῶν ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς. Alex. f. 111 b.

εἰπὼν “ἢ ἐπιστήμης” ἀντὶ τῆς ἢ ἐπιστήμης πλείους, προσέθηκεν ὅτι καθ' ἐκάστην ἐπιστήμην ἴδιαί εἰσιν αἱ ἐκλογαὶ καὶ ἴδιαί ἐστὶ τὰ ἐπόμενα καὶ τὰ οἷς ἔπετο καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα. διὸ ἐκάστης ἐπιστήμης ἐστὶ τὰς ἰδίας ἀρχάς, ἐξ ὧν αἱ προτάσεις τε καὶ οἱ συλλογισμοί, παρέχουν τε καὶ ἐκλέγειν. τῷ δὲ “ἴδιαί γὰρ καθ' ἐκάστην” λείποι ἂν τὸ “εἰσίν,” ἵνα ἢ, ἴδιαί δὲ καθ' ἐκάστην εἰσὶ τῶν ἐκλογῶν αἱ πλείους, ἐπείπερ καὶ κοινὰ τινὰ ἐστὶν αὐταῖς, ἀλλὰ τὰ πλείους ἴδια. id. ib.

ἐνταῦθα μὲν ὀλοχερέστερον, φησί, παραδεδώκαμεν τὴν μέθοδον τῆς εὐπορίας τῶν προτάσεων, μερικώτερον δὲ καὶ ἀκριβέστερον ἐν τοῖς Τόποις περὶ τούτων διειλήφαμεν· ταύτην γὰρ φησι διαλεκτικὴν πραγματεῖαν. Ioh. Phil. f. LXXVI.

εἴρηκε δὲ περὶ ἐκλογῆς προτάσεων καὶ ἐν τῷ πρώτῳ καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ (τῶν Τοπικῶν). Alex. f. 112.

βύλετι διὰ τούτων ἐξυμνῆσαι τὴν παρ' αὐτῷ παραδεδομένην μέθοδον· ἔδεις γὰρ, φησί, τῶν πρὸ ἡμῶν ταύτην ἠπίεστο, ἀλλ' ἐκέχρητο πάντες τῇ διαιρετικῇ μεθόδῳ, καὶ διὰ ταύτης ἐνόμιζον δεῖν ἀποδεικνύειν. αἰνίττεται δὲ φασὶν αὐτὸν εἰς Πλάτωνα. φαίνεται δὲ ὁ Πλάτων ἐξυμνῶν μὲν τὴν διαιρετικὴν μέθοδον, καὶ μάλιστα τὴν κατ' ἀντίφασιν γινομένην ὡς ἀφυκτοτάτην ἔσαν, ἢ μέντοι γε ταύτην ἀποδεικτικὴν εἶναι λέγει· σαφῶς γὰρ οἷδε διαφορὰν διαιρετικῆς καὶ ἀποδεικτικῆς· τέσσαρας γὰρ φησι μεθόδους εἶναι καὶ φιλοσοφίαν ὄργανα τῆς διαλεκτικῆς, διαιρετικῆς ὀριστικῆς ἀποδεικτι-

κὴν καὶ ἀναλυτικὴν. ἴσως ἔν εἰς τινὰς ἄλλας αἰνίττει τὴν διαιρε-
τικὴν ἀποδεικτικὴν νομίζοντας. . . μικρὸν δὲ φησι μῶριον εἶναι
τῆς μεθόδου τῆς συλλογιστικῆς τὴν διαιρετικὴν, ὅτι κυρίως ἀπο-
δείξεις γίνετο διὰ τῶν ὁρισμῶν, οἱ δὲ ὁρισμοὶ γίνοντο ἔκ ἀνευ τῆς
διαιρετικῆς, ὥςτε μῶριον βραχὺ τῆς ἀποδεικτικῆς ἐστὶν ἢ διαιρετικῆ. 5
καὶ ἄλλως μικρὸν μῶριον φησιν αὐτὴν εἶναι τῆς παραδεδομένης
μεθόδου, ὅτι εἰ καὶ συγχωρήσωμεν, δι' αὐτῆς ἀποδείκνυτο τὸ καθόλου
καταφατικόν· ὅθεν καὶ τῶν λοιπῶν δεῖχθήσετο. καὶ ὅτι ὅδε τῶν
συμβεβηκότων τι ὅδε τῶν ἰδίων, ὡς δείξει, ἀλλὰ μόνον τὰ κατ'
ὑσίαν ὑπάρχοντα. Ioh. Phil. f. LXXVI.

λέγει μὲν περὶ τῆς διαιρετικῆς καὶ Πλάτων ἐχρήσατο. . . πρό-
κειτο δὲ αὐτῷ δεῖξαι ὅτι ὅδε τῶν πρὸ αὐτοῦ περὶ συλλογισμῶν
ἢ ἔγνω τι ἢ ἐπραγματεύσατο. τῆτο δὲ δείκνυσιν ἐκ τῆς τὴν διαι-
ρετικὴν ἢ ἐχρῶντο οἱ πρὸ αὐτοῦ μόνῃ (ἔτσι δ' ἦσαν οἱ περὶ Πλά-
τωνος) πρῶτον μὲν ἄχρηστον εἶναι πρὸς συλλογισμόν. Alex. f. 112. 15

46a αἰεὶ, φησὶ, τὸ συμπέρασμα τὸ ἐν τούτοις καθολικώτερον ἐστὶ τῷ
34. προκειμένῳ. τὸ καὶ ἄνωθεν ἀντὶ τῷ καθολικώτερον. Ioh. Phil.
f. LXXVI b.

46a δεικνύσι καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (1 10 et 2 4) ὅτι ἀδύ-
36. νατόν ἐστιν ὁρισμὸς καὶ γένος ἀποδείξιν γενέσθαι, ὅπερ αὐτοὶ ὡς δυνατόν 20
πέπειθαι τὴν ἄλλαν ἐπεχείρουν. . . εἴτα αὖ καὶ μέρος ἐδόκιν ἀπο-
δεικνύναι, ταῦτα συμπλέξαντες καὶ μὲν τῷ γένει ἐνόμιζον δύνασθαι
κατηγορεῖν καὶ ὅπως ἀποδεικνύναι τὴν ὁρισμῶν. δέδεικτο δὲ ἐν τῷ
περὶ Ἑρμηνείας (c. 8) ὅτι καὶ τὰ κατηγορούμενα καὶ μέρος πάντως
δύνατο καὶ ἅμα κατηγορεῖσθαι. id. ib.

46a δύο ἔν ἡγνόουν οἱ χρωμένοι τῇ διαιρετικῇ, ὅτι τε ὅπως οἷόν τε
37. ἦν συλλογίσασθαι διαιρημένους. τὸ καὶ ὅτι ἀντὶ τῷ τί· καὶ τὸ τὴν ὁρι-
σμόν, ὡς ὥσόντο τε καὶ ἐβέβηκον. ἔτι τε ὅτε ὅτι ὅπως ἐνεδέχετο τῇ
διαιρετικῇ χρωμένους συλλογίσασθαι τι, ὡς εἰρήκαμεν. Alex.
f. 112 b.

46a νῦν πάλιν βύλειτο δεῖξαι ὅτι καὶ ἀμέθοδος ἢ ἀγωγή τῶν διὰ
40. τῆς διαιρετικῆς συλλογιστικῶν καὶ ἐναντίας ἔχουσα τῇ καὶ ἀλήθειαν
συλλογιστικῇ μεθόδῳ· ἐν μὲν καὶ τοῖς κυρίοις συλλογισμοῖς ὁ μέσος
ὅρος, δι' οὗ συνάπτοντο οἱ ἄκροι, μερικώτερός ἐστι τῷ μέζονος ὅρου,
καὶ τῆτο εἰκότως. Ioh. Phil. f. LXXVI b.

46b τὸ δ' ἄρα ἢ γ' ἐστὶν ἢ β', τῆτέστιν ὁ ἄνθρωπος ἢ θνητὸν ἢ ἀθά-
3. νατόν· ὥςτε μέσον μὲν τὸ ζῶον, μέζων δὲ ὅρος τὸ θνητόν, ὁ βέ-
λοντο ὑπάρχον δεῖξαι τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ ὁ λόγος ὅτι τῆτο μὲν ἔκ ἐδει-
ξαν ἀλλὰ ἄλλο τι· ἢ καὶ θνητὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον ἢ ἀθάνατον.

Ioh. Phil. f. LXXVII.

46b τῆτέστι τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς διαφορὰς ἄκρα· λαμβάνει καὶ τὸν
21. ἄνθρωπον ἐλάττωνα ὅρον, τὸ δὲ θνητὸν καὶ ἀθάνατον ἢ ὑπόπεν καὶ
ἄπεν μέζονα. id. ib.

46b “τὴν ἄλλην ὁδόν” τῆτέστι τὴν λοιπὴν, λέγω δὲ τὴν μέχρι
24. τῶν ἀτόμων διαίρεσιν. . . πᾶσαν ἔν ταύτῃ τὴν ὁδὸν ποιῶντο μὴ
συνορῶντες μηδὲ ἐκ ποίων εὐπορεῖσθαι δυνατόν εἰς ἀποδείξιν τῶν
διαφορῶν, ὡν τῇ συμπλοκῇ τὸν ὁρισμόν ποιῆσαι βύλοντο. Ioh.
Phil. f. LXXVII b.

τέλεον δὲ ἄχρηστον τὴν μέθοδον ἔδειξε διὰ τούτων τὴν διαιρε- 46b
τικὴν πρὸς συλλογισμόν· τεττάρων καὶ ὄντων προβλημάτων, περὶ 27.
ὅρου, περὶ ἰδίου, περὶ γένους, περὶ συμβεβηκότος, περὶ ὁδενοῦς τούτων
ἔδειξεν αὐτὴν συλλογιστικὴν. Alex. f. 114.

δέδεικτο καὶ ὅτι ὅτε πρὸς τὸ δεῖξαι τὰ καὶ συμβεβηκός ὑπάρ- 46b
χοντα ἢ τὰ ἴδια χρησιμεύσει, καὶ ὅτι τῶν προβλημάτων μόνον τὸ 35.
καθόλου καταφατικὸν δοκεῖ δεικνύναι, καὶ ὅτι τῆς ὁρισμῶν ἐπαγγελ-
λομένη δεικνύναι τούτους μὲν καὶ δεικνύσιν ἀλλ' αἰτεῖτο, ἄλλο δὲ τι
δεικνύσιν ὁ μὴ βύλειτο, καὶ ὅτι ὅδε περὶ γενῶν ὅτι τούτοις τῶν γένος
ἐνδέχεται διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου ἀποδείξαι. εἰ δὲ τις λέγοι
ὅτι ὅδε διὰ τῆς τῷ Ἀριστοτέλει μεθόδου ἐστὶ τὰ γένη ἀποδείξαι,
ἴσω ὅτι καὶ εἰ μὴ ἀποδεικτικῶς ἔστιν αὐτὰ ἀποδείξαι, ἀλλ' ἔν γε
παρέδωκεν ἐν τοῖς Ταπικοῖς τόποις τινὰς δι' ὧν δυνατόν διαλεκτι-
κῶς τὴν περὶ τῶν γενῶν πρῶτον ποιῆσαι. Ioh. Phil. f. LXXVII b.

πέρας ἀπέληφε τὸ δεύτερον τῷ βιβλίῳ τμῆμα, τῆτο δὲ ἐστὶ 46b
τὸ περὶ τῆς εὐπορίας τῶν προτάσεων. ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐπὶ τὸ τρίτον 40.
μεταβέβηκε, τῆτο δὲ ἐστὶ πῶς ἂν δύνηται τῆς ἢ παρὰ τοῖς πα-
λαιότεροις συλλογισμῶν, ἢ ὅσους ἡμῖν αἱ προσδιαλεγόμενοι πλέκυσιν,
ἀνάγειν εἰς τὰ προειρημένα τρία χήματα. Ioh. Phil. f. LXXVIII.

ἀπὸ τῆς μεθόδου τῆς νῦν παραδεδομένης καὶ Ἀναλυτικῇ ἐπι-
γράφεται τὰ βιβλία. καὶ τῶν ἀπλῶν δὲ μόνων ἀλλὰ καὶ τῶν συνθέ-
των ὑπογράφει τὴν ἀνάλυσιν. καὶ ταῦτα δὲ ἐστὶν ἀνάγειν τε λόγους
εἰς τὰ χήματα, ὡς ἔχει τὰ Θεοφράστου δύο τὰ ἐπιγραφόμενα
Ἀνηγμένων λόγων εἰς τὰ χήματα, καὶ μέθοδον ὑπογράφαι δι' ἧς
25 πάντα τὰ προβλήματα ἀναλύει καὶ ἀνάγειν δύνησόμεθα· ὁ μὲν καὶ
τὴν μέθοδον τῷ ἀνάγειν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἔχων οἷός τε ἐστὶ καὶ τῶν
μήπω γνωρίμων ἀνάγειν, ὁ δὲ τινὰς ἔχων ἀνηγμένους τούτους ἂν
ἀνάγοι μόνους, ὡς ἂν ἔχων τήρησιν ἀνάγειν ἀλλ' ἔκ ἐπιστήμην.
ὑπογράφει δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην μέθοδον καὶ Θεοφράστου ἐν τῷ ἐπι-
30 γραφομένῳ περὶ Ἀναλύσεως Συλλογισμῶν. Alex. f. 115.

ἐν αὐτῇ λέγει τὴν ἐλάττωνα, διότι, ὡς εἶπον, περιέχειτο ἢ 47a
ἐλάττων ὑπὸ τῆς μέζονος ὁμοίως ἐπὶ τῶν καταφατικῶν καὶ ἀπο- 15.
φατικῶν. Ioh. Phil. f. LXXIX.

λέγοι ἂν διὰ τῷ “δι' ὧν αὐτὸν περαίνοντο” καὶ περὶ τῶν συμπε- 47a
35 ρασμάτων τῶν λαμβανομένων ἐπὶ ταῖς ἐν μέρει προτάσεσιν· ἐν 17.
οἷς καὶ συλλογισμοῖς ἐπὶ μέρους εἴληπτο πρότασις, ἐν τούτοις καὶ τὸ
συμπέρασμα ἐν μέρει. τῆτο δὲ τὸ συμπέρασμα διὰ τῆς καθόλου
περαίνετο, διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι ἀνευ τῆς καθόλου γενέσθαι συλλο-
γισμόν. Alex. f. 115 b.

40 ὁ λόγος (τῆτο) ἐστὶ καὶ ἐφ' οὗ αὐτοὶ παρατίθηται παραδείγματος 47a
τῷ μὴ ὑσίας ἀναιρεμένης μὴ ἀναιρεῖσθαι ὑσίαν. ἐξ ὧν δὲ ἐστὶ τι 24.
ἀναιρεμένων, καὶ τὸ ἐκ τούτων φθείρετο· ἐκ καὶ τούτων ἀναγκαῖον μὲν
τὸ ὑσίας μέρος εἶναι ὑσίαν, καὶ μὴν συλλογιστικῶς δέδεικτο, ἀλλ'
ἐλλείπυσσι τινες προτάσεις πρὸς τὸ γενέσθαι συλλογισμόν, τῆτέστιν
ἔκ αὐτοῦ ἔδει ληφθῆναι καὶ ἄλλ' αἱ ἰσοδυναμεῖσαι ταῖς ἐξ ὧν ἂν
δειχθῇ τι συλλογιστικῶς, τί δὲ καὶ παρῇτο. ἂν δὲ εἰς ἐκείνας
μεταληφθῶσιν αὐτὸ αἱ ἐγκείμεναι καὶ προσληφθῇ τὸ λείπον, συλ-
λογισμὸς ἔσται. Alex. f. 117.

47^a δέδεικται ὅτι ἐν ταῖς περὶ τῶν τριῶν χημάτων ὅτι ἀδύνατον
28. ἐκ δύο μερικῶν συλλογισμῶν γενέσθαι, δέδεικται δὲ ὅτι αἱ ἀπροσ-
διόριστοι ἰσοδυναμοῦσι ταῖς μερικαῖς. ἐν ὧν ταῖς ἐγκειμέναις προ-
τάσεσιν ἀπροσδιορίστοις ὕσαι τὸ ἀναγκαῖον ὃ συλλογιστικῶς συνήκῃ,
ἀλλὰ διὰ τὴν ὕλην αὐτήν. Ioh. Phil. f. LXXIX b.

47^b εἰπὼν πῶς δεῖ τὰς συλλογισμὰς ἀναγαγεῖν εἰς τὰ χήματα...
15. νῦν διδάσκει ὅτι γίνεῃ ἀπάτη παρὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς τῶν ὅρων
θέσεως. πολλάκις γὰρ τῶν ὅρων συλλογιστικῶς κειμένων ἀρκεῖν
οἰόμεθα τῷτο εἰς συλλογισμῶν γένεσιν. πρότερον γὰρ ἐπὶ τῷ ἀναγ-
καίῳ καὶ τῶν ὅρων μὴ συλλογιστικῶς κειμένων ἐδόκει συλλογισμὸν 10
γίνεσθαι διὰ τὸ ἀναγκαῖον, ὡς ἐφ' ὧν παρέθετο ὑποδειγματῶν.
πολλάκις δὲ οἱ ὅροι συλλογιστικῶς κείνῃ, παραλείπεῃ δέ τι τῶν
παραπεφυλαγμένων εἰς τὴν τῶν συλλογισμῶν γένεσιν. εἴτα ἀλη-
θὺς ὄντος τῷ συμπεράσματος, εἰ ὕτω τύχοι, οἰόμεθα καὶ συλλο-
γιστικῶς αὐτὸ συνήχθαι διὰ τὸ ὡς εἶπον συλλογιστικῶς κείνῃ τὸς 15
ὅρους, οἷον εἰ τὸ α' ἐπεῖ τῷ β' καὶ τὸ β' τῷ γ', ἤδη καὶ τὸ α' τῷ γ'
ἐπεῖ διὰ τὴν τῶν ὅρων θέσιν. τὸ δὲ ὅχι ὕτως ἔχει. ἐπὶ πλείω
γὰρ ἐλέγχει ψευδὴς ὁ λόγος. λέγω δὲ ὕτω, φησὶν. ὁ Ἀριστομέ-
νης διανοητὸς ἐστὶν Ἀριστομένης. ἐστὶ γὰρ τῷ Ἀριστομένους διάνοια. ὁ
διανοητὸς Ἀριστομένης αἰεὶ ἐστίν. αἰεὶ γάρ ἐστιν ἡ τῷ Ἀριστομένους 20
διάνοια, εἰ καὶ ἄλλοτε ἐν ἄλλῳ. καὶ συνάγει ψεῦδος, ὁ ἄρα Ἀρι-
στομένης αἰεὶ ἐστίν. καίτοι οἱ ὅροι συλλογιστικῶς κείνῃ καὶ αἱ προτά-
σεις ἀληθεῖς εἰσὶν. ἡ μὲν ὅχι ὁμοιότης τῷ εἶναι συλλογισμὸν παρὰ
τὴν θέσιν τῶν ὅρων. ἀλλ' ὅχι ἔρκει τῷτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ δεῖν
πάντως καθολικὴν εἶναι πρότασιν, ἐνταῦθα δὲ ἀμφω μερικαὶ εἰσιν. 25
ἀπροσδιόριστοι γάρ. Ioh. Phil. f. LXXX.

47^b ἄλλο ὑπόδειγμα τῷ αὐτῷ τίθησιν. ἐν ὑποθέσει δὲ ὁ λόγος.
29. ὑπόκειται γὰρ ὁ μὲν Μίκαλος μουσικὸς ὧν αὐρίον ἀποβαλεῖν μὲν τὴν
μουσικὴν, μὴ φθείρεσθαι δὲ αὐτόν. Ioh. Phil. f. LXXX b.

47^b δόξει γὰρ μὴδὲν διαφέρειν ἀπροσδιορίστῳ προτάσει ἀντὶ καθο- 30
33. λικῆς χρήσεως, λέγω δὲ ἀντὶ τῷ εἰπεῖν πᾶς ἄνθρωπος ζῶν, ὅτι
ὁ ἄνθρωπος ζῶν. id. ib.

47^b ἐπ' ἄλλο μεταβαίνει ἀμάρτημα. πολλάκις γὰρ καὶ συλλο-
40. γιστικῶς ἐκκεῖν οἱ ὅροι καὶ τὴν θέσιν καὶ ἀληθεῖς εἰσὶν αἱ προτάσεις
καὶ μείζων πρότασις μία ἢ δύο παρείληπται, παρὰ δὲ τὴν λέξιν ἢ 35
ἀμαρτία γίνεῃ. πολλάκις γάρ, φησὶ, τὰς ἔξεις ἀντὶ τῶν μετελη-
φθῶτων παραλαμβάνομεν, καὶ ἐντεῦθεν ψεῦδος γίνεῃ. ἐν μὲν ὧν
τῷ πρώτῳ καὶ τῷ δευτέρῳ χήματι τῶν ἔξεων ἐν τοῖς ὅροις κειμέ-
νων καὶ Ἀριστοτέλην συνήγετο τὸ ψεῦδος. αὐτῷ γὰρ δοκεῖ τῇ μεί-
ζονι ἀναγκαῖα ὕψις ἐπεῖ τὸ συμπεράσμα, τῶν περὶ Θεόφραστον 40
ὅχι ὕτως οἰομένων, ἀλλὰ τῇ ἐνδεχομένῃ, ὡς εἴρηται. ἐν μέντοι τῷ
τρίτῳ χήματι καὶ τὰ πᾶσι δοκῶντα παρὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν τὸ
ψεῦδος συνάγει. Ioh. Phil. f. LXXX b - LXXXI.

48^a ἡ μὲν ὑγεία καὶ ἡ νόσος αἱ ἔξεις ἦσαν, τὸ δὲ ὑγιαίνει καὶ τὸ νοσεῖ
2. διαθέσεις καὶ τὰς ἔξεις. ὅταν ὧν τὰς ὅρους τῶν ἐκτιθώμεθα, καὶ 45
κατηγορήσαντες τῷ ἄνθρωπῳ, ὃ τὰς ἔξεις αὐτὰς χρὴ λαμβάνειν
ἀλλὰ τὰς καὶ τὰς ἔξεις διαθέσεις. ἡ γὰρ ψευδὴ πρότασιν ληφό-
μεθα ἢ ἀσυλλόγιστος ὁ λόγος ἔσται. Alex. f. 119 b.

ἀν' ὧν μεταλάβωμεν ἀντὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς νόσου τὸ ὑγιαίνει 48^a
καὶ τὸ νοσεῖν, ὃ καὶ ἔσται ἀναγκαῖα καθόλου ἀποφατικὴ ἀληθείς ἡ λέ- 16.
γισσα τὸ ὑγιαίνειν ἐξ ἀνάγκης ὁδὸν νοσεῖν. ἐνεστὶ δὲ καὶ ἐπὶ ταύ-
της τῆς συζυγίας τὰ αὐτὰ εἰπεῖν, ὅτι ὁδὸν ἡ πρότασις ἀπλῶς ἢ
5 λέγισσα ὑγεία καὶ παντὶς ἀνθρώπου, ὅτι μὴδὲ ἀληθὲς εἶναι δύναται
τὸ πᾶς ἄνθρωπος ὑγεία ἐστίν. ὡς διὰ τῷτο ὃ καλῶς οἱ ὅροι εἰσὶ
κειμένοι, ἀλλὰ χρὴ μεταλαμβάνειν τὰς ἔξεις εἰς τὰ καὶ τὰς ἔξεις.
Alex. f. 120.

ἐὰν τὰς ἔξεις λαβὼν συμπλέξω ἐν γ' χήματι τὸν συλλογι- 48^a
σμὸν, συνάγει ψευδὲς συμπεράσμα, ὃ καθόλου αὐτὸ ἀλλὰ καὶ τὸ 18.
ἐνδεχόμενον. οἷον ὑγείαν ἐνδέχεῃ μὴδὲν ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν, νό-
σος παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεῃ ὑπάρχειν, καὶ ὅσον ἐπὶ ταῖς προτάσε-
σιν ὑγείαν ἐνδέχεῃ μὴδεμιᾷ νόσῳ ὑπάρχειν. ἀλλ' ὅχι ἐνδέχεῃ,
ἀλλ' ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν. καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ὧν ψεῦδος. Ioh.
Phil. f. LXXXI b.

αἴτιον δὲ τῷτο πάλιν τὸ μὴ καλῶς εἰληφθαι τὰς ὅρους τὰς
ἄκρας τὰς κατηγορουμένους τῷ ἀνθρώπῳ. ὃ γὰρ τὴν ὑγείαν χρὴ λα-
βεῖν καὶ τὴν νόσον ἀλλὰ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν. ὕτως γὰρ λαμβα-
νομένων αὐτῶν ἀληθεῖς αἱ προτάσεις ἐνδεχόμεναι καταφατικῶς κα-
θόλου, ἐκείνως δ' ὅχι. ἀξιῶ δὲ καθόλου ἡμᾶς ἐν ταῖς τῶν τοῦ-
των συλλογισμῶν ἀναλύσεσι τὰς ὅρους ἐκτιθεμένους μὴ τὰς ἔξεις
αὐτὰς ἐκτιθεσθαι ἀλλὰ τὰ καὶ τὰς ἔξεις. σημειωτέον δὲ ὅτι γίνεται
ποτε ἀπάτη καὶ παρὰ τὸν μέσον μὴ τὸν αὐτὸν ἐν ἀμφοτέροις εἰλη-
φθαι ταῖς προτάσεσιν ἢ τῇ λέξει μόνον, οἷον ἀν' ληφθῇ τὸ χρῶμα καὶ
πάντες λευκοὶ, τὸ λευκὸν καὶ πάντες κύκνοι. ἐκείνῳ γὰρ τὸ χρῶμα καὶ
πάντες κύκνοι. ὃ γὰρ ὁ κύκνος χρῶμα. αἴτιον δ' ὅτι τὸ λευκὸν ὃ
ταῦτον ἐν ἀμφοτέροις ταῖς προτάσεσιν εἰληφθῇ. Alex. f. 120 b.

ἐπ' ἄλλο τι μεταβαίνει, ὃ καὶ αὐτὸ δεῖ παρατηρεῖν ἐν τῷ ἀνά- 48^a
γειν τὰς συλλογισμὰς ἐπὶ τὰ χήματα. ὃ δεῖ, φησὶ, νομί- 33.
ζειν ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως ὀνόματι δεῖ τὰς τρεῖς ὅρους τῷ συλ-
λογισμῷ σημαίνεσθαι. ἐστὶ γὰρ ὅτε ὀνόματος μὴ εὐποροῦντες λόγῳ
σημαίνωμεν τινὰ ἢ τινὰς τῶν ὅρων, οἷον εἰ βυληθείμεν δεῖξαι
ὅτι τῷ ἰσοσκελεῖς τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν.
πρῶτον μὲν ὧν αὐτὸ τὸ κατηγορούμενον ὅρα πῶς ὅχι ἐνὸς ὀνομαῖ ἐστιν
ἀλλὰ λόγος. ζητῶντες δὲ τὸν μέσον δι' ὃ δεῖ συμπεῖλαι τὸ πρό-
βλημα, ἐνταῦθα μὲν εὐποροῦμεν ὀνόματι αὐτὸν ἐκθέσθαι, λέγοντες
ὕτως "τὸ ἰσοσκελεῖς τρίγωνον τρίγωνόν ἐστι, παντὶς τριγώνῳ αἱ τρεῖς
γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν, τῷ ἰσοσκελεῖς ἄρα τριγώνῳ αἱ τρεῖς
γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν." ἐὰν δὲ τὴν μείζονα θελήσωμεν
κατασκευάσαι πρότασιν ποθεν, ὅτι παντὶς τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι
δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν, ἐκείνῳ δυνάμεθα ὀνόματι τὸν μέσον ἐκθέσθαι
δι' ὃ συνάγει τὸ συμπεράσμα, ἀλλὰ δεῖ λόγῳ αὐτὴν ἐρμηνεύειν.
οἷον ὅτι παντὶς τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δύο ταῖς ἐφεξῆς ἴσαι εἰσὶν,
πᾶσαι αἱ δύο ταῖς ἐφεξῆς ἴσαι ὕσαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν, παντὶς
ἄρα τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δύο ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν. Ioh. Phil.
f. LXXXII.

ἕτερον πάλιν θεωρήμα παραδίδωσιν. ὃ δεῖ, φησὶ, νομίζειν ὅτι 48^a
πάντως δεῖ κατ' εὐθείαν πτωσὶν τὰς ὅρους ἐκτιθεσθαι. ἰστέον δὲ 40.

ὅτι ὅταν λέγῃ ἢ κατ' εὐθείαν ἢ κατὰ τινὰ τῶν πλαγίων τῆς ὁρῆς ἐκτίθεσθαι, περὶ τῶν ἐν ταῖς προτάσεσιν ὑποκειμένων λέγει· οἱ γὰρ κατηγορούμενοι αὖ κατ' εὐθείαν τίθενται πτωσί, καὶ ποτε πλαγία πτωσίς εὐρεθῇ ἐν κατηγορουμένῳ, πάντως καὶ εὐθεῖα νοεῖται ἔξωθεν, ἢ πάντως διὰ τῶν ῥήματος, εἴγε πᾶν ῥῆμα εὐθείας ἐστὶ πτώσεως, 5 πλὴν τῶν μέλει καὶ μεταμέλει, οἷον Σωκράτης φιλοσοφῶντος ἡμᾶς ἀκροῶσθαι δεῖ· ἐνεστὶ γὰρ ἐν τῷ δεῖ ἡ εὐθεῖα· ὁ δὲ γὰρ ἕτερον ἢ ἡμᾶς δεῖν ἐστίν... πρῶτον μὲν φησὶ τὸν μείζονα ὅρον, ἄκρον δὲ τὸν ἐλάττονα· κατηγορηθησομένων δὲ φησὶν ἀντὶ τῆς κατ' εὐθείαν πτωσί· ἐν ταύταις γὰρ εἰσιν αἱ κυρίως κατηγορίαι, λέγω δὲ τὸ 10 ὑπάρχειν τὸδε τῷδε, ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστίν. καὶ ἔτι μὴ ὁ διδάσκαλος· οἶμαι δὲ ἀπλῶς περὶ πᾶσαν κατηγορίαν λέγειν αὐτόν· εἰπὼν γὰρ ὡς αὖ κατ' εὐθείαν κατηγορηθησομένων ἀλλήλων, ἐπήγαγεν "ὁμοίως τὸ πρῶτον τῶ μέσῳ καὶ τῷδε τῷ ἐχάτῳ." εἰ δὲ τὸ κατηγορηθησομένον τὸ κατ' εὐθείαν ἐκκεῖται αὐτῷ ἐσήμαινε, παρέλκον ἦν τὸ ἐπάγειν 15 "ὁμοίως τὸ τε πρῶτον τῶ μέσῳ καὶ τῷδε τῷ ἐχάτῳ." Ioh. Phil. f. LXXXII.

486 ὁσαυτῶς, φησὶν, ἕκαστον τῶν ὄντων εἶναι λέγει, τοσαυταυτῶς 2. κατηγορεῖν ἄλλο ἄλλῳ ἐνδέχεται. λέγει δὲ ἕκαστον εἶναι κατὰ τὰς τῶν ὀνομάτων πτώσεις· λέγει γὰρ Σωκράτης ἐστίν, Σωκράτης ὄν- 20 τος, Σωκράτης εἶναι· ὁσαυτῶς ἔκαστον εἶναι λέγει δὲ δύναται καὶ ἀληθῶς εἶναι, τοσαυταυτῶς καὶ τὰς προτάσεις συμπλέξει δύναται, ἢ ἀμφοτέρως ὡσαύτως, ἢ τὴν μὴ ἔτι τὴν δὲ ἔτι. Ioh. Phil. f. LXXXII b.

486 καὶ ὁσαυτῶς συντεταγμένων ἀλλήλοις τῶν ὄρων ἔστιν ἀληθὴ 25 4. εἰπεῖν εἶναι τὴν πρότασιν, τοσαυταυτῶς χρὴ τῆς ὁρῆς ἐν ταῖς προτάσεσι περὶ αὐτῶν συμπλέκειν ἀλλήλοις καὶ λέγειν ὑπάρχειν τὸν ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. Alex. f. 122.

486 τῷδε κατ' εὐθείαν ὑπάρχειν τῷ β' τὸ α' (τῷδε γὰρ ση- 7. μαίνει αὐτῷ τὸ "ὅτι ὡς τὰ ἐναντία," ὡς εἴ τις ἔλεγε τὰ ἐναντία 30 πολέμια ἐστίν), ἀλλὰ κατὰ γενικὴν τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη... ἢ (τῷδε φησὶν) ὅτι ἕκαστος ἐστὶν ἐναντίος ἐν τῷδε τῷδε εἶναι, ἐν τῷδε μίαν εἶναι αὐτῶν ἐπιστήμην, διὸ ὁ δὲ κατ' εὐθείαν δύναται κεῖσθαι, ὡς περ Σωκράτης τὸ εἶναι ἐστὶν ἐν τῷ ἄνθρωπον εἶναι, διὸ φημεν Σωκράτης ἄνθρωπος ἐστίν. ὅτι ἔτι καὶ τὸ μίαν εἶναι τῶν ἐναν- 35 τῶν ἐπιστήμην· διὸ ἔτι φημεν τὰ ἐναντία ἐστὶν ἐπιστήμη, ἀλλὰ τῶν ἐναντίων. Ioh. Phil. f. LXXXII b.

486 τὸ "λέγειται" φησὶν ἀντὶ τῆς κατ' εὐθείαν πτωσί· αὕτη γὰρ 10. ἐστὶν ἡ ὀνομαστικὴ πτωσίς καθ' ἣν ἕκαστον εἶναι λέγειται. id. ib.

486 τὴν ἐλάττονα πρότασιν θέλει βυλόμενος (ἥδη γὰρ ἔξεθετο τὴν 12. μείζονα εἰπὼν "ἡ σοφία ἐστὶν ἐπιστήμη") συνέπλεξε τῆς τρεῖς ὁρῆς εἰπὼν "τῷ ἀγαθῷ ἡ σοφία ἐπιστήμη ἐστίν." ἐπειδὴ γὰρ τὸ λέγειν "τῷ ἀγαθῷ σοφία ἐστίν" ἀσαφές πως ἐδόκει εἶναι, τί σημαίνει τὸ σοφίαν εἶναι τῷ ἀγαθῷ βυλόμενος δεῖξαι εἶπεν ὅτι ἡ τῷ ἀγαθῷ ἐπιστήμη ἡ σοφία ἐστίν· ὡς ἐπὶ πλέον εἶναι τὴν ἐπιστήμην 45 τῆς σοφίας. id. ib.

ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν προτάσεων συνέπλεξε τῇ ἐλάττω προτάσει αὐτὴν μείζονα καὶ κατηγορούμενον, συνθεῖς αὐτὴν τῷ μέσῳ, εἰπὼν

"τῷ δ' ἀγαθῷ ἐστὶν ἡ σοφία ἐπιστήμη." ἦν γὰρ ἡ πρότασις "ἡ τῷ ἀγαθῷ γνωστὴ ἐστὶ σοφία." ἢ γὰρ ἐπιστήμη ἢ τῇ σοφίᾳ συνήπτο, ὁ δὲ ἐστὶ τῷ μέσῳ ὅρος μέρος, ἀλλ' ἐστὶν ὁ κατηγορούμενος καὶ μείζων ὅρος· ἢ γὰρ σοφία ἐπιστήμη. παρ' ὃ καὶ ἀσαφές ἡ λέξις γέγονεν. ὅτι 5 γὰρ ὁ κατηγορούμενος ὅρος ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη, ἐδήλωσε δι' ὃ ἐπήνεγκε συμπέρασμα· γίνεσθαι γὰρ εἶπε συμπέρασμα τὸ τῷ ἀγαθῷ ἐπιστήμην εἶναι, ὃ ἕκαστον ἦν συμπέρασμα εἰ ἡ ἐπιστήμη συνήπτο τῇ σοφίᾳ, ὡς ἕνα καὶ μέσον ὅρον τὸν ὅλον εἶναι. δύναται τὸ "ἐπιστήμη" προσθεῖσθαι ὑπὲρ τῆς δεῖξαι ὅτι κατὰ γενικὴν πτωσί λαμβανομένη τῷ ἀγαθῷ ἡ σοφία κατηγορεῖται· ὅτι γὰρ ἐπιστήμη αὐτῆς ἡ σοφία, 10 δύναται τὸ "ἐπιστήμη" καὶ ἀντὶ τῆς γνωστὴς εἰρηκεῖναι. Alex. f. 122 b.

ὁ βύλεται λέγειν τῷδε ἐστίν, ὅτι τὸ μὴ συμπέρασμα κατὰ γενικὴν 486 προεπὶνεκεν, ἢ κατ' εὐθείαν, ὡς περ καὶ ἡ ἐλάττω πρότασις· ἢ γὰρ 13. συνήπτο ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἄρα ἐπιστήμη ἐστίν, ἀλλὰ τῷ ἀγαθῷ ἐστὶν ἐπιστήμη· ἢ μὲντοι μείζων πρότασις κατ' εὐθείαν προεπὶνεκεν· ἢ σοφία γὰρ, ἔφημεν, ἐπιστήμη ἐστίν. Ioh. Phil. f. LXXXIII.

ἀντιγράφει τὰς προτάσεις, καὶ τὴν μὴ ἐλάττονα κατ' εὐθείαν 486 συμπλέκει τὴν δὲ μείζονα κατὰ γενικὴν, καὶ τὸ συμπέρασμα πάλιν 15. κατὰ γενικὴν συνάγει. id. ib.

ἢ μὲντοι ἐλάττω κατ' εὐθείαν προεπὶνεκεν· τῷδε γὰρ ἐσθ' 486 19. μανεν εἰπὼν "ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν ταῦτα." ἔτι γὰρ ἐλέγομεν, τὸ ἀγαθὸν ποῖον ἐστὶν ἢ ἐναντίον. id. ib.

τὸ μὲντοι ἀγαθὸν ἐκεῖτο ἢ ἐναντίον εἶναι ἢ ποῖον κατ' εὐθείαν πτωσί· τῷδε γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῆς εἰπεῖν "ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν ταῦτα," 20 ὡς ἐμνημόνευσε· τὸ γὰρ ἀγαθὸν ἐναντίον ἢ ποῖον, ἀμφω κατ' εὐ- 19. θεῖαν. Alex. f. 123.

τῷδε κατ' εὐθείαν πτωσί προεπὶνεκεν· καὶ ὅρα πῶς 486 24. τὸ κατηγορεῖται τὸ κατ' εὐθείαν πτωσί κατηγορεῖται φησὶ, διὸ καὶ ἀνωτέρω ἔλεγε τὸ "ὡς αὖ κατ' εὐθείαν κατηγορηθησομένων" (p. 48 a 41) ἀντὶ τῆς κατ' εὐθείαν πτωσί προεπὶνεκεν. Ioh. Phil. f. LXXXIII.

ἄκρον πάλιν εἶπε τὸν ἕχατον ὅρον τὸν ὑποκειμένον ἐν τῷ συμ- 486 26. πέρασματι. εἰ δὲ τὸ ἀγαθόν· κατὰ μὴ γὰρ τῷδε τὸ γένος αὐτὸ εἶναι κατηγορεῖται, ἐν δὲ ταῖς προτάσεσιν ἔτε τῷδε ἢ ἐπιστήμη ἔτε τῆς ἐπιστήμης τὸ γένος· τῷδε γὰρ δηλοῖ τὸ "κατ' ἀλλήλων δὲ ἢ λέγειται." 35 Alex. f. 123.

τῷδε καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χήμασιν ἐν οἷς ἀποφατικὸν συνά- 486 33. γεται συμπέρασμα. γένος δὲ τὸ ἐν δευτέρῳ χήματι μέσον ὅρον ἐκάλεσεν, διότι καθολικώτερός ἐστιν ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων... δῆλον δὲ καὶ ἐντεῦθεν ὅτι ἢ τῆς ἀκριβείας τῶν πραγμάτων κατα- γίνεσθαι, ἀλλὰ τῷ ὑποδείγματος θεῖναι· δῆλον γὰρ ὅτι, ὡς περ ἐστὶν 35 θεῖναι καὶ πρὸς αὐτὸν ἀλλὰ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῷ γινόμενα, ἔτι καὶ δέων χρόνος ἐστὶν πρὸς ἐκεῖνα. Ioh. Phil. f. LXXXIV.

μὴ τὸ τῷδε εἰπεῖν πάλιν ἀποφατικὸν συλλογισμὸν παράδειγμα 486 35. ἐν τρίτῳ χήματι ἐκτίθεσθαι, ὡς ἕκαστον ἐπὶ τῷδε τῷ παραδείγματος τῷ μέσῳ ὅρος γένος τάξιν ἔχοντος, ὅτι μὴδὲ κατηγορεῖται· ἢ ἕκαστον ἐπὶ τῆς ἀποφατικῆς προτάσεως εἶπε μόνος τὸ "λέγειται πῶς πρὸς αὐτὸ τὸ γένος," ἀλλ' ἐπὶ τῷ προβλήματι ὅλον· ὁ γὰρ μέσος ἐν τῷ 45 δευτέρῳ χήματι ἀμφοτέρων τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὄρων κατη-

γορεύμενος αἴτιος τῷ ἀποφατικῷ συμπεράσματος, ἐν πᾶσι δὲ ἐν αἷς ἀποφατικόν τι συνάγει τῷ κτ' ἔχουσιν τινὰ καὶ κτ' πτώσιν συντάττει τῷ ἀναιρημένῳ ἐν τῷ προβλήματι τὴν μέσον ἢ καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, ἢ ἐκ τῶν οἱ ὅροι πάντως κατ' εὐθείαν πτώσιν ἀλλήλοις συντιθέμενοι, ἀλλὰ ὅπως ὡς ἐπὶ τῶν προειρημένων παραδειγμάτων δείκνυται. καὶ ἀπ' ἀρχῆς παρεωράδης καὶ εἶναι ἀμάρτημα ἐν τῇ λέξει, γραφέντος ἀντὶ τῆς "τῷ λέγεσθαι πῶς πρὸς αὐτὸ τὴν μέσον" τῷ "τῷ λέγεσθαι πρὸς αὐτὸ τὴν γένος." Alex. f. 123 b.

48 b ὁ βούλει ἐν τούτοις εἰπεῖν τὸ ἐξίν, ὅτι ἐν μὲν τῇ ἐκθέσει τῶν ὅρων ἐν αἷς ζητῶμεν τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ ἐπόμενα, κατ' εὐθείαν δὲ πτώσιν ἐκτίθει τὰς ὁρμὰς, ἐπειδὴν μέντοι συμπλέκωμεν ἀλλήλοις, ἵνα τὰς τῆς συλλογισμῶν προτάσεις ποιήσωμεν, κατὰ τινὰ τῶν τῷ ὀνόματος πτώσεων καὶ ὁ μόνον κτ' τὴν εὐθείαν. τὸ γὰρ "κτ' τὰς κλήσεις τῶν ὀνομάτων" ἀντὶ τῆς κτ' τὰς εὐθείας. αὐτὸ γὰρ εἰσι καθ' ὧς ἕκαστος κέκληται. Ioh. Phil. f. LXXXIV.

48 b ὁ καὶ καθόλου παραινέει δεῖν ποιεῖν, τὰς μὲν ὁρμὰς ἐκτίθει κτ' τὰς κλήσεις τῶν ὀνομάτων, τῷ τῆς κτ' τὰ ὀνόματα (τὰς γὰρ πτώσεις ἢ εἶναι ὀνόματα εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 2)), συμπλέκειν δὲ αὐτὰς ἐν ταῖς προτάσεσιν κτ' τὰς ἀρμοζύσας πτώσεις. Alex. f. 126.

49 a καίτοι τὰς πέντε ἐξέθετο πτώσεις χωρὶς τῆς κλητικῆς. ὁ γὰρ πρόσφορος τῷ ἀποφατικῷ λόγῳ. πῶς ἔν φησὶν "ἢ εἴ πως ἄλλως πίπτει τὸ νόμα;" μήποτε ἔν ἐπειδὴ πολλάκις καὶ ῥήμασι χρώμεθα ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ὅροις, οἷον τὸ φιλοσοφεῖν ἀγαθόν ἐστίν, διὰ τούτου εἶπε τὸ "ἢ εἴ πως ἄλλως πίπτει τὸ νόμα." καὶ γὰρ ταῦτα ὀνόματα εἰσι τῶν ῥημάτων, διὸ καὶ μὲν ἄρθρων λέγει. Ioh. Phil. f. LXXXIV.

49 a εἰπὼν περὶ τῆς κτ' τὰς πτώσεις τῶν ὅρων συμπλοκῆς, λέγει 6 νῦν περὶ τῆς ιδέας αὐτῶν, ὅτι ἢ ἀεὶ ἐκ τῆς ὑσίας λαμβάνοντα ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. id. ib.

49 a τῷ τῆς ἢ κατὰ τι τῶν εἰδῶν, οἷον Σωκράτης λευκός, ἢ κτ' 8 γένει, οἷον Σωκράτης κέρωςαι ἢ πεποιῶν, πᾶσα ὑσία μὲν ποιότητος, καὶ ἀποφατικῶς, ὁδεμία ὑσία μὲν ποιότητάς ἐστιν. καὶ αὐτὸ μὲν ἀπλᾶ ἐκ τῶν συμβεβηκότων κατηγορίαι ἢ πῆ ἢ ἀπλῶς, συμπεπλεγμένα δὲ ὡς ὅταν εἴπω Σωκράτης βαδίζων μανθάνει. συνέπλεξα γὰρ τῷ προσῶ τὸ ποιόν. ἢ ἔν τούτῳ φησὶ τὸ συμπεπλεγμένα, ἢ ὅτι ἐν ἐνὶ ὅρῳ τῷ κατηγορημένῳ δύο κατηγορίας συμπλέκειν, ἢ καὶ ἐν τῇ ὅλῃ προτάσει συμπλέκειν, ἵνα τὴν μὲν τῶν ὅρων ἐξ ἄλλης κατηγορίας λάβωμεν τὴν δὲ ἐξ ἄλλης. id. ib.

49 a ἢ ὡς μέλλων περὶ τούτων διορίζεσθαι ταῦτα φησὶ, ποῖαι μὲν 9 τῶν κατηγοριῶν ἰδίᾳ κατηγορεῖσθαι δύναται ὁ μὴν συμπεπλεγμένως, ποῖαι δὲ καὶ συμπλέκεσθαι δύναται. ἢ ἡμῖν τούτω ποιεῖν παρακελεύει, ἵν' ὡμεν προπαρασκευασμένοι καὶ τούτω. Ioh. Phil. f. LXXXIV b.

"ἐπισκεπτέον δὲ ταῦτα καὶ διορίζεον βέλτιον." ἐπεὶ τῶν συγκειμένων ἐν ταῖς κατηγορίαις τὰ μὲν μίαν πρότασιν ποιεῖ τὰ δ' ὁ 45 μίαν, ἔστι δὲ τῶν ἰδίᾳ κατηγορημένων ἀληθῶς τὰ μὲν καὶ συνθέντας ἀληθῶς κατηγορεῖν, τὰ δὲ συνθέντας ἢ ἐστὶν ἀληθῶς κατηγορεῖν, περὶ τούτων ἀξιῶν ἀμεινον δεῖν ἐπεσκεπθῆναι. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν

ἄλλων ὧν τὰ κεφάλαια ἐκτίθει. καὶ αὐτὰς μὲν γὰρ ἐν τῇ περὶ Ἑρμηνείας, ἐπὶ πλέον δὲ ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ Καταφάσεως περὶ τούτων λέγει. Alex. f. 124.

"τὸ δ' ἐπαναδιπλῆμενον," ὁ ἐστὶ τὸ δις λαμβανόμενον, ὅχ 49 a ἀπλῶς τὸ προστιθέμενον καὶ προσκατηγορούμενον. τούτω γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ 11 ὄνομα δηλοῖ τὸ τῆς ἐπαναδιπλώσεως. ἔστι δὲ ὁ ἐπαναδιπλῆμενος ἐν ταῖς προτάσεσιν ὁ μέσος ὅρος. ὅτος γὰρ γίνεται προσκατηγορούμενος ἐπαναδιπλωθείς. ὁ φησὶ δὲ δεῖν ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν τούτων συλλογισμῶν τῷ μέσῳ ὅρῳ τὸ δεύτερον λαμβανόμενον καὶ ἐπαναδιπλῆμενον συντάσσειν, ὡς δις εἶναι τὴν μέσον λεγόμενον, ἀλλὰ τῷ πρώτῳ, τῷ τῆς μείζονι καὶ κατηγορημένῳ. Alex. f. 124 b.

ὅμοιον τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ "ὁ τραγέλαφος δοξασὼν ἢ μὴ ὄν." 49 a σφόδρα δὲ συντόμως εἰρημένον ἀσάφειαν ἔχει. μόνον γὰρ ἔλαβε τὸ 24 ἐπαναδιπλῆμενον τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορούμενον, παραλιπὼν τῷ κατηγορημένῳ προσκεῖσθαι αὐτὸ δεῖν. ἔστι γὰρ τὸ συμπέρασμα τὸ "τραγέλαφος δοξασὼν ἢ μὴ ὄν," ὁ δὲ συλλογισμός, τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὄν δοξασὼν ἢ μὴ ὄν. ἐφ' αἷς προτάσεσι τὸ συμπέρασμα τὸ "τραγέλαφος δοξασὼν ἢ μὴ ὄν." τινὲς δὲ ἤκουσαν ὅπως 15 ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὄν μὴ ὄν ἢ μὴ ὄν, τραγέλαφος ἄρα μὴ ὄν ἢ μὴ ὄν. ὅμοιον παράδειγμα τοῖς προειρημένοις καὶ τὸ ἀνθρώπος φθαρτὴν ἢ αἰδητόν. ἔστι γὰρ συμπέρασμα ἔχον ἐπαναδιπλῆμενον τὸ αἰδητόν, δηλὸν ὡς διὰ μέσου ὅρου τῷ αἰδητῷ γεγονότος καὶ δεδειγμένῳ. Alex. f. 125.

τρίτον ὑπόδειγμα, ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὄν δοξασὼν ἢ μὴ ὄν, ὁ τραγέλαφος ἄρα δοξασὼς ἐστὶν ἢ μὴ ὄν. παραλέλειπται τὸ δοξασὼν. Ioh. Phil. f. LXXXIV b.

ἔοικε μέντοι ταῦτα λέγειν ἐπικατηγορούμενόν τε καὶ ἐπαναδιπλῆμενον. ἐπήνεγκε γὰρ τὸ "πρὸς τῷ ἄκρῳ τὴν ἐπαναδιπλωσιν θε- 25 τέον." Alex. f. 125.

ἐν μέρει συλλογισμῶς εἶπε τὸς ὅχ ἀπλῶς ἔχοντας τὸ κατη- 49 b γορεύμενον ἀλλὰ μὲν προδήκης τῆς δηλώσεως τί τόδε ἢ πῆ ἢ πῶς. 2 ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τούτων δηλωτικά προσκείμενα τῷ κατηγορημένῳ μερικώτερον αὐτὸ ποιεῖ. Alex. f. 126.

δεῖ, φησὶν, ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν, ὑπὲρ τῆς 49 a εὐκολώτερον ἀναλύειν, μεταλαμβάνειν τὰ ἐν τοῖς ὅροις κείμενα 3 εἰς τὰ τὸ αὐτὸ δυνάμενα. τὸ αὐτὸ δὲ δύναται καὶ ὀνόματα ὀνόμασι καὶ λόγοι λόγοις καὶ ὀνόματα λόγοις. ἐπεὶ ἔν ἢ ἐν ταῖς λέξεσιν ὁ συλλογισμὸς τὸ εἶναι ἔχει ἄλλ' ἐν τοῖς σημαινομένοις, σημαίνει δὲ λόγοις ὀνόματα ταῦτα ὅταν ὦσιν οἱ ὅροι διὰ λόγων εἰλημμέ- νοι, ἀναλύοντας χρὴ εἰς τὰ ἴσον τοῖς λόγοις ὀνόματα δυνάμενα καὶ σημαίνοντα ταῦτα προηγῆναι μεταλαμβάνειν τὸς ὅρους. ῥᾶν γὰρ ἢ ἀνάλυσιν τῶν συλλογισμῶν καὶ τὰς προτάσεις καὶ ἢ εὐρεσις τῆς χήματος καθ' ὃ ἡρώτηται γίνεται ὀνομάτων ὄντων ὅρων καὶ μὴ λόγων. 4 ὁ Ἀριστοτέλης μὲν ἔν ὅτῳ περὶ τῶν κτ' τὰς λέξεις μεταλήψεων ἀποφαίνεται, οἱ δὲ νεώτεροι ταῖς λέξεσιν ἐπακολουθῶντες, ἔκτετι δὲ τοῖς σημαινομένοις, ὁ ταυτὸν φασὶ γίνεσθαι ἐν ταῖς εἰς τὰς ἰσοδυ- ναμύσας λέξεις μεταλήψεσι τῶν ὅρων. id. ib.

49b ἐπειδὴ πολλάκις τῶν ἀρχαιοτέρων τινὲς ἢ καὶ οἱ προσδιαλεγό-
14. μενοι ὡς τὰς δύο προτάσεις τῆ συλλογισμῶ λέγουσιν, ὡς καὶ ἔμ-
προθεν εἶρη, ἀλλ' ἔστιν ὅτε τὴν ἐλάττωσαν μόνην εἰπόντες εὐθὺς
ἐπάγουσι τὸ συμπέρασμα, διδάσκει ἡμᾶς πῶς καὶ τῆς ἀναλύσο-
μεν τῆς συλλογισμῶς. Ioh. Phil. f. LXXXV b.

49b τὸ "ἴσως" προσέθηκε λέγων "ἀλλ' ὡς παντὶ ἴσως" ὡς διὰ τῆς
19. ἐκκειμένους ὅρους, ἀλλὰ διὰ τὸ τὸ ἀδιόριστον ἀληθεύει καὶ ἐπὶ τῆ κα-
θόλου, ὡς περ γε καὶ ἐπὶ τῆ ἐπὶ μέρους. Alex. f. 127.

49b ταῦτέστιν ἐὰν ἡ μείζων πρότασις ἢ α' β' μερικὴ εἴη, καὶ τε
20. καθόλου εἴη ἢ ἐλάττωσαν ἢ β' γ' καὶ τε μερικὴ, ἐνδέχεται τὸ α' μηδενὶ
ὑπάρχειν τῷ γ'. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

49b τὸ "καθ' ὅσον" ἂν τὸ β' λέγει ἀληθῶς ἀντὶ τῆ καὶ παντὸς ἀκ-
23. ρέον. id. ib.

προσυπακύνει ὅτι τὸ α'. ἔστι δὲ τὸ καθ' ὅσον ἂν, ὡς ἔφαμεν,
ἴσον τῷ καὶ παντὸς καθ' ὅσον τὸ β'. πρόσκειται δὲ τὸ "ἀληθῶς," ἐπεὶ
δύναται καὶ παντὸς μὴ κατηγορεῖται, ψευδῶς δέ. Alex. f. 127 b.

49b τὴν ἀσυλλόγιστον ἀναλαμβάνει συζυγίαν, ὑπερβατικῶς δὲ
25. ἔστιν ἡ λέξις· εἰ μέντοι τὸ α' λέγει καὶ παντὸς καθ' ὅσον τὸ β' λέγει.
εἰ ὅσον ὅπως ἔχοιεν ὡς τὴν ἐλάττωσαν πρότασιν ἀπροσδιόριστον εἶναι,
ἐνδέχεται, φησί, τὸ α' ποτὲ μὴ ὡς παντὶ τῷ γ', ποτὲ δὲ ὅθεν ὅπως
ὑπάρχειν. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

49b ὁ λέγει τοιαῦτον ἔστιν, ὅτι ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν αἱ
27. δυνάμεις τῆς τρεῖς ὅρους ἐν αὐταῖς ἔχουσιν, ὁποῖα εἰσὶν αἱ ἐξέθετο
νῦν (ὁποῖα εἰσὶν αἱ καὶ πρόσληψεν ὑπὸ Θεοφράστου λεγόμεναι·
αὐτὸ γὰρ τῆς τρεῖς ὅρους ἔχουσιν πῶς· ἐν γὰρ τῇ καθ' ὅσον τὸ β' παντός, 25
κατ' ἐκείνη καὶ τὸ α' παντός, ἐν τοῖς δύο ὅροις, τῷ τε β' καὶ τῷ α',
τοῖς ὁρισμένοις ἤδη πῶς περιελήθη καὶ ὁ τρίτος, καθ' ὅσον τὸ β' κα-
τηγορεῖται, πλὴν ὅχι ὁμοίως ἐκείνοις ὁρισμένους φανερός), ἐν δὲ
ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν αἱ τῇ λέξει μόνον τῶν κατηγορικῶν δια-
φέρειν δοκῶσιν, ὡς ἔδειξεν ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως Θεοφράστου, 30
φησὶν ὅτι ἢ ὅπως λαμβανομένη ὅτι καθ' ὅσον τὸ β' παντός, κατ'
ἐκείνη τὸ α' παντός, σημαίνει καθ' ὅσον τὸ β' λέγει, καὶ πάντων τῶ-
νων λέγει καὶ τὸ α'. τῆτο γὰρ ἐδείχθη· διὸ εἰ μὴ εἴη τῷ β' καὶ παντὸς
προσκειμένον, καὶ τὸ α' καὶ παντὸς ἔσαι τῷ β'. ὅπως δὲ καὶ καθ' ὅσον
κατηγορεῖται τὸ β' κατηγορηθῆσεται καὶ τὸ α'. εἰ δὲ μὴ εἴη τὸ β' καὶ 35
παντὸς προσκειμένον ἐν τῇ καὶ πρόσληψεν πρότασι, ἀλλ' ἀδιόριστως
λαμβάνοιτο, ἔκτετι τὸ α' καὶ παντὸς κατηγορηθῆσεται τῷ β'. ὅπως
δὲ ἂν προσληφθῇ, ἀσυλλόγιστος ἢ συμπλοκή... ὁ μέντοι Θεο-
φράστος ἐν τῷ περὶ Καταφάσεως τὴν καθ' ὅσον τὸ β', τὸ α', ὡς ἴσον
δυναμένην λαμβάνει τῇ καθ' ὅσον τὸ β', κατ' ἐκείνη παντὸς 40
τὸ α'. Alex. f. 128.

49b ἐπειδὴ διὰ παντὸς τῆ βιβλίου διὰ τῆς τῶν σοιχείων ἐκθέ-
33. σεως τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο, ἵνα μὴ τις ὑπονοήσῃ ὅτι ἢ
τῶν σοιχείων θέσις αἰτία ἐστὶ τῆ συλλογιστικῆς εἶναι τινὰς τῶν
συμπλοκῶν ἢ ἀσυλλόγιστος, αὐτὸ τῆτο διδάσκει ὅτι ὡς περὶ τὴν 45
ἐκθεσιν τῶν σοιχείων τὰ συμβάντα συμβέβηκε. Ioh. Phil.
f. LXXXVI.

ἐκθεσιν μὴ λέγει τὴν τῶν ὅρων καταγραφὴν. Alex. f. 128.

τὸ ὅσον "ὡς περ καὶ τὸ αἰδιότατος ἐν μανθάνοντα λέγοντες" 50a
σημαίνει ὅτι πολλάκις διδάσκοντες τι ὡς αἰδιότατον τὰς δειξίς 1.
ποιήμεθα τοῖς μανθάνουσιν ἐπὶ αἰδιότων παραδειγμάτων. Alex.
f. 129.

5 ὁ βάλει διὰ τῶν δειξίς ἐκείνῳ ἔστιν, ὅτι ἐπειδὴ τῶν συλ- 50a
λογισμῶν οἱ μὴ ἀπλοῖ εἰσὶν οἱ δὲ σύνθετοι, καὶ καθόλου οἱ μὴ ἐκ προ- 5.
συλλογισμῶν δείκνυνται ὡς αἱ προτάσεις ὡς ἀμεσοὶ ὅδε αὐτόπιστοι,
οἱ δὲ ὅδε δέον πρόσυλλογισμῶν διὰ τὸ ἀμέσους τε εἶναι καὶ αὐτο-
πίστους τὰς προτάσεις, ὡς δεῖ, φησὶν, ἀγνοεῖν ὅτι ὅταν ἐκ προσυλλο-
γισμῶν περαίνηται τις συλλογισμὸν, ὡς πάντως καθ' ὅσον ἐν καὶ τὸ αὐτὸ
χῆμα πάντα συνάγει τὰ συμπεράσματα, ἀλλ' ἔστιν ὅτε ἐν τοῖς
δύο ἢ καὶ τοῖς τρισίν... ἐπειδὴ δὲ τῶν προσυλλογισμῶν τὸ συμ-
πέρασμα λαμβάνοντες καὶ ἐπισυνάπτοντες ἑτέραν πρότασιν ὅτω
ἐν συλλογισμῶν πλέκωμεν, ἐκείνῳ ἐπισηῆσαι χρὴ, ὡς καὶ ὁ Ἀλέξαν-
δρος φησιν, ὅτι εἰ μὴ ἐν τρίτῳ χῆματι εἴη ὁ προσυλλογισμὸς, ἐξ
αὐτῶν δὲ ἐπὶ τὸ πρῶτον μεταβαίνωμεν, αἰεὶ κάτωθεν δεῖ τὴν πρό-
τασιν προσθέσθαι. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

τὸ "εἴτα διαλεχθεὶς ὅτι ὡς ἐστὶ μία δύναμις τῶν ἐναντίων" 50a
ἴσον ἐστὶ τῷ δειξίς καὶ συλλογίσαιτο ὅτι μὴ ἐστὶ τῶν ἐναντίων μία 20.
δύναμις· τῆτο γὰρ σημαίνει τὸ ὡς πᾶσα δύναμις τῶν ἐναντίων.
μὴ γεγονότος δὲ πρὸς αὐτὸ συλλογισμῶν ὅδε ἀνάλυσιν ἂν γένοιτο.
τῆτο δὲ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς "τῆτον μὴ ὡς ἔστιν ἀναγαγεῖν τὸν λόγον"
εἶρηκε· συλλογισμὸς γὰρ ὡς ἐστὶ· τίθεναι μὴ ὡς αὐτὸν ἀναγκαῖον, ὡς
μὴν διὰ συλλογισμῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὁμολογίαν τὴν ἐξ ἀρχῆς.
τὸ δὲ "ὅτι μία δύναμις τῶν ἐναντίων" ἔστιν ἀναγαγεῖν· διὰ συλ-
λογισμῶν γὰρ ἐκεῖνα ἐδείχθη, ὡς ἡμεῖς ἐφθάκαμεν δεδειχέναι. καὶ
τῆς ἀνάλυσιν ἂν εἴη τῆς ὅτι μία δύναμις ἔστιν. τῆτο δ' εἶρηκεν
ὡς ἴσον τῷ "ὅτι μία δύναμις ἔστιν." λείπει δ' ἂν τῇ λέξει καὶ τὸ
τῶν ἐναντίων. τὸ δ' "ἴσως" προσέθηκεν ὅτι μὴ πάντως τῆτο διὰ
συλλογισμῶν δείκνυνται, ἀλλ' ἔνεστιν καὶ αὐτὸ ὡς ἐναργὲς δι' ὑποθέ-
σεως καὶ διὰ συνθήκης λαβεῖν... ὅτι μὴδὲ πᾶν τὸ μεταλαμβανό-
μενον διὰ κατηγορικῶν δείκνυνται συλλογισμῶν, ἀλλ' ἔστιν πολλάκις καὶ
διὰ τὴν ἐναργεῖαν τιθέμενον, ὡς ἐκ τῆς προειρημένου παραδείγμα-
τος δῆλον· τὸ γὰρ μὴ δύναται συνυπάρχειν ὑγείαν καὶ νόσον ὄντα
ἐναντία ὡς ἐναργὲς προσλαμβάνεται ἀλλ' ὡς δεδειγμένον διὰ
συλλογισμῶν. καὶ Θεοφράστος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων
Ἀναλυτικῶν λέγει τὸ προσλαμβανόμενον ἢ δι' ἐπαγωγῆς τίθεσθαι
ἢ καὶ αὐτὸ ἐξ ὑποθέσεως ἢ δι' ἐναργείας ἢ διὰ συλλογισμῶν.
Alex. f. 131.

διαφέρουσι δὲ, φησὶν, οἱ εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντες τῶν ἐξ ὁμο- 50a
λογίας, ὅτι οἱ μὴ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπάγοντες τὴν πρόσληψιν, ὅπερ 32.
ὡς ἀποδεικνύουσιν, ὡς ἐκ συνθήκης λαμβάνουσιν ὁμολογούμενον ἀλλ'
ἐξ αὐτῆς τῆς ἐναργείας μαρτυρούμενον, ἐκείνοι δὲ ἐκ συνθήκης.
Ioh. Phil. f. LXXXVIII.

περὶ τῶν ὑπερτίθει μὴ ὡς ἐρῶν ἐπιμελέστερον, ὡς μὴν φέ- 50a
ρεται αὐτῷ σύγγραμμα περὶ αὐτῶν. Θεοφράστος δ' αὐτῶν ἐν τοῖς 40.
ἰδίοις Ἀναλυτικοῖς μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ Εὐδόκιμος καὶ τινες ἄλλοι
τῶν ἐταίρων αὐτῶν. λέγουσι δ' ἂν τῆς τε διὰ συνεχῶν, ὡς καὶ συνε-
-

μένον λέγει, καὶ τῆς προσλήψεως ὑποθετικῆς, καὶ τῆς διὰ τῆς διαι-
ρετικῆς τε καὶ συνεζευγμένης, ἢ καὶ τῆς διὰ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς.
εἰ ἄρα ἔσται τῶν προειρημένων, παρὰ τῆς εἰρημένης εἶεν ἂν καὶ οἱ
ἐξ ἀναλογίας, καὶ ὅς λέγουσι καὶ ποιότητα, τῆς ἀπὸ τῆς μᾶλλον καὶ
ἥττον, καὶ ὁμοίως καὶ εἴ τινας ἄλλαι τῶν ἐξ ὑποθέσεως διαφοραὶ προ-
τάσεων εἰσι, περὶ ὧν ἐν ἄλλοις εἴρηται. ἐκεῖνο δὲ ἄξιον ἐκ τῆς
λέξεως ἐπισημῆνας, ὅτι συλλογισμὸς μὴ ἀπλῶς ὁ λέγει τῆς
ὑποθετικῆς εἶναι, περαίνειν μέντοι καὶ αὐτὸς λέγει, ὥσπερ προειρη-
καμεν. Alex. f. 131 b - 132.

50 b λέγει τὸτο περὶ τῆς δ' τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι, ὅς ἐκ κα- 10
8. θόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ ἐπὶ μέρος ἀποφατικῆς τῆς
ἐλάττονος ἐπὶ μέρος ἀποφατικὸν συνάγει, καὶ περὶ τῆς ἑκτῆς τῆς ἐν
τῷ τρίτῳ χήματι, ὅς καὶ αὐτὸς ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάτ-
τονος καὶ ἐπὶ μέρος ἀποφατικῆς τῆς μείζονος ἐπὶ μέρος ἀποφατι-
κὸν συνάγει. δείκνυται μὴ γὰρ τὸ ἐπὶ μέρος ἀποφατικὸν πρόβλημα 15
ἐν τοῖς τρισὶ χήμασιν· ἀλλ' οἱ προειρημένοι συλλογισμοὶ ὁ δύνανται
εἰς ἄλλα χήματα ἀναχθῆναι τῷ τῆς μὴ ἀναγωγῆς καὶ τῆς ἀνάλυσιν
τῆς ἐκ τινος χήματος εἰς ἄλλο χήμα δι' ἀντιστροφῆς γίνεσθαι, τῶ-
των δὲ μηδέτερον δείκνυται δύνανται δι' ἀντιστροφῆς, ἀλλ' ἀμφο-
τέρως διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὡς ἐδείχθη. τὸτο καὶ 20
αὐτὸς προῖον γνώριμον ποιήσει. Alex. f. 132.

50 b τὸ "ἔτε γὰρ ἀντιστροφήν τὸ α' β'" εἴρηκεν ὅτι ὅδ' ὅλως
31. ἀντιστρέφει ἡ καθόλου (καθόλου γὰρ καὶ ἡ α' β' καταφατική, τῇ δὲ
καταφατικῇ καθόλου ἡ ἐπὶ μέρος καταφατικὴ ἀντιστρέφει), ἀλλ'
ὅτι αὐτῇ ὁ ἀντιστρέφει· αὐτὸ γὰρ κυρίως ἀντιστρέφειν λέγονται αἱ 25
αὐταῖς ἀντιστρέφουσαι... διὰ τὸτο δὲ εἶπεν "ἔτε γὰρ ἐπιδέχεσθαι
ἀντιστροφήν." ἔτε καὶ εἰ γένοιτο ἀντιστροφή καὶ ληφθεῖν ἢ ἐπιδέχεσθαι
ἢ καθόλου καταφατικὴ ἀντιστροφή (ἐπιδέχεσθαι δὲ τὴν τῆς ἐπὶ μέρος
καταφατικῆς), συλλογιστικὴ ἔτι ἡ συζυγία· γίνεσθαι γὰρ ἐν πρώτῳ
χήματι συζυγία ἔχουσα ἐπὶ μέρος καταφατικὴν τὴν μείζονα τὴν 30
β' α', ἐπὶ μέρος δὲ ἀποφατικὴν τὴν ἐλάττονα τὴν α' γ', ἣτις καὶ
ἀσυλλόγιστος ἐστίν. δύναται τις καὶ ἔτιως ἀκῶσαι τὸ "ἔτε γενομέ-
νης ἔσται συλλογισμός," ἀντὶ τῆς ἔτε εἰ μὴ συγχωρηθεῖν τὴν κα-
θόλου καταφατικὴν ἀντιστρέφειν ἑαυτῇ, ὅδ' ἔτιως ἔσται συλλογισ-
μός· καὶ γὰρ καὶ ἔτιως ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία. ἔσται γὰρ ἐν πρώτῳ 35
χήματι ἡ μὴ μείζων πρότασις καθόλου καταφατικὴ ἡ α' β', ἡ δὲ
ἐλάττω ἐπὶ μέρος ἀποφατικὴ· ἀδύνατον δὲ τῆς ἐλάττονος ἀπο-
φατικῆς ὕψους συλλογισμὸν ἐν πρώτῳ γενέσθαι χήματι. Alex.
f. 132 b.

51 a τὸ "ἐκὼν ἐπεὶ ἀντιστρέφει τὸ γ' πρὸς ἑκάτερον" ἴσον ἐστὶ τῷ 40
4. ἐπεὶ ἀμφοτέρω αἱ προτάσεις ὅσαι καθόλου καταφατικῇ ἀντιστρέ-
φουσι, δυνησόμεθα ἢ ἂν θελήσωμεν αὐτῶν ἀντιστρέφαι καὶ ἀναγα-
γεῖν τὸν συλλογισμὸν ἐπὶ τὸ πρῶτον χήμα. Alex. f. 133.

51 a ἄλλο πάλιν ἡμᾶς διὰ τῶν διδάσκει. πολλάκις συλλογίζο- 45
11. μενοι, δεῖξαι βυλόμενοι ὅτι ὅδε τῶδε ὅς ἐστιν ὁρισμός, ὁ πάντως
ὅλον τὸν ὁρισμὸν ἀνασκευάσαι βυλόμεθα ἀλλὰ μῶριόν τι τῶν ἐν
τῷ ὁρισμῷ. ἐν ὅν τῷ ἀνασκευάζειν ὅτι ὅδε τῶδε ὅς ἐστιν ὁρισμός,
ὁ θετέον, φησὶν, ὅλον τὸν ὁρισμὸν ὅρον (δυχερῶς γὰρ ἔτιως εὐρίσκομεν

μέσον δι' ὃ δείξομεν τὸν ὁρισμὸν ὅλον τῷ ὁρισμῷ μὴ ὑπάρχοντα),
ἀλλ' ὅτι περὶ ἂν εἴη τῷ ὁρισμῷ κακῶς εἰλημμένον, τὸτο θετέον
ὅρον. Ioh. Phil. f. LXXXVII b.

ὁ δὲ φησὶν, ἅπαντας τῆς ὑποθετικῆς συλλογισμὸς πειρᾶσθαι 51 a
5 ἀναλύειν εἰς τὰ χήματα, ἀλλὰ μόνον αὐτῶν τὴν πρόσληψιν, τὸ 16.
δὲ συνημμένον ἔκετι, διὰ τὸ μὴ διὰ συλλογισμῷ δείκνυται ἀλλ'
ἐξ ὁμολογίας λαμβάνεσθαι. ὑποθετικὸς δὲ φησὶν ἐν τέτοις ὁ πάν-
τας ἀλλὰ τῆς ἐξ ὁμολογίας καλυμένους, λέγω δὲ τῆς λαμβάνον-
τας καὶ συνθήκην τὸ συνημμένον, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν
τῇ περὶ Οὐρανῶ (2 11) περὶ τῶν χημάτων τῶν ἄσρων κατε-
σκεύασεν. id. ib.

ταῦτάς τ' εἰς τὸ πρῶτον καὶ τρίτον χήμα· περὶ τούτων γὰρ νῦν τὸν 51 a
λόγον ποιῶ. εἴτε ὅν, φησὶν, ἐκ τῆς πρώτης εἰς τὸ τρίτον μεταλα- 22.
βεῖν βυλόμεθα τὰς προτάσεις εἴτε ἀνάπαλιν, πάντως τὴν ἐλάτ-
τονα ἀνάγκη ἀντιστρέφειν. id. f. LXXXIX.

αὐτὸς ταχέως εἶπε τὴν αἰτίαν, "ὁδετέρα γὰρ τῶν προτάσεων 51 a
ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς καθόλου." δεῖ μὴ γάρ, εἰ μέλλοι συλλογισμὸς 32.
ἔσεσθαι, καθόλου τινὰ πρότασιν εἶναι, ὁ γίνεσθαι δὲ καθόλου πρότασις
ἀντιστροφῆς τῆς καθόλου καταφατικῆς, ἢ μόνον ὅσον τε ἀντι-
στρέφαι. καίτοι ὅδ' εἰ αὐτὴ καθόλου ἀντιστρέφει, ἢ ἡ ἐδύνατο ἢ
ἀνάλυσιν γενέσθαι εἰς τὸ τρίτον χήμα, ἐκ τῆς δεῖν μὴ ἀμφοτέρως
ἀντιστραφεῖν, μὴ ἀντιστρέφειν δὲ τὴν ἑτέραν. Alex. f. 133 b.

πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι καὶ κατασκευάζειν τι ἢ ἀνασκευάζειν 51 b
δύνανται διὰ συλλογισμῷ διαφέρειν φησὶ τὸ εἰδέναι διακρίνειν καὶ 5.
χωρίζειν τὰς προτάσεις τὰς ἀποφατικὰς μὴ ἔχουσας τὸ χήμα ὅσας
δὲ καταφάσεις ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων. λέγει δὲ περὶ προτάσεων
αἱ Θεόφραστος καὶ μετάθεσιν λέγει. εἴρηκε δὲ καὶ αὐτὸς περὶ τούτων
ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 10). id. f. 134.

ἡ δὲ δεῖξαι δι' ἀναλογίας, ἣτις ἐστὶ δεῖξαι ὑποθετικὴ καὶ αὐτῇ. 51 b
ἡ δὲ ἀναλογία τοιαύτη... ἀσαφὴς ἡ λέξις ἐστίν, ὅτι δεῖξαι ἐν τῷ 10.
δύνανται βαδίζειν καὶ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθὸν ἐμπεριεχόμενον δυνάμει
τὸ ἐστίν, ἐξῆς προσέλαβεν "ὥστε καὶ τὰ ἀντικείμενα," ὡς ὁ καλλίον
γε ταῦτα ἀντικείμενα λαβεῖν, περὶ ὧν λέγειν αὐτῷ προσέκειτο,
ἢ τὰ συναληθευόμενα, ἢ ὅσα ὄντα ἀντικείμενα φαντασίαν ἀντικει-
μένων παρέχει. ἢ δὲ ταῦτα τό τε δύνασθαι μὴ βαδίζειν καὶ τὸ
ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν. παραλείπων δὲ καὶ τὸ δεῖξαι εὐθέως ὅτι καὶ
τούτων ἑκάτερον, τὸ μὴ δύνασθαι μὴ βαδίζειν ἴσον ἐστὶ τῷ ἐστὶ δυνά-
μενος μὴ βαδίζειν, τὸ δὲ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν τῷ ἐστὶ ἐπιστάμε-
νος τὸ μὴ ἀγαθόν, οἷς ὁμοίον ἐστὶ τὸ ἐστὶν ὁ λευκόν, πρῶτον ἔλα-
βεν αὐτὸς τὰς κυρίως ἀποφάσεις τὰς ὁ δύνασθαι βαδίζειν καὶ ὁ
ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐδείξεν ὅτι ἡ ὁ δύνασθαι βαδίζειν ἴση ἐστὶ τῇ
ὁ ἐστὶ δυνάμενος βαδίζειν. id. f. 134 b.

ἐπὶ σαφέστερον ὑπόδειγμα μετάγει τὸν λόγον, δείκνυς ὅτι ὁ 51 b
ἐστὶ ταῦτ' ἢ ἀπλῆ ἀπόφασις τῇ ἐκ μεταθέσεως καταφάσει. Ioh. 25.
Phil. f. LXXX b.

τὸ λεγόμενον τοῦτον ἂν εἴη. πᾶσα πρότασις καὶ πᾶς λόγος 51 b
ἀποφατικὸς ἀληθεύει κατὰ τινος ἢ ὡς κατάφασις ὧν ἢ ὡς ἀπό- 32.
φασις... δύνασθαι καὶ τοῦτον εἶναι τὸ "εἰ ὅν καὶ πάντες ἢ φάσις ἢ

ἀπόφασις," εἰ κ' πάσης προτάσεως κ' κ' παντὶς ἀποφαντικῆς λόγῳ ἀληθεύει) τὸ ἢ καταφατικὸν αὐτὸ ἢ ἀποφατικὸν εἶναι. τὰ δ' ὕτως λεγόμενα ὄντες ἀποφαντικοὶ λόγοι κ' προτάσεις ἔκ εἰσιν ἀποφάσεις· ἐδείχθη γὰρ τὸτο· εἰ γὰρ μὴ τὸ κειμένον, ὅδ' ἄλλῃ τινὸς καταφάσεις ἂν εἶεν. ἐπεὶ ὅν πάσης καταφάσεως ἀπόφασις ἔστιν, κ' τῶν ὕτως λεγομένων "ἔστιν ὃ τὸτο" ἀποφάσεις ἔσονται αἱ λέγεσθαι "ἔκ ἔστιν ὃ τὸτο." τῆς μὲν γὰρ ἔστιν ὃ λευκὸν ἢ ἔκ ἔστι λευκόν, τῆς δ' ἔστιν ὃ ἀγαθόν ἢ ἔκ ἔστιν ὃ ἀγαθόν, κ' ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἔχουσαι. Ἀριστοτέλης μὲν ὅν τῆς Σωκράτης λευκὸς καταφάσεως ἀπόφασιν λέγει τὴν Σωκράτης ἔκ ἔστι λευκός, ὃ τὴν Σωκράτης ἔστιν ὃ λευκός. εἰσὶ δὲ οἷς δοκεῖ μηδέπω μηδὲ ἢ ὕτως λαμβανομένη ἀπόφασις εἶναι (μὴ γὰρ ὀφείλειν τὸ ἀποφατικὸν πρὸς τὸ ἔστιν μηδὲ πρὸς τὸ κατηγορημένον τίθεσθαι μόνον). ἀλλ' ἢ ἀπόφασις ἢ τὸ ἀποφατικὸν πρὸς πάσης τῆς καταφάσεως τε κ' προτάσεως ἔχουσαι κείμενον. Alex. f. 135 b.

καλῶς προσέθηκε τὸ "πῶς," ὅτι ἔκ ἀπλῆς ἐστὶ κατάφασις ἀλλ' ἐκ μεταθέσεως· πάσης δὲ καταφάσεως ἔστι τις ἀπόφασις· κ' τῆς ἄρα λεγούσης ἔστιν ὃ ἀγαθόν, ἣτις δέδεικται κατάφασις ὅσα, ἀπόφασις ἔστι ἢ ἔκ ἔστιν ὃ ἀγαθόν. Ioh. Phil. f. LXXX b.

51 b 36. πρὶν κείτο μὲν διδάξαι ὅτι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως ἔκ ἔστιν ἀπόφασις ἢ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, ὡς χρησιμεύοντος ἡμῶν τῆς εἰς τὰς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεις, ἵνα μὴ καταφατικὸν ἐκ μεταθέσεως πρόβλημα οἰηθέντες ἀποφατικὸν εἶναι, εἰς ἀποφατικὸν ἀναλύειν συλλογισμόν πειραθῶμεν. τὸτο μὲν ὅν τὸ προκείμενον ἦν τῷ Ἀριστοτέλει· εἴτα πρὸς τὴν τῆς δειξίης ἔλεγε τὴν αὐτὴν δύναμιν βαδίζειν κ' μὴ βαδίζειν, κ' ἐπισημονα τὸ ἀγαθὸν εἶναι κ' τὸ μὴ ἀγαθὸν, ὡς αἱ μὲν ἦσαν ἀπλᾶι καταφάσεις αἱ δὲ ἐκ μεταθέσεως, κ' ὅτι ὃ ταυτὸν ἐστὶ τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν κ' ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν, ὡς ἢ μὲν ἀπλῆ ἐστὶν ἀπόφασις ἢ δὲ κατάφασις ἐκ μεταθέσεως. ἐπεὶ ὅν ὅλως ἐμνήσθη τίνες τε ταυτὸν δύναμιν τῶν ἀπλῶν κ' τῶν ἐκ μεταθέσεως κ' τίνες ὃ ταυτὸν, διὰ τὸτο βέβηλεται μεταξὺ περὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν ἀπλῶν προτάσεων κ' τῶν ἐκ μεταθέσεως ἡμᾶς διδάξαι, κ' ἅπερ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 10) ἠνέξατο περὶ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν, ταῦτα σαφῶς ἐνταῦθα διδάσκει. Ioh. Phil. f. LXXXI.

52 a 12. εἰπὼν ὅπως ἔχουσιν αἱ ὑπάλληλοι προτάσεις ἐν τῷ διαγράμματι, ζητεῖ νῦν ὅπως ἔχουσιν κ' αἱ διαγώνιοι, κ' φησὶν ὅτι τὸ μὲν α' κ' γ' ὅδεποτε τῷ αὐτῷ ὑπάρξει, τῷ αὐτῷ ὑπάρξει, τῷ αὐτῷ ὑπάρξει, ἢ τε ἀπλῆ κ' ἢ ἐκ μεταθέσεως. . . εἰ ὅν μέλλει συναίσειν τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα τοῖς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ὅταν λέγῃ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὸ α' γ' ὅθεν τῷ αὐτῷ ὑπάρξει, τῷ αὐτῷ ὑπάρξει, αἱ κατάφασεις, ἢ ὡς ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων ἀποφάσεων ἐξακυσόμεθα ἢ ὡς ἐπὶ τῶν μερικῶν ἀποφάσεων (κ' γὰρ αἱ ἀπροσδιορίστοι ταῖς μερικαῖς ἰσοδυναμοῦσιν), ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν προσδιορισμένων καταφάσεων. ὅτι δὲ ὡς ἐπὶ τῶν ἀπροσδιορίστων ἐνταῦθα τὸν λόγον ποιεῖ, ἐδήλωσε κ' ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας· ἐκθεῖς γὰρ τῶν ἀπροσδιορίστων προτάσεων τὸ διάγραμμα, κ' εἰπὼν ποῖαι ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις κ' ποῖαι ὄν, "ταῦτα

μὲν ὅν" φησὶν (p. 19 b 31), "ὡς περ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἶρηται, ὅτω τέτακται," ὡς δὴ τῆς τῆς γράμματος προτέρῃ γεγραμμένην ἀπορήσειε δ' ἂν τις πῶς ἀνωτέρω μὲν ἀμφοτέρως τὰς καταφάσεις συναληθεύειν ἔλεγε, τὴν τε ἀπλῆν κ' τὴν ἐκ μεταθέσεως (ὃ γὰρ αὐτός, φησὶ, δύναται βαδίζειν κ' μὴ βαδίζειν, κ' ἐπισημονα τὸ ἀγαθὸν κ' τὸ μὴ ἀγαθὸν), ἐνταῦθα δὲ φησὶ τὸ α' γ' μηδέποτε τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, λέγω δὴ τὴν ἀπλῆν κατάφασιν κ' τὴν ἐκ μεταθέσεως, τὴν ἔστι ξύλον λευκόν κ' τὴν ἔστι ξύλον ὃ λευκόν (ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ λευκὸν εἶναι κ' ὃ λευκόν), κ' πάλιν ἄνω μὲν ἔλεγε μὴ ταυτὸν εἶναι τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν κ' ἐπίστασθαι μὴ ἀγαθόν, τῷ αὐτῷ ἀπλῆν ἀπόφασιν κ' τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν, κ' ἐμπαλιν, ἐνταῦθα δὲ ἔδειξεν ὅτι ταῖς καταφάσεσιν ἔπονται αἱ ἀποφάσεις. ἰστέον ὅν ὅτι πρῶτον μὲν ὃ ταυτὸν ἐστὶ τὸ λέγειν μὴ εἶναι ταυτὸν τόδε τῷδε κ' τὸ λέγειν ἔπεσθαι τόδε τῷδε. id. f. LXXXI b.

15 λέγοι δ' ἂν ταῦτα ἐπὶ τῶν διωρισμένων προτάσεων· αὐτὸ γὰρ εἰσιν αἱ τὴν ἀντίφασιν ποιεῖσαι, ἐπεὶ τὰς γε ἀδιορίστους ὅθεν κωλύει πάσας συναληθεύειν. Alex. f. 138.

ὡς ἔχουσι φησὶν ἀκολουθίας ἐπὶ τῶν ἐκ τρίτῃ προσκατηγορημένων αἱ ἐκ μεταθέσεως πρὸς τὰς ἀπλᾶς, ὅπως ἔχουσι κ' αἱ φερη- 15 τικὴ πρὸς τὰς ἀπλᾶς. ταύτας γὰρ δηλοῖ διὰ τῆς εἰπεῖν, πρὸς τὰς κατηγορίας. Ioh. Phil. f. LXXXII.

κατηγορίας εἶρηκεν ἡτοι τὰς ἀντικατηγορίας κ' ἀκολουθίας, ὅτι ὁμοίως πρὸς τὰς ἀντικατηγορίας κ' ἀκολουθίας, ἢ τὰς τὸ ἀπλῆν τε ὃ αἱ φερήσεις εἰσὶ, κατηγορήσας καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς. κ' κατηγορίας, εἶπε τὰς ἔστιν ἴσον κ' ἔκ ἔστιν ἴσον. ἂν γὰρ τὴν φερητικὴν ἀντίφασιν ὑποτάξωμεν τῇ ἀπλῇ ἀντιφάσει, τῇ μὲν ἀποφάσει τὴν κατάφασιν τῇ δὲ κατάφασει τὴν ἀπόφασιν, ὁμοίαι αἱ ἀκολουθίαι τῇ προτάσει ἔσονται ταῖς μικρῇ πρόθεν ἐπὶ τῆς μεταθέσεως ἀντιφάσεσι· ταῖς μὲν γὰρ καταφάσεσιν αἱ ἀποφάσεις αἱ κ' ταύτας τεταγμέναι ἀκολουθήσονται ἐξ ἀνάγκης, ὅκετι δὲ ταῖς ἀποφάσεσι πάντως αἱ κατάφασεις. Alex. f. 138 b.

πρὸς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀνέδραμε, λέγω δὴ ὅτι τῆς ἀπλῆς καταφάσεως ἔκ ἔστιν ἀπόφασις ἢ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, ἀλλ' ἢ ἀπλῆ ἀπόφασις. τὸτο δὲ, φησὶ, μάλιστα δῆλον ἔστι ἐπὶ τῶν ταισ- 35 των ὑλῶν, αἵτινες τισὶ μὲν τοῖς αὐτοῖς ὑπάρχουσιν τισὶ δὲ ἔκ ὑπάρχουσιν. Ioh. Phil. f. LXXXII b.

ἀσάφειαν ἢ λέξις ἔχει τῷ τὰς προτάσεις μὴ συνήθως εἰλη- 52 a φθαι, μήτε τὰς καταφατικὰς μήτε τὰς ἀποφατικὰς. εἰπὼν γὰρ 24 ὅτι ἔκ ὁ αὐτὸς τρόπος τὸ δεικνύειν ἐκάτερον, θέλων τὰς προτάσεις παραθέσθαι κ' δεῖξαι ὅτι ἄλλος ὁ τρόπος τῆς τὸ ἀποφατικῶς δειξεως κ' ἄλλος τῆς τὸ καταφατικῶς, εἶπεν "οἷον ὅτι ὁ ἂν ἢ ζῶν, ἔκ ἔστι λευκὸν ἢ ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκόν." ἀπὸ κοινῆς γὰρ τὸ "ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκόν" εἶπε τὸ ὅτι ἂν ἢ ζῶν· ἴσον γὰρ αὐτῷ δύναται ταῖς ὅθεν ζῶν λευκὸν ἐστὶ κ' ὅθεν ζῶν ἐνδέχεται λευκὸν εἶναι, ἢ μὲν ὅσα καθόλου ἀποφατικῇ ὑπάρχουσα, ἢ δὲ καθόλου ἀποφατικῇ ἀναγκαία. Alex. f. 139.

τὴν ἀπόφασιν τέθεικε τὴν ἐκ μεταθέσεως, λέγω δὴ τὴν ὅθεν 52 a ἀνθρωπος ὃ μυστικός. ταῦτα ὅν, φησὶ, δεικτέον διὰ τῶν εἰρημένων 37.

τριῶν τρόπων. ὅτοι δὲ εἰσιν ὅ τε β' τῷ πρώτῳ χήματος καὶ οἱ πρῶτοι τῷ β' δύο· διὰ τούτων γὰρ μόνων τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἐδείκνυτο. Ioh. Phil. f. LXXXIII.

“τὸ δὲ μὴ εἶναι μυσικὸν ὃ ἀν' ἡ ἀνθρωπος” ἴσον ἐστὶ τῷ ὑδεῖς ἀνθρωπος μυσικός. τῆτα δὲ φησὶ δείκνυται καὶ τῆς προειρημένης 5 τρόπου τρεῖς. εἰσὶ δὲ ὅτοι. Alex. f. 140.

52^a ἀναλαμβάνει πάλιν τὰ περὶ τῆς ἀκολούθησως τῶν προτά-
39. σεων, τῶν τε ἀπλῶν καὶ τῶν ἐκ μεταθέσεως. ἐπειδὴ γὰρ ἀνωτέρω ἐπὶ ὕλης τινὸς ἐγύμναζε τὸν λόγον, ξύλον λευκὸν λαβὼν καὶ ξύλον ὑ λευκόν, ἐνταῦθα καθολικωτέραν ποιῶν τὴν δεῖξιν ἐπὶ τῶν σοι- 10 χείων προάγει τὴν ἀκολούθησιν. Ioh. Phil. f. LXXXIII.

52^a ἐπαγγέλλεται μὲν ἔν τούτοις περὶ τῶν ὑποθετικῶν συλλογισ-
40. μῶν διαλαβεῖν, τίνες τὲ εἰσι καὶ πόσα τούτων τὰ εἶδη, καὶ φαίνεται δὲ ὑδαμὺ περὶ αὐτῶν πραγματευσάμενος, ὡς οἱ ἐξηγηταὶ φασιν. Ioh. Phil. f. LXXXVIII.

52^b Διδάξας ἡμᾶς ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ τί τέ ἐστιν ὁ συλλο-
38. γισμὸς καὶ ὅτι ἐν τρισὶ χήμασιν οἱ συλλογισμοὶ μόνον γίνονται, καὶ ὅτι διὰ δύο μόνον προτάσεων οἱ ἀπλοῖ, καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ α' χήματι τῆς ἐλάττονος μὲν ὕψους καταφατικῆς τῆς μείζονος δὲ καθόλου, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἀνομοιοχημόνων ὕψων τῶν δύο καὶ καθόλου τῆς 20 μείζονος, ἐν δὲ τῷ γ' τῆς ἐλάττονος ὕψους καταφατικῆς, καὶ ἐτι μέθοδον ἡμῶν παραδὸς εἰς ποῖα δεῖ βλέπειν ἐν τῷ καταφατικῷ συλλογισμῷ καὶ εἰς ποῖα ἐν τῷ ἀποφατικῷ, ἐτι δὲ πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς πρὸς ἕκαστον συλλογισμὸν προτάσεις, ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ, δευτέρῳ ὄντι τῆς πραγματείας, βύλεται παραδῶναι τὰ λεί- 25 ποντα εἰς τὴν συλλογιστικὴν πραγματείαν. διδάσκει γὰρ ὅτι ἐν τισὶ τῶν συλλογισμῶν πλείω εἰσὶ τὰ συμπεράσματα, καὶ ὅτι ἐξ ἀληθῶν μὲν προτάσεων ἀδύνατον δειχθῆναι ψεῦδος, ἐκ δὲ ψευδῶν ἐνδέχεται ἀληθές, εἴτε ἀμφοτέρων εἴτε καὶ τῆς ἐτέρας μόνης, καὶ τί ἐστὶ τὸ ἀντιτρέφειν συλλογισμὸν, καὶ ἄλλα τινά. καὶ πρῶτον ἀπάν- 30 των δείκνυσσι τίνες τῶν συλλογισμῶν διὰ τῶν αὐτῶν προτάσεων πλείω συνάγασιν συμπεράσματα, καὶ φησὶν ὅτι τῶν συλλογισμῶν οἱ μὲν καθόλου τι συνάγασιν οἱ δὲ μερικόν, καὶ οἱ μὲν καθόλου πάντες αἰεὶ πλείω συνάγασιν, τῶν δὲ μερικῶν οἱ καταφατικοὶ μόνον· οἱ γὰρ τὸ μερικόν ἀποφατικὸν συνάγαντες ὁ συνάγασιν πλείω τῷ ἐνός, 35 διότι ἔκ ἀντιτρέφει τὸ μερικόν ἀποφατικόν, ὡς μεμαθήκαμεν, τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἀντιτρέφουσιν, τὸ μὲν καθόλου καταφατικὸν πρὸς τὸ ἐν μέρει καταφατικόν, τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν πρὸς ἑαυτό, καὶ ἐτι τὸ μερικόν καταφατικὸν πρὸς τὸ μερικόν καταφατικόν, ὡς ἐκα- 40 ρος τῶν ταῦτα συναγόντων συλλογισμῶν πλείω συνάγει, αὐτό τε τὸ συμπεράσμα καὶ τὸ τούτῳ ἀντιτρέφον. καὶ τῷ μὲν πλείω συνάγει συμπεράσματα κοινῇ ἐστὶν ἡ εἰρημένη αἰτία, λέγω δὴ ἡ τῆς ἀντιτροφῆς ἐπὶ τε τῶν καθόλου καὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλην αἰτίαν ἀποδῶναι ἰδίως ἐπὶ τῶν καθόλου, ὅτι τὰ μερικὰ ὑπὸ τῶν καθόλου περιέχονται· διὰ τούτου γὰρ καὶ πλείω συνάγασιν οἱ 45 συλλογισμοὶ ὅτοι συμπεράσματα, οἷον ἐπὶ τῷ πρώτῳ ἀναποδείκτε συνάγει, ὡς εἴρηται, τό τε συμπεράσμα καὶ τὸ τούτῳ ἀντιτρέφον, πρὸς δὲ τούτοις συναχθήσονται καὶ ἄλλα πολλὰ συμπεράσματα τι-

θεμένων τε ὑπὸ τὸν μέσον ὅρον καὶ τῶν ὑπὸ τὸ συμπεράσμα, ταῦτέστι τῶν ὑπὸ τὴν ἐλάττονα, οἷον ἐστὶ συλλογισμὸς τὸ α' καὶ πάντες τῷ γ', τὸ γ' καὶ πάντες τῷ β'. συνάγει ἔν τὸ τε α' παντὶ τῷ β' καὶ τὸ β' παντὶ τῷ α'. ἐτι δὲ εἰ θεοῖν τὸ μὲν δ' ὑπὸ τὸ β', τὸ δὲ ε' ὑπὸ τὸ γ', καὶ τούτων ἑκάτερον ἐστὶ τῷ α', οἷον ὕψια παντὶ ἐμφύχῳ, ἐμφύχον παντὶ ζῳῷ καὶ ὕψια παντὶ ζῳῷ καὶ ζῳὸν τινὶ ὕψια. εἰ ἔν θῶμεν ὑπὸ τὸ ἐμφύχον τὸ φυτόν, ὑπὸ δὲ τὸ ζῳὸν τὸν ἀνθρωπον, καὶ ἐπὶ τούτων συναχθήσονται συμπεράσματα· εἰ γὰρ ὕψια παντὶ ἐμφύχῳ, ἐμφύχον παντὶ φυτῷ καὶ ὕψια παντὶ φυτῷ, καὶ πάλιν εἰ ὕψια παντὶ ζῳῷ, ζῳὸν δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ὕψια παντὶ ἀνθρώπῳ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ ἀναποδείκτε διάφορα συναχθήσονται συμπεράσματα, οἷον ὕψια ὑδεμιᾷ ποιότητι, ποιότης πάσῃ ἔξει, καὶ ὕψια ὑδεμιᾷ ἔξει καὶ ἔξει ὑδεμιᾷ ὕψια. πρὸς δὲ τούτοις ἄλλα συνάγονται συμπεράσματα τιθεμένων πάλιν τῶν ὑπὸ τὸν μέσον καὶ τῶν ὑπὸ τὸν ἐλάτ- 15 τονα. ἔγω γὰρ ὑπὸ μὲν τὸν μέσον, λέγω δὴ τὴν ποιότητα, διάθεσις, ὑπὸ δὲ τὸν ἐλάττονα, λέγω δὴ τὴν ἔξιν, ἐπιστήμη· πάλιν ἔν ἐρεῖς ὕψια ὑδεμιᾷ ποιότητι, ποιότης πάσῃ διαθέσει καὶ ὕψια ὑδεμιᾷ ἔξει. ἐπεὶ γὰρ τὸ συμπεράσμα ἦν ἡ ὕψια ὑδεμιᾷ ἔξει, πλέξομεν ἕτως· ὕψια ὑδεμιᾷ ἔξει, ἔξει πάσῃ ἐπιστήμῃ καὶ ὕψια ὑδεμιᾷ ἐπιστήμῃ. καὶ ταῦτα μὲν ἐν α' χήματι. ἐπὶ δὲ τῷ β', φησὶν, ἔκ ἐστι συλλογισμὸς θέντας ὑπὸ τὸν μέσον ἄλλα μόνα τὰ ὑπὸ τὸ συμπεράσμα, ταῦτέστι τὸν ἐλάττονα ὅρον, οἷον ἔγω τὸ α' ὁ μέσος τῷ μὲν β' μηδενί, τῷ δὲ γ' παντί· συνάγει ἔν τὸ β' ὑδενί τῷ γ'. εἰ ἔν θῶμεν τὸ δ' ὑπὸ τὸ γ', πάλιν πλέξομεν τὸν δεύτερον ἀναπόδεικτον· ἐπειδὴ γὰρ συνήχθη ὅτι τὸ β' τῷ γ' ὑδενί, τὸ δὲ γ' τῷ δ' παντί, τὸ γὰρ δ' ὑπὸ τὸ γ' ἐστὶ, συνάγει τὸ β' ὑδενί τῷ δ'. αὐτὸ δὲ ὑπὸ τὸν μέσον ἐστὶν, ὁ δὲ δύναται θεῖναι καὶ συλλογισμὸς τῷ μείζονος δηλονότι, λέγω δὴ τῷ β', μείζονος φυλαττομένη· εἰ γὰρ θεοῖν τὸ ε' ὑπὸ τὸ α', δηλονότι μὲν ὅτι δύναται ἀντιτρέφαι τὴν α' β' πρότασιν καὶ πλέξαι δεύτερον ἀναποδείκτον, τὸ β' ἐν ὑδενί τῷ α', τὸ α' παντὶ τῷ ε' καὶ τὸ β' ὑδενί τῷ ε'· ἀλλ' ἔκ εἴληπται διὰ συλλογισμῷ ἡ αβ' πρότασις. ταῦτα δὲ δύναται τις ἀπορήσκει πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῷ α' χήματος· ἡ γὰρ μείζων πρότασις ὁ διὰ συλλογισμῷ ἄλλ' ἀναποδείκτως. ταῦτα μὲν ἔν, φησὶν (p. 53 a 34), εἴρηται ἐπὶ τῶν καθόλου· ἐπὶ γὰρ τῶν ἐν μέρει ἐκ μὲν τῶν ὑπὸ τὸν ἐλάττονα ἔκ ἐστι συλλογισμὸς· τὸ γὰρ συμπεράσμα μερικόν ἐστὶν, ὅπερ προσθεμένον τῷ ὑπὸ τὸν ἐλάττονα ὅρου μείζων γίνεται πρότασις· ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ συζυγία ἐστὶν ἐν τε τῷ α' καὶ β' χήματι, ἐν ἡ μείζων ἐστὶν μερικὴ. ἐπὶ δὲ τῶν ὑπὸ τὸν μέσον, φησὶν, ἐστὶ συλλογισμὸς, ἀλλ' ὁ διὰ τὸν συλλογισμὸν συνάγει· ἀναπόδεικτος γὰρ εἴληπται ἡ μείζων πρότασις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ β' χήματος, ἐφ' ᾧ μερικὰ τὰ συμπεράσματα συνάγει· εἰ μὲν γὰρ τὰ ὑπὸ τὸ συμπεράσμα θεῖς, ἔστι πάλιν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι μερικὴ ἡ μείζων, εἰ δὲ τὰ ὑπὸ τὸν μέσον, ἔστι μὲν ποτε ἐπὶ τῷ γ' χήματος ἐκ δύο μερικῶν, ὅταν ἡ μείζων μερικὴ ληφθῇ· εἰ δὲ καθόλου ληφθῇ, πάλιν ὁ διὰ τὸν συλλογισμὸν ἔστι τὸ συμπεράσμα συναγόμενον ἄλλ' διὰ τὴν πρότασιν τὴν ἀναποδείκτως ληφθεῖσαν. ταῦτα δὲ, φησὶ, δύναται τις εἰπεῖν καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου συναγόντων καὶ διὰ ποιῶν, καὶ ὅτι ἡ ἐκ δύο καθόλου ἢ ἐκ καθόλου

καὶ μερικῆς, ἐκ δύο δὲ μερικῶν ὑδέποτε· καὶ ὅτι ἢ ἐκ δύο κατα-
 φατικῶν ἢ ἐκ φατικῆς καὶ ἀποφατικῆς, ἐκ δύο δὲ ἀποφατικῶν
 ὑδέποτε. “καὶ πόσων προτάσεων” (p. 52 b 38)... “οἱ μὲν καθόλου
 πάντες αἰ πλείω συλλογίζονται” (p. 53 a 4). ἐννέα φησὶν ὁ Θεό-
 φραστος εἶναι συλλογισμὸς ἐν α’ χήματι, ὡς ἤδη εἰρήκαμεν· φαί- 5
 νει δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τῶν ἐννέα μεμνημένος, τεσσάρων μὲν τῶν
 ἀναποδείκτων, τριῶν δὲ ὅς ἐνταῦθα παραδίδωσι καὶ ἀντιστροφὴν
 τῶν συμπερασμάτων τῶν τριῶν (τὸ γὰρ τὸ τετάρτον ἐκ ἀντιστρέφει).
 τῶν δὲ λοιπῶν δύο ἐμνημόνευσεν ἐν τῷ α’ βιβλίῳ, ἔνθα ἔλεγεν
 ὅτι τῶν ἀσυλλογίστων συζυγιῶν αἱ ἀνομοιοχήμενας ἔχουσαι τὰς 10
 προτάσεις καὶ καθόλου τὴν ἀποφατικὴν ποιῶσι συλλογισμὸν ἄλλω
 τινὸς παρὰ τὸ προκείμενον. περὶ τούτων δὲ καὶ ἡμεῖς ἐπεσήσαμεν
 ἐν παραφυλλίῳ μὲν τὴν ἀποπλήρωσιν τῶν τριῶν χήματων. ἐν οἷς
 σὺν θεῷ ἡ πράξις... “πλὴν ὅτι τὸ διότι ἀλλὰ τὸ ὅτι” (p. 53 b 8).
 οἷον ἔφωσαν ἄμφω ψευδεῖς, πᾶς ἄνθρωπος πέταται, πᾶν τὸ πετάμενον 15
 ζῷον ἐστίν· ἰδὲ ἐκ δύο ψευδῶν συνήχθη ἀληθὲς συμπέρασμα τὸ ὅτι,
 τὸ δὲ διότι ὅτι συνάγει. καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ὅτι συνάγει αὐτὸς ἐν τοῖς
 Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς (1 13) ἐρεῖ, λέγομεν δὲ καὶ νῦν ἡμεῖς ἀκολου-
 θήντες τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι τὸ διότι λέγει συλλογισμὸν ἐν ᾧ ὁ μέ-
 σος ὅρος αἴτιος γίνεται τὸ συμπέρασμα, οἱ δὲ ἄκροι εἰσὶν ὧν τε ὁ 20
 μέσος αἴτιος καὶ ὁ τινὸς αἴτιος ὁ μέσος τῷ προειρημένῳ, οἷον αὕτη
 τέτοκεν, ἡ τετοκυῖα γάλα ἔχει, αὕτη ἄρα γάλα ἔχει· τὸ γὰρ τετο-
 κέναι αἰτίον ἐστὶ ταύτῃ τῷ γάλα ἔχειν. ὁ γὰρ προειρημένος συλλο-
 γισμὸς ὅτι τὸ διότι ἐστὶν ἀλλὰ τὸ ὅτι, ὡς εἴρηται· συνήχθη μὲν γὰρ ὅτι
 πᾶς ἄνθρωπος ζῷον ἐστίν, ἀλλ’ ὅτι διὰ τὰς κειμένας προτάσεις. 25
 ὥστε ὅτε συνάγει ἐκ ψευδῶν ἀληθὲς, ὅτι τὸ διότι ἀλλὰ τὸ ὅτι ἐστὶ
 συλλογισμὸς. πρῶτον ὅν δείκνυσιν ὅτι ἐκ δύο ἀληθῶν ἀδύνατον
 ψεῦδος συνάγεσθαι διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς συνεχῆς προτάσεως...
 “τὸ γὰρ διότι ὅτι ἐστὶν ἐκ ψευδῶν συλλογισμὸς.” εἰ γὰρ ψευδεῖς αἱ
 προτάσεις, μάτην ὁ μέσος ὅρος κείνῳ· μὴ ποιῶν γὰρ τὸν μέσον 30
 μηδὲ συνάγων τὴν ἀκρῆς. εἴρηται δὲ ὅτι τὸ διότι ἐστὶ συλλογισ-
 μὸς ὁ συνάγων ἀναγκαστικῶς τι διὰ τῶν κειμένων καὶ τῷ ταῦτα
 εἶναι. ἄλλως τε καὶ ψεῦδος ἀναλογεῖ τῷ μὴ εἶναι· πῶς ὅν συνα-
 χθήσεται τῷ τὰ ψευδῆ εἶναι; “ἔφω γὰρ τὸ α’ ὅλῳ τῷ γ’ ὑπάρχον”
 ἕως τῷ “τῶν δὲ β’ μηδενί, μηδὲ τὸ β’ τῷ γ’” (p. 53 b 30). τὰς 35
 προτάσεις ἡμῖν ὑπογράφει καὶ τὸ συμπέρασμα· ὁ δὲ προγιγνω-
 σκειν καὶ μηδὲ ταῖς προτάσεσι καὶ τῇ τούτων ἀκολουθία πλοκῇ
 δοκεῖν πάντως ἀληθὲς εἶναι πᾶν τὸ οἰκείον τῷ τρόπῳ συμπέρασμα·
 ὡς γὰρ εἴρηται, ὅτι διὰ τὰς κειμένας προτάσεις συνάγει τὸ συμπέ-
 ρασμα. τὰ δὲ λοιπὰ τῆς θεωρίας σαφῆ καθέστηκε τοῖς γνησίως 40
 ἐντυγχάνουσιν. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἡ πράξις. Anonymus codicum
 Paris. Reg. 1873 et 1917, Oxon. Bodlej. 155 et Collegii
 Novi 230.

διὰ τί ἐπέγραψεν Ἀναλυτικῶν Προτέρων δεύτερον; καὶ λέ-
 γομεν ὅτι ὁ φιλόσοφος Ἀναλυτικὰ ἐπέγραψε πάντα μέχρι τῆς 45
 Διαλεκτικῆς... περὶ τῆς σκοπῆς τῆς παρόντος βιβλίου ὁ Μαρῖνος
 πάντων ἀληθέςατα λέγων φησὶν ὅτι νῦν τὰς ἀρχὰς τῆς Σοφιστικῆς
 καὶ τῆς Διαλεκτικῆς παραδίδωσιν· ὡς γὰρ τὸ πρῶτον ἔχει πρὸς τὴν

Ἀποδεικτικῆν, ὅπως καὶ τὸ πρὸς τὴν Διαλεκτικὴν καὶ Σοφιστικὴν.
 cod. Reg. 1917.

σκοπὸς τῆς προκειμένης πραγματείας καὶ μὲν Ἀλεξάνδρον
 ὅτος, ἐρεῖν τὰ ὑπόλοιπα τῷ α’ λόγῳ. ποῖα δὲ εἰσι ταῦτα; ὅτι
 ἐκ ψευδῶν ἀληθὲς συνάγει καὶ ὅτι ἐκ ἀληθῶν ἀληθὲς. καὶ δὲ τὸς
 ἀκριβέστερον λέγοντας σκοπὸς ὅτος· ἐπειδὴ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τὸ
 εἶδος τῶν συλλογισμῶν εἶπεν, ἐν τούτῳ ἐρεῖ τὴν ὕλην· εἶδος δὲ ἦν
 τὸ συμπέρασμα, ὕλη δὲ αἱ προτάσεις... χρησιμεύει ἡμῖν εἰς
 τὴν τῶν Τόπων πραγματείαν τούτο τὸ βιβλίον, ὥσπερ καὶ τὸ πρότε-
 ρον εἰς τὴν Ἀποδεικτικὴν, καὶ ὥσπερ ἐκεῖνο εἰς τὴν Ἀποδεικτικὴν,
 ὅπως καὶ τὸ πρὸς τὴν Τόπων. Ioh. Phil. f. LXXXIV b.

ὅλον ψεῦδος καλεῖ, ὅτι τὸ ἐναντίον ἀληθὲς ἐστίν, οἷον πᾶς ἄν- 53a
 θρωπος πτερωτός, ὅπερ ψεῦδος ἐπειδὴ τὸ ἐναντίον ἀληθὲς τὸ ὅτι
 ἄνθρωπος πτερωτός ἐστίν. ἐπὶ τι δὲ ψεῦδος καλεῖ, ὡς τὸ ἀντιφα-
 τικῶς ἀντικείμενον ἐστὶν ἀληθὲς, οἷον πᾶς ἄνθρωπος λευκός. τούτο
 ἐπὶ τι ψεῦδος, ὅτι τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον αὐτῷ ἀληθεύει
 τὸ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος λευκός. Ioh. Phil. f. LXXXVI.

φησὶν ὅτι εἰ ἔσται ἡ μείζων ὅλη ψευδής, ἀληθὲς ὅτι συνάγει 54a
 συμπέρασμα· εἰ δὲ εἴη ἡ β’ γ’ ἡ ἐλάττω πρότασις ψευδής,
 συνάγει. πάλιν εἰ καὶ ἡ μείζων μὴ ὅλη ψευδής ἀλλ’ ἐπὶ τι, πάλιν
 συνάγει ἀληθὲς· καὶ ὁμοίως εἰ ἡ μείζων πρότασις ὅλη ἀληθής ἡ
 δὲ ἐλάττω ὅλη ψευδής, ἡ ἐπὶ τι ψευδής συνάγει, ὡς δεῖξομεν.
 id. f. LXXXVI b.

ἰστέον ὅτι ἀπεσιώπησε τὴν ἐκ τῆς μείζονος ψευδῆς καταφα- 55a
 τικῆς τῆς δὲ ἐλάττω ἀληθῆς ἀποφατικῆς, καὶ τὴν ἐκ τῆς μείζο- 23.
 νος ἀληθῆς καταφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττω ψευδῆς ἀποφατικῆς.
 id. f. LXXXIX.

ἀπεσιώπησε πάλιν τὴν ἐκ τῆς μείζονος ἀληθῆς ἀποφατικῆς, 55b
 τῆς δὲ ἐλάττω καταφατικῆς ἐπὶ τι ψευδῆς. id. ib. 38.

εἰρηκῶς περὶ τῶν ἐκ τῆς μείζονος ψευδῆς τῆς δὲ ἀληθῆς, νῦν λέγει 56a
 περὶ τῶν ἐκ ἀμφω ψευδῶν, καὶ πρῶτον γε τῆς μείζονος ὅλης ψευ- 32.
 δῆς τῆς δὲ ἐλάττω ἐπὶ τι, καὶ ταύτης τῆς μείζονος ἀποφατι-
 κῆς, ὅπως· τὸ α’ καὶ ἀλήθειαν μὲν παντὶ τῷ τε β’ καὶ τῷ γ’· ἀλλὰ
 ληφθήτω τῷ μὲν β’ μηδενί, ἵνα ἢ ὅλη ψευδής, τῷ δὲ γ’ ὅτι
 παντί, ἵνα ληφθῇ ἐπὶ τι, καὶ συνάγοιτο ἀληθὲς συμπέρασμα.
 οἷον τὸ ζῷον ὁδὲν ἄνθρωπον, τὸ ζῷον τινὶ ἀψύχῳ, ἐπὶ τι ψευ-
 δῆς διὰ τὴν κατηγορίαν, ὅτι διὰ τὴν ὑπαρξιν, καὶ ὁμοίως ἄνθρω-
 πος ὅτι παντὶ ἀψύχῳ· διὰ γὰρ τὴν ὁδὲν ἀληθεύει καὶ τὸ ὅτι πᾶς. id.
 f. LXXXIX b.

ἀπεσιώπησεν ἐνταῦθα τὰς συζυγίας τὰς ἐκ ἀμφω ἐπὶ τι 56b
 συναγεσθῶν ἀληθῆς συμπέρασμα, ὡς δυναμένων ἡμῶν ἀφ’ 3.
 ἑαυτῶν καὶ περὶ αὐτῶν συλλογίσασθαι. id. ib.

τῶν ἐν τρίτῳ χήματι συναγόντων ἐκ ψευδῶν ἀληθῆς ἢ ἀμφω 56a
 αἱ προτάσεις καθόλου, ἢ ἡ μὲν καθόλου ἡ δὲ ἐν μέρει· καὶ εἰ ἀμφω 4.
 καθόλου, ἢ ἀμφω καταφατικά, ἢ ἡ μείζων ἀποφατικὴ ἡ δὲ
 ἐλάττω καταφατικὴ. εἰ δὲ ἡ μὲν καθόλου ἡ δὲ μερικὴ, ἢ ἡ μεί-
 ζων καθόλου ἡ δὲ ἐλάττω μερικὴ, ἢ ἡ μείζων μερικὴ ἡ δὲ ἐλάτ-
 των καθόλου. id. f. c.

56b πληρώσας τὰς ἀμφω ψευδεῖς καὶ καθόλου (ἀπεσιώπησε δὲ
20. τὰς προτάσεις τὰς ἐχούσας τὴν μὴ ψευδῆ τὴν δὲ ἀληθῆ), νῦν λέγει
τὰς ἀμφω ἐπὶ τι ψευδεῖς καὶ ἀμφοτέρως καθόλου καταφατικάς
καὶ συναγύσας ἀληθῆς συμπέρασμα. id. ib.

56b "οἱ γὰρ αὐτοὶ ὅροι ἔσονται πρὸς τὴν ἀπόδειξιν." καλῶς ἐπέστη- 5
41. σεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἔδυνατ' ὅπως αὐτὰς ὅρους εἶναι, ἐπεὶ ἡ
ἐλάττω ἐστὶν ἀποφατικὴ καὶ ὅπως ἔστω ἡ σῶζε' ἡ ἴδιον τῷ χήματος.
διὰ τῆτο λαμβάνει μέλαν-ἄψυχον-κύκνος· εἰ γὰρ ἦν ζῶον-λευ-
κόν-κύκνος, ἐπεὶ τὴν ἐλάττωνα ἠθέλομεν λαβεῖν ψευδῆ, ἠθέλο-
μεν εἰπεῖν ὅτι τὸ λευκὸν ἔδενι κύκνῳ, ὅπερ ψεῦδος, καὶ ὅπως ἐμελ- 10
λεν εἶναι ἡ ἐλάττω ἀποφατικὴ. cod. Reg. 1917.

57a "φαν. ὅτι ἂν μὴ ἦ τὸ συμπέρασμα ψεῦδος." εἰπὼν
36. ὅπως ἐκ προτάσεων μὴ ἀληθῶν ἀναφαίνε'ι πολλάκις ἀληθῆς τι
συμπέρασμα, τῶν ἐπὶ τί τε ψευδῶν πρὸς τὰς ἀπλῶς ἀναδιόξας
ἀσφαλῶς τὸ διάφορον, ὅτι καὶ διαφορὰ παρὰ τε τὸ ἀπλῶς καὶ ἐπὶ τι 15
συνάγει' μενέσης τῆς αὐτῆς ἐνίστε διαπλοκῆς συμπεράσματος
ἐπὶ τι ψευδομένων καὶ ἀπλῶς τῶν προτάσεων ἀμφοῖν τε ἅμα καὶ
παρ' ἑκατέραν, — ταῦτ' ὅν εἰπὼν διὰ πλειόνων μεθ' ἑτέρων προσ-
διορισμῶν καὶ πολυστήχον τινα λόγον ἐπ' αὐτοῖς ἀνελίξας, ὡς ἐν
εἶδει συμπεράσματος ἀναλαμβάνει πάλιν τὰ λελεγμένα διὰ τῆς 20
φαινομένης ὡς ἐκ μηχανῆς εὐκρινείας, φαινομένη καταλλήλως
σαφηνεία τὴν ἀκροατὴν ὑποσαίνων καὶ τὴν ὅσαν διὰ πάντων δεινό-
τητα χρωματίζων ὁ δαιμόνιος ἔξωθεν εὐκρινείας ἡ καὶ σαφηνείας
παραπεπλασμένους καὶ δόκησιν χρώμασι, φησὶ τε ὡς περ εἰς ἀρχὴν
ἐπανάγων τὴν λόγον καὶ διευκρινέμενος αὐτὴν ἐκ τῆς πρώτης συγχύ- 25
σεως ἄνωθεν, ὅτι φανερόν ὡς τὸ συμπεράσματος ὄντος ψευδὸς
καὶ τὰς προτάσεις ἡ πάσας ἡ ἐνίας ψευδεῖς ἀνάγκη εἶναι κτλ.
Σχόλια τῷ μητροπολίτῃ Νικομηδείᾳ cod. Reg. 1917.

57a συνεχῆ εἰσὶ τοῖς προειρημένοις τὰ νῦν λεγόμενα· βύλε'ι γὰρ
40. ἐν τούτοις δεῖξαι ὅτι τὸ ἀληθῆς συμπέρασμα ἔκ ἐξ ἀνάγκης ἐπεὶ 30
ἀμφοτέροις, τοῖς τε ἐξ ἀληθῶν προτάσεων καὶ τοῖς ἐκ ψευδῶν, ἔ-
λέγω ἑκάστω παρὰ μέρος ἀλλ' ἀμφοτέροις. κατασκευάζει δὲ
τῆτο διὰ τῆ ὑποθετικῆς συλλογισμῆς. τὸ ὅν "τὸ αὐτὸ καὶ ὄντος καὶ
μὴ ὄντος" φησὶν ἀντὶ τῆ αὐτῆς εἶδος τῆς προτάσεως, τὸ δὲ ὄντος
ἀντὶ τῆ ἀληθῆς ὄντος, τὸ δὲ καὶ μὴ ὄντος ἀντὶ τῆ ψευδῆς ὄντος· τὸ 35
γὰρ αὐτὸ εἶδος τῆς προτάσεως ἦτοι ἀληθῆς ἡ ψευδῆς ὄντος ἔχ-
επεὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ εἶναι τὸ αὐτό, ἀντὶ τῆ εἶναι ἀληθῆς τὸ συμπε-
ρασμα. καὶ τῆτο δείκνυσιν, ὅτι ἔκ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἀληθῆς συμ-
πέρασμα, πρῶτον διὰ τῆ διὰ τριῶν συλλογισμῶν... διὰ τριῶν δὲ
ἐκλήθη ὅτι λαμβάνει τὸς ὅρους καὶ τὴν ἐλάττωνα ἄκρον ὑποθετικὸν καὶ 40
τὴν μείζονα. ὅτε ὅν ὑποθετικὸς ὁ συλλογισμὸς, ὅτι ἔχει τρεῖς
ὅρους, ὅτε κατηγορικὸς, ὅτι ὑποθετικά εἰσιν αἱ προτάσεις. διὰ
τῆτο διὰ τριῶν ἐκλήθη. Ioh. Phil. f. ci.

57b ἵνα γένῃ'ι διάλληλος δεῖξις, πάντως δεῖ ἀναστροφὴν ποιῆσαι
18. τῆς μιᾶς προτάσεως καὶ τὸ συμπέρασμα λαβεῖν ὡς πρότασιν. δια- 45
φέρει δὲ ἀναστροφὴ ἀντιστροφῆς, ὅτι ἡ μὴ ἀντιστροφὴ μὴ τῆ συναλη-
θεύειν γίνε'ι, ἡ δὲ ἀναστροφὴ ἔστι πάντως... καὶ ἀκριβῶς ὀφείλομεν
σκοπῆσαι ὅτι ἐπὶ τῆς διαλλήλης δεῖξεως ἡ μία πρότασις παρα-

λαμβάνε'ι ὑγιῆς ἐξ ἀνάγκης, ἡ δὲ μία ἀναστρέφε'ι· εἰ γὰρ ἀμφο-
τέρας ἀναστρέφομεν καὶ μὴ τὴν μίαν ὑγιῶς ἐλάβομεν, ἔποιε'μεν
συλλογισμόν. id. f. ci b.

ἐπειδὴ ἡ ἀντιστροφὴ ἡ ἀληθῆς ἡ ψευδῆς, ἀληθῆς μὴ ἐπὶ τῶν 57b
ἐξισαζόντων, ψευδῆς δὲ ἐπὶ τῶν μὴ ἐξισαζόντων, οἷον ἐπὶ τῆ 32.
πρωτέρῃ, πᾶς ἄνθρωπος γελαστικός καὶ πᾶς γελαστικός ἄνθρωπος,
ἐπὶ δὲ τῆ δευτέρῃ ψευδῆς, οἷον πᾶς ἄνθρωπος ζῶον καὶ πᾶν ζῶον
ἄνθρωπος, ταύτην τὴν δευτέραν ἀναστροφὴν ἀναπόδεικτον καλεῖ
ἀντὶ τῆ ψευδῆ καὶ μὴ δυναμένην ἀποδειχθῆναι. id. ib.

"τοῖς ἄλλοις" λέγει τοῖς τὰς ψευδεῖς ἀναστροφὰς ποιῶσιν, 58a
"ἐν δὲ τούτοις" τοῖς τὰς ἀληθεῖς ἀναστροφὰς. id. f. cii. 14.

εἰδέναι δεῖ ὅτι ἐπὶ τῶν καὶ πρόσληψιν συλλογισμῶν ὁ εἰς ὅρος 58a
ἀόριστος ὢν ὕψερρον ὀρίζε'ι, ὡς εἰρήκαμεν. ὡς τὸ α' ἔδενι, τῆτω τ' 21.
β' παντί. ἰδὲ ἀόριστον ἐλάβομεν τὴν ἔχατον ὅρον, ὕψερρον δὲ ὀρί-
ζε'ι, ὅταν εἰπῶμεν τῷ δὲ γ' τὸ α' ἔδενι, τῆτω ἔκ' ἑν τ' β' παντί.
κοινωνῶσι δὲ οἱ καὶ πρόσληψιν συλλογισμοὶ τοῖς τε κατηγορητικοῖς καὶ
τοῖς ὑποθετικοῖς, ὁμοίως δὲ διαφέρουσιν. καὶ τοῖς κατηγορητικοῖς μὴ
κοινωνῶσιν ὅτι ὁ εἰς τὰ τρία χήματα καὶ πρόσληψιν τρεῖς ἔχει
ὅρους· διαφέρει δὲ ὅτι εἰς ὅρος πάντως τὸ πρῶτον ἀόριστον ἐστὶ καὶ
ὀφείλουσιν ἐξ ὁμολογίας προσεῖναι αἱ προτάσεις. τῶν δὲ ὑποθετι-
κῶν κοινωνῶσι, καθὼς ἔστι συμπέρασμα συνάγεισιν ἀλλὰ πρότασιν,
λέγοντες τῆτω τ' β' παντί, ὡς εἶναι παντὶ τῷ γ' τ' β', ὡς περ
καὶ οἱ ὑποθετικοί· διαφέρουσιν δὲ καθὼς κοινωνῶσι τοῖς κατηγορη-
κοῖς. id. ib.

"ἐπὶ δὲ τῶν γερητικῶν συλλογισμῶν ὡς δὲ δείκνυ'ι ἐξ ἀλλή-
λῶν." παραδὸς ἐπὶ τῆ α' ἀναποδείκτε τὴν τρόπον καθ' ὃν ἡ κύκλω
δεῖξις ἐπιτελεῖ'ι, νῦν παραδίδωσι καὶ ἐπὶ τῆ δευτέρῃ ἀναποδείκτε
ἐφ' ὃ καθόλου ἀποφατικὸν συνάγει'ι συμπέρασμα. ἔσω γάρ, φησὶ,
δεδειγμένον ὅτι τὸ α' ἔδενι τῷ γ' διὰ μέσων ὅρων τῆ β' ἔτω· τὸ α'
ἔδενι τῷ β', τὸ β' παντὶ τῷ γ' καὶ τὸ α' ἔδενι τῷ γ'. εἰ ὅν βυλό-
μεθα τὴν αβ' πρότασιν ποιῆσαι συμπέρασμα, ληψόμεθα τό τε
συμπέρασμα ὡς πρότασιν καὶ τὴν ἀντιστροφὴν τῆς βγ' προτάσεως,
τὸ α' ἔδενι τῷ γ', τὸ γ' παντὶ τῷ β' καὶ τὸ α' ἔδενι τῷ β'. εἰ δὲ
τὴν βγ' δείκνυναι βυλόμεθα, ἔκ' ἐτι, φησὶν, ὁμοίως δυνατόν ἐστιν
ἀντιστρέψαντας τὴν αβ' πρότασιν καὶ ταύτην συμπλέξαντας τὸ
συμπέρασμα δεῖξαι τὸ προκείμενον· ἡ γὰρ βγ' πρότασις καταφα-
τικὴ ἐστὶ καθόλου, ἡ δὲ καθόλου καταφατικὴ ἐκ δύο καθόλου κατα-
φατικῶν δείκνυ'ι καὶ ἔκ ἐξ ἀποφατικῆς, ἡ δὲ ἀντιστρέψαντα τῇ αβ'
ἡ αὐτὴ ἐστὶ τῇ αβ'· καθόλου γάρ ἐστιν ἀποφατικὴ. ὡς περ ὅν αὐτὴ
ἡ αβ' ἔδενι συνάγει καταφατικόν, ὅπως ἔδενι ἡ πρὸς αὐτὴν ἀντιστρέ-
ψαντα, τατέστιν ἡ βα', συνάγει τι καταφατικόν. ἔκ' ἄρα δυνατόν
ἐστὶ τὴν βγ' πρότασιν ἐπὶ τῆ β' ἀναποδείκτε καθάπερ ἐπὶ τῆ α'
δεῖξαι. ὑπογράφει ὅν ἡμῖν εἶδος ἑτέρον προτάσεων, ὅπερ ὁ Θεό-
φραστος καλεῖ καὶ πρόσληψιν. σύγκειν'ι δὲ αἱ τοιαῦτ'ι προτάσεις
ἐξ ἀόριστου τῆ μέσων καὶ ὠρισμένων τῶν ἄκρων δύο ὅρων, οἷον ἐν μὴ
τῷ α' χήματι, ὃ καὶ τῷ γ', κατ' ἐκείνους τὸ α'. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ,
ὃ καὶ τῷ α', τῆτο καὶ καὶ τῷ β'. ἐν δὲ τῷ γ', καθ' ὃ τὸ α', κατ'
ἐκείνους τὸ β'. δοκῶσιν ὅν αἱ τοιαῦτ'ι προτάσεις μὴ εἶναι ἀπλᾶ ἀλλὰ

δυνάμει περιληπτικῶς εἶναι συλλογισμῶς. λέγει δὲ ὁ Θεόφραστος ὅτι δυνάμει ἴση ἐστὶ τῇ κατηγορικῇ. ὁ δὲν γὰρ διαφέρειν τὸ λέγειν τὸ ἀ' κατ' ὕδενός τῷ β', τῷ λέγειν, καθ' ὃ τὸ β' παντός, κατ' ὕδενός ἐκείνου τὸ ἀ', ἢ πάλιν τὸ λέγειν τὸ ἀ' κατ' παντὸς τῷ β', τῷ λέγειν, καθ' ὃ τὸ β' παντός, κατ' ἐκείνου καὶ τὸ ἀ' παντός. φησὶν ὅν, ἐπειδὴ 5 καὶ τὸ ἀ' κατ' ὕδενός τῷ β', τὸ β' κατ' παντὸς τῷ γ', τῷτο δὲ δυνατόν ἐστιν, ὡς τὸ β' παντί, τῷτο τὸ ἀ' ὕδενί, ἀντισρεπτόν ταύτην τὴν πρότασιν καὶ ῥητέον, ὡς τὸ ἀ' ὕδενί, τῷτο τὸ β' παντί. προσληπτόν δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς συμπεράσμα, τὸ δὲ ἀ' τῷ γ' ὕδενί, καὶ συναχθήσετ' ὅτι τὸ β' τῷ γ' παντί. ὥς δὲ δεικνύει καὶ ἡ ἐλάττων 10 πρότασις διὰ τῆ συμπεράσματος. αὕτη δὲ ἔκ ἐστὶ κύκλῳ ἡ δειξίς, ἣν ὑπέγραψεν. ὁ γὰρ ἀντιστρέφει τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων ἀλλὰ δυνάμει συναμφοτέρον, τὴν τε μείζονα καὶ τὴν ἐλάττωνα. εἴτα ἔρχετ' καὶ ἐπὶ τῆς λοιπῆς δύο τρόπος τῆς συνάγοντας τὰ μερικὰ συμπεράσματα, καὶ φησὶν ὅτι ἐπὶ τῶν τὴν μὲν καθόλου πρό- 15 τασιν ἔκ ἐστὶ δειξίαι κύκλῳ. **Anonymous.**

58a "ἀλλὰ ληπτέον, ὡς τὸ ἀ' μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸ β' παντὶ ὑπάρ-
29 χεῖν". αὕτη ἐστὶν ἡ κατ' ἀντιστρέφειν πρότασις. κατ' ἀντιστρέφειν δὲ καλεῖτ' ὅτι τῷ ἐν τῇ συνθέτῳ προτάσει ἀόριστον ὅρον, τῷτο τῷ μέσῳ, ὁριζήντος τε καὶ προσληφθέντος ὁ συλλογισμὸς ἐπιτελεῖτ' 20 καὶ γνώριμον ἐπιφέρειτ' τὸ συμπεράσμα. ἔοικε δὲ ἡ τοιαύτη πρότασις ὑποθετικῷ συλλογισμῷ τῷ συνημμένῳ. ἐστὶ δὲ αὕτη ἐν τῇ ῥητῇ προτάσει ἐν τρίτῳ χήματι. ἐν γὰρ μέσον καὶ ἀόριστον ὑποκείμενον ἔχει τοῖς δύο, καὶ τῷτο ἔχει πλεονέκτημα τὸ ἐν τρίτῳ συνάγειν καθόλου συμπεράσμα. ὁ μόνον δὲ τῷτο ἀλλὰ καὶ ἐξ 25 ἀποφατικῆς καταφατικῆς καὶ ἐκ δύο μερικῶν συνάγει συμπεράσμα, ὡς ἐξῆς δεῖξομεν. **id.**

58a ἐπλήρωσεν ἐν τῷ πρώτῳ χήματι περὶ τῶν ἁμφω καθόλου.
36 νῦν ἦλθε περὶ τῶν μερικῶν συμπερασμάτων, καὶ πρῶτον περὶ τῆς καταφατικῆς φησὶν ὅτι τῆς ἐλάττωτος προτάσεως ἐνδέχεται δειξίαι 30 τὴν κύκλῳ, τῆς δὲ μείζονος ἔκ ἐστὶ ἐνδέχεται, εἰ μὴ ἄρα διὰ προσλήψεως πάλιν. ἢ γὰρ μείζων καθόλου καταφατικῆς, τὸ δὲ καθόλου καταφατικὸν ἐκ τῶν καθόλου συνήγεται, καὶ ἐνταῦθα ἢ τε ἐλάττων μερικῆ καὶ τὸ συμπεράσμα μερικόν, ἐκ δύο δὲ μερικῶν ὁ δὲν συνά- 35 γετ'. **Ioh. Phil. f. cii b.**

58b ὁ τέταρτος τρόπος τῶν πρώτων χήματός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς μείζο-
6 νος καθόλου ἀποφατικῆς τῆς δὲ ἐλάττωτος μερικῆς καταφατικῆς μερικόν ἀποφατικὸν συνάγων συμπεράσμα. καὶ φησὶν ὅτι ὅτε τὴν μείζονα ὅτε τὴν ἐλάττωνα δυνατὸν δεῖξαι διὰ τῆς κύκλῳ δει- 40 ξεως, ἀλλὰ διὰ προσλήψεως μόνῃ ἢ ἐλάττων δεικνύει. καὶ ἡ μὲν μείζων ὁ δύναι, διότι καθόλου, ἢ δὲ ἐλάττων διὰ προσλήψεως, διότι καὶ ἡ μείζων καὶ τὸ συμπεράσμα ἀποφατικόν, ἐκ δὲ ἀποφα- 45 τικῆς ὁ δὲν συνήγεται. **id. ib.**

59a εἰάν δὲ ἢ ἡ μείζων σερητικῆ καθόλου ἢ δὲ ἐλάττων μερικῆ
24 καταφατικῆς, ὁ δεικνύει ἢ μερικῆ καταφατικῆς εἰ μὴ διὰ προσλή- 45 ψεως. κύκλῳ γὰρ ὁ δύναι. εἰ γὰρ ἡ μείζων ἀποφατικῆς καὶ τὸ συμπεράσμα ἀποφατικόν, ἐκ δὲ δύο ἀποφατικῶν καταφατικόν συναχθῆναι ὁ δύναι. ἀλλὰ διὰ προσλήψεως δεικνύει ὅτως. ὡς

τὸ ἀ' ὁ παντὶ ὑπάρχει, τῷτο τὸ γ' τινὶ ὑπάρχει. τὸ δὲ ἀ' τῷ δευ-
τέρῳ ὑπάρχει ὁ παντί. ὁ δὲν τῷ β' τὸ γ' ὑπάρχει τινί. **Ioh. Phil. f. ciii b.**

"ἢ ὁ εἰς τὴν κύκλῳ δεῖξιν ἢ ἀτελεῖς." ἄρα ὅν κατ' τὴν 59a ἐν β' χήματι συζυγίαν τὴν ἔχουσιν ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἀτελεῖς 41. ῥητέον ἔχειν τὴν κύκλῳ δεῖξιν διὰ τὸ μὴ δι' αὐτῆς τῆς χήματος ἀλλὰ διὰ τῆς τρίτης δεικνύει, διὰ τῆς κατ' ἀντιστρέφειν προτάσεως; καὶ μὴν ὁ καλεῖ ἀτελεῖς τὰς διὰ τῆς τοιαύτης προτάσεως γινόμε-
νας δειξίς, ὡς δηλοῖ τὸ μηδεμίαν αὐτὴν ἐν πρώτῳ χήματι λέγειν ἀτελεῖς, τῶν δύο διὰ ταύτης δεικνυμένων. εἶπεν ὅν ὅτι ἀτελεῖς καὶ 10 ταύτην ἔλαβεν ὁ διὰ τὸν τρόπον τῆς δειξεως (ὁ γὰρ ἐδεήθημεν τῆς ἀντιστροφῆς τῆς συμπεράσματος) ἀλλὰ διὰ τὸ ἐκ δύο μερικῶν συγκεῖσθαι τὴν τοιαύτην πρότασιν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ ἀ' χήματι ἐπὶ τῆς δ' ἀναποδείκτου ἐκ δύο μερικῶν ἢ τοιαύτη σύγκειτ' πρότα-
σις. εἶπεν ὅν τὴν εὐχερῇ ἐπίλυσιν, ὅτι ἐπελάβετο τῆς εἰρημένης ἐν β' χήματι προτάσεως ὁ Ἀριστοτέλης. ἐν οἷς ἡ πράξις καὶ ὁ περὶ 15 τῆς κύκλῳ δειξεως λόγος, ὁ τοῖς σοφισταῖς οἶμαι συμβαλλόμενος, πληρῶς. **Anonymous.**

εἰρήκαμεν ἤδη τῷτο πλεονέκτης ὡς ὅτι τρεῖς ὑπάρχουσιν ἀντι- 59b σροφαί, μία μὲν ἢ ἐν ὅροις, δευτέρα δὲ ἢ ἐν προτάσεσι, τρίτη δὲ ἢ 1. ἐν συλλογισμῷ. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ἐν τοῖς ὅροις ἀντιστροφῆς εἰρη-
κεν ἐν Κατηγορίαις, ὅταν ἔλεγεν τὸ ἴσον ἴσῳ ἴσον, περὶ δὲ τῆς ἐν προτάσεσιν ἀντιστροφῆς εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν, νῦν δὲ βάλει εἰπεῖν περὶ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐν 20 συλλογισμῷ. . . τινὲς δὲ ὠήθησαν τὴν ἐν συλλογισμῷ ἀντισρο-
φήν καὶ τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν ταύτην εἶναι. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης κατ' αὐτὴν τὴν θεωρίαν ἐκτίθει περὶ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ δεικνύει μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ τὴν ἐν συλλογισμῷ ἀντισροφήν τῇ εἰς 25 ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. **Ioh. Phil. f. ciii b.**

πληρώσας τὸ πρῶτον χήμα νῦν ἦλθεν ἐπὶ τὸ β', καὶ φησὶν 60a ὅτι ἡ μείζων πρότασις ὁ ἀναιρεῖτ' ὅτε λαμβάνειτ' τῆς συμπερά- 15 σματος τὸ ἐναντίον, ἢ δὲ ἐλάττων ἀναιρεῖτ'. λέγω δὲ τὴν μείζων πρότασιν μὴ ἀναιρεῖσθαι ὅτι ὁ ἀναιρεῖτ', ἀλλ' ὅτι εἰς τὸ ἐναν-
τίον ὁ ἀναιρεῖτ' ἀλλ' εἰς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἀναιρεῖτ'. 35 διὰ τί δέ, ὁ αὐτὸς λέγει, ὅτι ἐν τρίτῳ χήματι δεικνύει ἢ μείζων πρότασις, ὁ δὲν δὲ καθόλου ἐν τρίτῳ δεικνύει, ἢ δὲ μείζων ἐν δευ-
τέρῳ χήματι καθόλου ἐστίν. ὥς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον δεικνύει. ἢ δὲ ἐλάττων πρότασις δεικνύει διὰ τῆς πρώτης χήματος, ὡς ἐπιδείξομεν. **Ioh. Phil. f. cv.**

πληρώσας περὶ τῆς ἐν συλλογισμῷ ἀντιστροφῆς, νῦν περὶ 61a τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς λέγει, καὶ τί διαφέρει ἢ ἐν συλλογι- 18 σμῷ ἀντισροφή τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. διαφέρει ὅν τῷτο ὅτι ἐπὶ τῆς ἀντιστροφῆς δεῖ πρῶτον συλλογισμὸν γενέσθαι, εἴθ' ὅτως ἀντισροφήν, ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ ἀνευ τῆς γενέσεως 40 συλλογισμὸν δυνατὸν δεῖξαι τὸ ἀτοπον ἐπόμενον. ἔτι διαφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἀντιστροφῆς δυνατὸν καὶ εἰς τὸ ἐναντίον καὶ εἰς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἀντιστρέφειν, ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ὁ δὲν εἰ μὴ εἰς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον μόνον, ἐπεὶ εἰ τὸ ἐναντίον

ληφθείη, ἢ ὅ δὲ δεικνύσι συλλογιστικὴν συζυγίαν, ἢ εἰ γίνετο συλλογιστική, ὅθεν ἄτοπον ἔπετο. ἔτι διαφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐν συλλογισμῷ ἀντιστροφῆς δεικνύει τῆς μιᾶς προτάσεως ἢ τὴν ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ἢ τὴν ἐναντίον, ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐπὶ τῆς μιᾶς προτάσεως μόνον ἀντιφατικῶς προηγουμένης ἄτοπον ἐπόμενον δεικνύει. Ioh. Phil. f. CVI.

εἴτα διδάσκει ποῖα προβλήματα ἐν ποίοις δεικνύει χήμασι διὰ τῆς προκειμένηςδείξεως, λέγων δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ φησιν ὅτι τὰ μὲν ἄλλα προβλήματα δεικνύει δι' ἀδυνατίαν ἐν πᾶσι τοῖς χήμασιν, ἐπὶ δὲ τῷ καθόλου καταφατικῷ προβλήμα- 10 τος, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀντιπεπονηθὸς τι θεωρήμα παραδί- δωσι· τῆτο γὰρ δεικνύει δεικτικῶς ἐν α' χήματι δεικνύμενον, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐν β' καὶ γ' χήματι, ἐν πρώτῳ δὲ ἔκετι. καὶ τῆτο δεικνύουσιν ἕτως, ὅτι ἔκ ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, ἀληθὺς ὄν- 15 τος τὸ α' τῷ β' παντί. ὑποκείτω τὸ α' τῷ β' μὴ παντί ἢ μηδενί· κοινότερον γάρ, ὡς εἶρηται, καὶ τὸ ἐναντίον τῷ συμπεράσματι λαμ- βάνει· καὶ πρῶτον ὑποκείτω τὸ ἀντικείμενον τὸ α' ὅτι παντὶ τῷ β'. δῆλον ὅτι ὅτι ὅτι γίνετο ὁ συλλογισμὸς ἐν α' χήματι· εἴτε γὰρ μεί- 20 ζων τεθῇ αὕτη ἢ πρότασις, ἀσυλλλόγιστος ἔσται ἢ συζυγία ἐν α' χήματι διὰ τὴν μείζονα πρότασιν ἔχειν μερικὴν· εἴτε ἐλάττω τῆς, πάλιν ἀσυλλλόγιστος ἔσται ἢ συζυγία διὰ τὴν ἐλάττωνα ἔχειν ἀποφατικὴν. ἀλλὰ δὲ ὑποκείτω τὸ ἐναντίον τὸ α' ὅτι παντὶ τῷ β'. εἰ μὲν ὅτι μέσον τάξομεν ὅρον τὸ β', τῆτέστιν εἰ προσλάβοιμεν 25 τὸ δ' ἐλάττωνα, συναχθήσετο μὲν ψεῦδος, ἀλλ' ὅτι διὰ τῆτο δειχθή- σετο τὸ προκείμενον τὸ α' ὅτι παντὶ τῷ β', τὸ β' παντὶ τῷ δ' καὶ τὸ α' ὅτι παντὶ τῷ δ', ὅπερ ἀδύνατον, εἴπερ ἀληθὺς ἢ τὸ α' παντὶ τῷ β'. ἀλλ' εἰ καὶ τῆτο ἀδύνατον, ἔγω εἰσάγω τὸ προκείμενον· ἔγω γάρ, φησὶ τις, καὶ ἡ καθόλου ἀποφατικὴ καὶ ἡ καθόλου καταφατικὴ ψευ- 30 δὴς. εἰ δὲ ἐν πρῶτον μέσον ὅρον τάξοιμεν προσλαμβάνοντες τὴν τρίτον μείζονα, ἀσυλλλόγιστος ἔσται ἢ συζυγία διὰ τὴν ἐλάττωνα πρότασιν ἔχειν ἀποφατικὴν. δῆλον ὅτι ὅτι δεικνύει διὰ τῆς προ- κειμένηςδείξεως ἐν πρώτῳ χήματι τὸ καθόλου καταφατικὸν πρό- βλημα. τὰ δὲ λοιπὰ, φησὶ, προβλήματα δεικνύει ἐν τῷ α' χή- 35 ματι, καὶ πρῶτον δεικνύουσιν ὡς δυνατόν ἐστιν ἐν τῷ α' χήματι δεικνύει διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τὸ ἐπὶ μέρους καταφα- τικόν. Anonymus.

61a τὸ ἀνάπαλιν ὡφείλει εἰπεῖν, ὅτι ὅσα διὰ τῆς ἀδυνατίαν δεικνύει, 31. καὶ τῇ ἀντιστροφῇ δεικνύει, ὅσα δὲ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, ἔκετι διὰ τῆς ἀδυνατίαν· ἐπὶ πλέον γὰρ ἢ ἀντιστροφή τῆς δι' ἀδυνατίαν. Ioh. Phil. f. CVI b.

62a πληρώσας τὴν ἀδυνατίαν δείξιν ἐν πρώτῳ χήματι, νῦν ἦλθε δει- 22. ξαι καὶ ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ, καὶ φησὶν ὅτι πάντα τὰ συμπεράσματα συνάγει διὰ τῆς εἰς τὸ ἄτοπον ἀποδείξεως ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ χή- ματι. ἀλλ' εἰδέναι δεῖ ὅτι ὅτι προσεχῶς ὅθεν πρώτως συνάγει τὸ καὶ τὰ καθόλου καταφατικὰ ἐν δευτέρῳ χήματι ἢ τὰ καθόλου ἐν τρίτῳ 45 χήματι, ἀλλὰ συνάγει τῇ τῶν ἄλλων ἀναιρέσει. id. f. CVII b.

62b ζητεῖ ἐνταῦθα ὁ Ἀλέξανδρος πῶς δυνατὸν τὸ δι' ἀδυνατίαν 38. δεικνύμενον καὶ ἐπ' εὐθείας δεικνύει. ὁ ἕκτος τρόπος τῆς τρίτης

χήματος καὶ ὁ τέταρτος τῆς δευτέρας δι' ἀδυνατίαν μὲν δεικνύτο, καὶ μέντοι γε δεικτικῶς. εἴτα ἐπελύσατο αὐτὸς λέγων ὅτι "ἅπαν" λέγει ὅτι πάντα τρόπον ἀλλὰ πᾶν πρόβλημα ὁ δεικνύει διὰ ἀδυ- 5 νάτη καὶ ἐπ' εὐθείας· καὶ διὰ ἀδυνατίαν ἦτοι καταφατικὸν τὸ πρό- βλημα ἦτοι ἀποφατικόν, καὶ ταῦτα ἦτοι καθόλου ἦτοι μερικά. Ioh. Phil. f. CVIII b.

ἐλέγομεν ὅτι διὰ ἀδυνατίαν τὸ καθόλου καταφατικὸν ἐν πρώτῳ 63a χήματι μὴ συνάγει, ἀλλὰ τὸ καθόλου ἀποφατικόν. ἐδείκνυτο δὲ 7. ἕτως, ὅτι τὸ α' ὅτι παντὶ τῷ β'. εἰ γὰρ τῆτο ψεῦδος, ἀληθὺς τὸ τινί, τὸ ὅτι γ' παντὶ τῷ α', τὸ α' τινὶ τῷ β', τὸ ἄρα γ' τινὶ τῷ β'. τῆτο δὲ ἐναργῶς ψεῦδος· ἀληθὺς ἄρα τὸ ὅτι παντὶ τῷ β'. τῆτο ὅτι δειχθήσετο διὰ τῆς δευτέρας χήματος δεικτικῶς ἕτως· τὸ γ' ὅτι παντὶ τῷ β', τὸ γ' παντὶ τῷ α'. συμπεράσμα ὅτι τὸ α' ὅτι παντὶ τῷ β'. αὕτη ὅτι ἢ 15 ὑπόθεσις ἢ λέγεται τὸ α' τινὶ τῷ β' ψευδής· ἀληθὺς ἄρα ἢ ἢ ὅτι παντὶ τῷ β'. τὸ δὲ γ' λαμβάνει νῦν αὐτὸς ἀντὶ τῆς μέσης ὁρας. id. ib.

νῦν βάλει δειξαι ὅτι τὸ μερικὸν καταφατικόν, ὁ συνήχθη ἐν 63a πρώτῳ δι' ἀδυνατίαν, νῦν συνάγει ἐν τρίτῳ δεικτικῶς. ἀλλ' ἐπι- 9. ρησάτω δὲ ὅτι εἰ μὲν ἐπὶ τῆς δευτέρας δεικνύει, προσλαμβάνει μεί- ζονα πρότασιν, εἰ δὲ ἐπὶ τῆς τρίτης, προσλαμβάνει ἐλάττωνα πρό- 20 τασιν. id. ib.

εἰρηκῶς πῶς τὰ καταφατικὰ ἐν πρώτῳ δεικνύει τὰ ἐν τρίτῳ 63b χήματι, νῦν λέγει πῶς τὰ ἐν τρίτῳ χήματι ἀποφατικὰ δεικτικῶς 5. δεικνύει ἐν δευτέρῳ. δύναται δὲ καὶ ἐν πρώτῳ δειχθῆναι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἴδιον τῆτο τῆς δευτέρας χήματος, διὰ τῆτο ἐν δευτέρῳ ἀνά- 25 γει τὸ ἀποφατικὸν τῆς τρίτης χήματος διὰ τῆς ἀδυνατίαν ἕτως. id. f. CIX.

"φανερὸν ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν ὁρων καὶ δεικτικῶς ἔστι δεικνύ- 63b ναι... ἀδυνατίαν." ἀπορεῖ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς δ' τῆς β' χήμα- 12. τος καὶ ἐπὶ τῆς β' τρόπῳ τῆς γ' χήματος ἢ λεγομένη δεικτικὴ δειξίς δι' ἀδυνατίαν ἐγίνετο. καὶ λύει ὁ αὐτὸς λέγων, πρῶτον μὲν ὅτι πάντα συλλογισμὸν εἶπε καὶ δεικτικῶς δύναται δεικνύει καὶ δι' ἀδυνατίαν, ἀλλὰ πᾶν πρόβλημα. τὸ δὲ μερικὸν ἀποφατικὸν ὅθεν διὰ μόνων τῶν εἰρημένων δύο τρόπων δεικνύει, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς α' χήματος καὶ δι' ἐτέρων τρόπων ἐν τε τῷ β' καὶ τῷ γ' χήματι. ἔπειτα εἰ καὶ 35 ὡς ἐπὶ συλλογισμῷ ἐκλάβοιμεν τὸ λεγόμενον, ὅθεν ἕτως ἡμαρτεν ὁ Ἀριστοτέλης· δεδειγμένων γὰρ αὐτῶν συλλογιστικῶν, λοιπὸν ὡς δεικτικῶς αὐτοῖς συνάγει κεχρήμεθα, μὴ πολυπραγμονεῖντες εἴτε δι' ἀντιστροφῆς εἴτε δι' ἀδυνατίαν εἰς τὸ πρῶτον ἀνάγοντο χήμα, ἐπεὶ τῆτω τῷ λόγῳ ὅθεν συλλογισμὸν ἐρῶμεν δεικτικῶς 40 συνάγειν τι χωρὶς τῶν ἐν τῷ α' χήματι. ἐν οἷς σὺν θεῷ ἢ πρᾶξις καὶ τὸ πρῶτον τμήμα πληρῶν. Anonymus.

ἔκ εἶπεν πάντα τρόπον ἀλλὰ πᾶν πρόβλημα ἢ καταφατικὸν 63b ἢ ἀποφατικὸν ὅτι δεικνύει καὶ δι' ἀδυνατίαν καὶ ἐπ' εὐθείας. Ioh. 19. Phil. f. CIX b.

βάλει διὰ τῆτων ὁ Ἀριστοτέλης παραδῶναι ἡμῖν τὴν ἐξ ἀντι- 63b κειμένων τῶν προτάσεων συλλογισμὸν... εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι 22. ταῦτα πρὸς τὴν ἀποδεικτικὴν ὅθεν συμβάλλει· πάντως γὰρ ἢ μία πρότασις ψευδής ἐστιν, εἰ τῆς αὐτῆς ἀντικειμένης προτάσεις λαμ-

βάνεις, αἱ δὲ ἀντικείμεναι προτάσεις ἢ μὴ ἀληθῆς ἐσιν ἢ δὲ ψευ-
δῆς, ὥς ἐπὶ τῶν ἐξ ἀντικειμένων τὴν μίαν πάντως ἀληθῆ δεῖ
εἶναι, τὴν δὲ μίαν ψευδῆ. ἀλλὰ συμβάλλει ἡμῖν ταῦτα πρὸς
τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις, ἵνα μὴ παραλογίζωμεθα ὅτι δύναται
αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. ἀκριβέστερον δὲ ἐν τοῖς Τοπικοῖς τῷ τῇ 5
μέθοδον δεικνυσιν. id. ib.

63 b λέγομεν ὅτως ἐν δευτέρῳ σχήματι, ὅτι πᾶσα ἐπισήμη σπυ-
40. δαία ἐστίν, ὑδεμία ἐπισήμη ὡς ἰατρικὴ σπυδαία, ὥς ἐκ συνάγε
ὅτι ἰατρικὴ ἐπισήμη ἐπισήμη ἔκ ἐστιν. εἰ γὰρ πᾶσα ἐπισήμη σπυ-
δαία, ὑδεμία δὲ ἰατρικὴ ἐπισήμη σπυδαία, ὑδὲ ἰατρικὴ ἐπισήμη 10
ἐπισήμη ἐστίν. λάβε δὲ τὸν μέσον ὅρον πάλιν πρὸς τὴν ἰατρικὴν καὶ
μείζονα ὅτως. ὑδὲ σπυδαῖον ἰατρικὴ ἐστίν ἐπισήμη, πᾶν σπυ-
δαῖον ἐπισήμη ἐστίν, ὥς ἡ ἰατρικὴ ἐπισήμη ἐπισήμη ἔκ ἐστιν.
καλῶς ἔν ἐλέγομεν ἐπὶ τῶν ἐξ ἀντικειμένων προτάσεων συλλο-
γισμῶν, ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι συνάγει. δῆλον δὲ ὅτι τῷ 15
συνήχθη διὰ τὸ εἶναι τὴν μείζω ψευδῆ τὴν λέγουσαν, ὑδὲ σπυ-
δαῖον ἰατρικὴ ἐστίν ἐπισήμη. ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐλάττω τὴν λέγου-
σαν, πᾶν σπυδαῖον ἐπισήμη ἐστίν. . . ἐν δὲ τοῖς Τοπικοῖς παρα-
δίδωσι μεθόδους τῶν κρύψεων, δι' αἷς τῷ τῷ δοθήσε. τόπος δὲ
ἐκάλεσεν αὐτὰς τὰς μεθόδους. id. f. cx.

64 b νῦν βύλει εἰπεῖν περὶ τῷ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖσθαι. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς
28. αἰτεῖσθαι τῷ τῷ ἐστίν, τὸ ζητούμενον ὡς ὁμολογούμενον λαμβάνειν.
γίνετο δὲ τῷ τῷ λαμβάνειν τὸς δύο ὅρους ἀντιστρέφοντας, ὡς ἄν-
θρωπος καὶ γελαστικόν, ἢ τὸν ἕνα ὑπάρχοντα τῷ ἑτέρῳ, ὡς τὸ ἢ
ἡδονὴ χαρὰ. γίνετο δὲ ἢ ἐξ ἀρχῆς αἰτήσις καὶ τὰ τρία σχήματα. 25
καὶ ἵνα τὴν ἀσάφειαν τῆς λέξεως εἰς σαφὲς μεταστρέψωμεν, ὁφεί-
λομεν θεωρῆσαι πῶς γίνετο καὶ τὰ τρία σχήματα τὸ ἐξ ἀρχῆς ζητού-
μενον. id. f. cxl.

65 a τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ οἱ τὰς παραλλήλους γράφοντες, τὸ ἐν ἀρχῇ
4. αἰτεῖν. βύλον γὰρ παραλλήλους εὐθείας ἀπὸ τῷ μεσημβρινῷ κύ- 30
κλῳ καταγράφαι δυνατόν, καὶ λαμβάνουσι σημεῖον ὡς εἰπεῖν πῶς
περὶ τὸ ἐπίπεδον ἐκείνου, καὶ ὅτως ἐκβάλλουσι τὰς εὐθείας. καὶ ὁ
ἐξήγητο, τῷ τῷ εἰληπτο. ὁ γὰρ μὴ συγχωρῶν γίνετο τὴν παράλ-
ληλον ὑδὲ τὸ σημεῖον συγχωρήσει ἐκεῖνο. id. f. cxl b.

65 a εἰάν τις ὅτως ἀδήλως λάβῃ ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', τὸ β' 35
10. παντὶ τῷ γ', ὅπως δῆλον ἐν ποίᾳ προτάσει τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτηθέν.
εἰάν λάβω ὅτως ὅτι τῷ β' τῷ γ' τὸ αὐτὸ ἐστίν, ὥς εἶναι τὸ αὐτὸ
καὶ τῶν αὐτῶν, τότε φαίνεται ὅτι περὶ τὸν μείζω ἢ ἐξ ἀρχῆς αἰτη-
σις. νῦν δὲ τὸ παράδειγμα ποιεῖ ὡς ἐπὶ τῷ πρώτῳ σχήματος,
ἐπεὶ ὅτε ἐπεξέρχετο πᾶσας τὰς συζυγίας. id. f. cxil.

65 a ἐπεξηγεῖτο αὐτὸς ὅτι ἐστὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ τὸς δύο ὅρους ἢ ἀντι-
14. στρέφειν πρὸς ἑαυτὸς, ὡς ἐπὶ τῷ ἄνθρωπος καὶ τῷ γελαστικῷ, ἢ ἐνυ-
πάρχειν τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, ὡς ἡδονὴ καὶ χαρὰ. id. ib.

65 a ἡμῶν εἰρηκότων ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', εἴ τις ἐρεῖ ἡμῖν πόθεν
17. δῆλον ὅτι τὸ α' παντὶ τῷ β', ἐπειδὴ ἐλάμβανεν τὸ αὐτὸ τὸ β' γ', 45
φησὶν, εἰ ἀντιστρέφοι, δεῖχθήσετο ὅτι εἰ τὸ β' παντὶ τῷ γ', καὶ τὸ γ'
παντὶ τῷ β'. δεῖχθήσετο δὲ λαμβανόντων ἡμῶν ὅτι τὸ α' παντὶ
τῷ γ', τὸ γ' παντὶ τῷ β'. εἰ δὲ τῷ τῷ κωλύει, τῷ τῷ τὸ μὴ ἀντι-

στρέφειν, ὅχι ὁ τρόπος, ἀντὶ τῷ ὅχι τὸ συμπέρασμα τὸ λέγον τὸ
α' παντὶ τῷ γ'. ποτὲ δὲ ἔκ ἀντιστρέφει, οἷον εἰ λάβωμεν ὅτι ἢ
χαρὰ ἡδονή, ἢ πάντως δὲ καὶ ἢ ἡδονὴ χαρὰ, εἰ μήτι προσδιορισώ-
μεθα, ὅτι ἢ ἡδονὴ σύζοιχος τῇ χαρᾷ ἐστίν. ὥς νῦν τῷ τῷ κωλύει
τὸ μὴ προσδιορίσθαι. εἰ δὲ προσδιορισώμεθα, ὑδὲ κωλύει. γίνετο
δὲ τὸ διὰ τριῶν, ὡς αὐτὸς λέγει, ὅτως. ἐδείχθη τὸ α' γ' διὰ τῷ
α' β', καὶ τὸ α' β' νῦν διὰ τῷ α' γ', ὥς τὸ α' γ' δι' ἑαυτῷ ἐδείξα-
μεν, ἢτοι αὐτὸ δι' ἑαυτῷ. εἰ γὰρ τὸ α' β', καὶ τὸ α' γ'. εἰ δὲ τὸ α' γ',
καὶ τὸ α' β'. ὥς εἶναι τὸ α' β' τὸ α' β' εἶναι. id. ib.

ἔλαβε πρῶτον τὸ αὐτὸ καὶ τῶν αὐτῶν. νῦν λαμβάνει τὰ 65 a
αὐτὰ καὶ τῷ αὐτῷ. id. ib. 19.

λείπει δὲ τὸ ὅσπερ ἐν πρώτῳ καὶ περὶ τῶν καταφατικῶν καὶ 65 a
ἀποφατικῶν, καταφατικῶν ὡς ἐν πρώτῳ καὶ τρίτῳ. ἐν γὰρ δευ- 29.
τέρῳ καταφατικὸν ἢ συνάγει. id. ib.

βύλει ἐν τῷ τῷ ὁ φιλόσοφος εἰπεῖν περὶ τῷ μὴ παρὰ τῷ τῷ 65 a
συμβαίνειν, ὡς ὅτι ἐκείνη ἢ πρότασις ὑδὲ ὅλως λαμβάνει, οἷον 38.
εἰ λάβω χροῖμα παντὶ λευκῷ, τὸ λευκὸν παντὶ πτηνῷ, τὸ πτηνὸν
παντὶ κόρακι, ὥς καὶ τὸ λευκὸν παντὶ κόρακι, τῷ τῷ ἀδύνατον
συνέβη ἢ διὰ τὸ λαβεῖν ὅτι τὸ χροῖμα παντὶ λευκῷ. καὶ γὰρ ἐλαμ-
20. βάνετο ἢ μὴ ἐλαμβάνετο, ὑδὲ ἦτο ἢτο ἢτο ἢτο ἀδύνατον. . .
εἰ δὲ μὴ ἐστὶ παρὰ τῷ τῷ, δῆλον ὅτι παρὰ ἄλλην ἐστὶ πρότασιν οἰαν-
δήποτε ληφθεῖσαν, ὡς καὶ νῦν παρὰ τὸ καὶ τὸ λευκὸν παντὶ πτηνῷ
ληφθῆναι τὸ ἀτοπον ἢτο ἢτο ἢτο. ὅτω τὸ μὴ παρὰ τῷ τῷ γίνετο.
id. f. cxii b.

“ἂν τε ἐν τῇ δεικνύσῃ.” ὅτε φησὶν ἐν τῇ δεικνύσῃ τῇ ἐπ' εὐθείας 65 b
γινόμενῃ καὶ μηδὲν ἀτοπον συναγῆσθαι. αὐτὴ γὰρ ἢ μόνον ἢ ἀναιρεῖ 3.
τὴν ὑπόθεσιν ἀλλὰ καὶ βεβαιοῖ. ἢ γὰρ τίθησιν ὡς ἀντίφησιν. ὁ γὰρ τῇ
ἐπ' εὐθείας δεικνύει κεχρημένους καὶ μηδὲν ἀτοπον συνάγων ἢ εἰσα-
γεῖ ὁ ἀντίφησι, τῷ τῷ τὸ ἀντικείμενον τῇ ἡμετέρᾳ ὑποθέσει. ἔτι
δὲ ὅταν ἀναιρεθῇ τι δεικτικῶς διὰ τῷ αβγ' ἐπ' εὐθείας δεικτικῶς,
συνάγει ὁ προσδιαλεγόμενος τὴν οἰκείαν πρότασιν, ἢτις ὡς ἀντι-
κειμένη ἀναιρετικὴ ἐστὶ τῆς ὑφ' ἡμῶν ὑποτιθεμένης. ὑδὲ ὅτως ἔχει
χώραν τὸ μὴ παρὰ τῷ τῷ συνάγει ἀδύνατον. τὸ γὰρ μὴ παρὰ τῷ τῷ
τότε λέγομεν ὅταν ἀναιρεθέντος τῷ τῷ μηδὲν ἦτο περαίνειν ὁ συλ-
35. λογισμός. ἐκ τῶν συνάγει ὅτι κακῷ παραδείγματι ἐχρησά-
μεθα ἐν ἀρχῇ τῆς θεωρίας ἐπὶ τῆς ψυχῆς. ἰδὲ γὰρ φησὶν ὅτι δεῖ
καὶ ταύτης ἀναιρεμένης ἐκ τῷ συλλογισμῷ ἔτι περαίνειν τὸν συλ-
λογισμόν. φαίνεται δέ μοι καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων χώραν ἔχειν τὸ μὴ
παρὰ τῷ τῷ, ὡς ἐν θεωρίᾳ ὑπεδείξαμεν. τῷ τῷ δὲ ὅμως ἐπὶ πλέον
40. ζητεῖται, ταῦτα δὲ γράφομεν ἀπορῶντες ζώντων ἐξηγητῶν. οἱ
μὴ γὰρ ἔκ ἐστὶ, φησὶν ὁ κωμικός, οἱ δ' ὄντες ἢ ἀγαθοί. “ἐπιχει-
ροῖ τὸν Ζήνωνος δεικνύναι λόγον, ὡς ἢ ἐστὶ κινεῖσθαι” (p. 65 b 18).
ὁ Ζήνωνος λόγος ἐστὶ τοιούτος. εἰ ἀπειρα τὰ ἡμίση, ἀδύνατον τὰ
ἡμίση διεξελεῖν (τὸ γὰρ ἀπειρον ἀδιεξίτητον). πᾶν δὲ τὸ κινούμενον
τι διάστημα ἀνάγκη πρῶτον καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῷ διαστήματος γεγο-
νέναι. ἢ ἀρα κινεῖται. εἰ ἔν βυλόμενός τις δεῖξαι ὅτι ἀσύμμε-
τρος ἢ διάμετρος τῇ πλευρᾷ τῷ τετραγώνῳ, ὑποτιθεῖτο τὸ ἐναν-
τίον, ὅτι σύμμετρος ἐστὶ, καὶ ταύτῃ τῇ προτάσει ἐπισυνάπτοι τὸν

εἰρημένον τῷ Ζήνωνος λόγον καὶ συνάγει, ὃ κινεῖται τι, ὅπερ ἀδύ-
νατον, ἐρῶμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐτέραν ζήτησον δεῖξιν· τὸ γὰρ ἀδύ-
νατον ὃ συνέβη παρὰ τὴν ὑπόθεσιν· ἀναιρημένης γὰρ τῆς ὑποθέ-
σεως τὸ αὐτὸ συναχθήσετ' ἄτοπον διὰ τὴν τῷ Ζήνωνος παραλογισ-
μόν. Anonym.

65¹ διὰ δύο αἰτίας γίνετ' ὅτι μὴ παρὰ τῷτο, μίαν μὲν ἥτοι ὅταν οἱ
14. μέσοι ὅροι μὴ συνάπτωσι πρὸς ἑαυτούς... ἡ δευτέρα αἰτία τῷ
μὴ γίνεσθαι τὸ μὴ παρὰ τῷτο, ὅταν συνδέωντ' οἱ μέσοι ὅροι, μὴ
μέντοι διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν συμβαίνει τι ἄτοπον, ὡς ἐπὶ
τῷ χρώματος καὶ τῷ λευκῷ, καὶ πτηνῷ καὶ κόρακος. Ioh. Phil. 10
f. cxii b.

66^a βύλετ' διὰ τῶτων εἰπεῖν ὁ Ἀριστοτέλης ὅπως μὴ κατασυλ-
25. λογίζωντ' ἡμῶν, καὶ φησὶν ὅτι παρατηρητέον τῷτο, ὅπως μὴ τὴν
αὐτὴν ὅρον πολλάκις λάβοι ὁ προσδιαλεγόμενος... ἐὰν δὲ μὴ
λάβῃ δις τὴν αὐτὴν ὅρον, ὅδαμῶς δυνατὸν κατασυλλογίσασθαι. ἡ 15
πάλιν εἰ λάβῃ ἀμφοτέρους μερικὰς τὰς προτάσεις, ὅδαμῶς συλ-
λελογίται. εἰ δὲ βυλόμενος δεῖξαι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν λάβῃ
μίαν πρότασιν ἀληθῆ ἀποφατικὴν, ἡμῶν τῇ καταφατικῇ ἐνιστα-
μένων διὰ τὸ ἀμφω γίνεσθαι ἀποφατικὴν, ὁμοίως ὃ συλλογιεῖτ'.
λέγει ὅν πρῶτον πῶς ὀφείλομεν μὴ κατασυλλογίσασθαι, ὅτερον 20
δ' ἐρεῖ πῶς ἡμεῖς ἄλλως κατασυλλογίσασθαι δυναθῆμεν. id.
f. cxiii.

66^a νῦν λέγει πῶς ἂν οἱ κατασυλλογιζόμενοι κατασυλλογίσασθαι
33. δύνωντ', ἐὰν κρίνῃ τῆς τάξεως τῶν ὁρῶν ποιήσωντ', ἵνα νομίσῃ
ὁ προσδιαλεγόμενος ἀσυναρτήτως εἶναι τὰς προτάσεις καὶ ὁμολο- 25
γήσῃ, εἰ διὰ πλειόνων προτάσεων δείκνυτ' αὐτό. id. f. cxiii b.
66^b ἐπειδὴ οἶδαμεν πότε γίνετ' καὶ πῶς ὁ συλλογισμός, φανερόν
4. πότε γίνετ' ἐλεγχος ἢ ὃ γίνετ'. εἰ γὰρ εἰ ἡ μία ἀποφατικὴ πρότα-
σις ἢ δὲ λοιπὴ καταφατικὴ, ἐλεγχος γίνετ' καὶ συλλογισμός, εἰ
ἀμφω καταφατικῶς ἥτοι ἐν πρώτῳ ἢ τρίτῳ χήματι, καὶ ὅτω γίνετ' 30
συλλογισμός. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐλέγξαι βυλόμενος τὸ ὑπὸ σὺ λεγόμε-
νον τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον λαμβάνει τῇ σῇ ὑπόθεσιν, ἐξ
ἀνάγκης εἰδέναι τῷτο ὀφείλεις καὶ ἐκείνη τῇ προτάσει ἐνσηῆναι τὴν
σὴν ὑπόθεσιν ἀναιρέσῃ. ἐὰν γὰρ ἐκείνη ἐνσηῇ, ἀδύνατον γενέσθαι
ἐλεγχον. id. ib.

66^b ὥσπερ εἰ ἀμφοτέρους ποιήσῃ ἀποφατικὰς, ὅθεν συνάγει ἔτι
15. καὶ ὃ δύνατ' ἐλέγξαι, ὅπως εἰ μὴδὲν τεθῇ ἐν ὅλῳ (ἀντὶ τῷ εἰ μη-
δεμία πρότασις τεθῇ καθόλου) ἀλλ' ἀμφω μερικαί, ὃ δύνατ'
ἐλεγχον συναγαγεῖν· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ μερικῶν ἐλεγχος ὃ γίνετ'.
id. f. cxiv.

66^b βύλετ' εἰπεῖν περὶ τῆς γιγνομένης ἀπάτης, ὅτι γίνετ' ἡ
18. ἀπάτη διὰ τὸ μὴ ἐπισημονικῶς εἰδέναι τὰ πράγματα. ἡ ἀπάτη
δὲ γίνετ' ὅπως. id. ib.

66^b ἄλλη ἀπάτη γίνετ' ὡς καθόλου τὸ κατ' ἐξέχον μέρος πιστῶς. id. ib.
30. εἰρήκαμεν πόσαι εἰσὶν αἱ ἀπάται. νῦν δὲ βύλετ' τῷτο εἰπεῖν, 45
34. ὅτι πάντως συμβαίνει τὴν μίαν πρότασιν ἐπισημονικῶς καθ' αὐτὴν
μὴ εἰδέναι... καὶ ὅπως ἐξ ὃ ὅθεν οἶδεν ἐπισημονικῶς, συνάγει τὸ
αὐτὸ τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς συζοι-

χίας. “εἰ μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς συζοιχίας” λέγει ἀντὶ τῷ ἵνα μὴ
ὥσι κατ' ἀξίαν. id. ib.

ἀμφοτέρους, φησί, τὰς προτάσεις ὅκ ἐγχαρῆ ὑπονοεῖν ἀλη- 66^b
θεῖς, ὥς τὸ β' τῷ μ' β' παντί, τῷ δὲ γ' ὅθεν, ἡ τὸ ἀνάπα- 35.
5 λιν. id. ib.

“ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν Μένωνι μένων λόγος, ὅτι ἡ μάθησις ἐστὶν 67^a
ἡ ἀνάμνησις.” χρησάμενος ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς 21.
γιγνομένης ἀπάτης παραδείγματι τῶν τριγώνων, δηλοῖ ὅτι πολλὰ-
κις τὰ καθόλου γινώσκουμεν μὴ εἰδότες τὰ καθ' ἕκαστα. νῦν ἐν
ἐτέρῳ κέχρητ' παραδείγματι, καὶ φησὶν ὅτι τοιοῦτός ἐστι καὶ ὁ ἐν
τῷ Μένωνι τῷ διαλόγῳ τῷ Πλάτωνος ὑπὸ Σωκράτους εἰρημένος
λόγος· ἐν ἐκείνῳ γάρ, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, βυλόμενος ὁ Σω-
κράτης δεῖξαι τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις ὅσας, ἐπερωτᾷ τὴν παῖδα
τῷ Μένωνος ποῖον λόγον ἔχει πρὸς τὸ τετράγωνον τὸ ἀπὸ τῆς διπλα-
σίονος πλευρᾶς ἀναγραφόμενον τετράγωνον. Anonymus.

“ὅδαμῶς γὰρ συμβαίνει προεπιστᾶν τὸ καθ' ἕκαστον.” ὁ μὲν 67^a
Ἀλέξανδρος οἶδ' τῷτο εἰρηάζει πρὸς ἀνατροπὴν τῷ τὰς μαθήσεις 22.
εἶναι ἀναμνήσεις· ὁ γὰρ Σωκράτης, ὡς εἶρη, διὰ τῷ αἰδῆτ' καὶ
κατ' μέρος ἐδείξε τῷ νέῳ ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου διπλάσιον ἐστὶ τῷ
τετράγωνον. φησὶν ὅν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὰ κατ' μέρος ὃ προεπι-
στᾶμεθα, ὥς μανθάνοντες ὅκ ἀναμνησκόμεθα ἀλλὰ γνωρίζο-
μεν. μήποτε δὲ ἡ ὅκ ἐπιλαμβάνετ' τῷ Πλάτωνος ἡ ὅκ ὀρθῶς
ἐπιλαμβάνετ'· εἰ γὰρ καὶ μὴ προεπιστᾶμεθα τὰ κατ' μέρος, ἀλλὰ διὰ
τῶτων ἀναμνησκόμεθα τῶν καθόλου καὶ ἀνεγείρομεν τὰς καθόλου
λόγους ὅς κατ' ὅσιν ἔχομεν ἡρεμῶντας καὶ οἰονεῖ προσημένους.
“ἀλλ' ἅμα τῇ ἐπαγωγῇ λαμβάνειν τὴν κατ' μέρος ἐπισήμην.” κοι-
νότερον αὐτὴν ἐκάλεσεν· ἐπισήμη γὰρ κυρίως ἐστὶν ἡ τῶν καθόλου
γνώσις. id.

τὸ “ἀλλ' ὅκ ὡς τὸ ἐνεργεῖν” πρὸς τὸ ἄνω εἶρη, ὅτι ὁ ὑπο- 67^b
νοῶν ὅτι ἡδε ἡ ἡμίονος κύει, ὅκ ὡς πρὸς τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τῷ καθόλου 3.
λόγον οἶδεν, ἐπεὶ ἡ ἐνεργεῖ, ἡδε ὅτι ὃ κύει ἐκ τῷ καθόλου ἐνεργῶν.
“τὸ γὰρ ἐπιστᾶν λέγειτ' τριχῶς, ἡ ὡς τὸ καθόλου ἡ ὡς τὸ οἰκεῖα ἡ ὡς
τὸ ἐνεργεῖν.” διαίρεσιν ἐνταῦθα παραδίδωσι τῆς ἐπισήμης καὶ τῆς
ἀπάτης, ὅτι τὸ ἐπιστᾶν ἡ περὶ τὸ καθόλου ἡ περὶ τὸ κατ' μέρος ἡ
35 περὶ ἀμφοτέρους, τῶτέστιν τῷ ἐνεργεῖν· ἐνεργῶμεν γὰρ ἀπὸ τῶν κα-
θόλου ἐπὶ τὸ κατ' μέρος. ὁμοίως ὅκ ἀπατῶμεθα ἡ τῷ μὴ εἰδέναι τὸ
καθόλου ἡ τῷ μὴ εἰδέναι τὸ κατ' μέρος ἡ τῷ μὴδότερον, τῶτέστιν μὴ
ἐνεργεῖν ἀπὸ τῷ καθόλου ἐπὶ τὸ κατ' μέρος· διὰ τῷτο γὰρ κακῆνος
ὡήθη ὅτι ἡ ἡμίονος κύει, διὰ τὸ μὴ ἐνεργῆσαι αὐτὴν ἀπὸ τῷ καθόλου,
40 ὅτι ὅδεμία ἡμίονος κύει. Ioh. Phil. f. cxv.

ἕτερόν τι θεώρημα παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος ἐνταῦθα τοιοῦ- 67^b
τον. ἐὰν τις, φησί, λάβῃ τὴν ὀρισμὸν τῷ καλῷ καὶ οἰκῇ τὴν αὐτὴν 12.
εἶναι τῷ κακῷ, ὑπονοήσῃ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ εἶναι ἀπαραλλάκτως τὸ
ἀγαθὸν τῷ κακῷ, ὅπερ ἀληθές. ὁ δὲ φιλόσοφος κακῶς ἔλαβε
τὰς ὁρας ὅπως· τὸ ἀ' ἀγαθὸν εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ κακῷ εἶναι, λέγω
δὴ τῷ β', καὶ τῷ κακῷ εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ γ' ἀγαθῷ εἶναι, καὶ ὅθεν
ἄτοπον ἀκολουθεῖ. διὰ τῷτο ὅν ὀλίγον ὅτερον ἐρεῖ “ἀλλὰ τῷτο
ἀκριβέστερον σκεπτέον.” id. ib.

67b εἶπεν "ἐπισκεπτέον βέλτιον" ἢ ἐπειδὴ εἶπεν, εἰ μήτι γε κτ'
26. συμβεβηκὸς οἰσθῆναι καλὸν κακὸν εἶναι, ἢ ὅτι κακῶς ἐξέθετο τῆς
ὁρᾶς τῆς κακῶς εἶναι ἀνω. id. ib.

67b ἐντεῦθεν ὁ φιλόσοφος βύλετο εἰπεῖν περὶ τῶν ἀντιστροφῶν
27. τῶν ἐν πρώτῳ χήματι γινομένων καὶ καταφατικῶν καὶ ἀποφατικῶν 5
καθόλου. id. ib.

67b ἐν τῷ καθόλου ἀποφατικῷ ἔκτετι δὲ ἀντιστρέφει ἢ ἐλάττων
34. πρότασις ἀλλ' ἢ μείζων ἢ β' α'. εἰ ἂν ἦν, φησὶν, ἢ β' α' πρότασις,
τῆς τῆς μείζων, ἀντιστρέφει, ἀντιστρέφει καὶ ἢ γ' α', τῆς τῆς
συμπέρασμα. ἀπεσιώπησε δὲ τὴν α' γ'. εἰ γὰρ ἡδύνατο ἀντι- 10
στρέφειν ἢ καταφατικῇ, τῆς τῆς ἐλάττων, ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ τρόπῳ
τῆς πρώτης χήματος, τῆς μείζονος προτάσεως καὶ τῆς συμπέρασμα-
τος ἀποφατικῶν ἑσῶν. id. f. CXV b.

68a ἕτερον θεώρημα παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος χαριέστατον πάν-
3. τοῦτον. εἰ τ' α' καὶ τ' β' ἀντιστρέφει, καὶ τ' γ' καὶ τ' δ' ἀντιστρέφει. 15
εἰ ἂν ἦν παντὶ πράγματι, εἰ τ' α' καὶ τ' β' ἐξ ἀνάγκης, καὶ τ' γ' καὶ τ' δ'.
καὶ ὡφείλε τὸ παραδειγμα παραστῆσαι. ὡς δὲ ἄλλος μέλλοντος
ἀποδείκνυσι παρίσχει παραδειγμα. ἔγω γὰρ τ' α' ἀγένητον, τ' β'
ἀφθαρτον. ταῦτα ἀντιστρέφουσιν. καὶ ἔγω τ' γ' γενητόν, τ' δὲ δ'
φθαρτόν. καὶ ταῦτα ἀντιστρέφουσιν. δύο γὰρ συλλογισμοὶ σύγ- 20
κειν. id. ib.

68a ἕτερον θεώρημα λέγει ἐνταῦθα, ὅτι εἰ παντὶ ἦν τ' ἀγένητον
11. ἢ τ' γενητόν, ἔκον καὶ παντὶ ἦν τ' ἀφθαρτον ἢ τ' φθαρτόν, καὶ ἀντι-
στρέφει τ' ἀφθαρτον τῷ ἀγενήτῳ. εἰ γὰρ μὴ τ' φθαρτόν, τ' δὲ
φθαρτὴν ἰσοδυναμεῖ τῷ γενητῷ καὶ ἀντιστρέφει, ὥστε καὶ τ' ἀγένητον 25
ἀντιστρέφει ἐπὶ τῇ γενητῇ. ὅπερ ἄτοπον. ἔγω καὶ ἐπὶ τῇ ἀφθάρτῃ
τῷ ἀφθάρτῳ ἀντιστρέφει τ' ἀγένητον. εἰ γὰρ μὴ ἀντιστρέφει, τ'
γενητόν. τῷ δὲ γενητῷ ἀντιστρέφει τ' φθαρτόν, ὥστε καὶ τῷ ἀφθάρτῳ
τ' φθαρτὴν ἀντιστρέφει, ὅπερ ἄτοπον. ἔγω γίνοντο δύο συζυγίαι
συλλογισμῶν ἐκ τῆς πρώτης ἀντιστροφῆς τῆς ἀγένητον καὶ ἀφθα- 30
τον. γίνοντο δὲ καὶ ἄλλαι δύο ὁμοίως ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς γενητῆς
καὶ ἀφθαρτον. ὥστε καλῶς εἶπεν ἀνωτέρω "δύο γὰρ συλλογισμοὶ σύγ-
κειν", εἰς ἑκάστην αὐτῶν ἀντιστροφῆν. ἀλλ' εἰδέναι δεῖ ὅτι διὰ τῆς
ἀδυναμίας δείκνυσι ἑκάστος συλλογισμὸς ἑκάστης ἀντιστροφῆς. id. ib.

68a ἕτερον θεώρημα παραδίδωσι θαυμάσιον πάν. ἔστι δὲ τοῦτον. 35
16. εἰ ἂν τ' α' κατηγορεῖται καὶ τ' β' καὶ τ' γ', κατηγορεῖται δὲ καὶ τ' β' τῇ
γ', εἰδέναι δεῖ ὅτι καὶ τ' β' τῇ α' κατηγορεῖται. καὶ ἀντιστρέφει. ἐπειδὴ
γὰρ τ' α' κατηγορεῖται τῇ β' γ', τ' δὲ β' κατηγορεῖται καὶ αὐτὴ ἑαυτῇ καὶ
τῇ γ'. ἔκαστος γὰρ τῶν ὄντων αὐτὴ ἑαυτῇ κατηγορεῖται. id. f. CXVI.

68a "πλὴν αὐτῇ τῇ α'." τὸ τ' ῥῆν ὡς ἐν συντόμῳ μὴ ὁ Ἀλέξ- 40
21. ανδρὸς ἐσφάλθαι λέγει. ἐχρῆν γάρ, φησὶ, κείνῳ καὶ αὐτῇ τ' α'.
προείρη γὰρ ὅτι ἀντιστρέφει τ' β' τῇ α'. βύλετο δὲ ἀπολογησάμενος
ὑπὲρ αὐτῆς καὶ δεῖξαι ὅτι ὀρθῶς ἔχει, καὶ φησιν ὅτι ἔγω τ' α' τ'
λευκὸν κατηγορούμενον τῇ τε β' πεζῇ καὶ τῇ γ' λογικῇ, κατηγο-
ρεῖσθαι δὲ τ' πεζὸν τῇ λογικῇ. κατηγορεῖται δὲ καὶ ἑαυτῇ. πάντων 45
ἄρα τῶν ὑπὸ τ' α' κατηγορεῖται τ' β'. ἐκ ἀνάγκης δὲ καὶ αὐτῇ τῇ
λευκῇ κατηγορεῖται τ' πεζόν. "ἐπεὶ δὲ μᾶλλον, ἔχῃ οἷον τε ὁμοίως"
(v. 32). Anonymus.

ἔστι καὶ τ' "πλὴν" ὅπως ἐκλαβεῖν ὡς κείνῳ, καὶ ἔχῃ τῇ Ἀλέξ-
ανδρὸν ἀντὶ τῆς "καί." ἐπεὶ γὰρ τ' γένος ἕτερόν ἐστι τῶν εἰδῶν ὧν
κατηγορεῖται τ' β', καὶ μὴ τῶν ὑπὸ τ' α' πάντων λεχθήσετ' τ' β', καὶ
διὰ τὸ ταύτῃ ἔσται τῇ α', κατ' αὐτῇ δὲ τῇ α' ἔλεγχθήσετ'.
cod. Reg. 1917.

ἐν ταῖς τούτοις ὁ φιλόσοφος ἀκριβῆ καὶ θεῖα παραδίδωσιν. ἔστι δὲ 68a
τ' θεώρημα τοῦτον. εἰ ἂν τ' α' καὶ τ' β' αἰρετά ἐσιν, ἔχουσιν δὲ ἀντι- 25
κείμενα, τ' μὴ α' ἔχει ἀντικείμενον τ' β', τ' δὲ γ' τ' δ', καὶ ταῦτα
φευκτά εἰσιν. εἰ δὲ τῶν αἰρετῶν τ' ἐν μᾶλλον αἰρετώτερον,
ἔκον καὶ τῶν φευκτῶν τ' ἐν μᾶλλον φευκτότερόν ἐστιν. οἷον ὡς ἐπὶ
παραδείγματος, ἔγω ὑγεία καὶ πλῆτος αἰρετά, νόσος δὲ καὶ πενία
φευκτά. εἰ ἂν τις τὴν ὑγίαν ὡς μᾶλλον αἰρετὴν ζητῇ, δῆλον ὅτι
καὶ τῇ πλῆτει τ' ἐναντίον τι ζητεῖ ὡς ἥττον φευκτόν, οἷον τὴν πε-
νίαν. συμφέρει γὰρ ὑγιαίνειν καὶ πένεσθαι ἢ πλετεῖν καὶ νοσεῖν. Ioh.
Phil. f. CXVI.

πρᾶγμα μέγιστον ἐνταῦθα παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος ἐκ τῆς 68a
εἰρημένης θεωρήματος, ὁ ἀπ' ἐναντίας ἐστὶν τῇ νῦν γνώμῃ τῶν ἀν- 39
θρώπων. οἱ γὰρ ἄνθρωποι οἶον ὅτι ὁ ἔρως γίγνεται διὰ τὴν μῆξιν,
αὐτὸς δὲ δείκνυσιν ὅτι διὰ τὴν προαίρεσιν τῆς φιλίας, σύμβολον δὲ
τῆς προαίρεσεως ἡ μῆξις. id. f. CXVI b.

βύλετο διὰ τούτων δεῖξαι ὅτι καὶ οἱ ῥητορικοὶ συλλογισμοὶ διὰ 68a
τῶν τριῶν χημάτων δείκνυντο. ῥητορικοὶ δὲ εἰσιν οἱ ἐπαγωγικοὶ 9
καὶ οἱ παραδειγματικοὶ καὶ ὅσους ἄλλους ἔχει εἰπεῖν. id. ib.

ὁ συλλογισμὸς διὰ τῆς μέσης ὁρᾶς συνάπτει τὴν ἄκρον τῷ ἄκρῳ, 68a
ἢ δὲ ἐπαγωγή διὰ τῆς ἐλάττονος συνάπτει τὴν μέσον τῷ ἄκρῳ. 16
id. f. CXVII.

ὅτι, φησὶν, ὁ δι' ἐπαγωγῆς συλλογισμὸς συλλογίζεται τὴν 68a
μείζονα πρότασιν. ἢ γὰρ πρώτη καὶ ἄμεσος ἢ μείζων ἐστίν. ἵνα ἦν 30
ταύτην πισυσιώμεθα, δι' ἐπαγωγῆς δείκνυμεν. id. ib.

ἐπλήρωσε περὶ τῆς ἐπαγωγικῆς συλλογισμῶν. νῦν λέγει περὶ 68a
τῆς παραδειγματικῆς. τί δὲ ἐστὶν παραδειγματικόν; ὅταν τῷ μέσῳ 38
τ' ἄκρον δειχθῇ ὑπάρχον διὰ τῶν ὁμοίων ἢ ὁμοίων. id. ib.

φανερὸν ἦν ὅτι τ' παραδειγμα δεικνύμενον ἔτε ὡς μέρος πρὸς 69a
ὅλον, τῆς τῆς ἐπαγωγῆς, ἔτε ὡς ὅλον πρὸς μέρος, τῆς τῆς συλλο- 13
γισμῶν. id. f. CXVII b.

φησὶν ὅτι ἀπαγωγή λέγεται κεχρησθῆαι τις ὅταν τῶν δεικτι- 69a
κῶν τινὸς δύο προτάσεων ἢ μὴ μείζων φανερά ᾖ, ἢ δὲ ἐλάττων 20
ἀδελφὸς μὴ τ' δὲ πιστὸν ὁμοίως ἔχουσα τῷ συμπέρασματι ἢ καὶ πλεον
τῆς συμπέρασματος, καὶ ταύτην δεικνύει καταλιπὼν τ' δεικνύναι
τ' συμπέρασμα τ' δεικνύμενον. ὅτος γὰρ ἀπάγει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ζη-
τούμενης προβλήματος ἐπὶ ἕτερον. εἰ γὰρ μᾶλλον τῆς συμπέρασμα-
τος ἢ ἐλάττων πρότασις ἀδελφὸς εἴη καὶ ταύτην ἐπιχειροῖ διὰ προ-
συλλογισμῶν δεικνύναι, ἔλεγε ὁ τοῦτος ἀπαγωγή κεχρησθῆαι ἀλλὰ
ὑπαλλαγή καὶ τῇ ἐπὶ χαλεπώτερον πρόβλημα μεταβάσει. ἐν οἷς
ἢ πρᾶξις καὶ β' τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν σὺν θεῷ πληρῶν. 45
Anonymus.

ἔ μόνον εἰ ὁμοίως ἔχη τῷ συμπέρασματι ἢ ἐλάττων πρὸς 69a
τασις καὶ τ' ἀφανές, ἀπαγωγή ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἢ ἐλάττων πρότα- 29

σις καὶ ἀφανὴς δεικνύει δι' ἐνὸς μέσου ἢ δύο. οἷον ἐξήγησαν τινες εἰ δυνάμεθα κύκλον τετραγωνίσαι καὶ ἕκ ἡδυνήθησαν· ἐλάμβανον δὲ ἕτω τετραγωνίζεσθαι πρῶτον ὅρον, εὐθύγραμμον δεύτερον, κύκλον τρίτον. ὅτι μὲν τὸ εὐθύγραμμον τετραγωνίζεσθαι, δῆλον, ἀφανὲς δὲ ἐστὶν εἰ ὁ κύκλος εὐθυγραμματοῖς, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἐλάττων πρότασις. καὶ τὸ πειρῶν δεικνύειν διὰ τῶν μηχανισμῶν χημάτων καὶ μηχανισκῶν. ἐπειδὴ ἔν δι' ἐνὸς πειρῶν δεικνύειν, ἀπαγωγὴ ἐστὶν. Ioh. Phil. f. CXVII b.

69 a ἰστέον ὡς ἐνταυτοῖς λέγεσθαι διότι ἰσῆσι τὸν προσδιαλεγόμενον καὶ 37. τὸ ἰσῆν τὴν τῷ λόγῳ πρόδοτον. cod. Reg. 1917.

διαφέρει ἐνταυτοῖς ἀνασκευῆς, ὅτι ἡ ἐνταυτοῖς προτάσεως, ἡ δὲ ἀνασκευή συμπεράσματος. Ioh. Phil. f. CXVIII.

69 b ἀντὶ τῷ ἕκ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν ἀντικειμένων, ἡ ὅτι ὅλως 10. ἡ αὐτὴ τῶν ἀντικειμένων ἐνίστασθαι. id. ib.

70 a ἐπειδὴ οἱ ῥήτορες καὶ διὰ ἐνθυμήματος ἀποδεικνύουσιν, τὸ δὲ 15 3. ἐνθυμημα διὰ εἰκότος καὶ σημείων, τῆτι χάριν προδιαλαμβάνει περὶ τῷ εἰκότος καὶ σημείων, καὶ λέγει εὐθέως τὴν διαφορὰν. . . φέρεσθαι δὲ τις ἰσορία τοιαύτη, καὶ ὅτι ἐρῶν τις τὴν ἐρωμένην ἐφό- νευσεν. id. f. CXVIII b.

70 a τὸ δὲ σημεῖον τριχῶς νοῶμεν. ἡ γὰρ ἐστὶν ὄντος τῷ πράγματι 20 8. τος, οἷον ἅμα τὸ πρᾶγμα καὶ σημεῖον, ὡς τὸ καπνὸς εἰ ἐστὶ, πῦρ ἐστὶν· ἡ μὲν τῷ πράγματι σημεῖον, οἷον τὸ τέφραν εἶναι σημαίνει ὅτι πῦρ ἦδη γέγονεν· ἡ ὑστερον γέγονε τὸ πρᾶγμα πρῶτον δὲ τὸ σημεῖον, ὡς τὸ γάλα ἔχειν τὴν μὲν δύο ἡμέρας μέλλουσιν τίκτειν. "ἡ ἐνδοξος· ὅ γ' ὄντος ἐστὶν ἡ ὅ γ' γενομένου πρότερον ἢ ὑστερον δὲ 25 γέγονε τὸ πρᾶγμα." ὑπερβατὴν νοήσωμεν τὸ χωρίον. ἡ ὅ γ' γενο-

μένου πρότερον, δῆλον ὅτι τῷ πράγματι, τὸ σημεῖον ἐστὶ τῷ γεγονέναι, δῆλον τὸ πρᾶγμα. id. ib.

ὥσπερ οἱ φιλόσοφοι ἀποδεικνύουσιν διὰ συλλογισμῶν ἢ διὰ 70 a ἐπαγωγῆς, ἕτω καὶ οἱ ῥήτορες διὰ σημείων ἢτοι παραδείγματος ἢ 17. δι' ἐνθυμήματος, καὶ τὴν αὐτὴν ἔχει ἀναλογίαν τὸ ἐνθυμημα πρὸς τὸν συλλογισμὸν ἢν ἔχει τὸ παράδειγμα πρὸς τὴν ἐπαγωγὴν. id. f. CXIX.

μέσον δὲ νῦν λέγει τὸ πρῶτον χῆμα διὰ τὸ τὸν μέσον ὅρον 70 b ἐνταῦθα κατ' εὐθείαν εἶναι, καὶ τῷ μὲν ὑποκείμενῳ τῷ δὲ κατηγορεῖσθαι. 3. τὸ δὲ "ἐκ τῶν ἀκρῶν," ἀκρὰ λέγει τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον, ὅτι ἔχουσιν τὸν μέσον ὅρον τὸ μὲν κατηγορούμενον τὸ δὲ ὑποκείμενον, ὃ ὀφείλομεν λέγειν σημεῖον. τὰ δὲ ἐκ τῷ μέσῳ ἀντὶ τῷ πρώτῳ χήματος τεκμήριον. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπε τὸ ὅτι πᾶς ὁ δεικνύων δι' ἐνὸς τῶν τριῶν χημάτων 70 b δεικνύει, τὸ βύλεσθαι δεῖξαι ὅτι καὶ οἱ φυσιογνωμονῶντες δι' ἐνὸς 7. τῶν τριῶν χημάτων δεικνύουσιν. id. f. CXIX b.

γένος νῦν ἐκάλεσε καταχρηστικῶς τὸ εἶδος. id. ib. 70 b 18. ὅτι μεταδοτικὸς ὁ λέων, δηλοῖ τὸ κορεννύμενον αὐτὸν μὴ ἀπο- 70 b φέρειν τὸ λοιπὸν τῆς τροφῆς ἀλλὰ παραχωρεῖν τοῖς βυλομένοις 27. τῶν ζώων. cod. Reg. 1917.

πάλιν εἰς τὸ πρῶτον ἐμπίπτομεν. ἴδιον ὑπῆρχε νῦν τὸ ἐν 70 b σημεῖον· εἰ γ' ἀνδρείος μὲν ἐλευθέριος δὲ μή, τὸ δύνασθαι καὶ ἐπὶ 37. τῷ εἶδος μὴ ὅλως δὲ τὰ δύο πάθη ἔχοντος λέγεσθαι, ὡς ἐπὶ τινος ἀτόμου τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος καὶ ἐπὶ τῶν δύο γενῶν, ἵνα ἡ ὁ λόγος ὡς ἐφ' ἐνὸς αὐτῶν λαμβανόμενος. ἐν οἷς ἡ πράξις. Anonymus.

Εἰς τὰ ὕστερα ἀναλυτικά.

Ἐμοὶ συντάττεσθαι μὲν ἐξηγήσεις τῶν Ἀριστοτελικῶν βιβλίων μὲν τοσούτως τε καὶ τοιούτως ὅσοι δοκεῖ πόρρωθεν εἶναι φιλοτιμίας ἀνω- φελῆς· ἕτε γ' πολλὰ ἐστὶν εὐρεῖν ἐλλειποτάτας τῶν πρότερον, τό τε σμικρῶν ἔνεκεν παρεγγειρήσεων ὁλοκλήρως καταβάλλεσθαι πραγμα- 30 τείας ὅμοιον τῷ τὴν Ἀθηναίων βυλομένῳ μετακινεῖν τὴν Φειδίαν, ὅτι τὰ δεσμά τῆς κρηπίδος ὥστε ἀμείνω ποιήσειν. τὸ μέντοι ἐκλαμ- βάνοντα τὰ βεβλήματα τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις γεγραμμένων συν- τάχει τε ἐξαγγέλλειν καὶ τῇ συντομίᾳ τῷ φιλοσόφῳ καὶ δύνανται παρομαρτεῖν καινόν τε ἐδόκει καὶ τινὰ ὠφέλειαν παρέξεσθαι. 35 εὐκόλον γ' ἔσεσθαι διὰ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τὴν ἀνάμνησιν ὑπειλήφα- μεν τοῖς ἀπαξ μὲν τὰ Ἀριστοτέλους μεμαθηκόσιν, ἀναλαμβάνειν δὲ αὐτὰ συνεχῶς τῷ μήκει τῶν ὑπομνημάτων ὅ δυνάμενοι. τὸ δὲ πρότερον τῶν Ὑστέρων Ἀναλυτικῶν ἕτω σαφηνίσαι προελόμενοι σοὶ πρώτῳ τὸν τύπον κοινόμεθα τῆς συγγραφῆς παιδείας τε ἔνε- 40 κεν ἀκριβῆς καὶ φιλικῆς ἀληθινῆς, ἕτε λήσεσθαι τί σε τῶν μὴ δεόν- τως εἰρημένων ἕτε κατασιωπήσειν πεπιφευκότες. πολλὰ μὲν ἔν ἔοικε τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων εἰς ἐπὶ κρυφὴν μεμηχανῆσθαι, ἕκ ἡκιστα δὲ καὶ τὰ προκείμενα, πρῶτον μὲν διὰ τὴν συνήθη βραχυλο-

γίαν, ἐπειδὴ ὅτι καὶ ἡ τάξις τῶν κεφαλαίων ὅ διακρίνεται. ὥσ' ἡμῖν ἀνάγκη συγγινώσκειν εἰ τὰ μὲν φαινοίμεθα μακρότερον ἔρμη- νεύοντες (ὅ γ' ἐνὴν εἰπεῖν διὰ τῶν ἴσων σαφέστερον), τὰ δὲ μεθαρ- μοττόμενοι καὶ μετατιθέντες, ὡς ἂν φαίνοιτο ἕκαστα τῶν κεφα- 50 λαίων περιγεγραμμένα. εἰ δ' ἐπὶ τινὰ καὶ συντομώτερον ἐπιδε- δραμήκαμεν, ἕκ ἄξιον δυσχεραίνειν· ὅσα γ' τεχνικὴν ἔχει τὴν θεωρίαν, ὅ συντείνει δὲ ἄγαν εἰς τὸν τῆς ἀποδείξεως λόγον, τούτοις ἕκ ἡν ἄξιον ἐνδιατρίβειν τῷ ῥαζώνῃ ἐπινοῆσαι προελομένῳ τῆς 55 κατανοήσεως τῶν χρησίμων. Themistius f. 1.

Τὸ τὸ βιβλίον, λέγω δὲ ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος, ἐστὶ τέ- λος τῆς λογικῆς πραγματείας· τὰ γ' ἄλλα λογικὰ μαθήματα διὰ τὴν ἀπόδειξιν ἡμῖν παρέδωκεν ὁ Ἀριστοτέλης, λέγω δὲ τὴν τε περὶ τῶν ἀπλῶν φωνῶν διδασκαλίαν ἐν Κατηγορίαις καὶ τὴν περὶ τῶν προτάσεων ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας καὶ τὴν περὶ τῶν συλλο- 60 γισμῶν ἐν τοῖς Προτέροις Ἀναλυτικοῖς, ἵν' ἕτω δι' ἐκείνων ὁδῶν καὶ ἐπὶ ταύτην ὡς τέλος τῶν ἄλλων βαδίσωμεν. καὶ πάντῳ γε εἰκότως τὸ τὸ πεποιήκεν· ὥσπερ γ' ὅ δυνάτῃ γινώσκει τὴν Λύδιον ἢ τὴν Δω- ριον ἁρμονίαν τὴν μὴ ἀπλῶς εἰδόμενα καθαρίζειν, ὅδὲ πάλιν, εἰ τύχοι,

τὴν ὁξύρρυγγον τύπον γράφειν τὴν μὴ ἀπλῶς εἰδῶτα γράφειν, ὥτως ἀδύνατον γινῶναι τὴν ἀποδεικτικὸν συλλογισμόν πρὸ τῆς μαθεῖν τὴν ἀπλῶς συλλογισμόν. εἴτα ἐπειδὴ ὁ ἀπλῶς συλλογισμὸς σύγκειται ἐκ προτάσεων, ὃ δὲ δύναται δὲ ἄνευ προτάσεων γινῶναι τὴν ἀπλῶς συλλογισμόν, παραδέδωκεν ἡμῖν τὸ περὶ Ἑρμηνείας, ἐν ᾧ περὶ 5 προτάσεων διδάσκει. πάλιν δὲ ἐπειδὴ ἀδύνατον ἐστὶ γινῶναι τὰς προτάσεις ἄνευ τῶν ἀπλῶν φωνῶν ἐξ ὧν σύγκειται, πρὸ τῆς περὶ Ἑρμηνείας παραδέδωκεν ἡμῖν τὰς Κατηγορίας, ἐν αἷς διδάσκει ἡμᾶς περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν φωνῶν δυνάμεως τε καὶ σημασίας. καὶ ἐπεὶ συλλογισμῶν πλείονα εἶδη, ὡς ἐν τοῖς Προτέρους Ἀναλυτικοῖς 10 διὰ πλείονων ἐδείξαμεν, ὃ τε σοφιστικὸς, ὁ διαλεκτικὸς καὶ ὁ ἀποδεικτικὸς, τὴν μὲν ἀποδεικτικὸν συλλογισμόν ἐν τούτοις ἡμῖν παραδίδωσι, τὴν δὲ διαλεκτικὸν ἐν τοῖς Τοπικοῖς, ἐν ᾧ πῶς ἂν ἐφ' ἐκάτερά τις ἐπιχειρήσειε παραδίδωσιν, ἵνα μὴ ἐξαπατώμεθα ὑπὸ τῶν προσδιαλεγόμενων ἡμῖν. διδάσκει δὲ ἡμᾶς καὶ περὶ τῆς σοφιστικῆς συλλογισμῶν ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἑλέγχους, ὥσπερ ἀλεξιτήριον ἡμῖν φάρμακον παρέχων ἐπὶ τῷ ἀποφεύγειν, ὡς αὐτὸς φησι, τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις, ὃν τρόπον καὶ οἱ ἱατροὶ διδάσκοντες τὰ δηλητήρια τῶν φαρμάκων ὅτι ἐπὶ τῷ χρῆσθαι ἄλλ' ἐπὶ τῷ φεύγειν. . . 15 διόπερ ὁ δὲ ἐπιγέγραπται τὸ βιβλίον περὶ Σοφιστικῶν Συλλογισμῶν, ἀλλὰ Σοφιστικοὶ Ἑλέγχοι. . . ἀπόδειξις τοίνυν ἐστὶ συλλογισμὸς ἐπισημονικὸς ἐξ αὐτοπίστων καὶ ὁμολογημένων λόγων λαμβανόμενος. πρότερον δ' ἐστὶ τῇ τάξει τὸ προκείμενον βιβλίον τῶν Σοφιστικῶν Ἑλέγχων. ὅτι μὲν γὰρ ἐπεὶ τοῖς Τοπικοῖς ὠφείλει, ἐν ἐκείνοις ἀπεδείξαμεν (τοῖς γὰρ πιθανοῖς ἐγγυμναζέμεντες ῥᾶν τοῖς ἀναγκαίοις προσβαλόμεν), ὅτι δὲ προηγείτο τῶν Σοφιστικῶν Ἑλέγχων, 20 δῆλον ἐντεῦθεν. Ioh. Phil. f. 3.

71^a ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης ἑαυτῷ ἀκολουθεῖ καὶ τὴν 1. τὴν τρόπον τῆς διδασκαλίας, καὶ ἄρχεται ἀπὸ τῶν καθολικωτέρων. "πᾶσα γὰρ" φησι "διδασκαλία". . . γινώσκειν χρὴ ὅτι δύο τρόποι ὑπάρχουσιν ἐξ ὧν πᾶσα γίνετο γνῶσις, ὡς φησι καὶ Πλάτων, 30 μάθησις καὶ εὗρεσις. ἡ γὰρ μαθάνοντες παρ' ἑτέρου γινώσκουσι καὶ εὗρισκοντες αὐτοί. φησὶν ὅτι ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος, ὃς καλῶς λέγων, ὅτι γινώσκουσιν ἐνταῦθα εἶπε τὴν εὗρεσιν, ἢ τὴν λεγόμενον, πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προὑπαρχούσης γίνετο εὗρεσεως. ὅτι ἐστὶ δὲ ἀληθές. αὐτὸς γὰρ παρακατιῶν σαφῶς ἡμῖν παραδίδωσι τὴν περὶ εὗρεσεως λόγον. ἄλλως τε καὶ τῆς εὗρεσεως πάντως προὑπάρχει ἡ ζήτησις, ὥστε τὸ εὗρεθὲν ὅτι ἐστὶ τῶν αὐτοπίστων, λέγω δὴ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ἢ τῶν ἐξ αἰσθήσεως γινωσκόμενων. πρώτη γὰρ ἡ τῶν ἐπιβολῶν καὶ ὅτι ἐξ ἄλλων ἔχει τὸ πικρόν, 40 περὶ τούτων δὲ ζήτησις ὑδεμία γίνετο. ὥστε καὶ πᾶσα εὗρεσις ἐκ τίνος καὶ αὐτὴ προὑπαρχούσης γίνετο γνῶσεως, ὥσπερ καὶ ἡ μάθησις. τί ὅτι διαφέρει τὸ "ἐκ προὑπαρχούσης γίνετο γνῶσεως" τῷ ἐκ μαθήσεως ἀκρίβειαν ἢ ἐξ εὗρεσεως; ἐκατέρω γὰρ τι τῶν προεγνωσμένων ἀνάγκη. ἅμα δὲ τούτο ἀδύνατον, τῷ ἐκ τὴν μάθησιν καὶ τὴν 45 γνῶσιν. κακείνη γὰρ ἀνάγκη ἐξ ἄλλης εἶναι μάθησεως. πᾶσα γὰρ φησι διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις. καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. ὅτι ἂν τὸ γινώσκειν ἀντὶ εὗρεσεως ἀκρίβειαν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκ προε-

γνωσμένων τινος καὶ προομολογημένων, καθ' ὃν ἂν εἴη τρόπον ἢ ἐκείνη γνῶσις προὑπάρχουσα, εἴτε ἐκ μαθήσεως εἴτε ἐξ εὗρεσεως εἴτε καὶ τῶν αὐτοπίστων εἴη καὶ ἀναποδείκτων. ἡ μὲντοι διδασκαλία καὶ ἡ μάθησις τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτά εἰσι, τῇ δὲ χέσει μόνον διαφέρουσιν. . . καλῶς δὲ εἶπεν "ἐκ προὑπαρχούσης γίνετο γνῶσεως." εἰ γὰρ πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προὑπαρχούσης γίνετο 5 μαθήσεως. εἰς ἀπειρον προβαίη ἂν ὁ λόγος. . . θαυμασίως δὲ προσέθηκε τὸ "διανοητική," πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς αἰσθητικῆς γνῶσεως. ἡ γὰρ αἰσθητικὴ γνῶσις ὅτι ἔχει προὑποκειμένην γνῶσιν. . . ἄλλως τε καὶ διανοητικὴν εἶπεν αὐτήν, ὅτι ἀποδεικτικὴν, ἐπὶ τῷ καθολικώτερον ἀνιῶν, ἵνα πάντα συλλογισμόν λάβῃ, καὶ τὴν διαλεκτικὴν καὶ τὴν σοφιστικὴν, καὶ τὴν ἐπαγωγὴν καὶ τὰς ῥητορικὰς πείσεις, id. f. 3 b.

"αἱ τε γὰρ μαθηματικά," τῷ ἐκ λογικῆς ἐπιστήμης, δι' αὐτῶν 71^a πικρῶν, τῷ ἐκ τῆς διὰ τῆς τρόπου κατορθύνει, τῷ ἐκ τῆς 3. προγνώσεως κατορθύνει, ὡς εἰρήκαμεν. ὁμοίως δὲ τούτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐστὶν ἰδεῖν τεχνῶν. καὶ "περὶ τῆς λόγου" ἡ γὰρ τῆς συλλογισμῶν. οἱ γὰρ τὰ τε καθόλου ἐκ τῶν μερικῶν καὶ τὰ μερικὰ ἐκ τῶν καθόλου πιστεύμενοι διὰ συλλογισμῶν πικρῶν ἐκ προὑπαρχούσης γνῶσεως. id. f. 4.

"ἑνιέντων" ἀντὶ τῷ προσδιαλεγόμενων φησὶν. id. ib. 71^a 7. καλῶς εἶπε τὸ "συμπεῖθαι" καὶ γὰρ ὁ Πλάτων φησὶν ἐν Γορ- 71^a γία (p. 454 sq.) ὅτι δύο εἰσὶ πείσεις, ἡ μὲν διδασκαλικὴ ἢ δὲ πικρῶν- 9. τικὴ, καὶ τῇ μὲν διδασκαλικῇ κέχρηται οἱ φιλόσοφοι ὡς περὶ ἀληθείας διαλεγόμενοι, τῇ δὲ πικρῶν οἱ ῥήτορες ὡς ἂν ἐπιτηδεύοντες πείθειν μᾶλλον ἢ τὰληθῆ προβάλλουσιν. id. ib.

μὴ θορυβεῖται δὲ ἡμᾶς τὰ δι' αἰσθήσεως γινωσκόμενα, ἐφ' 71^a ὧν ὁδὸν προγινώσκειν ἀνάγκη. ὃ γὰρ διὰ μαθήσεως τὰ τοιαῦτα 11. ὅτι ἐκ μεθόδου λογικῆς παραγίνετο. Themist. f. 1.

ἐπειδὴ μὴ περὶ τῶν κατὰ μέρος ἐπιστημῶν νῦν ἐστὶν ἡμῖν τὸ προκείμενον ἀλλ' ἀπλῶς περὶ ἀποδεικτικῆς μεθόδου, ὅτι ὀφείλομεν ζητῆσαι τὰ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην προγινώσκουσα ὀφείλοντα ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν ἀποδεικτικὴν. ὅτι ἂν δὲ τούτο γινώσκοντες, εἰ μὴ μάθοιμεν κατὰ ποῖον τρόπον προγινώσκουσα τὰ προγινωσκόμενα. τούτο δὲ 35 πάλιν ὅτι ἂν ἄλλως ἡμῖν ὑπάρξειε μὴ μαθῶσιν ἐν τίσιν ὅλως ἐστὶν ἡ ἀποδεικτικὴ ἐπιστήμη καὶ διὰ τίνων περαίνειτο. ἀναγκαῖον τοίνυν περὶ τούτων πρότερον διαλαβεῖν. φησὶ τοίνυν ὅτι ἐπὶ πάσης ἀποδείξεως δύο ταῦτα θεωρεῖτο, τό τε πρόβλημα ὃ προτίθεται εἰς ἀπόδειξιν, καὶ αἱ προτάσεις δι' ὧν τὸ πρόβλημα κατασκευάζεται. πάλιν δὲ ἐν παντὶ προβλήματι δύο ταῦτα θεωρεῖτο, τό τε δίδόμενον 40 καὶ τὸ ζητούμενον. . . εἰδέναι μὲντοι γε χρὴ ὅτι ἐστὶν ὅτι καὶ τὸ δεδομένον ζητούμενον γίνετο καὶ τὸ ζητούμενον δεδομένον. . . εἰδέναι μὲντοι χρὴ ὅτι ἐστὶν τινὰ δεδομένα ἃ μηδέποτε ζητούμενα γίνετο, οἷον ἂν εἴπω τὸ δοθὲν μέγεθος κινήσας, ὅτεποτε ἔσται τὸ μέγεθος 45 ζητούμενον, καὶ εἴπω πάλιν σφαῖραν, ὅτεποτε ταύτην ζητούμενην ποιῶ. αἰεὶ γὰρ αὕτη δέδοται. . . τρόποι δὲ, φησὶ, δι' ὧν προγινώσκοντες, δύο, τό τε τί ἐστὶν ἢ τί σημαίνει, καὶ τὸ ὅτι ἐστὶν. καὶ φησιν, ἐπὶ τῷ δεδομένῳ δεῖ προγινώσκειν καὶ ὅτι ἐστὶ καὶ τί σημαίνει ἢ τί ἐστὶν, ἐπὶ

δὲ τῷ ζητῶμεν ὅτι ἐστὶν ἀλλὰ τὸ τί σημαίνει ἢ τί ἐστίν. . . εἰρηκῶς "διχῶς ἀναγκαῖον προγινώσκειν" ἐπάγει τρεῖς τρόπους· φησὶ γὰρ ὅτι τὰ μὲν ὅτι ἐστὶ προὑπολαμβάνειν ἀναγκαῖον, τὰ δὲ τί τὸ λεγόμενον ξυνιέναι δεῖ, τὰ δὲ ἄμφω. καὶ δὴλη ἡ αἰτία ἐκ τῶν εἰρημένων τῷ εἶναι τρία αὐτῷ προλαμβάνοντι πάσης ἐπισημῆς, ὧν 5 δύο μὲν καθ' ἓνα τρόπον, ἕτερον δὲ ὁμῶς καὶ τὸς δύο, αὐτὸς μέντοι τὸς τρόπος καθ' ὅς προλαμβάνοντι δύο εἶναι, τὸν τε ὅτι ἐστὶ καὶ τὸν ὅτι σημαίνει. Ioh. Phil. f. 4-5.

71a τὸ μὲν ὅτι ἐστὶν ἀνευ τῷ τί σημαίνει γινώσκειν ἀμήχανον· τὸ 16 δὲ τί σημαίνει γινώσκειν δυνατὸν καὶ χωρὶς τῷ εἰδέναι ὅτι ἐστίν. . . 10 ἀλλ' ἰστέον ὅτι πάμπλου διαφέρει τῷ τί ἐστὶ τὸ τί σημαίνει· τῶν μὲν γὰρ σημαιομένων ὑφ' ἐκάστης φωνῆς καὶ οἱ πάντες ἀμαθεῖς ξυνηῶσι. Themist. f. 1 b.

τὸ μὲν γὰρ δεδομένον ἔχει καὶ τὸ ὅτι ἐστὶ καὶ τὸ τί σημαίνει, τὸ δὲ ζητῶμενον τὸ τί σημαίνει μόνον, τὸ δὲ ἀξίωμα τὸ ὅτι ἐστίν. Ioh. 15 Phil. f. 5.

71a "τὰ δὲ καὶ ἅμα λαμβάνοντα τὴν γνῶσιν." εἰπὼν ὅτι πᾶσα 17 διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προὑπαρχούσης γίγνεται γνώσεως, νῦν προτίθεται περὶ εὐρέσεως εἰπεῖν καὶ δεῖξαι ὅτι καὶ αὕτη ἐκ προὑπαρχούσης γίγνεται γνώσεως. . . πρὶν ἢ δὲ διαλεχθῆναι περὶ εὐρέ- 20 σεως, πρότερον περὶ τῷ γνωρίζειν προτίθεται διδάξαι ὡς καθολικωτέρως ὄντος, ὡς δεῖξομεν ἐπεξιώντες. τῷ ὅν γνωρίζειν δύο εἰσὶ τρόποι, εἰς μὲν ὅταν προεγνωκότες τι αὐτῷ τῷ προσβάλλωμεν λήθης μὴ μεσολαβησάσης· οἷον ὅταν πρῶτως ἐωρακότες τινά, εἴτα τῷ τὴν μνήμην ἔχοντες πάλιν αὐτὸν ἰδῶμεν, λεγόμεθα 25 τῷτον γνωρίζειν· εἰ δὲ λήθῃ μεσολαβήσῃ, εἴτ' αὐτῷ τὴν προτέραν αὐτῷ γνῶσιν ἔχομεν, ὅτετι γνωρίζειν τῷτον λέγομεν ἀλλὰ ἀναμνησκέως. εἰς μὲν ὅν πρῶτος τρόπος ὅτος, δεύτερος δὲ ὡς ὅταν ἔχοντες τῷ καθόλου τὴν ἔννοιαν μερικῶς τινὶ προσβάλλωμεν αὐτῷ μὴ πρότερον ἐθεασάμεθα, εἴτα τῷτο ἐφαρμόσωμεν τῷ καθόλου καὶ 30 τὴν γνῶσιν ἔχομεν. . . ταῦτα ἀμφότερα δυνατὸν καὶ τοῖς δύο τρόποις ἐφαρμόζειν τῆς γνωρίσεως ἑκάτερον ἑκατέρῳ, καὶ ἄμφω μέντοι τῷ δευτέρῳ, ὅτω. τὸ μὲν "γνωρίζειν τὰ μὲν πρότερον γνωρίζοντα" ἀρμόδιοι ἂν τῷ πρώτῳ τρόπῳ, καθ' ὃν γνωρίζομεν τι καὶ πρότερον αὐτῷ τῷτο ἐγνωκότες· τὸ δὲ "τῶν δὲ καὶ ἅμα λαμβάνοντα 35 τὴν γνῶσιν" τῷ δευτέρῳ τρόπῳ ἀρμόζει, καθ' ὃν ἅμα τῷ προσβάλλειν τινὶ γνωρίζομεν αὐτῷ μὴ πρότερον αὐτῷ ἐγνωκότες, τῷ ἐφαρμόσαι αὐτῷ τῷ καθόλου. ἄμφω δὲ τῷ δευτέρῳ ὅτως. "ἐστὶ δὲ γνωρίζειν τὰ μὲν πρότερον γνωρίζοντα," τῷτεσι τὰ καθόλου· "τῶν δὲ καὶ ἅμα λαμβάνοντα τὴν γνῶσιν," τῷτεσι τὰ μερικά, οἷς 40 πρῶτως προσβάλλοντες λεγόμεθα αὐτὰ γνωρίζειν τῷ ἐφαρμόζειν αὐτὰ τοῖς καθόλου τοῖς προεγνωσμένοις ἡμῖν. τὰ δὲ παραδείγματα ὡς πρὸς τὸν δεύτερον ἐπηνέχθη τρόπον. "ὅτι δὲ τότε τὸ ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τρίγωνόν ἐστιν, ἅμα ἐπαγόμενος ἐγνώρισε." τὸ "ἐπαγόμενος" ἀντὶ τῷ προσβάλλων αὐτῷ καὶ τὴν αἰδήσιν. "ἐγνώ- 45 ρισεν," ἐπεὶ ἡ διὰ τῶν καὶ μέρος γνῶσις ἐπαγωγὴ λέγεται, γινώσκομεν δὲ τὰ μερικά δι' αἰδήσεως. ἀντὶ δὲ τῷ εἰπεῖν ἐν τῇ χειρὶ, εἶπεν ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ, τὴν ἀσάφειαν ἐπιτηδεύων. ὡς τὸ ἐν τῇ

χειρὶ λαμβάνον τρίγωνον ὡς μὲν τρίγωνον, διὰ τῷ καθόλου ἐγνώρισεν, ὡς δὲ τοιόνδε τρίγωνον, δι' ἐπαγωγῆς, ὅτι ἐκ τινων προὑποκειμένων. τοιαύτη γὰρ πᾶσα ἡ αἰδήτικὴ γνῶσις, ἣν ὁδε γινώρισιν φάμεν ἀλλὰ γινώσιν ἀπλῶς. id. ib.

ταῦτα δὲ πάντα μερικά ἐστίν· ὁ καὶ αὐτὸς δηλῶν εἶπεν "ὅσα 71a εἶδη τῶν καθ' ἑκάστα τυγχάνει ὄντα καὶ μὴ καθ' ὑποκειμένων τινος 23. λέγεται." ὅταν μέντοι τὸ τρίγωνον θεασάμενοι συλλογισώμεθα ὅτι δύο ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας, γνωρίζειν λεγόμεθα τῷτο διὰ τινος μέσου, τῷ καθόλου αὐτῷ ἐφαρμόζοντες, οἷον ὅτι πᾶν τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. σημειωτέον δὲ ὅτι τὴν διὰ τῆς αἰδήσεως γνῶσιν μάθησιν εἶπε· πρὸς ὃ καὶ ἐν ἀρχαῖς εἰπὼν "πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις" ἀντιδιασελλόμενος εἶπε τὸ "διανοητικὴ," ὡς καὶ αἰδήτικῆς τινὸς μαθήσεως ὕψους· ἐν γὰρ ταῖς ἐπαγωγαῖς μόνον τὰ καθ' ἑκάστα γινώσκομεν, καὶ ὁ τὰ καθόλου. id. f. 6 b.

τῷτεσι πρὶν ἢ καὶ τὴν αἰδήσιν προσβάλλομεν τῷ κεκρυμ- 71a μένῳ τριγώνῳ, κατὰ τι μὲν λεγόμεθα αὐτῷ ἐπίστασθαι, τῷ εἰδέναι 24. ὅτι πᾶν τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει (ταύτη γὰρ τῇ δυνάμει καὶ τὸ κεκρυμμένον τρίγωνον ἐγνώκαμεν), κατὰ τι δὲ ἀγνοῦμεν, τῷ μὴ εἰδέναι εἰ τρίγωνόν ἐστιν ὅλως τὸ κεκρυμμέ- 25 νον. εἰ γὰρ ἀγνοῦμεν ὅτι τρίγωνον, δῆλον ὅτι ὡς ὁδε εἰ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας ἐγνώκαμεν. ὁ ὅν ὅτω γινώσκων ὅτι μὲν πᾶν τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, προῆδει τὸ καθόλου, ὅτι δὲ τρίγωνόν ἐστι τὸ κεκρυμμένον ἐν τῇ χειρὶ, ἡγνόει· διὸ ὁδε εἰ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας ἡδεῖ. id. ib.

ὡς ἐν ἡμῖν ἂν ἐπικρύπτῃ τὸ τρίγωνον ἐν τῷ γραμματεῖ, 71a τρόπον μὲν τινὰ ὅτι εἰδέναι φατέον ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, ὁ 27. μὴδὲ εἰ τρίγωνόν ἐστιν ἴσμεν, ἄλλον δ' αὖ πάλιν ὅτι ἀπλῶς ἀγνοεῖν ὅτι καθόλου κοινότερον ἐπιστάμεθα. διὰ ταῦτα ὅν ὁ φοβητέον ἐκείνης τῆς λόγους ὅς ἐγκεκαλυμμένους ὀνομάζουσιν οἱ σοφισταί. "ἀρ' οἶδας ἅπασαν δυάδα ὅτι ἀρτία;" φήσαντος δὲ ναί, "καὶ μὴν ταύτην ὅτι οἶδας ἣν κατέχομεν ἐν ταῖν χεροῖν, ὅτι οὐκ ὅτι δυάς ὅτι ὅτι ἀρτία. ὡς τὸ αὐτῷ οἶδας τε καὶ ὅτι οἶδας." ἀλλ' ὁδὲν ἄτοπον· οἶδα μὲν γὰρ τὸ καθόλου πάθος πάσης δυάδος, εἰ δὲ αὕτη δυάς, ἀγνοῶ. ὅτι ὅπερ ὅν ἐπίσταμαι, τῷτο ἀγνοῶ, ἀλλ' ἐπίσταμαι μὲν τὸ καθόλου, ἀγνοῶ δὲ τὸ καθ' ἑκάστον. ὡς περ καὶ πάντα ἄνθρωπον εἰδῶς ὅτι ζῶν ἐστὶ, τὸν ἐν Σαρδοῖ βαδίζοντα νῦν ὅτε εἰ ἄνθρωπος ἐστὶν ὅτε εἰ ζῶν ἔχω γινώσκειν. ὁ γὰρ ἐκείνως γε ἀπαντητέον ὡς ἐπιχειροῦσιν τινες, ὅτι ὁ πᾶσαν ἴσμεν δυάδα ἀρτίαν ὅσαν, ἀλλ' ἣν ἴσμεν ὅτι δυάς· ὅτι ὅτι γὰρ τῷτο γε παντελῶς, εἶπερ ἴσασι μὲν ὅπερ τὴν ἀπόδειξιν ἔχουσι καὶ ὅτι ἔλαβον, ἔλαβον δὲ τὴν ἀπόδειξιν ὁ μὲν τοιαύτης προδήκῃς, οἷον ἐκείνην εἶναι δυάδα ἀρτίαν ἣν ἂν εἰδῶσιν ὅτι δυάς, ἀλλὰ πᾶσαν ἀπλῶς δυάδα καὶ πᾶν τρίγωνον. ἀλλ' ὁδὲν οἶμαι κωλύει τὸς μανθάνοντας αὐτῷ μανθάνουσι πῇ μὲν ἐπί- 45 στασθαι πῇ δὲ ἀγνοεῖν, καὶ τί μὲν αὐτῷ προγινώσκειν τί δὲ ζητεῖν. τῷτοῖς δὲ αὐτοῖς χρωμένοις καὶ πρὸς τὸν ἐν τῷ Μένωνι λόγον ἀπαντητέον, ὅς τὸ ζητεῖν πειράζει δεικνύειν ἀδύνατον τῷ δεῖν ἅπαντα τὸν ζητῶντα ἐκείνῳ ζητεῖν ὁ οἶδε. Themist. f. 1 b.

71b ἐπισήμη δὲ καὶ ἐπίστασθαι τῆς ἀποδείξεως διαφέρει· ἐπισήμη
6 γὰρ ἐστὶν αὐτῇ ἡ διάθεσις ἢ ἐγγνωμένη ἡμῖν περὶ τῶν πραγμά-
των, ἀπόδειξις δὲ ὁδὸς καθ' ἣν ἡ τῶν γίνεσθαι γινώσκεις. ἔτι δὲ
καθολικώτερον ἐστὶ τῆς ἐπισήμης ὄνομα τῆς ἀποδείξεως· ὅ
7 γὰρ εἴ τις ἐπίστασθαι λέγει, καὶ ἀποδεικνύναι δύναται. ὁ μὲντοι Ἀρι-
στοτέλης νῦν, ὡς γνωριμωτέρας ὕψους τῆς λέξεως, τῆς ἐπίστασθαι ἀντὶ
τῆς ἀποδεικνύναι ἔλαβεν. Ioh. Phil. f. 6 b.

71b τὸ ἀρνητικὸν μῶριον τῷ ἄτοπον συντακτέον, ἵν' ἡ τὸ λεγόμε-
7 νον τοιοῦτον· ὅτι ἄτοπον γὰρ ἐάνπερ, ὅπερ τις ἐπαγγέλλεται γινώσκων,
πῶς ἦτοί κ' τὸ καθόλου μανθάνῃ ἐκεῖνο, κ' ἄλλον τρόπον ἦγαν κ' 10
τὸ μερικὸν ἀγνοῶν, ἢ τὸ ἀνάπαλιν. id. ib.

71b νῦν περὶ ἀποδείξεως βύλεται διαλαβεῖν καὶ εἰπεῖν τί ποτέ ἐστιν
9 ἀπόδειξις, καὶ ὅτι ἐξ ὁμολογούμενων προτάσεων ἢ ἀπόδειξις γίνεσθαι.
ἀντὶ δὲ τῆς ἀποδείξεως τὴν ἐπισήμην καὶ τὸ ἐπίστασθαι λαμβάνει·
γνωριμώτερα γὰρ τῆς ἀποδείξεως καὶ τοῖς πολλοῖς ταῦτά ἐσιν. 15
ἕκαστος γὰρ ἐπίστασθαι τι οἶε, ἀποδεικνύναι δὲ τί ποτέ ἐστιν ὁ πο-
λὺς ἄνθρωπος ὅτι οἶδε. διαφέρει δὲ ἐπισήμη τε καὶ τὸ ἐπίστασθαι
ἀποδείξεως, ὅτι ἐπισήμη μὲν ἐστὶν αὐτῇ ἡ διάθεσις ἢ ἐγγνωμένη
ἡμῖν περὶ τῶν πραγμάτων, ἀπόδειξις δὲ ἡ ὁδὸς καθ' ἣν ἡ τῶν
γίνεσθαι γινώσκεις. καὶ ἄλλως, καθολικώτερα ἐστὶν ἡ ἐπισήμη τῆς ἀπο- 20
δείξεως. εἴ τι μὲν γὰρ ἀπόδειξις, πάντως καὶ ἐπισήμη· ὅτι εἴ τι δὲ
ἐπισήμη, πάντως καὶ ἀπόδειξις. αἱ γὰρ κοιναὶ ἔννοιαι ἐπισήμαι μὲν
εἰσιν, ἀποδείξεις δ' ὅτι· ἀναπόδεικτοι γὰρ εἰσιν ἐπισήμαι αἱ κοιναὶ
ἔννοιαι. λέγει δὲ καὶ εἰδικώτερον ἐπισήμη, ἥτις εἰς ταῦτ' ἐν συν-
τρέχει τῇ ἀποδείξει· περὶ ἧς νῦν ζητεῖ. ὅπως ἀπὸ γένους τῆς ἐπι- 25
σῆμης ἐπὶ τὴν εἰδικὴν ἐπισήμην, ἥτις ἐστὶν ἀπόδειξις, μετέλθε.
καὶ ἄλλως, ἐπὶ τὸ σαφέστερον τὴν μετάληψιν ἐποιήσατο ἐκ τῆς
ἀποδείξεως εἰς τὴν ἰσοδυναμῶσαν ἐπισήμην, ὡς τὸ ῥῆτ' ἐιπόντες
δείξομεν. ἵνα ὅταν μάθωμεν τί ποτέ ἐστιν ἡ ἀπόδειξις, πρῶτον τί
ποτέ ἐστιν ἡ ἐπισήμη παραδίδωσι. id. f. 7.

λέγει τοῖνυν τὸ ἐπίστασθαι φανερόν πολλαχῶς· καὶ γὰρ κοινῶς
λέγει καὶ κυρίως, κοινῶς μὲν ὅταν ἅπασαν γινώσκῃ ὅπως δὴ ποτε
γινόμενῃ, εἴτε διὰ τῶν συμβεβηκότων τῷ πράγματι εἴτε καθ'
ἕτερον τρόπον, ἐπισήμην ὀνομάζωμεν· κυρίως δὲ καὶ ἀπλῶς ἐστὶν
ἐπισήμη, ὅταν τὴν τε αἰτίαν οἴωμεθα γινώσκων δι' ἣν τὸ πρᾶγμα 35
ἐστὶν, ὅτι ἐκεῖνος αἰτία ἐστὶ, καὶ ὅταν αὐτὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν
ὑπολαμβάνωμεν. ὁ δὲ ὅτι τοιοῦτόν ἐστι τὸ ἐπίστασθαι· ἅπαντες
γὰρ οἱ τινος ἐπισήμης μεταποιούμενοι οἱ μὲν οἶον δεινὸς ὅπως ἔχειν περὶ
τῆς πράξεως, οἱ δὲ καὶ ἔχουσιν ὅπως. εἰσὶ μὲν γὰρ καὶ ἕτεροι τῶν κυ-
ρίως ἐπίστασθαι τρόποι· καὶ γὰρ ἡ δι' ὀρίσμων θεωρία καὶ ἡ λήψις τῶν 40
ἀναποδείκτων ἀρχῶν ἐπισήμαι καλεῖται κυρίως. ἀλλ' ὅτι γε καὶ
τῆτο εἶδος ἐστὶ τῆς ἀπλῶς ἐπισήμης, ὁμολογεῖται. τὸ δὲ τοιοῦτον
εἶδος τῆς ἐπισήμης, τῆτο εὐθὺς ἀπόδειξιν λέγω. Themist. f. 1 b.

71b οἱ σοφισταὶ παραλογιζόμενοι τὰ τοῖς συμβεβηκόσιν ὑπάρ-
10 χοντα καὶ τοῖς ὑποκειμένοις φασὶν ὑπάρχειν, καὶ ἔμπαλιν τὰ τοῖς
ὑποκειμένοις καὶ τοῖς συμβεβηκόσιν. Ioh. Phil. f. 7.

71b οἶον νομίζουσιν τινες διὰ τῆτο λαθὺς κεκλήσθαι τὰ πλήθη τῶν
13 ἀνθρώπων, ὅτι τὸν Δευκαλίωνα μὲν τὸν κατακλυσμὸν ἐπιτρέψαν-

τος τῷ Διὶ διὰ τὸ γενήσεσθαι πάλιν ἀνθρώπους λίθους ὅπως βαλεῖν,
καὶ τὸς βαλλομένους λίθους γίνεσθαι ἀνθρώπους· καὶ φασὶν ἐπίστασθαι
τῆτο ὅπως ἔχειν, διότι ταύτην αἰτίαν οἶον τῆς ὀνομασίας τῶν
λαῶν, καὶ λέγουσι μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν τῆτο. ὁμοίως καὶ οἱ
οἰόμενοι τὴν γῆν ἐσθάναι διὰ τὴν τῆς ἕραν ὀξείαν περιδίνησιν ἐπί- 5
στασθαι νομίζουσιν, ὅτι τε τὴν αἰτίαν ταύτην οἶον εἶναι καὶ ὅτι ἂν
ἄλλως εἶναι τὴν γῆν νομίζουσιν. id. f. 7 b.

ἐπειδὴ περὶ ἐπισήμης νῦν εἶπε τῆς δι' ἀποδείξεως γινόμενης, 71b
ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἐπισήμης, ὅπερ ὅτι ἐστὶν ἀποδεικτικὸν ἀλλ', 16
αὐτόπιστον καὶ ἀνευ συλλογισμῶν, οἶον ἡ τῶν ἀξιωματικῶν γινώσκεις
(αὕτη γὰρ ὅτι δι' ἀποδείξεως ἡμῖν παραγίνεσθαι ἀλλ' αὐτόπιστος ἐστὶ,
περὶ ἧς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ), διὰ τῆτο φησὶ νῦν ὅτι περὶ μὲν τῆς ἑτέρας
τῆς ἐπισήμης εἶδος ἐρῶμεν ὕψερον, περὶ δὲ τῆς δι' ἀποδείξεως
ἐπισήμης νῦν λέγωμεν. καλῶς ἄρα ἐλέγομεν ὅτι ὅτι περὶ τῆς γε-
νικῆς καὶ καθόλου ἐπισήμης τὸν λόγον ποιεῖ, ἀλλὰ περὶ τῆς εἰδικῆς
τερον λεγομένης καὶ ἰσοδυναμῶσιν τῇ ἀποδείξει. id. ib.

ἐξαριθμησώμεθα τοῖνυν ὅποσα προδιωρίσαμεν τοῖς λήμμασιν 71b
ὑπάρχειν τοῖς ἀποδεικτικοῖς. ἐστὶ δὲ τὰδε, αἰτίαι εἶναι καὶ οἰκείαι, 20
ἀληθεῖς τε καὶ γνωριμωτέροις. πάντα μὲν ὅτι ἀπόδειξις ὅτι ἐκ προ-
τάσεων δι' ἄλλων ἀποδεικνύονται, πρότεροι μὲν ἔσονται τῆς συμπεράσ-
ματος, ὅτι πρῶτον δέ· εἰ δὲ μὴ δι' ἄλλων, καὶ μὴδ' ὅπως προσδέονται
ἀποδείξεως, ἀλλ' αὐτόθεν εἶναι πιστὰ καὶ ἐναργεῖς ἤδη καὶ πρῶτον, ὅτι
οἱ παλαιοὶ καλεῖσιν ἀξιώματα καὶ ἀμέσους προτάσεις, εἰς αὐτὰ χρὴ
πάσας ἀνάγειν καὶ ἐξ ὧν ἀποδείκνυσθαι τὰς εἰς συλλογισμὸν ἐπι- 25
σημονικὸν τιθεμένας· διὰ τῆτο γὰρ αὐτὰς καὶ ἀρχὰς ἀποδείξεως
ὀνομάζουσιν. Themist. f. 2.

καλῶς τῷ “πρώτων” προσέθηκε τὸ “ἀμέσων”· ἐὰν μὲν γὰρ 71b
λάβω ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος καὶ ἐντεῦθεν ἕτερόν τι συλλογίσωμαι, 21
οἶον ὅτι εἰσὶν ἐν ἑαυτῇ αἱ ψυχαί, ἐκ πρώτων μὲν συνελογισάμεν, ὅτι
μὲντοι ἐξ ἀμέσων· ὅθεν γὰρ ὁμολογημένον ἐστὶν τὸ ἀθάνατον εἶναι
τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ δέξεται καὶ τῆτο ἀποδείξεως. ἀνάγκη γὰρ καὶ τὴν
τῆτο ἀπόδειξιν ἢ ἐξ ἀμέσων εἶναι ἢ ἐξ ἀναποδείκτων, καὶ τῆτο ἐπ'
ἀπειρον. ὥστε τὸν ὅπως ἐπισημονικὸν συλλογισμὸν δεῖ ἐκ πρώτων
καὶ ἀμέσων προτάσεων εἶναι, τῆτες ἀναποδείκτων καὶ αὐτοπίστων...
δυνατὸν δὲ ἴσως τὸ “πρώτων καὶ ἀμέσων” ὅπως εἰρηάζει, διότι ἐστὶ
τινὰ ἄμεσα μὲν, ὅτι πρῶτα δέ, καὶ ὅτι προηγμένα τῶν ἀποδεικτι-
κῶν ἀλλ' ἔχοντα καὶ μερικὰ. οἶον ὅτι τὸδε τὸ ψιμνύθιον λευκὸν
ἐστὶν, ἀμέσος πρότασις (ὅτι δεῖ γὰρ μέσῃ ὅρα εἰς πῆξιν), καὶ ὅτι ὅθεν
Σωκράτης ἐστὶν· ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων ἀμέσων χρεῖα εἰς τὸ ἀπο-
δεῖξαι, ἀλλὰ τῶν πρώτων καὶ κοινῶν ἐννοιῶν, αἷς τὰ ἀποδεικτικά
ὡς ὕψερα τῇ φύσει προτέροις καὶ ὡς αἰτίαι αἰτιατὰ ἔπει. Ioh.
Phil. f. 7 b.

“αἰτίων τῶν συμπεράσματος” ἀντὶ τῆς τῶν προσεχῶν αἰτίων, 71b
ἀλλὰ μὴ τῶν πόρων. ἐπάγει γὰρ ὅτι ὅπως αἱ ἀρχαὶ ἔσονται οἰκείαι 22
τῆς δεικνυμένης. ὅτι μὲν γὰρ ἐκ προτέρων ἀνάγκη τὴν ἀπόδειξιν εἶναι,
σαφές· εἰ γὰρ πρὸς τὴν δέξιν παραλαμβάνον, ἀνάγκη πρότερα
αὐτὰ παραλαμβάνειν. ἀλλὰ δεῖ μὴ μόνον πρότερα εἶναι, ἀλλὰ

- καὶ αἰτία τῶ συμπεράσματος· δυνατὸν γὰρ πρότερα μὴ παραλαβεῖν, μὴ αἰτία δέ... ὕφ' ἐν ᾧ τὸ ὅλον τῆτο ἀναγνωστέον "προτέρων αἰτίων." ὥσπερ γὰρ τῷ ἀμέσῳ συντάξε τὸ πρώτων, ὅτω καὶ νῦν φησὶ προτέρων αἰτίων. τὸ προτέρων δὲ ἀντὶ τῶ προσεχῶν ἀκυστέον· ὅτω γὰρ, φησὶν, ἔσον· αἱ ἀρχαὶ οἰκεῖαι τῶ δεικνυμένῳ. id. f. 8.
- 71 b 25. ἐπεξηγεῖ· ἕκαστον τῶν ἀπηριθμημένων. διὰ τῆτο, φησὶν, εἵπομεν δεῖν ἐξ ἀληθῶν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι εἰ μὴ εἴη ἐξ ἀληθῶν, ὅδ' ἐπιστήμην γενέσθ' ἐνδέχεται· ὅ γὰρ ἐστὶ τῶ μὴ ὄντος ἐπιστήμη, τῆτες τῶ ψεύδους· τὸ γὰρ μὴ ὄν ἀντὶ τῶ ψεύδους παρέλαβεν. εἰ δὲ τις εἴποι ὅτι τί ὄν; ὅκ ἐστιν ἐπιστήμη τῶ μὴ ὄντος ὅτι μὴ ὄν; ἀλλ' ὅ τῆτο φησιν, ἀλλ' ὅτι ὅκ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν ἐπίστασθ' ὡς ὄν· τὸ γὰρ μὴ ὄν ἐπίστασθ' ὡς μὴ ὄν, τῆτες ὅτι ὅκ ἐστιν, ἐπιστήμη ἐστίν. καὶ ὅτι ὅ τῆτο φησιν, ἐδήλωσεν ἐν τῷ παραδείγματι. id. ib.
- 71 b 26. ὅπερ ἄνω εἶπε "πρώτων ἀμέσων," τῆτο ἐνταῦθα "πρώτων ἀναποδείκτων." id. f. 8 b.
- 71 b 28. τὸ δὲ "ὡς ἐστὶν ἀπόδειξις" προσέθηκεν, ἐπειδὴ, ὡς ἤδη εἵπομεν, ἐπιστάμεθα καὶ τὰς κοινὰς ἐννοίας, ἀλλ' ὅ τῷ ἔχειν αὐτῶν ἀπόδειξιν· κρείττων γὰρ ἢ καὶ ἀπόδειξιν ἢ τῆτων ἐπιστήμη. τὸ δὲ "μὴ καὶ συμβεβηκός" προσέθηκεν, ὅτι ἐνδέχεται εἰδέναι μὴ καθ' αὐτὴ ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, ὥσπερ ἡ ἐπιφάνεια λέγει· εἶναι ὁρατή, ἀλλ' ὅ καθ' αὐτὴ ἀλλ' ἢ συμβεβηκεν αὐτῇ τὸ χροῖμα τὸ καθ' αὐτὴ ὁρατόν, καὶ τὴν σελήνην λεγόμεθα ἐπίστασθ' ὅτι σφαιρική, ἀλλ' ὅ καθ' αὐτὴ ἀλλ' ἢ συμβεβηκεν αὐτῇ τοιῶσδε τῆς φωτισμῶς ἔχειν. ἐνθεν ὡς ἀπὸ ὑσέρων καὶ αἰτιατῶν ἐπὶ πρώτα καὶ αἰτία ἀνέδραμεν. id. ib.
- 71 b 32. "τῷ ξυνιέναι" τῆτες τῷ εἰδέναι τί σημαίνει ἢ τί ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τῷ εἰδέναι ὅτι ἐστιν. καὶ σκόπει ὅτι νῦν φησὶ καὶ τῆς δύο τρόπων εἰδέναι τὰ ἀξιώματα. διὰ τῆτο, φησὶν, εἰρήκαμεν δεῖν πρότερα εἶναι, ἐπειδὴ καὶ αἰτία· τὰ γὰρ αἰτία προϋπάρχει τῶν αἰτιατῶν, καὶ ἐστὶ ὀφείλοντα προγινώσκειν κατ' ἀμφοτέρων τῆς τῆς προγνώσεως 30 τρόπων, ὅτι τε ἐστὶ γινωσκόντων ἡμῶν καὶ τί σημαίνει. id. ib.
- 71 b 33. ἐπειδὴ ἐμνήθη τῶ προτέρων, λέγων δεῖν ἐκ προτέρων καὶ προγινωσκομένων εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, ὅκ ἐστὶ δὲ ἐν σημαινόμενον τῶ προτέρων, βύλε· νῦν εἵπειν ποσαχῶς λέγει· τὸ πρότερον καὶ καὶ ποῖον σημαινόμενον ἐνταῦθα τὸ πρότερον παρείληφε, καὶ λέγει 35 ταῦτα ἅπερ πολλάκις εἴρηκεν, ὅτι κυρίως μὲν ἐστὶ πρώτα καὶ γνωριμώτερα τὰ τῇ φύσει πρώτα, τῆτες τὰ καθόλου, ἅπερ ἡμῶν ἐστὶν ὕστερα, καθ' ἕτερον δὲ τρόπον πρότερα λέγει· ὡς πρὸς ἡμᾶς τὰ ἡμῶν πρώτως γινωσκόμενα, τῆτες τὰ μερικά· πρώτως γὰρ κατ' αἰτίαν ἐνεργῶντες ταῦτα πρώτως γινώσκουμεν. id. ib.
- 72 a 7. ἐπειδὴ δὲ ὅ πάντως τὸ τῇ φύσει γνωρίμον καὶ ἡμῶν ἐστὶ γνωρίμον, συμβαίνει πολλάκις ἐκ τῶν ὑσέρων ἡμᾶς τὰς πίσεις τῶν προτέρων ποιεῖν, διὰ τό, ὡς εἶπον, γνωριμώτερα ἡμῶν εἶναι τὰ ὕστερα· καὶ καλεῖ· τὸ τοῖτον εἶδος τῆς δείξεως τεκμηριώδες καὶ ἄλυτον. ὅθεν καὶ τὸ ἀπόδειξις ὀνομάζεσθ' ἔχον· ἢ μὴ γὰρ κυρίως 45 ἀπόδειξις ἐστίν, ὡς εἶπον, ἐκ τῶν προτέρων πισυμένη τὰ δεύτερα, ὅταν συνδράμη τὸ τῇ φύσει πρώτον καὶ γνωρίμον καὶ ἡμῶν εἶναι γνωριμώτερον· ὅταν δὲ τῆτο μὴ παρῇ, ἀλλ' ἀναγκαζώμεθα ἐκ
- τῶν ὑσέρων τὰ πρώτα δεικνύειν, τὸ τοῖτον εἶδος τῆς δείξεως τεκμηριώδες καλεῖ· διὰ δὲ τὸ ἄλυτον τῶν τεκμηρίων ἡξιώθη τῶ τῆς ἀποδείξεως ὀνόματος. οἷον ζητυμένῳ τῶ εἰ σφαῖρα ἢ σελήνη τῷ χήματι, καὶ μὴ ἐχόντων ἡμῶν μήτε αὐτόθεν τῆτο εἰδέναι μήτε ἐκ τινων ἀρχοειδεσέρων τῆτο πισύσασθ', ἐκ τῶν φωτισμῶν αὐτῆς, οἷπερ εἰσὶ δεκτικοὶ τῶ χήματος αὐτῆς καὶ αἰτιατοί, τῆτο πισυμένα, τὸ εἶναι δηλαδὴ αὐτὴν σφαιροειδῆ, ὅπερ ἐστὶ πρώτον τῶν φωτισμῶν καὶ αἰτίων αὐτῶν. id. f. 9.
- ἐπειδὴ ὅλως ἐμνήθη προτάσεως, βύλε· ἀναμνήσαι ἡμᾶς 72 a 8. τὰ σημαινόμενα τῆς τε προτάσεως καὶ τῆς ἀποφάνσεως καὶ ἀντιφάσεως, καὶ λέγει ταῦτα ἅπερ καὶ ἐν ἄλλοις (περὶ Ἑρμην. c. 5 sq.) εἶπε περὶ αὐτῶν. ἐστὶν ὅν, φησὶ, πρότασις τῆς ἀποφάνσεως (καλῶς προσέθηκε) "τὸ ἕτερον μόνον," τῆτες ἢ τὸ καταφατικὸν ἢ τὸ ἀποφατικόν. τὸ δὲ "ἐν καθ' ἑνός" προσέθηκεν, ἐπειδὴ, ὡς εἴρη· καὶ 15 ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας, δεῖ τὰς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν παραλαμβανόμενας προτάσεις μὴ ὁμωνύμως ἔχειν τῆς ὅρας, ὅπερ τῶν σοφιστῶν ἴδιον, ἀλλ' ἕνα τῷ σημαινόμενῳ τῶ κατηγορουμένῳ καὶ τῶ ὑποκειμένῳ ἢ καταφάσκειν ἢ ἀποφάσκειν. id. f. 9 b.
- ἢ διαλεκτικὴ πρότασις ἀμφοτέρω ἐρωτᾷ, ἅρα γε ὁ ἄνθρωπος 72 a 9. ζῶν ἢ ὅκ ἐστὶ ζῶν; ἢ δὲ ἀπόδειξις ὅδ' ἐν ἕτερον ἐρωτᾷ, ἀλλὰ μίαν πρότασιν τὴν ἀληθῆ λαμβάνει. ὁ μὴ γὰρ ἀποδεικτικὸς ὅκ ὁμοίως λήψεται ὅποτερον ὅν τῶν μορίων τῆς ἀποφάνσεως, ἀλλὰ μόνως τὸ ἀληθές, καὶ μὴ μὴδὲν δοκῇ μὴδ' εἶη ἐνδοξον. id. ib.
- σκόπει πῶς ἐκ τῶν μερικωτέρων ἐπὶ τὰ καθολικώτερα 72 a 11. 25 προῆλθεν, ἐκ τῆς προτάσεως εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἐκ τῆς ἀποφάνσεως εἰς τὴν ἀντίφασιν, καὶ ἐκ τῆς ἀντιφάσεως εἰς τὴν ἀντίθεσιν. id. ib.
- ἢ ἀντίφασιν μεταξὺ αὐτῆς ὅδ' ἐν τρίτον ἐπιδέχεται. ἐστὶ δὲ ἡ 72 a 12. ἀντίθεσις γένος τῆς ἀντιφάσεως· τετραχῶς γὰρ τὰ ἀντικείμενα ἀντίκει· ἢ καθ' ἕξιν καὶ ζέρησιν, ἢ ὡς τὰ ἐναντία, ἢ ὡς τὰ πρὸς τι, ἢ ὡς τὰ καὶ ἀντίφασιν. τῶν ὅν ἄλλων τριῶν τῆς ἀντιθέσεως εἰδῶν μὴ ὄντων ἀμέσων... τῆτο μόνον τὸ καὶ ἀντίφασιν εἶδος τῆς ἀντιθέσεως ἀμέσῳ ἐστὶν ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων καὶ μὴ ὄντων, τὸ ἀληθές διαιρῶν καὶ τὸ ψεύδος. τὸ δὲ "καθ' ἑαυτήν" προσέθηκεν ἢτοι ὡς ἀντιδιαιρῶν τῆτο τὸ εἶδος τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὰ ἄλλα, ἢ ἐπειδὴ τὸ ὅ λευκὸν δύναται τις λαβεῖν ἢ τὸ φαιόν, εἰ τύχοι, ἢ τὸ μέλαν ἢ ἄλλο τι τοῖτον. καθ' αὐτὴν ὅν, ἵνα μὴ ὡς πρὸς ἕτερον λάβωμεν τὸ ὅ λευκόν, ἀλλ' ὡς ἀπόφασιν μόνον τῶ λευκοῦ. τὰ δὲ μόρια τῆς ἀντιφάσεως ἀπλῶς κατάφασίς ἐστὶ καὶ ἀπόφασίς· εἴρη· 40 γὰρ ὡς ἀντίφασίς ἐστὶ μάχη κατάφάσεως καὶ ἀποφάσεως, διαιρῶσα τὸ ἀληθές ἐκ τῶ ψεύδους. id. ib.
- τῆς δὲ ἀμέσῳ προτάσεως ἀποδεικτικῆς ἢ μὴ τοιαύτη τὴν 72 a 14. φύσιν ἐστὶν ὡς ἀνάγκη εἶναι τὸν μανθάνοντα ὅτι ὅν οἰκοθεν αὐτὸν κομίζειν καὶ εἰδέναι παρ' ἑαυτοῦ, ὥσπερ ἔχει τὸ ἀξίωμα· τὰς γὰρ κοινὰς ἐννοίας ἀνάγκη ἕκαστον ἔχειν φύσει, καὶ ἄνευ τῆτων ὅδ' ἐστι μαθεῖν. ὁ γὰρ Θεόφραστος ὅτως ὀρίζει· τὸ ἀξίωμα "ἀξίωμα ἐστὶ δόξα τις, ἢ μὴ ἐν τοῖς ὁμογενέσιν, ἐὰν ἴσα ἀπὸ ἴσων, ἢ δὲ ἀπλῶς ἐν ἅπασιν," οἷον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν· ταῦτα γὰρ

καθάπερ σύμφυτα ἔχουσιν κοινὰ πᾶσι. διὸ καὶ ἡ προσηγορία τῷ ἀξιώ-
ματος· ὁ γὰρ ἀπλῶς καὶ ἐπὶ πάντων ἢ ὅλως ἐπὶ τῶν μονογενῶν τί-
θεται, ταύτην ἀξιῶμεν καὶ ἐπὶ τῶνδε. ἐν μὲν ὅν εἶδος τῆς ἀμέσου προ-
τάσεως τάδε, ἕτερον δὲ θέσις... προηγουμένως δὲ τί ἐστι λέγουσι·
τὸς γὰρ ὁρισμὸς μόνον ξυνιέναι δεῖ. διὸ καὶ ἀπορήσειεν ἂν τις εἰ
πρότασις ὅλως ὁ ὁρισμὸς· ἰσοδυναμεῖ γὰρ τῷ ὀνόματι, καὶ ἡ περ-
φησὶν Ἀριστοτέλης, ὅτι λαμβάνει τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι. πῶς ὅν, εἰ
μὴ πρότασις ἐστὶ, προσγένοιτο ἂν εἶδος τῆς ἀμέσου προτάσεως;
ἀλλὰ τὸτο μὲν ἐπισκεπτόν, ἔγω δ' ὅν ἕτερον εἶδος τῆς θέσεως.

Themist. f. 2.

θέσιν λέγει, ἢν μὴ ἐστὶ δεῖξαι μηδὲ ἀνάγκη ἔχειν τὴν μαθη-
σόμενον, ὅτι διδάσκει τι. διαφέρει δὲ θέσις ἀξιώματος, ὅτι ἡ μὲν
θέσις ὅτι ἐστὶν αὐτόπιστος τῷ μανθάνοντι ἀλλ' ἐκ τῆς διδασκόντος
παραγίνετο, τὸ δ' ἀξίωμα οἰκοθεν ὁ μανθάνων ἔχει καὶ προβάλλει.
καὶ ὅτι ἡ μὲν θέσις καὶ ἐστὶν ἀναπόδεικτος, ὅμως δεῖται παραμυθίας
βραχείας, οἷον ὅσαι ἐκ τῆς κέντρης πρὸς τὴν περιφέρειαν, ἴσαι ἀλλή-
λων εἰσὶ, τὰ δ' ἀξιώματα ἕκαστοι. τὰ γὰρ δύο τέσσαρα, ὅ
χρεῖαν ἔχει. ἄλλως. τῶν ἀμέσων προτάσεων αἱ μὲν θέσις αἱ δὲ
ἀξιώματα. καὶ τίνα μὲν τὰ ἀξιώματα, δῆλον, τῆς δὲ θέσεως τὸ
μὲν ὑπόθεσις τὸ δὲ ὁρισμὸς, τῆς δὲ ὑποθέσεως εἶδη τὸ αἴτημα καὶ ἡ
ὁμωνύμως καλυμένη ὑπόθεσις. κοινὸν μὲν ὅν πάσης ὑποθέσεως τὸ
μὴ ἐκ φυσικῆς ἐννοίας ἡρτῆσθαι ἀλλ' ἐκ τῆς διδασκαλίας τίθεσθαι.
ἀλλ' ὅσαι μὲν τῶν ὑποθέσεων γνώριμοι, καὶ αἵ ἅμα τῷ ἀκῶσαι προ-
σέειν ὁ μανθάνων, ὑποθέσεις αὐτῷ καλῶνται, ὅσαι δὲ ὅτι σαφεῖς ὅδε
γνώριμοι, ἀλλὰ δεόμεναι μὲν κατασκευῆς, ἀναποδείκτως δὲ παρὰ
τῆς διδασκαλίας λαμβάνονται, ταῦτα αἰτήματα καλεῖται. τὸ δὲ
αἴτημα διαιρεῖται εἰς τε τὸ μηδετέρως γνωσκόμενον καὶ εἰς τὸ ἐναν-
τίως. οἷον τῆς γεωμετρίας λέγοντος τὰς ὀρθὰς ἴσας εἶναι, ὅδετέρως
ὁ ἀκροατὴς ἀγεωμέτρητος ὡς δοξάζει ὅτε ὅτι εἰσὶν ἴσαι ὅτε ὅτι
ἀνισοί, ἐναντίως δὲ δοξάζει, τὸ σημεῖον νομίζων ὅτι ἀμέγεθες. ὁ
δὲ ὁρισμὸς ὅτι ἐστὶν ἕτερος τῷ ὁρισμῷ. τὸ γὰρ ζῶον λογικὸν θνητὸν
ὅδε ἕτερον ἐστὶν ἢ ἄνθρωπος. ἐξήγησις γὰρ ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ
οἷον ἀνάπτυξις τὸ ζῶον λογικὸν θνητόν. ὅτι ἅρα τῶν ὁρισμῶν οἱ
ὁρισμοὶ κατηγοροῦνται, ἀλλὰ τί ἐστὶ τὸ ὁριστὸν ἀφορίζουσι, τὰ δὲ γένη
καὶ αἱ διαφοραὶ κατηγοροῦνται, διότι ἕτερα ἐστὶ τῶν εἰδῶν. ὅτι ταύτην
γὰρ ζῶον εἰπεῖν καὶ ἄνθρωπον, ἢ ἄνθρωπον καὶ λογικόν. ὅταν γὰρ
εἴπωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶον ἐστὶν ἢ λογικόν, ταῦτα ὡς ἕτερα
ὄντα τῷ ἀνθρώπῳ κατηγοροῦμεν αὐτὰ τῷ ἀνθρώπῳ... τὸ τὰς ἀπ' ὀ-
ἐλαττόνων δύο ὀρθῶν ἐκβαλλομένης συμπίπτειν, ὅπερ λαμβάνει
μὲν παρὰ τῆς γεωμετρίας χωρὶς ἀποδείξεως, πλείονος μὲντοι κατα-
σκευῆς δεῖται εἰς ἀπόδειξιν. ὁ γὰρ Πτολεμαῖος βιβλίον ὅλον κατε-
βάλετο εἰς τὴν ταύτην ἀπόδειξιν. καὶ ἐνταῦθα μὲν μέχρι ταύτης τῆς
διαρέσεως ἴσαται, παρακατιῶν δὲ καὶ τὸ αἴτημα διαιρεῖται εἰς τε τὸ
μηδετέρως γνωσκόμενον καὶ εἰς τὸ ἐναντίως. οἷον τί λέγω; τῆς
γεωμετρίας λέγοντος τὰς ὀρθὰς γωνίας ἴσας ἀλλήλαις εἶναι, ὅδε-
τέρως δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ὁ ἀκροατὴς ἀγεωμέτρητος ὡς δοξάζει,
ὅτε ὅτι ἴσαι εἰσὶν αἱ ὀρθαὶ ὅτε ὅτι ἀνισοί. λαμβάνει μὲντοι τὸτο
ὁ γεωμέτρης ὁμολογούμενον. πάλιν τῆς γεωμετρίας λέγοντος, δύο

εὐθεῖαι χωρίον ὅτι περιέχουσιν, ὁ ἀκροατὴς τὴν ἀντίον οἰήσεται, ὅτι
περιέχουσι ζενόν τι χωρίον. καὶ περὶ τῆς σημείων πειθήσετο ὅτι ὅτι
ἀμέγεθες, καὶ περὶ τῆς γραμμῆς δοξάζει ὅτι ἔχει πλάτος. τινὲς
δὲ τὸ ἀξίωμα θέλουσιν διαιρεῖν εἰς τε τὸ ἴδιον καὶ τὸ κοινόν. εἰσὶ γὰρ καὶ
εἰδικὰ τινῶν ἐπιστημῶν ἀξιώματα, ὡς τὸ τὰ ἐφαρμοζόντα ἐπ' ἄλ-
ληλα ἴσα ἀλλήλοις εἶναι μόνης γεωμετρίας, καὶ τὸ τὰ ἐναντία τῶν
ἐναντίων ἰάματα μόνης τῆς ἱατρικῆς. εἰσὶ δὲ καὶ κοινὰ πασῶν, ὡς
ἡ ἀντίφασις. "ἀμέσου δὲ ἀρχῆς συλλογιστικῆς" ἔφη ἀντὶ τῆς ἀποδει-
κτικῆς. ὅθεν δὲ γὰρ ἐστὶ συλλογισμὸς ἢ ἀμέσος πρότασις, εἰ μὴ τῆς
ἀποδεικτικῆς. καλῶς δὲ τὸ "ἢν μὴ ἐστὶ δεῖξαι." ὅτι γὰρ δείκνυται ἡ θέσις
ἀλλὰ λαμβάνεται, καὶ ὅτι ἕτερον ἀποδειχθῇ. Ioh. Phil. f. 9 b.

"ἔστι γὰρ ἕνεια τοιαῦτα." τοιαῦτά φησιν ὁ οἰκοθεν ὁ μανθάνων-
των προβάλλει καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην. οἷς, φησί, καὶ τὸ τῆς ἀξιώ-
ματος ὄνομα ἐπισημαίνει εἰσὶν ἡμεῖς. id. f. 10.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι δεῖται τὰ πρὸς τὴν ἀπόδειξιν παραλαμβανό-
μενα καὶ γνωριμώτερα εἶναι καὶ πρότερα τῆς συμπεράσματος, αὐτὸ
τὸτο προτίθει νῦν κατασκευάσαι... ἀπορῶσι δὲ τινες ἐν τῷ
λέγοντες, τί ὅν; ἐπειδὴ διὰ τὸν οἶνον ὑπάρχει τὸ μεθύειν τῷ ἄν-
θρώπῳ, ἅρα τὸ μεθύειν μᾶλλον ἐν τῷ οἶνῳ ἐστὶν; ἢ ἐπειδὴ διὰ τὸ
ἐξίφους τέθνηκεν ὁ ἄνθρωπος, τὸ τεθνηκέναι μᾶλλον ὑπάρχει τῷ
ἐξίφει; καὶ εἰ τῷ κινεμένῳ ὑπάρχει τὸ θερμαίνεσθαι διὰ τὴν κίνησιν,
μᾶλλον ἢ κίνησις ἐστὶ θερμὴ ἢ ὁ κινούμενος; καὶ μυρία τοιαῦτα.
φαμὶ ὅν ἐπιλυόμενοι τὴν ἀπορίαν. id. f. 10 b.

ζητῆσαι δ' ἀξίον πῶς εἶπεν "ἢ πάντα ἢ ἕνεια." ἀνάγκη γὰρ
δή τις πάσας τὰς προτάσεις προεγνώσκει καὶ τὸ πιστὸν ἔχειν. εἰ γὰρ
μία τις ἀμφιβάλλοι, ὅδε ἂν τὸ συμπεράσμα ἀληθὲς ἦεν ὡμο-
λογημένον ὑπάρχοι. ἐστὶν ὅν εἰπεῖν ὅτι ὅτι τὸτο φησιν, ὅτι τινὰς δεῖ
ἡγενοῦσθαι τῶν προτάσεων, ἀλλ' ὅτι ἡ πάσας αὐτοπίστους εἶναι ἢ
τινὰς, τὰς δὲ λοιπὰς δι' ἀποδείξεως τὴν πίστιν ἔχειν. id. ib.

τὸ δὲ "εἰ μὴ τις προεγνώσκει" τῶν δι' ἀπόδειξιν πιστευόντων
ὁ Ἀλέξανδρος ἀντὶ τῆς πιστευομένης ἐξέδωκεν, ἢν ἢ τὸ λεγόμενον
τοιαῦτον. εἰ μὴ τις προεγνώσκει, δηλονότι τὰς προτάσεις, τῶν διὰ
τὴν ἀπόδειξιν πιστευομένων, ταῦτά τῶν συμπερασμάτων. ἵνα
ληφθῇ τὸ "πιστευόντων" ἀντὶ τῆς πιστευομένης. καὶ ἔχει μὲν καὶ τὸτο
διανοίας ὑγιᾶς, ἐὰν δὲ καὶ πιστευόντων ἀκῶμεν, πάλιν ἔχει ἢ
λέξις τοιαύτης ἐννοίας. εἰ μὴ τις, φησί, τῶν πιστευόντων ἀνθρώπων
διὰ τὴν ἀπόδειξιν προεγνώσκει τὰς προτάσεις. id. f. 11.

ὁ βάλει λέγειν, τοιαῦτόν ἐστιν, ὅτι ὅτι μόνον τῆς συμπεράσματος-
τος τὰς προτάσεις δεῖ παραλαμβάνειν πιστοτέρας εἶναι, ἀλλὰ καὶ
τῶν ἀντικειμένων αὐταῖς. id. ib.

ὅτι τὸτο φησιν ὅτι μὴ ἄλλο τι πιστότερον εἶναι, ἀλλὰ μὴ εἴη
πιστότερον τῶν ἀντικειμένων ταῖς ἀρχαῖς ἐξ ὧν συμβήσετο, λέγω
δὴ τῶν ἀντικειμένων, ψευδοῦς συλλογισμὸν γίνεσθαι. id. ib.

ὅτι μόνον δὲ τῆς ἐπιφορᾶς πιστότερα εἶναι δεῖται τὰ λαμβανό-
μενα ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτοῖς ἐναντίων. εἰ γὰρ μηδὲν μᾶλλον ταῖς ἢ
ἐκείνοις πιστεύοι, ὅτι τῷ συμπεράσματι μᾶλλον πιστεύσει τὸ ἐναν-
τίον, ὡς ἡγοῖται ἂν αὐτὸ δύναται εἶναι καὶ ἄλλως ἔχειν, καὶ ὅτι ἂν
ἀμετάπτωτος εἴη τῆς συναχθέντος ἢ ἐπιστήμης. Themist. f. 2 b.

72b τῷ δὲ παρ' ἡμῶν καλῶς λεγομένῳ ὃ καλῶς τινὲς χρώμενοι
5 ἀναιρεῖν ἐπιχειροῦσιν ἀποδείξιν. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἴομεθα δεῖν, εἴπερ
ἔσιν ἀποδείξεις, τὰς προτάσεις ἐπισητάς εἶναι μᾶλλον τῷ συμπε-
ράσματος, οἱ δὲ τῆτο μὲν ὃ συγχωροῦσιν, ὅθεν δὲ ἐπισητὴν εἶναι
τιθέμενοι ὃ μὴ δι' ἀποδείξεως γίνεσθαι, ὅκ ἐπισητέας ἡμᾶς μᾶλλον
φασὶ τὰς προτάσεις, εἰ μὴ καὶ αὐτὰς δι' ἀποδείξεως πινασόμεθα.
ὥς· εἰ μὲν αἰ τὴν λαμβανομένην πρότασιν εἰς δεῖξιν τινος πάλιν
αὐτὴν δι' ἐτέρας ἀποδείκνυμεν, εἰς ἀπειρον ποιησόμεθα τὴν ἀνα-
γωγὴν. ἀδύνατον δὲ τὰ ἀπειρα διελθεῖν. Themist. f. 2 b.

ἐλέγξας ἔν τῆς τε λέγοντας μὴ εἶναι ὅλως ἀποδείξιν καὶ τῆς 10
πάντα εἶναι ἀποδεικτὰ λέγοντας, καταλιπὼν τὸ ἀληθές, τὸ τινῶν
μὲν εἶναι ἀποδείξιν τινῶν δὲ μὴ εἶναι ἀποδείξιν, ὕστερον δείξει τί-
νων μὲν ἔσιν ἀποδείξεις τίνων δὲ ὅκ ἔσιν. καὶ τί δὴ ποτε μὴ τὴν
ἀρχὴν τῆτο ἐζήτησεν; εἰ γὰρ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν πρότερόν ἐστι τὸ εἰ
ἔστι τῷ τί ἐστιν, ἔδει πρότερον τῷ εἰ ἔσιν ἀποδείξιν ποιῆσαι, εἴτα τὸ 15
τί ἐστὶ παραδεδομέναι. ἀλλὰ πρῶτον παραδὸς τὸ τί ἐστιν, ὅτω
νῦν ἐπὶ τὸ εἰ ἔστι μεταβέβηκε. φανερὸν ὅτι ὥσπερ ἐν τῇ περὶ τῆ
κεντὶ ζητήσῃ πρότερον τὴν ἐννοίαν τῷ κεντὶ παραδέδωκε, τί ποτε
εἶναι τὸ κενὸν ὑπολαμβάνομεν, εἴτα ὅτως ἐζήτησε περὶ αὐτῷ καὶ εἴ-
τε ἔστιν εἴτε ὅ, ὅτως ἐνταῦθα τὴν ἐννοίαν παραδὸς τῆς ἀποδεί- 20
ξεως πρότερον, ὅτως ἐζήτησεν εἴτε ἔστιν ὁ τοῖστος τῆς ἀποδείξεως
τρόπος εἴτε μὴ. ἐν οἷς γὰρ ἡ ὅδ' ὅλως ἔχομεν τὴν περὶ τῆ τί ἐστι
τὸ ζητούμενον ἢ τί σημαίνει ἐννοίαν, ἢ ἀμυδρὰν τῆς σημασίας
αὐτῆς φαντασίαν ἔχομεν, ἐν τούτοις πρότερον τὸ περὶ τούτου ζητούμεν,
εἴτα περὶ τῆ εἰ ἔστιν. εἰ δὲ εἰδείημεν τὴν ἐννοίαν τὴν περὶ τῆ ὑπο- 25
κειμένης πράγματος, ὅδ' ἂν εἰ ἔστιν ἢ μὴ γινώσκειν δυνηθείημεν.
ἐφ' ὧν μέντοι προφανές ἐστι τί ποτε σημαίνει τὸνομα, ἐν τούτοις
προτερεύει ἢ περὶ τῆ εἰ ἔστι ζητήσις. Ioh. Phil. f. 11 b.

72b οἱ μὲν γὰρ ὑποθέμενοι μὴ εἶναι ἀποδείξιν λέγουσιν ὅτι ἡ ἀποδείξις
7. διὰ προτέρων ἐστίν, ἐκεῖνα τὰ πρότερα πάλιν ἀφείλυσιν ἔχειν πρό- 30
τερα, καὶ εἰ ἔχουσιν ἐκεῖνα, πάλιν διὰ προτέρων· εἰ δὲ ὅκ ἔχουσι
πρότερα, ὅθεν ἀποδείξεις ἔσται. id. f. 12.

72b ἀπλῶς μὲν γὰρ ἀποδείξεις ὅκ ἔστι διὰ τὰ εἰρημένα, ἐξ ὑποθέ-
13. σεως δὲ τι δυνατὸν κατασκευάσαι, ὅπερ ὅκ ἔστι κυρίως ἀπό-
δείξεις. id. ib.

72b “ἀλλὰ πάντων εἶναι ἀποδείξιν ὅθεν κωλύει.” ὅσοι δὲ ὁμο-
17. λογῶσιν ἀποδείξιν εἶναι, καὶ ὅτι πάντα ἀποδείκνυσι, λέγουσιν, ὅθεν
κωλύει γίνεσθαι τὴν κύκλῳ δεῖξιν καὶ ἐκ τῶν μερικῶν δείκνυσθαι τὰ
καθόλου. id. ib.

72b ὅμοιά τε ἀμαρτάνουσι τοῖς πάντα ἀναπόδεικτα λέγουσιν οἱ 40
15. πάντα ἀποδεικτὰ εἶναι τιθέμενοι. ἀλλ' ὥσπερ ἐστὶν ἐναργὲς τὸ
πολλὰ τῆς δι' ἐτέρων πίσεως προσδεῖσθαι, ὅτως ὅθεν ἦττον ἐναργὲς
τὸ πολλὰ εἶναι γνώριμα δι' ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐπισητὰ τῶν
δι' ἄλλων γινωσκομένων. αἱ τε ἀρχαὶ τῆς ἀποδείξεως ὅκ ἂν εἶεν
δήγηθεν ἀποδείξεις ἀλλὰ προτάσεις αὐτόθεν ἐναργεῖς τε καὶ ἀμε- 45
σοι, ὧν δὴ ἀρχαὶ πάλιν ὁ νῦν ὡς τῆς ὅρας θηρεύομεν, ἐξ ὧν σύγ-
κεισθαι τὰ ἀξιώματα· ταῦτα γὰρ ἀμεινον λέγειν ἢ συγχωρεῖν μὲν
αὐτοῖς ἐπισητὰ εἶναι τὰ δι' ἀποδείξεως γινωσκόμενα, φεύγοντας

δὲ τὴν εἰς ἀπειρον ἀναγωγὴν τὴν κύκλῳ δεῖξιν προσάγειν. τῆτο
δ' ἐστὶ κακὸν καὶ κακὸν ἰατρὸς καὶ σώζειν ἐπιχειροῦντας ἀποδείξιν μηδὲν
ἦττον ἀναιρεῖν αὐτὴν τῶν τῆτο προτιθεμένων. Themist. f. 2 b.

λαβὼν παρὰ τῶν προειρημένων ὅτι ἔστιν ἀποδείξεις (αὐτὸ γὰρ 72b
τὸ κατασκευάζειν μὴ εἶναι ἀποδείξιν εἰς τὸ γινώσκειν τὴν ἀποδείξιν 18.
γέγονε· δι' ἀποδείξεως γὰρ ἔδειξαν μὴ εἶναι ἀποδείξιν· εἰ γὰρ
ἔστιν ἀποδείξεις, φασὶν, ἀνάγκη δι' ἀποδείξεως γινώσκειν τὰ πρῶτα·
ἀλλὰ μὴν τὸ ἐπόμενον ψεύδος, καὶ τὸ ἡγούμενον ἄρα· τῆτο δὲ αὐτὸ
ἀποδείξεις ἔστιν, ὥς αὐτῷ τῷ ἀνασκευάζειν τὴν ἀποδείξιν ἀπό-
δείξιν κατασκευάσαν) λαβὼν ἔν τῆτο παρ' αὐτῶν ὅτι ἔστιν ἀπό-
δείξεις, δείκνυσιν ὅτι ἀδύνατον πάντα δι' ἀποδείξεως εἰδέναι, τῆ-
τον τὸν τρόπον. id. f. 12 b.

ἀρχὴν ἐπισημῆς τὴν νῦν φησὶν· τῆτω γὰρ τὰς ἀρχοειδεσά- 72b
τας καὶ οἰοῖται ὅρας ὅσας γνωρίζομεν. οἱ δὲ ἀρχὴν νῦν τὸ θεῖον νοή- 23.
σαντες ὃ καλῶς ἐνόησαν. διττὴν φησὶν εἶναι τὴν ἐπισημῆν, ἢ
τὴν διὰ τῶν ἀξιωμάτων συμβαίνουσαν ἐπισημῆν ἐν τοῖς προβλή-
μασιν, ἢ αὐτὴν τὴν τῶν ἀξιωμάτων. ἄλλως. ὁ μὲν φιλόσοφος
τὴν ἐξηγήσιν τῆ προκειμένης ῥητῆς ὅτως ἀπέδωκεν, ἀρχὴν μὲν ἐπι-
σημῆς τὴν νῦν εἰληφώς, ὃ τὴν ἡμέτερον ἀλλὰ τὴν θεῖον καὶ ὑπὲρ
ἡμᾶς, ὅρας δὲ τὰ νοητὰ καὶ θεῖα εἶδη· ὅρας δὲ αὐτὰ καλεῖσθαι διὰ
τὸ πέρατα εἶναι πάντων... ὁ μὲν ὅν φιλόσοφος ὅτως· ὅρα δὲ
μᾶλλον φυσικώτερον καὶ προσφυῶς τῷ ῥητῇ ὁ Θεμίστιος τῶν προ-
κειμένων τὴν διάνοιαν ἐξηγεῖσθαι, ἀρχὴν μὲν ἀποδείξεως εἶναι λέγων
τὴν ἡμέτερον νῦν, ὅρας δὲ ἐξ ὧν σύγκειται τὰ ἀξιώματα, ταῦτάς 25
τὴν ὑποκείμενον καὶ τὴν κατηγορούμενον, οἷον ὅτι ἐπὶ παντὶ ἢ ἡ κα-
τάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθεύει. τῆς ὅρας ὃ δι' ἀποδείξεως
γινώσκουμεν, ἀλλ' ὥσπερ ἡ αἰσθησις ἀνευ ἀποδείξεως γινώσκει τὰ
αἰσθητά, καὶ κρεῖττον αὐτὰ γινώσκει ἢ περὶ δι' ἀποδείξεως ἂν ἐγί-
νωσκεν, ὅτω καὶ ὁ νῦν ἀπλῶς ἐπιβολαῖς τούτοις ἐπιβάλλων ἀνα-
ποδείκτως τὴν φύσιν αὐτῶν αἰρεῖ, ἐξ ὧν συμπλέκει τὰ ἀξιώ-
ματα. id. ib.

μὴ ποτε ὅν, φησὶν, ὃ καλῶς ἀποδεδώκαμεν τὸν τρόπον τῆς 72b
ἀποδείξεως, λέγοντες ἐκ τῶν τῇ φύσει πρώτων ταύτην γίνεσθαι, 25.
εἴγε δύο τρόποι εἰσὶν ἀποδείξεως, ὃ τε ἐκ τῶν τῇ φύσει προτέρων
35 καὶ ὁ ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς προτέρων, ὥσπερ ἐλέγομεν καὶ τὸ σφαιροει-
δὲς τῆς σελήνης διὰ τῶν πρὸς ἡμᾶς πρώτων κατασκευάζεσθαι.
τῆτο δὲ, φησὶ, ψεύδος. ἀλλὰ καλῶς ὁ παρ' ἡμῶν ἀποδέδοται ὅρος·
τὸ γὰρ ἐκ τῶν ὑσέρων τὰ πρότερα κατασκευάζειν ὅκ αἰ ἀναγ-
καῖον, ἀλλ' ἐν οἷς τὰ ὕστερα ἅλута ἐστὶ τεκμήρια, ὥσπερ τὸ τέ-
φρας ὅσης πῦρ ἐνταῦθα ποτε εἶναι, ἢ τὸ τοιῶσδε φωτιζομένης
τῆς σελήνης σφαιρικὴν εἶναι. id. ib.

ταῦτάς τιν, εἰ δὲ ὁ παρ' ἡμῶν ὅρος τῆς ἀποδείξεως καλῶς ἀπο- 72b
δέδοται, τὸ δεῖν ἐκ τῶν τῇ φύσει προτέρων τὰ ὕστερα κατασκευά- 31.
ζεσθαι, ἢ ἐτέρα ὃ κυρίως ἂν λέγοιτο ἀποδείξεις ἢ ἐκ τῶν ὑσέρων τὰ
πρῶτα κατασκευάζεσθαι, ἀλλ' ὡς εἶπομεν, τεκμηριώδης καὶ λυτὴ
δείξις. id. f. 13.

ἔδειξεν ἔν μὲν ὅν ἀτοπον καὶ πρῶτον ἐπόμενον αὐτοῖς τὸ ἐκ τῶν 72b
ὑσέρων τὰ πρῶτα καὶ ἐκ τῶν μερικῶν τὰ καθόλου δείκνυσθαι, δεύ- 32.

τερον δὲ δεικνύει ἄτοπον ἐπόμενον τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν καὶ ἀσα-
φέστερα λαμβάνειν καὶ σαφέστερα. νῦν δὲ εἰς ἕτερον ἄτοπον ἀπά-
γει ἐν λόγον, καὶ φησι συμβαίνει τοῖς λέγουσι κύκλῳ τὴν δεῖξιν
εἶναι μηδὲν ἄλλο λέγειν ἢ ὅτι ἕκαστον διὰ τῆς ἐξίν ἐπειδὴ τῆς
ἐξίν. οἷον διὰ τί ἡ ψυχὴ ἀθάνατος; διότι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος.
διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ζῶν; διότι ὁ ἄνθρωπος ζῶν. ὅπερ ἐστὶ κατα-
γέλασον. ἀσάφειαν δὲ πάλιν ἐνεποίησε τῇ τε συνήθει συντομίᾳ
χρησάμενος, καὶ τῷ ἐπὶ μόνων φοιχείων γυμνάσαι ἐν λόγον παρα-
δείγματι μὴ χρησάμενος, λέγων δὲ ὅτι φοιχεῖα παρέλαβεν ἀντὶ
προτάσεων. καὶ ἔτι φοιχεῖα λαβὼν ἀντὶ ὅρων, ὅς ὡς ὅροις αὐτοῖς
ἀλλ' ὡς προτάσεσι κέχρηται. λαβὼν γὰρ καὶ τὸ α' καὶ τὸ β' καὶ τὸ γ', καὶ
καλέσας ταῦτα ὅρους, ἕκαστον ἀντὶ προτάσεως εἰληφεν, ὅθεν τι
ξένον ποιῶν ὅδ' ἑαυτῷ ἀσύνηθες. πολλαχῇ γὰρ τὰ φοιχεῖα ἀντὶ
προτάσεων παραλαμβάνει. καὶ γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων
Ἀναλυτικῶν τῷ τοιαύτῳ χρησάμενος, λέγων δὲ φοιχεῖα παραλα-
βὼν ἀντὶ προτάσεων, αὐτὸς δὲ τῆς ἐπεσημνήματο εἰπὼν ὅτι τὸ α'
ὅς ὅρον καλῶ ἄλλα πρότασιν. ἢ μὴ ἔν αἰτία τῆς ἀσαφείας
αὐτῆς. id. ib.

ὁ μόνον δὲ τῆς ἔχει τὸ ἄτοπον ἢ κύκλῳ δεῖξις, ἀλλὰ καὶ
εἰς γελοῖον τι περίεσται. συμβαίνει γὰρ λέγειν αὐτὸς ὅτι τὸ α'
ἐξίν εἰ τὸ α' ἐξίν. εἰ γὰρ διὰ μὴ τῆς α' τὸ β' δεικνύσιν, διὰ δὲ τῆς
β' τὸ γ', διὰ δὲ τῆς γ' αὐθις τὸ α', δῆλον ὡς δεικνύσιν τὸ α' διὰ
τῆς α'. ἐξ ὧν γὰρ ἀρχοῦν, εἰς ἐκεῖνο καὶ τελευτῶσιν. ὅτω δὲ
ἅπαντα δεῖξαι ῥᾶδιον. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι μοχθηρίαι παρέ-
πον, ἃς ἐδείξαμεν ἐν τοῖς περὶ συλλογισμῶν καὶ πάλιν λέγειν ὅτι
ἀναγκαῖον. ταῦτα μὴ ἔν ἐπὶ πλέον τῶν ἱκανῶν ἐμνησκύναμεν ἕξω-
θεν ὅντα τῶν περὶ ἀποδείξεως λόγων, ἐπανίωμεν δὲ ὅθεν ἐξέ-
βημεν. Themistius f. 2 b.

τὸ μέντοι δι' ἐλαττόνων τῶν τριῶν μὴ ὅρων δύο δὲ προτάσεων
λέγειν τὴν ἀνάκαμψιν γίνεσθαι ἀδύνατον, ἐπειδὴ μηδὲ συλλογισ-
μὸν ἐνδέχεται δι' ἐλαττόνων γίνεσθαι. ὅταν γὰρ τῆς α' ὄντος, τῆς
ἡτοὶ τῆς ἐλάττονος προτάσεως ἢ ἀμφοῖν, ὥσπερ εἵπομεν, ἐξ ἀνάγκης
ἢ τὸ β', τῆς α' τὸ β', τῆς α' τὸ γ', τῆς α' τὸ δ', τῆς α' τὸ ε', τῆς α' τὸ
β' δηλονότι, ὅπερ εἴληπται μὴ ἐξ ἀρχῆς ὡς συμπέρασμα, νῦν δὲ ὡς
πρότασις. τὸ δὲ γ', ὡς εἵπομεν, ὡς συμπέρασμα παραλαμβάνει.
ὥς τῆς α' ὄντος, ἐξ ἀνάγκης τὸ γ' ἐξίν. ἀλλὰ τὸ γ' ταύτην παρα-
λαμβάνει τῷ α', ὡς ἐφεξῆς δείκνυσιν. φησὶ γὰρ ὅτω... ὁρᾷς
ὅτι ἄνω λέγων τῆς β' ὄντος ἔσται τὸ γ', τὸ γ' ἀντὶ τῆς α' παρελάμ-
βανεν. ἰδὲ ἔν ἐνταῦθα σαφῶς φησὶν ὅτι τῆς β' ὄντος ἀνάγκη τὸ
α' εἶναι, καὶ ὅτι ὅπερ νῦν ἐλάμβανεν α', ἐκεῖ γ' ἐκάλει, ἐπήγαγε
λέγων "κείῳ τὸ α', ἐφ' οὗ τὸ γ'." ὡσανεὶ ἔλεγεν, ἔστω τὸ α' ὅπερ
τὸ γ'. τὸ γὰρ τῆς β' ὄντος τὸ α' λέγειν εἶναι εἰπὼν, ἔτι σαφέστερον
ἐπεξηγήσατο τῆς αὐτῆς σαφῶς λέγων ὅτι ὅταν κεχρημένος τῇ
κύκλῳ δεῖξει εἰπὼν ὅτι τῆς β' ὄντος ἐστὶ τὸ α', ὅθεν ἄλλο λέγω ἢ
ὅπερ πρότερον ἔλεγον, ὅτι τῆς β' ὄντος ἐστὶ τὸ γ', τῆς α' δὲ ὅτι τῆς
α' ὄντος ἐστὶ τὸ γ'. τῆς α' δὲ, φησὶ, τὸ γ' ἐξ ἀρχῆς ἐδείκνυμεν ὅτι
τῆς α' ὄντος ἐξ ἀνάγκης καὶ αὐτὸς ἦν, εἴγε τὸ μὴ β' διὰ τῆς α' ἐδεί-
κνυτο, τὸ δὲ γ' διὰ τῆς β'. ἀλλὰ τὸ γ' ταύτην δέδεικται τῷ α'.

ὥς συνάγει ὅθεν ἄλλο ἢ ὅτι τῆς α' ὄντος ἀνάγκη τὸ γ' εἶναι,
τῆς α' τῆς α' ὄντος τὸ α' ἐξίν. Ioh. Phil. f. 13 b.

ὅτι τῇ κύκλῳ δεῖξει ὅθεν αὐτὸς τῆς α' συμβαίνει τὸ ἐπὶ πάντων
τὰ αὐτὰ δι' ἑαυτῷ ἀποδεικνύειν, πλὴν εἰ μὴ τρεῖς ὅροι παραλη-
φθῶσιν ὅτως ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους ὥς ἕκαστον πρὸς τὴν λοιπὴν
ἀντιτρέφειν, τῆς α' ὡς ἐξιστάζειν αὐτὸς, ταύτην δὲ ἐξίν εἰπεῖν
ὅτι δεῖ ἐξ ἰδίων αὐτὸς συγκείσθαι, οἷον ἄνθρωπος γελαστικὸν νῦν καὶ
ἐπισήμης δεκτικόν. ἕκαστον γὰρ τῶν πρὸς τὰ λοιπὰ ἀντιτρέφει.
εἰ γὰρ μὴ εἴεν ὅτως κείμενοι οἱ ὅροι, ὅθεν ὅλως τῇ κύκλῳ δεῖξει
χρησάσθαι δυνατόν. ὁ γὰρ δυνατὸν ἀντιτρέψαι τὰς προτάσεις, εἴπερ
ἢ καθόλου καταφατική καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἀντιτρέφει ἀλλὰ πρὸς τὴν
μερικὴν καταφατικήν. id. f. 14.

ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω ὅτι τῆς α' συμβαίνει τριῶν ὅρων τεθέν-
των καὶ ὅτι δι' ἐλαττόνων ὅς ἐνδέχεται τῆς α', νῦν ἐνταῦθα ἐπαναλα-
βὼν φησὶν ὅτι δέδεικται ἡμῖν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ἀναλυτικῶν (δη-
λαδὴ τῶν Προτέρων) ὅτι ἐνός κειμένου ὅρος ἢ προτάσεως συλλογισ-
μὸν γενέσθαι ἀδύνατον. id. ib.

παρατηρητέον ὅτι τὴν πρότασιν θέσιν ἐκάλει. τῆς α' δὲ
εἶπον ὅτι ἄνω μὴ διαίρων τὰς ἀμέσους προτάσεις τὴν διαίρεσιν
ἐποίησατο εἰς τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν θέσιν, τὴν δὲ θέσιν διείλεν εἰς τὰ
αἰτήματα καὶ τὴν ὀρισμὸς, νῦν δὲ κοινῶς πᾶσαν πρότασιν θέσιν
ἐκάλει. id. ib.

τῆς α' ἐὰν μὴ οἱ τρεῖς ὅροι οἱ τεθέντες ἴδια ὦσιν, ὥς καὶ
ἀντιτρέφειν πάντας πρὸς πάντας, τότε δυνατὸν ἀντιτρέψαντας
τὴν μείζονα τῶν προτάσεων καὶ ταύτην συνθέντας μὴ τῆς α' συμπε-
ράσματος, ὅτω τὴν λοιπὴν δεικνύειν. ὁμοίως καὶ τὴν μείζονα δυ-
νατὸν ἀποδείξαι τῇ κύκλῳ δεῖξει ἀντιτρέφοντας τὴν ἐλάττονα καὶ
ταύτην συνάπτοντας τὸ συμπέρασμα συνάγειν τὴν μείζονα. τῆς α'
δὲ ἐν τῷ πρώτῳ χήματι μόνον δυνατόν, ὡς δέδεικται ἐν τῷ περὶ
συλλογισμῶν (Anal. Pr. 2 5. 10). id. ib.

ἐν γὰρ τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν (2 5 sqq.)
πολὺν λόγον ἐποίησατο περὶ τῆς κύκλῳ δεῖξεως, ἐν οἷς ἐδείκνυεν ὅτι
ἐν μὴ τῷ πρώτῳ χήματι, εἰ ληφθεῖεν οἱ ὅροι ἀντιτρέφοντας πρὸς
ἀλλήλους, δυνατὸν ἕκαστην τῶν προτάσεων τῇ κύκλῳ δεῖξει συλλο-
γίσασθαι, ἐπὶ μέντοι τῶν λοιπῶν χήματων τῆς α' ἐνδέχεται, ἀλλ'
ἢ ὅθεν ὅλως δεικνύεται τι ἢ ἕτερόν τι παρὰ τὸ κείμενον. id. ib.

ἐλέγξας τὴν μηδενὸς εἶναι ἀπόδειξιν λέγοντας καὶ τὴν πάντα
ἀποδεικτὰ εἶναι ὑποτιθεμένους, νῦν λοιπὸν ἐπανεῖσιν ἐπὶ τὸ ἐξ
ἀρχῆς. τῆς α' δὲ ἦν διδάξαι τί ποτέ ἐστιν ἢ ἀποδεικτικὴ ἐπισήμη. καὶ
ἐπεὶ ταύτην ὁ δυνατὸν γινώσκειν ἐν μὴ εἰδότα τίνων ἐστὶν ἢ ἀπόδειξις,
ἀναλαμβάνει τὴν περὶ τῶν λόγων, καὶ διδάσκει τὴν ὑποβεβλημένην
τῇ ἀποδείξει ὕλην. "ἐπεὶ δ' ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν ὅς ἐστιν ἐπι-
σήμη ἀπλῶς." ὅτι μὴ ἔν τῷ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν καὶ τὸ ἀναγκαῖον
ὅτως ἔχειν ταύτην, δῆλον. ἀλλ' ἐστὶν ἡμῖν σαφέστερον καὶ μάλλον
ἐναργῶς παριστᾶ τὴν διάνοιαν αὐτῆς τὸ ἀδύνατον. id. f. 14 b.

ἐξ ἀναγκαίων δηλονότι προτάσεων. id. ib.

τὸ "ἐκ τίνων καὶ ποίων" ὅς ἐκ παραλλήλων εἶρηται, ἀλλὰ διὰ
μὴ τῆς "τίνων" δηλῶται τὸ προτάσεων, διὰ δὲ τῆς "ποίων" τὸ προ-

βλημάτων· τῶτων γὰρ ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις, ἣν δεῖ κατασκευάζειν, δηλονότι ἐξ ἀναγκαίων προτάσεων. id. ib.

73^a 23. καὶ παντὸς μὴ ὅν τῷτο λέγω ὅ ἂν ἢ μὴ ἐπὶ τινὸς μὴ τινὸς δὲ μή, μηδὲ ποτὲ μὴ ποτὲ δὲ μή. ὅτος δὲ ἕτερος τρόπος τῷ καὶ παντὸς ἐστὶν ἢ ὅν ἐν τοῖς περὶ συλλογισμῶν παραδεδώκαμεν· ἐκεῖ γὰρ ἦν καὶ παντός, εἰ καὶ πρὸς τινα χρόνον ἄπασιν ὑπῆρχεν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τῷτο φυλακτέον, οἷον καὶ παντὸς ἀνθρώπου τὸ ζῶον· καθ' ὃ γὰρ ὁ ἀνθρώπος ἀληθής, καὶ τὸ ζῶον, καὶ εἰ νῦν θάτερον ἀληθές, καὶ θάτερον. δῆλον δὲ ὅτι τοιοῦτόν ἐστι τὸ καὶ παντός· καὶ γὰρ οἱ τὰς ἐνστάσεις πρὸς αὐτὸ φέροντες οἶόν τι τὸ καὶ παντὸς ἀναιρεῖν, εἰ μόνον εἴη τινὶ 10 μὴ ὑπάρχον, ἢ εἰ ποτε εἴη μὴ ὑπάρχον. Themist. f. 3.

ἐν μὴ τοῖς Προτέραις Ἀναλυτικαῖς (11 p. 24 b 29) τὸ καὶ παντὸς ὠρίσατο λέγων, ὅταν μηδὲν ἢ λαβεῖν τῷ υποκειμένῳ καθ' ὃ κατηγορεύει ὁ κατηγορούμενος· ὁμοίως καὶ τὸ καὶ μηδενός, ὅταν μηδὲν ἢ τῷ υποκειμένῳ καθ' ὃ λέγει ὁ κατηγορούμενος. ἐνταῦθα 15 δὲ τὸ καὶ παντός, ὁ παραλαμβάνει εἰς μεθόδους τὰς ἀποδεικτικὰς, τῷτο τε αὐτό φησι δεῖν ὑπάρχειν, καὶ ἔτι τὸ αἰεὶ ὑπάρχειν τῷ υποκειμένῳ καὶ μὴ ποτὲ μὴ ποτὲ δὲ μή. ἐκεῖ μὴ γὰρ καὶ παντὸς ἔλεγε τὸ παντὶ ὑπάρχειν, εἰ καὶ μὴ αἰεὶ (ὅδὲ γὰρ τῷ αἰεὶ ἐκεῖ ἐχρηζεν, ἐπειδὴ ὁ περὶ ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν ἐποιεῖτο τὸν λόγον, ἀλλ' 20 ἀπλῶς περὶ συλλογισμῶν, ἐν ᾧ τῷτο μόνον ἐστὶ χρεία τῷ πᾶσι τοῖς υποκειμένοις ὑπάρχειν τὸν κατηγορούμενον), ἐνταῦθα μέντοι τὸ καὶ παντὶ καὶ αἰεὶ. Ioh. Phil. f. 14 b.

73^a 32. σημειῶν δὲ φησι τῷ καὶ παντὸς τοιοῦτον εἶναι οἷον εἴπομεν ἀνωτέρω· ἐρωτώμενοι γὰρ συγχωρῆσαι ταῖς ἀποδεικτικαῖς προτά- 25 σεσιν, οἷον εἰ πᾶς ἀνθρώπος ζῶον, εἰ πᾶς ἀνθρώπος διαλέγεται, τὰς ἐνστάσεις προφέρομεν ὁ μόνον ζητῶντες εἰ παντὶ τῷ υποκειμένῳ ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον, ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ μὴ ὅν αἰεὶ δέ. id. f. 15.

73^a 34. διορισάμενος τί ἐστι τὸ καὶ παντός, μέτεισιν ἐπὶ τὸ καθ' αὐτό. 30 τέσσαρα δὲ παραδίδωσι τῷ καθ' αὐτὸ σημαίνοντα, ὧν πρῶτον μὲν φησι καθ' αὐτὸ λέγεσθαι τὸ ἐν τῷ τί ἐστι τινὸς κατηγορούμενον, ὅπερ καὶ ἐν τῷ ὀρισμῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει... φησὶ δὲ καὶ τῆς γραμμῆς τὴν σιγμὴν καθ' αὐτὸ κατηγορεύει· φαμὶ γὰρ γραμμὴν εἶναι ῥῦσιν σιγμῆς, ἢ γραμμὴν εἶναι τὴν ἐξ ἴσων τοῖς ἐφ' ἑαυτῆς 35 σημείοις κειμένην. ἰσέον δὲ ὅτι ὅκ ἐστι τῆς γραμμῆς κυρίως τὸ λεγόμενον· ὁ πᾶν γὰρ οἰκείως εἰρηάζει δοκεῖ, ὅδὲ ἐν γραμμῇ ἢ σιγμῇ ὑπάρχει, ἀλλὰ μᾶλλον οἰκείως τις ὀρισμὸς ἂν εἴη τῆς γραμμῆς ὁ λέγων μέγεθος ἐφ' ἑν διαστατόν· τὰ γὰρ ἐν τῷτῳ τῷ ὀρισμῷ παραλαμβάνοντα συστατικά ἐστι τῆς γραμμῆς καὶ ἐν αὐτῇ 40 ὑπάρχει. id. ib.

73^a 37. ἕτερος δὲ, ὅσων δὲ συμβεβηκότων τισὶ τὸν λόγον ἀποδιδόντες τὰ υποκείμενα αὐτοῖς συνεφελκόμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ταῦτα καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν τῷτο λέγει τοῖς υποκειμένοις, ὁ παραλαμβάνο- 45 μεν ἐν τῷ λόγῳ τῷ τί ἐστὶν αὐτῶν δηλῶντι, οἷον σιμότης καθ' αὐτὸ ὑπάρχει ῥινί. Themist. f. 3.

τῷτο δεῦτερον τῷ καθ' αὐτὸ σημαίνοντα· φαμὶ γὰρ καθ' αὐτὰ καὶ ὧν τὰ υποκείμενα αὐτοῖς ἐν τοῖς ὀρισμοῖς παραλαμβάνει

νεῖ... ἔχει δὲ τινα ἀσάφειαν ἢ λέξις τῷ "αὐτοῖς" κειμένη, διότι ἀντὶ τῷτο τὸ τισὶ παραλαμβάνοντες σαφὲς ποιῶμεν τὸ λεγόμενον ὅτως "καὶ ὅσοις τῶν καὶ συμβεβηκότων ἐν τισιν ὑπαρχόντων αὐτὰ ἐν τῷ λόγῳ ἐνυπάρχουσι τῷ τί ἐστι δηλῶντι," τῷτο αὐτὰ 5 τὰ υποκείμενα, οἷς ὑπάρχουσι τὰ συμβεβηκότα, ἐν τῷ λόγῳ παραλαμβάνοντι τῶν συμβεβηκότων τῷ δηλῶντι τὸ τί ἐστι, τῷτο ἐστὶ εἶναι ἐν τοῖς ὀρισμοῖς αὐτῶν. ὡς εἶναι τὸ ὅλον τοιοῦτον· καὶ ταῦτα, φησὶ, λέγω καθ' αὐτὰ τῶν ἐν ἄλλοις τὸ εἶναι ἐχόντων, ὅσων ἐν τοῖς ὀρισμοῖς τὰ υποκείμενα αὐτῶν παραλαμβάνει. Ioh. Phil. f. 15.

ἢ λέξις, ἣν καταστήσομεν τῷτον τὸν τρόπον. φησὶ γὰρ "καὶ ὅσοις τῶν ἐνυπαρχόντων ἐν αὐτοῖς αὐτὰ ἐν τῷ λόγῳ ἐνυπάρχουσι τῷ τί ἐστι δηλῶντι." τὴν δὲ ἀσάφειαν ἐνεποίησε τὸ αὐτοῖς· διὸ ἀντὶ τῷτο τὸ τισὶ παραλάβωμεν, καὶ σαφὲς γίνετο ὁ λόγος ἔχων 15 ὅτως. Ald. 2.

καὶ ταῦτα φησι καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν τῷ ἀριθμῷ, διότι ἐν τῷ 73^a ἐκάστῳ τῷτον ὀρισμῷ τὸ υποκείμενον αὐτοῖς, λέγω δὲ τὸν ἀριθμόν, 40. παραλαμβάνομεν. ἰσέον δ' ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος πρῶτον ἀριθμόν ἀκρίβει ἐνταῦθα ὁ τὸν καθ' αὐτὸν πρῶτον ἀλλὰ τὸν πρὸς ἄλλον πρῶτον. ἐστὶ δὲ πρῶτος ἀριθμὸς ὁ ὑπὸ μονάδος μόνῃς μετρώμενος, οἷον ὁ ε', ὁ ζ', ὁ ια', ὁ ιζ'. ὅτε γὰρ ὑπὸ δυάδος ὅτε ὑπ' ὕδενός ἄλλῃ ἀριθμῷ μετρεῖται ὅτοι, πλην ὑπὸ μονάδος μόνῃς. σύνθετοι δὲ καλεῖται ἀριθμοὶ οἱ ἐκ μονάδος καὶ ἄλλῃ τινὸς ἀριθμοῦ ἢ ἀριθμῶν μετρώμενοι, οἷον ὁ ς'. καὶ γὰρ ὑπὸ δυάδος καὶ τριάδος καὶ μονάδος. 5 ὁμοίως καὶ ὁ θ'. πρὸς ἀλλήλους δὲ πρῶτοι λέγονται ἀριθμοὶ οἱ μονάδι μόνῃ μετρώμενοι κοινῷ μέτρῳ, οἷος ἐστὶν ὁ κζ' καὶ ὁ λε'. τῶτων γὰρ ἑκάτερος μὴ καθ' αὐτὸν ὅκ ἐστι πρῶτος καὶ ἀσύνθετος, μετρεῖται γὰρ ὁ μὴ κζ' ὑπὸ τῷ γ' καὶ θ', ὁ δὲ λε' ἐκ τῷ ε' καὶ ζ'. πρὸς ἀλλήλους δὲ πρῶτοι καὶ ἀσύνθετοί εἰσιν· μόνῃ γὰρ τῇ μονάδι κοινῷ 10 μέτρῳ χρωῖται. ὅτι δὲ ὅκ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησι, τὸς πρὸς ἀλλήλους πρῶτους ἐνταῦθα παρέλαβεν ἀλλὰ τὸς ἀπλῶς πρῶτους, φανερόν ἐξ ὧν ὅκ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης πληθυντικῶς πρῶτους ἀριθμῶς ἀλλὰ πρῶτον. ὁμοίως καὶ τὸ ἰσόπλευρον καὶ ἑτερόμηκες ὁ Ἀλέξανδρος ὅκ ἐπὶ ἀριθμῶν ἀλλ' ἐπὶ σχημάτων ἔλαβεν, ὅπερ ἦν 15 καὶ εἰκὸς ἐπινοῆσαι· ὁ μὲν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ σχημάτων ταῦτα τέθεικεν ἀλλ' ἐπὶ ἀριθμῶν. καὶ γὰρ φαμεν ἰσοπλεύρους ἀριθμῶς εἶναι τὸς τετραγώνους, οἷον τὸν θ', διότι τῷ γ' πολυπλασιασθέντος ἐφ' ἑαυτὸν γέγονεν, ἑτερομήκει δὲ τὸς ἐξ ἀνίσων ἀριθμῶν πολυπλασιασθέντων γενομένους, οἷον τὸν ιε' ἑτερομήκη λέγομεν· σύγκειτο 20 γὰρ ἐκ τῷ ε' πολυπλασιασθέντος ἐπὶ τὸν γ'. ὅτι δὲ ὅκ ἐπὶ σχημάτων ἔλαβε τὸ ἰσόπλευρον καὶ ἑτερόμηκες ἀλλ' ἐπ' ἀριθμῶν, ἐδήλωσεν ἐξ ὧν ἐπήγαγε λέγων "καὶ πᾶσι... λέγω," τῷτο ἐν τοῖς ὀρισμοῖς πάντων τῶν εἰρημένων ἐνυπάρχει τὰ υποκείμενα αὐτοῖς, ἐνθα μὴ γραμμῇ, δηλονότι ἐν τῷ εὐθεῖ καὶ περιφερεῖ ἢ γραμμῇ, ἐν 25 δὲ τοῖς ἄλλοις ἀριθμοῖς. δῆλον ὅν ὅτι τὸ ἰσόπλευρον καὶ ἑτερόμηκες ὅκ ἐπὶ σχημάτων ἔλαβεν ἀλλ' ἐπὶ ἀριθμῶν. Ioh. Phil. f. 15 b.

τῷτο ὅσα δὲ μήτε ἐν τῷ ἑαυτῶν ὀρισμῷ τὸ υποκείμενον 73^b λαμβάνει μήτε ἐν τῷ τῷ υποκειμένῳ ὀρισμῷ τὸ κατηγορούμενον 4.

παραλαμβάνει, ταῦτα καλῶ συμβεβηκότα... καὶ πῶς γνωσόμεθα ποῖα μὲν τῶν ἀχωρίστων συμβεβηκότων εἰς τὸν ὅρισμόν τῶν ὑποκειμένων ἀφείλει παραλαμβάνει, καὶ εἰς τὸν ἑαυτῶν ὅρον ἐκείνα παραλαμβάνειν, ποῖα δὲ οὐ; φημὶ τοίνυν ὅτι ὅσα τῶν ἀχωρίστων συμβεβηκότων ὠρισμένως ὑπάρχει μὲν καὶ τῇ αὐτῇ φύσει καὶ ὁδε- 5 μὲν ἄλλη, ταῦτα καθ' αὐτὰ ὑπάρχει ἐν ἐκείνοις· ὅσα δὲ μὴ ὠρισμένως τινὶ φύσει ὑπάρχει, ἀλλὰ δύναμι καὶ πλείοσιν ὑπάρχειν, ταῦτα καὶ ἀχώριστα ἢ, ὅς τις λέγει καθ' αὐτὰ τοῖς ὑποκειμένοις ὑπάρχειν. id. ib.

73b τρίτον τῆτο σημαίνονμενον τῷ καθ' αὐτό, ὃ ἐκέτι ἄλλο τι ὃν 10
5. κατ' ἄλλαν κατηγορεῖ, οἷοι ἦσαν οἱ πρῶτοι δύο τρόποι, ἀλλ' ἀπλῶς ὃ μὴ δι' ἄλλο ἐστὶ μήτε ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχει, οἷα ἐστὶ τὰ συμβεβηκότα, ἀλλ' ἔτι καθ' αὐτὸ ὑφέστηκεν οἷον ἢ μερικὴ ὕστα· τὰ μὲν γὰρ συμβεβηκότα αὐτῆς δεῖν εἶναι, αὐτῇ δὲ ὁδεός. ἔστιν ὅν ὅτος τρίτος τρόπος τῷ καθ' αὐτό. "ἔτι ὃ μὴ 15 καθ' ὑποκειμένῳ λέγει," τῷ τῷ δὲ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ ἄλλῳ τινὶ ἔστιν, ὡς περὶ τὸ βαδίζειν· δεῖ γὰρ ἄνθρωπον εἶναι, εἴτα βαδίζειν, καὶ ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ βαδίζειν. "τὰ μὲν δὲ μὴ καθ' ὑποκειμένῳ," τῷ τῷ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ (ἀντὶ γὰρ τῷ ἐν ὑποκειμένῳ παρέλαβε) καθ' αὐτό ἔστιν. id. ib.

73b τῆτο τέταρτον τῷ καθ' αὐτὸ σημαίνονμενον, ὃ αἰτιόν τινος 10
10. γίνεσθαι μὴ κατὰ συμβεβηκός... ταῦτα μὲν ὅν τῷ πλήρως ἔνεκεν τῆς διαιρέσεως παραδέδωκεν. καὶ πάντα δὲ ταῦτα τὰ σημαίνονμενα τῷ καθ' αὐτὸ συμβάλλει εἰς τὴν ἀποδεικτικὴν μέθοδον, ἀλλὰ μόνον οἱ δύο τρόποι τῷ καθ' αὐτὸ χρησιμεύουσιν εἰς τὸ προκείμενον· τῶν γὰρ 25 ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων εἰσὶ καὶ αἰεὶ· ἔτε γὰρ ἐνδέχεσθαι μὴ ἐν τῷ ὅρισμῳ τῆς σιμότητος τὴν ῥῖνα παραλαβεῖν, ἔτε τὰ ἐν τῷ ὅρισμῳ τινῶν παραλαμβανόμενα ἐνδέχεσθαι μὴ καὶ αἰεὶ καὶ παντὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχειν, ὡς περὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶν. ὁ δὲ τρίτος τρόπος ὡς περὶ τὰ άτομα μάλιστα καταγιγνώμενος· ταῦτα γὰρ κατ' ὁδεός 30 ἔστιν ἑτέρῳ καὶ τόδε τι σημαίνει· τῶν γὰρ ἀτόμων ἀπόδειξις οὐκ ἔστιν, ὡς δειχθήσεσθαι ἐν τοῖς ἐξῆς. ἀλλ' ὁδεὶς ὁ τέταρτος τρόπος χρησιμεύσει εἰς ἀπόδειξιν· ὁδεὶς γὰρ μόνῃ ἢ σφαγῇ αἰτία τῷ θανάτῳ ὁδεὶς πάντως, εἰ μὴ τύχοι καιρία ὕστα, ὡς οὐκ αἰεὶ. ὁδεὶς τὸ ἐν ἑαρί τις μόνον πλέειν σωτηρίας αἰτιον, ὁδεὶς αἰεὶ. θέλει δὲ ἢ ἀπόδειξις καὶ 35 τὸ αἰεὶ ἔχειν· διὰ τῆτο ὅν οὐκ εὐχρηστον εἰς ἀπόδειξιν ὁδεὶς τῆτο. id. f. 16.

73b ταῦτα ὅν τῷ πλήρως ἔνεκεν παρεμβέβληται τὰ σημαίνονμενα 16
16. τῷ καθ' αὐτό. οἱ δὲ πρότεροι δύο τρόποι δῆλον ὡς ἐκ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων εἰσὶν· καὶ γὰρ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν ἢ τὰ ἐν 40 τῷ ὅρισμῳ κατὰ πάντων τῶν ὑποκειμένων ἐν τῷ τῷ ἐστὶ λεγόμενα, ἢ πάλιν ἂν ἐν τῷ ὅρισμῳ τῷ συμβεβηκότος λαμβάνηται τὸ ὑποκειμένον. ὅτι μὲν ὅν τὰ ἐν τῷ ὅρισμῳ ἐξ ἀνάγκης συνυπάρχει, φανερόν καὶ ἄνευ λόγου· ὅτι δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων ὅσα καὶ δυνατὸν ὀρίσασθαι χωρὶς τῆς τῷ ὑποκειμένου ὕστερας, καὶ ταῦτα ἀναγκαῖα, δῆ- 45 λον ἂν γένοιτο περὶ τῶν διαπορήσασιν πρότερον. Themist. f. 3.

ἀπαριθμησάμενος τὰ εἰρημένα τῷ καθ' αὐτὸ τέσσαρα σημαίνονμενα, τῷ πλήρως ἔνεκεν τῆς διαιρέσεως, ὡς ἡδη εἶπον, νῦν

ἀφορίζεσθαι καὶ λέγει ὅτι τὰ δύο τὰ πρότερα σημαίνονμενα τῷ καθ' αὐτὸ συμβάλλει ἡμῖν εἰς τὰς ἀποδεικτικὰς μεθόδους, τὰ δὲ λοιπὰ δύο ἐκέτι. τὸ μὲν γὰρ τρίτον αὐτόθεν· ὁδεὶς γὰρ ἄλλο ἄλλαν κατηγορεῖ, ἀλλ' ἔστιν ἅπαν φωνὴ σημαντικὴ ὕστερας τινός· τὸ δὲ τέταρτον εἰ 5 καὶ ἄλλο ἄλλαν κατηγορεῖ ὡς αἰτιον αἰτιατῶ, καὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ αἰτιον αἰτιατῶ εἶναι αἰτιον φαιμέν, ἀλλ' οὐκ εἰς πρότασιν τὸ τοῦτον συμβάλλει, μάλλον δὲ εἰς ὅλην συλλογισμῶ γένεσιν. οἷον ἢ σελήνη ἐκλιμπάνει διὰ τὴν ἐπιπρόσθησιν τῆς γῆς. ὅς τις ὡς ἐν προτάσει τῆτο παραληφόμεθα, μάλλον δὲ, ὡς εἶπον, εἰς γένεσιν τῷ ὅλην συλλο- 10 γισμῶ συμβάλλει ἡμῖν ἢ αἰτία τῆς ἐκλείψεως, εἰς μέσθον ὅρον χώραν παραλαμβανόμενῃ... τὴν δὲ ἀκριβεστέραν περὶ τῆτο ἐξετάσιν ἐρῶμεν, ὅτε αὐτὸς τῆτο μεμνήσεσθαι. Ioh. Phil. f. 16.

τὸ μὲν "ἀπλῶς" ἐπὶ τῷ πρότερον τρόπῳ ἐκλήπτειν· καὶ γὰρ οἷον 73b
τε τὰ εἰς ὅρισμόν τινος παραλαμβανόμενα μὴ καὶ παντὶ καὶ αἰεὶ ἐξ 19
ἀνάγκης τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχειν. τὸ δὲ "ἢ τὰ ἀντικείμενα" πρὸς τὸν δεύτερον τρόπον· καὶ ἐπὶ τῷ τῷ ἀνάγκῃ παντὶ τῷ ὑποκειμένῳ τὴν ὅλην ἀντίθεσιν ὑπάρχειν· πᾶς γὰρ ἀριθμὸς ἢ ἀρτίος ἔστιν ἢ περιττός, καὶ πᾶσα γραμμὴ ἢ καμπύλη ἔστιν ἢ εὐθεῖα. δυνατὸν μέντοι καὶ τὸ ἀπλῶς ἐπὶ τῷ δευτέρῳ ἐκλαμβάνειν τρόπον, 20 ἀπλῶς μὲν, ὅταν πᾶσαν τὴν ἀντίθεσιν κατηγορήσωμεν, ὅταν πᾶς ἀριθμὸς ἀρτίος ἢ ἢ περιττός, καὶ πᾶν σῶμα τὸ ἐν γενέσει ἢ βαρὺ ἢ κῆφον. "τὰ ἀντικείμενα" δὲ εἶπεν ἀντὶ τῷ, ἂν θάτερον τῶν ἀντικειμένων, ὅταν, ὡς ἡδη εἶπον, τὸ ἕτερον μῶριον τῆς ἀντιθέσεως ἀπολαβόντες τῆτο τῷ δεκτικῷ κατηγορήσωμεν, οἷον πάσης δεκά- 25 dos τὸ ἀρτίον ἢ τι τοῦτον. id. f. 16 b.

ἐπειδὴ εἶπεν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ ἀπλῶς ἢ τὰ ἀντικεί- 73b
μενα, αὐτὸ τῆτο κατασκευάσαι διὰ τῶν βύλλων. τὰ γὰρ ἄμεσα 21
τῶν ἐναντίων εἰς ταῦτ' ἐν συντρέχει σφάλλει τε καὶ ἔχει, καταφάσκει τε καὶ ἀποφάσκει... τὸ δὲ "ἢ ἢ ἀντίφασιν" ἀντὶ τῷ τὸ ἀντιφάσκον τῷ ἐναντίῳ τῷ τεθέντος. εἰ γὰρ ἐτέθη τὸ ἀρτίον, ἐπειδὴ τῆτο ἐναν- 30 τίον ἐστὶ τὸ περιττόν, ἐστὶ δὲ τῆτο ἀντιφάσκον τὸ μὴ περιττόν, ἰσοδυναμεῖ δὴ πᾶς τὸ μὴ περιττὸν τῷ ἐναντίῳ τῷ περιττῷ, ὃ ἐστὶ τῷ ἀρτίῳ· τῆτο ὅν εἰπὼν, λέγω δὴ ὅτι ἐστὶ τὸ ἐναντίον ἢ σφάλλει ἢ ἀντίφασιν, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἂν ταύτῃ ὡς ἐξισάζοντα λαμβάνειν, σφάλλειν τε καὶ ἔχειν καὶ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν (εἶπε γὰρ ἂν τις ὅτι εἰ ἐφ' ὧν ἢ σφάλλει καὶ ἢ ἀπόφασιν, ἐπὶ τῶν καὶ τῶν ἐναντίων τὸ 35 ἕτερον μῶριον, ἐπειδὴ εἰ μὴ ἐστὶν ὁ τραγέλαφος περιττός, ἀρτίος ἄρα ἐστὶν), διὰ τῆτο ὅν ἀκριβολογούμενος προσέθηκε τὸ "ἐν τῷ αὐτῷ γένει," τῷ τῷ ἐν τῷ πεφυκέναι ἑκάτερον τῶν ἀντικειμένων ἐν τῷ αὐτῷ γένει συνίστασθαι· ἐπὶ τῶν γὰρ τὰ ἀντικείμενα σφάλλει 40 σφάλλει τε καὶ ἔχει ἰσοδυναμεῖ, καὶ καταφάσκει καὶ ἀποφάσκει. id. ib.

καθόλου δὲ λέγω ὃ ἂν κατὰ πάντες ὑπάρχει καθ' αὐτὸ καὶ ἢ 73b
αὐτό. ἔτ' ὅν εἰ τι καθ' αὐτό, εὐθύς καὶ καθόλου· ὃ γὰρ τρίτος τρό- 26
πος τῶν καθ' αὐτὸ καὶ οἱ μὲν τῆτον ἐξῆς καὶ καθόλου. ἔτ' εἰ ἔχουσιν τὸ κατὰ πάντες, εὐθύς καὶ καθόλου· τὸ γὰρ λευκὸν κατὰ πάντες καὶ τὸ μέλαν κατὰ τὸ κόρακος, καὶ μὴν καθόλου, διότι καὶ καθ' αὐτό. δεῖ τοίνυν ἅμω συνδραμεῖν ἐπὶ τῶν καθόλου, τὸ καθ' αὐτό τε καὶ ἢ αὐτό. ταῦτα δὲ ὡς τὰ αὐτὰ λέγομεν νῦν. ἐφ' οἷς γὰρ θάτερον,

καὶ θάτερον ἐφαρμόττει· οἷον τῇ γραμμῇ ὑπάρχει καθ' αὐτὸ τὸ μῆκος· ἐν γὰρ τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖσθαι, καὶ ὁ μόνον γε καθ' αὐτὸ ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτό. καὶ τὸ εὐθὺ πάλιν ὑπάρχει τῇ γραμμῇ καθ' αὐτὸ καὶ ἡ αὐτό· ὁ γὰρ ἐστὶν ὁρίσασθαι τὸ εὐθὺ δίχα τῆς γραμμῆς. ἀρ' οὐκ ἅπαντα καθόλου κατηγορεῖσθαι, ὅσα ἐν τῷ ὁρισμῷ τινὸς παρα- 5 λαμβάνεσθαι; ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί· ὑπάρχει γὰρ αὐτοῖς καὶ τὸ κτ' παντὸς εἶναι καὶ τὸ καθ' αὐτό. ἡ δὲ καὶ τρίτης προ- δόξης εἰς τὸ ἀκριβῶς ὁρίσασθαι τὸ καθόλου; δεῖ γὰρ τὸ καθόλου, πρὸς τῷ παντὶ ὑπάρχειν καὶ καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν, ἔτι καὶ πρώτῳ ἐκείνῳ ὑπάρχειν καὶ ὑδενὶ ἄλλῳ προτέρῳ. Themist. f. 3 b.

ἀπαριθμησάμενος τὰ τῷ καθ' αὐτὸ σημαίνοντα καὶ ἀφορι- σάμενος τὰ χρήσιμα πάσης τῆς ἀποδεικτικῆς μεθόδου, μέτεισιν εἰς τὴν περὶ τῷ καθόλου διδασκαλίαν. τρία δὲ οἶδε τῷ καθόλου τὰ σημαίνοντα ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν μὲν τὸ ἀπλῶς ὑποκειμένῳ παντὶ ὑπάρχειν τὸ κατηγορούμενον, καὶ μὴ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, ὡς φαίνεται 15 παντὶ Αἰθίοπι τὸ μέλαν ἢ παντὶ ἀνθρώπῳ τὸ βαδίζειν· δεύτερον δὲ ὁ καθόλου τὸ ἐστὶ καὶ καθ' αὐτό, ὡς φαίνεται πάσῃ δεκάδι τὸ ἄρτιον· τρίτον δὲ ὁ καθ' αὐτό τὸ ἐστὶ καὶ κτ' παντὸς καὶ πρώτῳ, ὅπερ νῦν καὶ παραδίδωσι κτ' τὰς ἀποδεικτικὰς παραλαμβάνειν μεθόδους, οἷον τὸ παντὸς τριγώνου τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι... καὶ 20 τῷ τῷ φησὶ τὸ καθόλου εἰς τὴν ἀπόδειξιν δεῖν παραλαμβάνειν. εἰ δὲ τῷ τῷ, συμβήσεται μὴδὲν εἶναι ἀποδεικτικόν ὃ μὴ ἀντιτρέφει πρὸς τὸ κατηγορούμενον, καὶ ἵνα συντόμως εἴπω, μόνους εἶναι τὰς ὁρίσας καὶ τὰ ἴδια ἀποδεικτικὰς διὰ τὸ ἀντιτρέφειν πρὸς τὰ ὁρίσας, τὸ μέντοι ὅτι ὁ ἀνθρώπος ζῷον ἐστὶ μὴ εἶναι ἀποδεικτόν, διότι μὴ 25 πρώτῳ τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχει. καὶ φησὶ πρὸς τῷ τῷ ὁ Θεμιστίας ὅτι καὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἀποδεικτικῶν, εἰ καὶ μὴ ἐξισάζουσι πρὸς τὰ ὑποκείμενα, ἀλλ' ὅταν ἐπειδὴ καθ' αὐτό τε καὶ παντὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχουσι. καὶ δὴλον ὅτι ὁ Ἀρι- στοτέλης τὴν κυριωτάτην καὶ μάλιστα ἀπόδειξιν καὶ τῷ πρώτῳ πρέ- 30 πυσαν φιλοσόφῳ διασχοπέμενος, ταύτην φησὶν εἶναι τὴν καθολι- κώτατα δεικνύσαν. δὴλον ὅτι δεύτερα ἂν εἴη μέτρα ἀποδεί- ξεως τὰ ἐπὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν διαφορῶν παραλαμβάνοντα, πρῶτα δὲ καὶ μάλιστα ἅπερ αὐτὸς παρέδωκε. τινὲς δὲ πρὸς τῷ τῷ κακέينو ἔφασαν, ὡς ταῦτά φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι πάντα 35 τὰ ἀποδεικτικὰ ὀφείλει ἀντιτρέφειν, ἀλλὰ ταῦτα τὰ συμβαλλό- μενα πρὸς τὴν ἀπόδειξιν. οἷον ἐν τῇ ἀποδείξει τῷ τῷ τριγώνου τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν, παραληπτέον ὅτι ἐὰν εἰς δύο εὐθείας παραλλήλους εὐθεῖα ἐμπέσῃ, τὰς ἐναλλαξὶ τρεῖς γω- νίας ἴσας ἀλλήλαις ποιεῖ· καὶ ἐστὶ τῷ τῷ ἀντιτρέφον· ἐν γὰρ αἱ 40 ἐναλλαξὶ τρεῖς γωνίαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν, ἐκεῖ εἰς δύο παραλλή- λους εὐθείας εὐθεῖα ἐμπέπτωκε. τῷ τῷ δὲ ἐστὶ ψεῦδος· ὁ γὰρ τῷ τῷ φησιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν τῶν ἀποδεικτικῶν τὴν λό- γον ποιεῖσθαι, ὡς ἐν τῇ λέξει ἐπισημειωσόμεθα... ἰσέον τοίνυν ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τῷ τῷ τῷ φησιν εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ καὶ τὸ 45 αὐτό· εἴ τι μὲν γὰρ ἡ αὐτό, τῷ τῷ καὶ καθ' αὐτό. οἱ δὲ περὶ τὸν Θεό- φρασον διαφέρειν ταῦτα λέγουσι· καθολικώτερον γὰρ εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ τῷ τῷ ἡ αὐτό· εἴ τι μὲν γὰρ ἡ αὐτό, τῷ τῷ καὶ καθ' αὐτό, ὅκ εἴ τι

δὲ καθ' αὐτό, πάντως καὶ ἡ αὐτό. τῷ γὰρ τριγώνῳ ἢ τριγώνον ἐστὶν ὑπάρχειν τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν, ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτό· τῷ δὲ ἰσοσκελεῖ καθ' αὐτὸ μὲν ὑπάρχει, ὅκ ἐστὶ δὲ ἡ αὐτό· ὁ γὰρ ἡ ἰσοσκελεὶς ὑπάρχει αὐτῷ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς 5 ἴσας ἔχειν· εἰ γὰρ τῷ τῷ, ὅκ ἂν τῷ ἰσοπλεύρῳ ἢ σκαληνῷ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ μὴ ἰσοσκελεῖ, ἀλλ' ἢ ἀπλῶς τριγώνον ἐστὶν. ταῦτα μὲν οἱ περὶ Θεόφραστον, ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης εὐρὺν ἐπὶ τινῶν ταῦτα συντρέ- χοντα ταῦτ' εἶναι ἔφη ἄμφω· τὸ γὰρ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν καθ' αὐτό τε ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἡ αὐτό· ὁ γὰρ ἡ ζῷον ἐστὶ 10 νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν ἐστὶν, ὅδε ἢ δῖπεν ἢ ἐμψυχον, ἀλλ' ἢ ἀνθρώπος· δοκεῖ γὰρ τῷ τῷ μόνον τῶν ζώων εἶναι νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. καὶ τῷ περιττῷ ἀριθμῷ τὸ μὴ εἰς ἴσα διαιρεῖσθαι δύνασθαι καθ' αὐτὸ καὶ ἡ αὐτὸ ὑπάρχει. Ioh. Phil. f. 17.

ἔστος ὅταν ὁ τρίτος προσδιορισμὸς τῷ καθόλου. τὸ δὲ ἐπὶ τῷ τῷ 15 τυχόντος τῷ τῷ ὅταν τῷ τυχόντι τῶν ὑπὸ τὸ κατηγορούμενον αὐτῷ τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχῃ, οἷον τῷ τυχόντι τριγώνῳ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν, καὶ μὴ μόνον τῷ τυχόντι ἀλλὰ καὶ πρώτῳ· ὁ γὰρ πρώτῳ τῷ σκαληνῷ, ἀλλὰ τῷ τριγώνῳ ὑπάρχει τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν. id. f. 17 b.

καὶ σκόπει πῶς σαφῶς διὰ τῶν τῶν καὶ τὰ εἰς τὴν ἀπόδειξιν χρη- 20 σιμεύοντά φησιν εἶναι, ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον, τὰ ἀποδεικτικά· καὶ ἡ ἀπόδειξις γάρ, φησὶ, καθ' αὐτὸ τῷ καθόλου ἐστὶν. id. ib.

δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι πολλάκις ἀπατῶμεθα περὶ τῷ καθόλου· 74a καὶ γὰρ ἀποδεικνύοντες αὐτὸ ὁδοῦμεν ἀποδεικνύναι καὶ μὴ δεικνύν- 4. τες ἀποδεικνύναι νομίζομεν. τρεῖς δ' αἰτίαι τῆς ἀπάτης εἰσὶν, μία μὲν ὅταν τι τῶν καθ' ἑκάστον ἢ καὶ ἄτομον ἐφ' ὃ ποιεῖμεθα τὰς ἀποδείξεις, οἷον ἡλίου σελήνης κόσμος· ἐπεὶ γὰρ ὅδε ἐστὶν ἀνω- τέρω τῶν τοιούτων ὅδε κοινόν, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῳ τὸ ἄτομον (εἰς γὰρ ἡλίου καὶ μία σελήνης καὶ μία γῆ καὶ εἰς ὕδαν), ὅταν τι τέτοις ὑπάρ- 30 χον ἀποδείκνυμεν, ἢ τῇ γῇ τὸ ἐν μέσῳ κεῖσθαι ἢ τῷ ὕδατι τὸ κύ- κλω φέρεσθαι, ὅκ οἰόμεθα καθόλου ὑπάρχον ἀποδεικνύναι, καίτοι μὴ καθ' ὁ τὸ δ' ἑκάτερον αὐτῶν καὶ ἄτομον ποιεῖμενοι τὴν ἀπόδειξιν. ὁ γὰρ καθ' ὁ ἡλίου εἰς ἐκλείποντα αὐτὸν ἀποδεικνύομεν ὑποτρέχουσας τῆς σελήνης, ἀλλὰ τοιαῦτα εἰσὶν αἱ γινόμεναι ἀποδείξεις ὡς εἰ 35 καὶ πλείους ἦσαν, ὁμοίως ἀρμόσειν. Themist. f. 3 b.

διδάξας περὶ τῷ καθόλου, νῦν βύλεται παραδύναμι τὰς αἰτίας τῆς ἀπάτης, καθ' ὅς πολλάκις μὴ ἀποδεικνύοντες τί τὸ καθόλου κτ' τὰ ἐνταῦθα παραδεδομένα ὁμῶς δοκῶμεν καθόλου ἀποδεικνύναι. τρεῖς δὲ φησιν αἰτίαι εἶναι τῆς τοιαύτης ἀπάτης, μίαν μὲν ὡς ὅταν μοναδικόν τι ἢ καὶ καθ' ἑκάστον, ἐφ' ὃ ποιεῖμεθα τὰς ἀποδείξεις, οἷον ὅτι ἡ γῆ ἐν μέσῳ τῷ παντὸς κεῖσθαι ἢ ὅτι ὁ κόσμος σφαιρικός, ἢ τὰ τῷ ἡλίῳ ἴδια συμβαίνοντα συμπτώματα... ὅκ ἂν εἶεν 40 καθόλου, διότι ὅκ ἐπειδὴ μία γῆ ὅδε ἐπειδὴ εἰς ἡλίου ταῦτα αὐτοῖς συμβέβηκεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπλῶς ἡλίου καὶ ἐπεὶ ἀπλῶς γῆ, ὡς εἰ καὶ πλείους ἦσαν, ταῦτ' ἂν καὶ ἐπ' ἐκείνων ἤρμοσεν. ὅκ ἄρα καθόλου δεικνύσθαι τὰ ἐπ' ἐκείνων δεικνύμενα. Ioh. Phil. f. 17 b.

δευτέρα αἰτία τῆς ἀπάτης, ὅταν ἐν τι κοινόν, ἀνώνυμον δὲ ἢ 74a τῷ τῷ, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν κοινόν τι ὄνομα ἀναγκαζώμεθα ἐφ' ἑκάστῳ 8.

εἶδους ποιείδης τὰς ἀποδείξεις. οἷον δείκνυσι ἐν τῷ ἐβδόμῳ βιβλίῳ τῶν Εὐκλείδου στοιχείων, ὅτι ἐὰν τέσσαρες ἀριθμοὶ ἀνάλογον ᾦσι, καὶ ἐναλλαξ ἀνάλογον ἔσονται. id. f. 18.

74a 9. τρίτη δὲ τῆς ἀπάτης αἰτία τὸ δείξαντας ὅτι παντὶ ὑπάρχει αἰετὸς ἀποδεδείχθαι ὅτι καὶ καθόλου, οἷον εἰ τις δείξει γεωμέτρης ὅτι ἐὰν εἰς δύο εὐθείας εὐθεῖα ἐμπίπτουσα τῶν ἐφεξῆς γωνιῶν ἑκατέραν ὀρθὴν ποιῇ, αἱ εὐθεῖαι ἔσονται συμπεσύνουσαι. πάσαις μὲν γὰρ τὸ τοῦτο ὑπάρχει ταῖς ποιήσαις τὰς τοιαύτας γωνίας, ἀλλ' ἔτι διὰ τὸ τοῦτο πρῶτον παράλληλοι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἑκατέραν ὀρθὴν, τὰς δύο δὲ ἅμα δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ποιοῖεν, ὅθεν ἦττον παράλληλοι δείκνυνται. πρῶτον τοῦτον ἢ ἀπόδειξις καὶ καθόλου τὸ μὴ συμπίπτειν τὰς δύο ὀρθαῖς ἴσας, τὸ δὲ ὡς ἑκατέρω ὀρθὴ καὶ παντὶ μὲν, ἔτι μὴ καθόλου. πῶς ἔν γε γνωσόμεθα εἴτε τὸ καὶ παντὶ ἀποδείξομεν εἴτε τὸ καθόλου; Themist. f. 3 b.

ὁ τρίτος τρόπος ἐστὶν ὅτος τῆς ἀπάτης, ἐν ᾧ ὠνομασμένον μὲν ἐστὶ τὸ καθόλου, ἔτι γίνεσθαι δὲ ἐπ' ἐκείνῃ ἢ ἀπόδειξις. ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῃ ἰδίᾳ τῶν εἰδῶν. ἢ δὲ τῆς λέξεως διάνοια τοιαύτη. ἢ, φησί, τὸ ἐφ' ὅ γίνεσθαι ἢ ἀπόδειξις κυρίως ἔκ τῃ καθόλου ἀλλ' ὡς ἐν μέρει, οἷον εἰ ἐπὶ τῷ ἰσοσκελεῖς γένοιτο ἢ ἀπόδειξις, ἐπὶ τούτῳ τὸ τρίγωνον ὡς ἐν μέρει ὅλον ὑπάρχει, ἐφ' ὅ ἀποδείκνυται, τῷ τῷ ἰσοσκελεῖς τυγχάνει, ὡς ἐν μέρει ὅλον ὑπάρχον τὸ κοινὸν γένος, τῷ τῷ τρίγωνον. τὸ γὰρ γένος ὅλον τί ἐστι καὶ οἷον μέρος τι τὸ εἶδος. ἢ ἔν τῳ νοητέον τὴν λέξιν ἢ τοῖσδε. ἢ τυγχάνει ὅν τὸ μερικώτερον, λέγω δὴ τὸ ἰσοσκελεῖς, ὡς ὅλον ἐν μέρει τῷ τριγώνῳ, ἐφ' ὅ κυρίως ἢ ἀπόδειξις γένοιτο ἂν, ὡς ἐν μέρει τῷ τριγώνῳ ὅλον τι ὅν τὸ ἰσοσκελεῖς, διότι εἰς τὸν τῷ ἰσοσκελεῖς ὅρισμὸν τὸ τρίγωνον παραλαμβάνεται, τὰ δὲ εἰς τινος ὅρισμὸν παραλαμβάνόμενα μέρη ἐστὶν ἐκείνῃ. ἀλλὰ τοῖς ἐπιφερομένοις σύμφωνος μᾶλλον ἢ προτέρα ἐξηγήσεις. Ioh. Phil. f. 18.

74a 12. τὸ "ἢ τῷ" ἀντὶ τῷ καθόλου λαμβάνει. κέχρηται δὲ τῷ τῷ 30 τῷ σημαίνοντι τῷ ἢ ἀντὶ τῷ εἶναι καθόλου τὴν ἀπόδειξιν, ἐφ' ὅ ἂν πρῶτον καὶ καθόλου δείκνυται. id. f. 18 b.

74a 13. εἰπὼν τριττῶς γίνεσθαι τὴν ἀπάτην, λοιπὸν τῶν τριῶν τρόπων τὰ παραδείγματα διὰ τῶν ἐκτίθεσθαι, πλὴν ἔτι χρῆται τῇ τάξει τῶν παραδειγμάτων ὁμοίως τῇ τάξει τῶν τρόπων. τὸ γὰρ προκείμενον 35 παράδειγμα τῷ τρίτῳ ἐστὶν τρόπῳ. δείκνυται δὲ ὅτως. ἐὰν εἰς δύο εὐθείας εὐθεῖα ἐμπίπτουσα τὰς ἐντὸς καὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ μέρη γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ποιῇ, ἐκβαλλόμεναι ἐπ' ἀπειρον ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη ἐπὶ ὑδέτερον συμπεσύνουσαι αἱ εὐθεῖαι. ἐὰν ἔν τις ὡς ἐπὶ δύο ὀρθῶν ποιήσῃ τὸν λόγον, δοκεῖ μὲν καθόλου δείκνυνται, ἔκ τῃ δὲ 40 καθόλου, διότι ἔκ ἐν δυσὶν ὀρθαῖς ὠρισμέναις ὑπάρχει τὸ σύμπτωμα τὸ τοῦτο ταῖς εὐθείαις, ἀλλὰ τυχὸν δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαις. καὶ γὰρ ἢ ἢ μὴ ἡμίσεια ὀρθὴ ἢ δὲ μία ἡμίσεια ἢ ὅπως ἄλλως, ὅθεν ἦττον ἀκολουθεῖ τὸ μὴ συμπίπτειν ἐκβαλλόμενας τὰς εὐθείας. id. ib.

74a 16. τὸ τοῦτο τῷ πρῶτῳ τρόπῳ παράδειγμα. id. ib.

17. τῷ δευτέρῳ τρόπῳ παράδειγμα. id. ib.

19. τὸ "ποτέ" ἔτι χρονικῶς ἀκυστέον, ἀλλ' οἷον οἰονεῖ ὀλοχερέστερον καὶ ἔκ ἀκριβῶς. φησὶν ἔν ὡς εἰ ὀλοχερέστερον ἀπεδείκνυτο ἐφ' ἑκάστῃ,

διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ἡμᾶς τί ἐστὶ τὸ ἐπὶ πάντων τῶν ἐν κοινῇ κατηγορούμενον, οἷον εἴτε τὸ ποσὸν εἴτε ὅτι ἄλλο, καθὼς ἀριθμοὶ τε καὶ μεγέθη καὶ χρόνοι ἐν εἰσι τῷ κοινῷ αὐτῶν γένει. ἐπεὶ ἔν τῷτο μὲν ἄγνωστον, διαφέρουσι δὲ ταῦτα ἀλλήλων τοῖς εἶδεσιν, εἰκότως χωρὶς ἐνὸς ἐκάστῃ τῶν ἀποδείξεων γίνεσθαι, καὶ δοκῶμεν καθόλου ἀποδείκνυνται, μὴδὲν καθόλου ἀποδεδειχότες. id. ib.

ἦτοι ἐν τέως δὲ δείκνυται τὸ σύμπτωμα τῷτο τό, ἐὰν δὲ τινα 74a ἀνάλογον ἢ, καὶ ἐναλλαξ ἀνάλογον ἔσονται καθόλου. ἦτοι συγκεχυμέ- 23. νως καὶ ἀδιαρθρώτως καὶ ἢ καὶ ἰδ' ἐφ' ἐνὸς ἐκάστῃ μερὶ ὑποκειμένῃ. ὁ δὲ τὸ ἔτι προσθεῖς καὶ ἀναγνωσκῶν ὅτως "νῦν δὲ ἔτι καθόλου δείκνυται" πόρρω δοκεῖ πλανᾶσθαι τῆς Ἀριστοτελικῆς διανοίας, καινοτομῶν τὴν λέξιν καὶ τὰ παλαιὰ νῦν διαφθεῖρων ἀντίγραφα. cod. 1917 in marg.

καὶ τὸ "νῦν" δὲ κἀνταῦθα ἔτι χρονικῶς ἀκυστέον, ἀλλ' οἷον ἀκριβῶς καὶ καὶ τὰς ἀποδεικτικὰς μεθόδους. Ioh. Phil. f. 18 b.

τὸ εἶναι ἀνάλογον καὶ ἐναλλαξ ἔκ ὑπάρχει, φησί, ταῖς γραμμαῖς ἢ γραμμαῖς, ὅδε τοῖς λοιποῖς ἢ ἐκείνῃ ἐστὶν, ἀλλ' ἢ ἐστὶ τὸ κοινῶς καὶ πάντων ὑπάρχον, ὅπερ ἐστὶν ἀνώνυμον. τὸ δὲ ὑποτίθενται ἀντὶ τῷ τῷτο τὸ κοινῶς αὐτοῖς ὑπάρχον ἐπιβεβαιῶσι. id. ib.

καὶν διέλθῃ τις, φησὶν, ἕκαστον τῶν εἰδῶν τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου, 74a ἰδίᾳ δείκνυται ἐπὶ ἐκάστῃ, καὶ μὴδὲν παραλίπη τῶν εἰδῶν, ὅτι ἔκ 25. ὅτως καθόλου ἀπέδειξεν, ἔτι φάμεν τὸ τοῖσδε ἀπόδειξιν εἶναι, διότι μὴ ὡς ἐπὶ τινος κοινῷ ὡς πρῶτον ὑπάρχει τὸ σύμπτωμα ἔδειξεν, ἀλλ' ὅτι πῶς ὁ τοῖσδε τρόπος τὸν σοφιστικὸν τρόπον δείκνυνται, ἐκ τῶν μερικῶν περὶ τῶν καθόλου συλλογιζόμενος καὶ οἷον ἐκ τῶν συμβεβηκότων τὰς κατασκευὰς ποιούμενος. id. ib.

ἢ μὲν ἔν διάνοια τῶν εἰρημένων αὐτῇ, τὸ δὲ τῆς λέξεως ἀκό- 74a λυθὸν ὡδέ πῶς ἔχει. "πότε ἔν ἔκ οἷον ὅτι καθόλου." τὴν ἀντί- 32. φασιν ἡρώτησε τίνα διακρινόμεν, πότε ἔκ ἴσμεν καθόλου καὶ τὰ ἐνταῦθα παραδεδομένα, καὶ πότε ἴσμεν. καὶ πρῶτον ἀπαντᾷ πρὸς τὸ δεύτερον, λέγω δὴ πρὸς τὴν κατάφασιν, τῷ τῷ πότε καθόλου γίνεσθαι ἢ ἀπόδειξις; φησὶν ἔν ὅτι εἰ ταῦτ' ἦν τὸ τρίγωνον τε εἶναι καὶ ἰσοσκελεῖ ἢ ἐκάστῃ ἢ πᾶσιν, ὑπακνομένῃ ἀπὸ κοινῷ τῷ οἷον ἀπλῶς. εἰ γὰρ ταῦτ' ἦν εἰπεῖν τρίγωνον καὶ ἰσοπλευρον, ὡς ἄρα καὶ ἕξινος, ὑπῆρχε δὲ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τῷ τρίγωνῳ ἢ τρίγωνόν ἐστι, ὁ ὅλον ὅτι ὁ ἐπὶ τῷ ἰσοπλευρῷ δείξας ἀποδεδειχὼς ἂν εἴη καὶ ἐπὶ τῷ τρίγωνῳ. ταῦτ' ἔν ἢ εἰπεῖν τρίγωνόν τε καὶ ἰσοπλευρον. εἰ δὲ μὴ ταῦτόν, φησὶν, ἀλλ' ἕτερόν ἐστι τριγώνῳ τε εἶναι καὶ ἰσοπλευρῷ, ὥσπερ καὶ τὸ ζῶν τε εἶναι καὶ ἀνθρώπῳ ἕτερον, ἢ δὲ ἀπόδειξις ὡς ἐπὶ ἰσοπλευρῷ γέγονε καὶ ἔκ ὡς ἐπὶ τριγώνῳ, τὸ δὲ σύμπτωμα περὶ ἔτι ἢ ἀπόδειξις ἔκ ἢ ἰσοπλευρόν ἐστιν ἀλλ' ἢ τρίγωνον ὑπάρχει, ἔτι φάμεν τὸν τοῖσδε εἰδέναι καθόλου. διὰ τῶν τῶν δειξας πότε ἐστὶ καθόλου ἢ ἀπόδειξις καὶ πότε ἔτι, ἐφεξῆς καὶ τὸν κανόνα τὸν τῶν διακριτικὸν παραδίδωσι. id. f. 19.

εἰπὼν "πότερον δὲ ἢ τρίγωνον ἢ ἢ ἰσοσκελεῖς ὑπάρχει" τὸ κα- 74a θόλου δείκνυνται, ἵνα μὴ ὡς ἐπὶ μερικῷ δόξῃ ποιείδης τὴν ἀπόδει- 35. ξιν, ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ καθολικώτερον, λέγων καὶ πότε καὶ τῷτο ὑπάρχει πρῶτον. ὅπερ ἐξηγούμενος ἐπήγαγε τὸ "καὶ καθόλου τίνος ἢ

ἀποδείξεις, τῆς κοινῆς λόγῳ πότε γνωσόμεθα ἐπὶ τίνος ὅτι καθόλου ποιόμεθα τὰς ἀποδείξεις. id. ib.

74b ταῦτα ὅν εἰπὼν εἰκότως νῦν μέτεις ἐπὶ τὸ λείπον τῆς διδασκαλίας, λέγω δὴ διδάξαι τίνες εἰσὶν αἱ ἀναγκαῖαι προτάσεις, 5 ἐξ ὧν τὰ ἀποδεικτικά προβλήματα συλλογιζόμεθα. φησὶν ὅν, τῶν καθ' αὐτὸ δεῖ εἶναι τὰς ἀποδεικτικὰς προτάσεις. δεικνύει δὲ τὸτο ὑποθετικῷ χρώμενος συλλογισμῷ τοιῷτῳ· εἰ αἱ ἀποδείξεις ἐξ ἀναγκαίων, τὰ δὲ ἀναγκαῖα μόνον καθ' αὐτά, ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ἄρα αἱ ἀποδείξεις. καὶ δὴλον ὅτι δύο τινα εἴληπτο ἐν τῷ συλλογισμῷ τῷτῳ τὰ ἡγόμενα, λέγω δὴ τὸ τε τὴν ἀπόδειξιν ἐξ 10 ἀναγκαίων εἶναι καὶ τὰ ἀναγκαῖα μόνον καθ' αὐτὸ εἶναι, οἷς ἀμφοτέροις ἔπειτα ἅμα τὸ ἐπόμενον, τὸ τὴν ἀπόδειξιν εἶναι ἐκ τῶν καθ' αὐτό. ὁ ξένος δὲ τῶν συλλογισμῶν τὸ δύο παραλαμβάνει τὰ ἡγόμενα· ἔστι γὰρ ὅτε ἐνὶ μὲν ἑκάστῳ τῶν ἡγμένων ἔχῃ ἔπειτα τὸ συμπέρασμα, τῆς δὲ ἐπόμενον, ἀμφοτέροις δὲ ἅμα ἔπειτα, ὡς 15 δέδεικτο ἡμῖν ἐν ἑτέροις. id. f. 19 b.

74b ὡν θάτερον τῶν ἀντικειμένων ἀναγκαῖον ὑπάρχειν τοῖς πρώ- 9. γμασι, λέγω δὴ τῶν καὶ τὴν προτέρως τρόπων· ταῦτα γὰρ ἦν τὰ καὶ ἄλλο ἄλλῃ κατηγορεῖν, ὡν τὰ μὲν ἐν τῷ τί ἐστι τῶν ὑποκειμένων κατηγορεῖτο, ὡς τὰ καὶ τὴν πρότερον τρόπον τῷ καθ' αὐτό (τὸ 20 γὰρ ζῶον ἐν τῷ τί ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ κατηγορεῖτο), τὰ δὲ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἑαυτῶν τῷ δηλῶντι τὸ τί ἐστι τὸ ὑποκείμενον, ἐνυπῆρχε τῷ κατηγορουμένῳ, ὡς τὰ καὶ τὴν δεύτερον τρόπον. . . δέδεικτο γὰρ ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ τρόπῳ τῷ καθ' αὐτό, ἀμέσως τῆς ἀντιθέσεως ὕψης, ὅτι θάτερον τῶν ἀντικειμένων ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τῷ ὑπο- 25 κειμένῳ. id. ib.

74b πλείοσιν ἐπιχειρήμασι κατασκευάζει τὸ λεγόμενον, ὡν δεύ- 13. τερόν ἐστι τὸ προκείμενον. καὶ ἐπεὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἐπιχειρήματι λαβὼν ὅτι δεῖ τὰς ἀποδεικτικὰς προτάσεις ἐπίστασθαι, καὶ ἐκ τούτου δείξας ὅτι καὶ ἀναγκαῖα αὐτὰς δεῖ εἶναι, ἐξ ὧν πάλιν συνήγεν ὅτι καὶ 30 ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων εἰσὶν, ἐντεῦθεν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς ποιεῖ τὴν ἐπιχείρησιν, ἐξ αὐτῆς φησὶ τὸ ἀποδεικτικὸν προβλήματος ἢ τὸ συμπεράσματος, ὅπερ καὶ μᾶλλον ἐστὶ σαφέστερον. εἰ γὰρ ἡ ἀπόδειξις τῶν ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ὑπαρχόντων καὶ μὴ ἐνδεχομένων ἄλλως ὑπάρχειν, τὰ δὲ ἀναγκαῖα ἐξ ἀνάγκης (ὅ γὰρ ἐνδέχεται τι 35 ἀναγκαῖον εἰ μὴ ἐξ ἀναγκαίων συνάγεσθαι), ἢ ἄρα ἀποδείξεις ἐξ ἀναγκαίων ἐστὶν προτάσεων. ἐξ ἀληθῶν μὲν γὰρ καὶ μὴ ἀναγκαίων προτάσεων συλλογισμὸν γενέσθαι ἀληθῆ ἐνδέχεται, ἀποδεικτικὸν δὲ ἀδύνατον. id. f. 20.

74b εἴτα δεικνύς ὅτι ὡς περ κοινὴ τις ἐννοία ἐστὶ πάντων περὶ ἀπο- 40 21. δείξεως ἢ αὐτῆς, λέγω δὴ τὸ ἐξ ἀναγκαίων εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, φησὶν ὅτι ὁ μόνον οἱ πρὸς ἀλήθειαν ὀρῶντες ἀντιλέγουσι ταῖς προτάσεσιν, ἐν αἷς μὴ ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ τὸ κατηγορούμενον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐριστικώτερον ἐνεκεν φιλονεικίας ἀντι- λέγοντες, πολλάκις καὶ ἀναγκαῖα ὕψης τῆς προτάσεως ἐμποδίσαι 45 τῷ λόγῳ βυλόμενοι, φασὶ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ὣτως ὅν κοινὴ ἐστὶν ἐννοία τὸ τὰς ἀποδεικτικὰς μεθόδους ἀναγκαῖας δεῖν εἶναι. id. f. 20 b.

εἰ δέδεικτο, φησὶν, ὅτι δεῖ τὴν ἐπιστήμην ἐξ ἀναγκαίων εἶναι, γελοῖοι ἄρα οἱ νομίζοντες ἀποδεδεῖχέναι, εἰ ἐνδόξως ἢ ἀληθεῖς ἡμῖν προτάσεις προτείνωσι, μὴ ἀναγκαῖας δέ, ὡς περ οἱ σοφισταί. ἐρωτῶντες γὰρ εἰ ἐπίστατο ὁ γεωμέτρης τὰ καὶ γεωμετρίαν, καὶ τὸτο 5 λαβόντες, φασὶν ὅτι ἐπίσταται ἐστὶ τὸ ἐπιστήμην ἔχειν, τὸ δὲ ἔχειν ἐπιστήμην ἐπιστήμην ἐστὶν εἰδέναι, ὁ δὲ εἰδὼς ἐπιστήμην ἐπίστατο τί ποτέ ἐστιν αὕτη· ὁ ἄρα ἐπιστάμενος οἶδεν ὅτι ἐστὶν ἐπιστήμη, ὁ δὲ γεωμέτρης ἐπίστατο, ὁ γεωμέτρης ἄρα ἐπίστατο τί ἐστὶν ἐπιστήμη. ἐνταῦθα γὰρ λαβόντες ἀληθῆ πρότασιν, ὅτι ἐπίστατο ὁ γεωμέτρης 10 καὶ ὅτι ὁ ἐπιστάμενος ἔχει ἐπιστήμην, καὶ τρίτον τὴν ἐνδοξὴν ὅτι ὁ ἔχων τι οἶδεν ὁ ἔχει, ὣτως οἶοντο ἀποδεδεῖχέναι τὸ δεῖν τὴν γεωμέτρην εἰδέναι τί ποτέ ἐστιν ἐπιστήμη. ἐδείχθη δὲ ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἔχῃ ἀπλῶς ἐξ ἀληθῶν ὅδὲ ἐξ ἐνδόξων ἀλλ' ἐξ ἀναγκαίων καὶ οἰκείων καὶ πρώτων τῷ ὑποκειμένῳ ἀποδεικτικῇ γίνετο, ὡς εἰ ἦν τις φύσις ὠρισμένη ἐπιστήμης, ἔδει τὴν ἐπιστήμονα πάντως ἔχειν. . . τινὲς δὲ ἐξηγῶντο τὸτο τὸ χωρίον σοφιστικώτερον ὥτως. εἰ τὸ ἐπίσταται ἐστὶν ἐπιστήμην ἔχειν, τὸ δὲ ἐπιστήμην ἔχειν τὸ ἐπίσταται ἐστὶ, τὸ ἐπίστασθαι 15 ἄρα ἐπιστήμην ἔχει. ὅκετι μενόντων ἐστὶν ἐπὶ τῷ σημαίνοντι, ἀλλὰ μεταβαίνοντων ἐπὶ τὰς φωνάς, μεταβαίνοντος τῷ λόγῳ. ὁ μὲν γὰρ ἐπιστάμενος ἔχει ἐπιστήμην, αὐτό φημι τὸ ὑπὸ τῆς φωνῆς τῆς ἐπιστήμης δηλούμενον· τὸ δὲ λέγειν τὸ ἐπιστήμην ἔχειν ἐπιστήμην ἔχει, ὅκετι μενόντων ἐστὶν ἐπὶ τῷ σημαίνοντι ἀλλὰ μετα- βαίνοντων ἐπὶ τὰς φωνάς, καὶ μονονοχί λεγόντων ὅτι ἡ φωνὴ αὕτη ἡ λέγουσα τὸ ἔχειν ἐπιστήμην αὐτὸ τὸ τῆς ἐπιστήμης ὄνομα 20 ἐστὶν. προσφυσέερα δέ μοι δοκεῖ ἡ πρώτη ἐξηγήσις. id. ib.

δὴλον δὲ καὶ ἐκ τούτων ὅτι γελοῖοι παντελῶς οἱ τῷ ἐνδόξῳ κρίνοντες τὴν πρότασιν τὴν ἀποδεικτικὴν, καθάπερ ὤετο Πρωταγόρας ἀποδεικτικὰς εἶναι προτάσεις, καὶ ταύτας τὴν ἐπιστάμενον ἐπιστήμην ἔχειν, τὴν δὲ ἔχοντα ἐπιστήμην εἰδέναι τί ἐστὶν ἐπιστήμη· 25 εἰ γὰρ καὶ τὸ ἀληθὲς ἔκ αὐτάρκες πρὸς ἀπόδειξιν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὸ οἰκεῖον προσεῖναι καὶ τὰ ἄλλα αὐτοῖς διορίσασθαι, ὅλην γε τὴν πιθανὴν ἀποχρήσει. Themist. f. 4.

ἀληθὲς μὲν γὰρ ὅτι πᾶν ἰσοσκελὲς τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας 74b 25. δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, ἔκ οἰκεῖον δὲ ἐπιστήμη, διότι μὴ ἐφ' ὅτ' ἐπ' αὐτῇ δεικνύει τὸ τοιοῦτον προῆλθεν ἡ ἀπόδειξις. Ioh. Phil. f. 20 b.

ἀκριβῶς δὲ προσέθηκε τὸ "ὕψης ἀποδείξεως." τῶν γὰρ ἀξίω- 74b 27. μάτων ἐστὶ μὲν ἐπιστήμη, καὶ ἐπιστήμονες εἶναι αὐτῶν λεγόμεθα, λόγον δὲ αὐτῶν ἔκ ἔχομεν, διότι μηδὲ ἐστὶν αὐτῶν ἀπόδειξις, τῷ μὴ εἶναι αὐτῶν πρότερον τι καὶ ἀρχοειδέστερον. τούτων ὅν ἐπιστήμονες πῶς 40 ἀν ῥηθείημεν πρὶν τὴν λόγον αὐτῶν γινώσκειν; id. ib.

τὸ μέντοι αὐτὸ καὶ παντὸς τῷ γ' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ὡς συμ- 74b 28. πέρασμα εἴληπτο, ὅπερ ἐξ ἀνάγκης ὑπόκειται· τὸ δὲ β' ὁ μέσος ὅρος ὁ τῶν προτάσεων γενητικός, δι' ὃ δεικνύει τὸ συμπεράσμα. εἰ τις ὅν οἶοιτο τὴν μὲν ἀνθρωπίνην ἐξ ἀνάγκης εἶναι ζῶον, τούτου δὲ αἴτιον εἶναι νομίζοι τὸ περιπατεῖν τὴν ἀνθρωπίνην ἢ φιλοσοφεῖν, καὶ συλλογίζοιτο ὥτως "ὁ ἀνθρώπος φιλοσοφεῖ, ὁ φιλοσοφῶν ζῶον, ὁ ἀνθρώπος ἄρα ζῶον," ἐπεὶ τὴν μέσον ὅρον ἐνδεχόμενον εἴληψε, τὸ

- δὲ ἐνδεχόμενον ἐνδέχεσθαι καὶ μὴ ὑπάρχειν, ἐὰν ἄρα τὸτο ὑποτεθῇ μὴ ὑπάρχον, εἴσεσθαι μὴ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης ζῶν ἐστίν, τὴν λόγον μέντοι δι' ὃν ἐστὶ ζῶν ἔκ εἴσεσθαι, τῷ μέσῳ ὅρα ἀναιρεθέντος. τὴν λόγον δὲ ὁ μὴ εἰδὼς διότι τόδε, ἔκ ἐπίστασθαι αὐτό. ὁ αὐτὸς ἄρα τὸ αὐτὸ καὶ ἐπιστήσεσθαι καὶ ἔκ ἐπιστήσεσθαι, ἐπιστήσεσθαι μὴ διὰ τὴν ὑπόθεσιν, 5 ἔκ ἐπιστήσεσθαι δὲ διὰ τὸ ἐνδεχομένης λαβεῖν τὰς προτάσεις. id. ib.
- 74b ἄλλο ἐπιχείρημα τῷ αὐτῷ κατασκευαστικόν. ὁ δὲ λέγει, δύ-
32. νάμει τοιοῦτόν ἐστιν. τρία εἰσὶν ἐφεξῆς, φησί, ταῦτα, ὁ γινώσκων καὶ ἡ γινώσις καὶ τὸ γινωσκόμενον. συμβαίνει ὅν τὸν πρότερον ὄντα ἐπιστήμονα ὑπερον μὴ εἶναι ἐπιστήμονα, ἐνὸς τῶν τριῶν τῶν φθα- 10 ρέντος. ἡ γὰρ καὶ τῆς γνώσεως σωζομένης καὶ τῷ γινώσκοντος, τῷ πράγματος δὲ φθειρομένου, συμβαίνει μηκέτι εἶναι ἐπιστήμονα τὸν πάλαι ἐπιστήμονα, ἡ αὐτῷ φθαρέντος, τῷ πράγματος δὲ σωζο- μένου, ἡ αὐτῷ μὴ φθαρέντος λήθης γενομένης. εἴ τις ὅν, φησί, λέγοι τὴν ἀπόδειξιν ἐξ ἐνδεχομένων εἶναι, ἐπειδὴ τὴν μὴ ἀπόδειξιν ἔκ ἐν- 15 δέχεσθαι ἄλλως ἔχειν, τὸ δὲ ἐνδεχόμενον οἷόν τε καὶ μὴ εἶναι, ἐὰν ὑπο- θώμεθα μὴ ὅν τὸ ἐνδεχόμενον, συμβήσεσθαι τὸν πρὶν ἐπιστάμενον, μήτε φθαρέντα μήτε ἐπιλελησμένον μήτε τῷ πράγματος ἀπολ- λυμένον, μὴ εἶναι ἐπιστήμονα, ὅπερ γελοῖον, ὡς ἤδη εἶπον. id. f. 21.
- 74b ἔτι φθαρῆναι τὸν τοιοῦτον μέσον ἐνδέχεσθαι, σώζεσθαι δὲ τὸ συμ- 20 πέρασμα. ὁ δὲ διὰ τῆς τῷ μέσῳ γινώσκων τὸ συμπέρασμα, ἡνίκα ἂν φθαρῇ τοιοῦτον ὄν, ἀπολώλεκε τὸ διὰ τί. καίτοι θαυμα- ρὸν αὐτόν τε σωζόμενον καὶ τῷ πράγματος σωζόμενον καὶ τὴν λόγον ἔχοντα τὸν αὐτόν μὴ ἐπίστασθαι. Themist. f. 4.
- 75a ἐπειδὴ ἔδειξεν ὅτι ἀνάγκη ἐξ ἀναγκαίων προτάσεων εἶναι τὴν 25 ἀπόδειξιν, ἵνα μὴ τις οἰηθῇ περισσῶς αὐτὴν ἐρραφωδῆναι ἐκείνα, λέγων μὴ εἶναι ὅλως ἀμφίβολον τὸτο, εἰ δέοι τῷ ἀποδεικτικῷ συμπεράσματος ἐξ ἀνάγκης ὄντος, καὶ τὰς προτάσεις τὰς τὸτο συναγέσας ἀναγκαίας εἶναι (πῶς γὰρ ἐνδέχοιτο συμπέρασμα ἀναγκαῖον εἶναι, ὁ μὴ ἐξ ἀναγκαίων συνήκῃ προτάσεων;) διὰ 30 τὸτο βέλει νῦν δεῖξαι ὅτι ὁ περιττῶς αὐτῷ εἶρησεν ἐκείνα. ὅτι μὴ γὰρ τὸ ἀποδεικτικὸν συμπέρασμα ἀναγκαῖον ἐστίν, τὸτο πᾶς τις ἂν ὁμολογήσειεν. ὅτι δὲ τὸ ἀναγκαῖον ὁ πάντως ἐξ ἀναγκαίων προ- τάσεων, ὁ πρόχειρον συνιδεῖν. δυνατὸν γὰρ καὶ μὴ ἐξ ἀναγκαίων ἀναγκαῖον συναγαγεῖν. Ioh. Phil. f. 21 b.
- 75a εἰ γὰρ ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι τὸ συμπέρασμα, ὁ λέγομεν τότε 8. τὰς συνακτικὰς τῶν προτάσεων ἀναγκαίας εἶναι, ἐπειδὴ δέδεικται ὅτι ταῖς ἀναγκαίαις πάντως καὶ ἀναγκαῖον ἔπεισθαι τὸ συμπέρασμα. συμβήσεσθαι δὲ τὸτο ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν διὰ τὸ τὰς προτάσεις ἐνδεχομένης εἶναι. τὸτο γὰρ ὑπέκειτο. id. ib.
- 75a τὸ δὲ "ἔτε διότι ἔτε ὅτι" τὸτο σημαίνει ὅτι ἔτε τὸ διότι ἀπο- 14. δεδειχῶς ἔσαι ἔτε τὸ ὅτι. καὶ γὰρ, ὡς ἐξῆς ἐρεῖ, τῶν συλλογισμῶν οἱ μὴ τὸ ὅτι κατασκευάζουσιν οἱ δὲ τὸ διότι, καὶ τῶν τὸ ὅτι κατασκευα- ζόντων οἱ μὲν εἰσὶν ἐξ ἀμέσων προτάσεων οἱ δὲ ἐξ ἐμμέσων. ὁμοίως καὶ τῶν τὸ διότι. Ioh. Phil. f. 22.
- 75a ἐν μὴ ταῖς ἐξῆς, ὅπερ εἶπον, τό τε ἐμμεσον καὶ ἀμεσον καὶ ἐπὶ 16. τῷ ὅτι καὶ τῷ διότι ἐστὶ φησὶν. ἐνταῦθα δὲ διαφέλλει, καὶ τὸ μὴ ἀμεσον ἐπὶ τῷ τὸ διότι κατασκευάζοντος ἔταξε, τὸ δὲ ἐμμεσον ἐπὶ τῷ τὸ ὅτι. ἀσαφὲς δὲ ἐστὶ τὸ ῥῆσθαι διὰ τὸ τὴν διὰ πρόθεσιν ποτὲ μὴ ἐντελῶς παραλαμβάνειν ἐπὶ τῷ "μέσων," ποτὲ δὲ κατ' ἐκθλιψιν τῷ α' ἐπὶ τῷ "ἀμέσων." διόπερ ὅταν λέγῃ "ὁμοίως ἄντε τὸ ὅτι εἰδῇ διὰ μέσων," ἡ διὰ πρόθεσις ἐντελής ἐστίν. διὰ ὑποδιαστολὴν εἰς τὸ α' ποιητέον, τῆς διὰ ἐμμέσων. ὅταν δὲ λέγῃ "τὸ διότι καὶ δι' ἀμέσων," εἰς τὸ ἰ' ἀπόστροφον θετέον κατ' ἐκθλιψιν τῷ α' νοημένης τῆς διὰ πρόθεσεως, τῷ δὲ α' σερητικῷ μὴ τῷ μέσων παραλαμ- βανομένης, τῆς διὰ ἀμέσων ὅσων τῶν τὸ διότι κατασκευάζουσιν προτάσεων. id. ib.
- δείξας ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἀναγκαία τέ ἐστι καὶ ἐξ ἀναγκαίων 75a προτάσεων καὶ τῶν καθ' αὐτό, ἐπειδὴ τῶν καθ' αὐτὸ ὁ δεύτερος 18. τρόπος ὑπὸ τὰ ἀχώριστα τῶν συμβεβηκότων ἀνήγετο, ἵνα μὴ τις οἰηθῇ ἐκ τῆς καθόλου τὸ ἀχώριστον συμβεβηκὸς ἀπόδειξιν ἔχειν, αὐτὸ τὸτο προσδιορίζεσθαι ἐν τούτοις ὡς ἔκ ἐστι πάντων ἀπλῶς ἀπό- 15 δεξις τῶν συμβεβηκότων ἀχωρίσως, καὶ αὐτὸ ὑπάρχουσι τῷ ὑπο- κειμένῳ, ἀλλὰ μόνων ἐκείνων ὅσα καθ' αὐτὸ ταῖς ὑποκειμέναις ὕψαις ὑπάρχει. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ὠρισμένη καὶ μιᾷ τινὶ φύσει ὑπάρχοντα. id. ib.
- ἐπειδὴ εἶπε μὴ εἶναι τῶν συμβεβηκότων (ταῦτ' ἐν δὲ εἰπεῖν 75a τῆς ἐνδεχομένης φύσεως) ἀπόδειξιν, ἀπορεῖ ἐν τούτοις καὶ φησὶν, εἰ 22. μὴ ἐνδέχεσθαι ἀπόδειξιν συμβεβηκότων γενέσθαι διὰ τὸ ἐνδέχεσθαι καὶ ἄλλως ἔχειν, ἔκ ἐξ ἀνάγκης ἔπεισθαι τὸ συμπέρασμα, διὰ τί ὅν ὅλως προτείνομεν πρότασιν ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων καὶ συλλογι- ζόμεθα καὶ φασὶν ἔπεισθαι ταῖς τοιαύταις προτάσεσι τὰ συμπερά- 30 σματα, αἷς ἐδείξαμεν μὴ ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενα τὰ συμπερά- σματα; ἐπιλυόμενος ὅν τὴν ἀπορίαν φησὶν ὅτι διττὴν τὴν ἀναγκαῖον, τὸ μὴ δι' αὐτὴν τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν, τὸ δὲ διὰ τὴν ἀκο- λυθίαν... "ταῦτα" μὲν φησὶν ἀντὶ τῆς τὰς ἐνδεχομένης προ- τάσεις, "περὶ τούτων" δὲ ἀντὶ τῆς τῶν ἐπομένων αὐταῖς συμ- 35 περασμάτων. Ioh. Phil. f. 22 b.
- ἐνταῦθα ἡ λύσις τῆς ἀπορίας. ἔγω, φησί, δεῖ ἐρωτᾶν ἡμᾶς 75a τὰς ἐνδεχομένης προτάσεις, ἔχ' ὡς ἀναγκαίας ὕψης τῆς τῷ συμ- 25. περάσματος φύσεως διὰ τὰς προτάσεις, ἀλλ' ὅτι τῷ ἐκείνα λέ- γοντι καὶ ἀληθῶς λέγοντι, τῆς τῷ τιθεμένῳ τὰς προτάσεις καὶ 35 ἀληθῶς τιθεμένῳ, τῆς τῷ ἔπεισθαι καὶ τὸ συμπέρασμα λέγειν ἀληθῶς. τὸ δὲ "ἔχ' ὡς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τὰ ἡρωτημένα" ὁ τὸτο φησὶν ὅτι ἔκ ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα εἶναι διὰ τὰς προτάσεις (ἀνάγκη γὰρ πάντως τῶν προτάσεων ἀληθῶν ὅσων καὶ τῷ χήματος ἐρρωμένον καὶ τὸ συμπέρασμα συνάγεσθαι) ἀλλ' ὅτι ἔχ' ἡ αἰτία τῆς εἶναι ἐν 40 ταῖς προτάσεσι τῷ ἀναγκαῖον συνάγεσθαι συμπέρασμα ἐστίν, ὅπερ δεῖ ἐν τοῖς ἀποδεικτικαῖς εἶναι συλλογισμοῖς. id. ib.
- δοκεῖ ἐνταῦθα ταυτολογεῖν ὁ φιλόσοφος. ὁ γὰρ εἶπεν ἄνω- 75a τέρω, ταῦτα καὶ ἐνταῦθά φησι, λέγω δὲ ὅτι ἔκ ἐνδέχεσθαι τὴν ἀπό- 28. δεξις ἐξ ἐνδεχομένων εἶναι προτάσεων, καὶ ταῖς αὐταῖς κατα- 45 σκευαῖς πάλιν κέχρησθαι. ὁ μάλιστα δὲ τὸτο ποιεῖ, ἀλλ' ἐπεὶ βέλει ἐντεῦθεν ἡμᾶς διδάξαι ὅτι δεῖ τὴν ἀπόδειξιν ἐξ οἰκείων τῶν καθ' ἑκάστον γένος περὶ ὃ ἐστὶ τὸ πρόβλημα καὶ τὰς προτάσεις λαμβάνειν, καὶ μὴ ἀποδεικνύναι τι γεωμετρικὸν θεωρήμα, εἰ τύχοι, ἐξ ἀριθμη-

τικῶν προτάσεων λαμβάνοντα. διὰ τὸτο γὰρ ἔλεγεν ἀνωτέρω ὅτι
 ὃ πᾶν ἀληθές οἰκεῖν ἀποδείξει, ἀλλὰ τὸ πρῶτον τῷ οἰκεῖν γένος
 περὶ ὃ ἀποδείκνυσι. τὸτο δὲ δείκνυσιν ἐκ τῆ προσλαβεῖν ὅτι ἐκ
 τῶν καθ' αὐτό εἰσιν αἱ ἀποδείξεις. διὰ τὸτο ἔν πρότερον ἡμᾶς
 ὑπομνήσκει τῶν ἀποδεδειγμένων, ὅτι ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ καὶ τῶν 5
 ἐξ ἀνάγκης αἱ ἀποδείξεις. id. f. 23.

75a τὸτο δὲ παράδειγμα τίθησι τὸς διὰ σημείων συλλογισμούς,
 31. οἵτινες τὰ αἷτια ἐκ τῶν αἰτιατῶν συλλογίζοντι. ἐκ γὰρ τῶν δια-
 φόρων φωτισμῶν τῆς σελήνης τὸ σφαιροειδὲς αὐτὴν ἔχειν σῶμα
 συνάγει, καὶ ἐκ τῆ καπνὸν φαίνεσθαι τὸ πῦρ εἶναι. τὸτο γὰρ εἰ καὶ 10
 μυριάκις αἰεὶ ὑπάρχει τοῖς δείκνυμένοις, ὅκ ἐστιν ἐπὶ τῶν ἀπο-
 δείξεσι, ὅτι μὴ ἐξ αἰτίων τὰ αἰτιατὰ συλλογίζοντι, μηδὲ ἐκ τῶν
 πρώτων τὰ δευτέρα, ὅπερ δεῖ τὴν κυρίως ἔχειν ἀπόδειξιν, ἀλλ'
 ἀνάπαλιν. id. ib.

75a δείξας ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἀναγκαῖα τέ ἐστι καὶ ἐξ ἀναγκαίων, καὶ 15
 38. ὅτι μόνον τὰ καθ' αὐτὰ ἀναγκαῖα, ἐντεῦθεν, ὥσπερ εἶπον, πόρισμά
 τι συνάγει τὸ νῦν δεικνύμενον. τὸτο δὲ ἐστιν ὅτι ὅκ ἐνδέχεται τὰς
 ἀποδείξεις τὰς ἄλλη τινὶ ἐπιστήμῃ ἐφαρμοζύσας ἐφαρμόσαι καὶ ἐπὶ
 ἄλλῃ. . . νῦν μὲν ὅπως ὁλοχερέστερόν φησιν ὅτι δύναται τοῖς αὐτοῖς
 ἀξιώμασιν ἐπὶ διαφόρων ἐπιστημῶν χρῆσασθαι, προῖων δὲ ἀκριβο- 20
 λογήσει περὶ τῶν. id. ib.

75a γένος τὸ ὑποκείμενον τῷ συμπεράσματός φησιν, ὥσπερ πολ-
 41. λαχῶ εἴωθε λέγειν. id. f. 23 b.

75b τὸτο φησιν. τὸ τὰς ἐλάττους προτάσεις ἐπὶ τινων ἐπιστημῶν
 6. ἐνδέχεται τὰς αὐτὰς λαβεῖν, ἐρῶμεν μὲν ταῦτα. δεικνύσει γὰρ 25
 ὅτι ἐνδέχεται ἐν ταῖς ὑπαλλήλοις ἐπιστήμασι τὰς εἰλημμένας ἐν τῇ
 μερικωτέρᾳ ἐπιστήμῃ προτάσεις, ταύτας καὶ ἐν τῇ καθολικωτέρᾳ
 λαμβάνειν. id. ib.

75b τὸ "αἰ" ἀντὶ τῷ καθόλου παρείληπτο. τῶν ἐπὶ, καθόλου ἐπὶ
 7. πάσης ἀριθμητικῆς ἀποδείξεως τὸ αὐτὸ γένος παραλαμβάνει. 30
 id. f. 24.

75b προεἶληπτο δὲ ὅτι καθ' αὐτὸ δεῖ καὶ τὸς ἄκρας ἀλλήλων κατη-
 10. γορεῖσθαι, καὶ τὸν μέσον τῷ μὲν ὑποκειντὶ τῷ δὲ κατηγορεῖσθαι. ὥς εἰ
 μὴ ἐκ τῶ αὐτῷ γένος παραληφθεῖεν, ὅκ ἔσονται καθ' αὐτὸ ἀλλήλοις
 ὑπάρχοντες ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός. id. ib.

τὸ μὲν γὰρ δεικνύει ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη, ὅκ ἐστιν
 ἴδιον γεωμετρίας, διότι μὴ ἐκ τῶν ὑποκειμένων τῇ γεωμετρίας
 εἰλημμένοι εἰσιν οἱ ὅροι, μᾶλλον δὲ διαλεκτικῆς, ἥτις τὴν πρώτην
 μιμημένη φιλοσοφίαν τὰ πάντα πειρᾶται δεικνύειν, ὥσπερ πάντων
 αὐτῇ ὑποκειμένων. ὁμοίως ὅτι ὅδε οἱ δύο κύβοι κύβος γεωμε- 40
 τρίας ἐστὶ δλονότι ἀποδείξει, σερεομετρίας δὲ μᾶλλον. γεωμε-
 τρία μὲν γὰρ περὶ τὰ ἐπίπεδα ἔχει τὴν σκέψιν, σερεομετρία δὲ περὶ
 τὰ σερεά. κύβος δὲ ὑποκείμενον τῇ σερεομετρίας. τὸ δὲ "οἱ δύο
 κύβοι κύβος" τὸτο φησι, πῶς οἶόν τε τὸν κύβον διπλασιάσαι καὶ
 πάλιν μένειν τὸ τῷ κύβῳ χῆμα. ἔοικε δὲ διὰ τῶν τὴν πολυθρύλ- 45
 λητον αἰνίττειν ἰσορίαν. Δηλοῖς γὰρ λοιμῶξασιν ἔχρησεν ὁ Ἀπόλ-
 λων ἀπαλλαγῆσεσθαι τῷ λοιμῷ, εἰ τὸν βωμὸν διπλασιάσας κυ-
 βικὸν ἔχοντα χῆμα. οἱ δ' ἐπωκοδόμησαν προΐεντες τῷ προτέρῳ

βωμῷ ἕτερον κύβον ἴσον. ἀλλ' ἡ τῶν δύο κύβων συνθήκη τὸ τῷ
 κύβῳ χῆμα ἡλλοίωσε. γέγονε γὰρ ἀντὶ κύβου δοκίς. τῷ λοιμῷ δὲ
 μὴ παυσάμενος ἔχρησεν ὁ θεὸς μὴ πεποιηκέναι αὐτὸς τὸ προ-
 σαχθέν. ὁ μὲν γὰρ προσέταξε διπλασιάσαι τὸν κύβον, τῶν βω-
 μὸν κατασκευάσαι κυβικὸν τῷ προτέρῳ διπλάσιον, οἱ δὲ κύβον
 ἐπὶ κύβῳ ἐπέθηκαν. ἦλθον ἔν πρὸς Πλάτωνα ζητῶντες μέθοδον,
 πῶς ἂν τὸν κύβον διπλασιάσαιεν. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸς φησιν, ἔοικεν
 ὑμῖν ὀνειδίζειν ὁ θεὸς ὡς ἀμελῶσι γεωμετρίας. ὁ δὲ τῷ κύβῳ δι-
 πλασιασμός εὐρεθήσει, φησὶν, εἰ δύο εὐθειῶν δύο μέσαι ἀνάλογον
 εὐρεθῆεν. καὶ τὸτο τὸ πρόβλημα τοῖς μαθηταῖς προεβάλλετο,
 οἵτινες καὶ περὶ τῶν γεγράφασιν, ὡς δεδύνηται ἕκαστος, ὡς ὅδε τι
 περισώζει μέχρι τῶ νῦν. ἀλλ' ὅδε ὁ γεωμέτρης περὶ τῶν ἐπε-
 σημήνατο. δύο μὲν γὰρ δοθειῶν εὐθειῶν μέσον ἀνάλογον εὐρεῖν,
 ἐξέθετο τὴν ἀπόδειξιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ πορίσματι τῷ λγ' τῷ
 πρώτῳ τῶν σερεῶν, ὡς ἂν ὡς τεσσαρες εὐθεῖαι ἀνάλογον ἐφεξῆς,
 ἔσαι ὡς ἡ πρώτη πρὸς τὴν τετάρτην, ὅτω τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης σε-
 ρεῶν παραλληλεπίπεδον πρὸς τὸ αὐτὸ ἀπὸ τῆς δευτέρας, τὸ ὁμοίον
 τε καὶ ὁμοίως ἀναγραφόμενον. τῷ μέντοι Ἀπολλωνίῳ τῷ Περγαίῳ
 ἐστὶν εἰς τὸτο ἀπόδειξις, ὡς Παρμενίων φησὶν, ἣν καὶ ἐκθήσομεν
 ἔχσαν ὅτως. id. ib.

Ἀθηναίους λοιμῶξασιν ἔχρησεν ὁ θεὸς ἀπαλλαγῆσεσθαι τῷ
 λοιμῷ, εἰ τὸν βωμὸν διπλασιάσας. ἦν δὲ ὅτος κύβος. οἱ δὲ
 λαβόντες ἕτερον κύβον ἴσον ἐπιτεθείκασιν τῷ βωμῷ. τῷ λοιμῷ δὲ
 μὴ παυσάμενος ἔχρησεν ὁ θεὸς μὴ πεποιηκέναι αὐτὸς τὸ προσαχ-
 25. θέν. ὁ μὲν γὰρ προσέταξε διπλασιάσαι τὸν βωμὸν, οἱ δὲ κύβον ἐπὶ
 κύβῳ ἐπέθηκαν. καὶ ἦλθον πρὸς Πλάτωνα λέγοντες, πῶς ἂν τὸν
 κύβον διπλασιάσαιεν; ὁ δὲ πρὸς αὐτὸς φησιν, ἔοικεν ὑμῖν ὀνειδί-
 ζειν ὁ θεὸς ὡς ἀμελῶσι γεωμετρίας. τὴν δὲ τῷ κύβῳ διπλωσιν
 εὐρεθήσεσθαι φησιν, εἰ δύο εὐθείαις δύο μέσαι ἀνάλογον εὐρεθῶσι.
 καὶ τὸτο τὸ πρόβλημα τοῖς μαθηταῖς προεβάλλετο. καὶ τινες γὰρ
 τῶν μαθητῶν περὶ τῆς τῶν εὐρέσεως γεγράφασιν. ὁ μὲν γὰρ
 γεωμέτρης ἔδειξεν ὅτι τριῶν εὐθειῶν ἀνάλογον ὅσων, ὡς ἔχει ἡ
 πρώτη πρὸς τὴν τρίτην, ὅτω τὸ ἀναγραφόμενον τετράγωνον πρὸς τὸ
 ἀπὸ τῆς δευτέρας. ὁ μέντοι παραδεδωκε μέθοδον, πῶς ἂν δύο
 35. εὐθείαις δύο μέσαι ἀνάλογον εὐρεθῶσιν. ἐν ἔν τοῖς ἐπιπέδοις
 ἀπλῶς ἔδειξεν ὅτι ὡς ἔχει ἡ πρώτη πρὸς τὴν τρίτην, ὅτω τὸ ἀπὸ
 τῆς πρώτης τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς δευτέρας. οἷον ἔσσαν
 τρεῖς εὐθεῖαι ἀνάλογον, ἡ μὲν α', ἡ δὲ β', ἡ δὲ γ'. ὡς γὰρ ἔχει ἡ τῶν
 ὀκτῶ πρὸς τὴν τῶν τέσσαρων (διπλασίῳ γὰρ ἐστὶν), ὅτως ἔχει καὶ
 ἡ τῶν δ' πρὸς τὴν τῶν β'. διπλασίῳ γὰρ καὶ αὕτη. καὶ διὰ τὸτο ὡς
 ἔχει ἡ πρώτη πρὸς τὴν τρίτην, ἡ τε τῶν ὀκτῶ πρὸς τὴν τῶν δύο
 (ἐστὶ γὰρ τετραπλασίῳ), ὅτως ἔχει καὶ τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης τετρά-
 γωνον, ὅπερ ἐστὶ γδ', πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς δευτέρας, ὅπερ ἐστὶν ις'. ἔχει
 ἔν τῶν γδ' πρὸς τὸ τῶν ις' τὸν τετραπλασίονα λόγον. τετρα-
 45. πλασίῳ γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ πρώτη τῆς τρίτης, ἡ τῶν α' τῆς τῶν β'.
 ὅτω μὲν ἔν τοῖς ἐπιπέδοις ἔδειξεν, ἐν δὲ τοῖς σερεοῖς τὸ καθολικώ-
 τερον, ὅτι ὡς ἐστὶν ἡ πρώτη πρὸς τὴν τρίτην, ὅτω τὸ ἀπὸ τῆς πρώ-
 τῆς δοθέν τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς δευτέρας. τῶν ἔν ὅτως

ἐχόντων, εἰ εὐρεθῶσιν εὐθείαις δύο δύο μέσαι ἀνάλογον, ὡς ἔχει ἢ πρώτη πρὸς τὴν τετάρτην, ὅπως ἔξει τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς δευτέρας. εὐρίσκει δὲ τὸν τρόπον τῆτον, οἷον ὑποκείμενῳ δύο δοθεισῶν εὐθειῶν δύο μέσας ἀνάλογον προσευρεῖν, ἔφωσαν δὲ αἱ δοθεῖσαι δύο αἱ αβ' βγ', ὧν δεῖ δύο μέσας ἀνάλογον προσευρεῖν. ἐκβεβλήσθωσαν αἱ βὰ' βγ' ἐπὶ τὰ ζή, καὶ συμπεπληρωθῶ ἐπὶ τὸ βδ' ὀρθογώνιον, καὶ ἦχθω διάμετρος ἡ αγ', καὶ ἐπὶ τῆς αγ' γεγραφθῶ ἡμικύκλιον τὸ αδεγ', καὶ διὰ τῶ δ' σημείῳ ἦχθω εὐθεῖα ἡ ζή. καὶ ὅπως ἔξαι τὴν ζδ' ἴσην εἶναι τῇ εή. λέγω ὅτι αἱ δύο αἱ γή' αζ' ἴσαι ὕσαι τῶν αβ' βγ' μέσαι ἀνάλογον εἰσίν. ἴση ἡ δὲ τῇ αβ'. ἔξιν ἄρα ὡς ἡ αβ' πρὸς τὴν βγ', ὅπως ἡ γή' πρὸς τὴν ζα' καὶ ἡ ζα' πρὸς τὴν βγ'. ἐπεὶ γὰρ ἴση ἐστὶν ἡ ζδ' τῇ εή, κοινὴ δὲ ἡ δέ, ἴση ἄρα ἐστὶν ἡ ζε' τῇ δή. ἴσον ἄρα τὸ ἀπὸ τῶν δή' ηέ' τῷ ὑπὸ τῶν εζ' ζδ'. ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπὸ τῶν δή' ηέ' ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῶν βή' ηγ', ὡς ἐν τοῖς ἡμικυκλίοις ἀποδείκνυται, 15 τὸ δὲ ὑπὸ τῶν εζ' ζδ' ἴσον ἐστὶ τῷ ὑπὸ τῶν βζ' ζα'. καὶ ἐπεὶ δέδεικται ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ τῷ ἕκτῳ τῶν στοιχείων ὅτι τῶν ἰσοπλευρῶν καὶ ἰσογωνίων παραλληλογράμμων ἀντιπεπρόνθασιν αἱ πλευραὶ αἱ περὶ τὰς ἴσας γωνίας, ὡς ἔξιν ἡ βζ' πρὸς τὴν βή, ὅπως ἡ γή' πρὸς τὴν αζ'. ἀλλ' ὡς ἡ βζ' πρὸς τὴν βή, ὅπως ἡ 20 τε ζα' πρὸς τὴν αδ' καὶ ἡ γδ' πρὸς τὴν γή. καὶ ὡς ἄρα ἡ γδ' πρὸς τὴν γή, ὅπως ἡ τε γή' πρὸς τὴν αζ' καὶ ἡ ζα' πρὸς τὴν βγ'. δύο ἄρα δοθεισῶν εὐθειῶν τῶν αβ' βγ', εὐρήνῃ δύο μέσαι ἀνάλογον αἱ γή' ζα'. id. f. 117 b.

75 b παραδείγματος δὲ ἕνεκεν τὴν εὐθεῖαν εἶπε καλλίστην τῶν 25 γραμμῶν. τὴν γὰρ περιφέρειάν φασι τῶν γραμμῶν εἶναι καλλίστην διὰ τὸ ὁμοιομερῆ εἶναι καὶ πᾶν μέρος αὐτῆς παντὶ μέρει ἐφαρμόζειν. ὁμοίως καὶ εἰ λέγοιτο ἡ εὐθεῖα ἐναντία τῇ περιφερείᾳ, ὅδὲ τῆτο ὁ γεωμέτρης ἐπισκέψεται. ὃ γὰρ ἡ γραμμὰ ὑπάρχει αὐταῖς ἢ τὸ κάλλος ἢ ἡ ἐναντιότης. πολλοῖς γὰρ καὶ ἄλλοις ταῦτα ὑπάρχει. 30 ὥς ἐ' παραλήψεται ἡ γεωμετρικὴ ἐπιστήμη τὰ τοιαῦτα ὡς μὴ ἄντα οἰκεία μηδὲ πρῶτα τῷ ὑποκειμένῳ γένει. ταῦτα γὰρ ὑπάρχουσι ταῖς γραμμαῖς ὡς κοινόν τι. id. f. 24 b.

75 b κοινὰ γὰρ ταῦτα καὶ πλείοσιν ὑπάρχοντα γένεσιν, ὥς ἐ' παρα- 20 τηρητέον εἰς τὰς ἀποδείξεις καὶ τὸς τόπους ἐκείνους τὸς πολυχρήστους 35 ὅς ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς παρελήφσαμεν, λέγω δὲ τὸς τε ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν ὁμοίων καὶ τῶν συζόχων. πολὺ κοῖνοι γὰρ καὶ ὅδὲν ἔχοντες οἰκείον ὅδὲ προσεχὲς ἐνὶ γένει. Themist. f. 4 b.

75 b ἐντεῦθεν βάλεται δεῖξαι ὅτι ὅδὲ ἐνός τῶν φθαρτῶν ἐνδέχεται 21 ἀπόδειξιν εἶναι. δεικνύει δὲ τῆτο ἐκ τῶν προαποδεδειγμένων, 40 εἰ γὰρ ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ καὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων αἱ ἀποδείξεις, ὅχι οἷον τε τῶν φθαρτῶν τι ἀποδεικνύναι. τὰ γὰρ φθαρτὰ ὃ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων ἀλλὰ τῶν ποτὲ μὲν ποτὲ δ' ὃ. Ioh. Phil. f. 24 b.

ἐνταῦθα τοίνυν σκεπτέον τὸ συμπέρασμα πῶς πρῶτον κα- 45 θόλη, ἐφ' ὧν αἱ προτάσεις πρότεραι καθόλη. ὃ γὰρ ἂν τὸ πρῶτον ὑπάρχοι ἐν τῷ συμπεράσματι, εἰ προτέροις ὑπάρξει τοῖς λήμμασιν. ἢ πρῶτον μὲν ὅχι αἱ τὰς προτάσεις ἀναγκαῖαν ἐξιν εἶναι

καθόλη. καὶ γὰρ εἴρηται "ἐὰν ὦσιν," ὅχι ὅτι δεῖ πάντως εἶναι τοιαύτας. 5 ἔπειτα ἐπὶ τῶν τοιούτων ὅδὲν κωλύει μὴ τὸ φύσει καὶ καθόλη πρῶτον ὑπάρχειν ἐν τῷ συμπεράσματι, ἀλλὰ τὸ πρῶτον τῶν δυναμένων ἀποδειχθῆναι. καὶ ἴσως ἀντιλέγων τῆτο λέγει ὁ Ἀλέξανδρος. ἄμεινον δὲ μὴ σφόδρα ἀκριβολογεῖσθαι μηδὲ διαιρεῖσθαι νομίζειν Ἀριστοτέλην ὅτω, τὸ καθόλη μὲν ἐν τῷ συμπεράσματι δεῖν ὑπάρχειν, τὸ καθ' αὐτὸ δὲ ἐν ταῖς προτάσεσιν. ὅτε γὰρ διαρρήδην 10 περὶ καὶ φανερώς τῆτο εἴρηται, ὅτε δυνατὸν σῶζεσθαι τὸ καθόλη πρῶτον ἐν τῷ συμπεράσματι, εἰ γὰρ ἐκ τῶν καθόλη δεικνύοιτο. ὁ δὲ γὰρ ὡς ἀνάγκη τὸ κατηγορούμενον τῷ μέσῳ πρῶτον ὑπάρχειν, τὸ δὲ ὡς ἀποδεικνύειν πρῶτον ὅπως εἶναι τὸ συμπέρασμα καθόλη. περὶ μὲν ὅν τῷ πρῶτῳ συμπεράσματος, ὁ συνάγει ἐκ τῶν ἀμέσων προτάσεων, ἴσως ἂν λέγοιτο πιθανῶς. περὶ δὲ τῶν ἐφεξῆς καὶ ἐκ προδεδειγμένων συναγομένων πῶς ἂν ἔτι χώραν ἔχοι λοιπόν; ὅδὲ γὰρ ὡς ἀποδεικνύει πρῶτα ἐκεῖνα. ὥς ἐ' πάσας τὰς τοιαύτας ἀποδείξεις παραγραφτέον τὸς τὸ καθόλη νομίζοντας ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τῷ συμπεράσματι, ἢ συγχωρητέον καὶ τὸ καθόλη περὶ τῶν 15 προτάσεων λέγεσθαι, καθάπερ τὸ καθ' αὐτό, καὶ περὶ προτάσεων δὲ τῶν πρῶτων καὶ ἀναποδείκτων, εἰς αὐτὰς ἀνάγει ἢ ἀποδείξει. ἢ γὰρ ἀκρίβεια τῆς ἀποδείξεως ἐν τοῖς λήμμασιν. τῷ δὲ συμπεράσματι ἀποχρήσει τὸ ἐκ τοιούτων συνάγεσθαι πρὸς τὸ γίνεσθαι ἀναγκαῖον τὸν συλλογισμόν. τῆτο καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ὁ δὲ γὰρ ποιεῖ. εἰπὼν γὰρ ὅτι "ἐὰν ὦσιν αἱ προτάσεις καθόλη," ὅχι ὅτι ἐστὶ καθόλη καὶ τὸ συμ- 20 πέραςμα ἐπενήνοχεν, ἀλλ' ὅτι αἰδίδιον. ἢ τοίνυν ταῦτα ῥητέον, ἢ ὅτι δυνατὸν ἄμφω καθόλη ὑπάρχειν, καὶ τὸ ἐν τῷ συμπεράσματι δεικνύμενον καὶ τὸ δι' ὃ δεικνύεται, οἷον τῷ τριγώνῳ καὶ τὸ δύο ἔχειν ὀρθὰς, ὅπερ ἐστὶ τὸ δεικνύμενον, καὶ τὸ τὴν ἐκτὸς ἴσην εἶναι δυσὶ ταῖς ἐντὸς καὶ ἀπεναντίον, ὅπερ ἐστὶ δι' ὃ δεικνύεται. ταῦτα μὲν ἂν ἀναγκαῖον ἦν διὰ τὸ χρήσιμον ἐξεργάσασθαι. Themist. f. 5.

75 b τῆτέστιν ἡς αἱ προτάσεις καθόλη λαμβάνονται. εἴτα ἐπειδὴ 23 πάσης ἀποδείξεως καθόλη δεῖ εἶναι τὰς προτάσεις αἷς πάντως αἰδίδιον ἐπεὶ τὸ συμπέρασμα, προσέθηκε τὸ "καὶ τῆς ἀπλῶς εἰπεῖν ἀποδείξεως," τῆτέστι κοινῇ λόγῳ πάσης ἀπλῶς ἀποδείξεως αἰδίδιον ἐστὶ τὸ συμπέρασμα. Ioh. Phil. f. 24 b.

75 b καλῶς ὅχι εἶπε καὶ συμβεβηκός, ἀλλ' "ὡς περ καὶ συμβε- 24 βηκός." τῆ γὰρ ὅτι Σωκράτης ζῶν ἀπόδειξις μὲν ὅχι ἔξαι, διότι φθαρτὸν ὁ Σωκράτης. τρόπον δὲ τινὰ καὶ συμβεβηκός ἂν λέγοιτο αὐτῷ ἢ ἀπόδειξις εἶναι, ὅτι ἐφ' ὃ ἐστὶ κυρίως ἢ ἀπόδειξις, τῆτο ὅχι ἐστὶ Σωκράτης, λέγω δὲ τὸ ἐμφυχον τὸ αἰδητικόν, ὃ καθ' αὐτὸ καὶ 40 πρῶτως ἐστὶ ζῶν ἀλλ' ὃ καὶ συμβεβηκός, τῆτο ὑπάρχει ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ποτέ, διὰ τῆτο ὃ κυρίως καὶ συμβεβηκός ὁ Σωκράτης ζῶν ἐστὶν, ἀλλὰ τρόπον τινὰ καὶ συμβεβηκός, διότι ἢ μὲν ἀπόδειξις ἐπ' ἄλλῃ ἐστὶ κυρίως, καθ' ὃ προσεχῶς τὸ ζῶν κατηγορεῖται, οἷον τῷ αἰδητικῷ. δι' ἐκεῖνον δέ, ἐς ἂν ἢ Σωκράτης, λέ- 45 γοιτ' ἂν ἀποδεικνύσθαι ὅτι ἐστὶ ζῶν. τὸ δὲ μὴ αἰετὸν τινὰ τοῖς καὶ συμβεβηκός ἂν εἴη. διττῶς δὲ φέρεται ἢ γραφή. τὰ μὲν γὰρ πλείονα τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν "ὅτι τῷ καθόλη αὐτῷ ἐστὶν," τινὰ δὲ "ὅτι ὃ καθόλη αὐτῷ ἐστὶν." καὶ ἢ μὲν δευτέρα γραφή, ἢ

λέγουσα "ὁ καθόλου," σαφεστέρα ἂν εἴη· τυχέσιν ἐπεὶ μὴ καθόλου
 ἔχειν Σωκράτην ζῶντα (καθόλου γὰρ ἦν ἢ πρῶτως καὶ παντὶ καὶ αἰ-
 τῶν υποκειμένων ὑπάρχον), ἢ δὲ ἀποδείξει τῶν τούτων. ἢ δὲ
 "ἀλλὰ ποτὲ καὶ πῶς," τυχέσιν ὅτι ποτὲ τῷ Σωκράτει ἢ ζῶντι
 κατηγορεῖται, ἔσ' ἂν δηλονότι ἢ ὁ Σωκράτης. ἢ δὲ "καὶ πῶς" 5
 ὅτι ἢ πρῶτως ἢ δὲ καθ' αὐτὸ ὁ Σωκράτης ζῶν, ἀλλ' ἐπεὶ πᾶς
 ἄνθρωπος ζῶν, πᾶν δὲ αἰσθητικὸν ζῶν, ὁ δὲ Σωκράτης καὶ ἄνθρω-
 πος καὶ αἰσθητικός, διὰ τῆτο ὁ Σωκράτης ζῶν. δεῖ δὲ τὴν ἀπό-
 δεῖξιν καθ' αὐτὸ πρῶτως τῶν υποκειμένων ὑπάρχειν. ἢ δὲ ἑτέρα
 γραφὴ ἢ λέγουσα, "ὅτι τῷ καθόλου αὐτῷ ἐστὶ," ἢ ἀντὶ τῆς καὶ παντὸς 10
 βύλεται δηλῶν· τυχέσιν ἐπειδὴ πᾶς ἄνθρωπος ζῶν, διὰ τῆτο καὶ
 Σωκράτης ζῶν· παντὶ γὰρ ἀνθρώπῳ ἢ ζῶντι· δυνατὸν μὲν ἔν ἢ
 τὴν φθαρτὴν πρότασιν καὶ καὶ συμβεβηκὸς τῷ ὄντι λαβεῖν, ὡς εἰ
 ἐλέγομεν ὁ Σωκράτης λευκός ἐστιν· ἀλλ' ἵνα τῶν φθαρτῶν προ-
 τάσεων τὰς μᾶλλον ἐγγιζούσας τῇ ἀποδείξει παραλάβῃ, διὰ τῆτο 15
 παρέλαβε τὰς ἐκείνης ἐχούσας τὴν κατηγορούμενον, ὅσον ὅτι ὁ Σω-
 κράτης ζῶν, ἢ τι τοῖσιν. καὶ διὰ τῆτο, ἐπειδὴ τοιαύτας ἔλαβε
 τὰς προτάσεις, εἶπε ἢ ὡς περ καὶ συμβεβηκός. id. ib.

75 b ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὡς εἶπερ αἰδίων εἶναι δεῖ ἢ συμπέρασμα
 25. ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, ὅθεν ἀποδείξει ἔσται τῶν φθαρτῶν, ὅθεν ἐπι-
 στήμη ἀπλῶς ἀλλ' ἔτις ὅτι ὁ καθόλου αὐτῷ ἐστὶν· πῶς γὰρ ἂν γέ-
 νοιτο αἰδίων; ἔτι ἢ συναγόμενον ἐν ᾧ ἢ φθαρτὴν υποκείμενον πε-
 ριέχεται, ᾧ μὴτε αἰεὶ ἢ κατηγορούμενον ὑπάρχει μὴτε ἀπλῶς ἀλλὰ
 ποτὲ καὶ πῶς, ὅσον τῷ Σωκράτει ἢ ζῶντι εἶναι· νῦν γάρ, καὶ ἔχ' ὅτι
 Σωκράτης, ἀλλ' ὅτι ἄνθρωπος. Themist. f. 5 b.

75 b ὅταν δέ, φησί, ἢ φθαρτὴν συλλογιζώμεθα, ἀνάγκη τῶν δύο
 26. προτάσεων τὴν ἐλάττω καὶ φθαρτὴν εἶναι καὶ μὴ καθόλου, φθαρτὴν
 μὲν, διότι καὶ ἢ συμπέρασμα φθαρτόν, εἴγε μὴ οἷόν τε ἐξ ἀναγ-
 καίων φθαρτόν τι συμπερανθῆναι. Ioh. Phil. f. 25.

75 b τυχέσιν, ἐπειδὴ φθαρτὴν εἶναι ἀνάγκη τὴν ἐλάττω πρότα- 30
 28. σιν, ἀνάγκη καὶ μερικὴν εἶναι ταύτην· ἐφ' ᾧ γὰρ ἀληθεύει, ἢ
 μὲν αὐτῶν ἔσται ἢ δὲ ἔκ ἔσται. ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔπω ἐφθαρτῇ,
 τῆτο ἔσται, ὁ δὲ ἐφθαρτῇ, τῆτο ἔκ ἔσται. ὡν δὲ ἢ μὲν ἐστὶ ἢ
 δὲ ἔκ ἐστὶ, τῆτο ἢ κατ' ἀκολουθίαν κατηγορούμενον μερικὸν εἶναι
 ἀνάγκη. id. ib.

75 b ὡς περ, φησί, τῶν φθαρτῶν ἔκ ἔστιν ἀποδείξεις, ἔτις ὅθεν ὀρι- 30
 30. σμόν αὐτῶν ἐνδέχεται εἶναι. πᾶς γάρ, φησὶν, ὀρισμὸς ἀρχὴ ἐστὶν
 ἀποδείξεως ἢ συμπέρασμα τι ἀποδείξεως, θέσει μόνῃ διαφέρουσα.
 εἴρηται δὲ ἐν τῷ περὶ ψυχῆς (11) ὅτι τρία τὰ εἶδη τῶν ὀρισμῶν·
 οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ὕλης εἰσὶν, οἱ δὲ ἐκ τῆς εἰδους, οἱ δὲ ἐκ τῆς συναμ- 40
 φοτέρως, ὅσον ὁ ἐν θυμὸν ὀρίζομενος ἐκ τῆς ὕλης ἐρεῖ ζέσιν εἶναι
 τῷ περικαρδίᾳ αἵματος, ἐκ δὲ τῆς εἰδους ὀρεξὶν ἀντιλυπῆσεως,
 ἐκ δὲ τῆς συναμφοτέρως ζέσιν τῷ περικαρδίᾳ αἵματος δι' ὀρεξὶν
 ἀντιλυπῆσεως. οἱ μὲν ἔν τῇ εἰδους ὀρισμοὶ ἀρχαὶ εἰσι τῶν ἀπο-
 δείξεων· αἱ γὰρ ἀποδείξεις ἐκ τῶν αἰτίων τὰ αἰτιατὰ συλλογίζονται, 45
 αἰτίον δὲ τῆς ὕλης ἢ εἶδος καὶ ἢ τοιαύδε ὕλη ἐστὶν. εἰς ἀπόδειξιν ἔν
 τῷ θυμῷ χρῆσται· ἂν τις ἐν ἀρχῇ λόγῳ τῷ ἀπὸ τῆς εἰδους ὀρι-
 σμῷ τῆτον τὴν τρόπον "ὁ δεῖνα ὀρέγεται" ἀντιλυπῆσαι, τῷ ὀρεγα-

μέναν ἀντιλυπῆσαι ζέει ἢ περὶ τὴν καρδίαν αἷμα, ζέει ἄρα τῷ
 δεῖνος ἢ περὶ τὴν καρδίαν αἷμα." ἰδὲ γὰρ ἐν τούτοις τῷ μὲν ἀπὸ τῆς
 εἰδους ὀρισμῷ εἰς ἀρχὴν τῆς ἀποδείξεως ἐχρησάμεν, τὴν δὲ ἀπὸ τῆς
 ὕλης συμπέρασμα ἐποίησάμεν ἀποδείξεως. Ioh. Phil. f. 25 b.

ἐπειδὴ εἶπε τῶν φθαρτῶν μὴ εἶναι ἀπόδειξιν, ζητεῖ περὶ τῶν 75 b
 αἰδίων μὲν γινομένων, φθειρομένων δὲ καὶ ἢ μὴ συνεχῶς ἀλλὰ 33.
 διακόπτεσθαι χρονικοῖς διαστήμασιν, οἷον ἔστω περὶ σεληνιακῆς ἐκλεί-
 ψεως· εἰ γὰρ ἐκάστη τῶν ἐκλείψεων φθαρτὴ ἐστὶν (ἐκλείψουσα γὰρ ἢ
 σελήνη πάλιν φωτίζεται), πῶς ἐπὶ τούτων φάμεν ἀπόδειξιν εἶναι; καὶ
 φησὶν ὅτι ἐκάστη μὲν τῶν καὶ μέρος ἐκλείψεων ἔκ ἀποδεικτῆς, ἐπει-
 περ ἐστὶ γενητὴ καὶ φθαρτὴ, ἢ δὲ ἀπόδειξις ἔχ' ὡς ἐπὶ τῇσδε τῆς
 ἐκλείψεως γίνεσθαι τῆς καὶ τῇσδε τὴν ὥραν γινομένης, ἀλλὰ καὶ ἢ
 κοινὸν εἶδος τῶν ἐκλείψεων τῶν ὅσαι ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσιν
 αἰτίαν. id. ib.

ἔτι καὶ τῆτο προσέθησι τοῖς περὶ ἐπιστήμης δεδειγμένοις, ὅτι 75 b
 ἔκ ἀρκεί εἰς ἢ ποιῆσαι ἀπόδειξιν ἢ ἀληθεῖς τε καὶ ἀμέσους λαβεῖν 37.
 προτάσεις, ἀλλὰ οἰκείας τῷ υποκειμένῳ ἀποδεικτικὰς εἶναι ἐπι-
 στήμας. id. ib.

τί ἔν ἐστιν ὁ προσλαμβάνων ὁ Βρύσων ἦτο τετραγωνίζων 75 b
 τὴν κύκλον; ὅθεν μὲν πρὸς τὴν παρόντα λόγον ἐστὶ, τῶν φιλομαθῶν 40.
 δ' ἔνεκεν εἰρήνης. ὁ κύκλος, φησί, τῶν ἐγγραφομένων πολυγώνων
 ἀπάντων μείζων ἐστὶ, τῶν περιγραφομένων δ' ἐλάττων. ὁμοίως
 καὶ ἢ πολύγωνον ἢ μεταξὺ γραφόμενον τῶν τε ἐγγραφομένων καὶ
 τῶν περιγραφομένων τῷ κύκλῳ. τῶν αὐτῶν ἄρα μείζων τε καὶ
 25 ἐλάττων ἐστὶν ὁ κύκλος καὶ τῆτι ἢ πολύγωνον, ὡς καὶ ἀλλήλοισι ἴσα
 διὰ ἢ ἀξίωμα ἢ εἰρημένον. ἀλλὰ ἢ ἀξίωμα τῆτο ἀληθές μὲν
 ἐστὶν, εἰ δὲ βύλει, καὶ ἄμεσον καὶ ἀναπόδεικτον· ἀλλ' ἔκ ἔχει σοι
 τὴν ἀρχὴν ὁ συλλογισμὸς οἰκείαν τῷ δεικνυμένῳ· ὅθεν γὰρ λαμ-
 βάνεις ἢ κύκλος ἐστὶν ὅθεν ἢ μέγεθος. Themist. f. 5.

ἔτι φησί καὶ τὴν Βρύσωνος τετραγωνισμὸν δεῖξαι δυνατόν,
 ἐκ τινῶν κοινοτέρων καὶ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῷ προκειμένῳ. ὁ
 μὲν ἔν Ἀριστοτέλει περὶ τῆς ὑπὸ τῷ Βρύσωνος γεγονότος τετραγω-
 νισμοῦ τῷ κύκλῳ τοσούτον φησὶν ὅσον ἢ τῷ παραδείγματος ἀπῆται
 χρεῖα, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φησὶ τὴν Βρύσωνα ἐπιχειρῆσαι τετρα-
 35 γωνίῃ τὴν κύκλον τὴν τρόπον τῆτον. . . τῆτο δὲ φασὶ καὶ Ἀντι-
 φῶντα πεποικέναι, γραμμὴν εὐθείαν ἐφαρμόσαντα τῇ τῷ κύκλῳ
 περιφερείᾳ, ὡς ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον. μόνος δὲ ὁ
 Ἀρχιμήδης δοκεῖ τῆτο ἐπιτυχεῖν, ὡς ὁ Θεών ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
 τῆς Συντάξεως ὑπομνημάτων φησὶν, ἐκθεῖς τὴν τε ἀπόδειξιν καὶ
 τὴν τῷ χήματος καταγραφὴν. Ioh. Phil. f. 25 b.

παντός, φησὶν, ἐγγραφομένῳ ἐν τῷ κύκλῳ εὐθυγράμμου
 χήματος μείζων ἐστὶν ὁ κύκλος, τῷ δὲ περιγραφομένῳ ἐλάττων.
 ἐγγράφεσθαι δὲ λέγει ἐν κύκλῳ εὐθύγραμμον ἢ ἐντὸς τῷ κύκλῳ
 γραφόμενον, περιγράφεσθαι δὲ ἢ ἐκτός. ἀλλὰ καὶ ἢ μεταξὺ τῶν τε
 ἐγγραφομένων καὶ περιγραφομένων εὐθυγράμμου γραφόμενον εὐθύ-
 γραμμον χῆμα τῷ μὲν περιγραφομένῳ ἐστὶν ἐλάττων, τῷ δὲ ἐγγρα-
 φομένῳ μείζων· τὰ δὲ τῷ αὐτῷ μείζονα καὶ ἐλάττωνα ἴσα ἀλλήλοισι
 ἐστὶν· ὁ κύκλος ἄρα ἴσος ἐστὶ τῷ μεταξὺ γραφομένῳ εὐθυγράμμῳ

τῷ τε ἐγγραφομένῳ καὶ περιγραφομένῳ. ἔχομεν δὲ παντὶ δοθέντι εὐθυγράμμῳ ἴσον τετραγώνον συστήσας τῷ κύκλῳ, ἵνα ἴσον τετραγώνον ἐσι ποιήσας. ὁ μὲν ἄν' Ἀλέξανδρος ὕτως. ἔλεγε δὲ ὁ φιλόσοφος Πρόκλος τὸν αὐτὸν διδάσκαλον ἐπισκῆπτειν τῇ Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσει, ὅτι εἰ ὕτως ἐτετραγώνισεν ὁ Βρύσων τὸν κύκλον, 5 συνέτρεχε τῷ Ἀντιφώντος τετραγωνισμῷ. τὸ γὰρ μεταξὺ τῷ ἐγγραφομένῳ καὶ περιγραφομένῳ εὐθυγράμμῳ γραφόμενον χῆμα ἐφαρμόζειν τῇ τῷ κύκλῳ περιφερείᾳ. τῷτο καὶ ὁ Ἀντιφὼν ἐποίει, ἕως ἃ ἐφήρμοσεν, ὡς ἐκεῖνος ἔλεγεν, εὐθεῖαν περιφερείᾳ, ὅπερ ἀδύνατον. εἶρη) δὲ περὶ τούτου ἐν ταῖς Φυσικαῖς. ἔκ ἂν ἔν ὁ 10 Ἀριστοτέλης τὸν Βρύσωνος τετραγωνισμόν ὡς ἕτερον ὄντα παρὰ τὸν Ἀντιφώντος παρετίθει, εἰ γε ὕτως ὁ Βρύσων ἐτετραγώνισεν. ἐγὼ δέ, φησὶν ὁ Πρόκλος, καὶ τὸ ἀξίωμα ψευδὲς εἶναι λέγω. ὁ γὰρ ἀληθὲς τὸ τὰ τῷ αὐτῷ μείζονα καὶ ἐλάττωνα, ταῦτα ἴσα εἶναι ἀλλήλοις. id. f. 118.

75b τὸ γὰρ ἐκ τῷ μεταξὺ τῷ μείζονος καὶ τῷ ἐλάττωτος, καθ' ὃ 41. ἐδόκει ὁ Βρύσων τετραγωνίζειν τὸν κύκλον, ἔκ ἰδιον γεωμετρίας, ἀλλὰ κοινὸν καὶ ἄλλων πλείων, καὶ μᾶλλον διαλεκτικῇ προσῆκον ἢ γεωμετρίας, διότι μὴ ἐκ τῶν γεωμετρικῶν ἀρχῶν τὸ προκείμενον δεικνύσιν. Ioh. Phil. f. 26 b.

76a τῷ γὰρ τριγώνῳ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν 6. τὰς γωνίας. ὅθεν καὶ ἀποδείκνυ) τῷτο ἔκ τινων κοινοτέρων, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων τῷ ὑποκειμένῳ ἐπιστητῷ ἀρχῶν. id. ib.

76a εἰ δὲ μὴ ἐκ τῶν τῷ ὑποκειμένῳ, φησὶν, οἰκείων ἀρχῶν ἢ ἀπό- 9. δειξίς γίνοιτο, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπιστήμης τῆς προσεχῶς 25 περιεχούσης καὶ τὴν προκειμένην, ἀνάγκη τὴν ἀπόδειξιν ἐκ ταύτης γίνεσθαι, εἴπερ τῷ ὄντι ἐστὶν ἀπόδειξις. οἷον εἰ τὰ ἀρμονικὰ δεικνύμεν διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀριθμητικῆς. ὁ γὰρ μουσικὸς σύμφωνόν φησιν εἶναι τὴν διὰ τεσσάρων, εἰ τύχοι, ἀρμονίαν, διότι ἡ τοιαύτη ἀρμονία τὸν ἐπίτритον ἔχει λόγον, ὁ δὲ ἐπίτритος σύμφωνος. ὅπως 30 δὲ σύμφωνος ὁ τοιῦτος λόγος, ἔκ ἂν δείξειεν ὁ ἀρμονικός. ἀριθμητικῷ γὰρ τὸ περὶ συμφώνων λόγων διαλέγεσθαι, οἷον ὅτι ὁ ἢ ἐπίτритος ὢν πρὸς τὸν ε' καὶ σύμφωνός ἐστι διὰ τὸ κοινῷ μέτρῳ μετρεῖσθαι ἀμφοτέρους. ἢ γὰρ δυὰς τρισσάκις μὲν τὸν ε' μετρήσει, τετράκις δὲ τὸν ἢ. εἶρη) δὲ ὅτι ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐπιστημῶν ὅθεν 35 κωλύει μετατίθεσθαι τὰς ἀποδείξεις. id. ib.

76a "τὰ τοιαῦτα" δέ, φησί, ταῖς τὰ διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς γενι- 10. κωτέρας ἐπιστήμης δεικνύμενα, ὁμοίως μὲν δεικνύ) τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν δεικνυμένοις, ταῖς ἐπιστημονικῇ ἐστὶν ἢ τούτων ἀπόδειξις, διαφέρει δέ, ὅτι ἐπ' ἐκείνων μὲν καὶ τὸ ὅτι καὶ 40 διότι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἐπιστήμης (καὶ γὰρ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐξ ὧν τῷτο δεικνύ), γεωμετρίας ἐστὶν), ἐπὶ μέντοι τῆς μουσικῆς, ἐν ἣ τὰ ἀποδεικνύμενα διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀριθμητικῆς ἀποδείκνυ), τὸ μὲν ὅτι τῶν ἀποδεικτικῶν, οἷον ὅτι σύμφωνος ἢδε ἡ ἀρμονία, μουσικῆς ἐστὶ, τὸ δὲ διότι, τα- 45 τέστι διὰ τί σύμφωνος καὶ τίνες οἱ σύμφωνοι λόγοι, ἀριθμητικῆς. ὁ μὲν ἄν' βάλει) εἰπεῖν, τῷτο ἐστὶν. διὰ συντομίαν δὲ εἰπὼν "τὸ μὲν γὰρ ὅτι ἑτέρας ἐπιστήμης," μὴ εἰπὼν δὲ ποίας, εἴτα ἐπαγαγὼν "τὸ δὲ

διότι ἑτέρας," προσέθηκε "τῆς ἄνω," ἐνδεικνύμενος τὸ ὅτι τῆς ὑποκάτω. εἰ γὰρ ἑτέρας μὲν τὸ ὅτι ἑτέρας δὲ τὸ διότι, ἐστὶ δὲ τὸ διότι τῆς ἄνω, λείπει) τῆς ὑποκάτω εἶναι τὸ ὅτι. τὸ δὲ "ἢς καθ' αὐτὰ τὰ πάθη ἐστὶ," διότι ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐπιστημῶν τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα ἀμφοτέραις τῇ γενικωτέρᾳ πρώτως συμβέβηκεν. id. ib.

ἀντὶ τῷ αἱ ἀρχαὶ τούτων, καὶ τῶν ὑποκάτω καὶ τῶν ἐπάνω, 76a ἐπὶ τὸ κοινὸν πάσης ἀνάγον), ταῖς τὴν πρώτην φιλοσοφίαν. 15. αὕτη γὰρ πάσης ἐπιστήμης τὰς ἀρχὰς εὐρίσκει τε καὶ ἀποδεικνύει, ὅθεν καὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν εἶρη). δοκεῖ δέ μοι ὕτω μᾶλλον ἀπλῆστερον ἀκρίβειαν τῷ προκειμένῳ. ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἐνδέχε) καὶ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐπάνω ἀποδείξαι τὰ τῆς ὑποκάτω ἐπιστήμης, εἴτα καὶ τὴν διαφορὰν προσέθηκεν ἢ διαφέρει τὰ ὕτως ἀποδεικνύμενα πρὸς τὰ διὰ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἀποδεικνύ- 15 μενα, ὅτι ἔκ ἀποδείκνυ) διότι ἐξ οἰκείων ἀρχῶν, διὰ τούτο φησὶν ὅτι αἱ τούτων ἀρχαὶ ἔχουσι τὸ κοινόν, ταῖς αἱ τῶν ὑπαλλήλων ἐπιστημῶν ἀρχαὶ κοινὰ εἰσιν, οἷον ἀριθμητικῆς καὶ μουσικῆς. κοιναῖς γὰρ ἀρχαῖς ἐν ἀμφοτέραις ἢ ἐπιστήμη τῆς ἀποδείξεως γίνε). εἰ γὰρ καὶ δοκεῖ μᾶλλον ἀριθμητικῆς εἶναι τὰ δι' ὧν ἡ μουσικὴ ἀπο- 20 δείκνυσιν, ἀλλ' ἔκ ὅλως αὕτη ἢ ἀριθμητικὴ ἀρχὴ ἐστὶν ἀρμονίας, ὥστε καὶ αἱ τῆς ἀριθμητικῆς ἀρχαὶ ἴσαι εἰσὶ ταῖς τῆς ἀρμονίας. τὰ γὰρ τῶν ἐπάνω κατηγορούμενα καὶ τῶν ὑποκάτω κατηγορεῖ). ὁμοίως καὶ ἐπὶ φυσικῆς καὶ ἰατρικῆς καὶ γεωμετρίας καὶ μηχανικῆς. Ioh. Phil. f. 27.

πόρισμά τι καὶ τῆς γεωμέτρως ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγει. 76a εἰ γὰρ μὴ ἐνδέχεται, φησὶν, ἀποδείξαι τι εἰ μὴ ἐκ τῶν οἰκείων 16. ἐκάστω ἀρχῶν, φανερόν ἂν εἴη ὡς ἔκ ἐνδέχε) ὕδμεϊαν ἐπιστήμην τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀποδεικνύειν, εἴγε τὴν μὲν ἀπόδειξιν ἐκ τῶν οἰκείων δεῖ γίνεσθαι ἀρχῶν, τῶν δὲ ἀρχῶν ἀρχὰς εἶναι ἔκ οἷον τε. εἰ δὲ ἐστὶ, φησὶν, ἐπιστήμη ἢ τὰς ἐκάστω ἀρχὰς ἀποδεικνύουσα, ἐκείνη ἂν εἴη ἢ ὄντως ἐπιστήμη καὶ ἀρχή, ἐξ ἣς τὰς τῶν ἄλλων ἀρχὰς καὶ ἐπιστήμας ἀποδεικνύειν δυνατόν. ἢ δὲ πάντων ἀρχὴ κοινὴ ἐκείνη ἂν εἴη ἢ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν καὶ τέχνη τεχνῶν, ἥτις ἐστὶν ἢ πρώτη φιλοσοφία, περὶ ἣς ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ διαλέγε). id. ib.

ὅτι ἔκ ἐνδέχε), φησὶν, ἐπαλλάττειν τὰς ἀποδείξεις ἐπὶ δια- 76a φόρων ἐπιστημῶν, εἰ μὴ εἴεν ὑπαλλήλοι, ὥστε ταῖς τῆς ἐπάνω 23. ἀποδείξεσι χρῆσθαι τὴν ὑπ' ἐκείνη τεταγμένην. διὰ καὶ ἡ ὀπτική ταῖς τῆς γεωμετρίας ἀποδείξεσι χρῆσθαι, καὶ ἡ μηχανικὴ ὡσαύτως, καὶ ἡ ἀρμονικὴ ταῖς τῆς ἀριθμητικῆς. id. ib.

χαλεπόν, φησί, τὸ γινῶναι εἰ ἐκ τῶν ἐκάστω ἀρχῶν ἴσμεν ἢ 76a μὴ. ταῖς τὸ γινῶναι εἰ ἀποδεικτικῶς προῆλθεν ὁ συλλογισμὸς ἢ 26. μὴ, χαλεπόν ἐστιν. οἰόμεθα γάρ, ἐὰν ἀληθεῖς λάβωμεν τὰς προτάσεις καὶ ἀμέσους, ὅτι καὶ ἀποδεικτικῶς ἐλάβομεν. τὸ δὲ ἔκ ἐστὶ τοιούτον, εἰ γε δέδεικ) δεῖν μὴ μόνον ἀληθεῖς εἶναι τὰς προτάσεις ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν εἰλημμένας. . . ἐπεὶ ἔν χαλεπόν τὸ εἰδέναι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ τὰ καθ' αὐτὸ ἐκάστη φύσει ὑπάρχοντα, διὰ τούτο χαλεπόν καὶ τὸ εἰδέναι πότερον ἀποδέδεικ) ὁ συλλογισμὸς ἢ ὅ. id. ib.

76a ἄλλ' εἰν εὐρωμεν ἀληθῆ μόνον τὰ λήμματα, εὐθὺς ἀποδει-
29. κτὲν ἡγόμεθα τὸν συλλογισμόν. τὸ δ' ἐκ ἔξω, ἀλλὰ δεῖ συγγε-
νεῖς εἶναι τὰς ἀρχὰς τοῖς δεικνυμένοις καὶ ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρ-
χόντων. Themist. f. 5 b.

76a ἐπειδὴ εἶπε ταύτας εἶναι ἀρχὰς ἐν ἐκάστῳ γένει ὥς ὅτι εἰσι 5
32. μὴ ἐνδέχεσθαι δεῖξαι, ἐντεῦθεν ὁρμηθεὶς διδάσκει τίνα μὴ ἐν τοῖς
ἀποδεικτικοῖς παραλαμβάνόμενα ἀναγκαῖον δεῖξαι ὅτι ἔστι, τίνα
δὲ ἐκ ἀναγκαῖον. καὶ φησὶ ταῦτα ἅπερ ἐν προοιμίῳ αἰνιγματω-
δῶς εἴρηκεν, ἡμεῖς δὲ ἐντεῦθεν λαβόντες ἀφορμὰς ἐκεῖνα σα-
φηνίσωμεν. καὶ ἵνα συντόμῳ λόγῳ σαφηνίσωμεν ὃ λέγει, τοῖς 10
τόν ἔστιν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τούτων γινόμε-
νων συμπερασμάτων δεῖ προειληφθῆναι τί ἕκαστον αὐτῶν σημαίνει·
τὸ γὰρ ὅτι ἀντὶ τῆς τί κείνῃ παρέλκοντος τῆς ὁ. Ioh. Phil. f. 27 b.

76a ἀρχὰς μὴ πάλιν τὰς προτάσεις φησὶν, ἐφ' ὧν ὁ μόνον τὸ τί
33. σημαίνει δεῖ προεγνώσθαι ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ἔστι ταῦτα ἅπερ καὶ λέγει· 15
μὴ γὰρ δεδομένον τῶ εἶναι τὰς προτάσεις, ὅτι οἷον τε τὸ συμπεράσμα
συναχθῆναι. id. ib.

76a εἰπὼν ὅτι ἐπὶ πάντων τὸ τί σημαίνει παραλαμβάνει, δεῖ-
35. κνυσι νῦν ὅτι ἐπὶ τινῶν μὴ τὸ ὅτι ἔστι δεικνύει, ἐπὶ τινῶν δὲ λαμ-
βάνει. καὶ ὁ μὴ Ἀλέξανδρος τὸ μέγεθος ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς εὐθείας 20
ἀκνέει. τὸ δὲ ὅτι ἔστι ἔχει, ἀλλὰ μονάδα μὴ καὶ μέγεθος εἰς πα-
ράδειγμα τίθησι τῶν δεδομένων, ἐφ' ὧν καὶ τὸ ὅτι ἔστι παραλαμ-
βάνει. ὅτεποτε γὰρ ὅτε μονὰς ὅτε μέγεθος ζητούμενον παραλαμ-
βάνει. ὅτε γὰρ ἐν ἀριθμητικῷ θεωρήματι παραλαμβάνει ὅτι τόδε
μονὰς, ὅτε ἐν γεωμετρικῷ ὅτι τόδε μέγεθος, ἀλλ' αἰ ταῦτα ὡς 25
ὄντα λαμβάνει. ἐπὶ τούτων μὴ ὅν, φησὶ, τὸ ὅτι ἔστι παραλαμβάνει,
ἐπὶ δὲ τῶν ἐτέρων δεικνύει, ταῦτάς τῃ εὐθείας καὶ τῇ τριγώνῳ.
διὰ τούτο καὶ πρὸς τῇ τριγώνῳ ἐμνήσθη τί μονὰς. τὸ δὲ τί τὸ εὐθύ
καὶ τί τὸ τρίγωνον ἐπήγαγεν, ὑπόδειγμα τίθεις ἅμα τῶν τε λαμ-
βανομένων καὶ τῶν ζητούμενων. id. ib.

76a ὅπερ πρὸς ὀλίγην ἀδιαρθρώτως εἶπε, τούτα νῦν διαρθρῶς καὶ ἀκρι-
37. βέστερον παραδίδωσι. πρότερον μὴ γὰρ ἔλεγεν ὅτι δυνατὸν τοῖς αὐτοῖς
ἀξιώμασι χρῆσθαι ἐπὶ διαφορῶν ἐπιστημῶν, οἷον ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ
ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἰσὶν ἴσα, καὶ ὡς ἐπὶ μεγεθῶν προχειρίζεται τὸ
ἀξίωμα, ὃ χρῆσαιτ' ἂν ὁ γεωμέτρης καὶ ὁ ἀριθμητικός· νῦν δὲ 35
φησὶ μηδὲ ἀξιώμασι τοῖς αὐτοῖς χρῆσθαι τὰς διαφορὰς ἐπιστήμας,
εἰ μὴ καὶ τὸν τῶν ὁμωνύμων τρόπον. id. ib.

76a κοινὰ δὲ, φησὶ, λέγω ὁ κυρίως ἀλλὰ καὶ ἀναλογίαν, ὅτι
38. ὡςπερ ἐπὶ μεγεθῶν ἀληθὲς ὁ λόγος, ὅτω καὶ ἐπὶ ἀριθμῶν. ὡς
ὁ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἢ κοινότης, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀξίωμα μόνον. Ioh.
Phil. f. 28.

76a ταῦτ' ὅν, φησὶν, ἐπὶ δεδομένα ἴδια ἐκάστη ἐπιστήμη, ἅπερ αἰεὶ
40. μὴ ὡς ὄντα λαμβάνει, ζητεῖ δὲ τίνα τούτοις καθ' αὐτὴ συμβέβηκεν,
οἷον μονάδας μὴ ἢ ἀριθμητικῇ, γεωμετρικῇ δὲ γραμμῇ καὶ σημείῳ·
τὰ δὲ καθ' αὐτὴ τούτοις συμβεβηκότα ζητῶσι. id. ib.

76b ταῦτάς τιν' ὅτι περὶ ἀλόγων μεγεθῶν· διαλαμβάνει γὰρ περὶ
9. τούτων ἢ γεωμετρικῇ, τί μὴ σημαίνει τὸ ἀλογον μέγεθος λαμβά-
νεσθαι, ὅτι τὸ ἀσύμμετρον καὶ μὴ κοινὸν ἔχον μέτρον πρὸς ἕτερον,

ὡς ἐπὶ τῆς διαμέτρου τῆς τετραγώνου καὶ τῆς πλευρᾶς· εἴτε μέντοι
ἀλογος ἢ διάμετρος εἴτε μή, ἕκῃ λαμβάνει ἀλλὰ δεικνύει. εἰ
δ' εἴη ἀνάλογον, γράφετο γὰρ καὶ ὅτω, ὅτι καὶ περὶ ἀναλόγων με-
γεθῶν διαλαμβάνει· κοινὸν δὲ τούτο καὶ πρὸς ἀριθμητικὴν ἔχει. ὅτι
ἔστι δὲ ταῦτ' ἐκ κεκλῶσ τῷ νεύειν· τὸ μὴ γὰρ κεκλῶσ ἔστιν ἐπὶ
μιας γραμμῆς ἥς ἐκ ἔστι πάντα τὰ μόρια ἐπ' εὐθείας ἀλλήλοις,
ἀλλ' ὡς ἔτυχε, νεύειν δὲ λέγουσιν εὐθεῖαι αἰτίνες ἐκβαλλόμεναι
καθ' ἐν σημείον συμπίπτουσιν, ὡςπερ ἢ διάμετρος πρὸς τὴν πλευ-
ράν. id. ib.

ἀσρολογίαν δὲ τὴν ἀσρονομίαν φησὶν· καὶ ἐπὶ ταύτης γὰρ 76b
τὰ μὴ καὶ μόνον τὸ τί σημαίνει λαμβάνει, τὰ δὲ καὶ ὅτι ἔστι ζη- 11.
τῶν. id. ib.

ἰδὲ ἐντεῦθεν λαβόντες τὴν ἀρχήν, τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν οἷς
ἐπὶ πᾶσα ἀπόδειξις ἐποισάμεθα, ὅσα τε εἶναι τίθει. ταῦτα
δὲ ἔστι τὸ γένος, ταῦτάς τιν' τὰ δεδομένα. γένος δὲ λέγει δηλονότι
τὸ ὑποκείμενον ἐκάστη ἐπιστήμη, ἐξ ὅς πᾶς ὅρος δεδομένος λαμβά-
νει, ὡς εἴπομεν καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν. id. ib.

ταῦτάς τιν' τὰ ζητούμενα, ὁ καθ' αὐτὴ συμβέβηκε τοῖς ὑποκει- 76b
μένοις, οἷς μόνον τὸ τί ἕκαστον σημαίνει λαμβάνει. id. ib. 15.

καὶ ἔστιν ἢ διαφορὰ ἐνταῦθα τῇ ἐν μὴ ὀρίζεσθαι τὴν δὲ ὅτι ὀρί- 76b
ζεσθαι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἀμφοτέρως μὴ ὀρίζεσθαι φησιν, ἀλλὰ 18.
τὴν μὴ ἀριθμητικὸν μᾶλλον ὀρίζεσθαι τὴν ἀριθμὸν ἢ τὴν μονάδα, τὴν
δὲ φυσικὸν ἢ ττον τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν. ἀλλ' ὅτι ὅτω ἔχει τὸ
ἀληθές· σαφέστατα γὰρ ἔγνωσται τῇ αἰδήσει τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν
ἢ ἄλλο τι τῶν φυσικῶν, ἢ περὶ ὁ ἀριθμός. καὶ διὰ τούτο ἢ τοιαύτη
ἐξηγήσεις ἀποδοκιμάζει. Ioh. Phil. f. 28 b.

ἐπειδὴ ὅλως ἐμνήσθη τῇ ἀξιώματος, βύλει τὴν τε ιδιότητα 76b
αὐτῇ παραδῶναι ἡμῖν καὶ διακρίναι αὐτὴ ἀπὸ τε τῶν καλεσμένων 23.

ὑποθέσεων καὶ αἰτημάτων, καὶ ἐπὶ ταῦτα ἐξ ἀλλήλων τε καὶ τῶν
30 ὀρισμῶν. ἡδὴ μὴ ὅν καὶ ἐν ἀρχαῖς παραδέδοται ἢ τούτων διακρίσεις·
ἐπειδὴ δὲ καὶ νῦν τούτων ἐμνήσθη, εὐλογον τὴν πᾶσαν ἡμᾶς τῶν
προκειμένων διάνοιαν ἀνακεφαλαιωσάμενος ἀνωθεν τὴν πᾶσαν
ἐντελῶς ἐκθέσθαι διαίρεσιν, ἔχουσιν ὅτω. τῶν ἀμέσων προτά-
σεων αἱ μὴ αὐτόπιστοι εἰσι καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις κοινῶς συμπεφυκυῖαι,
αἱ δὲ ὁ πᾶσιν. αἱ μὴ ὅν κοινῶς συμπεφυκυῖαι πᾶσι, διὰ τὸ οἴκο-
θεν ἔχειν τὸ πικρὸν, καλῶν ἀξιώματα καὶ κοινὰ ἔννοιαι, αἱ δὲ μὴ
πᾶσι συμπεφυκυῖαι ἀλλὰ τισὶ καλῶν θέσεις. καὶ τῶν θέσεων
αἱ μὴ τί ἔστιν ἕκαστον φασίν, αἱ καλῶν ὀρισμοί, αἱ δὲ ἄλλο ἄλλως
κατηγοροῦσιν, αἱ καλῶν κοινῶν ὀνόματι ὑποθέσεις. καὶ τῶν ὑπο-
θέσεων αἱ μὴ ἀληθεῖς τέ εἰσι καὶ δοκῶσαι λαμβάνοντι τῷ μανθάνοντι
πρὸς τῇ ἐπιστήμονος, αἱ δὲ μὴ δοκῶσαι. αἱ μὴ ὅν δοκῶσαι τοῖς
μανθάνοντι λαμβανόμεναι καλῶν ἰδίῳ ὀνόματι ὁμωνύμως τῷ γέ-
νει ὑποθέσεις, αἱ δὲ μὴ δοκῶσαι αἰτήματα. καὶ τῶν ὑποθέσεων
ὅσαι μὴ καὶ τῇ δοκῶν τῷ προσδιαλεγόμενῳ καὶ ἀληθεῖς εἶναι ὁ
45 πολλῆς δέον ἐπιστάσεως εἰς τὴν ἐν αὐτοῖς θεωρηθῆναι ἀλήθειαν,
καλῶν κυρίως ὑποθέσεις. ὅσαι δὲ μὴ δοκῶσι τῷ προσδιαλε-
γομένῳ, ἀληθεῖς δὲ εἰσι καὶ ὀλίγης δέον παραμυθίας, καλῶν
κυρίως αἰτήματα, οἷον τὸ παντὶ κέντρῳ καὶ διαστήματι κύκλον γρά-

φεῖς, καὶ τὸ ἀπὸ πάντες σημεῖα ἐπὶ πᾶν σημεῖον εὐθεῖαν γραμμὴν ἀγαγεῖν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. αἱ δὲ μὴ δοκεῖσαι, εἰ μὴ ψευδεῖς εἶεν ἐναντία δὲ τῇ τῷ προσδιαλεγόμενῃ δόξῃ, ἢ καὶ ἀληθεῖς μὴ πλείονος δὲ ἀποδείξεως δεόμεναι, καλῶν δὲ πρὸς τὴν μανθάνοντα αἰτήματα. καὶ ψευδεῖς μὴ ὡς εἰ καὶ αἰτοῖται τις τῶν περὶ Δημό- 5 κριτον συγχωρηθῆναι αὐτῷ ὅτι ἀρχαὶ τῶν πραγμάτων εἰσὶ τὰ άτομα, ἢ τῶν περὶ Ἀναξαγόραν τις ὅτι αἱ ὁμοιομέρειαι, ἀληθεῖς δὲ καὶ πλείονος δεόμεναι παραμυθίας ὥσπερ ἡ λέγουσα τὰς ἀπ' ἐλαττόνων ἢ δύο ὁρθῶν ἐκβαλλομένας συμπύπτειν. τὸτο γὰρ λαμβάνει μὴ ὡς αἰτήμα, ὁ γεωμέτρης ἀναποδείκτως, πολλῆς δὲ 10 δεῖν τῆς ἀποδείξεως, ὡς βιβλίον ὁλόκληρον τόν τε Πτολεμαῖον καὶ τὴν Πρόκλον καταβαλέει εἰς τὸτο. πολλάκις δὲ καὶ ἐναντία ἐστὶ τὰ αἰτήματα τῇ τῷ προσδιαλεγόμενῃ δόξῃ, συγχωρεῖ μέντοι ὁ προσδιαλεγόμενος, ἵνα συμπερανθῇ τι. id. ib.

76b ἐπειδὴ εἶπε τὸ ἀξιῶμα ἀνάγκη τε αὐτὸ εἶναι καὶ δοκεῖν ἐξ 15 ἀνάγκης, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι ὁ πάντως δοκεῖ τὸ ἀξιῶμα ἐξ ἀνάγκης εἶναι (τί γὰρ εἰ μὴ συγχωρῇ τις ὅτι ἐπὶ πάντες ἢ ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθεύει; ἢ εἰ μὴ ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, τὰ καταλειπόμενά ἐστιν ἴσα;) πρὸς τὸτον ἀπαντῶν φησὶν ὅτι αἱ ἀποδείξεις ὁ πρὸς τὴν ἔξω λόγον ἀποτείνον, τῆς ἐν τῇ προφορᾷ 20 τῆς λόγου. ὁ δὲ γὰρ εἰ μὴ ἐριστικῶς τις καὶ τοῖς ἐναργέσι μάχηται, παρὰ τὸτο ἔκ ἀποδείξεως ὁ ἀποδεικτικὸς λόγος, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν καὶ πρὸς τὴν ἐνδιάθετον λόγον. Ioh. Phil. f. 29 b.

76b ἐνταῦθα διακρίνει τὰς ὁρθὰς ἀπὸ τῶν ὑποθέσεων, ὅτι αἱ μὴ 25 ὑποθέσεις ἄλλο ἄλλως κατηγορεῖσιν ἢ ἀποφάσκουσιν, οἱ δὲ ὅροι ὁδὲν ἔτε καταφάσκασί τινος ἔτε ἀποφάσκουσιν, ἀλλ' ἢ μόνον τί ἐστὶ τὸ προκείμενον λέγουσιν. ὥστε αἱ μὴ ὑποθέσεις ἐν ταῖς προτάσεσι πάντως, οἱ δὲ ὅροι ἔκ ἐν προτάσεων, ἀλλ' εἰσὶ φάσεις μόνον, τί ἐστὶ τὸ λεγόμενον ξυνιέναι παρέχοντες. id. ib.

76b ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὁ πρὸς τὴν ἔξω λόγον ἀποτείνον αἱ ἀποδεί- 30 ξεις ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐν τῇ ψυχῇ, τὸτο πιεσθῇ ἐκ τῶν ἐπισημῶν. τινὲς γὰρ τὸτο μὴ συνειδότες ὥσθην τὴν γεωμέτρην μὴ ἀληθῆ ἀποδεικνύναι διὰ τὸ ψευδεῖς, ὡς ὥντο, λαμβάνειν ὑποθέσεις. λαμβάνει γὰρ ὁ γεωμέτρης, εἰ τύχοι, τόνδε κύκλον εἶναι μὴ ὄντα 35 κύκλον ἢ τήνδε εὐθεῖαν μὴ ὄσαν εὐθεῖαν, καὶ ὥτως τὰ ἐξῆς συμπεραίνει. φησὶν ἔν ὅτι ἐπεὶ μὴ πρὸς τὴν ἔξω λόγον ἢ ἀπάντησις ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐν τῇ ψυχῇ, διὰ τὸτο καὶ ὁ γεωμέτρης ὁ πρὸς ἡν λαμβάνει εὐθεῖαν ποιεῖ τὰς ἀποδείξεις, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑαυτοῦ νόησιν, καθ' ἣν ἔλαβε καὶ τὴν γραμμὴν. καὶ ὥτως ἐπὶ πάντων. 40 Ioh. Phil. f. 30.

77a δευτέρα διάκρισις αὕτη τῶν ὁρῶν πρὸς τὰ αἰτήματα καὶ τὰς 3. ὑποθέσεις, διότι αἱ μὴ ὑποθέσεις καὶ τὰ αἰτήματα ἦτοι ὡς ἐπὶ μέρους τινὸς λέγειται ἢ καὶ παντός, ἐπεὶ καὶ πᾶσα πρότασις ἢ καθόλου ἐστὶν ἢ ἐν μέρει, οἱ μέντοι ὁρισμοὶ ὁδὲν ἔτε καὶ πάντες ἔτε κατὰ 45 τινος λέγονται ἄν. id. ib.

77a ἐπειδὴ εἶπε πολλάκις δεῖν τὰς ἀποδεικτικὰς καθόλου εἶναι 5. πρώτῃ τῶν ὑποκειμένων, ὥσθην ὁ ἄν τις διὰ τούτου τὰς ιδέας εἰσα-

γεῖται, εἴγε ἐκεῖναι πρώτισται εἰσι καὶ τὰς ὑποθεμένους αὐτάς, διὰ τὸτο ταύτην ἀναιρῶν τὴν ὑπόνοιαν ταῦτα τίθησιν, ὅτι ἔχ' ἐπεὶ τῇ ἀποδείξει τὰς ιδέας εἰσάγειται. αἱ μὴ γὰρ ιδέαι ἐξηρημέναι τῶν πολλῶν ὄσαι ἔτε καὶ πάντες ἔτε κατὰ τινος λέγονται ἄν, ἢ 5 δὲ ἀποδείξεις τὸ πρώτῳ καὶ πάντες ὑποτίθεται, καὶ τὸτο εἶναι τὸ καθόλου λέγει. τὸτο δὲ φημι τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς συγκατατεταγμένον εἶδος. ὥστε ὁ τὰς ιδέας εἰσάγει ἢ ἀποδείξεις. id. ib.

77a καλῶς τὸ "μὴ ὁμῶνυμον" πρόσκειται. καὶ γὰρ τὸ καρκίνος 77a ὄνομα ἐν καὶ πλείονων φέρεται, ἀλλὰ ὁμῶνυμος, ἐπὶ τε τῷ ἄστρι 9. καὶ τῷ ζῳῷ καὶ τῷ ὄργανῳ, καὶ τὸ κύων ὁμοίως ἐπὶ τε τῷ ἄστρι καὶ τῷ ζῳῷ τῷ τε χερσαίῳ καὶ θαλαττίῳ καὶ τινων φιλοσόφων. ὁμῶνυμοις δὲ ὁδὲ ἢ διαλεκτικῇ ἀπροσδιορίστως χρῆσθαι, μήτοι γε ἢ ἀποδεικτικῇ. Ioh. Phil. f. 30 b.

77a ὁδεμία, φησὶν, ἀποδείξεις κέχρηται τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφά- 77a 11. σεις, ἀποδείξεις δὲ ἢ ἐπ' εὐθείας, εἰ μὴ ὅταν καὶ τὸ συμπεράσμα

77a δὲν τῷ ἀξιῶματι χρῆσθαι τῆς ἀντιφάσεως. τότε γὰρ καὶ συλλο- 11. γισμῷ τοῦτω χρῆσθαι. πότε δὲ χρεῖα ἔτω συναγαγεῖν τὸ συμπεράσμα, εἵπομεν, ὅτι ἔνθα μὴ ἐνδέχεται τὴν κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τί μὴ ὑπάρχειν καὶ τί δὲ μὴ ὑπάρχειν. ἵνα γὰρ δείξωμεν ὅτι ὁδὰμῃ ὁδὰμῶς συναληθεύει ἐπὶ τῶν τοιούτων ἢ ἀντιφάσις, διὰ τὸτο δεόμεθα καὶ τοῦτον συναγαγεῖν συμπεράσμα. ἐπεὶ γὰρ προσέχως ἔλεγεν ὅτι τοῖς ἀξιῶμασι κέχρηται αἱ ἐπισημαὶ καὶ λαμβάνουσιν αὐτὰ ἐν ταῖς προτάσεσιν, ὅσον φέρε εἰπεῖν, ἐπειδὴ τὸ α' καὶ τὸ β' τῶν γ' ἴσον, τὰ δὲ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν 15 ἴσα, καὶ τὸ α' ἄρα τῷ β' ἴσον ἐστὶ. τὸ δὲ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶμα ἐπὶ πάντων μὴ τῶν ὄντων καὶ μὴ ὄντων διαιρεῖ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν, δοκεῖ δὲ ἐπὶ τινων πραγμάτων μὴ ὥτως ἔχειν, ἀλλὰ δύνασθαι συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, ὅσον ἐπὶ τῆς ψυχῆς. φησὶ τὴν ψυχὴν καὶ ἀθάνατον καὶ ἔκ ἀθάνατον, καὶ ὁδὸν ὅτι κατ' ἄλλο καὶ 30 ἄλλο, τῆς τῇ μὴ ὄσια ἀθάνατον καὶ αἰδῖον, ταῖς δὲ ἐνεργείαις ἔκεί. ὁμοίως τὰ σπείρια καὶ ἀγέννητα καὶ γεννητά, καὶ μὴ τὰς ὁλότητας ἀγέννητα, τῆς τῇ μὴ ἕτερον ἐξ ἑτέρου γινόμενον, καὶ δὲ τὰ μέρη γεννητά. ὡσαύτως καὶ ἕρανός κινεῖται καὶ ὁ κινεῖται. ζῆτεῖ ἔν ἐν τούτοις ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων συμπερασμάτων, ἐν 35 ποίῳ ὄρω τῷ συλλογισμῷ δεῖ κεχρηθῆναι τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι, ἵνα καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τούτῳ χρῆσθαι δεῖξωμεν ὅτι μόνον τὸ ἕτερον μῶριον τῆς ἀντιφάσεως ἀληθεύει καὶ ὁδὰμῶς τὸ λοιπόν. ὁδὸν γὰρ ὅτι ὁδὲ συναχθῆναι δύναται τὸ ὄν ἐν τῷ συμπεράσματι, εἰ μὴ ἐν ταῖς προτάσεσιν παρεῖληται. τριῶν ἔν ὄρων ὄντων ἐν τῷ συλλογισμῷ, ἐν ποίῳ αὐτῶν χρῆσθαι τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι; καὶ ὁδὸν μὴ ὅτι ἐν προτάσεσιν ἢ ἀντιφάσις, 40 δύναται μόνον καὶ ἐν ἐκάστῳ ὄρω θεωρῆσαι αὐτήν, ὥσπερ ὅταν λέγωμεν ἄνθρωπος καὶ ἔκ ἄνθρωπος, λίθος καὶ ὁ λίθος, οἵτινες ἀόριστοι ἐκαλῶντο ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ταῖς προτάσεσιν τὰ καταφασκόμενά τινων ἢ καταφάσκει ἢ ἀποφάσκει, καὶ τὰ ἀρνητικά μῶρια τὰ ποιεῖν τὴν ἀπόφασιν ἐν ὄρω συντάττει 45 μόνον, διὰ τὸτο ὡς ἐπὶ ὄρων θεωρεῖται τὸ ἀξιῶμα τῆς ἀντιφάσεως, συνεπινοούμενον ὁδὸν ὅτι καὶ τὸ λοιπὸν τῷ συμπληρῶντος τὴν πρό-

τασιν. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐπειδὴ, ὡς εἶπον, πάντα τὰ ἐν τῷ συμπεράσματι θεωρούμενα θεωρεῖται καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι, καὶ ὅχι οἷον τέ ἐστιν εἶναι τι ἐν τῷ συμπεράσματι ὃ μὴ προσείληται ἐν ταῖς προτάσεσιν, ὡς δὲ εἶπον, ἐπὶ τινων συμπερασμάτων τὸ ὅλον ἀξιῶμα τῆς ἀντιφάσεως συμπεραυνόμεθα, λέγοντες, εἰ τύχοι, ὅτι τὸδε ζῶν ἐστὶ καὶ ὅχι ζῶν, ζητεῖται πᾶ τῶν προτάσεων τῷ συλλογισμῷ χρησέον τῷ. τριῶν ὅντων ὅρων ἐν ταῖς προτάσεσι, ποῖον δεῖ τῷ τοῦτῳ χήματι προφέρειν, ὅτι τὸδε καὶ ὅχι τὸδε; καὶ φησὶν ὅτι μόνως ἐν τῷ μέζονι, ἐν ὅθεν δὲ τῶν ἄλλων... ἢ ὅν ὅτω τὴν σκοπὸν τῶν προκειμένων ἀφορίζον, ἢ λεκτέον ὅτι προκεῖται αὐτῷ δεῖξαι πῶς κεχρήμεθα ἐν τοῖς συλλογισμοῖς τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως, πῶς μὲν ἐν τοῖς ἐπ' εὐθείας, πῶς δὲ ἐν τοῖς δι' ἀδυνάτου, καὶ τίς ἢ πρὸς ἀλλήλα τῶν διαφορᾶν, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἐπ' εὐθείας ἔκ ἀεί, ἀλλ' ἐφ' ὧν καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦτον εἶναι βυλόμεθα, ἐπὶ δὲ τῶν δι' ἀδυνάτου ἀεί, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἐπ' εὐθείας ἐν τῇ μέζονι προτάσει ἢ ἀπλῶς ἐν τῷ τέλει ἢ γὰρ τῷ συμπεράσματι, ἐπὶ δὲ τῶν δι' ἀδυνάτου ἐν τῇ ἐλάττω ἢ ἀπλῶς ἐν τῇ ἀρχῇ. πᾶσα γὰρ δεῖξις ἢ δι' ἀδυνάτου εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ κέχρηται τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως. τίθει γὰρ ὁ γεωμέτρης τὴν πλευρὰν ἢ σύμμετρον εἶναι ἢ ἀσύμμετρον, καὶ λαβὼν τὸ ἕτερον μῶριον τῆς ἀντιφάσεως τὸ ψεῦδος, οἷον ὅτι σύμμετρος, καὶ δείξας τῷ ἀδυνάτον τι ἀκολουθεῖν, ὅτι ἔστιν ὅτι αὐτὰ ἄρτια καὶ περιττά, ὅτω συνάγει τὸ ἀντικείμενον. ὁ δὲ Θεμιστιος τὴν σκοπὸν τῶν προκειμένων ὡς πρὸς τὰ προειρημένα ἀποδίδωσιν. ἐπειδὴ γὰρ φησὶν, ὡς εἶπον ἐν τοῖς ἐπάνω, ὅτι ὅ πάντως παραλαμβάνουσιν αἱ ἐπισήμαι καὶ τὰ ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις, εἴαν ὡσι σαφῆ, αὐτὸ τῷ βύλει νῦν δεῖξαι. ἰδὲ γὰρ τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως ὑδεμία χεδὸν κέχρηται ἐπισήμη συλλογιζομένη, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι ἐναργὲς καὶ πρόσδηλον παρορᾶ, ὡς δὴ πᾶσιν ὄντος, καὶ μὴ ὁ συλλογιζόμενος χρήσῃ αὐτῷ ἐν λήμματι. εἶτα ἐπειδὴ ἐπὶ τινων συλλογισμῶν ἀνάγκη αὐτῷ χρῆσθαι ὡς λήμματι, λέγει ἐπὶ τινων τε συλλογισμῶν αὐτῷ χρώμεθα, ὅτι ἐφ' ὧν τοῦτον συναγαγεῖν βυλόμεθα συμπέρασμα, καὶ πῶς ἐν τοῖς λήμμασι προσλαμβάνει. id. ib.

ὅταν δὲ προκειμένον ἢ περὶ τινος συμπεράνασθαι ὅτι τὸδε μὲν ἐστὶ τὸ ἀντικείμενον ἔκ ἐστιν, οἷον ὅτι ὁ κόσμος πεπερασμένος μὲν ἐστὶν ὃ πεπερασμένος ὃ ἔκ ἐστι, τὸτ' ἐστὶν ἀπειρος ἔκ ἐστιν. τότε γὰρ ληπτέον ὅτι κατ' ὅθεν ὁ σώματος ἐνδέχεται τὸ πεπερασμένον ἅμα φάναι καὶ ἀποφάναι. σῶμα δὲ ὁ κόσμος. καὶ ποιητέον ἀεὶ τὴν μέζονα πρότασιν τοιαύτην. ὅτω γὰρ καὶ τὸ συμπέρασμα ὁμοιον ἔσαι. Themist. f. 6.

77a 12. δείκνυται, φησί, τὸ τοῦτον συμπέρασμα, λέγω δὲ τὸ τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως κεχρημένον, εἴαν λάβωμεν ὅτι ὁ πρῶτος ὅρος, τῷ τῆς μέζονος, ἀληθῶς μὲν τὸ μέσον καταφάσκει, ἔκ ἀληθῶς δὲ ὃ καταφάσκει, τῷ τῆς ὅτε καὶ ἐπὶ τῇ μέζονος ὅρα χρησόμεθα τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως. τῆς γὰρ καταφάσεως ἀληθεύσεως ἐπ' αὐτῇ μηδαμῶς ἀληθεύειν καὶ τὴν ἀπόφασιν. Ioh. Phil. f. 31.

77a 13. τῷ τῆς ὅθεν κωλύει τὴν μέσον ὅρον, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐλάττω, καὶ καταφατικῶς καὶ ἀποφατικῶς λαβεῖν. ὡς εἰ μὴδὲν

κωλύει ἅμα καὶ καταφατικῶς αὐτὸς καὶ ἀποφατικῶς λαμβάνει, ἀδυνάτον αὐτῷ τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως χρῆσθαι, ὅπως γε συναληθεύει. καὶ δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ὅτως ἐρμήνευται. εἰ καὶ ἀληθές ἐστι τὸ καὶ τῇ μέσῃ αὐτῇ τὴν μέζονα ὅρον κατηγορεῖται καὶ τῇ τῆς ἀποφάσεως αὐτῇ, ἀλλ' ὅθεν γε διαφέρει πρὸς τὴν συλλογισμὸν καὶ τὸ προκειμένον συμπέρασμα τὸ ὅτω λαμβάνειν ἢ τὴν μέσον ἢ τὴν ἔχατον. id. ib.

τὸ μὲν γὰρ "εἰ ἐδόθη, καθ' ὃ ἄνθρωπος ἀληθές εἰπεῖν" ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ ζῶν καὶ πάντες ἀνθρώπων. ὁ γὰρ λέγων "καθ' ὃ ἄνθρωπος πάντος, κατ' ἐκείνην ζῶν" τῷ λέγει, ὅτι καὶ πάντες ἀνθρώπων τὸ ζῶν. εἰ ὅν δέδοται καὶ εἰληπται πρότασις τοιαύτη, καὶ πάντες ἀνθρώπων ζῶν, ὃ μὴν καὶ μὴ ζῶν, τὸ ὅλον τῷ μόνον εἰ ὅτω ληφθῇ, αὐταρκες εἰς τὸ γενέσθαι συμπέρασμα, ὅτι Καλλιᾶς ζῶν, ὃ ζῶν δ' ὃ, εἰ τῷ ἦν ὃ ἦν ἢ ληφθῇ προκειμένον. καὶ γὰρ εἰ ἀληθές, φησὶν, ἐστὶ τὸ καὶ ἀνθρώπων ζῶν καὶ μὴ ἀνθρώπων, καὶ ἀνθρώπων καὶ Καλλιᾶς καὶ μὴ καὶ Καλλιᾶς, ἀλλὰ παρέλκει γε λαμβανόμενα, καὶ ὅθεν εἰς τὸ προκειμένον συμπέρασμα συντελεῖ. αὐταρκες γὰρ ἐκείνο μόνον ληφθὲν τὸ ζῶν καὶ πάντες ἀνθρώπων, ὃ ζῶν δὲ ὃ. μόνη γὰρ ἢ μέζονος πρότασις ληφθεῖσα ὅτω χρήσιμος εἰς τὸ τοῦτον συμπέρασμα. id. ib.

εἰπὼν πῶς ἐπὶ τῆς εὐθείας δείξεως κεχρήμεθα τῷ ἀξιῶματι τῆς ἀντιφάσεως καὶ πότε, λέγει καὶ ἐπὶ τῆς δι' ἀδυνάτου, ὅτι πᾶσα μὲν ἢ δι' ἀδυνάτου κέχρηται αὐτῷ, ὃ μὴν καθόλου, τῷ τῆς ὅς διήκοντος αὐτῇ ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων καὶ μὴ ὄντων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦτον αὐτῷ ἐκάστη ἐπισήμη κέχρηται ἐφ' ὅσον ἱκανὸν δεῖξαι αὐτῇ, καθ' ὅσον καὶ ἐκάστη τῶν ἐπισημῶν δεῖται αὐτῇ ἐπὶ τινων ὑποβεβλημένων αὐτῇ, οἷον γεωμετρία μὲν ἐπὶ μεγεθῶν, ἀριθμητικὴ δὲ ἐπὶ ἀριθμῶν, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων ὑποκειμένων. Ioh. Phil. f. 31 b.

καὶ μέντοι τὰ κοινότερα τῶν ἀξιωμάτων πᾶσαι ἐπικοινωνοῦσιν ἀλλήλαις, οἷον ἐπὶ τῇ τῇ ἀντίφασιν μὴ ἐνδέχεται συναληθεύειν ἀλλήλοις. τῷ γὰρ πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα ἐπισήμη χρῆσθαι. ταῦτα μὲν ὅν καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἶπεν. ἴσως δὲ πάλιν ἐν τούτοις ἀναλαμβάνει τὴν περὶ τούτου λόγον, ἵνα προδῇ ὅτι καὶ ἡ διαλεκτικὴ τῷ τῆς κέχρηται τῷ ἀξιῶματι, καὶ αὐτὴ ἡ πρώτη φιλοσοφία, ἣν καλεῖ σοφίαν ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά, καίτοι γε τὰς ἀρχὰς πάντων ἀποδεικνύουσα, κατ' αὐτὸ δὲ τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶμα ὁμοίως αὐτῷ ταῖς ἄλλαις κέχρηται. ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά, καίτοι, ὡς εἶπον, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀποδεικνύει ἀξιῶμα, ὅμως ἐχρήσατο αὐτῷ ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τὴν ἀκαταληψίαν εἰσάγοντας καὶ ἀοριστίαν ἐν τοῖς πράγμασιν. id. ib.

τῷ τῆς ἡ πρώτη φιλοσοφία, ἣτις καὶ πάντα τὰ ἀξιῶματα ἀποδεικνύειν πειράται, ὅμως καὶ αὐτὴ τῷ τῆς κέχρηται, καὶ μάλιστα τῷ κοινωτάτῳ πάντων ἀξιῶματι τῇ ἀντιφάσει, ὡς περ εἶπομεν καὶ τὴν Ἀριστοτέλην ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά πραγματεία χρησάμενον τῷ τῆς ἀντιφάσεως ἀξιῶματι ἐν τοῖς πρὸς τὴν ἀναιρῶντας τὴν κατὰληψιν λόγοις. Ioh. Phil. f. 32.

77^a εἰπὼν ὅτι τοῖς κοινοῖς πᾶσαι κέχρηται αἱ ἐπισήμαι, καίτοι γε
31. πρὸ πάντων καὶ ἡ διαλεκτικὴ καὶ ἡ πρώτη φιλοσοφία, ἐντεῦθεν δια-
κρίνει τὴν διαλεκτικὴν τῶν τε ἄλλων πασῶν καὶ τῆς πρώτης
φιλοσοφίας, τῶν μὲν ἄλλων πασῶν, ὅτι ἐκάστη μὲν τῶν ἄλλων
περὶ ἓν τι γένος καταγίνεσθαι, αὕτη δὲ περὶ πάντων. ἅμα δὲ 5
πασῶν διαφέρει καὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας, ὅτι ἡ μὲν διαλεκτικὴ
ἐρωτᾷ τὴν προσδιαλεγόμενον, καὶ ἐξ αὐτῆς λαμβάνουσα τὰς προτά-
σεις ὥτως ἐκ τῶν δοθεισῶν παρ' ἐκείνου προτάσεων τὸ προτεθὲν
κατασκευάζει, ὃ καὶ ἐξ ἐκατέρων τῶν μορίων τῆς ἀντιφάσεως τὸ
αὐτὸ κατασκευάζει. (vid. *Analyt. Pr.* 2 15). id. ib.

77^a βύλεσθαι δεῖξαι διὰ τούτου ὅτι ὅτε πᾶν ἐρώτημα ἐρωτᾷ ἐκάστη
36. τῶν καὶ μέρος ἐπισημῶν, ἀλλὰ μόνον ὅσα ἐρωτᾷ οἰκειῶς ἐκάστη
ἐπισήμη, οἷον ὁ γεωμέτρης τὰ γεωμετρικά, ὁ ἀριθμητικὸς τὰ
ἀριθμητικά, ὅτε πρὸς πᾶν ἐρώτημα ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ μόνον εἰς
ὅποσα ἐρωτῶν ἐξ ἐκάστης τῶν ἐπισημῶν. δείκνυσι δὲ τούτο 15
πάνυ σαφῶς καὶ συντόμως. id. f. 32 b.

77^b οἷον ζητεῖσθαι παρὰ τοῖς γεωμέτραις ὁ τῶ κύκλου τετραγωνι-
9. σμός. καὶ τούτον μὲν Ἀντιφῶν καὶ Βρύσσων ἐδοξάν εὐρηκέναι, πλὴν
κακῶς τε καὶ σφαλερῶς. id. f. 33.

77^b ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὁ πᾶν ἐρωτητέον τὴν γεωμέτρην ἢ τὴν ἰατρὸν 20
16. ἢ τινὰ τῶν ἄλλων ἐπισημόνων, ἀλλὰ μόνον τὰ τῇ οἰκείᾳ ἐπισήμῃ
ἀνήκοντα, καὶ ὅτι ὁ πρὸς πᾶν ἐρώτημα ἀποκρίτεον τὴν ἐπισήμονα
ἀλλὰ πρὸς μόνον τὰ οἰκεία, οἷον τὴν γεωμέτρην πρὸς τὰ γεωμε-
τρικά καὶ τὴν ἰατρὸν πρὸς τὰ ἰατρικά, ζητεῖ ἐν τούτοις, ἅρα ὥσπερ
ἐπὶ γεωμετρικά ἐρωτήματα, ὥτως ἐπὶ καὶ ἀγεωμέτρητα; καὶ ἐπὶ 25
τῶν ἄλλων ἐπισημῶν ὡσαύτως. καὶ εἴπερ εἰσὶ, ποῖά εἰσι ταῦτα,
καὶ καὶ ποῖαν ἀγνοίαν ἀγεωμέτρητα ἂν εἶεν; καὶ ἵνα σαφῆ ποιήσω-
μεν τὴν λόγον, ἐκ τῶν ἐφεξῆς αὐτῷ πλατύτερον ῥηθησομένων λα-
βόντες καὶ τὰ ἐνταῦθα διαρθρώσωμεν. διττὴν ἔν φησὶ τὴν ἀγνοίαν
εἶναι, τὴν μὲν καὶ ἀπόφασιν τὴν δὲ καὶ διάθεσιν. καὶ καὶ ἀπόφασιν 30
μὲν φησὶ τὴν μηδεμίαν ἔννοιαν ἔχουσαν περὶ τῆ πράγματος, καὶ
διάθεσιν δὲ τὴν ἔχουσαν μὲν περὶ τῆ πράγματος ἔννοιαν τινὰ, πλὴν
ἐκ ἀσφαλῆ καὶ ἠκριβωμένην. οἷον ὁ μὴ εἰδὼς ὅπως εἴτε εἰσὶ πα-
ράλληλοι εὐθεῖαι εἴτε καὶ μή, εἰ δὲ καὶ οἶδεν, εἴτε συμπέπτυσιν εἴτε καὶ
μή, ὅτος τὴν καὶ ἀπόφασιν ἀγνοίαν ἔχει. εἰ δὲ τις οἶοιτο τὰς 35
παράλληλους συμπέπτειν, ὅτος τὴν καὶ διάθεσιν ἔχει ἀγνοίαν. κα-
κῶς γὰρ περὶ τῆ πράγματος διάκεισθαι. ἢ ὁ Πλάτων διπλὴν ἀγνοίαν
καλεῖ. καὶ ποῖαν ἔν τῶν ἀγνοῶν τὰ ἀγεωμέτρητα καὶ τὰ ἀμύ-
σικα ἐρωτήματα γίνονσθαι, δι' ἐρωτήσεως ποιεῖσθαι τὴν διδασκαλίαν.
πάλιν δὲ τῆς καὶ διάθεσιν ἀγνοίας διχῇ διαιρουμένης, ὡς καὶ Πλά- 40
των φησὶν, ἥτοι καὶ τὴν ὕλην ἢ καὶ τὸ εἶδος τῶν συλλογισμῶν (ὁ
γὰρ παραλογιζόμενος ἑαυτὸν ὅτι αἱ παράλληλοι συμπέπτυσιν, ἥτοι
ψευδεῖς προτάσεις λαβὼν καὶ ταύτας συλλογιστικῶς συμπλέξας
ὥτω ψευδὲς συνάγει συμπέρασμα, ἢ ἀληθεῖς μὲν λαβὼν προτά-
σεις, ἀσυλλογίστως δὲ ταύτας συμπλέξας, οἷον ἐν δευτέρῳ χή- 45
ματι ἐκ δύο καταφατικῶν) πότερον ἔν τούτων μᾶλλον ἀγεωμέ-
τρητόν ἐστιν ἐρώτημα ὁ καὶ τὴν ὕλην ἡμαρτημένος συλλογισμὸς
ἢ ὁ καὶ τὸ εἶδος, ἢ καὶ ἀμφοτέρω; φησὶ δὴ, ὥσπερ τὸ ἄρρυθμον

διττόν, τὸ μὲν ὁ μὴ ὅλως πέφυκε ῥυθμὸν ἔχειν, οἷον εἴ τις τὸ ση-
μεῖον λέγοι ἄρρυθμον τῷ μὴ πεφυκέναι ἔχειν ῥυθμὸν, τὸ δὲ τῷ
ἔχειν μὲν κακῶς δέ, ὥσπερ φησὶ τὸν σίχον ἄρρυθμον τὸν κακόρ-
ρυθμον, ὥτω καὶ τὸ ἀγεωμέτρητον ἢ τὸ πάντῃ ἐν ἀπόφασει ὃν γεω-
μετρίας ἢ τὸ κακῶς καὶ ἀνεπισημόνως πλερόμενον. τοιαῦτα δὲ 5
ἐστὶ τὰ καὶ τὰς ἄλλας ἐπισήμας, οἷον εἰ μαθικὸν τις ἐρωτήσῃ τὴν
γεωμέτρην θεωρήματα ἢ ἰατρικόν. τούτο γὰρ τῆς καὶ ἀπόφασιν ἀγνοίας
ἐστὶ, καὶ ὥτω τούτο ἀγεωμέτρητον ὥσπερ τὸ σημεῖον ἄρρυθμον. . .
καλεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης κοινῶς μὲν ἀμφοτέρω ἀμαρτίαν, ἰδίως
10 δὲ τὴν παρὰ τὸ χῆμα ἦγεν τὴν ἀσυλλόγιζον ἀμαρτίαν παραλογι-
σμόν ἐκάλεσεν, ἐπεὶ ἔχ' ὕψους ἐκ συλλογιστικῶν γίνεσθαι λόγων, τὴν
δὲ παρὰ τὴν ὕλην αὐτὴ τούτο ἀμαρτίαν. καὶ αὕτη μὲν ἡ ἐξήγησις
ἔχει ὥτως ἐὰν κατ' ἐρώτησιν ὁ λόγος προάγῃ, τατέστιν ἐὰν προ-
περισπᾷ τὸ ἅρα καὶ παροξύνῃ τὸ ποῖαν. ἐὰν δὲ παροξύνῃ τὸ ἅρα,
ὁξύνῃ δὲ καὶ τὸ ποῖαν (φέρεισθαι γὰρ καὶ αὕτη ἡ γραφή), ὥτως ἐξηγηθή-
σεσθαι, ὅτι ἐπεὶ εἰσι γεωμετρικά ἐρωτήματα, εἰσὶν ἅρα καὶ ἀγεωμέ-
τρητα, καὶ τὰ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν ἥτοι τὴν τοιάνδε, λέγω δὴ
τὴν καὶ διάθεσιν, ἐπισυνιστάμενα ἀγεωμέτρητα ἐρωτήματα, ἐκεῖνά
εἰσι τὰ κυρίως ἀγεωμέτρητα. καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἐξήγησις προσφυσ-
20 σέρα τε ἅμα καὶ σαφεσέρα τῆς προτέρας. id. f. 33 b.

ἐπεὶ καὶ τὰ ἀγεωμέτρητα θεωρήματα συνίστανσθαι καὶ ἀγνοίαν,
ἢ δὲ ἀγνοία διττή, ἢ μὲν καὶ διάθεσιν ἢ δὲ καὶ ἀπόφασιν, ἐρωτᾷ ὁ
λόγος, τὸ ἀγεωμέτρητον ἐρώτημα καὶ ποῖον εἶδος ἀγνοίας καὶ ἐπι-
γίνεσθαι καὶ συνίστασθαι, καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν καὶ διάθεσιν ἥτοι καὶ ἀπόφα-
30 σιν; ἐπικρινεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης προῖων ὅτι τὸ κυρίως ἀγεωμέτρη-
τον ἥτοι τὸ κακογεωμέτρητον ἐπισυνίστασθαι κυρίως καὶ τὴν ἀγνοίαν
τὴν καὶ διάθεσιν. ἢ καὶ ὥτως συμβιβαστέον τὸ ῥητὸν καὶ ἀπόφασιν,
ὅτι ἐπεὶ εἰσι γεωμετρικά ἐρωτήματα, εἰσὶν ἅρα καὶ ἀγεωμέ-
τρητα, καὶ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν, ἥτοι τὴν τοιάνδε, λέγω δὲ
τὴν καὶ διάθεσιν, ἐπισυναγόμενα ἀγεωμέτρητα ἐρωτήματα ἐκεῖνά
εἰσι κυρίως ἀγεωμέτρητα. αὕτη δὲ ἡ ἐξήγησις προσφυσῆς. καὶ
τὸ "ἅρα" ὡς καὶ ἀπόφασιν λεγόμενον ὁξύνεσθαι, καὶ ὥτως ἀναγινώ-
σκεσθαι τὸ ῥητὸν "τὰ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν," λέγω τὴν τοιάνδε
ἥτοι τὴν καὶ διάθεσιν, καὶ ἔχ' "τὰ καὶ τὴν ἀγνοίαν τὴν ποῖαν" ἐρω-
35 τηματικῶς. cod. 1917 in marg.

πρὶν διελεῖν τὴν ἀγνοίαν ποσαχῶς λέγεσθαι, πρότερον τὸς τρέ- 77^b
πυς διαιρεῖ καθ' ὅς γίνεσθαι ἐν πάσῃ ἐπισήμῃ ἢ ἀμαρτίᾳ τῆ ἀληθείας.
λέγω δὴ τὸν τε καὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν καὶ τὸ χῆμα. καὶ κοινῶς δὲ ἀνα-
στέον τὸ ἀγεωμέτρητον, ἦγεν κατ' ἀμφοτέρω τὸς τρόπους. καὶ ἔστιν
ἢ τῆ ῥητῆς σύνταξις ὥτως. πότερον ἀγεωμέτρητόν ἐστιν ἐρώτημα
ὁ καὶ τὴν ἀγνοίαν συλλογισμὸς ὁ ἐκ τῶν ἀντικειμένων, τατέστιν ὁ
καὶ τὴν καὶ διάθεσιν ἀγνοίαν ἐκ ψευδῶν δηλαδὴ προτάσεων γινόμενος
συλλογισμὸς (αὐτὸ γὰρ ἀντίκειναι ταῖς ἀληθείαις), ἢ ὁ παραλογισμὸς,
τατέστιν ὁ παρὰ τὴν καὶ τὸ χῆμα ἀμαρτίαν γινόμενος, ὃν ὁδὲ συλ-
45 λογισμὸν εἶπε διὰ τὸ μὴ ἐρρωῆσθαι τὸ χῆμα. καὶ τὸ καὶ τὴν ἀγνοίαν
δὲ καὶ κοινῶς ληπτέον καὶ ἐπὶ τῆ παραλογισμῶ. Ioh. Phil. f. 34.

ἐνταῦθα διαιρεῖ τὴν ἀγνοίαν τὴν τε καὶ ἀπόφασιν καὶ τὴν καὶ 77^b
διάθεσιν, καὶ φησὶ τὰ μὲν ἐξ ἄλλης τέχνης ἐρωτήματα καὶ ἀπόφα- 20.

σιν εἶναι ἀγνοούμενα, τὰ δὲ ἀπ' αὐτῆς ψευδῆ καὶ διάθεσιν. τὰ καὶ ποῖαν ὅν τῶν ἀγεωμέτρητα, ἐφεξῆς διὰ τῶν παραδειγμα-
των τούτων τίθησιν. καὶ τὸ μὲν γεωμετρικόν ἐστι τῷ τῆς ὅρας
ἔχειν ἐκ γεωμετρίας, τῷ δὲ ψευδῇ λαμβάνειν ἀγεωμέτρητον.
ἢ ὅπερ καὶ μᾶλλον δοκεῖ βέλτιον, τῷ ἑτέρῳ τρόπῳ τῆς ἀγνοίας τῷ
καὶ ἀπόφασιν διακρίνει τὸν καὶ διάθεσιν. καὶ τὰ ἐφεξῆς δὲ ἐπαγό-
μενα ταύτης ἔχει τῆς ἐννοίας. διττὸν γὰρ τὸ ἀγεωμέτρητόν φησιν
ὡς περὶ καὶ τὸ ἀρρυθμόν, καθὰ δὲ ἀνωτέρω πλατύτερον περὶ τούτου
εἰρήκαμεν. id. ib.

77b αὐτὴ ἡ ἀγνοία ἢ εἰρημένη, δηλονότι τὸ φαύλως ἔχειν. φαύ- 10
26. λως δὲ ἔχειν τὸ ἐξ ἀρχῶν ἡγῆναι προτάσεων ἐκ ἀληθῶν. αἱ γὰρ
ψευδεῖς ταῖς ἀληθέσιν ἐναντία. id. ib.

77b βύλετο ἐνταῦθα εἰπεῖν ὅτι ἔχ' ὅτως οἱ παραλογισμοὶ ἐν ταῖς
27. ἐπισήμαις γίνονται ὡς ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς μεθόδοις. ἦττον γὰρ ἐν
ταῖς ἐπισήμαις παρενοχλεῖ τὸ ψεῦδος ἢ περὶ ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς
συνεστίαις. αἴτιον δὲ τούτου ὁ μέσος ὅρος ὁ δισσωῶς λαμβανόμενος.
παντὶ τε γὰρ τῷ ἐλάττονι ὑπάρχει, καὶ καὶ τῷ παντὶ ὁ μείζων.
ἐπεὶ ὅν οἱ λαμβάνει, πολλοὶ δὲ εἰσι τῶν ὁρῶν ὁμῶνυμοι, ἐὰν
ληφθῇ κατ' ἄλλο μὲν σημαίνόμενον κατηγορούμενος τῷ ὑποκειμένῳ,
λέγω δὲ τῷ ἐλάττονος, κατ' ἄλλο δὲ αὐτῷ ὁ μείζων κατηγορού- 20
μενος, παραλογισμὸς γίνετο, οἷα πολλάκις ἐν ταῖς διαλέξεσι γί-
νοντο. οἷον οἱ σοφοὶ μανθάνουσιν, οἱ μανθάνοντες ἐκ ἴσαςιν, οἱ
σοφοὶ ἄρα ἐκ ἴσαςιν. τὸ γὰρ μανθάνειν ὁμῶνυμον, καὶ ἐπὶ τῷ συνιέναι
καὶ ἐπὶ τῷ διδάσκειν λεγόμενον. λανθάνει ὅν ἢ ἀπάτη διὰ τὴν
ὁμῶνυμίαν. . . ἐπεὶ ὅν ἢ περὶ ὠρισμένα τινα πράγματα οἱ δια- 25
λεκτικοὶ τὴν σπουδὴν ἔχουσιν, ὅθεν τῆς μέσης ὠρισμένης, πολλὰς
ἀπάτης ἀφορμὰς ἔχουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπισημῶν ἔχ' ὅτως. ὠρισται
γὰρ τὰ καθ' ἑκάστην ἐπισήμην πράγματα, καὶ ὅδεποτε παρὰ τὴν
ὁμῶνυμίαν πλάνη ἐν αὐταῖς γίνετο, οἷον, ὡς αὐτὸς φησιν, εἰ
λέγοιτο κύκλος καὶ τὰ ἔπη καὶ τὸ χῆμα. id. ib.

77b ἐπειδὴ εἶπε τὸ μέσον καὶ παντὶ τῷ ἐλάττονος, τὸ δὲ μείζον
30. καὶ τῷ μέσῳ παντός, ἀναμιμνήσκει ἡμᾶς τῶν εἰρημένων ἐν τῷ
περὶ Ἑρμηνείας (p. 17 b 13), ὅτι τῷ κατηγορουμένῳ ὁ προσδιο-
ρισμὸς ἢ συντάττετο (ἢ γὰρ φάμεν ὁ ἄνθρωπος πᾶν ζῶον),
ἀλλὰ μόνως τοῖς ὑποκειμένοις. id. ib.

“ταῦτα” τῆς ὅρας φησίν, “ὁρᾶν” δὲ ἐν τοῖς μαθήμασι δη-
λονότι. περὶ τούτων γὰρ ὁ λόγος. ἐν δὲ τοῖς μαθήμασι, φησίν, ἐκ
ἔστιν ὁμοίως παραλογισμὸς διὰ τὸ διττὸν τῷ μέσῳ ὅρα. ἑκάστος γὰρ
ὅρος τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι διὰ τὸ ὠρισμένον οἷον δεῖξίς ἐστι, καὶ
ἅμα τῷ ἀκῶσαι κύκλον ἢ τοιούτον τι εὐθύς ὁρᾶ ὁ ἐπισήμων τὸ 40
λεχθὲν ἐν αὐτῷ γεγραμμένον. id. ib.

77b τῷ τῆς, ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς συνεστίαις λανθάνει τὰ ὀνόματα
31. διὰ τὸ μὴ ὠρίσθαι. id. ib.

κύκλον δὲ φησὶ τὰ ἔπη ἢ τοιὰ τὰ ἐπιγράμματα τὰ ὅτω πε-
ποιημένα, ἔχ' ὡς τῇ καὶ τὸ τέλος τῷ πρώτῳ εἶχεν λέξει ἀκολούθῃ- 45
σης τῆς ἀρχῆς τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ καὶ ἐφεξῆς, ἀλλ'
ὡς δύνασθαι τὸν αὐτὸν εἶχον καὶ ἀρχὴν καὶ τέλος ποιῆσαι, οἷον ἐστὶ καὶ
τῷτο “χαλκῇ παρθένος εἰμί, Μίδα δ' ἐνὶ σήματι κεῖμαι”. . . λέγει

δὲ Ἡρόδοτος ἐν τῷ βίῳ τῷ Ὀμήρῳ Ὀμήρῳ εἶναι τὸ ἐπίγραμμα
εἰς Μίδα τῶν Φρυγῶν βασιλέα. ἢ τοίνυν τὰ τοιαῦτα ἐπιγράμ-
ματα κύκλον φησίν, ἢ κύκλον λέγει τὰ ἐγκύκλια μαθήματα,
ὅτω καλόμενα ἢ ὡς πᾶσαν ἱστορίαν περιέχοντά πως, ἢ ὡς πάντων
ῥητόρων τε καὶ φιλοσόφων τῶν τε καθόλου καὶ μέρος περὶ αὐτὰ εἰλη-
μένων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο τι κύκλος ἰδίως ὀνομαζόμενον, ὁ ποῖημα
τινὲς μὲν εἰς ἑτέρους τινὲς δὲ εἰς Ὀμηρον ἀναφέρουσι. περὶ μὲν γὰρ τὰ
ἄλλα τῶν μαθημάτων ἢ πάντες εἴρετον, οἷον περὶ ἱατρικὴν ἢ
περὶ ῥητορικὴν ἢ ἄλλην τινά. περὶ ταῦτα μέντοι σχεδὸν πάντες
εἴρετον καὶ οἱ περὶ τὰς ἄλλας λογικὰς ἐπισήμας σπουδάζοντες. ἢ
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, διὰ τὸ πάντας τῆς ποιητῆς περὶ τὰς αὐτὰς ἱστορίας
εἰληθῆ. ταύτη δὲ δόξουσι μὲν ἴσως τὰ κωμικὰ τῶν ἐγκυκλίων
ἀποκρίνεσθαι. φησὶ δὲ ὅτι μάλιστα μὲν ἢ ἀρχαία κωμῆδια ὅθεν τῶ-
των ἀπήλλακτο, ἀλλὰ παρεμπλέκοντο πολλαχῇ ἱστορίαι αἷς καὶ οἱ
ἄλλοι ποιηταὶ χρῶντο. ἄλλως τε δὲ ὅτι καὶ κυρίως μὲν τὰ ἄλλα εἶεν
ἀν' ἐγκύκλια, καὶ συνεκδοχὴν δὲ καὶ ταῦτα. id. ib.

ὁ λέγει διὰ τούτων τούτο ἐστίν. πρὸς τῆς τοιούτης, φησὶ, παρα- 77b
λογισμὸς οἷός ἐστι καὶ ὁ νῦν προκείμενος ὁ λέγων “τὰ ἔπη κύκλος, 34.
ὁ κύκλος χῆμα, τὰ ἔπη ἄρα χῆμα,” δεῖ ὅν, φησίν, ἐνισταμένους τὰς
ἐνστάσεις μὴ δι' ἐπαγωγῆς φέρειν, οἷον, εἰ τύχοι, τὰδε καὶ τὰδε τὰ
ἔπη προφέροντας ὡς ἐκ εἶεν κύκλοι, ἀλλὰ καθολικῶς ἐνίστασθαι,
ὅτι ὅθεν ἔπος κύκλος. ὡς περὶ γὰρ ὅθεν πρότασις ἐστὶν ἀποδεικτικὴ
ἢ μὴ ἐστὶ καθόλου, διότι ἐκ τῶν καθόλου ὁ συλλογισμὸς, ὅτως ὅθεν
ἐνστάσις ἐστὶν ἐπισημονικὴ ἢ μὴ ἐστὶ καθόλου. ἢ γὰρ ἐνστάσις, φησίν,
αὕτη καὶ τῷ συλλογισμῷ μέρος γίνετο. . . καὶ ὁ μὲν φιλόσοφος ὅτως
ἐξηγήσατο τὸ χωρίον. ἐμοὶ δὲ ὅτε καλῶς εἰρηθῆς δοκεῖ (αἰεὶ γὰρ
δεῖ τὴν ἐνστάσιν συμπέρασμα εἶναι τῷ συλλογισμῷ. ταύτην γὰρ
δεῖ δηλονότι ἀποδείξαι, ἵνα τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ δείξωμεν μὴ
καλῶς ὅσαν) ὅτε ταῖς Ἀριστοτελειαῖς συμφωνεῖν λέξεσιν. “ἢν γὰρ
30 φέρει” φησὶν “ἐνστάσιν, αὕτη γένοιτο” ἀν' πρότασις ἢ ἀποδεικτικὴ
ἢ διαλεκτικὴ.” διόπερ τὴν ἀκριβῆ τῷ χωρίῳ ἐξηγήσιν δοκεῖ καλῶς
ἔχειν ὑπερθέσθαι, ἔς' ἂν ἐντύχοιμι καὶ ἄλλοις ἐξηγηταῖς. id. f. 35.

εἰπὼν ὅτι ἦττον ἐν ταῖς ἐπισήμαις γίνετο ὁ παραλογισμὸς ἢ 77b
ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς μεθόδοις διὰ τὸ τὸν μέσον ὁμῶνυμον ἐν ταῖς 40.
35 διαλεκτικαῖς μεθόδοις λαμβάνεσθαι, ἐν δὲ ταῖς ἐπισήμαις μηκέτι,
βύλετο νῦν καὶ περὶ τῶν παρὰ τὸ χῆμα ἡμαρτημένων συλλογι-
σμῶν εἰπεῖν. οἱ γὰρ παρὰ τὴν ὁμῶνυμίαν τῷ μέσῳ ὅρα γινόμενοι
παραλογισμοὶ ἐκ ἂν εἶεν παρὰ τὸ χῆμα ἡμαρτημένοι. κυρίως γὰρ
καὶ κατ' ἀλήθειαν οἱ τοιοῦτοι ὅθεν συλλογισμοὶ ἂν εἶεν, ἀλλ' ἐφ'
ἐκάστῃ δύο προτάσεις διεσπασμέναι ἀλλήλων. διὰ δὲ τὴν ὁμῶ-
νυμίαν δοκεῖ ὁ μέσος συνῆφθαι τοῖς ἄκροις, καὶ συνῆφθαι συλλο-
γιστικῶς. εἰπὼν ὅν ὅτι παρὰ τὸν μέσον ὅρον ὁμῶνυμον ὄντα πολ-
λάκις ἐν ταῖς διαλέξεσι γίνονται πολλοὶ παραλογισμοί, ὅπερ ἐν ταῖς
ἐπισήμαις ἢ συμβαίνει, νῦν βύλετο δεῖξαι καὶ τῆς παρὰ τὸ χῆμα
γινόμενης ἐν ταῖς διαλέξεσι παραλογισμῶς, καθ' ὅς πάλιν δια-
φέρουσιν αἱ ἐπισήμαι τῶν διαλέξεων. γίνονται ὅν, φησὶ, καὶ παρὰ τὸ
χῆμα παραλογισμοὶ διὰ τὸ πολλάκις τὸ αὐτὸν μέσον τοῖς δύο ἄκροις
ἔπεσθαι, τῷ τῆς διὰ τὸ λαμβάνειν ἐν δευτέρῳ χήματι δύο κατα-

φατικός. οἷον γ' ὅτι εἰ τὸ αὐτὸ τοῖς δυσὶν ἔπεῖ, καὶ κεῖνα ἀλλή-
 λους ἔπεῖ. τὸ δὲ ἔκ ἑξιν, εἰ μὴ συγγενῇ εἶεν ἐκεῖνα. ἔπεῖ γ' καὶ
 λίθῳ καὶ ἀνθρώπῳ ἡ ὕψια, ἀλλ' ἔχ' ἔπεῖ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, ἡ γὰρ
 ὁ λίθος τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ὁ ἀνθρώπος τῷ λίθῳ, διὰ τὸ μὴ εἶναι ὁμο-
 γενῇ. ὥσπερ, φησί, καὶ ὁ σοφιστὴς Καίνεὺς ἐποίει. συνελογίζετο
 γ' ὅτι τὸ πῦρ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία αὐξέῃ τὸν τρόπον τῆτον
 "τὸ πῦρ τάχιστα αὐξέῃ, τὰ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία αὐξόμενα
 τάχιστα αὐξέῃ, τὸ πῦρ ἄρα ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία αὐξέῃ."
 καίτοι, φησὶν, ἐνίοτε ἐν τοῖς τοιαύτοις ἐνδέχεται ὑγιᾶ ποιῆσαι τὸν λόγον
 ἡτοὶ τὸν συλλογισμόν. ὁμῶς ἔν τ' ἐκ συννορῶντες ἀσυλλογίστως συμ-
 10 πλέκονσι τὰς προτάσεις. . . τὸ δὲ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία
 αὐξέει ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἔκ οἷδ' ὅτι παθὼν, οἷα δὲ μὴ πολλὴν
 ἔξιν μαθηματικὴν ἔχων, φησὶ λέγειν αὐτὸν τὰ ἐν πολλαπλασίονι
 ἀναλογία αὐξόμενα τάχιστα αὐξέει, ὡς ἂν εἴπωμεν "ὡς δύο πρὸς
 τρία, ἔτω διακόσια πρὸς τριακόσια," ἀγνοήσας ὅτι ἔκ ἑξιν ἕτος ὁ
 15 λόγος τῶν δύο πρὸς τρία καὶ τῶν διακοσίων πρὸς τριακόσια πολλα-
 πλασίων ἀλλ' ἐπιμόριος. . . διὰ τῆτο καὶ ὁ Πρόκλος, καθάπερ ὁ
 φιλόσοφος ἔλεγεν, ἔτῳς ἐξηγεῖτο τὸ χωρίον. δεῖ, φησὶν, ἐκκεῖθεν
 πλείονας ἀριθμὸς ἐκ μονάδος ἐν τῷ αὐτῷ πολλαπλασίονι λόγῳ.
 ἔσω διπλάσιον, οἷον α' β' δ' ἡ ις' λβ' εἰς ρκή σης' καὶ ἐφεξῆς.
 20 δυνατὸν γ' ἐπ' ἀπειρον προῖέναι. καὶ ἔξιν, ὡς ἡ μονὰς πρὸς τὸν
 β', ἔτῳς ὁ β' πρὸς τὸν δ', καὶ ὁ δ' πρὸς τὸν ἡ', καὶ ὁ ἡ' πρὸς τὸν
 ις', καὶ ὁ ις' πρὸς τὸν λβ', καὶ ἐφεξῆς. ἐν οἷς τῆς τοιαύτης ἀνα-
 λογίας προῖσθης εἰς ἀπειρον τάχιστα γίνεῃ ἡ αὐξήσις καὶ τὰς
 πολλαπλασίονας λόγους. ἔ γ' μόνον ἐν τῷ διπλασίῳ τῆτο συμ-
 25 βαίνει, ἀλλὰ καὶ τοῖς τριπλασίῳ καὶ τοῖς τετραπλασίῳ καὶ τοῖς
 λοιποῖς ἅπασιν. ἐπὶ μέντοι τῶν ἐπιμορίων, ἔς ὃ Ἀλέξανδρος
 ὑπέθετο, ὁ δαμῶς. ἔ γ' ὡς ὁ β' πρὸς τὸν γ', καθάπερ εἴρηκε, ἔτῳς
 ἔξιν ἐφεξῆς εὐρεῖν καὶ τὸν γ' πρὸς ἕτερόν τινα τῶν μετ' αὐτὸν τὸν
 αὐτὸν λόγον ἔχοντα. ὅπως δὲ δεῖ εὐρίσκειν πλείονας ἐπιμορίους,
 30 ἐφεξῆς μεθόδῳ δεῖ ἀριθμητικῆς, ἣν ὁ Νικόμαχος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ
 παραδίδωσιν. id. ib.

77^b εἴρηκε ὅτι ὁ Καίνεὺς ἕτος σοφιστὴς ἦν, ὅστις ἔλεγεν ὅτι τὸ
 41 πῦρ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία γεννᾷ διὰ τὸ τάχιστα αὐξέει,
 κατασκευάζων τῆτο ἐν δευτέρῳ χήματι ἐκ δύο καταφατικῶν,
 καὶ ποιῶν τὸ χήμα ἀσυλλόγιστον, καὶ τὸ μὲν "τὸ πῦρ ταχὺ γεννᾷ" ἐλάτ-
 τονα ποιῶν πρότασιν, τὸ δὲ τὴν πολλαπλασίον ἀναλογίαν ταχὺ
 αὐξέει μείζονα, id. f. 35 b.

78^a τατέξιν ἐὰν δὲ ἀντιγράφωμεν τὰς ὁρὰς τῆς μείζονος προ-
 3. τάσεως, καὶ εἴπωμεν ὅτι τῇ ταχίστῃ γεννήσει ἡ αὐξήσει ἔπεῖ ἡ πο-
 λυπλασίον ἀναλογία. γίνοντι γ' τότε ἐν πρώτῳ χήματι δύο κα-
 ταφατικά. ὑποσικτέον ἔν εἰς τὸ "ταχίστη." id. ib.

78^a "ἀλλ' ἔχ' ὁρᾷ." τατέξιν ὅτι εἰ καὶ ἔξιν ἐπὶ τινων τοιούτων
 6. ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα συνάγειν διὰ τὰς προτάσεις, ὥσπερ
 εἶπον, ἐπὶ τῶν ἐξισαζόντων χρωμένους τῇ ἀντιγραφῇ τῆς μείζονος,
 ἀλλ' ἔχ' ὁρᾷ τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὸ ἀσυλλόγιστον τῆς συμπλοκῆς
 τῶν προτάσεων. ὁ δὲ γ' ἡ συμπλοκὴ αἰτία, ἀλλὰ τὸ ἐξισάζειν
 τὰς ὁρὰς, ὡς δύναται καὶ ὑγιῶς συμπλέκεται. id. ib.

ἐφ' ἕτερόν τι μεταβέβηκε, καθ' ὃ πάλιν διακρίνει τὰς ἀπο-
 δεικτικὰς συλλογισμὰς τῶν διαλεκτικῶν, ὅτι βῶν ἡ ἀνάλυσις
 ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ἢ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς. ἀνάλυσιν δὲ καλεῖται
 οἱ γεωμέτραι τὴν εὐρεσιν τῶν προτάσεων δι' ὧν συνήχθη τὸ ἀλη-
 5 θές συμπέρασμα. οἷον εἰ προτεθείη ἡμῖν συμπέρασμα τι ἀληθές,
 ὅτι τόδε τρίγωνόν ἐστιν ἰσόπλευρον, τὴν μέθοδον δι' ἣς εὐρίσκομεν
 τὰς προτάσεις δι' ὧν τῆτο συνήχθη, ἀνάλυσιν φασί. νῦν μὲν γ' προ-
 τεθέντος πῶς ἂν συζαίη τρίγωνον ἰσόπλευρον, διὰ τῶν προτά-
 σεων εὐρομεν τὸ συμπέρασμα, ἀπὸ τινων ὁμολογημένων ἀρχῶ-
 10 μενοι καὶ λήξαντες εἰς τὸ ζητούμενον, καὶ καλεῖται τὸ τοιαῦτον σύνθεσις.
 ἡ ἀνάλυσις δὲ ἐμπαλιν ἔχει τῇ συνθέσει. λαβόντες γ' τὸ πρότε-
 ρον ζητούμενον ὡς ὁμολογούμενον, ὅτι τόδε τρίγωνόν ἐστιν ἰσόπλευ-
 ρον, ζητῶμεν τίνας ἂν εἶεν αἱ προτάσεις δι' ὧν τῆτο κατεσκευάσθη,
 ἵνα ἐξ αὐτῶν ἀναλύοντες εὐρωμεν αὐτάς, ἕως ὃ φθάσωμεν εἰς
 15 τινα ὁμολογούμενα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας. καὶ ἔστι τῆτο
 ἔξωθεν ἀκροτάτης, τὸ δύναται συνορᾶν ἕκαστον συμπέρασμα ἐκ
 ποίων προτάσεων συνήκῃ. id. ib.

τὸ δὲ "ἀλλ' ὁρισμὸς" πρὸς τὸ λαμβάνειν συντακτέον, ἴν' ἡ 78^a
 12 ἔτω συνημμένον. ἀντιγράφει δὲ μᾶλλον τὰ ἐν τοῖς μαθήμασιν,
 ὅτι ὁδὸν συμβεβηκὸς λαμβάνουσιν ἀλλ' ὁρισμὸς. τὸ δὲ "ἀλλὰ
 καὶ τῆτω διαφέρουσι τῶν ἐν τοῖς διαλόγοις" διὰ μέση. διαφέρουσι
 δὲ ὅτι αἱ μὲν διαλεκτικῶς πολλὰ καὶ τῶν καὶ συμβεβηκὸς λαμβάνου-
 σιν, αἱ δὲ ἐπιστήμαι τὰς ὁρισμὰς καὶ τὰ καθ' αὐτὰ τοῖς πράγμασιν
 ὑπάρχοντα, ταῦτα δὲ ὠρίζαι. id. f. 36.

ἐφ' ἕτερον μεταβαίνει, διακρίνων ὁμοίως τὰς ἐπιστήμας τῆς 78^a
 14 διαλεκτικῆς. ἔστι δὲ καὶ τῆτο ἀκόλουθον τοῖς πρὸ αὐτῶ. φησὶν ἔν
 διὰ τῆτο βῶν εἶναι τὴν ἀνάλυσιν ἐπὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἐπεὶ καὶ ἡ
 σύνθεσις ἀπλῶς καὶ ἡ τῶν λόγων αὐξήσις. ἐν μὲν γ' ταῖς ἐπιστή-
 μαις αὐξομένων τῶν συλλογισμῶν, καὶ αἰ βυλομένων ἡμῶν συμ-
 20 περάσματα συμπεράσμασιν ἐπισυναπτειν, αἰ τὰς ὁρὰς ἔξωθεν
 προστίθεμεν καὶ ὁδέποτε μεταξὺ. οἷον εἰ διὰ τῶ α' β' δέδεικεν τὸ
 γ', αἰ ἡ πρόθεσις τῶν ὁρῶν ἔξωθεν γίνεῃ. τῷ γ' γ' προστίθεῖ τὸ
 δ', ὁδέποτε δὲ μεταξὺ τῶ α' β' ἢ τῶ β' γ'. τὸ μὲν γ' πρῶτον θεώ-
 ρημα ἐν γεωμετρίᾳ διὰ τῶν ὁρῶν δέδεικεν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, τὸ
 35 δὲ δεύτερον διὰ τῶ α' καὶ διὰ τῶ β' τὸ γ'. καὶ ἔτῳς ἐφεξῆς ἡ αὐξή-
 σις γίνεῃ, μηδέποτε μέση ὁρὰ ἐπεντιβεμένη, ἀλλ' αἰ ἐπισυνα-
 πτομένη τοῖς πρώτοις. τῆτο δὲ αἴτιον, ὅτι ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ καὶ
 πρώτως ὑπάρχοντων αἱ ἀποδείξεις, καὶ ἔκ ἐνδέχεται δι' ἐμμέσῃ
 προτάσεως ἀποδειχθῆναι τι. id. ib.

ὅτι καὶ ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη γίνεῃ ἡ αὐξήσις τῶν συλλο- 78^a
 16 γισμῶν, ὁμῶς ὁδέποτε ἐπὶ τῶν ἐπιστημῶν μεταξὺ ἐπεντιβεῖ ὁρὰς.
 γίνεῃ δὲ ἐφ' ἑκάτερα τῆτον τὸν τρόπον, ὡς ἐφ' ὧν αὐτὰς τίθησι
 παραδειγμάτων. παραλαμβάνει γ' τὸ μὲν α' ἀριθμόν, ἐφ' ἑκά-
 40 τερον δὲ τῆτο τὸ β' καὶ τὸ δ', καὶ καλεῖται τὸ μὲν β' περιττὸν ἀριθμόν, τὸ
 δὲ δ' ἄρτιον. ὁμοίως ὑπὸ μὲν τὸ β' τὸ γ' περιττὸν ἀριθμόν ὠρισμέ-
 νον, τῶ β' ὄντος περιττῷ ἀριθμῷ ἀόριστον. ὁμοίως καὶ ὑπὸ τὸ δ' τὸ ε',
 ὁ καλεῖται ἄρτιον ἀριθμόν ὠρισμένον, τῶ δ' ἄρτιῳ ἀόριστον ὄντος. εἰ
 ἔν τ' μὲν α' ὁ ἀριθμός, λέγω δὲ ὁ ἀπλῶς, εἴτε ἀπειρος εἴτε

πεπερασμένος (ὅθεν γὰρ πρὸς τὰ νῦν διαφέρει), ὑπάρχει τῷ τε β' καὶ τῷ δ', τῷ τε β' περιττῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ ἀρτίῳ. τὸ δὲ β', ὁ περιττὸς ἀριθμὸς, ὑπάρχει τῷ γ', ὡρισμένῳ τινὶ ἀριθμῷ περιττῷ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ δ' ἀρτίος ἀόριστος ὡρισμένῳ τινὶ ἀρτίῳ τῷ ε' ὑπάρχει ὁ λόγος ὅτι. ὅπως ἔν ἐφ' ἐκάτερα τὰ μέρη ἡ αὐξήσις γέγονε, καὶ εἰς τὸ πλάγιον τῷ α', καὶ κατὰ τὸ γ' καὶ κατὰ τὸ ε'. Δέον δὲ εἰπεῖν κατὰ τὸ δ', κατὰ τὸ ε' εἶπεν. ἐφεξῆς ἔν διαρθρῶν μᾶλλον τὸ μ' α' κατὰ τὸ δ' κατηγορεῖ, τὸ δὲ δ' κατὰ τὸ ε'. id. f. 36 b.

78a 18. πρὸς τὴν φιλοσοφίαν διὰ τούτων δείξαι τί διαφέρουσιν οἱ τὸ ὅτι κατασκευάζοντες συλλογισμοὶ τῶν τὸ διότι κατασκευάζοντων. καὶ φησὶν ὅτι καθ' ἓνα μὲν τρόπον διαφέρουσιν τῷ τῶν μὲν τὸ ὅτι κατασκευάζοντες ἑτέρας εἶναι ἐπισήμης, τῶν δὲ τὸ διότι, τῷ τε τὴν αἰτίαν τῷ πράγματι, τῆς ἀποδεικτικῆς. ταῦτα δὲ πῶς ἔχει, ἐφεξῆς λέγει. διαφέρουσιν δὲ οἱ συλλογισμοὶ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον, ὅτι οἱ μὲν τὸ διότι κατασκευάζοντες δι' ἀμέσων προτάσεων 15 συμπεραίνουσιν (ἡ γὰρ αἰτία τῷ πράγματι καθ' αὐτὴν ὀφείλει καὶ προσεχῶς ὑπάρχειν τῷ πράγματι), οἱ δὲ τὸ ὅτι κατασκευάζοντες δι' ἐμμέσων προτάσεων συλλογίζονται, οἷον ὅτι τὰ νότια ἄσρα τάχιον δύνανται τῶν βορείων. εἰ μὲν ἔν ὅπως εἰποῖμεν "τὰ νότια ἄσρα πορρωτέρω εἰς τὴν βορείαν πόλιν, τὰ πορρωτέρω τῇ βορείᾳ πόλει θάττον δύνανται τῶν βορείων, τὰ νότια ἄρα ἄσρα θάττον δύνανται τῶν βορείων," ὅτος ὁ συλλογισμὸς ἐξ ἀληθῶν προτάσεων ἀληθὲς κατασκευάσεν. ὅσον γὰρ ἀφεξήκασιν τῇ βορείᾳ πόλει τὰ ἄσρα, τοσούτον θάττον δύνανται. διὸ καὶ ὁ Ἀρατὸς φησιν κ. τ. λ. id. ib.

78a 22. τὸ δ' ἐπίστανται δι' αἰτίας λέγει διχῶς, ἐν μὲν ὅτι διὰ μέσου τινός (πάν γὰρ μέσον αἰτίον τῆς συναγωγῆς τῷ συμπεράσματι), ἐν δὲ διὰ τῆς τῷ πράγματι αἰτίας τῷ δεικνυμένῳ. κατὰ μὲν ἓν τὸ πρῶτον σημαινόμενον ἅπας συλλογισμὸς δι' αἰτίας. καὶ γὰρ ἅπας διὰ μέσου τινός. κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἔχ' ἅπας ἀλλ' ὁ διὰ τῆς αἰτίας τῷ πράγματι. τοιοῦτος δὲ μόνος ὃν κυρίως ἀποδεικτικὸν ἐλέγχομεν... ἐπειδὴ τὸ τῷ πράγματι αἰτίον καθ' αὐτὴν δεῖ ὑπάρχειν καὶ προσεχῶς ἔστιν αἰτίον, ὁ μὲν δὲ ἐμμέσων συλλογισμὸς τὸ ὅτι συλλογίζονται, ὁ δὲ δι' ἀμέσων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ διότι. Themist. f. 6 b.

78a 26. ὁ δεύτερος τρόπος ὅτος ἐστὶ καθ' ὃν διαφέρει τὸ ὅτι τῷ διότι. ἔστι δὲ ὅτος τῷ ὅτι καὶ τῶν προτάσεων ἀμέσων ὅσων, ἀντιστρέφοντων 35 τῶν δὲ τῷ αἰτίῳ καὶ τῷ αἰτιατῷ. ὅταν γνωριμώτερον ἢ τῷ αἰτίῳ τὸ αἰτιατὸν καὶ ἐκ τῷ γνωριμώτερου τις συλλογίζηται, τότε τῷ ὅτι ποιεῖται συλλογισμὸν καὶ ὁ τῷ διότι. ὡς περὶ ὅταν ἐκ τῷ αἰτίῳ τὸ αἰτιατὸν, τῷ διότι. Ioh. Phil. f. 37 b.

78a 35. τὸ δὲ τὰ ἐγγύς ὄντα μὴ γίλβειν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς, φησὶ, καὶ τῆς αἰτιώσεως εἰλήφθη. ὁ γὰρ ἡ ἐνταῦθα ὁ διασκευτικὸς ἀλλ' ἀντὶ τῷ καὶ εἰλήφθη. οἷον εἰ ἀργύριον ἐγγύς παραθείς, ἐκ ὅψις γίλβοντα, πόρρω δὲ γίλβοντα θεάσθαι. ὁμοίως δὲ τὸ λυχνιαῖον φῶς πόρρωθεν μὲν ὁρώμενον δοκεῖ γίλβειν καὶ σχεδὸν ἀποσπινθηρίζειν, ἐγγύς δὲ ὑπάρχον ὅθεν τοιοῦτον ἐμφαίνει. διὰ τούτο καὶ οἱ ἀπλανεῖς τῶν ἀσέρων γίλβειν δοκῶσιν, οἱ δὲ πλανώμενοι ἔκτι. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν πλανωμένων οἱ πορρωτέρω μᾶλλον γίλβουσιν. ὁ γὰρ τῆς Ἀφροδίτης, καίτοι μέγιστος ἡμῖν φαινόμενος, ὁμως ὁ γίλβει

διὰ τὸ ἐγγύτατα εἶναι. τούτου δὲ αἰτίον, ὅτι προῖσαι αἱ ὅψεις ἀδενέσθαι γίνονται καὶ διὰ τούτο μᾶλλον πάχυνται ὑπὸ τῆς φωτὸς τῆς γίλβότητος ἔχουσιν τὴν φαντασίαν, ἐγγυτέρω δὲ ὄντων τῶν λαμπρῶν σωμάτων ἐρρωμενέσθαι αὐτοῖς προσβάλλεσθαι αἱ ὅψεις ἥττον πάχυνται ὑπὸ αὐτῶν. διὰ τούτο γὰρ οἱ ἀδενέσθαι ἔχοντες ὅψεις καὶ ἐκ τῆς συνέγγυς τὰ λαμπρὰ τῶν σωμάτων γίλβειν νομίζουσιν, οἷον τὸ λυχνιαῖον φῶς ἢ τι τοιοῦτον. ἂν δὲ ἐπὶ πολὺ ἀδενέσθαι ὡς αἱ ὅψεις, ὅθεν προσβλέψαι τὸ λυχνιαῖον φῶς δύναται, πολλῆς προσβαλλύσεως τῆς γίλβότητος. ὡς τὰ ἐγγύς ὄντα ὁ γίλβουσιν. id. ib.

πρὸ τούτου μὲν γὰρ διὰ τῆς μὴ γίλβειν τὸ ἐγγύς εἶναι αὐτὸς ἐδείκνυτο, μέσῳ μὲν ὄντος ὅρου τῷ μὴ γίλβειν, μείζονος δὲ τῷ ἐγγύς εἶναι. ἐὰν δὲ ἀντιστρέψωμεν, φησὶ, τούτων τὴν τάξιν, καὶ τὸν μὲν μείζονα τὸ ἐγγύς εἶναι μέσον θῶμεν, τὸν δὲ μέσον τὸ μὴ γίλβειν μείζονα, ποιῶμεν τῷ διότι συλλογισμὸν. κυρίως γὰρ ἡ αἰτία ἐν τῷ μέσῳ θεωρεῖται. οἷον οἱ πλάνητες ἐγγύς εἰσι, τὸ δὲ ἐγγύς ὃν ὁ γίλβει, οἱ πλάνητες ἄρα ὁ γίλβουσιν. ὅτος ἔν τῷ διότι ἔστι συλλογισμὸς. ἐκ γὰρ τῷ αἰτίῳ τὸ αἰτιατὸν δείκνυται, λέγω δὲ ἐκ τῷ ἐγγύς εἶναι τὸ μὴ γίλβειν. id. ib.

ἕτερον τῶν αὐτῶν παραδείγματα ἐκτίθησι, περὶ ὃ καὶ πρότερον 78a εἴπομεν ἰκανῶς, ὅτι εἰ μὲν ἐκ τῷ χήματος τῶς φωτισμὸς τῆς σελήνης συλλογισμὸς, τῷ διότι ἔστι ὁ συλλογισμὸς, ἐκ τῷ αἰτίῳ τὸ αἰτιατὸν συνάγων, εἰ δὲ ἐμπαλιν, τῷ ὅτι. id. f. 38.

εἰπὼν περὶ τῶν ἀντιστρέφοντων αἰτίων καὶ αἰτιατῶν, λέγει καὶ περὶ τῶν μὴ ἀντιστρέφοντων. ὅταν ἔν, φησὶ, μὴ ἀντιστρέφῃ ὁ μέσος ὅρος πρὸς τὸν μείζονα, τῷ τε αἰτίῳ πρὸς τὸ αἰτιατὸν, τῷ δὲ αἰτίῳ τὸ αἰτιατὸν γνωριμώτερον ἢ (ἀναίτιον δὲ φησὶ τὸ αἰτιατὸν), ὡς περὶ ἐν τῷ λέγοντι συλλογισμῷ "ἡ γυνὴ τέτοκεν, ἡ τετοκυῖα ἀνδρὶ πεπλησίακε." γνωριμώτερον γὰρ τὸ τετοκέσθαι. τούτω γὰρ ἐπεὶ τὸ πεπλησιακέσθαι, τῷ δὲ πεπλησιακέσθαι ὁ τούτο. ὅτος ἔν τῷ ὅτι ἔστι ὁ συλλογισμὸς, ὁ τῷ διότι, διότι ἐκ τῷ αἰτιατῷ τῷ τετοκέσθαι τὸ αἰτίον τὸ πλησιασάσαι ἀνδρὶ συνήγαγεν, ὡς πάντως ἐπομένῳ τῷ αἰτιατῷ τῷ αἰτίῳ. εἰ γὰρ τοι τέτοκεν, ἀνδρὶ πάντως καὶ πεπλησίακεν. ἐπὶ τῶν ὅπως ἔν ἔχοντων ἐκ ἔστι τὸ διότι συλλογισμὸς διὰ τὸ μὴ πάντως ἐπεὶ τῇ αἰτίᾳ τὸ ἀποτελεσμα. τῷ δὲ ἑτέρῳ τρόπῳ ἐκ ἐμνήθη, λέγω δὲ τῷ ὅτι τῷ μὲν αἰτίῳ ὄντος καὶ τὸ αἰτιατὸν ἐστὶ, τῷ δὲ αἰτιατῷ ὄντος ὁ πάντως τὸ αἰτίον... ἀλλ' εἰ τῶν πρὸς τι τὸ αἰτίον καὶ τὸ αἰτιατὸν, πῶς φανερὰ αὐτὰ μὴ ἀντιστρέφειν, καὶ ἐνδέχεται τῷ αἰτίῳ ὄντος τὸ αἰτιατὸν μὴ εἶναι;... εἰπὼν ὅτι ὁ τῷ ὅτι καὶ ὁ τῷ διότι συλλογισμὸς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπισήμην κατὰ δύο τρόπους γίνονται, καθ' ἓνα μὲν ὅτι ὁ μὲν τῷ διότι δι' ἀμέσων μόνως προτάσεων περαίνει, ὁ δὲ τῷ ὅτι καὶ δι' ἀμέσων καὶ δι' ἐμμέσων, καθ' ἕτερον δὲ ὅτι ὁ μὲν τῷ ὅτι ἐκ τῷ αἰτιατῷ τὸ αἰτίον συλλογίζει, ὁ δὲ τῷ διότι ἐκ τῷ αἰτίῳ τὸ αἰτιατὸν, θείς τῷ δευτέρῳ τρόπῳ πλείερα παραδείγματα, τό τε κατὰ τῶς ἀσέρας καὶ τὸ κατὰ τὴν σελήνην, τῷ πρότερον παραδείγματι ὅθεν ἔθηκε. διὰ τούτο ἔν ἐπαναλαμβάνει τὸν περὶ τῷ πρώτῳ τρόπῳ λόγον, ἵνα καὶ αὐτὸν διὰ παραδειγμάτων πεισώσῃ. ὅθεν γὰρ ὡς ἕτερον τινα τρόπον τούτον ἐκτι-

ἦν... ἃ δὲ ἡμῖν εἰς τὸ προκείμενον θεωρήματα ὑπόρηθ', τὸ ὀπτικόν φησιν, ἐν μὲν τοῖς συμμίκτοις ἀπογέγραπθ' θεωρήμασιν, ὧν νῦν περιττὸν μνησθῆναι διὰ τὸ μὴ τῷ προκειμένῳ ἔξω ποιῆσαι τὸν λόγον.

Ioh. Phil. f. 39.

78^b 37. φαινόμενα λέγει τὴν παρατήρησιν τῶν φαινομένων τὴν ὑπὸ τῶν ναυτῶν γινομένην, οἷον ὅτι τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τόδε τὸ ἄστρον ἐπιτέλλει, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πάντων ἅπερ ἐκ παρατηρήσεως ἴσασιν. ἀλλ' ἢ μὲν τῶν ναυτῶν παρατήρησις τὸ ὅτι μόνον οἶδε περὶ ὧν οἶδεν, ἢ δὲ ἀστρονομία καὶ τὰς αἰτίας τῶν παραδίδωσι. id. f. 39 b.

78^b 39. καλῶς εἶπε τὸ "χεδόν"· εἰ γὰρ πάντῃ συνώνυμοι εἰσιν. ἀλλ' 10 εἰδὲ πάλιν ὁμώνυμοι· εἰ γὰρ ἦσαν ὁμώνυμοι, εἰδὲν ἂν εἶχον κοινὸν πρὸς τὰ πράγματα, νῦν δὲ περὶ τὰ αὐτὰ καταγινόνθ'. εἰ δὲ καὶ ὁλοχερέστερόν τις ἀποδοίῃ τῶν λόγων, κοινὸς ὅψεθ' ὅτι τῆς αἰτίας εἰ τις εἴποι ἀστρολογίαν εἶναι γινώσκιν τῶν γινομένων κατ' ἔρανόν, κοινὸν ἀποδώσει ὅρον τῆς τε ναυτικῆς καὶ ἀστρολογίας καὶ μαθηματικῆς. id. ib.

79^a 1. ἢ μὲν τῶν Πυθαγορείων μαθητικὴ λόγῳ τὴν ἀρμονίαν διακρίνει, ἐκ αἰσθήσει, ἢ μέντοι δημιώδης μαθητικὴ αἰσθήσει μόνῃ τὸ ἀνάρμοστον καὶ τὸ ἡρμωσμένον κρίνει. διόπερ αὕτη μὲν τὸ ὅτι μόνον οἶδεν, οἷον ὅτι σύμφωνος ἡ ἀρμονία, ἢ δὲ μαθηματικὴ καὶ τὸν λόγον διὰ τί 20 σύμφωνος· διὸ καὶ καλῶς τις αὐτὸς ἐπισκώπτων φησὶν ὅτι ὧτα τῷ νῦ προηγῆσαντο. id. ib.

79^a 6. ἐπειδὴ εἶπε τὸ ὅτι τῶν αἰσθητικῶν εἶναι, τὸ δὲ διότι τῶν μαθηματικῶν, αἰσθητικὰς καλῶν ἀρμονικῶν τὴν καὶ τὴν ἀκοὴν καὶ ἀστρολογίαν τὴν καὶ τὴν ναυτικὴν, ἐνταῦθα βάλει εἰπεῖν τίνες εἰσὶν 25 αἱ μαθηματικά, καὶ ὅτι ὅσαι τῶν ἐπιστημῶν ἄλλο μὲν τι εἰσὶ κατ' ἐσῖαν, ἢ κέχρηθ' μέντοι ἐκείνῳ ἄλλὰ μόνον τὸ εἶδος ἀποσυλῶσι τῆς ὕλης αὐτῆς, μαθηματικὰ λέγονθ'. id. ib.

ἐγὼ γὰρ διὰ τί μὲν σύμφωνος ἢ ὑπάτη πρὸς τὴν μέσσην ἐστίν, ἐκ τῶν μαθημάτων ἐπίσταμαι, αἰσθάνεσθ' δὲ τῆς συμφωνίας ἔχ 30 οἷός, τέ εἰμι διὰ τὴν περὶ τῆς ἀγυμνασίαν. Themist. f. 7.

79^a 10. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος φησιν ὅτι ἡ ἐπισκεπτομένη τὸ περὶ τῆς ἱριδος θεωρήματα ἔτις ἔχει πρὸς τὴν ὀπτικὴν ὡς ἔχει ἡ ὀπτικὴ πρὸς τὴν γεωμετρίαν· ὥσπερ γὰρ ἡ γεωμετρία μόνους κέχρηθ' τοῖς εἰδέναι ἀνευ τῶν ὑποκειμένων, ὁ μέντοι ὀπτικός τὴν ἐν τῷ αἵρῳ εὐθεῖαν 35 παραλαμβάνει, ἥτις ὑποκείμενον ἔχει τὰς ὀψεις φυσικὸν ἔσασσώμα, καὶ λαμβάνει μὲν ἡ ὀπτικὴ μόνον τὸ ὅτι, ἢ δὲ γεωμετρία καὶ τὸ διότι δείκνυσιν, ἔτις ἔχει καὶ ἡ τὸ θεωρήματα τῆς ἱριδος ἐξετάζουσα πρὸς αὐτὴν τὴν ὀπτικὴν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ Πρόκλος ἔλεγε τὴν κατοπτρικὴν δηλῶν τὸν Ἀριστοτέλην· κατοπ- 40 τρικῆς γὰρ τὸ περὶ τῆς ἱριδος θεωρήματα. ἢ γὰρ κατοπτρικὴ περὶ ἀνακλάσεων ποιεῖ τῆς λόγους, ὁ δὲ ὀπτικός περὶ τῶν ταῖς ὀψεσι συμβαινόντων ἐπισκοπεῖ, καὶ κέχρηθ' τοῖς τῷ ὀπτικῷ ὁ κατοπτρικός· ὁ μὲν γὰρ ἀπλῶς λαμβάνει τὰ συμβαινόντα περὶ τὴν ἱρίν, ὅτι τρίχρους, ὅτι ἢ πλείονες δύο, ὅτι ὑδέποτε μεζῶν ἡμικυκλίῳ γί- 45 νεθ', καὶ τὰ ὅμοια, ἅπερ καὶ φυσικός δύναθ' εἰδέναι· διότι δὲ ταῦτα γίνεθ', ὁ ὀπτικός ἐπίσταθ'. διὸ καὶ ὁ κατοπτρικός ἔτις ἔχει πρὸς τὸν ὀπτικὸν ὡς ὁ ὀπτικός πρὸς τὸν γεωμέτρην· ὅτι δὲ, φησὶν ὁ

Πρόκλος, τὸν κατοπτρικὸν ἐν τούτοις σημαίνει ὁ Ἀριστοτέλης, βεβαιῶθ' ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπιφέρει "τὸ μὲν γὰρ ὅτι φυσικῶς εἰδέναι, τὸ δὲ διότι ὀπτικῶς, ἢ ἀπλῶς ἢ τῷ καὶ τὸ μάθημα." διὰ γὰρ τῶν αἰνιττοῦ ἀν τὸν κατοπτρικόν· ὁ γὰρ κατοπτρικός ἔχ 5 ἀπλῶς ὀπτικός, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἱριδος μάθημα, τὸ δὲ τῆς ἱριδος μάθημα παρὰ τὴν τῶν ὀψεων ἀνακλάσιν διδάσκει ἢ συμβαίνει.

Ioh. Phil. f. 40.

τῆς δὲ τὴν αἰτίαν ὁ γεωμέτρης λέγει, ὅτι ὁ κύκλος πάντων 79^a τῶν ἰσοπεριμέτρων σχημάτων πολυχωρητότερός ἐστιν· καὶ αἰεὶ γὰρ 13 τῶν ἰσοπεριμέτρων τὰ πολυγωνιώτερα πολυχωρητότερα, καὶ ἐπεὶ ὁ κύκλος τέλος ἐστὶ τῶν πολυγωνίων, διὰ τούτο πάντων τῶν σχημάτων ἐστὶ πολυχωρητότατος. διὸ καὶ τὸ περιφερὲς ἔλκος πλείονος δέεθ' καιρῷ, ὡς χρονιώτερας ἐν αὐτῷ τῆς ἀναπληρώσεως καὶ τῆς συνηλώσεως γινομένης. δοκεῖ μὲν ἂν αὕτη ἡ αἰτία μὴ ὑγιῶς εἰρηρῆς. id. ib.

79^a 17. πρόκειθ' διὰ τῶν δειξῶν ὅτι οἰκεῖον ἐστὶ μάλιστα τοῖς ἐπιστή- 79^a μονικῶς συλλογισμοῖς τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ τούτο πολλαχόθεν δει- 17 κνυσι. καὶ πρῶτον ἐκ τῆς πάσας τὰς ἐπιστήμας ὅσαι εἰσὶ τῷ διότι, τῷ μάλιστα τῷ σχήματι τὰ οἰκεῖα θεωρήματα συλλογίζεσθ', σπανιάκις δὲ διὰ τῆς δευτέρου σχήματος. id. ib.

79^a 24. τῶν τετῶν τὴν τῶν ὀρισμῶν, εἴγε οἱ ὀρισμοὶ κατηγορικοὶ τέ εἰσι 79^a καὶ καθόλου· εἰδὲ γὰρ λέγει ὅτι πῇ δίπυς ἄνθρωπος, ὀριζόμενος τὸν 24 ἄνθρωπον, ἀλλὰ καθόλου, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν λογικὸν δίπυν. id. f. 40 b.

79^a 29. τετῶν τὸ μὲν πρῶτον, τῶν προτάσεων μὴ ἔσων ἀμέσων, 79^a αὐταρκες αὐτὸ ἑαυτῷ αἰεὶ μεταξὺ ἐπεντιθέναι μέσα, ἔως ἂν εἰς 29 τὰς ἀμέσους φθάσωμεν προτάσεις. καὶ γὰρ ἀποφατικὴν θελήσωμεν δεῖξαι καὶ δεησώμεθα τῷ δευτέρου σχήματος, ἢ αὐτόθεν ἢ δι' ἀντιφροφῶν δειχθήσεθ' ἢ ἀποφατικῇ. id. ib.

79^a 33. ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τὸ μὲν πρῶτον σχῆμα ἢ δεῖθ' τῶν ἄλλων, ἐκεῖνα 79^a δὲ διὰ τῆς πρώτου σχήματος καταπυκνῶθ' καὶ αὐξῶθ', ἔως ἂν εἰς 33 ἀμέσους ἔλθῃ προτάσεις, ἐπεντιθεμένων αἰεὶ μέσων ὅρων δι' ὧν αἱ προτάσεις δείκνυνθ', βάλειθ' δεῖξαι νῦν διὰ τῶν ὅτι αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις ἢ μόνον καταφατικά εἰσιν ἀλλὰ καὶ ἀποφατικά· ἐστὶ γὰρ καὶ ἀμέσως ἄλλο ἄλλως ἀποφῆσαι. καὶ παραδίδωσιν ἡμῖν κανόνα ἐν τούτοις, πῶς δεῖ γινώσκειν τῆς ἀμέσως ἀποφασκομένης ἀλλήλων ὅρους· ἢ γὰρ εὐχερὲς τούτο συνιδεῖν... ἀμέσως προτάσεις ταύτας λέγομεν, ὧν μὴ ἐνδέχεθ' μεταξὺ παρεμπεσεῖν τινὰ ὅρον καὶ ποιῆσαι συλλογισμόν. ἐὰν δὲ ὁποτέρωσιν τῶν ὅρων ἔχῃ τινὰ τὸν αὐτῷ κατηγορούμενον, ἔστος δύναθ' μεταξὺ παρεντεθείς ποιῆσαι συλλογισμόν, κατηγορούμενον μὲν τῷ ἑτέρῳ, τῷ δὲ λοιπῷ ἀποφασκόμενον, ἢ γὰρ ἔχων τὸν λοιπὸν ἀποφασκόμενον, ἵνα διὰ μὲν τῷ προτέρῳ τὸ δευτέρον ποιῇ σχῆμα, διὰ δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ πρῶτον. ὥς μόνως ἀμεσοὶ ἀποφάσεις αὐτῶν ἂν εἴεν αἱ ἀμφοτέρως ἔχουσαι τῶν ὅρων ἐκ γενικωτάτων γενῶν· ὡς εἴγε ἡ θάτερος αὐτῶν ἢ καὶ ἀμφοτέρω τῶν ὑπαλλήλων εἴεν, ἢ ἐστὶν ἢ τοιαύτη ἀπόφασις ἀμεσός. id. f. 41.

79^a 34. ὅτι τὸ "ἀτόμως" τὸ αὐτὸ σημαίνει τῷ ἀμέσως, σαφῶς ἐδή- 79^a λωσε. καλῶς δὲ τὸ ἀμέσως ἀτόμως εἶπε, διότι μὴ ἐνδέχεθ' 34

τάς ἀμέσους προτάσεις τμηθείσας τῇ ἐπενθέσει τῷ μέσῳ ὅρου τὴν μίαν πρότασιν δύο ποιῆσαι. id. ib.

79^a τὸ μὲν β' ὑποκείμενον ὅρον λαμβάνει, τὸ δὲ α' ἀποφασκόμενον
36. τὸ β'. καὶ φησὶν, ὅταν ἡ θάτερος αὐτῶν ἐν τινι καθολικωτέρῳ, τῷ τῷ ὅταν ἔχη τι ἑαυτῇ κατηγορούμενον, ἢ καὶ ἀμφοτέρω, ἕκ 5 ἕστιν ἡ τοιαύτη ἀπόφασις ἀμέσως· ἢ γὰρ πρώτως ἀποφάσκει τὸ β' τὸ α', ἀλλὰ διὰ μέσῳ ἄλλῳ. id. ib.

79^a εἰλήφθωσαν δὲ καὶ ὅροι, ἐπὶ μὲν τῷ α', εἰ τύχοι, τὸ συνεχές, ἐπὶ
38. δὲ τῷ β' ἡ ὑσία, ἐπὶ δὲ τῷ γ' τὸ ποσόν. εἰ ἔν τ' ποσὸν παντὶ μὲν συνεχεῖ ὑδεμιά δὲ ὑσία, ὑδὲ τὸ συνεχές ὑδεμιά ὑσία ὑπάρξει, 10 τῷ τῷ ὑδεμιά ὑσία συνεχὴς ἔστιν, ἐπεὶ δὲ μὴδὲ ποσόν. ἰδὲ ἔν τῷ ἑτέρῳ ὅρου (τῷ τῷ τῇ ὑσίᾳ) ἀμέσως ὄντος, τὸ δὲ λοιπὸν μὴ ἀμέσως, ἢ γέγονον ἀμέσως ἢ ἀπόφασις. id. ib.

79^b λαμβάνει νῦν ἀντίστροφον τὸ μὲν ὑποκείμενον ἐν ἄλλῳ, τὸ δὲ
1. κατηγορούμενον ἕκτι. καὶ ἔσω τὸ μὲν α' ὑσία, τὸ δὲ β' συνεχές, τὸ 15 δὲ δ' ποσόν. παντὶ μὲν ἔν συνεχεῖ τὸ ποσόν ὑπαρχέτω, ποσῷ δὲ ὑδενὶ ὑσία, ὥστε ὑδὲ συνεχεῖ ὑδενὶ ὑσία. ἕκ ἄρα ἀμέσως ἢ πρότασις ἢ λέγουσα "ὑδὲν συνεχές ὑσία." id. f. 41 b.

79^b οἷον ἔσω τὸ α' σῶμα, τὸ δὲ β' συνεχές. ἔστιν ἔν δὴλον ὅτι
4. τὸ μὲν α' ἐν ὅλῳ τινὶ τῇ ὑσίᾳ ἔστι, τὸ δὲ β' ἐν τῷ ποσῷ. ἕκ ἀμέσως 20 ἔν ἀποφανθήσετ' τὸ α' τῷ β', τῷ τῷ ὅτι τὸ σῶμα κατ' ὑδενὸς συνεχές. γίνοντ' δὲ δύο συλλογισμοὶ οἱ προειρημένοι. id. ib.

79^b εἰπὼν ὅτι ἐγγχωρεῖ τὸ μὲν α' εἶναι ἐν τινι ὅλῳ, τὸ δὲ β' μὴ εἶναι
5. ἐν τῷ τῷ, νῦν τῷ τῷ δεῖξαι βάλει. συζοιχίαν ἔν καλεῖ τὴν ἀφ' ἑκάστου γένους καταγομένην σειρὰν, οἷον ὑσίαν, σῶμα, ἔμφυχον, 25 ζῶον, λογικόν. καὶ πάλιν ἐπαλλάττουσα μὲν πρὸς αὐτὴν συζυγία, τῷ τῷ καὶ τὸ μὲν διαφέρουσα καὶ τὸ δὲ κοινωνήσα, ὑσία, σῶμα, ἄψυχον, βαρύ· αὐτὸ γὰρ κοινὰ ἔχουσι γένη τὴν τε ὑσίαν καὶ τὸ σῶμα. ἄλλη δὲ τις συζοιχία μὴ ἐπαλλάττουσα πρὸς τὴν πρῶτην, τῷ τῷ μὴ κοινωνήσα, ἔσω ποσόν, συνεχές, διωρισμένον, 30 ἀριθμός. δὴλον ἔν, φησὶν, ἐκ τῶν μὴ ἐπαλλάττουσῶν ὅτι ἐνδέχεται τὸν ἕνα ὅρον ἐν τινι εἶναι, τὸν δὲ ἕτερον μὴ εἶναι ἐν τῷ τῷ. id. ib.

79^b τῷ τῷ, ἐγγχωρεῖ τὸ α' μὴ εἶναι ἐν τῷ τῷ ἐν τῷ καὶ τὸ β'.
11. id. ib.

79^b τῷ τῷ, εἰ μὴ τὸ α' μὴδὲ τὸ β' ἐν τινι καθολικωτέρῳ ὑπάρχει, 35
12. ἀλλ' ὥσιν αὐτὰ καθολικώτερα, ἀποφάσκει δὲ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, ἀνάγκη ἀμέσως ἀποφάσκει. id. ib.

79^b εἰ μὴ δὲ τεθέντος μέσῳ ὅρου δευτέρον γένητ' ἡχίμα, δύναται δὲ
18. μέσος ἑκατέρω τῶν ἄκρων ἀποφάσκει. τῷ τῷ δὲ αἰτίον τὸ ἐν δευτέρῳ ἡχίματι ἀδιάφορον εἶναι ἐν ὁποιαδήποτε προτάσει ἢ ἀπό- 40 φασις ἢ. id. f. 42.

79^b προσήκόν ἐστιν ἐπισήμονι μὴ μόνον ὅσα εἰς τὴν διδασκαλίαν
23. ἀνήκει τῇ ἐπισήμῃ παραδιδόναι, ἀλλὰ καὶ τὴν παρεπομένην τῇ ἐπισήμῃ ἀπάτην ἐκτίθεσθαι. ὥτως ἔν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἰπὼν τί ποτέ ἐστιν ἐπισήμη καὶ ἐκ τίνων, τίς τε ἡ διαφορὰ τῷ τῷ διότι συλλο- 45 γισμὸς πρὸς τὸν τῷ ὅτι, καὶ ὅτι ὥσπερ εἰσὶν ἀμεσοὶ καταφάσεις, ὥτως εἰσὶ καὶ ἀποφάσεις ἀμεσοὶ, ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῇ ἀπάτης συνεβάλλετο αὐτῷ ὁ περὶ τῶν ἀμέσων ἀποφάσεων λό-

γος, νῦν προτίθει διδάξαι καὶ πόσους τρόπους γίνετ' ἐν ταῖς ἐπισή-
μας ἢ ἀπάτη. ἵνα δὲ εὖ καὶ πόσους τρόπους γίνετ' ἐν ταῖς ἐπι-
σήμας ἢ ἀπάτη, κέχρητ' διαιρέσει τοιαύτη, καὶ φησὶν ἢ ἀγνοία
ἢ καὶ ἀπόφασιν ἔστιν ἢ καὶ διάθεσιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῇ καὶ ἀπό-
φασιν ἀγνοίας ὑδὲ μνήμην ἐν τοῖς τοιαύτοις ποιεῖ, ἐπεὶ δὲ μὴδὲ
ὅλως ὑποδύετ' ἐπισήμην. id. ib.

λέγει δὲ καὶ διάθεσιν ἀγνοία, ὅτι διακρίνεται πῶς ἡδὲ κατ'
αὐτήν· οἷον γὰρ εἰδέναι τις ὁ ἕκ ἐπίστα. ταύτην τοίνυν συμβαί-
νει τὴν ἀγνοίαν γίνεσθαι μὲν καὶ περὶ τὰ ἀμέσως ὑπάρχοντα ἢ μὴ
ὑπάρχοντα, γίνεσθαι δὲ καὶ περὶ τὰ διὰ τινος μέσῳ, διχῶς δὲ περὶ
ἀμφοτέρω· ἢ γὰρ ἄνευ συλλογισμῶ κατ' ἀπλήν ἔννοιαν ἢ διὰ συλ-
λογισμῶ. Themist. f. 7 b.

εἰπὼν ὅτι ἢ μὴ καὶ ἀπόφασιν ἀγνοία ἀλλ' ἢ καὶ διάθεσιν μόνη 79^b
ἔστιν ἢ διὰ συλλογισμῶ γινομένη ἀπάτη, καὶ ὀφείλων ἐπαγαγεῖν 25
ὅτι ἔστι καὶ ἢ ἄνευ συλλογισμῶ (τῷ τῷ ἢ τὸ ἀκόλουθον), ὁμῶς ἐπα-
ναλαμβάνει τὸν λόγον καὶ φησὶν "αὕτη δέ," τῷ τῷ ἢ καὶ διάθεσιν
γινομένη· ταύτην γὰρ διαιρεῖ εἰς τε τὴν διὰ συλλογισμῶ καὶ εἰς τὴν
ἄνευ συλλογισμῶ. τὸ δὲ "ἐν μὲν τοῖς πρώτως ὑπάρχουσιν ἢ μὴ
ὑπάρχουσιν," τῷ τῷ ἐν ταῖς ἀμέσους προτάσεσιν ἢ ἀποφάσεσιν
(τῷ τῷ ἢ κατηγορικαῖς ἢ ἀποφατικαῖς· ἐν ἑκάστῃ γὰρ τῷ τῷ ἔστι καὶ
ἄνευ συλλογισμῶ τὴν ἐναντίαν ἀπάτην δοξάσαι καὶ μὲν συλλο-
γισμῶ) διχῶς εἶπε συμβαίνειν. ἴσως δὲ καὶ βεβληθεὶς ἐξ ἀρχῆς τῇ
μὲν συλλογισμῶ ἀπάτης τὴν διαίρεσιν εὐθὺς ποιήσας πρὶν μνη-
στῆναι τῷ ἄνευ συλλογισμῶ, εἶπε τὸ "ἔστι μὲν ἢ διὰ συλλογισμῶ
γινομένη ἀπάτη." εἶτα πάλιν καλὸν νομίσας πρότερον εἰπεῖν πο-
σαχῶς ἢ καὶ διάθεσιν γίνετ' ἀπάτη, ἐπανέλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν
"αὕτη δ' ἐν μὲν τοῖς πρώτως ὑπάρχουσιν" καὶ τὰ ἑξῆς. Ioh. Phil.
f. 42 b.

εἰ μὴ ἀμέσως ἢ ἢ ἀπλή ἀπόφασις, εἰ μὴ διὰ συλλογισμῶ γί- 79^b
νητ' ἢ ἀντικειμένη ταύτη κατάφασις, λήψεται μέσον τινὰ ὅρον, 29.
οἷον τὸ γ', καὶ συλλογεῖτ' ἡπατημένως διὰ μέσῳ τῷ γ', ὅτι τὸ α'
παντὶ τῷ β' ὑπάρχει. ποσαχῶς δὲ γίνετ' παράλογισμός ἐν
τῷ τῷ, ἐφεξῆς ἐπάγει. id. f. 43.

ἐπεὶ δὲ εἶπεν ὅτι ἐνδέχεται ἀμφοτέρω τὰς προτάσεις εἶναι 79^b
ψευδεῖς, πῶς ἐνδέχεται τῷ τῷ, διὰ τῷ τῷ προσέθῃσιν. ὅταν, φησὶν, 35
ἔτι καὶ τὸ μέσον ὥστε τὸν μέσον ὅρον μήτε ὑπὸ τὸν μείζονα εἶναι
ὅρον μήτε τῷ ἐλάττωτος κατηγορεῖσθαι. τοῖστος δὲ ἔστιν ὅταν ἀλ-
λότριος ἢ ἑκατέρω. id. ib.

ὅτι δὲ τὴν μείζονα πρότασιν τὴν α' γ' ἐγγχωρεῖ ἀληθῆ εἶναι, 80^a
διὰ τῷ τῷ πεισθῇ. ἐνδέχεται γὰρ, φησὶ, τὸ α' καὶ τῷ β' καὶ τῷ γ' ὑπάρ- 2.
χειν ἀτόμως. ἐνταῦθα δὲ πῶς φησὶν ὑπάρχειν ἀμέσως τὸ α' καὶ
τῷ γ' καὶ τῷ β', πολλὴ ζήτησις τῷ Ἀλεξάνδρῳ γέγονε· καὶ μὲν
τὰ πολλὰ λέγει τὴν ἀληθῆ τῷ ῥητῷ διάνοιαν, ὅτι "ὑπάρχειν" ἐν-
ταῦθα λέγει ἢ τὸ καταφάσκει ἀλλ' ἀπλῶς τὸ κατηγορεῖσθαι
εἴτε καταφατικῶς εἴτε ἀποφατικῶς. ἐνδέχεται ἔν, φησὶ, τὸ α'
ἀμέσως καὶ τῷ β' καὶ τῷ γ' κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ μὲν γ' καταφα-
τικῶς, τῷ δὲ β' ἀποφατικῶς. εἰ γὰρ εἴη τὸ γ' εὐθὺς ὑπὸ τὸ α' καὶ
μὴ μὲν πλείονα, οἷον τῷ α' ὄντος ὑσία, εἰ τὸ γ' εἴη τὸ εὐθὺς ὑπὸ

τὴν ὕσταν, οἷον τὸ σῶμα, τότε ταύτη ἀμέσως ἢ ὕστα καταγο-
ρηθήσεῃ, τὴ δὲ β', τῆς τῆ ποιᾶ, ἀμέσως ἀποφανθήσεῃ. εἰ δὲ
ἀμέσως ἐνδέχεῃ τῆ γ' κατηγορεῖσθαι, ἐνδέχεῃ ἄρα ἀληθῆ εἶναι τὴν
μείζονα πρότασιν, λέγω δὲ τὴν α' γ'. id. ib.

80^a 4. ὅτι πρὸς τὸ προσεχῶς εἰρημένον τῆτο τὸ "ὅταν γ' πρώτως τὸ 5
αὐτὸ κατηγορηθῇ πλειόνων," ἀλλὰ πρὸς τὸ πρὸ αὐτῆς τὸ "ἀλλὰ καὶ
τὴν ἑτέραν ἐνδέχεῃ ἀληθῆ λαμβάνειν, ὅ μὲντοι ὁποτέραν ἔτυχεν,
ἀλλὰ τὴν α' γ'" (p. 79 b 40). εἴτα ἐφεξῆς "διαφέρει δὲ ὅθεν,
ὅδ' εἰ μὴ ἀτόμως ὑπάρχει," τῆς τῆ πρὸς τὸ γενέσθαι τὴν μείζονα
πρότασιν ἀληθῆ, τὴν α' γ', ὅθεν διαφέρει εἴτε ἀμέσως καταφά- 10
σκειτο τὸ α' τῆ γ', τῆς τῆς ὁ μείζων ὅρος τῆ μέσου, εἴτε μὴ ἀμέ-
σως ἀλλὰ διὰ πλειόνων, τῆς τῆς εἰ μὴ ὁ μέσος εἴη ὑπὸ τὴν μεί-
ζονα εὐθὺς τεταγμένος ἀλλὰ μὲν πολλὰ. τῆ γ' α' ὕστα ὄντος,
τῆ δὲ γ' σῶμα, ἀμέσως αὐτῆς κατηγορεῖσθαι τὸ α'. εἰ δὲ τι τῶν
κατωτέρω, οἷον ζῶον ἢ λογικόν ἢ ἑτερόν τι τοῦτον, ἔκ ἀμέσως 15
μὲν τὸ α' τῆ γ', ὑπάρχει δὲ ὁμοῦς ἀληθές. πρὸς ὅν τὸ γενέσθαι τὴν
μείζονα πρότασιν ἀληθῆ ὅθεν διαφέρει εἴτε προσεχῶς ὑποκείτο
τῶ μείζονι ὁ μέσος εἴτε μὲν πολλὰ. id. f. 43 b.

80^a 8. ἐπειδὴ εἶπε πῶς γίνεῃ ἡ ἀπάτη ἢ περὶ τὰς ἀμέσους κατα-
φατικὰς προτάσεις καταφατικὴ ὕστα, ὅτι ἐν μόνῳ τῶ πρώτῳ 20
χρήματι, καὶ ἡτοὶ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ὅσων ψευδῶν ἢ θα-
τέρας, νῦν δείκνυσιν πῶς γίνεῃ ἡ ἀποφατικὴ ἀπάτη ἢ ταῖς ἀμέ-
σοις καταφατικαῖς ἀντικειμένη προτάσει. γίνεῃ ὅν, φησί, καὶ ἐν τῶ
πρώτῳ καὶ ἐν τῶ δευτέρῳ χρήματι, διότι τὸ καθόλου ἀποφατικόν ἐν
ἀμφοτέροις συνάγει. καὶ ὅτι δι' ἀμφοτέρων ψευδῶν προτάσεων, 25
ἡτοὶ διὰ θατέρας μόνης ψευδῆς θατέρας δὲ μόνης ἀληθῆς. id. ib.

80^a 11. λαμβάνει πάλιν μείζονα μὲν ὅρον τὸ α', ἐλάττονα δὲ τὸ β', καὶ
πάλιν καταφάσκει ἀμέσως τὸ α' τῆ β'. οἷον ἔσω τὸ μὲν α' ζῶον,
τὸ δὲ β' πεζόν. τὸ ζῶον τοίνυν ἀμέσως ὑπάρχει παντὶ πεζῷ. ἢ
ὅν ἀπάτη ἢ λέγουσα τὸ α' μηδενὶ ὑπάρχειν τῶ β', ἡδύνατο ἂν ἐν 30
πρώτῳ χρήματι ἐκ δύο ψευδῶν προτάσεων συνάγειν τῆτο ἔμμε-
σον. ἔλαβεν ὅν ὅρον τοῦτον ὥστε τὴν μείζονα καὶ αὐτῆς καὶ τῆ
ἐλάττονος ἀμέσως κατηγορεῖσθαι καταφατικῶς, τῆς τῆς εὐθὺς τὰ
ὑπὸ τὴν μείζονα ὅρον ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις εἶναι. οἷον εἰ ὁ μεί-
ζων εἴη ὕστα, ὁ δὲ ἐλάττων σῶμα, τὸ ἀντιδιηρημένον τῶ σῶματι 35
εἶδος, τῆς τῆς τὸ ἀσώματον, μέσος ἔσαι. ὁμοίως δ' εἰ μείζονα
ἔλαβε τὸ ζῶον, ἐλάττονα δὲ τὸ πεζόν, μέσον ἔσαι τὸ πτηνόν, ὅπερ
ἀντιδιηρήσθαι τῶ πεζῷ. δῆλον ὅν ὅτι καὶ τῶ πτηνῷ καὶ τῶ πεζῷ ἀμέ-
σως ὑπάρχει τὸ ζῶον. τοῦτον ὅν ὄντος τῆ μέσου, εἰ λάβοι τὸ μὲν α'
μηδενὶ τῶ γ' ὑπάρχειν, τὸ δὲ γ' παντὶ τῶ β', δῆλον ὅτι ἀμφο- 40
τεραι ἔσοντο ψευδεῖς. id. ib.

80^a 14. τέως λαμβάνει τὴν μὲν μείζονα ἀληθῆ, τὴν ἀποφατικὴν, τὴν
δὲ ἐλάττονα ψευδῆ. τῆτο δὲ ὅταν ὁ μέσος ὅρος ἀμφοῖν ἀλλό-
τριος ληφθῇ, οἷον ζῶον - λίθος - λογικόν. ζῶον ὅθεν λίθῳ ὑπάρ-
χει, λίθος παντὶ λογικῷ ὑπάρχει, ζῶον ἄρα ὅθεν λογικῷ. καὶ ἔστιν 45
ἡ ἀποφατικὴ μόνῃ ἀληθῆς. ὅτω μὲν ὅν διὰ τῶν ὁρῶν σαφὲς ὅτος
ὁ λόγος. αὐτὸς δὲ καὶ διὰ τῶν καθολικωτέρων λόγων τῆτο πι-
στῶς. id. f. 44.

ἐνδέχεῃ, φησί, μᾶλλον δὲ ἀνάγκη τὴν ἐλάττονα πρότασιν 80^a
τὴν γ' β' ψευδῆ εἶναι, ἐπειδὴ περ ἀδύνατόν ἐστιν, εἴπερ ἀληθῶς τὸ 17.
α' τῆ γ' ἀποφάσκειτο, τὸ γ' τῆ β' ἀληθῶς κατηγορηθῆσαι. εἰ γ' δ'
ἀληθῶς καταφάσκειτο τὸ γ' τῆ β', ἔκτε ἀληθῶς τὸ α' τῆ γ' ἀπο-
φάσκειτο. εἰ γ' δὲ γ' παντὶ τῶ β' ὑπάρχει, ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ τὸ
α' παντὶ τῶ β' ὑπῆρχεν, ἐν τῶ τρίτῳ χρήματι συναχθήσεῃ τὸ α'
τινὶ τῶ γ' ὑπάρχειν. ἀλλ' ὑπέκειτο μηδενὶ ὑπάρχειν τῶ γ' τὸ α'.
ὥς ἔκτε ἐνδέχεῃ τῆς μείζονος καὶ ἀποφατικῆς ἀληθῆς ὕστερ τὴν
ἐλάττονα καὶ καταφατικὴν ἀληθῆ εἶναι. id. ib.

ἐνταῦθα τὸ ἀντικείμενον ὑποτίθεῃ, τὸ τὴν μὲν ἐλάττονα ἀληθῆ 80^a
εἶναι τὴν δὲ μείζονα ψευδῆ. τῆτο δὲ συμβαίνει, φησὶν, εἰ λη- 21.
φθῇ μέσος ὅρος τοῦτος ὥστε εἶναι τὴν ἐλάττονα ὑπ' αὐτὴν καὶ
αὐτὴν ἐν τῶ μείζονι. εἰ γ' ὅτως ληφθῇ ὁ μέσος ὥστε τὴν ἐλάτ-
τονα καὶ ἐν αὐτῇ εἶναι καὶ ἐν τῶ μείζονι, ἀνάγκη, φησί, θατέρον ὑπὸ
θατέρον εἶναι, τῆς τῆς τὸν τε μέσον ὑπὸ τὴν μείζονα καὶ τὴν ἐλάτ-
τονα ὑπὸ τὴν μέσον. εἰ γ' ἀμέσως ὑπάρχει τῶ β' τὸ α', ὑπάρ-
χει δὲ καὶ τὸ γ' τῶ β', πᾶσα ἀνάγκη ἐξισάζειν τὸ α' καὶ τὸ γ',
ὥστε καὶ τὸ α' ἐν τῶ γ' ἐστὶ καὶ τὸ γ' ἐν τῶ α'. τοιαῦτα γὰρ ἐστὶ
τὰ ἐξισάζοντα. οἷον ἔσω τὸ α' γελασικόν, τὸ β' ἄνθρωπος, μέ-
σος δὲ ὅρος ἔσω τὸ ὀρθοπεριπατητικόν. δῆλον ὅν ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος 25
ἐν τῶ ὀρθοπεριπατητικῷ, τὸ δὲ ὀρθοπεριπατητικόν ἐν τῶ γελα-
σικῷ, τὸ δὲ γελασικόν ἐν τῆτῳ. καὶ συντόμως εἰπεῖν, τῆς τῆς
ὅρος τῆς τῆς ἐξισάζοντας ληπτέον. ὅτω γ' ἐχόντων ὁ μείζων
ψευδῶς ἀποφάσκει τὴν μέσον, ὁ δὲ μέσος ἀληθῶς καταφάσκει
τὴν ἐλάττονα. id. f. 44 b.

ἐν γ' τῶ δευτέρῳ χρήματι ἀνάγκη ἦν πάντως ἀνομοιοσχέ- 80^a
μονας εἶναι τὰς προτάσεις, εἴπερ ἔδει συλλογιστικόν εἶναι τὸ χῆμα. 32.
ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς ἀπάτης συλλογισμὸς ὑποδυόμενος τὴν ἐπιστήμην
χρήσεῃ τοῖς συλλογισμοῖς ἐρρωμένοις καὶ τὸ χῆμα, τῆ δὲ ὕλη
μόνη τὸ ψεῦδος λήψῃ, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἵπομεν. σο-
φιστικόν γ' τὸ παρὰ τὸ χῆμα τῆς παραλογισμὸς παιδεῖσθαι. id. ib.

τὸ "εἰ ὅτω λαμβανόμεναι ψευδεῖς," τῆς τῆς εἰς τὸ συλλο-
γισμὸν τὸ ἀποφατικόν συμπέρασμα ψευδὲς ἐν ἐν δευτέρῳ χῆ-
ματι, δεῖ τὴν μὲν ἀποφατικὴν λαβεῖν τὴν δὲ καταφατικὴν, καὶ ταύ-
τας ψευδεῖς διόλου, δῆλον, φησὶν, ὡς ἀνάπαλιν ἔξωσι, τῆς τῆς ἢ
ἀποφατικὴ καταφατικὴ γινόμενῃ ἀληθῆς ἔσαι, ὁμοίως καὶ ἡ ἀπο-
φατικὴ καταφατικὴ. τῆτο δὲ δέδεικτο ἀδύνατον, ὥστε ἔκτε οἷον
τε καθόλου ψευδεῖς ἀμφοτέρας λαβεῖν. id. f. 45.

δείξας ὅτι ἔκτε οἷον τε ψευδεῖς διόλου λαβεῖν ἀμφοτέρας, μέ- 80^a
τεῖσι τὰς ἐπὶ τι ψευδεῖς λαβεῖν, καὶ δείκνυσιν. ὅταν γ' ὁ μέσος 33.
ὅρος ὅτως ἔχη πρὸς ἀμφοτέρας τὰ ἄκρα ὡς ἐπὶ μέρους ἑκατέρω
κατηγορεῖσθαι, δῆλον ὅτι εἰ ληφθῇ τῶ μὲν μηδενὶ ὑπάρχειν τῶ δὲ
παντί, ἀμφοτέραι ἐπὶ τι ψευδεῖς ἔσοντο. οἷον ἔσω τὸ μὲν α' ζῶον,
τὸ δὲ β' λογικόν, τὸ δὲ γ' μέσος ὅρος, θνητόν. δῆλον δὲ ὅτι τὸ
θνητόν τινι ζῶῳ καὶ τινι λογικῷ ὑπάρχει. id. ib.

τῆς τῆς, εἰ ἡ μείζων πρότασις ἀποφατικὴ εἴη, ἀληθῆς μὲν 80^a
ὕστερ αὐτῆς ἢ ἐλάττων καθόλου ψευδῆς ἔσαι. εἰ γ' δὲ γ' μηδενὶ 6.
τῶ α', τὸ δὲ α' παντὶ τῶ β', τὸ γ' ὅθεν τῶ β' ὑπάρχει ἐν πρώτῳ

χήματι. εἰ ἂν ληφθῇ παντὶ τῷ β' τὸ γ', καθόλου ψευδὴς ἔσται, οἷον ἀψυχὸν ὑδενὶ μὴ ζῶν, παντὶ δὲ λογικῷ. εἰ ἂν μέντοι ἡ ἐλάττων ἀληθὴς ἢ μόνως, ἐπὶ τι ψευδὴς ἔσται ἢ μείζων. ὁ γὰρ παντὶ τῷ β' ὑπάρχει, τὸτο καὶ τῷ α' τινὶ ὑπάρξει. εἰ γὰρ τὸ γ' παντὶ τῷ β', ἀλλὰ καὶ τὸ α' παντὶ τῷ β', ἐν τρίτῳ χήματι τὸ γ' τινὶ τῷ α' ἔσται. εἰ ἂν ληφθῇ ὑδενί, ἐπὶ τι ψευδὴς ἔσται. ὅροι δὲ οἷον ζῶν-
 πεζόν-πτηνόν. πεζόν γὰρ ὑδενὶ πτηνῷ, ἀληθές, τινὶ δὲ ζῶν. εἰ ἂν ἔν λαβόμεν πεζόν ὑδενὶ ζῶν, ἐπὶ τι ψευδὴς ἔσται. id. f. 45 b.

80 b 17. προέθετο παραδῆναι τὰς τῆς ἀπάτης συλλογισμὰς, πρὸ-
 σης γίνοντο τρόπους. εἴρηξεν δὲ ὅτι ἡ περὶ τὰς ἀμέσους γίνετο ἢ 10
 ἀπάτη προτάσεις ἢ περὶ τὰς ἐμμέσους. διδάξας ἔν πῶς γίνετο
 περὶ τὰς ἀμέσους προτάσεις, νῦν μετέρχετο δεῖξαι πῶς γίνετο καὶ
 περὶ τὰς ἐμμέσους. καὶ ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ διχῶς γίνοντο, ἤγουν ἀποφα-
 τικῶς καὶ καταφατικῶς, παραδέδωκε δὲ πρότερον τὰς καταφατι-
 κὰς συλλογισμὰς τὸ μηδενὶ ὑπάρχον παντὶ ὑπάρχειν λέγοντας, 15
 νῦν παραδίδωσι καὶ τὰς ἀποφατικὰς τὸ παντὶ ὑπάρχον μηδενὶ
 ὑπάρχειν λέγοντας, καὶ πρώτως γε τὰς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι.
 id. ib.

80 b 20. ἀντίφασιν ἐνταῦθα ὁ τὴν κυρίως ἀντίφασιν λέγει, ἀλλὰ
 τὴν τῇ ψευδεὶ ἐναντίαν καθόλου ἀληθῆ πρότασιν. φησὶν ἔν ὅτι 20
 τῶτον καλῶ οἰκείον μέσον, δι' ὃ τὸ ἀντικείμενον τῷ ψευδεὶ ἀλη-
 θὲς συνήκει συμπέρασμα. id. f. 46.

80 b 24. τῆς τῆς, ὁ μεταλαμβάνει εἰς ἀποφατικὴν ὑπὸ τῆς ἀπάτης.
 ἔχ' οἷον τε γὰρ ἐν πρώτῳ χήματι ἀποφατικὴν εἶναι τὴν ἐλάττονα.
 τὴν μέντοι μείζονα δεῖ ἀντιστρέφαι ἤγουν μεταλαβεῖν καὶ ἀντὶ κα- 25
 ταφατικῆς ποιῆσαι ἀποφατικὴν, ἵνα τὸ ἀποφατικὸν ψευδὸς συνα-
 χθῇ. εἰ τοίνυν ἡ καταφατικὴ ἔσα ἀληθὴς ἔστι, ὁ δὲ ὅτι ἡ ἀπο-
 φατικὴ γενομένη ψευδὴς ἔσται. id. ib.

80 b 26. ἐξ ἄλλης, φησὶ, συζοιχίας, τῆς τῆς μὴ ἐξ ἧς οἱ ἀποδεικτικοὶ
 μέσοι ἐλήφθησαν, ἀλλ' ἐξ ἧς ληφθεῖεν ἂν οἱ διαλεκτικοί. καὶ ἐπὶ 30
 τούτων ἔν εἰ τῷ αὐτῷ μέσῳ χρήσεται ὁ τῆς ἀπάτης ὧ καὶ ὁ διαλε-
 κτικὸς συλλογισμὸς ἐχρήσατο, τὰ αὐτὰ συμβήσεται. id. ib.

80 b 31. ἡ αὐτή, φησὶν, ἐστὶν ἀπάτη ἡ περὶ τὸν ἀποδεικτικὸν συλλογι-
 σμὸν λαμβανομένη τῇ περὶ τὸν διαλεκτικόν, ὅταν τῷ αὐτῷ χρή- 35
 σῇ μέσῳ ἢ ἀπάτῃ ὧ καὶ ὁ τὸ ἀληθὲς συνάγων. καὶ ἐπ' ἀμφοτέ-
 ρων γὰρ ἡ μὴ μείζων αἰεὶ ψευδὴς, ἡ δὲ ἐλάττων αἰεὶ ἀληθὴς. δια-
 φέρουσι δὲ τῷ τὰς μέσους ἐξ ἄλλης καὶ ἄλλης συζοιχίας εἶναι, ὡς
 εἴρηξεν. id. ib.

80 b 32. εἰ ἂν, φησὶ, μὴ τῷ αὐτῷ χρήσῃ μέσῳ ὁ τῆς ἀπάτης συλλο-
 γισμὸς ὧ καὶ ὁ τῆς ἀληθείας ἐχρήσατο, ἀλλ' ἑτέρῳ, ἐνδέχεται καὶ 40
 τὰς δύο ψευδεῖς εἶναι καθόλου. οἷον εἰ μέσος ληφθεῖ τοιοῦτος
 ὡς εἶναι μὴ ὑπὸ τὴν μείζονα, ἀντιδιηρῆξεν δὲ τῷ ἐλάττω. οἷον εἰ
 τὸ ζῶν παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει, θέλων δὲ δεῖξαι ὅτι ὑδενί, λάβοι
 μέσον ὅρον, εἰ τύχοι, τὸν ἵππον. ζῶν γὰρ ἔρεϊ ὑδενὶ ἵππῳ, ἵππος
 παντὶ ἀνθρώπῳ. καὶ ἀμφοτέραι ψευδεῖς καθόλου. εἰ δὲ ὁ μέσος 45
 ὅρος ληφθῇ μερικώτερος τῷ ἐλάττω, ἢ μὴ μείζων ἔσται ὅλη ψευ-
 δὴς, ἢ δὲ ἐλάττων ἐπὶ τι ψευδὴς. οἷον εἰ τὸ ζῶν παντὶ ἀλόγῳ
 ὑπάρχει, λάβοιμεν δὲ μέσον ὅρον τὸ χρεμετιστικόν (ζῶν μὴ γὰρ ὑδενί

χρεμετιστικῷ), καὶ ἔστιν ὅλη ψευδὴς. χρεμετιστικὸν δὲ παντὶ ἀλόγῳ,
 καὶ ἔστιν ἐπὶ τι ψευδὴς. δυνατὸν δὲ καὶ τὴν μείζονα λαβεῖν ἐπὶ τι
 ψευδῇ, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου ψευδῇ. id. ib.

ἐναντίως, ὁ δὲ ὅτι ἡ ὡς ἔχουσι φύσεως. εἰ γὰρ τὸ γ' ὑπὸ τὸ 80 b
 α' ἐστὶ, ὁ δὲ ὅτι παντὶ τῷ γ' ὑπάρχει τὸ α'. ἀλλὰ μὴν τὸ γ' ὑδενί 35
 τῷ β' ὑπάρχει. εἰ ἂν δὲ συλλογιστικὸν γενέσθαι τὸ χήμα, ἐναντίως
 λαμβανέτωσαν αἱ προτάσεις ἢ ἔχουσιν, ὡς τὴν μείζονα ἀποφα-
 τικὴν γενέσθαι, τὴν δὲ ἐλάττονα καταφατικὴν. αἱ ἔν λαμβανόμε-
 ναι ἀμφοτέραι ψευδεῖς ἔσονται. id. f. 46 b.

λέγει πῶς ἡ μὴ ἑτέρα ψευδὴς ἢ δὲ ἑτέρα ἀληθὴς γίνετο. ὅταν, 80 b
 φησὶν, ὁ μέσος ἀλλότριος ἢ τῷ μείζονος. ἀληθῶς γὰρ αὐτῷ ἀπο- 40
 φάσκει ἐξ ἀνάγκης. τὸ ἔν α' μηδενὶ τῷ γ' ὑπάρχοντος ἀληθῶς,
 ὑδὲ τὸ γ' ὑδενὶ τῷ β' ὑπάρξει. εἰ ἂν ληφθεῖ παντὶ, ψευδὴς ἔσται.
 εἰ δὲ τις λέγοι ὅτι ἐνδέχεται τὸ μὴ α' μηδενὶ τῷ γ' ὑπάρχειν, τὸ δὲ
 γ' παντὶ τῷ β', καὶ τὸ α' ὁ δὲ ὅτι ὑδενὶ τῷ β' ὑπάρξει. ὑπέκειτο
 δὲ παντὶ. id. ib.

εἰπὼν πῶς ἐν τῷ πρώτῳ χήματι γίνετο ὁ τῆς ἐμμέσας ἀπά- 81 a
 τῆς συλλογισμὸς ἀποφατικὸς ὧν, ἀντικείμενος τῇ ἀληθεὶ κατα- 5
 φάσει, νῦν λέγει πῶς καὶ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ χήματι γίνετο. καὶ πρῶ-
 τον μὴ ἔρεϊ, ὅπερ καὶ τοῖς ἀμέσοις εἴρηκεν, ὅτι ἔκ ἐνδέχεται καὶ ἐπὶ
 τούτῳ ἀμφοτέρας καθόλου ψευδεῖς λαβεῖν (αἱ δὲ ἀποδείξεις αἱ
 αὐταί), ἀμφοτέρας μέντοι ἐνδέχεται ἐπὶ τι ψευδεῖς λαβεῖν. καὶ ἵνα
 συντόμως εἴπω, ἅπερ ἐπὶ τῶν ἀμέσων συμβαίνειν ἐδείξαμεν
 προτάσεων, ταῦτα καὶ ἐπὶ τούτων συμβήσεται. id. ib.

εἰπὼν περὶ τῆς ἀποφατικῆς ἀπάτης τῆς μὴ ἀμέσας, βύλετο 81 a
 καὶ περὶ τῆς καταφατικῆς ἀπάτης εἰπεῖν. πάλιν δὲ καὶ αὕτη ἐν μόνῳ 16
 τῷ πρώτῳ χήματι γίνετο. τὸ γὰρ δεύτερον ἀποφατικὰ πάντως συνά-
 γει, τὸ δὲ τρίτον μερικὰ. ἐπὶ τούτων γὰρ ὅταν ὁ τῆς ἀπάτης συλ-
 λογισμὸς δι' αὐτῶν τῶν μέσων γένῃ, δι' ὃ καὶ ὁ ἀληθὴς εἴτε ἀπο-
 δεικτικὸς εἴτε διαλεκτικὸς, ἀνάγκη πᾶσα τὴν μὴ ἐλάττονα αἰεὶ
 ἀληθῆ εἶναι (ἡ αὐτὴ γὰρ ἐστὶ τῇ τῷ ἀληθὲς συλλογισμῷ), τὴν δὲ
 μείζονα αἰεὶ ψευδῇ. ἀποφατικῆς γὰρ ἔσσης τῆς μείζονος ἐν τῷ
 ἀληθεὶ συλλογισμῷ, ἐν τῷ τῆς ἀπάτης μεταληφθήσεται εἰς κα-
 ταφατικὴν, ἵνα γένῃ καταφατικὸν τὸ συμπέρασμα. εἰ τοίνυν ἡ
 ἀποφατικὴ ἀληθὴς, ἢ καταφατικὴ ψευδὴς ἔσται. μόνον ἔν ἡ
 μείζων ἔσται καθόλου ψευδὴς. εἰ γὰρ ἀντιστραφεῖ ἡ ἐλάττων, τῆ-
 τῆς μεταληφθεῖ καταφατικὴ ἔσα εἰς ἀποφατικὴν, ἀσυλλόγι-
 ζον ποιήσει τὸ χήμα. ὡς ἡ μὴ ἐλάττων αἰεὶ ἀληθὴς ἔστιν ἢ δὲ
 μείζων ψευδὴς. id. ib.

εἰ ἂν ὁ καταφατικὸς τῆς ἀπάτης συλλογισμὸς μὴ διὰ τῷ 81 a
 αὐτῷ μέσῳ τῷ ἀληθεὶ περαίνῃ, ἐνδέχεται καὶ ἀμφοτέρας εἶναι ψευ- 24
 δεῖς καθόλου τὰς προτάσεις, ὡς ὅταν ὁ μέσος ἢ ἀμφοτέρων τῶν
 ἄκρων ἀλλότριος. οἷον ὑποκείτω ζῶν μηδενὶ λίθῳ ὑπάρχειν. εἰ
 ἔν τις λέγει παντὶ, καὶ μεταξὺ λάβοι ἀλλότριον ἀμφοτέρων, οἷον
 τὸ ξύλον, ζῶν παντὶ ξύλῳ, ξύλον παντὶ λίθῳ, καὶ ἀμφοτέρας
 ἔλαβε καθόλου ψευδεῖς. ἀμφοτέρας δὲ λαβεῖν ἐπὶ τι ψευδεῖς ἀδύ-
 νατον. ἐνδέχεται μέντοι τὴν μείζονα καθόλου λαβεῖν ψευδῇ, τὴν
 δὲ ἐλάττονα ἐπὶ τι, εἰ λάβοι μέσον ὅρον μερικώτερον τῷ ἐλάττω-

νος, οἷον, εἰ τύχοι, κεραυνίτην λίθον· ζῶν γὰρ παντὶ κεραυνίτῃ, κεραυνίτης παντὶ λίθῳ· καὶ ἔστιν ἐπὶ τι ψευδής· περιέχει γὰρ ὁ λίθος καὶ τὴν κεραυνίτην λίθον· πάλιν ἐξ ἀνάγκης ποιήσει τὴν μὲν μείζονα ἐπὶ τι ψευδῇ, τὴν δὲ ἐλάττωνα καθόλου ψευδῇ, εἰ λάβοι καθολικώτερον τῆς μείζονος μέσον ὅρον, οἷον ζῶν - ἐμφυχον - λίθος. ὅτω μὲν ἂν ἀμφότεραι ψευδεῖς, δυνατὸν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν μὲν εἶναι ψευδῇ τὴν δὲ ἑτέραν ἀληθῇ. id. ib.

81a ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς κατηγορεῖσθαι ἢ καταφατικῶς ἢ ἀποφα-
26. τικῶς εἰληπῇ τὸ "ὑπάρχειν." id. f. 47.

81a ὁ δὲ περὶ τῶν τούτων φάμεν, ὅτι αἱ αἰδήσεις αἰτιαὶ εἰσι τῆς
38. ἐπιστήμης (ὅ γὰρ θέμις τὸ χεῖρον τῆς κρείττονος αἰτίου εἶναι), ἀλλ' ὅτι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ὡς ὑπὸ κάρου ἢ ὑπὸ τῆς γενέσεως κατεχόμεναι δέον τῶν αἰδήσεων ἐξυπνίσασθαι καὶ ἀνακινῶσθαι τὴν ἐν ἡμῖν τῆς γνώσεως σπινθῆρα κρυπτόμενον. καὶ ὥσπερ ὁ ἐν λήθῃ τινὸς τῶν φίλων βαθεῖα γενόμενος ἔκ ἂν ποτε ἴσως ἔλθοι εἰς ἔννοιαν ἐκείνου μηδεμιᾶς αὐτῷ ἀφορμῆς ἐξωθεν γενομένης, ἐπειδὴ δὲ ἡμῶν τις τῶν φίλων δείξῃ ἢ ἑτερόν τι, εὐθὺς κινεῖται εἰς ἔννοιαν τῆς γνωρίμης καὶ ἐν ἑαυτῷ τῆς ἐκείνου τύπης ἀνακινεῖ, ὅτω δὲ καὶ τὰ αἰδήτὰ ἐρεθίζουσι τὴν ψυχὴν προβάλλεσθαι τῆς συννοσιωμένης αὐτῇ τῶν παραδειγμάτων λόγους... διὸ καὶ ὁ Πλάτων δεδῶκε φησὶν ὅτι ἡμῖν ὥτα καὶ ὀφθαλμοὶ παρὰ τῆς δεικνύσης, δι' ὧν τὸ τῆς φιλοσοφίας ἐπορισάμεθα γένος, ὅτι γὰρ ἔκ ἐκ τῶν αἰδήτων πραγμάτων λαμβάνει τὴν γνώσιν ἢ ψυχὴν, δεδῶκε ἱκανῶς ἐν τοῖς εἰς τὴν Φαίδωνα. id. f. 47 b.

81a τὰ μὲν γὰρ ἀξιώματα ἐπαγωγῇ μαθησόμεθα, καὶ τὰ αἰτήματα
39. τῆς καθόλου ὄντα προτάσεις. διὰ τούτων δὲ τὰ ἀποδεικτά· διὰ γὰρ τῶν καθόλου αἱ ἀποδείξεις. id. ib.

81b τούτοις, καὶ εἰ μὴ καθ' αὐτὰ ὑφείκειν, ἢ ἕκαστον εἶναι λέγει,
4. οἷον τὸ ἴσον τῇ ἐπιφανείᾳ ἢ τῷ μήκει ἢ τοιούτῳ τι ἕτερον. ὁμοίως γὰρ ἔστιν αὐτὰ καὶ δι' ἐπαγωγῆς πιεσάσθαι, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια μήκος μόνον καὶ πλάτος ἔχει, ἐπειδὴ καὶ μᾶλλον τούτο πιεζόμενον ἐπαγωγῆς γινομένης διὰ τῶν αἰδήτων. καὶ ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἰσὶν ἴσα διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ἐπιφεύσαμεν. μήποτε ἔν καὶ περὶ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως ἐν τούτοις φησὶν, ὅτι καὶ ταῦτα τῇ ἐπαγωγῇ γινώσκουμεν, οἷον ὅτι τυχὸν πᾶς ἄνθρωπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ, ἢ ὅτι δίπυς ἐστὶν ἢ ὀρθοπεριπατητικός· ταῦτα γὰρ ὁ δὲ κατ' ἐπίνοιαν δύναται χωριῶναι τῶν ὑποκειμένων, ὥσπερ οἱ κύκλοι καὶ τὰ τρίγωνα καὶ τὰ λοιπά. καὶ ὅτι τούτων ἕκαστον φησὶν, ἢ τοιονδί ἐστὶ, τῇ ἐπαγωγῇ γινώσκουμεν. id. ib.

81b ἐνταῦθα βύλεται κάλλιστόν τι θεωρήμα παραδῶναι ἡμῖν, λέγω
10. ὅτι ὅτι ἔκ ἐνδέχεται ἐπ' ἀπείρον προΐεναι τὴν ἀπόδειξιν, τούτοις ὅτι ἔκ οἷον τε ἐπ' ἀπείρον τὸ ληφθὲν συμπέρασμα λαβόντας καὶ ἐπισυνάψαντας ἕτερον ὅρον ποιῆσαι συλλογισμόν. δείκνυσιν δὲ τούτο διὰ τῆς δειξάναι ὅτι ἔκ ἐπ' ἀπείρον προΐασιν αἱ κατηγορίαι· εἰ γὰρ ἐπ' ἀπείρον προήσαν, ἀνάγκη ἦν πᾶσα δῆψ καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐπ' ἀπείρον προΐεναι. id. f. 48.

81b ἀρχὰς καὶ ὑποθέσεις τὰς προτάσεις λέγει· ὑποκειμένων γὰρ
14. τούτων ὁ συλλογισμὸς γίνεται. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι αἱ ἀποδείξεις ἔκ ἄλλως γίνονται ἢ διὰ τῶν
ἀμέσων προτάσεων, φησὶν ὅτι εἰ διαλεκτικῶς συλλογίζονται τι-
νες, ἐπειδὴ οἱ διαλεκτικοὶ συλλογισμοὶ ἔκ ἐξ ἀναγκαίων ἀλλ' ἐξ
ἐνδόξων ἔχουσιν εἰλημμένας τὰς προτάσεις, ἂν ἄμεσοι μὴ ὦσι,
δοκῶσι δὲ τῷ προσδιαλεγόμενῳ ἄμεσοι εἶναι, ὅθεν ἦττον ὁ τοιοῦ-
τος διαλεκτικῶς συλλογίζεται· ἢ γὰρ διαλεκτικῇ ἐξ ἐνδόξων ἐστὶ
συλλογισμῶν, ἔς' ἂν εἴη διαλεκτικῇ. id. ib.

ἐπειδὴ τῶν κατηγοριῶν αἱ μὲν εἰσι καὶ φύσιν αἱ δὲ παρὰ
φύσιν, καὶ φύσιν μὲν ὅσαι ἢ τὰ καθολικώτερα τῶν μερικωτέρων
κατηγορεῖσιν ἢ τὰ συμβεβηκότα τῶν ὤντων, παρὰ φύσιν δὲ ὅσαι
ὑποκείμενον μὲν ποιῶσι τὸ συμβεβηκὸς κατηγορούμενον δὲ τὴν ὤσαν,
ὡς ὅταν εἴπωμεν ὅτι τὸ λευκὸν ἐκείνου ἄνθρωπος ἐστὶ, τὸ μέλαν τὸδε
κόραξ ἐστὶ. παρὰ φύσιν δὲ τὰ τοιαῦτα λέγονται ὅτι καὶ φύσιν μὲν
ὑπόκεινται αἱ ὤσαι, ἐν ταύταις δὲ ὑφίστανται τὰ συμβεβηκότα· ὅταν
δὲ ὑποκείμενον μὲν ποιῶμεν τὸ συμβεβηκὸς τὸ μὴ πεφυκὸς ὑπο-
κεῖσθαι, κατηγορήσωμεν δὲ τούτου τὴν ὤσαν ἣτις ὑποκεῖσθαι πέφυκε,
παρὰ φύσιν ποιῶμεν τὴν κατηγορίαν. ἐπεὶ ἔν ζητεῖ εἰ ἐπ' ἀπει-
ρον αἱ κατηγορίαι προΐασιν, εἰκότως πρότερον προσδιορίζεται ὅτι
περὶ κατηγοριῶν αὐτῷ ὁ λόγος τῶν καὶ φύσιν, ὅ τῶν παρὰ φύσιν,
εἰ ἐπ' ἀπείρον αὐτῇ προΐασιν, εἴτε τὰ καθολικώτερα τῶν μερικω-
τέρων κατηγορεῖται, οἷον τῆς ἀνθρώπου τὸ λογικὸν καὶ τούτου τὸ ζῶν
καὶ τούτου τὸ ἐμφυχον, καὶ τούτου ἐπ' ἀπείρον δύναται προχωρεῖν, ἢ ἴσαται.
id. f. 48 b.

ἡ πρώτη ὑπόθεσις, ὡς ὁρίσμενος τὸ ἐσχάτον ὄντος, ὁ μὲν
ὡς μὲν ὑπόκεινται, ὁ δὲ ἑτέρος κατηγορεῖται, ἰδεῖν βύλεται εἴτε
ἐπ' ἀπείρον εἰσὶ τὰ κατηγορούμενα προϊόντα διὰ τῶν μέσων εἴτε
μή. id. ib.

ἡ δευτέρα ὑπόθεσις ὁρίσμενος μὲν τὴν κατηγορούμενον ὑποτι-
θεῖσα καὶ ὅ μὴ ἐνδέχεται τι ἄλλο κατηγορησάμεν, ζητῶσα δὲ εἰ διὰ
τῶν μέσων προϊὼν ἐπὶ τὰ ὑποκείμενα ἐπ' ἀπείρον πρόεισιν, εἴτε
τὰ μεταξύ, ἄρα ἐνδέχεται ἀπειρά εἶναι ὁρίσμενων τῶν ἄκρων. ἡ
τρίτη ὑπόθεσις, ὡς εἶναι τὸ γενικώτατον ὁρίσμενον, ὁμοίως καὶ τὸ
εἰδικώτατον, ζητῶσα δὲ πότερον τὰ μεταξύ ἀπειρά ἐστὶν ἢ ὅ,
ὡς μήτε τὸ κατηγορούμενον διὰ τῶν μέσων προϊὼν φθάσαι ποτὲ
ἐπὶ τὸ εἰδικώτατον, ὅπερ μόνως ὑποκείμενον ἦν, μήτε εἰδικώτα-
τον ὁμοίως διὰ τῶν μέσων ἀνιὼν φθάσαι ποτὲ ἐπὶ τὸ γενικώτα-
τον. ταύτης δὲ τῆς ὑποθέσεως ἀληθὺς ὕψους ἀδύνατον ἄμεσον
εἶναι πρότασιν. ἀλλὰ μὴν ἔκ ἐπὶ πάσης τῆς ληφθείσης ἐστὶ με-
ταξὺ ἐμβάλλειν ὅρον, ἐπεὶ, εἰ ὠρίσαι μὲν τὰ πράγματα, καὶ
ἐστὶ τῷ ἐσχάτῳ, λέγω δὲ τῷ γενικωτάτῳ, ἀμέσως τινὲς ὑποκει-
μένῳ κατηγορεῖσθαι, καὶ ἕκαστον δὲ τῶν ληφθέντων ἔστιν ὁρίσμενως
τινὸς κατηγορεῖν, ἀνάγκη πᾶσα πεπερασμένα εἶναι τὰ μέσα.
id. f. 49.

διαφέρει δὲ τὸ σκέμμα τούτου τῆς προτέρης καὶ τοσούτον καθ'
ὅσον ἐκεῖ μὲν, εἰ ἐπ' ἀπείρον ἀνεῖσι τὰ κατηγορούμενα σκοπεῖται,
ἐνταῦθα δὲ εἰ ἐπ' ἀπείρον κάτεισι τὰ ὑποκείμενα. τρίτον δ' ἐπὶ
τούτοις πρόβλημα, εἰ τῶν ἄκρων ὁρίσμενων, καὶ ὄντος πρώτου κα-
τηγορουμένου καὶ ἐσχάτου ὑποκειμένου, τὰ μεταξύ ἀπειρά ἐστὶ, ὡς

ἀεὶ τῆς ληφθείσης προτάσεως εἶναι τινα μέσον ὅρον, καὶ μηδὲν ἄλλο ἄλλῃ ἀμέσως κατηγορεῖσθαι. Themist. f. 8.

82a τὸ δὲ "ἢ πρὸς ἀλλήλα περαίνει," τῷ τετιναι τὰ ἄκρα, ἅπερ
8 ὑποδείξαι βυλόμεθα περαιῶν εἰς ἀλλήλα. τὸ δὲ κατηγορούμενον
δυνατὲν διὰ τῶν μέσων προῖον φθάσαι ἐπὶ τὸ ὑποκείμενον,
ὁμοίως καὶ τὸ ὑποκείμενον ἀνιὼν διὰ τῶν μέσων φθάσαι ἐπὶ τὸ
κατηγορούμενον· εἰ γὰρ περαίνει τὰ μέσα, δῆλον ὡς καὶ ἄπειρα
τὰ μέσα. τὸ αὐτὸ δὲ ἐστὶ, φησί, καὶ τὸ ζητεῖν εἰ παντός ἐστιν ἀπό-
δειξις. Ioh. Phil. f. 49.

82a ὅτι τὰ αὐτά, φησὶν, ἐνδέχεται ζητεῖν ἐπὶ τῶν ἀντιστρέφόντων, 10
15 ἅπερ ἐζητῶμεν ἐπὶ τῶν μὴ ἀντιστρέφόντων· ὅτε γὰρ τὸ ἔχον
ὑποκείμενον ὡρίζαι ἐν τοῖς ἀντιστρέφουσιν ὅτε τὸ ἔχον κατηγο-
ρούμενον· τῷ γὰρ ἀντιστρέφειν πάντα ἀλλήλοις, εἴτε τὸ ἔχον ὑπο-
κείμενον λάβοις, εὐθύς εἰληφας τὸ ἔχον κατηγορούμενον (ἀντι-
στρεφέντων γὰρ τῶν ὁρῶν τὸ ἔχον ὑποκείμενον ἔχον κατηγοροῦ- 15
μενον γίνεσθαι), εἴτε τὸ ἔχον κατηγορούμενον λάβοις, εὐθύς ἔχεις
καὶ τὸ ἔχον ὑποκείμενον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. οἷον ἀντιστρέ-
φουσι πρὸς ἀλλήλα τὸ γελασικόν, τὸ νῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, τὸ
ὀρθοπεριπατητικόν, τὸ πλατυνύχον, ὁ ἄνθρωπος, τὸ λογικόν, θνη-
τόν· ἐν ταῖς ὅν ὅτε τὸ ἔχον ὑποκείμενον ἐστὶ λαβεῖν ὅτε τὸ 20
ἔχον κατηγορούμενον. id. f. 49 b.

82a τῷ τετιναι, ἢ ὡς ὑποκείμενα λαμβάνεται ἢ ὡς κατηγορούμενα,
17 πάντα πρὸς πάντα τὴν αὐτὴν χάσιν ἔχει. id. ib.

82a τὸ αὐτὸν δὲ μόνως διαφέρειν ἀλλήλων, διότι τῶν ἐξισα-
19 ζόντων οἱ μὴ ὅσῳ εἰσὶν, οἱ δὲ καθ' αὐτὸ συμβεβηκότα ταῖς
ὅσῳ. καὶ ταύτη γε ὅμοια ἢ ἀντιστροφή τῶν κατηγοριῶν, ἀλλ'
ὅταν μὴ ὑποκειμένης τῆς ὅσῳ, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ, κατηγορεῖται τὸ
συμβεβηκός, οἷον τὸ γελασικόν, εἰ τύχοι, ἢ τὸ ὀρθοπεριπατητικόν,
καὶ φύσιν γίνεσθαι τὴν κατηγορίαν, ὅταν δὲ ὑποκείμενον ἢ τὸ γελασι-
κόν ἢ τὸ ὀρθοπεριπατητικόν, κατηγορεῖται δὲ ὁ ἄνθρωπος τινὸς τέ- 30
των, παρὰ φύσιν. ἐκάλεσε δὲ τὴν μὴ παρὰ φύσιν κατηγορίαν
συμβεβηκός, τὴν δὲ καὶ φύσιν ἀπλῶς ὅπως κατηγορίαν· μέλλει
γὰρ μετ' ὀλίγον διαίρεσιν παῖσαι τῶν κατηγορουμένων. id. ib.

82a προθέμενος δεῖξαι ὅτι καὶ οἷον τε ἐπ' ἄπειρον προῖοναι τὰς
21 κατηγορίας, καὶ ὅτι εἰσὶ προτάσεις ἄμεσοι ὧν εἰς τὰς ἀποδείξεις
δεόμεθα, διεῖλε τὰς κατηγορίας εἰς τε τὰς καὶ φύσιν καὶ εἰς τὰς
παρὰ φύσιν, ἵνα προσδιορίσῃ ὅτι ὁ λόγος νῦν ἡμῶν περὶ τῶν καὶ
φύσιν ἐστὶν κατηγοριῶν, καὶ περὶ τῶν παρὰ φύσιν, καὶ ἐπὶ τούτων τρεῖς
ἡμῶν ὑπέθετο ὑποθέσεις· ἢ γὰρ τῷ ἔχοντος ὑποκειμένου ὡρισμένου
ἐπ' ἄπειρον προῖοναι αἱ κατηγορίαι ἐπὶ τὸ ἄνω, ἢ τῷ ἔχοντος κα- 40
τηγορουμένου ὡρισμένου ἐπὶ τὸ κάτω ἢ πρόοδος γίνεσθαι, ἢ ἀμφοτέρων
τῶν ἄκρων ὡρισμένων, καὶ τῷ ὑποκειμένου καὶ τῷ κατηγορουμένου, τὰ
μεταξὺ ἄπειρα. ὅπερ νῦν προτίθεται πρότερον ἐλέγχει· ἢ γὰρ τε-
τάρτη ὑπόθεσις συνελέγχετο ταῖς δύο ταῖς πρώταις, λέγω δὲ ἢ
ὑποτιθεμένη καὶ ἐπὶ τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω ἐπ' ἄπειρον ἵνα τὴν κα- 45
τηγορίαν συναπελέγχετο ταῖς δύο πρώταις... εἰ δὲ τις λέγοι,
τί κωλύει, ὥσπερ τῷ συνεχῶς ὡρίζαι μὴ τὰ ἄκρα, τὰ δὲ μεταξὺ
τούτων ἄπειρά εἰσιν, εἴγε πᾶν συνεχῶς ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, ὅτω

δὴ καὶ ἐπὶ τῶν κατηγοριῶν τῆς μὴ ἄκρας ὡρίσθαι τῆς δὲ μεταξὺ
ἄπειρας εἶναι; φησόμεν πρὸς τούτο ὅτι ἐπὶ τῶν συνεχῶν καὶ ὑπάρ-
χει ἐνεργεία ὄντα τὰ μεταξὺ ἄπειρα, ἀλλὰ δυνάμει καὶ τὴν ἐπ'
ἄπειρον διαίρεσιν τὸ ἄπειρον ἔχει, ἐπὶ μέντοι τῶν κατηγοριῶν
ἀνάγκη πᾶσα τὰ μέσα ἐνεργεία προῦπάρχειν. id. f. 50.

ἵνα μή τις εἴποι ὅτι κακῶς ὑποτίθεται τὰς μεταξὺ κατηγο- 82a
ρίας ἐμμέσους εἶναι (εἰσὶ γὰρ τινες καὶ ἄμεσοι), διὰ τούτο φησὶν, 30
ἐὰν μὴ πᾶσαι ἐμμέσοι εἴεν ἀλλὰ τινὲς μὴ ἄμεσοι τινὲς δὲ ἐμμέ-
σοι, ὅθεν ἦττον τὸ αὐτὸ τούτο συμβήσεται. ἐξ ὧ γὰρ εἰσιν ἐμμέ-
σοι, ἐκείθεν ἀδελφύοντες ἐπὶ τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων ὁδέποτε ἤξομεν
εἰς αὐτό. οἷον εἰ μεταξὺ τῷ ζα' εἴη τὸ γβ' δέ, ἀρχόμενοι δὲ ἀπὸ
τῷ α' μέχρι τῷ γ' εἰς ἀμέσως καταντῶμεν, ἀπὸ δὲ τῷ γ' λοιπὸν
ἐμμέσοι εἰσιν αἱ προτάσεις, δῆλον ὅτι ἀπὸ τῷ γ' ὁδέποτε ἤξομεν
ἐπὶ τὸ ε'. διὰ ταῦτα δὲ ὅθεν ἀπὸ τῷ ε' ἐπὶ τὸ α' ὁδέποτε ἤξομεν.
ἴσμεν δὲ ὅτι εἰ ἄπειρα εἴη τὰ μεταξὺ, δυνατὸν καὶ δι' ἀμέσως προτά-
σεων γενομένης τῆς προόδου μηδέποτε ἀπὸ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἄκρων
ἀρχόμενοι φθάσαι ἐπὶ τὸ λοιπόν· τῷ μὴ γὰρ ζ' προσεχῶς, εἰ τύχοι,
κατηγορεῖται τὸ η', ὑπόκειται δὲ προσεχῶς τῷ α' τὸ β', καὶ ὅπως ἐφε-
ξῆς ὁδέποτε καταντήσομεν εἰς τὰ ἀκρότατα, ὥς προσεχῶς κα-
τηγορεῖται τὸ ὑπὸ τὸ α' τῷ καὶ τὸ ζ', διὰ τὸ ὑποθέσθαι ἡμᾶς ἄπειρα
εἶναι τὰ μέσα, τὸ δὲ ἄπειρον ἀδιεξίτητον. id. ib.

ἀνάγκη, φησὶν, ἀπείρων ὄντων τῶν μέσων, ὅπερ αὖ αὐτῶν 82a
ληφθῆ, τῷ τε καὶ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἄκρων, ἢ τῷ α' ἢ τῷ ζ', τὰ με- 32
ταξὺ ἄπειρα εἶναι. ὥς πάλιν ἐφ' ὧν ἐστὶν ἄπειρα, ὁδέποτε κα-
ταντῆσαι δυνάμεθα. εἰ γὰρ μήτε τὰ ἐπὶ τὸ ζ' ἄπειρα εἴη μήτε τὰ
ἐπὶ τὸ α', ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὸ ὅλον πεπερασμένον εἶναι· ὑπόκειται
δὲ τὰ μέσα ἄπειρα. ὥς ὅθεν διαφέρει εἴτε εὐθύς διὰ μέσων εἴη
ἢ πρόοδος εἴτε μὴ εὐθύς. id. f. 50 b.

ἐνὶ μὴ ὅν λόγῳ τούτο σαφὲς αὖ γένοιτο. εἰ γὰρ πᾶν ἀποφα- 82a
τικὸν πρόβλημα δείκνυται καταφατικῆς προτάσεως λαμβανομένης, 36
καὶ καὶ οἷον τε συλλογισμὸν γενέσθαι ἀνευ καταφατικῆς προτάσεως,
αἱ δὲ καταφατικαὶ προτάσεις ἴσαντο, πᾶσα δὴπε ἀνάγκη καὶ τὰς
ἀποφατικὰς εἶναι καὶ εἶναι τινὰς ἀμέσους· εἰ γὰρ μὴ εἴη ἀλλ' αἰ
ἑτέρῳ τινὶ πρώτῳ ὑπάρξουσιν, ἐκείνο πρὸς τὸ πρότερον πάντως κα-
ταφατικῶς συμπλακῆσεται. ἐπ' ἄπειρον ὅν τῶν ἀποφάσεων προῖον-
σῶν συμπροελεύσοντο καὶ αἱ καταφάσεις αὐταῖς. τούτο δὲ ἀδύ-
νατον· εἴησαν ἄρα καὶ αἱ ἀποφάσεις. αὐτὰς δὲ διεξοδικῶς καὶ ἐπὶ
τῶν τριῶν χημάτων τούτο δείκνυσιν. id. ib.

τῷ τετιναι, καὶ ἐν τοῖς τρισὶ χήμασι δείκνυται ὡς ἐνδέχεται ἄλλο 82b
ἄλλῃ ἀποφάσκειν, ἀλλὰ πάντως δεῖ καταντᾶν εἰς ἀμέσως ἀπο- 4
φάσεις. τινὲς δὲ εἰσιν αἱ ἄμεσοι ἀποφάσεις, φθάσας ἐδίδαξαν.
id. ib.

πρῶτον ἐν πρώτῳ χήματι δείκνυσιν ὅτι ἐπ' ἄπειρον ἀδύνα- 82b
τον ἵνα τὰς ἀποφάσεις. ἔστω γὰρ τὸ α' μηδενὶ τῷ β' ὑπάρχειν, 5
τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν· δῆλον ὅτι τὸ α' ὁδενὶ τῷ γ' ὑπάρ-
ξει. id. ib.

τῷ τετιναι, ἀνάγκη τὴν ἐλάττωνα πρότασιν καταφατικὴν ὅσαν 82b
μὴ ἐπ' ἄπειρον προῖοναι, διὰ τὸ ὑποκείσθαι ἡμῶν μὴ ἐπ' ἄπειρον 6

προϊέναι τὰς καταφάσεις, βαδίζειν δὲ εἰς ἄμεσα, τῷ τε προί-
σας τὰς καταφάσεις φθάνειν ποτὲ εἰς ἄμεσον πρότασιν, ὥς μὴ
ἐνδέχεται ποτὲ τῶν ὄρων ἐκείνων ἕτερον εὐρεθῆναι καθολικώτε-
ρον. id. ib.

82b ἐπὶ τῷ ἄνω ὁδὸν λέγει τὰς ἀπὸ τῷ ἐλάττωτος ὄρου ἀνίστας 5
11. καταφατικὰς προτάσεις. id. f. 51.

82b δείξας ἐπὶ τῷ πρώτῳ χήματος ὅτι ἐκ ἐνδέχεται ἐπ' ἄπειρον
13. ἰέναι τὰς ἀποφάσεις, δείκνυσιν νῦν καὶ διὰ τῷ δευτέρῳ. ἔστιν ἔν
πάλιν μέσος ὁρος τῷ β'. id. ib.

82b τῷ τε, δυνατὸν τὴν ἀποφατικὴν πρότασιν διὰ τῷ μέσῳ χή- 10
17. ματος δείξαι, εἰ ἔτις ἔχει ὁ μέσος ὥς ἄλλο τι αὐτῷ κατηγο-
ρεῖται, τῷ τε εἰ μὴ εἴη καθολικώτατον ἀλλὰ κατηγοροῖτο αὐτῷ
τῷ δ'. τῷ τε γὰρ δὴλον ὅτι ἀνάγκη τῷ γ' ἀποφάσκειν. καὶ ἔτις διὰ
μέσῳ τῷ β' τῷ γ' ἀποφανθήσεται. ἔστι δὲ ἡ σύνταξις τῷ λόγῳ καθ'
ὑπερβατόν. τῷ γὰρ ἔστις ἔτις ἀν δεικνύει. εἰ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν 15
τι τῷ β', οἷον ὅτι τῷ δ' τῷ μ' β' παντὶ ὑπάρχει, τῷ δὲ γ' ὑδενί.
id. ib.

82b τῷ τε φησί. τῷ δ' εἰ μὴ ἀμέσως ἀποφάσκειτο τῷ γ', ἀνάγκη
19. ἄλλο τι, οἷον τῷ ε', τῷ μ' δ' παντὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ γ' μηδενί.
id. f. 51 b.

82b μετῴληθεν ἐπὶ τῷ τρίτῳ χήμα, ἐν ᾧ καθόλου μὴ ὑδεν δεικνύει,
21. μερικὰ δὲ πάντα. πλὴν ἐκ περιστάσεως καὶ ἐν τῷ τε δεικνύει συγ-
χωρεῖ τῷ καθόλου ἀποφατικόν, καὶ ἔτις δεικνύει ὅτι ὑδὲ διὰ τῷ τε
ἐνδέχεται ἐπ' ἄπειρον ἰέναι τὰς ἀποφάσεις. id. ib.

82b "πεπερασμένα πεπερασμένως" εἶπε διότι, ὡς εἶπον, καὶ τὰ χή- 25
32. ματα πεπερασμένα εἰσὶ καὶ αἱ ἐν ἐκάστῳ προτάσεις. τινὰ δὲ τῶν
ἀντιγράφων ἀντὶ τῷ πεπερασμένως "πολλάκις" ἔχει. τῷ τε δὲ
εἶπε, διότι ἐνδέχεται καὶ τῶν ἐν ἐκάστῳ προτάσεων πεπερασμένων
ὑσῶν τῷ ἐκ πάντων ἄπειρον εἶναι, εἰ ὁ τῶν χημάτων ἀριθμὸς
ἄπειρος ἦν. νῦν δὲ τρία εἰσὶ τὰ πάντα. id. ib.

82b δείξας ὅτι τῶν ἄκρων πεπερασμένων ὄντων ἀνάγκη καὶ τὰ
35. μέσα πεπεράσθαι, καὶ ὅτι καθόλου τῶν καταφάσεων πεπερασμένων
ὑσῶν ἀνάγκη καὶ τὰς ἀποφάσεις πεπερασμένας εἶναι, μέτεστιν ἐπὶ
τὰς λοιπὰς τῶν ὑποθέσεων, λέγω δὲ ὅτι ἔτις ἐπὶ τὰ ἄνω ἄπειρος
ἡ πρόοδος ἔτις ἐπὶ τὰ κάτω, καὶ μάλιστα γὰρ δεικνύει ὅτι ἔτις οἷον τε 35
ἐπ' ἄπειρον ἐπὶ τῷ ἄνω ἰέναι. τῷ τε γὰρ μάλιστα ἔτις καὶ τῷ δειχθῆναι
δεόμενον. τῷ γὰρ μὴ ἐπὶ τῷ κάτω ἐπ' ἄπειρον ἰέναι τὰς κατηγορίας
χεδὸν προφανὲς ἄπασιν. τίς γὰρ ἔτις οἷον ὅτι ἔχεται μὴ ἐν ταῖς κα-
τηγορίαις τὰ άτομα; ταῦτα δὲ κατ' ὑδενὸς κατηγορεῖται. εἰ
μέντοι ἐπ' ἄπειρον ἐνδέχεται ἐπὶ τῷ ἄνω ἀνελθεῖν, ἡ ἀνάγκη καὶ μέχρι 40
ποσῶ, ὃ ῥάδιον συνιδεῖν. τῷ τε ἔτις δεικνύει διὰ πλειόνων ἐπιχει-
ρημάτων, καὶ πρῶτον μὴ λογικώτερον, ἔπειτα δὲ καὶ πραγματωδέ-
σερον. λογικώτερα δὲ φησὶν ἐπιχειρήματα ὁ Ἀλέξανδρος τὰ
ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν, οἷς πρῶτως κέχρηται. λαμβάνει γὰρ ὅτι εἰσὶν
ὁρισμοὶ καὶ ἔστιν ὁρίσασθαι τὰ πράγματα, μὴ δείξας ὅτι εἰσὶν ὁρι- 45
μοί, ὡς περ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Λογικῶν Ἐπιχειρημάτων λαμ-
βάνει τῷ τε ὡμολογημένον ὅτι ἔστιν ἀποδείξεις. ὁ μέντοι φιλόσοφος
ἔλεγε μὴ διὰ τῷ τε λέγειν λογικὰ τὰ ἐπιχειρήματα. ἐναργὲς γὰρ

ὅτι εἰσὶν ὁρισμοί, εἰ μὴ ἀκαταληφίαν εἰσαγάγωμεν. νῦν δὲ
ἴσμεν πῇ διαφέρει ὁ ἵππος ἀνθρώπῳ καὶ πῇ κοινωνεῖ, καὶ τὰ λοιπὰ
ὡσαύτως. τῷ τε δὲ, ἐπεὶ τῷ εἰδέναι τὰ κατ' ὑσίαν ἐκάστῳ κοινά
τε καὶ ἴδια ὑπάρχοντα ἔστι ὡς οἱ ὁρισμοί. ἀλλ' ὑδὲ λογικὰ πάλιν
ἔλεγε φάσκειν τὸν Ἀριστοτέλη τὰ πιθανὰ μὲν, ἐκ ἀληθῆ δὲ, ἀλλὰ
τὰ ἐκ ἀληθῶν μὴ προτάσεων καὶ ἀληθῆ, ὃ μὴν τὰ ἀποδεικτικά ἀλλὰ
κοινότερα δυνάμενα πλείοσιν ἐφαρμόσασθαι, δι' ὡς καὶ τὰ καθ' αὐτὸ
μόνον κατηγορούμενα ἀλλὰ καὶ τὰ ὁπωσὺν κατηγορούμενα δεικνύει
μὴ ἐπ' ἄπειρον προϊόντα, οἷα εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν δείξεις,
αἷς καὶ πρώταις κέχρηται. ὅτι γὰρ, φησί, τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατη-
γορούμενα ἐκ ἐνδέχεται ἐπ' ἄπειρον κατηγορεῖσθαι, δῆλον ἐντεῦ-
θεν. id. ib.

ἐπεὶ δὲ βύλεται δεῖξαι ὅτι ἐκ ἐπ' ἄπειρον γίνονται αἱ κατηγορίαι, 83a
διαίρεσιν πρῶτον ποιεῖται τῶν κατηγορουμένων, ποσαχῶς κατηγο- 1.
ρεῖται, ὅπερ καὶ ἡδη μὴ ἐποίησε, νῦν δὲ ἐντελέσερον ἐπεξέρχεται τῇ
διαίρεσει. δύο γὰρ τῷ τε ὄντων ἐν τοῖς ὑσῶν, τῶν τε ὑσῶν καὶ τῶν
συμβεβηκότων, ἡ ὑσία ὑσίας κατηγορεῖται ἡ συμβεβηκὸς ὑσίας
ἡ ὑσία συμβεβηκὸς ἡ συμβεβηκὸς συμβεβηκὸς. id. f. 52.

ἔτις δὲ καὶ ὅταν εἴπωμεν τῷ ξύλον λευκὸν εἶναι, ἔτις ἕτερόν τι 83a
20 φαμί εἶναι ὑποκείμενον τῷ λευκῷ, ὡς συμβεβηκεν εἶναι ξύλον, 13.
ἀλλ' αὐτὸ ὅπερ ξύλον ἐστίν, ἡ ὅπερ ξύλον τι, φαμί λευκὸν εἶναι.
αὐτὴ γὰρ ἡ τῷ ξύλου ὑσία ὑπόκειται τῷ λευκῷ. id. f. 52 b.

ἐπεὶ δὲ μὴ ἐφρόντισαν οἱ ἀρχαῖοι τῆς διαφορᾶς τῶν ἔτις κα- 83a
τηγορουμένων θέσθαι ὀνόματα, διὰ τῷ τε αὐτῶν ὀνοματοθετεῖ, ὡς περ 14.
καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐποίησε καὶ τῶν περὶ τῷ πρὸς τι λόγους,
πηδαλιωτὴν τῷ πλοῖον ὀνομάσας καὶ πτερωτὴν καὶ κεφαλῶτὴν καὶ τὰ
τοιαῦτα. id. ib.

τῷ δὲ "αἰ" προσέθηκεν ἔτις ὅτι δεῖ τῷ κατηγορούμενον αἰ 83a
κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' ὅτι αἰ ὅσα μὴ καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖται, 19.
30 ταῦτα κυρίως ἐστὶν κατηγορούμενα. τινὰ δὲ ταῦτα, ἡδη φθάσας
εἶπεν, ὅσα ἡ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν ὑσῶν κατηγορεῖται ἡ συμβεβηκε
ταῖς ὑσῶν. ὅτι δὲ τὰ κυρίως κατηγορούμενα ταῦτα ἐστὶ, δεικνύ-
σιν ἐν οἷς φησὶν "ἔτις γὰρ αἱ ἀποδείξεις δεικνύουσιν." id. ib.

εἰ γὰρ αἱ ἀποδείξεις τὰ ὑπάρχοντα ἐν τοῖς πράγμασιν ἀπο- 83a
δεικνύουσιν, τῷ τε δ' ἐστὶν ἡ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν πραγμάτων, λέγω δὲ 21.
τῶν ὁρισμῶν, οἷτινές εἰσιν κατ' ὑσίαν ταῖς ὁριστοῖς, ἡ τῷ ποῖον τῶν
ὑσῶν ἡ τῷ ποσὸν ἡ τινὰ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. . . εἰ τοίνυν
περὶ ταῦτα μὴ πᾶσα ἀπόδειξις, ταῦτα δὲ τῶν ὑσῶν κατηγορεῖται,
λέγω δὲ οἷς τε ὁρισμοὶ καὶ τὰ μέρη αὐτῶν καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι,
εἰκόσας ταῦτα εἶναι τὰ κυρίως κατηγορούμενα. ὅτι δὲ τοσαῦτα
μόνα αἱ κατηγορίαι αἱ καὶ τῶν ὑσῶν λεγόμεναι, ἐκ τῆς ἐπαγω-
γῆς λαμβάνει. ὃ γὰρ ἂν εἴποις τῶν ὄντων, πάντως ὑπὸ μίαν τῶν
ἀνάγει. τί ἔν; ἐκ ἀποδεικνύουσιν ὁ γεωμέτρης τὰ συμβεβηκὸς
τοῖς χήμασιν, οἷον ὅτι τῷ τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς
ἴσαι εἰσὶν καὶ ὅτι αἱ ἀπὸ τῷ κέντρῳ τῷ κύκλῳ ἐπὶ τὴν περιφέρειαν
ἴσαι εἰσὶν, καὶ ὁ ἀριθμητικὸς τὰ τοῖς ἀριθμοῖς συμβαίνοντα; πῶς ἔν ὃ
συμβεβηκὸς συμβεβηκὸς ἀποδεικνύουσιν; φανερόν ἔν ὅτι ταῦτα
εἰ καὶ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τοῖς χήμασιν, ἀλλὰ συμπληρωτικὰ τῆς

ύσας αὐτῶν εἰσί, καὶ οἷον εἰδοποιοὶ διαφοραί, αἷς χωρίζοντι τῶν ἄλλων. . . ἀπορήσειε δ' ἂν τις πῶς ἀποδείξει φησὶ τὰς δεικνύσας τὰ συμβεβηκότα ταῖς ὑσῖαις, οἷον ὅτι ἡ γῆ σφαιροειδής, ἢ ὅτι τὰςδε ἔχει τὰς ποιότητας, ψυχρὰς ἢ ξηρὰς, εἰ τύχοι. καὶ φασὶ ὅτι ὕτως δεικνύσιν ὁ γεωμέτρης ὅτι σφαιρική ἡ γῆ, ὅχι ὡς καθ' αὐτὴν ὁδὸν πρῶτως ὑπάρχοντος τῆ σφαιρικῆς χήματος τῇ γῇ, ἀλλ' ὡς ἀπλῶς τοιαύτης τῷ χήματι ὕψους τῆς γῆς δεικνύσιν ὑπάρχον τὴ σφαιροειδές. id. f. 53.

83a 24. ἔχει δὲ τινὰ ἢ λέξεις ἀκατάλληλα. "ἔτι τὰ μὲν ὅν ὑσίαν σημαίνοντα" φησί, δῆλον ὅτι τῶν κατηγορουμένων ὅσα ὑσίαν σημαίνει, ὅπερ ἐκείνο ἢ ὅπερ ἐκείνῳ τι σημαίνει καθ' ὃ κατηγορεῖται. δόξει γὰρ λέγειν ὅτι τὸ κατηγορούμενον ὅπερ τὸ ὑποκείμενόν ἐστιν. τὴναντίον δὲ εἰπεῖν βύλεται, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ὅπερ τὸ κατηγορούμενόν ἐστιν. ὕτως ὅν καταστατέον τὴν λέξιν "ἔτι τὰ καθ' ὃ κατηγορεῖται, τὰ ὑσίαν σημαίνοντα." "ἀλλὰ ζῶν ἴσως· ὅπερ γὰρ ζῶν 15 ἐστὶν ἄνθρωπος." τῷ τῷ, ὁ ἄνθρωπος ὅπερ ζῶν ἐστιν. τὸ δὲ "ἴσως" ἔκ ἀμφιβαλλων, ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ πρόκειται τὰ ὕσιωδῶς ὑπάρχοντα τῷ ἀνθρώπῳ καταλέγειν. id. f. 122 b.

εἵπομεν ἤδη περὶ τούτου. εἰ μὲν γὰρ εἴπω ὅτι ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος ἐστὶν ἢ ζῶν, εἰ μὲν πρὸς τὴν ὀριστικὴν ἀπίδω λόγον, ὅπερ τὸ 20 κατηγορούμενόν ἐστι, τῷ τῷ ἐστὶ καὶ τὸ ὑποκείμενον· εἰ μὲντοι ὡς γένος ἢ εἶδος τὸ κατηγορούμενον θεωρήσω, ὅπερ τί ἐστι ζῶν ἢ ὅπερ τίς ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ Σωκράτης. ἢ καὶ ὕτως. εἰ μὲν ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον εἶδος, λέγειται ἀπλῶς καὶ καθόλου ὅπερ τὸ κατηγορούμενον ἦτοι τὸ γένος· εἰ δὲ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ἄτομον, τότε λέγειται μὲν προσδιο- 25 ρισμῷ ὅπερ τι τὸ κατηγορούμενον· τὸ γὰρ τί προσκείμενον παραστατικόν ἐστι τῆς τῆς ὑποκειμένης ἀτομότητος. ἔχει δὲ τι ἀκατάλληλον ἢ λέξεις ἐξῆς. δοκεῖ γὰρ ἐναντία λέγειν οἷς βύλεται. βύλεται μὲν γὰρ εἰπεῖν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ὅπερ τὸ κατηγορούμενόν ἐστιν ἢ ὅπερ τι, δοκεῖ δὲ διὰ τῆς συνθήκης τῶν λέξεων τὸ ἐναντίον λέγειν μᾶλλον, 30 τῷ τῷ ὅτι τὸ κατηγορούμενον ὅπερ τὸ ὑποκείμενόν ἐστιν ἢ ὅπερ τί. καθ' ὑπερβατὴν δὲ τῆς λέξεως ἀναγινωσκομένης ἔσαι ἢ τῷ ῥητῇ διάνοια καὶ τὴν ἐαυτῆς ἀκολουθίαν ἀποδοδομένη. ἔχει δὲ ὕτως· τὰ μὲν ὑσίαν σημαίνοντα σημαίνει ἦτοι δηλοποιῶσι καὶ παριστῶσιν ὅτι ἐκείνο τὸ ὑποκείμενον, δηλονότι καθ' ὃ κατηγορεῖται ὕσιωδῶς τὸ κατηγο- 35 ρούμενον, ἐστὶν ἀπλῶς ὅπερ ἐκείνο ἢ ὅπερ ἐκείνῳ τι. id. f. 53.

83a 30. καὶ τῷ τῷ, φησὶν, ὑποκείτω, τὸ ὅσα μὴ σημαίνει ὑσίαν, ἐν ὑποκειμένῳ τῷ ἔχειν τὸ εἶναι· τὸ γὰρ καθ' ὑποκειμένῳ ἐνταῦθα κατα- 30 χρηστικῶς ἔλαβεν ἀντὶ τῆς ἐν ὑποκειμένῳ. ἐν δὲ ταῖς Κατηγορίαις διαφορὰν ἔφησεν εἶναι τῆς ἐν ὑποκειμένῳ καὶ τῆς καθ' ὑποκειμένῳ 40 λέγεσθαι. ὡς ἐνταῦθα καταχρηστικῶς ἐχρήσατο θατέρῳ ἀντὶ θατέρου. φησὶν ὅν ἐν ὑποκειμένῳ λέγεσθαι τὰ συμβεβηκότα· ὁδὸν γὰρ τῶν συμβεβηκότων αὐτὴ καθ' αὐτὴν ὑφέστηκεν, ἀλλὰ δεῖ πρό- 33. τερόν τι εἶναι, οἷον ἄνθρωπον ἢ ξύλον ἢ τι τοιοῦτον, εἴτα λευκὸν εἶναι ἢ μέλαν ἢ τρίπηχυν ἢ τι τῶν ὁμοίων. id. f. 53 b.

83a 33. τερετίσματα δὲ καλῶνται τὰ προφάσματα τῶν κιθαρωδῶν, ὅπερ ἀνάρθρωτος ἄδονσι δοκιμασίας ἔνεκεν τῆς ἀπηχέσεως τῶν χορ- 33. δῶν, εἰ καὶ τὴν προσήκοντα τῆς μελωδίας λόγον ἐντέτανται. τῷ τῷ

δὲ φησὶν ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, οἱ περὶ τῶν ἰδεῶν λόγοι ῥημάτων εἰσὶ ψιλῶν, διανοίας κενῶν. πῶς γὰρ οἷον τέ ἐστιν ἀνθρωπότητα αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὑποστῆναι ἢ λευκότητα ἢ ἰσότητα; πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἶδη ὑλικά ὄντα ἔκ ἄλλως ὑποστῆναι δύνανται ἢ ἐν 5 τινι ὑποκειμένῳ σώματι ἢ ἀπλῶς ὕλη. . . καὶ φασὶ γε ὑπὲρ τούτων ἀπολογούμενοι ὡς εἶναι μὲν ἰδέας τῶν πραγμάτων τῆς δημιουργῆς διαρρήδην λόγους, καθ' ὅς τὰ πάντα παρήγαγε. . . ἐμοὶ δὲ πάντῃ δοκεῖ ἀπίθανος ἢ τοιαύτη ἀπολογία· εἰ γὰρ τῆς δημιουργικῆς τῆς ἐνόντας δηλαδὴ τῷ δημιουργῷ ἰδέας ὁ Πλάτων ὑπετίθετο, ἔκ 10 ἂν ποτε πρὸς τῷ τῷ ἐνέστη ὁ Ἀριστοτέλης· πανταχῶς γὰρ καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ λέγει καὶ τῷ τῷ λόγον. ἔκ ἐπιστημῆς δ' αὐτὸς τῷ τῷ, ὅτι Πλάτων μὲν τοιῶσδε ἔλεγε περὶ τῶν ἰδεῶν, ἕτεροι δὲ κακῶς ἐκ- λαμβάνουσι. νῦν δὲ τῷ τῷ μὲν ἔκ ἐποίησε, φαίνεται δὲ αἰετὶ μαχόμενος ἀντικρυς τῷ τῷ ὑπὸ τῷ Πλάτωνος περὶ τούτων ἀποδοθέντι δόγματι καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ὁμοίως νοῦσιν· ἐν γὰρ τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ 15 πολλὰς καὶ μακρὰς κατατείνει τῷ δόγματος λόγους. ἰσορεῖται δὲ ὅτι καὶ ζῶντος τῷ Πλάτωνος καρτερώτατα περὶ τούτου τῷ δόγματος ἐνέστη ὁ Ἀριστοτέλης τῷ Πλάτωνι. καὶ φαίνεται γε τῷ τῷ ὄντι ὁ Πλάτων ὅς λόγους ἀπλῶς ἐν τῷ δημιουργῷ ἐνόντας λέγων εἶναι τὰ εἶδη, ἀλλ' αὐτοῖς καθ' αὐτὰ ὑπόστασιν διδόν, καὶ εἶναι τι αὐτοῖσιν καὶ αὐτοζῶν καὶ τὰ τοιαῦτα, πρὸς ἃ καὶ τὴν δημιουργὸν ὡς ἐκ παρα- 20 δειγμάτων ἐκείνων δημιουργῆσαι τὰ τῆδε. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπε τῶν κατηγοριῶν τὰς μὲν εἶναι καὶ φύσιν τὰς δὲ 83a 36. παρὰ φύσιν, αὐτὸ τῷ τῷ θέλει νῦν δεῖξαι, ὅτι τῷ τῷ ὄντι παρὰ φύσιν εἰσὶν αἱ τοιαῦται κατηγορίαι. ἅμα δὲ δεικνύσιν ὅτι ὁδὸν τὰς παρὰ φύσιν κατηγορίας ἐνδέχεται ἐπ' ἀπειρον προϊέναι. δεικνύσιν δὲ τῷ τῷ τῇ καλεσμένη ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστάσει, καὶ πρῶτον μὲν τῇ ἀντιπα- 36. ραστάσει κέχρηται, ἔπειτα δὲ τῇ ἐνστάσει. συγχωρήσας γὰρ πρότε- ρόν εἶναι καὶ τὰς παρὰ φύσιν κατηγορίας, δεικνύσιν ὅτι ὁδὸν ὕτως ἐπ' ἀπειρον προϊάσιν, ἔπειτα δὲ ὅτι ὁδὸν ὅλως ἐνδέχεται εἶναι κατη- 37. γορίας τὰς παρὰ φύσιν κατηγορίας. id. f. 54.

ὅτι μὲν, φησὶ, τότε τὸ λευκὸν ξύλον εἰπεῖν ἢ τότε τὸ σιμόν 83a 38. φιλόσοφον, ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν, κατηγορίαν δὲ τὸ τοιοῦτον ἔκ ἀλη- θὲς καλεῖν. ἔφθη γὰρ εἰπὼν τὰ μὲν καὶ φύσιν κατηγορούμενα κυ- 38. ρίως κατηγορεῖσθαι, τὰ δὲ παρὰ φύσιν ἢ μὴδ' ὅλως κατηγορεῖσθαι ἢ καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖσθαι καὶ ὁ κυρίως. ὡς ἐκ ταυτὸν ἐστὶν εἰπεῖν εἶναι τι καὶ καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖν. id. f. 54 b.

εἰπὼν τὸ "ἢ γὰρ ὡς ὑσία κατηγορηθήσεται," ἔδει προαδεῖναι ἢ 83b 1. ὡς συμβεβηκός. τῷ τῷ δὲ παρήκεν ἡμῖν νοεῖν. ἐν μὲντοι τῇ 1. κατασκευῇ προσέθηκε· δείξας γὰρ πῶς ἔκ ἐνδέχεται ὡς ὑσίαν κα- 2. τηγορεῖσθαι, καὶ διὰ παραδειγμάτων τὰ λεγόμενα πεισσύμενος, ἐπήγαγεν "ὁδὸν μὴν τῷ τῷ ποῖς ἢ τῶν ἄλλων ὁδὸν, ὁ μὴ καὶ συμβε- 2. βηκὸς κατηγορεῖται" (v. 10).

ὅτι καὶ τὴν ἐπὶ τὸ ἄνω, ὡς εἴρηται, πρῶτον ἴσανται ποτε τὰ 83b 45 ὕσιωδῶς κατηγορούμενα, δῆλον· τὸ γὰρ δῖπεν ὡς καθολικώτερον 2. κατηγορεῖται τῷ τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ δῖποδος αὐτῆς τὸ ζῶν, τῷ ζῶν τὸ ἐμψυχον, καὶ ὕτω πεπεράτωται ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω τοιαύτη κατηγορία εἰς αὐτὴν κατανήσασα τὴν ὑσίαν. id. ib.

83b τῆς τῆς, ὅδε πάλιν κτ' τὴν ἐπὶ τὴν ἔχατον ὑποκείμενον καθο-
 4. δον ἐπ' ἀπειρον ἢ κατηγορία πρόεισιν, ἵνα ὡς τὸ ζῶον κατηγο-
 ρεῖται κτ' τὸ ἀνθρώπου ἐν τῷ τί ἐστι καὶ ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς κτ' τὸ
 Καλλίας ἐν τῷ τί ἐστιν, ὅτω καὶ ὁ Καλλίας πάλιν κατηγορεῖται
 κατ' ἄλλου τινὸς ἐν τῷ τί ἐστιν· ἀλλὰ καὶ ὅτως ἴσαται ἢ ἐπὶ τὸ κάτω
 5 πρόοδος εἰς αὐτὴν τὴν ἔχατον ὑποκείμενον ἥτοι τὴν Καλλίαν καταν-
 τήσασα. id. ib.

83b τὸ δὲ "νοῦντα" προσέθηκεν ἀντὶ τῆς εἰδότα ἕκαστον τῶν ἐν τῷ
 7. ὀρισμῷ παραλαμβανόμενων· ὅδε γὰρ ἄλλως ἐνδέχεται ὀρίσασθαι,
 νοεῖ δὲ ἕκαστον, ἕκαστον ὀρισμὸν ἀποδιδοῦς. ὥστε εἰ ἐπ' ἀπειρον αἱ
 10 κατηγορίαι, ἀνάγκη καὶ τὴν ὑσίαν ὀρίσασθαι. id. f. 55.

83b πρότερον συγχωρήσας ὡς γένος ἢ διαφορὰν κατηγορεῖται
 9. τὸ παρὰ φύσιν κατηγορούμενον, καὶ δείξας ὅτι ἕκ ἐπ' ἀπειρον αἱ
 κατηγορίαι, νῦν καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἐνίσταται, ὅτι ἕκ ἐνδέχεται ἀντι-
 κατηγορεῖται ἀλλήλων ὡς γένος. εἵπομεν δὲ ἤδη ἱκανῶς περὶ
 15 τούτου. id. ib.

83b εἰπὼν γὰρ ἄνωθεν τὸ "ἢ ὡς ὑσία κατηγορηθήσεται" (p. 83 a 39),
 10. καὶ κτ' παράλειψιν δεδωκώς ἡμῖν νοῆσαι τὸ κτ' συμβεβηκός, εἴτα
 ἐλέγξας τὸ ὡς ὑσίαν, νῦν ἐλέγχει τὸ ὡς συμβεβηκός κατηγορεῖται
 τὸ παρὰ φύσιν κατηγορούμενον. καὶ πρῶτον μὲν ὡς ἐπὶ μιᾶς κατη-
 20 γορίας τῆς ποιεῖ ἐποιήσατο τὴν λόγον, ἐνθα ἔλεγεν "ἔτι εἰ μὴ ἐστι
 τόδε τῶδε ποιότης" (p. 83 a 36)· νῦν δὲ κοινῇ λόγῳ δείκνυσιν ὅτι
 ὁδεμία τῶν παρὰ φύσιν κατηγοριῶν ἐνδέχεται ὡς συμβεβηκός
 κατηγορεῖται ὅτι κατηγορεῖται· ὅδε γὰρ ὑσίαν τῶν συμβεβηκότων
 ὅτε τὰς λοιπὰς ἀλλήλων κατηγοροῦμεν. ἢ δὲ ἀποδείξεις, ὅτι πᾶ-
 25 σαι αἱ κατηγορίαι συμβεβηκότα εἰσὶ τῶν ὑσιῶν, ὁδεμία δὲ τῇ
 λοιπῇ συμβέβηκε, διότι μὴδὲ ἐν ἄλλοις ὑποστῆναι δύναται εἰ μὴ
 ἐν τῇ ὑσίᾳ. id. ib.

83b δείκνυσιν ἐν τούτοις (ὁ Ἀρισ.) ὅτι ὅδε τὰς ἀπὸ τῶν συμβε-
 12. βηκότων ταῖς ὑσίαις κατηγορίας ἐνδέχεται ἐπ' ἀπειρον ἵεναι. δεί-
 κνυσι δὲ διὰ τῶν δεδωγμένων· εἰ γὰρ ἐδείχθη ὅτι τὰ ἐν τῷ τί ἐστι
 κατηγορούμενα πάντα πεπερασμένα εἰσὶ, πεπερασμένα δὲ καὶ τὰ
 γένη τῶν κατηγοριῶν (τὸτο γὰρ ἐκ τῆς ἐναργείας ἔχομεν· πᾶν γὰρ
 ὁ ἂν εἴπῃς ὑπὸ μιᾶν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἀνάγει), εἰ τοίνυν καὶ
 τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν πεπεράσας, καὶ τὰ ἐν ἕκαστῳ δὲ γένει ἢ
 35 εἶδη πεπεράσας (τὸτο γὰρ δέδεικται), ὁλον ἄρα ὅτι καὶ αἱ ἀπὸ τῶν
 συμβεβηκότων κτ' τῆς ὑσίας κατηγορίαι πεπερασμένα εἰσιν. id.
 f. 55 b.

83b εἴτα τίνα εἰσὶ τὰ κατηγορούμενα ἀπαριθμεῖται, ὅτι ἥτοι αἱ τῆς
 13. συμβεβηκός κατηγορίαι, ἢ τὰ ἐν τῇ ὑσίᾳ. τὰ δὲ ἐν τῇ ὑσίᾳ
 φησὶ τὰ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν ὑσιῶν κατηγορούμενα· ταῦτα δὲ εἰσὶ
 τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραί. πάντα γὰρ ταῦτα, φησὶ, δέ-
 40 δεικται πεπερασμένα ἐπὶ τὸ ἄνω. εἴτα ἐπειδὴ ἐνδέχεται καὶ ἕκαστης
 κατηγορίας πεπερασμένα ἔχουσης γένη, μὴδὲν ἥττον εἶναι τὰς
 κατηγορίας ἀπείρους, εἴγε τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν μὴ δέκα εἶεν
 45 μόνον ἀλλ' ἀπειρα (ἀπείρων γὰρ ὄντων τῶν γενῶν, πάντων δὲ κτ'
 τῆς οὐσίας κατηγορουμένων, καὶ ἕκαστη πεπερασμένη ὑπάρχει,
 ἀπειρα πάλιν συμβαίνει εἶναι τὰ κτ' τῆς ὑσίας κατηγορούμενα),

διὰ τούτο ἔν προσέθῃσι καὶ τούτο, ὅτι καὶ τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν
 πεπεράσας. εἴτα καὶ ἀπαριθμεῖται ταῦτα. id. ib.

τῆς τῆς, καὶ τούτο ἡμῖν ὑπόκειται, μηδεμίαν κατηγορίαν αὐτὴν
 83b ἑαυτῆς κατηγορεῖται, εἰ μὴ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγοροῖτο. οἷον ὁ
 18. κατηγορεῖται τὸ λευκὸν τὸ φαλακρὸν, εἰ ὅτω τύχοι, τὸ μέντοι χρώμα
 τὸ λευκόν· τί γὰρ μέρος ἐστὶ τῆς χρώματος τὸ λευκόν. ἀλλ' ὅδε
 ἄλλο συμβεβηκός ἄλλου κατηγορεῖται συμβεβηκός. ταῦτα δὲ
 νῦν ἀναλαμβάνει, ἵνα διακρίνη τὰς κτ' φύσιν καὶ τὰς παρὰ φύσιν
 κατηγορίας. id. ib.

αὐτὸ μὲν, φησὶ, τῶν συμβεβηκότων ἕκαστον ὁδεμὶ ὑπόκειται, 83b
 αὐτὸ δὲ καθ' ἑτέρου τινὸς λέγειται, καὶ ἄλλο κατ' ἄλλου, οἷον λευκὸν
 24. μὲν, εἰ τύχοι, χιόνος ἢ ψιμυθίου, μέλαν δὲ κτ' πίσης ἢ ἐβένου ἢ
 τινος τῶν ἄλλων. ἕνα δὲ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν "ἀλλ' αὐτὸ
 ἄλλου καὶ τούτο καθ' ἑτέρου." λέγοι δ' ἂν οἷον εἰ λευκὸν μὲν κατ'
 15 ἀνθρώπου κατηγοροῖτο, τούτο δὲ κτ' Σωκράτους, καὶ τὸ λευκὸν κτ' Σω-
 κράτους. id. f. 56.

εἰπὼν ὅτι ὅτ' ἐπὶ τὰ ἄνω ὅτ' ἐπὶ τὰ κάτω τὸ ἀπειρον, ἕκ- 83b
 26. τερον τούτων δείκνυσιν, καὶ πρῶτον πῶς ἕκ ἐπὶ τὸ κάτω. καθ' ὧν
 γάρ, φησὶ, τὰ συμβεβηκότα κατηγορεῖται, τῆς τῆς τὰ ὑποκείμενα
 τοῖς συμβεβηκόσιν, αἱ ὑσίαι εἰσιν· ὑσίαι δὲ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ
 τὰ άτομα. id. ib.

καὶ τούτον τὴν τρόπον λογικὸν καλεῖται διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν 83b
 (ὅδε γὰρ ἐπὶ πλείονων ἀρμόζει τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ἀλλ' ἐπὶ μόνων
 32. τῶν ἀποδεικτικῶν), ἀλλ' ὅτι λαμβάνει τὸ εἶναι ἀπόδειξιν. ταύτη
 δ' ἂν ἀρμόζοι ἢ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσεις ἢ ἐπὶ τῇ προτέρῃ ἐπιχει-
 ρήματος, λογικὸν αὐτὸ διὰ τούτο λέγοντας, διὰ τὸ λαμβάνειν ὁμο-
 λογούμενον ὅτι εἰσιν ὀρισμοί. καίτοι ἔδειξε καὶ ἐν ἀρχῇ ὅτι δι' ἀπο-
 25 δείξεως, ὥστε ὁ δοκεῖ ἀναποδείκτως τούτο εἰληφέναι. μήποτε ἔν
 τὸ λογικῶς ἐπ' ἀμφοτέρων ἀκυσθέν, ὅτι μὴ ἐπ' αὐτῶν τῶν καθ'
 αὐτὸν κατηγορουμένων γυμνάσει τὴν λόγον, ὅπερ ποιεῖ ἐν τοῖς ἐξῆς,
 ἀλλ' ἐκ τινων ἑτέρων, οἷον τῷ λαβεῖν ὅτι εἰσιν ὀρισμοί καὶ ὅτι εἰσιν
 ἀποδείξεις. διὰ μέντοι τῶν ἐπιχειρήματος δείκνυσιν ὅτι ἀπεί-
 30 ρος εἶναι τὰς μεταξὺ κατηγορίας, τῶν ἄκρων ὀρισμένων ὄντων,
 ἕκ ἐνδέχεται. id. ib.

τὸ δὲ "τάδε δὲ μὴ ἴσμεν" ἀντὶ τῆς δι' ἀποδείξεως ἕκ ἴσμεν. 83b
 36. τούτω δὲ ἀντέθηκε τὸ "μὴδὲ βέλτιον ἔχομεν" ἢ κτ' ἀπόδειξιν πρὸς
 αὐτὰ τῶν εἰδέναι. id. f. 56 b.

εἶπον ὅτι ὑποτίθεται εἶναι ἀπόδειξιν διὰ τὸ ἐν ἀρχῇ τούτο ἀπο- 83b
 38. δείξαι. τὸ δὲ "μὴ ἐκ τινων μὴδὲ ἐξ ὑποθέσεως," τῆς τῆς εἰ μὴ
 πᾶσα ἀπόδειξις ἐξ ὑποθέσεως πρόεισιν, ἀλλὰ ἐστὶ τι καὶ ἀπλῶς
 ἀποδείξαι μηδεμίαν ὑποθέσει χρυσάμενον. ἐξ ὑποθέσεως δὲ
 ἀποδείξεις λέγειται ἢ λαμβάνουσα ἀποδεικτὴν καὶ ἐν τούτῳ ἑτερόν τι
 40 δεικνύουσα. id. ib.

δείξας κοινότερον ὅτι ὁδεμία κατηγορία ἐπ' ἀπειρον πρόεισι, 84a
 8. βύλει γὰρ νῦν ἰδίως διὰ τῶν ἀποδεικτικῶν τὸ αὐτὸ τούτο δείξαι. ἀπο-
 δεικτικοὶ δὲ καθ' αὐτὸν τρόποι δύο· ἢ γὰρ τὰ εἰς τὴν ὀρισμὸν τῶν
 ὑποκειμένων παραλαμβανόμενα, ὡς τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορού-
 45 μενα, οἷον τὸ ζῶον τὸ ἀνθρώπου, ἢ ἄπερ εἰς τὴν ἑαυτῶν ὀρισμὸν

τὰ ὑποκείμενα παραλαμβάνει, ὡς τὸ περιττὸν καὶ ἡ σιμότης καὶ τὰ τοιαῦτα. δείκνυσιν ὅτι ὅδεν τῶν ἐπ' ἀπειρον πρόεισιν... ἀναλυτικὰς ὅν καλεῖ τὰς τοιαύτας δείξεις ἀντὶ τῆς ἀποδεικτικῆς, διότι ὁ σκοπὸς πάσης τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιστήμης ἡ ἀπόδειξις ἐστίν. ὅτω γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀναλυτικῶν ἐποιήσατο, εἰρηκῶς "πρῶτον εἰπεῖν περὶ τί καὶ τίνος ἐστὶν ἡ σκέψις, ὅτι περὶ ἀπόδειξιν καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς." ἐπεὶ ὅν πᾶσαν τὴν περὶ ἀποδείξεως πραγματείαν ὅτως ἐκάλεσεν ἀναλυτικὴν, ἐκ μέρους τὸ πᾶν ὀνομάσας, διὰ τὸτο καὶ πάσας τὰς ἀποδεικτικὰς δείξεις ἀναλυτικὰς ἐκάλεσε... ἀπλῶς γὰρ τασσάτων εἰπὼν, ὅτι μὴ ἐνδέχεσθαι ἀπειρα 10 ὑπάρχειν τῷ ἐνί, πῶς τὸτο ἐκ ἐνδέχεσθαι ὃ προσέθηκεν. ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος φησὶν ὅτι συμβαίνει γὰρ ὅτω τὸ ἀπειρον ἐνεργεῖα εἶναι· τὸτο δὲ ὃ προσφυῶς δοκεῖ τοῖς προκειμένοις ἐπάγειν· αὐτὸ γὰρ τὸτο ὑπετίθετο ἐνεργεῖα εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ὡς ἐδὲν ἄτοπον δείξει τὸτο εἶναι. ἔλεγεν ὅν ὁ φιλόσοφος ὡς πρὸς τὴν ὁρισμὸς 15 τείνειν τὸν λόγον, ὅτι συμβήσεθαι ἐν τοῖς ὁρισμοῖς ἀπειρα παραλαμβάνεσθαι. ἐμοὶ δὲ ὅδε τὸτο δοκεῖ ἀληθὲς εἶναι. λέγω δὲ ὅτι ἐκ εἰς τὸτο τὸ ἄτοπον ἀπάγει τὸν λόγον ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ συμβαίνει γὰρ ὅτω ἀπειρα ὑπάρχειν τῷ ἐνί ὑποκειμένῳ, ὡς δείξομεν τὴν λέξιν ἐπεξιόντες. εἰς τὸν ὁρισμὸν δὲ τῆς ἀριθμῆ παραλαμβάνεσθαι 20 τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ· ὡς πρὸς τὴν ὁρισμὸς αὐτῷ συντείνει ὁ λόγος, ὅτι μὴ ἐνδέχεσθαι τῶν ἐξ ἀπείρων συνεξηκέναι, ἀλλ' ὅτι εἰ τὰ ὑπάρχοντα τῷ ἀριθμῷ ἀπειρα εἶεν, ταῦτα δὲ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, ἀδύνατον γινῶναι τὸν μὴ εἰδότα πάντα τὰ καθ' αὐτὸ αὐτῷ ὑπάρχοντα. ὃ γὰρ ἂν εἰδείμεν φύσιν τριγώνου, 25 μὴ εἰδότες τίνα ποτὲ ἐστὶ τὰ καθ' αὐτὸ αὐτῷ ὑπάρχοντα. ὡς εἰ ἀπειρά εἰσι τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα τοῖς πράγμασι, τὰ δὲ ἀπειρα γινῶναι καὶ διεξελεῖν ἀδύνατον, ἀδύνατον ἄρα γινῶσιν τῶν πραγμάτων ἔχειν. ὡς εἰ τὸτο ἄτοπον, ἀδύνατον ἄρα τῷ ἐνί ἀπειρα ὑπάρχειν καθ' αὐτό. προστίθισι δὲ τούτοις καὶ ἕτερον ὁ Ἀλέξανδρος, 30 δεικνύς μὴ ἐνδέχεσθαι ἀπειρα εἶναι. τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα καὶ τὸν δεῦτερον τρόπον. ταῦτα γὰρ, φησὶν, αἰεὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον πρόεισιν. ὡς περὶ γὰρ τῆς ἀριθμῆ τὸ περιττὸν ἐπ' ἔλαττον, καὶ τὸ πρῶτον ἐπ' ἔλαττον τῆς περιττῆς, ὅτως εἰ καὶ τῷ πρῶτῳ ἕτερόν τι ὑπῆρχεν, ἐπ' ἔλαττον ἂν ἦν κάκεινο τῆς πρώτης, καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως 35 ἐπὶ τὸ ἔλαττον προϊόντα εἰς τὰ ἄτομα τελευτῶσιν. ἐκ ἄρα ἐνδέχεσθαι ἐπ' ἀπειρον προϊέναι τὰ τοιαῦτα. id. ib.

84a εἰ τὸ "ὑδέτερα" ἐπὶ τε τῆς πλήθους καὶ τῆς διαμετῆς ἀκύνσομεν, 17. ἄπερ ἀμφοτέρω τῶν προτέρων τρόπων ἦν παραδείγματα, εἰκότως εὐρίσκομεν προκείμενον τὸ "ὅθ' ὡς περιττὸν τῆς ἀριθμῆ," ἵνα καὶ τὸν 40 δεῦτερον τρόπον σημάνῃ. εἰ δὲ τὸ "ὑδέτερα" ἐπὶ τῶν δύο τρόπων εἴρηθαι, τὸ "ὅθ' ὡς τὸ περιττὸν τῆς ἀριθμῆ" κατ' ἐπαναλήψιν εἴρηθαι, ἐπειδὴ τὸτο πρῶτον προτίθησιν ἐλέγξαι. id. f. 57 b.

84a εἰ ἕτερόν τι, φησὶ, καθ' αὐτὸ ὑπάρχει τῷ περιττῷ, ὅτι τινὶ ἐξ 18. ἀνάγκης τὸ περιττὸν ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρχει, αὐτὸ ἐκεῖνο ὑπάρχοντος 45 καθ' αὐτὸ τῷ περιττῷ, ἀνάγκη καὶ ἐν τῷ ἐκεῖνῳ λόγῳ τὸν ἀριθμὸν παραλαμβάνεσθαι. ὁ μὲν ὅν φιλόσοφος ἐν τῷ "τὸτο δὲ εἰ ἔστιν" ὑπέδειξεν, ἵνα σημάνῃ, εἰ δὲ τὸτο ὅτως ἔχει, καὶ ὑπάρχει ἕτερόν

τι τῷ περιττῷ. τὸ δὲ λοιπὸν ἐκ τῆς πρώτης καὶ συνέχειαν ἀνέγνω. εἰ γὰρ τὸτο ὅτως ἔχει, φησὶ, καὶ ὑπάρχει ἕτερόν τι τῷ περιττῷ, καὶ ἐν ἐκεῖνῳ πρῶτον ὁ ἀριθμὸς ἐνυπάρχει ἢ περὶ τὸ περιττὸν, πρῶτον δ' ἀνωθεν ἀρχομένῳ, ὡς περὶ ἂν εἰ εἰποῖμεν πρῶτον ὑπάρχειν τῷ 5 ἀνθρώπῳ τὴν ὕσιν ἢ περὶ τὸ ζῶον. ἐμοὶ δ' ὃ δοκεῖ καλῶς τεθεῖσθαι ἢ ὑποσιγμῇ· πρῶτα γὰρ πανταχῶς ὁ Ἀριστοτέλης τὰ προσεχῆ λέγει, ὃ τὰ πορρωτέρω. ὑποσιγνέον ὅν ἐν τῷ πρῶτῳ. id. ib.

εἰ ὅν τῷ περιττῷ, φησὶν, ὑπάρχει καθ' αὐτὸ τὸ πρῶτον, καὶ ἐν 84a τῷ τῆς πρώτης ὁρισμῷ ὁ ἀριθμὸς παραληφθήσεθαι, ὡς περὶ καὶ τὸ πε- 20 ριττὸν, καὶ αὐτῶν τῶν τῶν ἀριθμῶν ὑπαρχόντων. id. f. 58.

εἰ γὰρ ἀνάγκη τῷ τε ἀριθμῷ πάντα ὑπάρχειν κάκεινοις πᾶσι 84a τὸν ἀριθμὸν, ἀντιτρέφουσι πρὸς ἀλλήλα δηλονότι, καὶ ὅτε ὁ ἀριθμὸς 24. ὑπερτείνει καὶ ἐπὶ πλέον ἐστὶ πάντων τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων αὐτῷ, ὅτε τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα ὑπερτείνει τὸν ἀριθμὸν. εἰ δὲ μὴ τὸτο ἐνδέχεσθαι, ἀπειρα τῷ ἀριθμῷ ὑπάρχειν, ὅδε τὸν ἀριθ- 15 μὸν ἀπείροις ὑπάρχειν ἐνδέχεσθαι. id. ib.

δείξας ὅτι κατ' ὅδενα τρόπον δυνατὸν ἐπ' ἀπειρον ἐνδέχεσθαι 84a χωρεῖν τὰς κατηγορίας, λοιπὸν συνάγει τὸτο ὅπερ ἕνεκα καὶ ταῦτα 30 πάντα κινήθηκε, λέγω δὲ ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων αἱ ἄμεσοι προτάσεις, καὶ ὅτι οἷον τε τὰς ἀποδείξεις ἐπ' ἀπειρον προϊέναι. id. ib.

τὸ ἐπ' ἀπειρον βαδίζειν τὰς ἀποδείξεις καὶ μὴ εἶναι ἀρχὰς 84a ἀποδείξεων, ἢ πάντα ἀποδεικτὰ εἶναι λέγειν, ὅδεν ἕτερόν ἐστι, φη- 33. σὶν, ἢ μηδεμίαν εἶναι λέγειν ἄμεσον πρότασιν. αἱ γὰρ ἀποδείξεις ἐκ ἐξωθεν προσλαμβάνουσιν προτάσεις ἀλλ' ἐν μέσῳ... ἔσται ὅν μεταξὺ δύο ὄρων ὠρισμένων ἀπειρα τὰ ἐντεθειμένα, ὅπερ ἀδύ- 40 νατον. δέδεικται γὰρ ὅτι αἱ κατηγορίαι ἀνωθεν ἀρχόμεναι ἐπὶ τὸ κατώτερον, καὶ κατώθεν ἐπὶ τὸ ἄνω· ὡς εἰ ἀδύνατον δύο ὄρων τὰ με- 45 ταξὺ ἀπειρα εἶναι, ὅτε πάντα (ἐστὶν ἀποδεικτὰ (αἱ γὰρ ἄμεσοι προ- 46 τάσεις ἀναπόδεικτοι), ὅτε ἐπ' ἀπειρον ἢ ἀπόδειξις πρόεισιν, ἀλλ' εἰσὶν ἀρχαὶ ἀποδείξεως αἱ ἄμεσοι προτάσεις. id. ib.

ἐπειδὴ ἔδειξεν ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ ἀποδείξεως αἱ ἄμεσοι προτά- 84b σεις, ἐκ τῶν ἕτερόν τι θεωρήματα συνάγει, ὅτι ὅταν τι πλειόνων 3. κατηγορεῖθαι, ὡν μὴδὲν τῶν λοιπῶν καὶ πάντες θατέρω κατηγορεῖθαι, ὅτι αἰεὶ κατὰ τι κοινὸν τὸ κατηγορούμενον ἐκεῖνων κατηγορεῖθαι, ἀλλ' 4. ἔστιν ὅτε καὶ ἀμέσως. id. ib.

τὸτο ἀναγκαίως προσέθηκεν, ὅτι δεῖ τὰ ὑποκείμενα ἢ μη- 84b δόλως ἀλλήλων ἀντικατηγορεῖσθαι, ἀλλ' εἶναι ἄτομα ἢ ἀντιδιηρημένα 4. ἀλλήλων. ὡς περὶ ἂν εἰ ἡ ὕσιν διὰ μέσου τῆς ἐμφύλης, καὶ διὰ μέσου τῆς κατηγοροῦτο τῆς ζῶας, καὶ διὰ μέσου τῆς ζῶας κατηγοροῦτο τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἀλόγου (ταῦτα γὰρ διὰ τὸ ἀντιδιαίρεσθαι), ὅδετερον 5. ὅδετερον κατηγορεῖθαι. ἢ εἰ καὶ κατηγορεῖθαι θατέρω καὶ θατέρω, μὴ καὶ πάντες κατηγορεῖσθαι, οἷον εἰ τὸ λογικὸν εἴη καὶ τὸ θνητόν· ὅτε γὰρ 6. τὸ λογικὸν καὶ πάντες τῆς θνητῆς κατηγορεῖθαι, ὅτε τὸ θνητὸν καὶ πάντες τῆς λογικῆς. τὸτο δέ, ὅπερ εἶπον, ἀναγκαίως προσέθηκεν· εἰ γὰρ 7. θατέρω καὶ θατέρω κατηγοροῦτο παντός, οἷον εἰ τὸ λογικὸν εἴη καὶ ἄνθρωπος, καὶ πάντες γὰρ τῆς ἀνθρώπου τὸ λογικόν, ἐκείτι κατὰ τι 8. κοινὸν ἀμφοτέρων κατηγορεῖθαι τὸ κατηγορούμενον. id. f. 58 b.

84b τῶν ἀντιγράφων τὰ μὲν "δυσὶν ὀρθαῖς" ἔχει, τὰ δὲ "τέτρα-
 6. σιν." εἰ μὲν ἔν εἴη "δυσὶν ὀρθαῖς," τὸ δὲ ἐπιφερόμενον ὡς τινὰ τῶν
 ἀντιγράφων ἔχει "ἢ γὰρ τριγώνῳ ὑπάρχει," σαφὲς τὸ λεγόμενον
 ὑπάρχει, ὅτι τῷ ἰσοσκελεῖ καὶ τῷ σκαληνῷ, ἢ ἐκάτερον τρίγωνον,
 ὑπάρχει ἐκατέρῳ δηλαδὴ τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τὰς γωνίας,
 καὶ ὅτι ἢ τὸ μὲν ἰσοσκελὲς τὸ δὲ σκαληνόν... εἰ δὲ εἴη "χῆμά τι,"
 περισπάζον τὸ χῆμα, ἢ τὴν πτώσεως εὐθείας, καὶ ἐγκλιτέον τὸ τί
 ἀόριστον μόριον ὅν· λέγοι γὰρ ἂν ὅτι ὡς χῆμά τι (τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ τρί-
 γωνον) ὑπάρχει αὐτοῖς τὸ εἰρημένον. εἰ δὲ εἴη τέτρασιν ὀρθαῖς,
 τὸ "χῆματι" προπαροξυτονητέον ὡς δοτικὴν, καὶ ὁ λόγος περὶ τῶν
 10 ἐκτὸς γωνιῶν· δείκνυσι γὰρ ὅτι πάντες χῆματος τῶν πλευρῶν ἐκ-
 βαλλομένων αἱ ἐκτὸς γωνίαι τέτρασιν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν. id. ib.
 84b τῷτέστιν, ὅτι αἰεὶ καὶ κοινόν τι τῶν ἐξ αὐτῶν τὸ κατηγορούμενον,
 9. ἀλλ' ἔστι προϋπόντων, ὃ καὶ ἀμέσως αὐτῶν κατηγορηθῆσεται. id. ib.
 84b τὸς ἀποδεικτικὰς δηλονότι ὅρας, ἐπεὶ τοι γε τὸς διαλεκτικὰς
 14. ὅτι ἀνάγκη τῷ αὐτῷ γένους εἶναι, ἐπεὶ καὶ ἐξ ἐνδόξων καὶ ἐκ συμβεβη-
 κότων αἱ διαλεκτικὴς δείξεις, τὸς μέντοι ἀποδεικτικὰς ἀνάγκη τῷ
 αὐτῷ γένους εἶναι. τῷ αὐτῷ δὲ γένους φησὶν ἀντὶ τῷ ἐν ὑποκείμενον
 ὡς εἰς γένος ἀνάγεσθαι τὸν κατηγορούμενον, εἴπερ μὴ ἐνδέχεται ἐξ
 ἄλλου γένους εἰς ἄλλο μεταβάλλοντα δείξαι· εἴρησι γὰρ καὶ ἐμπροσθεν
 20 ὅτι ὅτι οἷον τε τὰ ἱατρικὰ γεωμετρικῶς ἀποδείξαι καὶ τὰ γραμμα-
 τικὰ ῥητορικῶς. ὅθεν καὶ δοκεῖ μοι τῷ αὐτῷ γένους λέγειν ὅτι
 ἀπλῶς τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν· πλείους γὰρ ἐπιστῆμαι τῇ αὐτῇ
 κατηγορίᾳ κέχρηται· ἀλλὰ γένος φησὶ τὸ τῆς ἐπιστημῆς. id. ib.
 84b ἐπεὶ δὲ δέδεικται ὅτι ἔστιν ἕτερον ἑτέρῃ ἀμέσως κατηγορεῖν, δὴ-
 19. λον ὅτι φησὶν, ὅταν τί τινος ὅπως κατηγορεῖται, ὅτι ἔστιν αὐτὸ ἀπο-
 δεῖξαι, εἴγε πᾶσα ἀπόδειξις μέσῃ ὅρα παραλαμβάνομένη γίνεσθαι.
 ὥστε ὧν μὴ ἔστι μέσον ὅρον θεῖναι, ὅθεν ἀποδείξαι τὰ τοιαῦτα ἐν-
 δέχεται· ὅτι γὰρ ἀποδεικτικὴ αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις, τὴν ἀρχὴν δὲ ἀρχαί
 καὶ κοινοὶ ἀποδείξεως αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις. καὶ ἀρχαὶ μὲν πρώτι-
 30 σαι οἱ ὅροι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐν προτάσεσιν ἀρχαὶ καὶ κοινοὶ αἱ ἀμε-
 σοὶ εἰσὶ προτάσεις. καὶ ἡτοὶ πᾶσαι, φησὶν, αἱ ἀμεσοὶ προτάσεις
 ἀρχαὶ καὶ κοινοὶ εἰσὶ τῶν συλλογισμῶν, ἢ αἱ καθόλου. id. f. 59.
 84b εἰσὶ καὶ οἱ ὅροι ἀρχαί, ὅσοι ἀλλήλων ἀμέσως κατηγορεῖται.
 26. εἰσὶ δὲ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἐκ τῶν προτάσεων, ὥσπερ καὶ αἱ ἐκ τῶν
 συνθέτων ἀρχαὶ εἰσὶ μὲν ὅλη καὶ εἶδος, εἰσὶ δὲ καὶ τὰ ἐκ τῆς συμ-
 πλοκῆς τῶν πρώτως συνθεθειμένων σώματα, λέγω δὴ τὰ κοι-
 νὰ. id. ib.
 84b ὥσπερ, φησὶ, καταφατικὰς προτάσεις εἰσὶ μὴ ἀποδεικταί, αἱ
 29. τε λέγεσθαι ὅτι τόδε τῷδε ἐστὶ καὶ αἱ τόδε τῷδε ὑπάρχει (διὰ τῶν
 δὲ τὴν φύσιν τῆς ἀμέσως προτάσεως παρέστησεν), ὅπως δὴ καὶ ἀπο-
 φατικὰς ἀμεσοὶ εἰσιν. id. ib.
 84b τὸ προκείμενόν ἐστι διὰ τῶν δειξαι τίνα χέσιν ἔχει ὁ μέσος
 31. ὅρος πρὸς τὸς ἀκρὺς καὶ τὰ τρία χῆματα ἐν τε τοῖς κατηγορητοῖς
 συλλογισμοῖς καὶ ἐν τοῖς ἀποφατικοῖς· καὶ φησὶν ὅτι ἐν μὲν τοῖς
 45 κατηγορητοῖς ὅθεν ποτε τῷ κατηγορουμένῳ ἔξω πίπτει ὁ μέσος,
 τῷ δὲ ὑποκειμένῳ ἐπὶ μὲν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ χῆματος αἰ-
 ἔξω πίπτει. διαβρωσάντες δὲ πρότερον τὰ ἐπὶ τῶν κατηγο-

ρικῶν λεγόμενα, ὅπως ἐρῶμεν καὶ περὶ τῶν ἀποφατικῶν. τὸ ἔν
 ἔξω πίπτει ἐπὶ τῶν κατηγορητοῖς σημαίνει τῷ Ἀριστοτέλει τὸ
 ἐπὶ πλέον εἶναι, τῷτο δ' ἐστὶ τὸ κατηγορεῖσθαι. ὅθεν ποτε ἔν, φησὶν,
 ἐν καταφατικῷ συλλογισμῷ ὁ μέσος τῷ μείζονος κατηγορηθῆ-
 5 σε... ἐν τῷ δευτέρῳ, φησὶ, χῆματι ὅθεν ποτε τῷ ἐλάττονος ὅρα
 ἔξω πίπτει ὁ μέσος. ἔλεγεν ἔν ὁ φιλόσοφος ὅτι ὅτι ἐνδέχεται ἐπὶ
 τῷτο, τὸ μὴ ἔξω πίπτει τὸ μὴ κατηγορεῖσθαι ἀκρῶν· ἀμφοτέρων
 γάρ, φησὶν, ἐν τῷ δευτέρῳ χῆματι ὁ μέσος κατηγορεῖται· εἰ ἔν
 τῶν δύο κατηγορεῖται, πῶς φησὶ τῷ ἐλάττονος μὴ ἔξω πίπτει;
 ἔλεγεν ἔν μὴ ἄλλως ἂν καταστῆσαι τῷτο δυνατόν, εἰ μὴ τὸ ἔξω
 πίπτει τῷ ἐλάττονος ἄλλως ἀκρῶν. νῦν ἔν ἀντὶ τῷ ὅθεν ποτε
 τὴν θέσιν αὐτῷ ἀμείβει ὁ μέσος τῷ ἐλάττονος, καὶ τῷτο εἶναι τὸ
 ἔξω πίπτει τῷ ἐλάττονος τὸν μέσον, τὸ τὴν θέσιν τῷ ἐλάττονος
 ἀμείβειν τὸν μέσον. τῷτο ἔν, φησὶν, ἐπὶ τῷ δευτέρῳ χῆματος ὅ
 γίνεσθαι· ὅθεν ποτε γὰρ ὁ ἐλάττων γίνεσθαι κατηγορούμενος ὥσπερ ἐν τῷ
 τρίτῳ, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῷ προβλήματι ὑποκείμενός ἐστιν αἰεὶ ὁ
 ἐλάττων, ὅπως καὶ ἐν τῷ συλλογισμῷ τῷ καὶ τὸ δεύτερον χῆμα
 μένει ὁ ὑποκείμενος, μὴ ἀμείβων τὴν ἑαυτοῦ θέσιν. τῷτο δὲ δὴ-
 λον ὅτι καὶ τῷ πρώτῳ ὑπάρχει χῆματι· καὶ ἐν τῷτῳ γὰρ αἰεὶ ὁ ἐλάτ-
 20 των ὑποκείμενός ἐστιν. ταῦτα μὲν ἔστι τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα,
 μηδὲν πλέον ἔχοντα τῶν ἐν τοῖς τρισὶ χῆμασιν εἰρημένων περὶ
 τῆς θέσεως τῶν τριῶν ὅρων, μηδὲ ἀναγκαίως τινὸς ἕνεκα τῶν εἰς
 ἀπόδειξιν χρησιμευόντων ἐνταῦθα παρεμβεβλημένα, ὡς ἐμοὶ δο-
 κεῖ. id. ib.
 84b ἐπεὶ δὲ εἴπεν ὅτι αἰεὶ τὸ μέσον πυκνῶν ἕως ἀδιαίρετα γένεσθαι,
 καὶ ἔν τι λέγει ἐν συλλογισμῷ. τὸ δὲ "ἐν" διὰ τῷτο προσέθηκεν,
 35. ὅτι ταῖς ἀμέσοις προτάσεσιν μέχρι τοσούτου καταπυκνῶν ὁ συλλο-
 γισμὸς προσλαμβάνων μέσους ὅρας ἕως ἂν εἰς τὰς ἀμέσους φθάσῃ
 προτάσεις, αἰτινὲς εἰσὶν ἀρχαὶ τῷ συλλογισμῷ καὶ οἷον μονάδες
 30 τινὲς ἀδιαίρετοι. id. f. 59 b.
 84b παραδείγματος ὅθεν ἕνεκα ἀρχὴν μὲν τῷ βάρους τὴν μὲν φησὶν. 84b
 ὅπως γὰρ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ὅτι ἔστιν, ἐπεὶ ἐπ' ἀπειρον διαιρετὸν τὸ μέ-
 38. γος· εἰ δὲ τῷτο, ὅτι ἂν εἴη τὸ πρῶτον καὶ ἡ ἀρχὴ τῷ βάρους, ἀλλ'
 εἰ ἄρα πρὸς τὴν ἡμετέραν συνήθειαν, ὥσπερ καὶ νῦν ἡμεῖς κεχρή-
 35 μεθα ἐχάτω καὶ ἀδιαίρετῳ βάρει τῷ τετάρτῳ μέρει τῷ κερατίῳ,
 ὅ ἐστι κόκκος εἰς σίτη· μέχρι γὰρ τῷτο ποιεῖμεθα τὴν διαίρεσιν τῶν
 σαθμωμένων. ὁμοίως δὲ ἐστὶν ἡ πρώτη αἰσθητὴ τῶν φθόγγων
 ἀπήχησις, ἥς πρώτης ἀντιλαμβάνεσθαι δύναται ἡ ἡμετέρα αἰσθησις
 ἡ γὰρ ἡ ἀκοή· ταύτην δὲ φασὶ τὸ τέταρτον εἶναι τοῦ ἐπογοῦ
 λόγου. id. ib.
 84b διὰ τί δὲ μὴ καὶ τῷ διαλεκτικῷ συλλογισμῷ ἀρχὴν εἴπε τὴν
 85a δόξαν; ὡς γὰρ ὁ νῦν κοινὰς ἐννοίας αἰρεῖται ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις,
 ὅπως ἡ δόξα τὰς διαλεκτικὰς καὶ ἐνδόξους προτάσεις. φησὶ ἔν ὅτι
 ὅτι εἴπε διαλεκτικῷ συλλογισμῷ ἀρχὴν εἶναι τὴν ἀμεσον πρότασιν,
 45 ἀλλ' ἀπλῶς συλλογισμῷ· ὡς ἔν συλλογισμῷ ἀπλῶς ἀρχὴ ἂν εἴη
 ἡ ἀμεσον πρότασις. id. ib.
 84b "ὅ δὲ εἰ ὑπάρχειν," λέγει τὸν κατηγορούμενον· τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ
 85a ὑπάρχον τῷ ὑποκειμένῳ. τῷτο ἔν, φησὶν, ἐν τῷ πρώτῳ χῆματι
 3.

- ἔδεν ἔξω πίπτει, τῷ τῶν ἔδεν αὐτὸ ἀποφάσκει· μόνως γὰρ ἐν
 πρώτῳ χήματι τῷ μέσῳ ὁ μείζων ἀποφάσκει. id. ib.
- 85a μετῆλθεν ἐπὶ τὸ δεύτερον χήμα· διὸ καὶ τὰ στοιχεῖα ἡμεῖς.
 7. καὶ ἔστι τὸ μὴ δ' μείζων ὅρος, τὸ δὲ ε' ἐλάττω, μέσος τὸ γ'. καλεῖ
 δὲ τὸ ε' ὡς ε' δεῖ ὑπάρχειν· τῷ γὰρ ὑποκειμένῳ ἐν τοῖς προβλήμασιν
 ἢ συμπεράσμασιν ἀποφάσκει ὁ μείζων ὅρος. ὁ δὲ ποτε ἔν, φησί,
 τῷ ἐλάττω τῷ ε' ἔξω πεσεῖ ὁ μέσος. καὶ εἵπομεν τί σημαίνει
 ἐνταῦθα αὐτῷ τὸ ἔξω πίπτειν, ὅτι τὴν θέσιν ἀμείβειν· τῷ μὴ γὰρ
 μείζονος ἔξω πίπτει· κατηγορούμενον γὰρ ὄντα τὸν μείζονα ἐν τῷ
 συμπεράσματι ἐν ταῖς προτάσεσι ποιεῖ ὑποκείμενον, τὸν μόντοι 10
 ἐλάττω φυλάττει ἐν ταῖς προτάσεσιν ὑποκείμενον. id. ib.
- 85a ἐνταῦθα πάλιν τὸ ἔξω πίπτειν τὸ κατηγορεῖσθαι φησιν. ὥσπερ
 10. γὰρ εἴρηξεν πρότερον, ὅτι ἐνδέχεται καταστῆσαι τὰ ἐν τέτοις λεγόμενα·
 ἐν τῷ τῷ χήματι αἰὲ ὑπόκειτο ὁ μέσος, ὥστε ὁ δὲ τῶν
 ἄκρων κατηγορεῖτο. id. f. 60.
- 85a ἐνταῦθα τρία ζητεῖ προβλήματα ἀξιολογὰ εἰς τὸν περὶ ἀπο-
 13. δείξεως λόγον συντείνοντα, πρῶτον μὲν ποῖα δείξεις μᾶλλον
 κρείττων καὶ πρέπυστα τῇ ἐπιστήμῃ, πότερον ἢ καθόλου ἢ ἡ μερική,
 δεύτερον δὲ πότερον ἢ καταφατικὴ μᾶλλον πρέπυστα ἐπιστήμῃ ἢ ἡ
 ἀποφατικὴ, καὶ τρίτον πότερον ἢ ἐπ' εὐθείας ἢ ἡ δι' ἀδυνατίαν. καὶ 20
 ἐπέξεισι τῷ περὶ τῶν λόγων πλατύτερον. id. ib.
- 85a ἀντὶ τῷ τῇ ἐπ' εὐθείας· αὕτη γὰρ ἐστὶ κυρίως ἀποδείξις
 15. ἢ ἐπ' εὐθείας τὸ πρᾶγμα δεικνύσασα· ἢ γὰρ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ
 ἢ αὐτὸ δεικνύσιν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον ἀναρεῖ. id. f. 60 b.
- 85a ἢ καθόλου, φησί, δείξεις ὃ καθ' αὐτὴν ἐστὶν ἀλλὰ διὰ τὰ με- 25
 26. ρικά· ὅταν γὰρ τὰ τῷ ἰσοσκελεῖ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα διὰ τῷ κα-
 θόλου δεικνύη, οἷον ὅτι τὸ ἰσοσκελεὲς τρίγωνον τὰς πρὸς τῇ βάσει
 γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ἔχει, ἢ ἢ τρίγωνόν ἐστι δεικνύη, ἀλλ' ἢ
 ἰσοσκελεὲς· ὁ δὲ ὅτι ψευδεῖ παραδείγματι κέχρηται, ἐπεὶ μὴ
 οἷον τε ἢν ἀληθεῖ χρήσασθαι· ὁ δὲ γὰρ ὡς ἐπὶ τριγώνῳ δεικνύη τὰ 30
 τῷ ἰσοσκελεῖ ὑπάρχοντα, ἀλλ' ὡς ἐρεῖ ἐφεξῆς· ἀλλ' ὅταν τις τὸ
 μὴ ὑπάρχον δεικνύη τῷ καθόλου ὑπάρχον, ὁ δὲ ἀποδείξει τὸ τοῦ-
 τόν ἐστιν· ὁ δὲ γὰρ κατ' ἄλλο τὸ καθόλου δεῖ ὑπάρχειν. id. ib.
- 85a τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἀπορίαν ἅμα συνέπλεξεν, ὅτι τὸ κα- 35
 31. θόλου ὁ δὲ ἐστὶν παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα, καὶ ὅτι ἀπάτης ἢ μὴν αἴτιον γί-
 νετο τιθεμένοις τὸ μὴ ὄν ὡς ὄν· ὡς γὰρ ὄν καθ' αὐτὸ παρὰ τὰ με-
 ρικά τὸ καθόλου ὑποτιθέμεθα. id. ib.
- 85a ὥσπερ, φησὶν, ὁ γεωμέτρης δεικνύσιν ὅτι ἐὰν τέσσαρες γραμ-
 37. μαὶ ἀνάλογον ὦσι, καὶ ἐναλλαξὶ ἀνάλογον ἔσονται, ὅτω καὶ ἐὰν τέσ-
 σαρα ἐπίπεδα καὶ ἐὰν τέσσαρα στερεά, καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τῶν καθόλου,
 οἷον ἐὰν τέσσαρα τοιαῦτα ποσὰ ἢ μεγέθη. καίτοι τὸ ποσὸν ἀπλῶς
 ἢ τὸ μέγεθος ἢ ἐστὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐκτὸς γραμμῆς ἢ ἐπιπέδου ἢ
 στερεοῦ· ὅμως ὡς ὄντος τινὸς παρὰ ταῦτα, ὅτω ἐπ' αὐτὸ ποιεῖν
 τὸν λόγον· τὸ αὐτὸ δὲ τῷ, ὅπερ ἐπὶ τῷ ἀνάλογον πάχουσιν ὅτοι,
 τῷ τῷ πάχουσι καὶ πάντες ὅσοι καθόλου τι ἀποδεικνύσιν. id. ib.
- 85b ἐντεῦθεν λοιπὸν αἱ τῶν ἀποριῶν λύσεις. καὶ τέως γε πρὸς τὴν
 4. προτέραν τὴν λέγουσαν βελτίονα εἶναι τὴν καὶ μέρος ἀποδεικνύσαν,
 διὰ τὸ καθ' αὐτὸ ἀποδεικνύειν, ἐπάγει τὸν ἐλεγχον... πῶς ἔν φησιν
- ἐνταῦθα, ὁ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τῇ καὶ μέρος ἢ τῇ καθόλου, ὡς δὲ
 ἀμφοτέρων καθ' αὐτὸ ὅτι φησὶν ὅτι ὡς πρὸς τὸ παράδειγμα
 αὐτῷ τείνει ὁ λόγος· ἐπεὶ γὰρ τὸ παράδειγμα, λέγω δὲ τὸ Κο-
 ρίσκον μουσικὸν εἶναι καὶ τὸν ἀνθρώπον μουσικὸν εἶναι, τὸ μὴ μερι-
 κὸν καθ' αὐτὸ ἔχει τὸ μουσικόν, τὸ δὲ καθόλου διὰ τὸ μερικόν, διὰ
 τῷ τῷ, φησὶν, ἐπὶ τῶν τοιούτων παραδειγμάτων ὁ δὲ μᾶλλον ἔξει
 τὰ μερικά τὸ καθ' αὐτό, ἐν οἷς ὁ δὲ ὅλως τῷ καθόλου τὸ σύμ-
 πτωμα ὑπάρχειν, ἐφ' ὧν καὶ τοῖς καθόλου ὑπάρχειν, δι' αὐτὰ
 μᾶλλον ὑπάρχει ἢ διὰ τὰ μερικά· ὅταν γὰρ ὑπάρχη τινὰ τῷ κα-
 θόλου καὶ τῷ μερικῷ, ὃ τῷ καθόλου διὰ τὸ μερικόν ὑπάρχει, ἀλλ'
 ἔμπαλιν τῷ μερικῷ διὰ τὸ καθόλου. id. f. 61.
- ἐπεὶ γὰρ πρὸ τῶν συνεχώρησε καὶ ἐν τῷ μερικῷ εἶναι τὸ καθ' 85b
 αὐτό, εἶπε δὲ μὴδὲν μᾶλλον καὶ ἐν τῷ καθόλου εἶναι τὸ καθ' αὐτό, 7.
 νῦν αὐτὸ τῷ ἀναρεῖ, τὸ ὅλως τοῖς μερικῷ εἶναι τὸ καθ' αὐτό,
 15 τῇ καλεσμένη ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστάσει· καὶ χρησάμενος πρότερον
 μὴ τῇ ἀντιπαραστάσει, νῦν δὲ τῇ ἐνστάσει, λύει τὸ ἐπιχείρημα...
 "ὅλως τε εἰ μὴ μὴ ὄντος ἢ τρίγωνον εἶτα δεικνύσιν." τῷ τῷ εἰ
 τὸ σύμπτωμα μὴ ὑπάρχει τῷ καθόλου ἢ τοῦτον ἐστὶν, οἷον, εἰ τύχοι,
 τῷ τριγώνῳ ἢ τρίγωνόν ἐστι τὸ ἔχειν τὴν περίμετρον, εἰ τύχοι, πῆ-
 20 χεων πέντε, ἢ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἀνθρώπος ἐστὶ τὸ εἶναι μουσικόν, εἶτα
 τις τὸ μὴ ὑπάρχον ὡς ὑπάρχον λέγοι, ἢ ἀποδείξει ὁ τοῦτος.
 ψεῦδος γὰρ τὸ τοῦτον, καὶ ὥσπερ τὸ ἀληθὲς ὁ δὲ ποτε ἐλέγχετο, ὅτω
 τὸ ψεῦδος ὁ δὲ ποτε ἀποδείκνυτο. ὁ δὲ κατ' ἄλλο αὐτῷ ὑπάρχει
 ὅπερ ὅλως αὐτῷ ἢ ὑπάρχει. id. ib.
- πρὸς τὴν δευτέραν ἀπορίαν αὕτη ἀπάντησις, τὴν λέγουσαν τὸ 85b
 καθόλου μὴ ὄν εἶναι. id. f. 61 b. 15.
- ἐπεὶ γὰρ ἡ ἀπορία ἔλεγεν ὅτι τὸ καθόλου ὡς αὐτὸ καθ' αὐτὸ 85b
 ὑπάρχον ὅτω ὑποτίθεντο οἱ περὶ αὐτὸ ποιοῦμενοι τὸς λόγους, καὶ 18.
 ἕτερον ὃν τῶν μερικῷ, διὰ τῷ τῷ φησὶν, εἰ καὶ ἕτερον ἐστὶ τῶν με-
 ρικῷ καὶ ἐστὶ τις μία φύσις ὠρισμένη, ἕτερα ὅσα τῶν καὶ μέρος,
 ἀλλ' ἔν ὃ χωριστὴν ὑποτίθεντο εἶναι καὶ ἐκτὸς τῶν μερικῷ αὐτὴν
 καθ' αὐτὴν ὑφεσώσαν, ἀλλ' εἶναι μὴ ἕτεραν τῇ ὅσῃ καὶ τῷ λόγῳ,
 τῷ μόντοι ὑποκειμένῳ ἢ ἕτεραν εἶναι τῶν μερικῷ, ὥσπερ καὶ
 τὰ συμβεβηκότα ἕτερα μὴ εἶναι φάμεν τῇ ὅσῃ, ὃ μόντοι καὶ
 35 κεχωρισμένα αὐτῇ. ὥστε ὃ ψεῦδος ὑποτίθεντο οἱ ὑποτιθέμενοι
 ἕτερον εἶναι τὸ καθόλου τῶν μερικῷ, ὁ δὲ ἀπάτης ἢ μὴν αἴτιον γίνετο
 τὸ καθόλου, τὸ μὴ ὄν ὡς ὄν ὑποτιθεμένοις. id. ib.
- τῷ τῷ, εἰ δὲ χωρὶς λαμβάνει τὸ ὑφεστικὸς τῶν μερικῷ,
 οὐχ ἢ ἀποδείξει αἰτία τοῦ χωριστὸν λαμβάνεσθαι τὸ καθόλου, ἀλλ' ὃ
 κακῶς τῇ ἀποδείξεως ἀκάνων. ὥσπερ γὰρ καὶ εἰ τις περὶ ποιότη-
 τος διαλέγοιτο ὡς ὅσῃ φύσεώς τινος καὶ πολλὰ ποιήσης καὶ παχύ-
 40 σης, εἶτα τις ἀκάνων ὑπονοήσκειν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὑφεστικὴν
 τὴν ποιότητα ὑποτίθεσθαι τὸν λέγοντα, τῇ τοιαύτης ὑπονοίας καὶ
 ψευδὲς δόξης ἢ ὃ λέγων ἢν αἴτιος ἀλλ' ὃ κακῶς τῇ ἀποδείξεως
 45 ἀκάνων, οὕτω καὶ εἰ τῇ ἀποδείξεως ἐπὶ τῶν καθόλου ποιήσας τὸν
 λόγον ἕτερος τις νομίζοι χωριστὸν εἶναι τὸ καθόλου, αὐτὸς ἑαυτῷ
 τοῦ ψεύδους ἂν εἴη αἴτιος, οὐ μὴν ἢ ἀποδείξει τὸ ψεῦδος ὑποτίθετο.
 ζητήσει δ' ἂν τις εὐλόγως πῶς συνοίσει τὰ ἐνταῦθα εἰρημένα

τοῖς ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς περὶ ψυχῆς πραγματείας; ἐν τούτοις γὰρ καὶ καθόλου μόνον φησὶν εἶναι, καὶ εἶναι οὐσίαν τῷ λόγῳ ἑτέραν τῶν μερικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀφθαρτον εἶναι καὶ πρώτην τῶν μερικῶν, ὡς ἐφεξῆς λέγει. ἐν δὲ τοῖς περὶ ψυχῆς πᾶν τούναντίον, ἢ οὐδ' εἶναι ὅλως καὶ καθόλου, ἢ εἴπερ καὶ εἴη, ὕστερόν ἐστι τῶν μερικῶν. ταύτη δὲ δῆλον ὅτι οὐδὲ ἀφθαρτον αὖν εἴη, εἴ γε καὶ τὰ μερικὰ φθαρτά. id. ib.

85 b 23. ἐπιλυσάμενος τὰς ἀπορίας δι' ὧν ἐδόκει ἡ μερικὴ ἀπόδειξις κρείττων εἶναι τῆς καθόλου, νῦν βύλετο αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ θεωρήματα κατασκευάσαι, ὅτι ἡ καθόλου τῆς μερικῆς κρείττων. δείκνυσι δὲ τὸτο διὰ πλειόνων ἐπιχειρημάτων, ὧν τὸ πρῶτόν ἐστι τοῦτον. id. f. 62.

85 b 24. ἐκ παραλλήλου τὴν αἰτίας καὶ τὴν διὰ τί. ἐπεὶ δὲ καὶ καθόλου αἰτιώτερον, ἔπειτα λοιπὸν συνάγειν ὅτι καὶ ἡ ἀπόδειξις τῆς καθόλου βελτίων· μᾶλλον γὰρ τῆς αἰτίας. ἀλλὰ πρὶν συναγαγεῖν τὸ σύμπεραςμα, πρότερον δείκνυσι πῶς καὶ καθόλου αἰτιώτερον. id. ib.

85 b 25. ὅτι δὲ τὰ ὑπάρχοντα τῷ καθόλου καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, τῷ δὲ καὶ μέρος διὰ τὸ καθόλου, πολλάκις εἴρητο. id. ib.

85 b 28. τὸ δὲ "ὅταν μὴ ἢ τι ἄλλο ἢ τὸτο," τῷ τῶν ὅταν μὴ ἢ δυνατὸν ἄλλο καθολικώτερον τῷ αἰτίῳ ἀποδοῦναι, ἀλλὰ τὸ ἀποδοθὲν ἢ τὸ ἔχατον καὶ κυριώτατον τῶν αἰτίων. id. ib.

85 b 29. τὸ δὲ "ἢ γινόμενον ἢ ὄν" εἶπεν, ἐπειδὴ τῶν αἰτίων τὰ μὲν ὑπάρχει ὄντα ἢ γινόμενα, ὡς περ ἐν τοῖς μαθήμασι καὶ τοῖς φυσικοῖς (ἐστὶ γὰρ τὸ τρίγωνον καὶ τὸ χῆμα ἐν τῷ ἀποδόδοις τὰς αἰτίας, διὰ τί αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν), τὰ δὲ ἕκαστα εἰσὶ μὲν γίνοντο δέ, ὡς ἐπὶ τῶν πρακτῶν. id. f. 62 b.

85 b 30. τὸ ὅτω, φησὶν, ἔχατον, τῷ τῶν αἰτίων ἀποδόσει τῶν αἰτίων ἔχατον, τὸτο ἢ δὴ τέλος ἐστὶ καὶ πέρας τῶν αἰτίων, μηδὲν ἔχον ἑαυτὴ αἰτιώτερον. τὸ δὲ παράδειγμα δὲ ἐξῆς τίθησιν, ὡς ἐπὶ τῷ τελικῷ αἰτίῳ ἐστὶν. id. ib.

85 b 35. ἐπειδὴ, ὅπερ εἶπον, τὸ παράδειγμα ἐπὶ τῷ τελικῷ αἰτίῳ ἐποιήσατο, βύλετο ἐκ τῶν συλλογισμῶν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων αἰτίων ὡσαύτως ἔχει. ἐπὶ πάντων ὅν, φησὶ, τῶν αἰτίων ἅπερ εἰώθαμεν τὸ διὰ τί ἐρωτῶμενοι ἀποδοῦναι, ὁμοίως ἔχει. id. ib.

85 b 37. τὸ δὲ "ὅταν μηκέτι ὑπάρχη τὸτο ὅτι ἄλλο," τῷ τῶν ὅταν μηκέτι ὑπάρχη τὸτο δὲ λέγει ὑπάρχειν, ὅτι ἄλλο τί ἐστὶν. id. ib.

86 a 9. ἐπειδὴ εἶπε τῶν μᾶλλον ἀποδεικτῶν μᾶλλον εἶναι ἀπόδειξιν, τοῦτο αὐτὸ κατασκευάζει. εἰ γὰρ τὰ πρὸς τι ἅμα τῇ φύσει εἰσὶ, δῆλον ὅτι ὡς αὖν ἔχη τὸ ἕτερον, οὕτως ἔχει καὶ τὸ λοιπόν. id. ib.

86 a 14. σημειώτερον ὅτι ἐνταῦθα ἄλλως φησὶ τὸ καθολικώτερον καὶ μερικώτερον· οὐδὲ γὰρ μερικόν φησι τὸ ἔχον τὸν μερικὸν προσδιορισμόν, οἷον τὸν τίς, καθολικὸν δὲ τὸ ἔχον τὸν πᾶς, ἀλλὰ τὸ ὅροις χρωμένον καθολικώτεροις, εἴτε μέσοις, ὡς ἦδη εἶπομεν, εἴτε ἄκροις. οἷον τὸ πᾶς ἄνθρωπος ζῶν μερικώτερον αὖν εἴη τοῦ πᾶς ἄνθρωπος οὐσία. id. f. 63.

86 a 22. λογικὰ δὲ λέγει τινὰ τῶν εἰρημένων ἐπιχειρημάτων οὐχ ὅτι πιθανὰ μὲν οὐκ ἀληθῆ δέ, ἀλλ' ἀληθῆ μὲν κοινότερα δέ, καὶ οὐκ ἐπὶ μόνων τῶν ἀποδεικτῶν ἀρμόζοντα ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἑτέρων τινῶν,

οἷον ὅτι κρείττων καθ' ἡν τοῦτο καὶ ἄλλο οἷον τις ἢ καθ' ἡν τοῦτο μόνον· τοῦτο γὰρ ἀρμόσοι αὖν καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ἀποδεικτῶν. id. ib.

"τῶν ἄλλων δὲ τῶν αὐτῶν ὄντων προσέθηκε," τῷ τῶν ὁμοίως ὄντων γνωρίμων τῶν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἀποδείξεσι μέσων. εἰ γὰρ ἡ διὰ πλειόνων μέσων γνωριμωτέρως ἔχει τὴν μέσους τῆς δι' ἐλαττόνων, ἢ διὰ τῶν γνωριμωτέρων κρείττων. ὁμοίως δὲ ὄντων γνωρίμων, ἢ δι' ἐλαττόνων μέσων αἰρετωτέρα· μᾶλλον γὰρ ἐγγυτέρω ἐστὶ τῆς τῆς νῦν ἐνεργείας. id. ib.

τῷ τῶν ἵνα πᾶσιν ὁμοίως γνωρίμοι εἶεν ἢ ἐνδοξοὶ ἢ ἀποδεικτικοί, ἢ ἐκ τῶν καὶ συμβεβηκὸς ὑπαρχόντων ὁμοίως εἰλημμέναι ἢ τῶν καθ' αὐτά, καὶ ὅσα ἄλλα ταῖς προτάσεσιν ὑπάρχει. τῶν ὅντων αὐτῶν ὄντων, ἢ δι' ἐλαττόνων μέσων ὅρων καὶ προτάσεων τῆς διὰ πλειόνων βελτίων. id. f. 63 b.

"λόγος δὲ" τῷ τῶν αἰτίας καὶ ἀποδείξεσι τῶν τὰς ἐξ ἐλαττόνων κρείττους εἶναι, τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὄντων. id. ib.

εἰ γὰρ θελήσαιμεν δεῖξαι ὅτι τὸ ἐμφυχον ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, ὄντων μεταξὺ τῆς ζωῆς καὶ λογικῆς, γνωριμωτέρον ἐστὶ τὸ ὑπάρχειν τὸ ζῶν τῷ λογικῷ ἢ περ τῷ ἀνθρώπῳ· διὰ γὰρ τὸ ὑπάρχειν τὸ ζῶν τῷ λογικῷ δείκνυσι ὅτι καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει τὸ ζῶν· γνωριμωτέρον δὲ τὸ δι' ὅτι τὸ δι' ἐκείνους γνωστὸν. id. ib.

τῷ τῶν διὰ μέσων ἴσων. id. ib.

δείξας καθόλου ὅτι ἡ δι' ἐλαττόνων, καὶ μὴ προδοῖς εἴτε τῷ ἀριθμῷ ἐλαττόνων εἴτε τῷ εἶδει, ἀλλ' ἀπλῶς ὅτι ἡ δι' ἐλαττόνων τῶν αὐτῶν ὄντων βελτίων ἐστὶ, νῦν ἐπὶ τῷ αὐτῷ προκειμένῳ μεταφέρει τὸν λόγον καὶ φησὶν ὅτι ἡ ἀποφατικὴ καὶ δι' ἀποφατικῶν καὶ διὰ καταφατικῶν δείκνυσι, ἢ δὲ καταφατικὴ διὰ μόνων καταφατικῶν. ὥστε εἰ διὰ πλειόνων ἢ ἀποφατικῆς, κρείττων ἄρα ἢ καταφατικῆς. id. f. 64.

εἰπὼν ὅτι "ἐπειδὴ δέδεικται," ὅτι ἀνταπέδωκε πρὸς τὸ ἐπειδὴ, ὡς αὖν αἰτιολογικῶς εἰρημένῳ τῷ ἐπειδὴ πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν. id. ib.

τὸτο δοκεῖ μοι ὅτε ἐπιχειρήματα εἶναι ὅτε ὡς συμβαλλόμενα εἰς τὰ προειρημένα τεθεῖσιν, ἀλλ' ὡς περ πόρισμά τι ἐκ τῶν εἰρημένων ἀναφανέν. ἐστὶ δὲ ἀξιολογώτατον τὸ θεωρήματα ἔχον ὅτως. ἐὰν συλλογισμός, φησὶν, ὑπάρχη ἀποφατικός, εἴτα δέον ἢ τὰς προτάσεις κατασκευάσαι παρεντιθεμένων μεταξὺ ἐκατέρας ὅρων, εἴτα πάλιν τὰς ἐκείνους τῷ συλλογισμῷ ἐγκατασκευάσαι προτάσεις, καὶ τὸτο ἐπὶ πολὺ γίνηται, καταπυκνωμένων μέσοις ὅροις τῶν προτάσεων, ὅχι ὡς αὖν τις ὑπολάβοι, ὁμοίως αἴτε καταφατικῶν αὐξοντο προτάσεις καὶ αἱ ἀποφατικαί, ἀλλὰ μόναι μὲν αὐξοντο αἱ καταφατικαί, αἱ δὲ ἀποφατικαὶ ὑκέτι· ἐν παντὶ γὰρ ἀποφατικῶν συλλογισμῶν, ἐφ' ὅσων αὖν καταπυκνωθῶσιν αἱ προτάσεις, ἀδύνατον πλέον μιᾶς ἀποφατικῆς γενέσθαι πρότασιν. ὅπερ δοκεῖ παράδοξον εἶναι· αἰ γὰρ ἐν τῇ ἀποφατικῇ προτάσει ἐμβαλλομένους μέσους ὅρους ἢ μειζων ἀποφατικῇ γίνετο... πῶς ὅν φησὶ μὴ πλείους μιᾶς γίνεσθαι τὰς ἀποφάσεις; λέγω ὅτι καλῶς προσέθηκεν "ἐν ἅπαντι συλλογισμῷ." ἐὰν γὰρ συνθῶμεν ὅλας τὰς προτάσεις καὶ ποιήσωμεν ἓνα συλλογισμόν, μία μόνη εὐρίσκει ἢ ἀποφατικῇ, ὅτι τὸ α' ὅθεν τῷ ε', τὸ ε' παντὶ τῷ δ', τὸ δ' παντὶ τῷ β', τὸ β' παντὶ

τῷ γ', τὸ α' ἄρα ὑδενὶ τῷ γ'. ὥς· ἡ μὲν ἀποφατικὴ μία, αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι καταφατικαί. ὥς· πᾶς ἀποφατικὸς συλλογισμὸς, εἴτε ἀπλῆς εἴτε σύνθετος, μίαν ἔχει ἀποφατικὴν πρότασιν, ἀλλ' ὁ μὲν ἀπλῆς καὶ μίαν καταφατικὴν, ὁ δὲ σύνθετος πλείους τὰς καταφατικὰς. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῷ πρώτῳ χήματος, ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν 5 λοιπῶν συμβαίνει· πυκνωμένων τῶν συλλογισμῶν μία μὲν ἀποφατικὴ ἔσαι, αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι καταφατικαί. id. ib.

87^a μετῆλθεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν προβλημάτων, λέγω δὲ ὅτι ἡ

1. ἐπ' εὐθείας ἀποδείξεις κρείττων τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγώγης, καὶ συγκρίνει νῦν τὴν ἀποφατικὴν τῆς ἐπ' εὐθείας τῇ διὰ τῆς ἀδυνατίας 10 ἀποφατικῇ. . . . πρῶτον ἐκτίθει· τίς τέ ἐστιν ἡ ἐπ' εὐθείας δεῖξις καὶ τίς ἡ δι' ἀδυνατίας. καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν ἐν αὐτῇ τῇ ἐκθέσει τῶν ἀπαξάπαντες οἱ ἐξηγηταὶ ἐπελάβοντο τῷ Ἀριστοτέλει ὡς κακῶς ἐκτιθεμένους τὴν δι' ἀδυνατίας συλλογισμόν. ἡμεῖς ἔν πρώτον μὲν ἐκθώμεθα τὴν ἐπ' εὐθείας καὶ τὴν δι' ἀδυνατίας, ὡς αὐτὸς ἡμῖν 15 ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν παραδέδωκεν, εἴτα ἐκθώμεθα καὶ τὰ ἐνταῦθα αὐτῷ εἰρημένα, καὶ τρίτον τὰς αἰτίας αἷς εὐλόγως δοκῶσιν ἐπιφέρειν οἱ ἐξηγηταί, καὶ μὲν ταῦτα εἰ τινα δυνήσομεθα ἡμεῖς ἀπολογίαν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἐπινοήσαμε. . . . τίς μὲν ἔστιν ἡ ἐπ' εὐθείας δεῖξις καὶ τίς ἡ δι' ἀδυνατίας, εἴρη. 20 διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων ὅτι ἡ μὲν ἐπ' εὐθείας ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὕστερα συλλογίζετο (ἐκ γὰρ τῶν προτάσεων τὸ συμπέρασμα), ἡ μὲντοι δι' ἀδυνατίας ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα· τῷ γὰρ ψευδὲς εἶναι τὸ συμπέρασμα ἀναιρεῖ καὶ τὴν πρότασιν. ἡ μὲν γὰρ ἐπ' εὐθείας διὰ τῆς μηδενὶ τῷ β' τὸ α' ὑπάρχειν καὶ τὸ β' παντὶ τῷ γ', συνήγαγεν 25 ὅτι τὸ α' ὑδενὶ τῷ γ'. ἡ μὲντοι δι' ἀδυνατίας πρότασις τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐποίησε, λέγω δὲ τὸ α' τινὶ τῷ γ', καὶ ἐκ ταύτης καὶ ἐτέρας προτάσεως, τῆς δα', ὅτι τὸ δ' παντὶ τῷ α', ὡς ἐξεθέμεθα, συνήγαγεν ὅτι τὸ δ' τινὶ τῷ γ' ὑπάρχει, καὶ τῇ ἀναιρέσει τὸ συμπέρασματος τῷ ἀνείλε καὶ τὴν πρότασιν. ὥς· ἐκ τῶν ὑστέρων 30 τὰ πρότερα συνήγαγεν. καὶ φύσιν γὰρ πρῶτον τὸ συμπέρασματος αἱ προτάσεις. καὶ διὰ τῷτο κρείττων ἡ ἐπ' εὐθείας τῆς δι' ἀδυνατίας, διότι ἡ μὲν ἐκ τῶν προτέρων τὰ ὕστερα, ἡ δὲ ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα δείκνυσιν, καὶ ὅτι ἡ μὲν ἐπ' εὐθείας ὁ βάλειτο ἐξ ἀρχῆς συλλογίζετο, ἡ δὲ δι' ἀδυνατίας συλλογίζετο μὲν ἐξ ἀρχῆς τὸ ἐναντίον 35 ὁ βάλειτο, ἀναιρεῖσα δὲ ὁ συνεπέρανε, ἐπ' ἀνέεισιν ἐπὶ τὸ προκείμενον· διὸ καὶ κύκλῳ δεῖξις καλεῖτο, διότι κύκλον τινα περιέρχετο. καὶ ὅτι ἡ μὲν ἀπλή, ἡ δὲ δι' ἀδυνατίας μικτὴ ἐκ κατηγορικῆς καὶ ὑποθετικῆς, εἰ καὶ συμβαίνει ποτὲ καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας δεῖξιν ὑποθέσεως· ἔστι γὰρ ὅτε τινὰς τῶν προτάσεων δι' ὑποθετικῶν συλλογισμῶν πι- 40 ράζεμεθα, ἀλλ' ὅτι αἱ τῷτο συμβαίνει· ἐπὶ μέντοι τῶν δι' ἀδυνατίας αἱ διὰ κατηγορικῆς καὶ ὑποθετικῆς ἡ ὁδὸς γίνετο. ἡμεῖς μὲν ἔν τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν παρ' αὐτῷ εἰρημένων λαβόντες ἐξεθέμεθα τὸν τε δι' ἀδυνατίας συλλογισμόν καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας, αὐτὸς μὲντοι ὁ Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα ἄλλως ἐκτίθειτο τῷ 45 τῶς. λαβὼν γὰρ τρεῖς ὅρους, α' β' γ', εἴτα ἐκθέμενος τὴν ἐπ' εὐθείας συλλογισμόν, ὅτι τὸ α' ὑδενὶ τῷ β', τὸ δὲ β' τῷ γ' παντί, τὸ α' ἄρα ὑδενὶ τῷ γ', ἐπὶ τῶν αὐτῶν τῶν ὅρων ἐκτίθειτο καὶ τὴν

δι' ἀδυνατίας. ἔσω γὰρ, φησὶν, ὁφείλον τὸ α' δειχθῆναι ὅτι τῷ β' ὑδενὶ ὑπάρχει δι' ἀδυνατίας, ὅκετι τὸ συμπέρασμα ὅπερ ἔδει δειχθῆναι ἐπ' εὐθείας, δείκνυς καὶ διὰ τῆς ἀδυνατίας, ἀλλὰ τὴν μείζονα πρότασιν τὴν αβ'. εἰ ἔν, φησί, μὴ ἔστιν ἀληθὲς τὸ τὸ α' μηδενὶ 5 τῷ β' ὑπάρχειν, ἀληθὲς ἄρα τῷ β' τὸ α' ὑπάρχειν. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ β' τῷ γ' ὑπῆρχεν· συνάγειτο ἄρα ὅτι τὸ α' τῷ γ' ὑπάρχει. τῷτο ἔν ἔσω, φησὶν, ὁμολογούμενον ψεῦδος καὶ ἀδύνατον, ὅπερ συνήχθη καὶ διὰ τὸ τὸ β' ὑπάρχειν τῷ γ' (τῷτο γὰρ ὑπόκειται ἀληθὲς) ἀλλὰ διὰ τὸ τὸ α' τῷ β' ὑπάρχειν. εἰ ἔν διὰ τῷτο συνήχθη ὅτι τὸ α' τῷ γ' ὑπάρχει, ψεῦδος δὲ τῷτο, ψεῦδος ἄρα καὶ τὸ ὑπάρχειν τὸ α' τῷ β'. ἀληθὲς ἄρα τὸ μὴ ὑπάρχειν, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. ἔτω μὲν ὁ Ἀρι- 10 στοτέλης. ἐγκαλῶσι δὲ αὐτῷ οἱ ἐξηγηταὶ πρῶτον μὲν τὸ μὴ δι' αὐτῷ τῷ συμπέρασματος, ὅπερ ἤδη εἶπον, ποιήσαντες τὴν δι' ἀδυνατίας δεῖξιν ἀλλ' ἐπὶ τῆς προτάσεως· δεύτερον, πῶς, φασί, λέγεις τὸ α' τῷ β' ὑπάρχειν; πότερον τινὶ ἢ παντί; εἰ μὲν γὰρ τινί, ἀσυλ- 15 λόγιστον ποιεῖς τὸν συλλογισμόν, μερικὴ γὰρ ἡ μείζων· εἰ δὲ τὸ ὑπάρχειν ἀντὶ τῷ παντὶ ὑπάρχειν λήψῃ, ὁ συνάγεις ὁ ζητεῖς. ἔσω γὰρ τὸ α' τῷ β' παντί καὶ τὸ α' τῷ γ' παντί, καὶ ἔσω τῷτο ψεῦ- 20 dos καὶ ἀδύνατον συναχθέν, διὰ τὸ λαβεῖν τὸ α' τῷ β' παντὶ ὑπάρ- 25 χειν. εἰ ἔν τῷ λαβεῖν ὅτι τὸ α' τῷ β' παντὶ ὑπάρχει, συνήχθη ὅτι τὸ α' τῷ γ' παντί, τῷτο δὲ ψεῦδος, ψεῦδος ἄρα καὶ τὸ α' παντὶ τῷ β' ὑπάρχειν. εἰ ἔν τῷτο ψεῦδος, τὸ ἀντικείμενον ἀληθὲς ἔσαι, λέγω δὲ τὸ ὅτι παντί. καὶ τῷτο δὲ ἔν ὁ ἐβλόμεθα δεῖξαι, ἀλλ' ὅτι τὸ α' ὑδενὶ τῷ β' ὑπάρχει. ἀ μὲν ἔγκαλῶσι τῷ λόγῳ δοκῶντες 30 εὐλόγα λέγειν οἱ ἐξηγηταί, ταῦτά ἐστιν· ἀ δ' ὑπὲρ Ἀριστοτέλους ἡμῖν ἀπολογήσαντες πρόκειτο, ὅπως ἔχουσιν, ὅτι ὁν τρόπον τὴν δια- 35 φορὰν τῶν τριῶν χημάτων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἀναλυτικῶν ἐνδεί- 40 ξαντες ἡμῖν βεβλόμενος διάφορα παρέλαβε σοιχεῖα, ἐπὶ μὲν τῷ πρώτῳ χήματος τὸ α' β' γ', ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ μ' ν' ξ', ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ τὸ π' ρ' σ', ἔτω καὶ ἐνταῦθα, ἵνα ἐνδείξῃ ἡμῖν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων τὴν ἐπ' εὐθείας καὶ τὴν δι' ἀδυνατίας δεῖξιν, διὰ τῷτο ὁ προσέλαβεν ἔξωθεν ἕτερον ὅρον. καὶ γὰρ ἐπειδὴν τὸ αὐτὸ 45 συμπέρασμα καὶ ἐπ' εὐθείας καὶ δι' ἀδυνατίας δεῖξαι θελήσωμεν, ὑδέναν ἔξωθεν προσλαμβάνομεν ὅρον ἐπὶ τῆς δι' ἀδυνατίας, ἀλλ' οἷς ἐχρησάμεθα ἐν τῇ ἐπ' εὐθείας δεῖξει, τοῖς αὐτοῖς χρῆσόμεθα καὶ ἐπὶ τῆς δι' ἀδυνατίας, τὴν τάξιν μόνον αὐτῶν ἀμείβοντες· τὸ γὰρ ἀντικείμενον τῷ συμπέρασματος λαβόντες, καὶ προσκείμενους αὐτῷ 50 μίαν τῶν προτάσεων, ἔτω τὴν λοιπὴν δείκνυμεν. οἷον ἔσω τὸ α' παντὶ τῷ β', τὸ β' παντὶ τῷ γ', καὶ συνάγεις κατ' ἀλήθειαν τὸ α' παντὶ τῷ γ'. ἔτω μὲν ἡ ἐπ' εὐθείας· δι' ἀδυνατίας δὲ, εἴ τις μὴ 55 συγχωρήσειε τὸ α' παντὶ τῷ γ', δῆλον ὅτι καὶ παντί. ἐπεὶ ἔν τὸ μὲν α' καὶ παντὶ τῷ γ', τὸ δὲ β' παντὶ τῷ γ', τὸ α' ἄρα καὶ παντὶ τῷ β'. ἀλλ' ὑπέκειτο παντί· τὸ γοῦν ψεῦδος ἠκολούθησεν οὐχ ὅτι τὸ β' παντὶ τῷ γ' εἴληπτο ὑπάρχον (τῷτο γὰρ ἀληθὲς ὑπόκειται) ἀλλ' ὅτι 60 τὸ α' καὶ παντὶ τῷ γ'. ψεῦδος ἄρα τῷτο, ἀληθὲς δὲ τὸ παντί. ἔτως ἔν ἡ δι' ἀδυνατίας δεῖξις τοῖς αὐτοῖς ὅροις χρῆται τῇ ἐπ' εὐθείας, ὅταν δι' ἀμφοτέρων γένῃ ὁ συλλογισμὸς. διὰ τῷτο ἔν ὅτι ἡμεῖς τὸς ὅρους, τὸ δὲ αβ' διὰ τῆς ἀδυνατίας λαμβάνει δεικνύμε-

νον ἔχ' ὡς προτάσει χρώμενος αὐτῇ καὶ ταύτην ἀποδείξει βυλό-
μενος διὰ τῆ ἀδυνατί, ἀλλ' ὡς προβλήματι χρώμενος (*). λέγω
ὅτι τὸ μὲν α' ὑπάρχει τῷ β', καὶ προσδιορισμὸν οὐ προσθεῖς οὐ
παντὶ δίδωσι νοεῖν. τὰς γὰρ ἀπροσδιορίστας ὁ Ἀριστοτέλης ἰσοδυνα-
μαμεῖν φησὶ ταῖς μερικαῖς. ἐπεὶ τὸ μὲν β' τῷ γ' ὑπάρχει παντί, 5
τὸ δὲ α' τῷ γ' τινί, ἀντικειμένως δηλονότι τῷ συμπεράσματι
συνάγει ἐν τρίτῳ χήματι τὸ α' τινὶ τῷ β' ὑπάρχειν. ὑπέκειτο δὲ
ὑδενί. ἠκολούθησε δὲ τὸ ἀδύνατον ὃ διὰ τὴν βγ' ἐλάττονα πρότα-
σιν ἀληθῆ ἔσαν, ἀλλὰ διὰ τὴν αγ' ψευδῶς ὑποτεθεῖσαν. ὃ γὰρ ἦν
εἰκὸς τὴν Ἀριστοτέλη πρῶτον καὶ μόνον τὰς λογικὰς μεθόδους παρα-
δεδωκότα τηλικῶτον ἀμαρτήμα. ἀμαρτεῖν, ὡς οἱ ἐξηγηταὶ ὑπε-
νόησαν, τὸ τὰς ἀπροσδιορίστας προτάσεις ἰσοδυναμεῖν ταῖς μερικαῖς
μὴ λογισάμενοι. ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς εἰκός, τὴν ὑπὲρ τῆ φιλοσόφου
ἀπολογίαν ποιησάμενοι ἐπὶ τὰ ἐξῆς μετίωμεν. id. f. 64 b.

λέγω ὅτι τὸ μὲν ὑπάρχειν τὸ α' τῷ β' ὃ παντὶ λέγει ὑπάρ- 15
χειν, ἀλλὰ τινί. τὰς γὰρ ὑπαρχύσας ὁ Ἀριστοτέλης ἰσοδυναμεῖν
ταῖς μερικαῖς φησίν. τὸ δὲ τὸ β' παντὶ τῷ γ' ὑπάρχειν λαμβάνει
ἔχ' ὡς ἐλάττονα πρότασιν, ἀλλ' ὡς μείζονα, ἵνα νοήσωμεν αὐτὴν
ἀνωθεν μετατιθεμένην. ἀπλῶς γὰρ μόνον παραδείγματος ἕνεκεν τῇ
ληφθείσῃ ἐχρήσατο προτάσει, ὃ μὴν ἵνα καὶ τὴν αὐτὴν αὐτῇ μείνῃ 20
τάξιν φυλάττουσα, ἀλλ' ὡς εἶπον, ἵνα νοήσωμεν αὐτὴν μετατιθε-
μένην. ὃ γὰρ ἦν εἰκὸς τὴν Ἀριστοτέλην πρῶτον καὶ μόνον τὰς μεθό-
δους τὰς λογικὰς παραδεδωκότα τηλικῶτον ἀμαρτεῖν ἀμαρτήμα,
ἀλλ' ὅπερ εἶπον, μόνον ὑποδείγματος ἕνεκεν ὅπως ἔλαβε τὰς προ-
τάσεις, ἐπεὶ πολλάκις καὶ ἐν σοιχείῳ ἀντὶ προτάσεως παραλαμβάνει, 25
ὡς εἶπομεν ἔμπροσθεν. id. f. 123.

87^a 5. ταῖς ἐν, ἐπ' εὐθείας ἢ ἀποφατικῇ ἀπόδειξις γίνετο. σκοπεῖ
ὅτι ὃ τὸ συμπεράσμα τῆ ἐπ' εὐθείας συλλογισμῷ προτίθετο καὶ δι'
ἀδυνατί δεῖξαι, ἀλλὰ τὴν μείζονα πρότασιν τῆ συλλογισμῷ, ἀπο-
φατικὴν ἔσαν καθόλου, μερικὴν καταφατικὴν συνάγει, ὅπερ ἤδη 30
εἶπομεν. id. f. 65 b.

87^a 7. σημειώσαι. πάλιν ὅτι ἔκ εἶπε παντὶ ὑπάρχειν ἢ τινί, ἀλλ'
ἀπλῶς ὑπάρχειν. ἴσμεν γὰρ ὅτι τὰς ἀπλῶς ὑπαρχύσας προτάσεις
ἦτοι τὰς ἀπροσδιορίστας ἰσοδυναμεῖν ταῖς μερικαῖς ὁ Ἀριστοτέλης
φησίν. καὶ διὰ τῆτο τὸ ὑπάρχειν τὸ α' τῷ β' καὶ τὸ α' τῷ γ' ἀντὶ 35
τῆ τινὶ ὑπάρχειν νοεῖτο. id. ib.

87^a 9. εἰ γὰρ καὶ ἀληθὲς τι ἐκ ψευδῶν συνάγετο, ἀλλ' ὃ διὰ τὰς προ-
τάσεις ἀλλὰ διὰ τὴν φύσιν τῶν ἀκρῶν ὄρων. εἰ δὲ τὸ συμπε-
ράσμα διὰ τὰς προτάσεις συνάγοιτο, ἐκ ψευδῶν τὸ ψευδὲς συναχ-
θήσετο, καὶ ἐξ ἀληθῶν τὸ ἀληθὲς πάντως ἀν συνάγοιτο. id. ib. 40

87^a 20. ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι καὶ ἢ δι' ἀδυνατί ἐκ τῶν προτέρων τὰ
ὑψέρα συλλογίζετο, ἐν τῷ λέγειν εἰ τὸ αβ', καὶ τὸ αγ', ἀλλὰ μὴν
τὸ αγ' ψευδὸς, καὶ τὸ αβ' ἄρα ψευδὸς. ἔλαβε γὰρ ἐν τῇ ἀναιρέσει
πρότασιν μὴ τὸ αγ', συμπεράσμα δὲ τὸ αβ'. φησὶν ὅτι, ὅτι εἴ τι
συναναίρει ἑαυτῷ, αὐτὸ μὲν ἐστὶν ἐκείνου πρότασις, ἐκείνο δὲ τῆτο 45

συμπέρασμα, ἀλλ' ἡγούμενον μὴ καὶ ἐπόμενον ἐστὶν ἐν τοῖς ὑποθετι-
κοῖς συλλογισμοῖς, πρότασις δὲ καὶ συμπεράσμα ἔκ ἐστιν. τῶν γὰρ
προτάσεων, φησὶν, ἢ μὲν ἐστὶ μείζων ἢ δὲ ἐλάττω. ἔκ ἐχουσιν δὲ
ἕτω πρὸς ἀλλήλα ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς τὸ ἡγούμενον
καὶ τὸ ἐπόμενον. ὑδέρτερον γὰρ αὐτῶν ὅτε μείζονα πρότασιν ἔτ' ἐλάτ-
τονα ἐστὶν εἰπεῖν. πολλῶν ὅν πλέον ὑδὲ τὸ ἡγούμενον εἴη ἀν πρότασις
συλλογισμῷ. τῆτο δὲ ἐστὶ συλλογισμὸς, εἴγε ἐκ μιᾶς προτάσεως
συλλογισμὸς ὃ γίνετο. id. f. 66.

τὸ "ἐξ 8," ταῖς αἱ προτάσεις. προτάσεις ὅν ἐν συλλο- 87^a
γισμῷ ἐκείναι εἰσιν, ὅν ἢ μὴ μείζων ὅλον τί ἐστὶν, ἢ δὲ ἐλάττων 22.
μόριον αὐτῆς. καὶ ὅτι μὴ ἀμφοτέρων καταφατικῶν ἔσων τῶν προ-
τάσεων ἢ μὴ μείζων ὅλον τί ἐστὶν, ἢ δὲ ἐλάττων μόριον αὐτῆς,
σαφές. ἀεὶ γὰρ τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῆ ὑποκειμένης, καὶ
περιέχει αὐτό. ἀλλὰ καὶ ἀποφατικῆς ἔσης τῆς μείζονος ὃ αὐτὸς
λόγος. ἐξισάζει γὰρ τότε ὁ μέσος ὅρος πρὸς τὴν μείζονα, εἴγε ἀν-
τιτρέφει πρὸς ἑαυτὴν ἢ καθόλου ἀποφατικῇ. ὥστε εἰ ὁ μέσος τῆ
ἐλάττονος ἐπὶ πλέον, ἴσος δὲ ὁ μείζων ὅρος τῷ μέσῳ καὶ τὴν ἀν-
τιτροφῇ, ἐπὶ πλέον ἄρα ἢ μείζων πρότασις. ἔνιοι δὲ καθολικω-
τέραν τῆς μείζονος φασὶ τὴν ἐλάττονα, εἰ καὶ ἢ μείζων μερικω-
τέρα ἐστὶν. id. ib.

ταῖς ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς συλλογισμοῖς ἡγούμενον καὶ ἐπόμενον 87^a
μενον. προτάσεις δὲ εἶπεν ἀντὶ τῆ ἀποφάσεως. ἔκ ἐχουσιν ὅν, 24.
φησὶν, ἕτω τὸ ἡγούμενον καὶ τὸ ἐπόμενον, ὥστε τὸ μὴ εἶναι καθολικώ-
τερον καὶ πρότερον, τὸ δὲ μερικώτερον ὅν τε καὶ ὑψέρον. id. ib.

ἀκριβεστέρα δὲ ἐπιστήμη ἐπιστήμης καὶ προτέρα καὶ πλείους τρόπους, 87^a
καθ' ἕνα μὴ ἐὰν ἐκ τῆ διότι τὸ ὅτι δεικνύη, ἢ δὲ μόνον τὸ ὅτι χωρὶς 31.
τῆ διότι. ἢ γὰρ τοιαύτη δῆλον ὅτι ὃ διὰ τῶν πρώτων αἰτίων ἀλλὰ
διὰ τῶν ὑψέρων καὶ τῶν σημείων ἀποδείκνυσιν. Themist. f. 8 b 9.

τῆτο ὑπερβατῶς ἀναγνωσέον, χωρὶς τῆς τῆ διότι, ἀλλὰ μὴ 87^a
τῆ ὅτι χωρὶς τῆς τῆ διότι. ὃ γὰρ τὸ ὅτι μόνον εἰδὼς χωρὶς τῆ διότι 32.
ἔκ ἀκριβῶς οἶδε. Ioh. Phil. f. 66 b.

δεύτερος τρόπος ὅτος καθ' ὃν ἐπιστήμη ἐπιστήμης ἐστὶν ἀκρι- 87^a
βεστέρα. καθ' ὑποκειμένης δὲ ὃ λέγει τὴν καθόλου, ὡς ἐν ταῖς Κα- 33.
τηγορίαις παρέδωκεν. ἕτω γὰρ συνέβαινε τὴν ἀντίον λέγειν ὃ βύ-
λετο. ὃ γὰρ βύλετο τῆς περὶ τῶν καθόλου ἐπιστήμης ἀκριβεστέραν
εἶναι τὴν τῶν μερικῶν καὶ καθ' ἕκαστα. νῦν δὲ μὴ καθ' ὑποκειμένης
φησὶν, ὡς διὰ τῶν παραδειγμάτων ἐδήλωσε, τὰ αὐτὰ καὶ νοητά,
καθ' ὑποκειμένης δὲ τὰ αἰδητὰ καὶ ὑλικά. id. ib.

τρίτος ὁδὲ τρόπος καθ' ὃν ἐπιστήμη ἐπιστήμης ἐστὶν ἀκριβε- 87^a
στέρα. ἢ γὰρ περὶ ἀπλῶς, φησὶν, ἔχουσα τῆς περὶ τὰ συνθετώτερα 34.
ἐχούσης ἀκριβεστέρα. ταῦτα γὰρ φησὶν "ἐκ προτάσεως." οἷον τὰ
Θεοδοσίῳ σφαιρικὰ ἀκριβεστέρα ἐστὶν ἐπιστήμη τῆς τῶν Αὐτολύκῃ
περὶ κινουμένης σφαίρας. ὃ μὴ γὰρ ἀπλῶς τὰ συμβαίνοντα τῇ
σφαίρᾳ σκοπεῖ, μὴ προσυλλογίζόμενος εἴτε κινεῖτο εἴτε μὴ, ὃ δὲ
Αὐτολύκος τὰ τῇ κινουμένη σφαίρᾳ συμβαίνοντα θεωρεῖ. id. ib.

ὑσίαν εἶπε τὴν μονάδα καὶ τὴς Πυθαγορείας, περὶ ὧν πολ- 87^a
λάκις ἡμῶν εἴρητο, ὅτι συμβεβηκὸς τὰ εἶδη καὶ τὰς τῶν πραγμά- 36.
των φύσεις καὶ ὑσίας διὰ τῶν ἀριθμῶν ἐσήμαναν. id. f. 67.

(*) ἐκ οἷδα πῶ τῆτο φησὶν. τὰς ἀπροσδιορίστας οἷδα λέγειν αὐτὸν ταῖς
μερικαῖς ἰσοδυναμεῖν. Ald. 2.

87^a μία δ' ἐπισήμη ἐστὶν ἡ περὶ ἓν γένος τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρ-
38^a χοντα θεωρῶσα· ἐν δὲ γένος ἔσ' αἱ πρῶτ' ἀρχαὶ αἱ αὐταί. The-
mist. f. 9.

μέρη δὲ καὶ πάθη φησὶ τούτων, τῷ τῶν ἀρχῶν, μέρη μὲν,
οἷον ἡμικύκλια τμήματα τῶν τετραπλεύρων τὰ ὑπὸ τῆς διαμέ- 5
τρως τεμνόμενα τρίγωνα, πάθη δὲ τὸ νεύειν, τὸ κεκλῆσθαι, τὸ ἄπτεσθαι
καὶ τὰ ὅμοια. ἐστὶ δὲ ὅλη τῇ ῥητῇ ἡ σύνταξις καὶ ἡ διάνοια τοιαύτη.
ἐστὶ δὲ μία ἐπισήμη ἡ περὶ ἓν τι γένος θεωρημάτων καταγινομένη·
περὶ ἓν δὲ γένος ἐστὶ θεωρήματα ὅσα σύγκειται ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ
πρώτων ἀρχῶν· ἐστὶ δὲ τῷ αὐτῷ γένος καὶ ὅσα μέρη ἐστὶν ἡ πάθη 10
τῶν. τὸ δὲ "τῶν" ἦτοι τῶν θεωρημάτων ἢ τῶν πρώτων ἀρ-
χῶν. Ioh. Phil. f. 67.

87^a ἀκριβῶς πάνυ προσέθηκε τὸ "μήθ' ἕτεραι ἐκ τῶν ἐτέρων."
39^a εἰ γὰρ καὶ ἀρχαῖς μὴ ταῖς αὐταῖς μὴ χρῶντο, τοῖς δὲ τῆς ἐτέρας θεω-
ρήμασιν ἀρχαῖς ἢ ἐτέρα χρῶντο, καὶ αὐτῇ αἱ αὐταὶ εἰσιν, ὡς ἐπὶ 15
γεωμετρίας ἔχει καὶ ὀπτικῆς· ὡς γὰρ ἀρχὰς λαβῶσα τὰ ἐν γεωμε-
τρία δεδειγμένα ἢ ὀπτική, ὅτω τὰ οἰκεία θεωρήματα δεικνυσιν.
αἱ αὐταὶ γὰρ αὐτῇ. δεῖ ὅν τας ἐτέρας ἐπισήμας μὴ ταῖς αὐταῖς
κεχρῆσθαι ἀρχαῖς, μήτε τὴν ἐτέραν τοῖς τῆς ἐτέρας θεωρήμασιν
ὡς ἀρχαῖς κεχρῆσθαι. id. ib.

87^b ὁδὸν, φησὶν, ὡς αὐταὶ εἰσιν ἕτεραι ἐπισήμαι αἷς εἰρήκαμεν,
1^a ὅταν εἰς τὰς ἐκάστης ἀναποδείκτους ἀρχὰς ἀνέλθῃ. δεῖ γὰρ ἐν ταῖς
ἐτέραις ἐπισήμαις μηδεμίαν ἔχειν ταύτας συγγένειαν. id. ib.

87^b τῷ δὲ πάλιν ἀρχὰς ἐτέρας εἶναι τὰς ἀναποδείκτους, σημειῶν
3^a φησὶν εἶναι τὸ τὰ δι' αὐτῶν ἀποδεικνύμενα μὴ εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ 25
γένει, οἷον τὰ ἀριθμητικὰ καὶ τὰ γεωμετρικά, τὰ μὲν ἐν τῷ συνε-
χεῖ τὰ δὲ ἐν τῷ διωρισμένῳ· διὸ καὶ ἀρχαὶ ἕτεραι. id. f. 67 b.

87^b ἕκαστος δὲ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην ἐπιβολὴν τὸ αὐτὸ ἀποδείκνυ-
5^a σιν. δυνατὸν γὰρ πλείονας μέσους τῷ αὐτῷ ἀποδείκτους εὑρεῖν, καὶ
ὅ μόνον πλείονας μέσους φησὶν ἐκ τῆς αὐτῆς συζοιχίας, ἀλλὰ καὶ 30
ἐξ ἄλλης καὶ ἄλλης. ἐκ τῆς αὐτῆς ὅν συζοιχίας φησὶ μέσους τῶς
ὑπαλλήλους. οἷον εἰ θελήσομεν δεῖξαι ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅσια ἐστὶ,
δυνατὸν δεῖξαι διὰ μέσων τῷ σώματος καὶ διὰ μέσων τῷ ζῷον καὶ διὰ
μέσων τῷ λογικῷ. ἀλλὰ ταῦτα ἐκ τῆς αὐτῆς συζοιχίας. δυνατὸν
δὲ καὶ ἐξ ἐτέρας συζοιχίας δεῖξαι, εἰ λάβω τὸ δῖπνον μέσον ἢ τὸ 35
ὀρθοπεριπατητικὸν ἢ τὸ διαλέγεσθαι ἢ τι τοιοῦτον· ταῦτα γὰρ ἕκ
τῆς αὐτῆς συζοιχίας τοῖς προτέροις. id. ib.

87^b τὸ μὲν α' β' πρόβλημα λαμβάνει, καὶ τὸ μὲν β' ὑποκείμενον ὅρον,
7^a τὸ δὲ α' κατηγορούμενον, μέσους δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς συζοιχίας τὸ γ'
καὶ τὸ δ', ἐξ ἐτέρας δὲ συζοιχίας τὸ δ' καὶ τὸ η'. καλεῖ δὲ τὸ 40
μὲν α' μεταβάλλειν, τὸ δὲ β' ἡδεῖσθαι. δυνατὸν ὅν φησὶ δεῖξαι ὅτι
τὸ ἡδόμενον μεταβάλλει καὶ διὰ μέσης τῆς κινήσεως καὶ διὰ τῶν
ὑπὸ τὴν κίνησιν εἰδῶν. οἷον τὸ ἡδόμενον κινεῖται, τὸ κινούμενον με-
ταβάλλει, τὸ ἡδόμενον ἄρα μεταβάλλει. πάλιν τὸ ἡδόμενον ἀλ-
λοιοῖται, τὸ ἀλλοιούμενον μεταβάλλει, τὸ ἡδόμενον μεταβάλλει· καὶ 45
ἐστὶ συνεχὲς μὲν τῷ ἡδεῖσθαι τὸ ἀλλοιοῖσθαι, τῷ δὲ ἀλλοιοῖσθαι τὸ κινεῖσθαι.
ὅ μόνον δὲ διὰ τῶν συζοιχιῶν μὲν ὅ συνεχῶν δὲ τὸ αὐτὸ ἐστὶ δεῖξαι,
ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν μὴ συζοιχιῶν, οἷον τῷ ἡρεμίζεσθαι· τὸ γὰρ ἡδόμε-

μενον ἡρεμίζει, τὸ ἡρεμίζον μεταβάλλει, τὸ ἡδόμενον ἄρα μετα-
βάλλει. ἡρεμίζεσθαι δὲ λέγει ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς (p. 230)
τὸ πρὸς αὐτῇ λοιπὸν τῇ ἡρεμίας εἶναι· ἄλλο μὲν γὰρ εἶναι τὸ ἡρεμεῖν,
οἷον αὐτὸ τὸ ἐν ἀκίνησίᾳ εἶναι, ἄλλο δὲ τὸ ἡρεμίζεσθαι· τούτο δὲ ἐστὶ
τὸ ἔσχατον τῆς κινήσεως. μέσον ὅν ἐστὶ τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἡρεμίας
τὸ ἡρεμίζεσθαι· ὁδὸν δὲ ὅτι ἡ ἡδονὴ ἐν τούτῳ μάλιστα γίνεται τῷ μέρει
τῆς κινήσεως, ἐν ὅσαις τῶν κινήσεων τὸ ἡδεῖσθαι ὑπάρχει. id. ib.

ἔτι φησὶν, καὶ ἐξ ἄλλης καὶ ἄλλης συζοιχίας εἶναι οἱ μέσοι 87^b
τῷ αὐτῷ προβλήματος, ἀνάγκη καὶ αὐτὸς ἐπὶ μέρους ἀλλήλοις 14^a
ὑπάρχειν, διὰ τὸ τρίτον ποιεῖν σχῆμα μὲν τῷ ὑποκειμένῳ, ὡς περ
εἴπομεν. ὅτω γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων· τό τε γὰρ ἡρεμίζεσθαι
τινὶ κινούμενῳ ὑπάρχει, καὶ τὸ κινούμενον ἡρεμίζεσθαι. id. ib.

ἐπειδὴ αὐτὸς ὡς ἐπὶ τῷ πρώτῳ σχήματος ἐποίησατο τὸν λόγον, 87^b
ἡμῖν ἐπιτρέπει ζητῆσαι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σχημάτων ποσαχῶς τῷ 16^a
αὐτῷ γενέσθαι συλλογισμὸν ἐνδέχεσθαι. id. f. 68.

τὸ προκείμενον ἐστὶ δεῖξαι ὅτι ἡ αἰσθησις ἕκ ἐστιν ἐπισήμη. 87^b
καὶ γὰρ ὁδὸν εἶναι αἰσθησις καὶ ἐπισήμη τούτων τῶν 28^a
τρόπων. εἰ γὰρ ὁδὸν καὶ ἡ αἰσθησις ποιότητων ἐστὶν ἀντιληπτική (χρω-
μάτων γὰρ καὶ ψόφων καὶ τῶν τοιούτων), καὶ ἡ ἐπισήμη δὲ περὶ τὸ ποῖον
20 καταγίνεσθαι· γεωμετρία γὰρ περὶ σχήματα καὶ τὰ τούτοις συμβεβη-
κότα καθ' αὐτό, καὶ ἡ μουσική περὶ τὰς ἀπηχησεις τῶν ψόφων.
ἀλλὰ ὁδὸν καὶ μέγεθος καὶ κίνησις καὶ ἀριθμὸς τῶν κοινῶν αἰσθητῶν,
περὶ δὲ ταῦτα καὶ ἀστρονομία καὶ ἀριθμητικὴ καταγίνεσθαι. εἰ τοίνυν
περὶ τὰ αὐτὰ καὶ αἰσθησις καὶ ἐπισήμη ἔχει, πῶς ἕκ ἂν εἶεν αἱ αὐταί;
ταύτην ὅν τὴν ἀπορίαν ἐπιλύσμενος φησὶν ὅτι εἰ καὶ περὶ τὰ αὐτὰ
ἔχει καὶ ἡ αἰσθησις καὶ ἡ ἐπισήμη, ἀλλ' ὅχι ὡσαύτως. id. ib.

τῷ τῶν, εἰ καὶ ἡ αἰσθησις τῷ ποῖον ἀντιλαμβάνεσθαι· ὅ γὰρ ὅτι 87^b
λίθος ἀντιλαμβάνεσθαι ἡ αἰσθησις, ἀλλ' ὅτι λευκὸν ἢ ὅτι σκληρὸν ἢ 29^a
ὅτι βαρὺ ἢ τι τοιοῦτον, ὧν καὶ ἐπισήμη ἀντιλαμβάνεσθαι. ἀλλ' ὅν,
φησὶ, τῷ δὲ τίνος αἰσθάνεσθαι, τῷ τῶν μερικῶν, καὶ τῷ ἐν τῷ δὲ τῷ
τόπῳ ὄντος (τούτο γὰρ σημαίνει τὸ πῶς) καὶ τῷ νῦν ὄντος, καὶ ὅχι ἀπλῶς
παντός, ὅπερ ἐστὶ τῆς αἰσθήσεως ἴδιον. ἡ μέντοι ἐπισήμη ὅ τῷ
μερικῷ ἀντιλαμβάνεσθαι, ὅ δὲ τῷ πῶς κειμένῳ ὅ δὲ τῷ νῦν ὄντος, ἀλλὰ
τῷ πανταχῶς καὶ αἰεὶ· τοιοῦτον γὰρ τὸ καθόλου. ὅχι ἄρα τῶν αὐτῶν
αἰσθησις ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ ἐπισήμη. id. f. 68 b.

τῆς καθόλου ἐκλείψεως δηλονότι, εἰ ἡδονόμεθα. καὶ ὅτι τῷ τῷ 88^a
φησὶ, ὁδὸν ἐξ ὧν ἐπάγει. ἡδονόμεθα γὰρ ἂν, φησὶ, διότι νῦν ἐκ- 1^a
λείπει, καὶ ὅ δὲ ὅλως· ὅ γὰρ ἦν τῷ καθόλου αἰσθησις. τῷ μέντοι
πολλάκις, φησὶ, τὸ αὐτὸ γινόμενον ὅρῳ, τῷ λόγῳ τῆς αἰσθήσεως, τὸ
καθόλου συνήγομεν, καὶ ὅτως ἂν ἐπισήμην πάλιν εἴχομεν. id. f. 69.

τῆς μὲν ὅν αἰσθήσεως ἀπλῶς τὸ καθόλου τιμιώτερον, εἴγε τὸ 88^a
ὅλον τῷ μέρους τιμιώτερον, τῆς δὲ νοήσεως πάσης ἀπλῶς καθόλου 5^a
ἔσης (ὅ γὰρ ἐστὶ μερικῷ τινὸς καὶ καθ' ἕκαστα νόησις), εἰ καὶ ἄλλαι
ἄλλων νοήσεις καθολικώτεραι. ἐφ' ὧν ὅν ἕτερον μὲν ἐστὶν αὐτὸ
ἕτερον δὲ τὸ αἴτιον αὐτῷ, ἢ μὲν τῆς αἰτίας νόησις κρείττων τῆς
ἀνευ αἰτίας· ἐφ' ὧν δὲ ὅχι ἐστὶ τι αἴτιον, ἀλλ' αὐτὰ πρώτιστά ἐστὶ
καὶ τῶν ἄλλων αἰτιώτατα, τῶν ἢ νόησις τιμιωτάτη· τῆς πάν-
των γὰρ αἰτίας ἐστὶ νόησις. id. ib.

88^a οσων τοίνυν αἴτιον ἕτερον, περὶ τούτων ἢ τῷ καθόλου γινώσκεις
7. τιμιωτέρα τῆς αἰδήσεως, καὶ ὃ μόνον δὲ τῆς αἰδήσεως ἐπὶ τούτων
ἀλλὰ καὶ τῆς νοήσεως τῆς ἀπλῆς καὶ ἀνευ αἰτίας, οἷον εἴ τις ἀπλῶς
ἐννοοῖ τὸ τρίγωνον ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, δίχα
τῷ γινώσκει τὴν ἐκτὸς ἔσσαν ἴσην ταῖς δύο ταῖς ἀπεναντίον καὶ ἐντὸς 5
ἔσσαις. ἢ δὲ νόησις ἢ μὲν τῷ διότι τῆς ἀνευ τῷ διότι τιμιωτέρα.
ἀλλ' ὅσων εἵπομεν ἕτερον τὸ αἴτιον, ἐπεὶ ἢ γε τῶν πρώτων αἰτίων
νόησις καὶ ἀνευ αἰτίας καὶ πασῶν τιμιωτάτη. Themist. f. 9.

88^a τὸ προσέθηκε τὴν δοκῶσαν ἐναντίωσιν ἐπιλύμενος. ἐν γὰρ
11. τοῖς ἐμπροσθεν ἔλεγεν ὅτι εἰ ἐκλείπει αἰδήσις, ἐκλείπει ἂν καὶ ἐπι-
στήμη. δόξειεν ὅτι αὐτὴ ἢ αἰδήσις ἐπιστήμη εἶναι, ὅπερ νῦν
εἶχε· διὰ τὸ ὅτι ἵνα ἐπιλύσῃ τὸ δοκῶν ἐναντίον, ἀναλαμβάνει
πάλιν τὸν λόγον ἐκείνον. δοκεῖ γάρ, φησί, τῶν προβλημάτων ἕνα,
ὅσων ἢ ἐπιστήμη μὴ κατεῖληπτο, εἰς αἰδήσεως ἐκλείψιν ἀνάγεσθαι.
ταῦτάς τινες ὅτι ἢ αἰτία τῆς ἀγνοίας αὐτῶν ἐστὶ τὸ ἐκλείπειν αὐτὴν δι'
αἰδήσεως αὐτῶν ἀντίληψιν. οἷον ἀπορεῖται πῶς διὰ τῆς ὕλης
δύοις τὸ φῶς· οἱ μὲν γὰρ ἐτέρως φασίν, οἱ δὲ ἐτέρως τὴν αἰτίαν δι-
θεν ἀποδιδόντες. εἰ ὅτι ἐνωρῶντο, φησὶν, οἱ πόροι, ὅτι ἂν ἐν ἀπορίᾳ
ἦν τὸ φῶς ἢ ἐπιστήμη. ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ αἰτία ἐστὶν ἢ αἰδήσις τῆς
ἐκλείψεως τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὅτι αὐτόν ἐστιν αἰδήσις καὶ ἐπι- 15
στήμη, ὡς εἴρηται πολλάκις. Ioh. Phil. f. 69.

88^a γράφετο καὶ "καίει," ἐστὶ δὲ ἀντὶ τῷ φαίνει. φησὶν ὅτι εἰ
16. ἐνωρῶντο οἱ πόροι τῆς ὕλης, δὴ καὶ ἂν ἦν ἢ αἰτία τῷ διὰ τῆς ὕλης
τὸν ἥλιον ἢ τὸ πῦρ φωτίζειν. id. ib.

88^a τὸ προκείμενόν ἐστι δειξάσαι ὅτι ὅτι αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ εἰσι πασῶν
18. τῶν ἐπιστημῶν. ἀρχαὶ δὲ τῶν συλλογισμῶν αἱ προτάσεις· τῶν
δὲ προτάσεων αἱ μὲν εἰσι προσεχεῖς, αἱ δὲ πρώτισται, ἐξ ὧν καὶ αἱ
προσεχεῖς. δείκνυσιν ὅτι ὅτι ὅτι αἱ προσεχεῖς ἀρχαὶ τῶν συλλο-
γισμῶν ὅτι αἱ πρώτισται αἱ αὐταὶ πασῶν. καὶ τέως ὅτι αἱ προσε-
χεῖς ὅτι αἱ αὐταί, δείκνυσιν πρῶτον μὲν λογικῶς θεωρεῖται. λογικῶς 30
δὲ φησὶν ἀντὶ τῷ κοινότερον ἐπὶ πάντων ἀπλῶς συλλογισμῶν.
ἔπειτα ἰδὲ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἐπιστημονικῶν δείξει. id. ib.

88^a ἐὰν ὅτι, φησί, μέσα ληφθῇ τῶν προτάσεων τούτων, οἷον μέ-
23. σον τῷ α' β' καὶ β' γ' ψευδῶν ὄντων, ἀνάγκη καὶ τὰς συναγέσθαι
ταῦτα προτάσεις ψευδεῖς εἶναι· τὸ γὰρ ψεῦδος ἐκ ψευδῶν συνά- 35
γετο. id. f. 69 b.

88^a ὃ μόνον, φησί, διὰ τούτου διάφοροι αἱ ἀρχαὶ τῶν συλλογισμῶν,
27. διότι οἱ μὲν ἐξ ἀληθῶν εἰσι προτάσεων οἱ δὲ ἐκ ψευδῶν, ἀλλὰ καὶ
αὐτοὶ οἱ ἐκ ψευδῶν ὄντες συλλογισμοὶ διαφορὰς ἔχουσιν τὰς ἀρχάς.
ὅτι γὰρ τὰ ψευδῆ τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις· τῶν γὰρ ψευδῶν τὰ μὲν ἐστὶν 40
ἐναντία, τὰ δὲ ἀδύνατον συνυπάρχειν, τὰ δὲ ὅτι ἐναντία ὅτι ἀδύ-
νατα ἀπλῶς ἀλλ' ἐνδεχόμενα μὲν συνυπάρχειν ὅμως δὲ μὴ συνυ-
πάρχοντα. οἷον ἐὰν μὲν εἴπω ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀδικία ἐστὶν ἢ ὁ δι-
καιος ἀδικος ἢ ἡ σωφροσύνη ἀκολασία, ψεῦδος ἐναντίον εἶπον·
ἐὰν δὲ εἴπω ὁ ἄνθρωπος ἵππος ἐστὶν ἢ ὁ λίθος ξύλον, ψεῦδος ἀδύ- 45
νατον εἶπον· ὃ γὰρ ἐναντία ταῦτα ἀλλήλοις, ἀλλὰ μόνον ἀδύνατα
συνυπάρχειν ἀλλήλοις. ἐὰν δὲ καθημένη Σωκράτης εἴπω ὅτι Σω-
κράτης ὃ καθήκει, ἢ βαδίζοντος ὅτι ὃ βαδίζει, ὅτι ἐναντίον εἶπον

ψεῦδος ὅτι ἀδύνατον, ἀλλ' ἐνδεχόμενον. εἰ τοίνυν πολλαχῶς μὲν
τὸ ψεῦδος, ταῦτα δὲ τὰ αὐτὰ εἶναι ἀλλήλοις ἀδύνατον, δῆλον
ὅτι ἀδύνατον τῶν ψευδῶν συλλογισμῶν τὰς αὐτὰς εἶναι ἀρχάς.
ὥστε εἰ μὴ δὲ τῶν ψευδῶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί, πολλῶν γε δὴ καὶ πάν-
των. id. ib.

δείξας, ὡς αὐτὸς εἶπε, λογικῶς ὅτι ὅτι εἰς πάντων τῶν συλ- 88^a
λογισμῶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί (λογικῶς δὲ, διότι ἐπὶ πάντων ἀπλῶς 30.
τῶν συλλογισμῶν καὶ ψευδῶν καὶ ἀληθῶν), νῦν βέβαιον ἐπὶ μόνων
τῶν ἀληθῶν γυμνάσαι τὸν λόγον, μᾶλλον δὲ τῶν ἀποδεικτικῶν.
τὸ γὰρ φησὶ τὸ "ἐκ τῶν κειμένων συλλογισμῶν," λέγω δὴ τῶν
ἀποδεικτικῶν, δείξομεν ὅτι ὅτι ὅτι πάντων τῶν τοιούτων συλ-
λογισμῶν τὰς αὐτὰς εἶναι ἀρχάς. δείκνυσιν δὲ τὸ πλείοσιν ἐπι-
χειρήμασιν, ὅτι ὅτι τὰς προσεχεῖς ἀρχὰς τῶν ἀποδεικτικῶν συλ-
λογισμῶν οἷον τε τὰς αὐτὰς εἶναι ὅτι τὰς πρώτας. . . ὅτι γὰρ
διάφοροι εἰσι, φησὶν, ὡς μὴ δὲ ἐφαρμόττειν ἀλλήλοις, ταῦτάς μὴ
κατηγορεῖται τὴν ἑτέραν τῆς ἑτέρας καταφατικῶς· τὸ γὰρ ἐστὶ
τὸ ἐφαρμόττειν. ἐστὶ γὰρ ἐν μὲν ἀριθμητικῇ ἀρχῇ ἢ μονάδα, ἐν δὲ
γεωμετρικῇ τὸ σημεῖον· ταῦτα δὲ ὅτι ἐφαρμόττει ἀλλήλοις, εἰ γε
τὸ μὲν θέσιν ἔχει τὸ δὲ ὅτι ἔχει θέσιν. id. ib.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὅτι ἐφαρμόττειται, δείκνυσιν ἐνταῦθα τί ση- 88^a
μαίνει τὸ ἐφαρμόττειν, ἀντὶ τῷ τὸ κατηγορεῖται τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, 34.
ἢ ὑποκεῖται. ἢ ὅτι εἰς μέσα ἐφαρμόττειται, φησὶν, ὡς ἐπὶ τῷ πρώτῳ
χρήματος, ὡς τῷ μὲν τῶν ἄκρων ἦγεν τῷ μείζονι ὑποκεῖται τῷ δ'
ἐλάττωτος κατηγορεῖται, ἢ ἄνωθεν, ὡς ἐπὶ τῷ μέσῳ, ὡς ἀμφο-
τέρων τῶν ἄκρων κατηγορεῖται, ἢ κάτωθεν, ὡς ἐπὶ τῷ τρίτῳ,
ὡς ἀμφοτέροις τοῖς ἄκροις ὑποκεῖται. ὅτι καὶ ἐν τοῖς Προτέ-
ροις Ἀναλυτικοῖς (14) τὰς μέσους ὠνόμαζε. ζητῶσι δὲ καὶ ἐν
τούτοις πῶς φησὶν ἐν τῷ δευτέρῳ χρήματι ἐφαρμόττειν τὸν μέσον
τοῖς ἄκροις. εἰ μὲν γὰρ καταφατικὰς ἀμφοτέρας λάβοιμεν τὰς
προτάσεις, ἵνα καὶ ἐφαρμόξῃ ὁ μέσος τοῖς ἄκροις, ἀσυλλόγιστος ἢ
συζυγία γίνετο· εἰ δὲ δύο συλλογιστικὴν γενέσθαι, τὴν ἑτέραν ἀπο-
φατικὴν δεῖ εἶναι. πῶς ὅτι φησὶν ἄνωθεν ἐφαρμόζειν τοῖς ἄκροις;
καὶ φάμεν ὅτι ὃ πρόκειτο νῦν αὐτῷ περὶ συλλογιστικῶν ἢ ἀσυλλο-
γίστων συζυγιῶν παραδέναι, ὅτι ἀπλῶς συλλογιστικὴν ἐκθέσθαι
συζυγίαν, ἀλλὰ μόνον ἡμῖν παραδέναι ποσαχῶς ἐστὶν ὅρον ὅροις
ἐφαρμόσαι. id. f. 70.

δείξας ὅτι ὅτι αἱ αὐταὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν αἱ προσεχεῖς 88^a
ἀρχαί, δείκνυσιν νῦν ὅτι ὅτι αἱ καθόλου καὶ κοινὰ ἔννοια πάντως αἱ 36.
αὐταὶ ἐπὶ πάσης ἐπιστήμης. ἐπειδὴ γὰρ ὑπενόησεν ἂν τις ταύτη
τὰς αὐτὰς εἶναι τῶν ἐπιστημῶν ἀρχάς, τῷ τὰ κοινὰ ἀξιώματα τὰ
αὐτὰ εἶναι οἷς πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι κέχρηται, οἷον ὅτι ἐπὶ παντὸς ἢ
ἢ κατάφασις ἢ ἢ ἀπόφασις ἀληθεύει, καὶ ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ
ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα, καὶ τὰ ὅμοια, διὰ τούτου φησὶν ὅτι ὅτι ταύτη
ἐνδέχεται τὰς αὐτὰς εἶναι πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἀρχάς. κέχρηται
μὲν γὰρ τοῖς κοινῶς ἀξιώμασι πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι, οὐ μὴν δὲ δι'
αὐτῶν μόνων τὰ προκείμενα θεωρήματα ἀποδεικνύουσιν, ἀλλὰ
πάντως ἐκάστη ἐπιστήμη πρὸς τῷ κοινῷ ἀξιώματι καὶ ἑτέραν λαμ-
βάνει πρότασιν ἐκ τῷ ὑποβεβλημένῳ αὐτῇ γένεσι, ἢ συμπλέξασα

κοινῷ ἀξιώματι ἔτω ποιεῖν τὴν ἀπόδειξιν... ὁδὲ τὰ ἀξιώματα τὰ αὐτὰ εἰσιν ἐπὶ πασῶν τῶν ἐπισημῶν, ὁδὲ τοῖς κοινοῖς κέχρηται αἱ ἐπισημαί, ἀλλὰ προσοικειῖσθαι αὐτὰ ἐκάστη τῷ ἰδίῳ γένει τὰς ἀποδείξεις ποιῶν. οἷον κοινὸν μὲν ἐστὶν ὡς ἐὰν τέσσαρα τινὰ ἀνάλογον ὦσι, καὶ ἐναλλάξ ἀνάλογον ἔσονται· κέχρηται δὲ τῷ αὐτῷ ἀξιώματι ὁ γεωμέτρης ἐπὶ μόνων τῶν μεγεθῶν, ἐὰν τέσσαρα μεγέθη λέγων ἀνάλογον ὦσιν, ὁ δὲ ἀριθμητικός, ἐὰν τέσσαρες ἀριθμοί, ὁ δὲ φυσικός, ἐὰν τέσσαρες κινήσεις ἢ τέσσαρες χρόνοι. ὥς ἐδὲ τοῖς ἀξιώμασιν ἀπαρράλκτως τοῖς αὐτοῖς χρῶνται αἱ ἐπισημαί. id. ib.

ἕτερον ἐπιχείρημα. εἰ ἦσαν, φησὶν, αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ πασῶν τῶν ἐπισημῶν, ἦσαν ἂν καὶ ἀριθμῶ ὠρισμένοι. ὁδὲ ἂν ἄλλως γνωστῆναι ἠδύναντο ὅτι κοιναὶ εἰσι πάσης ἐπισημῆς, εἰ ἦσαν ἀόριστοι κατ' ἀριθμὸν καὶ οἷον ἄπειροι. νῦν δὲ τὸ εἶναι τυχόν ὠρισμένους δηλονότι ἔτῳς ἐγνωκότες οἱ τῷτο ἀποφαινόμενοι, ὅτι ταῖς αὐταῖς πᾶσα ἐπισημὴ χρῆται, ἔτῳς ἀποφαίνονται τὰς αὐτάς εἶναι ἀρχὰς πασῶν τῶν ἐπισημῶν. ὥσπερ γὰρ καὶ παντὸς λόγου κοιναὶ εἰσιν αἱ ἀρχαί, καὶ διὰ τῷτο καὶ ἀριθμῶ ὠρισμένοι, λέγω δὴ τὰ εἰκοσιτέσσαρα στοιχεῖα, καὶ παντὸς σώματος κοιναὶ αἱ ἀρχαί, αἱ τε προσεχεῖς, τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, καὶ αἱ πρῶται, ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ἔτω δὴ περ ἀνάγκη καὶ εἰ τῶν ἐπισημῶν κοιναὶ ἦσαν αἱ ἀρχαὶ ἀριθμῶ ταύτας ὀρίσασθαι. νυνὶ δὲ πολλῶν πλείους εἰσὶ τῶν προβλημάτων ἡτοι τῶν συμπερασμάτων. ταῦτα δὲ ἀόριστα καὶ ἄπειρα κατ' ἀριθμὸν καὶ αἱ ἀρχαὶ ἄρα ἄπειροι καὶ ἀόριστοι κατ' ἀριθμὸν. τοιαῦτα δὲ εἶναι πασῶν αἱ αὐταὶ εἶναι ὁ δύνανται, ὡς εἴπομεν ἥδη... ἰσαριθμῶς τοῖς συμπεράσμασι συναύξονται καὶ αἱ προτάσεις, μονάδι μόνῃ πλεονάζουσιν τῶν προτάσεων, διὰ τὸ καὶ τὸν πρῶτον συλλογισμόν δεῖν πάντως δύο προτάσεων ἔσθαι ἐν συμπεράσματι γίνεσθαι. εἰ δὲ ἔτῳς ἔχουσιν αἱ προτάσεις πρὸς τὰ συμπεράσματα ὥς ἡ διπλασίως αὐτῶν εἶναι, εἰ μέσος ἐμβάλλοιτο ὁ προσίων ὅρος, ἡ μονάδι πλείους, εἰ ἔξωθεν προστίθαιτο, πῶς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι αἱ ἀρχαί, τατέστιν αἱ προτάσεις, ὁ πολλῶν ἐλάττω τῶν συμπερασμάτων; καίτοι ἐδείχθησαν πλείους εἶναι. φησὶ ὅτι ὁ προέκειτο αὐτῷ περὶ τῶτων ἀκριβολογῆσαι, ὅπως ἔχουσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ τοὶ ἀόριστα εἶναι τὰ συμπεράσματα καὶ ταύτη ἄπειρα ὡμολόγηται, ἠρκέσθαι τοσούτον μόνον εἰπών, ὅτι εἰ μὴ πολλῶν ἐλάττω ἦσαν, ὅχι οἷον τε ἦν κοινὰς εἶναι τῶν ἐπισημῶν τὰς ἀρχὰς. id. f. 70 b.

ἀδύνατον ἐπὶ πάσης ἐπισημῆς τὰς αὐτάς εἶναι ἀρχὰς. ὡν γὰρ ἐνδεχόμενα τὰ συμπεράσματα, τῶτων ὅχι ἔσονται αἱ ἀρχαὶ ἀναγκαῖαι, ὅχι ὡν ἀναγκαῖαι, ἐνδεχόμενα. id. f. 71.

ἔτι φησὶν, εἰ ἔτω λέγοι τις εἶναι τὰς αὐτάς ἀρχὰς πασῶν τῶν ἐπισημῶν ὅχι ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν πάντα δείκνυται, ἀλλ' εἶναι μὴ διαφόρους ἀρχὰς καθ' ἐκάστην ἐπισημὴν, καὶ ἄλλως μὴ τὰ ἱατρικὰ θεωρήματα δείκνυται ἄλλως δὲ τὰ γεωμετρικὰ ἄλλως δὲ ἄλλα, ἔτω δὲ λέγοι τὰς αὐτάς ἀρχὰς εἶναι τῶν ἐπισημῶν ὡς ὅτι αὐταὶ αὐταῖς αἱ αὐταὶ εἰσιν, οἷον αἱ ἱατρικαὶ ἀρχαὶ αὐταὶ αὐταῖς αἱ αὐταὶ εἰσιν, ὁμοίως καὶ αἱ γεωμετρικαὶ καὶ τῶν λοιπῶν, γελοῖόν τι

λέγει, φησὶν. ἔτω γὰρ πάντα τὰ αὐτὰ εἶναι ἂν ἀλλήλοις· ἕκαστον γὰρ τὸ αὐτὸ αὐτῷ τὸ αὐτό ἐστιν. id. ib.

ὁδὲ ἔτω, φησὶν, ἐνδέχεται εἶναι τὰς αὐτάς πάντων ἀρχὰς ὡς ἐκ τῆς τυχεύσης ἀρχῆς πάντων δυναμένων δεῖχθῆναι, καὶ ἀπλῶς ἐκ πασῶν τῶν ἀρχῶν πάντα καθ' ἐκάστην. τῷτο ὅχι, φησὶν, ψεῦδος ἐν ἐλέγχῳ καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας καὶ ἐκ τῆς λόγου. ὁδὲ γὰρ ἔτῳς ὁρῶμεν ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς πάντα δεικνύμενα, ὁ μόνον τὰ καὶ διαφόρους ἐπισημῆς, οἷον ὅχι ἐκ τῶν αὐτῶν τὰ γεωμετρικὰ καὶ τὰ ἱατρικὰ δείκνυται ἢ μηχανικά, ἀλλ' ὁδὲ τὰ καὶ τὰς αὐτάς· ἐξ ἄλλων μὴ γὰρ δείκνυται ὅτι τῷ τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσιν, ἐξ ἄλλων δὲ ὅτι ἡ διάμετρος ἀσύμμετρος τῇ πλευρᾷ, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως. ὥς ἐπεὶ τῷτο ὁρῶμεν γινόμενον ἐκ τῆς ἐναργείας, ψεῦδος τὸ λέγειν ἐξ ἀπάντων τὰ πάντα δείκνυται. καὶ τῷ λόγῳ δὲ τῷτο ἀδύνατον δείκνυσθαι ἔτῳς. ἀναλύοντες γὰρ, φησὶ, τὰς συλλογισμῶν εἰς τὰς ἀμέσους καταντῶμεν προτάσεις· μέχρι τῶτων ἀναλύομεν, μέχρις ἂν ἡ εἰς ὀρισμὸν ἢ εἰς ἀμέσους καταντήσωμεν προτάσεις· ἔτε δὲ οἱ ὀρισμοὶ οἱ αὐτοὶ πάντων, ἔτε αἱ ἀμέσοι προτάσεις αἱ αὐταί... τὸ δὲ ἐν τοῖς φανεροῖς μαθήμασι, τατέστι τοῖς δὴλοις καὶ συνεγνωσμένοις ἡμῖν. id. ib.

εἰς ἔτι, φησὶ, παραλείπει τὸν τρόπον καθ' ὃν δύναται τὰς αὐτάς εἶναι λέγειν ἀρχὰς. ἴσως γὰρ ἔρεϊ τις ὅτι ἔτῳς αἱ αὐταὶ εἰσιν ἀρχαί, ὅχι ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν πάντα δείκνυται, ἀλλ' ὅτι συγγενεῖς μὴ πᾶσαι, ἀλλαι δὲ πρὸς ἄλλη ἐπισημὴν χρήσιμοι, ὥσπερ καὶ αἱ γεωμετρικαὶ ἀρχαὶ αὐταὶ μὲν εἰσι πᾶσαι γεωμετρικαί, ἄλλη δὲ πρὸς ἄλλη ἐπισημὴ θεωρίαν... ὅτι δὲ ὁδὲ ἔτω, φησὶν, ἐνδέχεται, καὶ τῷτο δὴλον ἐκ τῶν προαποδεδειγμένων. δέδεικται γὰρ ὅτι αἱ ἀρχαὶ συγγενεῖς εἰσὶ τοῖς ἀπ' αὐτῶν, τὰ δὲ πράγματα διάφορα τοῖς γένεσιν, ὥς καὶ αἱ ἀρχαὶ διάφοροι τοῖς γένεσι· διττῶν γὰρ ἔσθαι τῶν ἀρχῶν, ὡς δέδεικται, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις, αὐτῶν δὲ εἰσιν αἱ κοιναὶ ἔννοιαι, καὶ περὶ αὐτῶν αἱ ἀποδείξεις· αὐτῶν δὲ εἰσιν αἱ ἀμέσοι ἀρχαὶ ἡγῶν προτάσεις, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις αἱ αὐταί. ὁ φησὶ δὲ ὅτι πᾶσαι αἱ κοιναὶ ἔννοιαι τῶ αὐτῶ γένους εἰσιν, ἀλλ' ὅτι πᾶσαι αἱ ἐπισημαί χρῶνται αὐταῖς. id. f. 71 b.

δόξαν φησὶ τὴν ἀληθῆ· ταύτην γὰρ βεβαίως διακρίναι τῆς ἐπισημῆς· τῇ γὰρ ψευδεὶ δόξῃ κατ' ὁδὸν ὅχι ἐοικεν ἐπισημῇ. id. ib.

εἰπὼν ὅτι ἐστὶ τινὰ ἀληθῆ, προσέθηκε "καὶ ὄντα." ὁ μὴ Ἀλέξανδρος ἐξηγούμενος τὸ χωρίον φησὶν ὅτι διὰ τῷτο προσέθηκε "καὶ ὄντα," ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἐστὶ τὸ ἀληθές, ὡς ὅταν εἴπω ὅτι ὅχι ἐστὶ τραγέλαφος. ἔλεγε δὲ ὁ φιλόσοφος μὴ καλῶς λέγειν τῷτο τὸν Ἀλέξανδρον· ὁ γὰρ δόξης, φησὶ, τὸ τὰ τοιαῦτα εἰδέναι, ἀλλ' ἐπισημῆς· τὸ γὰρ μὴ ὄν μὴ ἀληθὺς δὲ λεγόμενον ὅτι ὅχι ἐστὶ, τῷτο ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν· αὕτη δὲ ὁ δόξης ἀλλ' ἐπισημῆς ἢ ὑπόληψις. ἐκ παραλλήλου ὅχι ἔλεγε δεῖν ἀκρίβειαν τὸ ἀληθῆ μὴ ὄντα ἐπὶ τῶ αὐτῶ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἐστὶ τὸ ἀναγκαῖον, μᾶλλον δὲ τὸ ἀδύνατον, ἐστὶ δὲ καὶ τὸ ἐνδεχόμενον (ὅταν μὴ γὰρ εἴπω τραγέλαφος ὅχι ἐστὶν, ἀληθές εἶπον καὶ ἀδύνατον εἶναι· ὅταν δὲ εἴπω νῦν ὁ λυόμενος, νῦν ὁ βαδίζων, μὴ λυόμενος μὴδὲ βαδίζων,

ἀληθὲς μὲν εἶπον μόνον, μὴ ἐνδεχόμενον μέντοι εἶναι), δῆλον ὅτι τῷ ἐνδεχομένῳ μὴ ὄντος δόξα ἂν εἴη, ἢ ἐπισήμη. ὥστε χώραν ἔχει ἢ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσεις. id. f. 72.

88b 35. βυλόμενος δεῖξαι ὅτι περὶ τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἄλλως ἔχει μόνη τῶν λογικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων ἢ δόξα καταγίνεσθαι, διαί- 5 ρεσιν ἡμῖν παραδίδωσι τῶν λογικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, κα- λεῖ τὴν μὲν τινὰ νῦν, τὴν δὲ ἐπισήμην, τὴν δὲ δόξαν. τὴν δὲ ἐπισήμην διαιρεῖ δῖχα, εἰς τε τὴν διὰ συλλογισμῶν γινώσκων τῶν ἀναγκαίων καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων καὶ εἰς τὴν ἀναπόδεικτον ἐπι- σήμην· τὴν δὲ ἀναπόδεικτον, ἥπερ καὶ πρότερον διεῖλεν εἰς τε τὴν 10 τῶν ἀμέσων προτάσεων ὑπόληψιν καὶ εἰς τὴν τῶν κοινῶν ἐννοιῶν γινώσκων, ἐξ ὧν καὶ τῶν ἀμέσων οἱ ἀποδεικτικοὶ συλλογισμοὶ γίνονται, καλεῖ ἀναπόδεικτον ἐπισήμην. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν δόξαν διαιρεῖ, ὡς ἡδὴ φθάσαντες εἰπομεν. νῦν δὲ φησὶ τὴν ἀκροτάτην τῆς ψυχῆς δύναμιν, καθ' ἣν ἢ τῶν θείων ἀντίληψις καὶ τὰς καλυμένας ἀπλᾶς 15 ἐπιβολὰς γίνεσθαι. id. ib.

88b 36. λέγω γὰρ νῦν ἐν τῷ παρόντι τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπισήμης, ὥς τῆς ὅρας γνωρίζομεν. Themist. f. 9 b.

88b 37. εἰ γὰρ τινὶ δόξῃ ὡμολόγηται τὴν ἡδονὴν καὶ φύσιν εἶναι ἐνέρ- γειαν, τὸ τοῦτον διαλεκτικῇ ἐστὶ πρότασις ἀμεσος. Ioh. Phil. 20 f. 72 b.

89a 13. "ἀκολυθήσει" ἀντὶ τῷ ἀναλύσει τὴν συλλογισμὸν, ἕως εἰς τὰς ἀμέσους ἔλθῃ προτάσεις διὰ τῶν μέσων ὅρων. οἷον ἐστὶ δι' ἐνδεχομένων προτάσεων κατασκευάσαι ὅτι ἀθάνατοι αἱ ψυχαί, τῷτον τὴν τρόπον. πάντες ἀνθρώποι τιμῶσι τὴν τάφους τῶν προ- 25 γόνων, οἱ τιμῶντες τὴν τάφους τῶν προγόνων θεραπείας ἕνεκα τῶν κατοικομένων τῷτο ποιῶσιν, οἱ θεραπείας ἕνεκα τῷτο ποιῶν- τες εἶναι τῷτον ἡγῶνται ὡς θεραπεύουσιν (ὡδεῖς γὰρ τὴν μὴ ὄντα θερα- πεύσειεν ἂν). εἰσὶν ἄρα τῶν κατοικομένων αἱ ψυχαί, καὶ ὅς συνε- φθάρησαν τοῖς σώμασιν· αἱ δὲ τῷ σώματι φθαρέντι μὴ συμ- 30 φθαρεῖσαι ἀλλ' ἔσθαι μὲν τὴν ἐκείνην φθορὰν ἀθάνατοι ἂν εἴεν· αἱ ψυχαὶ ἄρα τῶν ἀνθρώπων ἀθάνατοι. id. ib.

89a 21. τῷτερον, εἴπερ ὁ ἐπισήμων μέχρι τῶν ἀμέσων ἀνιῶν ὁ μόνον τὸ ὅτι οἶδεν ἀλλὰ καὶ τὸ διότι· ἔγω γὰρ καὶ ὁ δοξάζων διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ὅτι γὰρ τῷτερον φησὶ, δῆλον ἐξ ὧν ἐπήγαγεν. ὥστε γὰρ, 35 φησὶ, τὸ ὅτι δοξασιτικῶς εἰδέναι, ἔγω καὶ τὸ διότι· ὁ γὰρ σύνδεσμος ὁ γὰρ αἰτιολογικός ἐστιν. εἰ μὲν γὰρ ὁ μέσος ὅρος δι' ὃ ὁ συλλο- γισμὸς ἐνδεχόμενος εἴη, τῷ ὅτι ἐστὶν ἢ δόξα, εἰ μέντοι ἀναγκαῖος, τῷ διότι ἐστὶν ἐπισήμη. ὥστε γὰρ τῷ ὅτι ἐστὶν ἐπισήμη καὶ τῷ διότι, ἔγω δὲ καὶ τῷ δοξάζειν. εἰ ἔν ἐνδέχεσθαι τὸ αὐτὸ ποτὲ μὲν δι' ἀμέσων 40 ἀναγκαίων γινώσκειν ποτὲ δὲ δι' ἐνδεχομένων, τὸ αὐτὸ ἄρα ἔστι καὶ δοξάζειν καὶ ἐπίστασθαι, ὅπερ εἰδει δεῖξαι. id. f. 73.

89a 22. προσυπακύνειν τὸ διότι, τῷτερον τῷ διότι δόξαν ἔχει. εἰπὼν γὰρ ὅτι δοξάζει καὶ ἢ ἐπισήμῃ ἀληθῶς, καὶ τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι, πρὸς τὸ διότι τὸ συνεχὲς τὰ ἐξῆς ἐπήγαγεν εἰπὼν ἐὰν μὲν διὰ τῶν ἀμέ- 45 σων δοξάζει, τὸ διότι δηλονότι. id. ib.

89a 23. ἀπορήσας ὅτι τῷ αὐτῷ εἰ ἐνδέχεσθαι δόξαν καὶ ἐπισήμην εἶναι, πῶς ἔχει ταύτην ἐπισήμην καὶ δόξαν; νῦν ἐν τῷτερον τῷ μέσῳ καὶ τῇ

ἀπορίᾳ τὴν λύσιν ἐπιτίθει, καὶ φησὶν ὅτι ὁ αὐτῷ ἐνδέχεσθαι εἶναι δόξαν καὶ ἐπισήμην, ὥστε φευδῇ καὶ ἀληθῇ δόξαν ἐνδέχεσθαι τῷ αὐτῷ εἶναι. id. ib.

ἔτι ἐπὶ παραδείγματος τὴν λόγον ποιεῖ καὶ φησὶ, τὸ μὲν γὰρ 89a λέγειν ἔγω τῷ αὐτῷ εἶναι τὴν ἀληθῆ καὶ φευδῇ δόξαν ὡς τὰς 29. αὐτὰς εἶναι ἀλλήλαις, ἄτοπον, οἷον τὴν λέγουσαν ὅτι σύμμετρος· ἔσθαι γὰρ ταύτην τὴν ἀληθῆ τῷ φευδεῖ. πῶς ἔν τῷ αὐτῷ ἀληθῆς δόξα καὶ φευδῆς; τῷ περὶ ἐν εἶναι καὶ ταύτην ὑποκείμενον τὴν διά- μετρον. id. f. 73 b.

ἕτερος γὰρ ὁρισμός, δηλονότι τῆς ἀληθῆς δόξης καὶ φευδῆς, ἔτι 89a δόξης καὶ ἐπισήμης. id. ib. 32.

καλῶς προσέθηκε τὸ "ἄμα." ἐν ἄλλῳ μὲν γὰρ καὶ ἄλλῳ χρόνῳ 89a δυνατόν. δυνατὸν γὰρ πρότερον δοξάζοντας ὅτι καθ' ὑποδρομὴν τῆς 38. σελήνης ὁ ἥλιος ἐκλιμπάνει, ὡς ἢ ἐξ ἀνάγκης τότε γινομένη, ὥστε τὴν Ἐπίκρου φησὶ δοξάζειν, ὑπερον ἐπιστημονικὴν περὶ τῆς ὑπόληψιν κτήσασθαι τοῖς ἀστρονόμοις ἐντυχόντα. id. ib.

ἀλλ' ἐν ἄλλῳ μὲν εἶναι περὶ τῆς δόξης, ἐν ἄλλῳ ἐπισήμην 89b συμβαίνει· ἐν Ἐπικύρῳ μὲν γὰρ δόξα ἦν ὅτι τῆς σελήνης ὑπο- 2. τρεχέσεως ὁ ἥλιος ἐκλιμπάνει (ὥστε γὰρ αὐτὸ ἐνδέχεσθαι καὶ ἄλλως ἔχειν), ἐν Ἰππάρχῳ δ' ἐπισήμη. τὴν δ' αὐτὴν ψυχὴν περὶ τῷ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀμήχανον δοξάζειν τε καὶ ἐπίστασθαι. Themist. f. 9 b.

φησὶν ὅτι ὁ τῆς προκειμένης ἦν πραγματείας τὸ περὶ τῶν 89b διαλαβεῖν, ἀλλὰ περὶ τινῶν μὲν ἡθικῆς περὶ τινῶν δὲ φυσικῆς 7. πραγματείας· προδείκνυμεν δ' ἂν καὶ ἡμεῖς ὅτι περὶ τινῶν καὶ θεολο- γίας. διεῖλεται μὲν ἔν τῇ ἡθικῇ πραγματεία περὶ φρονήσεως καὶ τέχνης (περὶ γὰρ τὰ πρακτὰ καὶ τέχνη ἔχει καὶ φρόνησις), ἐν δὲ τῇ θεολογικῇ, λέγω δὴ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἐν τῷ ἐλάττονι ἄλφα, περὶ νῦ καὶ σοφίας, περὶ δὲ ἐπισήμης καὶ διανοίας καὶ δόξης ἐν ταῖς 30 λογικαῖς καὶ φυσικαῖς πραγματεαῖς· ὡδὲν δὲ χεῖρον ἴσως ὀλίγα περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι. Ioh. Phil. f. 73 b.

φυσικὴν θεωρίαν λέγει ὁ τὴν περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων 89b διαλεγόμενῃ, ἣν ἰδίως καλεῖμεν φυσιολογίαν, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν 9. περὶ τῶν ὄντων διαλεγόμενῃ ἢ ὄντα ἐστίν, εἴτε φυσικὰ εἴεν ταῦτα ἢ ὑπὲρ ταῦτα. id. f. 74.

τὸ "ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ" ἀντὶ τῷ ἐν ἀκαριαίῳ, ἐν ᾧ δῖχα 89b τῷ σκέψασθαι ἢ εὑρεῖς τῷ μέσῳ γίνεσθαι. καὶ τὰ παραδείγματα 10. δῖχα. id. ib.

ὁ ἀγχνύς, φησὶν, ὁ ἰδὼν τὰ ἄκρα ἐγνώρισε τὰ μέσα, ἄπερ 89b εἰσὶ τὰ αἰτία καὶ τῶν ἄκρων συναγωγὰ. καὶ διάγραμμα ἐφεξῆς 14. τίθει, τίνα τε τὰ ἄκρα καὶ τί τὸ μέσον ὁ ἐγνώρισε. σαφὴ δὲ τὰ λεγόμενα, καὶ ἡδὴ ἡμῖν εἴρηται. id. f. 74 b.

ὅταν τις ἰδὼν ἢ ἀκύντας τὰ ἄκρα ἀλλήλοις ἐνυπάρχειν εὐθὺς 89b τὴν μέσον νοήσῃ, ὅπως λέγει ὁ ἀγχνύς εἶναι, καὶ τοιαύτη δύναμις 15. ἐστὶν ἢ ἀγχνύουσα, οἷον ἀνάλυσις τις ἔσθαι τῷ συμπεράσματος εἰς τὰς προτάσεις καὶ εὑρεῖς ταχεῖα τῷ μέσῳ. Themist. f. 9 b.

Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς ἐδόδαξεν ὡς ἔστιν 89b ἀπόδειξις καὶ τί ἐστὶν ἀπόδειξις καὶ διὰ τίνων προτάσεων αὕτη γίνεσθαι, 23.

ἔτι καὶ τί διαφέρει ὁ ἀποδεικτικὸς συλλογισμὸς τῶν ἄλλων συλλογισμῶν, καὶ ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις συλλογισμοῖς ὁ μέσος αἰτιὸς ἦν τῷ συμπεράσματος, καὶ μὴν δὲ καὶ τῷ πράγματι, ἐν δὲ τῷ ἀποδεικτικῷ συλλογισμῷ ὁ μέσος αἰτιὸς ἐστὶ καὶ τῷ συμπεράσματος καὶ τῷ πράγματι. καὶ λοιπὸν ἔδει διδάξαι καὶ περὶ τῷ μέσῳ, πῶς 5 ἐστὶν αἰτιὸς τῷ πράγματι, καὶ διὰ τῷτο ἰδίαν διδασκαλίαν καὶ περὶ τῷ καὶ τὴν ἀπόδειξιν μέσῳ ποιεῖν, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῷ βιβλίῳ ὁ περὶ τῶν τεσσάρων λόγος ζητημάτων ἔδεν ἄλλο ἐστὶν ἄλλ' ἢ κατασκευὴ τῷ δεῖν ζητῆσαι καὶ ἐξετάσαι περὶ τῷ καὶ τὴν ἀπόδειξιν μέσῳ, ὡς ἂν καὶ ὅτος μετ' ἐπισήμης λαμβάνῃ. τεσσάρων γὰρ 10 ὄντων καθόλου τῶν ζητημάτων, ἐν ἑκάστῳ τῶν περὶ τῷ μέσῳ ἐστὶν ἡ ζήτησις, καὶ ἐπεὶ ὅτος ἀναγκαῖος ὁ μέσος ἐστὶν ὡς ἐν ἀρχῇ παντὶ ζητήματι τῷτο εἶναι τὴν ζήτησιν, ἔδει περὶ αὐτῷ καὶ καὶ πάρεργον εἰπεῖν ἄλλ' ἰδίαν ποιῆσαι πραγματείαν. ἐπεὶ δὲ ὁ μέσος ὅρος ἐστὶν ὁρισμὸς ἐν τῇ ἀποδείξει, καὶ συμβεβηκὸς διδάσκει περὶ 15 ὅρου· κυρίως γὰρ διδάσκει περὶ ὁρισμῷ ἐν τῷ ἐβδόμῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείας, ἐνταῦθα δὲ ἔχ' ὡς περὶ ὅρου διδάσκει ἄλλ' ὡς περὶ αἰτίας καὶ μέσῳ. ἐπεὶ δὲ ἡ ἀπόδειξις ἀνάλυσις λέγει, μέρος δὲ τῆς ἀποδείξεως ἡ παρῶσα πραγματεία ὡς περὶ τῷ μέσῳ τῷ ἐν αὐτῷ διδάσκει, διὰ τῷτο καὶ ἡ παρῶσα πραγματεία Ἀνα- 20 λυτικὰ ἐπιγράφει. . . ἡ ὅν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐπιγράφει Ἀναλυτικὰ, ἡ διότι ἐν τῇ ἀποδείξει τὸ κύριον ἔχει ὁ μέσος ὅρος, ὅτος δὲ ὁ μέσος ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ πράγματι, ὁ δὲ ὁρισμὸς ἐξ ἀναλύσεως εὐρίσκει. ὁρῶν γὰρ τὸν ἄνθρωπον, ἀναλύω τῷτον εἰς τὰ ἐξ ὧν ἡ φύσις συνίσταται, ἡ γὰρ τὸ λογικόν, τὸ θνητόν, τὸ νῦν καὶ 25 ἐπισήμης δεκτικόν, καὶ ὅτω λαμβάνων συνίστημι τὸν ὁρισμόν. ἀνάλυσις ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν μερικῶν καὶ καθ' ἑκάστην ἐπὶ τὰ καθόλου ἀνοδος ἄχρι καὶ αὐτῷ τῷ γενικωτάτῳ. ἐστὶν ἀνάλυσις καὶ ἡ ἀπὸ γνωστῶν τινος εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὰ αἰτία ἐπάνοδος, ἐξ ὧν τὸ εἶναι ἔχει καὶ τὸ γνωρίζεσθαι, καθ' ὃ σημαίνον τῆς ἀναλύσεως καὶ ἡ ἀπόδει- 30 ξις ἀνάλυσις λέγει. ἀνάλυσις ἐστὶ καὶ ἡ ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ὑτέρων ἀναδρομὴ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἰτία, ἐξ ὧν τὰ αἰτιατὰ τὴν σύστασιν ἔχει. εἴληπται δὲ ἡ λέξις μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἀποδήμων καὶ ἀναστροφέντων εἰς τὰ οἰκεία, καὶ ἡ εἰς τὰ οἰκεία ἀπὸ τῶν ξένων ἐπάνοδος ἀνάλυσις λέγει. λέγει ἀνάλυσις καὶ ἡ ἀπὸ τῶν συν- 35 θέτων ὁδὸς ἐπὶ τὰ ἀπλά ἐξ ὧν συνετέθησαν. ἐστὶ δὲ συλλογισμὸς ἀνάλυσις εἰς τὰ χήματα· ἀναλύομεν γὰρ τὸν συλλογισμόν εἰς τὰς προτάσεις καὶ τὰς ὁρῶν. Ioh. Phil. f. 75.

διαλαβὼν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς περὶ ἀποδεικτικῶν συλλογισμῶν καὶ ἀποδεικτικῆς ἐπισήμης, καὶ 40 διαταξάμενος περὶ τῆς φύσεως τῆς ἀποδείξεως καὶ ἐξ οἷων προτάσεων ὁ ἀποδεικτικὸς ὀφείλει πλέκεσθαι συλλογισμὸς. . . καὶ καθόλου πάντων τῶν πρὸς ἀπόδειξιν τι συντελούντων προβλημάτων μνημονεύσας ἐν τῷ διαληφθέντι πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς, ἐπεὶ ἔκ βῆθ' ὅπως ἐν αὐτῷ περὶ τῷ μέσῳ μνηθῆναι ὅρου, νῦν 45 ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς ἡκεῖ καὶ περὶ τῷ μέσῳ διαληφόμενος· τὸ γὰρ κύριον ἐν συλλογισμῷ τὸ μέσον ἐστὶν. ἐπεὶ δὲ τὸ μέσον ἐν ἀποδείξει κυριώτερον τὸ εἰδικόν ἐστὶν αἰτιον, εἰδικόν

δὲ αἰτιον ὁ ὁρισμὸς, ζητεῖ περὶ ὁρισμῷ καὶ καὶ προηγμένον λόγον, ὡς Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ τῷ Ἀφροδισιῇ, ὅς καὶ τὸν Θεόφραστον αὐτὸν ἐπιφέρει μάρτυρα, ἀλλὰ καὶ δεύτερον λόγον καὶ καὶ συμβεβηκὸς ζητεῖ περὶ ὁρισμῷ. cod. 1917 in marg. f. 257 et 272.

τὸν σκοπὸν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν Ὑστερῶν Ἀναλυτικῶν τῷ Ἀριστοτέλει περὶ τῷ ὁρισμῷ εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος εἶρηκεν. ἐπεὶ γάρ, φησὶ, δύο λόγοι τῆς μὲν λόγου καὶ διανοίας θεωρίας, ὁ μὲν δι' ὁρισμῷ ὁ δὲ δι' ἀποδείξεως, περὶ ἐπισήμης εἰπεῖν ἐξ ἀρχῆς προθέμενος, καὶ τὴν ἀπόδειξιν παρὰ τὸς πρότερον τί τέ ἐστι καὶ πῶς γίνεται, νῦν διδάσκει καὶ περὶ ὁρισμῶν. καὶ ἕτεροι δὲ τινες τῶν μεταγενεστέρων ἐξηγητῶν περὶ τῆς τῷ ὅρου κατασκευῆς ἐφάσαν ἐνταῦθα τῷ Ἀριστοτέλει προκεῖσθαι. δοκεῖ δὲ ταῦτα πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν ἀκατάλληλα· εἰ γὰρ ὅτος αὐτῷ ὁ σκοπός, ἔδει μὴ Ἀναλυτικὰ τὴν πραγματείαν ἀλλ' ὁριστικὰ ἐπιγράφεσθαι, ἡ περὶ ὅρου, ἡ ἄλλως πῶς, 5 ὡς ἂν ἡ τῷ σκοπῷ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ συνωδός. νῦν δὲ αἱ μὲν ἐπισήμαι αὐτῷ πρὸς ἀλλήλας ἀντιδιήρηνται, λέγω δὲ ἀναλυτικὴν τε καὶ ὁριστικὴν, καὶ ἕτεραι ἀλλήλων τῷ εἶδει εἰσίν. . . τεσσάρων δὲ καὶ τῶν μεθόδων ὅσων καὶ γένος δι' ὧν πάντα διδασκαλία καὶ μάθησις ἐπιστημονικὴ παραγίνεται, ὁριστικῆς τε καὶ ἀποδεικτικῆς, διαιρητικῆς τε καὶ ἀναλυτικῆς, ἔκ ἂν δικαίως περιττὸν δόξῃ ἐν τῷ περὶ ἀποδείξεως λέγειν καὶ ὁρισμῷ, εἰπεῖν ἀπλῶς περὶ τῶν τεσσάρων τί τέ εἰσι καὶ διὰ τί, τί τε τὸ ἔργον ἑκάστῳ καὶ πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν. Εὐεργέτιος ὑπομνήμ. f. 1.

ἵνα τῷ σκοπῷ τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ παρακολουθήσωμεν καὶ τῇ γριφώδει τῷ ῥητῷ ἐπαγγελίᾳ, φέρε ὥσπερ κοινὰ θεμέλια τῆς τῷ ῥητῷ ἐξηγήσεως προλάβωμεν τὰ περὶ τῶν ὁ διαλεκτικῶν. ὁ γὰρ ἐστὶ τὰ προσπαρακείμενα ἀλλήλοις, τί ἐστὶν, εἰ ἐστὶν, ὅποιον τί ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶν· ταῦτα γὰρ ἐπὶ τῆς τελείας τῷ διδασκομένῳ διδασκαλίας προσπαραλαμβάνεσθαι, ὅσον εἰ ἐστὶν ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ τί ἐστὶν. τῶν δὲ τῶν προβλημάτων ἀπλῶς τε εἰ ἐστὶ καὶ τὸ τί ἐστὶ, συνθετικώτερον δὲ τὸ διὰ τί ἐστὶ καὶ τὸ ὅποιον τί ἐστὶ. . . καὶ ἐν τῷτοῖς ἡ προκειμένη πέρας εἴληφε θεωρία. ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν τὰ περὶ τῶν ὁ προβλημάτων, φημὶ τῷ εἰ ἐστὶ, τῷ τί ἐστὶ, τῷ ὅποιον τί ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶ, φέρε δὴ ἀκολουθῶν καὶ τὸν σκοπὸν τῷ βιβλίῳ ζητήσωμεν. σκοπὸς γὰρ τῷ βιβλίῳ περὶ ὁρισμῷ, τῷτο δὲ διότι περὶ ἀποδείξεως ὁ σκοπός, αἱ δὲ κυρίως ἀποδείξεις ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ τοῖς πράγμασιν ὑπαρχόντων λαμβάνονται, δύο δὲ εἰσι τῷ καθ' αὐτὸ οἱ τρόποι, ὡς εἶρηται, ἡ ὅτε ἐν τῷ ὅρῳ τὸ ὑποκείμενον συμπεριλαμβάνεται (ὁρίζόμενοι γὰρ τὴν σιμότητα φαμὲν κοίλανσιν ἐν ῥινί, καὶ τὸ ὑποκείμενον τῇ σιμότητι, φημὶ δὴ τὴν ῥίνα, ἐν τῷ ὁρισμῷ συμπεριλαμβάνομεν), ἡ ὅτε αὐτὸ τὸ γένος ἐν τῷ ὁρισμῷ εἰσάγεται. . . καὶ ἐν τῷτοῖς ἡ προκειμένη περαινώμεθα θεωρία. “τὰ ζητούμενά ἐστιν ἴσα τὸν ἀριθμόν.” τὸ προοίμιον περὶ τῶν ὁ διαλέγει προβλημάτων· τὸσαῦτα γάρ, φησὶν, ἐστὶν ἃ ζητῶμεν, ὅσα περ γινώσκοντες ἐπιστάμεθα. καλῶς δὲ ὅτως ἐχρήσατο, καὶ ἔκ βῆθ' ἐκ τῷ ἐναντίῳ, ὅσα περ ἐπιστάμεθα τὸσαῦτά ἐστι καὶ ἃ ζητῶμεν. . . τὰ ζητούμενα. . . ἐπιστάμεθα. . . ὅτι φύσει πρότερον. τῷ αὐτῷ φιλοπόνη εἰς τὸ δεύτερον τῆς ἀποδεικτικῆς cod. 1917 f. 257 sqq.

ἔτε τῆς Ἀριστοτέλους μεγαλονοίας ἔτε τῆς ἡμετέρας ὀθνεύας ἐπιλαθόμενοι ἔτε πολὺ πρότερον τῶν τὸ παρὸν ἐξηγησαμένων κα-
ταγνόντες βιβλίον, σφᾶς ἑαυτὸς εἰς τὴν παρόντα πόνον καθήκα-
μεν, ἀλλὰ τὸ μὴ ὅλον εἰπεῖν γυμνάσια τις καὶ πείρα τῆς ἡμετέρας
περὶ ταῦτα τὸ πρᾶγμα ἰχύος, ἔπειτα ἔδωκε τὸ ἀπὸ γνώμης
Ἀριστοτέλους ἐκλέγειν καὶ ἀποσημειῶσαι ὡς ἕκαστα· καὶ ἄλλως δὲ
χαριέστερον πεφύκασιν ἄνθρωποι τοῖς ἐπιτομωτέροις ὁμιλεῖν τῶν
λόγων ἢ τοῖς μακροῖς καὶ πλατυκωτέροις, καὶ μάλιχα ὁπόταν ὑπὸ
σμύνης τύχῃσι προκατειργασμένοι βιβλίων. Θεόδωρος τὸ Πτωχότρο-
ποῦμα παράφρασις εἰς τὸ ὑπερὸν τῶν Ὑστερῶν Ἀναλυτικῶν Ἀριστο-
τέλους ἐγκείμενα· σκῶλα ὡς οἱ οἱ τε ἡμεῖς διωμαλίδας· τὴν
δὲ παρόντα λόγον συγγνώμοσιν εἴη ἐντυγχάνειν διαιτηταῖς. cod.
Reg. 1917.

“ὅσα περ ἐπιστάμεθα” ἀντὶ τῶ ὅσων ἐπιστήμην λαμβάνο-
μεν. ὃ γὰρ ἂν ἤδη ἐπιστάμεθα, ταῦτα ζητῶμεν, ἀλλὰ ἂν γινώσκαι
θέλομεν. Anonym. f. 102.

89 b
24. σύνθετα. ἐκεῖνα μὲν γὰρ περὶ ἀπλῶν τινὸς καὶ ἑνὸς ὅρου τὴν ζήτησιν
ἔχουσιν, οἷον εἰ ἐστὶ τις αἰτία τῆς ὑπάρξεως τῆς σελήνης, καὶ εὐρόν-
τες ὅτι ἐστὶ, ζητῶμεν τὸ διὰ τί τὸ ἐκλείπειν ὑπάρχει τῇ σελήνῃ. τὸ
ὅτι καὶ τὸ διότι ὡς ἐπὶ σύνθετα τὴν ζήτησιν ἔχοντα προέταξε τὸ εἰ
ἐστὶ καὶ τί ἐστὶ, τῶν ἐπὶ ἀπλῶν τὴν ζήτησιν ἔχόντων· πρότερα γὰρ
ἡμῖν καὶ γνωριμώτερα τὰ σύνθετα, ὡς τῇ φύσει τὰ ἀπλᾶ. ἀντὶ
δὲ τῷ εἰπεῖν “τί εἰσὶ σύνθετα προβλήματα ζητῶντες” εἶπε τὸ “εἰς
ἀριθμὸν θέντες.” ὃ γὰρ ἀριθμὸς ἐκ συνθέσεως καὶ πλήθους μονάδων
συνίσταται, ὡς ἡ δύνας καὶ τριάς, ἡ δὲ μονὰς ἀπλή ἐστίν· καὶ διὰ τὸ τοῦ
ἀπλᾶ προβλήματα λέγεσθαι μοναδικὰ καὶ ἐνιαῖα. Ioh. Phil. f. 75 b.

μὴ θορυβεῖται δὲ ἡμᾶς εἰ ἕτεραν ἐν τοῖς Τοπικοῖς τῶν προ-
βλημάτων τὴν διαίρεσιν πεποιήμεθα· μόνον γὰρ ἐκεῖ τῶν διαλεκτι-
κῶν προβλημάτων ἐρρήθησαν αἱ διαφοραί. ἅπαντα δὲ ἐκεῖνα
ἐστὶν ἐν συνθέσει καὶ μόνῳ τῷ τρόπῳ τῆς προτάσεως διαφέρει· ἢ
γὰρ ὡς γένος τὸδε τῷδε ὑπάρχει ἢ ἢ ὑπερ ἰδιον τὸδε τῷδε ἢ συμβε-
βηκὸς τὸδε τῷδε, ἢ εἴπερ ὁρισμὸς τὸδε τῷδε· καὶ γὰρ ἂν ὑπὲρ ὁρισμῷ
ζητῶμεν διαλεκτικῶς, πρότασιν αὐτὴν ποιήσαντες ὅτῳ ζητῶμεν,
οἷον “ἄρ’ ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἀριθμὸς ἑαυτὴν κινῶν, ὡς ἐνόμιζε Ξενοκρά-
της;” ὅταν δὲ ἐπιστημονικῶς μετῴμεν τὸ τί ἐστὶν, ὑδέπω πρότα-
σις ἡμῖν τὸ ζήτημα. ἀλλ’ ὑδὲ τὸ διὰ τί ἐστὶ πρόβλημα διαλεκτι-
κόν· ὃ γὰρ δίδωσιν ὁ πυνθανόμενος ἐλέσθαι τὸ ἕτερον μῶριον τῆς ἀντι-
φάσεως· ὃ γὰρ ἐλέγχετο χάριν πυνθάνεσθαι. Themist. f. 10.

ἀναγκαῖα ἐστὶν ἡ καθόλου περὶ τῶν ζητημάτων παράδοσις.
ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλη τις τοῖς παλαιότεροις ἐξηγηταῖς παραδίδοται, δεῖ
μὴδ’ ἐκείνην παραλιπεῖν· ὅσω γὰρ πλείω τὰ αἰτία ἀποδίδοται, το-
σούτω καὶ ὁ περὶ τῶν ζητημένων λόγος ἀναγκαιότερος ἀναφαίνεται.
Eustrat. f. 2.

89 b
33. εἰπὼν τὸ εἰ ἐστὶ, τὸ “ἀπλῶς” προσέθηκε, δεικνύς αὐτῷ τὴν
διαφορὰν τὴν πρὸς τὸ ὅτι ἐστὶν, ὃ εἶπεν ἐν ἀριθμῷ καὶ ὅχι ἀπλῶς.
Anonym. f. 102.

τὸ μὲν ἐπὶ μέρους τὸ ὅτι ἐστὶ ζητεῖται, τὸ δὲ ἀπλῶς τὸ εἰ ἐστὶν. id. ib. 90 a
ἐπὶ μέρους δὲ λέγει ἐκεῖνο ἢ ὅτι εἰς δύο μερίζεται πρᾶγματα²
(ἐξ ὅσων γὰρ τι σύγκειται, καὶ μερίζεται εἰς τοσαῦτα), ὡς εἶναι τὸ
ἐπὶ μέρους ἀντὶ τῷ μεμερισμένῳ, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, ὅπερ
ἀρχόμενος τῶ βιβλίου ἀριθμὸν εἴρηκεν. ἢ ὡς αὐτὸς καὶ τὸτό φησιν,
ὅτι ὁ ζητῶν εἰ τῷδε τὸδε ὑπάρχει, εἰ τὸδε τῷδε τί ἐστὶ ζητεῖται,
οἷον εἰ γένος τῷδε, ὡς εἰ ὁ ἄνθρωπος ζῶν, ἢ συμβεβηκὸς τῷδε
ὡς ἡ χιὼν λευκή, ἢ εἰ πάθος τῷδε ἐστίν, ἢ ἡ σελήνη ἐκλείπει.
Eustrat. f. 5.

ὅτι ἐν ταῖς τέσσαρσι ζητήσεσι τὸ αἰτιον ζητεῖται, ὅπερ μέσον^{90 a}
ἐστίν· ἀλλ’ ἐπὶ μὲν τῷ ὅτι ἐστὶ καὶ εἰ ἐστὶ, τὸ αἰτιον ζητεῖται, ἐπὶ δὲ τῷ⁶
τί ἐστὶ καὶ διὰ τί ἐστὶ, τί τὸ αἰτιον. Anonym. f. 102.

τὸ δὲ “ἢ ἐν μέσῳ ἢ μὴ” τὸτο δηλοῖ, ὡς ἄρα γέ ἐστὶ τις^{90 a}
αἰτία τῷ εἶναι τὴν γῆν μέσην ἢ ἔκ ἐστι (κέντρον γὰρ λόγον ἐπέ-¹³
χει). καθ’ ἧς γῆς τὸ μὴ αἰσθῆναι κατηγορεῖται καὶ συμβεβηκός, τὸ
δὲ ἐν τῷ μέσῳ εἶναι τόπω καθ’ αὐτό. τὸ δὲ ἔχειν τὰς δύο πλευ-
ρὰς ἀνίσως ἤγειν μείζους τῆς μίας, καὶ συμβεβηκός. συνηριθμήσε
δὲ ταῖς ὑστάσις τὸ τρίγωνον ὡς μαθηματικὴν ὑπόστασιν· τῶν γὰρ ὑστῶν
αἱ μὲν εἰσὶ νοηταί, ὡς ὁ νῆς καὶ ἡ ψυχὴ, αἱ δὲ αἰσθητικαί, ὡς ὁ
Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων, αἱ δὲ διανοηταί, ὡς τὸ τρίγωνον καὶ τε-
τράγωνον. Ioh. Phil. f. 76.

λόγος δὲ ἐστὶν ἐν ἀριθμοῖς θεωρούμενος ὁ ἐπίτριτος, ὁ ἡμιόλιος^{90 a}
καὶ ὁ διὰ πασῶν. διὰ πασῶν δὲ λέγω τὴν διπλασίονα λόγον, ὅταν²²
ὁ βαρὺς φθόγγος περιέχῃ τὴν ὀξύν. τὴν ἐπίτριτον ἔχει λόγον, ὅταν
ὅλον ἔχῃ τὴν ὀξύν καὶ τὸ τρίτον αὐτῷ. id. f. 76 b.

καὶ ὃ λέγω ὅτι τὸ αἰσθάνεσθαι τῆς αἰτίας ταύτην ἂν ἦν τῷ ἐπὶ^{90 a}
φασί, ἀλλ’ ὅτι ἐκ τῷ αἰσθάνεσθαι τὸ καθόλου ἂν ἐγένετο καὶ τὸ ἐπὶ²⁵
φασί. ζητῶντες μὲν ὅτι τὸ διότι τὸ ὅτι γνωρίμον ἔχομεν, ἀποδει-
κνύντες δὲ τὸ ὅτι, τὸ διότι πάντως συνεξευρίσκομεν· ἐπὶ γὰρ τῆς
κυρίως ἀποδείξεως τῷ ὅτι καὶ τὸ διότι συναναφαίνεται, εἴπερ ὁρθῶς
ἐλέγετο ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τὸ μέσον αἰτιον εἶναι μὴ τῷ συμπε-
ράσματος μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ πρᾶγματος. Themist. f. 10.

τὸτο λύσις ἐστὶν ἐνστάσεως. ἴσως γὰρ τις ἠπόρησεν, εἰ ἡ^{90 a}
ἐκλείψις τῆς σελήνης ἐστὶ πρᾶγμα ἐπιστητόν, τὸ δὲ ἐπιστητόν καὶ²⁸
αἰσθητόν ἐστὶν ἕτερον ὡς καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἰσθῆσις, πῶς τὴν ἐκλεί-
ψιν ἐπιστητὴν ὕσταν φασὶν εἶναι καὶ αἰσθητὴν; φησὶν ὅτι, ὃ λέγω τὴν
καθόλου ἐκλείψιν τὴν αἰετὶ γινομένην διὰ τὴν ἀντίφραξιν αἰσθητὴν,
ἀλλ’ αἰσθητὴν λέγω ἐκλείψιν ἣν νῦν ὁρῶ γινομένην. Ioh. Phil.
f. 76 b.

ὃ ταυτὸ δὲ τὸ ἐκλείπον καὶ ἀντιφράττον, εἰ καὶ ἴσως ὅτως ἀπὸ^{90 a}
τῆς λέξεως φαίνεται, ἀλλὰ τὸ μὴ σελήνη τὸ δὲ γῆ, ἢ τὸ μὴ ἥλιος τὸ²⁹
δὲ σελήνη. Eustrat. f. 8.

μνημονεύσας τὰ διὰ τί, καθόλου καὶ κοινῶς περὶ αὐτῶν λέγει,^{90 a}
ὅτι διττὴ ἡ περὶ τῶ διὰ τί ζήτησις. ἢ γὰρ ἀπλῶς ζήτησις καὶ ἔκ ἐν³¹
ὑπάρξει ἄλλα, ἀλλ’ ὡς ἐπὶ τῆς τῶ τί ἐστὶ ζητήσεως, ἢ τῶν ὑπαρ-
χόντων τισὶ τὸ διὰ τί ζητεῖται, ὡς περὶ ἐφ’ ὧν παρέθετο παρα-
δειγμάτων, διὰ τί δύο ὀρθαῖς τὸ τρίγωνον ἴσον καὶ διὰ τί ἡ ἴρις ὃ
μείζον ἡμικυκλίου. τὸτο δὲ ἀπλῶς καὶ μὴ τῶν ὑπαρχόντων τι

ἔοικε διὰ τούτων λέγειν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶς τὸ τί ἐστὶν αἴτιον, ἐστὶν αὐτοῖς τὸ εἶναι, οἷον τί ἐστι τρίγωνον· τῷτο γὰρ αἴτιον τὸ εἶναι τῷ τριγώνῳ. **Anonym. f. 102 b.**

90^a δείξας ὅτι καὶ τὰ τέσσαρα ζητήματα περὶ τῶ μέσου ζητῶσι, 35. ζητεῖ περὶ τῶ ὅρου, εἰ δυνατόν ἐστιν ἀποδείκνυσθαι ὡς τὸδε ἐστὶν ὁρισμὸς τῷδε, καὶ τίς ἐστὶν ὁ τρόπος τῆς ἀναγωγῆς, ἤγουν καὶ πῶς ἀναγόντι εἰς τὴν ἀπόδειξιν, καὶ τίς ἐστὶν ὁρος, καὶ τίνων ἐστὶν ὁρισμὸς. **Ioh. Phil. f. 76 b.**

90^b διότι ὁ μὲν συλλογισμὸς δέκνυσθαι τι πάθος ὑπάρχον ἐν τῷ 7. ὑποκειμένῳ. **id. f. 77.**

90^b τῷτο λύσις ἐστὶν ἐνστάσεως καὶ ἀπορίας· ἴσως γὰρ τίς ἐζητή- 13. σεν, ἄρα γε ἔκ ἐστι δυνατόν τὸ αὐτὸ γινῶναι καὶ δι' ὁρισμῶ καὶ δι' ἀποδείξεως; ἀλλ' ἔκ ἅμα ἤγουν ὡσαύτως, ἀλλὰ κατ' ἄλλον καὶ ἄλλον λόγον. **id. ib.**

90^b ἴσως δὲ τὸ "τῷ γὰρ ἐνός ἢ ἐν μίᾳ ἐπισήμῃ" ἔκ ὡς λήμμα 20. προτέτακτο, ἀλλ' ὡς κατασκευαστικὸν τῷ τὸ ἐπίστασθαι τὸ ἀποδεικνύναι εἶναι τὸ ἔχειν τὴν ἀπόδειξιν. ἐπειδὴ γὰρ κυρίως ἐπισήμας ταύτας τὰς δύο τίθει, ὁριστικὴν τε καὶ ἀποδεικτικὴν, ὡς Θεόφραστος μαρτυρεῖ καὶ Ἀλέξανδρος, φησὶν ὅτι ἔκ ἐνός ἐστι τῷ ἐνός ἢ ἐν ὁρισμὸν εἶναι καὶ ἀπόδειξιν. διὸ ὅτε ὁρίζον ἢ ἐν ἀνεῖν ὁρισμῶ γινώσκον ἐστὶν, ὅτε ἀποδεικτὸν ἀνεῖν ἀποδείξεως. **Eustrat. f. 41.**

90^b ἀλλ' ὅδε καὶ τῷ ἀνθρώπῳ κατηγορεῖται ὁ ὁρισμὸς· ὅδε γὰρ μέ- 35. ρος ὁ ἀνθρώπος τῷ ὁρισμῷ, ὡς περὶ μέρος τῷ συμπεράσματός ὁ ὑποκείμενος. ὁ δὲ εἰπὼν "ἀνθρώπος ἐστὶ ζῶον πεζὸν δίπεν" ἔκ ὁρισμὸν εἴρηκεν ἀλλὰ πρότασιν τὴν ὁρισμὸν κατηγορούμενον ἔχουσαν. **Themist. f. 10 b.**

91^a ἀπόδειξιν ἐνταῦθα τὴν γινώσκιν ἔλαβεν, εἰ γὰρ τῶν ἐτέρων καὶ 2. διαφερόντων αἱ γνώσεις ἕτεραί εἰσι, τὸ δὲ ὁρίζον καὶ τὸ ἀποδεικνύναι ἕτερα. **Ioh. Phil. f. 77 b.**

τῷτο λύσις ἐστὶν ἐνστάσεως. ἴσως γὰρ τίς ἐνέστη λέγων, πῶς 30. φησὶ τῶν ἐτέρων ἕτερας εἶναι τὰς γνώσεις; ἰδὲ τὸ ἰσοσκελὲς καὶ τρίγωνον ἕτερα, ἀλλὰ καὶ ὅτε δι' ἧς ἀποδείξεως γινώσκουμεν ὡς τὸ τρίγωνον δύο ὀρθὰς ἔχει, δι' αὐτῆς γινώσκουμεν ὡς καὶ τὸ ἰσοσκελὲς ὅτως ἔχει. λύων ἔν τῇ ἐνστάσει φησὶν, εἰ καὶ ἕτερά εἰσι ταῦτα, ἀλλ' ἔν τῷ μὲν τρίγωνόν ἐστιν ὅλον, τὸ δ' ἰσοσκελὲς μέρος, καὶ διὰ 35. τῷτο μίαν ἔχουσιν ἀπόδειξιν. **id. ib.**

91^a ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅτι ἔκ εἰσὶ ταῦτα ὁ ὁρισμὸς καὶ ἡ ἀπόδειξις, 12. διηπορήσω ὅτως, ἤγουν διαπορητικῶς καὶ διαλεκτικῶς καὶ κοινότερον δεδείχθωσαν. διαπορητικὰ δὲ λέγοντι τὰ κοινότερα καὶ διαλεκτικὰ ἐπιχειρήματα· ἰδίον γὰρ τῷ διαλεκτικῷ ἐστὶ τὸ διαπορεῖσθαι. **id. f. 78.**

91^a εἰ πᾶς συλλογισμὸς τι κατὰ τίνος ἀποδείκνυσθαι διὰ τίνος μέσου, 14. δεῖ δὴ πᾶσιν καὶ τὴν ὁρισμὸν, ὅταν ἀποδεικνύηται ὅτι ἀνθρώπος ἐστὶ, διὰ τίνος ἀποδείκνυσθαι μέσου. τὴν δὲ δὴ μέσον τῷτον ἀνάγκη καὶ αὐτὸν ὁρισμὸν εἶναι ἀνθρώπου· ὅτε γὰρ ἔσται ἀπόδειξις· ἐπειδὴ γὰρ ἀνθρωπὸς ἐστὶ ζῶον λογικὸν θνητόν, ζῶον ἐστὶ πεζὸν δίπεν. ἑτέρως δ' ἔκ ἔσται συλλογισμὸς τῷ τί ἦν εἶναι· εἴτε γὰρ ἐπὶ πλέον ὁ μέσος ληφθεῖται τῷ ἀνθρώπῳ εἴτε ἐπ' ἔλαττον, εἴτε ἀντιστρέφοι μὴ μὴ ἐν τῷ τί ἐστὶ δὲ κατηγοροῖτο, ὅδεποτε ὁ μείζων ἄκρος ἐν τῷ τί ἐστὶ

κατηγορηθῆσθαι· εἰ δὲ ταῦτα ἐστὶν ἀληθῆ, τὴν ἀποδεικνύντα τὸ τί ἦν εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ· ἄλλο τι δεῖ προλαβεῖν τῷ αὐτῷ τὸ τί ἦν εἶναι. **Themist. f. 10 b.**

ὁ ὁρισμὸς ἰδίον λέγει· τῷ ὁρίζῃ, καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται. 91^a εἰς συνδράμωσι καὶ ἀμφω ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἐν ὁρισμῷ, δύναται ἀντι- 15. στρέφειν καὶ ὁ ὁρισμὸς πρὸς τὸ ὁρίζον καὶ τὸ ὁρίζον πρὸς τὸν ὁρισμὸν, καὶ ἀντικατηγορεῖσθαι ἀλλήλων. **Ioh. Phil. f. 78.**

ὅτι τῷ τί ἐστὶν ἔκ ἐστι συλλογισμὸς καὶ ἀπόδειξις· ὅτι ὁ ὁρισμὸς ἰδίον ἐστὶν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενον· τὸ γὰρ ἄλλως ἰδίον 10. συμβεβηκὸς καὶ οὐκ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενον. **Anonym. f. 103 b.**

ἐνταῦθα τὸ "γὰρ" ἢ ἀντὶ τῷ δὲ ληπτέον ἢ ἀντὶ τῷ δὴ, εἰ 91^a λάβης τὰ λήμματα ἀπηρτισμένα ἄχρι τῷ "ἀντιστρέφειν"· εἰ δὲ 16. ἄχρι "ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται," ὀφείλεις λαβεῖν τὸ γ' α' κατασκευαστικὴν τῷ πρὸ αὐτῷ· ἀλλὰ προθεωρητέον τῷτο. εἰ μέλλει τις ἀποδείξει ὡς τὸ α' ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ γ', διὰ μέσου τῷ β' ὀφείλει καὶ τὸ α' καὶ τὸ β' ὁρισμὸν λαβεῖν. ἔστω τὸ α' ζῶον πεζὸν δίπεν, τὸ δὲ β' ζῶον λογικὸν θνητόν, τὸ δὲ γ' ἀνθρώπος. ἄλλως γὰρ ἔκ ἐστι δειχθῆναι τὸ α' ὁρισμὸν εἶναι τῷ γ', εἰ μὴ καὶ ὁ μέσος ληφθῇ ὁρισμὸς· ἀρχὴ γὰρ ἀποδείξεως ὁ ὁρισμὸς· εἰ μέλλει δειχθῆναι τὸδε ὁρισμὸς τῷδε, ταῦτα τὰ εἰς ἀπόδειξιν αὐτῷ μέλλοντα ληφθῆναι ἀνάγκη ἀντιστρέφειν, ἤγουν ὁρισμὸς εἶναι· εἰ γὰρ τὸ α' ἐστὶν ἰδίον καὶ ὁρισμὸς τῷ γ', ὁ λόγος ὡς τὸ α' καὶ τῷ β' ἔσται ὁρισμὸς, καὶ τῷτο τὸ β' τῷ γ' ὁρισμὸς· ὡς περὶ πάντας τὰς ἄρας ἀντιστρέφειν καὶ ἀντικατηγο- 25. ρεῖσθαι, καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶν. **Ioh. Phil. f. 78.**

δείξας ὅτι δεῖ ἐν ἀμφοτέροις ταῖς πρότάσεσιν εἶναι τὸ τί ἐστὶ, 91^a τατέστι τὴν ὁρισμὸν, ἐπὶ ἡγήκα "τὸ δὲ τί ἐστὶν ἀμφω ταῦτα ἔχει," 24. τῷ δὲ ἀντὶ τῷ δὴ χρησάμενος· ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον ὅτι τὸ δὴ τί ἐστὶν ἀμφω ταῦτα ἔχει, τὰ τε αβ' καὶ τὸ βγ' ὁδηλονότι· ὁ γὰρ μόνον ἢ αβ' πρότασις, ἀλλὰ καὶ ἢ βγ' ἔχει τὸ τί ἐστὶν. **Anonym. f. 103 b.**

ἢ "τῷτο δ' ἔσται ἄλλος λόγος μέσος," ὁ δυνάμενος δεῖξαι ὅτι 91^a τὸ β' τῷ γ' ὁρισμὸς ἐστὶν. ἢ "τῷτο δ' ἔσται ἄλλος λόγος," τατέστι 30. τῷ β' ἔσται ἄλλος ὁρισμὸς, καὶ τῷ γ' ἔσται ὁρισμὸς. **id. ib.**

δείξας ὡς ἔκ ἐστι δυνατόν ἀπόδειξιν τῷ ὁρισμῷ γενέσθαι, καὶ 91^a ἐν τῷ μείζονι ὅρῳ καὶ τῷ μέσῳ ὁρισμοὶ κείνῳ, νῦν δέκνυσθαι ὅτι καὶ 35. ἐὰν λόγος λάβης ἀντιστρέφοντας, ὅδε ὅτως ἀποδείξεως τόνδε ὁρισμὸν εἶναι τῷδε· τὸ γὰρ ἐν ἀρχῇ καὶ ὅτως αἰτεῖ. ὡς ὁ Πεινοκράτης βυλόμενος δεῖξαι τὸ ἀριθμὸς αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν ὁρισμὸν εἶναι τῆς ψυχῆς, ἔλαβε μέσον ὅρον τὸ αἴτιον αὐτὸ ἑαυτῷ τῷ ζῆν. οἱ δ' ὅροι ὅτοι ἀντιστρέφουσιν· εἴ τι γὰρ ψυχὴ, τῷτο αὐτὸ ἑαυτῷ αἴτιον τῷ ζῆν, καὶ εἴ τι αὐτὸ ἑαυτῷ αἴτιον τῷ ζῆν, τῷτο καὶ ψυχὴ· ταυτί- 40. ζον γὰρ. ὡσαύτως καὶ εἴ τι ψυχὴ, ἀριθμὸς ἐστὶν αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν, καὶ εἴ τι ἀριθμὸς αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν, ψυχὴ, καὶ εἴ τι αἴτιον ἑαυτῷ τῷ ζῆν, ἀριθμὸς ἐστὶν αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν, καὶ τὸ ἀνάπαλιον. **Ioh. Phil. f. 78 b.**

ἤγουν ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς τὸ ἀριθμὸς αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν ἔπειτα τῇ 91^a ψυχῇ καὶ ὑπάρχει αὐτῇ, ὁ μέντοι γε καὶ ὁρισμὸς ἐστὶν αὐτῆς. **id. ib.** 3.

91b πρὸς πᾶσι τοῖσι φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐπεὶ ἀντιστρέφουσιν, ἔδεν ἂν ἦττον διὰ τῷ ἑτέρῳ τῶν ὀρισμῶν ὁ ἕτερος ἀποδεικνύοιτο, καὶ ὅπως ἂν εἴεν δι' ἀλλήλων δεικνύμενοι· τὸτο δ' ἀλλότριον ἀποδείξεως· ἀλλὰ καὶ ἀμφὶ οἱ ὀρισμοὶ ὁμοίως καὶ αἰτῶν καὶ προλαμβάνον· ἔδεν γὰρ μᾶλλον ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ· ἐρῶμεν δὲ καὶ ὅπως. ὁ μὲν ὀρισμὸς τὴν ἕσιν ἀπαρίσκειν, ἡ δὲ ἀποδείξις τὰ ἐπόμενα ἦτοι τὰ καθ' αὐτὴ συμβεβηκότα συνίστησιν. προτέρα δὲ φύσει ἡ ἕσιν τῶν ἐπομένων αὐτῇ, καὶ ὁ ὀρισμὸς ἄρα τῆς ἀποδείξεως καὶ αὐτῆς φύσει πρότερον· εἶναι ἀπλῶς τῷ πῶς ἦν, καὶ συμβεβηκε τὸτο ἐκείνῳ. εἶναι δὲ ὁ ὀρισμὸς ἀποδίδωσι, εἶναι δὲ πῶς εἶναι 10 ἐκ τῆς ἀποδείξεως ἐπιστάμεθα. Eustrat. f. 15 b.

91b οἱ περὶ Πλάτωνα ἐπειρῶντο διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου συλλογίζεσθαι καὶ ἀποδεικνύειν τὸδε ὀρισμὸν εἶναι τὸδε, λέγοντες ὡς εἰ ὁ ὀρισμὸς ἐκ γένους καὶ συζατικῶν διαφορῶν σύγκειται, ἐδείξαμεν 12 διὰ τῆς διαιρετικῆς καὶ τῷ ζῶνι ὑπάρχειν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐκάστην διαφορὰν, ἦγον· τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπνον ὀρισμὸν εἶναι τὸ ἀνθρώπου. Ioh. Phil. f. 78 b.

ἔστιν ὅτι καὶ ἐπὶ τούτοις ἐρωτῆσαι τὸ διότι. ἡ ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, περὶ τούτων ἂν εἴη ὁ λόγος συμπερασμάτων· οἷα περ ἐν τῷ περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν ἔθετο, ἀσυναρτήτων ἀλλήλαις 20 προσηγησάμενων προτάσεων αὐτὰ ἐπόμενα. οἷον τῆς μὴ ἕσιν ἀναιρῶμένης ἐκ ἀναιρέσει ἡ ἕσιν· τῶν μέρων ἀναιρῶμένων ἀναιρέσει τὸ ὅλον· τὰ μέρη ἄρα τῆς ἕσιν ἕσιν εἰσὶν. ἔστι γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν τούτων ἐρωτῆσαι τὸ διότι, ὡς παραλελειμμένον τὸ μέσον, καὶ ἐπ' ἐκείνων τῶν λόγων· οἱ μὲν ἀμφὶ τὰς προτάσεις λαμβάνουσιν, 25 ἀλλὰ μόνος μίαν ληφθεῖσης, ἡ τῆς μέζονος ἡ τῆς ἐλάττωτος, ἐπάγασσι τὸ συμπέρασμα. Eustrat. f. 17.

91b οἱ δὲ διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου ἀποδεικνύοντες τὸ ζῶν ἢ τὸ πεζὸν ἢ τὸν ὅρον ὀρισμὸν ὑπάρχειν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐκ ἐξ ἀνάγκης 14 συνάγασσι ταῦτα ἀπὸ τῶν κειμένων, ὡς καὶ ἔχειν χώραν τῷ βυλομένῳ ζητεῖν διὰ τί ὁ ἀνθρώπος ζῶν πεζόν, ὡς περ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς τῶν μερικῶν ὁ δεικνύων τὸ καθόλου ἐκ ἀποδεικνύειν. Ioh. Phil. f. 79.

ὡς περ γὰρ ὁ ἐπακτικῶς τι δεικνύς λαμβάνει μὲν τινα δι' ὧν 35 δεικνύει τι πειράει, καὶ μὴν συλλογίζει, διότι μὴ ἐξ ἀνάγκης τοῖς ληφθεῖσιν ἔπειτα τὸ δεικνύμενον, ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως ἔχει. Anonym. f. 104.

91b τὸ γὰρ ἀντὶ τῷ δὲ ληπτέον· (ὅτι γὰρ τὸ προσλαβόντος ἐστὶ 24 κατασκευαστικόν, ἀλλ' ἕτερον ἐπιχείρημα. φησὶν ὅτι, ὡς ἐκ ἀνδοίμεν ἕκαστον μέρος τῷ ὀρισμῷ τῷ ζῶνι πεζόν δίπνον κατηγορεῖται τὸ ἀνθρώπου ἀληθῶς, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ὅλον ὀρισμὸν, ἀλλ' ὑδεμία ἀνάγκη ὡς ὀρισμὸν κατ' αὐτὸ φέρεται· ὅτι γὰρ πᾶς λόγος κατὰ τινος ἀληθῶς λεγόμενος ἤδη καὶ ὀρισμὸς ἐστὶν αὐτῷ· ἔστι γὰρ 30 ἐκ συμβεβηκότων θεῖναι λόγον. Ioh. Phil. f. 79.

91a τρόπος τινὰς τίθησι καθ' ὅς ἐγχωρεῖ τὸ κατηγορούμενον ἀληθῶς 26 κατὰ τινος μὴ ὀρισμὸν εἶναι αὐτῷ. id. ib. μαλίστα δὲ ἡ διαίρεσις χρήσιμος ἂν γένοιτο καὶ τόνδε τὸν τρόπον, πρῶτον μὲν λαμβάνουσα τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶν ἅπαντα, εἶτα μηδὲν

τι παραλείπουσα μὴ ὑπερβαίνουσα μέχρι τῶν ἀτόμων εἰδῶν. ὑπερβαίνει μὲν ὅτι τὸ ζῶν εὐθὺς εἰς δίπνον καὶ πολὺ πέν διαιρῶν. Themist. f. 11.

ἦγον παρὲς καὶ συμβαίνει γίνεσθαι ταῦτα, ἦγον τὴν πρόθεσιν 91b τὴν ἀφαίρεσιν καὶ τὴν ὑπερβάσιν ἐν τοῖς ὀρισμοῖς, ἀ κακίαι γίνονται 28 τῷ ὀρισμῷ. Ioh. Phil. f. 79 b.

τὸτο δ' ἀναγκαῖον, ἦγον εἰ ἅπαντα τὰ ὑσιωδῶς ὑπάρχοντα 91b τῷ ὀρισμῷ λάβοις εἰς τὴν διαίρεσιν, εὐρήσεις ταῦτα καὶ λήψῃ ἐν τῷ 31 ὀρισμῷ. τὸτο δὲ τὸ μηδὲν παραλείπειν ἐν τῷ ὀρισμῷ ὧν εἵπομεν ἀναγκαῖον ἔσθαι. id. ib.

τὸ μὲν πρότερον ἀναγκαῖον ὡς ἀναγκαῖως ἐπόμενον εἶρηται, τὸτο 91b δὲ γε τὸ δεύτερον καὶ τὸ χρεῖως σημαίνον τὴν ἐξουσίαν· ἀναγκαῖως γὰρ ὅπως τὰς διαίρεσεις ποιεῖν δεόμεθα ὡς μηδὲν ἐλλείπειν 32 κατιόντας. κανὼν δὲ τῆς διαγνώσεως, δι' ὅτι τὸ μηδὲν ἐλλείπειν ἐπιγνωσόμεθα, εἴπερ εἰς ἀτόμον καταντήσομεν, ἦγον ὅταν ἔχατον ἢ τὸ ληφθὲν τελευταῖον. Eustrat. f. 18 b.

ἔστι δὲ μὴ ἐμπίπτοντα εἰς πᾶσαν τὴν διαίρεσιν τὰ γένη, ὅπως ἀνωτέρω ἦν. τὰ δ' ἀτομα εἶδη εἰς πᾶσαν ἐμπίπτει τὴν διαίρεσιν, οἷον ὁ ἀνθρώπος. Anonym. f. 104.

91b πρόθεσις μὲν ὅτι γίνεται ἐν τῇ διαίρεσει, ὅταν διαιρῶν ὁ λαμβάνῃ μόνον τὰς ὑσιωδῆς καὶ εἰδικὰς διαφορὰς ἀλλὰ καὶ τὰς ὑλικὰς 2 καὶ καὶ συμβεβηκότας. παράλειψις δὲ λέγειται, ὅταν ὁ λάβῃς ἐν τῇ διαίρεσει πάντα τὰ ἀντιδιηρημένα, ἀλλὰ διαίρησεις τὸ ζῶν εἰς τε πεζόν καὶ πτήνον, ἐκάστη δὲ τὸ ἐνυδρον. ὑπερβάσις δὲ γίνεται, εἰ 25 διαίρησεις τὸ ζῶν εἰς τὸ ὑπόπνον καὶ ἄπνον· ὑπερέβης γὰρ τὸ πεζόν. Ioh. Phil. f. 79 b.

ζητεῖ εἰ οἷον τε τὸν ὀρισμὸν ἐξ ὑποθέσεως συλλογίσασθαι τε 92a καὶ δεῖξαι. τὸν δὲ ὀρισμὸν τὸ τί ἐστὶ κατ' ἕσιν εἶπε. τὸ γὰρ πρὸς 6 τῷ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται τινός καὶ τὴν ἕσιν σημαίνει αὐτῷ ὀρισμὸς ἐστὶν ἐκείνῳ· ὁ γὰρ ὀρισμὸς ἡ ἐκάστη ἕσιν καὶ τὸ εἶναι. "ἐξ ὑποθέσεως" δὲ εἶπεν ὁ τὸ δι' ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἀλλὰ διὰ τῷ ὑποθέσει τινὰ, καὶ τούτοις πρὸς τὴν δεῖξιν χρήσασθαι... δεικνύσι 30 δὲ τι καὶ ἄλλο ἄτοπον τῇ τοιαύτῃ δεῖξει ἐπόμενον· ὅτι γὰρ μὴ ὑποθέσεις ἐν τῷ συλλογισμῷ, δεόντως λαμβάνει. Anonym. f. 104 b.

ἔτι χεῖρον ἔδεν διαφέρει συλλογισμὸς καὶ ἀντὶ λήμμα 92a τὸς ποιεῖται τὸν λόγον τῷ συλλογισμῷ καὶ ὀρισμῷ ἀποδεικνύοντας 11 ἀντὶ προτάσεως τίθεναι τὸν λόγον τῷ τί ἦν εἶναι· ἀλλ' ὡς περ ἐν τῷ συλλογισμῷ ὁ λέγομεν τί ἐστὶ συλλογισμὸς, ὅπως ἔδεν ἐν τῷ τὸν ὀρισμὸν ἀποδεικνύειν λέγειν καὶ τί ἐστὶν ὀρισμὸς· δεῖ μὲν γὰρ ἀκριβῶς ἐγνωσθῆναι καὶ τί ἐστὶ συλλογισμὸς καὶ τί ἐστὶν ὀρισμὸς, ὡς αὐτὸς γνωσκῶν ὅποταν ταῦτα ποιῶμεν, καὶ τὸς ἀμφισβητῶντας δυνάμει πείθειν, μέρος δὲ τῶν ἀποδείξεων μὴ οἶεσθαι τὸς λόγους τῆς. Themist. f. 11.

91a φησὶ γὰρ ὡς πολλοὶ οἱ τρόποι εἰσι καθ' ὅς τὰ ἀγνοούμενα 45 δῆλα ἡμῖν γένεσθαι. ἡ γὰρ διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου τὸ ἀγνοούμενον γινώσκουμεν ἢ δι' ὀρισμῶν ἢ δι' ἀποδείξεως ἢ δι' ἀναλύσεως ἢ διὰ συλλογισμῶν. ἐν ὑδεμιά γὰρ τῶν μεθόδων τούτων λαμβάνει

- ὁ ὀρισμὸς τῆς μεθόδου ἐκείνης δι' ὃ τὸ ἀγνούμενον ἔγνωμεν. ἐάσας ἡμῖν τὸ δεῖξαι τῆς ἐπὶ πασῶν τῶν μεθόδων, λαμβάνει μόνον τὴν συλλογιστικὴν μέθοδον, καὶ φησὶν, ὡς περ συλλογίζομενοι ὡς ὁ ἄνθρωπος ὁσὶα, λαμβάνομεν μέσον ὅρον τὸ ζῶον καὶ φασὶν "ὁ ἄνθρωπος ζῶον, τὸ ζῶον ὁσὶα," ἐν ὁδεμῶ δὲ τῶν δύο προτάσεων 5 κεῖται ὁ συλλογισμὸς τῷ ὀρισμῷ, ὅπως ὁδὸς τὴν ἀποδεικνύοντα ὅτι τὸδε ἐστὶν ὀρισμὸς τῆς μεθόδου, δεῖ λαμβάνειν μέσον τὴν ὀρισμὸν τῷ ὀρισμῷ. Ioh. Phil. f. 80.
- 92a ἀπὸ τῆς εἰπεῖν "ὅλην" ἐδήλωσε τὴν μετὰ πρότασιν ὡς 12. περιεχομένην ὑπὸ τῆς ἐλάττονος, ἀπὸ δὲ τῆς εἰπεῖν "μέρος" ἐδήλωσε τὴν ἐλάττονα περιεχομένην ὑπὸ τῆς μετὰ πρότασιν. δύο γὰρ εἰσὶν αἱ προτάσεις ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς περαίνειται. ἐν ὁδεμῶ γὰρ τῶν δύο ὁ ὀρισμὸς τῷ συλλογισμῷ κεῖται. id. ib.
- 92a ἡ τὴν ὀρισμὸν τῷ ὀρισμῷ ἡ τὴν ὀρισμὸν τῷ συλλογισμῷ δεῖ 13. εἶναι ἐκ τῶν κειμένων καὶ ληφθεῖσων προτάσεων. πρὸς δὲ τὴν 15 ἀμφισβητῶντα καὶ ἐνιστάμενον ὡς καλῶς ὁ περιέβη ὁ συλλογισμὸς, ἡ ὅτι ὁδὸς τότε ὁ ἀπέδειξε ὀρισμὸς ἐστὶ τῆς μεθόδου, ἀπαντᾷ καὶ προβάλλει τῆς μεθόδου ὅτι καλῶς συλλελογισμένοι. τῆς γὰρ ἐστὶν ὁ συλλογισμὸς, λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἑτερόν τι τῶν κειμένων συνάγειται ἐξ ἀνάγκης. ἡ ὅτι καλῶς ἀπέδειξε τὸδε ὀρισμὸν εἶναι 20 τῆς μεθόδου. ὀρισμὸς γὰρ ἐστὶ λόγος σύντομος δηλωτικὸς παριστῶν τὴν φύσιν τῷ πράγματι ἀπὸ τῶν ὑσιωδῶς ὑπαρχόντων αὐτοῦ. ὡς ἐξ ἀνάγκης συλλογίζεσθαι καὶ ἀνεῖν τῷ λαβεῖν τὸ τί ἐστὶ, καὶ τὴν ὀρισμὸν τῷ συλλογισμῷ ἀποδεικνύειν, ὡς τὸδε ἐστὶν ὀρισμὸς τῆς μεθόδου, ἀνεῖν τῷ λαβεῖν τὴν ὀρισμὸν τῷ ὀρισμῷ. id. f. 80 b.
- 92a ἐπεὶ ἡσάν τινες πειρώμενοι δι' ὑποθετικῶν συλλογισμῶν ἀπο- 20. δεικνύειν τὸδε ὀρισμὸν εἶναι τῆς μεθόδου, ἐλέγχει καὶ αὐτοὺς ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτῶντας. καὶ τὸ μὴ κακὸν λέγειται διαιρετόν ὡς ὑπερβολὴ καὶ ἐκλείπει θεωρούμενον (κακὸν γὰρ καὶ ἡ θρασυτήτης καὶ ἡ δειλία), τὸ δὲ ἀγαθὸν ἀδιαίρετον, διότι ἐν μεσότητι θεωρεῖται, ἡ δὲ μεσότης μία, 30 τὸ δὲ ἐν ἀδιαίρετον. id. ib.
- 92a τῆς λύσεως ἐστὶν ἐνστάσεως. ἴσως γὰρ τις ἐνέστη λέγων, τί 23. κακίζεις τὴν δεῖξαντα τὸ ἀδιαίρετον ὀρισμὸν τῷ ἀγαθῷ, ἐκ τῆς λαβεῖν τὸ διαιρετὸν ὀρισμὸν τῷ κακῷ; ἀρὰ γὰρ ὁ χρὴ λαβεῖν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν τινὰ δι' ὧν ἀποδείξομεν τὸ ζητούμενον; λύων ἔν τῇ 35 ἐνστάσει ταύτην φησὶ, λαμβάνειν χρὴ εἰς τὸ ἀποδείξαι τὸ τί ἦν εἶναι ἡμῖν τὸ ἀδιαίρετον ὀρισμὸν τῷ ἀγαθῷ τινὰ, πλὴν ὅτι αὐτὸ τὸ προκείμενον καὶ ζητούμενον, ἀλλ' ἑτερόν τινα. id. ib.
- 92a ταῦτάς τινες, εἰς τὴν δεῖξιν τῆς μεθόδου εἶναι καὶ τῷ ὀρισμῷ ἑτερόν τι 24. λαμβάνει ὁ ὁ κεχώρισται. διὰ γὰρ τινος ληφθέντος μέσου ἑτέρου τῶν 40 ἐξ ὧν τὸ συμπέρασμα ὅρων ὁ συλλογισμὸς, καὶ ἐκ προτάσεων τινῶν, ὁ ἐδήλωσεν εἰπὼν "καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ὅτι ἐστὶ τὸδε καὶ τῆς μεθόδου λαμβάνειται," ταῦτάς τινες προτάσεις. ὁ μὴν αὐτὸς δὲ δεῖ δεῖξαι, ἡ ὅτι τὸ αὐτὸ ἐστὶ τῷ δεικνυμένῳ ἡ ἀντιγράφει αὐτῷ. ὁ γὰρ τοιαῦτον τι λαμβάνων τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται, λαμβάνων πρὸς ἄλλο. Anonym. 45 f. 104 b.
- 92a ἡμῖν ὁδὸς τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἔχει πρὸς τὸ ζητούμενον, ὁδὸς 27. ἀντιγράφει πρὸς αὐτό. τὸ δὲ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ τὴν αὐτὴν ἀντιλο- γίαν ἔχει, ὡς ἐδείξαμεν, καὶ ἀντιγράφειν ἡμῖν δι' ἀλλήλων δεῖ- 92a κνυται. Ioh. Phil. f. 80 b.
- τάχα ἔν τῷ εἰποι τις ἂν ὅτι δι' ἐπαγωγῆς δυνατόν. καὶ πῶς; 92a ἐπαγωγὴ μὴ γὰρ ἐκ τῶν καθ' ἑκάστον, ὀρισμὸς δὲ ὁδὸς τῶν καθ' 37. ἑκάστον, καὶ ἐπαγωγὴ μὴ ἄλλα κατ' ἄλλα, ὀρισμὸς δὲ τῶν ἀνεῖν συμπλοκῆς λεγομένων. Themist. f. 11.
- δεδείκνυται ὅτι ὅπως ὡς ἀναγκαῖον ἐστὶν ἅπαν πρᾶγμα δεικνύει 92b ὅτι ἐστὶ δι' ἀποδείξεως, εἰ μὴ ὁσὶα εἴη. ἀντὶ τῆς εἰπεῖν ὀρισμὸν 12. εἰπεῖν ὁσὶαν. ταῦτάς τινες, μόνον ὁ ὀρισμὸς ὅτι ἀποδεικνύειται δι' ἀπο- 92b δεῖξεως. Ioh. Phil. f. 81 b.
- ἡμῖν τὴν φύσιν τῷ πράγματι δι' ὀρισμῷ τὸ εἰ ἐστὶ τρίγωνον, 92b ὅτι εἴσεται δι' ὀρισμῷ ἀλλὰ δι' ἀποδείξεως. ἀλλὰ τῆς ἀδύνατον 17. δέδεικνυται, τὸ δὲ εἶναι τί ἐστὶ τρίγωνον ἐν τῷ ἀγνοεῖν εἰ ἐστὶν ὅλως τρίγωνον. id. ib.
- φησὶ γὰρ, εἰ καὶ ἐστὶ τί ἔχον τὸ ἴσον ἀπὸ τῆς μετὰ ἀφίσταται, 92b ἡμῖν τὸ ἐπίσης ἀπὸ τῆς κέντρο ἀφίσταται, ἀλλ' ὅπως ὁ ὀρισμὸς ὅτι 21. δεικνύει διὰ τί τὸ ὀριζέται ἐστὶν ἐπίσης ἀπὸ τῆς κέντρο ἀφίσταται, ὅτι δεικνύει διὰ τί τῆς μεθόδου ἡμῖν ὁ ὀρισμὸς τῷ κύκλῳ ἀφίσταται ὅπως ὅσον γὰρ ἀπὸ τῆς ὀρισμῷ ὁ δεικνύειται ὅτι τῷ κύκλῳ ἐστὶν ὅπως ὁ ὀρι- 25 μὸς. εἴη γὰρ ἂν ἴσως ὁ τῷ κύκλῳ ἀλλὰ τῷ ὀρειχάλλῳ. τὸ δὲ ὀρει- χαλκόν ἐστὶν εἶδος ὕλης μὴ νῦν εὐρισκομένης, ἡ ὀρειχαλκός ἐστὶν ὁ λευκὸς χαλκός, ὡς Ἡσίοδος ἐν τῇ Ἀσπίδι φησὶν "ὡς εἰπὼν κνη- μίδας ὀρειχαλκοῖο φαεινῶν δύσατο." ἀλλ' αἰεὶ ἔξεστι τῷ βυλο- μένῳ ἐρωτᾶν τὸ διὰ τί, ἡμῖν πόθεν δῆλον ὅτι τὴν ἀνθρωπίνην δηλοῖ 25 ἡ ὅτι ὁ ἄνθρωπος τοιαῦτον ἐστὶν. id. f. 82.
- ἡμῖν ὁ ὀρισμὸς ὅτι ἐστὶ δηλωτικὸς τῆς μεθόδου ἐστὶν ἡμῖν τῆς 92b φύσεως τῷ πράγματι. ἐξωθεν δὲ προσληπτέον τὸ δηλωτικόν, 27. ἵνα σαφές τὸ λεγόμενον ἦ. "εἴη... ἀτοπον" ἡμῖν ὀνοματωδῆς. ἀλλ' ἀτοπὸν ἐστὶ τὸ δῆναι τὴν ὀρισμὸν ὀνοματωδῆ εἶναι. ὅπως γὰρ 30 ἐστὶ καὶ τῶν μὴ ὄντων ὀρισμὸς, εἴη τὰ μὴ ὄντα ὀνόματα ἔχοντα καὶ ὀρισμὸς ὀνοματωδῆς, ἡμῖν παριστῶντας ὅτι σημαίνει τὸ ὄνομα. id. ib.
- ἀρχεῖται ἐντεῦθεν θεωρεῖν πῶς ἐστὶ δυνατόν ἀποδείξαι γενέσθαι 93a τῷ ὀρισμῷ. ἵνα δὲ σαφέστερος ὁ ἐφερμηνευτικὸς λόγος τῷ κειμένῳ 3. γέννηται, θεωρητέον ποσῶς ὁ ὀρισμὸς... ἀλλὰ σαφηνίσαντα τὸ κείμενον. ἐπεὶ δὲ τὸ εἰδέναι τὸ τί ἐστὶ καὶ τὸ εἰδέναι τὸ αἶτιον τῷ εἰ 35 ἐστὶ τὸ πρᾶγμα ταῦτά εἰσιν (τὸ γὰρ τί ἐστὶν ὀρισμὸς ἐστὶν, ὁ δὲ ὀρι- μὸς εἶδος, τὸ δὲ εἶδος αἰτίον), τὸ τί ἐστὶν ἀρα αἰτίον. ὁ γὰρ ὀρισμὸς δηλοῖ τὴν αἰτίαν τῷ εἴτε ἐστὶ τὸ ζητούμενον πρᾶγμα ὑφ' ὅπως εἴτε καὶ 40 μὴ. προδετέον δὲ τῷ τῷ τῷ ἐγγχωρεῖ γενέσθαι ἀποδείξαι τῷ ὀρισμῷ... εἰ τοίνυν τὸ αἶτιον, ἡμῖν ὁ ὕλικὸς ὀρισμὸς, ἑτέρος ἐστὶ παρὰ τὸ ὀρι- 45 ζόν, καὶ ἐνδέχεται ἀποδείξαι αὐτόν, ἀνάγκη μέσον λαβεῖν ἐν συλλογισμῷ τὸ αἶτιον ἡμῖν τὸν εἰδικὸν ὀρισμὸν, καὶ ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογισθῆναι διὰ τὸ εἶναι τὸ ἀποδεικνύμενον καὶ καθόλου καὶ κατη- 50 γορικόν. ἀποδεικνύμενον δὲ ἐστὶ τὸ πᾶς θυμὸς ζῆσις τῷ περικαρ- δίν αἵματος. εἰς μὴ δὴ τρόπος ὅπως ὁ ἐξητασμένος καὶ ἀποδοθεὶς, καθ' ὃν ἐνδέχεται τὸ τί ἐστὶν ἡμῖν τὸν ὕλικὸν ὀρισμὸν ἀποδείξαι δι' 55 ἄλλου ὀρισμῷ τῷ εἰδικῷ. id. f. 82 b.

93^a δύνασθαι τὸ "ὅτι τοῦτο ἢ ταυτὲ ἢ ἄλλο" εἰρηκέναι οὐχ ὡς
5. συγχωρῶν εἶναι τὸ αὐτὸ αὐτῷ αἴτιον (δοκεῖ γὰρ ἄλλο εἶναι τὸ
αἴτιον καὶ τὸ εἶναι αἴτιον ἐν πᾶσιν). ἀλλ' ὑπὲρ τῷ ὁλοκλήρῳ
χρήσασθαι διαιρέσει, καὶ εἴη ἂν τὸ "εἰ τοίνυν ἐστὶν ἄλλο" ἐπενη-
νεγμένον σημαντικὸν τῷ ὀφείλειν τὸ αἴτιον ἄλλο εἶναι. Anonym. f. 105 b.

93^a ἤγουν ἄλλον μὴ τὸν ὁρισμὸν τῷ πράγματι τὸν ὑλικὸν ἀποδεί-
12. ξει, τὸν δὲ, τὸν εἰδικόν, ὅτι ἀποδείξει διὰ τὸ εἶναι ἄμεσον. Ioh. Phil. f. 82 b.

93^a λογικὸν συλλογισμὸν τὸν μὴ ἀποδεικτικὸν ἀλλὰ διαλεκτικόν 10
15. τε καὶ δι' ἐνδόξων συνάγοντα εἴωθε λέγειν. εἰπὼν δὲ τὴν τοιαύτην
δείξει λογικὴν εἶναι ἀλλ' ὅτι ἀποδεικτικὴν, ἐξῆς πρότερον ζητῆσαι,
εἰ ὅπως ἐνδέχεται, πῶς καὶ τίνα τρόπον. καὶ ὑπομνήσας ἡμᾶς τῶν
κατ' ἀρχὰς εἰρημένων, ἀποδείξει καὶ τὴν πρὸς αὐτὰ ἀκολουθίαν
ὅτι ἀποδείξειν ὅτι ὅσον τε ὁρισμὸς γενέσθαι, ἐστὶ μέντοι δι' ἀποδείξεως 15
τρόπον τινα ὁρισμὸν εὑρεῖν. Anonym. f. 105 b.

τὸ δι' ἀδήλων ἀδήλων δεικνύειν ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι ἐστίν. λε-
γέσθω γὰρ ὁ συλλογισμὸς ὅτος λογικός, ἀλλὰ μὴ ἀποδεικτικός·
πολλὰ γὰρ ἔχει τὰ αἰτήματα. Ioh. Phil. f. 83.

93^a τὸ εἶναι πολλαχῶς ἐν ταῖς ἀποδείξεσι μέτιμεν· ἐνίοτε μὲν γὰρ 20
21. ἀπὸ συμβεβηκότος καὶ πόρρω τῆς ὑσίας τῷ πράγματι, ἐνίοτε δὲ
ἀπὸ τῷ πράγματι καὶ τῷ ἐκείνῳ τι ἔχειν, ὅσον ὅτι εἰσὶ θεοὶ ἀπὸ
συμβεβηκότος μὲν, ὅτι εἰσὶ βωμοί, ὡς Χρυσίππος φησιν, ἀπὸ
δὲ τῷ πράγματι, ὅτι θεραπεύουσιν, ὅτι προλέγουσιν, ὅτι κινῶν
τὸν ἄπειρον χρόνον ποικίλας κινήσεις. ἐστὶ δὲ καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν τῶν 25
πράγματι τὰ μὲν ἐγγυτέρω τὰ δὲ πορρωτέρω, καθάπερ δὴ καὶ
ἐπὶ τῶν εἰρημένων παραδειγμάτων. ὅσα μὲν ἔν ἀπὸ συμβεβηκό-
των γινώσκουμεν ὅτι ἐστίν, ἀπὸ τούτων ὑδεμίαν ἔχομεν ἀφορμὴν
πρὸς τὸ εἰδέναι καὶ τί ἐστίν. Themist. f. 11 b.

τῷ δὲ γινώσκειν τὸ εἶναι ἐστὶν ἀπὸ συμβεβηκότων, παραδείγ- 30
ματα ταῦτα, ὅσον γινώσκουμεν βροντὴν εἶναι ἀπὸ τῷ γίνεσθαι καὶ
εἶναι τινὰς ἐμβροντήτας ἀπὸ τῷ ψόφῳ. ἐμβρόντητοι δὲ εἰσιν οἱ
τὸν νῦν ἀπολέσαντες ἀπὸ τῷ ψόφῳ. Ioh. Phil. f. 83.

93^a δοκεῖ δὲ μοι ὁ μὲν σύνδεσμος ἐκ περιττῶ κεῖσθαι, ἵνα ἡ, ὣν
29. ὅν ἔχομεν τῷ ὅτι ἐστὶ γινώσκων διὰ τινος τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ καὶ ἐν τῇ 35
ὑσίᾳ αὐτῶν ὄντων, ἔξω πρῶτον δεικνύμενον καὶ ἐχέτω ὅ. ὣν γὰρ,
φησὶν, ἔχομεν ἐν τῇ τῷ εἶναι γινώσκει, περιέχομεν τὸ τί ἐστίν. ἔξω
παραδεικτικὸν ὁ παρατίθεται. Anonym. f. 106.

93^a εἰ δὲ τὸ μέσον ὅτι ἐστὶν αἴτιον ὑσιώδες, καὶ διὰ τούτο τῷ μὲν 40
36. συμπεράσματος ἐστὶν αἴτιον τῷ δὲ πράγματι ὅ, τὸ ὅτι μόνον
γινώσκουμεν, τὸ δὲ διότι ἀγνοῦμεν. Ioh. Phil. f. 83 b.

τὸ "ἂν διὰ μέσων ἢ" δηλωτικὸν τῷ ἂν δι' οἰκείων καὶ αἰτίων,
μὴ τῷ συμπεράσματος μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ πράγματι. ταῦτα
γὰρ κυρίως μέσα. ἢ γὰρ διὰ τοιαύτων μέσων, ἢ καὶ κυρίως ἐστὶ μέσα,
γινώσκεις τὸ ὅτι ἐστὶ, καὶ τῷ διὰ τί ἐστίν. ἀλλὰ καὶ τῷ τί ἐστὶ γινώσκεις 45
ἐστίν, ὡς ἐρεῖ. ὁ γὰρ τοιαύτος ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἄκρων. εἰ
δὲ μή, διὰ μέσον, τατέσθω, εἰ δὲ μὴ δι' αἰτίαν ἀλλὰ διὰ τινος
συμβεβηκότος. Anonym. f. 106.

εἴη ἂν καταλληλότερον ἢ λέξεις, εἰ ἔχοι ἀντὶ τῷ "τοίνυν" τὸ εἰ 93^a
γὰρ τῷ γ' ὑπάρχοι τὸ β'. τούτο γὰρ ἀκολουθεῖ τῷ "εἰ δὲ μή, τὸ ὅτι," 39.
τὸ διότι δὲ ὅ. id. ib.

ἔλεγον τινες τὴν ἐκλειψιν καταστροφὴν τῆς σελήνης· τὸ γὰρ 93^b
5. μέρος αὐτῆς τὸ πρὸς ἡμᾶς ἔλεγον εἶναι πεφωτισμένον ὑπὸ τῶν
ἀκτίνων τῷ ἡλίῳ ὑπὸ τὴν γῆν ὄντος, τὸ δὲ μέρος αὐτῆς τὸ πρὸς
ὑρανὸν εἶναι ἀφώτιστον, ὅπερ καὶ φρεσφόμενον πρὸς ἡμᾶς ποιεῖ τὴν
ἐκλειψιν. Ioh. Phil. f. 84.

παραδίδωσι κανόνα, πῶς ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀποδείξει εὐρήσεις 93^b
12. τὸς ὁρισμούς, καὶ φησὶν, ἐπειδὴ καὶ αἱ δύο προτάσεις ἑμμεσοὶ εἰσι,
πρὸς ἀπόδειξιν μὲν τῆς ἐλάττονος λάβε τὴν ὑσίαν ἐμφυχὸς αἰσθητικῆς,
ὁ ἐστὶν ὁρισμὸς τῷ ζῶντι, ἐν δὲ τῇ ἀποδείξει τῆς μεζονος λάβε
μέσον ὅρον τὸ ἀνὰ μέρος δεκτικὸν εἶναι τῶν ἐναντίων, ὁ ἰδίον ἐστὶ
τῆς ὑσίας. id. ib.

ἔκταν ὅδε τί ἐστὶ θεός, δι' ἀποδείξεως γίνεσθαι γινώριμον· ὁ γὰρ 93^b
ἀποδεικτὸν τὸ θεὸς εἶναι· ὁ γὰρ ἐστὶ λαβεῖν αἴτιον ἕτερον· τὸ γὰρ 22.
ὠφελεῖν καὶ τὸ κινεῖσθαι τὸν ἅπαντα χρόνον δεικτικά μὲν τῆς ὑσίας καὶ
ἐξ αὐτῶν τῷ πράγματι, ὁ μὲν αἴτια τῷ εἶναι. ἢ τάχα ἐστὶ καὶ ἐκ
τῶν τοιαύτων ὁρισμὸν τινα ἀποδοῦναι, ὅσον θεός ἐστὶ ζῶν αἰδίον,
εὐπονητικὸν ἀνθρώπων. ἢ εἴπερ ἐστὶ καὶ ὁρισμὸς ταῦτα, εὐθύς καὶ
αἴτιον τῷ εἶναι· τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι αἴτιον καὶ ἀρχή. Themist.
f. 11 b.

ἤγουν λέγει εἰς λόγος καὶ ὁ εἰδικὸς ὁρισμὸς, ὁ ἐν καθ' ἐνός 93^b
δηλῶν καὶ κατὰ συμβεβηκότος, ὡς τὸ θυμὸς ἐστὶν ὁρεξὶς ἀντιληψέως... 36.
εἰς μὲν δὴ ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ ὅρι κυρίως τὸ λόγος ἐν καθ' ἐνός κατη-
γορῶν μὴ κατὰ συμβεβηκότος, ἄλλος δὲ ὁρισμὸς τῷ ὅρι ἐστὶ λόγος ὁ
δηλῶν διὰ τί ἐστίν, ἤγουν ὁ ἔχων τὴν αἰτίαν τῷ πράγματι ἅμα καὶ
τὸ αἰτιατόν. Ioh. Phil. f. 84 b.

εἶπε δὲ τὸ "συνεχῆς," διότι ἡ ἀπόδειξις τὸ πᾶν δείκνυσσι. τούτο 94^a
δὲ ἐν μόνῳ τῷ πρώτῳ χήματι δείκνυσθαι. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ χή- 6.
ματι συνεχεῖς καὶ κατὰ εὐθείαν κείνεται οἱ ὅροι, καὶ ὅτι ὡς ἐν τῷ δευ-
τέρῳ χήματι ἢ ἐν τῷ τρίτῳ ὁ μέσος ἔξω κείνεται τῶν ἄκρων.
id. f. 85.

ἀποδείξει δὲ συνεχῆ ἔφη ἢ ὅτι ἐν πρώτῳ χήματι (τὰ γὰρ 94^a
ἐν τούτῳ συνεχῆ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀκολουθίαν λαμβάνει τῷ τῶν
μέσων μὴ ἔξω τῶν ἄκρων ἀλλὰ μεταξὺ κείνεται) ἢ συνεχῆ, ὅτι
μὴ διηρημένης εἰς προτάσεις ἀλλ' ὑφ' ἐν ἐξηγητημένης· ὁ γὰρ λέ-
γων λόγος "διὰ τὸ ἀποσβέννυσθαι τὸ πῦρ ἐν τοῖς νέφεσιν ὁ ἐγγινώ-
μενος ἐν αὐτοῖς ψόφος βροντῆς ἐστίν" ὅτι ἔχει διηρημένον τὸν λόγον
εἰς τὰς προτάσεις, ὅδε δὲ ὅτι τὸν μέσον λαμβανόμενον, ἀλλὰ συνε-
χεῖς εἶρηκε τὸς ὅρους. Anonym. f. 107.

ὁ δὲ ὁρισμὸς ὁ εἰδικός, ὅς καὶ ἀμέσως ὑπάρχει τῷ ὁρισμῷ, 94^a
θέσις ἐστὶ δηλωτικὴ τῷ τί ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, ἤγουν τῆς ὑσίας τῷ 9.
πράγματι ἀναπόδεικτος. Ioh. Phil. f. 85.

εἰς μὲν ἐστὶν ὁρισμὸς λόγος δηλωτικός, τατέστι τὸ πρᾶγμα, 94^a
ἀναπόδεικτος, ὅς ἐστιν ὁ εἰδικός· εἰς δὲ ἐστὶν ἤγουν ἕτερος συλλα- 11.
γισμὸς, τατέστι διαφέρων τῆς ἀποδείξεως τῇ πτώσει ἤγουν τῇ
θέσει, ὅς ἐστιν ὁ σύνθετος· τρίτος δὲ ἐστὶν ὁρισμὸς ὁ ὑλικός, ὅς καὶ

- ἀποδείκνυσι καὶ συμπέρασμα τῆς ἀποδείξεως γίνεσθαι, τῆς αἰτίας ὅτις ἐστὶ καὶ ἀποδεικτικός, ἀποδείκνυσι διὰ μέσου τῆς εἰδικῆς. id. ib.
- 94a αἰτία εἰσι τέσσαρα, εἰδικὸν ποιητικὸν ὑλικὸν καὶ τελικόν·
21. τότε γὰρ λεγόμεθα ἐπίστασθαι τὸ πρᾶγμα ὅταν γινώσκωμεν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἔστιν, εἴτε τὴν ὑλικὴν αὐτῆς αἰτίαν εἴτε τὴν εἰδικήν 5 εἴτε τινὰ τῶν ἄλλων. ἀντὶ δὲ τῆς εἰπεῖν εἰδικὸν αἰτίον, εἶπε "τὸ τί ἦν εἶναι." τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι ὁρισμὸς ἐστὶν ἐσιώδης, ὁ δὲ ἐσιώδης ὁρισμὸς εἰδικὸν αἰτίον ἐστὶν ὡς τὸ εἶδος καὶ τὴν ὑπόθεσιν παριστῶν τῷ πρᾶγματι· τὸ τί ἦν ἄρα εἶναι εἰδικὸν αἰτίον ἐστὶν. ἀντὶ δὲ τῆς εἰπεῖν ὑλικόν, εἶπε "τὸ τίνων ὄντων ἀνάγκη τῷτο εἶναι" ἦγον τὸ 10 εἶδος. τὸ δὲ "τίνων ὄντων" παριστᾷ τὴν ὕλην. ἐν χρεῖα γὰρ γινόμεθα τῆς ὕλης διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰδῆς· αὐτὴ γὰρ καθ' αὐτὴν ἡ ὕλη τὸ ἀναγκαῖον ἔχει, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶδος. ἐν χρεῖα ἔν γινόμεθα τῶν ὑλικῶν. id. ib.
- 94a διὰ τῆς "τίνος ὄντος ὀρθῆς" ἐδήλωσε τὸν τρόπον τῆς αἰτίας, 15
23. ὅτι τὴν ὡς ὕλην αἰτίαν ζητεῖ. τῆς δὲ συμπεράσματος, τῆς τὴν ἐν ἡμικυκλίῳ γωνίαν ὀρθὴν εἶναι, αἰτίον ὡς ὕλη μέσος ὅρος ληφθεὶς τὸ δύο ὀρθῶν ἡμίσεια. δέδεικται δὲ καὶ τῷτο ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Εὐκλείδους στοιχείων. Anonym. f. 107 b.
- 94a ἦγον ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ ὑλικὸς ὁρισμὸς δέδεικται μέσος λαμβανόμενος ἐν τῇ ἀποδείξει. "τὸ μέσον." ἐνταῦθα τὸ τὸ ὡς παρέλκον ληπτέον. Ioh. Phil. f. 85 b.
- 94b φέρε προὐ τῆς τῆς κειμένου ἐξηγήσεως περὶ αὐτομάτου καὶ τύχης
23. μικρόν τι φιλοσοφῆσωμεν, ἵνα μὴ ἡ ἀκολουθία τῆς τῆς κειμένου ἐξηγήσεως ἐκκρῇ. id. f. 86 b.
- ἡ γένεσις ἔν τῷ μέσῳ καὶ αἰτίᾳ τὴν αὐτὴν ἔχει τάξιν ἐφ' ἀπάντων, ἀλλ' ἔμ' πρῶτην, ὡς ἐπὶ τῶν κινητικῶν, ἔμ' δὲ τελευταίαν, ὡς ἐπὶ τῶν τελῶν καὶ ὡς ἐνεκεν, ἔμ' δ' ἅμα, ὡς ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν καὶ τῆς τῆς εἶναι. Themist. f. 12.
- 94b ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλο θεώρημα λέγει. "μὴ ἀκριβο-
27. λογύμενος δὲ ἀντὶ τῆς εἰπεῖν ἔνεκα εἶπεν "ἐνεκά τινος." ἕτερα γὰρ ἀλλήλων εἰσὶ τὸ ἔνεκα καὶ τὸ ἐνεκά τινος. ἔνεκα γὰρ τινος λέγει πάντα τὰ προὐ τέλους γινόμενα, ἀφορῶντα δὲ πρὸς ἀπλότητα τῆς τέλους, ὡς ὁ θεμέλιος οἱ τοῖχοι καὶ ὁ ὀρόφος ἐνεκα τῆς τέλους εἰσὶ τῆς οἰκίας. ἔμ' δὲ ἐνεκα λέγει τὸ τελικὸν αἰτίον ἦγον 35 ἡ οἰκία. Ioh. Phil. f. 86 b.
- 94b λαμπτήρας νοεῖ ἡ τὰ ὑελία, ἀ διὰ τῆς γυφειμπλαστικῆς
23. τέχνης ἐπιτίθενται ταῖς οἰκίαις χάριν τῆς φωτίζεσθαι ταύτας, ἡ τὸ ἐκ δορᾶς λεπτῆς κατασκευαζέμεν ἐξ ἐπινοίας τῶν ἀνθρώπων χάριν τῆς μὴ τοῖς λίθοις προσκύνειν τὸς νύκτωρ βαδίζοντας. ἡ γὰρ δορὰ 40 καὶ τὰ ὑελία φυσικά εἰσιν, ὡς τὸς πόρους ἡ φύσις μεγάλως πεποίηκε, τεχνικά δὲ εἰσι τὰ γυφειμπλαστικά, οἷς ἐντίθενται τὰ ὑελία, ὡσαύτως καὶ τὸ κατασκευαζέμεν ἐκ τῆς δορᾶς. τὸ δὲ πῦρ λίαν ἐστὶ λεπτομερέςατον. id. f. 87.
- 94b ζητεῖ γὰρ, ἄρα ὡς περὶ ἐπὶ τῶν ὄντων τῶν καθ' ὁλοκληρίαν 45
31. ὑφεσώτων πραγμάτων, ἀποδίδωσι καὶ ὑλικά αἰτία καὶ τελικά. γινόμενον δὲ πρᾶγμα ἐστὶ καὶ ἡ βροντὴ διὰ τὸ καὶ μέρος συνίστασθαι καὶ δείκνυσιν ὡς ἀπὸ τῆς παραδείγματος, ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀποδίδωσι καὶ ὑλικά αἰτία καὶ τελικά. οἷον πρὸς τὸν ζητῶντα εἰ βροντᾷ, ἔρεῖς ὑλικὸν αἰτίον τὸ ἀποσβέννυσθαι τὸ πῦρ. οἱ δὲ Πυθαγόρειαι τελικὸν αἰτίον ἀποδίδουσι τῆς βροντῆς τὸ διὰ τῆς ψόφου τὸν Δία ἐπαπειλεῖν καὶ φοβεῖν τὸς ἐν τῷ Ταρτάρῳ Τιτᾶνας. id. ib.
- τὴν αἰτίαν ἐνταῦθα ἀποδίδωσι δι' ἣν ἐν τοῖς φυσικοῖς πρᾶγμα- 94b
μασι δύο αἰτίας ἀποδίδωμεν, ὑλικὴν καὶ τελικὴν, καὶ φησιν, ἐπειδὴ 36. ἕκαστον τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἐξ ὕλης καὶ εἰδῆς σύγκειται. λέγει δὲ καὶ τὸ ἐνεκα τῆς ἦγον τὸ ἔνεκα φύσις, λέγει καὶ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἦγον ἡ ὅλη φύσις. ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν πραγμάτων τὸ εἶδος καὶ τὸ τέλος ταυτά. . . ἐπεὶ δὲ ἐκάλεσε τὴν ὕλην ἀνάγκην, διαίρει τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὴν κατὰ φύσιν ὁρμήν καὶ κίνησιν καὶ εἰς τὴν βίαν παρὰ τὴν ὁρμήν καὶ εἰς τὴν παρὰ φύσιν κίνησιν. ἐν δὲ ἑτέροις πραγματεῖαις αὐτῆς διαίρει τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὸ ἀπλῶς καὶ κυρίως ἀναγκαῖον, ἀ ἐντεῦθεν παρέλειψε. id. ib.
- ἀνάγκην, ὡς εἵπομεν, λέγει τὴν ὕλην. ὕλη δὲ τῆς ἀνδριαν- 95a
τοποῖς ὁ χαλκός, τῆς δὲ οἰκίας οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα. φησὶ γὰρ 4. ὅτι οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα ἔμ' τὴν φυσικὴν αὐτῶν δύναμιν δύναται κινήσθαι καὶ ἀποτελεῖσθαι οἰκίαν, εἰ μὴ παρὰ τῆς οἰκοδόμου κινήσιν, εὐάρμοσον σύνθετον χοῖον. id. f. 87 b.
- τὸ αὐτό, φησὶν, αἰτίον εἶναι δεῖ τῷ εἶδει. τῷτο γὰρ ἐνδεῖ τῇ 95a
λέξει. Anonym. f. 108 b. 10.
- περὶ αἰτίᾳ λέγει ἐνταῦθα εἰδικῶς, ὅπερ ἅμα ἐστὶ τῷ αἰτιατῷ, 95a
καὶ ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι ἀκολουθίας τῆς τε αἰτίᾳ καὶ αἰτιατῷ, ὅθεν ἀν- 22. τις ἀρξῇ, ἦγον εἴτε ἀπὸ τῆς αἰτίᾳ εἴτε ἀπὸ τῆς αἰτιατῷ. ἀντι- 25 σρέφουσι γὰρ πρὸς ἀλλήλα. Ioh. Phil. f. 88.
- αἰτία λέγει μὴ ἅμα ὄντα τοῖς αἰτιατοῖς, ἀλλὰ προηγμένα 95a
αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον, τὸ ὑλικὸν καὶ ποιητικόν. id. ib. 24.
- ἦγον ὡς περὶ καὶ ἡμεῖς δοξαζόμεν ταῦτα μὴ ἅμα τοῖς αἰτια- 95a
τοῖς θεωρεῖσθαι. ζητῶμεν ἄρα ἐστὶ ἐν τῷ συνεχεῖ χρόνῳ τῷτο 25. γινέσθαι, ἦγον οἰκίαν, ἕτερον ἀποδοῦναι αἰτίον γινόμενον, ἦγον τὸ εἶναι λίθος καὶ ξύλα. . . πᾶσα δὲ γένεσις καὶ κίνησις ἐν χρόνῳ ἐστὶν, ὁ δὲ χρόνος ἐστὶ συνεχὴς ὅτι, διότι μέτρον ἐστὶ κινήσεως ὅπως ἦγον μετρούμενος, ἦγον τῆς ἡλίου, ἥτις κύκλῳ γίνεσθαι, ἡ δὲ κύκλῳ κίνησις συνεχὴς ἐστὶ καὶ ἀδιάκοπος, ἡ δὲ κατὰ εὐθείαν κίνησις διακόπτεται. id. ib.
- "τῷ δὲ γινέσθαι ἕτερον γινόμενον" ἀντὶ τῆς τῆς δὲ γεγονό- 95a
τος ἕτερον προὐ αὐτῆς γεγονός, ὡς ἅμῃ ἐπὶ τῶν γεγονότων εἶναι, 26. ἔμ' μὴν καὶ ἅμα, ὡς περὶ τὸ β' ἅμῃ ἐπὶ τῶν ἐσομένων καὶ τὸ γ' ἅμῃ ἐπὶ τῶν γινόμενων. τοῖστος γὰρ καὶ τῆς γινέσθαι δεῖ τι ἐμ- προθεν ἐγένετο. γράφει δὲ καὶ "τῷ γινέσθαι τῷ τῷτο γεγονέναι." διὰ γὰρ τῶν εἰληφε ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς παρεληλυθότος χρόνου ἀμφοτέρω, τὸ τε αἰτίον καὶ τὸ αἰτιατόν, ποτὲ δ' ἐπὶ τῆς μέλλοντος σώζει δ' ἐπὶ τῶν ἡ ἀκολουθία, εἰ ἀπὸ τῶν ὑτέρων γένεσθαι καὶ τῶν αἰτιατῶν. Anonym. f. 109.
- ἔμ' δὲ τὴν αὐτὴν ἀνάγκην λαμβάνει κατὰ τὸν καὶ ἀνωθεν ἀρχο- 95a
μένοις, ἀλλ' ἀρχομένων μὲν ἀπὸ τῶν αἰτίων ὑδερίαν ἀνάγκην ἔχει 27. τὰ συμπεράσματα, ἀρχομένων δὲ ἀπὸ τῶν αἰτιατῶν τὴν ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ συλλογισμοί. Themist. f. 12 b.

95^a ταῦτα ἀπορήσας φησίν, εἰ καὶ τὸ προγενέστερον ἀνάγκη πρῶ-
 28. τον ὑπάρχειν τῷ αἰτιατῷ ἐπὶ τῆς τῶν πραγμάτων γενέσεως. . .
 ἀλλ' ἔν τῷ συλλογισμῷ δεῖ προλαμβάνειν τὰ ὑτέρα, ἢ ὅπως
 ἐξ ἀνάγκης ἐπακολούθησεν τὸ πρότερον. Ioh. Phil. f. 88.

95^a ἦγυν ἀπὸ τῆς ὑτέρας ἀρχῆς τῶ συλλογισμοῦ, αἶον εἰ Σωκρά-
 31. τῆς ἔσαι, ἐξ ἀνάγκης ἔσαι καὶ Σωφρονίσκος. . . γυμνάζει τὴν
 λόγον ἐπὶ τῶν γεγονότων καὶ ὑποτίθησι γεγονότα καὶ τὴν Σωκράτην
 καὶ τὴν Σωφρονίσκον, καὶ φησιν, εἰ ἐφ' ὧν τὸ αἶτιον καὶ αἰτιατὴν γε-
 νέσθω, ἀπὸ τῶν ὑτέρων δεῖ ἀρχεσθαι. id. f. 88 b.

95^a δεῖ δὲ τὸ "ὡς" ἐπεὶ τὸ αἰτιῶδες τῶν πρὸ αὐτῶ συνάπτειν.
 32. ἔτι γὰρ ὅτε ἀορίστου ὅτε ὀριζέμενος ἔσαι χρόνον. . . ὁ ἐδήλωσε διὰ
 τῆς, ὡς δ' ἐπὶ τῶν γεγονότων ψευδὴς ἢ ἀκολούθησις, ὅτι καὶ ἐπὶ
 τῶν ἐσομένων. . . καὶ γὰρ ἀληθὲς ἐπὶ τῶν λεγομένων ἔσαι αἰεὶ, ὅτι
 εἰ τὸ α' ἔσαι, καὶ τὸ μετ' αὐτό. ὅδε ἐπεὶ τότε γέγονε, τότε ἔσαι.
 καὶ λέγει τῷ αἰτιῶ, ὁ καὶ τῶν φθασάντων ἐστὶν αἶτιον, ὅτι τὸ
 μέσον δεῖ, τῷ αἰτιῶ τὸ κύριον αἶτιον, τοῖσιν ὡς πάντως τὸ
 αἰτιατὴν συνυπάρχει, ὁμογόνον εἶναι τῷ αἰτιατῷ, τῷ αἰτιῶ αὐτῷ
 χρόνῳ, καὶ συνυπάρχει καὶ ὁμογόνον γίνεσθαι. Anonym. f. 109.

95^a τὸ μέσον ἦγυν τὸ αἶτιον ὁμογόνον δεῖ εἶναι τῷ αἰτιατῷ, ἦγυν
 36. ὁμοχρονόν τῶν γεγονότων πραγμάτων καὶ τὸ αἶτιον ἔσαι γινόμενον
 καὶ καθεξῆς. ἐπὶ δὲ τῷ γέγονε καὶ τῷ ἔσαι ἔκ ἐνδέχεται εἶναι τι
 ὁμογόνον. τὸ γὰρ γεγονὸς πῶς ἔσαι τῷ ἐσομένῳ ὁμογόνον, εἴγε
 τὸ μὴ παρεληλυθότος ἐστὶ χρόνον τὸ δὲ μέλλοντος; Ioh. Phil.
 f. 88 b.

95^b τὸ προκείμενον ζήτημα τοῖς περὶ κινήσεως ἐστὶν οἰκειότερον,
 1. ἔνθα καὶ πλατύτερον περὶ τῆς γενέσεως διαλαμβάνει ἐν τῷ τετάρτῳ
 τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως. ἐνταῦθα δὲ μικρόν τι παρεκβὰς ἀφ'
 ὧν ἔλαβε παραδίδωσι τὴν τῶν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν ἀκολουθίαν. καὶ
 ἐπειδὴ διαφέρειν ἔλεγε τὰ αἶτια καὶ τὸν χρόνον, ἢ γὰρ ὡς ὄντα
 καὶ ἀποδίδον τὰ αἶτια, ἢ ὡς γεγονότα καὶ τὰ ἐξῆς, ἐπειδὴ
 30. μὴ τὴν τῶν αἰτίων τῶν τοῖσιν γενέσιν τὰ αἰτιατὰ ὁρῶμεν γι-
 νόμενα. . . ζητεῖ πότερον αἰ γενέσεις τῶν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν
 συνεχεῖς εἶσιν. id. ib.

95^b ἦγυν τοῖς αἰτίοις καὶ αἰτιατοῖς τοῖς μὴ ἅμα οὖσι τὸ μέ-
 15. σον, ἦγυν τὸ αἰτιατόν, καὶ τὸ α', ἦγυν τὸ αἶτιον, ἅμεσα εἶναι.
 id. f. 89.

95^b εἰπὼν ὅτι εἰς ἀμέσους προτάσεις καταντῶμεν τῇ λήψει τῶν
 22. μέσων, τῆς τε μέζονος καὶ ἐλάττονος προτάσεως, προσέθετο τότε
 "αἰεὶ παρεμπεσεῖς," ἀναιρῶν ὑπόνοιαν τινά. ἴσως ἂν τις ὑπέλαβε
 μὴ εἰς ἀμέσους ποτὲ καταντῆσαι προτάσεις τὰ αἶτια καὶ τὰ αἰτιατά,
 40. διὰ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι ταῦτα, τὴν δὲ χρόνον συνεχῆ, τὸ δὲ συνε-
 χὲς ἐπ' ἀπειρον διαιρετόν, καὶ τῷ ληφθέντος αἰεὶ χρόνον ἔστιν ἐπι-
 νοεῖν ἕτερον χρόνον. . . ἀναιρῶν γὰρ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην φησίν,
 εἰ καὶ ὁ χρόνος συνεχὴς καὶ διὰ τῷ ἐπ' ἀπειρον διαιρετός, ἀλλὰ τὰ
 ἐν αὐτῷ πράγματα συνεχῆ ἔκ εἰσιν ἀλλὰ διηρημένα. id. f. 89 b.

95^b τομὴ τῆς προτάσεως ἐστὶν ὁ μέσος ὅρος. εἰ γὰρ ληφθῇ πρό-
 29. τασις ὡς ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστίν, ἐπεὶ ἔμμεσός ἐστιν αὕτη, λαβὼν
 μέσον τὸ λογικὸν διαιρήσεις αὐτὸ εἰς δύο. id. ib.

δεῖ δ' ἐπὶ τῶν ἐσομένων καὶ τῶν ἐπ' ἐκείνων συλλογισμῷ 95^b
 ἀρχὴν λαμβάνειν ἀμέσους προτάσεις. καὶ γὰρ εἰ πάντων τῶν ἐσο-
 31. μένων χρόνος μεταξὺ, ἡδὴ καὶ τῶν ἐσομένων ἐσόμενόν τι, ὥσπερ
 ὅδε τῶν γεγονότων γεγονός. ἢ ἅμεσον ἀρχὴν εἶπεν ἀντὶ τῆς ἔχα-
 5. τόν τι ὀρίσαντα ἐσόμενον, ἀφ' οὗ ἡ ἀνοδος ἐπὶ τὰ πρὸ αὐτῶ ἐσο-
 μένα, ἢ ἀρχὴ ἅμεσος. ληπτέα αὐτῷ πρότασις τις χωρὶς μέσου,
 ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ τῷ συλλογισμῷ. Anonym. f. 109 b.

γινόμενα λέγει τὰ μὴ ὄντα καὶ ὑφισταμένα καθ' ὁλοκληρίαν, 95^b
 ἀλλὰ ἔχοντα τὸ εἶναι ἐν τῷ αἰεὶ πεφυκέναι γίνεσθαι καὶ ἄλλως καὶ 38.
 ἄλλως καιρῶς. Ioh. Phil. f. 90.

λαβὲ μέσον ὅρον, ἡλικίας γενομένης τῷ ἄρρενος λιγνώσῃ καὶ 96^a
 καπνώσῃ ἀναθυμίασιν ἐκ τῷ πύγωνος ἀναδίδου, ἥτις ἀπογεννᾷ 10.
 τὴν τρίχωσιν. id. f. 90 b.

ζητήσας ὅπως πολλὰ περὶ ὀρισμῶν, ἐπεὶ ἠύρισκε τὴν ὀρι- 96^a
 15. σμὸν μὴ μόνον μέσον ὅρον ἀποδείξει λαμβανόμενον, ἀλλὰ καὶ τὰ
 ἄλλα αἶτια, τὸ τελικόν καὶ ποιητικόν καὶ τὸ ὑλικόν, τῷ αἰεὶ χάριν
 ἐδίδαξε καὶ περὶ τῶν ἄλλων αἰτίων, ὅπως μέσοι ὅροι λαμβάνονται,
 καὶ καὶ τὴν ἀλλήλων διαφέρειν, καὶ πῶς ἐν συλλογισμῷ ἢ ἀκολουθη-
 σις ἐν αὐτοῖς γίνεσθαι. καὶ μὴ τὴν συμπλήρωσιν τῶν πάλιν
 ἀνατρέχει εἰς τὸν συλλογισμόν, καὶ ἀνακεφαλαιώσας εἶπε περὶ
 αὐτῶ. ἔτι προσέθησι καὶ ἕτερα, ὅτι εἶπε περὶ ὀρισμῶν. πῶς μὲν ἔν τῷ
 20. τί ἐστὶ καὶ ὁ ὀρισμὸς εἰς τὸς ὅρους ἀποδίδον, τρεῖς ὅροι ἐν τῷ ἀπο-
 δεικτικῷ συλλογισμῷ λαμβάνονται. ἐν τίνι γὰρ τῶν τριῶν ὅρων
 τέταρτον ὁ ὀρισμὸς; εἴρηξεν ὅτι ὡς μέσος ὅρος λαμβάνεται, καὶ τίνα
 25. τρόπον ἐστὶν ἀποδείξεις αὐτῶ. ἀποδείξεις μὲν γὰρ ἔκ ἐστιν αὐτῶ, ὡς
 μὴ γενομένης συμπεράσματος ἀποδείξεως, ἐστὶ δὲ καθόσον συνθη-
 ρᾷ ἐκ τῆς ἀποδείξεως. καὶ τίνα τρόπον ἐστὶν ὀρισμὸς αὐτῶ καὶ ἔκ
 ἐστὶ, τέτταρσι τρόποις ὀρισμῶν τῷ ὀρισμῷ ἀποδέδωκεν. id. ib.

ἦγυν καὶ ἀμφότερα πρῶτος, ὡς μήτε ἐξ ἀριθμῶν συγκεί- 96^a
 30. μένος μήτε ἐξ ἀριθμῶν μετρώμενος. τὸ δὲ τελευταῖον τὸ κατ'
 ἀμφότερα πρῶτον. id. f. 91.

τὸ δὲ ἀντὶ τῷ γὰρ τὰ γὰρ καθόλου ἀναγκαῖα. id. ib. 96^b

δεῖ ἀντὶ τῷ "ταῦτα" καθόλου δ' ἀναγκαῖα γεγράφθαι. τὰ 3.
 καθόλου γὰρ ἀναγκαῖα. ὡς γὰρ αἶτιον τῷ τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγο-
 35. ρήμενα ἀναγκαῖα εἶναι παρέθετο τὸ τὰ καθόλου ἀναγκαῖα εἶναι.
 Anonym. f. 110 b.

τῷ δὲ ὑποκείτω ἀντὶ τῷ κείτω καὶ ὁμολογείτω κέχρηται. 96^b
 γὰρ ἀμφισβητεῖ κατ' αὐτῶ. id. ib. 8.

καὶ ὁ μόνον ἐπὶ τῆς τριάδος εὐρήσεις ὅτι τὸν ὀρισμὸν, ἀλλ' 96^b
 14. ὁμοίως καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων πραγμάτων ἔσαι τὸ εἶναι καὶ ὁ ὀρισμὸς
 αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὅτι δειχθέντων ἦγυν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατη-
 γορευμένων θηρώμενος. ἐπὶ τινων δὲ ἀντιγράφων εὐρήσεις "τῶν
 ὅτι ληφθέντων." Ioh. Phil. f. 91 b.

εἰπὼν τὸ χρήσιμον τῆς διαιρέσεως, διασύρει πάλιν τὸν Πλά- 96^b
 28. τωνα ὡς λέγοντα διὰ τῆς διαιρέσεως συλλογίζεσθαι καὶ ἀποδεικνύειν
 τὰ μέρη τῷ ὀρισμῷ τὰ ἐν τοῖς ὀρισμοῖς θεωρούμενα. id. f. 92.

ἐνταῦθα λέγει τὸ χρήσιμον τῆς διαιρέσεως. πρῶτον λέγει τὰς κα- 96^b
 30. θόλους διαφορὰς τὰς περιεχούσας, ὕστερον δὲ τὰς περιεχομένας. id. ib.

- 96³ δλόπτερα λέγει· ἢ τὰ ὑμενόπτερα, ὡς αἱ νυκτερίδες, ἢ τὰ
39. καλλόπτερα, ὡς οἱ τέττιγες καὶ αἱ μαῖαι. id. f. 92 b.
- 97^a σημειώτεον δὲ ὅτι ἀντὶ τῆς εἰπεῖν διαφορὰς εἶπε διαφορὰν.
1 πᾶν γὰρ γένος εἰς δύο διαφορὰς τελέαχισον διαιρεῖται. id. ib.
- 97^a ἔξω γένη ἢ τὰ ἀνωτέρω καὶ κοινότερα αὐτῶ τῆς ζωῆς· ἢ ἐμνη- 5
3. μόνευσεν. ἢ ἔξω τὰ ἕτερα καὶ κεχωρισμένα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐσίας,
ὡς εἴη ἀντὶ τὰς ὑπὸ τὰς ἄλλας κατηγορίας. ἢ τῶν ἔξω καὶ τῶν ὑφ'
αὐτὰ ἀντὶ τῆς καὶ μὴ ὑπαλλήλων ὄντων ἄλλα κεχωρισμένων καὶ
μὴ ὑπαλλήλων· τοιαῦτα δὲ ἢ τε ὄρνις καὶ ὁ ἰχθύς. Anonym.
f. 111 b.
- 97^a "ὅθεν δὲ δεῖ τὸν ὀρίζομενον καὶ διαιρέμενον." τὸτο λέγει ἀναι-
6. ρῶν τὴν λόγους δι' ὧν μετεχειρεῖ ὁ Σπεύσιππος ἀναιρῆσαι καὶ τὴν
διαίρεσιν καὶ τὴν ὀρισμὸν. ἐπεχειρεῖ γὰρ ὅτῳ δεικνύειν καὶ ὡς ἔκ
ἔστιν ἀποδοῦναι ὀρισμὸν τινος, λέγων ὡς ὁ θέλων δι' ὀρισμὸν παρα-
στῆσαι τὴν φύσιν τῆς ἀνθρώπου ἢ τῆς ἵππου ἢ ἄλλης τινὸς ὁφείλει 15
γινώσκειν πάντα τὰ ὄντα καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν καθ' αἷς διαφέ-
ρυσιν ἀλλήλων· ὅτῳ γὰρ παρίσταται ἢ φύσιν τῆς ἀνθρώπου ἢ τῆς ἵππου ἢ
ἄλλης τινός, ἐν τῷ χωρίζεσθαι τῶν ἄλλων πάντων. Ioh. Phil. f. 92 b.
- Σπεύσιππος δὲ καλῶς λέγει φάσκων ἀναγκαῖον εἶναι τὸν
ὀρίζομενον πάντα εἰδέναι· "δεῖ μὲν γάρ" φησὶν "γινώσκειν τὰς δια- 20
φορὰς αὐτῶ πάσας αἷς τῶν ἄλλων διενήνοχεν." ἀδύνατον δὲ
εἰδέναι τὰς διαφορὰς τὰς πρὸς ἑκάστην μὴ εἰδότας αὐτὸν ἑκάστην.
Themist. f. 13.
- 97^a Σπεύσιππος ταύτην τὴν δόξαν Εὐδήμος εἶναι λέγει τὴν ὅτι
7. ἀδύνατον ἐστὶν ὀρίσασθαι τι τῶν ὄντων μὴ πάντα τὰ ὄντα εἰδότα. 25
Anonym. f. 111 b.
- 97^a πρῶτον μὲν ἐλέγχει τὸτον ψευδόμενον ὡς ἀγνοῦντα τὰ τῆς
11. διαφορὰς σημαινόμενα· ὅτι καὶ πᾶσαν διαφορὰν ἕτερα κρίνοντα
εἶναι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ μόνους τὰς ἐσιώδεις. Ioh. Phil.
f. 92 b.
- 97^a ὅτι γὰρ ἐκ τῆς εἰδέναι πάντα τὰ τῶν ζῴων γένη γινώριμον γί-
20. νεῖται τὸ πᾶν ζῶον, ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον, ἀλλ' ἐκ τῆς εἰδέναι ὅτι μη-
δὲν ἐστὶ τῶν μετὰ τὸ. Anonym. f. 111 b.
- 97^a ἐπὶ τινων γὰρ ἀντιγράφων κεῖται "διὰ τῶν θέσεων," ἐπὶ τινῶν
23. δὲ "διὰ τῶν διαιρέσεων." λέγοντα γὰρ καὶ αἱ ἀντικείμεναι διαφοραὶ 35
θέσεις, καθὸ ἑκάστην τῶν ὄντων ὑφ' ἐν αὐτῶν τίθεται ἀνάγκη...
εἶπε δὲ "κατασκευάζειν" καὶ ὁ συλλογίζεσθαι καὶ ἀποδεικνύειν, εἰκό-
τως· ὅτι γὰρ πᾶς ὁ κατασκευάζων τι διὰ συλλογισμὸν ἢ δι' ἀπο-
δείξεως τὸτο κατασκευάζει, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἀπὸ ἀναλύσεως ἢ
διαίρεσεως. Ioh. Phil. f. 93.
- κατασκευάζειν δὲ ὅρον καὶ τὸ ἀποδεικνύειν εἶπεν· ὅθεν γὰρ
ἔστιν ἀποδείξαι ὅρον· ὅθεν γὰρ πᾶν εἴ τι κατασκευάζει, τὸτο καὶ
ἀποδεικνύει· κατασκευάσαι ἔν τῳ εὐρεῖν τε καὶ συνθεῖναι καὶ ἀπο-
δοῦναι εἶπε. τὸ δὲ "διὰ τῶν διαιρέσεων" προσέθηκεν· εἰσὶ γὰρ τι-
νες ἀποδοδομένοι ὅροι καὶ ἐκ διαιρέσεως, ὡς οἱ τῶν πρώτων γε- 45
νῶν. Anonym. f. 112.
- 97^a ἐπεὶ ἐν τοῖς ὀρισμοῖς πρῶτον κεῖται τὸ γένος, δεῖ σε προαπο-
26. δεικνύειν ὅτι γένος ἐστὶ τὸ προηγούμενον τῶν ἄλλων μερῶν τῆ
- ὀρισμῶ, καὶ ἐκὶ ὁμώνυμος φωνή. ἔστι δὲ ἐν παρατήρημα ἀπὸ τῶ-
των τῶν τριῶν καὶ καὶ προταγὲν τῶν ἄλλων διὰ τὸ δύνασθαι κατα-
σκευάσαι τὸ πρῶτον κείμενον ἐν τῷ ὀρισμῷ ἡγεῖν τὸ γένος, ὅτι
ὑπάρχει γένος, δεῖξαι δὲ τὸτο καὶ διὰ τῆς γένους, ἡγεῖν διὰ τῶν ἐπι-
χειρημάτων δι' ὧν κατασκευάζοντα καὶ δεικνύοντα ὅτι γένος
εἰσὶν, ὡς περὶ ἐστὶ συλλογίζεσθαι καὶ ἀποδεικνύειν ὅτι συμβέβηκε τῷδε
διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν συμβαλλομένων πρὸς τὸ συμβεβηκός,
ἡγεῖν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς συμβεβηκότητος. Ioh. Phil. f. 93 b.
- ἀφορμὰς δ' εἰλήφαμεν ἐκ τῶν Τοπικῶν, ὡς περὶ ὅτι συμβέ-
10 βηκε τῷδε τῷδε, ὅτῳ καὶ ὅτι γένος τῷδε τῷδε κατασκευάζειν καὶ ὅτι
διαφορὰ ἐσιώδης. Themist. f. 13 b.
- ἀλλ' ὅθεν διαφορὰ ἐστὶ τὸ καταλειφθέν· πᾶσαι γὰρ αἱ διαφοραὶ 97^b
εἰχοντο ἡγεῖν ἐλήφθησαν· ὅτι γὰρ ἐστὶ καταλειφθεῖσα ἢ ὑτέρα 4
διαφορὰ. Ioh. Phil. f. 94.
- μεταφορικῶς λέξεις λέγοντα αἱ τροπαί, αἱ κυρίως μὲν τῷδε σή- 97^b
μαίνουσι, μεταφέροντα δὲ παρ' ἡμῶν ἐπὶ ἕτερον τι σημαίνοντα, 37.
οἷον τὸ μένθρωπος καὶ σκέπαρνον· εἰσὶ δὲ καὶ τινες λέξεις καθ' ὁμοιό-
τητα, καὶ ἀναλογίαν ἔχουσι πρὸς τὴν πόδα τῆς ζωῆς· ὡς γὰρ ἐν τοῖς
ζῴοις τῷ ἀνθρώπῳ μέρος τῆς σώματος ὑπερίδεται καὶ ἀνέχει ὑπὸ
τῶν ποδῶν, ὅτῳ καὶ ἡ κλίνη ἀνέχει ὑπὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς. ἀντὶ
δὲ τῆς εἰπεῖν τὰς λέξεις τὰς καθ' ὁμωνυμίαν καὶ ἀναλογίαν ἀναφε-
ρομένας εἶπεν ὅσα λέγει. id. f. 95.
- διαλέγεσθαι φησι τὸ διαλεκτικῶς ὁμιλεῖν. Anonym. 97^b
f. 112 b. 39.
- ἕτερον θεωρήμα, ἐν ᾧ παραδίδωσι πόθεν μέλλει εὐρεῖν τὰ 98^a
μέσα καὶ τὰ αἷτια τῶν προκειμένων προβλημάτων εἰς ἀπόδειξιν. 1.
τὸ δὲ "λέγειν" ἀντὶ τῆς ἐκλέγειν καὶ συνάγειν ἐκληπτέον. Ioh.
Phil. f. 95 b.
- παραδίδωσιν ἡμῖν διὰ τῶν μεθόδων δι' ἧς εὐπορεῖν δύνη-
30 σόμεθα εἰς τὸ λέγειν τὰ προβλήματα. λέγειν δὲ προβλήματα
ἐστὶ τὸ τε αὐτὰ συντιθέναι δύνασθαι καὶ προβάλλειν, καὶ τὸ τὰς
αἰτίας αὐτῶν ἀποδοῦναι. ἐφ' ὅ καὶ νῦν αὐτῶς τῷ λέγειν κέ-
χρηται· ἐπὶ γὰρ τῆς λέγειν τὰς αἰτίας τῶν ζητούμενων, ὡς καὶ προῶν
δηλώσει. λέγει γὰρ προβλήματα, ἐν οἷς ζητεῖται τὸ διὰ τί, ἢ δι' ὅ
παραδίδωσι τρόπον. ἢ ὁ ἅμα ἀμφοτέρω δεικνύμενα, καὶ ἡ εὐρε-
σις τῶν προβλημάτων καὶ ἡ εὐρεσις τῆς αἰτίας. ἔστι δ' αὐτῷ
πολλὰ βιβλία τοῦτων προβλημάτων. πῶς ἔν εὐπορήσομεν τῷ
τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς προβαλλομένοις ἀποδοῦναι, ὑπογράφει. ὅτι γὰρ
περὶ ὀρισμῶν ἐστὶν αὐτῷ λέγει νῦν, ὡς ᾤθησάν τινες. Anonym.
40 f. 112 b.
- λέγει τοίνυν ὅτι πρὸς τὸ ἐκλέγειν, ταῦτα πρὸς τὸ ἐκφράζειν
καὶ αἰτιολογεῖν τὰ προστιθέμενα προβλήματα, δεῖ διαλέγειν, ταῦτα
ἀνερευνᾶν τὰς τε ἀνατομὰς καὶ τὰς διαιρέσεις, ὡς εὐπορίαν ἔχουσας
ἡμῖν τῆς τῆς μέσης ἀποδόσεως. Eustrat. f. 56.
- ἔτι δ' ἄλλος τρόπος ἐστὶ καὶ τὸ ἀνάλογον ἐκλέγειν τὰ ἐπόμενα 98^a
τοῖς εἰδέναι, ὅταν εἰσὶ διαφορὰ τινα, ὡς τὸ σηπὶον καὶ ἡ ἀκανθα καὶ 20.
τὸ ὄσθον, τὴν αὐτὴν χρεῖαν ἀποπληρῶντα ἐν τοῖς ζῴοις. ἐπεὶ καὶ
ἔστι δύνασθαι δι' ἐνὸς ὀνόματος ταῦτα δηλῶσαι, ἀνάγομεν ταῦτα

ὑπὸ τὸ ἀνάλογον, καὶ ἐστὶ τὸτο ὡς κοινὸν ὄνομα δηλωτικὸν τῶν
ἀπάντων. Ioh. Phil. f. 95 b.

98a τὰ δὲ αὐτὰ προβλήματα ἐστὶ τῷ τὸ αὐτὸ αἰτιὸν τε καὶ μέσον
24. ἔχειν, οἷον διὰ τί ἡ λίθος ἡ Μαγνήτις ἔλκει καὶ τὸ ἤλεκτρον καὶ ἡ σι-
κία· πάντων γὰρ τὸ αὐτὸ μέσον τε καὶ αἰτιὸν ἢ ἀντιπερίσσεια, ὡς
φησι Πλάτων. ἐστὶ δὲ ταύτην τὸ μέσον ἢ εἶδει ἢ γένει, εἶδει μὲν ὁ
προεῖρη (ἀέρος γὰρ ἀντιπερίσσεια ἀπάντων αἰτία), γένει δὲ οἷον
διὰ τί ἡχώ, καὶ διὰ τί ἐν ταῖς κατόπτροις ἐαυτὸς ὁρῶμεν, καὶ διὰ τί
ἴρις· πάντα μὲν γὰρ δι' ἀνάκλασιν, ἀλλ' ὁ μὲν ἀέρος, ὁ δὲ ὄψεως, ὁ
δὲ φωτός. Themist. f. 13 b.

Θεόφραστος δὲ καὶ ἐπραγματεύσατο περὶ τῆς συναγωγῆς
τῶν ὁμοίων προβλημάτων. Ἀριστοτέλης δὲ νῦν διδάσκει τίνι κρι-
νόμεν τὰ ταῦτα ἀλλήλοις προβλήματα. λέγει δὲ διχῶς ταῦτα
εἶναι προβλήματα ἀλλήλοις, ἢ τῷ τὸ αὐτὸ μέσον ἔχειν, οἷον ὅτι
πάντα ἀντιπερίσσεια· ἐστὶ δὲ εἰ ἐπὶ τῶν τοιούτων προβλημάτων
κοινὸν μέσον ἢ τὸ θερμὸν ἀντιπερίσσεια. οἷον διὰ τί χειμῶνος
μᾶλλον πέττομεν, διὰ τί καθεύδοντες πυκνὸν ἀναπνέομεν, διὰ τί
αἱ πηγαὶ τῷ χειμῶνος θερμότεραι· πάντων γὰρ τῶν αἰτιῶν τὸ
αὐτό, ἢ τὸ θερμὸν ἀντιπερίσσεια, ὁ καὶ μέσος ὅρος ἐστίν. καὶ τῶν
παλιν τῶν διὰ τὸ ἐν αὐτῷ μέσον ἔχειν τῶν αὐτῶν ὄντων
ὑποδιαίρεσιν ποιῶν τινά. Anonym. f. 113.

98a τὰ δὲ τῶν προβλημάτων λέγονται ταῦτα διὰ τὸ αἰτιὸν καὶ
29. μέσον τῷ ἑτέρῳ ὑπὸ ἑτερον μέσον ἀναφέρεται. μέλλων δὲ εἰπεῖν
ὅτι ταῦτα εἰσι τὰ τοιαῦτα προβλήματα, ταῦτα μὲν ὅτι εἶπεν, ἀλλ'
ὅτι διαφέρουσι καὶ ἑτέρα εἰσιν· ἔδει δὲ μὴ ἑτέρα ταῦτα εἰπεῖν καὶ
διαφέροντα ἀλλὰ μᾶλλον ταῦτα, διότι ὁ δὲ ζητεῖ ἐνταῦθα τίνα
εἰσὶ τὰ ἑτέρα προβλήματα ἀλλὰ τίνα ταῦτα. καὶ λέγομεν, ἐπειδὴ
τῶν προβλημάτων τῶν ἐφ' ὧν τὸ αἰτιὸν θατέρω ὑπὸ τὸ αἰτιὸν
θατέρω ἀναφέρεται, ὡς καὶ δοκεῖν ἐντεῦθεν τὸ ἀπαράλλακτον ἔχειν
τὰ προβλήματα τὰ τοιαῦτα, διὰ τὸτο ἡναγκάσθη τὴν διαφορὰν
αὐτῶν εἰπεῖν. Ioh. Phil. f. 96 b.

ἐστὶ δὲ καὶ καθ' ἑτερον τρόπον τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις προβλήματα,
ὅταν θατέρω τὸ αἰτιὸν ἐξηρημένον ἢ τῆς θατέρω αἰτίας καὶ τάττηται
ὑπ' ἐκείνην, οἷον διὰ τί ὁ Νεῖλος φθίνοντος τῷ μηνὸς μᾶλλον ῥεῖ;
διότι χειμεριώτερος φθίνων ὁ μῆν. καὶ ἐστὶν ἐν πρόβλημα τὸτο.
διὰ τί δὲ φθίνων χειμεριώτερος ὁ μῆν; διότι τῇ σελήνῃ τήνικαυτα
ἀπολείπει τὸ φῶς. καὶ δύο ἤδη προβλήματα χεδὸν ὑφ' ἐν μέσον
ἐστὶ καὶ μίαν αἰτίαν τὴν σύνοδον, ἀλλὰ τῷ μὲν προσεχῶς αἰτιὸν, τῷ
ἀπολείπειν τὸ φῶς, καὶ δεύτερον δὲ λόγον τῷ γενέσθαι τὴν μῆνα χει-
μεριώτερον, καὶ τρίτον δὲ τῷ μᾶλλον ῥεῖν τήνικαυτα τὴν ποταμόν.
Themist. f. 13 b.

98a λέγω αἰτιὸν μὲν τὸ μέσον, οὐ αἰτιὸν δὲ τὸ συμπέρασμα.
35. id. f. 14.

98b λύσας τὸ ἄπορον καὶ εἰπὼν μὴ δι' ἄλογον ἀπόδειξιν γίνεσθαι,
25. ὅταν τὸ αἰτιὸν ἅμα καὶ τὸ αἰτιατόν εἰσιν, ἀλλὰ τὴν μὲν συλλογισμὸν
τὴν διὰ μέσον τῷ αἰτίῳ κυρίως εἶναι ἀπόδειξιν καὶ τῷ διότι, τὴν δὲ
διὰ τῷ αἰτιατῷ τεκμηριώδη εἶναι συλλογισμὸν, νῦν ἐπάγει καὶ ἑτέ-
ραν λύσιν, ὅτι ὅταν μὲν διὰ τῷ αἰτίῳ γένηται ὁ συλλογισμὸς, ἐξ

ἀνάγκης ἐπεὶ τὸ αἰτιατὸν καὶ κυρίως ἀπόδειξις γίνεται, ὅταν δὲ τὸ
αἰτιατὸν μέσον ληφθῇ, οὐ ἐξ ἀνάγκης ἐπεὶ τὸ αἰτιατόν. Ioh.
Phil. f. 97 b.

πλείω δὲ τῷ αὐτῷ μέσα τε καὶ αἰτία εἶναι ὅσον τε, εἰ
μὴ ἄρα διὰ συμβεβηκότος ἢ δεῖξις ἢ διὰ σημείων προῖοι. The-
mist. f. 14.

ὅτι ἀποδεικτικῶς ἀποδείκνυται ἢ προτέρα λύσις διὰ τὸ πᾶσαν
ἀπόδειξιν καθόλου γίνεσθαι. . . ἐνταῦθα δὲ καθόλου ἢ ἀπόδειξις ἢ
γένεσεν ἀλλὰ καὶ μέρος, καὶ ὁ διὰ τῷ αὐτῷ μέσα ἀλλὰ δι'
10 ἄλλων. Ioh. Phil. f. 97 b.

μεταβαίνει εἰς ἕτερον θεώρημα, καὶ ζητεῖ εἰ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ
καὶ ἐνὸς πράγματος, ἡγὼν τὰ δένδρα φυλλορροεῖν, εἶναι τὸ αὐτὸ
καὶ ἐν αἰτιῳ ἢ ἑτερον καὶ ἑτερον, ἡγὼν εἰ ἐνδέχεται ἐν αἰτιῳ εἶναι ἢ
πολλὰ τῷ αὐτῷ πράγματος. καὶ φησὶν ὡς εἰ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ αἰτιὸν
ὑπάρχει τῷ αἰτιατῷ, ἀνάγκη εἶναι ἐν, οἷον αἰτιὸν τῷ φυλλορροεῖν
τὸ πηγνυῖν καθ' αὐτὸ τὸ ὁπὸν. εἴτα λέγει καὶ τὴν αἰτίαν, πῶς εἰ
καθ' αὐτὸ αἰτιὸν ὁρισμός ἐστὶ τῷ αἰτιατῷ, ὁ δὲ ὁρισμὸς ἐκάστω
πράγματος εἰς ἐξί, καὶ διὰ τὸτο καὶ τῆς σεληνιακῆς ἐκλείψεως τὸ
καθ' αὐτὸ αἰτιὸν ἐν ἐστίν, ἢ ἀντίφραξις τῆς γῆς. εἰ δὲ τὸ ἀποδοθὲν
αἰτιὸν καὶ σημείον ἐστίν ἢ καὶ συμβεβηκός, ἐνδέχεται πολλὰ αἰτία
εἶναι τῷ αὐτῷ. id. ib.

ὁρισμὸς γὰρ τῷ ἄκρῳ ἐστὶ τῷ κατηγορουμένῳ καὶ τοῖς πλείοσιν
ὑπάρχοντος ἢ αἰτία δι' ἧς δείκνυται, καὶ ὅτος ὁ μέσος ὅρος. ἢ γὰρ
τοιαύτη αἰτία καὶ κοινὸν τι καὶ ταύτην τοῖς πλείοσιν ὑπάρχει. εἰ δὲ
μὴ εἴη ἀποδεικνύμενον διὰ τῷ αἰτίῳ ἀλλὰ διὰ σημείων ἢ διὰ συμ-
βεβηκότος μέσου λαμβανομένου, ἐνδέχεται ἄλλο δι' ἄλλου τὸ αὐτὸ
ὑπάρχον δείκνυται. Anonym. f. 113 b.

ἀντὶ τῷ εἰπεῖν αἰτιατὸν εἶπεν "ὁ αἰτιὸν," ἀντὶ δὲ τῷ εἰπεῖν
ἐλάττονα ὅρον εἶπεν "ὦ," ἡγὼν ὦ τινὶ τῷ ἐλάττονι ὅρῳ ὑπάρχει.
τὸ μείζον ἄκρον διὰ μέσου αἰτίῳ τινός. . . ἐστὶ γὰρ σκοπεῖν εἰ συμ-
βεβηκός ἐστὶ τὸ αἰτιὸν, ἡγὼν τὸ αἰτιατόν, καὶ εἰ καὶ συμβεβηκός
κατηγορεῖται τῷ ἐλάττονος, ὦ τινὶ ἐνυπάρχει. ὁ μὲν δοκεῖ πρό-
βλημα εἶναι ἀποδεικτικόν, εἰ καὶ τὸ μείζον καὶ συμβεβηκός ἐστὶ καὶ
τὸ μέσον τῷ ἐλάττονος κατηγορούμενον. εἰ δὲ μή, ὁ δοκεῖ. ὁ
ταυτόν ἐστὶ τῷ, εἰ δοκεῖ πρόβλημα εἶναι, λοιπὸν καὶ τὸ μέσον ἔσται
συμβεβηκός ὁμοίον τῷ μείζονι. καὶ εἰ τὸ μείζον ὡς ἐν γένει ἐστίν,
ἡγὼν γένος τῷ ἐλάττονος, καὶ τὸ μέσον γένος ἔσται τῷ ἐλάττονος.
Ioh. Phil. f. 98.

τὸτο παράδειγμα ἐστὶ τῷ μείζονος ὡς γένος ληφθέντος. καὶ
λαμβάνει ὡς μείζον τὸ μείζον ἄκρον. τὸ ἐὰν τέσσαρα τίνα ἀνά-
λογον ἔχωσι, καὶ ἐναλλάξ ἀνάλογον ἔχωσι, τὸτο θεωρεῖται ἐπὶ πολ-
λῶν, ἡγὼν γραμμῶν ἀριθμῶν καὶ ἄλλων μεγεθῶν. id. ib.

τὸ "ὁ αἰτιὸν" δηλοῖ τὸ μείζον ἄκρον, τὸ δὲ "ὦ τὸ αἰτιὸν" τὸ
ἐλάττον. ἕτερον τὸτο θεώρημα. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἀποδεικτικὸς συλλο-
γισμὸς τρεῖς ὅρους ἔχει, παραδίδωσιν ἐνταῦθα πῶς οἱ τρεῖς ὅροι
ἀλλήλοις ἀκολουθήσονται, καὶ φησὶν ὅτι εἰ μὲν ἐν τῷ ἐλάττονι ὅρῳ
λάβης πάντα τὰ εἶδη τὰ ὑπὸ τὸ μείζον ἄκρον, ἔσονται καὶ οἱ τρεῖς
καθόλου ὅροι καὶ ἐξισάζοντες καὶ ἀντιστρέφοντες, εἰ δὲ ἐν τῷ ἐλάττονι

λάβης ἐν τῷ εἶδος τῶν ὑπὸ τῷ μείζονι ἀναγομένων, ἀποδείξας
ἂν γίνετο· ὅθεν ἐξισάζει ὁ ἐλάττω τῷ μέσῳ ἢ τῷ μείζονι. id.
f. 98 b.

τὸ μὲν ἔχει δὲ ὅτι τὸ παρακολουθεῖν· εἶπεν ἀντὶ τῆς ἔχει δὲ
ὅτι περὶ τῆς παρακολουθεῖν. τῷ δὲ παρακολουθεῖν ἀντὶ τῆς ἀντι- 5
σρέφειν κέχρητο. τὸ δὲ κατάλληλον τῆς λέξεως τοῦτον, ἔχει
δὲ ὅτι τὸ παρακολουθεῖν ἀλλήλους τὸ αἴτιον καὶ ὁ αἴτιον καὶ ὁ αἴτιον.
ἐστὶ δὲ τὸ μὲν αἴτιον, τὸ ὑποκείμενον, τὸ δὲ ὁ αἴτιον, τὸ τῷ
ὑπάρχον. λέγει δὲ ταῦτα περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν αἰτίων.
Anonym. f. 114.

99 a ἄλλ' εἰ πάντα ληφθῶσιν ὁμοῦ τὰ ὑποκείμενα τῷ φυλ-
24. λορροεῖν, ἐξισάζουσιν αὐτῷ. πρῶτον μὲν λέγει τὸ πῆγνυθαι τὸν ὅπον,
ὅπερ ἐστὶν ὅρος τῆς φυλλορροεῖν. ἐστὶ γὰρ τὸ πρῶτον μέσον ἐπὶ
θάτερα τὰ ἄκρα. Ioh. Phil. f. 98 b.

99 b σπέρμα λέγει τὸ ἄκρον τῆς ὁχάνης, καθ' ὃ συνάπτει τῷ 15
29. φύλλῳ. σπέρμα δὲ λέγει τὸ ἄκρον διὰ τὸ ἐγκείσθαι ἐν αὐτῷ τὴν
σπερματικὴν ἀρχὴν καὶ δύναμιν, ἐξ ἧς φύει τὸ φύλλον. id. ib.
99 a ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων, φησὶν, ἐδείξαμεν πῶς οἱ ὅροι ἐν ταῖς
30. ἀποδείξεσιν ἀκολουθεῖσιν ἀλλήλοις· δείξομεν δὲ καὶ ἐπὶ χημάτων
σοιχεῖα. id. ib.

99 a ἅπαντα δὲ ὁμοῦ συλληφθέντα τὰ πλατύφυλλα ἐξισάζουσι
35. τῷ πῆγνυθαι τὸν ὅπον, καὶ ἀντιστρέφουσι καὶ παρεκτείνουσιν ἡγὺν
συνεξισάζουσι. id. f. 99.
ἐκεῖνο δὲ, φησὶν, ἐστὶ πρῶτον καθόλου, ἥτοι προσεχὲς καὶ ἀμέ-
σως ὁ κατηγορεῖται κατηγορούμενον, πρὸς ὃ ἕκαστον μὲν τῶν ὑπὸ τῷ
ὑποκείμενον εἰδῶν μὴ ἀντιστρέφει, ἅπαντα δὲ ὁμοῦ ληφθέντα καὶ
ἀντιστρέφει καὶ συνεκτείνει· ἥτοι ἐξισθῶν· τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ παρε-
κτείνειν. Eustrat. f. 62.

99 a εἰ γὰρ μὴ ἐστὶν ἐπὶ πλεον αὐτῶν, τί μᾶλλον; ἡγὺν ὅθεν μάλ-
37. λον τὸτο τὸ β' ἐστὶ αἴτιον ἐκεῖνο τῷ α'. δύναται γὰρ τὸ α' γενέσθαι
αἴτιον τῷ β'. τὰ γὰρ ἐξισάζοντα ἀλλήλων αἰτία γίνονται. εἰ γὰρ
τὸ α' ἐπὶ πλεον ὑπάρχει τῷ β', ὑπάρξει ἄρα πᾶσι τοῖς ε', καθ'
ὧν τὸ β' ἐλέγεται. Ioh. Phil. f. 99.

99 b ἀντὶ τῆς εἰπεῖν τι αἴτιον εἶπε "τι ἐν." id. ib.
10. τὸ δὲ "τοῖς καθ' ἕκαστον" λέγοι ἂν ἀντὶ τῆς τὸ πρῶτον 35
καθόλου ὑπάρχει τοῖς καθ' ἕκαστον. φησὶ δὲ ὅτι τὸ ἐγγύτατον
ἐκάστῳ αἴτιον, τὸτο καθόλου αὐτῷ ὑπάρχει, καὶ πρόσθι τὴν αἰτίαν.
Anonym. f. 115.

99 b τὸ ἀποδεικτικὸν τῇ ἐπισήμῃ προσέθηκεν, ἐπεὶ κοινότερον ἐπι-
15. σήμη καὶ κατ' ἄλλων κατηγορεῖται. ὁμοῦ δὲ τῆς ὁριστικῆς πρα-
γματοειας, περὶ ἧς καὶ αὐτῆς ἐν τούτῳ τὸν λόγον πεποίητο, ἐμνημό-
νευσεν· ἰδίᾳ, ἐπεὶ καὶ αὕτη πρὸς τὴν τῶν ἀποδείξεων γενεσίν τε καὶ
σύστασιν συντελεῖ. περὶ γὰρ ὁρισμῶν προηγουμένως ἐν τῷ ζ' τῆς
Μετὰ τὰ Φυσικὰ λέγει. id. ib.

100 a ἐπεὶ δὲ τὸ καθόλου τριττὸν ἐστὶ, ἢ τὸ πρὸ τῶν πολλῶν, ὅπερ 45
6. εἰσὶν αἱ ιδέαι αἱ παρὰ τῷ Πλάτῳ, καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ἐν
τοῖς πολλοῖς, ἐφερμηνεύων ποῖον σημαίνονμενον τῷ καθόλου ἐκ τῆς
ἐμπειρίας ἐνεπαύη τῇ ψυχῇ καὶ ἐδραῖωτο, ἐπάγει ὡς καθόλου φησὶ

τὸ ἐν ὁ ἕτερον μὲν ἐστὶ παρὰ τὰ πολλὰ ἡγὺν τὰ μερικά. "ἢ ἐκ
παντὸς ἡρεμήσαντος τῷ καθόλου." ἡγὺν τὸ ἢ ἀντὶ τῆς καὶ ληπτέον.
Ioh. Phil. f. 100.

ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς μάχης διαφθορείσης συνέβη πάλιν συστῆσαι 100 a
ταύτην ἐκ τῆς ἐπισυναχθῆναι τὴν καθ' ἑνα τῶν φυγόντων, ὅτι καὶ 12
ἐπὶ τῆς ψυχῆς γέγονεν. τῶν γὰρ ἀλόγων δυνάμεων τῆς ψυχῆς,
θυμῷ, λέγω καὶ ἐπιθυμίας, ἐπικρατησάντων τῆς λογικῆς ψυχῆς,
συνέβη φθαρῆναι τὴν τῷ καθόλου γινώσκῃ τὴν ἐν αὐτῇ ὅσαν· εἴτα
ἐκ τῆς αἰσθησεως ἐνὸς αἰσθηματος ἐντυπωθέντος ἐν τῇ φαντασίᾳ,
καὶ αὐτῆς ἐτέρῳ τοιούτῳ, καὶ ὅτι πολλῶν αἰσθημάτων ἐπισυναχθέν-
των, μνημαὶ πολλαὶ γίνονται, ἐκ δὲ τῶν μνημῶν ἐμπειρία μία,
ἐκ δὲ τῆς ἐμπειρίας, ὁ ἐπάγει αὐτῆς τῇ ψυχῇ, ἢ τῷ καθόλου
γινώσκῃ. Ioh. Phil. f. 100 b.

τὸ δὲ ὅτι ἕως ἐπ' ἀρχὴν ἦλθεν ἥτοι ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ νοη-
15 μένων τε καὶ ἀθροισμένων εἶπεν (ἢ γὰρ ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς καθόλου
σύνθεσις τε καὶ ἁλῆσις, καὶ ἢ ἐπὶ τοῖς πρώτοις καθόλου λήψις τῆς
ἀρχῆς καὶ τῆς πρώτης κοινῆς λήψις) ἢ ἀρχὴν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ
πέδῳ εἶπεν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἁλῆσιν τε καὶ παράταξιν τῶν παντὸς
πρατοπέδων. λέγει δὲ ἐπιτηδεύματα καὶ δύναμιν τὴν ψυχὴν ἔχειν
20 τῷ δυνάμει φυλάττειν τὰ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν πάθη. Anonym.
f. 115 b.

οἷον ἐν μάχῃ τροπῆς γενομένης εἰς ἑξή καὶ πάλιν ἕτερος ἑξή
καὶ πάλιν ἄλλος καὶ ἡδὴ τοσούτοι ὡς παράταξιν καὶ ἀρχὴν αὐτῆς μά-
χης γενέσθαι. ὅτι μείναντος ἐν τῇ ψυχῇ τύπος συνηρμόδιος καὶ
25 ἄλλος καὶ αὐτῆς ἄλλος καὶ τοσούτοι ἡδὴ τὸ πλήθος ὡς ἰχυρὸν τὸ κα-
θόλου γενέσθαι. ἢ ψυχὴ ἐν αἰτία τοιαύτην ἔχουσα φύσιν ὡς τῶν
αἰσθητῶν παραρρεόντων ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν ὁμοίων τύπων καὶ ἐνα-
ποτίθεσθαι τῇ μνήμῃ συνάγεσθαι τὸ καθόλου τὸ ἐν τοῖς καθ' ἕκα-
στον ὁμοίον, ὅ καὶ αὐτῇ πῶς ἢ αἰσθησις συνεφέπεται. Themist.
f. 14 b.

ἀδιάφορα λέγει καὶ τὰ κατ' εἶδος ὄντα ἀδιάφορα καὶ ὁμοία, 100 a
ὡς ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων· ζῶα γὰρ ἅμφοι. καὶ ὡς ἐπισυνά- 15
γει τὸ εἶδος τὸ εἰδικώτατον ἐκ τῶν μερικῶν, ὅπως αὐτῆς τὸ γένος
ἐκ τῶν εἰδῶν. καὶ διασαφεῖ πῶς τὸτο γίνετο· ἢ αἰσθησις ἐνεργῶσα
ὡς μέρη τινὰ μερικά ἀδιάφορα κατ' εἶδος ἀπαξ τὸ ἐν τούτῳ αἰσθημα
ἔζησεν ἐν τῇ φαντασίᾳ καὶ ἐνετύπωσεν, ὅ μόνον ἔχον ἀπόμορξιν
ιδιωμάτων καὶ συμβεβηκότων τινῶν, ἐξ ὧν τὰ μερικά συνίσταντο
καὶ γνωρίζοντο, ἀλλὰ καὶ ἀπομάσσεται τι τῷ καθόλου. καθόλου δὲ
ἐστὶν ἢ κοινότης, καθ' ἣν κοινωνῶσιν πάντα τὰ μερικά. Ioh.
Phil. f. 100 b.

λέγει τὴν αἰσθησιν αἰσθάνεσθαι μὲν ὧν ἂν αἰσθάνηται καὶ ἐπὶ τῶν 100 a
καθ' ἕκαστον (τῶν γὰρ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον καὶ ἀτόμοις ἢ αἰσθησις αἰσθη- 17
τική), ἢ δὲ ἀντίληψις αὐτῇ τὸ καθόλου γίνετο. ὁ βεβλόμενος δεῖξαι
πῶς εἴρηται, παραδείγματι ἐχρήσατο τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ Καλλίᾳ.
Anonym. f. 115 b.

ὡς τὸν τρόπον τινὰ καὶ αἰσθησις τῷ καθόλου, ἀλλ' ὅτι ὅπως ὡς 100 b
αὐτὸ χωρίσαι καὶ ἀφελεῖν καὶ καθ' ἑαυτὸ γινώσκειν, ἀλλὰ συγκεχυμέ- 1
νον τε τῷ καθ' ἕκαστον καὶ μᾶλλον εἰς ἐκεῖνο ἀποτετραμμένον.

ἀλλ' ἐτέρα δύναμις ἐστίν ἢ τῆς αἰδησεως περὶ τὸ κτ' μέρος ἐνεργουμένη· τὸ ἐν ἐκ πολλῶν καὶ τὸ ἀδιαφορὸν ἐκ διαφορῶν καὶ ταῦτ' ἐξ ἐτέρων συνάγει, οἷον τὸν ἀνθρώπον ἐκ Καλλίου καὶ Ἀρίωνος καὶ τὸ ζῶον ἐκ ἀνθρώπου καὶ λέοντος καὶ τὴν ὕψιν ἐκ φυτῶν καὶ ζώων· ἀνεστὶ γὰρ μέχρις ἂν εἴς ἐν παντελῶς τὰ πολλὰ ἀναγάγῃ τε καὶ συνόψισιν· ὥστε ἐπαγωγὴ ὁ τρόπος εἶχε τῆς συστάσεως τῆ καθόλου καὶ τῆς γνώσεως, καθὼς λέγει· ἐπαγωγὴ πᾶς ὁ ἐκ τῶν κτ' μέρος τὴ καθόλου κεφαλαιώμενος λόγος. ἦδη δὲ τὸ τοῦτο λόγῳ τὰ μὴ λήματα θήσουσιν αἱ αἰδησεις (ἀρχαὶ γὰρ αὐτῶν καὶ αἰτίαι τῶν κτ' μέρος, ὑπολήψεων), τὴν δὲ καθόλου ἐπιφορὰν ὡς ποιήσῃ· τὰς 10 γὰρ ἔργων ἦδη τὰ πολλὰ ἐνὶ καὶ περαινέμεν τὰ ἀπειρα, ἅπερ φησὶ Πλάτων πέρατι συνθέσας καὶ γὰρ διαιρητικὸς καὶ συνθετικὸς καὶ μετάβατικὸς καὶ ἄλλως πολυτρόπως εὐκινήτοτατος. Themist. f. 14 b.

Τὴν μὲν πρόθεσιν τὴν κτ' τὴν Τοπικὴν πραγματείαν, καὶ πρὸς 15 πᾶσα τε καὶ τίνα χρήσιμος ἐστὶ τῷ φιλοσόφῳ ἦδε ἡ μέθοδος, καὶ τί τὸ τέλος αὐτῆς, αὐτὸς λέγει, τὸ μὲν ἀρχόμενος εὐθύς τὸ δὲ ὀλίγον προελθὼν, δι' ὧν γνωρίμων ποιεῖ· ὅτι καὶ τοῖς προηγουμένως φιλοσοφῶσιν ἀξία σπουδῆς ἡ διαλεκτικὴ πρὸς τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας αὐτῆς συντελεῖται, ὁ τέλος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας θεωρίας. ἡμᾶς δὲ 20 καλῶς ἔχει προεἰδέναι ὅτι τὸ τῆς διαλεκτικῆς ὄνομα ἐκ ἐπὶ ταῦτ' ἐν σημαίνοντι πάντες οἱ φιλόσοφοι φέρουσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς ὀριζόμενοι τὴν διαλεκτικὴν ἐπιστήμην τῷ εὐ λέγειν ὀρίζοντο, τὸ δὲ εὐ λέγειν ἐν τῷ τάληθι καὶ προσήκοντα λέγειν εἶναι τιθέμενοι, τὰς δὲ ἰδίαν ἡγούμενα τῷ φιλοσόφῳ κτ' τῆς τελεωτάτης φιλοσοφίας φέρουσιν αὐτό, καὶ διὰ τὸτο μόνος ὁ φιλόσοφος κατ' αὐτὸς 25 διαλεκτικός. Πλάτων δὲ τὴν διαιρητικὴν μέθοδον ἐξυμνῶν καὶ θριγκὸν αὐτὴν φιλοσοφίας λέγων, ταύτης δὲ θέμενος ἔργον εἶναι τὸ δύνασθαι πᾶσι ἐν πολλὰ ποιεῖν καὶ τὰ πολλὰ εἰς ἐν συνάγειν, ὅπερ ἂν εἴη ἴσον τῷ τὰ γένη δύνασθαι διαιρεῖν εἰς εἶδη καὶ εἰς τὰ ὑπὸ 30 ταῦτα καὶ πάλιν τὰ ἄτομα συντιθέναι τε καὶ εἰς ἐν γένος ἀνάγειν τε καὶ συγκεφαλαιῶσθαι, τὴν αὐτὴν ταύτην καὶ διαλεκτικὴν καλεῖ. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ οἱ ἄπ' αὐτῶν ταῦτα περὶ τῆς διαλεκτικῆς φέρουσιν, ἀλλὰ τίθεντο μὲν αὐτὴν μέθοδον τίνα εἶναι συλλογιστικὴν, ἡγούμενοι δὲ τὸν συλλογισμόν, καθὼς συλλογισμός ἐστι, μηδὲν ἄλλον 35 ἄλλῃ διαφέρειν· εἶναι δὲ αὐτῶν τὴν διαφορὰν τὴν μὲν κτ' τὰ εἶδη τῶν προτάσεων τὴν δὲ κτ' τὸς τρόπους καὶ τὰ χήματα τὴν δὲ κτ' τὴν ὕλην περὶ ἣν εἰσιν, ὧν ἡ μὲν πρώτη διαφορὰ ποιεῖ τῶν συλλογισμῶν τῆς μὲν διαλεκτικῆς, ὅς κατηγορικὸς καλεῖται, τῆς δὲ ὑποθετικῆς, ἡ δὲ δευτέρα τῆς μὲν τελείας τῆς δὲ ἀτελείας, καὶ 40 τῆς μὲν ἐν πρώτῳ τῆς δὲ ἐν δευτέρῳ τῆς δὲ ἐν τρίτῳ χήματι, ὡς ἐν τοῖς Προτέραις Ἀναλυτικαῖς δεῖκνυτο. ἡ δὲ τρίτη ἡ κτ'

πρῶτα λέγει τὰς ἀρχὰς ἡγούμενος τὰς ἀμέσους προτάσεις, αἱ 100 b τινες γνωρίζοντο καὶ συνάγοντο τῇ ψυχῇ ἐξ ἀπαγωγῆς, ὡς γὰρ ἐν 4 τῇ ἀπαγωγῇ γνωσκόμεν τὴ καθόλου διὰ τῶν μερικῶν, ὥστε καὶ ὁ νῦν ἐπισυνάγει τὴ καθόλου ἢ τὰς ἀμέσους προτάσεις ἢ καὶ τῶν 5 ὀρισμῶν. Ioh. Phil. f. 100 b. εἰ μηδὲμία τῆς λογικῆς ψυχῆς καθ' ἃς ἀληθεύομεν ἐστὶν ἀληθ- 100 b θέτερον ἄλλ' ἢ ὁ νῦν, μόνος, νῦν ἄρα εἴη ἀρχὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς 15 γνώσεως τῶν ἀρχῶν, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς γνώσεως τῆς ἀρχῆς ἡγούμενος τῶν ἀμέσων προτάσεων. ἡ δὲ πᾶσα ἐπιστήμη ἡ δὲ ἀποδείξεως γινώσκει τὰ πράγματα ἐπιστητά, ἡγούμενος ὁ νῦν γινώσκει τὰς ἀρχὰς τῆς ἀποδείξεως, γινώσκει τὰ ἐπιστητά πράγματα καὶ ἀποδεικτά. id. f. 101. νῦν ἂν ἀρχὴ ἐπιστήμης, καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν ἀρχῶν γινώσκεις, ἡ δὲ πᾶσα ἐπιστήμη τῷ παντὶ ἐπιστητά· ὡς γὰρ ἀρχὴ πρὸς τὴν ἀρχήν, ὥστε ἡ πᾶσα πρὸς πᾶσαν. Themist. f. 15.

ΕΙΣ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ.

τὴν ὕλην τῆς μὲν ποιεῖ ἀποδεικτικῆς τῆς δὲ διαλεκτικῆς· ὡς γὰρ αἱ 15 τέχναι καθὼς τέχναι, μηδὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν, παρὰ τὴν τῆς ὕλης περὶ ἣν εἰσὶν διαφορὰν καὶ τὴν τῆς χρήσεως τρόπον τὴν διαφορὰν λαμβάνουσιν ὡς εἶναι τὴν μὲν αὐτῶν τέχνην τεκτονικὴν τὴν δὲ οἰκοδομικὴν τὴν δὲ ἀλλήλῃ τινα, ὥστε καὶ οἱ συλλογισμοὶ ὁ μὲν ἐξ ἀληθῶν τε καὶ οἰκείων τῷ προκειμένῳ καὶ πρώτων τε καὶ γνωριμωτέρων 20 δεικνύς καὶ συναγών τὸ προκειμένον συλλογισμὸς ἀποδεικτικός ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καλεῖτο, καὶ ἀπόδειξις λέγεται αὐτὴν τὴν μέθοδον τὴν διὰ τοῦτων συλλογιστικὴν, τὴν δὲ δι' ἐνδόξων συλλογιστικὴν οἰομένην, καὶ διαλεκτικὴν ἀκολούθως τὴν διὰ τοιαύτων συλλογιστικὴν, τὴν δὲ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων σοφιστικὴν, καὶ σοφιστικὴν τὴν 25 τῶν τοις χρωμένῃ. καὶ εἰκότως ἡ τοιαύτη μέθοδος διαλεκτικὴ καλεῖτο· ἡ γὰρ διαλεκτικὴ ἀπὸ τῆς διαλέξεως, τὸ δὲ διαλέγεσθαι ἐν ἐρωτῇ τε καὶ ἀποκρίσει, ὁ δὲ ἐρωτῶν ἐρωτᾷ περὶ παντὶ τῷ προβεβλημένῳ ὑπὸ τῆς ἀποκρινομένης, δι' ὧν ἂν ἐκ τῆς ἐρωτήσεως 30 παρ' αὐτῆς πάντως λάβῃ συλλογισμένον, καθόσον μὲν περὶ πάντες τῆς προτεθέντος πειρᾶς συλλογιστέας, ὅς ἐξ ἀληθῶν εἰσὶ συλλογισμοί· ὥστε γὰρ πᾶν τὸ προτιθέμενον ἀληθές. διὸ οἱ ἐπ' ἄλλα τι σημαίνοντες μεταφέροντες αὐτὴν ἐκ οἰκείως κατὰ 35 χρῶντο τῷ τῆς διαλεκτικῆς ὀνόματι τοιαύτην δὲ ὕσαν αὐτὴν εἰκότως καὶ ἀντίστροφον φησιν ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι τῇ ῥητορικῇ (Rhet. 1 1), ἐπεὶ καὶ ἐκείνη περὶ τὰ πιθανά, ἃ τῷ ἐνδόξῳ εἶναι καὶ αὐτὰ ἐστὶ τοιαῦτα· τὸ γὰρ ἀντίστροφον ἀντὶ τῆς ἰσόστροφον τε καὶ περὶ τὰ αὐτὰ σφραγισμένην καὶ καταγινωσκμένην λέγει. ὁ δὲ δια- 40 λεκτικός τε καὶ ὁ ῥήτωρ ὁμοίως τὴν τῶν ἀντικειμένων δεῖξιν σκοπὸν ἔχουσι. διὸ καὶ δυνάμεις αὐτὰς καλεῖται· τὸ γὰρ κυρίως δυνάμενον τι τὰ ἀντικείμενα δύναται. λέγουσι μὲν γὰρ τινες αὐτὰς δυνάμεις καλεῖσθαι διὰ τὸ ἐν δυνάμει τινὶ καὶ ὑπεροχῇ ποιεῖν τῆς χρω-

μένους αὐταῖς· οἱ γὰρ πολλοὶ τὰς τοιαύτας τεθαυμάκασιν ὡς πλέον
τῶν ἄλλων δυναμένους· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ δύνασθαι καὶ εὖ καὶ κακῶς
αὐταῖς χρῆσθαι τὰς ἔχοντας· διὰ τούτου γὰρ καὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ ὄργα-
νικά δυνάμεις καλεῖται· ἀλλ' ὅτι καὶ ταῦτα αὐταῖς παρακολουθεῖ,
ἀλλὰ κυρίως εἰσὶ δυνάμεις διὰ τὸ ὁμοίως τὰ ἀντικείμενα δύνασθαι·
ὅθεν γὰρ μᾶλλον ὁ διαλεκτικός, καθὼς τοῖστος, τόδε ἢ τὸ ἀντικείμενον
αὐτῷ συλλογίζεται, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ῥήτωρ... περὶ δὲ τῆς ἔτι
λεγομένης διαλεκτικῆς Ἀριστοτέλης μὲν καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις πε-
πραγμάτευται, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς, αἱ ἐπιγράφονται Τοπικά ἀπὸ
τῆς τόπης τινὰς ἐν αὐτῇ παραδίδωσιν ἀφ' ὧν ὁρμώμενοι δυνήσθη-
μεθα περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος δι' ἐνδόξων συλλογίζεσθαι, ὡς
φησιν αὐτός, ἔστι γὰρ ὁ τόπος, ὡς λέγει Θεόφραστος, ἀρχὴ τις ἢ
σοιχεῖον, ἀφ' ἧς λαμβάνομεν τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς, ἐπισησάντες
τὴν διάνοιαν, τῇ περιγραφῇ μὲν ὁρίσμενως (ἢ γὰρ περιλαμβάνει τὰ
κοινὰ τε καὶ καθόλου, αἱ ἐστὶ τὰ κύρια τῶν συλλογισμῶν, ἢ δύναν-
ται γὰρ ἐξ αὐτῶν τὰ τοιαῦτα δείκνυσθαι τε καὶ λαμβάνεσθαι), τοῖς
δὲ καθ' ἕκαστα ἀορίστως· ἀπὸ τούτων γὰρ ὁρμώμενοι ἔστιν εὐπορεῖν
προτάσεως ἐνδόξου πρὸς τὸ προκείμενον· τούτου γὰρ ἡ ἀρχή (*). ἐξ
ἐνδόξων δὲ εἴρηκε συλλογίζεσθαι ὅτι ἔχουσιν οἷον τε περὶ παντὸς τοῦ
προτεθέντος ἐξ ἀληθῶν συλλογίζεσθαι, ὡς προείρηται. Alexander 20

Aphrodis. p. 3-5.

100 α προσκείμενον τὸ "περὶ παντός" χωρίζει πῶς τῆς ῥητορικῆς
19. τὴν διαλεκτικὴν· ὅθεν γὰρ ὁμοίως περὶ παντὸς προβλήματος ἢ ῥητο-
ρικῆς συλλογιστικῆς· ὅλη γὰρ μᾶλλον τῷ ῥήτορι τὰ ἠθικά τε καὶ πο-
λιτικά προβλήματα, ὡς προείρηκαμεν, αἱ δὲ ἐνδόξων πειρᾶται καὶ
αὐτῇ ἀποδεικνύναι· κοινότερον δὲ τὸ περὶ παντὸς εἶπε, καθόσον καὶ
περὶ φυσικῶν καὶ περὶ ἠθικῶν καὶ περὶ λογικῶν προβλημάτων ὁ δια-
λεκτικός διαλαμβάνει. id. p. 5.
100 α ἔστι δὲ συλλογισμὸς λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι
25. τῶν κειμένων συμβαίνει τῷ ταῦτα εἶναι· λέγω δὲ τῷ ταῦτα
εἶναι, διὰ τὸ ταῦτα εἶναι· περὶ τῶν ὅρων τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν
πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τινων προσαπορριμμένων εἶρηται μὲν ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς εἰς
τὰ Πρώτερα Ἀναλυτικά ὑπομνήμασιν· καὶ γὰρ προσημασμένως καὶ ὁ
περὶ συλλογισμῶν λόγος ἐν ἐκείνοις, ἐν οἷς παραδίδωσιν ὁ Ἀρι-
στοτέλης πᾶσαν τὴν συλλογιστικὴν μέθοδον· καὶ νῦν δὲ ὅσα πρὸς
σαφήνειαν τῶν ὅρων φέρει, τούτων μνημονεύσομεν· ἐν γένει μὲν ὅτι
τῷ λόγῳ ἐν συλλογισμῶν ἔθετο, ἐπεὶ ὁ λόγος κατηγορούμενος τῷ
συλλογισμῷ συνωνύμως· καὶ πᾶσι μόνον κατηγορεῖται· ἀλλὰ καὶ
καὶ ἄλλων κατ' εἶδος τῶν συλλογισμῶν διαφερόντων... διὰ μὲν τῶν
"τεθέντων" χωρίζει τὸν συλλογισμὸν τῶν ἄλλων λόγων ἐν οἷς ὁδὸν
τίθει, οἷός ἐστι καὶ ὁ διηγηματικός· σημαίνει δὲ αὐτῷ τὸ "τεθέν-
των" ληφθέντων τε καὶ συγχωρηθέντων, συγχωρηθέντων δὲ ἦτοι
ὑπὸ τῶν προδιαλεγόμενων, εἰ πρὸς ἄλλον ὁ συλλογισμὸς γίγνεται,
ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ, εἰ ἑφ' ἑαυτοῦ τις δεικνύς συλλογίζεται... ὅτι δὲ

καλῶς τῇ τεθέντων φωνῇ κέχρηται, δῆλον ἐκ τῆς μὴ οἷον τε αὐτὴν
εἰς εὐδηλοτέραν μεταλαβεῖν· συγχωρησάτω δὲ καὶ λαβεῖν ὅτι πάν-
τως καταφατικά· τίθει γὰρ καὶ συγχωρεῖ ὁδὸν ἥττον τῶν κατα-
φατικῶν καὶ τὰ ἀποφατικά, καὶ ὅτι πάντως ὁ συλλογισμὸς καταφα-
τικῶν πάντων δεῖται ὧν τιθεμένων· δύναται τὸ "τεθέντων" ἐμφαί-
νειν καὶ τὸ κατηγορικόν· τίθενται γὰρ κυρίως ταῦτα ἐν τῷ ὑπάρχειν
ἢ μὴ ὑπάρχειν λαμβανόμενα· τὰ γὰρ ὑποθετικά καὶ τίθει ἀλλ'
ὑποτίθει· δοκεῖσι γὰρ τῷ Ἀριστοτέλει ἀπλῶς καὶ κυρίως ἔχειν συλ-
λογισμοί, ὡς ἐν τοῖς Προτέροις Ἀναλυτικαῖς δείκνυσιν, οἱ κατηγο-
ρικοί· οἱ δὲ ὑποθετικοὶ ἔχουσιν ἀπλῶς εἰσὶ συλλογισμοί, ἀλλὰ μὴ
προδήκεις· ὅπως δ' ἂν εἴη τὰ ἀπλῶς καὶ κυρίως συλλογισμῶν τὴν
λόγον ἀποδιδόντες· "τεθέντων" δὲ εἶπεν ἀλλ' ὅτι τεθέντος, ὡς τινες
ἀξιοῦσιν αἰτιώμενοι τὸν λόγον, ὅτι μηδὲν συλλογιστικῶς δι' ἐνός
τεθέντος δείκνυσιν ἀλλ' ἐκ δύο τὸ ἐλάχιστον· ὅς γὰρ οἱ περὶ Ἀντί-
πατρον μονολημμάτους συλλογισμὸς λέγουσιν, ὅτι εἰσὶ συλλογι-
σμοί, ἀλλ' ἐνδεῶς ἐρωτῶνται, ὡς ἔτοι "ἡμέρα ἐστίν, φῶς ἄρα ἐστίν·
ἀναπνεῖς, ζῆς ἄρα." διότι γὰρ ἡμέρας ὅσης φῶς ἐστίν, ἡμέρα δὲ
ἐστίν, διὰ τούτου φῶς ἐστίν, συλλογιστικῶς δείκνυσιν· καὶ ὅτι ὁ ἀνα-
πνέων ζῆς, σὺ δὲ ἀναπνεῖς, διὰ τούτου τὸ ζῆν συνάγει, ἢ διότι πᾶς
ὁ ἀναπνέων ζῆς, σὺ δὲ ἀναπνεῖς· ἀλλ' ἔχουσιν ἀπλῶς διὰ τῆς ἡμέρας ἐστίν
τὸ φῶς ἐστίν, ἀλλ' ὁδὸν διὰ τῆς ἀναπνεῖς τὸ ζῆς· ἐφ' ὧν ὅτι μὴ ἐστίν
τὸ συνημμένον γνώριμον, ὅτι ἀρκεῖ πρὸς τὸ συμπέρασμα ληφθεῖσα
μόνη ἢ πρόσληψις· τῷ γὰρ κίνησις ἐστίν ὅτι δοκεῖ ἔπεσθαι τὸ ὅτι
ἐστίν κενόν, καίτοι καὶ τούτου δέδεικται ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἀληθὲς ὅτι· τῷ
ὅτι γνώριμον τῶν συνημμένων καὶ ἐναργεῖ χρώμενοι, ἢ τῷ τῆς κα-
θόλου προτάσεως φανερῷ, ἢ γὰρ δι' ἐνός τεθέντος συλλογίζεσθαι
τί· σημαίνει δὲ τούτου φανερώτατον τὸ μὴ γίνεσθαι παρέλκοντα τὸν
λόγον τὸν μὴ τῶν συνημμένων λαμβανόμενον, ἐν εἰ ἡμέρα ἐστίν,
φῶς ἐστίν, ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν, φῶς ἄρα ἐστίν· καίτοι εἰ διὰ τῆς
ἡμέρας ἐστίν τὸ φῶς δείκνυσιν, παρέλκον γίνεσθαι τὸ συνημμένον· τὸ γὰρ
τοῖς συλλογιστικῶς δείκνυσιν ἔξωθεν προστιθέμενον πρὸς τὴν τῶν
αὐτῶν δεῖξιν παρέλκον· ὅτι ἂν δὲ παρέλκον ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ δεί-
κνυσιν ὅτι ἐν ἐκείνῳ λείπει, ἢ ἐνδεῆς ὁ λόγος καὶ ὁ συλλογισμὸς·
ὅτι γὰρ πάντως εἴ τι ἔπεται τινὶ ἐξ ἀνάγκης, ἢ ὅτι καὶ συλλογιστικῶς
ἔπεται γὰρ ἐπεὶ τὸ συλλογιστικῶς ἐπόμενον ἐξ ἀνάγκης ἔπει, ἢ ὅτι
καὶ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἔπεται τινὶ, συλλογιστικῶς ἔπει· ὅτι ἀντι-
σφύρει· ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ ἀναγκαῖον τῆς ἐν συλλογισμοῖς ἀνάγκης·
τοιαῦτα δὲ εἰσὶ καὶ οἱ ῥητορικοὶ συλλογισμοί, ὅς ἐνθυμήματα λέγο-
μεν... ὅθεν συλλογισμὸς ὅτι εἴη ἂν ὁ μὴ τὴν χρεῖαν σώζων
τὴν τῶν συλλογισμῶν τοιαύτος δὲ ὁ λόγος ἐν ᾧ τὸ αὐτὸν συμπέρα-
σμα τινὶ τῶν κειμένων, οἷός ἐστι καὶ τὰς ἀπὸ τῆς Στόας οἱ διαφορού-
μενοί τε καὶ οἱ διαφορῶς περαίνειν ὑπ' αὐτῶν λεγόμενοι· διαφορού-
μενοί μὲν γὰρ εἰσὶ κατ' αὐτὰς οἱ τοιαῖτοι "εἰ ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν·
ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν," διαφορῶς δὲ περαίνον-
τες ἐν οἷς τὸ συμπέρασμα ταυτόν ἐστι ἐνὶ τῶν λημμάτων, ὡς
ἐπὶ τῶν τοιαύτων "ἦτοι ἡμέρα ἐστίν ἢ φῶς ἐστίν· ἀλλὰ μὴν ἡμέρα
ἐστίν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν." εἰ δὲ τις λέγοι καὶ τὰς τοιαύτας λόγους συλ-
λογισμῶς, ὁμωπύμως ἂν λέγοι· πῶς γὰρ ἔκ ἀτοπον τὸ ἤδη κείμε-

(*) post ἀρχὴ codices Regii 1874 et 1917: ἀξιοῦσι δὲ τινες τὸ
πρῶτον βιβλίον μὴ Τοπικά ἀλλὰ πρὸ τῶν Τόπων ἐνγέφυσθαι.

νον συνάγεσθαι καὶ ἐνδείκνυσθαι λέγειν; πῶς δ' ἔσται τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνοντα. . . ἔτι οἱ διφορούμενοι ἀσυλλόγιστοι, καθόσον ἢ ἀμφότερα προσλαμβάνουσιν ἢ τὸ ἐπόμενον· τί γὰρ μᾶλλον τὸ ἡγούμενον ἢ τὸ ἐπόμενον; οἱ δὲ ἐξ ἀντιφάσεως διαιρετικοὶ ἢ ταῦτ' ἐν τῶν κειμένων τινὶ ἐπιφέρουσιν ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον τῷ λοιπῷ λόγῳ, ὡς συμβαίνει διὰ τὸ ἐκ τοιούτων εἶναι τὸ διαιρετικόν, τὸ αὐτὸ γίνεσθαι τῇ προσλήψει. ἐπὶ γὰρ τῶν μὴ ἐκ τοιούτων διαιρετικῶν ἀσυλλόγιστος ὁ μὴ τὸ ἀντικείμενον τῷ λοιπῷ ἐπιφέρων. ἀλλ' ὅδε λέγοι τις συλλογισμόν εἶναι τὸν ἐκ διαιρετικῶν καὶ ἐνὸς τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ τὸ λοιπὸν ἐπιφέροντα· ἐπεὶ γὰρ τῷ ἐπιφερομένῳ ἐν τῷ διὰ τοιούτου διαιρετικῷ συλλογισμῷ συμβέβηκεν ὄντι ἀντικειμένῳ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ τῷ αὐτῷ καὶ κατὰ τὴν λέξιν εἶναι τῷ προσειλημμένῳ, ὁ μὴ ταυτόν ἐστι μὴδὲ κατὰ τὸν ἀντικείμενον τε τῷ ἑτέρῳ τῷ καταλειπομένῳ ἐκ τῷ διαιρετικῷ, καὶ ταῦτ' ἐν τῷ προσειλημμένῳ, δεῖ ζητῆσαι κατὰ πότερον λαμβανόμενον τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ καὶ εἰς ταῦτ' ἐνδεδραμηκότων ποιεῖ συλλογισμὸν τὸν λόγον· ὅτι γὰρ μὴ ταυτόν ἐστιν ἀμφω μὴδὲ κατὰ τὸν αὐτῷ ὑπάρχει, ὁ δὲ ἐκ τῷ μὴ ἐν πᾶσι τοῖς διαιρετικοῖς τῷ αὐτῷ ἀμφω ὑπάρχειν. . . τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης προσκείμενον ἐν τῷ ὅρῳ τῆς ἐπαγωγῆς χωρίζει τὸν συλλογισμόν· ἐστὶ μὲν γὰρ καὶ ἐπαγωγὴ λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἑτερόν τι τῶν κειμένων συμβαίνει, ἀλλ' ἔκ ἐξ ἀνάγκης. . . τὸ δὲ "διὰ τῶν κειμένων" προσκείμενον εἴη μὲν ἂν καὶ τῆς μονολημμάτης λόγος λεγόμενος ἀποκρίνον τῶν συλλογισμῶν (ὅ γὰρ διὰ τῶν κειμένων τὸ ἐπιφερόμενον αὐτοῖς δείκνυται)· λείπει γὰρ ἐν αὐτοῖς πρὸς τὴν συλλογιστικὴν δεῖξιν τὸ παραλειπόμενον, ὡς εἰρήκαμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς παρέλκοντος· ἐν οἷς γὰρ λόγοις πρότασις τις εἴληπτο παρέλκυσσα, ὅτοι ἢ διὰ τῶν κειμένων συνάγουσιν τὸ συμπέρασμα, εἴ γε καὶ ἀφαιρεθείσης ἐκείνης ἔτι οἶόν τε τὸ αὐτὸ συνάγεσθαι. . . ἀλλ' ὅδε ἐν οἷς μὴ τὸ οἰκεῖον συμπέρασμα ἐπιφέρει, ἄλλο δὲ τι ἐπόμενον ἐκείνῳ ἢ συμβεβηκός, ὅδ' ὅτοι συλλογισμοί· ὅ γὰρ διὰ τῶν κειμένων. οἶον εἰ λάβῃ τις τὴν ἡδονὴν κατὰ φύσιν καὶ τὴν κατὰ φύσιν αἰρετόν, συμπεραίνεται δὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι· ὅ γὰρ τὸ τοῦτο δείκνυται ἐκ τῶν κειμένων, εἰ καὶ ἐπεὶ ἐξ ἀνάγκης τῷ συναγομένῳ. τοιοῦτος καὶ ὁ περὶ τοῦ θανάτου ὑπὸ Ἐπικύρου λόγος εἰρημένος· ὅ γὰρ ἐκ τῶν λεγουσῶν προτάσεων "τὸ διαλυθὲν ἀναιδήτεϊ, τὸ ἀναιδήτεϊν ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς" συνάγει τὸ ὁ θάνατος ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς, ὡς αὐτὸς ἡγεῖται, ἀλλ' ὅτι τὸ διαλυθὲν ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς· ἀλλ' ὅδε ὁ θάνατος τὸ διαλυθὲν ἐστὶν ἀλλὰ διαλυσις. . . τοιοῦτοι δὲ εἰσι λόγοι καὶ οἱ ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς Στωικῆς λεγόμενοι ἀμεθοδῶς περαίνοντες. ὅ γὰρ εἰ τὸ α' ἴσον τῷ β', ὁμοίως δὲ καὶ τῷ γ' τὸ β' ἴσον, διὰ τοῦτο καὶ τὸ α' τῷ γ' ἴσον ἂν εἴη δεδειγμένον συλλογιστικῶς· ὅ γὰρ διὰ τῶν κειμένων τὸ ἀναγκαῖον· ἐπεὶ γὰρ τοῖς κειμένοις τὸ τοῦτο διὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι τὸ καθόλου τὸ τὰ τῶν αὐτῶν ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἶναι ἴσα. διὸ ἐκείνους τε κειμένους καὶ τὸ διηρημένον τῷ συντεθέντος καὶ συναχθέντος εἰς μίαν πρότασιν, τὴν δὲ δὲ α' καὶ γ' τὰ αὐτὰ τῷ β' ἐστὶν ἴσα, συνάγει συλλογιστικῶς ἡδὴ καὶ τὸ α' τῷ γ' εἶναι ἴσον. τοιοῦτον καὶ τὸ λέγειν ὅτι ἡμέρα ἐστίν· ἀλλὰ καὶ σὺ λέγεις ὡς ἡμέρα ἐστίν· ἀληθεύεις ἄρα. ἐπεὶ μὲν γὰρ

καὶ ἐνταῦθα τοῖς κειμένοις τὸ ἐπενεχθέν, ὅ μὴν διὰ ταῦτα τὸ ἀναγκαῖον ἀλλὰ διὰ τὸ τὸ καθόλου ἀληθὲς εἶναι τὸ πᾶς ὅς ἡμέρας ἔσσης ἡμέραν εἶναι λέγει, ἀληθεύει. τῷ γὰρ ληφθέντος, ἂν συνέλη τις τὰ κείμενα εἰς μίαν πρότασιν τὴν σὺ δὲ ἡμέρας ἔσσης λέγεις ἡμέραν εἶναι, συλλογιστικῶς συνάγει τὸ σὺ ἄρα ἀληθεύεις· ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς τοιούτοις λόγοις τὸ μὲν καθόλου ἀληθὲς ὃν παραλείπει, ἢ δὲ ἑτέρα πρότασις εἰς δύο διαιρεῖται ἢ καὶ πλείω, ὡς ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ· ὁ νόμος ἀνομία ἐναντίον· ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος ἢ κακόν· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνομία κακόν· ἀγαθὸν ἄρα ὁ νόμος." ἐν γὰρ τῷ τούτῳ παρὲν μὲν τὸ καθόλου ὃν τοιοῦτον "ὁ μὴ ὃν κακόν ἐναντίον ἐστὶ κακῷ, ἀγαθὸν ἔστιν," διήρηται δὲ εἰς τρία ἢ πρότασις ἢ ἑτέρα, ἔχουσα ὅτως "ὁ δὲ νόμος ἢ κακόν κακῷ ἔστιν ἡ ἀνομία ἐναντίος ἐστίν." ταύτης γὰρ μέρη τό τε ὁ νόμος ἀνομία ἐναντίον, καὶ τὸ ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος ἢ κακόν, καὶ ἔτι τὸ ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνομία κακόν. ἐκ γὰρ τῶν προειρημένων δύο προτάσεων συλλογιστικῶς συνάγει τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸν νόμον· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μίας τῆς εἰς τρία διηρημένης. id. p. 6-10.

κοινότερον μέντοι καὶ πάντα τὸν ἐξ ἀληθῶν συλλογισμόν ἀποδειξιν λέγει. λέγει μὲν ἔν περὶ ἀποδείξεως καὶ τῷ ἀποδεικτικῷ συλλογισμῷ προηγουμένως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς, νῦν δὲ ἐπὶ τοσούτον περὶ αὐτῷ εἴρηκεν ἐφ' ὅσον αὐτῷ χρησιμὸν ἐστὶ πρὸς τὸ χωρίσαι τῶν ἄλλων συλλογισμῶν τὸν διαλεκτικόν. ἐστὶ δὲ συλλογισμὸς αἱ προτάσεις μὲν τῷ συμπεράσματος. id. p. 11.

διαφέρει δὲ τὸ ἐνδοξον τῷ ἀληθὲς ὅτι τῷ ψευδὲς εἶναι (ἐστὶ γὰρ τινα ἐνδοξα καὶ ἀληθῆ) ἀλλὰ τῇ ἐπικρίσει. ἐστὶ γὰρ τῷ μὲν ἀληθεῖ ἀπὸ τῷ πράγματος περὶ ὃ ἐστὶν ἢ ἐπικρίσις (ὅτε γὰρ τὸ τοῦτο αὐτῷ ὁμολογῇ, τότε ἐστὶν ἀληθές), τῷ δὲ ἐνδοξῷ ἢ ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἢ ἐπικρίσις, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀκρόντων καὶ τῶν τέτων ὑπολήψεων ἃς ἔχουσι περὶ τῶν πραγμάτων. id. p. 12.

εἴρηκε μὲν περὶ τῶν ἐριστικῶν ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἐλέγχοις, ἐνθα ἦν καὶ προηγουμένως περὶ τῶν τοιούτων αὐτῷ ὁ λόγος, ὁρίζεται δὲ κἀνταῦθα ὁμοίως ὡς κακεῖ τὸν ἐριστικὸν συλλογισμόν. διττὸν δὲ φησὶν εἶναι τὸν τοιοῦτον συλλογισμόν, τὸν μὲν παρὰ τὴν ὕλην ἡμαρτημένον τὸν ἐριστικὸν ἔχοντα, ὅκετι δὲ παρὰ τὸ χῆμα. . . ἐπιπόλαιον δὲ ἐστὶ τὸ ἐκ βραχείας ἐπιστάσεως ἐλεγχόμενον. . . ἐστὶ δὲ τις ἐριστικὸς συλλογισμὸς ὁ κατὰ τὸ εἶδος ἡμαρτημένος· ὅτος δὲ ὅκετι ὅδε συλλογισμὸς ἀπλῶς ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ὅλον τὸ τοιοῦτον ἐριστικὸς συλλογισμὸς τοιοῦτος, οἷοι εἰσιν οἱ ἐν ἀσυλλογίστῳ συζυγία ἐρωτώμενοι λόγοι, οἷον. . . εἰ λάβοι τις τὰ νεκρά τῶν σωμάτων κινεῖσθαι καὶ ἀλλοιῶσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ αἰσθανόμενα κινεῖσθαι, καὶ ἐκ τούτου οἶοιτο δείκνυναι ὅτι τὰ νεκρά τῶν σωμάτων αἰσθάνονται, ὡς ὤρετο Δημοκρίτος. ὁ τοιοῦτος παραλογισμὸς γίνεσθαι μὲν δύναται καὶ ἐξ ἀληθῶν, ὥσπερ ὅς προειρήκαμεν. id. p. 12 et 13.

παρὰ τῆς προειρημένης φησὶ πάντας συλλογισμούς, τὸν ἀποδεικτικὸν ὅς ἐξ ἀληθῶν ἢ καὶ πρώτων, τὸν διαλεκτικὸν ὅς ἐξ ἐνδοξῶν, τὸν ἐριστικὸν ὅς ἐκ φαινομένων ἐνδοξῶν συλλογίζεται, ἄλλο φησὶν εἶδος εἶναι συλλογισμῶν· τὸν γὰρ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἐκ

- τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῇ ἐπισήμῃ γινόμενον παραλογισμόν, ὅποια
 φάμεν εἶναι ἐν γεωμετρίας τὰ ψευδογραφήματα. συγγενεῖς δὲ
 λέγοι ἂν γεωμετρία ἐπισήμας ἀριθμητικῇ (καὶ γὰρ αὕτη περὶ πο-
 σόν, ἀλλὰ διωρισμένον), ἔτι δὲ ἀστρολογίαν καὶ ὀπτικήν καὶ μηχανι-
 κήν· προχρῶν γὰρ αὐτῇ ταῖς γεωμετρικαῖς ἀρχαῖς. τὸτο δὲ ἐ-
 5 εἶδος τῶν συλλογισμῶν ὅτι τῶν προειρημένων ἐστὶν ἄλλο, δείκνυ-
 σιν ἐκ τῆς μηδένος τῶν λόγων τῶν ἀποδεδειγμένων ἐφαρμόζειν
 αὐτοῦ. . . ἄλλο ἄρα τι εἶδος τῆς παραλογισμῶν ἐστὶν, ὃ ὅτε ὁ
 διαλεκτικός ὅτε ὁ σοφιστικός χρῆται, ἀλλ' οἱ καὶ τὰς ἐπισήμας πεί-
 ρας χάριν τῶν περὶ αὐτὰς καταγινόμενων καὶ γυμνασίας, πρὸς τὴν
 διορατικωτέρως αὐτὸς γίνεσθαι τῶν ἐν αὐτοῖς ἀληθειῶν. id. p. 14.
- 101a ὅτι λήμματα αἱ προτάσεις παρὰ Ἀριστοτέλει, σημειωτέον.
 14. τῷ δὲ τῷ γὰρ ἢ τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν μὴ ὡς δεῖ ἢ γραμ-
 μάς τινὰς ἄγειν μὴ ὡς ἂν ἀχθείσαν· δύναται καὶ ἀπλῶς κεχρησθῆναι
 καθόλου περὶ τὰ τοιαῦτα γινόμενων τῶν ψευδογραφημάτων, δύ-
 15 ναται καὶ ὡς παράδειγμα αὐτὸ εἰρηκέναι ψευδογραφήματος· ἐστὶ
 γὰρ καὶ γεωμετρίαν ψευδογράφημα παρὰ τὴν μήτε τὰ ἡμικύκλια
 περιγράφειν ὡς δεῖ μήτε τὰς γραμμάς ἄγειν ὡς ἂν ἀχθεί-
 σαν. id. ib.
- 101a ὡς ὑπογραφεῖ τι καὶ ἐκ ἀκριβοῦς. ὅπως δὲ ἴσως εἶπεν ἦτοι
 18. ὡς μὴ ἀκριβῆς τὴν ὀρισμὸν ἀποδεδωκώς ἐκάστην, ἢ μάλλον ὡς μὴ
 ἐξεργασμένος αὐτὰ διὰ τὴν μὴ περὶ τούτων αὐτῷ τὴν πρόθεσιν
 εἶναι, ἢ ἐπεὶ προσέθῃσι τοῖς τρισὶ τοῖς πρώτοις εἰρημένους ἐν ἄλλοις
 καὶ τὴν πειρατικὸν ὡς ἄλλον ὄντα παρὰ τὴν νῦν εἰρημένους. ἢ ὁ
 20 αὐτός ἐστιν ὁ πειρατικός τῷ προειρημένῳ τῷ ἐκ τῶν περὶ τινὰς
 ἐπισήμας οἰκείων γινόμενων παραλογισμῶν· καὶ γὰρ τὸ πειρατικὸν τὴν
 λόγον ἀποδίδως ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἑλέγχοις (c. 2) ὅπως ἀποδέ-
 δωκε "πειρατικοὶ δὲ οἱ ἐκ τῶν δοκόντων τῷ ἀπακρινόμενῳ καὶ
 ἀναγκαίῳ εἰδέναι τῷ προσποιημένῳ ἔχειν τὴν ἐπισήμην," ὁ ἴσον
 25 ἂν εἴη τῷ τὰ καὶ ἐκ τῶν περὶ τινὰς ἐπισήμας οἰκείων γινόμενων
 παραλογισμοί· καὶ τῷ "ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων μὴ τῇ ἐπισήμῃ λημ-
 30 μάτων." τῷ γὰρ προσποιημένῳ τὴν ἐπισήμην ἔχειν δεῖ τὰς ἀρχὰς
 καὶ τὰ οἰκεία ἐκείνῃ τῇ ἐπισήμῃ εἰδέναι καὶ κατ' ἐκεῖνα ἀποκρίνασθαι.
 καὶ εἴη ἂν πειρατικός μὴ ἀπὸ τῆς τῆς ἐρωτῶντος προθέσεως λεγόμε-
 νος, ψευδογράφημα δὲ καὶ παραλογισμὸς ἀπὸ τῆς γενομένης. ἀλλὰ
 35 καὶ τὸ ἐνθύμημα, εἰ καὶ μὴ ἀπλῶς συλλογισμὸς ἀλλὰ ῥητορικός γε,
 εἰ δὲ αὐτὸ ἐν μνημονεύσας εἰκότως ἂν λέγοιτο ὡς τύπῳ εἰπεῖν.
 ἢ "ὡς τύπῳ" εἶπε διὰ τὸ καὶ τὰς τῶν χημάτων διαφορὰς εἶδη
 γίνεσθαι συλλογισμῶν. id. p. 15.
- 101a τὰ γὰρ ἐνδοξα καὶ δι' ἐνδόξων δεικνύμενα κεχωρίζαι τῆς ἐπι-
 23. στήμονικῆς ἀκριβολογίας· τοιαῦτα δὲ τὰ προκείμενα. . . λέγει
 δὲ περὶ ὀρισμῶν καὶ ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά, ἀλλὰ καὶ περὶ γενῶν
 ἀπάντων. καὶ ἐν τέτοις μὴ μνημονεύει, ἀλλὰ ἐπιπολαιώτερον· εἰ
 γὰρ τὰ ἐν ἐκείνοις εἰρημένα ἐνταῦθα τις μεταφέρει, ἐκβαίνει ἂν
 30 τὴν ὅρον τῆς διαλεκτικῆς, ὅσης, ὡς εἶπεν, ἐξ ἐνδόξων συλλογισ-
 κῆς. id. p. 16.
- 101a πρὸς τρία φησὶν εἶναι χρήσιμον τὴν διαλεκτικὴν πραγμα-
 28. τελαν, πρὸς τε γυμνασίαν· λέγει δὲ γυμνασίαν ἦτοι τὴν γινο-
 μένην ἐν τῷ διαλέγεσθαι πρὸς τινὰς· δεχόμενοι γὰρ τινὰ προβλή-
 35 ματα παρὰ τῶν προσδιαλεγομένων, γυμναζόμενοι πειρῶν τὴν
 παρίστασθαι, δι' ἐνδόξων τὰς ἐπιχειρήσεις ποιοῦμενοι. ἢ γυμνασίαν
 λέγοι ἂν τὴν εἰς ἑκάτερον μέρος ἐπιχειρήσιν. ἦν δὲ σύνηθες τὸ
 τοῦτον εἶδος τῶν λόγων τοῖς ἀρχαίοις, καὶ τὰς συνουσίας τὰς πλεί-
 40 ρας τούτων ἐποιῶντο τὴν τρόπον, ὅτι ἐπὶ βιβλίων ὡς περὶ νῦν (ὡς γὰρ
 ἦν πῶς τότε τοιαῦτα βιβλία), ἀλλὰ θέσεως τινος τεθείσης εἰς
 ταύτην γυμναζόντες αὐτῶν τὴν πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις εὐρετικὸν
 ἐπεχείρουν, κατασκευάζοντες τε καὶ ἀνασκευάζοντες δι' ἐνδόξων τὴν
 45 κείμενον. καὶ ἐστὶ βιβλία τοιαῦτα Ἀριστοτέλει τε καὶ Θεοφράστῳ
 γεγραμμένα, ἔχοντα τὴν εἰς τὰ ἀντικείμενα δι' ἐνδόξων ἐπιχεί-
 ρησιν. πρὸς δὲ τὴν τοιαύτην γυμνασίαν χρήσιμον εἶναι φησὶ τὴν
 διαλεκτικὴν· μέθοδον γὰρ τινὰ εὐρετικὴν τῶν ἐπιχειρημάτων ἔχον-
 50 τες (αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ τῶν τόπων γνώσις) ῥᾶον ἐπιχειρεῖν δύνησθαι
 μεθα. id. ib.
- ἐντεῦθεν λέγει τὰς πρὸς τὴν πολλὰς συνουσίας, οἷς δεῖ μὴ ἐν-
 55 τυγχάνειν κοινωνίας τε ὄντας καὶ φιλανθρώπους καὶ ἐντυγχάνειν
 ὠφελίμως. διὰ μὴ ἐν ἀληθειῶν καὶ ἀποδεικτικῶν ἔχει ὁδὸν τε κοινολο-
 γείας πρὸς αὐτὸς· εἰ δὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν συνιέναι τῶν τοιούτων δύ-
 60 ναν, ἀλλ' εἰ δὲ μανθάνειν ὑπομένει· διὸ εἰ δὲ ὠφελείας δύνανται
 ἂν ὑπὸ τινος τῶν τοιούτων, ὡς γε τὴν ἀρχὴν μὴδὲ συνιέναι δύνανται.
 εἰ δὲ διὰ τῶν ἐνδόξων καὶ δοκόντων καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις τὰς πρὸς τὴν
 65 πολλὰς συνουσίας ποιοῦμεθα, παρακολουθοῦν τε ἂν τοῖς λεγομένοις
 καὶ ῥᾶδως μεταβιβάζονται διὰ τῶν τοιούτων λόγων, εἰ τι μὴ εἴεν
 ὁρθῶς τιθέμενοι. id. p. 17.
- καὶ φιλοσοφίαν δὲ ἐπισήμας εἶπε τὴν φυσικὴν, τὴν ἡθικὴν, 101a
 τὴν λογικὴν, τὴν μὲν τὰ φυσικά· οἱ γὰρ δυνάμενοι τὰ πιθανὰ 34
 πρὸς τὰ ἀντικείμενα συντελόντα διορᾶν καὶ εἰς ἀμφοτέρω ἐπιχει-
 ρεῖν ῥᾶον ἂν εὐρίσκοιεν ἐν ποτέρῳ αὐτῶν μέρος τῆς ἀντιφάσεως
 35 τὴν ἀληθῆς ἐστίν. id. ib.
- προειπὼν πρὸς τρία ταῦτα χρήσιμον εἶναι τὴν διαλεκτικὴν, καὶ 101a
 ἐκθέμενος τινὰ, προσέθῃσι τοῖς τρισὶ καὶ τέταρτον, ἦτοι ὑποδιαίρεσιν 36
 τινὰ τῆς τρίτης ποιοῦμενος (ἦν δὲ τὸτο πρὸς τὰς καὶ φιλοσοφίαν
 ἐπισήμας· εἰ γὰρ περὶ τὰ πρῶτα τῶν περὶ ἐκάστην ἐπισήμην, εἴη
 40 ἂν καὶ πρὸς τὰ καὶ φιλοσοφίαν πρῶτα) ἢ προσέθῃσι ὡς ἄλλο τὸτο
 παρὰ τὰ προειρημένα. ἐστὶ δὲ ὁ προσέθῃσι· χρήσιμόν φησιν εἶναι
 τὴν διαλεκτικὴν καὶ πρὸς τὰς καθ' ἐκάστην ἐπισήμην ἀρχὰς· περὶ
 γὰρ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ὁδεμία τῶν ἐπισημῶν οἶα τε λέγειν διὰ τὴν
 45 δεῖν μὲν, εἰ ἐπιστημονικῶς λέγοι περὶ αὐτῶν καὶ δεικνύει, ταῦτα ἐκ
 πρώτων αὐτῶν δεικνύει (τοιαῦτα γὰρ αἱ ἐπιστημονικαὶ τε καὶ ἀπο-
 δεικτικαὶ δείξεις), μὴδὲν δὲ ἔχειν τῶν ἀρχῶν πρῶτον. τὰς δὲ θεο-
 μένας τῶν ἀρχῶν τῶν καὶ τὰς ἐπισήμας συστάσεις τινὸς τῷ μὴ
 δύνασθαι δεικνύει δι' ἀληθειῶν τε καὶ πρώτων, καὶ δι' ἐνδόξων τινῶν
 50 δεῖ δεικνύειν τε καὶ πισθεῖν. τὸ δὲ διὰ τοιούτων συλλογίζεσθαι δια-
 λεκτικῆς ἴδιον· ἴδιον δὲ αὐτῆς καὶ ἡ δι' ἐπαγωγῆς τὴν προκείμενην
 σύστασις, ὡς προῖον ἐρεῖ, μάλιστα δὲ τὸ πιστὸν ταῖς ἀρχαῖς δι'
 ἐπαγωγῆς περιγίγει. ὡς διαλεκτικός ἐστιν περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν
 55 ἰδίων ὁ ἐπισήμων ἐρεῖ, ἢ ὁ διαλεκτικός ὑπὲρ αὐτῶν. εἰ δὲ πρὸς

τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἐστὶ χρήσιμος, εἴη ἂν, ὡς εἶπε, καὶ πρὸς φιλοσοφίαν τε καὶ τὰς ταύτης ἀρχάς, παρεχομένη καὶ ταύτῃ τὸ χρήσιμον. καὶ ὅπως ἂν δύναιτο καὶ τὸ τέταρτον τῆτο ὑπάγειν τῷ πρὸς φιλοσοφίαν χρήσιμον, προσκείσθαι δὲ αὐτῷ τὸ ὅτι ὁμοίως φιλοσοφία, καὶ τῆτο καὶ πρὸς ἄλλας ἐπιστήμας ἐστὶ 5 χρήσιμος ἢ διαλεκτική. καὶ αὐτὸς δὲ πολλάκις δεικνύς τινα τῶν καὶ φιλοσοφίαν προσέβησι τὸ λογικῶς, λέγων διαλεκτικῶς, ὡς δεομένων τινῶν τῶν καὶ φιλοσοφίαν καὶ τοιαύτων δείξαι. . . ὅτι δὲ διαλεκτικὴ ἐστὶ περὶ ἀρχῶν λέγειν, ἐντεῦθεν ὁ λόγος ἂν γένοιτο. ὁ γεωμέτρης τίθει μὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τὸ ἐπιφάνειαν μὴ εἶναι ὁ 10 μῆκος καὶ πλάτος ἔχει μόνον, γραμμὴν δὲ μῆκος ἀπλατές, σημείον δὲ ὅ μέρους ὕδεν. ἐνίσταντο δὲ πρὸς ταῦτά τινες λέγοντες μήτε τι μέγεθος δύνασθαι διαστήματα δύο ἔχειν μόνον, ἔτι δὲ ἦτταν ἔν. ἀλλὰ μηδὲ σημειῖόν τι ὅλως εἶναι. μηδὲν γὰρ εἶναι ὁ μήτε ἀφαιρούμενον μείοι τι μήτε προστιθέμενον αὐξάνει, ὡς ὁ Ἐλεάτης 15 Ζήνων ἔλεγεν. ἀδιαστάτω γὰρ μηδὲ φαντασίαν τινα δύνασθαι λαβεῖν. γεωμετρικῶς μὴ ἔν ὅσον τέ ἐστι τῆτο ὡς ὅν δεῖξαι, ὁ δὲ διαλεκτικὸς ἔκ ἀπορήσει δι' ἐνδόξων αὐτὰ συστήσαι. λαβὼν γὰρ ἐνδόξον τὸ τὴν ἐπιφάνειαν πέρασ εἶναι τῷ σώματος, καὶ τὸ πέρασ εἶναι ἄλλο ὅ ἐστὶ πέρασ, καὶ τῆτο τῇ ἐπαγωγῇ συστήσας, συνάγει 20 τὴν ἐπιφάνειαν ἄλλο εἶναι σώματος, ταῦτέστι τῷ τριχῇ διεσῶτος. εἰ δὲ ἄλλη, ἔκ ὅσον τε ἔχειν αὐτὴν διαστάσεις τρεῖς. ἦν γὰρ ἂν ὅπως ἢ αὐτὴ τῷ σώματι. id. p. 17.

101 b τὸ τῆτο δὲ ἴδιον ἢ μάλιστα οἰκεῖον τῆς διαλεκτικῆς ἐστίν. τὸ 2 ἐξ ἐνδόξων συλλογίζεσθαι εἶπεν, ἦτοι διὰ τὴν ῥητορικὴν, ἐπειδὴ καὶ 25 αὕτη διὰ τοιαύτων, καὶ ὅτι καὶ ὁ φιλόσοφος ποτε διὰ τοιαύτων δεικνυσί τινα, ὡς προείρητο. . . "ἐξεταστική" δὲ ἀντὶ τῆς ζητητικῆς καὶ ἐπιχειρηματικῆς. id. p. 19.

101 b δυνάμεις εἶπε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν κυβερνητικὴν τε καὶ δια- 6 λεκτικὴν ἦτοι ὅτι ἐνεστὶν αὐταῖς καὶ εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, ἢ μᾶλλον 30 ὅτι σοφαστικῶς ὕσαι ὅ καὶ ὠρισμένα τινα προῖασιν, ἀλλὰ δεῖ καὶ αἰκείας συνέσεως αὐταῖς πρὸς τὸ ἀρμόσασθαι τε πρὸς τὰ προσπίπτοντα καὶ τάξαι τὰ γινόμενά τε καὶ λεγόμενα ὥστε ταχθέντα χρήσιμα. ἢ δυνάμεις κοινότερον τὰς τέχνας ὥσανεῖ ἔξαις ἔλεγεν αὐτάς, καὶ εἴη ἂν τῶν τοιαύτων τεχνῶν, ταῦτέστι τῶν σοφασ- 35 τικῶν. id. ib.

101 b ἐστὶ τὸ μὴ "πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα" εἰρημένον περὶ τῶν προβλη- 12 μάτων, ὡς ἔρεϊ. περὶ γὰρ τινος προκειμένου προβλήματος ὁ δια- λεκτικὸς τὸν λόγον κινεῖ καὶ τὸν συλλογισμόν ποιεῖ. δεῖ ἔν εἰδέναι πόσα τε καὶ τίνα ἐστὶ τὰ γένη τῶν προβλημάτων τῶν διαλεκτικῶν. 40 τὸ δ' "ἐκ τίνων" περὶ τῶν προτάσεων. ἔκ ἀπλῶς δὲ σημαίνει ἂν τὸ "ἐκ τίνων" τὸ ὅτι ἐκ προτάσεων, ἀλλὰ λέγοι ἂν καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ πόσων καὶ τίνων. ὅ γὰρ ἐκ πάσης προτάσεως ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμός. ἂν ἔν εἰδῶμεν τὰ τε προβλήματα τὰ διαλεκτικά πόσα ἐστὶ καὶ ποῖα, "πόσα" μὴ τῷ γένει δηλονότι, "ποῖα" δὲ ἀντὶ 45 τῆς τίνας (ὅδε γὰρ γὰρ οἶδε τίνα ἐστὶ τὰ γένη τῶν προβλημάτων ὁ μόνον εἰδὼς ὅτι τέσσαρα), εἰδῶμεν δὲ καὶ τὰς προτάσεις, ἐξ ὧν οἱ πρὸς τὰ τοιαῦτα προβλήματα γίνονται συλλογισμοὶ (λόγους γὰρ

ἂν λέγοι τὰς συλλογισμὰς ἢ καὶ τὰς ἐπαγωγὰς. καὶ γὰρ ὁ ἐπακτικὸς λόγος διαλεκτικὸς, ὡς ἔρεϊ), πρὸς δὲ τῆτοις εἰ εἰδείημεν καὶ ταῦτα δι' ὧν οἶόν τε ἐστὶν εὐπορεῖν τῶν (λέγοι δ' ἂν τῆτοις ἦτοι καὶ περὶ τῶν προβλημάτων καὶ τῶν προτάσεων, ἐπεὶ μὴ πᾶν πρόβλημα 10 διαλεκτικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ τοιαῦτον οἶον ἔρεϊ προελθόν, ἢ περὶ τῶν προτάσεων δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ μόνον λέγει τὸ "πῶς τῶν εὐπορήσομεν." ἐν γὰρ τῇ τῶν προτάσεων εὐπορίᾳ τὸ πλεῖστον τῶ συλλογίζεσθαι. ἢ λέγοι ἂν τὸ "καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν" περὶ τῶν διαλεκτικῶν λόγων, ταῦτέστι τῶν τε συλλογισμῶν καὶ τῶν ἐπαγωγῶν εἴημεν ἂν θεωρηκότες ἐκ τίνων ἢ μεθοδὸς ἐστὶν ἢ δια- 15 λεκτική. ὅτι γὰρ τῆτοις λέγειν δοκεῖ διὰ τῶ "καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν" (τῶν γὰρ λόγων περὶ ὧν προείρηκεν, ἀλλ' ὅ τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων), δηλοῖτο ἂν ἐκ τῆς μὴ τὸ εἰπεῖν αὐτὸν περὶ τε τῶν προβλημάτων τῶν διαλεκτικῶν καὶ τῶν προτάσεων, καὶ τί ἐστὶν ἑκάτερον αὐτῶν ἐπιδείξαι, ὅτι πᾶν τὸ διαλεκτικὸν πρό- βλημα, ὁμοίως δὲ καὶ πρότασις, ἢ περὶ τινος τῶν πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγῇ τὴν ἀναφορὰν ἐχόντων ἐστὶν ἢ περὶ τινος τῶν πρὸς ἀλή- 20 θειαν καὶ γνῶσιν ἢ περὶ τινος τῶν συνεργῶν πρὸς τι τῶν, λέγειν αὐτὸν "τὰ δὲ ὅργανα, δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν συλλογισμῶν, ἐστὶ τέσσαρα" (p. 105 a 21). τῆτοις γὰρ εἰρηκεῖν δοκεῖ ἀποδιδοῦς πρὸς τὸ "καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν." διὰ γὰρ τῶν ὀργάνων καὶ τῶν τόπων ἢ τῶν εὐπορία. ἢ καὶ ἢ τῶν προτάσεων τε καὶ προβλημάτων εὐπορία εἰς τὴν τῶν συλλογισμῶν εὐπορίαν συντελεῖ, ὡς ἔρεϊ καὶ αὐτὸς προελθόν. δύνατο δὲ τὸ "πρῶτον ἔν θεωρητέον ἐκ τίνων ἐστὶν ἢ μέ- 25 θοδὸς" ἴσον τῷ πρῶτον ἔν θεωρητέον ἐκ τίνων ἂν τις διαλεκτικὸς γένοιτο. ὁ γὰρ εἰδὼς ἐν τίσι τῇ διαλεκτικῇ τὸ εἶναι, οἶδε καὶ διὰ τίνων ἂν διαλεκτικὸς τις γένοιτο. id. p. 20.

τὰ τοιαῦτα τε καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα 101 b 17. νῦν μὴ πῶς λαμβάνει τὴν ἐξ ἐπαγωγῆς, ὅτι εἰ πᾶν πρόβλημα καὶ 17 πᾶσα πρότασις τῶν τι σημαίνει καὶ μηδὲν παρὰ ταῦτα ὑπὸ προ- βλήματος τινος δηλοῖ, εἴη ἂν ταῦτα τε καὶ τοιαῦτα γένη τῶν προβλημάτων. πειράσας δὲ αὐτὸ προελθὼν δεῖξαι καὶ διὰ συλλο- 18 γισμῶ. ὁ μὴ ἔν αὐτὸς τίθησιν, ἐρᾷμεν ὅταν καὶ αὐτὸς αὐτῷ μνη- μονεύῃ, ἐνεστὶ δὲ καὶ ὅτω συλλογίζεσθαι. id. p. 21.

διὰ τί δὲ ἢ διαφορὰ γενική; ὅτι ἐν τῇ ἑστίᾳ ἐστὶ τῆτοις ὅ κα- 101 b 18. τηγορεῖ, ὡς περὶ καὶ τὸ γένος, καὶ ἐστὶν ἄμφω συμπληρωτικά τῶ εἶναι ἑκάστη ὧν ἐστὶν οἰκεῖα. ὅτι τε καὶ ἐπὶ πλέον ἐστὶ καὶ αὐτὴ, καὶ καὶ πλείονων καὶ καὶ τὸ εἶδος διαφέροντων κατηγορεῖ. μόνον γὰρ τῷ μὴ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖ ἢ διαφορὰ τῶ γένος διαφέρει, ἐπεὶ ἢ διαφορὰ δοκεῖ καὶ καθ' αὐτὴν λαμβανομένη τῶ εἶδος εἶναι μᾶλ- 20 λον, ἀλλ' ὅ τῶ συναμφοτέρω δηλωτική, ἐν οἷς ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τοιαῦτον, τὸ δὲ γένος τῶ συναμφοτέρω. id. p. 22.

ἦτοι τῆτοις λέγει, ὅτι μηδεὶς ὑπολαμβάνετω λέγειν ἡμᾶς ὅτι 101 b 26. αὐτὰ τὰ ὀνόματα τὰ ῥηθέντα προβλήματα ἐστὶν, ἐπεὶ εἵπομεν ὅτω τέσσαρα τὰ πάντα συμβαίνει γενέσθαι προβλήματα, ἢ ὅρον ἢ ἴδιον ἢ γένος ἢ συμβεβηκός. ὅ γὰρ οἶόν τε ὄνομα ἢ πρόβλημα ἢ πρότα- σιν εἶναι. ἢ ἐστὶ τὸ λεγόμενον ὅτι μηδεὶς ὑπολαμβάνετω τὸν ὀρι- σμὸν ἀπλῶς ῥηθέντα ἢ τὸ ἴδιον ἢ τὸ γένος ἢ τὸ συμβεβηκός ἢ

πρόβλημα ἢ πρότασιν εἶναι διαλεκτικὴν· δεῖ γὰρ αὐτοῖς ποιάς συντάξεώς τε καὶ προφορᾶς, ἵνα γένηται πρόβλημα ἢ πρότασις. id. p. 23.

1018 λέγει δὲ περὶ προτάσεως τῆς διαλεκτικῆς· αὕτη γὰρ ἐρωτή-
23. σίς ἐστίν. τῷ δὲ τρόπῳ τῷ τῆς ἐκφορᾶς φησὶν αὐτοῖς εἶναι τὴν 5
διαφορὰν· τῆς γὰρ ἀντιφάσεως ἂν μὴ τὸ πότερον προτάξωμεν, πρό-
βλημα, οἷον πότερον ὁ κόσμος σφαιροειδὴς ἐστίν ἢ ὄχι; ἂν δὲ τὸ
ἄρα, πρότασις, οἷον ἄρα γε ὁ κόσμος σφαιροειδὴς ἐστίν ἢ ὄχι; ὁ
ὅτι προσέθηκεν ἑλλειπέστερον εἰπὼν. ἐστὶ δὲ ἡν ἐξέθετο διαφορὰν
προβλήματός τε καὶ προτάσεως κατὰ τινα χρῆσιν καὶ συνήθειαν· καὶ 10
γὰρ τῷ προβλήματι ἐφαρμόζει ὁ τῆς προτάσεως τῆς ἐν ἐρωτήσῃ
λόγος· ἐρωτήσεις γὰρ ἐστὶ τῆς ἀντιφάσεως, καὶ ἐρωτήσεις ἐξ ἧς δι-
δοῖται τῷ ἀποκρινομένῳ ἐλέγχει ὁ πότερον βύκειται μέρος τῆς ἀντιφά-
σεως· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ πρόβλημα. ἢ διαφέρει ἂν ὅτι ἡ μὴ ἐρω-
τήσις ἀποκρίσεώς ἐστιν αἰτήσις τῷ ἑτέρῳ μέρει τῆς ἀντιφάσεως, 15
τὸ δὲ πρόβλημα ὅχι ἀποκρίσεως ἀλλὰ δείξεως τῷ ἑτέρῳ μέρει τῆς
ἀντιφάσεως αἰτήσις ἐστίν· διὸ καὶ δοκεῖ πυσματικὴ μὴ ἐρωτήσῃ τὸ
πρόβλημα εἰκέναι (αἰτήσις γὰρ κατασκευῆς ἐστὶ καὶ δείξεως καὶ δια-
λεκτικῆς λόγῳ), διαλεκτικῇ δὲ ἐρωτήσῃ ἢ πρότασις. ἂν δὲ τις
τῷ βύλῃ διακρίνῃ τῷ μὴ πρόβλημα τὴν ἀντίφασιν ἐρωτᾷν 20
τὴν δὲ πρότασιν τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
ὕτως εἶπεν (ἐπὶ μὴ γὰρ τῷ προβλήματος εἶπεν “πότερον τὸ ζῶν πε-
ζὼν δῖπν ὀρισμός ἐστιν ἀνθρώπου ἢ ὄχι;” προδίδει καὶ τὸ “ἢ ὄχι,” ἐπὶ
δὲ τῆς προτάσεως ἡρκέσθῃ μόνῳ τῷ ἑτέρῳ, εἰπὼν “ἄρα γε τὸ ζῶν
γένος τῷ ἀνθρώπῳ;” ἑλλειπῶς εἰπὼν), ἂν δὲ ταύτην τις αὐτῶν 25
διαφορὰν λέγῃ, πῶς ἔτι ἔσται ὅρος τῆς διαλεκτικῆς προτάσεως
ἐρωτήσεις ἀντιφάσεως, ὃν ἀποδίδωσιν αὐτῆς ὅρον αὐτός; ἀλλ’
ὅθεν τῷ τρόπῳ μόνον ἐπιγίνεται αὐτῶν ἡ διαφορὰ, εἴγε τὸ μὴ πρό-
βλημα καὶ ἀντίφασιν περιέχει, ἢ δὲ πρότασις τὸ ἕτερον μέρος τῆς
ἀντιφάσεως. id. ib.

1018 πρῶτον περὶ τῷ ὀρισμῷ τὸν λόγον ποιεῖται· τελειότερον γὰρ ὁ
39. ὀρισμὸς καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἔχων· καὶ γὰρ τὸ γένος ἐν τῷ ὄρῳ καὶ
τὸ ἴδιον καὶ τὸ ὑπάρχον, ταῦτάς τὲ συμβεβηκός· τῷ γὰρ ὀρίζεται καὶ
ταῦτα, καὶ τί ποτε σημαίνει τὸ ὄνομα, ὁ ὀρισμὸς ἀποδίδωσι.
μετενήνεκε δὲ τὸ τῷ ὀρισμῷ καὶ ὅριον ὄνομα ἀπὸ τῶν ὄρων τῶν ἐπὶ 35
τῶν χωρίων, οἷς περιγράφουσιν αὐτὰ καὶ τῶν ἄλλων χωρίζουσιν.
ὅχι εἰ ὀρισμὸς δὲ ὀρισμὸν ἀποδίδωσι, διὰ τῷτο εἰς ἀπείρον προελύ-
σεται· πάντες γὰρ ὀρισμοί, καθὼς ἐστὶν ὀρισμός, ὅτις ἔσται λόγος, καὶ
ὅχι ἄλλος ἄλλος. λόγον δὲ φησὶν εἶναι τὸν ὀρισμὸν τὸν τὸ τί ἦν εἶναι
σημαίνοντα, ὁ μόνῳ τῷ λόγῳ ὑπάρχει. τῷτο δὲ τὸ τί ἦν εἶναι 40
ὡς ὀνοματικὸν μὴ συλλαβῶν ἐξενήνοχε, σημαίνει δὲ ὁ τὸ τί ἐστὶ τὸ
εἶναι σημαίνων τῷ ὀρισμῷ, ταῦτάς τὲ λόγος ἐστὶ δηλωτικὸς τῷ τί ποτέ
ἐστὶ τὸ εἶναι ἐκεῖνον ὅτι ἐστὶν ὅρος. τῷ γὰρ “ἦν” ὅχι ὡς τῷ παρελθόν-
τος χρόνου δηλωτικῷ κέχρηται νῦν, ἀλλ’ ἀντὶ τῷ ἐστίν. συνήθη δὲ
ἢ τοιαύτη ἐστὶ χρῆσις· ὁ γὰρ λέγων “τῷτο ἦν” ἴσον λέγει τῷ τῷτο 45
ἐστίν, τῷ ἦν ἀντὶ τῷ ἐστίν χρώμενος, καὶ ὁ λέγων “τίς ἦν ὁ κόπτης
τὴν θύραν;” ἀντὶ τῷ τίς ἐστίν ὁ κόπτης τὴν θύραν; λέγει γὰρ ὅρος
τὴν ὕσταν, καὶ ἐν ᾧ ἐστὶν ἐκάστω τὸ εἶναι, τῷτο δηλοῖ, ὅτι συμβεβη-

κός τι ὅθεν παρεπόμενον ἄλλως. πλειόνων γὰρ ὄντων τῶν ὑπαρχόν-
των ἐκάστω, ὁ ὅρος τὸ εἶναι ἀποκρίνων, τὰλλα μόνον δηλοῖ ταῦτα
τῶν ὑπαρχόντων οἷς ὀρίζεται καὶ ἐν οἷς ἐστὶν αὐτῷ τὸ εἶναι, καὶ καθὼς
διαφορὸν τῶν ἄλλων ἐστὶ τῷτο ᾧ εἶναι λέγειται. ὁ μάλιστα δὲ ὅθεν
ἐκ περισσοῦ τῷ “ἦν” τὸ “εἶναι” πρόσκειται, ἀλλὰ ἀναγκαίως. εἰ
γὰρ τὸ ἦν τὸ ἐστὶ σημαίνει, εἴη καὶ ὁ λόγος ὁ τὸ τί ἦν σημαίνων ὁ
αὐτὸς τῷ λόγος ὁ τὸ τί ἐστὶ σημαίνων, δηλονότι τὸ προκειμένον
πράγμα ὅτι ἀποδίδεται. ἀλλ’ εἰ τῷτο, πᾶς ὁ τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ κα-
τηγορουμένων τῷ προκειμένῳ ἔχων τὸν λόγον ὀρισμὸς αὐτῷ ἔσται.
ἐν τῷ τί ἐστὶ δὲ κατηγορεῖται τῶν εἰδῶν τὰ γένη· συνωνύμως γάρ·
ὁ ἐν τῷ γένει ἄρα τὸ εἶδος τιθεὶς λόγος εἴη ἂν ὀρισμὸς τῷ εἶδους
δηλῶν τὸ τί ἐστίν· ὅπερ ὅχι ἀληθές. ὅχι ἄρα αὐταρκες τὸ ἦν, ὡς
τινες ἡγῶνται, ὡς δοκεῖ πρῶτος μὴ Ἀντιθένης εἶναι, εἴτα δὲ καὶ τῶν
ἀπὸ τῆς Στωᾶς τινές, ἀλλὰ εὐλόγως τὸ εἶναι πρόσκειται. ὁ γὰρ τί
ἐστὶ τὸ εἶναι αὐτῷ δηλῶν λόγος ὅχι ἔστιν ὁ τὸ γένος ἢ ἄλλο τι τῶν ἐν
τῷ τί ἐστὶ κατηγορῶν αὐτῷ· ὁ γὰρ τῷτο ἐστὶ τὸ εἶναι τῷ εἶδει τὸ γέ-
νος αὐτῷ κατηγορεῖται, ὅτι μὴ ταυτόν ἐστὶ τὸ εἶδος τῷ γένει τῷ
αὐτῷ. καὶ ἔστιν ἴσον τὸ εἰρημένον τῷ λόγος ὁ τῆς τῷ πράγματος
ὕστας δηλωτικὸς, καὶ καθὼς ἐστὶν αὐτῷ τὸ εἶναι. οἱ δὲ λέγοντες
ὅρον εἶναι λόγον καὶ ἀνάλυσιν ἀπαρτίζοντως ἐκφερόμενον (ἀνάλυ-
σιν μὴ λέγοντες τὴν ἐξάπλωσιν τῷ ὀρισμῷ καὶ κεφαλαιωδῶς, ἀπαρτι-
ζόντως δὲ τὸ μήτε ὑπερβάλλειν μήτε ἐνδεῖν) ὅθεν ἂν λέγοιεν τὸν
ὅρον διαφέρειν τῆς τῷ ἴδιῳ ἀποδόσεως· λόγος γὰρ καὶ τὸ ζῶν γε-
λασικόν, καὶ ἀπερίττως τε καὶ ἀνελλιπῶς σημαίνει τὸν ἀνθρώπον
(ὅτε γὰρ ἐπὶ πλέον ὅτε ἐπ’ ἑλαττόν ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ). ἀλλὰ πλείστον
ὀρισμὸς ὁ διὰ τῷ ἴδιῳ λόγος ἀποδιδόμενος διαφέρει, ὅτι μὴ σημαί-
νει ἐν τίνι ἐστὶ τὸ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ. ὅτι γὰρ μὴ ἐν τῷ γελασικῷ
τῷ ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι, δηλονότι ἐκ τῷ τὰς καθὼς ἐστὶν ἑκάστω ἐνε-
ργείας ταῦτα τελειῶν αὐτό· ὅχι ἔστι δὲ τελειότης ἀνθρώπου τὸ
30 γελαῖν. id. p. 24.

ὀριστικὰ δὲ λέγει προβλήματα εἶναι καὶ ἐν οἷς ζητεῖται εἰ τόδε 102
τῷτο ταυτόν, οἷον εἰ ταῦτὸν αἰσθησις ἐπιστήμη ἢ ἕτερον, καὶ πότε- 6
ρον ταῦτὸν ἀκολασία καὶ ἀκρασία ἢ ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη ἢ ὄχι.
καὶ τῷ καὶ ταῦτα ὀριστικὰ εἶναι τὴν αἰτίαν ἀποδέδωκε· διότι γὰρ καὶ ἐν
τοῖς περὶ τῶν ὀρισμῶν προβλήμασι, πότερον τὸ αὐτὸ ὁ ἀποδοθεὶς
ὀρισμὸς σημαίνει καὶ τὸ ἀνθ’ ὅτι ἀπεδόθη ὀνόματος ἢ λόγῳ ἢ ἑτέρῳ,
ἢ πλείστη γίνεται ζήτησις· τὸν γὰρ ὀρισμὸν πρῶτον δεῖ τὸ ταῦτὸν
ἔχειν. id. p. 25.

λέγει γὰρ τὸ ταυτόν, ὡς ὀλίγον προελθὼν δείξει, πλεοναχῶς, 102
καὶ ὅτε τὸ τῷ γένει ταυτὸν ὅτε τὸ τῷ εἶδει ὀρισμός, ἀλλ’ ὅθεν τὸ τῷ 15
ἀριθμῷ πάντως. ὅτι τε ὅχι τὸ ταυτὸν χρήσιμον πρὸς τὰ ὀριστικὰ
προβλήματα δέδεικε, καὶ ὅτι μὴ πάντῃ ταυτόν ἐστὶν ἢ τε περὶ ταυτῶν
ζήτησις καὶ ἢ περὶ τῷ ὀρισμῷ. ὁ γὰρ ἐπεὶ ταυτόν ἐστὶ τὸ ὁρατόν τε
καθ’ αὐτὸ καὶ χρώμα καὶ ἀκρῶν καὶ ψόφος, καὶ χυμὸς ὁμοίως καὶ
γευστόν, διὰ τῷτο ἢ τῷ χρώματος ὅρος ἐστὶ τὸ καθ’ αὐτὸν ὁρατόν,
ἢ ὡς τινες ὀρίζονται, τὸ ἴδιον ὅφως αἰσθητὸν· ὁ γὰρ καθὼς χρώμα καὶ
καθὼς ψόφος τοιαῦτά ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὴν χεῖρ τὴν πρὸς τὸν αἰσθα-
νόμενον αὐτῷ. ταῦτα εἰπὼν περὶ τῷ ὀρισμῷ ὡς πρὸς τὴν προ-

κειμένην μέθοδον αὐτάρκη, ἐπεὶ περὶ γε ὁρισμῷ καὶ ἐν τε τοῖς
ἡμέτεροις Ἀναλυτικοῖς καὶ ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματεύεσθαι
μὴ ἀκριβείας τε καὶ θεωρίας πλείονος, μέτεισιν ἐπὶ τὴν περὶ τῆς ἰδίας
λόγον. δεῖ δὲ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι Θεόφραστος τὰ περὶ ταύτῃ προβλή-
ματα ὑποτάσσει τοῖς γενικοῖς, ὥσπερ καὶ τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν.
λέγει γὰρ "καὶ τὴν διαφορὰν καὶ τὴν ταυτότητα γενικὰ θώμεν." καὶ
ταῦτο μὴ ἐξωθεν προσισορήσθω. id. ib.

102^a κυρίως δ' ἂν εἴεν ὅροι ὡς ἔχοντες πρὸς τῷ καὶ καθ' ὃ μᾶ-
18 λιστα ἐστὶ τῷ ὁρισμῷ τὸ εἶναι, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ λογικόν. διὸ καὶ
εἰς ὃ κυρίως ὁρισμὸς ἐκάστω ἐστίν. τὴν γὰρ ὅρον δεῖ ἐκ διαφορῶν
εἶναι. αὐτὴ γὰρ τὸ γένος εἰς τὰ εἶδη διαιρῶσιν καὶ συμβεβηκότα
τινὰ ἀλλὰ καὶ τὴν ὑσίαν. τὸ δὲ ἴδιον καὶ διαφορά. id. p. 26.

102^a ἡ δὲ γε διαφορὰ καὶ πλείονων μὴ καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει κα-
32 τηγορεῖται καὶ αὐτῇ, καὶ μὴ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἐπεὶ ὅπως ἂν ὁ αὐτὸς λό-
γος εἴη γένος τε καὶ διαφορᾶς, ἀλλ' ὡς ἐν ἄλλοις λέγει, ἡ διαφορὰ
ἐν τῷ ποῖόν τι μᾶλλον κατηγορεῖται, ὡς ἂν ὡς διαφορὰ κατηγο-
ρεῖται. ποῖον γάρ τι τὸ πρᾶγμα ἐστὶ, δηλοῖ. ὅθεν καὶ ἡγήτεον τὸ ἐν
Κατηγορίαις (p. 3 a 22) εἰρημένον ἀναγκαιότατον, τὸ ὅτι αἱ δια-
φοραὶ καθ' ὑποκειμένην κατηγορεῖται, περὶ τῶν κυρίως λεγομένων
εἰρημένων διαφορῶν, ἀλλὰ τῶν ἡδὴ συνειλημμένων τῇ ὕλῃ. τὸ γὰρ
καθ' ὑποκειμένην κατηγορεύμενον ἅπαν ἐν τῷ τί ἐστιν ἐκείνου κατη-
γορεῖται, κατηγορεύμεναι δὲ ἐν τῷ τί ἐστιν αἱ διαφοραὶ γένη ἂν εἴεν,
ἀλλ' καὶ διαφοραί. id. ib.

102^b ἐφ' ὧν μὴ οἷόν τε ἐστὶ τοιαύτῳ λόγῳ περιλαβεῖν πᾶν τὸ ὁριστόν,
6 ἀγαπήν καὶ δι' ἀποφάσεως αὐτὸ δηλῶσαι. πέπονθε δὲ ὅπως τὸ
συμβεβηκός, διότι μὴ ἐστὶ μίας φύσεως. τὰ γὰρ ἐννέα γένη τὰ
παρὰ τὴν ὑσίαν συμβεβηκότα, διὸ καὶ οἷόν τε ἓνα τινὰ λόγον
ἀποδοῦναι αὐτῷ. ἴδιον δ' ἂν εἴη αὐτῷ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, εἰ πᾶσα
ὑσία μὴ ἐν ὑποκειμένῳ ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη καὶ αἱ διαφοραὶ ἐν αὐτῇ
ἀπακρίνονται τῷ ἐν ὑποκειμένῳ. αὐτὸς μέντοι τὴν τοιαύτην ἀκρι-
30 βολογίαν παραιτῶμενος ὡς ἐκ οἰκείαν τῇ προκειμένην πραγμα-
τεία ἀρκεῖται τοῖς ἀποδεδομένοις λόγοις τῷ συμβεβηκότος. id.
p. 28.

102^b καὶ γὰρ τὰ συμβεβηκότα μόνον ἢ σύγκρισις. ἡ καὶ τὸ μᾶλλον
14 τε καὶ ἥττον ἐστὶ τινὸς ὅτε γένος ὅτε ὁρισμὸς ὅτε ἴδιον, ἀλλὰ τῶν
συμβεβηκότων μόνων τὸ τοιαύτον πάθος. τῶν γὰρ ποτὲ μὴ ζητεῖται
εἰ ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει τινί. τὸ δὲ "ὅπως" πρόσκειται ἥτοι
ἀντὶ τῆς καθ' ὃ ἂν ἢ σύγκρισις γένη, ὡς καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν παρα-
δειγμάτων ἐνδείκνυται, ἢ ἐπεὶ ἡ σύγκρισις καὶ πλείους γίνεται τρό-
πος... δύναται τὸ "ὅπως" καὶ καὶ ταῦτο προσκεῖσθαι, ὅτι καὶ τὰ
συμβεβηκῶς ἐχόμενα προβλήματα καὶ αὐτὰ συγκριτικά πως ἐστὶ,
διὸ καὶ ὑπάγοιτο ἂν τοῖς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος... εἰσὶ δὲ οἱ λέ-
γουσι τὰ τοιαῦτα προβλήματα ἀπὸ γένους εἶναι. ζητεῖται γὰρ ἐν
αὐτοῖς εἰ τὸ αἰρετὸν γένος, καίτοι καὶ ζητεῖται εἰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατη-
γορεῖται αὐτῶν τὸ αἰρετόν, ἀλλ' εἰ μόνον ὑπάρχει αὐτοῖς, καὶ οἱ ἀνα-
45 σκευάζοντες καὶ ὅτι μὴ γένος ἐστὶ δεικνύσιν τὸ ἀγαθὸν φέρε εἰπεῖν
τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὅτι μὴ ὑπάρχει αὐτῇ. δεῖ δὲ ἐν τοῖς ἀπὸ τῆς γέ-
νους προβλήμασι προσκεῖσθαι τὸ γένος. id. p. 29.

καὶ γὰρ εἰ αἱ ἀνασκευαὶ τῶν ἄλλων ἀνασκευάζουσιν καὶ τὴν ὁρί- 102^b
σμόν, ἡδὴ καὶ αἱ κατασκευαὶ αὐτῶν πρὸς τὴν τῆς ὁρισμῷ κατα- 35
σκευὴν χρήσιμοι. ὁ γὰρ κατασκευάζων συμβεβηκός εἶναι τὸ ἀπο-
διδομένον διὰ τῆς δεικνύναι οἷόν τε αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν
τῷ πρᾶγματι, ἐστὶ μὴ ὑπὸ τῆς συμβεβηκότητος, καὶ μόνον δὲ καὶ συντελεῖ
τι πρὸς τὴν τῆς ὁρισμῷ δεῖξιν ἀλλὰ καὶ ἀναιρετικὸν αὐτῷ. καὶ γὰρ ὁ
αὐτὸς τρόπος τῆς τε τῆς συμβεβηκότητος ὑπάρξεως καὶ τῆς τῆς ὁρί-
σμοῦ. ἔτι δὲ καὶ συμβεβηκότητος πᾶσα ἀνασκευή ἀναιρεῖ τὸν ὅρον.
ὁ γὰρ δείξας ὡς ἴδιον τὸ ὑπάρχον τινί, ἀνήρκεσε μὴ τὸ συμβεβηκός,
καὶ ἀνήρκεσε δὲ τὸν ὅρον. ὥστε καὶ ἀληθὲς πάντα καὶ πρὸς τῆς ὁρί-
σμοῦ ἀρμόζειν. ἀλλὰ καὶ ὁ δείξας ὅτι ἐν τῷ τί ἐστὶ μὴ καὶ ἐν τῇ
ὑσίᾳ κατηγορεῖται τῷ πρᾶγματι, ἐπ' ἴσης δὲ ἀλλ' καὶ πλείονων,
ἀνήρκεσε μὴ τὸ γένος, καὶ ἀνήρκεσε δὲ τὸν ὁρισμόν. ὥστε καὶ μόνον τὰ
πρὸς κατασκευὴν τῶν ἄλλων χρήσιμα πρὸς τῆς ὁρίσεως, ἀλλ' καὶ
τὰ πρὸς ἀνασκευὴν τῶν ἄλλων χρήσιμα πάντα πρὸς τὴν τῆς
ὁρισμῷ ἀνασκευὴν. διὰ μὴ ἐν ταῦτα ὅτε οἷόν τε ὁρίκα πάντα
λέγειν τὰ προβλήματα ὅτε μίαν τινὰ καθόλου μέθοδον περὶ
αὐτῶν εὑρεῖν. καὶ Θεόφραστος δὲ ἐν τοῖς αὐτῷ Τοπικοῖς, καθὼς
μίαν μέθοδον παραδιδόναι σπεύδοντας, ἐχώρισε μὴ τῶν ἄλλων τὸ
συμβεβηκός ὡς μὴ ὑπαγόμενον τῷ ὅρῳ, τὰ ἄλλα δὲ πειραθεῖς
τῷ ὁρισμῷ ὑποτάσσειν ἀσαφεσέραν ἐποίησε τὴν πραγματείαν.
id. p. 30.

διὸ φησὶν, ὥσπερ εἴρηται, καθόλου μὴ εἰς τὰ προειρημένα γένη 103^a
τέσσαρα τὴν διαίρεσιν ποιητέον (τὸ γὰρ "τύπων" τῆς καθόλου δηλωτι- 1.
κόν) τῶν δὲ ἄλλων τὰ μάλιστα οἰκεία ἐκάστω προσαπτεόν τε καὶ
ὑπακτέον, τῷ μὴ ὅρῳ καὶ τὴν τῶν σαφεσέρων ὀνομάτων ἐκ τῶν
ἀσαφεσέρων μετέληψιν καὶ τὴν περὶ ταύτῃ ζήτησιν, τῷ δὲ γένει
τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν, καὶ τῷ ἴδίῳ τὰ ποτὲ καὶ πρὸς τι ἴδια, τῷ δὲ
συμβεβηκότητι τὰ συγκριτικά. id. p. 31.

ποιησάμενος τὴν διαίρεσιν τῶν γενῶν, ἐν οἷς τὰ τε προβλή- 103^a
ματα καὶ αἱ προτάσεις, μέλλων δεικνύναι ὅτι ταῦτα μόνον γένη τῶν 6.
προβλημάτων, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐν τίσιν ἐστὶ τὰ γένη τῶν προβλη-
μάτων ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ὅσα χρήσιμα ὄντα τοῖς προκειμένοις
διὰ τῶν ἐξῆς προσέθῃσι, πρῶτόν φησι τῶν ἄλλων δεῖν περὶ ταύτῃ
διορίσασθαι ποσαχῶς λέγειν. ἐπεὶ γὰρ τὰ τε ἄλλα πρὸς πολλὰ χρή-
σιμος τῶν καὶ διαλεκτικῇ ἢ τῇ ταύτῃ διαίρεσις, προεῖρηκε δὲ καὶ
ὅτι προβλήματα τινὰ ἐστὶν ἔχοντα ζήτησιν περὶ ταύτῃ, ἀ ὑπά-
γεας δεῖν εἶπε τοῖς ὁριστικοῖς προβλήμασιν, καὶ οἷόν τε δὲ ζητεῖν
ὅλως εἰ ἄλλῳ ἄλλο ταυτόν ἐστιν ἢ ἕτερον ἀγνοῦντα τὴν ταύτῃ
διαίρεσιν, εὐλόγως τε τὰ γένη τῶν προβλημάτων ὠρίσατο ὑπὲρ
τῆς δήλα εἶναι τὰ κατ' αὐτὰ προβλήματα, ὅπως καὶ τὴν τῆς ταύτῃ
διαίρεσιν ποιῇ πρὸς τὸ γινώριμα γενέσθαι τὰ περὶ ταύτῃ προβλή-
ματα... τὸ μὴ "ὡς τύπων εἰπεῖν" εἶπεν ἀντὶ τῆς ὡς κοινότερον
καθόλου εἰπεῖν. ἐν ἄλλοις γὰρ εἴωθε πρὸς τοῖς τρισὶν οἷς νῦν ἐκ-
τίθεται σημαινόμενοις τρόποις τῆς ταύτῃ καὶ τέταρτόν τινα προσέθεναι
τὸν κατ' ἀναλογίαν, πορρώτερον ὄντα τῶν ἐνταῦθα νῦν εἰρημένων.
εἰς ὅς δὲ νῦν διαιρεῖται τὸ ταυτόν, καὶ οἷς συνήθως χρῆται, εἰσὶ τρεῖς.
id. p. 32.

103^a 19. τὸ "διὰ τὸ ἔχειν τινὰ ὁμοιότητα" ἐπὶ τῷ ὕδατος εἶπεν ἀντὶ
20. τῷ διὰ τὸ ἔν αὐτὸν εἶναι λόγον ἔν καθὸ ὕδωρ. τοιαῦτα γὰρ τὰ
ὁμοιοειδῆ. id. p. 33.

103^a 26. ἐπεὶ κυριώτερον καὶ πρῶτον ὡς εἰπεῖν ὁρισμός, εἰκότως τῷ
26. ὁρισμῷ ὑπέταξε τὰ περὶ ταύτῃ προβλήματα, ἀλλὰ ὃ τῷ
ἰδίῳ. id. ib.

103^a 29. ἐν ὧν λέγοι ἂν κατ' ἀριθμὸν σημαίνεσθαι ὑπὸ τῷ ὁρισμῷ
29. καὶ τῷ ἰδίῳ, ἔχ' ὅτι ἐν κατ' ἀριθμὸν τὸ εἶδος ἢ τὸ γένος ὃ ὁρισμός
ἢ τὸ ἰδίον, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ τῷ αὐτῷ τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὸ γένος ἢ τὸ
εἶδος ὁμοίως ἐστὶν ἀμφότερα ἀληθῆ, καὶ ἕκ' ἄλλο κατ' ἄλλο. τρί-
τον δὲ φησὶν ἀποδίδοσθαι τὸ ἐν κατ' ἀριθμὸν ἀπὸ τῷ συμβεβηκό-
τος. id. ib.

103^b 2. εἰπὼν "ἐκ τούτων οἱ λόγοι," πῶς ἐκ τούτων ἐδήλωσεν ἐπενεγ-
2. κῶν "καὶ διὰ τούτων καὶ πρὸς ταῦτα;" "διὰ τούτων" μὲν λέγων τῶν
προτάσεων, "πρὸς ταῦτα" δὲ τὰ προβλήματα. id. p. 34.

103^b 6. ἐπιζητῆσαι δ' ἂν τις ὑπὸ τί γένος τῶν προβλημάτων ὑπά-
6. χθῆσθαι τὰ τοιαῦτα προβλήματα, διὰ τί ἡ λίθος ἢ Μαγνήτις λε-
γομένη ἔλκει τὸν σίδηρον, καὶ τίς φύσις μαντικῶν ὑδάτων; δοκεῖ
γὰρ μηδενὶ τῶν κειμένων ὑπάγεσθαι ταῦτα. ἢ ὅδε διαλεκτικὰ προ-
βλήματα ταῦτα, περὶ δὲ τούτων ὁ λόγος καὶ τούτων αἱ διαιρέσεις...
ἀλλὰ ἐστὶ τὰ ὕτω προβαλλόμενα φυσικὰ προβλήματα, ὡς ἐν τῷ
περὶ Προβλημάτων εἶρηκεν. ὧν γὰρ φυσικῶν ὄντων τὰ αἰτία
ἀγνοεῖσθαι, ταῦτα φυσικὰ προβλήματα... καὶ εἴη ἂν τὰ διαλε-
κτικὰ προβλήματα πάντα ἀναγόμενα εἰς τὴν ζήτησιν τῷ τε ὅτι
ἐστὶ καὶ τῷ εἶ ἐστίν, ἃ ἐστὶ δύο τῶν τεσσάρων ἃ εἶπεν ἀρχόμενος τῷ
δευτέρῳ τῶν Ὑγέρων Ἀναλυτικῶν. τὸ γὰρ διότι ἐστὶ καὶ τί ἐστίν ὃ
διαλεκτικὰ προβλήματα. id. p. 34.

103^b 23. τὸ "ἐν αἷς ὑπάρχουσιν αἱ ῥηθεῖσαι τέσσαρες" ἑλλιπῶς εἶπε.
23. λείπει γὰρ τὸ διαφορὰ τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων.
id. p. 35.

103^b 22. ἀντὶ δὲ τῆς ὕστερας τὸ τί ἐστίν ἔλαβε. κυρίως τε γὰρ ὃν ἢ ὕστερα,
22. καὶ κυρίως τὸ τί ἐστὶ καὶ ὁ ὁρισμὸς ὕστερας, εἰ καὶ πλεοναχῶς τὸ τί ἐστίν.
τῷ δὲ ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις εἶναι τὰ γένη τὰ προειρημένα τῶν
τε προβλημάτων καὶ τῶν προτάσεων δεικτικὸν παρέθετο τὸ καὶ τὸ
συμβεβηκός καὶ τὸ γένος καὶ τὸ ἰδίον καὶ ἐν ὁρισμῷ τούτων τι σημαί-
νειν. πᾶσαι γὰρ αἱ διὰ τούτων τῶν γενῶν προτάσεις (τῷτο γὰρ τὸ τῆς
λέξεως πλήρες) ἢ ὕστεραν ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον ἢ ποιότητα ἢ
τινα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν... ἐν μὲν ὅν ὁρισμὸν καὶ τὸ ὁριστικὸν
πρόβλημα ἐν πάσαις ἐνδέχεται ταῖς κατηγορίαις εἶναι, ἐπεὶ οἷον τε
ὀρίσασθαι τινὰ τῶν ὑφ' ἐκείνην κατηγορίαν. ὁμοίως καὶ τὰ γένη
καὶ τὰ γενικά προβλήματα. id. f. 36.

103^b 37. ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον μὴ τῷ αὐτῷ γένος ἢ τῷ ὑποκει-
37. μένῳ ἀλλὰ περὶ ἄλλου λέγηται (τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ "ὅταν δὲ περὶ
ἐτέρου"), ἐξ ἧς ἂν κατηγορίας ἢ τὸ κατηγορούμενον, ἐξ ἐκείνης καὶ τὸ
γένος τῷ προβλήματος ἐστὶ. id. p. 37.

104^a 1. εἰ δὲ τὰ προβλήματα καὶ τὰ γένη τῶν προβλημάτων ἐν ταῖς
1. κατηγορίαις, δῆλον ὡς χρήσιμος ἢ περὶ τὰς κατηγορίας πραγμα-
τεία πρὸς διαλεκτικὴν, εἴγε χρησιμὸν τὸ εἰδέναι ἐν ποίῳ γένει τῶν

όντων τὸ προκείμενον πρόβλημα... "ταῦτα καὶ τοσαῦτα ἐστὶ."
λέγει τὰ προβλήματα καὶ τὰς προτάσεις. ταῦτα δὲ καὶ τοσαῦτα
τῷ γένει δηλονότι. id. ib.

ζητῆσαι δ' ἂν τις πῶς εἰπὼν ἴσα καὶ ταῦτα τὰ τε προβλή-
ματα καὶ τὰς προτάσεις, καὶ τῷ τρόπῳ μόνῳ τὴν διαφορὰν αὐτῶν
εἶναι, νῦν ὑπεναντίον πῶς φησὶν εἶναι τὸ διαλεκτικὸν πρόβλημα καὶ
τὴν διαλεκτικὴν πρότασιν τῷ τὸ μὲν ἀπορεῖσθαι τὴν δὲ γινώριμον εἶναι.
ἢ ὃ τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα ταῖς διαλεκτικαῖς προτάσεσιν
ἴσα καὶ τὰ αὐτὰ εἶπεν, ἀλλὰ καθόλου τὰ προβλήματα καὶ τὰς προ-
τάσεις τὰς ἐν τῇ τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτήσει, ἐν οἷς προβλήμασι
καὶ ἐν αἷς προτάσεσιν ἐστὶ καὶ τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα τε καὶ αἱ
προτάσεις, ὧν νῦν λέγει τὴν διαφορὰν. τό τε γὰρ γινώριμον καὶ ἐν-
δοξον, ὅποια ἢ πρότασις ἢ διαλεκτικὴ εἶναι βύλεται, καὶ τὸ ἀμφιδο-
ξούμενον τε καὶ ἀπορρέμενον, ὅποιον δεῖ φησὶν εἶναι καὶ τὸ διαλεκτικὸν
πρόβλημα, πάντα ἐν ἀντιφάσει προτείνεται τε καὶ προβάλλεται, ὧν
τὰ μὲν ἐνδοξα προτάσεις, τὰ δὲ ζητούμενα προβλήματα. τὴν δὲ
καὶ τὰς τρόπους διαφορὰν εἶπε, τὴν καὶ τὸ ἄρα καὶ πότερον, ὑπὲρ τῷ
ἐνδείξεσθαι τὴν καὶ τὴν λέξιν ὁμοιότητα αὐτῶν, καὶ πῶς ἕκαστον
αὐτῶν προτείνεται τε καὶ προβάλλεται. πᾶσα γὰρ πρότασις πρόβλημα
γίνεται, ἀλλὰ γένος τῷ καὶ τὴν ἐκφορὰν τρόπον, καὶ τὴν λέξιν, ὃ μὴν
διαλεκτικὸν ἤδη τὸ ἀπὸ προτάσεως μεταληφθέν, ὅτι μὴ ζητούμε-
νον. "ἐστὶ μὲν ὅν πρότασις διαλεκτικὴ ἐρώτησις ἐνδοξος." ὅτε ὅν
πᾶσα πρότασις ἐρώτησις, ἀλλ' ἢ διαλεκτικὴ, ὅτε πᾶσα ἐρώτησις
πρότασις ἀλλ' ἢ διαλεκτικὴ. ἐστὶ γὰρ εἶδη πλείω τῶν ἐρωτήσεων.
ὃ γὰρ μόνον ἐρώτησις προτάσεων γίνεται, ἀλλ' ὡς Εὐδόμημος ἐν τοῖς
περὶ Λέξεως διήρηκεν, οἱ ἐρωτῶντες ἢ περὶ συμβεβηκός ἐρωτῶ-
σιν. ἢ γὰρ προθέντες τι καὶ ὀρίσαντες πυνθάνοντ' ἐν τούτῳ συμβεβηκός,
ὡς οἱ ἐρωτῶντες τίς τῷ πυρὸς ἢ καὶ φύσιν κίνησις ἢ τί Σωκράτει
συμβέβηκεν, ἢ ἔμπαλιν τὸ μὲν συμβεβηκός ὀρίζεσθαι τε καὶ λαμβά-
νουν ἐν τῇ ἐρωτήσει, ὃ δὲ τούτο συμβέβηκεν ἀξιοῖσι μαθεῖν, ὡς ὃ
ἐρωτῶν τίς τὸ λευκὸν ἢ τὸ μέλαν τῶν ζώων συμβέβηκε, καὶ τί τῶν
ἀγαθῶν δι' αὐτὸ ἐστὶν αἰρετόν, καὶ τίς ἐστὶν ὁ καθημένο. καὶ τῷτο μὲν
ἐν εἶδος ἐρωτήσεως, ἄλλο δὲ περὶ ὕστεραν, ὅταν προενεγκάμενοι τί
ποτέ ἐστὶ τῷτο, διὰ τῆς ἐρωτήσεως ἐξετάζωμεν, ὡς ὃ ἐρωτῶν
τί ἐστὶν ἄνθρωπος. ὃ γὰρ ὅπως ἐρωτῶν τὴν ὕστεραν τῷ πράγματος
ἀξιοῖ, ἀλλ' ἔχ' ὃ συμβέβηκεν αὐτῷ, μαθεῖν. τρίτον εἶδος ἐρωτή-
σεως ἐστὶν ὅταν περὶ προτάσεως τις τὴν ἐρώτησιν ποιῇ, εἴτα ἀπό-
κρισιν αὐτῆς αἰτῶν τὸ ἕτερον τῆς ἀντιφάσεως μέρος προτείνῃ,
οἷον ἄρα γε ὁ κόσμος σφαιροειδής; ὑπὸ τῷτο τὸ εἶδος τῆς ἐρωτή-
σεως ἐστὶ καὶ ἡ διαλεκτικὴ πρότασις. ὃ γὰρ πᾶσα ἐρώτησις πρότα-
σις διαλεκτικὴ ἐστίν, ἐν ἐρωτήσει μέντοι ἢ πρότασις ἢ διαλεκτικὴ.
τῶν γὰρ προτάσεων, ὡς προείρηται, αἱ μὲν εἰσὶν ἀποδεικτικαί, οἷαι
εἰσὶν αἱ ἄμεσοι καὶ πρῶται, αἱ δὲ διαλεκτικαί, οἷαι εἰσὶν αἱ ἐνδοξοί,
αἱ δὲ ἐριστικαί. ὅτε δὲ αἱ ἐπιστημονικὴ ἐν ἐρωτήσει ὕσαι διαλεκτικῆς
γίνονται. ὃ γὰρ διαλεκτικὴ ἢ τοιαύτη, οἷον ἄρα γε σφαιρεῖα τῶν ὄν-
των εἶδος καὶ ὕλη; ἀλλ' ὅδε ἢ ἐριστικὴ, οἷον ἄρα γε ὁ ὀφθαλ-
μὸς ἔχει ἢ ὄχι; ἀλλ' εἰσὶ προτάσεις διαλεκτικῆς τῶν ἐν ἐρωτήσει
προτάσεων αἱ ἐνδοξοί, οἷον ἄρα γε ἡ ὑγίεια ἀγαθὸν ἢ ὄχι, ἄρα γε

- οὐδὲν τέ τι ἐκ τῶ μὴ ὄντος γενέσθαι ἢ ὅ; ὅδεῖς γὰρ ἂν προτείνεον νῦν ἔχων τὸ μὴδενὶ δοκῶν· ἢ γὰρ ἔνδοξος ἐρώτησις διαλεκτικὴ πρότασις ἔστιν. εἰπὼν δὲ τῆτο, τίνα ἐστὶ τὰ ἐνδοξα, πάλιν ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς προσέθισιν. id. p. 38.
- 104a 11. ἐνταῦθα ἐνδοξον μᾶλλον τὸ τοῖς πολλοῖς δοκῶν, ἐπεὶ ὅτι γε μὴ 5
ἔστιν ἡ ὑγίεια ἀγαθόν, σοφῶν τινῶν ἐστὶ δόξα, ἀλλ' ὅδεῖς ἂν τῆτο
ἐνδοξον εἴποι· μάχεσθαι γὰρ ταῖς πάντων προλήψεσιν. ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ ὄν
ἀκίνητόν τε καὶ ἐν, Παρμενίδου γάρ, καὶ ὅτι τὰ ἐναντία ταῦτά, Ἡρα-
κλείτου γάρ, καὶ ὅτι ὅκ' ἔστιν ἀντιλέγειν, Ἀντιθένης γάρ. προτάσεις
μὲν ὅκ' εἰσὶ τὰ τοιαῦτα, θέσεις δὲ, ὡς προῖων ἔρεϊ. id. p. 39.
- 104a 16. χρὴ τῶν παραδειγμάτων μὴ ἀκριβοσολογημένους ἀκρίβειν, ἐπεὶ
δόξει γε ἐναργέστερόν τε καὶ ἐνδοξότερον εἶναι τὴν αἰθισιν τῶν
ἐναντίων εἶναι ἢ τὴν ἐπιστήμην. πάλιν εἰ ἐνδοξον τὸ μίαν ἀριθμῶ
τὴν γραμματικὴν εἶναι, ἐνδοξον ἂν φανείη καὶ τὴν αὐλητικὴν
μίαν τῷ ἀριθμῷ εἶναι· καὶ εἰ πλείους γραμματικὰς εἶναι ἐνδοξον,
καὶ τὴν αὐλητικὰς πλείους εἶναι ἐνδοξον ἔσται· ὅμοια γὰρ καὶ τῷ αὐτῷ
λόγῳ ἡντινῶν τέχνην εἶναι ἢ ἀριθμῷ μίαν ἢ εἶδει· συγγενῇ γὰρ τὰ
τοιαῦτα καὶ ὑπὸ ταῦτ' ἑνός, καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον περὰδειγμα τῇ
ἀναλογίᾳ ὅμοιον, ὅπως τῆτο τῷ γένει· διὸ εἶπε συγγενῇ. εἴη δ'
ἂν τὸ μίαν τῷ ἀριθμῷ γραμματικὴν ἢ πλείους τοιούτων· εἰ λέγοι
τις τὴν Ἀριστάρχου γραμματικὴν καὶ ὅλως ἐκάστην τῶν ἐν τῷ
ἀτόμῳ μίαν κατ' ἀριθμὸν εἶναι, ὅτι καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ τοιού-
τον, ἢ εἰ πάλιν λέγοι τις μίαν εἶναι τῷ εἶδει αὐτὴν τῷ ταῖς ἐνε-
ργείαις συνδιαίρεισθαι αὐτὴν, τὰς δὲ ἐνεργείας πλείους κατ' ἀριθμὸν
εἶναι. id. ib.
- 104a 23. ἔστι τὸ "ἐν παραβολῇ" τὸ ἐν παραθέσει... καὶ γὰρ εἰ καθ'
αὐτῷ ῥηθὲν τὸ δεῖν τὸς ἐχθρὸς κακῶς ποιεῖν μὴ ἐνδοξον, ἀλλὰ
ἐνδοξον αὐτῷ φαίνεσθαι ποιεῖν παρατεθὲν τὸ δεῖν τὸς φίλος εὖ ποιεῖν·
τῆτο γὰρ σημαίνει τὸ ἐν παραβολῇ. id. p. 40.
- 104a 30. τὸ τῷ ἐνδοξῷ ἐναντίον ὅκ' οὐδὲν τε ἐνδοξον εἶναι. φανείη μὲν 30
ὅκ' ἂν τις, φησί, καὶ ταῦτα ἐναντία εἶναι· πότερον δὲ ἔχει ὅπως ἢ
ὅ, ὑπερτίθεισιν σαφὴ παῖσαι εἰς τὴν περὶ τῶν ἐναντίων λόγον. ἔρεϊ
δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τῷ δευτέρῳ· εἴρηκε δὲ περὶ τούτου καὶ ἐν τῷ
περὶ Ἑρμηνείας ἐπὶ τέλει. id. ib.
- 104a 33. ὁῦλον, φησὶν, ὅτι καὶ ὅσαι καὶ τὰς τέχνας εἰσὶν εὐρημέναι 35
δόξαι ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων τε καὶ τεχνιτῶν, καὶ αὐτῷ διαλεκτικῷ προ-
τάσεις εἰσὶ, τῆτέστιν ἐνδοξοί. καὶ διὰ τί ὁῦλον, προσέθισιν. id. ib.
- 104b 1. φησὶ δεῖν τὸ διαλεκτικὸν πρόβλημα εἶναι θεώρημα, λέγων
θεώρημα ἀντὶ τῆς ζήτημα· καὶ γὰρ τὸ θεωρεῖν ἀντὶ τῆς ζητεῖν ἔθος
αὐτοῖς λέγειν... εἴη δ' ἂν τὸ θεώρημα λόγος γινώσεώς τινος τῶν 40
προειρημένων αἰτίος, ἀπὸ τῆς θεωρίας καὶ γινώσεως αἰτίον ἡμῖν εἶναι
ὠνομασμένον θεώρημα. καὶ ἔστι πᾶν μὲν πρόβλημα διαλεκτικὸν θεώ-
ρημα ἢ ἠθικὸν ἢ φυσικὸν ἢ λογικόν· τούτων γὰρ δηλωτικὰ τὰ προ-
ειρημένα... ὅσα δὲ μήτε ὡς πρακτικὰ ζητεῖται μήτε τέλος ἔχει
τὴν γινώσιν τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας, ἀλλ' ὡς συνεργὰ ἢ πρὸς τὴν 45
τῶν αἰρετῶν τε καὶ μὴ γινώσιν ἢ πρὸς τὴν τῶν ἀληθῶν τε καὶ ψευ-
δῶν εὕρεσιν ζητεῖται, ταῦτα προβλήματα λογικὰ· ἢ γὰρ λογικὴ
πραγματεία ὄργανον χώραν ἔχει ἐν φιλοσοφίᾳ... σαφῶς δὲ καὶ
- ἐνταῦθα τὴν λογικὴν πραγματείαν ὄργανον εἶναι λέγει διὰ τὸ
συνεργεῖν αὐτὴν πρὸς τὴν τῶν πρώτων ῥημάτων εὕρεσιν τε καὶ
γινώσιν, ἀξίαν εἶναι τῆς ζητεῖσθαι λέγων. id. p. 40 καὶ 41.
- 104b 12. δύνασθαι τὸ "ἔστι δὲ προβλήματα καὶ ὧν εἰσὶν ἐναντίοι συλλο- 104b
γισμοί" εἰρηάζει ὅκ' ὡς προσθεμένου αὐτῷ ἄλλα τινὰ προβλήματα. 12.
εἶδη, ἀλλ' ὡς περὶ τῶν προειρημένων λέγοντος. ἐν ἴσῳ δὲ τῷ ἔστι
καὶ ταῦτα κακῶς προβλήματα ἐναντία. id. p. 43.
- 104b 23. διὸ δεῖ καὶ τὴν προσάτην τῆς δόξης τὴν συνιστάτα τὴν θέσιν 104b
προσκεισθαι τῷ τοιούτῳ προβλήματι, οἷον πότερον πάντα συνεχῶς 23.
ῥεῖ καὶ αἰεὶ γίνεσθαι, ὁδὸς ποτε δὲ ὁδὸν ἐστὶ καθ' Ἡρακλείτου, ἢ ὅ, καὶ
πότερον ἔστιν ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν, ὡς Παρμενίδου δοκεῖ, ἢ ὅ, καὶ πό-
τερον κίνησις ἐστὶν ἢ ὅ, ὡς δοκεῖ Ζήνωνι, καὶ πότερον ἡ ὑγίεια ἀγα-
θὸν ἢ ὅ, ὡς Χρύσιππος λέγει, καὶ πότερον ἔστιν ἀντιλέγειν ἢ ὅ, ὡς
Ἀντιθένης δοκεῖ. ἀναιρῶν γὰρ Ἀντιθένης τὸ εἶναι ἀντιλέγειν, ἔλεγε
δεῖν μὲν τὸς περὶ τινος λέγοντας ἐκεῖνο λέγειν καὶ σημαίνειν δι' ὧν
λέγουσι τὸ περὶ ὅ λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸς ἀντιλέγοντας ἀλλήλοις περὶ
τῷ αὐτῷ ὀφείλειν λέγειν. ταῦτα προλαμβάνων ἔλεγεν, οἱ ἀντι-
λέγειν δοκῶντες ἀλλήλοις περὶ τινος ἥτοι ἀμφοτέρωι λέγοντες τὴν
τῷ πράγματος λόγον ἀντιλέγουσιν ἢ ὁδὸς ποτε ἢ ὁ μὲν λέγων ὁ δὲ ὅ
λέγων. ἀλλ' ὅτε εἰ ἀμφοτέρωι λέγοιεν τὴν τῷ πράγματος λόγον,
ἀντιλέγοιεν ἂν, ταῦτα γὰρ ἂν λέγοιεν· εἴτε μὴδὲτος τὴν τῷ πράγ-
ματος λέγοι λόγον, ὁδὸς τὴν ἀρχὴν ἂν λέγοιεν περὶ τούτου, οἱ δὲ
μὴ λέγοντες περὶ αὐτῷ τούτου ὁδὸς ἂν ἀντιλέγοιεν περὶ αὐτῷ. εἰ δ' ὁ
μὲν λέγοι ὁ δὲ μὴ, ὁδὸς ὅπως ἂν ἀντιλέγοιεν· ὁ γὰρ μὴ λέγων τὴν τῷ
πράγματος λόγον ὁδὸς ὅπως ἂν τι λέγοι περὶ αὐτῷ, ἀλλὰ περὶ
ἐκείνου ὁ σημαίνει δι' ὧν λέγει· ὅπως δὲ ὁδὸς ἂν ἀντιλέγοι περὶ
αὐτῷ. τούτων δὲ ὅπως ἐχόντων ὁδὸς ἂν ἀντιλέγειν εἴη. ψευδὸς
δὲ λαμβάνει τὸ τὸς μὴ λέγοντας τὴν τῷ πράγματος λόγον ἢ τὴν
μὴ λέγοντα μὴδ' ὅπως ἀντιλέγειν περὶ αὐτῷ. id. ib.
- 104b 33. "ἢ ὁποτέρωσιν ἑαυτοῖς." οἱ γὰρ τὴν λόγον καὶ οἱ τὴν συλλογισ- 104b
μὸν λέγοντες ἢ σοφοὶ ὄντες πρὸς σοφὸς ἂν μάχονται ἢ πρὸς τὸς 33.
πολλούς, ἢ τῶν πολλῶν ὄντες μάχονται ταῖς δόξαις ταῖς τε τῶν
σοφῶν καὶ ταῖς τῶν πολλῶν· ὁ γὰρ τοιούτος συλλογισμὸς παράδοξος
ὑπόληψις ἐστὶ καὶ αὐτός. ἔστι μὲν ὅκ' ἢ καὶ ἡ θέσις πρόβλημα, ὅ μὴν
ἀντιστρέφει. id. p. 44.
- 104b 35. ἢ ὅδε τινες θέσεις καὶ τὰ ῥητορικὰ καλῶσι προβλήματα, ἐφ' 104b
ὧν τὸ τῆς ὑποθέσεως ὄνομα συνηθέσθαι τῷ δοκεῖν τὰ τοιαῦτα ἐπὶ 35.
ὑποκειμένοις τισὶ καὶ ὠρισμένοις συνίστασθαι· κοινότερα γὰρ τὰ δια-
λεκτικὰ καὶ καθολικώτερα. ὅτι δὲ θέσεις καλῶσι καὶ ταῦτα οἱ αἰτῶν-
τες τὰς ὑποθέσεις λέγουσιν. id. p. 45.
- 104b 37. ὡς εἰώθασιν ποιεῖν οἱ ἄλλοι μὲν ἡδονὴν ἄλλο δὲ χαρὰν λέγοντες, 104b
καὶ ἄλλοι μὲν αἰρετὴν ἄλλο δὲ ληπτὸν. id. ib. 37.
- 104b 8. λέγοι ἂν νῦν ἐκ παραλλολῶν τὸ πρόβλημα καὶ τὴν θέσιν. id. ib. 105a
ἥτοι ὅκ' λέγει ὅτι τὰ τοιαῦτα μέρη τῶν προβλημάτων ὅ 8.
δεῖ ἐπισκοπεῖν, ἢ ὅδ' ὅλως τὰ τοιαῦτα προβλήματα διαλεκτικά·
ὧν γὰρ ἀντιφάσεων τὸ ἕτερον μόνον ὅ λόγων ἀλλὰ κολάσεως
δεῖται διὰ τὸ ἄδοξον εἶναι, τούτων ὁδὸς τὸ ἕτερον δεῖται λόγων διὰ τὸ
ἐναργές τε καὶ ἐνδοξον. πρόβλημα γάρ ἐστι τὸ δεόμενον δείξεως.

τά γ' ὅτι πεπιλεγμένα ὁ παρῶμενος κατασκευάζειν διὰ λόγων πολὺ τῆς περὶ αὐτῶν προειλημμένης πίσεως ἀπενεγέραν τὴν διὰ τῶν λόγων παρέξει σύστασιν. διὸ ὅδ' ὅλως τὰ τοιαῦτα ἦν προβλήματα διαλεκτικά, ἀλλὰ προτάσεις μᾶλλον διὰ τὸ ἐνδοξον. ἐτι καὶ διὰ τὸτο χρὴ τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων φυλάσσειν, ὅτι ἡ πρὸς ταῦτα εὐπορία τῶν ἐπιχειρημάτων χεῖρας τὰ ἤθη ποιεῖ πολλάκις καὶ τὸς λέγοντας καὶ τὸς ἀκούντας, ὅπερ ἐναντιωτάτον ἐστὶ τῇ γυμνασικῇ, εἴγε προπαρασκευῇ πρὸς φιλοσοφίαν ἐστίν. ἢ εἰ καὶ μὴ ποιεῖ χεῖρας, ἀλλὰ φαίνεται αἰ γὰρ χεῖρας ποιεῖ. id. p. 46.

105 a τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ ἐν τοῖς περὶ καθηκόντων ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς 10
9. Στοιχῶς ζητούμενα, οἷον πότερον χρὴ συναριζύντα τίσιν ἢ τῷ πα-
τρὶ ἐκτείνειν ἐπὶ τὰ πορρωτέρω μέρη, ἂν ἢ μείζω, ἢ μή, ἀλλὰ ἀρκεῖται τοῖς παρακειμένοις; ἢ εἰ χρὴ ἀκούντας φιλοσόφου ἐπηλ-
λαχέειν τὸς πόδας. ἀλλ' ὅδε περὶ τῶν σοφιστικῶς καὶ ἐπιπολαιῶς
συγκειμένων προβλημάτων ποιήσει τὸν λόγον. παραχρῆμα γ' 15
κατάφωρον γίνετο τὸ ἐν αὐτοῖς ἀμφισβητεῖται δοκῆν, οἷον πότερον
ὁ ἀνδρείος ἀνδρείαν ἔχει ἢ ὄχι; ὅδε τῶν καὶ φιλοσοφίαν ἐστὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα διαλεκτικά προβλήματα, οἷον πότερον μία ὕλη πάν-
των ἢ ὄχι, καὶ πότερον ἡ ὕλη ἡνωθῇ ἢ ὄχι, καὶ πότερον αἱ ἄτομοι ἀρχαὶ
τῶν ὄντων ἢ ὄχι, καὶ πότερον πᾶν τὸ κινῶν κινούμενον κινεῖ ἢ ὄχι, καὶ 20
πότερον αἰδίδος ἐστὶν ἡ κίνησις ἢ ὄχι. πλείονος γ' καὶ ἀκριβεστέρας τὰ
τοιαῦτα ἐπιστάσεως δεῖται. id. ib.

105 a προτίθει εἰπεῖν πόσα καὶ τίνα εἶδη τῶν λόγων ἐστὶ τῶν δια-
10. λεκτικῶν, καθ' ὅς τ' ἐγυμνάζεσθαι γίνετο καὶ πρὸς ὅς χρήσιμα τὰ
παραδοθησόμενα ὄργανα. . . ὅτι δὲ ταῦτα τῶν λόγων δι' ὧν αἱ 25
δείξεις γίνονται τίνων τὰ ἀνωτάτω γένη, δῆλον ἐκ τῆς πάντα τὴν
δεικνύντα τι ἢ διὰ τίνος καθόλου τε καὶ κοινοτέρου δεικνύναι αὐτὸ ἢ
διὰ τίνων τῶν ὑπ' αὐτό. αὐτὸ γ' οἱ αὐτὸς ὅθεν δείκνυτο. εἴη δ'
ἂν καὶ τὸ ἴσον καθόλου. ἢ μὴ ἔν δια τῆς καθόλου δείξεως συλλογιστική,
ἢ δὲ διὰ τῶν ὑπὸ τὴν καθόλου ἐπακτική. ὑποτάσσει δὲ τῷ μὴ συλ- 30
λογισμῷ τὸ ἐνθύμημα, τῇ δὲ ἐπαγωγῇ τὸ παράδειγμα, τὸ μὴ ἐν-
θύμημα ῥητορικὸς συλλογισμὸς ὢν, τὸ δὲ παράδειγμα ῥητορικὴ
ἐπαγωγή. λέγει δὲ τὴν ἐπαγωγὴν εἶναι τὴν διὰ τῶν καθ' ἕκαστα
ἐπὶ τὴν καθόλου πρόσδοκον. διὸ ὅχι ὕγιως λέγουσιν οἱ λέγοντες τὴν
ἐπαγωγὴν λόγον εἶναι τὴν ἀπὸ ὁμοίᾳ ἐπὶ ὁμοίον. ὅ γ' ὁμοίον τ' 35
καθόλου τοῖς ὑπ' αὐτό, τῆς δὲ τῆς καθόλου δείξεως χάριν ἢ ἐπα-
γωγὴ μάλιστα. ὁ δὲ ἀπὸ ὁμοίων ἐπὶ ὁμοίον λόγος μᾶλλον ἂν τὸ
παράδειγμα σημαίνει. id. p. 47.

105 a τὰ μὴ ἔν γένη λέγει ἂ ἐξέθετο τέσσαρα, τὸν ὅρον, τὸ ἴδιον, τὸ
20. γένος, τὸ συμβεβηκός. περὶ τε γ' ὧν οἱ λόγοι, ἅπερ ἐστὶ τὰ προ- 40
βλήματα τὰ ἐν τοῖς γένεσι τέτοις, καὶ ὁμοίως ἐξ ὧν οἱ λόγοι, ἅ
εἰσιν αἱ προτάσεις, ἐν τέτοις καὶ αὐτοῖς. . . "τὰ δ' ὄργανα δι' ὧν
εὐπορήσομεν συλλογισμῶν εἰσὶ τέσσαρα." περιττεῦον ἦν ἐτι
τὸτο καὶ τελευταῖον τῶν ἐν οἷς εἶπεν εἶναι τὴν μέθοδον τὴν διαλε-
κτικὴν. εἰπὼν γ' (p. 101 a 11) "πρῶτον ἔν θεωρητέον ἐκ τίνων ἢ 45
μέθοδος," ἐπήνεγκεν "εἰ δὴ λάβοιμεν πρὸς πόσα καὶ ποῖα καὶ ἐκ τί-
νων οἱ λόγοι, καὶ πῶς τῶν εὐπορήσομεν, ἔχοιμεν ἂν ἱκανῶς τὸ
προκείμενον." εἰπὼν ἔν περὶ τε τῶν προτάσεων, ὧν ἦν δηλωτικόν

τὸ "ἐκ τίνων," καὶ περὶ τῶν προβλημάτων, ὃ ἐδήλω διὰ τῆς "πρὸς
πόσα τε καὶ ποῖα," νῦν καὶ περὶ τῶν ὀργάνων προτίθει λέγειν, ἃ
ἐστὶ συντελεῖντα πρὸς τὴν εὐρεσίαν τε καὶ εὐπορίαν τῶν διαλεκτικῶν
λόγων. ταῦτα δὲ ἐστὶ συλλογισμὸς τε καὶ ἐπαγωγή, ὡς προείρηκεν,
5 αὐτὸς μὲντοι τῶν συλλογισμῶν ἐμνημόνευσε μόνων. καὶ ἐστὶ τὸ
λεγόμενον ἴσον τῷ, τὰ δὲ ὄργανα δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν δια-
λεκτικῶν λόγων, ἐστὶ τέσσαρα. ὧν ἐν μὲν φησὶν εἶναι τὸ προτά-
σεις λαβεῖν, ὃ τὰς προτάσεις λέγων ὄργανα τῶν διαλεκτικῶν λό-
γων. μέρη γ' αὐτῶν καὶ τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν ἐπαγωγῶν, ὅτι ἐστὶ
10 δὲ τὰ μέρη τινὸς ὄργανα ἐκείνων, ἀλλὰ ὄργανον λέγει τὸ δι' ὃ δύ-
νησόμεθα προτάσεων εὐπαρεῖν. ὅ γ' αἱ προτάσεις ἀλλὰ τὸ εὐπο-
ρεῖν δύνασθαι προτάσεων ὄργανον. id. p. 48.

περὶ τῆς τῶν προτάσεων ἐκλογῆς πρῶτον λέγων, τόπως τινὰς 105 a
καὶ ἀφορμὰς τῆς τε ἐκλογῆς καὶ τῆς εὐπορίας αὐτῶν παραδίδω- 34
σιν. . . ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία ταῖς ἐνδόξοις φησὶ δεῖν ἐκλέγειν. ἐκ
γ' τῆς τῶν ἐκλογῆς εὐπορίας προτάσεων διαλεκτικῶν γίνετο καὶ
ἀντίφασιν προτεινόμενων. ὃ γ' ἔχων τὴν ὅτι ὃ δεῖ τὸς φίλους κα-
κῶς ποιεῖν, ἐναντίαν ἔσταν ἐνδόξω προτάσει, ἐν τῇ χρεια ἀπαφατι-
κῶς αὐτὴν προτείνας εὐπορήσει διαλεκτικῆς προτάσεως, ὃ καὶ
20 αὐτὸς ἐδήλωσε διὰ τῆς ἐπενεγκεῖν τὸ "δεῖ δὲ προτείνειν καὶ τὰς ἐναν-
τίας ταῖς φαινομέναις ἐνδόξοις κατ' ἀντίφασιν." πῶς γ' δεῖ
χρησθῆναι καὶ λαμβάνειν τὰς ἐναντίας ταῖς φαινομέναις, διώρισε διὰ
τέτων. δεῖν δὲ φησὶ καὶ ὅσαι καὶ τὰς τέχνας δοῖται εὐρημέναι εἰσὶ
καὶ ταύτας ἐκλέγειν, οἷον τὰς ἐν γεωμετρίᾳ ὑπὸ τῶν γεωμετρῶν
καὶ τὰς ἐν μουσικῇ ὑπὸ τῶν μουσικῶν, ἢ τῶν διαφερόντων ἐν αὐταῖς.
θεῖη γ' ἂν τις ὡς ἐνδόξον τὸ ὑπὸ Ἰπποκράτους λεγόμενον ἐν ἱατρικῇ
καὶ τὸ ὑπὸ Ἀρχιμήδους ἐν γεωμετρίᾳ καὶ τὸ ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἐν μου-
σικῇ. id. p. 49.

οἷον Ἰπποκράτης τὸ ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασιν ἢ τῶν ἀκρωτη- 105 b
ρίων ψύξις κακόν, Ἀρχιμήδους τὸ ἐν ἡλίον ἐπτακαίκοσιπλάσιον 1.
εἶναι τῆς γῆς, Ἀριστοτέλους δὲ τὸ ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ εἶναι τὴν διὰ πέντε
συμφωνίαν. cod. 1917 in margine. οἷον ὁ Ἰπποκράτης ἐδόξασεν
ὅτι αἱ ὕγραὶ δαίαι τοῖς πυρέττοις σύμφοροι. τὸτο δὲ ἐδόξασεν
ἀπὸ τῶν οἰκειακῶν πόνων ὀρμηθεῖς. εὗρισκε γ' ὅτι τὰ ἐναντία τῶν
ἐναντίων ἰάματα. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ πυρετὸς ξηραίνει, λοιπὸν τὸ ἐναντίον
τῇ ξηρότητι εἴη ἂν θεραπευτικόν τῷ πυρετῷ. 1845 in marg.

τῷ τῆς θέσεως ὀνόματι νῦν ἐπὶ τῆς συγχωρεῖται καὶ τίθειται 105 b
11. κέχρητο. Alex. Aphrodis. p. 50.

ἐπιζητήσαι δὲ ἂν τις τίνι διάφέρει τὰ τοιαῦτα τῶν πᾶσιν ἢ 105 b
12. τοῖς πλείστοις δοκούντων. ἢ λέγοι ἂν ὅτι τὰ τοιαῦτα ὅδε ἐρωτᾷν
τὴν ἀρχὴν δεῖ, ἀλλὰ χρῆσθαι αὐτοῖς ὡς ὁμολογημένοις καὶ ὡς ἀρχαῖς.
ὅδε γ' τὰς ἀρχὰς ὅδε ἐρωτᾷ ἀλλ' ὡς ὁμολογημέναις χρῆται. ἦν
δὲ μὴ δοκῇ τὰ τοιαῦτα, ἐπακτικῶς αὐτὰ δεῖν φησὶ λαμβάνειν ὡς
τοιαῦτα. id. ib.

δεῖν δὲ φησὶ τὰς ἐκλογὰς ποιεῖται μὴ πεφυρμένως, ἀλλὰ κατ' 105 b
14. διαγραφὰς καὶ κεχωρισμένως καὶ ἰδίᾳ καθ' ἕκαστον γένος. id. ib.

δύναται τὸ ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς τί ἐστιν περὶ τῆς ἀγαθῆς εἰρήνης,
ἐπεὶ δοκεῖ ἐν τοῖς δέκα γένεσιν εἶναι. περὶ παντὸς γ' τῆς ἀγαθῆς

- λέγων φησὶ δεῖν ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς ἐν ὑσίοις ἀγαθῆς· τὸ γὰρ τί ἐστι κυρίως ἐν ὑσίοις. id. p. 51.
- 105 b πρὸς ὀλίγα λέγων περὶ τῆς προβλήματος εἶπε (p. 104 b 1) 19. "πρόβλημα δὲ ἐστὶ διαλεκτικὸν θεωρήμα· τὸ συντείνον ἢ πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνώσιν, ἢ αὐτὴ ἢ ὡς συνεργὸν πρὸς 5 τι ἕτερον τῶν τούτων." ὁ δὲ τότε περὶ τῆς προβλήματος εἶπε, καὶ ἐπεσημηνάμεθα ὅτι ὅσα προβλήματα μόνον ἀλλὰ καὶ αἱ προτάσεις ἐν τούτοις, τούτο καὶ αὐτὸς νῦν λέγει· μέρη γὰρ ἀντὶ τῆς εἰδῆς καὶ τῶν προτάσεων καὶ τῶν προβλημάτων κοινὰ καθόλου φησὶν εἶναι, ταῦτα λέγων τῶν διαλεκτικῶν, ἐπεὶ ἐστὶ τινὰ καὶ προβλήματα καὶ 10 προτάσεις ὅτε ἠθικῆς ὅτε φυσικῆς ὅτε λογικῆς· αἱ γὰρ καὶ τὰς τέχνας τε καὶ ἐπιστήμας, οἷον ἐν γεωμετρίας, ἐν μουσικῇ. id. ib.
- 105 b ἐπιφέρων τὸ "ὁμοίως καὶ τὰ προβλήματα," καὶ τὰ παρα- 25 δείγματα λέγων ἐχημάτισεν ὡς προβλήματα· τὸ γὰρ πότερον εἶπεν ὅτι προβλήματος οἰκεῖον, ὥσπερ τὸ ἀρὰ γε προτάσεως, ἴσως 15 ἔκείνῃ τῇ λέξει τὴν διαφορὰν αὐτῶν τηρῶν. id. ib.
- 105 b ἐν μὲν ταῖς πολιτικαῖς τε καὶ ἠθικαῖς ἀκροάσεσιν περὶ τῶν ἠθι- 30 κῶν (τὴν πραγματείαν ποιεῖ) ὁ φιλόσοφος, ὥστε τὰς ἀληθῶς πρὸς αἵρεσιν καὶ ἀληθῶς πρὸς φυγὴν συντείνοντας προτάσεις ἐκ- λέξει καὶ περὶ τῶν ἀληθῶς αἰρετῶν, ἐν δὲ ταῖς θεωρητικαῖς τε καὶ 20 φυσικαῖς τὰ ὡς ἀληθῶς ἀληθῆς ζητήσει, ἐν δὲ τοῖς Ἀναλυτικοῖς καὶ ἐν τοῖς περὶ προτάσεων καὶ ἐν τῇ τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαι- ρέσει καὶ ὅσα τοιαῦτα τῶν ἀληθῶς χρησίμων τὴν ἐκλογὴν ποιήσῃ λογικῶς· διαλεκτικῶς δὲ πρὸς δόξαν, ὡς ἐν τε ταύτῃ τῇ πραγ- 25 ματείᾳ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς· καὶ γὰρ ἐν ἐκεί- νοις πλείους καὶ περὶ τῶν ἠθικῶν καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἐνδόξως λέ- γει. id. p. 52.
- 105 b ἀλλὰ καὶ ψυχρῶ καὶ θερμῶ ἢ αὐτῇ (αἰσθησί), ἀφῇ γάρ, 33 ὁμοίως καὶ ξηρῶ καὶ ὑγρῶ. ἐπιστήμην δ' ἂν κοινότερον τὴν γνώσιν λέγοι, ἢ τις γνώσις δι' αἰσθήσεως γίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων 30 ὁμοίως. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πρὸς τι διπλασίως καὶ ἡμίσεος ἢ αὐτῇ, καὶ βα- ρυτέρῃ καὶ κρυφτέρῃ ἢ αὐτῇ. ἀλλὰ καὶ τῶν ὁμοίων ἢ αὐτῇ, καὶ ἐπὶ ἕξεως δὲ καὶ στερήσεως τυφλῶ καὶ βλέποντος ἢ αὐτῇ γνωστικῇ, καὶ κωφῶ καὶ ἀκούοντος. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀντιφάσεως τῶς εἰδότος ὅτι ἦδε ἢ κατάφασις ἀληθῆς ἐστὶ, τὸ καὶ τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ ἀπόφασιν 35 εἰδέναι ὅτι ψευδῆς, καὶ ἑμπαλιν. πάλιν ὅτι πᾶσα κίνησις μετα-βολὴ πόθεν ποῖ ληπτέον, ἀλλ' ὅχι ὅτι ἡ τοπικὴ κίνησις· ἔχοντες γὰρ ἐκεῖνο, ἔχομεν ὅτι καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ καὶ ἡ ἀλλοίωσις καὶ ἡ αὐξήσις καὶ ἡ φθίσις. id. ib.
- 106 a διττῶ ὄντος τῆς πολλαχῶς, τῆς μὲν ἐν ὀνόμασιν, αὐτὸ μῶνυμα 40 2 καλεῖται, τῆς δὲ ἐν λόγῳ, αὐτὸ εἰώθαμεν ἀμφίβολα λέγειν, πῶς τὸ ἐν ὀνόμασι διττὸν γνωρίζειν δυνησόμεθα, νῦν δείκνυσιν. πρὸ δὲ τούτων πρῶτον παράγγελλμα τι ἡμῖν παραδίδωσι, διδάσκων πῶς δεῖ τὴν τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαίρεσιν τε καὶ ἀπόδοσιν ποιεῖν. id. ib.
- 106 a τῷ "πότερον πολλαχῶς ἢ μοναχῶς" τὸ "τῷ εἶδει" προσέ- 45 9. θηκεν εὐλόγως· ὅταν γὰρ τῷ εἶδει καὶ τῷ λόγῳ καὶ αὐτῷ τῷ ὀρισμῷ διαφέρει ἀλλήλων τὰ σημαίνόμενα, τότε ἐστὶν ὁμώνυμα καὶ ἀμφί-βολα καὶ πολλαχῶς λεγόμενα, ἐπεὶ πολλαχῶς γε καὶ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος λέγειται· καὶ πλείονων γὰρ ἑκάτερον κατηγορεῖται... ὅτι δὲ "τῷ εἶδει" ἀντὶ τῆς τῷ λόγῳ εἶπεν, αὐτὸς ἐδήλωσε δι' ὧν ἐπιφέρει, "ἂν τε τῷ εἶδει" λέγων "ἂν τε καὶ τῷ ὀνόματι διαφωνῇ." id. p. 53.
- σημειωτέον δὲ ὅτι διὰ τῶν ἕξῃς (c. 32) αὐτὸς τῷ χυμῷ 106 a 13. ἀξεῖ τὸ ἐναντίον ἀμβλύνει ὀνομάζει. id. ib.
- εἰπὼν δὲ "ἔτε ἐπ' αὐτῶν ἔτε ἐπὶ τῶν ἐναντίων," πῶς ὁ δὲ 106 a 34. ἐπὶ τῶν ἐναντίων διαφωνεῖ τοῖς ὀνόμασιν, ἔδειξεν εἰπὼν "ἀμβλύνει γὰρ καὶ τὸ ἐναντίον ἑκατέρῳ." αὐτὸς δὲ ὅτι ἐν ὀγκῷ ἔλαβεν, ἀλλὰ τὸ ἐν χυμῷ. id. p. 54.
- λέγει δὲ τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὴν ψυχὴν· τὸ γὰρ συνιέναι τε καὶ 106 b 24. νοεῖν αἰσθάνεσθαι λέγει. id. p. 55.
- εἰπὼν δὲ καὶ περὶ τῶν καὶ στερῆσιν καὶ ἔξιν ἀντικειμένων, ἔκείνῃ 106 b 28. τῶν καὶ τὸ πρὸς τι ἀντικειμένων ἐμνημόνευσεν. πρόδηλον γὰρ ἐπ' ἐκείνων ἀπ' αὐτῆς τῆς τῶν πρὸς τι λόγου, ὅτι ἀνάγκη, ἂν θάτερον αὐτῶν λέγειται πλεοναχῶς, καὶ θάτερον ἔτω λέγεσθαι, ἐπεὶ τοῖς πρὸς τι τὸ εἶναι ταύτῃ ἐστὶ τῷ πρὸς τι πῶς ἔχειν. διὰ ἐπεὶ τὸ φιλητὸν πλεοναχῶς, καὶ ἡ φιλία τοσαυταχῶς εἴη ἂν φιλία πρὸς τὸ φιλέμε- νον. ἔτι δὲ φανερώτερον, ἐπεὶ ἡ ἐπιστήμη διχῶς καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, καὶ τὸ ἐπιστητὴν ἰσαχῶς. αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως λόγος. ἔτι εἰ τὸ ὑπερέχον πολλαχῶς (καὶ γὰρ καὶ ποσὸν καὶ κατὰ 106 b 29. τινα δυνάμιν ἢ ἔξιν ἢ ἐνεργείαν), καὶ τὸ ὑπερεχόμενον ἰσαχῶς ἐστὶ λεγόμενον. καὶ ἐπεὶ τὸ κινήτῃ πολλαχῶς (καὶ γὰρ ἐν ποιότητι καὶ ἐν ποσότητι καὶ ἐν τῷ πᾶσι), καὶ ἡ κίνησις πλεοναχῶς. ἀλλὰ καὶ ἡ ἕξις καὶ ἔχοντος καὶ ἐχομένου, καὶ τὸ ἐκτὸν πλεοναχῶς. id. p. 56.
- πτῶσεις λέγουσι κοινότερον καὶ τὰς ὁπωσὺν ἐγκλίσεις τε καὶ 106 b 29. ἐκφοράς· ὅ μὴν καὶ νῦν ἔτῳς, ἀλλὰ ἐστὶ σύζοιχα καὶ πτώσεις καὶ πα- ρώνυμα, παρακείσθαι μὲν ἀλλήλοις δοκῶντα διαφέροντα δέ. σύζοιχα μὲν γὰρ λέγειται ἀλλήλοις καὶ τὰ ὁμοίως ἔχοντα πρὸς τινα, αὐτὰ καὶ ἀνα- λογίαν εἴη ἂν, ὡς τὰ τοιαῦτα, ἢ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἰσθησίς· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ὁμοίως ἔχει πρὸς τὰ ὑφ' αὐτὰ ὁμοίως καὶ τὸ αἰσθητὸν καὶ τὸ ἐπιστητὸν· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ὁμοίως ἔχει πρὸς τὰ ὧν ἐστὶν. σύζοιχα λέγουσι καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τίνος παρωνομασμένα ἀλλήλοις τε καὶ ἐκείνῳ ἀπ' ὧς παρωνόμασαι, οἷον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης παρωνόμασαι ὁ δίκ- 106 b 30. καιος, τὸ δίκαιον, τὸ δικάως· ταῦτα δὲ καὶ ἀλλήλοις ἐστὶ σύζοιχα καὶ αὐτῇ τῇ δικαιοσύνῃ. παρώνυμα δὲ μόνον τὰ ἀπὸ τίνος παρω- νομασμένα ἐκείνῳ λέγουσιν ὡς παρωνόμασαι, ἀλλ' ὅχι ἀλλήλοις, ὅθεν ἐκείνα τούτοις· τῇ γὰρ γραμματικῇ ὁ γραμματικός, ἔκείνῳ δὲ καὶ ἡ γραμματικὴ τῷ γραμματικῷ. πτώσεις δὲ τὰ ἰδίως ἔτω παρὰ 106 b 31. τινα ἐχηματισμένα, ὡς τὸ γραμματικῶς. id. ib.
- δεῖν φησὶν ἐπισκοπεῖν καὶ τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν, ὑφ' ἃς 107 a 3. ἐστὶ τὰ ὑπὸ ταύτῃ ὀνομα, τετέστι τὰς κατηγορίας, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἀνωτάτω γένη. δεῖν δὲ φησι καὶ τὰς τῶν σημασινομένων ὑπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν προκειμένων κατηγορουμένων κατηγορίας ἐπι- σκοπεῖν, εἰ καὶ πάντων τῶν ὑπὸ τῆς ὀνόματος σημασινομένων αἱ αὐταὶ κατηγορεῖται· ἂν γὰρ ὑπὸ πλείους κατηγορίας ἢ τὰ σημασι- 107 a 4. μενα ὑπ' αὐτῆς καὶ πλείους αὐτῆς κατηγορεῖται, ὁμώνυμον ἔσται, ὡς ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ. id. p. 57.

107^a λευκή λέγει φωνή ἢ εὐήκοος, εὐήκοος δὲ ἐστὶν ἢ τὴν ἀκοὴν
 13. σφοδρῶς καὶ ταχέως ἀλλοιῖσα. ὁμοίως καὶ τὸ ὅξυ δεικνύοιτ' ἂν
 ὁμῶνυμον· ὅ γ' πάντα ὧν κατηγορεῖται ὑπὸ ταυτόν ἐστι γένος· τὸ
 μὲν γ' ἐν φωνῇ ὅξυ ὑπὸ τὸ ποιεῖν, εἴ γέ ἐστιν ὅξεια φωνή ἢ ταχέια·
 ταχὺ γ' τὴν ἀέρα τέμνει τε καὶ διακρίνει ἢ τοιαύτη πληγὴ τε καὶ φωνή·
 ταχέια γ' ἢ κινήσεις αὐτῆς. φασὶ γ' οἱ περὶ τὰς ἀριθμῶν ἀρμο-
 νικοὶ (ἔτσι δὲ εἰσι τῶν Πυθαγορείων οἱ μάλιστα περὶ τὰ μαθήματα
 γεγυμνασμένοι, περὶ τὰς ἀριθμῶν δὲ ἀρμονικοὶ οἱ τὰς ἀρμονίας
 καὶ σύνθεσιν ἀριθμῶν ποιῶντες· πάντα γ' ἀνάγοντες εἰς τὰς ἀριθ-
 μῶν καὶ τὰς ἀρμονίας ἀνῆγον) ἔτσι δὲ λέγουσιν ὅτι πληγῆς περὶ
 τὴν ἀέρα γενομένης καὶ κινήσεως δι' αὐτῆς τὸ ἀέρος οἱ ψόφοι γί-
 νονται, ὧν εἰσὶ καὶ αἱ φωναί. ἀλλὰ ταχέως μὲν τῆς κινήσεως γινο-
 μένης ἐν ἀριθμῶν ἀναλογία τοιαύτη ὅξυς ὁ ψόφος· γίνεσθαι δὲ
 τοιαύτη ἢ κινήσεις ὑπὸ σφοδρότητος τῆς πληγῆς· εἰ δὲ βρα-
 δεῖα ἢ κινήσεις, βαρὺς ὁ ψόφος, ὥσπερ καὶ ἀθρόας μὲν καὶ πολ-
 λῆς τῆς κινήσεως τὸ ἀέρος γενομένης μέγας τε καὶ σφοδρὸς
 ὁ ψόφος, ἡρεμαῖας δὲ καὶ ὀλίγης καὶ ὁ ψόφος ἡσυχός τε καὶ μι-
 κρός. id. ib.

107^b πηλὴ δέ, φησί, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τε καὶ διορισμοῖς
 6. τοῖς λαμβανομένοις ἢ τῶν συγκειμένων ἢ ὅλως τῶν αὐτῶν αὐτῶν
 εἰ πολλαχῶς λέγειται, λανθάνει παρακολυθῶσα ἢ ὁμῶνυμία, ὡς
 μήπω κατάδηλον εἶναι τὸ προκειμένον, ὃ ἐστὶ τῶν πολλαχῶς λεγο-
 μένων. διὸ καὶ δεῖ ἀφίστασθαι, ἀλλὰ ζητεῖν πάλιν, καὶ τὸ ἐν τῷ
 ὁρισμῷ κοινῷ λόγῳ ποιεῖν τὸ ἴδιον· ἔτσι γ' αὐτῶν εὐρεθήσεται ἢ
 πρὸς ἀλλήλα διαφορά. id. p. 59.

107^b δεῖ ἔν, ὡς φησι, πάλιν καὶ αὐτὸ τὸ συμμετρῶς ἔχειν καθ' ἐκά-
 10. τερον ζητεῖν τί σημαίνει· ἔτσι γ' εὐρεθήσεται ἢ τὸ ὑγιεινὸν ὁμῶνυ-
 μία. σημαίνει γ' ἐν μὲν τῷ ποιητικῷ τὸ ποσόν· τὸ γ' καὶ τὸ ποσόν
 σύμμετρον ποιητικὸν ὑγιείας· ἐν γ' τῇ τοσαύτῃ συμμετρῷ τὸ ὡς
 ποιητικὸν ὑγιεινόν. ἐν δὲ τῷ ὡς σημείον τὸ συμμετρῶς ἔχον ἕκτι
 σημαίνει τὸ τοσούτον ἀλλὰ τὸ τοῦτον εἶναι, ὡς σημαίνει τὴν ἔξιν
 ὅτι τοιαύτη. id. ib.

107^b ἐπιζητήσαι δὲ τις ἂν πῶς τὸ λεγόμενον ἀληθὲς ἐπὶ πάντων·
 19. τὸ γ' ὁπίεν δοκεῖ καὶ τὸ ζῶν περὶ καὶ τὸ ζῶν πτηνῶν διαφορά εἶναι
 ἐτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἀλλήλα ὄντων, καὶ ἕκ ἐστιν ὁμῶνυμον. ἢ
 δεῖ ἐπὶ τῶν τῶν γενῶν χρησθῆαι τῷ προκειμένῳ, ἂν ἕτερα ἐστὶν
 ἀλλήλων καὶ μὴ ὑποκείμενα, ὥσπερ ἐφ' ὧν αὐτὸς τὸν λόγον ἐποίη-
 σατο· ζῶν γ' καὶ ἐπιστήμη καὶ φωνή καὶ ὄγκος ἔτσι ἕτερα, τὰ δὲ
 προειρημένα εἰ καὶ μὴ ὑπ' ἀλλήλα ἐστὶν ἀλλὰ ὑπὸ ἓν γε κοινὸν γένος
 τὸ ζῶν. διὸ ἢ διαφορά ἢ ὁπίεν ὥσπερ ἕκατέρω τῶν ἐστὶ δια-
 40.φορά, ἔτσι καὶ τὸ ζῶν εἴη ἂν διαφορά· ἔτσι δὲ ἐν ἐνὶ γένει ἢ
 αὐτῇ ἂν εἴη καὶ τὸ εἶδος. id. p. 60.

107^b λέγει γὰρ τι καὶ μουσικὴν χρωμα. τρία γ' μέρη τῆς μελω-
 29.δίας οἱ ἀρμονικοὶ εἶναι φασιν, ἀρμονίαν, χρωμα, διάτονον· ὧν
 τὸ χρωματός διαφοράς φασιν, ὡς ἴδιως χρώας καλεῖσιν, τὴν τε
 τὸ μαλακῶ χρωματός καὶ τὴν τὸ ἡμιολίς καὶ τὴν τὸ τονιαίς χρω-
 ματός. ἐπεὶ ἔν εἰσὶν ἀλλὰ μὲν διαφοραὶ τῶ ἐν τοῖς σώμασι χρω-
 ματός, ὡς τὸ συγκριτικὸν καὶ διακριτικὸν ὄψεως, ἀλλὰ δὲ τὸ ἐν

τοῖς μέλεσι (τὸ γ' ἡμιτοναῖον καὶ διεσιαῖον καὶ τὸ μαλακόν), ὁμῶ-
 νυμον τὸ λευκόν. id. ib.

τὸ μὲν γ' ποιητικὸν ἐστὶν εἶδος ἢ διαφορά, τὸ δὲ γινόμενον ὑπ' 107^b
 αὐτῆς τὸ εἶδος, καὶ τὸ μὲν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται τὸ εἶδος, τὸ δὲ ἐν 33
 τῷ ποῖον, καὶ τὸ μὲν εἶδος ὅπερ τὸ γένος ἐστὶν, ἢ δὲ διαφορά τὸ μὲν
 γένος ἐστὶν, ἕχ ὅπερ δὲ τὸ γένος· καὶ εἶδη μὲν ἐστὶν εἰς αὐτὰ γένη
 διαιρεῖται, διαφραὶ δὲ καθ' ὡς διαιρεῖται ἢ καθ' ὡς τὰ εἶδη διαφέρει
 ἀλλήλων. id. p. 61.

ἐπεὶ ἐνδέχεται τινὰς καὶ παρὰ τὰς εἰρημένους τόπους εὐρεθῆναι 107^b
 38.τρόπους τῆς τῶν πολλαχῶς λεγομένων εὐρέσεως, διὰ τὸτο εἶπε
 “διὰ τῶν τε καὶ τῶν τοιούτων.” δύναται γὰρ τις γνωρίζειν τι
 ὁμῶνυμῶς λεγόμενον καὶ ἀπὸ τῶ τῶν σημαυνομένων ὑπ' αὐτῶ τὸ
 μὲν εἶδος εἶναι τὸ δὲ ἄτομον, ὡς τὸ ἄνθρωπος· ἦν γ' καὶ ἴδιον ὄνομα
 τὸτο τὸ Ὀλυμπιονίκης πύκτης, ὃ ἐν Ἡθικοῖς ἐμνημόνευσεν... “τὰς
 15 δὲ διαφορὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς γένεσι πρὸς ἀλλήλα θεωρητέον.” τρί-
 τον ἦν εἶδος τῶν ὀργάνων τῶν πρὸς τὴν εὐπορίαν τῶν διαλεκτικῶν
 λόγων συναίρεσθαι κειμένων ἢ τῶν ἐν ἑκάστοις διαφορῶν γνωσῶς·
 περὶ ὅ νῦν τὸν λόγον ποιεῖται. χρήσιμος δὲ ἢ τῶν διαφορῶν γνω-
 σῶς, ὡς ἐρεῖ, πρὸς τε τὰ περὶ ταύτῃ προβλήματα... λέγων δὲ περὶ
 τῶν διαφορῶν, τόπους μὲν καὶ παραδίδωσι δι' ὧν γνωσόμεθα αὐτάς,
 ὥσπερ παρέδωκεν ἐπὶ τῶν προτάσεων καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ὁμῶνυμων
 διαιρέσεως· ἐν οἷς δὲ δεῖ ζητεῖν τὰς διαφορὰς, καὶ περὶ αὐτῶν γυμνά-
 ζεσθαι πρὸς τὴν βελτίαν ἐπίγνωσιν τῶν ἐν ἑκάστοις διαφερόντων,
 ὑποτίθει. id. ib.

ἤδη γὰρ τινὲς διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν ταύτῃ ἐπιστήμην τε 108^a
 καὶ αἰσθησιν εἶπον εἶναι· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων. id. p. 62. 4

“τὴν δὲ ὁμοιότητα σκεπτέον ἐπὶ τε τῶν ἐν ἐτέροις γένεσι.” 108^a
 7.τὸτο ἔτι ὑπελείπετο τῶν προτεθέντων ὑπ' αὐτῶ τεσσάρων ὀργά-
 νων ὡς χρησίμων πρὸς τὴν εὐρεσίν τε καὶ εὐπορίαν τῶν διαλεκτι-
 κῶν λόγων, ἢ τὸ ὁμοίως γνωσῶς. ἔμπροσθεν δὲ φησι δεῖν τὴν τὸ
 ὁμοίως θήραν ποιεῖσθαι τῆς τῶν διαφορῶν... καὶ ἐστὶν ἴσον τὸ εἰρημέ-
 νον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν ῥητορικῶν, τὰ κοινὰ
 ἴδιως καὶ τὰ ἴδια κοινῶς δεῖ λέγειν· ὁ μὲν γ' ἀξίων τὰ κοινὰ ἴδιως
 λέγειν, ἀξιοῖ ἐν τοῖς ὁμογενέσι τε καὶ κοινῶς εὐρίσκειν τινὰς δια-
 35.φορὰς, ὁ δὲ τὰ ἴδια κοινῶς ἐν τοῖς διαφέρουσιν ἀξιοῖ πάλιν λαμ-
 βάνειν ὁμοιότητας. id. ib.

ἀλλήν δὲ ὑποτίθει ἀφορμὴν τῆς τὸ ὁμοίως ζητήσεως τῆς ἐν 108^a
 14.τοῖς διαφέρουσιν γένεσιν, ἂν λαβόντες γένος τι ὃν ἐν τινι ζητήσω-
 μεν τί ἔτσι ἄλλο ἐν ἄλλῳ γένει ἐστὶν... λέγει δὲ δεῖν καὶ ἐπὶ
 τῶν ὁμογενῶν μὲν ἀλλήλοισι ἀνομοιοειδῶν δὲ τί πᾶσιν αὐτοῖς ὑπάρ-
 χει ταύτῃ ζητεῖν· καὶ γ' τὸ κοινὸν τὸτο καίτοι ὄντα ἀνομοιοειδῆ
 ὁμοία εἶναι... πάλιν ἐπὶ δένδρων πλατάνῳ μὲν καὶ ἀμπέλῳ καὶ συκῇ
 τὸ ληπτόφυλλον τε καὶ πλατύφυλλον κοινόν, διὸ φυλλορροεῖ, ἐλαία
 δὲ καὶ δάφνη καὶ μυρρίνη τὸ πίοφυλλον τε καὶ ξενόφυλλον, διὸ αεί-
 45.φυλλα ταῦτα. id. p. 63.

εἰπὼν περὶ ἑκάστου τῶν τεσσάρων, αὐτὰ εἶπεν εἶναι τῆς 108^a
 18.εὐπορίας τῶν διαλεκτικῶν τε λόγων καὶ συλλογισμῶν, ἀκολυθῶς
 τί ἕκαστον αὐτῶν συντελεῖ πρὸς αὐτὸς, καὶ καὶ τί ὅργανα λέγειται,

- δείκνυσιν. καὶ τὸ μὲν ἀπὸ τῆς τῶν προτάσεων ἐκλογῆς τε καὶ παρασκευῆς γινόμενον χρήσιμον πρὸς τὴν τῶν συλλογισμῶν εὐπορίαν ὡς γνωρίμων παρέλπειν εἰπεῖν· ὅλη γὰρ καὶ μέρη τῶν συλλογισμῶν αἱ προτάσεις· ἐκ γὰρ τῶν προτάσεων οἱ συλλογισμοί, καὶ δῆλον ὅτι ἡ τῶν εὐπορία τε καὶ παρασκευῆς εὐπορία ἡμῖν συλλογισμῶν 5 παρέξει. . . διὰ γὰρ τὸ μὴ διελέσθαι τὸν ποσάχως λέγει Παρμενίδην τε καὶ Μελισσον, ἀδελφὸς ἐστὶ νῦν ἡ δόξα αὐτῶν ἡ περὶ τῆς ἐν τῷ ὄν εἶναι. τὸ δὲ “μᾶλλον γὰρ ἂν τις εἰδέειν ὅ τι τίθῃσιν” εἴη ἂν λέγων περὶ τῆς ἀποκρινόμενης καὶ συγχωρῆντος ταῖς προτάσεσιν. id. ib.
- 103a 22. ἀπλῶς μὲν γὰρ κειμένον τὸ τὴν ἐπιστήμην μὴ χωρίζεσθαι τῆς ψυχῆς, δύναται τις ἐπιχειρῶν συλλογίζεσθαι ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἢν ἔχει ἐπιστήμην αἰεὶ ἔχει· εἰ γὰρ ἀχώριστος ἡ ἐπιστήμη τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ ἀχώριστον ἀχώριστον ἀχώριστον, καὶ ἡ ψυχὴ ἂν ἀχώριστος εἴη τῆς ἐπιστήμης, εἰ δὲ τῆτο, σύμφυτος ἂν αὐτῇ ἡ ἐπιστήμη αἰεὶ εἴη. 15 διοριζέντος μέντοι τῆς ἀχώρισης, ὅτι τὰ μὲν ὅπως ἀχώριστα ὡς τὰ ἐν τῇ ὁσίᾳ ἕκαστα, τὰ δὲ ὅπως ἀχώριστα ὅτι μὴ δύναται καθ’ αὐτὰ εἶναι ἀλλ’ ἐστὶν αὐτοῖς φθορὰ τὸ μὴ σὺν ἐκείνοις εἶναι, ὡς ἐστὶ καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ πάντα τὰ ἐν ὑποκειμένῳ, ὅκατ’ ἂν δεικνύοιτο σύμφυτον τῇ ψυχῇ καὶ ἐν τῇ ὁσίᾳ αὐτῆς ἡ ἐπιστήμη διὰ τῆς ἀχώρισης. 20 εἴη δ’ ἂν τὸ μὲν πρῶτον εἰρηκῶς περὶ τῶν ἀποκρινόμενων, τὸ δὲ δεύτερον περὶ τῶν ἐρωτῶντων τε καὶ συλλογισσομένων. id. p. 64.
- 103a 32. τὸ γὰρ “Αἴας ἐπὶ Ἴλιον ἐστράτευσεν” ἀληθὲς ἐπ’ ἀμφοτέρων τῶν Αἰάντων· διὸ ἐφ’ ὃν ἂν μεταφέρῃ, ὅδεῖς γίνετο παραλογισμός. τὸ μέντοι “Αἴας Ἑκτορι ἐμονομάχησεν” ὅκατ’ ἐπ’ ἀμφο- 25 τέρων ἀληθὲς. id. p. 65.
- 103b 8. λέγει νῦν ἐξ ὑποθέσεως (συλλογισμὸς) τῆτος ὅς λεγόμεν ἐξ ὁμολογίας. . . “πρὸς δὲ τῆς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμῆς,” ὅτι τῷ ὁμοίᾳ ἀλλήλοισιν εἶναι ἀξιῶμεν ὃ ἂν ἐφ’ ἑνὸς δειχθῇ, τῆτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δεδειχθαι· ὅ γὰρ ἐν τοῖς τυχεύουσιν ὃ ἐξ ὑποθέσεως 30 συλλογισμὸς ἀλλὰ ἐν ὁμοίοις· ὃ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμὸς νῦν λεγόμενος ἐξ ὁμολογίας ἐστίν, ὡς προείρηται. id. ib.
- 103b 22. δυνάμενοι γὰρ συναρᾶν τί ἐν τοῖς διαφέρουσιν ἀλλήλων ὁμοίον καὶ τί κοινόν, δυνάμεθα ἂν τὸ γένος αὐτῶν λαμβάνειν· τὸ γὰρ τῶν κοινῶν τισὶν ἐν τῷ τί ἐστὶν αὐτῶν κατηγορούμενον μάλιστα τῆτό 35 ἐστὶν αὐτῶν γένος, ἡ δὲ τῆς γένους εὐρεσις χρήσιμος πρὸς τὴν τῶν ὁρισμῶν ἀπόδοσιν. . . δύναται καὶ τὸ “τῶν γὰρ κοινῶν τὸ μάλιστα ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορούμενον” ὅπως εἰρηάζει, τῶν γὰρ κοινῶν τὸ μάλιστα κοινόν καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορούμενον γένος· καὶ εἴη ἂν τῷ μάλιστα κοινῷ χωρίζων τὸ γένος ἀπὸ τῆς εἰδούς· ἀμφοτέρω μὲν γὰρ ἐν τῷ τί 40 ἐστὶν, ἀλλὰ μάλιστα κοινόν ὃ ἐν πᾶσιν ἐστὶ καὶ τοῖς πλείοσι. id. p. 66.
- 103b 23. “χεδὸν δὲ καὶ οἱ ὀρίζόμενοι.” ὅπως εἰώθασιν ἀποδιδόναι τῆς ὁρισμῆς ἥτοι καὶ σύνθεσιν τῆς γένους καὶ τῶν συζατικῶν διαφορῶν, καὶ ὅχι καὶ διαίρεσιν, ὡς οἱ καὶ Πλάτωνα ὅπως διαίρεντες τῆς ὁρισμῆς τῶν προκειμένων ὀριζῶν ἀπεδίδον. cod. 1917 in marg. 45
- 103b 37. Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν εἰπὼν περὶ ὧν ἦν ἀναγκαῖον εἰπεῖν πρὸ τῆς τῶν τόπων παραδόσεως. . . ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς τῶν τόπων τῶν πρὸς ἕκαστον πρόβλημα χρησίμων παραδόσεως

ἀρχεῖ. ἐστὶ δὲ ὁ τόπος ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ ἐπιχειρήματος, ἐπιχειρήματα δὲ καλεῖσθαι ἐν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν. . . διὸ καὶ ὀρίζεται ὁ Θεόφραστος ἐν τόπον, ὡς ἤδη ἡμῖν ἐν τοῖς πρώτοις εἴρηται, ὅπως “τόπος ἐστὶν ἀρχὴ τις ἢ φοιχέειν, ἀφ’ ἧς λαμβάνομεν τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς, τῇ περιγραφῇ μὲν ὁρισμένους, τοῖς δὲ καθ’ ἕκαστα ὁρίζομεν.” οἷον τόπος ἐστὶν εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει καὶ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. ὅπως γὰρ ὁ λόγος καὶ ἡ πρότασις αὕτη τῷ μὲν καθόλου ὁρίζεται (ὅτι γὰρ περὶ ἐναντίων καθόλου λέγει, δηλοῖ), ὅκατ’ ἐκείνῳ εἰ περὶ τῶνδε ἢ τῶνδε τῶν ἐναντίων λέγει, ἐστὶν ὁρισμένον 10 ἐν αὐτῷ. ὅ μὲν ἀλλ’ ἀπ’ αὐτῆς ὁρισμένους ἐστὶν ἐπιχειρεῖν περὶ ἕκαστον τῶν ἐναντίων. . . ποιεῖται δὲ πρώτην τὴν τῶν τόπων τῶν πρὸς τὰ ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος προβλήματα παραδόσιν, ὅτι τε κοινότερον τῆτο καὶ καὶ τῆτο πρῶτον· τὸ γὰρ ὑπάρχον πᾶσιν ὑπάρχει· ὅπως γὰρ τεταγμένη γίνετο καὶ διακεκριμένη ἡ τῶν τόπων παραδόσις. 15 ἐστὶ γὰρ συμβεβηκός, ὡς εἶπεν ἐν τῷ πρῶτῳ τῆτος, ὃ μήτε γένος ἐστὶ μήτε ὅρος μήτε ἴδιον, ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι. ἀλλὰ μὲν τὸ ὑπάρχειν καὶ τοῖς ἄλλοις παρακολουθεῖ· ὅπως γὰρ γένος ὅτε ἴδιον ὅτε ὅρον οἷον τε εἶναι τινὸς μὴ ὑπάρχοντα αὐτῷ· διὸ ἀναιρεμένη τῆς ὑπάρχοντος ὡς τὸ συμβεβηκός ὀρίζεται, ἀναιρεῖται καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὅκατ’ ἐκείνῳ τινὸς ἀναιρεμένη συναναιρεῖται τὸ συμβεβηκός. ὅπως πρῶτον τῇ φύσει καὶ τῆτο τῶν ἄλλων τὸ συμβεβηκός, ἐστὶ καὶ διότι ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος αὐτῷ τῆς τῶν τόπων ἀρχομένης παραδόσεως ἐμελλε τεταγμένη τε γίνεσθαι καὶ διακεκριμένη ἡ τῶν τόπων παραδόσις, ὡς ἄλλως μὲν εἶναι τὰς πρὸς τὸ συμβεβηκός, ἄλλως δὲ τὰς πρὸς τὸ γένος, ἄλλως δὲ τὰς πρὸς τὸ ἴδιον καὶ ἄλλως τὰς πρὸς τὸν ὁρισμόν. εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς ὁρισμῆς τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν τόπων παραδόσεως ἐποιεῖτο, ἐπειδὴ δεῖ τὸν ὁρισμόν μὴ μόνον τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνειν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὑπάρχειν ἐκείνῳ ὅς ἐστὶν ὁρισμός, ἔπειτα καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶν αὐτῷ κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ 30 ἀντικατηγορεῖσθαι αὐτῷ, ἀναγκαῖως ἂν καὶ τῶν τῆς ὑπάρχειν κατασκευαστικῶν τόπων ὡς ὀριστικῶν ἐμνημόνευσεν, οἵτινές εἰσιν οἰκείοι τῷ συμβεβηκότητι, καὶ τῶν δεικνύντων ὅτι ἐν τῷ τί ἐστὶν κατηγορεῖται, οἱ πάλιν εἰσιν οἰκείοι τῶν γενεῶν προβλημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν δεικνύντων δυνάμενων ὅτι ἀντικατηγορεῖται, οἱ τῶν ἀπὸ τῆς ἰδίας προβλημάτων εἰσιν οἰκείοι. ὅπως τε καὶ τῆς τῶν ἄλλων προβλημάτων οἰκείας τόπους ὀριζέσθαι ἂν ἔλεγε. πάλιν τε περὶ ἐκείνων λέγων καὶ μνημονεύων αὐτῶν, τῆς μὲν ἀπὸ τῆς γένους ἔλεγεν ἂν αὐτῶν τῆς δὲ ἀπ’ ἄλλου τινός, ὡς γίνεσθαι τῆς αὐτῆς πλείονων οἰκείας. νῦν δὲ ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος, ὃ κοινότατόν τε ἐστὶ καὶ ἀπλῆστατον, τῆς μὲν περὶ τῆς ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν τόπος ὡς ἴδιος τῆς συμβεβηκότητος παραδίδωσιν, ἐξῆς δὲ μνημονεύων τῶν πρὸς τὸ γένος, ὅσοι παρὰ τὸ ὑπάρχειν περιτεύουσιν ἐν τῷ γένει, τῆτος ὡς ἴδιος τῆς γένους ἀποδίδωσι, καὶ ὅσοι πάλιν παρὰ τὸ γένος ἐν τῷ ἴδιῳ ὡς αὐτῷ οἰκείας, καὶ ὅσοι παρὰ τῆτο ἐν τῷ ὁρισμῷ πρὸς τῆς ὁρισμῆς. ἀρχεῖ μὲν ὅτι διὰ ταῦτα ἀπὸ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκός τόπων, πρῶτον δὲ διαίρεσιν τινὰ τῶν προβλημάτων ποιεῖται, ἥτις δύναται μὲν γενέσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, μάλιστα δὲ ἐστὶν ἐν τοῖς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος. . . προβλήματα νῦν ὅπως λέγειν ὅτι τὰ προτεινόμενα

(ἐκεῖνα γὰρ τὴν ἀντίφασιν περιέχει) ἀλλὰ τὰ ὠρισμένα ἤδη κτ' ἔτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως, πρὸς ᾧ δὲ μὴ αἰεὶ εὐπορεῖν ἐπιχειρημάτων. ὡς γὰρ τῶν προτάσεων αἱ μὲν εἰσιν ἐν ἐρωτήσῃ τὴν ἀντίφασιν περιέχουσαι, αἱ δὲ ἤδη ὡς συλλογισμῶν μέρη λαμβάνοντι, θάτερον μέρος ἔσται τῆς ἀντιφάσεως (αὐτὴ γὰρ εἰσιν αἱ ἐνδοξοί, ἔχ' αἱ ἐρωτήσεις, ἀλλ' αἱ ἤδη συγκεχωρημέναι τε καὶ κείμεναι, δι' ὧν ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμὸς), ἔτω καὶ τῶν προβλημάτων τὰ μὲν ἔσιν ὡς προβαλλόμενα τὰ δὲ ὡς ὠρισμένα ἤδη, περὶ ὧν νῦν λέγει. καθόλου δὲ νῦν λέγει ἃ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας καθόλου ὡς καθόλου. τὸ μὴ γὰρ κοινὸν πᾶν καθόλου, καὶ ἀδιορίστως 10 λέγει, τὸ δὲ τοῖστον καθόλου τῷ καθ' ἕκαστα ἀντιδιαίρει. Alex. Aphrodis. p. 67-69.

διδάξας καὶ εἰπὼν ὁ τεχνικὸς περὶ τῶν ὀργάνων τῆς διαλεκτικῆς, ἃ εἰσιν αἱ προτάσεις καὶ τὰ προβλήματα, νῦν διδάσκει καὶ περὶ τῶν τόπων καὶ ἀφορμῶν τῶν ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν κατασκευάζομεν ὅτι τόδε ἐστὶ γένος τῆδε. cod. 1845 in marg.

109^a ἵνα ἡ γνώριμον ὅτι οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπὶ μέρος τι ἢ πρόβλημα 2^a χρήσιμοι ἡμῖν ἔσονται, προλέγει περὶ αὐτῶν. ἐρεῖ δὲ τὸτο αὐτὸ φανερώτερον ἔτι καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἐπὶ τέλει. Alexander p. 70.

109^a ἐπεὶ, ὡς ἐμνημόνευσεν ἤδη, τὰς θέσεις καὶ τὰ προβλήματα 20 ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καταφατικὰ κομίζουσιν οἱ διαλεγόμενοι, πρόκειτο δὲ τῷ διαλεκτικῷ ἀνασκευάζειν τὸ τιθέμενον καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπιχειρεῖν (τοιαύτη γὰρ ἡ ἐν τοῖς λόγοις γυμνασία), δῆλον ὡς τὸ καταφατικὸν ἀποφατικῶς ἀνασκευάζοιτο ἂν. τὸ μὴ ἂν ἀποφατικὸν τὸ καταφατικῶν πρῶτον, διότι πολὺ χρησιμώτερον τῷ δια- 25 λεκτικῷ, τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν τῷ ἐπὶ μέρος, διότι κοινὸν τὸ καθόλου καὶ πρὸς τὸ ἐπὶ μέρος. ὅτι δὲ οἰκειότερον τῷ διαλεκτικῷ τὸ ἀνασκευάζειν τὸ κατασκευάζειν, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιγραφόμενων Εὐδημείων Ἀναλυτικῶν (ἐπιγράφεται δὲ αὐτὸ καὶ Εὐδήμης ὑπὲρ τῶν Ἀναλυτικῶν) ἔτι λέγει, ὅτι ὁ διαλεκτικὸς ἃ μὴ κατασκευάζει μικρὰ ἔστιν, τὸ δὲ πολὺ τῆς δυνάμεως αὐτῆς πρὸς τὸ ἀναιρεῖν 30 τι ἔστιν. θέσει δὲ δὴ τὸ πρόβλημα κοινότερον λέγει. id. ib.

109^a τὸ μὴ χαλεπώτατον λέγοι ἂν, ὅτι μὴ ἀπλῶς μὴδὲ πρόχειρον 10 ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀντιστροφὴν δὲ νῦν ἄλλην λέγει παρὰ τὰς εἰρημένας ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς. ἐκεῖνων γὰρ ἦν ἡ μὴ κτ' τῆς 35 ὁρῆς ἢ δὲ κτ' τὸ καταφατικὸν καὶ ἀποφατικόν, ὡς αἱ ἐνδεχόμεναι ἀντιτρέφον. τὴν δὲ νῦν λέγει κτ' τὸ ὄνομα. τὸ γὰρ τῷ τῷ ὑπάρχειν τινὲς κείμενον ὀνόματι ὑποκείμενον καλεῖν ἀντιστρέφειν λέγει. οἷον τὸ ζῶον ὑπάρχει ἀνθρώπῳ, ἀντιστρέφοντες λέγομεν, ὁ ἄνθρωπος ζῶον ἔστιν. ὁ γὰρ ἐλάβομεν ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ, 40 τὸτο ὑποκείμενον εἶναι λέγομεν. εἴη δ' ἂν ἀντιστροφή τῆτο, καθόσον πρῶτον ἀπὸ τῷ ὑποκειμένου ἀρχόμενοι μὴ ταῦτα ἀπὸ τῷ ὑποκειμένου τὴν ἀρχὴν ποιούμεθα. ὅταν ἂν ἔτι μετὰ λαμβανόντων ἡμῶν ἀληθὲς ἢ τὸ λέγειν καὶ ὀνομάζειν ἀπλῶς καὶ χωρὶς τινος προδήχης τὸ ὑποκείμενον τῷ τῷ ὑπάρχοντος αὐτῷ ὀνόματι, τὰ 45 ἔτι ὑπάρχοντα ἀντιστρέφειν λέγει κτ' τὸ ὄνομα. "κτ' τὴν ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος δὲ ἀντὶ τῷ τῷ τῷ συμβεβηκότος οἰκείῳ ὀνόματι ὀνομάζουσιν τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ. ἢ τὸ ἀντιστρέφειν τὴν

ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος οἰκείαν ὀνομασίαν εἶπεν. ὀνομάζει γὰρ τὸ ὑποκείμενον τῷ τῷ κατηγορημένῳ ὀνόματι ὡς οἰκείῳ ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀντιστροφῇ. ἐφ' ὧν δὲ μήκετι τὸτο ἀληθὲς, ταῦτα δὲ ἔκ' ἀντιστρέφει ταύτην τὴν ἀντιστροφήν τὴν κτ' τὸ ὄνομα. τὰ μὴ ἂν ὡς γένη 5 ὑπάρχοντα τισιν ἢ ὡς ὀρίσμοι ἢ ὡς ἴδια ἀντιστρέφει. . . ὥστε εἰ τὸ πᾶν ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ αἴτιον τῷ μὴδὲ ἀντιστρέφειν, μόνον δὲ τὸτο οἶόντε ἐπὶ τῷ συμβεβηκότος, ἐπὶ μόνῳ ἂν τῷ συμβεβηκότος εἴη ἀληθὲς τὸ μὴ αἰεὶ ἀντιστρέφειν. ἢ γὰρ ἔτι τὸ ὑποκείμενον ἔσται τὸτο εἶναι εἰπεῖν, τὸ συμβεβηκότος πᾶν καὶ μὴ ἀπλῶς ὑπάρχειν. ἢ ἀναιρεῖται δὲ τὸ συμβεβηκέναι τινὲς ὑπὸ τῷ μὴ ἀντιστρέφειν. ἢ γὰρ εἰ μὴ ἀντιστρέφει, διὰ τὸτο ἔδδ' συμβεβηκεν. ἀλλ' ἔδδ' δεικνύει 10 τὸ ὑποκείμενον ὀνομαζόμενον τῷ τῷ συμβεβηκότος ὀνόματι, ἂν δειχθῇ αὐτῷ συμβεβηκός. μέλλων δὲ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκός τόπων τὴν παράδοσιν ποιῶν, τίνα ἴδια ἔστιν αὐτῶν παρὰ τὰ ἄλλα προβλήματα τῶν ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος προβλημάτων πρῶτον ἐξέθετο, ὧν ἐν μὴ ἦν τὸ καθόλου καὶ ἐπὶ μέρος ἐν τῷ γίνεσθαι τινα προβλήματα, εἰ τῷ ἐν μέρει ἔτι τις ἀκρίβης ὡς ἐπὶ ἀτόμων λεγο- 15 μένης, δεύτερον δὲ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν τὸν προειρημένον τρόπον τῆς ἀντιστροφῆς πάντα τὰ ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος προβλήματα. τὸτο δὲ γνωρίζομεν ὅν χρησιμὸν πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις. id. ib.

ἐξήτητο πῶς οἷον τε λέγειν πρόβλημα ψευδές. εἰ γὰρ τὸ πρό- 109^a βλημα τὴν ἀντίφασιν περιέχει, πῶς ἂν εἴη λέγειν τὸ ψευδές ἢ τὸ 27 ἀληθεύειν ἐν τοῖς προβλήμασι; μή ποτε ἂν πρόβλημα, ὡς προείπον ἤδη, ἢ τὸ προτεινόμενον τε καὶ προβαλλόμενον ἔτι λέγει, ἀλλὰ τὸ ὠρισμένον ἤδη καὶ κείμενον, ὡς εἶπεν ἤδη καὶ ἀρχόμενος, ἢ προ- 25 τίσταται τις, ὃν ὁ διαλεκτικὸς ἐλέγχειν ἐπιχειρεῖ. id. p. 71.

ψεύδεται μὴ γὰρ ὁ τὴν ἡδονὴν τέλος τιθέμενος καὶ τῷ παριστά- 109^a 30 μένος. τὸ γὰρ μὴ ὑπάρχον τῇ ἡδονῇ ὑπάρχειν αὐτῇ λέγει. ὁμοίως ψεύδεται καὶ ὁ τὴν κίνησιν διὰ κενῶ γίνεσθαι λέγων, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄτομα μεγέθη τιθέμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξ ἐπιπέδων γεννῶν τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ ὁ τὴν ψυχὴν χωρίζον τε καὶ ἀθάνατον τιθέμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν λέγων, ὥσπερ καὶ ὁ τὰ οἷς δύο πέντε λέ- 35 γων. παραβαίνει δὲ τὴν κειμένην λέξιν ὁ τὴν μὴ ὑποκειμένην φύσιν ἢ τίς ποτέ ἐστι γνωρίζων, μὴ τῷ συνήθει δὲ καὶ κειμένῳ ὀνόματι ὀνομάζων αὐτήν, ἀλλὰ προχαράσσειν καὶ ἰδίῳ ὀνόμασι χρώ- 40 μένος κατ' αὐτῶν, ὡς οἱ λέγοντες μόνον τὸν σοφὸν πλάσιον ἢ μόνον καλὸν ἢ μόνον εὐγενῆ ἢ μόνον ῥήτορα. id. p. 72.

δεῖ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι Θεόφραστος διαφέρειν λέγει παράγγελμα 109^a 34 καὶ τόπον. παράγγελμα μὴ γὰρ ἐστὶ τὸ κοινότερον καὶ καθολικώτερον ἀπλῆστερον λεγόμενον, ἀφ' ὃ ὁ τόπος εὐρίσκειται. ἀρχὴ γὰρ τόπος τὸ παράγγελμα, ὥσπερ ὁ τόπος ἐπιχειρήματος. οἷον παράγγελμα μὴ τὸ ἔτι λεγόμενον, ὅτι δεῖ ἐπιχειρεῖν ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀπὸ τῶν συσσίχων, τόπος δὲ, εἰ τὸ ἐναντίον πολλαχῶς, καὶ τὸ ἐναντίον, ἢ εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει, καὶ τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει τὸ ἐναντίον, καὶ πάλιν ὡς ἐν τῶν συσσίχων, ἔτω καὶ τὰ λοιπὰ. ὁ γὰρ 45 τόπος πρότασις ἤδη τις ἀπὸ τῷ παραγγέλματος γεγονυῖα. ταύτην δὲ, λέγω τὴν διαφορὰν παραγγέλματος τε καὶ τρόπου, εἰδὼς ὁ Θεόφραστος, τὰ τοιαῦτα ὁποῖός ἐστιν ὁ πρῶτος εἰρημένος τόπος,

109a παραγγέλματα λέγει, καὶ τόπος παραγγελματικός· τὸ γὰρ ἐπι-
 βλέπειν δεῖ εἰ τὸ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκὸς
 ἀποδεδώκε· παραγγελματικόν· τόπος δ' ἂν ἀπ' αὐτῆς εἴη ὁ λέ-
 γων "εἰ τὸ ὡς συμβεβηκὸς ἀποδεδωμένον κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον
 ὑπάρχει, ἢ καλῶς ἀποδεδόθη." ἢ ἔτι προσεχέστερον, εἰ τὸ ὡς συμ-
 1011 βεβηκὸς ἀποδεδωμένον γένος εἴη ἢ πάλιν ὅρος ἢ ἴδιον. ὁ μέντοι
 Ἀριστοτέλης τόπος καὶ τὰ τοιαῦτα καλεῖ, ἢ ὅτι μὲν τὰ παραγγέλ-
 ματος ἦδη καὶ τὸν τόπον ἔλαβεν, αἰεὶ δὲ ἀπὸ τῶν εἰδικωτάτων καὶ
 τὰς ὀνομασίας ποιούμεθα τῶν πραγμάτων, οἷον τὴν ὕσιν ἢ ὅν
 μᾶλλον ἢ ὕσιν ὀνομάζομεν, ἢ τὴν ποσότητα ὅν, ἀλλὰ μᾶλλον 10
 ἰδίως ποσότητα. ἐπεὶ ὅν ταῦτα ἢ ἔξω λόγῳ, τόπος καὶ τὰ τοι-
 αῦτα καλεῖ τῶν παραγγελμάτων. id. ib.

109a 36. μάλιστα δὲ φησι τὴν τοιαύτην ἀμαρτίαν γίνεσθαι περὶ τὰ
 γένη. τῷτο δέ, ἐπεὶ τὰ γένη ὁμοιότητά τινα μᾶλλον τῶν ἄλλων
 ἔχειν δοκεῖ πρὸς τὸ συμβεβηκὸς· τὸ μὲν γὰρ ἴδιον καὶ ὁ ὁρισμὸς μόνῳ 15
 καὶ παντὶ ὑπάρχει, διὸ καὶ ἀντιγράφει τοῖς πράγμασιν ὧν εἰσὶν,
 τὸ δὲ γένος καὶ τὸ συμβεβηκὸς ἐπὶ πλεόν εἰσι τῶν ὧν ὑπάρχει,
 διὸ καὶ ἢ ἀντικατηγορεῖται. id. p. 73.

109b 10. ἐντεῦθεν ἔστιν ὁρμωμένως ἐλέγχειν τὴν λέγοντας τὴν ἀνθρωπὸν
 10. ἐξωῶς ἢ τὴν Σωκράτην ἡνθρωπῶς, καίτοι τὸ λογικὸν παρώνυ-
 μον ὃν διαφορὰ ἔστιν, ἢ τὸ τρίγωνον ἐχηματίσθαι, ἢ τὸ μέγεθος διε-
 σκηκεῖν, ἢ τὸ ζῶον ἐψυχῶσθαι· καὶ γὰρ ἢ διαφορὰ γενικὸν καὶ ἢ πα-
 ρωνύμιως τινὸς κατηγορούμενον. id. p. 74.

109b 12. καὶ ἔτος ὁ τόπος παραγγελματικός· ἐκ διαιρέσεως δὲ τὴν
 ἐπιχείρησιν λαμβάνει. id. ib.

109b 16. διαιρούμενον δὲ μὴ εὐθέως εἰς τὰ ἄτομα ποιῶν τὴν διαίρε-
 σιν (ἄτομα δὲ τὰ εἶδη ἂν λέγοι), οἷον μὴ εἰς λευκὸν καὶ μέλαν καὶ
 διπλάσιον καὶ ἡμισυ, ἀλλ' ἐπεὶ τετραχῶς τὰ ἀντικείμενα, εἰς ταῦτα
 πρῶτα χρὴ διελωμένως τὰ ἀντικείμενα ἐφ' ἑκάστῃ αὐτῶν ὁρᾶν εἰ
 τὸ λεγόμενον ἀληθές... παραδείγματα δὲ παρέθετο τῆς μὲν τῶν 30
 ἀντικειμένων διαιρέσεως τὰ δίκαια καὶ ἀδίκαια, τῆς δὲ τῶν πρὸς τι
 τὸ διπλάσιον καὶ ἡμισυ, τῶν δὲ καὶ ἔξιν καὶ σέρησιν τυφλότητα καὶ
 ὄψιν, τῶν δὲ καὶ ἀντίφασιν τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. id. ib.

109b 24. δείξομεν ὅτι μὴ πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη, διελόντες τὴν ἀρετὴν
 εἰς τε τὴν διανοητικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν, καὶ τὰς ἠθικὰς δείξαντες ὅτι 35
 μὴ ἔχουσιν ἐν τῇ γνώσει τὸ εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ὁδεῖς ἔρως ἀφείδος,
 πρόβλημα καθόλου ὃν ἀποφατικόν, ἀνασκευάζομεν, ὅτι μὴ πᾶς
 ἔρως φαῦλος, διελόντες τὴν ἔρωτα εἰς τε σύντονον ὅρεξιν ἀφροδι-
 σίων, ὡς Ἐπίκουρος λέγει, ὃν ἢ ὅσον τε ἀφείδος εἶναι, καὶ εἰς ἐπι-
 βολὴν φιλοποίας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον, ὡς οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς, 40
 ἢ ἀνάμνησιν τῆς ποτὲ ὁραθέντος κάλλους, ὡς Πλάτων· ἀφείδος γὰρ
 ἔσται οἱ ἔρωτες. ἢ μόνον δὲ τὴν ὑποκείμενον ὅρον ἐν τῷ προβλή-
 ματι διαίρειν δεῖ, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τὴν κατηγορούμενον, ἂν ἔτῳ
 τὴν διαίρεσιν δέχηται ὡς ἐπὶ τῶν τοιούτων προβλημάτων, ὁ σοφὸς
 πολιτεύεται, ὁ σοφὸς γὰρ εἰς μετέχει· τό τε γὰρ πολιτεύεται τῷ 45
 σοφῷ ἢ ἀπλῶς ὃν, διαιρεθὲν καὶ μὲν τι σημαινόμενον δείξει
 προσήκον τὸ πολιτεύεται τῷ σοφῷ, καὶ δὲ τι ἀλλότριον αὐτῷ.
 ὁμοίως καὶ τὸ γένος ἢ μετέχει διττόν· ἢ γὰρ ὅτι χρὴ νοσῆσαι τῇ

πατρίδι συνοσεῖν, καθὰ ἔξιν Σόλων (πολιτικῷ γὰρ τὸ μὴ ἀπάγειν
 αὐτὴν τῆς κοινῆς συμφορᾶς, καὶ ἔτῳ ἂν καταπαύσαι τι τῆς γά-
 σεως ἴσως, εἰ φαίνοιτο συνάγων καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ὧν), ἢ πάλιν
 ὅτι κατάρχειν ἢ χρὴ τῆς γάσεως καὶ ἡγεμόνα γίνεσθαι. id. p. 75.

ὁ τόπος ἔτος ὧν ἀπὸ ὁρισμῷ καθόλου ἀνασκευαστικὸς τοῖς 109b
 τὸς ἔστιν. ἐπεὶ τὸ πρόβλημα πρὸς ὁ τὰς ἐπιχειρήσεις ποιούμεθα 30.
 τῷ γένει πρότασις ἐστὶ κατηγορικὴ (τοιούτων γὰρ ἂν κατασκευάσαι
 ἢ ἀνασκευάσαι βυλόμεθα), πᾶσα δὲ πρότασις κατηγορικὴ ἐξ
 ὑποκειμένου ὅρου καὶ κατηγορούμενου, καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος
 προβλήμασιν ὁ κατηγορούμενος ὅρος ὡς συμβεβηκὸς τι δηλοῖ, φησὶ
 δεῖν διαλαμβάνοντας τὴν τῆς προβλήματος ὁρᾶν, τὸν τε ὑποκει-
 μένον καὶ τὴν κατηγορούμενον, κατ' ἴδιον ἑκάτερον αὐτῶν ὀρίζεσθαι,
 ἰδίᾳ μὲν τὸ συμβεβηκὸς, ὃ ἐστὶν κατηγορούμενον, ἰδίᾳ δὲ τὸ τῷ
 ὑποκείμενον· τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ "ἀμφοτέρων καθ' ἑκάτερον. id.
 p. 76.

ἔτῳ δεῖχθήσεαι καὶ ὅτι μὴ ἔστιν εὐδαίμων ὁ τύραννος· εἰ γὰρ ὁ 110a
 μὲν τύραννός ἐστιν ἀρχὴν παράνομος, εὐδαίμων δὲ ἐστὶν ὁ κατ' 4.
 ἀρετὴν ἐνεργῶν, ἢ ὅσον τε τὴν τύραννον εὐδαίμονα εἶναι· τὸ γὰρ
 παρανόμως ἀρχεῖν ἢ κατ' ἀρετὴν ἐνεργῶντος. ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ
 πλῆσιος ὁ σοφός. id. ib.

τῷτο καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἦδη φθάσας εἶπεν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ 110a
 τῶν τόπων ὅς πρὸς τὴν εὐρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων παρε- 5.
 δίδει (c. 15). id. p. 77.

ἐστὶ μὲν ὅν καὶ ἔτος ὁ τόπος παραγγελματικός, τὸ δὲ δι' αὐτῆς 110a
 25 λεγόμενον ἐστὶν ὅτι δεῖ τὸ πρόβλημα εἰς καθολικὴν πρότασιν με- 10.
 ταλαβόντα, αὐτῷ προτείνοντα ταύτην, ἔνστασιν πειρᾶσθαι φέρειν
 πρὸς αὐτήν, ὡς ἂν εἰ καὶ ἄλλῃ προτείναντος αὐτήν καὶ λαβεῖν ἀξίαν-
 τος ἐνέστημεν· ἢ γὰρ ἔνστασιν εὐρίσκομεν πρὸς τὴν πρότασιν, αὕτη
 ἐπιχειρήματος ἡμῖν ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ γένοιτο ἂν πρὸς τὴν τῆς προ-
 κειμένης προβλήματος ἀνασκευὴν. τῷτο δ' ἐπεὶ συνηθεστέρα ἢ πρὸς
 τὰς προτάσεις ἔνστασις τῆς εἰς τὰ προβλήματα ἐπιχειρήσεως,
 ἐπεὶ δὲ ἢ πρὸς τὰς καθόλου προτάσεις ἔνστασις ἀπὸ τίνος τῶν ὑπὸ
 τὸ καθόλου γίνεται, ὁ τῷ ἐπιβλέπειν τὰ ὑπὸ τὸ καθόλου εὐρίσκει, χε-
 δὸν φησὶ τὴν αὐτὴν τὸν εἶναι τῷτο τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ τῷ
 35 ἐκ τῆς τῆς καθόλου διαιρέσεως. id. p. 78.

ἀπὸ τῶν τῶν τόπων ἐπιχειροῖ τις ἂν καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν 110a
 Στωϊκῶν παράδοξα λεγόμενα. εἰ γὰρ τῶν πολλῶν πλῆσιον λεγόν- 20.
 των μόνον τὴν πολυκλήμονα, μὴ καὶ τῷτο τις χρῶτο τῷ ὀνόματι
 τῷτο μὴδὲ λέγοι τὴν πολυκλήμονα πλῆσιον, καὶ δὲ τὸ σοφῷ καὶ
 τῷ τὰς ἀρετὰς ἔχοντος, παραβαίνοι ἂν τὴν κείμενον τῆς τῶν ὀνο-
 μάτων χρήσεως διορισμόν· τίς μὲν γὰρ ἐστὶ πολυκλήμων, ἢ τῶν
 πολλῶν εἰδέναι ἀλλὰ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐξεταζόντων, ὅτι δὲ δεῖ καὶ
 τῷ πολυκλήμονος τῷ πλῆσιος ὀνόματι χρῆσθαι, ἱκανὴ ἢ τῶν πολ-
 λῶν χρήσις· ὁ δὲ ὁμολογῶν μὲν εἶναι τινὰ πολυκλήμονα, μὴ ὀνο-
 μάζων δὲ τῷτο πλῆσιον, ἢ δεόντως ἂν χρῶτο τῷ ὀνόματι. ἀλλ'
 ὁ δὲ ὁ χρώμενος αὐτῷ πάλιν ἐπὶ τῷ τὴν ἀρετὴν ἔχοντος. πάλιν
 οἱ μὲν πολλοὶ εὐτυχῇ λέγουσι τὴν ἐν τοῖς τυχεροῖς ἀγαθοῖς εὐθη-
 νῶντα, οἱ δὲ τὴν τὴν ἀρετὴν ἔχοντά φασιν εὐτυχῇ, ὁ ἢ ἐστὶ τῶν

τυχηρῶν ἀγαθῶν· παραβαίνουσιν ἔν τε ἔτι τὴν προσήκυσαν χρή-
σιν τῶν ὀνομάτων· εἰπὼν δὲ ὑγιεινὸν μὲν ῥητέον τὸ ποιητικὸν ὑγιείας,
προσέθηκε τὸ "ἢ ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν," ὃ ἴσον ἐστίν, ὅπως ἂν ᾧσιν
οἱ πολλοὶ λέγοντες· καὶ γὰρ κατ' ἄλλων τινῶν οἱ πολλοὶ τῷ ὑγιεινῷ
ὀνόματι χρῶντο, καὶ κατ' ἄλλων τῶν ὑγιείας ποιητικῶν ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλων
σημαντικῶν· ἢ εἶπε τὸ ὅπως ἂν οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἐνδεικνύμενος
ὅτι μὴ περὶ τῷ ὀνόματος τῶν διατείνεσθαι χρή, ἀλλὰ περὶ τῷ
χρήσει τῶν ὧν οἱ πολλοὶ· καὶ γὰρ εἰ μὴ τὸτο ἄλλ' ἄλλο τι εἴη,
ἐκείνῳ χρῆσθον· ἢ ἔκ ἐστι μὲν τῷ "ἢ" ἀλλὰ χωρὶς· λέγει γὰρ ὡς
οἱ πολλοὶ λέγουσιν· τὸ γὰρ ποιητικὸν ὑγιείας ὑγιεινὸν τοῖς πολλοῖς
σύνθετος λέγειν. id. p. 79.

110 α οἱ τρεῖς τόποι, ὅτος τε καὶ οἱ μὲν τῶτον δύο, τὴν ἀφορμὴν
23. τῆς ἐπιχειρήσεως ἀπὸ τῶν πολλαχῶς λεγομένων λαμβάνουσιν.
id. ib.

110 α ἔστι δὲ ἐφ' ὧν καὶ πάντα τὰ σημαίνοντα λαμβάνοντες ἔστιν
25. ἐπὶ πάντων αὐτῶν ἀνασκευάζειν τὸ κείμενον. οἷον εἰ λέγοι τις ὅτι
μὴ χρὴ φιλοσοφεῖν, ἐπεὶ φιλοσοφεῖν λέγει καὶ τὸ ζητεῖν αὐτὸ τῶτο
εἴτε χρὴ φιλοσοφεῖν εἴτε καὶ μὴ, ὡς εἶπεν αὐτὸς ἐν τῷ Προτρε-
πτικῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν φιλόσοφον θεωρίαν μετιέναι, ἑκάτερον
αὐτῶν δείξαντες οἰκείον τῷ ἀνθρώπῳ πανταχόθεν ἀναιρήσομεν τὸ
τιθέμενον. id. p. 80.

110 α ἂν γὰρ μὴ λανθάνῃ, προχείρως ἐνέστησεν ὁ τῷ προβλήματι
26. παριστάμενος ὅτι μὴ καθ' ὅ τι τίθει τὴν ἐνστάσιν τὴν πρὸς αὐτὸ καὶ
τὴν ἀνασκευὴν ποιεῖ, ἀλλὰ κατ' ἄλλο, πρὸς τὸ νόμα καὶ σοφισ-
τικῶς τὴν ἀπάντησιν ποιῶμενος. id. ib.

110 α ἔστι τὸ "ἐξ ὁμολογίας," ὃ εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ ἐπὶ τέλει
33. (p. 108 b 7) ἐξ ὑποθέσεως· λέγων γὰρ πρὸς τί χρήσιμος ἢ τῷ
ὁμοίῳ θεωρία, εἶπε "πρὸς τε τὴν ἐπακτικὴν λόγους καὶ τὴν ἐξ ὑπο-
θέσεως συλλογισμῶν." εἰσὶ γὰρ οἱ ἐξ ὁμολογίας ἐξ ὑποθέσεως,
ὡς ἐν τοῖς Προτέροις Ἀναλυτικοῖς δέδειχεν· καὶ μὴν ἀντιτρέφει.
ὅπως δὲ γίνοντο, ἐδήλωσε προσθεὶς "διότι ἐνδοξόν ἐστιν, ὡς ποτε
ἐφ' ἐνὸς τῶν ὁμοίων ἔχει, ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν." ὃ δὲ ἐκεῖ ἐξ
ὑποθέσεως κοινότερον εἶπε, τῶτο νῦν ὠνόμασε προσεχέστερον ἐξ
ὁμολογίας. ἐπεὶ γὰρ μὴ αὐτάρκες τὸ ἐφ' ἐνὸς τινος δεικνύμενον
τῶν ὑπὸ τι κοινὸν πρὸς τὴν τῷ κοινῷ τε καὶ καθόλου κατασκευὴν (καὶ
γὰρ ἐστὶ τὸ ἐν μέρει τῷ καθόλου δεικτικόν), δεῖν φησὶ προσδιομο-
γεῖσθαι καὶ συντίθεσθαι ὅτι ὡς ἐφ' ἐνός, ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἂν
γὰρ προσυνηθέμενοι, ὡς ἐπὶ τινος ψυχῆς ἔχει, ἔτι καὶ ἐπὶ πάσης
ἔχειν, δείξωμεν τινὰ ψυχὴν ἀθάνατον, ἔχομεν ἂν διὰ τὴν ὁμολο-
γίαν καὶ τὸ πᾶσαν ἀθάνατον εἶναι. id. p. 81.

110 β τῶτο δὲ φησὶ δεῖν ποιεῖν, τὸ διαίρειν καὶ ἐπὶ τίνος ἔχει ἔτι καὶ
4. τεῖν, καὶ ἔτι ἐξ ὁμολογίας δεικνύειν, ὅταν μὴ εὐπορῶμεν διὰ
τίνος κοινῷ καὶ πᾶσιν ἐφαρμόζοντος τοῖς ὑπὸ τὸ καθόλου τὴν δεῖξιν
ποιήσασθαι. ἂν γὰρ οἷόν τε ἦ, ἐκείνως δεικνύειν χρή, ὡς ὁ γεωμέ-
τρης δείκνυσιν καθόλου τὸ τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον, καὶ μὴ
δι' ὁμολογίας καὶ συνθήκης αὐτὸ λαμβάνειν. id. ib.

110 β οἷον τὸ πολιτεύεσθαι τὸν σοφὸν καὶ μὴ τὸ καλὸν δέον, καὶ δὲ τὸ
10. συμφέρον καὶ δέον. id. ib.

ἐπεὶ τῶν πολλαχῶς λεγομένων τὰ μὲν ἐν ὀνόμασι τὸ διττὸν
ἔχει, ἀ καλῶμεν ὁμώνυμα, τὰ δὲ ἐν λόγῳ, ἀ ἀμφίβολα καλεῖν
αὐτοῖς ἔθος, εἰπὼν πῶς δεῖ πρὸς τὰ προβλήματα ἐπιχειρεῖν ἐν
οἷς ὁμώνυμόν τι κεῖται, νῦν λέγει περὶ τῶν ἐν λόγῳ τὸ διττὸν ἔχον-
των, ταῦτά τε τῶν ἀμφιβόλων. id. ib.

δύναται τις καὶ ὡς καθόλου λεγομένου τῷ "διαίρειν" δὲ ὁσαυχῶς
χρήσιμον" ἐπὶ πάντων τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἀκρίβειν, ὡς τισιν
ἔδοξεν, ἔκ ἐπὶ μόνῃ τῷ ἐπιστήμῃ εἶναι μίαν πλειόνων. διττὸν γὰρ
ὄντος τῷ "ἐπίσταμαι πάντα τὰ πλεῖστα εἰληφότα ψήφους" ὅτι
νενίκηκεν" (ἢ γὰρ καθὼς ὤρισται τῶτο καθόλου, ἢ ὅτι τὸ καθ' ἑκάστον
πάντας, ὅπερ ἔχει οἷόν τε) χρή ἐπὶ τῶτο ἄγοντας δεικνύειν "καὶ
μὴν τόνδε ἔκ οἶδας ὅτι νενίκηκεν" ἔκ ἄρα πάντας τὰς νενικηκότας
καὶ τὰς πλεῖστας εἰληφότας ψήφους ἐπίστασαι." ὁμοίον τῶτο, καὶ
αὐτὸ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ τῶν ποσαυχῶς μέμνηται, οἷον ἐπίστασθαι
πᾶν τρίγωνον ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς τρεῖς γωνίας· ἢ γὰρ
ὡς καθόλου ἢ ὡς καθ' ἑκάστα πάντα. ἀνασκευάζειν ἔν θελοντας
τὸ ὅτι ὁ γεωμέτρης ἐπίσταται πᾶν τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον
τὰς τρεῖς γωνίας, χρή ἐπὶ τὰ καθ' ἑκάστα μετάγειν τὸν λόγον (καὶ
γὰρ τῶτο σημαίνει), καὶ λαβόντας ὅτι ὁ μὴ οἶδε τις ὅτι ἐστὶ τρίγω-
νον, ἔκ οἶδε δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει οἶδε, τόδε τι προχειρισάμενος
λέγειν ὅτι τῶτο δὲ ἔκ οἶδεν· ἔκ ἄρα εἰ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν
οἶδεν· καὶ πᾶν ἄρα οἶδεν. id. p. 83.

ὁ τόπος ἐκ μεταλήψεως· ἐπεὶ γὰρ πᾶν εὐεπιχειρητότερον γί-
νεσθαι σαφέστερον γενόμενον, φησὶ δεῖν μεταλαμβάνειν τὸ ἀσαφέστε-
ρον εἰς τὸ σαφέστερον, καὶ ἔτι ἐπιχειρεῖν πειράσθαι· εὐπορωτέρα γὰρ
ἢ πρὸς τὸ σαφὲς ἐπιχειρήσεις... ἀνασκευάσαι μὲν γὰρ βυλόμενοι καὶ
δείξαι ὅτι ὁ σπυδαῖος ἔκ ἐστι πολυπράγμων, τὴν πολυπραγμοσύ-
νην μεταλαμβάνοντες εἰς φιλοπραγμοσύνην ῥᾶον ἀνασκευάσομεν τὸ
προκείμενον· ὁ μὲν γὰρ πολυπράγμων ὑδέπω φανεράν ἀμαρτίαν
σημαίνειν δοκεῖ εἴ γε πολυπράγμων μὲν ἐστὶν ὁ ἐν πολλοῖς κυλιό-
μενος πρᾶγμασιν, δύναται δὲ τῶτο καὶ ἀπὸ τύχης τινὸς περιγενέσθαι,
ὃ δὲ φιλοπράγμων διάθεσιν ἢ ἢ καὶ οἰκειότητα τὴν πρὸς τὰ πρᾶγ-
ματα δηλοῖ καὶ σπουδὴν καὶ αἵρεσιν, ὃ ἄλλότριον τῷ σπυδαίῳ. πάλιν
δὲ εἰ κατασκευάσαι βυλόμεθα ὅτι πᾶσα ὑπόληψις τῷ σπυδαίῳ
ἀκριβής, ἐπεὶ τὸ ἀκριβὲς ὑδέπω γνώριμον (δοκεῖ γὰρ καὶ τὸ ἀναγ-
καῖον σημαίνειν· ἀκριβὲς γὰρ δοκεῖ εἶναι ἢ δι' ἀναγκαῖον γενομένην,
ὃ καὶ πᾶσα σπυδαῖα ὑπόληψις ἔχει, γίνονται γὰρ ὑπόληψις τῷ σπυ-
δαίῳ καὶ περὶ τῶν ἐνδεχομένων), μεταλαμβάνοντες τὸ ἀκριβὲς εἰς
τὸ σαφὲς ἢ εἰς τὸ ἀληθὲς εὐκολώτερον τὸ προκείμενον δείξομεν·
πᾶσα γὰρ ἢ τῷ σπυδαίῳ ὑπόληψις σαφὴς τε καὶ διηρθρωμένη καὶ
ἀληθής... ἔτι καὶ ὁ Δημοκρίτης κατασκευάσαι βυλόμεθα ὅτι μὴ
δεῖ χάριν ἔχειν Φιλίππῳ ὑπὲρ ὧν ἔδωκε, μετέλαβε τὸ ἔδωκεν εἰς τὸ
ἀπέδωκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ Θουκυδίδης βυλόμεθα παροξύνει τὰς Ἀθηναίους
πρὸς τὰς Μιτυληναίους, τὴν ἀπόστασιν αὐτῶν εἰς τὴν ἐπανάστασιν
μετέλαβεν... ἔτι καὶ ὁ Καλλικλῆς ἐν τῷ Γοργίᾳ παρὰ τῷ Πλά-
τωνι τὰς σωφρονας εἰς τὰς ἡλιθίας μεταλαμβάνει. id. p. 84.

τῷ τῆς ἐπιστήμης ὀνόματι κοινότερον ἀντὶ τῆς τέχνης χρήται. id. p. 85.

111^a συμβεβηκέναι τῷ γένει λέγειν καὶ ὅσα ἐνὶ τινὶ εἶδει τῶν ἐν
25 τῷ γένει συμβέβηκεν, ἢ καὶ ἐν τῇ ὑπόστασις ἐστὶν αὐτῷ. id. ib.

111^a ὁ τόπος τοιοῦτος. ἐπεὶ τὰ γένη ἔχουσιν αὐτὰ καθ' αὐτά,
33 ἀλλ' ἐν τοῖς εἶδεσιν αὐτοῖς ὧν κατηγορεῖται εἶναι ἔχει, ἀναγκαῖον,
εἰ τὸ γένος ὡς γένος τινὸς κατηγορεῖται, τὸν καὶ εἶδος τι κατηγο-
ρεῖται, εἰ μὴ προσεχὲς εἶδος εἴη αὐτῷ τῷ κατηγορουμένῳ γένει.
id. p. 86.

111^b ὄντος δὴ τῷ τῷ προβλήματος, χρὴ ἐπὶ τὰ εἶδη τῆς κινή-
5 σεως ἐπιβλέψαντα (ἐστὶ δὲ ταῦτα αὐξήσις μείωσις φθορὰ ἀλ-
λοιώσις γένεσις καὶ φθορὰ· καινότερον γὰρ νῦν καὶ ταύτας κινήσεις
λέγει, ὡς περὶ καὶ αὐτὴν τὴν κίνησιν γένος εἶναι) ἀπὸ τινος τῶν, εἰ
οἷον τέ γε, τῆς ψυχῆς παρώνυμον τὴν κατηγορίαν ποιήσας, καὶ εἴη
ἂν κατασκευαζόμενον τὸ κινεῖσθαι αὐτὴν, οἷον εἰ γίνετο ἢ φθείρετο
ἢ ψυχὴ, εἰ αὖξεν, εἰ μειώθη, εἰ ἀλλοιώθη, εἰ φέρετο· εἰ δὲ μηδὲν
τῶν, ἀνασκευάζοιτο ἂν καὶ τὸ κείμενον τὴν ἀρχήν, τὸ κινεῖσθαι
15 αὐτὴν. εἰ δὴ καὶ ἐξουκράτην ψυχὴ ἐστὶν ἀριθμὸς ἑαυτὴν κινῶν, ἢ
αὖξοι ἂν αὐτὴν ἢ μειοῖ ἢ ἀλλοιοῖ ἢ φέροι ἢ φθείροι ἢ γεννώη. ἀλλ'
ἤτε αὖξεται αὐτὴ ἑαυτό. id. p. 87.

111^b δοκεῖ τῷ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν τόπος ἤδη ἐν τοῖς προειρημένοις
12 ἐμνημονευκέναι, δι' ὧν εἶπεν (p. 109 b 30) "ἄλλος τὸ λόγος
ποιεῖν τῷ τε συμβεβηκότος καὶ ὧ συμβέβηκεν, ἢ ἀμφοτέρων καθ'
ἑκάτερον ἢ τῷ ἑτέρῳ." ἀπὸ γὰρ τῶν ὁρισμῶν ὡς ἀπὸ φανερωτέ-
ρων ἐν ἐκείνῳ τε τῷ τόπῳ ἠξίωσε τὰς ἐπιχειρήσεις ποιεῖσθαι, ἐν-
ταῦθά τε τὸ αὐτὸ λέγει. ἐστὶ δὲ τῷτο ἔχον ὁρίκον ἀλλὰ δι' ὁρισμῶν
τῷ συμβεβηκότος ἀνασκευὴ καὶ κατασκευὴ· ταῦτα δὲ ὁρίκα ἐν
25 οἷς ζητεῖται εἰ ὁρισμὸς τὸ κείμενον· ἢ δὲ χρήσις ὁρισμῶν ἔχον ὁρίκον.
εἴη δ' ἂν προστιθέμενον διὰ τῶν τῶν τόπων τὸ πλείοσι τῷ αὐτῷ ὅροις
χρησθῆναι δεῖν, ἔχον ὡς τῇ ἀληθείᾳ πλείονων ὅρων τῷ αὐτῷ ὄντων,
ἀλλ' ὡς καὶ δόξαν. διὰ τῷτο γὰρ προσέθηκεν "ἢ τῶν δοκούντων."
τῶν γὰρ τῷ προκειμένῳ φερομένων ὁρισμῶν τὴν χρησιμώτερον πρὸς
30 τὸ προκείμενον λαβόντας δεῖν ἄξιοι ἀπὸ τῶν ἐπιχειρεῖν πρὸς τὸ
πρόβλημα τὸ κείμενον, ὃ θέσιν εἶπεν. . . οἷον ζητημένον εἰ ἡδονὴ
ἀγαθόν, τῆς ἡδονῆς ἀποδοτέον πλείους ὅρους, τῷτο μὲν ὅτι λεία κινή-
σεις, τῷτο δὲ ὅτι γένεσις εἰς φύσιν αἰσθητή, τῷτο δὲ ὅτι ἄλογος
διάχυσις, τῷτο δὲ ὅτι ἐνέργεια τῆς καὶ φύσιν ἔξεως ἀνεμπόδιστος,
35 ἢ τι τὸ παρακολουθῆναι τέλος ταῖς τελευταίαις ἐνεργείαις. . . δύναται
τὸ "μὴ εὐπορεῖν δὲ ἐπιχειρήματος" εἰρηκεῖναι ἔχον ὡς ἄλλαν τινὸς
τόπον μνημονεύων, ἀλλ' ὡς προστιθεῖς τῷ προειρημένῳ· εἰ γὰρ διαι-
ρέμενοι τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη, μηδέπω φανερώς ἀνασκευάζειν δυ-
ναίμεθα τὸ πρόβλημα τῷ καὶ ἐπὶ τῶν εἰδῶν ἀμφισβήτησιν τινα
καταλείπειν. id. ib.

111^b εἰ γὰρ μὴ τὸ ἐπόμενον, ὅθεν τὸ ἡγούμενον καὶ τὸν δεῦτερον λεγό-
22 μενον ἀναπόδεικτον, ὅς ἐστιν ἐξ ἀκολουθίας ἀνασκευαστικός. οἷον
εἰ προκείμενον ἡμῖν εἴη τὸ δεῖξαι μὴ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι,
δείξαντες τὸ ἐπόμενον τῷ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι μὴ ὄν, δε-
45 δειχότες ἂν εἴημεν τὸ προκείμενον. . . ὅτι μὴ σύμμετρος ἢ διά-
μετρος τῇ πλευρᾷ δεῖξαι βυλόμενοι, λαβόντες τὸ σύμμετρον εἶναι
τὸ ἐπόμενον, καὶ δείξαντες ἄτοπον τῷτο ὄν, ἀναιρέμεν τὸ εἶναι τὴν

διάμετρον τῇ πλευρᾷ σύμμετρον· ἐπεὶ γὰρ αὐτῷ τὸ τὰ περιττὰ
τοῖς ἀρτίοις ἴσα εἶναι, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὰ Ἀναλυτικὰ δέδεικται.
ἀδύνατον δὲ τῷτο, ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ ὧ τῷτο ἐπεὶ. id. p. 89.

ὁ τόπος ὃν νῦν παραδίδωσιν, ἐστὶ τὸ μεταφέρειν τὸ πρό- 111^b
5 βλημα καὶ τὸν λόγον πρὸς τῷτο πρὸς ὃ εὐπορεῖται ἐπιχειρημάτων.
ὃν σοφιστικὸν εἶπεν εἶναι τρόπον, ἐπεὶ τοῖς σοφισταῖς σύνηδες τὸ
καταλιπόντας τὸ περὶ τῷ προκειμένου ποιεῖσθαι τὸς λόγους, μεταγί-
ναι αὐτοὺς καὶ μεταφέρειν πρὸς τῷτο πρὸς ὃ εὐπορεῖται ἐπιχειρημά-
των, ὡς ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ τῷ Πλάτωνος ὁ Πρωταγόρας ποιεῖ.
id. p. 90.

πάλιν ἂν βυλόμενός τις δεῖξαι ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, λαμ- 111^b
βάνη ὅτι κινεῖται πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι καὶ ὑφ' αὐτῆς, μὴ συγχωρῇ δὲ 33.
τις αὐτὴν κινεῖσθαι, ὃ δὲ ἀπορῶν πρὸς αὐτὴν ἐπιχειρημάτων μεταλα-
βῶν πρὸς τῷτο ποιεῖται τὸς λόγους, δεικνύς ὅτι κινεῖται τῷτο μὲν
νοῦσα, τῷτο δὲ μανθάνουσα, τῷτο δὲ ἡδομένη καὶ λυπημένη, τῷτο
δὲ αἰσθανομένη, τῷτο δὲ ἐλπίζουσα, τῷτο δὲ φοβούμενη· εἰς γὰρ
ἀναγκαῖον πρὸς τὸ προκείμενον ἢ μετάβασις αὕτη. καὶ ἐστὶν ὁ
τοιοῦτος τρόπος τῆς μεταβάσεως ἐπαγωγὴ, ὡς εἶρηκεν ἐν τῷ
δευτέρῳ τῶν Πρωτέρων Ἀναλυτικῶν (c. 23). τὸ δὲ "ὁμοίως δὲ
καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν πρὸς τι διὰ τῷ προκειμένου ποιησάμενος ἀναιρεῖν
ἐπιχειρῇ" τοιοῦτον ἂν εἴη. ὁ ἐνιστάμενος πρὸς τὴν ἐρωτωμένην
πρότασιν ὡς χρήσιμον πρὸς τὴν τῷ προκειμένου δεῖξιν, δύναται καὶ
ἀπλῶς μὴ συγχωρεῖν λέγων μὴ ἀληθὴ εἶναι πρότασιν τὴν λέγον-
σαν πᾶν τὸ καὶ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι, δύναται δὲ καὶ δι' ἐπαγωγῆς
αὐτὴ ἀναιρεῖν λέγων τὸ ἀποθανεῖν καὶ φύσιν ὃν μὴ εἶναι ἀγαθόν,
ὁμοίως καὶ τὸ ἀλγεῖν καὶ τὸ νοσεῖν· ὅθεν γὰρ τῶν ἐστὶ καὶ συνθήκην
ἀλλὰ καὶ φύσιν. τὸ δὲ "διὰ τῷ προκειμένου" σημαίνει ἂν τὸ δι'
αὐτῆς τῆς τιθεμένης προτάσεως· ἢ μὲν γὰρ πρότασις τὸ πᾶν τὸ καὶ
φύσιν ἀγαθὸν εἶναι, ἢ δὲ ἐπαγωγὴ δι' αὐτῆς ταύτης τῆς προτά-
σεως δοκεῖ γινομένη δεικνύναι αὐτὴν ψευδῆ· λαμβάνει γὰρ καθ'
ἑκάσταν καὶ φύσιν δοκούντα φανερώς μὴ εἶναι ἀγαθόν. ὁ δὲ
πρὸς τὸ δι' ἐπαγωγῆς δεικνύμενον καὶ τιθέμενον μεταβάς καὶ τῷτο
ἀναιρῶν εἰς τὸ ἀναγκαῖον πρὸς τὸ προκείμενον τὴν μετάληψιν
ποιεῖ. . . ἀναγκαῖα ἔν ἐν τοῖς τοιοῦτοις πρὸς τὸ προκείμενον ἢ
35 μετάθεσις τῷ προβλήματος ἢ εἰς τὰ τοιαῦτα. ἢ δύναται ταῦτα
περὶ τῷ ἀποκρινόμενον λέγειν, ὡς κακεῖν διὰ τῆς ἐνστάσεως πρὸς
ὃ εὐπορεῖ ἀπάγοντος, τῇ ἐπαγωγῇ χρωμένον· δόξει γὰρ μηδὲ ἕτος
ἄτοπον τι ποιεῖν, εἰ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς πρὸς ἣν εὐπορεῖ λόγων
ἀναιροῖ τὴν θέσιν. ἢ μᾶλλον τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστι διὰ τῆς
λέξεως τῆς "ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν πρὸς τι διὰ τῷ προκει-
μένου ποιησάμενος ἀναιρεῖν ἐπιχειρῇ." τῷτο γὰρ ἀναιρεθέντος καὶ τὸ
προκείμενον ἀναιρεῖται, ὡς εἶναι τὴν γραφὴν "ποιησάμενος," ἀλλ'
ἔτι "ποιησάμενος." λέγεται γὰρ ἂν ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν
πρὸς τι ποιησάμενος διὰ τῷ προκειμένου τῷτο, δηλονότι τῷ εἰς ὃ ἢ
45 μετάληψις γίνετο καὶ πρὸς ὃ εὐπορεῖ ἐπιχειρημάτων, ἀναιρεῖν ἐπι-
χειρῇ τῷτο ὃ ἀποκρινόμενος τῷ ἐνστάσας αὐτῷ. τὸ γὰρ τῷτο ἀναι-
ρεθέντος δι' ὃ κατεσκευάζετο τὸ προκείμενον πρόβλημα, ὃ καὶ αὐτὸ
προκείμενον εἶπεν, ἀναιρεῖται καὶ τὸ πρόβλημα. ἀναγκαῖα ἔν γίνετο

ἢ εἰς τὴν τότε κατασκευὴν μετάληψις τῷ λόγῳ τῷ ἐρωτῶντι. εἰ γὰρ τι εἴη κατασκευαζόμενον πρόβλημα. ὑπὸ τῆς ἐρωτῶντος δι' ἐπαγωγῆς (ὅθεν γὰρ ἔλαττον διαλεκτικῶς τὸ δι' ἐπαγωγῆς δεικνύναι τὸ προκείμενον ἢ διὰ συλλογισμῶν), ἔπειτα ἐν τῷ ἐπακτικῷ λόγῳ καὶ τοιοῦτόν τι λαβόντος ὡς χρήσιμον πρὸς τὴν δεῖξιν πρὸς ὃ εὐπορεῖ λόγων πλειόνων, ὃ διαλεγόμενος αὐτῷ πρὸς τὸτο τὴν ἔνστασιν παιήσῃ, ἀναγκαῖα γίνεῃ τῷ κατασκευάζοντι τὸ προκείμενον ἢ τῷ λόγῳ μετάληψις εἰς τὸτο. εἰ γὰρ τῷ ἀποκρινόμενῳ λέγοντος μὴ εἶναι τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν, ὃ ἐρωτῶν δι' ἐπαγωγῆς κατασκευάζει αὐτό, λαμβάνων ἐφ' ἑκάστῃ ζῶν ὅτι τὰ κατὰ φύσιν ἑκάστῃ αὐτῶν ἀγαθὰ, ἵππων μὲν καὶ ἵππων, κυνῶν δὲ καὶ κυνῶν καὶ λέοντι τὰ λέοντι, λαμβάνοντι δὲ αὐτῷ ὅτι καὶ τὰ ἀνθρώπων κατὰ φύσιν ἀγαθὰ ἀνθρώπων, ἔνστασις πρὸς τὸτο ὃ προϊσάμενος τῷ ἀντικειμένῳ τῷ δεικνυμένῳ, ὃ δὲ εὐπορεῖ πρὸς τὸ τὸτο δεῖξαι πλειόνων ἐπιχειρημάτων, μεταλήψῃ μὲν ἔτι πρὸς ὃ εὐπορεῖ πλειόνων, ὃ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίως, εἴγε τότε μὴ δειχθέντος ἀναιρεῖται καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς δεικνύμενον, τὸ εἶναι πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν. δεικνύοι δὲ τὸτο λαβὼν τὸ πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀνθρώπων ἢ καλὸν εἶναι ἢ ἡδὺ ἢ συμφέρον, καὶ ἑκάστον τῶν πεισώμενος μὲν ταῦτα προσλαμβάνοιτο ὅτι πάντα δὲ ταῦτα ἀγαθὰ. ἔστι γὰρ τότε δεδειχῶς τὸτο πρὸς ὃ ἢ ἔνστασις. ὃ συγχωρηθέντος δεικνύει τὸ πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν εἶναι. ὡς εἰς φαινόμενον δὲ ἀναγκαῖον, ἐκ ἀναγκαῖον δέ, τὴν μετάληψιν ἔστι ποιῶν, ὅταν περὶ τινὸς μὲν τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὠνομασμένων ποιῇ λόγον ὃ ἐρωτῶν, ὅθεν μέντοι συντελεστος ὅτε πρὸς ἀνασκευὴν ὅτε πρὸς κατασκευὴν τῷ προβλήματος. ὃ γὰρ εἰς τοιοῦτον τὴν μετάληψιν ποιῶμενος φαντασίαν ἀποτελεῖ ὡς περὶ τινος χρησίμου πρὸς τὴν θέσιν καὶ τὸ πρόβλημα ποιῶμενος τῆς λόγου. id. p. 90.

112a 16. ἔτος ὃ τόπος ὃ αὐτός ἐστι τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ τῷ ἐξ ἀκολουθίας ἀνασκευαστικῷ. . . διαφέρει δ' ἂν τὸ νῦν λεγόμενον ἐκεῖνο, ὅτι ἐκεῖ μὲν ἔφη δεῖν ζητεῖν τίνα ἔπειτα τῷ κειμένῳ, ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν εὐρεσιν τῶν ἐπομένων ὑπογράφει. id. p. 92.

112a 24. ἐκθέμενός τινος τόπος ἐξ ἀκολουθίας κατασκευαστικός, μὲν ταῦτα παραδίδωσι τόπον ἐκ μάχης κατασκευαστικόν τε καὶ ἀνασκευαστικόν. ἔστι δὲ ὁ τόπος ἐπὶ τῶν ἀμέσων ἐναντίων ἀρμόζων. . . ἀρμόζοι δ' ἂν ὁ τόπος καὶ ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως. ἀμεσος γὰρ ἀντίθεσις καὶ αὐτῇ, ὅχι ὡς τὰ ἐναντία τὰ ἀμεσα ἐπὶ τῶν δεκτικῶν τὴν προειρημένην ἀνάγκην ἔχουσα, ἀλλὰ ἐπὶ πάντων. ἀνάγκη γὰρ ἐπὶ παντὶ ἢ τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν. . . καὶ ἔστι τοῖς μὲν ἀμέσοις ἐφαρμόζουσα μᾶλλον ἢ δεῖξις ἢ διὰ τῆς πέμπτου λεγόμενης ἀναποδείκτου, ὅς ἐστιν ἐκ διαιρετικῆς καὶ τῆς ἀντικειμένης ἐν τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ τὸ λοιπὸν συνάγων. τοῖς δὲ ἐμμέσοις ἢ διὰ τῆς τετάρτης, ὃ ἐστιν ἐκ διαιρετικῆς καὶ τῆς ἐτέρας τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ ἀναιρῶν τὸ ἕτερον. id. p. 93.

112a 32. τόπον ἡμῖν ἀπὸ ἐτυμολογίας παραδίδωσιν. ἂν γὰρ τὰ ὀνόματα μεταφέρωμεν ἐπὶ τῆς κατὰ φύσιν ἐτυμολογίας λόγου (τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "μεταφέροντα τὸ ὄνομα κατὰ τὸν λόγον") ὡς τῶν μᾶλλον ὄντα σημαντικά, καὶ προσῆκον ὃν ὅπως ἀκρίβειαν τῶν ὀνομάτων

τῶν ἢ ὡς κείνῳ, ἀπορήσομεν ἐπιχειρημάτων πρὸς τὸ προκείμενον. id. p. 94.

εἰ δὲ δαίμων ἑκάστῃ ἢ ψυχῇ, καθὰ Ξενοκράτει δοκεῖ, εἴη ἂν εὐδαίμων ὃ εὖ τὴν ψυχὴν ἔχων. εὖ δὲ τὴν ψυχὴν ἔχει ὃ σπουδαῖος. σπουδαῖος ἄρα ὃ εὐδαίμων. id. ib.

ὁ τόπος ἔτος τὴν ἀφορμὴν ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων διαφορᾶς λαμβάνει, καὶ ἔστι ἐπὶ πλεον τῆς πρώτης παραδοθέντος τῆς ἀξιῶντος ἐπιβλέπειν εἰ κατ' ἄλλον τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκός ἀποδεδωκεν. id. p. 95.

ὃ γὰρ τῆς ἀποκήρυκτος φαύλης εἶναι λέγων ἀπλῶς δοῦναι λέγειν ἐξ ἀνάγκης καὶ καθόλου τοιοῦτος αὐτὸς εἶναι. ὃ μὴν ἔτι ἔχει. ἐνδέχεσθαι γὰρ τίνα καὶ μὴ τοιοῦτον εἶναι ἀποκήρυκτον γενόμενον. Θεμιστοκλέα γὰρ ἀποκήρυκτον μὲν φασὶ γενέσθαι, ὃ μὴν φαῦλος ἦν. id. p. 96.

ὃ μὲν τόπος ἀπὸ τῶν πολυωνύμων, ἔστι δὲ τὸ δι' αὐτῆς λεγόμενον. ἐπεὶ ὅθεν αὐτὸ ἐαυτῷ ὅσον τε συμβεβηκέναι (τὸ γὰρ συμβεβηκός ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ ἄλλο τῷ ὧ συμβέβηκε, καὶ ὃ ὅσον τε ὑπάρχειν καὶ μή), ὅτε δὲ αὐτό τι αὐτῷ ὑπόκειται καὶ ἄλλο τί ἐστιν αὐτῷ, ὅτε ὅσον τε τι αὐτῷ ὑπάρχειν τε καὶ μή. ἂν δὲ τις πλανηθεῖς ἐπὶ τῶν πολυωνύμων ὡς κατὰ τὴν τῶν ὀνομάτων διαφορὰν ἐχόντων καὶ πραγμάτων διαφορὰν, τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ εἴπῃ συμβεβηκέναι, ὅσον τὸ εἶφος τῇ μαχαίρᾳ, ἢ τῷ βροτῷ τὸν ἄνθρωπον, ἢ τῷ φάρει τὸ ἱμάτιον, ἢ τῷ ἡδέει τὸ χαίρειν, ἢ τῷ χαίρειν τὸ εὐφραίνειν, ἔτος ἐλέγχεται ἂν αὐτό τι ἐαυτῷ συμβεβηκέναι λέγων. ταῦτα γὰρ κατὰ τὸ ὑποκείμενόν τε καὶ σημαίνόμενον ἡδονὴ καὶ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη καὶ τέρψις. Πρόδικος δὲ ἐπειράτο ἑκάστῳ τῶν ὀνομάτων τῶν ἰδιῶν τι σημαίνόμενον ὑποτάσσειν, ὡς περὶ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς, χαρὰν μὲν λέγοντες εὐλογον ἔπαρσιν, ἡδονὴν δὲ ἄλογον ἔπαρσιν, τέρψιν δὲ τὴν δι' ὧτων ἡδονήν, εὐφροσύνην δὲ τὴν διὰ λόγων. νομοθετῶντων δὲ ἐστὶ τὸτο. τὸ μὲν εἰπεῖν τὴν ἡδονὴν χαρὰν ὅχι ἀμάρτημα, ὡς περὶ ὅθεν τὴν μονάδα ἀδιαίρετον. ὅθεν γὰρ τὴν χαρὰν χαρὰν εἰπεῖν ἢ τὴν μονάδα μονάδα. τὸ δὲ συμβεβηκέναι θάτερον θατέρῳ λέγειν ἄτοπόν τε καὶ ψευδός. id. ib.

σαφές ἂν τὸ λεγόμενον γίνοιτο, εἰ ἐκθέμενοι τὰς ἐναντιώσεις καὶ τὰς συζυγίας τὰς γινόμενας κατὰ τὰς συμπλοκάς αὐτῶν, δεῖξαι μὲν πῶς μὲν ἐξ ἅπασαι γίνονται, πῶς δὲ αἱ τέσσαρες εἰσιν ἀπὸ τῶν ἐξ αἱ τὴν ἐναντίωσιν ἔχουσαι, καὶ τίνες αὐτῶν. id. p. 97.

εἰπὼν δὲ ἀμφότερα φευκτὰ εἶναι τὰ δεύτερον εἰρημένα καὶ τῷ αὐτῷ ἡθους, καὶ προσθεῖς ὅτι φευκτὸν φευκτῷ ἐκ ἔστιν ἐναντίον, ἐπεὶ ἔκειτο ἐν Ἠθικοῖς καθ' ἑκάστην ἀρετὴν ἡθικὴν εἶναι τις κακία, ἢ μὲν ἐν ὑπερβολῇ ἢ δὲ ἐν ἐνδεείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλαις, προσέθηκε τὸ "ἐὰν μὴ ἢ τὸ μὲν καθ' ὑπερβολὴν τὸ δὲ κατ' ἐνδεΐαν." id. p. 98.

λαμβάνειν φησὶ δεῖν τῶν ἐναντίων ὁπότερον ἂν ἢ πρὸς τὴν θέσιν χρήσιμον. τὸτο βραχέως μὲν καὶ διὰ τὸτο ἀσαφῶς εἶρηται, ἔστι δὲ τοιοῦτο. ἔστι μὲν ὃ ἐπὶ τῶν ἐναντίων τόπος πρὸς ἀνασκευὴν χρησίμος, ὅκετι δὲ καὶ πρὸς κατασκευὴν καθόλου. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀμέσων ἐναντίων καὶ πρὸς κατασκευὴν, ὅταν ἐπὶ τῶν δεκτικῶν αὐτῶν

ὁ λόγος γίνῃ, ὡς ἤδη προείρηθ'. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τινα καὶ ἐμμέσῃ ἐναν-
 τία, ἐφ' ὧν ὑκέτι ἢ τῷ ἑτέρῳ ἀναιρέσει θάτερον αὐτῶν κατα-
 σκευάζει, ἀλλὰ μόνον ἢ θάτερον θέσις θάτερον ἀναιρεῖ (εἰ γὰρ λευ-
 κόν, καὶ μέλαν· καὶ μὴν εἰ μὴ λευκόν, ἤδη καὶ μέλαν· δύναται γὰρ καὶ
 τῶν μεταξύ τι εἶναι), διὰ τούτο, ὡς εἶπον, ὁ προειρημένος τόπος
 πρὸς ἀνασκευὴν μόνον χρήσιμος· ἀδύνατον γὰρ συνυπάρχειν τὰ
 ἐναντία. ὅταν ὅν πρόβλημα τι ἢ ἐξ ἐναντίων συγκείμενον, ὡς
 πλείω ἐστὶν ἐναντία, ἀνασκευάζοντας αὐτὴν χρὴ τίνα ἐστὶ τὰ ἐναν-
 τία αὐτῇ λαμβάνειν, καὶ τούτων ὃ ἀν' ἀλλήλων ἢ δι' ἐναντρίαν πρὸς
 τὴν τεθῆναι χρήσιμον, τούτο προχειρίζομενος καὶ δεικνύντας ὅτι ἀλη-
 θές ἐστιν, ἀναιρεῖν τὸ κείμενον τούτῳ ἐναντίον ὡς ἔκ ἀληθούς. . .
 ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις πῶς πάλιν ἐνταῦθα πλείω ἐν ἐναντία εἶναι
 ἔλαβεν, ἀρεσκόμενος τῷ ἐν ἐν ἐναντίου εἶναι. ἢ ὅταν μὴ ἀπλῶν τὸ
 ἐν ἢ, ἀνάγκη τούτῳ ἐν ἐναντίον εἶναι. ὅταν δὲ μὴ ἀπλῶν, ὅδ' ἐν
 κωλύει τούτῳ καὶ πλείω εἶναι ἐναντία, καὶ κατὰ ταύτῃ, ἀλλὰ ἄλλῃ
 κατ' ἄλλο τῶν λαμβανομένων ἐναντίων ὄντος ἐναντίον τῷ ἐνί. . .
 καὶ γὰρ κατὰ ταύτῃ τῷ ἢ ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστιν, ἐναντίον ἐστὶ τὸ ἢ
 ἡδονὴ κακόν καὶ ἢ λύπη ἀγαθόν, ἀλλ' ἢ μὴ πρώτη, ὅτι τὸ ἐναντίον
 τῷ αὐτῷ κατήγόρησεν, ἢ δὲ δευτέρα, ὅτι τῷ ἐναντίον τὸ αὐτό. δύνα-
 ται γὰρ τὰ συγκείμενα, καὶ ἑκατέρῳ αὐτῶν ἰδίον τί ἐστιν ἐναντίον. ὅδ'
 ἐνταῦθα ἐν αὐτῷ τι μαχόμενον λέγει, ὡς περὶ ὅδ' ἐν τοῖς ἠθικοῖς.
 ἐδείξαμεν καὶ ἐν τοῖς εἰς ἐκεῖνα ὑπομνήμασιν. id. p. 99.
 ἄλλος εἰ ἐστὶ τι ἐναντίον τῷ συμβεβηκότι. εἰ τίς τι συμβε-
 βηκέναι τι εἶποι, δεῖ, φησὶν, ἐφορᾶν εἰ τῷ συμβεβηκότι ἐστὶν
 ἐναντίον. ὅτος ὁ τόπος ὁ αὐτός ἐστι τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐν τισὶν φερομένῳ,
 κατὰ τὴν λέξιν μόνον αὐτῷ διαφέρων, ὡς τὸ εἰκὸς Ἀριστοτέλους δια-
 φόρῳ λέγει τὸν αὐτὸν ὑποσημασμένον τόπον· διὰ ἐν τισιν ὁ πρὸ
 τούτου περιήρηθ'. ἐστὶ δὲ ὁ τόπος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἀνα-
 σκευαστικός. . . διαφέρει δ' ἂν ὅτος ὁ τόπος τῷ πρὸ ὀλίγου ῥηθέν-
 τος, τῷ ὅσοις δὲ ἀνάγκη θάτερον μόνον ὑπάρχειν" (p. 112 a 24),
 ὅτι ἐκεῖνος μὴ ἔστι ἐπὶ ἀμέσῳ λεγόμενος (ὅδ' ἦν καὶ κατασκευαστικός,
 καὶ μόνον ἀνασκευαστικός), ὅτος δὲ ἐπὶ τῶν ἐμμέσῳ ἐναντίων,
 διὰ μόνον ἐστὶν ἀνασκευαστικός. id. p. 100.
 εἰ γὰρ τις λέγοι τὰς ιδέας ἐν ἡμῖν εἶναι, ὡς εἶναι τὰ ἡμέ-
 25. τερα εἶδη τὰς γε ιδέας, τούτῳ ἀκολουθεῖ τὸ ἅμα μὴ ἀκινήτως τὰς
 ιδέας λέγειν ἅμα δὲ κινεμένας, καὶ ἅμα μὴ νοητάς ἅμα δὲ αἰδη-
 τὰς. καθ' ὅσον μὴ γὰρ τὰς ιδέας λέγουσι νοητάς τε καὶ ἀκινήτως,
 ταῦτα αὐταῖς ὑπάρξει, καθ' ὅσον δὲ ἐν ἡμῖν αὐτὰς εἶναι λέγουσι,
 κινεμένων τε ἡμῶν συγκινηθήσονται καὶ ἐπὶ αἰδητὰ ἐσονται· τὴν γὰρ
 ἑκάστη μορφήν τῇ ὅφει γνωρίζομεν, ἥτις εἰ ἐστὶν ιδέα, αἰδητὴ
 ἂν εἴη. ἐνέστι δὲ προχωρημένῳ τῷ τόπῳ τούτῳ ἀναιρεῖν τὸ τε ἐγὼ
 ψεύδομαι, πρότασιν εἶναι· εἰ γὰρ πρότασις, ἅμα ἐστὶ ἀληθὴς τε καὶ
 ψευδής, ὡς δεικνύει· ἀδύνατον δὲ τούτο, ἐναντία γὰρ ταῦτα· ἔκ
 ἅρα πρότασις τὸ ἐγὼ ψεύδομαι. . . ἀλλὰ καὶ τῷ τὸ πᾶν ἐν
 παντὶ μεμῶχθαι λέγοντι ἐπεὶ τὸ ἅμα εἶναι τὰναντία. ἀλλὰ καὶ τῷ
 τὸ ὄν ἐν τε εἶναι καὶ ἀπειρον λέγοντι ἐπεὶ τὸ ὄν ἐν τε εἶναι καὶ πολλὰ·
 τὸ γὰρ ἀπειρον τῷ ποσόν, τὸ δὲ ποσὸν συμβεβηκός· ἐστὶ ὅν καὶ ὅσια
 καὶ ποσόν. ἀλλὰ καὶ τῷ πάντα κινεῖσθαι τιθεμένῳ ἐπεὶ τὸ τὸ αὐτὸ

ἅμα κινεῖσθαι τε καὶ ἡρεμεῖν· αὐτὸ γὰρ τὸ πάντα κινεῖσθαι, καθ' ὅσον
 ἀληθές τε καὶ βέβαιον μένει, ἀκίνητον ἐστὶ, καθ' ὅσον δὲ τῶν πάν-
 των ἐστὶ, καὶ αὐτὸ κινηθήσεται· διὰ τούτου εἰπεῖν "διὰ γὰρ τῆς περὶ τὴν
 ὅφιν αἰδητῆσεως τὴν ἐν ἑκάστῳ μορφήν γνωρίζομεν" ἐδείξε πῶς
 εἶπεν ἐν ἡμῖν εἶναι τὰς ιδέας· ὡς γὰρ τὸ ἑκάστη εἶδος καὶ τὴν μορφήν.
 διὰ τούτου τῷ τούτῳ ἀναιρεθήσεται καὶ τὰ τοιαῦτα "ἐπίσταται Δίῳ ὅτι
 τεθνήκεν" ἅμα γὰρ τούτῳ καὶ τὸ τεθνήκει καὶ τὸ ζῆν ἐπεὶ. ὁμοίως
 τούτῳ καὶ τὸ ἔκ ἐστιν αὐτῇ ἡμέρᾳ. id. ib.
 ὁ τόπος ὅτος τοιούτος. ἐπεὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων εἶναι
 δεκτικόν, εἰ τίς τι συμβεβηκέναι τί φησιν, ἀξιοῖ σκοπεῖν εἰ τῷ
 συμβεβηκέναι λεγομένῳ ἐστὶ τι ἐναντίον, καὶ ὄντος, ὅρα ἂν εἰ τὸ ὑπο-
 κείμενον δεκτικόν ἐστὶ καὶ τούτῳ· δεκτικὸν μὴ γὰρ ὄντος κατασκευά-
 ζοιτα ἂν καὶ τὸ τούτῳ δεκτικόν αὐτὸ εἶναι, καὶ μὴν ἤδη τὸ καὶ πάντως
 αὐτὸ ἐν αὐτῷ εἶναι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ. . . τούτῳ προχωρημένῳ ἐστὶ
 δεικνύναι ὅτι μηδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν ἐπιστήμη· τὸ γὰρ ἐπιστή-
 μης δεκτικόν καὶ ἀγνοίας, ὡς εἰ ἀγνοίας τὸ λογιστικόν, καὶ ἐπιστήμης
 τούτο. ἀλλ' ὅδ' ἐστὶ παθητικόν ἐν ὧ αἱ ἠθικὲς ἀρεταί. id. p. 101.
 ὁ τόπος ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἀντιθέσεις ἀκολουθήσεων. ἀντίκεινται
 δὲ τὰ ἀντικείμενα τετραχῶς· ἢ γὰρ ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις,
 ἢ ὡς τὰ ἐναντία, ἢ ὡς ἕξις καὶ ἐρησις, ἢ ὡς τὰ πρὸς τι. καὶ ἐστὶ
 καθ' ἑκάστην ἀντίθεσιν οἰκεία τις ἀκολουθία, ἀφ' ἧς ἀκολουθίας ὑπο-
 γράφει πῶς ὁδὸν τε ὀρμωμένῳ καὶ κατασκευάζειν τι καὶ ἀνα-
 σκευάζειν. οὐκ ἐπὶ πάσῳ δὲ τῶν ἀντιθέσεων ἢ ἀκολουθίας
 ὁμοίως, ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῆς ἀντιφάσεως ἀνάπαλιν ἢ γινόμενῃ ἀκο-
 λυθίᾳ· ἔχει. . . διὰ τούτου καὶ εἰ τὸ γινόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ
 μὴ ἔχον ἀρχὴν ὅδ' ἐγένανεν, ἀλλ' ἔκ ὧς ὁ Μελισσος ὤρετο,
 τὸ μὴ γινόμενον ἔκ ἔχον ἀρχὴν. ψεύδος γὰρ τούτο· πολλὰ γὰρ
 ἀγένητα ὄντα ἀρχὰς ἔχει. καὶ εἰ τὸ ἀμερές ἀδιάστατον, καὶ τὸ μὴ
 ἀδιάστατον ἔκ ἀμερέος. γίνετο μὴ ὅν ποτὲ καὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἢ ἀκολυ-
 θίᾳ ὡς ἐπὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν ὁρισμῶν· εἰ γὰρ ἄνθρωπος γελασι-
 κός, καὶ εἰ μὴ ἄνθρωπος καὶ γελαστικός. . . καὶ τῇ ἀντιφάσει δὲ τὸ ἐπὶ-
 μένον λαμβάνει, ὡς ἂν ἐκ τῆς φωνῆς δοξάι, ἀλλὰ ἑκατέρα τῶν
 προτάσεων ἐξ ὧν ἢ ἀντίφασις, ὡς δέδεικται τε καὶ αὐτὸς εἶπε διὰ
 τούτου "ὅλην ὅν ὅτι πρὸς ἅμφω ἢ κατὰ τὴν ἀντίφασιν ἀκολουθήσις ἀνά-
 35. παλιν γινόμενῃ." id. p. 101-103.
 τὸ δὲ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων" εἶπε λέγων τῶν ἀρε-
 τῶν καὶ τῶν κακιῶν. id. f. 103.
 πάλιν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἐρησίαν καὶ ἕξιν ἀντικειμένων ἢ μὴ ἀκολυ-
 θίᾳ ἐπὶ ταῦτα, ἀλλ' ἔκ ὧς περὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων ποτέ, καὶ ἀνάπα-
 7. λιν. . . τότε ὅν καὶ τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον, ὅταν τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον
 μόνον ἀλλὰ μὴ ἀμφότερα ἐπὶ τῷ· καὶ γὰρ δύναται ὡς ἢ ἕξις, τούτῳ καὶ
 ἢ ἐρησίᾳ ἐπεῖ. id. p. 104.
 λέγοιτο ἂν σύσειχα ταῦτα ὅσα πράγματα τινὰ ὄντα ἀπό-
 27. τινος παρωνόμασαι ἀλλήλους τε καὶ ὡς παρωνόμασαι, οἷον γραμ-
 ματικὴ γραμματικόν γραμματικός, ἰατρικὴ ἰατρικόν ἰατρικός,
 μουσικὴ μουσικόν μουσικός. καὶ μόνον δὲ τὰ κατὰ ἰατρικὴν ἢ μουσικὴν
 ἢ τινὰ ἄλλην ἕξιν παρωνομασμένα τῷ κατὰ ἐκείνην γεγονέναι σύ-
 σειχα τῇ ἕξει, ὡς τὸ γραμματικόν καὶ μουσικόν, ἀλλὰ καὶ ὅσα κα-

113 a

20.

113 a

113 a

25.

113 a

27.

θάλα δμοίως καὶ τὴν λέξιν ἐξηματίσαι, καὶ λεγόμενα ὕτως τῷ
 ποιητικᾷ ἐκείνῃ εἶναι ὥς παρωνόμασαι ἢ φυλακτικά, καὶ ταῦτα
 σύσειχα ἐκείνῳ... ὡς δὲ συνήθως τῶν τοιούτων τε καὶ ὕτως πα-
 ρωνομασμένων τισὶ συσειχῶν λεγομένων ὕτως λέγει· διὸ καὶ προ-
 σέθηκεν “σύσειχα μὲν ἔν τα τοιαῦτα εἰώθει λέγεσθαι”... διαφέρει
 δὲ ἂν τὰ σύσειχα τῶν πτώσεων, ὅτι ἐκείνα μὲν πράγματα τινὰ
 ἔστιν, αἱ δὲ πτώσεις δὲ πραγμάτων ὑποκειμένων εἰς δηλωτικά,
 ἀλλὰ τρόπῳ ἐνεργείας ἢ διαθέσεως τινός... ὁ δὲ δὲ ἐπὶ τῷ
 γνωριμώτερον τῶν ἐν τῇ συσειχίᾳ καὶ ῥᾶν δυνάμενον δεῖχθαι ἢ
 μετάβασις ἔσαι· τῇ μὲν γὰρ φύσει πρώτη ἢ ἕξις τῶν παρωνομα-
 σμένων αὐτῇ, καὶ διὰ τὸ ἐκείνη τινὰ συμβεβηκέναι καὶ ταῖς συμ-
 βέβηκεν· ἐν δὲ ταῖς δείξεσι πρώτην γίνεσθαι τὸ ἡμῖν γνωριμώτερον,
 καὶ ὕστερον ἢ τῇ φύσει. καὶ ἀνασκευάσαι δὲ τι βεβλήμεθα, οἷον
 ὅτι τὸ δίκαιον οὐκ ἔστιν ἀσύμφορον, ὡς αἰονταί τινες, δείξαντες ἐν
 τῶν συσειχῶν μὴ ὑπάρχον αὐτό, οἷον τῇ δικαιοσύνῃ (ἀρετῇ γάρ,
 καὶ ὁδεμία ἀρετὴ ἀσύμφορος τῇ δὲ ἔστιν ἀρετῇ), δεδειχότες ἂν εἴ-
 μεν ὅτι οὐδὲ τὸ δίκαιον τοιούτον. id. p. 105.

μενὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ ποιητικὰ τούτων ἀγαθὰ, ὅτε τ' ὦν τὰ ποιη-
τικὰ κακά, καὶ τὰ γινόμενα, ὑπὸ τέτων κακά: ὡς γὰρ ἐξ ἀληθῶν
μὴ πάντως ἀληθές συναγέῃ, ὁ μὴν πάντως καὶ τ' ἀληθές ἐξ ἀλη-
θῶν (ἐκ ψευδῶν γὰρ ἀληθές), ὅπως καὶ τ' ὑπὸ μὴ ἀγαθῶν γεγονὸς
ἀγαθόν, ὁ μὴν πάντως τῷ ἀγαθῷ καὶ τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ: δύναῃ
γὰρ καὶ ὑπὸ κακῷ ἀγαθόν γενέσθαι. id. p. 107.

μη υπάρχον ἢ, ὅδ' ἂν ὡς ἦττον υπάρχοι· τὸ δὲ ὡς ἦττον εἰκὸς
 115^a 8. υπάρχειν, υπάρχοι ἂν καὶ ὡς μᾶλλον. καὶ εἰ αξιομαχώτεροι τῶν
 ἄλλων Ἑλλήνων ὄντες Λακεδαιμόνιοι μὴ εἰσὶν αξιομαχοί, ὅδ' ἂν
 οἱ ἄλλοι Ἕλληνες εἴεν αξιομαχοί. id. ib.

115^a 11. οἷον εἰ ὁ θρασὺς μᾶλλον ἀνδρείος ἢ φρόνιμος ὢν μὴ ἐστὶν
 8. ἀνδρείος, ὅδ' ἂν φρόνιμος εἴη. πάλιν εἰ ὁ ἐπιεικής ἦττον δοκῶν
 δίκαιος ἢ φιλάνθρωπος εἶναι δίκαιός ἐστιν, εἴη ἂν καὶ φιλάνθρωπος.
 καὶ εἰ τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον συμφέρον ἢ καλόν, εἰ μὴ ἐστὶ συμφέρον,
 ὅδ' ἂν καλὸν εἴη. id. p. 110.

115^a 16. οἷον εἰ ἦττον ἢ ἡδονὴ ἀγαθὸν ἢ ὁ πόνος κακόν, ἐστὶ δὲ ἀγαθὸν
 11. ἢ ἡδονή, καὶ ὁ πόνος ἂν εἴη κακόν. καὶ εἰ ὁ ἄσωτος μᾶλλον δοκεῖ
 ἐλεύθερος εἶναι ἢ ὁ ἀνελεύθερος σώφρων, μὴ ἐστὶ δὲ ὁ ἄσωτος
 ἐλεύθερος, ὅδ' ἂν ὁ ἀνελεύθερος εἴη σώφρων. id. ib.

115^a 26. τρεῖς φησὶ καὶ τέτταρες εἶναι τῆς τόπης ἀνάλογον ἔχοντας τοῖς
 16. τρισὶ τοῖς ἑτέροις ῥηθείσιν ἀπὸ τῆς μᾶλλον τε καὶ ἦττον. τῷ γὰρ
 πρώτῳ ῥηθέντι τῶν ἀπὸ τῆς μᾶλλον, δι' ὃ ὑπάρχειν ἐν τι ἐνὶ ἐδει-
 κνύετο, ὅτι καὶ τῇ ἐπιτάσει αὐτῆς ἢ ἐπιτάσει, ἔκ ἐστι τὸ πρὸς ἀνάλο-
 γον ἀπὸ τῆς ὁμοίας. δεῖ μὲν γὰρ τὸ δεικνύμενον ἐν τοῖς ἀπὸ τῆς ὁμοίας
 τόποις διὰ τῆς ὁμοίας τὸ ὁμοίον δεικνύναι, ἔκ ἐστι δὲ τὸ διὰ τῆς μᾶλ-
 λον ὑπάρχοντος ἢ ἦττον δεικνύμενον διὰ τῆς ὁμοίως ὑπάρχοντος
 20 δεικνύμενον. καὶ γὰρ τὸ μᾶλλον τῷ αὐτῷ καὶ ἦττον ὑπάρχον ἢ ὁμοίως
 αὐτῷ ὑπάρχει ἂν. id. ib.

115^a 26. δύο τόπης παραδίδωσιν ἐκ τῆς ἄλλης ἄλλω προθέσεως κα-
 26. τασκευαστικὸς μόνον. ἐστὶ δὲ ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶν τοιαύτος· ὁ προ-
 ρεθέντι τοιούτῳ αὐτὸ ποιεῖ, μὴ πρότερον ὢν τοιαύτον, αὐτὸ πολὺ
 25 πρότερον τοιαύτόν ἐστιν. . . ὁ δὲ ὡς χρὴ ἐπὶ τῶν φύσει ἄλλ' ὅ
 νόμῳ τινὶ καὶ συνθήκῃ τοιούτῳ λεγομένων χρῆσθαι τῷ τόπῳ· ἢ γὰρ
 ὕγκια ταῖς ἑνδεκα ὕγκιαις ἔκ ἑσθ' ἡδὴ προσθεῖσα λίτραν ποιεῖ,
 ὅ μὴν διὰ τῆς ἐξίν αὐτῇ λίτρα. ἢ γὰρ ὕγκια καὶ ἡ λίτρα καὶ συν-
 θήκην· ἄλλη γὰρ παρ' ἄλλοις ὕγκια τε καὶ λίτρα. ἢ διὰ τῆς ἢ
 30 ὕγκια καὶ λίτρα, ὅτι συντελεῖ πρὸς τὴν λίτραν τὸ ὅλον εἶναι, καὶ τὰ οἷς
 προστίθενται αἱ ἑνδεκα ὕγκιαι, ἔκ ἐστι πρὸς τὴν βαρυτέρας τὰς ἑνδεκα
 ὕγκιας γίνεσθαι συντελεῖσιν αὐτῇ. τὸ μὲν γὰρ βαρὺ παρ' αὐτῶν εἶχον,
 τὸ δὲ βαρύτερον παρὰ τῆς προσθεμένης. διὸ ἐπεὶ τὸ ὅλον βαρυτέ-
 ρον γίνεσθαι τῇ τῆς ὕγκιας προθέσει, ἀνάγκη καὶ αὐτὴν βαρεῖαν εἶναι,
 35 ὡς δεικνύσιν ὁ δεύτερος τόπος. ἔτω καὶ Πλάτων ἔδειξε τὴν ψυ-
 χὴν ζῶν. id. p. 111.

115^a 29. ὡς λέγομεν ἐπὶ τῆς ὕγκιας, ἔτω δεικνύοιτ' ἂν ἕκαστον τῶν
 29. λεγομένων ἀδιαφόρων τε καὶ προηγμένων ὑπὸ τῶν νεωτέρων αἰρετόν
 τε καὶ ἀγαθόν. ἕκαστον γὰρ αὐτῶν προστιθέμενον τῇ ἀρετῇ τὸ ὅλον αἰρε-
 40 τώτερον τῷ σπυδαίῳ ποιεῖ. . . εἰπὼν δὲ εἰ τὸ προστεθέν τι μᾶλλον
 αὐτὸ τοιαύτον ποιεῖ, προσέθηκεν "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων," ὅτι μὴ
 μόνον ἐπὶ ποῖς τῆς ἄλλης καὶ ἐπὶ ποσὶ· εἰ γὰρ προστεθέν μείζον αὐτὸ
 ποιεῖ, καὶ αὐτὸ ἐν μεγέθει, καὶ ἐν πλείονι, καὶ αὐτὸ ἐν πλείονι. ἢ εἰπὼν "εἰ
 πρὸς τὸ ὑπάρχον προστεθέν τι μᾶλλον ποιεῖ τοιαύτον" ὡς ἐπὶ τινὸς ἑνὸς
 45 καὶ ὠρισμένως, προσέθηκεν τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων," δεικνύς
 ὅτι ἔκ ἐπὶ τῆς μόνον τῆς μᾶλλον ταύτης γενομένης πρόεισιν ὁ τό-
 πος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὅπως ἐχόντων. id. p. 112.

ὅ μὴν πᾶν ἀγαθὸν κακῷ προστεθέν ἀγαθὸν τὸ ὅλον ποιεῖ. 115^b
 πλείους γὰρ νόσω προσθεῖς ὅ ποιεῖ τὸ ὅλον αἰρετόν. εἴη δ' ἂν
 1. προσκείμενον τῷ τοῦ οἰκειότερον τῷ πρὸς τῆς τόπῳ, δι' ὃ ἡξίον τὸ
 εἶναι ἕτερον πρὸς ἕτερον προστεθέν ποιῇ ἀγαθὸν ἢ λευκόν, μὴ δὲ
 5 πρότερον ἀγαθὸν ἢ λευκόν, τὸ προστεθέν γίνεσθαι λευκόν ἢ ἀγα-
 θόν. id. ib.

δοκεῖ ἔντασιν ὁ τόπος ἔχειν· γὰρ γὰρ γῆς κυφωτέρα λέγεσθαι, καὶ 115^b
 ἔκ ἐστὶν ἀπλῶς αὐτῇ τὸ κυφόν ὑπάρχον. ἢ ὅ κυρίως τὸ κυφωτέρα.
 7. ἐπὶ τῆς γῆς λέγεσθαι, ἀλλὰ ἀντὶ τῆς ἦττον βαρεῖα. ἀλλ' ὅδε πενία
 ἀπλῶς αἰρετή, καὶ αἰρετωτέρα λέγεσθαι νόσω. ἢ ὅδε ἐπὶ τῶν
 τοιαύτων τὸ αἰρετώτερον κυρίως, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἦττον φευκτῆ. πρὸς
 μὲν ὅν κατασκευῇ, ὡς εἶπεν, ὁ τόπος χρήσιμος, ἔκ ἐστι καὶ πρὸς
 ἀνασκευῇ. ὅ γὰρ ἀληθὲς τὸ εἶ τι μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ
 ἦττον, τῷ τοῦ μὴδὲ ἀπλῶς εἶναι, ἢ εἰ τι μὴ ἀπλῶς ἐστὶ, τῷ τοῦ καὶ
 15 μᾶλλον τινος καὶ ἦττον εἶναι. ὅτε γὰρ ἡ ὕψις τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον
 ἐπιδέχεσθαι, ὅτε τῶν ποσῶν τι, ὡς ἐν Κατηγορίαις δέδεικται. . . ἐπὶ
 μὲν ὅν τῶν τοιαύτων παραδειγμάτων συνάδουσιν οἱ τόποι, ὅ μὴν ἐπὶ
 πάντων εἰσὶν ἀληθεῖς. διὸ χρὴ ὡς πιθανοῖς αὐτοῖς ἀλλ' ὅ καὶ ὡς
 ἰσχυρὸν ἔχουσι χρῆσθαι. ἢ δὲ πιθανότης αὐτῶν τῆς κατασκευῆς ἐστὶν
 20 ἢ ἐχρήσατο αὐτός. εἰ γὰρ ὁ ὅλος, ταύτης ἀπλῶς, ἀδύνατον
 ὑπάρχειν τινί, τῷ τοῦ ὅτε κατὰ τι ὅτε ποτὲ ὅτε πᾶς οἷον τε ὑπάρ-
 χειν αὐτῷ, εὐλογον δοκεῖ ὁ κατὰ τι ἢ πᾶς ἢ ποτὲ ὑπάρχει τινί,
 τῷ τοῦ ἀπλῶς ὑπάρχειν. ὅ μὴν ἀληθὲς τῷ τοῦ. ὅ γὰρ ἔπεσθαι τῇ
 ἀντιστροφῇ τὸ ἀπλῶς ὑπάρχειν, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι ὑπάρχειν, ὅ ἐστιν
 25 ἀληθὲς. id. ib.

καὶ τὴν λέξιν τὴν "ἀπλῶς δ' ἔκ ἐστὶ" τὸ "φύσει" περισσῶς 115^b
 προσκείσθαι. ἐστὶ γὰρ αὐταρκὲς τὸ ἀπλῶς δ' ἔκ ἐστὶ σπυδαῖοι ῥηθέν. 16.
 id. p. 113.

Ἐκθέμενος ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπῳ, 116^a
 3. δι' ὃν δύνησόμεθα ἢ κατασκευάζειν τι ὡς συμβεβηκὸς ἄλλο
 ἄλλῳ ἀπλῶς ἢ ἀνασκευάζειν καὶ ὅτι μὴ συμβεβηκε τὸ λεγόμενον
 συμβεβηκέναι δεικνύναι, ἐν τῷ τρίτῳ τόπῳ ἐκτίθεσθαι δι' ὃν δυ-
 νησόμεθα περὶ τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων διαλαμβάνοντες
 ἐπιχειρεῖν καὶ δεικνύναι ἢ μᾶλλον τι ὑπάρχον ἄλλο ἄλλῳ ἢ ἦττον.
 35 εἴεν δ' ἂν καὶ ὅτοι οἱ τόποι ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος, ὡς καὶ αὐτός γε
 φθάσας ἐν τῷ πρώτῳ τοῖς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος προβλήμασι
 συνέταξε πάντα τὰ καὶ σύγκρισιν λεγόμενα, προθεῖς μὲν τὸ περὶ
 τῆς συμβεβηκότητος εἰπεῖν (p. 102 b 14) "προσκειῖσθαι δὲ τῷ
 συμβεβηκῶτι καὶ αἱ πρὸς ἀλλήλα συγκρίσεις, ὅπως ἂν ἀπὸ τῆς
 40 συμβεβηκότητος λεγόμεναι." καὶ ἄλλως ὁ δὲ ὅτι σύγκρισις ἐν
 μόνοις γίνεσθαι τοῖς συμβεβηκῶσι· μόνον γὰρ μᾶλλον καὶ ἦττον ὑπάρ-
 χειν δύναται τισὶ τὸ συμβεβηκός. ὅτε γὰρ τὸ γένος οἷον τε τῷ μὲν
 μᾶλλον τῷ δὲ ἦττον ὑπάρχειν τῶν οἷς προσεχῶς ὑπάρχει, ὅτε τὸ
 ἴδιον ὅτε ὁ ὀρισμός. τὸ δὲ συμβεβηκός τῷ ἔξωθεν εἶναι τῆς τῆς
 45 πράγματος ὡς συμβεβηκεν ὕψους, οἷον τε καὶ μᾶλλον τινὶ ἢ τισὶ καὶ
 ἦττον ὑπάρχειν τὸ αὐτό, καὶ ἄλλο ἄλλῳ μᾶλλον καὶ ἄλλῳ ἄλλο ἦ-
 ττον, ὅπως γε καὶ κατὰ τι. ὅλη δὲ τοῖς συγκριτικῶς προβλήμασι
 ἐστὶ μὲν καὶ καὶ φιλοσοφίαν πᾶσαν ὑποβεβλημένη. καὶ γὰρ καὶ τὴν ἡθι-

κὴν... ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐπισήμας τε καὶ τέχνας εὐρεῖν ἔστι τινα συγκριτικῶς ζητούμενα· μουσικὸν γὰρ προβλήμα ποτέρα δευτέρα ἀρμονία, ἢ Δυόδιος ἢ Φρύγιος· ἀλλὰ καὶ τῶν μέτρων κάλλιόν εἶναι τὴν ἡρώων ἐπὶ μουσικῆς ὕλης ἀντίς ζητήσεται... κατηγόριαι δὲ ἐν αἷς ἐστὶ τὰ κατὰ σύγκρισιν ζητούμενα, ἐννεαδοκῶσιν 5 εἶναι· κατὰ γὰρ τὴν ὑσίαν μόνον ἔδοκε συνίστασθαι συγκριτικὰ προβλήματα· κατὰ γὰρ συμβεβηκὸς ἢ σύγκρισις, ὑσία δὲ ὑδενὶ συμβεβηκε· πᾶσα μὲν ὅτι σύγκρισις ὑπὸ τῆς πρὸς τι· καθὼς δὲ σύγκρισις γίνεσθαι, πατὲρ μὲν ποιότης ἐστίν... ἀλλὰ κατὰ ὑσίαν γίνεσθαι σύγκρισις, ὅταν ζητῶμεν εἰ ἢ πρῶτη ὑσία μᾶλλον ὑσία 10 τῆς δευτέρας· ὡς δὲ ἢ σύγκρισις γίνεσθαι, πατὲρ μὲν δύο ἐστὶ κατὰ τι συμβεβηκὸς ἐν συγκρινόμενα... πατὲρ δὲ πλείονων πρὸς πλείω γίνεσθαι σύγκρισις κατὰ τι κοινὸν ὑπάρχον αὐτοῖς... ἄξιον δὲ ζητῆσαι τί δὴ ποτε ἐν τούτῳ βιβλίῳ περὶ τῶν συγκριτικῶν λέγων, ἔ πάντας ἐτήρησε τῆς συγκριτικῆς τέχνης εἰς τὸ βιβλίον 15 τούτο, ἀλλ' εἶπέ τινας καὶ ἐν τῷ πρὸς τούτῳ συγκριτικοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τε ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου, καὶ ὁ ἕτερος τῶν ἐκ τῆς προσθέσεως δεικνύντων, καὶ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον τι ἢ ἥττον ἄλλο ἄλλῃ λέγεσθαι δεικνύς ὅτι καὶ ἀπλῶς· ἢ ἔ πρόκειτο αὐτῷ ἐν τούτῳ περὶ συγκριτικῶν τάπων λέγειν, ἀλλὰ περὶ συγκριτικῶν προβλημάτων· 20 συγκριτικὰ δὲ ἐστὶ προβλήματα, ἐν οἷς συγκριτικὸν τὸ ζητούμενον τε καὶ δεικνύμενον· περὶ ὧν πάντων πῶς οἶόν τε αὐτὰ δεικνύσθαι κατασκευαστικῶς ἢ ἀνασκευαστικῶς, ἐν τούτῳ λέγει· οἷς δὲ ἐχρήσατο τόποις συγκριτικοῖς ἐν τῷ πρὸς τούτῳ, ἐκ ἦσαν συγκριτικόν τι δεικνύντες, ἀλλ' ἀπλῶς ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον· ἔ ταύτην δὲ 25 τὴν διὰ συγκριτικῶν τι δεῖξαι καὶ τὸ συγκριτικόν, περὶ ὧν ἐν τούτῳ λέγει· ποιεῖν δὲ τὴν διδασκαλίαν τὴν περὶ τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων ἢ τόπων ἐπὶ παραδείγματός τῆς αἰρετῆς, ἐπεὶ σαφεστέρα ὥτως ἐμελλεν ἢ παράδοσις αὐτῶν ἔσθαι γινόμενη ἐπὶ τίνος ὠρισμένου· τὸ δὲ αἰρετώτερον προσχειρίσατο, ἐπεὶ πλείονα κατὰ φιλοσοφίαν τὰ κατὰ τούτο ζητήματα, καὶ χρησιμωτάτη ἢ γινώσκεις τε καὶ ἐπικρίσις τῆς αἰρετώτερας ἢ τῆς μειζανος καὶ θερμότερας ἢ τίνος τῶν τοιούτων. id. p. 114-116.

ἀκολοθία τῷ πρὸς αὐτὸ βιβλίῳ· καὶ ἐν τούτῳ περὶ τῶν χρησιμευόντων τόπων εἰς τὰ τῶν συμβεβηκότος προβλήματα. cod. 35

Reg. 1845 in marg.

116a ἔχ' ὡς ἐκ παραλλήλων κειμένων τῶν αἰρετώτερον τε καὶ βελτίονος ἀκυστόν· ἐπὶ πλείον γὰρ τὸ βέλτιον τῶν αἰρετώτερον· τὸ μὲν γὰρ αἰρετώτερον ἐν τοῖς αἰρετοῖς καὶ μόναις, τὸ δὲ βέλτιον καὶ ἐν ἄλλοις· καὶ γὰρ ἐν τοῖς θεωρητικοῖς καὶ φυσικοῖς καὶ λογικοῖς ἢ ζήτησις ἢ τῶ 40 βελτίονος... τὸ δὲ "δυσὸν ἢ πλείονων" εἶπεν, ἐπεὶ, ὡς προειρηκάμεν, ποτὲ μὲν περὶ δύο ἢ κατὰ τὴν σύγκρισιν ζήτησις κατὰ ἐν συγκρινόμενων, ποτὲ δὲ πλείονων πρὸς πλείω, ἢ ἐνός κατὰ πλείονα συμβεβηκότα, ἢ πλείονων κατὰ πλείονων· ἐν γὰρ ἢ γίνεσθαι σύγκρισις εἰ μὴ κατὰ χρόνον. id. p. 116.

116a ἐπεὶ τὰ συγκριτικὰ προβλήματα ἔ μόνον ὑπαρξέν τινος 11. ἀπαιτεῖ ἀλλὰ καὶ ὑπεροχήν, τῶ μὲν ὑπερέχοντος καθὼς ἢ σύγκρισις γίνεσθαι, τῶ δὲ ὑπερεχομένου, δεῖ καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὴν τέχνην

τούτο ποιεῖν, μὴ ὑπάρχειν μόνον δεικνύναι, ἀλλὰ τῷ μὲν ὑπεροχὴν τῷ δὲ ἑλλειψίν· ἔ γὰρ ὁ δειξας τι ἀγαθὸν ἤδη καὶ αἰρετώτερον δὲ δεῖξαι, ἀλλ' μὴ δεῖξαι καὶ ὅτι μᾶλλον τούτῳ ἀγαθὸν τούτῳ ὡς συγκρίνεσθαι. id. p. 117.

116a ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν διαφανεῖν δοξεῖ· δύνασθαι γὰρ ἄλλο ἄλλῃ βελτίονον εἶναι, ἢ τῶν ὅν αὐτὰ πολυχρόνιον, ὡς ἐπισήμη αἰδήσεως· ἢ μὲν γὰρ αἰδήσις πολυχρονιώτερον (ἀπὸ πρῆτης γὰρ ἡλικίας αἰδανόμεθα), ἢ δὲ ἐπισήμη γίνεσθαι μὲν ἐν τελείῳ, βεβαιωτέρα μέντοι γίνεσθαι καὶ δυσκινήτοτερα τῆς αἰδήσεως ἐστίν· διὸ δεῖ καθὼς ἂν ἢ 13. χρησίμων ἡμῶν μεταχειρίζεσθαι τὴν τέχνην· τῇ τῷ τάπῳ χρωμένους ἐνεστὶ δεικνύναι αἰρετώτερον πλεονεξία εὐκλειαν... ὅπου μὲν ὅτι προδήκη τινὸς αἰρετῆς γίνεσθαι, τὸ ὑπερόν, καὶ ὀλιγοχρονιώτερον ἢ αἰρετώτερον· ὅπου δὲ τὸ ἕτερον τῶν ἑτέρων αἰτίων, τὸ πρῶτον πάλιν αἰρετώτερον, καὶ ὀλιγοχρονιώτερον ἢ... καὶ ὁ μέσος βίος αἰρετώτερος τῶν ἐν ὑπεροχῇ. λέγει γὰρ "πολλὰ μέσοισιν ἄριστα· μέσος 15 θέλω ἐν πόλει εἶναι." μαρτυρεῖ τούτῳ καὶ τὸ Εὐριπίδου "Ζηλῶ δ' ἀνδρῶν ὅς ἀκινδυνὰ βίον ἐξεπέρασ' ἀγνῶς ἀκλεῆς. τῆς δ' ἐν τιμαῖς ἥττον Ζηλῶ." πολυχρονιώτερον καὶ μνήμη αἰδήσεως καὶ συγγενῆς φίλων. ταῖς δ' αὐταῖς ἀφορμαῖς χρωμένους ἐνεστὶ καὶ φευκτότερον ἄλλο ἄλλῃ δεικνύναι. id. ib.

116a τὸ "ὁ φρόνιμος ἢ ὁ ἀγαθός" ἔχ' ὡς ἐκ παραλλήλων εἶπεν· 15. γὰρ ἐπ' ἴσης ὁ φρόνιμος καὶ ὁ ἀγαθός, ἀλλ' ἐπὶ πλείον ὁ ἀγαθός· ἀγαθός μὲν γὰρ καὶ ὁ φρόνιμος, ἔ μὴν μόνος· καὶ γὰρ ὁ ἀνδρείος καὶ ὁ σώφρων ἀγαθός· ἴσων ἔν τῳ εἰρημένον τῷ ὁ φρόνιμος ἢ ὅλως ὁ ἀγαθός· πᾶς γὰρ ὁ ἀγαθός, ἔ μόνον ὁ φρόνιμος, ἀξιοπιστότερος περὶ τὰς αἰρέσεις τῶν μὴ ταύτων. δύνασθαι καὶ τὸν μὲν φρόνιμον κατὰ τὴν λογικὴν ἀρετὴν εἰρημέναι, τὸν δὲ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἠθικὴν· ἰδίως γὰρ λέγει τῆς κατὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας ἀγαθῆς, ὡς περὶ πάλιν σοφῆς τῆς κατὰ τὰς λογικὰς, ὅτι κατὰ ταύτας πρακτικώτεροι τῶν καλῶν· ἢ μὲν γὰρ φρόνησις κρίτικη, αἱ δὲ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς πρακτικά· τὸ μὲν ὅτι τῆς ἀγαθῆς δεῖν πρὸς τῶν ἄλλων τιμᾶν αἰρετώτερον, ὅτι τοῖς φρονίμοις ὥτως δοκεῖ· αὕτη γὰρ ἢ τῆς φρονίμου κρίσις. ἀλλὰ καὶ τὸ δεῖν τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων προτιμᾶν· τὸ μὲν γὰρ κοινὸν συνδεῖ, τὸ δ' ἰδίον διασπᾷ τὰς πόλεις, ὡς Πλάτων καὶ ὡς Θεκυδίδης... πάλιν 35 ἐπεὶ ἔ πάντες οἱ νόμοι ὀρθοί, εἰσὶ δὲ τινες καὶ ἐπαινεμένοι ὡς ὀρθοί, οἷον οἱ Λυκῆς, οἱ Ζαλευκῆς, οἱ Σόλωνος, ὅταν ἀμφισβητούμενον τι ἢ τῶν ὑπὸ νόμων διωρισμένων, ὁ οἱ ὀρθοὶ νόμοι ὀρίζουσιν αἰρετώτερον· εἰ καὶ οἱ ὀρθοὶ δὲ νόμοι κατὰ φρόνησιν κεῖνθαι, ἐκ ἧς ταύτην ἡγεῖσθαι δεῖ τὸ φρόνιμος ἢ ὀρθὸς νόμος· τὸ μὲν γὰρ τῶν νόμων ὠρῖσαι καὶ περὶ ὠρισμένων λέγειν, τὰ δὲ τῶν φρονίμων καὶ πρὸς τῆς κατὰ τὴν πρὸς τὰς περιστάσεις καὶ πρὸς τὰς τύχας ἀρμόζεσθαι, καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλων ἐστίν· ὥτως δειχθήσεσθαι τὰ συσσίτια αἰρετώτερα ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντα, ἐπεὶ ὀρθοὶ νόμοι ὠρίκασιν αὐτὰ εἶναι. id. p. 118.

116a τὸ "ἢ τοιούτων" προσέθηκεν, ὅτι περὶ μὲν ἱατρικῶν τοῖς ἱατροῖς 45 καὶ τῇ τῶν αἰρέσει ἐπακολουθητέον, περὶ δὲ τῶν μουσικῶν τῇ τῶ μουσικῆς. id. p. 119.

Πλάτων γὰρ τούτῳ χρωμένος ὡς ὄντι ἐνδόξῳ τὰ ἀγαθὰ ἐλεγε 116a γενεῖν εἶναι ὅ πάντα ἐφίεσθαι. ἀλλὰ καὶ Εὐδόξος ἐδείκνυε τὴν ἡδονὴν 19.

τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν ἐκ τῆς πάντα μὴ τὰ ζῶα ταύτην αἰρεῖσθαι, μηδὲν δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν κοινήν ὕψως ἔχειν τὴν αἵρεσιν. διὰ τῆτο καὶ ὑγίεια δόξης αἰρετώτερον, ὅτι πάντες μὴ ἄνθρωποι ὑγιαίνειν αἰροῦντο, ὁ πάντες δὲ τὴν δόξαν. id. ib.

116a 22. ἐπεὶ δὲ περὶ αἰρετωτέρων τὴν λόγον ἐποίησατο, ἔκτετι δὲ τὸ αὐτὸ πᾶσι αἰρετώτερον, καὶ περὶ τούτου διαίρει τε καὶ λέγει τὰ μὴ ἀπλῶς εἶναι αἰρετώτερα τὰ δὲ τισιν, ἀπλῶς μὴ αἰρετώτερα καὶ τὰς βελτίους ἐπισήμας. οἷον εἰ βελτίων ἐπισήμη φιλοσοφία τεκτονικῆς, καὶ ἀπλῶς αἰρετώτερα τὰ καὶ φιλοσοφίαν τῶν καὶ τεκτονικῆς τῷ μέντοι τέκτονι τὰ καὶ τεκτονικῆς τῶν καὶ φιλοσοφίαν, καὶ τῷ 10 δεομένῳ τεκτονικῆς τινὸς αἰρετώτερον τὸ τῷ τέκτονι δοκεῖν. δύναται τις καὶ ὡς τόπῳ χρῆσθαι τῷ εἰρημένῳ εἰς ἐπικρίσιν τῆς ἀπλῶς αἰρετωτέρων. id. ib.

116a 23. τὸ "ὅπερ" αὐτῷ τῷ κυρίως ἐστὶ δηλωτικόν, καὶ ὡς ἂν προσεθῇ τὸ ὅπερ τὸ κυρίως ἐκείνο εἶναι σημαίνει, οἷον ὅπερ ἄνθρωπος ὁ 15 κυρίως ἄνθρωπος, καὶ ὅπερ ὅν τὸ κυρίως ὄν, καὶ ὅπερ ἀγαθόν τὸ κυρίως ἀγαθόν. καὶ τῶν κατηγορημένων ὁ κατ' ἄλλαν, ὡς ἂν τὸ ὅπερ προσεθῇ, τὸ κυρίως τῆτο ἐκείνῳ κατηγορεῖσθαι σημαίνει, καὶ τὸ εἶναι τὸ ὑποκείμενον κυρίως ἐν τούτῳ τε καὶ τῆτο. ἐπεὶ ἔν τὰ γένη τῶν ὑπ' αὐτὰ κυρίως κατηγορεῖτο, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, ἐν τῷ 20 ὅπερ αὐτὰ κατηγορεῖσθαι λέγετο, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς γένος εἶναι φησιν, οἷον τὸ χρώμα ἐν τῷ ὅπερ τῆς λευκῆς κατηγορεῖτο, καὶ τὸ λευκόν ἐστὶν ὅπερ χρώμα. πάλιν τὸ ζῶον τῆς ἀνθρώπου ἐν τῷ ὅπερ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῶον. ἐπεὶ ἔν τῶν κατηγορημένων τὰ αὐτὰ τῶν μὴ ὡς γένη κατηγορεῖτο τῶν δὲ ὡς συμβεβηκότα (τὸ γὰρ χρώμα τῆς μὴ ὡς 25 χρώματος λευκῆς ὡς γένος κατηγορεῖτο, τῆς δὲ σώματος τῆς λευκῆς ὡς συμβεβηκός), τόπον τινὰ ἀπὸ τούτου παραδίδωσιν ἡμῖν δι' ὃ τὸ αἰρετώτερον γνωρίσομεν. id. ib.

116a 25. τὸ "ὅθεν γὰρ λέγετο" ὅπερ τὸ γένος, ὁ μὴ τυγχάνει ἐν τῷ γένει ὅν ἴσον ἐστὶ τῷ ὅθεν γὰρ λέγετο ὅπερ καὶ κατηγορούμενον αὐτῷ εἶναι, 30 εἰ μὴ εἴη ὡς ἐν γένει ὅν τῷ κατηγορούμενῳ. id. p. 120.

116a 27. δύνατο τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων" προσκείμενον δηλωτικὸν εἶναι τῷ, ὡς ἐπὶ τῶν αἰρετῶν καὶ ἀγαθῶν αἰρετώτερον τὸ ὡς ἐν γένει ὅν τῷ ἀγαθῷ τῆς μὴ ὡς ἐν γένει ὄντος αὐτῷ, ὕψως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον ἕκαστον ἐκείνῳ ὁ ἐν γένει ἐστὶ τούτῳ, καθὼς ἢ 35 σύγκρισις αὐτοῖς, τῆς ὄντος μὴ ἐν ἐκείνῳ μὴ ὡς γένος δέ. εἴη δὲ καὶ τὰ ὡς ἐν εἶδει. καὶ τὰ εἶδει γὰρ ὡς ἐστὶν εἶδη ἐν τῷ ὅπερ κατηγορεῖτο. καὶ γὰρ φευκτὸν μᾶλλον τὸ ὡς ἐν γένει ὅν τῷ φευκτῷ τῆς μὴ ὡς ἐν γένει ὄντος τῷ φευκτῷ. id. ib.

116a 31. ἔστι καθ' αὐτὸ μὴ αἰρετὴν ὁ διὰ τὴν οἰκείαν φύσιν τε καὶ παρ- 40 σίαν αἰρετόν, καὶ συμβεβηκός δὲ ὡς ὡς ἔκ ὄντι τῇ οἰκείᾳ φύσει αἰρετῷ συμβεβηκε κατὰ τινὰ περίσασιν εἶναι αἰρετῷ. id. ib.

116a 35. μόνον δὲ εἶναι αὐτῇ τὴν διαφορὰν εἶπε καὶ τὴν τρόπον τῆς ἐκ- 45 φορᾶς, ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ δι' αὐτὸ καὶ δι' ἕτερον χρώμεθα, ἐπὶ δὲ τῷ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ καὶ συμβεβηκός. ἢ ἐπὶ μὴ τῶν εἰρημένων παρα- 45 δειγμάτων τῷ τρόπῳ μόνον τῆς ἐκφορᾶς ἢ διαφορᾶς, ἐπὶ δὲ ἄλλων ἐστὶν εὐρεῖν πλείονα καὶ τὴν τῆς ἐκφορᾶς τρόπον τὴν διαφορὰν ἐν αὐτοῖς. ἔστι δὲ ὁ καθ' αὐτὰ μὲν ἐστὶν αἰρετὰ ὁ μὴν δι' αὐτὰ.

τοῖς γὰρ ῥιγῶσι καθ' αὐτὸ ἐστὶν αἰρετὴν ἢ θερμὴ ἐστὶς, εἰ δὲ καθ' αὐτό, ὁ καὶ συμβεβηκός, ὁ μὴν καὶ δι' αὐτὴν ἐστὶν αἰρετὴ, ἀλλὰ δι' ἄλλο. ἔστι ἔν τῷ μὴ καὶ συμβεβηκός αἰρετὴν πάντως δι' ἄλλο αἰρετόν, τὸ δὲ δι' ἄλλο αἰρετὴν ὁ πάντως καὶ καὶ συμβεβηκός. δι' ἄλλο μὴ γὰρ αἰρετὰ πολλὰ τῶν τῇ αὐτῶν φύσει ἀγαθῶν, καὶ συμβεβηκός δὲ μόνον ὁ διὰ τι συμβεβηκός αὐτοῖς ἔχει τὸ αἰρετόν. ὕψως γὰρ αἰρετὴν γίνεται ποτε καὶ πενία καὶ νόσος καὶ θάνατος. ὥς εἰ μὴ τὸ καθ' αὐτὸ ταύτην τῷ δι' αὐτὸ μῆτε τὸ δι' ἄλλο τῷ καὶ συμ- 116b βεβηκός, ὁ δὲ ἂν οἱ τόποι οἱ αὐτοὶ εἴεν. id. p. 121.

ἔστι μὴ καὶ ὅτος ὁ τόπος δύναμει ὁ αὐτὸς τῷ πρὸ αὐτῷ. τὰ γὰρ 116b τῇ αὐτῶν φύσει ἀγαθὰ καὶ ἀπλῶς ἐστὶν ἀγαθὰ, τὰ δὲ ἐπικτήτα ὅχι ἀπλῶς ὁδὲ πᾶσι. διαφέρει δὲ ἂν τῇ ἐπιβολῇ. ὁ γὰρ διότι ἀπλῶς, ἀλλὰ διότι τῇ αὐτῇ φύσει τοῖς. καθόλου δὲ τὰ φύσει συνεστῶτα τῶν μὴ φύσει ἀλλὰ ἐπικτήτων τε καὶ καὶ τέχνας καὶ 116b νενομισμένων βελτίων. τὰ τε γὰρ καὶ τὰς τέχνας μιμήματα ὄντα τῆς φύσεως δεύτερα ἂν εἴη τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ καὶ ἔθνη τε καὶ συνθήκας καὶ νόμους δεύτερα τῶν φύσει. id. p. 122.

δεῖται μὲντοι διασολῆς τινὸς ὁ τόπος. εἰ μὴ γὰρ ἀπλῶς τῇ 116b αὐτῇ φύσει τὸ αἰρετώτερον λαμβάνειν ἔοικεν, ἀλλὰ μὴ τῷ τῇ 12. ἐπικρίσιν αὐτῶν ποιούμενῳ, ἀπλῶς ἀληθὴς ὁ τόπος. ἐπεὶ δὲ τὸ τῷ βελτίονι καὶ τιμιωτέρῳ καθὼς βελτίων ἐστὶ καὶ τιμιώτερος αἰρετὴν αἰρετώτερον τῷ αἰρετῷ τῷ μὴ τοῖς καὶ μᾶλλον ἀγαθόν (τὰ γὰρ τοῖς θεοῖς αἰρετὰ ἀπλῶς αἰρετώτερα καὶ βελτίων τῶν τοῖς ἀνθρώποις αἰρετῶν, οἷον ἀθανασία ἢ ἡ τῶν ὅλων διακόσμησις καὶ ἀπάθεια σο- 116b φίας ὑγείας ἀρετῆς πλὴν φιλοσοφίας, τῶν τοιούτων ὁ τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶν αἰρετὰ), εἰ δὲ ἡ κρίσις τῷ αἰρετωτέρῳ τῷ αἰρε- 116b μένῳ γίνοιτο, ἔκτετι ἂν ἀπλῶς ὑγιῆς ὁ τόπος εἴη. ὁ γὰρ τὰ τοῖς θεοῖς αἰρετὰ αἰρετώτερα ἡμῖν τῶν ἡμῖν αἰρετῶν, εἴγε ἀδύνατα μὴ ἡμῖν πολλὰ τῶν ἐκείνοις αἰρετῶν, ἡλικία δὲ τὸ αἰρεῖσθαι τὰ ἀδύ- 116b νατα. διὸ δέοιτο ἂν προδήκης τῆς δυνατῶν ὄντων ἀμφοτέρων. . . διαφέρει δὲ ἂν ὅτος ὁ τόπος τῆς ἡδὴ εἰρημένης, τῆς καὶ ὁ μᾶλλον ἂν 116b ἔλοιτο ὁ φρόνιμος ἢ ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ" (p. 116 a 14), ὅτι ἐν ἐκείνῳ μὴ ἀπὸ τῆς μᾶλλον αἰρετῆς τῷ βελτίονι ἢ ἐπιχειρήσις ἐγίνετο ἀμ- 116b φοτέρων ὄντων αἰρετῶν τῷ αὐτῷ, ἐνταῦθα δὲ ὅταν ἄλλο μὴ ἢ τῷ βελτίονι αἰρετὴν ἄλλο δὲ τῷ χειρόνι, τὸ τῷ βελτίονι δείκνυτο αἰρε- 116b τώτερον, ὡς ἔχει ἢ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. ὁ γὰρ ἀμφοτέρῳ αἰρετὰ. καὶ ἐκεῖ μὴ ἐζητεῖτο τὸ τῷ αἰρεμένῳ αἰρετώτερον, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀπλῶς αἰρετώτερον, ὁ τὸ τινί. id. p. 123.

παραδὸς τόπον τὴν ἀπὸ τῆς τῷ βελτίονι αἰρετῆς συνιστάντα τὸ 116b αἰρετώτερον, ἐπεὶ ὁ πάντως τὸ αἰρετόν τινι ἡδὴ καὶ ἰδίον ἐστὶν αὐτῷ 13. (ὑγίεια γὰρ αἰρετὴν μὴ ἀνθρώπῳ, ὁ μὴν καὶ ἰδίον τὸ ὑγιαίνειν ἀνθρώπῳ), νῦν ἀπὸ τῆς ἰδίας τόπον παραδίδωσι. . . δοκεῖ δὲ μοι τὸ βέλτιον καὶ τὸ χειρόν ἐν τοῖς ὁμογενέσι λαμβάνειν, ἐπειδὴ καὶ ἡ σύγκρισις ἐν τοῖς κοινωνοῖν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα. διὸ καὶ εἶπε "καὶ μὴ γὰρ τὰ κοινὰ 116b ἐν ἀμφοτέροις ὁδὲν διαφέρει," ὡς τῶν συγκρινόμενων ὀφειλόντων ἔχειν τινὰ καὶ κοινὰ. id. ib.

πάλιν εἰ ζητοῖτο πότερον αἰρετώτερον ὑγίεια ἢ ἰσχύς ἢ κάλ- 116b λος, δείκνυται ἂν ἡ ὑγίεια ὅτι ἐν προτέροις, εἴγε ἢ μὴ ὑγίεια ἐν 18.

τὸ ὅπερ τόδε τι τῷ μὴ ἐν γένει" (p. 116 a 23). καὶ γὰρ τὰ παραδείγματα οἷς ἐπ' αὐτὸ χρῆται τοιαῦτα εἶναι δοκεῖ· ἢ γὰρ δικαιοσύνη, φησί, τῷ δικαίῳ ἐγγυτέρω τῷ ἀγαθῷ· τὸτο δὲ ἐστὶν ὅτι ἢ μὴ δικαιοσύνη ἐν γένει ἐστὶ τῇ ἀρετῇ καὶ ἀγαθῷ, ὁ δὲ δίκαιος ἐκεί· ἢ ἢ τῷτον δίκαιον λέγει τὸν ἔχοντα τὴν δικαιοσύνην, ἀλλὰ δίκαιόν τι, ὁ δὲ δύναται θέσει καὶ νόμῳ καὶ φύσει εἶναι τοιοῦτο. καὶ ἔτι δὲ ἡ διαφορὰ αὐτοῖς, ὅτι ἢ μὴ δικαιοσύνη ἐν γένει τῷ ἀγαθῷ, τὸ δὲ δίκαιον ἢ πάντως· πῶς γὰρ ἄλλως ἐγγυτέρω ἢ ἡ δικαιοσύνη ληφθεῖν τῷ ἀγαθῷ, εἰ μὴ τις λέγοι ὅτι τῷ τέλει καὶ τῇ εὐδαιμονίᾳ. καὶ ἔτι δὲ ὁ τόπος προεῖρηται, ὡς εἶπον. εἰ δὲ εἰς εἴη ὁ τόπος, λέγοι ἂν δι' αὐτῷ ὅτι τὸ ἐγγυτέρω τῷ ἀγαθῷ βέλτιον· ἐξηγούμενος δὲ πῶς ἐγγυτέρω εἶπε, προσέθηκε καὶ τὸ ὁμοιότερον ὅν τῷ ἀγαθῷ· τὸ γὰρ ἔτι δὲ ἐγγυτέρω καὶ ὁμοιότερον αὐτῷ εἶναι τὸτο αἰρετώτερον. εἰ δὲ τὸτο εἴη λέγων, τὰ παραδείγματα αὐτῷ δύο εἶναι, ἢ ὅτι ἡ δικαιοσύνη ὁμοιότερόν ἐστι τῷ ἀγαθῷ, ταῦτέστι τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἢ τὸ δίκαιον πρᾶγμα, ἢ ὁ δίκαιος· καὶ γὰρ ἔτι εἶπε τὸ ἐγγυτέρω ἀγαθῷ καὶ τὸ ὁμοιότερον τῷ ἀγαθῷ, ἃ σημαίνει ἂν τὸ κυριώτατον τῶν ἀγαθῶν. ἔτι ὁ μὲν τῷτον τόπος ἐστὶν ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ ἄλλα ἀγαθὰ ὁμοιότητος. ἔτι δὲ ἂν δεικνύοιτο καὶ ἀρετὴ εὐτυχίας αἰρετώτερον (ἐγγυτέρω γὰρ καὶ ὁμοιότερον εὐδαιμονίᾳ) καὶ εὐκλεία ἡδονῆς· ὁμοιότερον γὰρ τῷ καλῷ. id. p. 131.

117b δὲ τῆς λέξεως ἀκρίβειαν τῆς "τῷ ἑτέρῳ ὄντος μὴ ἀγαθῷ μὴ 16. ὁμοίῳ δέ," ὡς λεγύσης τὸ "μὴ ὁμοίῳ δέ" ἀντὶ τῷ μὴ ἐπ' ἴσης δὲ ὁμοίῳ· ἔτι γὰρ τὸ συγκριτικὸν σώζοιτο ἂν. ἢ δύναται καὶ ἀπλῶς εἰρηάζει· καὶ γὰρ ἐπὶ τῷ ἐπιφερομένῳ ἔχοντι λέγει τὸν ἵππον τῷ ἀνθρώπῳ ὁμοίον εἶναι τῷ πύθκῳ, ἀλλὰ τὸν μὴ πύθκον ἐπὶ τὰ γελοιότερα ὁμοίον, τὸν δ' ἵππον ἔδ' ὅλως ὁμοίον. id. p. 132.

117b εἰ γὰρ ὁ μὴ Ὀδυσσεὺς ἡρέμα εἴη τῷ Νέστορι ὁμοίος, ὄντι τῷ 24. Ἀχιλλέως βελτίονι, ὁ δὲ Αἴας σφόδρα τῷ Ἀχιλλεῖ, ἔκ ἡδὴ Ὀδυσσεὺς βελτίων ἂν εἴη τῷ Αἴαντος· ἔτι δὲ μέντοι διὰ τῷ παραδείγματος ὡς βελτίονα τὸν Ἀχιλλέα τῷ Νέστορι λαβὼν ἔτι τὴν σύγκρισιν πεποιήσιν. δεῖ δὲ λαμβάνειν τὰς ὁμοιότητας καθ' ἑκάτερον τῶν πρὸς ἃ ἡ ὁμοιότης ἔχει τι ἀγαθόν. id. ib.

117b καὶ εἰ τὸ βέλτιον δὲ τῶν ἐν τινι γένει τῷ βελτίονι τῶν ἐν 36. ἄλλῳ γένει βέλτιον, καὶ ἀπλῶς τὸ γένος τῷ γένος βέλτιον ἔσται. ἔτι δὲ τὸτο ἀντιστροφὴ τῷ πρώτῳ τόπῳ· εἰ γὰρ ὁ ἄριστος ἀνὴρ τῆς ἀρίστης γυναικὸς βελτίων, καὶ ἀνὴρ γυναικὸς βελτίων, καὶ εἰ ὁ ἄριστος ἀνθρώπος τῷ ἀρίστῳ ἵππῳ βελτίων, καὶ ἀνθρώπος ἵππῳ βελτίων. ἐνίσταται δ' ἂν τις τῇ ἀντιστροφῇ, λέγων τὸν μὴ ἄριστον θάνατον τῷ ἀρίστῳ περιπάτῃ βελτίονα εἶναι, ἢ μὴ καὶ ἀπλῶς θάνατον περιπάτῃ αἰρετώτερον. ἢ ἔκ ἐστιν ὁ ἄριστος θάνατος ἐν εἶδει τῷ θανάτῳ, ὡς ἄριστος ἀνθρώπος ἐν εἶδει τῷ ἀνθρώπῳ. id. p. 133.

118a χρὴ μεμνήσθαι ὅτι ἐνδοξοὶ καὶ πιθανοὶ ἐπιχειρήσεις εἰσὶν. δεῖ 4. κινῆσαι δ' ἂν τις ἔτι καὶ τὸ χρῆσαι τῷ δανείσαι αἰρετώτερον· ἢ μὴ γὰρ χρῆσις πρὸς τὴν φίλῃ, τὸ δὲ δανείσαι πρὸς τὴν τυχόντα. καὶ τὸ διδάσκειν τῷ ἐπιδείκνυσθαι· διδάσκειν μὴ γὰρ τὴν φίλῃ αἰρέμεθα, ἐπιδείκνυσθαι δὲ καὶ τοῖς τυχούσιν. id. p. 134.

τὸ γὰρ φιλοσοφεῖν τε καὶ θεωρεῖν βέλτιον μὲν ἐστὶ τῷ χρημα- 118a τίζεσθαι, ἢ μὴ καὶ αἰρετώτερον τοῖς ἐν ἐνδείᾳ ὄντι καὶ μὴ δυναμένοις 10. ἄλλως εἶναι· καὶ γὰρ τὸν Φωκυλίδην δεῖ ζητεῖν βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ἡ βίος ἡδὴ. ἔτι δὲ καὶ τὸ ὑγιαίνειν τῷ φιλοσοφεῖν αἰρετώτερον ἂν εἴη τῷ νοσῆντι. διὰ καὶ "χεδόν" φησι βελτίον μὴ εἶναι τὰ ἐκ περιστάσεως, αἰρετώτερα δὲ τὰ ἀναγκαῖα, τὸ χεδόν ἢ τοῖς βελτίοσι προδίδει ἄλλα τοῖς αἰρετωτέροις· καὶ γὰρ δοκεῖ καὶ φύσιν εἶναι ἢ τῶν ἐκ περιστάσεως αἰρέσις μὴ τὰ ἀναγκαῖα. id. ib.

δοκεῖ δὲ παρὰ μὴ τῆς ἀνδρίας ἡμῖν περιγίνασθαι ἢ ἐκ τῶν κιν- 118a δύνων σωτηρία, παρὰ δὲ τῆς δικαιοσύνης τὸ τῷ ἴσῳ διανεμητικοῖς 16. εἶναι. ταῦτων δ' ἢ μὴ σωτηρία παρὰ τῆς ἀνδρίας γινομένη δύναται καὶ παρ' ἄλλων ἡμῖν περιγίνασθαι μὴ ὄντων αὐτοῖς ἀνδρείοις, τὸ δὲ διανεμητικοῖς εἶναι τῷ ἴσῳ χωρὶς τῆς οἰκείας δικαιοσύνης ἔκ ἂν τινι περιγένοιτο· διὸ αἰρετωτέρα ἀνδρίας δικαιοσύνη. id. p. 135.

ἢ μόνον δὲ ἐπὶ τῆς ἰδίως δυνάμεως λεγομένης τὸτο, ἀλλὰ 118a καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ἃ ἔθος αὐτῷ δυνάμεις λέγειν, ὁμοίος 19. ὁ λόγος· ἔδὲν γὰρ αὐτῶν αἰρετόν ἐστι χωρὶς φρονήσεως. id. ib.

ἐπεὶ ἡ οἰκεία ἀρετὴ ἐκάστῃ ἀκρότης ἐστὶ καὶ τελειότης τῆς 118a οἰκείας φύσεως αὐτῇ, πᾶν δὲ αἰρετώτερον τέλειον ἀπλῶς, εἰκό- 27. τως τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος τὸ τὴν οἰκείαν ἔχον ἀρετὴν αἰρετώτερον τῷ μὴ ἔτι. id. p. 136.

ἐπεὶ τὰ ἀγαθὰ πολλαχῶς λέγει, καὶ τὰ μὴ αὐτῶν τῇ οἰκείᾳ 118a παρυσία ἀγαθῶς ποιεῖ τὴν ἔχοντα αὐτὰ, ὡς αἱ ἀρεταί, τὰ δὲ ἔ- 29. ὡς πλῆτος εὐγένεια ἡδονή, τὰ τοιαῦτα αἰρετώτερα τῶν ἀγαθῶν ἢ ἀγαθῶς παρόντα ποιεῖ. id. ib.

ὥσπερ τὸ αἰρετὸν ἐν τῷ πρὸς τῷ ἀπλῶς ἀπὸ τῶν πτώσεων 118a καὶ τῶν συστοίχων ἔδειξε δεικνύσθαι δυνάμενον, ἔτι καὶ τὸ αἰρετώτε- 34. ρον· κοινοὶ γὰρ οἱ τόποι καὶ ἔτι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν γενέσεων τε καὶ φθορῶν ἐδείχθησαν... καὶ ἐμπαλιν δύναται καὶ ἄλλος μὴ εἶναι τόπος ὁ ἀπὸ τῶν πτώσεων, ἄλλος δὲ ὁ ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ ἄλλος ὁ ἀπὸ τῶν ἔργων· καὶ γὰρ αἱ χρήσεις κυρίως λέγονται τῶν χρησίμων· τινὸς γὰρ χρῆσις ἢ χρῆσις· ἐνέργεια γὰρ ἐστὶ τις ἢ περὶ τὸ χρησίμον καὶ χρησίμου. χρήσιμα δὲ λέγει τῶν ἀγαθῶν ἰδίως τὰ ὀργανικά. ὧν ἔναι αἱ χρήσεις αἰρετώτεροι, καὶ αὐτὰ αἰρετώτερα. id. ib.

ἔτι εἰ τινος τῷ αὐτῷ τὸ μὴ μείζον ἀγαθόν ἐστι τὸ δὲ ἐλαττον, 118b αἰρετώτερον τὸ μείζον, ὡς τὸ τῷ μείζονος τινος μεγέθους μείζον καὶ 2. τῷ ἐλαττονός ἐστι μείζον... ἔτι δὲ δειχθήσετ' ἀρετὴ ἡδονῆς αἰρετώτερον, ἐπεὶ τῆς ὑγείας, ἢ ἐστὶ τῆς ἡδονῆς αἰρετώτερον, ὑπερέχει τῷ αἰρετῷ. id. p. 137.

οἷον ἐπεὶ πλῆτος ἀρετὴ καὶ ὑγεία αἰρετωτέρα, πλείων δὲ ἢ 118b τῆς ἀρετῆς ὑπεροχὴ ἢ ἡ τῆς ὑγείας, ἢ ἀρετὴ τῆς ὑγείας αἰρετω- 3. τέρα. id. p. 138.

ἔκ ἐστιν ὁ τόπος ἔτι δὲ αὐτῶν πρὸς ὀλίγον εἰρημένῳ (p. 118 118b a 16) τῷ "καὶ ὁ μὴ ἐστὶ παρ' ἄλλῃ πορίσασθαι ἢ ὁ ἐστὶ καὶ παρ' 7. ἄλλῃ." ἐκεῖ μὴ γὰρ ὁ μὴ ἐστὶ παρ' ἄλλῃ πορίσασθαι ἄλλα δι' αὐτῷ μόνον, ἐνταῦθα δὲ ὁ αἴτιος αὐτῶν μᾶλλον ἢ ὁ ἕτερος· καὶ γὰρ τῷ δυνάμενος δι' ἄλλῃ ἐστὶν ἢ αἰρέμεθα μᾶλλον τῶν δι' αὐτῶν ἡμῶν. id. ib.

118^b 10. ἔκ ἐπὶ πάντων δόξει ὁ τόπος ἀληθὲς εἶναι· ἢ γὰρ ἐπεὶ ἐλευ-
θεριότης ἢ μὲν πλεονάζει αἰρετώτερα τῆς μὲν ἰχθύος ἐλευθεριότητος,
ἢ δὲ καὶ πλεονάζει ἰχθύος αἰρετώτερος. ἢ δὲ πάλιν ἐπεὶ ἰχθύς μὲν ἀν-
δρίας αἰρετώτερον ἢ πλεονάζει μὲν ἀνδρίας, διὰ τὸ πλεονάζει ἰχθύς
αἰρετώτερον πλεονάζει. εἴη γὰρ ἂν τὸ αὐτὸ τὸ αὐτὸ ἦτον αἰρετώτερον
καὶ μᾶλλον, εἴη ἐπὶ μὲν τῆς ἐλευθεριότητος ὁ πλεονάζει τῆς ἰχθύος,
ἐπὶ δὲ τῆς ἀνδρίας ἢ ἰχθύος αἰρετώτερα τὸ πλεονάζει. ὅπερ ἀτοπον.
ἀλλ' ἢ δὲ εἰ ἰχθύς μὲν ἀνδρίας αἰρετώτερον ἢ μὲν σωφροσύνης, ἢ δὲ
καὶ ἀνδρία σωφροσύνης αἰρετώτερα. αἴτιον δὲ τὸ μὴ ἐπὶ πάντων
ἀληθὲς γίνεσθαι τὸν τόπον, ὅτι ἐπὶ πολλῶν τὸ κοινὸν ὡς ἢ προδήκη
γίνεσθαι τῷ ἑτέρῳ τῶν προσθεμένων ἢ χρηθὲς ἢ ὅλως ἐστὶν αὐτῷ
συνεργόν· διὸ ἔκ ὧντος αὐτὸ αἰρετώτερον, ὅμως τὸ ὅλον αἰρετώ-
τερον γίνεσθαι· τῷ μὲν γὰρ πλεονάζει ἢ ἐλευθεριότης χρηθὲς, μὴ χρω-
μένη τῇ ἰχθύϊ καὶ τῇ οἰκείαν ἐνέργειαν, πάλιν δὲ τῇ ἰχθύϊ ἢ
ἀνδρία, μὴ χρωμένη τῷ πλεονάζει, καὶ ἢ ἰχθύς τῇ μὲν ἀνδρία συνε-
ργός ἐστι, τῇ δὲ σωφροσύνῃ ὑδαμῶς. διὸ καὶ αὐτὸς εἶπε δεῖν εὐλα-
βεῖσθαι. id. ib.

118^b 17. τὸτο προδηλότατον μὲν ἐπὶ μεγεθῶν τε καὶ ἀριθμῶν ἐστίν.
ἐλαττωθῆναι γὰρ τὰ δέκα καὶ τῇ τῶν τριῶν καὶ τῇ τῶν πέντε ἀφαιρέ-
σει· ἀλλ' ἐπειδὴ μᾶλλον ἐλαττωθῆναι τῇ τῶν πέντε ἀφαιρέσει ἢ τῇ
τῶν τριῶν, τὰ πέντε τῶν τριῶν πλείω. id. p. 139.

118^b 21. ὠρίσατο καὶ τὸ πρὸς δόξαν αἰρετόν· ὁ γὰρ μηδενὸς συνειδότης
μὴ ἂν σπυδαῖσαι τις ὑπάρχειν αὐτῷ, τὸτ' ἐστὶ τὸ διὰ δόξαν αἰρε-
τόν. id. ib.

118^b 23. ὅθεν εἴρηται καὶ τὸ "ἀγνοῶν μὴδὲν ἔχοιμι καλόν." ὁμοίως δὲ
ἂν δεικνύοιτο καὶ φευκτότερον, ὁ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὴν δόξαν φευ-
κτόν ἐστι, τὸ διὰ θάτερον μόνον. id. p. 140.

118^b 33. ὁ τόπος δυνάμει ἢ δὲ καὶ ἐν τοῖς πρώτοις εἴρηται· ὧν γὰρ τὰ
τέλη αἰρετώτερα, καὶ αὐτὰ αἰρετά. id. p. 141.

119^a 7. ἢ καὶ ὁμοίως φανερώς τὸ αἰρετὸν ἐν τῇ καὶ τὸ χρησίμῳ συγ-
κρίσει περιέχεσθαι. ἐστὶν ὅν ὁ λέγει, ὅτι ἐπὶ ἐνίων ὁ δεῖ κατασκευῆς
πρὸς τὸ δεῖξαι αἰρετώτερον τῶν καὶ τὴν σύγκρισιν λεγομένων·
ἴσως μὲν γὰρ πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ χρησίμῳ αἰρετὸν ἢ τὸ ἡδὺ ἢ τὸ ἀλυπον
ἢ τὸ πολυχρόνιον λόγῳ δεῖ· ἐν οἷς δὲ καὶ τὸ ἀγαθόν ἢ σύγκρισιν,
ταῦτα προδήλως τὸ αἰρετὸν ἔχει· τὸ γὰρ αἰρετὸν ἀγαθόν. ἢ ὁ τὸτό
ἐστὶ τὸ λεγόμενον διὰ τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τοιαύ-
την ἔχει τὴν σύγκρισιν," ἀλλὰ ἐπεὶ ἐνία τῶν καὶ σύγκρισιν λεγο-
μένων ὁ πάντως καὶ τὸ ἀπλῶς ἐμφαινόμενον ἔχει· ὁ γὰρ εἰ τὸ ἐνὶ
ὑπερέχον τινὸς πλείον ἐκείνου, καὶ διὰ τὸτο τὰ τρία τῶν δύο πλείω,
ἢ δὲ καὶ τὸ πολλὰ εἶναι τὰ τρία οἷον τε διὰ τὸ κειμένον τόπον δεικνύ-
ναι, ἀφελόντας αὐτὸ τὴν πρὸς τὰ δύο ὑπεροχὴν. ἀλλ' ἢ δὲ ἐπεὶ
πάν τὸ ληφθὲν μέγεθος, καὶ ἢ μικρόν, ὑπερέχει τινός, τὸ δὲ ὑπερέχον
τινὸς μείζον, ἢ δὲ, διότι μείζον, καὶ μέγα. διὰ τὸτο ὅν προσέθηκε
τὸ "ὅσα τοιαύτην ἔχει." τοιαύτην δὲ ἔχει τὴν σύγκρισιν τὸ αἰρε-
τώτερον ἄλλο ἄλλῃ δεικνύναι τι τῷ πολυχρονιωτέρῳ ἀγαθῷ, τῷ
βεβαιωτέρῳ, τοῖς τοιαύταις... ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις εἰ ἐπὶ πάν-
των ὑγιὲς τὸ μᾶλλον τι ὅν καὶ ἀπλῶς εἶναι. λέγεσθαι γὰρ καὶ γῆ γῆς
καυτοτέρα, ἢ ὅσα ἀπλῶς καύφη. id. ib.

περὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ μείζονος καὶ ὅλως τῶν ἐν συγκρίσει 119^a
παραδοχῆς ἡμῶν τὴς συγκριτικῆς τόπος ἐπὶ ὠρισμένῳ τινός (ἐπὶ γὰρ 12.
τὸ αἰρετὸν)... δεῖν φησὶ τὴς συγκριτικῆς τόπος, ὡς ἐδήλωσε τῇ
προδέσει τῇ περὶ τὸ μᾶλλον καὶ μείζον, ὡς καθολικωτέρως λαμ-
βάνειν· ἔτω γὰρ λαμβανόμενοι πρὸς πλείω χρήσιμοι ἔσονται, καὶ ὁ
μόνον πρὸς τὰ αἰρετά καὶ φευκτά, πρὸς ἃ νῦν αὐτοῖς κεχρήμεθα.
id. p. 142.

ἂν δὲ εἰπωμεν ἀντὶ τὸ φύσει ἀγαθόν τὸ φύσει τοιοῦτον τὸ 119^a
μὴ φύσει τοιοῦτον μᾶλλον τοιοῦτον, καθόλου τε ἐποιήσαμεν τὸν τόπον, 16.
καὶ χρηθὲς αὐτῷ πρὸς πάντα δυνήσόμεθα ἐν οἷς ἐστὶ τὸ φύσει καὶ τὸ
μὴ φύσει. id. p. 143.

τὸ τόπον τὸ λέγοντος, εἰ τὸ μὲν ἀγαθὸν τινὸς μείζον εἴη ἀγα- 119^a
θόν, τὸ δὲ ἀγαθόν μὲν εἴη μηδενὸς δὲ ἀγαθὸν μείζον, αἰρετώτερον 21.
τὸ ἀγαθὸν τινὸς μείζον. καὶ καθόλου ἐστὶν ὅτος ὅν ἐκτίθεσθαι· δυνά-
μεθα γὰρ δι' αὐτὸ καὶ θερμότερον ἄλλο ἄλλῃ ὅν δεικνύναι καὶ γλυ-
κύτερον καὶ ἄλλα μυρία, τῷ τὸ τοιοῦτο πολλοῖς ἐφαρμόζειν, καὶ μὴ
τοῖς αἰρετοῖς μόνοις. ἔοικε δὲ ἄλλος τις παρὰ τὴς εἰρημένης ὁ
τόπος ὅτος εἶναι, ἂν ἔτω τις αὐτὸ ἀκῆ· τὸ γὰρ θερμόν, εἰ τὸ
μᾶλλον θερμὸν θερμότερον, μᾶλλον θερμόν, καὶ τὸ τὸ μᾶλλον γλυ-
κέος· ὁμοίως καὶ ἐπὶ ψυχρῷ καὶ πικρῷ καὶ τῶν τοιούτων. id. ib.

τὸ γὰρ μᾶλλον τοιοῦτον καθολικωτέρως τὸ αἰρετώτερον, ἀρμό- 119^a
ζον καὶ ἐπὶ λευκῷ καὶ γλυκέος καὶ κακῷ καὶ τῶν τοιούτων. id. ib. 23.
δύνασθαι καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων εἰρημένης τόπον ὅτος μετενηνέχθαι, 119^a
τὸ "ἔτι εἰ τὸ ὁμοίως δεικνύναι φευκτόν." id. p. 144. 27.

ἴσως ὁ παραδέδωκε τὸτον τὸν τόπον ἐπὶ τῶν τὰ αἰρε- 119^a
τώτερα δεικνύντων τόπων, ὅτι μήτε τὸ αἰρετὸν ἀγαθὸν εἰς ἡν 28.
λόγος· τῶν γὰρ πολλαχῶς λεγομένων τὰ ἀγαθὰ καὶ αἰρετά.
id. ib.

εἰπὼν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν καθόλου προβλη- 119^a
μάτων, ὅσα τὸ συμβεβηκότος ἔχει ἢ ἀπλῶς τὴν ζητήσιν ἔχοντα 32.
ἢ συγκριτικὴν, τίνες ἀρμόσονται πρὸς αὐτὰ τόποι, νῦν περὶ μὲν τῶν
συγκριτικῶν προβλημάτων ἔκτι λέγει, δεικνύσιν δὲ πῶς οἷον τέ
ἐστὶ τοῖς παραδεδομένοις τοποῖς χρηθὲς καὶ πρὸς τὴν τῶν ἐπὶ μέρους
προβλημάτων κατασκευὴν τε καὶ ἀνασκευὴν... τῶν δὲ ἐμνη-
μόνευσεν, ὡς εἶπον, καὶ τὸ δευτέρῳ ἀρχόμενος, δι' ὧν εἶπεν (p. 109
α 1) "ἔτι δὲ πρὸς ἀμφοτέρω τὰ γένη τῶν προβλημάτων κοινὰ τὰ
καθόλου κατασκευαστικά καὶ ἀνασκευαστικά." νῦν δὲ σαφέστερον
ἐξεργάσεται. id. ib.

μάλιστα ἐπικαίρους καὶ κοινὰς φησιν εἶναι τόπους πρὸς τε τὰ 119^a
καθόλου καὶ τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα τὴς τε ἐκ τῶν ἀντικειμένων 36.
καὶ τῶν συσσίχων καὶ τῶν πτώσεων· ὁ γὰρ πάντα τὰ ἐπὶ μέρους οἷον
τε διὰ τῶν καθόλου δεδειχθαι, τῷ εἶναι τινα τῶν ἐπὶ μέρους καὶ καθ'
αὐτὰ ἀληθὲς τε καὶ ψευδὴ· διὸ δεῖ πρὸς αὐτὰ καὶ ἰδίῳ τινῶν τό-
πων... καὶ ἐπεὶ τετραχῶς λέγεσθαι τὰ ἀντικείμενα, ἐφ' ἐκάστῃ εἰδῆς
ἀντιθέσεως χωρὶς τῶν καὶ ἀντίφασιν ἀντικειμένων δεικνύσιν ὅτι ὁ
αὐτὸς τόπος ὁμοίως ἀρμόσει, καθόλου τε ὅντος τὸ προβλήματος καὶ
ἐν μέρει μεταφερόμενος ἐπὶ ταῦτα ἀπ' ἐκείνου. καὶ πρῶτόν γε ἐπὶ
τῶν ἐναντίων δεικνύσιν τὸτο. id. ib.

119b πάλιν ἐπεὶ τοῖς κτ' ἐρέουσιν καὶ ἔξιν ἀντικειμένους τοῖς ὅπως
1. ἐνεσι χρῆσθαι καὶ πρὸς τὰ καθόλου προβλήματα καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ μέ-
ρους, μόνον ἐμνημόνευσεν ὡς ἐν τοῖς πρώτοις εἰρηκῶς περὶ τῶ κα-
θόλου· ἐστὶ μὲν γὰρ καὶ ἔξιν καὶ ἐρέουσιν ἀντικείμενα αἰσθησις καὶ ἀναι-
σθησία. id. p. 145.

119b παρατίθεσθαι παραδείγματα καὶ τῶν κτ' πρὸς τι ἀντικειμένων...
3. ἔκτετι δὲ ἐμνημόνευσε τῶν κτ' κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀντικειμέ-
νων, ὅτι μὴδὲ ἔξιν ἐν μέρει ἀντίφασιν· τῷ γὰρ τι εἶναι τό τι μὴ
εἶναι ἔκ ἀντίκειναι. id. ib.

119b εἰπὼν περὶ τῶν ἀντικειμένων, καὶ δείξας πῶς ἐνεσι τοῖς αὐτοῖς
5. τοῖς καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου χρῆσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, πάλιν δεί-
κνυσι πῶς τῷ ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλη-
μάτων οἷον τε χρῆσθαι. πτώσεις μὲν γὰρ τὸ ἀδίκως, τὸ ἀδικόν· ζητη-
μένον δὲ ἐπὶ μέρους εἴ τι ἀδικόν ἀγαθόν, ἀπὸ τῶν πτώσεων ὅπως
ἀν ἐπιχειρήσῃ τις· εἴ τι τῶν ἀδίκως γινομένων ἀγαθόν, καὶ τι
ἀδικόν ἀγαθόν. εἰ δὲ καθόλου ἐζητεῖτο εἴ τὸ ἀδικόν ἀγαθόν, ἀπλῶς
ἀν ἐλαμβάνετο ἢ πτώσεις· εἰ τὸ ἀδίκως ἀγαθῶς, καὶ τὸ ἀδικόν
ἀγαθόν· ὁμοίον γὰρ ὡς ἐπὶ τῶ καθόλου τὸ καθόλου, ὅτω καὶ ἐπὶ τῶ
ἐπὶ μέρους τὸ ἐπὶ μέρους λαμβάνειν. ἐξῆς δὲ τὸν ἀπὸ τῶν συσσί-
χων τόπον δείκνυσιν ἐφαρμοζόντα τοῖς ἐπὶ μέρους. id. ib.

119b κοινότερον τῷ τῆς ἐπισήμης ὀνόματι ἀντὶ τῆς γνώσεως χρῆσθαι.
9. id. p. 146.

119b τὸ "τῶν ἄλλων" ἦτοι πρὸς τὰ παραδείγματα εἴρηκεν· ὅ γὰρ
15. μόνον ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἄλλα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἀν προχειρισώ-
μεθα, ἀληθές· τὸ ὅτι τὸ φθαρτικὸν αἰρετὸν αὐτὸ φευκτὸν εἶναι, καὶ
ὅ ἢ γένεσις τῶν κακῶν καὶ αὐτὸ κακόν, ἔκ ἐπὶ ἐπισήμης μόνον ἢ
ἐπὶ τῶν ἄλλων λέγει τῶν παρεπομένων ταῖς γενέσεσι καὶ ταῖς φθο-
ραῖς, οἷον τῶν ποιητικῶν, τῶν χρήσεων, τῶν λήψεων. id. ib.

119b καὶ οἱ ἀπὸ τῶ μάλλον καὶ ἥττον καὶ ἀπὸ τῶ ὁμοίως παραδεδο-
17. μένοι τόποι, ὁ μὲν ἐκ τῶ μάλλον ἀνασκευαστικὸς μόνον (εἰ γὰρ τὸ
μάλλον τι ὄν μὴ ἔξιν, ὅθεν ἀν τὸ ἥττον ὄν εἴη), ὁ δὲ ἐκ τῶ ἥττον
κατασκευαστικὸς· εἰ γὰρ τὸ ἥττον τι ὄν ἔστι, καὶ τὸ μάλλον τὸ αὐτὸ
εἴη ἀν. καὶ ὁ ἀπὸ τῶ ὁμοίως ὅπως πρὸς ἀμφω χρήσιμος, καὶ πρὸς
κατασκευὴν καὶ ἀνασκευὴν. id. ib.

119b φησὶ καὶ τέτρες τῶς τόπους ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους
24. προβλημάτων τὸ πιθανὸν ἔχειν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου, ἔκτετι δὲ
τῆς διαφορᾶς αὐτῶν μνημονεύει, ἣν ὅτε τὴν παράδοσιν αὐτῶν
ἐποιεῖτο ἐξέθετο, εἰπὼν ἐν περὶ δύο λέγεσθαι ἢ δύο περὶ ἑνὸς ἢ
δύο περὶ δύο· φθάνει γὰρ ἐνὶ χρῆσθαι. χρῆσθαι μέντοι παραδείγματι
ἐν ᾧ ἐν περὶ δύο λέγεσθαι... πάλιν δὲ καὶ ἐπὶ τέττων τῶν μὲν καθόλου
ὅ ἢ μνημονεύει, ὡς εἰρηκῶς ἤδη περὶ αὐτῶν, δείκνυσιν δὲ τὴν τῶν
ἐπὶ μέρους ἐν αὐτοῖς ὁμοιότητα. id. p. 147.

119b τί δὲ ἐστὶ τὸ ἐξ ἄλλου γένους, αὐτὸς διὰ τῶ παραδείγματος
31. ἐδήλωσεν εἰπὼν (γ. 19) "οἷον εἰ μάλλον μὲν ἐπισήμη τις ἀγαθὸν ἢ
ἡδονή, μὴδεμία δὲ ἐπισήμη ἀγαθόν, ὅθεν ἀν ἡδονή εἴη." ἄλλο γὰρ
γένος ἢ ἐπισήμη καὶ ἄλλο ἢ ἡδονή. id. ib.

119b τὸ δὲ ὑπ' αὐτῶ εἰρημένον εἴη ἀν ἴσον τῷ, εἰ εἴη τὸ πρόβλημα
32. εἴ τις ἐπισήμη ἀγαθόν, ὁ ἴσον ἀν εἴη τῷ εἴ τις ἀρετὴ ἀγαθόν,

ἀν δειχθῇ ὅτι ἡ μάστις ἐπισήμη, τέτρες ἢ μάστις ἀρετὴ, μὴ
ἔξιν ἀγαθόν, ὅθεν ἀν ἄλλη τις ἀρετὴ ἀγαθόν εἴη. id. p. 148.

τίς ἐστὶν ὁ ἐξ ὑποθέσεως τόπος, ἐδήλωσεν προδίδας "ὁμοίως
ἀξιόσαντα, εἰ ἐνὶ, καὶ πᾶσιν ὁμοίως ὑπάρχειν." καὶ γὰρ κατασκευα-
35. στικός καὶ ἀνασκευαστικός ὅπως ὁ ἐξ ὑποθέσεως τόπος. id. ib.

ἀδιορίστου ὄντος τῶ προβλήματος, καὶ τὰ αὐτὰ ἐστὶ περὶ τῶν
ἐπὶ μέρους προβλημάτων. τὰ μὲν γὰρ ἀπλῶς καὶ ἀδιορίστως λέγεσθαι,
τὰ δὲ μὲν διορισμῷ τινὸς ἢ καὶ πλείονων. δείκνυσιν ὅτι πῶς μὲν τὰ
ἀδιορίστα ἐπὶ μέρους ἀνασκευάζειν οἷον τε πῶς δὲ τὰ διωρισμένα,
καὶ τέττων πῶς μὲν τὰ ἥττον πῶς δὲ τὰ μάλλον, καὶ ὅτι τὰ ἀδιορίστα
κατασκευαζήναι ῥᾶν ἢ ἀνασκευαζήναι. εἰκότως δὲ ἐν τοῖς περὶ
τῶ συμβεβηκότος λεγομένοις καὶ περὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων
διέξεισιν· ὡς γὰρ ἡδὴ πλεονάκις ἐρρήθη, ἐν μόνῳ τῷ συμβεβηκότι
μάστις τὰ ἐπὶ μέρους ἐστὶ προβλήματα. id. ib.

αὐτὸ μὲν ἐπὶ μέρους ἀδιορίστοι, καὶ διότι ὅ διώριζαι πότερον
διὰ τὸ καθόλου ἢ καθ' αὐτὰς τιθέασιν τὸ ἐν μέρει. διωρισμένας δὲ
ἐπὶ μέρους λέγει τὴν τε λέγουσαν τίς μὲν ἡδονὴ ἀγαθόν τίς δὲ ὅ, καὶ
τὴν θεωρητικὴν ἡδονὴν μόνον ἀγαθόν. ὅσων δὲ διαφορῶν τέττων
ἐν ταῖς ἐπὶ μέρους, πρῶτον μὲν περὶ τῆς ἀδιορίστου ἐπὶ μέρους τὸν λό-
20 γον ποιεῖσθαι, καὶ φησὶ τὴν τοιαύτην ἐπὶ μέρους ἀνασκευάζεσθαι μὲν
μοναχῶς κατασκευάζεσθαι δὲ διχῶς... εἰ δὲ διωρισμένον εἴη τὸ
πρόβλημα, ὁ θέσιν εἶπε, καὶ εἰ εἴη ὁ διορισμὸς τοῖστος ἐν τῷ προ-
βλήματι εἰ τίς μὲν ἡδονὴ ἀγαθόν τίς δὲ ὅ. δοκεῖ δὲ μοι τὸ "τίς
δὲ ὅ" προσθεῖσθαι ὅπως ὡς πάντως ὀφείλον ἐν τῇ προτάσει κεῖσθαι,
ἀλλ' ὡς δηλωτικὸν ὅ τῶ τὴν ἐπὶ μέρους μὴ εἶναι καθ' αὐτὴν ἀληθῆ
μόνον ἀλλὰ διὰ τὴν καθόλου ὑφ' ἣν ἔστι, μὴδὲ ἀδιορίστως· καὶ γὰρ εἰ
εἴεν δύο προτάσεις κεῖμεναι, ἔκτετι ἢ μία πρότασις διχῶς ἀναιρε-
θήσεσθαι, ἀλλὰ δύο εἶσαι ὑπὸ δύο, ἢ μὲν καταφατικὴ ὑπὸ τῆς κα-
θόλου καταφατικῆς, ἢ δὲ ἀποφατικὴ ὑπὸ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς.
διχῶς δὲ, φησὶν, ἐνδέχεσθαι τὴν ὅτω διωρισμένην ἐπὶ μέρους ἀναιρεῖσθαι.
id. p. 149.

ἀλλὰ καὶ εἰ κείμενον εἴη τρεῖς μόνους τάσδε τινὰς ἀρετὰς
ἐπισήμης εἶναι, πενταχῶς ἀν ἀναιροῖτο καὶ τὸν ὑψηλόμενον τρώ-
πον· καὶ γὰρ διὰ τῶ πᾶσα καὶ διὰ τῶ ὑδεμία καὶ διὰ τῶ πλείους καὶ διὰ
τῶ ἐλάττω καὶ δι' αὐτῶ ὅ καὶ αὐτὸ αἱ τρεῖς, αἱ ἦσαν ὀνομασμέναι
ἐν τῷ προβλήματι. περὶ τέττων καὶ Θεόφρατος ἐπὶ τέλει τῶ περὶ
Καταφάσεως δοκεῖ πεποιθῆσθαι λόγον. id. p. 150.

ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ ἤξει περὶ τῶν καθόλου προβλημάτων, ...
ὅπως ὅτω φησὶ δεῖν ποιεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει προβλημάτων· τῶτο
γὰρ εἶπε διὰ τῶ "ἐν οἷς ὑπάρχειν τι ἢ μὴ εἶρησθαι." id. ib.

ἦν καὶ τῶτο ἐπὶ τῶν καθόλου προβλημάτων εἰρημένον ἐν τῷ
δευτέρῳ... ἐστὶ δὲ ὅ πολὺ διαφέρων ὅπως τῶ πρὸ αὐτῶ, πλὴν
ὅτι ὅπως μὲν τῶ γένους τὴν διαίρεσιν εἰς εἶδη πρῶτον ἤξει ποιεῖσθαι,
εἰθ' ὅπως ἐπὶ τὰ εἶδη τῇ τάξει προϊόντας ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα ἐρ-
χεσθαι· ὁ δὲ πρὸ τέττων, εἰ καὶ μὴ γένος ἦν τὸ λαμβανόμενον, κοινὸν
δὲ τι, ἤξει ἐπιβλέπειν εὐθύς ἐπὶ τὰ ὑπ' αὐτῶ άτομα. id. ib.

δοκεῖ μέντοι αὐτὸς διὰ τῶν παραδειγμάτων τῶν καθόλου προ-
βλημάτων ἄλλ' ὅ τῶν ἐπὶ μέρους ἔτι μνημονεύειν. id. p. 151.

120⁶ Παραδὸς διὰ τῶ δευτέρου τε καὶ τρίτου τῆς τοπικῆς πραγμα-
 12¹² τείας τὸς τόπου δι' ὧν οἷόν τε πρὸς τὰ ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος
 προβλήματα ἐπιχειρεῖν κατασκευαστικῶς τε καὶ ἀνασκευαστικῶς,
 εἴτε ἀπλῶς, πότερον ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει τὸ συμβεβηκὸς τῷ
 ὑποκειμένῳ ζητοῖτο, εἴτε καὶ συγκριτικῶς πρὸς ἄλλο, ἐπειδὴ καὶ τὰ 5
 συγκριτικά προβλήματα ὑπῆγετο τοῖς ἀπὸ τῆ συμβεβηκότος,
 ἐξῆς περὶ τῶν ἄλλων γενῶν τῶν προβλημάτων ποιεῖται τὸν λόγον.
 ἔστι δὲ τὰ τε ἀπὸ τῆ γενέσεως καὶ τὰ ἀπὸ τῆ ἰδίας καὶ τὰ ἀπὸ τῆ ὀρι-
 σμῶ· ἐν γὰρ τούτοις τοῖς γενέσει τὰ διαλεκτικά πάντα προβλή-
 ματα... παραδίδωσι δὲ καὶ πρὸς τὰς κατασκευὰς τε καὶ ἀνα- 10
 σκευὰς τῶν ἐν τούτοις τοῖς γενέσει προβλημάτων τόπου οικείας, καὶ
 πρῶτόν γε τὸς πρὸς τὰ γενικά προβλήματα, ἐπεὶ μὲν τὸ συμβε-
 βηκὸς κοινότερον τῶν ἄλλων τὸ γένος· τὸ μὲν γὰρ συμβεβηκὸς κοι-
 νότατον καὶ ἀπλῆστατον τῶν προβλημάτων· ἐν γὰρ ὑπάρχει μόνη
 τῷ τῷ εἶναι, ταῦτα δὲ, τό τε γένος καὶ τὸ ἴδιον καὶ ὁ ὀρισμός, ἐν 15
 ποῖα μὲν ὑπάρχει πάντα... συντάσσει δὲ τοῖς ἀπὸ τῆ γενέσεως προ-
 βλήμασι καὶ τὸ ἀπὸ τῶν διαφορῶν, ὡς εἶπε καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, διὰ
 τὴν διαφορὰν ἔσαν ἐν τῇ ὑπόστασι τῆ πράγματος ἢ ἐξὶ διαφορὰς,
 ὥσπερ καὶ τὸ γένος, κοινὴν καὶ αὐτὴν εἶναι καὶ ἐπὶ πλείον ὁμοίως τῷ
 γένει. ὑπάγοιτο δ' ἂν τοῖς γενικοῖς προβλήμασι καὶ τὰ ἀπὸ τῶν 20
 εἰδῶν προβλήματα, εἴ τινα εἴη, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ πλείονων τε
 καὶ ἐν τῷ τί ἐστιν. id. p. 152.

διδάξαι περὶ τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων, ἐν οἷς ἀναγ-
 καῖον ἦν μόνον δεῖξαι ὅτι ὑπάρχει τόδε τῷδε, ὡς τόπος καὶ ὡς
 ἀπλῆστερος τῶν περὶ γενῶν καὶ ἰδίων προέταξε. cod. Reg. 1845 25
 in marg.

120⁶ λέγει ὀλιγάκις περὶ τῶν ἀπὸ γενέσεως καὶ ἰδίας καὶ ὀρισμῶ προ-
 13¹³ βλημάτων γίνεσθαι τὸν λόγον τοῖς διαλεκτικοῖς· τὰ γὰρ πλείστα τῶν
 διαλεκτικῶν προβλημάτων περὶ συμβεβηκότος τινὸς τὴν ζήτησιν
 ἔχει. Alexander p. 153.

120⁶ ἔτω καὶ Πλάτων ἐπεχείρησεν ἐν Φιλήβῳ, λαβὼν ἡδεῖ μὲν
 19¹⁹ τὸν ἀκολασαίνοντα, ἡδεῖ δὲ καὶ τὸν σωφρονέντα, ἡδεῖ δ' αὖ καὶ
 τὸν ἀνοηταίνοντα καὶ ἀνοήτων δοξῶν καὶ ἐλπίδων μεσόν· οἷς ἐπήνεγ-
 κεν ὅτι ἀνόητος ἂν φαίνοιτο ἐνόηκας ἀνομοίας αὐτὰς ἔτῳ αὐταῖς
 ἔσας εἰς ἓν γένος συνάγων τὸ ἀγαθόν. id. ib.

120⁶ ἔτω δειχθήσεθαι μῆτε τὸ λευκὸν γένος ὃν τῆς χιόνος, μῆτε ἡ
 22²² κίνησις ἢ ἡ αὐτοκίνησις τῆς ψυχῆς, ὡς δοκεῖ Πλάτωνι. id. ib.

120⁶ τὸ "ἔτε ἡ ψυχὴ ὅπερ κινούμενον" εἴη ἂν λέγων ἀντὶ τῆ ὅπερ
 24²⁴ κίνησις. id. p. 154.

120⁶ διαφέροι δ' ἂν ἔτος ὁ τόπος τῆ πρὸ αὐτῆς, ὅτι δι' ἐκείνη μὲν 40
 26²⁶ ἐδείκνυτο τὸ ὑποκείμενον μὴ ὃν ὅπερ τὸ κατηγορούμενον, ἐν τούτῳ
 δὲ ἔμπαλιν τὸ κατηγορούμενον μὴ σημαῖνον τί ἐστι τὸ ὑποκείμε-
 νον. id. ib.

120⁶ ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις πῶς ἢ τῇ χιόνι τὸ λευκὸν ἢ τῇ ψυχῇ τὸ
 32³² αὐτοκίνητον οἷόν τε ὑπάρχειν τε καὶ μὴ καὶ τὸς ἀεικίνητον τιθεμέ- 45
 νος τὴν ψυχὴν. ἢ ὅ τούτοις αὐτὰ λέγει οἷα τε ὑπάρχειν τε καὶ μὴ,
 ἀλλὰ καθόλου τε καὶ ἀπλῶς πάσῃ ὑπόστασι ὑπάρχει· εἰ γὰρ τούτοις ὡς
 εἶδεσι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἂν ὑποστασὶς δεοῖ αὐτὰ, αἷς ὑπάρχει ὡς εἶδε-

σιν, ὑπάρχειν· εἰ δὲ ἔστιν αἷς οἷα τε ἔστιν ὑπάρχειν τε καὶ μὴ, ἔκ
 ὄντα ἐκείνων γένη, ὅδ' ἂν τούτων εἴη τῶν ἐκείνοις ὄντων ἀνάλογον.
 ὥσπερ δὲ τὸ λευκὸν ὑπάρχον τισὶν ὑποστασὶς οἷόν τε ὑπάρχειν τε καὶ
 μὴ, ἔτω καὶ αὐτοκίνησις· τὰ γὰρ ζῶα αὐτοκίνητα ὄντα ἔκ ἀεὶ
 κινεῖται. ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ μηδὲν τῶν οἷων τέ τισιν
 ὑπάρχειν τε καὶ μὴ γένος τινῶν οἷς ὑπάρχει εἶναι δύνασθαι, εἰ καὶ
 τισιν αὐτῶν ἔτῳ ὑπάρχει ὡς εἶναι αὐτῶν ἀχώριστον. id. ib.

διὰ ταῦτα ὅδὲ τῆς ψυχῆς ἡ κίνησις ἂν εἴη γένος, εἴγε ἡ μὲν 121^a
 ψυχὴ ὑπόστασις, ἡ δὲ κίνησις ἔκ ὑπόστασις ἀλλ' ἢ πάθος τι καὶ ποιότης ἢ 1.
 πρὸς τι ἢ ποσόν. ἀλλ' ὅδὲ τῆς ἐπιστήμης τὸ ἀγαθὸν ἂν εἴη γένος,
 ἢ τὸ καλόν, εἴγε τὸ μὲν καλὸν ποῖον, ἢ δὲ ἐπιστήμη τῶν πρὸς τι.
 ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις πῶς ἢ ἐπιστήμη γένος ἔσαι γεωμετρίας καὶ
 μουσικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, εἴγε ἡ μὲν ἐπιστήμη πρὸς τι,
 ἐκείνη δὲ ποιότητες. ἢ ὅδὲν κωλύει τὴν ἐπιστήμην καὶ ποιότητα
 εἶναι, ἔστιν ἔσαν καὶ πρὸς τι, καὶ εἶναι αὐτὴν καθὸ ποιότητος ἐξὶ γένος
 τῶν προειρημένων. id. p. 155.

οἷον ἂν λέγοι τις τῶ ὄντος γένος τὸ τί ἦν εἶναι, ἢ τῶ ἑνός· τὸ 121^a
 γὰρ τούτων τινὸς ἀποδοθὲν ὡς γένος πάντως ἐπιδέξεται τὸν τε τῶ ὄν- 12.
 τος λόγον καὶ τὸν τῶ ἑνός· πᾶν γὰρ τὸ ἐν ὑπάρχει ὃν καὶ ὃν καὶ ἐν ἐστιν.
 ἔτω δεικνύοις ἂν ὅτι μὴ καλῶς τὸ τί οἱ ἀπὸ τῆς Στοῆς γένος τῶ
 ὄντος τίθενται· εἰ γὰρ τι, ὁ λόγος ὅτι καὶ ὄν, εἰ δὲ ὄν, τὸν τῶ ὄντος
 ἀναδέχοιτο ἂν λόγον. ἀλλ' ἐκείνοι νομοθετήσαντες αὐτοῖς τὸ ὄν καὶ
 σωμάτων μόνων λέγεσθαι διαφεύγοιεν ἂν τὸ ἡπορημένον· διὰ τούτο
 γὰρ τὸ τί γενικώτερον αὐτῶ φασὶν εἶναι, κατηγορούμενον ὅ καὶ σω- 25
 μάτων μόνων ἀλλὰ καὶ ἀσωμάτων. ἀλλ' ἐπεὶ γενικώτατον τὸ
 τί, εἴη ἂν ὑπ' αὐτῶ καὶ τὸ ἔν. ἀλλ' ἔστι καὶ τῶ τινὸς αὐτῶ τὸ ἐν
 κατηγορησά· ὥστε ὁ γένος τὸ τί τῶ ἑνός, ἐπιδεχόμενον αὐτῶ τὸν
 λόγον. id. ib.

ἂν δὴ τι ὡς γένος τινὸς ἀποδοθῇ, ζητητέον εἰ τούτο ὅ τὸ γένος 121^a
 30 ἀπεδόθη, μῆτε καὶ τὴν πρώτην διαίρεσιν ἐξὶ τῶ ἀποδομένου γέ- 30.
 νος μῆτε τινὸς τῶν εἰδῶν αὐτῶ μετέχει· ἂν γὰρ ἔτῳ ἔχη, ἀδύ-
 νατον αὐτῶ γένος εἶναι τὸ ἀποδομένον. οἷον εἰ λέγοι τις τὴν ἡδο-
 νὴν ἐν γένει εἶναι τῇ κινήσει, ἐπεὶ μὴ καὶ τὴν πρώτην διαίρεσιν τῆς
 κινήσεως ἐστιν ἡ ἡδονή (διαίρειται γὰρ προσεχῶς ἡ κίνησις εἰς τε τὴν
 35 καὶ τόπον καὶ εἰς τὴν καὶ ποσόν καὶ εἰς τὴν καὶ ποιότητα καὶ εἰς τὴν
 κατ' ὑπόστασιν, ἀλλ' ἔκ εἰς ἡδονήν), δεῖ τὴν ἡδονήν, εἰ ἔστιν ὑπὸ τὸ γέ-
 νος τὴν κίνησιν, τούτων τινὸς μετέχειν τῶν εἰδῶν τῆς κινήσεως...
 κοινότερον δὲ νῦν εἶδη τῆς κινήσεως λέγονται ἂν τὰ εἰρημένα· ὅ γὰρ
 γένος ἡ κίνησις, ἀλλὰ τῶν πολλαχῶς λεγομένων. id. p. 156.

εἰπὼν ὅτι μὴ εἶδος ἡ ἡδονή τῆς κινήσεως, προσέθηκεν ὅτι 121^a
 36³⁶ ἀλλ' ὅδὲ τῶν ἀτόπων τι τῶν ὑπὸ τὴν κίνησιν ἡ ἡδονή· ὑπὸ γὰρ τὰ
 εἶδη τῆς κινήσεως τὰ ἄτομα τὰ ἐν αὐτῇ. εἰπὼν δὲ ὅδὲ τῶν ἀτό-
 μων, ἐκ παραλλήλου εἶπε τὸ "ὅδὲ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως
 ὄντων." πάντα γὰρ τὰ ἐν κινήσει ἄτομα. id. p. 157.

δοξεῖ δὲ ὁ τόπος ἔτος ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ 121^a
 τῷ "ἔτι εἰ κατὰ τινος τὸ εἶδος ἀποδοθὲν ἀληθεύει," τὸ δὲ γένος μὴ, 1.
 καὶ μάλιστα ἐπεὶ καὶ τῷ αὐτῷ παραδείγματι ἐπ' ἀμφοτέρων κέ-
 χρηται. ὅ μὴν ἀλλ' εἴη ἂν τις αὐτῶν διαφορὰ· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶ πρώτῳ

ρήθέντος τόπου ὃ τῷ ἐπὶ πλέον λέγεσθαι τὸ εἶδος τῷ γένει ἀνήρητο τὸ γένος, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐφ' ὧν τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος· δύνασθαι δὲ ἐπὶ πλείονων μὴ λέγεσθαι τὸ ἀποδοθέν τινας ὡς γένος, μὴ μέντοι καὶ πάντων κατηγορεῖσθαι καθ' ὧν καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ κατ' ἄλλων τινῶν... διὸ καὶ οἰκειότερον ἂν εἴη τῷ τόπῳ μᾶλλον τὸ 5 τῷ ὄντος καὶ τῷ δοξαζέσθαι παράδειγμα· ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ δοξαζόν, εἴ γε καὶ κατ' ὧν ὄντων πάντων καὶ τῶν μὴ ὄντων. εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ ὄντα δοξαζά, ἐκείναι ἂν εἴη τὰ τὸ πᾶσι τὸ παράδειγμα οἰκεῖον. id. ib.

121 b ἐκάτερον γὰρ αὐτῶν τῷ πᾶσι τοῖς ὕπτι παρέπεσθαι ἐπ' ἴσων 7. κατηγορεῖσθαι. id. ib.

121 b ὁ τόπος, εἰ τὸ ἀποδοθέν τινας ὡς γένος τῶν ὁμοειδῶν αὐτῷ 15 καὶ ἀδιαφόρων κατ' εἶδος μὴ εἴη γένος, ὅδ' ἂν τῷ, ὃ ἀπεδόθη ὡς γένος, εἴη γένος· πάντα γὰρ τὰ ἀδιαφόρα κατ' εἶδος ἀλλήλοις ὑπὸ ταῦτ' ἔστι γένος... δεῖ δ' ἐν ἀτόμοις εἶδεσι ζητεῖν τὸ εἰρημένον εἰ ἔστιν, ἐπεὶ ἐπὶ γε τῶν ὡς γενῶν εἰδῶν ὅθεν κωλύει τινος τῶν 20 ὑπὸ τῷ εἶδος γένος τι ληφθῆναι μὴ πάντων ὅν τῶν ὁμοειδῶν αὐτῷ γένος... εἴη δ' ἂν ὅτος ὁ τόπος ὑπὸ τῷ πρῶτον τῷ εἰρημένον ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ, δι' ὃ ἡγεῖται ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάντα τὰ συγγενῆ τῷ ζῷ, ὧν γένος ἀπεδόθη... ἢ ἐκεῖ μὴ ἀπλῶς ἀποδοθέντος τῷ γένος ὡς πᾶσιν ὑπάρχοντος, ἡγεῖται ἐπὶ τὰ ὁμοειδῆ βλέπειν, εἰ τι 25 αὐτῶν μὴ ὑπάρχοι· ἐνταῦθα δὲ εἰ καὶ ἀφορίσας τινὰ τῶν ἐκ τῷ αὐτῷ εἶδος καὶ χωρίσας ἐκείνων γένος λέγοι τῶν τῷ ἀποδοθέντων, ἀξιοῖ δεῖξαντας καὶ τὰλλα καθ' ὧν ὃ κατηγορεῖται τὸ ἀποδοθέν γένος ὁμοειδῆ τοῖς ὧν ἀποδέδωκε τὸ γένος, ὅπως τὸ γένος ἀνα- 30 ρεῖν... ἀνασκευάζειν μὴ ὅπως ἔστιν, κατασκευάζειν δὲ δεῖξαντας ἑνός τινος τῶν ὁμοειδῶν τὸ ἀποδοθέν γένος· εἰ γὰρ ἑνός, ἀνάγκη καὶ πάντων. id. ib.

121 b ἐπεὶ μὴ δοκεῖ δύνασθαι τῷ αὐτῷ γένει εἶναι δύο, εἰ μὴ εἴη τὸ 24. ἕτερον αὐτῶν ὑπὸ τῷ ἑτερον. id. p. 158.

121 b πρὸς τὴν ἔντασιν πρῶτον μὴ λέγει ὅτι μὴ ὁμολογούμενον ἐστὶ 32. τὴν φρόνησιν ἐπισήμην εἶναι· εἰ γὰρ ἐστὶ περὶ τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα, ὅκα ἂν εἴη ἐπισήμη ἢ φρόνησις. εἰτά φη- σιν ὅτι εἰ καὶ συγχωρηθεῖν εἶναι τι ἐν δύο γένεσι μὴ ὕπ' ἄλ- ληλα· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἢ φρόνησις ἀρετὴ ὅσα συγχωρεῖται ἐπισήμη εἶναι, ἀλλ' ἢ γε σοφία ὑπ' ἄμφω ἐστίν· καὶ γὰρ ἀρετὴ καὶ ἐπισήμη 35 ὅκα ἔστιν ὑπ' ἄλληλα. id. ib.

122 a φθάνει τὸν τόπον τῷτον προειρηκέναι δι' ὧν εἶπε (p. 121 a 10) 7. "πάλιν εἰ ἀνάγκη ἢ ἐνδέχεται τῷ τεθέντος ἐν τῷ γένει μετέχειν τὸ γένος." πρόσκειται δὲ ἐν τῷ τῷ καὶ τῶν ἐπαναβεβηκότων τι τῷ ἀποδοθέντος ὡς γένος. δοκεῖ δὲ καὶ ἔξωθεν παρεμβεβληθῆσθαι ὁ τόπος 40 ὅτος· τὰ γὰρ ἐπιφερόμενα ἀκόλουθα ἐστὶ τῷ πρὸ τῷ εἰρημένῳ τόπῳ τῷ "σκοπεῖν δὲ καὶ τὸ γένος τῷ ἀποδοθέντος γένος." εἰπὼν γὰρ δι' ἐκείναι τὴν ἀνασκευὴν τῷ γένος, πῶς ἂν γένοιτο λαμβανομένων τῶν τῷ ἀποδοθέντος γένος ὡς γενῶν, ἔξῃς ἐπιφέρει, δεικνύς πῶς οἷον τε δι' αὐτῶν τῶν πάλιν κατασκευάζειν ὅτι τὸ ἀποδοθέν 45 ἐστὶ γένος. id. p. 159.

122 a ὅτι τῷ ὅπως ἔχει, δι' ἐπαγωγῆς φησὶ δεῖν δεικνύναι· 19. ὅδαμὲν γὰρ διαφωνῶν εὐρεθήσεσθαι. id. p. 160.

τὸ "μᾶλλον" προσέθηκεν, ὅτι μὴ ἐστὶν ἀπλῶς ποιὸν ἢ δια- 122 b φορά· ἢ γὰρ ἐν ὕψει διαφορά· περὶ ὕψους μὴ τὸ ποιὸν ἀφορίζει, ὃ 17. μὴ ποιὸν ἐστὶν ἀλλὰ ὕψος. λέγοι δ' ἂν διαφοράν ποιὸν τὴν χωρὶς τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῇ ὕψους ὑπολαμβάνομένην. id. p. 162.

ὁμοίως ἀμαρτάνει, φησὶ, καὶ ὁ τὴν διαφοράν ὡς εἶδος ἐν τῷ 122 b γένει τίθεις, ὃ ἐστὶ διαιρετικὴ ἢ διαφορά. id. ib. 18.

τὸ "ὥστε ὅθεν τὸ περιττὸν εἶδος ἂν εἴη ἀλλὰ διαφορά, ἐπεὶ δὲ ὃ 122 b μετέχει τῷ γένει" δοκεῖ μὴ ἐμπαλιν εἰρηάζεσθαι· ὃ γὰρ διότι ὃ μετέχει, 23. διὰ τῷ διαφορά, ἀλλὰ διότι διαφορά, διὰ τῷ ὅθεν μετέχει τῷ γένει· γνωριμώτερον γὰρ τὸ διαφοράν αὐτὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ μετέχειν τῷ ἀριθμῷ. ἔτι καὶ αὐτὸς ὡς ὁμολογούμενον τὸ διαφοράν αὐτὸ εἶναι λαβῶν, προσέθηκε τὸ "ὃ δοκεῖ δὲ μετέχειν ἢ διαφορά τῷ γέ- 10 νει." id. ib.

ὅπως ἀμαρτάνει ὁ τῇ συνάφει γένος τὴν συνοχὴν ἀποδι- 122 b δός· εἶδος γὰρ τῇ συνάφει ἢ συνοχῇ· ὃ γὰρ πᾶν τὸ συναπτόμενον 25 συνέχει. id. ib.

εἶπε τὸ "ἀκρίτως" ἀντὶ τῷ ὅτι ἐκρίτως μὴ κινεῖται, ὃ μὴ καὶ 122 b ἀκρίτως. εἰ ὅν τινά ἐστιν ὅτι ἐκρίτως καὶ τόπον μεταβάλλοντα, ἐστὶ 33. δὲ τινὰ καὶ ἐκρίτως τῷ ποιῶντα, καὶ τόπον μεταβάλλοντα, ὡς τὰ βαδίζοντα, εἴη ἂν ἐπὶ πλέον ἢ καὶ τόπον κίνησις, ὃ πᾶσα δὲ ἢ καὶ τόπον κίνησις φορά. συμβαίνει μὴ ὅν καὶ τῇ τῷ ποιῶντας τὸ ἐπ' ἔλαττον λεγόμενον τῷ ἐπὶ πλέον λεγόμενον γένος λέγειν· ὃ μὴ ἀλλὰ καὶ διαφέρει ἂν ὅτος ὁ τόπος ἐκείναι, ὅτι τὸ εἶδος αὐτῷ 35 ὃ εἶδος ἐστὶ, γένος ἀποδοθέντων δεικνύσιν, ὃ πλείον ἐστὶ τῷ ἐπ' ἔλαττον λέγεσθαι. Πλάτωνος δὲ ἐμνημόνευσεν ὑπὲρ τῷ ἐνδοξότε- ρον ποιῆσαι τὸν τόπον καὶ τὸ χρησίμον ἐνδείξασθαι αὐτῷ, ὡς καὶ ἐνδό- ξων τινῶν καὶ τῷ εὐθύνας δυναμένων. ἔλαθε δὲ καὶ ἐαυτὸν εὐθύ- νων· ἐν γὰρ τῷ πέμπτῳ τῇ Φυσικῇ (p. 226 a 32), εἰπὼν ἀνώ- 40 νυμον εἶναι τὴν καὶ τόπον κίνησιν, φοράν αὐτὴν ὀνομάζει. id. ib.

ὁ γὰρ τῷ ποιῶν ἀμαρτάνει, καθὼς τὸ ἐπὶ πλέον λεγόμενον 122 b ὑποτάσσει τῷ ἐπ' ἔλαττον λεγόμενον· ἐπὶ πλέον γὰρ ἢ διαφορά τῷ 37. εἶδος. καὶ λαμβάνεται ἢ διαφορά ὡς ἢ συναμφοτέρον, ὅπως ἀμαρτάνει ὁ τῷ ἀθανάτῳ κατηγορῶν τὸν θεόν (διαφορά μὴ γὰρ τὸ ἀθάνατον, εἶδος δὲ ὁ θεός, καὶ ἐπὶ πλέον τὸ ἀθάνατον, εἴγε μὴ πᾶν τὸ ἀθάνατον θεός) καὶ ὁ τῷ λογικῷ τὸν ἄνθρωπον. "συμβήσεται γὰρ 45 ἐπ' ἴσης ἢ ἐπὶ πλέον τὸ εἶδος λέγεσθαι." τῷ εἶπεν ὅτι τὸ γένος ἐπ' ἴσης ποτὲ λέγειται τῷ εἶδει, ἀλλ' ὅτι πᾶν τὸ κατηγορούμενον τινας ἀληθῶς ἢ ἐπ' ἴσης ἐστὶν αὐτῷ ἢ ἐπὶ πλέον. εἰ ὅν καὶ τὸ εἶδος τῇ διαφοράς τις κατηγορεῖ, λέγοι ἂν ἢ ἐπ' ἴσης ἢ ἐπὶ πλέον εἶναι τὸ εἶδος τῇ διαφοράς. ἔχει δὲ ὅτι ὅπως· ἢ γὰρ διαφορά ἢ ἐπ' ἴσης ἐστὶ τῷ εἶδει ὃ κατηγορεῖται, ὅταν ἢ ἰδίως καὶ προσεχῶς εἰδοποιῶσα ληφθῇ τὸ εἶδος. ὅπως τὸ πεζὸν εἰδοποιῶς ὅσα διαφορά τῷ πεζῷ ζῷ (εἶδος γὰρ τῷ τῷ ζῷ) ἐπ' ἴσης ἐστὶν αὐτῷ. ἢ ὅν ἐπ' ἴσης, ὡς τὸ πτηνόν, ἢ ἐπὶ πλέον, ὡς τὸ ἀνθρώπου τὸ δῖον ἢ τὸ λογικόν· εἴη 50 γὰρ ἂν ἐπ' ἴσης τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν, εἰ διαφορά καὶ τῷ. id. p. 163.

φανερῶς ἀμαρτάνει καὶ ὁ τῷ γένει τὴν διαφοράν κατηγορῶν· 123 a ἐπ' ἔλαττον γὰρ ἢ διαφορά τῷ γένει, καὶ ἔτι ὅθεν τὸ γένος τῇ δια- 1.

φορᾶς τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, καίτοι ὅσως ὑπ' αὐτό· εἰ δὲ τὸτο, πολὺ ἂν ἐπ' ἐλάττω ἢ διαφορὰ τῷ γένους. ἀντέφραψε δὲ ἀμφοτέρως τὸς τόπους τὸς πρώτως ἀποδοθέντας. id. ib.

123^a ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις τίνι διαφέρει τῷ τ' γένους εἰς τ' εἶδος 5
3. θεῖναι, τ' γένους ὡς διαφορὰν τῷ εἶδος ἀποδοθῆναι. ὅσον γὰρ ἐπὶ τοῖς 5
παραδείγμασι τ' γένους ὡς εἶδος εἴληπται τῷ ἰδίῳ εἶδος. ἢ διαφέ-
ροι ἂν, εἰ εἴη προστιθέμενον τ' τῆς διαφορᾶς ὄνομα τῷ γένει, ὡς
μὴ λέγειν τὴν μῆξιν κρᾶσιν, ἀλλὰ τὴν μῆξιν διαφορὰν τῆς κρᾶ-
σεως. id. ib.

123^a ἔτι ἐπεὶ ἡ μῆξις ἐν τῷ τί ἐστι τῆς κρᾶσεως κατηγορεῖται, με- 10
7. θέξει τ' γένους τῆς διαφορᾶς. τοιαῦτόν ἐστι τ' εἰρημένον νῦν, ὃ τῷ
τὴν διαφορὰν μὴ μετέχειν τῷ γένους, ὃ πρότερον ἐρρέθη, ἀλλὰ τῷ
τ' γένους τῆς διαφορᾶς. τὸτο γὰρ ἐστὶ σημαίνονμενον ὑπὸ τῷ "ὅτι
μὴ μετέχειν τῆς διαφορᾶς," ὃ ἴσον ἂν εἴη τῷ καὶ μὴ ἐν τῷ τί ἐστι
τὴν διαφορὰν κατηγορεῖται τῷ γένους. id. p. 164.

123^a ἐπεὶ ἐκ τῷ γένους διαιρουμένη καὶ τὰς διαφορὰς ἢ τῶν εἰδῶν 11
11. αὐτῷ γένεσις, δῆλον ὡς πᾶν εἶδος γένους τινὸς ἔχει καὶ διαφορὰν
τινα ἢ τινὰς τῶν τῷ γένους κατηγορουμένων αὐτῷ. διὰ τὸτο γὰρ καὶ
ὁ τῶν εἰδῶν ὀρισμὸς ἐκ γένους καὶ διαφορῶν. . . ὃ καὶ δὲ ἀκρίβει
τῷ κατηγορεῖται τῷ εἶδος τὴν διαφορὰν ὡς ἐν τῷ τί ἐστι λέγοντος 20
αὐτῷ. ἔδειξε γὰρ ὅτι ὅτε ἡ διαφορὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται τι-
νων τῶν ὑπὸ τ' γένους, ὅταν καθ' αὐτὴν λαμβάνηται, ὅτε τι τῶν
ὑπὸ τ' γένους ἢ τ' γένους αὐτῆς τῆς διαφορᾶς. id. ib.

123^a σαφὲς ὅτος ὁ τόπος. γνωρίζον γὰρ ὅτι τὰ γένη τῶν εἰδῶν 14
14. πρότερα τῇ φύσει. συναναιρεῖ μὴ γὰρ αὐτά, ὃ συναναιρεῖται δὲ ὑπ'
αὐτῶν τὰ γένη. εἰ ἔν τ' ὑποτεθέν εἶδος συναναιρεῖ τ' ὡς γένους
ἀποδοθῆν αὐτῷ, ὅτι ἂν αὐτῷ εἶδος εἴη. . . ἔστι δὲ δύναμις ὁ αὐτὸς
ὅτος τόπος τῷ εἰ τ' γένους τις εἰς τ' εἶδος θείη, διαφέρει δὲ τῷ
τρόπῳ τῆς ἀνασκευῆς. ἔστι δὲ μόνον ἀνασκευαστικός ὁ τόπος,
ὅκετι δὲ καὶ κατασκευαστικός. id. ib.

123^a ἐπεὶ ἀδύνατόν ἐστιν ἅμα τι τὸς τῷ ἐναντίῳ ἐπιδέχεσθαι λόγους, 20
20. ἔστι δὲ καὶ τ' γένους ἀχώριστον ἐκείνου ὃ ἐστὶ γένους, δεῖν φησίν, ὅταν
ἀποδοθῇ τι ὡς γένους τινός, ἐπισκοπεῖν εἰ τ' ὑποκείμενον ὡς εἶδος
καὶ τῷ ἐναντίῳ τῷ ἀποδοθέντι γένει ἐστὶν ἐπιδεκτικόν. id. p. 165.

123^a ὅτι τὰ γένη συνωνύμως τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται καὶ ἐπιδέχεται 27
27. τὰ εἶδη τὴν τῶν γενῶν λόγον. ἂν ἔν τ' ἀποδοθῆν τινος ὡς γένους
ὁμώνυμον ἢ καὶ μὴ ἔχη τινὰ λόγον ὃς κατηγορηθῇ καὶ τῷ ὡς ἐν
εἶδει αὐτῷ τεθέντος, ἀλλὰ μόνον ὀνόματος αὐτῷ κοινωνῆς, ὃ γένους
ἔσαι τ' ἀποδοδομένον. ζητοῦσι δὲ χρῆσθαι πρὸς τὴν γνώσιν
τῷ ὁμώνυμα αὐτὰ εἶναι τοῖς εἰρημένοις, φησί, πρὸς τὴν ὁμωνυ-
μίαν, ἥτοι λέγων τοῖς ἐν τῷ ὀρισμῷ τῷ ὁμωνύμῳ λεγομένοις,
ἢ μᾶλλον τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ παραδεδομένοις τοποῖς πρὸς τὴν
τῶν ὁμωνύμων εὐρεσίαν τε καὶ γνώσιν. . . ὅτι γὰρ τ' "εἰ ὁμώνυ-
μον τ' εἶδος τῷ γένει" εἴρηκεν ἀντὶ τῷ εἰ ὁμωνύμων αὐτῷ κατη-
γορεῖται, δῆλον ἔξ ὃ ἐπήνεγκεν εἰπὼν "συνώνυμον γὰρ τ' γένους καὶ τ' 45
εἶδος." id. ib.

123^a ὅτω δειχθήσεται τῆς γραμμῆς μὴ ὂν τ' μήκος γένους, ὡς οἱ 31
31. λέγοντες αὐτὴν μήκος ἀπλατές. ὅδε γὰρ ἄλλο μήκος παρὰ τὴν

γραμμὴν. ἢ γὰρ ἐπιφάνεια μήκος μὴ ἔχει, ὅτι ἐστὶ δὲ μήκος ἀλλ'
ἐκ μήκους καὶ πλάτους. id. p. 166.

ἔτε ἀγροικίας σκληρότης, ὡς τινες ὀρίζοντο αὐτὴν λέγεσθαι 123^a
σκληρότητα ἢ θάλασσαν. ἢ γὰρ σκληρότης κυρίως ἐπὶ σωμάτων. πάθος 35.
γὰρ σώματος. id. ib.

δεῖν φησὶ σκοπεῖν εἰ τ' ὡς εἶδος κείμενον ἐναντίον τινὶ ἐστὶν. 123^b
id. ib.

τὰ γὰρ ἐναντία ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένε- 123^b
σιν ἢ αὐτὰ γένη. γένους μὴ ἔν ὅτι ἂν εἴη τ' κείμενον ἐν γένει. 3.
ἀλλ' ὅδε ἐν ἐναντίῳ γένει, εἰ μὴ γένους εἴη τῷ ἀποδοθέντι γένει
ἐναντίον. λέγειται ἄρα καὶ τ' ἐναντίον τῷ τεθέντι ὡς εἶδει ἐν τῷ
αὐτῷ εἶναι γένει. ἂν ἔν ἐκείνῳ μὴ ἦ, ὅδε ἂν τὸτο εἴη. ἐν τῷ γὰρ
τ' λευκόν, ἐν τῷ καὶ τ' μέλαν. ἐν γὰρ χρώματι ἀμφοτέρω, ἐπεὶ
τῷ χρώματι μηδὲν ἐστὶν ἐναντίον. ὁμοίως ἐπεὶ τ' περιττὸν ἐν
15 ἀριθμῷ ἐναντίον, καὶ τ' ἄρτιον ἐν ἀριθμῷ. διὰ τῶν δεικνύοντι τις
ἂν μὴ ὅσον τὴν φιλικίαν ὑπὸ τ' γένους τὴν ὁμοιότητα, ὅτι ἡ ἔχθρα
ἐναντίον ὅσον αὐτῇ ὅτε ὑπὸ τὴν ὁμοιότητα ἐστὶν ὅτε ὑπὸ τὴν ἐναν-
τίαν τῇ ὁμοιότητι. id. ib.

ἔθος αὐτῷ καὶ τ' ἀγαθὸν καὶ τ' κακὸν γένη λέγειν, καίτοι ὁμω- 123^b
νύμως λεγόμενα, ὡς ἐν Ἠθικοῖς ἔδειξε. id. p. 167. 11.

δεῖν φησὶ ζητεῖν πάλιν εἰ ὁμοίως τὰ τε εἶδη ἀλλήλοις ἐναν- 123^b
τία καὶ τὰ γένη. τ' δὲ ὁμοίως ἐστὶν, εἰ ἀμφοτέρω τῶν ἀμέσων 12.
ἐστὶν ἐναντίων ἢ ἀμφοτέρω τῶν ἐμμέσων. εἰ γὰρ τῶν μὲν ἐστὶ τι
μέσον τῶν δὲ μηδὲν, ὃ δόξει τὰ ἀποδοθέντα εἶδη ὑπὸ τὰ ἀποδε-
δομένα εἶναι γένη. δοκεῖ γὰρ ἐνδοξον εἶναι τ' ὁμοίως ἐπ' ἀμφοῖν
ἔχειν. id. ib.

ἐνδασιν πρὸς τὸν τόπον ὡς πιθανὸν μόνον, ὅκετι δὲ καὶ ἀληθῆ, 123^b
ὑποφέρει τ' ὑγείας μὴ καὶ νόσους μηδὲν εἶναι μεταξὺ, ἀγαθὸν δὲ καὶ 17.
κακὸν ἐναντίων ὄντων γενῶν, ὅφ' ἂν ἢ τε ὑγεία καὶ ἡ νόσος, εἶναι
30 τινὰ μεταξὺ αὐτῶν. τ' γὰρ ὅτε ἀγαθὸν ὅτε κακὸν μεταξὺ αὐτῶν.
δεῖ δὲ τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ ἀκρίβει τῶν σωματικῶν, ἀλλὰ μὴ
τῶν ὁμωνύμως λεγομένων. καὶ γὰρ τῶν ἐστὶ τινὰ ἐμμεσα. καὶ γὰρ
εὐεξία καὶ καχεξία σωματικά ὄντα, τ' μὴ ἀγαθὸν τ' δὲ κακόν, ἐμ-
μεσα ἐστὶν. μέσον γὰρ αὐτῶν τ' ὑγιαίνειν καὶ αἵματος καὶ κάλλος καὶ
35 ἰσχύς καὶ ἀδένεια. ἢ ταῦτα ὃ γένη τῶν προκειμένων, ὅδε καὶ ἀπό-
φασιν τῶν ἄκρων μέσα, ὡς τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ. id. ib.

ὅτω δεικνύονται ἂν τῷ κυρτῷ μὴ ὂν γένους τ' περιφερές. εἰ γὰρ 123^b
τ' μὴ κυρτὸν καὶ τ' κοῖλον ἐναντία ὄντα ὑπὸ τ' περιφερές, τ' δὲ με- 27.
ταξὺ τῷ τε κυρτῷ καὶ τῷ κοίλῳ, ὅπερ εἴη ἂν ἢ τ' εὐθύ ἢ εὐθεῖα,
μηκέτι ὑπὸ τ' περιφερές, ὅδε ἂν ἐκείνων γένους εἴη τ' περιφερές.
ἐνδασιν δὲ φέρει καὶ πρὸς τὸν τόπον τῶν τῶν. ἐπὶ γὰρ τῶν ἠθικῶν ἀρε-
τῶν αἱ μὴ ὑπερβολαὶ καὶ αἱ ἐνδεῖαι ἐναντία ὄναι ἀλλήλαις ὑπὸ τὴν
καλίαν εἰσίν, αἱ δὲ ἀρεταὶ μέσα αὐτῶν ὄναι ὑπ' ἄλλο γένους
εἰσίν. ὑπὸ γὰρ τὴν ἀρετὴν. ἢ ὅτι συμβέβηκε ταύταις ὃ μόνον μέ-
45 σαις εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐναντίαις ἐκατέρων τῶν ἄκρων. id. p. 168.

ὅτω ἐπεὶ ἀρμονία μὴ ἀναρμονία ἐναντίον, ψυχὴ δὲ ὅδε ἐστὶν 123^b
ἐναντίον, ὅτι ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἀρμονία, ὡς Πλάτων ἐπεχείρησεν ἐν τῷ 31.
Φαίδωνι. id. ib.

123 b ἢ ἔστι καὶ ἐπὶ τούτων ἐναντιότητος ἀνώδυμης· ἢ γὰρ καθ' ἕκαστον
36. τούτων ὑγίεια. id. ib.

124 a δεῖ δὲ δεικνύειν τὸ ἀνὰ μέσον τὸ κυρίως λαμβάνειν· ταῦτα δ'
6. ἐστὶ τὰ κατὰ μίξιν γινόμενα τῶν ἐναντίων. ἐν ᾧ γὰρ ἡ συμφυὴς φωνὴ
γενέται, ἐν ἐκείνῳ καὶ ἡ ὀξεῖα καὶ ἡ βαρεῖα. id. ib.

124 a ζητούμενα γὰρ εἰ γένος τῆς νόσου ἢ ἀσυμμετρίας, δείξαντες ὅτι
8. τῆς ὑγείας, ἥτις ἐστὶν ἐναντία τῇ νόσῳ, ἢ συμμετρίας γένος ἕστα
ἐναντία τῇ ἀσυμμετρίας, εἴημεν ἂν δεδειχότες ὅτι καὶ ἡ νόσος ἐν
ἀσυμμετρίας. id. p. 169.

124 a ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀπὸ συμβεβηκότος προβλημάτων τόπος τινὰς
10. παραδεδωκεν ἀνασκευαστικὸς καὶ κατασκευαστικὸς ἀπὸ τῶν πτώσεων
καὶ ἀπὸ τῶν συζοίχων, ὅτε καὶ πρὸς τὰ ἀπὸ τῆς γένους προβλήματα
ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων παραδίδωσι τινὰς τόπους· κοινοὶ γὰρ καὶ ἐπι-
καιρότατοι πρὸς πάντα οἱ ἀπὸ τῶν συζοίχων τόποι. id. ib.

124 a ὁμοίος καὶ ὁστος ὁ τόπος τῷ ἀπὸ τῶν συζοίχων. εἰ γὰρ τινὰ
15. ὁμοίως ἔχει πρὸς ἀλλήλα, ἂν τὸ ἕτερον τῶν ὁμοίως ἔχόντων τῷ
ἐτέρῳ γένος ἦ, καὶ τὸ ἕτερον ἔσαι τῷ ἐτέρῳ γένος. id. ib.

124 a καὶ εἰ τὸ μαθηθῆναι ἀναμνησκέσθαι ἐστὶν ὡς ὑπὸ γένος, τὸ
21. ἀναμνησκέσθαι καὶ τὸ μαθηθῆναι ὑπὸ τὸ ἀναμνησκέσθαι ἂν εἴη, ὡς
ᾤετο Πλάτων λέγων τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις... εἴκει δὲ τὰ
παραδείγματα οἷς κέχρηται ἀρμόζειν καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν συζοίχων
τόποις· σύζοιχον γὰρ τὸ οἰκοδομεῖν τῷ οἰκοδομηθῆναι καὶ τὸ ἐνεργεῖν
τῷ ἐνηργηθῆναι. id. p. 170.

124 a ὁμοίαι γὰρ αἱ ἀπὸ πάντων τῶν τοιούτων ἐπιχειρήσεις, καὶ κατ'
24. ταύτην δὲ γένεσις μὴ γὰρ ἡ τοιαύτη μεταβολή, γεννητικὴν δὲ τὴν
τοιαύτης μεταβολῆς αἰτίον. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ φθορᾶς τε καὶ
φθαρτικῆς. id. ib.

124 a παραδὸς πρότερον τόπος ἀπὸ τῶν ἐναντίων (τῷ γὰρ ἐναντίον
35. τι εἶναι τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει ἀνασκευὴ καὶ κατασκευὴ ἐγίνετο) νῦν
καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων παραδίδωσι, καὶ πρῶτον γε ἀπὸ
τῶν κατὰ μίξιν ἢ ἐξέρχων. id. p. 171.

124 b πῶς ἀνάπαλιν, αὐτὸς εἰδείξει διὰ τῶν παραδειγμάτων. εἰ
7. γὰρ εἴη κείμενον τὸ ἡδὺ ὅπερ ἀγαθόν, ταύτης ἐν γένει τῷ ἀγαθῷ,
δεῖ ἀνάπαλιν ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως τῷ ἀγαθῷ, ἢ ὡς γένος ἀπεδοθή
ἀρχόμενον, τὴν τῷ ἡδέος ἀπόφασιν ἐπιφέρειν αὐτῷ. id. ib.

124 b ἔστιν ὁ τόπος πρὸς ἀνασκευὴν μόνον χρήσιμος, πρὸς δὲ κατα-
19.σκευὴν καὶ πάντως· καὶ γὰρ εἰ ἀμφότερα τὰ λαμβανόμενα πρὸς τι,
τὸ ἕτερον τῷ ἐτέρῳ γένος ἔσαι. id. p. 172.

124 b λέγοι ἂν τις μηδὲ γέννη εἶναι τῆς ἀρετῆς τὰ εἰρημένα· ὅτε
22. γὰρ τὸ ἀγαθὸν γένος, εἴγε ὁμῶνυμον, ὅτε τὸ καλὸν τῆς ἀρετῆς γέ-
νος· πρῶτον γὰρ ἡ ἀρετὴ τῶν καθ' αὐτὴν ἐνεργειῶν. τούτων δὲ τὸ
καλὸν κατηγορεῖται δοκεῖ μόνον. id. ib.

124 b ἡ διττὴν ἢ ἔστι καὶ ἡ διάθεσις· ἔστι γὰρ καὶ διάθεσις λέγειν καὶ τῷ
34. ἔχοντος αὐτὰ ὡς ψυχῆς, καὶ τῶν ἐχομένων ὑπ' αὐτῶν. id. ib.

125 a ἐπὶ ἐνίων πρὸς ἄλλην μὴ πτώσιν τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, πρὸς
11. ἄλλην δὲ τὰ ἀντιτρέφοντα αὐτοῖς, πλὴν πρὸς τὴν αὐτὴν ἀλλή-
λοις, ὡς ἐπιστήμης καὶ ὑπολήψεως· ἢ τε γὰρ ἐπιστήμη τινός, ἐπιστήμη
γάρ, καὶ τὸ γένος αὐτῆς, ὑπόληψις, καὶ αὐτὴ τινός, εἴγε ὑπόληψις.

τὰ δὲ ἀντιτρέφοντα αὐτοῖς πρὸς ἄλλας πτώσεις ἀντιτρέφει καὶ ὁ
καθ' αὐτὰ, καὶ μὴν ἀλλὰ ἀλλήλοις τὰς αὐτάς... ὁ μὲντοι
Στράτων προσέθησι τινὰ τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ ἄλλον. εἰ αὐτὰ μὴ πρὸς
ὁμοίας πτώσεις λέγοιτο, τότε τε ἀποδοθὲν γένος καὶ τὸ εἶδος, τῶν δὲ
πρὸς αὐτὰ λέγειν τὸ μὴ ἀντιτρέφει τὸ δὲ μὴ, ὅφησι τὸ τεθὲν
ἔσεσθαι γένος. καὶ παραδείγμασι δὲ χρῆται τῷ τόπῳ τῇ τε ἐλλείψει
καὶ τῇ ἐνδείᾳ· εἰ γὰρ τις γένος τῆς ἐλλείψεως τὴν ἐνδειαν λέγει,
ἐπεὶ ἐκάτερον μὴ αὐτῶν πρὸς τὴν αὐτὴν ἀποδοθῆναι πτώσιν (ἢ τε γὰρ
ἐλλείψις τινος, τῆς γὰρ ὑπεροδοχῆς, καὶ ἡ ἐνδεία ὁμοίως τινός, τῷ
γὰρ ἱκανῷ), ἕκῃ δὲ ἀμφότερα πρὸς αὐτὸ ἐκάτερον αὐτῶν λέγειν, ἀν-
τιτρέφει· ἢ μὴ γὰρ ὑπεροχὴ καὶ αὐτὴ τινος, ἐλλείψεως γάρ, τὸ δὲ
ἱκανὸν ἕκῃ ἀντιτρέφει· καὶ γὰρ λέγειν τὸ ἱκανὸν ἐνδείας ἱκανόν,
ὥστε ἕκῃ ἂν εἴη ἡ ἐνδεία τῆς ἐλλείψεως γένος. ἀλλ' ὅπως γε και-
νοτομήσῃ τι βυλῆθαι ὀλίγον ἀναιρεῖ μείζον τι· τὸ γὰρ πάντα
πρὸς τὸ γένος ἀντιτρέφοντα λέγειν κινεῖ. αἴτιον δὲ αὐτῷ τῆς
πλάνης τὸ μὴ δεόντως λαβεῖν τὴν ἐνδειαν πρὸς τὸ ἱκανὸν λέγειν·
καὶ γὰρ ἐνδεία δεόντως ἐστὶν ἐνδεία, καὶ πρὸς τούτῳ λέγειν πρὸς τι. id.
p. 173.

δύναμις δὲ τις τῷ τόπῳ καὶ πρὸς κατασκευὴν χρήσασθαι· ἂν γὰρ
125 a δειχθῇ τὸ ἀντικείμενον τῷ ὡς γένει τεθέντι γένος ὅτι τῷ ἀντικεί-
32. μεν τῷ εἶδει, καὶ τὸ ὑποτεθὲν ἔσαι γένος. id. p. 174.
ἴσως βέλτιον ἀντὶ τῆς "δυνατὴν γὰρ καὶ ἐν ἄλλῳ ὑπάρχειν τὴν
125 a αὐτὴν ταύτην" γεγράφθαι "δυνατὴν γὰρ καὶ ἄλλῳ εἶναι τὴν αὐτὴν
40. ταύτην," ταύτης τὴν ἐπιστήμην· καὶ γὰρ μόνον ἡ ψυχὴ ἐπιστητόν.
δύναμις καὶ αὐτὴ τὸ "δυνατὴν γὰρ καὶ ἐν ἄλλῳ ὑπάρχειν τὴν αὐτὴν ταύ-
την" εἰρησθῇ ὡς ἴσον τῷ δυνατῷ γὰρ καὶ ἄλλῳ ὑπάρχειν, ταύτης
καὶ ἄλλῳ τινός εἶναι τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἄλλῳ τινὶ ὑπάρχειν τῶν ἐπι-
στητῶν καὶ μὴ ψυχῇ μόνῃ. id. p. 175.

ὅπως ἂν δεικνύοι τις ὅτι μηδὲ σωτηρία αἰσθησεως ἢ μνήμη
125 b ἢ μὴ γὰρ σωτηρία τῆς αἰσθησεως ἐν αἰσθήσει (πᾶσα γὰρ σωτηρία ἐν
10. ἐκείνῳ ὅτι ἐστὶ σωτηρία), ἢ δὲ μνήμη ὅτι ἐν αἰσθήσει ἀλλ' ἐν ψυχῇ·
καὶ γὰρ αἰσθησις τὸ μνημονεύον. ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ ἐστὶ τὸ πάθος ἐν γέ-
νει τῇ ὁρμῇ, ὡς οἱ ὀρίζομενοι αὐτὸ λέγουσιν ὁρμὴν ἄλογον, διὰ
τούτου ἂν δεικνύοιτο τῷ τόπῳ. εἰ γὰρ πᾶσα ὁρμὴ διωκτὴς ἐστὶ καὶ πρὸς
35 τούτῳ λέγειν, ὅτι ἐστὶ δὲ ἡ ὁρμὴ ἐν τῷ διωκτῷ ἀλλ' ἐν ψυχῇ, ὅτι
ἂν εἴη ἐν τῷ πρὸς δὲ λέγειν· τὸ δὲ πάθος πεπονθότος ὅτι πάθος ἐξ
ἀνάγκης ἐστὶν ἐν τῷ πεπονθότι, πρὸς δὲ καὶ λέγειν. διὸ εὐλογώτερον
κίνησιν αὐτὸ λέγειν. id. ib.

ὁ παραδιδόμενος τόπος τοιούτος ἐστίν. δοκεῖ τῶν μὴ ἔξεων
125 b ἔξεσι εἶναι γένος, τῶν δὲ ἐνεργειῶν ἐνέργεια. ἂν ἂν ἐναλλάττει
15. τις καὶ ἡ τῆς ἔξεως ἐνέργειαν ἀποδοῦναι γένος ἢ τῆς ἐνεργείας
ἔξιν, ὅτι ὑγιῶς ἀποδοῖναι. διὸ ἀνασκευαζήσεθαι τὸ ἀποδοθὲν
γένος. ὅπως ἀμαρτάνει ὁ τῆς αἰσθησεως λέγων γένος τὴν κίνη-
σιν. id. ib.

καὶ τοιούτον δὲ τὸ γένος ὡς προϋπάρχειν χρόνῳ τῷ εἶδος· καὶ γὰρ
125 b πρῶτον ζῶον γίνεθαι, εἴτα ἐκ τούτου ἄνθρωπος, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος
34. ἄμα καὶ ζῶον ἐστὶ, καὶ τὸ ζῶον τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶ διότι ἄνθρω-
πος. τὸ δὲ "ὥστε ἀπλῶς ἢ ὁρμὴ ὅτι ἐστὶ λύπη" εἶπεν ὡς ἴσον τῷ

- ὥς ἐκ ἑξιν ἐν τῇ ὑσίο τῆς ὀργῆς ἢ λύπῃ· τὸ γὰρ ποιητικόν τινος
 καὶ προϋπάρχον καὶ χρόνον ἐν τῷ αὐτῷ ἢ γένος. id. p. 176.
- 126 a πῶς εἶπε τὴν αἰχύνην ἐν τῷ λογιστικῷ, ἄξιον ζητεῖν, εἶγε
 8. πάθος, τὰ δὲ πάθη ἐν τῷ παθητικῷ γίνεσθαι. ἥτοι ἔν ἀπλῶς ἐρον καὶ
 κοινότερον κέχρησθαι τῷ παραδείγματι, ἢ διὰ τὴν αἰδῶ· δοκεῖ γὰρ
 ἢ αἰδῶς μὲν λόγος τινὸς εἶναι. id. p. 177.
- 126 a καὶ ἡ φιλία ὡς περ φίλησις ἀν εἶν λεγομένη ὑπ' αὐτῆς. ἔτω
 13. δὲ ἡ ἀνδρία ἐπιστήμη· ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λόγῳ τῷ θυμικῷ, ἡ δὲ ἐπι-
 στήμη ἐν τῷ λογιστικῷ. λέγει δὲ χρήσιμον τὸν τόπον τῶτον εἶναι
 καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός· δοκεῖ γὰρ καὶ τὸ συμβεβηκός καὶ τὸ ὡς συμ-
 10 βεβηκεν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι. τῶτο δὲ ἐπὶ τῶτων ἀν λέγοιτο ἐν
 οἷς καὶ τὰ ὑποκείμενα ἐν ἄλλοις πέφυκε γίνεσθαι. id. ib.
- 126 a ἔχ ὁμοίως, εἴ τι τῷ γένος μετέχει, καὶ τῷ συμβεβηκός· τῷ
 17. μὲν γὰρ συμβεβηκός οἷον τέ τι καὶ κατὰ τι μετέχειν, ὡς τῷ λευκῷ
 τὸ σῶμα, ὁμοίως καὶ τὸν ἄνθρωπον· τῷ δὲ γένος ἀδύνατον. id. ib.
- 126 a εἰπὼν "οἷον τὸν σοφιστὴν ἢ διάβολον ἢ κλέπτην," μόνον τῷ
 31. κλέπτει παράδειγμα ἐπήνεγκε, συνάψας τοῖς προειρημένους τὸ "τὸν
 δυνάμενον λάθρα τὰ ἀλλότρια κλέπτειν." διὸ καὶ ἀσαφεστέρα ἢ
 λέξις εἶναι δοκεῖ. ἔνεστι δὲ ἀπὸ τῷ κλέπτει καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης κατ'
 αἰκισιότητα τὴν δύναμιν μεταφέρειν. id. p. 176.
- 126 b ἢ μόνον τὰ ψεκτὰ ἢ δὲ ἐν γένει τῇ δυνάμει τιθέναι, ἀλλ'
 4. ἢ δὲ τὰ δι' αὐτὰ ἀν αἰρετώτερα καὶ τίμια· ἢ γὰρ δυνάμεις ὀργανικὸν
 ἀγαθόν, πᾶν δὲ τὸ τοιοῦτον δι' ἄλλο αἰρετόν. id. ib.
- 126 b ζητήσαι ἀν τις εἰ οἷον τέ ἐν δύο τισὶ γένεσιν εἶναι μὴ ὑπαλ-
 11. λήλοις ἔσιν, ἢ μὴ ὑπὸ ταύτῃ γένος καὶ ἐν γένος ἀμφοτέρων ὄντων
 γενῶν. ἢ δοκεῖ δὲ ἔτε ὑπάλληλα εἶναι ἢ τε προαίρεσις καὶ δύνα-
 μεις, ἔτε ὑφ' ἑν τι, εἰ μὴ τις ἀμφω ὑπὸ τὴν ποιότητα εἶναι λέγοι,
 ἢ κοινόν τι γένος ἐξ ἀμφοτέρων συγκείμενον ἀνώνυμον. πολλὰ
 δὲ γένη ἐν ὀνόματι ἀνώνυμα. id. ib.
- 127 a σημείον ποιεῖ τῷ πάθος ἀλλὰ μὴ εἶδος εἶναι τὸ τεθὲν ἐν τῷ
 1. γένει τὸ μόνον τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸν ἀριθμὸν τὸ ἀποδο-
 θέν γένος πάθος τι προσλαβόν ἢ καὶ πάθος μεταβάλλον γίνεσθαι
 τοιοῦτον, ὃ ἔχ οἷον τε ἐπὶ τῶν γενῶν γίνεσθαι. id. p. 178.
- 127 a ἀμαρτάνειν φησὶν ὁμοίως τοῖς εἰρημένους καὶ τῶς τὸ πάθος λέ-
 3. γοντας εἶδος εἶναι ἐκείνους ἢ ἐστὶ πάθος, δηλονότι τῷ πάχοντος. οἱ
 γὰρ τῶτο ποιοῦντες πάλιν γένος πεπονθὸς τῷ πάθος λέγουσι. καὶ
 δοξάζει ἀν μὴ εἶναι ἔτος ὁ τόπος ἄλλος τῷ πρὸ αὐτῆς, τῷ τρόπῳ
 μόνῳ τῆς λήψεως τῷ πρὸ αὐτῆς διαφέρων. ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ εἰρημένῳ
 ἀπλῶς ἦν, εἰ γένος τὸ πεπονθὸς τῷ πάθος, ἐνταῦθα δὲ πρόσκειται
 καὶ ὁ τρόπος τῆς λήψεως· οἱ γὰρ τῷ πάθος ἐκείνῳ δηλονότι τὸ πεπον-
 40 θὸς ἢ ἐστὶ πάθος λέγοντες εἶναι γένος καὶ ἔτι δὲ ὀρίζομενοι τῷ πάθος
 τὸ πεπονθὸς λέγουσιν εἶναι γένος... ἢ ἔχ οἱ αὐτοὶ τόποι, ἢ δὲ καὶ
 τὴν λέξιν αὐτοῖς ἢ διαφορὰ μόνη, ὡς δοκεῖ, ἀλλ' ἔστιν ὃ μὲν πρῶτος
 ὡς διαμαρτανόντων τῶν ἔτι δὲ ὀριζομένων, καὶ δι' ἀγνοίαν τὸ πάθος
 ἐν τῷ πεπονθότι τιθέντων· διὸ καὶ αὐτὸς ἔτι δὲ εἶπεν "ἐνίοτε δὲ δια-
 45 μαρτάνουσι καὶ ὅσοι τὸ πάθος εἰς γένος τὸ πεπονθὸς τιθέασιν." διὸ καὶ
 ἡρκεῖται ἐπ' ἐκείνους τῷ τόπῳ τῷ δεῖξαι ὅτι ἡ ἀθανασία πάθος τῆς
 ζωῆς, δείξας ὃ ἡγνόησαν. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔλαβεν ὡς εἰδότες
- ὅτι τὸ πάθος ἐν γένει τῷ πεπονθότι τίθενται, τῶς λέγοντας τὸ πνεῦμα
 ἀέρα κινούμενον· διὸ καὶ ἡλεγε τῶτος ἢ τῷ δεῖξαι τὸ πνεῦμα πάθος
 ὃν τῷ ἀέρος, ἀλλὰ τῷ δεῖξαι μὴ οἷον τε ὃν τὸ πεπονθὸς γένος εἶναι
 τῷ ἰδίῳ πάθος τῷ τὸ αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν διαμένειν τὸ ὑποκείμενον
 5 τῷ πάθει, καὶ μηκέτι ὄντος τῷ πάθος... ἀλλὰ τῶτο μὲν ἔτω μέχρι
 τῶτος ἀποδέδωκε, βραχυλογίας φροντίζων· ἔχει δὲ ζήτησιν ἀξιό-
 λογον, πῶς εἰ ὑποτεθεῖν τὸ πνεῦμα εἶδος εἶναι κινούμενον ἀέρος,
 ἐλέγχει ἢ τοιαύτη ἀπόδοσις μὴ καλῶς ἔχουσα. ἐπειδὴ, φησὶν, ὃ
 ἀὴρ καὶ κινούμενος καὶ μὴ κινούμενος ὁ αὐτὸς μένει, τὸ δὲ πνεῦμα μὴ
 10 ἐκείνους κινούμενος ἀναιρεῖται. φαίνεται γὰρ ἀν οἱ ἐκείνους τιθέμενοι ὅτι ἀκό-
 λυθόν ἐστι τῶτο τῷ λόγῳ αὐτῶν· γένος γὰρ ὡς ὁ ἀὴρ τῷ πνεύματος
 συναναιρεῖ καὶ ὁ συναναιρεῖται ὑπ' αὐτῆς. διὸ ἡμεῖς πειρασόμεθα καὶ
 τὸ ἐγγχωρῶν τὸ ἀμφισβητούμενον λῦσαι. ἔχει δὲ ἔτω. τὰ γένη ἔτε
 καθ' αὐτὰ ἐστιν ὑφεστώτα πᾶ ἔτε ἐστὶ ψιλὰ χωρὶς ὑπάρξεως νοή-
 15 ματα. id. ib.
- ἀναιροῖτο δ' ἀν καὶ τὸ ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους περὶ τῶ οἷον λεγόμε- 127 a
 νον, ὅτι οἷός ἐστι σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ· ἢ γὰρ ἐστιν ὁ οἶνος ὕδωρ, 17.
 ἐν ᾧ ὡς γένει ἔθηκεν αὐτὸν ὁ ἔτι δὲ ἀποδιδόν. id. p. 179.
- ἐπεὶ τὸ τινὸς γένος καὶ γένος ἐστίν, εἴ τι ἀποδοθέν τινος ὡς 127 a
 20 γένος μὴ δὲ ὅλως εἶναι γένος, ἢ δ' ἀν τῶτος ἢ ἀπεδόθη γένος εἶναι.
 τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἄτομα εἶδη. id. ib.
- προϊετέον τὸ συνωνύμως. ἢ τὸ "κατ' ἑδενός γὰρ τὸ γένος ἀλλ' 127 a
 ἢ καὶ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται" εἶρηκεν ὡς ἀκαλῶς τοῖς λέγουσι τὸ 29.
 τισὶν ἐπόμενον γένος αὐτῶν εἶναι, τὸ ὡς κατηγορεῖται ὡς κείμενον
 25 γένος εἶναι, ἢ ἰδίῳ τὸ κατηγορεῖται. εἰ δὲ ἔτω καὶ τὸ ὃν τῷ ἐνός, εἶναι
 ἀν ὡς εἶδος αὐτῷ κατηγορούμενον. αὐτὸ δὲ κατηγορηθήσεθαι, ἀν ἢ
 τις εἰς αὐτῷ λόγος. προϊετέον δὲ ὅτι καὶ τὸ ἐν ἔσαι τῷ ὄντος, ἀν
 πάλιν τῶτο τῷ πᾶσιν ἔπεσθαι γένος τις πάντων ἀποδοῦ· κατηγοροῦ-
 μένον γὰρ καὶ τῶτο τῷ ὄντος εἶναι ἀν καὶ τῶτο γένος, ὡς τὸ αὐτὸ
 30 αὐτῷ καὶ εἶδος καὶ γένος εἶναι. id. p. 180.
- οἷον εἰ τὸ μὲν ὃν γένος, τὸ δὲ ἐν διαφορὰν τις λέγοι τῷ ὄντος, 127 a
 ὡς διαμερούμενα τῷ ὄντος τῷ ἐνὶ καὶ τῷ πλήθει (καὶ γὰρ τὸ πλήθος ἐν τι), 36.
 ἐπὶ πλέον τὴν διαφορὰν ποιήσει. πάλιν εἰ τὸ γένος μὴ τῶν πᾶσιν
 ἐπομένων εἶναι (ἔσαι γὰρ αὐτῷ ἐπὶ πλέον ἢ διαφορὰ ἔσα γὰρ τῶν
 35 πᾶσι τοῖς ἔσιν ἐπομένων), ἔτω δευθήσεθαι μὴ δὲ τὸ τί γένος ὃν τῶν
 πάντων· ἔσαι γὰρ καὶ τῷ ἐνός γένος ἢ ἐπ' ἴσης ὄντος αὐτῷ ἢ καὶ ἐπὶ
 πλέον, εἶγε τὸ μὲν ἐν καὶ καὶ τῷ ἐννοήματος, τὸ δὲ τι καὶ καὶ μόνων
 σώματων καὶ ἀσωμάτων, τὸ δὲ ἐννοήματα μὴδέτερον τῶτων καὶ τῶς
 ταῦτα λέγοντας. ἔτι δὲ ἀμαρτάνου ἀν ὁ τῷ ὄντος διαφορὰν τὸ δο-
 40 ξασθὲν ἀποδιδόν. ἐπὶ πλέον γὰρ τῷ ὄντος τὸ δοξασθὲν, εἶγε δοξασθὲν
 καὶ τὸ μὴ ὄν. id. ib.
- ἔκ εἰ παρακολυθεῖ τοῖς ὑποκειμένοις ἔστι τὸ μὴ συνωνύμως 127 b
 εἶναι τοῖς ἐν οἷς ἐστὶ, διὰ τῶτο ἡγήτεον τὸν αὐτὸν τόπον εἶναι τῷ 5.
 ἀπὸ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ τὸν ἀπὸ τῶν συνωνύμων· ἄλλος γὰρ λόγος
 τῷ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἄλλος τῷ συνωνύμῳ. id. p. 181.
- ὁ τόπος τοιοῦτος. ἀν ἢ καὶ τῷ εἶδει τῷ τιθεμένῳ καὶ τῷ γένει 127 b
 τῷ ἀποδιδόμενῳ αὐτῷ ἐναντία τινά, ἐπεὶ τῶν ἐναντίων τὸ μὲν βέλ- 8.
 8. τιον τὸ δὲ χεῖρον, δεῖ σκοπεῖν εἰ τὸ βέλτιον τῶν ἐναντίων ἐν γένει

τῷ χείρονι τῶν ἐναντίων κείῳ· δεήσει γὰρ καὶ τὸ καταλειπόμενον τὸ χείρον ἐν γένει τῷ βελτίονι εἶναι, ἐπειδὴ κείῳ ὅτι τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ. ἔσαι ὅν τ' ἢ βέλτιον γένος τὸ χείρονος, τὸ δὲ χείρον τὸ βελτίονος. δοκεῖ δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τὸ βέλτιον γένει ἢ εἶδη βελτίῳ εἶναι τῶν ὑπὸ τὸ χείρον· τὰ γὰρ ὑπὸ τὴν ἀρετὴν βελτίῳ τῶν ὑπὸ τὴν κακίαν. id. ib.

127 b αἱ ὅν κ' φύσιν τοῖς σώμασι (κινήσεις) τέλος ἔχουσι τὴν ἐν 15 τοῖς οἰκείοις μονήν. ἀλλὰ καὶ τῶν ὅσων αἱ ἀκίνητοι βελτίους. ἀλλὰ καὶ τῷ μανθάνοντι τέλος τὸ μανθάνειν τε καὶ ἐν τούτῳ σῆμαι. εἰ δὴ τούτο, ὃ καλῶς οἱ ἐν γένει τὴν ψυχὴν τὴν κινήσει θέμενοι. τὸ δὲ 10 "ὅπερ κίνησιν ἢ κινούμενον" εἶπε, διὰ τὸ ὅπερ κίνησιν δηλώσας τὸ γένος αὐτῆς τὴν κίνησιν λέγεσθαι, ὡς οἱ λέγοντες αὐτὴν κίνησιν αὐτοκίνητον. id. ib.

127 b ληπτέον τὸ δοκεῖν μᾶλλον αὐτῶν εἶναι γένος, ἢ δεικτέον μὴ 30 εἶναι τούτο. εἰ γὰρ μὴ τὸ μᾶλλον δοκεῖν εἶναι γένος γένος ἐστίν, ὅδ' ἔστι τὸ λοιπὸν τὸ ἦττον... ἀπὸ μὲν ὅν τὸ μᾶλλον ὅπως, ὡς εἴρηται, δεῖξομεν τὸν χρόνον μὴ ὄντα ἐν γένει τῷ ἀριθμῷ. εἰ γὰρ μᾶλλον ὁ χρόνος κίνησις ἢ ἀριθμός, ἐνδοξον συνεχῶς συνεχῶς μᾶλλον εἶναι γένος, μὴ ἐστὶ δὲ κίνησις ὁ χρόνος, ὅτι πᾶσα μὲν κίνησις τινός τι καὶ πρὸς τι, ὁ δὲ χρόνος ὁ πρὸς τι. ὁ χρόνος ἄρα ὁ κίνησις. ὅδ' ἢ κί- 20 νησις ἄρα γένος τὸ χρόνον. id. p. 182.

128 a ἐπειδὴ ἢ μὲν ὡς συναμφοτέρος λαμβανομένη ὅπως κατηγο- 20 ρεῖται, ἔκετι δὲ καὶ ἡ χωρὶς τῆς ὕλης τῆς συναμφοτέρης διαφορά, ἣς καὶ ἐν Κατηγορίαις ἐμνημόνευσεν (c. 3), ἐν οἷς εἶπε τὸν τῶν δια- φορῶν λόγον ἀναδέχεσθαι καὶ τὰ ἄτομα καὶ τὰ εἶδη, ὡς ἰδίως ὅσας 25 διαφορὰς ἔκ εἶπεν εἶναι ὅσας ἐκεῖ, ὅτι μήτε γένει μήτε εἶδη μήτε ἄτομα· αἱ γὰρ τῶν εἰδῶν κατηγορούμεναι ὡς γένει ἂν κατηγοροῖντο. ὅτι δὲ μὴ γένει αἱ διαφοραὶ. νῦν δείκνυσιν, ὅδ' εἶδη δὲ· εἶδη δὲ αἱ ἰδίαι καὶ χωρὶς τῶν γενῶν λαμβανόμεναι διαφοραὶ, εἰ καὶ συναμφοτέραι, αἱ αὐταὶ δὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ ὅσας καὶ τὰ ἄτομα τὰ ὑπ' αὐτάς. 30 τῆς δ' ὅπως λαμβανομένης διαφορᾶς καὶ τὰ γένει τὰ διαιρούμενα ὑπ' αὐτῆς συνωνύμως κατηγορεῖται, εἴγε, ὡς εἴρηκε νῦν, τὸ πεζὸν σημαίνει ζῶον ποιόν· καίτοι ὁ δοκεῖ αὐτῷ τὸ γένος τῆς οἰκείας διαφορᾶς ὅπως κατηγορεῖται. τῆς μέντοι χωρὶς τῆς ὕλης ἐν τῇ ὅσας διαφορᾶς λαμβανομένης ὅτε τὸ διαιρούμενον ὑπ' αὐτῆς γένος 35 συνωνύμως κατηγορεῖται, ὅτι μὴδὲ ἄλλο τι ὅλον ἀνομοιομερές τῶν μερῶν ἔκαθεν ὅπως κατηγορεῖται, μέρος δὲ ἢ τοιαύτη διαφορά τὸ διαιρούμενον ὑπ' αὐτῆς ὅτε αὐτὴ ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἄτομον, ὅτι μὴδὲ τὸ μέρος τὸ ὅλον. ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τισὶ καὶ ἡ διαφορά ἐν τῷ τί ἐστὶ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖσθαι, εἶπε μὲν ἐν τῷ πρώτῳ ὅτι καὶ τὴν διαφορὰν 40 καὶ τὰ ἀπὸ διαφορᾶς προβλήματα ὁμοῦ δεῖ τῷ γένει τάσσειν, ὡς τῶν αὐτῶν τόπων καὶ πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν προβλήματα χρησίμων ὄντων· ὅτι δὲ μὴ πάντῃ ταύτῃ ἢ διαφορά τῷ γένει, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα καὶ αὐτὴ ἐν τῷ τί ἐστὶ δοκεῖ τὸ εἶδος κατηγορεῖσθαι καὶ κ' πλειόνων γε καὶ διαφορῶν τῷ εἶδει ἢ διαφορά, τίσι τὴν διαφο- 45 ρὰν δυνησόμεθα χωρίζειν τὸ γένος, σοιχεῖά τινα καὶ θεωρήματα ἡμῖν παραδίδωσιν, ἃ τῷ φθάνειν εἰρηάζει ἢ εἶπεν ἐν τοῖς εἰρημέ- νοις. id. p. 183.

τόπον ἡμῖν παραδίδωσιν ὡς προχωρώμενοι δυνησόμεθα κατα- 128 a σκευάζειν τε καὶ ἐπικρίνειν τι ὅν ἐν γένει τινί· φησὶ γὰρ δεῖν ἐπὶ τὰ 31 τὰς ἔξεις ἔχοντα καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἔξεων παρωνύμως λεγόμενα ἐπιβλέπειν, καὶ ἐπ' ἐκείνων τὸ παρωνομασμένον τινὶ φαίνειν ὑπό τι ὅν γένος ἄλλο ὡς παρωνομασθαί τι, καὶ τὸ ἀφ' οὗ τὸ προκείμενον παρωνομασθαι λέγειν γένος εἶναι τὸ παρωνύμως ἀπὸ τῶ λεγο- μένου γένος. τούτο δὲ ὅπως ἔχειν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς πεισθῇ... ἢ λέξεις ἢ "ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ τὸ μουσικὸν ἐπιστήμον εἶναι, ἢ μουσικὴ ἐπιστήμη τις," εἴη ἂν σαφεστέρα εἰ ὅπως ἔχοι, ἐπεὶ δὲ δοκεῖ 10 διότι τὸ μουσικὸν ἢ μουσικὸν ἐστίν, ἢ μουσικὴ ἐπιστήμη εἶναι. id. p. 183.

αὐτὸς μὲν ὅν φησὶν ὡς ἐνδόξῳ δεῖν τούτῳ χρῆσθαι τῇ προειρημένῃ 128 b ἀκολουθίᾳ πρὸς τὴν τὸ γένος κατασκευὴν, εἰ δὲ ἄλλος τις αὐτῷ 5 χρῶτο, μὴ συγχωρεῖν ὡς ἐπὶ πάντων ὅπως ἔχοντι· ἔστι γὰρ τινα ἃ ἀκολουθεῖ μὲν καὶ ἔκ ἀντισρέφει, ὁ μὲν καὶ γένει ἐστὶ τούτων οἷς ὅπως ἀκολουθεῖ. id. p. 184.

Παραδοὺς ἡμῖν ἐν τῷ πρὸ τούτου, τυτέσι τῷ τετάρτῳ τῆς τῶν 128 b Τοπικῶν πραγματείας, τὸς τόπους δι' ὧν οἶόν τε πρὸς τὰ ἀπὸ τῶ 14 γένος προβλήματα ἐπιχειρεῖν κατασκευαστικῶς τε καὶ ἀνασκευα- στικῶς, μεταβαίνει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ ἐπὶ τῷ ἰδίῳ προβλήματα καὶ παραδίδωσι καὶ πῶς πρὸς ταῦτα ἐπιχειρεῖν δεῖ... τὸς δὲ τόπους τὸς πρὸς τὰ γενικά προβλήματα προέταξε πρὸ τῶν εἰδικῶν, διότι τὰ γενικά προβλήματα ὁσιώδη εἰσὶ, τὰ δὲ εἰδικὰ ἐπυσιώδη, τι- 20 μιωτέρα δὲ τὰ ὁσιώδη τῶν ἐπυσιωδῶν. πάλιν δὲ τὸς τόπους τὸς περὶ τῶν εἰδικῶν προβλημάτων προέταξε τῶν πρὸς τὰ ὀρικά, διότι οἱ περὶ τῶν εἰδικῶν προβλημάτων τόποι χρησιμεύουσιν ἡμῖν καὶ ἐν τοῖς ὀρικοῖς προβλήμασι. id. p. 185.

σκοπὸς τῶν ἐ' τῶν Τοπικῶν παραδοῦναι τόπους καὶ ἀφορμάς πῶς δεῖ τὰ πρὸς τὸ ἰδίον ἐπιχειρεῖν, καὶ ποσαχῶς τὸ ἰδίον, ὅτι τετρα- 30 χῶς, καὶ τίς ἢ πρὸς ἄλληλα τούτων διαφορά. ἀποδίδει δὲ τὸ ἰδίον ἢ καθ' αὐτὸ καὶ αἰεὶ ἢ πρὸς ἕτερον καὶ ποτέ. codd. Reg. 1845 et 1972 in marg.

ἰστέον ὅτι ἐπὶ πλέον τὸ αἰεὶ τὸ καθ' αὐτό· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ 128 b ἰδίον καὶ αἰεὶ, ὁ μὲν τὸ αἰεὶ πάντως καὶ καθ' αὐτό... πρόσκειται "τῇ 16 φύσει," διότι ἐμφαίνει τὸ ἡμέρον καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις, ἀλλ' ὅκ ἐστιν αὐτοῖς φύσει ἄλλ' ἐκ χειροποιήσεως καὶ τιθασσεύσεως. Alexan- der p. 185.

ὅτι ἢ μὲν ἀρετὴ ἐν πλείοσι (καὶ γὰρ ἐν τῷ παθητικῷ 128 b καὶ τῷ λογιστικῷ), ἢ δὲ ἐπιστήμη ἐν μόνῳ τῷ λογιστικῷ. id. 38. p. 186.

λογικά προβλήματα λέγει τὰ ἐπιχορηγῶντα πολλὰς λόγους 129 a καὶ πολλὰ ἐπιχειρήματα καὶ ἰχυρά. εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ τε καθ' αὐτά 17 καὶ αἰεὶ καὶ τὰ πρὸς ἕτερον. id. ib.

λογικὸν γὰρ φησὶ τούτῳ ἐστὶ πρόβλημα πρὸς ὃ λόγοι γίνονται καὶ 129 a συχνοὶ καὶ καλοὶ· τὰ γὰρ εὐεπιχειρήματα καὶ πολλὰς ἀφορμάς πε- 30 ριέχοντα λογικά καλεῖ. τὸ δὲ ποτέ πρὸς τὸ νῦν λεγόμενον χρόνον ἐπισκοπεῖται· καὶ γὰρ τούτον τὸν χρόνον... codd. Reg. 1917 et 1874.

πρὸς γὰρ τὸτον τὸν χρόνον ἐν ᾧ ὑπάρχειν αὐτῷ λέγει· τὸ ποτὲ ἴδιον. ἔκ εὐπορος δὲ πρὸς τὸ ὅτως ἴδιον ἢ ἐπιχειρήσεις ἀπὸ ἐνός τι-
νος γινομένη χρόνον. Alexander p. 187.

129 δ. πρῶτον τόπον ἐκτίθουσιν ἀνασκευαστικόν, τὸν δεικνύοντα τὸ
1. ἴδιον μὴ διὰ γνωριμωτέρων καὶ σαφεσέων λόγων ἀποδοδόμε-
νον. id. ib.

129 δ. προΐεις τὸ "ὅ γὰρ ἔχει καλῶς κείμενον ἴδιον" τῆς προδήκης
7. ταύτης αἰτίαν ἀπέδωκεν, εἰπὼν τῶν γὰρ κατασκευαστικῶν τόπων
τῶ καλῶς ἀποδοδόμεν τὸ ἴδιον οἱ μὴ τὸ καλῶς ἀπλῶς κατασκευά-
ζουσιν, ὧν ὕψερρον μνημονεύσει, οἱ δὲ τὸ καλῶς καὶ τὸτο. id. 10
p. 188.

129 δ. ἀμφισβητεῖ· γὰρ εἰ ἐν τῷ ἐμφύτῳ θερμῷ ὑπάρχει ἡ ψυχὴ·
21. ἄλλοι γὰρ ἐν τῷ πνεύματι ἀπέδωκεν εἶναι τὴν ψυχὴν, καὶ ἄλλοι ἐν
τῇ καρδίᾳ, ὥστε ἔκ ἐξὶ καλῶς ἔχον τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον. . . σαφη-
νισέον δὲ τὸν περὶ τούτου λόγον. πῦρ μὲν λέγουσιν οἱ τούτο τιθέμενοι
τὸ ἐμφύτον θερμόν, ὃ φασὶν ὄχημα εἶναι τὴν ψυχὴν. ἐν τούτῳ
γὰρ φαίνεται καὶ ἐνεσθὶν αὐτῇ, καὶ χωρὶς αὐτῆς ὁ δύναται τι ἐνεργῆσαι·
νεκροποιὸν γὰρ τὸ ψυχρὸν καὶ ἀκίνησιον ἐμποιοῦν. ἢ γὰρ κινήτικὴ καὶ ἡ
θρεπτικὴ ψυχὴ καὶ αἱ ἄλλαι δυνάμεις αὐτῆς διὰ τῆς ἐμφύτου θερμῆς
ὡς δι' ὀργάνου τινὸς τὰς πέψεις καὶ θρέψεις τῶ ζώου καὶ τὰς κινήσεις
καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ τὰς ἄλλας ἐνεργείας ἀποτελεῖσιν. id. ib.

129 δ. εἰκότως δὲ προσέθηκε τὸ "ἢ καὶ ὅλως ὁ λόγος" ὅ μόνον γὰρ
31. ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων φωνῶν εὐρίσκει· τὸ πλεοναχῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὃ καλεῖται ἀμφιβολία, ὡς ἐν τῷ "γένετο Ζεὺς τὸν
σὺν καταβαλεῖν ἐμέ." δύναται γὰρ καὶ διὰ λόγου ἀποδοδόμεν τὸ ἴδιον. 25
id. p. 189.

130 α. ἔστι γὰρ τινα ἃ καθ' αὐτὰ μὴ λεγόμενα πλείω σημαίνει, συν-
8. τεθέντα δὲ ἕκῃ, ὡς ἐν τῷ περὶ τῆς Πολλαχῶς Θεόφραστο φησὶν·
ἐν γὰρ τῷ ἐπίστασθαι γράμματα τὸ συναμφοτέρον ἀμφίβολον, μη-
δετέρῳ τῶν ὀνομάτων ὁμωνύμῳ ὄντος καθ' αὐτό. καὶ τὸ ἐν Δίῳνα
τὸν Πλάτωνα τύπτειν. τὰ μὲν γὰρ ὀνόματα ἀπλᾶ, ὃ δὲ ἐξ αὐτῶν
συγκείμενος λόγος ἀμφίβολος. πάλιν ἐν τῷ Ἀετὸς πέτεται, κύων
ὕλακτεϊ, τὰ μὲν ὀνόματα ὁμωνύμα, οἱ δὲ λόγοι ἀπλοῖ. τὸ δὲ "καὶ
τὸτο" προσέθηκε καὶ ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἐνδέχεται ὡς ἴδιον τινος ἀποδο-
δόμεν ἔκ ὧν ἴδιον χωρὶς ἀμφιβολίας ἢ ὁμωνυμίας, καὶ καθ' ἄλλην
τινὰ ἀμαρτίαν ἀμαρτάνειν τὸ ἀποδιδόντα τὸ ἴδιον. ὥστε ὅ πάντως
τὸ ἴδιον, ὃ μὴ τούτων τι ἔχει, ἀλλ' ὅσον γε καὶ τὸτο ὑγιῆς ἢ ἀπό-
δοσις· δι' αὐτὸ δὲ αἰτίας, ἔκ ἀδελφῶν ἐστὶν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημέ-
νων. καὶ γὰρ εἰ ἀσαφὲς τὸ λεγόμενον τῷ μὴ γνωρίμον εἶναι, τινὸς
τῶν σημασινομένων ὑπὸ τῆς ὁμωνυμίας τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι, καὶ ἀφορ-
μὴν ἀνασκευῆς ποιεῖ, ἂν ἄλλο τι τῶν σημασινομένων ὑπὸ τῆς ὀνό-
ματος, ὃ μὴ ἐστὶ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον, προχειρισάμενος ἐπ' αὐτῷ ποιῇ
τὸν ἔλεγχον. οἷον ἐπεὶ τὸ ἐπίστασθαι τούτο πολλὰ σημαίνει· τὸ γὰρ
ἐπίστασθαι δύο σημαίνει, ἢ τὸ ἐπιστήμην αὐτὸ ἔχειν ἢ τὸ ἐπιστήμην
αὐτοῦ εἶναι, καὶ ἑκάτερον διχῶς, ἢ καθ' ἑξῆς ἢ καὶ προχειρί-
σιν. id. ib.

130 β. "ὅσιων τριωνδὶ." ταύτης τριχῆ διασαπῶν· τὰ γὰρ τέσσαρα
3. σοιχεῖα τριχῆ διασαπᾶ εἰσὶν. id. p. 190.

τὸ λέγειν ἴδιον τῷ ζώῳ τὸ ψυχὴν ἔχειν ἔοικε γραφικόν εἶναι 130 α
σφάλμα. ὅ γὰρ ἠγνόησεν ὁ φιλόσοφος μὴ εἶναι ἴδιον τῷ ζώῳ τὸ
ψυχὴν ἔχειν (κοινὸν γὰρ τούτο καὶ τοῖς φυτοῖς). καὶ γὰρ μᾶλλον
ὀφείλει ζῷον ἴδιον εἶναι τὸ αἰσθητικόν εἶναι, ὡς τῷ αἰσθητικῷ μόνῳ
τῷ ζώῳ ἐφαρμόζοντος. id. ib.

ἀλλ' ἐστὶν ἐνστασις τούτου· ἡ ψυχὴ γὰρ καὶ τὸ σῶμα ἑκάτερον τι 131 α
τῷ ζώῳ ἐστὶν, ὥστε ἔκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδοδόμενον τὸ ἴδιον. λύει·
δὲ ἡ ἐνστασις ὅτις, ὅτι εἰ καὶ εἰσὶ μέρη τῷ ζώῳ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ,
ἀλλ' ἔκ ἐστὶν ὑπερογενῆ τῷ ζώῳ ἀλλ' ἅμα. ὅθεν γὰρ δυνατόν ἐστι
νοῆσαι ζῷον, μὴ εὐθὺς συνεπινοῶντας καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα. id.
p. 191.

εἴ τι, φησὶν, ἀντικειμένῳ τῷ ἴδιῳ προσκέρχεται τις εἰς τὴν 131 α
τῷ ἴδιῳ ἀπόδοσιν, ὃ καλῶς ποιεῖ τὴν ἀπόδοσιν τῷ ἴδιῳ. τὰ γὰρ 14
ἀντικείμενα ἅμα εἰσὶ τῇ φύσει, τὰ δὲ ἅμα τῇ φύσει ἢ ὕπερα ὃ
ποιεῖ τὸ ὑποκείμενον γνωριμώτερον. . . ἐπιζητήσεται δ' ἂν τις ἐπὶ
τῶν πρὸς τι, εἰ μὴ διὰ τῶν ἀντικειμένων ἐπὶ τούτων ἢ τε τῷ ὀρι-
σμῷ ἀπόδοσις καὶ ἡ τῷ ἴδιῳ γίνεται. τούτοις γὰρ τὸ εἶναι ταυτόν ἐστι
τῷ πρὸς τι πῶς ἔχειν. ἢ ὡς ἐνδόξοις λεγομένοις δεῖ προσέχειν
τοῖς ἐνταῦθα. καλῶς δὲ προσέθηκεν "ἢ ὅλως ἅμα τῇ φύσει,"
ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς γένεως ἀντιδιηρημένα ἅμα τῇ φύσει. . .
πόθεν ληπτέον τὰ ἴδια, εἰ μήτε ἐκ τῶν ἅμα μήτε ἐκ τῶν ὑσέρων
μήτε ἐκ τῶν προτέρων; ἵνα μὴ γέννηται ὅρος ἐκ τῶν ὑσέρων ὃ τῇ
γνώσει ἀλλὰ τῷ πράγματι. id. ib.

ἀντὶ τῆς εἰπεῖν ὃ γίνεταί ποτε μὴ ὑπάρχον, εἶπεν "ὃ γίνεταί 131 α
ποτε μὴ ἴδιον." τὸ γὰρ τοῖσιν ὅθεν ὑπάρχει ἴδιον ἐστὶ διὰ τὸ μὴ 28
ἀντιστρέφειν πρὸς τὸ ὃ λαμβάνεται ἴδιον. . . ὅτος δὲ ὁ τόπος καὶ οἱ
ἐξῆς ὃ μόνον τῷ καλῶς ἢ μὴ καλῶς λαμβάνεται εἰσὶ δεκτικοί,
ἀλλὰ καὶ τῷ εἰ ἴδιον ἐστὶν ἢ μὴ. id. p. 192.

ὅτος ὁ τόπος ἐστὶν ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως. id. ib. 131 α
πρῶτον λέγει κεχρῶσθαι ἢ ἐπιφάνεια, ἐπειδὴ τῆς ἐπιφανείας 131 β
ἐν παντὶ σώματι ὕψης πρῶτον αὐτῆς ἀντιλαμβάνεται ἢ αἰσθησις, 34
καὶ διὰ τῆς ἐπιφανείας λέγει ὁρᾶσθαι τὸ σῶμα. id. p. 193.

οἷον εἰ ἀποδοθῇ ἴδιον τῆς ιδέας εἶναι τὸ αἰτίαν τῶν δημιουργ- 132 α
γημάτων καὶ τῶν ἐν κινήσει, καὶ τῆς ἐπιστήμης ἴδιον τὸ ἀγνοίας εἶναι 1.
ἀποβολήν. id. ib.

οἱ μὲν κατασκευάζοντες τόποι ὅτι καλῶς ἀποδοθὲν τὸ ἴδιον ἤδη 132 α
παρεδόθησαν, οἷον τὸ μὴ λαμβάνειν ὁμωνύμους φωνάς, τὸ ἀντι- 22
στρέφειν τὸ ἀποδοδόμενον ἴδιον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, τὸ διὰ γνωρι-
μωτέρων τῶ ὑποκειμένου ἀποδίδοσθαι. ἅμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἀνα-
σκευάζοντες τὰ μὴ ὅτως ἀποδιδόμενα ἴδια, ἢ γὰρ εἰ δι' ὁμωνύ-
μων φωνῶν ἐκφέρουν, εἰ μὴ ἀντιστρέφουσι πρὸς τὰ ὑποκείμενα,
εἰ μὴ διὰ γνωριμωτέρων τῶ ὑποκειμένου ἀποδίδον, καὶ ὅσα ἄλλα
οἱ προειρημένοι περιέχουσιν τόποι. νῦν δὲ προτίθει εἰπεῖν περὶ τῆς
ἀπλῶς καὶ κυρίως, καλῶς· ὅ γὰρ πᾶν τὸ ἀπηλλοτριωμένον τούτων καὶ
μὴ ἔχον ὁμωνύμους φωνάς ἢ τι τῶν εἰρημένων καὶ ἴδιον ῥητέον ἐξ
ἀνάγκης. id. p. 194.

"ἐν ἐκείνοις ἔν ῥηθήσεται" ἀντὶ τῷ ἐν ἐκείνοις ὁμοίως ῥηθή- 132 α
σε· συναποδώσει γὰρ ἅμφω. id. ib. 23.

132^a μόνον τῷ πρώτῳ παράδειγμα παρέθετο, ὅτι ἐκ ἑξίν ἰδιον τῷ
28. μηδενὶ ὑπάρχον ἔῃ ἰδιον ἀποδοθέν, οἷον εἴ τις, φησὶν, εἴποι ἰδιον εἶναι
τῷ γεωμέτρῳ τῷ ἀνεξαπάτητον εἶναι ὑπὸ λόγου· μηδενὶ γὰρ γεω-
μέτρῳ τῷ ἀνεξαπάτητον ὑπάρχει. τὸ δὲ “εἰ μὴ κτ’ αὐτὸ ἀληθεύει”
ἀντὶ τῷ εἰ μὴ μόνῳ αὐτῷ ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ ἄλλοις εἶδουσιν. ἐν-
δέχεσθαι γὰρ τῷ ἀποδοθέν ἰδιον τινος παντὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ εἶδει ἐκείνῳ
ἔῃ ἀποδοθέν ἰδιον, μὴ μέντοι ἐκείνῳ μόνῳ ἐνεῖναι ἀλλὰ καὶ ἄλλοις. . .
τὸ δὲ “ἢ εἰ μὴ ἑξίν ἰδιον ἐκάστῳ αὐτῶν κατ’ ἐκείνο ἔῃ τῷ ἰδιον ἀπο-
δεδωκεν” ἀντὶ τῷ εἰ μὴ ἑξὶ τῷ ἰδιον καθ’ αὐτό. id. ib.

132^b τὸ “εἰ μὴ καθ’ ἑ τῷ ὀνόματι καὶ ὁ λόγος ἀληθεύει” λέγουσι· ἀν-
8. ἐπὶ τῶν μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ ὑπαρχόντων, τὸ δὲ “εἰ μὴ καθ’ ἑ ὁ
λόγος καὶ τὸ ὄνομα” ἐπὶ τῶν ἐπὶ πλεόν λεγομένων. id. ib.

132^b οὐ δεῖ, φησὶ, τὸ ὑποκείμενον ἰδιον ἀποδοῖναι τῷ ἐν ὑπο-
19. κειμένῳ· τὸ γὰρ ἰδιον ὑπάρχειν δεῖ ἐν ἑτέρῳ, ἢ ἑτέρον ἐν αὐτῷ,
ὅτι τὸ αὐτὸ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἑξίν ἰδιον. id. 15
p. 195.

132^b εἴ τις τῷ ὑποκειμένῳ ἰδιον τὸ ἐν ὑποκειμένῳ θείη, καὶ ἑξὶ τῷ
29. τοῦτον ἰδιον μόνῳ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον, καλῶς ἀν ἀπο-
δοῖναι τῷ ἰδιον· οἷον εἴ τις σῶμα τὸ βαρύτερον τῷ εἶδει ἀπέδωκε τῷ
ὑποκειμένῳ ἦγαν τῆς γῆς, καλῶς ἀπέδωκε τὸ ἰδιον, ἐπεὶ καὶ κτ’ 20
μόνης τῆς γῆς λέγει τῷ αὐτῷ καὶ ἀντιγράφει· τῷ αὐτῷ γὰρ δηλοῖ τὸ “καὶ ὡς
τὸ ἰδιον κατηγορεῖται,” ἦτοι ὡς πέφυκε τὸ ἰδιον λέγεσθαι· πέφυκε δὲ
λέγεσθαι καὶ τὸ ἀντιγράφειν. εἰ ἔν λέγοντός τινος μὴ εἶναι τῷ αὐτῷ
ἰδιον γῆς, καλῶς ἀν κατασκευασθῆσθαι καὶ τὴν τοῦ τόπου τῷ αὐτῷ
παράδοσιν. id. ib.

132^b “τῷ εἶδει” προσέθηκεν ἀντὶ τῷ φύσει· τῇ γὰρ οἰκείᾳ φύσει
32. ἢ γῇ βαρυτάτῃ τῶν σωμάτων, καὶ εἰ εὐρίσκεται ποτε διὰ πάθος
καυτωτέρα γεγονυῖα. c. 1917.

133^a ἐκ ἰδιον τῷ ἰδίῳ τὸ πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ,
12. ἀλλὰ τὸ ἅμα ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον καὶ αἰεὶ· τὸ γὰρ ἰδιον ὅτε ὅρος ἑξίν 30
ἔτε διαφορὰ, ἃ εἰσι πρότερα τῇ φύσει τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλ’ ἅμα
τε ὑπάρχει τῷ ἑξίν ἰδιον καὶ αἰεὶ. Alexander p. 195.

133^a τὸ ταύτην ἢ γένει λέγει ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ ἢ κτ’ ἀναλογίαν·
24. ἀν ἔν γένει τινὶ ἰδιον ἀποδοθῇ, ἀνάγκη αὐτὸ πάντων τῶν ὑπὸ τῷ
αὐτῷ γένος εἰδῶν ἰδιον εἶναι, εἰ δὲ εἶδει τινί, πάντων τῶν ὑπὸ τῷ 35
αὐτῷ εἶδος ἀτόμων. ἀν ἔν μὴ ἢ, φησὶ, τινὸς τῶν αὐτῶν ἢ κτ’ γένος
ἢ κτ’ εἶδος ἔῃ ἀποδοθῇ ἰδιον, ἐκ ἀν εἴη ἰδιον τὸ ἀποδοθέν ἰδιον. ἀλλ’
ἐδὲ εἰ μὴ τῶν αὐτῶν τῷ ἀριθμῷ, οἷον τὸ διωκτὲν ταύτην τῷ αἰρετῷ
ἑξὶ τῷ ἀριθμῷ. id. p. 196.

133^a ὁ τόπος ὅτος καὶ ἀσαφῶς εἴρηται καὶ κατὰ τι ψευδὴς ἑξίν, ὡς 40
35. ἑρεῖ καὶ αὐτός. καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι τῷ εἶδει ἀντὶ τῷ γένει παρέ-
λαβεν, ὃ τινες τῷ ῥητῷ προσέθηκε σαφηνείας χάριν. ὁ δὲ τόπος
ἀνασκευαστικὸς ὡν τοῦτός ἐστιν. τῶν τῷ γένει ταύτων, ταῦτα δὲ
ἑξὶ τὰ κατ’ εἶδος ἀλλήλων διαφέροντα, τῶν ἀνάγκη καὶ τὰ
ἴδια ταῦτα τῷ γένει εἶναι. id. ib.

133^b τὸ “ἢ ζῶν ἑξίν ἐκατέρῳ αὐτῶν τὸ συμβεβηκέναι” τοῦτον
5. ἀν εἴη, ἦγαν καθὸ τὸ συμβεβηκέναι, ἦγαν τὸ ἴσα καὶ κινεῖσθαι, ἐκα-
τέρῳ αὐτῶν, ἦγαν τῷ ἵππῳ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ, καθὸ ζῶν, καὶ ἀμφο-

τέροις ἑξίν ἦγαν ὁμογενέσι. ψευδὴς δὲ φησὶν εἶναι τὸν τόπον καὶ
ἐκ ἀληθεύοντα ἐπὶ πάντων ἐν τῷ κατασκευάζειν, ὅταν τὸ μὴ ἐν
τῶν λεχθέντων ἰδίων εἶδει ἐν ὑπάρχει, ὡς τὸ πεζὸν δίπην τῷ ἀν-
θρώπῳ, τὸ δὲ ἕτερον πολλοῖς, ὡς τὸ πεζὸν τετράπην. id. ib.

ἐνταῦθα τόπον τινὰ παραδίδωσι σοφιστικόν, ὃ χρώμενοι οἱ 133^b
σοφισταὶ πᾶν τὸ ἀποδιδόμενον ἰδιον τινος κατασκευάζουσι, καὶ δεῖ- 15
κνύειν πειρῶν ὅτι μόνῳ τῷ αὐτῷ ὑπάρχει τῷ ἑ ἀποδοθῇ ὡς ἰδιον.
παραδίδωσι δὲ καὶ τῷ αὐτῷ τὸν τόπον ὑπερ τῇ ἐνστάσει δεῖ χρῆσθαι πρὸς
τὸ ἐπιχειρῶντας δεικνύειν· ὁ δὲ τόπος ἐστὶ τοῦτος, ὅθεν τὴν ἀφορ-
μὴν τῆς ἐπιχειρήσεως λαμβάνουσιν, ὅτι τὸ ταύτην καὶ τὸ ἕτερον πλεο-
ναχῶς λέγει· καὶ γὰρ καὶ γένει καὶ εἶδει καὶ ἀριθμῷ καὶ ἀναλογία. id. ib.

τὸ ἐφεξῆς προσκείμενον “τὸ γὰρ τῇ ἑξὶ ὑπάρχον” καὶ τὰ λοιπὰ 133^b
ἀξίωμα ἐστὶ τῶν χρωμένων ἐπὶ τῶν τοιούτων τῇ ταυτότητι τῷ τε 25
ὑποκειμένῳ καθ’ αὐτὸ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ σὺν τῷ συμβεβηκότι.
εἴτα τὸ ὑπόδειγμα τῷ διὰ τῆς ἐτερότητας ἀποδεικνύοντος τὸ ὅτως
ἀποδιδόμενον ἰδιον κατασκευαστικόν ἑξίν· κατασκευάζοντας γὰρ
δεῖ λέγειν ὡς ἐκ ἑξίν ἀπλῶς ἦγαν καθόλου ἕτερον ἄνθρωπος καὶ
ἕτερον ἄνθρωπος λευκός, ἀλλὰ καὶ τὸν ὅρισμόν καὶ τὸ εἶναι. id.
p. 197.

φύσει ὑπαρχόντα τισὶ ταῦτα δεῖ λέγειν, ὡν τὰ ὑποκείμενα, 134^a
οἷς ὅτω λέγει ὑπάρχειν, ἐπιδεκτικὰ μὲν εἰσιν αὐτῶν, ἢ μὴν αἰεὶ 5
αὐτοῖς ἐδὲ ἐξ ἀνάγκης ἐνεργεῖα πάρεστιν. id. ib.

κοινότερον νῦν καὶ τὸ φῶς πῦρ λέγει καὶ δόξαν τινῶν, ἐπεὶ 134^b
αὐτῷ ἔδοκε τὸ φῶς πῦρ εἶναι, ὅτι ἐδὲ σῶμα, πᾶν δὲ πῦρ σῶμα. 29.
25 id. p. 199.

ἰστέον δὲ ὅτι καὶ δόξαν Πλατωνικὴν εἶδος τὸ φῶς ἐνταῦθα
φησὶ τῷ πυρός, αὐτὸς τῷ αὐτῷ μὴ συντιθέμενος· φησὶ γὰρ ἐν ἄλλοις
“εἰ πᾶν πῦρ σῶμα, τὸ δὲ φῶς ἔσθ’ σῶμα, ἐκ ἀν εἴη τὸ φῶς πυρός
εἶδος.” c. 1917 in marg.

συμβῆσθαι, φησὶν, ἐπὶ τῶν τοιούτων ἰδίων τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἰδιον 135^a
πλείονων εἶναι, τῷ τε ἀπλῶς καὶ κοινῶς λεγομένῳ, οἷον τῷ πυρός, 1.
καὶ τῷ μάλιστα ὄντος ἐν τῷ τοῦτον κοινῷ, ἦγαν τῷ φωτός· τῷ μὴ
γὰρ πυρός ἑξίν ἰδιον, ὅτι ἀποδοθῇ τῷ αὐτῷ, τῷ δὲ φωτός, ὅτι μάλιστα
ὑπάρχει τῷ αὐτῷ μὴ ὄντι μάλιστα πυρί. Alexander p. 199.

αὐτῷ δὲ, ἦγαν σοί, ἔδοτεον ἐπὶ ταύτην τὴν ἐνστάσιν· τῷ τε-135^a
στιν εἰ δὲ σὺ τοῦτον ἀποδοῖς ἰδιον, ἔδοτε ἐπιφέρειν ἑαυτῷ τὴν 6.
ἐνστάσιν, ἦγαν αἰτίαν διδοῖναι τῷ προσδιαλεγόμενῳ ἐνίστασθαι σοί,
ἀλλὰ δεῖ σε εὐθύς διορίζειν ὅν τρόπον ἀποδίδως τὸ ἰδιον καθ’ ἑνα
τῶν ἐκτεθέντων. id. ib.

ζητήσῃ δ’ ἂν τις ἐπὶ τῶν λεγομένων ἑτερωνύμων, εἰ μὴ 135^a
οἷον τε θατέρῳ ἕτερον ἀποδίδωσθαι, οἷον τὸ σημείον, τὸ ἀμερές, τὸ 19.
ἐλάχιστον ἢ τὸ ἀδιάστατον· δοκεῖ γὰρ ἐπὶ τῶν καὶ τὰ σημαίνοντα
διαφέρειν· οἷς δ’ ἂν προσῇ, καὶ σαφεσέως καὶ γνωριμωτέρως μάλ-
λον ἐναρμόττει. id. ib.

ἔγχαρῃ ἑξίν ἢ τὸς θαλάττα· ἐδὲ γὰρ ἐγχαρῇ πῶποτε ἐπὶ τινος 135^a
μικροτάτης θαλάττης ἰδιον λέγεσθαι τὸ εἶναι τὸ πλείον ὕδωρ ἀλ- 30.
μυρὸν ἀλλὰ τὸ βραχυτάτον, ὅτι ἔπρόσφορον τῇ σμικροτάτῃ θα-
λάττῃ. ἄλλως, τὸ εἶναι τὸ πλείον ὕδωρ ἀλμυρὸν, καίτοι μᾶλλον

ἴδιον τῆς ὅλης θαλάττης τὸ εἶναι τὸ ὅλον ὕδωρ ἀλμυρὸν ὡφείλε λέγεσθαι. ἀλλὰ διὰ τὴς ἐπιβάλλοντος ποταμὸς καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς τὸ πλεῖστον λέγει ὕδωρ εἶναι ἀλμυρὸν καὶ τὸ ὅλον. c. 1917 in marg.

ἐπειδὴ ἢ τις θάλασσα μῦθον ἐστὶν ἐλάχιστον τῆς ὅλης, πῶς 5 ἀν' ἑν εἰποῖμεν ἐπ' αὐτῇ τὸ πλεῖστον; Alexander p. 200.

135b ἔστι γὰρ καὶ τῆς τινὸς γῆς, καθόσον ἐστὶ γῆ, ἴδιον τὸ κάτω φέρεσθαι 5 καὶ φύσιν, ὅ καὶ ὁμοιομερεῖς, ὥσπερ ὁδὸς τῆς πάσης καθὸ πάσα. τὸ δὲ "ἔστι δὲ αὐτῇ ἴδιον καὶ τὸ σύμπαν" δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ τε ὡς ὅλα λαμβανομένη καὶ τῶν μορίων ἐκάστω. id. ib.

135b ἐκ τῶν ἀντικειμένων παραδίδωσι καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ κα- 7 τασκευὴν τῶν ἰδίων τόπων, ὥσπερ ἐποίησε καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκότος καὶ πρὸς τὸ γένος παραδοθέντων τόπων. id. ib.

135b ἀντίκειναι γὰρ τὸ μὴ διπλασίον πρὸς τὸ ἡμισυ, τὰ δὲ δύο πρὸς 24 τὸ ἓν, τὸ δὲ ἓν πρὸς δύο, καθόσον τὰ μὴ δύο πρὸς ἓν διπλασίον σημαίνει λόγον, τὸ δὲ ἓν πρὸς δύο ἡμίσεος. ταῦτα δὲ ὅτι πρὸς τι κυρίως· ὅ γὰρ λέγει τὰ δύο τῷ ἑνὸς δύο ἢ τὸ ἓν τῶν δύο ἓν, ὁδὸς ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα χέσει τὸ εἶναι ἔχει. εἴη δ' ἀν' οἰκειότερον τῷ προκειμένῳ παραδείγματι, εἰ ληφθεὶς ἡμῖν μία μὴ ἀντίθεσις τῶν πρὸς τι αἰσθησις αἰσθητόν, ἑτέρα δὲ ἀντίληψις διὰ σώματος καὶ 20 ἀντιληπτὴν διὰ σώματος. id. ib.

136a φάσιν τὴν κατάφασιν λέγει. ἐπιζητήσκειν ἂν τις ὅπως ὅτι 6 πρὸς κατασκευὴν χρήσιμος ὁ τόπος· ὁ γὰρ τὸ ἕτερον τῆς ἀντιφάσεως δείξας μὴ ὑπάρχον, τὸ ἕτερον ὑπάρχον ἐδείξεν· ὁδὸς γὰρ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. ἢ ὅτι ὑπάρχει μὴ αὐτῷ δεικνύσθαι δυνατόν, ὅτι 25 μὴ καὶ ὡς ἴδιον αὐτῷ. ἢ δύναμις μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ ἀντικείμενον τῷ μὴ ἰδίῳ. ἢ τὸ δειχθὲν μὴ ἴδιον ὑπάρχει μὴ αὐτῷ, μὴ ὡς ἴδιον δέ· ὅ γὰρ εἰ τῷ ἀνθρώπῳ μὴ ἐστὶν ἴδιον τὸ ἐμψυχον, ἤδη αὐτῷ καὶ ὅχι ὑπάρχει. οἰκειότερον δὲ ἐπὶ τῷ ζῳῳ τὸ αἰσθητικὸν μεταλαμβάνειν ἀντὶ τῷ ἐμψύχῳ· τὸ γὰρ ἐμψυχον 30 ὑπάρχει μὴ αὐτῷ, ὅχι ὡς ἴδιον δὲ αὐτῷ ἐστίν. ἔστι δὲ ὁ μὴ πρῶτος τόπος ἐκ μάχης, καὶ ἀνασκευαστικὸς μόνον, ὁ δὲ δεύτερος ὅτι καὶ ἀμφοτέροις ἐν τοῖς ἐξῆς φησὶ μὴ δεῖν ἴδιον ἀποφατικὸν εἶναι, ὡς καὶ τὸ μὴ ὅς ὑπάρχειν, ἀπόφασις δὲ φάσει ὑπάρχει μὲν, ὅχι ὡς ἴδιον δέ. id. ib.

136a τὴν δὲ κατασκευάζοντα τόπον ἐν τοῖς τοιαύτοις ψευδῇ εἶναι 35 φησὶ, καὶ τίθησι καὶ τὴν αἰτίαν, λέγων ὅτι ὅτε ἢ φάσις τῆς ἀποφάσεως ὅτε ἢ ἀπόφασις τῆς φάσεως ἐστὶν ἴδιον· τὴν μὴ γὰρ φάσιν ὡς θέσιν ἀδύνατον ὑπάρχειν ἴδιον τῆς ἀποφάσεως, ἥτις ἀναίρεσίς ἐστι καὶ ἀνυπαρξία, τὴν δὲ ἀπόφασιν τῇ καταφάσει ἐνδέχεται μὴ 40 ὑπάρχειν, ἀλλ' ὅχι ὡς ἴδιον. id. p. 201.

136b ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις λέγει, ὅσα ἐκ τῷ αὐτῷ γένους καὶ 3 τὴν αὐτὴν διαίρεσιν κεχώρισται ἀλλήλων. εἰ ἂν τις τῶν ἀντιδιηρημένων ἀλλήλοις τι ἀποδοῖ ἴδιον ἄλλῃ τινὸς τῶν καὶ αὐτῶν ἀντιδιηρημένων ἀλλήλοις κατ' ἄλλην διαίρεσιν ἐκ τῷ αὐτῷ γένους, ἢ 45 κατ' ἄλλην ἐπιβολὴν ἐξ ἄλλου γένους, ἐπιβλεπτόν φησιν ἐν ἄλλῳ τῷ καὶ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν τῷ ἀποδιδόμενῳ ἰδίῳ, εἰ ἄλλῃ τινὸς ἐστὶν ἴδιον τῶν ἀντιδιηρημένων τῶν, ὅ καὶ ἐκεῖνο ἴδιον ἀπεδόθη· ἀν

γὰρ μὴδὲν τῶν ἐκείνῳ ἀντιδιηρημένων, ὅδ' ἂν τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον εἴη τῷ ὅ ἀποδοῖ· εἰ δὲ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἴδιον, ἢ τὰλλα τῶν ἄλλων, εἰ πλείω εἴη τὰ ἀντιδιηρημένα, εἴη ἂν διὰ τῆς δεικνύμενον ὅτι καὶ τὸ ζητούμενον ἴδιον ἐστὶν ὅ ἀπεδόθη. οἷον ἀντιδιηρημένα ὡς ἴδια τό τε ζῷον αἰσθητὴν καὶ τὸ ζῷον νοητόν, καὶ ἀντιδιηρημένα ὡς ὑποκειμένα τὰ τε θνητὰ ζῷα καὶ ὁ ἀθάνατος θεός· φησὶν ἔν, εἰ τὸ ζῷον αἰσθητὴν ὅχι ἂν εἴη ἴδιον τῶν θνητῶν ζῳῶν, ὁδὸς τὸ ζῷον νοητὴν εἴη ἂν ἴδιον τῷ ἀθανάτῳ θεῷ. ἐπὶ δὲ τῷ κατασκευαστικῷ τόπῳ κέχρηται παραδείγματι τοιαύτῳ. λαβὼν ὡς ὅλα 10 τῆς ψυχῆς ἀντιδιηρημένα μέρη ἀλλήλοις τό τε λογικὸν καὶ τὸ θυμικὸν καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν, λαβὼν δὲ καὶ τῆς ἀρετῆς τὰς ἀντιδιηρημένας ἀλλήλαις ἀρετάς, φρόνησιν ἀνδρίαν σωφροσύνην, δεικνύσιν ὅτι ἐπεὶ τῆς φρονήσεως ἴδιον ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ πεφυκέναι τῷ λογικῷ ἀρετὴν εἶναι καὶ τῆς ἀνδρίας τῷ θυμικῷ, εἴη ἂν καὶ τῆς σωφροσύνης τῷ ἐπιθυμητικῷ τὸ καθ' αὐτὸ ἀρετὴν εἶναι. id. ib.

ἐν τοῖς πρότερον μὴ πτώσεις ἔλεγε τὸ μὴ δικαίως τῷ δίκαιος, 136b τὸ δὲ ἀνδρείως τῷ ἀνδρείος, νῦν δὲ πτώσεις ἐκάτερα ἐκατέρων 15 λέγει. ἔθος δὲ αὐτῷ καὶ τὰ σύκοιχα πάντα πτώσεις λέγειν· σύκοιχα δὲ ἀλλήλοις τὸ δικαίως καὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡ δικαιοσύνη· ταῦτα γὰρ ὅμοια ἀλλήλοις. id. ib.

ἐπιζητήσκειν ἂν τις πῶς ἔτι δύναμις τὸ αὐτὸ ὁμοίως πρὸς ἀμφὶ 137a ἔχειν, εἰ ἔστι μόνον τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν ἴδιον. ἢ καὶ τῷ συναποδεί- 18 κνυσι τὸ δοκῆν ὁμοίως ἔχειν μὴ ἔχειν ὁμοίως. πρὸς δὲ κατασκευὴν μὴ εἶναι φησὶ τὴν τόπον χρήσιμον τῷτον, τὴν δὲ αἰτίαν ὅτι προσέθισιν, ἀλλ' ἢ μόνον "τὸ γὰρ ὡσαύτως ἔχον ἐν πρὸς πλείω συγκρίνεται." καὶ εἰσὶν διὰ τῆς δυνάμει λέγων· ὅ γὰρ τὸ εἶναι τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν ἴδιον τὸ πρὸς ἀμφὶ ὡσαύτως ἔχον κατασκευαστικόν ἐστὶ τῷ καὶ τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν αὐτὸ ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἀνασκευαστικόν. ὅ γὰρ ἂν δειχθῇ τῷ ἑτέρῳ ἴδιον ὄν, κατασκευάζει ὅτι καὶ τῷ λοιπῷ· τὸναντίον γὰρ ἀνασκευάζει· ἐν γὰρ πρὸς δύο συγκρίνεται, καὶ τὸ ἴδιον πλείονων εἶναι ἴδιον ὅτι δύναμις. id. p. 202.

κοινότερον ὡς ἐν τοῖς πλείστοις καὶ νῦν τῷ παραδείγματι κέ- 137b χρηται, τὴν ἰδέαν τῷ ζῳῳ ἥγυν τὸ αὐτοζῳον συγκρίνεται ἐκ ψυχῆς 11 καὶ σώματος· ἔπειτα μὴ γὰρ ἴσως τῷτον, ὅ μὴν συγχωρεῖται γε ὑπὸ 35 τῶν τὰς ιδέας τιθέντων. id. ib.

"ἔπειτα ἐκ τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον." καὶ ἐκ τῶν ὑπερθέσεων τῷ 137b τε μάλιστα καὶ ἥκιστα καὶ ἐλάχιστα, ὅτι ὡς ἔχει ἐπὶ τῷ ἑνός, καὶ τῶν 14 λοιπῶν ἢ τῶν πλείστων, καὶ ὡς ἐπὶ τῶν ἀπλῶν, ὅτω καὶ ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν, τέσσαρας τόπους παραδίδωσιν ἀπὸ τῷ μᾶλλον, ἐν περὶ ἑνός, δύο περὶ δύο, δύο περὶ ἑνός, καὶ ἐν περὶ δύο... ἐπιζητήσκει δ' ἂν τις εἰ πάντως ἔπειτα δεῖ τοῖς συγκριτικοῖς τὰ ἀπλά. δοκεῖ γὰρ ἐπὶ τινῶν μὴ ἔπειτα· μᾶλλον γὰρ καὶ ἥττον ἀνὴρ βαρὺς, ὅ μὴν καὶ ἀπλῶς βαρὺς, καὶ γῆ μᾶλλον καὶ ἥττον κῆφῃ. ἢ ἐπὶ τῶν ὅχι ἔπειτα τῶν καὶ σύγκρισιν τὸ ἀπλῶς, ὅτι μὴ κυρίως ἐπ' αὐτῶν λαμβάνεται τὰ καὶ σύγκρισιν λεγόμενα, τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῆφον, ἀλλ' ὁμωνύμως· ὡς γὰρ ἐν τοσούτοις μᾶλλον, ἀπλῶς δ' ὅχι. τοῖς δὲ παραδείγμασι τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν τόπων τούτων κοινότερον κέχρηται· ἐπὶ γὰρ ὅσιων αἰ ὅχι ἐπιδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον πεποίηται τὴν λόγον· εἴη

δ' ἂν αἰκειότερον ἐπὶ ἡδονῆς καὶ ἀγαθῶ τὸν λόγον πεποιθῆς. id. p. 203.

138b τρίτον ἀνασκευαστικὸν μόνον, εἰ ἐν δύο τισὶν ὁμοίως ὑπάρχει. 10 ἐν τούτῳ θεωρεῖ εἰ δύο ἴδια ὁμοίως ἐνὶ ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει, καὶ ἐπὶ μὲν τῷ μὴ ὑπάρχειν τίθησι παράδειγμα σαφές, τὸ ὅρᾶν καὶ τὸ 5 ἀκρίβειαν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπὶ δὲ τῷ ὑπάρχειν ἀσαφές. ἔστι δ' ὃ λέγει τοῦτον. εἰ ὁμοίως ἐστὶ ψυχῆς ἴδιον τὸ μέρος αὐτῆς ἐπιθυμητικὸν εἶναι πρῶτον, καὶ λογιστικὸν ὡσαύτως μέρος πρῶτον, εἴη ἂν ἴδιον αὐτῆς τὸ λογιστικὸν μέρος πρῶτον, ὡς περ καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν μέρος πρῶτον ἴδιον αὐτῆς. τὸ δὲ τῆς ψυχῆς πρῶτον μέρος εἶναι καὶ τὸ ἐπι- 10 θυμητικὸν καὶ λογιστικὸν ἐν τοῖς παραδείγμασιν ἔλαβεν, ὅτι καὶ ἀνθρώπῳ ἴδιον ἔστιν ὅτε τις λέγει τὸ μὲν θυμικὸν εἶναι τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, ἀλλ' ὃ πρῶτον. id. ib.

139a Διδάξας δ' Ἀριστοτέλης περὶ τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν προβλη- 24 μάτων, καὶ πρὸ αὐτῶν δ' ὁμοίως περὶ τῶν ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος, 15 καὶ τὰς τόπους τὰς τε κατασκευάζοντας ὅτι τόδε γένος ἐστὶ τῷδε ἢ ἴδιον ἢ συμβεβηκε τῷδε καὶ αὐτῶς ἀνασκευάζοντας καὶ δεικνύοντας ὅτι ἔκ ἐστι παραδῶς, νῦν διδάσκει καὶ περὶ τῶν ὀρισμῶν, ἔκ ὅτι τί ἐστὶν ἢ φύσις τῆς ὁρᾶς, καὶ εἰ ἄρα πλείω γένη δεῖ ἐν τῷ ὀρισμῷ πα- 20 ραλαμβάνεσθαι μίαν δὲ διαφορὰν ἢ τὴναντίον, καὶ τίνων ἐστὶν ὀρισμός, 20 ὅτι τῶν ὑσιωδῶν κυρίως, καὶ δευτέρον δὲ λόγον καὶ τῶν συμβαι- νόντων (περὶ γὰρ πάντων τούτων ἐδίδαξεν ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς περὶ τῶν εἰ δεῖ τῶν ὀρισμῶν ἀποδείξαι γίνεσθαι), ἀλλ' εἰ ὁ ἀποδιδόμενός τινα ὁρᾶς ὁρᾶς ἐστὶν αὐτῷ 25 ἢ ἔκ ἐστιν. περὶ τούτου γὰρ ἐστὶν ἢ πρᾶξεις αὐτῷ ἐν τῷ παρόντι 25 τῶν Τοπικῶν βιβλίῳ. id. p. 205.

ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς περὶ ὅρου ἐδίδαξεν, οἷον τί ἐστὶν ὀρισμός, καὶ τίνων ἐστὶν ὀρισμός, καὶ ἐκ τίνων μερῶν σύγκειται, καὶ πότερον ἐστὶν ἀποδείξεις τῆς ὀρισμῶς ἢ μή. ἐνταῦθα δὲ παραδί- 30 δωσι τόπους κατασκευαστικὰς τε καὶ ἀνασκευαστικὰς τῶν ὀρισμῶν. 30 τοιαύτη γὰρ ἐστὶν ἡ διαλεκτική. cod. 1972.

139b ὁ ἐνδεέστερον ἀποδιδῶς καὶ ταύτη ἀμαρτάνει, ὃ τῷ μὴ καλῶς 17 ἀλλὰ τῷ μὴδ' ὅλως ὀρίσσει. ὁ γὰρ ἐνδεὴς λόγος καὶ τούτο ἐνδεὴς ἐστὶν, ὅτι ἐκλείπει τι αὐτῷ πρὸς τὸ ὀρίσασθαι ἢ γινώσκειν τὸ τί ἦν εἶναι. ὁ δὲ μὴ δηλῶν τὸ τί ἦν εἶναι ἔκ ὀρισμός. Alexander 35 p. 206.

139b ὁ μῶνυμος γὰρ ἢ τε ἀγωγή καὶ ἡ συμμετρία ἐστὶν, ὅτι ἢ μὲν 20 ἀγωγή σημαίνει τινῶν φορὰν, ὃ καὶ παρακομίζει λέγει, ὡς λέ- 20 γει σίτη ἀγωγή ἢ οἶνος. λέγει καὶ ἡ διὰ τῶν ἡθῶν τῆς τρόπου κα- 25 τακόσμησις, ὡς λέγει παίδων ἀγωγή. λέγει ἀγωγή καὶ ἡ με- 40 ταβολή. ἐφ' ὃ σημασινομένη ὁ ἔτῳ τὴν γένεσιν ὀρίζομενος κέχρηται τῷ τῆς ἀγωγῆς ὀνόματι. ἀλλὰ καὶ ἡ συμμετρία ὁμῶνυμον, ὡς περ καὶ τὸ σύμμετρον. σύμμετρον γὰρ τὰ τῷ αὐτῷ μέτρῳ με- 45 τρέμενα, ὡς ἐπὶ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν, καὶ τὰ ἐκάστῳ ἀρμόζοντα καὶ ἀρκούντα, ὡς ἱμάτια ἢ ὑποδήματα, ἢ καὶ πλῆθος ἢ καὶ μέγε- 45 θος καὶ τὴν τῶν ποιότητων κρᾶσιν, τῷ μὴ ὑπερβάλλειν ἑτέραν τῆς ἑτέρας ἀλλ' ἐπ' ἴσης εἶναι ἐν τῇ συνθέσει, ἢ καὶ τὰς δυνάμεις ἀνάλογον ἔχοντα. id. ib.

εὐλόγως προσέθηκε τὸ "συκοφαντεῖν" ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἐλέγχῳ. 139b ὁ γὰρ τὸν ἀποδοδεδομένον τῷ κυνὸς λόγον ἀξίων πᾶσι τοῖς ὑπὸ τῷ 26 ὀνόματος τῷ κυνὸς σημασινομένοις ἀρμόζειν, ὡς ἄντος τῷ κυνὸς μιᾶς τινὸς φύσεως, συκοφαντεῖ. id. ib.

μεταφορὰ μὲν ἐστὶν, ὅταν τὸ κυρίως ἐπὶ τινὸς λεγόμενον ἐφ' 139b ἑτέρον μὴ κυρίως ὑπ' αὐτῷ σημασινομένον μετάγωμεν τὴν φωνήν, 32 ὃ καλεῖται παρὰ τοῖς γραμματικοῖς καὶ παράχρησις. εἰ ἔν τις ὀρι- 32 σάμενος τὴν ἐπιστήμην ἀμετάπτωτον φήσκειν, ἐπεὶ τὸ ἀμετάπτω- 32 τον κυρίως ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγει τῶν δι' ἰσχύον μὴ τρεπομένων ἢ δι' ἰσότητά καὶ συμμετρίαν μὴ μεταβαλλόντων, ἀσαφὲς ἐποίησε 32 τὸ λεγόμενον. ὡσαύτως καὶ ὁ τιθέντων τὴν γῆν ὀρισάμενος. ἢ γὰρ 32 τιθέντων κυρίως ἐπὶ τῆς τιθηνότητος καὶ ἀνατρεφύσεως παιδίων λέγει. 32 ἐνδέχεται ἔν, φησί, καὶ τὴν μεταφορικῶς ὀρισάμενον συκοφαντεῖν ἢ γιν 32 ἐλέγχειν ὡς μὴ ἀποδιδόντα ὅρον ἐφαρμόζοντα τῷ ὑποκειμένῳ, 32 οἷον εἰ τις τὴν σωφροσύνην ὀρίσαιο συμφωνίαν. id. p. 209.

καὶ ὅτος ὁ τόπος τῷ ἀνωθεν καὶ παράχρησιν ἔχει. κείμενα 140a ἔν ὀνόματα λέγει τὰς συνήθεις καὶ κατατετριμμένας λέξεις, καὶ μὴ 3. οἷαις ὁ Δυκόφρων χρῆται, σκληραῖς τε καὶ τροπικαῖς, πεφναίαν λέ- 3. γων τὴν φονικὴν καὶ κύνα τὴν γυναικα διὰ τὸ ἀναιδέες. id. ib.

τὸ φαλάγγιον ζῷον τί ἐστὶν ὅπερ δάκνον ποιεῖ σῆψιν. c. 1917 in 140a marg. φαλάγγιον ἐστὶ ζῷον ἐν τοῖς ζῴοις γεννώμενον. c. 1972. 4.

ἢ ἀσάφεια ἢτοι δι' ὁμωνυμίαν ἢ ἐν τῷ ὀρίῳ ἢ ἐν τῷ ὀρισμῷ 140a ἢ διὰ μεταφορὰν ἢ διὰ κατάχρησιν. Alexander p. 210. 16.

τὸ μὲν ἂν ἀσαφές, φησὶν, ἐκ τῶν εἰρημένων κριτέον, καὶ σχεδὸν 140a 23 ὅπερ εὐρίσκει ἐν τοῖς τῆς λέξεως πάθεσι. πάθος γὰρ λέγει καὶ ἡ 23 ὁμωνυμία καὶ ἡ μεταφορὰ καὶ ἡ κατάχρησις. τὸ δὲ περιέργον καὶ 23 περιττὸν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τῶν ἐφ' ὅδων δόξειεν ἂν ὁ Ἀριστοτέλης 23 μετάγειν εἰς τὰς πραγματικὰς ἐξετάσεις. ἀντικρὺς γὰρ τὴν ἐκ τῆς 23 πλεονάζειν κακίαν καὶ πλείω τὰ πράγματα παραλαμβάνει ὁ τόπος. 23 ἐλέγχειν μὲν γὰρ φαίνεται, ὃ μὴν ἀληθῶς, ἀλλ' ὅταν μὲν ὅλῳ τῷ ὀρίῳ 23 ἅμα συμβῇ τὸ λέγεσθαι ἐπὶ πλεόν τῶ πράγματος, ὃ πρὸς τὸν τρό- 23 πον ἢ ἐπιτίμησις ὁδὲ πρὸς τὸ καλῶς. id. ib.

καὶ γὰρ τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινῶν χωρὶς τῆς ἀριθμῶ τὴν ψυχὴν δηλοῖ, 140b 3. καθάπερ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ φησί... ὡς περ δὴ τινος ἐνισα- 3. μένος καὶ λέγοντος "πῶς φησὶ ὅτι ἀφαιρεθέντος τῆς ἀριθμῶς ὃ λυμαί- 3. νει" ὁ ὀρισμός; γένος γὰρ ἐστὶ τῆς ψυχῆς ὁ ἀριθμὸς καὶ Ξενοκρά- 3. την καὶ Πλάτωνα, καὶ δεῖ τῆς προδήκης τῆς ἀριθμῶς ὡς γένος ἐν τῷ 3. ὀρισμῷ" φησὶν ὅτι εἰ δώσωμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς γένος ἐστὶ τῆς ψυχῆς, 3. ἀφαιρεθέντος τούτου τὸ καταλειφθὲν ἔκ ἐστι ὁρᾶς ἀλλ' ἴδιον, ὃ μὴν 3. δὲ καὶ τὴν ὑσίαν δηλώσει τῷ πράγματος. id. p. 211.

ὡς Ξενοκράτης ὠρίζετο λέγων τὴν ψυχὴν ἀριθμὸν αὐτὸν 3. ἑαυτὸν κινῶντα. καὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν λαμβάνει ὡς γένος, τὸ δὲ λοιπὸν 3. ὡς διαφορὰν. c. 1917 in marg.

ἔστι σαφέστερον εἰπεῖν περὶ τούτου ὅτι ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τὸ 140b 31 δῖπνον κατηγορεῖται, ἔτῳ καὶ τῷ ὀρισμῷ αὐτῷ τῷ ζῴῳ πεζῷ καὶ δῖπν, 31 καὶ ὃ δὲ τὸ δῖπνον κατηγορεῖται ἀλλ' ἅπαξ. ὃ γὰρ μόνον τῷ ζῴῳ πεζῷ 31 κατηγορεῖται τὸ δῖπνον, ὡς ἐξ ἀνάγκης, ὅταν ἀκρίβως ζῶν πεζόν, 31 νοῶμεν αὐτὸ καὶ δῖπνον εἶναι, ἀλλ' ὅλα τῷ ζῴῳ πεζῷ δῖποδος, ὅπερ

ἐξὶν ὁ ἄνθρωπος. ἐπεὶ ἔν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ δῖπεν ὃ δὲ κατηγορεῖται, ὃ δὲ ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτοῦ, ὃς ταυτὸν ἐστὶν αὐτῷ, δὲ τὸ δῖπεν παραληφθήσετο, εἴπερ ἀνθρώπου ὀρισμὸς ἀποδοθεῖν τὸ ζῶν πεζὸν δῖπεν. ὁμοίως ἔν ὃ δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιθυμίας δὲ τὸ ἡδὺ κατηγορηθήσετο. Alexander p. 212.

141^a 10. ὃ ταυτὸν ἐστὶν εἰπεῖν ζέρεσιν τῷ καὶ φύσιν ὑπάρχοντος καὶ ζέρεσιν καὶ φύσιν. ἐπεὶ γὰρ ἡ τῆς τῷ πεφυκότος ὅτε πέφυκεν ὑπάρξεως ἀπυσία ζέρεσις ἐστὶ, τῶν ζερέσεων δ' αἱ μὲν βίαιοι καὶ παρὰ φύσιν γινόμεναι, ὡς εἴ τις ἐκκοπεῖν τῆς ὀφθαλμύς, αἱ δὲ καὶ φύσιν, ὡς ὁ ὕπνος ζέρεσις ἐστὶ τῆς ἐγρηγόρσεως, ὁ εἰπὼν μὲν 10 ζέρεσιν τῷ καὶ φύσιν περιπίπτει τῷ ἀτοπήματι τέτρω, καθάπερ ὁ φιλόσοφος ἀποφαίνει, ὁ μέντοι εἰπὼν τὸν ὕπνον ζέρεσιν ἐγρηγόρσεως καὶ φύσιν ὃ περιπίπτει τῷ τῷ αὐτοῦ ἀτοπήματι, καθάπερ ὁ Σωτῖων οἶε, τὸν ὅπως ὀρισμένον εὐθύνην. id. p. 213.

“πᾶσα γὰρ ζέρεσις ἐστὶ τῷ καὶ φύσιν ὑπάρχοντος,” εἴτε ἡ τῷ πεφυκότος, ὅτε πέφυκεν ὑπάρχειν, ἀπυσία ζέρεσις, αὐτὸν μὲν ὀρίζμενος τὸν ὕπνον ζέρεσιν ἐγρηγόρσεως ὃ περιπίπτει τῷ εἰρημένῳ, ὡς οἶε ὁ Σωτῖων. ἄλλο γὰρ ἐστὶν εἰπεῖν τῷ καὶ φύσιν καὶ ἄλλο τὸ καὶ φύσιν. πᾶσα μὲν γὰρ ζέρεσις τῷ καὶ φύσιν, ἀλλ' αἱ 20 μὲν βίαιοι καὶ παρὰ φύσιν γινόμεναι, ὡς εἴ τις ἐκκοπεῖν τῆς ὀφθαλμύς, αἱ δὲ καὶ φύσιν, ὡς ὁ ὕπνος ἐστὶν. ὁμοίον ἀμαρτημα ἀμαρτάνουσι καὶ οἱ τὴν γραμμὴν ὀρίζμενοι τῶν διαστατῶν τὸ ἐφ' ἐν διαστατόν. A B. de Sotione nihil in codd. 1845 et 1972.

141^a 15. διαφέρει δ' ἂν ὅτος ὁ τόπος τῷ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι ἐκεῖ μὲν ἐδείκνυτο τὸ προσκείμενον ταυτὸν ὃν τινι τῶν κειμένων, ἐνταῦθα δὲ τὸ ταυτὸν ὑπὸ τι τῶν δεδομένων λαμβάνετο. ὁ δὲ ἐν ζερασιν ἔχειν ὁ τόπος. Alexander p. 213.

141^a 28. γνωρίζομεν δὲ ἔκ ἐκ τῶν τυχόντων ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων καὶ γνωριμωτέρων, ὡς ἐν τῇ Ἀποδείκτικῇ δεδήλωτο. id. ib.

142^a 4. ἀκριβεζέρεω δὲ γενομένῳ, τῷ ἐστὶν ἐπιστήμονι καὶ εἰδοτῇ ἀκριβῶς τὰ πράγματα διαιρεῖν, τὰ μὲν αἰδητὰ ἀγνώστα δοκεῖ εἶναι καὶ ἐν ῥύσει συνεχεῖ, τὰ δὲ νοητὰ καὶ λίαν γνωρίμα ὡς ἐξῶτα καὶ μόνιμα. id. p. 215.

142^a 16. οἷον εἴ τις εἴποι, ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστὶν ὑδροφορικῶς κινούμενον ἢ φύρδην καὶ καὶ τύχην φερόμενον. τὸ γὰρ ὑδροφορικῶς καὶ τὸ φύρδην ἔτε τῇ φύσει ἢ ἡμῶν γνωρίμον, τροπικῶς ὅσαι φωναὶ καὶ ὃ κυρίως λεγόμεναι. id. ib.

142^a 20. ὡς οἱ τὴν ιδέαν ὀρίζμενοι διὰ τῶν αἰτιατῶν, αἰτίαν λέγουσι τῶν πρὸς αὐτὴν γνωσμένων. τῶν γὰρ αἰδητῶν τὰ πρὸς αὐτὴν τὸ εἶναι ἔχοντα αὐτὰ μὲν ἐν κινήσει ἐστὶ καὶ ἀόριστα, ἡ δὲ ιδέα ἀκίνητος τε καὶ ὠρισμένη. καὶ ὁ τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν λέγων ἔξιν διὰ μαθήσεως κινήτην, τὸ ἀκίνητον διὰ τῶν ἐν κινήσει ὀρίζετο. ἡ γὰρ μάθησις κινήσις τις. ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων τὴν ιδέαν ὅτιαν εἶναι ἀχρημάτιστον 45 καὶ ἀναφῇ τὸ ὠρισμένον διὰ τῶν ἀόριστων ὀρίζετο δοκεῖ, καὶ ὁ τὴν ἀρετὴν λέγων μεσότητά ὑπερβολῆς καὶ ἐνδεΐας εἶναι τὸ ὠρισμένον διὰ τῶν ἀόριστων ὀρίζετο. id. ib.

καθ' αὐτὰ δὲ πρὸς τι εἴρηται, ἐπεὶ ἐστὶ τινὰ αὐτὴ τὴν ἐπ' 142^a ἄλλο τι ἀναφορὰν ἐστὶ πρὸς τι, ἀλλ' ὃ πρὸς τι καθ' αὐτὰ. id. 28. p. 216.

ἦν δεύτερος τόπος εἰρημένος ὑπ' αὐτῶν δεικτικὸς ὡς ὅτι μὴ 142^b 5 διὰ προτέρων ὁ διὰ τῶν αὐτῶν. εἰς ὃν ἔοικεν ἀνάγειν καὶ τῶτον τὸν διὰ τῶν ὑποκάτω τὸ ἄνω ὀρίζμενον. διὸ καὶ τρεῖς εἶπεν εἶναι τόπους τῆς μὴ διὰ τῶν προτέρων, ἀλλ' ὃ τέσσαρας. τῶτον ἔν μαλιστα τρόπον εἴποι τις ἂν τῷ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ ἐκ ἰδίων. εἰ δ' ἔν τέσσαρες ἂν εἶναι μαλιστα καὶ ὃ τρεῖς. id. p. 217.

ἀποδοῦν ὡς ἓνα τῆς τρεῖς δεικτικὸν ὄντα τῷ μὴ ὠρίζετο τὸν 142^b 10 δεικνύντα ὅτι μὴ διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων, δεύτερον τόπον τῶτον παραδίδωσι δεικτικὸν τῷ μὴ ὠρίζετο τι τὸ γένος ἔχον, εἰ μὴ παραλάβοι ἐν τῷ ὀρισμῷ τὸ γένος αὐτοῦ. ἀσαφῶς δὲ εἴρηκε τὸ “εἰ ἐν γένει τῷ πράγματος ὄντος,” ὁφείλων εἰπεῖν εἰ τὸ πρᾶγμα ἐστὶν 15 ὑπὸ γένος. ἐστὶ γὰρ τινὰ ὡς ἐκ ἐστὶ γένος, ὡς τὰ γενικώτατα. id. ib.

ἰστέον ὅτι ἡ ῥηθεῖσα τεχνολογία τῷ ἡ τὴν τόπον. cod. 1917.

ὑποτίθετο εἶπεν, ὅτι μὴ καὶ ἀποδείξει λαμβάνετο. ἐστὶ δὲ ἡ 142^b 28. μὲν ὑπόθεσις ἀντιδιηρημένη τῷ ὀρισμῷ, ἡ δὲ θέσις κοινὸν κατ' αὐτῶν. id. ib.

πῶς δυνησόμεθα γνωρίζειν εἰ τὸ ἀποδοθέν γένος ἐν τῷ 143^a 13. λόγῳ οἰκείῳ; ἀναπέμπει ἡμᾶς εἰς τῆς τόπους τῆς πρὸς τὸ γένος ἀποδοθέντος. ἐν ἐκείνοις γὰρ περὶ τῶν ἐπραγματευσάτο. ἡ δὲ δὲ τῷ καὶ κατ' ἀρχὰς εἶπε τῷ βιβλίῳ. σοιχεῖα δὲ τῆς τόπος 25 εἶπεν, ἐπειδὴ ὅτοι σοιχεῖα καὶ ἀρχαὶ καὶ ἀφορμαὶ τῶν ἐπιχειρημάτων καθ' ἑκάστον γένος προβλημάτων εἰσὶν. εἰπὼν δὲ μὴ ὀρίζετο τῆς μὴ ἐν τῷ οἰκείῳ γένει τὸ προκείμενον τιθέντας, ὃ φησὶν ὀρίζετο ὃ δὲ τῆς ἐν τῷ μὴ προσεχεῖ γένει τιθεμένους τὸ ὀρίζον, ἀλλ' ὑπερβαίνοντας καὶ τὸ κοινότερον λαμβάνοντας. τὸ γὰρ ὑπερβαίνειν 30 αὐτὸς εἶπεν εἶναι τὸ μὴ ἐν τῷ ἐγγυτάτῳ γένει θῆναι. id. ib.

προσέθηκε τὸ “ἐστὶ δὲ τῷ ταυτὸν τῷ μὴ εἰς τὸ ἐγγυτάτῳ 143^a 19. γένος θῆναι,” ὑπομνηστικῶν ἡμᾶς τῷ τόπῳ τῷ ἐν τοῖς τόποις τοῖς πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν γενῶν προβλήματα κειμένα. id. p. 218.

νῦν δείκνυσι καὶ τὰς παρὰ τὰς διαφορὰς ἀμαρτίας τῶν 143^a 29. ὄρων. id. ib.

φησὶν ἔν ἐπ' ἐκείνων ἀρμόζειν τὸν τόπον πρὸς κατασκευὴν, 143^b 1. οἱ τὸ γένος ἐν τι τῷ ἀριθμῷ λέγουσιν. ὅτοι δ' εἰσὶν οἱ τὰ γένη ἰδέας εἶναι λέγοντες. ἐν γὰρ τι τῷ ἀριθμῷ ἡ ιδέα, οἷον τὸ αὐτοζῶν. οἱ ἔν τιθέμενοι τὰς ιδέας φασὶν, εἰ τὸ αὐτοζῶν ἐν τί ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, ὃ ἐκ ἐπιδέξετο τὸν διορισμὸν τὸν πᾶς ἢ τὸν ὃ πᾶς, ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν ἐνὸς ὄντος τῷ ἀριθμῷ τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον κατηγορηθήσετο. ὁμοίως καὶ εἰ τὸ αὐτομῆκος ἐν τί ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, ἀληθὲς ἐπ' αὐτῶν ἔσαι καὶ τὸ πλάτος ἔχειν καὶ μὴ ἔχειν, ὥστε εἰκότως ἐν τῷ ὀρισμῷ πρόσκειτο τὸ μῆκος ἀπλητές. id. p. 219.

καὶ ὁ πηλὸς ὃ γῆ ὑγρῷ φυραθεῖσα, ὡς Πλάτων, ἀλλὰ φύ- 144^a 8. ραμα γῆς. γένος γὰρ τῷ πηλῷ τὸ φύραμα, ἀλλ' ὃ διαφορά. id. ib.

ὁ τόπος ὅτος κοινότερος ἐστὶ τῶν προειρημένων δύο. τὸ γὰρ 144^a 23. εἶδος καὶ τὸ γένος τόδε τι σημαίνει. ἀλλ' ὃ δὲν τι τῶν ἐν τῇ ὁσίᾳ

συμβεβηκός οὐδὲν τε εἶναι· τὸ μὲν γὰρ συμβεβηκός οὐδὲν τε ὑπάρχειν καὶ μὴ οὐ συμβεβηκε, τὸ δὲ ἐν τῇ ὑπόθεσιν οὐδὲν ἀχώριστον ἐστὶν αὐτῷ.
id. p. 220.

144b ἐν ταῖς τοιαύταις εἰκοσι τὴν εἰρημένην ἐν Κατηγορίαις (c. 3),

1. ὅτι τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπὸ ἀλλήλα τεταγμένων ἕτεροι τῷ εἶδει 5 καὶ αἱ διαφοραί. ἢ καὶ κεῖ διωρίσατο τὸ τοῦ τῇ προτάσει τῷ εἶδει. ἢ ἐν Κατηγορίαις ἑτερογενῆ λέγει τὰ ὑπὸ ἄλλο καὶ ἄλλο γενικώτατον ἀναγόμενα, ἐπεὶ τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπὸ ἀλλήλα τεταγμένων μὴδ' ἀμφω ὑπὸ ταυτὲν ὄντων γένος ἕτεροι τῷ εἶδει αἱ διαφοραί. id. ib.

144b τὸ γὰρ οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ τῷ ἀνθρώπῳ ὁρισμῷ ὅτι ἐπιφέρει ἀμφοτέρω 26. τὰ γένη, τὸ πτηνὸν καὶ τὸ πεζόν, ἀλλὰ τὸ πεζόν μόνον καὶ τὸ ὑπὲρ τούτου, ἐν οἷς ἀμφοτέροις τὸ ζῷον. id. p. 221.

144b ἐπεὶ τὸ πᾶν εἶναι καὶ ἐν τόπῳ τινὶ ὅτι ἐστὶν ὑπόθεσις τὸ τί ἦν 31. εἶναι σημαίνον, ὁ δὲ ὅρος τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνει, φησὶ δεῖν ὁρᾶν εἴ τις ὁρίζομενος ὑπόθεσιν τινὰ λαμβάνει διαφορὰν ἐν τῷ ὁρισμῷ τὸ πᾶν εἶναι σημαίνουσαν. τὸ γὰρ ἐν τινὶ πλεοναχῶς λεγόμενον νῦν ἐπὶ τῷ ἐν τόπῳ εἶναι λέγει. . . εἰκότως δὲ καὶ τὸ "ὑπόθεσις" προσέθηκεν. ὑπόθεσις γὰρ διαφορὰ ὅτι δύναται τὸ πᾶν εἶναι, τῶν μέντοι πᾶν ὄντων ἀναγκαῖον καὶ τὸν ὁρισμὸν ἔχειν τινὰ διαφορὰν τοῦ ποῦ δηλωτικὴν. 20 id. ib.

145a τῇ γὰρ ἐλεγγίδι ὅτι πρὸς τὸ παραχρῆμα χρῆσθαι· ἂν τις μό- 23. νον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ὕδωρ ἀρύνεσθαι. . . ἔστι δὲ ἐλεγγίς, ὡς μὲν τινες λέγουσι, τὸ κτένιον, ὡς δὲ ἕτεροι, ὄργανον τι κοῖλον δι' ὃ τὸς ἰδρωῖτας ἀπέξενον· ὁ δοκεῖ βέλτιον ἐκ τῷ δι' αὐτῷ κοῖλον ὄντος καὶ ὕδωρ ἀρύνεσθαι. τὸ δὲ τῆς ἐλεγγίδος ὄνομα ἐν τῷ Λυκόφρονι· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐλεγγίσματα τὰ ἀποχρῆματα. εἰς τὸ αὐτό. ὅτι μόνον, φησὶ, χρῆται τὰς διαφορὰς τὰς ἐν τοῖς ὁρισμοῖς τῶν πρὸς τι λαμβανομένας καὶ κεῖνας πρὸς τι εἶναι, ἀλλὰ δεῖ τὴν προσδιαλεγόμενον σκοπεῖν καὶ εἰ ἕκαστον ὁρίζον τῶν πρὸς τι ἀποδίδωσιν ὁ ὁρίζομενος, πρὸς ὃ κυρίως πέφυκε λέγεσθαι ὡς ἔχουσιν ἔχον. . . ἐλεγγίδα δὲ τινες λέγουσι τὸ ὁρεῖσθαι κτένιον, ἄλλοι δὲ εἶδος σπόγγου δι' ὃ ἀποψύσκει τὸς ἰδρωῖτας τῶν νοσούντων οἱ ἰατροί. id. ib.

ἐλεγγίδα οἱ μὲν τὸ κτένιον λέγουσιν, οἱ δὲ ὄργανον κοῖλον δι' ὃ τὸς ἰδρωῖτας ἀπέξενον. τῷ Λυκόφρονι τὸ τῆς ἐλεγγίδος ἐφεύρηθ' ὄνομα· 35 ἐλεγγίσματα γὰρ ἐκεῖνος τὰ ἀποχρῆματα φησὶν. cod. 1843.

145a φέρεται καὶ τοιαύτη γραφή ἐν τισιν ἀντιγράφοις, "ἔτι εἰ μὴ 33. δεκτικὸν εἴρηκεν ὁρίζομενος πάθος ἢ διάθεσιν ἢ ὅτι ἄλλο, ἡμάρτηκεν." id.

145b ἐπεὶ ὁ ἕκαστος ὁρισμὸς τῆς ὑπόθεσιν αὐτῷ ἐστὶν δηλωτικός, δεῖ, 40 φησὶν, ἀποδοθέντος τινὸς ὁρισμῷ ἐπισκοπεῖν εἰ κατὰ τινὰ ἄλλον λόγον δύναται λέγεσθαι τὸ προκειμένον ὁρίζον· εἰ γὰρ εἴη μᾶλλον ὑφ' ἑτέρου τινὸς δηλούμενον, ὅτι ἔστι ὁ εἰρημένος λόγος ὁρισμὸς αὐτῷ· ὁ γὰρ λόγος ὁ μᾶλλον δηλῶν τὸ προκειμένον αὐτὸς ἐστὶν κυρίως αὐτῷ ὁρισμὸς. εἴη δ' ἂν ὁ τόπος ὅτος ἐκ παραβολῆς. Alex. p. 224.

146a πάλιν εἰ δοθείη τοῦ πυρός ὁρισμὸς σῶμα τὸ καυσικόν, λη- 18. πτέον δύο εἶδη αὐτῷ τῷ πυρὶ τὴν φλόγα καὶ τὸν ἀνθρακᾶ, καὶ σκεπτέον εἰ τὸ πῦρ ὁμοίως ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, καὶ ὁ μᾶλλον ἢ

φλόξ ἢ ὁ ἀνθραξ ῥηθείη ἂν πῦρ, τὸ δ' ἕτερον, ἡγὼν ὁ ὁρισμὸς τοῦ πυρός, ταῦτα τὸ σῶμα καυσικόν, μᾶλλον καὶ τῆς φλογὸς ἢ καὶ τῷ ἀνθρακῷ, ὅτι καλῶς ἀποδέδοται ὁ ὁρισμὸς τῷ πυρὶ, σῶμα τὸ καυσικόν. id. ib.

τῶν πρὸς τι τὰ μὲν καθ' αὐτὰ ἐστὶν, ὡς ἐπιστήμη αἰσθησις 146a διπλάσιον (καθ' αὐτὰ γὰρ ἀποδίδον) ἐπιστήμη μὲν πρὸς ἐπιστητόν, 36. αἰσθησις δὲ πρὸς αἰσθητόν, καὶ ὁμοίως διπλάσιον πρὸς ἡμῖν), τὰ δὲ ὅτι καθ' αὐτὰ ἀλλὰ καὶ τὸ γένος, ὡς γεωμετρία γραμματική· ταῦτα γὰρ διὰ τὴν ἐπιστήμην γένος ὕσαν αὐτῶν εἰς πρὸς τι 10 καὶ ὅτι καθ' αὐτὰ· καθ' αὐτὰ γὰρ ποιότητές εἰσιν, ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 8) δέδεικται. id. p. 225.

τὸ δὲ γὰρ πρὸς ὃ αὐτὸ λέγειται ἢ πρὸς τὸ γένος ἐν τῷ ὁρισμῷ 146b ἀποδίδεται" εἴη ἂν εἰρημένον ὅτι τῶν πρὸς τι τὰ μὲν καθ' αὐτὰ ἐστὶ 7. πρὸς τι, πρὸς ὃ δεῖ ἀποδίδεται. ὁ γὰρ λέγων τὴν ἐπιστήμην ὑπόληψιν τῶν ἐπιστητῶν, ὅτι πρὸς ὃ ἢ ὑπόληψις λέγειται, ὃ γένος ἔλαβε τῆς ἐπιστήμης, ἐν τῷ ὅρῳ τέθεικεν, ἀλλὰ πρὸς ὃ ἢ ἐπιστήμη· καθ' αὐτὴν γὰρ ἢ ἐπιστήμη πρὸς τι· ὁ δὲ τὴν γραμματικὴν λέγων ἐπιστήμην ἐπιστητῶν, πρὸς ὃ τὸ γένος λέγειται τῷ ὁρίζομεν, τούτου ἔλαβεν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ὁρίζον ἢ γραμματικὴ καὶ γένος πρὸς τι. id. p. 226.

ἐπεὶ γίνονται τινες ἀμαρτίαι ἐν τῷ ὁρισμῷ καὶ κατ' ἑλλειψιν, 146b νῦν παραδίδωσι τόπον πῶς φωρᾶν τὸς ὕτως ἀμαρτάνοντας δυ- 20. νησόμεθα. . . οἷον εἰ εἴποι τις φιλότιμος ἐστὶν ὁ τιμῆς ὁρεγόμενος, μὴ προδοῖς πόλιν, παρὰ βασιλέως ἢ παρὰ μεγιστάνων, μὴδὲ πόσης. id. ib.

ὁ τόπος ὅτος κοινός ἐστι παντός, ὅτι ἐν τῷ ὁρισμῷ ὡς γένος ἢ 146b ὁρεῖται παραλαμβάνεται· γένος δὲ ἢ ὁρεῖται καὶ βυθίσεως καὶ ἐπιθυ- 36. μίας καὶ θυμῷ. id. p. 227.

ταῦτα εἰπὼν προσέθηκε τὸ δεῖν πάλιν τὸς τῇ ὁρεῖται προσιθέν- 147 τας τὸ φαίνεσθαι ἐν τοῖς τῶν προκειμένων λόγοις ἐλέγχεσθαι ὡς μὴ 5. καλῶς ὁρίζομενος, ἀγνοῦντας ἐπὶ τὰς ιδέας ἢ καὶ μεταφέροντας ἐπ' ἐκεῖνας τὸς ἀποδιδόμενους λόγους, εἴπερ δηλονότι ἐκεῖνοι οἱ ὕτως ὁρίζομενοι τίθενται τὰς ιδέας. ἐπεὶ γὰρ ἢ ἡ ἰδέα πρὸς ἰδέαν λέγεται, ὅτι οὐδὲν τε τὸ εἶναι αὐτοαγαθὸν καὶ φαινόμενον ἀγαθόν· ὅθεν γὰρ ἐν τῇ ἰδέᾳ φαινόμενον. id. ib.

ὁ τόπος ὅτος ἀπὸ τῶν συζοίχων ἢ καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐπι- 147a χειρεῖν ὑποτίθεται. ἐπειδὴ γὰρ τὰ μὲν σύζοιχα ἀλλήλοις ὁμοίως 12. ἔχει, τὰ δὲ ἐναντία ἐναντίως, δεῖν φησὶν ἀποδοθέντος τινὸς ὁρισμῷ μεταφέρειν τὸν ἀποδοθέντα ὁρισμὸν ἐπὶ τὰ σύζοιχα δηλονότι ἀρ- 40 μόζοντα καὶ τὴν λέξιν ἐκάστῳ αὐτῶν οἰκείως τὸν ἀποδοθέντα ὁρισμὸν, καὶ ἐπὶ τινος διαφωνῆς, ἀνασκευάζειν τὸν ὁρισμὸν ὡς μὴ ὄντα ἐκεῖνος ὃ ἀποδέδοται. id. ib.

ἐπεὶ καὶ πολλὰς τρόπους τὰ ἐναντία λαμβάνεται ἐν ταῖς συμ- 147a πλοκαῖς, ἀξιοῖ ζητεῖν πάσας προχειρίζομενον, εἴ τις τῶν συμ- 33. πλοκῶν τῶν ποιῶν τὴν ἐναντίωσιν ἀρμόσει τῷ ἐναντίῳ τούτῳ, ὅτι ὁ ὁρισμὸς ἀποδέδοται. ἢ δὲ συμπλοκῇ τῶν ἐναντίων ὅτι πολλα- χῶς λέγεται, ἐδείχθη ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ (c. 7) τῆς παρέσης πραγματείας. id. p. 228.

148^a ὅτος ὁ τόπος σχεδὸν ὁ αὐτός ἐστι τῷ τεσσαρακοστῷ ἑννατῷ.
10. καὶ γὰρ ἀξιοῖ νῦν ταῖς πτώσεσι τοῦ ὀρισθῆ τὰς πτώσεις τοῦ ὀρισμῶ
ἐφαρμόζειν. id. p. 229.

148^a τὸ "πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ τοῖστοι λόγοι χρήσιμοι" λέγοιτ'
21. ἂν ἦτοι περὶ τῶν ἐφεξῆς λεγομένων τόπων ἢ περὶ τῶν πρὸς τὰς
ιδέας εἰρημένων· καὶ εἰ τῷτο, εἴη μᾶλλον ἀρμοδιώτερον "πρὸς τέ-
τους" γράφειν ἢ "πρὸς τούτοις." τὸ δὲ λέγειν τὴν αὐτοάνθρωπον θνη-
τὴν εἶναι, ὅ τῷ ἀποθνήσκῃ λέγει· ἀλλὰ τῷ λόγῳ τῷ θνητῷ θνητὴν
εἶναι, καθ' ὃν τὰ θνητὰ τοιαῦτά εἰσιν, ὅ καὶ ὁσίας ἐστὶ ποιόντων τὰς
ιδέας αὐτὰς καθ' αὐτὰς πρώτας τε καὶ αἰδίας, ἀλλὰ τὰς λόγους τε
καὶ ὀρισμῶς τῶν τι ποιόντων ιδέας. id. ib.

148^b τὸ "ὁπότερον ἂν ἦ" ἀντὶ τῷ ἢ ἑτερώνυμον ἢ πολυώνυμον.
8. id. p. 230.

148^b νῦν πολλαχῶς φησὶ τὰ ὁμώνυμα, καίτοι γε καὶ τῶν ἄλλων
17. πολλαχῶς λεγομένων, ὅσον συνωνύμων. id. ib.

148^b ὅ γὰρ χρηὶ ὁμοίως τοῖς πολλοῖς ὅτε τὴν εὐτυχίαν εὐδαίμονα κα-
22. λείν, ὅτε οικονομικὸν τὴν ἀνελεύθερον, ὅτε τὴν δεινὴν φρόνιμον,
ὅτε τὴν τολμηρὴν ἀνδρείον, ὡς εἰώθασιν οἱ πολλοί. id. p. 231.

148^b ὅτι ἐπὶ τῶν ὀρισμῶν τῶν συνθέτων, εἰ εἴη τὸ σύνθετον ὅ
23. ὀρισμὸς ἀποδέδο· ἐκ δύο τινῶν συγκείμενος, δεῖ ἀφελόντα ἀπὸ
τῷ ὅλῳ λόγῳ τὴν τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ λόγον, ἐπισκοπεῖν εἰ
τὸ καταλειπόμενον μέρος τῷ ἀποδεδομένῳ λόγῳ τῷ καταλειπο-
μένῳ τῷ ὀρισμῷ τῷ συνθέτῳ ὀρισμῷ ἐστίν· εἰ γὰρ μή, ὅδ' ὅλος ὁ
λόγος εἴη ἂν ὀρισμὸς ὅλῳ τῷ συνθέτῳ ὀρισμῷ. id. ib.

149^a τὸ "μάλις μὲν τῶν πάντων, εἰ δὲ μή, τῶν πλείων" εἶπεν
2. ὡς μὴ πάντων ὀφειλόντων ἐξ ἀνάγκης τῶν ἐν συνθέσει ὀνομάτων
ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτῶν μεταλαμβάνεσθαι εἰς λόγον· ἱκανὸν γὰρ ἐν
τισὶ τὸ τὰ πλείω μεταληφθῆναι. . . ἢ μὴ πάντων ἀλλ' ὁμοῦ
τῶν πλείων καὶ ἀσαφές· ὅσον συλλογισμὸς ἀποδεικτικὸς ἐστὶ
συλλογισμὸς ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν καὶ τὰ ἐξῆς· ἐνταῦθα τὸ μ'
συλλογισμὸς ὁ μετεἰληπθῇ εἰς λόγον διὰ τὸ σαφές. id. ib.

149^a τὸ "ἦττον γὰρ ἢ διαφορά τῷ γένει γινώριμος" δοκεῖ μὴ ὁμο-
27. λογὸν εἶναι τῷ μικρῷ πρότερον εἰρημένῳ· ἔλεγε γὰρ δύνασθαι εἶναι
τὴν μὲν διαφοράν γινώριμῳ ὀνομαζέσθαι, τὸ δὲ γένος μὴ· διὸ καὶ ἔφη
δεῖν τὸ σαφέστερον μεταλαμβάνειν. ἢ εἰ καὶ τὸ ὄνομα ποτε τὸ τῆς
διαφορᾶς γινώριμώτερον τῷ γένει εἴη, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ
ὑπὸ τῆς διαφορᾶς δηλούμενον ἦττον γινώριμον τῷ ὑπὸ τῷ γένει δη-
λούμενον· ἐν μὲν γὰρ τὴν διαφοράν γινώριζοντα δεῖ καὶ τὸ γένος γινώρι-
ζειν, ὅ μὴν ἐν τῇ τῷ γένει γινώσκει καὶ διαφοράν περιέχει. id.
p. 232.

149^a πάλιν δεῖν φησὶν, ὅταν μεταληφθῇ ἢ διαφορά εἰς λόγον,
29. σκοπεῖν εἰ ὁ ἀποδεδομένος λόγος τῆς διαφορᾶς καὶ ἄλλῳ τινὶ
ἐφαρμόζει· ἂν γὰρ ἢ καὶ ἄλλῳ τινὶ ἐφαρμόζων, ὅ καὶ ἐστὶν ὁ ὀρι-
σμὸς τῆς μετεἰλημμένης διαφορᾶς· δεῖ γὰρ τὴν ὁρὸν ἴδιον εἶναι
τῷτο ὅ ἐστὶ, καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο κοινόν. ὅ μόνον δὲ ἀμαρτάνει
ὁ ἀποδιδὼς τῷ ὡς διαφορᾶς κειμένῳ λόγον τὴν καὶ ἄλλοις ἐφαρμό-
ζοντα, ἀλλὰ καὶ μὴ παντὶ ἐφαρμόζῃ τῷ ὅ ἀποδέδο· καὶ ὅτως
ἡμάρτη. id. ib.

τίς ὁ ἀπλῶς (ψευδόμενος) ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς, εἶπεν τὸ "εἰ μὲν
γὰρ μηδενὸς τῶν ὄντων ἢ ἱατρικὴ ἐπιστήμη" ἴσον λέγων τῷ εἰ μὲν γὰρ
μὴ εἴη ὑπὸ τὸ ἀποδεδομένον ταῦτα ὡς ἐστὶν ἐπιστήμη ἢ ἱατρικὴ,
ἀπλῶς ἔψευσαι. id. p. 233.

149^b ὅ γὰρ μόνον ἢ ἱατρικὴ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν αἱ πολ-
λαί. τῷτο ἢ ἀπλῶστερον εἴρηκεν, ἢ ὅτι δοκεῖ καὶ ἡ σοφιστικὴ ἐπι-
στήμη τις ὅσα περὶ τὸν μὴ εἶναι, ὡς ἐν τῷ Σοφιστῇ τῷ Πλάτωνος
δέδεικ· id. p. 234.

σφάλλον· δ' ἐνίοτε καὶ οἱ μὴ ὀρίζόμενοι καθ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα,
149^b ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εὖ ἔχον ἢ τετελεσμένον. id. ib.

σκοπεῖν δὲ δεῖ, φησὶ, καὶ εἰ τινος ὀρισθῇ, ὅσον οἰκίας, ἀποδοῦς
150^a ὀρισμὸν ὠρίσατο ὅτι οἰκία ἐστὶ τάδε, ἥγηεν λίθοι καὶ ξύλα, ἢ ἐκ
1. τούτων, ἥγηεν ὅτι δικαιοσύνη ἐστὶν ἐξ ἀνδρίας καὶ σωφροσύνης, ἢ
οἰκία ἐκ λίθων καὶ ξύλων· ἢ τόδε μὲν τῷτο, ὅτι δικαιοσύνη ἐστὶ
15 σωφροσύνη μὲν ἀνδρίας, ἢ οἰκία σκέπη μὲν λίθων καὶ ξύλων. id.
p. 235.

150^a πρῶτον μὲν ἀξιοῖ δεῖν ἐπισκοπεῖν εἰ ἐκ τούτων ὠρίσατο τις
εἶναι ἐξ ὧν ὅσον τε συντιθεμένων ἐν τι γίνεσθαι, ἐνὸς ὄντος τοῦ
23. ὀρισθῇ. id. ib.

150^b πάλιν εἰάν τι, φησὶ, λεγόμενον ἐκ βελτίονος καὶ χείρονος μὴ ἢ
14. τῷ μὲν βελτίονος χείρον τῷ δὲ χείρονος βέλτιον, ὅ καὶ ἂν θεόντως ἐκ
τῶν εἶναι λέγοιτο. τὸ γὰρ ἐκ τούτων συγκείμενον μέσον γίνεσθαι
ἐκατέρῃ αὐτῶν ἀκράτῃ λαμβανομένη, διὰ τὴν μίξιν τῶν ἐναντίων
ἐκατέρῃ αὐτῶν φέρον τὰ δεύτερα. διὸ ἡ ἐγκράτεια συγκειμένη
25 ἐκ τε ὀρθῷ λογισμῷ καὶ φανύλης ἐπιθυμίας τῆς μὲν φανύλης ἐπιθυ-
μίας ἐστὶ βελτίων, χείρων δὲ τῷ ὀρθῷ λογισμῷ. καὶ πρὸς τῷτο δὲ
τὴν αὐτὴν ἔνστασιν φέρεται ἥνπερ καὶ πρὸς τὰ πρότερον. id. p. 236.

σημαίνει τὸ "τόδε μὲν τῷτο" ἢ τὸ μὲν τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ
150^b ἢ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἢ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ εἶναι. προστίθησι
34. δὲ ὅτι καὶ τὰ ἀποδεδομένα δύνησθαι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ εἶναι, μὴ
πρὸς τὸ αὐτὸ δὲ ἐκάτερον λέγει, ἢ εἰ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ μὲν ἀμφω
λέγει, ὅ μόντοι πρὸς τὸ τῷ προκειμένῳ ὀρισθῇ τέλος, ὅδ' ὅτως
ὡρίσθαι· ὅτε γὰρ πρὸς ἕτερον δεῖ λέγεσθαι ὅτε πρὸς ταῦτα τὸ
τυχόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος τῷ ὀρισθῇ. id. p. 237.

35. ἔτι δὲ τὸ ὅλον ὀρίζόμενος εἶναι τὴν τῶνδε, τατέσι μερῶν, σύν-
151^a θεσιν ἀμαρτάνει· ὅ γὰρ ἢ τυχῶσα σύνθεσις τὸ ὅλον ἐστίν. id.
20. p. 238.

151^a εἴη ἂν ὅν ἢ τοιαύτη δειξίς δι' ὁμολογίας ἀπὸ τῶν ὁμοίων·
29. εἰ δὲ μὴ σύνθεσις ὅλως, ὅδ' ὁποιοῦν σύνθεσις εἴη ἂν. id. ib.

40. ὅσον εἰ ἀποδοῖ τις ὀρισμὸν τῆς ψυχῆς ὅτι ἀριθμὸς ἐστὶν
αὐτῆς ἑαυτὴν κινῶν, δεῖ σε μεταλαμβάνειν αὐτὴν διὰ τὸ ἀσαφές
εἰς σαφὴ καὶ τοῖστον ἀφ' ὅ ἂν ἔχῃς ἐπιχείρημα, ἥγηεν τόπον ἀνα-
σκευάσαι αὐτὴν. . . ἐστὶ δὲ Πενόκρατος· εἶπε ὅν "εἰ ὁ ἀριθμὸς ὡς
Πενόκρατος ἢ περιττός ἐστὶν ἢ ἀρτίος, ἢ ψυχὴ ἢ ἀρτίος ἐστὶν ἢ
περιττός." καὶ ὅτως ἀνασκευάσεις, καίτοι τῷ ὀρίζομένῳ τὴν
ψυχὴν ὅτω καὶ τῶς Πυθαγορείως ὀρίζομένῳ· ὅτοι γὰρ εἶδη ἐκάλεσαν
τὰς ἀριθμούς, καὶ ἔλεγον ὅτι ὡς περὶ ὁ ἀριθμὸς φέρε εἶπεν ὁ δέκα
ρήθεις περιορίζει τὴν διάνοιαν καὶ ὅ καὶ ἔα πλανᾶσθαι ταύτην περὶ τὸ

ποσόν, ὅτω καὶ ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα περιορίζει καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἡ διδῶσα τῷ ζῳῷ τὰς ἀφορμὰς τῆς κινήσεως, καθ' ὃν τρόπον κινεῖται. τὴν χάριν ᾧ εἶπε κινῶν αὐτὸς ἑαυτόν· αἱ γὰρ κινήσεις καθ' αἷς κινεῖται τὸ ζῳον, ἡ ψυχικαὶ εἰσιν ἡ φυσικαί, καὶ φυσικῇ μὲν αἱ εἰς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω κινήσεις, ὡς ἡ τῆς πυρὸς ἡ τῆς λίθου, ψυχικῇ δὲ αἱ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον προαιρετικῶς. id. ib.

151b 23. Εἰπὼν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν ὀρθῶς εἶναι τὰ προβλήματα καὶ τὰ ἔχοντα ζήτησιν περὶ τῆς εἰ ταύτην τάδε τῷδε ἡ ὅ, καὶ καὶ τί δείξας ἐκεῖ, εἰκότως τοῖς ὀρθοῖς προβλήμασι περὶ ὧν εἶπεν ἐν τῷ ἔκτῳ συντάσσει τὰ περὶ τῆς αὐτῆς καὶ τῆς ἀρμόζοντος τόπου 10 πρὸς τὰ τοιαῦτα ἀνασκευαστικὰς τε καὶ κατασκευαστικὰς, ἐν τῷ ἑβδόμῳ ὄντι τῆς πραγματείας παραδίδωσι τὰς περὶ τῆς ταύτης ἐπομένως τοῖς περὶ τῶν ὀρισμῶν. χρησιμεύουσι δὲ ὅτι οἱ περὶ τῆς ταύτης τόποι εἰς τὰ ὀρθὰ προβλήματα. id. p. 239.

152a 8. ἀποδείκνυσιν αὐτὴν τῷ ἀριθμῷ καὶ αἰρετώτατον, καθάπερ 15 8. Ξενοκράτης· ἐπεὶ δὲ αἰρετώτατον κατηγορεῖται καὶ τὸ εὐδαίμονος βίος, ὁμοίως καὶ καὶ τὸ σπυδαῖος βίος, ὡς ὁ Ξενοκράτης ἐπεχειρεῖ δεικνύναι, λοιπὸν ἄρα ταῦτα ὁ εὐδαίμων βίος καὶ ὁ σπυδαῖος. τὸ δὲ ἐκ ὀρθῶς ἔλεγε διὰ τὸ ἕτερα εἶναι τὰ ὑποκείμενα πράγματα· ὁ μὲν γὰρ εὐδαίμων βίος ἐν ὅλῳ τί ἐστιν, ὁ δὲ σπυδαῖος 20 βίος μέρος ἐστὶν αὐτοῦ, περιέχει γὰρ ὑπὸ τῆς ἑτέρας. cod. 1917 in marg.

152a 33. δόξειε δ' ἂν ὁ τόπος ὅτος ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ πρὸ αὐτοῦ, καὶ μὴ ὅτως ἔχει· ἐπ' ἐκείνῃ μὲν γὰρ ἐξήτει εἰ μὴ ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν εἴη, νῦν δὲ τῆς προσεχῆς γένους τὴν λόγον ποιεῖται. id. p. 241.

152b 18. τῷ "ἀλλὰ καὶ εἰ δυνατὸν ἐξ ὑποθέσεως ὑπάρχει τὸ ἄτοπον" 18. λείπει τὸ ἀδύνατον· κειμένη γὰρ τῆς τὸ κενόν τε καὶ πλήρες ἀέρος ταύτην εἶναι ὑποτεθέντι τῷ ἀνηρηθῆς τὴν ἀέρα ἔπεται τι ἀδύνατον τὸ εἶναι ταύτην κενόν τε καὶ πλήρες ἀέρος. id. ib.

152b 25. δοκεῖ καὶ ὅτος ὁ τόπος ὁ αὐτὸς εἶναι τοῖς πρὸ ὀλίγου δύο τοῖς 30 τοῖς ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος ἀποδοδομένοις, καὶ μὴ πάντως ἐστὶν ὅτος ἐκείνοις ὁ αὐτός, ἀλλ' ὅτος καθολικώτερος. id. ib.

153a 6. "διὰ τῶν" λέγει τῶν τε ἐν τῷ πρὸ τῆς βιβλίου εἰρημέ- 6. νων τόπων πρὸς ἀνασκευὴν ὅρου, καὶ διὰ τῶν ἐν τῷ ἀνασκευαστικῶν τῆς ταύτης. ἐξῆς δὲ παραδίδωσι τινὰς τόπους δι' ὧν κατα- 35 σκευάζειν οἷοί τε ἐσόμεθα ὅρον. id. p. 242.

153a 11. δευτέρον (ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς) ὅτι ἡ ἀκριβὴς περὶ ὅρων 11. πραγματεία ἐστὶ τῆς διαλεκτικῆς ἀλλὰ τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἐστὶν. "ὥς τε τοσούτον μόνον λεκτέον ὅτι δυνατὸν γενέσθαι ὅρον καὶ τῆς τί ἦν εἶναι συλλογισμόν," τῆς διὰ συλλογισμῶν δειχθῆναι ὅτι 40 ὀρισμός. καίτοι μὴ εἶναι ἀποδείξιν ὅρου ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὑσέρων Ἀναλυτικῶν ἔδειξεν. ἀλλὰ λέγομεν ὅτι τῇ μὲν ἀληθείᾳ τῆς ἀκριβείας ἐκ ἐστὶν ἀποδείξαι, καθὼς καὶ ἐκεῖ ἔδειξε, διαλεκτικῶς δὲ καὶ πιθανῶς συλλογίσασθαι τὸν ὅρον οἷον τε, ὡς ἐνταῦθα λέγει. id. ib.

153a 24. "διώριζαι μὲν ἐν ἑτέροις ἀκριβέστερον," ἐν τε τῷ δευτέρῳ τῶν 24. Ὑσέρων Ἀναλυτικῶν καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά. id. ib.

ἐκέτι προσέθηκεν ἡ αὐτὰ γένη εἶναι, ὡς ἐν Κατηγορίαις 153a (p. 14 a 19) εἶπεν, ὅτι μὴδὲ χρήσιμον ἦν πρὸς τὸ προκείμενον τῷτο 36. προσεθέν· καὶ γὰρ ἐστὶν ἡ ζήτησις νῦν εἰ γένος ἐστὶ τὸ προκείμενον, ἀλλ' ὑπὸ τι γένος. id. p. 243.

καὶ τὸ αὐτὸ τῷ προειρημένῳ νῦν λαμβάνει· ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ ἀνα- 153b λογίαν ὁμοιότητος ἐλαμβάνετο, ἐνθάδε δὲ ἡ ἀπλῶς καὶ κυρίως λεγο- 36. μένη. id. p. 244.

λείπει ὁ τόπος ἐν ᾧ δύο ἦν τὰ ὑποκείμενα καὶ δύο τὰ περὶ 154a αὐτῶν λεγόμενα, εἰ τὸ μὲν μᾶλλον τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχει, τὸ δὲ ἥττον 11. τῷ ἑτέρῳ, ἢ ἑκάτερον ἑκατέρῳ ὁμοίως. καὶ τῷτον ἔν μόνον τὴν τρόπον ἐστὶ κοινὸν ἀπὸ τε τῆς μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ ἀπὸ τῆς ὁμοίως κατασκευάζειν ὅρον. id. ib.

ἀπόχρη, φησὶν, ἀνασκευάζοντι καθόλου τὸ δεῖξαι ὅτι μη- 154b δὲν ὑπάρχει ὁ ἀποδοδομένος λόγος τῶν ὑπὸ τῆς νομα, ἐκέτι αὐτὸ 5. χρὴ κατ' ἀντιτροπὴν δεῖξαι, ἥτις ἐστὶ τὸ καθ' ὧν ὁ λόγος κατηγορεῖται, κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται. καὶ γὰρ χρήσιμον πρὸς ἀνασκευὴν τῆς ὀριζῆς τῷτο· ἱκανὸν γὰρ τὸ δεῖξαι τὸ καθ' ὧν τῆς νομα, κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα ὁ λόγος. δοκεῖ μέντοι αὐτὰ μὴ ἀποφαντικῶς ἐπενηνοχῆναι τὸ ἀντιτρέφειν τῷ πρώτῳ, ἀλλὰ τὸ αὐτό· ταύτῃ γὰρ τὸ τε κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται, καὶ τὸ καθ' ὧν ὁ λόγος μὴ κατηγορεῖται τῆς νομα κατηγορεῖται. ἐστὶ γὰρ τὸ ἀντιτρέφειν τῷ προειρημένῳ τὸ κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται, τὸ ὅτι καθ' ὧν μὴ κατηγορεῖται ὁ λόγος, τῆς νομα. ἴσον μέντοι καὶ τῆς ἐκείνῃ δύναται. ἢ ἀντιτρέφειν εἶπε 25 τῷ ὅτι κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται, τὸ ὅτι καθ' ὧν ὁ λόγος κατηγορεῖται τῆς νομα κατηγορεῖται. ἀλλ' ἐστὶν ἴσον τὸ εἰρημένον, τὸ ὅθεν συντελεῖ πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι κατ' ὅθεν τῶν τῆς νομα κατηγορεῖται καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται, τῷ αὐτῇ τὴν πρότασιν ἀντιτρέφειν. ἴσως δὲ καὶ τὸ ἐκ ἀναγκαῖον ἀντιτρέφειν δεικνύει τὸ ἀνασκευάζειν καθόλου ὅτι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἀντιτρέφει καὶ ἐκεῖ δειξέως. id. p. 246.

ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φησὶ τὸ ἴδιον ἐν συμπλοκῇ, τῆς μὲν τῆς 154b γένους λέγειται· εἶπε γὰρ ἐν τῷ περὶ ἰδίου λόγῳ ὅτι δεῖ μὲν τὸ γένος 15. τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἰδίου ποιεῖται. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ εἶπεν, ἐπεὶ δὲ ἀποδοδοταί ποτε καὶ διὰ μόνον τῆς ὀνόματος. id. ib.

πολλά εἰσι καὶ τὰ παραδοδομένα ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀνασκευὴν. 155a id. p. 247. 4.

Ὡς περ ἐν τῷ πρώτῳ προτεχνολογεῖται τινὰ χρήσιμα καὶ τὴν 155b πραγματείαν, ὅτως καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἐπιτεχνολογεῖται τινὰ. πρὸ- 3. κει γὰρ τοῖνυν αὐτῷ περὶ τριῶν εἰπεῖν κεφαλαίων, πρῶτον μὲν περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, πότε ὀρθῇ ἑκατέρῃ καὶ πότε ἡμαρτημένη. παράκεινται δὲ τῷ μὲν περὶ τῆς ἐρωτήσεως τὰ τε πρὸς κρύψιν παραλαμβανόμενα, καὶ ὅπως δι' ὧν ἂν ὁ ἐρωτῶν ἐπάγοιτο τὴν ἀποκρινόμενον τὴν καθόλου πρότασιν αὐτῷ τιθέναι, ἐπεὶ περ ἀνευ ταύτης ἀδύνατόν ἐστι συλλογίσασθαι· τῷ δὲ περὶ ἀποκρίσεως λόγῳ παράκεινται ὁ περὶ τε διαιρέσεως λόγος προτάσεων καὶ σημασιμῶν ἀμφιβολῶν καὶ ὅπως ὁ περὶ ἐνστάσεως. διὸ καὶ περὶ τῶν λέγει. ἐπεὶ δὲ τῶν προβλημάτων ὅσα εὐχερὲς ἐστὶ φυλάξαι, ταῦτα δι-

χερές ἐστὶ τὸν θέμενον ἐλέγχει, ἐστὶ δὲ τὸ μὴ ἀποκρινόμενον τὸ ἢν ἔθετο
 θέσιν φυλάττει, τὸ δὲ ἐρωτῶντος τὴν θέσιν ἐλέγχειν, κοινὸς ἂν εἴη
 τῷ ἐρωτῶντι καὶ ἀποκρινόμενῳ ὁ περὶ τούτων λόγος. διόπερ καὶ περὶ
 τούτων ὕστερον μὴ τῆς ἐρωτήσεως πρότερον δὲ τῆς ἀποκρίσεως
 λέγει. τὸ δὲ πρῶτον κεφάλαιον τούτο, τὸ δὲ δεύτερον, ποσα-
 χῶς ἐστὶ λόγος ψεκτὸς καὶ ἐπαινετός, ὅτι τριχῶς, ἢ καθ' αὐτὴν ἢ
 ὡς πρὸς τὸ πρόβλημα ἢ παρὰ τῶν διαλεγομένων τὸν ἕτερον· ἐν-
 δέχεσθαι γὰρ καὶ τὸν λόγον αὐτὴν καθ' αὐτὴν ψεκτὸν εἶναι ἢ ἐπαινετόν,
 καὶ τούτων ὁποτέρων ὄντα καθ' αὐτὴν πρὸς τὸ πρόβλημα τὰ ἐναν-
 τία εἶναι. ποτὲ δὲ καὶ δυνάμενος καλῶς ἐρωτηθῆναι παρὰ τὴν
 θατέρω τῶν διαλεγομένων μοχθηρίαν ψεκτὸς ἂν γένοιτο. τούτο
 δὲ τὸ δεύτερον κεφάλαιον. τρίτον δὲ πῶς ἂν γυμνασθῇμεν πρὶν
 εἰς λόγους ἐλθεῖν, καὶ τίς ἢ προκατασκευῇ. ἄλλως. ἐν τῷ πρώτῳ
 τὴν διαίρεσιν ποιησάμενος. . . διὰ τούτο δὲ καὶ ἀξιῶσιν τινὲς ἐπι-
 γράφειν τὸ βιβλίον τούτο περὶ Ἐρωτήσεως καὶ Ἀποκρίσεως, ἄλλοι
 δὲ περὶ Τάξεως καὶ Ἀποκρίσεως, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περὶ τούτων εἰπεῖν
 ἀρχόμενος προτίθει. ἄλλως. ἑτέρω. διδάξας ἐν ἀρχαῖς τῆς
 πράξεως πραγματείας ὅτι τέσσαρα γένη προβλημάτων εἰσίν. . .
 id. p. 248.

ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῶν Τοπικῶν ἐδίδαξε πάντα τὰ συν-
 τελέοντα πρὸς τὴν διαλεκτικὴν πραγματείαν· ἔδει γὰρ παραζηῆσαι
 τίς ἐστιν ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμὸς καὶ καὶ τί διαφέρει τὸ ἀποδει-
 κτικὸν καὶ σοφιστικὸν καὶ πειρατικὸν συλλογισμῷ. cod. 1972.
 ἀναγκαίως λέγει ταύτας ὅτι ἀναγκαίως εἰσὶν ὕλης, ἀλλ'
 ὅτι ἐκ τούτων δύο ὅσων τὸ ἐλαττον ἀναγκαίως συνάγει τὸ συμ-
 πέρασμα. ἀλλ' οἱ διαλεκτικοὶ καὶ πλείονας τῶν δύο λαμβάνουσιν·
 αὐτὸ δὲ αἱ πλείονες εἰσι τέσσαρες ἤγουν καὶ τέσσαρας τρόπους
 λαμβάνοντες. Alexander p. 250.
 ἢ δι' ὅγκον λόγου, τυχέσιν ἵνα δόξῃ τοῖς ἀκροαταῖς σοφός,
 παρενέειρε τῷ λόγῳ περιττὰς προτάσεις καὶ εὐμήκη τῶτον ποιεῖ. . .
 ἢ πρὸς κρίψιν τῷ συμπεράσματος, ὅταν λαμβάνῃ καὶ τὰς προ-
 συλλογισμῶς τῶν ἐναντίων προτάσεων. id. ib.

155b τὰς μὲν ὅν ἀναγκαίως ἐκ εὐθύς προτατέον, ἀλλ' ἀποσατέον
 29. ὅτι ἀνωτάτω τυχέσιν ἐπὶ τὰ καθολικώτερα καὶ κοινότερα, ἐὰν
 διὰ συλλογισμῷ τὴν λήψιν τῶν ἀναγκαίων ποιῶμεθα. "ἐὰν δὲ μὴ
 35 τυχῇ, δι' ἐπαγωγῆς ληπτέον," τυχέσιν, ἐὰν τὸ καθόλου καὶ τὸ ἀνω-
 τέρω τῆς ἀναγκαίας προτάσεως βυλῶμεθα λαβεῖν, μὴ συγχωρῇ
 δὲ ὁ ἀποκρινόμενος, πειρατέον δι' ἐπαγωγῆς λαβεῖν καὶ τὴν κα-
 θόλου καὶ ἀνωτέραν ἀλλὰ τὴν ἀναγκαίαν· ἐργωδέστερον γὰρ τὸ κοι-
 νότερον τῶν ἐλαττόνων. id. p. 251.

156a εἰπὼν πῶς δεῖ τὰς ἀναγκαίας λαμβάνειν προτάσεις, ἂν μὴ
 1. ἴαν ὥσι προφανεῖς, ὅτι διὰ συλλογισμῷ τὰ ἀνώτερα λαμβάνον-
 τας ἢ δι' ἐπαγωγῆς γὰρ, τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἔτω χρὴ λαμβάνειν
 ἀποδίδωσιν. ἀδηλότερον γάρ, φησί, γίνεσθαι τὸ συμβησόμενον τε καὶ
 ἀχθισόμενον ἐν τῇ ἀποσάσει, τυχέσιν ἐν τῇ τῷ καθολικώτερον λή-
 45 ψει καὶ ἐν τῇ ἐπαγωγῇ. . . εἰς τὸ αὐτό. τὸ ἀδηλότερον γὰρ αἰεὶ ἐν
 τῇ ἀποσάσει κατασκευαστικόν ἐστι τὸ ἐπάνω, ὅτι δεῖ πρὸς τὸ κα-
 θολικώτερον ἀνατρέχειν ἢ χρῆσθαι τῇ ἐπαγωγῇ· ὅσῳ γὰρ χρῆται

τις τοῖς καθολικώτεροις, καὶ ὅσον ἀφίστασθαι ἀπὸ τῶν προσεχῶν προτά-
 σεων ἐπὶ τὰ πόρρω, οἷον εἰ ἀντὶ τῶν ἐναντίων λάβοι τὰ ἀντικείμενα,
 ἢ ἐπαγωγῇ ὅτι τὸ ἡρμωσμένον καὶ ἀναρμόσθαι ἢ μουσικὴ ἐπιστήμη, τοσού-
 τον ἀδηλότερον γίνεσθαι τὸ συμβησόμενον συμπεράσμα. id. ib.

5 αἱ παρὰ ταύτας λαμβανόμεναι τέσσαρες εἰσιν, ὅτι αἱ παρὰ 156a
 τὰς ἀναγκαίας προτάσεις τέσσαρες εἰσὶ, τυχέσιν καὶ τέσσαρας
 τρόπους· ἢ γὰρ ἐπαγωγῆς χάριν τὸ δοθῆναι τὸ καθόλου, ἢ εἰς ὅγκον
 τῷ λόγῳ, ἢ πρὸς κρίψιν τῷ συμπεράσματος, ἢ πρὸς τὸ σαφέστε-
 ρον εἶναι τὸν λόγον. cod. 1874.

10 δύνασθαι τὸ "ἀθρόα συλλογίζεσθαι" εἰρηκεῖν ὅτι ἵνα πάντα τὰ 156a
 τῶν συλλογισμῶν συμπεράσματα ἀθρόον τις λέγῃ, ἀλλ' ἐπὶ πά- 12
 σαις ταῖς τῶν συλλογισμῶν προτάσεσιν ἀθρόον τὸ τελευταῖον
 ἐπάγει συμπεράσμα, ὃ καὶ μᾶλλον ἔοικε λέγεσθαι ἐκ τῶν ὕστερον
 ἐπαγομένων· λέγει γὰρ "μόνον τὸ ἐχάσθαι ῥηθέντος συμπεράσμα-
 15 τος." τῷ μὲν ὅν ἀδύνατον εἶναι τὸ δεικνύμενον ὑπὸ τῶν ἔτι εἰρω-
 τωμένων συγχωρῆσαι ταῖς προτάσεσιν, τῷ δὲ συγχωρηθείσας δεῖ-
 κνύσθαι διὰ τῆς ἀναλύσεως τῷ λόγῳ ἐπόμενον ὅτι τὰ συνακτικά
 τῷ προκειμένῳ ἔκεί ἀνανεύειν ἔχουσιν. Alexander p. 252.

σημειωτέον ὅτι κοινῶς τοῖς ἀξιώμασιν ἀντὶ τῶν προτάσεων 156a
 23. κέχρηται. id. p. 253.

101 διὰ τὸ εἰπεῖν "τὸ καθόλου" τὸ προκειμένον ἐσήμανε. id. ib. 156b

ζητῶσιν ἐνστασιν φέρειν πρὸς αὐτά. γίνοιτο δ' ἂν τούτο, εἰ 11.
 24. ὡς ἐνδοιάζοντες καὶ αὐτοὶ ἐρωτῶν καὶ ὡς ἢ ἐιδότες, ὁ πολλάκις ὁ
 Σωκράτης ποιεῖ παρὰ Πλάτωνα· ὡς γὰρ ἢ ἐιδὼς τὸ συμβησόμε-
 25 νον καὶ ὡς τούτο ληψόμενος ὁ ἂν ἐκ τῷ λόγῳ φαίνοιτο ἄριστα ἔχειν,
 ἔτι εἰρωτᾷ. id. p. 254.

ὁ ποιεῖν φησὶ καὶ τὰς ψευδογραφῶντας ἐν γεωμετρίας· πολλὰς 157a
 γὰρ ἄγοντες γραμμάς μηδὲν χρησίμους πρὸς τὸ ψευδογράφημα τὸ 2.
 δεικνύμενον, καὶ τινὰ περὶ αὐτῶν λέγοντες, λεληθότως καὶ τὰς εἰς
 30 τὸ ψεῦδος φερόσας ἐγγράφουσιν. ἀδηλότερον γὰρ καὶ ἀφανέστερον τὸ
 ψεῦδος ἐν πλείοσι καὶ ἐν παραβύσει τεθεῖν. id. ib.

ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς ἐπαγωγῆς ἄλλο, καὶ ἐν τῇ Ἀναλυ- 157a
 14. τικῇ (Προτ. 2 24) εἶρηται. . . παραδείγματός καὶ παραβολῆς δια-
 φορά ἐστιν, ὅτι τὸ μὲν παράδειγμα δοκεῖ γεγονότος τι εἰς δεῖξιν τινος
 παρατίθεσθαι μηδέπω γεγονότος καὶ διὰ τούτο ἀδήλως, ἢ δὲ παραβολῇ
 εἰκῶν ἐστιν ὁμοιότητά πρὸς τι γεγονότος σημαίνουσα. ἔοικε μέντοι
 αὐτὸς νῦν ἐπὶ τῷ αὐτῷ κεχρηθῆναι τῷ παραδείγματι καὶ τῇ παρα-
 22. βολῇ, δι' ὧν λέγει "παραδείγματα δὲ οἰκεία ἐξ ὧν ἴσμεν, οἷα
 "Ὁμηρος, μὴ οἷα Χοιρίλος." ἐναργεῖς γὰρ καὶ διὰ γνωρίμων αἱ παρ'
 40 'Ὁμήρῳ παραβολαί, ὅτι τοιαῦται δὲ αἱ Χοιρίλου. id. ib.

ὁ μὲν γὰρ Ὁμηρος κύνας καὶ σὺς καὶ τέκτονας εἰς παραδείγματα 157a
 λαμβάνει, ὁ δὲ Χοιρίλος ζῶα εἰς παραβολὴν λαμβάνει σκυῖρας καὶ 15.
 ὄρυγγας ἀνομαζόμενα, ἃ ἔτε αὐτὰ ἴσμεν ἔτε τὰς πράξεις αὐτῶν
 ἢ τὰ ἔργα αὐτῶν. cod. 1917 in marg.

ἀλλὰ καὶ τὸ Χοιρίλου τὸ "ὥσπερ ῥάνις τῇ ἐνδολεχείῃ κοιλαίνει
 πέτραν, ἔτι καὶ συνεχῆς ἀνάγνωσις ἀπεργάζεσθαι σοφίαν." ἀδήλως
 γὰρ κέχρηται παραδείγματι· ἀδύνατον γὰρ ὅπως ἢ πέτρα κοιλαίνει ὑπὸ
 ῥανίδος, πότερον ἐκάστη ῥανὶς ἀφαιρεῖται τι τῆς πέτρας ἢ ὅτι. id.

157^a λέγει πρῶτον περὶ τῶν ἐπακτικῶν λόγων, πῶς χρησέαν
18. αὐτοῖς· καὶ πρῶτον μὲν δυσχερεῖαν τινα πολλάκις ἐπὶ τῶν ἐπακτικῶν
λόγων ἀπαντῶσαν μνησεί. Alexander p. 255.

157^b ὅτι καὶ μὴ ἐνστασίν τινα φέρη ὁ ἀποκρινόμενος, ἀρνήσθαι μὲν-
24. τοι τὴν καθόλου ὑπορώμενος τι τοῖτον, ἀξιῶ αὐτὸς προλαβόντας
διορίζειν τὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀφαιρεῖν καθ' ἃ αἱ ἐνστάσεις χώραν
ἔχουσιν· τῶν γὰρ ταῖς προδηλαῖς ἀφαιρουμένων, ἀναγκαζήσεται
τοῖς ἀξιωματικοῖς συγχωρεῖν τῇ μηκέτι συνορᾷ ἐπὶ τίνος ἔχει ἔτι
ἔχει τῶν ὑποτιθεμένων. id. p. 256.

157^b τοῖς γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐναργέσι καὶ ὁμοιογενέσι χρῆσθαι καὶ ὁ δει-
36. κτικῶς δεικνύς καὶ ὁ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὡς ἐδείχθη
ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν (c. 14). id. ib.

158^a πολλάκις γὰρ ἀρνεῖται ὁ προσδιαλεγόμενος καὶ μὴ ἐρωτῶντος
9. συτὴν συμπέρασμα, ἀλλ' ἐπιφέροντος καὶ συνάγοντος αὐτὸ καὶ συμ-
βαῖνον ἐκ τῶν προκειμένων προτάσεων. καὶ τὸτο ἦγυν τὸ ἀρνεῖται
ποῦντες ὁ δοκῶσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς μὴ ἀκριβεῖς διαλεκτικοῖς.
id. p. 257.

158^a "τὴν καθόλου" ἦτοι ἐπὶ τῶν προτάσεων λέγει, ὅτι μὴ πᾶσα
14. πρότασις διαλεκτική, ἢ ἀντὶ τῆς ὁδοῦ δὲ καθόλου πᾶν τὸ ὅπως
ἐρωτῶμενον διαλεκτικὴ πρότασις εἶναι, ἢ πᾶν τὸ καθόλου... τῶν
δὲ εἰρημένων ἐν τῷ πρώτῳ καὶ νῦν ἡμᾶς ὑπομνήσκου· καὶ γὰρ ἐν
ἐκείνῳ εἶπεν μὴ εἶναι διαλεκτικὰς ἐρωτήσεις τὰς τίς ἐστι τὸ προκείμε-
νον ἐξετάζουσας, ἀ πύσματα ἔθος λέγειν τοῖς νεωτέροις. id. ib.

158^a εἰ μὴ ἀποκρινόμενος πρὸς τὰ ἐρωτῶμενα ἐνδιατρίβει ταῖς
29. ἐρωτήσεσιν, ἀμαρτάνει, ὅτι μὴ ἐπιτιμᾷ αὐτῷ καὶ ἀφίσταται ἀπ'
αὐτοῦ ὡς ὁ διαλεγόμενος. ἕκαστον δὲ τῶν ἐξ ἐνὸς εὐρεῖν παρὰ Πλά-
τωνι. ὁ δὲ εἰ δὲ ἡγεῖται αὐτὸν ἐναντιώμενα λέγειν τοῖς εἰρημένοις
περὶ τῆς κρίσεως, ὅτι δεῖ πολλὰς ἐρωτᾶν προτάσεις καὶ ἐναλλάσ-
σοντα αὐτὰς τίθεναι· καὶ γὰρ ἡ ταῦτα ἐπὶ ἐνὸς λεγόμενα λόγου,
ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐν ᾧ προσυλλογισμῶν ἔδει. id. p. 258.

158^a ὑποθέσεις νῦν μὲν λέγει τὰ προβλήματα, ἀ καὶ θέσεις ἐστὶν
31. ἔθος αὐτῷ λέγειν. ἐπιχειρεῖν δὲ λέγει τὸ ἐρωτᾶν τε καὶ συλλογι-
ζεσθαι. καὶ γὰρ ἐπιχειρήματα διαλεκτικὰ ἐστὶ συλλογισμοί. ὑπέχειν
δὲ λέγει τὸ ἀποκρίνεσθαι. id. ib.

158^b εἰ τις ὀρίζει τὴν μονάδα τὴν ἐν ἀριθμοῖς ἀπειρον, καὶ ἀμφοτέρω
12. ἀσαφές· ἔτε γὰρ γνώριμον εἰ ἀπλὴν ἐστὶν ἢ ὁμώνυμον, ἔτε φανε-
ρόν ἐστιν εἴτε κυρίως ἢ μεταφορικῶς αὐτῷ κέχρηται. βύλεται γὰρ
λέγειν τὸ πέρας μὴ ἔχον· ἀδύνατον δὲ εἰ κυρίως ἀπειρον τὸ τοῖτον.
id. p. 259.

158^b τὸ γὰρ "ὁ ῥάδιον ἀπογράφει" εἶπεν ἀντὶ τῆς ὁδοῦ ῥάδιον ἀπο-
30. δεικνύς, συνιστᾷς ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν ὄντων προβλήμασιν ὁρισμὸς
δεῖ. παραδείγματι δὲ τῷδε ὡς δεικνυμένῳ καὶ ἀσαφεῖ κέχρηται
τῷ ὅτι "ἡ περὶ τὴν πλευρὰν τέμνουσα τὸ ἐπίπεδον ὁμοίως διαιρεῖ
τὴν τε γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον." ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον, ὅτι ἐὰν ἐπί-
πεδον παράλληλόγραμμον εἴη, ἀχθείη δ' ἐν αὐτῷ μία τῶν πλευ-
ρῶν παράλληλος, ἢ παράλληλος ὁμοίως διαιρεῖ τὴν γραμμὴν καὶ τὸ
πᾶν χωρίον, τῷδε ἐν τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ· τῷδε γὰρ παραπλη-
σίως μὲν λεγόμενον ἔχει γνώριμον, ῥηθέντος μέντοι τῷ ὁρισμῷ

τῷ ἀνάλογον γνώριμον γίνεσθαι τὸ εἰρημένον, ὅτι ἀνάλογον ὑπὸ τῆς
ἀχθείσης παραλλήλου τέμνεσθαι ἢ γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον. ἐστὶ δὲ ὁρι-
σμὸς τῶν ἀναλόγων, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἐχρῶντο, ἔτος· ἀνάλογον ἔχει
μεγέθη πρὸς ἀλλήλα καὶ ὁμοίως ἔχει πρὸς ἀλλήλα, ὡς ἡ αὐτὴ ἀν-
θυφαίρεσις. αὐτὸς δὲ τὴν ἀνθυφαίρεσιν ἀντανάρεσιν εἴρηκε. τὰ
δ' ἀνάλογον ἔχοντα πρὸς ἀλλήλα καὶ ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἀλλήλα λέ-
γεσθαι. διὸ εἶπεν "ἐστὶ δὲ ὁρισμὸς ἔτι τῷ αὐτῷ λόγῳ πρῶτος
ἔτος," ἀντὶ τῷ ἐστὶ δὲ ὁρισμὸς τῷ ἀνάλογον, ὅ ῥηθέντος τῷ ὄντι
ὁ λόγος γίνεσθαι ὅτι ἡ παράλληλος ἀγομένη πλευρὰ ἐν παραλληλο-
γραμμῷ χωρίῳ ὁμοίως τέμνει καὶ ἀνάλογον τὴν τε γραμμὴν καὶ
τὸ χωρίον. id. ib.

θέσιν μὲν τὸ πρόβλημα λέγει, ἀξιῶμα δὲ καὶ πρότασιν ἐκ πα-
ραλλήλων εἶπεν. λέγει δὲ περὶ τῶν εἰς τὴν τῷ προβλήματος δεῖξιν
λαμβανομένων προτάσεων. ἐστὶ δὲ ὁ ζητεῖ, ἀν' ἡ χαλεπώτατον,
τῷδε ἐν δυσκολώτατον, τὸ δεῖξαι τὴν λαμβανομένην εἰς τὸ προκεί-
μενον πρόβλημα πρότασιν, ὅτι ἔτις ἔχει τῷ προβλήματος αὐτῷ,
τί χρὴ ποιεῖν, πότερον ἐπιχειρητέον καὶ εἰς τὴν πρότασιν καὶ πρό-
βλημα τὴν αὐτὴν ποιητέον, ἢ αὐτὴν μὲν θετέον χωρὶς δεῖξεως ἔτις
ἔχουσιν, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον μόνον δεικτέον ἔχον τὴν ἀπο-
ρίαν... σημειώτερον δὲ ὅτι ἀξιῶματα λέγει καὶ τὰς δεομένας
ἀποδείξεως προτάσεις, ἀλλ' ὁ μόνος τὰς ἀναποδείκτους, ὡς ἔθος
αὐτῷ λέγειν ἐν τοῖς Ὑστεροῖς Ἀναλυτικοῖς. δοκεῖ δὲ τι ἀκατάλ-
ληλον ἢ λέξις ἔχειν ἢ "ὅταν δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀξιῶμα τὴν πρότασιν
μεῖζον εἶναι διαλεγῆται," ὅτι προαίρει τὴν ἢ τὸ εἶναι πάλιν ἐπὶ ἡγε-
κέν. διὸ καὶ παρὰ τισι τῶν ἀντιγράφων ἐκβέβληται. ἐστὶ δὲ ὁ νῦν
τῶν εἰρημένων· ὅταν δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀξιῶμα, μεῖζον ἔργον διαλε-
γῆται ἢ πρὸς τὴν θέσιν. id. p. 260 et 261.

"ἐστὶ δὲ τῷ μὲν ἐρωτῶντος τὸ ἔτις ἐπάγειν τὸν λόγον," τῷδε ἐν
τὰς ἐρωτήσεις ἔτις ποιεῖται ὡς οἱ αὐτῶν ποιεῖν τὸν ἀποκρινόμε-
νον τὰ ἀδοξότατα λέγειν τῶν διὰ τὴν θέσιν ἀναγκαίων, τῷδε ἐν
τῶν τῇ θέσει καὶ τῷ προβλήματι, ὡς προῖσα ὁ ἀποκρινόμενος,
ἀναγκαίως ἐπομένων ἢ τῶν δυναμένων δειχθῆναι διὰ συλλο-
γισμῷ ὡς ἐπομένων αὐτῷ. ἢ τὸ ἀναγκαῖον τῆς διὰ συλλογισμῷ
δείξεως δηλωτικόν ἐστιν. id. p. 261.

ἐπεὶ μὴ διώριται, φησὶν, ὑπὸ τινων τῶν πρὸ ἡμῶν ὅτι χρὴ
σοφάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον ἐν ταῖς πειραστικαῖς καὶ διαλεκτικαῖς
συνεσῆσιν. id. ib.

τὸ ἰκανῶς γὰρ ἀν' ὁδοῦ διειλέχθαι δηλωτικόν ἐστὶ τῷ ὅτι γὰρ
δόξει παραβαίνει τὴν διαλεκτικὴν συνεσίαν ὁ ἀποκρινόμενος ἔτις.
δεῖ γὰρ τῆς γυμνασίας χάριν τὰς συνεσῆσιν ποιημένους συνεργεῖν
ἀμφοτέρω πρὸς τὸ διαλεκτικὸν γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν. ἐπὶ τῶν
τοῖτων δὲ προβλημάτων ὁ τοῖς ἐνδόξοις μόνοις συγχωρῶν δια-
λεκτικὸς ἐμποδίζει τὸ προκείμενον· καὶ γὰρ ῥάδιον διαλεκτικὰς ἐνδό-
ξους προτάσεις εὐρεῖν. id. p. 263.

οἱ γὰρ παριστάμενοι τῇ Ἡρακλείτῳ δόξῃ τῇ λεγούσῃ τὸ ἀγαθὸν
καὶ τὸ κακὸν εἶναι ταῦτόν, ὁ συγχωρεῖ τῷ λέγοντι μὴ δύνασθαι τὰ
ἐναντία συνυπάρχειν, ἔχ' ὡς αὐτοῖς δοκεῖν, ἀλλ' ὡς Ἡρακλείτῳ
ἔτις ἐδόκει, προτιθέντες δηλόντι τῷδε. id. ib.

- 159^b 34. ὡς ποιεῖ ἐν τῷ Πλάτωνος Φιλήβῳ Πρώταρχος, διαδεξάμε-
νος παρὰ Φιλήβου τὸ πρόβλημα. id. p. 264.
- 159^b 36. εἰπὼν τὰς τῶν προβλημάτων διαφοράς, καὶ δείξας πῶς πρὸς
ἕκαστον αὐτῶν χρή τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι καὶ τίνος σοχάζεσθαι, νῦν
περὶ αὐτῶν τῶν ἐρωτωμένων λέγει, καὶ τούτων τὴν διαίρεσιν 5
ποιεῖ. id. ib.
- 160^a 1. ἔστι πρὸς μὲν τὸν λόγον ταῦτα ὅσα συντελεῖ εἰς τὸν τῷ προ-
βλήματος συλλογισμόν, καὶ πρὸς τὸν λόγον δὲ ὅσα μὴδὲν εἰς τὸ
προκείμενον συντελεῖ ἀλλ' ἔστι μᾶτην ἐρωτώμενα. id. ib.
- 160^a 12. εἶπε γὰρ ἔργον εἶναι τῷ καλῶς ἀποκρινόμενον, ὅτε ὁ ἐρωτῶν 10
δυνήσεται συλλογίζεσθαι διαλεκτικῶς, συγχωρημένων αὐτῷ τῶν
ἐνδοξοτέρων τῷ συμπερασματος. ἔστι δὲ διαλεκτικὴ συνουσία,
ὅταν μὴδέτερος τῶν ἐν τῷ λόγῳ τι παράνομη, ἀλλὰ τὸ αὐτῷ
προσῆκον ποιῇ. id. ib.
- 160^a 17. πῶς ἐπὶ τῶν ἀσαφῶς καὶ πλεοναχῶς λεγομένων ἐρωτωμένων 15
καὶ πῶς ἐπὶ τῶν ἀσαφῶς καὶ ἀπλῶς ἀποκριτέον, νῦν διδάσκει.
τὸ ὁμοίως δὲ εἰπὼν ἔχει ὅτι ὡς προεῖρηται παρίσχησι (περὶ γὰρ ἄλλων
προεῖρητο), ἀλλὰ τὸ "ὁμοίως" λέγει ἀν' ἀντὶ τῆς καὶ τὸν προεῖρη-
μένον τρόπον. id. p. 265.
- 160^a 29. εἰδὼν δέ, φησί, μὴ προεῖδῃ ὅτι ἀμφίβολον, ταῦτά τ' ἐπολλὰ 20
χῶς λεγόμενον (εἶδος γὰρ τι τῶν πολλαχῶς λεγομένων τὸ ἀμφί-
βολον, ὡς εἴρηται ἐν τοῖς Σοφιστικοῖς Ἑλέγχαις) εἰ ἔν μὴ προεῖδῃ
τὸ διττὸν τῷ λεγομένῳ. id. ib.
- 160^a 35. συλλογιστικὴν μὲν πρότασιν λέγει τὴν συντελεῖσαν εἰς τὸν προ-
κείμενον συλλογισμόν, ἣν εἶπε πρὸ ὀλίγου πρὸς τὸν λόγον. id. ib.
- 160^a 38. εἰπὼν τὸ "ἢ δι' ἐπαγωγῆς," προσέθηκε τὸ "ἢ δι' ὁμοιότητος."
τῷ γὰρ πολλὰ ὅμοια λαμβάνεσθαι δείκνυσιν ἢ ἐπαγωγὴν τὸ καθόλου
διὰ τῶν καθ' ἕκαστα. ἢ εἰπὼν τὴν ἐπαγωγὴν, ὡς κοινότερον τὴν
ὁμοιότητα ἐπήνεγκε· δι' ὁμοιότητος γὰρ καὶ αἱ παραδειγματικαὶ προ-
τάσεις δεικνύουσιν, καὶ μόνον αἱ ἐπακτικαὶ ἀλλὰ καὶ αἱ διὰ παραβολῆς 30
καὶ δι' ἀναλογίας... πρὸς δὲ τὸ καθόλου πειρατέον τὸ τοῖς καθ'
ἕκαστα ἐπιφερόμενον ἐνίστασθαι. καὶ γὰρ ὡς περὶ ἐπὶ τῷ συλλογισμῷ ἐξ
ἀνάγκης ἔπειτα τοῖς τεθεῖσι τὸ ἐπ' αὐτοῖς συμπέρασμα, ἔτω καὶ
τοῖς ἐπακτικῶς λαμβανομένοις ἀναγκαίως ἔπειτα τὸ καθόλου. id.
p. 266.
- 160^b 5. ἔστι τὸ ἀντεπιχειρεῖν τὸ πρὸς τὰ λεγόμενα μὲν μὴ φέρειν ἔνθα-
σιν, ἐπιχειρεῖν δὲ δι' ἄλλων τινῶν καὶ αὐτὸ πάλιν συλλογίζεσθαι ὅτι
μὴ ἀληθές τὸ δεικνύμενον... καὶ γὰρ εἴ τις λόγος ἐναντίος ταῖς κοι-
ναῖς ἐννοαῖς δύσλυτος ὣν παρέχεται, τίς ἀντεπιχειρῶν πρὸς τὰ δει-
κνύμενα ἤδη διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ χρὴ τίθεναι τὰ ἐναργῆ τὰ 40
δεικνύμενα. id. ib.
- 161^a 1. εἰπὼν πῶς ἔστι λύειν τὸν ψευδῆ λόγον, νῦν λέγει πῶς καὶ καὶ
πῶς τρόπος ἐνιστάμενον ἔστι τὴν ἀρχὴν κωλύσαι συμπεραίνεσθαι
τινα λόγον. καὶ γὰρ ταῦτα λύσαι τε καὶ κωλύσαι· λύει μὲν γὰρ ὁ ἤδη
συμπεπερασμένος, κωλύει δὲ ὁ πρὸς τὸ συμπεραίνεσθαι. διὸ καὶ 45
μὲν λύσις μοναχῶς, ἢ δὲ κωλύσις τετραχῶς. id. p. 268.
- 161^a 15. ὅτι ἔχει ἢ αὐτὴ ἐπιτίμησις γίνεσθαι ἐν λόγῳ καθ' αὐτόν τε ἐξε-
ταζομένῳ, καὶ ὅταν ὡς ἐν ἐρωτήσῃ γινόμενος εὐθύνηται καθ' αὐτὸν
- μὲν γὰρ ἐξεταζόμενος ὁ λόγος ἐπιτιμᾶται, ἀν' ἀσυλλόγιστος ἦ, ἄντε
διὰ ψευδῶν δεικνύη· ἄντε δι' ἀγνωστοτέρων, ὡς μικρὸν προελθὼν
ἔρεϊ· λέγει γὰρ πέντε ἐπιτιμήσεις εἶναι τῶν καθ' αὐτὸ ἐξεταζομέ-
νων λόγων. id. p. 269.
- ὁποῖός ἐστιν ὁ ἐν τῷ Πλάτωνος Γοργία Καλλικλῆς μὴδὲν 161^a
μήτε τῶν ἀληθῶν μήτε τῶν ἐνδόξων συγχωρῶν. id. ib. 18.
- λέγει γίνεσθαι καὶ ἐν τῷ διαλέγεσθαι καθ' αὐτὸ ἀμαρτίας ἐν 161^b
λόγοις καὶ παρὰ τὴν ἀγνοίαν, καὶ ὅτι καὶ διώριζαι πότε τὰ ἀντικεί- 11.
μενα καὶ πότε τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνουσι· διὰ γὰρ τὸ ἀγνοεῖν τὸτο
πολλάκις ἐν τοῖς λόγοις ἀμαρτάνουσι. καὶ ταῦτα συμβαίνει καὶ ἐφ'
ἑαυτῶν λέγοντας καὶ ἀποκρινόμενους. ὁ γὰρ λέγων πάντα εἶναι καθ'
εἰμαρμένην καὶ εἶναι τινα ἐφ' ἡμῶν, τὰ ἀντικείμενα λέγων αὐτῷ
λανθάνει. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπειρον λέγων ὑπὸ ἀπείρου περιέχεσθαι, τὰ
ἀντικείμενα ἑαυτῷ λέγων ἀγνοεῖ. id. p. 270.
- ταῦτά τ' ἐστιν ἢ ψευδῶν ἢ ἀδόξων ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιτιμήσει. καὶ εἴη 161^b
ἀν' αὐτὴν τὴν πρώτην ἐπιτίμησιν, ἣτις ἐγένετο ἐπὶ τῷ πάντα ἡμαρ- 25.
τημένως ἔχοντι λόγῳ, δευτέρα ἢ ἐπὶ συλλογισμένῳ μὲν, ἔτε δὲ
τὸ προκείμενον ἔτε δι' ἀληθῶν τε καὶ ἐνδόξων. id. p. 271.
- ἀφαιρεθέντων τινῶν· ἀφαιρεθεισῶν τινῶν προτάσεων ἀπὸ 161^b
τῶν τοιούτων συλλογισμῶν, ὥσπερ· πολλάκις συμβαίνει γίνεσθαι ἐπὶ 29.
τοῖς συλλογισμοῖς τοῖς λεγομένοις διὰ τριῶν, οἷός ἐστιν ὁ λέγων
ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, τὸτο δὲ ἀθά-
νατον, ἢ ψυχὴ ἀρα ἀθάνατος... τότε δὲ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν,
οἷον τυχὸν ὡς ὅταν ἐρωτῶμενος διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐστίν,
ἔρεϊ διότι ἄνθρωπος. ἀκολούθως δὲ ταῖς τ' ἐν ἀρχῇ αἰτῶν καὶ οἱ
καὶ τῶν Στωϊκῶν ἀδιαφόρως συλλογίζόμενοι ἔτιωσι· εἰ ἡμέρα
ἐστίν ἡμέρα ἐστίν, ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν, ἡμέρα ἐστίν. τὸ ἐν ἀρχῇ
δὲ αἰτεῖσθαι ἐστὶ τὸ τὸ ζητούμενον λαμβάνειν ὡς ὁμολογούμενον καὶ
ποιεῖν αἴτημα καὶ ὁμολογούμενην πρότασιν. cod. 1917 in marg.
- ἀδοξότερα μὲν ἔν λ' λαμβανόμενα ἐν τῷ λόγῳ, εἰ βωμοὶ εἰσι 161^b
θεοί. πλείονος δὲ πράγματος δεόμενα, εἴ τις δεικνύει τὴν ψυχὴν 31.
ἀθάνατον διὰ τὸ κίνησιν αὐτὴν αὐτοκίνητον εἶναι· τό τε γὰρ τὴν
ψυχὴν κίνησιν δεῖξαι χαλεπὸν, τό τε κίνησιν ἔσαν κινεῖσθαι χαλε-
πώτερον. Ἑρμῖνος μέντοι τὴν ἀπὸ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀφαιρέσεως
ἐπιτίμησιν μίαν φησὶν εἶναι, τὴν δ' ἀπὸ τῆς δι' ἀδοξοτέρων ἢ δι'
ἀληθῶν πλείονος δεομένην λόγῳ εἰς δύο ἐπιτιμήσεις διαιρεῖ. τὸτο
δὲ ποιῶν ποιεῖ καὶ τὴν δευτέραν ἐπιτίμησιν τὴν αὐτὴν τῇ τετάρτῃ,
ἢ δις παραλαμβάνομενον τὸ ἐξ ἀδοξοτέρων· καὶ γὰρ ἡ δευτέρα τὸτο
εἶχεν, εἰ καὶ μὴ τὸ προκείμενον συλλογίζεσθαι ἀλλ' ἄλλο τι. Alex.
p. 271.
- γράφεται καὶ "δίκαιον" καὶ "ὁ δίκαιον." καὶ τὰ προσθεθέντα ἔοικε 162^a
μᾶλλον ἀκόλυσθαι εἶναι τῷ καὶ δίκαιον. ἐπεὶ γὰρ δέδεικται ἐν τοῖς 9.
ἀναλυτικοῖς ὡς ὅτι ἔστιν καὶ μόνον δι' ἀληθῶν ἀλλὰ καὶ διὰ ψευδῶν
συλλογίζεσθαι, ὅταν τὰ ψευδῆ δι' ὧν τὰ ἀληθῆ δεικνύει ἐνδοξα
καὶ εὐπαρακολούθητα ἢ μᾶλλον τῶν ἀληθῶν, καὶ δίκαιον ἐπιτιμᾶν καὶ
τοῖς διαλεκτικῶς δεικνύουσι τὸ προκείμενον. εἰ δὲ καὶ δίκαιον ἐπι-
τιμᾶν, λέγοι ἀν' ὅτι ἄξιον ἐπιτιμᾶν τούτοις οἷς ἐνὸν δι' ἀληθῶν τὸ
προκείμενον δεικνύειν αἰρῶν μᾶλλον διὰ ψευδῶν. id. p. 272.

162^a "φιλοσόφημα μὲν." φιλοσόφημα λέγει τὸ συμπέρασμα τὸ
15. συναγόμενον ἀπὸ προτάσεων ἀμέσων καὶ προσεχῶν τῷ συμπε-
ράσματι. μνηθεῖς δὲ τῷ σοφίσματος χωρίζει διὰ τῶν ὄρων
τὰ δοκῶντα αὐτῷ κοινωνεῖν, διαφέροντα μέντοι ὡς αὐτὸς καθ'
ἑκάστον ὀρίζεται, τέσσαρα ταῦτα ἀπαριθμύμενος. cod. 1917 5
in marg.

162^a ὁ δὲ ταῦτα εἰς τὴν τῷ προκειμένῳ δεῖξιν λαμβάνων ἔχει ἐν
31. αὐτοῖς ἡτημένον καὶ κείμενον τό γε εἶναι τινα δόξαν αὐτοαληθῆ.
τὸ γὰρ "ἡτῆ" δὲ καὶ αὐτὸ δόξαν ἀληθῆ εἶναι" τῷτο σημαίνει τὸ εἶναι
τινα καὶ αὐτοδόξαν. ἀλλὰ καὶ τῷτο εἰληφε τὸ μάλιστα εἶναι ἑκάστον 10
ὁ λέγει αὐτό, ἐξ ὧν τὸ προκειμένον συνάγεται, τὸ εἶναι τινα δόξαν
ἀκριβεστέραν, ταῦτέστι μᾶλλον τῶν ἄλλων. ἢ γὰρ ἀκριβεστέρα δόξα
μᾶλλον τῶν ἄλλων δόξα. ἐν ᾧ γὰρ αὐτό, ἐν τῷ μάλιστα καὶ
ἀκριβεστέραν. ἐν δὲ δόξῃ τὸ αὐτό. ἐν δόξῃ ἄρα τὸ μάλιστα καὶ ἀκρι- 11
βεστέρον. ἄλλως. ὅτι ἐστὶ τις δόξα μᾶλλον ἑτέρας. τῷτο γὰρ 15
ἔσαι δι' ὀλίγων δεῖξαι ὅτως. id. p. 273.

162^a δὴλον λόγον λέγει τὸν φανερόν τε καὶ ἀληθῆ. λέγει δὲ τοῦτον
35. γίνεσθαι τριχῶς. id. ib.

162^b τρίτον τρόπον τῷ δὴλον λέγει, εἰ ἐλλείπει μὴ καὶ μὴ εἶναι πάντα
2. εἰλημμένα τὰ ἐφ' οἷς τὸ συμπέρασμα ἢ διὰ τὸ λείπον σφόδρα ἐν- 20
δοξόν τε καὶ γνώριμον. τοῦτος καὶ ὁ δοκῶν μονολήμματος. ἀνα-
πνεῖς, ζῆς ἄρα. γνώριμον γὰρ τὸ παραλειπόμενον τὸ πᾶν ἀνα-
πνεόν ζῆ. τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ ἐνθυμήματα. ἔστι κολάσεως ἄξιοι,
ιερόσυλοι γάρ. παρὲν γὰρ τὸς ιεροσύλης ἀξίως εἶναι κολάσεως.
id. p. 274.

162^b τῷτο ἂν λέγοι, ἦτοι ὅτι πάντες οἱ εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντες
7. συλλογίζοντο μὲν, ὃ μὴ τὸ προκειμένον, ἀλλ' ἐστὶν ὁ συλλογισμὸς
ψευδής. ὅτω γὰρ δείκνυσιν τὸ προκειμένον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον
ἀπαγωγῆς, ὃ τῷ τὰ αὐτὰ δείκνυναι διὰ συλλογισμοῦ. ἢ ἐν
τῷτο λέγει, ὡς Ἑρμίνῳ δοκεῖ, ἢ μᾶλλον ὡς ἅπασι λέγει συμ- 30
βαίνειν μάλιστα τοῖς εἰς ἀδύνατον ἀπάγουσι τὸ μὴδὲν πρὸς τὸ προ-
κειμένον συλλογίζεσθαι πολλάκις, ὅταν ἀλλοτρίως τῆς ὑποθέσεως
προτάσεις λάβῃ, καὶ συμπεραίνόμενός τι ἀδύνατον ἀξιῶσιν, ἐπεὶ
τῷτο ἀδύνατον, τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποθέσεως λαμβάνειν. τὸ γὰρ
μὴ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν γεγενῆσθαι τὸ ἀδύνατον (καὶ γὰρ χωρὶς ταύτης 35
ἐκ τῶν καταλειπομένων τὸ αὐτὸ ἀδύνατον συνάγεται) ὅθεν πρὸς τὸ
προκειμένον. τῷτο δ' ἦν τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποθέσεως κατα-
σκευάσαι. εἶπε δὲ καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς (Πρ. 2 17) ὅτι τὸ μὴ
παρὰ τῷτο ἐν τοῖς ἀδύνατον λέγουσι λόγοις. id. ib.

162^b ἐστὶ γὰρ τις λόγος διὰ ψευδῶν ψευδός τι δείκνυς, ὃν πολλῶν 40
19. ἀληθινῶν λόγων μᾶλλον ἀποδεχόμεθα ὡς μᾶλλον δείκνυντα καὶ
συνιστῶντα τὸ προκειμένον. ἐστὶ δὲ ὅτος ὁ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον
ἀπαγωγῆς γινόμενος. ἐν γὰρ τῷ τοῦτω λόγῳ ὑπόθεσιν τινα λαμ-
βάνοντες καὶ ἐπὶ ταύτῃ πρότασιν τινα ὅτι μάλιστα δοκῶσαν (περὶ
γὰρ ταύτης εἶπε τὸ "ἐξ ὅτι μάλιστα δοκῶντων ἀναιρεῖν τὸ ἀληθές," 45
ἢ δὲ ἀσάφεια ἐν τῇ λέξει ὅτι μάλα ὅσης τῆς τοιαύτης προτάσεως
περὶ πλειόνων εἶπεν) ἐκ ταύτης τῆς ὑποθέσεως συναγόμεν τι
ψευδός, δι' ὃ ἀναιρεῖται τι τῶν ἀληθῶν. id. ib.

τὸ "φαίνοντο" προσέθηκεν, ὅτι πρὸς ἀλήθειαν ἢ ἐν ἀρχῇ αἴτη- 162^b
σις τοσαυταχῶς λέγει, ὡς ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς ἐδείχθη, φαν- 34.
τασίαν μέντοι τῷ τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν τινα ἀποτελεῖσθαι καὶ τὰς
πέντε τρόπους, ὅς ἐκτίθεται. id. p. 275.

"ἐν δὲ τοῖς συνωνύμοις" ἀντὶ τῷ πολυνύμοις καὶ ἐν ὅσοις τὸ 162^b
ὄνομα καὶ ὁ λόγος τὸ αὐτὸ σημαίνει, ἦγυν τοῖς κυρίως συνωνύμοις, 36.
λανθάνει μᾶλλον. id. ib.

γράφεται δὲ "τῷ ἐξ ἀρχῆς," ταῦτέστι τῷ ἐν ἀρχῇ. id. p. 276. 163^a
ὁ τόπος ὁ αὐτὸς εἶναι δοκεῖ τῷ πρότερον εἰρημένῳ, τῷ "εἴ τις 14.
17.

τὰ ἀντικείμενα αἰτῆσαιτο φάσιν καὶ ἀπόφασιν." διαφέρει δὲ ὅτος ὁ
τόπος ἐκεῖνος, ὅτι ἐπὶ μὴ ἐκεῖνος δοκεῖ αὐτόθεν φανερώς λαμβάνεσθαι,
ἐνταῦθα δὲ δύναμι. ὃ γὰρ ἐστὶν ἀντίφασιν "πάντων τῶν ἐναντίων
μία ἐπιστήμη ἐστίν." διὸ ἐκεῖνος μὴ ὁ τόπος καταφορώτερος τῆς
τῶν ἀντικειμένων λήψεως, ὅτος δὲ μᾶλλον λανθάνων. εἴη δ' ἂν
διαφορὰ τῶν εἰρημένων τρόπων καθόσον ἐκεῖνος μὴ κατάφασιν καὶ
ἀπόφασιν ἐλάμβανε τὰς ὁπωσὺν ἀντικειμένας, ἀντίκειντο δὲ κα-
θόλου αἱ ἐναντίαι, διὸ ὅδε ἐμνημόνευσεν ἐπὶ τῆς τοιαύτης τῶν ἀν-
τικειμένων λήψεως, ἐνταῦθα δὲ τὰς ἀντιφατικές. id. ib.

πέμπτον φησὶ τρόπον, εἴ τις αὐτὰ μὴ μὴ λάβῃ τὰ ἀν- 163^a
τικείμενα τῷδε, τοιαῦτα δ' αἰτῆσαιτο δύο ἐξ ὧν ἔσαι ἢ ἀντι- 22.
κειμένη ἀντίφασιν. ἐνεστὶ μὴ καὶ ὅτως ἀκῶσαι. εἴ τις αἰτῆσαιτο
τοιαῦτά τινα δύο, οἷς ἀκολουθεῖ ἀντίφασιν. τὸ δ' "ἢ ἀντικείμενη
ἀντίφασιν" ἴσον ἐστὶ τῷ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν αἱ ἀντικείμε-
ναι. ὃ γὰρ πᾶσα κατάφασιν πάσῃ ἀποφάσει ἀντίκειντο. ὅθεν γὰρ
25 διαφέρει τὸ τὴν ἀπόφασιν αἰτῆσαι τὸ ταῦτα αἰτῆσαι οἷς ἀντίφασιν
ἔπει. ἐνεστὶ δὲ ἀκῶσαι τὸ τοιαῦτα δ' αἰτῆσαιτο δύο συμπλοκάς
προτάσεων ἐξ ὧν συναφθῇ ἢ ἀντίφασιν. id. p. 277.

καὶ ἐάν τις μὴ λάβῃ τὰ ἀντικείμενα φανερώς, ὡς ἐν τούτοις 163^a
πᾶσιν εἴρηται, λάβῃ δὲ τοιαῦτα δύο ἦτοι ποιητικὰ καὶ φθαρτικὰ τι- 27.
νων ἐξ ὧν ἔσαι ἢ ἀντικείμενη ἀντίφασιν, οἷον ἄρα γε τῷ μήκωνι
ὅχι τὸ βόειον κρέας ὑγιεινόν ἐστίν, φθαρτικὸν δὲ νόσος, ὡς περὶ τῷ
καχεκτῶντι τὸ ἀνάπαλιν. ὧν δὲ τὸ ποιητικὸν καὶ φθαρτικὸν ταῦτόν,
καὶ αὐτὰ ταῦτά. ἔσαι ἄρα ὑγεία καὶ νόσος ταῦτόν. ὁρᾷς ὅπως ὃ
φανερώς ἔλαβε τὰ ἀντικείμενα ἀλλὰ συνεσκιασμένως τῷ λαβεῖν
τοιαῦτα ἰσοδύναμα. id. ib.

ἐκθέμενος τὰς τόπους ἀφ' ὧν εὐπόρησεν τῶν πρὸς ἑκάστον 163^a
πρόβλημα οἰκείων συλλογισμῶν, ὑποθέμενος δὲ καὶ τὴν προσήκου- 29.
σαν χρῆσιν αὐτῶν ἑκατέρω τῷ ἐρωτῶντι καὶ τῷ ἀποκρινομένῳ, ἐπὶ
τούτοις ὁργανικά τινα πρὸς γυμνασίαν καὶ μελέτην τῶν διαλεκτικῶν
λόγων παραδίδωσιν. id. ib.

"περὶ τῶν πρώτων θέσεων" λέγει ἂν περὶ τῶν ἀρχῶν. αὐτῷ 163^b
γὰρ πρῶτον θέσεις, καὶ περὶ τῶν τοῦτων προβλημάτων ἐξεπύραζε 18.
λόγους. τῷτο δ' ἐπεὶ χαλεπὸν εἰς τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρημάτων
εὐπορεῖν. δεῖ γὰρ ἢ διὰ πρώτων ἢ δι' ἐνδόξων ταῦτα δείκνυσθαι.
ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνεσθαι περὶ τῶν τοῦτων χαλεπόν. ἦτοι ὅτι λέγει
διὰ τῷτο δεῖ πρὸς τὰς τοιαύτας θέσεις παρασκευάζειν λόγους τινάς,
ὅτι ἀπορήσας πρὸς ταῦτα ἀποκρίσεων οἱ ἐρωτῶμενοι, διὸ οἱ πα-
ρεσκευασμένοι πρὸς ταῦτα λόγοι ῥαδίως ἂν περιγένοιτο τῶν ἀπο-

κρινομένων, ἢ καθόλου ἀξιόι πρὸς τὰς τοιαύτας θέσεις ἔχειν τινὰς λόγους παρεσκευασμένους, ἐπεὶ δύσκολος ἡ περὶ αὐτῶν ἐπιχείρησις τε καὶ ἀπόκρισις. id. p. 278.

163b κεφαλαισμός λέγει τὴν τῶν πρώτων ἀριθμῶν τῶν μέχρι δε-
25. κάδος πολλαπλασιασμός. id. p. 279.

τόπος τινὰς καὶ ἐν τῷ περὶ Μνήμης καὶ Ὑπνῶ καὶ τῆς καθ' 163b
Ὑπνῶς Μαντικῆς παρέθετο, δι' ὧν ἔστιν ἀναμνήσκου καὶ ἀπὸ 29.
τῶν ἐναντίων καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοίων καὶ ἀπ' ἄλλων πολλῶν. . . πρά-
τασιν κοινὴν τὴν τόπον λέγει. id. ib. 164b
5 φθάνει μὲν δὴ πως περὶ τούτου εἰρηκεῖναι, λέγει δὲ καὶ νῦν. id. p. 281. 16.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΟΦΙΣΤΙΚΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ.

Ὅτι μὲν ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος τέλος ἐστὶ τῆς λογικῆς ἀπά-
σης πραγματείας, ἥδη φθάσαντες εἶπομεν ἐν οἷς τε περὶ τῆς ἀπλῶς
συλλογισμῶν διελέγετο ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐν οἷς τὴν ἀποδεικτικὴν
παρεδίδετο μέθοδον. ἐπεὶ γὰρ ἱκανῶς τὰ περὶ ἐκείνης ἡμῶν τῆς με-
θόδου ἐξήγηται, ἀκόλουθον ἂν εἴη εἰπεῖν τι καὶ περὶ τῶν Σοφιστικῶν 10
Ἑλέγχων, τίς τε ὁ σκοπὸς τῆς παρούσης πραγματείας ἐστίν, καὶ διὰ
τί τάξιν ἔχει τὴν τελευταίαν, καὶ ὅτι χάριν Σοφιστικοὶ ἐπιγράφον
Ἑλεγχοί. ὡς γὰρ ἐν πολλοῖς εἶπομεν, ἔνθα μὴ αὐτόθεν ἐστὶ δῆλη
ἡ ἐπιγραφὴ τῆς συγγράμματος, χρὴ καὶ ταύτην σαφηνίζειν. σκο-
πὸς ὅν ἐστὶ τῆς παρούσης πραγματείας καὶ μὲν τινὰς, ὡς ἂν ἡμῶν 15
τὴν μέθοδον παραδῶ δι' ἧς τὰς ἐλέγχους συνίσζωσι οἱ σοφισταὶ καὶ
τὰς ἀπείρους τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου ἡπάτων. ἐστὶ δὲ αὕτη οἱ
μέλλοντες παραδοθῆναι παρ' αὐτῶν τῶν Ἀριστοτέλους δεκατρεῖς τρό-
ποι, οἱ καὶ ὥσπερ τινὲς εἰσι γενικοὶ σοχασμοὶ τῶν σοφισμῶν. οἱ
δὲ τούτων εἶναι τὴν σκοπὸν τῆς παρούσης πραγματείας τιθέμενοι καὶ 20
διὰ τούτο ἐπιγεγράφθαι τὰς Σοφιστικὰς Ἑλέγχους φασίν, ὡς τῆς
παρούσης πραγματείας περὶ τῆς πῶς ἡλέγχον οἱ σοφισταὶ διαλαμ-
βανέσθαι, καὶ περὶ τῆς συζάσεως τῶν σοφισμάτων αὐτῶν, καὶ περὶ
τῆς πῶς ἂν τοῖς σοφισταῖς ἀντιλέγοιμεν. ἄλλοι δὲ καὶ τούτων τὴν
σκοπὸν εἶναι τῶν βιβλίων εἰσήγαγον, ἀλλὰ μᾶλλον σκοπὸν ἔχειν τὴν 25
Ἀριστοτέλην εἰπεῖν περὶ τῆς πῶς ἂν αὐτοὶ μάθοιμεν ἐλέγχειν καὶ
ἀντιλέγειν τοῖς πειρωμένοις σοφίζεσθαι ἡμᾶς. διὰ τούτο γάρ, φα-
σίν, ὅδε περὶ τῶν σοφιστικῶν συλλογισμῶν ἐπιγεγράφθαι τὸ βιβλίον
ἀλλὰ Σοφιστικοὶ Ἑλεγχοί, ὡς καθόλου παραδιδόμενης δι' ἧς ἂν
τὰς σοφιστὰς ἐλέγχειν δυναίμεθα. . . περὶ δὲ γε τῆς τάξεως ἀμ- 30
φισβητεῖται πολλοῖς. οἱ μὲν γὰρ φασίν ὡς ἔδει τὴν Διαλεκτικὴν
πραγματείαν, ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην τὴν Σοφιστικὴν τῆς Ἀποδει-
κτικῆς προταχθῆναι. χρῆναι γὰρ πρότερον τοῖς πιθανοῖς χρονοτριβή-
σαντας εἶθ' ὅπως καὶ τοῖς ἀναγκαίοις καὶ ἀληθεῖσι προσδιατρίψαι. καὶ
καλῶς δὲ οἱ ταῦτα λέγοντες ἀποφαίνονται. . . Πλάτων μὲν ἐν τῷ 35
Εὐθυδήμῳ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν προοιμίῳ εὐθὺς τῆς Διαλεκτικῆς
πραγματείας τὴν αὐτὴν εἶναι λέγουσιν ἐριστικὴν καὶ σοφιστικὴν συλλο-
γισμόν. τούτοις δὲ τὰς συλλογισμῶν ποτὲ μὲν καὶ τὴν ὕλην διημαρ-
τῆσθαι λέγουσι τῆς συλλογιστικῆς συζυγίας ἕκ ἐκπίπτοντας, ὅς καὶ
συλλογισμῶς ὀνομάζουσι, ποτὲ δὲ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος μὴ ἔχον- 40
τας, ἀληθεῖ δὲ τὴν ὕλην, ὅδε συλλογισμῶς ἀξιῶσι καλεῖν ἀλλὰ
φαινομένους συλλογισμῶς. . . καὶ πολλὰ τούτων τὰ παραδείγματα
ἐν ταῖς πονηθείσαις ἡμῶν εἰς τὴν Διαλεκτικὴν ἐξηγήσεσιν. ἄλλοι
δὲ τινὲς σοφιστικῶν καὶ ἐριστικῶν συλλογισμῶν διαφορὰν τοιαύτην παρα-

δεδώκασιν, ἐριστικὸν μὲν εἰπόντες εἶναι τὸν καὶ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος
μὴ ὕγιως ἔχοντα, σοφιστικὸν δὲ τὸν τὴν ὕλην ἔχοντα διημαρτημέ-
νην, ὕγιες δὲ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος. ἀλλ' ἐλέγχοντι ὅτι παρ'
αὐτῶν τῶν Ἀριστοτέλους ψευδόμενοι. προῖων γὰρ ἐν οἷς τὴν ἀποδεικτι-
κὸν λόγον τῶν διαλεκτικῶν διίστησι, καὶ τούτων τῶν σοφιστικῶν (c. 2),
φησὶν ὅτι ὁ μὲν καὶ τὸ πρῶτον θεωρῶν τὰ κοινὰ διαλεκτικῶς, ὁ
δὲ τούτο φαινομένως ποιῶν σοφιστικῶς καὶ συλλογισμῶς ἐριστικῶς.
ἐπειδὴ τοίνυν ὁ ἐριστικῶς συλλογισμῶς ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ σοφιστικῷ
ἐλέγχῳ, εἰπὼν περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων ἐπήγαγε "καὶ τῶν
φαινομένων ἐλέγχων ὄντων δὲ παραλογισμῶν," ἐκ παραλλήλου καὶ
αὐτὸ θεῖς. κοινὸν γὰρ πάντων τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων τὸ φαίνεσθαι.
καὶ τούτων τὴν διαίρεσιν ποιῶν εὐθὺς ἐν τοῖς ἐξῆς. . . ἀλλ' ἀναγ-
καῖον ἐστὶν εἰπεῖν τί τέ ἐστι σοφισμὸς καὶ τί ἀληθὲς ἔλεγχος καὶ τί
φαινόμενος ἔλεγχος καὶ τί παρεξέλεγχος καὶ τί παραλογισμός. . .
ὅταν ὅν μὴ καὶ τὴν διορισμὸν τούτου τῶν ἐλέγχων, λέγω δὲ τῶν ἀλη-
θῶς, ἐλέγχῳ τὴν προσδιαλεγόμενον, ἀλλ' ἢ καθ' ὁμωνυμίαν ἢ
κατὰ τινὰ τῶν σοφιστικῶν τρόπων, τῆνικαῦτα ἐλέγχου ἂν ἔκ ἀλη-
θῶς ἀλλὰ σοφιστικῶς. καὶ τὴν τοῦτον ἔλεγχον ὅδ' ἔλεγχον ὀνομά-
ζει ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ φαινόμενον ἔλεγχον καὶ παρεξέλεγχον,
ὡς ἔξω ὄντα τῶν κυρίως καὶ ἀληθῶς ἐλέγχων, περὶ ὧν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρι-
στοτέλης ἐρεῖ μὲν μικρόν. Alexander f. 2 - 4.

τινὲς τῶν ἐξηγησαμένων ἐνταῦθα ἐκ παραλλήλου, ὡς ἔφα- 164a
μεν, τεθεῖσθαι φασὶ "τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων καὶ τῶν φαινομέ- 20.
νων," ὡς πάντων τῶν σοφιστικῶν ἕκ ὄντων κυρίως ἐλέγχων ἀλλὰ
φαινομένων. εἴη δ' ἂν τις καὶ διαφορὰ σοφιστικῶν ἐλέγχων καὶ φαινο-
μένων ἐλέγχων. σοφιστικὸν μὲν γὰρ ἔλεγχον ἐρεῖς τὴν τὴν ὕλην ἔχοντα
ψευδῆ καὶ ἀπὸ φαινομένων ἐνδόξων ἐπιχειρῶντα, τὸ δὲ χῆμα ὕγιες
ἔχοντα, φαινόμενον δὲ ἔλεγχον καὶ παραλογισμόν τὸν καὶ τὸ συλλο-
γιστικὸν εἶδος ἐσφαλμένον, τῆς ὕλης ὅπως ὅποτε ἐχέσθαι, ἐπειδὴ
προειρήκαμεν ὅτι ὁ παραλογισμὸς κυρίως τῷ Ἀριστοτέλει ἐπὶ τῶν
μὴ καλῶς ἐχόντων καὶ τὸ χῆμα εἴληται. id. f. 4.

προθέμενος δὲ περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων εἰπεῖν, οἱ καὶ ἦσαν 164a
φαινόμενοι ἔλεγχου, πρῶτον διὰ βραχέων ὑπομνήσκει ἡμᾶς τῆς 23.
ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1) γενομένης παρ' αὐτῶν διαιρέ-
σεως τῶν ἐριστικῶν συλλογισμῶν. τῶν γὰρ σοφιστικῶν συλλογισμῶν,
ταύτην δὲ εἰπεῖν καὶ ἐριστικῶν, οἱ μὲν εἰσι συλλογισμοὶ ἐκ φαινομέ-
νων καὶ ἐνδόξων, ὡς ἐκεῖ εἶπεν, οἱ δὲ φαινόμενοι συλλογισμοὶ ἕκ
ὄντες δέ. καὶ πῶς τῶν τούτων δι' ὧν ἐπάγει. . . οἱ δὲ προσποιῶντι τὸ
εὐεκτεῖν καὶ διὰ τῶν ἐπιτεχνήσεων περὶ τὸ σῶμα τὰς εὐεκτεῖντας

μιμῶν) σοφίζοντες ἑαυτοὺς παχυτάτοις ἐνδύμασι, καὶ ὅπερ αἱ φυ-
λαὶ ἐν ταῖς προσαγωγαῖς τῶν ἱερῶν ἐποίαν (σπεύδοντα γὰρ ἑτέρα
τὴν ἑτέραν ὑπερβαλεῖν ἐν ταῖς ἐορταῖς καὶ ταῖς πανηγύρεσι, ταῖς
τῶν θυμάτων ἐν τοῖς βωμοῖς γινομέναις προσαγωγαῖς, ἐνεφύσα
τῷ λειποκρέω καὶ λιπῶδες ἐποίει φαίνεσθαι καὶ μὴ ὂν ἐκ τῆ ἐμφυσῆ-
ματος, ὥσπερ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Δειπνοσοφιστῇ καὶ Πρόκλος ἐν τῇ
τῶν ἐορτῶν ἀπαριθμῇ εἰρήκασι), τὸτο δὲ καὶ οἱ καχεκτῶντες
ποιῶντες, ναὶ μὴν καὶ οἱ δύσειδεῖς καὶ τὴν ὄψιν αἰχλόνες καὶ τὴν ἀληθινὴν
μὴ ἔχοντες κάλλος, ἐπιτρίμμασιν ἑαυτοὺς καταχρώννυντες σπεύ-
δοντες τὰς ὁρῶντας ἐξαπατᾶν. id. f. 4 b.

164 b οἱ ἄπειροι, φησὶν, ὥσπερ ἂν ἀπέχοντες πόρρω θεωρῶσιν. ὁ
27. διττὴν ἔχει τὴν ἐξήγησιν. ἢ γὰρ τὸτο φησὶν ὅτι οἱ ἄπειροι περὶ ὧν
ἀπείρως ἔχουσιν, ὥτως πεφύκασι ταῦτα νοεῖν καὶ διακρίνειν ὡς ἂν
τῆς τέτων φύσεως πόρρω διακείμενοι καὶ μὴ εἰδότες ὅπως τί ἐστι καὶ
περὶ ὅ ἢ διαλεξίς γίνεσθαι. ἀπέχουσι γὰρ ὄντως καὶ πόρρω εἰσὶ τῆς περὶ
αὐτῶν γνώσεως. ἢ γὰρ ὥτω νοητέον καὶ μάλιστα ὅτι ὥσπερ οἱ ἀπὸ
πολλῆ διασήμετος ὁρῶντες τινα πολλάκις ἀπατῶν) ἐκ τινος βρα-
χεύας ὁμοιότητος, καὶ διὰ τὴν τῆ διασήμετος ἀσυμμετρίαν καὶ τῆς
ὁφείας τὴν ἀξέπειαν καὶ τὴν διάκλασιν αὐτῶν καὶ ἀνάκλασιν τὴν μὴ
Σωκράτην Σωκράτην οἶον) καὶ τὰ χολοβάφια διὰ τὴν ὁμοιόχρωμον
χρυσᾶ καὶ τὰ λιθαργύρινα καὶ τὰ καττιτερινὰ ἀργυρᾶ, ὥτω καὶ οἱ
ἀνεπιστήμονες τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου ἐλέγχου ἡγῶν) καὶ συλ-
λογισμὸς ἀπὸ τινων μικρῶν ὁμοιοτήτων τὰς ἔχ ὥτως ἔχοντας,
δι' ἀπειρίαν τὴν ὁξάν ταύτην λαβόντες. ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς ἐκ
τινῶν ἐστὶ τεθέντων ἤτοι ὁμολογημένων καὶ ἔχ ὑποθετικῶς λαμ-
βανομένων. τί ἐστι συλλογισμὸς καὶ ἔλεγχος, εἴρη) ἐν ταῖς προ-
τέροις Ἀναλυτικαῖς (1 1) καὶ ἐν ταῖς δευτέροις. . . ἐν δὲ τοῖς δευ-
τέροις τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν ὅτι ἔλεγχος ἐστὶ συλλογισμὸς
μὲν ἀντιφάσεως τῆ συμπεράσματος. id. ib.

165 a αἰτίας λέγει τὰς δεκατρεῖς τρόπους δι' ὧν ἀπατῶσι τὰς
4. προσδιαλεγόμενες, ὧν ἕνα τρόπον εἶναι φησὶν ἐπικαιρόν τε καὶ κοι-
νόν τοῖς πολλοῖς καὶ διὰ τὸτο δημοσιώτατον, τετάρτον κοινότατον.
κατακόρως γὰρ τὸτο καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χρῶν) οἱ σοφισταί. εὐφύε-
σατον δὲ ὡς ῥάδιον τὴν διὰ τῶν ὀνομάτων, ὅς εἴη ἂν ἢ ὁ καθ'
ὁμωνυμίαν λεγόμενος ἢ καὶ ἀμφιβολίαν ἢ τάχα καὶ ἀμφοτέρως. 35
id. f. 5.

165 a ὁ γὰρ εἰ τὸ βασιλίσκος ὀνομαζέσθαι ἐν τι, ἤδη καὶ τὸ σημαί-
8. νόμενον παρ' αὐτῶν πρᾶγμα ἔσται ἐν. ἄλλος γὰρ ὁ τοῖς πολλοῖς
ἐγνωσμένος βασιλίσκος καὶ ἄλλος ὁ τοῖς ἐπιστήμοσιν, ὁ ἐπὶ τῆς
καρδίας δηλονότι ὧν τῶ ἀσυνῶς λέοντος. id. f. 5 b.

165 a παραδείγματι χρῆ) τῶν ἐπὶ τῶν ψήφων τοῖς λογιζομένοις.
9. ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν δακτύλων ἐν τοῖς ψήφοις συλλογιζόμενοι εὐρίσκειν,
ταῦτα καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων μεταφέρουσι, καὶ τὸσαῦτα
φασιν ἔχειν καὶ ταῦτα εἶναι τὰ δακτυλομετρήμενα. . . ταῦτα
εἰπὼν καὶ δείξας πῶς ἀπατῶμεθα, δηλονότι δι' ἀπειρίαν καὶ ἄνοιαν
καὶ μάλλον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, μεταφερόντων τῶν σοφιστικῶν τὴν
ἐπὶ τῶν ὀνομάτων ἀπάτην εἰς τὰ πράγματα, ὥσπερ καὶ οἱ λογα-
ρισταὶ μεταφέρουσι τὰς ἀριθμὰς ἐπὶ τὰ ἀριθμητά, δείκνυσιν τὸτο

διάφορον εἶναι καὶ ἔχ ὅμοιον, διὰ τῆ εἰπεῖν "τὸτο δὲ ἐκ ἑξιν
ὁμοιον." ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν ἀριθμητῶν καὶ ἀμφω
ἀπειρά εἰσι καὶ ἀπερίληπτα, καὶ εὐδὴλον ὅτι ὡς ἂν ἔχοι τὸ ἕτερον
ὥτως ἔξει καὶ θάτερον. ἐπὶ δὲ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν πραγμάτων
5 ἔχ ὥτως ἔχει. id. ib.

ἔχ ὅτι δὲ διὰ τὸτο μόνον αἱ ὁμωνυμίαι λέγει, ἀλλ' ὅτι διὰ
τὸτο ἐξ ἀνάγκης, εἰ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας τινὰς αἱ ὁμωνυμίαι. ἢ
ἢ μὲν ὁμωνυμία ἐξ ἀνάγκης διὰ τὸτο. πάντως γὰρ ὁ τιθέμενός τινι
ὀνομαζέσθαι χρήσε) φωνῇ κατ' ἄλλαν τινὸς εἰρημένη. ἢ μέντοι πρὸς
10 τόνδε ἢ τόνδε ὁμωνυμία ἐκ ἑξιν ἀναγκαῖα. ἀδύνατον γὰρ ἄλλω τινὶ
καὶ μὴ τοιαύτῳ ὁμωνυμίαν εἶναι. id. f. 6.

δηλοῖ δὲ τὸτο Ἰππία καὶ Πρωταγόρας καὶ Γοργίας καὶ Πρόδοι-
165 a κοί, ὧν ὁ βυλόμενος τὴν σοφίαν καὶ τὴν πλῆστον ὂν ἐκ ταύτης συνή-
21. θροισαν μαθεῖν ἐντυγχανέτω τοῖς ὁμωνύμοις τῶν διαλόγοις τῆ
Πλάτωνος. id. f. 6 b.

ἔξιν ὡς ἐν πρὸς ἐν, ἵνα συνελὼν εἴπω ὡς ἐν πρὸς ἐν τὰ ἀμ-
165 a φοτέρων ἔργα. τῆ μὲν καλῶς ἐρωτῶντος ἔργον ἐστὶ τὸ λαμβάνειν
24. προτάσεις κυρίως καὶ μὴ ἀμφιβόλως, τῆ δὲ γε ἀποκρινομένου ἔργον
ἐστὶ τὸ δύνασθαι τὴν ἐρωτῶντα ἐλέγχειν ψευδόμενον. τὸ δὲ δύνασθαι
τὴν ψευδόμενον ἐλέγχειν γίνεσθαι παρὰ τὸ εἰδέναι τὰ τε ὁμωνύμα καὶ
ἀμφίβολα καὶ τὰ ἄλλα δι' ὧν ἀπατᾶν πειρά) ὁ ἐρωτῶν. ἢ τοίνυν
τὸ ἐν πρὸς ἐν ὥτω νοητέον, ἢ καὶ ὥτω ὁφείλει νοεῖσθαι, ὅτι ἐπειδὴ με
ἐρωτᾶν βύλει, γίνωσκε ὅτι, εἰ θέλεις μὴ παρατραπήναι, ἐρώτα
καλῶς καὶ ἀληθῶς, ὅπερ ἐστὶν ἔργον τῆ ἐπιστημονῶς ἐρωτῶντος, καὶ
σπύδαζε τὴν ψευδόμενον ἐλέγχειν δι' ὧν εἵπομεν, ὅπερ ἐστὶν οἰκεῖον
25 ἔργον τῆ ἐπιστημονῶς ἀποκρινομένου. ἢ τοίνυν καὶ τὸ πρότερον νοη-
τέον τὸ ἐν πρὸς ἐν ἢ καὶ τὸ δεύτερον. σώζει γὰρ καὶ ἐπὶ τούτοις. δύο
γὰρ τινα εἶπε, τό τε πῶς δεῖ ἀποκρίνεσθαι καὶ τὸ ἐρωτᾶν. ταῦτα δὲ
εἰπὼν ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς ὧν ἔδειξε. id. ib.

τὸ δὲ "πόσα ἐστὶν εἶδη τῶν λόγων καὶ ἐκ πόσων τὴν ἀριθμὸν" 165 a
ἢ ἐκ παραλλήλων καί) ἢ τὸ μὲν πόσα ἀντὶ τῆς τινὰ εἰσὶ τὰ εἶδη τῶν
34. λόγων καὶ ἐκ πόσων τὴν ἀριθμὸν. ἢ τὸ μὲν πόσα ἀντὶ τῆς πόσα εἶδη
τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων, ἄπερ εἰσὶ δύο, τὰ παρὰ τὴν λέξιν καὶ τὰ
ἔξω τῆς λέξεως, τὸ "ἐκ πόσων" δὲ ἀντὶ τῆς πόσα μέρη ἐνὸς ἐκάστη
τῶν τοιαύτων εἰδῶν. μέρη γὰρ τῶν εἰδῶν τὰς ὑποδιαίρεσεις τῶν
εἰδῶν λέγει. δύνα) καὶ τὸ "πόσα μέρη τῆς πραγματείας τυγχά-
νει" λέγειν ὡς ἴσον τῷ καὶ πόσων οἱ σοφισταὶ σοφάζον) ὁ γὰρ
μόνον τῆ ἐλέγχειν δοκεῖν ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἂ μετ' ὀλίγον ἐρεῖ.
δύνα) δὲ λέγειν τὴν σοφιστικὴν ἤτοι ὅτι μὴ τέχνη μὴδ' ἐπιστήμη.
40 περὶ τῆς ἀληθείας γὰρ ἐκείνων ἑκατέρω, ἢ τε τέχνη ἔστι ὅσα μὲν λόγῳ
ἀληθῶς παιητική, καὶ ἢ ἐπιστήμη ἔστι ἀποδεικτική περὶ τὸ αἰεὶ ὡσανύ-
τως ἔχον. ἢ τέχνην εἶπε τὴν σοφιστικὴν κοινῶς καὶ γενικῶς, ἢτοι
δύναμιν. λέγει γὰρ αὐτὴν καὶ τέχνην, κοινότερον χρώμενος τῷ τῆς
τέχνης ὀνόματι. id. f. 7.

ἀπορεῖν δὲ ἄξιον πῶς εἰπὼν τῶν ἐν τῷ διαλέγεσθαι λόγων
165 a εἶναι τέσσαρα γένη, ἐπήνεγκε τὰς διδασκαλικὰς λόγους προηγ-
38. μένως, οἵτινες εἰσιν ἀποδεικτικοί. ὁ γὰρ οἱ ἀποδεικτικοὶ λόγοι ἐξ
ἐνδόξων εἰσὶν, ὅτε ἐκ τῶν πᾶσι δοκόντων ὅτε ἐκ τῶν τοῖς πλείστοις

ἔτε ἐκ τῶν τοῖς σοφοῖς ἢ τῶν πᾶσι δοκούντων σοφοῖς ἢ τῶν τοῖς πλείστοις καὶ τῶν μάλιστα γνωρίμων καὶ φιλοσοφίαν. ἔδὲ περὶ πάντες τῷ προκειμένῳ συλλογίζοντο· τὸ γὰρ ἐκ τούτων συλλογίζεσθαι, ὡς ἡ πρόθεσις τῆς Διαλεκτικῆς σημαίνει, ἔκ ἐστιν ἀποδείξεως καὶ ἀποδεικτικῷ λόγῳ ἀλλὰ τῆς διαλεκτικῆς. ἡ ληπτέον ἐπὶ τῷ συλλογίζεσθαι νῦν τὸ διαλέγεσθαι· ὁ γὰρ ἀποδεικνύων ἢ διαλέγει· ἀλλὰ συλλογίζεσθαι, καθάπερ ἐπὶ γεωμετρίας ἔχει καὶ ἄλλων τινῶν. id. ib.

165 b γράφει· δὲ ἐν τισὶ καὶ “ἀναγκαῖον” διὰ τὸ οὐ μικρῷ, καὶ εἴη ἂν 5. ἑλλειπτικὸν ὡς ἔξωθεν λαμβάνεσθαι τὸ ὡς τὴν ἐπιστήμην ἔχειν ἀναγκαῖον τῷ προσποιημένῳ εἰδέναι. ἐν τισὶ μέντοι ἀντιγράφουσι ἢ 10 τέτταρα γένη ἀλλὰ τρία φέρεται, ἐπεὶ τῷ πειραστικῷ δοκεῖ ὡς μέρους τῷ διαλεκτικῷ μνημονεύειν προελθόν. πολὺ δὲ καὶ τὸ τῆς πειραστικῆς εἶδος παρὰ Πλάτωνι ἔστιν εὑρεῖν ἐν τε τῷ Εὐθύφρονι καὶ ἐν ἅπασιν σχεδὸν αὐτῷ τοῖς διαλόγοις. μνημονεύει δὲ τῶν πειραστικῶν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τόπων (12: cf. 84), ἐνθα διέξεισι πρὸς τίνα 15 χρήσιμός ἐστιν ἡ διαλεκτική. id. f. 7 b.

165 b τὸ δὲ “ἢ τὸ μὴ ὄν ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ἕκαστον εἶναι τούτων” 17. τοῦτον ἐστίν· ἀπαριθμησάμενος γὰρ τίνων οἱ σοφισταὶ σοχάζοντο, λέγει ὅτι ἕκαστον τούτων τῶν παρ’ αὐτῷ σοχαζομένων ἔκ ἐστιν ἀληθῶς ὄν ἀλλὰ φαινόμενον. ἔστι δὲ ἡ λέξις ἕτω, τὸ ἕκαστον τούτων 20 μὴ εἶναι ὄν ἀλλὰ φαινόμενον· ἔτε γὰρ ἀληθῶς δείκνυσσι ψευδόμενον τὸν ἀποκρινόμενον ἀλλὰ φαινομένως, ἔτε σοιοικίζοντα τὸν δοκῶντα σοιοικίζειν· ἐν γὰρ τῇ ἐρωτήσῃ τῇ “ἄρα ὁ λέγεις εἶναι, ἔστι τούτο; λέγεις εἶναι Σωκράτην, ἔστι ἄρα Σωκράτην” ἔκ ἀληθῆς ἐστὶ τούτο σοιοικισμὸς ἀλλὰ φαινόμενος. τὸ δὲ “ἢ τὸ μὴ 25 ὄν ἀλλὰ τὸ φαινόμενον” ἔστι καὶ ἕτως ἐκλαβεῖν, ὡσεὶ ἔλεγεν ἢ ὡς εἶναι τούτο τῆς δοκῆσης ἀπορίας τῷ πῶς ἐλέγχουσιν οἱ σοφισταὶ λυτικόν, εἰ καὶ ψεύδης καὶ ἐλέγχῃ καὶ τῶν τοιούτων σοχάζοντο, ἀλλ’ ἕκαστον τούτων μὴ ὄν ἐστὶ καὶ φαινόμενον· ἔτε γὰρ ὁ ἐλεγχος ἀληθῆς ἐστὶν ἐλεγχος, ἔτε μὲν ὁ σοιοικισμὸς σοιοικισμός, ἔτε μὲν τῶν 30 ἄλλων ἔδὲν τοῦτον οἷον καὶ φαίνεται· ἀληθῆς μὲν γὰρ ἐλεγχος ὁ τὴν ἀντίφασιν τῷ συμπεράσματος καὶ μίαν τῶν προτάσεων λαβὼν καὶ ἀνελών τι τῶν κειμένων, ὁ δὲ λέγων “ἄρα ἔστι σιγῶντα λέγειν; ἔ. τί δέ, ὅταν ξύλα καὶ λίθους λέγῃς; ἔστιν ἄρα σιγῶντα λέγειν” ἔκ ἐλέγχει· διττὴν γὰρ ἐστὶ τὴν σιγᾶν. τὸ δὲ “ἢ τὸ μὴ ὄν ἀλλὰ τὸ 35 φαινόμενον ἕκαστον ἐστὶ τούτων” ἕτως εἴρηκεν ὡς εἴπομεν. δῆλον καὶ αὐτὸς πεποίηκε διὰ τὸ “μάλιστα μὲν προαιρῶν” φαίνεσθαι ἐλέγχοντες” καὶ τῶν ἐξῆς. ἔφη δὲ τις καὶ ἕτως ἐρμηνεύεσθαι τὸ ῥητόν, ὅτι τὸ πειράσθαι ἐλέγχειν τὸν σοφιστὴν ἔκ ἐστι μὴ ὄν τοῦτον ὡς τὸ τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῷ φαινομένῳ, οἷον τὸ μηδαμῇ μηδαμῶς δοκῶν, ἀλλὰ μὴ 40 ὄν ὅσον καθ’ ἑαυτό, ὄν δὲ ὅσον καὶ τὸν δοξάζοντα καὶ διὰ τούτο φαινόμενον. id. ib.

165 b εἴη δ’ ἂν ἀντὶ τῷ εἶδους τρόπον παραλαμβάνων, καὶ ἔστι τῷ 23. πον τινὰ λέγων ἕτως ὅτι εἶδη τῶν σοφιστικῶν ἐνοχλήσεων εἰσι δύο, καὶ τὸ μὲν ἐν τῶν εἰδῶν ἐξ τρόπου περιέχει τὸς παρὰ τὴν λέξιν 45 λεγομένους, τὸ δὲ ἕτερον ἐπτά, ἃς ἔξω καλεῖ τῆς λέξεως... ἐπεὶ δὲ ἡ τῶν ὄντων ἀνωτάτη διαίρεσις εἰς φωνὰς ἐστὶ καὶ πράγματα, καὶ τούτων τὰ μὲν εἰσι λεκτὰ τὰ δὲ τυγχάνοντα, λεκτὰ μὲν αἱ φωναὶ

τυγχάνοντα δὲ τὰ πράγματα, καὶ ἡ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων διαίρεσις τὴν πρώτην ἔχει διαίρεσιν ἢ περὶ φωνὰς ἢ περὶ πράγματα, ἕκαστον δὲ τούτων εἰς πλείω διαιρεῖται, καὶ εἰ μὲν περὶ φωνὰς, περὶ ταύτας ἔσονται οἱ παρὰ τὴν λέξιν ἐξ τῶν σοφισμάτων τρόποι, εἰ δὲ περὶ πράγματα, οἱ τῶν ἔξω τῆς λέξεως λοιποὶ ἐπτά τρόποι. id. f. 8.

“ἄντε ληφθῇ τις ἕτερος.” ἕτερον δὲ λέγει τὸς προσυλλογισ- 165 b μὸς ἑκατέρας τῶν προτάσεων τῷ παρ’ αὐτῷ τιθεμένῳ συλλο- 23. γισμῷ· καὶ αὐτὸς ἕτος ὁ προσεχῶς τοῖς λεγομένοις παρ’ αὐτῷ τούτοις τιθέμενος, εἰ καὶ ἀσαφῶς καὶ οἷον εἰπεῖν αἰνιγματωδῶς. πῶς δὲ ταῦτα ἕτως ἔχει, λεκτέον τῷ σαφῶς ἕνεκα. ὁ συλλογισμὸς ἐν πρώτῳ χήματι γίνεσθαι καὶ πρώτῳ τρόπῳ τῷ πρώτῳ χήματος· ὁμοίως καὶ ἕκατερος προσυλλογισμὸς ἑκατέρας προτάσεως. ἔχει δ’ ὁ συλλογισμὸς ἕτως, ὡς καὶ Γαληνὸς φησιν. τὰ παρὰ τὴν λέξιν 50 σοφίσματα γίνεσθαι παρὰ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλῶσθαι· πάντα τὰ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλῶμενα ἔξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι· πάντα ἄρα τὰ παρὰ τὴν λέξιν σοφίσματα ἔξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι. τοῦτος μὲν ὁ συλλογισμὸς. ἄλλον δὲ συλλογισμὸν λέγοι ἂν τὸν κατασκευάζοντα τὴν μείζονα πρότασιν τὴν λέγουσαν ὅτι πᾶν τὸ μὴ ταῦτ’ 55 τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλῶμενον ἔξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι, ἔτι τὸν κατασκευάζοντα τὴν ἐλάττωσαν τὴν λέγουσαν, τὰ παρὰ τὴν λέξιν σοφίσματα γίνεσθαι παρὰ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλῶσθαι. δείκνυσθαι δὲ ἡ ἐλάττωσαν αὐτῷ πρότασις, ἂν ληφθῇ μέσος ὅρος τὰ παρὰ τὴν κακίαν τῆς λέξεως... λεχθεῖν δ’ ἂν σαφέστερον ὁ συλλογισμὸς καὶ ἕτω. πόθεν δῆλον ὅτι πάντα τὰ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλῶμενα ἔξαχῶς 60 συμβαίνει γίνεσθαι; ἢ πάντως τῷ ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ ἢ φαντασίᾳ τὸ διττὸν ἔχειν. πάντα δὲ τὰ ἕτως ἔχοντα ἔξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι, καὶ διὰ τούτο τὰ μὴ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλῶμενα ἔξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι... πολλὴν δὲ τὴν ἀσάφειαν ὁ Ἀριστοτέλης ἐποίησε τὸν συλλογισμὸν ἐκτιθεῖς· σαφηνισθῆτω δὲ ἡ λέξις αὐτῷ αὐτὴν ἀναλαβόντων ἡμῶν. πῶς ἐστὶ τῷ ἐξ εἶναι τὸν ἀριθμὸν τὰ παρὰ τὴν λέξιν σοφίσματα ἢ ἐπαγωγὴ καὶ ὁ συλλογισ- 65 μὸς ἂν τε ληφθῇ τις ἄλλος, ἄλλον συλλογισμὸν ὥσπερ λέγων τὸς προσυλλογισμὸς τὸς τὴν μείζονα καὶ ἐλάττωσαν πρότασιν συνιστώσας. τὸ δὲ καὶ ὅτι τοσαυταχῶς ἂν τοῖς ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς καὶ λόγοις καὶ μὴ ταῦτα δηλώσομεν, ἡ μείζων ἐστὶ πρότασις τῷ παρ’ αὐτῷ τιθεμένῳ συλλογισμῷ. ἴσον δὲ ἐστὶ τὸ “τοσαυταχῶς ἂν τοῖς 70 ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς καὶ λόγοις δηλώσομεν μὴ ταῦτόν” τῷ πᾶν τὸ μὴ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλῶμενον ἔξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι. ἐγένετο δ’ αὕτη ἡ ἀσάφεια ἐκ τῷ ταύτην δὴ μόνον θεῖναι τὴν πρότασιν, τὴν δὲ ἐλάττωσαν καὶ τὸ συμπεράσμα καὶ τὸς προσυλλογισμὸς ἀφεῖναι. id. f. 8 b.

τὸ δὲ σόφισμα, ὡς ἐν προοιμίῳ εἰρήκαμεν, ἐκ τῷ Πλάτῳ- 165 b νος εἴληπτο· ἔχον ἕτως· ἡρώτα ὁ Εὐθύδημος τὸν Κλεινίαν “ὦ 31. Κλεινία, πότεροι τῶν ἀνθρώπων μαθήσαντι, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς;” (Euthyd. p. 275). id. f. 9.

165b σημαίνει τὸ δέον καὶ τὸ συμφέρον· δέον γὰρ φάμεν ἦτοι συμ-
 36 φέρον γυμνασίαις χρᾶς τοιαῦδε. τριχῶς ὅν λεγόμενα τῷ δέον-
 τος, ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἐν σημαινόμενον παρέις, τὸ καὶ τὸ συμφέρον,
 ἐκ τῶν δύο ἐμφανίζει τὰς μοχθηρίας τῶν παραλογισμῶν...
 γέγονε τοίνυν ὁ παραλογισμὸς διὰ τὴν μέσον ὅρον ἄλλον καὶ ἄλλον
 λαμβανόμενον. τοιοῦτοί εἰσι καὶ ὅτι· ὅχι ὁ κόραξ πτηνὸν ἐστίν; τί
 δέ, ὅχι τὸ ὄργανον ὃ κλείομεν τὰς θύρας κόραξ ἐστίν; τὸ ὄργανον
 ἄρα πτηνὸν ἐστίν. ὁμῶνυμόν γ' ὁ κόραξ. καὶ πάλιν, ὅχι ὁ ἀεὶς
 πτηνὸν ἐστίν; ναί. τί δέ, ὅχι ὁ ἰχθύς ἀεὶς ἐστίν; ὁ ἰχθύς ἄρα
 πτηνὸν ἐστίν. id. f. 9 b.

166a ἦν δ' ἂν σαφέστερον εἰ ὕτως ἔκειτο· τὸ γὰρ ὑγιαίνειν ἐν κάμ-
 2 νοντα καὶ ἐξηκέναι τὴν ἀνιστάμενον ὅχι ἐν σημαίνει, διότι ὅτε μὴ διὰ
 τῷ λόγῳ τῷ λέγοντος ὅτι ὁ ὑγιαζόμενος ὑγιαίνει, σημαίνει ὅτι ὁ
 ὑγιαζόμενος νῦν ὑγιαίνει, ὅπερ ἐστὶ καὶ ψευδές (ἀδύνατον γὰρ ἐστίν
 ἐνεργεῖα ἔχειν τὴν ὑγίανσιν ἐν νῦν ὑγιαζόμενον καὶ τὴν ὑγείαν κατ'
 15 ὁλόγον προσκτώμενον), ὅτε δὲ σημαίνει πάλιν διὰ τὸ ὅτι ὅς
 ὑγιαζέτο πρὸ δέκα τυχὸν ἡμερῶν, ταῦτάς τινες πρὸς τὴν ὑγείαν ἀνή-
 γετο, νῦν ὑγιαίνει. ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐπάγει "πλὴν ὑγιαζέτο μὴ καὶ
 κάμνων καὶ ὁ κάμνων" καὶ τὰ ἐξῆς, ὅπερ ὡς λύσις ἐστὶ τῶν σοφισ-
 μάτων. ἐστὶ δὲ ὁ λέγει τοιοῦτον· ὑγιαζέσθαι μὴ λέγει καὶ ὁ κάμνων
 20 νῦν καὶ ὁ κάμνων πάλαι, ὑγιαίνειν δὲ ὅχι ὁ νῦν ὑγιαζόμενος ἀλλ'
 ὅστις πάλαι ὑγιαζέτο. "κάμνων" δὲ εἰληπὶ τῷ Ἀριστοτέλει ὁ νῦν
 κάμνων, "ὁ κάμνων" δὲ ὁ ποτὲ κάμνων. id. f. 10.

166a τὸ δὲ σόφισμα τὸ ἄρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν, ὕτως Εὐθύδημος
 12 ἠρώτα. id. f. 10 b.

166a σημειωτέον δὲ ὅτι σύνθεσιν λέγει ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὸ χωρὶς
 25 τῷ δυνατῷ τὸ βαδίζειν κατηγορεῖσθαι. εἰπὼν ὅτι ὁ ταῦτ' ση-
 μαίνει ἂν τὸ βαδίζειν χωρὶς τῷ δύνασθαι καὶ τῷ καθημένῳ κατηγο-
 ρήσῃ, ὅπερ διὰ τῷ "ἂν διελὼν τις εἴπῃ" ἐσήμανε, καὶ ὅταν αὐτὸς τὸ
 βαδίζειν μὴ τῷ δύνασθαι διὰ τῷ "καὶ συνθεῖς" ὡς δυνατὸν ἐν καθή-
 30 μενον, τῷ μὴ ἐνὸς τρόπῳ, καθ' ὃν τὸ βαδίζειν μὴ τῷ δύνασθαι κατη-
 γορεύμεν, παράδειγμα τέθεικε τὸ ὡς δυνατὸν ἐν καθήμενον βαδί-
 ζειν καὶ τὴν μὴ γράφοντα γράφειν· ἐν ᾧ καὶ αὐτῷ προσυπακύνει δεῖ
 τὸ δυνατὸν, ἵνα ἢ καὶ δυνατὸν ἐν μὴ γράφοντα γράφειν. τῷ δὲ
 λοιπῷ τρόπῳ, καθ' ὃν συντίθεμεν τῷ καθημένῳ τὸ βαδίζειν χωρὶς
 35 τῷ δυνατῷ, μνηστικὸν ἐπήγαγε τὸ "καὶ τῷ" ὡσαύτως ὅταν συνθῇ
 ἐν μὴ γράφοντα γράφειν." id. f. 11.

166a τὴν μὴ τὰ πέντε συνάγοντα παραλογισμὸν καὶ ἄρτια εἶναι καὶ
 34 περισσὰ πάνυ σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐξέθετο, τὴν δὲ τὰ μείζονα
 ἴσα τοῖς ἐλάττοσι συνάγοντα πάνυ βραχέως καὶ διὰ τῷτο ἀσαφῶς
 ἀπαγγέλλειν δοκεῖ. δεῖ δὲ προσυπακύνει ἐν τῷ "τὸ μείζον ἴσον"
 τὸ τῷ ἐλάττονι, ἵνα ἢ τὸ πλῆρες τῆς λέξεως τοιοῦτον· ἢ δ' ἀγωγὴ
 τῷ σοφίσματος ὕτως ἠρωτάτο "ὅχι ὁ ὀκτώ εἰς ἕξ καὶ δύο διαι-
 40 ρεῖται; ναί. τί, ὅχι εἰς τρία καὶ πέντε; ναί. ὁ ὀκτὼ ἄρα εἰς ἕξ
 καὶ δύο καὶ τρία καὶ πέντε διαιρεῖται." τὰ δὲ ἕξ καὶ δύο καὶ πέντε καὶ τρία
 45 ἐκκαίδεκα ἐστίν· ὁ ὀκτὼ ἄρα εἰς ἐκκαίδεκα διαιρεῖται· ἴσος ἄρα ὁ
 ἐκκαίδεκα τῷ ὀκτῷ, ὁ μείζων τῷ ἐλάττονι." παρὰ δὲ τὴν διαίρε-
 σιν καὶ τῷτο τὸ σόφισμα· δυνάμει γὰρ ἐν τῷ ὀκτῷ ταῦτα. τὸ δὲ

"τοσῦτον γὰρ τὸ μείζον καὶ ἐστὶ πρὸς" ὕτως ἐπὶ καὶ ὡσεὶ ἔλεγεν, ὁ
 ἐκκαίδεκα, ταῦτάς τινες μείζον, τοσῦτός ἐστιν ὅσος ὁ ὀκτὼ καὶ ἐστὶ
 πρὸς· αἰνιζάμενος γὰρ τὴν παρὰ τὴν διαίρεσιν παραλογισμὸν δι' ὧν
 ἐπήνεγκε σοφισμάτων, ἐπάγει καὶ παραδείγματα δεικνύντα τὴν
 5 αὐτὴν λόγον διηρημένον καὶ συγκείμενον μὴ ταῦτ' σημαίνειν· τὸ γὰρ
 "ἐγὼ σε ἔβηκα δῦλον" αὐτὸ λεγόμενον καθ' αὐτό, καὶ αὐτὸ πάλιν
 τὸ ἐγὼ σε ἔβηκα ἐλεύθερον, ὁ ταῦτ' σημαίνει καὶ ὅταν ἀμφό-
 τερα συντεθέντα λόγον ἀπαρτίσωσι τὴν λέγοντα "ἐγὼ σε ἔβηκα
 δῦλον ὄντα ἐλεύθερον." ὁμοιον τῷτο καὶ τὸ ἐφεξῆς τῷτο κείμενον·
 10 ὁ γὰρ ὡς σόφισμα τέθειται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὡς περ παράδειγμα
 εἰληπὶ τῷ μὴ ταῦτ' σημαίνειν τὴν λόγον τοῖς μέρεσιν. ἐστὶ δὲ
 τῷτο τὸ "πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὴν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς." ἄλλο γὰρ
 δηλοῖ διαιρημένων τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν πενήκοντα, καὶ ἄλλο συν-
 τιθεμένων· εἰ μὴ γὰρ ὑποσίζομεν εἰς τὸ πενήκοντα, λέγοντες
 15 ὅτι πενήκοντα ἑκατὴν ἀνδρῶν, σημαίνει ὅτι δῖος Ἀχιλλεύς ἀπὸ
 τῶν ἑκατὴν ἀνδρῶν κατέλιπε πενήκοντα· εἰ δὲ εἰς τὸ ἑκατόν,
 ἕτερον πάλιν δηλοῖ, ὅτι ἀπὸ τῶν πενήκοντα ἀνδρῶν κατέλιπε
 ἑκατόν. id. f. 11 b.

ὀνομάζει δὲ παρὰ τὴν προσωδίαν ὅτι ὁ τόνος πρὸς ὃν ἄδομεν 166b
 καὶ τὰς λόγους ποιήμεθα, ποιεῖ τὴν παραλογισμὸν, νῦν μὴ ὕτως ἄλ-
 1. λοτε δ' ἄλλως ἢ καὶ ἀλλαχῇ τιθέμενος, οἷον τί φημι; ἐν μὴ ὁμιλία
 καὶ διαλέξει ὅχι ἀπατήσῃ ποτὲ ὁ λέγων "ἐταῖρα χρυσία εἰ φοροῖν,
 δημοσία ἔσω." εἰληπὶ γὰρ ὁ λέγων παροξυτόνως τὴν λόγον ἐξενεγ-
 κύν, ἢ τυχὸν καὶ προπαροξυτόνως, καὶ ὅχι ἂν σοφίσαιτο ποτὲ τὴν
 25 ἡχροαμένον, νῦν μὴ παροξυτόνως λέγων, νῦν δὲ εἰς προπαροξύ-
 τονα μεταλαμβάνων· ἅπαξ γὰρ εἰρηκῶς ἐσήμανε τὸ ἑαυτῷ βέ-
 λημα. εἰ δὲ ἐν γραφῇ εἴη κείμενον τὸ "δημοσία" ὁδὲνα τόνον
 ἔχον, τότε ὀκτὼ καὶ τὴν παραλογισμὸν ἀπέκη. εἴρηκε δὲ τὸ ὅχι ῥα-
 δῶς γίνεσθαι λόγον ἐν τοῖς ἀνευ γραφῆς, διότι ἐστὶν ὅτε καὶ ἐν αὐτοῖς
 30 ἔτος ἀποτελεῖται, ὡς περ ὅταν τις εἴπῃ "ἄρ' ἐστὶ τὸ καταλύεις οἰκία;
 ναί. τὸ δὲ ὅχι καταλύεις τὴν καταλύεις ἀπόφασις; ναί. ἡ οἰκία ἄρα
 ἀπόφασις." παρὰ τὴν προσωδίαν τὸ σόφισμα. id. f. 12.

παράδειγμα δὲ ἐπιφέρει τῷ παρὰ τὴν προσωδίαν, ὅπερ ἐν 166b
 ποιήμασιν ἔφη μάλιστα γίνεσθαι, παρὰ τῷ Ὀμήρῳ. καὶ δὲ ἐν τῷ
 3. ψὶ τῆς Ἰλιάδος (328), ἔνθα καὶ ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ ὁ ἱππικὸς ἀγὼν
 ἐτετέλεστο... τινὲς ὅν ἐκάκισον τὸν Ὀμηρον, περισπωμένως τὸ
 ἀναγινώσκοντες καὶ λέγοντες ἀτοπὸν τι αὐτὸν εἰρηκέναι διὰ τῷτο, ὡς
 λέγοντα ὅθεν ὅτι τῷ ξύλῳ ἐκείνῳ τῷ ἐξανέχοντος, ὁ δρυῖνον ἢ
 πεύκινον ὀνομάζει, τί μὴ κατασήπεται τί δὲ ὅχι κατασήπεται· εἰ γὰρ καὶ
 40 μὴ τῷτο ἐδήλωσεν ἐναργῶς τὸ τί δὲ ὅχι κατασήπεται, λέγουσιν ἀντι-
 κρυσ δηλοῦν διὰ τῷ εἰρημένῳ τῷ ὅχι τὸ μὴ καταπύθεται, ὡς τινὸς μὴ ἐκ τῷ
 δένδρῳ τῆς πεύκης σηπομένης τοῖς ὀμβρίοις ὕδασι τινὸς δὲ μὴ σηπο-
 μένης. τινὲς μὴ ὅν ἐκάκισον τὸν Ὀμηρον, ὡς εἶπον, ἀτόπως τῷδε εἰρη-
 κότα· ἐπιδιορθῶν δὲ τῷτο ἐν τῷ περὶ Ποιητικῆς, ὡς αὐτὸς Ἀριστοτέ-
 5 λης ἐν τῇ Ῥητορικῇ (immo Ποιητ. c. 26) φησὶν, Ἰππίας ὁ Θεασίος
 μὴ περισπωμένως ἀναγινώσκων τὸ ὅχι ἀλλ' ἀποφατικῶς, ὅπερ αὐτὸς
 ὀξυτόνως εἴρηκεν, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον ὡς ἡ πεύκη τὸ δένδρον ὃ κα-
 ταπύθεται ὀμβρῶν. λέγει δὲ καὶ ὁ Θεόφραστος τὰ φυτὰ τῆς πεύκης

ὁμβρίοις ὕδασι καὶ πηγαίοις μὴ σήπεδς, θαλαττίοις δὲ μάλιχα. ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἐν παράδειγμα· τὸ δὲ ἕτερον τὸ ἐπαγόμενον τὸ περὶ τὸ ἐνύπνιον τῷ Ἀγαμέμνονος, ὃ φησὶ τὴν Δία εἰπεῖν τὸ "δίδομεν δὲ οἱ εὖχος ἀρέδς," ὅδαμὲν κεῖν ἐν τῇ Ἰλιάδι· τὰ μὲν γὰρ περὶ τῷ ὀνείρῳ ἐν τῇ ἀρχῇ τῷ βῆτα ἐστίν, ὅδ' ὅλως δ' εὐρήσει τις τὸτο 5 πρὸς ἔπος ἐκεῖ κείμενον, καὶ ἔοικε τὴν μὲν νῦν ἐκεῖθεν λαβεῖν, αὐτὴν δὲ πλάσσαδς τὸ τῷ ζήχῳ τεμάχιον, τὰ ἔπη τὰδε μεταβαλὼν "θωρήξαι ἔ κέλευε καρηκομῶντας Ἀχαιοὺς πανσυδῆ· νῦν γὰρ κεν ἔλοι πόλιν εὐρυάγυιαν." τοιαῦτα μὲν τὰ ῥήτῃ· αὐτὸς δὲ καὶ αἰσθὲν βεβλόμενος ποιῆσαι τῷ παρὰ προσωδῖαν παράδειγμα ὡς ἐκ 10 τῷ Ὀμήρῳ τὸτο ἐπήγαγεν. φασὶν ὅτι τινὲς· ὅτι εἰς τὸ "δὲ οἱ" ἐστίν ὁ παραλογισμὸς καὶ ἡ ἀμαρτία τῷ Ὀμήρῳ· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὅπως ἔγραψε "δίδομεν δὲ οἱ εὖχος ἀρέδς," τῷ τῷ φησὶν ὁ Ζεὺς τῷ ὀνείρῳ ὡς ἀπελθὼν ἀπαγγεῖλον τῷ Ἀγαμέμνονι ὡς οἱ θεοὶ πάντες ἐψηφίσαντο τό σοι τὴν νίκην δίδοναι. εἰσὶν ὅτι τὰ ῥήματα τῷ 15 Διὶ πρὸς τὸν ὀνείρον ὅτι βας ταῦτα εἶπε τῷ Ἀγαμέμνονι ὅτι δίδομεν αὐτῷ πάντες οἱ θεοὶ τὴν νίκην. φασὶν ὅτι οἱ ταῦτα λέγοντες ὡς ἐνταῦθα ἀμαρτάνει ὁ ποιητὴς εἰσάγων τὴν Δία διαλεγόμενον ταῦτα τῷ ὀνείρῳ καὶ τρόπον τινα ψευδόμενον, ὅπερ ἔκ ἐστι θεῶ. οἱ γὰρ ἐπιδιορθούμενοι τῷ τῷ φασὶν ὡς ὁ τῷ Ἀγαμέμνονι ὁ Ζεὺς 20 ἔλεγε τὸ εὖχος δοθῆναι ἀλλὰ τῷ ὀνείρῳ καὶ τῷ Ἀγαμέμνονος· ἀναγνώσκουσι δὲ ὅπως "δίδομεν δὲ οἱ" ἀντὶ τῷ σοί, τῷ ὀνείρῳ. ἐστὶ δὲ καὶ τὸτο ψεύδος· ὁ γὰρ αὐτὸς ὡς ἐστὶ καὶ ὁ τόνος ἀναβιβασθεῖν καὶ περισπασθεῖν ἢ ἀντωνυμία ἢ οἱ. πῶς γὰρ ἐστὶν ἡ ἀμαρτία; ἢ ἔκ ἐστὶ τὸ "δὲ οἱ" ἀλλ' εἰς τὸ "δίδομεν." ἐπειδὴ γὰρ ἰδιὸν 25 ἐστὶ τῆς Δωρικῆς διαλέκτου τὸ ἀντὶ τῷ δίδοναι λέγειν δίδόμεναι καὶ ἀντὶ τῷ εἶναι τὸ ἔμμεναι, τῆς αὐτῆς δὲ καὶ τὸ ἀποκόπτειν πολλάκις τὸ αἰ τῆς ἀπαρεμφάτου ἐγκλίσεως, τὸτο καὶ ἐνταῦθα εὐρίσκει. εἰ γὰρ τὸ "δίδομεν δὲ οἱ εὖχος ἀρέδς" ἀναγνῶ τις τὸν τόνον θεῖς εἰς τὸ δίδομεν, τὴν Δία ποιεῖ ψευδόμενον. . .

166 b οἷον τί φημι; τὸ παθητικὸν διὰ τὸ ὁμοίωχμον εἶναι τῷ ἐνεργητικῷ ὡς ἐνεργητικὸν λαμβάνει ὁ σοφιστὴς καὶ παραλογίζεσθαι, ὡς 11 ἐπὶ τῷδε. "πότερον τὸ μαρθάνειν ἐνεργεῖν ἐστὶ περὶ τὴν μάθησιν; ναί. τὸ ἐνεργεῖν περὶ τὴν μάθησιν διδάσκειν ἐστίν; ναί. τὸ ἄρα μαρθάνειν διδάσκειν ἐστίν." παρὰ τὸ χῆμα ὅτι τῆς λέξεως λέγεσθαι, ὅτι 35 ἔχημάτις τὸ παθητικὸν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ ἀνάπαλιν τὸ ἐνεργητικὸν εἰς τὸ παθητικὸν, καὶ διότι τὸ ἐνεργεῖν περὶ τὴν μάθησιν δηλοῖ καὶ ἀμφοτέρων· παρὶς γὰρ γὰρ καὶ ἐνεργεῖαν τῷ διδάσκοντος, ὁμοίως δὲ καὶ πάθος τῷ διδασκόμενῳ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν γένεσιν, καθὼς ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (2 5) φησὶν. id. f. 12 b.

166 b καὶ τὰλλα, φησὶν, ὡς διήρη (τῷ τῷ καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας 14 ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐδίδαξ), δύνανται ὁ σοφιστὴς ἐν παραλογισμῷ παραλαμβάνειν, καὶ τὸ ποῖον ὡς πρὸς τι δεικνύναι καὶ τὸ ποσὸν ὡς πρὸς τι καὶ τὸ πρὸς τι ὡς ποῖον καὶ τὸ ποιεῖν πάχειν. τίθησι δὲ τὸτο παράδειγμα τοῦτον "ἔχῃ τὸ ὑγιαίνειν ἀπαρέμφατον; 45 ἔχῃ τὸ τέμνειν ἀπαρέμφατον; τὸ ὑγιαίνειν ἄρα καὶ τὸ τέμνειν ταῦτόν." ἀλλὰ τὸ μὲν ὑγιαίνειν πάχειν τί ἐστίν, εἴπερ ἡ ὑγεία διάθεσις σώματος. ζῶν ἐν συμμετρίας θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ξηρῶν καὶ

ὕγρῶν (τὸτο γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "καίτοι τὸ μὲν ποῖον τι καὶ διακείμενόν πως δηλοῖ"), τὸ δὲ τέμνειν καὶ οἰκοδομεῖν ποιεῖν· τὸτο γὰρ 5 πάλιν ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "τὸ δὲ ποιεῖν τι." ἡρώτα δὲ καὶ τοῦτον λόγον ὁ Εὐθύδημος. "πότερον ὁρῶσι καὶ οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὰ δυνατὰ ὁρᾶν ἢ τὰ ἀδύνατα; τὰ δυνατὰ δήπερ. ἔκιν καὶ σὺ καὶ ἐγώ; ναί. ὁρῶσι δὲ τὰ ἡμέτερα ἱμάτια; ναί. δυνατὰ ὅν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα. ὁρᾷ ἄρα τὰ ἱμάτια." id. f. 13.

ὅταν ὅν, φησὶ, τίς ἀξιοῖ ὁμοίως ὑπάρχειν τι τῷ πράγματι 166 b καὶ τῷ συμβεβηκότι, πρᾶγμα μὲν λέγει τὸ σύνθετον καὶ ὑποκείμενον, 29 συμβεβηκὸς δὲ ἀπλῶς πᾶν κατηγορούμενον, πάντες τῶν ὑσιωδῶς καὶ καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ καθ' ὃ κατηγορεῖται ἐστὶ, πάντες καὶ μή. φησὶ γὰρ ὡς ἔκ ἀνάγκῃ ἐστίν, ὅσα συμβέβηκε τῷ κατηγορούμενῳ, καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ταῦτα συμβαίνειν. . . ὁ γὰρ ὅσα καὶ τῷ κατηγορούμενῳ λέγεσθαι, ταῦτα πάντα καὶ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ 15 ῥηθήσεσθαι, ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἐμάθομεν. . . ἢ μᾶλλον τὸ "ἐπεὶ γὰρ τῷ αὐτῷ πολλὰ συμβέβηκεν, ἔκ ἀνάγκῃ πᾶσι τοῖς κατηγορούμενοις καὶ καθ' ὃ κατηγορεῖται" τοῦτον ἐστίν. συμβέβηκε τῷ Σωκράτει ἀνθρώπῳ εἶναι· ἐπεὶ ὅτι τῷ αὐτῷ πολλὰ ὑπάρχει, ἔκ ἀνάγκῃ ταῦτα πάντα ὅσα πᾶσι τοῖς κατηγορούμενοις ἔπεσθαι 20 (τὸτο γὰρ λέγει) καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἔπεσθαι. τὸτο γὰρ εἶπε "καθ' ὃ κατηγορεῖται." ὁ γὰρ ὅσα ὑπάρχει τῷ ζῶντι καὶ τῷ λογικῷ, ταῦτα καὶ τῷ Σωκράτει ὑπάρχει· ὅτε γὰρ ὁ Σωκράτης διαφορὰ ἐστίν, ἐπειδὴ τὸ λογικὸν τὸ καὶ τῷ Σωκράτει λεγόμενον, ὅτε δισύλλαβον, διότι καὶ τὸ ζῶν δισύλλαβον. id. f. 13 b.

ἢ μὲν τῶν λεγομένων διάνοια τοιαύτη τίς ἐστίν. καὶ δὲ τὴν λέ- 166 b ξιν εἰ μὲν τὸ "ὁ Κορίσκος ἕτερον ἀνθρώπου" ὡς ἴσον ληφθεῖν τῷ ὁ 32 ἀνθρώπου ἕτερον Κορίσκου (συνήθης δὲ ἐστὶ τῷ Ἀριστοτέλει τὸτο ποιεῖν καὶ πολλαῖς τοιαύταις ἐρμηνείαις κεχρησθῆναι), σαφές ἐστὶ τὸ λεγόμενον, καὶ εἴη ἡ μείζων πρότασις τῷ παραλογισμῷ αὐτῇ· τὸ γὰρ "ἐστὶν ἀνθρώπου" ἢ ἐλάττων· ὡς γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν ἐν 30 πρώτῳ χήματι ὅπως "ὁ Κορίσκος ἀνθρώπου· ὁ ἀνθρώπου ἕτερος Κορίσκου· ὁ Κορίσκος ἄρα αὐτὸς αὐτοῦ ἕτερος." εἰ δὲ μὴ ὅτω τὸ χωρίον μεταληφθὲν ἐρμηνευθεῖν, ἀλλ' ὡς περ κεῖν ἐν τῷ ἐδαφίῳ γεγραμμένον ληφθεῖν, δύο συλλογισμῶς ἐντεῦθεν μαρθάνομεν, παρὶς ὅντος τῷ μὲν ἑνὸς τὸν Κορίσκον ἔκ ἀνθρώπου, τῷ δὲ ἑτέρῳ τὸν Κορίσκον ἕτερον αὐτοῦ. λέγοι δ' ἂν καὶ ἑκατέρῳ μόνας τὰς ἡττας 35 προτάσεις. id. f. 14.

τῶν κατηγορούμενων ὅσα μὲν καὶ συμβεβηκὸς τῶν ὑποκειμέ- 166 b νων κατηγορεῖται, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7) δεδεικνυῖν, οἷον 37 τῷ ἀνθρώπῳ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μαρικόν, ταῦτα ὁ δύνανται καὶ διηρημένως καὶ συνημμένως κατηγορεῖσθαι, ἐπεὶ συμβεβηκασιν ἀμφὼ τῷ αὐτῷ. id. ib.

λέγει ὁ σοφιστὴς "ἔχῃ ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν ἐστίν; ἔχῃ ὁ τρα- 167 a γέλαφος δοξασθὲν ἐστίν; τὸ μὴ ὄν ἄρα ἐστίν." ὁ συλλογισμὸς ἐν 1 τρίτῳ χήματι, τὸ σόφισμα δὲ παρὰ τὸ πῆ καὶ ἀπλῶς. id. f. 14 b.

ὁ τρίτος τρόπος τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σοφισμάτων ἐστίν ὁ 167 a παρὰ τὴν ἀγνοίαν λεγόμενος, ὃς ὅτω λέγεσθαι, ὅτι ὁ εἰδὼς τί ποτέ 21 ἐστίν ἔλεγχος, ὁ περιπεσεῖται τῷ τοῦτω σοφίσματι. id. f. 15 b.

167^a 23. ἔλεγχος ἐστὶν ἀντίφασις τῷ αὐτῷ καὶ ἐνός· εἰ γὰρ μέλλομεν
ἐλέγχειν τὴν ἡμῶν προσδιαλεγόμενον παρὰ τὸ εἰκὸς ἐνιστάμενον, ὁφεί-
λομεν αὐτὴν ἐαυτῷ μαχόμενον ἀπελέγχειν καὶ τὰ ἐναντία ἀποφαι-
νόμενον· τὸτο γὰρ καὶ ἀντίφασις λέγεται, ὅταν περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνός
τὰ ἐναντία λέγοι τις, καὶ περὶ ἄλλου καὶ ἄλλου... ὁ λέγων πάντα
ἀγγελοῦν ἀγαθὸν καὶ ὑδέναι δαίμονα ἀγαθόν, οὐκ ἐλέγχει τὴν λέ-
γοντα τὰς ἐναντίας προτάσεις ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης συμφυ-
δεῶς· καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένην ἄλλαν ἢ ἄλλαν καὶ ἄλλαν τὴν
λόγον συνεπεράνατο. δεῖ δὲ ἐφ' ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ. id. f. 15 b.

167^a 25. μὴ συναριθμημένον δέ, φησί, τὸ ἐν ἀρχῇ, ταῦτέστι μὴ λαμ-
βανομένον τῷ ζητημένῳ εἰς τὴν λόγον τῆς ἀποδείξεως. καὶ γὰρ δι'
ἐαυτοῦ χρηρὴ δεικνύει τὸ μὴ δι' ἐαυτοῦ δῆλον, ὅτι μὴδὲ ἔλεγχος τὸ
τοιῦτον. ἔστι δὲ τὸ τοῦτον ὅταν ὁ μέστος ὅρος ὁ αὐτός τι τῶν
ἄκρων ληφθῇ, μετονομαζόμενος μέντοι καὶ ἄλλως καὶ τὴν προφο-
ρὰν ἐκφερόμενος· ζητημένον γὰρ τὸ εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, τὸ ὅπως
εἰπεῖν, ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, καὶ ἑτέραν σὺν ταύτῃ ἐπαγαγεῖν
πρότασιν, κομιδὴν ἡλίσθιον ἐστίν. id. ib.

167^a 36. εἰρήνη δὲ τελειώτερον ἐν τοῖς δυσὶ τῶν Προτέρων Ἀναλυτι-
κῶν, καὶ μὴν ἄλλα καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν σαφέστατα εἰρήνη
ὡς πενταχῶς εἰρήνη. id. f. 16 b.

167^b 1. ὁ παρὰ τὸ ἐπόμενον ἔλεγχος πέμπτος ἐστὶ τρόπος τῶν ἐκτὸς
τῆς λέξεως φαινομένων ἐλέγχων, μέρος δὲ ἐστὶ τῶ παρὰ τὸ συμ-
βεβηκὸς παραλογισμοῦ, ὃς πρῶτόν ἐστι τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σο-
φισμάτων. τὸτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης προῖον ἐρεῖ. ἀμφό-
τεροι γὰρ ἔτι οἱ σοφισμοὶ ἀπὸ συμβεβηκῶτων ὥρμηται, διαφέρου-
σιν δὲ ὅτι ὁ μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς οὐκ ἀντιστρέφει τὸς ὅρους ἀλλ'
ἑτῶσι συλλογίζεται· “ὁ Σωκράτης ζῶν, καὶ ζῶν γένος, ὁ Σωκρά-
της ἄρα γένος,” ὁ δὲ παρὰ τὸ ἐπόμενον ὡς ἀντιστρέφοντας λαμβάνει
τὸς ὅρους, καὶ γίνετο ὅταν καὶ τὰ μὴ ἀντιστρέφοντα ὡς ἀντιστρέφοντα
λαμβάνει· ἐπειδὴ γὰρ ἔπειτα τῷ κλέπτῃ τὸ νύκτωρ πλανᾶται,
ἀντιστρέφοντες οἱ σοφισταὶ λέγουσι, καὶ ὁ νύκτωρ πλανώμενος κλέ-
πτῃς ἐστίν. id. ib.

167^b 11. τὸ δὲ “πολλοῖς μὲν ταῦτα ὑπάρχει,” ἦγεν τὸ καλλωπίζεσθαι καὶ
τὸ νυκτοπορεῖν, “τὸ δὲ κατηγορούμενον οὐκ ὑπάρχει,” ἦγεν τὸ μοι-
χὸς καὶ τὸ κλέπτῃς, λύσις ἐστίν. κατηγορούμενον δὲ λέγει τὴν μοι-
χόν, κατηγορούμενον τὸ καλλωπίζεσθαι, τὸ δὲ νυκτὸς βαδίζειν τὴν
κλέπτῃν, οὐκ ὡς ἀληθῶς κατηγορουμένων (εἰρήνη γὰρ ὡς οὐκ ἀνάγκη
ἀντιστρέφειν) ἀλλ' ὡς ὑπὸ τῶν σοφιστῶν ὡς κατηγορουμένων λαμ-
βανομένων. id. f. 17.

167^b 13. τὸτο τὸ λόγῳ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ αἰτιάματα ἐν τῷ πρώτῳ
τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 3) εἰρήνη τῷ Ἀριστοτέλει, ἀπεδείχθη
δὲ καὶ τὸ ἡμαρτημένον, ἢ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ. id. ib.

167^b 17. εἰσὶ τινὰ ἀρχὴν μὲν ἔχοντα μὴ γεγονότα δέ, καθ' Ἑλλήνας,
ὡς τὰ ὑράνια καὶ θεῖα σώματα. εἰ γὰρ τὸτο ψεύδος, δῆλον ὡς
ὅδε τὸ μὴ γινόμενον καὶ τὸ μὴ ἀρχὴν ἔχον ταῦτά εἰσιν. “ὁ δὲ παρὰ
τὸ μὴ αἰτίον ὡς αἰτίον, ὅταν προσληφθῇ τὸ ἀναίτιον.” ὅπως ὁ τρό-
πος ἕκτος ἐστὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως παραλογισμῶν. ὁ δὲ ἐνταῦθα
παρὰ τὸ μὴ αἰτίον ὡς αἰτίον καλεῖ, τὸτο ἐν τοῖς δυσὶ τῶν Προ-

τέρων Ἀναλυτικῶν μὴ παρὰ τὸτο ὠνόμασε. γίνετο δὲ τὸτο ἐν
τοῖς δι' ἀδυνάτου συλλογισμοῖς, ὅταν καὶ δίχα τῆς ὑποθέσεως ὅδε
ἦττον περαινῇ τὸ ἀδύνατον. id. f. 17 b.

ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοῦτον. λέγει τις ἀληθῶς ὅτι ἡ ψυχὴ
καὶ ἡ ζωὴ ταῦτ' ἐν τῷ αἰτίῳ. πειράζει ὅν ὁ σοφιστὴς δεικνύναι
ψεύδος τὸτο, καὶ φησιν, εἰ ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ ταῦτ' ἐν τῷ αἰτίῳ,
εἴτα πειράζει δεικνύναι ἀδύνατόν τι τὸτο τὴν τρόπον... φησὶ ὅν
πρὸς τὸτο ὅτι καὶ παρὰ τὸτο· καὶ γὰρ παρὰ τὸ λέγειν ἡμᾶς τὴν ψυχὴν
καὶ τὴν ζωὴν ταῦτ' ἐν τῷ αἰτίῳ τὸ ζῶν καὶ τὸ ζῆ γίνετο, ἐπεὶ καὶ τῶ
μὴ κειμένῳ ὅδε ἦττον διὰ τῶν λοιπῶν προτάσεων τὸ ἀδύνατον
συναχθήσεται, ἀλλὰ τὸ ἀδύνατον συνήκει παρὰ τὸ λέγειν σε τὴν ζωὴν
ἐναντίαν τῷ θανάτῳ ὄντι φθορᾷ· καὶ γὰρ φθορὰ καὶ τῇ ζωῇ ἐναντία
ἐστὶν ἄλλα τῷ ἐμφύτῳ σώματι, τῇ δὲ ζωῇ ἡ διάλυσις ἐστὶν ἐναν-
τία· ἡ διάλυσις δὲ καὶ ταῦτ' ἐν τῇ φθορᾷ· καὶ γὰρ ἀνάγκη τὰ διαλυό-
μενα καὶ ἀπ' ἀλλήλων χωριζόμενα φθεῖρεσθαι· ἰδὲ γὰρ τις διέλυσε
μὲν ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἐξ ἐρίων καὶ ἐκ σηρῶν νήματα ἀλλήλοις συνημ-
μένα καὶ κεκλωσμένα, καὶ δὲ τῶν διαλυσίων οὐκ ἦδη γέγονεν αὐτοῖς
καὶ αἰτία φθορᾶς... τὸ δὲ “ἐὰν ὅν ἐγκαταριθμηθῇ ἐν τοῖς ἀναγ-
καίοις ἐρωτήμασι πρὸ τῆ συμπεράσματος τὸ συμβαῖνον ἀδυνα-
τον” τοῦτον ἐστίν· ἐὰν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἐρωτήμασι, ταῦτέστι
ταῖς παρὰ τὸ ἐρίζοντος λεγομέναις προτάσεσι (ταύτας γὰρ ἀναγ-
καῖα λέγει ἐρωτήματα, οὐκ ὅτι ἀναγκαῖον τι συνάγῃσιν ἀλλ' ὅτι
τῶν μὴ ληφθέντων οὐκ ἂν συνήχθη τὸ προκείμενον ἀδύνατον),
ἐὰν ὅν ἐν ταῖς τοιαύταις τῆ ἐρίζοντος προτάσεσιν ἐγκαταμιχθῇ
περὶ αὐτοῦ δὴ τῶν ὑπὸ τῶ σοφιστῆ, πρὸς τὸ ἐπενεχθῆναι παρ' αὐτοῦ
τὸ συμπέρασμα, τὸ συμβαῖνον ἀδύνατον, ταῦτέστιν ἡ ψευδὴς πρότα-
σις ἡ αἰτία γινόμενη τῆ συμβαίνοντος ἀδυνάτου (δι' αὐτῆς γὰρ
περαινῇ τὸ τοῦτον ἄτοπον), δόξει πολλάκις παρὰ τὸτο γίνεσθαι ὁ
ἔλεγχος, εἴπερ δὴ καὶ ἐνταῦθα γέγονε· συγκατεμίχθη γὰρ τοῖς
ἀναγκαίοις ἐρωτήμασι καὶ ἡ ζωὴ ἐναντία τῷ θανάτῳ ὄντι φθορᾷ.
καὶ γὰρ ἐστίν, ὡς εἰρήνη, ὁ θάνατος φθορὰ ἀλλὰ διάλυσις ψυχῆς καὶ
σώματος. id. ib.

ἀλλὰ καὶ οἱ ἐρωτῶντες αὐτὸς τὸτο πάχυσιν, ὥσπερ καὶ ὁ
Πῶλος τὴν βύλησιν καὶ τὴν δόκησιν ταῦτ' ἐν νομίζων ὡς ἐν ὄντων
ἡρώτα τὴν Σωκράτην (Plat. Gorg. p. 466). id. f. 18.

τοῦτον τι πεποίηκε καὶ ὁ Πῶλος ἐν τῷ Γοργίᾳ (p. 466), τὰ
πλείω ὡς ἐν ἐρωτήσας τὴν Σωκράτην. ἦν δὲ ἡ ἐρώτησις τοιαύτη
“εἰπέ μοι ὦ Σωκράτες, καὶ δοκῶσί σοι οἱ ῥήτορες, ὥσπερ καὶ οἱ
τύραννοι, ποιεῖν ἅπαντα ἃ βούλωνται καὶ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα
εἶναι;”... ἐπ' ἐνίων μὲν ὅν, φησί, ῥαδίον ἐστὶν ἰδεῖν ὅτι δύο τυγ-
χάνει τὰ ἐρωτήματα· ἕδει γὰρ ὅπως ἐρωτῆσαι, πότερον ἢ γῆ
θάλαττά ἐστιν, εἴτ' αὐθις πότερον ὁ ἕρηνος θάλαττά ἐστιν. id.
f. 18 b.

τὸ δὲ “ἡ πάλιν, ὡν τὰ μὲν ἐστὶν ἀγαθὰ τὰ δὲ οὐκ ἀγαθὰ,
πάντα ἀγαθὰ καὶ οὐκ ἀγαθὰ;” καὶ τὸτο παράδειγμα ἐστὶ τῶ τὰ πλείω
ὡς ἐν ἐρωτῶντος· ἕδει γὰρ ὅπως εἰπεῖν, πότερον ἢ σωφροσύνη ἀγα-
θὸν ἢ φαῦλον καὶ πότερον ἢ ἀκολασία ἀγαθὸν ἢ φαῦλον; ὁ δὲ
μῖξας ἀμφότερα καὶ ὡς περὶ ἐνός ἐρωτήσας οὐκ ἄδηλον ὅτι ἀπατή-

σει τὸν ἀποκρινόμενον, εἴγε συνυπαχθεὶς τῇ ἐρωτῇ καταφήσει ἢ ἀποφήσει. id. ib.

163^a ποτὲ δὲ συμβῇσιν καὶ ἐλεγχοὶ γενέσθαι ἀληθινὸν προσληφθέν-
11. των τινῶν· οἷον εἴ τις ἔροιτο "ἄρα γε ὁ ἐφ' ἐνός, τὸτο καὶ ἐπὶ πολ-
λῶν;" καὶ τὸτο λαβὼν προσλάβοι "ἐπεὶ τυφλὸν ἐστὶ τὸ μὴ ἔχον ὄψιν 5
πεφυκὸς δὲ ἔχειν, καὶ τυφλὰ ἔσαι τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυκότα
δὲ ἔχειν," καὶ "εἰ λευκὸν ἐστὶ τὸ ἔχον χρώμα διακριτικὸν ὄψεως, καὶ
λευκὰ ἐστὶ τὰ ἔχοντα χρώμα διακριτικὸν ὄψεως." καὶ ὅτι ἐπὶ τούτων
ὁ μὴ εἶναι ἢ ἐρώτησις· τὸ ὅτι ἄρα γε εἰ τυφλὸν ἐστὶ τὸ μὴ ἔχον
ὄψιν πεφυκὸς δὲ ἔχειν, καὶ τυφλὰ ἐστὶ τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυ- 10
κότα δὲ ἔχειν; ἔκ ἐστιν ἐν ἐρώτημα. id. ib.

163^a "τῶν μὲν ὅτι ἐν τῇ λέξει οἱ μὲν εἰσι παρὰ τὸ διπλόν." εἶπεν ὅτι
23. τῶν παραλογισμῶν ἕκαστος ἀναχθῇσιν εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν,
καὶ ἀπλῶς μὲν ἐφῆσεν ἀπέλεγχον καὶ τὸς παραλογισμῶς τῷ μὴ ἐκ
τῶν κειμένων αὐτὸς συνάγεσθαι, ὅπερ καὶ ἐν τῷ διορισμῷ τῷ ἐλέγχῳ 15
εἴρητο· νῦν δὲ καὶ παρ' ἐν ἕκαστον τῶν μερῶν τῷ ἐλέγχῳ γίνεσθαι
τῆς διδασκείας. καὶ πρότερον τὸν ἐκ τῆς ὁμωνυμίας φησὶ γίνεσθαι
παρὰ τὸ μὴ εἶναι τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀμφιβο-
λίας· τῆς γὰρ ἐδήλωσεν διὰ τῆς "ἢ τε ὁμωνυμία καὶ ὁ λόγος." ἔτσι
τε ἔστι καὶ ἡ ὁμοιοχημοσύνη τῆς λέξεως, τῆς οἱ παρὰ τὸ χῆμα 20
τῆς λέξεως, ὅτι παρὰ τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν γίνοντο, δῆλον... τὸ
δὲ "σύνηθες γὰρ τὸ πάντα ὡς τόδε τι σημαίνειν" περὶ τῆς ἀμφι-
βολίας δοκεῖ εἰρηάζειν, καὶ περὶ τῆς παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως παραλο-
γισμῶν, ὃν ὁμοιοχημοσύνην, ὡς εἴρηται, ἐνταῦθα λέγει· σύνηθες γὰρ
σιγῶντα λέγειν μὴ μόνον τὸν σιγῶντα ἀλλὰ καὶ τὰ σιγώμενα, καὶ 25
ὁρῶντα τὸν τε ὁρῶντα καὶ τὰ ὁρώμενα. ἐπήγαγε δὲ τὸτο ἀναμι-
μνήσκων τῷ ἔμπροσθεν εἰρημένῳ, ὅτι εἰς τρόπον τῶν παρὰ τὴν
ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν, καὶ ὅταν εἰσθότες ὡμεν ἔτι
λέγειν. καὶ ἡ ἀπὸ τῆς συνθέσεως, φησὶ, καὶ τῆς διαιρέσεως ἀπάτη
εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν ἀναχθῇσιν· δεῖ γὰρ ἐπὶ τῷ κυρίως ἐλέγχῳ 30
τὸ αὐτὸ δηλῶσθαι καὶ χωρὶς καὶ μὴ τῆς συνθέσεως, ὅπερ ἐπὶ τῆς συν-
θέσεως καὶ τῆς διαιρέσεως συμβαίνει. ἀλλ' ἕτερον μὲν ἐστὶ τὸ χω-
ρὶς ὑπὸ τῶν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων δηλούμενον, ἕτερον δὲ τὸ ὑπὸ
τῆς τούτων συνθέσεως. id. f. 19 b.

163^a ἀνήγαγε μὲν ἐν τοῖς ἀνωθεν εἰρημένοις τὸς παρὰ τὴν λέξιν πα- 35
34. ραλογισμῶς εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν, νῦν δὲ καὶ τὸν πρῶτον τῶν
ἐκ τῆς λέξεως τὸν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν
ἀνάγει, καὶ φησιν ὡς ἀπὸ τῆς ὁρισμῶς τῆς συλλογισμῶς φανερόν γε-
νήσθαι ἢ εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν τῶν τοιούτων σοφισμάτων
ἀναγωγῇ. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ὁρισμῶς τῆς συλλογισμῶς εἰς τὴν ῥηθεῖσαν 40
ἀνάγει τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν, πρὸς τὸ ἐκ τῆς τῶν συλλογισμῶν ὁρι-
σασθαι· εἰ γὰρ συλλογισμὸς ἐστὶ λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν
τι τῶν κειμένων συμβαίνει, ἐπὶ δὲ τῷ συμβεβηκὸς ἔκ ἀπὸ τῶν
κειμένων ἕτερόν τι συμβαίνει ἢ συνάγει, ὁ ἀπὸ τῆς συμβεβηκ-
τος ἄρα ἔκ ἐστι συλλογισμῶς, διὸ ἔδ' ἐλεγχος... ὅτι μὲν ἔστι ὁ 45
ἐλεγχος συλλογισμῶς ἀντιφάσεως, εἴρηται τε καὶ δέδεικται· ὅτι δὲ
καὶ περὶ ἄλλων τινῶν, ὅ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων καὶ Ἀριστοτέλης
αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν εἴρηκε καὶ ἡμεῖς

ἐν ταῖς ἡμετέραις εἰς ἐκεῖνα χολαῖς, οἱ τῷ τοιούτῳ ἐντυχόντες
ὑπομνήματι γνώσκοντο... ἀσάφειαν δὲ τῷ λόγῳ ἐνεποίησε διὰ
τε τῆς ἐλάττονα ὅρον παραλιπεῖν, εἰ καὶ μὴ πάντῃ, καὶ διὰ τῆς
τόδε τι ἐπὶ τῷ συνθέτῳ λαβεῖν, ἐπ' ὅσας μόνος λεγόμενον· πᾶσα
γὰρ ὅσα τόδε τι σημαίνειν δοκεῖ. δεῖ ἔτι καταστῆσαι τὴν λέξιν καὶ
ἔτι εἰπεῖν "ὅτι γὰρ εἰ τούτων ὄντων ἀνάγκη τόδε εἶναι," ἦτοι ὅτι
εἰ Σωκράτης ὄντος λευκὸν ἐστὶ, τὸ δὲ λευκὸν χρώμα διακριτικὸν
ὄψεως (ἀντὶ γὰρ τῷ χρώματος τὸ λευκὸν παρέλαβεν), ἀνάγκη τὸν
Σωκράτην χρώμα εἶναι διακριτικὸν ὄψεως διὰ τὸν ἐπισυναχθέντα
ψευδῆ συλλογισμὸν· τούτῳ γὰρ δηλωτικὸν τὸ "διὰ τὸν συλλογισμὸν."
ἢ τὸ "διὰ τὸν συλλογισμὸν" ἀντὶ τῆς διὰ τὸν φαινόμενον μὲν εἶναι
συλλογισμὸν, μὴ ὄντα δὲ διὰ τὸ ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος συναγό-
μενον ψεύδος· ὅ γὰρ συλλογισμὸς ὁ τοιούτος διὰ τὸ μὴδὲ τὸν αὐτὸν
μέσον ἐν ἀμφοτέροις λαμβάνεσθαι ταῖς προτάσεσιν, εἰ καὶ τοῖς ἀτέ-
χνους συλλογισμῶς καὶ τὸ τοιούτον δοκεῖ... μᾶλλον δὲ οἶμαι τὸ
τοιούτον σόφισμα ἀπὸ τῆς Φαίδρου (p. 259) καὶ ἐνταῦθα παρελ-
φθαι διὰ τὸ ἐκεῖσε τὸν Σωκράτην ὁμόθυλον ἑαυτὸν ἀποφαίνειν τῷ
κύκλῳ· ἢ ἡ ὁ λόγος ἔτι ἐν δευτέρῳ χήματι ἐκ δύο καταφα-
τικῶν μερικῶν συναγόμενος "ὁ Σωκράτης λευκός, ὁ κύκνος λευ-
κός, ὁ Σωκράτης ἄρα κύκνος." ὡς εἶναι τὸ "τὸτο δὲ ἐστὶ λευκόν"
ἴσον τῷ τούτῳ δὲ τὸ λευκὸν κύκνος ἐστίν. καὶ δεῖ παραλαμβάνειν
ἀντὶ τῆς λευκῆς τὸν κύκνον. id. f. 20.

οἷον ὁ περὶ τὰ μαθηματικά ἢ τὰ μουσικά ἐπιστήμων, ἀγνοῶν 163^b
τὸν ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος συλλογισμὸν ἢ ἐλεγχον, ἀπατηθῇ-
6. σε· ἀπὸ γὰρ τῶν συμβεβηκόντων ποῦντο πρὸς τὸς ἐπιστήμονας οἱ
ἀνεπιστήμονες τῶς συλλογισμῶς, οἱ δὲ ἐπιστήμονες εἰ τύχῃσι μὴ
δυνάμενοι διαρεῖν καὶ διακρίνειν ποῖοι οἱ ἀπὸ τῶν καθ' αὐτὸ συλλο-
γισμοὶ καὶ ποῖοι οἱ ἀπὸ τῶν κατὰ συμβεβηκός, ἢ ἐρωτῶμενοι συγ-
χωρεῖσι τὰ ἐρωτηθέντα καὶ ἐλέγχοντο, ἢ μὴ συγχωρεῖντες ἀλλὰ
τὴν σιωπὴν τιμῶντες καὶ ἔτι συγκατανεύειν τῇ ἐρωτῇ παρὰ
τῶν ἀκονόντων ὑπολαμβάνοντο, διὰ τὸ τὴν σιωπὴν συγκαταθέσεως
εἶναι δηλωτικὴν. id. f. 21.

τὸ δὲ "παρὰ γὰρ τῷ λόγῳ τὴν ἑλλειψίν ἢ φαντασίαν γίνεσθαι," ἢ 163^b
τῷ δοκεῖν ἐλέγχειν καὶ ἀπατᾶν καθολικῶς λελεχθῆναι. τοιούτο δὲ ἐστὶ 19.
τὸ διὰ τούτων δηλούμενον, ὅτι πᾶς οἰοσθῇποτε παραλογισμὸς καὶ
πᾶσα φαντασία παραλογισμῶ παρὰ ἑλλειψίν τινα γίνεσθαι τῷ λόγῳ,
τῆς τῆς ὁρισμῶς τῆς ἐλέγχου. ἢ λόγῳ τῷ συλλογισμῷ φησὶ, καθ'
ὃν ὁ ἀληθὴς ἐλεγχος γίνεσθαι. id. ib.

οἱ μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκός "ἐφ' ἐνός μόνου" λαμβάνοντο, τὰ 163^b
τέστιν ἐφάπαξ, καὶ ἔκ ἀντιφρέφοντο· ἐφ' ἐνός γὰρ μόνου λῆψιν τὸ μὴ 29.
ἀντιφρέφειν λέγει, ὡς ἐπὶ τούτῳ "τὸ μέλι ξανθόν, τὸ ξανθὸν χρώμα,
τὸ χρώμα ποιότης, τὸ μέλι ἄρα ποιότης." ἢ τὸ "ἐφ' ἐνός λαβεῖν"
τοιούτον ἐστὶν ἢ τι τοιούτον σημαίνει, ὡς ὁ σοφιστὴς τὸ συμβεβηκός
καὶ τὸ ὑποκείμενον ὡς ἐν καὶ ταῦτ' ἐν λαμβάνει καὶ μίαν φύσιν οἶεσθαι
ἐκατέρων· ἐπεὶ γὰρ, φησὶ, τὸ μέλι καὶ τὸ ξανθὸν ταῦτόν, τὸ δὲ
ξανθὸν χρώμα, τὸ μέλι ἄρα χρώμα, καὶ πάλιν ἐπεὶ τὸ λευκὸν
κύκνος, ὁ δὲ κύκνος ὅσα, καὶ τὸ λευκὸν ὅσα. ἢ ἔτι, ὁ ἐγὼ
εἰμι σὺ ἔκ εἶ, ἄνθρωπος ὁ εἰμὶ ἐγώ, σὺ ἄρα ἄνθρωπος ἔκ εἶ.

οὐ μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐφ' ἐνὸς μόνου λαμβάνοντι, οἱ δὲ παρὰ
τὸ ἐπόμενον αἰεὶ ἐν πλείοσι, τυτέστιν ἐν ἀντιφροφῇ, οἷον εἰ ὁ κλέ-
πτῃς νύκτωρ πλανᾷ, καὶ ὁ νύκτωρ πλανώμενος κλέπτῃς ἐστίν. . .
ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσῃ τις ὅτι διὰ τί οὐκ εἶπεν, οἱ παρὰ τὸ ἐπόμενον
αἰεὶ ἐν ἀντιφροφῇ, ἀλλ' "αἰεὶ ἐν πλείοσιν." ἡ διότι ἄλλο μὲν ἐστὶ 5
τὸ λέγειν ὁ κύκνος λευκός, καὶ ἄλλο τὸ λέγειν τὸ λευκὸν κύκνος·
ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ κύκνος ἐστὶν ὑποκείμενον, τὸ δὲ λευκὸν κατηγορούμε-
νον, ὅπως δὲ καὶ τὸ ἔμπαλιν ὑποκείνῃ μὲν τὸ λευκόν, κατηγορεῖται
δὲ ὁ κύκνος. οἱ μὲν ὅν παρὰ τὸ ἐπόμενον παραλογισμοὶ τοῦτοί εἰσι,
δηλονότι ἀντιφρόντες τὸς ὅρους καὶ ἕτερον προσλαμβάνοντες καὶ 10
τοῦτοί ἀποτελέμενοι. ὅρα δὲ καὶ τὸ Ἀριστοτέλους παράδειγμα.
id. f. 21 b.

168 b τὸ δὲ "ἡ τὸ ἴσοις γίνεσθαι καὶ τὸ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνειν" ὅτι
36. μὲν παρὰ τὸ ἐπόμενον ἐστὶ, δῆλον· ἐστὶ δὲ καὶ τὸ σόφισμα τόδε τοῦτον.
εἰ τὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν μέγεθος λαμβάνοντα ἴσα ἐστί, καὶ τὰ ἴσα γινώ- 15
μενα τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ ἐν λαμβάνουσιν, Σωκράτης δὲ καὶ Θεαίτητος
ἴσα ἐστί, Σωκράτης ἄρα καὶ Θεαίτητος τὸ μέγεθος ταύτην καὶ ἐν
ἐσιν. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐστὶ ταυτόν. . . ὁμοίως φησὶ καὶ ἐπὶ τῶν
ἴσων γινωμένων. γίνεσθαι γὰρ καὶ ὁ παραλογισμὸς ὅτος παρὰ τὸ ἐπό-
μενον· τὰ μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ ἐν λαμβάνοντα ἴσα γίνεσθαι, 20
ἀληθές, καὶ μὴν καὶ τὰ ἴσα γινώμενα τὸ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνει.
γίνεσθαι δὲ ὁ παραλογισμὸς διὰ τὸ ἐκεῖ μὲν τὸ αὐτὸ καὶ ἐν μέγεθος ταύτην
λέγειν τῷ ὅρῳ. id. ib.

169 a τὸ δὲ "ὁ γὰρ αὐτὸς ὅρος ἐνὸς μόνου καὶ ἀπλῶς τῷ πράγματι" 8.
τοῦτόν ἐστιν, ὅτι καὶ τὸ κατηγορούμενον ἐν ὀφείλει εἶναι καὶ τὸ ὑποκεί- 25
μενον ἐν, καὶ ὁ αὐτὸς ὅρος ἀμφοτέρων. ἡ μᾶλλον ὅπως· ὁ αὐτός,
φησὶν, ὅρος ἐνὸς μόνου, τυτέστιν ἐν καὶ μόνον ὀφείλει εἶναι τὸ κατη-
γορούμενον, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν καὶ τὸ ὑποκείμενον· πρᾶγμα γάρ, ὡς
πολλάκις εἶπομεν, τὸ ὑποκείμενον λέγειν. τὸ δὲ "οἷον ἀνθρώπου καὶ
ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου" παράδειγμα ἐπήγαγε κατηγορούμενον καὶ ὑπο- 30
κείμενον, ἀνθρώπου μὲν λέγων τὸν κατηγορούμενον, ἕνα δὲ μόνον
ἀνθρώπου τὸν ὑποκείμενον· εἰ γὰρ κατηγορεῖται ὁ ἀνθρώπος, καθ'
ἐνὸς μόνου κατηγορηθῆσθαι τὸ Σωκράτους, καὶ καὶ Σωκράτους καὶ Πλά-
τωνος καὶ Ἀλκιβιάδου. καταχρηστικώτερον δὲ τῷ τοῦτο ἔχρησάτο
παραδείγματι. σαφῶς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης τὰ ἐξῆς ἀπαγ- 35
γέλλει· πλὴν ἐν τῇ λέξει τῇ "φανερὸν ὅτι καὶ ὅτος ἐν τῇ τῷ ἐλέγχῳ
ἀγνοία" τὸ "ὅτος" περὶ τῷ παραλογισμῷ εἶρηκε τὸ ἐκ τῷ τὰ πλείω
ἐρωτήματα ἐν ποιεῖν ὠρμημένον. id. f. 22.

169 a ἀλλὰ πότε δὴ μὴ δεδωκὼς φαίνεται δεδωκέναι; ἡ δηλονότι 18.
ὅταν τὸ ἴσως ἢ τὸ τρόπον τινα ἢ τὸ ἔξω ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι προσεπι- 40
φθέγγῃ, οἷον εἰ τις ἤρετο ἄρα γε ὁ τῶτον καὶ τῶτον τύπτων
ἀνθρώπων τύπτει; ὁ δὲ ἀποκρινόμενος φησὶ ἴσως ἢ ὅτι τρόπον
τινα ἢ ὅτι ἔξω, ἐκ τῷ λόγῳ μὲν φαίνεται δεδωκέναι, καὶ δεδωκε δέ.
ὅπως καὶ Πρωταγόρας καὶ Θρασύμαχος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὰς ἀποκρίσεις
φαίνοντι ποιεῖν· τὸ γὰρ ἴσως ἢ τὸ ἔξω καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ δοκῶσιν εἶναι 45
συγχωρῶντων ἀλλὰ μὴ ἀρεσκομένων τῇ ἐρωτήσει. id. ib.

169 a καὶ οἱ μὲν παρὰ τὴν λέξιν ὅπως ἀνάγοντι εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ 23.
ἀγνοίαν, οἱ δ' ἄλλοι (ἄλλως δὲ λέγει τὸς ἐκτὸς τῆς λέξεως πα-

ραλογισμῶς) εἰς τὴν τῷ ἐλέγχῳ ἀγνοίαν ἀνάγοντι περὶ τὴν τῷ συλ-
λογισμῷ ὅρον· εἰ γὰρ συλλογισμὸς ἐστὶν ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτε-
ρόν τι τῶν κειμένων συμβαίνει, οἱ δὲ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὸ
ἐπόμενον καὶ οἱ λοιποὶ οὐκ ἐκ τῶν τεθέντων τῷ ἀποκρινόμενῳ τὰ
συναγόμενα συμπεραίνοντι, δῆλον ὅτι παρὰ τὴν τῷ συλλογισμῷ
ὅρον ταῦτα συνάγουσιν. καὶ εἴη ἂν τὸ "παρὰ τὴν τῷ συλλογισμῷ
ὅρον" ἴσον τῷ ἀσυλλόγιστοι δὲ εἰσιν οἱ ἐκτὸς τῆς λέξεως παρα-
λογισμοί. id. f. 22 b.

ἡ ἀπάτη, φησὶ, γίνεσθαι ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων καὶ τῶν ἀμφιβό- 169 a
λων (λόγον γὰρ τὴν ἀμφιβολίαν λέγει) διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διαιρεῖν 22.
ποσαχῶς τὸ πρᾶγμα λέγειν. id. ib.

οὐκ ἴσασιν οἱ ἐρωτῶμενοι ὅτι ἄλλο σημαίνει ὁ λόγος ἀνιέμε- 169 a
νος καὶ ἐπιτεινόμενος, τυτέστιν ὀξυνόμενος ἢ περισπώμενος· ἐπ' 28.
ὅθεν γὰρ τὸ αὐτὸ σημαίνει ἐπιτεινόμενος καὶ ἀνιέμενος, ἡ μάλιστα
οὐκ ἐπὶ πολλῶν, ἐπ' ὀλίγων δὲ πάντη· Θαλῆς γὰρ καὶ Θαλῆς τὸ
αὐτὸ δηλοῖ· καὶ ἀμφω γὰρ ὀνόματα κύρια· ἄγνος δὲ καὶ ἀγνός καὶ
ἀργός καὶ ἀργός ἄλλο καὶ ἄλλο δηλοῖ, καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάντων.
id. ib.

τῶτο δὲ εἶρηται διὰ τὰ ἐνεργητικῶς ἐκφερόμενα παθῶν δὲ 169 a
ὄντα σημαντικά, οἷον ἐστὶ τὸ ὄραν, τὸ ἀκθεῖν καὶ τὸ μανθάνειν. . . ὁ 30.
δυνάμενος διαίρεσιν ποιεῖσθαι τῶν ἐνεργείας καὶ πάθος σημαντικῶν,
ναὶ μὴν καὶ τῶν ὅσα διαίρεσθαι μὲν ἄλλο τι σημαίνει, συντιθέ-
μενα δ' ἕτερον, οὐκ ἦκιστα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων, καὶ συνιείς
τῶν πολλαχῶς εἶναι λεγομένων τὸ ἐρωτῶμενον, ὁ τοῦτο ὡς
δυνάμενος ἐπὶ πάντων διαίρεσιν ποιεῖσθαι καὶ βραδίως ἀπατηθῆσθαι,
καὶ μὴ ἀπατῶμενος ἐγγύς ἐστι τῷ θεωρῶντος τὸ ἀληθές. . . μά-
λιστα δέ, φησὶ, δύνασθαι συμπεῖθειν, ἢ ὅπως, μάλιστα δὲ δύνασθαι
πεῖθειν εἰς τὸ συνεπινεύειν καὶ ὁμολογεῖν τὰς τῶν σοφιστῶν προτά-
σεις· ὁ πάλιν ταυτόν ἐστι τῷ μάλιστα καὶ ἀπατᾶσθαι συμβαίνει
ἡμᾶς διὰ τὸ νομίζειν ὅτι πᾶν τὸ κατηγορούμενον τινος τόδε τί ἐστὶ καὶ
ἐν καὶ ταύτην ὑποκείμενον. γίνεσθαι δὲ τῶτο διὰ τὸ ἐν ὁμοίῳ χήματι
τῷ ἀνθρώπου τῷ ἐνικῷ ἀμφοτέρω, τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ὑπο-
κείμενον, σημαίνεσθαι. τῶτο δὲ οὐκ ἐστὶν ἀληθές, ὡς ἐν ταῖς Κα-
τηγορίαις (c. 5) εἶρηται. τῷ μὲν ἐν καὶ τῇ πρώτῃ ὑσίᾳ τὸ τόδε τι
ἀρμόττει· ἄτομον γὰρ καὶ ἐν ἀριθμῷ τὸ δηλούμενον ἐστὶν, ἐπὶ δὲ τῶν
δευτέρων ὑσιῶν φαίνεται μὲν ὅσον τῷ χήματι τῆς προσηγορίας ὅτι
τόδε τι σημαίνει, ὅταν εἴπῃ ἀνθρώπου ἢ ζῶον, καὶ μὴν ἀληθές· ἡ
γὰρ δευτέρα ὑσία οὐκ ὡς τόδε τι δείκνυται ἢ λέγειν, ἀλλ' ὡς τοιόν-
δε, διότι παρὰ ὑσίαν τὸ ποιοῦν, ὡς ἐν ἐκείνοις εἶρηται, ἀφορίζει.
id. f. 23.

οἶμαι δὲ μὴ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς τῶν παρὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς 169 a
λέξεως εἰπεῖν τῶτο, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων μόνων ἐφ' ὧν διὰ τὴν ὁμοιό- 36.
τητα τὰς καθόλου ὑσίας τὰς αὐτὰς εἶναι τῷ ἀριθμῷ ταῖς μερικαῖς
συνάγειν πειρῶντι· διὰ τῶτο γὰρ εἶπε "διὸ καὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν
ὅτος ὁ τρόπος θετέος" ὁ τὸ καθόλου ἐν τῷ μερικῷ ταύτην συνάγων
διὰ τὴν τῆς λέξεως ὁμοιότητα, ὡς εἰ ἔλεγεν, καὶ μόνον τὸς ἥδη
ῤηθέντας ἀλλὰ καὶ τὸς τὰ καθόλου τοῖς μερικοῖς τὰ αὐτὰ συνάγον-
τας διὰ τὴν τῆς λέξεως ὁμοιότητα ταῖς παρὰ τὴν λέξιν ἀπάταις

συντάττει. εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ τῆτον τὴν τρόπον ἐν τοῖς παρὰ τὴν λέξιν θετέον, αἰτίας τῆς δύο ἐπήγαγε. id. ib.

169 b νῦν καὶ περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως ἐπτα παραλογισμῶν, πῶς
3. συμβαίνει ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τῶν ἀπατάδων, διέξεισι, καὶ φησιν αἰτίαν περὶ τῶν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμῶν τὸ μὴ δύνασθαι κρίνειν τὸ ταῦτ' ἐν καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἐν καὶ πολλὰ... τὸ δὲ "μὴδὲ τοῖς ποίοις τῶν κατηγορημάτων πάντα ταῦτα καὶ τῷ πράγματι συμβέβηκεν" ἴσον ἐστὶ τῷ ποίοις τῶν κατηγορουμένων πάντα ταῦτα καὶ τοῖς ὑποκειμένοις συμβεβηκέναι, ὡς εἶναι τοῦτον τὸ λεγόμενον· ἐν τοῖς περὶ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμοῖς γίνεσθαι ἢ ἀπάτη παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι διαιρεῖν τὸ ταῦτ' ἐν καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἐν καὶ πολλὰ, καὶ παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι διακρίνειν ποῖα τῶν κατηγορουμένων πάντα ὅσα κατ' αὐτῶν λέγεσθαι, δύνασθαι καὶ κατ' τῶν ὑποκειμένων λέγεσθαι. ἐπεὶ δέ, ὡς δέδεικται, μέρη τῶν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς οἱ παρὰ τὸ ἐπόμενον, ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τὸ ἐπόμενον παραλογισμῶν. id. f. 23 b.

169 b τὸ δὲ "παρ' ὅσα γίνοντο οἱ φαινόμενοι" ἴσον ἐστὶ τῷ δι' ὅσα.
18. id. f. 24.

169 b ὁ μόνον ἐν φησὶ τὴν φαινόμενον συλλογισμόν γίνεσθαι περὶ
22. τῆς εἰρημένης τρόπου ἀλλὰ καὶ τὴν ὄντα μὲν, φαινόμενον δὲ οἰκείον τῷ πράγματι, μὴ ὄντα δὲ οἰκείον· τῆτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν. ἕτος δὲ ἐστὶν ὁ ὑγιὺς μὲν συλλογιζόμενος μὴ κατ' τὸ πρᾶγμα δέ, ὅπερ ἐκ τῆς σοφιστικῆς λέγει εἶναι ἀλλὰ τῆς πειραστικῆς. id. ib.

169 b ὁ μὲν διαλεκτικὸς καὶ πειραστικὸς δῆλον ποιῶσι τὸν ἀποκρινόμενον
26. ὡς ἀγνοεῖ, διὰ τὸ τὰ συμπεράσματα συνάγειν ἐκ τῶν δοκόντων καὶ συγκεχωρημένων τῷ ἀποκρινόμενῳ. ἔχομεν δὲ τῶν πολλῶν ἀφθονίαν, ὡς ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ καὶ Γοργίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις διαλόγοις τῷ Πλάτῳ, ἐν οἷς μὲν τῶν σοφιστῶν ἀγωνίζεσθαι. ὁ δὲ σοφιστικὸς, ἂν συλλογίζεσθαι τὴν ἀντίφασιν, ὅποιε δῆλον εἰ ἀγνοεῖ ὁ ἀποκρινόμενος. id. ib.

169 b "ὁ γὰρ μὴ ἐρωτηθεὶς οἶετο δεδωκέναι, καὶ ἐρωτηθεὶς θεῖν,"
34. τῆς ἐν ὅπερ ἐν τῇ οἰκείᾳ διανοίᾳ καλῶς ἠρωτῆσθαι ἐνόμισε καὶ ὡς ἀληθῆ συνένευσε, καὶ ἐρωτηθεὶς, ἐδεδώκει ἄν, πλήν, φησὶν, ἐπὶ τῶν, οἷον ἐν τοῖς περὶ τὴν λέξιν καὶ τὸν σολοικισμόν ἐκ ἀφῶνοι διατελῶσιν οἱ ἀποκρινόμενοι τὸν λόγον συμπεράναντος τῷ σοφιστῇ, ἀλλὰ προσερωτῶσι τὸ ἐνδεὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἐμφανίζουσιν. id. f. 24 b.

170 a ἐλλείψαντός τινος μορίου τῶν τῷ ἀληθινῷ συλλογισμῷ σοφισ-
1. τικὸς φανείη ἂν ἔλεγχος. συνίστησι τῆτο διὰ τῆς ἐπαγωγῆς, λέγων "οἷον ὁ παρὰ τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὸν λόγον καὶ ὁ εἰς τὸ ἀδύνατον." τὸ δὲ λεγόμενον ἐστὶ δυνάμει τοῦτον· ἐπεὶ συλλογισμὸς ἐστὶ λόγος συνάγων ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐκ τῶν κειμένων, ὁ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον τῷ συνηγμένῳ ἀδύνατον λαβὼν δῆλον ὅτι παρὰ τὸ μόριον τῷ συλλογισμῷ τὸ ψεῦδος συνήγαγεν. ἐστὶ δὲ τὸ κατάλληλον τῆς λέξεως τοῦτον· ὁ εἰς τὸ ἀδύνατον δο-
45 κῶν ἄγειν τὸν λόγον γίνεσθαι παρὰ τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὸν λόγον ἢ παρὰ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον λαβεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τὰς δύο ἐρωτήσεις μίαν ποιῶν περὶ τὸν ὅρισμόν τῆς προτάσεως τὸ ψεῦδος συνά-

γει, καὶ ὁ ἀπὸ τῷ συμβεβηκὸς ψεῦδος τι συλλογιζόμενος περὶ τὸ μόριον τῷ ἀληθινῷ συλλογισμῷ τῆτο συλλογίζεσθαι. ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων ὁ ἀληθὴς συλλογισμὸς, ἀλλ' ἐκ ἀπὸ συμβεβηκόντων. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ παρὰ τὸ ἐπόμενον, ὅστις μόριον ἐστὶ τῷ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς, ὡς δέδεικται, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν γίνεσθαι. "ἔτι τὸ μὴ ἐπὶ τῷ πράγματι." καὶ ὁ παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν τρόπος σοφιστικὸς· τῆτον γὰρ δηλοῖ λέγων τὸ "μὴ ἐπὶ τῷ πράγματι ἀλλ' ἐπὶ τῷ λόγῳ συμβαίνειν," διότι τὸ ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἐκ ἐπὶ τῷ πράγματι ἀλλ' ἐπὶ τῷ λόγῳ συμβαίνειν, καὶ ἕτος δηλονότι παρὰ τὸ μόριον ἐστὶ τῷ ἀληθινῷ λόγῳ. καὶ ὁ παρὰ τὸ πᾶν καὶ ἀπλῶς παρὰ τὸ μόριον ἐστὶ τῷ ἐλέγχῳ· τῆτο γὰρ σημαίνει διὰ τῷ "εἴτ' ἀντὶ τῷ καθόλου τὴν ἀντίφασιν," καὶ τὸ μὲν καθόλου τέθεικεν ἀντὶ τῷ ἀπλῶς, τὴν ἀντίφασιν δὲ ἀντὶ τῷ πᾶν. id. f. 25.

ἐν τῷ "ἀπειροὶ γὰρ ἴσως αἱ ἐπιστῆμαι" τὸ "ἴσως" εἶπε κατ' τὴν 170 a αὐτὴν δόξαν· αἰδία γὰρ ὄντος κατ' αὐτὴν τῷ κόσμῳ, ὡς ἐν τῷ περὶ 22. Οὐρανῷ αὐτῷ δέδεικται, ἐπ' ἀπειρον καὶ αἱ ἐπιστῆμαι αὐξήθησάντων. id. f. 25 b.

ψευδεῖς δὲ ἐλέγχους ὁ τῶν σοφιστικῶν φησὶν ἐνταῦθα ἀλλὰ 170 a τῶν δοκόντων μὲν εἶναι ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς ἐπιστήμης περὶ 30. ἧς τὸν λόγον ποιῶν, μὴ ὄντας δέ... ὁ μόνον δὲ τῶν μὴ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὠρμημένων τῆς ἐπιστήμης ὑφ' ἧς ἐστὶ τὸ πρόβλημα, δοκόντας δὲ εἶναι, ψευδεῖς ἐλέγχους φησὶν, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκείων μὲν τῆς ἐπιστήμης ἀρχῶν, κατὰ τι δὲ παραλογισμὸς, οἷα εἰσι τὰ τῷ Εὐκλείδῳ ψευδογραφήματα. id. ib.

τὸ "πρὸς τὴν διάνοιαν" ἀντὶ τῷ "περὶ τὴν διάνοιαν" εἴληπται. 170 b id. f. 26 b. 13.

τὸ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διειλέχθαι τί, φησὶν, ἄλλο ἐστὶν ἢ 170 b ὅταν μὴ χρῆσθαι ὁ ἐρωτῶν τῷ ὀνόματι, ἐφ' ᾧ οἰόμενος ἐρωτᾷσθαι 16. ἐρωτῶμενος ἔδωκε τὴν ἀπόκρισιν; τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ τῆς λέξεως 30 κατάλληλον... ὅπως ἐμπαλιν πρὸς τὴν διάνοιαν ἐστὶ συλλογιζόμενος, ὅταν χρῆσθαι τῷ ὀνόματι κατ' τὸ πρᾶγμα ὁ διανοούμενος κατέφησεν ὁ ἐρωτηθεὶς· ὁ καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε διὰ τῷ "τὸ δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν, ὅταν ἐφ' ᾧ δέδωκε διανοηθεὶς." διανοηθέντα δὲ λέγει τὸν ἀποκρινόμενον· εἰ γὰρ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν ἐστὶ τὸ μὴ χρῆσθαι ἐφ' ᾧ δέδωκε, τὸ χρῆσθαι ἐφ' ᾧ δέδωκε πρὸς τὴν διάνοιαν εἴη ἂν. εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ἄτοπον τὸ ὑπολαμβάνειν ἄλλως μὲν εἶναι πρὸς τὸ νόμα λόγους, ἑτέρας δὲ περὶ τὴν διάνοιαν. id. ib.

ὑπόθεσις τὸν Παρμενίδην ἐν ἡγμένον σημαίνειν τὸν καὶ τὸν ἐν, 170 b ὁμοίως δὲ ἔχειν τῶν καὶ τὸν αὐτὸς ζήλωτην Ζήνωνα. ὁ ἐν Παρ- 23. μενίδῃς ἐρωτῶν τὸν Ζήνωνα εἰ ἐν τῷ ὄν, τῆτο καταφύσαντος καὶ ὁμολογήσαντος, ἐκ ἂν ἐπ' ἄλλῃ τινὸς ἐκείνου μεταγὰγοι ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ νόμα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν τῷ ἀποκρινόμενῳ ἔσαι διειλεγμένους. id. ib.

τὸ πλήρες τοῦτον ἐστὶν· δῆλον ὅτι ὁ πρὸς τὴν διάνοιαν ἀλλὰ 170 b πρὸς τὸ νόμα διέλεκε. τῆτο εἰπὼν ἐπιφέρει, τὸ γὰρ πρὸς τὸ νόμα 26. καὶ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διειλέχθαι πρῶτον μὲν περὶ τῶν τοῦτων ἐστὶ λόγους, δυνάμει τὰδε λέγων, ὡς ψεῦδος ἐστὶ τὸ λέγειν ὅτι πάντες οἱ παραλογισμοὶ εἰς τὸ πρὸς τὸ νόμα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν

ἀνάγον. πρῶτον μὲν γὰρ περὶ τὰς τοιαύτας ἐστὶ λόγους ὅσοι πλείω σημαίνουσιν· ὅτοι δ' ἂν εἴεν οἱ ὁμῶνυμοι καὶ ἀμφίβολοι, αἱ δ' ἄλλοι ἔχουσιν· εἴτα περὶ ὀντινῶν ἐστὶ, λέγων "ὀντινῶν" τὴν ἐρωτῶντα καὶ ἀποκρινόμενον· ἐνδέχεται γὰρ τῷ λόγῳ καὶ τῆς λέξεως μὴ πλείω σημαίνοντος τὴν ἐρωτῶντα καὶ τὴν ἀποκρινόμενον αἰεὶ πλείω σημαίνειν· καὶ ἔστι τότε ὅτι ἐν τῷ λόγῳ τὸ παρὰ τὴν διάνοιαν καὶ πρὸς τὸ νόμα ἀλλ' ἐν τῷ τὴν ἀποκρινόμενον ἔχειν πῶς πρὸς τὰ δεδομένα· ὅτι δὲ τὸ "περὶ ὀντινῶν" τὸτο σημαίνει, ὁδὸν ἐκ τῷ ἐπαγομένῳ. id. ib.

170 a εἰ δὲ εὐρεθῶσιν τινες, ὡς δειχθήσεθαι, μὴ ὄντες πρὸς τὸ νόμα, 10
32 εἰ δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν ἔσονται, καὶ ἔσονται τινες παραλογισμοὶ τῆς παρήκης ἔξω πίπτοντες μεθόδῳ. id. f. 27.

170 b "ὅσοι συλλογισμοὶ εἰσι παρὰ τὸ πλεοναχῶς," τῆς τῶν ὅσοι 35
35 ἔκ εἰς τῶν πλεοναχῶς τισὶ χρωμένῳ, ἀλλ' ἐκτός εἰσι τῶν, ὡς ἐπὶ τῷ "Σωκράτης καθήκει, οἱ καθήμενος δύναται βαδίζειν, ὁ Σωκράτης ἄρα βαδίζει." ὅτοι ἔκ τῶν πλεοναχῶς ἀλλ' ἐκ τῶν παρὰ τὸ πλεοναχῶς, ὡς ὅτι πρὸς τὸ νόμα ἔσονται ὅτι πρὸς τὴν διάνοιαν, τὸ δὲ "τῶν εἰς τινες οἱ παρὰ τὸ νόμα" ταυτὸν ἐστὶ τῷ τῶν εἰς τινες οἱ μὴ πρὸς τὸ νόμα ὄντες· πῶς ἂν ἀναχθῶσιν; ὅτοι εἰς τὸ παρὰ τὴν διάνοιαν; ὁ μόνον γὰρ, φησὶν, ἀτοπὸν ἐστὶ τὸ τῶν τρεισκαίδεκα τρόπων λέγειν πρὸς τὸ νόμα, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς τὸ παρὰ τὴν λέξιν ἔξ εἰς τὸ παρὰ τὸ νόμα ἀνάγειν χρεών. id. ib.

171 a καὶ δοκεῖ ἐκ τούτου ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι πρὸς τινὰς ἀντιλέγει 1
1 γράψαντας καὶ αὐτὸς πραγματείας περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. P in margine.

171 a ἔστιν ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος φαινόμενος συλλογισμὸς ἀντιφά- 4
4 σεως· διὸ ἂν ἡ φαινόμενος ἔλεγχος (ἔτι γὰρ συντακτέον τὸ χωρίον), τῆς εἰς μέλλει φαινόμενος ἔλεγχος καὶ σοφιστικὸς συλλογισμὸς γενήσεθαι, δεῖ τὸ αἴτιον τῆς ἀπάτης καὶ τὸ ψεύδους ἢ ἐν τῷ συλλογισμῷ, τῆς εἰς ἐν τῷ συμπεράσματι, εἶναι, ἢ ἐν τῇ ἀντιφάσει, τῆς εἰς τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτήσεως· προσκείμενός γὰρ δεῖ ἐν τῇ ἐρωτήσῃ τὴν ἀντίφασιν, οἷον ἄρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ ὅτι; ποτὲ δὲ ἐν ἀμφοῖν, καὶ ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι. ἐν μὲν ὅτι τῇ ἀντιφάσει καὶ ἐκ ἐν τῷ συμπεράσματι τὸ τῆς ἀπάτης αἴτιον ἐστὶν, ὡς ἐπὶ τούτῳ· ἄρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ ὅτι; ὁ δαμῶς. τί δέ, ὅταν ξύλον λέγῃς καὶ λίθος καὶ σίδηρον, ὁ σιγῶντα λέγεις; ναί. ἔστιν ἄρα ξύλον καὶ λίθος καὶ σίδηρον λέγειν, τῆς εἰς σιγῶντα λέγειν. τὸ μὲν ὅτι σοφισμὸς τοῦτον, τὸ δὲ αἴτιον τῆς ἀπάτης ἐκ ἐν τῷ συμπεράσματι (ἀληθὲς γὰρ ἐστὶν· λέγομεν γὰρ καὶ ξύλον καὶ λίθος, ἅπερ ἐστὶ σιγῶντα), ἀλλ' ἐν τῇ ἀντιφάσει, τῇ τῆς ἀντιφάσεως φημι ἐρωτήσῃ, ἥτις εἶχε τὸ διπλόν· τὸ γὰρ ἄρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν; ὁ δὲ οὐ καὶ τὴν σιγῶντα καὶ τὰ σιγώμενα. ἢ ὅτι; ἄρ' ἐστὶ λέγοντα σιγῶντα; ὁ δὲ οὐ καὶ. τί δέ, ὅταν σιγῶντα, ὁ πάντα σιγῶντα; ὁ καὶ τὰ λέγοντα σιγῶντα· ἐκ τῶν πάντων γὰρ εἰσιν. ἔστιν ἄρα λέγοντα σιγῶντα. ἐνταῦθα γὰρ λέγοντα τὰ λεγόμενα ἔλαβεν ὁ ἐρωτῶν, ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἐπὶ τῷ λέγοντος ἔδωκε. καὶ ὅτι μὲν ὁ παραλογισμὸς ὡς καὶ ὁ πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ ἀντιφάσει ἔχει τὸ αἴτιον, ὁ δὲ "ὁ μὴ ἔχει τις, δοῖν ἄν;" ἐν ἀμφοῖν, καὶ ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ

ἐν τῷ συμπεράσματι... ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων "τὰ ἔπη κύκλος, ὁ κύκλος χῆμα, τὰ ἔπη χῆμα" ἐν τῷ συμπεράσματι μόνον ἔχει τὸ αἴτιον. Alex. f. 27 b.

πάλιν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανήλθε, καὶ δείκνυσιν μὴ ἕτερον 171 a
εἶναι τὸ πρὸς τὸ νόμα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν συλλογίζεσθαι ἀλλ', ὡς 12
δέδεικται, ταυτὸν, καὶ φησὶν ἐρωτῶν, πότερον οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι σοφιστικοὶ λόγοι καὶ ἀπατητικοὶ (μαθήματα λέγων ἀριθμητικὴν γεωμετρίαν καὶ τὰ συγγενῆ ταύταις), πότερον οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι πρὸς τὴν διάνοιαν εἰσι, τῆς εἰς διάνοιαν εἰσι τῷ ἐρωτῶ- μένῃ; καὶ ἐρωτήσας ἀποκρίνεται λέγων "ἢ ὅτι," δηλῶν διὰ τούτου ὅτι καὶ τὴν ἐκείνη διάνοιαν, ὡς ἴσον ὄντος τῷ "ἢ ὅτι" τῷ δηλῶν ὅτι περὶ τὴν διάνοιαν εἰσι τῷ ἀποκρινόμενῳ... ἰστέον δὲ ὅτι ἐφ' ἐκάστης τῶν αὐτῶν ἐρωτήσεων τὸ "ἢ ὅτι" ὡς ἀποκρίσις ἐστὶ καὶ οἰοῖ ἀπόφασις καὶ ἀπαρηγισίς, ἀντὶ τῷ φανερόν ὅτι ἐκ ἐστὶ πρὸς τὴν διάνοιαν. id. f. 28.

τὴν δὲ λέξιν τὴν "ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τὸ νόμα, ὁ δὲ μὴ 171 a
νοεῖ μὴδ' οἶεται πῶς, ὅτος ὁ πρὸς τὴν διάνοιαν διείλεται" τριχῶς 17
ἔστιν ἐκλαβεῖν. καθ' ἓνα μὲν τρόπον ὅτως· εἰ τῷ ὀνόματος διττὸ ὄντος μὴ νοεῖ τούτο ὁ ἀποκρινόμενος, πῶς ὅτος ἡπάτηται, καὶ διάνοιαν ἢ ὅτι; καὶ πρὸς τούτο λύσις, ὁ πρὸς τὴν διάνοιαν ἦγεν ὁ καὶ τὴν διάνοιαν. ἢ κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον καὶ ὑπερβατικῶς ὅτως· ἄρα γε ὅτος πρὸς τὴν διάνοιαν διείλεται; καὶ ὅτως ἐπαχτέον ὡς ἀρνητικόν τε καὶ ἀποφατικόν τὸ ὅτι· σύνηδες γὰρ αὐτῷ τούτο, ὡς καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (p. 185 a 18) εἶπεν "ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως 25
μὲν ὅτι, φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς." ἢ ὅτι ὅτι τὴν λέξιν ἀναγνωστέον ἢ ἀποφαντικῶς ὡς "ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τὸ νόμα, ὁ δὲ μὴ νοεῖ μὴδ' οἶεται πῶς," καὶ εἰς ἑξῆς ἐπαγαγεῖν "ὅτος ὁ πρὸς τὴν διάνοιαν διείλεται" ὡς ἴσον τῷ πάντως ὁ τοῦτος δηλῶς ἐστὶν ὅτι ὁ πρὸς τὴν διάνοιαν διείλεται ἀλλὰ παρὰ τὴν διάνοιαν. ἀλλὰ μὴ καὶ τούτο καὶ πρὸς τὸ νόμα ἐστὶν· ταυτὸν ἄρα τὸ πρὸς τὸ νόμα καὶ τὸ παρὰ τὴν διάνοιαν. id. ib.

τίς δὲ ἢ καὶ διαίρεσιν ἐρώτησις καὶ πῶς εἰσαχθήσεθαι, σαφῶς 171 a
παριστῶν φησὶν "εἴτ' ἐρωτήσείς τις εἰ ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ ὅτι, ἢ 19
ἐστὶ μὲν ὅτι, ἐστὶ δ' ὡς ναί;" τοιαῦτόν τι διὰ τῶν παριστῶν, ὡς ὁ διαλεκτικῶς ἐρωτῶν ὁ προάγει τὴν ἐρώτησιν ὅτως ὡς ἄρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ ὅτι; ἀλλὰ καὶ τόνδε τὸν τρόπον, ἄρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ ὅτι ἐστὶν ἀλλ' ἐστὶ μὲν ὡς ἐστὶν ἐστὶ δ' ὡς ὅτι ἐστὶν; τῆς εἰς ἄρ' ἐστὶ λέγειν σιγῶντα; ἢ ἀπλῶς μὲν ὁ σιγῶν ὁ λέγει, τρόπον δὲ τινὰ ἐστὶ λέγειν τὴν σιγῶντα, τρόπον δὲ τινὰ ὅτι, τῆς εἰς καὶ τὸ μὲν λέγει ὁ σιγῶν, καὶ τὸ δὲ ὅτι. φησὶν ὅτι πρὸς τούτο ὁ Ἀριστοτέλης ὡς καὶ καὶ διαίρεσιν ἢ ἐρώτησις γενήσεται, οἱ συναχθησόμενοι πάλιν λόγοι εἰς αὐτὸ καὶ πρῶτον ἀνήγοντο, καὶ πάλιν εἰς ταῦτα ἀναχθῶσιν, εἴτε τὸ πρὸς τὸ νόμα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν, ὅπερ ἐδείχθη ταυτὸν... τὴν λέξιν τὴν "ἄρα ὁ πρὸς τὴν διάνοιαν διείλεται" ὁξυτόνως ἀναγι- νώσκειν δεῖ καὶ καὶ ἀπόφασιν ἀλλ' ὅτι κατ' ἐρώτησιν. ἵνα ὅτι συν- τόμως ἐρῶμεν, τούτ' ἐστὶν ὁ φησὶν, ὡς εἰ καὶ καὶ διαίρεσιν καθ' ἑμᾶς ἢ ἐρώτησις γένοιτο, ἢ δὲ καὶ προλάβοντες εἰρήκαμεν, καὶ τῆς διαί- ρεως γενομένης ὁ μὲν ἀποκρινόμενος εἴπῃ μὴδαμῶς λέγειν τὴν

- σιγῶντα ἤγουν ὅδ' ὅλως, ὁ δ' ἐρωτῶν συμπερανεῖ λέγειν αὐτόν, ἄρ' ἔστι καὶ διάνοιαν τῆ γ' ἀποκρινομένη διείλετο, ἢ ἢ τὴν "ἄρα" συμπερασματικόν. καίτοι ὅτος ὁ λόγος, τῷ τῆς ὁ παρὰ τὴν διάνοιαν, καὶ παρὰ τὸ νομα ἐστίν. ὅτε γὰρ ἡ αὐτὴ διάνοια τῷ ἐρωτῶντος καὶ τῷ ἀποκρινομένῳ, ὅτε πρὸς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, πρὸς ὃ ἡ τῷ ἀποκρινομένῳ ἀπόκρισις γέγονε, πρὸς ἐκεῖνο καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξήνεκε, καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἦν. ὥστε τὸ αὐτὸ ἐστὶ τό τε πρὸς τὸ νομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν. τὸ δὲ "ἔκ ἄρα ἐστὶ γένος τι λέγων τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν" τοιοῦτόν ἐστιν, ἵνα καὶ τὸ πλήρες τῇ λέξει προδήσομεν. ἐπεὶ ἀπεδείχθη τὸ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ πρὸς τὸ νομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν, ἔκ ἐστι λοιπὸν τὸ γένος τῶν παρὰ τὴν διάνοιαν λέγων ἄλλο παρὰ τὸ νομα ἀλλὰ ταυτό. ὁμοίως καὶ τὸ "ἀλλ' οἱ μὲν πρὸς τὸ νομα εἰσι" τοιοῦτον ὅτι ἀλλ' οἱ μὲν, ἤγουν τινες τῶν ψευδῶν συλλογισμῶν, πρὸς τὸ νομα καὶ παρὰ τὴν διάνοιαν εἰσι, πλὴν ἂ πάντες εἰς ταῦτα ἔχουσι τὴν ἀναγωγὴν. id. f. 28 b.
- 171a εἰπὼν ὡς ἔκ ἐγγυρεῖ τὰ σοφίσματα πάντα εἰς τὸ πρὸς τὸ νομα ἀνάγεσθαι, καὶ πρὸς τὴν διαίρεσιν ἀπαντήσας τε καὶ πρὸς τὴν ἴσως ἀντιπεσόντας καὶ φήσαντας δύνασθαι εἶναι διὰ τῆς διαιρέσεως ἀνάγεσθαι εἰς αὐτό, καὶ δείξας ὅτι καὶ δώσομεν πάντα εἰς ταῦτα ἀνάγεσθαι, ἀλλ' ὅν πάλιν καὶ ὅτως οἱ παρὰ τὴν διαίρεσιν καὶ οἱ πρὸς τὸ νομα οἱ αὐτοὶ εἰσι, νῦν εὐθύνει καὶ τὴν ἀξιοῦντα λόγον καὶ διαίρεσιν ἐρωτᾷ, καὶ πειρᾷ ἀνατρέπειν αὐτόν, λέγων ὡς εἴ τις ὅτως ἀξιοῖ λέγων, ὅτω καὶ ἐρωτῶν, ἄρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν; ἐστὶ δὲ σιγῶντα ὅ τε μὴ λαλῶν ἄνθρωπος καὶ τὰ σιγῶμενα (τῷτο γὰρ ὁλοῖ διὰ τῶ "τὰ μὲν ὡδὶ τὰ δὲ ὡδὶ," τὰ μὲν ὅτως εἰσὶ σιγῶντα ὡς δύναμιν 25 μὲν ἔχοντα τῷ λαλεῖν νῦν δὲ σιγῶντα, τὰ δὲ ὅτως ὡς μὴ πεφυκότα λαλεῖν), εἴ τις ὅτως ἐρωτᾷ, ἔκ καλῶς ἀξιοῖ, ὅτι καίπερ τῆς ἀξιόσεως εὐπρεπὲς ὅσης, ἐπὶ μὲν τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἴσως ἂν τις καὶ διαίρεσιν ἐρωτῇ, ἐπὶ δὲ τῶν μὴ πολλαχῶς πῶς ἐνδέχεται διαίρεσιν; id. f. 29.
- 171a εἰπὼν ὅτι ἐνίοτε τὸ ἐρωτώμενον, καίτοι πολλαχῶς λεγόμενον, ἔκ εὐδοκεῖ πολλαχῶς λέγεσθαι, ὁ δὲ μὴ οἶε πολλαχῶς λεγόμενον, πῶς ἂν διέλῃ ὁ ἐρωτῶν, νῦν ὡς ἀπ' ἐκείνων ἐπάγει τὸ λεγόμενον τὸ "ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς." ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον, ὅτι πῶς φῆς, Ἀριστοτέλης, ὅτι δεῖ τὸ ἐρωτώμενον ὁμωνύμων 35 εἶναι, ἵνα ἢ καὶ διαίρεσιν προβαλὴ ἐρώτησις; δύνασθαι γὰρ ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς, τῷ τῆς μὴ ὁμωνύμοις, τῷτο ποιεῖν, ἤγουν τὸ καὶ διαίρεσιν ἐρωτᾷ. εἴτα καὶ πῶς ἐνδέχεται τὰ μὴ πολλαχῶς ἀλλὰ μοναχῶς λεγόμενα διαίρεσιν ἐρωτᾷ, διδάσκων ἐπάγει ἄρα γε αἱ ἐν ταῖς τέσσαρσι μονάδες ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυσὶ δυνάσιν; ἤγουν 40 ἄρα αἱ τέσσαρες μονάδες ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυσὶ δυνάσιν; λέγω ἔκ ἐκάστην τῶν μονάδων ἴσην τῇ δυνάδι, ἀλλ' ὁμῶς τὰς τέσσαρας μονάδας ἴσας ταῖς δυσὶ δυνάσιν. τὸ δὲ "εἰσὶ δὲ δυνάδες αἱ μὲν ὡδὶ ἐνῶσαι αἱ δὲ ὡδὶ" ἴσον ἐστὶ τῷ λέγω δὲ ὡδὶ μὲν ἴσας ὡδὶ δὲ μὴ, ὁμῶς μὲν τὰς δύο δυνάδας ἴσας ταῖς τέσσαρσι μονάσιν, καὶ δὲ τῶν 45 μονάδων ἐκάστας τῶν δυνάδων ἔκ ἴσας. καὶ ἵνα δὲ ἕτερον ὁ λόγος γένῃ, ὅτως αὐτὴν δεῖξαι. αἱ τέσσαρες μονάδες ὡδὶ μὲν ἐνῶσαι καὶ λαμβανόμεναι ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυσὶ δυνάσιν, ὡδὶ δὲ ἤγουν μία ἐκάστη
- τῶν μονάδων μὴ ἐκάστη τῶν δυνάδων ἔκ. εἴ τις ὅν ὅτω, φήσουσιν ἐκεῖνοι, τὴν ἐρώτησιν ποιήσας, καὶ διαίρεσιν ἐρώτησε, καίτοι μήτε τῶν μονάδων μήτε τῶν δυνάδων πλεοναχῶς λεγομένων. id. f. 171b
- ἔτι ἀναίρει τὴν καὶ διαίρεσιν ἐρωτῶντας, καὶ φησὶ τὴν 171b
- 5 πρότασιν ὅτως ἐρωτᾷ ὡς ἀναγκάζει τὴν ἀποκρινομένην ἢ τὴν αἰ. ἢ τὸ ἔκ λέγειν (ταῦτα γὰρ εἶπε φάναι ἢ ἀποφάναι) ὅ δεικνύντος ἐστὶν ἀλλὰ πείραν λαμβάνοντος τῷ ἀποκρινομένῳ εἰ γινώσκει τὸ ἐρωτώμενον. πῶς ὅν ἐνδέχεται τὴν ἀπόπειραν ποιῶμενον διαίρεσιν καὶ διδάσκειν τὸν ἐρωτώμενον ὁ ζητεῖ μαθεῖν εἰ οἶδεν; id. f. 29 b.
- 171b δύο ὅν, φησὶν, εἰσὶ συλλογισμοὶ ἐριστικοί, εἰς μὲν ὁ προειρημέ- 171b
- 11 νος ὁ ἀσυλλόγιστος ἔχων τὸ χῆμα, ἕτερος δὲ ὁ ἔκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς προκειμένης ὡς μεθόδου μὴδὲ τῶς οἰκείας τῆς πράγμα-τος χρώμενος προτάσει δοκεῖ εἶναι καὶ τὴν τέχνην ἤγουν τῶν οἰκείων τῇ τέχνῃ. διὰ τῷτο τὰ ψευδογραφήματα ἔκ ἐριστικῶν 15 ἀλλὰ διαλεκτικῶν. ἐκ γὰρ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ὡρμηθὲν τῆς γεωμετρίας, αἱ γραφαὶ δὲ ὅ γίνονται ὡς δεῖ. καὶ εἴρη ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1 p. 101 a 15) περὶ τῶν λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις "τῷ γὰρ ἢ τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν μὴ ὡς δεῖ, ἢ γραμμὰς τινὰς ἀγειν μὴ ὡς ἂν ἀχθείησαν, τὴν παραλογισμὸν ποιεῖ ὁ ψευδο-γραφῶν." οὐκ ἐριστικὰ οὖν τὰ ψευδογραφήματα, ὅτι ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν παραλογίζονται, ὅδε εἴ τί ἐστι ψευδογραφῆμα περὶ ἀληθές, ἐριστικὸν ἐστὶ, οἷος ὁ τῷ Ἰπποκράτους καὶ ὁ διὰ τῶν μηνίσκων τῷ Ἀντιφώντος τῷ κύκλῳ τετραγωνισμός. ἔκ γὰρ εἰσιν ἐρι- 20 στικοί, ὅτι τηροῦσι τὰς οἰκείας ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας. ἀλλ' ὁ τῷ Βρύσωνος τετραγωνισμός τῷ κύκλῳ ἐριστικός ἐστὶ καὶ σοφιστικός, ὅτι ἔκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς γεωμετρίας ἀλλ' ἔκ τινων κοινοτέρων. τὸ γὰρ περιγράφειν ἕκτος τῷ κύκλῳ τετράγωνον καὶ ἐντὸς ἐγ-γράφειν ἕτερον καὶ μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων ἕτερον τετράγω- 25 νον, εἴτα λέγειν ὅτι μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων κύκλος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων τετράγωνον τῷ μὲν ἕκτος τετραγώνῳ ἐλάττω ἐστὶ τῷ δὲ ἐντὸς μείζον, τὰ δὲ τῶν αὐτῶν μείζονα καὶ ἐλάττωκα ἴσα ἐστὶν, ἴσος ἄρα ὁ κύκλος καὶ τὸ τετράγω- 30 νον, ἔκ τινων κοινῶν ἀλλὰ καὶ ψευδῶν ἐστὶ, κοινῶν μὲν ὅτι καὶ ἐπ' ἀριθμῶν καὶ χρόνων καὶ τόπων καὶ ἄλλων πολλῶν ἀρμόσοι ἂν, ψευδῶν δὲ ὅτι ὁκτὼ καὶ ἐννέα τῶν δέκα καὶ ἐπτὰ ἐλάττω καὶ μείζονες εἰσι, καὶ ὁμῶς ἔκ εἰσιν ἴσοι. id. f. 30.
- ἑλλιπῶς ἔχει ἡ λέξις, ἐστὶ δὲ τὸ πλήρες τοιοῦτον. ἐκ γὰρ τῶν 171b
- 36 αὐτῶν τῇ διαλεκτικῇ παραλογίζονται, ὡς περὶ ὁ ψευδογράφος ἐκ τῶν αὐτῶν τῷ γεωμέτρῃ. πῶς δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν; ὅτι καὶ ὁ δια-λεκτικός καὶ ὁ ἐριστικός ἐξ ἐνδόξεων, ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ δοκούντων καὶ ὄντων, ὡς εἴρη, ὁ δὲ ἐκ δοκούντων μὴ ὄντων δέ. διὰ τῷτο ἔκ ἐστιν ἐρι- 40 στικός ὁ ψευδογράφος, ὅτι ἔκ τῶν δοκούντων μὴ ἐνδόξεων μὴ ὄντων δέ, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ συμπερασμάτων τῶν ὑπὸ τὴν τέχνην ψευδογραφεῖ. id. f. 30 b.
- ὁ δὲ διὰ τῶν μηνίσκων ἔκ ἐριστικός, ὅτι ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς 172a
- 3 γεωμετρίας τῆς λόγους ποιεῖ, καὶ διὰ τῷτο τὸν μὲν ἔκ ἐστι μετενεγ-κεῖν ἐπ' ἄλλα, ὅτι τὰς ἀρχὰς τῆςδε τῆς ἐπιστήμης ἀδύνατον ἐπ' ἄλλην μετέγειν, τὴν δὲ τῷ Βρύσωνος πρὸς πολλὰ, ὡς περ καὶ ἐν τῇ

Ἀποδεικτικῇ (19) εἶρηθ' ὡς Ἀριστοτέλει, ὅτι "καὶ κοινὸν τὰ γὰρ δεικνύουσιν οἱ τῶν Βρύσωνος λόγοι, ὃ καὶ ἐτέρω ὑπάρχει" διὰ καὶ ἐπ' ἄλλων ἐφαρμοστέων οἱ λόγοι καὶ συγγενῶν· οἷς γὰρ ὁ Βρύσων ἐπὶ ποσὸν ἐχρήσατο, ταῦτα ἐστὶ μετενεγκεῖν καὶ ἐπὶ ποιά· ἔστι γὰρ ὅπως εἰπεῖν "τὸ ψιμύθιον καὶ ὠν χιόνος μὲν μελάντερον, πιτάνης δὲ λευκότερον, τὰ δὲ τῶν αὐτῶν λευκότερα καὶ μελάντερα ὁμοίως εἰσὶ λευκά, τὸ ὠν ἄρα καὶ τὸ ψιμύθιον ὁμοίως εἰσὶ λευκά." πάλιν ὁ γλήχων καὶ τὸ σκόροδον πυρὸς μὲν ψυχρότερα, ἐλαίου δὲ θερμότερα, τὰ δὲ τῶν αὐτῶν θερμότερα καὶ ψυχρότερα ὁμοίως εἰσὶ θερμά, ὁ γλήχων ἄρα καὶ τὸ σκόροδον ὁμοίως εἰσὶ θερμά. ὥστε τὸν Βρύσωνος συλλογισμὸν δυνάμεθα μετενεγκεῖν καὶ εἰς ἄλλα, ὅταν οἱ ἀποκρινόμενοι ἢ ἀκροώμενοι ἀγνοῶσι καὶ ἔκστασι. δεῖ δὲ ἔξωθεν ὑπακύνειν τὴν ἀληθείαν ἐκ τινῶν μὲν συνάγειν τὴν ἀδύνατον, ἐκ τινῶν δὲ ἔκ ἀληθείας. ἢ καὶ ὅπως συμβιβάζειν τὸ ἀπορρέον ὡς λέγων· τὸν μὲν τῷ Ἀντιφώντος (ὁ δὲ ἄλλος τὸν διὰ τῶν μηνίσκων) ἔκ ἐστι μετενεγκεῖν, 15 τὸν δὲ ὡς ἀπὸ κοινῆ λαμβάνοντα ἐστὶ μετενεγκεῖν τὸν τῶν Βρύσωνος πρὸς πολλὰς διαλεγόμενον, ὅσοι μὴ ἴσασιν ἀληθῶς τὴν δύναμιν ἐν ἐκάστῳ καὶ τὴν ἀδύνατον· ἀρμόζει γὰρ ἐπὶ πολλὰ μεταχθῆναι ἔτος παρ' ὃ ὁ τῷ Ἀντιφώντος. id. ib.

172a λέγει "ὅδε τοιοῦτός ἐστιν οἷος ὁ καθόλου," λέγων καθόλου τὸν 20 θεολόγον... ὅτι δὲ ἔκ ἐστιν ὠρισμένης τινὸς φύσεως ἢ διαλεκτικῇ, καὶ διὰ τῆς οὗδ' ἢ μιμημένη ταύτην ἐριστικῇ, εἶρηθ' καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν. δεικνύσι δὲ καὶ ἐνταῦθα λέγων "ἔτε γὰρ ἐστὶν ἅπαντα ἐν ἐνί τινι γένει," τῆς τῆς, εἰ μὴ ἦν κοινὸν πάντων γένος τὸ ἐν ἐν, ἦν ἴσως λέγειν ὅτι περὶ τὴν ὠρισμένην εἰσὶν ἢ 25 διαλεκτικῇ καὶ ἢ πειραστικῇ· ἐπεὶ δὲ δέκα τὰ γένη, ἔκ ἐστι λέγειν ὅτι περὶ μίαν τινὰ ὠρισμένην φύσιν εἰσὶν. ἀλλὰ καὶ ἦν, φησὶν, ἐν κοινὸν γένος πάντων τὸ ἐν, ἔχον οὖν τε ἦν ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶναι πάντα τὰ ὄντα... δεικνύσι δὲ τὸ προκείμενον καὶ ἄλλως, δυνάμει συλλογίζόμενος ὅπως· αἱ μὲν τινὸς φύσεως καὶ ἐνὸς ὑπο- 30 κειμένου ἔσται ἔκ ἐρωτῶσιν, ἢ διαλεκτικῇ καὶ ἢ πειραστικῇ ἐρωτᾷ, ἢ διαλεκτικῇ ἄρα καὶ ἢ πειραστικῇ ἔκ εἰσὶ μὲν τινὸς ὠρισμένης φύσεως οὗδ' ἐνὸς τινὸς ὑποκειμένου· καὶ γὰρ ἔξεστιν ὁποτέρων τῶν μορίων δέναι... ἢ ἀποδείξει ἐκ τῶν οἰκείων καὶ καθ' αὐτὰ καὶ ἢ αὐτὰ, ὡς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (14) δέδεικται, τὸ δεικνύμενον γίνεσθαι, 35 ἐκ δὲ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐν τῇ δεικνύσθαι τὰληθές. ὥστε ἐπεὶ ἔκ ἐστιν αὐτῷ δύναμιν ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τὸ ἀντικείμενον δεικνύσθαι, ἔκ ἐρωτᾷ. id. f. 31.

172a νῦν αὖτε τὸτο πάλιν κατασκευάζει, ὅτι ἔκ ἀποδεικνύει ὁ 18. διαλεκτικός· φησὶ γὰρ "εἰ δὲ ἐδείκνυνεν ὁ διαλεκτικός, ἔκ ἂν ἡρώτα, 40 εἰ καὶ μὴ πάντα, ἀλλὰ τὰ γε πρῶτα καὶ τὰς οἰκείας ἀρχάς." τὸ γὰρ ἐξῆς τῆς λέξεως ἂν πλήρες τοιοῦτον· εἰ ἐδείκνυνε, φησὶν, ἔκ ἂν ἡρώτα. διὰ τί; ὅτι ἔκ ἐρωτᾷ ἀλλὰ λαμβάνει ὁ ἀποδεικνύων, ὡς ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἶρηθ', ὥστε ἢ περὶ οὐδενὸς ἂν ἡρώτα ὅπως ἀλλὰ τὰ οἰκεία τῷ δεικνύμεν λαμβάνων συνεπέρανεν ἂν τὸ προ- 45 κείμενον, ἢ εἴπερ ὅπως ἡρώτα, ἀλλ' ἔν περὶ τῶν πρώτων καὶ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἔκ ἂν ἡρώτα, καὶ ἀπὸ τινῶν ἐνδόξεων συνελογίζετο καὶ ῥοπήν ἐδίδοε πρὸς τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν· ὁδεμία γὰρ ἐπιστήμη

περὶ τῶν οἰκείων διαλέγεσθαι ἀρχῶν, ἀλλ' ὡς ὅπως ἐχέσαις χρω- μένη τὸ ἐξῆς συμπεραίνει· ὅτι δὲ καὶ τὰς ἀρχὰς ὁ διαλεκτικός συλλογίζεσθαι, ὁ δὲ ἄλλος. id. f. 31 b.

πειραστικὴν δὲ ἐνταῦθα λέγει ἔκ τὴν ἐν τοῖς μαθήμασι γίνο- 172a μένην (αὕτη γὰρ ἐν μόνοις τέτοις ἐστίν), ἀλλὰ τινὰ ἄλλην καθόλου 21. καὶ ἐν ἐνθυμήμασι καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις εὐρισκομένην καὶ τὸ προσωπεῖον τῆς διαλεκτικῆς ὑποδυομένην καὶ ἐπιχειρῶσαν περὶ παν- τὸς τῷ προτεθέντος, ὡς καὶ ἡ διαλεκτικῇ. πλήν ἔκ ἐπιστημονικῶς καὶ αὕτη ἐπιχειρεῖ, ὡς ἢ ἐν τοῖς μαθήμασι πειραστικῇ, ἀλλὰ φαινο- μένως τε καὶ τὸ ὅλον ὡς ἔτυχεν. id. f. 32.

ἔστι δὲ καὶ τὸ διὰ τῶν λεγόμενον τοιοῦτον· οὐδὲν κωλύει τὸν 172a εἰδὸτα τὰ ἐπόμενα τῷ πράγματι, περὶ ὃ τὴν πείραν λαμβά- 26. νει, τὴν τέχνην ἀγνοεῖν, ὥσπερ καὶ οἱ ἐμπειρικοὶ τῶν ἰατρῶν. id. ib.

περὶ τῆς ἀτέχνης ταύτης πειραστικῆς καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ῥητο- 172a ρικὴν πονηθεῖσι διελήφμεν. id. f. 32 b. 28.

ἔκ ἐστὶν ὁ ἐριστικός ὅπως ἔχων πρὸς τὸν διαλεκτικὸν ὡς ὁ ψευ- 172b δογραφῶν πρὸς τὸν γεωμέτρην· εἰ γὰρ ἦν τῆς καὶ ἦσαν ὠρισμένα 2. αὐτὰ τὰ ὑπακείμενα ὥσπερ δὴ τὰ τῷ ψευδογραφῶντος, ἔκ ἂν ἡδύνατο περὶ πάντες τῷ προκείμενῳ παραλογίζεσθαι. id. ib.

φησὶ πρῶτον μὲν γίνεσθαι τῆς ἐκ τῷ πυρὸς ἀνέσθαι πως, τῆς 172b κρυπτικῆς· καὶ γὰρ ἀπλῶς τις πράγμων τὴν ἐρώτησιν ἐλέγξει ψευ- 12. δόμενον τὸν ἀποκρινόμενον, ἐκ δὲ τῷ πῶς ἐρωτᾷν, τῆς μετ' ἐπικρύψεως... ὅμοιος ἐλλειπτικῇ εἶναι ἢ λέξις, εἴη δ' ἂν ὁλόκληρος εἰ ὅπως ληφθεῖ, τό γε ἐρωτᾷν πολλά, καὶ ὠρισμένον ἢ πρὸς ὁ διαλέγεσθαι, εἰς ἀδοξον δύνασθαι ἀγαγεῖν. ἐπὶ τῷ καὶ τῷ κατορθοῖ τὸ σπυδαζόμενον, τὸ ἀξῶν τὸν ἀποκρινόμενον λέγειν τὰ δακύντα τοῖς πολλοῖς. πλήν ὅταν ἢ, φησὶν, ὠρισμένον τὸ πρό- βλημα, ἦττον κακουργεῖν οἱ σοφιστεύοντες δύνασθαι, καὶ πολλά τινὰ ἐρωτᾷσιν. id. ib.

ὅπερ ἀνωθεν ἐλέγετο καὶ ἐπὶ τὰ φησι, σαφέστερον δὲ νῦν 172b τὸν λόγον μεταχειρίζεσθαι, λέγων ἀρχὴν εἶναι καὶ οἶονεϊ φοιχεῖον τῷ 22. ἐλέγξει τινὰ ψεύδος ἢ ἀδοξον λέγοντα τὸ μὴ δῆλον ποιεῖν τὸ βέ- λημα μὴδὲ τὸ πρόβλημα τίθεναι καὶ ἐρωτᾷν, ἀλλὰ λέγειν μὴ πει- ραστικῶς διαλέγεσθαι, ἐρωτᾷν δὲ χάριν μαθήσεως. id. f. 33.

ὡς ἐν τῷ ὁδοῦ τῶν Τοπικῶν (c. 1) ἐδίδαξε, χάριν τεσσά- 172b ρων ἀναχωρεῖ τις τῷ προβλήματος, ἢ χάριν κρύψεως ἢ χάριν 26. ὅγκου ἢ ἐπαγωγῆς χάριν τῷ δοθῆναι τὸ καθόλου ἢ πρὸς τὸ σαφέστε- ρον γενέσθαι τὸν λόγον. id. ib.

εἰ βάλει γὰρ, φησὶ, ποιεῖν τὸν ἀποκρινόμενον παράδοξα λέ- 128b γειν, σκόπει καὶ ἐξέταζε ὁποῖός τις ἐστὶν ἔτος καὶ ποίας αἰρέσεως καὶ 29. ποίας δόγματος ἀντέχεσθαι τῆς φιλοσοφίας, εἰ Περιπατητικός ἐστὶν ἢ Στωικός. καὶ εἰ Περιπατητικός ἐστὶν, ἐρεῖνα ὅπερ εἶπον ἔτοι πα- ράδοξον καὶ ἐναντίον τοῖς λοιποῖς, οἷον ὅτι πέμπτη σῶματός ἐστιν ὁ ἕρως. καὶ ἐρώτα τῷτο, εἴτα παράγαγε τὸς πολλὰς· τέτοις γὰρ ἀνόητον πάντῃ καὶ παράδοξον τὸ τοιοῦτον φανεί· ὅτι δὲ ἐκάστη αἵρεσις ἔχει τι παράδοξον, ἐδήλωσεν εἰπὼν "ἔστι γὰρ ἐν ἐκάστῳ τι τοιοῦτον." id. f. 33 b.

173^a γίνετο δὲ τὸτο ἐπ' ἐκείνων, ὅταν ὄνομα ἢ λόγον ἔδεν διαφέ-
 34. ρει εἰπεῖν, ὅσον διπλάσιον καὶ διπλάσιον ἡμίσεος, ὃ ἐστὶ λόγος τῆ δι-
 πλάσις· ἐπεὶ γὰρ τὸ διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ λέγετο (πρὸς τι γὰρ ὅν
 αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ πρὸς ἄλλο τὴν ἀναφορὰν ἔχει), καὶ μόνον λεγόμενον
 διπλάσιον ποιεῖ συνεξακτέδω πάντως καὶ τὸ ἡμίσεος. εἰ γὰρ ἀντὶ 5
 τῆ εἰπεῖν τὸ ὄνομα ἦτοι τὸ μέγεθος τότε διπλάσιον, ἐρεῖς τότε
 τὸ μέγεθος διπλάσιον ἡμίσεος, ἡδολέχχοντας· ἐν οἷς γὰρ εἶπας δι-
 πλάσιον, ἐδήλωσας αὐτό· εἰ γὰρ ἐν τῇ διπλάσιῳ τὸ ἡμισυ ἐμφαί-
 νεται εἰλημμένον ἐνεργείᾳ τῆ ἡμίσεος, οὗς εἴληπτο τὸ ἡμίσεος. εἰ
 τοίνυν ὅτω λέγεις, τότε διπλάσιον ἡμίσεος, ἔδεν ἄλλο λέγεις 10
 ἀλλ' ἢ τότε διπλάσιον ἡμίσεος ἡμίσεος· ἀπαξ μὲν γὰρ τὸ ἡμίσεος
 συνεμφαίνεται ἐν τῷ εἰπεῖν σε διπλάσιον, καὶ ἔτι ἐν τῷ προαείναι
 σε ἐνεργείᾳ τὸ ἡμίσεος. πάλιν ἂν ἀντὶ τῆ εἰπεῖν διπλάσιον τὸ δι-
 πλάσιον ἡμίσεος ληφθῇ, τρίς ἔσαι εἰρημένον τὸ ἡμίσεος. εἰσὶ δὲ
 πάντες οἱ τοῖστοι τῶν λόγων ἐν τε τοῖς πρὸς τι. id. f. 34.

173^b ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκείνοις, ὅσων μὴ ὄντων πρὸς τι κατηγορούμενων
 5. δὲ καὶ ὅσας τινός, παραλαμβάνει ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτῶν ἢ ὑπο-
 κειμένη αὐτοῖς ὅσια, καὶ ὅλως ἐν ἐκείνοις ὧν ἔξεις εἰσὶν ἢ πάθῃ
 καθ' αὐτὸν κατηγορούμενα τῶν ὑποκειμένων. id. ib.

173^b τοῖστος ἐστὶ καὶ τὸ ἀριθμὸς ἐστὶ μέσον ἔχων τὸ περιττόν· ἐπειδὴ 20
 8. γὰρ καὶ τὸτο πάθος ἐστὶ τῆ ἀριθμῶν κατηγορούμενον, ὁπνῆκα τὸ περι-
 ττὸν ὀρίζομενος τὸ ἀριθμὸς παραλήφομαι, οὗς εἴληφεν· περιττὸν
 γὰρ εἰπὼν τρόπον τινὰ καὶ ἀριθμὸν εἰρήκειν, προσθέεικα δὲ καὶ ἐνε-
 ρείᾳ τὸ ἀριθμὸς. id. ib.

173^b σολοικίζειν ἐστὶ τὸ ποιῆσαι τὸν ἀποκρινόμενον τῇ λέξει βαρβα- 25
 17. ρίζειν ἐκ τῆ λόγου. γίνετο δὲ καὶ τρεῖς τρόποις, καὶ πρῶτον μὲν ὅταν
 ἀληθῶς τις σολοικίζῃ λέγων "Δάχης Δάχης"· δεύτερον δὲ ἐστὶ μὴ
 ποιεῖν, φαίνετο δὲ ποιεῖν, ὡς οἱ σοφιστικοὶ ἐπιχειροῦσι λέγοντες
 "ἄρα ὁ σὺ φῆς εἶναι ἔστιν; φῆς δὲ λίθον εἶναι," εἰτα ἐπάγυσιν "ἔγω
 ἄρα λίθον." τὸ τοῖστον σολοικισμὸς μὲν εἶναι δοκεῖ, κυρίως δὲ ἐκ 30
 ἔστιν· ἔδει γὰρ ὅπως ἐπαγαγεῖν τὴν σοφιστὴς "ἔγω ἄρα λίθον εἶναι."
 ἐνίστε δὲ ποιῶν τις σολοικισμὸν καὶ δοκεῖ ποιεῖν, ὡς Πρωταγόρας·
 ὅτος γὰρ τὸν μῆνιν καὶ τὸν πῆληκα ἔλεγε, καὶ ποιῶν σολοικισμὸν ἐκ
 ἐνόμιζε σολοικίζειν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐφαίνετο, ὡς ἐκείνῳ μὲν ἐφαί-
 νετο σολοικίζειν ὁ λέγων τὴν μῆνιν καὶ τὴν πῆληκα, τοῖς δὲ πολλοῖς 35
 5. ὁ δὲ λέγων "ἐλόμενον μῆνιν" ἐφαίνετο μὲν τοῖς ἄλλοις σολοικί-
 ζειν, ἀλλὰ τῷ Πρωταγόρᾳ καὶ σολοικίζειν ἐδόκει. id. f. 34 b.

174^a τρόπον τινὰ, φησὶν, ὁμοίος ἐστὶν ὁ σολοικισμὸς τοῖς περὶ τὸ
 6. χῆμα τῆς λέξεως γινομένοις ἐλέγχους· ὡς περὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἐπὶ
 τῶν πραγμάτων τις ἀπατάτο, ὅπως ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν ὀνομάτων 40
 συμβαίνει τινὰ σολοικίζειν. id. f. 35.

174^a ὅτι δὲ ὁ μὲν περὶ τὸ χῆμα τῆς λέξεως δοκεῖ ὁμοίος εἶναι κατὰ
 8. τι τῷ σολοικισμῷ, ὁ δὲ ὡς ἐπὶ παραδείγματος· ἄνθρωπος γάρ,
 φησί, καὶ λευκὸν καὶ πράγμα ἐστὶ καὶ ὄνομα. εἰ μὲν ὡς πράγματα
 τις αὐτὰ ἐξετάσει, ποιήσει καθ' ὑπόθεσιν τὸν παρὰ τὸ χῆμα τῆς 45
 λέξεως ἐλεγχον, εἰ δὲ ὡς ὀνόματα, τὸν σολοικισμὸν. ἐκ ἐπὶ τῷ
 ἀνθρώπῳ δὲ καὶ τῷ λευκῷ ποιήσει τις καὶ τὸν παρὰ τὴν ὁμοιοχημοσύ-
 νην ἐλεγχον καὶ τὸν σολοικισμὸν, ἀλλ' ἐφ' ἑτέρων τινῶν· ταῦτα

γάρ, τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ λευκόν, χάριν παραδείγματος ἔλαβεν, ὡς
 εἰ ἔλεγε, τότε καὶ τότε καὶ πράγματα εἰσι καὶ ὀνόματα. εἰ μὲν ὡς
 πράγματα τις αὐτὰ λαμβάνει, ποιήσει τὸν παρὰ τὴν ὁμοιοχημο-
 σύνην ἐλεγχον, εἰ δ' ὡς ὀνόματα, τὸν σολοικισμὸν. id. ib.

174^a δύο εἶδη τῶν σοφιστικῶν λόγων ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπέδωκε. 174^a
 λέγει ὅν καὶ πάλιν τὰ αὐτά, ὅτι εἶδη μὲν εἰσι τῶν σοφισμάτων 12.
 ταῦτα, μέρη δὲ τῶν μὲν εἶδους τῆ παρὰ τὴν λέξιν ἐξ, ὁμῶνυμον
 ἀμφίβολον καὶ τὰ λοιπὰ τέσσαρα, τῶν δὲ ἑτέρου εἶδους τῆ ἐκτὸς τῆς
 λέξεως τὰ πολλάκις ἀπηριθμημένα ἑπτὰ σοφίσματα, καὶ τρόποι
 οἱ δέκα καὶ τρεῖς. ἔφασαν δὲ τινες τρόποις καὶ καὶ λόγον, ὡς οἶμαι,
 καὶ τὰ παρὰ τῶν σοφιστῶν σπυδαζόμενα, καὶ φαίνετο ἐλέγχειν, καὶ
 εἰς ψεῦδος ἄγειν καὶ παράδοξον, καὶ εἰς ἀδολεσχίαν, καὶ τὰ ἐξῆς.
 μέλλων δὲ εἰπεῖν πῶς ὁ σοφιστὴς τάττει τὰς ἐαυτοῦ ἐρωτήσεις καὶ
 συντίθησι καὶ περὶ τούτου πλατύτερον διαλαβεῖν, λέγει ὅτι ὡς περὶ ἐν
 15 τοῖς διαλεγόμενοις καὶ μικρὰ συμβάλλει τὸ προσηκόντως ταχθῆναι
 τὰ ἐρωτήματα (καὶ τὸτο ἐδείξαμεν ἐν τῇ διαλεκτικῇ ἐν τῷ ὀγδόῳ
 τῶν Τοπικῶν), ὅπως ἔχει καὶ ἐν τοῖς ἀγωνιστικοῖς τῶν λόγων. ἐπεὶ
 ὅν ὠφελεῖ καὶ τὸν ἀγωνιστὴν τὸ ὅπως ἢ ὅτω τάττειται τὰς
 ἐρωτήσεις, ἄγε δὴ καὶ περὶ τούτου εἰπώμεν. id. ib.

174^a ὅτι μὲν τοιχοῖον καὶ ἀρχὰς προειρημένας τὰ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν 174^a
 Τοπικῶν εἰρημένα λέγει, ὁ δὲ ἄλλοι. ταῦτα δὲ ἦσαν τὰ παρεμβάλ- 18.
 λειν καὶ ἐρωτᾶν μὴ μόνον τὰ αἰτία τὰ συμπέρασμα ἀλλὰ καὶ τὰ
 μὴ τοιαῦτα, παραβολαῖς τε καὶ παραδείγμασι καταποικίλλειν τὸν
 λόγον. ἔτι γε μὴν ὁ δὲ πεποίηκε διὰ τὸ μετ' ἄλλου ῥηθῆ-
 25 σομένῳ τῷ "ὅλως δὲ πάντα τὰ πρὸς τὴν κρίσιν ῥηθέντα πρότερον
 χρήσιμα καὶ πρὸς τὴν ἀγωνιστικὴν λόγους." id. f. 35 b.

174^a ταραττόμενοι γάρ, φησὶν, οἱ ἀποκρινόμενοι πάντες ἦττον 174^a
 δύνατο φυλάττειν. ἐν τισὶ δὲ "πάντα" γράφει· καὶ εἰ ὅπως 20.
 ἔχει, δηλοῖ ὅτι καὶ δύνατο θυμύμενοι πάντα ὁρᾶν καὶ φυλάττειν
 τὰ ἐρωτώμενα, κἀντεῦθεν πρὸς ἀπάτην ἀπάγοντο. id. ib.

174^a εἰρητο περὶ τούτου καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτι- 174^a
 κῶν (c. 15) καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν (c. 1). id. ib. 23.
 καὶ ὅλως τὰ λεχθέντα ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν, ὡς εἴρητο, 174^a
 χάριν κρύψεως χρήσιμα εἰσι καὶ τοῖς ἀγωνιστομένοις. id. ib. 26.

174^a ἐπεὶ δὲ πολλάκις ὁ ἀποκρινόμενος ἐρωτῶμενός τινα καὶ συνιᾷ 174^a
 ὅτι ταῦτα συντελεῖσι τῷ ἐρωτῶντι πρὸς κατασκευὴν καὶ βύλει 30.
 αὐτὸς ὁ ἐρωτῶν, καὶ δίδωσι ταῦτα ἀλλ' ἀνανεῖ, διδάσκει καὶ περὶ
 τούτου, πῶς χρὴ ποιῆσαι τὴν ἐρώτησιν, καὶ λέγει δεῖν εἶναι τό τε
 καὶ ἀπόφασιν ἐρωτᾶν. ἢ καὶ ἐξ ἴσου ποιητέον τὴν ἐρώτησιν, ὅσον
 40 ἄρα γε ἢ ἡδονὴ καὶ φύσιν ἢ ἐκ ἐστὶ καὶ φύσιν; id. ib.

174^a καὶ ὅταν, φησὶν, ὁ ἐρωτῶν ἐπαγωγὴν ποιῶμενος τῶν καθ' 174^a
 ἑκάστον ἔχη καὶ τὸν ἀποκρινόμενον δίδόντα τὸ μικρόν, ὁπνῆκα μέλλει 37.
 ἐρωτῆσαι τὸ καθόλου, καὶ δεῖ κατ' ἐρώτησιν τούτο προάγειν· ἀλλὰ
 ἀποφαντικῶς καὶ ὡς δοθέν παρ' αὐτῶν τῶν ἀποκρινομένων· καὶ γὰρ
 ἐνίστε αὐτὸ τὸ καθόλου δεδωκάσι καὶ ἀπὸ μόνῃς τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τῷ
 καθόλου μὴ μνημονευθέντος, καὶ τοῖς ἀκρόταις φαίνοντο δεδωκέ-
 ναι ὅτι μὴδὲ μάτην καὶ χωρὶς τίνος λόγου ἢ ἐπαγωγῆς ἐγένετο...
 ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τινῶν ἐπαγωγὴν ποιῶμενός ἐκ ἐστὶν εὐχερὲς ἐρωτῆσαι

καὶ τὸ καθόλου διὰ τὸ μὴ εἶναι ὀνομασμένον, λέγει πῶς καὶ τότε
 ἀφείλομεν ἐπάγειν τὸ καθόλου, καὶ φησιν ἐν οἷς μὴ ἐστὶν ἐν ὀνομα-
 τὴν ὁμοιότητα περιέχον αὐτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν τετραπόδων ζῴων·
 τούτοις γὰρ ἔκ ἐστιν ἐν ὀνομα... διὰ τὴν ὁμοιότητα λανθάνει πολ-
 λάκις ὁ τοιαύτην ποιούμενος τὴν ἐπιφορὰν. ἔφησε δὲ τις καὶ ὅπως
 τὸ ῥῆτὸν ἐρμηνεύει, καὶ μάλιστα τῆς τῷ Ἀριστοτέλει δεινότητος κα-
 θαπτόμενος· ἐπὶ τινῶν μὲν ἐπαγαγεῖν δυνατὸν καὶ δηλῶσαι τὸ καθόλου
 δι' ὀνόματος, ἐπὶ δὲ τινῶν ἔκ ἐστι δυνατὸν ὀνόματι δηλῶσαι τὸ κα-
 θόλου ἀλλὰ λόγῳ· τὸ γὰρ τοῖσιν, φησί, καθόλου τὸ μὴ δι' ὀνόμα-
 τος ἀλλὰ τὸ διὰ λόγου ἐπαγόμενον ἐνίοτε πίπτον ὑπὸ ἑνῶσιν, ὡς
 χρησιμεύει σοὶ τῷ ἐρωτῶντι ἐπαγε· εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ἐπάγει, λέγε
 τῷτο ὡς ἀληθὲς καὶ ὅπως ἔχον, εἰ δὲ ἕτερος λέγει τῷτο, ἐπαγε
 αὐτὸς τὴν κειμένην πρὸς τῷτο ἑνῶσιν. ἀλλὰ σαφηνισθῆτω καὶ διὰ
 παραδειγμάτων τὸ λεγόμενον. δι' ὀνόματος μὲν ἐπάγει καὶ δηλῶ
 τὸ καθόλου ὡς ἐπὶ τῷδε “ὁ Σωκράτης ὀλίγον πλατυνύχον ὦν γε-
 λασκόν ἐστι, ἀλλὰ καὶ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, καὶ πᾶς ἄρα ἄνθρωπος ὀ-
 λίγος πλατυνύχος ὦν γελασκός ἐστιν.” ἰδοὺ δι' ὀνόματος τῷ ἄν-
 θρώπῳ ἐπὶ ἡται μοι τὸ καθόλου. ἐπὶ δὲ τῷδε ἔκ ἐστι δυνατὸν ὀνόματι
 δηλῶσαι “τὸ πρόβατον πεζὸν τετράπουν ὃν ἔκ ἀμφόδον ἐστίν, ὁμοίως
 καὶ ἡ ἐλαφος καὶ ἡ αἶξ, πᾶν ἄρα κερασφόρον ἔκ ἀμφόδον.” τὸ γὰρ
 κερασφόρον ἔκ ὀνομα ἀλλὰ λόγῳ. ἐνταῦθα ἔν ἐξ ὁμοιότητος
 εἰληπὶ τὸ καθόλου· ἐπειδὴ γὰρ τὸδε καὶ τὸδε ὁμοιά εἰσι κερασφόρα
 ὄντα, λοιπὸν συνῆκα καὶ πᾶν κερασφόρον. ἐστὶν ἔν πρὸς τῷτο ἑν-
 ῶσιν ἐπαγαγεῖν τὴν ἄγριον ὄνον, ὃς ἐν Ἰνδῇ λέγει γίνεσθαι, κερα-
 σφόρον ὄντα καὶ ἀμφόδοντα. id. f. 36.
 174a πρὸς τὸ λαβεῖν τὴν πρότασιν χρηστὸν ἐστὶ καὶ συντελεῖν τῷ
 14. ἐρωτῶντι εἰς τὸ λαμβάνειν τὴν πρότασιν καὶ τὸ μὴ αὐτὸ ἐκείνο μόνον
 ὁ βάλει ἐρωτᾶν ἀλλὰ προσθέτει καὶ τὸ ἐναντίον. id. f. 36 b.
 174b ἐν τισὶ μὲν ἔν ἐπὶ προσκεῖται τὸ “συγχωρητέον,” καὶ ἐστὶ σαφὲς τὸ
 4. λεγόμενον. εἰ δὲ καὶ τὸδε ἔγκειται, ὅπως ληπτέον· πότερον συγ-
 χωρητέον τὸ πολλὰ πείθεσθαι τῷ πατρί ἢ ὀλίγα; μᾶλλον γὰρ ἂν ὀλί-
 γειν εἶναι τὰ πολλὰ συγχωρεῖν, εἴπερ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἢ τὰ
 ὀλίγα. τῷτο εἰπὼν καὶ τὴν αἰτίαν προσθήσει δι' ἣν λέγει συμβάλλειν.
 id. ib.
 174b ἐστὶ δὲ ὁ λέγει τοῖσιν· μάλιστα φαντασίαν ἀποτελεῖ ἐλέγχου,
 8. ὅταν μὴ συλλογισαμένους τῷ ἐρωτῶντος μὴ ἐν ἐρωτῇ τὸ τελευ-
 ταῖον ἤγαν τὸ συμπέρασμα ἐξάγειν ἀλλ' ἀποφαντικῶς ἐπάγειν·
 τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ “συμπεραντικῶς.” ἀλλὰ διὰ τί ἔκ εἴπε μὴ ἐν
 ἐρωτῇ τὸ συμπέρασμα, ἀλλὰ “τὸ τελευταῖον;” ἢ ὅτι συμπέ-
 ρασμα κυρίως λέγει τὸ συλλογιστικῶς καὶ κατὰ μέθοδον συλλογισ-
 κὴν συναγόμενον. τὸ δὲ μὴ ὅπως ἂν συμπέρασμα ῥηθῇ;
 τὸ γὰρ λέγον ὅτι τὸ παρὰ τὸν ἔκ ὄν, τὸ ἔκ ὄν ὅθεν, ἐν ἄρα τὸ ὄν,
 τῷτο τελευταῖον μὲν ῥηθήσεται ὡς ὕστερον ἐπαχθέν, συμπέρασμα δὲ
 ἔ. δεῖ ἔν, φησί, συμπεραντικῶς ἐπάγειν, ἔκ ἄρα πολλὰ τὸ ὄν,
 ἔκ ἄρα πεπερασμένον τὸ ὄν· φαίνεται γὰρ ὅτι ὡς ἀποδείξας καὶ θαρ-
 45 ρῶν τῇ ἀποδείξει ὅπως ἐπάγει. id. ib.
 174b “τὸ φαινόμενον” ἀντὶ τῷ προκειμένῳ εἰληπὶ. καὶ πῶς τὸ προ-
 12. κείμενον ἀξιοῦν, ἐξηγούμενος ἐπήγαγε “προκειμένον τῷ δοκῶντος

ἐξ ἀρχῆς,” δυνάμει λέγων, εἰ περιέχει ἐν ἑαυτῇ ἡ ἡρωτημένη
 πρότασις τὸ κείμενον ἐξ ἀρχῆς, ὁ δὲ ὅτι τὸ προκειμένον ἀξιοῖ
 ἀποκρίνεσθαι. οἷον κείμενον, ἄδοξόν ἐστι τὴν ἀδικίαν εὐδαιμονίαν
 εἶναι. τῷτο γὰρ οἱ σοφισταὶ βυλόμενοι κατασκευάσαι ἐρωτῶσι
 5 καὶ ἀξιοῦσι τὴν προσδιαλεγόμενον ἀποκρίνεσθαι τὸ φαινόμενον ἄδοξον,
 καὶ τὴν ἐρώτησιν ὅπως ποιεῖν... δεῖ ἔν, φησί, καὶ ἐν τούτοις
 ὅπως ἐρωτᾶν· πότερον σοὶ εὐδαίμων δοκεῖ εἶναι ὁ Ἀρχέλαος ἢ
 ἄθλιος; καὶ εἰ μὲν δοῖται ὁ ἀποκρινόμενος, ὁ λέγων κακὸν εἶναι τὸ ἀδι-
 κεῖν, εὐδαίμονα εἶναι τὸν Ἀρχέλαον, ἐλεγχθήσεται ὅτι ἔκ ἐστι
 10 κακὸν ἀλλ' ἀγαθόν· εἰ δὲ μὴ δοῖται μὴ δὲ φάσκει δοκεῖν εὐδαίμονα
 εἶναι, ἄδοξα καὶ παράδοξα λέγειν δοῖται· χεδὸν γὰρ οἱ πλείους εὐδαί-
 μονα τὸν Ἀρχέλαον εἶναι ἔλεγον. εἰ δὲ μὴ συγχωρεῖ, ὅμως δὲ
 φάσκει δοκεῖν εὐδαίμονα, ἐλεγχρεῖται. id. f. 36 b.
 ὥσπερ, φησὶν, αἱ ῥήτορες (ῥήτορας δὲ λέγει τὸς ὑπὲρ τινος 174b
 19. λόγους ποιεῖν καὶ βοηθῶντας αὐτῷ) σπυδάσκει τὸς ἀντιλέγον-
 τας σφίσι αὐτοῖς περὶ τινος δεῖξαι τὰναντία λέγοντας τοῖς ὑπὸ
 τῶν νόμων λεγομένοις ἢ τοῖς τῆς πόλεως ἔθεσιν, ὅπως καὶ τοῖς
 ἐλέγξει βυλόμενοις ποιητέον καὶ ἐπιχειρητέον δεῖξαι τὸν ἀποκρινόμε-
 νον ὅτι τὰναντία λέγει τῆς κειμένης θέσεως ὑπ' αὐτῷ (τῷτο γὰρ
 20 ἐστὶ μνηστικὸν τὸ “ἡ πρὸς τὰ ὑφ' ἑαυτῷ λεγόμενα”) ἢ τὰναντία
 οἷς ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν ἢ πράττειν· ὅς γὰρ ὁμολογεῖ καλῶς λέ-
 γειν, τούτοις εἰ δεῖξομεν τὰναντία λέγοντα, ἐλέγξομεν. id. f. 37.
 οἱ ἀποκρινόμενοι, φησί, πολλάκις ἐλεγχθέντες ἔκ ὁμολογεῖ- 174b
 23. σιν ἐπὶ τῷ συμπεράσματι, ἀλλὰ διενίστανται ἐπ' ἄλλῃ μὲν τὴν πρό-
 25 τασιν αὐτοὶ δύναι, ἐπ' ἄλλῃ δὲ συμπερᾶναι τὴν ἐρωτῶντα. ὅθεν
 καὶ ἐλεγχθέντες ποιεῖσι διττόν, ἢ γὰρ διαίρει τὸ ὄνομα ἐκείνο ἐφ' ᾧ
 ἡλέγχθησαν, καὶ λέγειν τὸδε δύναι. id. f. 37 b.
 ἐπειδὴ πολλάκις οἱ ἀποκρινόμενοι εἰς τὴν τῶν ἐρωτῶντων 174b
 28. τάξιν μεταπίπτουσιν (ἐρωτῶντος γὰρ τινὸς πρότασιν συντελεῖσιν
 εἰς κατασκευὴν τῆς κειμένης θέσεως τῷ ἐρωτῶντος οἱ ἀποκρινόμε-
 νοι ἀντεπιχειροῦσι πρὸς τὴν πρότασιν καὶ ἐρωτῶσιν τινα δι' ὧν νομίζουσιν
 ἀποφαίνειν ψευδῇ τὴν ἡρωτημένην πρότασιν), λέγει ἀφίστασθαι ἐρω-
 τήσαντα τὴν πρότασιν τῷ λόγῳ τῷ δεικνύντος αὐτὴν ψευδῇ, ὥσπερ
 καὶ ὁ Καλλικλῆς (Plat. Gorg. p. 505) ποιεῖ· ἐρωτήσας γὰρ πρότασιν
 35 ψευδῇ καὶ τῷ Σωκράτῳ ἐπιχειρήσαντος ἐλέγξει καὶ δεῖξαι ψευδῇ,
 ἀπέσει τῷ λόγῳ φήσας “ἔκ οἷδα τί λέγεις, Σωκράτης· ἄλλον τινὰ
 ἐρώτα.” δεῖ ἔν, φησὶν, ἀφίστασθαι τῷ λόγῳ, ἄνπερ γνοίης εὐπο-
 ρῶντα τὴν ἀποκρινόμενον ἐπιχειρημάτων εἰς τὸ δεῖξαι ψευδῇ τὴν
 πρότασιν, καὶ ἐπιτέμνειν τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων· καὶ προαι-
 40 θῇ τῷτο ἐπιχειρῶν ὅτι ἀποχωρεῖ καὶ ἀφίσταται τῷ λόγῳ, προσα-
 γορεύειν ὡς ἔκ ἀφίσταμαι, οἷον καὶ ὁ Καλλικλῆς (ib. p. 497) “ἐρώτα
 σὺ τὰ σμικρὰ ταῦτα καὶ γενά,” μονονυχὶ λέγων τί δεῖ ἀφίστασθαι;
 ὅπως εὐεξέλεγκτα καὶ εὐτελεῖ εἰσὶν ἅ μ' ἐρωτᾷς. ἢ τὸ λεγόμενον
 ἐστὶν· ὅταν διὰ μακρῶν τὸ προκειμένον συλλογισθῇ τῷ μὴ δύνασθαι
 45 διὰ βραχείων (εὐφώρατον γὰρ γίνεσθαι τὸ συμβαῖνον ἐξ ὀλίγων συναγόμε-
 νον), δεῖ, φησὶν, ἀφίστασθαι τῷ λόγῳ, τῷτο τῆς μακρολογίας,
 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπιτέμνειν, καὶ προαιδόμενος τὸ
 συμβαῖνον ἐνίστην ὅτι ἔκ ἐστιν ὁ μέλλει συνάγειν, προσαγορεύειν

ἔ· τὸ καὶ τὸ πρὸς ὀλίγον ὁμολόγησας; καὶ ἔστι πολλὰ τοιαῦτα εὐρεῖν παρὰ τῷ Πλάτῳ. καλλίων δὲ οἶμαι ἢ προτέρα ἐξηγήσεις· τὸτο γὰρ ἔστι σοφιστικόν, τὸ τὰ προεξομολογηθέντα καὶ προδειχθέντα διαρθρῆναι, ἀλλὰ διαλεκτικόν. καὶ ὁ βυλόμενος ἀκριβεστέρας μαθεῖν πῶς ἀφίσταται καὶ ἐπιτέμνει τὸν λόγον ὁ ἀποκρινόμενος, ἀναγνώττω τὸ πρῶτον τῶν Πολιτειῶν τῷ Πλάτῳ... ἢ ἔν τῷτὸ ἐστὶν ὁ λέγει, ὅτι δεῖ μεταγαγεῖν τὸν λόγον πρὸς ὁ εὐπορεῖμεν ἐπιχειρημάτων, ἢ ὅτι πρὸς ἄλλο τῷ κειμένῳ. id. f. 37 b.

174 b ὡς περ καὶ Ἰσοκράτης ποιεῖ· μὴ δυνήθεις γὰρ αὐτόθι τὴν Ἑλέ-
30. νην ἐγκωμιάσαι, ἐπαινεῖ τὴν αὐτῆς ἑρασῆς καὶ ἐκ τῆς συνάγει τὴν ἑπαινον εἰς αὐτήν· ἢς γὰρ οἱ ἥρωες ἦσαν, πῶς ἔκαστος ἐπαινεῖ ἀξία ἐπαινων; καὶ ὁ σοφιστὴς Λυκόφρων τὴν λυρικὴν ἐπαινων ἐπὶ τὴν λύραν μετήνεγκε τὴν ἑπαινον· ἢ μᾶλλον, ἐπειδὴ ὑπὸ τινων ἠναγκάζετο ἐπαινεῖσαι τὴν λύραν, εἴτα μὴ λόγων εὐπορεῖ πολλῶν, μικρόν τι ἐπαινεῖσαι τὴν αἰδέτην ταύτην. λύραν ἐπὶ τὴν ἑράνιον 15 ἀννήεχθη· ἔστι γὰρ ἐν ἑρανίῳ ἄστρον τι ἐξ ἄστρον πολλῶν συγκείμενον. λύρα ὀνομαζόμενον, εἰς ἣν πολλὰ καὶ καλὰ καὶ ἀγαθὰ λόγους ἐξεῦρεν. id. f. 38.

174 b ἢ δὲ λέξεις ἢ λεχθέντων ὁ ἐνίων εὐφυλακτότερον τὸ καθόλου
35. συμβαῖνον ἐν τοῖς ἐλέγχῳ· πᾶν ἀσαφές, καθὸ τὸν δὲ σύνδεσμον ἐκ περιττῷ συμβαίνει κείῳ καὶ διὰ τὸ ἐλλείπειν τινά. ἢν δ' ἂν σαφές εἴ ἔτις εἴχε· λεχθέντων δὲ ἐνίων εὐφυλακτότερον τὸτο καθὸ συμβαῖνον ἐν τοῖς ἐλέγχῳ, τὸ λέγειν τὴν ἀντίφασιν. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοῦτον· λεχθέντων ἐνίων, οἷον ἡρμοσμένον καὶ ἀναρμόσῃ καὶ περιττῷ καὶ ἀρτίῳ ἢ αὐτῇ ἐπισήμῃ, τῶν λεχθέντων εὐφυλακτότερον ἐστὶ καὶ ἀσφαλέστερον εἰς τὸ ἐλέγξαι τὸν ἀποκρινόμενον (τὸ γὰρ ἐν τοῖς ἐλέγχῳ ἀντὶ τῷ ὅτε ἐλέγξαι βυλόμεθα) τὸ εἰπεῖν ἄλλὰ μὴν τῶν ἔχοντων ὑμῶν καὶ νοσῶντος ἢ αὐτῇ ἐπισήμῃ ἔσαι· ἔσαι δὲ καὶ ἔχῃ ἢ αὐτῇ· συναληθεύσει ἄρα ἢ ἀντίφασιν. εὐφυλακτότερον ἔν τῷ λέγειν ὅτι συναληθεύσει ἢ ἀντίφασιν τῷ λέγειν τὸ καθόλου συμβαῖνον ἢ τοῖς λέγειν ὅτι συμβαίνει τῶν κειμένων τὸ καθόλου· ἐστὶ δὲ τὸ καθόλου τὸ πάντων τῶν ἐναντίων τὴν αὐτῇ ἐπισήμῃ εἶναι ἢ ἔχῃ τὴν αὐτῇ. id. f. 38 b.

174 b τὸ δὲ ἔνια δ' ἔκ ἐρωτητέον τινὲς μὴ ἐπὶ τῶν συμπερασμά-
39. των λέγουσιν, ὡς ἔδει τὰ συμπεράσματα ἐρωτηματικῶς προαγεῖσθαι. τὸ δ' ἀληθὲς μᾶλλον ἔχει ὡς διὰ τὰς προτάσεις εἶρηται· τινὰς γὰρ τῶν προτάσεων ἔδει ἐρωτᾶν ἀλλὰ λαμβάνειν ὡς ὁμολογημένας. id. ib.

175 a πλεονεξία γὰρ ὅντως ἐστὶ τὰ ὁμῶνυμα ἀναγκάζειν τὸν ἀποκρι-
19. νόμενον ὁμολογῆσαι. id. f. 39.

175 a φησὶν ὅτι ὡς περ ἐπὶ τῶν διαγραμμάτων εὐρόντες τὰς τῷ
26. θεωρήματος δεικτικὰς προτάσεις συνθεῖναι καὶ εἰς χῆμα ἀναγαγεῖν ἀδυνατῶμεν διὰ τὸ δυσεώρητον εἶναι ποῖα τῶν προτάσεων ἐστὶ μείζων καὶ ποῖα ἐλάττω, ὡς περ ἐπὶ τῷ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν πλευρὰν τῇ διαμέτρῳ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν συμπήπτει· ὡς ἔν ἐπὶ τῶν τῶν, ἔτι καὶ ἐν τοῖς ἐλέγχῳ· διὰ γὰρ τὸ συμβαίνειν πλείονας ἀμαρτίας εἶναι τῷ λόγῳ ἀδυνατῶμεν συνιδεῖν ποῖα ἐστὶ καθ' ἣν ὁ ἔλεγχος γίνεσθαι. id. ib.

ἐπειδὴ ὁ ἀληθὴς ἔλεγχος ἀντίφασιν ἐστὶν ἐκ τινων μὴ ὁμῶν-
175 a νυμος, ἔτι καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ἄλλο τι προσδιορίζεσθαι ἐν τοῖς
36. ὁμῶνυμοις ἢ ἀμφιβάλοις ἐλέγχῳ, ἀλλὰ λέγειν μόνον ἀμφίβολον καὶ ὁμῶνυμα εἶναι τὰ ἐρωτώμενα, καὶ ὅτι τὸ συμπεράσμα φαίνεται μὴ ἐλέγχειν, ἔτι ποιεῖ δὲ τὸτο ὁμῶνυμον ὄν. id. f. 39 b.

πολλάκις εἰ διεῖλεν ὁ σοφιστὴς τὰ ὁμῶνυμα καὶ ἠρώτησεν, 175 a
ἐποίησεν ἂν ἔλεγχον κυρίως, οἷον εἰ διεῖλε τὰ τῷ κυνὸς σημαίν-
41. μενα καὶ ἠρώτησέ τι περὶ ἐνὸς τῶν, ἠπάτησεν ἂν· νῦν δὲ μὴ ποιῶν τὸτο, πολλάκις συμπεραίνόμενος τι ἀτοπον, εὐρίσκει τὸν ἀποκρινόμενον ἀντιφάμενον καὶ λέγοντα μὴ ἐπὶ τῷ καταφῆσαι καθ' ὃ ἀπέφησεν ὁ σοφιστὴς· καὶ ἴσως ἐφ' ὃ ἔδωκεν ἐκείνος ὁ ἀποκρινόμενος, ἐπὶ τῷ συνεπεράνατο ἂν καὶ ὁ ἐρωτῶν, ὡς ἀδύνατον ποιεῖ τὸν ἔλεγχον· ἀδύνατον γὰρ εἰ ἀληθῶς νῦν λέγει ὁ ἀποκρινόμενος λέγων μὴ δύναι ἐπὶ τῷ ἐφ' ὃ συνεπεράνατο ὁ σοφιστὴς. τῷ δὲ ἐκ ἂν ἐγίνετο, εἰ διεῖλεν τὰ ὁμῶνυμα ἠρώτα. id. ib.

εἰ διεῖλεν τὰ ὁμῶνυμα ὁ σοφιστὴς ἠρώτα, ἐγίνετο ὅπερ νῦν 175 b
μὴ ἦττον ἐπιζητῶσιν οἱ σοφισταί, μᾶλλον δ' ἐν τοῖς καὶ Πλάτωνος
8. χρόνοις. τί δὲ ἦν ἐκεῖνο ὁ ἐζήτην, ἐπάγει, τὸ ἀποκρινόμενον ἢ ναὶ ἢ ἔ. id. ib.

τὸ "τρόπον τινά" προσέθηκε διότι μὴ κυρίως ἐστὶν ἔτος ἔλεγχ-
175 b χος... περικαλύψαντες τὸν μουσικὸν Κορίσκον ὁδὸν ἢ ἄλλῳ τῷ
16. οἱ σοφισταί ἠρώτων ἄρ' οἶδας ὅτι ὁ Κορίσκος μουσικός ἐστίν; ναί. τί δὲ, οἶδας τὸν κεκαλυμμένον ὅστις ἐστίν; ἔ. εἴτα ἀφελόντες τὸ περικάλυμμα, τί δὲ, οἶδας, ἔλεγον, τῷτον ὅστις ἐστίν; ναί. οἶδας ἄρα τῷτον καὶ ὅτι μουσικός ἐστίν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκ οἶδας· ἂν γὰρ ἠγνοεῖς ὅτε περικεκαλυμμένος ἦν ὅστις ἦν, τῷτον ἔδωκε εἰ ἦν μουσικός ἐγίνωσκες. οἶδας ἄρα τὸν αὐτὸν καὶ μουσικὸν καὶ μὴ μουσικόν, ἦτοι μουσικὸν καὶ ἄμυσον, ὡς ὁ ἀπέφησας ἀπ' αὐτῷ ὀνόματι τὸ μουσικός, τὸτο κατέφησας κατ' αὐτῷ. id. f. 40.

ἀνατρέψας ἔν τῷ κακῶς λύνοντας φησὶν ἄλλ' ἴσως ἔτι ταῦτ' ἐν 175 b
σημαίνει· ὁ δυνάμει τοῦτον ἂν εἴη· ἴσως ἔτι ἔτι δεῖ διορθῶσθαι
23. ὅτι ὅδε ὁ Κορίσκος μουσικός καὶ ὅδε ἄμυσος, ἀλλ' ὅτι ἔτι ταῦτ' ση-
μαίνει, ταῦτέστι τὸ Κορίσκος ἔχῃ ἐν σημαίνει· ἔτι γὰρ ἐστὶν ἐνὸς δη-
λωτικὸν τὸ Κορίσκος ὄνομα, ὡς περ ἔδει ὁ Σωκράτης καὶ ὁ λευκὸς
35. Σωκράτης· εἰ γὰρ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἐν ἐστὶν ὁ Κορίσκος καὶ ὁ κεκα-
λυμμένος Κορίσκος, ὡς περ καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ λευκὸς Σωκρά-
της, ἀλλὰ τῷ λόγῳ ἔχῃ εἰς ἐστίν· ὡς ῥητέον ὅτι ἐλεγχοειδὲς καὶ
παρὰ τὸ συμβεβηκός. εἴτα ἐπειδὴ εἶπεν εἰ τις ὑπολήψεται τὸν κατ'
40. τὴν ὁμῶνυμιαν, ἔτος δὲ τῷ παρὰ τὸ συμβεβηκός τεθεῖκε παρὰ-
δειγμα, ἐπιφέρει ἔτι γὰρ ἐκεῖ τὸνομα, ἐκεῖ λέγων ἐπὶ τῷ καθ'
ὁμῶνυμιαν· ἐπὶ τῷ γὰρ ἔτι ταῦτ' ἐν σημαίνει τὸ ὄνομα, ὡς τι
διαφέρει τὸ ἀπλῶς περὶ Κορίσκου ἐρωτᾶν καὶ κεκαλυμμένον. id.
f. 40 b.

εἰ ἐν τῷ μὴ ἦν ἐπὶ τῶν προτάσεων, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν 175 b
ἀπλῶς δεῖ λέγειν, ὅτι ὁ Κορίσκος μουσικός, ἐν δὲ τῷ συμπερά-
25. σματι προσεθήκεται τὸ ὅδε, ἀτοπον. τὸ δὲ ἔδει γὰρ μᾶλλον θα-
τέρω· τοῦτον ἐστίν, ὅτι ἐπ' ἴσης ἔδει καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι καὶ ἐν
τῷ συμπεράσματι τεθεῖσθαι τὸ τόνδε· ἢ γὰρ καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι

προσκέειται τὸ ὅδε, ἢ εἰ μὴ ἐν ἐκείναις, μηδὲ ἐπὶ τῷ συμπεράσ-
ματι. id. ib.

175 b εἰ γὰρ μὴ ἦν ὁ τὰ πλείω ἐρωτήματα ἐν ποιῶν παραλογι-
σμός, ἔκ ἂν ἦν ὁ περὶ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν· εἰ δὲ
μὴ ἦν ἀμφιβολία ἢ ὁμωνυμία, ἢ ἀληθὴς ἐγίνετο ἑλεγχος ἢ ὅδ' 5
ὅλως ἐγίνετο. id. f. 41.

176 a ἀλλ' ὅδε εἰάν κ' πάντων τῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τῷ ὁμω-
νύμῳ ὀνόματος σημαυνομένων ἐστὶν ἀληθὲς τὸ κατηγορούμενον, οἷον
εἰ ἐρωτήσῃ τις ἄρα ὁ Αἴας ζῶν δῖπν; τὸτο ἀληθὲς μὲν ἐστὶ καὶ
κατ' ἀμφοτέρων τῶν Αἰάντων, ὃ δὲ δὲ ἀπόκρισιν μίαν ποιῇ- 10
σαι. id. ib.

176 a τὸτο, φησί, τὸ πολλὰ ἐρωτηθέντα ἐρωτήματα μίαν ἀποκρι-
σιν δῆναι ταυτόν ἐστι τῷ ἐρωτηθέντι τι ὁμωνύμιον· τὸτο γὰρ ἐστὶ
δηλωτικὸν τὸ "τὸ αὐτὸ ὄνομα τεθείη τοῖς ἑτέροις;" διαφοροῖς γ' 15
πράγμασι τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἐπικείῳ ὄνομα. id. ib.

176 a τὸ δὲ "ἀλλ' ἀξιοῦνται πῶς ἐν τοῖς διαλεγόμενοις" ἴσον ἐστὶ τῷ
16 ἀλλ' εἰ καὶ μὴ κατ' ἀληθὲς ἀποκρίνοντο ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὸ ναὶ ἢ
τὸ εἶ λέγοντες, ὅμως ἀξιοῦν, τῷτέσι νομίζοντο καὶ ὑπολαμβάνοντο
ὅτι ἀποκρίσιν ἐποιήσαντο. νομίζοντο δὲ, φησὶν, ἀποκρίνεσθαι διὰ
τὸ λανθάνειν τὰς ἀκροατὰς τὰ συμβαίνοντα ἢ γινῆναι τὴν μίαν ἐρωτή- 20
σεως μίαν ἀπόκρισιν εἶναι καὶ τῶν πολλῶν πολλάς, ἢ μάλιστα διὰ
τὸ λανθάνειν αὐτὰς ὅτι ἐν τοῖς ὁμωνύμοις ἔκ ἑστὶν ἀποκρίσις· τὸτο
γ' εἶπε συμβαίνει· συμβαίνει γ' ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὴν νομιζο-
μένην ἀπόκρισιν μὴ εἶναι ἀπόκρισιν. ὅπερ δὲ ἐν τῷ ὁγδόῳ τῶν
Τοπικῶν (c. 11) εἶπε, τὸτο καὶ ἐνταῦθα φησιν, ὅτι πολλάκις ἀπο- 25
κρίσεις δοτέον ψευδεῖς μᾶλλον ἢ ἀληθεῖς. id. f. 41 b.

176 a ὁδομῶς καὶ τῶν προσλεγόμενων δυνήσεσθαι γίνεσθαι ὁ σοφιστι-
24 κὸς ἑλεγχος· τὸτον γ' καλεῖ παρεξέλεγχον διὰ τὸ ἔξω εἶναι τῷ
κυρίῳ καὶ ἀληθὲς ἐλέγχῳ. "ἐπεὶ δὲ πῶς αἰτεῖται τὸ ἐν ἀρχῇ δῆ-
λον." ἐπειδὴ, φησί, δῆλόν ἐστι τί τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται (τότε δὲ 30
αἰόμεθα τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται καὶ λαμβάνειν τὸν ἐρωτῶντα, ὅταν ἢ
σύνεγγυς καὶ ταῦτ' ἐρωτῆμα τῷ προβλήματι), λέγει ἐπὶ τῶν
τοιούτων εὐθὺς ἀναιρεῖν ἕνα τῶν ἐρωτημάτων καὶ μηδ' ὅλως συγ-
χωρεῖν λέγοντος τῷ ἀποκρινόμενῳ τῷ ἐρωτῶντι τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται·
ἐγγὺς γὰρ εἰσι καὶ ταῦτα τὰ ἐρωτώμενα τῷ προκειμένῳ προβλή- 35
ματι. οἷον εἰ προκειμένον συμπερανθῆναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν,
ἔροιτο ἄρα γε ἢ χαρὰ ἀγαθόν; ὃ δοτέον, ἀλλὰ ῥητέον ὅτι τὸ ἐν
ἀρχῇ αἰτεῖται. ἔτι ὅταν τις ἀξιοῖ τι συμπέρασμα ψευδὲς τε καὶ
ἄδοξον, ὃ ἐξ ἀνάγκης ἐκ ψευδῶν συνήχθη προτάσεων (τὸ γ' 40
ψευδὲς αἰετὶ ἐκ ψευδῶν), τὸτο καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων ῥητέον, ὅτι
ψευδεῖς ἢ ἄδοξοι αἱ προτάσεις αἱ τὸ τοῖστον συνάγεσαι συμπέ-
ρασμα· τὰ γ' συμπεράσματα, ἅπερ αὐτὸς συμβαίνοντα εἶπε,
τῆς αὐτῆς εἰσὶ θέσεως. θέσεις δὲ λέγει νῦν τὰς προτάσεις·
ὁποῖαι γὰρ εἰσιν αἱ προτάσεις, τοιαῦτα καὶ τὰ συμπεράσματα,
ὥς εἶπερ ἄδοξον τὸ συμπέρασμα, ῥητέον ὅτι καὶ αἱ προτάσεις 45
ἄδοξοι. "ἔτι ὅταν τὸ καθόλου μὴ ὀνόματι ληφθῇ." ὡς ἐν πα-
ραβολῇ λαμβάνεσθαι ὃ βυλόμεθα λαβεῖν, ἐν τῷ ὁγδόῳ τῶν Το-
πικῶν (c. 1) εἶρηκεν, ὅταν ὃ βυλόμεθα λαβεῖν ὅπως ἐρωτῶ-

μεν ὡς ἔκ αὐτὸ θέλοντες ἀλλὰ δι' αὐτὸ ἄλλο βυλόμενοι λαβεῖν.
id. ib.

κύρια ἐκεῖνα λέγει ὀνόματα τὰ οἰκεία τοῖς ὑποκειμένοις πρά- 176 a
γμασιν, οἷον ἄνθρωπος, ἵππος. id. f. 42. 38.

ἐνταῦθα γὰρ ἐρωτηθέντος κολοβῶς τῷ προβλήματος συνέβη 176 b
ὁ παραλογισμός· ἔδει γ' εἰπεῖν· ἄρα ὁ ἂν ἢ Ἀθηναίων κτήμα, 3.
κτῆμά ἐστιν Ἀθηναίων, καὶ ὁ Λακωνίων κτήμα, κτήμα τῶν Λακωνίων.
"ὅταν δὲ δυεῖν ὦντοιν." τὸτο δὲ ὅλον ἔσαι, εἰ ἀναμνησθῆμεν ὡς
εἶπεν ἐν τῷ ἐλέγχῳ τῷ γινόμενῳ παρὰ τὸ ἐπόμενον. εἶπε δὲ τῷ
μὴ γινόμενῳ ἔπεσθαι τὴν ἀρχὴν ἔχειν, καὶ ὄντος τῷ γινόμενῳ ἐξ ἀνάγκης
ἐστὶ καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχειν· εἰ γ' γέγονεν, καὶ ἀρχὴν ἔχεν. ὃ μὴν
εἰ ἀρχὴν εἶχε, καὶ γέγονε· πολλαχῶς γ' ἢ ἀρχή. ἐπὶ τῶν δὲ φησὶν
ἐρωτῶμενον τὸ μὴ μερικώτερον (τὸτο γ' εἶπεν "ἐλαττον")
διδόναι καὶ συγχωρεῖν, ἀληθὲς γάρ, τὸ δὲ ἕτερον μὴ δίδόναι· τὸτο 15
γ' δεῖ προσυπακύνειν... εἶπε δὲ τὸ μερικώτερον πλείονα ἢ διότι
συνθετώτερά ἐστι καὶ πλείονων (ὁ γ' ἄνθρωπος ἐκ πλείονων μᾶλλον
ἐστὶν ἢ περὶ τὸ ζῶν· ἔχει γ' καὶ τὰ τῷ ζῶν, οἷον τὴν ὕσιν καὶ τὴν
ψυχὴν καὶ τὸ αἰσθητικόν, ἔχει δὲ καὶ τὸ λογικόν καὶ τὸ ἐπιστήμης δεκτι-
κόν, ἅπερ τὸ ζῶν ἔκ ἑχει), ἢ εἶπεν αὐτὸ πλείονα, ὅτι τὸ καθόλου
τρόπον τινα ἔν ἐστι, τὰ δὲ μερικὰ πλείονα. καλλίων δὲ ἢ προτέρα 20
ἐξήγησις, "εἰάν δὲ ἐπιχειρῇ ὅτι τῷ μὲν." εἶρηκεν ἐν τοῖς Τόποις (43)
ὅτι εἰ τῷ γένει ἐστὶν ἐναντίον, καὶ τῷ τῷ γένει εἶδει ἀνάγκη εἶναι
εἶδος ἐναντίον· τῇ γ' ἀρετῇ γένος ὅση καὶ ἐναντίας ὅσης αὐτῇ τῆς
κακίας, καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς εἶδει τῇ ἀνδρίᾳ ἐστὶν ἐναντία ἢ δειλία.
τὸτο ὅπως ἔχοντος, εἴ τις ἀληθῶς ἔδειξε τῆς ψυχῆς μὴ εἶναι γέ- 25
νος τὴν ἀρμονίαν διὰ τὴν μὴ ἀρμονίαν εἶναι ἐναντίον τὴν ἀναρμο-
σίαν, τῇ δὲ ψυχῇ ὅση ὅση μὴ εἶναι ἐναντίον τι, ῥητέον, φησὶν,
ὅτι ἐστὶ καὶ τῇ ψυχῇ ἐναντίον ἀλλ' ὃ κείῳ ὄνομα αὐτῷ, ἐστὶ δὲ ἀνω-
νυμον. id. ib.

ἐν τοῖς ἀμφιδόξοις ἔν τούτοις ὃ δεῖ ἀπλῶς ἀποκρίνεσθαι (τὸτο 176 b
γ' λείπει), ἀλλὰ σκοπεῖν ὅπως βυλέῃ ὁ ἐρωτῶν, ἵνα αὐτὸς μὴ 17.
λάβῃς αὐτό... ἐν δὲ τῇ λέξει, ὡς εἶρηκεν, τῇ "ἐν οἷς ἔν ἄδηλον
ποτέρως εἶωθε λέγεσθαι" λείπει τὸ ἐν τούτοις δεῖ μὴ συγχωρεῖν.
ἐστὶ γ' τὸ πλήρες· ἐν οἷς ἔν ἄδηλον ποτέρως εἶωθε λέγεσθαι, ὃ δεῖ
συγχωρεῖν τὸ ναὶ ἢ τὸ εἶ, ἀλλ' ἀπλῶς λέγειν ὅτι ἄδηλον τὸ προτει-
νόμενον. λέγει δὲ λέγεσθαι γνώμας καὶ τὰς ἀληθεῖς δόξας, ὁποῖαι
εἰσιν αἱ δοκῆσαι πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς, καὶ τούτοις
ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις (περὶ ὧν ἐν τῷ
πρώτῳ τῶν Τοπικῶν εἶρηκεν), καὶ τὰς ὅλας ἀποφάσεις, λέγων ὅλην
ἀπόφασιν τὴν καθόλου ἀπόφασιν, οἷον τὴν ὁδεῖς. id. f. 42 b.

ἐφ' ὧν, φησὶν, ἔκ ἑστὶ τὸ ἀληθὲς ὁμολογούμενον ἀλλ' ἀμφι- 176 b
δοξούμενον, μάλιστα τις μεταφέρων καὶ μεταλαμβάνων τὰ ὀνόματα 20.
πρὸς τὸ χρήσιμον αὐτῷ διαλανθάνει ἄν... ἢ λέγοι ἂν διὰ τὸ
μεταφέρειν τὸ μεταφοραῖς χρῆσθαι· εἰ γὰρ τις θεῖη τὴν ψυχὴν
θητήν, χρῆσετο δὲ τῇ μεταφορᾷ καὶ εἶπη "εἰ ἢ ψυχὴ ἀρμονία ἐστὶ
ζωὴ ὅσα," ὡς ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι πεποίηκεν, "ἔκ ἂν γένοιτό
ποτε ἀναρμοσία ἢτοι θάνατος· εἰ γ' ἢ ψυχὴ ζωὴ ὅσα ἀρμονία
ἐστὶ, πάντως ὁ θάνατος ἀναρμοσία ἐστὶν· εἰ δὲ ἢ ἀρμονία μὴ γίνετο

ἀναρμοσία, πάντως οὐδὲ θάνατος· ἀθάνατος ἄρα ἡ ψυχή·
καλλίων δὲ ἢ προτέρα ἐξήγησις διὰ τὰ εὐθὺς ἐπενηνεγμένα.

id. ib.

176b μέλλων χωρῆσαι εἰς τὸ παραδῶναι ἡμῖν μέθοδον δι' ἧς ἂν
29. δυνάμεθα διαλύειν τὰ σοφίσματα, εἴτε καθ' ὁμωνυμίαν εἰσὶν
εἴτε κατ' ἀμφιβολίαν ἢ καθ' ἑτερόν τινα τρόπον τῶν ἀπηριθμη-
μένων δέκα καὶ τριῶν, ἀνάγει τὸν λόγον ἐπὶ τὸ καθολικώτερον καὶ
φησιν ὅτι ἐπεὶ πᾶς συλλογισμὸς σοφιστικὸς ἢ παρὰ τὴν ὕλην ἐστὶ,
τὰς προτάσεις ἔχων ψευδεῖς, ἢ παρὰ τὸ χῆμα καὶ κατὰ τὸ ὡς ἀσυλ-
λόγιστος, τὸ μὲν κατὰ τὸ χῆμα ὄντος ἐρρωμένον ψευδεῖς δὲ τὰς προ-
τάσεις ἔχοντος δεῖ ἀναιρεῖν μίαν τῶν κειμένων προτάσεων παρ'
ἧν τὸ ψεῦδος, ἢ εἰ τύχοι καὶ ἀμφοτέρας, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν μεί-
ζονα, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, καὶ διαλύειν ὕτως αὐτόν, τὸ δὲ τὸ
χῆμα ἡμαρτημένον ἔχοντος τὴν ἀσυλλογιστίαν αὐτῆς ἀπελέγχειν
καὶ ὕτω καὶ αὐτὴν ἀνατρέπειν. id. f. 43.

176b εἰρημένῃ δὲ νῦν λύσιν λέγει τὴν προσεχῶς ῥηθεῖσαν, τὴν ὅτι
33. ὁ συλλελογισται ἀλλ' ἀσυλλόγιστος ἢ διὰ τὸ ὁμώνυμα ἢ ἀμφίβολα
εἶναι τὰ ἠρωτημένα ἢ τι τοιούτων, ἢ ὅτι ἐκ δύο μερικῶν συλλογίζῃ
ἢ ἐκ δύο ἀποφατικῶν ἢ τι τοιούτων· καὶ ἡ διόρθωσις τῆς ὁ καλῶς
ληφθείσης προτάσεως παρ' ἧν τὸ ψεῦδος συνάγεται. id. ib.

177a τὸ μὲν "διαίρωντες" ἀντὶ τῶ ἀναλύοντες εἰς τὰς προτάσεις,
4. ὡς περὶ καὶ τὸ "ἀναιρῶντες" ὡδὲ ἢ ὡδὲ" ἀντὶ τῶ ἢ τὸ συμπέρασμα
μόνον ἢ τὸ συμπέρασμα καὶ τὰς προτάσεις. id. f. 43 b.

177a οἱ μὲν παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἐλέγχοι ἐν τι τῶν ἐρωτημάτων
10. ἔχουσι πολλά σημαῖνον, τὸ ὄνομα δηλαδή· ἐπεὶ δὲ τὸτο ἔχουσι
πολλά σημαῖνον, καὶ ὁ λόγος διττὸς ἔσται ὡς συνεπλάκη τὸ ὄνομα.
προσυπακυσθέν ὢν καὶ τὸν λόγον, ἢν ἢ τὸ πλήρες ὕτως· οἱ μὲν
παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἔχουσι καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν λόγον πλείω σημαί-
νοντα. id. ib.

177a τῶν μὲν ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας ἔκβηκε παράδειγμα, τοῖς δὲ
12. παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν δύο τέθεικε παραδείγματα, τὸ μὲν ἔχον διττὸν
καὶ τὰς προτάσεις καὶ τὸ συμπέρασμα, τὸ δὲ τὴν πρότασιν μόνον.
εἰδέναι γὰρ δεῖ ὅτι τὸ μὲν σιγῶντα λέγειν διττὸν μὲν τὸ συμπέρασμα
καὶ ἡ πρότασις, τὸ δὲ μὴ συνεπίστασθαι τὸν συνεπίσταντα ἢ μὲν πρό-
τασις διττὴ τὸ δὲ συμπέρασμα ἕξι. τὸ γὰρ συμπέρασμα τὸ "ἔστος
ἄρα συνεπίστασθαι καὶ τὰ ἱαμβεῖα" ὁ διττόν. ἢν δ' ἂν σαφεστέρα ἢ
λέξις ἢ "ἐν δὲ τῷ μὴ συνεπίστασθαι τὸν ἐπιστάντα," εἰ ὕτω πως
εἶχεν· ἐν δὲ τῷ ἐλέγχῳ τῷ λέγοντι, ἔκβηκε συνεπίστασθαι ὁ ἐπιστά-
μενος, τὸ ἐρώτημα διττὸν καὶ ἀμφίβολον, τὸ δὲ συμπέρασμα
ἀπλῶν. τὸ δὲ "καὶ τὸ διττὸν ὅτε μὲν ἔστιν ὅτε δὲ ἔκβηκε ἔστιν" εἶπε
περὶ τῶν δύο προτάσεων τῶν τὰ πολλαχῶς λεγόμενα συνισών-
των, τὸ τε χωρὶς μὲν ἕκαστον ἔχοντος ἀπλῶν, συντεθέντος δὲ ἔκ-
βηκε ἀπλῶν, καὶ περὶ τῶ ἀντιστρόφως τῷ ἔχοντος... τὸ δὲ "ἀλλὰ
σημαίνει τὸ διττὸν ὅτε μὲν ὄν ὅτε δὲ ἔκβηκε ὄν" ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ μὲν
διττὸν ἐστὶν ὄν καὶ ἀληθές, τὸ δὲ μὴ ὄν καὶ ψεῦδος· ἐπὶ γὰρ τῷ ἄρ' ὁ
ἐπιστάντα λέγειν καὶ ἐκεῖνο συνεπίστασθαι λέγειν; πῇ μὲν ἀληθές πῇ
δὲ ψεῦδος· ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ ἐπιστάντα ἀληθές (ἔστος γὰρ συνεπίστασθαι),
ἐπὶ δὲ τῷ παιδίῳ ἢ τῷ ἰδιώτῃ ψεῦδος. id. f. 44.

τὸ "ὅσοις μὲν ὢν ἐν τῷ τέλει" ἴσον ἐστὶ τῷ ἐν ὅσοις μὲν ὢν ἐν 177a
τῷ συμπεράσματι· τὸτο γὰρ εἶπε τέλος. ἐν ὅσοις μὲν ὢν ἐν τῷ 16.
τέλει ὁρᾷ τὸ πολλαχῶς λεγόμενον, τῷ τῶν ἢ ἀντίφασις, δεῖ
εἰδέναι ὅτι ἡ πρότασις ἔχουσα τὴν ἀντίφασιν ἐλήφθη· εἰ γὰρ μὴ
προσλάβῃ ἐν τῇ προτάσει τὴν ἀντίφασιν, ὁ γίνεσθαι ἐλέγχος ἐξ ἐνός
συλλογισμῶ τᾶναντία συνάγων. εἶτα ὡς περὶ ἀναμιμνήσκων ἡμᾶς
τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν (c. 11) εἰρημέ-
νων ἐπήγαγεν "ἀνευ γὰρ ἀντιφάσεως ἔκβηκε ἢν ἐλέγχος ὡς ἐλέγχος."
εἶρησεν γὰρ καὶ ἐν ἐκείνοις ὅτι ἀνευ τῆ προσλαβεῖν τὴν ἀντίφασιν ὁ
δύνασθαι γενέσθαι ἐλέγχος, ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἔκβηκε ἀγαθόν· τὰ γὰρ δευτέρα
τῶν Προτέρων τὰς ἀρχὰς περιέχει τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. ἢ
μᾶλλον τὸ λεγόμενον ἐστὶν· ἐν ὅσοις μὲν ὢν ἐν τῷ συμπεράσματι
ἀμφιβολία ἐστὶ (ταύτην γὰρ εἶπε "πολλαχῶς"), ἂν μὴ προσλάβῃ
τὴν ἀντίφασιν, ἔπω δῆλον εἰ ἐλέγχει· τῷ γὰρ ἐστὶ δηλωτικόν
15. τὸ "ὁ γίνεσθαι ἐλέγχος." id. f. 44 b.

ἐν ὅσοις δὲ, φησὶν, ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν ἐστὶ τὸ διττόν, ἔκβηκε 177a
ἀνάγκη προαποφάσκειν, τῷ τῶν ὁ δὲ ἀπλῶς ἀποφάσκειν καὶ λέ- 18.
γειν ὅτι ἔκβηκε, ὅταν πῇ μὲν ἐστὶ ἀληθές πῇ δὲ ψεῦδες. ἐπὶ τούτων
δὲ ὢν ἔκβηκε ἀνάγκη προαποφάσκειν· ψευδῶς γὰρ ἀποφάσκειν ἂν...
20. εἰπὼν δὲ ὅτι ἔκβηκε ἀνάγκη προαποφῆσαι τὸ διττόν, τὴν αἰτίαν ἐπῆ-
γαγε τῷ διὰ τῶ "ὁ γὰρ πρὸς τὸτο ἀλλὰ διὰ τὸτο ὁ λόγος,"
τῷ τῶν ὁ γὰρ πρὸς τὸτο τὸ ἐρώτημα ἐστὶν ὁ λόγος, ἀλλὰ διὰ τὸτο
ἦτοι τὸ συμπέρασμα· διὰ γὰρ τὸ συμπέρασμα ἐστὶ τὸ ἐρώτημα.
id. ib.

ἐπὶ γὰρ τῷ αὐτῷ, οἷον τῷ βαδίζειν, ἅμα καὶ διαίρεσις καὶ σύν- 177a
θεσις γίνεσθαι, ἀλλ' ἀπ' ἄλλων μὲν διαίρεσις, οἷον τῷ δύνασθαι, ἄλλω 35.
δὲ σύνθεσις, οἷον τῷ Σωκράτῃ. διὰ τὸτο εἶπεν "εἰσὶ δὲ παρὰ
τὴν σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν." ὁ δὲ γὰρ διαφέρει ὕτως ἢ ὕτως λεγόμε-
νον. διὸ καὶ ὁ Γαληνὸς τὸς παρὰ τὴν σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ὡς ἕνα
τρόπον ἔλαβεν, εἰπὼν "παρὰ δὲ τὴν σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ὅταν αὐτὴ
ποιῇ τῷ σημαίνοντι τὴν διαφοράν." ὅτι δὲ καὶ τὸ παρὸν σό-
φισμα τὸ "ἄρ' ὡς εἶδες σὺ τὸτον τυπτόμενον, τῷ ἔτυπτετο;"
παρὰ τὴν σύνθεσιν ἐστὶ, δῆλον ἔσται εἰπερ τὸ ὅλον ἐκφύσσομεν σό-
φισμα. ἐστὶ δὲ τὸτο. ἄρ' ὡς εἶδες τὸτον τυπτόμενον, τῷ
ἔτυπτετο; ναί. εἶδες δὲ αὐτὸν τῷ ὀφθαλμῷ τυπτόμενον. τῷ
ἄρα ὀφθαλμῷ ἔτυπτετο καὶ ὁ μάστιγι. ὅπερ ψεῦδος· τὸ γὰρ ἀληθές
ἦν, τῷ ὀφθαλμῷ ἄρα εἶδες τὸτον τυπτόμενον. γέγονε δὲ ὁ πα-
ραλογισμὸς ἐκ τῶ διελεῖν τὸ "τὸτον τυπτόμενον" ἀπὸ τῶ "εἶδες,"
προδιδῆναι δὲ τῷ ὀφθαλμῷ. id. f. 45.

καὶ ὅτι ἡ σύνθεσις ἢ τῷ ὑστέρῃ μὲν τῷ προτέρῃ πεποιήκε τὸ 177b
διττὸν σαφηνίζων, ἐπήγαγεν "εἰπερ μὴ καὶ τὸ ὅρος καὶ ὅρος," δυνά- 3.
μει λέγων ὅτι ὡς περὶ ὁ δὲ τὸ ὅρος καὶ ὅρος σημαίνει ἕτερον τῇ αὐτῇ
προσώδιᾳ λεχθέν (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ πλήρες τῆς λέξεως), ὅταν δὲ
καὶ αὐτὰ καὶ αἱ διαφοραὶ προσωδιῶν συντεθῶσι, τότε γίνεσθαι διττὸς ὁ
λόγος, ὕτως καὶ ἐπὶ τῷ προκειμένῳ· τῇ γὰρ συνθέσει γέγονε καὶ ἔστος
διττός... τὸ δὲ "ὁ γὰρ ἐστὶ διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν" ἔκβηκε ὡς
κατασκευαστικὸν οἶμαι ἐπῆκε τῷ μὴ εἶναι τὸ παρὸν σόφισμα παρὰ
τὴν ἀμφιβολίαν· ὁ γὰρ κυριώτατος τρόπος ὁ ἐκ τῆς ἀμφιβολίας

μᾶλλον ἢ ἐν τῷ τῶν ὀνομάτων ὅθεν ἐστὶ διττόν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, ὡς ἐπὶ τῇ γένεσι καταβαλεῖν τὸ νῦν ἐμέ· ἐνταῦθα γὰρ τῶν μὲν ὀνομάτων ὅθεν διττόν, ὁ δὲ λόγος. ὁ δὲ ὅν ὡς κατασκευαστικὸν ἐπὶ τῇ δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι εἰ διαιρεθέντος τῷ λόγῳ ἦσαν τὰ μέρη αὐτῶ διττά, τότε ἦν ἂν τῶν ἀμφιβόλων, ὡς τῶν ἀμφιβόλων πάντων ἐχόντων τὰ μέρη διττά. ὅπερ ψεῦδος· τεσσάρων γὰρ ὄντων τρόπων, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου εἰρήκαμεν, ἐξ ὧν τὰ δύο εἶδη συνίστανται, τό τε ἐκ τῆς ὁμωνυμίας καὶ ἀμφιβολίας, πρῶτος μὲν ὅταν ὁ λόγος ἢ τὸ ὄνομα πλείω σημαίνει, ὅς ἐστι κοινὸς ἀμφόβων ἐπ' ἴσης, δεύτερος δὲ ὅταν εἰωθότες ὦμεν ἕτω λέγειν, ὅς τις καὶ αὐτὸς κοινὸς ἐστὶ, τρίτος ὅταν τὸ συντεθεὲν πλείω σημαίνει, κεχωρισμένον δὲ ἐστὶν ἀπλῆν, ὅς ἐστιν ἴδιος τῷ καὶ ἀμφιβολίαν μόνον, τέταρτος δὲ τῷ ἀντιγράφῳ τῷ ἔχοντος, ἡνίκα τὸ μὲν συντεθεὲν ἐν σημαίνει, κεχωρισμένον δὲ πολλαχῶς λέγει, ὅς ὡς ἐπίπαν τὴν πρῶτον τρόπον ποιεῖ, ἐπ' ἑλαττον δὲ καὶ τὴν δεύτερον, — τεσσάρων ὅντων τρόπων καὶ κυριωτάτων ὄντων παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν, ὅταν τῶν ὀνομάτων ὅθεν ἔχη τὸ διττόν, ἕκ οἷμαι τὸ "ὅθεν γὰρ ἐστὶ διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν" ὅπως ἐπενεχθῆναι ὡς λέγοντες ὅτι ἂν διαιρεθὲν εἴχετ' ἐπὶ διττόν, ἢ ἂν παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν, ἐπεὶ δὲ ἕκ ἐστι διττόν, ἕκ ἐστι παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν· ἀλλ' ἐστὶν ὁ λέγει, ἐπειδὴ συντεθεὶς ἔχει τὸ διττόν, διαιρεθεὶς δὲ ἕκ ἔχει, παρὰ τὴν σύνθεσιν ἐστὶ τὸ σόφισμα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ "ἄρα οἶδας σὺ νῦν ἕσας ἐν Πειραιεὶ τριήρεις ἐν Σικελίᾳ ὦν" παρὰ τὴν σύνθεσιν ἐστὶν· ἄλλο γὰρ δηλοῖ διαιρεθέντων τῶν τριήρων ἀπὸ τῆς Πειραιεὶς, καὶ ἄλλο συντιθεμένων. ἐν δὲ τῷ "ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς γεγραμμένοις τὸ αὐτὸ ὄνομα" λέγει ἂν, ἕκ ἐστι διττόν. ἐστὶ δὲ ὁ λέγει τοῖς γεγραμμένοις ἕκ ἐστι διττὸν τὸ αὐτὸ ὄνομα ἢ τὰ αὐτὰ ὀνόματα· ὅταν γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ἢ γεγραμμένα· ζοιχείων καὶ ὡσαύτως, τῆς διὰ τῶν αὐτῶν τόνων καὶ πνευμάτων, ἢ ἢ ἀμφοτέρω δασύνῃ ἢ ἀμφοτέρω ψιλῶν, καὶ ἢ ἀμφοτέρω διὰ διχρόνων ἢ ἀμφοτέρω διὰ μακρῶν· τὸ γὰρ ἦχος καὶ ἦχος ὁ διττόν. ὅταν δὲ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν ἢ γεγραμμένα ἀλλὰ δι' ἄλλων καὶ ἄλλων, διττόν, ὡς περ ἐπὶ τῷ κλήμα καὶ κλίμα· τὸ μὲν γὰρ διὰ τῆς ἢ σημαίνει τὴν ἀμπελον, τὸ δὲ διὰ τῆς ἢ τὸ τμήμα τῆς γῆς, ὅσον εἰ τύχοι τὸ διὰ Ῥόδου κλίμα ἢ τὸ διὰ Βορυσθένους· παράσημα γὰρ τὰ ζοιχεῖα. ἴσως δὲ καὶ τῆς τόνου, μᾶλλον δὲ ἀμφοτέρω εἰρήκεν· ἐπειδὴ γὰρ τὰ φθεγγόμενα καὶ δηλούμενα διὰ τῶν τοιούτων ὀνομάτων, λέγω δὲ τῷ κλήματος καὶ κλίματος, ὁ τὰ αὐτὰ ἐστὶ, παρεσημειώσαντο πρὸς δήλωσιν τῶν δηλουμένων τὸ μὲν γράφεσθαι διὰ τῆς διχρόνου τὸ δὲ διὰ τῆς φύσεως μακροῦ. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "τὰ δὲ φθεγγόμενα ὁ τὰ αὐτὰ" ἦν ἂν σαφέστερον εἰ ἀντὶ τῆς δὲ ἢ γὰρ σύνδεσμος γεγραμμένος· ὡς αἰτίαν γὰρ τῷ διὰ τί τὰ παράσημα ποιῶν, τὸ "τὰ φθεγγόμενα ὁ τὰ αὐτὰ" ἐπὶ γὰρ γε· τὸ δὲ "ὥς ἐστι διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν" ἴσον ἐστὶ τῷ ὥς ἐστι διττὸν ὅθεν παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν ῥηθεὶς ἂν τὸ σόφισμα. id. f. 45.

177b καὶ δεῖ τὸ "ἄρα οἶδας" ἐξύνειν ἀλλὰ μὴ περισπᾶν. τὴν δὲ λόγον ἡρώτα ὁ Εὐθύδημος ἐν Πειραιεὶ τυγχάνων, ὅτε αἱ τῶν Ἀθηναίων τριήρεις εἰς Σικελίαν ἦλθον. ἐστὶ δὲ ἢ τῷ σοφίσματος

ἀγωγή τοιαύτη "ἄρα γε σὺ νῦν ἐν Πειραιεὶ εἶ; ναί. ἄρ' οἶδας ἐν Σικελίᾳ τριήρεις ἕσας; ναί. ἄρα οἶδας σὺ νῦν ἕσας ἐν Πειραιεὶ τριήρεις ἐν Σικελίᾳ ὦν;" παρὰ τὴν σύνθεσιν τὸ σόφισμα (cf. Rhetoric. 2 24). id. f. 46.

καὶ πάλιν "ἄρ' ἐστὶν ἀγαθὸν ὄντα σκυτεῖα μοχθηρὸν εἶναι." καὶ 177b τὸ ἐξύνειν δεῖ· συμπέρασμα γὰρ ἐστὶ τῷ σοφίσματος ἔχον τὸ 13. διττὸν παρὰ τὴν σύνθεσιν. id. ib.

τὸ δὲ ἔλυσσε δυνάμει καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας λέγων "ὅσα 177b ὅσα χωρὶς λέγει, καὶ ἅμα δυνάμει λέγει." id. ib. 14.

ἐν δὲ τῷ "ἄρ' ὦν αἱ ἐπιστῆμαι σπυδαῖαι, σπυδαῖα τὰ μαθήματα" καὶ δύο ἡμάρτην ὁ λόγος, καθ' ἐν μὲν ὅτι ἐκ δύο καταφα- 16. τικῶν ἐν δευτέρῳ χήματι συλλογίζεσθαι, καθ' ἕτερον δὲ ὅτι ὅθεν συνάγει ὅπερ φαίνεται ἐκ τῶν κειμένων συμβαίνειν, ἀλλ' ἄλλο τι. δηλὸν δὲ τὸ ἐντεῦθεν. f. 46 b.

τὸ δὲ "ἀλλὰ μὴ κακὸν καὶ σπυδαῖον μάθημα τὸ κακόν" 177b δυνάμει καὶ ὡς ἀπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενον νοεῖται ἐπιτείνοντων τὸ 18. ἄτοπον, ὡς αὖτε "λεγοντῶν σπυδαῖον ἄρα μάθημα τὸ κακόν, ἀλλὰ μὴ κακόν," ὅπερ ἄτοπον· τὸ δὲ "καὶ μάθημα τὸ κακόν" ὡς κατασκευαστικὸν ὑπ' αὐτῶν λέγειται τῷ καὶ τὸ κακὸν μάθημα εἶναι καὶ μὴ μόνον τὰ καλὰ εἶναι μαθήματα ἀλλὰ καὶ τὰ κακά. δυνάμει μὲν ὦν καὶ ὅπως ὡς εἴπομεν νοεῖται, δυνάμει δὲ καὶ ὡς λύσιν τις τῷ τῷ σοφίσματος ἐπινοεῖν, δυνάμει λέγοντος τῷ Ἀριστοτέλει, πρῶτον μὲν ἕκ ἐστὶ μάθημα τὸ κακόν, εἰ δὲ καὶ θήσει τις μάθημα εἶναι καὶ τὸ κακόν, κακὸν ἔστι μάθημα· ὁ γὰρ τὸ σπυδαῖον εἶναι συνάγει διὰ τῶν ἡρωτημένων, ἀλλὰ τὸ τῶν κακῶν σπυδαῖαν εἶναι τὴν ἐπιστήμην· τὸ δὲ ὅθεν ἐστὶν ἄτοπον. id. ib.

ἐπιμέμφεσθαι τῆς ἕως ἕτω λύοντας μὴδὲ λέγοντας ὅτι παρὰ 177b σύνθεσιν ὁ παραλογισμὸς, ἀλλ' ἐπ' ἄλλῃ φερομένῃ καὶ λέγοντας 27. μὴ ὁ δυνάμει ποιεῖν πάντως, τῆς καὶ ἐξ ἀνάγκης δυνάμει· εἰ γὰρ ταύτην ἦν, φασί, τὸ δυνατὸν τῷ ἀναγκαίῳ, τότε ἔδει λέγειν μὴ καθαρίζων καθαρίζαις ἂν... ὁ γὰρ ταύτῃ ἐστὶ τὸ δυνατὸν καὶ τὸ ἀναγκαῖον· τῆς γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "ὁ ταύτην δ' εἶναι ὡς δυνάμει, καὶ πάντως ὡς δυνάμει ποιεῖν". ὁ πάντως, φασί μὴ καλῶς λύοντες, ὡς δυνάμει ποιεῖν, δεδωκεν ποιήσιν, τῆς καὶ καὶ πᾶν σημαίνον τῷ δυνατῷ δέδωκε τὸ δυνάμει καθαρίζειν ἢ καὶ τὸ μὴ καθαρίζειν, δυνάμει δὲ καθαρίζειν· ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς δυνάμει καθαρίζειν καθαρίσει, δηλοῖ ὅτι δυνάμει ἔχω μὴ καθαρίζων νῦν μὲν ταῦτα καθαρίσαι, τὸ δὲ πάντως δυνάμει καθαρίζειν δηλοῖ καὶ τὸ ὅτε ὁ καθαρίζει ὅτι ἢ καθαρίζει, ὅπερ ψεῦδος τὸ λέγειν ὅτι δυνάμει ἔχει, ὅτε ὁ καθαρίζει, τότε καθαρίζειν, ὡς ἅμα εἶναι καθαρίζοντα καὶ μὴ καθαρίζοντα. id. ib.

ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως γινομένων 178a ἐλέγχων φησίν. δηλὸν ὦν, φησί, πῶς ἀπαντητέον πρὸς τῆς, 4. εἴπερ ὥριται ἡμῖν ὅτι δέκα τὰ ἀνώτατα γένη. ὁ μὲν ὦν ἀποκρινόμενος ἐρωτηθεὶς εἰ ὁ Σωκράτης, ὅς ἐστιν ἕστια, πρὸς τί ἐστιν, ἀνανεύει· τῆς γὰρ δηλοῖ τὸ "μὴ ὑπάρχειν τι τῆς," τῆς τῶν ἐννέα γενῶν ὅσα τί ἐστι καὶ ἕστιαν σημαίνει· ὁ δὲ ἐρωτῶν δείκνυσιν τὴν ἕστιαν ἢ ποσὸν ἢ πρὸς τι ἢ ἄλλο τι νομιζόμενον ἕστια εἶναι, ὅσον

ἐρωτῶν εἰ ὁ Σωκράτης πατήρ, ὁ δὲ ἐρωτώμενος ὁμολογεῖ
τῷτο, ὅτι πρὸς τι καὶ συμβεβηκὸς τὴν Σωκράτην νομίζων ἀλλ'
ὡς υἱὸν ἔχοντα, ὁ δὲ συνάγει εὐθύς τῷ τὴν Σωκράτην πατέρα
εἶναι, τῷτον δὲ πρὸς τι, τὸ δὲ συμβεβηκὸς, καὶ αὐτὸν εἶναι
συμβεβηκὸς. ἔστι δὲ ἡ παραγωγὴ τῆς σοφίσματος τοιαύτη. id. 5
f. 47.

178^a τοῦτον καὶ τὸ τοῖόνδε σόφισμα "ὁ ἐγὼ εἰμι, σὺ ἔκ εἰ, ἄν-
24. θρωπος δὲ εἰμι ἐγώ, σὺ ἄρα ἄνθρωπος ἔκ εἰ." κἀνταῦθα τὸ μὴ
ἐγὼ καὶ σὺ ἐπὶ τῶν ἀτόμων λέγεσθαι, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐπ' ὑδενὸς τῶν
ἐν μέρει. γέγονεν ἔν ὁ παραλογισμὸς διὰ τὸ ἔστιν ὡς τινι χρή- 10
σα. id. f. 47 b.

178^a ἐκ τούτων λύει καὶ τὸ σόφισμα τὸ λέγον μὴ εἶναι τὴν κίνησιν
25. ἐν τῷ κινημένῳ. εἰ γὰρ ἔστιν ἡ κίνησις ἐντελέχεια τῆς κινήτου ἢ κί-
νητόν, ὡς ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως δέδεικται, ὁ λόγος
ὅτι ἐν τῷ κινημένῳ ἔστιν. πρὸς τῷτο δὲ ἐνίσταντο οἱ σοφισταὶ λέ- 15
γοντες. ὅτι λέγομεν ὁρᾷ ὁρᾷ ὁρασίς καὶ ἀκνέει ἀκνέει ἀκνέει, ἀλλὰ
μὴν ἡ ὁρασίς ἐν τῷ ὁρῶντι καὶ ἡ ἀκνέει ἐν τῷ ἀκνόντι καὶ ἡ
κίνησις ἐν τῷ κινῶντι. παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως ὁ παραλο-
γισμὸς. τὸ γὰρ ὁρᾷ καὶ ὁρᾷ τὸ αἰδανέει πάσχειν ἔστιν ἀλλ' ὅτι
ποιεῖν. id. f. 48.

178^a τὸ σόφισμα τοῦτον "ἄρα δοίη ἄν τις ὁ μὴ ἔχει; ὅδε δὲ
36. ἔκ εἶχε μόνον ἕνα ἀσφάλαν, δέδωκε δὲ ἕνα. δέδωκεν ἄρα ὁ ἔκ
εἶχε. μὴ ἔχων γὰρ ἕνα δέδωκεν ἕνα. δοίη ἄν τις ὁ μὴ ἔχει;" ἡ
λύσις, ὅτι ὁ δέδωκεν ὁ ἔκ εἶχε. πολλὰ γὰρ ἔχων εἶχε καὶ ἕνα,
ὥστε ὁ δέδωκεν ὁ ἔκ εἶχε (εἶχε γὰρ τὸν ἕνα), ἀλλ' ὡς ἔκ εἶχε. μὴ 25
ἔχων ἕνα μόνον δέδωκεν ἕνα μόνον. ὡς γὰρ τὸ "μόνον". ὅτε
τόδε τι σημαίνει, οἷον ὑσίαν, ὅτε ποῖον (ὑδενὸς γὰρ τούτων ἐστὶ ση-
μαντικόν), ἀλλ' ὡς ἂν εἴπῃ τις ἄχαιον χέσιν, οἷον ὅτι καθ' ἑαυτὸν
ἔστιν ἀλλ' ὅτι κατὰ τινος ἄλλου, ὅπως καὶ τὸ μὴ μόνον τὸ μετ' ἄλλου
ὅν δηλοῖ. id. ib.

178^b συνεπεραίνεται δὲ τὰ σοφίσματα ἐπὶ τῷ ἔχοντος δύο χεῖρας
8. καὶ δύο ὀφθαλμοὺς καὶ πλείω ψηφίσματα ἑνὸς ὅπως. "ἄρα ἡ μὴ
ἔχει τις χεὶρὶ τύπτει ἂν; ὅδε δὲ ἔκ ἔχει μίαν χεῖρα μόνην ἀλλὰ
δύο, τύπτει δὲ τῇ μιᾷ. ἡ ἄρα χεὶρὶ ἔκ ἔχει τύπτει. μὴ ἔχων γὰρ
μίαν μόνον τύπτει τῇ μιᾷ μόνον." ἡ λύσις ὅτι ὁ τύπτει ἡ ἔκ ἔχει 35
ἀλλ' ὡς ἔκ ἔχει. id. f. 48 b.

178^b ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "οἱ δὲ καὶ ὡς ὁ ἔχει ἔλαβε" τὸ λεγόμενον
11. ἔστιν, ὅτι λαβὼν ἕνα καὶ ἕνα ἐκ τῶν λαβεῖν ἔχει. τὸ δὲ "ἐδίδου μίαν
μόνον ὅτος ψῆφον" κατασκευαστικόν ἐστι τῷ ὅδε δὲ λαβὼν μίαν
μόνην ψῆφον παρὰ τῷδε ἔκ ἔχει μίαν. εἰ γὰρ, φασί, μίαν μόνην 40
ὅδε ἐδίδου, καὶ μίαν ὁ λαβὼν ἐλάμβανεν. ὁ δὲ διὰ τῶν "οἱ δὲ εὐθύς
τὴν ἐρώτησιν ἀναιρῶντες" τοῦτον ἔστιν. τῶν λούοντων τὰ προρη-
θέντα σοφίσματα οἱ μὴ πρὸς τὸ συμπέρασμα ἐνίσταντο, οἱ δὲ πρὸς
τὴν πρότασιν, οἷον ἐρωτῶσιν οἱ σοφισταὶ "ἄρ' εἰκὸς τύπτειν τινὰ ἢ
μὴ ἔχει χεὶρὶ; ὅδε δὲ μὴ ἔχων μίαν χεῖρα ἀλλὰ δύο, ἔτυψε 45
τῇ μιᾷ. ἔτυψε λοιπὸν ἢ ἔκ ἔχει χεὶρὶ. ὅδε γὰρ εἶχεν ἐκείνην
μόνην." οἱ μὴ ἔν εὐθύς ἐνίσταντο πρὸς τὸ συμπέρασμα μίαν αὐτὴν
λέγοντες ἔχειν τὴν ἐνεργῆσαν. ἄλλοι δ' ἐνίσταντο πρὸς τὴν πρότα-

σιν καὶ ἀληθῆ ταύτην εἶναι φασιν. ἔγω γὰρ, φησὶν, ἐπειδὴ ψεύ-
δος τὸ μὴ τύπτειν, ἀληθὲς τὸ τύπτειν μεθ' ἧς ἔκ ἔχει χεὶρὸς, ὁ
βύλον οἱ σοφισταὶ συνάγειν ὡς ἀτοπὸν καὶ ἀδύνατον. εἰ γὰρ ἀλη-
θὲς, ὅδε λύσιμον ἔσαι. ἀλλὰ μὴν λύσει ὑποπίπτει. ἐρῶμεν γὰρ
πρὸς τὴν σοφιστὴν ὅτι ὁ ἀποκρινόμενος δέδωκε τύπτειν μεθ' ἧς ἔκ
ἔχει χεὶρὸς, ὅτι τῆς μὴ ὕψους ὅλως ἀλλὰ τῆς λαιᾶς. τύπτειν γὰρ
ἔφησε μὴ τῆς δεξιᾶς ἢ ἔκ ἔχει λαιάν, ἢ τῆς τῆς Σωκράτους χει-
ρὸς. τὸ δὲ "εἰ γὰρ ἦν αὕτη λύσις, δόντα τὸ ἀντικείμενον ἔκ οἷον
τε λύειν" ἴσον ἐστὶ τῷ, εἰ γὰρ αἱ ἀληθεῖς καὶ τῆς πράγματος αὐτῆς
ἦσαν λύσεις, εἴ τις δοίη τὸ ἀντικείμενον, ἔκ ἂν λυθεῖεν τὰ σοφίς-
ματα. τὰ γὰρ ἀντικείμενα τοῖς κειμένοις ἀληθῆ ἔσαι, ὥστε καὶ τὰ
διὰ τῶν κειμένων συναγόμενα. id. ib.

καὶ τίνα τὰ ἄλλα, ἐπήγαγε λέγων "οἷον εἰ ἔστι μὴ ὁ ἔστι δὲ ὁ 178^b
ἔστι." φέρεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα ὅπως "οἷον εἰ ἔστι μὴ ἔστι δὲ 19.
ἔστι." οἱ ἀμφοτέρων δὲ τὸ αὐτὸ δηλοῖ. . . ἔστι δὲ ἔν τὸ "οἷον εἰ
ἔστι μὴ ὁ ἔστιν, ἔστι δὲ ὁ ἔστι" ἴσον τῷ οἷον εἰ τὸ μὴ ἔστιν ἀληθὲς τὸ
δὲ ψεύδος, τεθέντος τῷ ἀληθὲς, ὅπερ "ὁ" εἶπεν, ἀλυτον ἂν ἦν.
ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει "ἡ λύσις, ἂν ἀπλῶς διῶ λέγεσθαι, συμπεραί-
νεσθαι," δυνάμει λέγων. ἡ μὴ ὑπ' ἐκείνων λεγομένη λύσις μοχθηρὰ
20 καὶ ἀδόκιμος, ἡ δὲ ἀληθὲς, ὅτι εἰ μὴ ἀπλῶς διῶ λέγεσθαι, τατέστιν εἰ
μὴ τὰ μὴ ὡσαύτως λεγόμενα ὡσαύτως διῶ λέγεσθαι, συμπεραίνει
καὶ ἐλέγχει. εἰ δὲ μὴ διῶ, ὁ συμπεραίνει. εἰ δὲ μὴ συμπεραίνει,
ἔκ ἂν εἴη λύσις. καὶ οὕτως προσυπακύνει τὸ ἦν ἐκείνοι μοχθηρῶς
λύοντες ἐπάγουσιν. ἀλλὰ λύσις ἔσαι, ἦν αὐτὸς εἶπε. τὸ "ἐν δὲ
τοῖς εἰρημένοις πάντων διδομένων" ἴσον ἐστὶ τῷ ἐν δὲ τοῖς εἰρη-
μένοις ἐλέγχους καὶ σοφίσμασι πάντων συγχωρημένων αὐτοῖς, τῷ
τύπτειν ἢ μὴ ἔχει χεὶρὶ, τῷ ὁρᾷ ἢ μὴ ἔχει ὀφθαλμῷ, ὁ συμ-
περαίνει τὸ ἔκ ἔλεγχον ὅτι συλλογίζοντο. ὥστε ὅδε ὅτι καλῶς
λύσις. id. f. 49 b.

30 ὅταν τὴν ἐρώτησιν πρῶτον τὴν "ἄρα ὁ γέγραπτο γέγραφέ 178^b
τις," ἐπὶ ποσῷ μόνον ταύτην ἐρώτησας. ἐπὶ γὰρ λόγῳ ἐρώτησας ἢ 24.
συλλαβῆς ἢ λέξεως, ἄτινα ὑπὸ τὸ ποσὸν ἀνάγοντο, ὡς μεμαθή-
καμεν. ὅταν δὲ συνῆξας τὸ συναχθέν, ἐπὶ ποῦ συνῆξας. τὸ γὰρ
ψευδὲς καὶ ἀληθὲς τῷ ποῦ εἰσίν. id. ib.

τὴν δὲ λύσιν τῷ σοφίσματος ἐνέφηνε διὰ τῶν "ἡ ὁ μὴ ἅπαν, 178^b
τὸ δὲ ἔκ ἅπαν." ἔστι δὲ ὁ λέγει ὅτι τὸ μὴ πᾶν, ἢ γὰρ οἷον καὶ ποῖον, 36.
τὸ δὲ ὁ ποῖον ἀλλὰ ποσόν. τὸ γὰρ ὡς τὸ μὴ τὸ δ' ὁ τὸ ποσόν. ἐρω-
τήσας ἔν ἐπὶ τῷ ὁ, συνάγει ὅσα. ἔτι ἔστι καὶ ἄλλως εἰπεῖν τὸ "ἡ ὁ
μὴ ἅπαν, τὸ δ' ἔκ ἅπαν," τατέστιν ὅτι δυνατόν ἐστιν ἐπὶ μὴν τινος
μαθήματος ἅπαν εἰπεῖν, οἷον ὅτι καὶ εὐρον. ἐγὼ καὶ ἔμαθον παρ'
ἄλλου, ἐπὶ δὲ τινος ἔκ ἅπαν ἀλλ' ἢ τὸ εὐρεῖν μόνον ἢ τὸ μαθεῖν
παρ' ἄλλου. "καὶ ὅτι ἔστι τις τρίτος ἄνθρωπος παρ' αὐτόν." ὁ λε-
γόμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν λόγος καὶ τὸν τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγων
τοῦτος, οἷον λέγοντες, φασί, ἄνθρωπος περιπατεῖ, ὅτε τὴν ιδέαν
ἄνθρωπον περιπατεῖν λέγομεν, ἀκίνητος γὰρ ἐκείνη, ὅτε τῶν καθ'
ἑκαστὸν τινα, πῶς γὰρ ὁ μὴ γνωρίζομεν; τὸ μὴ γὰρ ἄνθρωπον περι-
πατεῖν γνωρίζομεν, τίς δὲ τῶν καθ' ἑκαστὰ ἐστὶν ἐφ' ᾧ λέγομεν, ὁ
γνωρίζομεν. ἄλλον ἄρα τινὰ παρὰ τούτου τρίτον ἄνθρωπον λέγομεν

- περιπατεῖν· τρίτος ἄρα ἄνθρωπος ἔσται ὃς περιπατεῖ κατηγορούμεν. ἢ λύσις ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ πᾶν τὸ κοινὸν ὃ τότε σημαίνει ἀλλὰ τοιόνδε· ὁμοίωμα γὰρ ἐστὶ τῶν καθ' ἕκαστα. id. f. 50.
- 178 b 39. ὥσπερ ὁ μουσικὸς Κορίσκος ἕτερος ὢν τῷ Κορίσκῳ ὅς ἐστι καθ' αὐτόν, ὃδὲ ὑπαρξὶν ἔχει ἰδίαν (τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ "ὥς ἐκ 5 ἔστιν αὐτὸ ἐκθέσθαι"), διότι ὅς ἐστι τότε τι καὶ ὅς ἐστι ἀλλὰ τοιόνδε καὶ ποῖόν, ὥτως ὃδ' ἄνθρωπος περιπατεῖ. id. ib.
- 179 a 3. φησὶν "ὃς τὸ ἐκτίθεσθαι δὲ ποιεῖ τὸν τρίτον ἄνθρωπον," δυνάμει τῷτο διὰ τέτων λέγων, ὃς τὸ ἀπαριθμεῖσθαι τὸς καθ' ἕκαστα ἀνθρώπου καὶ ἕτερον ἐκείνων λέγειν τὸν τρίτον ἄνθρωπον ποιεῖ, ἀλλὰ τὸ 10 διδόναι καὶ συγχωρεῖν εἶναι ὅπερ τότε τι, τῷτες ἄλλα τὸ ὅς ἐστιν καὶ τότε τι λέγειν αὐτόν. τῷ δὲ "τότε τι" ἔθος αὐτῷ ἐπὶ τῆς ἀτόμῃ χρῆσθαι ὁσίως. id. ib.
- 179 a 14. βαρεῖαν γὰρ προσωδίαν πανταχῶς τὴν περισπωμένην λέγει. id. f. 50 b.
- 179 a 17. εἰ ἐκ τῆς ὁμωνυμίας τὸ ἀψυχὸν ἐμφυχὸν συνελόγισατο, λυτέον ἀποφύσαντας, εἰπόντας μὴ τότε δεδωκέναι ὃ σημαίνει τὸ ἀψυχὸν ἀλλ' ὃ δηλοῖ τὸ ἐμφυχὸν· εἰ γὰρ ἔροιτο ἄρα γε τὸ διδάσκον ἐμφυχὸν ἐστίν; εἰποὶς δὲ ναί, εἴτα εἴποι τὸ δὲ βιβλίον διδάσκει, ἐμφυχὸν ἄρα τὸ βιβλίον, ῥητέον ὅτι ὃς τὸ ἀψυχὸν διδάσκειν 20 εἴπον ἀλλὰ τὸν διδάσκαλον. ὁμοίως ποιητέον καὶ ἐπὶ τῷ ἀνάπαλιν· εἰ γὰρ ἔροιτο ἄρα γε τὸ διδάσκον ἐμφυχὸν ἐστίν; εἰποὶς δὲ ὅ, εἴτα εἴποι ὁ δὲ Πλάτων διδάσκει, ἐμφυχὸν ἄρα τὸ διδάσκον, εἰπὲς ὡς ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τὸ διδάσκει εἴπον. id. ib.
- 179 a 27. ὃ λέγει, τοιούτον ἐστίν. εἰσὶ τινὰ τῶν τῷ συμβεβηκότι ὑπαρχόντων ἀληθεύοντα καὶ ἐπὶ τῷ ὑποκειμένῳ τῷ συμβεβηκότι, φημί 25 δὲ τῷ πράγματι, τινὰ δὲ τῷ μὴ συμβεβηκότι ὑπάρχει τῷ δὲ πράγματι ὅς ὑπάρχει· τὸ γὰρ δισύλλαβον λέγει τὸ μὴ καὶ τὸ λευκῶ, ἀληθεύει δὲ καὶ τὸ τῷ ἴππῳ τῷ τινός, ὃ συμβεβήκει τὸ λευκόν, ὥς ἐπὶ τούτῳ ἀληθὲς δέναι τάσδε τὰς προτάσεις. id. ib.
- 179 a 31. καὶ ἐτι δεῖ προφέρειν καὶ τὸ οἶαν ἦγαν τὸ ὁποῖον, ὥσπερ ἐν τῷ Μίνωϊ τῷ Πλάτωνος γέγραπτο. ἔχει δὲ ὅτω τὰ ἐκείσε "ὁ νόμος 30 ἡμῖν τί ἐστὶν ὁποῖον καὶ ἐρωτῶ τῶν νόμων." τὰ δὲ ἐπαγόμενα σοφίσματα τοιαῦτά εἰσιν "ἄρ' οἶδας ὃ μέλλω σε ἐρωτᾶν; ὅ. ἄρ' οἶδας ὅτι ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν; ναί. τῷτο δὲ σε μέλλω ἐρωτᾶν, οἶδας ἄρα ὃ μέλλω σε ἐρωτᾶν." ἢ λύσις ὅτι ὃ ταυτόν ἐστι τὴν ἀρετὴν ἀγαθὸν εἶναι καὶ τὸ μέλλειν ἐρωτᾶσθαι εἰ ἐστὶν ἀγαθόν, ἀλλ' ἀγαθῷ ὅση συμβεβήκειν αὐτῇ τὸ μέλλειν ἐρωτᾶσθαι εἰ ἐστὶν ἀγαθόν. πάλιν 35 ἄρ' οἶδας τὸν προσιόντα καὶ κεκαλυμμένον; ὅ. εἴτα ἀφελόντες τὸ περικαλύμμα, τί δέ, οἶδας τῷτον; ναί. τὸν αὐτὸν ἄρα οἶδας καὶ ὅς οἶδας. πάλιν ἄρα γε ὁ ἀνδριάς ἔργον ἐστίν; ναί. ἄρα γε σὸς ἐστίν; ναί. σὸν ἄρα ἔργον ἐστὶν ὁ ἀνδριάς. ἀλλὰ μὴν καὶ ὅς ἐστι· τῷ Φειδίᾳ γὰρ ἐστίν. πάλιν ἄρα γε ὁ κύων πατήρ ἐστίν; ναί. ἄρα γε σὸς ἐστίν; ναί. σὸς ἄρα ὁ κύων πατήρ. πάλιν ἄρα γε τὰ ὀλιγάκις ὀλίγα ὀλίγα; ναί. ἀλλὰ μὴν τὰ ἑκατὸν πρὸς 45 τὰ δεκάκις μύρια ὀλιγάκις ἐστὶν ὀλίγα. τὰ ἑκατὸν ἄρα ὀλίγα· ἀλλὰ μὴν καὶ πολλὰ. φανερόν ἐν ὡς πάντες ὅτοι οἱ παραλογισμοὶ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς λύνονται. id. f. 51.

- ἀξίωμα δὲ λέγει τὴν πρότασιν. τὸ δὲ σόφισμα ὥτως ἦρω-179 b τῷτο. ἔσω δὲ λόγῳ χάριν ἐπὶ Γλαύκωνος τῷ Πλάτωνος ἀδελφῷ, 14. ὅς ἐστι δὴ Γλαύκων ὁ μόνον ἀδελφὸς ἦν Πλάτωνος ἀλλὰ καὶ πατήρ· εἶχε γὰρ παῖδας. id. ib.
- ἔλεγεν ὁ Ζήνων μὴ εἶναι κίνησιν. εἰ τις ἔν, φησὶν, ἐπιχειροῖ 179 b συνάγειν τε καὶ δεικνύναι τὸν Ζήνωνος λόγον τὸν ἀναιρῶντα τὴν κίνη- 20 σιν ἐκ τῷ συνάγειν ἀδύνατόν τι, τεθείσης τῆς τῷ Ζήνωνος ὑποθέσεως, ἀμαρτάνει· ὃδὲ γὰρ λέλυκε τὸν παραλογισμόν· εἰ γὰρ λέγει "ἐγὼ μὴ ὡς Ζήνων εἶναι κίνησιν φημι· εἰ δὲ ψεῦδος τῷτο, ἀληθὲς δὲ ὁ σὺ φῆς τὸ μὴ εἶναι κίνησιν, ἔσω τῷτο καὶ κείῳ ὅτι ὅς ἐστι κίνησις ὃδὲ τὸ κινεῖσθαι. ἀλλ' εἰ μὴ ἐστὶ τῷτο, ὃδὲ τὸ πόθεν ποῖ κινεῖσθαι ἔσται· εἰ δὲ τῷτο, ὃδὲ ὁ ἥλιος ἀπ' ἀνατολῆς εἰς δύσιν κινηθήσεται ὃδὲ ἀπὸ δύσεως εἰς ἀνατολήν· εἰ δὲ μὴ τῷτο, ὃδὲ ἡμέραι καὶ νύκτες ἔσονται. ὅπερ ἀδύνατον· εἰ δὲ τῷτο ἀδύνατον, ψευδὲς καὶ 15 ἡ σὴ ὑπόθεσις, ἢ τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησεν." — ὁ ταῦτα συλλογίζόμενος, καὶ εἰ μυριάκις ἢ συλλογιστικῶς καὶ ἀληθῶς συμπεραίνόμενος καὶ συνάγων ὡς ἀδύνατον μὴ εἶναι κίνησιν ἐκ τῷ συναλύνειν τὴν Ζήνωνος ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀδύνατον, ὃ λέλυκε τὸ σόφισμα τὸ τῷ Ζήνωνος, ἀλλ' ὁ λέγων ὅτι ἐνεργεῖα τὰ ἀπειρα λαμβάνεις, καὶ ὅσα ἄλλα αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐβδόμῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκρόασεως εἶρηκε καὶ ἡμεῖς ταῦτα ἐξηγούμενοι τεθεωρήκαμεν. id. f. 51 b.
- καὶ ἀληθὲς, φησὶ, καὶ ψεῦδος ἢ τὸ ἐξ ἀσυλλογίστου τρόπου 179 b συναχθέν, ἢ τῷτο ἐμφάνισις ἐστὶ λύσις. id. ib. 24.
- ἴσως δέ, φησὶν, ἐπὶ τινων ὃδὲν κωλύει λύειν τὸν λόγον διὰ τῷ 179 b δεικνύναι ἀδύνατόν τι ἐπόμενον, ἀλλ' ἐπὶ γε τῷ παρόντος ὅς ἀπό- 26. χρη τῷτο. ἢ μάλιτα τῷτο λέγει, ὅτι ἐπὶ τινῶν μὴ ὃδὲν κωλύει λέγειν τὸ αὐτὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι, κατ' ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο, ἐπὶ δὲ τῷ προσιόντος Κορίσκῳ ὅς ἀρκεῖ τῷτο· οἶδε γὰρ ὁ ἀποκρινόμενος καὶ τὸ προσιόν ὅτι προσέρχεται καὶ τὸν Κορίσκον ὅτι Κορίσκος. ἀλλὰ καὶ οἱ λύοντες τὸ σόφισμα τὸ ὅτι τὰ ἑκατὸν καὶ πολλὰ καὶ ὀλίγα συμπεραίνόμενον, λέγοντες ὅτι πᾶς ἀριθμὸς καὶ πολὺς καὶ ὀλίγος, ὁμοίως τούτοις ἀμαρτάνουσιν ὅς εἴπομεν ἀμαρτάνειν ἐν τῷ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπάγειν τὴν τυχεύσαν λύσιν ἐπάγοντας καὶ μὴ παρ' ὃ τὸ ψεῦδος ἐστίν. καὶ εἴη ἂν λείπων τῷ "ὥσπερ ὅς εἴπομεν" τὸ ἡμάρτανον· 30 ὡς καὶ ἐκεῖνοι ἡμάρτανον, ὅτω καὶ ὅτοι. id. ib.
- εἰ γὰρ καὶ τινες, φησὶ, παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἢ τὴν ἀμφιβο-179 b λίαν (ταῦτα γὰρ εἰσὶ τὰ διττά) λέγουσιν εἶναι τὸ σόφισμα, ἀλλ' 38. ἔν, ὡς δέδεικται, παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐστίν. id. f. 52 b.
- "εἰ δ' ἄρα πολλαχῶς· καὶ γὰρ τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων φαμὶ 180 a εἶναι." λείποι ἂν τῷ λόγῳ τὸ ὅς καλῶς λέγει, καὶ εἴη ἂν τὸ πλῆ- 10. ρες τοιούτων· εἰ δέ τις τὸ τῷτο τέτων ἢ τὸ ὅτος τέτων πολλαχῶς λέγεσθαι φησιν, ὅτι καὶ ὁ λόγος ὁ λέγων τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων πολλαχῶς λέγει, — εἰ ἔν τῷτο τις εἴποι, ὅς καλῶς λέγει. καὶ τὴν αἰτίαν τῷ μὴ καλῶς λέγειν τὸν εἰπόντα τῷτο γοργῶς τέθεικε διὰ τῷ "ἀλλ' ὃ κτήμα," ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ὅς γὰρ λέγει κτήμα. ἐστὶ δὲ καὶ ἡ σύμπασα τῶν λέξεων διάνοια τοιαύτη· εἰ μὴ γὰρ ὁ ἄνθρωπος 35 καθ' ἕνα μὴ τρόπον ἐλέγετο τῶν ζώων, διότι ζῶων ἐστὶ (πᾶν

ἢ ζῶν ἢ τῶν μὴ ζῶν ἀλλὰ τῶν ζῶν), κατ' ἄλλον δὲ πάλιν ἐλέγετο τῶν ζῶν ὡς περὶ ὁ Πείραιεύς, μᾶλλον δὲ ἡ Τύναιγρα τῶν Ἀθηναίων (λέγει) ἢ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ὡς κτήματα), τότε δὴ τότε καὶ τὸ "τόδε τῷδε" ἢ τὸ "τῷτο τῷτων" ἐλέγετο ἂν πολλαχῶς. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνθρωπος τῶν ζῶν ἢ λέγει πολλαχῶς 5 (ἔδειξεν ἢ ἀκύνει αὐτὸν τῶν ζῶν, ὡς κτήμα εἶναι τῶν ζῶν ἀκύνει ἀλλ' ὅτι ζῶν ἐστίν· ἢ ἢ λέγει κυρίως ὁ ἄνθρωπος τῶν ζῶν ὡς κτήμα τῶν ζῶν), ἔδ' ὁ τῷτο λέγων κυριολεκτεῖ. ἐπεὶ ὅν ὁ ἄνθρωπος τῶν ζῶν ἢ λέγει πολλαχῶς, ἔδ' ὁ τὸ "τῷτο" δηλωτικὸν ἐστίν. τὸ δὲ "τῷτο τῷτων" διττόν ἐστιν. ὥς ἔδ' ὁ τὸ ση- 10 μαντικὸν τῷ δὲ καὶ δεσπότην. ἐστὶ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ "τῷτο τῷτων" διττόν, καὶ εἴρη' πρότερον διὰ τί. τὸ δὲ "καὶ εἴαν τι πρὸς τὰ κακὰ λέγει" ὡς τινός" ταῦτόν ἐστι τῷ καὶ εἴαν τι πρὸς τὰ κακὰ λέγει καὶ γενικὴν πτωσίν, καθάπερ ἡ φρόνησις λέγει, τῶν κακῶν ῥηθήσει μὲν, ἀλλ' ἔχ' ὅτι κακὴ ἐστὶ τῶν κακῶν ἀλλ' ὅτι ἐπιστήμη ἔσα τῶν 15 κακῶν· ὁ ἢ φρόνιμος ἐπίσταται τὰ κακὰ. ὥς τὰ σοφίσματα ταῦτα, ἃ μικρῷ πρότερον εἰρήκαμεν, παρὰ τὸ συμβεβηκὸς γέγονεν ἀλλ' ἢ τῷ διττῷ. πῇ δὲ καὶ ἀπλῶς αὐτὸ τὸ παρὰ συμβεβηκὸς ὠνόμασαν· πῇ ἢ ὡν ὅδε τῷδε, οἷον δὲλος δεσπότης, καὶ ἀπλῶς καὶ πάντων καθ' ὅσων τὸ "τόδε τῷδε" λέγει δύναται, ἐπιφέρειν ἔδει- 20 σιν. καίτοι ἐνδέχεται, φησὶν, ἴσως ἀγαθὸν εἶναι τι τῶν κακῶν, ὡς ἡ ἀνδρεία ἀπλῶς ἔσα ἀγαθὸν δοκεῖ τισὶ διὰ τὰ ἐν πολέμοις τραύματα εἶναι κακόν. διὰ τῷτο ἢ καὶ αὐτὸ τὸ "ἴσως" προσέθηκεν· ὥς ὁ λόγος ὁ λέγων "ἡ ἀνδρεία τῶν κακῶν" διττός· ἢ ἢ ὅτι κακόν τί ἐστίν ἡ ἀνδρεία, ἢ ὅτι ἐπίσταται τὰ κακὰ. id. ib.

180 a "ἀλλ' εἴ τι δὲλον εἴη ἀγαθὸν μοχθηρῶν." φέρει δὲ καὶ ἄλλη 16 γραφὴ ἔχουσα ὅτως. "ἀλλ' εἴ τι δὲλον εἴη ἀγαθὸν ὄνομα μοχθηρῶν." ὁ δὲ λέγει τοῦτον ἐστίν· εἴαν τις δὲλος ἀγαθὸς ὦν, ἢ εἴ γάρ τις δὲλος ὄνομα ἔχη κεκληθῆς Ἀγαθός, τύχοι δουλεύειν μοχθηρῷ, λέγοι δὲ τις τὸ ἀγαθὸν μοχθηρῶν, ὁρῶν ἂν διττὸς ὁ λόγος εἶναι. 30 ταῦτα μὲν διὰ τῆς μιᾶς τῶν γραφῶν λέγονται ἂν· διὰ δὲ τῆς ἑτέρας καὶ τὸ "ὄνομα" προσκείμενον λέγοι ἂν· ἢ ἢ εἴ τῷ δὲλῳ κεῖται ὄνομα τὸ ἀγαθὸν ὡς μὴ καλεῖται Νικοκλέα ἢ Πλάτωνα ἢ Ἰππόνικον ἢ ἄλλο τι τοῦτον ἀλλ' Ἀγαθόν, ὡς περὶ καὶ ὁ Ὀλυμπιονίκης ὠνομαζέτο αὐτὸ τῷτο Ἀνθρώπος, ἢ καὶ τὸ ἀγαθὸν μοχθηρῶν διττόν. 35 id. f. 53.

180 a ἐπεὶ δὲ τὸ "μῆνιν ἀεὶδε θεά" ἀφελόντες ὠρισμένως οἶδαμεν 19 ὅτι ἡμισυ εἴχεν ἐστὶ καὶ τῆς Ἰλιάδος, ὁ λέγων ὅτι δὸς μοι τὸ "μῆνιν ἀεὶδε θεά," τὸ ἡμισυ τῷ ἔπος, διττὸς ἂν ἦν· ἀλλὰ μὴν ἢ διττός· καθ' αὐτὴν ληφθέν τὸ "μῆνιν ἀεὶδε θεά" ὅλον γέγονε τίνος 40 ἐστὶν ἡμισυ, ὥς καὶ ὁ τῷτο σημαίνων λόγος ἢ διττός. εἰ δὲ τῷτο, ἔδ' ὁ λέγων "ἄρα ὅδε σὸς" διττός· ὅλον γάρ ἐστιν ὅπως ἔστος τῷτο ἐστίν. ὥς ἢ λέγει πολλαχῶς τὸ τῷτο τῷτο. ὅταν ἀφελόντες τι γινώσκον ὅν τί ἐστι, ταύτην τῇ προσηγορίᾳ ὀνομαζόμεν, λέγω δὴ προσηγορίαν τὸ τῷτο τῷτο· ἢ ἢ τὸν Πλάτωνα καὶ Ἀρί- 45 σωνα καθ' αὐτὸς λαβὼν καὶ ἐρωτῶν "ἄρα γε ἔστος τῷτο ἐστὶ" ταῦτον λέγει τῷ ἄρα ὁ Πλάτων υἱὸς ἐστίν Ἀρίστωνος, καὶ ἢ διττὸν ἐνταῦθα τὸ ἐρώτημα διὰ τὸ τὰ ληφθέντα γινώσκονα τυγχάνειν πῶς ἀπ' ἀλ-

λήλων εἶσιν. ἐστὶ τὸ ἔδ' ἢ εἴ ποτέ τί τινος ἀφελόντες τοῦτον ἐστίν· ἢ ἢ τὸ τῷτο τῷτο λέγει πολλαχῶς, εἴ ποτέ τινος ἀφελόντες σημαίνοντες τῇ προσηγορίᾳ τῇ τῷτο τῷτο· καὶ ἢ εἰπόντες δὸς μοι τὸ ἡμισυ τῷ ἔπος τὸ "μῆνιν ἀεὶδε θεά," δυνάμει σημαίνοντες τῇ προσηγορίᾳ τῇ τῷτο τῷτο· εἰ ἢ ἢ διττόν (τῷτο ἢ δὲ προσυπακύνει εἰπόντες, δὸς μοι τῷτο τῷτο ἢ γὰρ τῷ εἴχεν τὸ ἡμισυ τῷ ἔπος, οἷον τὸ "μῆνιν ἀεὶδε θεά"), σημαίνοντες τὴν Ἰλιάδα ἢ γὰρ σημαίνοντες ὅτι δὸς μοι τὸ ἡμισυ τῆς Ἰλιάδος· ἀλλ' ἢ τῷτο σημαίνοντες. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "καὶ ἢ ἢ ἡμισυ εἰπόντες δὸς μοι" ὑποζικτέον εἰς τὸ "δὸς μοι," εἴτα ὑπακτέον τὸ "Ἰλιάδα σημαίνοντες." ἐστὶ δὲ τὸ τῆς λέξεως κατάλληλον τοῦτον· καὶ ἢ ἢ ἡμισυ τῷ ἔπος εἰπόντες, οἷον τὸ "μῆνιν ἀεὶδε θεά," Ἰλιάδα σημαίνοντες. λέγοι δ' ἂν δι' αὐτῶν· εἰ πάν τὸ τῷτο τῷτο διττόν, καὶ τὸ δὸς μοι τὸ ἡμισυ τῷ ἔπος διττόν ἐστὶ, καὶ τῷτο λέγοντες λέγοιμεν ἂν δὸς μοι τὸ ἡμισυ τῆς Ἰλιάδος. id. ib.

τὰ σοφίσματα τοιαῦτα. ἄρ' ἐνδέχεται τὸ μὴ ὂν εἶναι; ἢ. 180 a ἄρα γε τὸ μὴ ὂν δοξαζόν ἐστιν; ναί. τὸ μὴ ὂν ἄρα ἐστίν. τὸ ἢ 32 "ἀλλὰ μὴν ἐστὶ γέ τι μὴ ὂν" ὡς ἴσον ἐστὶ τῷ ἀλλὰ μὴν τὸ μὴ ὂν ἐστὶ τι, οἷον δοξαζόν. πάλιν τὸ ὂν συνάγει μὴ εἶναι ὅτως· εἰ ἐστὶ τὸ ὂν, ἢ ἄνθρωπος ἐστίν ἢ ἵππος ἢ βῆς ἢ τι τῶν τῶντων· ἔδ' ὂν δὲ τῷτων ἐστίν· ὥς ἔδ' ἐστίν· ἔκ ἄρα ἐστὶ τὸ ὂν. πάλιν ἄρ' ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν ἄμα εὐορκεῖν καὶ ἐπιορκεῖν; ὁ δὲ ὁμολογῶν ἐπιορκήσας ἐπιώρκησεν, ὥς εὐώρκησεν· ἢ ἢ ἢ πεποικῶς ὁ ποιεῖν ὡμοσεν· ὁμολογῶν ἐπιορκήσας ἐπιώρκησεν· ὁ αὐτὸς ἄρα ἄμα 25 ἐπιορκεῖ καὶ εὐορκεῖ. πάλιν ἄρα τὸν αὐτὸν ἐγγωρεῖ ἄμα τῷ αὐτῷ πείθει καὶ ἀπειθεῖν; ἢ. ἀλλὰ μὴν ὅδε πείθει μὲν τῷ γεωμέτρῳ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν πλευράν, ἀπειθεῖ δὲ σύμμετρον εἶναι, καὶ πείθει μείζονα εἶναι τὸν ἥλιον τῆς γῆς, ἀπειθεῖ δὲ τῷ αὐτῷ ἐλάττονα εἶναι· ὁ αὐτὸς ἄρα τῷ αὐτῷ πείθει καὶ ἀπειθεῖ. θεῖς δὲ τὰ 30 σοφίσματα συντόμως λύει αὐτὰ λέγων "ἢ ὅτε τὸ εἶναι τι ταῦτόν," τῷτέστιν ἢ ταῦτόν ἐστι τὸ λέγειν τὸ μὴ ὂν ὅτι ἐστὶ τι, οἷον δοξαζόν, καὶ ἀπλῶς ὅτι ἐστίν· εἰ μὲν ἢ τὸ τῷτο τῷτο ἢ τῷ ἀπλῶς ὂντι, ἢ ἢ ἢ τὸ μὴ ὂν ὂν· ἐπεὶ δὲ ἕτερον, ἔκ ἔσαι τὸ μὴ ὂν ὂν. λύει δὲ σαφῶς καὶ τὸν αὐτὸν ἄμα ἐπιορκεῖν καὶ εὐορκεῖν λέγων "πλὴν τῷτο μόνον, εὐορκεῖ δὲ ἢ," ὁ ἴσον ἐστὶ τῷ ἀπλῶς μὲν ἔκ εὐορκεῖ, ἀλλὰ τῷτο μόνον ὅτι ὁμολογῶν ἐπιορκήσας ἐπιώρκησεν, ὥς καὶ τῷτο μόνον, ἀπλῶς δὲ ἔκ εὐορκεῖ ἀλλὰ τῷτο μόνον ὅτι ὁμολογῶν ἐπιορκήσας ἐπιώρκησεν. id. f. 53 b.

ἢ δὲ ἀγωγή τῷ σοφίσματος τοιαύτη. ἄρα γε ἐνδέχεται τὸν 180 a αὐτὸν ἄμα ψεύδεσθαι καὶ ἀληθεύειν; ἢ. εἴτα ἐπὶ γον, ἀλλὰ μὴν ὁ 2. εἰπὼν τὸν ὀφθαλμὸν λευκὸν ψεύδεσθαι. ἀλλὰ καὶ ἀληθεύει· ἄμα γάρ ἐστὶ λευκὸς καὶ ἢ λευκός. λέγει δὲ καὶ τῷτο τῷτο εἶναι λύειν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ εἶναι εὐθεώρητον, καὶ μάστιγα ἐν οἷς τὰ ἀντικείμενα ὁμοίως ὑπάρχει, πότερον δεῖ φάσκειν, ἄρα τὸ ἀληθεύειν ἢ τὸ ψεύδεσθαι, τὴν δυσκολίαν παρέχει. ἔδ' ὂν δὲ κωλύει τὸν αὐτὸν ἀπλῶς μὲν εἶναι ἀληθῆ πῇ δὲ ψευδῆ, ὡς ἐπὶ τῷ Αἰθίοπος καὶ τῷ μὴ ὂντος· ὁ ἢ τὸν Αἰθίοπα μέλανα λέγων ἀπλῶς μὲν ἐστὶν ἀληθῆς πῇ δὲ ψευδής, ὁ δὲ λέγων αὐτὸν λευκὸν ἀπλῶς μὲν ψευδής

πῇ δὲ ἀληθῆς. τὸ δὲ "ἡ τινός" λέγει ἀν' ἐφ' ὃ τὸ ἡμισυ λευκὸν τὸ δὲ ἡμισυ εἰς λευκόν. ὅτος γὰρ ἔτε ἀπλῶς ἐστὶν ἀληθῆς πῇ δὲ ψευδῆς, ὅτε ἔμπαλιν ἀπλῶς μὴ ψευδῆς πῇ δὲ ἀληθῆς, ἀλλὰ τινος ἦγγεν ἐπ' ἴσης καὶ ψευδῆς καὶ ἀληθῆς. δύναται καὶ ἐκ παραλλήλου τινός κείῳ. ὁ γὰρ πῇ ψευδόμενος ἢ ἀληθεύων καὶ τὴν ψεῖδον ἢ ἀληθεύει καὶ ὅχι ἀπλῶς. τὸ δὲ "καὶ εἶναι ἀληθῆ τινά, ἀληθῆ δὲ μὴ" ἴσον ἐστὶ τῷ εἶναι καὶ τὴν μὴ ἀληθῆ, ἀπλῶς δὲ μὴ ἀληθῆ. ὁ γὰρ κατὰ τι ἀληθεύων ἐπὶ τι ἀληθῆ καὶ ὅχι ἀπλῶς ἀληθῆς ἐστίν. δύναται δὲ τις καὶ ὅπως ἐρωτώμενος τῷ σοφίσματος ἀκρίβειαν. ἀρὰ γε ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν ἄμα καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἀληθεύειν; ὄχι. ἀλλὰ μὴν ὁ λέγων "ἐγὼ ψεύδομαι" ἄμα καὶ ψεύδεται καὶ ἀληθεύει. ψεῦδος ἄρα τὸ ὅχι ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν ἄμα καὶ ἀληθεύειν καὶ ψεύδεσθαι. τὰ δὲ ἐφεξῆς κείμενα σοφίσματα σαφῆ εἰσὶ, καὶ πλείστα τούτων τὰ παραδείγματα καὶ ἐν τοῖς Τοπικοῖς. id. f. 54.

180 b
17. ἐστὶ δὲ ἡ ἀγωγή τῷ παραλογισμῷ τοιαύτη. ἀρὰ γε βύλεται 15
τις τὸ ἑαυτοῦ κακόν; ὄχι. τί δέ, τὸ κλέπτειν κακόν; ναί. βύλεται δὲ ὁ κλέπτης κλέπτειν; ναί. τὸ ἑαυτοῦ ἄρα βύλεται κακόν. λαβεῖν δὲ ἀντὶ τῷ κλέπτειν ἐνταῦθα εἴληπται, ἐν οἷς λέγει "ὅ γὰρ εἰ κακόν ἐστὶν ὁ κλέπτης, καὶ τὸ λαβεῖν ἐστὶ κακόν." τὸ δὲ ὅτι κακόν τὸ κλέπτειν κατεσκευάζον οἱ σοφισταὶ δεικνύντες κακόν τὴν κλέπτην, ἐδείκνυν δὲ αὐτὴν κακόν ἐκ τῷ ὀρισμῷ τῷ κλέπτειν, ὃν αὐτὸς κλέπτει λόγον εἶπεν. id. ib.

180 b
22. χρεῶν δ' ἐστὶ πρὸς σαφήνειαν πρότερον τῷ λεγομένῳ τῷ ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν Ἠθικῶν εἰρημένῳ ἀναμνησθῆναι, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἄλλο μὴ εἶναι τὸ φύσει δίκαιον, ἄλλο δὲ τὸ καὶ δόξαν τῷ κρίναντος, ἄλλο 25 δὲ τὸ καὶ τὴν διάταξιν τῷ νόμῳ περαιωθέν. ὥσπερ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἐν τῷ τῷ Πλάτωνος Γοργία πρὸς τὴν Σωκράτην λέγει. ὅπως ἔν τῷ δικαίῳ τριχῶς διαιρημένῳ ἀφορμαὶ πολλαὶ παραλογισμῶν ἐντεῦθεν τοῖς σοφιστεύσι δέδονται, ὡς καὶ ἐπὶ τῷ παρόντος. ἔλεγον γάρ, ἄρα δίκαιόν ἐστι τὸ ἕκαστον ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ, ἀδίκον δὲ 30 τὸ τὰ ἀλλότρια; ἢ ὅπως; πότερον ποτέ φαμεν εἶναι δίκαιον καὶ κρίσιν δικαίαν (τὸ γὰρ δίκαιον ἀντὶ τῷ δικαίῳ εἴληπται ὡς μηδὲν διαφέρειν), ὅχι; τὸ ἕκαστον τῶν κρινόμενων ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ καὶ ὁ δὲ ἔχειν αὐτόν; ναί. ἀδίκον δὲ καὶ κρίσιν ἀδίκον ὅχι τὴν κυρώσαντα τὰ ἀλλότρια ἔχειν τὴν μὴ κύριον; ναί. εἴτα ἐπῆγον ἀλλὰ μὴν 35 ὅδε ἔχει τὰ χρήματα τῷ τῷ λαβόντι. καὶ ἢ μὴ ἐκ τῷ νόμῳ ἢ καὶ τῆς δόξης τῷ κριτῇ ἔλαβε (τῷ τῷ λείπει), ἢ μὴ ἔν ἐκ τούτων ἔλαβε, τὰ ἑαυτοῦ ἔχει, τὸ δὲ τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν καὶ δίκαιον εἶναι. εἰ δὲ δικαίως ἔχει, δικαία ἢ κρίσις. καὶ νόμος γὰρ ἔχει. ἢ δὲ πάλιν τῷ ἀποστερηθέντος ἦσαν, ἀδίκος ἢ κρίσις. ἢ αὐτὴ ἄρα δικαία καὶ ἀδίκος. οἷον εἰ τις συκοφάντης ἔλεγε τὴν οἰκίαν ἢ τὴν ἀγρόν τῷ Πλάτωνος, ὃ κατεῖχε μίσθωμα καὶ φόρος τελῶν Πλάτωνι, μὴ τῷ Πλάτωνος εἶναι ἀλλ' οἰκεῖα, ἔκρινε δὲ ὁ δικαστὴς ὁμωμοκέναι τὴν Πλάτωνα καὶ γενέσθαι κύριον τῷ ἀγρῷ καὶ τῆς οἰκίας, ὁ δὲ Πλάτων διατὴν περὶ τὸν ὅρκον εὐλάβειαν τὴν συκοφάντην εἶασεν ἔχειν 45 τὰ ἑαυτοῦ. ὅπως ὁ συκοφάντης τὰ μὴ ἑαυτοῦ ἔχει. ὁ γὰρ ἀπὸ νόμου τις ἔχεν, ὡς ἴδια ἔλαβε. τὸ δὲ τὰ ἴδια ἔχειν καὶ δίκαιον εἶναι, ὡς δικαία ἢ κρίσις, ἀδίκος δὲ τῇ φύσει. id. f. 54 b.

νόμος ἦν Ἀθηναίοις τὰς δικαιοδείσας δίκας κυρίας εἶναι. καὶ 180 b
τῷ τῷ δῆλον πεποίηκε καὶ ἐν τῷ Κρίτῳ τῷ Πλάτωνος Σωκράτης. 25
λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις ὁ Σωκράτης "τί ἐρῶμεν πρὸς ταῦτα ὡς Κρίτων καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχη ἄλλως τε καὶ ῥητῶς εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τῷ νόμῳ ἀπολλυμένῳ, ὅς τὰς δίκας τὰς δικαιοδείσας προσάττει κυρίας εἶναι." id. f. 55.

ἐν δὲ τῷ "πότερον δεῖ κρίνειν τὴν τὰ ἀδίκαια λέγοντα ἢ δίκαια" 180 b
τὸ κρίνειν ἴσον ἐστὶ τῷ κατακρίνειν καὶ καταδικῆναι ὑποβάλλειν. τίνα 26
γάρ, φασί, δεῖ καταδικῆναι ἀξιῶν, τὴν τὰ δίκαια λέγοντα ἢ τὰ ἀδίκαια; εἰπόντος γὰρ τῷ ἀποκρινόμενῳ ὅτι τὴν τὰ ἀδίκαια λέγοντα καταδικάζειν δεῖ, ἐπῆγον περὶ τῷ ἀδικηθέντος λέγοντες ὅδε δὲ ἀδίκαια λέγει. ὁ γὰρ ἔπαθεν, ἐκεῖνα καὶ διηγείνεται καὶ λέγει, ἔπαθε δὲ ἀδίκαια, ἀδίκαια ἄρα λέγει. ὡς εἰ τὴν τὰ ἀδίκαια λέγοντα κρίνειν δεῖ καὶ καταδικάζειν, ὅτος δὲ ἀδίκαια λέγει, τῷ τῷ ἄρα δεῖ καταδικάζειν. ὅτος δὲ ἐστὶν ὁ ἀδικηθείς, δεῖ ἄρα τὴν ἀδικηθέντα καταδικάζειν, δικαίῳ δὲ τὴν ἀδίκον. τὸ δὲ "ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν ἀδικηθέντα δίκαιον ἐστὶν ἰκανῶς λέγειν ὃ ἔπαθεν" ὡς αἰτία ἐπῆκε τῷ ἀδίκαια λέγειν τὴν ἀδικηθέντα. δίκαιον γάρ φασιν οἱ σοφισταὶ λέγειν τὴν ἀδικηθέντα ὃ πέπονθε, πέπονθε δὲ ἀδίκαια, ἀδίκαια ἄρα λέγει. μέχρι μὴ τῷ ἐτέθη μόνον αὐτὰ τὰ σοφίσματα, τὸ δὲ ἐντεῦθεν τὰς λύσεις αὐτῶν ἐπάγει. id. ib.

τὸ δὲ "καὶ τὸ ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ δίκαιον, τὰ δὲ ἀλλότρια ὁ δίκαιον" 180 b
λύσις ἐστὶ τῷ σοφίσματος τῷ τὸ τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν ἕκαστον δίκαιον 31
εἶναι ἀξιῶντος. λέγει δὲ ἀληθῆς μὴ εἶναι τὸ δίκαιον λέγειν τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν, ἀδίκον δὲ τὸ τὰ ἀλλότρια. κρίσιν μέντοι τοιαύτην, εἰ καὶ ψευδῆς ἐστὶ, τῷ τῷ εἰ καὶ ἡμαρτημένη ἐστὶ τῷ πρὸς τὸ φύσει δίκαιον βλέποντι, ὅμως ὁδὸν κωλύει λέγειν δικαίαν εἶναι, ἐπειδὴ καὶ τὴν τῶν νόμων πρόσταξιν πεπέρασαι, καὶ πολλὰ μὲν εἰσὶν ὃ φαίνεται ἀδίκαια μὴ διὰ τὸ μὴ καὶ νόμῳ προβῆναι, δίκαια δὲ ὅμως ὄντα τῇ φύσει, καὶ πολλὰ ἔμπαλιν. id. ib.

τὸ δὲ "ὅ γὰρ εἰ λέγειν δίκαιον, ἀνάγκη δίκαια εἶναι" ἐναντίως 180 b
ἔχειν μοι δοκεῖ τοῖς εἰρημένοις. ἔδει γὰρ ὡς οἶμαι ὅπως εἰπεῖν. ὅ 35
γὰρ ἀνάγκη ἀδίκαια εἶναι, ἐπειδὴ δίκαιόν ἐστι λέγειν αὐτὰ ὃ καὶ πέπονθε τις ἀδίκως, λέγει, καὶ ὅχι ἀνάγκη ἀδίκαια λέγειν. ἢ εἴη ἂν λέγων ὅτι ὅχι ἀνάγκη τὴν τὰ ἀδίκαια λέγοντα κατακρίνειν. ὅ γὰρ εἰ δίκαιόν ἐστι τὸ λέγειν ὃ τις πέπονθεν, ἀνάγκη καὶ τὰ λεγόμενα δίκαια εἶναι. πῶς γὰρ ἐπειδὴ ἀδίκων εἰσὶ σημαντικά ἢ μηνυτικά; ἐστὶ γὰρ, ἵνα σαφέστερον εἰπωμεν, ὁ λέγει τοιοῦτον, ὅτι ὅχι ἀνάγκη ἀδίκον εἶναι, ἐπειδὴ δίκαιόν ἐστι λέγειν αὐτὰ. ὁ γὰρ πέπονθεν, ἀδίκαια ἐκεῖνα λέγει. καὶ δίκαια ἐστὶ λέγεσθαι ταῦτα, ὡς εἰ δὲ τὴν ἀδικηθέντα κατακρίνειν. id. ib.

ἴσον ἔν ἐστὶ τὸ "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δικαίων" τῷ ὁμοίως 180 b
δὲ ὅδε εἰ λέγει τις δίκαια, ἀνάγκη δίκαια λέγειν. ὅ γὰρ εἰ ὁ ὕβρι- 37
στὴς λέγων ὅτι ὕβριστη ἀδίκαια λέγει (ὁ γὰρ πέπονθεν ἀδίκαια ὄντα λέγει), ὁ ὕβριστης δὴλονότι λέγων μὴ ὕβρικέναι τὰ δίκαια λέγει, τὸ δὲ μὴ ὕβριζεν δίκαιον, τῷ τῷ δὲ λέγει, τὸ δίκαιον ἄρα λέγει. ἀλλ' ὅχι, εἰ τὰ δίκαια λέγει, καὶ ἀπλῶς δίκαια ἐστὶν ὃ λέγει. ψευδῇ γὰρ ἐστὶν. ὡς εἰ ὁ λέγει ὁ ἀδικηθείς δίκαια ἐστὶ λέγεσθαι,

καίπερ ἄδικο ὄντα, τὴν νικῶσαν λήψεῖ.· δίκαιον γὰρ ἐστὶ λέγειν ἃ λέγει, καὶ ἢ μὴ δίκαιά ἐστι λέγεσθαι, δίκαιά ἐστιν, ἄλλως δὲ ἄδικο· μνηστικὰ γὰρ ἄδικων. id. f. 55 b.

181^a ἔστι τὸ ῥητὴν ὑπερβατὴν καὶ μὴ κατ' εὐθείαν κείμενον. εἰ γὰρ
5. ὅπως εἰληπτο, ἢν ἂν σαφὲς τὸ λεγόμενον. καὶ εἰ ἂν ἐν ἀρχῇ τις προσέρῃ, ὡς ἄρα γε ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον; ὅχι ὁμολογητέον. ἔστι δὲ τοιοῦτον· εἰ ἂν, φησὶν, ἔρηται τις, ἄρα γε ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον; μὴ ὁμολογητέον ἀδύνατον, ἀλλὰ φάτεον τὸ "ναί, μὴ μέντοι ὠδὶ," τῆς τετέστι πρὸς τὸ αὐτό (τὸτο γὰρ ἐστὶν ὁ κυρίως ἔλεγχος), ἀλλὰ πρὸς 10 ἄλλο καὶ ἄλλο. id. ib.

181^a εἴρη) πότε ἐστὶ δῆλον καὶ πότε ἄδηλον, ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν
16. Προτέρων Ἀναλυτικῶν καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν Τοπικῶν. ἂν δὴ, φησί, δῆλον ἦ, ὅτι δοτέον, ῥητέον δὲ ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖς... τὸ δὲ τοιοῦτον εἰ καὶ ἐνδοξον, φησὶν, ἐστὶν, ὅμως ὅτι δοτέον. ἢ εἴη ἂν λέγων 15 διὰ τῆς "ὅταν ἐνδοξον ἦ, λέγοντα τὰληθές," ὅτι καὶ δοκεῖ μὴ μὴ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι, ὅτι δοτέον λέγοντα τὰληθές, τῆς τετέστιν ἀλλὰ ῥητέον πρὸς αὐτὴν τὰληθές. ἔστι δὲ τὸ ἀληθές ὁ δὲ πρὸς τὴν ἐρωτῶντα λέγειν, ὅτι φαίνεται μὴ μὴ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνων, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὁ ἔδει συμπεράνασθαι αἰτεῖς. id. f. 56.

181^a εἴτα, φησί, ῥητέον δεδόσθαι ὅχι ὡς χρησαμένῳ τῷ δοθέντι
19. σοι ὡς προτάσει, ἀλλὰ δέδοσθαι ὡς πρόβλημα, ἵνα πρὸς τὸτον συλλογῇ, τῆς τετέστιν ἵνα λαβὼν πρότασιν συλλογισάμενος δείξῃς τὸ ἐναντίον. σὺ δὲ ὡς προτάσει χρησάμενος συνελογίσω τὸ συμπερανθέν... καὶ ὅλως, φησί, δεῖ τὴν ἀποκρινομένην τὸ ἐναντίον ποιεῖν 25 τῶν παρεξελέγχων· ἐκεῖ γὰρ τεθέντων τινῶν καὶ ἐπαχθέντος τῆς συμπεράσματος συγχωρεῖν μὲν φασιν ὅπως ἔχειν, ὅ μὴν τὸτο ἐβυλόμεθα δειχθῆναι, ἀλλὰ δι' αὐτὸ ὡς διὰ προτάσεως ἄλλο τι. id. ib.

181^a τῆς διὰ τῆς παρεπομένης συλλογισμῆς τῆς παρὰ τὸ ἐπόμενον
22. λέγει συμβαίνοντος· φησὶν ὅτι ὡς ἐπ' αὐτῆς τῆς λόγου, τῆς τετέστι τῆς συλλογισμῆς, δεικτέον ὅτι τὸ σόφισμα παρὰ τὸ ἐπόμενον συμβέβηκεν, ἢ γὰρ παρὰ τὸ μὴ ἀντιτρέφειν. id. ib.

181^a ἔδει γὰρ ὅπως εἰπεῖν· εἰ τὸ γεγονὸς ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ ἔχον
30. ἀρχὴν ὅτι γέγονεν. περὶ τῆς ἀντιστροφῆς ταυτησί πολλά μὴ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὰ Φυσικὰ ἡμετέροις εἰρήκαμεν θεωρήμασι. id. ib.

181^a περὶ τὸ προστιθέναι τι συλλογίζεσθαι λέγει τῆς παρὰ τὸ μὴ αἰτίον
31. ὡς αἰτίον τιθέντας, ὅς ἢν ἔκτος τρόπου τῶν ἔξω τῆς λέξεως παραλογισμῶν. id. ib.

181^a εἰπὼν δὲ ὅτι ἐμφανιστέον, ἐπήγαγε "καὶ λεκτέον ὡς δέδωκα,"
33. ὅχι ὅτι μοι δοκεῖ ἀλλὰ χάριν τῆς λόγου, ἵνα μὴ δυσκολαίνειν ἢ ἐρίζειν δόξαιμι· εἰδὼς γὰρ αὐτὸ μὴδαμῶς ὅτι πρὸς τὴν λόγον μὴδὲ αἰτίον αὐτὸ δέδωκα, σὺ δὲ ἐχρήσω τῷ ὡς πρὸς τὴν λόγον ὄντι καὶ οἰκείῳ ὑπάρχοντι τῷ λόγῳ. τὸ δὲ πλήρες τῆς "ὡς ὅδε κέχρηται ὁδὸν πρὸς τὴν λόγον" τοιοῦτόν ἐστιν· σὺ δὲ κέχρησαι πρὸς τὴν λόγον καὶ ὡς οἰκείῳ ὄντι τῆς προβλήματος ὁδὸν ὄντι πρὸς τὴν λόγον. id. f. 56 b.

181^b νῦν δὲ δι' ὧν ἐπάγει, τὸτο λέγει, ὅτι πολλάκις δὲ μὴ ἀπλῶς
1. ὅσης τῆς ἐρωτήσεως δόντα τινὰ ἀπλῆν τὴν ἀπόκρισιν ὁδὸν συμβαίνει αὐτὴν ἀμαρτάνειν· ὥσπερ γὰρ, φησὶν, ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων,

ὅτε μὴ ἀμφῶν ὅτε δὲ ὁδετέρῳ ὑπάρχει... καὶ ὅτι τὸτο ἐστὶν ὁ λέγει, δῆλον πεποίηκε διὰ τῶν ἐφεξῆς εἰπὼν "ὅταν μὴ ὅν τὰ πλείω τῷ ἐνὶ ἢ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς ὑπάρχει." ἐν μὴ τοῖς πολλοῖς τὸ εἰς Ἴλιον ἀπελθεῖν ὑπάρχει τῷ Αἴαντι, μᾶλλον δὲ τοῖς Αἴασι, πλείω δὲ τῷ ἐνὶ ὡς τῷ Κορίσκῳ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μυσικόν. εἰ ὅν τις ἔροιτο πότερον ὁ Κορίσκος μυσικός καὶ λευκός ἐστιν, ὁ εἰπὼν ὅτι ναὶ ὁδὰμῶς ἂν ἐλεγχθεῖν, καίτοι ἡμαρτημένως τὸ ναὶ ὁδὸς· ὁ γὰρ δεῖ ἐπὶ τῶν πολλαχῶς ἀπλῶς φάσκειν ἢ ἀποφάσκειν. id. ib.

ἢ δὲ λέξις ἢ "ἐπεὶ δὲ ὅχι ἄλλοις τὰ αὐτὰ ἀλλ' αὐτοῖς" ἔλλι-181^b
πέζερον ἀπήγγειλε. εἴη δ' ἂν τὸ πλήρες τοιοῦτον· ἐπεὶ δὲ ὅχι ἄλλοις 14. μέν εἰσι τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα, ἀλλ' αὐτοῖς εἰσι τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα αὐτῶν, συμβαίνει τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα εἶναι αὐτῶν καὶ τὰ αὐτὰ αὐτοῖς. id. f. 57.

λέγει δὲ ἐμπίπτειν τῆς καὶ εἰς ἄλλας λύσεις, οἷον εἰς τὴν 181^b
ἀμφιβολίαν· τὸ γὰρ ἐρωτᾶν πότερον ἀμφω ταῦτα ἢ πάντα ταῦτα 19. ἴσα ἐστὶν ἢ ἀνισα, καὶ ἀμφιβολόν ἐστιν· δύναται γὰρ τις ἀκρίβει τῆς ἐρωτήματος ἢ ὡς λέγοντος ἄρα γε ἴσα ἀλλήλοις ἐστὶν, ἢ ὡς ἴσα αὐτὰ αὐτοῖς; ὁμοίως δὲ καὶ ἄρα ἀνισα αὐτοῖς εἰσὶν, ἢ ἀνισα πρὸς ἀλλήλα; ὅχι, φησὶν, ἐπὶ τῶν ἀμφιβολῶν ἢ ἐπὶ τῶν πλείω ἐρωτῶντων ταῦτό, τῆς τετέστι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα φάσκει καὶ ἀποφάσκει, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ἄλλῃ καὶ ἐπ' ἄλλῃ τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα. τὸτο δὲ ὅχι ἔλεγχος· ὁ γὰρ ἔλεγχος γίνεσθαι ὅταν συμβαίνει τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ τῆς αὐτῆς καὶ ἐνὸς πράγματος ἅμα λέγεσθαι καὶ μὴ λέγεσθαι ἐκ τῆς τῆς ἀποκρινομένης θέσεως. τὸ δὲ "ἀλλὰ φανερόν ὅτι μὴ μιᾶς ἐρωτήσεως" καὶ τὰ ἐξῆς τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι ὅχι μὴ συμβήσθαι τὸ ἀδύνατον, ἢ γὰρ ὁ ἔλεγχος, ἂν ὅτι ποιήσεται τις τὰ πολλὰ μίαν ἐρώτησιν ἀλλ' ἐν καθ' ἐνὸς εἴπη, ἢ γὰρ κατηγορούμενον καθ' ἐνὸς ὑποκειμένου· εἰ γὰρ ἐν καθ' ἐνὸς εἴπη, ὅχι μὴ δυνήσθαι ἐλέγξαι τὴν ἀποκρινόμενον ὁ σοφιστής. ἢ καὶ ὅπως. φανερόν, φησὶν, ὅτι μὴ μιᾶς ἐρωτήσεως γινομένης καὶ τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐνὸς πράγματος καθ' ἐνὸς ἐρωτηθέντος ὅτι γίνεσθαι ἔλεγχος· ὅταν γὰρ τις τὰ πολλὰ ὡς ἐν ἐρωτηθῇ, ἢ τὸ ναὶ ἢ τὸ ὅχι, ὅχι ἂν ἐλεγχθεῖν ἀληθῶς ἀλλὰ μόνον φαινομένως· ὅταν δὲ ἐν καθ' ἐνὸς φήσῃ, εἰ μὴ ἀληθῶς φήσῃ, ὅχι ἔστι ἔλεγχος, εἰ δὲ ψευδῶς, ἔλεγχος, καὶ ἔλεγχος ὅτι φαινόμενος ἀλλὰ ἀληθής. id. ib.

περὶ τῆς ὅτι διδάσκει ἡμᾶς καὶ παραινέει, εἰ ἐρωτῶμεθα πό-181^b
τερον τὸ διπλάσιον καθ' αὐτὸ λεγόμενον καὶ μὴ τῆς ἡμίσεος ταυ- 25. τόν ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ σημαίνει ἢ ὅχι, μὴ διδόναι ἀλλὰ φάσκειν ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ εἰπεῖν διπλάσιον καὶ ἄλλο τὸ διπλάσιον ἡμίσεος· εἰ γὰρ καὶ ἐμφαίνεσθαι καὶ συνεπινοεῖσθαι ἐν τῷ εἰπεῖν διπλάσιον τὸ ἡμίσεος, ἀλλ' ὅχι ἄλλο ἐστὶ τὸ εἰπεῖν καὶ τὸ ἡμίσεος καὶ ἄλλο τὸ μὴ εἰπεῖν. καὶ συνήσῃ τὸτο διὰ τῆς ἐπαγωγῆς λέγων "καὶ γὰρ τὰ δέκα ἐν τοῖς ἐνὸς δέσσι δέκα," τῆς τετέστι καὶ γὰρ τὰ δέκα ἐμφαίνεσθαι, ἐν τῷ περὶ μονάδα δέκα λέγων· καὶ γὰρ περὶ μονάδα δὲ δέκα ἐστὶ τὰ ἐννέα· τοῖς γὰρ ἐννέα εἰ προσεθεῖη μονάς, δέκα ἐστὶν· τὰ γὰρ ἐννέα λέγοντες ὅτι δέκα, ἐν ὅσῳ ταῦτα ὅτι δέκα φαμέν, συνεμφαίνομεν ἐν τῷ τοῖς καὶ δέκα. ὡς γὰρ ἐν τοῖς μὴ τὰ Φυσικὰ δέδεικται, αἱ καταφάσεις ἐκφαίνονται ἐν ταῖς οἰκείαις ἀποφάσεσιν... ὅπως καὶ ὁ διπλάσιον λέ-

- γων ἔκ ἐξ ἀνάγκης καὶ ὁ διπλάσιον λέγει, ὅπερ ἐστὶν ἡμισυ· τὸ γὰρ ἡμισυ ὁ διπλάσιον. καὶ τὸ μὴ διπλάσιον, φησὶν, “ὅθεν σημαίνει ὅθεν ἴσως,” ταῦτέστιν ἴσως ὅθεν σημαίνει τὸ ἡμισυ. τὸ δὲ “ἴσως” πρόσκειται ὅτι δυνάμει, ἐνεργείᾳ δὲ ὄν. εἰ δέ γε καὶ σημαίνει, ἀλλ’ ὅταν ταῦτ’ ἐξηγημένως καὶ συνημμένως, τὸ δὲ “ἐξηγημένως” ἴσον ἐστὶ τῷ καθ’ αὐτό, τὸ δὲ “συνημμένως” τῷ μὴ τῷ ἡμίσεος. . . καὶ τὴν αἰτίαν ταῦτα συντόμως ἐπήγαγε διὰ τῶ “ἐκείνο δὲ ἦν ἡ ἐπιστήμη ἐπιστητῶ,” δυνάμει λέγων ὅτι ἡ ἐπιστήμη λέγειται ἐπιστητῶ, ἡ δὲ ἰατρικὴ ὁ λέγεται τινος· ὅτε γὰρ ἡ γραμματικὴ τινος λέγειται γραμματικὴ ὅτε ἄλλη τῶν τεχνῶν καὶ μέρος ὑδεμία, ὡς ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 9 p. 11 a 24) μεμαθήκαμεν. id. f. 57 b.
- 181 b λέγει κατηγορούμενα τὰ κοινότερα καὶ περιληπτικώτερα τῶν
35 ὑπ’ αὐτά. ἐστὶ δὲ ἡ λέξις ἐλλειπής, τὸ δὲ πλήρες τοιοῦτον· ἐν δὲ τοῖς κατηγορούμενοις καὶ ὑποκειμένοις, δι’ ὧν ὑποκειμένων δηλοῦνται ἤτοι ὀρίζοντα (ἡ γὰρ σιμότης διὰ τῆς ῥίνας ὀρίζεται), ὥστε τὰ κατηγορούμενα διὰ τῶν ὑποκειμένων δηλοῦνται), ἐν δὲ ταῖς, φησὶ, ῥητέον ὅτι ὁ αὐτὸς δηλοῖ χωρὶς καὶ καθ’ αὐτὸ λεγόμενον καὶ ἐν τῷ λόγῳ, ταῦτέστι καὶ ὅταν μετὰ τινος ὑποκειμένου συνδυάζῃ λόγῳ λέγειται καὶ μὴ ὀνόματι. καὶ τὸτο λῖαν ἐναργῶς παρέστησε διὰ τῶ κοίλου. id. f. 58.
- 181 b ὁ εἰπὼν σκέλος κοῖλον ὠρισμένως δι’ αὐτῶ τὸ ῥαϊβὸν δηλοῖ,
38 ὥσπερ καὶ ὁ εἰπὼν κοῖλην ῥίνα τὸ σιμόν· ταῦτα γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ “ὅθεν κωλύει,” τὸ ὠρισμένον τι ἀλλὰ μὴ συγκεχυμένον. ὡς γὰρ ἐνταῦθα ὁ αὐτὸν ἐστὶν εἰπεῖν κοῖλον καὶ κοῖλην ῥίνα, ὅπως ὁ δὲ τὸ λέγειν διπλάσιον ταῦτ’ ἐστὶ τῷ λέγειν διπλάσιον ἡμίσεος. id. ib.
- 182 a καὶ μή τις ὑπολάβοι ἄτοπον τι λέγειν τὴν Ἀριστοτέλην ἐκ τῶ
3 τῶ ῥητῶ ὀρμηθεὶς (ἔοικε γὰρ ὅτος ἐν τῷ τῷ ῥητῷ παραλαμβάνειν οἷς τὴν ῥίνα), λέγοντα ὡς ὅθεν ἄτοπον ἡ ῥίς ἡ σιμή, ῥίς ἐστὶν ἔχουσα κοιλότητα ῥίνας· ὁ γὰρ οἷς παραλαμβάνει τὸ ῥίς· ὑποσικτέον γὰρ εἰς τὸ “ῥίς ἐστὶν ἔχουσα κοιλότητα ῥίνας·” ὅταν γὰρ ἐρωτώμεθα τι, συμπεριλαμβανόμενον κατέκρινε ὅτι ὡς μέρος ὅν τῶ ὀρισμῶ ἀλλ’ ὡς ἐρωτηθέν, οἷον ἐρωτώμενοι τί δὲ ἐστὶ τότε; λέγομεν τότε ἐστὶ τότε καὶ τότε. id. ib.
- 182 a “ἄρ’ ὁ λέγεις ἀληθῶς, καὶ ἐστὶ τὸτο;” ἐνταῦθα μὴ ὡς ἐπ’
10 εὐθείας ἐρωτηθέν τὸ “τὸτο” καὶ ὅτω παρὰ τῶ ἀποκρινόμενον συγχωρηθέν συμπεραίνει ἐπὶ αἰτιατικῆς, λέγων “φῆς δὲ εἶναι τὸν λίθον; ἐστὶν ἄρα τι λίθον.” ἡ τὸ λέγειν λίθον ὅτι ἐστὶ λέγειν εὐθεῖαν, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς “ὄ,” ἀλλ’ αἰτιατικῆς, ὅπερ ἐδήλωσεν αὐτὸς διὰ τῶ “ὄν.” εἰ ὅν ἐροῖτό τις “ἄρ’ ἐν ἀληθῶς λέγεις,” ὥσπερ, φησὶν, εἰ ἐροῖτό τις “ἄρ’ ὅν ἀληθῶς λέγεις, ἐστὶ τὸτο.” τὸν τοιοῦτον δὲ ὅτι ἂν τις φαίη ἐλλήνισεν ἀλλὰ σολοικίζειν. id. f. 58 b.
- 182 a τὸ δὲ “ξύλον εἶπεν ὅτος” ἐπήγαγεν ὡς εἰ ἔλεγεν, εἰ ἐλλήνι-
15 ζειν τις τῶς ὅτω λέγοντας φῆσει, συμβήσεται τὸ αὐτὸ καὶ θηλυκῶς καὶ ἀρσενικῶς καὶ ὑδετέρως λέγεσθαι. id. ib.
- 182 a ἐπὶ δὲ τῶ “ἄρ’ ὅτος ἐστὶν αὕτη; τί δέ, ὅτι ὅτος Κορίσκος,”
19 καὶ συμπεραίνοντα “ἐστὶν ἄρα ὅτος αὕτη,” ὁ συλλελογίζετο φησὶ σολοικισμόν, καθὼς μὴ τὴν αἰτιατικὴν, δοτικὴν ἢ εὐθεῖαν συνελογί-
σατο· εἶπε γὰρ “αὕτη ὅτος, ὅτος Κορίσκος, αὕτη ἄρα Κορίσκος.” ὅπως πῶς ὁ σολοικίζει ἐν πτώσεσιν. ἐστὶ δὲ τὸτο σολοικισμός· φησὶ γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐν τῷ περὶ Μνήμης καὶ Ἀναμνήσεως ὡς ὁ μὴ τὰ πράγματα οἰκείοις ὀνόμασιν ὀνομάζων σολοικίζει. id. ib.
- ἐκ περιστάσεως ἐστὶ τὸ ἐπιχείρημα. τὸ δὲ διὰ τὸτο λεγόμενον 182 a
τοιοῦτόν ἐστιν· καὶ δόξωμεν τὸν Κορίσκον καὶ θηλυκῶς λέγεσθαι, οἷον 21
καὶ ὅτος καὶ αὕτη, μὴ δόξω δὲ τὸτο ὁ ἀποκρινόμενος, ὁ συλλελο-
γισαί τὸν σολοικισμόν, ἀλλὰ δεῖ ἐρωτῆσαι τὸν ἀποκρινόμενον. καὶ εἰ
δίδωσι μὴ ὁ λέγει δέ, γίνεσθαι μὴ σολοικισμός ἀλλ’ ὅτι ἀπλῶς ἀλλὰ
πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον· εἰ δὲ μήτε λέγει μήτε δίδωσι, ὅτι ἀπλῶς
γίνεσθαι ὅτε πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον. ἐν δὲ τῷ “ὁμοίως ὅν δεῖ
κατέκρινε” λείπει ἂν τὸ προσερωτηθῆναι εἰ δίδωσι τὸν λίθον σημαίνει
ὅτος. id. ib.
- τὸ “πολλάκις οἱ αὐτοὶ ἐκείνοις ὄντες” τοιοῦτόν ἐστιν· οἱ αὐτοὶ 182 b
ἀλλήλοις εἰσὶ πάντες οἱ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ὥσπερ καὶ οἱ παρὰ τὴν 8
ἀμφιβολίαν πᾶσι τοῖς παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ οἱ παρὰ τὸ συμβε-
βηκὸς πᾶσι τοῖς παρὰ τὸ συμβεβηκός. ὁ δὲ λέγει ἐστὶν ὅτι τινὲς
μὴ ὄντες παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἐλεγχοῖ καὶ φαίνονται ὅτι παρὰ τὴν ὁμω-
νυμίαν εἰσὶ, τινὲς δὲ εἰσὶ μὴ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ὁ φαίνονται δὲ
20 ὄντες παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν· ὅτω καὶ οἱ παρὰ τὸ συμβεβηκός. ὅμως,
φησὶ, τὸς παρὰ τὸ συμβεβηκός πάντας τὸς αὐτοὺς δεῖ καλεῖν, ταῦτέστι
παρὰ τὸ συμβεβηκός δεῖ λέγειν εἶναι, καὶ μὴ φαίνωνται ὄντες παρὰ
τὸ συμβεβηκός. ὅτι δὲ εἰσι παραλογισμοὶ παρ’ ἄλλο μὴ φαινόμε-
νοι δὲ εἶναι παρ’ ἄλλο, εἴρηται πρὸ ὀλίγου. id. f. 59.
- “μεταφερόμενον” δὲ λέγοι ἂν τὸ ἐπαγόμενον, ὥσπερ καὶ τὸ 182 b
ἄρ’ ὅτι εἶδες σὺ τὸτον τυπτόμενον, τῷ τῷ ἐτύπτετο ὅτος, καὶ ὅτι ἐτύ- 12
πτετο, τὸτο σὺ εἶδες; τὸτο γὰρ καὶ μὴ τὰ ἠρωτημένα δοκεῖ παρὰ τὴν
ἀμφιβολίαν εἶναι, καὶ δὲ τὸ ἐπαχθέν παρὰ τὴν σύνθεσιν. id. ib.
- τὸ παρὸν σόφισμα τὸ “ἀνὴρ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον” 182 b
παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως ἐστὶν· τὸ γὰρ ἄρρεν τὸν ἄνδρα ὑδετέρον ἐρ- 16
μηνεύει· λέγει γὰρ τὸν ἄνδρα δίφρον ὑπάρχοντα φέρεσθαι καὶ κλί-
μακος, τὸ ἀρσενικῶς λεγόμενον ὑδετέρως ἐρμηνεύων. . . ἐστὶ δὲ
καὶ παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν. καὶ εἴη ἂν τὸ σόφισμα τοιοῦτον· τὸ ἄρμα
δίφρον σημαίνει, ἀνὴρ δὲ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον, ὁ ἀνὴρ
ἄρα καὶ κλίμακος ἐφέρετο ἄρμα, ὥστε ὁ ἀνὴρ ἄρμα ὡς καὶ τῆς
κλίμακος ἐφέρετο. καὶ ὅτι ὅτως ἐγένετο ἡ ἀγωγή τῶ λόγου, δηλοῦν
ἀπὸ τῶ καὶ προσωδῶν τῶ τῶ σοφίσματος. τὸ καὶ ψυχὴν ση-
μαίνει, Ἀγαμέμνονι δὲ τὸ πολεμεῖν “καὶ εἶδετο εἶναι,” Ἀγαμέ-
μνονι ἄρα τὸ πολεμεῖν ψυχὴν εἶδετο εἶναι. ἐστὶν ὅν τῆς τῶν σοφι-
σμάτων ἀγωγῆς ἡ ὁμοιότης τοιαύτη· τὸ καὶ ψυχὴν σημαίνει,
Ἀγαμέμνονι δὲ τὸ πολεμεῖν “καὶ εἶδετο εἶναι,” Ἀγαμέμνονι ἄρα
τὸ πολεμεῖν ψυχὴν εἶδετο εἶναι. τὸ ἄρμα δίφρον σημαίνει, ἀνὴρ
δὲ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον, ἀνὴρ ἄρα ἐφέρετο καὶ κλίμακος
ἄρμα. δυνάται τὸ “ἀνὴρ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον” καὶ παρὰ τὴν
45 ἀμφιβολίαν εἶναι· ἡ γὰρ τὸ ἀνὴρ ἐφερον ἐπὶ τῶ ὡς καὶ δίφρον καὶ κλί-
μακος φερόμενος, ἡ ὅτι ὁ ἀνὴρ δίφρον ὡς καὶ ἄρμα καὶ κλίμακος
ἐφέρετο. ὅτι μὴ ὅν τὸ “ἀνὴρ ἐφέρετο καὶ κλίμακος δίφρον” παρὰ
τὴν λέξιν ἐστὶ, δηλοῦν. . . εὐρήσεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα ὅτως

“άνήρ ἐφέρετο κτ’ κλίμακος διάφορον,” καὶ εἶη ἂν τὸ λεγόμενον διὰ ταύτης τοιούτον· εἰπὼν “καὶ γὰρ οἱ λόγοι χεδὸν γελοῖοι εἰσι πάντες παρὰ τὴν λέξιν,” ἐπάγει τῶν ὑποδείγματα, δυνάμει λέγων· τὸ γὰρ “άνήρ κτ’ κλίμακος ἐφέρετο” ἔχ’ ἀπλῶν ἐστὶν ἀλλὰ διάφορον καὶ ἀμφίβολον, τῷτο δὲ παρὰ τὴν λέξιν. ὅτι δὲ διάφορόν ἐστι καὶ 5 ἀμφίβολον, δῆλον· ἢ γὰρ ὅτι ἄνθρωπος κτ’ κλίμακος ἐφέρετο ἢ ὅτι αὐτὸς ἐφέρει τι. καὶ μήποτε ἀπλῶς ἐστὶν αὕτη ἡ γραφή. id. f. 59.

182b ἢ τῷ “ποῖ ζέλλεσθε πρὸς τὴν κεραίαν” ἀγωγή σοφίσματος

17. τοιαύτη τις ἂν εἴη· ποῖ ζέλλεσθε πρὸς τὴν κεραίαν; τὸ δὲ ζέλλεσθαι πέμπεσθαι ἐστίν, πέμπεσθε ἄρα πρὸς τὴν κεραίαν. διττὸν τὸ ζέλλεσθαι, τό τε ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπὸ ἰδίας προαιρέσεως καὶ ὅπως τὸ πο- 10 ρεύεσθαι, ὡς τὸ ἐξειλάμην ταύτην τὴν ὁδὸν ἀντὶ τῆ ἐπορεύθην, καὶ τὸ παρ’ ἄλλων ἢ ἄλλῃ ἀποζέλλεσθαι, ὡς τὸ “ἐπεμψεν ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς, ἄνδρες Ἕλληνες.” ἐν τῷ ὅν “ποῖ ζέλλεσθε” ἐκείνοι μὴ τὸ ζέλλεσθαι ὡς τὸ πορεύεσθαι δεδώκασιν, ὁ δὲ σοφιστὴς ἐπὶ τῷ πέμ- 15 πεσθαι ἔλαβε. τῷτο δὲ τὸ σοφισμα δύνανται καὶ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἶναι, μάλιστα δ’ ἂν εἴη παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν· ἢ γὰρ ὅτι ποῖ πο- ρεύεσθε; ἢ ὅτι ποῖ παρ’ ἄλλῃ πέμπεσθε; μήποτε δὲ καὶ παρὰ τὸ χῆμα τῆς λέξεως ἂν εἴη, τὸ “ζέλλεσθε” ἀντὶ τῷ πέμπετε τῶν σοφιστῶν λαμβανόντων, τὸ παθητικὸν ἀντὶ τῷ ἐνεργητικῷ. καὶ τὸ 20 “ἐμπροσθεν” δὲ δηλοῖ μὴ καὶ τὸ πρότερον χρονικὸν ἐπίρρημα, δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἐμπροσθεν τῷ ζῶν μέρος. ἀλλὰ καὶ τὸ “καθαρός” σημαίνει μὴ καὶ τὸ ὑγιεινός (καθαρός γὰρ ὁ Βορρᾶς ὁ ὑγιεινὸς λέγεσθαι), σημαί- νει δὲ καὶ τὸ ἀμόλυντον καὶ ἀχραντον, ὡς εἰ ὁ μὴ ἐπὶ τῷ ὑγιεινῷ δοῖν, ὁ δὲ ἐπὶ τῷ ἀχράντῃ συμπερανεῖσθαι, ὁ συλλελογισθῆναι. τὸ δὲ 25 “ἄρ’ Εὐάρχος; ὅ δῆτα, ἀλλ’ Ἀπολλωνίδης” παρὰ τὴν σύνθεσιν ἔστω. ἄρα γε Εὐάρχος; ὅ δῆτα. ἀλλ’ Ἀπολλωνίδης; ναί. Εὐάρ- χος ἄρα, ἀλλ’ ὅ δῆτα Ἀπολλωνίδης· παρὰ τὴν σύνθεσιν γὰρ τῷ ἀλλὰ συνδέσμων τὸ σοφισμα ἐστίν. ἢ καὶ ἔστω· ἄρ’ Εὐάρχος; ὅ δῆτα. ἀλλ’ Ἀπολλωνίδης; ναί. ὁ Εὐάρχος ἄρα Ἀπολλωνίδης 30 ἐστίν. τὸ δὲ παρὸν σοφισμα ἠρωτάτο πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῷ Εὐάρχῳ· ἦσαν δὲ ὁ τε Εὐάρχος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ υἱοὶ τῷ Ἀπολλωνίδῃ, ἦν δὲ ὁ Εὐάρχος καὶ πατήρ. ἠρώτων ὅν τὸν ἀδελφὸν Εὐάρχον ἔστω, ἄρα γε Εὐάρχος σὸς ἐστίν; ναί. τί δέ, ἔχῃ ὁ Εὐάρχος πατήρ ἐστιν; ναί. σὸς ἄρα ὁ Εὐάρχος πατήρ ἐστιν. ἀλλὰ μὴν καὶ 35 ὁ πατήρ· ἀδελφὸς γὰρ σὸς ἐστίν. ἢ μὴ ὅν ἀγωγή τῷ σοφίσματος τοιαύτη, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης διὰ τὴν βραχυλογίαν καὶ τὸ φθάσαι τὰ ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος σοφίσματα ὡς καὶ τῷτο ἐστίν, καὶ δι’ ἄλλων ὀνομάτων ἐκθέσθαι τὴν μίαν πρότασιν, θεῖς καὶ ταύτην ἐλλιπῆ, τὰλλα παρήκεν· ἦν γὰρ ἂν πλήρες εἰ ἔστω εἶχεν “ἄρα γε Εὐάρχος σὸς 40 ἐστίν;” τέθεικε δὲ αὐτὸς ἐλλιπῆ διὰ τὸ δύνασθαι τὸ “ἄρα γε ὁ Εὐάρ- χος” ποτὲ μὴ συμπλέκεσθαι τῷ σοφίσματι ἐστίν, ποτὲ δὲ τῷ πα- τέρ ἐστιν. τὸ δὲ “ὅ δῆτα, ἀλλ’ Ἀπολλωνίδης” ἢ λύσις ἐστὶ τῷ σοφίσματος, δυνάμει λέγων “ἔκ ἐστι μοι ὁ Εὐάρχος πατήρ ἀλλὰ ὁ Ἀπολλωνίδης.” δύνανται τὸ Εὐάρχος καὶ ὡς παράδειγμα τῶν ὁμωνυ- 45 νύμων νοεῖσθαι· τὸ γὰρ Εὐάρχος διττόν, ἢ ὁ εὖ τὴν ἀρχὴν διέπων ἢ ὁ καλὴν ἀρχὴν ἔχων. καὶ ἴσως ἂν ἠρωτάτο ὁ λόγος ἐπὶ τῷ Ἀπολλωνίδῃ καλὴν μὴ ἔχοντος ἀρχὴν, ὁ καλῶς δὲ αὐτὴν κυβερνῶντος. ἴσως ἂν

καὶ ἔστω ἠρωτάτο· ἄρ’ Εὐάρχος ὅδε; ναί. τί δέ, ὅδε ὁ τῷ Πλάτωνος, εἰ τύχοι, διάλογός ἐστιν; ὅτι δὲ καὶ τὸν καὶ τὸν οἱ μὴ ὁμωνύμα καὶ πολ- λαχῶς λέγεσθαι φασι, ἔκ ἀδελφόν· Παρμενίδης γὰρ ἐν τῷ ὅν φησι, Πλάτων δὲ τὸ ἐν μοναχῶς λέγεσθαι, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀμφότερα 5 πολλαχῶς· τὸν Ζήνωνος δὲ λόγον καὶ Παρμενίδῃς λύειν λέγει ἔκ ἄλλον τινὰ ἄλλ’ ἢ ἑαυτόν. ἔστω κυρίως λέλυκε τῷ Παρμενίδῃ καὶ Μελίσσῃ λόγους ἐν τοῖς Φυσικοῖς (1.2 et 3), τῷ δὲ Πλάτωνος ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά. id. f. 59 b.

δεύτερον δὲ εἶναι λέγει δριμύν τὸν ἐξ ἀπάντων ὁμοίων, τῷτο 183a τὸν τὰς προτάσεις μὴ ὁμοίας ἔχοντα ἑαυταῖς, ἀνομοίας δὲ τῷ συμ- 4 περάσματι, ὡς εἶναι ἐνδοξότερον τὸ συμπεράσμα τῶν προτά- σεων. ἐπὶ μὴ ὅν τῷ προτέρῃ, ὁμοίως ὅσων τῶν προτάσεων ἐνδοξ- ων τῷ συμπεράσματι, ἔκ ἐστὶ δῆλον εἰ γέγονε παραγωγή, ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῃ, ἐπειδὴ δῆλον ἐστίν ὅτι τὸ συμπεράσμα ἐνδοξότερον 15 τῶν προτάσεων ἐστίν, προφανές ἐστιν ὅτι παραγωγή γέγονεν. ὁ γὰρ δεῖ τὸ συμπεράσμα ἐνδοξότερον εἶναι τῶν προτάσεων ἀλλὰ τὰς προτάσεις τῷ συμπεράσματος, εἴπερ ἐκ πιστοτέρων καὶ γνωριμω- τέρων δεῖ τῷ συλλογισμῷ γίνεσθαι· ὡς ἐπεὶ ἡττόν εἰσι τῷ μὴ συμπεράσματος ἐνδοξοί, ἑαυταῖς δὲ ὁμοίαι, ὅτι μὴ παραγωγή 20 γέγονε, δῆλον, παρ’ ὁποῖαν δέ, ὁ δῆλον, ὁμοίως ὅσων ἀλλήλαις... πλήρες δὲ τούτων συλλογισμῶν τῶν ὁμοίας μὴ ἀλλήλαις τὰς προτάσεις ἔχοντων ἀνομοίας δὲ τῷ συμπεράσματι, τὸ δεύτερον τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά Ἀριστοτέλης βιβλίων. id. f. 60 b.

τὸ “καὶ πότερον παρὰ τὸ ψεῦδος ἢ λύσις ἢ παρὰ διαίρεσιν” ἴσον 183a ἐστὶ τῷ πότερον ἢ λύσις παρὰ τὸ συμπεράσμα τὸ συναξάν τὸ ψεῦ- 8 δος, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς παρὰ τὸ ψεῦδος, ἢ παρὰ ἀναίρεσιν ἐστὶ τινος τῶν προτάσεων, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς διαίρεσιν. id. f. 61.

“ὅτι παρὰ τὴν διαίρεσιν ἢ ἀναίρεσιν ἐστίν” ἴσον ἐστὶ τῷ ὁ δῆ- 183a λος μὴ ὅτι παρὰ τὴν ἀναίρεσιν ἐστίν· τῷ γὰρ παρὰ διαίρεσιν τὸ “ἀναί- 10 ρεσίν” ἐστίν ἐφερμηνευτικόν. διαφέρει δὲ ὁ δεύτερος τρόπος τῷ προτέρῃ, ὅτι ὁ μὴ δεύτερος φανερόν ἔχων ἐστὶ τὸ συναχθέν, εἰ καὶ μὴ καὶ τῷτο φανερόν ἔχει τὸ τίνος ἀναιρεθέντος ἀναιρεθῆσθαι καὶ τὸ συνα- χθέν, πότερον τῷ συμπεράσματος ἢ τινος τῶν προτάσεων, ὁ δὲ πρότερος ἀδελφὸς εὐθύς ἦν ἔχων τὸ εἶτε συλλογισμός ἐστιν ἢ ὅ. καὶ 35 τῷ μὴ ἀπάτας γίνεσθαι περὶ τὰ ἠρωτημένα πλήρες ἦν τὸ παρὸν βι- βλίον. id. ib.

ἔξωθεν δὲ ἐλλείπειν λέγει προτάσεις τὰς δεικτικὰς τινος τῶν 183a πρὸς κατασκευὴν τῷ προκειμένου εἰλημμένων· ταύτας γὰρ, εἰ μὴ 19 παραμυθίας τις ἀξιῶσας δεομένας συστάσεως λαβὼν συμπεραί- νεσθαι, ἐλλείπειν ἂν τι τῶν ἔξωθεν ἐν τῷ συλλογισμῷ λέγοιτο, καὶ μὴ εἴποις ὡς ὁ δεῖ τὰς σοφιστικὰς τὰς προτάσεις δεικνύναι· κοινὰ γὰρ ταῦτα, καθάπερ εἶρηται. id. ib.

δύνανται συλλογιστικὴν τὴν τῶν Τόπων λέγει πραγματείαν, 183a καὶ εἶρηται ἐν ἐκείνοις διὰ τί λέγεσθαι δύναμις. id. f. 61 b. 37.

ἐπειδὴ ἡ σοφιστικὴ πάντα εἰδέναι ἐπαγγέλλεται, τὸν δὲ λέγοντα 183b πάντα γινώσκειν μᾶλλον προσήκει ἐρωτᾶσθαι καὶ φανερά ποιεῖν ἄπερ 2 ἐπίστασθαι ἢ περ ἐρωτᾶν, φαίνεται ὅτι καὶ τῆς διαλεκτικῆς ἐστὶν ἔργον ὁ μόνον τὸ ἐρωτᾶν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρωτᾶσθαι καὶ λόγον ὑπέχειν, καὶ μᾶλλον

τῷτο· εἰ γὰρ τῆς σοφιστικῆς μᾶλλον ἐστὶ λόγον δίδόναι ὡς λεγέ-
σης πάντα εἰδέναι, γειτνιάσει δὲ καὶ ἡ σοφιστικὴ τῇ διαλεκτικῇ,
εἴη ἂν καὶ τῆς διαλεκτικῆς ἔργον τὸ ὑπέχειν λόγον. διὰ ταύτην ἔν,
φησί, τὴν αἰτίαν εἶπον ἐκεῖ ἔργον εἶναι τῆς διαλεκτικῆς μὴ μόνον
λαμβάνειν δύνασθαι λόγον ἀλλὰ καὶ δίδόναι. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ
"τὴν δὲ αἰτίαν εἰρήκαμεν τῷτο" ἐλλείπει τὸ "νῦν." εἶρηκε γὰρ ἔκ
ἐκεῖ ἀλλὰ νῦν. id. ib.

153 b λέγει δὲ δεδηλωμένον αὐτῷ ἐν τοῖς Τοπικοῖς (ταῦτα γὰρ εἶπε
9. "πρότερον") καὶ ἐκ τίνων καὶ πρὸς πόσα ἐστὶ τό τε ἐρωτᾶν καὶ λόγον
ὑπέχειν. ἡ λέγει ἂν "πρότερον" καὶ τὰ ἐνταῦθα εἰρημένα· εἶρηκε 10
γὰρ ἐκ τίνων οἱ παραλογισμοὶ γίνονται καὶ πρὸς πόσα δεῖ βλέποντα
τόν τε ἐρωτῶντα ἐρωτᾶν καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ὑπέχειν λόγον. δῆλα
δὲ καὶ τὰ ἐξῆς. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "τὰ μὲν παρ' ἐτέρων ληφθέντα
πρότερον πεπονημένα" ὑποσηκτέον εἰς τὸ "πρότερον," εἴτα ἐπανα-
κτέον τὸ "πεπονημένα" καὶ τὰ συνεχῆ τῶντων. ὁ δὲ λέγει ἐστὶν ὅτι 15
τὰ μὲν ὑπὸ τινων πρότερον εὐρεθέντα παραλαβόντες οἱ ἀπ' ἐκείνων

ἐφεξῆς ἅπαντες καὶ βραχὺ μὲν πόνων καὶ φροντίδων ταῖς καθ' ἐκά-
στην προδήκαις ἐπὶ μέγα ἠύξησαν. τῷτο δὲ εἶπεν ἐν τῷ ἐλάτ-
τονι πρώτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά. id. f. 62.

πραγματεῖαν λέγει ἂν ἡ τὴν Τοπικὴν ἢ πᾶσαν τὴν λογικὴν 183 b
μάλισα. μιῶντος δὲ καλεῖ τὴς σοφιστῆς ὡς ἀπὸ φαινομένης 34.
πληθύντας σοφίας. τίς δὲ ἡ τῆς Γοργίου πραγματεία, ἡ ὁμοίαν
λέγει τὴν σοφιστικὴν, δῆλη τοῖς ἐν Πλάτωνος Γοργίαν ἀνεγνω-
κάσι. id. ib.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἐξ ἀρχῆς ὑπαρχόντων ἔχειν ἢ μέθοδος 184 b
ἰκανῶς" τὸ "ἰκανῶς" θαρρύντως ἐπὶ γὰρ· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι τέχναι ἔκ 4.
ἐξ ἀρχῆς ἔδωκεν ἀπ' αὐτῶν τῶν εὐρόντων τὸ τέλειον ἔχον ἀλλ' ἀπὸ
τῶν διαδεξαμένων αὐτάς, ἡ δὲ λογικὴ πραγματεία τῷ Ἀριστο-
τέλει πρώτως εὐρεθεῖσα καὶ παρ' αὐτῷ τετελείωθη, ὡς δὲ πάντας
ἡμᾶς ὁ πολλὴν, ὡς αὐτὸς ἔφη, ἀλλ' ὅσον εἰπεῖν ἔχειν χάριν.
id. f. 62 b.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗΝ ΑΚΡΟΑΣΙΝ.

Τὸν σκοπὸν τῆς Ἀριστοτέλους Φυσικῆς Ἀκροάσεως (*) μαθεῖν
ἐστὶ βραδίως, εἴπερ τῆς κατ' αὐτὴν διαιρέσεως τῆ φυσικῆς μέρους τῆς
φιλοσοφίας ὑπομνηθεῖν. ὁ χεῖρον δὲ ἴσως καὶ τὴν ὅλην τὴν
κατ' αὐτὴν τῆς φιλοσοφίας ἐκθέσθαι διαίρεσιν. . . τῆς δὲ προκει- 20
μένης πραγματείας ὁ σκοπὸς περὶ τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχόντων
τοῖς φυσικοῖς πράγμασι καθ' ὅσον εἰσὶ φυσικά, ταῦτα δὲ εἰπεῖν
σωματικά, διδάξαι. κοινὰ δὲ πάντων αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ταῖς ἀρχαῖς
παρακολουθόντα. ἀρχαὶ δὲ εἰσὶ τὰ τε αἰτία κυρίως λεγόμενα καὶ
τὰ συναίτια, καὶ αἰτία μὲν τό τε ποιητικόν ἐστὶ καὶ τὸ τελικόν καὶ τῶν, 25
συναίτια δὲ τό τε εἶδος καὶ ἡ ὕλη καὶ ὅλως τὰ στοιχεῖα. Πλάτων
γὰρ τοῖς μὲν αἰτίοις τὸ παραδειγματικὸν προσέθησι, τοῖς δὲ συναιτίοις
τὸ ὀργανικόν. καὶ ὅτι μὲν περὶ τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχόντων τοῖς φυ-
σικοῖς ὁ τῆς πραγματείας ἐστὶ σκοπός, δηλοῖ μὲν εὐθύς καὶ τὸ προεί-
μιον, ἀναγκαῖον εἶναι λέγων τῷ φυσικῷ πρῶτον διορίσας τὰ περὶ 30
τὰς ἀρχάς, δηλοῖ δὲ καὶ ἐν ἀρχῇ τῆ τρίτης βιβλίας (p. 200 b 28) λέγων
"ὁ δὲ ὅλον ἔν ὡς διὰ τε ταῦτα, καὶ διὰ τὸ πάντων εἶναι κοινὰ καὶ καθόλου
ταῦτα, σκεπτέον προχειρισσάμεναι περὶ ἐκάστων τῶντων· ὅς ἐστι γὰρ
ἡ περὶ τῶν ἰδίων θεωρία τῆς περὶ τῶν κοινῶν." ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις
ποιητικὸν πῶς προσεχῶς αἴτιον ἔσται τῶν φυσικῶν ἀρχῇ κινήσεως 35
ἔσται δεικνύμενη, καὶ πᾶν φυσικὸν σῶμα ὃν ἀρχὴν ἐν αὐτῷ κινή-
σεως ἔχει, ὁ περὶ κινήσεως λόγος ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ. ἐπεὶ
δὲ τὸ κινούμενον ὑπὸ χρόνου μετρεῖται καὶ τὴν κίνησιν καὶ σῶμα ὃν ἐν
τόπῳ ἐστὶ, δεῖ καὶ περὶ χρόνου καὶ περὶ τόπου διδάξαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ
σῶμα καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος καὶ ἡ κίνησις συνεχῆ ἐστὶ, καὶ περὶ συνε- 40

χῆς ἀνάγκη διαλαβεῖν. καὶ ταῦτα μὲν παρακολουθεῖ ταῖς φυσικαῖς
ἀρχαῖς, ἐμπίπτει δὲ ζητήματα καὶ περὶ ἀπείρου καὶ περὶ κενῆ. . .
καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς λοιπὸν δῆλη· περὶ γὰρ τῶν κοινῶς πᾶσι
τοῖς φυσικοῖς καθὼ φυσικά ἐστιν ὑπαρχόντων διδάσκειν εἰκότως
τὸ κοινὸν ὄνομα ἀπηνέγκατο φυσικὴ ἐπιγραφεῖσα, Ἀκρόασις δὲ
ὡς κατ' ἀκρίβειαν ἔστω ἡσκημένη ὡς εἰς ἀκρόασιν ἄλλων προτε-
θεῖσθαι. Ἀδραστος δὲ ἐν τῷ περὶ τῆς Τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους
συγγραμμάτων ἰσορεῖ παρὰ μὲν τινων περὶ Ἀρχῶν ἐπιγεγραφῆναι
τὴν πραγματεῖαν, ὑπ' ἄλλων δὲ Φυσικῆς Ἀκροάσεως. τινὰς δὲ
πάλιν τὰ μὲν πρῶτα πέντε περὶ Ἀρχῶν ἐπιγράφειν φησί, τὰ δὲ
λοιπὰ τρία περὶ Κινήσεως. ἔτι δὲ φαίνεται καὶ Ἀριστοτέλης αὐτῶν
πολλαχῶς μεμνημένος. . . εἰ δὲ καὶ περὶ τῆς τάξεως τῆς συγγράμ-
ματος χρὴ λέγειν, ὅτι μὲν τῶν φυσικῶν προηγείτω πάντων ὡς τὰς
ἀρχάς διδάσκον τὰς φυσικάς, πρόδηλον ἐκ τῆς παρατεθείσης ῥή-
σεως· μὲν δὲ τὰς ἠθικάς πραγματείας τὰς τὸ ἦθος ἡμῶν καταρ-
τιζέσθαι, καὶ τὰς λογικάς τὰς τὸ κριτήριον ἡμῶν τῆς ἀληθείας εὐτρε-
πίζέσθαι, τὰς φυσικάς χρὴ πραγματείας παραλαμβάνεσθαι. ὅτι
δὲ γνήσιον τῆς Ἀριστοτέλους τὸ βιβλίον, περιττὸν κατασκευάζειν,
ἀναμφίλεκτον ὑπάρχον καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἀναμφιλέκτων συγ-
γραμμάτων μνήμης παρὰ τῆς Ἀριστοτέλους τυγχάνον, καὶ τῶν σπα-
δαιοτάτων αὐτῷ μαθητῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῆς αἵρέσεως πάντων με-
μνημένων, τῶν δὲ καὶ κεφάλαια αὐτῆς καὶ συνόψεις ποιημένων.
διχῆ δὲ τὴν πρώτην τῆς ὅλης πραγματείας διηρημένης τὰ μὲν πρῶτα
Ἀδραστος λέγει πέντε βιβλία περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν εἶναι πασῶν
καὶ τῶν ταύταις ἀκολουθόντων καὶ εἰς ζήτησιν παρεμπίπτοντων, ἀπὸ
δὲ τῆς ἑκτῆς βιβλίας τὴν περὶ κινήσεως ἀναλαβὼν λόγον ἐν τοῖς τρισὶ
τοῖς λοιποῖς τὰ παντοδαπὰ περὶ κινήσεως φυσικά θεωρήματα
παραδίδωσι· διὸ τὰ μὲν πρῶτα πέντε περὶ ἀρχῶν εἴθε καλεῖν ὁ

(*) Ad scholia e Simplicii commentariis excerpta codd. Reg.
Paris. 1908. 7. 6 et cod. Oxon. Collegii Novi 244 passim col-
lati sunt; ad Ioannis Philoponi quaedam loca inspexi cod.
Reg. 1853.

Ἀριστοτέλης, τὰ δὲ ἐφεξῆς περὶ Κινήσεως. τῶν δὲ περὶ ἀρχῶν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν συναιτίων διδάσκει, τῆς τε ὕλης φημί καὶ τῆς εἶδος καὶ τῆς ἀντικειμένης τῷ εἶδει ζερήσεως, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς προσεχῶς ποιητικῆς αἰτίας, ὅπερ τὴν φύσιν εἶναι φησι, καὶ μέντοι καὶ περὶ τῆς τελικῆς. . . ὁ γὰρ Πλάτων τὰ τῶν Πυθαγορείων καὶ τῶν Ἑλεατικῶν ἐπὶ τῆς σαφέστερον προαγαγὼν τὰ τε ὑπὲρ τὴν φύσιν ἐξύμνησεν ἀξίως, καὶ τοῖς φυσικοῖς καὶ γενητοῖς τὰς σοικειώδεις ἀρχὰς τῶν ἄλλων διέκρινε καὶ σοικεῖα πρῶτος αὐτὸς ὠνόμασε τὰς τοιαύτας ἀρχὰς, ὡς ὁ Εὐδήμος ἰσορεῖ. καὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας καὶ τῆς τελικῆς καὶ ἔτι πρὸς τέτοις τῆς παραδειγματικῆς τὰς 10 ιδέας αὐτὸς θεασάμενος διέκρινε. Simpl. f. 1 - 2.

τῆς προκείμενου βιβλίου ἐστίν, ὡς εἴρηται, περὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παρακολυθάντων. διὸ καὶ ἰδίως φυσικὴν τὴν πραγματείαν ὠνόμασε. ταῦτα δὲ ἐστὶ πέντε, ὕλη εἶδος τόπος χρόνος κίνησις. καὶ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις τέτρασι βιβλίοις διδάσκει 15 περὶ τῶν τεσσάρων, ἐν δὲ τοῖς τελευταίοις τέτρασι περὶ κινήσεως. ποικίλος γάρ ἐστιν ὁ περὶ κινήσεως λόγος καὶ πολλὰ τῷ ἐστὶ τὰ παρακολυθήματα, ὅθεν καὶ τὴν ὅλην πολλάκις πραγματείαν περὶ Κινήσεως ὀνομάζει, "εἴρηται" λέγων "ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ Κινήσεως," τῷ ἐστὶν ἐν τῇ φυσικῇ, ἐκ τῆς μέρους ὅλην πραγματείαν ὀνομάζων. 20 Philop. a f. 1.

πρόκειται τῇδε τῇ συγγραφῇ ἐπισήμην τινὰ πορίσας τῆς τε φύσεως καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς γιγνομένων. τῆς μὲν γὰρ ἀνευ λόγου ταῦτα γινώσκουσιν ῥάδιον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. ἅπαντες γὰρ ἂν εἰπὴν ἔχομεν ὅτι γὰρ τὴν αἰσθῆσιν ὑγιαίνοντες ὅτι τὸτο μὲν ἐστὶ γῆ, τὸτο δὲ ὕδωρ, 25 τὸτο δὲ φυτόν, τὸτο δὲ ζῷον. ἀλλὰ τῷ μετ' ἐπισήμης γινωσκόμεν καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν πρότερον ἀνάγκη γινώσκουσιν. δηλοῦσι δὲ τὸτο καὶ αἱ λογικώτεροι τῶν τεχνῶν. γραμματικὸς γὰρ λέγομεν ὅτι τὸς ἐπακρόντας τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ τὸς εἰπὴν ἔχοντας ἐξ ὧν ἕκαστον ὄνομα σύγκειται σοικείων, μουσικός τε αὐτὸς τὸς αἰσθάνο- 30 μένους τῶν μελῶν διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ τὸς διαλύειν δυναμένους εἰς τόνους καὶ ἡμιτόνια. πῶς ἂν ἔν τι περὶ τῶν ἀρχῶν μὴ ἀποδείξεως ἔχομεν λέγειν, εἴγε ἢ μὴ ἀποδείξεις ἐκ προτέρων, εἰ δὲ τὰ πρότερα ἐπιζητοῖμεν, ἀρχὰς τῶν ἀρχῶν εὐρεῖν βελησόμεθα; τῆς πρότερον ἔν διχῶς, καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὴν φύσιν. πρὸς ἡμᾶς 35 μὴ ἔν πρότερον τῆς γνωριμώτερον ἡμῖν καὶ ὁ ῥᾶον ἂν καταλάβοιμεν, οἷον τὰ ὀνόματα καὶ αἱ συλλαβαὶ τῶν γραμμάτων, πρὸς δὲ τὴν φύσιν πρότερα τὰ κατὰ τὴν ὑσίαν ἀπλῆστερα, οἷον τὰ γράμματα τῶν ὀνομάτων. ἀνάπαλιν δὲ ἡ πορεία. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν συνθέτων ἐπὶ τὰ ἀπλῆστερα καὶ πρότερα ἀναλύομεν, ἡ φύσις δὲ ἐκ τῶν 40 ἀπλῶν τὰ σύνθετα μηχανᾶται. ὅταν μὲν ἔν τι περὶ τῶν συγκειμένων ποιῶμεθα λόγον, ἐκ τῶν φύσει προτέρων αὐτὸ ἐπιδείξομεν, ὅταν δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν, ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς προτέρων. καὶ ἐστὶν ἐκείνη μὲν ἡ κυρία ἀπόδειξις, αὕτη δὲ, εἰ καὶ μὴ κυρία, ἀλλ' ἡμῖν ἱκανῶς. εἰ ἔν τι ἀρχώμεθα τῆς περὶ τῶν ἀρχῶν λόγου ἀπὸ κοινῶν τινῶν καὶ 45 πλείοσιν ὑπαρχόντων, ὁ ταραττέτω κτλ. Cod. Vat. 1025.

τῆς προοίμιον εὐθὺς ἐν σκοπὸν ἐμφαίνει τῆς βιβλίου, ὅτι περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς φυσικῆς πραγματεύεται. ἐστὶ δὲ τοιοῦτον ὁ λέγει.

ἐπειδὴ περὶ πάσας τὰς μεθόδους τὰς ἀρχὰς ἔχουσας καὶ αἰτία καὶ σοικεῖα ἐκ τῆς ταῦτα γνωρίζειν συμβαίνει τῆς εἰδέναι αὐτάς καὶ ἐπί- 5 στασθαι (εἰ μὴ γὰρ αἱ ἀρχαὶ παντὸς πράγματος γνωρίζωσιν, ἔκ ἂν ὅλως ἀκριβῶς τι ἐπιστήσεται τις), ἐπειδὴ γὰρ ἐκ τῆς γνώσεως τῶν ἀρχῶν ἡ εἰδησις καὶ ἡ ἐπιστήμη συμβαίνει ταῖς μεθόδοις ἀπάσαις, ἐστὶ δὲ καὶ ἡ φύσις μεθόδος τε ἀρχὰς ἔχουσα καὶ αἰτία καὶ σοικεῖα, δεῖ δη- λονότι καὶ ταύτας εἰδέναι τὰς ἀρχὰς. ὁ συλλογισμὸς δὲ τοιοῦτος. . . "τῆς εἰδέναι καὶ ἐπίστασθαι." ἡ ὡς ταῦτ' ἀμφοτέρω εἰλαβεν, ἡ τῆς εἰδέ- ναι καθολικώτερον εἰπὼν ἐπήγαγεν ὡς εἶδος τῆς ἐπίστασθαι. . . "μεθόδους." μεθόδος ἐστὶ πᾶσα ἕξις θεωρητικῆς τῶν ὑφ' ἐαυτὴν μὴ λόγου, τῷ ἐστὶ μετ' αἰτίας, ταῦτ' ἐν δ' εἰπὴν ἡ μὴ ὁδὸς τινὸς εὐτάκτου 10 πρόοδος ἐπὶ τῆς γνωσόν. cod. Vat. 1028.

τῆς παρὸν βιβλίου, ἡ σὺν θεῷ ἀρχόμεθα, ἐστὶ μὲν τὸδ' ἐκ μέσου τῆς φιλοσοφίας, ὁ ὑπὸ τῆς θεωρητικῆς ἀνάγει, καὶ εἴρηται καὶ ἀρχὴ τῶν φυσικῶν, ἐπειδὴ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ζητεῖ. γέγραπται δὲ τῷ Ἀριστοτέλει καὶ Φυσικῇ καλεῖται Ἀκρόασις, ὅτι ἀπάντων τῶν φυσικῶν τῶν ἀκροαματικῶν ὄντων, ὡς καὶ τῶν ἄλλων συγγραμ- 15 μάτων αὐτῶν, βαθέων, ὁ δὲ λέγει, δεομένων κολυμβητῶν, τῷ τῷ τέτευχε μάλιστα τῆς προσήσεως. πανταχῶς γὰρ αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐργω- δέστατον εἰσίν, εἰκότως ἄρα καὶ τῶν φυσικῶν. ἀλλὰ ζητητέον τῆς τῷ φιλοσόφῳ ἐνταῦθα ζητούμενον τί ἐστὶ, πότερον αἱ ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἢ αἱ ἀρχαὶ τῆς τῶν φυσικῶν γνώσεως. καὶ 20 ἐστὶν εἰπὴν ὅτι καὶ ἀμφοτέρω, ὅτι καὶ αἱ γνώσεις πρὸς τὰ γνωσὰ τῶν πρὸς τι εἰσίν, ὡς ἐξ ἀνάγκης μία καὶ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. συλλογί- ζεται μὲν γὰρ ὡς περὶ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς τῶν φυσικῶν γνώσεως ἔτι, λειψύσης τῆς ἐλάττονος ἐν πρώτῳ τρόπῳ τῆς πρώτης χήμα- 25 τος. ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη καὶ μεθόδος, πᾶσα ἐπιστήμη καὶ μεθόδος γινώσκει τῶν ἀρχῶν αὐτῆς γινωσκομένων, ἡ φυσικὴ ἄρα γινώ- σκει τῶν ἀρχῶν γινωσκομένων αὐτῆς. προῖον δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν φυσικῶν πραγμάτων διαλαμβάνει. ὅρα δὲ καὶ πῶς ὁ τῆς συμ- 30 πέρασμα εἶπεν ἀλλὰ τῆς ἀκόλουθον τῷ συμπεράσματι, δηλοῦν ὅτι καὶ τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης πειρατέον διορίσας ὁ τὰς ἀρχὰς ἀλλὰ τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς συμβαίνοντα. περὶ γὰρ τῶν ἀρχῶν καὶ οἱ πρότε- ρον εἶπον, εἰ δὲ καλῶς ἢ κακῶς ἢ τελείως ἢ ἐλλιπῶς, ζητεῖ. "εἰδέναι καὶ ἐπίστασθαι" ἡ ἐκ παραλλήλου τῆς αὐτῆς λέγει (ἡ γὰρ εἰδησις 35 καθολικώτερα τῆς ἐπιστήμης), ἡ τῆς εἰδέναι μὲν περὶ τῶν ἀπλῶς γνω- σῶν καὶ γνώσεων, τῆς δὲ ἐπίστασθαι περὶ τῶν αἰεὶ καὶ ὡσαύτως ἐχόντων. διατέλλων δὲ λέγει "ὡς εἰσὶν ἀρχαί," ἀρχὰς λέγων τῆς ὕλικῆς καὶ εἰδικῆς, "ἡ αἰτία" τῆς ποιητικῆς καὶ τῆς τελικῆς, τῆς δὲ ὕλικῆς σοικεῖον εἰδικῶς. αὐτὰ καὶ αὐτὰ ἀρχαὶ κληθεῖεν, τῆς μὲν ὡς τῆς ὑφ' ὅ, τῆς δὲ ὡς 40 πρώτως κινήσαν. πρὸς γὰρ τῆς τέλους βλέποντες πράττομεν. τί δὲ ποτε δὲ διατέλλει ὅτι ὁ πᾶσαι μέθοδοι ἀρχὰς ἔχουσιν; καὶ γὰρ μάλ- λον αἱ πρακτικὴ φανεράς ἔχουσιν τὰς ἀρχὰς. ἀλλ' ὅμως τῶν θεω- ρητικῶν τινὲς ὡς αὐτῶν καὶ μηδὲν ἔχουσιν τὰ καθ' αὐτὰ καὶ εἰδοπε- 45 ποιημένα ἀρχὰς ἔκ ἔχουσιν, ἀλλ' ἅμα νῦν ἐπιβάλλει καὶ γινώσκει αὐτάς, καὶ δὶχα ἀρχῶν προηγησάμενων. οἷα δὲ διδασκαλίαν ἀπὸ τῶν ἡμῖν γνωρίμων ποιῶν τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπὸ τῶν συνθέτων, αὐτὰ καὶ συγκεχυμένα λέγει, ὡς ἀπλῶς ἐπιβαλλύσης ἐπ' ἐκείνοις καὶ τῆς

αἰσθήσεως καὶ τῆς γνώσεως· ὕψερρον δὲ γίνονται ὅλγα τὰ τῇ φύσει
 πρότερα καὶ ἀπλᾶ· ἢ γὰρ φύσις ἐκεῖνα πρῶτον οἶδεν ὡς ἀρχὰς καὶ
 αἰτία, καὶ ὁ τρόπος καὶ ἀνάλυσιν. “διὸ ἐκ τῶν καθόλου” (v. 23). εὐθε-
 τον ποῖων τὴν τρόπον τῆς διδασκαλίας αὐτῆς ἐκ τῶν ἡμῖν ἀρχῶν
 προτέρων καὶ γνωριμωτέρων, ἐπιβάλλει θέλων τοῖς προτέροις τῇ
 φύσει ἢ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς αἰτίοις. τὰ γὰρ σύνθετα καὶ ἡμῖν πρό-
 τερά φησι καὶ καθόλου ἄλλον τρόπον ἢ ὡς πρότερον ἐν ἄλλοις ἔλεγε·
 τὸ γὰρ ζῶον καὶ ὁ ἄνθρωπος καθόλου, ὁ δὲ Σωκράτης καθ’ ἑκάστον·
 ἐνταῦθα δὲ καθόλου λέγει τὰ σύνθετα ὡς συγκεῖμενα ἐκ πολλῶν,
 καθ’ ἑκάστα δὲ τὰ ἀπλᾶ ὡς συντιθεμένων τὸ σύνθετον γίνεσθαι. πῶς
 δὲ τὸ τοῦτον καθόλου γνωριμώτερον, συλλογίζεσθαι. τὸ καθόλου ὅλον
 τι, τὸ ὅλον τῇ αἰσθῇ γνωριμώτερον· πολλὰ γὰρ περιλαμβάνει, καὶ
 ἢ αἰσθήσεως παχυμερῶς οἶδε καὶ ὀλοτελῶς ἀντιλαμβάνεσθαι, ἢ δὲ φύσις
 τῶν ἀπλῶν ἐπιδράττει. πέπονθε τὸτο τρόπον τινά, φησί, καὶ τὸ
 ὄνομα πρὸς τὴν λόγον· τὸ γὰρ ὄνομα ὀρισμὸς συνεπτυγμένος, ὁ δὲ
 λόγος πλατυκὸν ὄνομα. τὸ δὲ τρόπον τινά (p. 184 b 10) εἶπεν
 ὅτι κυρίως ἐκ τῶν τῶ ὀρισμῶν μὴ ἔσυνθετον τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ
 τῷ ὀνόματι δηλούμενον πρᾶγμα· τὰ γὰρ μέρη τῶν ὀρισμῶν δεύτε-
 ραι ὑφαί εἰσὶ, τὸ δὲ ὄνομα καὶ συνθήκη, ὡς ἐν ἄλλοις φησί, καὶ
 ὡς περ ὄνομα σύνθετον ὁ τραγέλαφος, ὅπως ὄνομα ἀπλῶν ὁ ἄν-
 θρωπος. καὶ ὀνομάζοντι μὴ καὶ τὰ μὴ ὄντα, ὀρίζοντι δὲ μόντα τὰ ὄντα.
 ὅμως τὸ κύκλος ὄνομα ἀδιορίζως ὅλον τι σημαίνει, τὰ δὲ μέρη τῶ
 ὀρισμῶ τῶν καθ’ ἑκάστα εἰσὶν. ὁμοίως καὶ ἄλλο τίθησι δεικτικὸν
 τῶ λόγου ἐκ τῶν ιδιωτικῶν καὶ καθ’ ἡμᾶς, ὁ καὶ αὐτὸς ἔθος Ἀριστοτέ-
 λειον, ὅτι καὶ τὰ παῖδια ὅτω ποιοῦσι, συγκεχυμένως πρῶτον νοῦντα
 καὶ λέγοντα, ὕψερρον δὲ διευκρινῶντα μερικῶς τὸς ἐννήσαντας. καὶ
 ὅτω δὲ προοιμιασάμενος εἰσβάλλει εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν ζήτη-
 σιν ἐκ διαιρέσεως. ἰσέον δὲ ὡς ἀπαξ ἐμβαλὼν τοῖς τοῖσιν ἔ
 διασέλλει τὰς ἀρχὰς τὰς παρὰ τῶν προτέρων ῥηθείσας, ποῖαι αἱ
 φυσικαὶ καὶ ποῖαι αἱ θεολογικαί, ὡς ἂν περὶ τῶν φυσικῶν διαμάχῃ
 μόνον εἶχεν, ἀλλὰ περὶ πασῶν ἀπλῶς διαλαμβάνει, καὶ ὡς φυσι-
 καὶ ἀπάσας ἀπελέγχει. τὰς δὲ Πλατωνικὰς ἐγκρίνει, ἀλλὰ καὶ
 ταύτας ὡς ἐλλειπτεῖς διορθῶ. ὅρα δὲ καὶ τὴν διαιρέσεως ἀνε-
 λιπές, καὶ πῶς καθ’ ἑκάστον τὸς περὶ τῶν ἀρχῶν εἰπόντας ἐκβάλλει.
 εἰπὼν δὲ ὡς οἱ φυσικοὶ, δηλοῖ ἐντεῦθεν ὡς Παρμενίδης καὶ Μελί-
 σσος μακρὰν ἦσαν τῶ περὶ φυσικῶν ἀρχῶν λέγειν· τῶ γὰρ Ἰταλικῷ
 διδασκαλείᾳ ἦσαν, ὅπως θεολογία ἡκριβῆτο, ὡς περ οἱ φυσικοὶ τῶ
 Ἰωνικῷ, ὅπως φύσις καὶ φυσικὰ διηρευνῶντο. “ὡς περ Δημόκριτος”
 (v. 20). Δημόκριτος Ἰων καὶ Ἀβδηρίτης ἦν καὶ τῶν πάντων κατα-
 γελῶν, ὅμως περὶ ἀρχῶν διαλαμβάνων φυσικῶν τὸ μὴ γένος τῶν
 ἐτίθει ἐν (ἀτόμος γὰρ ἐποίησιν), τὸς δὲ σχηματισμὸς αὐτῶν διαφορᾶς,
 κύκλον τρίγωνον τετράγωνον εὐθύ περιφερές καὶ τὰ λοιπά· ὁμοίως
 καὶ τὰ εἶδη, θερμὸν ψυχρὸν γλυκὺ πικρὸν σκληρὸν μαλακὸν καὶ τὰ
 λοιπά. “ὁμοίως δὲ ζητῶσι” φησί “καὶ οἱ τὰ ὄντα ζητῶντες,” ἦτοι καὶ
 ταύτην τὴν ἀνελλιπῆ διαιρέσιν ζητῶσι καὶ ὅτι. ὄντα δὲ λέγει τὰ
 ἐν τῇ ὕλῃ εἰδοπεποιημένα, ἃ δὲ καὶ ἀπλῶς φοιχεῖα φασιν, ὡς ὁ
 Θαλῆς τὸ ὕδωρ καὶ ὁ Διογένης τὴν ἀέρα καὶ Ἡράκλειτος τὸ πῦρ. ἢ
 δὲ γὰρ κριτὴν, φησὶν ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς (1 2), ἔκ ἔχεν· ὅδεις γὰρ

ἐνέκρινεν αὐτὴν φοιχεῖον ὡς παχεῖαν καὶ μὴ ἀφ’ ἑαυτῆς ἔχουσαν κί-
 νησιν. ἄλλοι δὲ δύο εἶπον, σύγκρισιν καὶ διάκρισιν, ἢ μᾶλλον πῦρ
 καὶ γῆν, ὡς Παρμενίδης· ἄλλοι δὲ καὶ τρία, καὶ Ἐμπεδοκλῆς τέσ-
 σαρα. καὶ Ἰπποκράτης τὸ ἐν ἀποδοκιμάζων φησὶν, εἰ ἐν, ἄνθρω-
 πος ἔκ ἂν ἦλγει. ὄντα δὲ λέγει ταῦτα πρὸς τὴν ὕλην ἀντιδια-
 σέλλων· ὕλη γὰρ μὴ ὄν καὶ καὶ Πλάτωνος φάσιν τὸ ἀληθινὸν ψεῦδος,
 ὁ καὶ εἰδοποιηθὲν ἐν ἐστὶ καὶ ἀπειρα ἔκ ἔστιν. τὸ δὲ εἶδος ὄν μὲν ἐστὶ καὶ
 Πλάτωνα καὶ κυρίως ὄν, καὶ κυρίως ὄν ὡς ὀντότητος παρεκτικόν· καὶ
 δὲ τὴν Ἀριστοτέλην ὁδόν, ἢ μὴ τὰ πολλὰ, ὡς ἐν ἄλλοις φησὶν. διὰ
 τῶτο ὄντα φησὶ τὰ φοιχεῖα καὶ ὄντα τὰ ἐξ αὐτῶν. ἐπαποδύεσθαι δὲ
 πρῶτον καὶ Μελίσσου, ὅστις λέγει τὸ ὄν ἐν καὶ ἀκίνητον. καθάπτει
 δὲ τῶν καὶ ὅτι εἶπεν ἐν τὴν ἀρχήν· ἢ γὰρ ἀρχὴ τινὸς ἢ τινῶν ἐστὶν·
 πῶς ἔν ἐν; ἔκ καθαρώς δὲ πρὸς τὸ ἐν ἀπομάχεσθαι· ἡδύνατο γὰρ τις
 εἰπεῖν “καὶ τί κωλύει ἀρχὴν μὴ εἶναι μίαν, τινῶν δὲ εἶναι ἂν ὕπερο-
 γενῶν καὶ ἐξ αὐτῆς ἀποσαντων;” ἀλλὰ συνδυάζων καὶ τὸ ἀκίνητον
 ποιεῖ τὴν ἔνστασιν ἰχυράν· τὸ γὰρ ἐν καὶ ἀκίνητον ἔκ ἂν κινήσει
 ποτὲ πρὸς ὑπαρξιν ἄλλαν. ἀπομάχεσθαι δὲ καὶ πρὸς τὸ ἀκίνητον ἰδίως,
 μᾶλλον δὲ παραιτεῖσθαι λέγειν πρὸς τὸ ἀναιρῶντα τὰς τῆς φύσεως
 ἀρχὰς. ἢ γὰρ φύσις ἀρχὴ κινήσεως· ὡς περ ἐν ἔκ ἔστι λόγος τῷ
 γεωμέτρῃ πρὸς τὸ ἀναιρῶντα τὰς ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας ἀπο-
 σροφῇ, ὅπως ὅδε τῷ φυσικῷ πρὸς τὸν Μελίσσον· ὡς θέσιν γὰρ
 τινὰ λέγει τοῦτο, καθὼς καὶ ἄλλοι παραδόξως ὑπολήψεις ἔχον περὶ
 τινῶν, ὡς ὁ Ἡράκλειτος ὅτι πάντα κινῶν καὶ αἰεὶ. ἐριστικοὶ ἔν οἱ
 λόγοι... “ἐπεὶ πολλαχῶς λέγεσθαι τὸ ὄν” (p. 185 a 21). ἔως Ἀριστο-
 τέλους ἔκ ἀμύχαν ἐκδὸν ἦν τὸ ὁμῶνυμον, ἀλλὰ Πλάτων τε ἤρξατο
 περὶ τῶν ἢ μᾶλλον ἐκεῖνα Σωκράτης, καὶ ὅτος πολλὰ περὶ αὐτῶ
 ἐν πολλοῖς εἶπε, μάλιστα δὲ καὶ περὶ τῶν σκέψιν εἰς ὄργανον τάττει
 τὸ μέγιστον καὶ δεύτερον ἐκ τῶν τεττάρων ὀργάνων τῆς διαλεκτι-
 κῆς, καὶ πολλὰ τῶν παλαιῶν διὰ τῶν διορθῶ. τὸ γὰρ ὄν ὁμῶνυμόν
 ἐστὶ, φησὶν... ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τὸ πᾶν (p. 186 b 35) συμπεραι-
 νόμενος φησὶν· ὁ δὲ διττῶς νοοῖτ’ ἂν, ἢ ἐξ ἀδιαίρετων ἀντὶ τῶ ἀδιαί-
 ρετον, Ἀττικῇ συνηθείᾳ, ὡς τὸ ἐκ τρίτων ἀντὶ τῶ τρίτον. καὶ ἐπεὶ
 πρότερον ἔλεγεν ὅτι τριχῶς τὸ ἐν, ἢ τῇ συνεχείᾳ ἢ τῷ λόγῳ ἢ τῷ
 ἀδιαίρετῳ, περὶ τῶν δύο εἰπὼν ὅτι ἔτε τῇ συνεχείᾳ ἐστὶν ἐν ἔτε τῷ
 λόγῳ, συμπεραίνόμενος λέγει, λοιπὸν τῷ ἀδιαίρετῳ ἐν ἔσαι. ἀλλὰ
 καὶ τῶτ’ ἀδύνατον, καθὼς ἀπέδειξε πρότερον. πῶς γὰρ μέγεθος ἔξει
 καὶ ἢ πεπερασμένως ῥηθήσεσθαι, ὡς περ Παρμενίδης ἔλεγεν, ἢ ἀπειρον,
 ὡς ὁ Μελίσσος; τὸ γὰρ ἀδιαίρετον πέρας, ἢ πεπερασμένον. ἢ γὰρ
 ὅπως ἢ πρὸς τὸ σύνεγγυς· ἐκ μερῶν ἄρα αὐτῶ ἀδιαίρετων ἐστὶ τὸ
 ὄν, καὶ ἔκ ἐκ συμβεβηκότων ἢ αὐτῷ ἢ ἑτέρῳ. καὶ ἔστιν ἀπλῶς ἔρα
 ἢ ἐκδοσις αὐτῆς. οἱ περὶ Πλάτωνος δὲ, φησί, καὶ Πεινοκράτης ἐνεδί-
 δοσαν τοῖς λόγοις ἀμφοτέροις ἢ συνεχώρην τῷ τε λέγοντι τὸ παρὰ
 τὸ ὄν ἔκ ὄν ἐστὶ καὶ τῷ τῆς διχοτομίας, τῷ μὴ λέγοντες ὅτι ἐστὶ τὸ μὴ
 ὄν, τῷ δὲ ποιοῦντες ἄτομα μεγέθη. τί δὲ ταῦτα εἰσὶν, ἄνωθεν ῥη-
 τέον. εἰς τὸ ἐν, ἐννοῖ δὲ ἐνέδοσαν. ἐν τῷ Σοφιστῇ (p. 235) ὅτω
 λέγει περὶ τῶ μὴ ὄντος ὁ Πλάτων. τὸ Σωκράτης λέγοντος πρὸς τὸν
 σοφιστὴν ὅτι γόης εἶ περὶ τῶ μὴ ὄντος καταγόμενος, ὁ σοφιστὴς λέ-
 γει ὅτι λοιπὸν ἐστὶ τὸ μὴ ὄν· πρὸς ὃν ἀντεπιφέρει ὁ Σωκράτης ὅτι

πολλαχῶς τὸ μὴ ὄν· τὸ ἄρρητον ὅπερ ἐστὶ τὸ μηδαμῇ μηδαμῶς, δεύτερον τὸ καθ' ἑτερότητα, τότε μὲν μὴ ὄν τότε δὲ ὄν, τρίτον τὸ κρείττον τῷ ὄντος, δηλαδὴ τὸ ὑπερῶσιον, τέταρτον τὸ χειρόν τῷ ὄντος, ὃ καὶ μετέσιον λέγει, καὶ ἄλλο τὸ ψευδὲς τὸ τῆς φαντασίας, ὅπερ ἐστὶν ἐκ δόξης καὶ αἰσθήσεως, ὡς ἡ φαινομένη κώπη ἐν τῷ ὕδατι, ἣν ἡ δόξα ἔχει ἀκλασον, ἡ δὲ αἰσθήσις κεκλασμένην. cod. Vat. 1730.

ἔθος τῷ Ἀριστοτέλει ἀπὸ κοινῶν τινῶν ἀξιωματικῶν ἀρχῶν τῶν πραγματικῶν. ἔτω γὰρ καὶ ἐν τῷ Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἀπὸ τινος κοινῆς ὁμολογήματος ἤρξατο· “πάντες” γὰρ φησὶν “ἄνθρωποι τῷ εἰδέναι ὁρέγοντο φύσει. σημείον δὲ ἡ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις.” καὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ “πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προϋπαρχούσης γίνετο γνώσεως,” καὶ ἐν Ἠθικοῖς “πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις ἀγαθῶν τινὸς ἐφίετο δοκεῖ.” ἔτι καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ κοινῆς τινὸς ἀξιωματικῆς τὴν ἀρχὴν ποιεῖτο... ἀρχὰς τῶν πραγμάτων πάντων Πλάτων μὲν ἔξ φησιν εἶναι, ὕλην, εἶδος, ποιητικὸν αἶτιον, παραδειγματικόν, ὁργανικόν, τελικόν. Philop. a p. 2. 3.

184a τὸ προῖμιον εὐθὺς τὴν σκοπὸν ἐκφαίνει τῷ συγγράμματος, 10. ὅτι περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἐστὶν... ἀλλ' ὅτι μὲν εἰσὶν ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν, ἐφεξῆς ἅπας ὁ λόγος δείξει, καὶ ὅτι εἰς τὴν ἀποδείξεως· διό, οἶμαι, ταύτην αὐτὴν τὴν πρότασιν παρήκεν. ὁ μὲντοι Θεόφραστος ἐν ἀρχῇ τῶν αὐτῶν Φυσικῶν καὶ ταύτην ἀπέδειξε λέγων “τὸ μὲντοι τῶν φυσικῶν ἀρχὰς εἶναι ὁδὸν ἐκ τῶν μὲν φυσικῶν σώματα σύνθετα εἶναι, πᾶν δὲ σύνθετον ἀρχὰς ἔχειν τὰ ἐξ ὧν 25 σύγκειτο.” ἅπαν γὰρ τὸ φύσει ἢ σῶμά ἐστιν ἢ ἔχει γὰρ σῶμα· ἀμφω δὲ σύνθετα.” ὁ δὲ Πορφύριος ὑδὲ φυσικῶν φησὶν εἶναι τὸ ζητεῖν εἰ εἰσὶν ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν, ἀλλὰ τῷ ἀναβεβηκότος... ὁ μὲντοι Εὐδήμιος ἀρχόμενος τῶν φυσικῶν ἀνωτέρω τὴν λόγον ἐπήγαγε, καὶ δείξας ὅτι πρὸς μὲν τὰς πράξεις εὐχρηστότερον εἰδέναι τὰ καθ' ἑκάστα, πρὸς δὲ θεωρίαν τὰ κοινά, κοινότατον, φησὶ, φαίνεται περὶ τὰς ἐπιστήμας τὸ τῶν ἀρχῶν· ὑπάρχουσι γὰρ τινες καθ' ἑκάστην. τῶν δὲ ἔτι καὶ ἐχόντων ἀναγκαῖον τῷ φυσιολογεῖν τὰς ἀρχὰς πρῶτον ἐπισκέψασθαι. καὶ ὁ μὲν ὅλος τῶν λεγομένων νῦν τοῦτος, ἐστὶ δὲ ἄξιον ζητεῖν τί ἀρχὴ καὶ τί αἶτιον καὶ τί σοιχείον· καὶ γὰρ ὁ μὲν 35 Ἀλέξανδρος διαφέρει ταῦτα ἀλλήλων φησὶ τῷ ἀρχὴν μὲν λέγεσθαι ἰδίως τὸ ποιητικόν, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, αἶτιον δὲ τὸ ὅτι ἕνεκα καὶ τὸ εἶδος (ἐν γὰρ τοῖς φύσει τὸ ὅτι ἕνεκα τῷτο), σοιχείον δὲ τὸ ἐνυπάρχον ὡς τὴν ὕλην. ἔοικε δὲ τῷ Εὐδήμῳ κατακολουθεῖν ὁ Ἀλέξανδρος λέγοντι ὅτι τῷ αἰτίᾳ τέτραχως λεγομένη τὸ μὲν σοιχείον καὶ 40 τὴν ὕλην λέγει... θαυμάζον δὲ εἰ μὴ ἐνυπάρχει τὸ εἶδος ἐν τῷ αἰτιατῷ, εἰ μὴ ἄρα εἶδος τὸ καθόλου λέγουσιν. ὁ μὲντοι Πορφύριος ἕνα μὲν τρόπον ἀρχὴν λέγει, ὅθεν ἡ πρώτη κίνησις γίνετο· ἐστὶ δὲ τοιαύτη ἡ ἀφ' ὧν, ὡς ὁδὸς τὸ πρῶτον, ἔτι καὶ καὶ νῦν μὲν τῶν οἰκίας δὲ θεμελίου. τῷ δὲ τῷ σηματομένῳ ἀντίκειτο ἡ τελευτή. 45 ἔτερον δὲ τρόπον ὡς τὸ ὑφ' ὧν, ὡς ἡ φύσις τῶν φυσικῶν καὶ ἡ τέχνη τῶν τεχνικῶν. ἀρχὴ δὲ καὶ τὸ ὅτι ἕνεκα, οἷον ἀσθένειας ἢ νίκης. κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἀρχὴ λέγειτο, ἐξ ὧν πρῶτον ἐνυπάρχοντος

γίνεται τι, ὡς οἰκίας λίθοι καὶ ξύλα ἀρχὴ ὡς ὕλη. ἀρχὴ δὲ καὶ ἡ μορφή καὶ τὸ χῆμα καὶ ὅλως τὸ εἶδος... τῶν δὲ ἡμῶν ἰσορημένων, πρὸς μὲν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς τὸν Εὐδήμιον ῥητέον ὅτι τὸ ὅτι ἕνεκα τέλος ὄν καὶ ἀρχὴ εἶναι πάντως καὶ κυριώτερα τῷ ποιητικῷ ἀρχή... πρὸς δὲ τὸν Πορφύριον, ὅτι πρῶτον μὲν ἔξ ὧν καὶ αὐτὸς διεστήσατο, καὶ λέγειτο ἰσαχῶς τὸ αἶτιον καὶ ἡ ἀρχή, ἀλλὰ τὸ μὲν αἶτιον πᾶν καὶ ἀρχή, ἡ δὲ ἀρχὴ τῷ πράγματι, οἷον τῆς ὁδοῦ ἢ τῷ δράματι, ἔκ ἂν λέγοιτο αἶτιον. δεύτερον δὲ ὅτι ὅτι προεπινοεῖτο τῷ αἰτίᾳ ἡ ἀρχή... μήποτε ἔν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἀρχὴν ὡς κοινὴν λαβὼν διεῖλεν αὐτὴν εἰς τε τὰ κυρίως αἶτια, οἷον ἐστὶ τὸ ποιητικόν καὶ τελικόν, καὶ εἰς τὰ συναίτια ὑπὸ τινων λεγόμενα, οἷον ἐστὶ τὰ σοιχεία... τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι ἔκ ἐκ παραλλήλων εἶρητο, ὡς ἐπέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰπὼν τὰ ἐκ παραλλήλων λεγόμενα ὀνόματων μόνον ἔχει διαφορὰν ἐν πράγματι ποιότητι, καὶ διὰ τῷτο καὶ ἐν ἐκ τῶν τοῦτων ἴσον δύνατο τοῖς πᾶσι· τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι καὶ ταῦτα δύνατο τῷ εἰδέναι μόνον· εἰδέναι γὰρ λεγόμενα καὶ τὰ δι' αἰσθήσεως καὶ δόξης καὶ τὰς ἀμέσους προτάσεις, ὧν ὅθεν ἴσμεν δι' ἀποδείξεως, ταῦτα δὲ εἰπεῖν καὶ κατ' ἐπιστήμην. ταῦτα μὲν ἔν καλῶς εἶρηκε· πῶς δὲ ἐνταῦθα παρήλπητο ἀμφω, ἔκτετι προσέ- 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

“ὧν εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ αἶτια ἢ σοιχεία.” εἰ μὲν τὴν ἡ σύνδεσμον διαζευκτικὸν λάβωμεν, καθολικωτέρα καὶ ἐπὶ πλείονων γίνετο ἡ πρότασις· τὰ γὰρ μὴ φυσικὰ ἀλλὰ λογικὰ καὶ ναερά ἀρχὰς μὲν ἔχει καὶ αἶτια, σοιχεία δὲ ἔκ ἔχει. εἰ δὲ παραδιαζευκτικὸν λάβωμεν τὴν ἡ ἀντὶ τῷ καί, ἐπὶ τῶν φυσικῶν μόνων χωρήσει ὁ λόγος, ὧν εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἶτια καὶ σοιχεία. Philop. a p. 3.

πᾶσα γὰρ διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ, τῶν δὲ 184a ἔκ ἐξ αἰσθήσεως ὅθεν καὶ νῦν γινόμενη ἀλλὰ συλλογιστικὴ τε καὶ ἀπο- 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 79

ὀνόματι, ὡς ἐν ὁλότητι μιᾷ, τὰ ἐν τῷ ὀρισμῷ πάντα μέρη καὶ κοι-
 χεῖα· ἔκείτι δὲ τῷ καθόλου προσέειπε· τὸ μὲν γὰρ καθόλου ἐκάστῳ τῶν
 συμπληρούντων αὐτὸ ἐφαρμόττει... διὰ τὸ δεύτερον ἐπήγαγε
 παράδειγμα, τὸ ἐπὶ τῆς καθ' ἡλικίαν προκοπῆς θεωρούμενον...
 ἐλέγετο δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, δύνασθαι τινα λέγεσθαι καθόλου 5
 ὑπ' αὐτῶν νῦν καὶ τὰ ἀξιώματα, οἷς πρὸς ἅπαντα μὲν τὰ δεικνύμενα
 χρώμεθα διὰ τὸ εἶναι ἐναργῆ, ὑδενὸς δὲ τῶν δι' αὐτῶν δεικνυμέ-
 νων ἐστὶν ἴδια... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον πρῶτον μὲν ὅτι τοῖς προκει-
 μένοις οἰκεῖον τὸ τῷ ὅλῳ καὶ συνθέτῳ ἀλλ' ἔτι τὸ τῷ καθόλου παρά-
 δειγμα... δεύτερον δὲ ἐπιστάσεως ἄξιον ὅτι διττὴ ἐστὶ τῷ ὅλῳ καὶ 10
 τῷ καθόλου ἡ γνῶσις, ὡς περὶ καὶ τῷ ὀνόματος, ἡ μὲν ὁλοκληρῆς καὶ
 συγκεχυμένη καὶ κατὰ ψιλὴν ἐπίνοιαν τῷ γνωστῷ γινομένη, ἥτις καὶ
 παχυτέρα ἐστὶ τῆς κατὰ τὸν ὀρισμὸν γνῶσεως, ἡ δὲ συνηρημένη καὶ
 ἡνωμένη καὶ τὰ κατὰ μέρος περιειληφύια, νοερά τις αὐτῇ καὶ ἀπλῇ,
 φανταστική· δὲ μᾶλλον ἐκείνη καὶ ἀπεσφενωμένη... ἡ δὲ κατὰ τὸν 15
 ὀρισμὸν καὶ ἡ διὰ τῶν κοιχέων γνῶσις μέση τις ἐστὶν ἀμφοῖν, δια-
 νοητική μᾶλλον ὅσα ἢ καὶ δοξαστική, καὶ τῆς μὲν χειρόνος κατὰ τὸ ἀκρι-
 βὲς ὑπερέχουσα, τῆς δὲ κρείττονος ἀπολειπομένη κατὰ τὸ διηρημένον
 καὶ μᾶλλον κεχηνός... τρίτον δ' ἐπιστῆσαι ἄξιον ὅποια τις ἐστὶν
 ἡ περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων γνῶσις τοῖς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ 20
 αἰτία τῶν φυσικῶν ἐγνωκόσι, ταύτας δὲ ἐκ τῶν συνθέτων ἡδὴ καὶ
 συγκεχυμένων εὐρίσκειν, ἅπερ ἔκ ἐστιν ἀκριβῶς γινώσκειν μὴ τῶν
 αἰτίων ἐγνωσμένων ἀκριβῶς· δῆλον ὅτι τεκμηριώδης ἐστὶν ἡ
 γνῶσις ἡ περὶ τῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἔκ ἀποδεικτικῆς· καὶ καλῶς ὁ
 Πλάτων τὴν φυσιολογίαν εἰκοτολογίαν ἔλεγεν εἶναι, ὡς καὶ Ἀριστο- 25
 τέλης συμμαρτυρεῖ, τὴν κυρίως ἀποδείξειν ἐξ ἀμέσων καὶ αὐτοπί-
 στων ἀρχῶν καὶ ἐκ τῶν κυρίως αἰτίων καὶ τῇ φύσει προτέρων εἶναι
 βυλόμενος· ἀλλ' ἔκ ἀτιμασέον διὰ τὸ τῷ φυσιολογίαν, ἀλλ' ἀρ-
 κείῳ χρητὴ τῷ κατὰ τὴν ἡμετέραν χρῆσιν καὶ δυνάμει, ὡς καὶ Θεο-
 φράσῳ δοκεῖ· τέταρτον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένους ἄξιον ζητεῖν, πῶς 30
 τὰ κοινὰ σαφέστερα μὲν ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἀσαφέστερα δὲ τῇ φύσει
 λέγει ὁ Ἀριστοτέλης... καὶ τίνα μὲν ἐστὶ τὰ κοινὰ, τίνα δὲ τὰ τῇ
 φύσει πρότερα, ἅπερ καὶ ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν· ὁ μὲν ὅν Ἀλέξανδρος
 πρῶτον, φησὶ, δείξει ὅτι πλείους αἱ ἀρχαὶ καὶ ὅτε ἀπειροὶ ὅτε μία,
 εἴτα ὅτι δεῖ καὶ ἐναντίωσιν ἐν αὐταῖς εἶναι καὶ τῇ ἐναντιώσει τι ὑπο- 35
 κεῖσθαι· ἀφ' ὧν κοινῶν ὄντων μετελθὼν δείξει καὶ τίνες εἰσὶν αὗται·
 ὁ γὰρ ἐκεῖνα εἰδὼς ὑδέπω τὰς ἀρχὰς οἶδε τίνες εἰσιν... μήποτε
 ὅν ἄμεινον ἐκ τῶν τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν ἐναργῶς καὶ γνωρίμως
 τῇ αἰσθήσει ὑπαρχόντων τὰς ἀρχὰς εὐρίσκειν τῶν φυσικῶν, ὡς περ
 καὶ τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, οἷον ὅτι ἡ μία ἀρχὴ ἐκ τῆς τῶν ὄντων 40
 διαφορᾶς, ὡς μαθησόμεθα... ὅλως δέ, ὡς κοινῶς εἰπεῖν, ἀπὸ
 τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν αἰσθητῶν τὴν περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἀλή-
 θειαν ἀνιχνεύειν καὶ Θεοφράστῳ πειθομένοις, ὅς περὶ τούτου ζητῶν
 ἐν πρώτῳ τῶν Φυσικῶν τάδε γέγραπεν. id. f. 4 b et 5.

ἐὰν ὅν ἀρχώμεθα τῷ περὶ τῶν ἀρχῶν λόγῳ ἀπὸ κοινῶν τινῶν 45
 καὶ πλείοσιν ὑπαρχόντων, ἢ ταρακτέον· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐπὶ τὰ ἴδια
 βαδίζομεθα· γνωριμώτερα δ' ἡμῖν τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων ἐστὶν, εἴγε
 σύγκειται μᾶλλον... ἔτι καὶ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς ὁ περὶ τῶν συλ-

λογισμῶν λόγος προτάττει τῷ τε ἀποδεικτικῷ καὶ διαλεκτικῷ καὶ σο-
 φιστικῷ· ἀπὸ γὰρ τῶν κοινῶν ὁρμώμενοι ῥᾶον ἐκάστῳ τὰ ἴδια καὶ προ-
 σεχῇ διακρίνομεν. Themist. f. 15 b.

καλῶς τὸ "τρόπον τινὰ" προσέθηκε, διότι ἔχ' ὡς περὶ τὸ ὅλον
 αὐτὸ διαιρεῖται εἰς τὰ μέρη, ἔτι καὶ τὸ ὄνομα ἐστὶ καὶ ὑπὸ τῷ ὀρισμῷ
 διαιρούμενον, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τῷ ὀνόματος σημαίνονμενον διαιρεῖ ὁ ὀρι-
 σμός, καὶ ἔχ' ὅν περὶ τρόπον τὸ καθ' ἕκαστα μέρος τυγχάνει τῷ κα-
 θόλου ὀνόματος, μέρη ἐστὶ τὰ μέρη τῷ ὀρισμῷ. Philop. a p. 9.

ἀκόλουθον μὲν ἂν ἦν πρῶτον ζητεῖν εἰ εἰσὶν ὅλως ἀρχαὶ τῶν 184b
 φυσικῶν, καὶ τότε τίνες εἰσὶ καὶ πόσαι· αὕτη γὰρ ἡμῖν ἡ τάξις τῶν 15
 προβλημάτων ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς ὑπ' αὐτῷ παραδέδοται· ἀλλὰ
 τούτο, φασὶν, ἔκ ἦν τῷ φυσικῷ θεωρεῖν ἀλλὰ τῷ ἐπαναβεβηκότος·
 ὁ γὰρ φυσικός ὡς δεδομένῳ τούτῳ χρητὴς... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον,
 μήποτε καὶ τὸ πόσαι καὶ τίνες αἱ ἀρχαὶ καὶ ὅλως ὁ περὶ τῶν ἀρχῶν
 λόγος τῷ ἐπαναβεβηκότος κατὰ τὸν λόγον εἶναι δοκεῖ, μήποτε
 δὲ καὶ ἀνάγκη τὸν φυσικὸν ὅτι σώματά ἐστι τὰ φυσικὰ εἰδέναι, καὶ
 ὅτι πᾶν σῶμα σύνθετόν ἐστι, καὶ ὅτι τὸ σύνθετον ἀρχὰς ἔχει τὰ ἐξ
 ὧν σύγκειται, ὡς καὶ ὁ Θεόφραστος ἀπέδειξεν· ἄμεινον ὅν ἴσως λέ-
 γειν ὅτι ἔκ ἐν πᾶσι προβλήμασι τὸ εἰ ἐστὶ ζητεῖται, ἀλλ' ἐν οἷς τούτο
 ἀμφιβάλλεται... δυνατὸν δὲ ὄντος καὶ τῆς μίαν λέγοντας εἰς τὸ
 ἀπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον διελεῖν καὶ τῆς πολλὰς εἰς κινεμένας ἢ
 ἀκινήτας, τὸ οἰκειότερον, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐκατέρῳ τῶν ἐκ
 τῆς διαιρέσεως ὑπέταξεν· οἰκειότερον δὲ τῇ μὲν μιᾷ τὸ κινεῖσθαι ἢ μή,
 τοῖς δὲ πολλοῖς τὸ πεπερασμένον ἢ ἀπειρον... καὶ Εὐδήμος ὡς ἂν,
 φησὶν, ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαί, ἥτοι κινῶν ἢ ἀκίνητοι εἰσὶν· ἀλλὰ
 τούτο μὲν τὸ διαιρητικὸν παρήκεν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τὸ μὴ γεγενῆσθαι
 δόξαν πολλὰς καὶ ἀκινήτας τὰς ἀρχὰς λέγεσθαι· τὸ δὲ πεπερασμέ-
 νον καὶ ἀπειρον ἐπὶ τῆς μιᾶς διὰ τὴν συντομίαν νῦν παραδραμεῖν
 ἔοικεν· ἐν γὰρ τοῖς πρὸς Παρμενίδην, ὡς εἶπον, καὶ Μελίσσον λόγοις
 καὶ ταῦτα βασανίζει. Simpl. f. 5 b.

ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν ἢ μίαν ἢ πλείους εἶναι· ἀλλ' εἰ μίαν, ἢ
 κινεμένην γε ἢ ἀκίνητον, ἢ πεπερασμένην ἢ ἀπειρον· εἴτε πλείους,
 καὶ ταύτας γε αὖ ἢ κινεμένας γε ἢ ἀκινήτας, ἢ πεπερασμένας
 κατ' ἀριθμὸν ἢ πάλιν ἀπείρους. Themist. f. 15 b.

ἔχ' ὡς Παρμενίδης, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ Μελίσσος μίαν 184b
 ἀρχὴν τιθεμένων καὶ ταύτην ἀκίνητον λεγόντων, ἔτι εἶπε τὸ "ὡς 16.
 Παρμενίδης καὶ Μελίσσος" (ὅτι γὰρ ὅδ' ὅλως ἀρχὴν ἐτίθεντο· ἐν
 γὰρ ἔλεγον τὸ πᾶν, ὁ μαχόμενός ἐστι τῷ ἀρχὴν λέγειν εἶναι· οἱ γὰρ
 ἀρχὴν τιθέμενοι ὁμολογοῦσι πλείω τὰ ὄντα εἶναι, τῇ ἀρχῇ καὶ τὰ ὧν
 ἐστὶν ἀρχὴ συνεισάγοντες), ἀλλ' εἰπὼν τὸ πρῶτον διαιρητικόν, τὸ ἢ
 μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἢ πλείους, ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῇ διαιρέσει
 πάλιν διαιρητικῷ χρητὴς τῷ εἰ μία ἢ ἀρχὴ ἥτοι ἀκίνητος ἢ κινε-
 μένη, ὃν δὲ ἀπίθανον τὸ ἀρχὴν μίαν καὶ ἀκίνητον ταύτην λέγειν,
 μὲν παραμυθίας ἔθετο... ταῦτα ὅν αὐτῇ λέγει τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέ-
 γοντος, τὸ μὲν τῷ μᾶλλον ἀπίθανον παραμυθείας τὴν ἀπίθανον θέσειν
 ἔκ ἦν, οἶμαι, τῆς Ἀριστοτέλους μεγαλονοίας... ἐξ ὧν γὰρ τὰ ὄντα
 ἐστὶ ζητῶσι πρῶτον αὐτά, πότερον ἢ ἢ πολλὰ· ὡς περὶ ἀρχῆς
 τῶν ὄντων οἶετο τῆς ἀνδρὸς τούτης φιλοσοφεῖν. Simpl. f. 8 b.

1846 εἰώθασι τὸς περί τι μέρος φιλοσοφίας σπυδάσαντας ἢ μόνον
 17. ἢ μάλιστα ἀπ' ἐκείνου καλεῖν, ὡς ἡθικὸν μὲν ἐκάλουν τὸν Σωκράτην, φυσικὸς δὲ τὸς περί Θαλῆν καὶ Ἀναξίμανδρον καὶ Ἀναξίμενην καὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον καὶ τὸς τοιούτους. παραιτῶμαι δὲ κἀνταῦθα τὸν Ἀλέξανδρον πρότερον μὲν εἰπόντα ὅτι τὸς φυσικὸς ἀντι- 5 διέφευγε πρὸς τὸς ἐν καὶ ἀκίνητον λέγοντας, ὕστερον δὲ ὅτι ἔθος Ἀριστοτέλει φυσικὸς καλεῖν τὸς περί τῆς ἀληθείας φιλοσοφούντας, ἐπεὶ καὶ τῆς φυσικῆς τὸ τέλος ἔπ' ἀρχῆς ἀλλὰ γινώσκεις ἐστίν. τίς γὰρ ἠγνόει ὅτι καὶ Παρμενίδης, πρὸς ὃν ἀντιδιεσθῆναι λέγει τὸς φυσικὸς, περί τῆς ἀληθείας ἐφιλοσόφει; . . . καὶ τῶν μίαν καὶ κινημένην λεγόντων 10 Ἀναξίμανδρος ὁ Πραξιόδου Μιλήσιος ἀπειρὸν τίνα φύσιν, ἄλλην ὕσαν τῶν τεσσάρων στοιχείων, ἀρχὴν ἔθετο, ἥς τὴν αἰδίων κίνησιν αἰτίαν εἶναι τῆς τῶν ὄντων γενέσεως ἔλεγε. καὶ Ἀναξίμενης δὲ ὁ Εὐρυστράτου Μιλήσιος καὶ αὐτὸς ἀρχὴν μίαν ἔθετο καὶ ἀπειρον, ἀέρα ταύτην λέγων, ἐξ ὧ ἀραιωμένη καὶ πυκνωμένη τὰ ἄλλα γίνεσθαι. 15 ὕσης ὅν καὶ τοιαύτης διαιρέσεως παρήκε νῦν αὐτὴν ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ, διότι ὑδεμίαν ἢ διαίρεσιν αὐτὴ διαφορὰν γενέσεως τοῖς ἐξ αὐτῆς γινόμενοις παρέχει· ἢ γὰρ ἄλλα μὲν εἰ ἀπειρος ἄλλα δὲ εἰ πεπερασμένη γενήσεθαι, ὥσπερ ἄλλα μὲν εἰ μία, ἄλλα δὲ εἰ πολλά. id. f. 9.

1846 ὁ μέντοι εὐφραδὴς Θεμιστιος παραφράζων τὸ ῥητόν, καὶ τὰς
 18. πλείους ἢ κινημένας φησὶν ἢ ἀκινήτους, καὶ ἢ πεπερασμένας κατ' ἀριθμὸν ἢ πάλιν ἀπείρους. καὶ Εὐδήμος δὲ, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, ἐν τοῖς Φυσικοῖς, ὡς ἂν ποτε ὑπάρχωσιν αἱ ἀρχαί, φησὶν, ἥτοι κινῶνθαι ἢ ἀκίνητοι εἶσιν. καὶ δῆλον ὅτι τὴν ἀνάγκην ὅτι τῆς ἀντιφατικῆς 25 διαιρέσεως ἀποδεδώκασιν. . . καὶ ἔοικε, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀμφοτέρας τὰς διαιρέσεις ἐκατέρω τῶν ἐκ τῆς πρώτης διαιρέσεως μὴ προσαγαγεῖν διὰ τὸ μὴ πολλάκις περί αὐτῶν λέγειν, ἀλλὰ δεῖξας ὅτι ἐπὶ τῆς μιᾶς ἔχ' οἷόν τε τὴν ἀρχὴν ἀκίνητον εἶναι, ἐκ τῆς μᾶλλον συναποδείξει ὅτι ὑδὲ τὰς πλείους οἷόν τε εἶναι ἀκινήτους. 30 διὸ ἐπὶ τῶν πολλῶν ἔκτετι ἐχρήσατο τῷ ἢ κινημένας ἢ ἀκινήτους. id. f. 9 b.

1846 τὸ "ἢ καὶ ἐναντίας" ὁ μὲν Πορφύριος καὶ ὁ Θεμιστιος ἀνταπόδοσιν
 21. οἶονθαι τῷ "ἢ ὕτως ὥσπερ Δημόκριτος," περί Ἀναξαγόρου λεγομένην· καὶ γὰρ τῶν ἀπείρους τὰς ἀρχὰς ὑποθεμένων οἱ μὲν περί Δημό- 35 κριτον ὁμοσίως τὰς ἀτόμους ὑποθέμενοι καθ' ἐν γένος τὸ πλῆρες θεωρημένας χήματι καὶ θέσει καὶ τάξει διαφέρειν αὐτὰς φασιν, οἱ δὲ περί Ἀναξαγόραν καὶ ταῖς ὑσίαις ἐναντίας τίθενθαι· θερμότητος γὰρ καὶ ψυχρότητας, καὶ ξηρότητας καὶ ὑγρότητας, μανότητάς τε καὶ πυκνότητάς, καὶ τὰς ἄλλας κατ' ποιότητα ἐναντιότητάς ἐν ταῖς ὁμοιο- 40 μερείαις ἀποτίθενθαι, αἷς διαφέρειν τὰς ὁμοιομερείας ἀρχὰς κατ' αὐτὰς ὕσας φασί, κυρίως τῆς ἐναντιότητος ἐν ταῖς ποιότησι θεωρημένης, ἀλλ' ἔκ ἐν τοῖς χήμασιν. ὁ μέντοι Ἀφροδισιεὺς Ἀλέξανδρος οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν ἐξηγήσιν, ἔκ ἀποδέχεσθαι δὲ αὐτὴν, ἀλλ' οἶεθαι μᾶλλον τὸ ὅλον περί Δημοκρίτου λέγεσθαι, ὡς τὰς ἀρχὰς 45 τῶν τιθεμένων τὸ μὲν γένος (ἐν), τῶν τε καὶ τὴν ὑποκειμένην φύσιν, χήματι δὲ ἢ εἶδει διαφερέσας ἢ καὶ ἐναντίας. ὅτι γὰρ ὡς ἐναντίας λέγοντος τῷ Δημοκρίτῳ τὰς ἀρχὰς ὁ Ἀριστοτέλης ἀπομνημονεύει,

δι' ἐκείνων δηλοῖ τῶν ῥητῶν (p. 188 a 22) "καὶ Δημόκριτος τὸ πλῆρες καὶ τὸ κενόν, ὧν τὸ μὲν ὡς ἐν τὸ δὲ ὡς ἐκ ὃν εἶναι φησιν· ἐπὶ θέσει, χήματι, τάξει. ταῦτα δὲ γένη ἐναντίων, θέσεως ἄνω κάτω, πρόθεν ὀπίθεν, χήματος γωνία τὸ εὐθύ καὶ τὸ περιφερές." 5 καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν ἐναντίον μὴ εἶναι χήμα χήματι, ἔκ ἧς καὶ Δημόκριτον ἀνάγκη ταύτης εἶναι τῆς δόξης. ὕτω δὲ τῇ ἐξηγήσει ταύτῃ συμπέπονθεν ὁ Ἀλέξανδρος ὡς αἰρεῖσθαι δυοῖν τὸ ἕτερον λέγειν, ἢ τὴν συγγραφὴν ἡμαρτήσας, περιττῶς παρεγκειμένην τῷ ἢ, ὕτως τὴν πρὸς Δημόκριτον ἀνταπόδοσιν ἀπαιτῶντος· ὀφείλειν γὰρ εἶναι "καὶ εἰ ἀπείρους, ὥσπερ Δημόκριτος, τὸ γένος ἐν, 10 χήματι δὲ ἢ εἶδει διαφερέσας, ἢ καὶ ἐναντίας." ἢ εἰ ὀρθῶς ἔχει, φησὶν, ἢ γραφὴ, παρήκε τὸ ἀνταποδοῦναι τὸς λέγοντας μὴδὲ τῷ γένει τὰς αὐτὰς εἶναι τὰς ἀρχὰς, ὡς ἔλεγον οἱ περί Ἀναξαγόραν. εἰ ὅν καὶ τὸ τὰς γραφὰς ἀθετεῖν τὰς ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις συμ- 15 φωνημένας ἀτοπον, καὶ τὸ ἐλλιπὴ τὸν λόγον ἀποδείξαι καὶ κατ' τὴν φράσιν καὶ κατ' τὰ τμήματα τῆς διαιρέσεως, ἔκ ἧς ἀτοπον, καὶ μάλιστα ὅτι Ἀναξαγόρου δόξα παραλιμπάνεθαι, πρὸς ἣν πολλὰς λό- 20 γους ὁ Ἀριστοτέλης κατατείνει. ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀριστοτέλους περί Δημοκρίτου δόξαν ἀθετεῖν, οἰομένους σαφῶς ἐναντίωσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀποτίθεσθαι, ὥσπερ οἱ ἕτεροι ποιεῖσιν ἐξηγηταί, ἔκ εὐπαρα- 25 δεκτον φαίνεθαι. μήποτε τὸ τῷ μὲν χήματι καὶ τῇ καθ' αὐτὸ μορφῇ διαφέρειν ὡς τῷ Δημοκρίτῳ ἴδιον ἀποδέδωκε, κατ' ὕσιν μὴδὲν λέγοντος διαφέρειν τὰς ἀτόμους, τὸ δὲ μὴ διαφέρειν μόνον τὰς ἀπείρους ἀρχὰς ἀλλὰ καὶ ἐναντίας εἶναι, ἢ τῇ Δημοκρίτῳ μόνον θέ- 30 σει ὑπάρχον ἀλλὰ καὶ τῇ Ἀναξαγόρῳ, κοινῶς ἀμφοτέροις ἀποδέ- δωκεν. id. f. 10.

ἀλλὰ Δημόκριτος μὲν μίαν ὕσιν ταῖς ἀτόμοις ὑποτιθεῖς τοῖς χήμασιν αὐτὰς ἐξαλλάττει μόνοις, Ἀναξαγόρας δὲ ἐν ταῖς ὁμοιομερείαις ἐναντιότητάς, θερμότητάς, ψυχρότητας, λευκότητάς, 35 μελανίας. Themist. f. 15 b.

γένος φησὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὕσιν τῶν ἀτόμων· ἔλεγε γὰρ μιᾶς μὲν ὕσεως εἶναι πάσας τὰς ἀτόμους, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων τοῖς χήμασι τῷ τὰς μὲν εἶναι σφαιρικάς τὰς δὲ κυβικάς ἢ πυρα- 40 μοειδεῖς ἢ ἕτερόν τι τῶν χημάτων ἔχειν. ὕτω δὲ πολλάκις καὶ ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς τὸ ὑποκείμενον γένος ὠνόμασε. "χήματι δὲ ἢ εἶδει" ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ φησιν· εἶδους γὰρ λόγον ἐν ταῖς ἀτόμοις τὸ χήμα ἔλεγεν ἔχειν ὁ Δημόκριτος. Philop. a p. 11.

τῷτο αὐτῷ τείνει πρὸς δεῖξιν τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τὸν περί τῶν 1846
 22. ἀρχῶν λόγον, εἶπερ καὶ τοῖς μὴ περί τῶν προθεμενοῖς ὁμῶς ἢ ζή-
 τήσις ἢ περί αὐτῶν ὑπὸντα πρώτη, ὡς ἔκ ἄλλως εἰσομένοισι περί τῶν ὄντων. ὕτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖθαι τὴν λέξιν, καὶ περί πάντων φησὶ τῷτο λέγεσθαι τῶν φυσικῶν. μήποτε δὲ ὅτε περί πάντων τῶν φυσιολόγων ἐστίν ὁ λόγος, ὅτε ὡς ἄλλα μὲν προτιθε- 45 μένων ζητεῖν, ἄλλης δὲ πρὸ ἐκείνων αὐτοῖς ζητήσεως τῆς τῶν ἀρχῶν ὑπαντήσεως, ἀλλ' ἐπειδὴ Παρμενίδης καὶ Μελίσσος περί τῶν ὄντων ἐζήτην, πότερον ἐν ἢ πολλά, καὶ εἰ ἀκίνητον ἢ κινούμενον, καὶ ὅτι, φησὶν, ἢ περί τῶν ὄντων, ὡς ἂν τις οἰηθείη, ἀλλὰ περί τῆς

ἀρχῆς τῶν ὄντων ἐζήτην, εὐγνωμόνως τῷτο αὐτῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἀποδεχόμενος. Simpl. f. 10.

ὄντα ᾧ ἐνόμιζον τὰς ἀρχὰς ἐκεῖνοι, καὶ ζητῶντες ὅποσα τὰ ὄντα, τὰς ἀρχὰς ἐζήτην ὅποσας θετέον ἐστίν. Themist. f. 16.

184b 25. διὰ τούτων, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ δοκῶν παραλελειφθαι πρόβλημα, εἰ εἰσὶν ὅλως ἀρχαί, προσθήσιν, ἀντιλέγων πρὸς τὸς μηδὲ ὅλως ἀρχὴν εἶναι τιθεμένους τῶν φυσικῶν... μήποτε δὲ περινενοημένη μᾶλλον ἐστίν ἡ τοιαύτη ἐξηγήσις· ὅτι εἰσὶν ἀρχαί φυσικαί, διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης δεῖξαι προτίθει, ἀλλ' ὁμολογούμενον τῷτο λαβὼν καὶ κατ' αὐτὸς, εἴπερ τὸ ὅτι ἀντὶ τῆς ἀρχῆς ἔλεγον, ἐκ τούτου πειρᾶται τὸς ἐν λέγοντας τὸ ὅτι ὡς ἀρχὴν λέγοντας διασαλεύειν... ἀνάγκη τὰς ἐκάστων ἀρχὰς ἢ τὰς ἐπαναβεβηκυίας προσεχῶς αὐτῶν ἐπισήμας ἐπιδεικνύναι, ὡς τὰς ἱατρικὰς τῆς φυσικῆς καὶ τὰς μηχανικὰς τῆς γεωμετρίας, ἢ πασῶν τινὰ κοινὴν, οἷα ἐστίν ἡ διαλεκτικὴ τῶν Περιπατητικῶν· καὶ ᾧ 15 ἐν τοῖς Τοπικοῖς (1 2) χρήσιμον ἐκείνην εἶπε τὴν μέθοδον καὶ πρὸς τὰς κατ' ἐπιστήμην ἐπισήμας... καὶ ἡ πρώτη δὲ φιλοσοφία πασῶν ἀποδείξει τὰς ἀρχὰς· διὸ καὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν ἀνευφημεῖται... ζητεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (B 2) πότερον τὰς ἐκάστης ἐπιστήμης ἀρχὰς καθ' ἐκάστην μία 20 τις ἐστίν ἢ δεικνύουσα, ἢ μιᾶς ἐπιστήμης ἐστὶ θεωρῆσαι κοινῆς τινὸς πασῶν τῶν ἐπιστημῶν. καὶ Εὐδήμος δὲ ἀρχόμενος τῶν Φυσικῶν ζητεῖ μὴ φιλοκαλῶς τὸ πρόβλημα, τὴν δὲ λύσιν εἰς ἄλλας πραγματείας τελεωτέρας ὑπερτίθει. λέγει δὲ ὕτως. Simpl. f. 10 b.

185a 10. μᾶλλον φορτικὸν εἶναι τὴν Μελίσσου φησὶ, διότι μὴ μόνον ἐν 25 ὅτῳ καὶ ἀκίνητον τὸ ὅτι ἔλεγεν, ὥσπερ ὁ Παρμενίδης, ἀλλὰ πρὸς τούτῳ καὶ ἀπειρον αὐτὸ ἐτίθετο. τοιγαρὶν κοινῶς πρὸς αὐτὸς ἀντιπῶν ἐπήγαγε "Μελίσσος δὲ τὸ ὅτι ἀπειρον εἶναι φησιν. πόσον ἄρα τι τὸ ὄν." id. f. 11 b.

185a 16. τὴν τετραγωνισμόν τῷ κύκλῳ πολλῶν ζητῶντων (τῷτο δὲ ἦν 30 τὸ τῷ κύκλῳ ἴσον τετράγωνον θέσθαι) καὶ Ἀντιφῶν ἐνόμισεν εὐρίσκειν καὶ Ἰπποκράτης, ὁμοίως ψευδέντες. ἀλλὰ τὸ μὴ Ἀντιφῶντος ψεῦδος διὰ τὸ μὴ ἀπὸ γεωμετρικῶν ἀρχῶν ὠρμηθεῖς, ὡς μαθησόμεθα, ὅτι ἐστὶ γεωμετρικῶς λύειν, τὸ δὲ Ἰπποκράτους, ἐπειδὴ τὰς ἀρχὰς φυλάξας τὰς γεωμετρικὰς ἐψεύθη, γεωμετρικῶς λύειν... 35 ὁ δὲ Ἀντιφῶν γράψας κύκλον ἐνέγραφε τι χωρίον εἰς αὐτὸν πολύγωνον τῶν ἐγγράφεσθαι δυνάμενων... καὶ μέντοι τέμνων αἰεὶ τὸ μεταξὺ τῆς εὐθείας καὶ τῆς τῷ κύκλῳ περιφερείας ἐπίπεδον, ὃ δαπανήσει αὐτό, ὅδε καταλήφεται ποτε τὴν τῷ κύκλῳ περιφέρειαν, εἴπερ ἐπ' ἀπειρον ἐστὶ διαιρεῖν τὸ ἐπίπεδον. εἰ δὲ καταλαμ- 40 βάνει, ἀνήρηται τις ἀρχὴ γεωμετρικὴ ἢ λέγουσα ἐπ' ἀπειρον εἶναι τὰ μεγέθη διαιρετά. καὶ ταύτην καὶ ὁ Εὐδήμος ἀναιρεῖται φησιν ὑπὸ τῷ Ἀντιφῶντος. τὴν δὲ διὰ τῶν τμημάτων, φησὶ, τετραγωνισμόν γεωμετρικῶς διαλύειν ἐστίν· λέγοι δὲ ἂν τὴν διὰ τῶν τμημάτων τὴν διὰ τῶν μηνίσκων, ὃν Ἰπποκράτης ὁ Χῖος ἐφεῦρε· κύ- 45 κλῳ ᾧ τμήμα ὁ μηνίσκος ἐστίν. ἢ δὲ δεῖξαι τοιαύτη... τὸ δὲ ψευδογράφημα γέγονεν παρὰ τὸ μὴ καθόλου δεδειγμένον ὡς καθόλου λαβεῖν· ὅτι ἡ δὲ δειχθῇ πᾶς μηνίσκος τετραγωνιζόμενος, ἀλλ'

ὁ περὶ τὴν τῷ τετραγώνῳ πλευρὰν τῷ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένῳ. ὅτοι δὲ οἱ μηνίσκοι περὶ τὰς τῷ ἐξαγώνῳ πλευρὰς εἰσι τῷ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένῳ. ἔστι τις καὶ τοιαύτη δεῖξις διὰ τῶν μηνίσκων τετραγωνίζειν οἰομένη τὸν κύκλον, ἀπλῶς καὶ ὅτι ἐλεγχόμενη παρὰ τί γέγονεν ἐν αὐτῇ τὸ ψευδογράφημα... ὅτι ἰκανὸν ἔν οἷμαι τὸ εἰρημένον εἰς ἀπόγνωσιν καταστῆσαι τῆς εὐρέσεως τῷ τετραγωνισμῷ· καὶ ᾧ ὁ Ἰάμβλιχος ἐν τῷ εἰς τὰς κατηγορίας ὑπομνήματι τὴν μὴ Ἀριστοτέλη φησὶ μήπω ἴσως εὐρηκέναι τὸν τῷ κύκλῳ τετραγωνισμόν, παρὰ δὲ τοῖς Πυθαγορείοις εὐρηκῆς, ὡς 10 ὁ γλῶσσος ἐστὶ, φησὶν, ἀπὸ τῶν Σέξτου τῷ Πυθαγορείῳ ἀποδείξεων, ὃς ἄνωθεν κατ' ἀδοχὴν παρέλαβε τὴν μέθοδον τῆς ἀποδείξεως. καὶ ὕστερον δὲ, φησὶν, Ἀρχιμήδης διὰ τῆς ἐλικοειδοῦς γραμμῆς καὶ Νικομήδης διὰ τῆς ἰδίως τετραγωνιζούσης καλεμένης, καὶ Ἀπολλώνιος διὰ τινος γραμμῆς ἣν αὐτὸς μὴ κοχλιωδοῦς ἀδελφὴν προσαγορεύει, ἢ αὐτὴ δὲ ἐστὶ τῇ Νικομήδους, καὶ Κάρπος διὰ τινος γραμμῆς ἣν ἀπλῶς ἐκ διπλῆς κινήσεως καλεῖ, ἄλλοι τε πολλοί, φησὶ, ποικίλως τὸ πρόβλημα κατεσκεύασαν. καὶ μήποτε ὅτοι πάντες ὀργανικὴν ἐποίησαντο τῷ θεωρήματος κατασκευῇ. ὁ μὲν ἂν Ἀλέξανδρος ὕτως ὡς εἶπον οἱ τὸ ψευδογράφημα ἐλέγχεσθαι, παρ' ὅσον τὸν 20 περὶ τὴν τῷ τετραγώνῳ πλευρὰν μόνον τετραγωνίσας μηνίσκον ὁ Ἰπποκράτης ὡς καὶ ἐπὶ τῆς τῷ ἐξαγώνῳ πλευρᾷ αὐτῷ δεδειγμένῳ ἀπεχρήσατο. ὁ μέντοι Εὐδήμος ἐν τῇ Γεωμετρικῇ Ἰσορίᾳ ὅτι ἐπὶ τετραγωνικῆς πλευρᾷ δεῖξαι φησὶ τὸν Ἰπποκράτη τὸν τῷ μηνίσκῳ τετραγωνισμόν, ἀλλὰ καθόλου, ὡς ἂν τις εἴποι· εἰ ᾧ πᾶς μηνίσκος τὴν ἐκτὸς περιφέρειαν ἢ ἴσην ἔχει ἡμικυκλίᾳ ἢ μείζονα ἢ ἐλάττωνα, τετραγωνίζει δὲ ὁ Ἰπποκράτης καὶ τὴν ἴσην ἡμικυκλίαν ἔχοντα καὶ τὴν μείζονα καὶ τὴν ἐλάττωνα, καθόλου ἂν εἴη δεδεικνύμενος, ὡς δοκεῖ. ἐκθήσομαι δὲ τὰ ὑπὸ τῷ Εὐδήμῳ κατ' ἐξῆς λεγόμενα, ὁλίγην τινὰ προδίδει σαφήνειαν ἀπὸ τῆς τῶν Εὐκλείδους 30 σοικείων ἀναμνήσεως, διὰ τὴν ὑπομνηματικὸν τρόπον τῷ Εὐδήμῳ κατ' ἐξῆς ἀρχαῖκόν ἔθος συντόμως ἐκθεμένους τὰς ἀποδόσεις. id. f. 11 b - 13 b.

τὰς ἀρχὰς φυλάττων παραλογίζεσθαι (ὁ Ἰπποκράτης) τῷ μόνον μὴ ἐκεῖνον τὸν μηνίσκον τετραγωνίσαι, ὃς γράφει περὶ τὴν τῷ τετραγώνῳ πλευρὰν τῷ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένῳ, πάντα δὲ μηνίσκον οἷον τε τετραγωνίζειν καὶ λαβεῖν εἰς ἀπόδειξιν. πρὸς Ἀντιφῶντα δὲ ὅτι ἔτι ἂν ἔχοι λέγειν ὁ γεωμέτρης, ὃς ἐγγράφων τρίγωνον ἰσόπλευρον εἰς τὸν κύκλον, καὶ ἐφ' ἐκάστη τῶν πλευρῶν ἕτερον ἰσοσκελὲς συνιστὰς πρὸς τῇ περιφερείᾳ τῷ κύκλῳ, καὶ τῷτο ἐφεξῆς ποιῶν, ὥσπερ ποτε ἐφαρμόσειν τῷ τελευταίῳ τριγώνῳ τὴν 40 πλευρὰν εὐθεῖαν ὅταν τῇ περιφερείᾳ. τῷτο δ' ἦν ἐπ' ἀπειρον τομὴν ἀναιρῶντος, ἣν ὑπόθεσιν ὁ γεωμέτρης λαμβάνει. Themist. f. 16.

Ἰπποκράτης Χῖος τις ὢν ἔμπορος ληστρικῇ νηὶ περιπεσὼν καὶ πάντα ἀπολέσας ἦλθεν Ἀθήνας γραφόμενος τὸς ληστὰς, καὶ πολὺν παραμένον ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν γραφὴν χρόνον ἐφοίτησεν εἰς φιλοσόφους, καὶ εἰς τοσούτον ἔξεως γεωμετρικῆς ἦλθεν ὡς ἐπιχειρή- 50 σαι εὐρεῖν τὸν κύκλον τετραγωνισμόν. Philop. a p. 13.

185^a διχῶς ζήσας ὁ Ἀλέξανδρος διττὴν ἐποιήσατο τὴν ἐξηγήσιν
 17. πρῶτον μὲν ἀκῶσας ὅτι περὶ φύσεως μὲν λέγουσιν ὅτι, ὁ φυσικὰ δὲ
 τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα· ὁ γὰρ ἀναιρῶν τι, εἰ καὶ μὴ χρῆται ἐκείνῳ,
 ἀλλ' ὅν περὶ ἐκείνου τὸς λόγους ποιεῖ. τῷ ὅν ὅλως περὶ φύσεως
 αὐτοῖς γεγονέναι τὸς λόγους εὐλογον ἂν εἶναι λέγειν τι τῶν φυσι-
 κῶν πρὸς αὐτὸς· καθόσον δὲ ὁ φυσικὰ λέγουσι, πρὸς ὀλίγον ἐν-
 διατρίψει τοῖς πρὸς αὐτὸς λόγοις. καὶ ταύτῃ ἔοικεν ἀρέσκῃ τῇ
 ζηγμῇ καὶ ὁ Πορφύριος ὅτως ἐπιτρέχων τῇ λέξει... καὶ ἔχει πολὺν
 λόγον ἢ ἐξηγήσιν, εἴπερ, ὡς καὶ πρότερον ἔφην, ὁ Μελισσος καὶ τὴν
 ἐπιγραφὴν ὅτως ἐποιήσατο τῷ συγγράμματός, περὶ φύσεως ἢ
 περὶ τοῦ ὄντος. ἔστι δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν προειρημένην
 λέξιν καὶ ὅτω διασέλλειν, "ὁ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν ὁ"
 εἶτα ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς "φυσικὰς δὲ ἀπορίας." ἔστι γὰρ, φησὶν, καὶ
 ὁ τρόπος αὐτῷ τῆς ἐρμηνείας ὅτος συνήθης· ἐν γὰρ Σοφιστικῶς
 Ἑλέγχοις χρῆται αὐτῷ λέγων "ἔστι μὲν ὁ, φαίνεται δὲ" (p. 160 b 22)
 καὶ πάλιν "οἱ δὲ τὸτο ποιεῖσι μὲν ὁ, δοκῶσι δὲ" (p. 161 a 3), καὶ τὸ
 λεγόμενον, φησὶ, καταλλήλως ἂν ἔχοι· κυρίως γὰρ περὶ τίνος λέγει
 ὁ διεξιὼν περὶ αὐτοῦ ὁποῖόν τι ἐστίν... καὶ ἀκόλουθον δὲ τοῖς προει-
 ρημένοις, φησὶ, τὸ ὅτω διασέλλεται· εἶρηκε γὰρ "τὸ μὲν ὅν εἰ ἐν καὶ
 ἀκίνητον τὸ ὄν σκοπεῖν ὁ περὶ φύσεως ἐστὶ σκοπεῖν," ὅν συνάδει τὸ
 "ἀλλ' ἐπεὶ περὶ φύσεως μὲν ὁ." ταύτῃ καλῶς εἰρημένη τῇ ἐξηγή-
 σει συνάδει καὶ ἡ τῆς Θεμιστίου παράφρασις· ἐπάγει δὲ τούτοις ὁ
 Ἀλέξανδρος ὅτι ὁδὲ εἰρήκασι τι περὶ φύσεως ἐκείνοι· ὁ γὰρ προ-
 θέμενοι περὶ φύσεως εἰπεῖν ἔπειτα ἀναιρῶσι τὴν φύσιν, ἀλλ'
 ἠκολούθησεν αὐτοῖς ἐξ ὧν ἔλεγον τὴν φύσιν ἀναιρῶν. Simpl. f. 15.

ὁ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν ὁδὲν λέγουσιν (πῶς γὰρ οἱ
 γε ἀναιρῶντες τὴν φύσιν;) φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν
 αὐτοῖς (τὰς γὰρ ἐκ τῆς κενῆ καὶ τῆς ἀπείρου καὶ τῆς κινήσεως), ἴσως
 ἔχει καλῶς ἐπὶ μικρὸν διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. εἰ γὰρ καὶ φυσικῶ
 μὴ προσήκων ὁ λόγος, ἀλλὰ φιλοσόφου γε ὅς ἀλλότριος. ἐρῶμεν
 δὲ πρὸς τοὺς ἀνδρας ὅς ἔχουσιν ἵνα κινήσαντες αὐτῶν τὴν δόξαν θώμεθα
 ὅτω φύσιν καὶ κίνησιν (ταῦτα γὰρ ἡμῖν διὰ τὸ ἐναργὲς ὑποκείμενα),
 ἄλλως δὲ ἐκ περιόντος ἂν λέγουσιν ἐξεταστέον, καὶ πρῶτον γε αὐτὴν
 τὴν δόξαν καθ' ἑαυτήν, χωρὶς τῶν λόγων οἷς ἐπιχειροῦσιν αὐτήν
 κατασκευάζειν. Themist. f. 16.

τῷ γὰρ ἐν εἶναι τὸ ὄν ὑποτίθεσθαι καὶ ἀκίνητον ἀναιρῶσι τὴν φύ-
 σιν, τῷ δὲ ἀναιρῶν τὴν φύσιν συμβαίνει φυσικὰς αὐτὸς ἀπορίας
 λέγειν. Philop. a p. 13.

185^a τὴν Παρμενίδου λόγον καὶ Μελισσος ἐλέγχειν ὁ Ἀριστοτέλης
 20. προθέμενος πρῶτον μὲν καθολικὴν πρὸς αὐτὸν ποιεῖν ἔνστασιν, τὸ ἐν
 εἶναι τὸ ὄν, εἴ τις κατὰ τὸ πρόχειρον ἀκούει, ἐκ διαιρέσεως ἀνασκευά-
 ζων, εἶτα καὶ τὸς λόγους αὐτῶν ἀνατρέπων, εἴ τις αὐτὸς ὡς κατα-
 σκευαστικὸς τοῦτον ἐνὸς ὄντος ἀποδέχοιτο. γίνεται δὲ διαλεκτικὴ
 αὐτῷ ἢ ἐπιχειρήσις ἀπὸ τῆς τῶν ὄντων διαιρέσεως ὀρμηθεῖσα...
 ἀλλ' ἐγὼ μὲν τῷ Πορφύριῳ τὸ πλέον ἀκολουθῶν ὅτω τὴν τε διαιρέσιν
 τῷ Ἀριστοτέλει ἐποιήσαμην καὶ τὴν καθ' ἑκάστην τῆς διαιρέσεως ἔν-
 στασιν. ὁ μὲντοι ἐπιμελέστατος Ἀλέξανδρος συνῆψε τὴν κατὰ τὸ ὄν

καὶ τὴν κατὰ τὸ ἐν διαιρέσιν ὅτως... ὁ μὲντοι Εὐδήμος συντομώτε-
 ρον ὅτως ἐπιχειρεῖ τῷ λόγῳ. Simpl. f. 16.

ἀρχὴ δὲ οἰκειοτάτη πασῶν, τί σημαίνει τὸ ὄν αὐτοῖς ἐρωτῆ-
 σαι, πότερον οἶον πολλοῦ καὶ αὐτὸ λέγεσθαι ἢ μοναχῶς. εἰ μὲν γὰρ
 5 πολλοῦ, ὡς ἡμεῖς ἐν Κατηγορίαις ἐδείξαμεν, κατὰ τὸ ὄνομα ἂν
 λέγοιεν τὸ ὄν ἐν, πολλὰ δὲ κατὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ τὰ πράγματα· εἰ
 γὰρ ἔσται καὶ ὕσσια καὶ ποιὸν καὶ ποσόν, εἴτε καὶ ἀπολελυμένα ταῦτα ἀπ'
 ἀλλήλων, εἴτε σὺν ἀλλήλοις τὸ εἶναι ἔχοντα, πολλὰ τὰ ὄντα γέ-
 νησε, καὶ μία φωνὴ πάντων κατηγορεῖται· εἰ δὲ μοναχῶς, ὅτω
 10 δὲ τῷ πράγματι λέγοιεν ἂν ἐν καὶ τῷ σημαίνοντι. ἀλλ' εἰ ἐν
 πρᾶγμα σημαίνει, ἢ ὡς γένος ἐν ἂν σημαίνει ἢ ὡς εἶδος ἢ ὡς
 ἄτομον. ἀλλ' εἴτε ὡς γένος, πολλὰ τὰ ὄντα, εἴτε ὡς εἶδος,
 ὁμοίως· κατὰ γὰρ πλείονων καὶ διαφερόντων ταῦτα κατηγορεῖται. λεί-
 πεται τοίνυν ὡς ἄτομον ἐν εἶναι τὸ ὄν, ὡς ὁ Καλλίας, ὡς ὁ Βυκέ-
 15 φαλος ἵππος, ὡς τοῦτο τὸ μέλαν. πότερον ὅν ὕσσιαν τὸτο ἐρῶσιν ἢ
 συμβεβηκός; οἶον μὲν γὰρ συμβεβηκός. Themist. f. 16.

τινὲς ὑπέλαβον διὰ τούτων τὸ καθόλου μόριον τῆς διαιρέσεως
 αὐτὴν ἐκτίθεσθαι, καὶ διὰ μὲν τῆς εἰπεῖν "πότερον ὡς ὕσσιαν ἅπαντα ἢ
 ποσὰ ἅττα ἢ ποιά" τὸ κατὰ γένος ἐν λέγειν, διὰ δὲ τῆς "καὶ πάλιν
 20 πότερον ὕσσιαν, μίαν δὲ πάντα, οἶον ἄνθρωπον ἓνα ἢ ἵππον ἓνα" τὸ
 κατὰ εἶδος ἐν. τὸ γὰρ μερικὸν μετ' ὀλίγα ἐκτίθεσθαι ἔνθα λέγει
 (p. 185 b 7) "λέγειται δὲ ἐν ἢ τὸ συνεχὲς ἢ τὸ ἀδιαίρετον ἢ ὁ λό-
 γος ὁ αὐτός." ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι ἐπειδὴ ὅταν ἀκῶσωμεν ἄνθρωπον
 ἓνα ἢ ἵππον ἓνα, εὐθύς ἢ διάνοια ἡμῶν εἰς τὸ μερικὸν ἀναφέρειται,
 25 διὰ τούτου φάμεν ὅτι διὰ μὲν τῆς "πότερον ὡς ὕσσιαν πάντα ἢ ποσὰ
 ἅττα ἢ ποιά" τὸ καθόλου αὐτὴν ἐκτίθεσθαι κοινῶς τό τε κατὰ γένος
 καὶ τὸ κατὰ εἶδος, διὰ δὲ τῆς "οἶον ἄνθρωπον ἓνα ἢ ἵππον ἓνα"
 τὸ μερικόν. ἐφεξῆς δὲ, ὥσπερ ἡδὴ εἶπον, αὐτὸ τὸ μερικὸν διαίρει.
 Philop. a p. 15.

"εἰ δὲ ἄτοπον λέγειν τὸ ἀδύνατον." καὶ γὰρ ἄτοπον μὲν καὶ τὸ
 185^a ἀπλῶς ψεῦδος, ἐπίτασις δὲ τῆς ψεύδους τὸ ἀδύνατον. καὶ τὸ μὲν
 ἄτοπον τῷ εὐλόγῳ ἀντίκειται, σημαίνειν ἥτοι τὸ παράδοξον, ὃ μὴ
 τοπάζει ἂν τις, ἢ τὸ χωρὶς μὴ ἔχον· τὸ δὲ ἀδύνατον τῷ ἀναγκαίῳ
 ἀντίκειται. πῶς ὅν τὸτο ἀδύνατον; ὅτι ὕσσης μὲν ὕσσιαν ἥτοι αὐτὴν
 30 ἔσται ὕσσια καὶ ποιόν, ἢ ἅμα ἐν τε καὶ ὅν ἐν τὸ ὄν. μὴ ὕσσης δὲ, ἐπεὶ
 μηδὲ ἔστι χωριστὸν τῆς ὕσσιαν τὸ ποιόν, ὅν ἂν αὐτὴ εἶναι. ὡς ὅν τῆς
 εὐλόγους τὸ ἀναγκαῖον ἐπίτασις ἐστίν, ὅτω καὶ τῆς ἀτόπου τὸ ἀδύνατον.
 πρῶτον δὲ εἶπε τὰ ἐπόμενα ἄτοπα τοῖς ποιὸν εἶναι λέγουσι τὰ
 πάντα ἢ τι τῶν ἄλλων γενῶν, εἴτε ὕσσης ὕσσιαν εἴτε μὴ ὕσσης. καὶ
 γὰρ ὕσσης μὲν ἔσται καὶ αὐτὴ καὶ τὸ ἄλλο γένος, μὴ ὕσσης δὲ χωρὶς ὕσσιαν
 35 ἔσται τὰ συμβεβηκότα. Simpl. f. 16 b.

τῷ "καθ' ὑποκειμένον" χρῆται νῦν ὁ τῷ τὸ καθόλου σημαίνοντι,
 185^a ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἐν ὑποκειμένῳ· εἴωθε γὰρ τὰ μὴ καθ' αὐτὰ ὄντα ἀλλ'
 32. ἑτέρω πρὸς τὸ εἶναι δεόμενα καθ' ὑποκειμένον λέγειν, ὡς λεγόμενα
 κατὰ τὴν ὑποκειμένην· ὁ γὰρ τὰ ὑποκείμενα κατὰ τὴν συμβεβηκότητα
 κατηγορεῖται, ἀλλὰ τὰ συμβεβηκότα κατὰ τὴν ὑποκειμένην. id. ib.

ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων ὅτω γέγραπται "Μελισσος δὲ τὸ
 185^a ὄν ἀπειρον εἶναι φησιν· ποσὸν ἄρα τι τὸ ἐν." καὶ εἴη ἂν παρ' αὐτοῖς
 33.

τὸ ἐν λέγον ὅπερ ἦν τὸ ὄν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος
καὶ δι' οἰκείων ἐπιχειρημάτων ἀντιλέγειν ἀξιόι τοῖς ἐν τῷ ὄν λέγουσι,
φέρει συντόμως ἰδῶμεν πῶς καὶ αὐτὸς εὖ λέγειν δοκεῖ καὶ ἡ παλαιὰ
σοφία μένει ἀνελεγκτός. id. f. 17.

185 b οἰκεία τῷ ἐνὸς χρηστὴ διαιρέσει, ἢ ἀρεσκόμενος οἶμαι τοῖς 5
5. ὑπὸ τῷ Πορφύριῳ λεγομένοις ἐνταῦθα. λέγει γὰρ ὅτι καὶ τὸ ἐν πολλὰ
σημαίνει, πρῶτον μὲν ὅσα καὶ τὸ ὄν, καὶ διελόμενοις τὸ ἐν εἰς τὰ αὐτὰ
τῷ ὄντι παραπλησίως ἔστιν ἐπιχειρεῖν, ἀπαιτῶντας πῶς ἐν λέγουσιν
εἶναι τὸ ὄν, πότερον ὡς ὑσίαν ἢ ὡς ποιὸν ἢ κατὰ τι τῶν ἄλλων.
ἀκριβέστερον γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλην μὲν τῇ ὄντος ἄλλην δὲ τῷ ἐνὸς 10
τῶν σημαινόμενων οἰκείαν πεποίησεν τὴν διαίρεσιν. τὸ γὰρ ἐν ἢ γένει
ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ ἐν ἔσται. ἀλλὰ τὸ μὲν γένει ἢ εἶδει ἐν ἢ ἡξίωσεν
ὁ Ἀριστοτέλης θέσθαι νῦν, ὡς προφανῶς εἰσάγοντα τὸ πλῆθος...
τὸ δὲ ἐν τῷ ἀριθμῷ καὶ αὐτὸ πολλαχῶς λέγει. ἢ γὰρ ὡς τὸ συνεχές,
ὡς μίαν εἴποιμι ἂν τὴν γραμμὴν, ἢ ὡς τὸ ἀδιαίρετον φύσει, ὡς 15
τὸ σημεῖον καὶ ἡ μονάς, ἢ ὡς τὰ τὴν αὐτὴν ἔχοντα λόγον καὶ ὁνό-
μασι διαφέρει, ὡς λώπιον καὶ ἱμάτιον. κατ' ἄλλην δὲ πάλιν διαί-
ρεσιν τὸ μὲν δυνάμει ἐν λέγει τὸ δὲ ἐνέργεια... διὰ δὲ ταῦτα εἰ
μὲν ὡς συνεχές ἔρῃσι τὸ ὄν ἐν, ἔσται ἐνέργεια μὲν ἐν δυνάμει δὲ πολλὰ
καὶ ἄπειρα... εἰ δὲ ὅπως ἐν τῷ ὄν ὡς ἀδιαίρετον, ἐπεὶ τὸ ἀδιαίρετον 20
πολλαχῶς, οἷον τὸ μήπω διηρημένον οἷον τε δὲ διαιρεθῆναι, καθά-
περ ἕκασον τῶν συνεχῶν, ἢ τὸ μηδὲ ὅλως πεφυκὸς διαιρεῖσθαι τῷ
μὴ ἔχειν μέρη εἰς ἃ ἂν διαιρεθῇ, ὥσπερ σιγμὴ καὶ μονάς, ἢ τὸ
μόρια μὲν ἔχον καὶ μέγεθος, ἀπαθὲς δὲ ὄν διὰ σφερότητα καὶ νασό-
τητα, καθάπερ ἕκαστη τῶν Δημοκρίτου ἀτόμων. εἰ μὲν ὅν ὡς τὸ 25
συνεχές ἐν τῷ ὄν, πολλὰ πάλιν ἔσται τὸ ἂν. εἰ δὲ ὡς ἡ ἀτομος,
πρῶτον μὲν ἄτοπον καὶ ἀπεμφαῖνόν ἐστι τὸ μίαν λέγειν ἄτομον τὰ
πάντα, εἴτα καὶ αὐτὴ συνεχὴς καὶ διαιρετὴ ἐπ' ἄπειρον... καὶ
ταῦτα δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τῷτο μόνον τῷ διαιρετῷ τὸ σημαινόμενον
ἀντιλογίας ἡξίωσεν, ὡς τῶν ἄλλων εὐδιαλύτων ὄντων. καὶ πρὸς 30
τῷτο δὲ ἔχῃ ὡς πρὸς σημεῖον ἀντεῖπεν, ὥσπερ οἱ ἐξηγηταί, ἀλλ'
ὡς πρὸς τοῦτον οἷον ἂν ὑπέθεντο καὶ οἱ περὶ Παρμενίδην, τὸ ἄποσόν
τε καὶ ἄποιον... αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ πρῶτον τμήμα τῆς διαίρεσεως
τὸ ὅπως ἐν τῷ ὄν ὡς συνεχές λέγον ἀπαντήσας, πρὸ τῷ τὰ λοιπὰ
διαλύσαι, ἀπορίαν τινὰ παρεμβάλων περὶ τῷ ὄν καὶ τῷ μέρει, εἰ 35
ταῦτ' ἢ ἕτερόν ἐστι, μᾶλλον δὲ εἰ ἐν ἄμφω, ἀσαφέστερον τὴν λόγον
πεποίηκε. τὴν δὲ ἀπορίαν ταύτην Πορφύριος προβεβλήσκει φησιν
ὡς τινων ἐνσησομένων αὐτῷ τρεῖς εἰπόντι τρόπος τῆς τῷ ἐνὸς ὑπο-
στάσεως καὶ μὴ προστιθέντι τὴν τέταρτον, ὃν τινες εἰσῆγον, νομίζον-
τες τὸ μέρος τὸ μὴ συνεχές ἄλλω μέρει καὶ τὸ ὅλον ταῦτ' εἶναι... 40
ὁ δὲ Ἀλέξανδρος λῦσαι τὴν περὶ τῷ μέρει καὶ τῷ ὄν ἀπορίαν φησιν
αὐτὴν τὴν λέγουσαν τὸ μέρος τῷ ὄν ταῦτ' εἶναι, ἵνα δείξας μὴ
ὄν ταῦτ' ἐν βεβαιότερον ἔχει, ὅτι ἢ μόνον διαιρεθέντα τὰ μέρη ἀπὸ
τῷ ὄν πλείω γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ συνεχείᾳ λαμβανόμενα, εἴγε
καὶ ἀλλήλων καὶ τῷ ὄν ἕτερα ἔστιν. τὸ δὲ ἴσως ἢ πρὸς τὴν λόγον, 45
καίτοι πρὸς λόγον ὄντων τῶν εἰρημένων, λέγεσθαι φησι, διότι
ἱκανὰ ἦν τὰ προλελεγμένα τῶς ὅπως ἐν τῷ ὄν λέγοντας ὡς συνεχές
διελέγεσθαι. ἴσως δὲ ὅτι ἢ ἐφ' ἕκαστα ἀπορία τῷ λόγῳ ἐξωτερικὴ

τις ἦν, ὡς Εὐδήμος φησι, διαλεκτικὴ μᾶλλον ὅσα... ὁ μέντοι
Εὐδήμος ὅτι μὲν διὰ τὸ δειχθῆναι τὸ συνεχές μὴ ὄν ἐν εἰρήνῃ, σαφῶς
λέγει, μερῶν δὲ καὶ αὐτὸς ποτὲ μὲν διωρισμένων ποτὲ δὲ συνεχῶν
μέμνηται. ἔχει δὲ ὅπως ἢ τῷ Εὐδήμῳ λέξις. id. f. 17 b.

καὶ εἰ τῷ ὄν κτλ. εἰ μὲν γὰρ, φησί, ταῦτα τὰ μέρη τῷ 185 b
ὄν εἴποιμεν, συμβήσεσθαι καὶ ταῦτα εἶναι ἀλλήλοις· τὰ γὰρ αὐτῷ 15.
ταῦτα καὶ ἀλλήλοις ταῦτά ἐστι. cod. Vat. 1028.

ἀλλ' ὡς ἀδιαίρετον δεῖ λαμβάνειν τὸ μέρος τῷ ὄν; ταύτη
γὰρ λέγει συνεχές, ἢ κατ' ἐνέργειαν ἔστιν ἐν... ἀλλὰ πρῶτον μὲν
ὑδάμῳ διασέλλοντι τὸ κατ' ἐνέργειαν τῷ δυνάμει. ἔπειτα, συγ-
κεχωρήσῃ γὰρ αὐτοῖς τῷτο, ἐκείνῳ γε πάντως ὁμολογήσασιν, ὅτι
συνεχὴ τε καὶ ἡνωμένα ἔχῃ ὁμοιομερῆ μένον ἔστιν, πλείω δὲ καὶ ἀνο-
μοιομερῆ, τὰ σώματα λέγω τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν· ἡνωσὶ γὰρ
καὶ τῶν τὰ μέρη, καὶ ὁ σύγκειται ὥσπερ σωρός. διὰ τί ὅν, εἰ τῆς
γραμμῆς τὸ μέρος ἐν τε καὶ ταῦτ' ἐν τῇ γραμμῇ, ὅτι μὴ διήρηται τῆς
ὄλης, ἔχῃ ἔσται καὶ ἡ χεὶρ ταῦτ' ἐν Σωκράτει, καὶ ὁ πῶς δὲ ὁμοίως; ὁ
γὰρ αὐτὸς λόγος. εἰ δ' ἄμφω τὰ αὐτὰ τῷ αὐτῷ, καὶ ἀλλήλοις δῆλον
τὰ αὐτά. ἔσται ὅν ταῦτ' ἐν πῶς χεὶρ ὀφθαλμὸς Καλλίας. τῷτο τὸ
ζήτημα κατ' ἰδίαν ἐτύγχανε λόγῳ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, πότερον
ταῦτ' ἐν τῷ ὄν τὸ μέρος ἢ ἕτερον· ἀπῆντα γὰρ ἄτοπον ἐξ ἑκατέρου.
Themist. f. 16 b.

ἴσως ὅν ὅτι τὸ ὄν πῶς μὲν ταῦτόν ἐστι τοῖς μέρεσι πῶς δὲ ἕτε-
ρον. ἕτερον μὲν γὰρ ἐστι τῶν μερῶν ὡς ἐπιγινόμενον τῇ πάντων
συνθέσει καὶ ἀποτελέσματι αὐτῆς ὄν, ταῦτ' ἐν πάλιν τοῖς μέρεσι
τὸ ὄν ὡς μηδενὸς ἐπιγινόμενον ἔξωθεν τῶν μερῶν εἰς τὴν τῷ ὄν
ὑπαρξιν... τὸ μὲν ἐν ἀντὶ τῷ ταῦτ' ἐβλήθη, τὸ δὲ πλείω ἀντὶ τῷ
ἕτερον, "καὶ πῶς ἐν ἢ πλείω" ἀντὶ τῷ καὶ πῶς ταῦτ' ἢ πῶς ἕτερον.
καὶ περὶ τῶν μερῶν τῶν μὴ συνεχῶν λέγει, ἢ τῶν κατὰ παράθεσιν ἢ
τῶν ἀφεσηκόντων... εἰ ἕκαστον, φησί, τῶν μερῶν ταῦτόν ἐστι τῷ
ὄν διότι ἀδιαίρετόν ἐστι, πρόδηλον ὅτι καὶ αὐτὰ ἑαυτοῖς ταῦτά
εἰσιν. τὸ ὅν "ὡς ἀδιαίρετον" αἰτίας ἐστὶν ἀπόδοσις διὰ τί τῷ ὄν
τὸ μέρος ταῦτόν. τὸ δὲ "ἕκαστον" ἀντὶ τῷ ἕκαστον, τατέστιν, εἰ
διὰ τὸ ἀδιαίρετα εἶναι τῷ ὄν τὰ μέρη ἕκαστον τῶν μερῶν τῷ ὄν
ἐστὶ ταῦτόν· τὸ γὰρ ἐν πάλιν ἀντὶ τῷ ταῦτ' ἐν καὶ, καὶ τὰ μέρη αὐτὰ
ἑαυτοῖς, τατέστιν ἀλλήλοις, ταῦτά ἐστι. ἔκῃν ἢ κεφαλὴ τῇ χειρὶ
ἢ αὐτὴ ἔσται. Philop. b p. 2.

ὁ Δυκόφρων ἀφῆρει τὸ ἐστὶ τῶν κατηγορημάτων, λέγων Σω-185 b
κράτης λευκός, ὡς αὐτῶν καθ' αὐτὸ τῶν συμβεβηκόντων ἀνευ τῷ 25.
ἐστὶ μὴ ποιόντων ὄντος προδήκην. καίτοι, εἰ μὴ προδήκην ἐποίει,
ταῦτ' ἐν ἦν Σωκράτης λέγειν καὶ Σωκράτης λευκός. ἔπειτα ἢ
τοιαύτη προφορὰ ἀποφαντικὸν λόγον ἢ ποιεῖ· ὅτε γὰρ ἀλήθειαν ὅτε
ψεύδος δηλοῖ· ὁ μέντοι ὅδε ἄλλο εἶδος λόγου ποιεῖ, ὅδε λόγος
ἔσται... ἄλλοι δὲ ἀποφαντικὸν λόγον ποιεῖν βεβλόμενοι εἰς ῥήματα
μετέπλαττον τὰ κατηγορούμενα, ἄνθρωπος ὁ λευκός ἐστὶ λέγοντες
ἀλλὰ λελεύκῳ, καὶ ὁ βαδίζων ἐστὶν ἀλλὰ βαδίζει, ἵνα μὴ τὸ ἐστὶ
προσάπτοντες πολλὰ ποιῶσι τὸ ἐν, ἀλλ' ἢ δῆλον ὅτι ὑφειμένην
ἔχει φύσιν τὰ συμβεβηκότα, ὥσπερ καὶ τὸ ῥῆμα ἐνέργειαν ἢ πάθος
δηλοῖ, ὑφειμένα τῆς ὑσίας ὄντα. καὶ δηλονότι ὅδε ὅτι τὴν ἀπο-

ρίαν ἐξεφύγον, καὶ εἰ ἐκκλίνοντες καὶ μεταρρυθμίζοντες τὴν λέξιν τὴν κατηγορίαν ἐποιῶντο· πᾶν γὰρ ῥήμα εἰς μετοχὴν καὶ τὸ ἐστὶν ἀναλύει, βαδίζει-βαδίζων ἐστίν. οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἑρετρίας ἔτῳ τὴν ἀπορίαν ἐφοβήθησαν ὡς λέγειν μηδὲν καὶ μηδενὸς κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον λέγεσθαι, οἷον ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκὸν λευκόν. καὶ ἔτι μὲν ἐξεφύγον τὴν ἀπορίαν· καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος πολλά ἐστὶ καὶ τὸ λευκὸν πολλά, ὡς οἱ ὀρίσμοι δηλοῦσι. καὶ τῷ ἑτέρῳ δὲ τῶν ἀτόπων περιπεπτῶκασιν τῷ τὴν ἀποφαντικὸν λόγον ἀναιρῶντι... τοιαύτη μὲν ἡ καὶ τὸ πρόχειρον ἔννοια τῆς Ἀριστοτελικῆς λέξεως εἶναι δοκεῖ· τῷ δὲ Πορφύριῳ καινοπρεπῶς αὐτὴν ἐπιδραμόντος, ἄξιον ἂν εἴη μηδὲ τὰ ἐκείνῳ δοκῶντα παραλιπεῖν, τὰ μὲν συντέμνοντα τῶν λεγομένων, τὰ δ' ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως παρατιθέντα... τὴν τοίνυν τοιαύτην καὶ τηλικαύτην ἀπορίαν μόνος ὁ Ἀριστοτέλης συνοῖδεν ὅπως λύειν χρή· τὰ γὰρ ὄντα φησὶ μὴ ὁμοίως ὄντα εἶναι, διὸ μὴ εἶναι αὐτῶν γένος τὸ ὄν, ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον εἶναι ὃ καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὑποσῆναι δύναται, χαρακτηῖρα ἐμφαίνον ἴδιον, τὰ δὲ ὄντα μὲν, ἔχ' ὁμοίως δὲ μετεληφῶτα τῷ ὄντος ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον τῷ ἐν ἐκείνοις εἶναι καὶ ἡρτῆσθαι ἀπ' ἐκείνων πρὸς τὸ εἶναι· ὁ μὲν γὰρ πατήρ τε καὶ ὁ υἱὸς καὶ τύχην ὑπέστησαν, καὶ ὁ δεσπότης καὶ ὁ δούλος. διὸ πολλαχῶς ἔφη τὸ ὄν, πλὴν ὅτι τὰ ἄλλα ἐπὶ τῇ ὑσίᾳ συμβέβηκε, καθ' ἣν καὶ χαρακτηρίζεται τὸ ὑποκείμενον. διὸ οἱ μὲν ἀνῆραν τὰ ἄλλα, καθάπερ οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἐποίουν, πλὴν τὰ ἐναργῆ· ὁ δὲ ὁμοίως τῇ ὑσίᾳ καταλιπὼν ἐν μάλλον ἀμαρτάνει· πολλά γὰρ ποιήσει τὰ ὄντα καὶ σωρεύσει, ὥσπερ τὰ ἄτομα σώματα. ὁ δὲ πῶς μὲν λέγων εἶναι, τῷ ἐπὶ τῇ ὑσίᾳ θεωρεῖσθαι καὶ μετ' ἐκείνην εἶναι, πῶς δὲ μὴ εἶναι, τῷ μὴ ἀνευ αὐτῆς ὑποσῆναι δύνασθαι, ἔτος ἐπέληπτο τῷ ὀρθῷ... ὅπερ ἴσως καὶ νῦν ἠνέξατο, μηδὲν ἄτοπον εἰπὼν τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλά εἶναι, πολλά μὲν καὶ τῶν πολλῶν συμβεβηκότων λόγους, ἐν δὲ καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὑσίαν, ὅπερ αὐτὸ μόνον ἐν πολλά ἐστὶ κατ' ἐκεῖνο... ὥστε εἰ μέλλει καὶ ἡ ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων ἀπορία λύεσθαι, καλῶς ὁ Πορφύριος τὸ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἠνιγμένον διὰ τῷ ὡς μοναχῶς λεγομένῳ ἢ τῷ ἑνὸς ἢ τῷ ὄντος, πολλά δὲ τὰ ὄντα ἐνόησέ τε καὶ ἐξέφηεν, ἐνδείξαμένῳ μὲν πως καὶ τῷ Εὐδήμῳ τὸ τοιοῦτο, καὶ αὐτῷ δὲ τὴν λύσιν εἰς τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ κατακλείσαντος. ἔτι δὲ ἴσως χεῖρον καὶ τὰ Εὐδήμῳ παραθέσθαι... ταῦτα ὅν τῷ Εὐδήμῳ λέγοντος ὁ Ἀλέξανδρος Πλάτωνα φησὶν εἶναι τὴν λέξιν μεταρρυθμίζοντα τῶν συμβεβηκότων, καὶ ἴσως διότι ὁ Εὐδήμῳ μὲν τὰς ἀφαιρῶντας τὸ ἐστὶ τῆς δόξης ταύτης ἐμνήσθη. ὅτι δὲ ἔκ τῶν τῶν ἐπὶ τῇ ἀπορίᾳ θορυβηθέντων ὁ Πλάτων, ἔτι δὲ τῶν ὁ Ἀριστοτέλης αἰνίττει, δῆλον ἐξ ὧν ἐν Φιλήβῳ μὲν παίδων ἐρεχελύντων ἀδολεσχίαν εἶναι τὴν τοιαύτην ἀμφισβήτησιν φησὶν, ἐν Σοφιστῇ δὲ (p. 251) καὶ τὴν ὅλην ἀπορίαν σαφῶς ἐκτίθει καὶ διαπαίζει πάντας ἐσπυδακότας περὶ αὐτήν, γράφων ἔτι. Simpl. f. 20.

185 b Πλάτων δὲ μετερρυθμίσει τὴν λόγον, ἀντὶ τῷ λευκός ἐστὶ λέγων λελευκώ. ἡμεῖς δὲ φάμεν ταῦτ' εἶναι δύνασθαι ἐν τε καὶ ἔκ τῶν, ἀλλ' ἔκ τῶν αὐτῶν ἔτι δὲ ἄμα· τῷ μὲν γὰρ ἀμήχανον ὄντως. Themist. f. 16 b.

ὡς Μενέδημος ὁ Ἑρετριεύς. καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἀνωμόμως εἶπε, τινὲς δὲ ὑπενόησαν εἰς τὸν Πλάτωνα αὐτὸν αἰνίττεσθαι, παντελῶς ἄπειροι ὄντες καὶ αὐτῆς τῆς Πλατωνικῆς λέξεως. Philop. b p. 3.

τὴν καθολικὴν ἀναίρεσιν τῆς ὑποθέσεως προλαβόν, ἵνα μὴ δοκῇ διὰ σαθρότητα τῶν παρισταμένων αὐτῇ λόγων ἐλέγχεσθαι, μέτεσι λοιπὸν ἐπὶ τὸ καὶ τῶν λόγων διελέγχειν αὐτὸς, οἷς πιεζόντες ἐν ἀπεφάναντο τὸ ὄν. Simpl. f. 22.

τὸ μὲν ἂν ἀσυλλόγιστον αὐτοῖς ἐγκαλεῖ, διότι ἀμφότεροι κακῶς τῇ ἀντιπροφῇ ἐχρήσαντο, ἐκ τῷ ἠγυμένῳ ποιησάμενοι αὐτήν. καὶ γὰρ ὁ Παρμενίδης τῷ αὐτῷ τῆς ἀντιπροφῆς ἐχρήσατο τρόπῳ· τὸ παρά τὸ ὄν γάρ, φησὶν, ἔκ ὄν, τὸ ἔκ ὄν ἔστι, τὸ ὄν ἄρα ἐν. συνήγετο μὲν γὰρ ἐκ τῶν προτάσεων τὸ παρά τὸ ὄν ἄρα ἔστι· ὁ δὲ τὸ συμπέρασμα τῷτο ἀντιτρέψας ἐκ τῷ ἠγυμένῳ ἀντέτρεψε, δέον ἐκ τῷ ἐπομένῳ. Philop. b p. 7.

τὸ μὲν ἂν ἀσυλλόγιστον ἐκ τῷ τὴν ἀκολουθίαν ἀνάπαλιν ἢ ἐχρῆν λαβεῖν ἡτιάσατο· ἔκ γὰρ ἐπεὶ τῷ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν μὴ ἔχειν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ἔστι γένον· ἐν γὰρ τοῖς συνημμένοις τότε ὑγιῆς ἢ καὶ ἀντιπροφῇ ἀκολουθία, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐπομένῳ λαβόντες ἐπενέγκωμεν τὸ ἠγυμένῳ ἀντικείμενον... ὁ μὲντοι Εὐδήμῳ καὶ διὰ τούτων τῶν λημμάτων ἔστιν ἄλλο δεικνύσθαι φησὶν ἢ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς, ὅτι τὸ ὄν ἀγένητόν ἐστι· ἢ γὰρ ὑγιῆς ἀντιπροφῇ ἐστὶ, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ἀγένητόν ἐστι, τὸ δὲ ὄν ἀρχὴν ἔκ ἔχει. λέγει δὲ ἔτι. Simpl. f. 22 b.

καὶ τοίνυν ὅταν λέγῃ Μελίσσος ἅπαν τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχειν, ποῖαν ἀρχὴν, ἐρησόμεθα αὐτόν· ἅπαν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἔχει τὴν καὶ χρόνον, ὃ γίνεσθαι κατ' ὑσίαν ἀπλῶς, ὡς ἄνθρωπος ἵππος ἐλαία πλάτανος, ἔκ ἅπαν δὲ τὴν καὶ μέγεθος, οἷον ὃ γίνεσθαι κατ' ἀλλοίωσιν καὶ ἀθρόαν μεταβολήν· γίνεσθαι γὰρ καὶ κρύσταλλος καὶ τυρός, ἔκ τῶν ἐστὶ λαβεῖν ἀρχὴν τῷ μεγέθει, ὅθεν ἠνέξατο πρῶτον τῆς πῆξεως. πάλιν δὲ, ὅταν ἐπαγάγῃ τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν ἔκ ἔχει, παραπλησίως ἐξετασέον, τίνα λέγει τὴν ἀρχήν; τὴν μὲν γὰρ καὶ χρόνον ἔκ ἔχει τὸ μὴ γενόμενον, τὴν καὶ μέγεθος δὲ ἔτι δὲ κωλύει ἔχειν. Themist. f. 17.

δείξας τὸ τῆς συμπλοκῆς ἀσυλλόγιστον ἐφεξῆς τὸ ψεῦδος διαβάλλει τῶν λημμάτων, τὸ συνημμένον αἰτιώμενος, τὸ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχειν ὡς ἀληθὲς ὑποτιθέμενον μὲν ἐπὶ τῆς χρονικῆς, μεταλαμβάνον δὲ ἐπὶ τῆς καὶ πρᾶγμα ἀρχῆς καὶ παρὰ τὴν ἐπωνυμίαν σεσοφισμένον... ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ἀλλοιούμενα γίνεσθαι λέγει, καὶ γένεσις τις ἐστὶ καὶ ἡ ἀλλοίωσις (γίνεσθαι γὰρ θερμὸν ἐκ ψυχροῦ καὶ λευκὸν ἐκ μέλανος), ἐπὶ τούτων ἔκ ἀληθὲς ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἀρχὴν ἔχει τὴν καὶ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐνία καὶ ἀθρόως καθόλου τὰ μέρη αὐτῶν ἀρχεῖ ἀλλοιούμενα, ὡς ἔχει τὰ πηγνύμενα, ὧν ἔκ ἀπὸ τινος μέρους ἢ καὶ πᾶν ἀρχεῖ μεταβολή, ἀλλ' ἀθρόως ἀρχεῖ καὶ προκόπτει κατ' αὐτὴν ἀθρόως πάντα, τῷ ἀθρόῳ, ὡς οἶμαι, ἔκ ἀχρονον δηλῶντος, ὡς ὁ Πορφύριος ἤκουσε καὶ πειρᾶσθαι ἀχρονον κατασκευάζειν τὴν ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ τὸ ὅμῃ πάντων τῶν μερῶν· ἢ γὰρ πᾶσι καὶ ὁ φωτισμὸς τῷ αἰέρος ἔκ ἀχρονον γίνεσθαι, ἀλλ' ἔχει τὴν καὶ

χρόνον ἀρχὴν τότε τῷ χρόνῳ τὸ μέρος, ἀθρόα δὲ πάντα πάχει τὰ μόρια τὸ πάθος, ἢ ὅτι οὗν μέρος ἀθρόως ἀλλοιοῖτο, καὶ αὐτὸ ἐπ' ἀπειρον ὃν διαιρετόν, καὶ ὃ καὶ μόνον τι πρῶτον πάχον, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Ζ ταύτης τῆς πραγματείας δείξει λέγων "ὅδε δὴ τῷ μεταβεβληκότος ἐστὶ τὸ πρότερον ὃ μεταβέβληκεν" (p. 236 a 27). ἔτι δὲ σαφέστερον ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ ταῦτα γέγραφε, "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἀλλοιώσεως ὁποιασὺν· ὃ γὰρ εἰ μεριστὸν εἰς ἀπειρον τὸ ἀλλοιούμενον, διὰ τῆτο καὶ ἡ ἀλλοίωσις, ἀλλ' ἀθρόα γίνετο πολλάκις, ὥσπερ ἡ πῆξις" (p. 253 b 23). καὶ ὁ Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ περὶ Κινήσεως τὰ αὐτὰ 10 ταῦτα περὶ τούτου δοξάζων φαίνει. λέγει δὲ ὕτως. Simpl. f. 23.

186 a 16. ὁ Μελίσσος δείξας τὸ ἀπειρον ἐκ τῆς μήτε ἀρχὴν μήτε τέλος ἔχειν, ἐκ δὲ τῆς ἀπειρίας τὸ ἐν εἶναι, ἐφεξῆς καὶ ὅτι ἀκίνητον δείκνυσιν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησι, τῷ τὸ κινούμενον ἢ διὰ πλήρως ὀφείλει 15 λειν κινεῖσθαι ἢ διὰ κενῶ, ὕτως δὲ καὶ ἄλλο τι ἔσεσθαι... ὅτι δὲ ὅχι ὡς Ἀλέξανδρος ἤκυσεν, ὕτως ἡ ἀπόδειξις προήλθεν, ἐκ τῆς τὸ κινούμενον ἢ διὰ πλήρως ὀφείλει κινεῖσθαι ἢ διὰ κενῶ, ἀλλ' ὅτι δεῖ αὐτὸ τὸ ὃν πλήρες εἶναι, δηλοῖ καὶ ὁ Εὐδόμημος λέγων "ἀκίνητον δὲ δὴ πῶς; ἢ ὅτι πλήρες. πλήρες δέ, ὅτι ὅχι ἔσαι ἀπειρον κενῶ μετέχον." ἀλλ' 20 ἐπειδὴ καὶ ἀρχαιοπρεπῶς, ἀλλ' ὅχι ἀσαφῶς ταῦτα καὶ ὁ Μελίσσος ἔγραψε, παρακείτω καὶ αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα γράμματα πρὸς τὸ δύνασθαι τὸς ἐντυγχάνοντας ἀκριβεστέρας γίνεσθαι κριτὰς τῶν προσφυσζέρων ἐξηγήσεων. id. f. 24.

186 a 18. ἔοικε δὲ ἡ τῷ Ἀριστοτέλει βραχυλογία σφάλλιν πολλαχῶς 25 τὸς ἐξηγητάς. εἰπόντος γὰρ αὐτοῦ "ἐπειτα ἀλλοίωσις διὰ τί ὅχι ἂν εἴη;" ὁ Ἀλέξανδρος ὕτως ἐξηγεῖτο ὡς Μελίσσος διὰ τὸ δεῖξαι μὴ δυνάμενον τὸ ὃν τὴν καὶ τόπον κίνησιν κινεῖσθαι, τὸ πάντῃ ἀκίνητον αὐτὸ κατηγορεῖν (ταῦτα γὰρ αὐτῇ λέξει γέγραφε ὁ Ἀλέξανδρος), καίτοι τῷ Μελίσσῳ καὶ πρὸ τῆς καὶ τόπον κινήσεως τὰς 30 ἄλλας ἀναιρέντος, ὡς ἡ προεκτεθεῖσα ῥῆσις δηλοῖ. ὡς δὲ τῷ ἐνὸς ἀλλοιοῦσθαι καὶ ἑτεροιοῦσθαι δυνάμενον, καὶ μένοντος ἔτι ἐνὸς καὶ τὴν ὕσταν, ὕτω νῦν ὑπὴντησεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ ἐν ὁλοχερῶς καὶ τὴν συνήθειαν λαβών. id. f. 24 b.

ἀλλοίωσιν δὲ ἡτοὶ κίνησιν ὃ νενόμικας, ἢ διὰ τί καὶ ταύτην 35 προσαφήρησαι τῷ ἀπειρῳ; ὃ γὰρ δὴ καὶ τὸ θερμαίνεσθαι καὶ τὸ ψύχεσθαι τόπος προσδεῖτο. φορτικὸς ὅν, ὅπερ ἔφη, ὁ λόγος, καὶ ἐφ' ἐνὶ σαλεύων ἀτόπων, τῷ μοναχῶς λέγεσθαι τὴν ἀρχὴν, ὅπερ εἰ μὴ συγχωροῖτο, εὐφώρατος ἢ κακουργία. Themist. f. 17.

186 a 19. ἐν τοῖς καθόλου λόγοις τριῶν τῶ ἐνὸς σημαινόμενων ἀφορι- 40 19. ζέντων, τῷ τε καὶ συνέχειαν καὶ τῷ ὡς ἀδιαίρετον καὶ τῷ τῷ λόγῳ ἐνός, δείξας ὅτι κατ' ὅδον τῶν σημαινόμενων τῶτων ἐν εἶναι δύνατο τὸ ὃν, καὶ ὑπαντήσας πρὸς αὐτὸς τὸς τῷ Μελίσσῳ λόγους, κοινὸν οἶμαι τῶτον ἐπάγει λόγον, ὅτι ὅλως τῷ εἶδει ἐν ὅχι ὁλόν τε τὸ ὃν εἶναι, πλὴν τῷ ἐξ ὃ, τῶτέστι πλὴν καὶ τὴν ὑλικὴν αἰτίαν. καὶ 45 ταύτην γάρ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖτο, δύναται τῷ εἶδει ἐν λέγειν τὸ ὃν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν φυσικῶν ἔλεγον. Simpl. f. 24 b.

φασὶ δὲ καὶ γεγράφθαι αὐτῷ (τῷ Ἀρ.) ἰδίᾳ βιβλίον πρὸς 186 a τὴν Παρμενίδην δόξαν, ὃ νῦν αἰνίττετο διὰ τῆς εἰπεῖν "καὶ εἴ τινες 23. ἄλλοι ἕτεροι." Philop. b p. 9.

ὅτι μὴδὲ συλλογίζετο (ὁ Παρμενίδης), δῆλον ἂν γένοιτο ἐξ 186 a 25. ὑποθέσεως, εἰ τῷ αὐτῷ χήματι τῷ λόγῳ ἕτερα λήμματα ἐναρμόσωμεν. ὑποκείτω γὰρ ὑπὸ τῆς ὄντος μόνον σημαίνεσθαι τὸ λευκόν, τὸ δὲ παρὰ τὸ λευκόν μὴδὲν εἶναι, καὶ πλεκεῖτω παραπλήσιος ὁ λόγος. εἴ τι παρὰ τὸ λευκόν ἐστιν, ὅχι ἐστιν ἐκεῖνο λευκόν, τὸ δὲ μὴ λευκόν ὅθεν ἐστιν. τί δὴ συνάγει; τὸ παρὰ τὸ λευκόν μὴδὲν εἶναι. εἰ γέγονας ἐν τοῖς Ἀναλυτικαῖς, οἶδας ὅτι τῶτο συνάγει. ὁ δὲ ὑπάγει, μόνον τὸ λευκόν ἐστιν... τί ὅν κωλύει πολλὰ εἶναι τὰ λευκά, κύκνον, χιόνα, ψιμμύθιον, γάλα; καίτοι τί λέγω; ταῦτα μὴ 15 διέσκηκεν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τὸ πλῆθος εὐφώρατον ἅπαντι. ἀλλ' ἐν μόνον ἔσω τὸ λευκόν, συνεχὲς καὶ ἡνωμένον. ἀλλ' ὅδε τῶτο ἐν ἐστιν, εἰ σκοποῖς καὶ τὴν λόγον, ἀλλὰ δύο τῶτάχισον ἐν αὐτῷ, τό τε ὑποκείμενον σῶμα καὶ ἡ λευκότης. δύο δὲ ὅχι ὡς δυνάμενα χωρὶς ἀλλήλων ὑποστῆναι ποτέ. Themist. f. 17.

ἐπὶ τῷ λευκῷ δείκνυσιν τὸ ἀσυμπεράντον (ὁ Ἀρ.), νῦν μὴ ὡς 186 a 26. συμβεβηκός τι λαμβάνων τὸ ὃν, μετ' ὀλίγον δὲ ὡς ὕσταν, καὶ καθ' ἑκάτερον δείκνυς μὴ δυνάμενον ἐν εἶναι τὸ ὃν... τῶτο δέ, φησί, Παρμενίδης ἔγωγε εἶρα, ὅτι δύναται τὰ τῇ ὑποτάσει ἐν ὄντα λόγους διαφόρους ἔχειν καὶ καὶ τῶτο πολλὰ εἶναι. καὶ ὅθεν ἦν θαυμαστὸν τὸς κανόνας τῶν λόγων μήπω τότε διακεκρίσθαι, ἀλλὰ φωραθέντας ὕστερον ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὕτως ἐξελεγχθῆναι πρὸς πλείονα 25 συντελῶντας ἀκρίβειαν, ὡς καὶ ὁ Εὐδόμημος μαρτυρεῖ λέγων... διὰ δὲ τὴν περὶ ταῦτα ἀγνοίαν καὶ οἱ Μεγαρικοὶ κληθέντες φιλόσοφοι λαβόντες ὡς ἐναργῆ πρότασιν ὅτι ὡν οἱ λόγοι ἕτεροι, ταῦτα ἕτερα ἐστὶ, καὶ ὅτι τὰ ἕτερα κεχωρίζαι ἀλλήλων, ἐδόκην δεικνύναι αὐτὸν αὐτῷ κεχωρισμένον ἕκαστον. Simpl. f. 25 b.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἕτερόν ἐστι τὸ λευκόν τῷ ὑποκειμένῳ, ἵνα μὴ 186 a 30. τις ὑπονοήσῃ ὅτι τῷ εἶναι ἰδέαν τινὰ τῷ λευκῷ χωριστὴν καὶ ὅχι ἐν ὑποκειμένῳ τινί, ταύτη ἕτερός ἐστιν ὁ τῷ λευκῷ λόγος παρὰ τὸ ὑποκείμενον, διὰ τῶτό φησιν ὅτι ὅκετι χωριστὸν τι εἶδος ἕτερον παρὰ τὸ λευκόν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σώματι τὸ εἶναι ἔχον, ὥσπερ 35 τυχὸν ὑποτίθετο Πλάτων. Philop. b p. 8.

δύναται καὶ τὰ προσεχῶς εἰρημένα καὶ ταῦτα μὴ πρὸς Παρμε- 186 a 32. νίδην λέγεσθαι μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς Μελίσσον. ἐπειδὴ γὰρ τῶν ὄντων τὰ μὴ ὕτως ἐστὶν ὡς συμβεβηκότα, τὰ δὲ ὡς ὑποκείμενα οἷς τὰ συμβεβηκότα συμβέβηκε, καὶ ταῦτα ὃ μόνον τὰ αὐτὰ ὅχι ἐστὶν ἀλλήλοις ἀλλὰ καὶ ὑπεναντία πως, τό τε καθ' αὐτὸ ὑφεστῶς καὶ τὸ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχον, ἀνάγκη τὸ ἕτερον τῶτων τὸ ὃν λέγειν, ἢ τὸ συμβεβηκός ἢ τὸ τῶτω ὑποκείμενον... ἅμα δὲ καὶ ἀτοπον ἦν ὕτω κλεινοῖς ἀνδράσιν ἐγκαλεῖν ὡς ἀγνοῦσιν ὅτι τὸ συμβεβηκός συνάγει πάντως ἑαυτῷ καὶ ἄλλο τι ὧ συμβέβηκε. δεῖ τοίνυν ὑποθέσθαι 45 τὸ ὃν ἐν λέγειν αὐτὸς τὸ κυρίως ὃν καὶ μάλιστα τὸ ὃν, καὶ ὡς ἂν Πλάτων μὴ εἴποι τὸ αὐτόν, Ἀριστοτέλης δὲ τὸ ὅπερ ὃν· τῶτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ κυρίως ὃν καὶ μάλιστα ὃν, ὅπερ νομίζει τὴν ὕσταν ὡς καὶ καθ' αὐτὴν ὑφεστῶσαν καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ εἶναι αἰτίαν... ὁ δὲ

Ἄδρασος βυλόμενος δηλῶσαι τὸ ὅπερ ὄν, παρεξήλθεν μὲν ὀλίγον τῶν προκειμένων, χρήσιμα δὲ ὄντα τὰ παρ' αὐτῷ ῥηθέντα, ὧν καὶ Πορφύριος ἐμνημόνευσε, κάλλιον οἶμαι μὴ παραδραμεῖν. . . καὶ μοι δοκεῖ διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης τῷ Παρμενίδῃ ἐνδείκνυσθαι ὅτι βυλόμενος τὸ μὴ ὄν ἀνελεῖν, καὶ διὰ τούτο ἐν τῷ ὄν ὑποτιθέμενος, ἐπειδὴ τὸ παρὰ τὸ ὄν ὑδὲν ἐστίν, ὃ μόνον εἰσάγει τι μὴ ὄν διὰ τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄν μὴ ὄν εἶναι δείκνυσθαι. καὶ τούτο μὲν ἤδη καὶ παρὰ τῷ Πλάτῳ ἐν Σοφιστῇ δέδεικται, καὶ ὅτι τὸ ὄν ἐν μέν ἐστι πολλὰ δ' ἐκ ἐστίν· ὅτε γὰρ κίνησις ὅτε στασις ὅτε ἄλλα γέννη ἐστὶ τὸ ὄν. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης, ὅτι τοῖς λέγουσιν ἐν τῷ ὄν ἔχει τι μὴ ὄν μόνον 10 δειχθήσεσθαι τὸ ὄν, ἀλλὰ ἀπλῶς μὴ ὄν. ἐν δὲ τῇ λέξει πολλὴν ἀσάφειαν ἐποίησε τῷ ὑποθέμενον αὐτὸν ὑσίαν τὸ ὄν, πάλιν ὅτι μὴ συμβεβηκὸς δεικνύται ἐν τῷ "τὸ γὰρ συμβεβηκὸς" καὶ τοῖς ἐξῆς. Simpl. f. 26 b.

ἀλλ' ἐκ ἔχει καλῶς ἀνδρὶ παλαιῷ τῷ τῷ τῷ ἐναντιολογίαν προσάπτειν, ἀλλ' ἔγω· δεδόσθω τὸ ὄν αὐτὸ σημαίνειν τὸ μάλιστα ὄν 15 καὶ τὸ ὅπερ ὄν καὶ τὴν ὑσίαν καὶ τὸ αὐτοὸν καὶ ὃ μὴ ὁμοίως συμβέβηκεν ἄλλω, μᾶλλον τὸ ὧν τὰ ἄλλα συμβέβηκεν. ἀλλὰ καὶ ὅπως αὐτὸ τὸ ὅπερ ὄν ἐστὶ μὴ ὄν. ἄρα γὰρ εἴποις ἂν τὸ ὅπερ ὄν τούτο καὶ λευκὸν καὶ μέλαν ἢ ὁτιδήποτε· ὑπάρχειν γάρ τι τῇ ὑσίᾳ δηλονότι συγχωρήσεις, εἴπερ ὑπόκεινται πάντες. ἔγω δὲ τὸ ὅπερ ὄν τούτο καὶ λευκόν. 20 ἀλλὰ τὸ λευκὸν ἐκ ἧν ὅπερ ὄν· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐσήμαινε τὴν ὑσίαν, τούτο δ' ἐστὶ συμβεβηκός. εἰ δὲ μὴ ὅπερ ὄν τὸ λευκόν, ὅδ' ὄν ὅλως· μόνον γὰρ ὑπόκεινται εἶναι τὸ ὅπερ ὄν. ἔχ' ὅπως ἔν μὴ ὄν τὸ λευκὸν ὡς πῇ μὲν εἶναι πῇ δὲ μὴ, ἀλλ' ὡς παντελῶς μὴ εἶναι διὰ τὴν ὑπόθεσιν. Themist. f. 17 b.

δείξας ὅτι ἐκ ἐστίν ὡς τῷ λόγῳ ταύτην ἐν τῷ ὄν, βύλεται νῦν δεῖξαι ὅτι ὅδ' ὡς συνεχές. εἴρηται δὲ ὅτι εἰ ὡς συνεχές ἐν, ἢ ὡς ὑσία μόνον ἐστὶν, ἢ συμβεβηκὸς μόνον, ἢ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. τέως ἔν ὅτι ὃ δύναται ὑσία μόνον εἶναι δείκνυσθαι. . . ὃ γὰρ δὴ, φησί, τὸ συμβεβηκὸς ἂν λέγοιεν τὸ ὄν. τούτο δὲ ἐσήμανεν εἰπὼν "τὸ γὰρ 30 συμβεβηκὸς καθ' ὑποκειμένον τινὸς λέγειν," ταύτην ἐν ἄλλω τὸ εἶναι ἔχει. Philop. b p. 10.

186 b δείξας ὅτι ἀδύνατον τὸ ὄν συμβεβηκὸς αὐτὸς ὑποτίθεσθαι, 4. ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ὅδ' ὑσίαν μίαν δύναται εἶναι. διχῶς δὲ σικτέον. ἢ ὅπως "εἰ ἔν τὸ ὅπερ ὄν μὴδὲν συμβέβηκεν, 35 ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνῳ ἑτερόν τι συμβέβηκεν," εἴτα ὑποσίζαντας ὥδε ἐπαγαγεῖν "τὸ ὅπερ ὄν σημαίνει τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν." ἢ μᾶλλον εἰς τὸ "ἀλλ' ἐκείνῳ" σικτέον, εἴτα ἐφεξῆς "τί μᾶλλον τὸ ὅπερ ὄν" καὶ τὰ ἐξῆς. ὁ δὲ νῦν, εἰ ἔν ἀδύνατον τὸ ὅπερ ὄν συμβεβηκέναι τινί, ἀλλ' ἐκείνῳ τῷ ὅπερ ὄντι συμβέβηκεν ἑτερόν τι, ταύτην τῇ 40 ὑσίᾳ τὸ συμβεβηκός, τί μᾶλλον τὸ ὅπερ ὄν, ταύτην ἢ ὑσία, τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν σημαίνει; ταύτην ὅδ' ὡς μᾶλλον ἐστὶν ὄν ἢ ἐκ ὄν ἢ ὑσία. πῶς δὲ τούτο συμβαίνει, ἐπήγαγεν. id. ib.

186 b εἰ ἀτοπον, φησί, τὸ ὅπερ ὄν τὸ αὐτὸ καὶ μὴ ὄν εἶναι, διότι τὸ ὅπερ 11. ὄν ἐστὶ καὶ λευκόν, τὸ δὲ λευκὸν μὴ ὄν ἐστὶ, ψευδὸς ἄρα τὸ λευκὸν 45 μὴ ὄν εἶναι, ὄν ἄρα τὸ λευκόν· πᾶν δὲ ὄν εὐθύς καὶ ὅπερ ὄν, ὡς καὶ τὸ λευκὸν ὅπερ ὄν. εἰ δὲ τούτο, ἐστὶ δὲ καὶ ἢ ὑσία ὅπερ ὄν, πλείω ἄρα σημαίνει τὸ ὄν καὶ ἔχ' ἔν. id. ib.

μήποτε δὲ ὃ τούτο αὐτοῖς ἐπάγει τὸ ἀτοπον ὁ Ἀριστοτέλης 186 b ὅπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἐξηγητῶν οἶον, τὸ μὴ ἔχειν ἂν μέγεθος τὸ ὄν, 12. καίτοι ἀπειρον ἢ πεπερασμένον ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον (ὃ γὰρ ἡγνῶει ὅτι ἀμέγεθες αὐτὸ καὶ ἀδιαίρετον ἐβύλοντο εἶναι καὶ ἀπεδείκνυσαν), ἀλλ' ὅτι εἰ ἐν μόνον ὑποτεθῇ τὸ ὄν, ὅδ' ἐν ταῖς ὕσιν ἐστὶ μέγεθος ἔχον, ὅδ' ὅλον καὶ μέρη· πολλὸν δὲ τούτο παρὰ τὴν ἐνάργειαν ἐστὶ διὰ τὸ τὰ αἰσθητὰ καὶ φυσικὰ πάντα σώματα εἶναι μέγεθος ἔχοντα. Simpl. f. 27 b.

ὁ Ἀλέξανδρος φησὶν ὅτι δείξας συνεισάγει καὶ τὰ συμβε- 186 b βηκότα τῷ ὅπερ ὄντι, νῦν δείκνυσθαι ὅτι καὶ ὁδοῦ αὐτοῖς τὸ ὅπερ ὄν 14. μόνον εἶναι τῷ κυρίως τούτο εἶναι, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἄλλον τρόπον, καὶ ὅπως αὐτῷ τὸ ὄν ἔχ' ἐν ἐστὶ ἀλλὰ πολλὰ ὅπερ ὄντα· ἢ τε γὰρ ὡς μεγέθους αὐτῷ διαίρεσις, ἢ ἐμνημόνευσεν, εἰς ὅπερ ὄντα ἐστὶν. ἀνάγκη δὲ καὶ κατὰ τὸν λόγον διαιρεῖσθαι εἰς ὅπερ ὄντα πλείω, ταύτην κατὰ τὸν ὅρισμόν. id. ib.

ἀλλ' ὅδ' ὡς σώμα ἴσως τὸ ἀπειρον ὅδ' μέγεθος ἔχειν ἐρῶσιν, ἵνα μήτε εἰς μόρια πολλὰ διαίρειν ἀναγκάζωνται μήτε συμβεβη- 15 κότα προσάπτωσι. πότερον ἔν ὅρισμόν τὸ ὅπερ ὄν καὶ λόγον τινὰ αὐτῷ τῆς ὑσίας ἀποδώσασιν, ἢ καὶ τούτο ἀφαιρήσονται; εἰ μὲν γὰρ ἀφαιρήσονται τὸν ὅρισμόν, ἐκ οἷδα τί λοιπὸν ὑπὲρ αὐτῷ δυνήσονται λέγειν ἢ γράφειν, εἰ μήτε ὡς συμβεβηκὸς μήτε ὡς γένος μήτε ὡς εἶδος μήτε ὡς διαφορὰν μήτε ὡς ὅρισμόν ὅλως μὴδὲ ὡς ἐπιγραφὴν ἔξωσιν αὐτῷ κατηγορίαν. εἰ δὲ παύσονται τινὰ λόγον, τούτον ἀνάγκη διαιρεῖσθαι εἰς ὅπερ ὄντα. . . εἰ γὰρ μὴ ὅπερ ὄντα, 25 συμβεβηκότα πάλιν γενήσεται. ἀλλ' ἐκ ἐνδέχεται τινὶ συμβεβη- κέναι τὰ τὸν ὅρισμόν αὐτῷ συμπληρῶντα. ὅτι δὲ τούτο ἀληθές, ῥαδίως οἶμαι διδάξειν. τὰ συμβεβηκότα τοίνυν ἢ τὰ τοιαῦτά ἐστίν ὡς οἶα τε ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὡς τὸ καθῆκεν καὶ διαλέγεσθαι, ἢ τοιαῦτα ὡς ἐν τῷ λόγῳ τῷ συμβεβηκότος τὸ ὑποκείμενον περιέχεσθαι, ὡς σιμόντος ἐν ῥήνι καὶ τὸ περιττὸν ἐν ἀριθμῷ καὶ τὸ ἄρτιον. Themist. f. 17 b.

εἶπε δὲ ἂν τις τὸ μήποτε δεῖ ὅλως ὑποτίθεσθαι εἶναι τὰ συμ- 30 βεβηκότα, ἀλλὰ μόνον τὴν ὑσίαν εἶναι. διὰ τούτο νῦν τούτο προτί- θεται δεῖξαι, ὅτι καὶ τὸ ὄν τὴν ὑσίαν ὑποθώμεθα εἶναι καὶ ταύτην ἀριθμῷ μίαν καὶ μὴδ' ὅλως ὑπάρχειν αὐτῇ τὰ συμβεβηκότα, καὶ ὅπως δειχθήσεσθαι ὅδ' ἡττον πολλὰ τὰ ὄντα καὶ ἔχ' ἔν. . . ἢ ἔν εἰς τὸ "καὶ τῷ λόγῳ" ὑποσικτέον, ἵνα ἦ, ὅτι δὲ ἢ ὑσία διαιρεῖται εἰς ὑσίας ἑτέρας διαιρέσας ἀλλήλας τῷ λόγῳ τῷ ὀριστικῷ, εἰ καὶ μὴ τῷ ὑποκειμένῳ. ἢ σικτέον εἰς "ὅπερ ὄν τι ἄλλο," εἴτα ἐφεξῆς τὸ "καὶ τῷ λόγῳ φανερόν" ἀντὶ τῷ καὶ τῷ λόγῳ δεῖξαι δύναται ὅτι ἢ ὑσία διαιρεῖται εἰς ἑτέρας ὑσίας, ὡς δὴ τούτοις φανερὸν μὲν ἐκ τῆς ἐναρ- 40 γείας ὄντος, δεικνυμένῳ δὲ καὶ λόγῳ. Philop. b p. 12.

καὶ εἰ συμβεβηκότα, ἥτοι αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἄλλῳ τινί· 186 b 17. ἀμφω δὲ ἀδύνατα. εἰ γὰρ συμβέβηκε τῷ ἀνθρώπῳ, ἥτοι ὡς χω- ριστὰ αὐτῷ συμβέβηκεν αὐτῷ, ὡς τὸ καθῆκεν, καὶ ἐστὶ ποτὲ ὁ ἀν- θρώπος μὴ ζῶν ἢ μὴ πεζὸν ἢ μὴ δίπεν, ὅπερ ἀτοπον· ἢ ὡς ἀχώριστα. ἐστὶ δὲ ἀχώριστον συμβεβηκός, ὃ ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρχει τὸ ὧν συμβέβηκε· τὸ γὰρ σιμόν ἀχώριστον συμβεβηκός ἐστὶ τῆς ῥινός·

διὸ τὴν σιμότητα ἐρίζομενοι τὴν ῥίνα παραλαμβάνομεν· σιμότης γάρ ἐστι κοιλότης ἐν ῥίνι. ταῦτα δὲ καὶ καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς φησίν. Simpl. f. 27 b.

186b 23. ὁ Ἀλέξανδρος τὸ "ἐξ ἀδιαιρέτων ἄρα τὸ πᾶν" ἀξιῶ καὶ ὕτως ἀκρίβειν, ὡς ἐκ μὴ συμβεβηκότων μὴδὲ χωρίζεσθαι δυνάμενων ἀπ' αὐτῶ μὴδὲ ἄλλης ὄντων φύσεως, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς τῷ παντί. ὅσια δὲ τὸ πᾶν καὶ τὸ ὄν, καὶ τὰ μέρη ἄρα αὐτῶ ὅσια. ὡσανεὶ ἔλεγεν, ἐξ ὁσίων ἄρα τὸ πᾶν, καὶ ἐξ ὧν ἐστὶ, καὶ διαιρεῖται εἰς ταῦτα. ὥστε δέδεικται τὸ προκείμενον, ὅτι διαιρεῖται τὸ ὅπερ ὄν εἰς ὅπερ ὄντα. ὥστε μὴ ὡς ἄτοπον ἐπὶ ἔχειν τὸ "ἐξ ἀδιαιρέτων ἄρα τὸ πᾶν," ἀλλ' ὡς ἀκόλουθον μόνον τοῖς εἰρημένους. αὕτη μὲν ἡ ὅλη τῶν εἰρημένων ἐννοία. καὶ δὲ τὴν λέξιν, ὅταν λέγῃ "ὅσα ἐν τῷ ὀριστικῷ λόγῳ ἐνεσιν ἢ ἐξ ὧν ἐστὶ," δηλοῖ ὅτι καὶ ἐν οἷς μὴ ἐστὶν ὀρισμός, ὥσπερ ἐν ταῖς ἀτόμοις ὅσιαις, ἐστὶν ὅμως τινὰ τὰ ἐξ ὧν ἐστὶν. τὸ δὲ "καθ' ὃ ἄμφω καὶ ἐκάτερον καὶ τὸ ἐκ τούτων λεγέσθω," ἦτοι καθόλου τὸ ἐκ τῶν μερῶν συγκεείμενον, τῷτο ἔστω καὶ λεγέσθω ὅπερ καὶ τὰ μέρη ἄμφω, καὶ ἐκάτερον, εἰ τὰ μέρη συμβεβηκότα, καὶ τὸ ὅλον. ἢ μᾶλλον ἀνάπαλιν, ὅτι καὶ τὰ μέρη λεγέσθω τῷτο ὅπερ καὶ τὸ ἐκ τῶν μερῶν. τὸ δὲ ἐκ τῶν μερῶν ὅσια ἦν καὶ ὅπερ ὄν καὶ ὁδενὶ συμβεβηκός ὄν. καὶ τὰ μέρη ἄρα ὅσια καὶ ὅπερ ὄντα καὶ ὁ συμβεβηκότα. γράφεται δὲ "καὶ καθ' ὃ ἄμφω, καὶ ἐκάτερον, καὶ τὸ ἐκ τούτων λεγέσθω," τῷτο καὶ ὃ ἂν λέγῃ καὶ ἐκάτερον ἦγαν ἕκαστον τῶν μερῶν, καὶ τῷτο καὶ τὸ ἐκ τῶν μερῶν λεγέσθω. τῷτο δὲ ἂν εἴη ἀκόλουθον τὸ "καὶ ὁ ἄνθρωπος ἂν εἴη τῶν συμβεβηκότων ἐτέρω." ὡν μεταξὺ παρέλαβε τὸ "ἀλλὰ τὸ ὅπερ ὄν ἔστω μὴδενὶ συμβεβηκός." ἐν τούτοις δὲ καὶ τῷτο προσητέον, ὅτι τὸ διαιρούμενον ὡν ὅπερ ὄν ὅτε ὡς γένος ὅτε ὡς εἶδος διαιρεῖται. δηλονεκ τῷ ἄνθρωπον ὅκ εἰς τὴν ἀτόμω ἀλλ' εἰς τὴν ὀρισμὸν διελεῖν. id. f. 28.

186b 31. δείξας ὅτι ἀδύνατον τὰ μέρη τῷ ὀρισμῷ αὐτῷ ἐκείνῳ συμβεβηκέναι ὃ ὀρισμός, βάλει δειξάσαι ὅτι ὁδὲ ἄλλω δυνατὸν αὐτὰ συμβεβηκέναι. εἰ γάρ, φησί, τὰ μέρη τῷ ὀρισμῷ μὴ εἰσιν ὅσια (τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ "καὶ μὴ ἐστὶν ἐκάτερον ὅπερ ὄν τι"), συμβέβηκε δ' εἰ ἐν ἄλλῳ τινί, ἐπειδὴ ὡς τὰ μέρη ὑπάρχει, τῷτο καὶ τὸ ὅλον, καὶ τὸ ὅλον συμβεβηκός ἂν εἴη ἐτέρω, ὥστε ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπλῶς ἢ ὅσια τῶν συμβεβηκότων τινὶ ἔσαι. ὅπερ ἄτοπον καὶ ἀδύνατον τὴν ὅσιαν συμβεβηκός εἶναι. Philop. b p. 14.

186b 34. εἰ δὲ ἔχη ἡ γραφή τὸ "καὶ ἐκάτερον," ὕτως ἐξηγητέον. καὶ καθ' ὃ ἄμφω ἅμα τὰ μέρη κατηγορεῖται καὶ ἐκάτερον ἰδίᾳ, κατηγορηθήσεται καὶ τὸ ὅλον τὸ ἐκ τούτων συγκεείμενον. εἰ δὲ ἡ γραφή "καὶ καθόλου," ὕτω νοητέον. καὶ καθολικῷ λόγῳ ἄμφω ἐπὶ τῷ αὐτῷ κατηγορητέον, ἐφ' ὃ τὰ μέρη, ἐπὶ τῷτο καὶ τὸ ὅλον, καὶ ἔμπαλιν. "ἐξ ἀδιαιρέτων ἄρα τὸ πᾶν." τῷτο διττῶς ἐξηγητέον. ἢ γὰρ ἐξ ἀδιαιρέτων, τῷτο ἐκ σημείων... ἢ ὅν ὕτως τὸ "ἐξ ἀδιαιρέτων," ἢ "ἐξ ἀδιαιρέτων" ἀντὶ τῷ ἐξ ὁσίων... καὶ ἐπιτήδες ὕτως εἶπε τὸ πᾶν καὶ ὃ τὸ ὄν, πληκτικώτερον ποιῶν τὸ πᾶν, ἐπειδὴ ἐκ διωρισμένων ἐστὶ ποσῶν. τὸ ὅν πᾶν, φησίν, ὅπερ ἔφη ἐν εἶναι, καὶ ὕτως ἐκ πλείονων ὁσίων ἔσαι, καὶ ὅκ ἐν ἂν εἴη ἀλλὰ πολλὰ. id. ib.

ἐλέγξας τὸν Παρμενίδην λόγον αὐτὸς ὡς καὶ τὰς προτάσεις 187a ψευδεῖς λαμβάνοντα (ἦν δὲ ἡ πρότασις τὸ μοναχῶς λέγεσθαι τὸ ὄν, ἦτοι τὸ παρὰ τὸ ὄν ὅκ ὄν, ἢ τὸ ὅκ ὄν ὁδέν. ταῦτα γὰρ ἰσοδυναμεῖ), καὶ ὡς ἀσυλλογίως συνάγοντα (μὴ γὰρ ἀκολουθεῖν τὸ ἐπιφερόμενον συμπέρασμα), ἐνίς φησὶν ἀμφοτέροις ἐνδύναι τοῖς λόγοις, τῷ τε εἰρημένῳ παρὰ Παρμενίδην καὶ τῷ τῷ Ζήνωνος, ὃς βοηθεῖν ἐβόλετο τῷ Παρμενίδῃ λόγῳ πρὸς τὴν ἐπιχειρήσαντα αὐτὸν κωμωδεῖν, ὡς εἰ ἐν ἐστὶ πολλὰ καὶ γελοῖα συμβαίνει λέγειν τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία αὐτῷ, δεικνύς ὁ Ζήνων ὡς ἐτι γελοιότερα πάχει ἂν αὐτῶν ἢ ὑπόθεσις ἢ λέγεσθαι "πολλὰ ἐστὶν" ἢ περὶ ἢ τῷ ἐν εἶναι, εἴ τις ἰκανῶς ἐπεξῆται... ἐνδύναι δὲ ἐστὶ λόγῳ τὸ συγχωρεῖν ταῖς προτάσεσι ταῖς κατασκευαζέσθαι αὐτὸν ἢ τῇ συμπλοκῇ. τὸν ὅν Πλάτων φησὶν ἐνδύναι τῇ προτάσει τῇ λεγέσθαι τὸ παρὰ τὸ ὄν ὅκ ὄν (καὶ γὰρ τὴν κίνησιν καὶ τὴν στάσιν καὶ ταῦτ' ἐν καὶ ἕτερον ἐν Σοφιστῇ τῷ ὄντος ἕτερα εἶναι φησί), τὸ δὲ ὅκ ὄν ὁδέν ὅκ ἐτι συγχωρεῖν. καὶ γὰρ τὰ ἕτερα τῷ ὄντος, καὶ μὴ ὄντος ἢ, ἀλλ' ὅμως εἶναι φησί, καὶ ταύτη τὸ μὴ ὄν εἰσάγει. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος φησὶν αὐτὸν τὸ μὲν εἶναι τὸ ὄν συγχωρεῖν, πάντα δὲ ἐν εἶναι μηκέτι συγχωρεῖν, τιθέντα τῶν πάντων μὴ μόνον τὸ ὄν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ὄν... ὁ δὲ Πορφύριος τὸν Πλάτωνα φησὶ καὶ τὸ μὴ ὄν λέγειν εἶναι, ὕτω μέντοι εἶναι ὡς μὴ ὄν... ἀλλὰ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ἀρκεῖ τὴν Πλάτωνος παραθέσθαι ῥῆσιν, ἥς αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐμνημόνευσε, δεικνύσαν οἷμαι σαφῶς ὡς ὁ Πλάτων ὅ τ' ἀπλῶς μὴ ὄν ἀλλὰ τὸ μὴ ὄν εἰσῆγεν. ἔχει δὲ ἡ ῥῆσις ὡδε... ὁ δὲ γε Πορφύριος ὅτι μὲν ὅ τ' ἀπλῶς μὴ ὄν ὁ Πλάτων εἰσάγει καλῶς ἐθεάσατο, ὅτι δὲ μὴ ὄν τὸ γενετὴν ὄν ἐν Σοφιστῇ φησὶ παραδιδόναι, περὶ ὃ λέγει ἐν Τιμαίῳ "καὶ τί τὸ γινόμενον μὲν ὄν δὲ ὁδέν ποτε," τῷτο ἐπιστάσεως ἄξιον εἶναι μοι δοκεῖ... τὸν δὲ δεύτερον λόγον τὸν ἐκ τῆς διχοτομίας τῷ Ζήνωνος εἶναι φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, λέγοντος ὡς εἰ μέγεθος ἔχοι τὸ ὄν καὶ διαιρούτο, πολλὰ τὸ ὄν καὶ ὅκ ἐτι ἐν ἔσεσθαι, καὶ διὰ τῷτο δεικνύντος ὅτι μὴδὲν τῶν ὄντων ἐστὶ τὸ ὄν. περὶ δὲ τῷ λόγῳ τῷτο καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν εἰρηκέναι φησὶ τὸν Ἀριστοτέλην, ἐν οἷς ἔλεγεν "ἐθορυβήντο δὲ καὶ οἱ ὕστερον τῶν ἀρχαίων" (p. 185 b 26). ὃ καὶ τὴν λύσιν παρέθετο διὰ τῷ "ὥσπερ ὅκ ἐνδεχόμενον ἐν καὶ πολλὰ ταῦτ' εἶναι, μὴ τὰ ἀντικείμενα δέ. ἐστὶ δὲ τὸ ὄν καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ" (p. 186 a 1). τῷτο δὲ τῷ λόγῳ φησὶ τῷ περὶ τὰς διχοτομίας ἐνδύναι Ξενοκράτη τὸν Χαλκηδόνιον δεξάμενον μὲν τὸ πᾶν τὸ διαιρετὸν πολλὰ εἶναι (τὸ γὰρ μέρος ἕτερον εἶναι τῷ ὅλῳ), καὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ταῦτ' ἐν τε ἅμα καὶ πολλὰ εἶναι, διὰ τὸ μὴ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, μηκέτι συγχωρεῖν πᾶν μέγεθος διαιρετὸν εἶναι καὶ μέρος ἔχειν. εἶναι γάρ τινος ἀτόμω γραμμάς, ἐφ' ὧν ὅκ ἐτι ἀληθεύει τὸ πολλὰς ταύτας εἶναι. ὕτω γὰρ ὡς τὴν τῷ ἐνὸς εὐρίσκειν φύσιν, καὶ φεύγειν τὴν ἀντίφασιν, διὰ τῷ μήτε τὸ διαιρετὸν ἐν εἶναι ἀλλὰ πολλὰ, μήτε τὰς ἀτόμω γραμμάς πολλὰ ἀλλ' ἐν μόνον. ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος, ἐφιστάνειν ἄξιον πρῶτον μὲν εἰ Ζήνωνος οἰκεῖον τῷτο, τὸ μὴδὲν τῶν ὄντων λέγειν τὸ ὄν, ὅς γε τῷναντίον πολλὰ γέγραφε ἐπιχειρήματα, τὸ πολλὰ εἶναι ἀναιρῶν, ἵνα διὰ τῆς τῶν πολλῶν ἀναιρέσεως τὸ ἐν εἶναι

πάντα βεβαιωθῇ, ὅπερ καὶ ὁ Παρμενίδης ἐβύλετο. ἔπειτα ἔδει τὴν χρεῖαν εἰπεῖν τῆς μνήμης τῷ Ζήνωνος λόγῳ καὶ τῶν μάτην ἐνδεωκότων αὐτῷ... ἀλλ' εἰκεν ἀπὸ τῶν Εὐδήμων λόγων ὁ Ἀλέξανδρος δόξαν περὶ τοῦ Ζήνωνος λαβεῖν ὡς ἀναιρῶντος τὸ ἔν· λέγει γὰρ ὁ Εὐδήμων ἐν τοῖς Φυσικοῖς... καὶ ταῦτα ἔχει τὸ ἐν 5 ἀναιρῶν ὁ Ζήνων λέγει, ἀλλ' ὅτι εἰ μέγεθος ἔκαστον ἔχει τῶν πολλῶν καὶ ἀπείρων, ἔδεν ἔσαι ἀκριβῶς ἐν διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομήν. δεῖ δὲ ἐν εἶναι, ὁ δεικνύσι, προδείξας ὅτι ἔδεν ἔχει μέγεθος, ἐκ τοῦ ἔκαστον τῶν πολλῶν ἐαυτῷ ταύτην εἶναι καὶ ἔν. καὶ ὁ Θεμισίος δὲ τὸν Ζήνωνος λόγον ἐν εἶναι τὸ ὄν κατασκευάζειν φησὶν ἐκ τοῦ 10 συνεχῆς τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ ἀδιαίρετον· εἰ γὰρ διαιροῖτο, φησὶν, ἔδεν ἔσαι ἀκριβῶς ἐν διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομήν τῶν σωμάτων. εἰκε δὲ μᾶλλον ὁ Ζήνων λέγειν ὡς ἔδεν πολλὰ ἔσαι. ὁ μέντοι Πορφύριος καὶ τὸν ἐκ τῆς διχοτομίας λόγον Παρμενίδου φησὶν εἶναι, ἐν τὸ ὄν ἐκ ταύτης πειρωμένῃ δεικνύναι. γράφει δὲ ἔτῳς... ἐπι- 15 ράνειν δὲ ἄξιον εἰ Παρμενίδου καὶ μὴ Ζήνωνος ἐστὶν ὁ λόγος, ὡς καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ. ἔτε γὰρ ἐν τοῖς Παρμενιδείοις ἔπεσι λέγεται τι τοιοῦτον, καὶ ἡ πλείστη ἰσορία τὴν ἐκ τῆς διχοτομίας ἀπορίαν εἰς τὸν Ζήωνα ἀναπέμπει. καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις ὡς Ζήνωνος ἀπομνημονεύει. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅτε καὶ ἐν 20 αὐτῷ φέρεται τῷ τῷ Ζήνωνος συγγράμματι; Simpl. f. 29.

τάτῳ μέντοι τῷ λόγῳ καὶ προσέτι γε Ζήνωνος, ὃς ἐκ τοῦ συνεχῆς τε εἶναι καὶ ἀδιαίρετον ἐν εἶναι τὸ ὄν κατασκευάζει, λέγων ὡς εἰ διαιρεῖται, ἔδεν ἔσαι ἀκριβῶς ἐν διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομήν τῶν σωμάτων, ἣν ἐνέδοσαν τινες ἡδὴ καὶ ὑπεχώρησαν· λύνει γὰρ 25 αὐτὸς ἐπεχείρειν ἔκ αὐτὸς ἐκείνης κινῶντες, ἀλλὰ ἕτερα εἰσάγοντες ἀπορώτερα, Ξενοκράτης μὲν πρὸς τὴν ἐπ' ἀπειρον τομήν τὰς ἀτόμους γραμμάς, ἵνα φεύγῃ ταύτην ἐν τε καὶ πολλὰ λέγειν... Πλάτων δὲ τὸ παρά τὸ ὄν ἔκ ὄν εἶναι διδόν, τὸ πρότερον λῆμμα τοῦ Παρμενιδεῖος λόγου, ἀλλὰ καὶ ἐν εἶναι τὸ ὄν συγχωρῶν, ὅπερ ὤτετο ὁ 30 λόγος συνάγειν, ἔκετι τὰ πάντα ἐν εἶναι συνωμολόγει· εἶναι γὰρ ἔφασκε πως καὶ τὸ μὴ ὄν· τὸ μὲν γὰρ ὄντως ὄν ἀπέφαινε τὴν ἰδέαν, τὴν δὲ ἄμορφον καὶ πρώτην ὕλην εἶναι μὲν, μηδὲν δὲ τοῦ ὄντος εἶναι· συγκρίνεται γὰρ τὸ ὄν πάλιν ἐκ τε τοῦ ὄντος, ὁ καὶ ἐν εἶναι ἐδίδου, καὶ τὸ μὴ ὄντος, ὁ τὴν ὕλην ὑπελάμβανε. Themist. f. 18.

“ἐνιοι δέ.” οἷον ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ξενοκράτης συνεχώρησαν, φησὶν, ὡς ἀληθεῖς ἀμφοτέρους τὸς λόγους, Πλάτων καὶ τὸν τῷ Παρμενίδου, Ξενοκράτης καὶ τὸν τῷ Ζήνωνος. Πλάτων μὲν γὰρ τὸ παρά τὸ ὄν ἔκ ὄν ἀληθὲς ἔλεγεν εἶναι· κινήσεις γὰρ καὶ ῥασις καὶ ταυτότης καὶ ἐτερότης καὶ ἡ ἀνείδεος ὕλη ἔκ ὄντα· ἔ μὴν τὰ ἔκ ὄντα ἔδεν· εἰσὶ γὰρ 40 τὰ εἰρημένα, εἰ καὶ ἔκ ὄντα εἰσὶ. Ξενοκράτης δὲ τῷ Ζήνωνος λόγον ἀπεδέχετο τὸ κυρίως ὄν, εἰ καὶ μέγεθος ἔχει, ἀδιαίρετον εἶναι λέγοντα· εἶναι γὰρ καὶ τινα μεγέθη διὰ σμικρότητα ἀδιαίρετα. εἰ γὰρ καὶ δοθείη, φησὶ Ξενοκράτης, πᾶν μέγεθος διαιρετὸν εἶναι, τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλὰ ἔσαι. καίτοι καὶ ἔτῳς ἀντίφασις γίνεταί, εἰ ἔστι μέγεθος 45 ἀδιαίρετον· ἔσαι γὰρ μέγεθος ἀμέγεθες. cod. Reg. Par. 1947.

187^a “τῷ δὲ ἐκ τῆς διχοτομίας.” τῷ Ζήνωνος λέγοντος ὡς εἰ μέ-
2. γεθος ἔχει τὸ ὄν καὶ διαιροῖτο, πολλὰ τὸ ὄν καὶ ἔχ' ἐν τι ἔσεταί, καὶ διὰ

ταῦτο δεικνύντος ὅτι μηδὲν τῶν ὄντων ἐστὶ τὸ ἔν, ἐνέδωκε τῷ λόγῳ τῷ Ξενοκράτῃ ὁ Χαλκηδόνιος. cod. Vat. 1028.

ὅτι ἔκ ἀνάγκῃ τῷ συλλογισμῷ τῷ Παρμενίδου ἔπετα τὸ μὴ 187^a εἶναι τὸ μὴ ὄν, διὰ τῶν κατασκευάζει. τὸν ἔν δὲ σύνδεσμον 6.
ἀντὶ τοῦ γὰρ ἐπακύνομεν. Philop. c p. 1.

τῶν ἐν λεγόντων δύο τρόποις εἶναι φησὶ τῆς ἐξ ἑ τῶν ὄντων 187^a γενέσεως. πάντες μὲν γὰρ σωματικόν τι τὸ ἐν ὑποτίθενται ταῦτο, ἀλλ' 12.
οἱ μὲν ἐν τι τῶν τριῶν στοιχείων, ὥσπερ Θαλῆς μὲν καὶ Ἴππων τὸ ὕδωρ, Ἀναξίμανδρος δὲ καὶ Διογένης τὸν ἀέρα, Ἡράκλειτος δὲ καὶ Ἴππασος τὸ πῦρ (τὴν δὲ γῆν ἔδεις ἡξίωσεν ὑποθέσθαι μόνην διὰ τὸ δυσαλλοίωτον), τινὲς δὲ ἄλλο τι τῶν τριῶν ὑπέθεντο, ὃ ἐστὶ πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις φησὶν, ἀέρος μὲν πυκνότερον ὕδατος δὲ λεπτότερον. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος Ἀναξίμανδρον οἶεταί τὴν ἄλλην τινὰ φύσιν σώματος παρὰ τὰ στοιχεία τὴν ἀρχὴν ὑποθέμενον, ὁ μέντοι Πορφύριος, ὡς τῷ Ἀριστοτέλει ἀντι-
διαιρῶντος τὸς σῶμα τὸ ὑποκείμενον ἀδιόριστον ποιήσαντας πρὸς τὸς ἢ τῶν τριῶν τι στοιχείων ἐν ἢ ἄλλο τι τὸ μεταξὺ πυρὸς καὶ ἀέρος, σῶμα μὲν τὸ ὑποκείμενον ἀδιόριστος Ἀναξίμανδρον λέγειν φησὶν ἀπειρον, ἔ διορίσαντα τὸ εἶδος, εἴτε πῦρ εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ, τὸ δὲ μεταξὺ καὶ αὐτός, ὥσπερ Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός, εἰς Διογένην τὸν Ἀπολλωνιάτην ἀνέπεμψεν. αὐτοφύεσθαι δὲ μοι δοκεῖ καὶ τὴν λέξιν μὴ ὡς ἀντιδιηρημένῃ τῷ σώματος πρὸς τὰ στοιχεία καὶ τὸ μεταξὺ ἀκρίβειν, ἀλλ' ὡς διαιρημένῃ μᾶλλον εἰς τε τὰ τρία καὶ τὸ μεταξὺ. σῶμα γὰρ τὸ ὑποκείμενόν φησιν ἢ τῶν τριῶν τι ἢ ἄλλο, ὃ ἐστὶ πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον... λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ Πλάτων πάντων ἀρχὴ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδεῶν τό τε ἐν ἐστὶ καὶ ἡ ἀόριστος οὐσία, ἣν μέγα καὶ μικρὸν ἔλεγεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῶν Ἀριστοτέλης μνημονεύει. λάβοι δὲ ἂν τις καὶ παρὰ Σπενσίππυ καὶ παρὰ Ξενοκράτῃ καὶ τῶν ἄλλων, οἱ παρεγένοντο ἐν τῇ περὶ τ' Ἀγαθῶν τῷ Πλάτωνος ἀκροάσει· πάντες γὰρ συνέγραψαν καὶ διεσώσαντο τὴν δόξαν αὐτῶν. Simpl. f. 32.

ἕτεροι δὲ τῶν στοιχείων μὲν ἔδεν, ἄλλο δέ, ὃ πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον, ὡς Ἀναξίμανδρος. ἔτος δὲ ἔκετι ἀλλοιωσέη χρῆται πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ἐφεξῆς, ἀλλ' ἐκκρίνεσθαι φησὶν ἐξ ἀπείρου τῶν στοιχείων τὰς ἐναντιότητας ἐνυπαρχήσας ὥσπερ γε καὶ οἱ πολλὰς ὑποθέμενοι τὰς ἀρχάς, ἐν δὲ αἴτιον τὸ ποιητικόν, Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς. Themist. f. 18.

δεῖ προσυπακῆσαι ὡς οἱ φυσικοὶ λέγουσιν ἐν εἶναι τὸ ὄν· καὶ κοινῶς γὰρ, ἐν εἶναι τὸ ὄν... δεῖ μικρὸν μεταρρυθμίσαι τὴν λέξιν, ἵνα τὴν ἀκόλυστον ἀνταπόδοσιν ἴδωμεν. ἔτῳς ἔν ὑπερβιβασέον τὴν λέξιν· ὡς δὲ οἱ φυσικοὶ λέγουσι, δύο τρόποι εἰσὶν· ἐν γὰρ ποιήσαντες τὸ ὄν, σῶμα τὸ ὑποκείμενον καὶ τὰ ἐξῆς τὰ ἄλλα γεννώσιν, οἱ μὲν πυκνότητι καὶ μανότητι, οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐνὸς ἐνέσας τὰς ἐναντιότητας ἐκκρίνεσθαι λέγουσι. τὸ δὲ “ὡς οἱ φυσικοὶ λέγουσιν” ἔκ ἐστι καθόλου καὶ πάντων τῶν φυσικῶν· δῆλον γὰρ ὅτι ὡς οἱ φυσικοὶ οἱ ἐν εἶναι τὴν ὑποκειμένην ὕλην ὑποτιθέμενοι. καὶ πρὸς ταῦτο δὲ τὴν ἀνταπόδοσιν ἐπάγει λέγων “ὅτι δὲ ἐν καὶ πολλὰ, ταῦτα δὲ ἐστὶ ἐναντία.” Philop. c p. 3.

187^a τινὲς δὲ αἶρος (ἐκτὸς?) τῶν τριῶν ὑπέθεντο ὅτι ἐξ πυρὸς μὲν πυ-
 14. κνότερον αἶρος δὲ λεπτότερον, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις, αἶρος μὲν πυκνότερον
 ὕδατος δὲ λεπτότερον. καὶ οἷον τὸν Ἀναξίμανδρον εἶναι...
 Πλάτων δὲ τὰ δύο τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέγα ὕλην καὶ ὑποκείμενον, διὸ καὶ
 δυάδα τὴν ὕλην φησί, τὸ εἶδος δὲ ἓν. μικρὸν δὲ καὶ μέγα τὴν ὕλην
 φησὶ παρ' ὅσον μικρὸν μὲν ἐστὶν ὡς ἀνείδεος καὶ ἀσώματος καὶ ἀμε-
 γέθης, ὡς δὲ παντὲς ὄγκου καὶ πάσης διαστάσεως αἰτία μέγα. cod.
 Reg. 1947.

187^a ὁ Πλάτων ἔλεγε τὴν ὕλην μέγα καὶ μικρὸν, μικρὰν μὲν ὡς
 17. ἀσώματον καὶ ἀμεγέθη, μεγάλην δὲ ὡς παντὲς ὄγκου καὶ πάσης δια-
 στάσεως αἰτία. "ὁ μὲν ταῦτα ποιεῖ ὕλην." ὁ Πλάτων τὴν ὑπερο-
 χὴν καὶ τὴν ἑλλειψιν μέγα καὶ μικρὸν ὠνόμαζεν. ἢ γὰρ ὕλη τῷ με-
 γάλει καὶ τῷ μικρῷ, ἢτοι τῇ μανώσει καὶ τῇ πυκνώσει ἢ τῇ ὑπεροχῇ
 καὶ τῇ ἑλλείψει, τὸ καθολικώτερον, μὲν τὸ ἓνός, ὅτι ἐξ ἑνὸς εἶδος, τὰ
 στοιχεῖα ποιεῖ καὶ Πλάτωνα, ἐξ ὧν τὰ ἄλλα πάντα τὰ φυσικά. 15
 καὶ συνάδει καὶ ταῦτα τῷ Ἀριστοτέλει ἀρχὰς τῶν φυσικῶν εἰπόντι
 τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος. cod. Vat. 1028. cf. Simpl. f. 32 b.

187^a καὶ γὰρ Ἀναξαγόρας τὰς ὁμοιομερείας καὶ τὸ ὑποκείμενον ἀρχὰς
 21. θέμενος ἀπείρου ἔλεγε ταύτας, καὶ τὸ ποιητικὸν δὲ αἴτιον ἐν ἔλεγε
 εἶναι, τὸν διακρίνοντα νῦν. Ἐμπεδοκλῆς δὲ πλείους καὶ τὸ ὑποκεί-
 μενον ἀρχὰς ἔθετο, τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἐν δὲ τὴν φιλίαν καὶ τὸ
 νεῖκος, ὅτι παρὰ μέρος ἑκάτερον αὐτῶν ἐπικρατεῖ καὶ ποιεῖ, καὶ ἔχ-
 ῃ αἶμα αἶμψον. αἰεὶ γὰρ αὐτῷ ὅπως ἐν τῷ ποιεῖν γίνεσθαι. ἢ ἔτι τὸ ποιη-
 τικὸν αὐτὸς ἐν λέγειν ῥητέον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ μίγμα, ὃ ἦν καὶ μὲν
 Ἀναξαγόραν ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν ἀπείρων τῷ πλήθει μεμιγμένον, 25
 καὶ δὲ Ἐμπεδοκλέα ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων, ποτὲ μὲν συγκρινο-
 μένων ὑπὸ τῆς φιλίας ποτὲ δὲ διακρινομένων ὑπὸ τῆς νεῖκος, καὶ
 ποιόντων τόνδε τὸν κόσμον. καὶ Θεόφραστος δὲ τὸν Ἀναξαγόραν εἰς
 τὸν Ἀναξίμανδρον συνωθῶν, καὶ ὅπως ἐκλαμβάνει τὰ ὑπὸ τῆς
 Ἀναξαγόρου λεγόμενα ὡς δύνασθαι μίαν αὐτὴν φύσιν λέγειν τὸ
 ὑποκείμενον. γράφει δὲ ὅπως ἐν τῇ Φυσικῇ Ἱστορίᾳ... διαφέ-
 ρουσι δὲ ἐκείνων μὲν τῶν μίαν μόνην λεγόντων τῷ αὐτοὶ μίαν καὶ
 πολλὰς λέγειν, ἀλλήλων δὲ πρῶτον μὲν τῷ τὸν Ἀναξαγόραν λέγειν
 ἅπασι γενόμενον τὸν κόσμον ἐκ τῆς μίγματος διαμένειν λοιπὸν ὑπὸ
 τῆς νῦν ἐφεσώτος διοικεμένου τε καὶ διακρινόμενον, τὸν δὲ Ἐμπεδο- 35
 κλέα παρὰ μέρος αἰεὶ καὶ περιόδου τινὰς ποτὲ μὲν σύγκρισιν τῶν
 τεσσάρων στοιχείων ὑπὸ τῆς φιλίας γινόμενῃ ὑποτίθεσθαι, ποτὲ δὲ
 διάκρισιν ὑπὸ τῆς νεῖκος, ἔπειτα δὲ τῷ τὰ πολλὰ ἐξ ὧν τὸ πᾶν
 τὸν μὲν Ἀναξαγόραν ἀπειρα ὑποτίθεσθαι, τὰς ὁμοιομερείας, τὸν δὲ
 Ἐμπεδοκλέα πεπερασμένα. τέσσαρα γὰρ τὰ καλόμενα στοιχεῖα. 40
 καὶ τὸν μὲν ὁμοιομερείας, τὸν δὲ στοιχεῖα. καὶ τὰναντία δὲ προσέθηκεν
 ἐπὶ Ἀναξαγόρου, φησὶν Ἀλέξανδρος, διότι αἱ ἐναντιώσεις ἐν ταῖς
 ὁμοιομερείαις εἰσὶν, ὡς περ καὶ αἱ διαφοραὶ πᾶσαι. διὸ, φησί, καὶ τὸ
 ἐπάνω ῥηθὲν τὸ "ἢ καὶ ἐναντίας" (c. 2) ἐπὶ τῆς Ἀναξαγόρου δόξης
 ἀκχεῖον μάλλον. μήποτε δὲ καὶ ἐν τοῖς στοιχείοις εἰσὶν ἐναντιώσεις, 45
 θερμὸν ψυχρὸν, ὑγρὸν ξηρὸν καὶ βαρέος καὶ κέφου καὶ τῶν τοιούτων, καὶ
 κοινῶς ἑκατέρω δόξῃ προσήκει τὸ "καὶ τὰναντία." εἰ μὴ ἄρα ἐν μὲν
 τοῖς στοιχείοις εἰσὶν ἐναντιώσεις τινές, ἐν δὲ ταῖς ὁμοιομερείαις

ἀπαξάπαντα τὰ ἐναντία, ὡς περ καὶ πᾶσαι αἱ διαφοραί, καὶ διὰ
 τούτο μάλλον τῇ Ἀναξαγόρου δόξῃ προσήκει μὲν τῷ ἄρθρῳ λεγόμε-
 νον "καὶ τὰναντία." ἢ ἄρα καὶ ἐν τοῖς στοιχείοις πάντα τὰ ἐναντία,
 εἴπερ ἀρχαὶ τὰ στοιχεῖα, ἀλλ' ὅτι προσεχῶς πάντα, ὡς ἐπὶ τῶν
 5 ὁμοιομερειῶν. Simpl. f. 33.

καὶ ἐν τούτῳ τὴν Πλάτωνος εὐγνωμοσύνην ὁ Ἀριστοτέλης ζη- 187^a
 λῶν βούλεται μὴ ὡς πάντῃ ἄλογα λέγοντας παλαιὸς καὶ κλεινὸς ἄν- 26.
 δρας εἰσάγειν, μηδὲ ἐρήμην καταψηφίζομένους περιορᾶν, ἀλλὰ
 λογισμὸς ἐκτίθεσθαι τινὰς καθ' ὅς ἐπὶ τὰς ἀπεμφαίνετον δοκῶσας
 δόξας προήχθησαν... τὸ δὲ "καὶ τὸ γίνεσθαι τοιόνδε καθέστηκεν ἄλ-
 λουῖσθαι" ὡς πρὸς Ἀναξαγόραν ὁ Ἀλέξανδρος εἰρηάζει φησὶ, διότι
 καὶ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (1 1) ἐμέμφατο τῷ Ἀναξαγόρᾳ ὡς τὴν
 σύγκρισιν καὶ τὴν διάκρισιν, καθ' ἃς λέγει γίνεσθαι τὰ γινόμενα,
 ἀλλοίωσιν καλέσαντι, λέγων "καίτοι Ἀναξαγόρας γε τὴν οἰκίαν
 φωνὴν ἡγνόησεν." λέγει γὰρ ὡς τὸ γίνεσθαι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι τοιόνδε
 καθέστηκεν ἀλλοῖσθαι. ὅ γὰρ οἰκίῳ ὀνόματι τῷ τῆς ἀλλοιώσεως καὶ
 τῆς συγκρίσεως ἐχρήσατο. Πορφύριος δὲ τὸ μὲν "ἢ ὅμῃ πάντα
 χρήματα" εἰς Ἀναξαγόραν ἀναπέμπει, τὸ δὲ "γίνεσθαι εἶναι τὸ ἀλ-
 λουῖσθαι" εἰς Ἀναξιμένην, τὴν δὲ σύγκρισιν τε καὶ διάκρισιν εἰς Δη-
 μόκριτον τε καὶ Ἐμπεδοκλέα. σαφῶς δὲ Ἀναξαγόρας ἐν πρώτῳ
 τῶν Φυσικῶν τὸ γίνεσθαι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι συγκρίνεσθαι καὶ διακρίνεσθαι
 λέγει, γράφων ὅπως. id. f. 34 b.

καίτοι γε Ἀναξαγόρας ἀλλοῖσθαι τὸ γίνεσθαι λέγει. ἀλλ' ἐκ
 τῶν πραγμάτων δῆλός ἐστιν ὅτι γινώσκων τὴν οἰκίαν φωνήν. τὴν
 γὰρ σύγκρισιν ἀλλοίωσιν ὀνομάζει. Themist. f. 18.

πρὸς δὲ τὰ τοιαῦτα τῷ Ἀναξαγόρᾳ ἀξιώματα ἀντιλέγων ὁ 187^b
 Ἀριστοτέλης πρῶτον πρὸς τὸ ἀπείρου εἶναι τὰς ἀρχὰς ἀντείρηκε. 7.
 κοινὴ δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἂν εἴη, ὡς φησὶ Πορφύριος, καὶ πρὸς Λεύκιπ-
 πον καὶ Δημόκριτον καὶ Μητρόδωρον καὶ πρὸς ἅπαντας τὰς ἀπειρα τὰ
 30 στοιχεῖα λέγοντας. διττὸ δὲ ὄντος τῆς ἀπείρου, ἢ καὶ τὸ ποσὸν ἢ καὶ
 τὸ ποιόν, καὶ τῆς καὶ τὸ ποσὸν ἢ καὶ πλῆθος ἢ καὶ μέγεθος, καὶ πλῆθος
 μὲν ἀπειρα τὰ στοιχεῖα οἱ εἰρημένοι φασὶ πάντες, καὶ μέγεθος δὲ οἱ
 περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον, τὸ κενὸν ἀπειρον εἶναι λέγοντες,
 κατ' εἶδος δὲ ἀπείρου τὰς ὁμοιομερείας Ἀναξαγόρας δοκεῖ λέγειν,
 εἴγε ἕτερόν φησιν ὅθεν ἐστὶν ὁμοιον ὅθεν ἕτερον ἀπείρων ὄντων.
 Simpl. f. 35.

"ἔτι δ' εἰ ἀνάγκη." Παρμενίδης (1. Ἀναξαγόρας) καὶ τῷ σμι- 187^b
 κροτάτῳ σμικρότερα ἔλεγεν εἶναι καὶ τῷ μεγίστῳ μεῖζον ἐν ταῖς ἀρ- 13.
 χαῖς. λέγει γὰρ Ἀριστοτέλης δι' ὑποθετικὸν συλλογισμόν ὅπως· εἰ
 τὰ μόρια ὅλα τινὸς ἐνδέχεται ὀηλικαῦν εἶναι καὶ μέγεθος καὶ καὶ
 σμικρότητα, καὶ αὐτὸ τὸ ὅλον ἐνδέχεται ὀηλικαῦν εἶναι καὶ μέγεθος
 καὶ καὶ σμικρότητα. cod. Reg. 1947.

εἰπόντος τῷ Ἀναξαγόρᾳ ὅτι ὅτε τῷ σμικρῷ ἐστὶ τὸ ἐλάχιστον
 ἀλλὰ τὸ ἐλασσον αἰεὶ, ὅτε τὸ μέγιστον, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ λέξις τῷ
 Ἀναξαγόρᾳ δηλοῖ, καὶ μέντοι Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ Ἀναξαγόρου
 δευτέρῳ τὰδε γράφων "ἔπειτα τὸ διὰ τούτο λέγειν πάντα ἐν
 παντί, διότι καὶ ἐν μεγέθει καὶ ἐν σμικρότητι ἀπειρα, καὶ ὅτε τὸ ἐλά-
 χιστον ὅτε τὸ μέγιστον ἐστὶ λαβεῖν, ἔχον ἰκανὸν πρὸς πίεσιν," αἶμα μὲν

ἀναιρεῖ τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης, ἅμα δὲ ὡς χρήσιμον αὐτῷ τὸ εἶναι τὴν ἐλαχίστην πρὸς τὰ ἐφεξῆς χεδὸν ἅπαντα, προαποδείκνυσιν διὰ τοιαύδε τινος συλλογισμοῦ. . . εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι πᾶν μέγεθος ἐπ' ἀπειρόν ἐστι διαιρετόν, καὶ διὰ τὸτο παντὲς τῷ λαμβανομένῳ ἐστὶν ἔλασσον, ἴσῳ ὅτι αἱ ὁμοιομέρειαι ἔκ εἰσιν ἀπλῶς μεγέθη ἀλλ' ἤδη τοιαύδε μεγέθη. . . διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀσφαλῶς προσέθηκε "λέγω δὴ τῶν τοιούτων τι μορίων εἰς ὃ ἐνυπάρχον διαιρεῖται τὸ ὅλον." ὃ γὰρ διαιρεῖται εἰς σώματα ἢ ἀσώματα τὸ ὅλον, ἀλλ' εἰς σάρκα καὶ ὅσα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἃ καὶ ἀφθαρτα κατ' Ἀναξαγόραν ἐστίν. . . τὸ δὲ "καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν," φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀντὶ τῷ τὰ σπέρματα εἶπεν. ἐκ γὰρ τῶν ἢ τῶν φυτῶν σύνθεσις εἶναι. καὶ διὰ τὸτο μετ' ὀλίγον ἀντὶ τῷ καρπῷ σπέρμα ἔλαβεν ὡς μόριον τῷ φυτῷ, ἐν οἷς λέγει "ὥστε ὅτε σὰρξ εἶναι ὀηλικηῶν ὅτε ὅσων ὅτε σπέρμα τῶν φυτῶν. ἐκ τῶν γὰρ ἑκάτερα αὐτῶν σύγκειται." ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς ἐμὲ ἐλθόντα βιβλία τὸτο τὸ ῥησείδιον ἔκ ἔχει, ὥσπερ ὅτε τὸ ἕτερον ὁ παρέθετο ὁ Ἀλέξανδρος, ἔχον ὅτως "εἰ ἔν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μήτε πηλίκα ἐστὶ μήτε ποσά," τῆς τε, φησί, μήτε ὡς συνεχῆ μήτε ὡς διωρισμένα ἐπ' ἀπειρόν ἔχει τὴν ἐπίδοσιν, "ὅτε τὰ μόρια αὐτῶν ὀηλικηῶν ἔσαι, ὅτε αὐξήσιν ὅτε ἐλάττωσιν ἐπ' ἀπειρόν ἔξει." καὶ ὅρα ὅτι πρὸς τὸ πηλίκον ἀπεδόθη τὰ εἰρημένα μόνον, ἔκείνῳ δὲ καὶ πρὸς τὸ ποσόν, ὅπερ ὡς διωρισμένον ποσὸν ἀντιτεθῆναι τῷ πηλίκῳ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος. ἔκείνῳ γὰρ ἔδειξεν ἐν τούτοις ὅτι ἔκ ἐξ ἀπειρῶν τῷ πληθει σύγκειται, ἀλλὰ κυρίως ἂν ἡρμηνεύετο, εἰ ἔλεγεν, εἰ ἔν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μήτε ὀηλικηῶν ἐστὶ μήτε ὀποσαῶν, ἀντὶ τῷ μήτε κατ' μέγεθος μήτε κατ' πλῆθος εἰς ἀπειρόν ἐπιδίδωσιν. ὃ γὰρ ταῦτόν ἐστι πηλίκον καὶ ὀηλικηῶν, ὅπερ σημαίνει τὸ κατ' πηλίκον εἰς ἀπειρόν ἐπιδιδόναι. τὸ δὲ σπέρμα, φησί, παρατίθει ὡς ὅσων τινῶν ὁμοιομερειῶν καὶ τοιούτων, ἐξ ὧν πλεονάζουσιν τὰ φυτὰ γίνεσθαι, καὶ τῶν φυτῶν αἱ διαφοραὶ παρὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἐν αὐτοῖς πλεονάζοντων σπερμάτων. καίτοι τὸ σπέρμα ἐξ οὗ γέγονε τὸ φυτόν, οὐκ ἐστὶ τῶν τοιούτων μορίων εἰς ὃ ἐνυπάρχον διαιρεῖται τὸ ὅλον. ὅθεν γὰρ ἐν τῷ ζῳίῳ τὸ σπέρμα ἐξ οὗ γέγονε σῶζεσθαι, ὡς διαιρεῖται καὶ εἰς ἐκείνο τὸ ζῷον. ἀλλ' ἔοικε τὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὀρθῶς ἔχειν, τὰ λέγοντα "καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν." ὡς γὰρ κλάδοι καὶ φύλλα, ὅτω καὶ καρποὶ καὶ περικάρπιον μέρη τῶν ἐγκάρπων φυτῶν ἐστὶ, καὶ διαιρεῖται τὸ ὅλον καὶ εἰς ταῦτα ἐνυπάρχοντα καὶ χωρίζεσθαι δυνάμενα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀρκείτω πρὸς τὸ τῆς γραφῆς παρηλλαγμένον. Simpl. f. 35 b.

187 b ὁμολογεῖται μὲν ἅπαν τὸ σύνθετον ἐκ μερῶν. ἐκ μερῶν δὲ λέγω 15 τοιούτων ὧν καὶ χωρίζεσθαι δύναται κατ' ἐνέργειαν ἀλλήλων τε καὶ τῷ ὅλῳ, καὶ τὸ ὅλον τοῖς μέρεσιν ἀκολουθεῖν κατ' ἐνέργειαν, οἷον εἰ μικρὰ τὰ μέρη, μικρόν καὶ τὸ ὅλον, εἰ μεγάλα ἐκείνα, μέγα καὶ τὸτο, καὶ εἴγε εἰς ἀπειρόν ἐκείνων ἢ πρόοδος ἐπ' ἀμφοτέρω, ἐπ' ἀπειρόν εἶναι καὶ τὸ σύνθετον. Themist. f. 18 b.

187 b διττῶς τὸ ἐνυπάρχον δύναται ἐκλαβεῖν, ἢ ὡς πρὸς τὸ μέρος 17 ἢ ὡς πρὸς τὸ ὅλον. πρὸς τὸ μέρος μὲν ὅτως· μόρια δέ, φησί, ταῦτα

λέγω, ἃ τινὰ καὶ μὲν τὴν ἐκ τῷ ὅλῳ διαίρεσιν ὑφeschάσιν καὶ ὃ φθείρονται. αἰεὶ γὰρ ἀπόρροιαί τινες ἐκ τῷ σώματος γίνονται. τὰ ἔν ἀπορρέοντα σώματα καὶ μὲν τὴν ἐκ τῷ ὅλῳ διαίρεσιν δύναται καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑποσῆναι. εἰ δὲ τὸ ἐνυπάρχον πρὸς τὸ ὅλον ἀκυσόμεθα, ὅτω· μόρια, φησί, λέγω ταῦτα ὧν καὶ διαιρεθέντων ἐκ τῷ ὅλῳ ὅθεν ἦττον σῶζεσθαι τὸ ὅλον. τοιαῦτα δὲ ἐστίν, ὡς εἶπον, τὰ αἰεὶ ἐξ ἡμῶν ἀπορρέοντα σώματα. Philop. c p. 9.

ὁ μὲν Ἀλέξανδρος φησὶ τῷ δεδεγμένῳ προσεχῶς ἐπιχειρή- 187 b ματι προχωρῶμενον τὸν Ἀριστοτέλην δεικνύναι νῦν ὅτι ὅτε ἐκκρίσει 22 ἢ γένεσις ὅτε πάντα ἐν πᾶσιν, ὡς τοῖς περὶ Ἀναξαγόραν δοκεῖ. λαβῶν ἔν ἐνταῦθα ὡς ὁμολογούμενον ὅτι ἐστὶν ἐλάχιστον σῶμα, διὰ τῷ εἰπεῖν "εἰ καὶ αἰεὶ ἐλάττων ἔσαι ἢ ἐκκρινόμεναι, ἀλλ' ὅμως ἔχ' ὑπερβαλεῖ μέγεθος τι τῇ σμικρότητι." ἔχ' ὑπερβαλεῖ γὰρ τῇ σμικρότητι δηλονότι τὸ ἐλάχιστον. . . ὅτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμιστίσιος ἐξηγήσαντο. μήποτε δὲ καὶ δύναται ἀποδείξαι χωρὶς τῷ προαποδοδεγμένῳ συμπεράσματος τὸ νῦν ἐπιχείρημα, ἴσως δὲ τῷ Ἀριστοτέλει, ὅπερ ἐκεῖ ἀπέδειξε, τὸ ἀδύνατον ὀηλικηῶν εἶναι μέγεθος, συγχωρῶντός πως αὐτοῖς ὑποτίθεσθαι, ἐν οἷς φησὶν "εἰ καὶ ἐλάττων αἰεὶ ἔσαι ἢ ἐκκρινόμεναι, ἀλλ' ὅμως ἔχ' ὑπερβαλεῖ μέγεθος τι τῇ σμικρότητι." καὶ ἔχ' ὅτι ἐπιλείπει ἢ ἐκκρίσις ἀπλῶς δεικνύσιν νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς οἶμαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τῷ ἐπιλείπειν καὶ τῷ μὴ ἐπιλείπειν ἄτοπον τι ἀκολουθεῖ τοῖς πᾶν ἐν παντὶ λέγουσι καὶ πᾶν ἐκ παντὸς ἀποκρίνεσθαι, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν γίνεσθαι ἀξίως. . . δοκεῖ δέ μοι τὸ "ἴσα πεπερασμένα" καὶ τὸ "ἔχ' ὑπερβαλεῖ μέγεθος τι τῇ σμικρότητι" αἰτίαν γενέσθαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῆς τοιαύτης ἐξηγήσεως. Simpl. f. 36.

ἀλλ' ἴσως φαίη ἂν πρὸς τὸς ὅτως αὐτῷ μαχομένους Ἀναξαγόρας ὡς ἔκ ἂν ἐγὼ συγχωρήσαιμι τῇ τῶν ὁμοιομερῶν αὐξήσει τε καὶ μειώσει καὶ τὰς διαφορὰς ἀκολουθεῖν τὰς κατ' μέγεθος τῶν τε ζῳίων καὶ τῶν φυτῶν. τὸτο γὰρ ὑπῆρχεν ἂν, εἰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ ἐξ ἐκάστου τῶν ὁμοιομερῶν εἶδος μίαν ὁμοιομέρειαν εἶχεν, μίαν ὅσων καὶ μίαν αἵματος καὶ πρὸς τούτοις μίαν ἐφ' ἐκάστου τῶν ἄλλων. νῦν δὲ πλῆθος ἐφ' ἐκάστου τῶν ὁμοιομερῶν εἶδος καθ' ἕκαστον εἶδος τῶν ζῳίων. ὅθεν ἔν ἄτοπον σάρκα μὲν ἐπ' ἀπειρόν καθαιρεῖν, ζῷον δὲ μηκέτι. τὴν γὰρ ἐν τῷ ζῳίῳ σάρκα ἐκ πλείονων σαρκῶν εἶναι τῶν ὡς ἀρχῶν καὶ στοιχείων. ἀλλ' εἰ καὶ τὸτο ὅτως ἔχει, ἀλλ' ὀρίσαι γε χρὴ τῶν στοιχείων τούτων τὸ μέγεθος. ὅρος γὰρ δώσει δῆλον τινὰ ἀριθμόν, ἀφ' οὗ συντεθέντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα τὴν ἐν ζῳίῳ σάρκα ποιοῦσιν. Themist. f. 18 b.

40 τὸ δὲ "ἀναιρεῖται" ἀντὶ τῷ καταμετρεῖται. τὸ γὰρ μετρώμενον 187 b ἴσα αἰεὶ τῷ μέτρῳ ἀφαιρούμενον ἐπιλείπει καὶ καταδαπανᾶται. 26. Philop. c p. 9.

τὸ πᾶν ἐν παντὶ εἶναι καὶ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκρίνεσθαι καὶ διὰ τούτου 187 b σαλευεῖ τὸ ἐπιχειρήματος, προσλαβῶν αὐτῷ ἐναργὲς ἀξίωμα, 35 ὅτι πᾶν σῶμα ἀφαιρεθέντος τινὸς ἔλαττον γίνεσθαι ἀνάγκη, ἐπειδὴ καὶ προσθέντος μείζον, καὶ πρὸς τούτω τῷ ἀξιώματι τῷ ἤδη δεδειγμένῳ χρώμενος ἐνταῦθα, τῷ μὴ ὀηλικηῶν εἶναι σάρκα, ἀλλ' εἶναι τὴν ἐλαχίστην ὀρισμένην, ὥσπερ καὶ τὴν μεγίστην.

τέτων δὴ προειλημμένων συλλογίσαιτο ἂν τις ὕτως. Simpl. f. 36 b.

188^a ἔσαι ὅν ἄπειρα μεγέθη πλείονα κατ' ἀριθμόν, μᾶλλον δὲ
2^a ἀπειράκις ἄπειρα (καθ' ἐκάστην γὰρ ὁμοιομέρειαν), ὅπερ ἄλογον·
ἀπειρον γὰρ μέγεθος ἐκείνῳ ἔστιν ὃ μὴδὲν ἐκτός τι μέγεθος. καὶ ὃ
δυνάμει τὸ ἀπειρον, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀπειρον γινομένων ἢ διαιρη-
μένων, ἀλλ' ἐνεργείᾳ ἤδη τὸ ἀπειρον· ἤδη γὰρ ὑφέστηκε κεχωρι-
σμένα ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὁδὸν ἤττον ὄντα τῶν ἐν οἷς ἔστιν. ἔτι δὲ
ἀλογώτερον τὸ κεχωρισμένα ὄντα ἄπειρα ὅμως εἶναι· τὰ γὰρ κε-
χωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων περαίνει πρὸς ἀλλήλα. κεχωρισμένα 10
δὲ ταῦτα τὰ ἄπειρα εἶναι φησὶν ὃ μόνον ὅτι ἐν κεχωρισμένοις ἔστι
τοῖς ἀπείροις ὁμοιομερέσιν ἢ σὰρξ καὶ τὸ ὅσον καὶ τῶν ἄλλων ἑκα-
στον, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς Ἀναξαγόρας ἑτερόν φησὶν ὁδὸν ἔστι ὁμοιον
ὁδονί· καὶ αὐτὰ ὅν τῇ οἰκείᾳ φύσει ἀπ' ἀλλήλων κεχωρίζαι. καὶ
κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἔτι ἀτοπώτερον δόξει τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους 15
συναγόμενον... πολλαχῶς ὅν τὸ ἄλογον ἐν τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει.
καὶ ὅτι ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἄπειρον εἶναι μέγεθος ἄλογον,
μᾶλλον δὲ ἄπειρα καὶ ἀπειράκις ἄπειρα... ἀλλὰ μήποτε, φησὶν
ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ὕτω χρὴ τὴν λόγον εὐθύνειν· τὸ γὰρ πάντα ἐν
πᾶσι μεμῖχθαι ὅτι ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ἴσως ἔλεγεν ὁ Ἀναξαγόρας, 20
ὡς ἐν ἐκάστῃ τῶν ἀρχῶν πάντων ὄντων (ὕτω γὰρ ὁδὸν ἀρχαὶ ἂν
ἦσαν ἔτι, εἴπερ συγκρίματα ἦν), ἀλλ' ἐν ἐκάστῳ τῶν αἰδητῶν
σωμάτων τῶν ἐκ τῶν ἀρχῶν συγκεκριμένων πάντα ἔλεγε μεμῖ-
χθαι· ἐκ τέτων γὰρ καὶ αἱ γενέσεις καὶ αἱ ἐκκρίσεις· τὰ γὰρ ζοιχεῖα
τὰ εἰλικρινῆ μήτε αἰδητὰ εἶναι τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ μὴδὲ εἶναι καθ' 25
αὐτά· μὴδὲ γὰρ διακριθῆναι ταῦτα δύνασθαι. ἀλλ' ὁ λέγων ταῦτα
ὁδὸν ἄλλο ἢ μεταφέρει τὴν ἔλεγον εἰς τὰ συγκρίματα... ὕτω
μὲν τὴν δοκῶσαν εἶναι τῷ λόγῳ βοήθειαν ἐνεγκὼν ἀνείλε καὶ ταύτην
ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ ὕτω μᾶλλον ἂν εἴη πιθανώτερος ὁ τῷ
Ἀναξαγόρῳ λόγος, εἰ μὴ ἔξ ἑνὸς μὲν αἰδητῶν λέγοι ἐκκρίνεσθαι τι 30
αἰδητόν, οἷον ἐκ τῆσδε τῆς σαρκὸς μόνης ὁδὸν αἰδητὴν καὶ ἐκ τέτων
πάλιν ἄλλο τι αἰδητόν, ἀλλ' ἐνεῖναι μὲν ἐκάστῳ τῶν αἰδητῶν πάντα,
ἀναίδητα δέ, καὶ ἐκκρίνεσθαι μὲν ἅπαντα ἀπὸ ἐκάστου τῶν αἰδητῶν,
ἀλλ' ἀναίδητα μένειν, ἕως ἂν ἀπὸ πλείονων αἰδητῶν πλείονα τὰ
ὁμοειδῆ ἐκκριθέντα συγκριθῇ καὶ ἀναίδητα γένηται, πάντων μὲν πᾶ- 35
λιν ἐνόντων ἐκάστῳ τῶν συγκεκριμάτων, καὶ δὲ τὴν ἐπικράτειαν ἐκάστου
χαρακτηρίζομεν. ἀλλ' εἰ καὶ τῷτο ὕτως ἔλεγον, πρῶτον μὲν ἢ ὃ πᾶν
αἰδητὴν ἐκ παντὸς αἰδητῶν γενέσθαι, ὅπερ ὅτι βέλον, ἢ ὁμοίως τὸ
ἀπειράκις ἄπειρον ἀκολουθήσει... εἰ μέντοι μὴ ὕτως ἄπειρα ἔλεγεν
Ἀναξαγόρας τὰ ζοιχεῖα ὡς τῇ φύσει ἄπειρα καὶ ἀνάριθμα, ἀλλ' 40
ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀπερίληπτα, ἐπεὶ καθ' αὐτὰ πεπερασμένα καὶ ὠρι-
σμένα τῷ εἶδει καὶ τῷ ἀριθμῷ... καὶ ὕτω πάντα τὰ ἐπαχθέντα ἐγ-
κλήματα διαφεύγεται Ἀναξαγόρας... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι τὴν
ἐγκέφαλον ὡς ὁμοιομέρες τι παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης, καίτοι
ὀργανικὸν ὄντα μόριον, εἴπερ καὶ φλέβας ἔχει καὶ ἀρτηρίας τὰς συμ- 45
πληρύνσας αὐτόν, καὶ ὑπὸ μηνίγγων διέλκῃ. Simpl. f. 37.

188^a τῷτο, φησὶν, ὅτι εἰδότης μὲν λέγει· ὃ γὰρ διὰ τὸ πάντα ἐν πᾶ-
5^a σιν εἶναι συμβαίνει τὸ μὴ διακρίνεσθαι, συμβαίνει μέντοι. διὸ

καὶ μὴ εἰδότης, ἀλλ' ὅμως ἀληθῶς λέγει· τὰ γὰρ πάθη, τετέστι
τὰ συμβεβηκότα, ἀχώριστα τῆς ὕσεως ἔστιν. οἷον τὰ χρώματα
καὶ αἱ ἔξεις· μεμιγμένης γὰρ τῆς ὕσεως καὶ τῶν συμβεβηκότων, ἐὰν
διακριθῇ τὸ συμβεβηκός, ἔσαι ὅκετι συμβεβηκός ἀλλ' ὕσία, ἅτε
5 καθ' αὐτὸ ὕφεσως καὶ ὅτι ἐν ὑποκειμένῳ τὸ εἶναι ἔχον· ὅπερ πάλιν
ὃ καθ' ὑποκειμένου ἐκάλεσεν. καὶ ὅπερ Εὐδόμημος καλῶς ἐπέστησεν,
ὃ μόνον τὰ πάθη τῶν ὕσεων ὅτι οἷον τε χωρίζαι, ἀλλ' ὁδὸν πάντα
ὁμῶς τὰ πάθη εἶναι δυνατόν, ὡς πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι. Simpl.
f. 37 b.

καίτοι τὸ μὴδέποτε τὰ ὄντα διακριθῆσεσθαι καὶ τὴν ὁρθῶς
φησὶν Ἀναξαγόρας· ἀχώριστα γὰρ τὰ συμβεβηκότα ὕσεως ἔστιν.
Themist. f. 19.

ἔλεγεν Ἀναξαγόρας ὅτι ἐπιχειρῶν ὁ νῦν διακρίναι τὰ ὄντα
ὅτι ἔχουσε διακρίναι πάντα· πάλιν γὰρ πᾶν ἐν παντὶ μεμῖχθαι. πρὸς
τῷτο ὅν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ὅτι εἰδότης μὲν λέγει· ἢ ὅτι ἐμπεί-
10 ρως ἀλλ' ἀνοήτως, ἀληθῶς δὲ ὅμως λέγει. cod. Vat. 1028.

ὁ Ἀναξαγόρας ἐκκρίσει λέγων τὴν γένεσιν, καὶ ἕκαστον ἀπὸ 188^a
τῷ ἐν αὐτῷ πλεονάζοντος χαρακτηρίζων, πάντων ἐν πᾶσιν ὄντων, 13.
δηλὸς ἔστι τὴν γένεσιν ἐκάστου τῶν συνθέτων καὶ τὴν τῶν ὁμοίων
σύνθεσιν ἐπιτελεῖσθαι βυλόμενος, διότι καὶ διαίρημενα εἰς τὰ ὅμοια
εἰρά, σάρκα καὶ εἰς σάρκας καὶ ὁδὸν εἰς ὁδῶν, δοκεῖ δὲ ἕκαστον εἰς
ἐκείνα διαιρεῖσθαι ἔξ ὧν καὶ σύγκειται. ὃ μέντοι ἀναγκαῖον τὴν
γένεσιν ἔξ ὁμοειδῶν γίνεσθαι, καὶ μάλιστα τὴν ὡς ἐκ ζοιχείων. μάλ-
λον δὲ ἀναγκαῖον μὴ ὕτω γίνεσθαι· ὅλα μὲν γὰρ ἐκ μερῶν γένοιτο ἂν
τὰ ὁμοειδῆ ἐκ τῶν ὁμοειδῶν, ὡς περ πηλὸς ὁ μείζων ἐκ πηλῶν
πλείονων βραχυτέρων. τὸ δὲ ὡς ἐκ ζοιχείων ἐκ τῶν ἀνομοίων
καὶ ἀπληγέρων τῇ φύσει γίνεσθαι, καὶ εἰς αὐτὰ διαιρεῖσθαι, ὡς ὁ πλίνθος
ἐκ τῆς γῆς καὶ ὕδατος καὶ ἀχύρου, εἰς ἃ διαιρεῖται. καὶ ὅσον μᾶλλον
εἰς ζοιχεῖα γίνεσθαι ἢ ἀνάλυσιν, τοσούτω μᾶλλον εἰς τὸ ἀνόμοιον κα-
θίσθαι... διχῶς δὲ τὴν σύνταξιν τῆς λέξεως ὁ Ἀλέξανδρος ἐξη-
γῆσατο. ἢ γὰρ, φησὶ, τῷτο λέγει, ὅτι ὅτι ὁρθῶς τῶν ὁμοιομερῶν
τὴν γένεσιν ποιεῖ συνθέσει, ἢ ὅτι ὅτι ὁρθῶς τὴν γένεσιν ποιεῖ ἐκ
τῶν ὁμοιομερῶν, ἢ ἢ ἢ λείπον τῇ λέξει τὸ ἐκ. Simpl. f. 38.

ὅσοι μὲν κόσμους ἀπείρους ὑπέθεντο, ὡς περ Δημόκριτος, ἀναγ- 188^a
καίως καὶ τὰ ζοιχεῖα ἄπειρά φασι εἶναι τῷ ἀριθμῷ· τῷ γὰρ εἶδει 17.
ὁδὸν ὅτοι ἄπειρα λέγειν ἀναγκάζον. ὅσοι δὲ ἓνα τὸν κόσμον φα-
σίν, ὡς περ Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ὁδεμίαν τῆς ἀπειρίας
ἀνάγκην ἔχουσιν· διὸ ἄμεινον Ἐμπεδοκλῆς πεπερασμένα λέγει
τὰ ζοιχεῖα. id. f. 38 b.

δείξας ὅτι ὅτε μία ἢ ἀρχὴ ὅτε ἄπειροι, καὶ συναγαγὼν ὅτι 188^a
ἄμεινον λέγουσιν οἱ πλείονας καὶ πεπερασμένας τιθέντες, ὡς περ 19.
Ἐμπεδοκλῆς, ὡφείλε μὲν εὐθύς ἀποδείξαι πῶσαι εἰσὶν αἱ πλείους
αὐτοῦ. ὁ δὲ τῷτο παρὲς τίνες εἰσὶ πρῶτον δείκνυσιν, ὅτι ἀλόγως
τῷτο ποιῶν. id. ib.

Ἐμπεδοκλέα δὲ καὶ Ἀναξαγόραν παρέλιπε νῦν, τὴν μὲν ὅτι 188^a
πρόδηλος κατ' αὐτὴν ἢ ἐναντίωσις ἐν τε τοῖς ζοιχείοις καὶ καὶ τὸ 26.
νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, καὶ μέντοι καὶ σύγκρισιν καὶ τὴν διάκρισιν·
λέγει γὰρ ὅτι ὁδὸν ἄλλο ἔστιν ἢ γένεσις ἀλλ' ἢ μόνον μίξις τε καὶ

διάλλαξις τῶν μιγέντων. Ἀναξαγόρου δὲ καὶ πρότερον ἐμνημόνευσεν ὡς τάναντία τιθέντος ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ὅτε τὴν διαφορὰν αὐτῆς πρὸς Ἐμπεδοκλέα παρεδίδου. . . καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δὲ ὅτι τῶν φυσικῶν μόνον ἀλλὰ καὶ πάντων ἀπλῶς μὴ τὸ ἐν, ὁ πάντων ἀρχὴν ἔλεγον, ἀρχὰς δευτέρας καὶ σοικειώδεις τὰ ἐναντία ἐτίθεσαν, αἷς 5 καὶ τὰς δύο σοικείας ὑπέταττον, ἑκτέτι κυρίως ἀρχαῖς ὕσταις. γράφει δὲ περὶ τούτων ὁ Εὐδῶρος τάδε. id. f. 39.

τὸ "πῶς" προσέθηκε διὰ τὸ ὡς ἐρήρησιν καὶ ἔξιν ἀντικεινῶς τὸ εὐθύ τῷ καμπύλῳ καὶ τὸ γεγωνιωμένον τῷ ἀγωνίῳ. cod. Vat. 1028.

188^a 27. ἀπορία. ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἔκ ἐξ ἀλλήλων; αὐτὸ γὰρ τὸ 10 ἐναντίον δειχθήσετ' ὅτι ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία. ἐκ γὰρ μέλανος καὶ λευκὸν καὶ ἐξ ἀμύσου καὶ μυσικόν. λύσις. ἢ ὡς μὴ μετ' ἀλλήλα γινόμενα ἐξ ἀλλήλων λέγοιτο, ὡς δὲ ἐκ σοικείων καὶ ὑπομενόντων, ὡς ἐκ ξύλων κλίνῃ λέγετ' γίνεσθαι, ἔκ ἂν λέγοιτο τὸ ἐναντίον ἐκ τῆς ἐναντίας. ὅτος δὲ ἐστὶν ὁ κύριος ἐκ τινὸς τῆς γενέσεως τρόπος. ὅ 15 γὰρ οἷόν τε ὕλην εἶναι τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ. ὅ γὰρ δὴ δέχετ' ἐναντίον ὑπομένον τὸ ἐναντίον. τὸ δὲ "ἐκ τούτων τὰ ἄλλα" ταῖς μὴ ἀρχαῖς ἀναμφιλέκτως προσήκει (ἀπὸ γὰρ τῆς ἀρχῆς τὰ μὴ τὴν ἀρχὴν, εἴπερ ὄντως ἀρχὴ εἴη), προσήκει δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις, διότι καὶ μεταβολὴν ἢ γένεσιν τῶν μὴ τὰς ἀρχὰς γινόμενων. πᾶσα δὲ 20 μεταβολή, ὡς δειχθήσετ', ἀπὸ τῆς ἐναντίας γίνετ' εἰς τάναντία. cod. Vat. 1028 et Simpl. f. 39 b.

ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἀρχαί, εἴπερ αὐτὲς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά (Λ 10 extr.) ἐνθέως ἀνεβόησεν "ἔκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ." ἢ φυσικῶν πραγμάτων ἀρχὰς ζητῶμεν νῦν, καὶ ταύτας ὅ 25 τὰς ἐξηρημένας ἀλλὰ τὰς σοικειώδεις, καὶ τὰς ἐξ ὧν ἐνυπαρχουσὼν γίνετ' τὰ γινόμενα, ὡς καὶ αὐτὲς προελθὼν ἐνδείκνυτ'. Simpl. f. 39 b.

188^a 31. λόγον γάρ, οἶμαι, τὴν αἰτίαν καλεῖ. id. f. 40.

188^b 9. ἔκ ὡς ἐξειλήφασί τινες, τὰ μὴ ἐπάνω περὶ τῶν κατ' ὕψος 30 βηκὸς μεταβαλλόντων εἶρητ', ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν κατ' ὕψος, ἵνα σύνθετον τὴν ὕψος ἀκρίσωμεν. εἰ γὰρ σύνθετον τὴν ὕψος εἶπε διὰ τὸ ἐξ ὑποκειμένου εἶναι καὶ εἶδος, ὡς φασιν, ὅδε τὰ ἐν ὑποκρίσει ποια ἄνευ τῆς ὑποκειμένου θεωρεῖν. καὶ ἄλλως, εἰ περὶ πάσης ὕψος ἔλεγε τὸ "ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ ἀπλᾶ τῶν ὄντων ἀλλὰ σύνθετα," πῶς 35 φησὶ μὴ ὠνομάζεσθαι τὰς ἀντικειμένας διαθέσεις τῶν ὕψων, καθ' ἃς γίνετ'; ἐπὶ γὰρ τῶν ἀπλῶν πρόδηλοι αἱ ἀντικείμεναι διαθέσεις ἐξ ὧν μεταβάλλουσι, λέγω δὴ ἐπὶ τῶν σοικείων. Philop. c p. 16. cf. Simpl. f. 40.

188^b 21. πόθεν δὲ δῆλον ὅτι τὰ ἐναντία ἐστὶ τὰ πεφυκότα ποιεῖν εἰς 40 ἀλλήλα καὶ πάχειν ὑπ' ἀλλήλων; καὶ γὰρ ψυχὴ ὑπὸ θεῶ ἐλλάμπετ' λέγετ', ἀλλ' ἔκ ἐναντίας ὕστα ὑπὸ τῆς ἐναντίας. ἢ ὡς ἐνδεὴς ὑπὸ πλήρους πάχει καὶ αὐτῇ, καὶ μεταβάλλει ἀπὸ τῆς ἀθῆς εἰς τὸ ἐνθεον. . . ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ σύνθεσις ἄλλο δὲ τάξις, καὶ ἢ μὴ σύνθεσις ἐπὶ τῶν σύνθεσιν ἐχόντων λέγετ' μετ' ἀλλήλων, πλη- 45 σιασμός τις ὕστα τῶν κειμένων εὐάρμοστος, καὶ μὴ μεμία τάξις ὑπάρχει, ὡς ἐπὶ ξύλων ὅταν μὴ μέλη τῷ συντιθέντι τί πρῶτον ἢ τί δεύτερον, εἰ μόνον ἀρμόζουσιν. ἢ δὲ τάξις λέγετ' μὴ καὶ ἐπὶ

τῶν σύνθεσιν ἐχόντων (ἐν τάξει γὰρ δεῖ κεῖσθαι τὰ τῷ ἀνδριάντος μέρη, ὡς τὰ μὴ πρῶτα τὰ δὲ δεύτερα εἶναι τὰ δὲ ἐφεξῆς), λέγετ' δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ἐχόντων σύνθεσιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. Simpl. f. 40 b.

διὰ τί μὴ πρότερον ἔλεγε μὴ γίνεσθαι τὰ ἐναντία ἐξ ἀλλήλων, νῦν δὲ ἐκ τῆς ἐναντίας τὸ ἐναντίον, εἶρητ' κατωτέρω. καὶ ταύτην δὲ τὴν ἐξηγήσιν τίθησιν ὁ Σιμπλίκιος ὕτως ῥητῶς ἔχουσιν ὅσον τέως πρὸς τὸ γίνεσθαι τὸ ἐναντίον ἐκ τῆς ἐναντίας, ἐνταῦθα δὲ ἦτοι ὅπου φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης γίνεσθαι τὸ ἐναντίον ἐκ τῆς ἐναντίας, ὅτι τῆς ἐναν- 15 τὴς ἐκσάντος εἶδος ἐκ τῆς ὑποκειμένου ἐπιγίνετ' ἐναντίον ἐκείνῳ εἶδος ἀπὸ τῆς ποιῶντος. ἀλλ' ὅτι μὴ ὅδε ἐν πέφυκε ποιεῖν εἰς τὸ τυ- χὸν ὅδε πάχειν ὑπὸ τῆς τυχόντος, ἔγω δὴλον. cod. Vat. 1028. cf. Simpl. f. 40 b.

τὸ "χεδόν" ἢ πρὸς τὸ "οἱ πλείστοι" δι' εὐλάβειαν φιλόσοφον 188^b 26. πρόσκειτ', ἢ πρὸς τὸ "συνηκολυθήκασιν," ὅτι ἔκ ἀπλῶς ὅδε ἐκείνοι 26. τὰ ἐναντία ὡς ἐναντία ἔλεγον ἀρχὰς, ἀλλ' ἄπερ ἔλεγον, ταῦτα καὶ ἐναντία ἦν, ὡς φῶς καὶ σκότος, καὶ νεῖκος καὶ φιλία, καὶ σύγκρισις καὶ διάκρισις, καὶ τὰ τοιαῦτα. δηλοῖ δὲ μάλιστα τὴν αὐτοφυῆ τῆς δόγματος ἀλήθειαν καὶ τὴν κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας προσειλημμένην πεποιθήσιν τὸ ἄνευ λόγου, τυτέσιν ἄνευ ἀποδεικτικῆς αἰτίας, λέγον- 20 τας αὐτὲς ὅμως ὕτω λέγειν, ὡς περὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ἐνα- γομένους. Simpl. f. 40 b.

τὴν μὴ διαφορὰν δηλοῖ, τὴς μὴ πρότερα τῇ φύσει τῆς δ' 188^b 31. ὕστερα λαμβάνειν εἰπών, καὶ τῆς μὴ γνωριμώτερα κατ' ἔν λόγον τῆς 31. δὲ κατ' ἔν λόγον αἰσθῆσιν, ἦτοι τὰ αὐτὰ λέγων τὰ τε πρότερα τῇ φύσει καὶ τὰ γνωριμώτερα κατ' ἔν λόγον, καὶ αὖ πάλιν τὰ ὕστερα τῇ φύσει καὶ κατ' ἔν λόγον αἰσθῆσιν γνωριμώτερα. . . καὶ τὸ μὴ θερμὸν καὶ ψυχρὸν Παρμενίδης φησὶ, τὸ δὲ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν Ἀλέξανδρος μὴ ἦτοι αὐτόν φησιν εἰρηκέναι τὸν θερμὸν καὶ ψυχρὸν εἰπόντα, ἢ Ἐμπεδοκλέα πρὸς τῷ νεῖκει καὶ τῇ φιλίᾳ τὰ τέσσαρα σοικεῖα ἀρχὰς θέμενον. ὁ μὲν 30 τοι Πορφύριος οἰκειότερον εἰς Ἀναξιμένην (l. Ξενοφάνην) τὴν δόξαν ἀνέπεμψε ταύτην, εἰπόντα "γῆ καὶ ὕδωρ πάνθ' ὅσα γίνοντ' ἢ δὲ φύοντ'". . . μήποτε δὲ τῶν μὴ κατ' ἔν λόγον γνωριμωτέρων καὶ τῶν πρὸς αἰσθῆσιν παραδείγματα τὰ εἰρημένα παρέθετο, τῶν δὲ προ- 35 τέρων καὶ ὕστερων ἑκτέτι. πρότερα μὴ γὰρ δεῖ εἶναι τὰ ὑλικώτερα καὶ περιεκτικώτερα, ὕστερα δὲ τὰ μερικώτερα καὶ περιεχόμενα, τὰ δὲ ῥηθέντα ἔκ ἔχει ὕτω πρὸς ἀλλήλα, ὡς ἔκ ἂν ταύτῃ διαφέρει. ἢ ὅτι προεῖρηκεν ἡδὴ περὶ τῶν ἐναντίων τῶν κατ' ἔν λόγον ὕστερον διαφερόντων, ὅτε ἔλεγε (p. 187 a 15) "τὰ ἅλλα γεννώσι πυκνό- 40 τητι καὶ μανότητι πολλὰ ποιῶντες. ταῦτα δὲ ἐστὶν ἐναντία, καθόλου δὲ ὑπεροχὴ καὶ ἑλλειψις, ὡς περὶ τὸ μέγα φησὶ Πλάτων καὶ τὸ μικρόν," εἰ μὴ ἄρα καὶ τούτων τὰ μὴ νοητὰ καὶ λόγῳ θεωρητὰ, ὡς νεῖκος καὶ φιλία καὶ περιτὴν καὶ ἄρτιον, περιέχειν λέγοντο ἂν ἄτε ἐπὶ πάντα φθάνοντα τὰ ἄλλα, τὰ δὲ αἰσθητὰ καὶ ὑλικά ἄτε ὑπ' ἐκείνα τεταγμένα καὶ μετέχοντα αὐτῶν περιεχόμενα. . . ὁ δὲ Ἀλέξαν- 45 δρος τὰ μὴ εἰδικώτερα τούτων περιέχειν φησὶ, τὰ δὲ ὑλικώτερα περιέχεσθαι, εἰδικώτερα μὴ ἐν ταῖς προεῖρημέναις ἐναντιώσεσι λέγων θερμὸν ξηρὸν περιτὴν φιλίαν, ὑλικώτερα δὲ τὰ τούτοις ἀντικεί-

μενα. καίτοι τῆς μὴ τὰ πρότερα καὶ περιέχοντα λαμβάνειν (λαμβάνειν cod. Vat. 1028) φησί, τῆς δὲ τὰ ὑπερα καὶ περιεχόμενα, ὑδενὸς ὡς θερμὸν καὶ ξηρὸν εἰπόντος, ὑδὲ ἄλλῃ πάλιν ὡς ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, ἀλλὰ τὰ ἀντικείμενα ἅμα. id. f. 41.

189a 33. ὁ Πορφύριος φησὶ τὴν Ξενοφάνην τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν δοξά-
σαι ἀρχάς, τὴν γῆν λέγειν καὶ τὸ ὕδωρ. καὶ ῥῆσιν αὐτῆ παρατίθει
τὸτο δηλῶσαν, "γῆ καὶ ὕδωρ πάντ' ἔσ' ὅσα φύοντ' ἢ δὲ γίνοντ'."
Philop. d p. 12.

οἱ μὴ γὰρ θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν ὑπερά τε καὶ εἰδι-
κώτερα καὶ γνωριμώτερα τῇ αἰδήσει (λαμβάνουσιν), οἱ δὲ τὸ μέγα
καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περιττὸν καὶ νεῖκος καὶ φιλίαν πρότερα
τε καὶ γενικώτερα καὶ γνωριμώτερα τῷ λόγῳ. Themist. f. 19 b.

"οἱ δὲ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν." Ἀναξιμένης τὸτο λέγει. ἀρχάς γὰρ
ἔλεγε γῆν καὶ ὕδωρ, ὥσπερ Παρμενίδης γῆν καὶ φῶς, ἥτοι θερμὸν
καὶ ψυχρὸν. cod. Reg. 1947.

189a 14. ἐν δὲ τούτοις χρή ζητῆσαι πρῶτον μὴ τίς ἢ μία ὕσια καὶ τί
σημαίνει νῦν τὸ τῷ γένει ὄνομα, καὶ τίς ἢ μία ἐναντίωσις ἢ περὶ τὸ
γένος τῆς ὕσας θεωρημένη, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν πάντων κοινῶς προ-
θέμενος τῶν φυσικῶν τὰς ἀρχάς εὐρεῖν τὴν ὕσιν μόνην καὶ τὴν
κατ' αὐτὴν ἐναντίωσιν παρέλαβε. πῶς γὰρ ταῖς καὶ τὰς ἄλλας
κατηγορίας γενέσεσιν ἐφαρμόσει ἢ καὶ τὴν ὕσιν ἐναντίωσις; ὁ μὴ
ἔν Ἀλέξανδρος ὕσιν μὴ ἀκῆν τὸ ἐνυλον εἶδος, μᾶλλον δὲ τὸ σύν-
θετον ἐξ ὕλης καὶ εἶδος, ὅπερ ἐστὶν ἐν γένος τῆς ὕσας, τριῶν ὄντων
αὐτῶν, τῆς τε ὕλης καὶ τῆς εἶδος καὶ τῆς συνθέτου. . . πρὸς δὲ τὸ
δεύτερον ἔλεγεν ὁ ἡμέτερος καθηγμενὸν Ἀμμωνίος ὅτι τῆς τῶν
ὕσων ὑποστάσεως τὰς ἀρχάς ζητῶμεν, ἐν αἷς καὶ αἱ ἄλλαι κατη-
γορίαι τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὅπερ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν ἐξηγούμενος
τὸ (p. 189 a 22) "ἅμα δὲ καὶ ἀδύνατον πλείους εἶναι ἐναντιώσεις
τὰς πρώτας. . . ἀλλ' ὁ μὴ μέγας Συριανὸς μήποτε φησὶ γένος
μὴ τὴν κατηγορίαν λέγει, μίαν δὲ ἔχειν ἐναντίωσιν, ἐπεὶ καὶ ὡς
πολλαί, ὑπὸ μίαν ἀνάγοντ' τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἑλλειψιν, ἥτις καθ'
ἐκάστην κατηγορίαν οἰκείως λαμβάνετ'. . . ὁ δὲ Ἀμμωνίος ἔλεγε
μὴ περὶ τῷ κυρίως γένει λέγεσθαι νῦν, μήτε τῷ προσεχῆς μήτε τῷ
ἀνωτάτῳ. ὁ γὰρ ἢ ἐναντίωσις ἢ καὶ τὰς διαφορὰς ὁποτέρῃ τούτῳ ποιεῖ
τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν, ἀλλ' ὅπερ, φησί, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς
τῷ τέλει τῆς τῷ ῥητῇ τούτῳ ἐξηγήσεως ἐπέστησε, γένος ἐν καλεῖ νῦν
τὸ ἐν ὑποκειμένον. . . εἰ ἔν ὁ Ἀλέξανδρος ὕσιν ἐνταῦθα τὴν καὶ
τὸ ἐνυλον εἶδος ἀκῆν, εἰ μὴ τὴν κυρίως ὕσιν τὴν ταῖς ἄλλαις κατη-
γορίαις ἀντιδιηρημένην, ἑλλειπὴς ὁ λόγος, εἰ δὲ τὴν κοινῶς ἐπὶ πάν-
των τῶν γενητῶν εἰδῶν λεγομένην, εὖ ἂν ἔχοι. καὶ τὰ Εὐδόκη δὲ
τῷ Ῥοδῷ πρὸς ταύτην μοι δοκεῖ τὴν ἐννοίαν φέρεσθαι, εἰ καὶ ἀσαφῶς
εἴρηται καὶ ἐκείνα. ἔχει δὲ ὅτως. Simpl. f. 41 b. cf. Phil. d p. 3.

γένος λέγειν αὐτὴν ὁ Θεμιστίας ἐξέλαβεν ὅτι τὴν διαίρεσιν ἐπὶ
εἶδη μόνον καὶ ἔκ εἰς γένη ποιῶμεθα. . . τὸτο δ' ἔκ ἐστὶ σύμφωνον
τῇ Ἀριστοτελικῇ ἐννοίᾳ. περὶ γὰρ πᾶν τὸ γένος τῆς ὕσας τὴν μίαν
ἐναντίωσιν φησιν εἶναι. ἔκ ἐστὶ δὲ τῆς κοινοτάτης ὕσας ἢ διαίρεσις
προσεχῶς εἰς εἶδη, ἀλλ' εἰς ὑπάλλληλα γένη, ἐναντίωσις δὲ ἐστὶν ἢ
χέσις τῶν δύο ἐναντίων. Philop. d p. 6.

ταύτην δευτέραν αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάγειται φησὶ τῷ 189a
δεῖν ἐν ταῖς ἀρχαῖς μίαν ἐναντίωσιν τίθεναι καὶ μὴ ἀπείρους. καὶ ὡς 17.
μὴ μίαν ἐναντίωσιν τὴν ἀρχὴν δεικνύσα δευτέρα ἂν εἴη. ὡς δὲ ὅτι
ἔκ ἀπειροι αἱ ἀρχαί, τετάρτη ἐστὶν ἐπιχείρησις. Simpl. f. 42 b.

ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἀρχὰς τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων 189a
εἰπὼν ἐπήγαγε "τὰς δὲ ἀρχὰς αἰεὶ δεῖ μένειν;" ὁ μὴ ἔν Ἀλέξαν- 19.
δρος αἰδῶς φησὶν εἶναι τὰς ἀρχὰς. εἰ γὰρ γίνοντο, πᾶν δὲ τὸ γινό-
μενον φθείρεται, φθείροντο ἂν αἱ ἀρχαί, ὥστε καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν,
ὥστε ἐπιλείπει ποτὲ ἢ γένεσις, μηδενὸς ὄντος ἐξ ὅτι γενήσετ'. εἰ
δὲ ἄτοπον τούτο, δεῖ τὰς ἀρχὰς αἰεὶ εἶναι. εἴτα καὶ τὴν Πλάτωνος
ἀπόδειξιν προσέθησι περὶ τῶν ἀρχῶν. . . ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ
κατ' αὐτῆς τῆς λέξεως εἰπόντος, ἄξιον ἂν εἴη καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς
Ἀριστοτέλη ζητεῖν πῶς ἀρχὰς λαμβάνων τὰς προσεχεῖς καὶ σοι-
χειώδεις, ἀλλ' ἔτι τὰς ποιητικὰς καὶ ἐξηρημένας, πῶς δὲ καὶ τὰ
ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι λέγων καὶ φθείρεσθαι εἰς τὰ ἐναντία,
ταῦτα τίθει ἀρχὰς, ὅμως αἰδῶς λέγει τὰς ἀρχὰς; . . . μήποτε
ἔν καὶ τούτῳ κάλλιον ὡς ὁ ἡμέτερος διορθῶν καθηγμενὸν, λέγων τὸ
"αἰεὶ δεῖ μένειν" ὅτι αἰδῶς σημαίνειν, ὑδὲ ἀγενήτως καὶ ἀφθάρτως
δηλῶν ταύτας τὰς ἀρχὰς περὶ ὧν ὁ λόγος. πῶς γὰρ ἔτι καὶ τὴν
τῶν μεταβολῆν ἢ γένεσις ἔσαι καὶ φθορά; ὅπερ ἐστὶ τὸ ζητούμενον
ἐν τούτοις. ἀλλὰ τὸ "αἰεὶ δεῖ μένειν" εἴρηται ὡς δέον ὅτι ἐπὶ ἐκάστῃ τῶν
γινομένων καὶ φθειρομένων εὐρίσκεισθαι πάντως ἢ εἶδος ἢ γένεσιν ἐν
τῷ μεταβάλλοντι, μᾶλλον δὲ καὶ εἶδος καὶ γένεσιν. id. f. 43.

πρὸς πῶς τῷ καὶ τρίτῳ δεῖν τινὸς τοῖς ἐναντίοις, παρέθετο 189a
τινὰς μὴδὲ ἐν μόνον ποιεῖν τοῖς ἐναντίοις ὑποκείμενον ἀλλὰ πλείονα, 26.
ὡς Δημόκριτος μὴ ἀπείρους ἀτόμους τοῖς ἐναντίοις ὑποθεῖς τοῖς κατ'
αὐτόν, τοῖς τε καὶ τὸ χῆμα καὶ τὴν θέσιν καὶ τὴν τάξιν, Ἐμπεδοκλῆς
δὲ τὰ τέσσαρα σοιχεῖα τῷ νεῖκει καὶ τῇ φιλίᾳ. id. f. 43 b.

τούτο τὸ ῥῆτὸν εἰς δύο συλλογισμοὺς ὁ Ἀλέξανδρος διεῖλε, τῷ 189a
μὲν "εἰ μὴ τις ἐτέραν ὑποθήσει τοῖς ἐναντίοις φύσιν" ὡς ἕνα 27.
συνάγοντα ὅτως. τὰ ἐναντία ὑδενὶ ὑπόκεινται, αἱ δὲ ἀρχαί ὑπό-
κεινται, ἔκ ἄρα ἀρχαί τὰ ἐναντία. τὸν δὲ δεύτερον τοῖς αἰ-
ἀρχαί ὁ καθ' ὑποκειμένον, τὰ ἐναντία καθ' ὑποκειμένον, ὥστε τὰ
ἐναντία ἔκ ἀρχαί. μήποτε δὲ τὸ μὲν "ἔτι καὶ τούτῳ τις ἀπορή-
σειεν, εἰ μὴ τις ἐτέραν ὑποθήσει τοῖς ἐναντίοις φύσιν" ἔκ ἀπό-
δειξις ἐστὶν ἀλλὰ τὸ πρόβλημα, τὴν δὲ ἀπορίαν ἣν ἂν τις ὑποθήσει
πρὸς τῆς μὴ ὑποτιθέντας ἐτέραν φύσιν, ἐφεξῆς ἐπάγει. διὸ καὶ τὸν
γὰρ προσέθηκεν. . . ὁ δὲ συλλογισμὸς, οἶμαι, τοῖς αἰ-
ἐναντία ἐν ὑποκειμένῳ καὶ συμβεβηκότα, αἱ ἀρχαί ὁ συμβεβηκότα,
τὰ ἄρα ἐναντία ἔκ ἀρχαί. καὶ ὅτι μὴ τὰ ἐναντία συμβεβηκότα,
προέλαβεν ἐκ τῆς μηδενὸς τῶν ὄντων ὁρᾶσθαι ὕσιν τὰ ἐναντία. εἰ
δὲ μὴ ὕσιν, ὁ δὲ συλλογισμὸς. id. ib.

πρὸς τούτοις δὲ ὅρα καὶ ἐκ τῆς λόγου τὸ ἀναγκαῖον. τὰς ἀρχὰς
ἔκ ἐν ὑποκειμένῳ θετέον. εἴη γὰρ ἂν ὅτως τῆς ἀρχῆς ἀρχή. τὸ γὰρ
ὑποκείμενον πρότερον καὶ ἢ ὕσιν τῶν ἐν αὐτῇ, τὰ ἐναντία δὲ ἐν
ὑποκειμένῳ πάντως. ἔκ ἄρα ἀρχαί τὰ ἐναντία. πάλιν ὑδενὶ
τῶν ὄντων ὁρᾶμεν ὑποκείμενα τὰ ἐναντία, τὰς δὲ ἀρχὰς ὑπο-
κεῖσθαι δεῖ πᾶσιν. ἔκ ἄρα ἀρχαί τὰ ἐναντία. Themist. f. 20.

ἄποιος δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὴν αὐτῆς λόγον ἢ ὕλην, ὅχ
ὡς ἐν σερήσει ὅσα ποιότητος (καὶ γὰρ ἡ σερήσις ποιότης) ἀλλ' ὡς
ἐν ἀποφάσει· ὥσπερ γὰρ τῷ εἶδους, ὅτι καὶ τῆς σερήσεως ἐστὶ δεκτικὴ.
ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος ἐπισησμεῖν ἂν τις πρῶτον μὲν.

Simpl. f. 45 b. cf. Themist. f. 21.

189 b πάσης δὲ γενέσεως φησὶν ὅτι μόνον τῆς κατ' ὕλης ἀλλὰ καὶ
31. τῆς κατ' συμβεβηκός, καὶ δὴλον ὅτι καὶ ἐντεῦθεν σαφές ἐστιν ὅπως
ἔλεγεν ἐν ἀρχῇ ἐκ τῶν καθόλου δεῖν ἀρξάσθαι ὡς σαφεσέων καὶ τῇ
αἰσθάνει γνωριμωτέρων, καθόλου λέγων ὅτι τὰ κοινὰ γένη καὶ ἐξηρη-
μένα τῶν μερικῶν, ἀλλὰ τὰ μερικά μὴ πλείοσι δ' ἐφαρμόττονται.
Philop. d p. 12.

190 a γινόμενον νῦν λέγει τὸ ὑποκείμενον· ἐφεξῆς δὲ γινόμενον λέ-
2. γει τὸ εἶδος ὁ γίνεσθαι ἢ μεταβολή, ὁ δὲ γίνεσθαι, τὸ εἶδος, ὡς δηλοῖ καὶ
τὰ παραδείγματα. id. p. 13.

190 a ὅτι δ' ὡς σῶμα ἀμετάβλητόν ἐστι τὸ δεύτερον ὑποκείμενον, 15
31. δέδεικται ἡμῖν ἐν τοῖς Συμμίκτοις Θεωρήμασι. id. p. 14.

190 b μὴ δὲ τὴν ἐπαγωγὴν καθολικῇ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ἀπο-
1. δείξει χρῆσθαι τὴν Ἀριστοτέλην δεικνύοντα ὅτι καὶ πάντας τὰς τῷ γί-
νεσθαι τρόπους ἐξ ὑποκειμένου γίνεσθαι τὰ γινόμενα, καὶ τὸ καθόλου συνα-
ποδεικνύοντα καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ὕλης, εἶγε καὶ ἡ ταύτης γένεσις ὑπὸ τῆς
ἐκτιθεμένης τρόπος ἐστίν. διὸ καὶ τὰ γινόμενα ἀπλῶς ἀντὶ τῆς κα-
θόλου καὶ καθάπαξ ἀκέραια, ὡς ἐπανιόντος αὐτῆς πάλιν ἐπὶ τῆς κοινῆς
τῆς γενέσεως τρόπος, ἐν οἷς καὶ ὁ κατ' ὕλην συνείληπται· τῇ γὰρ
ἀλλοιωσέει, φησὶν, ὑποτάσσεται καὶ ἡ κατ' ὕλην γένεσις, καὶ ἴσως εἴποι
ἂν ὅτι ἀλλοιώσις ἐστίν, ἀλλ' ὅτι ἐκ ἀνευ ἀλλοιώσεως. ὅτι μὴ
ἔν ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ εἰσὶ καὶ Συριανὸς ὁ μέγας τὴν τοιαύτην
ἐξηγήσιν ἀποδέξασθαι. μήποτε δὲ τῶν κατ' ὕλην γινόμενων ἐστίν
ἢ διαίρεσις αὐτῆς. . . μήποτε ἔν καὶ ἐνταῦθα γινόμενα ἀπλῶς εἶπε
τὰ κυρίως καὶ κατ' ὕλην γινόμενα. . . καὶ εἴη ἂν ἡ διαίρεσις τοι-
αύτη. τῶν γινόμενων κατ' ὕλην τὰ μὴ ὡς ἀπλῶς γίνεσθαι τὰ δὲ ὡς
σύνθετα. τὰ μὴ ἔν σύνθετα συνθέσει, ὡς ἡ οἰκία, τῶν δὲ ἀπλῶν
τὰ μὴ διὰ βάθους τὰ δὲ ἐπιπολῆς, καὶ τὰ ἐπιπολῆς μεταχηματίζει
(καὶ γὰρ αὕτη ὁσιώδης γένεσις, ὅταν ἐκ σφαίρας ἀνδρίας γένῃ),
τῶν δὲ διὰ βάθους τὰ μὴ καθόλου, ὡς ἄνθρωπος ἐκ σπέρματος ἀλ-
λοιωμένον, τὰ δὲ κατ' μέρος, καὶ τῶν τὰ μὴ ἐν προᾶσει, ὡς τὰ
ἀνυξανόμενα, τὰ δὲ ἀφαιρέσει, ὡς τὰ μεινόμενα. καὶ ἐπίσησον
ὅτι ὁ παρέλαβεν ἀλλοίωσιν ἐνταῦθα τὴν κατ' ποιότητα μόνον ἢ με-
ταβολήν, ἀλλὰ τὴν κατ' τροπὴν τῆς ὕλης, οἷον τῷ σπέρματος ἐπὶ
τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, καθ' ἣν ἢ κατ' ὕλην γένεσις ἐπιτελεῖται.
εἰ δὲ τὰς μεταβολὰς ἀπαριθμεῖ, πῶς τὴν κατ' τόπον ὁ παρέλαμ-
βανε; πῶς δὲ τὴν κατ' ὕλην ἀντιδιήρει πρὸς τὴν ἀλλοίωσιν.
Simpl. f. 46 b.

190 b ἀντιφρόφως νῦν τῷ πρόᾳ γινόμενον μὴ τὸ εἶδος καλεῖ, ὁ γί-
13. νεσθαι δὲ τὴν ὕλην καὶ τὴν σερήσιν, ἐνδεικνύμενος, οἶμαι, ὅτι ἑκατέρως
καλεῖν δυνατόν. id. f. 47.

190 b σημειωτέον ὅτι τὸ τῆς αἰτίας καὶ ἀρχῆς ὄνομα καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης
17. τίθησιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς φησὶν "ὡς, εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ
ἀρχαὶ τῶν φύσει ὄντων." τὸ δὲ "ἐξ ὧν πρῶτον εἰσὶν ἢ γεγό-

νασι" καὶ τὰ ἐξῆς εἶρηται δηλῶντα ὅτι τὰς σερήσις ἀρχὰς ὁ
λόγος ζητεῖ, ἐξ ὧν ἐστὶν ὅτε ἐστὶ καὶ γέγονεν ὅτε γέγονε τὰ φυσικὰ
πάντα. . . τὸ δὲ "ἐκαστον ὁ λέγει" καὶ τὴν ὕλην ὁμοίον ἐστὶ τῷ
ἐν ταῖς Κατηγορίαις (p. 1 a 4) ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων εἰρημένῳ, "ὁ
5 δὲ κατ' ὄνομα λόγος τῆς ὕλης ἕτερος." id. f. 47 b.

καλῶς τὸ "εἰσὶν ἢ γεγόνασι." τὸ μὴ γὰρ "εἰσὶν" ἐπὶ τῶν σερ-190 b
χείων τῶν ὁλοτήτων καὶ τῶν ὑρανίων, τὸ δὲ "γεγόνασιν" ἐπὶ τῶν 18.
κατ' μέρος πάντων τῶν γινόμενων καὶ φθειρομένων. Phil. d p. 15.

τὴν γὰρ λόγον τῷ μουσικῷ ἀνθρώπῳ ἀναλύσεις εἰς τὰς λόγους 190 b
ἐξ ὧν συνέστηκε. . . γράφεται δὲ καὶ "εἰς τὰς ὁρμῆς." ἀναλύεται γὰρ ὁ 22.
μουσικὸς ἀνθρώπος εἰς τὸν ἀνθρώπον καὶ εἰς τὸν μουσικόν. id. p. 16.

τὴν καὶ νῦν πάλιν ἐνταῦθα τῆς τε ὕλης καὶ τῆς σερήσεως 190 b
καὶ τὴν διαφορὰν αὐτῶν παραδίδωσι. καθόσον μὴ γὰρ σὺν τῇ ὕλει 23.
καὶ ἡ σερήσις ἐστὶ πρὶν ἐπιγενέσθαι τὸ εἶδος, καὶ σὺν αὐτῇ θεωρεῖται ὡς
ὑποκείμενον, καὶ τοσούτον ἐν τῷ ἀριθμῷ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τὸ ἐξ
ὕλης καὶ σερήσεως, καθόσον δὲ ἡ μὴ ὕλη ὑπομένει, οἷον ὁ ἀνθρώπος
ἢ ὁ χρυσὸς ἐν τῇ μεταπλάσει τῶν χρυσῶν σκευῶν, καὶ ὑπὸ δεῖξιν
πίπτει, καὶ τότε τι λέγει (χρυσὸς γὰρ καὶ ὁ μανιάκης, χρυσὸς καὶ ὁ
δακτύλιος, ἐνυπαρχέσης αἰετὶ τῷ συνθέτῳ καθ' αὐτὴν τῆς ὕλης), καὶ
τῷτο καὶ ἀριθμητὴ ἐστὶν αὐτή. . . ἐπεὶ δὲ προσέθηκε τῷτο καὶ 20
ὅλως ἢ ὕλη, ἢ δὲ πρώτη ὕλη ἕκτερι ὁμοίως τῷ ἀνθρώπῳ ἀριθμητὴ
καὶ τότε, ἐπειδὴ ἔδωκε δύνασθαι καὶ χωρὶς εἶδους ὑπὸ δεῖξιν πίπτειν, διὰ
τῷτο προσέθηκε τῷ "τότε γὰρ τι" τὸ "μᾶλλον." ὁ γὰρ ἀπλῶς ἢ
ὕλη τότε, ἀλλὰ καθόσον συνεργεῖ τῷ συναμφοτέρῳ πρὸς τὸ εἶναι
αὐτὸ τότε τι, οἷον γενετὴν καὶ αἰσθητόν, ὑπομένοντά τε καὶ σωζομένην
ἐν αὐτῷ. ὅπερ ἐδήλωσε διὰ τῶν "καὶ ὁ κατ' συμβεβηκός ἐξ αὐτῶν
γίνεσθαι τὸ γινόμενον." . . διαφέρει δὲ ἡ σερήσις τῆς ἀποφάσεως τῷ
προσσημαίνειν τὸ ἐν ᾧ ἐστίν. . . ἄξιον δὲ ἐν τῷτο ἐπισησμεῖν πῶς
ἀκόλυντα τοῖς ἐν Τιμαίῳ περὶ τῆς ὕλης εἰρημένοις τῷ Πλάτῳ
γέγραφε νῦν ὁ Ἀριστοτέλης. Simpl. f. 47 b.

δύο μὲν, εἰ τὰς κυρίως τις ἀρχὰς λαμβάνοι, τό τε ὑποκεί-190 b
μενον καὶ τὸ εἶδος, τρεῖς δὲ, εἰ τὴν κατ' συμβεβηκός ἀρχὴν ταῖς 29.
δύο προσλαμβάνοι, τὴν σερήσιν. προστίθεται δὲ καὶ ἄλλον τρόπον,
καθ' ὃν ἐστὶ μὴ ὡς δύο ἐστὶ δὲ ὡς τρεῖς δυνατὸν λέγεσθαι τὰς ἀρχὰς·
δύο μὴ γὰρ, εἴ τις τὰ ἐναντία λέγοι ἀρχὰς, τό τε εἶδος καὶ τὴν σερ-
ήσιν. . . τὸ δὲ "τρόπον τινά" καὶ τὸ "δύο ὡς εἶπεν" εἶρηται, ὡς ὁ
Ἀλέξανδρος φησι, διότι ὁ δύο κατ' ἀριθμὸν ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, τῷ
μὴ οἷον τε εἶναι ἰδίᾳ ἑκάτερον αὐτῶν ὑποσχεῖναι, τὰ δὲ τῷ ἀριθμῷ
ἕτερα ἐπὶ ἰδίᾳ ὕλης κεχωρισμένα εἶναι. ἢ εἰπὼν δύο τρόπον
τινὰ ἐπὶ ἑνὶ τρόπῳ, εἰπὼν "ἀλλὰ δύο ὡς εἶπεν τῷ ἀριθμῷ."
ἐν γὰρ τῷ ἀριθμῷ ἢ ὕλη καὶ τῆς σερήσεως, καὶ ἐν τῷ εἶδος. id. f. 48.

πάνυ ἀκριβῶς εἶπε τὰς ἀρχὰς εὐρῆσθαι τῶν ἐν γενέσει φυσι-191 a
κῶν· ὅτε γὰρ τῶν γινόμενων ἀπλῶς ἀπάντων, ὁ γὰρ δὴ καὶ προαιρέ- 3.
σεως ἀρχαὶ αὐτῆς, ὅτε τῶν φυσικῶν πάντων· ὁ γὰρ δὴ τῶν θείων
45 τε καὶ αἰδίων, οἷον τῶν ὑρανίων· καὶ γὰρ φυσικὰ μὲν ἐστὶν ἐκείνα διὰ
τὸ ἐν κινήσει εἶναι, ὁ μόνον γενετὰ διὰ τὸ αἰδία δεδεῖχθαι. . . διὸ
καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ὁγδόῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ (H 4 p. 1044 a 32)
τάδε φησὶν· "ὅταν δὲ τις ζητῇ τὸ αἷτιον, ἐπεὶ πλεοναχῶς τὸ αἷτιον

λέγει, πάσας δεῖ λέγειν τὰς ἐνδεχομένας αἰτίας. . . ὅτι δὲ μέσα πως βύλεται εἶναι τὰ ὑράνια καὶ ἰδίας πραγματείας δεόμενα, ἐδήλωσεν ἐν τῷ δευτέρῳ τῆσδε τῆς συγγραφῆς (c. 7 p. 198 a 29), τριχῇ διαιρῶν τὰς πραγματείας. id. ib.

191a διὰ τῷ "ικανὸν γὰρ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ποιεῖν τῇ παρουσίᾳ 5
6 τὴν μεταβολήν" ἐνδείκνυται φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἔκ ἑστιν ἡ
ζέρησις φύσις τις καὶ εἶδος, ἀλλ' ἡ ἀπουσία τῷ πεφυκότος, ἥτις
ἀπουσία ἔκ ἑστιν ἐν τῇ φύσει τῷ ὑποκειμένῳ. . . τῷτο δὲ τῷ Ἀρι-
στοτέλει τὸ ῥῆτὸν πάνυ τοῖς Πλατωνικοῖς ἀρέσκει, διότι καὶ ὁ Πλά-
των ἔδωκε ἄλλ' ἐν ποιεῖ τὸ ὑποκείμενον, καὶ τοῖς ἀντικειμένοις 10
αὐτὸ προσρήμασι καλῇ, μέγα καὶ μικρὸν προσαγορεύων, διὰ τὴν
πρὸς τὰ ἀντικείμενα ἐπιτηδεϊότητα, τὴν ζέρησιν ἔβυλόμενος ἐν
ὑποσάσει τινὶ θεωρεῖν. id. f. 49.

191a ἐπεὶ δὲ τὰ παρατεθέντα τῆς ὕλης παραδείγματα, οἷον ὁ ἄν-
7 θρωπος καὶ τὰ σπέρματα καὶ εἴ τι τοιοῦτο, καὶ ὕλης εἶχε λόγον πρὸς 15
τὰ γινόμενα, ἀλλ' εἶδη τινὰ ἦν καὶ αὐτά, πᾶς ἂν ἐπιζητήσοι μα-
θεῖν τί ποτε ἂν εἴη αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἡ ὑποκειμένη τοῖς εἶδεσιν
ὕλη. . . τὴν δὲ κατ' ἀναλογίαν ταύτην γινώσκον νόθον λογισμόν ἐκά-
λεσεν ὁ Πλάτων, διότι ἔκατ' ἐπέρευσιν εἶδος ἀλλὰ κατ' ἀνα-
γύμνωσιν καὶ ἀπόφασιν γίνετο τῶν εἰδῶν. . . ἀλλ' ἐπειδὴ τινες, καὶ 20
ἔδωκε οἱ τυχόντες ἐν φιλοσοφίᾳ, τὸ ἄποιον σῶμα τὴν πρωτίστην ὕλην
εἶναι φασὶ καὶ κατ' Ἀριστοτέλη καὶ Πλάτωνα, ὥσπερ τῶν μὲ παλαιῶν
οἱ Στωϊκοί, τῶν δὲ νέων Περικλῆς ὁ Λυδός, καλῶς ἂν ἔχοι ταύ-
την ἐπισκέψασθαι τὴν δόξαν. . . ταύτην δὲ περὶ τῆς ὕλης τὴν
ὑπόνοιαν ἐοίκασιν ἐχέειναι πρῶτοι μὲ τῶν Ἑλλήνων οἱ Πυθαγό- 25
ρειοι, μὲ δ' ἐκείνους ὁ Πλάτων, ὡς καὶ Μοδεράτος ἰσορεῖ. . . καὶ
ταῦτα δὲ ὁ Πορφύριος ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ὕλης τὰ τῷ Μοδεράτῳ
παραθέμενος γέγραπεν. id. f. 50.

191a ἰστέον ὅτι ὁ Πλάτων πρὸ αὐτῶν δύο τρόπων φησὶν εἶναι καθ' 30
18 ἑξ ὁδὸν εἰς τὴν τῆς ὕλης γινώσκον ἐλθεῖν, ἓνα μὲ τὸν ἐξ ἀφαιρέ-
σεως, λεγόντων ἡμῶν ὅτι ὕλη ἐστὶν ὁ μήτε ἵππος ἐστὶ μήτε ἄνθρω-
πος καὶ καθόλου μήτε σῶμα μηδέν. Philop. d p. 16.

191a κατ' τὴν λέξιν τὸ μὲ "μία δὲ ἡ ὁ λόγος" σημαίνει μὲ τὴν μίαν 35
13 εἶναι τὴν κατ' τὸν λόγον καὶ κατ' τὸ εἶδος ἀρχήν, ἀσάφειαν δὲ ποιεῖ τὸ
"ἡ" τῷ "ὁ λόγος" προσκείμενον, καὶ θηλυκὸν ἄρθρον τῷ ἀρσε-
νικῷ συντεταγμένον. συντέτακτο δὲ ἔστι τῷ "ὁ λόγος". ἀλλὰ
τῇ ἀρχῇ, ὡς εἶναι ἴσον τῷ μίᾳ δὲ ἡ κατ' τὸν λόγον, ἡ μᾶλλον
μία ἀρχὴ ὁ λόγος καὶ τὸ εἶδος. γράφετο δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ
χωρὶς τῆς ἡ, τινῶν ἴσως διὰ τὴν ἀσάφειαν ἀφελόντων αὐτό, καί-
τοι μετ' αὐτῶν τῆς ἐρμηνείας ἀρχαιοπρεπεστέρας ἔστις. Simpl. 40
f. 51.

μία δὲ ἡ ὁ λόγος. τὸ ἡ καὶ τὸ ὁ ἀμφοτέρωθεν ἄρθρα ἐστίν. λόγον
δ', ὡς πολλάκις εἴρηται, τὸ εἶδος φησιν. εἰπὼν ὅτι τὴν ἀρχὴν τὴν
ὕλην λέγει καὶ τὴν εἰδικήν, καὶ φησὶν ὅτι ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος μία ἀρχή.
ἔταξε δὲ τὰ δύο ἄρθρα κατ' αὐτῶν, καθότι ὁ λόγος ὡς μὲ ἀρχή 45
θηλυκὸν ἐστίν, ὡς δὲ λόγος ἀρσενικόν. διὰ τῷτο ὅτι τὰ δύο ἄρθρα
κατ' αὐτῶν ἔταξε, τό τε θηλυκὸν καὶ τὸ ἀρσενικόν. Phil. e p. 3
et cod. Vat. 1028.

τὸ μὲ ὅτι θηλυκὸν ληπτέον πρὸς τὴν ἀρχήν, τὸ δὲ ἀρσενικόν
πρὸς τὸν λόγον, ὡς ἂν ἔλεγε, ἡ δ' ἑτέρα ἀρχὴ ὁ λόγος ἐστὶ, τῷτο
τὸ εἶδος. cod. Vat. 1028.

πῶς ἔχουσιν αἱ ἀρχαὶ τὰ ἐναντία λέγει, ὅτι ἀπουσία τῆς ἐτέ- 191a
ρας ἡ ἑτέρα, καὶ τί τὸ ὑποκείμενον, ὅτι τὸ κατ' ἀναλογίαν λαμβανό- 17
μενον καὶ ὁ μὴ ἔχει ἐναντίον. Simpl. f. 51.

ἐν τῷ τῶν δέκα Κατηγοριῶν βιβλίῳ (c. 5) τὴν ὕλην ὁ 191a
Ἀριστοτέλης εἰς τε τὴν πρώτην ὕλην καὶ εἰς τὴν δευτέραν διείλε, 19
τῷτο εἰς τε τὴν ἄτομον καὶ εἰς τὴν εἰδικήν τε καὶ γενικήν, ὁ δὲ
Ἀρχύτας εἰς τε τὴν ὕλην καὶ εἰς τὸ εἶδος καὶ τὸ σύνθετον, ὡς καὶ Ἀρι-
στοτέλης συνακολυθίσας ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Z 2) ἀκριβέ-
στερον ἔδοξε καὶ αὐτὸς τριχῇ διελών, καὶ λέγει μάλιστα μὲ ὕλην τὸ
συναμφοτέρον ἐπὶ τῶν γενητῶν, δευτέρως δὲ τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην,
ἐξ ὧν τὸ συναμφοτέρον συνέστηκε. τῷτο δὲ κατ' αὐτὸν τὸ αἰδιον καὶ
ὑποκείμενον τὴν ὕλην μᾶλλον ὕλην φησὶν. καθόσον δὲ τὸ εἶναι
ἐκάστω τῷτο ὁ ἐστὶ κατ' τὸ εἶδος ἐστὶ καθ' ὁ καὶ διαφέρει τῶν ἄλλων
ἐπ' οἰκείας ἐστὶ φύσεως, καὶ τῷτο μᾶλλον ὕλην τὸ εἶδος αὐτῷ δοκεῖ.
ταύτην ὅτι ἐνδείκνυται νῦν τὴν σύγκρισιν, ἀρκέμενος ἐν τῷ περὶ
τῶν φυσικῶν ἀρχῶν λόγῳ, πόσαι καὶ τίνες εἰσὶν αἱ ἀρχαί, παρα-
δόναι. ἀλλ' εἰ φθείρεται, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ εἶδος, πῶς ἀρχὴ 20
τῷτο; ἀφθαρτος γὰρ ἡ ἀρχὴ δοκεῖ εἶναι. id. f. 51 b.

ὅτι καλῶς πρὸς τὴν ὕλην καὶ τὴν ζέρησιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθετο, 191a
δείκνυσιν ἐκ τῶν τινῶν τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων μὴ ἐννοήσαντας 23
αὐτὴν ἀναιρεῖν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν, ὑπὸ ἀπορίας τινὸς ἡ-
τηθέντας, καὶ ἄλλοις ἀτόποις περιπεσεῖν. πρῶτος δὲ κατ' φιλοσο-
φίαν λέγει ὁ μόνον τῶν τῷ χρόνῳ προειληφότας, ἀλλὰ καὶ τῶν
πρῶτως τὴν ἀλήθειαν ἐζητηκότας. ὁ περὶ πάντων δὲ λέγει νῦν,
ἀλλὰ περὶ ἐκείνων ὅσοι γένεσιν ἀνέστην. διήρηται δὲ ἔστι διχῇ,
μᾶλλον δὲ τριχῇ. οἱ μὲ γὰρ αὐτῶν ἐν τῷ ὄν ἔλεγον καὶ ἀγένητον
τῷτο, οἱ δὲ πολλὰ μὲ ἐνυπάρχοντα δὲ ἐκκρίνεσθαι ἔλεγον, τὴν γένε-
σιν ἀναιρῶντες, ὡς Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξαγόρας, οἱ δὲ συγκρί-
σει καὶ διακρίσει τὴν γένεσιν τῶν πρώτων στοιχείων ἐποίησαν, ὡς Δη-
μόκριτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς. id. ib.

πρῶτος φησὶ κατ' φιλοσοφίαν ὁ τῷ ἀξιώματι πρῶτος ἀλλὰ 191a
τῷ χρόνῳ. "τὴν δὲ ἀλήθειαν" φησὶ "καὶ τὴν φύσιν" ἀντὶ τῆς ἐν 25
τῇ φύσει ἀλήθειαν. Philop. e p. 5.

"ὄντων ὅτι καὶ τὸ ἐκ μὴ ὄντος." τό τε κυρίως καὶ τὸ ἐκ μὴ 191a
ὄντος γίνεσθαι, ὅταν καθ' αὐτὸ ἐκ μὴ ὄντος γίνηται τι, ὅπερ οἱ ἀρ- 9
χαῖοι ἔδιδόντες ἀπὸ τῆς κατ' ἀναλογίαν γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλ'
ὡς μοναχῶς λεγόμενον λαβόντες τὸ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἀπέστησαν
τῆς φύσεως τῶν ὄντων καὶ τῆς κατ' αὐτὰ ἀληθείας. cod. Vat.
1028.

οἱ ἀρχαῖοι μονοτρόπως τὸ μὴ ὄν κατ' αὐτὸν κυρίως καὶ καθὸ μὴ ὄν 191a
λαβόντες, [καὶ μὴ διελόντες τό τε καθ' αὐτὸ καὶ ἡ μὴ ὄν καὶ τὸ κατ' 10
ἀναλογίαν, ἀπέστησαν τῷ γίνεσθαι τι ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος. καὶ
διὰ τὴν ἀγνοίαν τῆς καθ' αὐτὸ καὶ τῆς κατ' ἀναλογίαν προσηγνώσαν
καὶ ἄλλα, ὥστε μὴδὲν οἶδον γίνεσθαι, εἴπερ ἐκ μὴ ὄντος ἢ μὴ ὄν μὴ-
θὲν γίνετο. . . ἡμεῖς δὲ τὸ μὴ ἀπλῶς ἐκ μὴ ὄντος, τῷτο καθὸ μὴ

ὄν, μὴ γίνεσθαι τι ὁμολογούμεν, καὶ συμβεβηκὸς δὲ γίνεσθαι λέγομεν ἐκ μὴ ὄντος· ἐκ γὰρ τῆς ὕλης, καθόσον ἐνυπάρχει αὐτῇ σέρησις, ἥτις ἐστὶ καθ' αὐτὴν μὴ ὄν, γίνεται τι. καὶ Πλάτων (Sophist. p. 258 e) δὲ περὶ αὐτῆς φησὶν... καὶ ἐστὶ μὲν καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος διωρισμένον πῇ μὲν ὄν πῇ δὲ μὴ ὄν, καὶ καθ' αὐτὴν μὲν μὴ ὄν καὶ 5 συμβεβηκὸς δὲ ὄν, ὅτι τοιοῦτό τι συμβεβηκε. πλὴν διαφέρει τὸ καὶ ἑτερότητα μὴ ὄν τοῦ καὶ σέρησιν, καθόσον τὸ μὲν εἰδὼν ἐστὶ πρὸς ἀλλήλα, τὸ δὲ τῇ ὕλῃ συνυπάρχει. ταύτην μὲν ἔγκρινει τὴν ἐξηγήσιν ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν τὸ μὴ ὄν διαιρῶσαν εἰς τε τὸ μὴ ὄν, ταύτῃ τὸ κυρίως μὴ ὄν, καὶ εἰς τὸ καὶ συμβεβηκὸς, προστίθῃσι δὲ καὶ 10 ἀλλήν. δύναμις γάρ, φησί, τίς ἐκ τῶν λεγομένων ἀκρίβειν ὅτι καὶ τὸ μὴ ὄν μοναχῶς λέγει, καὶ τὸ κυρίως καὶ ἡ μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τούτου γίνεσθαι διχῶς δύναται λέγειν· ἢ γὰρ καθ' αὐτὴν ἢ καὶ συμβεβηκὸς ἔσται... ὥστε καὶ τὸ ἡμεῖς δεῖ φαμεν γίνεσθαι μὲν μὴ ὄν ἀπλῶς ἐκ μὴ ὄντος· διχῶς ἀκρίβειν· ἢ γὰρ μὴ ὄν ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος 15 γίνεσθαι, ἢ μὴ ὄν κυρίως καὶ ἀπλῶς γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος. Simpl. f. 52 b.

191 b γράφεῖ καὶ ὅτως "οἷον εἰ κύων ἐκ κυνὸς ἢ ἵππος." καὶ γὰρ 20 ἐκ τίνος ζῶν τι ζῶν γίνοιτο, οἷον εἰ κύων ἐκ κυνὸς ἢ ἵππος ἐξ ἵππου, ὅχι ἢ κύων ὅδε ἢ ἵππος γίνεσθαι, ἀλλ' ἢ τίς κύων ἢ τίς ἵππος. id. ib.

191 b λέγει γὰρ ὅτι ἔκ ἀναιρῶμεν· ὅ γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ 26 εἶναι λέγομεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ καθ' αὐτὴν μὴ ὄντος καὶ συμβεβηκὸς δὲ μὴ ὄντος τὴν γένεσιν φασί· τοιοῦτο γὰρ ἡ ὕλη. δύναται δὲ τὸ ἔκ ἀναιρῶμεν τὸ εἶναι ἅπαν ἢ μὴ εἶναι" εἰπεῖν δηλῶντα ὅτι τὴν μὲν 25 διαίρεσιν ὅδε ἡμεῖς ἀθετοῦμεν, τὴν λέγουσαν πᾶν τὸ γινώμενον ἢ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι (ἴσμεν γὰρ ὅτι ἐπὶ πάντες ἀληθῆς ἢ τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ εἶναι), ἀλλὰ καὶ τηρῶντες τούτο σώζομεν ἅμια γένεσιν καὶ φθοράν, τῷ καθ' αὐτὴν καὶ τῷ καὶ συμβεβηκὸς διελόντες τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν. καὶ ὅτω μὲν καθ' ἓνα τρόπον ἡ ἀπορία λυθήσεται· τὸν δ' 30 ἕτερον ἐφεξῆς ἐπάγει. id. f. 53.

191 b γίνεσθαι γὰρ ἐκ τοῦ δυνάμει μὴ ὄντος ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντος· ἢ γὰρ 27 ὕλη δυνάμει μὲν ἐστὶν ὅπερ γίνεσθαι, ἐνεργείᾳ δὲ ὄν. καὶ εἰληπὶ μὲν ἀπὸ τῆς ὕλης ὅτος ὁ διορισμός· αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ δυνάμει μὲν ὅσα ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὅσα τούτο ὅπερ γίνεσθαι. αἰτία δὲ τῇ ὕλῃ τῆς τοιαύτης φύσεως ἐστὶν ἡ σέρησις, ἀπυσία δὲ ὅσα ἐν τῷ πεφυκότι, διὰ 35 μὲν τὸ ἀπυσία εἶναι ποιεῖ μὴ εἶναι ἐνεργείᾳ, διὰ δὲ τὸ ἐν τῷ πεφυκότι τὸ δυνάμει εἶναι παρέχει. διώριζαι δὲ περὶ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τελεωτέρον ἐν τῷ ἐννάτῳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά. id. ib.

ἐν τῷ θ' τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά. Philop. e p. 8.

191 b ὁ μὲν Ἀλέξανδρος περὶ τὸ ῥησιδίον (ὡς... μεταβολήν) ἀνεξή- 30 γητον οἶμαι κατέλιπεν, ὁ δὲ μέγας Συριανὸς τῶν εἰρημένων ἔνια ἀναιρῶν φησὶν αὐτὸς διὰ τὴν ἀπορίαν, ἐπειδὴ γένεσιν ἀναιρῶντες δι' αὐτὴν καὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν σέρησιν συναναιρῶσιν, ἅπερ ἔνια τῶν εἰρημένων ἀρχῶν ἐστὶν... καὶ ὅτι ταῦτα λέγει "τῶν εἰρημένων 45 ἔνια," δηλοῖ καὶ τὰ ἐξῆς ἐπαγόμενα. δύναται δὲ ἴσως "τῶν εἰρημένων ἔνια" μὴ τῶν ἀρχῶν ἀκρίβειν (καὶ γὰρ καὶ τὸ εἶδος ἀναιρῶσιν οἱ ὅτω λέγοντες τὸ μεταβαλλόμενον, ὥστε ἔκ ἑνῆς τῶν ἀρχῶν)

ἀλλὰ τῶν περὶ φύσεως εἰρημένων, ὧν ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά. Simpl. f. 53.

Συριανὸς. ἐπειδὴ γένεσιν ἀναιρῶσιν, δι' αὐτὴν καὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν σέρησιν συναναιρῶσιν, ἅπερ δὲ ἔνια τῶν εἰρημένων ἀρχῶν ἐστὶν. διὰ γὰρ τὴν ἀπορίαν ἀναιρῶντες τὴν γένεσιν προϋπάρχειν λέγουσι τὰ ὄντα ἢ τὸ ὄν ἐν εἶναι. Σιμπλικίος. δύναται δὲ ἴσως τῶν εἰρημέ- 5 νων ἔνια μὴ τῶν ἀρχῶν ἀκρίβειν. cod. Vat. 1028.

τὴν σέρησιν φησιν ὁφθεῖσαν πάσης τῆς καὶ λόγον ἀπορίας 191 b λύσιν ἔχειν... ὅτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο. μήποτε 33 δὲ "αὐτὴ ὁφθεῖσα ἡ φύσις" εἶπεν, ὅχι ἡ τῆς σέρησεως μόνον ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ὕλης· τούτο γὰρ καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος προῖων ἐφιστάνει. Simpl. f. 53.

εἴτε ἡ τῆς σέρησεως φύσις ἐστὶ καὶ τῆς ὕλης, ἥτις ὁφθεῖσα 191 b πᾶσαν ἂν διέλυσεν ἀπορίαν, εἴτε ἡ τὸ καθ' αὐτὴν καὶ καὶ συμβεβη- 35 κὸς καὶ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, εἴτε ἡ συναμφοτέρος (διὰ γὰρ τὴν ἑτέραν ἢ ἑτέρα), ταύτης, φησί, τῆς φύσεως οἱ μὲν ὅδε ὅλως ἐφήψαντο, ὅσοι τὸ ὄν ἐν προῖσιν, ἢ ὅσοι πάντα ἐνεργείᾳ προϋπάρχειν λέγουσι, καὶ ἀπλῶς ὅσοι γένεσιν ἀναιρῶσιν· τινὲς δὲ αὐτῆς ἤψαντο μὲν ἀλλ' ὅχι ἱκανῶς. καὶ δοκεῖ ταῦτα ἀποτεινόμενος πρὸς Πλάτωνα λέγειν· αὐτὸς γὰρ ἐν Τιμαίῳ (p. 50) λέγων μὴ ὄν τῶν ὄντων ἐνεργείᾳ τὴν ὕλην εἶναι, ἐν οἷς φησὶν ὅτι τοῖς εἰδεσιν ὑποκείμενον ἔκ 20 ἂν εἴη παρεσκευασμένον εἶναι, πλὴν ἄμορφον ὄν ἐκείνων πασῶν τῶν ἰδεῶν, ὅσας μέλλει δέχεσθαι, ἐφάπαδι πῶς δοκεῖ καὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς σέρησεως· τὸ γὰρ πεφυκὸς δέχεσθαι καὶ μή, μὴ ἔχον δέ, ἐσερῆσθαι 25 ἂν λέγοιτο δικαίως. καὶ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ καὶ τὸ καθ' αὐτὴν καὶ καὶ συμβεβηκὸς πρῶτος φαίνεται διορίσας ὁ Πλάτων, καὶ τὸ πῇ μὲν ὄν πῇ δὲ μὴ ὄν, ὡς εἴρηκεν πρότερον. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ Πλάτων τὰ πολλαχῶς λεγόμενα διεσεύλατο, ὡς καὶ ὁ Εὐδήμος ἐν τοῖς Φυσικοῖς μαρτυρεῖ λέγων "Πλάτων τε γὰρ εἰσαγαγὼν τὸ διττὸν 30 πολλαὺς ἀπορίας ἔλυσε πραγμάτων"... ὥστε ἐπαινέσας Παρμενίδην ὡς ἐν τῷ ὄν εἰπόντα, ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος φαίνεται ποιῶν αὐτὸς τὴν γένεσιν. καὶ ὅτω μὲν χεδόν τι πάντες οἱ ἐξηγηταὶ τὴν λέξιν ἐξηγήσαντο, ὡς τὸ Πλάτωνος ἀποδεχομένον Παρμενίδην ἐν τῷ ὄν λέγοντα. καὶ θαυμάζω τούτο· σαφῶς γὰρ ἐν Σοφιστῇ πρὸς τὸν Παρ- 35 μενίδην λόγον ὑπὸντησεν διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων ἐν τῷ ὄν λέγοντα... ἵνα ὅν καὶ οἱ ἐξηγηταὶ μὴ παρὰ θύρας ἐξηγῶνται, τάχα λέγομεν ὅτι πρὸς τὰ ἐν τῷ διαλόγῳ τῷ Παρμενίδῃ παρὰ τοῦ Πλάτωνος εἰρημένα ἀπετείναντο νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς τὸ ἐν ὄν ὑποτιθέμενον τὸν Παρμενίδην καὶ ἀποδεικνύοντα θαυμάζειν ἔοικεν ὁ 40 Πλάτων. δηλὸν δὲ ὅτι καὶ πολλὰ δείκνυσιν τὸ ἐν ὄν ἐκεῖνο, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην αὐτὸ τάξιν θεωρῶν. ταῦτα μὲν ὅν ὑπὸ ἀπορίας ἐγὼ περιφερόμενος γέγραφα· εἰ δὲ τις προσφύερον ἀπολογή- σοιτο, πῶς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος λέγει τὴν γένεσιν ὁ Πλάτων, διότι Παρμενίδην ὁρθῶς λέγειν ὁμολογεῖ, φίλος ὧν ὅτος ἀλλ' ἔκ ἐχθρὸς 45 κρατεῖ. id. f. 53 b.

λέγει νῦν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων δηλόν 192 a γέγονεν ὡς καὶ τὸ ἡμῖν μὲν ὅν καὶ ἕτεροί τινες εἰσιν αὐτῆς" ἐπὶ 1 τῆς ὕλης εἴρηκεν, ὅ τῆς σέρησεως· περὶ γὰρ τῆς ὕλης λέγει τὸ φαί-

νεῖ αὐτοῖς ὡς τῷ ἀριθμῷ μία ἔτω καὶ τῇ δυνάμει· ὅ γ' ἡ σέρεσις ἀριθμῷ μία. ἢ, φησί, τὸ μὲν πρῶτον εἰρημένον τὸ ἡμμένον μὲν ἔν καὶ ἑτεροὶ τινὲς εἰσιν αὐτῆς ἐπὶ τῆς σερήσεως εἶρη, τὸ δὲ νῦν λεγόμενον ἐπὶ τῆς ὕλης. . . ῥητέον δὲ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι ἀμεινον καὶ πρότερον καὶ νῦν περὶ τῆς ὑποκειμένης ἀκρίβειας φύσεως, ἐξ ἧς ἡ γένεσις, ἥτις ἐστὶν ἡ ὕλη μὲν τῆς σερήσεως· ὅτι γ' περὶ τῆς αὐτῆς καὶ τὰ πρότερα λέγει καὶ τὰ νῦν, δηλοῖ ἡ τῶν λεγομένων συνέχεια. καὶ μέντοι ἀριθμῷ μὲν ἐν λόγῳ δὲ δύο ἔκ ἀν εἴη καθ' αὐτὴν ἡ ὕλη, ἀλλ' ἡ μὲν τῆς σερήσεως. εἰ δὲ πρὸς Πλάτωνα ἀποτεϊνόμενος ὁ Ἀριστοτέλης λέγει τὸ μὴ διορίζειν τῷ λόγῳ τὴν ὕλην καὶ τὴν σέρησιν, διὰ τὸ τοῦ λέγει, ὅτι ὁ Πλάτων δύο τὰ σοι- χεῖα παραδίδωσι, τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, προτάξας τῶν δύο τὸ ἐξη- ρημένον καὶ παραδειγματικὸν ἅμα καὶ ποιητικὸν αἷτιον. λέγει γ' ἐν τῷ Τιμαίῳ (p. 52) ταυτί. id. ib.

Πλάτων τὴν ὕλην μηδὲν τῶν ὄντων εἶναι εἰπὼν ἐπέβαλέ πως καὶ τῇ σερήσει, ἀλλ' ἔχ' ἱκανῶς· συμβαίνει γ' αὐτῷ ποιεῖν τὰς γενέσεις ἐκ τῆς μὴ ὄντος ἢ μὴ ὄν. καθὼ γ' ἐπαινεῖ Παρμενίδην ἐν εἶναι τὸ ὄν λέγοντα, καὶ τὸ παρὰ τὸ ὄν ἔκ ὄν, καὶ τὸ τοῦ ἄν ἐκ τῆς ἀπλῶς μὴ ὄντος ποιοῦτο τὰς γενέσεις· ὅ γ' οἷον τε ἐνὸς ὄντος τῆς ὄντος καὶ τῆς παρὰ τὸ τοῦ μὴ ὄντος, ὅ πῃ μὴ ὄντος ὅδε καὶ συμβε- βηκὸς μὴ ὄντος ἀλλ' ἀπλῶς μὴ ὄντος, ὡς ᾤετο Παρμενίδης, σῶ- ζεσθαι τὴν τῆς ὕλης φύσιν. . . ἀλλ' ὅδε ἐκείνο ὀρθῶς, ὅτι μὴ χω- ρίζει καὶ τὸν λόγον τὴν ὕλην τῆς σερήσεως. Themist. f. 22.

192^a εἰ πρώτως μὲν καὶ κυρίως ὕσῃα ἢ σύνθετός ἐστι, δευτέρως δὲ τὸ 6. εἶδος, δεκτικὴ δὲ τῆς ἐστὶν ἡ ὕλη, ἐγγὺς ἂν εἴη ὕσῃα, ἢ δὲ σέρη- σις ἀπὸ τῆς τῆς εἶδος ὕσῃα καὶ καὶ τὸ τοῦ πόρρω ἂν εἴη τῆς ὕσῃας. ἔτι ἢ ὕσῃα καὶ τὸ ὑποκείμενον λέγει ἀπ' αὐτῆς, ὑποκείμενον δὲ πως καὶ ἡ ὕλη, καὶ εἰ ὡς μέρος τῆς συναμφοτέρων λαμβάνηται, ὅπερ τῷ κυρίως ὑποκειμένῳ ἔχ' ὑπάρχει. ἐγγὺς ἄρα ὕσῃας ἢ ὕλη. ἔτι δὲ εἰ ὁ τῆς ὕσῃας ὀρισμός, ὁ λέγων ὕσῃαν εἶναι τὸ ταύτην καὶ ἐν 30 ἀριθμῷ τῶν ἐναντίων δεκτικόν· ὑπάρχει καὶ τῇ ὕλῃ, ἢ μάλλον ἐγγὺς ὕσῃα, ὅτι καθ' αὐτὴν τὸ ἐν ἀριθμῷ ἔκ ἔχει, ἀλλὰ καὶ τὸ μη- δὲν εἶναι αὐτῇ ἐναντίον. . . ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς μέμνηται τῷ Πλάτω- νος ὁ Ἀριστοτέλης ὡς τὴν ὕλην μέγα καὶ μικρὸν λέγοντος, ἰστέον ὅτι ὁ Πορφύριος ἰσορεῖ τὸν Δερκυλλίδην ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τῆς Πλά- 35 τῶνος φιλοσοφίας, ἐνθα περὶ ὕλης ποιεῖ τὸν λόγον, Ἐρμολύρῃ τῷ Πλάτωνος ἐταίρῳ λέγειν παραγράφειν ἐκ τῆς περὶ Πλάτωνος αὐτῆς συγγραφῆς, ἐξ ἧς δηλοῦται ὅτι τὴν ὕλην ὁ Πλάτων καὶ τὸ ἀπειρον καὶ ἀόριστον ὑποτιθέμενος ἀπ' ἐκείνων αὐτὴν ἐδήλωσε τῶν τῶν μάλλον καὶ ἥττον ἐπιδεχομένων, ὡς καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐστίν. Simpl. f. 54.

192^a 13. διὸ καὶ ὁ Πλάτων ποτὲ μὲν μητέρα ποτὲ δὲ χώραν αὐτὴν κα- λεῖ· ἀναλογεῖν δ' ἂν μητρὶ λέγοις καὶ καθόσον διαστατικὴ καὶ διαιρε- τικὴ τῶν εἰδῶν ἐστὶν ἡ ὕλη, ὡς περ τῶν πατρικῶν σπερμάτων αἱ μητέρες καὶ τῶν βρεφῶν, τρέφονται καὶ αὐξάνονται αὐτὰ εἰς μέγιστα ὄγκον. διὸ καὶ τιθήνην αὐτὴν ὁ Πλάτων καλεῖ. . . καὶ λέγει ὁ 45 Ἀλέξανδρος ὅτι αὕτη (ἡ σέρησις) καὶ τῶν κακῶν αἰτία· καὶ γ' ἡ ὕλη δοκῇ τῶν κακῶν αἰτία, ἀλλὰ καὶ αὕτη διὰ τὴν σέρησιν ὁ δυναμένη τὴν τῶν αἰδίων εὐταξίαν ἐπιδέχεσθαι. id. f. 54 b.

καλῶς καὶ Πλατωνικῶς τὸ "συναίτια". τὸ γ' κυρίως ὃν ἐξη- ρήσας δεῖ τὸ ἀποτελέσματος, ὡς περ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ παρα- δειγματικόν, συναίτιον δ' ἡ ὕλη. Philop. e p. 10.

τὴν διαφορὰν τῆς ὕλης καὶ τῆς σερήσεως παραδίδας, καὶ καὶ τὴν 192^a πρὸς τὸ εἶδος ἀμφοῖν χέσιν παραδίδωσιν αὐτὴν· θεῖον γ' καὶ ἀγα- 14. θὸν καὶ ἐφετόν· ἐστὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ τοῦ ἐφίετο μὲν ἡ ὕλη καὶ τὴν αὐτῆς φύσιν, ὑπεναντίον δὲ ἐστὶν ἡ σέρησις, καὶ ἔκ ἀν ἐφίετο. καὶ εἰ μὲν θεῖον καὶ ἀγαθὸν καὶ ἐφετόν τὸ πρῶτον εἶδος λέγοι τὸ χωριστόν, ὁ καὶ νῦν καὶ πρῶτον αἷτιον καλεῖ, τῷ ὄντι πάντα τὰ καὶ φύσιν συνισά- μενα ἐφίετο τὸ τοῦ, ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως θεῖον καὶ αὐτῆς ἔσης καὶ αἰτίαν ἔτω κατεσκευασμένα, ὡς ἕκαστον καθ' ἣν ἔχει δύνα- μιν ἐφίετο τῆς πρὸς ἐκεῖνο ὁμοιώσεως. ὁμοιώσεις δὲ αὐτοῖς ἢ οἰκεῖα τελειότης· τελειότης δὲ τοῖς μὲν συνθέτοις ἢ καὶ τὸ εἶδος σά- σις, τῇ δὲ ὕλῃ ἢ τῷ εἶδος μέθεξις. . . ἀλλὰ πῶς τῷ πρώτῳ εἶδει ἐναντίον ἢ σέρησις, εἴπερ μηδὲν ἐκείνῳ ἐναντίον; . . ἢ λέ- γοιτο ἂν ἐναντία εἶναι τῷ πρώτῳ εἶδει ἢ σέρησις, καθόσον ἐναν- 15 τία ἐστὶ τῷ εἶδει τῷ διὰ τὴν ἐφεσιν τῷ πρώτῳ εἶδος ἐγγινομένων. ἢ θεῖον καὶ ἀγαθὸν καὶ ἐφετόν καλεῖ τὸ προσιὸν αὐτῇ τῇ ὕλῃ εἶδος, ὡς τῆς θεῖας μοίρας ἕκαστον ὑπάρχον. Simpl. f. 55.

διὰ τὸ τοῦ φησὶ ὁδεῖ μηδὲ εἶναι ὅλως ἢ σέρησις. πάλιν δ' αὖ εἶναι καὶ αὐτὴν ἀνάγκη, ἐπεὶ δὲ ἔκ ἀνευ ταύτης ἢ γένεσις. τῷ γ' ὄντι, ὡς Θεμιστίος φησὶ, θαυμαστὸν μὲν εἰ ἐστὶ φθείρεσθαι τὸ εἶναι, θαυμαστὸν δὲ εἰ μὴ ἐστὶ ποῦσθαι τὸ γίνεσθαι· ὅ γ' ἂν γένοιτο τι μὴ φθειρομένης τινός, ἀλλ' ἦν ἅπαντα αἰδία. Philop. e p. 10 et 11.

cf. Themist. f. 22 b. ἐφεξῆς καὶ ὅτι ἀφθαρτος (ἢ ὕλη) ἐστὶ καθ' αὐτὴν δεικνυσθαι, 192^a εἰ καὶ καὶ συμβεβηκὸς φθείρεται. . . κυρίως μὲν τὸ "ἐν ᾧ" τὸ ὑποκει- 25. μένον δηλοῖ (ἄλλο γ' τὸ ἐν ᾧ τι ἐστὶ, καὶ ἄλλο τὸ ἐν ἐκείνῳ ὄν), κα- τεχρήσατο δὲ αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἐν ὑποκειμένῳ. ἀντὶ δὲ τῆς εἰπεῖν ὡς δὲ καὶ τὴν αὐτῆς φύσιν ὁ φθείρεται καθ' αὐτὴν "ὡς δὲ καὶ τὴν δύνα- μιν" εἶπε, διότι τῇ ὕλῃ τὸ εἶναι ὕλην τὸ δύνασθαι ἐστίν· καὶ γ' τὸ δύναμει ὕσῃα. . . μήποτε δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ὕλην ἐκ τῆς 30 δύναμει καὶ τῆς ἐν τῷ τῆς σερήσεως θεασάμενος, καὶ μὲν τὸ ἐν ᾧ, τῷ τῆς τῆς σερήσιν, φθείρεται τὴν ὕλην καθ' αὐτὸ φησὶ, καὶ δὲ τὴν δύναμιν ἀφθαρτον εἶναι καὶ ἀγένητον. ἔτω δὲ, οἶμαι, καὶ ἡ λέξις καταλληλοτέρα φανήσεται ἢ λέγεσθαι "ὡς μὲν τὸ ἐν ᾧ", εἰ ὡς ἐπὶ τῆς ὕλης λέγοιτο ὅτι καὶ μὲν τὴν σέρησιν καθ' αὐτὴν φθείρεται, καὶ δὲ τὸ δύναμει ἀφθαρτός ἐστι καὶ ἀγένητος· καὶ γ' ὅδε εἶπεν ὅτι καὶ συμ- βεβηκὸς φθείρεται ἢ ὕλη, ἀλλ' ὅτι ὡς μὲν σέρησις καθ' αὐτὴν φθεί- 35 ρεται, ὡς δὲ τὸ δύναμει ἔτε γίνεσθαι ἔτε φθείρεται. οἱ δὲ ἐξηγηταὶ καὶ συμβεβηκὸς φθείρεται λέγουσι, διότι τὸ ἐν αὐτῇ ὄν ἢ σέρησις φθείρεται. Simpl. f. 55 b.

τέσσαρα δυνάμει προλαβὼν ἐναργῆ ἀξιώματα διὰ μὲν τῶν 192^a δύο δεικνυσθαι ὅτι ἀγένητος ἢ ὕλη, διὰ δὲ τῶν δύο ὅτι ἀφθαρτος. 29. ἐστὶ δὲ δύο μὲν, ὅτι τε τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνεσθαι ὑποκείμενον πρῶτον, καὶ ὅτι τὸ γινόμενον ὑδέπω ἐστὶ τὸ τοῦ γίνεσθαι. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ δύο τέτοις ὁμοίαι, ὅτι πᾶν τὸ φθειρόμενον εἰς τὸ τοῦ φθείρεται ἐξ 30 τὸ πρῶτον γίνεσθαι, καὶ ὅτι τὸ φθειρόμενον ὅτε φθείρεται ὑδέπω ἐφθάρη.

πρὸς τούτοις καὶ τὴν ὁρισμὸν τῆς ὕλης ἀξίωμα προσλαμβάνει. ἐξ
 ὧν δείκνυσι πρῶτως ὅτι ἀγέννητος ἡ ὕλη, ὥτως... τὸ δὲ "ἐξ ὧ"
 γίνεται τι ἐνυπάρχοντος μὴ καὶ συμβεβηκός" πρὸς ἀντιδιαστολήν
 εἶρησεν τῆς σφαιρώσεως. καὶ γὰρ λέγει καὶ ἐκ ταύτης γίνεσθαι τὸ γινώ-
 μενον, ἀλλ' ὅτε ἐνυπαρχέσης ὅτε καθ' ἑαυτὴ ἐκ ταύτης, ἀλλὰ
 καὶ συμβεβηκός. τῷ γὰρ ἀπεῖναι αὐτὴν ἐξ αὐτῆς λέγει γίνεσθαι τὸ
 γινώμενον. ἡ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ μὴ καὶ συμβεβηκός προ-
 σκεῖσθαι, ὅτι ἐνυπάρχει τῷ γινομένῳ καὶ τὰ τῷ ὑποκειμένῳ συμβε-
 βηκότα, οἷον τῷ ἀνδριάντι τὸ χρῶμα καὶ συμβεβηκός τῷ χαλκῷ,
 ἀλλ' ὅ καθ' αὐτὴν ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, διότι ὅδε ὕλη
 ἐστὶν αὐτῇ, ὅδε συντελεῖ τῷ ἀνδριάντι πρὸς τὸ εἶναι... εἰ ὅν
 φθείρατο ἡ ὕλη, εἰς τὸ τοιοῦτον ἀναλύετο ὅ ἐστιν αὐτῇ, καὶ ἔσαι
 ἐφθαρμένη ἡ ὕλη ὅσα. ὕλη δὲ ἐστὶ πρὸ τῆς φθείρεσθαι, ὥστε ἐφθα-
 ρμένη ἔσαι πρὸ τῆς φθαρῆναι... τὸ ἀφθαρτον δὲ τῆς ὕλης ἀπὸ τῆς
 Πλάτωνος καὶ τῶν Πυθαγορείων ὁ Ἀριστοτέλης παρέλαβε. id. ib. 15
 192a 34. περὶ μὲν τῆς κυρίως καὶ τὸ εἶδος ἀρχῆς τῆς χωριστῆς καὶ νοητῆς
 καὶ ἀκινήτου, εἴτε μία ἐστὶν εἴτε πολλαί, ἡ ὅπερ ἀληθέστερον, καὶ μία
 καὶ πολλαί, καὶ τίς ἢ τίνες, ὅτι αὐτοὶ καὶ νοηταὶ καὶ πάντῃ τέλειαι
 ὅσαι τῇ ὁσίᾳ ἐνέργειαι, ταῦτα ὅν δι' ἀκριβείας τῆς πρώτης φιλο-
 σοφίας ἔργον ἐστὶ διορίσαι, ταῦτα δὲ εἰπεῖν τῆς ὑπὲρ τὰ φυσικὰ
 πραγματείας... τάχα δὲ δυνατόν λέγειν ὅτι περὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος
 ἀρχῆς ἔχει τῆς χωριστῆς εἴπε νῦν, ἀλλὰ τῆς κοιχειώδους... καὶ οὐ καὶ
 ἐρεῖ περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς, ἀπερ ὕστερον
 δείκνυται φησὶν ὡς μὲν ταύτην τεταγμένα τὴν πραγματείαν.
 καλλίων δὲ ἢ προτέρα ἐξηγήσεις, ὅτι ποιητικὸν τῷ ὕμνῳ οἶδεν ὁ
 Ἀριστοτέλης. ἐπειδὴ δὲ τινες οἶον ποιητικὸν αἴτιον τῷ παντὶ μὴ
 λέγειν τὴν Ἀριστοτέλη ἀλλὰ μόνον τελικόν, καὶ τούτο καὶ τὴν Ἀλέξ-
 ανδρον ἀρέσκειν νομίζουσιν, ἀναγκαῖον δοκεῖ μοι τῶν ἐνταῦθα λε-
 γομένων ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τῷ γνησιωτάτῳ τῶν Ἀριστοτέλους ἐξηγη-
 τῶν ἀκρίβειαν αὐτῶν, ἐχόντων ὥτως. id. f. 56 b.

Προθέμενος ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας
 τῶν φύσει συνεστώτων παραδόναι, ἐπειδὴ τῶν ἀρχῶν αἱ μὲν εἰσι
 κοιχειώδεις αἱ δὲ ποιητικαὶ αἱ δὲ τελικαί, πρῶτον δὲ προσπίπτουσιν
 ἡμῖν αἱ κοιχειώδεις, διότι τὸ γνωστὸν πρὸς τὴν ζήτησιν τῶν ἑαυτῶ
 αἰτίων ἀνερεθίζει τὴν γινώσκοντα ἐκ τῆς οἰκείας φύσεως καὶ συζά-
 σεως, ἣν τὰ ἐνυπάρχοντα αὐτῷ κοιχεῖα συνίστησι, διὰ τούτο ἐν
 τῷ πρώτῳ βιβλίῳ μὲν τὰς δόξας ἰσορροπᾷ τε καὶ βασανίσει τῶν
 φυσικῶν τὰς κοιχειώδεις ἀρχὰς ἀνευρίσκει πρώτας... ταῦτα
 ὅν πάντα δείξας, καὶ μέλλων ἀκολούθως καὶ περὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος ἀρ-
 χῆς λέγειν τῆς κοιχειώδους τὰ σύμμετρα τῷ φυσικῷ, καὶ ὥτως
 ἐπὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τελικὸν αἴτιον μεταβαίνειν, ἐπειδὴ τὸ εἶδος καὶ
 ὡς κοιχεῖον ὑπάρχει τῷ συνθέτῳ καὶ ὡς ποιητικὸν αἴτιον καὶ φύσιν
 καὶ τὸν λόγον θεωρούμενον, εἰκότως καὶ περὶ τῆς εἰδικῆς καὶ περὶ τῆς ποιη-
 τικῆς αἰτίας διδάσκειν ὀφείλων περὶ τῆς φύσεως ἐν ἀρχῇ διαλέγεσθαι,
 ἣν καὶ ὡς εἶδος καὶ ὡς ποιῶν αἴτιον ὅσαν ἀποδείξει. id. f. 57.

ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ παραδόντες πόσαι αἱ τῶν φυσικῶν ἀρχαί,
 ὅτι ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ σφαιρώσις, καὶ διδάξας περὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς
 σφαιρώσεως τί τε ἐκάτερον αὐτῶν ἐστὶ καὶ τί ἀλλήλων διαφέρουσιν,

ἔμελλεν ἀκολούθως διδάξαι καὶ περὶ τῆς καὶ τὸ εἶδος ἀρχῆς, καὶ ὥτως
 ἐπὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τελικὸν αἴτια μεταβῆναι, ἐπειδὴ ταῦτα μάλ-
 λον αἱ κύριαι ἀρχαί. ἐπεὶ δὲ τὸ εἶδος καὶ κοιχεῖον ἀρχὴ ἐστὶν ὡς
 ἐνυπάρχον τῷ συνθέτῳ καὶ ὡς ποιητικὸν αἴτιον καὶ τὴν φύσιν καὶ τὸν
 λόγον θεωρούμενον, εἰκότως καὶ περὶ τῆς εἰδικῆς καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς
 αἰτίας διδάσκειν ὀφείλων περὶ τῆς φύσεως ἐν ἀρχῇ διαλέγεσθαι.
 ταύτην γὰρ ὡς εἶδος καὶ ὡς ποιῶν αἴτιον ὅσαν ἀποδείξει. ἄλλως τε
 τῷ περὶ τῶν φυσικῶν πραγματευομένῳ ἀναγκαῖον τὸ γινώσκειν
 τὴν φύσιν. διὰ τούτο διδάσκει πρῶτον εὐθύς περὶ τῆς φύσεως καὶ
 περὶ τῆς φυσικῆς ἔχειν, τί ἐστὶν ἕκαστον αὐτῶν καὶ τί διαφέρουσιν
 ἀλλήλων. ἐπειδὴ δὲ τινες καὶ τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον αἴτιον
 λέγουσι, διὰ τούτο καὶ περὶ τύχης καὶ αὐτομάτου διδάσκει, ἐπισκή-
 πτων τοῖς πρὸ αὐτῶν ὅτι ὡς αἴτια ταῦτα παραλαμβάνοντες ὁδὸν
 περὶ αὐτῶν εἶπον. πρῶτον δὲ περὶ φύσεως διδάσκει, εἴτα περὶ
 τῆς φύσεως καὶ τῆς καὶ φύσιν καὶ τῆς φύσιν ἔχοντος, ἐπειδὴ τούτων πάν-
 των ἡ γνώσις τῆς φύσεως προηγείτο. μὴ γνωθῆντος γὰρ τί ἐστὶν ἡ
 φύσις, ὅδε τὸ τί τῇ φύσει καὶ τὰ λοιπὰ ἀρκούντως γνωθῆσετο.
 cod. Vat. 1028.

ὅτε γὰρ προαίρεσις τούτων αἰτία, εἴπερ ἀόριστος μὲν ἡ προαίρε-
 σις, ὁρισμένη δὲ ἡ τούτων γένεσις, ὅτε ἀπὸ τύχης ἢ ἐκ ταῦτα-
 μάτου. τὰ γὰρ τοιαῦτα ἐπ' ἐλάττω, τὰ δὲ διὰ φύσιν ὡς ἐπὶ πλεῖ-
 στον. ὅτε ἀπὸ τέχνης. τὰ γὰρ ἀπὸ τέχνης ἔξωθεν γίνετο, ταῦτα δὲ
 ἐνδοθεν... εἰπὼν δὲ "καὶ τὰ ζῶα," προσέθηκε "καὶ τὰ τούτων
 μέρη," διότι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῶν φύσει ὄντων καὶ τὰ μέρη
 φύσει. τῶν μὲν γὰρ τεχνητῶν τὰ μέρη ὅ πάντα τεχνητά... ἐπὶ
 δὲ τῶν φυσικῶν, εἰ καὶ τὸ ἕκαστον ὑποκείμενον μὴ ἐστὶ φυσικόν,
 οἷον ἡ ὕλη, ἀλλὰ τὰ προσεχῆ φυσικά ἐστὶν, ὡς τὰ τέσσαρα κοι-
 χεῖα. καὶ εἴη ἂν τις ὥτω καὶ τούτο τῶν φύσει καὶ τῶν μὴ φύσει
 διαφορὰ. ἀλλὰ πῶς τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ φύσει καὶ διὰ φύσιν
 εἶναι φησὶν, ἐμφυχεῖ ὄντα ταῦτα, καὶ διὰ ψυχὴν ὄντα ἀπερ ἐστὶν...
 μήποτε ὅν φυσικά μὲν μόνον τὰ ἀπλά τῶν σωμάτων ἐστὶ, καὶ ἔχει
 δὲ ψυχὴν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ, τὰ μὲν φυτικὰ τὰ δὲ ὀρεκτικὰ,
 ἀλλὰ καὶ φύσιν ἔχει τὴν ἐνταῦθα ζητούμενην... καὶ διὰ τούτο ἴσως
 καὶ τὰ μέρη αὐτῶν προσέθηκε. τὸ γὰρ ὅσον καὶ τὸ ζῦλον ὀρεξιν μὲν ἢ
 φυτικὴν ψυχὴν ἔχει, φύσιν δὲ ἔχει... καὶ ὅτι τὰ ζῶα καὶ
 φυτὰ ὅ καθὸ ζῶα καὶ φυτὰ, παρέλαβεν ἐν τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης
 ὡς φύσει ὄντα, ἀλλὰ καθὸ καὶ αὐτὰ φυσικά, δηλοῖ καὶ Εὐδήμος
 ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν τὰδε γράφων. Simpl. f. 57 b.

ἐφιστάνει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τούτων ἕκαστον εἶπεν ἐν ἑαυτῷ
 ἔχειν ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως, ἃ προείρηκε, τῆς τε τὰ ζῶα καὶ
 τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἀπλά τῶν σωμάτων, ἀλλ' ἔχει πάντα τὰ φυσικά.
 καὶ γὰρ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα φυσικόν καὶ αὐτὸ ὅν κινήσεως μὲν
 ἀρχὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ, στάσεως δὲ ἔκ ἔχει ἀπαύτως κινούμενον.
 μήποτε δὲ καὶ τὰ ὑράνια, καὶ μὴ μεταβάλλη ἀπὸ κινήσεως εἰς
 στάσιν, ἀλλ' ὅμως ἔχει στάσιν καὶ αὐτὰ καὶ τὸ κέντρον, καὶ τὸν ἄξονα,
 καὶ τὸς πόλους, καὶ τὴν ὁλότητα. καὶ εἴπερ ἡ κίνησις αὐτῶν φυ-
 σική, καὶ στάσις ἂν εἴη τοιαύτη. ἀλλ' ὅτι πᾶσα στάσις ἡρεμία ἐστὶν,
 ἀλλ' ἡ μὲν κίνησις. κάλλιον ὅν ὁ Παρφύριος ἐφιστάνει, μήποτε ἐν

τῷ ἀρχῆς τῆς αἰτίας τῆς κινήσεως καὶ ἡρεμείῃ καὶ ἀντὶ τῆς ἡρεμείῃ, διὰ τὸ τινὰ τῶν φύσει κινεῖσθαι μὴ αἰετῶς, μηδέποτε δὲ ἡρεμείῃ. id. f. 58.

ἐπιστάσεως δὲ ἀξίον ὅτι ὅτος ὁ ὁρισμὸς ἔκ ἐστι τῆς τί ἐστιν ἡ φύσις σημαντικός, ἀλλὰ τῆς ἐνεργείας τῆς φύσεως· ὅ γὰρ τί ἐστιν ἡ φύσις ἐμάθομεν διὰ τῆς μαθεῖν ὅτι ἀρχὴ ἐστὶ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ἀλλὰ τί ποιεῖ. ἵνα ἔν τῆς φύσεως αὐτῆς τὸν ὁρισμὸν ἀποδῶμεν, λεκτέον ὅτι, ὅτι ἐστὶν ἡ φύσις ζῶν ἥτοι δύναμις καταδεδυκυῖα διὰ τῶν σωμάτων, διαπλαστικὴ αὐτῶν καὶ διοικητικὴ, ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ὅσα ἐν ᾧ ὑπάρχει πρῶτως καθ' αὐτὴν καὶ συμβεβηκός. Philop. c p. 15.

192b καὶ κινεῖσθαι τὰ μὴ κατὰ τὸν τρόπον, ὡς γὰρ μὴ κατὰ πῦρ δὲ ἀνω, τὰ 15 δὲ κατὰ ἀντίθεσιν καὶ φθίσιν, ὡς αὐτὴ τὸ πῦρ καὶ εἰ τινες πέτραι ἰσορροπῶν καθ' ὅλον τὸν ὄγκον ἐπιδιδῶσαι. cod. Reg. 1947.

192b ὁρμὴν κυρίως τὴν ἐνδοθεν ἀρχὴν ἐκάλεσε τῆς κινήσεως. τινὲς 15 δὲ ἀντὶ τῆς ὁρμῆς ἀρχὴν γράφουσι· τὰ γὰρ φυσικὰ τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ἔχει, τὰ δὲ τεχνητὰ ἐξωθεν. . . πάντῃ δὲ ἀναγκαίως πρόσκειται τὸ ἐν ᾧ ὑπάρχει πρῶτως καθ' αὐτὴν καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. καὶ γὰρ καὶ ἡ κλίνη ἀρχὴν ἔχει κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐν ἑαυτῇ· ἀφεθείσα γὰρ ἐπὶ τὸ κατὰ φέρεται, καὶ ὁμοίως ὅτι λέγειται 20 φυσικὴ ὁδὸς φύσιν ἔχειν ὡς κλίνη, διότι ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἐστὶ τῇ κλίνῃ πάντως ὑπάρχει, ἀλλὰ τῷ ξύλῳ, δι' ἐκεῖνο δὲ καὶ τῇ κλίνῃ. . . διαφέρει δὲ τὸ πρῶτως τῷ καθ' αὐτό· ὁ δὲ γὰρ τὸ καθ' αὐτὴν πᾶν πρῶτως ἐστὶν, ὁ δὲ τὸ πρῶτως καθ' αὐτό. . . ἐστὶ δ' ἅτε καὶ συντρέχει εἰς ταύτην ἀμφω, ὅταν καὶ συμπληρωτικὰ τῆς φύσεως καὶ ἀμέσως 25 ὑπάρχει, ὡς τὸ λογικὸν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ καθ' αὐτὴν καὶ πρῶτως ὑπάρχειν λέγοιτο ἂν. . . ὁ συγχωρητέον δὲ τῷ Ἀλεξανδρῷ ὅτι λέγοντι κινεῖν ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν ὡς τὸν κυβερνήτην, τῷ κινεῖν τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἐστὶν, ὡς ὁ κυβερνήτης τὴν ναῦν. . . ἐφιστάνει δὲ ὁ μέγας Συριανὸς ὅτι ὁ ἀποδοθεὶς ὅτος τῆς φύσεως ὁρισμὸς πᾶσι 30 σχεδὸν ἀρμόττει τοῖς τῆς φύσεως σημαινομένοις, οἰκείως ἐφ' ἐκάστῳ λαμβανόμενος. Simpl. f. 58 b.

192b τὸτο ἔχῃ ὡς ἀπόδειξιν ἐπήγαγεν, ἀλλ' ὡς ἐναργὲς μὴ παρεί- 32 ληψί, χρεῖαν δὲ παρέχετο αὐτῷ νῦν ἀναληφθὲν ἢ πρὸς τὸ διορίσαι τί τὸ φύσιν ἔχειν καὶ τί τὸ κατὰ φύσιν, ὅπερ ἐφεξῆς ποιεῖ, πρὸς 35 τὸ συναγαγεῖν ὅτι τὸ φυσικὸν πᾶν φύσις ἐστὶ σύνθετος, ἔχουσα μὲν τι ὑποκείμενον τὸ ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ φύσις, εἴπερ ἡ φύσις ἀρχὴ καὶ αἰτία ἐστὶ τῷ ἐν ᾧ ἐστὶ καθ' αὐτό, ἔχουσα δὲ καὶ ἐν ὑποκειμένῳ τι τὴν φύσιν αὐτήν. . . δεικτικὸν ἔν τῷ τὰ ἔχοντα φύσιν φύσις εἶναι, τὸ ὑποκείμενον τι εἶναι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ, φύσιν δὲ ἐκάτερον εἶναι καὶ 40 μᾶλλον τὸ συναμφοτέρων. ἢ τὸ καὶ ταῦτα πάντα φύσις ἀκυστόν, ὅτι καὶ τὸ ἔχον φύσιν, τυτέστι τὸ ὑποκείμενον, φύσις ἐστὶ, καὶ ἡ φύσις φύσις, καὶ πολὺ πλέον δηλονότι τὸ συναμφοτέρων φύσις· ἐστὶ γὰρ ὑποκείμενον τι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ. ἢ εἰπὼν ὅτι εἰσὶ ταῦτα πάντα φύσις, τυτέστι τό τε ὑποκείμενον καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, τὸτο δείκνυσι 45 διὰ μέσης τῆς φύσεως, λέγων ὅτι ἡ φύσις ὑποκείμενον τι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν αἰετῶς. εἰ ἔν ἡ φύσις φύσις, τὸ δὲ ὑποκείμενον φύσις καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ φύσις, τυτέστιν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, φύσις ἂν

εἶεν ταῦτα πάντα. καὶ ταύτη δοκεῖ τῇ ἐννοίᾳ συνάδειν καὶ τὸ μετ' ὀλίγον ζητούμενον, πότερον ἡ ὕλη καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐστὶν ἡ φύσις ἢ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ. ἀμείνων δὲ ἡ προτέρα ἐξηγήσις καὶ διὰ τὰ ἐφεξῆς ἐπαγόμενα, καὶ ὅτι ἔκ ἂν τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ δύο ὄντα πάντα ὁ Ἀριστοτέλης ἐκάλει, ὅς γε ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ (1 1 p. 268 a 16) τὰδε γέγραφε "τὰ γὰρ δύο ἀμφω μὴ λέγομεν καὶ τῆς δύο ἀμφοτέρων, πάντας δὲ ὅτι λέγομεν, ἀλλὰ καὶ τῶν τριῶν ταύτην τὴν κατηγορίαν φασὶ πρῶτον." διὸ καὶ τὰς λοιπὰς ἐξηγήσεις τῷ Ἀλεξανδρῷ εἰς τὸτον τὸν νῦν τεινέσας παρα- 5 τρέχω. . . σημειῖται δὲ ὁ Ἀλεξανδρὸς ὅτι καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν, καίτοι φύσις εἶναι βεβηκότος, ἐν ὑποκειμένῳ λέγει, ἐν Κατηγορίαις (c. 5) εἰπὼν μηδεμίαν φύσιν ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. καὶ παραμυθεῖται τὴν ἐνστασιν λέγων. . . ὁ μὲντοι ταυτόν ἐστι τὸ "φύσις" καὶ τὸ "κατὰ φύσιν," ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐστὶ τὸ φύσει τῷ κατὰ φύσιν. id. f. 59.

ἢ ἡ φύσις αἰετῶς τὸ ὑποκείμενον ἔχει καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν, ἐν 192b ὑποκειμένῳ δὲ ἔχῃ ὡς τὰ συμβεβηκότα, ἀλλ' ὅτι ἀρχὴ ἐνυλὸς καὶ 34 ὁ τῶν καθ' αὐτὰ σώματων. Themist. f. 23. τὰ γὰρ ἐναργὴ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα ὁ δεικνύει τῆς τῷ ὅτι ἐστὶν 193a ἀποδείξεως, ὡς καὶ τὸτο αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὑπερῶν Ἀνα- 3 λυτικῶν (c. 8), εἰ τι μέμνημαι, διωρίσατο. . . ὅτι δὲ τὸ τὰ φα- νερά διὰ τῶν ἀφανῶν πειράσθαι δεικνύναι συμβαίνει τοῖς τὸ κριτή- ριον τῶν φανερῶν ἀπολέσασιν, τὸν τυφλὸν ποιεῖται μάρτυρα τὸν περὶ τῶν χρωμάτων συλλογιζόμενον. Simpl. f. 60.

εἰπὼν πρότερον ὅτι τὰ φύσιν ἔχοντα φύσις εἰσὶ, διότι ὑποκεί- 193a μένον τι ἐστὶ τὸ ἔχον καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἢ φύσις ἢ ἐχομένη, ἢ διότι 9 ἢ φύσις ὑποκείμενον τι ἐστὶ καὶ ἐν ὑποκειμένῳ, ὡς ἤκαε κατὰ μίαν ἐξηγήσιν ὁ Ἀλεξανδρὸς, εἰκότως τὰς δύο δόξας παρατίθει τῶν τε τὴν φύσιν τὸ ὑποκείμενον λεγόντων καὶ τῶν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ τὰς κατασκευὰς τὰς ἐκατέρων τῷ οἰκείῳ λόγῳ προτίθησι, καὶ ὅπως αὐτῶν τὴν ἐπίκρισιν ποιεῖ. . . πρῶτον δὲ λέγει περὶ τῶν τὴν ὕλην φύσιν ἐκάστη νομιζόντων. . . σημειῖται δὲ τῷ τὸ ὑποκείμενον ἀλλ' ὅτι τὸ εἶδος εἶναι τὴν φύσιν ὁ Ἀντιφῶν ὁ σοφιστὴς ἐποιοῖτο τὸ φύσιν μὴ εἶναι τὴν φύσιν ἥτοι τὴν ἐκφύσιν, καὶ διανύσασιν ὅσα ἐστὶν κίνησιν καὶ τῷ ὁμοίῳ ἀπογέννησιν. . . ὥς ὁ μὴ Ἀντιφῶν κοινῶς ἐώκει λέγειν τὸ ὑποκείμενον τὴν φύσιν, τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστος ὅπερ ἔλεγε πρῶτον ὑποκείμενον, τὸτο καὶ φύσιν ἐκάλει τῶν ὄντων. . . γὰρ δὲ μόνον ὁ δεικνύει εἶπεν, ἀλλὰ τῇ συνεκδρομῇ τῶν ἄλλων καὶ ταύτην τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης. id. ib.

τινὲς ἀντὶ τῆς "κατὰ νόμον διάθεσιν" τὴν "κατὰ ῥυθμόν" γρά- 193a φασιν. καὶ ἐστὶ τὸτο γνωριμώτερον· ῥυθμὸς γὰρ ἢ μορφή λέγεται. 15 id. f. 60 b.

εἰπὼν δὲ "ὡς τὸ μὴ κατὰ συμβεβηκός ὑπάρχον," τί τὸτο φήσας ἐπήγαγε "τὴν κατὰ νόμον διάθεσιν καὶ τὴν τέχνην," τὸ εἶδος λέγων τῆς κλίνης, ὅτι διατίθει ὡς ἂν τοῖς τῆς τέχνης νόμοις δοκῇ. γρά- 45 φει δὲ καὶ "τὴν κατὰ ῥυθμόν διάθεσιν" κατὰ τινὰ γὰρ συμμετρίαν τῆς τῶν μελῶν πρὸς ἀλλήλα ἀναλογίας τὸ εἶδος ἀποτελεῖται τῆς κλίνης. εἰ δὲ εἴη "τὴν κατὰ νόμον," σημαίνει τὴν θέσει καὶ μὴ φύσει διάθεσιν. Philop. f p. 5.

193a ἐπεὶ διττὸν ἐστὶ τὸ εἶδος, τὸ μὴ κατὰ τὴν μορφὴν τὸ δὲ κατὰ τὴν λό-
 30 γον ὅν, ὀρίζομενοι τί ἐστὶν ἕκαστον, ἀποδίδομεν τὸ μὴ κατὰ τὴν μορφὴν
 μόνον τὸ ἐπιπολῆς χῆμα καὶ χρωμα καὶ μέγεθος, τὸ δὲ κατὰ τὴν λόγον
 τὸ κατὰ τὴν μονοειδῆ τύπον τῷ ἀνηλεγμένῳ ὀρισμῷ, ὃ καὶ συντρέχει
 τῷ ὀρισμῷ, ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα, τῷτο δὲ καὶ τὴν μορφὴν περιέχει.
 τῷτο ὅν τὸ εἶδος τὸ κατὰ τὴν λόγον ἦτοι τὴν τοιαύτην μορφὴν εἶναι
 τὴν φύσιν λέγει. διὸ καὶ προστίθῃσι τῷ εἶδει τὴν μορφὴν, λέγων
 ἄλλον δὲ τρόπον ἢ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος, καὶ πάλιν ἢ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος
 ἢ χωριστὸν ὅν. Simpl. f. 61.

193b εἰ δὲ ὅχι ὡς χῆμα, ὅδε ὡς εὐειδὲς ἐλέγομεν ἢ δυσειδὲς, 10
 4 ἀλλὰ καθ' ὃ ἕκαστον ὀρίζομενοι τὸ τί ἐστὶν ἀποδίδομεν. καὶ γὰρ ὅν
 καὶ τῷτο ἰστέον ὅτι φύσις μὴ ἕκαστον τὸ εἶναι ἕκαστον, καὶ καθὸ ἐστὶν
 ἕκαστον ὃ ἐστίν. ἐστὶ δὲ ἕκαστον ὃ ἐστὶ κατὰ τὸ εἶδος, ἢ κατὰ τὸ ὑποκεί-
 μενον· ὥστε τὸ εἶδος ἢ φύσις. τῷτο δὲ ἡμεῖς τὸ εἶδος ἢ ἐλέγο-
 μεν χωριστὸν καθ' ὑπόστασιν, ἀλλὰ μόνον κατὰ λόγον. Themist. 15
 f. 23 b.

193c ὁ μέντοι Πορφύριος τὸ "καὶ μᾶλλον αὕτη φύσις τῆς ὕλης"
 6 περὶ τῷ συνθέτῳ ἀκύνει, ὅπερ καὶ εἰ μὴ φύσις ἐστὶ κυρίως ἀλλὰ
 φύσει, ἀλλ' ὅμως μᾶλλον φύσις ἐστὶ τῆς ὕλης, διότι τὸ εἶδος
 μᾶλλον φύσις ὅν ἐν αὐτῷ ἔχει. ἐστὶ δὲ τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα 20
 τοιοῦτον· ἢ φύσις αἰτία ἐστὶν ἕκαστῳ τῶν φυσικῶν τῷ εἶναι τῷτο
 ὅπερ λέγετο, τὸ δὲ αἴτιον τῷ εἶναι ὅπερ λέγετο ἐστὶ τὸ αἴτιον τῷ ἐν-
 τελεχείᾳ εἶναι καὶ μὴ μόνον δυνάμει, τὸ δὲ αἴτιον τῷ ἐνεργείᾳ εἶναι
 τῷτο ὅπερ λέγετο τὸ εἶδος ἐστίν, ἢ φύσις ἄρα τὸ εἶδος ἐστίν. ὁ δὲ
 Ἀλέξανδρος ἔτιω συνήγαγε τὸν λόγον. ἕκαστον τῶν ὄντων τότε 25
 ἐστὶν ὃ ἐστίν, ὅταν ἢ ἐντελεχεία· ἐντελεχεία δὲ ἐστὶ πᾶν ὅταν τὸ
 εἶδος ἔχη· ἀλλὰ μὴν ὅ παρυσία τὰ φύσει φύσει ἐστὶ, τῷτο ἐστὶ
 φύσις· τῇ δὲ τῷ εἶδος παρυσία τὰ φύσει φύσει ἐστίν· τὸ εἶδος
 ἄρα φύσις. τὸ δὲ "μᾶλλον" προαίρει ἐδήλωσεν ὅτι καὶ τὰ δυνάμει
 ὄντα, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως τοῖς ἐντελεχείᾳ, ἀλλ' ὅμως λέγετο καὶ αὐτά, 30
 ὥστε καὶ ἡ ὕλη φύσις, εἰ καὶ ἦττον τῷ εἶδος. τὸ δὲ τῆς ἐντελεχείας
 ὄνομα λέγετο μὴ αὐτῷ τῷ Ἀριστοτέλει ἰδίον, σημαίνει δὲ τὸ εἶδος
 τὸ ἐνεργείᾳ ὄν, παρόσον κατὰ τῷτο ἐστὶν ἢ τῷ ἐνὸς τέλους ἀπόληψις,
 ἦτοι ἢ τῷ ἐν καὶ τέλειον εἶναι ἀπόληψις, ἦτοι ἢ τῷ ἐντελεῶς συνέχεια,
 τῷτέστιν ἢ κατὰ τὸ ἐντελὲς ἔστις... προαναφωνήθεν δὲ τὸ οἶον συμ- 35
 πέρασμα, τὸ "γίνετο" ἀνθρώπος ἐξ ἀνθρώπου, ἀσάφειαν ἐποίησε
 τῷ λόγῳ. ἐστὶ δὲ ἡ ἐπιδρομὴ τῷ λόγῳ τοιαύτη· γίνετο ἀνθρώπος
 ἐξ ἀνθρώπου φυσικὸν εἶδος ἐκ φυσικῶν, ἢ μέντοι τεχνικὸν ἐκ
 τεχνικῶν· εἰς ὃ ἀποβλέψαντες ἐκείνοι λέγουσι μὴ εἶναι τὸ εἶδος
 φύσιν. καίτοι ἔδει μᾶλλον εἰς τὰ φυσικὰ ἀποβλέψαι τὰ ὁμοία 40
 τῷ εἶδει γεννῶντα, καὶ εἴπερ τῷτο φύσεως ἰδίον, τὸ εἶδος φύσιν
 λέγειν. id. f. 61 b.

193d πρὸς Ἀντιφῶντα δὲ ὁ χαλεπὸν εἰπεῖν, ὡς εἰ διὰ τῷτο τὴν
 11 ὕλην ὤρετο φύσιν, ὅτι γένοιτο ἂν ἐκ κλίνης, εἰ λάβοι σηπεδόνα,
 βλάστημα τὸ ξύλον, ἢ κλίνη, γίγνετο δὲ καὶ ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπος, 45
 πῶς ἢ καὶ ἂν εἴη τὸ εἶδος φύσις; ὁ γὰρ ἀνθρώπος εἶδος, ὡς ἐκ τῷ
 ὀρισμῷ δῆλον. τὸ μὴ γὰρ τεχνικὸν εἶδος ὅδε ἡμεῖς ἂν εἴποιμεν φύ-
 σιν· διόπερ ὅδε τῆς κλίνης τὸ εἶδος φύσις ἐστίν· ἢ γὰρ ἐστὶν ἀρχὴ

κινήσεως ἐνυπάρχουσα. τὸ μέντοι φυσικὸν καὶ ἐνυλὸν εἶδος αἰεὶ ἐξ
 ὁμοίων τὴν γένεσιν ἔχει. Themist. f. 24.

τρίτον τῷτο τίθησιν ἐπιχείρημα δευτικὸν τῷ τὴν φύσιν τὸ 193b
 εἶδος εἶναι, πᾶν ἐντρεχῶς προαχθέν. ἢ γὰρ φύσις ἢ ὡς ἐκφυσις καὶ 12
 γένεσις λεγομένη φύσις ὁδὸς ἐστὶν εἰς τὴν φύσιν προῖστα τῷ γίνο-
 μένῳ καὶ εἰς αὐτὴν τελευτῶσα. ὥσπερ ὅν ἐπὶ τῶν τεχνικῶν...
 ἔτιω καὶ τὸ φύομενον, ἐπειδὴ εἰς φύσιν ἔρχετο, λέγετο φύετο, ἀλλ'
 ὅχι ὅτι ἀπὸ φύσεως. ἔρχετο δὲ ἐπὶ τὸ εἶδος· τὸ εἶδος ἄρα ἢ φύ-
 σις... τὸ γὰρ θερμὸν θερμὸν ποιεῖ, καὶ ἡ μεταξὺ ὁδὸς θερμανσις.
 ἐν δὲ τισιν ἐτερεύοντων, ὡς ἱατρικὴ ὑγίειαν. Simpl. f. 61 b.

τὸ ἢ δυνάμει παραδιαζευκτικὸς εἶναι, ἵνα ἢ ἔτιω· τὸ γινόμενον 193b
 ἐκ τινος εἰς τι ἔρχετο ἦσαν φύετο· ταῦτ' ὅν ἀμφότερα. δυνάμει 17
 δὲ καὶ ἐπίρρημα εἶναι προσγραφομένον τῷ ἰ, ἀντὶ τῷ καθὰ φύετο·
 καθὰ γὰρ φύετο, εἰς τι ἔρχετο. εἰς τί ὅν φύετο; φησὶν· ὅχι εἰς τὸ
 15 ἐξ ὅ, τῷτέστιν εἰς τὴν ὕλην, ἀλλ' εἰς τὸ εἰς ὅ, τῷτέστιν τὸ εἶδος.
 Philop. f. p. 7.

εἰ ὅν τὸ τέλος εἶδος καὶ φύσις ἐστὶ, πῶς ἂν εἴη ἡ σέρησις τέ- 193b
 λος, ἀντικειμένη τῷ εἶδει; ἔτι δὲ τὰ σοικεῖα τῶν ἐν γενέσει τὴν 18
 ὕλην ἔθετο καὶ τὰ ἀντικείμενα· ἐπεὶ ὅν τὸ ἕτερον τῶν ἀντικειμένων
 ἔθετο νῦν τὴν φύσιν, πρόχειρον ἦν ἀπορεῖν πῶς αἴτια μὴ ἀμφω,
 φύσις δὲ θάτερον. διὸ καὶ τῇ σέρησει κατὰ τοσοῦτον τῆς φύσεως
 μετέδωκε καθ' ὅσον καὶ τῷ εἶδος, εἰπὼν "καὶ γὰρ ἡ σέρησις εἶδος πῶς
 ἐστίν." ἐστὶ δὲ εἶδος πῶς ἦτοι ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀντιδιαζε-
 λομένη, διότι ἐν ὑποκειμένῳ ἔστα καὶ αὐτὴ ὥσπερ τὸ εἶδος, μορφὴ 16
 τις καὶ αὐτὴ καὶ εἶδος γίνετο τῷ ὑποκειμένῳ... ἢ λέγοιτο ἂν εἶδος
 πῶς ἢ σέρησις ἢ πᾶσα, ἀλλ' ἢ κατὰ τὸ χεῖρον τῶν ἐναντίων θεωρη-
 μένῳ· τῷτο γὰρ ὑπὸ τὴν σέρησιν τὸ εἶδος, ὡς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως
 (13) ἀποδείκνυσιν... λέγοιτο ἂν φύσει καὶ τὰ ἐν σέρησει, ἢ μὴν
 ἔτι καὶ κατὰ φύσιν, διότι τὸ τέλος καὶ ὅ ἐφίετο τὸ ὑποκείμενον, τῷτο
 30 ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν, ἐφίετο δὲ τῷ εἶδος. διὸ καὶ ἐπὶ πλέον τὸ φύσει τῷ
 κατὰ φύσιν, διὰ τὴν σέρησιν. ἀλλὰ πῶς ἢ ἐπὶ τὴν σέρησιν ὁδὸς
 φύσις λέγοιτο ἂν, ἢ κατὰ ἔκφυσις; φθορὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ὅχι γένεσις.
 Simpl. f. 62.

σέρησιν λέγει ἢ τὸ χεῖρον τῶν ἐναντίων, οἷον τὸ μέλαν, εἶδος 193b
 δὲ τὸ κρείττον, οἷον τὸ λευκόν· διὸ καὶ τὴν ἐκ μέλανος μὴ εἰς λευκόν 19
 μεταβολὴν ἀπλῶς μὴ γένεσιν καλεῖ καὶ φθορὰν δὲ τινος, τὴν δὲ ἀπὸ
 λευκοῦ εἰς μέλαν ἀνάπαλιν. ἢ τὴν κυρίως σέρησιν εἶδος καὶ μορφὴν
 καλεῖ διὰ τὸ εἶναι διάθεσιν τινὰ τῷ ὑποκειμένῳ. εἰ μὴ γὰρ μὴ πάντα
 τὰ ὄντα εἶδη εἰσὶν, ἀλλ' ἐστὶν τινὰ καὶ ἀνείδεα, ἢ κατὰ εἶδος ἢ σέρησις·
 εἰ δὲ πᾶν τὸ ὁπωσὺν ὄν εἶδος καλεῖται, δηλονότι ἐπειδὴ ἢ σέρησις
 τῶν πῇ μὴ ὄντων ἐστὶ καὶ πῇ εἶδος ἂν εἴη. διακρίνεται γὰρ καὶ μεμόρφω-
 ται πῶς κατὰ αὐτὴν τὸ ὑποκείμενον· διατίθῃσι γὰρ πῶς καὶ ἡ τυ-
 φλότης τὸ ὑποκείμενον καὶ πᾶσα σέρησις. ἐπειδὴ ὅν πᾶσαν διά-
 θεσιν μορφὴν τῷ ὑποκειμένῳ καὶ εἶδος λέγομεν, διὰ τῷτο αὐτὸ
 45 ἐπεσημῆματο, καὶ ἀπλῶς δὲ γένεσιν τὴν ἐσιώδη λέγει. cod.
 Vat. 1028.

πενταχῶς λέγετο ἢ φύσις, καθ' ἕνα μὴ τρόπον ἢ ἐν ἕκαστῳ 193b
 ὕλῃ· αὕτη δὲ ἐστὶ τὸ πρῶτως ἐν ἕκαστῳ τῶν φυσικῶν ὑπάρχον 22.

ἀρρύθμιστον... κτ' δευτερον δὲ σημαίνονμενον τὸ περὶ τὴν ὕλην εἶδος... κτ' δὲ τρίτον τὸ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῆς εἰδὸς συγκείμενον, οἷον ὁ ἄνθρωπος... εἰ μέντοι τὸ "μᾶλλον αὕτη φύσις τῆς ὕλης" ἐπὶ τῆς συνθέτου εἴρη, ὡς ἤκουσεν ὁ Πορφύριος, δηλονότι κυρίως μὲν φύσις ἔκ ἐστι τὸ σύνθετον... κτ' τέταρτον δὲ σημαίνονμενον 5 λέγει φύσις ἢ οἷον ἐκφυσις καὶ γένεσις καὶ κίνησις, καθ' ἣν ὑπὸ τῆ φύοντος φύει τὸ φυτόμενον... κτ' πέμπτον δὲ σημαίνονμενον τὸ κυριώτατον φύσις ἐστὶ τὸ τῆ κινήσεως τοῖς φυσικοῖς αἴτιον... ὁ μέντοι ὁρισμὸς πᾶσι τοῖς σημαίνονμένοις ἐφαρμόσει οἰκείως ἐφ' ἑκάτερα λαμβανόμενος· καὶ γὰρ ἢ μὲν κυρίως φύσις ἀρχὴ καὶ αἰτία 10 κινήσεως ἐστὶ καὶ ἡρεμίας, ἢ δὲ ὡς κίνησις φύσις ὡς ὀργανική· διὰ γὰρ ταύτης ἢ ποιητικῆς φύσις τὴν ἐν τοῖς φυσικοῖς κίνησιν καὶ ἡρεμίαν ἀποτελεῖ, ὡς ὁ ἰατρὸς διὰ τῆς ἰατρούσεως τὴν ὑγίειαν· ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἀρχαὶ τῆς κτ' φύσιν ἀποδομένης ἐνεργείας εἰσὶν ὡς στοιχεῖα· καὶ λέγει ὁ Εὐδήμος ὅτι ἐπιδέχεται καὶ ταῦτα 15 τὴν λόγον τῆς φύσεως· ἀρχὴ γὰρ δοκεῖ κινήσεως εἶναι καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ ἔνεκα... ἀλλὰ πῶς τὸ σύνθετον ἀρχὴ ἂν εἴη καὶ αἰτία, ἀποτέλεσμα μόνον ὑπάρχον; ἢ καὶ τῆτο ὡς τέλος ἂν εἴη ἀρχή... οἱ δὲ παλαιότεροι φαίνονται μὲν καὶ αὐτοὶ τοιαύτην τινὰ τῆς φύσεως ἔννοιαν ἐχρήκατες, ὡς κτ' τὴν ἐπιτηδεύουσαν τὴν πρὸς κίνησιν ἐκείων θεω- 20 ρημένης, καθ' ἣν χαρακτηρίζεται τὰ φυσικὰ πράγματα. Simpl. f. 62 b.

193 b
20. εἰ δὲ καὶ ἡ ψυχὴ ἀρχὴ κινήσεως ἐστὶ καὶ ἡρεμίας τοῖς ἐμφύχοις σώμασι καὶ κτ' Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλην, τίς ἡ διαφορὰ; ὅτι γὰρ καὶ ἡ ἐσχάτη ψυχὴ ἢ φυτική καλυμένη ἄλλη καὶ κτ' τὴν Ἀριστοτέλην 25 ἐστὶ παρὰ τὴν φύσιν, ἐκ τῶνδε δὴλον, καὶν πολλάκις φύσιν καλῶσι τὴν φυτικὴν ψυχὴν ὡς ἐγγὺς ἔσαν τῆς φύσεως· πᾶσα ψυχὴ καὶ ἡ ἐσχάτη ἐντελέχεια σώματος φύσιν ὀργανικὴν ἔχει παρ' αὐτῷ, ὥστε φύσιν ἔχοντι σώματι ὑπάρχει ἢ φυτικὴ ψυχὴ, ἄλλη δηλονότι ἔσα παρὰ τὴν φύσιν· ἀλλ' ὅδε μόνον τὰ ὀργανικὰ σώ- 30 ματα φύσιν ἔχει, ἀλλὰ καὶ τὰ ὁμοιομερῆ καὶ τὰ ὁ στοιχεῖα· ἔτι δὲ ἐμφυχὰ μὲν λέγομεν τὰ ἔχοντα αἰτίαν ἐν ἑαυτοῖς τῇ τρέφεσιν καὶ αὐξήσει καὶ γενεῇ ὅμοια, φυσικὰ δὲ τὰ μὴ τοιαῦτα, οἷον λίθοι καὶ τὰ ἄλλα μέταλλα καὶ τὰ νεκρὰ σώματα καὶ τὰ ἀπλά· ἔτι δὲ πᾶν σῶμα φύσιν ἔχει· καὶ γὰρ τὰ τῶν τεχνητῶν, οἷον τὸ τῆ ἀνδριάντος 35 καὶ φυσικόν ἐστιν, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς κλίνης ξύλον· ὁ πᾶν δὲ σῶμα ἐμφυχόν ἐστιν, ὥς ἔκ ἂν εἴη ψυχὴ ἢ φύσις· δὴλον δὲ ὅτι χεῖρόν ἐστιν ἢ φύσις τῆς φυτικῆς ψυχῆς, εἴπερ ὡς εἶδος ὕλη τῷ φυσικῷ σώματι ἢ τοιαύτῃ ψυχῇ ἐπιγίνεται· πῶς ἔν Ἀριστοτέλης τὴν πρὸς ψυχὴν αὐτῇ διαφορὰν ἀποδέδωκεν; ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ τὸ 40 ἐν ᾧ ἐστὶν ἀρκεῖν πρὸς τῆτο καὶ τὸ ἐφεξῆς σαφέστερον εἰρημένον τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι τὴν φύσιν. cod. Vat. 1028 ex Simpl. f. 63 b.

193 b
22. διαφέρει ὁ μαθηματικὸς τῇ φυσικῇ πρῶτον μὲν ὅτι ὁ φυσικὸς 22. καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων μόνον τοῖς φυσικοῖς λέγει ἀλλὰ καὶ περὶ 45 τῆς ὕλης, τῇ μαθηματικῇ μὲν περὶ ὕλης πολυπραγμονούντος· ἔπειτα καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων, περὶ ὧν ἀμφοτέρω λέγουσιν, καὶ κτ' τὴν αὐτὴν λέγουσι τρόπον, ἀλλ' ὁ μὲν φυσικὸς περὶ ἐπιπέδων

λέγει καὶ γραμμῶν καὶ σημείων ὡς περὶ περάτων τῇ φυσικῇ καὶ κινητῇ σώματος, ὁ δὲ μαθηματικὸς ὁ τὴν κίνησιν προσποιεῖται τὴν ἐμφυτον, ὥστε ὡς περάτα φυσικῇ σώματος παραλαμβάνει... ὥστε εἰ μήτε ὡς περὶ φυσικῶν λέγει μήτε ὡς φυσικοῖς ὑπαρχόν- 5 των, ὥστε φυσικὸς ἂν εἴη ὁ μαθηματικὸς ὥστε μέρος ἢ μαθηματικὴ τῆς φυσικῆς· ἀλλ' ὅδε ἡ ἀστρολογία... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φιλοπόνως λέξει τινὰ τῇ Γεμίνου παρατίθῃσιν ἐκ τῆς ἐπιτομῆς τῶν Ποσειδωνίου Μετεωρολογικῶν ἐξηγήσεως, τὰς ἀφορμὰς παρὰ Ἀρι- 10 στοτέλους λαβῶσαν· ἔχει δὲ ὡδε... διὸ καὶ παρελθὼν τις, φησὶν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός, ἔλεγεν ὅτι καὶ κινημένης πῶς τῆς γῆς, τῇ δ' ἡλίου μένοντός πῶς, δύναται ἢ περὶ τὴν ἡλίου φαινόμενη ἀνωμα- 15 λία σωζέσθαι· ὅπως δὲ ἔκ ἐστιν ἀστρολόγῳ τὸ γινώσκειν τί ἡρεμίων ἐστὶ τῇ φύσει καὶ ποῖα τὰ κινητά... περὶ τὴν τῶν ὀνομάτων δὲ χρῆ- σιν ἐπιστημῆναι ἄξιον ὅτι μαθηματικὸν νῦν τὴν γεωμέτρην ἔοικε 20 καλεῖν· ὅτος γὰρ ἐστὶν ὁ ἐπίπεδα καὶ σφαιρὰ καὶ μήκη καὶ σιγμάς ἔχων, καίτοι τῆς κυρίως μαθηματικῆς καὶ τὴν ἀριθμητικῆν καὶ τὴν ἀστρολο- γίαν ἦτοι σφαιρικὴν καὶ τὴν ἀρμονικὴν ἦτοι τὴν κανονικὴν περιεχέ- 25 σης· καὶ τὸ τῆς ἀστρολογίας ὄνομα, μήπω τότε τῆς ἀποτελεσμα- τικῆς εἰς τὴς Ἑλλήνας ἐλθούσης, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ τῆς νῦν καλυμέ- νης ἀστρονομίας ἔφερον· οἱ δὲ νεώτεροι διελόντες τὸ ὄνομα τὴν μὲν 30 τὰς κινήσεις τῶν ὑρανίων ἐπισκοπεύσαν ἀστρονομίαν καλεῖσιν, τὴν δὲ περὶ τὰ ἀποτελέσματα ἐξ αὐτῶν ἀστρολογίαν ἰδίως ἐπονομάζου- σιν. Simpl. f. 64 b.

ὁ γὰρ Θεοδόσιος ἐν τῇ Σφαιρικῇ διδάσκων τὰ συμβαίνοντα 193 b 25 πάθῃ τῇ σφαίρᾳ ὅθεν προσλογίζεται ὕλην, ἀλλὰ χωρίσας πάσης ὕλης τὸ σφαιρικὸν σχῆμα, ὅτω τὰ συμβαίνοντα αὐτῷ ἐπισκέ- πτεται, ὅτι ἐὰν σφαῖρα ἐπιπέδῳ τμηθῇ κύκλον ποιῇ, καὶ ὅσα ἄλλα· ὁ δὲ Αὐτολύκος περὶ κινημένης σφαίρας γράφας καὶ ὅσα συμβαί- νει τῇ κινημένῃ σφαίρᾳ, μερικώτερός ἐστι τῇ Θεοδοσίᾳ καὶ μᾶλλον 30 τῷ φυσικῷ προσεγγίζων. Philop. f. p. 8.

οἱ μὲν μαθηματικοὶ γραμμάς καὶ ἐπίπεδα καὶ τὰ τοιαῦτα χω- 193 b 35 ρίζουσιν ἀπὸ τῶν φυσικῶν σωμάτων, ὥστε εἰ καὶ τῇ ὑποτάσει ἀχώ- ρισα ἐστὶν, ἀλλὰ τῇ γε ἐπινοίᾳ χωρίζοντα ὅθεν ἀδύνατον ἐπόμε- νον ἔχει· ὅτοι δὲ τὰ φυσικὰ εἶδη χωρίζουσιν ἐπιχειρῶσιν, οἷον ἄν- 40θρωπον καὶ σάρκα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥστε ἡττόν ἐστι χωριστὰ τῶν μα-θηματικῶν· τὸ δὲ "ἡττόν" δοκεῖ δι' εὐλάβειαν λέγειν ὁ φιλόσοφος, καίτοι βυλόμενος αὐτὰ μηδαμῶς εἶναι μηδὲ τῇ ἐπινοίᾳ χωριστά... ὅτι δὲ ὁ πάντα δύναται χωρίσαι τῶν φυσικῶν, δείκνυσιν καὶ διὰ τῶν 45 τῶν μαθημάτων καίτοι χωρίζουσιν πεφυκότων, ὅμως τὰ φυσικῶ-τερα καὶ κινήσει προχωρούμενα, οἷα ἐστὶν ἡ ὀπτική καὶ ἡ ἀρμονική καὶ ἡ ἀστρολογία, αἰδέσσεσιν ἡδὴ προχωρούμενα καὶ κινημένοις ὑποκειμένοις μὴ δύνασθαι χωρίσαι ταῦτα τῆς ὕλης καὶ τῆς φύσεως... ταῦτα 50 καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὰς δημῶδεις περὶ τῶν ἰδεῶν ἐννοίας ἀντεῖρηκεν, ὅσαι τῶν μὲν ἐκεῖ μηδενὸς συναιδάνονται, τὰ δὲ ἐνυλα εἶδη μὲν ἀποδύσασθαι τελείως τῆς ὕλης ἐν τῷ δημιουργικῷ νῦν 55 προὑπάρχειν φαντάζονται. Simpl. f. 65.

λαβῶσαι ἔν τῇ τοιαύτῃ γραμμῇ, ἐπειδὴ χορήγησιν αὐτῇ 194 a 9. κατ' ἐνεργείαν ὑφεσώσης, ὅκετι χωρίζουσιν κινήσεως καὶ ὕλης,

ἀλλὰ κέχρηται ὡς φυσικῇ τε καὶ κινουμένη· τῇ γὰρ ἐκ τῆς
διόπτρας εὐθεία μεθ' ὕλης ἤδη χρωῶν καὶ κινήσεως. Themist.
f. 24.

194^a διχῶς δὲ ἡ φύσις κατὰ τε τὴν ὕλην καὶ κατὰ τὸ εἶδος, καὶ κυ-
12 ριώτερον κατὰ τὸ εἶδος. εἰκότως ἔν τ' συναμφοτέρων γινώσκει κατὰ
τὸ εἶδος. καὶ εἴπερ ἡ μὲν ὕλη κατ' ἀναλογίαν ἐστὶ γνῶσις, τὸ δὲ εἶδος
κατὰ ἐπέρευσιν, εἰκότως κατὰ τὸ εἶδος ἢ τὸ συνθετὸν γνῶσις ἐπιτελεῖται.
Simpl. f. 66 b.

194^a Ἐμπεδοκλῆς μὲν τὸν νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν ὡς εἰδοποιῶν αἰτίας
20 ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀποθέμενος, Δημόκριτος δὲ τὸ χῆμα καὶ τὴν θέσιν
καὶ τὴν τάξιν, τὸ εἶδος οἶμαι κατὰ τὸν λόγον ἀφορίζει καθ' ὃν ἕκαστα
ἐποιοῦν. . . Ἀναξαγόρου δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἔκ ἐμνημόνευσε,
καίτοι ἐν νῦν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τιθέντος. ἴσως, φησὶν, ὅτι μὴ προ-
χρησθῇ αὐτῷ ἐν τῇ γενέσει. ἀλλ' ὅτι μὲν προχρησθῇ, ὁ δὲ ἔκκρισιν ὑπὸ
15 τῆς κινήσεως γίνεσθαι, τῆς δὲ κινήσεως αἰτίον εἶναι τὸν νῦν. λέγει
ἡ δὲ αὐτῇ Ἀναξαγόρου. . . ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἔκ
ἐμνήθη, ὅτι τὸν νῦν ὁ Ἀναξαγόρας ἔκ ἐλεγεν εἶδος ἔνυλον, οἷον
ἦν τὸ νῦν ζητούμενον, ἀλλὰ διακριτικὸν καὶ κοσμητικὸν αἰτίον, χω-
ριστὸν ἀπὸ τῶν κοσμημένων καὶ ἄλλης ὃν ὑποστάσεως παρὰ τὰ κο-
20 σμημένα. . . μήποτε δὲ καὶ διὰ τὸ τοῦ ἔκ ἐμνημόνευσεν Ἀναξα-
γόρου, ὅτι ὁ παρ' αὐτῷ νῦν ἔκ ποιεῖν ἀλλὰ διακρίνειν ὄντα τὰ εἶδη
δοκεῖ. . . δευτέρῳ δὲ χρησθῇ ἐπιχειρήματι τοιούτῳ. εἰ τῆς αὐτῆς
ἐστὶν ἐπιστήμης τὸ τέλος καὶ τὸ ἔνεκα γινώσκειν καὶ τὰ πρὸς τὸ τέ-
λος, οἷον οἰκοδομικῆς τὴν ὀροφὴν καὶ τὰς τοίχους, ἡ δὲ φύσις καὶ τὸ
25 εἶδος τέλος ἐστὶ καὶ τὸ ἔνεκα, δηλονότι τῆς φυσικῆς εἴη αὖ μὴ
μόνον τὴν ὕλην γινώσκειν, ὡς οἱ παλαιοὶ φυσικοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ
καὶ τὸ εἶδος, ἡ μὴ μόνον τὸ εἶδος, ὅπερ ἐστὶν ἡ κυρίως φύσις, ἀλλὰ
καὶ τὴν ὕλην. ἔγωγε γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκνέει. δυνατὸν δὲ ἀμφοτέρως.
ἀλλ' ἡ μὲν ἀποδείξεις τὸ καὶ τὸ εἶδος εἶναι τὴν φυσικὴν ὁρθῶς ἔχει
30 ὡς πρὸς τὰς φυσικὰς λεγομένης, ἡ δὲ τὸ καὶ τῆς ὕλης πρὸς τὰ
ἐφεξῆς ἐπαγόμενα. id. ib.

194^a ὁ Ἀλέξανδρος ἀμεινόν φησι γεγράφθαι "ὡς γὰρ συνεχὲς τῆς
29 κινήσεως ἔσσης ἐστὶ τι ἔχατον, τὸ τοῦ τέλος καὶ ἔνεκα," ἐπεὶ μὴ
πᾶν ἔχατον τέλος. καίτοι καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ὁμολογεῖ μὴ
πᾶν τὸ ἔχατον εἶναι τέλος. μήποτε ἔν μεταγράφεϊν ἔκ ἀνάγκη
τὴν λέξιν. id. f. 67.

"ὡς γὰρ συνεχὲς τῆς κινήσεως ἔσσης ἐστὶ τέλος, τὸ τοῦ ἔχατον
καὶ τὸ ἔνεκα." μικρὸν δεῖ τὴν λέξιν μεταρρυθμίσαι, "ὡς γὰρ συνε-
χὲς τῆς κινήσεως ἔσσης ἐστὶν ἔχατόν τι, τὸ τοῦ τέλος καὶ τὸ ἔνεκα."
40 ὁ δὲ νῦν τῶν προκειμένων ἕτος. Philop. f. p. 14.

194^a ποιητὴν τὸν Εὐριπίδην λέγει. ὅτι, φησί, καλῶς ὠρισάμεθα
30 τὸ τέλος καὶ τὸ ἔνεκα, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς ἀδιακόπῃς κινήσεως, πιστῶς καὶ
Εὐριπίδης, ἐκ κοινῆς μὲν ἐννοίας τὸ τοῦ λαβῶν, ὅτι τῆς συνεχῆς κι-
νήσεως τὸ ἔχατον τέλος καὶ ἔνεκα ἐστὶ, γελοῖως δὲ τὴν κοινὴν
ταύτην ἐννοίαν καὶ καθολικὴν ἐφαρμόσας τοῖς κατὰ μέρος. ἐπεὶ γὰρ
συνεχὲς τινὸς τῆς ζωῆς τέλος ἐστὶν ὁ θάνατος, ἐνόμισε τὸ τοῦ
καὶ ἔνεκα εἶναι. ὅθεν ἐπειδὴ τὰ πρὸ τῆς τέλους πρὸς τὸ τέλος ἀνα-

φέρει πάντα, ὑπενόησε διὰ τὸ τοῦ γίνεσθαι τὸν ἄνθρωπον ἵνα ἀπο-
θάνῃ. id. p. 15.

ὅτι συνήρηται ἀλλήλοις τὸ τέλος καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος, δεῖ-
194^a κνυσιν ἐκ τῆς καὶ ἡμᾶς τέλη ὄντας χρησθῆς ἐκείναις τοῖς ἡμῶν ἔνεκα
34 παραλαμβανομένοις. καὶ δηλονότι καὶ τὸ ἐπὶ τῶν τεχνῶν εἰρημένον
καὶ τὸ ἐπὶ τῶν τελῶν κατ' ἐπίτασιν δείκνυσιν τὸ προκείμενον· περι-
τεύει γὰρ τὸ ποιεῖν καὶ χρησθῆς τὸ γινώσκειν μόνον. ἀλλὰ πῶς ἡμεῖς
τέλη, καὶ πῶς χρωμέθα πᾶσιν; ἡ ὅτι διχῶς τὸ τέλος, τὸ μὲν ὡς τὸ
ἔνεκα ἢ ἐφεσιν, ὅπερ σκοπὸν οἱ νεώτεροι καλεῖσιν, οἷον ἡ ὑγίεια,
ἢ ὁ ἱατρὸς σοφάζει, τὸ δὲ ἐν τῷ τῆς ἐξ καὶ ὡς περιγίγει, ὡς περ
ὁ ὑγιαίνων· τὸ γὰρ ἐστὶ τέλος ὡς τὸ ὡς, ὁ καὶ ἡμεῖς ἐσμέν. τέλος
γὰρ τῆς ἱατρικῆς ὁ ὑγιαίνων ἔκ ὡς τὸ ἔνεκα σοφάζει, οἷον ἡ ὑγίεια, ἀλλ'
ὡς τὸ ὡς βούλει αὐτὴν περιποιῆσαι. γέγονε δὲ ἡ διαίρεσις αὐτῶν
ἐν τοῖς Νικομαχείοις Ἠθικοῖς, ἃ περὶ φιλοσοφίας καλεῖ, φιλοσο-
φίαν ἰδιαίτερον καλῶν πᾶσαν τὴν ἠθικὴν πραγματείαν. Simpl.
f. 67 b.

"καὶ ἐν ταῖς περὶ φιλοσοφίας." λέγει δὲ τοῖς Ἠθικοῖς, ἃ περὶ
194^a φιλοσοφίας, διότι τὸ φιλόσοφον ἦθος δι' αὐτῶν παραδίδοται. αὕτη
36 μὲν ἔν ἡ σύνταξις, τὰ δὲ μεταξὺ τὰ μὲν ἐστὶ προκατασκευῆ
τῆς ὅτι τὸ ἔνεκα τέλος, τὰ δὲ πρὸς ἔλεγχον τὸ Εὐριπίδου.
Philop. f. p. 15.

εἰρησθῇ δὲ περὶ τούτων ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῖς Νικομαχείοις·
ταῦτα γὰρ φιλοσοφίαν καλεῖ ὡς περὶ ἀρετῆς διδάσκοντα. cod.
Reg. 1947.

εἰπὼν ὅτι ἐν ταῖς τῶν τεχνῶν καὶ ποιῶσι τὴν ὕλην καὶ ἔκ μόνον
γνωρίζουσι, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ αἱ ἀρχιτεκτονικῆς τῶν τεχνῶν αἱ
μάλις δοκῶσαι πρὸς τὸ εἶδος ὁρᾶν, ὅθεν αὐταὶ τὴν ὕλην ἀγνοοῦσιν.
Simpl. f. 67 b.

προσέθηκε τὸ "πῶς" διὰ τὸ μὴ τεκταίνεσθαι τὴν κυβερνητικὴν. 194^b
ἀρχεῖ μὲν γὰρ μάλλον τῆς ναυπηγικῆς, καὶ τεκταίνεσθαι δὲ. πρὸς τὸ
3 τεκταίνεσθαι ἔν τ' "πῶς," καὶ πρὸς τὸ ἀρχεῖν. Philop. f. p. 16.

καὶ μοι δοκεῖ κατάλληλος ἡ λέξις φαίνεσθαι, ἐὰν καὶ ἐπὶ τῷ 194^b
11 "μέχρι τίνος" βαρύνωμεν τὸ τίνος (ταῦτ' ἐν γὰρ ἐστὶ τῷ μέχρι πόσῃ)
καὶ ἐπὶ τῷ "τίνος γὰρ ἔνεκα ἔκαστον" βαρυτόνως προενέγκωμεν τὸ τί-
νος· δηλοῖ γὰρ τὸ ἄχρι τῆς τέλους καὶ ἄχρι τῆς τίνος ἔνεκα. εἰ δὲ καὶ
ἐγγράφοιτο "μέχρι τίνος, ἔνεκα τίνος, τίνος γὰρ ἔνεκα ἔκαστον" (λέ-
γει γὰρ καὶ τοιαύτην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος), τὸ μὲν πρῶτον τίνος βα-
ρυνόμεν, τὸ δὲ δεύτερον ὀξυνόμεν. . . σημειῖται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος
καὶ ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων ὅτι κατ' Ἀριστοτέλη συνήπι τῷ
θείῳ σώματι ἢ τῶν ἐνταῦθα γενέσεως καὶ ἔκ ἀπέρτη ἀπ' αὐτῆς.
Simpl. f. 68.

τῆς πραγματείας ἔσσης περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τῶν φυ- 194^b
16 σικῶν, διότι, ὡς αὐτὸς ἀρχόμενος εἶπε, "τότε οἰόμεθα γινώσκειν
ἔκαστον, ὅταν τὰ αἰτία γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς
πρῶτας καὶ μέχρι τῶν σοιχείων," περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὡς σοιχείων
πρῶτον προέθετο σκοπεῖν. . . ἐπειδὴ πολλὰ μεταξὺ τῆς τῶν
αἰτίων πρὸς ἀλλήλα συντάξεως ἐρρήθη, ἀναλαβὼν τὸν λόγον ἐφε-
ξῆς αὐτὰ ἀπαριθμήσει, τὰς προσήκοντας ἐκάστῳ ἐπαγῶν διορι-

- σμός, καὶ μὴ τὰ καθ' αὐτὴ αἰτία καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπ' ὅψιν ἄγων. id. f. 68 b.
- 194 b 23. τὸ ἐξ ὑλικὸν καὶ ὑποκείμενον, ὅπερ κατὰ μὴ τὸ ἐξ αὐτῆ γίνεσθαι τι τῇ σφύσει ἐπικοινωνεῖν δοκεῖ, κατὰ δὲ τὸ ἐνυπάρχοντος τὸ ἐξ διαφέρει. id. f. 69.
- 194 b 26. καλεῖ παράδειγμα τὸ εἶδος, ὅχ' ὡς οἱ τὰς ἰδέας λέγοντες αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰδικὴν ὕσιν ὑποτιθέμενος, πρὸς ἣν τὰ ἐνθάδε ἀφωμοῖω. ὅδε γὰρ τὰ φύσει ποιεῖντα, φησὶν Ἀλέξανδρος, πρῶτον νοήσαντα αὐ ποιεῖ ὅτω ποιεῖ... ἀλλὰ τὸ γινόμενον περὶ τῇ ὕλῃ εἶδος, τὸτο καλεῖ παράδειγμα... ὅχ' ὁμοίως δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἐν τοῖς ἔνεκα τῆ ποιῆσι πᾶσιν ἔχει τὸ τέλος καὶ τὸ παράδειγμα... παράδειγμα δὲ τὸ ἐνυλὸν εἶδος ὁ Ἀριστοτέλης καλεῖ, ἴσως μὴ καὶ ὡς σκοπὸν τῆς φύσεως, εἰς ὃν ὁ γνωστικὸς ἀλλ' ὕσιν ὡς ἀποτεταγμένη πάντα ποιεῖ. id. ib.
- 194 b 28. ἔστιν ἡ διὰ πᾶσων ἀρμονία, ἐν ἣ ἡ ὑπάτη δὲ ἔχει τὴν νήτην, τῷ τε διπλασίονα αὐτῆς φθόγγον ἔχει. ἔστιν ὅν εἶδος ταύτης τὰ δύο πρὸς ἓν· ὃν γὰρ λόγον ἔχει τὰ δύο πρὸς ἓν, τὸτον τὴν λόγον ἡ ὑπάτη πρὸς τὴν νήτην. Philop. g p. 2.
- 194 b 30. δεῖ μεμνηθεῖσθαι ὅτι ἐνταῦθα ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ μὴ εἶναι κυρίως ποιητικὸν αἶτιον τὴν φύσιν ἀλλ' εἰδικὸν μᾶλλον, διὰ τὸ μὴ εἶναι πρῶτον ἐν τοῖς ποιητικοῖς. καὶ ὅργανα δὲ δοκεῖ κινήσεως αἰτία γίνεσθαι, ἀλλ' ὅδε ταῦτα κυρίως ποιητικὰ ἔστιν, ὅτι μὴ πρῶτως ἀλλὰ κινούμενα κινεῖ. Simpl. f. 70.
- 195 a 3. τὸ χεδόν εἶπε διὰ τὴν πρὸς τὴν Πλάτωνα εὐλάβειαν ἐξ τὰ αἰτία λέγοντα. cod. Reg. 1947.
- 195 a 15. τὸ χεδόν πρόσκειται ἢ ὅτι τὰ κυρίως αἰτία τοσαυταχῶς, πολλῶν ὄντων καὶ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίων, ὡς ἔρεϊ, ἢ δι' εὐλάβειαν εἶρη τὸ Πλάτωνος τὸ μὴ παραδειγματικὸν αἶτιον τοῖς κυρίως αἰτίοις συναριθμήσαντος, τῷ τελικῷ καὶ τῷ ποιητικῷ, τὸ δ' ὅργανικὸν τοῖς συναιτίοις, τῷ τε ὑλικῷ καὶ τῷ εἰδικῷ... καὶ ὅτι μὴ ταῦτα αἰτία τῶν γινόμενων ἐστὶ, ὅλον· ὅτι δὲ καὶ μόνον ταῦτα, ἐκ τῆς διαιρέσεως ἐπιβλεπτόν. Simpl. f. 70 b.
- 195 a 15. ἅπαντα μέντοι γε, ὥσπερ ἔφη, εἰς τέτταρας τρόπους πίπτει τῆς φανερωτάτης, καὶ πάλιν γε αὐτὰς ἀκριβείας ἔνεκα ἐξαριθμητέον. πρῶτον μὲν εἰς τὴν ὕλην καὶ τὸ ὑποκείμενον. ὅχ' εἰς δὲ ὁ τρόπος τῆς ὕλης· ἄλλως γὰρ ὑπόκειται τὰ στοιχεῖα ταῖς συλλαβαῖς (κατὰ σύνθεσιν γάρ), καὶ ἄλλως ἢ κυρίως ὕλη δέχεται τὸ εἶδος (κατὰ ἀλλοιώσεις γάρ), γὰρ δὲ καὶ ὕδωρ κατ' ἀμφω τοῖς τῶν ζώων σώμασιν, καὶ τὰ μέρη τῷ ὅλῳ καθ' ἕτερον τρόπον, καὶ αἱ προτάσεις τῷ συλλογισμῷ τῷ συμπεράσματι. δεύτερον δὲ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν λόγον. καὶ τὸτο δὲ λέγει πολλοῖς, ὅλον μὲν ἐπὶ τοῖς ἐκ μερῶν συγκειμένοις, ὅλον δὲ ὁ σὺν ταῖς μέρεσιν (τὸτο γὰρ ἤδη τὸ συναμφοτέρον) ἀλλὰ τὸ ἐπὶ πᾶσι αὐτοῖς ἐπιθεωρούμενον τε καὶ ἐπιγιγνόμενον. Themist. f. 25.
- 195 a 19. συντάξας τὰ εἶδη τοῖς ὑποκειμένοις εἰκότως ἐπήγαγε "τῶν τῶν δὲ τὰ μὲν". μεμνηθεῖσθαι γὰρ ὅτι τὴν ὕλην κατὰ ἀλλοίωσιν ἀναλαμβάνειν τὸ εἶδος ὁ Ἀλέξανδρος φησιν. διὰ καὶ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος τὸ σύνθετον οἱ Περιπατητικοὶ λέγουσιν, ὡς συνεξαλλοιούμενων ἀλλήλοις τῶν ἀπλῶν ἐν τῇ τῇ συνθέτῃ γενέσκει, οἱ δὲ Πλατωνικοὶ τὴν ὕλην ἀτρεπτον λέγουσιν, τοῖς ἐν Τιμαίῳ (p. 50) λεγομένοις ἀκολουθῶντες. Simpl. f. 71 b.
- 5 καὶ ἐνταῦθα παρατιθεῖς, δι' ὧν, ὡς οἶμαι, καὶ τὰς τῆ ποιητικῆς αἰτίας διαφορὰς, ὡς τὰς τῆ ὕλης καὶ τὰς τῆ εἶδος πρότερον ἐνεδείξατο· ἄλλως γὰρ ὁ βυλεύσας ποιεῖ, καὶ ἄλλως ὁ ἱατρός, καὶ ἄλλως τὸ σπέρμα. id. ib.
- 10 "τὸ δὲ ὡς τέλος καὶ τὸ ἀγαθὸν τῶν ἄλλων." καὶ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἀκόλουθον εἶναι κατὰ τὴν λέξιν, τὸ δὲ ὡς τέλος τῶν ἄλλων, καὶ τὸ ἀγαθόν. τῶν ἄλλων, δηλονότι ὧν ἐστὶ τέλος. μήποτε δὲ κοινῶς κατὰ κοινῶ καὶ τῷ τέλει καὶ τῷ ἀγαθῷ ἐπῆκε τὸ "τῶν ἄλλων"... τοσούτων ὅντων τῶν αἰτίων λέγει ὁ Εὐδήμος ὅτι τὸ μὴ ὑποκείμενον καὶ τὸ κινεῖν πρῶτως πάντες ἡτιώντο. τὴν δὲ μορφὴν πολλοί, τὸ δὲ ὅδε ἔνεκα ἐλάττωτες καὶ ἐπὶ μικρόν. ἡμῶν δὲ τῶν πλείων φαίνεται τὸ αἶτιον· φαίνεται γὰρ πολὺχρον εἶναι. id. ib.
- 15 πρότερον μὲν ὅτε ἔλεγεν (p. 194 b 23) "ἓνα μὲν ὅν τρόπον αἶτιον λέγεται τι, τὸ ἐξ ὃ γίνεται τι ἐνυπάρχοντος," τρόπος ἔλεγε τὰς πρὸς ἀλλήλα τῶν πρῶτων αἰτίων διαφορὰς, οἷον τὰς τῆς ὕλης μόνης καὶ τῆς εἶδος μόνης καὶ τῶν ἄλλων αἰτίων· νῦν δὲ τρόπος τὰς διαφορὰς τῶν μερικῶν αἰτίων φησὶν, αἰτνες τῶν ὁμοειδῶν εἰσιν. id. f. 72.
- 20 εἰς κατασκευὴν τῷ προτέρῳ τὸτο ἐπήγαγεν, ὅτι ἐστὶ τῇ συμβεβηκός τὸ μὴ προσεχὲς τὸ δὲ πόρρω, ἵνα τὴν δὲ ἀντὶ τῇ γὰρ ἀκρίτως. ἢ βάλῃ διὰ τούτων δεῖξαι ὅτι καὶ τῶν τῆς αὐτῆς τάξεως συμβεβηκότων τὰ μὴ οἰκειότερα μᾶλλον ἐστὶ τοῖς καθ' αὐτὴ αἰτίοις, τὰ δὲ ἥττον, ἵνα τὸ πορρωτέρον καὶ ἐγγύτερον ἀντὶ τῆς οἰκειότερον καὶ ἀνοικειότερον ἀκρίτως. ὅθεν καὶ τὰ παραδείγματα τὰ τοιαῦτα ἔθηκε, τὴν λευκὴν καὶ τὴν μαυρίαν, ὧν ὁ δεύτερον περιεκτικώτερον ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ μὴ μαυρίαν οἰκειότερον, ὅπερ ὅθεν ἄλλω συμβαίνει ἢ τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ αὐτῷ τῷ μαυρικῷ συμβέβηκεν, ἥττον δὲ οἰκεῖον τὸ λευκόν· καὶ γὰρ ἄλλοις πολλοῖς παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην. Philop. g p. 7.
- 25 κοινὴν τινα διαφορὰν ἐπάγει πᾶσι τοῖς εἰρημένοις αἰτίοις, τοῖς τε καθ' αὐτὴ καὶ τοῖς κατὰ συμβεβηκός, τοῖς τε ἀπολελυμένοις δηλονότι καὶ τοῖς συμπεπλεγμένοις, τὴν κατὰ τὴ δύναμει καὶ ἐνεργείᾳ ὥστε ἐξ ὧν τῶν διαφορῶν καὶ διπλασιαζομένων τῷ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, δώδεκα γίνεσθαι τὰς πάσας, αὐτὰς καὶ αὐτὰς σαφῶς ἀπαριθμεῖ. Simpl. f. 72 b.
- 30 οἷον αἰτία τὴν ἀνδριάς ἐστὶν ὅδε προσεχῶς, οἷον ὁ Μίλωνος, πορρωτέρον δὲ ἀνδριάς ἀπλῶς, καὶ ἐπὶ τούτῳ πορρωτέρον ἢ εἰκόν. id. ib.
- 35 Πολύκλειτος δὲ ὅτος ἐστὶν ὁ ἀνδριαντοποιός, ὃ καὶ Γαληνὸς ἐμνημόνευσεν, ὃς τὴν ἀνδριάντα ἐδημιούργησε πᾶσαν ἔχοντα μετὰ τῶν συμμετρίαν καθ' αὐτὰ τε καὶ πρὸς ἀλλήλα, ὡς διὰ τὸτο τὴν Πολύκλειτον καλεῖσθαι κανόνα. id. f. 73.
- 40 εἰπὼν τὰ ἐνεργῶντα, προσέθηκε "καὶ τὰ καθ' ἕκαστον," ὅχ' ὡς ἄλλα παρὰ τὰ ἐνεργῶντα λέγων, ἀλλ' ὅτι τὰ ἐνεργῶντα τὰ καθ' ἕκαστον ἐστὶν. id. ib.
- 45 195 a 17.

195 b ἀκρότατον μὲν λέγει αἰτίαν τὴν κυριώτατον λεγόμενον, ὁ ἄλλος
21. συνεκτικὸν ὀνομάζουσιν. ἀσαφὲς δὲ αὐτὴ διὰ τῆ παραδείγματος
ἐποίησε. διὰ τί γὰρ ἄνθρωπος οἰκοδομεῖ ἐρωτῶντες ἀκρόμας ὅτι
οἰκοδόμος. διὰ τί δὲ οἰκοδόμος; ὅτι καὶ τὴν οἰκοδομικὴν. καὶ ἐν
τάτοις πάντεσσι ἢ τῶν διὰ τί ζήτησις, διὸ καὶ ἀκρότατον τὸτο καλεῖ,
ὅτι μέχρι τούτου ἀναβαίνοντες ἰσάμεθα. id. ib.

195 b εἰπὼν τίνα τε καὶ πόσα τὰ αἰτία, καὶ τίνες τρόποι καὶ διαφοραὶ
31. θεωρεῖν καθ' ἕκαστον, ἐπειδὴ λέγει καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον
αἰτία, καὶ πολλὰ καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι διὰ τύχην καὶ τὸ αὐτόματον,
ἀκόλουθον ἢ ζητεῖν εἰ ἐστὶ καὶ τί ἐστὶ καὶ ὑπὸ τί τῶν εἰρημένων αἰτίων
ἀνάγει ταῦτα. ὁ μάλιστα δὲ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης λέγεσθαι ταῦτα.
καὶ γὰρ οἱ μὲν πολλοὶ καὶ αὐτόθεν οἶον πολλῶν αἰτίαν εἶναι τὴν τύχην
καὶ τὸ αὐτόματον, οἱ δὲ φυσιολόγοι καὶ μὴ λέγουσιν τι περὶ αὐτῆς
ἀλλ' ὅτι ὡς ἕστη χωρὶς καὶ ὀνομάζουσι. καὶ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς ἐν οἷς
φησὶν "ἔγω γὰρ συνέκρυσεν θεῶν τότε, πολλὰ δ' ἄλλως," καὶ
πάλιν "ὅπῃ συνέκρυσεν ἅπαντα," τὴν τύχην αἰτιάσθαι δοκεῖ. καὶ
οἱ θεοὶ ἢ ὕλην τὰς ἀρχὰς λέγοντες ἢ ἀγαθὸν καὶ κακόν, τὴν διά-
τασιν αὐτῶν καὶ τὴν μερισμὸν τῶν πόνων καὶ τὰ τοιαῦτα ὡς ἐκ
τύχης ἢ ἐκ ταυτομάτης λέγειν ἀναγκαζήσονται. ἀλλὰ καὶ Δημό-
κριτος ἐν οἷς φησὶ "δεῖν ἀπὸ πάντες ἀποκρίνεσθαι παντοίων εἰδέων,"
πῶς δὲ καὶ ὑπὸ τίνος αἰτίας μὴ λέγει, ἔοικεν ἀπὸ ταυτομάτης καὶ
τύχης γενεῶν αὐτά. καὶ Ἀναξαγόρας δὲ ἐν νῶν ἐάσας, ὡς φησὶν
Εὐδήμος, καὶ αὐτοματιζῶν τὰ πολλὰ συνίστησι. καὶ τῶν ποιητῶν
δὲ ἐνίοι πάντα σχεδὸν εἰς τὴν τύχην ἄγουσιν, ὥς καὶ τῆς τέχνης
οἰκίαν αὐτὴν ποιεῖν, λέγοντες "τέχνην τύχην ἔφευξε καὶ τύχην
τέχνην." ἐν εὐτυχῆντα δὲ καὶ φρονεῖν φασί. πρὸς δὲ ταῖς
δραῦμεν ἔνια τῶν ἀπὸ τέχνης γινόμενων καὶ ἀπὸ τύχης γινόμενα.
καὶ γὰρ ὕγεια καὶ ἀπὸ τύχης δοκεῖ γίνεσθαι ὡς περὶ ἀπὸ τέχνης. διψή-
σας γὰρ καὶ πῶν τις ψυχρὸν ὕδωρ γέγονεν ὑγίης. ἀλλ' ἴσως ἔφησιν
Δημόκριτος τὴν τύχην αἰτίαν εἶναι ἀλλὰ τὴν διψῆσαι. id. f. 73 b.

196 a "ἀγοράσαι" ταῖς εἰς ἀγορὰν διατρίψαι. Ἀριστοφάνης
5. "πῶ δὴ τα Κλειδῆνης ἀγοράσει καὶ Στράτων;" Philop. g p. 10.

196 a ἡτιάσατο ὁ Ἀλέξανδρος τὴν λέξιν ὡς ἀκατάλληλον τὴν λέ-
8. γασαν "τί δὴ ποτε εὐδαίμων περὶ τύχης εὐδὲν διώρισεν." ἔδει γάρ, φη-
σὶν, ἐπενεγκεῖν περὶ τύχης τι διώρισε, διότι πρόκειτο τὸ ἀποφαντι-
κὸν ἐν τῷ εὐδαίμονι. καὶ δηλονότι πολλῶν μᾶλλον ἢ μὲν φασὶ ταῖς
Πλάτωνι λέγοντι "εὐδαίμων εἰς εὐδὲν εὐδένος ἂν γένοιτο ἄξιος." ἀλλὰ
καὶ θαυμάσαι μᾶλλον ἔδει τὴν χωρίον καὶ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ ἐν-
τρεπτικῶς ἡρμηνευμένον. Simpl. f. 73 b.

196 a πρὸς τὰς δύο λόγους τὰς δεικνύσας μὴ εἶναι τὴν τύχην καὶ τὸ
11. αὐτόματον ἀντιλέγει, καὶ πρότερον πρὸς τὴν πρώτην, ὅς ἀναιρεῖ τὴν
τύχην διὰ τὴν ὁρίσασθαι πάντων τὰ αἰτία, τὴν δὲ τύχην ἀόριστον εἶναι.
ἀντιλέγει δὲ τὸναντίον ἢ βύλει δεικνύς τὴν τοιαύτην λόγον περὶ-
νοντα. . . τὸ "καθάπερ ὁ παλαιὸς λόγος ὁ ἀναιρῶν τὴν τύχην"
πρὸς Δημόκριτον ἔοικεν εἰρηάζ. ἐκεῖνος γὰρ καὶ ἐν τῇ κοσμοποιᾷ
ἐδόκει τῇ τύχῃ χρῆσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς μερικωτέροις εὐδένος φησὶν
εἶναι τὴν τύχην αἰτίαν, ἀναφέροντας εἰς ἄλλας αἰτίας, οἷον τὴν θη-
σαυρὸν εὐρεῖν τὴν σκάπτειν, ἢ τὴν φυτεῖαν τῆς ἐλαίας, τῶν δὲ κα-

ταῖς τῇ φαλακρῇ τὸ κράνιον ἐν αἰτὴν ῥίψαντα τὴν χελώνην,
ὅπως τὴν χελώνην ῥαγῇ. ἔτι γὰρ ὁ Εὐδήμος ἰσορεῖ. πρὸς δὲ τὴν
δεύτερον λόγον ἐν λέγοντα ἀτοπὸν τι καὶ ἀπορὸν ἀκολουθεῖν τοῖς
τιθεῖσι τὴν τύχην τὴν πρὸς προτέρους φυσιολόγους μὴδὲν περὶ αὐτῆς
εἰπεῖν, πρὸς τούτον ἐν ἅπαντων τὴν ἀτοπὸν φησὶν ὁ τοῖς λέγουσιν
αἰτίαν τὴν τύχην ἀκολουθεῖν, ἀλλὰ τοῖς παλαιῖς φυσιολόγοις. . .
ἀλλ' ἔτις μὲν ἐπὶ σμικροῖς τῇ τύχῃ καταχρήσας δοκῶν ἥττονος ἂν
εἴη ἐπιστάσεως ἄξιος, τί ποτὲ ἐστὶν ἡ τύχη μὴ παραδῶς. οἱ περὶ
Δημόκριτον δὲ διχῶς ἀτοπὸν τι πεπονθέναι δοκῶσι, πρῶτον μὲν ὅτι
καὶ ἔραν τῶνδε, τί λέγω τῶνδε τῶν ἔραν; ὅτι καὶ τῶν κόσμων ἅπαν-
των πολλῶν ἢ καὶ ἀπείρων ὄντων τῶν κατ' αὐτὰς αἰτιώμενοι τὸ
αὐτόματον (ἀπὸ ταυτομάτης γὰρ φασὶ τὴν δίνην καὶ τὴν κίνησιν
τὴν διακρίνασαν καὶ καταστήσασαν εἰς τὴνδε τὴν τάξιν τὴν πᾶν),
ὅμως ὁ λέγουσιν τί ποτὲ ἐστὶ τὸ αὐτόματον. . . ἀπολογεῖται δὲ ὁ
Εὐδήμος ὑπὲρ τῶν παραλιπόντων ἐν τοῖς αἰτίοις τὴν τύχην, λέ-
γων "εὐλόγως δὲ αὐτὴν παρέλιπον καὶ συμβεβηκὸς ἔσαν. τὰ
γὰρ τοιαῦτα εὐδὲν εἶναι δοκεῖ, ἀλλὰ τὰ καθ' αὐτά." ἐν δὲ ταῖς
πᾶσι τοῖς χωρίοις ὁ μὲν Ἀριστοτέλης σαφῆ καὶ τεταγμένην ἐποίη-
σατο τὴν παράδοσιν, τὰ δὲ τῶν Ἀλεξάνδρου ὑπομνήματα καὶ ἑλλι-
πέσερά πως ἐν ταῖς καὶ ὑποσυγκεχυμένα μοι δοκεῖ, τάχα τῶν
μεταγραφασμένων τὴν τάξιν τῶν εἰρημένων ταραξάντος. ἀξιώ δὲ
τῆς ἐγκαλεῖντας Ἀριστοτέλει ὡς ποιητικὸν αἰτίον τῶν ἔραν μὴ λέ-
γαντι τῶν ἐνταῦθα λεγομένων εὐγνωμόνως ἀκρίβειν. id. f. 74.

"καθάπερ ὁ παλαιὸς λόγος," ὁ τῶν Δημοκρίτου. καὶ γὰρ ἔτις καὶ 196 a
ἐν τῇ κοσμοποιᾷ τῇ τύχῃ κέχρηται, ἀλλ' ἐν τοῖς καὶ μέρος εὐδένος 14.
φησὶν εἶναι τὴν τύχην αἰτίαν. cod. Reg. 1947.

πολλῆς ἢ ἐμβροντησίας ἂν εἴη τῶν μὲν αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων 196 a
τὸ αὐτόματον αἰτιάσθαι, τῶν δὲ μὴ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων ἀλλ' 33.
ἐστὶν ὅτε καὶ τῶν σκοπῶν τῶν φυσικῶν ἀποτυγχάνοντων, οἷα ἐστὶ τὰ ἐν
γενέσει, τῶν πρὸν οἰκίσαντινα καὶ μὴ τὸ αὐτόματον αἰτιάσθαι, εἰ
μὴ τις διὰ τὸ ἀνόητον τῶν λόγων ἀπολογούμενος ὑπὲρ αὐτῶν εἴποι ὅτι
αὐτόματον ἔλεγον τὴν ὕλην αἰτίαν. Philop. g p. 11.

ὡς περὶ οἱ Στωϊκοὶ δοκῶσι λέγειν. καὶ ὅτι μὲν πολλοὶ ταύτης 196 b
γεγόνασιν τῆς δόξης, δῆλον ἐκ τῆ προσκυνεῖν τὴν τύχην ὡς θεῶν, 5.
καὶ ἱερὰ οἰκοδομεῖν αὐτῇ, καὶ ὕμνους εἰς αὐτὴν ᾄδειν. ἔοικε δὲ ἢ μὲν
ὡς περὶ θεῶν τινὸς τῆς τύχης ἔσα δόξα καὶ πρὸ τῶν Ἀριστοτέλους
εἶναι παρὰ τοῖς Ἑλλήσι, καὶ ἔχῃ ὑπὸ πρώτων νομιεῖσθαι τῶν Στωϊ-
κῶν, ὡς τινες οἶον. καὶ γὰρ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις ὡς θεὸς μὲν
πάντα καὶ μὲν θεὸς φησὶ τύχην καὶ καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα διακυβερνῶσι
ἐν ὅλοις. τὸ δὲ καὶ τινὰς τῶν πόλεων Τύχας τιμᾶν καὶ ναὺς
οἰκοδομεῖν ὕψιστον ἔοικεν νομιεῖσθαι. καὶ γὰρ ἔχομεν παρὰ τοῖς πα-
λαιῖς Τυχῶν πόλεων ἱερὰ ἰσορημένα ἢ ἑορτὰς ἀναγεγραμμένας.
καίτοι τὴν τύχην ὀνομαζομένην καὶ παρὰ τοῖς παλαιῖς τιμώμενον ἴσμεν. ἐν
Δελφοῖς δὲ καὶ προκατήρχεν ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν "ὦ Τύχη καὶ Δοξία
τῶνδε τινὶ θεμιστεύεις;" καὶ παρ' Ὀρφεὶ δὲ μνήμης τετύχηκεν.
Simpl. f. 74 b.

"καὶ δαιμονιώτερον." οἱ Στωϊκοὶ τὴν τύχην θεῶν τι καὶ δαιμό- 196 b
νιον ὑπελάμβανον, διὸ καὶ ἱερὰ τῇ τύχῃ ἐποίουν. cod. Reg. 1947. 7.

196b περὶ τύχης καὶ αὐτομάτῃ προθέμενος εἰπεῖν, καὶ πρῶτον τὸ εἰ
 10. ἔστιν ἢ μὴ ἐστὶ προβαλλόμενος ζητεῖν, καὶ δείξας ὅτι ἔστιν ἀπὸ τῆς
 πάντων κοινῆς μαρτυρίας... ὥρμησε μὲν ἐπὶ τὰ ἐξῆς προβλή-
 ματα, τί τέ ἐστιν ἐκάτερον εἰς ζήτησιν προβαλλόμενος, καὶ τί δια-
 φέρετον ἀλλήλοισιν, καὶ πῶς εἰς τὰ διωρισμένα αἰτία ἀναχθῆσονται...
 τὰ ἕχ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ἐπ' ἴσης ἢ ἐπ' ἑλαττον· καὶ τὸ ἐπ' ἴσης
 δὲ ἐπ' ἑλαττον ἐστὶ τῶν τε αἰεὶ καὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. καὶ διὰ τῆτο,
 οἶμαι, καὶ Ἀριστοτέλης τό τε ἐπ' ἴσης καὶ τὸ ὡς ἐπ' ἑλαττον κοινῶς
 παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διετέλεσε λέγων. Simpl. f. 75.

196b τῆτο, φησὶν Ἀλέξανδρος, ὃ τὸ ἀπὸ τύχης ἀπλῶς ἀλλ' ἀγαθῆς
 33. τύχης ἐστὶ παράδειγμα. ὅτι δὲ καὶ τὸ "ἀμφω δὲ ἐν τοῖς ἔνεκά
 τε," τὸ πρότερον εἰρημένον, ὃ περὶ τῶν κατὰ προαίρεσιν εἶρηται, ὡς
 τινες ὑπέλαβον, ἀλλὰ περὶ τῆς τύχης καὶ τῆς αὐτομάτης, δηλοῖ τὸ
 ἐν τῇ προσεχῶς ἐκτεθείσῃ ῥήσει διὰ τῶν αὐτῶν συλλαβῶν προα-
 χθέν... ὃ δὲ Εὐδήμος ἔτι δεικνυσὶν ὅτι ἡ τύχη ἐν τοῖς ἔνεκά
 τε. ἐν οἷς, φησὶ, τὸ εὐτυχεῖν καὶ τὸ ἀτυχεῖν, ἐν ταῖς ἐστὶν ἡ τύχη·
 ταῦτα δὲ ἐν οἷς ἀγαθὰ ἐπίτευξις καὶ ἀπότευξις καὶ τὸ ἔνεκά τε·
 πᾶς γὰρ ὁ ἔνεκά τε πράττων ἀγαθὰ ἐφίετο. ὃ δὲ λόγος ἕτος τὴν
 τύχην μόνην ἐν τοῖς ἔνεκά τε τέθεικεν, ὅκετι δὲ καὶ τὸ αὐτόματον.
 id. f. 75 b.

196b τὴ γὰρ δεδανεισμένη κομιζομένη ἐν ἔρανον, εἰ ἥδει ὁ χρεω-
 34. σόμενος, ἦλθεν ἂν ἐπὶ τῷ τῷ. ὅτι ἦλθεν δὲ ἐπὶ τῷ τῷ. ὅτι ἄρα ἡ
 αἰτία τῆς ἀπολήψεως, ἣν φάμεν εἶναι τὴν τύχην, τῶν ἔνεκά τε ἐστὶν
 ἀλλὰ τῶν κατὰ συμβεβηκός... τὸ δὲ "κομιζομένη" γράφετο καὶ
 "κομισόμενος" μέλλοντος, ἵνα ἐπὶ τῷ χρεωσθέντι ἢ μᾶλλον δὲ
 τὸ πρότερον. Philop. g p. 14.

196b ὡς γὰρ ὅν, φησὶ, τὸ μὲν ἐστὶ καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός
 24. (λέγει δὲ ὅν καθ' αὐτὸ μὲν τὴν ὕσιν, κατὰ συμβεβηκός δὲ τὰ τῇ
 ὕσιν συμβεβηκότα), ἔτι καὶ τὸ αἶτιον τὸ μὲν ἐστὶ καθ' αὐτὸ τὸ δὲ
 κατὰ συμβεβηκός, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ καὶ ἀπλοῖ-
 κώτερον ἀκχεῖν τὸ ὅν πᾶν τὸ αἰτιατόν, ἵνα ἢ λέγων, ὡς αἰτιατὸν τὸ
 μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός, ἔτι καὶ αἶτιον. Simpl. f. 76.

197a οἷδε δὲ καὶ τοιαύτην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος "ἀλλὰ τῶν
 2. ἀπροαιρέτων καὶ ἔκ ἀπὸ διανοίας." καὶ ἔτι εἰ, φησὶ, γεγραμ-
 μένον, λέγοι ἂν τότε ἀπὸ τύχης εἶναι τὸ τέλος, ὅταν μὴ προελο-
 μένοις ἡμῖν μηδὲ διανοηθεῖσι περὶ αὐτῶν μηδὲ τῆς χάριν τὰ πρὸ
 αὐτῶν ποιήσασιν ἀπαντήσῃ, ἐπεὶ ὅτι γε τὸ ἀπὸ τύχης γινόμενον
 τῶν ὑπὸ προαίρεσιν τε καὶ διάνοιαν πιπτόντων ἐστὶν, ὁλίγω πρότερον
 εἶρηκε. δοκεῖ δὲ τῇ γραφῇ ταύτῃ καὶ τὸ ἐπαγόμενον συνάδειν, τὸ
 "εἰ δὲ προελομένης τῆς ἔνεκα." πρὸς γὰρ τὸ ἀπροαίρετον ἐπῆχθαι
 δοκεῖ τὸ "εἰ δὲ προελομένης." ἢ δὲ προτέρα γραφὴ τὸ ἀπὸ τύχης
 τέλος ὀρίζει τῷ φυσικῷ. τὰ γὰρ φυσικὰ τέλη ἔκ ἐστι προαιρετὰ
 ὅδε ἔξωθεν, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τοῖς τῇ φύσιν ἔχουσιν... δύναται δὲ
 καὶ ἔτι ἀκχεῖν τὸ λεχθέν, ὅτι τὸ τέλος, ὅπερ ἐστὶ κομιδὴ, ὃ τῶν
 ἐν αὐτῷ αἰτίων ἀποτελέσμα καὶ τέλος, ἐστὶ δὲ ἐν αὐτῷ αἶτιον ἢ
 φύσις· ἢ γὰρ φύσις ἀρχὴ κινήσεως, ἐν ᾗ ὑπάρχει πρῶτως. ὡς
 τὸ ἀπὸ τύχης γινόμενον ἔκ ἔχει ποιητικὸν αἶτιον τὴν φύσιν, ἀλλὰ
 διάνοιαν καὶ προαίρεσιν· διὸ περὶ αὐτῆς διάνοια καὶ τύχη· περὶ γὰρ

προαίρεσιν καὶ πράξιν ἡ τύχη, ὡς δεικνύσεται, ἢ δὲ προαίρεσις ἔκ
 ἄνευ διανοίας. id. f. 76 b.

εἰπὼν τί ἐστὶν ἡ τύχη, καὶ δι' ὅρισμῶν παραδὸς αὐτήν... ἐφε-197a
 8. ἔξῃ, οἶμαι, βέλετο κατὰ τὴν σύνθεσιν συμψηφίης αὐτῶν δεῖξαι καὶ τῆς
 5 ὅτι περὶ τύχης λέγοντας. τῆτο δὲ ποιεῖ τὴν ἀποδεδομένην τῆς τύ-
 χης ἔννοιαν ἐφαρμόζουσιν τοῖς περὶ αὐτὴν λεγομένοις δεικνύς...
 ἐπισημαίνει δὲ ἄξιον ὅτι πρότερον ἀδελφὸν ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ τὴν τύ-
 χην ἔλεγε δοκεῖν τισίν, ὃ διὰ τὸ ἀόριστον ἀλλὰ διὰ τὸ θεῖον τι εἶναι ἢ
 δαιμόνιον. ἀλλ' ἴσως καὶ τῆτο ἐπενοήσαν ἐκεῖνοι διὰ τὸ μὴ ἔχειν τι
 ὠρισμένον προφανὲς αἶτιον τῶν ἔτι γινόμενων ἀποδιδόναι. id. ib.

ὅταν γὰρ νοσηντὸς τις καὶ ἀποκαρέντος διὰ τὴν τῶν τριχῶν 197a
 ἀπόθεσιν ἢ πνεῦμα ἐπιγένηται διαφορητικὸν ἢ εἰλησιν (τῆς ἐστὶν ἀπὸ 23.
 ἡλίου θερμότητος· εἰλη γὰρ ἢ τῷ ἡλίῳ θερμότητος, ὅθεν καὶ τὸ εἰληθεῖν) καὶ ἀκο-
 λυθήσῃ ἢ ὑγίει, ἄρα τῆς κατὰ τὴν ὑγίειαν ὁμοίως αἰτίων ἐστὶ τὸ
 15 πνεῦμα ἢ ἡ εἰλησιν, ἀλλ' ὃ τὸ ἀποκεκάρθαι; id. f. 77 b.

ὅτι ἐν μεγέθει ἡ εὐτυχία ἐστὶ, δεικνυσὶν, οἶμαι, δυνάμει συλ-197a
 λογισόμενος ἔτι. ἡ εὐτυχία καὶ δυστυχία, καὶ παρὰ μικρὸν 27.
 ἔχουσι τὸ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ κακόν, εὐτυχία καὶ δυστυχία εἰσὶν· τὰ
 παρὰ μικρὸν ἔχοντα ὅθεν ἡττόν ἐστι τῆτο ὅπερ λέγει· ταῦτα δὲ
 20 ἐν μεγέθει ἐστὶ, διότι ἐν τοῖς μεγέθεσι τὸ παρὰ μικρὸν ὅθεν ἀπέχειν
 δοκεῖ τῷ ὅλῳ· ἡ ἄρα εὐτυχία καὶ δυστυχία ὡς μέγεθος ἔχοντα λέ-
 γεται ἔτι. καὶ μᾶλλον ὁ Πορφύριος ἔτι ἐπέβαλε, καὶ Ἀλέξανδρος
 κατὰ πρῶτην ἐξηγήσιν, τῷ παρὰ μικρὸν ἐνταῦθα ἔκ ἐπὶ τῷ παρὰ
 μικρὸν ἐλθόντος τῷ τυχεῖν καὶ ἐμποδιζέντος ἀκχεῖν, ἀλλ' ἐπὶ
 25 τῷ τὸ ὅλον κακόν καὶ ἀγαθόν παρὰ μικρὸν λαβόντος, διότι καὶ ἐν τῷ
 μέγιστον ἀγαθόν παρὰ μικρὸν λαβόντα εὐτυχῇ καλεῖται ὁμοίως
 τῷ τὸ ὅλον μέγεθος λαβόντι καὶ ἐν τῷ μέγιστον κακόν παρὰ μικρὸν
 δυστυχῇ, ὡς τῷ μικρῷ μηδὲν ὄντος. καὶ ἄλλως δὲ δύναται ἀκχεῖν
 τῷ εἰρημένῳ· εἰ γὰρ τὸ παρὰ μικρὸν ἐπὶ μεγέθους λέγεσθαι εἴωθε, λέ-
 30 γομεν δὲ δυστυχεῖν ἐκεῖνος ὅσοι παρὰ μικρὸν κακόν ἂν τι μέγα
 ἔλαβον, καὶ εὐτυχεῖν ἐκεῖνος ὅσοι παρὰ μικρὸν ἀγαθόν τι μέγα
 ἔλαβον, ὅθεν ἐν μεγέθει τὸ εὐτυχεῖν καὶ δυστυχεῖν ἐστὶν. καὶ ἐτί-
 μων τῆς παρὰ μικρὸν καλεσμένης θεᾶς οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡς σωτῆ-
 ρας, ὅτι τῆς μέλλοντος κινδυνεύειν τὸ παρὰ μικρὸν τῷ κινδυνεύσαι
 35 διδόντες ἔσωζον. καὶ ταύτῃ μᾶλλον τῇ ἐξηγήσει τίθει ὁ Ἀλέξαν-
 δρος. τὸ δὲ ἐπαγόμενον, "ὅτι ὡς ὑπάρχον λέγει ἡ διάνοια." τὸ γὰρ
 παρὰ μικρὸν ὡς περὶ ὅθεν ἀπέχειν δοκεῖ, μᾶλλον τῇ προτέρα
 συνάδει ἐξηγήσει. id. ib.

καὶ τὸ παρὰ μικρὸν μέγα ἀγαθόν λαβεῖν, καὶ γινόμενον ἐγγύς,
 εὐτυχία μεγάλη, ὅτε ὡς ὑπάρχον αὐτὴ ἡδὴ λέγει ἡ διάνοια· τὸ γὰρ
 παρὰ μικρὸν ὡς περὶ ὅθεν ἀπέχειν δοκεῖ. Themist. f. 26 b.

ὅταν τις περιτυχὼν μεγάλῳ κινδύνῳ ἐγγύς γένηται τῷ κινδυνεύ-
 νησιν καὶ μεγάλῳ περιπεσεῖν κακῷ, οἷον ναυαγίῳ ἢ ἄλλῳ τινί,
 εἴτα μικρῷ λείποντος ἐν κίνδυνον ἐκφυγῇ, εὐτυχῇ τὸν τοῖον κα-
 45 λῆμεν, διότι παρ' ὀλίγον τῷ κινδύνῳ προσομιλήσας ἐξέφυγεν...
 ἐπειδὴ γὰρ τὸ παρὰ μικρὸν ὅθεν δοκεῖ τῷ τέλει ἀπέχειν, ὃ λογισο-
 μένη τὸ μικρὸν τῆτο ἢ διάνοια, ὡς περὶ ἐκβεβηκότων τῶν, ἔτι
 εὐτυχῇ ἢ δυστυχῇ τὸν πεσόντα καλεῖ. Philop. g p. 16.

197^υ τὸ "ὥσπερ φησὶ Πρώταρχος" ἔπρὸς τὸ "εἰ μὴ καθ' ὁμοιό-
9. τητα." ἔδδ' ἢ καθ' ὁμοιότητα ἔλεγε Πρώταρχος εὐτυχεῖς εἶναι
τὴς λίθους, ἀλλ' ἀπλῶς εὐτυχεῖς. ἔτῳς ἔν' ἀναγνωσέον, ἔδδ'
ὥσπερ φησὶ Πρώταρχος, εὐτυχία ἢ δυστυχία ὑπάρχει τούτοις.
εἴτα τὸ "εἰ μὴ καθ' ὁμοιότητα" αὐτὸ ἐστὶν ἐπὶ κρίσις πῶς δυνατὸν
ἢ ἐπὶ ἀψύχων εὐτυχίαν εἰπεῖν ἢ δυστυχίαν. Πρώταρχον δὲ ἦτοι
τὸν ἐν Φιλήβῳ φησὶν ἢ ἕτερον τινά. Philop. h p. 3.

197^υ ζωγράφου δὲ ποτε γράφοντος ἵππον ἢ ῥίψαντος ἀκυσίως τὴν
11. σπογγίαν ἀφρὸς ἐν τῷ σώματι τῷ γραφομένῳ ἵππῳ κτ' τύχην ἀπε-
τυπώθη. Simpl. f. 78.

197^υ Ἀλέξανδρος "ἢ τοῖς ἀλόγοις ζώοις" γράφει, "ἢ τοῖς ἀψύ-
14. χοις," ἔδδ' ἐν διάφορον σημαίνουσης τῆς γραφῆς. ἀπόδειξις δὲ τού-
ἐστι τὸ τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλέον εἶναι τῷ ἀπὸ τύχης. ἢ πάντως
δὲ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἐν οἷς παρὰ τὴν προαίρεσιν ἄλλο τι ὑπὴν-
τησεν, εὐθέως τύχη τούτο ἢ ἀπὸ τύχης, ἀλλ' ἂν τοιούτον ἢ οἷον
μὴ ἀναγκαίως μὴδὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀκολουθεῖν τῷ ἄλλῳ χάριν γι-
νομένῳ. τῷ ἢ ἰσχύος χάριν γυμνασασμένῳ πλεῖον ἢ διὰ κόπον
πυρέξαντι ἀπροαίρετον μὴ τὸ πυρέξαι, ἔκ ἀπὸ τύχης μέντοι. id.
f. 78 b.

197^υ ἔτι δὲ ἢ ἄλλη γραφή τῆς ἐν ἀρχῇ λέξεως τοιαύτη "ση-
22. μεῖον δὲ τὸ μάτην, ὅτι λέγει ὅταν μὴ γένῃ" τὸ ἔνεκα, ἀλλ' ὁ
ἐκεῖνος ἔνεκα." τὸ δὲ αὐτὸ ἢ αὐτὴ δὴλοῖ. μάτην ἢ λέγεται τι
γίνεσθαι, ὅταν μὴ γένῃ. τὸ ἔνεκα, ἀλλ' ὁ ἂν τι προσέγενετο, δι'
ἐκεῖνο τὸ προγενόμενον ἀκολουθήσει τῷ κτ' συμβεβηκὸς αἰτίῳ. . .
ἀξιὸν δὲ οἶμαι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπιστῆσαι.
ἢ ἢ λέγει, φησὶν, ὁ Ἀριστοτέλης ταῦτα εἶναι τὸ αὐτόματον ἢ τὸ
μάτην, ὡς τινες ὠήθησαν, ἀλλ' ὡ διαφέρει τύχη ἢ τὸ ἀπὸ τύχης,
τούτω ἢ τὸ μάτην τῷ αὐτομάτῳ. id. f. 79.

197^υ εἰ δὲ ποτε ἢ τῷ αὐτομάτῳ ἀντὶ τῷ ἐκ αὐτομάτου χρῆσθαι,
15. θαυμάζον ἔδδ' ἢ. ἢ ὁ Ὅμηρος ἔτῳ χρῆσθαι, ἐν οἷς φησὶν "αὐτό-
ματος δὲ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος" (Π. 2.408) ἢ "αὐτό-
ματοι δὲ πύλαι μύκον θρανῶ, ἃς ἔχον ὦραι" (5.749), τὸ ἐκ μὴ
προηγνησαμένης αἰτίας προφανῶς ἀποτελέσμα αὐτόματον λέγων.
id. f. 79 b.

197^υ "παρὰ φύσιν" ἀντὶ τῷ παρὰ τὴν φύσιν, τούτοις παρὰ τὴν
34. σκοπὸν τῆς φύσεως. Philop. h p. 5.

198^α "ἀλλὰ τούτων τὸ πλῆθος ἀόριστον," ἀντὶ τῷ ἀλλὰ ταῦτα κτ'
4. συμβεβηκὸς. ὡς ἢ τὸ πλῆθος ἀόριστον, ταῦτα κτ' συμβεβηκὸς
ἐστίν, ἐπειδὴ ἢ τῶν μὴ κτ' συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ' αὐτὴ αἰτίων τὸ
πλῆθος ὠρισμένον ἐστίν. Simpl. f. 80.

198^α ἔχει ἢ λέξις ἀκατάλληλόν τι. εἰπὼν ἢ τὸν νῦν ἢ τὴν φύ-
5. σιν κτ' συμβεβηκὸς αἰτία, ἐπειδὴ, φησὶ, πρότερον τὰ καθ' αὐτὴ
αἰτία τῶν κτ' συμβεβηκὸς αἰτίων, πρότερον ἄρα τῷ αὐτομάτῳ
ἢ τῆς τύχης νῦν ἢ φύσις. καίτοι εἰ τὸν νῦν ἢ τὴν φύσιν κτ'
συμβεβηκὸς εἶπεν εἶναι αἰτία, τὰ αὐτὰ δὲ ἢ καθ' αὐτό εἰσιν
αἰτία, αὐτὰ ἑαυτῶν ἄρα ἢ πρότερον ἂν εἴη ἢ ὕστερον, εἴγε τῶν
αὐτῶν ἢ καθ' αὐτό εἰσιν αἰτία ἢ κτ' συμβεβηκὸς. Philop.
h p. 6.

ἐν δὲ τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος, ὅπερ, φησὶν, ὁ Πλάτων ἐν τῷ 198^α
δεκάτῳ τῶν Νόμων βύλας δειξάι, ἢ διὰ πολλῶν αὐτὸ δεικνύσι,
9. τούτο διὰ βραχείων δ' Ἀριστοτέλης ἔδειξεν ἐνταῦθα, τὴν τῆς τύχης
φύσιν ἢ τις ποτὲ ἐστὶν ὀρισάμενος, ἢ δείξας ὅτι ὕστερα. . . λέγει
δὲ ὁ Πλάτων, ὡς εἶπον, ἔκ ὅτι φύσεως ἢ νῦν ἢ τύχη ἐστὶν ὕστερα,
ἀλλ' ὅτι φύσεως ἢ τύχης πρότερα ἐστὶν ἢ ψυχὴ ἢ ἢ τέχνη, γρά-
φων ἔτῳς (p. 889). . . ὁ δὲ Εὐδήμος τὴν μὴ φύσιν τῆς τέχνης,
τὴν δὲ τέχνην τῆς τύχης πρότεραν δεικνύσιν. ἀξιὸν δὲ πάλιν τοῖς
ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἐφιστάνειν τὴς οἰομένους τὸ
10. ποιητικὸν αἴτιον τῷ παντὶ μὴ λέγειν τὸν Ἀριστοτέλη. . . ἀλλ'
ἐπειδὴ μέχρι τούτου τοῖς περὶ τύχης ἢ αὐτομάτου λόγοις ὑπ' Ἀρι-
στοτέλους παρακολυθήσας ὡς δυνατὸν ἦν ἐμοὶ τῶν εἰρημένων ἔκαστα
διήρθρωσα, καλῶς ἂν ἔχοι συντόμως ἐκθέμενον ἢ τὰ τῷ Ἀριστο-
τέλει δοκῶντα περὶ τούτων, ἔτῳ τὰ τοῖς νεωτέροις φιλοσόφοις δε-
δογμένα προδεῖναι ἢ δείξαι μὴδὲν τῆς παλαιᾶς παραδόσεως δια-
φέροντα. Simpl. f. 80 b.

ζητήσας ὅπερ ἐν ἀρχῇ πρόθετο. . . ἐπειδὴ μέγα τὸ ἐγγεῖ- 198^α
ρημα τὸ πλῆθος τούτων κτ' μέρος αἰτίων εἰς ἔτῳς ἐλάττω 14.
γένει συναγαγεῖν, εἰκότως παραμυθίας ἀξιοῖ τὸν λόγον, ἢ ὅτι το-
σαῦτα τὸν ἀριθμὸν κτ' γένος ἐστὶ τὰ αἰτία δεικνύσι δυνάμει ἔτῳς. . .
ἐρωτηθέντες διὰ τί ἐπολέμησαν Φωκεῦσι Θηβαῖοι, ἐρῶμεν διότι
ἐσύλησαν οἱ Φωκεῖς τὸν νεών, τὸ ποιητικὸν ἔτῳς αἴτιον ἀποδιδόν-
τες. . . λέγει δὲ ὁ Πορφύριος ὅτι τὸ μὴ διὰ τί τετραχῶς ἔστιν
ἀποδοῦναι, τὸ δὲ τίνος ἔνεκα ἐπὶ τῷ τελικῷ μόνον ἐρωτᾷ. τίνος
ἢ ἔνεκα ἐπολέμησαν; ἢ ἄρξωσι. φυλάττων δὲ ἢ τὸ πρότερον
εἰρημένον ὑπ' αὐτῷ ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ τὰ μαθηματικά μὴ ἔχειν
τελικὸν αἴτιον, ἢ τὸ εἰρημένον ἐνταῦθα ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει, ὅτι τὸ
διὰ τί εἰς τὸ τί ἔχον ἀνάγει ἐν τοῖς ἀκινήτοις, οἷον ἐν τοῖς μα-
θήμασι, αὐτὸς ἐξηγεῖ. ἐπειδὴ, φησὶν, ἔκ ἔστιν ἐν τοῖς μαθήμα-
σιν ἄλλα τῷ εἶδος τὸ ἔνεκεν (ἐκεῖνο ἢ ἂν ἦν ἐν αὐτοῖς τελικὸν
ἢ ἔχον αἴτιον), διὰ τούτου ἔχον ἐν αὐτοῖς γίνεσθαι τὸ εἶδος ἢ ὁ
ὀρισμός. ἢ ὅτι μὴ ἔστι τι τῶν μαθηματικῶν τέλος, ἢ πρότερον
εἶπον ἢ νῦν ἐρῶ. id. f. 81 b.

ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος "ἢ ἐν τοῖς γινομένοις ἢ ὕλη" γράφει, 198^α
ἢ τῆς τούτου ἐξηγήσεως ἀκυσέον. ἢ ἢ πρὸς ἀντιδιαβολήν, φησὶ, 20.
τὴν πρὸς τὰ ἀγέννητα εἶπεν, ὡς ἔκ ἔστι ἐν τοῖς αἰδέοις ὕλης, ἢ
ὅτι ἐπὶ τῶν κυρίως γινομένων ἔστιν εὐρεῖν τὴν ὕλην, ταῦτα δὲ
ἐστὶν αἰτία τῶν κτ' συμβεβηκὸς γινομένων τε ἢ ὄντων ἔκ ἔστι ὕλη
καθ' αὐτά, ἀλλὰ κτ' τὴν ἀναφορὰν τὴν ἐπὶ τὴν ὕλην ἐν τούτοις ἢ
40 ὕλη. id. f. 82.

τὸ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἢ ὅταν ταῦτα γένῃ τούτοις, ἢ 198^α
κτ' τὸ ὑποκείμενον ἔδδ' τῷ ἀριθμῷ ταυτόν ἐστιν, ἀλλὰ τῷ εἶδει 26.
μόνον. . . μήποτε διὰ τῷ "ἢ ὅπως ὅσα κινούμενα κινεῖ" πόρρωθεν
ἐνίσταται πρὸς τὰς τὰς ἰδέας ὁμοειδεῖς αἰτίας τῶν τῆδε νομίζοντας
ἀκινήτους ἔστας. τὸ ἢ ὁμοειδὲς συνώνυμον, ταῦτα δὲ ὁμώνυμα ἢ
ὡς ἀφ' ἐνός. ἔτῳ μὴ ἂν τις ἐξηγήσαστο, εἰ πάντα τὰ ποιητικά
τὰ αὐτὰ τοῖς εἰδικοῖς τῷ εἶδει νομίζοι εἶναι, ἐὰν κινούμενα κινῇ.
id. f. 82 b.

198^a τὸτο δὲ ῥῆγὲν ἦτοί πρὸς τὸ προσεχὲς συντακτέον, ἵνα λέγῃ ὅτι
27. τὸ προσεχὲς ποιητικὸν αἷτιον ταυτὸν ἐστὶ τῷ εἶδει καὶ τῷ τέλει, καὶ
καθόλου φησὶ ὅτι ὅσα τῶν ποιητικῶν προσεχῇ ὄντα κινούμενα κινεῖ,
ταῦτα τῷ εἶδει καὶ τῷ τέλει τὰ αὐτὰ εἰσιν. . . ἢ ὅπερ καὶ μάλ-
λον, τοῖς ἀνωτέρω συνεχὲς ἂν εἴη τὸ ῥῆγὲν τὸτο "καὶ εἰς πάσας
ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει φυσικῶς, τὴν ὕλην, τὸ εἶδος, τὸ κινῆ-
σαν." εἴτα ἐφεξῆς "καὶ ὅσα κινούμενα κινεῖ," ταῦτά ταῦτα τὰ αἷτια
ἀποδώσει ὁ φυσικός, ὅσα τῷ αὐτὰ κινεῖσθαι ὅπως κινεῖ. Philop.
h p. 9.

198^a δύνανται, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἢ λέξις ἢ λέγουσα "περὶ γενέ- 10
33. σεως γὰρ μάστιξ" ἀκολουθεῖν τοῖς ἀνωτέρω εἰρημένους, ἐν οἷς ἐλε-
γεν (v. 22) "ἐπεὶ δὲ αἷτια τέσσαρες, περὶ πασῶν εἰδέναι τὸ
φυσικῶς, καὶ εἰς πάσας ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει, τὸ εἶδος, τὴν
ὕλην, τὸ κινῆσαν, τὸ ὅτι ἐνεκα· περὶ γενέσεως γὰρ μάστιξ ταῦτον τὸν
τρόπον τὰς αἷτίας ζητῶσι," τῶν μεταξὺ παρεμβεβλημένων εἰς 15
διορισμὸν τῆς ταυτότητος τῶν αἷτιων, καὶ τῷ ποιητικῷ αἷτιῳ τῆς
διαφορᾶς, εἴπερ τὸ μὴ ἀκίνητον τὸ δὲ κινούμενον, καὶ τὸ τὸ μὴ ἀφθαρ-
τον τὸ δὲ φθαρτόν. τὸ δὲ "καὶ ὅπως τὸ ἐφεξῆς αἷτιον" δύνανται μὴ λέγειν,
ὅτι βοτάνη πρῶτον ἀπὸ πυρὸς, καὶ ἐφεξῆς καλὰ μὴ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ
ἄσαυτος· δύνανται δὲ, ὡς Ἀλέξανδρος ἀκνέει, τὸτο ἐπὶ ἡχθαι, ὅτι μὴ 20
τὸ πρῶτον ποιῆσαν ἐπὶ τὸ προσεχὲς ποιητικὸν μετέρχονται, καὶ μὴ
τὴν πρώτην ὕλην ἐπὶ τὴν προσεχῇ καθ' ὁμοιότητα, ὅτι ἐπ' ἄλλο
τι εἶδος αἷτιον τὸ ὅτι ἐνεκα μεταβαίνοντες· μᾶλλον δὲ ὅτι ἐφ' ἐκάστη
αἷτιῳ τὸ ἐφεξῆς ζητῶσι. Simpl. f. 83.

198^b ὅτω μὴ ὅν, εἰς εἰς τὸ "ἐνεκα τὸ" ὑποσφίζωμεν, καὶ τῷ "πάν- 25
4. τως" πρόσκειται ὁ καὶ σύνδεσμος. εἰ μέντοι μὴ πρόσκειται ὅπως, ὡς
ἐν τισιν ἀντιγράφοις φέρεται, εἰς τὸ "καὶ ταύτην εἰδέναι δεῖ" ὑπο-
σφικτέον, ἵνα λέγῃ αἷτιον τὸ τὸ διὰ τί ἀποδιδόναι τὸ τὴν φύσιν δεῖν
εἰδέναι ἐνεκα τὸ ποιῶσαν. . . διὰ δὲ τὸ "ὅτι τὸτο ἦν τὸ τί ἦν εἶναι"
τὴν καὶ τὸ εἶδος αἷτιον ἐνδείκνυται, διὰ δὲ τὸ "διὰ τί βέλτιον ὅτω" 30
τὸ τελικῶς μέμνηται αἷτιον. καὶ γὰρ καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης τῷ
φυσικῷ προσήκειν φασὶ τὴν διττὴν αἷτιαν ἀποδιδόναι, τὴν μὴ τὸ
ἀναγκαῖον τὴν δὲ τὸ εὔ. . . καὶ ἐστὶ τοιαύτη πραγματεία τῷ Ἀρι-
στοτέλει ἢ περὶ Ζώων Μορίων, ἐνθα καὶ τὸν διττὸν τρόπον φυσιολο-
γεῖ, καὶ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ εὔ. id. f. 83 b.

198^b δύο προτίθεται προβλήματα ἐν τούτοις, ἐν μὴ ὅτι τῶν ἐνεκα τὸ 10
10. ποιόντων αἷτιων ἢ φύσις ἐστὶν ἀποδείξαι, διότι πολλάκις ἐχρήσατο
τῷ ἀντιλογίαν ἔχοντι, δεύτερον δὲ περὶ τὸ ἀναγκαῖον, πῶς ἔχει
ἐν τοῖς φυσικοῖς. id. ib.

198^b τὸτο δὲ καὶ ὁ ἐν τῷ Φαίδωνι (p. 97 sq.) Σωκράτης ἐγκαλεῖν 40
15. τῷ Ἀναξαγόρᾳ δοκεῖ. id. ib.

198^b προβαλλόμενος ὁ Ἀριστοτέλης δεῖξαι ὅτι ἡ φύσις ἐνεκα τὸ 199^a
16. ποιεῖ, πρῶτον, ὡς περ εἶωθε καὶ αὐτὸς καὶ ὁ τῶν διδασκαλῶν Πλά-
των, κρατύνει τὸν ἐναντίον λόγον. . . ταύτης δὲ δοκῶσι τῆς δόξης
τῶν μὴ ἀρχαίων φυσικῶν ὅσοι τὴν ὕλικὴν ἀνάγκην αἷτιαν εἶναι τῶν 45
γινόμενων φασίν, τῶν δὲ ὑστέρων οἱ Ἐπικύρειοι. ἢ δὲ πλάνη
γέγονεν αὐτοῖς, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, ἀπὸ τῶ ἡγεῖσθαι πάντα τὰ
ἐνεκα τὸ γινόμενα, καὶ προαίρεσιν γίνεσθαι καὶ λογισμῶν, τὰ δὲ φύ-

σει μὴ ὅπως ὁρᾶν γινόμενα· τὰ δὲ ὅπως ὅπως ἔχει, φησὶν, ὡς ἡδη
προειρήκαμεν. id. f. 84.

δεύτερον τὸτο ἐπιχείρημα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὅπως ἐξηγεῖται 199^a
τὸ χωρίον. δείξας, φησὶν, ὅτι τὰ φύσει ἐνεκα τὸ (ἐστὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς 8.
τέλος τι ὅτι ἐνεκα), πρόσλαμβάνει τὸτο ὡς ἐπόμενον, ἐν οἷς τέλος
τί ἐστὶ καὶ ἐνεκα τὸ, τῷ χάριν τὰ πρὸ αὐτῷ πρᾶττεται· ὡς ἐπεὶ
τὸ καὶ ἐν τοῖς φύσει γινόμενοις τὸ τέλους ἐνεκα γίνεσθαι τὰ πρὸ τῷ
τέλους. ἐγὼ δὲ εἰκότα μὴ νοεῖν τὸ λεγόμενον· δοκεῖ γὰρ μοι λέ-
γειν ὅδεν ἄλλο ἢ ὅτι λαβὼν ὅτι τὰ φύσει ἐνεκα τὸ, συνάγει τὸ
τὰ φύσει ἐνεκα τὸ. . . ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος τέλος, φησὶ, λέγει
ὅτι ἀπλῶς τὸ ὑστέρον ἐπιγινόμενον, ἐπεὶ καὶ τοῖς αὐτομάτως γινόμε-
νοις ὑστέρον τι ἀπαντᾷ, ἀλλ' ὡς τὸ ὅτι ἐνεκα. καὶ ἐπάγει ὅτι τὸτο
βυθόμενος καὶ νῦν ἐνδείξασθαι προσέθηκε τὸ "ἐπὶ ἐν οἷς τέλος ἐστὶ τὸ
ἐνεκα τὸ." ὅτι ἀπλῶς ἡρκεῖται τέλος εἰπὼν, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ
ἐνεκα τὸ, δεικνύς ὅποιον τὸ τέλος εἶναι βέβαιον. καὶ ταῦτα ἐπισά-
σεως ἕξια μοι δοκεῖ, πρῶτον ὅτι ὅπως ὅπως ἔχει ἢ γραφὴ τῶν ἐμοὶ
συνεγνωσμένων ἀντιγράφων πάντων, ἀλλ' ὅπως "ἐπὶ ἐν οἷς τέ-
λος τι ἐστὶ, τῷ ἐνεκα πρᾶττεται τὸ πρότερον," ἔπειτα ὅτι τὸ ἐνεκα
τὸ ὅτι ἐστὶ τέλος, ἀλλὰ τὸ ὅτι ἐνεκα. βυθόμενος δὲ ὅτω συντάξαι,
ὅτι ἐν οἷς ἐνεκα τὸ τέλος τι ἐστὶν, εὐρίσκω μὴ προχωρῶσαν τὴν
σύνταξιν διὰ τὸ ἐνικὸν ἄρθρον τῷ ἐνεκα τὸ προσκειμένον. ὅπως
δὲ, ὅπερ εἶπον, τὸτο ἦν τὸ ζητούμενον, εἰ ἐνεκα τὸ ποιεῖ ἢ φύσις,
ὅπερ ἐνδείκνυται διὰ τὸ ἐφεξῆς καὶ ἐν τάξει τὴν ὁδὸν παινμένην εἰς
πέρας τι καταντᾶν. τὸ δὲ ποιεῖται πέρας ὅτι ἐνεκα ἐστὶν. φύσει δὲ
τὸ ὅπως ὁδεύον, ὡς καὶ πρότερον εἶπε, καὶ ἐφεξῆς δηλώσει λέγων
"φύσει γὰρ ὅσα ἀπὸ τίνος ἐν αὐτοῖς ἀρχῇ συνεχῶς κινούμενα ἀφι-
κνεῖται εἰς τέλος." id. f. 85.

ὁ μὴ Ἀριστοτέλης ὅτω, δοκεῖ δὲ μοι μὴ ὅπως ἔχειν τὸτο 199^a
τὸ ἐπιχείρημα. πρῶτον μὴ γὰρ τὸ πρῶτον τῶν ἀξιωματικῶν ὁδοῖ μὴ 10.
καλῶς εἰληφθαι, τὸ λέγον, ἐν οἷς λόγος τις ἐστὶν, ἐν τούτοις πάντα
τὰ πρὸ τῶ τέλους τὸ τέλους ἐνεκα πρᾶττεται. ποῖον γὰρ τέλος ἐν-
ταῦθα φησὶν; Philop. h p. 11.

ὁ μέντοι Πορφύριος ἐκ τῶ μᾶλλον καὶ ἥττον γίνεσθαι τὴν ἐπι- 199^a
χείρησιν ἐνταῦθα φησὶν· εἰ γὰρ ἡ τέχνη τῆς φύσεως χείρων ὅσα, 15.
ὡς περ καὶ ἡ εἰκὼν τῆς παραδείγματος, τὰ πρὸ τῶ τέλους ἐνεκα τὸ
τέλους ποιεῖ, πολλῶ μᾶλλον ἢ φύσις κρείττων ὅσα τῆς τέχνης
ὅτω ποιήσει. πῶς δ' ἂν λέγοι χείρωνα τῆς φύσεως τὴν τέχνην,
εἴπερ ἐκεῖνα φησὶν ἀποτελεῖν τὴν τέχνην ἅπερ ἡ φύσις ἀδυνατεῖ
ἀπεργάσασθαι; εἰ μὴ ἄρα τὸτο ὅπως εἶπεν ὡς τῆς τέχνης τὸ λεῖ-
πον ἀναπληρώσης· τὸτο δὲ καὶ τὸ χείρον ποιεῖν δυνατόν. ἢ καὶ ὡς
μιμνήσκου. Simpl. f. 85 b.

τῷ γὰρ ὄντι φύσεις ζώων ἀδίδακτοι, ὡς καὶ Ἰπποκράτει δοκεῖ. 199^a
Philop. h p. 12. 20.

τὸ δὲ ἐπὶ τούτων θαυμασιώτερον, ὅτι τῶν ἐαυτῶν φωλεῖς, ὅς 199^a
23. χεῖρας καλῶμεν, τριχῇ διαιρῶντες (οἱ μύρμηκες) ἐν μὴ τῷ ἐνὶ μέ-
ρει διαιτῶνται, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ τὰς τροφὰς ὑποτίθενται, καὶ ἐν τῷ
τρίτῳ θάπτουσι τῶς νεκρῶς. καὶ χελιδῶν δὲ καὶ ἀηδῶν οἰκοδομεῖ τὴν
νεοττίαν, πηλὸν τε τὸν εὐεργότατον ἐκλεξαμένη, ὡς καὶ τῶς ἱατρῶς

αὐτῷ ἀντὶ τῶν ξηραντικωτέρων χρῆσθαι φαρμάκων, καὶ κάρφεσι
συνδέσσει τὴν πηλὴν, καὶ ὅχιμα πολυχωρητάτατα καὶ ἰχυρότατα.
καὶ ἡ μέλιττα τῆς τῶν ἐξαγώνων χωρημάτων συνθέσεως. τῆς δὲ
ἀλκυόνης τὴν καλιὰν ἐν ὕδατι γινομένην ἡκίσα ἀν' ὕδωρ λυμή-
ναιτο. Simpl. f. 86.

199^a μήποτε ἔν' ὁ Ἀριστοτέλης φύσιν καλεῖ καὶ τῆς ψυχῆς πᾶν τὸ
30. περὶ σῶμα καταγινόμενον. διὸ καὶ τὴν περὶ ψυχῆς πραγματείαν
τὰ πολλὰ περὶ τὴν τοιαύτην ψυχὴν πραγματευομένην τῆς φυσικῆς
θεωρίας ὑπολαμβάνουσιν. . . . δοκεῖ δέ μοι, φησὶν ὁ Ἀλέξαν-
δρος, διὰ τούτων ἐνδείκνυσθαι, ὅτι κυριωτέρα αἰτία ἐστὶ τὸ εἶδος καὶ
ἔτι ἡ ὕλη, ὡς οἱ ἀρχαῖοι λέγειν ἐδόκουν εἰς τὴν ὕλικὴν αἰτίαν πάντα
ἀνάγοντες. εἰ γὰρ καὶ ἡ ὕλη τῷ εἶδει χάριν ἐστὶ, κυριωτέρα ἀν' εἶναι
αἰτία τῆς ὕλης τὸ εἶδος. id. ib.

199^a καὶ γὰρ ὁ γραφεὺς σκοπὸν ἔχων τῷ καλῶς γράφει διὰ τὴν
33. χάρτην πολλακίς μανότερον ὄντα ἢ διὰ πλεονεξίαν ἢ διὰ ἀνεπιτη-
δειότητα τῷ μέλανος ἀμαρτάνει τῷ σκοπῷ. ὁμοίως καὶ ὁ ζωγράφος
τὰ αὐτὰ ἀν' πάθοι ἢ διὰ τὴν τῶν χρωμάτων ἢ τῆς σινδόνης ἐν
ἡ γράφει ἀνεπιτηδειότητα. Philop. h p. 15.

πρὸς τὰς λέγοντας ἕνεκά τε ποιεῖν τὴν φύσιν ἔνστασις ἦν
ἀπὸ τῶν τεράτων. τίνος γὰρ ἕνεκα τὰ βγαγενῆ ἀνδρόπρωρα γίνοιτο
ἀν' τὰ καὶ Ἐμπεδοκλέα; λυεῖ ἔν καὶ ταύτην τὴν ἔνστασιν νῦν λέγων.
Simpl. f. 86 b.

199^b εἰ μὴ γὰρ ἔστιν, ἀτόπως αὐτὰ παραλείπειν Ἐμπεδοκλῆς.
9. εἰ δὲ μὴ ἔστι, πῶς ἐπὶ μὴ τῶν ζώων ἐστίν, ἐπὶ δὲ τῶν φυτῶν ἔκ
ἔστι; δοκεῖ δέ μοι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ "ἔτι καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς
ἔνεστι τὸ ἕνεκά τε" προσκείμενον τὸ "ἦττον δέ" ἐπιχείρησιν τινα
ἀπὸ τῷ μᾶλλον καὶ ἦττον ἐνδείκνυσθαι τοιαύτην. εἰ ἐν οἷς ἦττον φα-
νερὸν τὸ τέλος ἐστὶ γινομένοις φύσει, ταῦτα ἔχ' ὡς ἔτυχε γίνεσθαι
ἀλλ' ἕνεκά τε, ὅθεν ἐν οἷς μᾶλλον ὡς ἔτυχε γίνεσθαι. ἐν δὲ τοῖς
φυτοῖς, ἐν οἷς ἦττον διήρθρωσθαι τὸ τέλος, ἔ' γίνεσθαι ἀπὸ τύχης τὰ
γινομένα ὅθεν ἀμπελογενῆ ἐλαιόπρωρα. ὅθεν ἐν τοῖς ζώοις ἄρα, ἐν
οἷς μᾶλλον διήρθρωσθαι τὸ ἕνεκά τε, γίνεσθαι τὸ ἀπὸ τύχης, ὥστε ὅθεν
βγαγενῆ ἀνδρόπρωρα συνίστασθαι. id. ib.

199^b ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης εἶναι δοκεῖ τὸ ἕνεκα καὶ τὸ ἕνεκά
18. τε, ὅταν λέγωμεν ὅτι ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ξένος καὶ λυτρωσά-
μενος τὴν αἰχμάλωτον, ὡς ὁ παρὰ Μενάνδρῳ Δημέας τὴν
Κράτειαν, ἀπῆλθεν (ἢ ἀφῆκε. γράφει γὰρ ἀμφοτέρως, ὥσπερ
καὶ ἀντὶ τῷ λυτρωσάμενος τὸ λυσάμενος), καὶ πράξει τῷτο
ὥσπερ ἕνεκα τούτου ἐλθὼν, καὶ μὴ διὰ τῷτο ἐλθῇ. τῷτο γὰρ
κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίον, καὶ διὰ τῷτο ἀπὸ τύχης λέγεσθαι, καὶ
θεωρεῖσθαι πάντως καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἕνεκα καὶ τὸ τούτου ἕνεκα. id.
f. 87.

γράφει καὶ "λυτρωσάμενος" ἀντὶ τῷ λυσάμενος, οἷον εἰ τις
ἐν πόλει ἐλθὼν εὖροι ἀν' τινὰ δέσμιον, εἴτα λυτρώσαστο τῷτον.
λέγομεν γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ὅτι ἦλθεν ἵνα λυτρώσῃ αὐτόν, καί-
τοι ἔ' τούτου ἕνεκεν ἦλθεν, ἀλλὰ τὸ ἐκβάν' ἔτω γέγονεν ὡς ἀν' εἰ
τῷτο ἕνεκεν ἦλθεν. ἀπερχόμενος γὰρ ἀγωνίσασθαι Ὀλύμπια, καὶ
εὐρών ἐν Αἰγίνῃ Πλάτωνα δεδεμένον, ἀγοράσας ἐλυτρώσατο,

εἰπὼν ὅτι ἔκ' ἀν' πολλὰς νίκας ἐν' Ὀλυμπίᾳ ἀντηλλάξατο τῆς πρά-
ξεως ταύτης. Philop. i p. 2.

γράφει δὲ καὶ λυσάμενος, ὅ ἐστι λυτρωσάμενος. ἐλθὼν
γὰρ τις ἀπὸ ξένης εὐρών τινα τῶν φίλων ἐν δεσμοῖς ἐλυτρώσατο.

5 Philop. cod. Reg. 1853 in mg.

ὡς ὅταν ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ξένος καὶ λυτρωσάμενος τὴν αἰχμά-
λωτον, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ Δημέας τὴν Κράτειαν ἀφῆκε. διπλῇ
δὲ ἡ γραφή, ἢ μὴ "λυσάμενος" ἢ δὲ "λυσάμενος," καὶ πάλιν ἢ μὴ
"ἀφῆκεν" ἢ δὲ "ἀπῆλθεν." cod. Reg. 1947.

τὴν ὁμοιότητα τῆς φύσεως δηλοῖ πάλιν πρὸς τὴν τέχνην διὰ
τῷ "καὶ εἰ ἐνῆν ἐν τῷ ξύλῳ ἡ ναυπηγική, ὁμοίως ἀν' ἐποίει ναῦν," 28.

ὡς κατ' ὅσον ἄλλο διαφερόντων τῶν φύσει ἡ τέχνη γινομένων ἢ
καὶ τὰ μὴ φύσει ἐνδοθεν γίνεσθαι τὰ δὲ τέχνη ἐξωθεν. διὸ καὶ ἐπ'
ἄλλο τι παράδειγμα προσεχέζερον μεταβάς, μάλισα, φησί, δῆλη
ἡ πρὸς τὴν φύσιν τῆς τέχνης ὁμοιότης, ὅταν τις ἰατρεύῃ αὐτὸς
ἑαυτόν. Simpl. f. 87 b.

μὴ τὸ συμπληρῶσαι τὴν περὶ τῶν αἰτίων, δύο πρῶτο ζῆ- 199^b
τήματα οἰκεῖα τῷ περὶ τῶν αἰτίων λόγῳ. διαρθροῖ γὰρ τὰ περὶ τε 34.

τῷ ὕλικῷ καὶ ποιητικῷ αἰτίᾳ ἀδιαρθρώτως παρὰ τισιν ὑπονοηθέντα.
καὶ πρῶτον μὴ ὅτι ἡ φύσις τῶν ἕνεκά τε ἐστὶν αἰτίων καὶ ἔ' τῶν εἰκῇ
καὶ ὡς ἔτυχε ποιόντων, ὅπερ ἐδόκει τισί, δεύτερον δὲ πῶς τὸ ἐξ
ἀνάγκης διὰ τὴν ὕλην λεγόμενον ὑπάρχει τοῖς φυσικοῖς. . . . συγ-
χωρεῖ μὴ καὶ αὐτὸς τὸ ἀναγκαῖον τῇ ὕλῃ, ἀλλ' ἔχ' ὡς τῷ εἶδει
ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθῆντος, ἀλλ' ὡς τῶν ὧν ἔκ' ἀνευ λόγον ἐχέσης
τῆς ὕλης. ἔ' γὰρ τὸ τέλος ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ διὰ τὸ τέλος τὸ ἐξ
ἀνάγκης. καὶ ἐν τούτῳ δὲ τῷ κεφαλαιῷ Πλατωνικῶς ὁ Ἀριστοτέ-
λης ἀνασχετόμενος φαίνεται. λέγει γὰρ καὶ ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ
"ταῦτα δὲ πάντα τότε ταύτη πεφυκότα ἐξ ἀνάγκης" (p. 68 sq.). . .
τὰ αὐτὰ δὲ περὶ τούτων τῶν διττῶν αἰτίων καὶ ἐν Φαίδῳ διώριζαι
σαφῶς, ἐν οἷς φησὶν "τὸ γὰρ διελέσθαι" (p. 99 b). . . . ἀπορῶ δὲ
ἔγωγε πῶς ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον ἀναιρετικὸν τῷ
ἕνεκά τε λέγει εἶναι. ἀπλῶς γὰρ ἀναγκαῖον φησιν, ἐν οἷς ἐξ ἀνάγ-
κης τοῖς πρὸ αὐτῶν τὸ τέλος ἀκολουθεῖ. καίτοι ἐν τοῖς αἰδέσις καὶ ἐξ
ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τοῖς πρὸ αὐτῶν τὸ τέλος, οἷον τῇ ἀνατολῇ τῷ
ἡλίῳ ἢ κατάδυσις αὐτοῦ, καὶ τῷ χειμῶνι τὸ ἔαρ καὶ τῷ τῷ θέρους, καὶ
ὁμοίως ἕνεκά τε τούτων ἕκαστον. id. ib.

ὁποῖόν ἐστι τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον, καὶ διὰ τῆς ἐν μαθή- 200^a
μασιν ἀκολουθίας ὑπομιμνήσκει. . . . ἐπειδὴ δὲ ἀσαφῶς εἴρηται 15.

τῷ τριγώνῳ παράδειγμα, ἐνδειξαμένον μόνον αὐτῷ τὴν ἀπόδειξιν,
ἰστέον ὅτι δέδεικται παντὲς εὐθυγράμμου τὰς ὀκτὼ πάσας γωνίας
τέτρασιν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, καὶ ὅτι αἱ τῷ τριγώνῳ πᾶσαι γωνίαι αἱ
ἐντὸς καὶ αἱ ἐκτὸς ἐξ ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν. ἐπεὶ ἔν τῷ τρίγωνον εὐθύ-
γραμμὸν ἐστίν, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς "εὐθὺ τοδί," τούτου δὲ αἱ ἐντὸς καὶ
αἱ ἐκτὸς ἐξ ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν, ὧν αἱ ἐκτὸς τέτρασιν, λοιπαὶ αἱ ἐντὸς
δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν. id. f. 88 b.

ὑποθεμένοις γὰρ τὸ εἶδος ἔτῳς εὐρίσκει καὶ τῆς ὕλης τὸ ἀναγ-
καῖον. τὸ δὲ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον ἐστὶ πῶς καὶ τοῖς μαθήμα-
σιν. ὑποθεμένοις γὰρ τὰς προτάσεις ἐξ ἀνάγκης ἔπειτα καὶ τὸ συμ-

πέραςμα· ὃ μέντοι εἰ τὸ συμπέρασμα τὸτο, τὰ δὲ διὰ πάντως
καθάρπερ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς. Themist. f. 28 b.

διὰ τί δὲ δύο αἱ ἐφεξῆς ἴσαι δύο ὀρθαῖς εἰσίν; διότι τὸτο
ἐστὶν ὁ ὀρισμὸς ὀρθῆς, ὡς ἂν εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν. σταθεῖσα τὰς ἐφε-
ξῆς γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ποιῇ, ὀρθὴ ἑκατέρω τῶν γωνιῶν ἐστίν.

Philop. i p. 5.

200 a
19. ἀρ' ὅμοιως ἔχει ταῦτα τοῖς φυσικοῖς τὸ ἐξ ὑποθέσεως
ἀναγκαῖον; ὁδομῶς, ἀλλὰ ἡ τάξις ἀντέστραπτο· ἐνταῦθα μὲν γὰρ εἰ

αἱ προτάσεις, καὶ τὸ συμπέρασμα, ταῦτέστιν εἰ τὰ πρῶτα, καὶ τὸ
ὑπερον, ἐπὶ δὲ τῶν φύσει τῶν μαθηματικῶν εἰ γὰρ τὸ ὑπερον, καὶ τὰ
πρῶτα· εἰ γὰρ ἡ μορφή, καὶ ἡ ὕλη, ἐπεὶ τὰ γε ἄλλα ὁμοίως ἔχει.

Themist. f. 29.

200 a
23. εἰρησὶ αὐτῷ ἐν τοῖς ἠθικοῖς ὅτι ἡ πρᾶξις τῇ θεωρίᾳ ἐναν-
τίως ἔχει· ἡ μὲν γὰρ θεωρία τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τῆς τέλους τῆς πρά-
ξεως, ἡ δὲ πρᾶξις τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τῆς τέλους τῆς θεωρίας.

Philop. i p. 6.

200 b
4. εἰπὼν τὸν ὀρισμὸν καὶ τὸν λόγον ἀρχὴν εἶναι καὶ αἰτίαν τῆς ὕλης,
ἥτις ἦν τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς αἰτίοις, ἐπειδὴ ἐν πολλοῖς ὀρισμοῖς
ἐμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ ὕλη, ποτὲ μὲν δυνάμει ἐν τῷ τῷ εἶδους ὀρισμῷ,
ὡς αὐτὸς παρατίθεται, ποτὲ δὲ ἐνεργείᾳ, ὡς ἐν τῷ συνθέτῳ, καὶ τότε
δῆλον ὅτι ὁ ὀρισμὸς ἐκείνῃ ἀρχὴ καὶ αἰτία τῆς ὕλης ἐστὶ ἐμπεριέχων
αὐτὴν ἐν ἑαυτῷ, διὰ τὸτο προσέθηκεν ὅτι "ἴσως καὶ ἐν τῷ λόγῳ
ἐστὶ τὸ ἀναγκαῖον." Simpl. f. 89.

200 b
12. Ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ περὶ τῶν αἰτίων διαλεχθεῖς, καὶ ποιη-
τικὸν αἶτιον τὴν φύσιν εἰπὼν, καὶ διοριστάμενος αὐτὴν ἀρχὴν κινή-
σεως, εἰκότως ἐφεξῆς περὶ κινήσεως διδάσκει. . . ἰσέον δὲ ὅτι ἐν
πολλοῖς χωρίοις διάφορος ἡ γραφή τούτου τῷ βιβλίῳ φέρεται. id.
f. 89 b.

200 b
16. σημειῖται ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τὴν κίνησιν συνεχῇ λέγων ἐν τῷ
ποσῷ πάντως αὐτὴν τίθησι (τῷ γὰρ ποσὸν ἐστὶν εἶδος τὸ συνεχές καὶ τὸ
διωρισμένον), ἐν μέντοι ταῖς Κατηγορίαις ὃ τίθησιν αὐτὴν ἐν τῷ
ποσῷ, καὶ ἐνταῦθα δὲ μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸ πρὸς τι τὴν κίνησιν ὑπά-
ξει. ἦτοι ὅν, φησί, διὰ τούτου ὅπως εἶπε, "δοκεῖ δὲ ἡ κίνησις εἶναι
τῶν συνεχῶν," ὡς ἔκ ἀρεσκόμενος τούτῳ, ἢ μάλλον ἡ κίνησις πῶς
μὲν καὶ συνεχές ἐστὶ καὶ ποσόν, πῶς δὲ πρὸς τι, κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο
λαμβάνομένη· αὐτὴ μὲν γὰρ ἡ κίνησις ποσόν, τὸ δ' ἐν κινήσει πρὸς
τι, ἅτε ἐν χέσει τινὶ ὑπάρχον τῇ πρὸς τὸ κινεῖν. τὸ δὲ "δοκεῖ,"
φησί, σημειῖται ἐστὶ τῷ ἀπὸ τῶν φαινομένων καὶ ἐναργῶν ἀρχαῶν.
εἰπὼν δὲ τὸ ἀπειρον ἐμφαίνει τὸ πρῶτον ἐν τοῖς συνεχέσι, δηλοῖ δὲ
τῷ "πρῶτον" ὅτι κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ καὶ ὃ δι' ἄλλου μέσθ' ἀπει-
ρον ἐμφαίνει ἐν τῷ συνεχεῖ. . . τὸ δὲ "πολλάκις" προσέθηκεν,
ὅτι ἔκ ἀεὶ τὸ συνεχές ὅπως ὀρίζομεθα, συνεχές λέγοντες τὸ εἰς
ἀπειρα διαιρετόν, ἀλλὰ καὶ ἄλλος τις ἐστὶν ὀρισμὸς, ὃν αὐτὸς τέθει-
κεν ἐν Κατηγορίαις (c. 6), συνεχές λέγων ὃ τὰ μόρια πρὸς τινα
κοινὸν ὅρον συνάπτει. ἐκείνῳ δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ διω-
ρισμένον ποσὸν ὀρίζομενοι προχωροῦμεθα τῷ ἀπείρῳ. . . ὅταν δὲ
λέγη "πρὸς δὲ τούτοις ἀνεῦ χρόνου καὶ κενῷ καὶ τόπῳ κίνησιν ἀδύνατον

εἶναι," ὅχι ὡς αὐτῷ δοκεῖν τούτο λέγει, ἀλλ' ὡς τῶν πρὸ αὐτοῦ
φυσικολόγων τοῖς περὶ Δημόκριτον ἀρέσαν τὸ διὰ κενῷ τὴν κίνησιν
γίνεσθαι καὶ τὸ κενὸν εἶναι τόπον ἐσχημένον σώματος. . . ἔτι δὲ
σπουδῆς ἄξιός ἐστι περὶ κινήσεως λόγος καὶ ὅτι ἡμελεῖται τοῖς παλαιο-
τέροις, ὀλίγα περὶ αὐτῆς τῷ Πλάτῳ εἰρηκότος. id. f. 90.

τῷ "δοκεῖ δὲ" ἦτοι τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, ἢ δοκεῖ καθόλου πᾶσι καὶ
αὐτῷ, ἀντὶ τῷ φαίνεσθαι. . . τὸ "πρῶτον" ἦτοι ἀντὶ τῷ καθ' αὐτὸ
εἶπε, καὶ τὸ δεύτερον σημαίνοντο τῷ καθ' αὐτό, τούτο δὲ ὅπερ ἐν
τῷ τῷ ὑποκειμένῳ λόγῳ παραλαμβάνεται. . . ἢ τὸ "πρῶτον" ἀντὶ
τῷ προηγουμένως καὶ κατὰ πρῶτον λόγον. Philop. i p. 16.

ὁ Πορφύριος ἐκ ἀποδέχεται τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι τῷ ἑξῆς ὡς 200 b
τῷ "ἐντελεχεία μόνον" ἀντιδιηρῆται τὸ "δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ." 26.

εἰπὼν γάρ, φησὶν, ὅτι τὰ μὲν ἐντελεχεία τὰ δὲ δυνάμει, ἀναλαμβάνει
τὰ ἐντελεχεία, καὶ ἐντελεχεία φησὶ τὸ μὲν τούδε τι τὸ δὲ τούτῳ

καὶ τὰ ἐξῆς, τὸ δὲ δυνάμει ὃ διαίρειται εἰς τὰς κατηγορίας· ὃ γὰρ
ἐστὶ τὸ δυνάμει δεκαχῶς ἀλλ' ἑναχῶς· ἡ γὰρ ἀνωτάτω ὕλη, ἥπερ
ἐστὶ τὸ δυνάμει, μία· εἴτε δὲ τὸ ἐντελεχεία λαμβάνει, ὅπερ ἐστὶ

τὸ σύνθετον, οἷον τὸν ἀνδριάντα, εἴτε τὴν ἐντελέχειαν, ὅπερ ἐστὶ τὸ
ἀπλῆν, οἷον τὸ εἶδος, δεκαχῶς ἑκάτερον. καὶ μήποτε, φησὶ, καὶ τὸ

δυνάμει δεκαχῶς· προελθὼν γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ὅπως εἶπε
"διηρημένον δὲ καθ' ἕκαστον γένος τῷ μὲν ἐντελεχείᾳ τῷ δὲ δυνάμει"

(p. 201 a 9). ταῦτα μὲν ὁ Πορφύριος, τὸ δυνάμει τῷ ἐντελε-
χείᾳ μόνον βυθόμενος ἀντιτεθῆναι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει, ἀλλ' ὅχι

τὸ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ. καὶ ἴσως ἐκ τούτου τῷ ῥήτῳ ταύτην ἔχε
τὴν ὑπόνοιαν τῷ λέγοντος "διηρημένον δὲ καθ' ἕκαστον γένος τῷ μὲν

ἐντελεχείᾳ τῷ δὲ δυνάμει." ἀλλ' εἰ μὲν ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἀντι-
γράφων φέρεται, ὅπως ἔχει καὶ ἡ ἀρχαία γραφή, "ἐστὶ δὲ τι τὸ μὲν

ἐντελεχεία μόνον, τὸ δὲ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ, τὸ μὲν τούδε τι τὸ
δὲ τούτῳ" καὶ τὰ ἐξῆς, σαφῶς τὸ μόνον προσκείμενον δηλοῖ τὴν

διαίρεσιν τῷ ἐντελεχείᾳ μόνως πρὸς τὸ ἐντελεχεία ἅμα καὶ δυνάμει
γενενηθῆς, ὡς Ἀλέξανδρος καὶ Θεμιστοκλής ἐξεδέξαντο. εἰ γὰρ τῷ

ἐντελεχείᾳ τὸ δυνάμει μόνον ἀντιτίθεται, μηδαμῶς τὸ συναμφοτέρων
παραλαμβάνων, διὰ τί προστίθεται τὸ μόνον ἐπὶ τῷ ἐντελεχείᾳ;

πῶς δὲ κατάλληλος ἂν ἦν ἡ ἐρμηνεία μὲν ἀποσάσεως λέγουσα "τὸ
μὲν τούδε τι τὸ δὲ τούτῳ;" εἰ μέντοι ὡς τινα τῶν βιβλίων γέ-
γραπται ὅπως ἔχει τὸ ῥητόν, "ἐστὶ δὲ τι τὸ μὲν ἐντελεχεία τὸ δὲ δυνά-

μει, καὶ ἐντελεχεία τὸ μὲν τούδε τι τὸ δὲ τούτῳ," δυνάμει μὲν καὶ ὅπως
εἴρηται ὡς ὁ Πορφύριος ἐξεδέξατο, διὰ τί δὲ τὸ ἐντελεχεία μόνον

εἰς τὰς δέκα διαίρειται κατηγορίας, καίτοι καὶ τῷ δυνάμει ἐν πάσαις
θεωρουμένῃς, ὡς αὐτὸς ὁ Πορφύριος ὡμολόγησε, καὶ τὴν Ἀριστοτέ-

λῆς παραθέμενος ῥῆσιν τὴν λέγουσαν "διηρημένον δὲ καθ' ἕκαστον
γένος τῷ μὲν ἐντελεχείᾳ τῷ δὲ δυνάμει;" μήποτε ὅν ἢ μὲν ἐξ ἀρχῆς

διαίρεσις εἰς τὸ "ἐντελεχεία μόνον" γέγονε καὶ τὸ "ἐντελεχεία καὶ δυ-
νάμει," καὶ τούτο διηρῆσθαι φησιν εἰς τὰς δέκα κατηγορίας. . . χρη-

σιμεῖται δὲ αὐτῷ, ὡς εἶπον, τὸ λῆμμα τούτο, τὸ διαίρειν τὰ ὄντα εἰς
τε τὰ ἐντελεχεία καὶ εἰς τὰ δυνάμει καὶ ἐντελεχεία, πρὸς τὴν ἀπό-
δοσιν τῷ τῆς κινήσεως ὀρισμῷ, ὡς προϊόντες εἰσόμεθα. Simpl.
f. 90 b.

τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐντελεχεία μόνον, οἷον τὰ αὐτὰ εἶδη καὶ
πρῶτα (ὅθεν γὰρ ἄλλο γενέσθαι δύναται παρ' ἧς ποτὲ ἐστὶν ἐξ ἀρχῶν),
τὰ δὲ ἐντελεχεία τε καὶ δυνάμει, οἷον τὰ σύνθετα ἐξ ὕλης καὶ εἶδους,
ἐντελεχεία μὲν ὅτι ἔχει τινὰ ἤδη μορφήν, δυνάμει δὲ ὅτι καὶ ἑτέραν
οἷα τε δέξασθαι. τὸ δὲ αἰθέριον σῶμα καὶ μὲν τὴν ὕσιν ἐντελεχεία
μόνον ἐστὶν (ὅ γὰρ ἂν μεταβάλλοι ποτὲ κατ' ὕσιν), μετέχει δὲ
πῶς καὶ τῇ δυνάμει διὰ τὴν κίνησιν τὴν τοπικὴν. ὅ γὰρ πανταχῶς
ἄμα ἐστὶν. ὅσα δὲ ἐντελεχεία ἐστὶν, ἢ ὡς ὕσιν εἶναι ἢ ὡς ποσὴν
ἢ ὡς ποιὰ ἢ ὡς τις ἄλλη κατηγορία, εἶναι. τὸτο μὲν δὴ κείτω
χωρὶς λόγου, τὸ εἶναι τινὰ τῶν ὄντων ἔχοντα καὶ τὴν δυνάμει. Themist. 10
f. 29 b.

τὸ μὲν τῆς ἐντελεχείας ὄνομα σημαίνει παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει
τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν τελειότητα. σύγκειται γὰρ παρὰ τὸ ἐν καὶ τὸ τέ-
λειον καὶ τὸ ἔχειν. ὅταν ὅν ἕκαστον ἔχῃ τὴν ἑαυτοῦ τελειότητα, ἐν-
τελέχεια λέγεται εἶναι. Philop. i p. 9.

200 b 28. ἀντιθεῖς τῷ ποιητικῷ τὸ παθητικὸν καὶ τὴν συνήθειαν τῶν ὀνο-
μάτων, ἐπειδὴ καὶ τὸ χῆμα τῆς λέξεως τῷ μὲν ποιητικῷ τὸ ποιητὴν
ἀντίκειναι τῷ δὲ παθητικῷ τὸ παθητόν, ὅκωνόμασαι δὲ τὸ παθη-
τικὸν ἐπὶ τῷ πάθος ἐμποιοῦντος ἄλλ' ἐπὶ τῷ αὐτῷ τῷ παθητῷ,
ἐπὶ τὰ σαφέστερα καὶ τοῖς προκειμένοις οἰκειότερα μετῴληθεν, ἐπὶ τὸ
κίνητικόν τῷ κινήτῳ, ἐν οἷς τὸ μὲν ἐνέργητικόν ἐστι σαφές, τὸ δὲ πα-
θητικὸν καὶ κατὰ τὴν λέξιν. ὅτι δὲ τὸ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν τῶν
πρὸς τι ἐστὶ, δηλοῖ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. Simpl. f. 91.

200 b 32. καὶ ὅκων εἶναι κίνησις καθ' ἑαυτήν, ὅτε ὡς ἰδέα κινήσεως αὐτὴ
τὸτο κίνησις ὅσα, μηδενὸς δὲ κίνησις, ὡς δοκεῖ λέγειν ὁ Πλάτων 25
καὶ ἐν Σοφιστῇ καὶ ἐν Παρμενίδῃ, ὅτε ὕσιν τις κίνησις αὐτὴ τὸτο ὅσα,
ὡς ὁ Πλάτων ὀρίζεται τὴν ψυχὴν, κίνησιν αὐτοκίνητον λέγων. εἰ
γὰρ ἐν τοῖς κινουμένοις πράγμασιν ἢ τοῖς κινῶσιν ἐστὶν ἢ κίνησις,
συμβεβηκός τι ἐστὶν ἢ κίνησις καὶ ὅκων ὕσιν καθ' ἑαυτήν θεωρημένη...
διὰ τὸτο δὲ, ὡς ἔφαμεν, ὑπομνησκει τὸ δεδειχθαι μὴ εἶναι κοι- 30
νὸν γένος τῶν δέκα κατηγορημάτων τὸ ὄν... ἐπεὶ δὲ ὁ ἐκ τῆς
Λυκίας φιλόσοφος ἐν τῷτο καὶ μόνον διάφωνόν φησι τὸ δόγμα περὶ
κινήσεως τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τῷ Πλάτωνος, τῷ μὲν λέγοντος "ὅκων ἐστὶ
δὲ τις κίνησις παρὰ τὰ πράγματα" καὶ ἀναιρῶντος τὸ γένος εἶναι
τὴν κίνησιν, τῷ δὲ γένος ἐν τῷ ὄντος τὴν κίνησιν λέγοντος, ὡς τὴν 35
ὕσιν, ὡς τὸ ταῦτόν, ὡς τὸ ἕτερον, κάλλιον, εἴπερ δυνατόν, τὴν ἐν
τῇ δοκίμῃ διαφωνία συμφωνίαν ἐπιδεικνύει. id. f. 91 b.

ἐντεῦθεν δὲ λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ ἀφορμὰς φασὶ μὴ εἶναι
τὴν κίνησιν γένος ἀλλ' ὁμώνυμον φωνήν. εἰ γὰρ ὅκων ἐστὶ κίνησις παρὰ
τὰς κατηγορίας, τῶν δὲ κατηγοριῶν κοινὸν γένος ὅκων ἐστὶ, δηλονότι 40
δήπερ ὅτι ὅδὲ κινήσεως γένος ἂν εἴη... καὶ πολὺς ἐστὶν ὁ Ἀλέξαν-
δρος αὐτὸ τῷτο κατασκευάζων, ὅτι ἢ κίνησις ὅκων ἐστὶ γένος ἀλλ'
ὁμώνυμος φωνή. μήποτε ὅκων ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι ὅκων τὸ μὴ εἶναι κίνησιν
παρὰ τὰ πράγματα, τῷτο ἐλέγχει τὴν κίνησιν μὴ ὅσαν γένος.
Philop. i p. 11.

201 a 3. τέταρτον ἀξίωμα προλαμβάνει, ὅτι ἕκαστον τῶν εἰρημένων
ἐν οἷς ἢ κίνησις, τῷτέστιν ἢ τε ὕσιν καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν καὶ τὸ πῶς,
διχῶς ὑπάρχει τοῖς ὅκων πᾶσι... διὸ καὶ τὰ χείρονα τῆς τῷ κάτω

καὶ βαρέος ἐστὶ φύσεως, καὶ τὸ γῆρας κάμπτει, καὶ ἡ νόσος βαρύνει,
καὶ τὰ θεῖα ἄνω τὰ δὲ θνητὰ κάτω, καὶ ἡ ἀρετὴ ἀπὸ τῷ αἵρειν ἄνω
λέγεται, ἢ δὲ κακία ἀπὸ τῷ κλῶν, ἢ δὲ κλάσις τὸ κλῶμενον κάτω.

τοιαῦτα μὲν ὅ γὰρ Πορφύριος φιλολογεῖ. μήποτε δὲ κυριώτερον ὁ
Ἀριστοτέλης ἐπὶ μὲν τῆς ὕσιν εἶδος τέθεικε καὶ σέρησιν, ἐπὶ δὲ τῶν
ἄλλων τὰ ἐναντία παρατέθεικε... δείξας δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξαν-
δρος, ὅτι τῶν ἐν οἷς ἢ κίνησις ἕκαστον διχῶς ὑπάρχει πᾶσιν, εἰκό-
τως ἐπήνεγκεν "ὅτε καὶ κινήσεως καὶ μεταβολῆς εἶδη τοσαῦτα ὅσα
τῷ ὄντος". ἦν δὲ, φησὶν, οἰκειότερον ἢ λέξις αὕτη κειμένη πρὸ
τῆς "ἕκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει," συντεταγμένη τῇ "ὅκων ἐστὶ δὲ κί-
νησις παρὰ τὰ πράγματα." μήποτε δὲ, εἰ πρόκειτο νῦν αὐτῇ
τὴν διπλὴν παραλαβεῖν τῶν κινήσεων, καλῶς πρότερον δείξας ἐν
τοῖς γένεσι τῷ ὄντος ἐν οἷς ἢ κίνησις τὴν διπλὴν ὕσιν, καὶ κατὰ τὴν
διπλασιάσας τὰ γένη, τότε ἐπήγαγεν "ὅτε καὶ κινήσεως καὶ

15 μεταβολῆς εἶδη τοσαῦτα ὅσα τῷ ὄντος," τῷτέστι διπλασιαζόμενα
καὶ ταῦτα... εἰ δὲ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἤδει, ταύτην ἔδει τὴν λέξιν
προτετάχθαι τῆς λεγούσης "ἕκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει," τί ἔτι ἦν ἢ
χρεῖα ἐκείνης ἐπαγομένης; εἶδη δὲ λέγει νῦν κινήσεως καὶ μεταβο-
λῆς ὅκων ὡς ἐξ ἑνὸς γένους διαιρεθέντα, ἀλλ' ὡς διαφόρους ιδιότητας.
καλῶς δὲ ὁ κινήσεως μόνος εἶπεν ἀλλὰ καὶ μεταβολῆς, διότι περὶ
τῆς κατ' ὕσιν, ἣτις ἐστὶ γένεσις καὶ φθορά, ὕστερον ζητεῖ, μήποτε
ὅκων ἐστὶ κίνησις ἀλλὰ μεταβολή... ἀλλ' ἄξιον ζητεῖν διὰ τί τῷ δυ-
νάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἐν πᾶσιν ὄντος τοῖς γένεσι τῷ ὄντος, καὶ τῆς
κινήσεως ὕσιν ἐνέργειας τῷ δυνάμει ἢ τοῖσιν ἐστὶν, ἐν τέτρασι
μόνοις γένεσι τῷ ὄντος, τῇ ὕσιν καὶ τῷ ποιῶ καὶ τῷ ποσῶ καὶ τῷ πῶς,
ἐστὶν ἢ κίνησις, ὡς καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 14) δέδεικται καὶ ἐν τῷ
πέμπτῳ τῆς πραγματείας ταύτης σπεύδαται δεῖξαι, ἐν δὲ τοῖς
ἄλλοις ὅκων καίτοι ἐν πᾶσιν ἐστὶν ἢ τῷ δυνάμει ἐνέργεια, μένον-
τος δυνάμει... ἀλλ' ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πέμπτῳ τῇσδε τῆς
πραγματείας τὰς αἰτίας λέγει τῷ τὴν κίνησιν ἐν μόναις ταῖς τέ-
τρασι ἢ ταῖς τρισι κατηγορίαις ὑφίστασθαι, καὶ οἱ ἐξηγηταὶ τῷ Ἀρι-
στοτέλει εἰς ἐκεῖνον ἀναβάλλοντες τὸν τόπον τὴν τῆς ἀπορίας ταύτης
λύσιν. ὅθεν δὲ ἴσως χεῖρον καὶ νῦν συντόμως τὰς ἐκεῖ λεγομένας
αιτιολογίας ἐπισκέψασθαι... ἐπειδὴ δὲ ἕκαστη μεταβολὴ κατὰ
τινα γίνεται τῶν ὄντων, τὰ δὲ ὄντα ταῖς κατηγορίαις συνδιήρηται,
λεγέτω τίς ἕκαστη τῶν εἰρημένων μεταβολῶν καὶ τίνα τῶν κατη-
γοριῶν ἄλλην γίνεται, εἰ μὴ κατὰ τὴν οἰκείαν. καὶ οἶδα μὲν ὅτι προπε-
τὲς εἶναι δοκεῖ τὴν ἐναντίαν ἀφίεναι τῷ Ἀριστοτέλει φωνήν,
ἕως δ' ἂν γινώσκαι δυνηθῶμεν ἀκριβῶς τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης
αὐτῆς διατάξεως, ἀρκέμεθα πρὸς παραμυθίαν τῇ τε Εὐδῆμῃ συ-
νηγορίᾳ ἐπὶ τῆς ποτὲ κατηγορίας ῥηθείᾳ, καὶ ἔτι μᾶλλον τῇ Θεο-
φράστῃ, σαφῶς τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἐν πᾶσαις ταῖς κατη-
γορίαις θεωρῶντος. λέγει γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ Κινήσεως.
Simpl. f. 92 b.

45 ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἢ κίνησις ὅθεν ἄλλο παρὰ ταῦτά ἐστιν, εἰκότως 201 a
καὶ αὕτη διττὴ τις ἂν εἴη καθ' ἕκαστον γένος. πῶς δὲ ἔξει, τῷτο
ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐρῶμεν... λέγω τοίνυν κίνησιν εἶναι τὴν τῷ δυνά-
μει κινήτῳ ἐντελέχειαν ἢ τοῖσιν. τί ὅν πρόκειται "ἢ τοῖσιν;"

ἵνα ἐντελέχεια γένηται, μενέσης ἔτι καὶ σωζομένης τῆς δυνάμεως, ἥσπερ ἦν ἐντελέχεια. Themist. f. 30.

201^a τὸν ὅν, φησί, τὴν δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ τὴν τῇ δυνάμει ὄντος
11. ἐνέργειαν, ἥ τοιοῦτον ἐστὶ, λέγω κίνησιν. . . ὅτι θαυμασίως ὠρί-
σατο τὴν κίνησιν, μάθοιμεν ἂν ἐντεῦθεν. . . ὥτως ἄρα καθὼς ἐνε- 5
ργεῖα ἐστίν, ὅθεν κινεῖται. ὁ μὲντοι ὅθεν καθὼς δυνάμει, μένον δυνά-
μει καὶ ἐν μόνῃ τῇ ἐπιτηδειότητι, ὅκ ἂν λέγοιτο κινεῖσθαι. ἀλλ' ὅταν
ἀπὸ τῆς δυνάμει μεταβάλλῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν, μένοντος ἐν αὐτῇ τῆς
δυνάμει, τότε λέγειται κινεῖσθαι. εἰκότως ὅν προσέθηκεν "ἥ τοιοῦτον,"
ἵνα ἡ ἐνέργεια τῇ δυνάμει μένοντος ἐπιτελῇται. παυσανένης γὰρ τῇ 10
δυνάμει ὅκ ἐστὶ κίνησις. . . ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι ὁ μὲν Ἀριστο-
τέλης ὀρίζομενος τὴν κίνησιν ἐν ἀρχῇ ἐνέργειαν αὐτὴν εἶπε τῇ
κινήσει ἥ τοιοῦτον. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Πορφύριος καὶ Θεμισίος καὶ οἱ
ἄλλοι τὸν ὀρισμὸν ἐξηγούμενοι, ἀκύναντες μετ' ὀλίγα τῇ Ἀριστο-
τέλει καὶ ἐντελεχείᾳ καλῶντος αὐτήν, ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὥτως 15
εὐρηκότες τὴν γραφὴν "ἡ τῇ δυνάμει ὄντος ἐντελέχεια, ἥ τοιοῦτον,
κίνησις ἐστίν," εἰς ἐντελέχειαν τὴν ἐνέργειαν ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς κί-
νήσεως μεταλαμβάνουσιν, ὡς ταύτην ὄν παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει.
μήποτε δὲ τὴν ἐντελέχειαν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῆς τελειότητος
ἀκύνει, καὶ εἴ ποτε ἐπὶ ἐνέργειας αὐτὴν τίθῃσιν, ὅς τῆς τυχέσεως ἀλλὰ 20
τῆς τελείας, καθότι ἔχει τέλειον. . . τὴν καλῶς ἐπέστησε καὶ ὁ
Ἀλέξανδρος, ὅτι καὶ τῇ δυνάμει, εἰ λέγοιτο ἐντελέχεια ὑπὸ τῆς
Ἀριστοτέλει ἡ κίνησις, καὶ τὸ ἐντελέχεια λέγειται καθόσον τε-
λειότης ἐστὶ τῇ δυνάμει ἡ κατ' αὐτὴν ἐνέργεια. . . διττὴ ὅν ἡ κυ-
ρίως ἐντελέχεια, ἡ μὲν ὡς εἶδος τέλειον ἡρεμῶν, ὡς ἡ ψυχὴ λέγειται 25
ἐντελέχεια, ἡ δὲ ἡ καὶ τὸ ἐνέργεια. . . ὁ δὲ Πορφύριος τὴν κί-
νησιν ἀτελῆ μὲν ἐντελεχείᾳ φησὶν εἶναι, ἐνέργειαν δὲ τελείαν. καί
τοι εἰ τῇ δυνάμει ἐστὶν ἐνέργεια, τὸ δὲ δυνάμει ἀτελές, πῶς ἡ τῆς
ἀτελῆς ἐνέργεια τελεία ἂν εἴη ἐνέργεια; ὅλως γὰρ εἰ ἐστὶν ἀτελῆς
ἐνέργεια, ἡ τῆς ἀτελῆς ἂν εἴη. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης μετ' 30
ὀλίγα (p. 201 b 31) "ἡ τε κίνησις" φησὶν "ἐνέργεια μὲν εἶναι τις
δοκεῖ, ἀτελῆς δέ." προσεκτέον δὲ ὅτι τὸ τῆς ἐνέργειας νῦν ὄνομα
κοινῶς τίθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῇ ποιῶντος καὶ τῇ πάχοντος.
κοινῶς γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν ἡ τῇ δυνάμει ἐπὶ τὴν ἐνέργειαν διανέσασιν κί-
νησις ἐστίν. Simpl. f. 94.

ἀποδώσει τὴν κίνησιν ὁ Θεμισίος ὀλίγον μεταβαλὼν, ὅτι
ἐστὶν ἡ τῇ δυνάμει ὄντος πρώτη ἐντελέχεια, ἥ τοιοῦτον ἐστίν. ὕψα-
την μὲν γὰρ εἶναι ἐντελέχειαν τὴν εἰς τὸ εἶδος μεταβολὴν, ἐν ᾧ ἡρε-
μεῖ λοιπόν, πρώτην δὲ τὴν ἐπ' ἐκεῖνο πορείαν, ἥτις ἐστὶ κίνησις.
Philop. i p. 12.

201^a πολλαχῶς τῶν ὀνομάτων ἐπιλειπόντων ἐπισημαίνετο καλῶς ὁ
12. Ἀριστοτέλης ὅτι ἐπὶ μὲν τῇ ποιῶντι ἐστὶ κοινὸν ὄνομα κείμενον τὴν
ἀλλοιωσέως. Simpl. f. 94 b.

201^a σκληρότερον δοκεῖ τὸ τὴν δυνάμει ἐνέργειαν λέγειν, ὅταν ἐνεργῇ
15. καὶ τὴν δυνάμει. ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλως ἐνεργῶν ὑπόκειται, τὸ δὲ ἐνεργῶν 45
ἐνέργειαν λέγειται, διὰ τὸ καὶ τὴν δυνάμει ἐνέργειαν εἶπεν. ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος δύναται τις φησὶν ἐκ τῶν εἰρημένων μεταλαβὼν λέ-
γειν κίνησιν εἶναι τὴν τῇ δυνάμει ὄντος πρώτην μεταβολὴν ἢ

πρώτην ἐντελέχειαν. ὕψατη μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ εἰς τὴν τελειότητα με-
ταβολή, καθ' ἣν ἐνέργεια γινόμενον τὸ ὅπερ ἦν δυνάμει ἡρεμεῖ
καὶ τὸ λοιπόν, πρώτη δὲ ὁδὸς ἡ ἐπ' ἐκεῖνο. ταῦτα τῷ Ἀλεξάν-
δρῳ λέγοντος αὐτῇ λέξει, ἀποδεκτέον μὲν, εἰ μὴ αὐτῆς τῆς ἀτε-
λῆς δυνάμεως πρώτην λέγοι μεταβολὴν τὴν κίνησιν, ὕψατην δὲ
τὴν εἰς τὸ εἶδος, ἀλλ' αὐτῇ τῇ δυνάμει καὶ πεφυκότος. τὸ γὰρ
διὰ κινήσεως ἐκ τῆς ἀτελῆς μεταβάλλει εἰς τὸ τέλειον. . . ἐπιστῆ-
σαι δὲ ἄξιον ὅτι τὰ ἐκτεθέντα παραδείγματα τῶν εἰδῶν ἐστὶ τῆς
κινήσεως, μάθησις μὲν καὶ ἰατρικὴ ἀλλοιώσις τις, ἡ μὲν περὶ ψυχὴν
ἡ δὲ περὶ σῶμα, κύλισις δὲ καὶ ἄλλαι φορὰ, ἡ μὲν ἀφ' ἐαυτῶν ἡ δὲ
ἐξωθεν, ἀνδρῶνσις δὲ ἡ καὶ ποσότης καὶ γήρανσις ἡ κατ' ὕψος, 5
ἡ μὲν αὐξήσις ἡ δὲ φθορά, ὧν καὶ τὰ ἀντικείμενα δέδωκεν ἐννοεῖν.
δύναται δὲ ἡ μὲν οἰκοδόμησις τῆς ὕψος εἶναι, ἡ δὲ ἀνδρῶνσις καὶ γή-
ρανσις τῇ ποσῇ. id. f. 95.

ἀπορίαν τινὰ πρὸς τὴν τῆς κινήσεως ὀρισμὸν ὑποφερομένην 201^a
διαλύει καλῶς. ἡ δὲ ἀπορία τοιαύτην ἔχει τὴν ἐρώτησιν ἐν πρώτῃ 19.
κινήματι. τινὰ κινούμενα καὶ αὐτὰ κινεῖ. πάντα τὰ κινῶντα ἐνέργεια
ἐστίν, ὅ δὲ δυνάμει. τινὰ ἄρα κινούμενα ἐνέργεια ἐστίν, ὅ δὲ δυνάμει, ὥστε
ὅς πᾶσα κίνησις τῇ δυνάμει ἐστὶν ἐνέργεια ἥ τοιοῦτον. λέγει γὰρ
αὕτη ἡ ἀπορία διὰ τὴν κινεῖσθαι μὲν πᾶν τὸ κινούμενον καὶ πάχειν καθὼς
δυνάμει ἐστὶ, κινεῖν δὲ καὶ ποιεῖν καθὼς ἐνέργεια. ἄλλο γὰρ αὐτῷ τὸ
δυνάμει καὶ ἄλλο τὸ ἐνέργεια εἶναι. id. ib.

δηλονότι ταύτης εἰσὶ τῆς δόξης τῶν τε παλαιῶν φυσιολόγων 201^a
ὅσοι σωματικὴν ἢ μίαν ἢ πλείους ὑπέθεντο τὴν ἀρχήν, καὶ τῶν νέων 25.
οἱ Στωϊκοί. καὶ γὰρ τὴν τῶν ἀρχῶν διάκρισιν ἢ σύγκρισιν ἢ ἀλλοιω-
σιν ἔλεγον οἱ παλαιοὶ γίνεσθαι τὰ γινόμενα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Πλά-
τωνος εἶναι τὴν δόξαν φησὶν. καὶ ὅτι μὲν τὸ ἐν καὶ τὰ γὰρ καὶ ὅλως τὸ
πρῶτον αἷτιον, κινῶν πρὸς ἑαυτὸ πάντα ὡς ἐφετόν, ἀκίνητον εἶναι
φησὶν ὁ Πλάτων, δηλοῖ σαφῶς τὰ καὶ τὴν πρώτην ὑπόθεσιν τῆς
Παρμενίδου λεγόμενα. μὲν γὰρ τὸ ἐκάστην τῶν κινήσεων ἀνελεῖν ἀπ'
αὐτῆς, ἐπάγει καὶ πᾶσαν ἄρα κίνησιν τὸ ἐν ἀκίνητον. καὶ τὰς ἰδέας
δὲ αὐτῆς Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ ἀκινήτους λέγειν τὸν Πλάτωνα. διὸ
καὶ σύγκρισιν τινὰ τῶν Πλατωνικῶν λόγων οἶσε ἀποδεικνύει. . .
ὥστε τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν νῦν καὶ τὰς φυσικὰς κινήσεις ὁ Ἀριστο-
35 τέλης παρὰ τῷ Πλάτωνος ἔχει μαθῶν. ἀλλ' εἴπερ ἄρα πρὸς
Πλάτωνα ὁ λόγος τείνει, εἰς τὴν περὶ ψυχῆς αὐτῆς δόξαν ἀποβλέ-
πειν ὅμοιον. . . καὶ ὅθεν ἐν τούτοις ἐστὶ διάφωνον Πλάτωνι καὶ Ἀρι-
στοτέλει, πλὴν τῷ ὀνόματος τῆς αὐτοκινήσεως, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων αὐτο-
κίνητον τὴν ψυχὴν καλεῖ, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸ ζῶον κινῶν μὲν καὶ
40 τὴν ψυχὴν, ἀκίνητον ὅταν ἦν κινεῖ κίνησιν, κινούμενον δὲ καὶ τὸ
σῶμα. id. f. 95 b.

διχῶς φέρεται ἡ τῆς λέξεως ταύτης γραφή, καὶ μὲν τὸν Ἀσπά- 201^a
σιον καὶ Θεμισίον καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὥτως "ἡ δὲ τῆς 27.
δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ ὄν ἐνεργῇ, ὅκ ἢ αὐτὴ ἀλλ' ἢ κινή-
τόν, κίνησις ἐστίν," καὶ δὲ Ἀλέξανδρον καὶ Πορφύριον ὥτως "ἡ δὲ
τῇ δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ τι ὄν ἐνεργῇ, ἥτοι αὐτὴ ἢ ἄλλο,
ἢ κινήτόν, κίνησις ἐστίν." οἷδε δὲ καὶ τὴν Ἀσπασίαν γραφὴν ὁ
Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἀρέσκει ταύτη μάλλον ὡς προσβίβησιν τινὰ καὶ

διαφορὰν τῆς κινήσεως. τὸ γὰρ "αὐτὸ ἢ ἄλλο" προσκείμενον δηλω-
 τικόν ἐστι τῆς τινὰ μὲν κίνησιν ἐξ ἑαυτῆς ἐνέργειαν εἶναι καὶ τὸ δυνά-
 μει, ὡς τὴν αὐξήσιν καὶ μείωσιν ἐνδοθεν ὕσαν, καὶ τὴν καὶ τόπον
 φυσικὴν φορὰν, καὶ τὴν καθ' ὁρμὴν τῶν ζώων μετάβασιν, ὑπ'
 ἄλλῃ δέ, ὡς τὰ βία κινέμενα καὶ τὰ καὶ τέχνην πάντα γινόμενα.
 καὶ ἐστὶ τὸ μὲν ἐνεργεῖν τὸ δὲ ἐνεργεῖσθαι, κοινὸν δὲ ἐπ' ἀμφοῖν ἡ ἐνέρ-
 γεια ἡ καὶ τὸ δυνάμει, ἥτις ὅθεν ἦττον πάθος ἐστὶν ἡ ἐνέργεια.
 ἐπιστήσῃ δὲ ἄξιον, μήποτε ἡ βίαιος καὶ ἡ καὶ τέχνην ἔκ ἐστι φυσικὴ
 κίνησις, νῦν δὲ περὶ τῆς φυσικῆς ἐστὶν ὁ λόγος, ἥς ἡ ἀρχὴ ἡ φύ-
 σις. . . καὶ ἴσως ἀσφαλεστέρα ἐστὶν ἡ τῆς Ἀσπασίας γραφή. εἰ δὲ
 ἔχει τινὰ λόγον καὶ ἡ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον προῆλκε, τὸ ἐξ ἑαυτῆς ἔχ
 ὡς ἐφ' ἐνὸς ἀκυσέον, ἀλλ' ὡς ἐνδον ἔχοντος τὸ κινεῖν αἴτιον, εἰ καὶ
 ἄλλο παρὰ τὸ κινέμενον ἐστὶν, ὡς ἡ ψυχὴ καὶ ἡ φύσις. καὶ ἀντι-
 διαιρεῖται τὸτο τῷ ἐξ ἄλλῃ καὶ ἐξωθεν ἐναργῶς, ὡς ἐπὶ τῶν βία καὶ
 τῶν τεχνικῶς κινυμένων ὁράει. μήποτε δὲ καὶ τὸ "ἐξ ἄλλῃ" οἰκειό-
 15 τερόν ἐστιν ἐπὶ τῶν ἐξωθεν μὲν ἄλλὰ φυσικῶς κινυμένων, οἷον ὅταν
 ἐξ ὕδατος πυρκαμμένος ἀπὸ γίνῃ καὶ πῦρ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλοιυμένων.
 ἔκ οἷδα μέντοι διὰ τί οἶετο ὁ Ἀλέξανδρος ταύτην μάλλον τῇ γραφῇ
 συνάδειν τὰ ἐφεξῆς λεγόμενα ἢ τῇ ἐτέρᾳ. ὅδαμὲν γὰρ οἶμαι τὸ
 ἐξ αὐτῆς ἐν τοῖς παραδείγμασιν διαφαίνεσθαι τεχνικῶς ὕσιν, εἰ καὶ ἡ
 20 ὑγεία καὶ ἡ νόσος ἔχει τι φυσικόν. id. f. 96.

τὸν ὁρισμὸν τῆς κινήσεως ἀναλαμβάνει. διττὴ δὲ φέρεται ἡ
 γραφή, μία μὲν αὕτη "ἡ δὲ τῆς δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχέα
 ὂν ἐνεργῇ, ἔκ ἢ αὐτὸ ἄλλῃ ἢ ἄλλο, κινήσις ἐστὶ," τῆς δὲ ἐνέρ-
 γεια τῆς δυνάμει ὄντος, ὅταν τὸτο τὸ δυνάμει ἐντελεχέα ἄλλο τι
 25 ὑπάρχον ἐνεργῇ, ἔκ ἢ ἐστὶν ἐντελεχέα ἄλλῃ ἢ δυνάμει, τὸτό ἐστιν
 ἡ κίνησις. γράφει δὲ καὶ ἐτέραν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος φερομένην
 ἐν τοῖς παλαιότεροις τῶν ἀντιγράφων, "ἡ δὲ τῆς δυνάμει ὄντος,
 ὅταν ἐντελεχέα ὂν ἐνεργῇ αὐτὸ ἢ ἄλλο ἢ κινητόν, κινήσις ἐστὶν."
 ὑπερβατικῶς δὲ ἀναγνώσειεν. ἡ δὲ τῆς δυνάμει ὄντος ἐνέργεια, ὅταν
 30 ἄλλο τι ὂν ἐντελεχέα ἐνεργῇ, ἢ κινητόν ἐστι, τὸτό ἐστὶ κίνησις.
 Philop. i p. 14.

201 a τὸ μὲν "εἰ ταῦτ' ἐν ἀπλῶς" εἶπεν ἀντὶ τῆς παντοίως, ὡς
 32 μὴ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἐν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ. Simpl.
 f. 96 b.

201 b νῦν ὁ τὸτο πρόκειται ζητεῖν, ἐν τίνι τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν
 3. πρώτως, ὡς περὶ ἐζήτων τινές, ἄρα ἐν ὑγρότητι καὶ ἐν χυμοῖς ἀπλῶς,
 ἢ ἐν αἵματι ὡς καὶ τὰς ἄλλας ἔχοντι χυμούς, ἢ ἐν πνεύματι, ὡς οἱ
 πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἱατρῶν, ἢ ἐν τοῖς σπέρμασι, ἢ ἐν τῇ συμμε-
 τρία τῶν πρώτων ποιότητων. πολλοὶ γὰρ περὶ τῆς γεγόνασι δόξαι,
 τῶν μὲν τοῖς προσεχέσεσσι ὡς πρώτοις προσβαλλόντων, τῶν δὲ τοῖς
 μέσοις, τῶν δὲ καὶ μέχρι τῶν κυρίως πρώτων ἀναβεβηκότων, οἷον
 Ἰπποκράτης καὶ οἱ ἀπ' αὐτῆς εἰς τὰς πρώτας ποιότητας τῶν πρώ-
 των στοιχείων ἀναδραμόντες. . . ὅτι δὲ ὁ ταῦτόν ἐστι τῷ λόγῳ τό-
 τε δυνάμει καὶ τὸ δυνάμενον, καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ταῦτ' ἐστὶ, δείκνυσιν
 45 καὶ διὰ παραδείγματος τῆς χρώματος καὶ τῆς ὁρατῆς. . . ὁμοίως δὲ
 ἀμαρτάνεσι καὶ οἱ τὴν φωνὴν τὸ ἴδιον αἰσθάνειν ἀκοῆς ὁρίζομενοι.
 ἀκυστὶ γὰρ ὅτος ὁ ὁρισμός, ὁ συμβέβηκε τῇ φωνῇ. ὅθεν γὰρ αὕτη

μόνη ἀκυστὶ, εἶγε καὶ ὁ ψόφος ἄλλος ὢν παρὰ τὴν φωνὴν ἀκυστός
 ἐστίν. καὶ οἱ αἶρα δὲ πεπληγμένον τὴν φωνὴν ἀποδιδόντες, ὡς περ
 Διογένης ὁ Βαβυλωνίος, ἀμαρτάνεσι. σῶμα γὰρ ὅπως ἔσαι ἡ
 φωνή, εἴπερ ἐν γένει τῷ αἰερί ἐστίν, καὶ τὸ πεπονθός, τῆς δὲ πε-
 5 πληγμένον αἶρα, ἀντὶ τῆς πάθους, ὅπερ ἐστὶν ἡ πληγὴ, ἀποδιδόασιν.
 id. f. 97.

ἐφιστάνει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὁ φέρεται αὕτη 201 b
 ἡ λέξις, ἴσως, φησί, τινῶν παραιτησαμένων αὐτὴν διὰ τὴν ἀσά-
 5 φειαν, καὶ ὅτι τὰ φθάνοντα εἰρήσῃ δι' αὐτῆς λέγετο. ἀλλ' ὅτι μὲν
 ἔκ ἀποδεδοικὶ πρότερον ὅπως ἐναργῶς τὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς κί-
 νήσεως παραληφθέντα, πρόδηλον. ὅτι δὲ, εἰ τὰ ἀσαφῆ διαγρά-
 ψαιμεν, πολλὰ ἂν τῶν Ἀριστοτέλους διαγραφείη, καὶ τὸτο προδη-
 λότερον. ἰστέον μέντοι ὅτι καὶ ὁ Θεμίστιος καὶ ὁ Πορφύριος ἐξηγῶ-
 μενοι ἐν τόπον καὶ τὸτο τὸ ῥῆτ' ἐξηγήσαντο. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Πλά-
 15 των μὲν πᾶσαν ἐνέργειαν κίνησιν εἶναι φησί, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ὕσας
 ἐξανάσασιν τῆς ἐνεργήσεως θεωρῶν τὴν ἐνέργειαν, Ἀριστοτέλης δὲ
 καὶ οἱ τῆς φίλοι τὴν μὲν κίνησιν ἐνέργειαν λέγουσιν, ὁ πᾶσαν δὲ ἐνέρ-
 γειαν κίνησιν. ὁ γὰρ καὶ τὴν τελείαν. id. f. 97 b.

εἰπὼν τὴν ἑαυτῆς δόξαν καὶ ἐπὶ τὰς τῶν προτέρων περὶ κινή- 201 b
 16 σεως μεταβέβηκεν, ἐπισκεπτόμενος ἐκείνας. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος
 καὶ τὰ ἄλλα μὲν ἔκ οἷδα ὅπως ἐρμηνεύει τῶν ἐνταῦθα λεγομένων,
 καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ λεγόμενον τὸ "ὅτι δὲ καλῶς εἴρηται, δῆλον καὶ ἐξ ὧν οἱ
 ἄλλοι περὶ αὐτῆς λέγουσι," καὶ τὸ μὴ ἐν ἄλλῳ γένει τὴν κίνησιν
 εἶναι δυνατόν. πρὸς γὰρ, φησὶν, ἐκ τῆς τῶν ἀρχαίων δόξης, οἵτινες
 25 ἐξω τῆς τοιαύτης ἐνεργείας τὴν κίνησιν τιθέμενοι ὅθεν εἶπον ὑγιᾶν
 περὶ αὐτῆς. μήποτε δὲ εὐγνωμονέστερον ἐστὶν ἀκύνειν, ὅτι τὴν μὲν
 ὀλοχερεστέρα ἐκδοχὴν τῶν τοῖς ἀρχαίοις εἰρημένων διελέγχει, δη-
 λοῖ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐκείνων ἐννοίας ὅτι καλῶς αὐτὸς ὠρίσατο τὴν κί-
 νησιν. καὶ ἐκεῖνοι γὰρ εἰς ἀνισότητά καὶ ἐτερότητα καὶ τὸ μὴ ὂν τιθέα-
 30 σιν, ὅτι ἀόριστόν τι δοκεῖ ἡ κίνησις. δύο γὰρ ὅσων συστοιχιῶν παρὰ
 τοῖς Πυθαγορείοις, ὢν ἐν τῇ ἐτέρᾳ ἐστὶν ἡ κίνησις τῇ τὰς ἀρχαῖς
 ἐχέσῃ στερητικᾶς καὶ ἀορίστου, ἐν αἷς καὶ ἐτερότητος καὶ ἀνισότητος καὶ τὸ
 μὴ ὂν (αἱ γὰρ δέκα ἀντιθέσεις ὡς ἀρχαὶ παρελήφθησαν), εἰκότως
 ἀόριστόν τι δοκεῖ ἡ κίνησις καὶ ἐκεῖνοις, ὡς περ καὶ ἡμῖν. . . καὶ ἐγὼ
 35 μὲν οἶμαι ταῦτα πρὸς ἐκεῖνο ἀποδεδοικὶ τὸ λέγον "ὅτι δὲ καλῶς
 εἴρηται, δῆλον καὶ ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι περὶ αὐτῆς λέγουσιν." ὁ δὲ Ἀλέξ-
 ανδρος τῆτω μὲν φησὶν ὅθεν ἀκόλυθον ἀποδιδόναι, τῷ δὲ δευτέρῳ
 τῷ λέγοντι "καὶ ἐκ τῆς μὴ ῥάδιον εἶναι διορίσαι ἄλλως αὐτὴν" ἐπῆ-
 ρχθαι φησὶ τὸ "ἔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ τινὶ τιθέ-
 40 ναι δύναται ἂν τις." καὶ ἀσάφειαν καὶ ἀκαταλληλίαν ἐγκαλεῖ τῇ
 λέξει, διότι τῷ προσεχῶς εἰρημένῳ ἔκ ἐπήγαγε τὸ ἔτε τῶν εἰρη-
 μένων τι περὶ αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ὑγιᾶν εἴρηται. τῆτω γὰρ προρ-
 ρηθέντι, φησὶν, ἀκόλυθόν ἐστιν ὁ ἐπιφέρει, τὸ "δῆλον δὲ σκοπεῖσιν ὡς
 τιθέασιν αὐτὴν ἔνιοι ἐτερότητα" ἕως τῆς "χαλεπὴν μὲν ἰδεῖν ἐνδε-
 45 χομένην δὲ εἶναι" (p. 202 a 2). καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τὸ ῥῆτ' ἐν
 ἐκδοχόμενος ἀμεινόν φησὶ τὸ "ἔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν
 ἐν ἄλλῳ γένει τιθέναι δύναται ἂν τις" ἀντὶ τῆς ἐν ἄλλῃ φύσει
 ἀκύνειν. καὶ εἴη ἂν ἐπόμενον αὐτῷ τὸ "δῆλον δὲ σκοπεῖσιν ὡς τιθέα-

σιν αὐτὴν ἔνιοι ἑτερότητα.” ἐν πολλοῖς δὲ ὁδὸς φέρεται λέγει ταύτην τὴν λέξιν, καὶ διὰ τὸτο μὴδὲ ὑπερμνηματίζῃ. καὶ αὐτὸς δέ, ὡς ἔμοι δοκεῖ, συγκεχυμένως αὐτῆς τὴν ὑπομνηματισμὸν ἐποιήσατο. πολλὰ δὲ ἀντεῖπεν ὡς ἑτερότητος παρὰ τῷ Πλάτῳ λεγομένης τῆς κινήσεως, ὣν τὰ κυριώτερα ταῦτα νομίζω. . . νῦν δὲ τοσούτον ἰσέον, ὅτι καὶ Εὐδήμος πρὸς τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἰσορῶν τὴν Πλάτωνος περὶ κινήσεως δόξαν καὶ ἀντιλέγων αὐτῇ, τάδε γράφει. “Πλάτων δὲ τὸ μέγα καὶ μικρὸν καὶ τὸ μὴ ὄν καὶ τὸ ἀνώμαλον, καὶ ὅσα τούτοις ἐπὶ ταύτῃ φέρει, τὴν κίνησιν λέγει. φαίνεται δὲ ἄτοπον αὐτὸ τὸτο τὴν κίνησιν λέγειν. παρθέσης γὰρ κινήσεως δοκεῖ κινεῖσθαι τὸ ἐν 10 f. 31.

ῶ, ἀνίστα δὲ ὄντος ἢ ἀνωμάλου προσαναγκάζειν ὅτι κινεῖται, γελοῖον. βέλτιον δὲ αἷτια λέγειν ταῦτα, ὥσπερ Ἀρχύτας.” καὶ μετ’ ὀλίγον “τὸ δ’ ἀόριστον” φησὶ “καλῶς ἐπὶ τὴν κίνησιν οἱ Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλάτων ἐπιφέρουσιν.” id. f. 98.

201 b
20. ὁ μὲν γὰρ Πλάτων ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν ἔλεγε τὰ τῆς κινήσεως αἷτια, ἀνισότητά λέγων καὶ ἀνομοιότητά καὶ ἑτερότητα τῷ κινῶντος πρὸς τὸ κινούμενον. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἔκ ἐν τούτῳ τῷ εἶδει τὴν διαφορὰν ἔλεγε τῷ κινῶντος πρὸς τὸ κινούμενον, ἀλλ’ ἐν τῷ ποιητικῷ καὶ παθητικῷ καὶ ὅλως κινητικῷ καὶ κινητῷ. cod. Reg. 1947.

201 b
26. ζητῶσιν ἐνταῦθα οἱ ἐξηγηταί, πῶς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν 20 φέρησιν ἀόριστον εἶναι διὰ τὸ ὑπὸ μηδεμίαν τῶν κατηγοριῶν ἀνάγεσθαι; καίτοι τῶν ἐναντίων τὰ αὐτὰ εἰσι γένη. καὶ φασὶν ὅτι ἢ μὲν ἐκάστῃ φέρησιν τῷ ὄντι ἢ προσεχῶς ἀντικειμένη αὐτῷ, ἐξ ἧς καὶ εἰς τὴν ἕξιν γίνεσθαι μεταβολήν, ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἀνάγεσθαι ὑφ’ ὃ καὶ ἡ ἕξις. Philop. k p. 2.

202 a
3. βεβλήσθαι νῦν ἅμα μὲν τεκμήρια παραθέσθαι ἐναργῆ τῶν ἐν τῷ κινεῖν ἀντικινουμένων, ἅμα δέ, ὡς φησιν Ἀλεξάνδρος, καὶ χωρίσαι τὸ θεῖον σῶμα τῷ ἀντικινεῖσθαι καὶ ἀντιπάσχειν. . . ἰσέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀσπασίος ἔτι γράφει τὴν λέξιν “κινεῖται” δὲ καὶ τὸ κινῶν, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυνάμει ὄν κινητικόν.” καὶ συνάδει τούτῳ τὸ μετ’ ὀλίγον ἐπαγόμενον ἔτι “τὸ γὰρ πρὸς τὸτο ἐνεργεῖν, ἢ τοῦτο, αὐτὸ τὸ κινεῖν ἐστίν. τὸτο δὲ ποιεῖ θίξει, ὥστε ἅμα καὶ πάσχει.” δυνάμει γὰρ ὄν κινητικόν καὶ θίξει κινῶν ὅταν κινή, καὶ ἀντικινεῖται. τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν γραφὴν, καὶ ἐξηγεῖται προσφόρως ταύτην ὡς ὑφ’ ἑτέρων νομιζομένην, πρῶτην δὲ τίθησι τὴν ἑτέραν τὴν λέγουσαν “κινεῖται” δὲ τὸ κινούμενον, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυνάμει ὄν κινητόν.” καὶ σαφές ἐστι ἐστὶν αὐτῇ, διορίζουσα ποῖα τῶν κινῶντων ἀντικινεῖται, ὅτι ἔκ πάντα. . . καὶ δοκεῖ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, σαφέστερον νῦν λέγειν τί ποτέ ἐστιν ἡ κίνησις, ἢ περὶ ὅτε ἔλεγεν αὐτὴν ἐντελέχειαν τῷ δυνατῷ ἢ δυνατόν. . . ὁ δὲ Θεμισίος καὶ ἐνταῦθα ἀξιοῖ μὴ εἶναι κίνησιν καὶ τὰ πρὸς τι, διότι ἢ καὶ τὰ πρὸς τι ἐνέργεια ἔκ διασώζει τὸ δυνάμει. . . τινὲς δὲ αἰτιῶνται τὸν ὅρον τῆς κινήσεως, διότι τῷ κινητῷ ὁμοίως ὄντι, ὡς φασιν, ἀδήλωται τῇ κινήσει καὶ γνωρίζομένῳ διὰ τῆς κινήσεως, προσκέρχεται. ἀπολογεῖται δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος λέγων. Simpl. f. 99 b.

ἄρα ἔν ἔχει καλῶς ὁ τῆς κινήσεως ὁρισμός, καὶ πᾶσα ἢ τῷ δυνατῷ, καθὸ δυνατόν, ἐντελέχεια κίνησις ἐστίν, ἢ τι προσδιορι-

σέον; φαίνεται γὰρ ἂν τις ὅτι τὸ δυνάμει δεξιόν, ὅταν γένηται ἐνεργεία, μεταστάντος ἐμὲ φέρε πρὸς τὰ εὐώνυμα, μεταβάλλει μὲν εἰς ἐντελέχειαν ἐκ τῷ δυνάμει, ἔκ κινεῖται δέ. λέγειται μὲν ἔν καὶ τὸτο καλῶς πρὸς τὰς ἀπορῶντας, ὅτι τὸ δυνάμει εὐώνυμον ἐκινήθη, μία δὲ ἡ δυνάμις τῶν πρὸς τι. αὐτὴ γὰρ ἡ χέσις ἢ δυνάμις ἐστὶν ἡ ἐνέργεια, ἐν ἣ καὶ τὸ δεξιόν καὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς ἀλλήλα ἐστὶ τε καὶ λέγεται, ὥστε εἰ τὸ ἕτερον ἐκινήθη, πάντως πᾶ καὶ τὸ ἕτερον. ἐγὼ δὲ φημι τὴν καὶ τὸ πρὸς τι ἐνέργειαν μὴ διασώζειν τὸ δυνάμει, ἀλλὰ ἀθρόαν γίνεσθαι μεταβολὴν ἐκ τῷ δυνάμει εἰς ἐντελέχειαν. Themist.

δείξας ὅτι τὸ κινούμενον, ἕως ἂν κινήται, φυλάττει τὸ ἀτελές καὶ τὸ δυνάμει, εἰκότως ἐπισημαίνει περὶ τῷ κινῶντος, ὅτι τὸτο τέλειον εἶναι χρὴ καὶ εἶδος ἔχειν. . . ἢ γὰρ ψυχὴ κινεῖ μὲν τὸ σῶμα τοπικὴν κίνησιν, ἔκ μὴν ἐν τόπῳ ἔστα. καὶ ἴσως διὰ τὸτο ὁ Ἀριστοτέλης ἀσφαλέστερον ποίῳν ἔκ εἶπεν ὅτι εἶδος οἶσεται τὸ κινῶν οἶον καὶ τὸ κινούμενον, ἀλλ’ ὅτι τόδε ἢ τοιόνδε ἢ τοσόνδε. Simpl. f. 100 b.

μὲν τὸ ἀποδοῦναι τὴν τῆς κινήσεως ὁρισμὸν καὶ τὴν προσήκυσαν αὐτῇ διάρθρωσιν ποιήσας, μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ τὸ δεύτερον τῶν περὶ κινήσεως προβλημάτων, ζητῶν καὶ διακαθαίρων ἐν τίνι ἐστὶν ἡ κίνησις, πότερον ἐν τῷ κινῶντι ἢ ἐν τῷ κινουμένῳ, ἢ ἀπὸ τῷ κινῶντος ἐν τῷ κινουμένῳ, ὡς ἔχει καὶ ἡ τῶν πρὸς τι χέσις. διὰ τὸτο καὶ τὴν τῷ πρὸς τι χέσιν διέλαβεν. . . ὑπεναντιῶν δὲ φησιν Εὐδήμος τοῖς λέγουσιν ἐν τῷ πάσχειν καὶ κινουμένῳ εἶναι τὴν κίνησιν τὸ περὶ τὰς αἰτιήσεις. λέγομεν γὰρ ὁρᾶ ὁρᾶται ὅρασις, ἀκύνει ἀκύνεται ἄκυσσις. δοκεῖ ἔν ἡ ὅρασις ἐν τῷ ὁρῶντι εἶναι καὶ ἡ ἄκυσσις ἐν τῷ ἀκύνοντι. ὁμοίως καὶ αἱ γεύσεις καὶ αἱ λοιπαί. ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ τῷ κινῶντος καὶ κινῶντος εἶναι δοκεῖ συστοιχία. ἀπατώμεθα δέ, φησὶ, τῇ λέξει ἐπακολουθῶντες καὶ μὴ ἐννοῶντες ὅτι τὸ αἰθανόμενον πάσχει. . . ἰσέον δὲ ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ οἱ μὲν πολλοὶ σαφέστερον ἔτι γράφουσι ταύτην τὴν λέξιν “ἐντελέχεια γὰρ ἐστὶ τὸτο ὑπὸ τῷ κινήτικῳ,” ὁ δὲ Ἀνδρόνικος ἔτι “ἐντελέχεια γὰρ ἐστὶ τῷ κινήτῳ καὶ ὑπὸ τούτῳ.” καὶ ἐξηγεῖται ὅτι καὶ ἔξωθεν ἢ τὸ κινῶν, ἐκ τῆς ἐνάσης δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν ἀγόμενον, ὑφ’ ἑαυτῷ κινεῖσθαι δοκεῖ τὸ κινούμενον. id. ib.

λογικὴν καλεῖ (τὴν ἀπορίαν) ἢ ὡς προῖσσαν ἐκ ἐνδόξεων, ἢ ὡς ἐν λόγῳ μόνῳ τὸ πιθανὸν ἔχουσαν καὶ ἔκ ἀπὸ τῶν πραγμάτων βεβαιωμένην. ἔτι γὰρ λόγοι λέγουσιν οἱ τῷ Ζήνωνος οἱ πιθανῶς τὴν κίνησιν ἀναιρῶντες. ἢ λογικὴν λέγει τὴν κοινοτέραν καὶ ἔκ προσεχῆς ἔκ ἰδίαν τῷ προκειμένῳ, ἔκ ἔκ οἰκείων ἀρχῶν. ἢ μὲν γὰρ ἐκ τῶν οἰκείων ἐπιχείρησις ἔκ λογική, ὡς ἡ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον δεικνύσα ἐκ τῷ αὐτοκινήτῳ (ἀπὸ γὰρ τῆς ἐσίας τῆς ψυχῆς βεβλήσθαι προῖεσθαι, ὡς φησιν Ἀλεξάνδρος), ἢ δὲ ἐκ τῷ τὰ ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι τὸ ἀθάνατον δεικνύσα λογική. id. f. 101.

λογικὴν ἀντὶ τῷ ἀξίαν τινὸς λόγου, οἶονεῖ πιθανὴν καὶ ἀξίαν ἔσαν λόγῳ τυχεῖν καὶ ἐπιλύσεως. Philop. k p. 6.

τὸ τρίτον τμήμα τῆς διαιρέσεως, τὸ λέγον ἢ ἀμφῶ ἐν τῷ κινῶντι, παραλέλοιπε καὶ ὡς ἐναργῶς ἄτοπον. . . ὡς ἐν τοῖς πλείοσι γέγραπται τῶν ἀντιγράφων. ἐν τισὶ δὲ καὶ τὸτο πρόσκειται,

τῆς γραφῆς ἐχούσης ὅτως "ἢ γὰρ ἀμφω ἐν τῷ πάχοντι καὶ ποιη-
μένῳ, ἢ ἐν τῷ ποιῶντι καὶ διατιθέντι, ἢ ἢ μὴ ποιήσας ἐν τῷ ποιῶντι
ἢ δὲ πάθης ἐν τῷ πάχοντι." περιττὴ δὲ ἡ προδήκη, εἴπερ
μηδὲ ἀντιλέγει πρὸς ἐκείνην τὴν θέσιν ὁ Ἀριστοτέλης. . . ὁ μέντοι
πιθανὸς Θεμισκίος τὸ "εἰ δὲ δεῖ καὶ ταύτην ποιήσιν καλεῖν, ὁμῶν-
μος ἂν εἴη" πρὸς ἐνδειξιν τῆς τῆς τμήματος εἰρήνης νομίζει, ὡς
εἰ μὴ τὸ εἰπεῖν "ἢ ἢ μὴ ποιήσας ἐν τῷ ποιῶντι ἢ δὲ πάθης ἐν τῷ
πάχοντι" ἐπήγεν ἀνάπαλιν γὰρ ἔκ ἐνδέχεται, ὅσον τὴν ποιήσιν ἐν
τῷ πάχοντι εἶναι, εἰ μὴ τις τὴν τῷ πάχοντος ἐνέργειαν ὁμῶνύμως
ποιήσιν ὀνομάζειν ἐθέλοι. καίτοι εἰ τῆς ἐνεκεν εἰρητο, ἀνάγκη
ἦν καὶ τὴν πάθης ἐν τῷ ποιῶντι ὁμῶνύμως λέγεσθαι, ὅπερ ἔκ εἰρητο
ἐπιπόλαιον ὄν. Simpl. f. 101.

202 a πρὸς τὸ προσεχῶς ἐπαχθὲν τμήμα τὸ λέγον "ἢ μὴ ποιήσας ἐν
23 τῷ ποιῶντι ἢ δὲ πάθης ἐν τῷ πάχοντι" πρῶτον ὑπαντά. . .
τῷ δὲ δεῖξας ἄτοπον μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ ἕτερον τμήμα τῆς
διαίρεσως. τὸ πρῶτον ῥηθέν, καὶ τὰ ἄτοπα λοιπὸν ἐπάγει τοῖς ὑπα-
τιθεμένοις ἀμφω ἐν τῷ κινημένῳ καὶ πάχοντι, τὴν τε ποιήσιν καὶ
τὴν πάθης, καὶ τὴν δίδαξιν καὶ τὴν μαθήσιν. . . δύναται δέ, φησὶν
ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἄλλως ἀναγινώσκειν, ὁρῶντας ἀλλὰ μὴ βαρύν-
οντας τὸ "τίνες" (ν. 35). εἰ γὰρ δύο αἱ κινήσεις ἅμα, δύο τινες
ἔσονται καὶ ἐναντία ἀλλοιώσεις τῷ ἐνός καὶ εἰς ἐν εἶδος, ὅπερ ἀδύνατα.
δύναται δέ, φησὶ, καὶ ὑπερβιβάζοντας σαφεστέραν τὴν λέξιν ποιῆσαι
ὅτως "εἴτα ἄτοπον τὸ δύο κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι καὶ εἰς ἐν εἶδος,"
καὶ ὁ μόνον ἄτοπον ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον τῷτο. εἴτα ἐπὶ τούτοις τὸ
"τίνες γὰρ ἔσονται ἀλλοιώσεις τῷ ἐνός." διὰ τῷτο γὰρ ἀδύνατα, ὅτι
ἔκ ὅσον τε λαβεῖν τίνες ἔσονται ἀλλοιώσεις τῷ ἐνός. καὶ ἄλλως
δὲ ἐκατέρῳ τῶν ἀτόπων ἰδιὸν τι δηλωτικὸν ἐπήνεγκε, φησὶν ὁ
Ἀλέξανδρος, τῷ ἀτόμῳ. ἔστι δὲ τὰ ἄτοπα τό τε δύο κινήσεις
ἅμα κινεῖσθαι καὶ τὰ δύο εἰς ἐν εἶδος εἶναι. . . μήποτε δὲ ὁ Ἀρι-
στοτέλης ἀρκεῖν οἰόμενος πρὸς ἕχατον ἀτοπὶαν τὸ δύο εἶναι τὰς κι-
νήσεις ἐνός εἶδος, τῷ ἐναντίας εἶναι ἔκ ἐμνημόνευσε. διὰ δύο τὰ
ἄτοπα ἐπήγαγε, τό τε δύο ὅλως εἶναι ἐνός εἶδος καὶ τὸ δύο ὅσας
διαφόρους εἰς ἐν φέρεσθαι, καὶ μὴ ὥσιν ἐναντία. ἐπιτείνει δὲ τὸ
ἄτοπον ἢ ἐναντίωσις. id. f. 101 b.

202 b τὰς ἀπορίας καὶ πάσας ἐντεῦθεν ἀρχεῖ λύνειν, ἀλλ' ὅσαι πρὸς
5 ἀληθῆ δόξαν ἐνίστανται τὴν λέγουσαν μίαν μὴ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ
τὴν κίνησιν, δύο δὲ καὶ ἐν λόγον. διὰ τὰς μὴ πρὸς τὴν μίαν εἶναι
τὴν κίνησιν ἀπορίας, ἵα ὕπερον τέθεικε, πάσας διαλύει, τὰς δὲ
πρὸς τὸ δύο εἶναι τὰς κινήσεις καὶ πάσας, ἀλλ' ὅσαι δύναται καὶ πρὸς
τὴν μίαν καὶ ἐν τῷ κινημένῳ ὅσαν ὑπαντά. καὶ τῷτο εἰκότως. . .
διὰ τῷτο ὅταν μὴ καὶ ἀποτομήν αὐτὴν ὁρῶμεν (τὴν κίνησιν), ἐν τῷ
κινημένῳ θεωρῶντες αὐτήν, ἐπειδὴ ἐν ἐκείνῳ ὑφέστηκεν, ἐντελέ-
χειαν λέγομεν τῷ κινήτῳ, ἢ κινήτῳ. ὅταν δὲ καὶ συμπλοκὴν ἀπὸ
τῷ κινῶντος ἀρξάμενοι, λέγομεν ἐνέργειαν τῷ κινήτῳ ἐν τῷ κινη-
μένῳ, ὡς ὁρίετο ἐπὶ τέλει τῷ περὶ κινήσεως λόγῳ. φερομένης δὲ
καὶ τοιαύτης γραφῆς "ἔστι μέντοι καὶ ἔκ ἀποτετμημένως, ἀλλὰ τῷδε
ἐν τῷδε," ὁ Ἀλέξανδρος ἔκ ἀπλῶς φησὶ καὶ ἀποτετμημένως ἐν
τίνι, ἀλλ' ἐν ὁρισμένῳ τίνι, καὶ τῷτο πρὸς ὃ λέγει. λέγει δὲ πρὸς

τὸ μαθηματικόν. καὶ θαυμαστὸν ἔμοιγε δοκεῖ πῶς τὸ "ἔκ ἀποτε-
τμημένως" ἀντὶ τῷ ἔκ ἀορίστως ἦκεσε, καίτοι πρότερον καλῶς τὸ
"ἐν τίνι μέντοι καὶ ἔκ ἀποτετμημένῳ" ἐξηγήσατο, δηλῶν ὅτι ὁ
κεχωρισμένη τῷ μανθάνοντος, ὅτε ὡς ἐν τῷ διδάσκοντι μόνῳ ὅσα
ἔτε ὡς καθ' αὐτήν. καὶ ἐπὶ ταύτης γὰρ τῆς γραφῆς τὸ αὐτὸ ἂν ση-
μαίνει τὸ ἐπίρρημα. id. f. 102.

δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ "ἔκ μὴν ἀλλ' ἔκ" εἰ ἢ δι-
δαξίς τῇ μαθήσει ταύτην καὶ τὰ ἐξῆς ὡς ἐκ περιουσίας εἰρήνης, ὡς
εἰ ἔλεγε, καὶ εἰ δοθείη ἢ δίδαξις τῇ μαθήσει ταύτην εἶναι, ἔκ ἀνάγκη
καὶ τὸ μανθάνειν τῷ διδάσκειν ταύτην εἶναι. ὁ γὰρ ἐπεὶ ἡ διδασκίς
μία τῶν διεσχηκότων, ἥδη καὶ τὸ δίδαξαι ἐνθένδε ἐκείσε ἢ ἐκεῖθεν
ἐνθάδε ἐν καὶ ταύτῳ ἐστίν. εἴτα ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀκόλουθον ἀναδρα-
μῶν, ἀφ' ὃ πάντα ἤρτητο, διελέγχει καὶ τῷτο. ἦν δὲ ἐκεῖνο, εἰ
μία ἢ ἀμφοῖν ἐνέργεια, ἢ δίδαξις τῇ μαθήσει ταύτην. . . καὶ εἰκοι-
24 "τὸ γὰρ τῷδε ἐν τῷδε καὶ τὸ τῷδε ὑπὸ τῷδε" ἐπὶ τῆς κινήσεως ἀκρίβειαν.
ἐγὼ μέντοι ἐπὶ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς παθήσεως εἰρήνης νομίζω καὶ
τῷτο καὶ τὸ "ἕτερον τῷ λόγῳ." id. f. 103.

εἶδη λέγει ἔκ ὡς ἀπὸ γένους τῆς κινήσεως διαίρεσιν (ὁ γὰρ
γένος ἢ κίνησις), ἀλλ' ὡς διαφόρους ιδιότητας. ἐφ' ἐνός δὲ καὶ τῶν
24 καὶ μέρος, εἰδὼν τῆς ἀλλοιώσεως ὑποδείξας ὅπως χρὴ τὴν καθόλου
λόγον ἐφαρμόττειν τοῖς καὶ μέρος εἰδεσίν, ἄλλον τρίτον ὁρισμὸν
τῆς κινήσεως προσθήσιν, ἂν καὶ γνωριμώτερόν φησιν ὡς συμπλέ-
κοντα τῷ παθητικῷ τὸ ποιητικόν. . . ἢ δὲ φύσις καὶ προδιατιθεμένη
διατίθησι τὸ ὑποκείμενον ἐνδοθεν καθ' ἕκαστον κινήσεως εἶδος, ὡς καὶ
ὁ Ἀνδρόνικος ἔλεγε. . . ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος τὴν γνωριμωτέραν
ἀπόδοσιν μεταλήψιν οἶετο τῷ τῆς ἀλλοιώσεως λόγῳ, ἀπιθάνους
οἶμαι λέγων ἀπολογισμῶς. φαίνεται δὲ καὶ ὡς τρίτον ὅρον τῆς κι-
νήσεως ἀπαδεχόμενος, καὶ ὡς ἀπὸ παραγραφῆς ἢ λέξις προσε-
θεῖσα συγκεχῶσται ἐν τῷ βιβλίῳ δοκῇ. τὴν δὲ οἰκαδόμησιν καὶ τὴν
ἰατρευσιν ὡς ἀλλοιώσεις παραγαγὼν ἐπήγαγεν ὅτι τὴν αὐτὴν λε-
χθήσετο τρόπον καὶ περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων. καλῶς γὰρ ὁ Ἀλέξ-
ανδρος ἐπισημαίνει ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ τεχνικὴ κινήσεις κατ' ἀλ-
λοιώσιν εἰσι μάστις. id. f. 103 b.

περὶ τῶν κοινῶς πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παρακολου-
θόντων ὅσας τῆς πραγματείας, ἐπειδὴ τὰ φυσικὰ σώματα ἐστὶ καὶ
30 μεγέθη κινούμενα ἐν χρόνῳ, ἀνάγκη δὲ ἐστὶ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν κί-
νησιν καὶ τὸν χρόνον μεγέθη ὄντα ἢ πεπερασμένα ἢ ἀπείρα εἶναι,
ἐστὶ δὲ καὶ συνεχὴ τὰ εἰρημένα, ἐν δὲ τῷ συνεχεῖ τὸ ἀπείρον ἐστὶ,
διότι συνεχὲς ἐστὶ τὸ ἐπ' ἀπείρον διαιρετόν, εἰκότως ὁ περὶ τὴν φύ-
σιν πραγματευόμενος καὶ περὶ ἀπείρου τί διαλέξετο. . . τὸ "ἴσως"
προσέθηκε τῷ μηδὲν τῶν ἀναγκαίως ἐν θατέρῳ εἶναι, ἢ τῇ
ἀπειρίᾳ ἢ τῷ πέρατι, διότι τὰ πάθη, οἷον τὸ λευκὸν καὶ τὸ θερμὸν, καὶ
αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἔτε ἀπείρα ἔτε πεπερασμένα. ὁ δὲ γὰρ ποσὰ
ταῦτα καθ' αὐτὰ ἐστὶ (καὶ ποσῶν γὰρ τὸ ἀπείρον λέγει) καὶ τὸ πεπε-
ρασμένον), καὶ συμβεβηκὸς μέντοι καὶ αὐτὰ γίνετο ποσὰ, καθόσον
ποσὰ τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς ἐστίν. ὁ δὲ φυσικὸς καὶ περὶ τὰ πάθη
ἔχει, καθόσον πάθη ἐστὶ τῶν σωμάτων. διὸ τῆς περὶ Οὐρανῶ ἀρ-
χόμενος. . . id. f. 104.

203^a εἶναι δὲ φησιν οἱ ἐτίθεντο καὶ ἔξωθεν τῷ ὕραν καὶ ἄπειρον, δηλο-
 6. νότι ἐκ αἰδητόν, εἴπερ αὐτὸς ὁ Τίμαιος λέγει μηδὲν σῶμα ἔξωθεν
 ὑπολειφθῆναι τῷ κόσμῳ. εἰκόασιν ὅτι διττὴν λέγειν καὶ τὴν ἀριθμὸν
 καὶ τὴν ἐν τῷ ἀριθμῷ ἄπειρον, ὅπερ ἔλεγον εἶναι τὸ ἄρτιον, τὸ μὴ
 αἰδητὸν καὶ δὲ νοητόν, ὅπερ ἔξωθεν τῷ ὕραν ἔλεγον. ὁ μὲντοι
 Πλάτων ἔξωθεν τῷ ὕραν ὅθεν ὑποτίθει σῶμα, λέγων ἐν Τιμαίῳ
 σαφῶς περὶ τῷ κόσμῳ (p. 32 e)... ἀρχὰς γὰρ καὶ τῶν αἰδητῶν
 τὴν ἐν καὶ τὴν ἀόριστον φασὶ δυνάδα λέγειν τὴν Πλάτωνα, τὴν δὲ
 ἀόριστον δυνάδα καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς τιθεὶς ἄπειρον εἶναι ἔλεγεν, καὶ
 τὸ μέγα δὲ καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὰς τιθεὶς ἄπειρα εἶναι ἔλεγεν ἐν
 τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῷ λόγοις, οἷς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ Ἡρακλείδης καὶ
 Ἐστιάς καὶ ἄλλοι τῷ Πλάτωνος ἐταῖροι παραγενόμενοι ἀνεγρά-
 ψαντο τὰ ῥηθέντα αἰνιγματωδῶς, ὡς ἐρρήθη, Πορφύριος δὲ διαρ-
 θρῶν αὐτὰ ἐπαγγελλόμενος τάδε περὶ αὐτῶν γέγραπεν ἐν τῷ
 Φιλήβῳ. id. f. 104 b.

203^a ἔτσι (οἱ Πυθαγόρειοι) καὶ ἄπειρον τὴν ἄρτιον ἀριθμὸν ἔλεγον
 10. διὰ τὸ πᾶν μὴ ἄρτιον, ὡς φασιν οἱ ἐξηγηταί, εἰς ἴσα διαιρεῖται, καὶ
 δὲ εἰς ἴσα διαιρέμενον ἄπειρον καὶ τὴν διχοτομίαν. ἢ γὰρ εἰς ἴσα καὶ
 ἡμίση διαιρέσεις ἐπ' ἄπειρον. καὶ δὲ περιττὴν προσθεὶς περαινέει
 αὐτό. κωλύει γὰρ αὐτὴ τὴν εἰς τὰ ἴσα διαιρέσιν. ἔγωγε μὴ ὅτι οἱ
 ἐξηγηταὶ τῷ ἀρτίῳ καὶ ἄπειρον ἀνατιθέασιν καὶ τὴν εἰς τὰ ἴσα διαι-
 ρεσιν, καὶ δηλονότι ἐκ ἐπ' ἀριθμῶν ἀλλ' ἐπὶ μεγεθῶν λαμβάνουσι
 τὴν ἐπ' ἄπειρον τομήν... ὅλως δὲ ὅδε ὁ Ἀριστοτέλης φαίνεται τὴν
 εἰς ἴσα διαιρέσιν αἰτιασάμενος τῷ ἀπείρῳ. μήποτε ὅτι ἐν πάσῃ
 τομῇ καὶ ἄρτιον αἰτίον ἐστὶ πάσης διαιρέσεως... δύναται γὰρ καὶ ἐκ
 25 ἐνεργείᾳ ἔχει τὰς τομὰς τὰς ἐπ' ἄπειρον. διὸ καὶ ἐναπειλήφθαι
 φησι τὸ ἄρτιον, καὶ παρέχειν τοῖς ὅσι τὴν ἀπειρίαν... καὶ ἐν τῷ
 σωματοειδεῖ παντὶ τῶν αἰδητῶν ἕκαστον καὶ μὴ τὴν ὕλην καὶ τὸ ὑπο-
 κείμενον διαιρετόν ἐστι, καὶ ταύτῃ ἄρτιόν τε καὶ ἄπειρον, καὶ δὲ εἶναι
 τόδε τι ὠριζαί τε καὶ ἀδιαιρέτόν ἐστι καὶ ταύτῃ περιττόν. σημείον δὲ
 30 τῷ περὶ τὴν ἀριθμὸν εἰδοποιὸν καὶ περατωτικὸν εἶναι, τὴν δὲ ἄρτιον
 ὕλικόν καὶ ἀπειροειδῆ, οἱ Πυθαγόρειοι ποιοῦν καὶ συμβαίνειν ἐπὶ τῆς
 τῶν ἀριθμῶν προόδου. οἱ μὴ γὰρ περισσοὶ προστιθέμενοι ἐξῆς τῷ
 τετραγώνῳ ἀριθμῷ φυλάσσουσιν αὐτὴν τετράγωνον καὶ ἰσάκεις ἴσον, ὁ
 δὲ ἄρτιος προστιθέμενος αἰετὶ τῷ τετραγώνῳ ἐναλλάσσει καὶ εἶδος
 35 ἑτερομήκη ποιοῦν, ἄλλοτε κατ' ἄλλην πλευρὰν παρηυξημένον...
 γνωμόνες ὅτι καὶ οἱ περιττοὶ ἀριθμοὶ λέγονται, ὅτι προστιθέμενοι τοῖς
 ἡδὴ ὅσι τετραγώνοις ποιοῦσιν αἰετὶ καὶ τετράγωνον... καλῶς δὲ
 ἔτι καὶ ἐπέβαλε τῇ ἐξηγήσει ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τὸ μὴ "περιτιθεμέ-
 νων τῶν γνωμόνων" τὴν καὶ τῆς περιττῆς ἀριθμῆς χηματογρα-
 40 φίαν ἐνδείκνυται, καὶ δὲ "καὶ χωρὶς" καὶ ἀριθμητικὴν προδίκην χωρὶς
 περιθέσεως χηματικῆς γινόμενῃ ἐπὶ τῶν ἀρτίων. καὶ γὰρ ἔθος ἐστὶ
 τοῖς Πυθαγορείοις χηματογραφεῖν. id. f. 105.

203^a "καὶ δὲ καὶ χωρὶς." ἐμοὶ δοκεῖ τὸτο λέγειν, ὅτι χωρὶς περιτι-
 14. θεμένων τῶν περιττῶν γνωμόνων ἐν τοῖς τετραγώνοις καὶ χωρὶς τῶν
 ἀρτίων γνωμόνων ἐν τοῖς ἑτερομήκεσιν, ὅτε μὴ ἄλλο αἰετὶ γίνεται
 ἡγὼν ἑτερόμηκες, ὅτε δὲ καὶ αὐτό, ἡγὼν τετράγωνον. Σιμπλί-
 κιος δὲ ἔτι τὸτο λέγει, ὅτι ἢ ἐν χηματογραφίᾳ τοιαύτῃ περιτι-

θέτω ὁ γνωμόνων καὶ χωρὶς, τῷ τῷ ἰδίῳ τὸ ἐν καὶ τὰ γ' αὐτὰ καθ'
 αὐτὰ καὶ χωρὶς χηματογραφίας τετράγωνον ποιοῦσιν. ἐμοὶ δὲ ἐκ
 ἀρέσκει ἡ τοιαύτη ἐξηγήσις. cod. Reg. 1947.

μήποτε τὸ "τῶν λεγομένων χοιχείων" καὶ περὶ τῶν τεσσάρων 203^a
 5 εἰρη) τῶν νῦν καθωμιλημένων, ἀλλὰ περὶ τῶν ὑπὸ τῶν φυσικῶν
 τεθέντων, εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ εἴτε τι μεταξὺ τούτων, ὁ χοιχείων
 τῶν γινόμενων ἐτίθεντο. καὶ ἄλλως δὲ τὸ "τῶν λεγομένων" ὁ
 Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται, ἀντὶ τῶν λεγομένων καὶ δοκούντων μόνον χοι-
 χείων, ἐκ ὧν δὲ, διότι ταῦτα σύνθετα καὶ ἐκ χοιχείων ἐστὶ τῆς τε
 10 ὕλης καὶ τῆς εἰδούς... καὶ Εὐδήμος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν καὶ
 καὶ πληθὺς φησιν ὁμοειδῆς ἄπειρον λέγειν ὅθεν διαφέρει ἢ καὶ τὸ
 μέγεθος ἄπειρον. πανσπερμίαν δὲ χημάτων εἶπε τὴν τῶν Δημο-
 κριτείων ἀτόμων, ἐπεὶ δὲ ἀπείρου ὑπετίθετο τῶν ἀτόμων καὶ τὰς
 καὶ τὸ χῆμα διαφορᾶς. Simplic. f. 105 b.

15 δείκνυσιν ὅτι ὁ μόνον τὸ ὅλον μῆγμα ἄπειρον ἀνάγκη τῷ με- 203^a
 γέθει λέγειν αὐτόν (τὴν Ἀναξαγόραν), ἀλλὰ καὶ ἕκαστην ὁμοιόμει-
 23. ρειαν ὁμοίως τῷ ὅλῳ πάντα ἔχουσιν ἐνυπάρχοντα, καὶ ὅδε ἄπειρα
 μόνον ἀλλὰ καὶ ἀπειράκις ἄπειρα... εἰκότως δὲ καὶ τῶν αἰδητῶν
 ἕκαστον κοινωνεῖ πᾶσι καὶ μετέχει πάντων. εὐρροία γὰρ μία, σύμ-
 20 νοία μία, πάντα συμπαθεῖα, ὡς Ἰπποκράτης φησὶ, διὰ τὴν ἀρ-
 χέγονον ἐν τοῖς νοητοῖς αὐτῶν προϋπάρχουσαν ἔνωσιν. id. f. 106.

λαμβάνει ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τῶν ὁμοίων γίνεται. τὸτο 203^a
 γὰρ ἐστὶ τὸ "ἐκ τῶν τοιούτων"... μίαν μὲντοι κοινὴν φύσιν ὑποτίθεισιν 33.
 (ὁ Δημόκριτος) σώματος τοῖς χήμασι πᾶσι, τῶν δὲ μόρια εἶναι
 τὰς ἀτόμους μεγέθει καὶ χήματι διαφερέσας ἀλλήλων. ὁ μόνον
 γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο χῆμα ἔχουσιν, ἀλλ' εἰσὶν αὐτῶν αἱ μὴ μείζους αἱ
 δὲ ἐλάττους. Philop. k p. 14.

(ὁ Δημόκριτος) καὶ κοινὸν σῶμα καὶ τῶν ἀτόμων ἐν πάντως 203^a
 ἔλεγε, τὴν διαφορὰν αὐτῶν καὶ μέγεθος καὶ χῆμα τιθεὶς, ἀλλ' ὁ 34.
 καὶ τὸ ὑποκείμενον σῶμα. Simplic. f. 106 b.

τὸτον τὸν λόγον οἷον παραλογισμόν εἶναι, νομίσαντες τὴν 203^a
 Ἀριστοτέλη λέγειν ὡς εἰ ἔχει ἀρχὴν καὶ ἄπειρον, ἢ δὲ ἀρχὴ ἢ καὶ 7.
 μέγεθος καὶ πέρας ἐστίν, ἔχει ἂν καὶ πέρας, ὥστε ἐκ ἄπειρον ἀλλὰ
 πεπερασμένον εἶναι. καὶ γίνεσθαι φασὶ τὴν παραγωγὴν παρὰ τὴν
 τῆς ἀρχῆς ὁμωνυμίαν... ἐκεῖνα ὅτι μᾶλλον καλῶς ὑπὸ τῷ
 Ἀλεξάνδρῳ λέγειται, ὅτι καθ' οἷον ὅποτε τρόπον ἀρχῆς ἂν ὑποτεθῇ
 ἐξ ἀρχῆς γινόμενον καὶ ἄπειρον, πάντως πέρας ἔχει καὶ καὶ τὸ μέγε-
 20. θος, ὥστε μὴ ἄπειρον εἶναι. id. ib. cf. Philop. k p. 16.

εἴτε γὰρ γέγονε ποτέ, ἀρχὴν ἔχεν τὴν καὶ μέγεθος. καὶ γὰρ δὴ 203^a
 8. ἀθρόον ἐφάνη καθάπερ τὰ ἀλλοιόμενα. εἴτε φθαρῆσθαι ποτέ, πέ-
 ρας ἔξει τι καὶ μέγεθος, εἰς ὃ ἢ φθορὰ ἀπολήξει. Themist.
 f. 32 b.

τοιούτον Ἀναξίμανδρος καὶ μεταξὺ πυρός καὶ ἀέρος ἄπειρον 203^a
 ἀρχὴν ἐτίθει. καὶ ὅθεν ἀτοπον, εἰ θεῖον ἐκάλει, μᾶλλον δὲ ἀναγ- 11.
 καίαν. ἐκ τούτου γὰρ ἐδείκνυτο τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτὸ εἶναι. θεῖον γὰρ καὶ
 τῷ θεῷ μετέχον ἐστίν. ὁ δὲ λόγος τοῖς τοιούτοις περὶ τῶν φυσικῶν
 ἀρχῶν ἐγίνετο, ὥσπερ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει ἐν ταύτῃ τῇ πραγμα-
 τείᾳ, ἀλλ' ὅχι περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν. εἰ δὲ καὶ περιέχειν ἔλεγον καὶ

- κυβερνᾶν, ὅθεν θαυμάζον· τὸ μὲν γὰρ περιέχειν ὑπάρχει τῷ ὕλικῳ αἰτίῳ ὡς διὰ πάντων χωρῶντι, τὸ δὲ κυβερνᾶν ὡς καὶ τὴν ἐπιτη-
δειότητα αὐτῇ τῶν ἀπ' αὐτῆς γινομένων. Simpl. f. 107.
- 203b 15. πρώτην τῆς ἀπειρίας ἐννοίαν τίθησι τὴν ἐκ τῷ χρόνῳ, ἀπείρου
τῷ ὄντι τυγχάνοντος· εἰ γὰρ μὴ ἐστὶν ἀπείρος ὁ χρόνος, ἦν ὅτε ἔκ 5
ἦν χρόνος, καὶ ἔσαι ὅτε ἔκ ἔσαι, ὥστε καὶ ὅτε ἔκ ἐστὶ χρόνος, ἐστὶ
χρόνος· ἀεὶ ἔν ἐστὶ χρόνος, ἀπείρος ἄρα ὁ χρόνος. δευτέρα δὲ
πίστις τῷ εἶναι τὸ ἀπείρον ἐκ τῆς ἐν τοῖς μεγέθεσι διαιρέσεως, ἢ ὡς
Εὐδήμος φησιν ἐν τοῖς συνεχέσι. id. f. 107 b.
- 203b 20. τῷ τῷ λόγῳ ὡς μάστιγα, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ 10
περὶ Ἐπίκουρον πιεζόντες ἀπείρον ἔλεγον εἶναι τὸ πᾶν, διότι πᾶν τὸ
πεπερασμένον παρὰ τι περαινόμενον ἔξωθεν τι ἔχει. ὁ δὲ Ἀριστο-
τέλης ὡς ἀρχαιότερον μέμνηται τῷ λόγῳ. id. ib.
- 203b 25. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπίνοια καὶ τὰ πράγματα δοκεῖ γίνεσθαι, οἰόμεθα
τὰ πράγματα ὅπως ἔχειν ὡς φανταζόμεθα. τὸ αὐτὸ δὲ πάχομεν 15
καὶ περὶ τὸ ἔξω τῷ ὕραν· ἀεὶ γὰρ τῷ ληφθέντος ἔξω τι ἐπινοῦμεν,
καὶ ὅπως ἀπείρον δοκεῖ τὸ ἔξω. καὶ εἰ μὲν κενόν, ὡς ἐδόκει λέγειν
Δημόκριτος, ἀπείροι ἂν εἴεν καὶ οἱ κόσμοι· τί γὰρ μᾶλλον τῷ κενῷ
ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα; ὥστε εἴπερ μοναχῷ, καὶ πανταχῷ ἂν εἶναι τὴν
σωματικὸν ὄγκον, ὥστε καὶ αὐτὸν ἀπείρον εἶναι. καὶ ἄλλως... 20
Ἀρχύτας δὲ, ὡς φησιν Εὐδήμος, ὅπως ἡρώτα τὸν λόγον. ἐν τῷ
ἐσχάτῳ ἦγον τῷ ἀπλανεῖ ὕραν γενόμενος πότερον ἐκτείναιμι ἂν
τὴν χεῖρα ἢ τὴν ῥάβδον εἰς τὸ ἔξω, ἢ ἔκ ἂν; τὸ μὲν ἔν μὴ ἐκτείνειν
ἄτοπον· εἰ δὲ ἐκτείνω, ἦτοι σῶμα ἢ τόπος τὸ ἐκτὸς ἔσαι. οἰοῖται
δὲ ὅθεν, ὡς μαθησόμεθα. ἀεὶ ἔν βαδιεῖται τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τὸ 25
ἀεὶ λαμβανόμενον πέρασ, καὶ ταῦτ' ἐρωτήσει, καὶ εἰ ἀεὶ ἕτερον ἔσαι
ἐφ' ὃ ἡ ῥάβδος, δηλονότι καὶ ἀπείρον. καὶ εἰ μὲν σῶμα, δέδεικται τὸ
προκείμενον· εἰ δὲ τόπος, ἔστι δὲ τόπος τὸ ἐν ᾧ σῶμα ἐστὶν ἢ δύ-
ναιτ' ἂν εἶναι, τὸ δὲ δύναμει ὡς ὃν χρὴ τιθέναι ἐπὶ τῶν αἰδίων, καὶ
ὅπως ἂν εἴη σῶμα ἀπείρον καὶ τόπος... ὅπως μὲν ὁ Ἀριστοτέλης 30
ἐκ πέντε μᾶλλον εἶναι τὴν πίσιν φησὶ τῷ εἶναι τὸ ἀπείρον, ὁ δὲ
Εὐδήμος δι' αἰτίας ἔξ φησιν. id. f. 108.
- 203b 34. εἰ μηδέτερόν τις λέγοι τούτων, εἶναι δὲ ὅμως ἀπείρον, ἄτο-
πον αὐτόθεν δοκεῖ τὸ εἶναι τι, ὅπερ μήτε ὕψος μήτε συμβεβηκός 35
ἐστίν. καὶ ἄλλως δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται τὸ "μηδέτερος," ὅτι
ὡς τὸ πρὸς πᾶν συμβεβηκός ἀντιδιαίρετον, ἀλλὰ πρὸς τὸ καθ'
αὐτὸ φύσει τινὶ ὑπάρχον· ὡς εἰ ἔλεγεν, ἢ ὅθεν ὡς ὕψος ὅθεν ὡς
καθ' αὐτὸ συμβεβηκός, ἀλλ' ἄλλως πως συμβεβηκός. id.
f. 108 b.
- 204a 1. περὶ τῷ καὶ πλῆθος ἀπείρου, ὅτι ὁ δυνατὸν εἶναι, ἔδειξε καὶ ἐν 40
τῷ πρώτῳ βιβλίῳ (c. 6) ἐν τοῖς πρὸς Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον
λόγοις, δείξει δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς
(13 p. 318 a 20). Philop. l p. 3.
- 204a 3. ἡ δρεπανίς (ὄρνειον τῷτό ἐστιν, ὃ κεγχρίδα καλεῖται) ἀπὸν 45
λέγει, ὅτι μικρὸς καὶ φαύλος ἔχει τὰς πόδας. Simpl. f. 108 b.
- 204a 5. ὡς ὁ παρὰ Λακεδαιμονίοις ἦν κεάδας, εἰς ὃν τὰς κατακρίτους
ἐνέβαλλον... ὅτι γὰρ ἔχε μόγις (διέξοδον), ἐδήλωσεν ἡ ἀλώπηξ ἢ
τὴν Μεσσηνίον Ἀριστομένην διεξοδεύσασα. id. ib.
- "ἄλλως δὲ τὸ διεξοδὸν ἔχον." διεξοδὸν ἔχει ἀτελεύτητον ὁ
δακτύλιος ὁ μὴ ἔχων σφενδόνην. μόγις δ' ἔχει διεξοδὸν, ὡς ὁ
λαβύρινθος παρὰ Κρησὶ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις ὁ κεάδας δεσμω-
τήρια τοῖς κατακρίτοις δυσδιέξοδα· ὅτι γὰρ εἶχεν ἐξοδὸν μόγις, ἐδή-
λωσεν ἡ ἀλώπηξ τὴν Μεσσηνίον Ἀριστομένην διεξοδεύσασα. cod.
Reg. 1947.
- ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν καὶ πρότεσιν μόνως ἐστὶ τὸ ἀπείρον 204a
(ἢ γὰρ διαίρεσις εἰς μονάδα ἰσαμένη ὑκέτι ἐπ' ἀπείρον προχωρεῖ),
ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν καὶ καὶ διαίρεσιν, ὅταν πᾶν τὸ λαμβανόμενον
τέμνηται, καὶ καὶ πρότεσιν δέ, ὅταν καὶ τέμνηται ἐπ' ἀπείρον καὶ τὰ
τμήματα εἰ προσθεῖτο, διὰ τῆς εἰπὸς "ἢ καὶ πρότεσιν ἢ καὶ διαί-
ρεσιν ἢ ἀμφοτέρως." ὅπως δὲ καὶ ὁ χρόνος καὶ πρότεσιν ἀπείρος, ὁ
μέλλων, καὶ ἀφαιρέσει ὁ παρεληλυθώς. Simpl. f. 108 b.
- πρότερα μὲν ἦν περὶ τῷ ἀπείρου προβλήματα, εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστι, 204a
καὶ ὅπως πότερον ὕψος ἐστὶν ἢ συμβεβηκός. αὐτὰς δὲ εὐθύς ἀρξά-
μενος τῆς ζητήσεως ζητεῖ πρότερον εἰ ὕψος ἢ συμβεβηκός τούτο,
διὰ συντομίαν ἴσως. id. f. 109.
- "τὸ καὶ συμβεβηκός" οἱ ἐξηγεῖται ἀντὶ τῷ συμβεβηκός εἰρηάζει 204a
λέγουσιν, ἵνα ἢ λέγων, εἰ δὲ μὴ ὕψος ἀλλὰ συμβεβηκός εἴη τὸ
ἀπείρον, ὑκέτι ἂν εἴη φοιχεῖον τῶν ὄντων τὸ ἀπείρον, ὡς ἔλεγον καὶ
οἱ Πυθαγόρειοι καὶ οἱ Πλάτων καὶ ἐπὶ μᾶλλον οἱ Φυσικοί... μήποτε
δὲ τὸ "καὶ συμβεβηκός" ἔκ ἀντὶ τῷ συμβεβηκός, ἀλλὰ κυρίως
εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅπως μετελθὼν ἀπὸ τῆς ὕψους εἰς τὸ ζητεῖν
εἰ συμβεβηκός τὸ ἀπείρον ἐστίν, ἀλλὰ μὲν τὸ δεῖξαι ὅτι ἔκ ἔστιν ὕψος
καθ' αὐτὸ τὸ ἀπείρον, ὅπως ταῦτόν ἐστι τὸ ἀπείρον καὶ ὕψος εἶναι, δει-
κνυσιν ὅτι ὅθεν καὶ συμβεβηκός ὑπάρχει τῷ ἀπείρῳ τὸ ὕψος εἶναι...
καὶ οἶδα μὲν ὅτι δυνατὸν ἦν καὶ ὅπως ἐξηγεῖται ὡς πρότερον εἶρηται· καὶ
γὰρ προῖον τὸ συμβεβηκός καὶ συμβεβηκός καλεῖ· ἐνάγει δὲ με-
πρὸς ταύτην τὴν ἐξηγήσιν τὸ ἐπὶ καὶ ἄλλα τινὰ τιθέναι ἐπιχειρή-
ματα πρὸς τὸ μὴ εἶναι ὕψος τὸ ἀπείρον, εἰς δὲ τὸ συμβεβηκός με-
ταβέβηκεν ἐν οἷς φησὶν "καὶ συμβεβηκός ἄρα ὑπάρχει τὸ ἀπεί-
ρον" (v. 29), καὶ ἀναρεῖ μὲν καὶ ἐκεῖ τούτο ἐκ τῷ μὴ εἶναι ἀρχήν.
δήλον δὲ καὶ ἐκ τῷ τῇ αὐτῇ πως ἐπιχειρήσει χρῆσθαι, ὅτι ἔκ ἢ τῷ
συμβεβηκότος ἐστὶν ἐνταῦθα ὑπόθεσις. id. ib.
- εἰ δὲ ἄλλη φύσει τὸ ἀπείρον ἐρῶσιν συμβεβηκέναι, ὑκέτι
ἂν εἴη φοιχεῖον τῶν ὄντων τὸ ἀπείρον, ἀλλ' ἐκείνη ἡ φύσις ἢ συμ-
βέβηκεν τὸ ἀπείρον. Themist. f. 32 b.
- οἱ μὲν παλαιότεροι τὸ καὶ συμβεβηκός αὐτὸ τὸ συμβεβηκός λέ-
γουσι, Σιμπλίκιος δὲ τὴν ὕψος φησὶν· ἐστὶ γὰρ καὶ συμβεβηκός τι
εἶναι ὕψος, ὡς τῷ τὸ λευκὸν Σωκράτην εἶναι καὶ τῷ ἀπείρῳ
ὕψος. πρότερον ἔν εἰπὼν ὅτι εἰ ἔστι καθ' αὐτὸ ὕψος τὸ ἀπείρον, διὰ
τούτο γὰρ καὶ χωριστὴν αὐτὴν τηλικαῦτα ἐκάλεσε, συμβήσεται τὸ καὶ τό-
νυν δὲ φησιν ὅτι εἰ δὲ μὴ καθ' αὐτὸ καὶ χωριστὴν ὕψος ἐστὶ τὸ ἀπεί-
ρον ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός ὕψος, ἀπὸ τυχόν ἢ ὕδωρ, ἔκ ἔσαι τὸ ἀπεί-
ρον φοιχεῖον τῷ παντὶ ἀπείρον ἀλλ' ἢ ἀπὸ ἢ ἢ ὕδωρ. ὥσπερ ὅθεν
εἰ συμβέβηκε τῷ ἀόρατῳ φωνῇ εἶναι ἔσαι τὸ ἀόρατον φοιχεῖον τῆς
διαλέκτου ἢ ἀόρατον ἀλλ' ἢ φωνῇ. τῶν γὰρ ὕψων ὕψος δεῖ εἶναι
καὶ τὸ φοιχεῖον. καὶ ἔστιν αὐτῇ κρείττων ἐξηγήσις· πιεσθὲν δὲ τούτο

καὶ τὰ μὲν ταῦτα ἐπιχειρήματα ἐτι περὶ τὸ εἶναι ὑσίαν τὸ ἄπειρον διαλαμβάνοντα. cod. Reg. 1947.

204a ὁμολογεῖ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὸτο ἐτι δεικτικὸν εἶναι τὸ ὅτι ἔκ
17. ὑσία τὸ ἄπειρον αὐτὸ καθ' αὐτό. ἡ δὲ ἐπιχειρήσις ἐκ τῆς μάλλον καὶ ἥττον. Simpl. f. 109.

204a ἐν τούτοις τὸ μὲν "ἐνεργεία ὄν" εἶπεν, εἰ ὅπως ὡς ἐνεργεία τόδε
20. τι ὅσα, αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑφεστάναι δυνάμενον, καὶ μὴ ὅπως ἔχον ὡς τὰ σύνθετα, ἄλλο μὲν τὸ καθ' ὑποκειμένον ἄλλο δὲ τὸ ὑποκείμενον ἔχοντα. ταῦτα γὰρ ἔχ' ἀπλᾶ. ὁ δὲ ὡς τὰ συμβεβηκότα τοῖς σώμασιν. ὁ δὲ γὰρ ταῦτα ἀπλᾶ, συναναπεφυρμένα τοῖς ὑποκειμέ- 10 νοις. ἄλλο γὰρ τὸ λευκὸν καὶ ἄλλο τὸ λευκῷ εἶναι. ἀλλ' ὡς ἀπλᾶν ὅπως γὰρ ὄν ἀρχὴ ἂν εἴη, ὡς ἀξίωσιν. ἡ τὸ "ἐνεργεία" πρὸς ἀντι- διαστολήν εἶρηται τῇ δυνάμει, ἐπειδὴ δυνάμει γε ὄν δειχθήσεταί τὸ ἄπειρον. "ἐντελεχεία" ὅν εἶπεν ἀντιτιθεῖς αὐτὸ πρὸς τὴν δυνάμει, ὅπερ ὁ δὲν κωλύει εἶναι διὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον. ἀντιθέσκει δὲ τὸ ἐνε- 15 ργεία ὑφεστῶς καὶ πρὸς τὸ μόνον ἐννοούμενον. τάχα δὲ τὸ ἐνεργεία ὑφεστῶς σῶμα ἄπειρον καὶ πρὸς τὴν ὕλην ἀντέθηκεν, ἥτις ἄπειρος μὲν, ἀλλ' ἔκ ἐνεργείας σῶμα ἔστιν ἄλλα δυνάμει. οἷς δὲ τῷ ὑσίαν χρῆσθαι, ἀπαξ μὲν ἐν τῷ λέγειν ἔκ ἐνδόξεῃ ὑσίαν εἶναι τὸ ἄπει- ρον, δεύτερον δὲ ὅταν λέγῃ "καὶ ὡς ὑσίαν καὶ ἀρχήν," τὸ μὲν πρῶ- 20 τον ἀντὶ τῆς φύσιν εἶπε τινὰ ὅπως ὡς ἐνεργεία ὅσα. τὸ γὰρ τῆς ὑσίας ὄνομα κοινῶς καὶ πάντων κατηγορεῖται, καθὼς λέγομεν ὑσίαν ποσὴ ἢ ποιὴ καὶ ὅπως συμβεβηκότος. τὸ δὲ δεύτερον ἐπὶ τῆς κυ- ρίως ὑσίας. μήποτε δὲ κάλλιον ἐπὶ τῆς κυρίως ὑσίας ἀμφω ἀκῶν. εἰπὼν γὰρ "ὡς ἐνεργεία ὄν" ἐπήγαγε "καὶ ὡς ὑσίαν," ἵνα 25 δηλώσῃ πῶς τὸ ἐνεργεία εἶπε. . . καὶ ἄλλο δὲ τοῖς ὡς ὑσίαν καὶ ἀρχήν ὑποτιθεμένοις τὸ ἄπειρον ὡς ἄτοπον ἐπόμενον ὁ Εὐδόκιμος ἐπάγει. εἰ γὰρ ἔστι, φησί, στοιχεῖον τὸ ἄπειρον, καὶ κινεῖται τι ἐξ αὐτοῦ, ἔσται ἐν τῷ γινομένῳ πεπερασμένον τι. ἔ γὰρ δὴ πάντα γε τὰ γι- νόμενα ἔσται ἄπειρα. συμβήσεταί ὅν τὸ ἄπειρον ἐν τῷ πεπερασ- 30 μένῳ εἶναι. id. f. 109 b.

ὅπως δὲ ἀμήχανον ὅπως εἶναι τὸ ἄπειρον ὡς ἐνεργείαν καὶ ὑσίαν καὶ ὡς ἀρχήν, ἀπλῆν τινὰ φύσιν, αὐτὸ τὸτο ἄπειρον μόνον, ὁ δὲν ἔχουσιν ὑποκείμενον, ὅταν τὴν ψυχὴν λέγομεν ἢ τὴν νῦν, ὡς ταύτην εἶναι καὶ τὸν λόγον τό τε ἀπείρῳ εἶναι καὶ ἄπειρον. αὕτη γὰρ 35 ἡ φύσις τῶν ἀπλῶν ἀκριβῶς, μηδὲ τῷ λόγῳ διηρηδῆς εἰς πλείονα, ὁ τοῖς συνθέτοις ὁ δὲ ὅπως ὑπάρχει. ἔ γὰρ ταύτην λευκὸν τε καὶ λευκῷ εἶναι, ἀλλὰ λευκὸν μὲν σῶμα λελευκωμένον, τὸ λευκῷ δὲ εἶναι ἐστὶ τὸ χρώματι εἶναι διακριτικῷ ὅψεως. ἀλλ' ὅπερ ἔφην, εἰ τοιαύτη φύσις τὸ ἄπειρον ἀπλῆ καὶ ἀσύνθετος ἄπειρος μόνον, πᾶν 40 αὐτῆς μέρος ἄπειρον ἔσται. . . πολλὰ ὅν ἄπειρα ἔσται τὸ ἄπειρον, εἴγε πολλὰ μέρη. εἴτε ταύτας φεύγοντες τὰς ἀπορίας ἀδιαίρε- τον αὐτὸ ποιήσῃσι, τὰτα ἐκεῖνο πάλιν ὑπομένῃσι, σιγμὴν ὑπολαμ- βάνειν τὸ ἄπειρον. βέλονται μὲν ὅν, ὅτι λέγουσιν ἄπειρον οἱ Πυθαγό- ρειοι, τὸ ἄπειρον ὑσίαν εἶπεν, ἔ φυλάττεισι δὲ ἄλλ' ἀποκλίνουσιν 45 εἰς τὸ συμβεβηκὸς αὐτὸ λέγειν. τὸ γὰρ ἄρτιον ἄπειρον λέγουσιν. . . ἀλλὰ τὸ μὲν εἰ τοιοῦτόν ἐστιν ἄπειρον ζητεῖν, ὁ δὲν διαφέρει τῇ ζητεῖν εἰ νοητόν ἐστιν ἄπειρον (τοιοῦτον γὰρ τὸ ἀνεῦ ὑποκειμένου), καὶ εἰ δύ-

ναὶ καὶ τοῖς μαθήμασιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ιδέαις, ἥτις ἔξω τῆς προκειμένης μεθόδου σκέψις ἐστίν. Themist. f. 32 b.

τὸτο συνεχὲς τῷ ἀνωτέρῳ ῥητῷ. ἔστιν ὅν ἡ ὅλη τῆς ῥητῆς 204a σύνταξις αὕτη. μὲν τὸ "εἴπερ ὑσία τὸ ἄπειρον καὶ μὴ καθ' ὑποκει- 23. μέν," συναψον ἐφεξῆς "ὡς περ γὰρ ἀέρος ἀπὸ μέρος, ὅπως καὶ ἄπειρον ἀπείρου, εἴγε ἐστίν ὑσία τις καὶ ἀρχή." εἴτα συναψον "ὡς ἡ ἀδιαίρετον ἢ εἰς ἄπειρα διαίρετόν. πολλὰ δὲ ἄπειρα τὸ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον." εἴτα πάλιν συναψον "ἀμέρισον ἄρα καὶ ἀδιαίρετον." Phil. I p. 6.

μνηστῆς τῶν Πυθαγορείων εὐγνωμόνως ἐπέστησεν ὅτι ἐκεῖνοι 204a μὲν κοινὰς ἀρχὰς καὶ ἐν νοητοῖς καὶ ἐν αἰσθητοῖς καὶ ἐν τοῖς μέσοις τῶ- 34. των τοῖς διανοητοῖς καὶ μαθηματικοῖς ἔλεγον τὸ πέρας καὶ τὸ ἄπειρον, ὡς ἐνώσεως καὶ διαίρεσεως αἷτια. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καθόλου ταύτην λέγεσθαι τὴν ζήτησιν φησὶ, διότι δυνατὸν ταύτην χρωμένους μὴ μόνον ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζητεῖν. εἰ γὰρ ἔστιν ἐν ταῖς ιδέαις τὸ ἐνεργεία ἄπειρον, ἢ ὡς ὑσία ἔσται ἢ ὡς συμ- βεβηκός. ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι ἔ προσήκει ταῖς ιδέαις ἢ τοιαύτη διαίρεσις. Simpl. f. 110.

πρῶτον μὲν λογικῶς ἐπιχειρεῖ, τῷ τετι πιθανῶς καὶ ἐνδόξεως, καὶ 204b ἐτι κοινότερον πῶς καὶ διαλεκτικώτερον. ἡ γὰρ διαλεκτικὴ ἢ Ἀρισ- 4. τέλης κοινὴ ἐστὶ μέθοδος περὶ παντὸς τῷ προτεθέντος ἐξ ἐνδόξεων συλλογιζομένη, ὡς αὐτὸς ἀρχόμενος τῶν Τοπικῶν φησὶν. τὸ γὰρ λογικὸν ὡς κοινὸν ἀντιδιαφέλλειν εἴωθε τῷ οἰκείῳ καὶ καὶ φύσιν τῆς πράγματος καὶ ἀποδεικτικῷ. id. ib.

ὅτι ὅν ἔκ ἐστιν ὁ δὲ ὅπως τὸ ἄπειρον, πρότερον μὲν, ὡς φησὶ, λο- γικῶς δεῖκνυσθαι, τῷ τετι πιθανῶς καὶ ἐξ ἐνδόξεων. ἡ λογικῶς φησὶν ἀντὶ τῆς κοινοτέρως. ἐφαρμόσει γὰρ ἡ δεῖξις αὕτη ἔ μόνον ἐπὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν. διὰ τὸτο ὅν λογικῶς φησὶν. ἔπειτα καὶ ἀναγκαστικώτερον ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως. Philop. I p. 6.

ἡ τῆς τῆς φησὶν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ὁ τε ἐπὶ τῶν δακτύλων καὶ ὁ 204b αὐτὸς φημὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ τε ἐπὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν λαμβανό- 8. μένος, λέγω δὲ τῶν ἀριθμητῶν, πεπερασταὶ πάντως, διότι ἀριθμη- τὸς ἐκάτερος, τὸ δὲ ἀριθμητὸν ἐνδόξεῃ διεξελεῖν. . . πρὸς δὲ ταύ- την τὴν ἐξήγησιν τὸ "ἡ τὸ ἔχον ἀριθμόν" ἀντὶ τῆς καὶ τὸ ἔχον ἀριθμόν. ἡ ὅν τῆς φησὶν, ἡ ὅπερ καὶ μάλλον, ὅτι ὁ δὲ ἀριθμὸς χωριστὸς τῶν ἀριθμητῶν, ἀλλὰ πᾶς ἀριθμὸς ἐν τοῖς ἀριθμητοῖς ἔχει τὸ εἶναι, τὰ δὲ ἀριθμητὰ ἐνδόξεῃ διεξελεῖν. id. p. 11.

ἡ μὲν ἐκ τῆς ὑσίας ἀποδείξις ἐστίν, ὅτι ὅτε σύνθετον ὅτε ἀπλῆν 204b ἐνδόξεῃ σῶμα φυσικὸν ἄπειρον εἶναι. οἰκείον γὰρ τῷ φυσικῷ σῶ- 10. ματι τὸ ἀπλῆν καὶ σύνθετον. λέγει ὅν ὅτι εἰ ἔστιν ὅπως ἄπειρόν τι σῶμα φυσικόν, δεῖ αὐτὸ ἢ σύνθετον εἶναι ἢ ἀπλῆν. καὶ εἰ σύνθε- τον, ἐκ πλείονων πάντως (διὸ καὶ αὐτὸς προσέθηκεν "ἀνάγκη πλείω εἶναι") καὶ τῷ εἶδει διαφερόντων. ἀνάγκη δὲ τὰ πλείω ταῦτα ἢ πεπερασμένα εἶναι τῷ ἀριθμῷ ἢ ἄπειρα. ὁ δὲ γὰρ τὸτο παρήκε τὸ τμήμα, ὡς οἶετο ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς δεδειχῶς αὐτὸ καὶ δείξων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐλέγξει ἐν οἷς φησὶν "εἰ δὲ ἄπειρα καὶ ἀπλᾶ" (p. 205 a 29). καὶ γὰρ ὅτι ἔκ ἐστιν ἐν τῷ στοιχείῳ ἐδείξε. καὶ ὅπως

τῷ τελείῳ τῆς ἀποδείξεως ἕνεκεν καὶ ἀπλῶν καὶ ἀπειρὸν ὑποτίθει. . .
 ὅθεν σύνθετον καὶ ἀπειρὸν ἀλλ' ἀπλῶν, ὅπερ ὀλίγον ὑπερον ἐλέγξει·
 δεῖ γὰρ ἐξισάζειν καὶ ἰσοδυνῆ εἶναι τὰ στοιχεῖα, εἰ μέλλοι σωζεῖσθαι.
 εἰ δὲ ὁ μὴ ἀπὸ τῶν στοιχείων ἀπείρως εἴη, καὶ ὁ πῦρ πεπερασμένον, κρ-
 ατήσεται καὶ πῦρ ὑπὸ τοῦ αἵματος καὶ μεταβληθήσεται εἰς αὐτόν. Simpl. f. 110 b.

204 b ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ (c. 6) δέδεικται, ὅτι ἀδύνατον
 11. ἀπειρα εἶναι στοιχεῖα. δέδεικε δὲ καὶ ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ (3 4) καὶ
 μάστιχα ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (1 3). Philop. l p. 7.

204 b ὁ γὰρ πρὸς τῷτον τὴν λόγον ἰσῶς ἂν τις ὑπολάβοι, πρότερον 10
 17. διαλύμενον. φαίνεται γὰρ ἂν τις ὡς ὅθεν κινεῖται καὶ ἀπειρὸν σῶμα τῷ
 μὴ ὄγκῳ μέγιστον εἶναι, τῇ δυνάμει δὲ ἑλαττον τῶν πεπερασμέ-
 νων, ἐπεὶ καὶ αἶρος ὄγκον εἰ πολλῷ πλείονα λαβοῖς, πυρὸς δὲ
 ἐλάττω, ἢ γὰρ δυνάμεις ἢ τῷ πυρὸς εἶναι πολλῷ πλείων, καίτοι καὶ
 τὴν ὄγκον ὄντος ἐλάττωτος. ἀλλὰ τῷτο, ὅταν μὴ ἀμφοτέρω ἢ πε- 15
 περασμένα τὰ σώματα, γένοιτο ἂν ἀληθές, ὅταν δὲ καὶ μὴ καὶ δὲ
 μή, λόγον ἔχει. πῶς; ὅτι καὶ πολλὴ τῷ πυρὸς ἰσομεγέθους ὁ
 αἶρ ἀδυνάτερος ἢ, παραυξήσας τε αὐτὸς εἰς τὸ πάλλαπλάσιον
 μέγεθος εἶναι ποτὲ ἀντανωσῶται τὴν δυνάμιν, εἰ δὲ τῷτο, καὶ
 μείζω ποιῆσαι, ἐνέσσης γὰρ ἡμῖν τῆς παραυξήσεως, καὶ εἴγε μὴδὲ 20
 ποτε ὑπολείποι, καὶ ἀπείρῳ μείζω. τί ἔνταυθα ὠφελεῖ, εἰ καὶ
 ἴσον πυρὸς τῷ ἴσῳ αἵματος ἰχυρότερον; Themist. f. 33.

204 b ἦτοι γὰρ ἐν τῇ τῶν στοιχείων ἐξίν, οἷον αἶρ ὑδὼρ ἢ πῦρ, ἢ
 24. τις ἐτέρα φύσις, ὡς Ἀναξίμανδρος οἶε. ὅτος γὰρ ἦλθεν ἐπὶ τὴν
 ὑπόνοιαν ταύτην, ἐξορίσθαι τῶν στοιχείων καὶ ἀπειρὸν, ὅπως μὴ ἐνός 25
 ὄντος ἀπείρῳ τὰ λοιπὰ φθείρηται αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ἀπείρῳ
 δυνάμεως, ἐπεὶ ἐν τοῖς στοιχείοις εἴη πρὸς ἀλλήλα ἐναντίω-
 σις. id. ib.

204 b ὡς ἐν ὑποθέσει ψυχρὸν εἶπε τὴν αἶρα. δεικνύσι γὰρ αὐτὸς ἐν
 27. τῇ περὶ Γενέσεως (2 3) ὅτι θερμὸς ἐστίν. Phil. l p. 12.

204 b ἀλλ' ἰσῶς ἔρεῖ τις ὅτι καὶ κατ' αὐτὴν ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ἐστὶ καὶ
 33. σύνθετον, ὥστε καὶ τὴν ἀνάλυσιν εἰς ταῦτα γίνεσθαι, καὶ ὁμοῦς ὅθεν
 ποτε φαίνεται ἐνταῦθα γυμνὴ ἢ ὕλη, ἀλλ' ὅθεν τὸ εἶδος καθ' ἑαυτόν. . .
 εἴκοι δὲ καὶ ὁ Εὐδήμος ὡς ἀπορήσας τὴν ἀπορίαν ταύτην ἔτω πῶς
 λύειν. . . ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι οἱ ἄλλοι τι παρὰ τὰ τέσσαρα στοι- 35
 χεῖα ταῦτα καὶ στοιχεῖον τῶν ὄντων λέγοντες ὡς ὕλην ἐτίθεσαν αὐτὴν
 καὶ θεωρῶντες ἐν αὐτῇ ποιότητος ἐναντίας. . . καὶ τῷτο δὲ ἄξιον
 ἐπιστημῆνασθαι καὶ ταύτην τὴν λέξιν, ὅτι ἐν τοῖς τῶν στοιχείων παρα-
 δείγμασι τὴν μὴ αἶρα ψυχρὸν εἶπεν, καὶ δὲ ὕδωρ ὑγρὸν, ὅπερ καὶ
 εἴωθε. τὴν γὰρ αἶρα ὑγρὸν καλεῖ ὡς μᾶλλον ἔχοντα καὶ τῷ ὑγρῷ 40
 ἴδιον καὶ τῷ ἰδίῳ μὴ ὄρω δυσόριστον ἀλλοτρίῳ δὲ εὐόριστον. εἰ μὴ
 αἶρα καὶ ἐνταῦθα ἢ κατεφρόνησεν, ὡς διὰ μόνην ἐναντίωσιν χρω-
 μένος τῷ παραδείγματι, ἢ γραφικὸν συνέβη πταῖσμα. Simpl. f. 111.

ταῦτα μὴ ἐκ γαίης φύντα εἰς γέαν, φησὶ καὶ ἡ τραγωδία, τὰ 45
 δὲ ἀπὸ αἰθερίας βλαστόντα γονῆς εἰς αἰθέρα. Themist. f. 33 b.

205 a καὶ γὰρ ὅτος (ὁ Ἡράκλειτος) ἀλίσκεται τῷ αὐτῷ λόγῳ τὰς
 4. τῆς γενέσεως ὑποθέσεις προΐεμενος, ὥστε γὰρ καὶ Ἀναξίμανδρος.

Ἀναξίμανδρῳ γὰρ, ἐπεὶ πρὸς ὅθεν ἐναντίωσιν ἔχει τῶν τεσσά-
 ρων ἐκείνο καὶ μεταξὺ, ὅθεν ἂν εἰς ἐν τῶν μεταβάλλοι. id. ib.

νῦν προτίθει ἀπλῶς περὶ πάντες φυσικῶν ὑπὸ σελήνην τῶς 205 a
 σώματος καὶ ἀπλῶς καὶ συνθέτω τὴν ἀπόδειξιν ποιήσας, εἰ ἐνδέχεται 7.
 ἢ καὶ ἐνδέχεται εἶναι ἀπειρὸν, εἰς ὁμοιομερές αὐτὸ καὶ ἀνομοιομερές
 διελών, ὥστε πρότερον εἰς ἀπλῶν καὶ σύνθετον. ὥστε δὲ πρότε-
 ρον ἀπὸ τῆς ἰσῶς καὶ ἀπὸ τῶν δυναμένων τῶν φυσικῶν ἐποίει τὰς
 ἐπιχειρήσεις, ἔτω νῦν ἀπὸ τῶν τόπων τῶν φυσικῶν ποιήσεται τὴν
 ἐπίβλεψιν. ποιεῖ δὲ νῦν τὴν λόγον περὶ τῷ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ,
 ὅτι τοῦτο σῶμα ἀπειρὸν καὶ ἐξὶ δεικνύς. περὶ γὰρ τῷ θείῳ καὶ κυ-
 κλοφορητικῷ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῶ (1 5 7) δέδεικε ὅτι μὴ ἀπειρὸν. . .
 παρατηρησόμεθα τὴν Ἀλεξανδρὸν ἐνταῦθα καὶ ἀπλῶν καὶ τὸ ὁμοειδές καὶ
 καὶ σύνθετον καὶ ἀνομοειδές ὡς ταῦτα τινέτα, καὶ λέγοντα ὅτι καὶ νῦν
 ἔτω διεῖλεν ὡς διεῖλεν ἤδη, ὅτε εἰς ἀπλῶν καὶ σύνθετον ἐποιεῖτο
 τὴν διαίρεσιν. ἐπὶ τῷτοις ἔν τοῖς λήμμασι δεικνύσιν ὅτι καὶ ἐξὶ
 σώμα φυσικόν, ἔτε ὁμοιομερές ἢ καὶ ὁμοειδές ἔτε ἀνομοιομερές
 ἢ καὶ ἀνομοειδές, ἀπειρὸν. Simpl. f. 111 b.

καὶ εἰ μὴ πεπερασμένα τῷ ἀριθμῷ, τῷ ὅλῳ καὶ μέγεθος ἀπείρῳ 205 a
 ὄντος, ἀνάγκη πάλιν ἐν ἡ πλείω ἀπειρα εἶναι. εἰ γὰρ πάντα πεπε- 21.
 ρασμένα, καὶ τὸ ὅλον εἶναι πεπερασμένον καὶ καὶ ἀπειρὸν. εἰ δὲ ἐξὶ τι
 ἀπειρὸν, ἔξει πάλιν ὁ πρότερον ῥηθείς λόγος, ὅτι διαφθαρήσεται
 τὰλλα ὑπὸ τῷ ἀπείρῳ, καὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ καὶ τὸν τόπον ὑποκειμένη
 διαφέρειν. id. f. 112.

ὅτι μὴ ἡ πρόληψις ἀληθὴς καὶ εἰσὶν οἱ τόποι πεπερασμένοι, 205 a
 30. δὴλον ἐκ τῶν τοπικῶν ἀντιθέσεων. αἱ γὰρ διαφοραὶ τῶν τόπων ἐξ
 εἰσι, καὶ ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν, καὶ
 παρὰ ταῦτα καὶ ἐξίν. . . καὶ δὲ καὶ εἶναι ἀπειρα τὰ στοιχεῖα δύ-
 ναται μὴ καὶ ὡς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως εἰρηάζει, ἢ ἐπάγει καὶ τὸ εἰ δὲ τῷτο
 ἀδύνατον. καὶ εἴη ἂν στοιχεῖα λέγων τὰ ἀπλᾶ καὶ ὁμοιομερῆ καὶ
 ἀπείρῳ ἀνομοιομερῶς μέρη. δύναται μέντοι καὶ ὡς ἐπόμενον ἀτο-
 πον τῇ ὑποθέσει καὶ αὐτὴ λέγεσθαι. ἐπεὶ γὰρ καὶ ἀνομοιομερές ἀπεί-
 ρον σύγκειται ἐξ ἀπλῶν ἀπείρων τῷ εἶδει καὶ τὴν ὑπόθεσιν, στοι-
 χεῖα ἐστὶ ταῦτα. δέδεικε δὲ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ (c. 6) ἀδύ-
 νατον ἀπειρα τῷ ἀριθμῷ εἶναι τὰ στοιχεῖα. εἴκοι δὲ νῦν πρὸς
 τὴν πρώτην ἐξηγήσιν ἀποδεδωκέναι τῷτο. εἰ δὲ τῷτο, ἀδύνατον,
 ὡς δηλοῖ ἢ τῷ ἀδυνάτῳ αἰτία ἀπὸ τῶν τόπων ἐπαγομένη. id. f. 112 b.

τὴν αἰτίαν τῷ μένειν ζητῶν καὶ ἀρκεῖται τῷ μένειν. δεικνύσι 205 b
 10. δὲ τῷτο ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ καὶ τὴν γῆν παραδείγματος. καὶ γὰρ
 ἀπείρως τις αὐτὴν ὑπόθηται, ἵνα μὴ διὰ τῷτο νομίση τι συμβαίνειν,
 ἀλλ' οἷον ἔμενεν ἂν καὶ ἐσθίρειν ἑαυτήν. ἀλλ' ὅθεν διὰ τῷτο ἔμενεν,
 ὅτι καὶ εἴχετο ἐνεχθῆναι ὡς ἀπείρως, ὅθεν ὅτι ζητεῖ ἑαυτήν, ἀλλ'
 ὅτι ὑπὸ τῆς τῷ μέσῃ δυνάμεως, ἐν ᾧ πέφυκεν εἶναι, ὑπὸ ταύτης
 εἴργεται κινεῖσθαι. . . δὴλον ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ ὅλῳ διελέγχει τὴν λόγον
 ὡς μὴ φυσικὴν αἰτίαν τῆς μονῆς ἀποδιδόντα, ἐπὶ δὲ τῶν μερῶν
 ὡς τῇ ῥηθείᾳ αἰτία ἀδυνάτου τινὸς ἐπομένῃ, τῷ μὴδὲν τῶν φυσι-
 κῶν κινεῖσθαι. ἔτω μὴ ἔν πρὸς τὸ φαινόμενον τῆς Ἀναξαγόρου δόξης
 ὑπὸ τῆς ὁμοιομερείας. id. f. 113.

τὸ ζηρίζειν ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐπερείδεσθαι βίαις μονῆς αἰτία μάλ-
λον ἢ τῆς καὶ φύσιν ἐστίν· τόπος γὰρ ἀπορίαν ὑποδηλοῖ καὶ τὸ μὴ ἔχειν
ὅπου κινήσει, ἀδύνατον δὲ εἰ παύσεως χώρας ἡρέμῃσεν ἂν ὥσπερ
τὰ πεφυκότα· μένειν γὰρ ὃ πέφυκε. διὰ τούτο γὰρ καὶ τῇ γῇ τὸ
μένειν καὶ φύσιν ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ τόπος ὑπάρχοντος ὁμοῦς ὃ κινεῖται,
διότι πέφυκεν ἐν τῷ μέσῳ μένειν· ὥστε εἰ καθ' ὑπόθεσιν ἀπειρος
ἦν, ἐν τῷ μέσῳ κειμένη ὡς νῦν ἔχει, ὃ διότι ἀπειρος ἦν καὶ ἐζηρί-
ζεν ἐν ἑαυτῇ, ἔμενεν, ἀλλ' ὅτι μένειν ἐν τῷ μέσῳ βάρος ἔχουσα
ἐπεφύκει. λεκτέον ὅτι τὸ ἀπειρον μένειν αἰτίαν φυσικὴν. The-
mist. f. 35.

205 b ἐνταῦθα μὲν εἰς δεικνυσιν ὅτι ἔστι κατ' εὐθείαν κίνησις
27. ἀπειρος, ἐν δὲ τῇ περὶ Οὐρανῶ (157) ὅτι ὑδὲ κυκλοφορικὴν
κίνησιν ἀπειρον εἶναι ἐνδέχεται. Philop. m p. 3.

205 b ὅτι δὲ εἰ ἀπειρόν τι ἐστὶ σῶμα, ἀδύνατον αὐτὸ βάρος ἔχειν ἢ
23. καφότητα, ἢ ἄνω ἢ κάτω εἶναι, ἔδειξε διὰ τῶν εἰπεῖν "ἀδύνατον
δὲ ἢ πᾶν ὁποτέρων ἢ τὸ ἡμῶν ἐκάτερον πεπονθέναι." τούτων δὲ
δυοῖν ὄντων, τῷ μὲν ἅπαν ὁποτέρων πεπονθέναι ἔκ ἐπ' ἡμέραν
μενον ἄτοπον ὡς ἐναργές· εἰ γὰρ ἅπαν ἢ ἄνω ἢ κάτω, ἐπειδὴ ἐκά-
τερον τούτων πεπερασμένον, εἴπερ ἄνω μὲν ἐστὶ τὸ πρὸς τῷ ἐσχάτῳ
κάτω δὲ τὸ πρὸς τῷ μέσῳ, ἔσται τὸ ἀπειρον σῶμα ἐν πεπερασμένῳ
τόπῳ, ὅπερ ἀδύνατον. ἔτι δὲ εἰ ἐν τῷ ἐτέρῳ τούτων τὸ ἀπειρον,
ὃ συναμφοτέρος τόπος μείζων ἔσται τῷ ἀπείρῳ, εἴγε αὐτὸ ἴσον ἐστὶ
τῷ ἐτέρῳ ἐν ᾧ ἐστὶ, τῷ δὲ ἀπείρῳ μείζων ὑδὲν ἐστίν. Simpl.
f. 113 b.

205 b πρῶτον μὲν πῶς τὸ ἀπειρον διαιρεῖ, ἔπειτα εἰ τὸ μὲν ἐν τῷ ἄνω
30. τε καὶ ἐσχάτῳ, τὸ δὲ ἐν τῷ κάτω τε καὶ μέσῳ, περανθήσεται ὑπὸ τῶν
τόπων· τὸ γὰρ ἔχατον καὶ τὸ μέσον περάτων ἐστὶν ὀνόματα. The-
mist. f. 34.

205 b τὸ καὶ φύσει εἶναι τὰς τῶν τόπων ταύτας διαφορὰς αὐτὸς μὲν ἐν
33. τῇ περὶ Οὐρανῶ (41) δεικνυσιν, ὃ δὲ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς πρὸς
τὴν Ἐπιχθέρειον Ζηνοβίον ἀντιγεγραμμένοις. Simpl. f. 113 b.

206 a ὁ μὲντοι Εὐδήμος ὁμολόγως ἔχειν φησὶ τὸ μὲν τὸ πρὸς τὸ τόδε,
2. τὸ δὲ ποῖον πρὸς τὸ οἶον, τὸ δὲ ποσὸν πρὸς τὸ ὅσον, τὸ δὲ πᾶν πρὸς τὸ
ἔ, καὶ τὰ μὲν εἶναι καθόλου τὰ δὲ καθ' ἑκάστα, οἷον τὸ μὲν πᾶν ἐν τόπῳ,
τὸ δὲ ἑκάστην. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης ἔοικε τὸ πᾶν ἀντὶ τῆς καθ'
ἑκάστον λαμβάνειν. καὶ ἀμεινον οἶμαι καὶ τὸ ἐν τῷ "εἰ ὅτι μὴδὲ πο-
σόν" καὶ τὸ ἐν τῷ "ποσὸν γάρ τι ἐστίν" ἐκάτερον ποσὸν ὀξύνειν, καὶ
μὴ βαρύνειν τὸ "εἰ ὅτι μὴδὲ πόσον," ὡς ὁ Ἀλέξανδρος βύβλει· τὸ
γὰρ ὠρισμένον, ὅπερ τὸ βαρυτόνον δηλοῖ, ἐπὶ τῷ "πόσον γάρ τι"
ἀκυστόν· τὸ γὰρ τὸ προσκείμενον τὸ ὠρισμένον δηλοῖ. δυνατὸν δὲ καὶ
καὶ τὴν Ἀλέξανδρον ἀκύνειν. εἰ ὅτι μὴδὲ ὠρισμένον ποσὸν δύναται
εἶναι τὸ ἀπειρον, διότι μερικόν τι τὸ ἀπειρον γίνεσθαι ὅπως, οἷον δι-
πληχὺ ἢ τρίπληχυν, ὑδὲ ἐν τόπῳ δύναται εἶναι, ὅτι ἐν τινι τόπῳ ἔσται,
οἷον ἄνω ἢ κάτω ἢ ἄλλῃ τινι διαστάσει τοπικῇ, ἐξ ὧν τῶν τοπι-
κῶν διαστάσεων· ἐν τούτων δὲ τινι εἶναι ὃ δύναται, διότι πέρας ἐστὶν
ἐκάστη. ὅτω δὲ εἶπε καὶ τὸ "ἀλλὰ μὴν τόγε πᾶν ἐν τόπῳ καὶ τὸ ἐν
τόπῳ πᾶν," τὸ "πᾶν" ἀντὶ τῆς ἐν τινι τόπῳ εἰπὼν, οἷον ἄνω ἢ κάτω,
ὡς ἐδήλωσε μετ' ὀλίγον εἰπὼν ὅτω "καὶ τὸ ἐν τῷ τόπῳ ὅτι πᾶν."

τούτο δὲ ἢ ἄνω ἢ κάτω. καλλίον ὅτι ἴσως, εἴπερ βαρυτονεῖν καὶ τὸ
ἑτέρον ποσόν, ὅχι τὸ πρῶτον ἀλλὰ τὸ δεύτερον βαρυτονεῖν, τὸ "πό-
σον γάρ τι ἐστίν," ἢ ἢ τὸ μὲν πόσον βαρυτόνως τὸ ὠρισμένον δηλοῖ,
τὸ δὲ τὸ διπληχὺ καὶ τρίπληχυν. id. f. 114.

5 παραδείγματι τῷ τῷ ποσῷ κέχρηται. τὸ μὲν πρῶτον ποσόν
ὀξυτόνως ἀναγνωσέον (σημαίνει γὰρ τὸ τῷ ποσῷ γένος), τὸ δὲ δεύτε-
ρον βαρυτόνως, πόσον, ὡς νόθον· σημαίνει δὲ τὸ ὠρισμένον ποσόν,
οἷον τὸ διπληχὺ ἢ τὸ τρίπληχυν, ὡς αὐτὸς εἶπεν. Philop. m p. 7.

δηλονότι τῷ διατησόντος χρεῖα καὶ δείξοντος πῶς μὲν ἐστὶ 206 a
10 πῶς δὲ ἔστι τὸ ἀπειρον. Simpl. f. 114.

εἰ τοίνυν, φησὶ, καὶ οἱ ἀνασκευάζοντες τὸ ἀπειρον λόγοι καὶ οἱ εἰσα-
γοντες ἀληθεῖς, διαιτητῶν χρησέσθαι τῷ διατησόντος ἐναντίους λόγοις
καὶ δείξοντος καὶ τί μὲν ἀληθεῖς εἰσὶ καὶ τί δὲ ἔ. Philop. m p. 5.

γέγραπται βιβλίον αὐτῷ πρὸς τὰς Ἀτόμους Γραμμάς, καὶ ἐν 206 a
17. ταύτῃ δεῖξει τῇ πραγματείᾳ ὅτι ἔκ ἐξ ἀμερῶν σύγκειται τὰ με-
γέθη. δῆλον δὲ τούτο καὶ ἐκ τῶν μαθημάτων. Simpl. f. 114 b.

ἀλόκληρον γὰρ βιβλίον πρὸς Ἀναξαγόραν (1. Ξενοκράτην)
αὐτῷ γέγραπται περὶ Ἀτόμων Γραμμῶν, ὅτι ἀδύνατον ἄτομα
εἶναι μεγέθη... εἵπομεν δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ ὅτι τινες τὴν
Ξενοκράτην ὑπώπτευσαν τὰς ἀτόμους εἰσηγεῖσθαι γραμμάς, καὶ
ἐδείξαμεν ὡς ψευδὴς ἡ ὑπόνοια. Philop. m p. 8.

ἐνίστανται τινες τῷ Ἀριστοτέλει εἰς τὴν ἐπ' ἀπειρον τῷ μεγέ-
θους τομὴν λέγοντες, εἰ ὅπως φησὶ ἐπ' ἀπειρον διαιρεῖται τὸ μέγεθος,
διέλους ἂν αὐτὸ εἰς ἀτόμους γραμμάς ἢ τοιαῦτα σημεία. ἢ ὅτι διαί-
ρεσιν ἀξιοῖ φάναι ὁ Ἀριστοτέλης· ἢ γὰρ εἰς σημεία διαίρεσις ὑδὲ
διαίρεσις ἐστίν. διὰ καὶ φησιν, ὃ χαλεπὸν καταλύσαι αὐτὰς ὡς τὸ
παράπαν μὴ ἔσας. cod. Reg. 1947.

διχῇ διαιρεῖ τὸ δυνάμει καὶ τὴν τῷ ἐνεργείᾳ διαίρεσιν· ἐπειδὴ 206 a
18. γὰρ τὸ δυνάμει πρὸς τὸ ἐνεργείᾳ λέγεται, ὁσαύτως τὸ ἐνεργείᾳ τοσαύ-
ταχῶς καὶ τὸ δυνάμει ῥηθήσεται. τὸ δὲ ἐνεργείᾳ διχῶς· ἢ γὰρ ὡς τὸ
ὑφεστὸς ὅλον τούτο ὅπερ ἐστίν, ὡς περ ἀνθρώπου ἢ αἰκίας, ἢ ὡς τὸ ἐν
τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον, ὡς ὁ ἀγὼν καὶ ἡ ἡμέρα· καὶ γὰρ καὶ ταῦτα
ἐνεργείᾳ λέγομεν, ὅταν ᾖ. διττὴν ἄρα καὶ τὸ δυνάμει... εἰκότως
ἄρα ἐν τῷ δυνάμει λέγεται εἶναι τὸ ἀπειρον καὶ ἔκ ἐν τῷ ἐνεργείᾳ·
τὸ μὲν γὰρ μεριδέν ὠρίζαι αἰεὶ, ὡς φησιν Εὐδήμος, καὶ ἔκ ἐστιν ἀπει-
ρον· πεπερασμένον γὰρ πεπερασμένῳ προστίθεται, ἢ δὲ διαίρεσις ἔκ
ὑπολείπει· ὃ γὰρ γένοιτο· ἂν ἔκ ὠρίζαι, τὸ δὲ ἀόριστον ποσὸν ἀπειρον.
ἐντεῦθεν δὲ ἔοικε καὶ Πλάτων τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἀπειρον λέγειν,
ὅτι ἐφ' ἐκάτερόν ἐστιν ἡ ἀπειρία δυνάμει. Simpl. f. 114 b.

ἀπορήσειε δ' ἂν τις πρὸς τὴν λόγον, πῶς φησὶν αἰεὶ τὸ λαμ- 206 a
28. βανόμενον τῷ ἀπείρῳ μόνον πεπερασμένον ἐστίν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ
ἀριθμῷ καὶ τῆς διαιρέσεως τῶν μεγεθῶν ἀρχομένων ἀπὸ μονάδος
ἀληθὴς ὁ λόγος· αἰεὶ γὰρ πεπερασμέναι καὶ αἱ τομαὶ τῶν μεγεθῶν καὶ
αἱ μονάδες τῷ ἀριθμῷ· ἐπὶ δὲ τῷ χρόνῳ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἔκ ἐτι·
εἰ γὰρ αἰδῖος ὁ κόσμος, ὃ πᾶν μόνον ὅτε τῆς ἀπειρίας τῷ χρόνῳ
ἔτε τῷ ἀριθμῷ τῶν ἀνθρώπων λαμβανόμενον πεπερασμένον ἐστίν...
ἢ τοίνυν ἔκ ἀναρχος ὁ κόσμος, ἵνα μὴ ἀπειρος ᾖ ἐπὶ θάτερον ὃ
χρόνος καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων ἀριθμός, ἢ ἔξεστι λαμβάνειν ἡμῶν τῷ

ἀπείρου μέρους τι καὶ αὐτὸ ἀπείρον, ἢ κατ' ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν μεγεθῶν. *Philop. m p. 9.*

206 a δοκεῖ δὲ πῶς τὰ αὐτὰ λέγεσθαι, ἀπὸ τῆς ἑξῆς εἶναι πλεοναχῶς λέγεσθαι τῶν αὐτῶν παλιν ἐπαγομένων καὶ ἐπ' αὐτῆς λέξεως τῶν πλείονων. ἀλλ' εἰ μὴ ὡς καὶ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει, καὶ ὁ 5 Ἀλέξανδρος καὶ ταύτην οἶδε τὴν γραφὴν, μὴ τὸ καὶ λαμβανόμενον αἰετὸν πεπερασμένον εἶναι. συνήθη δὲ ἄλλ' αἰετὸν ἕτερον καὶ ἕτερον, ἢ τὸ προσεχὲς ἀλλὰ τὸ κατωτέρω, γενομένων μεταξὺ πάντων ἐξηρημένων, ἀπλῶς ἂν εἴη καὶ σαφὲς ὁ λόγος. εἰ δὲ πρόσκειται τὸ ἔτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγεσθαι καὶ τὰ ἐξῆς, μήποτε τὸ ἔτι ἕκ 10 ἄλλης ἐστὶν ἐπιχειρήσεως δηλωτικόν, ἀλλὰ σαφές ἐστιν αὐτῆς ἐκθεσὶν ποιεῖν, ὅπερ ὁ πᾶν τῷ Ἀριστοτέλει συνειθίζεται, βραχυλογίαν τιμῶντι. εἰ μὴ ἄρα τὴν αἰτίαν τῷ ἀπείρῳ προδίδει, τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι εἶναι ἔχειν, συνυφαίνει τὰ ἐφεξῆς. *Simpl. f. 115.*

ἔτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγεσθαι, ὡς τὸ ἀπείρον ὅδε λαμβάνειν ὡς τόδε τι. ἐντεῦθεν μέχρι τῆς ἑξῆς ἕτερον καὶ ἕτερον ἕκ ἐστιν ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων. τὰ αὐτὰ γὰρ εἰσὶ τοῖς εἰρημένους ἀπαρραλλάκτως. περιγραφτέον ἔν αὐτῷ.

Philop. m p. 9.

206 b τὸ ἀντεστραμμένως δύνανται καὶ κατὰ τὸ λέγεσθαι, ὅτι ἀντί- 20 στροφός ἐστι τῇ διαίρεσει ἢ προδίδει, δύνανται δὲ καὶ ὅτι κατὰ θάτερον μέρος τὸ μὴ τεμνόμενον γίνεσθαι ἢ προδίδει. ἔτι δὲ ἀμφοτέρω ὁμοίως τὸ ἀπείρον ἔχουσιν, ἢ τὴν διαίρεσιν καὶ ἢ προδίδει, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἢ μὴ τῇ συνθέσει ἢ δὲ τῇ διαίρεσει. τὴν δὲ διαφορὰν ἀμφοῖν σαφέστερον αὐτὸς ἐν τοῖς ἐξῆς παραδώσει. τὸ ἐν 25 τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει, δοκῶν μάτην ἔχειν τὴν αἰτιολογικὴν σύνδεσμον, τοῦτον ἐστίν. εἰπὼν διαίρεσιν καὶ προσέθεσιν ἐπ' ἀπείρον, αἰτίαν ἐπάγει τῆς ἐν λόγῳ ὠρισμένης ἀλλ' ἕκ ἐν μεγέθει ὠρισμένη γινόμενη διαίρεσιν, ὡς εἰ ἔλεγεν, εἴαν γὰρ τις τοιῷσδε ποιήσῃ τὴν διαίρεσιν ἀλλὰ μὴ τοιῷσδε, εἰς ἀπείρον 30 διελεί. τὸ δὲ τῷ αὐτῷ λόγῳ μὴ τὸ αὐτό τι τῷ ὅλῳ μεγέθει τῷ ὅλῳ περιλαμβάνων, εἰ μὴ ὅπως εἴη γεγραμμένον, σαφῆ παρέχει τὴν ἐννοίαν. εἰ γὰρ ὁ μὴ λόγος ὁ αὐτὸς εἴη ἐν ἐκάστῳ τῶν τμημάτων, οἷον πάντες τῶν αἰετῶν λαμβανόμενοι τὸ ἡμισυ ἢ τὸ τρίτον, μὴ τὸ αὐτὸ δὲ ἢ μέγεθος τὸ ἀφ' ἐκάστου ὅλῳ τῷ αἰετῷ προτιθεμένον εἰς διαί- 35 ρεσιν ἀφαιρούμενον, οἷον δακτύλιον, ὃ διέξεισι τὸ πεπερασμένον. εἰ δὲ ὡς ἐν τισὶ φέρεται, μὴ τὸ αὐτό τι τῷ λόγῳ μέρος περιλαμβάνων, ἀσαφέστερον μὲν ἐστὶ τὸ λεγόμενον, σημαίνει δ' ἂν τὸ αὐτὸ τῷ πρότερον εἰρημένῳ. μὴ τὸ αὐτὸ γὰρ τῷ λόγῳ μέρος λέγει ἔχ ὡς μεριζόμενον τῷ λόγῳ, ὡς περ τῷ ὅλῳ, ἀλλ' ἀντὶ τῆς μὴ τὸ αὐτὸ 40 ὠρισμένον μέγεθος ἀπὸ τῷ λόγῳ ἀφοριζόμενον περιλαμβάνων, ὅπερ ἦν καὶ ἐν τῷ ἐξ ἀρχῆς προκειμένῳ εἰς διαίρεσιν μέρος τῷ λόγῳ. *Simpl. f. 115.*

206 c καὶ πᾶσα δὲ διαίρεσις ἐπ' ἀπείρον, ὅδε προδίδει. ἂν γὰρ ἴσα 8 τις ἀλλήλοισι τὰ μεγέθη αἰετῶν λαμβάνη διαίρων, ποτὲ ἀναλώσει τὸ ὅλον, ὅπῃλκον ἂν ᾖ. ἀλλὰ χρὴ ποιεῖσθαι τὴν τομὴν τῷ αὐτῷ μὴ λόγῳ, ὃ τῷ αὐτῷ δὲ μεγέθει. εἴαν γὰρ ἐξ ἀρχῆς εἰς ἡμισυ διαί- ρων αἰετὸν ἢ ἡμισυ λαμβάνῃς τῷ λειπομένῳ, τὸν μὴ αὐτὸν φυλάξει

λόγον ἐν τῇ τομῇ, ὃ τὸ ἴσον δὲ μέγεθος, καὶ μόνως ὅπως ἢ διαίρε- σις ἔχ' ὑπολείπει. ὅτω δὲ ὅδε ἢ προδίδει. καὶ τὸ ἀπείρον ἐστὶ μὴ ἐν ἀμφοτέροις δυνάμει. *Themist. f. 34 b.*

διαφέρει ἀλλήλων, ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ κατὰ διαίρεσιν πάντες τῷ λη- 206 d φθέντος μεγέθους ἐστὶν ἑλαττον μέγεθος λαβεῖν, ἐπὶ δὲ τῷ κατὰ 17. δίδει ὃ πάντες μεγέθους ἐστὶ τι μείζον λαβεῖν. ὃ γὰρ πάντες με- γέθους ἐστὶ τι ἐκτός, εἴπερ ὁ κόσμος πεπερανθὶ καὶ ὅθεν ἐστὶν ἐκτός αὐτῷ, ὡς δέδεικται ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ Οὐρανῶ, ἀλλ' ἐκεῖνα τῷ μεγέθει ἐστὶ τι ἐκτός, ὃ τεμνόμενον ἐπὶ θάτερα ὑπὸ τῶν τῷ ἑτέρῳ τμημάτων ἡγξάνετο. τὸ μόνον κατὰ προδίδει ὑπερβάλλειν αἰετῶν τῷ ληφθέντος ὅδε δυνάμει ἐστίν, ὡς περ ἦν ἐπὶ τῆς ἑτέρας προδίδεως καὶ τῆς διαίρεσεως. *Simpl. f. 116.*

πᾶν μέλει τῷ Ἀριστοτέλει, εἰ μὴ δυνατόν, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον 206 e συμφώνως τοῖς κλεινοῖς ἀνδράσι τὸς ἑαυτῷ λόγους ἐπιδεικνύναι, εἰ 26. δὲ τῷτο μὴ δυνατόν, ταῖς ἐννοίαις γὰρ τῶν παλαιῶν ὁμολογῶντας αὐτὰς ἀποδιδόναι. ἐν γὰρ Πλάτωνα φησιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐν- νοιῶν κινηθέντα ποτὲ μὴ ἀόριστον δυνάδα ποιῆσαι τὸ ἀπείρον, αἰνι- τόμενον τὸ ἀόριστος καὶ ἐπ' ἀπείρον προῖον τῆς τε διαίρεσεως καὶ τῆς συνθέσεως, ποτὲ δὲ μέγα καὶ μικρὸν λέγειν, τὴν μὴ ἐπὶ τὸ ἑλαττον γινόμενην ἐπ' ἀπείρον διαίρεσιν διὰ τῶν μικρῶν δηλῶντα, τὴν δὲ ἐπὶ τὸ μείζον κατὰ προδίδει διὰ τῶν μεγάλων. *id. ib.*

ὁ Πλάτων ἀόριστον λέγων δυνάδα τὸ μέγα καὶ μικρόν, ἦτοι μέγα μὴ τὴν τῷ ἀριθμῷ προδίδει, μικρόν δὲ τὴν τῷ μεγέθει ἐπὶ τὸ ἑλαττον κατατομήν, ὅμως ὃ χρὴ ἀπείροις ἀρχαῖς. ἀρχὰς μὴ γὰρ λέγει τὰς ἰδέας, ταύτας δὲ ἀριθμούς, τὴν δ' ἀριθμὸν ὠρισμένον, καὶ ἐπὶ τὸ ἑλαττον εἰς τὴν μονάδα καὶ ἐπὶ τὸ μείζον τὴν δεκάδα. *cod. Reg. 1947 cf. Simpl. f. 116.*

σημειώτεον ὅτι αὐτὸς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἔλεγε τὸ μέγα καὶ τὸ 206 f μικρόν τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ὕλην σημαίνειν τῷ Πλάτωνα, νῦν δὲ ὡς 30 ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν αὐτῷ λέγοντος, ὅπως ἐπιλαμβάνει τῷ λόγῳ. ὡς δηλονότι πανταχῶς τὸ φαινόμενον ἐλέγχει καὶ ὃ τὴν διάνοιαν τῶν ἀρχαίων. *Philop. m p. 11.*

τῷτο μὴ ὁμοίον ἔχει τῷ ἀπείρῳ ὁ κρικωτὸς δακτύλιος ἦτοι ὁ 207 a κύκλος, ὡς ὕστερον ὀνομάσει. διαφέρει δὲ καθόσον ἐπὶ τῷ κύκλῳ, 3. καὶν αἰετὸν ἕτερον λαμβάνωμεν, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν περιστροφὴν, ἐπὶ δὲ τῷ ἀπείρῳ αἰετὸν μὴ ἕτερον, ὅθεν ποτὲ δὲ τὸ αὐτό... μήποτε δὲ διὰ τῷ κατὰ τὸ ποσόν τὴν διαφορὰν τὴν πρὸς τῆς κύ- κλος τῷ κυρίως ἀπείρῳ ἐνεδείξατο. ἐπὶ μὴ γὰρ τῷ κύκλῳ, ὅταν συμπεράναντες αὐτὸν πάλιν ἀπὸ τῷ αὐτῷ ἀρχώμεθα, ἕκ ἐστὶ τι κατὰ τὸ ποσόν ἔξω (ὃ γὰρ προσέχεται τι τῷ κύκλῳ), ἐπὶ δὲ τῷ κυρίως ἀπείρῳ αἰετὸν τῷ εἰλημμένῳ ποσῷ ἐστὶν ἔξω, ἢ ἐπὶ τὸ μείζον, ὡς ἐπὶ τῆς προδίδεως, ἢ ἐπὶ τὸ ἑλαττον, ὡς ἐπὶ τῆς διαίρεσεως, ἐστὶ δὲ καὶ διαίρεσις ἔξω καὶ προδίδει αἰετὸν τῆς λαμβανομένης. καὶ ἄλλως δὲ τὸ κατὰ τὸ ποσόν οἰκείως πρόσκειται, διότι ὃ κατὰ τὸ εἶδος ἀλλὰ κατὰ τὸ ποσόν ἐστὶν ἢ προδίδει. ὡς γὰρ σῶματι ὃ προσέχεται, ἀλλ' ὡς τοσῶδε σῶματι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ κατὰ τὸ ποσόν καὶ ὅπως ἐξηγεῖται. ὁ γὰρ ζητῶμεν, φησί, καὶ περὶ ὃ λέγομεν ἀπείρον, τὸ ἐν ποσῷ ἐστίν. εἰ δὲ τὸ ἐν ποσῷ ἦν, ἐλέγομεν ἂν, ὃ κατὰ τὸ ποσόν λαμ-

βάνουσιν αὐτὸ τι ἔστιν ἔξω. μήποτε δὲ τὸ ποῖον καθὼς μὴ ποῖον, ἔκ ἂν μετέχοι τῆς τῆς πεπερασμένης καὶ ἀπείρου διαφορᾶς, καθὼς δὲ τῆς ποσὸς μετέχει τὸ ποῖον, καὶ τὸτο καὶ αὐτὸ πεπερασμένον ἢ ἀπείρον ὁπωσὺν ἐλέγετο. **Simpl. f. 116 b.**

ἢ γὰρ σφενδόνη ἢ ἀνομοειδὴς ὅσα τῷ ὅλῳ ὅλον πέρασ ἐστὶν ἢ ἀρχή. ὅσοι δὲ μὴ ἔχουσιν σφενδόνην, ὅς καλῶσι κρίκας, ὁμοιομερεῖς ὄντας ἑαυτοῖς, ἔκ ἔχουσιν πέρασ τι ὠρισμένον. **Philop. m p. 11.**

207^a ὑπομνήσας ἐκ τῶν καθ' ἑκάστον τεχνητῶν καὶ φυσικῶν, ὅλον 11. ἀνθρώπων καὶ κιβωτίων, ὅτι ὅλον ἐστὶν ἢ μὴδὲν ἀπερὶν, ἐπήγαγεν ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα ὅλον ἐστὶν ἑκάστον ἢ τῶν μερῶν μὴδὲν ἀπερὶν, ὅτω καὶ ἐπὶ τῆς κυρίως καὶ ἀπλῶς ὅλον. κυρίως δὲ ὅλον ἐστὶ τὸ ὄν ὅλον. τῶν μὴ γὰρ μερικῶν ὅλων ἑκάστον ἔκ ἑστι κυρίως ὅλον, διότι μέρος ἐστὶ τῆς ὅλης ὄντος, καὶ τόδε μὲν ἐστὶ τόδε δὲ ἔκ ἑστιν. τὸ δὲ ὄν ὅλον κυρίως ὅλον ἐστὶν, ὅτι ὁθενός ἐστι μέρος, πάντα ἐν ἑαυτῷ 15 τὰ ὄντα συνειληφός. δύναται δὲ τάχα τις τὸ κυρίως καὶ ἐπὶ τῆς καθόλου τῆς παρ' αὐτῷ λαβεῖν. πρὸς γὰρ τὸτο μάλιστα τὸ καθόλου ἑκάστον ἀντιδιαίρει. εἴτε δὲ ὅτως εἴτε ἐκείνως, ἐπισηῆσαι ἄξιον ὅτι ἢ τὰ καθ' ἑκάστα κυρίως ἐστὶ παρ' αὐτῷ. τὸτο ἔν κυρίως ἢ μὴδὲν ἀπερὶν. καλῶς δὲ τὸ ὅλον καὶ τέλειον ἢ τὸ αὐτὸ πᾶμπάν ἢ σύνεγγυς 20 τὴν φύσιν εἶναι φησὶν. καὶ γὰρ τῷ μὴ ὑποκειμένῳ τὸ αὐτὸ ἐστὶ, τῷ δὲ λόγῳ διάφορα μὴ σύνεγγυς δὲ ἀλλήλων. **Simpl. f. 116 b.**

207^a 17. ἢ τὰ συγκλωθεῖς πεφυκότα συγκλωθεῖ ὁ ἀπείρον ὅλον καὶ πᾶν λέγων. ἐπὶ τούτων γὰρ λέγει ἢ παροιμία. **id. f. 117.** τὰ ἀσύγκλωθα, φησὶ, συγκλωθεῖ ὁ Μελισσος, καὶ ἢ λίνον 25 λίνῳ καὶ τὴν παροιμίαν, ἅπερ πέφυκε συνδυάζει. **Philop. m p. 13.**

207^a 29. δείξας ὅτι περιέχει μᾶλλον τὸ ἀπείρον ἢ περὶ περιέχει, καὶ ὅτι ἀγνώστῳ ἐστὶ τῇ ἑαυτῇ φύσει, τὴν ἐπιπόλαιον ἐκδοχὴν ἐλέγχει τῶν τῆς Πλάτωνος λόγων. τῆς γὰρ Πλάτωνος ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῶ λόγοις εἰπόντος τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τὴν ὕλην, ἣν καὶ ἀπείρον ἔλεγε, καὶ περιέχει ὑπὸ τῆς ἀπείρου πάντα τὰ αἰδητά, καὶ ἀγνώστα εἶναι διὰ τὸ ἐνυλον καὶ ἀπειρα καὶ ρευστὴν ἔχειν τὴν φύσιν, ἀκόλουθόν φησι δοκεῖν τῷ τοιούτῳ τὸ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ὑπὸ τῆς ἐκεί 35 μεγάλῃ καὶ μικρῇ, ὅπερ ἐστὶν ἢ ἀόριστος δύναμις, ἀρχὴ καὶ αὐτὴ ὅσα μὲν τῆς ἐνός παντὸς ἀριθμοῦ καὶ πάντων τῶν ὄντων (ἀριθμοὶ γὰρ καὶ αἱ ιδέαι), ἀκόλουθον ἔν τῃ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ὑπὸ τῆς ἐκεί ἀπείρου καὶ ἀγνώστῃ περιέχει καὶ ὀρίζεται τὰ νοητά, γνωστὰ ὄντα φύσει καὶ ὠρισμένα ἄτε εἶδη ὄντα. **Simpl. f. 117.**

207^a 33. δείξας ὅτι ἢ περιέχει τὸ ἀπείρον ἀλλὰ περιέχει ἐν τοῖς 40 μεγέθεσιν, αἷτιον τούτο φησι τῆς ἐν τῷ ἀπείρῳ ἀνομοίας, διότι τὸ μὴ ἐπὶ τὴν πρόθεσιν ἔκ ἑστιν ἀπείρον ὅτως ὥστε παντὸς ὑπερβάλλειν μεγέθους, τὸ δὲ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἔστιν ὥστε παντὸς ἐλλείπειν. **id. ib.**

207^b εἰπὼν τὴν ἐν τῷ μεγέθει καὶ τὴν ἀπειρίαν διαφοράν, καθ' ἣν 45 1. ἐπὶ μὴ τὸ ἐλάττω ἐστὶν αἰεὶ τῆς ληφθέντος ὑπερβάλλειν, ἐπὶ δὲ τὸ μείζον ἔκ ἑστι, νῦν τὴν αἰτίαν παραδίδωσι τῆς ἐν τῇ ἀπειρίᾳ διαφορᾶς τῆς τε ἀριθμοῦ καὶ τῆς μεγέθους. **id. f. 117 b.**

ταυτέστιν ἔκ ἄλλο ἐστὶν ἀριθμὸς ἢ μονὰς πολλακίς ληφθεῖσα. 207^b τὸ δὲ "καὶ ποσὰ ἄττα" τὸ αὐτὸ ἐκ παραλλήλου, ταυτέστι ποσὰ τινες 7. μονάδες. **Philop. m p. 17.**

τὸ "ὠρισμένον" ἀντὶ τῆς εἰλημμένου. παντὸς ἔν τῇ εἰλημ- 207^b μέν, φησὶν, ὑπερβάλλει ὁ ληφθησόμενος, καὶ ἔκ ἐκλείπει ἢ λήψις. 12. **id. ib.**

ἢ γὰρ ἔζηκεν ἢ ἀπειρία, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς κινήσεως καὶ τῆς χρόνου 207^b καὶ τῆς ταῦτα μετρήντος ἀριθμοῦ, ἢ μένει ἢ ἀπειρία ἀλλ' αἰετὶ γίνετο, 13. πλὴν ὅτι ἐπὶ μὴ τῆς ἐκ τῶν διαιρημάτων προθέσεως ὑπομένον τὸ πρότερον δέχετο τὸ ἐπὶ, καὶ τὸ ἀπείρον καὶ ἐπὶ ταύτης ἔκ ὑπομένη ἀλλ' ἐν τῷ γίνετο τὸ εἶναι ἔχον, ὡς καὶ ἐπὶ κινήσεως καὶ χρόνου καὶ τῆς μοναδικῆς ἀριθμοῦ. ἀριθμὸν δὲ χρόνον φησὶ, καθ' ὃν ἀριθμεῖ καὶ ἀριθμεῖτο ὁ χρόνος. **Simpl. f. 118.**

τῆς μὴ ἐπὶ ἀπείρον αὐξάνει τὸ μέγεθος αἷτιον φησὶν εἶναι τὸ 207^b προχωρεῖν ἡμῶν ἐπὶ τὸ μείζον τὸ ὅλον ὑπαντᾶν καὶ τὸ πᾶν, ὅπερ 15 ἐστὶν ὠρισμένον. ὅσον γὰρ ἐνδέχεται δυνάμει εἶναι, καὶ ἐνεργείᾳ ἐνδέχεται. ὥστε ἐπειδὴ ἀπείρον ὅθεν ἐστὶν ἐνεργείᾳ μέγεθος αἰδητόν, ὡς δέδεικται, ὅθεν ἐπὶ ἀπείρον προϊόντας ἐνδέχεται παντὸς ὑπερβάλ- λειν ὠρισμένῃ μεγέθους, ἵνα μὴδὲν ἢ ἐνεργείᾳ τῆς κόσμου μείζον, ὅσπερ ἐστὶ τὸ ὅλον καὶ πᾶν μέγεθος ἢ καὶ Πλάτωνα μόνον ἀλλὰ καὶ καὶ Ἀριστοτέλη. καλῶς δὲ ἀμφω καὶ τὸ ὅλον κόσμον ἔρανόν, ἢ ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ κυριωτέρῃ καὶ πλείστῃ τῆς ὅλον προσαγορεύοντες, ἢ ὅτι τὸ πρὸς τὴν ἑαυτῇ δημιουργὸν ἐσφάθαι καὶ ἔραν ἄνω, ἀφ' ὧ καὶ ἔρα- νός καλεῖτο, ἢ τῷ αἰδίῳ μόνῳ σώματι ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ τῷ παντὶ κόσμῳ. **id. ib.**

ἢ δαμῶν γὰρ τῷ κατ' ἐνεργείαν ἀπείρῳ μεγέθει χρόνῳ οἱ μα- 207^b 29. θηματικοί, ἀλλὰ πάντα τὰ δεικνύμενα διὰ πεπερασμένων περαι- νουσι γραμμῶν καὶ ἐπιπέδων, ὥστε ὅθεν δέον τῆς κατ' ἐνεργείαν ἀπείρου μεγέθους, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἔχειν ὅσην ἂν βέλων, τὰς ἀπεί- ρους γραμμάς ὑποτίθεν. ἢ μόνον δὲ τὴν ἀπείρον ἀλλ' ὅθεν τὴν μεγίστην λαμβάνουσι καταγράφοντες. τίς γὰρ τὴν τῆς κόσμου διά- μετρον ἐν τοῖς διαγράμμασι παραλαμβάνει; καλῶς δὲ ἐπὶ τῆς ἀναλόγου τομῆς ἐδείξε τὸ μὴ δεῖν τῆς ἀπείρου, ἐξ ἧς δεικνύτο παρατοῖς γεωμέτραις τὸ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἀπείρον, ὡς εἰ ἔλεγε 35 ὅτι καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ δεικνύουσι, τῆς μὴ ἐνεργείᾳ καὶ ἐπὶ τὴν αὐξήσιν ὑπερβαλλέσεως ἀπείρου ἢ δέον, τῇ δὲ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἀπειρία χρόνῳ, καὶ ταύτην ἀποδεικνύουσιν. ἅπερ δι' ἐνός τῆς παρ' αὐτοῖς θεωρημάτος δεικνύτο τῆς ἐν τῷ ἔκτῳ τῶν στοιχείων, ἢ ἢ πρότασις ἐστὶ τοιαύτη, τὴν δοθεῖσαν ἀτμήτον εὐθείαν τῇ δοθείσῃ τετμημένη ἀνάλογον τεμεῖν. εἰπὼν δὲ ὅτι πρὸς τὴν ἀπάδειξιν ὅθεν διοίσει τὸ ἐπ' ἐλάττωτος γραμμῆς ἢ καὶ ἐκβάλλειν δύνασιν ποιήσας τὴν δεῖ- ξιν, ἐπήνεγκε τὸ δὲ εἶναι ἐν τοῖς ὅσιν ἔσαι μεγέθεσιν. ταυτέστι καὶ τὴν ἀπόδειξιν δύνασιν ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἀλλ' ἐπι- νοημένων μεγεθῶν ποιείας, ἀλλὰ τὰ γε ὑπερῶτα χήματα ἔκ ἐν 45 πᾶσι μεγέθεσιν. ἢ γὰρ δὴ ἐν τοῖς ἐπινοημένοις ἀλλ' ἐν τοῖς ὅσιν ἐστὶν. ζητήσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς ἔκ ἀναίρει τὸ πρῶτον θεω- ρημα τῶν Εὐκλείδους στοιχείων, εἰπερ μὴ καὶ ἔξω τῆς παντὸς δύνασιν εὐθείαν ἐκβάλλειν ἢ κύκλον γράφειν. **id. f. 119.**

207b ὅτι δὲ ἔκ ἐστιν ἐν τόπῳ τὰ μαθηματικά, φησὶν Ἀριστοτέλης

31. ἐν τῷ ἔχομένῳ σύγγραμμάτι. δηλοῖ γὰρ τὰ μαθηματικά ἔκ ὄντα ἐν τόπῳ, ὅμως καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς χάσιν. ἀλλὰ τίς ἂν βλάπτει γεωμετρίαν τῶν περὶ φύσεως λόγων; ὁ τὰ ἀμερῇ καὶ ἐλάχιστα ἀρχὰς ὑποτιθέμενος καὶ φοιχεῖα. τὴν γὰρ εἰς ἀπειρον τομὴν ἀναιρεῖ, ἢ συναναιρεῖ πολλὰ τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι νῦν προχείρως δεικνυμένων. Themist. f. 35 b.

καλῶς δ' Ἀλέξανδρος ἐνταυθα φησιν ὅτι δείξας ὁ Ἀριστοτέλης ὁποῖα ἀπείρῃ ἢ προσδέοντι εἰς τὰςδείξεις οἱ γεωμέτραι, ὅτι τῷ καὶ τὴν ἔκτασιν ἀπείρῃ ἢ δέοντι, νῦν λέγει ποῖω χρόνῳ, ὅτι τῷ 10 καὶ διαίρεσιν ἀπείρῳ χρόνῳ. ἔστι γὰρ, φησί, τῷ μεγίστῳ μεγέθει καὶ τὴν αὐτὴν λόγον ὁπληκονθὲν ἄλλο μέγεθος τμηθῆναι. Philop. m p. 18.

208a 1. γέρησις γὰρ τῷ εἰδητικῷ πέρατός ἐστι τὸ ἀπειρον τῆτο, καὶ γέρησις τοιαύτη ὡς ἀπυσία ἐν τῷ πεφυκότι δέχεσθαι τὸ πέρας καὶ τὸ 15 εἶδος. πλὴν ὅτι ὡς μὲν γέρησις εἶδει ἀντίκεινται, ὡς δὲ ἀπειρον πέρατι. ἀλλὰ τί τὸ ἐφεξῆς ὁ φησι, "τὸ δὲ καθ' αὐτὸ ὑποκείμενον τὸ συνεχὲς καὶ αἰδητόν;" εἰ γὰρ ἡ ὕλη ἐστὶ τὸ τῇ γέρησει καὶ ἀπειρίᾳ ὑποκείμενον, τὸ δὲ τῇ γέρησει καὶ ἀπειρίᾳ τῆς ἐπ' ἀπειρον διαιρέσεως ὑποκείμενον καθ' αὐτὸ τὸ συνεχὲς καὶ αἰδητόν, τῆτο δὲ ἐστὶ τὸ φυ- 20 σικὸν σῶμα, συνάγεσθαι δοκεῖ λαμπρῶς ὅτι ἡ ὕλη τὸ σῶμα ἐστίν, ὅπερ τινὲς δεύτερον ὑποκείμενον λέγουσιν. ἢ ἡ μάτην πρόσκεινται τῷ ὑποκειμένῳ τὸ "καθ' αὐτό." ἢ γὰρ ἡ ὕλη μόνῃ ὑπόκεινται τῇ εἰς ἀπειρα διαιρέσει καὶ τῇ κατ' αὐτὴν γέρησει, ἀλλὰ τῆτο ἤδη τὸ συνεχὲς σῶμα καὶ αἰδητόν. δεῖ γὰρ ἐνεργείᾳ διεσῶς τὸ διαιρεθῆσθαι 25 μενον εἶναι, καὶ μὴ δυνάμει μόνον ὥσπερ ἡ ὕλη. πῶς ἔν λέγει περὶ τὴν ὕλην τὸ ἐν τῇ διαιρέσει ἀπειρον; ἢ ὅτι τῷ συνθέτῳ σώματος εἰς ἀπειρα τεμνομένου, ἐπειδὴ μὴ καὶ τὸ εἶδος ἢ τομὴ γίνεσθαι. Simpl. f. 119 b.

208a 5. δείξας ἐν δυνάμει τὸ ἀπειρον καὶ ἔκ ἐνεργείᾳ, καὶ τὰ οἰκεῖα 30 πάντα τῷ τῷ λόγῳ διαρθρώσας προβλήματα, βάλει λοιπὸν λύσαι τὰς λόγους τὰς προεκτεθέντας, ὅσοι τὸ ἐνεργείᾳ ἀπειρον κατεσκεύαζον. id. f. 120.

208a 11. ἕτος ἐστὶν ὁ τέταρτος τῶν ἐκεῖ κειμένων λόγων, ὁ παντὲς 35 πεπερασμένον λέγων τι εἶναι ἔξω, πρὸς ὃ περαίνει, καὶ τῷ αἰετῷ γινόμενον τὸ ἐνεργείᾳ ἀπειρον εἰσάγων. . . πρὸς τῆτον ἔν τὸν λόγον ἀληθῶς ἐνίστασθαι δυνατόν, λέγοντας ὅτι ἕτερον ἐστὶ τὸ πεπεράνθαι τῷ ἀπτεσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἀπτεσθαι τῶν πρὸς τι (τὸ γὰρ ἀπτόμενον τινὸς ἀπτεσθαι ἀπτόμενον καὶ ἄλλῃ παρ' αὐτὸ ὄντος), τὸ δὲ πεπεράνθαι ἐν τῷ ποσῷ ἐστίν. id. ib.

208a 18. κάλλιον οἶμαι τὸ ἔξω τῷ ἄσπερος ἔτῳ ἀκῶειν, ὡς ὁ Εὐδόκιμος 40 ἐνόησε τὰ τῷ καθηγεμόνος, ὡς μέζονα τῆς πόλεως τὴν Διάρη φανταζομένων, καὶ μὴ ὡς Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται, ὅταν ἡμᾶς αὐτοὺς ἔνδον ὄντας ἄσπερος ἔξω νοήσωμεν, ἢ πολλαπλασίως καὶ τὸ μέγεθος, ὡς τῷ ἔξω τῷ ἄσπερος καὶ τὴν τόπον ἔχοντος μόνον τὴν παραλλα- 45 γήν. καὶ οἷκεν ἔτῳ ἐξηγεῖσθαι διὰ τὸ ἐπ' ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἀκῶσαι τὸ "ἀλλ' ἢ διὰ τῆτο ἔξω τῷ ἄσπερος τί ἐστὶ" καὶ τὸ "ἢ τῷ τηλικύτῳ μεγέθους ὃ ἔχομεν." εἴρηται δὲ ἐκάτερον ἐπὶ τῆς τῷ μεγέθους πα-

ραυξήσεως, ἢ ὡς τὸ ἄσπερος ὑπερβάλλοντος, ἢ ἀπλῶς ὃ ἔχομεν. id. f. 120 b.

τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων ἔκ ἔχει τὸ "τῷ ἄσπερος," ἀλλὰ μόνον "ἔξω τῷ τηλικύτῳ μεγέθους," ταῦτα ἔχομεν οἱ ἄνθρωποι. 5 Philop. m p. 19.

Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ (τῷ Δ) περὶ τόπου καὶ χρόνου καὶ κενῷ διαλαβεῖν βυλόμενος πρῶτον περὶ τόπου διδάσκει, δεικνύς ὅτι ἀναγκαῖα ἐστὶ τῷ φυσικῷ ἢ περὶ τῆς ζήτησις, πότερον καθ' αὐτὸν ὑφέστηκεν ἢ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχει, καὶ πότερον κενόν ἐστὶν ἢ διάστημα ἢ πέρας. 10 δηλοῖ ἐκ τῆς ὁ λόγος ὅτι πάντα τὰ τε νοητὰ καὶ αἰδητὰ σώματα ἐνόμιζον εἶναι. συνελογίζοντο δὲ τῆτο ἔτῳ, εἰ τὸ μὴ ὄν ἔδαμῃ, τὸ ὄν ἄρα πῶς, τὴν σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφὴν ἐκ τῷ ἡγούμενῳ ποιήσαντες, δέον ἐκ τῷ ἐπομένῳ, οἷον ὅτι τὸ πῶς ἄρα ὄν. λέγομεν δὲ ὅτι ἢ καὶ τῆτο ἐλέγχοντι σφάλλονται. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι πάντα 15 σώματα ὑπελάμβανον ἐπὶ τριῶν ἐξισαζόντων, ἀδιάφορόν ἐστιν εἴτε ἀπὸ τῷ ἡγούμενῳ εἴτε ἀπὸ τῷ ἐπομένῳ ἢ ἀντιστροφῇ γένεσθαι. προέταξε δὲ τὸ πῶς ἐστὶ τῷ τί ἐστιν ὡς ἰσοδυνάμενον τῷ ὁποῖον τί ἐστιν. τῆτο δὲ τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα τῷ πράγματι δηλοῖ. ἐκ δὲ τῶν καθ' αὐτὸ λαμβάνει τὸ τί ἐστιν. cod. Palat. 237.

συμπληρώσας τὴν περὶ τῶν φοιχείων καὶ τῶν ἄλλων αἰτίων 208a λόγον, καὶ ἔτι τὴν περὶ τὰς ἀρχὰς ὑποδυομένων, ἐφεξῆς λοιπὸν περὶ 27. τῶν ἔξωθεν ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἢ τοιαῦτα, ζητεῖ τε καὶ παραδίδωσιν αἷος ἐστὶν ὁ τε τόπος καὶ ὁ χρόνος. . . εἰκότως δὲ περὶ προτέρῳ λέγει τῷ τόπῳ. προηγεῖται γὰρ ὁ τόπος ἢ μόνον τῷ χρόνῳ ἀλλὰ καὶ τῆς κινήσεως καὶ αὐτῷ τῷ σώματος. Simpl. f. 121.

αὕτη ἡ ἐρώτησις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ἢ πάντων ἀπλῶς 208a ἐστίν, ἀλλὰ τῶν μόνον τὰ σώματα ἡγούμενων εἶναι καὶ μόνον τὰ 30 ἔνυλα, ἀναιρῶντων δὲ τὴν ἀσώματον φύσιν. καὶ κατὰ γε τὸ φαινόμενον ἀμεθόδως τὴν ἀντιστροφὴν ἐποιήσαντο. . . οἷκε δὲ τὴν ἐν Τιμαίῳ τῷ Πλάτωνος (p. 52) ῥῆσιν παρωθεῖν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς φησὶν ἐκεῖνος, πρὸς ὃν δὴ καὶ ὀνειροπολῶμεν βλέποντες, καὶ φανῶ ἀναγκαῖον εἶναι πῶς τὸ ὄν ἅπαν ἐν τινι τόπῳ καὶ κατέχον χώραν τινά. . . εἰ δὲ παλαιοῖς ἀνδράσι μὴ μάτην δεῖ ἐπισκῆπτειν, εἰκός 35 ἐστὶ τὸ πῶς ἢ τὴν ἐν τόπῳ τῷ τῷ νῦν ζητούμενον χάσιν δηλῶν, ἀλλὰ τὴν τῆς τάξεως ἀφορισμόν, καθ' ὃ σημαίνόμενον καὶ ὑπερβαίνον τόπον οἶδεν ὁ Πλάτων, καὶ τὴν νῦν ἐν τῷ νοητῷ λέγομεν. . . καὶ κοινὴν μὲν ταύτην ἐκάλεσε τὴν κίνησιν, ἢ ὡς κοινὴ ὑπὸ πάντων ὁμολογούμενην. πάντες γὰρ τῆς καὶ τόπον κινήσεως μᾶλλον ἢ τῶν 40 ἄλλων αἰσθάνομεθα. τοιγαρὶν καὶ φθορὰν ἀνείλον τινες ὡς οἱ περὶ Ἀναξαγόραν, καὶ ἀλλοίωσιν, ὡς οἱ νόμῳ χροιὴ λέγοντες, τὴν δὲ καὶ τόπον κίνησιν ἔδειξεν σπινδῆ λέγων. ἐὰν γὰρ ἡ Ζήνωνος ἀπορία. ἢ κοινὴν αὐτὴν εἶπεν ὡς ταύτην μόνον πᾶσι τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ὑπάρχουσαν. τὰ γὰρ ἔρῳ τῶν ἄλλων πασῶν κινήσεων ὑπερέχοντα ταύτην ὅμως κινεῖται. διὸ καὶ κυριωτάτην αὐτὴν καλεῖ. 45 κυριωτάτη γὰρ ἡ τῶν πρωτίστων καὶ ἀρχηγικωτάτων. καὶ μέντοι ὡς δείξει προῖων, πρώτη τῶν κινήσεων ἐστὶν ἡ φορὰ καὶ χρόνος καὶ φύσει καὶ αἰτία, κυριωτάτη δὲ εὐλόγως ἢ τοιαύτη. ἐν τισὶ δὲ

209^a ἐν τοῖς περὶ ἑκάστων προβλήμασι μὴ τὸ εἶναι καὶ τί ἐστίν, τρί-
 31. τον τὸ ὁποῖον τί ἐστὶ προβαλλόμεθα, τὸ δὲ ὁποῖον τί ἐστίν ἐκ τῶν
 κατ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ γνωρίζομεν. . . ὅτι τὸ
 "καθ' αὐτό" νῦν ἀντὶ τῆς πρώτης εἶπε, δηλοῖ μὲν καὶ ἡ πρὸς τὸ κατ'
 ἄλλο ἀντίθεσις, δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον εἰς τὴν πρώτην με-
 5 ταλαβών. . . τὸ "καὶ ἐν τῷ αἰερί ὅτι καὶ ἐν τῇ γῇ" εἶπεν ἀντὶ τῆς ὅτι
 ἐν τῷ περὶ τὴν γῆν αἰερί. Simpl. f. 124 b.

209^b θαυμάζον ὅτι κατ' τὸ διάστημα τὴν ὕλην ἐξωμοίωσεν τῷ τόπῳ,
 6. καὶ ὅτι κατ' τὸ ὑποδεκτικόν. ἀλλ' ἴσως τῷτο τῷ Πλάτῳ παρήκεν,
 ὡς μαθησόμεθα, ἢ μᾶλλον τὸ διάστημα ὡς ὑποδεκτικὸν ἐθεόσατο. 10
 ἀλλ' εἰ τὸ διάστημα τῷ μεγέθους ποσὸν τι ἐστὶ καὶ μετρεῖται, τὸ δὲ
 ποσὸν εἶδος, πῶς ὕλη λέγεται τὸ τῷ μεγέθους διάστημα; ἢ τὸ ὑλικὸν
 διάστημα ἔκ ἐστι ποσὸν μεμετρημένον, ὅθεν εἶδος, εἰ μὴ μετάχρη-
 τὸ κατ' τὸ ποσὸν καὶ τὸ μέγεθος εἶδος, ἀλλ' ἐστὶ χύσις ἀόριστος. δηλοῖ
 δὲ καὶ Ἀριστοτέλης τοιαύτην ἔχων ἔννοιαν περὶ αὐτῆς ἐν οἷς φησὶν 15
 "ἐστὶ δὲ τοιοῦτον ἡ ὕλη καὶ τὸ ἀόριστον." διάστημα δὲ μεγέθους λέγει
 τὸ ὑποκείμενον ἀόριστον, ὃ καὶ ἀπειρον ἔλεγε πρότερον. . . ὁ μέντοι
 Ἀλέξανδρος, καίτοι πολλὰ εἰπὼν πρὸς τὸ διορίσαι τὴν διάστασιν
 τὴν ὑλικὴν ἀπὸ τῷ μεγέθους, ταραττεῖται ὅμως ὥς πάσης
 διαστάσεως μεγεθικῆς καὶ πεποσωμένης εἰδητικῆς ὕλης. διὸ καὶ 20
 προήχθη ἐπάγειν τοῖς εἰρημένους τάδε. ἡ τῶν νῦν λεγομένων περὶ
 τῆς ὕλης ὕτως ἀκύνειν χρὴ ὡς ἔκ ἀκριβοῦς λεγομένων, ἀλλὰ
 πρὸς τὴν χρεῖαν τῷ δειχθῆναι προκειμένου. καίτοι, ὅπερ εἶπον, σα-
 φῶς τῷ Ἀριστοτέλει διορίσαντος τῷ ἀόριστῳ καὶ ἀπερατῷ τὴν
 ὑλικὴν διάστασιν τῆς μεγεθικῆς, καὶ ἐναργῶς εἰπόντος ὅτι τὸ διά- 25
 στήμα τῷτο ἕτερον τῷ μεγέθους ἐστὶ, καὶ ὕλη τῆς τῷ μεγέθους τελειό-
 τητος, καὶ περιέχεται ὑπὸ τῷ εἶδος ὡς ὑπὸ ἐπιπέδῳ καὶ πέρατος, καὶ
 ἐστὶν ἀόριστον τῇ αὐτῇ φύσει. id. f. 125.

209^b τὸ πέρας, τῷτεστιν ἡ ἐπιφάνεια καὶ τὸ σφαιρικὸν χῆμα. τὰ
 10. δὲ πάθη, τῷτεστιν αἱ παθητικὴ ποιότητες, τὸ χρῶμα, τὸ βάρος καὶ 30
 τὰ λοιπά. Philop. n p. 10.

209^b διὰ τὸ προσεοικέναι τῇ ὕλῃ τὸν τόπον καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τι-
 11. μαίῳ τὴν ὕλην ταύτην εἶναι φησὶ τῇ χώρᾳ. ἡ δὲ χώρα τόπος ἐστίν,
 ὡς ταύτην εἶναι τὴν ὕλην τῷ τόπῳ. μεταληπτικὸν δὲ καλεῖ τὴν
 ὕλην ὡς τῶν εἰδῶν μεταλαμβάνουσαν καὶ μὴ μεταλαμβάνομένην. 35
 χώραν δὲ ὅτι κατ' ἀναλογίαν, ὅτι ὡς περὶ ἅπαν σώματα ἐν τόπῳ,
 ὕτω καὶ ἅπαν εἶδος φυσικὸν ἐν ὕλῃ. εἰ γὰρ τῆς σφαίρας, φησὶν, ἀφε-
 λοίμεθα τὰ πάθη καὶ τὸ χῆμα καὶ τὰ πέρατα, ὅθεν ἄλλο περιλεί-
 πεται ἢ διαστήμα, οἷον καὶ ἀπερατῶτον. ἐν ἐκείνοις γὰρ τὴν ὕλην ἐκά-
 λεσε τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ὡς δεκτικὴν τῶν ἐναντίων. cod. 40
 Pal. 237.

ἐν οἷς κατ' τὸ πάρεργον ἐγκαλεῖν τῷ Πλάτῳ δοκεῖ, ὅτι τῷτο
 ἐνεκάλεσεν ὅτι τὴν ὕλην τόπον εἶπεν ὁ Πλάτων τῶν εἰδῶν. ἡ δὲ
 γὰρ καὶ αὐτὸς ἄλλο σημαίνοντο τῷ τόπῳ τῶν εἰδῶν δεκτικῇ, ὅτε
 ἔλεγεν ἐν τῇ περὶ ψυχῆς (3 4 p. 429 a 27) "καὶ εὖ γε οἱ λέγοντες 45
 τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν, πλὴν ἔκ ἐντελεχείᾳ ἀλλὰ δυνάμει τὰ
 εἶδη". . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτὸς κατ' ἄλλο ση-
 μαινόμενον τὴν ὕλην ἐν Τιμαίῳ χώραν κληθῆναι, εὐλόγως δὲ φησὶ

τὴν Ἀριστοτέλη λαμβάνειν τὴν Πλάτωνος, διότι καὶ μεταφορικῶς
 τις αὐτὸν λέγοι τὴν ὕλην τόπον καλεῖν, ἔδει τὴν μεταφορὰς χρω-
 μένον πρῶτον ἔχειν κείμενον τί ἐστὶν ὁ κυρίως τόπος. . . ἄλλον δὲ
 τρόπον ἐν Τιμαίῳ τὴν ὕλην καὶ ἄλλον ἐν ταῖς ἀγράφοις συνουσίαις
 5 ὀνομάσαι φησὶν. ἐν Τιμαίῳ μὲν γὰρ τὸ μεταληπτικὸν αὐτὴν φησὶ
 (μεταλαμβάνειν γὰρ τὴν ἀπειρότητα τῷ νοητῷ), ἐν δὲ ταῖς ἀγρά-
 φοις συνουσίαις μέγα καὶ μικρόν ἐκάλει. Simpl. f. 125 b.

δοκεῖ μὲν εἶναι ὁ τόπος διάστημα τῷ μεγέθους καὶ τῷ σώματος,
 τοιοῦτον δὲ τι καὶ ἡ ὕλη φαντάζεται. ὁρίζεται μὲν γὰρ ὑπὸ τῷ εἶδος καὶ
 10 περιχρᾶται ἐπιπέδοις καὶ πέρασι μεγέθους γίνεσθαι καὶ σώμα, καθ'
 αὐτὴν δὲ διάστημα μὲν ἐστίν, διάστημα δὲ ἀόριστον. ὅταν γὰρ
 ἀφαιρεθῇ τῆς σφαίρας τὸ πέρας καὶ τὰ συμβεβηκότα, λείπειται ὅθεν
 παρὰ τὴν ὕλην καὶ τὸ διάστημα. ὅ γὰρ ἐν τῷ πέρατι τὸ διάστημα,
 ἀλλὰ ὁρίζεται μὲν ὑπὸ τῶν, ἐστὶ δὲ ἔκ ἐν τῶν αἰσθητῶν ἄλλ' ἐν τῷ ὑπο-
 15 κειμένῳ. ἐστὶ μὲν ἔν καὶ διὰ τῷτο προσοικεῖν τῇ ὕλῃ τὸν τόπον,
 μᾶλλον δὲ ὅτι δέχεται πλείους μορφὰς τε καὶ εἶδη τὰ ἐν τοῖς σώμα-
 σιν ὁ αὐτὸς μένων. ἀπὸ γὰρ ταύτης τῆς ὁμοιότητος καὶ Πλάτων τὴν
 ὕλην καὶ τὴν χώραν ταύτην φησὶν εἶναι ἐν τῷ Τιμαίῳ. τὸ γὰρ μετα-
 λαμβάνον τῶν εἰδῶν, ὅπερ ὕλη, καὶ τὴν χώραν, ὅπερ ἐστὶν ὁ τόπος,
 ταῦτα λέγει. καίτοι τὴν ὕλην ἄλλως μὲν ἐν Τιμαίῳ φησὶ δέχεσθαι
 τὰ εἶδη, ἄλλως δὲ ἐν τοῖς ἀγράφοις δόγμασιν. ἐκεῖ μὲν γὰρ κατ' ἐξ-
 20 θεσιν, ἐν τοῖς ἀγράφοις δὲ καθ' ὁμοίωσιν. Themist. f. 37.

μεταληπτικὸν καλεῖ τὴν ὕλην (ὁ Πλάτων), ὡς ἤδη εἶπον,
 ὡς τῶν εἰδῶν μεταλαμβάνουσαν, καὶ μόνως μεταλαμβάνουσαν,
 ὅθεν αὐτῷ δὲ μεταλαμβάνομένην. . . τὰς ἀγράφους συνουσίας τῷ
 Πλάτῳ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἀπεγράφει. Philop. n p. 10.

εἰ καὶ ἀρχαί εἰσιν ἡ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος, αἱ ἀρχαὶ τὴν ἀκροτάτην 209^b
 ἔχουσι θεωρίαν, καὶ μέντοι χωρὶς ἀλλήλων ἀδύνατον αὐτὰ γνωρίζειν. 20.
 Simpl. f. 126.

εἰπὼν ἐκ τίνων ἂν τις ὕλην ἢ εἶδος ὑπονοήσῃ τὸν τόπον εἶναι, 209^b
 δείκνυσιν δι' ἑπτὰ ἐπιχειρημάτων ὅτι ἕδτερον τῶν δυνατῶν εἶναι 21.
 τὸν τόπον. id. ib.

δύναται μὲν τις τὸ μὲν μόριον ἐπὶ τῆς ὕλης ἀκύνει τὴν δ' ἔξιν 209^b
 ἐπὶ τῷ εἶδος, ἵνα ἢ ἡ τε ὕλη καὶ τὸ πάθος μόριον καὶ ἔξιν, ὅπερ πρό- 27.
 35 κειται. ἔξιν δὲ ἐστὶ τὸ ὡς τελειότης συμβεβηκός, οἷον ἐστὶ τὸ εἶδος.
 ὡς ἔτε ὕλη ἔτε εἶδος ἐστὶν ὁ τόπος. δύναται δὲ καὶ καθολικώτερον
 ἀκύνει, τὸ μὲν μόριον ἐπὶ πάντων τῶν ὑσιωδῶς συμπληρῶντων, τὴν
 δὲ ἔξιν ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων. ἔτε γὰρ πάθος ἔτε δύναμις ἔτε
 ἄλλο τι τῷ ἐν τόπῳ ὁ τόπος ἐστίν. id. f. 126 b et cod. Pal. 237.

μόριον μὲν, οἷον χεῖρ ἢ πῦρ ἢ τῶν ὁμοιομερῶν τι, ἔξιν δὲ
 ἡτοῖ τὸ εἶδος φησὶ τὸ ὑσιωδῶδες ἢ ἀπλῶς πᾶν εἶδος καὶ τὸ κατ' ἐξιν
 40 συμβεβηκός. . . δύναται δὲ μόριον ἀντὶ τῷ ζοιχεῖον ἀκύνει, οἷον τὸ εἶδος
 καὶ τὴν ὕλην, ὅπερ καὶ μᾶλλον, ἵνα εἴη συμπέρασμα τὸ ὡς ἔτε
 μόριον ἔτε ἔξιν, ἀντὶ τῷ δῆλον ὅτι ἔτε εἶδος ἔτε ὕλη ὁ τόπος.
 Philop. n p. 11.

τῷτο οἱ ἐξηγηταὶ συνάπτουσι τῷ προσεχῶς εἰρημένῳ δευτέρῳ 209^b
 συμπεράσματι. τὸ αὐτὸ δὲ δείκνυσιν καὶ ἐκ τῆς τῷ ἀγγεῖν πρὸς τὸν 28.
 τόπον ὁμοιότητος. Simpl. f. 126 b.

209 b καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιβάλλει τῷ χωρίῳ λέγων, νῦν γὰρ
30. ἀπὸ τῆς μάστιγας ἐκατέρω ὑπάρχοντος, τῷ τε εἶδει φησὶ καὶ τῇ ὕλῃ,
τὴν πρὸς τὸ τόπον λαμβάνει διαφορὰν. id. ib.

209 b τὸτο οἱ μὲν ἐξηγῆται ὡς ἄλλα τέταρτον ἐπιχείρημα τιθέασιν,
32. ἀπὸ τῆς ἄλλο μὲν εἶναι τὸ ἐν τόπῳ ἄλλο δὲ τὸν τόπον τῷ ἐν ᾧ, ἐκτὸς
ὄντος τῷ ἐν αὐτῷ. εἰ γὰρ τὸ ἐν τόπῳ ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐστίν, ἄλλο
ἂν εἴη παρὰ ταῦτα ὁ τόπος. δύναται δὲ καὶ κοινὸν συμπέρασμα
εἶναι τῶν πρὸ αὐτῶ ἐπιχειρημάτων, ἀπὸ τῆς ἐναργείας εἰλημμέ-
νον. καὶ τῇ γε τοιαύτῃ ἐννοίᾳ συνάδει μᾶλλον ἢ τοιαύτῃ γραφῇ,
αἰτιολογικὸν ἔχουσα τὸν γὰρ, "δοκεῖ γὰρ αἰεὶ τὸ ὄν περ," ἐν τισιν
ἀντιγράφοις ἔτι φερομένη. ἐπειδὴ γὰρ δοκεῖ ἄλλο μὲν εἶναι τὸ ἐν
τόπῳ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ὄν, ἄλλος δὲ ὁ τόπος, εἰκότως ἄλλος μὲν ὁ
τόπος ἄλλο δὲ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη ἐστίν. id. ib.

209 b τὸ "εἰ δὲ παρεκβάντας εἰπεῖν" εἴρηκε, διότι τὸ μὲν δεῖξαι ὅτι
33. ὕλη τόπος ἔκ ἐστιν, ἀκόλουθον ἦν τῇ προκειμένῃ θεωρίᾳ. τὸ μὲντοι
λέγειν ὅτι εἰ τόπος εἴη ἢ ὕλη, ἔσονται τὰ εἶδη ἐν τόπῳ, τὸτο ἔθεν
τῷ παρόντι λόγῳ συμβαλλόμενον ἦν, εἴτε ἐν τόπῳ εἴεν τὰ εἶδη
εἴτε μή. δύναται δὲ καὶ τὸτο ὡς εἰς τὸ προκειμένον συντελεῖν λα-
βεῖν. εἰ γὰρ ἄτοπον τὸ τὰ εἶδη ἐν τόπῳ εἶναι, ὁ γὰρ ὅτι ἔκ ἂν εἴη
ἢ ὕλη τόπος. Philop. n p. 12.

209 b τὸ μεθεκτικὸν ἐν μὲν ταῖς ἀγραφοῖς ταῖς περὶ τ' Ἀγαθῶ συν-
34. σίαις μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει, ἐν δὲ τῷ Τιμαίῳ ὕλην, ἣν καὶ χώραν
καὶ τόπον ὠνόμαζε. καὶ δηλονότι φαινόμενη τις ἐστίν ἐναντίωσις
αὕτη, ἢ μὲντοι ἐστίν ἐναντία. . . θαυμαστὸν δὲ πῶς ὁ Ἀλέξαν-
δρος, καίτοι συννοήσας ὅτι εἶδη τὰς ιδέας λέγει νῦν ὁ Ἀριστοτέλης,
ὁμοίως ἀναγκάζει νομίζει τὸν Πλάτωνα ἐν τόπῳ λέγειν τὰς ιδέας,
καίτοι αὐτὰς λέγοντα, ἐπειδὴ τόπον καὶ χώραν τῶν ἐνύλων
εἰδῶν εἶπε τὴν ὕλην. Simpl. f. 127.

Πλάτων εἰ σφόδρα βύλεται τὴν ὕλην ποιεῖν τὸν τόπον, ὅρα
αὐτὸν καὶ τὰς ιδέας ἐν τόπῳ λέγειν καὶ τὰς εἰδητικὰς ἀριθμούς. καὶ
γὰρ τέτοις ὑποτίθῃσι τὴν ὕλην, ὥσπερ ἔφην, ἦν ποτὲ μὲν τὸ μέγα καὶ
τὸ μικρὸν ποτὲ δὲ τὸ μεθεκτικὸν ὀνομάζει. Themist. f. 37 b.

210 a τὸ ἐφεξῆς λεγόμενον "ἀδύνατον γὰρ ἢ μὴ κίνησις μηδὲ τὸ ἄνω
3. ἢ κάτω, τόπον εἶναι" ἄλλον λόγον ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ συνημμέ-
νον τῷ πρὸ αὐτῶ τοῖστον "ἐφ' ὃ μὴ ἐστὶ κίνησις, τὸτο τόπος ἔκ
ἐστίν. ἐπὶ δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος ἔκ ἐστι κίνησις. ἔθεν ἄρα ἢ ὕλη ἢ
τὸ εἶδος τόπος ἐστίν." δύναται δὲ, φησὶ, καὶ τὸ τῷ συγκείμενον ἄλλος
εἶναι λόγος τοῖστος "ὃ μὴ ἔχει διαφορὰς τὴν τε ἄνω καὶ τὴν κάτω,
ἔκ ἐστι τόπος. ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἔκ ἔχει διαφορὰς τὸ ἄνω καὶ τὸ
κάτω. ἔκ ἄρα ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τόπος." αὐτὸς δὲ, φησὶ, συνθεῖς
πάντα ὡς ἓνα ἠρώτηκε λόγον, προθεῖς τὸ "πῶς ἂν φέροιτο ἔτι τὰ
κινούμενα εἰς τὰς αὐτῶν τόπους, εἰ ἢ ὕλη ἢ τὸ εἶδος τόπος, ὡς ἂν
τὸτο ἐναργές, ὅτι ἔθεν ἐπὶ τὸ ἴδιον εἶδος ἢ τὴν ὕλην κινεῖται. ἔτι
γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Ἀσπάσιος. μήποτε δὲ εἰς μὲν ἐστίν ὁ ὅλος
λόγος, ὡς καὶ Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν, συνημμένον ἔχων τὸ πρότερον
ῥηθὲν τοῖστον "εἰ ὁ τόπος ἢ ὕλη ἢ τὸ εἶδος ἐστίν, ἔθεν ἂν τῶν κινου-
μένων ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον φέροιτο." ἐν δὲ τῷ τῷ μὲν πρόσλη-
ψιν ὡς σαφῆ παρήκε, τὸ δὲ συνημμένον ἀποδείκνυσιν. . . ἐνάγει

δέ με πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν εἰρημένων ἀποδοχὴν καὶ ὁ γὰρ αἰτιο-
λογικὸς σύνδεσμος. Simpl. f. 127.

ἔκτον τὸτο ἐπιχείρημα, ὡς οἶμαι, δεικνύον ὅτι ἔτε τὸ εἶδος
ἔτε ἢ ὕλη τόπος ἐστίν, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ τὸτο. . .
ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τέτοις, μήποτε ἔκ ἀνάγκη, εἴ τι ἐστίν
ἐν τόπῳ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα ἐν τόπῳ εἶναι, εἰ μὴ ἄρα καὶ συμ-
βεβηκός. . . ἔτι δ' ἔθεν ἄτοπον καὶ τὸν τόπον ἐν τόπῳ εἶναι. καὶ
γὰρ αὐτὸς λέγων εἶναι τόπον τὸ τὸ περιέχοντος πέρασ, ἐν τῷ αὐτῷ
εἶναι τόπον φησὶ τό τε τὸ περιέχοντος πέρασ καὶ τὸ περιεχομένου.
αἱ γὰρ ἐπιφάνειαι ἀπτόμεναι ἀλλήλων ἐν τῷ αὐτῷ εἰσίν. λύων δὲ
τὴν ἀπορίαν, εἰ ἔστι, φησὶ, τὸ εἶδος ἢ ἢ ὕλη τόπος τὸ συνθεῖται, ἴσα
αὐτῷ ἐστίν. ὁ γὰρ τόπος ἴσος τῷ ἐν τόπῳ. . . τὸ δὲ ἐν τόπῳ ἴσον
τῷ τόπῳ καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ ἐστὶ καὶ ἢ καὶ συμβεβηκός. id.
f. 127 b.

τὸτο τὸ ἐπιχείρημα ἑτερόν φασι καὶ ἀπορίαν ἰδίαν ἔχειν περὶ
τόπου, ὅτι δοκεῖ ἀπόλλυται ὁ ἐκάστη τόπος τῶν σωμάτων, ὅταν εἰς
ἄλλο σῶμα μεταβολῇ αὐτοῖς γένῃ. τὸ δὲ ἀπολωλέναι τὸν τόπον
σημεῖον, ὅτι ἔκ ἐστι ἐστίν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. ἀλλ' ἄτοπον. τίς γὰρ
ἂν γένοιτο τόπος φθορά; μήποτε δὲ τὸ "ἔτι" προσκείμενον δηλοῖ
περὶ τὸ αὐτὸ τῷ προσεχῶς εἰρημένῳ προβλήματι ἐρέφει τὸ ἐπι-
χείρημα. εἴπερ δὲ ἄρα ἄλλην ἔχει ἀπορίαν, ἔτι μᾶλλον αὐτὴν
ἐκδεκτέον ὡς Ἀσπάσιος ἐκδέχεται. ὅταν γὰρ ἐξ ἀέρος ὕδωρ γένῃ,
ταῦτά ἐκ μείζονος σώματος ἐλαττον, ἀπόλλυται τὸ τόπος μέρος.
ἢ γὰρ τοσοῦτος ἐστίν ὁ τὸ γινόμενον ὕδατος τόπος, ὅσος ἦν τὸ ἀέρος
τὸ εἰς αὐτὸν μεταβαλόντος. τίς δὲ τόπος φθορά, πάντῃ χαλεπὸν
ἀποδίδναι, ὡς μαθησόμεθα. καὶ εἴη ἂν τὸτο συγγενὲς ἐκείνῳ τῷ
ἐπιχειρήματι τῷ ἀπὸ τῆς ἀνέξεως τὸ τόπος, ἐν ᾧ ἔλεγε "πῶς
ἔν περὶ τῶν ἀνέξαντων ἐρῶμεν" (p. 209 a 27). . . κάλλιον δὲ
τὸ αὐτὸ προβλήματος εἶναι τὸ ἐπιχείρημα τὸ δεικνύον ὅτι ἔτε ἢ
ὕλη ἔτε τὸ εἶδος ὁ τόπος ἐστίν. καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῷ εἶδος ἀποδεί-
κνυταί φησιν ὁ Ἀλέξανδρος ἔτι ἐκδεχόμενων ἡμῶν. . . καὶ τῷ
μὲν Ἀλεξάνδρῳ μᾶλλον δοκεῖ ἐπὶ τῷ εἶδος ἀληθεύειν τὸν λόγον.
πῶς δὲ τὸ μὲν εἶδος τόπον ὑποθέμενος ἔλεγε ὅτι τὸ μὲν εἶδος φα-
νερὰ ἢ φθορά; . . . μήποτε ἔν ἐν ἀμφοῖν ὁμοίως ἀληθεύει, ἐν
ταῖς μεταβολαῖς τῶν σωμάτων τὸ ἀπολωλέναι τὸν τόπον, εἴπερ ἢ
ἢ ὕλη ἢ τὸ εἶδος ἐστίν ὁ τόπος. . . ὁ δὲ Εὐδήμος δεικνύς ὅτι ἔκ
ἐστίν ὁ τόπος ἢ ὕλη, καὶ τὸτο προσέθησιν "ἔτι δὲ ἢ μὲν ὕλη κινεῖται, ὁ
δὲ τόπος ἀκίνητος." ὁ γὰρ ὅτι καὶ τῷ εἶδει ἐφαρμόττει ὁ αὐτὸς
διορισμός. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ κινεῖται. id. ib.

συμπερανάμενος τὰς λόγους, ἐξ ὧν τε ἀναγκαῖον εἶναι τι τὸν
τόπον δοκεῖ, καὶ πάλιν ἐξ ὧν ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ τῆς ὑσίας αὐτῶ
τί ποτέ ἐστίν ὁ τόπος, καὶ ὅπως εἰ ἔστιν. . . ἐπὶ τὴν εὐρεσιν λοιπὸν
τῆς τῷ τόπου φύσεως παρασκευάζει. ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῶ ἐν τόπῳ
ὄντος εἰς ἐννοίαν ἐρχόμεθα τὸ τόπος, τὸ δὲ ἐν τόπῳ ὄν ἐν τινι ἐστίν,
διαίρει πρῶτον πολλαχῶς λεγόμενον τὸ ἐν τινι. χρησιμεύσει δὲ
αὐτῷ μάστιγας ἢ διαίσεις καὶ εἰς τὴν λύσιν τῶ ἐν τόπῳ τὸν τόπον
ἔσεσθαι καὶ τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν, ἣν εἶπε ζητεῖν τινὰ λύσιν. . . τὰ
ἔν ἐν τινι καὶ ὁκτώ ἢ ἐννέα τρόποις λέγεσθαι φησιν. . . καὶ ἓνα ὡς

τὸ γένος ἐν εἶδει, ὡς ζῶον ἐν ἀνθρώπῳ, ἵππῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἐν τῷ ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν λόγῳ περιέχεται. διὸ "εἶδει" εἶπεν, ὅτι εἶδεν. . . καὶ Εὐδήμος δὲ τούτοις παρακολυθῶν, καὶ εἰπὼν "ἄλλως δὲ τὰ πάθη καὶ αἱ ἔξεις ἐν ταῖς ὑσείαις," ἐπήγαγεν "ἐπισκεπτέον δὲ εἰ ἔτῳ καὶ τὸ χῆμα καὶ ὅλως ἡ μορφή ἐν τῇ ὕλῃ," καὶ αὐτὸς δηλονότι τὴν διαφορὰν ἐνδεικνύμενος. . . εἰ δὲ ἐν Κατηγορίαις ἐνδεκαχῶς οἱ ἐξηγηταὶ ἀπαριθμῶν τὸ ἐν τινι, ἀναμνησέον ὅτι ἐκεῖ ἄλλο μὲν τὸ ὡς εἶδος ἐν ὕλῃ, ἄλλο δὲ τὸ ὡς συμβεβηκὸς ἐν ὑσείᾳ καὶ ὅλως ἐν ὑποκειμένῳ λέγουσι, καὶ ἄλλο μὲν τὸ ἐν τόπῳ ἄλλο δὲ τὸ ἐν ἀγγείῳ, ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ δέκα σημαινόμενα διακρίνοντες, καὶ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα προστιθέντες τὸ ἐν χρόνῳ, οἷον ὅτι Ἀριστοτέλης ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς τοσῆσδε Ὀλυμπιάδος. ὁ νῦν ἴσως ὁ προσέθηκε διὰ τὸ μήπω διδάξαι ὅλως περὶ χρόνου. λέγει δὲ ἐν τινι καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν τῷ συμβεβηκότι, ὡς λέγομεν τὸ σῶμα ἐν νόσῳ εἶναι καὶ τὸν ἀνθρώπον ἐν περιτάσει. εἰκὸς δὲ καὶ ἄλλα εἶναι τὰ ἐν τινι 15 σημαινόμενα. id. f. 128.

λέγει τοσαυταχῶς τὸ ἐν τινι λέγει, ὅσα καὶ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν αὐτῶν εἴθε λέγει ἐν τῷ τῶν Κατηγοριῶν ὑπομνήματι. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἕτερα σημαινόμενα τὰ ἐν τινι πα- 20 ρατίθει, καὶ ἐν μὲν ὡς τὰ ἅμα ὄντα φησί, λέγω δὲ τὰ καὶ τὰς ἐπι- φανείας ἀπτόμενα ἀλλήλων. λέγοντο γὰρ ἂν ταῦτα ἐν ἀλλήλοις εἶναι. ἀλλὰ δὴλον ὅτι τὰ ἅμα πάντως ἢ ὡς ἐν χρόνῳ λέγονται εἶναι ἢ ὡς ἐν τόπῳ. Philop. n p. 13.

210^a τὸ καθ' αὐτὸ ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς πρώτης ἀκυσέον. ἰστέον γὰρ ὅτι 27. τῷ μὲν καθ' αὐτὸ ἀντίκειναι τὸ καὶ συμβεβηκός, τῷ δὲ πρώτως τὸ κατ' ἄλλο. id. p. 14.

210^a εἰ τὴν ἐπιφάνειαν μέρος λέγει τὸ λευκὸν σώματος, καίτοι 30. πέρας ἔσαν αὐτῶν, πρῶτον μὲν ἐπιστῆσαι χρὴ ὅτι καὶ τὸ λευκὸν μέρος καλεῖται τὸ λευκὸν σώματος, καίτοι, ὡς ὁ ὀρισμὸς τῶν συμβεβηκό- των λέγει, μὴ ὡς μέρη ὄντα δεῖ νοεῖν. ἔοικε γὰρ μέρη τὰ ὁπωσὺν 30 συμπληρῶντα καλεῖν. ἔπειτα εἰ τὸ σῶμα ἐκ τῶν τριῶν διαστά- σεων συνέστηκε, μία δὲ τῶν διαστάσεων ἡ ἐπιφάνεια, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τί μὴ μέρος ἂν λέγοιτο τὸ σῶμα; . . . ὅτι ἀνάγκη δέ, οἶμαι, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστησε, τὸ καθ' αὐτὸ ἀντὶ τῆς πρώτης ἀκυσέον. κυριωτάτη γὰρ ἀντίθεσις τῆς καθ' αὐτὸ πρὸς τὸ 35 καθ' ἕτερον. Simpl. f. 129.

210^a ἵνα σαφὴς ἡ ἡ διαφορὰ, διδάσκει πρῶτον τί ἐστὶ τὸ πρώτως 34. καὶ τί τὸ κατ' ἄλλο. τὸ γὰρ χρῶμα ἐν μὲν τῷ σώματι κατ' ἄλλο, ἐν δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ πρώτως. id. ib.

δείξας πῶς ἐνδέχεται τὸ αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ὅτι κατ' 40 ἄλλο, νῦν φησὶν ὅτι πρώτως ὅτι ἐνδέχεται, ἔτε καθ' αὐτὸ ἔτε καὶ συμβεβηκός. ἐπεὶ ὅν πρῶτον τὸ καθ' αὐτὸ δείκνυσιν, ἐνταῦθα τὸ πρώτως καθ' αὐτὸ πρώτως ἀκυσέον. εἰπὼν δὲ ὅτι πρώτως ὅτι ἐν- δέχεται, τὰ παραδείγματα ἔκτε πρὸς τῷτο ἐπήγαγεν ἄλλα πρὸς τὸ ἀνωτέρω, ὅτι λέγονται τινὰ ἀπὸ μέρους. Philop. n p. 15.

210^b λέγοι δ' ἂν φύσιν, ὅτι τὸ μὲν ποιότης ἐστὶ καὶ χρῶμα, ἡ δὲ ἐπι- 7. φάνεια πέρας σώματος καὶ τὸ ποσὸν, δύναμιν δέ, ὅτι ἡ μὲν ὑποκεί- μενον, τὸ δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ. id. ib.

ἔτῳ μὲν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς τῶν τῶν ἐν τινι τρόπων ἔστιν ἰδεῖν, 210^b ὅτι κατ' ὑδένα τῶν δυνάται τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι. καὶ ἐκ τῆς 8. λόγου δὲ δύνατον τὸ αὐτὸ γινῶναι. χρεῖα γὰρ καὶ τῆς λογικῆς ἀποδεί- ξεως μάστις, ὅτι μὴ ἐκ διαιρέσεως ἀναγκαστικῆς ἐλήφθη τὰ τῶν ἐν τινι σημαινόμενα, ἵνα τῇ καθ' ἑκάστον αὐτῶν ἐφόδῳ θαρρήσω- 5 μεν. . . καὶ πάντῃ καλῶς ἐπὶ τῶν αὐτῶν παραδείγματος ἐποιήσατο τὸν λόγον, ἐφ' ὃ τὸ κατ' ἄλλο ἐν ἑαυτῷ εἶναι δύνατον ἐδείξεν. Simpl. f. 129 b.

ἀκόλουθον μὲν ὅν ἦν συμπέρασμα ἐπαγαγεῖν ἔτῳ "ὅτι μὲν ὅν 210^b ἀδύνατον αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ καθ' αὐτὸ εἶναι, δὴλον." ὁ δὲ τῷτο μὲν 16. ὅτι εἶπεν, ἐξ ὃ δὲ ἐδείξεν ὅτι καθ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι, τῷτο συμ- περαίνον, λέγω δὴ τὸ ἕτερον μὲν εἶναι τὸν τόπον φύσει, ἕτερον δὲ τὸ ἐν τόπῳ. Philop. o p. 1.

ἔτῳ ὅν καὶ εἰ τι ἐν αὐτῷ καὶ συμβεβηκός εἴη, ἀνάγκη συμ- 210^b 18. βεβηκέναι μέρος εἶναι τῶ καθ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ὄντος. τῷτο δὲ ἀκολουθεῖ τὸ εἰ ἔστι τι καὶ συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ, δεῖν πάντως εἶναι 18.

πρὸς τῷτο τὸ καθ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, ὅπερ ἀδύνατον ἀποδέδεικται ἤδη. διὸ νῦν τῷτο παρήκε τὸ ἄτοπον ἐπάγειν. ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τὸ ἅμα 20 δύο ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, σώματα δηλονότι. περὶ γὰρ τῶν τῶν λόγος. εἰ γὰρ τις λέγοι τὸν ἀμφορέα ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκός εἶναι, ἐπειδὴ ἐκεῖνο ἐστὶ καὶ συμβεβηκός ἐν τινι ὃ τῷ καθ' αὐτὸ ἐν τινι συμβεβηκεν, ἐπειδὴ ὁ οἶνος ἐν τῷ ἀμφορέῳ καθ' αὐτό, ἐὰν ὁ ἀμ- φορεὺς ἐν τῷ οἴνῳ καὶ συμβεβηκός ἦ, ἔσαι ὁ ἀμφορεὺς ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκός, καὶ ὁ οἶνος εἰ οἶνος ἐστὶν ἀμφορεὺς ἐν αὐτῷ καθ' 25 αὐτό. ἔτῳ μὲν οἶμαι ὁ Ἀσπασίος. ὁ Ἀλέξανδρος δὲ γράφει ἔτῳ "οἷον εἰ ὁ οἶνος ἐν τῷ ἀμφορέῳ εἴη, ὡς συμβεβηκός αὐτῷ ἢ ὡς μέρος αὐτῶν, ὁ δὲ ἀμφορεὺς ἐν τῷ οἴνῳ καθ' αὐτό. ἔτῳ γὰρ ἂν ὁ οἶνος αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκός εἴη, ὅπερ τῶ καθ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ὄντος ὑδὲν διαφέρει." ἀγνοῶ δὲ πῶς τὸν οἶνον ἐν ἑαυτῷ καὶ συμβεβηκός εἴπε, τῶ Ἀριστοτέλους ἀκῶν λέγοντος "αὐτὸς τε 30 γὰρ ἐν ἑαυτῷ ὁ ἀμφορεὺς ἔσαι. . . τὸ δὲ "εἰ ὃ ἡ φύσις δεκτικὴ τῷτο ἐνδέχεται ἐν ἑαυτῷ εἶναι" ἀσάφειαν μὲν ἐποίησε τῷ λόγῳ με- ταξὺ παραληφθέν, ἄτοπον δὲ τι ἄλλο τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει ἀκο- λυθῶν ἐνεδείξατο, εἰ ὃ ἡ φύσις δεκτικὴ ἐστὶ, τῷτο ἐν τινι γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἄλλο ἐν ἑαυτῷ. συμβαίνει γὰρ τῷτο τῷ λέγοντι τὸν ἀμ- 35 φορέα αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ εἶναι. δὴλον δὲ ὅτι καὶ τὸν οἶνον τις ἐν ἑαυτῷ λέγει, συμβήσεται τὸ ὃ ἡ φύσις ἐν ἄλλῳ εἶναι ἐστὶ, τῷτο δεκτικὸν εἶναι. . . τὸ δὲ "ἅμα γὰρ δύο ἐν τῷ αὐτῷ ἔσαι" ὅτι μὲν ὡς ἄτοπον εἴρηται καὶ ἀδύνατον, δὴλον. δοκεῖ δὲ ἀδύνατον εἶναι τὸ 40 δύο ἅμα σώματα ἐν ταύτῳ εἶναι, καὶ πάντες οἱ ἐξηγηταὶ οἷς ἐγὼ προσυχῆς γέγονα, τὸ ἀδύνατον ὡς ἐπὶ σωμάτων ἀκῶσι. μή ποτε δὲ ὁ μᾶτην ὅτι ὠνόμασε σώματα ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἀπλῶς εἶπεν "ἅμα γὰρ δύο ἐν τῷ αὐτῷ ἔσαι," τό τε δεκτικὸν καὶ τὸ ὑποδεχθέν, ἕτερα τῷ εἶδει ὄντα κατ' αὐτὸ τῷτο καὶ ἄλλην φύσιν 45 ἔχοντα, ὡς ἔλεγε πρότερον. . . ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς λέγει μῆτε καθ' αὐτὸ μῆτε καὶ συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ εἶναι. εἰ γὰρ τὸ ὅλον ἐν τοῖς μέρεσι, τὰ δὲ μέρη ἐν τῷ ὅλῳ, ἔσαι τὸ ὅλον ἐν τῷ ὅλῳ, ταῦτα ἐν ἑαυτῷ. ἀλλ' ὁ συνάγει, φησὶν. . . ὁ μὲν

Ἀλέξανδρος, καίτοι εἰωθὺς καὶ ἐφ' ᾧ μηδὲν πρὸς ἕπος τὴν Πλάτωνα παράγειν εἰς ἐξέτασιν, ἔκ οἷδα ὅπως ἐνταῦθα τῷ Πλάτωνος ἐπελάθετο μάλλον. ἔστι δὲ ὁ δεικνὺς τὸ ὅλον ἐν ἑαυτῷ λόγος ἐκ τῷ Παρμενίδῳ (p. 145 b) ἔχων ἕτως περὶ τῷ ἐνὸς τῷ ὅλῳ δειχθέντος. Simpl. f. 130.

ὁ ταῦτ' ἐκ συμβεβηκὸς τῷ καὶ μέρος, εἰ καὶ ἄμφω κατ' ἄλλο, ἀλλὰ πάμπολυ διαφέρει. τὸ μὲν γὰρ ζῶν ὁρᾷ λέγει καὶ μέρος (μέρος γὰρ αὐτὸ τὰ ὅμματα, οἷς ὁρᾷ), ὁ δὲ ἰσὺς κινεῖ καὶ συμβεβηκὸς ἐν τῷ πλοίῳ, ἐπειδὴ τῷ πλοίῳ συμβέβηκεν, ὁ κινεῖ, καὶ ἡ λευκότης κινεῖ καὶ συμβεβηκὸς, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ὡς ὑπάρχει. δύο γὰρ εἶσι τρόποι τῷ καὶ συμβεβηκός, ὅταν ἢ τὸ μῶριον τινος ταῦτόν τι λέγῃ πάχειν ὅπερ καὶ τὸ ὅλον, ἢ τὸ συμβεβηκός ὅπερ καὶ ὡς συμβέβηκεν. πῶς ἂν ἔν εἴη τι καὶ συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ; δεῖ γὰρ αὐτὸ ἢ μέρος ἢ πάθος ἑαυτῷ εἶναι, ὅπερ ὁδὲ ἐπινοεῖται δυνατόν. Themist. f. 38.

210 b εἰ μὴ μοναχῶς τὸ ἐν τινι ἐπὶ τῷ ἐν τόπῳ ἐλέγετο, ἄλλως ἂν
24. ἦν ἢ τῷ Ζήνωνος ἀπορία, εἴπερ πᾶν τὸ ὄν εἴτε τὸ ἀπλῶς εἴτε τὸ σωματικὸν ἐν τινι ἐστίν, ὡς οἱ παλαιοὶ πάντες ἐδόξαζον, ὁνειροπολῶντες τὴν ἐν τῇ ὕλῃ, ὡς ὁ Πλάτων φησί, τῶν εἰδῶν ὑπόστασιν. ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λέγει τὸ ἐν τινι, ὁδὲν κωλύει τὴν τόπον ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ σῶμα, εἶναι μὴ καὶ αὐτὸν ἐν τινι, ὁ μὴ ἐν τόπῳ. . . καὶ ὁ Εὐδήμος δὲ ἕτως ἰσορεῖ τὴν Ζήνωνος δόξαν, λέγων "ἐπὶ ταῦτ' ἐν καὶ ἡ Ζήνωνος ἀπορία φαίνεται ἄγειν. ἄξιον γὰρ πᾶν τὸ ὄν πῶς εἶναι. εἰ δὲ ὁ τόπος τῶν ὄντων, πῶς ἂν εἴη. ἔκον ἐν ἄλλῳ τόπῳ, κακεῖνος δὲ ἐν ἄλλῳ, καὶ ἕτως εἰς τὸ πρόσω." καὶ ὁρᾷς ὅτι καὶ ὁ Εὐδήμος πρὸς τὸ τῆς ἀπορίας χρήσιμον τὸ πῶς εἰς τὸ ἐν τόπῳ μετέλαβεν. ὅπως δὲ καὶ αὐτὸς ἐξέλαβε τὸ πῶς, καὶ ὅτι καὶ κοινὸν σημαινόμενον, δῆλον γίνεσθαι ἐν οἷς λύει καὶ αὐτὸς τὴν τῷ Ζήνωνος λόγον, γράφων ἕτως "πρὸς δὲ Ζήνονα φήσομεν πολλαχῶς τὸ πῶς λέγεσθαι." Simpl. f. 130 b.

210 b πανταχόθεν γρέψας τὴν περὶ τόπου λόγους ἐπάγει "ταῦτα μὴ
31. ἡμῖν ἔσω διηπορημένα," ἔχ' ὅτι μηδὲν τῶν μέχρι νῦν εἰρημένων ἀποδεικτικῶς εἶρησιν (πολλὰ γὰρ ἕτως ἐρρέθη), ἀλλ' ὡς ἀόρατα καὶ τῷ εἶναι τὴν τόπον φανέντος διὰ τὸ δυσκατάληπτον τῆς ἐξίας αὐτῶ. id. f. 131 b.

210 b ἐπὶ τὴν τόπον εὗρεσιν λοιπὸν τραπεῖς, ἐπειδὴ δύσκολος ἐφάνη
32. πανταχόθεν ὁ λόγος, ὥσπερ ἔθος ἐπὶ τῶν μὴ αὐτόθεν φαινομένων ὁρισμῶν, ἀπὸ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ τὴν ὁρισμὸν αὐτῶ συνάγειν πειράσας. id. ib.

211 a τέταρτον (ἀξιῶμα) τὸ μήτε ἀπολείπεσθαι ἑκάστου καὶ χωριστὸν
2. εἶναι, ταῦτάς μὴτε εἶναι ποτε καθ' αὐτὸν ἐκτὸς σώματος, καὶ ὁμῶς μὴ σώματος ὄντα χωριστὴν τῷ ἐν ἑαυτῷ σώματος ἔχειν τὴν ὑπόστασιν. τὸ δὲ μὴ εἶναι ἐκτὸς σώματος ἴσως τῇ τῷ κενῷ ἀναιρέσει θαρρῶν ἠξίωσε. καὶ ἔστιν αὕτη ἡ γραφή καὶ πλέον τι δηλῶσα καὶ καινοπρεπέστερον τὰ ἀντικείμενα δοκῶντα συνάγουσα. ἔστι καὶ ἄλλη
45. τοιαύτη "ἐπὶ ἀπολείπεσθαι ἑκάστου καὶ χωριστὸν." καὶ ἔστιν αὕτη σαφής. ἴσον γὰρ τὸ ἀπολείπεσθαι τῷ χωριστῷ. καὶ λέγοι ἂν τοιοῦτον εἶναι τὴν τόπον, ὡς μεταχωρῶντος τῷ ἐν αὐτῷ αὐτὸν ἀπολείπεσθαι καὶ χω-

ρίζεσθαι. id. ib. et cod. Pal. 237, qui codex post lacunam 7 vel 8 litterarum addit ἔχ' ὅτι ἑκάτερον ἐν τῷ ἐτέρῳ, ἀλλ' ὅτι τὸ ἕτερον καὶ τῷ ἐτέρῳ.

τὴν προσεχῇ δηλαδὴ καὶ πρῶτον τόπον. ἐφαρμόζουσι γὰρ ἀλλήλαις αἱ ἐπιφάνειαι. εἰ μὴ εἴη ἡ γραφή "ἀπολείπεσθαι," περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπον φησὶ τῷ προσεχῶς ἑκάστα περιέχοντος. τῷτον γὰρ ἀπολείπεσθαι τῷ ἐν τόπῳ καὶ χωρίζεσθαι αὐτῷ. εἰ δὲ "μὴ ἀπολείπεσθαι," ὁ περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπον, ἀλλὰ περὶ τῷ ἀπλῶς. ὁ γὰρ ἀπλῶς τόπος ἔκ ἀπολείπεσθαι τῶν σωμάτων. εἰ γὰρ καὶ τῷτον ἀπολείπει, πάντως ἐν ἄλλῳ τινὶ ἔσται. τὸ δὲ χωριστὸν καὶ τὴν γραφὴν ταύτην ἀντὶ τῷ μηδὲν εἶναι τῷ πράγματι, ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἐξίας αὐτῶ. cod. Pal. 237.

διττὴ φέρεται ἡ γραφή, ἡ "ἀπολείπεσθαι ἑκάστου," ἡ μὴ ἀρνήσεως "μὴ ἀπολείπεσθαι." εἰ μὴ ἔν "ἀπολείπεσθαι" εἴη ἡ γραφή, ὡς
15 καὶ τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων ἔχει, περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπον φησὶ τῷ ἑκάστον προσεχῶς περιέχοντος, ὃν φησὶν ἀπολείπεσθαι τῷ ἐν τόπῳ καὶ χωρίζεσθαι αὐτῷ. ἔστι γὰρ τῷ ἀπολείπεσθαι ἐξηγητικὸν τὸ χωρίζεσθαι. εἰ δὲ εἴη "μὴ ἀπολείπεσθαι," λέγοι ἂν ὁ περὶ τῷ καθ' ἑκάστα τόπον ἀλλὰ περὶ τῷ ἀπλῶς τόπον. Philop. o p. 2.

ἔτι πρὸς τούτοις ἀπολείπεσθαι καὶ χωριστὸν εἶναι τῷ σώματος (ἀξιῶμα ἐν τόπον). ἕτω γὰρ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐνοήθη ἐκ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων. Themist. f. 38.

ἰσέον δὲ ὅτι καὶ Θεόφραστος καὶ Εὐδήμος ἐν τοῖς περὶ τόπον
211 a ἀξιῶμασι καὶ τὸ ἀκίνητον εἶναι τὴν τόπον προλαμβάνουσι. διὰ τί δὲ
6. ὁ Ἀριστοτέλης τῷτο παρήκε, δῆλον γενήσεσθαι ὅτε τὴν διαφορὰν τῷ τόπον πρὸς τὸ ἀγγεῖον παραδώσει. Simpl. f. 131 b.

μὴ πάντα τὰ κινούμενα εἰς τὴν περὶ τῷ τόπον ἐννοίαν ἡμᾶς
211 a προήγαγεν, ἀλλὰ μόντα τὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ καὶ συμβεβηκός,
18. ὥσπερ ὁδὲ κινεῖται κυρίως, ἕτως ὅτε τόπον προσδεῖται ὅτε εἰς τὴν
30 γινώσκιν αὐτῶ συντελεῖ. καίτοι διαφορὰ μὲν τίς ἐστὶ τῶν καὶ συμβεβηκὸς κινουμένων. Themist. f. 38.

τὸ "δοκεῖ" ἀντὶ τῷ φαίνεται καὶ ἔστιν. Philop. o p. 4. 211 c 28.

ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος οἶεσθαι διὰ τούτων δεικνύσθαι ὅτι μὴ ἐστὶ
211 a τὰ συνεχῇ μέρη τῷ ὅλῳ τῷ ὄντος ἐν τόπῳ καθ' αὐτά ἐν τόπῳ,
29.

35 ἀλλ' ἐν ὅλῳ τῷ ἐν τόπῳ. καίτοι σαφῶς περὶ τῆς τῷ περιέχοντος διαιρέσεως οἶμαι καὶ συνεχείας πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ λέγει γράφων "ὅταν μὴ ἔν μὴ διηρημένον ἢ τὸ περιέχον ἀλλὰ συνεχές" καὶ πάλιν "ὅταν δὲ διηρημένον καὶ ἀπτόμενον." συμφωνότερον ἔν οἶμαι καὶ τῇ λέξει καὶ τοῖς προκειμένοις ἐστὶν ἀκρίβειν ὅτι ὅταν μὴ συνεχές ἢ τὸ περιέχον τῷ περιεχομένῳ, τότε ὡς μέρος ἐν ὅλῳ ἐστὶ τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ περιέχοντι, ὅταν δὲ διηρημένον, τότε ὡς ἐν τόπῳ τῷ ἐχάτῳ τῷ περιέχοντος τὸ περιεχόμενον, καὶ ἐν πρώτῳ τῷ τῷ ἐφάρμοτται τὰ προληφθέντα περὶ τόπου ἀξιῶματα. Simpl. f. 132 b.

ὅταν δὲ διηρημένον ἢ καὶ ἀπτόμενον, ὡς ἐν τόπῳ ἔσται τῷ
211 a περιέχοντος. τῷτο δὲ ὁδὲ μέρος τῷ σώματος (ἐξωθεν γάρ), ὅτε
31. μείζον ὅτε ἔλαττον, ἀλλ' ἴσον πανταχῶς τοῖς πέρασι τῷ σώματος ὁ περιέχει. ἅμα γάρ ἐστι τὰ ἔχματα τῶν ἀπτομένων. τὰ μὴ ἔν

μόρια τῷ συνεχῶς ἔκ ἐν τῷ ὅλῳ κινεῖται· ἀλλὰ μὴ τῷ ὅλῳ, τὰ διηρημένα δὲ ἐν τόπῳ, ἢ μὴ τῷ τόπῳ κινεῖται. πλὴν εἰ μὴ τὰ ἐν ἀγγείῳ· μεταφορητὰ γὰρ ἐστὶ τὰ ἀγγεῖα. ἀλλὰ ταῦτα ἔκ εἰσιν οἱ πρῶτοι τόποι (μεῖζον γὰρ τῶν σωμάτων), ἀλλὰ τὰ ἔχματα αὐτῶν. Themist. f. 38 b.

211^a 33. ὁ Ἀλέξανδρος τὸ "ἐν τῷ αὐτῷ" καὶ τὸ ἅμα ἀκύνει, ἄλλο τι τῷτο λέγων παρὰ τὰ ἀπαριθμηθέντα τῷ ἐν τινι σημαινόμενον· ὁ δὲ Ἀσπάσιος ἐν τῷ αὐτῷ μὴ ὡς ἐν τόπῳ ἀκύνει. ἔτι μὲντοι ὁ ἀμφορεύς τῷ οἶνῳ ἐν αὐτῷ ἐλέγετο, διότι μέρος ἐν μέρει. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῷ ἐν τόπῳ ἐν τόπῳ, μιᾶς γινομένης τῆς ἐπιφανείας διὰ τὸ ἀβαθεῖς. ἀλλ' εἰ μία, πῶς ἐν τινι; ἢ ὡς ἐν τῷ τῷ περιέχοντος σώματι. Simpl. f. 132 b.

211^a 34. καὶ τῷτο δεικτικὸν οἶμαι τῷ δεῖν τὸ ἐν τόπῳ μὴ εἶναι συνεχές πρὸς τὸν τόπον, ἀλλ' ἀπολειμμένον. δείκνυσιν δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τόπῳ κινήσεως. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος καὶ τῷτο δεικτικὸν φησὶ τῷ τὰ μέρη τὰ συνεχῆ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ, εἴ γε τὸ μὴ ἐν τόπῳ ὄν ἐν τῷτο κινεῖται, τὸ δὲ ἐν ὅλῳ ἔστι, τοῦτον δὲ τὸ συνεχές μέρος, ἔκ ἐν ἐκείνῳ ἀλλὰ σὺν ἐκείνῳ κινεῖται. ἔτι δὲ ἐξηγούμενος τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ τῷ "ἔτι" ἕως τῷ "ἤδη τοίνυν φανερόν ὅτι ἐστὶν ὁ τόπος," τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις εἶναι φησὶ, καὶ διπλὴν αἰτιᾶν γραφήν, ὡς εἴ γε τὰ πρότερα τὰ ἀπὸ τῷ "ὅταν μὴ ἔν μὴ διηρημένον ἦ" περὶ τῆς διαφορᾶς ἦκε τῶν ἐν τόπῳ ὄντων πρὸς τὰ ἐν ὅλῳ, τὰ δὲ ἐφεξῆς τὰ ἀπὸ τῷ "συνεχές μὴ ὄν ἔκ ἐν ἐκείνῳ κινεῖται" περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐν τόπῳ κινουμένων πρὸς τὰ μέρη τὰ μὴ τῷ ὅλῳ κινούμενα. δύνανται ταῦτα συντόμως μὴ παραδειγματῶν περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν, τὰ μὴ πρῶτα περὶ τῶν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν τόπῳ, τὰ δὲ ἐφεξῆς περὶ τῶν μὴ τῷ ὅλῳ ἢ ἐν τόπῳ κινουμένων. id. f. 133.

211^b 6. τὸ διάστημα τῷτο οἱ μὴ περὶ Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον κενὸν εἶναι λέγουσιν ἔτις ὥστε ποτὲ μὴ πληρῶς σώματος ποτὲ δὲ καὶ κενὸν ἀπολείπει, οἱ δὲ Πλατωνικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοὶ εἶναι μὴ ἄλλο παρὰ τὰ σώματα φασίν, αἰεὶ δὲ σῶμα ἔχειν, ὡς μηδέποτε κενὸν ἀπολείπει. ἀλλ' αὐτὸς μὴ ἄτε μὴ προῖται τὴν ἀνάγκην τῆς διαίρεσεως τὸ "χεδόν" προσέταξεν. ἐπειδὴ δὲ, εἴαν μὴ ἀνελλιπὴς ἡ διαίρεσις φανῇ, σαθρὰ δοκεῖ ἡ ἀπόδειξις, πειρατέον τὴν ἀνάγκην εὐρεῖν. μεταβάλλει τὸ καὶ τὸν τόπον κινούμενον ἢ κατὰ τι τῶν ἐν αὐτῷ ἢ κατὰ τι τῶν προσεχῶς περὶ αὐτό. ἀλλὰ τὰ μὴ ἐν τῷ κινουμένῳ ὕλῃ καὶ εἶδος ἐστὶ, καὶ παρὰ ταῦτα ὑδὲν. τὰ δὲ προσεχῶς τό τε πέρας τῷ περιέχοντος αὐτὸ καὶ τὸ μεταξὺ τῷ πέρατος ἐκείνου διάστημα, εἴπερ ἐστὶ ταῦτο, καὶ ἄλλο ὑδὲν παρὰ ταῦτα. id. ib.

211^b 14. λείπει τοίνυν ἡμῖν ὅτι μὴδὲ τὸ διάστημα ὁ τόπος ἐστὶν ἀποδείξαι, διάστημα δὲ τὸ μεταξὺ νοούμενον τῶν περάτων τῷ περιέχοντος, οἷον τὸ μεταξὺ τῆς κοίτης ἐπιφανείας τῷ κάδῳ. παλαιὰ μὴ ἔν ἡ δόξα, καὶ τοῖς τὸ κενὸν τιθεμένοις προσήκοντα. ἠκολούθησε δὲ ὁμοῦς αὐτῇ καὶ ὁ περὶ Χρύσιππον χρόνος καὶ Ἐπίκουρος ὕστερον· εἰσποιῶσι δὲ τινες καὶ τὸν Πλάτωνα τῷ δόγματι. ἤρτη δὲ ἐκ πίθας νῆς μὴ αἰτίας, ψευδὲς δὲ ἰκανῶς. ἐπειδὴ γὰρ εἰς ἐπίνοιαν ἤλθομεν ὅλως τῷ τόπῳ ἐκ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων καὶ τῷ γίνεσθαι συνεχῶς ἄλλοτε ἄλλα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, διὰ τῷτο αὐταῖς ὁ τό-

πος ἔδοξεν εἶναι τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ, ὃ ταῦτ' ἐμὲνον ὑπελάμβανον ὑποδέχεσθαι τὰ ἀντιμεταστάμενα σώματα, κεχωρισμένον ἐκάστῳ τῶν εἰσιόντων σωμάτων... ἀλλ' ἔκ ἐστὶ τῷτο ὕγιες. εἰ μὴ οἷον τε ἦν κενὸν σώματος γενέσθαι ποτε τὸ ἀγγεῖον, ἴσως ἂν ἐφευρέθη καθ' ἑαυτὸ τὸ λεγόμενον τῷτο διάστημα· νῦν ἅμα ἐκχεῖται τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀὴρ ἀντιστρέφεται. κἀντεῦθεν ἡ πλάνη· ἐπεὶ γὰρ σῶμα πᾶν μὴ διαστήματος, μεταφέρειται τὸ τῶν σωμάτων διάστημα ἐπὶ τὸν τόπον, ἔκ ἐννοούντες ὅτι διὰ τῷτο αἰεὶ διάστημα ἐστὶν ἐν τόπῳ, ἐπειδὴ καὶ σῶμα αἰεὶ. δηλοῖ δὲ τὰ χαλκὰ καὶ σιδηρὰ πανταχόθεν ἀγγεῖα... ἀλλ' ὑποβώμεθα ἐξαιρεθέντος τῷ ὕδατος μὴδὲν ἕτερον εἰσρῆναι σῶμα· μένει τοίνυν μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας διάστημα κεχωρισμένον. ἀλλὰ ἄλογος ἡ ὑπόθεσις, ὡς σοφώτατε Γαλιλεῖ· αὐτὸ γὰρ ὑποτίθει ὃ ζητῶμεν... τὰ μὴ ἔν αἰτία τῆς πλάνης τοῖς ἐπὶ ταύτην ἐλθούσι τὴν δόξαν ταῦτά ἐστιν. ὅτι δὲ ἔκ ἐστὶ τὸ μεταξὺ τῶν ἐχάτων τῷ περιέχοντος διάστημα τόπος, ἀναμνησθῆναι σε δεῖ μόνον ὅσα ὑπάρχειν τῷ τόπῳ ταῖς κοιναῖς ἀκολουθούσας ἐννοῖαις ἐξ ἀρχῆς διωρισάμεθα, τὸν τόπον δεῖν περιέχειν, ἀλλ' ἐμπεριέχει τὸ διάστημα· τὸν τόπον δεῖν χωρίζεσθαι τῶν σωμάτων, ἀλλὰ τὸ διάστημα ἐκάστῳ τῶν σωμάτων σύνεισι τε καὶ συνυπάρχει... ὁ μὴ ἔν ἡμεῖς λέγομεν πρὸς τὴν δόξαν, ταῦτά ἐστιν· οἷς δὲ χρῆται Ἀριστοτέλης, ἀσαφέστερον μὴ ἔχει, πειρατέον δὲ, ὅπως ἐνδέχεται, κάκεῖνα, ὡς ἐξ ἀρχῆς προθέμεθα, ἐκκαλύπτειν. εἰ φησὶν ἦν τι διάστημα καθ' αὐτὸ πεφυκὸς εἶναι καὶ μένειν ἐν αὐτῷ, ἀπειροὶ ἂν ἦσαν οἱ τόποι. τί δὴ ποτε; ὅτι ἡνίκα ἂν μεταφέρηται τὸ ἀγγεῖον, πλήρες ὄν ὕδατος ἢ ἀέρος, ὃ ποιεῖ τὸ ὅλον ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ, τῷτο ποιήσει καὶ τὰ τῷ ὕδατος μόρια· ὡς ἔν τῷ ὅλῳ ὕδωρ κατέχον τὸ οἰκεῖον διάστημα σὺν τῷ ἀγγεῖῳ κινεῖται μεταφερομένῳ, ἔτις ἐκαστὸν τῶν μορίων κατέχον τὸ οἰκεῖον διάστημα κινήσεται σὺν τῷ ἀγγεῖῳ. ὅταν τοίνυν ἐν ἄλλῳ τόπῳ γένηται ὁ ἀμφορεύς, δηλονότι καθέξει τι διάστημα, τὸ μεταξὺ τῶν ἐχάτων τῷ περιέχοντος ἀέρος, ὃ διαστήματος καὶ τὸ ὕδωρ μέρος καθέξει καὶ τὰ τῷ ὕδατος μόρια. ὅρα δὲ πόσα ἐν ταύτῳ γίνονται διαστήματα· ὁ κατέχεν ὅλος ὁ ἀμφορεύς, ὁ κατέχευε τὸ τῷτο μέρος τὸ ὕδωρ, ὁ κατέχεν ἐκαστὸν τῶν μορίων τῷ ὕδατος, πάλιν ὁ κατέχεν ὅλον τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀμφορεῖ· ἦν γὰρ ἐν τόπῳ τῷ ἀμφορεῖ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ἐχάτων αὐτῷ τῆς κοίτης ἐπιφανείας. πρὸς τούτοις ὁ κατεῖχεν ἐκαστὸν τῶν μορίων τῷ ὕδατος. τούτοις εἰ προῖται καὶ τὸ τῷ ἀμφορέως ὡς τῷ ὕδατος σώματος καὶ τὸ τῷ μέρους ὡς σώματος, πολλὰ εὐρήσεις ἐν ταύτῳ διαστήματα. ἐν μὲν γε τοῖς μορίοις καὶ ἕτερον ἔγωγε ἀτοπώτερον ὑφορῶμαι· ἐκαστὸν γὰρ ἐν τε τῷ οἰκείῳ διαστήματι ἔσται καὶ ἐν τῷ μείζονος μέρους. γιγνομένης δὲ εἰς ἀπειρον τῆς τομῆς, εἰς ἀπειρον καὶ ἡ τῶν τόπων πρόῖται προελεύσεται· ὅλως γὰρ εἰ διάστημα ὁ τόπος, ὑδὲν ἀτοπὸν καὶ τῶν μορίων ἐκαστὸν ἐν τόπῳ εἶναι καθ' αὐτό... ὅτι δὲ καὶ ὁ τόπος ἐν τόπῳ, γίνεται δῆλον· τὸ γὰρ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν κοίλων τῷ ἀμφορέως ἔσται ἐν ἄλλῳ διαστήματι, μετατεθέντος τῷ ἀμφορέως. ἄρα ἐν ταῦτα ἀτοπα ἀπαντᾷ τοῖς τὸ ἔχοντος τῷ περιέχοντος λέγουσι τὸν τόπον; ὑδαμῶς. διὰ τί; ἔκτι γὰρ ἂν εἴποιμι ἐν ἄλλῳ

τόπω γενέσθαι τὸ ὕδωρ ἢ τὰ τῷ ὕδατος, κινημένον τῷ ἀμφορέως· ἐν τῇ αὐτῇ γὰρ ἔστιν ἐπιφανεία, καὶ ἐκ ἐξαλλάξει ταύτην ὅδε ἐτέραν προσεπιλαμβάνει τινά, ὥσπερ ἕτερον καὶ διάστημα. Themist. f. 38 b.

211 b νῦν τῷ ἄλλο τι ἀντεισιέναι διαστατόν, ἄπτεσθαι δυνάμενον τῷ 5
16. περιέχοντος, ἀλλὰ μὴ ἠνωμένον πρὸς αὐτό, δοκεῖ μένειν τὸ διά-
στημα. διὰ τῆτο γὰρ προσέθηκε τὸ "τῶν ἄπτεσθαι πεφυκότων,"
ἀλλὰ μὴ ἐνθῆσθαι. τὰ γὰρ ἐνέμενα, οἷον ἀήρ πρὸς αέρα καὶ ὕδωρ,
ἐκείνῳ ὡς ἐν τόπῳ ἔστιν, ὅδε ὡς ἐν ἀγγεῖῳ τῷτῳ πρὸς δὲ συνεχί-
ζεσθαι. . . ὑποθώμεθα, φησὶν ὁ Γαληνός, ἐξαίρεθέντος τῷ ὕδατος 10
ἐκ κεράμῳ, μηδὲν ἕτερον εἰσρυῆναι σῶμα· μένει τοίνυν τὸ μεταξὺ
τῆς ἐπιφανείας τῷ ἀγγεῖῳ διάστημα κεχωρισμένον. ἀλλὰ ἄλογος
ἡ ὑπόθεσις· τὸ γὰρ ζητούμενον ὑποτίθεσθαι. Simpl. f. 133 b.

211 b ἀντὶ τῷ εἰπεῖν ὅτι καὶ τὰ μέρη ἐκείνῳ ἔστιν συνεχὴ τῷ ὅλῳ,
19. ἀλλὰ καθ' αὐτὰ ἔστιν ἐν τόπῳ, εἶπεν ὅτι πάντα τὰ μόρια τὰ ἐν 15
τῷ ὅλῳ τῆτο ποιήσει ὅπερ τὸ ὅλον ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ. τὸ δὲ
ὅλον ὕδωρ καθ' αὐτὸ μεθίστατο καὶ καθ' αὐτὸ ἦν ἐν τόπῳ διωρισμέ-
νον· ὥστε τὸ διάστημα τόπος ὑποτεθέν αἴτιον γέγονε τῷ τὰ μόρια
καθ' αὐτὸ κινεῖσθαι καὶ τόπον καὶ ἐν τόπῳ εἶναι, τῆτο δὲ τῷ διωρίσθαι
τὰ μόρια καὶ τὴν τόπον, τῆτο δὲ τῷ καὶ τὰ μόρια ἀπειρα εἶναι καὶ 20
τὴν τόπον ἐνεργεῖα. ἐπειδὴ δὲ περὶ τόπον νῦν ὁ λόγος, τὴν τῶν
τόπων ἀπορίαν καὶ ἔχει τῶν μορίων ὡς ἄτοπον ἐπήνεγκεν. εἰ δὲ
ἀπειροὶ τῷ πλήθει κατ' ἐνέργειαν διαστήματα ὄντες οἱ τόποι, καὶ ἐν
τῷ κυάθῳ ἔστιν τὸ μέγεθος ἀπειρον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μορίων
τῶν ἐν τοῖς ἀπείροις τόποις ἀπείρων ῥητέον· τὸ γὰρ ἐξ ἀπείρων τῷ 25
πλήθει μεγεθῶν ὀηλικονῶν ἔστιν καὶ τῷ μεγέθει ἀπειρον. ἔτω μὲν
ἔν συνάγεσθαι, εἰ ἔστι τὸ διάστημα ἐν τῷ αὐτῷ, οἷον ἐν κυάθῳ, ἀπεί-
ρους εἶναι τόπους. ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τὸ δεύτερον ῥηθέν ἄτοπον, τὸ ἅμα
δὲ καὶ ὁ τόπος ἔστιν μεταβάλλων, ὥστε τῷ τόπῳ ἔστιν τις ἄλλος τό-
πος. εἰ γὰρ μεταβαλὴν τὸ ἀγγεῖον ἔχον ἐν αὐτῷ διάστημα, ἔστιν τὸ 30
διάστημα τῆτο ἐν τῷ διαστήματι ἐν ᾧ τὸ ἀγγεῖον γέγονε, καὶ ἔτι
ἔστιν τῷ τόπῳ τόπος, ὅπερ ἄτοπον. καὶ τρίτον δὲ ὅτι πολλοὶ τόποι
ἅμα ἔσονται· μεταφερομένον γὰρ τῷ ἀγγεῖῳ μεταφέρεισθαι καὶ τὸ με-
ταξὺ τῶν περάτων αὐτῷ διάστημα. . . ἄρ' ἔν μὴ τὰ αὐτὰ ἄτοπα
ἀκολουθεῖ καὶ τοῖς τὸ ἔχατον τῷ περιέχοντος λέγουσι τὸν τόπον; ἢ 35
ὅδαμῶς. . . προσεκτέον τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ "καὶ πολλοὶ ἅμα τόποι
ἔσονται" ἐξηγημένῳ ἔτι. ἔστι γὰρ, φησὶ, τὰ ἐν τοῖς ἀγγείοις, εἰ
διάστημα ὁ τόπος εἶναι, ἅμα τε ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς τόποις τε καὶ δια-
στήμασιν, εἰς ὅς γέγονε πάλιν σὺν τῷ ἀγγεῖῳ. καὶ πάλιν μετα-
κομιδῇ, ὁμοίως πάλιν συµμετακομιζοίτο ἂν ἐν τοῖς διαστήμασιν 40
ἐν οἷς ἦν. ἔτω δὲ γίνοντο ἂν ἐκάστῳ τῶν ἐν τοῖς ἀγγείοις ἀπειροὶ
τόποι καὶ ἀπειρα διαστήματα, καθ' ἐκάστην μεταφοράν τῷ ἀγγεῖῳ
διάστημα τι ἴσον αὐτῷ καὶ τῷ ἐν αὐτῷ προσλαμβάνοντος, ταῦτέστι
τόπον. πῶς δὲ τῆτο ἀληθές; τάχα μὲν γὰρ ὅδε τὸ ἐν τῷ κεράμῳ
διάστημα συµβαίνειν συγχωρήσασιν οἱ τὸ διάστημα λέγοντες τόπον, 45
ἀλλ' αἰεὶ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γίνεσθαι τῷ διαστήματος μέρος. εἰ δὲ καὶ
τῆτο δώσει τις, ἀλλ' ἐκ ἀνάγκης καὶ ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐγένετο ὁ κέραμος
μεταβαίνειν· ἄλλοτε γὰρ ἐν ἄλλῳ μέρει τῷ διαστήματος γίνεσθαι.

ἀμεινον ἔν οἷμαι τὸ "πολλοὶ ἅμα ἔσονται" ἐπὶ τῶν μεθισταμένων
πολλῶν ὄντων, καὶ εἰς ὅς μεθίστανται, ἀκείνῳ, ὡς εἴρηται πρότερον. τὸ
δὲ "ἐκ ἔστι δὲ ἄλλος ὁ τόπος τῷ μορίῳ ἐν ᾧ κινεῖται" εἴρηται πρὸς
τὸ ἄτοπον τὸ λέγον ὅτι ἔστιν τόπος τόπος καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα,
ὅπερ ἠκολούθησε διὰ τὸ ἄλλο μὲν εἶναι διάστημα ὃ ἡγάγε μεθ' αὐτῷ
τὸ ὕδωρ, ἄλλο δὲ τὸ ἐν ᾧ ἐγένετο. λέγει ἔν ὅτι ἐκ ἔστιν ἄλλος καὶ
ἄλλος τόπος ἀλλ' ὁ αὐτός, ἐπειδὴ ὅδε τὸ διάστημα ἔστιν ὁ τόπος
ἀλλὰ τὸ πέρας τῷ περιέχοντος. id. f. 134.

ὅτι ὅδε διάστημα τι ἐστὶ μεταξὺ τῶν περάτων, δείκνυσθαι
ἔτι. ἀσαφὴς δὲ πάντῳ ὁ τῶν λέξεων νοῦς, καὶ εἰ μὴ αὐτὸς ἐν τοῖς
τῷ κενῷ λόγοις ἠρμήνευσεν αὐτόν, ἔμεινεν ἂν ἀνερμήνευτος.
ἄλλοι δὲ ἄλλως τῇ τῷ ῥήτῃ ἐπιβάλλουσιν ἐννοία. . . ὁ Θεμιστίας
δὲ ἐξηγεῖται τὸ χωρίον ἔτι. . . "πεφυκός" μὲν εἶπε διὰ τὸ μαθη-
ματικόν· ἐκεῖνο γὰρ ἐ φύσει ἐστὶν ἀλλ' ἐπινοία. Philop. o p. 5.

ἅμα τὸν τῷ Πλάτωνος ἐρμηνεύει σκοπόν, δι' ὃν τὴν ὕλην 211 b
ἐκεῖνος χώραν καὶ τόπον ἐκάλεσεν. ἔπειτα τὴν λογισμὸς ἐπάγει, 29.
δι' ὅς ἐ δυνάτῃ νομίζει τὴν ὕλην εἶναι τὸν τόπον. . . ἀμεινον ἴσως
ὁ Ἀσπασίος τὸν τὴν ὁμοιότητα τῆς ὕλης καὶ τῷ τόπῳ εἰσάγοντα
παραπέμψας δεῖν φησὶν ὅτι ῥεῖ ἡ ὕλη· ὁ γὰρ τόπος ἡρεμεῖ καὶ
ἀκίνητός ἐστιν ἔως ἂν ᾖ. Simpl. f. 135.

"μὴ κεχωρισμένον" ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ τῷ ἡρεμεῖντι, τὸ 211 b
δὲ "συνεχεῖ" ἀντὶ τῷ συνημμένῳ· ἐ γὰρ κυρίως τὸ συνεχὲς ἐν- 31.
ταῦθα. Philop. o p. 8.

ἢ κινήτῃ καὶ φοράν λέγει τὸ πεφυκός ποτὲ μὲν κινεῖσθαι ποτὲ 212 a
δὲ ἡρεμεῖν, ὃ δὲ ἔρανος ἐ κινήτῃ ἀλλ' αἰεὶ κινεῖται· ἢ ἄλλο ἐστὶ, φη- 7.
σὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ καὶ φοράν καὶ ἄλλο τὸ καὶ περιφοράν, τὸ μὲν ἐπ'
εὐθείας καὶ ὅλον τόπον ἐκ τόπου μεταβάλλον, τὸ δὲ κύκλῳ καὶ ἐν τῷ
αὐτῷ φερόμενον καὶ μόρια κινεῖται, διὸ ὅδε ἐν τόπῳ ἐστὶν ὅλον, ὅτι
μηδὲ κινεῖται καὶ τόπον ὅλον. ὁ μέντοι Ἀσπασίος ἐκ ἀντιτρέφει
φησὶν· ἐ γὰρ ἀνάγκη, εἰ πᾶν τὸ ἐν τόπῳ κινήτῃ καὶ φοράν, καὶ τὸ κι-
νήτῃ καὶ φοράν ἐν τόπῳ εἶναι. καίτοι γε ἐχρῆν αὐτῷ λέγοντος
ἀκῆσαι μετ' ὀλίγον τῷ Ἀριστοτέλει, ὅτι πᾶν σῶμα ἢ καὶ φοράν ἢ
καὶ αὐξήσιν κινήτῃ, καθ' αὐτὸ πᾶν. εἴτα μετάγει λύων, ὡς εἴκει,
ταύτην τὴν ἀπορίαν ὁ Ἀριστοτέλης. Simpl. f. 135.

ἐν τόπῳ δὲ ἐστὶ πᾶν σῶμα, ὃ καὶ φοράν οἷον τε κινεῖται καὶ
πάλιν ἡρεμεῖν. ἐ ταύτῃ δὲ ἐστὶ περιφορά τε καὶ φορά. Themist.
f. 39 b.

τὸ "καὶ φοράν" ἀντὶ τοῦ κατ' εὐθυρίαν· φορά γὰρ ἢ
κατ' εὐθείαν κίνησις, ἢ δὲ κύκλῳ οὐ φορά ἀλλὰ περιφορά.
Philop. o p. 8.

ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἀντιμετάστασις τῶν σωμάτων ἐν τῷ περιέχοντι 212 a
γίνεσθαι ἡρεμεῖντι, ὅπερ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον σημαίνει τῷ ἀκινήτῳ 9.
ὄντι, διὰ τὸ μὴ συγκινεῖσθαι τῷ ἐν αὐτῷ τὸν τόπον, τὸ τὸ περιεχό-
μενον σῶμα καὶ αἰεὶ ἐν τόπῳ περιέχοντι γινόμενον διάστημα ἔχειν
φαντασίαν τισὶ παρέχεν ὡς ὃν διάστημα ἄλλο παρὰ τὰ διαστή-
ματα τὰ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς κινημένοις καὶ ἀλλάσσασιν τὸν τόπον,
ἴσον ὃν αὐτοῖς καὶ τὸ μέγεθος. μήποτε δὲ τὸ "ἐν ἡρεμεῖντι" ἐκ
ὡς ἀκινήτῳ καὶ τὸν τόπον εἶπεν, ἀλλ' ὡς τῷ αὐτῷ μένοντι καὶ μὴ

ἀμειβομένων· ὅτε γὰρ ἀποδείκνυται πῶς τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον, ὅτε χρεωδὲς ἐστὶν ὅτι πρὸς τὴν τῷ διαστήματος ἐννοίαν· τὸ δὲ μένειν τὸ αὐτὸ χρεωδὲς. Simpl. f. 135 b.

212a 14. τάχα ἐν τοῖς περὶ τόπου ἀξιωμασι διὰ τῆς τοῦ προελαβεν ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον, ὅτι χρεὼν εἶχεν ὡς ἀγγεῖω τῷ τόπῳ 5 τέως χρησάμενος διὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀγγείας πολλαχῶς πρὸς τὸν τόπον χειραγωγίαν, καίτοι καὶ τῷ Θεοφράστῃ καὶ τῷ Εὐδόκῳ, ὡς εἴρηται καὶ πρότερον, τὸ ἀκίνητον ὡς ἐν τῶν περὶ τόπου ἀξιωματικῶν προειληφότων. προσέθισται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι εἴπερ καὶ τὸ ἀγγεῖον τόπος ἐστὶ, καὶ τὰ ἐν ἀγγείῳ ἐν τῷ τῷ περιέχοντος αὐτὸ σώματός ἐστι πέ- 10 ρατι. id. f. 136.

212a 19. τὸ “μᾶλλον” προσέθηκε, διότι ὁ κυρίως ὁ πᾶς ποταμὸς τόπος ἂν εἴη τῆς νεῦς (ὅ γὰρ πέρας τῆς περιέχοντος ἐστὶ τὸ πᾶν τῆς ποταμῶν ὕδωρ, ὅδὲ ἐπιφάνεια ὅλως, ἀλλὰ σῶμα), ἀλλὰ καὶ τῆς τοῦ μᾶλλον ὁ πᾶς καθόσον μὴ συγκινεῖται, τόπος δὲ ὅλος τῆς νεῦς, 15 ὅτι ἐν μέρει αὐτῆς φέρεται ἢ ναῦς. ἢ ὅδὲ τόπος τῆς νεῦς ὁ ποταμὸς, ἀλλ’ εἴη ἂν ὁ μὲν ποταμὸς πᾶς ἐν τόπῳ, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, τῷ μὴ συγκινεῖσθαι αὐτῷ τὸ πέρας τῆς περιέχοντος αὐτόν, ἢ δὲ ναῦς ἐν ἀγγείῳ. καὶ ἴσως ἂν λέγοι, φησὶν, ὅτι τῆς νεῦς τὸν πάντα ποταμὸν τόπον, ἀλλὰ τῆς ἐν αὐτῷ ὄντος. ἐστὶ δὲ τὸ ὕδωρ, εἴπερ 20 ποταμὸν ἀκρόσομεν μὴ τὸ ὕδωρ ἀλλὰ τὴν ὕδωρ περιέχουσαν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· καταλληλότερον γὰρ ἂν ἐπ’ αὐτῆς λέγοιτο τὸ “διὸ ὁ πᾶς ποταμὸς μᾶλλον τόπος.” id. ib.

212a 21. ὅτι ἀκίνητος ὁ τόπος, συνίστησι καὶ ἐκ τῶν τῶν τόπων κυριωτα- των διαφορῶν· αὐτὸ δὲ ἦσαν, ὡς εἴρηται πρότερον, τό τε ἄνω καὶ τὸ 25 κάτω. καὶ μοι δοκεῖ τοιοῦτόν τινα συνάγειν συλλογισμόν· ὁ τόπος διαφορὰς ἔχει τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, τὸ διαφορὰς ἔχον τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τὸ μέσον καὶ τὸ ἔχατον ἔχει διαφορὰς, τὸ διαφορὰς ἔχον τὸ μέσον καὶ τὸ ἔχατον ἀκίνητος ἔχει διαφορὰς, τὸ ἀκίνητος ἔχον δια- 30 φορὰς ἀκίνητόν ἐστιν, ὁ τόπος ἄρα ἀκίνητός ἐστιν. id. f. 136 b. διότι, φησὶν, ὁ τόπος τὸ πέρας ἐστὶ τῆς περιέχοντος, ἐστὶ δὲ ἐν τῷ τόπῳ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, διὰ τῆς τοῦ, φησὶ, πᾶσι δοκεῖ ἢ μὲν κοίλῃ ἐπιφάνειᾳ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας ἄνω εἶναι (ἐπὶ ταύτην γὰρ τὰ κῆφα φέρεται σώματα), τὸ δὲ μέσον τῆς παντὸς κάτω. Philop. p. p. 6.

212a 27. τὸ μὲν “πρὸς τὸ ἔχατον,” εἰκότως καὶ τὴν λέξιν τῷ πρὸς τὸ μέσον, ὅχι τὸν τόπον τὸν ἄνω ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ εἶπε, τὸ δὲ ἔχα- 30 τον, εἰκότως τῷ μέσῳ, ὅχι τὸ ἐν τῷ ἄνω ἀλλὰ τὸ ἄνω. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην ἐξηγήσιν ἐπάγει τῇ λέξει, καθ’ ἣν καθ’ ἑκάτερον ἄμφω ἐπὶ τῷ τόπῳ ἀκρίβει. . . “πρὸς δὲ τὸ ἔχατον” λέγοι 40 ἂν τὸ ἔχατον περιεχόμενον, οἷον τὸν αἰθέρα· ὅτι γὰρ περὶ τῆς τοῦ ἄμφω ἐπὶ τῆς αὐτῆς πέρας λεγόμενα δύναται ἀκρίβει, ὅπερ ἐπὶ τῷ μέσῳ ὅχι ἦν· ἐκεῖνο γὰρ ἄλλο μὲν πέρας ἦν τὸ πρὸς τὸ μέσον, ἄλλο δὲ τὸ τῷ μέσῳ. καὶ ὁ Πορφύριος διττόν φησι τὸ κάτω· ἢ γὰρ τὸ πέ- 45 ρας τῆς μέσου, ὃ ἐστὶν ὁ τόπος, ἢ αὐτὸ τὸ μέσον, ὃ ὁ τόπος τὸ ἔχα- τον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἄνω διττόν· ἢ τὸ πέρας τῆς ἐχάτης, οἷον τῆς αἰθέρος, ὃ ἐστὶν ὁ τόπος, ἢ αὐτὸ τὸ ἔχατον, ὅπερ ἐστὶν ὁ αἰθήρ. . . ἐπίπεδον αὐτὸν ἐκάλεσαν (τὸν τόπον) ὡς τῶν παλαιῶν πᾶσαν ἐπι-

φάνειαν ἐπίπεδον καλόντων· οἱ γὰρ νεώτεροι διαφορὰς ἐπιφανείας ἔλεγον τὴν ἐπίπεδον καὶ ἄλλην τὴν σφαιρικὴν ἢ κυνικὴν ἢ κυλινδρικήν. . . τὸ ἐξῆς δὲ τὸ “ἐτι ἅμα τῷ πράγματι πῶς ὁ τόπος· ἅμα γὰρ τὰ πέρατα” πρὸς τὸ αὐτὸ τείνειν ἔοικεν, ἀπολογία τινὰ 5 πορίζον τοῖς οἰηθεῖσι τὸ εἶδος εἶναι τὸν τόπον. Simpl. f. 136 b.

ἐν μὲν ἔν κατὰ ποιῶν τόπον αὐτό τε τὸ μέσον καὶ περὶ τὸ μέσον ἢ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ αἰθήρ· ἕκαστον γὰρ τῶν βαρέων σωμάτων ὑπὸ τῶν περιέχοντων τῶν στοιχείων, ἢ πάντων, ὡς οἱ τῶν ποταμῶν ἀνέχοντες λίθοι, ἢ τοῖν δυοῖν, ὡς οἱ βαδίζοντες ἢ νηχόμενοι. τὸν 10 δὲ ἄνω τόπον τό τε ἔχατον τῆς κύκλῳ φορᾶς καὶ εἴ τι πρὸς ἐκεῖνό ἐστιν. Themist. f. 40.

καιρὸς δὲ λοιπὸν καὶ τὰ παρ’ ἡμῶν προσεθῆναι τῷ λόγῳ, καὶ 212a 30. τέως ἰδεῖν εἰ ἐνεστὶ τις ἐν τοῖς Ἀριστοτελικοῖς ἐπιχειρήμασιν ἀνάγκη, δι’ ἧς δείκνυται ὡς ἀδύνατον διάστημα τι τριχῇ διασπᾶν τὸν τόπον εἶναι. . . ταύτη γὰρ τῷ μὴ ὀρθῶς ὑπ’ Ἀριστοτέλους ἀποδοδῶς 15 τὸν περὶ τόπον λόγον, καίτοι παντὸς σώματος ἐν τόπῳ ὄντος, ὅχι ἐπὶ πάντων αὐτῷ εὐδοκῶ τῶν σωμάτων ὁ λόγος. ὅθεν ἀποδοῦναι βυλόμενοι πῶς ἂν ἡ ἀπλανὴς κινεῖται καὶ τόπον, μὴ ὅσα ἐν τόπῳ, πάντα κυκῶσι μᾶλλον ἢ λέγασθαι τι σαφὲς καὶ πείσσαι δυνάμενον. ἀρνήσασθαι μὲν γὰρ τὸ μὴ καὶ τόπον κινεῖσθαι τὴν ἀπλανῆ καὶ δύναται (ὅδὲ 20 γὰρ ὅδὲ πλάσσει δύναται) τίνα ἂν κινεῖτο κίνησιν), τίς μέντοι ἂν εἴη ὁ τόπος καθ’ ὃν κινεῖται, ἀποδοῦναι ὅχι ἔχουσιν, ἀλλ’ ὥσπερ τῆς κύβης οἱ πεττεῦντες, ἄλλοτε ἄλλως τὸν λόγον μεταφέρουσιν, καὶ διὰ πάντων τὰς ἐξ ἀρχῆς θέσεις καὶ ὁμολογίας ἀναιρῶσιν. ὁ μὲν γὰρ Ἀρι- 25 στοτέλης τὸ ἀπενεῖν τῆς λόγου τῇ ἀσαφείᾳ περικαλύψας δέδωκε τοῖς βυλόμενοις ὡς ἂν ἐθέλωσι μεταστρέφειν τῆς λόγου· διὸ τῶν ἐξηγητῶν οἱ μὲν τόπον εἶναι φασὶ τῆς ἀπλανὸς τὴν κυρτὴν τῆς τῆς Κρόνου σφαίρας ἐπιφάνειαν, ἀντικρυς πάντα τὰ κοινὰ περὶ τῆς τοῦ ἀναιρῶντες ὁμολογήματα, ἅπερ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἔθετο. . . οἱ 30 δὲ τὰ συνεχῆ σπῆς μόρια ἀλλήλοις εἶναι τόπον· περιέχεσθαι γὰρ ἕκαστον ὑπὸ τῶν πέριξ μορίων, καὶ ὅτι πάλιν τὰ ὁμολογημένα ἀναιρῶντες. Philop. o p. 9 et 12.

ὁρισάμενος τὸν τόπον. . . ἐπιφανείᾳ καλῶς ὅτι καὶ ταύτην τὴν 212a 31. ἀπόδοσιν ὅτι πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ ἐστὶν, ἀλλ’ ὅ γὰρ μὲν ἐστὶ τι ἐκτὸς σῶμα τὸ περιέχον αὐτὸ τῆς ἐστὶ ἐν τόπῳ, ὅ γὰρ μὴ ἔστι. ὥστε ὅτε ἡ ἀπλανὴς σφαῖρα ἔσται ἐν τόπῳ (ὅ γὰρ ἐστὶ τι ἐκτὸς τὸ περιέχον αὐτήν, εἴπερ ἐστὶν ἐχάτη πασῶν) ὅτε ὁ ὅλος κόσμος. . . βυλόμενος ὅχι πείσσαι ὅτι ὅχι ἐστὶ ἐν τόπῳ τὸ πᾶν καὶ ὁ ὕψανός, ἐπὶ παραδοξοτέρας ὑποθέσεως πειρᾶται συνεθίζειν ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὕδωρ, φησὶν, ὑποθεθῆ 35 τὸ πᾶν, ὃ μάλιστα δεῖται τῆς ἐν τόπῳ ἢ ἐν ἀγγείῳ εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι χωρὶς τῆς περιέχοντος αὐτὸ κρατεῖν, καὶ τὸ τοιοῦτον ὅμως πᾶν ὅχι ἂν εἴη ἐν τόπῳ. . . ὁ γὰρ τοιοῦτος τόπος ὁ ἐν τοῖς κύκλῳ κινεῖσθαι, καθ’ ὃν ἀλλήλων ἀπτόμενα τὰ μόρια τόποι γίνονται ἀλ- 40 λήλων καὶ τὰ πέρατα, οἰκείος τῶν τοιούτων μορίων ἐστὶν ἀλλ’ ὅχι τῶν ὅλων· ὅ γὰρ ἀπτεταί τι ἐξωθεν τῶν ὅλων. διὸ ἄνω καὶ κάτω ὅ γὰρ κινεῖσθαι (ἢ γὰρ ἂν ὅλον μετέβαινε τόπον ἐκ τόπου), κύκλῳ δὲ μόνον. τῶν δὲ μορίων αὐτῶν τὰ μὲν κύκλῳ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ ὕψανῳ, τὰ δὲ κάτω καὶ ἄνω, ὅσα ἔχει πύκνωσιν καὶ μάνωσιν, ταῦτά τὰ

τέσσαρα σφαιρεῖα τὰ καὶ εἰς ἀλλήλα μεταβάλλοντα. ἀλλ' εἰ πᾶν
 τὸ κτ' φοράν κινούμενον ἐν τόπῳ ἐλέγετο εἶναι, τὸ δὲ κύκλῳ κινέ-
 μενον κτ' φοράν κινεῖται, πῶς ἔκ' ἂν εἴη ἐν τόπῳ; ἢ ὅτι ταυτόν, φησὶν
 Ἀλέξανδρος, τὸ κτ' φοράν καὶ κτ' περιφοράν. εἰ δὲ ἡ κύκλῳ περι-
 φορά ἐστίν, ἀλλὰ τῶν μερῶν ἐστὶ περιφορά, ὅτι τὸ ὅλον. τὰ γὰρ 5
 μέρη καὶ ἀμείβει τὸς τόπους. εἰ δὲ τις ἀκριβολογοῖτο, ὅτι τὰ
 μέρη τῆς κυκλοφορητικῆς σώματος ἐν τόπῳ ἐστίν, ὅτε κινεῖται κτ'
 τόπον, ὅτε καθ' αὐτὰ ὅτε κτ' συμβεβηκός... πῶς ἔν λέγει "τῶν
 μορίων γὰρ ὅτος ὁ τόπος;" ἢ τῶν ἀπτομένων μορίων ἐστίν ἀκέρειν,
 οἷον τῶν σφαιρῶν τῶν ὑπ' ἀλλήλων περιεχομένων. ἐπὶ γὰρ τῶν 10
 συνεχῶν ἔχ' ἀρμόττει λεγόμενον. ὅ γάρ ἐστι ταῦτα ἐν τόπῳ. ἔπειτα
 δὲ εἰ τὰ μόρια τόποι γίνονται ἀλλήλων, πῶς ἔτι ἀκίνητος ὁ τόπος
 τῶν μορίων κινουμένων καὶ τῶν περάτων αὐτῶν; ἀλλὰ μόρια ἀκί-
 σθένος ὅτι τὰ τῆς ἐξωτάτης σώματα τὰ συνεχῆ αὐτῶν, ἀλλὰ περιεχό-
 μενα ὑπ' αὐτῶν. ἢ γὰρ κοίλη τῆς ἀπλανῆς ἐπιφάνεια τόπος γίνε- 15
 ται προσεχῶς τῆς τῆς Κρόνου σφαίρας, καὶ ἡ ἐκείνης τῆς ἐξῆς, καὶ δηλο-
 νότι καθόσον μὴ συμπεριάγονται τῇ ἀπλανεῖ, ὡς ἐν ἀγγείῳ ἂν εἴεν
 ἐκείνη, καθόσον δὲ καὶ ἐκάστη κίνησιν ἰδίαν ἔχει, ὡς ἐν ἀκινήτῳ
 αὐτῇ κινούμεναι, ὡς ἐν τόπῳ εἰσίν. πρὸς ταύτην δὲ τὴν ἔννοιαν καὶ
 τὸ "κύκλῳ δὲ κινεῖται" τῶν μορίων γὰρ ὅτος ὁ τόπος" εἰρηάζαι φησὶν 20
 ὁ Ἀλέξανδρος... καὶ ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν μορίων τῆς παντὸς ὁ
 Ἀλέξανδρος ἀκέρειν, "καὶ ἄνω μὴ καὶ κάτω ὅτι, κύκλῳ δὲ," καὶ κάτω καὶ
 ἄνω τὸ μὴ ἐπὶ τῶν πλανωμένων σφαιρῶν τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει.
 καὶ γὰρ εἰ τὸ "κύκλῳ δὲ" περὶ τῆς παντὸς εἴρητο, οἴμαι, ὡς τῆς κύκλῳ
 δὲ καταλληλότερον περὶ παντὸς τῆς ὕλης λεγόμενον, ὅπερ ὡς ταύτην 25
 τῷ παντὶ λαμβάνει. τινὲς δ' ὅτι γράφουσιν "ἐνια," ἀλλὰ "τὰ δὲ καὶ
 ἄνω καὶ κάτω." καὶ εἴπερ αὕτη καταλληλότερα ἢ γραφή, καὶ τὸ
 "τῶν μορίων γὰρ ὅτος ὁ τόπος" πρὸς τὸ "ὡς μὴ γὰρ ὅλον ἅμα τὸν τό-
 πον ὅτι μεταβάλλει" ἀποδοτέον, ἵνα ἡ λέγων ὅτι τὸ πᾶν ἦτοί ὁ
 ὕψος ὅλον μὴ ἅμα τὸν τόπον ὅτι μεταβάλλει. ὅθεν γὰρ ἄνω καὶ κάτω 30
 κινεῖται, ἀλλὰ κύκλῳ μόνον, τὸν αὐτὸν ἀεὶ κατέχον τόπον, τὰ δὲ
 μόρια ἄνω κινεῖται καὶ κάτω. καὶ πολλὴν ἀσάφειαν ἐποίησε τῷ λόγῳ
 τὸ λαβεῖν τὸ πᾶν ἀντὶ τῆς ὕλης. Simpl. f. 137.

212b εἴη δ' ἂν τῶν μορίων τόπος κτ' μὴ Ἀριστοτέλην αὐτὰ τὰ
 1. μόρια ἀλλήλοις, διὰ τὸ περιέχεσθαι ἕκαστον ὑπὸ τῶν πέριξ (οἷον γὰρ 35
 τόποι εἰσὶν ἀλλήλων τὰ μόρια, ἐκάστη κύκλῳ ὑπὸ τῶν πέριξ περιεχο-
 μένα) ὡς δὲ τοῖς ἐξηγηταῖς αὐτῶν δοκεῖ, εἴη ἂν τόπος τῆς ἀπλα-
 νῆς κτ' τὰ μόρια ἢ κυρτῇ ἐπιφάνειᾳ τῆς ἐντὸς σφαίρας, ἢς ἄλλοτε
 ἄλλα μόρια ἐφάπτεται τὰ τῆς ἀπλανῆς μόρια, δηλονότι κτ' ἀναλο-
 γίαν τόπον τῶν καλόντων ἡμῶν. ὅ γὰρ ἐξωθεν περιέχει, ἀλλὰ κτ' 40
 τὸ ἀφοριστικὸν ἔχει τινὰ πρὸς τὸν τόπον ὁμοιότητα. Philop. p. 8.

πῶς ἔν κινεῖται ὁ ὕψος, μὴ ὡς ἐν τόπῳ; ἢ ἔστι μὴ ὡς κινεῖται
 ἐστὶ δὲ ὡς ὅτι ὅλος μὴ γὰρ ὅτι κινεῖται (ὅθεν γὰρ ἀμείβει τὸν ὅλον τόπον.
 αὕτη γὰρ κίνησις τῶν ὅλων, ὡς περ τῶν ἐπ' εὐθείας μεθισταμένων),
 κύκλῳ δὲ κινεῖται. αὕτη δὲ ἡ κίνησις τῶν μορίων ἐστίν, καὶ τῶν 45
 ἐστὶ τόπος. ἐκάστη γὰρ σφαῖρα τῶν ἐν κύκλῳ φερομένων ἀμείβει
 τῆς ἐφεξῆς σφαίρας ἐκείνης τὴν ἐπιφάνειαν. ταύτης ἔν καὶ τόπος
 ἐστίν. περιέχοντα γὰρ ὑπ' ἀλλήλων. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅλον

αὐτὸ μὴ ἔκ' ἐν τόπῳ, τὰ μόρια δὲ. τὰ μὴ γὰρ αὐτῶν κύκλῳ κινεῖται,
 τὰ δὲ ἄνω καὶ κάτω, ὅσα ἔχει πύκνωσιν καὶ μάνωσιν. ταῦτα δὲ
 Εὐδήμος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἑαυτοῦ Φυσικῶν παρίσησιν. λέγει δὲ
 ὅτι... ἵνα δὲ σαφέστερον γένηται πῶς λέγομεν ἐν τόπῳ εἶναι
 τὸν ὕψος καὶ πῶς ὅτι, μικρὸν ἄνωθεν εἴπωμεν ἀναλαμβάνοντες. ὡς περ
 γὰρ ἐλέχθη, τὰ μὴ κτ' δύναμιν ἐστὶν ἐν τόπῳ τὰ δὲ κατ' ἐνέργειαν...
 πῶς ἔν ὁ ὕψος ἐν τόπῳ; ἄρα κατ' ἐνέργειαν; ἀλλ' ὑπ' ὁδεῖος
 ἐξωθεν περιέχεται. ἀλλὰ κτ' δύναμιν; ἀλλ' ὅθεν ἂν περιχεθεῖται ποτέ.
 ἀλλὰ καθ' ἑαυτόν; ἀλλ' ἔκ' ἐστὶ κίνησις κτ' φοράν. ὅ γὰρ ταύτην τὸ
 φέρεται τῷ περιφέρεται, ἀλλὰ τὸ μὴ ὅλον ἀμείβει τόπον, τὸ δὲ ἐν
 ταύτῳ μένον ἐν ταύτῳ κινεῖται. ἄρα ἔν κτ' συμβεβηκός; Ἀρι-
 στοτέλης μὴ ὅτι βύλει καὶ οἱ ἐξηγηταὶ συγχωροῦσιν. φησὶ γὰρ "τὰ
 δὲ κτ' συμβεβηκός, οἷον ἡ ψυχὴ καὶ ὁ ὕψος." ἐγὼ δὲ ἀπορῶ
 πῶς ὅτι μάχοιτο ἂν πρὸς αὐτόν, νῦν μὴ κτ' συμβεβηκός ταύτην ἡ γὰρ
 15 μενος τῷ κτ' μόρια, πρὸ τῆς δὲ, ἐν οἷς ἐπεδείκνυε μηδὲν εἶναι ἐν
 ἑαυτῷ ὡς τόπῳ, τὸ κτ' μόρια συγχωρῶν, τὸ κτ' συμβεβηκός
 ὅτι διότι. ἴσως ἔν ἐνταῦθα καινότερον κέχρηται τῷ κτ' συμβεβηκός
 ἀντὶ τῆς κατ' ἄλλο. ἔθος δὲ αὐτῷ πολλάκις τοῖς εἰδεσιν ἀντὶ τῶν
 γενῶν κέχρηται. Themist. f. 40.

μορίων ἐστὶν ἀκέρειν ἐνταῦθα τῶν σφαιρῶν τῶν ὑπ' ἀλλήλων
 περιεχομένων. ἐπὶ γὰρ τῶν συνεχῶν ἔχ' ἀρμόττει τὸ λεγόμενον.
 ὅ γάρ ἐστι ταῦτα ἐν τόπῳ. cod. Pal. 237.

προθέμενος δεῖξαι ὅτι ὁ ὅλος ὕψος καὶ ὁ πᾶς κόσμος ἔκ' ἐστὶν 212b
 ἐν τόπῳ, τὸς πάντας διαιρεῖται τῶν κατ' ὅτι λέγεται τι ἐν τόπῳ.
 3. Simpl. f. 138.

εἰπὼν ὅτι ὅλος ἔκ' ἐστὶν ἐν τόπῳ, διότι ὅθεν κινεῖται κτ' τόπον 212b
 ὅλος, ἐπὶ γὰρ ἐστὶν "ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μο-
 8. ρίοις." κινεῖται γὰρ ὅτε ἐπὶ τὸ ἄνω ὅτε ἐπὶ τὸ κάτω, ἀλλ' ἐπὶ τὸ κύ-
 κλῳ. διὸ αὐτὸς μὴ ἔκ' ἐστὶν ἐν τόπῳ ὅτε μὴ κτ' τόπον μεταβαίνων,
 γίνεται δὲ ὁ τόπος τοῖς μορίοις... τὰ γὰρ συνεχῆ μέρη τῆς ἀπλα-
 νῆς, εἴπερ ἐξωτάτη αὕτη, ἔκ' ἀμείβει τόπον, ὅτι μήτε ἐν τόπῳ
 μήτε περιέχεται ὑπὸ τινος ἐξωθεν. ὁ δὲ Μάξιμος καινοπρεπέστερον
 ἐξηγήσατο τὸ "ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μορίοις."
 κινεῖται γὰρ, φησὶ, τὸ πλανώμενον, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ Οὐρανῶ
 (c. 5) δείκνυσιν, ἐπὶ τὰ ἀριστερά. ἐν τῷ ἔν καὶ τὰ μόρια ὡς
 ἐν τόπῳ. τὰ γὰρ δεξιά καὶ ἀριστερά τόπος διαφορᾶ... τὸ δὲ "πῶς"
 (v. 13) προσέθηκε, φασὶ, διὰ τὴν ἀπλανῆ, ὅτι ἐκείνη ἔκ' ἐν τόπῳ.
 καίτοι εἰ δὲ ἐκείνην προσετέθη, ἔκ' ἂν ἐπὶ γὰρ τὸ "πάντα." εἰ γὰρ
 μέρος μὴ τῆς ὅλης ὕλης ἦτοί τῆς παντός ἐστὶν ἡ ἀπλανῆς, μὴ ἐστὶ δὲ
 αὕτη ἐν τόπῳ, ἔκ' ἂν εἴη πάντα ἐν τόπῳ. εἰ μὴ ἄρα τὸ "πῶς
 πάντα" εἶπεν, ὅτι τῷ τόπῳ ἀλλὰ τῷ πάντα τὸ "πῶς" προσεθεῖς,
 ὅτι ἔκ' ἀπλῶς πάντα ἀλλ' ἐγγύς πάντα, εἴπερ πάντα παρὰ ἔν.
 ὁ δὲ Θεμιστοῖος τὸ "πῶς" ἤκυσεν ὡς εἴρηται, διότι ἡ ἐξωτάτη σφαῖρα
 κτ' μὴ τὸ ἐντὸς εἴη ἂν ἐν τόπῳ (ἀπτεται γὰρ τῆς τῆς Κρόνου καὶ περιέχεται
 πῶς), κτ' δὲ τὸ δεξιὸν παντελῶς ἀμοιρεῖ τόπον. δηλονότι ὅτι ὁ
 ὅτος ἐκδεχόμενος πανταχῶ καὶ τὸν τόπον ἐν τόπῳ ἔρει, ὅτι κτ' τὴν
 ἐνδοθεν ἐπιφάνειαν ἀπτεται τῆς ἐν τόπῳ, καὶ τόπος ἐστὶ τὸ ἐν τόπῳ.
 μήποτε δὲ, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτε κτ' συμβεβηκός ἐστὶν ἐν

τόπω ἔτε· τὸ πᾶν ἔτε ὁ ἀπλανὴς ὕρανός. . . καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος
 ὕρανόν λέγει· νῦν φησὶν ὅτι τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν ὁ δὲ τὸ θεῖον
 σῶμα μόνον, ἀλλὰ τὸν κόσμον πάντα, διότι τότε μὲν τὰ μέρη πλὴν
 τῆς ἀπλανῆς ἐν τόπῳ ἐστὶ, τῆς δὲ ἀπλανῆς τὰ μέρη ἔκτε. . .
 μήποτε δέ, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν, ἐφαρμόσοι ἂν καὶ τῇ 5
 ἀπλανεῖ τὰ λεγόμενα. . . τὸ δὲ “ὁ γὰρ ὕρανός τὸ πᾶν ἴσως” ἀντὶ
 τῆς ὁ κόσμος δοκεῖ λέγεσθαι· τὸ γὰρ πᾶν δείξας μὴ ὅτι ἐν τόπῳ, εἰκό-
 τως συνῆψε τὸν κόσμον τὸ πᾶν εἶναι. τὸ δὲ “ἴσως” πρόσκειται,
 φασίν, ἢ διὰ τὸ μηδέπω εἰρηάζει περὶ τῆς κενῆς, ὅτι ἔκτε ἐστὶν ὁ φασί
 τινες περιέχειν τὸ πᾶν, ἢ διὰ τὸ μηδέπω δεδεικῆναι ὅτι εἰς ἐστὶν ὁ 10
 κόσμος, ἢ ὅτι ἐστὶν τινὰ καὶ ἀσώματα εἶδη καθ’ αὐτά, ἢ διὰ φιλό-
 σοφον εὐλάβειαν. . . καὶ ἐνταῦθα φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος δεῖν ση-
 μειώσαθαι ὅτι μέχρι νῦν τῷ τῆς ὕρανῶς ὀνόματι χρησάμενος ἐπὶ
 τῆς κόσμου παντός, νῦν τὸν ὕρανόν βύλεται τὴν ἐξωτάτω σφαῖραν
 τῆν τῶν ἀπλανῶν λέγειν. καίτοι ὅτε ἔλεγεν ἐν τῷ ὕρανῳ πάντα, 15
 καὶ περὶ τῆς κόσμου ἔλεγεν, ὡς ἐδήλωσεν ἐφεξῆς εἰπὼν “ἔστι δὲ ὁ
 τόπος ὅς ἐστιν ὁ ὕρανός ἀλλὰ τῆς ὕρανῶς τι τὸ ἔχον.” καὶ μέντοι ἐν τῇ-
 τοῖς Ἀσπασίους καὶ περὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαίρας εἰσὶν λέγειν, ὡς
 φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ πᾶν τὸ θεῖον σῶμα ὕρανόν καλεῖ, ὡς
 δηλοῖ καὶ τὸ ἔχον αὐτῶν καὶ ἀπτόμενον τῆς κινητῆς σώματος τόπον 20
 εἰπεῖν (κινητὰ γὰρ λέγει τὰ ἐπ’ εὐθείας κινεῖσθαι πεφυκότα), καὶ τὸ
 “ὁ δὲ αἰθήρ ἐν τῷ ὕρανῳ”. . . ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος αἰθέρα φησὶ
 τὰς τῶν πλανωμένων σφαίρας εἶπε. . . πολλὴν δὲ τοῖς προκειμέ-
 νοις ἀσάφειαν ἐποίησε τὸ ποτὲ μὲν τὸ πᾶν ποτὲ δὲ τὸν ὕρανόν ὀνομά-
 ζειν. . . ὁ δὲ Εὐδόμος τὸ μὲν πᾶν ὁδὸν ὀνομάζει, ἐπὶ δὲ τῆς ὕρανῶς τὴν 25
 ζήτησιν ποιεῖ τῆς ὅλης, καὶ αὐτός, ὡς οἶμαι, γράφων ἔτως. id. ib.

212b
 10. τῷ ἑκάστῳ τῶν μορίων τῆς ὕρανῶς, λέγω δὴ τῆς ὀκτασφαίρου
 κύκλου, κινεῖσθαι, ταύτην αἰεὶ τὰ ἐξωτέρω τόπος εἰσὶ τοῖς ἐντός.
 μόρια ἔν τῳ λέγοι ἂν ἑκάστην τῶν σφαιρῶν. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἐπαγγόμε-
 νον· “ἕτερον γὰρ” φησὶν “ἕτερον ἔχον τῶν μορίων ἐστὶν. . . ἢ 30
 δὲ ἐξωτάτῃ σφαῖρᾳ ἔκτε ἐν τόπῳ, εἰ μὴ καὶ ἀναλογίαν, ὡς περ
 εἴρηται, καὶ τὴν κυρτὴν ἐπιφανείαν τῆς ἐντὸς σφαίρας. . . καλῶς τὸ
 “πῶς” προσέθηκεν. . . καὶ γὰρ πάντα κυρίως ἐν τόπῳ τὰ μόρια·
 ἔτε γὰρ ἢ ἐξωτάτῃ σφαῖρᾳ κυρίως ἐν τόπῳ, ἔτε τὰ συνεχῆ τῶν
 μορίων. . . σύμφωνος, φησὶ, τοῖς ἡμετέροις λόγοις, τῷ μὴ εἶναι 35
 ἐν τόπῳ τὸν ὕρανόν, καὶ ἢ παλαιὰ περὶ αὐτῆς ὁδὸς ἢ λέγουσα πάντα
 εἶναι ἐν τῷ ὕρανῳ. . . τὸ “ἴσως” προσέθηκεν, ἐπειδὴ ἔγω ἀπέ-
 δείξεν ὅτι ἔκτε ἐστὶν ἔξω τῆς ὕρανῶς. Philop. p. 11.

212b
 13. οἱ μὲν διὰ τὴν ἀπλανῆ τὸ “πῶς” προσέθηκε φασίν, ὁ δὲ Σιμ-
 πλίκιος μήποτε φησὶν ὅτι καὶ συμβεβηκός ἐστιν ἐν τόπῳ ἔτε τὸ 40
 πᾶν ἔτε ὁ ἀπλανὴς ὕρανός. . . τὸ “πῶς” προσέθετο ὅτι ὅτι πάντα
 κυρίως ἐν τόπῳ τὰ μόρια· ἔτε γὰρ ἢ ἐξωτάτῃ σφαῖρᾳ ἔτε τὰ
 συνεχῆ τῶν μορίων. . . ὕρανόν ἐνταῦθα τὸν κόσμον δοκεῖ λέ-
 γειν, ὡς τινες φασίν. τῷ δὲ Σιμπλικίῳ ἔχ ἔτως δοκεῖ. cod.
 Pal. 237.

212b
 29. τὸτο ἔκτε ἀπορίας λύσιν ἔχει, ἀλλὰ τελευταῖον ἔκειτο τῶν
 περὶ τόπου ἀξιωματικῶν τὸ φέρεσθαι φύσει καὶ μένειν ἐν τοῖς οἰκείοις
 τοποῖς ἑκάστῳ τῶν σωμάτων. δείκνυσιν ἔν καὶ τὸτο ἀκόλουθον ὅτι

τῷ τῆς τόπου ὀρισμῷ, ἅμα καὶ ἐνστασιν ὑποφερομένην οἶμαι λύσιν
 τινὰ· διὸ καὶ τὸτο ἤρμοσε ταῖς τῶν ἀποριῶν διαλύσεσι. πῶς γάρ,
 φαίη τις ἂν, τῆς γῆς τάπος ἂν εἴη τὸ τῆς ὕδατος πέρας, ἢ τῆς ὕδα-
 τος τὸ τῆς αἰέρος; . . . καλῶς ὁ μόνον ἐφεξῆς εἶπεν ἀλλὰ καὶ ἀπτό-
 μενα. . . δεῖ καὶ τῆς ἀπτεῖς, ἵνα ἢ ἐν τόπῳ. καὶ τὸ “μὴ βία” δὲ
 ἀναγκαίως πρόσκειται· δύναται γὰρ τινὰ ἀπτεῖς ἀλλήλων μὴ καὶ
 φύσιν ἀλλὰ βία. . . τὰ μὲν συμπεφυκότα καὶ συνεχῆ ἀλλήλοις
 ἀπαθῆναι ὑπὸ ἀλλήλων ἐστὶν εὐλόγως· δεῖ μὲν γὰρ ἄλλο εἶναι τὸ ποιῶν καὶ
 ἄλλο τὸ πάχον, τὰ δὲ συνεχῆ καὶ συμπεφυκότα ἐν ἐστὶν. . . εἰπὼν
 δὲ αἴτιον εἶναι τῆς εὐλόγως ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον φέρεσθαι τὸ συγγε-
 νὲς τῆς σώματος, ὅτι πέρας ἐστὶν ὁ τόπος πρὸς τὸ ἐν τόπῳ, καὶ τῆς μέ-
 νειν εὐλόγως ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τὸ αὐτὸ αἴτιον φησὶν. Simpl.
 f. 139 b.

τὸν μὲν ἀκριβῆ περὶ τῶν διορισμῶν εἰς τὴν περὶ Γενέσεως καὶ 213a
 Φθορᾶς (13) πραγματείαν ὑπερτίθει, δοκεῖ δὲ ἢ μὲν τῆς ὕλικω- 6
 τέρως καὶ παχυτέρως σώματος εἰς τὸ λεπτότερον μεταβολὴ γενέσκει
 εἰκέναι, ἢ δὲ τῆς λεπτοτέρως εἰς τὸ παχυτέρον φθορᾶ. id. f. 140.

ἔτω μὲν ὁ περὶ τόπου λόγος τῷ Ἀριστοτέλει διάκειται, πολ- 213a
 λὰς ἔχων ἀπορίας καὶ πολλὰς εὐθύνας τοῖς μετ’ αὐτὸν ὑποχρῶν. 11.
 βύλομαι ἔν τῳ τε πρὸς αὐτὸν ἐνστάσεις ἐκθέσθαι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς
 παραλογισμῶν τῆς περὶ τὸν τόπον ἀποδείξαι. καὶ ἔδὲ ἔτω πέρας
 ἔχειν ὁ λόγος μοι δοκεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἄλλαι γεγόνασιν μετ’ Ἀριστοτέλη
 περὶ τόπου ὁδοί, (ὧν τὴν ἐξέτασιν, εἰ πρὸς αὐτῆς ἐγεγόνεσαν, αὐτὲς
 ἂν ἡμῖν παρεδεδώκει. . . ἴσμεν ἔν ὅτι τῶν περὶ τόπου τι γραφάν-
 των οἱ μὲν σῶμα τὸν τόπον οἱ δὲ ἀσώματον ὑπέθεντο, σῶμα 25
 μὲν ὡς περὶ Πρόκλος ὁ ἐκ τῆς Λυκίας φιλόσοφος. τῶν δὲ ἀσώ-
 ματον λεγόντων οἱ μὲν πάντῃ ἀδιάστατον οἱ δὲ διαστατὸν λέγουσι, καὶ
 τῶν πάντῃ ἀδιάστατον οἱ μὲν ὑποκείμενον τοῖς σώμασιν, ὡς ὁ Πλά-
 των τὴν ὕλην τόπον λέγων, οἱ δὲ τελεσιουργὸν τῶν σωμάτων, ὡς
 ὁ ἡμέτερος Δαμάσκιος· τῶν δὲ διαστατὸν λεγόντων οἱ μὲν ἐπὶ δύο
 διεστώτα, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης τε καὶ ὁ Περίπατος ἅπας, οἱ δὲ ἐπὶ
 τρία, καὶ τέτταρον οἱ μὲν πάντῃ ἀδιάφορον καὶ ποτὲ καὶ ἀνευ σώματος μέ-
 νον, ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον, οἱ δὲ διάστημα καὶ αἰεὶ
 σῶμα ἔχον καὶ ἐπιτήδειον πρὸς ἑκάστον, ὡς οἱ κλεινοὶ τῶν Πλατω-
 νικῶν καὶ ὁ Δαμψακηνὸς Στράτων. . . ἴσμεν δὲ ὅτι καὶ ὁ Θεόφρα-
 στος ἐν τοῖς Φυσικοῖς ἀπορεῖ πρὸς τὸν ἀποδοθέντα τῆς τόπου λόγον
 ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους τοιαῦτα, ὅτι τὸ σῶμα ἔσται ἐν ἐπιφανείᾳ, ὅτι
 κινούμενος ἔσται ὁ τόπος, ὅτι ὁ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ (ὅδὲ γὰρ ἢ ἀπλα-
 νῆς), ὅτι ἐὰν συναχθῶσιν αἱ σφαῖραι, καὶ ὅλος ὁ ὕρανός ἔκτε ἐν 35
 τόπῳ, ὅτι τὰ ἐν τόπῳ ὄντα μὴδὲν αὐτὰ μετακινήθεται, ἐὰν ἀφαι-
 ρεθῇ τὰ περιέχοντα αὐτά, ἔκτε ἔσται ἐν τόπῳ. ἀλλ’ ἰδωμεν εἰ
 καὶ τοῖς προληφθεῖσι περὶ τῆς τόπου ἀξιώμασι σύμφωνός ἐστιν ὁ ἀπο-
 δοθείς τῆς τόπου ὀρισμός. . . τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον ὁ μὲν Θεό-
 φραστος καὶ Εὐδόμος ὡς ἀξιῶμα καὶ αὐτὸ προσλαμβάνουσιν, ὁ δὲ
 45 Ἀριστοτέλης τῷ ὀρισμῷ προστίθησι. . . πάλιν αὖ τῶν τὸ κενὸν
 αὐτὸ τιθεμένων οἱ μὲν ἀπειρον εἶναι φασὶ καὶ ὑπερβάλλον ἀπειρίᾳ τὰ
 σώματα, καὶ διὰ τὸτο ἄλλο ἐν ἄλλοις αὐτῶν μέρεσι καταδεχόμε-
 νον, ὡς ἂν ἔτυχον, εἴπερ μέρη λέγειν ἐπὶ τῆς ἀπείρου κενῆς δυνατόν·

τοιαύτην δὲ περὶ αὐτῆς δόξαν ἐχηκέναι δοκῶσιν οἱ περὶ Δημόκριτον ἀρχαῖοι φυσιολόγοι. οἱ δὲ ἰσόμετρον αὐτὴ τῷ κοσμικῷ σώματι ποιῶσι, καὶ διὰ τῆς τῆς αὐτῆς φύσει κενὸν εἶναι λέγουσι, πεπληρωμένον δὲ αὐτὴ σωμάτων αἰεὶ, καὶ μόνῃ γὰρ τῇ ἐπινοίᾳ θεωρεῖται ὡς καθ' αὐτὴ ὑφεσὺς, οἷοι τινες οἱ πολλοὶ τῶν Πλατωνικῶν φιλοσόφων γεγόνασι, καὶ Στράτωνα δὲ οἶμαι τὴν Λαμψακηνὸν τῆς τοιαύτης γενέσθαι δόξης. τῶν μέντοι καὶ εἶδος ἔχειν αὐτὴ τιθεμένων καὶ δυνάμιν τῶν σωμάτων ὑπερτέραν ἔχειν λεγόντων Συριανὸν ἔγωγε θείην ἂν τὴν μέγαν τῇ Δυκίᾳ Πρόκλῳ καθηγεμόνα. . . ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ταύτην τὴν περὶ τῆς τόπου ἔννοιαν, ὡς ἦν ἐμοὶ δυνατὴν διήρθρωσα, καὶ τὰς τε ἀπορίας τὰς πρὸς αὐτὴν ἐξεθέμην καὶ τὰς τῶν ἀποριῶν λύσεις ἐπήγαγον, ὅτι μὴ πάντῃ καινοπρεπὴς ἐστὶ μὴδὲ τοῖς κλεινοῖς τῶν φιλοσόφων ἀγνοηθεῖσα βέλομαι δεῖξαι. καὶ γὰρ καὶ Θεόφραστος ἐν τοῖς Φυσικοῖς φαίνει τὴν ἔννοιαν ταύτην ἐχηκώς περὶ τῆς τόπου, ἐν οἷς φησὶν ὡς ἐν ἀπορίᾳ προάγων τὴν λόγον "μήποτε ἔκ ἐστι καθ' αὐτὴν ἔσθ' ἡ τίς ὁ τόπος, ἀλλὰ τῇ τάξει καὶ θέσει τῶν σωμάτων λέγεσθαι καὶ τὰς φύσεις καὶ δυνάμεις." id. f. 140 b-149 b.

213^a ἀρχόμενος τῇ τρίτῃ βιβλίᾳ καὶ περὶ κινήσεως ὡς ἀναγκαίας
12. τῷ φυσικῷ προθέμενος εἰπεῖν, ἐπήγαγεν ὅτι ἀνευ τόπου καὶ κενῆ καὶ χρόνου κίνησιν ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ. . . ὅτι μὴ ταῦτα σημαίνει τὸ πῶς ἐστὶ καὶ τί ἐστὶ, καλῶς δ' Ἀσπασίος ἐπέσχετο. καὶ γὰρ ἐπὶ τόπῳ τὸ εἶ ἐστὶ καὶ τί ἐστὶ ζητῶν ἔτι εἶπεν (p. 208 a 28) "εἰ ἐστὶ τι ἢ μή, καὶ πῶς ἐστὶ καὶ τί ἐστὶν." ἀλλὰ δοκεῖ τὸ πῶς ἐστὶ καὶ τί ἐστὶν ἐπὶ τῷ κενῷ μὴ ἔχειν χώραν, εἴπερ δείκνυσι μὴδὲ ὅλως ὅν τὸ κενόν. εἰ μὴ ἄρα τὸ πῶς καὶ τὸ τί ἔστι πρὸς τὴν ὑπόστασιν ἀναφέρων τῷ κενῷ προβάλλει, ἀλλὰ πρὸς τὰς τιθεμένους αὐτό, πῶς ἄρα αὐτὸ καὶ τί τίθεται. ἢ ἐπειδὴ αἴτιον τῷ κινεῖσθαι λεγόντων ἐκείνων τὸ κενόν, αὐτὸς αἴτιον τῷ κινεῖσθαι τὴν ὕλην φησὶν, ἣν κενὸν λέγεσθαι συγχωρεῖ. διὰ τῆς τρόπου τινὰ εἶναι τὸ κενόν συγχωρεῖ. . . ἔθος αὐτῷ ταῖς κοιναῖς ἐννοαῖς κριτηρίῳ χρωμένῳ πρὸς ταύτας παραβάλλειν καὶ βασανίζειν τὰς ἀντικειμένας δόξας. id. f. 151.

213^a οἱ περὶ Ἀναξαγόραν ἀναιρεῖν οἶον τὸ εἶναι τι κενόν, εἰ
26. μόνον δεῖξαιεν ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ. καὶ ἐδείκνυν ὅτι καὶ σῶμα ἐστὶ καὶ ἀντίτυπον σῶμα, εἰς τὴν ἀσκήν συνθλίβοντες αὐτόν. ἢ καταληγνότερόν ἐστιν ἀκύνειν τῷ Ἀριστοτέλει λεγόντος ὡς τὴν πεφυσημένους παραφερόντων καὶ δεικνύντων ὅπως δύσκολόν ἐστι τὸ ἐρεβλῆν αὐτὰς ἐγκειμένους τῷ αέρος, καίτοι τὴν μὴ πεφυσημένους ἐρεβλῆν πάντῃ ῥαδίον ἐστὶν. καὶ μέντοι καὶ τὰς κλεψύδρας ἐπιδεικνύντες, τατέσι τὴν ἀρπαγας, ὅταν μὴ ἔχωσιν αέρα, μὴ δεχομένας ὕδωρ, ἐκμυζηθέντος δὲ αὐτῆς εὐθέως ἀρπάζουσι τὸ ὕδωρ, καὶ ἔτι πρότερον ἀφῃᾶσι πρὶν τὴν ἐπιπωματίζοντα τὴν ὀπὴν δάκτυλον ἀφελῶν τις τῶν ἐξιόντι ὕδατι ἀνάλογον εἰσελθεῖν αέρα συγχωρήσει. id. f. 151 b.

κλεψύδρας δὲ λέγει ἦτοι τὰ παρὰ τοῖς μηχανικοῖς, δι' ὧν τὴν συριγμὴν ἀποτελεῖσιν καὶ τὰς ἄλλας ποιάς φωνάς. ἢ ὅπερ καὶ μάλλον, κλεψύδρας φησὶν ὅπερ ἤδη εἶπον ἀγγεῖον, ὃ καλεῖσιν οἱ πολλοὶ ἀρπάγιον. τῆς γὰρ φωνῆς μὴ ἔχει τὸ εἶδος, τὸ δὲ ὑποκάτωθεν φωνητάταις ὁπαῖς τετρημένον. Philop. p. 15.

ὁ μέντοι Πορφύριος ἔγραφε "ἔτε χωρίζον ἔτε ἐνεργεῖα ὄν," ἀλλ' "ἔτε ἀχωρίζον αὐτῶν ἔτε χωρίζον." ἀχωρίζον μὲν γὰρ ἔθεντο, φησὶν, αὐτὸ οἱ περὶ Δημόκριτον, διόπερ μὴδὲ συνεχὲς τὸ πᾶν, μεσολαβημένων τῶν σωμάτων ὑπὸ τῷ κενῷ. χωρίζον δὲ οἱ λέγοντες ἔξω τῷ κόσμῳ κενόν, συνεχὲς δὲ ἀπολείποντες τὸ πᾶν, ὡς οἱ Πυθαγορικοί. ἀμείνων δέ, οἶμαι, ἢ προτέρα γραφή. ἔχει δὲ καὶ αὕτη λόγον. . . ὥστε οἱ διὰ τῆς δεικνύναι ὅτι ἐστὶ τι ὁ ἀήρ βεβλόμενοι πρὸς τὸ κενόν ἐνίστασθαι, ἔκ ἐπὶ τὰς οἰκείας θύρας καὶ οἷον εἰσόδους πρὸς τὴν ἔννοιαν ταύτην ἔρχοντο τῷ κενῷ, ἀλλὰ παρὰ θύρας, τατέσιν ἔξωθεν καὶ ἐπ' ἄλλας θύρας. ἢ οἷον διὰ τοῖς τινὸς εἰσιέναι πειρῶν τῷ μὴ εἰσάγοντος. ἐπὶ ταύτων γὰρ καὶ ἡ παροιμία λέγεσθαι. ἔτοι ἔν ἔκ τῶν θύρας ἀπαντῶσιν. Simpl. f. 152 et cod. Pal. 237.

δύο ἔτοι τῆς θέσεως τῷ κενῷ τόποι, ἢ παρεσπάρθαι τοῖς σώμασιν αὐτό, καθάπερ λέγουσι Δημόκριτος τε καὶ Δεύκιππος καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ Ἐπίκουρος ὕψερρον (ἔτοι γὰρ πάντες τὴν τῷ κενῷ παρεμπλοκὴν αἰτιῶν) τῆς διαιρέσεως τῶν σωμάτων, ἐπεὶ τότε ἀληθῶς συνεχὲς ἀδιαίρετον κατ' αὐτὴν, ἢ κεχωρισμένον καὶ ἀθρόον εἶναι καθ' αὐτὴ περιέχον τὴν ἔννοιαν, ὡς πρότερον μὲν ὦντο τῶν ἀρχαίων τινές, μὴ δὲ ταῦτα οἱ περὶ Ζήνωνα τὴν Κιτιέα. Themist. f. 40 b.

τέσσαρα τίθησιν ἐπιχειρήματα. τῶν τὸ κενόν εἶναι λεγόντων, ἐν μὲν καὶ τὴν ἔννοιαν τῷ χωρίζῃ κενῷ, τὰ δὲ τρία καὶ τὴν τῷ παρεσπαρμένῳ ἐν τοῖς σώμασι, καὶ πέμπτον ἐπ' αὐτοῖς ἐπάγει τὸ παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις δοξαζόμενον. Simpl. f. 152.

ἐπειδὴ γὰρ τὸ μέγα δύναται εἰς πολλὰ ἴσα τῷ μικρῷ τῷ ἔξ ἀρχῆς ὑποκειμένῳ διαιρεθῆναι (πολλὰ γὰρ μικρὰ τὸ μέγα ἐστίν, ὡς φησὶν, ἐκάστῃ τῶν ἐν τῷ μεγάλῳ μικρῶν τῶν ἴσων τῷ ὑποκειμένῳ γινόμενος ἐν τῷ ἔξ ἀρχῆς μικρῷ), καὶ τὸ ὅλον ἂν ἐν αὐτῷ γένοιτο, καὶ τὸ σμικρότατον δέξεται τὸ μέγιστον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ἀποπον. id. ib.

διὰ τί ἔν ἔτι πάλιν καὶ ἄλλο (δέξεται) καὶ αὐτὸς ἄλλο; καὶ ἔτι εἶσαι ἐν τῷ σμικροτάτῳ τὸ μέγιστον. πολλὰ γὰρ μικρὰ τὸ μέγα ἐστίν. ἔτι μόνον τοίνυν τὰ ἴσα σώματα αὐτῷ, ἀλλ' ἤδη καὶ ἄνισα δέξεται. πλείω γὰρ ἴσα, πλείω καὶ ἄνισα, ἐτέρως καὶ ἐτέρως διαιρέμενα, γίνονται. ὥστε ἀνάγκη κενὸν εἶναι. Themist. f. 40 b.

τῆς δὲ μὴ Ἀλέξανδρος ἤκουσεν ὡς τῆς πίθου, καὶ εἰς ἀσκήν 213^b ἐμβληθῇ ὁ πληρὺς αὐτὴν οἶνος, δέχεσθαι αὐτὴν μὴ τῶν ἀσκήν. μήποτε δὲ τῆς μὴ περιττὸν καὶ διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς συνθέσεως. ἀλλ' ὅτι ὁ αὐτὸς πίθος μετὰ τῶν οἶνων καὶ τῶν ἀσκήν τὴν δεχομένην ἐν αὐτῷ οἶνον προσεμβληθέντας δέχεται καὶ ἔκ ὑπερχεῖται. ὅπερ ἀδύνατον ἦν, φασί, τῷ οἶνῳ μὴ συμπιεσμένῳ. τῆς δὲ ἔκ ἂν ἐγένετο μὴ κενῶν ὄντων μεταξὺ διασημάτων, ὧν συμπιπτόντων ἀποτελεῖται ἡ πύλησις. Simpl. f. 152 b et cod. Pal. 237.

τῆς δὲ καὶ μὴ ὡς τέταρτον ἐπιχειρήμα κατασκευαστικὸν τῷ κενῷ, ἐστὶ δὲ ταῦτάς πῶς τῷ περὶ τῆς οἶνου καὶ τῶν ἀσκήν, ἀπὸ τῆς πύλησεως τῶν σωμάτων καὶ αὐτὸ προσαγόμενον. Simpl. f. 152 b.

2136 χρεῖαν δὲ παρέχεσθαι (οἱ Πυθ. ἔλεγον τὸ κενόν) πρὸς τὸ μὴ
23. συνεχῇ πάντα εἶναι τὰ σώματα ἀλλήλοις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος
ἀκρίβει. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης ἔκ ἐπὶ σωμάτων ἤκυσεν, ἀλλὰ
διορίζει, φησί, τὰς φύσεις, ὡς αἰτίαν ὄντος τῷ κενῷ χωρισμῷ τινός
τῶν ἐφεξῆς καὶ τῆς διορίσεως αὐτῶν. τὰ γὰρ ἐφεξῆς ἀλλήλοις, ὡν 5
μὴδὲν ἐστὶ μεταξύ, ταῦτα διορίζει τὸ κενόν. id. ib.

τὸ ἔξω τῷ ὕραν ἄπειρόν τι κενόν οἱ Πυθαγόρειοι ὑποτιθέμενοι
τῷτο αὐτὸ καὶ πνεῦμα ἐκάλεον. cod. Pal. 237. in quo quae se-
quuntur e Simplicio transscripta sunt.

ταύτην καὶ οἱ Πυθαγόρειοι αἰτίαν τῷ κενῷ προσθέουσιν, ἔκ 10
οὗδ' ὅπως αὐτὸ καὶ εἰσπνεῖσθαι λέγοντες ὑπὸ τῷ παντός, ἔξωθεν περι-
κεχυμένον, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀριθμῶν τὴν φύσιν μίαν εἶναι διωρισμέ-
νην, μᾶλλον δὲ μὴδ' ἂν ἀριθμὸς εἶναι μὴ τῷ κενῷ διακρίνοντος τὰς
μονάδας. Themist. f. 41.

2136 ταῦτα μὲν ὅν τὰ ἐπιχειρήματα τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης τῶν 15
29. λεγόντων εἶναι τὸ κενόν. ὁ δὲ Δαμψακηνὸς Στράτων ταῦτα μὲν
εἰς δύο συνήγαγε τὰ τέσσαρα, εἰς τε τὴν κατὰ τὸν τόπον κίνησιν καὶ εἰς
τὴν τῶν σωμάτων πίλησιν, τρίτον δὲ προσέθηκεν τὸ ἀπὸ τῆς ὀλκῆς·
τὴν γὰρ σιδηρίτιν λίθον ἕτερα σιδήρια δι' ἐτέρων ἔλκειν συμβαίνει,
ὅταν ἐπισπάσῃ τὸ ἐκ τῶν πόρων τῷ σιδήρῳ ἢ λίθῳ, ὃ σώματι καὶ 20
συνέλκεται ὁ σίδηρος, καὶ ὅπως πάλιν τὸν ἐφεξῆς ἔλκει καὶ ὅπως ἄλλον,
καὶ ὅπως ὁρμαθὸς σιδηρίων ἀποκρεμάνῃ τῆς λίθου. Simpl. f. 153.

2136 καὶ τὸς μὴ εἶναι τὸ κενόν καὶ τὸς εἶναι λέγοντας παραθέμενος
30. εἰκότως λοιπὸν καιρὸν ἔχειν φησὶ διαίταν αὐτοῖς, πότερον ὅπως ἢ
ἐκείνως ἔχει τὸ πρόβλημα. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ μὴ εἶναι, τάχα δὲ καὶ 25
οἱ εἶναι δεικνύντες ἀδιάρθρωτον ἐφαίνοντο τὴν περὶ αὐτῷ ἔννοιαν
ἔχοντες, διὰ τῷτο πρότερόν φησι δεῖν τί σημαίνει τὸ νομα διορί-
σας· ὁ δὲ γὰρ ὅτι τῷτο τὸ πρόβλημα καὶ τῷ εἰ ἐστὶ προηγῆναι, ὡς
ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς μεμαθήκαμεν. id. ib.

2136 ἐπειδὴ πᾶν τὸ ὄν σῶμα λέγουσιν οἱ φυσιολόγοντες ἢ οἱ μήπω 30
33. τὴν ἀσώματον θεασάμενοι φύσιν, δηλονότι τὸ μὴ σῶμα ὄν ὅδ' ἐν
εἶναι φασίν. ταῦτ' ὅν ἐστὶν εἰπεῖν, ἐν ᾧ μὴδὲν ἐστὶ σῶμα, καὶ ἐν
ᾧ μὴδὲν ἐστὶν. id. ib.

214a εἰ δ' ὅπως λέγουσιν ἀδιορίστως τὸ ἐν ᾧ τίθεντες, ἔπειτα καὶ τὸ ση-
4. μεῖον αὐτὸς καὶ τὴν γραμμὴν καὶ τὸς ἀριθμὸς κενόν λέγειν. id. ib. 35

214a εἰπὼν τὸ ἐπόμενον τῇ ἀδιορίστῳ εἰρημένη σημασία τῷ κενῷ
6. ἄτοπον, ἐπάγει καὶ τὸς ὡς διάστημα λέγοντας τὸ κενόν· τὸ γὰρ πλήρες
ἢ μὴ πλήρες αἰδητὸ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν (γράφει γὰρ ἐκάτε-
ρον), τῷτο δὲ ὡς διάστημα λαμβάνει, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ ἐφεξῆς ἀπο-
ρία ἢ λέγουσα "εἰ ἔχει τὸ διάστημα." καὶ εἰ μὲν εἴη γεγραμμένον τὸ 40
"μὴ πλήρες αἰδητὸ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν," λέγοι ἂν διάστημα τι
πεφυκὸς μὲν δέχεσθαι αἰδητὸν σῶμα κατὰ τὴν ἀφήν καὶ πληρῶς ὑπ'
αὐτῷ, μὴ δεδεγμένον δὲ μὴδὲ πεπληρωμένον. εἰ δὲ εἴη "τὸ πλῆ-
ρες αἰδητὸ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν," καὶ ὅπως ὡς πεφυκὸς πληρῶς
ἀκυσέον, ἀλλ' ὅπως πεπληρωμένον, ὅπερ διεσάφησεν εἰπὼν "ἢ 45
δηλον ὅτι εἰ μὲν δέχοιτο σῶμα ἅπτόν, κενόν." εἴτε δὲ ὅπως εἴτε
ἐκείνως, τὸ ἐπιφερόμενον ἄπορον τοῦτον ἐστίν. . . ὁ δὲ Ἀλέξαν-
δρος εἶπε εἴη φησὶ γεγραμμένον τὸ "πλήρες αἰδητὸ σώματος

κατὰ τὴν ἀφήν," δύναται λέγειν τὸ μὴ κατὰ τὴν ἀφήν αἰδητὸν ἀλλὰ κατὰ
μόνην τὴν ἀφήν· τοῦτον δὲ τὸν αἶρα λέγειν αἰδητὸν σῶμα κατὰ τὴν
ἀφήν, ἐπειδὴ ἦν τις περὶ κενῷ δόξα λέγουσα κενόν εἶναι τὸν αἶρα
ἅπτον ὄντα τῷ ῥοπῇ τινα ἔχειν βάρος ἢ κυφότητος. ταύτην δὲ
τὴν δόξαν οἱ περὶ τὸν Ἀναξαγόραν ἀνατρέπουν ἐπεχείρουν σρεβλῶν-
τες τὸς ἀσκή. . . λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τρίτην τινα φέρεσθαι
γραφὴν, τὴν λέγουσαν "τὸ πλῆρες ἀναιδητὸν σώματος κατὰ τὴν ἀφήν."
καὶ εἴη ἂν ἀναιδητὸν σῶμα τὸ διάστημα λέγων τὸ τρεῖς ἔχον διαστά-
σεις, καὶ διὰ τῷτο σῶμα λεγόμενον καὶ πλῆρες, ἐπειδὴ σώματος
ὁρισμὸς εἶναι δοκεῖ τὸ τὰς τρεῖς ἔχον χεῖδον διαστάσεις. ὅδ' αὖτε ταύτη
δὲ τῇ γραφῇ συνάδειν φησὶ τὴν ἐπαγομένην λύσιν ὁ Ἀλέξανδρος.
ἔκ οὗδα διὰ τί, εἴπερ ὡς διάστημα εἴληπται· ἀλλ' ἀκατάλληλος ἢ
προφορά διάστημα κενόν εἰπεῖν τὸ πλῆρες ἀναιδητὸν σώματος κατὰ
τὴν ἀφήν. τὸν δὲ αἶρα φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος τῇ αὐτῷ φύσει ἄλ-
λαις μὲν αἰδητέσιν αἰδητῶν ποιότητων μὴ μετέχειν, ἅπτεν δὲ μό-
νον εἶναι. id. ib.

τινα τὸ πλῆρες ἔχει. καὶ εἰ πλῆρες, πῶς κενόν; πλῆρες ὅν
ἀντὶ τῷ πληρῶ, καὶ δεκτικὸν αἰδητῷ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν.
Philop. 7 p. 2.

γράφει ἐν τισὶ "τὸ πλῆρες," ἐν τισὶ δὲ "τὸ μὴ πλῆρες." καὶ
εἰ μὲν εἴη γεγραμμένον "τὸ μὴ πλῆρες." . . λέγοι ἂν διάστημα τι
πεφυκὸς μὲν δέχεσθαι αἰδητὸν κατὰ τὴν ἀφήν σῶμα καὶ πληρῶς ὑπ'
αὐτῷ, μὴ δεδεγμένον ἢ πεπληρωμένον. εἰ δὲ εἴη "τὸ πλῆρες," . .
καὶ ὅπως ὡς πεφυκὸς πληρῶς ἀκυσέον, ἀλλ' ὅπως πεπληρωμέ-
νον. cod. Palat. 237.

διαφέρει ἂν αὕτη τῆς προτέρας ἢ σημασία τῷ ἐκεί μὲν κενόν 214a
λέγεσθαι ἐν ᾧ μὴδὲν ἐστὶ σῶμα αἰδητὸν ἀφήν, κατὰ τὴν ἀντιτυπίαν 11.
χαρακτηριζομένῳ τῷ τοῦτον σώματος, ἦν τῷ αἶρι μὴ ἐνορῶντες
κενόν ἔλεγον τὸ διάστημα ἐν ᾧ αἶρ· ἐνταῦθα δὲ λέγει κενόν, ἐν ᾧ
μὴδὲμία ἐστὶν ὅσια σωματική, ἢ δὲ σωματικὴ ὅσια ὅ μόνον βάρος
ἔχει καὶ κυφότητα, ἀλλὰ καὶ χρώματα καὶ οἷα καὶ μεγέθη. διὸ
κατὰ μὲν τὴν προτέραν ἀπόδοσιν τὸ διάστημα, ἐν ᾧ ὁ ὕρανός, κενόν
ἂν εἴη, ὅτι τὸ ὕρανιον σῶμα ὅτε βάρος ἔχει ὅτε κυφότητα, κατὰ δὲ
ταύτην τὴν ἀπόδοσιν ἔκ ἂν εἴη κενόν, εἴπερ κενόν μὲν ἐστὶν ἐν ᾧ
μὴ ἐστὶ σώματος ὅσια, τὸ δὲ ὕρανιον σῶμα ὅσια ἐστίν. Simpl.
f. 153 b.

νῦν δ' ἐπειδὴ αὐτὸ τῷτο πρόκειται σκοπεῖν, λοιπὸν μὲν τὸ τί 214a
σημαίνει τὸ νομα τῷ κενῷ, εἰ ἐστὶν ὅπως τὸ κενόν, ταῦτάς τὸ διά- 16.
στημα τὸ εἰρημένον, χρὴ δεῖξαι λοιπὸν ὅτι ἔκ ἐστὶ τι τοῦτον, ὅτε
μὴ ἔχον ἐν αὐτῷ σῶμα, ὅπερ σημαίνει τὸ κεχωρισμένον, ὅτε
ἔχον, ὅπερ τὸ ἀχώριστον· καὶ γὰρ τῶν λεγόντων τὸ κενόν οἱ μὲν ὅπως
ἔλεγον ὡς εἶναι τι καθ' αὐτό, τὸ μὲν αἰεὶ μὴδὲν ἔχον σῶμα, ὡς τὸ
ἔξω τῷ ὕρανῳ, τὸ δὲ ποτέ, ὡς τὸ ἐν τοῖς μανόις καὶ τὸ διαλαμβάνον
τὰ σώματα πρὸς τὸ μὴ συνεχῆσθαι· οἱ δὲ, ὡς ἔχον μὲν τινα καὶ
καθ' αὐτὸ φύσιν τῷτο τὸ διάστημα, αἰεὶ δὲ σώματος πεπληρωμέ-
νον. δύναται δὲ καὶ κεχωρισμένον μὲν τὸ εἰρημένον ἔξω τῷ ὕρανῳ παρ'
αὐτῶν λέγειν, ἀχώριστον δὲ τὸ τοῖς σώμασιν ἐμφερόμενον, ἀλλ'
ὅχι τὸ αἰεὶ ἔχον σῶμα. αὕτη γὰρ ἢ ὑπόθεσις μετ' αὐτὸν ἐν τοῖς

Πλατωνικοῖς σαφῶς ἐπεπόλασεν... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐκ τῆς λέγειν φησὶν ὅτι τὸ κενόν, καίτοι τριχῇ διαστῆναι ὄν, ὃ σῶμα, ἐλέγχειν ἔστι τὸς κακῶς οἰομένους ἐν Κατηγορίαις (c. 6) ὑπ' αὐτῆς ποσὸν σῶμα τὸ μαθηματικὸν λέγεσθαι, διάστημα μόνον ὃν ἄνευ τῆς ὕλης· ὕδαμὺ γὰρ λέγειν τὸ τοῦτον ἀπλῶς σῶμα ἀλλ' ἢ σώματος 5 διάστημα ἢ μαθηματικὸν σῶμα, ἐκεῖ δὲ ἀπλῶς τὸ σῶμα ποσὸν ἔφη. id. f. 154.

214a εἰ γὰρ καὶ ἔστι κινήσεως αἴτιον τὸ κενόν, ὅτι γε πάσης· ὃ γὰρ δὴ 27. καὶ ἀλλοιωσέως... ἔξῃς δείκνυσιν ὅτι ὕδὲ τῆς καὶ τόπον κινήσεως αἴτιον τὸ κενόν... καὶ γὰρ καὶ οἱ ἐρόμβοι κινῶν καὶ τόπον μὴ δεό- 10 μενοι κενῶ... ἀλλ' ἴσως ἂν τις λέγοι τὰ τοιαῦτα μὴδὲ κινεῖσθαι καὶ τόπον καθ' ἡμᾶς, ὅσα τὸν αὐτὸν φυλάττει τόπον καὶ τὴν ὁλό- τητα, εἴπερ καὶ τὸν ὅλον ὑρανὸν ἀκίνητον καὶ τόπον λέγομεν· καὶ μέν- τοι ἐπὶ τούτων μόνον δόξει τὸ κενόν μὴ εἶναι αἴτιον τῆς καὶ τόπον κινήσεως τῶν καὶ τὸ ὅλον ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μενόντων ἀεὶ. προσ- 15 φυέσερον ἔν ἐστὶ τὸ τῆς Στράτωνος παράδειγμα ταύτας τὰς ὑπο- νοίας ἐκφυγόν· ἐὰν γὰρ εἰς ἀγγεῖον τις πεπληρωμένον ὕδατος ψη- φίδα ἐμβαλὼν κατασρέψῃ τὸ ἀγγεῖον ἐπὶ εἶμα, ἐπέχων τὴν ἔκροισαν, ἢ ψήφος ἐπὶ τὸ εἶμα τῶ ἀγγεῖος φέρεται, ἀντιμεθιστάμενα τῶ ὕδατος εἰς τὸν τῆς ψήφου τόπον. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν νηχο- 20 μένων συμβαίνει, καὶ ἰχθύος καὶ ὕτινος. ἐρεῖ δὲ καὶ αὐτὸς Ἀριστο- τέλης πλείονα περὶ τῆς ἀντιμεταστάσεως. id. f. 154 b.

214a μάλιστα δὲ ἐστὶ προφανὲς ἐν ταῖς τῶν συνεχῶν δίναις, ὡς 31. ἔχει ἐπὶ τῆς Ἀρατείας σφαίρας καὶ ἐπὶ τῆς ἐν τῇ λεκάνῃ κινουμένου ὕδατος. Philop. q p. 3.

214a τὸ ἐκπυρηνίζειν εἶρηται ἀπὸ τῶν τῶν πυρῆνας τῶν ἐλαιῶν τοῖς 32. δακτύλοις συμπληρωμένους ἐξακοντίζοντων, διὰ τὸ μυρρίζον χῆμα. Simpl. f. 154 b.

τὸ ἐκπυρηνίζειν ἐκ μεταφορᾶς τῶν πυρῆνων εἶρηται τῶν ὑπὸ τῆς θλίψεως τῶν δακτύλων ἐξακοντιζομένων. πυρῆνες δὲ λέ- 30 γονται κυρίως τὰ τῶν ἐλαιῶν γίγαρτα· ἐκ τούτων δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα. Philop. q p. 5 et cod. Pal. 237.

214b τὸ τῆς αὐξήσεως πλείονός ἐστιν ἐπιστάσεως ἄξιον. πρῶτον μὲν 2. πῶς ἐπὶ τῶν ἀψύχων αὐξήσιν εἶναι φησί, καὶ πῶς τροφήν αὐξά- νεσθαι λέγει, καίτοι αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ Ψυχῆς (2 3) σαφῶς λέγων 35 ὅτι μόνον αὐξήσει τὰ τρεφόμενα, τρέφεται δὲ τὰ ἐμψυχα... λύων δὲ ταύτας τὰς ἐνστάσεις ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τὸ μήπω δῆλον εἶναι, φησί, πῶς τοῖς τρεφόμενοις καὶ αὐξομένοις ἢ πρόσκρισις γίνεται καὶ τί ποτέ ἐστι τὸ αὐξόμενον, τὸ εἶδος ἢ ἡ ὕλη, περὶ ὧν ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως (1 5) ζητήσεται καὶ διαιρήσεται... διὰ τούτο νῦν κοινό- 40 τερον τὴν αὐξήσιν λαβὼν ὅπως ἐνέστη τῇ ἀπὸ ταύτης κατασκευῇ τῶ κενῶ. Simpl. f. 155.

214b εἰ μὲν ἀδιορίστως ἀκούοι τις τὴν αὐξήσιν ἐπὶ τῶν εἰς μεῖζον 3. μέγεθος ἐπιδιδόντων, ἀρκεῖ προφέρειν αὐτοῖς τὴν ἀπὸ ὕδατος εἰς αέρα μεταβολήν, καὶ ὅπως ἀπὸ τῆς βραχυτέρας τῇ ὁγκῷ σώματος 45 εἰς τὸ μεῖζον· εἰ δὲ ὡς ἐπὶ τῆς κυρίως αὐξήσεως τῆς γινομένης διὰ τὴν πρόσκρισιν τῆς τροφῆς, ἔκείνῃ ὑπὸ ἄλλων ἀνατραπήσονται λόγων οἱ τὸ κενὸν εἰσάγοντες διὰ τὴν τῆς τροφῆς πάροδον, ἀλλὰ

τοῖς αὐτῶν πτεροῖς καὶ τὴν παροιμίαν ἀλίσκοντα, ἢ ὅπερ κυριώτε- 5 ρον ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν, αὐτὸς αὐτὸν ὁ λόγος ἐμποδίζει· ἵνα γὰρ λύσῃ κοινὴν ἀπορίαν τὴν περὶ τῆς τροφῆς, τὸ κενὸν εἰσάγει, μὴ λύων ἀλλὰ μᾶλλον ἀπορωτέραν τὴν ἀπορίαν ποιῶν... μεταξὺ δὲ τῆς διαιρητικῆς βαλὼν τὸ "ἀπορίαν ἔν ἀξιώσει κοινὴν λύειν, ἀλλ' ὃ κενὸν δείκνυσιν ὡς ἔστιν," εἶτα τὸ λοιπὸν ἐπαγαγὼν τὸ "ἢ πᾶν εἶναι τὸ σῶμα κενὸν ἀναγκαῖον," ἀσάφειαν ὀλίγην ἐνεποίησε τῷ ῥητῷ. ταύτας δὲ τὰς ἀπορίας καὶ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς πραγμα- 10 τεῖα (p. 321 b 27) περὶ τῆς τροφῆς ἀπορήσας διέλυσε, λέγων μὴ ὁτιῦν μέρει παντὶ προσγίνεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπεκρεῖν τὸ δὲ προ- σέρχεσθαι... λύει τὴν τῆς τέφρας ἀπορίαν ὁ Εὐδήμος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν, λέγων ὅτι ἐνδέχεται καὶ ἄνευ τῶν κενωμάτων συμ- βαίνειν τὸ λεγόμενον· θερμὸν γὰρ ἐν τῇ τέφρᾳ περιλαμβανόμεναί τι δοκεῖ, καθάπερ ἐν τῇ τιτάνῳ. δῆλον δὲ· ἐπιχεομένῳ γὰρ ὕδατος 15 ἀμφοτέρωτα ταῦτα καίει... ὁ δὲ Στράτων καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἔλξεως ἀναλύων, ὕδὲ ἢ ἔλξις φησὶν ἀναγκάζει τίθεσθαι τὸ κενόν· ὅτε γὰρ εἰ ἔστιν ὅπως ἔλξις φανερόν, ὅτε καὶ Πλάτων αὐτὸς τὴν ἐλκτικὴν δύναμιν ἀναιρεῖν δοκεῖ, ὅτε εἰ ἔστιν ἢ ἔλξις, δῆλον εἰ διὰ τὸ κενόν ἢ λίθος ἔλκει καὶ μὴ δι' ἄλλην αἰτίαν· ὕδὲ γὰρ ἀποδείκνυσιν ἀλλ' 20 ὑποτίθενται τὸ κενὸν οἱ ὕτω λέγοντες. id. ib.

δείξας ὅτι οἱ τίθεναι δοκῶντες τὸ κενὸν λόγοι οἱ μὲν ὕδεν ἔχουσιν 214b ἀναγκαῖον, οἱ δὲ ὅτι δοκῶντες ἀπορίαν λύειν μεῖζον περιπί- 12. πτωσι, προέθετο λοιπὸν καὶ προηγουμένως δεῖξαι μὴ ὅσον ὅπως ὑπό- στασιν τῶ τοῦτον κενῶ. id. f. 155 b.

25 δείξας πρότερον ὅτι ὡς ποιητικὸν τῆς κινήσεως ἔκ ἐστιν αἴτιον 214b τὸ κενόν, .. ἀποδείκνυσιν ὅτι ὕδὲ ὅπως αἴτιον ἢ συναίτιον ἐστὶ τὸ 17. κενὸν ὡς τόπος, ἐν ᾧ κινεῖται τὸ κινούμενον καὶ μένει... ποῖαν γὰρ διαφορὰν κινήσεως ἐνδύσει τὸ κενόν, κενὸν ὑπάρχον; ὅτε γὰρ τὴν ἄνω ὅτε τὴν κάτω ἀφωρισμένως· εἰ δὲ ἐπὶ πάντα ἅμα, ἢ δια- σπαρδήσει, ἢ μονῆς ἂν μᾶλλον ἢ κινήσεως εἴη. μᾶλλον δὲ ὕδὲ 20 μονῆς· τί γὰρ μᾶλλον ἐν τῷδε ἢ ἐν τῷδε μένει; τῷ δ' αὐτῷ ἐπι- χειρήματι ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ περὶ τῆς ἀπείρου λέγων ἐχρήσατο (c. 5 p. 205 a 10). id. ib.

πρότερον μὲν καὶ τὴν πρὸς τὸ ἀπειρον ὁμοιότητα τὸ κενὸν ἀνέλε, 214b νῦν δὲ ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ τοπικὸν διάστημα ὁμοιότητος ἐπιχειρεῖ... 19. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ "πῶς γὰρ οἰσθήσει τὸ τεθεὶν ἢ μενεῖ;" καταλ- ληλότερον φησὶν ἂν ἔχειν ὅτι, πῶς οἰσθήσει ἢ τὸ τεθεὶν μενεῖ, ὡς τῆς θέσεως τῇ μονῇ οἰκείας. καίτοι καὶ τὰ κινούμενα εἴπερ ἐν τόπῳ κινεῖται, πῶς ἔκ ἂν λέγοιτο καὶ θέσιν ἔχειν ἐν ἐκείνῳ; ἀκριβεστέρα ἔν 40 ἢ τῆς Ἀριστοτέλους ἐρμηνεία ἂν εἴη. id. f. 156.

πῶς γὰρ ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον οἰσθήσει ἕκαστον τῶν φυσικῶν 214b σωμάτων, ἢ πῶς ἐν αὐτῷ μένει, δεκτέον αὐτοῖς. ἡμεῖς μὲν γὰρ τὸ 21. πέρας τῆς περιέχοντος λέγοντες ἐφελκόμεθα τῇ συγγενείᾳ, καθὰ προείρηται, τὸ δὲ διάστημα ἀδιάφορον πανταχῶ· τί γὰρ διοίσει τὸ ἄνω τῆς κάτω; νῦν μὲν γὰρ, ἐπεὶ δὴ τὰ σώματα διαφέρει τὰ ἄνω ὄντα τῶν κάτω, καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν διαφέρει, οἷς περιέχει τὰ συγγενῆ· ὃ γὰρ καθ' αὐτὰ τὰ πέρατα ποιῶμεν τὸς τόπους, ὡς τὴν 45 μαθηματικὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ τὴν ἐν φυσικῷ σώματι καὶ ἀχώ-

ρισον. οἱ δὲ τὸ διάστημα λέγοντες εὐθὺς χωρίζον αὐτὸ βάλοντι εἶναι τῶν φυσικῶν καὶ ἀπλῶν σωμάτων. ὅθεν ἔν διόρει τὸ ἐν πυρὶ τῷ ἐν ὕδατι· ὅθεν γὰρ ἀπολαύει τι τῷ σώματος, ἀλλ' ἔστι καθ' αὐτό, καθάπερ δὴ καὶ τὸ κενόν, εἴπερ ἔστιν. εἴρηται γὰρ ὅτι τὸ κενόν ὅθεν ἄλλο ἢ τόπον ἡγῶνται οἱ τὸ διάστημα παράγοντες εἰς τὸν τόπον. εἰ ἔν τῷτο μὴ αἴτιον κινήσεως, τὸ διάστημα ἀναίτιον. ὁμοίως καὶ τὸ κενόν· καθάπερ γὰρ ἀλλήλα συνεισάγει, ὥτως ἀλλήλοις καὶ συναπύλλωται. προστίθεται δὲ Ἀριστοτέλης ὅτι τῷ διαστήματι τι λέγονται τὸν τόπον ἔπειτα καὶ τὰ μέρη καθ' αὐτὰ ποιεῖν ἐν τόπῳ· τῷτο δὲ προλαβόντες ἡμεῖς ἐν τοῖς περὶ τῷ τόπῳ τί ἂν πάλιν λέγωμεν; 10 συμβαίνει δὲ τοῖς λέγουσιν ἀναγκαῖον εἶναι κενόν, εἴπερ ἔστι κίνησις, τῶναντίον μᾶλλον, εἰάν τις ἐπισκοπῇ, μὴ ἐνδέχεται κινεῖσθαι μηδὲν, ἂν ἢ κενόν. Themist. f. 41 b.

τὸ αὐτὸ δὲ εἶπε καὶ ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις, ἀλλ' ἐκεῖ μὴ πάνυ ἀμυδρῶς καὶ ἀσαφῶς, ἐνταῦθα δὲ σαφέστερον. Philop. q p. 8.

214 b
24. εἰ μὴ αὕτη μόνη ἢ λέξις ἔπειτα τοῖς προειρημένοις, ὅθεν ἀσαφὲς ἔσται. εἰπὼν γὰρ ὅτι τὸ τεθὲν ἐν τῷ κενῷ σῶμα ὅτε κινήσεται ὅτε μενεῖ, εὐλόγως ἐπιφέρει τὸ "πῶς δὴ ἐνέσται ἐν τόπῳ ἢ ἐν τῷ κενῷ;" πῶς γὰρ ὅλως ἔσται ἢ ὡς ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν κενῷ ἐν τῷτο ἐν ᾧ μήτε κινεῖσθαι μήτε ἡρεμεῖν δύναται, καίτοι καὶ τῶν κινουμένων καὶ τῶν ἡρεμούντων ἢ ὡς ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν κενῷ κινεῖσθαι δοκούντων ἢ ἡρεμεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις μὲν τὴν εἰρημένην λέξιν ἐπάγει ταῦτα "ὅ γὰρ συμβαίνει ὅταν ὅλον τεθῇ ὡς ἐν κεχωρισμένῳ τόπῳ καὶ ὑπομένοντι σώματι· τὸ γὰρ μέρος ἂν μὴ χωρὶς τίθῃται, ὅκ ἔσται ἐν τόπῳ ἀλλ' ἐν τῷ ὅλῳ," εἴη ἂν τι καὶ τῷτο ἐπιχειρήματα πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὸ χωρίζον τῷτο διάστημα, μήτε ὡς τόπον μήτε ὡς κενόν... τότε τὰ μόρια ἐν τόπῳ, ὅταν χωριθῇ τῷ ὅλῳ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸ συνεχείας ἀπολυθῇ. ὥς δ' ἂν ἢ συνεχῇ τῷ ὅλῳ, ἐν ὅλῳ ἔστιν ὁ τόπος, καὶ τὰ συνεχῇ τῷ ὅλῳ μέρη καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὅθεν ἡττον τῷ ὅλῳ ἐν τόπῳ ἔσται· ὁμοίως γὰρ καὶ 30 ταῦτα ἴσον ἑαυτοῖς κατέχει διάστημα. τὰ δὲ τῷτο ἐπόμενα ἄτοπα ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις εἶπεν (c. 3 p. 211 b 20). Simpl. f. 156.

214 b
23. ὅτι ὁμοίως ἔχον πρὸς πᾶν μόνιον τῷ ἐν ᾧ ἔστιν, ἀκίνητον ἂν μένη, ἐπιστάτω καὶ ἀπὸ τῷ Πλάτωνος τὴν ἐν μέσῳ τῆς γῆς μονήν 35 ἐκ τῷτο κατασκευάζοντος, ἐν οἷς φησὶν ἐν Τιμαίῳ (p. 40 et 63)... σημειωτέον δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐν τισιν ἀντιγράφοις ἢ ἐπιχειρήσεις αὕτη ὁ φέρει, ἴσως ὡς εἰρημένη ἢ ὅλη, ἀλλ' ἢ μὲν ταύτην "πρῶτον μὲν." id. f. 156 b.

δείξας ὅτι ὅκ ἔστιν αἴτιον κινήσεως τὸ κενόν, ὅτε ὡς ποιητικὸν 40 ὅτε ὡς τελικόν, βάλει λοιπὸν δεῖξαι ὅτι ὅτε ὡς τὸ δι' ὅ αἴτιον κινήσεως τὸ κενόν ἐνδέχεται εἶναι, οἷον ὁργανικόν. πρότερον δὲ ἀναλαμβάνει τὰ εἰρημένα, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἐκ τῶτων ταῖς ἐκείνων ὑποθέσεις ἐπόμενον· τοῖς γὰρ λέγουσι, φησί, τὸ κενόν κινήσεως εἶναι αἴτιον τῶναντίον συμβαίνει ἢ λέγουσιν. Philop. q p. 8.

215 a
10. ὥσπερ γὰρ τῷ μηδενὸς ὁδεμία ἐστὶ διαφορά, ὅτω καὶ τῷ κενῷ. τὸ γὰρ κενόν μὴ ὅν τι καὶ ἐρήσειν λέγει Δημόκριτος. ὥσπερ ἢ καὶ φύσιν κίνησις διαφοράς δεῖται τῷ περιέχοντος. Themist. f. 42.

τῆς βίαις κινήσεως διχῶς γινομένης, ἢ παρόντος τῷ βιάζο- 215 a μέν καὶ ὀχῶντος ἢ ὠθῶντος ἢ ἔλκοντος, ἢ μὴ παρόντος, ὡς ἐπὶ τῶν 14. ῥιπτωμένων, ἐπὶ ταύτης ποιεῖται τὴν ἀπόδειξιν, τὴν ἑτέραν διὰ τὸ ἐναργές, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησί, παραλιπών... νῦν ἔν περὶ τῆς ἀπόντος τῷ βιάζομένου, τῷτε τῆς καὶ ῥίψιν, δείκνυσιν ὡς ὅκ ἐσομένης ἐν τῷ κενῷ· ἐν μὲν γὰρ πλήρει γινομένης τῆς ῥίψεως τὰ ῥιπτώμενα κινεῖται ἢ τῷ ἀντιπερίσσειαν τὴν πρὸ τῷ ῥιπτωμένου προωθούμενον ἀέρα ὑπὸ τῆς τῷ ῥιπτῶντος ῥύμης· εὐκινήτοτερος γὰρ ὢν τῷ ῥιπτωμένου ὁ ἀὴρ προωθείται, καὶ τῇ βίᾳ ἀθρόος ἀντιπεριεσάμενος ἐπωθεῖ τὰ κινούμενα. τῷτο δὲ καὶ συνεχίαν γινομένην, συνεχῆς ἢ κίνησις τῷ ῥιφέντος μένει, ὥς ἂν κατ' ὀλίγον ἐκλυομένης τῆς τῷ ἀντιπεριεσάμενος ἀέρος ῥύμης ἐπικρατήσῃ ταύτης ἢ οἰκεία τῷ ῥιφέντος καὶ φύσιν φορᾷ. ταύτης δὲ τῆς δόξης ὁ Πλάτων δοκεῖ, τὴν ἀντιπερίσσειαν ὥτως ἐξηγούμενος ἐν Τιμαίῳ (p. 59)... ἢ ἔν 15 ὅτω ἢ τῶν ῥιπτωμένων κινήσεις μένει συνεχῆς, ἢ διὰ τὸ ἐπωθεῖν τὴν συναπώδεντα ὑπὸ τῷ ῥίψαντος τὴν τὸ βία φερόμενον ἀέρα... εἰπὼν δὲ ὅτι ὅθεν τῶτων ὑπάρχει ἐν τῷ κενῷ, ὅθεν ἐνδέχεται φέρεσθαι ἐν αὐτῷ, ἐπήγαγεν "ἀλλ' ἢ ὡς τὸ ὀχούμενον," ἐνδεικνύμενος ὅτι καὶ μὴ τὴν τῆς ῥίψεως τρόπον ἀδύνατον φέρεσθαι ἐν κενῷ τὸ φερόμενον, εἴπερ δὲ ἄρα, ὡς τὰ ὀχούμενα φέρεται. εἰ δὲ τῷτο, ἢ ἐπ' αὐτῷ τῷ κενῷ ὀχεῖται ἢ ἐπὶ τινος σώματος. ἀλλ' ἐπὶ τῷ κενῷ ἀδύνατον. Simpl. f. 157.

εἰ οἱ ἐξηγηταὶ καὶ τῷτο ἐπιχειρήματα λέγουσιν, ὅτι ὅκ ἔσται κίνη- 215 a σις καὶ φύσιν ἐν τῷ κενῷ, διότι τὰ καὶ φύσιν κινούμενα ἐπὶ τὴν 19. οἰκείον φέρεται τόπον, ὅκ ἔστι δὲ οἰκείος τόπος ἐν τῷ κενῷ διὰ τὸ ἀδιάφορον, ἄμεινον οἶμαι τῆς κινήσεως πρότερον ἀναιρεθείσης νῦν τὴν εἰσὶν ἀνααιρεῖσθαι, καὶ τῷτο τῇ λέξει συμφωνώτερόν μοι δοκεῖ. id. f. 157 b.

τῷτο ἕτερον ἐπιχειρήματα ἐξ ὧν λέγουσιν οἱ τὸ κατεσπαρμένον 215 a κενόν ἐν τοῖς σώμασιν ὑποτιθέμενοι. ἔλεγον γὰρ πάντα ἐκ τῆς τῷ 22. κενῷ συμπλοκῆς καὶ τῶν ἀτόμων γίνεσθαι, διὰ δὲ τὸ κενὸν καὶ μεῖζονα καὶ ἐλάττωνα εἶναι μὴ γίνεσθαι ὁμοίαν τὴν συμπλοκὴν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ ἀέρι, διὰ τὸ μεγάλα μέρη εἶναι τὰ ἐν αὐτῷ κενά, γίνεσθαι θάπτον τὴν κίνησιν, ἐν δὲ τῷ ὕδατι βραδύτερον διὰ τὸ μικρότερα, ἐν δὲ τῇ γῇ μηδαμῶς διὰ τὸ εἶναι μικρομερῆ. cod. Pal. 237. ἐν δὲ τῇ γῇ, διὰ τὸ πᾶν μικρομερῆ εἶναι τὰ κενά, κίνησις ὁ γίνεται. Philop. q p. 11.

λέγει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι δύναται τῷτο τῷ ἐπιχειρήματι καὶ πρὸς τῆς Στωϊκῆς χρήσεως, ἀπειρον κενόν λέγοντας ἐκτὸς περιέχειν τὴν κόσμον. διὰ τί γὰρ ἀπείρου ὄντος τῷ κενῷ, ἐνταῦθα ὅ 45 ἐστὶ μένει ὁ κόσμος καὶ ὁ φέρει; ἢ εἰ φέρει, τί μᾶλλον ἐνταῦθα ἢ ἀλλαχῇ; Simpl. f. 157 b.

τῷτο καὶ πρὸς τῆς περὶ Χρύσιππον ῥητέον. διὰ τί ὁ κόσμος ὅκ εἰς ἀπειρον οἰσθήσεται, φερόμενος ἐπὶ πᾶν τῷ κενῷ μέρος ὁμοίως; ἢ διὰ τί ἐνταῦθα μὴ βάλοντι ζηρῶν αὐτόν; πρὸς μὲν γὰρ τὸ μὴ διασπᾶσθαι ἀρκείτω ἢ συνεχῆς ἔστι· πρὸς δὲ τὸ ὅλον μὲν τῆς συνεχῆ- 45 σης ἔξεως ἐνταῦθα μένειν τί ἂν ποιοῖ; Themist. f. 42.

τὰς πραγματεωδεστάτας νῦν ἀποδείξεις προσάγει τῷ λόγῳ, 215 a δείκνυς ὅτι ὅκ ἔστι κίνησις ἐν κενῷ. τεττάρων δὲ ὄντων τῶν καὶ 24.

ταύτην τὴν μέθοδον ἐπιχειρημάτων διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς περαινομένων, τὸ μὲν πρῶτον συνάγει ὅτι ἔστι κίνησις ἄχρονος, τὸ δὲ δεύτερον ὅτι τὸ κενὸν λόγον ἔχει πρὸς τὴν πλήρη, τὸ τρίτον ὅτι ἔστι μόνον λόγον ἔχει τὸ κενὸν πρὸς τὴν πλήρη, ἀλλὰ καὶ ὅτι πλήρης πρὸς πλήρη, τὸ τέταρτον ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τό τε κενὸν καὶ τὴν 5
 πλήρη διελεύσει τὸ κινούμενον. προσλαμβάνει δὲ τὰς αἰτίας τῆς ἀνισοταχῆς κινήσεως δύο ἕσας. . . ὅτι δὲ σὺν τῇ κινήσει καὶ τὸν χρόνον παραλαμβάνει, ὁῦλον καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων γενήσεσθαι. Simpl. f. 157 b.

215 a παραδείγματος ἕνεκεν τὴν γῆν ἔλαβεν, ὅπως δι' αὐτῆς γι- 10
 27. νομένης κινήσεως. ἡ γῆν φησὶ χωρίον τι τελματώδες. ὅθεν ἐπὶ σαφέστερα παραδείγματα μεταβαίνων τὴν ἀέρα λαμβάνει καὶ τὸ ὕδωρ. Philop. q p. 14.

215 b "καὶ ἦτον ἐμπ. ἀλλ' εὐδ." τὴν ἀλλὰ σύνδεσμον ἀντὶ τῆς καὶ 11
 11. τέθεικεν, ἐπειδὴ καὶ ἰσοδύναμος. id. ib.

215 b νῦν εἰπὼν ὅτι ἡ τῆς κενῆς κινήσεως ἐν ὕδατι ἔστι λόγῳ ὅδε πρὸς 21
 21. τὴν διὰ λεπτοτάτης τῷ ἄχρονον εἶναι τὴν διὰ τῆς κενῆς, τὰ ἐπόμενα τοῖς μὴ ἔτι λέγουσιν ἄτοπα ἐπάγει. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸ "ἀλλ' εἰ διὰ τῆς λεπτοτάτης ἐν τοσούτῳ τὴν τοσηνδὴ φέρεται διὰ τῆς κενῆς, παντὲς ὑπερβάλλει λόγῳ" συμπέρασμα τῆς προτέρου ἐπιχειρήμα- 20
 τος ποιησάμενος, τῆς νῦν προκειμένης ἤρξατο ἀπὸ τῆς "ἔσω γὰρ τὸ ζ' κενόν." ἀμεινον δὲ οἶμαι μὴ ὡς ἀρχὴν τῆς λέγειν. ἡ πῶς ἔχει λόγον ὁ γὰρ σύνδεσμος; ἀλλὰ διὰ τούτων δείκνυσιν τὰ ἐπόμενα τοῖς ἔγχρονον ὑποτιθεμένοις τὴν διὰ τῆς κενῆς κίνησιν καὶ λόγον εἶναι λέγουσιν τῶν κινήσεων καὶ τῶν χρόνων. Simpl. f. 158 b.

215 b ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὑποθέσει τρίτον ἀδύνατον συνάγει, ὅτι ἐν 26
 26. ἴσῳ χρόνῳ πλήρῃς τι διελεύσει καὶ κενὸν τὸ κινούμενον. . . ἀναγών δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰς τὸτο τὸν λόγον κατέλιπε τὸ δεῖξαι τὸ ἐπόμενον ἄτοπον. ἦν δὲ τὸτο τὸ ἴσον ἔχει λόγον τὸ κενὸν πρὸς τὴν πλήρη, ὅτι τὴν πλήρη πρὸς τὴν πλήρη. . . μήποτε δὲ συνάγει μὲν 30
 καὶ τὸτο τὸ ὑπ' αὐτῆς λεγόμενον ἄτοπον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὡς ἐναργῶς ἄτοπον καὶ ἀδύνατον συνήγαγε τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ πλήρῃς τι διεξιέναι καὶ κενόν. id. ib.

215 b διὰ τούτων, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, προσέθησιν ὅτι καὶ τοσούτῳ 27
 27. τῇ λεπτότητι διαφέρει τῆς δ' σώματος ὅσῳ ὁ ε' χρόνος ὑπερέχει 35
 τῆς ἡ', τὸ α' ἐν τῷ ἡ' χρόνῳ ἴσον ἐκείνῃ τῆς σώματος τῆς λεπτοῦς διελεύσει ὅσον τῆς δ' τῆς παχυτέρας ἐν τῷ ε'. τίθησι δὲ νῦν λεπτότερον τῆς δ' σώματος τὸ ζ', ὅπερ πρότερον κενὸν ἐτίθει. ἂν γὰρ ἡ τοσούτον τὸ ζ' σῶμα λεπτότερον τῆς δ' ὅσον ὑπερέχει ὁ ε' χρόνος τῆς ἡ', ἀντετραμμένως τὸ μὲν ὑπερέχον τῇ λεπτότητι σῶμα ἐν τῷ 40
 ὑπερεχομένῳ χρόνῳ διελεύσει, τὸ δὲ ὑπερεχόμενον σῶμα λεπτότητι ἐν τῷ ὑπερέχοντι χρόνῳ ἐν μὲν γὰρ τῷ πλείονι τὸ παχύτερον, ἐν δὲ τῷ ἐλάττω τὸ λεπτότερον. καὶ ἐξηγήσατο μὲν καλῶς καὶ κατὰ πόδας τῶν εἰρημένων ὁ Ἀλέξανδρος, τίνα δὲ χρειαίαν τοῖς προκειμένοις ταῦτα παρέχει ὅπως εἶπεν. ἔμηντοι, οἶμαι, ὅδε ὡς προδήλῃ ταῦτα 45
 λέγει. φησὶ δὲ μηδὲ ἀνάγκην ἔχειν τὸν λόγον τούτον. id. f. 159.

216 a ὁ Ἀλέξανδρος "ἅμα δὲ ἀδύνατον" γράφει ἀντὶ τῆς "ἀλλὰ 17
 17. ἀδύνατον," καὶ ἐξηγεῖται ὅτι ἀδύνατον ἅμα φέρεσθαι τὸ καθόλου

καὶ τὸ βαρύτερον, ἡ ὅτι συμβαίνει τὸ βαρύτερον διὰ μὲν τὴν φύσιν αὐτῆς ἀναγκαῖον εἶναι θάττον κινεῖσθαι, διὰ δὲ τὸ κενὸν μὴ θάττον κινεῖσθαι. ταῦτα δὲ ἅμα συντρέχειν ἀδύνατον. τὸ δὲ "καὶ ἐν λόγον ὅτι ἔχουσι τὰ μεγέθη πρὸς ἀλλήλα" τὰ φερόμενα λέγει σώματα καὶ ἐν λόγον ὅτι ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα τῆς ῥοπῆς φέρεσθαι. τοσούτῳ γὰρ θάττον ἢ βραδύτερον. id. f. 159 b.

εἰπὼν "οἱ μὲν ὅσον τὸ κενόν" ὅπως ἀποδέδωκεν εὐθέως τὸν "δέ," 216 a
 ἀλλ' ἀντιειπὼν πρὸς τούτους πρότερον, ἔτι περὶ τῶν ἄλλως τιθεμέ- 23
 νων τὸ κενὸν προσέθησιν λέγων "εἰσὶ δὲ τινες οἱ διὰ τῆς κενῆς καὶ πυ- 24
 κνῆς." id. f. 160.

ἐντεῦθεν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα προβεῖς διελέγχει, καὶ 216 a
 δείκνυσιν ὅτι ὅπως ἔστι κενόν, εἰς ἀδύνατον πάλιν ἄγων τὸ σῶμα διὰ 26
 σώματος χωρεῖν, εἴπερ εἴη κενόν, ὅπερ ἐκείνοι φεύγοντες ὑπετίθεντο τὸ κενόν. ὅταν γὰρ ἄλλο σῶμα ἐν ἄλλῳ σώματι τεθῇ, οἷον 15
 λίθινος κύβος ἐν ὕδατι ἢ ἀέρι, ἀναγκαῖον ἐκστῆναι τῷ ἐπεισιόντι τὸ προϋπάρχον, ἢ ἄνω, εἰ πῦρ, ἢ κάτω, εἰ γῆ, ἢ εἰς τὸ μεταξύ, εἴ τι τῶν μεταξὺ στοιχείων εἴη, καὶ τοσούτον ἐκστῆναι ὅσον ὁ τῆς τιθεμένης ὄγκος ἐστίν. . . ἐπ' ἐνίων δὲ τῇ μὲν αἰσθάνεται πρόδηλος ὅπως ἔστιν ἡ ὑποχώρησις, καταλαμβάνεται δὲ ἐκ κατασκευασμάτων τινῶν. ἐν 20
 γὰρ ταῖς ὑδραύλεσιν, ὅταν μεσαῖς ὕδατος ἀέρος ἐγχέται ὕδωρ, γλῶσσαι τινες σαλπίγγων ἢ αὐλῶν ταῖς ὁπαῖς προστιθέμεναι, δι' ὧν ἔξεισι τὸ πνεῦμα, διὰ τῆς ψόφου τὴν ἐξοδὸν διελέγχουσι τὴν δι' αὐτῶν τῆς ἀέρος. . . τούτων ὅτι ἔτις ἐναργῶς φαινομένων, ἐπὶ τῇ 25
 κενῇ τί φήσομεν συμβαίνειν, ὅταν ἐν αὐτῷ τι τεθῇ σῶμα; πότερον ὑπεξίσταται τὸν ἴσον ὄγκον τῆς κενῆς; ἀλλὰ γελοῖον τούτο, εἴπερ γελοῖον τὸ ἀδύνατον. τί γὰρ ὅτι ὑπεξίσταται; ἀλλὰ μένειν; ὅπως δεισι διὰ τῆς κύβου τὸ ἴσον διάστημα τῆς κενῆς. id. ib.

"καθ' αὐτό," τούτοις χωρὶς τῆς καὶ τόπον κινήσεως. Philop. r p. 2.

"ἔχοντι μετάστασιν" εἶπε διὰ τὰ μεγέθη τὰ μαθηματικά. . . 216 a
 τὸ δὲ "ἂν μὴ συμπιληθῇ," οἷον ὡς ἐπὶ τῆς ἐρίου. τούτο γὰρ συμπιλε- 30
 μένον εἰς ἑαυτὸ ἀντιπαραχωρεῖ μὲν τῷ ἐντεθέντι, ἔμηντοι ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖται, ἀλλὰ μόνον εἰς ἑαυτὸ συμπιλεῖται. id. p. 3.

"ἢ ὁποῖον ἂν τι ἢ τὸ ἐντιθέμενον." εἰ μὲν ὅπως ἔχει ἡ γραφή, 216 a
 λέγοι ἂν περὶ τῆς χήματος τῆς ἐντιθεμένης, ὅτι τὸ αὐτὸ συμβήσεται, 33
 καὶ μὴ κύβος ἢ τὸ ἐντεθέν ἀλλὰ ἄλλο ὁποῖον ἢ χῆμα. εἰ δὲ ἐστὶν "ὅποι ἂν εἴη," τούτοις ἐφ' ὃ ἂν ἔχοι τὴν κίνησιν τὸ ἐντιθέμενον, λέγοι ἂν ὅτι τὸ σῶμα ἐν τῷ ἐντίθει ὁ κύβος, ἐπὶ τούτῳ χωρήσει ἐφ' ὃ ἂν καὶ τὸ ἐντιθέμενον χωρῇ, δηλονότι δρακιωτέρας ὕψους τῆς ῥοπῆς τῆς ἐντιθεμένης. . . τὸ δὲ "ἢ ἐπ' ἄμφω" ἔμηντοι ἀρμόσει καὶ ταύτην τὴν ἐξηγήσιν. ἢ τὸ "ἐπ' ἄμφω" ὡς ἐν ὑποθέσει εἴρηται, ὅτι εἰ εἴη τοσούτον ὥστε καὶ ἄνω καὶ κάτω χωρεῖν. τὸ δὲ "ἐφ' ὃ πέφυκε συνίσταται" ἴσον ἐστὶ τῷ μεθίσταται. τὸ δὲ "ἔχοντι μετάστασιν," 40
 τούτοις πεφυκότι μετακινεῖσθαι. ἂν γὰρ ἀκίνητον ἢ, ὅπως ὅπως γενήσεται ἐν τόπῳ αὐτῷ τὸ ἐντιθέμενον. id. ib.

δεύτερον τούτο τίθησιν εἰς τὸ αὐτὸ τῆς ἐπιχειρήματος. εἰ γὰρ τὸ 216 b
 ἐν ἐκάστῳ διάστημα χωριζόμενον τῷ λόγῳ τῶν παθῶν, τούτοις τῶν 12

συμβεβηκότων, ὅθεν διαφέρει τὸ κενόν, κινούμενα δὲ καὶ μεταφερόμενα τὰ σώματα σὺν τοῖς οἰκείοις κινεῖται διαζήμασι, τί δὲ τοῖς σώμασιν ἄλλων τοιούτων διαζημάτων; εἰ γὰρ καθὼς διαζήμα ἔχει ἕκαστον ἐτέρου δεῖται διαζήματος, πῶς ἔτι καὶ τὸ κενὸν ἄλλου δεῖται, καὶ ἐκεῖνο ἄλλου, καὶ ἐπ' ἀπειρον ἔτι πορευσόμεθα. Simpl. f. 160 b.

216 b τῶν περὶ τοῦ κενῷ λεγόντων οἱ μὲν κεχωρισμένον τι καθ' αὐτὸ 22. ὃν τὸ κενὸν ἔλεγον ὡς διὰ πάντων τῶν σωμάτων χωρεῖν, καὶ κατὰ τὸ μὲν αὐτὸ ἔχειν σῶμα κατὰ τὸ δὲ ὅν, ὅπερ καὶ κυρίως κενὸν ἔλεγον, ὥσπερ τὸ ἔχον τόπον. οἱ δὲ ἐν τοῖς σώμασι κατὰ μικρὰ πανταχῶς διεσπαρμένον. εἰπὼν ὅτι πρὸς τὴν προτέραν δόξαν προβάλλεται νῦν τὴν λοιπὴν, τῷ μὲν ἐκείνῳ τῷ ὅτε ἔλεγεν "οἱ μὲν οἶοντο τὸ κενὸν εἶναι, εἴπερ ἔστι ἡ κατὰ τόπον κίνησις, ἀποκεκριμένον καθ' αὐτό" (a 23), τὸν δὲ νῦν ἐπαγαγὼν ἐν τῷ "εἰσὶ δὲ τινες οἱ διὰ τοῦ μανῦ καὶ τοῦ πυκνῷ οἶοντο φανερόν εἶναι ὅτι ἔστι τὸ κενόν". . . ἔλεγον ὅτι ὡς εἰ μὴ ἔστι κενόν, ἔκ ἐστι μάνωσις καὶ πύκνωσις· εἰ δὲ μὴ εἴη μάνωσις καὶ πύκνωσις, ἔκ ἐστι κίνησις· εἰ δὲ μὴ ἔσσης μανώσεως καὶ πυκνώσεως εἴη κίνησις, κυμανεῖ τὸ πᾶν, ὥς φησι Πυθαγορικός, καὶ ὑπερχυθήσεται καὶ ἐπὶ πλέον ἐκταθήσεται, ὡς ἡ θάλασσα διὰ τῶν κυμάτων εἰς τὴν αἰγιαλὸς ὑπερχεῖται. τὴν οὖν 20 συμβαίνει τῶν τε τοπικῶς ἐπ' εὐθείας κινουμένων προσωθέντων τὰ παρακείμενα, καὶ τῶν ἀντιθέτων ὁμοίως, διὰ τὸ μὴ εἶναι πύκνωσιν, δι' ἣν χώρα τοῖς προσπίπτει γενήσεται. ἐπὶ μόνων γὰρ τῶν κύκλῳ κινουμένων τὴν ἀντιμετάστασιν γίνεσθαι. ἐπὶ τούτων γὰρ μόνων ἐδέχοντο τὴν ἀντιπερίστασιν. καὶ ὅταν δὲ τι τῶν πεπυκνωμένων σωμάτων εἰς μανότερον μεταβάλλῃ, προωθεῖται πάλιν ἀνάγκη καὶ ὑπερχεῖται. ἡ δὲ ὑπερχυσις ἔκ ἀν' γένετο πάλιν μὴ ὄντος κενῷ τῷ κεχωρισμένῳ δηλονότι ἔξω τῷ παντός. ὥστε εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἵκει ὁ λόγος. . . ἔστι δὲ τις καὶ ἄλλη πλασματώδης ὑπόθεσις ἐπὶ τῶν γενέσεων. εἴποι γὰρ ἂν τις ὅτι ὅταν μεταβάλλῃ κυμαθιαῖον ὕδωρ 30 εἰς μείζονα αἶρα, ἄλλος ἀὖρ ὁπῶν ἴσος τούτῳ μεταβάλλων εἰς κυμαθιαῖον ὕδωρ φυλάττει τὴν ἰσότητά, ἡ καὶ πῦρ ἐνίοτε εἰς αἶρα μεταβαλὼν τὴν ἀναλογίαν τηρεῖ. ἔτι γὰρ οἶμαι κάλλιον ἀκύνει ἡ ὡς ὁ Θεμίστιος ἠκυσεν, ὅτι ἀνάγκη ἔξ ὕδατος κυμαθιαῖον κυμαθιαῖον αἶρα γίνεσθαι. τὴν οὖν ἀδύνατον. τάχα δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος 35 ἔτι ἐξηγεῖται λέγων ἴσον εἰς ἴσα γίνεσθαι τὴν μεταβολήν. id. ib.

cf. Philop. r p. 6.

216 b 30. παραστὰς ὡς οἶον τε ἦν τοῖς ἀπὸ τοῦ μανῦ καὶ τοῦ πυκνῷ τὸ κενὸν εἰσαγάγει λόγους καὶ προθέμενος ὑπαντῆσαι πρὸς αὐτούς, διαιρεῖ πάλιν τὸ κενὸν εἰς τὸ κεχωρισμένον καὶ τὸ ἀχώριστον, καὶ κεχωρισμένον μὲν κενὸν λέγει τὸ καθ' αὐτὸ ὃν διαζήμα συνεχές, δεκτικὸν μὲν σώματος μὴ μέντοι δεδεγμένον, μὴ χωριστὸν δὲ τὸ διεσπαρμένον ἐν τοῖς σώμασιν. αὐτὸ γὰρ ἦσαν αἱ δύο τῶν τὸ κενὸν λεγόντων ὑποθέσεις. διαιρεῖ δὲ οἶμαι νῦν τὸ διεσπαρμένον εἰς τὸ κατὰ μέγαν διασπαρμένον καὶ εἰς τὸ κατὰ μικρὸν μέγαν. . . προσφυῶς δὲ καὶ 45 χαριέντως εἰς παράδειγμα παρέθετο τῆς ἐν ὕδατι πεφυσημένου ἀσπύς, οἵτινες τὰ ὑποκείμενα καμφίζουσιν ὡς τὰ ἐν θαλάττῃ δίκτυα, καὶ τὰ ἐπικείμενα αὐτοῖς· πολλοὶ γὰρ ποταμούς διαπεραίνον

πορθμείοις τοῖς ἀσπύς καμφόμενοι. ἔτι δὲ καὶ τὸ κενὸν δοκεῖ τὰ σώματα τὰ ἐν οἷς ἐστὶ καμφίζειν τῷ αὐτῷ ἄνω φέρεσθαι. εἰ δὲ τοῦτο τὸ κενόν, δύο ἄτοπα ἐπάγει τέως. Simpl. f. 161.

ἀρμόζει ἔτι ὁ λόγος πρὸς τὴν πάντα τὰ σώματα φύσει 216 b βαρέα καὶ κατώφερα λέγοντας. τὸ δὲ ἄλλα ἄλλοις ἐπιπολάζειν 34. οἱ μὲν τὸ κενὸν οἱ δὲ τὴν τῶν βαρυτέρων ὑφίζησιν αἰτιῶν. id. f. 161 b.

τὸ "ἴσως" προσέθηκεν ὅτι κυρίως μὲν λαμβανομένου τοῦ κενῷ 217 a καὶ μανῦ σώματος ἀναμφισβήτητον τὸ λεγόμενον. τὸ δὲ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον κενόν, ὃ παρὰ τὴν αὐτὴ φύσιν ὃν κενόν ἄλλα 10 διὰ τὸ μεμῆχθαι κενῷ, εἰ μὲν κατὰ τὸ σῶμα τὸ ἐν αὐτῷ πρὸς τὸ κενόν συγκρίνοιο, ἀσύμβλητα ἂν εἴη, εἰ δὲ κατὰ τὸ κενὸν πρὸς τὸ κενόν, ἔκ ἀσύμβλητα τὰ κενά. id. ib.

εἰ γὰρ μὴ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις τῷ ὄντι, ἡ ἔκ ἐστι κίνησις 217 a ἡ κυμανεῖ τὸ πᾶν, ἡ εἴη μὴ ταῦτα ἀνάγκη, εἰ γίνετο ἐνταῦθα 10. ὕδωρ ἐξ αἰέρος, ἀλλαχῶς ἐξ ἴσου ὕδατος ἴσον αἶρα γίνεσθαι καὶ τῷ ὕδατι ἀλλὰ τῷ αἰέρι ἐξ ἑαυτοῦ ὕδωρ. ὅτι γὰρ ἔκ ὡς ἠκυσαν οἱ ἐξηγηταὶ ἴσον τῷ ὄγκῳ τὴν αἶρα τῷ ὕδατι λέγει, αὐτὸς παρίστησιν εἰπὼν "ὁ δὲ γὰρ ὅτι ὁ πλείων ἀὖρ ἐξ ὕδατος γίνεται." καὶ οἶδα μὲν 20 ὅτι τὴν οὖν ὡς ἔλεγον ἀκύνοντο τὸ "αἰεῖ ἴσον ὕδωρ ἐξ αἰέρος ἔστι" οἱ ἔτι τὸ ἴσον ἐκλαβόντες, ὅτι δὲ ἔκ ὡς εἴρηται, ἀλλ' ὡς ἐρμηνεύμενον πῶς χρὴ τὴν ἰσότητα λαμβάνειν, ὅτι τὸ γενομένον ὃ πρὸς τὸ ἐξ ἑαυτοῦ γίνετο, οἶον εἰ ἐξ αἰέρος ὕδωρ ἐνθάδε, ἀλλαχῶς ἐξ ἴσου τῷ ἐνθάδε γενομένῳ ὕδατι ἴσον αἶρα γενόμενον τῷ ἐξ ἑαυτοῦ γέγονεν 25 ἐνθάδε τὸ ὕδωρ. ὅτι γὰρ ἔτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἰσότητα εἶπε, δηλοῖ συμπεριαιρούμενος καὶ λέγων "ἀνάγκη τοίνυν, εἰ μὴ ἐστὶ πύκνωσις, ἡ ἐξωθούμενον τὸ ἐχόμενον τὸ ἔχοντο κυμαίνειν ποιεῖν, ἡ ἄλλοθι πᾶ ἴσον μεταβάλλειν ἐξ αἰέρος εἰς ὕδωρ, ἵνα ὁ πᾶς ὄγκος τῷ ὅλῳ ἴσῳθῃ, ἡ μὴθεν κινήσῃ." τὸ γὰρ "ἄλλοθι" ἔκ ἀν' προσέθηκεν, εἰ ἴσον ἔλεγε τῷ ὄγκῳ τὸ ὕδωρ τῷ αἰέρι εἶναι τὸ γινόμενον τῷ ἐξ ἑαυτοῦ γίνετο. πῶς δὲ δὴλον ὅτι πλείων ὁ ἀὖρ ἐξ ὕδατος γίνετο; ἡ ὅτι ἐκ τῶν ἀγγείων δὴλον τῶν ῥηγνυμένων τῆς τῷ ὑγρῷ εἰς πνεῦμα μεταβολῆς, ὡς ἐπὶ τῶν πίθων τῷ γλεύκερ συνεχῶς ὁρατὸν γινόμενον διὰ τὴν εἰς πλείονα ὄγκον μεταβολήν. id. ib.

ὅτι ἔκ ἐκείνων ἦν τὸ πιθανόν τὴν τῆς ἀπορίας, ἀλλ' αὐτὸς 217 a τῷ λόγῳ παραστὰς τοῦτον αὐτὸν ὑπέδειξεν, ἱκανῶς οἶμαι τὸ "φαῖεν 20. ἀν'" ἐνδείκνυται, ὡς ἔκ ἐιπόντων μὲν, ἐρύντων δὲ ἡδέως, εἴ τις αὐτοῖς τὴν τοιαύτην μεταχείρησιν ἐπιδείξειεν. id. f. 167.

μέχρι μὲν ὅτι τῶν ἐνταῦθα πέρας ἔχον τῷ Ἀριστοτέλει οἱ περὶ τοῦ κενῷ λόγοι. δεῖ δὲ ἡμᾶς ἀνωθεν ἀναλαβόντας τὴν λόγον ἕκαστον τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπισκέψασθαι. . . ὅτι μὲν ὅτι ὅθεν τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀναιρύντων τὸ κενὸν ἔχει τὸ ἀναγκαῖον, ἱκανῶς εἴρηται. δείξωμεν δὲ ἡμεῖς πρῶτον μὲν ὅτι καὶ εἰ κενὸν ἦν κεχωρισμένον καὶ παντὸς ἐξερημένον σώματος, ὅθεν ἐκώλυε δι' αὐτὸ γενέσθαι τὴν κατὰ τόπον κίνησιν. ἔπειτα, ὅπερ ἤδη εἶπον, ὅτι ὅθεν οἶον τε ἦν ὅλως κίνησιν εἶναι τὴν κατὰ τόπον μὴ ὄντος τινὸς τοιούτου διαζήματος, καὶ μὴδέποτε χωρὶς σώματος ἢ. Philop. r p. 7 et 12.

217⁶ δείξας ἐπὶ τῶν ἄλλων προσημάτων ὅτι τὸ αὐτὸ μένον ὑποκεί-
 2. μενον δέχεται τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον, δείκνυσιν αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῷ ὅ-
 ματος, ἐπειδὴ καὶ παρὶν ἢ, ἀλλὰ πολλὴν ἔχει πρὸς μέγεθος τε καὶ
 ποσότητα κοινωνίαν. ἐὰν γὰρ μείζονος κύκλου περιφέρεια εἰς ἐλάτ-
 τονος κύκλου κατακαμφθῇ σύσασιν, ὃ τῷ τινὰ μέρη τῆς περιφέ-
 ρείας πρότερον μὴ ὄντα κυρτὰ ἀλλ' εὐθέα νῦν κυρτωθῆναι εἰς
 ἐλάττονα συνάγει κύκλον, ἀλλὰ τῷ τὰ ἥττον κυρτὰ μᾶλλον
 γενέσθαι κυρτά. καὶ τε ἔν ἢ αὐτὴ λέγοιτο περιφέρεια ἢ πρότερον μὴ
 ὄντα κυρτὴ ὕψερρον δὲ γενομένη μᾶλλον, καὶ τε ἄλλη μὴ ἐκείνη
 ἄλλη δὲ αὐτῇ, τῷτο πρόδηλόν ἐστιν, ὅτι ὅς ὡς εὐθεῖ κυρτότης ἐπε-
 10 γένητο, ἀλλ' ὅτι τὸ ἥττον κυρτὸν μᾶλλον κυρτὸν γέγονεν. καὶ ἔοικε
 τὸ "ἢ ἄλλη" προδεῖναι εἰς περισσὴν ἀποδείξεως· καὶ γὰρ μὴ βε-
 ληταί τις τὴν αὐτὴν εἶναι περιφέρειαν τὴν πρότερον μὴ ἥττον κυρ-
 τὴν τὰ νῦν δὲ μᾶλλον γενομένην, ἀλλ' ἄλλην καὶ ἄλλην λέγοι, καὶ
 ὅπως ὅς ὡς εὐθεῖ κυρτὸν ἐπεισῆλθεν, ἀλλὰ τὸ ἥττον κυρτὸν μᾶλ-
 15 λον ἐγένετο κυρτόν. . . ἐπισῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι καὶ τὸ μέγεθος εἰδός
 τι εἶναι βυλεῖ, καὶ τὸ μικρὸν καὶ μέγα μεγέθους εἰδητικὰς διαφορὰς·
 λόγοι γὰρ καὶ ὅτοι συμπληρωτικοὶ τῶν εἰδῶν προέρχοντες εἰς τὴν ὕλην.
 Simpl. f. 162 b.

217⁶ ὅπως γὰρ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λέγει ὅς ἐν τῷ διαλείπειν τι καὶ
 5 αὐτὸς μὴ διαλείπειν, ἀλλὰ τῷ δι' ὅσον ἐπιτείνεσθαι ἢ ἀνέειναι, ὡς τὸ
 θερμότερον, ὡς τὸ γλυκύτερον, ὡς τὸ λευκότερον. ὅπως δὲ καὶ ἐπὶ
 σμικρότητος καὶ μεγέθους ὃ προσλαβῶσα ἢ ὕλη ἕτερον μέγεθος
 ἐπεκτείνει ἢ ἀποβαλῶσα συσέλλει, ὡς λέγουσιν οἱ τὸ κενὸν
 αἰτιώμενοι. Themist. f. 44.

217⁶ αὐτὴ ἢ ῥήσις δοκεῖ τὰ πρότερον εἰρημένα πάλιν λέγειν. . .
 12. διὸ καὶ ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὃ φέρεται ὡς ἀπὸ παραγραφῆς εἰσενε-
 χθεῖσα (τοιούτος καὶ ὁ τῷ λόγῳ χαρακτήρ), ἀλλ' ἐπεὶ τῇ δεῖξει τῇ
 λεγούσῃ "ἐστὶ δὲ τὸ μὴ πυκνὸν βαρὺ τὸ δὲ μανὸν κῆφον" ἢ λέγουσα
 "ὄνομα γὰρ ἐστὶν ἀφ' ἑκατέρου τῷ τε πυκνῷ καὶ τῷ μανῷ" καὶ τὰ ἐξῆς.
 Simpl. f. 163.

"ἐτι ὡς περ . . . ὕλης." τὰ αὐτὰ πάλιν ἐν τούτοις λέγει· ὅθεν
 ἀπὸ ταύτης τῆς ῥήσεως ἥς παρεθέμεθα ἕως τῷ "συναγωγῇ καὶ δια-
 15 σολῇ τῆς αὐτῆς ὕλης" νοθεύουσιν οἱ ἐξηγηταί. ἴσως δὲ ἐπανα-
 ληψίς ἐστιν. Philop. s p. 2.

217⁶ τὴν χρεῖαν τῆς τῷ μαλακῷ καὶ σκληρῷ προδήκης μετ' ὀλίγον
 16. εἰσόμεθα, ὅταν διὰ ταύτης τῶν ἄλλων τριῶν κινήσεων τῶν παρὰ
 τὴν τοπικὴν αἰτίαν τὴν ὕλην δείκνυται. Simpl. f. 163.

217⁶ δυνάμει, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, λέγοι ἂν τῷτο, πρὸς ὃ τὸς
 20. ὕψερρος ἐποίησατο λόγους, ὃ τῷ ἐγκεκράσθαι καὶ μεμῖχθαι τοῖς σώ-
 μασι μανότητος καὶ κηφότητος αὐτοῖς αἴτιον ἐλέγετο γίνεσθαι· τῷτο
 δ' ἂν εἴη οἶμαι τὸ παρειαρμένον κενόν. ὅτι δὲ μὴ εἰσάγει τὴν
 μανότητα τὸ κενόν, δέδεικται. ταῦτα μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. ἐπισῆσαι
 δὲ ἄξιον, εἰ τὸ δυνάμει κενὸν αἴτιον εἶρη μανώσεως, ἀλλ' ὅχι τὸ
 ἐνεργεία παρειαρμένον. μή ποτε ἔν δυνάμει λέγει κενὸν τὸ μή
 45 πω μὴ ὄν, καὶ διάσασιν δὲ τῶν σωμάτων ἄλλοτε ἄλλῃ γινόμενον,
 ὡς περ ἡμεῖς τὸς πόρους γίνεσθαι φάμεν, ἐν οἷς ἐστὶν αἰεὶ τι λεπτότε-
 ρον τῷ περιέχοντος σώματος. ὁ δὲ ὅτι εἰ τὸ ἐνεργεία κενόν

ὅχι ἔχει ἀρόδον εἰς τὰ ὄντα, ὅδε τὸ δυνάμει ἔξει. . . ἔδειξεν ἔν
 εὐθύς διὰ τούτων ὅτι καὶ τῆς καὶ ἀλλοίωσιν κινήσεως ἢ ὕλη ἐστὶν αἰτία,
 καὶ ὅχι τὸ κενόν, εἴπερ ἢ ἀλλοίωσις τῇ σκληρότητι καὶ μαλακότητι
 ἀκολουθεῖ, αὐτὴ δὲ τῇ μανώσῃ καὶ πυκνώσῃ, αὐτὴ δὲ διὰ τὴν ὕλην.
 5 ἀλλοίωσιν δὲ νῦν ἀκέραιον ὃ τὴν καὶ ποσότητα μόνην μεταβολήν,
 ἀλλὰ καὶ τὴν καὶ ποσότητα καὶ τὴν κατ' ὕσιν. id. ib.

"ἀπλῶς" μέν, ὅτι ὅχι ἐστὶν ἔξω τῶν σωμάτων ἀθρόον κενόν, 217⁶
 ὡς περ ὑπελάμβανόν τινες τὴν ἀέρα μὴ εἶναι σῶμα τι ἀλλὰ κενόν, 21.
 ἔχον ὡς οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἔξω τῷ ἔραν. . . τὸ δὲ "ἔτε δυνάμει"
 ἀντὶ τῷ ὡς ἐγκεκραμένον. Philop. s p. 3.

ὁ μέντοι Λαμψακηνὸς Στράτων δείκνυται πειρᾶσθαι ὅτι ἐστὶ τὸ 217⁶
 κενόν διαλαμβάνον τὸ πᾶν σῶμα, ὡς μὴ εἶναι συνεχές, λέγων 27.
 ὅτι ὅχι ἂν δι' ὕδατος ἢ ἀέρος ἢ ἄλλης σώματος ἐδύνατο διεκπίπτειν
 τὸ φῶς ὅδε ἢ θερμότης ὅδε ἄλλη δύναμις ὅδε μία σωματική.
 πῶς γὰρ ἂν αἱ τῷ ἡλίου ἀκτῖνες διεκπίπτουν εἰς τὸ τῷ ἀγγεῖν ἔδα-
 10 φος; εἰ γὰρ τὸ ὑγρὸν μὴ εἶχε πόρος, ἀλλὰ βίᾳ διέσειλλον αὐτὸ αἱ
 αὐγαί, συνέβαιναν ὑπερεκχεῖσθαι τὰ πλήρη τῶν ἀγγείων, καὶ ὅχι ἂν
 αἱ μὴ τῶν ἀκτῖνων ἀνεκλῶντο πρὸς τὴν ἄνω τόπον αἱ δὲ κάτω διεξέ-
 15 πιπτον. ἀλλὰ ταῦτα μὴ οἶμαι λύειν δύνασθαι καὶ τὰς Περιπατητι-
 κας ὑποθέσεις. Simpl. f. 163 b.

ὅτι μὴ ὁ περὶ κινήσεως λόγος οἰκειότατός ἐστι τῷ φυσικῷ, 217⁶
 29. πρόδηλον. . . εἰ δὲ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ, καὶ οἱ μὴ τὴν κίνησιν
 αὐτὴν οἱ δὲ τῆς κινήσεως τι ἐν χρόνῳ ὠθήσαν, ὁ δὲ ὅτι καὶ ὁ περὶ
 χρόνου λόγος ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ. id. f. 164.

25 ἐξωτερικά ἐστι τὰ κοινὰ καὶ δι' ἐνδόξων περαινόμενα, ἀλλὰ 217⁶
 μὴ ἀποδεικτικά μηδὲ ἀκροαματικά. . . σημειωτέον δὲ, φησὶν 31.
 ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ κενῷ, ὃ ἐμελλε δεῖξιν μὴ ὄν, εἶπεν
 ἀρχόμενος τῷ περὶ αὐτῷ λόγῳ τί σημαίνει τὸ ὄνομα, ἐπὶ δὲ τῷ
 χρόνῳ, ὅς ἐστιν ὁμολογούμενός, τίς ἢ φύσις ζητεῖ. . . ταῦτα δὲ
 30 πῶς εἶρη σκοπεῖν ἄξιον· καὶ γὰρ ἐπὶ τῷ χρόνῳ ἀπὸ τῷ εἰ ἔστιν ἡρᾶτο,
 ὅχι ἀπὸ τῷ τί ἐστιν. ἔπειτα καὶ ἐπὶ τῶν ὁμολογούμενως ὄντων, ὅταν
 ἀσαφέστερα ἢ τὰ ὀνόματα, τὸ τί σημαίνει τὸ ὄνομα προηγεῖται τῷ εἰ
 ἐστιν. καὶ ταύτην τὴν τάξιν τῶν προβλημάτων ἐν τοῖς Ἀποδεικτι-
 κοῖς παραλάβομεν. id. ib.

35 πρῶτον δὲ καλῶς ἔχει διαπορῆσαι περὶ αὐτῷ καὶ διὰ τῶν ἐξω-
 θεν λόγων, πρότερον εἰ ἔστιν, εἴτα τί ἐστιν ἐφεξῆς. Themist. f. 44.

ἐξωτερικὸς λόγος φησὶ πρὸς ἀντιδιασολὴν τῶν ἀκροαματικῶν
 καὶ ἀποδεικτικῶν τῶς ἐξ ἐνδόξων καὶ πιθανῶν ὠρμημένους. εἶρη δὲ
 ἐν Κατηγορίαις ὅτι ἐξωτερικοὶ εἰσι λόγοι οἱ μὴ ἀποδεικτικοὶ μηδὲ
 πρὸς τῶς γνησίους τῶν ἀκροατικῶν εἰρημένοι, ἀλλὰ πρὸς τῶς πολλὰς
 ἐκ πιθανῶν ὠρμημένοι. Philop. s p. 4.

διαφέρει τῷτο τὸ ἐπιχείρημα τῷ προτέρῳ, καθόσον ἐκείνο μὴ 218⁶
 κατηγορικῶς πρᾶσι τῷτο δὲ ὑποθετικῶς, καὶ τὸ μὴ καὶ τὴν ἐκ τῶν 3
 μερῶν σύνθεσιν τὸ δὲ καὶ τὴν εἰς τὰ μέρη διαίρεσιν. διὸ καὶ ἐκείνο
 μὴ ὡς σύνθετον τῷτο δὲ ὡς μεριστὸν λαμβάνει τὸν χρόνον. . . ὁ
 Ἀλέξανδρος γράφας τὸ "μετρεῖται" παθητικῶς ἐν τῷ "μετρεῖται" γὰρ
 τὸ μέρος, περισκελέστερον ἐξηγεῖται λέγων ὅτι διάστημα ἔχει· τῷ
 γὰρ ἐν διαστάσει καὶ συνεχῶς καὶ τὰ μέρη ἐν διαστάσει, τὸ δὲ νῦν ὅχι

- ἔστι μετρητόν, ὅτι μὴδὲ διαζατόν. ἀλλ' ἔχ' ὡς παθητικόν τ' με-
 τρεῖται ληπτέον, ἀλλ' ὡς ῥῆμα τ' μετρεῖται καὶ σύνδεσμον τὴν τέ- τ' ἢ
 μέρος ἐπὶ τῷ ποσῷ μετρεῖν λέγει τ' ὅλον, ἀλλ' ἔχ' αὐτὸ μετρεῖται.
 καὶ οἶδε καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ δοκεῖ δέ, εἶπε,
 συγκεῖται ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν, ὅτι μὴδὲ πῶ δέδεικται τῷτο. δει- 5
 χθήσεται δὲ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. . . λέγοι ἂν τ' "ἡ μόλις καὶ ἀμυδρῶς"
 (p. 217 b 32) καὶ ὅτι τ' μὴ γέγονεν αὐτὸ τ' δὲ μέλλει, τῷ δὲ μὴδὲ
 ὅλως ἐν ὑπάρξει ὄντος ἢ τῷ τελείως ὄντος ἔχ' οἶόν τε τ' μὴ γεγονέ-
 ναι τ' δὲ μέλλειν. Simpl. f. 164 b.
- ὁ Ἀλέξανδρος οἶδε μὴ καὶ ταύτην τὴν γραφὴν τῷ "μετρεῖται" 10
 ἦτοι διὰ τῷ ε' ψιλῷ, σύνδεσμον ἐκλαμβάνων συμπλεκτικόν καὶ
 αὐτός. γραφῆς δὲ τῷτο καὶ παθητικῶς "καὶ μετρεῖται" ἀκῆσας
 περισκελέςτερον ἐξηγήσατο, λέγων ὅτι διάστημα ἔχει τῷ ἢ ἐν δια-
 στάσει καὶ συνεχῶς καὶ τὰ μέρη ἐν διαστάσει, τ' δὲ νῦν ἔχ' ἐστὶ μετρη-
 τόν, ὅτι μὴδὲ διαζατόν. ταῦτα μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. ἡμῖν δὲ ἔχ' 15
 ὡς παθητικόν τῷτο ληπτέον ἀλλ' ὡς ῥῆμα τ' μετρεῖται καὶ σύνδεσμος
 τ' τέ- τ' ἢ μέρος ἐπὶ τῷ ποσῷ μετρεῖν λέγει τ' ὅλον, ἀλλ' ἔχ' αὐτὸ
 μετρεῖται. cod. Pal. 237.
- 218 a ἔτι πᾶν μεριστὸν ἔσ' ἂν ὑφέξηται, πάντως αὐτὸ καὶ τῶν με-
 4 ρῶν ἢ τινὰ ὑφέξηται ἢ καὶ σύμπαντα, σύμπαντα μὲν, ὡς ἐπὶ 20
 τῆς πηχυαίας γραμμῆς, ἕνα δέ, ὡς ἐπὶ πολέμου καὶ πομπῆς καὶ
 ἀγῶνος. Themist. f. 44.
- 218 a τ' δὲ νῦν προέφην εἶναι μὴ μέρος· ἦν ἢ ἂν καὶ αὐτὸ μεριστόν,
 6 καὶ κατεμέτρεται τ' ὅλον, καὶ εἶχεν ἂν τι διάστημα. id. f. 44 b.
- 218 a ἅμα ἢ εἶναι πλείω τὰ νῦν, παντελῶς ἀμήχανώτατον. ὁ δὲ 25
 11 ἄλλα μέρη τινὰ τῷ χρόνῳ δυνατὸν ἅμα πλείω συνυπάρχειν ἀλλή-
 λους, εἰ μὴ τ' μὴ αὐτῷ ὡς περιέχον τ' δὲ περιεχόμενον ὑπολαμβάνο-
 νομεν, ὡς φασὶ ἐνεσθῆναι τὴν μῆνα καὶ τὴν νημερίαν. ἐπὶ δὲ τῷ
 ἀκριβῶς νῦν κυρίως τῷτο ὑπονοεῖν ἔκ ἑστιν· ὁ γὰρ ἐστὶ τ' μὴ περιεχο-
 μένον νῦν τ' δὲ περιέχον νῦν, ὁ δὲ τ' μὴ πλέον τ' δὲ ἔλαττον, ὡς 30
 ἀνάγκη φθίρεται τ' πρότερον νῦν, ἵνα γένῃ τ' ἐφεξῆς. ἐπεὶ τοί-
 νυν πᾶν τ' φθειρόμενον ἐν χρόνῳ φθίρεται, καὶ τ' νῦν ἢ ἐν αὐτῷ
 φθίρειται ἂν ἢ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ. ἀλλ' εἰ μὴ ἐν αὐτῷ, ἅμα ταύτην
 εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι καὶ γίνεσθαι τε καὶ φθίρεσθαι συμβήσεται, ὥσπερ εἰ
 καὶ τῷτο τ' ξύλον ἐν αὐτῷ τις φθίρεται λέγοι καὶ εἰς αὐτὸ μετα- 35
 βάλλειν. εἰ δὲ ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, πρότερον κακῶν ἐστὶ νῦν ἢ ἔτε-
 ρον τῷ νῦν; εἴτε γάρ, δύο ἅμα γίνεται νῦν, τ' φθειρόμενον νῦν καὶ
 ἐν ᾧ φθίρεται. εἰ δ' ἕτερον, ἢ τ' παρελθόν ἔσται ἢ τ' μέλλον· ἐν
 ὁδετέρῳ δὲ τῷτων φθίρεται δυνατόν. Themist. f. 44 b.
- 218 a δείξας ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο νῦν ἀδύνατον εἶναι, ἐφεξῆς δείκνυσιν 40
 21 διὰ δυοῖν ἐπιχειρημάτων ὅτι ὁ δὲ αἰετὶ αὐτὸ καὶ ἀριθμὸν διαμένειν
 δυνατόν, εἰ μὴδενὸς συνεχῶς πεπερασμένον ἐν πέρας ἔστιν, εἴτε ἐφ'
 ἐνὶ ἢ συνεχῶς ὡς ἡ γραμμὴ, εἴτε ἐπὶ δύο ὡς τ' ἐπίπεδον, εἴτε
 ἐπὶ τρία ὡς τ' σῶμα, ἀλλ' ἢ μὴ γραμμὴ δύο σημείοις ὠρίζαι, τ'
 δὲ ἐπίπεδον τοσούτοις ὅσαι εἰσὶν αἱ γραμμαὶ αἱ περιέχουσαι, τ' δὲ 45
 σφαιρὸν τοσούτοις ὅσα ἐστὶ τὰ περιέχοντα ἐπίπεδα· δηλονότι καὶ τ'
 νῦν πέρας ὃν τῷ πεπερασμένῳ χρόνῳ ἔκ ἂν εἴη ἐν καὶ τ' αὐτό. . .
 καὶ δεύτερον δὲ τρόπον δείκνυσιν ὅτι ὁ αὐτὸ αἰετὶ νῦν ἐπιμένει. εἰ
- ἢ τ' αὐτὸ αἰετὶ νῦν ἐστὶ, πάντα ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἔσται, καὶ ἔτε πρό-
 τερον ἔτε ὕστερον. τὰ δὲ ἔτι ὄντα ἅμα ἐστὶ, καὶ τὰ ἔτι γεγο-
 νότα ἅμα γέγονε, καὶ ἔσται τὰ πρεσβύτερα καὶ παλαιότερα ἅμα
 τοῖς ἄρτι γεγονόσι καὶ ἔσιν· ἐν ἢ τῷ αὐτῷ νῦν ἐστὶν ἀμφοτέρω.
 Simpl. f. 165.
- οἱ μὴ τὴν τῷ ὅλῳ κίνησιν καὶ περιφορὰν τὴν χρόνον εἶναι φασίν, 218 a
 ὡς τὴν Πλάτωνα νομίζουσιν ὁ τε Εὐδόκιμος καὶ ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ 31
 Ἀλέξανδρος, οἱ δὲ τὴν σφαῖραν αὐτὴν τῷ ἔρανθ', ὡς τὸς Πυθα-
 γορικὸς ἰσορῶσι λέγειν οἱ παρακῆσαντες ἴσως τῷ Ἀρχύτῃ λέγον-
 τας καθόλου τὴν χρόνον διάστημα τῆς τῷ παντὸς φύσεως, ἢ ὡς τινες
 τῶν Στωϊκῶν ἔλεγον· οἱ δὲ τὴν κίνησιν ἀπλῶς. τρεῖς ἢ ἰσορεῖ
 περὶ χρόνον δόξας, τὰς μυθικωτέρας παρεῖς. . . τ' δὲ τὴν σφαῖραν
 αὐτὴν τῷ ἔρανθ' εἶναι τὴν χρόνον ὡς ἄγαν ἀπίθανον ὁ δὲ ἀντιλογίας
 ἠξίωσεν ὁ Ἀριστοτέλης. διὰ τῷτο ἢ ἐδόκεν τὴν ἔρανθ' λέγειν τὴν
 15 χρόνον, ὅτι ἐν τε τῷ ἔρανθ' τὰ πάντα καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τὰ πάντα·
 καὶ δῆλον ὅτι οἱ ἔτι λέγοντες πρῶτον μὴ τῷ ἐν τινὶ τὴν ὁμωνυμίαν
 ἠγνόησαν. . . πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν ὑπῆντησε τὴν λέγουσαν χρόνον
 εἶναι τὴν τῷ παντὸς κίνησιν τε καὶ περιφορὰν. . . ὁ δὲ Εὐδόκιμος καὶ
 ἄλλας ἐπιχειρήσεις τίθησιν, ὡς ὁ δὲ ἀτοπον δι' αὐτῆς ἀκῆειν τῆς
 λέξεως λεγέσθης. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φιλονεικῶν δεῖξαι τῷ Πλάτω-
 νος δόξαν εἶναι τὴν λέγουσαν χρόνον εἶναι τὴν τῷ ἔρανθ' φορὰν, πρῶ-
 τον μὴ τὴν Εὐδόκιμον μαρτύρεται λέγοντα "ἠκολούθησε δὲ καὶ Πλάτων τῇ
 λέξει ταύτῃ καὶ μάλα ἀτόπως". . . ἐμὲ δὲ ὑποδείξαι χρεῖν, πρῶτον
 μὴ πόθεν Εὐδόκιμος ὑπενόησε χρόνον λέγειν τὴν Πλάτωνα τὴν τῷ ἔρανθ'
 25 περιφορὰν, εἴτα ὅτι ἔκ ἀκολουθεῖ τῷτο τ' ἀτοπον τῷ Πλάτῳ, ὡς ὁ
 Ἀλέξανδρος συνελογίστατο, τ' χρόνον εἶναι πρὸ χρόνου. id. ib.
- ἔτι εἰ πλείους ἦσαν οἱ ἔρανοι, καθάπερ Δημόκριτος λέγει, 218 b
 πλείους ἂν ἦσαν καὶ χρόνοι ἅμα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ. ἀλλ' ἄλογον. 4
 Themist. f. 44 b.
- τρίτην νῦν προτίθεται (δόξαν) τὴν τῶν τριῶν πιθανωτέραν, τὴν 218 b
 λέγουσαν τὴν χρόνον κίνησιν εἶναι καὶ μεταβολὴν τινά. καὶ δηλονότι 9
 ἄλλη τις ἐστὶν ὑπόθεσις αὕτη παρὰ τὴν λέγουσαν τὴν τῷ παντὸς
 περιφορὰν εἶναι τὴν χρόνον, καὶ ἔχ' ἀναγκαίως νῦν ὁ Ἀλέξανδρος
 ἐπήγαγε, διὸ καὶ Πλάτων τε καὶ ἄλλοι τινες κίνησιν εἶπον αὐτόν·
 ὁ ἢ Πλάτων, εἴπερ ἄρα, τὴν τῷ παντὸς περιφορὰν εἶπε τὴν χρόνον·
 ἔτι ἢ αὐτὸν μέχρι νῦν ἠύθυνεν ὁ Ἀλέξανδρος. δοκεῖ δὲ ἡ αὐτή
 πῶς ἔννοια εἶναι χρόνον καὶ κινήσεως. . . διὰ τῷτο δέ, φησὶν ὁ
 Ἀλέξανδρος, τῷτο προσέθηκεν, ὅτι ἐπὶ μὴ τῶν ἄλλων μεταβολῶν
 ἐν αὐτῷ τῷ μεταβάλλοντι ἐστὶν ἐκεῖνο τ' καθ' ὃ ἡ μεταβολή. . .
 ὁ δὲ τόπος καθ' ὃν μεταβάλλει τ' καὶ τόπον κινούμενον ἔκ ἑστιν ἐν
 τῷ κινουμένῳ, ἀλλ' ὅπου ἐστὶ τ' μεταβάλλον, ἐκεῖ καὶ ἡ κίνησις. ἔτι
 μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ καὶ ἡ καὶ τόπον μὴ κίνησις ἐν τῷ κινου-
 μένῳ ἐστὶν· ὁ γὰρ ὁ τόπος καθ' ὃν κινεῖται τ' κινούμενον ὑποτίθεται χρό-
 νος, ἀλλ' ἡ καὶ τόπον κίνησις, ἡ δὲ κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ ἐστὶν
 αἰετὶ, ὡς δέδεικται ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις. ὁ δὲ τῷτο ἔν ἐν
 τῷ τόπῳ πρόσκειται, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἐστὶ τ' κινέ-
 μενον ὁ μόνον τὴν καὶ τόπον κίνησιν ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας λέγομεν
 κινήσεις. Simpl. f. 166.

218b ἡ μὲν ἐν ἐκάστη κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ μόνον ἐστὶν καὶ ὅπου ἂν ᾖ
12. τὸ κινούμενον (ὃ περιγράφει) γὰρ τῇ ὕψει τῷ κινουμένῳ), ὃ δὲ χρόνος
ὁμοίως καὶ πανταχῶς καὶ παρὰ πᾶσιν. Themist. f. 45.

218b ὃ μόνον δὲ καὶ τὸ ποῖον, ταχέσι καὶ τῷ ταχὺ καὶ βραδύ, διαφέ-
17. ρουσιν ἡ κίνησις καὶ ὁ χρόνος, ὅτι τῇ μὲν ὑπάρχει τῷ δ' ὅ, ἀλλὰ καὶ
καὶ τὸ ποσὸν τὸν αὐτὸν τρόπον. τῆς μὲν γὰρ κινήσεως καὶ τὸ ποσὸν ὀρί-
ζετο χρόνῳ· μακρὰ γὰρ καὶ πολλὰ κίνησις ἢ ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ.
id. ib.

ἡ μὲν γὰρ κίνησις καὶ καὶ ποσὸν καὶ καὶ ποῖον χρόνῳ ὠρίζαι, καὶ μὲν
τὸ ποσόν, ὅτι μακρὰν λέγομεν κίνησιν τὴν ἐν πολλῷ χρόνῳ γινο- 10
μένην, βραχεῖαν δὲ τὴν ἐν ὀλίγῳ, καὶ δὲ τὸ ποῖον, ὅτι θάττονα λέ-
γομεν κίνησιν τὴν πολλὴν μὲν ἐν βραχεῖ δὲ χρόνῳ γινομένην, βρα-
δεῖαν δὲ τὴν ὀλίγην ἐν πολλῷ. Philop. s p. 8.

218b ὁ δὲ γε Πλωτῖνος καὶ ἄλλοι προσέθησαν ἐπιχείρημα δεικτικόν
20. τῷ μὴ εἶναι κίνησιν τὸν χρόνον· κίνησις μὲν γὰρ φησὶ καὶ παύσασθαι ἂν
καὶ διαλίποι, χρόνος δὲ ὅ. Simpl. f. 166 b.

218b δείξας ὅτι ὅτι ἐστὶν ὁ χρόνος κίνησις, ἐφεξῆς δείκνυσιν ὅτι ὅτι
21. ἄνευ κινήσεως ἐστὶν... καὶ ἐκ τῆς ἐναντίας δυνατὸν ἰδεῖν ὅτι οἱ ἀλ-
γύοντες καὶ ταλαιπωρούμενοι ἢ ἐν ἐνδοῖα καὶ ἐπιποθήσει τινὸς ὄντες,
πολὺ τὸ τοιοῦτο κίνημα νομίζοντες, πολὺν ἡγῶντο καὶ τὸν χρόνον. 20
λέγει γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῇ κωμῳδίᾳ "ὅδε ποθ' ἡμέρα γενήσετο, καὶ
μὴν πάσαι γ' ἀλεκτρούνοιο ἤκωσ' ἐγώ," καὶ ἄλλος "οἱ δὲ ποθέοντες
ἐν ἡματι γηράσκουσιν." ὅτι δὲ οἱ τῇ κινήσει μὴ παρακολυθῶντες
ὅδε τῷ χρόνῳ συναισθάνοντο, ἡμεῖς μὲν, ὡς εἶπον, ὁσημέραι ἐκ τῶν
ὑπῶν γινώσκουμεν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀπὸ μακροτέρου πιεσθὲν τῷτο 25
ὑπὸ τῶν ἐν Σαρδοῖ τῇ νήσῳ παρὰ τοῖς ἥρωσι μυθολογημένων
καθεύδειν· ἐννέα γὰρ τῷ Ἡρακλεῖ γεγονότων παίδων ἐκ τῶν Θε-
σίου τῆς Θεσπιδίως θυγατέρων, ἐν Σαρδοῖ τελευτήσαντων, ἔλε-
γον ἕως Ἀριστοτέλους, τάχα δὲ καὶ Ἀλεξάνδρου τῆς ἐξηγητῆς τῶν
Ἀριστοτέλους, ἀσηπτά τε καὶ ὁλόκληρα διαμένειν τὰ σώματα 30
καὶ φαντασίαν καθευδόντων παρεχόμενα... ὁ μὲντοι Εὐδή-
μος τὴν ἀπὸ τῆς Σαρδοῖς παρὲς πῖσιν ἐκ τινος Ἀθήνησι συμ-
βεβηκότος αὐτὸς τὸ λεγόμενον πιεσθὲν. λέγει γὰρ, φησί, θυ-
σίας ὕψους δημοτελεῖς ἐξῆλθον τινὰς ἐν καταγείῳ σπηλαίῳ, με-
θυθέντας δὲ κατακοιμηθῆναι πρὸς ἡμέραν ἥδη καὶ αὐτὰς καὶ τὰς 35
οἰκέτας, καὶ καθεύδειν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς καὶ τὴν ἡμέραν καὶ ἔτι
τὴν νύκτα· ἐπεγεγερθέντα γὰρ ἕνα τινὰ, ὡς εἶδεν ἀσέρας, πάλιν
ἀπελθόντα ἀναπαύεσθαι. τῆς δὲ ἐπιστάσεως ἡμέρας ὡς ἡγέρθησαν,
τὴν Κυρεῶτιν ἄγειν ὕψερρον τῶν ἄλλων ἡμέραν, ὅθεν δὴ καὶ
κατανοηθῆναι τὸ συμβάν. Κυρεῶτις δὲ ἦν ἡ τρίτη τῶν Ἀπα- 40
τερίων ἡμέρα, ὡς περ ἡ πρώτη Δορπία καὶ ἡ δευτέρα Ἀνάρρυ-
σις καὶ ἡ τετάρτη Ἐπίβδα... ἐκ δὲ τῶν ἐνταῦθα ῥηθέντων ὁ
θαυμάσιος Γαληνὸς ἐν τῷ ὁγδόῳ τῆς ἐαυτοῦ Ἀποδεικτικῆς ὑπο-
νοεῖ λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην διὰ τῷτο μὴ εἶναι χρόνον ἄνευ κινή-
σεως, ὅτι κινούμενον νοῦμεν αὐτόν, καὶ ἐπάγει τι τῷ λόγῳ αὐτοῦ 45
ποιν, ὅτι καὶ τὰ παντάπασιν ἀκίνητα μὲν κινήσεως ἀνάγκη εἶναι,
εἴπερ καὶ τῶν ἡ νόσις ἡμῶν μὲν κινήσεως ἐστὶν· ὅδε γὰρ ἡμεῖς ἀκι-
νήτῳ νοήσει νοῦμεν... ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐχρῶν ἐννοῆσαι ὅτι ὁ Ἀρι-

στοτέλης ὁ βάλει κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν ἀλλ' ἐνεργεῖν, μόνος ἀξιῶν
τὰς φυσικὰς μεταβολὰς κινήσεις καλεῖν. id. f. 167 et cod.
Pal. 237.

ἐλέγοντο τινες ἀρρωστῶντες ἀπιέναι πρὸς τῆς ἥρωας ἐν Σαρ- 218b
δοῖ καὶ θεραπεύεσθαι, ἀπιόντας δὲ κοιμᾶσθαι ἐφεξῆς δύο ἡμέρας, εἴτα 24
ἐξυπνιζομένους νομίζουσιν ἐκείνην εἶναι τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐπέστησαν
τοῖς ἥρωσι. Philop. s p. 8.

ὅπως γὰρ ὅταν ἡ μηδὲν αὐτοὶ μεταβάλλωμεν καὶ κινώμεθα, ἡ 218b
λανθάνωμεν αὐτοὶ μεταβάλλοντες καὶ κινούμενοι, ὅδε μὲν αἰσθάνομαι 26
ἔχομεν χρόνον. ὅτω καὶ ἔλαθε νύξ ἐπελθούσα πολλάκις, καὶ ἄστικοι
διάγομεν, ὅταν ἐνεργῶντες τι μετ' ἡδονῆς καὶ προσκείμενοι πρὸς τὸ
ἔργον διὰ μὲν τὴν ἡδονὴν μὴ κάμνωμεν ὑπὸ τῆς κινήσεως, διὰ δὲ
τὸ μὴ κάμνειν μηδὲ αἰσθάνομεθα τῆς κινήσεως, ἐπεὶ ὅσοις γε ἡ
ἐνέργεια σὺν πόνῳ καὶ ἀλγυδιῶν, ὅτοι διὰ τὸ σφόδρα αἰσθάνεσθαι τῆς
κινήσεως σφόδρα αἰσθάνονται καὶ τὸν χρόνον. διὰ τῷτο καὶ οἱ νοστῶντες
μείζους ὑπολαμβάνουσιν τὰς ἡμέρας, καὶ φροντίζοντες ἀναβοῶσιν
"ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρεῖμα τῶν νυκτῶν ὅσον." ἐκ δὲ πάντων τῶν
εἰρημένων δῆλόν ἐστιν ὡς τῇ τῆς κινήσεως αἰσθήσει συνυφίσταται καὶ
ἡ τῷ χρόνῳ καὶ συνεξέσται ἐκείνη καὶ συνήρηται ἀκριβῶς. δῆλον ὅτι
ὡς ὅτι ἐστὶν ὁ χρόνος ἄνευ κινήσεως. ἄνευ κινήσεως δὲ ὅτι ὅτι τὸν
ποιν οἶετο Γαληνός, ἐπεὶ κινούμενοι νοῦμεν τὸν χρόνον (ὅτω γὰρ ὑπο-
λαμβάνει λέγειν Ἀριστοτέλην), ἀλλ' ἐπεὶ τῇ τῆς κινήσεως ἐννοία
συνήρηται ἡ τῷ χρόνῳ. τί ὅτι μάτην ἡθελί πρὸς τὸ δῆθεν ἀντιλέγειν
ἐπιχειρῶν; καὶ γὰρ τὰ ἀκίνητα, φησί, κινούμενοι νοῦμεν, οἷον τὰς πό-
λεις τὰ κόσμους καὶ τὸ κέντρον τῆς γῆς, καὶ ὁμοίως ὅτι ἐστὶ ταῦτα με-
τὰ κινήσεως... ἀλλ' ὅτος μὲν ἐν πολλοῖς τοιοῦτος... Γαληνῷ δὲ
ὁ προσεκτέον οἰόμενος τὸν χρόνον ἀφορίζεσθαι δι' αὐτῶ. πολλὰ γὰρ
ἐξαριθμησάμενος σημαίνοντα τῷ προτέρῳ τε καὶ ὕστερον, τὰ μὲν
ἄλλα ὅτι ἐφαρμόζειν φησὶ τῷ ὀρισμῷ, τὸ καὶ χρόνον δὲ μόνον,
ὡς εἶναι τὸν χρόνον ἀριθμὸν τῆς κινήσεως καὶ χρόνον. ἀλλ' ἰστέον
ὅτι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν κινήσει ὁ δὲ τὸν χρόνον τὸ μὲν πρότε-
ρον καὶ τὸ δὲ ὕστερον, ἀλλὰ αὐτὰ μᾶλλον ποιεῖ τὸ ἐν χρόνῳ πρότε-
ρον καὶ ὕστερον. Themist. f. 45 et 46.

πρῶτον μὲν προσκατασκευάζει τοῖς ἡδη εἰρημένοις ὅτι ἅμα 219a
αἰσθάνομαι ἔχομεν κινήσεως τε καὶ χρόνον· καὶ γὰρ σκότος ἢ, φησὶν, 2
ὡς μὴ ἡμᾶς σωματικῶς κινεῖσθαι μήτε ἄλλων κινουμένων αἰσθάν-
εσθαι, κίνησις δὲ τις ἐν τῇ ψυχῇ ἐνῇ νοήσεως τι τῆς ψυχῆς, ὅπερ
ἴσον ἐστὶ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, τῷ ἐννοίᾳ δὲ τινὰ κινήσεως ἔχω-
μεν, ὅπερ ἐστὶ δῆλον ὅτι ἐπιστάσεως τῆς κινήσεως, εὐθὺς ἅμα τις
δοκεῖ γεγονέναι καὶ χρόνος. ὅτω δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐξηγεῖται εἰδὼς
ὅτι ὁ βάλει ὁ Ἀριστοτέλης κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ κίνησιν ἐν
τῇ ψυχῇ εἶπε τὴν ἀκίνητον ἐννοίαν τῆς ὁποιασὲν κινήσεως. μὴ
ποτε δὲ καὶ μὲν τὰς φυσικὰς κινήσεις ἀκινήτους οἶετο τὰς ψυχικὰς
ἐννοίας ὁ Ἀριστοτέλης, ἄλλο δὲ εἶδος κινήσεως ἐνορᾷ. Simpl.
f. 167 b.

καὶ γὰρ ὅτι σκότος ἢ καὶ μηδὲν διὰ τῆς σώματος πάχωμεν, φαν- 219a
ταζώμεθα δὲ ἄλλως ἢ καὶ αὐτὰς ὁδοιπορῶντας ἢ πλεόντας ἢ γυμνα- 4
ζομένους ἢ πολεμῶντας, εὐθὺς ἡμῶν καὶ χρόνος δοκεῖ γεγονέναι. ὁ

μόνον δὲ ὁ χρόνος ἀκολουθεῖ τῇ κινήσει, ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις τῷ χρόνῳ.
Themist. f. 45.

219^a παραλιπὼν μίαν πρότασιν, τὴν λέγουσαν ὅτι τὸ ἐκ τίνος εἰς
10. τὴν κινούμενον ἐπὶ μεγέθους κινεῖται, ἀσάφειαν ἔδοξε μικρὰν ἐμποιεῖν
τῇ λέξει. καὶ ὁ Εὐδήμος δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τὴν αὐτὴν
ἔχων γνώμην φαίνεται, ὅτι διὰ μὴ τὸ μέγεθος ἡ κίνησις συνεχής,
διὰ δὲ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος, γράφων ὕτως... ὁ δὲ Λαμψακη-
νὸς Στράτων ἐκ ἀπὸ τοῦ μεγέθους μόνον συνεχῆ τὴν κίνησιν εἶναι
φησὶν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτήν... ἴσως καὶ πρὸς τὸτο βλέπων, ἵνα
μὴ μόνον ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πα- 10
σῶν συνάγῃ τὰ λεγόμενα. Simpl. f. 167 b.

219^a ὁ τῶν λεγομένων ὅλος σκοπὸς ἐστὶν ὅτι ὥσπερ τὸ συνεχές ἡ
14. κίνησις ἀπὸ τοῦ μεγέθους ἔχει τὸ ἐφ' ὃ ἡ κίνησις, ὕτω καὶ τὸ πρότε-
ρον καὶ τὸ ὕστερον ἐν τῷ μεγέθει κατὰ θέσιν ὑπάρχον ἡ κίνησις οἰκείως
ἀπ' αὐτοῦ μεταλαμβάνει, καὶ ἀπὸ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος, ὥσπερ 15
καὶ τὸ συνεχές. id. f. 168.

219^a ταῦτ' ἄρα ὁ χρόνος ἐστὶ καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, ὅταν
31. διορίσῃ ταῦτα. διορίσει δὲ, ὅταν προσπέσῃ τῇ ψυχῇ τὰ νῦν, καὶ
μὴ ὡς ἀρχὴ τῆς κινήσεως καὶ δὲ ὡς πέρας· τότε γὰρ τὴν μεταξὺ
τῶν νῦν χρόνον εὐθὺς ἐννοῦμεν ἕτερον αὐτῶν ὄντα, πολλάκις δὲ καὶ 20
ἐν νῦν λαμβάνοντες, τὸ μὴ παρεληλυθότος ὡς πέρας τὸ δὲ μέλ-
λοντος ὡς ἀρχήν, ἐννοίαν πάλιν τοῦ χρόνου λαμβάνομεν τὸ τε προ-
τέρη καὶ τὸ ὑστέρη. ὕτω γὰρ ἄμεινον οἶμαι ἀκύνειν τὸ "ἢ ὡς τὸ αὐτὸ
μὴ πρότερον δὲ καὶ ὑστέρη τινός" ἢ περὶ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο
τὸ αὐτὸ λέγων καὶ ἐν τῷ νῦν, ἐν προτέρῳ δὲ καὶ τινὶ ὑστέρῳ ὄν, ὥσπερ 25
παραγόμενον αὐτὸ καὶ ἄλλοτε κατ' ἄλλο γινόμενον τῆς κινήσεως
ἐπινοῶντες. id. f. 168 b.

219^b ἔθεν δὲ θαυμαστὸν εἰ τὸ ἀριθμύμενον τῆς κινήσεως χρόνον
3. εἶναι βεβλόμενον ἐν τῷ ὁρισμῷ καὶ τὸ ἀριθμητὴν εἶπεν ἀλλὰ τὸν ἀριθ-
μόν· λέγει γὰρ καὶ τὸ ἀριθμύμενον ἀριθμός, ὡς καὶ τὸ μετρώμενον 30
μέτρον. id. ib.

219^b ἐπειδὴ εἶπεν ἀριθμὸν εἶναι κινήσεως τὸν χρόνον, πολλαχῶς δὲ
6. ὁ ἀριθμός, ἀπαριθμεῖται ποσάκις καὶ κατὰ ποῖον σημαινόμενον ὁ χρό-
νος ἀριθμός ἐστι κινήσεως. εἰπὼν δὲ διχῶς λέγεσθαι τὸν ἀριθμόν,
τρία σημαινόμενα δοκεῖ λέγειν, τὸ ἀριθμύμενον καὶ τὸ ἀριθμητὴν καὶ 35
ὡς ἀριθμύμενον. ἀλλὰ φαμεν ὅτι τὰ πρότερα δύο καθ' ἑνὸς ση-
μαινόμενα τέθεικεν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ, τὸ ἀριθμύμενον,
καὶ δὲ ἐπὶ τῇ δυνάμει, τὸ ἀριθμητόν. ἢ ἵνα σαφέστερον δείξῃ τί
λέγει τὸ ἀριθμύμενον, ἐπήγαγε τὸ ἀριθμητόν, αὐτὸ τὸ μετρώμενον
πρᾶγμα. Philop. s p. 11.

219^b ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖται δοκῶμεν (τοσῶνδε γὰρ λε-
8. γόμεθα ἐτῶν εἶναι, καὶ τοσῶνδε ἡμερῶν ἢ ἑορτῇ), διὰ τούτου τινες
μεταγράφουσι τὴν λέξιν, ὡς ὁ Ἀσπάσιος φησὶν, ὕτως "ὁ δὲ χρό-
νος ἐστὶν ὅχι ὁ ἀριθμύμενος ἀλλ' ὡς ἀριθμύμενος" (*). ἀλλὰ δῆλον
ὅτι καὶ ὁ χρόνος ὑπὸ τοῦ μοναδικῆ ἀριθμοῦ μετρεῖται· λέγομεν γὰρ 45

πόσοι χρόνοι διελθούσιν; ἔθεν δὲ ἴσως κωλύει ἀριθμητὴν ὄντα
καὶ ἀριθμεῖν. καὶ τὴν ἐφεξῆς δὲ λέξιν ὁ Ἀσπάσιος ὕτως ἐκτίθει,
ἐστὶ δ' ἕτερον ὅχι ὡς ἀριθμύμενον ἀλλὰ τὸ ἀριθμύμενον. καὶ φησὶν ὅτι
ἐὰν δεχώμεθα εἶναι κυρίως ὡς ἀριθμύμενον τὸν μοναδικὸν ἀριθμόν,
ἐστὶ λέγειν ὅτι ὅχι οἷόν τε ἕτερον εἶναι ὡς ἀριθμύμενον· τὴν γὰρ μο-
νάδα πολλάκις λαμβάνομεν, μονὰς δὲ μονάδος ὅτε γένει ὅτε
εἶδει ὅτε ἀριθμῷ διαφέρει· τὸ γὰρ ἀριθμῷ διαφέρει ἢ μορφῇ
διοίσει, ὡς Σωκράτης Πλάτωνος, ἢ τάξει, ὡς γιγμὴ γιγμῆς,
ἢ τῷ νῦν τῷ νῦν τῷ πρότερον τῷ ὕστερον, ἢ θέσει, ὡς ἄνω καὶ
κάτω, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἐπίνοιαν, ἅπερ ἐπὶ μονάδων
ἐκ ἑσιν. ἄμεινον δὲ, φησί, τὸ νῦν λαμβάνειν ὡς ἀριθμύμενον, μὴ
τοτε δὲ τὸ ἀριθμῶν πανταχῶς τὸ αὐτὸ πλειόνων. ὁ μὴ ἐν τῶν λεγο-
μένων σκοπὸς τοιοῦτος. καλῶς δὲ πάντα χεὶρ ἐξηγούμενος ὁ
Ἀλέξανδρος τινὰ μικρὰ παρεμβέβληκεν ἐπιστάσεως ἄξια... ὁ
μέντοι Εὐδήμος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τάδε γέγραφε· περὶ
δὲ χρόνου τάχα ἂν τις ἀπορήσειε τίνος ἢ ποίας κινήσεως ἀριθμός
ἐστίν... ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε τῷ Ἀλεξάνδρῳ μὴ τὴν αὐτὴν ἐννοίαν
ἔχειν ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς τοῦ χρόνου τοῖς εἰρη-
μένοις ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος περὶ αὐτοῦ, φέρε καὶ τοῖς παραβάλλω-
μεν τὸς λόγους... ἐπειδὴ δὲ καὶ πρὸς τινὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομέ-
νων ὁ πολυμαθέστατος ἐνέστη Γαληνὸς λέγων τὸν χρόνον δι' ἑαυτοῦ
δηλοῦν, φέρε καὶ ταύτην τὴν ἐνστασιν προβαλόμεθα. Simpl.
f. 168 b.

εἰπὼν τὴν κοινωνίαν τοῦ χρόνου πρὸς τὴν κίνησιν εἰκότως ἐπα- 219^b
γει τὴν διαφορὰν· καὶ γὰρ ἢ μὴ κίνησις καὶ μόνον ἢ πρότερον τῆς μετ' 9.
αὐτὴν ἄλλη, ὅπερ κοινὸν ὑπάρχει καὶ τῷ χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ αἱ ἅμα
ἔσσι διαφέρουσιν ἀλλήλων, αἱ μὴ καὶ τῷ εἶδει, εἰ τὸ μὴ φθείροιτο καὶ
δ' αὐξοίτο καὶ δ' ἀλλοιοίτο, αἱ δὲ τῷ ἀριθμῷ μόνον. id. f. 170.

αἰτίαν τούτου φησὶ τὸ τὸ νῦν τὸ αὐτὸ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ· τούτο 219^b
γὰρ σημαίνει τὸ "ὅποτε ἦν"· ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου ἔλεγεν 10.
ὅτι ὁ μὲν ποτε ὃν κίνησις ἐστὶ, καὶ δὲ εἶναι αὐτῷ ἄλλο καὶ καὶ κίνησις,
ὕτω καὶ περὶ τοῦ νῦν εἶπεν, ὅτι τῷ μὴ ὑποκειμένῳ ἐν τῇ καὶ ταυτόν
ἐστὶ, τῷ δὲ λόγῳ διάφορον, καθόσον τὸ μὴ πρότερόν ἐστι καὶ δ' ὕστε-
ρον... ἀσάφειαν δὲ μικρὰν ἢ λέξις ἔχειν δοκεῖ τοῦ Ἀριστοτέλους
παρὰ τὴν ἑαυτοῦ συνήθειαν τὸ αὐτὸ διαφόρως ἐρμηνεύσαντος, ἢ
μᾶλλον τὸ πρότερον διὰ τοῦ ἐξῆς σαφηνίσαντος. εἰπὼν γὰρ "τὸ γὰρ
νῦν τὸ αὐτὸ ὅποτε ἦν, καὶ δὲ εἶναι αὐτῷ ἕτερον," εἶτα ἐπαγαγὼν
ὅτι τὸ νῦν τὸν χρόνον μετρεῖ, καθὼς πρότερον καὶ ὕστερον, βεβλόμενος
σαφηνίσαι πῶς ἕτερον τὸ νῦν, πάλιν τὸ διαιρετικὸν ὅλον τέθεικεν
40 εἰπὼν "καὶ δὲ νῦν ἐστὶ μὴ ὡς τὸ αὐτό, ἐστὶ δὲ ὡς καὶ τὸ αὐτό." ἢ μὴ γὰρ
ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, ἕτερον" (τούτο δ' ἦν αὐτῷ πρώτῳ καὶ ὑστέρῳ λέ-
γειν) εἶτα πάλιν ἐπήγαγεν "ὁ δὲ ποτε ὃν τὸ νῦν ἐστὶ, καὶ αὐτό," ὅπερ
ταυτόν ἐστι τῷ "τὸ γὰρ νῦν τὸ αὐτὸ ὅποτε ἦν." ἐκ δὲ ἀναμφί-
λεκτον, οἶμαι, τὸ τὸ νῦν ταῦτ' ἔμειναι τῷ ὑποκειμένῳ τῷ δὲ λόγῳ
ἕτερον κατὰ τὸ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ λαμβανόμενον πρότερον καὶ ὕστερον
γίνεσθαι, κατασκευάζειν πειρᾷ διὰ τῆς πρὸς τὰ σύστοιχα αὐτῷ
ἀκολουθίας... ὅτι δὲ διαφορὰ τις αὕτη δοκεῖ, ἐκ τῶν σοφιστικῶν
λόγων κατασκευάζει, οἵτινες τὴν διαφορὰν ταύτην ἐπὶ τὸ ὑποκεί-

(*) τινες μεταγρ... ἀριθμύμενος. δῆλον δὲ ὅτι τὸν χρόνον ἀριθμητὸν ὄντα καὶ
ἀριθμεῖν κωλύει ἔθεν. cod. Pal. 237.

μενον μεταφέροντες ἄτοπον ἐδόκουν συνάγειν τὸ αὐτὸ ὃν ἕτερον
 ἑαυτῷ γίνεσθαι... ὁ Εὐδήμιος δὲ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν νῦν ἐν τῷ τρίτῳ
 τῶν Φυσικῶν φησὶ γράφων ὕτως... ἐν δὲ τούτοις ἐπιστάσεως
 ἄξιον εἶναι μοι δοκεῖ, πῶς τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τῷ ὑποκειμένῳ τὸ
 αὐτὸ φησὶν εἶναι... id. ib.

219 b καὶ εἰς μὴ χρόνος, ὅταν ἐν τῷ νῦν, πλείω δέ, ὅταν πλείω καὶ
 13. διαφέροντα. πλείω δὲ καὶ διαφέροντα γίνεσθαι τὰ νῦν, ὅταν τὸ μὴ ὡς
 πρότερον τὸ δὲ ὡς ὕστερον λαμβάνηται... ἐλέχθη τῷ μὴ μεγέθει
 τὴν κίνησιν ἀκολουθεῖν, τῇ κινήσει δὲ τὸν χρόνον· εὐλογον τοίνυν καὶ
 τὰς ἀρχὰς τούτων καὶ οἷον τὰ ποιητικὰ καὶ τὰ γενητικὰ ἀλλήλοις
 ἔπεσθαι. ποιητικὸν δὲ μεγέθους μὴ συγμῆ, κινήσεως δὲ τὸ φερόμε-
 νον, χρόνος δὲ τὸ νῦν· ὥσπερ τοίνυν μία συγμῆ καὶ ὁ λίθος εἷς, ἄντε
 ἐνθάδε ἄντε ἀλλαχῇ φέρεται, τῷ λόγῳ δὲ διαφέρει, ὕτω δὲ καὶ τὸ
 νῦν... τὸ δὲ ἀριθμύμενον πρότερόν τε καὶ ὕστερόν τε νῦν ἐστίν.
 ὥς καὶ ἐν τούτοις τῷ μὴ ὑποκειμένῳ ταύτῃ τὸ πρότερον νῦν καὶ τὸ
 ὕστερον, τῷ λόγῳ δὲ ἕτερα. Themist. f. 46.

219 b ταύτῃ μὴ ἕτερον τὸ πρότερον νῦν τῷ ὕστερον, "ὁ δὲ ποτε ὃν
 14. ἐστὶ" φησὶ "τὸ αὐτό," ταῦτάς τε καὶ τὸ ὑποκείμενον. εἴτα τὸτο κατα-
 σκευάσαι βυλόμενος ἐπήγαγεν, ἀκολουθεῖ γάρ, ὥσπερ ἐλέχθη,
 τῷ μὴ μεγέθει ἢ κινήσει, ταύτῃ δὲ ὁ χρόνος, ὡς ἔφαμεν. Philop. 20
 s p. 13.

220 a εἰπὼν "χρόνος μὴ γὰρ ὁ τῆς φορᾶς ἀριθμὸς," δέον ἐπαγαγεῖν
 4. τὸ νῦν δὲ ἀριθμὸς τῷ φερομένῳ, εἶπε "τὸ νῦν δὲ ὡς τὸ φερόμενον."
 διὸ καὶ ἀσαφεστέραν τὴν λέξιν ἐποίησε. πῶς δὲ τὸ νῦν ἀριθμὸς ἐστὶ
 τῷ φερομένῳ, ἐπήγαγεν "οἷον μονὰς ἀριθμῷ." id. p. 14.

220 a ὅτι ἐν φησὶ τὸ φερόμενον "καὶ ἔχῃ ὁ ποτε ὃν (καὶ γὰρ ἂν διαλίποι)
 7. ἀλλὰ τῷ λόγῳ," ταῦτάς τε εἰς τὸ κινούμενον ἐν τῇ. εἰάν δὲ μὴ μόνον
 τῷ ὑποκειμένῳ (τὸ γὰρ ὁ ποτε ὃν τῷ δὴλωτικόν), ἀλλὰ καὶ τῷ
 λόγῳ, τότε καὶ ἡ κίνησις μία. id. p. 15.

220 a εἰ μὴ ὕτως εἴη γεγραμμένον ὡς Ἀλέξανδρός τε καὶ Ἀσπά- 30
 18. σιος γράφουσιν "καὶ ἔτι φανερόν ὅτι ὕδεν μέρος ὁ χρόνος τῆς κινή-
 σεως, ὥσπερ ὕδεν ἢ συγμῆ τῆς γραμμῆς," χρόνον, φασί, λέγει τὸ
 νῦν, ὁ ὅτε τῆς κινήσεως ὅτε τῷ χρόνῳ μόριον· πέρασ γὰρ αὐτῷ, τὸ
 δὲ πέρασ ἢ μέρος· ὕδεν γὰρ τὸ σημεῖον μέρος τῆς γραμμῆς, γραμ-
 μῆς γὰρ μέρος γραμμῆς. ὕτω μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ Ἀσπάσιος 35
 ὁ χρόνος φησὶν ἔκ ἐστι μόριον τῆς κινήσεως, διότι ἀριθμεῖ μὴ αὐτὴν
 καὶ τὸ νῦν, τὸτο δὲ πέρασ ἐστὶ τῆς κινήσεως, μέρος δὲ ἔσθ'. πῶς δὲ
 τὸ νῦν πέρασ ἂν λέγοιτο κινήσεως; ὡς γὰρ ἄλλη ἢ ὑπόστασις, τούτων
 καὶ τὰ πέρατα ἄλλα. εἰ ἔν διαφέρει χρόνος κινήσεως, καὶ τὰ πέρατα
 αὐτῶν διοίσει. ἀμείνων ἔν, οἶμαι, ἢ ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων 40
 φερομένη γραφή, ἣν Παρφύριος καὶ Θεμίστιος εἰδότες φαίνον, ἔ-
 χουσιν ὕτως "καὶ ἔτι φανερόν ὅτι ὕδεν μόριον τὸ νῦν τῷ χρόνῳ, ὕδεν
 ἢ διαίρεσις τῆς κινήσεως, ὥσπερ ὕδεν αἱ συγμαιὶ τῆς γραμμῆς· αἱ
 δὲ γραμμαὶ αἱ δύο τῆς μιᾶς μόρια." γραμμαὶ γὰρ γραμμῆς δη-
 λονότι μόρια, ἀλλ' ἔχῃ συγμαι. Simpl. f. 171.

δείξας ὅτι ἔχῃ οἷοντε ἀριθμὸν εἶναι τὸν χρόνον, ταῦτάς τε τὰ νῦν
 καθ' ἃ ἀριθμεῖται ὁ χρόνος, ὥσπερ καὶ ἡ αὐτὴ συγμῆ δις λαμβανο-
 μένη καὶ ὡς πέρασ καὶ ὡς ἀρχή, ἀλλ' ὡς τὰ πέρατα τῆς πεπερασμέ-

νης, δείκνυσιν ὅτι ὅτε ὕτως ἀριθμὸς ὥσπερ τὰ μόρια τῆς γραμ-
 μῆς. δέον δὲ εἰπεῖν, καὶ ἔτι φανερόν ὅτι ὕδεν μόρια τῷ χρόνῳ τὰ νῦν,
 φησὶν "ὕδεν μόριον ὁ χρόνος τῆς κινήσεως," χρόνον λέγων τὰ νῦν.
 Philop. s p. 16.

5 ἔτι φανερόν ὅτι ὕδεν μόριον τὸ νῦν τῷ χρόνῳ· ὕδεν γὰρ τὸ φερό- 220 a
 μένον τῆς φορᾶς, ὕδεν ἢ συγμῆ τῆς γραμμῆς. Themist. f. 46 b. 19.

ζητήσας ὁ Ἀλέξανδρος πῶς εἶπεν ἀριθμεῖν τὸ νῦν (ὅ γὰρ ἦν 220 a
 ἀριθμὸς ὁ χρόνος ὡς ἀριθμῶν ἀλλ' ὡς ἀριθμύμενος), ἦτοι φησὶν ἢ 22
 γραφῇ ἔκ ἐστιν "ἀριθμεῖ" ἀλλ' ἀριθμεῖται, ἢ ἀριθμεῖται μὴ τὰ νῦν ἐν
 10 τῇ κινήσει, ἀριθμεῖ δὲ τὸν χρόνον· καὶ γὰρ τὰ νῦν ἢ διαίρεσις τῷ
 χρόνῳ, καὶ τούτοις ἀριθμύμενον αὐτόν, ὡς εἶναι τὸ νῦν ἀριθμύμενον μὴ
 ὡς ἐν κινήσει, ἀριθμῶν δὲ ὡς πρὸς τὸν χρόνον. Simpl. f. 172. cf.
 Philop. t.

καίτοι ὁ χρόνος ἀριθμὸς ἔχῃ ὡς ἀριθμῶν ἀλλ' ὡς ἀριθμύμε-
 νος, ἢ ὁ χρόνος πρὸς μοναδικὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ὅμως ἀναδέχεσθαι μό-
 νος τὸ τῷ ἀριθμύμεντος ἰδίωμα· πανταχῇ γὰρ ἅμα καὶ τῶν πολλῶν
 κινήσεων ἐν καὶ ταύτῃ τὸ ἀριθμύμενον, αὐξήσεως, φορᾶς, ἀλλοιω-
 σεως. Themist. f. 46 b.

εἰπὼν ὅτι καὶ ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ χρόνος καὶ συνεχῆς, βύλεται τὴν 220 a
 27. δοκῆσαν ἐν τοῖς εἰρημένῳ εἶναι μάχην παραμυθῆσάς· ὁ μὴ γὰρ
 ἀριθμὸς διωρισμένον ἐστὶ ποσόν, τὸ δὲ συνεχὲς ἢ διωρισμένον...
 ἐφιστάνει καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐλάχιστον ἀριθμὸν τὴν δυάδα
 εἰπὼν καὶ ἔχῃ τὴν μονάδα, διότι ἡ μονὰς ἔπω ἀριθμὸς, εἴπερ ἀριθ-
 μὸς ἐστὶ τὸ ἐκ μονάδων συγκαίμενον πλῆθος, ἀσύνθετον δὲ ἡ μονὰς,
 25 γραμμὴν ὅμως μίαν καὶ χρόνον ἕνα ὡς ἐλάχιστα κατ' ἀριθμὸν δυ-
 νάμενα λέγεσθαι ἔλαβε. Simpl. f. 172 b.

δοκεῖ μὴ λέγειν ὅτι διὰ τούτο ἔκ ἔχει ὁ χρόνος τὸ ταχύ καὶ 220 b
 βραδύ, διότι ὕδεν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἀριθμύμενον τὸν χρόνον, ταῦτάς τε ὁ ἐν 1
 τῇ ψυχῇ. ἢ τούτο δὲ φησὶν (ὕδεν γὰρ τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ ἔπεσθαι τὰ
 πράγματα), ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν ὡς ἀριθμύμενον φησὶ τὸν ἡριθμημένον
 ἀριθμὸν, ἐξ ὕπερ καὶ ὁ χρόνος ἐστὶ, λέγω δὲ τὴν ἡριθμημένην κίνη-
 σιν. Philop. t p. 3.

νῦν, οἶμαι, διαρροῖ πῶς τότε τὸ αὐτὸ ἔλεγε, καὶ ὅτι ὕτως ὥσπερ 220 b
 ἢ κίνησις τῷ πάλιν καὶ πάλιν, ταῦτάς τε τὴν αὐτὴν ὕσαν κατ' εἶδος 12
 πάλιν γίνεσθαι καὶ πάλιν... ὕτω δὲ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὰ αὐτὰ πῶς
 καὶ τῷ ἀριθμῷ τῷ πάλιν καὶ πάλιν ἔλεγον γίνεσθαι. ὕδεν δὲ ἴσως χεῖ-
 ρον καὶ τῆς Εὐδήμου ῥήσεως ἐκ τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τὰ ἐνταῦθα
 λεγόμενα παραφραζέσης ἀκύνειν. Simpl. f. 173.

ἀντιμετρεῖται γὰρ ὑπὸ τῶν μετρομένων τὰ μέτρα· τῷ γὰρ τῶν 220 b
 29. πυρῶν μεδίμνῳ κρίνομεν τὸ ξύλινον μέδιμνον εἰ μὴ μεῖζον ἢ ἔλασ-
 σον ἐστίν, καὶ τῇ κοτύλῃ τῷ οἶνον τὴν χαλκὴν μετρεῖμεν κοτύλην. καὶ
 τί θαυμαστὸν ἐπὶ τῶν συνεχῶν μέτρων τούτο συμβαίνειν, ὁπότε καὶ
 αὐτὸς ὁ μοναδικὸς ἀριθμὸς τρόπον τινὰ ὑπὸ τῶν ἀριθμύμενων ἀν-
 ταριθμεῖται· ὥσπερ γὰρ τὰ δέκα δέκα ἵππους φάμεν, ὕτως καὶ τὰς
 45 μονάδας. Themist. f. 46 b.

διάφορος φέρεται ἢ γραφῇ ἢ ἐπὶ τῷ τέλει ταύτης τῆς ῥήσεως. 220 b
 31. καὶ μὴ ὕτως ἔχῃ "καὶ τὸν χρόνον, ἂν ἢ κίνησις, καὶ τὴν κίνησιν, ἂν ὁ
 χρόνος," ὥσπερ ἐν τοῖς πλείοσι φέρεται, σαφές ἐστὶ τὸ λεγόμενον·

εἰ δὲ "ὅτι ἐν χρόνῳ ἂν ἡ κίνησις καὶ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος." φέρεται
 ὡς καὶ αὕτη ἡ γραφή, καὶ ἀποσκευάζει αὐτὴν ὁ Ἀλέξανδρος, δι'
 ἀμφοτέρων τὸ αὐτὸ λέγων σημαίνοντες, ὅτι ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινή-
 σεως μετρεῖται. καίτοι πῶς τὸ "ὅτι ὁ χρόνος τὴν κίνησιν" σημαίνει
 ἂν ὅτι καὶ ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινήσεως μετρεῖται; ἀλλὰ τὸ "ὅτι ἐν χρό-
 νῳ ἂν ἡ κίνησις" εἰπὼν εἰς πίσιν τὸ ὅτι ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ με-
 τρεῖται, καὶ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐπήγαγεν γοργῶς "ὅτι ὁ χρόνος τὴν
 κίνησιν". . . δυνατὸν δὲ καὶ κατ' ἀναλογίαν τῷ τάχει τὸ πολὺ καὶ τὸ
 ὀλίγον τῷ χρόνῳ λαμβάνειν. τῷ ὡς ταχυτάτῳ πολὺς ἂν εἴη ὁ
 χρόνος ὁ τῆς μιᾶς ἡμέρας, ὡς ἐξ Ἡλίου εἰς Ἐπίδουρον πολλὴν
 ὁδὸν διατρέχειν. Simpl. f. 173 b.

πολλὴν γὰρ φάμεν τὴν ὁδόν, ἐὰν ἡ πορεία πολλή, καὶ πολλὴν
 τὴν πορείαν, ἐὰν ἡ ὁδὸς πολλή. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν κίνησιν πολλήν,
 ἐὰν ὁ χρόνος, καὶ ἐν χρόνῳ, ἐὰν ἡ κίνησις. Themist. f. 47.

220 b
 32. μακροαπόδοτος γενόμενος ὁ λόγος ἀσάφειαν ἔχε τινά. ἡ
 δὲ ἀπόδοσις τῷ "ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τῷ κί-
 νησιν," "τὸ ἐστὶν τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, καὶ τῇ κινήσει καὶ τοῖς ἄλλοις, τὸ
 μετρεῖται αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τῷ χρόνῳ." ὁ δὲ καὶ σύνδεσμος ἐν
 τῷ "ὅτι τὸ ἐστὶν" ἔκ ἐστιν, οἶμαι, περιττός, ὡς Ἀλέξανδρος ἐνό-
 μισε, πρὸς τὰ προσεχῶς εἰρημένα συμπλέκων. ἴσως δέ, ὡς καὶ
 Ἀλέξανδρος ἐγκρίνει, ἡ ἀπόδοσις ἀπὸ τῷ "ὅτι ὅτι καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις τὸ ἐστὶν," τῷ τοῖς ἄλλοις μὲν τῆς κινήσεως ἀντὶ τῷ πᾶσι
 εἰλημμένῳ. διὰ ὃν μέσης τῆς κινήσεως κατασκευάζει ὅτι πᾶσι
 τὸ ἐστὶν τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, τὸ μετρεῖται αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τῷ
 χρόνῳ. . . ἰδὲ νῦν, ὡς οἶμαι, ὁ Ἀριστοτέλης σαφῶς παραδέδωκε
 πῶς μέτρον κινήσεως ὁ χρόνος, ὅτι ὡς καὶ τὴν τῷ εἶναι παράτασιν
 αὐτῆς, καθ' ἣν μάλιστα καὶ ὑφείκειν. ἐπὶ ὡς τῆς κινήσεως, ὡς
 φησὶν Ἀλέξανδρος, ταύτην τὸ εἶναι καὶ τὸ κινήσει εἶναι, ὡς περ καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἐχόντων. καὶ διὰ τὸ
 ταυτόν ἐστι τὸ μετρεῖν τὴν κίνησιν καὶ τὸ εἶναι τῆς κινήσεως. ὅτι
 δὲ ὅτι ἄλλο ἐστὶ τὸ ἐστὶν παρ' ἐκείνου τὸ συνήθως ὑπὸ τῷ Περι-
 πάτῳ λεγόμενον καὶ τὸ εἶδος σημαῖνον. Simpl. f. 173 b.

ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ τῷ καταμετρεῖται τὸ εἶναι
 αὐτῆς ὑπὸ τῷ χρόνῳ (ὅτι ἄλλο τὸ εἶναι τῆς κινήσεως ἢ τὸ γίνεσθαι,
 ὡς συμπαρακτείνεται) ὁ χρόνος καὶ ὁ καταμετρεῖται, ὅτι καὶ τοῖς
 ἄλλοις τὸ εἶναι ἐν χρόνῳ ἐστὶ τὸ καταμετρεῖται αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ
 τῷ χρόνῳ. τὸ ὡς ἐν χρόνῳ διττόν ἐστιν. Themist. f. 47.

ἐν σκοπὸν τῶν προκειμένων ἄλλοι ἄλλον ἀφορίζουσι. καὶ ὁ
 μὲν Ἀλέξανδρος φησὶν ὅτι πρόκεινται αὐτῷ δεῖξαι ὅπως λέγει τὴν
 κίνησιν ὁ χρόνος μετρεῖν καὶ ὅπως ὅλως ἐν χρόνῳ λέγει εἶναι ἡ κίνη-
 σις, καὶ ἀπλῶς τὰ ἄλλα πάντα πῶς λέγονται εἶναι ἐν χρόνῳ. ἄλλοι
 δὲ φασὶ σκοπὸν εἶναι τῶν προκειμένων δεῖξαι ὅτι ὁ μόνον τὴν
 κίνησιν μετρεῖ ὁ χρόνος ἀλλὰ καὶ ἡρεμίαν. Philop. t p. 4.

221 a
 4. περιττεύειν φασὶ τὴν καὶ σύνδεσμον. εἶναι ὡς τὴν ἀπόδοσιν
 τῆς συντάξεως ὅπως. ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ
 τῷ κινήσει, "ἐστὶ τῇ κινήσει τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖται τῷ χρόνῳ
 καὶ αὐτὴν καὶ τὸ εἶναι αὐτῆς." οἱ δὲ ἀποδίδουσι τὸν λόγον φασὶν ἐν
 τῷ χρόνῳ. "ὅτι ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ ἐστὶν τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι."

πρὸς τὸτο δὲ περιττεύει ἂν ὁ δὲ σύνδεσμος τῷ "ὅτι ὅτι."
 οἱ δὲ μὲν πάντες πολλὰ ἀποδίδουσι τὸν λόγον φασὶν, "ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ
 χρόνος μέτρον κινήσεως, ἐστὶ καὶ ἡρεμίας μέτρον" (b 7). διό, φασί,
 καὶ ἀνείληφε τὸ "ἐπεὶ δὲ ἐστὶν," ἵνα σώσῃ τὴν συνέχειαν, ἐπεὶ δὲ
 5 πολλὰ ἦν τὰ μεταξὺ εἰρημένα. ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι πρὸς ταῦτα
 πάντα ἀποδεδώκε, καὶ ἐστὶν ἡ συνέχεια ὅπως. id. p. 6.

ὅρα ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης τὴν κοινωνίαν τῷ χρόνῳ τὴν πρὸς τὸν 221 a
 τόπον καὶ τὸν ἀριθμὸν πρὸ τῶν ὑπερῶν αὐτὴν ἐκφηνάντων ἐνόησε. . . 10.
 διό, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ αἰδία ἔκ ἐστιν ἐν χρόνῳ (ὅτι ὡς περιέχει
 αὐτῶν ὁ χρόνος τὸ εἶναι). καὶ εἰ μὴ αἰδία τὰ αἰώνια λέγει, ὡς περ καὶ
 Πλάτων ὠνόμασεν ἐν Τιμαίῳ περὶ παραδείγματος εἰπὼν "ἡ μὲν ἔν
 ζῷα φύσις ἐτύγχανεν ἕσα αἰδία," καλῶς ἂν λέγοι. τὸ ὡς αἰώνιον
 ἔκ ἐστιν ἐν χρόνῳ, ὅτι περιέχει ὑπὸ τῷ χρόνῳ. εἰ δὲ αἰδία λέγει τὸ
 καὶ πάντα τὸν χρόνον ὑφείκειν, ἔκ ἐστιν ἀληθὲς ὅτι ἔκ ἐστι τὸτο ἐν
 χρόνῳ, εἰ μόνον ὅπως ὑποθεθεῖν ὡς ἐν χρόνῳ τὸ εἶναι ἔχειν. Simpl.
 f. 174 b.

τὸ δὲ λέγειν ἐν χρόνῳ εἶναι, ἐπεὶ δὲ τότε ἐστὶν ὅτε ὁ χρόνος 221 a
 ἐστὶν, καὶ τὸ ἐν κινήσει εἶναι, ἐπεὶ δὲ τότε ἐστὶν ὅτε κίνησις ἐστὶν, ὅθεν 21.
 διαφέρει τὸ λέγειν καὶ τὸν ἕρπον ἐν κέντρῳ εἶναι, ἐπεὶ δὲ τότε ἐστὶν
 ὅτε καὶ ἡ κέντρος ἐστὶν. ἀλλὰ τὸ μὴ ἅμα εἶναι πολλοῖς συμβέβη-
 κεν, τὸ δὲ εἶναι θάτερον ἐν θατέρῳ τὸ περιέχειται ἐστὶν ὑπὸ τῷ ἑτέρῳ
 τὸ ἕτερον. Themist. f. 47.

ἀσφαλῶς τὸ "μᾶλλον" προσέθηκε τῷ "φθορᾶς ὡς αἴτιος καθ' 221 a
 αὐτόν," καὶ διότι ὅδε τῷ πάχειν αἴτιος ὁ χρόνος αὐτῷ δοκεῖ ἀπλῶς 2.
 τε καὶ καθ' αὐτὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοσούτον καθ' ὅσον τοῖς ἐν χρόνῳ
 ἔστι πᾶσι τὸ πάχειν ὑπάρχει. ὅτι καὶ ὅτι ὁ μόνον φθορᾶς
 ἀλλὰ καὶ γενέσεως καὶ ἐκφάνσεως αἴτιος ἐδόκει τῷ εἰπόντι "ἀπανθ'
 ὁ μακρὸς ἀναρίθμητος χρόνος φύει τ' ἀδηλα καὶ φανέντα κρύπτει."
 καὶ ὁ μόνος λήθης ἀλλὰ καὶ μαθήσεως. ὁ ὡς χρόνος τί μ' εἰδέναι
 ποιεῖ, λέγοντος ἐστὶν ἀκρίβει ἐκείνου. ὁ δὲ Σιμωνίδης τὸ σοφώτατον
 τῷ χρόνῳ περιῆψε. τῷ ὡς ἔφη πάντας πάντα εὐρίσκειν καὶ μαν-
 θάνειν. Εὐνήδος δὲ ἐξ ἀμφοῖν πεποίηκε τὸν σοφώτατον τε καὶ ἀμα-
 θέστατον χρόνον. καὶ αὐτὸς δὲ Ἀριστοτέλης ἔλεγεν ἐν τῷ τρίτῳ βί-
 βλίῳ τὴν κίνησιν διττήν, τὴν μὴ ἀπὸ εἶδος εἰς γένος τὴν δὲ ἀπὸ
 γένους εἰς εἶδος. Simpl. f. 175.

τὸ "ἡ αἰεὶ ὄντα" προσέθηκε, διότι ἡ ὑπαρξὶς ἐστὶν αὐτῶν ἡ 221 a
 παρισυμμένη τῷ χρόνῳ, αἱ μέντοι κινήσεις αὐτῶν καὶ αἱ μεταβολαὶ 4.
 ἐν χρόνῳ τῷ ἐκάστης αὐτῶν εἶναι πλείω λαβεῖν. τί ἔν ἡ αἰδία
 κίνησις (δειχθήσε) ὡς αἰδία ἡ κυκλοφορία), ἄρα ἐν χρόνῳ ἐστὶν ἡ
 ἔ; εἰ μὴ ὡς μὴ ἐν χρόνῳ, ὅτι πάσης κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος, εἰ δὲ
 ἐν χρόνῳ, πῶς ἐν χρόνῳ τὸτο ὅτι μὴ ὑπερβάλλει χρόνος; ἢ ὅτι αἰεὶ
 ἄλλη καὶ ἄλλη καὶ ὅδε ποτε κατ' ἀριθμὸν ἡ αὐτή, διὰ τὸτο ἐστὶ τῆς
 λαμβανομένης πλείονα χρόνον λαβεῖν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς καὶ μὴ περιτ-
 τεύει φησὶ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος, μὴδὲ ὅπως αὐτὴν περιέχει, ἀλλ'
 ὅτι γε ἀλλήλοισι συνήρμοσαι συμπαρακτενόμενα καὶ συνετεροίμενα,
 καὶ δεῖται ἀλλήλων, διὰ τὸτο ἐστὶν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ. id. f. 175 b.

πῶς ἔν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ, καίτοι δέδεικται αἰδία καὶ δεχθή-
 σε; ἢ ὅτι αἰεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη καὶ ὅδε ποτε κατ' ἀριθμὸν ἡ αὐτή;

ἀλλὰ συμπάρεσιν καὶ συνετεροῖσι τῷ χρόνῳ. μᾶλλον δὲ ὁ χρόνος ταύτη, καὶ δεῖσι ἀλλήλων πρὸς τὴν ὑπαρξιν. ὥστε εἰ καὶ μὴ περιττεύει τῆς κινήσεως ὁ χρόνος, μηδὲ ὅπως αὐτὴν περιέχει, ἀλλ' ὅτι γε ἀλλήλοις συνήρμους, διὰ τὸ ἐστὶν ἡ κίνησις ἐν τῷ χρόνῳ. ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως, ἔσαι καὶ ἡρεμίας μέτρον. 5 5 τέρησις γὰρ ἡ ἡρεμία κινήσεως, τοῖς δὲ αὐτοῖς κρίνομεν τὰς τε ἔξεις καὶ τὰς τέρησεις. Themist. f. 47.

221 b ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀριθμὸν τῆς ἡρεμίας τὸν χρόνον φησὶν, ὅτι 8. συμβέβηκε τῇ κινήσει ἡ τέρησις τῆς κινήσεως, ἥς καθ' αὐτὴν ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ χρόνος. ὁ δὲ Θεμιστιος τῷ κινήσειν ἄλλην μετρεῖν. ἡ γὰρ νῦν μέτρον μὲν καθ' αὐτὴν τῆς τῷ ἡλίου φορᾶς τῆς ὑπὸ γῆν, καὶ συμβεβηκὸς δὲ καὶ τῆς τῶν ζώων ἡρεμίας. λέγοιτο δ' ἂν τάχα καὶ ἄλλως. Simpl. f. 175 b.

ἰστέον ὅτι τὰ πολλὰ τῶν βιβλίων οὐκ ἔχει τὸ "καὶ συμβεβη- 15 κός," ἀλλ' ὁ δὲ Ἀλέξανδρος αὐτὸ μέμνηται. Philop. i p. 9.

221 b "ὁ δὲ χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον ἐστίν," ὡς δεῖ προσυ- 22. παθεῖν τὸ μόνων, ὡς ἡδὴ δεδειγμένων. εἰ δὲ τῶν μόνων, δῆλον ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν ὅτι τὸ μήτε κινούμενον μήτε ἡρεμῶν οὐ μετρεῖται ὑπὸ τοῦ χρόνου. Simpl. f. 176 b. cf. Philop. i p. 10.

221 b δείκνυσιν νῦν ὅτι ἔτε τὰ πάντα μὴ ὄντα ἐν χρόνῳ ἐστίν, ἔτε 20 23. τὰ αἰδῶς ὄντα, ὅθεν ὅλως ὦν ὑπερβάλλει χρόνος, ἀλλ' ἐκεῖνα μόνον ὦν ἐστὶ γένεσις καὶ φθορά. Simpl. f. 176 b.

221 b τῶν δὲ μὴ ὄντων ὅσα μὲν περιέχει ὁ χρόνος, ταῦτα ἐν χρόνῳ. 31. περιέχει δὲ καὶ ὁ παρελθὼν καὶ ὁ μέλλων καὶ ὁ ἀμφοτέροι. ἂν μὲν ὁ παρελθὼν, ταῦτ' ἦν, οἷον Ὀμηρος, ἂν δὲ ὁ μέλλων, ταῦτ' ἔσαι, 25 οἷον ἔκλειψις. ἂν δὲ ἀμφω, ταῦτα καὶ ἦν καὶ ἔσαι, οἷον ὁ πόλεμος ὁ Περσικός. ὅσα δὲ μὴ περιέχει, ταῦτα δὲ ἔτε ἦν ἔτε ἔσαι. Themist. f. 47 b.

222 a περὶ τοῦ νῦν, καθὼς μάλιστα δοκεῖ εἶναι χρόνος, εἰπεῖν προ- 10. τίθεται, τὸ τε κυρίως καὶ τὸ ἐν πλάτει λεγόμενον. καὶ πρῶτον περὶ 30 τοῦ κυρίως, περὶ οὗ καὶ πρότερον εἴρηκεν. . . ὁ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν συνέχειαν δηλοῦν νομίζει ἕως τοῦ "συνέχει γὰρ τὸν χρόνον τὸν παρελθόντα καὶ ἐσόμενον," τὰ δ' ἐντεῦθεν περὶ τῆς διαιρέσεως ἀκρίβει, διότι τὸ μὲν ἀρχὴν τὸ δὲ τελευτὴν εἶπε τὸ νῦν. οὐχ ὅπως μέντοι ὥσπερ ἐπὶ τῆς σιγῆς ὑπομένον συνέχει. τὸ γὰρ νῦν τὸ χρόνον ῥέοντος 35 οὐχ ὑπομένει. διαφόρου δὲ ὕψους τῆς γραφῆς, καὶ τῆς μὲν ἔχουσας "καὶ ὅρος χρόνος," τῆς δὲ "καὶ πέραν χρόνος," ἀμφοῖν μὲν ἡ αὐτὴ ἐννοια (καὶ γὰρ προελθὼν τὸν κοινὸν ὅρον πέραν ἀμφοῖν καλεῖ καὶ ἐνότητά), οἰκειότερος δὲ ὁ ὅρος, διότι συνεχῆ λέγομεν ἐκεῖνα τὰ πρὸς κοινὸν ὅρον συνάπτοντα. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ "διαίρει δὲ δυνάμει" ἀκρίβει 40 πρὸς τὸ προειρημένον, ὅτι οὐχ ὡς ἐπὶ σιγῆς μενέσης φανερόν, ἀλλὰ δυνάμει διαίρει τὸ νῦν. καὶ ἔχει λόγον ὅπως ἡ ἐρμηνεία. Simpl. f. 177.

222 a καὶ γὰρ συνέχει τὸν χρόνον τὸν παρεληλυθότα καὶ τὸν ἐσόμενον. 11. συνάπτει γὰρ πρὸς κοινὸν τῶτον ὅρον ἀμφοτέροι. καὶ αὐτὸς διαίρει, 45 καθάπερ καὶ τὸ σημεῖον τὴν γραμμὴν. διαφέρει δέ, ὅτι τὸ μὲν σημεῖον ὑπομένει, τὸ δὲ νῦν οὐ, ἀλλ' αἰεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο, καὶ τὸ μὲν ἐνεργείᾳ διαίρει τὴν γραμμὴν, τὸ δὲ δυνάμει τὸν χρόνον. Themist. f. 47 b.

"δυνάμει" φησὶν ἀντὶ τοῦ κατ' ἐπίνοιαν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ διαί- 222 a ρεσις τοῦ χρόνου κατ' ἐπίνοιαν. οὐ γὰρ δυνάμει διαίρει τὸν χρόνον τὸ 14. νῦν, ἐπεὶ καὶ ἐνεργείᾳ διείλετο ἂν, νῦν δὲ εἰς καὶ συνεχῆς ἐστὶν ὁ χρόνος, ἐπινόησιν μόνον τὸ διαίρειν ἔχων. . . ἔχει δὲ ἡ λέξις ἐν τισὶ καὶ ὅπως "ἡ μὲν ἔν, ταύτη αἰεὶ μία ἡ σιγῆς," τῆς τε καθὼς ἐν ἐστὶ τὸ σημεῖον οὐ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ, ταύτη μία ὅσα ἡ σιγῆς συνέχεια γίνεται τῆς γραμμῆς, τῇ νοήσει δὲ διαίρειντων αἰεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη, τῆς τε ταύτην τὴν μίαν σιγῆς ἄλλην καὶ ἄλλην ποιεῖμεν τῷ λόγῳ, τῇ νοήσει διαίρειντες τὴν γραμμὴν.

Philop. i p. 12.

καθὼς μὲν τὴν αὐτὴν ὅσαν σιγῆς καὶ τὸ ὑποκείμενον λαμβάνο- 222 a μεν ὡς διαίρεισαν τῷ λόγῳ καὶ τῇ νοήσει τὸ μήκος, καὶ τὸ μὲν πέραν 16. τοῦ δὲ ἀρχὴν γινόμενῃν, πλείους αὐτὴν ποιεῖμεν τῷ λόγῳ τὴν αὐτὴν ὅσαν καὶ τὸ ὑποκείμενον (ἄλλος γὰρ λόγος τῆς ὡς πέρατος, καὶ ἄλλος τῆς ὡς ἀρχῆς λαμβανομένης). καθόσον δὲ ὡς μίαν αὐτὴν οὐ τῷ ὑποκειμένῳ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ λαμβάνομεν ὡς συνεχῆσαν τὴν γραμμὴν, καὶ δὴ τὸ τοῦ πάντῃ μία γίνεται, τῆς τε οὐ καὶ τὸ ὑποκείμενον μόνον, ὅπερ καὶ τῇ διαιρέσει ὑπῆρχεν, ἀλλὰ καὶ καὶ τὸν λόγον. δυνάμει δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ "τῇ νοήσει" μὴ πρὸς τὴν διαίρεσιν συντάττεται, ἀλλὰ πρὸς τὸ "ἄλλη." τῇ γὰρ νοήσει ἄλλη καὶ ἄλλη γίνεται ἡ διαίρεσις σιγῆς. οὐ γὰρ δὴ τῷ ὑποκει- 15 μένῳ. Simpl. f. 177.

καθάπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν γραμμῶν ἡ σιγῆς, εἰ μὲν διαίρεισαν αὐτὴν λαμβάνομεν, ἄλλη καὶ ἄλλη τῷ λόγῳ καὶ τῇ νοήσει, εἰ δὲ ὡς συνεχῆσαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν, ὅπως δὴ καὶ τὸ νῦν τῷ μὲν ὑποκειμένῳ πάντως ἐν, τῷ λόγῳ δὲ ἐν καὶ οὐχ ἐν. Themist. f. 47 b.

ἐφεξῆς περὶ τοῦ ποτὲ ἐπιρρήματος καὶ τῶν ἄλλων ὅσα χρο- 222 a νικά ἐστὶ πειράσει διδάσκειν. ἅμα δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸ νῦν ἔχοντα 24. τὴν χάσιν διαρροῖ. πρὸς δὲ τοῖς ἴνα δείξει δι' αὐτὸ ὅτι οὐδεὶς χρόνος λαμβάνεται ἀπείρος. Simpl. f. 177 b.

ὅτι δὲ ἡ κίνησις αἰεὶ ἐστίν, ἐν τῷ ἡ ταύτης τῆς πραγματείας 222 a πειράσει μὲν δεικνύειν, πᾶν δὲ μᾶλλον δείκνυσιν ἡ τοῦτο, ὡς ἐν ταῖς 30 χαλαῖς ἐκεῖναι τὸ βιβλίον ἐδείξαμεν. Philop. i p. 11.

ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ὡς ἐπὶ μόνῃ τῷ παρεληλυθότος τὸ ἄρτι λε- 222 a γόμενον ἀκρίβει, ὡς καὶ τὸ παράδειγμα δηλοῖ, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ 12. Ἀσπασίος καὶ ἐπὶ τῷ μέλλοντος λέγουσιν φασιν. πότε γὰρ ἤξει ἐρωτηθέντες, λέγομεν ἄρτι, ἐὰν εὐθὺς μέλλῃ ἀφικνεῖσθαι. ὅπως δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, οὐδὲν διοίσει τὸ ἄρτι τὸ ἤδη, εἰ μὴ καὶ τὸ ὄνομα μόνον. . . ἀλλ' οὐδὲ τὸ νῦν ταῦτα διοίσει, φησὶν Ἀλέξαν- 40 δρος, τότε ἤδη καὶ τὸ ἄρτι, τὸ λεγόμενον ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ ἐν πλάτει, ὁ ἐγγὺς ἐστὶ τοῦ κυρίως λεγόμενον νῦν. διὸ καὶ αὐτὸ ὅπως ὀνόμασαι, ὥστε, φησὶ, τὸ νῦν τὸ ἐν πλάτει λεγόμενον καὶ τὸ ἤδη καὶ τὸ ἄρτι τὸ αὐτὸ χρόνον δηλωτικά. ὁ δὲ Ἀσπασίος τὸ νῦν σφοδρότητα τῷ ἐγγὺς εἶναι δηλοῦν φησὶν. μήποτε δὲ τὸ μὲν νῦν τὸ ἐν πλάτει, ὅτε ἐγγὺς ὃν τὸ κυρίως νῦν, ταύτης ἔτυχεν τῆς ἐπωνυμίας. τὸ δὲ ἤδη μὲν τὸ ἐγγὺς καὶ συμπερασματικὸν ἔχει τι σημαινόμενον, καὶ ἐπὶ τῷ μέλλοντος λέγειν χρόνον. τὸ δὲ ἄρτι τὸ νεωστὶ δηλοῦν φαίνεται. καὶ

τάχα μὴ καὶ ἐπὶ τῷ μέλλοντος λέγοιτο τὸ ἄρτι, ἢ δὲ πολλή συνήθεια ἐπὶ τῷ παρεληλυθότος αὐτῷ προσκέρχῃ. Simpl. f. 178.

222 b τὸ ἐξαίφνης λέγει μὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπροσδοκῆτως γινομένων, 15 λέγει δὲ μάλιστ' ἐπὶ τῶν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ διὰ σμικρότητα χρόνου ἀναιδέως ἐξισαμένων. Themist. f. 47 b.

ζητεῖ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς ἀναίδητον τὸν χρόνον λέγει διὰ μικρότητα, καίτοι ἐν τοῖς περὶ Αἰδέσεως καὶ Αἰδέτων (c. 6 et 7) μηδένα χρόνον βυλόμενος ἀναίδητον εἶναι τῇ αὐτῇ φύσει. μήποτε ἔν, φησὶν, ἐπειδὴ ὁ αἰδέτης καὶ ἀναίδητος χρόνος τῷ αἰδέτῳ καὶ μὴ αἰδέτῳ πάθει κρίνεται, ὅταν τινὸς γενομένη ἀντίληψιν μὴ δυνήσῃ 10 μὲν ἔχειν διὰ ταχύτητα μὴ τῆς ἐκείνου κινήσεως ὀλιγότητα δὲ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἐγένετο ἢ ἐκινήθη, τότε ἐπ' ἐκείνου ἀναίδητος ὁ χρόνος εἴη ἂν ἔτι, ἔχ' ἀπλῶς ἀναίδητος. . . ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων "διὰ σμικρότητα" γέγραπται, καὶ σημαίνει ἂν κινήθην. Simpl. f. 178. ζητεῖ ὁ Ἀλ. . . ἀναίδητος. cod. Pal. 237.

222 b εἰκότως οἱ μὴ σοφώτατον οἱ δὲ ἀμαθέστατον λέγουσιν εἶναι τὸν 18 χρόνον. Σιμωνίδης μὴ γὰρ σοφώτατον, ὅτι γίνονται ἐπιστήμονες ὑπὸ χρόνου, Πάρων δὲ ὁ Πυθαγόρειος ἀμαθέστατον, ὅτι ἐπιλανθάνονται ὑπὸ χρόνου. ἔτος δ' εἰσὶν εἶναι καὶ Εὐδήμος ἀνωδύμως ἐμνήσθη, λέγων ἐν Ὀλυμπίᾳ Σιμωνίδην τὸν χρόνον ἐπαινῶντος ὡς σοφώτα- 20 τον, εἴπερ ἐν αὐτῷ αἱ μαθήσεις γίνονται καὶ αἱ ἀναμνήσεις, παρόντα τινὰ τῶν σοφῶν εἰπεῖν, τί δὲ ὦ Σιμωνίδη; ἔκ ἐπὶ λανθανόμεθα μέντοι ἐν τῷ χρόνῳ; καὶ μήποτε καὶ παρὰ Ἀριστοτέλει ἐν τῷ "ὁ δὲ Πυθαγόρειος παρων" τὸ παρων ἔκ εἶναι ὄνομα κύριον ἀλλὰ μετοχήν. Simpl. f. 178 b. ὑπὸ χρόνου. ἔτος δ' ἐνίκα 25 Εὐδ. cod. Pal. 237.

Σιμωνίδης μὴ γὰρ σοφώτατον (λέγει εἶναι τὸν χρόνον), ὅτι γίνονται ἐπιστήμονες ὑπὸ χρόνου, Παρων δὲ ἀμαθέστατον, ὅτι καὶ ἐπιλανθάνονται ὑπὸ χρόνου. Themist. f. 47 b.

Πάρων δὲ φησὶν ὁ Πυθαγόρειος κτλ. Philop. t p. 13.

222 b εἰπὼν πρὸ ὀλίγου ὅτι πάντα ἐν χρόνῳ καὶ γίνονται καὶ φθίρει, νῦν 30 τῷτο δεῖξαι προτίθει καθολικωτέραν ποιούμενος τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι πᾶσα μεταβολὴ καὶ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ γίνονται. Simpl. f. 179.

223 a τὸ γὰρ νῦν ὅρος τῷ παρελθόντος καὶ τῷ μέλλοντος. id. ib. et 6. Themist. f. 48.

223 a λέγει πάθος τῆς κινήσεως τὸν χρόνον ὡς συμβεβηκός, ὡς τῶν 18 ἀριθμητῶν ὁ ἀριθμὸς πάθος, ἔξιν δὲ διότι ἔχει ὑπὸ τῆς κινήσεως. ἀλλ' εἰ δυνάμει κινούμενον τὸ ἡρεμῶν λέγει νῦν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἤκουσεν, ἐν ᾧ δὲ δυνάμει ἢ κίνησις ἐν τῷτῳ δυνάμει καὶ ὁ χρόνος, δηλονότι ἐν τῷ ἡρεμῶντι δυνάμει ἂν εἴη ὁ χρόνος. καίτοι ἔκ μόνον 40 τὰ κινούμενα ἀλλὰ καὶ τὰ ἡρεμῶντα ἐν χρόνῳ εἶναι ἐλέγετο κατ' ἐνέργειαν. . . μήποτε ἔν πρὸς τὸν χρόνον ἔκ τὰ ἡρεμῶντα δυνάμει κινούμενα ἀκυστέον, ἀλλὰ τὰ μήπω μὴ παρελθόντα εἰς γένεσιν, δυνάμει δὲ γενέσθαι. . . ἰσορεῖ δὲ καὶ ἄλλην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τὴν εἰρημένην ἴσως ἀπορίαν μεταπλαθεῖσαν ἔτι "ὁ δὲ 45 τόπος καὶ ἢ κίνησις ἅμα κατὰ τε δυνάμιν καὶ ἐνέργειαν," εἰς πῶς τῷ κινήτῳ εἶναι τὰ εἰρημένα, γῆν θάλατταν ἑρᾶν, προδέντος αὐτῷ τὸ νῦν εἰρημένον, ὡς τῶν μὴ ἐνεργείᾳ ὄντων ἐν τόπῳ ἐνεργείᾳ

καὶ καθ' αὐτὴν κινουμένων, τῶν δὲ δυνάμει ἐν τόπῳ, ὥσπερ τὰ μέρη τῷ ὅλῳ ἔχει, τῶν καὶ κινήτων δυνάμει ὄντων. Simpl. f. 179 b.

ἐνίσταται πρὸς τὸν λόγον τῷτον ὁ Βοηθὸς λέγων μηδὲν κωλύειν 223 a τὸ ἀριθμητὸν εἶναι καὶ δίχα τῷ ἀριθμῶντος, ὥσπερ καὶ τὸ αἰδέτην δίχα 21. τῷ αἰδανόμενον. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ τὴν ἐνστασιν διὰ πλείονων τέθεικε καὶ τὴν λύσιν ἐπήγαγεν, ἀκολουθῶν τῷ Ἀριστοτέλει. . . λύων δὲ τὴν ἀπορίαν φησὶν, ἢ ἔκ ἀριθμητὸν ἔσται, ἀλλὰ τὸ μὴ συμβεβηκεν ἀριθμητῷ γίνεσθαι ἔσται, ὅσον ἵπποι ἢ ἄνθρωποι. . . ταύτην δὲ τὴν λύσιν συντόμως ὁ Ἀριστοτέλης παραδέδωκε διὰ τῷ "ἀλλ' ἢ τῷτο ὁ ποτε ἐστὶν ὁ χρόνος." τὸ γὰρ ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ ἦτοι τῷ ἀριθμητῷ ἔκ κωλύει εἶναι καὶ μὴ ἔσσης ψυχῆς, εἰ ὅλως ὅσον τε κίνησιν χωρὶς ψυχῆς εἶναι, χρόνος δὲ ἔκ ἔσται. . . πᾶν δὲ ἀκριβῶς προσέθηκε τὸ "εἰ ἐνδέχεται" κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς. ὅσον μὴ γὰρ ἐπὶ τῇ κατὰ τὰ πρὸς τι ἀντιθέσει καὶ ἀναιρεθείσης 15 τῷ λόγῳ τῆς ψυχῆς, καὶ μὴ χρόνον ἀλλὰ κίνησιν γε ἔκ κωλύει εἶναι. εἰ μέντοι μὴ δύναιτο κίνησις ἄνευ ψυχῆς εἶναι, ἔκ μόνον ὁ χρόνος ἀλλὰ καὶ ἢ κίνησις ἀναιρεθήσεται ψυχῆς μὴ ἔσσης. εἰ γὰρ ἢ κυκλοφορία, ἔξ ἧς καὶ αἱ ἄλλαι κινήσεις καὶ μεταβολαὶ τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὑπὸ νῦν καὶ κατ' ὅρεξιν ἐστὶν, ὡς ὁμολογεῖ καὶ Ἀλέξανδρος, ἀναιρεμένης ψυχῆς ἀναιροῖτο ἂν πᾶσα κίνησις. . . καὶ ὅρα πῶς 20 κἀνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης σύμφωνα γέγραφε τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι, εἰπὼν "εἰ ἐνδέχεται" κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς, ταῦτάς τιν' ἄνευ τῷ κινῶντος, ἐκείνῳ λέγοντι ὅτι τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται πηγή καὶ ἀρχὴ κινήσεως ἐστὶν ἢ ψυχὴ, καὶ ὅτι ἐξ ἀρχῆς ταύτης πᾶν τὸ γινόμενον γίνεται. id. f. 180.

καίτοι, φησὶ γε ὁ Βοηθός, ἔκ κωλύει τὸν ἀριθμὸν εἶναι καὶ δίχα τῷ ἀριθμῶντος, ὥσπερ οἶμαι τὸ αἰδέτην καὶ δίχα τῷ αἰδανόμενον. σφάλλαται δέ. ἅμα γὰρ τὰ πρὸς τι, καὶ τὰ δυνάμει πρὸς τὰ δυνάμει, ὥστε εἰ μὴ καὶ ἀριθμητικόν, ἔκ τὸ ἀριθμητόν. . . μάλλον δὲ ἔκ κίνησιν εἶναι δυνάμει ἄνευ ψυχῆς. ἀρχὴ μὴ γὰρ πάσης 30 κινήσεως ἢ κυκλοφορίας. ὑπὸ γὰρ ταύτης ἄλλοις τὰ πάθη τὰ σωματικά, καὶ αὐξάνει καὶ φθίνει, αὐτὴ δὲ ὑπὸ νῦν καὶ κατ' ὅρεξιν. καὶ τῶν ζώων δὲ ἢ κίνησις ψυχῆς ἔργον ἐστὶν. Themist. f. 48.

ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ἀδύνατον χρόνον εἶναι ψυχῆς μὴ ἔσσης "ἀλλ' 223 a ἢ τῷτο ὁ ποτε ὄν ἐστὶν ὁ χρόνος," ταῦτάς τιν' ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ 28. (τῷτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ ὁ ποτε ὄν), ὑπόκειται δὲ τῷ χρόνῳ ἢ κίνησις, τῷτο αὐτὸ πάλιν καὶ ἐνταῦθα ἡβελήθη κατασκευάσαι ὅτι τὸ ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ ἢ κίνησις ἐστὶν. Philop. v p. 1.

ἔκ γὰρ καθὸ φθορὰ ἢ ἀλλοίωσις ἢ τις ἄλλη μεταβολὴ ἐστὶ, κατὰ 223 a τῷτο ἀριθμὸς αὐτῆς ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀλλὰ κινήσεως καὶ μεταβολῆς 33. καθὸ τοιαύτη, ὁ κοινὸν ἐστὶ πᾶσαι ταῖς εἰρημέναις κινήσεσι. . . καλῶς δὲ εἰπὼν ὅτι κινήσεως ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ χρόνος τὸ "συνεχὲς" προσέθηκεν ἀλλ' ἔκ τινός. καθὸ γὰρ συνεχὲς ἢ κίνησις, κατὰ τῷτο ἔχει τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερόν τιν' κατὰ χρόνον ἀριθμῶμενον. εἰ γὰρ διηρημένον ληφθῇ, ἔκ ὑπὸ χρόνου ἀλλ' ὑπὸ ἀριθμῷ μετρεῖται. . . ἀπορητέον ἔν καὶ πρὸς τὸν Ἀριστοτέλη ταῦτα, ἅπερ καὶ ἐγὼ πρότερον οἶμαι συντομώτερον καὶ ὁ Θεμίστιος πλατύτερον ἀπορεῖ. εἰ γὰρ τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον πρῶτόν ἐστιν ἐν τῷ μεγέθει τε καὶ τῷ διαστή-

ρις⁵ καὶ ἐξηρημένον καὶ ἐν αἰτίας λόγῳ προεξηκότος χρόνον· ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις Πλωτῖνος φαίνει⁶ πρῶτον τὸν πρῶτον ἐπιζητήσας χρόνον. id. f. 183 b et 187.

224a 21. Ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ταύτης τῆς πραγματείας περὶ κινήσεως διδάξας τῆς κοινῆς λεγομένης, ἣτις ταυτὸν ἐστὶ τῇ μεταβολῇ, καὶ ἀδιαφόρως ἐπ' ἐκείνῃ τῇ τῆς μεταβολῆς καὶ κινήσεως ὀνόματι χρησάμενος, βύλε⁷ νῦν διορίσαι καὶ δεῖξαι ὅτι κοινοτέρα μὲν καὶ καθολικωτέρα τῆς κινήσεως ἢ μεταβολῆς ἐστίν, ἢ δὲ κίνησις μερικωτέρα τῆς μεταβολῆς ἐστίν. . . καὶ ἔστιν ὁ λόγος ἡρτημένος εἰκότως τῷ κοινῷ περὶ τῆς μεταβολῆς λόγῳ καὶ συνεχῆς πρὸς αὐτόν, 10 καὶ μεταξὺ τὰ περὶ ἀπείρου καὶ τόπου καὶ κενῆ καὶ χρόνου παρενεβλήθη. διὰ τὸ πέμπτον τῷ βιβλίῳ τοῖς περὶ Ἀρχῶν Φυσικῶν λεγομένοις ὁ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ Ἀριστοτέλεις ἐταῖροι συναριθμῶσιν, ὥσπερ τὰ ἐφεξῆς τρία περὶ Κινήσεως καλεῖν εἰώθασιν. . . θαυμάζω δὲ τὸν φιλοσοφώτατον Πορφύριον πῶς ἐν τῇ συνόψει τῆς τῷ βιβλίου, 15 καίτοι φιλοκάλως περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ὀκτὼ βιβλίων ἱσορῶν, ὅτι πάντες μὲν τὰ πέντε Φυσικὰ καλεῖσι τὰ δὲ τρία περὶ Κινήσεως, αὐτὰς ὁμῶς τὰ ἀπὸ τῆς πέμπτης ἄχρι τῆς ὀγδοῦς βιβλίων ἐφεξῆς τέσσαρα περὶ κινήσεως ἔχειν τὴν πραγματείαν αὐτῇ λέξει φησί, καὶ ἰδίᾳ περὶ κινήσεως ἐπιγράφει. Simpl. f. 190. cod. Pal. 237.

224a 27. καθ' αὐτὰ δὲ ἐκείνα μόνα κινεῖται ἢ μήτε καὶ συμβεβηκός 27. μήτε καὶ μόριον μεταβάλλει, ὡς ὁ ἵππος τρέχει, καὶ ἄπτεται ἢ ἰμάτιον, καὶ θερμαίνει⁸ ὄλον τὸ ξύλον, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ὑγιαίνει⁹. καὶ γὰρ πάντα πᾶσαν κίνησιν καθ' αὐτὴν κινητά, ἀλλὰ τὰ μὲν μεταβαίνει μόνον, ὡς τὰ ὑράνια, τὰ δὲ ἄλλοις¹⁰ μόνον, ὡς θώραξ, ὡς ὀφθαλμὸς. Themist. f. 49.

224a 28. ἀντετίθει τῷ μὲν καὶ συμβεβηκός τὸ καθ' αὐτό, τῷ δὲ καὶ μέρος τὸ πρῶτως, ὡς φησιν Ἀλέξανδρος. ἡ τάχα ἀμφοτέροις ἐκότερον· καὶ τὸ καθ' αὐτὴν γὰρ πρὸς τε τὸ καὶ συμβεβηκός ἀντίκεινται καὶ πρὸς τὸ καὶ μέρος, διότι ἐκείνο καὶ καθ' ὄλον ἑαυτό· καὶ τὸ πρῶτως 30 πάλιν ὁμοίως καὶ τῷ καὶ μόριον μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ καὶ συμβεβηκός, διότι ἐκείνο καὶ πρῶτως κινεῖ, ἀλλὰ τῷ πρῶτως κινῶντι συμβεβηκέναι. ὅτι δὲ ἀμφω ἐφ' ἐκατέρῃ παρέλαβε, δηλοῖ καὶ αὐτὰς ἐφεξῆς τὸ πρῶτον ἀντὶ ἀμφοτέρων εἰπὼν, ὅταν λέγῃ "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ μὲν τι τὸ κινῶν πρῶτον, ἐστὶ δὲ τι τὸ κινούμενον." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ πρῶτον ἐκείνο τῷ καθ' αὐτὴν δηλωτικὸν εἶναι φησίν. Simpl. f. 190 b.

224a 34. πρὸ τῶν τὰ εἶδη τῆς μεταβολῆς παραδῶναι καὶ τῆς κινήσεως, 34. πρῶτον δείκνυσιν ἐν τίνι ἐστὶν ἡ κίνησις. . . πρὸ δὲ τῶν τίνων ἐστὶ τὰ συνεδρεύοντα τῇ κινήσει, ταῦτάς τινες χρὴ πάντως εἶναι, εἰ ἐστὶ 40 κίνησις καὶ μεταβολή, ὥστε ἐκ τῶν τινῶν ζητεῖν μὲν τὴν κίνησιν. καὶ αὐτὰς μὲν ὡς ἐναργῆ ταῦτα λαμβάνει, διὸ καὶ τῷ παρασυναπτικῷ χρῆσθαι συνδέσμῳ. . . θεῖς δὲ καὶ ὀνόματα τῷ μὲν κινῶντι τὸ ὅ, τῷ δὲ ἐξ ὅ κινεῖται τὸ ἐξ ὅ, τῷ δὲ εἰς ὅ κινεῖται τὸ εἰς ὅ, καὶ εἰπὼν ἕτερα εἶναι τὸ ἐξ ὅ καὶ εἰς ὅ αὐτῶν τῶν κινῶντων, ὥσπερ τῷ ξύλῳ τό τε 45 ψυχρὸν ἐξ ὅ κινεῖται καὶ τὸ θερμὸν εἰς ὅ κινεῖται, δείκνυσιν ἐκ τῶν διαφορῶν ὀνομάτων τὴν ἑτερότητα. εἰπὼν δὲ ἕτερον εἶναι τὸ κινούμενον, προσέθηκε τὸ πρῶτον, τὸ καθ' αὐτὴν κινούμενον δηλῶν. . .

διορίσας δὲ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ἐπάγει "ἢ δὲ κίνησις δηλὸν ὅτι ἐν τῷ ξύλῳ," ταῦτάς τινες ἐν τῷ κινῶντι. καὶ εἴτε ἔτω γέγραπται "ἢ δὲ κίνησις," εἴτε ἔτῳς "ἢ δὲ κίνησις," ἀμφοτέρα οἶμαι τῷ ἀκολούθως ἐπάγει τῷ "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ μὲν τι τὸ κινῶν" καὶ τοῖς ἐξῆς. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, εἰ μὲν "ἢ δὲ κίνησις" εἴη γεγραμμένον, ἔπεσεν δὲ τῷ τοῖς προτέροις ὡς εἴρηται φησίν. εἰ δὲ γράφοιτο "ἢ δὲ κίνησις," διὰ τῶν πέμπτων εἰπὼν φησὶ τίνα δεῖ εἶναι εἰ κίνησις ἐστίν, ὅτι κινῶν, κινούμενον, χρόνον, τόπον καὶ ἐξ ὅ καὶ εἰς ὅ, καὶ ὅτι ἕτερα καὶ κεχωρισμένα τὸ κινῶν τὸ κινούμενον καὶ τὸ εἰς ὅ, προσίθῃσι περὶ αὐτῆς τῆς κινήσεως, καὶ λέγει ὅτι αὕτη πρὸς ἣν χρεια τῶν εἰρημένων, ἐν τῷ κινῶντι ἐστίν. . . καλῶς γὰρ οἶμαι ὁ Στράτων τὴν κίνησιν καὶ μόνον ἐν τῷ κινῶντι φησὶν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐξ ὅ καὶ ἐν τῷ εἰς ὅ, ἄλλον δὲ τρόπον ἐν ἐκάστῳ. τὸ μὲν γὰρ ὑποκείμενον, φησὶ, κινεῖται ὡς μεταβάλλον, τὸ δὲ ἐξ ὅ καὶ τὸ εἰς ὅ τὸ μὲν ὡς φθειρόμενον τὸ δὲ ὡς γινόμενον. εἰ δὲ τίνα τῶν εἰδῶν κινεῖν λέγει, ὥσπερ ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον καὶ ἡ βαρύτερος τὸν λίθον, ἔχει τὸ αἴτιον τῆς κινήσεως ζητεῖ νῦν, οἷα ἐστὶν ἡ βαρύτερος καὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ἐν τίνι ἐστὶν ἡ κίνησις. καὶ κινεῖται δὲ ἡ βαρύτερος προηγμένης ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, ὡς ὁ ἐν τῇ νηὶ πλωτήρ. ἐξαρκεῖ δὲ καὶ ὁ τῆς κινήσεως ὀρισμὸς δεῖξαι ὅτι ἐν τῷ κινῶντι, ἔκ ἐν ἄλλῳ τίνι ἐστὶν ἡ κίνησις. ἐλέγετο γὰρ ἐντελέχεια τῷ κινῶντι ἢ κινήσει. id. ib.

πέντε δὲ τῶν περὶ τὰ καθ' αὐτὰ κινῶντων θεωρημένων, 224b τῷ κινῶντι, τῷ κινῶντι, τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἡ κίνησις, ἐξ ὅ μεταβάλλει, εἰς ὅ, ἐν τίνι τῶν τῶν ἢ κίνησις; ὅτι μὲν ἔκ ἐν τῷ κινῶντι, 4. προαπεδείξαμεν, καὶ ὅτι μὴδὲ ἐν τῷ χρόνῳ. ἀλλ' ἔκ ἐξ ὅ γίνεται ἢ μεταβολή, οἷον ὅταν ἐκ λευκοῦ μελαίνῃ. ἔκ ἐξ ὅ ὀνομάζεται ἢ κίνησις ἐξ ἐκείνου, ἀλλ' ἐκ θατέρου μάλλον, εἰς ὅ πρόεισι καὶ μεταβάλλει. ἔτω γὰρ μελαίνεσθαι λέγει, ὅτι εἰς μέλαν μεταβάλλει, καὶ καὶ λευκαίνεσθαι, καίτοι ἐκ λευκοῦ. διὰ τῶν γὰρ καὶ ἡ φθορὰ ἔτῳς ὀνομάζεται, ὅτι εἰς τὸ μὴ ὄν, καίτοι ἐξ ὄντος, καὶ ἡ γένεσις, εἰς ὄν, καίτοι ἐκ μὴ ὄντος. λείπειται τοίνυν ἐπιζητεῖν ἐν ποτέρῳ τῶν δυοῖν ἢ κίνησις, εἴτε ἐν τῷ κινῶντι καθ' αὐτό, εἴτε ἐν τοῖς εἶδεσι καὶ τοῖς πάθεσιν εἰς ἃ γίνεται ἢ μεταβολή. ἰκανῶς μὲν ἔκ ἐκείνου προτέρον ἐπεδείξαμεν ὡς ἡ κίνησις ἐν μόνῳ τῷ κινῶντι, ἐξήρκει δὲ καὶ τῷ ὀρισμῷ τῆς κινήσεως ὑπομνήσαντας ἀπηλλάχθαι. Themist. f. 49.

δείξας ὅτι πέντε ὄντων τῶν ὀφειλόντων εἶναι, εἴπερ εἴη κίνη- 224b σις, τῷ κινῶντι καὶ τῷ κινῶντι καὶ τῷ χρόνῳ καὶ τῷ ἐξ ὅ ἢ κινήσει καὶ 6. εἰς ὅ, ἐν τῷ κινῶντι ἐστὶν ἡ κίνησις καὶ ἐν ὅδενι τῶν ἄλλων, ἐκ τῶν πέντε τρία λαμβάνει τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν ἐφεξῆς αὐτῷ λόγον ἐσόμενα, τὸ κινῶν καὶ τὸ κινούμενον καὶ τὸ εἰς ὅ ἢ κίνησις, τὸν μὲν χρόνον παραλιπὼν ἔξωθεν ὄντα. διὰ τί δὲ τὸ εἰς ὅ ἢ κίνησις παραλαβὼν τὸ ἐξ ὅ παραλέλοιπεν, αὐτὰς διδάσκει. . . ὑπομνήσκει δὲ ἡμᾶς τῷ ὀρισμῷ τῆς κινήσεως τῷ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ἀποδοθέντος, δεικνύων καὶ δι' ἐκείνου ὅτι ἡ κίνησις ἐν τῷ κινῶντι ἐστίν. εἰ γὰρ ἐστὶν ἢ κίνησις ἐντελέχεια τῷ κινῶντι ἢ κινητόν, ἢ δὲ ἐντελέχεια εἶδος ὅσα ἢ ἐνέργεια ἐν ἐκείνῳ ἐστὶν ἢ ἐστὶν ἐντελέχεια, δηλονότι ἢ κίνησις ἐν τῷ κινῶντι ἐστίν, ἀλλ' ἔτε ἐν τῷ εἶδει, εἴπερ εἰς εἶδος ἢ μετα-

βολή, ὡς ἐπὶ τῶν γινομένων, ὅτε ἐν τῷ πάθει, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλλοι-
μένων, ὅτε ἐν τόπῳ, ὡς ἐπὶ τῶν φερομένων. Simpl. f. 191.

224 b δείξας ὅτι ἐν τῷ κινυμένῳ ἡ κίνησις καὶ ἔκ ἐν ἄλλῳ τινὶ τῶν

16. τῇ κινήσει συνυπαρχόντων, ἐφεξῆς ὅπερ πρότερον ἔδειξεν ἐπὶ τῇ
τῷ κινυέντος καὶ ἐπὶ τῷ κινυμένου, ὅτι τὸ μὲν τι ἐστὶν αὐτῶν καὶ συμ-
βεβηκός, τὸ δὲ καὶ μέρος, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως, νῦν λέγει
ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα τὰ τῇ κινήσει συνυπαρχόντα ἡ διαίρεσις αὐτῇ
ἐκτείνεται, τό τε ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐξ ὧ καὶ τὸ εἰς ὅ, τὰ τρία ταῦτα γὰρ
ἐσήμανεν εἰπὼν "ἐστὶ δὲ καὶ ἐν ἐκείνοις." ἀλλὰ περὶ μὲν τῷ ἐν ᾧ,
ὅπερ ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀπέδειξεν ἐν τοῖς περὶ χρόνου, περὶ δὲ τῶν δύο
προθέμενος ποιεῖν τὸν λόγον ἐφ' ἑνὸς τῷ εἰς ὃ ἡ μεταβολὴ πάθος ἢ
εἶδος ἢ τόπος... καὶ ἐπὶ τῷ ἐξ ὧ δέ, καὶ αὐτὸς παραλέλοιπεν
αὐτό, τὰ αὐτὰ πῶς δυνατὸν λέγειν. id. f. 191 b.

224 b "ἐν πᾶσι" μὲν, ὅτι ἐν τοῖς δέκα γένεσιν ἐστὶν ἡ καὶ συμβε-

27. βηκός μεταβολή. τῷ γὰρ τὴν ὑσίαν εἶναι τὴν κινυμένην, τὰ δ'
ἄλλα πάντα τῇ ὑσίᾳ συμβεβηκέναι, ἕκαστον αὐτῶν δυνάμεθα
λέγειν κινεῖσθαι, ὅταν ἡ ὑποκειμένη αὐτοῖς ὑσία καθ' αὐτὴν κινήῃ.
τὸ δὲ "καὶ πάντων" ἦτοι ὅτι πάντων ἐστὶ κατηγορεῖσθαι τῶν κινυμέ-
νων καὶ ἀκινήτων τὸ κινεῖν καὶ κινεῖσθαι, ὅταν καὶ συμβεβηκός κατηγο-
ρῶμεν, ὡς περ τῆς ψυχῆς. ἀκίνητος γὰρ ὅσα ἡ ψυχὴ καὶ τὴν
ἐαυτῆς φύσιν λέγοιτ' ἂν καὶ συμβεβηκός κινεῖσθαι. ἡ πάντων ἀντὶ
τῷ πάντων εἰς πάντα... τὸ δὲ "ἀεὶ" σημαίνει ἂν ὅτι καὶ ὅτε μὴ
κινεῖται τι οἷον τε κινεῖσθαι αὐτὸ καὶ συμβεβηκός τῷ ἐν τῷ κινυμένῳ
εἶναι, ὡς ὁ ἐν τῇ πλεῖστη νῆι ἡρεμῶν. ἡ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μηκέτι
ὄντων ἐστὶν ὅτω κατηγορεῖν τὸ κινεῖσθαι. id. ib.

225 a ἡ ἐξ ὧ ὑποκειμένη εἰς ὧ ὑποκείμενον, ἡ ἐξ ὧ ὑποκειμένη εἰς
5. μὴ ὑποκείμενον, ἡ ἔκ ἐξ ὑποκειμένη εἰς ὑποκείμενον. Themist.
f. 49 b.

ἡ ἐξ ὧ ὑποκειμένη εἰς ὧ ὑποκείμενον, ἡ ἐξ ὧ ὑποκειμένη
εἰς ὑποκείμενον... τί τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ σημαίνει, δεδήλωκεν
εἰπὼν "λέγω δὴ τὸ ὑποκείμενον τὸ καταφάσει δηλόμενον," ἵνα μὴ
τὴν ὑσίαν μόνην ὑποκείμενον νομίζωμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ
ποσὸν καὶ πᾶν ὃν τὸ καταφάσει δηλόμενον. καταφάσει δὲ δη-
λόμενον ὃ τὸ διὰ προτάσεως καταφατικῆς σημαίνον, ἀλλὰ τὸ
ἀνεὺ ἀποφατικῆς μορίᾳ, ὡς ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκὸν καὶ ὅσα τοιαῦτα. 35
καὶ ταῦτα γὰρ καταφάσεις ἐκάλουν καὶ ἀπλᾶ ὄντα καὶ σύνθετα. τὰ δὲ καὶ
τῷ ἀρνητικῆς μορίᾳ ἀποφατικὰ ὀνόματα καλεῖσθαι... ὁ δὲ Εὐδη-
μος καὶ τὰς στερήσεις ὑποκειμένοις εἰσφέρει φησὶν. ὃ γὰρ ὁμοίως λέ-
γει τὸ τυφλὸν καὶ τὸ μὴ ἔχον ὀφθαλμὸς, ὃ δὲ τὸ φαλακρὸν καὶ τὸ μὴ
ἔχον τρίχας. ὑποκείμενα ἔν καὶ τὰ τοιαῦτα φησιν, ὧ ὁμοίως δὲ 40
ταῖς καταφάσεσιν. Simpl. f. 192.

225 a καλῶς τὸ "καὶ ἀντίφασιν" προσέθησιν. ὃ γὰρ ἐκ μὴ λευκῆ εἰς
13. γλυκὺ ἢ μεταβολὴ γίνεσθαι, πλὴν εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός, τὴν δὲ
καθ' αὐτὴν πᾶσαν ἐκ τῷ μὴ ὑποκειμένη εἰς ὑποκείμενον μεταβολὴν
ἀνάγκη κατ' ἀντίφασιν γίνεσθαι. id. f. 192 b.

225 a ἀπλῶς δὲ μὴ ὄν ὃ τὸ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄν λέγει (ἐκ γὰρ τῷ
15. ὅτω μὴ ὄντος ὃ δὲ γίνεταί τι), ἀλλὰ τὸ ἐνεργεῖα μὴ μὴ ὄν δυνάμει
δὲ ὄν... καὶ τῷ δὲ καλῶς προσέθησιν ὁ Ἀσπάσιος εἰς διάκρισιν

τῆς ἀπλῶς γενέσεως καὶ τῆς τινός, ὅτι ἡ μὴ ἀπλῶς γένεσις ἀνεὺ
προτάσεως λέγεσθαι, ἄνθρωπος γὰρ λέγεσθαι γεγονέναι καὶ ἵππος, λευκὸν
δὲ καὶ προτάσεως, ἄνθρωπον γὰρ λευκόν. id. ib.

τὸ μὴ προκείμενον ἐστὶ δεῖξαι ὅτι ὅτε γένεσις ὅτε φθορὰ κινή- 225 a
σεις εἰσὶν. ἐπεὶ δὲ ἡ γένεσις ἐκ τῷ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν εἴρηται μετα- 20.
βολή, ἡ δὲ φθορὰ ἐκ τῷ ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν, πολλαχῶς δὲ λέγεσθαι
τὸ μὴ ὄν, τὰς σημασίας αὐτῇ πρῶτον ἀπαριθμεῖσθαι. id. f. 193.

εἰ δὲ τῷ ὅτῳ ἔχει, δηλονότι πλεοναχῶς τὸ μὴ ὄν. καὶ γὰρ τὸ
ὃ λευκὸν μὴ ὄν, καὶ τὸ ὃ ἄνθρωπος μὴ ὄν, λέγεσθαι δὲ καὶ τὸ ψεῦδος
μὴ ὄν. ἀλλὰ τῷ μὴ ἀφείδω. περὶ λόγου γὰρ ἐστὶ συνθέσεις καὶ
διαίρεσεις. τῶν δὲ προειρημένων δυοῖν ποῖον ἂν κεκινήσθαι λέγοιτο;
ἐγὼ δὲ φημι τὸ ὅτῳ μὴ ὄν ὡς τὸ μὴ λευκόν, ὡς τὸ μὴ ἀγαθόν,
ὅτι αὐτὸ τὸ μὴ λευκὸν κινεῖσθαι καὶ αὐτὸ τὸ μὴ ἀγαθόν. πῶς γὰρ ἂν
ὃ ὃ ἐστὶν ὅλως, κινεῖσθαι δύνασθαι; ἀλλὰ Καλλίας ὁ μὴ λευκὸς καὶ
Καλλίας ὁ μὴ ἀγαθὸς κινεῖσθαι. ὅθεν ὃ δὲ ἀπλῶς τὰ τοιαῦτα κί-
νεῖσθαι λέγω, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός... ἀδύνατον τοίνυν τὰ ὅτω
μὴ ὄντα κινεῖσθαι. εἰ δὲ τῷ, ἀδύνατον καὶ τὴν γένεσιν κίνησιν
εἶναι... ὃ μόνον δὲ ἡ γένεσις ὃ ἐστὶ κίνησις, ἀλλ' ὃ δὲ ἡ φθορὰ.
κινήσει γὰρ ἡ κίνησις ἐστὶν ἐναντίον ἡ ἡρεμία. εἰ δὲ κίνησις ἡ φθορὰ,
ἡ γένεσις εἴη ἂν ἡ κίνησις ἡ ἡρεμία. Themist. f. 49 b.

εἰπὼν ὅτι τὸ μὴ ὄν ἐξ ὧ ἡ γένεσις, ὃ κινεῖσθαι μὴ γίνεσθαι δὲ ("γίνεσθαι" 225 a
γάρ" φησι "τὸ μὴ ὄν"), πῶς εἶπε γίνεσθαι τὸ μὴ ὄν ἐξηγεῖσθαι, ὅτι ὃ 27.
τὸ καθ' αὐτὸ μὴ ὄν γίνεσθαι, ἀλλ' ὃ συμβεβηκε τὸ μὴ ὄν. ἡ γὰρ ὕλη
καὶ ὅλως τὸ δυνάμει, ἐξ ὧ γίνεσθαι τὸ γινόμενον, ὃ καθ' αὐτὸ μὴ ὄν ἐστὶν,
25 ἀλλ' ὅτι συμβεβηκεν αὐτῷ τὸ μὴ ὄν, οἷον ἡ στερήσις, ἥτις ὃ καὶ
ὑπομένει ἐν τῇ γενέσει. πλὴν καθόσον τὸ γινόμενον διὰ τὴν στερή-
σιν ὃ ἐστὶ τῷ ὃ γίνεσθαι, ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ὑπάρχει τὸ μὴ ὄν καὶ
τῷ γινομένῳ ἀπλῶς... λέγει δὲ καὶ ἄλλην ἐξηγήσιν ὁ Ἀλέξαν-
δρος τῷ προκείμενῳ τοιαύτην. τῷ ἀπλῶς μὴ ὄντι, τῷ τῷ
δυνάμει, ἐξ ὧ γίνεσθαι τὸ γινόμενον, καὶ συμβεβηκός ὑπάρχει τὸ γί-
νεσθαι, ὅτι ὃ συμβεβηκε τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν, τῷ τῷ στερήσις, τῷ
γίνεσθαι. τὸ δὲ κινεῖσθαι ὃ καὶ συμβεβηκός ὑπάρχει αὐτῷ, εἴπερ μὴδὲ
ἐστὶν ὅλως, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, τὸ κινεῖσθαι τῷ τῷ μὴ ὄντι ὑπάρχει, ὃ
ἀντίκειναι τῷ τινὶ ὄντι, ὅπερ ἐστὶν ὃ ἀπλῶς μὴ ὄν ἀλλὰ τῷ δὲ μὴ
ὄν, ἐφ' ὃ ἡ τίς γένεσις κατηγορεῖσθαι, καὶ τῷ δὲ καὶ συμβεβηκός.
ὃ γὰρ καθὸ μὴ ὄν, ἀλλὰ καθὸ ἄλλο τι ὄν. δεῖ γὰρ τὸ κινεῖσθαι εἶναι
ὄν. ὅτῳ γὰρ ἐνεργεῖα ἢ κίνησις. τεκμήριον ἔν τῷ μὴ κινεῖσθαι τὸ
γινόμενον ἔλαβε τὸ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ μὴ ὄν. ὃ δὲ Ἀσπάσιος ὅτῳ
ἐξηγεῖσθαι τὴν λέξιν ταύτην. εἰπὼν, φησὶν, ὅτι τὸ μὴ ὄν ἐστὶ τὸ γινό-
μενον, ἐπεὶ δὲ τῷ ἀμφισβητήσιμον ἦν (εἴποι γὰρ ἂν τις μὴ εἶναι
τὸ μὴ ὄν τὸ γινόμενον, ἀλλ' ἐκ τῷ μὴ ὄντος), διὰ τῷ λέγει ὅτι
καὶ ὅτι μάλιστα συγχωρήσωμεν τὸ μὴ ὄν καὶ συμβεβηκός λέγεσθαι
γίνεσθαι καὶ μὴ κυρίως, ἀλλ' ὁμῶς τό γε ἀνασρέφον αὐτῷ ἀληθὲς
ἐστὶν, ὅτι τὸ γινόμενον τὸ μὴ ὄν ἐστὶν. ὃ γὰρ ἂν ἔτι γίνοιτο, εἴπερ ὄν
45 ἦν. ἐπεὶ ἔν τὸ γινόμενον ὃ ὄν ἐστὶ, τὸ δὲ ὃ ὄν ὃ κινεῖσθαι, τὸ γινό-
μενον ὃ κινεῖσθαι, ὃ δὲ ἡ γένεσις ἂν εἴη κίνησις. Simpl. f. 193 b.

ὁ Ἀσπάσιος ὅτῳ... τὸ γινόμενον ὃ κινεῖσθαι. ὃ δὲ Θεμ-
σιος ὅτῳ. γίνεσθαι γὰρ τὸ μὴ ὄν, τὸ δὲ γινόμενον ἐνεργεῖα ὃ ἐστὶ, τὸ

ἐνεργεία μὴ ὂν ἐν τόπῳ ἔκ ἐστιν, εἰ δὲ μὴ ἐν τόπῳ, ὁδὲ κινεῖται.
cod. Pal. 237. cf. Themist. f. 50.

225 b παράδειγμα τῆς τῆς κίνησιν καταφάσει δηλοῦν τὸ γυμνόν
4. λαβὼν ἐπήγαγε καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, δεικνύς ὅτι ὡς ταῦτα
καταφάσει δηλοῦν, ὅτι καὶ τὸ γυμνόν. μὴ ποτε δὲ καὶ ἄλλο τι 5
ἐνεδείξατο διὰ τῆς, ὅτι τὰ ἐξ ἀλλήλων γινόμενα ἐναντία ἑ μόνον
ὡς ἐξ ἐναντίων γίνετο ἄλλα καὶ ὡς ἐξ ἀποφάσεων· τὸ γὰρ λευκὸν
ἐκ τῆς μέλανος γίνετο, ὅτι τὸ μέλαν ἑ λευκὸν ἐστὶ καὶ μέντοι καὶ ὡς
ἐκ κινήσεως. . . ὅτι μὴ ὂν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν κίνησιν τινὰ μετα-
βολὴν λέγει, ἐπὶ πλέον ἔσαν τὴν μεταβολὴν τῆς κινήσεως, τὴν 10
γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν μεταβολὰς λέγων, κινήσεις δ' ἔσονται. ὁ δὲ γε
Πλάτων τὴν ἐναντίον δοκεῖ τὴν κίνησιν ἐπὶ πλέον τῆς μεταβολῆς λέ-
γειν· καὶ γὰρ τὰς μὲν μεταβολὰς τὰς αὐτὰς τῶν Ἀριστοτέλει λέγει,
κινήσεις αὐτὰς εἶναι βεβλημένους· καὶ γὰρ καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν
ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 894 sqq.) ταῖς φυσικαῖς κινήσεσι 15
συναριθμεῖ, κινήσιν δὲ καὶ τὴν τῆς ἐνέργειαν ὀνομάζει, σφαίρας
ἐν τῷ τῷ κινήσει τὴν ἐπιστρεπτικὴν τῆς νῦν κινήσιν ἀπεικάζων. . .
ταῦτα μὲν ἐμοὶ φίλον ὅτι περὶ φίλων ἀνδρῶν ἀλλήλοις τε καὶ τῇ
σοφίᾳ ἐννοεῖν. εὐθύνας δὲ τὴν Ἀριστοτέλη τὴν γένεσιν καὶ τὴν
φθορὰν ἐκβάλλοντα τῶν κινήσεων ἐκ τῆς τῆς κινήσεως ἐν τόπῳ 20
εἶναι, τὸ δὲ μὴ ὂν, ἐξ ὅς ἡ γένεσις καὶ εἰς ὅς ἡ φθορά, μὴ εἶναι ἐν
τόπῳ, λέγοντες κακῶς τὸ μὴ ὂν ἐξ ὅς ἡ γένεσις τὴν ὕλην λαμ-
βάνει. . . ὁ μὲν Πλάτων πάσας τὰς φυσικὰς μεταβολὰς κινήσεις
ἡγήσατο καλεῖν, ἢ ἐξήλωσε ὁδὸν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Κατη-
γορίαις (c. 14) καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ μέχρι τῆς δὲ τῆς γένεσιν 25
ὅρον τῆς μεταβολῆς ὡς κινήσεως ἀπέδωκεν ἐν τῷ τρίτῳ, εὐρὼν
δὲ τὴν εἰρημένην ἐν ταῖς μεταβολαῖς διαφορὰν, καὶ ταύτην διέ-
σκησε τὴν κίνησιν ἀπὸ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς. Simpl. f. 194.

225 b ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῶν κατηγοριῶν παρέλιπε τὸ ποτέ καὶ τὸ
5. κεῖν καὶ τὸ ἔχειν, ὡς προδήλως ἐν ταῖς μὴ ὕλης τῆς κινήσεως, 30
καθὰ φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, διότι μὴ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐναντίωσις (ὅτε
γὰρ ἐν τῷ κεῖν ὅτε ἐν τῷ ἔχειν ὅτε ἐν χρόνῳ), ἡ δὲ κίνησις ἐξ
ἐναντίων εἰς ἐναντίον, τὸ δὲ γε κεῖν καὶ τὸ ἔχειν ἡρεμία μᾶλλον
ἔοικεν ἢ κινήσει. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ χρόνῳ δοκεῖ τις εἶναι ἐναντίωσις
τῆς παρελθόντος πρὸς τὸ μέλλον καὶ τῆς νεωτέρας πρὸς τὸ πρεσβύτε- 35
ρον, ὁ Ἀλέξανδρος σπευδάζει διὰ πλειόνων δεικνύναι ὅτι ἔστιν ἐν
τῷ χρόνῳ κίνησις. . . ἐκεῖνο δὲ μάλα σπευδῆς ἄξιον ζητεῖν, ἐν
τίσι κατηγορίαις ἐστὶν ἡ κίνησις, καὶ πρὸς τῶν ζητεῖν εἰ τὴν κίνησιν
ἀποφάσκει μόνον τινῶν κατηγοριῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἢ καὶ τὴν μετα-
βολὴν. ἀκολουθῶντες ὅν τοις ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους λεγομένοις ταῦτα 40
ζητήσωμεν. id. f. 195 b et 196.

σημειωτέον ὅτι τὰς τρεῖς ταύτας κατηγορίας, τὸ ποτέ καὶ τὸ
κεῖν καὶ τὸ ἔχειν, παραλείπει ἐνταῦθα διὰ τὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ ἐν
Κατηγορίαις τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν παραλείπει, ἀρκεῖται
μόνη τῇ ὑπογραφῇ τῆς σημειωμένης. αἴτιον δὲ ἐστὶ τὸ ἀμενηνὰς 45
ταύτας εἶναι. cod. Pal. 237.

225 b ἐκθέμενος τὰς ἀξιολόγους τῶν κατηγοριῶν, ἐν τρισὶ τέτῳ
10. φησὶν εἶναι κίνησιν, ἐν τῷ ποιῶ, ἐν τῷ ποσῶ καὶ ἐν τῷ πᾶ, καὶ

πρῶτον μὲν δεικνύει ὅτι ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις ἔκ ἐστι κίνησις. . .
ζητήσῃ δ' ἂν τις πῶς ἔκ ἐστὶν ἐναντία ἑστία ἀλλήλαις τὸ πῦρ
καὶ τὸ ὕδωρ, ὥς εἶναι ἐναντίαν ἑστίαν ἑστία· εἰ δὲ τῆτο, πῶς ἢ εἰς
ἀλλήλα πυρὸς καὶ ὕδατος μεταβολὴ ἐξ ἐναντίων εἰς ἐναντίον ἔσται
ἔκ ἐστι κίνησις, ὥς καὶ ἐν ἑστία εἶναι κίνησιν. ἡ ῥητέον ὅτι ἐν ὕδατι
καὶ πυρὶ ἐναντία ποιότητές εἰσι τινες, ψυχρὸν θερμὸν καὶ ὑγρὸν
ξηρὸν, ἐν οἷς ἔκ ἐστι μόνους τῶν πυρὶ τὸ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐν κρυφότητι
καὶ λαμπρότητι, καθ' ἃ τῷ πυρὶ δόξει μᾶλλον ἢ γῇ εἶναι ἐναντία.
Simpl. f. 196 b. cf. Themist. f. 50.

ἐφεξῆς δεικνύει ὅτι ὁδὲ ἐν τῷ πρὸς τι ἐστὶ κίνησις καθ' 225 b
αὐτήν· ὅτι γὰρ καὶ τὴν οἰκείαν μεταβολὴν τὰ πρὸς τι αἰεὶ μετα- 11.
πίπτει, ἀλλὰ καὶ μηδὲν αὐτὰ κινούμενα ἄλλοτε ἄλλως ἔχει ἄλλων
κινουμένων, ὥς ἐκ διὰ κινήσεως οἰκείας ἢ καὶ τὸ πρὸς τι μεταβολή. . .
ἐπιστάνοι δὲ ἂν τις ἴσως πρῶτον μὲν εἰ τὴν κίνησιν ἀποφάσκει
μόνον τῆς πρὸς τι ἢ καὶ τὴν μεταβολήν. . . δεύτερον μὴ ποτε ἢ τῆς
πρὸς τι κατηγορία ὑποκείμενον μηδὲν ἔχοντα ἴδιον ἀλλὰ χέσις μό-
νον ἔσται ἐν ἑστία καὶ ποιότητι καὶ ποσότητι καὶ ταῖς ἄλλαις κατηγο-
ρίαις, καὶ ἐν ἀμφοτέροις ὑφεσώσα τοῖς τῆς χέσις πρὸς ἀλλήλα
ἔχονσι, τῆς ἑτέρας κινουμένων ποιεῖ πάντως καὶ τὸ ἕτερον κινεῖται ὅτι καὶ
συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ' αὐτό, διότι μέντοι ἢ χέσις ἐν ἀμφοτέ-
ροις ἢ αὐτὴ κινεῖται. . . ἐπιστάνειν ὅτι καὶ περὶ τῆς ἔχοντος τὴν
χέσις, ἀλλὰ περὶ τῆς χέσεως αὐτῆς, εἴτε καθ' αὐτὴν εἴτε καὶ συμ-
βεβηκὸς αὐτὴν καὶ λέγειν κινεῖται. Simpl. f. 196 b.

ἀλλ' ὁδὲ καὶ τὸ ποιεῖν ἢ τὸ πάχειν (κίνησις ἂν εἴη). τί δὲ ποτε; 225 b
ὅτι τὸ ποιεῖν ὑπὸ τὸ κινεῖν ἐστὶν, καὶ τὸ πάχειν ὑπὸ τὸ κινεῖται. ὅτε δὲ 7.
κινεῖν ἐστὶν καὶ τὸ κινεῖν, ὅτι ἐστὶ μᾶλλον καὶ τὸ κινεῖται· καὶ γὰρ εἰπεῖν
τῆτο γελοῖον, καὶ νοῆσαι πολλῶν γελοϊότερον. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ
πλείων προσάγει τῆδε τῇ ὑποθέσει τὰ δυσχερῆ. Themist. f. 50.

προσέθηκε, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, "ὁδὲ παντὲς κινουμένων καὶ 225 b
κινουμένων," δεικνύς τὸ προκείμενον καθολικώτερον· ἐστὶ γὰρ τὸ μὲν ποιεῖν 14.
ὑπὸ τὸ κινεῖν, τὸ δὲ πάχειν ὑπὸ τὸ κινεῖται. ἀλλ' εἰ τῆτο ἀληθές,
καὶ τὸ μὲν ποιεῖν καὶ πάχειν ὑπὸ τὸ κινεῖν καὶ κινεῖται, τὸ δὲ κινεῖν καὶ κινεῖται
ὑπὸ τὸ μεταβάλλειν καὶ μεταβάλλεται, παντὲς οἶμαι ζητεῖν
διὰ τί ἐν ταῖς κατηγορίαις τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν ἔταξεν ὡς καθο-
λικώτερα, ὅτι δὲ τὸ κινεῖν καὶ κινεῖται, ἢ μᾶλλον τὸ μεταβάλλειν καὶ
τὸ μεταβάλλεται. μὴ ποτε ὅτι καθολικώτερα ἐστὶ τέτῳ τὸ ποιεῖν
καὶ τὸ πάχειν, καὶ γὰρ τὸ ἡρεμίζειν καὶ τὸ ἐν αὐτῷ συνέχειν ποιεῖν τί
ἐστὶν, ὅ μὲντοι κινεῖν ὁδὲ μεταβάλλειν. εἰ δὲ τῆτο ἀληθές, τὸ
ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν ὅτι ὡς εἰς καθολικώτερα ἀνήγαγε τὸ κινεῖν
καὶ κινεῖται, ἀλλὰ μετήγαγεν αὐτὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. Simpl.
f. 197 b.

τὸ "εἰς ἕτερον εἶδος" καλῶς πρόσκειται, καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῆς 225 b
ἐπήγαγεν εἰπὼν "αὕτη γὰρ ἡ κίνησις ἐξ ἄλλης εἶδος εἰς ἄλλο ἐστὶ 22.
μεταβολή." καὶ ὅ μόνη ἡ κίνησις ἀλλὰ καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά
ὡσαύτως ἔχει. id. ib.

ἐπειδὴ ἔκ ἦν ὁρισμένον τὸ εἰς ὅποιαν, διὰ τῆτο ὅταν νοσήσῃ, 225 b
φησὶ, μεταβεβηκὸς ἐστὶ εἰς ὅποιαν· ἐνδέχεται γὰρ καὶ μεταβάλ- 29.
λειν τὸ μεταβάλλον, καὶ ἡρεμῆσαι παυσάμενον τῆς μεταβολῆς.

ὅταν μέντοι ἐκ κινήσεως εἰς κίνησιν κινεῖσθαι λέγηται, ἀνάγκη εἰς ὁποιαυτὴν κίνησιν μεταβεβληκέναι, καὶ ἔτι εἰς ἡρεμίαν. . . καὶ ἔτι ὅταν ἢ πρὸς τὸ ἕτερον μεταβεβληκός, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς ὅταν νοσήσῃ, τότε καὶ εἰς ἕτερον ὁποιοῦν ἔσται μεταβεβληκός. ὥστε πρῶτον μὲν ἀτοπον τὸ ἐπὶ πλείω ἅμα καὶ διαφέροντα κινεῖσθαι, ἔπειτα τὸ ἐν πλείοσιν ἅμα εἶναι. τρίτον δὲ εἰ ἡ κίνησις μεταβολὴ ἐστὶν ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον, καὶ μεταβάλλει τι ἐκ κινήσεως εἰς κίνησιν, δηλονότι ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐναντίας εἰς τὸ ἐναντίον μεταβάλλοι ἂν εἰς τὴν ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον. αὐτὴ γὰρ εἰσὶν ἐναντίαι κινήσεις. . . ὥστε συμβήσεται καὶ τῶν πρότερον ἀτοπωτέρων. ὃ μόνον γὰρ ἐπὶ πλείω ἅμα καὶ διαφέροντα κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐναντία. . . τὸ δὲ ἐπὶ τὰ ἐναντία ἅμα κινεῖσθαι καὶ ἐν τοῖς ἐναντίοις ἅμα εἶναι ἐσήμανε διὰ τῆς "καὶ ἔτι εἰς μὴ τὴν τυχεύσαν ἀεὶ, κακείνην ἐκ τινος εἰς τι ἕτερον, ὥστε καὶ ἡ ἀντικειμένη ἔσται ὑγίανσις." τί ἔστιν ὃ μεταβάλλει τι ἐκ τῆς ἀναμιμνήσκεσθαι εἰς τὸ ἐπιλανθάνεσθαι, καὶ ἐκ τῆς νοσίζεσθαι εἰς ὑγίαν καὶ εἰς τὸ ὑγιαίνειν; εἰ ἔστιν κίνησις αὐτὴ καὶ ἐναντία, πῶς ἔκ ἂν εἴη μεταβολὴ μεταβολῆς καὶ κινήσεως κίνησις; ταύτην δὲ λύει τὴν ἐνστασιν. φησὶ γὰρ ὃ καθ' αὐτὴν ἐκ κινήσεως εἶναι εἰς κίνησιν τὴν μεταβολήν, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός. . . πῶς δὲ καὶ συμβεβηκός τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι μεταβάλλει εἰς τὸ ἐπιλανθάνεσθαι, ἐδήλωσεν εἰπὼν ὅτι ὡς ὑπάρχει παρὰ μέρος ταῦτα, ταῦτάς τινος ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ψυχὴ, ἐκεῖνο μεταβάλλει καὶ ταῦτα. . . ἐπιστῆσαι δὲ ἐν ταῦτοις οἶμαι ἄξιον ὅτι ὃ πᾶσαν μεταβολὴν ἀποφάσκει τῆς κινήσεως, ἀλλὰ τὴν κίνησιν μόνην. id. f. 198.

226a διαφόρου ὕψους ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ τῆς γραφῆς ὁ Ἀλέξανδρος

1. τὴν σαφερέραν ἔγραψεν ἔχουσαν ὅτως "οἷον εἰ ἡ ἀπλὴ γένεσις ἐγένετο ποτε, καὶ τὸ γινόμενον ἐγένετο, ὥστε ἔπω ἦν ἡδὴ." καὶ ἐξηγεῖται ἀπλῆν γένεσιν τὴν χωρὶς τῆς γινόμενης νοσημένην, περὶ ἧς ζήτησεν εἰ γίνετο. εἰ ἔστιν αὕτη ἡ γένεσις ἐγένετο ποτε, τὸ δὲ γινόμενον γίνετο τέως καὶ ἔπω ἐστὶν (ὃ γὰρ οἷον τε αὐτὸ γινόμενον μὴ γίνεσθαι), ἔπω ὅσα ἡ γένεσις ἡδὴ ἦν. ὃ γὰρ ἡδύνατο γενέσθαι μὴ ὕψους γενέσεως. οἷον δὲ καὶ τούτῳ τῷ εἰρημένῳ προσκείμενον ὁ Ἀλέξανδρος "ἀλλὰ γινόμενον ἦν, γινόμενον ἡδὴ," ὅπερ τῷ εἰρημένῳ ἀτόπῳ, τῷ μήπω γένεσιν ὅσα ἡδὴ εἶναι, τὸ ἀντίστροφον ἀτοπον ἀποδίδωσι, τὸ ἡδὴ ὅσα τὴν γένεσιν γινόμενον ἔτι εἶναι, ταῦτάς τινος μὴπω εἶναι. καὶ ἄλλην δὲ γραφὴν προσέθηκεν τοιαύτην "ὥστε ἔπω ἦν τὸ γινόμενον ἀπλῶς, ἀλλὰ τι γινόμενον ἡδὴ." καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ὅτι ἡ ἀπλὴ γένεσις ἐγένετο ἡδὴ, τινὸς γενέσεως ὕψους. δι' ἧς γὰρ ἡ ἀπλὴ γένεσις ἐγένετο, αὕτη γένεσις ὅσα ἡδὴ ἦν. καὶ ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις αὕτη φέρεται ἡ γραφή. μήποτε δὲ ὅτως αὐτὴν ἐξηγή- 40 τέον. εἰ γίνετο ἡ γένεσις, ἔπω ἦν ἀπλῶς ἡ γένεσις τὸ γινόμενον, ἀλλὰ τι γινόμενον ἡδὴ, ταῦτάς τινος ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι μὴ τῆς γενέσεως πεπονηθὸς τὴν γένεσιν, ὥστε τὸ ὅλον γινόμενον εἶναι, ὥσπερ ἐστὶ γινόμενον ὁ ἄνθρωπος. εἰ ἔστιν γίνετο ἡ γένεσις, ὃ γένεσις ἔσται ἀπλῶς, ἀλλὰ ἐν τι τῶν γινόμενων. ταῦτα ἔστιν μεταξὺ τὰ ἀτοπα 45 προσενδειξάμενος, ἐφεξῆς προσέθηκεν πῶς ἐπ' ἀπειρον προελεύσετο ἡ γένεσις, καὶ πῶς ἀναιρεθήσεται, εἰ ἔστι γενέσεως γένεσις. . . ὁ δὲ Ἀσπασίος ἐὰν γράφῃ, φησὶν, "ὥς εἴη ἀπλὴ γένεσις ἐγένετο ποτε,

καὶ τὸ γινόμενον ἐγένετο, ὥστε ἔπω ἦν γινόμενον ἀπλῶς ἀλλὰ γινόμενον ἡδὴ," ἔσται μόνον, φησὶ, δεικνύμενον διὰ ταύτης τῆς λέξεως ὃ προέθετο, ὅτι ἐπ' ἀπειρον προήξει ἡ γένεσις. εἰ γὰρ ἡ γένεσις ἐγένετο, ἀπλῶς δὲ γινόμενον ἐστὶ τὸ εἰς ὕψος ἐρχόμενον, εἰ ἔστι τὸ γινόμενον γινόμενον ἐστὶν, ἔπω ἦν γινόμενον ἀπλῶς. ὃ γὰρ ἔρχεται εἰς ὕψος, ἀλλ' εἰς τὸ ἀπλῶς γινόμενον. πάλιν δὲ ἐκεῖνο ἐξ ὃ γινόμενον ἐγένετο, δεῖ γινόμενον εἶναι, καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. καὶ τῷ ἐπὶ τῆς κινήσεως δέ, φησὶ, λόγῳ συμφωνοτέρως ἔσται ἡ τοιαύτη γραφή. ἐπὶ γὰρ τῆς κινήσεως ὅτως ἡ ἀπειρία μόνον δείκνυται καὶ τὴν αὐτὴν τρόπον, εἰ ἔστι κινήσεως κίνησις. . . ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὥς οἶμαι, πῶς ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀπειρον, εἰ μὴ ἔστι τὸ πρῶτον, ὃ δὲ τὸ ἐχόμενον ἐστὶν, ὥς εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης. id. f. 198 b.

τούτῳ τὸ ῥῆμα προσφύεσθαι, οἶμαι, τῶν ἄλλων ὁ Ἀσπασίος ἐξηγήσατο, ἐὰν γράφῃ λέγων, οἷον εἰ ἡ ἀπλὴ. . . δεῖ γιν. εἶναι, καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. διαφόρου ὕψους ἐν τούτῳ τῷ χ. τ. γρ. ὁ Ἀλέξ. . . ταῦτάς τινος μὴπω εἶναι. cod. Pal. 237.

λέγουσι καλῶς οἱ ἐξηγηταὶ ὅτι διὰ τῆς ἡρεμίας ἐνεδείξατο καὶ 226a ἐπὶ κινήσεως ἀρμόττειν τὴν αὐτὴν λόγον. εἰ γὰρ ἡ κίνησις κινεῖται, τὸ δὲ κινούμενον τινα κίνησιν καὶ ἡρεμῶν πέφυκε τὴν ἐκείνην τὴν κίνησιν ἀντικειμένην ἡρεμίαν, δηλονότι καὶ ἡ κίνησις ἡρεμῆσαι κίνησις ὅσα, ὅπερ ἀτοπον. ἔτι δὲ ἀτοπωτέρων τὸ ἅμα αὐτὴν κινεῖσθαι καὶ ἡρεμῶν. εἰ γὰρ εἶναι δεῖ τὸ ἡρεμῶν ὥσπερ καὶ τὸ φθειρόμενον, ἡ δὲ κίνησις εὐθὺς μὲν ἀρχομένη ἔπω ἐστὶ, παυσαμένη δὲ ἔτι ἐστὶν, ἀλλ' ἐν τῷ κινεῖσθαι τὸ εἶναι ἔχει, εἴπερ κινεῖται, δηλονότι ἅμα κινεῖται καὶ ἡρεμῶν. Simpl. f. 200.

καὶ τούτο κοινὸν ἐπὶ πάσης μεταβολῆς ἐστὶ τὸ ἐπιχείρημα. . . 226a εἰ δὲ λέγει τις τὴν κίνησιν κινεῖσθαι καὶ τὴν γένεσιν γίνεσθαι, ὃ ἔχει 10. τι εἰπεῖν εἰς ὃ κινεῖται ἡ κίνησις καὶ εἰς ὃ γίνετο ἡ γένεσις ἄλλο τι παρὰ ταῦτα, ὥσπερ ὃ δὲ τὸ ἐξ ὃ ἔχομεν εἰπεῖν πρότερον. ταῦτα μὲν ἔστιν, εἰ ὅτως εἴη γεγραμμένον "δεῖ γὰρ εἶναι τὴν τούδε ἐκ τούδε εἰς τόδε κινήσιν τε καὶ γένεσιν." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην θείας γραφὴν τὴν λέγουσαν "ἐκ τούδε εἰς τόδε κινήσιν μὴ κίνησιν" ἐξηγεῖται καὶ ταύτην ὅτως. εἰ ἡ κίνησις κινούμενον ἐστὶν, ἄλλο δὲ τι τὸ κινούμενον καὶ ἄλλο τὸ καθὼς ἡ κίνησις, οἷον τὸ σῶμα καὶ ἡ λεύκανσις, δηλονότι ἡ κίνησις τῆς κινήσεως ἢ ἐκ τούδε εἰς τόδε ὃ ἂν εἴη κίνησις. ὥστε ὃ ἀληθὲς ὅτι κινεῖται ἡ κίνησις. καὶ ὁ Θεμίστιος ταύτην ἔοικεν ἀποδέχεσθαι τὴν γραφὴν. ἐπιστῆσαι δὲ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἡ προτέρα γραφή μᾶλλον οἰκεία τοῖς προκειμένοις, διότι τούτο τὸ συμπέρασμα τὸ τὴν κίνησιν μὴ εἶναι κίνησιν ἐφεξῆς δείκνυσιν ὁ Ἀριστοτέλης. id. f. 200 b.

ἔτι ἄλλο τὸ κινούμενον καὶ ἡ κίνησις. ἄλλο γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ κίνησις, καὶ ἄλλο ἵππος καὶ δρόμος, ἄλλο ἂν καὶ ἡ κινούμενη κίνησις εἴη κινήσεως. ὥσθ' ἅμα τε κίνησις καὶ ὃ κίνησις ἐστὶν. γελοῖον φέρεται τὴν ἀλλοίωσιν, ἢ τὴν φορὰν ἀλλοιῶσθαι, ἢ τὴν αὐξήσιν τούτων θάτερον ὑπομένειν. ταῦτα γὰρ πάντα ἐν ὑποκειμένοις ἐτέροις, καὶ ὃ δ' ἐστὶν ὅλως καθ' ἑαυτά. καὶ συμβεβηκός μέντοι μεταβάλλειν τὴν μεταβολὴν καὶ κινεῖσθαι τὴν κίνησιν λέγειν ἐνδέχεται. οἷον εἰ συμβαίη τινὶ τρέχοντι ὑγιαίνειν, λέγοιμεν ἂν τὴν δρόμον ὑγιαίνειν

τινα μεταβολήν, ἔχ' ὅτι ὁ δρόμος αὐτός, ἀλλ' ὅτι ἄνθρωπος ὡς συμβεβηκεν ὁ δρόμος. Themist. f. 50.

226 a πέμπτου οἶμαι τὸ ἐπιχείρημα, δείκνυον ὅτι ἔτε γενέσεις
14. γενέσεως ἐστίν ἔτε κινήσεως κινήσις. ἀπάγει δὲ καὶ τὸ εἰς αὐτό-
πον· εἰ γὰρ ἐστὶ κινήσεως κινήσις καὶ γενέσεως γενέσις, ἔτε ἢ τῆς
κινήσεως κινήσις δύναται κινήσις εἶναι ἔτε ἢ τῆς γενέσεως γενέσις.
δείκνυσιν δὲ καὶ αὐτὸ ἐξ ὁμοίας παραθέσεως... διὰ τὸ ἔν' ἀρχό-
μενος τῷ ἐπιχειρήματος ἔτῳ εἶπεν "ἅμα δὲ πῶς καὶ ἔσται," ἢ "ἅμα
δὲ καὶ πῶς ἔσται." ἑκατέρως γὰρ εὐρίσκειτο γεγραμμένον, τὸ δὲ αὐτὸ
σημαίνει. Simpl. f. 200.

226 a ἰστέον ὅτι τὰ μὲν τῶν βιβλίων ἔτῳ ἔχει τὴν γραφὴν "καὶ συμ-
20. βεβηκὸς μόνως ἂν ἐνδέχοιτο μεταβάλλειν τὴν μεταβολήν, οἷον εἰ
ὁ ὑγιαζόμενος τρέχει ἢ μανθάνει," τὰ δὲ ἔτῳ "καὶ συμβεβηκὸς
μόνως ἂν ἐνδέχοιτο μεταβάλλειν τὴν μεταβολήν, εἰ συμβαίνει
τινὶ τροχάσαντι ὑγιαίνειν, οἷον ὁ ὑγιαζόμενος τρέχει ἢ μανθάνει."
καὶ οἶδε καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ ἔτῳ δὲ ἢ γε-
γραμμένον, ἔχ' ἔτῳ οἶμαι λέγεσθαι ὡς τῷ τρέχειν αἰτίᾳ τῆς
ὑγείας γινομένης, ἀλλ' ὡς ἀμφοῖν τῷ αὐτῷ ὑπαρχόντων. καὶ τὸ
οἶμαι ἐνδεικνύμενος ὁ Ἀριστοτέλης ἐπήγαγε τὸ "ἢ μανθάνει." ἢ γὰρ
ὁ ὡς περὶ τὸ τρέχειν ἔτῳ καὶ τὸ μανθάνειν αἰτίᾳ ὑγείας δοκεῖ, ἀλλὰ
τὸ τρέχειν ὡς κινήσιν τινα παρέλαβεν, ὡς περὶ καὶ τὸ μανθάνειν.
μόνως ἔν' καὶ συμβεβηκὸς δύναται εἶναι κινήσεως κινήσιν, καὶ ἔτε
καθ' αὐτό, ὡς δέδεικετο πρότερον, ἔτε καὶ μέρος. id. f. 201.

226 a ὁ μὲν Εὐδήμος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Φυσικοῖς παραφράζων τὰ τῷ
23. Ἀριστοτέλει καὶ εἰπὼν ὅτι ἐν τῷ πρὸς τι ἔκ' ἐστὶ κινήσις πλὴν καὶ
συμβεβηκός, καὶ τὴν αἰτίαν προδίδει (γίνετο γὰρ, φησί, καὶ ἐστὶ τὸ δι-
πλήσιον ἀκίνητον ὃν πάντῃ πάντως γινομένης πηχυαῖς), καὶ
εἰπὼν ὅτι τὴν αὐτὴν τῶν ἄλλων τῶν πρὸς τι συμβαίνει,
ἐπήγαγεν "εἰ ἐν χρόνῳ δὲ πάντα κινεῖτο, τρόπον δὲ ἄλλον," τὸ
οἶμαι ἐνδεικνύμενος, ὅτι κινήσις μὲν τῶν ὑποκειμένων ἐστίν ἢ καὶ τὰς
χέσεις, ἄλλον δὲ τρόπον ἢ περὶ καὶ τὰς διαθέσεις, ὡς περὶ ἄλλον
τρόπον καὶ τὴν ὁσίαν, ὅτι ἐδὲ κίνησιν καλεῖν ἀξιοῦσιν οἱ ἀπὸ τῷ
Περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ γένεσιν καὶ φθορᾷ, διὰ τὸ μὴ ὑπομένειν τὴν μετα-
βάλλον. ὁ μὲντοι Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἑαυτοῦ Φυσικῶν
καὶ καθ' ἑκάστην γένος τῶν κατηγοριῶν τὴν κίνησιν θεωρεῖσθαι φησι
γράφων ἔτῳ... ἔοικε δὲ νῦν κίνησιν κοινῶς τὴν μεταβολὴν λέ-
γειν· καὶ γὰρ ὁ ὁρισμὸς ὁ λέγων ἐντελέχειαν τῷ δυνάμει ἢ τοῦτόν
ἐστίν, ἢ τῆς κυρίως κινήσεως ἐστίν, ἀλλὰ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾷ καὶ
ὅλως πάσης μεταβολῆς... κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τῆς κινήσεως
ὁ Εὐδήμος εἶπε, καὶ ἢ κατ' ἐκεῖνον καθ' ὃν αἱ καὶ διαθέσιν μεταβο-
λαὶ γίνονται... ὡς καὶ ὁ Θεόφραστος ἐν πάσαις εἶναι λέγει ταῖς
κατηγορίαις τὴν κίνησιν, ἀδιορίστως εἶπε, μήπω μήτε τὴν κίνησιν
τῆς μεταβολῆς διορίσας μήτε τὸ καθ' αὐτὸ καὶ τὸ καὶ συμβεβηκός.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπὶ πλέον ζητεῖται, εἴπερ ὁξεία ζητήσεως ἀξία,
διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς τῶν ἐξηγητῶν παραδρομήν. id. f. 201 b.

226 a ποιότητες λέγονται αἱ συστατικαὶ τῶν εἰδῶν διαφοραὶ, καίται ὁσίαι
28. ἔσται, ὅτι περὶ ὁσίαν τὸ ποῖον ἀφορίζουσιν. ἔοικε δὲ τὸ τῆς ἀλλοιώ-
σεως ὄνομα αὐτὸς ἐπιθεῖναι τῇ καὶ τὸ ποῖον κινήσει. id. f. 202.

φορὰν τὴν κοινὴν αὐτὸς καλέσας ἢ καὶ ἔτῳ καλέμενον εὐρών, 226 a
ὅτι μὴ κυρίως καλεῖται δείκνυσιν... ἐν τούτοις ὁ Εὐδήμος προσέ- 33.
θησιν ὅτι πᾶσαι αἱ κινήσεις καὶ αἱ μεταβολαὶ ἀπὸ τῷ εἰς ὁ μᾶλλον
λέγονται ἢ ἀπὸ τῷ ἐξ ὁ, αὐξήσεως μὲν ἢ ἐπὶ τὸ μέγα, μείωσις δὲ ἢ
ἐπὶ τὸ μικρόν, καὶ ἐπὶ ἀλλοιώσεως μάθησις ὑγίανσις, καὶ ἐπὶ τῶν καὶ
τόπον εἰς Ἀθήνας, εἰς Κόρινθον μᾶλλον ἢ ἀνάπαλιν. id. ib.

εἰπὼν ὅτι ἢ μὲν καὶ τὸ ποῖον κινήσις κοινὸν ὄνομα ἔχει τὴν ἀλ- 226 b
λοῖωσιν, ἢ δὲ καὶ τὸ ποῖον κοινὸν μὲν ἔχει, ἰδίᾳ δὲ τὴν αὐξήσιν καὶ
τὴν μείωσιν, ἢ δὲ καὶ τὸ ποῖον ἔτε κοινὸν ἔτε ἰδίον, ἐπειδὴ τὰ καὶ
10 ποιότητα μεταβάλλοντα ποτὲ μὲν ἐξ ἄλλης εἰδὸς εἰς ἄλλο μετα-
βάλλει, ὡς ἐκ τῷ μέλανος εἰς τὸ λευκόν, ποτὲ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ
εἶδει μένοντα ἐπὶ τὸ μᾶλλον αὐτῷ καὶ ἥττον τὴν μεταβολὴν ποιεῖ,
ἐφιστάνει καλῶς ὅτι ἢ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει
μεταβολὴ ἀλλοιώσεως ἐστὶ καὶ ἢ χρὴ ζητεῖν ἕτερον ἐπ' αὐτῆς ὄνομα.
15 ὅτι δὲ τὸ ἔτῳ ἔχει, δείκνυσιν ἐκ τῷ πᾶσαν κίνησιν δεδειχθαι
ἐκ τῷ ἐναντίῳ εἰς ἐναντίον γινομένην ἢ ἀπλῶς ἢ πῇ. ἐστὶ δὲ "ἢ
πῇ" ἐκ τῷ μεταξὺ γινομένη καὶ τὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει ἐπίτασιν...
ὁ μὲν ἔν' Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμιστίας τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπὶ μόνῃς
τῆς καὶ τὸ ποῖον μεταβολῆς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει εἰληφθαι νομίζου-
σιν, ἴσως ἐπειδὴ τῷ ποῖον τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἰδίᾳ ἐστίν· ὁ δὲ
Πορφύριος ἐπειδὴ, φησὶν, ἐν πάσῃ κινήσει ἐστὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον
(καὶ γὰρ ἐν τῇ καὶ τὸ ποῖον ἐπίτασις καὶ ἀνεσις καὶ ἐν τῇ καὶ αὐξήσιν καὶ
φθίσιν καὶ ἐν τῇ κατ' ἀλλοιώσιν), ζητεῖ τὴν καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον
κίνησιν, τίνας χρὴ γένος θέσθαι, καὶ φησὶν ὅτι ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶδος με-
ταβολῇ ἐπὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀλλοιώσεως ἐστίν... εἰκὸς δὲ τὴν
Πορφύριον εἰς ταύτην ἔλθειν τὴν ἐννοίαν διὰ τὸ τὴν ὁρισμὸν μηδα-
μῶς παρενδείξασθαι ὅτι τῆς καὶ ποιότητα μόνῃς κινήσεως τὸ μᾶλ-
λον καὶ τὸ ἥττον ζητεῖ. εἰ δὲ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ποιότητος
ἰδίᾳ εἶναι δοκεῖ, χρὴ γινώσκειν ὅτι παντὲς εἰδὸς αἱ συστατικαὶ δια-
φοραὶ ποιότητές τινες εἰσιν. id. f. 202 b.

ἀλλὰ περὶ γε τῆς ἀλλοιώσεως καὶ τὸ μᾶλλον ἐπισκεπτέον, 226 b
ὅταν εἰς τὸ λευκότερον ἐκ λευκοῦ μεταβάλλῃ τὸ σῶμα ἢ τὸ μπά- 2.
λιν ἐκ τῷ μᾶλλον εἰς τὸ ἥττον λευκόν, πῶς ἂν γίνωτο τῆς αὐτῆς
ἐξ ἐναντίων εἰς ἐναντία; ἢ καὶ τὸ μᾶλλον λευκόν καὶ τὸ ἥττον μίξει
τῶν ἐναντίων ἐστίν· μᾶλλον γὰρ λευκόν τὸ ἐλάττωτος μετέχον μέ-
λανος, καὶ ἥττον λευκόν πλείονος. ὅταν μὲν ἔν' ἀπλῶς εἰς τὸ λευκόν
ἐκ τῷ μέλανος μεταβάλλῃ, ἐκ τῷ ἀπλῶς ἐναντίῳ κινεῖται εἰς τὸ
ἐναντίον, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ λευκότερον ἐκ τῷ λευκοῦ, ἐκ τῷ πῶς ἐνυ-
πάρχοντος ἐναντίῳ· τῷ γὰρ ἥττον λευκῷ τὸ μέλαν πῶς ἐνυπάρχει.
Themist. f. 50 b.

τῶν πέντε πρώτων βιβλίων τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως σχο- 226 b
κὸν ἐχόντων περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς φυ- 18.
σικαῖς πράγμασι παρακολυθόντων διδάξαι, τὸ πέμπτου τῷ βι-
βλίον τὴν περὶ μεταβολῆς λόγον ἐτελειώσατο... καὶ μοι δοκεῖ
45 τὰ μὲν περὶ τῶν μεταβολῶν ἐν τούτοις εἰρημένα τοῖς ἐν τῷ τρίτῳ
βιβλίῳ περὶ κινήσεως ῥηθεῖσι τὸ πλήρες ἀποδιδόναι, τὰ δὲ ἐντεῦθεν
ῥηθησόμενα τοῖς περὶ τούτου λόγοις ἀκολουθεῖν, ὅς ἐν ἀρχῇ τῷ τε-
τάρτῳ βιβλίῳ συνεπεράνατο. ἔχει δὲ τινα χρειαὶ ταῦτα τὰ μὲν

πρὸς τὰ ἐφεξῆς ἐν τοῖς τρισὶ βιβλίοις περὶ κινήσεως ῥηθισόμενα, τὰ δὲ πρὸς τὸ μὴ συνεχές τι γίνεσθαι ἐξ ἀμερῶν δεῖξαι. . . ὅτι δὲ ὡς τῷ φυσικῷ χρησίμων ὄντων μνήμην αὐτῶν ποιεῖν νῦν, δῆλον εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἅρας· ἐν μὲν γὰρ ταῖς Κατηγορίαις (c. 13), ὅπου περὶ τῶν σημαντικῶν φωνῶν ἦν ὁ λόγος, ὡς πλεοναχῶς λεγόμενον τὸ ἅμα διελὼν εἰς τὰ σημανόμενα τὰ μὲν τῷ χρόνῳ εἶπεν ἅμα, τὰ δὲ τῷ συναναιρεῖν ἀλλήλα, καὶ μηδέτερον εἶναι θατέρῳ τῷ εἶναι αἴτιον, τὰ δὲ τῷ ἐκ τῆς αὐτῆς γένεως ἀντιδιηρῆσθαι. ἐνταῦθα δὲ τῶν μὲν ὕδατος μνημονεύει, τίνα δὲ λέγει καὶ τόπον ἅμα εἶναι, νῦν λέγει. *Simpl. f. 203 b.*

ἐπειδὴ πᾶσα μεταβολὴ ἐν ἀντικειμένοις, ὡς ἐπεδείξαμεν, τὰ δὲ ἀντικείμενα τὰ τε ἐναντία καὶ ἡ ἀντίφασις, ἀντιφάσεως δὲ ὕδεν μέσον, φανερόν ὅτι ἐν τοῖς ἐναντίοις τὸ μεταξύ. μεταξύ δὲ ἐστὶν εἰς ὃ πέφυκε πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ μεταβάλλον, ἢ εἰς ὃ ἔχατον μεταβάλλει, ὅταν μεταβάλλῃ συνεχῶς καὶ κατὰ φύσιν. ἐν 15 ἐλαχίστοις δὲ ἐστὶ τὸ μεταξύ τρισίν. *Themist. f. 50 b.*

226 b τίς ὁ εἰς τόπος καὶ τίς ὁ πρῶτος, διακριτέον. εἰς μὲν ἐστὶν, 21 ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, ὁ μὴ διηρημένος ἀλλὰ συνεχής, τῷ καὶ αὐτὰ ἅμα λεγόμενα ἐν τόπῳ συνεχῇ ἀλλήλοις εἶναι, ὡς τὰ τῆς συνεχῆς μέρη. . . ἀλλ' ἓνα τόπον ῥητέον τῶν ἅμα καὶ τόπον λε- 20 γομένων τὴν προσεχῶς διηρημένα αὐτὰ περιέχοντα, τὴν πόλιν, εἰ ἐν πόλει, καὶ τὴν περίβολον, εἰ ἐν περιβόλῳ. τὸ δὲ "πρώτῳ" πρό- σκειν μνηστικὸν τῷ προσεχῶς οἰκίειν τόπον τῶν ἅμα λεγομένων ἐν τόπῳ εἶναι. . . κυριώτερον δὲ ἅμα λέγει τὰ ἐν ἐλάσσονι τῷ αὐτῷ. . . καὶ ἀπλῶς τὰ ἐν τῷ πρώτῳ ἀτόμῳ τῷ αὐτῷ τῷ μὴ καὶ 25 ἀλλὰ σώματα σφραγίσαντα περιέχοντι, καὶ ἀνὰ τὴν ἢ μεταξύ, καὶ μὴ συνεχῇ ἢ μηδὲ ἀπτόμενα, ταῦτα κυρίως ἅμα. τοῖς κεκραμένοις δὲ φησὶ μάλιστα τῷτο ὑπάρχειν ὁ Εὐδήμος. *Simpl. f. 203 b.*

226 b ζητεῖ μὲν ἐν τούτοις καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ διχῶς τὰ 23 ἄκρα λέγει, τὰ μὲν ὡς μέρη τῶν ὧν ἐστὶν ἄκρα, τὰ δὲ ὡς πέρατα, 30 ποῖα ἄρα τῶν ἀπτομένων εἶναι ἅμα φησὶν. . . δύναται δὲ, φησί, τὰ ἅμα νῦν ἀντὶ τῆς ἐφαρμοζέειν λέγειν· τὰ γὰρ ἐφαρμοζόντα ἀλ- λήλοις καὶ ἅμα· ἅπτεται γὰρ ταῦτα ἀλλήλων, ὧν τὰ πέρατα ἐφαρ- μόζει ἀλλήλοις, καὶ ὅπως ἐστὶν ἅμα· τὸ γὰρ πρότερον εἰρημένον ἅμα ὕχ ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς προσέθηκε καὶ τόπον. καὶ εἴη ἂν, φησί, τῷτο 35 ἄλλο σημανόμενον τῷ ἅμα. ἐν δὲ τούτοις ἀπορεῖ δικαίως ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν τῷ ἅμα ἐξήγησιν ἑαυτῷ φυλάττων, καθ' ἣν ἔλεγε τὰ ἅμα συνεχῇ εἶναι, πῶς τῶν ἀπτομένων ἅμα τὰ πέρατα ἔσαι; καὶ ἀναγκάζει ἄλλο τῷ ἅμα σημανόμενον εἰσάγειν, τὸ ἐφαρμοζόν. ἐστὶ δὲ ὅτι ἄλλο, ἀλλὰ ἄλλων. *id. f. 204.*

226 b ἐπειδὴ ἡ μεταβολὴ διττὴν ἔχει τὸ συνεχές, τὸ μὲν ἀπὸ τῆς χρόνου 28 τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης, καθ' ὃ ἡ μεταβολὴ γίνεται. . . λέγει ὅτι ὁ τῆς καὶ χρόνον συνεχῶς χρειὰ τῷ μεταβάλλοντι πρὸς τὴν εἰς τὸ μεταξύ ἀφίξιν πρὸ τῆς εἰς τὸ πέρατος ἐλθεῖν· τῷ πράγματι γὰρ ἡ τῆς χρόνου εἶπεν ἀντὶ τῆς πράγματος ἥπερ τῆς χρόνου· καὶ γὰρ διαλεί- 45 ποντος τῆς χρόνου τῆς βαδίσσεως, ὥστε τὸ βαδίζον ἀναπαυσάμενον πάλιν βαδίζειν, ὕδεν κωλύει ἐλθεῖν εἰς τὸ τῆς βαδίσσεως μεταξύ καὶ τῆς ὑποκειμένης μήκους, καὶ μὴ διαλείποντος δὲ τῆς χρόνου ἀλλὰ

συνεχῶς ὄντος ἐνδέχεται ἀπὸ τῆς ἐναντίας εἰς τὴν ἐναντίον μεταβάλλειν εὐθὺς. . . ἀρχαιοπρεπῶς δὲ ἀπὸ γαγγελῶ τὸ "ὕδεν γὰρ κωλύει δια- λείποντα καὶ εὐθὺς δὲ μὲν τὴν ὑπέρτατον φθέγγεσθαι τὴν νεάτην." εἰπὼν δὲ συνεχῶς κινεῖσθαι καὶ τῷτο τὸ συνεχές τὸ μηδὲν ἢ τὸ ἐλά- χιστον διαλείπον τῷ πράγματι ἥπερ τῆς χρόνου, ὅτι ὁ χρειὰ τῆς χρόνου, ἐδήλωσεν. *id. f. 204 b.*

ἐπειδὴ γὰρ ἡ εὐθεία ἐλαχίστη ἐστὶ τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχον- 226 b τῶν γραμμῶν, ἡ δὲ ἐλαχίστη ὥριται (τῷτο γὰρ αὐτὴ σημαίνει τὸ 33 "πεπέραν"), ἡ δὲ ὠρισμένη μεμέτρηται, καὶ τὸ κατ' εὐθεῖαν πλείζον 10 μεμετρημένον ἂν εἴη καὶ ὠρισμένον, ὥστε καὶ πλείζον κυρίως λέ- γεσθαι. *id. ib.*

ἐπεὶ ταῖνυν τῷ συνεχῶς κοινότερον τὸ ἐχόμενον, τῷ δὲ ἐχο- 226 b μένῃ τὸ ἐφεξῆς, πρῶτον τὸ ἐφεξῆς διδασκτέον. . . τὸ δὲ ἐφεξῆς 34 αἰεὶ δευτέρον τι, καὶ ὁ ἄλλο πρῶτον ἐστὶν. πρῶτον δὲ ἡ τῇ θέσει, 15 ὡς ἐπὶ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν οἰκιῶν, ἡ τῇ φύσει, καθάπερ ἐπὶ μονάδος καὶ δυάδος ἐφεξῆς δυὰς μονάδι. *Themist. f. 50 b.*

τὸ ἐφεξῆς αὐτὸ πολλαχῶς λέγει· ἡ γὰρ θέσει ἢ τάξει ἢ εἶδει 226 b ἢ πάθει ἢ χρόνῳ ἢ γενέσει ἢ ἀριθμῷ ἢ ἄλλῳ τινὶ τοῖσιν, θέσει 35 μὲν ὅσα πᾶσι ἐστὶν. . . εἶδει δὲ, οἷον εἰ τὰ χρώματα ἐφεξῆς καθ' ἕκαστον λάβοιμεν, ἀπὸ τῆς λευκῆς ἀρχόμενοι μέχρι τῆς μέλανος, εἴτε ἐπὶ τὰ εἴη ταῦτα εἴτε καὶ πλείονα. καταριθμῶν δὲ αὐτὰ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Αἰσθητῶν. . . ἐπὶ δὲ τῆς χρόνου καὶ τῶν 20 βεόντων καὶ γνωμένων φύσει τὸ πρότερον πρότερον ἐστὶν· αἵ δὲ ἡμεῖς ποιούμεθα ἀρχὰς ἐνιαυτοῦ μὲν περὶ θερινὰς τροπὰς, ὡς Ἀθηναῖοι, ἢ περὶ μετοπωρινὰς, ὡς οἱ περὶ τὴν νῦν καλεσμένην Ἀσίαν, ἢ περὶ χειμερινὰς, ὡς Ῥωμαῖοι, ἢ περὶ ἑαρινὰς, ὡς Ἀρραβες καὶ Δαμα- σκηνοὶ καὶ Μίνωες, οἵτινες ἀρχὴν τὴν πανσέληνον λέγουσιν ἢ τὴν 25 νέαν, ἔσοντι θέσει αὐτῶν. . . λέγει δὲ ἐφεξῆς καὶ τίνα μὴ ὁμοειδῆ πολλαχῶς· ἐφεξῆς γὰρ ὁ ἀγών τῇ πομπῇ καὶ τῷ νυμφαῖον τῷ γυμνα- σίῳ. ἰστέον δὲ ὅτι τῶν πολλῶν ἀντιγράφων ἐχόντων "ἐφεξῆς δὲ 30 ὁ μὲν τὴν ἀρχὴν ὄντος ἢ θέσει ἢ εἶδει," ὁ Ἀλέξανδρος ὅτω γράφει "ὁ μὲν τὴν ἀρχὴν μόνον ὄντος," τὸ "μόνον" προσθεῖς, καὶ ἐξηγεῖται ὅτι δηλωτικὸν ἐστὶ τὸ μόνον τῷ μὴ κυρίως πάντως τὴν ἀρχὴν λαμ- βάνεσθαι. *Simpl. f. 205.* τὸ "μόνον" προσθήσιν ὁ Ἀλέξανδρος 35 καὶ ἐξηγεῖται. *cod. Pal. 237.*

ὁ δὲ δὲ ἀγνοεῖν ὅτι κυρίως γίνεται συνεχῇ ὧν ἡ ἀφή σύμ- 227 b φυσιν ἀπεργάζεσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐγκεντρίζομένων 15 φυτῶν καὶ τῆς χρόνου. γίνεται δὲ καὶ ἐπὶ τεχνήσεώς τινα συνεχῇ, οἷον ξύλα γόμοις ἢ κόλλῃ, ἥπερ ὕδεν συνεχῇ κυρίως. *Themist. f. 50 b.*

καὶ γένεσιν τελευταῖον τῇ ἐπινοίᾳ τὸ συνεχές· πρῶτον γὰρ αἱ 227 b μονάδες, ἐν αἷς τὸ ἐφεξῆς, θέσιν δὲ λαβυσσῶν τὸ ἅπτεσθαι ἐπιγί- 19 νεῖ, τῆς δὲ ἀφῆς συμφύσεως τὸ συνεχές, καὶ ὕδεν ἔτι μὲν τῷτο. ὁ μέντοι Εὐδήμος τὸ συμφύες τῷ συνεχῶς μᾶλλον θεασάμενος ἠνωμένον, καὶ ἴδιον τῶν φυσικῶν αὐτὸ εἰπὼν, τῷτο, φησί, καὶ τὴν λό- γον πρῶτον ἐστὶ καὶ ἀρχή· τῷτο γὰρ ἐπεὶ τὸ συνεχές καὶ ἐχόμενον τε 40 καὶ ἐφεξῆς· καὶ δὲ τὴν γένεσιν, φησί, τελευταῖον τὸ συμφύες. δῆ- λον δὲ ὅτι τῷ λόγῳ τῷτο πρῶτον εἶπεν ὡς ἐξ ἐκείνων συνεχῶς.

ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸ ἐφεξῆς τῷ ἄπτεσθαι πρῶτον εἶπε τῷ λόγῳ, ὡς ὀλικώτερον καὶ ἀπλῆστερον καὶ συναναιρῶν καὶ συνεπιφερόμενον. Ὑπα-
τον ὅν κ' ἔχουσιν τὸ συνεχές. Simpl. f. 206.

227 α οἱ Πυθαγόρειοι τὴν σιγμὴν λέγουσι μονάδα θέσιν ἔχουσαν καὶ
27. τὴν μὲν σιγμὴν ἀθετον, καὶ εἰς ταύτην φέρουσι τὴν σιγμὴν τῇ μονάδι.
εἰ γὰρ αἱ σιγμαὶ δύνανται ἐφαρμόζειν ἐπ' ἀλλήλαις καὶ ἐν τι ποιεῖν,
αἱ δὲ μονάδες ὅτι δύνανται, ὁ δὲ ἄλλος ὅτι ἐν ταύτῃ ἐστὶ μονάς καὶ σιγμή.
αἱ γὰρ μονάδες ἐφεξῆς μόνον εἰσὶν, αἱ δὲ σιγμαὶ καὶ ἄπτεσθαι δύνανται.
cod. Reg. 1853.

227 α ὑπάρχει δὲ ταῖς σιγμαῖς τὸ ἄπτεσθαι καὶ καθ' ἑαυτάς (ἀμερεῖς
29. γὰρ εἰσι, τὰ δὲ ἀπτόμενα μερικὰ ἀνάγκη εἶναι), ἀλλ' ὅτι ἡ τὸ
ἄπτεσθαι ἀντὶ τῆς ἐφαρμόξεως εἶπε· σημείον γὰρ σημείω συντεθέν
σημεῖον ποιεῖ. ὅτω δὲ αὐτὸ ἤκουσεν ὁ Ἀλέξανδρος. ἡ μᾶλλον ὅτι
καὶ τὰ σημεία ὑπάρχει τὸ ἄπτεσθαι ταῖς γραμμαῖς. . . τὸ ὅτι
ἀνάγκη μεταξὺ ἀντὶ τῆς ἀνάγκης μὴ εἶναι μεταξὺ εἶρη. οἱ
γὰρ ἀριθμοί, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσι, τῷ κενῷ ἀπ' ἀλλήλων
χωρίζονται, ὅθεν ἔχοντες ἀλλήλων μεταξὺ. ἰστέον δὲ ὅτι διχῶς
φερομένης τῆς γραφῆς ἐν τοῖς βιβλίοις, ὅπου μὲν "πάσα γὰρ γραμμὴ
μεταξὺ σιγμῶν," ὅπου δὲ "πάσης γὰρ γραμμῆς μεταξὺ σιγμῆς,"
τὴν προτέραν σαφεστέραν ὕσαν ἴσασιν οἱ ἐξηγηταί. πάντα γὰρ
γραμμὴ πεπερασμένη μεταξὺ δύο σιγμῶν ἐστὶ τῶν τὰ πέρατα
αὐτῆς ὀρίζουσιν. . . καὶ ἔχει ἂν τι πλεονάζει ἢ γραφὴ αὐτῆς ἢ λέγουσα
"πάσης γὰρ γραμμῆς μεταξὺ σιγμῆς," τὸ μὴ ἐπὶ τῆς πεπερασμέ-
νης μόνης γραμμῆς ἀληθεύειν τὸ ἐνδέχεσθαι εἶναι μεταξὺ τι τῶν
σιγμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀπείρου. Simpl. f. 206.

γράφει "καὶ πάσης γὰρ γραμμῆς μεταξὺ σιγμῆς." ἡ δὲ
γραφὴ αὐτῆς πλεονάζει ἂν τι ἔχει τῆς ἔσθης κειμένης τὸ μὴ ἐπὶ τῆς
πεπερασμένης ἀληθεύειν τὸ ἐνδέχεσθαι εἶναι μεταξὺ τῶν σιγμῶν,
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ἀπείρῳ. cod. Pal. 237.

227 α καὶ σημείων μὲν ἐστὶ μεταξὺ γραμμῆς, μονάδων δὲ ὅθεν, ἀλλ'
31. ὅθεν δυάδος καὶ μονάδος. ὁ δὲ ἄλλος ἐν ὅτι τὸ μὲν ἄπτεσθαι ἐν τοῖς θέσιν
ἔχουσι μόνους, τὸ δὲ ἐφεξῆς καὶ ἐν τοῖς μὴ ἔχουσι θέσιν, ὥσπερ καὶ τὸ
ἔχοντες. Themist. f. 51.

227 β ἀκόλουθον ἦν μὲν τὰ περὶ κινήσεως ἡδὴ ρηθέντα, ἐν οἷς διέκρινε
3. τὴν κίνησιν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς καὶ τὰς κατηγορίας ἐν αἷς
κινήσεις ὑπάρχει παραδέδωκε, ταῦτα τὰ νῦν ρηθησόμενα περὶ κί-
νήσεως ἐπαγαγεῖν, τίς ἢ μία κίνησις. . . αὐτὸ μὲντοι τῷτο τὸ
πρόβλημα τὸ δεικνύον τίς ἢ μία κίνησις, ἐστὶ μὲν καθ' αὐτὸ τῆς φυ-
σικῆς θεωρίας οἰκειότατον, ὡς δηλώσει τὰ περὶ αὐτῆς λεγόμενα,
καὶ πρὸς τὸ τέλος δὲ τῆς ὅλης πραγματείας τῆς Φυσικῆς συντελέ-
σει τὸ σκοπιμώτατον. ἀπ' αὐτῆς γὰρ δειχθήσετ' ὅτι ἡ μία καὶ συνε-
χὴς ἐν τῷ κόσμῳ κίνησις, ὅτι ἡ κυκλοφορία, καὶ τί τὸ προσεχές
ταύτην κινῶν, ὅτι ἀκίνητον καὶ ἀμερὲς καὶ αἰδῖον αἶτιον. Simpl.
f. 206 β.

227 β τὸ "πῶς" πρόσκειται διὰ τὴν ἐπαχθησομένην ἀπορίαν πρὸς τὴν
11. μίαν τῷ εἶδει κίνησιν. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τισὶ τῶν βιβλίων τῷτο τὸ
ρηθὲν ὅτι φέρεται "λευκότητος δὲ ὅτι ἐστὶ, διόπερ εἶδει μία πῶς λεύ-
κανσις λευκάνσει." καὶ οἱ ἐξηγηταὶ δὲ φαίνονται παρατρέχοντες

αὐτό. εἰπὼν δὲ μίαν εἶναι τῷ εἶδει κίνησιν τὴν ἐν ἀτόμῳ μίαν
ἔσαν, ἐπειδὴ ἐστὶ τινὰ εἶδη ἃ ὅθεν κωλύει καὶ γένη ἄλλων εἰδῶν
εἶναι διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄτομα εἶδη, ὥσπερ τὸ ὄρνειον εἶδος ἐν τῷ
ζῷῳ καὶ γένος ἐστὶν εἰδῶν τινῶν, οἷον αὐτῶ καὶ ἱέρακος, λέγει ὅτι αἱ
καὶ τὰ τοιαῦτα εἶδη αἱ αὐταὶ κινήσεις ἀπλῶς μὲν ὅτι εἰσὶν αἱ αὐταὶ
τῷ εἶδει. id. ib.

ἡ ἀπορία αὐτῆς καὶ λύσις ἔοικεν ἐπὶ ἡχθῆαι πρὸς διορισμὸν ἀκρι-
227 β βέστερον τῆς μιᾶς τῷ εἶδει κινήσεως, δι' ὃ τὸ μὲν ὅπως εἶδος ἐν ὡς
14. ὑπάλληλον καὶ διαιρέμενον εἰς εἶδη καὶ αὐτὸ διαιρεῖσθαι δεικνύει μὴ
ποῖν μίαν κατ' εἶδος κίνησιν. τὸ γὰρ εἶδος τῷτο, καθ' ὃ τὸ αὐτὸ
ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάλιν καὶ πάλιν κινεῖται, εἴ τις λέγει κυρίως
ἐν εἶδος, ὁμοίως καὶ τὴν κυκλοφορίαν καὶ εὐθυφορίαν κυρίως ἐν εἶδος
ἔρεϊ. ἐπεὶ δὲ ὅτι ἐστὶν ἄτομον τὸ εἶδος τῷτο τῆς κινήσεως, ἀλλὰ
διαιρεῖται εἰς ταῦτα, πῶς μὲν τὰ αὐτὰ τῷ εἶδει ἐστὶ ταῦτα, ἀπλῶς
δὲ ὅτι ἐστὶ τὰ αὐτά. id. f. 207.

ἐπάγει ὅτι καὶ ἐν χρόνῳ ἐν τῇ συνεχείᾳ ἓνα εἶναι χρόνῳ, οἷον εἰ
228 α ὁ Σωκράτης μαθητὴς γραμματικὴν ἐν συνεχείᾳ χρόνῳ· μία γὰρ
3. αὐτῆς κινήσις ἐστὶν, ὅτι τὸ ἐν ὁ χρόνος καὶ τὴν συνέχειαν ἔχει καὶ ὅ
καὶ τὸ ἀριθμῶν κυρίως ἐν, ὡς τὸ ὑποκείμενον. ὁ δὲ Εὐδήμους φησὶν
ὡς ὁ χρόνος ὅθεν γὰρ ἡ ἀλλοίωσις, φησὶν, ὑπομένει ὅθεν ἡ φθορά,
ἀλλ' ὥσπερ ὁ χρόνος ὑπορεῖ καὶ ἄλλη γίνεσθαι αἰεὶ, διὸ τῷ εἶδει ἐν
τῷτο ρητέον ἀλλ' ὅτι τῷ ἀριθμῷ. . . τῷτο δὲ τὸ ζήτημα τῇ τῶν
Στωϊκῶν ἐστὶ μᾶλλον ἀρμόττον παλιγγενεσία· λέγοντες γὰρ ἐκεῖνοι
ἐν αὐτόν με πάλιν γενέσθαι τῇ παλιγγενεσίᾳ ζητῶσιν εἰκότως πό-
25 τερον εἰς εἰμὶ τῷ ἀριθμῷ ὁ νῦν καὶ τότε, διὰ τὸ τῇ ὕσῃ εἶναι ὁ
αὐτός, ἡ τῇ κατατάξει τῇ εἰς ἄλλην καὶ ἄλλην κοσμοποιίαν διαφο-
ρεῖται. id. ib.

τῷτο δὲ τὸ ζήτημα τῇ τῶν Στωϊκῶν κατὰ. cod. Pal. 237.
καὶ τῷ Ἡρακλείτῃ λόγῳ τῷ λέγοντι πάντα ρεῖν καὶ μηδέ-
228 α ποτε τὸ αὐτὸ εἶναι, καὶ λέγει ὅτι εἰ μία κατ' ἀριθμὸν ἡ ὑγεία ἐστὶν
10. ἡ ἔσθης ἀχρὶς ἐσπέρας, συνεχὴς ὅντος τῷ χρόνῳ, καίτοι καὶ τῶν
σωμάτων καὶ τῶν ἔξεων καὶ τῶν παθῶν πάντων ρεόντων, ὡς φησὶν
Ἡρακλείτης, διὰ τί καὶ ὅταν διαλείπων τρεῖς νοσήσας ὑγιαίνῃ,
τὴν αὐτὴν τῷ ἀριθμῷ ρηθήσετ' εἰληφέναι; . . αὐτὸ ὅτι, φησὶν, αἱ
ἀπορίαι ἔξω τῆς νῦν εἰσὶ σκέψεως καὶ ὅλως τῆς περὶ κινήσεως πραγ-
ματείας. Simpl. f. 207 β.

τῷτο δὲ καὶ περὶ τῶν ἔξεων ἂν τις διαπορήσειε, πῶς μία
228 α ὑγεία ὅτι ἐν ὅντος τῷ ὑγιαίνοντος. ἡ ταῦτα ἔξω τῆς σκέψεως
12. τῆς προκειμένης· πῶς γὰρ αἱ αὐταὶ μένουσιν ὅτιαι, καίτοι συνεχῶς
μεταβάλλεσθαι, τῷτο ἀποδύναι ὅτι ἐστὶν οἰκεῖον τῷ περὶ κινήσεως
λόγῳ. πλὴν τῷτο γε παρακείμενον μὴ παρέλθωμεν, ὡς τὴν ἔξιν
μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ποιεῖν τὴν χθὲς καὶ τὴν τήμερον, οἷον τὴν ὑγείαν
ἢ τὴν ἐπιστήμην, ὅθεν ἄτοπον· συνεχὴς γὰρ ἐστὶ πάσης ἔξεως ὁ
χρόνος· τὴν ἐνέργειαν δὲ μίαν ὅτι ἐγχωρεῖ, εἰ μὴ συνεχὴς ἀπο-
δοθῇ. τῷτο δὲ ἀκολουθεῖ τὸ μιᾶς μὲν ἐνεργείας μίαν εἶναι πάντως
καὶ ἔξιν, μιᾶς δὲ ἔξεως καὶ πλείους τὰς ἐνεργείας. Themist. f. 51.

τὸ "εἰ μὲν δύο, δι' αὐτὸ τῷτο" βραχέως ἀπαγγελλθέν ἀσά-
228 α φειαν ἐποίησε. λέγει δὲ ὅτι ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ τῶν ἔξεων καὶ τῶν
13.

- κινήσεων ἀρμόζει, πλὴν τοσούτον διαφέρει ὁ τῶν ἔξεων λόγος πρὸς τὴν τῶν κινήσεων, ὅτι εἰ μὴ δύο αἱ ἔξεις αἱ ἐκ διαλείμματος ἐγγινόμεναι, δι' αὐτὸ τὸ αὐτὸ καὶ αἱ ἀπὸ τῶν ἔξεων ἐνέργειαι καὶ κινήσεις, ὅπερ ἑλλείπει τῷ λόγῳ. δέκνυνται δὲ τὸ αὐτὸ ἐκ τῆ ἀντιστροφῆς αὐτῶν. . . καὶ ἄλλην δὲ γραφὴν τοῦδε τοῦ ῥητῆς φέρεται φησὶν ὁ 5 Ἀλέξανδρος τοιαύτην "ὅτι εἰ μὴ δύο ἔτω τῷ ἀριθμῷ, καὶ τὰς ἔξεις ἀνάγκη· μία γὰρ ἀριθμῷ ἐνέργεια ἐνὸς ἀριθμῷ." καὶ ἀκρίβει τὸ "εἰ μὴ δύο ἔτω τῷ ἀριθμῷ" ἔκ ἐπὶ τῆς ἔξεως ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὑποκειμένῃ τῇ ἔξει, ὅπερ διὰ τὴν συνεχῆ ῥύσιν ἔμνεν ἐν τῷ ἀριθμῷ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς ἔξεις ἀνάγκη πλείους εἶναι τῷ ἀριθμῷ. 10 Simpl. f. 208.
- 228 a 27. ἐχόμεναι μὴ ἐν ἀλλήλων εἶναι ἀν καὶ αἱ μὴ αὐταὶ τῷ εἶδει μήτε τῷ γένει. δραμῶν γὰρ ἂν τις πυρέξειεν εὐθύς, καὶ οἷον ἢ λαμπὰς ἢ ἐκ διαδοχῆς φερομένη ἐχομένης μὴ κινεῖται κινήσεις καὶ ἀλλήλαις ὁμοειδεῖς, συνεχεῖς δὲ ἔ. ἔ. γὰρ γίνετο ἐν τῷ ἔχατον τῶν 15 δρόμων, ἀλλ' ἐκάστῃ τῶν τρεχόντων οἰκεῖον τι τῷ δρόμῳ πέρασ ἐστίν. ὥστε δῆλον ὅτι ἔχει μὴ ἀλλήλων δύναμις κινήσεις καὶ διὰ μόνον τὸν χρόνον, ὅταν συνεχῆ ἢ, καὶ αὐτὴ πάμπολυ διαφέρωσι, συνεχεῖς δὲ γίνετο ἢ δύναμις διὰ μόνον τὸν χρόνον, ἀλλ' ἐὰν καὶ ταύτην ἔχωσιν εἶδος. ἔτω γὰρ ἂν τὰ ἔχοντα ἀμφοῖν ἓνα θεῖν. 20 Themist. f. 51.
- 228 a 28. τὴν τῷ εἶδει μίαν (κίνησιν) ἔκ ἀνάγκης καὶ τῷ ἀριθμῷ μίαν εἶναι. ἐπὶ δὲ τῆς φοράς τῆς λαμπάδος τῆς ἐκ διαδοχῆς μετὰ δρόμου διαδομένης ἀλλήλοις ὑπὸ τῶν τρεχόντων αἱ μὴ ἐξηγηταὶ μίαν καὶ συνεχῆ δοκεῖν τὴν τῶν τρεχόντων κίνησιν φασίν, ὁμοειδῆ 25 ἔσαν, μὴ μέντοι κυρίως εἶναι μίαν μηδὲ συνεχῆ, τῷ μὴ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ κινούμενον. ἀλλ' ἔστι, φησὶν, ἐχομένη καὶ αὐτὴ ἢ δὲ γὰρ τῶν τῶν κινήσεων τὰ ἔχοντα ἐν, ἀλλ' ἐκάστῃ τῶν τρεχόντων οἰκεῖον τῷ δρόμῳ τι πέρασ ἐστίν, καὶ ἔκ ἐπὶ τῷ φθάσαντος δρόμου πέρασ ἀρχὴ τῷ μετ' αὐτὸν τρέχοντος, αἱ δὲ τοιαύτῃ κινήσεις ἐχόμεναί εἰσι τῷ 30 τὸν χρόνον ἐν ᾧ γίνονται συνεχῆ εἶναι, ἀλλ' ἔκ ἐπὶ αὐτῇ αἱ κινήσεις συνεχεῖς. μήποτε δὲ ἢ τὴν τῶν τρεχόντων κίνησιν δοκῶσαν μίαν ἐχομένην εἶναι καὶ ἢ συνεχῆ φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὴν τῆς λαμπάδος φοράν καὶ κίνησιν μίαν δοκῶσαν, ὡς ἐνὸς ὄντος τῷ φερομένης, καὶ διὰ τὴν τῆς λαμπάδος συνέχειαν μηδὲ αὐτὴν μίαν καὶ 35 συνεχῆ εἶναι ἀλλ' ἐχομένην. ὁ μὴ γὰρ τῶν πολλῶν δρόμος ἔκ ἂν εἴη εἰς, πολλῶν ὄντων τῶν τρεχόντων, ἢ δὲ τῆς λαμπάδος φορά, καὶ μίας ἔσης καὶ τὴν αἴγλην ἐχέσης συνεχῆ, μία δοκῶσα ἔκ ἐπὶ ἢ δὲ αὐτὴ μία, ὅτι διώριται τὰ πέρατα καὶ γράσει διαλαμβάνει τῇ διαδοχῇ. διχῶς δὲ τὴν γραφὴν ταύτην εὖρον φερομένην, ὅπως μὴ 40 "οἷον ἢ λαμπὰς ἐκ διαδοχῆς φοράς γενομένη, συνεχῆς δ' ἔ." ὅπως δὲ "οἷον ἢ λαμπὰς ἐκ διαδοχῆς φοράς ἐχομένη, συνεχῆς δ' ἔ." καὶ ἔοικεν ἐκατέρωθι ἢ λαμπὰς ἢ τὴν δαδα λέγειν, ἀλλὰ τὴν ἐκλαμψιν καὶ διαδρομὴν τῷ φωτός. . . καὶ τάχα τῆς ἐν Πειραιεὶ λαμπάδος τῆς ἐν Βενιδίοις μνημονεύει, περὶ ἧς ὁ Πλάτων ἐν ἀρχῇ τῆς 45 πολιτείας. Simpl. f. 208 b. cod. Pal. 237.
- 228 b 11. ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τούτοις τοῖς Πυθαγορείοις αὐτὸν καὶ τοῖς Πλατωνικοῖς φησὶ κατακολουθεῖν, αἱ τινες τὸ ἐν ἄριστον ὑπολαμβάνοντες τῷ τελείῳ ἀπένεμον καὶ ὁλοκλήρῳ, καὶ διὰ τοῦτο ἀρχὴν ἔλεγον αὐτό, ὡς καὶ τῆς κοινῆς χρήσεως καὶ τῶν τελείων καὶ ὅλων τὸ ἐν κατηγορήσεως. εἰκὸς δὲ καὶ τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὰ ἐν τῷ Πλάτωνος Παρμενίδῃ καὶ τὴν δευτέραν ὑπόθεσιν λεγόμενα ἀφορᾶν. Simpl. f. 209.
- λέγει πρῶτον τίς ἢ ὁμαλῆς κίνησις καὶ τίς ἢ ἀνώμαλος. καὶ 228 b 15. δεῖγμα τῆς ὁμαλῆς τὴν εὐθείαν παρήγαγεν, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τὸ καὶ τῆς κινήσεως τῆς ἐπ' εὐθείας ὁμοία εἶναι πάντα τὰ μόρια καὶ παντάπασιν ἐφαρμόζειν, ὥστε καὶ τῆς εὐθείας γραμμῆς, ἐφ' ἧς ἢ τοιαύτη κίνησις γίνετο. ὁμοίως δὲ, φησὶ, καὶ ὁ κύκλος ἔχει καὶ ἢ ἐπὶ τῷ κύκλῳ κινήσις. ὁμαλῆς γὰρ καὶ αὕτη διὰ τὸ πανταχόθεν ὁμοίως περιηγῆς τῆς κυκλικῆς γραμμῆς. ἀνώμαλοι δὲ εἰσιν αἱ κεκλασμέναι γραμμαὶ καὶ μὴ ὁμοίως περιηγμέναι, ὡς πᾶν μόριον πᾶντὶ ἐφαρμόττειν, καὶ αἱ ἐπὶ τῶν τοιούτων κινήσεις. μήποτε δὲ τὸ "ὥστε ἢ εὐθεῖα" ἢ τὴν κίνησιν τὴν ἐπὶ τῆς εὐθείας γραμμῆς ἐνδείκνυτο, ἀλλ' ἔτι καὶ ἔχειν πᾶσαν ὁμαλῆ κίνησιν φησὶ καὶ πᾶν εἶδος κινήσεως, ἢ μόνον φοράς ἀλλὰ καὶ ἀλλοιωσεως καὶ αὐξήσεως, ὡς ἔχει ἢ εὐθεῖα. ὁμαλῆς γὰρ αὕτη διὰ τὸ πᾶν μόριον πᾶντὶ ἐφαρμόττειν. . . διαφέρειν δὲ φησὶ τὴν ὁμαλῆ τῆς ἀνωμάλης καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὡς μὲν φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι μᾶλλον μία ἢ ὁμαλῆς τῆς ἀνωμάλης καὶ ἥττον ἐκείνη ταύτης. συνεχεῖς γὰρ ἀμφοτέραι. μήποτε δὲ ἢ πρὸς τὸ μία τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λέγει νῦν, ἀλλὰ πρὸς τὸ εἶδος ἐν ᾧ εἰσὶν. εἰ μὴ κατ' εὐθείαν ἢ κύκλον τὸ ὁμαλῆς καὶ ἀνώμαλον, ὅτι μᾶλλον εὐθεῖα καὶ κύκλος ἢ ὁμαλῆς τῆς ἀνωμάλης. . . εἰπὼν δὲ ὅτι ἐν πάσῃ κινήσει ἔστι τὸ ὁμαλῶς καὶ μή, καὶ γὰρ ἀλλοιοῖτο ἂν τι ὁμαλῶς, ἐπήγαγε "καὶ φέροιτο ἂν ἐφ' ὁμαλῶς" ἢ "ἐφ' ὁμαλῶν," ὡς ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Πορφύριος λέγουσιν, οἷον κύκλῳ ἢ εὐθείᾳ. ἐπεὶ γὰρ ἀδύνατόν τι ὁμαλῶς ἐνεχθῆναι μὴ ἐπὶ ὁμαλῆς φερόμενον τὴν ὁμαλῆ φοράν, ἀπέδωκεν ἐπὶ τῶν 50 ἐφ' ὧν οἷον τε γενέσθαι αὐτὴν, εἰπὼν "οἷον κύκλῳ ἢ εὐθείᾳ." δύνατο μὴ γὰρ καὶ ἐπὶ τούτων ἀνώμαλος φορά γενέσθαι. id. f. 209 b.
- τοῖς εἰρημένους περὶ κινήσεως καὶ μεταβολῆς προβλήμασι καὶ 229 a 7. τούτῳ προσέθησιν ἀναγκαῖον, ποῖα κινήσις ποῖα κινήσει ἐναντία. ζητῆται δὲ καὶ περὶ μονῆς ἢ τοῦ ἡρεμίας τὰ αὐτὰ ζητήματα. καὶ ἔστιν ἀναγκαῖον τὸ πρόβλημα. ἐκ τούτου γὰρ καὶ αἱ φυσικαὶ κινήσεις δέκνυνται, καὶ ἢ τῶν στοιχείων πρὸς ἀλλήλα ἐναντίως, καὶ τίνα ἐκ τῶν γίνετο, καὶ ἄλλα πλείεστα τῶν ἐν φυσικολογίᾳ. id. f. 210 b.
- τοῦτο δὲ καὶ τὸ μανθάνειν καὶ τὸ ἀπατᾶν ὑφ' ἑτέρῳ φησὶ, τὸ 229 b 5. "ὑφ' ἑτέρῳ" προδίδει ἢ ὅτι τὸν ὑφ' ἑαυτοῦ ἀπατῶμενον δυνατὸν μὴ ἔξ ἐναντίας δόξης μεταβάλλειν μηδὲ γεγονέναι ἐν τῇ ἀληθείᾳ πρότερον δόξῃ περὶ τὸ προκειμένον, ἀλλ' εὐθύς ἐξ ἀρχῆς περὶ αὐτὰ ψευδοδοξῆσαι. ὁ δὲ τοῖστος ἔκ ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον μεταβάλλει. ὁ μὲντοι ὑφ' ἑτέρῳ παραγόμενος εἰς τὸ ἀντικείμενον περιάγει, ἀπὸ ἀληθὺς εἰς ψεῦδος μεθιστάμενος. ἔτω μὴ ἂν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ ὥστε ὁ μανθάνων ποτὲ μὴ ἐκ ψεύδους εἰς ἀλήθειαν μετάγει, ποτὲ δὲ ἢ δὲ περὶ τῷ προκειμένῳ ἐννοῶν, ἔτ' εἰ ψεῦδος ἔτ' ἀληθές, ἐπιστήμην αὐτῷ λαμβάνει, ἔτω καὶ ὁ ἀπατῶμενος ἢ ἀπὸ ἀληθὺς εἰς ψεῦδος μεταβάλλει, ἢ ψευδῇ δόξαν ἔχει

εὐθύς ὑπὸ τῆ ἀπατῶντος... εἰκότως ἔν τῇ μαθήσει ἔχ ἀπλῶς ἀπάτην ἀλλὰ τὴν ὑφ' ἑτέρου ἀπάτην ἀντιτίθεικεν. id. f. 211 b.

229 b καὶ ἡ εἰς δεξιὰ τῇ εἰς ἀριστερὰ ἐναντία ὡς ἐν πλάτει, καὶ ἡ εἰς 9. τὸ ἔμπροσθεν τῇ εἰς τὸ ὀπίσθεν ὡς ἐν βάθει. id. ib.

229 b δείξας ποῖαι κινήσεις ἐναντῖαι εἰσὶν ἀλλήλαις, ἐπειδὴ καὶ ἡρε- 5
23. μία πρὸς κίνησιν ἀντίκεινται καὶ δοκεῖ ἐναντῖα εἶναι, ζητεῖ καὶ περὶ ταύ-
της... καὶ πρῶτον λέγει ὅτι ἡ ἐν τινὶ γένει ἡρεμία ἐναντῖα τῇ ἐν
τῷ αὐτῷ γένει κινῆσει· τῷτο γὰρ δι' ἐνὸς γένους κινήσεως ἐσήμα-
νεν, εἰπὼν τῇ κατὰ τὸν ἢ κατὰ τὸν. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
λων κινήσεων, ἀλλοιωσέως τε φημι καὶ αὐξήσεως, ὁ αὐτὸς ἐστὶ 10
λόγος. id. f. 212.

230 a ἄλογον δὲ ἐναντίαν ποιεῖν ἡρεμίαν τὴν ἐν ἐκείνῳ εἰς ὃ σπεύ- 4
δει μεταβάλλειν· τέλος γὰρ ἐκεῖνο καὶ ἔχατον, ὁ δὲν δὲ τέλος ἐναν-
τίον τῇ ἐπ' αὐτῷ σπεύδει, ἀλλὰ μᾶλλον οἰκεῖόν τε καὶ προσήγορον.
ἔτι τὰ κατὰ φύσιν κινούμενα τέλος ἔχει τῆς κινήσεως τὴν ἐν ἐκεί- 15
νοῖς ἡρεμίαν ἐφ' ἧς κινεῖται, τὸ δὲ τέλος τινὸς πῶς ἂν αὐτῷ ζήτη-
σις εἴη; λέγει δὲ ἄρα τὴν ἐν ἐκείνῳ μονὴν ἐναντίαν εἶναι τῇ ἐξ
ἐκείνου κινήσει. Themist. f. 51 b.

230 a ἡ ἐν ἀρχῇ ταύτης τῆς λέξεως γραφὴ τριχῶς φέρεται. ἡ γὰρ 7
ἔτις "ὅσοις δὲ μὴ ἔσιν ἐναντία, μεταβολὴ μὲν ἐστὶν ἀντικειμένη 20
ἢ ἐξ αὐτῆς τῇ εἰς αὐτό, κινήσις δὲ ἔκ ἑσιν." ἡ ἔτις "ὅσοις δὲ
μὴ ἔσιν ἐναντία, τῶν μεταβολῇ μὲν ἐστὶν ἀντικειμένη" καὶ τὰ
ἐξῆς· τὰ δὲ αὐτὰ τοῖς προτέροις καὶ ταῦτα σημαίνει. ἔστι δὲ καὶ
τρίτη τοιαύτη "ὅσοις μὴ ἔσιν ἐναντία, ὧν μεταβολὴ μὲν ἐστὶν ἀν-
τικειμένη ἢ ἐξ αὐτῆς τῇ εἰς αὐτό, κινήσις δὲ ἔκ ἑσιν." καὶ ταῦτα 25
μᾶλλον ὁ Ἀλέξανδρος ἀποδέχεται· ὡς γὰρ σημαίνων, φησί, τίνων ἔκ
ἑσιν ἡρεμία ἀλλὰ ἀμεταβλησία λέγει, ἀλλ' ἔχ ὡς δεικνύς ὅτι
μὴ εἰσὶ κινήσεις αἱ τοιαῦται μεταβολαί, μηδὲ ὡς κινήσεις ἀλλήλαις
ἀντίκεινται, ἀλλ' ὡς μεταβολαί· τῷτο γὰρ ἤδη δέδεικται. Simpl.
f. 212 b.

230 a ἀπορήσας ἔτις τὸ μὴ ἀμφω τὰς ἀντικειμένας, οἷον λευκανσιν 29
καὶ μέλανσιν, καὶ αὐξήσιν καὶ μείωσιν, καὶ γένεσιν καὶ φθοράν, κατὰ φύ-
σιν εἶναι ἐνδίδωσι· καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς κατὰ τὸν ἢ κατὰ τὸν ἀντι-
κειμέναι ἀμφω εἰσὶ κατὰ φύσιν, εἰ καὶ ἐπὶ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ. τὸ δὲ ἐπὶ
τῷ αὐτῷ εἶδος, οἷον αὐξήσεως ἢ γενέσεως καὶ φθορᾶς, εἶναι τὴν μὴ 35
κατὰ φύσιν τὴν δὲ παρὰ φύσιν, ὡς ἐπὶ τῆς ἀνω κινήσεως ἢ ἐπὶ τῆς
κάτω, δεικνύσιν ἐκ τῆς τὸ βίαιον ἐν πάσαις ὁράδῃ, τὸ δὲ βίαιον
παρὰ φύσιν εἶναι. καὶ φθορὰ ἂν ἔν εἴῃ φθορὰ ἐναντῖα ἢ βίαιος τῇ
κατὰ φύσιν. ἀλλ' ἐπὶ μὴ φθορᾶς τὸ βίαιον δῆλον· καὶ γενέσεις δὲ
εἰσὶ βίαιοι καὶ ἢ κατὰ τὴν εἰρμὸν τῆς φύσεως γινόμεναι, ἃς ἔχ εἰμαρ- 40
μένας εἶπεν, ὅταν πρὸ ἡλικίας γεννᾷ τινά. καὶ σημειῖται ἐντεῦθεν
οἱ ἐξηγηταὶ ὅτι τὴν εἰμαρμένην οἱ ἀπὸ τῆ Περιπάτου ἐν τοῖς κατὰ
φύσιν τίθενται, εἴπερ τὰς βιαιὰς καὶ παρὰ φύσιν κινήσεις ἔχ εἰμαρ-
μένας εἶπε. καὶ αὐξήσεις δὲ παρὰ φύσιν εἶναι φησί τινες, ὡς τῶν
ταχύ διὰ τρυφὴν ἢ βιώντων, οἱ καὶ γεννῶνται ἂν παρὰ φύσιν καὶ βία. 45
καὶ σῖτος δὲ διὰ θερμὴν ταχύ φύεται καὶ αὐξεῖ ἐν τοῖς Ἀδωνίδος
καλλυμένοις κήποις, πρὸ τῆς ῥιζωθῆναι καὶ πιληθῆναι ἐν τῇ γῇ.
id. f. 213.

ἢ δεῖ δὲ ὑπολαμβάνειν ἕτερον τρόπον ἀντιθέσεως εἶναι τὸ νῦν 230 b
εἰρημένον, ἀλλ' ἃς ἐθέμεθα ἤδη, κινήσεις τε καὶ μονὰς ἐναντίας, 10.
καὶ καθ' ὅν ἐθέμεθα τρόπον, αὐτῷ διανεμένῳ τὸ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ
φύσιν. Themist. f. 52.

ἐν τισὶ τῶν ἀντιγράφων κατὰ τὸ τέλος τῆς ῥήσεως ταύτης τὸ 230 b
λέγον "ἡ μὴ γὰρ κατὰ φύσιν αὐτῶν ἢ ἀνω ἢ κάτω, ἢ δὲ παρὰ φύσιν" 20.
πρόσκεινται τῷτο "καθόλου δὲ καὶ πρῶτως ταῦτα κυρίως ὑπάρχει."
ἴσασι δὲ ἐν τισὶ τῷτο προσκείμενον καὶ οἱ ἐξηγηταί. λέγοι δὲ ἂν
ὅτι ταῦτα τὸ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν κινεῖται κυρίως τοῖς ἀπλοῖς
τῶν φυσικῶν σωμάτων ὑπάρχει καὶ πᾶσι καὶ πρῶτως, ἐν τῇ κατὰ
τόπον αὐτῶν κινήσει καὶ ἡρεμίᾳ, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις κινήσεσιν ἐστὶ μὴ
καὶ ἐν αὐταῖς τὸ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν, ὡς εἴρηκεν, ἢ κυρίως δὲ
ἐν πρῶτως ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀπὸ τῶν μεταφορᾶν. δοκεῖ δὲ ἐλ-
λείπειν τῷ "καθόλου δὲ καὶ πρῶτως ταῦτα κυρίως ὑπάρχει" τὸ
τῷτοῖς τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν, ὧν ἐν τῇ ἀνω καὶ κάτω φορᾷ τὸ κατὰ
φύσιν καὶ παρὰ φύσιν ἐτεχνολόγησεν. Simpl. f. 213 b et cod.
Pal. 237.

ὅτι τὸ ἴσα καὶ ἔκ ἑσιν ἐπὶ τῆς βιαιᾶς, δεικνύσι δυνάμει ἔτις, 230 b
τὸ ἴσα μὲνον κατὰ φύσιν φέρεται ἐπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐν ᾧ ἔσαι ἐξη- 24.
κός. τὸ κατὰ φύσιν ἐπὶ τινὰ τόπον φερόμενον ἐν ᾧ ἔσαι ἐξηκός,
πλησιαιτέρον ἐκεῖνος γινόμενον τῷ τόπῳ θάττον κινεῖται, δυναμύμε-
νον ἔτι μᾶλλον ὑπ' αὐτῆς. καὶ συμπέρασμα τῶν λόγων, ὅτι τὸ
ἴσα μὲνον, τῶν ἐπὶ τὸ ἐξάναι φερόμενον, θάττον κινεῖται πλη-
σιάζον τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἔσεται... ἢ πάσης ἄρα ἡρεμίας γένεσις
ἔστιν, εἴπερ τῆς βιαιᾶς μὴ ἔστιν. ἐφεξῆς δὲ δοκεῖ ὡς ἄλλο ἐπιχεί-
ρημα ἐπάγειν διὰ τῆς "ἔτις δοκεῖ τὸ ἴσα καὶ κυρίως λέγεσθαι ἐπὶ τῷ
κατὰ φύσιν" καὶ τῶν ἐξῆς, μᾶλλον δ' οἶμαι τὸ συνεκτικὸν τῷ προτέρῳ
λόγῳ διὰ τῶν ὑποδεικνύναι· συνήχθη γὰρ ὁ λόγος ἐκεῖνος ὡς τῷ
ἴσα καὶ μὴ δυναμένῳ τῷ βίᾳ φερομένῳ προσεῖναι, ἀλλὰ τῷ κατὰ
φύσιν ἐπὶ τὸ ἐξάναι κινουμένῳ· τῷ γὰρ τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν σκοπὸν ἐπὶ
τὸ ἐξάναι ἔχοντι, τῷτο προσήκει τὸ ἴσα καὶ, ὡς τὸ ἡρεμίζεσθαι τῷ
εἰς ἡρεμίαν σπεύδοντι καὶ τὸ λευκαίνεσθαι τῷ εἰς τὸ λευκαίνεσθαι.
εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ ἴσα καὶ δοκεῖ κυρίως λέγεσθαι ἐπὶ τῷ κατὰ φύσιν εἰς
τὴν οἰκεῖον τόπον ἰόντος, ἔκ ἐπὶ τῷ παρὰ φύσιν, ἐπήγαγεν, εἴπερ,
ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τῷτο εἴῃ γεγραμμένον, "ἡ ὅλως εἶναι."
καὶ σημαίνει ἂν, φησὶν, ὅτι τὸ ἴσα καὶ δοκεῖ ἢ ὅλως εἶναι ἐνεργείᾳ
τῶν φυσικῶν σωμάτων ἐκάστῳ τῷτο εἶναι τὸ εἰς τὴν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν
οἰκεῖον φέρεσθαι τόπον· ἅμα γὰρ ἐστὶ γεγονὸς καὶ ἐνεργείᾳ ὅν, καὶ κιν-
εῖται εὐθέως ἐπὶ τὴν οἰκεῖον τόπον σπεύδον ἐπὶ τὴν κατὰ τῷτο τελειό-
τητα, εἰ μὴ τι ἐμποδίζοι, ὃ ἐστὶ, φησὶ, δεικτικὸν τῷ τὸ ἴσα καὶ λέ-
γεσθαι τε καὶ εἶναι ἐπὶ τῆς κατὰ φύσιν λεγομένης κινήσεως. ἔτις μὴ
ἔν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφ' αὐτοῦ οἶμαι καὶ τῷ μέλλοντος ὑπ' ἐμῶ λέ-
γεσθαι. μήποτε δὲ τὸ "ἡ ὅλως εἶναι" πρὸς τὸ λέγεσθαι ἀποδέδοται,
ὅτι δοκεῖ τὸ ἴσα καὶ κυρίως λέγεσθαι, ἢ ἢ λέγεσθαι μόνον ἀλλὰ καὶ
εἶναι ὅλως ἐπὶ τῷ κατὰ φύσιν... ἐπειδὴ τῷτο, τὸ πρὸς τοῖς οἰκεῖοις
τόποις γινόμενα θάττον φέρεσθαι τὰ κατὰ φύσιν φερόμενα, ὡς ἀξίωμα
πάντες προφέρουσι, καὶ τὴν μὴ αἰτίαν εὐλογον ἀποδιδόασιν, δυναμύσθαι
λέγοντες αὐτὸ μᾶλλον πλησιάζον τῇ οἰκείᾳ ὁλότητι ὡς τελειούμενον

τότε μᾶλλον κτ' εἶδος, ἄλλοι δὲ τὸ πλῆθος τῶ μεταξὺ αἰέρος ἐμποδίζεν λέγειν τοῖς ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ κάτω κινουμένοις, ὥς ἂν πλησιάζοντα τοῖς οἰκείοις τόποις ἀπολίπη ὀλίγον τὸ μεταξὺ, τὴν δὲ πρὸς τὸ ὕψος ἔχειν ὅτι τὰ κτ' φύσιν φερόμενα θάττον κινεῖται πρὸς τοῖς οἰκείοις τόποις γινόμενα ὀλίγοι προσθέασιν, ὅθεν ἴσως 5 κωλύει τὰ ὑπὸ τῶ φυσικῶ Στράτωνος εἰρημένα τεκμήρια παραγράφαι. . . ὁ Ἀσπασίος εἰς ταύτην τὴν λέξιν ἐπεράτωσε τὸ βιβλίον. Simpl. f. 213 b.

230 b 32. λυεῖ τὴν ἀπορίαν λέγων μὴδὲν ἄτοπον συμβαίνειν ἐκ τῶ λόγου, εἰ ἢ περὶ τὸ αὐτὸ τὰ ἐναντία, μὴ κτ' τὸ αὐτὸ δὲ ἄλλα κατ' 10 ἄλλο καὶ ἄλλο. . . ὅ γ' κτ' τὸ αὐτὸ ἡρεμεῖ καὶ κινεῖται, ἄλλα κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο. . . ὅ γ' ἀμερές τὸ κινούμενον· δειχθήσεταί γ' ὅτι ὅθεν ἀμερές κινεῖται. . . τὸτο ἔν δια βραχέων ἐνδείξιμένος, διὰ τῶ εἰπεῖν "εἴ πῃ ἡρεμεῖ ἢ ἔτι μένει," ταύτην εἰ κατὰ τι ἡρεμεῖ ἢ κατὰ τι μένει, ὅτι ὅθεν ἐναντία ἡρέμῃσι τῇ κινήσει κυρίως ἐπιφέ- 15 ραι· σέρεται γ' μᾶλλον ἔστιν. ἀλλ' ἔστι κυρίως κίνησις κινήσει ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον τῇ ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον, ὥσπερ εἴρηται. id. f. 214 b.

γράφει καὶ ὅτως "ἢ πῃ ἡρεμεῖ ἢ ἔτι μένει." cod. Pal. 237. 231 a 4. μέχρι τούτου τὸ πέρας τῶ βιβλίου ἔστιν ἐν τισιν ἀντιγραφοῖς, ἐν 20 δὲ ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς ῥηθισόμενα πρόσκειται, ἅπερ ὁ Πορφύριος συνοψίζειν ὁδὸς ὁ Θεμιστοχίδης παραφράζειν εἴλετο. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος ἐπισημηνάμενος ὅτι ἐν τισιν ἀντιγραφοῖς ὁ φέρεται, ἐξηγεῖται ὁμοῦς αὐτά. Simpl. f. 214 b.

231 a 5. εἴπερ μὴ ὡς ἔτυχεν ταῦτα πρόσκειται, τὰ αὐτὰ τοῖς πρότερον 25 εἰρημένοις λέγουσιν, ἐν οἷς ἀναιρεῖν δοκεῖ τὸ ἴσατο ἐπὶ τῶν παρὰ φύσιν ἡρεμούντων καὶ παρὰ φύσιν κινουμένων. . . βύλεται δὲ, ὡς ἔοικεν, ἐφ' ἐκάτερα κρατύνεται τὴν ἀπορίαν. διὰ τὸτο νῦν τὸ ἕτερον μέρος αὐτῆς ἀνέλαβε, τὸ δεικνύον ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς βίαις κινήσεως καὶ τῆς βίαις ἡρεμίας τῆς ἀντικειμένης αὐτῇ ἀνάγκῃ εἶναι τὸ ἴσατο· εἰ γ' 30 μὴ, μένει δὲ τι βία, ἔστι ἡρεμῶν τι καὶ αἰεὶ ἀνευ τῶ γενέσθαι, ὅπερ εἶπε πρότερον, ὅτι ὁ γινόμενον ἄρα ἡρεμῶν ἔστι ἡρεμῶν. νῦν δὲ προσέθηκε τῷ ἡρεμῶν τὸ ἔστι καὶ αἰεὶ, περιττῶς οἶμαι· εἰ γ' ἡρεμεῖ τὸ πεφυκὸς κινεῖσθαι, καὶ ἂν εἴη αἰεὶ ἡρεμία. . . ἀκριβέστεροι δὲ μοι δοκῶσιν οἱ ταύτην τὴν λέξιν τὸ αὐτὸ ἀπαρράλλακτως τῇ πρότερον 35 εἰρημένη λέγουσαν ὡς ὕψερρον ὑπὸ τινων προσθεῖσαν ὁ προσιέμενοι. id. ib.

231 a 10. τὸ μὲν λεγόμενον ἔστιν — ἐπειδὴ τῷ μὲν πυρὶ ἢ μὲν ἄνω κίνησις κατὰ 40 φύσιν ἢ δὲ κάτω παρὰ φύσιν, τῇ δὲ γῇ ἢ μὲν κάτω κατὰ φύσιν ἢ δὲ ἄνω παρὰ φύσιν, πότερον τῇ τῶ πυρὸς κατὰ φύσιν ἢ αὐτῶ τῶ πυρὸς παρὰ φύσιν ἐναντία ἔσται, ἢ ἢ τῆς γῆς κατὰ φύσιν; καὶ ἐπικρίνει ὅτι ἀμφὶ ἐναντία, ἀλλ' ὅχι ὡσαύτως, ἀλλ' ἢ μὲν τῆς γῆς κατὰ φύσιν τῇ τῶ πυρὸς κατὰ φύσιν, ὡς κατὰ φύσιν ἀμφὶ, ἢ δὲ τῶ πυρὸς κατὰ φύσιν τῇ παρὰ φύσιν αὐτῶ, ὡς ἢ παρὰ φύσιν τῇ κατὰ φύσιν. καὶ αὕτη δὲ ἡ λέξις ἐκ περιττῶ πρόσκειται, ἥδη ῥηθείσα συντομώτερον 45 ὅτως, "φέρειται δὲ" (p. 230 b 12). . . ὅτι δὲ ἐκ περιττῶ ταῦτα πρόσκειται, δηλοῖ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐπιλογος καὶ τούτοις ἐπαγόμενος. . . μὲν δὲ τὴν κατὰ μέρος ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ διαθρῶσιν καλὸν ἂν

οἶμαι καὶ τὰ κεφάλαια αὐτῶ συντόμως τε καὶ ὡς δυνατὸν ἀπαρ- λείπτως ἀναγράφασθαι. id. f. 215.

Ἔθος ἔχοντες οἱ ἐκ τῶ Περιπάτου τὴν τῶν βιβλίων τάξιν ἐπι- 231 a 21. γράφειν κατὰ τὴν τάξιν τῶν τῶ λόγου σοικείων, ἄλφα βῆτα γάμμα καὶ ἐφεξῆς, εἰκότως εἰς τὸ ἔκτον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως ἐπιγρά- φησι ζῆτα, ὅπερ ἐν ἀριθμοῖς ἐν ἑπτὰ ἀριθμὸν δηλοῖ, ἐν δὲ τοῖς σοικείοις τὴν ἕκτην τάξιν ἀποκεκλήρωται. εἴρηται δὲ καὶ πρότερον ὅτι τὰ μὲν πέντε βιβλία τὰ πρὸ τούτου Φυσικὰ καλεῖσθαι, τὰ δ' ἐντεῦθεν τρία περὶ Κινήσεως· ὅτω γ' καὶ Ἀνδρόνικος "ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ 10 τῶν Ἀριστοτέλους περὶ Κινήσεως" διατάττει, μαρτυρῶντος περὶ τῶν πρώτων καὶ Θεοφράστου γράψαντος Εὐδόκῳ περὶ τίνος αὐτῶ τῶν διημάρτημένων ἀντιγράφων κατὰ τὸ πέμπτον βιβλίον· "ὕπερ ὧν" φησὶν "ἐπέσειλας κελεύων με γράψαι καὶ ἀποσεῖλαι ἐκ τῶν Φυσι- κῶν, ἡτοίματός ἐστι καὶ ἐξυπνίμῃ, ἢ μικρόν τι παντελῶς ἔχει τὸ ἀναμέ- 15 σον τῶ ὅπερ ἡρεμεῖν καλῶ τῶν ἀκινήτων μόνον· ἐναντίον γ' ἡρε- μία κινήσει, ὥς ἐσέρεται ἂν εἴη τῶ δεκτικῶ." ὥς καὶ τὸ πέμπτον βιβλίον ὁ Θεοφράστος ἐκ τῶν Φυσικῶν νομίζει. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀρι- στοτέλης ἐν τῷ ὁγδόῳ κατ' ἀρχὰς φησὶν "ἀρξώμεθα δὲ πρῶτον ἐκ τῶν διωρισμένων ἡμῶν ἐν τοῖς Φυσικοῖς πρότερον. φησὶ δὲ τὴν κίνησιν ἐνέργειαν εἶναι τῶ κινήτῳ ἢ κινήτῳ." τὸτο δὲ εἴρηκεν ἐν τῷ τρίτῳ. καὶ πάλιν "ἐτέθη μὲν γ' ἡ φύσις ἐν τοῖς Φυσικοῖς ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας." τὸτο δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ εἴρηκεν. ἐπὶ δὲ τῇ τελευτῇ τῶ ὁγδοῦ φησὶν "ἀπειρον μὲν ἔστι ὅτι ἐκ ἐνδὲς μέγεθος 20 εἶναι, δέδεικται πρότερον ἐν τοῖς Φυσικοῖς." εἴρηκε δὲ καὶ περὶ τούτου ἐν τῷ τρίτῳ. καὶ ὅτι τὰ μὲν πέντε Φυσικὰ ἐκάλεσαν, διὰ τούτων δη- λον· ὅτι δὲ τὰ τελευταῖα περὶ Κινήσεως, δηλοῖ σαφῶς ὁ Ἀρι- στοτέλης ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Οὐρανῶ (c. 5 p. 272 a 28) λέγων "ἀλλ' ἐκεῖνό γε φανερόν, ὅτι ἀδύνατον τὴν ἀπειρον διελθεῖν ἐν πε- περασμένῳ χρόνῳ. ἐν ἀπείρῳ ἄρα· δέδεικται γ' τὸτο πρότερον ἐν 25 τοῖς περὶ Κινήσεως." καὶ πάλιν (c. 7 p. 275 b 21) "λόγος ἐν τοῖς περὶ Κινήσεως ὅτι ὅθεν ἔχει ἀπειρον δύναμιν τῶν πεπερασμένων, ὅθεν τῶν ἀπείρων πεπερασμένην." εἴρηται δὲ περὶ τούτων ἐν τοῖς τρισίν. ὅτι δὲ τὰ τρία ἐστὶ τὰ περὶ Κινήσεως καὶ τὰ πέντε Φυ- σικά, μαρτυρεῖ καὶ Δάμασος ὁ τὸν βίον Εὐδόκῳ γράψας λέγων 30 "καὶ τῶν ἐκ τῆς περὶ Φύσεως πραγματείας τῆς Ἀριστοτέλους τῶν περὶ Κινήσεως τρία." Φυσικά δὲ ἐκάλεσαν ὁ τὰ ὀκτὼ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ οὐρανῶ καὶ περὶ ψυχῆς καὶ ἄλλα πλείεστα· ἰδίως δὲ Φυσι- κῆς Ἀκροάσεως τὰ πέντε. ὅτι δὲ τὸ νῦν προκείμενον βιβλίον τῇ τάξει μὲν τὸ πέμπτον ἐστὶ, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ Εὐδόκῳ τὸ τῷ Ἀριστοτέλει 35 ὡς εἰρημένον συνάψας τοῖς ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ ῥηθείσι, τὸ μὴδὲν τῶν συνεχῶν ἐξ ἀμερῶν συγκεῖσθαι. καὶ Ἀνδρόνικος δὲ ταύ- την τὴν τάξιν τούτοις τοῖς βιβλίοις ἀποδίδωσι. καὶ μέντοι καὶ ὁ Ἀρι- στοτέλης τοῖς ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ προαχθεῖσι, τῷ συνεχεῖ καὶ ἀπτομένῳ καὶ ἐφεξῆς, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τούτου τῶ βιβλίου προσεχρή- 40 σατο. ὅτι δὲ καὶ πρὸ τῶ ἐβδόμου τούτου, δηλον ἐξ ὧν ἐν τῷ πέρατι τούτου τῶ βιβλίου δείξας ὅτι ὅθεν ἀμερές κινεῖται, καὶ ὅτι ὁδεμία με- ταβολὴ ἀπειρος, ἐν τῷ ἢ, ὅπερ ἐφεξῆς ἐν τούτῳ ἐβδόμον ἐστιν, ὡς δεδειγμένοις χρῆται τούτοις. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ εἶναι κίνησιν ἀπειρον

ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, μήτε ἀπείρῳ ὄντος τῷ κινημένῳ μήτε πεπερασμένῳ, ἐνταῦθα μὲν δείκνυσιν, χρηστὴ δὲ αὐτῷ ἐν ἐκείνῳ ὡς δεδειγμένῳ. id. f. 216.

231 a οἱ μὲν ἐπ' ἀπειρον πᾶν τὸ ληφθὲν μέγεθος εἰς μεγέθη διαιρεῖται
21. νομίζουσιν, ὡς μηδέποτε τῆς διαιρέσεως εἰς ἀμερῇ καταληγέσης, καὶ διὰ τὸτο καὶ ἐκ μεριστῶν συγκείσθαι τὰ μεγέθη λέγουσι καὶ ἐκ ἀμερῶν. οἱ δὲ τῆς ἐπ' ἀπειρον τομῆς ἀπεγνωστές, ὡς ἐδυναμένων ἡμῶν ἐπ' ἀπειρον τέμνειν καὶ ἐκ τούτου πιεσάσθαι τὸ ἀκατάληκτον τῆς τομῆς, ἐξ ἀδιαίρετων ἔλεγον ὑφίστασθαι τὰ σώματα καὶ εἰς ἀδιαίρετα διαιρεῖται. πλὴν ὅτι Λεύκιππος μὲν καὶ Δημόκριτος ἐμόνον τὴν ἀπάθειαν αἰτίαν τοῖς πρώτοις σώμασι τῷ μὴ διαιρεῖσθαι νομίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ σμικρὸν καὶ ἀμερές, Ἐπίκουρος δὲ ὕστερον ἀμερῇ μὲν ἔχῃ ἡγεῖται, ἄτομα δὲ αὐτὰ διὰ τὴν ἀπάθειαν εἶναι φησιν. καὶ πολλαχῇ μὲν τὴν Δημοκρίτου δόξαν καὶ Λευκίππου ὁ Ἀριστοτέλης διήλεγξεν, καὶ δι' ἐκείνους ἴσως τὸς ἐλέγχους πρὸς τὸ ἀμερές ἐνίστα-
15 μένους ὁ Ἐπίκουρος ὕστερον γενόμενος, συμπαθῶν δὲ τῇ Δημοκρίτου καὶ Λευκίππου δόξῃ περὶ τῶν πρώτων σωμάτων, ἀπαθῆ μὲν ἐφύλαξεν αὐτά. . . δέδεικεν ὅτι ἀδύνατον ἐξ ἀμερῶν εἶναι τὸ συνεχές. τὰ γὰρ ἐπὶ γραμμῆς εἰρημένα καὶ ἐπὶ ἄλλων συνεχῶν ῥηθήσεται. καὶ γὰρ διότι σιγμὰ ἀλλ' ὅτι ἀμερῇ, ἀληθῆς τὰ περὶ αὐτῶν εἰρημένα. ἀμερῇ δὲ καὶ τὰ νῦν καὶ αἱ μονάδες, ὡς καὶ εἰ σώματά τις ἀμερῇ λέγει, ὡς ὁ Διόδωρος οἶε δεικνύναι, καὶ ἐπὶ ἐκείνων τὰ αὐτὰ ῥηθήσεται. id. ib.

οἱ μὲν ἐπ' ἀπ... διὰ τὴν ἀπάθ. φησὶν εἶναι. cod. Pal. 237.

231 a ἐπειδὴ δοκεῖ τινὰ μεγέθη καὶ συνεχῇ γίνεσθαι ἐκ μὴ συνεχῶν
22. ἀλλὰ ἀπτομένων, ὡς ὁ τοῖχος ἐκ τῶν πλίνθων, ὅτι μηδὲ ὕτως ἐκ σημείων ἢ ἐξ ἀμερῶν ὅλως δυνατὸν μέγεθος τι γίνεσθαι δείκνυσιν. Simpl. f. 216 b.

231 b καὶ γὰρ ὅπως μέρεσιν ἢ πέρασιν ἀπτεῖται ἀλλήλων τὰ ἀμερῇ,
3. ἀλλ' ἅμα ὅλοις ἐνδύσεται καὶ ὅλα δι' ὅλων χωρήσει, εἴπερ ὅλα δεῖ καλεῖν ὧν μηδὲν μῶριον. ἔκῃς ὅδ' ἡ σύνθεσις αὐτῶν ποιήσει τι μέγεθος περιττόν, ὡς διαιρεῖται εἰς ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος. καὶ γὰρ ἂν τόπος ἔσαι μείζων τῶν παμμυρίων συντεθέντων ἢ ἐνὸς κατ' αὐτό. ὅδ' ὅτι προσοίσει διάστημα τὸ προτιθέμενον τῷ προλαβόντι. καίτοι πάντες μεγέθους συνεχῆς μείζων ὁ τόπος τῷ ὅλῳ ἢ τῶν μο-
35 ρίων ἐκάστῳ. Themist. f. 52.

231 b δείξας ὡς ὅδ' ἐκ συνεχῶν σιγμῶν ἢ τῶν νῦν ὅδ' ἐξ ἀπτο-
6. μένων δυνατὸν ἐν τι γενέσθαι μέγεθος, ἐκ περισσίας δείκνυσιν ὅτι ἐκ τῶν ἐφεξῆς σιγμῶν ἢ τῶν νῦν εἴ τις νομίζει γίνεσθαι τι μήκος ἢ χρόνον, ἐκ καλῶς οἶε. πρῶτον μὲν καὶ ἐφεξῆς ἦν ταῦτα ἀλλή-
40 λοις, ἐκ ἐποίει τι ἐν, ἀνομογενῆς τινὸς ὄντος μεταξύ. ἔπειτα ὅτι ἐμόνον συνεχεῖς ἀλλήλαις ἀδύνατον εἶναι τὰς σιγμὰς καὶ ἀπτομέ-
νας, ἀλλ' ὅδ' ἐφεξῆς ἀλλήλαις αὐτὰς εἶναι δυνατόν. . . ὁ δὲ Εὐδόμημος τῷ ἐπιχειρήματι ὕτως ἐχρήσατο. εἰ γὰρ ἔστιν ἐφεξῆς, φησὶν, τὰ ἀμερῇ, δεῖ πάντως εἶναι τι αὐτῶν μεταξύ μὴ ὁμογενές,
45 ὡς σιγμὴ μὲν ἐκ ἂν εἴη, γραμμὴ δὲ ὡς κενὸν μεταξύ σιγμῶν ἐν μήκει. εἰ μὲν ὅν γραμμὴ, ἐκ ἔσαι ἐκ τῶν σιγμῶν ἢ γραμμῇ. καὶ γὰρ ἐν αὐτῇ αἱ ἐφεξῆς σιγμαί. εἰ δὲ κενόν, πλεονέξαι τὸ κενόν

ἐν τοῖς συνεχέσι τῶν ἐξ ὧν, ταῖς τῶν ἐφεξῆς λεγομένων σιγμῶν, ἢ ὅδ' ἔσαι ὅλως μέγεθος. ὡς περὶ γὰρ ἀπτόμεναι δύο σιγμαὶ μήκος ὅδ' ἐν ποιῶσιν, ὕτως ὅδ' ἐκ σιγμῶν καὶ κενόν. μήποτε ἐν ὁρθῶς ἐννοῆσαι δοκεῖ τὸ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ῥηθὲν ὁ Εὐδόμημος, ὅτι ἐκ ἀναιρεῖ ἀπλῶς τὸ ἐφεξῆς εἶναι σιγμῇ σιγμῇ ἢ τὸ νῦν τῷ νῦν, ἀλλὰ τὸ ὕτως εἶναι ἐφεξῆς ὡς ἐκ τούτων εἶναι τὸ μήκος ἢ τὸν χρόνον. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ὕτως ἐπεχείρησε τῷ λόγῳ. Simpl. f. 216 b.

καὶ τὸτο οἶμαι τὸ ἐπιχειρήμα τῷ αὐτῷ δεικτικόν ἐστι, τῷ μηδὲ
ἐφεξῆς εἶναι τὰ ἀμερῇ, ὡς ἐκ τούτων εἶναι τὸ μήκος ἢ τὸν χρόνον.
10 δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἔτι προσκείμενον ὅτι πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὕτος ὁ λόγος πεπόρισται. . . τὴν δὲ πρόσληψιν τὴν λέγουσαν μηδὲν τῶν συνεχῶν εἰς ἀμερῇ διαιρεῖται εἶναι δείκνυσιν, μεταλαβὼν τὸ συνεχές εἰς τὸ μεταξύ (τὸ γὰρ μεταξύ ἦν γραμμὴ καὶ ὁ χρόνος), καὶ λέγει ὅτι ἄλλο γένος ἔχον οἷόν τε εἶναι μεταξύ τῶν ἀδιαίρετων (καὶ γὰρ οἷόν τε με-
15 ταξύ τούτων εἶναι τὸ φαῖον ἢ τὸ χλιαρόν), ἀλλ' ἢ τὸ διαιρεῖται ἢ τὸ ἀδιαίρετον, καὶ μάστιχα εἰ ἐκ τῶν ἀδιαίρετων συγκείσθαι λέγει τὸ μεταξύ. . . ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος πῶς ὑγιῆς ἢ δεῖξις, εἰ διὰ μὲν τῷ μὴ διαιρεῖται τὸ συνεχές εἰς ἀμερῇ δείκνυσιν ὅτι μηδὲ σύγ-
20 κειται ἐξ ἀμερῶν, ὅτε ἔλεγεν "ἀλλ' ὅδ' ἦν τι τῶν συνεχῶν εἰς ἀμερῇ διαιρετόν," τὸ δὲ μὴ διαιρεῖται εἰς ἀμερῇ δείκνυσιν διὰ τὸ μὴ ἀπτεσθαι τὰ ἀμερῇ ἀλλήλων, ταῖς μὴ συγκείσθαι ἀλλήλοις, δι' ὅ δ' ἐδείξεν ἡδὴ ὅτι ἐξ ἀμερῶν ἔχον οἷόν τε συγκείσθαι τὸ μέγεθος. καὶ λύει τὴν ἐνστάσιν λέγων ἄλλο εἶναι τὸ ἐπιχειρήμα τὸ ἀπὸ τῷ με-
25 ταξύ, τὸ λέγον ὅτι ἢ διαιρετόν ἐστιν ἢ ἀδιαίρετον, καὶ εἰ διαιρετόν, ἢ εἰς ἀδιαίρετα ἢ εἰς αἰεὶ διαιρετά. . . μήποτε δὲ ὅδ', ὡς εἴρηται πρό-
τερον, διάλληλος ἢ δεῖξις ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῷ μὴ ἀπτεσθαι ἀλλήλων τὰ ἀμερῇ πρῶτον μὲν ἐδείξεν ὅτι ἐκ σύγκειται ἐξ ἀμερῶν τὰ συνεχῇ. . .
νῦν δὲ δείκνυσιν ἐκ τῷ αὐτῷ πάλιν καὶ ὅτι ἐκ διαιρεῖται εἰς ἀμερῇ τὰ
30 συνεχῇ, ἐκ δὲ τούτου ὅτι ὅδ' ἐκ σύγκειται ἐξ ἀμερῶν. ὡς εἰ ἀμφω μὲν ἐκ τῷ μὴ ἀπτεσθαι δείκνυσιν, τὸ δὲ μὴ συγκείσθαι καὶ ἐκ τῷ μὴ διαι-
ρεῖται, ἐκ ἔστιν αὕτη διάλληλος ἢ δεῖξις. μήποτε δὲ ἐπὶ τῶν τοιού-
των ὅδ' ἔστιν ἄτοπος ἢ διάλληλος δεῖξις. . . προσίθῃσι δὲ καὶ
τοιαύτας τινὰς ἐπιχειρήσεις ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τῷ Εὐδόμῳ λαβὼν. id. f. 217.

δείξας ἐν τοῖς προτέροις ἐπιχειρήμασιν ὅτι τὸ συνεχές ἐκ σύγ-
231 b κειται ἐξ ἀμερῶν, δείκνυσιν νῦν ὅτι ὅδ' ἐκ διαιρεῖται εἰς ἀμερῇ. . . κοι-
15 νότερον δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ ἐξ ἀπτομένων συγκείμενον μέγεθος λέγεσθαι συνεχές, καὶ ὕτως ἀκέραι ἐπὶ τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόν-
τος "ἐν γὰρ τὰ ἔχματα, ἢ ἀπτεῖται τὰ ἔχματα τῶν συνεχῶν." μή-
ποτε δὲ ἐκ τῷ ἐξ ἀπτομένων εἶπε συνεχές ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ὅτι
τὸ ἔχμα τῶν συνεχῶν τῶν ἐμποιόντων τι μείζον συνεχές ἐξ
ἑαυτῶν ἐν ἐστίν. εἰ δὲ ἐν, καὶ ἀπτεσθαι ἀνάγκη, ὡς εἴρηται. καὶ γὰρ
γίνεται ἐν, μὴ πρότερον ἀψάμενα. id. f. 217 b.

δείξας κοινῶς ὅτι ὅδ' ἐκ συνεχῆς ἐξ ἀδιαίρετων σύγκειται ὅδ' ἐκ
231 b διαιρεῖται εἰς ἀδιαίρετα, ἐπειδὴ τῶν συνεχῶν ὡς συνελόντι εἰπεῖν
18. τρία ἐστί, μέγεθος κίνησις χρόνος, δείκνυσιν νῦν ὅτι ὁ αὐτός ἐστιν
ἐπ' αὐτοῖς λόγος, καὶ ὁμοίως ἢ ἐξ ἀδιαίρετων πανταχῇ σύγκειται καὶ

διαίρειν εἰς ἀδιαίρετα, ἢ ὑδὲν αὐτῶν. καὶ πρῶτον δείκνυσιν ὅτι ὁμοίως ἔχει τῷ μεγέθει ἢ κίνησις, καὶ τότε ὅτι καὶ ὁ χρόνος ἐν αὐτῷ ἔχει τούτοις λόγον. id. f. 218.

231 b 19. ἔτι εἰ μέγεθος ἐξ ἀμερῶν, καὶ γραμμὴν μείζω σημείω γραμμῆς δυνατὸν γενέσθαι. ἀλλ' εἰ τῷτο, δίχα διαιρεθῆσθαι τὸ σημεῖον. εἰ γὰρ πᾶσα γραμμὴ δίχα διαιρετή, καὶ ἡ μείζων σημείω καὶ ἡ ἐλάττω. ὅταν τοίνυν ἡ μείζων τέμνηται δίχα, καὶ τὸ σημεῖον δίχα τμηθῇσθαι, καὶ ὅλως ἡ ἐκ περισσῶν σιγμῶν συγκειμένη, καὶ κύκλος δ' αὖν εἴη τις ἐκ περισσῶν σημείων συγκειμένος. πῶς ὅν ὅτος διαιρεθῆσθαι δίχα; οἷχεν δὲ καὶ τῇ διαμέτρῳ δίχα τέμνεσθαι τὸν κύκλον, μᾶλλον δὲ ὑδὲ ὅλως ἔσαι διάμετρος. τὸ γὰρ κέντρον ἀμερὲς ὑποκείμενον τὴν δι' αὐτὸ γραφομένην εὐθεῖαν ὅ παραδέχεται, ὥστε εἰς δύο γενέσθαι. ὅκον ὅδ' ἡμικύκλιον ἔσαι, ἀλλὰ τὸ κέντρον αἰετὰτέρῳ μέρει τῷ κύκλῳ προσνεμόμενον ἐν τῇ τομῇ μείζον ἐκεῖνο ποιήσει. πολλὰ ἕτερα αὖν τις προσεπιλάβοι τὰ Ἀριστοτέλους ἐξερ- 15 γάσας φιλοτιμύμενος. Themist. f. 52 b.

231 b 27. συνδιαίρειν γὰρ αἰετὰ τὴν κίνησιν τὸ διάστημα. ἔσαι τοίνυν καὶ τὸ ἥμισυ τῆς κινήσεως ἐφ' ἡμισυ τῷ α'. ἀλλ' ὑπόκεινται ἀδιαίρετον εἶναι τὸ α'. . . ὅτι δὲ ἀμήχανον κίνησιν τινα ἐξ ἀδιαίρετων εἶναι κινήσεων, λέγομεν πάλιν. φανερόν τοίνυν ὅτι τὸ κινεῖσθαι παρσῖα 20 κινήσεως γίνεσθαι, καὶ ὅπως αὖν ἔχη ἡ κίνησις, ὅπως ἔχει καὶ τὸ κινεῖσθαι. εἰ τοίνυν ἡ κίνησις ἀδιαίρετος γινόμενὴ ἐπὶ τῷ α', ἀδιαίρετον ἔσαι καὶ τὸ κινεῖσθαι ἐπὶ τῷ α'. τῷτο δὲ ἀμήχανον, ὥς ὅδ' ἡ κίνησις ἀδιαίρετος. πῶς ὅν ἀμήχανον ἀδιαίρετον εἶναι τὸ ἐπὶ τῷ α' κινεῖσθαι; ἀνάγκη τὸ κινούμενον πόθεν ποῖ μὴ ἅμα κινεῖσθαι καὶ κεκινήσθαι ὅ ἐκινεῖτο, 25 τῷτο ἅμα πορεύεσθαι Θήβαζε καὶ πεπορεύεσθαι καὶ εἶναι ἐν Θήβαις. . . ἀλλ' ὁ σοφώτατος ἡμῶν Ἐπίκουρος ὅκ ἀιχύνεται χρῆσθαι φαρμάκῳ τῆς νόσου χαλεπωτέρῳ, καὶ ταῦτα Ἀριστοτέλους τὴν μοχθηρίαν τῷ λόγῳ προεπιδείξαντος. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ὅλης τῆς αβγ' κινεῖται, φησί, τὸ κινούμενον, ἐφ' ἑκάστῳ δὲ τῶν ἀμερῶν ἐξ 30 ὧν σύγκειται ὅ κινεῖται ἀλλὰ κεκίνηται. εἴτ' ὅκ αἰδάνεσθαι περιπίπτων ἀναριθμήτοις τισὶν ἀτοπίαις. id. ib.

232 a 6. εἴτα προσέθησιν τι, ὅπερ εἰκὸς ἦν τινα εἰπεῖν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῷ ὅλῳ μεγέθει τῷ αβγ' τῷ ἐξ ἀμερῶν συγκειμένῳ, μὴ ὄντος δὲ ἀμερῶς, τὸ ὡ' κινεῖσθαι τὴν δεξ' κίνησιν, μηκέτι δὲ ἐκάστην τῶν 35 τῶν ἀμερῶν κινεῖσθαι ἀλλὰ κεκινήσθαι. ὅτω γὰρ ὅκετι δόξει ἀκολουθεῖν τὸ ἅμα τε κινεῖσθαι καὶ κεκινήσθαι. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ὅλης ἔσαι κινούμενον, ὅκετι μέντοι καὶ καθ' ἕκαστον τῶν μορίων αὐτῆς τῶν ἀδιαίρετων ἔσαι κινούμενον. θεῖς δὲ τῷτο, τὰ ἐπόμενα ἄτοπα τῇ τοιαύτῃ ὑπονοία ἐπάγει. ἦτε γὰρ κίνησις ἔσαι συγκειμένη ὅκ ἐκ κινήσεων 40 ἀλλ' ἐκ κινήματων, τῷτο ἐκ τῶν περάτων τῆς κινήσεως, καὶ ἐκ τῶν κεκινήσθαι. ἡ γὰρ δεξ' κίνησις ὅκ ἔξει τὰ μόρια τὰ δ' καὶ ε' καὶ ζ' κινήσεις. κεκινήσθαι γὰρ ἐκεῖτο ταῦτα, ὅ κινεῖσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ κινεῖσθαι τὰ μόρια ἔσαι ὅ κινεῖσθαι ἀλλὰ κεκινήσθαι, καὶ διαιρεθῆσθαι τὸ κινεῖσθαι εἰς μόρια α' ὅ κινεῖσθαι ἐστὶν ἀλλὰ κεκινήσθαι. 45 ἐπάγει δὲ καὶ ἄλλο ἄτοπον ἀκολουθεῖν ταύτῃ τῇ ὑποθέσει, τὸ κεκινήσθαι τι μὴ πρότερον κινούμενον. . . ὅτι ὅ πάντῃ ἀπίθανον ταύτην τέθεικε τὴν ἔνστασιν, δηλοῖ τὸ καὶ θέντος αὐτὴν καὶ διαλύσαντος τῆς

περὶ Ἐπίκουρον ὅμως ὕψερρον γενομένης ὅτω λέγειν τὴν κίνησιν γίνεσθαι. ἐξ ἀμερῶν γὰρ καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον εἶναι λέγοντες, ἐπὶ μὲν τῷ ὅλῳ μεγέθει τῷ ἐξ ἀμερῶν συνεσῶτος κινεῖσθαι λέγουσι τὸ κινούμενον, καθ' ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτῷ ἀμερῶν ὅ κινεῖσθαι ἀλλὰ κεκινήσθαι, διὰ τὸ εἰ τεθεῖη καὶ ἐπὶ τῶν κινεῖσθαι τὸ ἐπὶ τῷ ὅλῳ κινούμενον, διαίρετα αὐτὰ ἔσεσθαι. Simpl. f. 218.

γράφεται καὶ τὸ κινεῖσθαι τι μὴ κινούμενον. cod. Pal. 237.

232 a 9. τέταρτον δὲ ἄτοπον ἐπάγει τῷ λόγῳ σποράδην μὲν ἐν τοῖς 232 a 15 προδεδειγμένοις εἰρημένον, νῦν δὲ ἐν ἰδίῳ καταταχθέν ἐπιχειρή- ματι. τὰ γὰρ δεξ' ἀδιαίρετα ἦτοι κινήσεις εἰσὶν ἡ ὅ κινήσεις. ἀλλ' εἰ μὲν κινήσεις, ἔσαι τι παρσῖς κινήσεως αὐτῷ μὴ κινούμενον ἀλλὰ ἡρεμῶν. . . εἰ δὲ μὴ κινήσεις τὰ δεξ', ἡ κίνησις ἔσαι ὅκ ἐκ κινήσεων συγκειμένη, ὅδ' αὖτὴς κινήσεις ἔχουσα. Simpl. f. 218 b.

232 a 18. καὶ μὲν τὴν γραφὴν τὴν λέγουσαν "εἰ γὰρ πᾶσα διαίρετος," 232 a 18 τῷτο εἰ διαίρετος πᾶσα γραμμὴ ἢ διάστασις (ἔθος γὰρ τῷ Ἀριστοτέλει θηλυκῶς τὰ μεγέθη καλεῖν διὰ τὸ γραμμὴν ἀντὶ μεγέθους ἐκτίθεσθαι), εἰ ὅν διαίρετος ἡ γραμμὴ ἢ ἡ κίνησις, ἐπειδὴ τὸ ἰσοταχῶς κινούμενον ἔλαττον μέγεθος ἢ ἔλαττον μέρος κινήσεως ἐν ἐλάττω χρόνῳ δίσσιν (ὅ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον ἢ τῷ μεγέθει ἢ τῇ κινήσεως κινήσθαι), τὸ ἰσοταχῶς κινούμενον συνδιαιρεθῆσθαι τὴν κίνησιν ἢ τῷ μεγέθει καὶ ὁ χρόνος. . . εἰ μέντοι εἴη γεγραμμένον ὡς ἐν τισιν ἀντιγράφοις εὐρίσκεται "εἰ γὰρ πᾶς διαίρετος," ἐξηγεῖται ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι εἰ πᾶς ὁ χρόνος ἐστὶ διαίρετος, συνδιαιρεθῆσθαι τῷ χρόνῳ διαιρεμένῳ καὶ τὸ μέγεθος. καίτοι ὁ Ἀριστοτέλης ὅ τῷτο ἐπάγει, ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ χρόνος διαίρετος ἔσαι. καὶ τῷτο ὁ Ἀλέξανδρος ὕψερρον ἐπισήσας λέγει ὅτι δείξας ὅτι αὖν τὸ μέγεθος πάντῃ διαίρετον ἦ, καὶ ὁ χρόνος ἔσαι διαίρετος, ἐπάγει πάλιν τὸ ἀντίστροφον διὰ τῷ "εἰ ὁ χρόνος διαίρετος ἐν ὃ φέρεται τι τὴν α', καὶ ἡ α' ἔσαι διαίρετη." ὁ μέντοι Ἀσπάσιος καὶ ἄλλην οἶδε τῆς τοιαύτης γραφῆς διαβολήν. "εἰ γὰρ πᾶς," εἴτα ἐπάγει "ἀδιαίρετος," καὶ ἐξηγεῖται ὅτι εἰ πᾶς ὑποτεθεῖται ἀδιαίρετος χρόνος, ἐν τῷ ἐλάττω δὲ τὸ ἰσοταχῶς δίσσιν ἔλαττον, διαίρετος ἔσαι καὶ ὁ χρόνος ὅ ὑποτεθεῖται ἀδιαίρετος. καλῶς δὲ ὁ Ἀσπάσιος ἐνταῦθα ὑπέσχετο, ὅτι ὅ μόνον ἀκολουθίαν δείκνυσιν ὡς θατέρῳ ὄντος διαίρετος καὶ θατέρῳ ἔσαι, ἀλλὰ καὶ προσαναγκάζει διαίρετα εἶναι καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸ μέγεθος, ὡς περ καὶ τὴν κίνησιν. id. ib.

232 a 23. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν τούτοις φησί, μὲν τὸ δεῖξαι ὅτι ὡς ἔχει τὸ μέγεθος καὶ ἡ κίνησις πρὸς τὸ ἐξ ἀμερῶν εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ὅπως ἔχει 23 καὶ ὁ χρόνος, νῦν δείκνυσιν ὅτι μὴ σύγκειται ὁ χρόνος ἐξ ἀμερῶν μὴδ' ἐκ τῶν νῦν. μήποτε δὲ ἦδη καὶ τῷτο δέδεικται, ὅτε ἔλεγε καὶ ὁ χρόνος διαίρετος ἔσαι, τῷτο πᾶν μόριον χρόνος. χρόνος γὰρ τὸ τῷ χρόνῳ μόριον. ἀλλ' ὡς εἴρηται, μὲν τὸ ἐκ τῆς ἰσοταχῆς τῷ κινούμενῳ κινήσεως δεῖξαι καὶ ὅτι διαίρετα ἐπ' ἀπειρόν ἐστιν ὅ τε χρόνος καὶ τὸ μέγεθος, καὶ δηλονότι καὶ ἡ κίνησις, καὶ ὅτι ἀνάλογον ἀλλήλοις διαίρετον, νῦν ἐκ τῷ θαττον καὶ βραδύτερον τὰ αὐτὰ δείκνυσιν. ὅ γὰρ μόνον ὅτι ὁ χρόνος διαίρετος, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ μέγεθος. καὶ τῷτο καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ λέγει πρὸς

τῷ τέλει τῆς ῥήσεως ὅτι διαιρεῖ τὸ μὴ θάττον τὸν χρόνον, τὸ δὲ βραδύτερον καὶ τὸ μῆκος. προηγουμένως μέντοι τὸν χρόνον ἀποδείκνυσιν ἐν τέτοις διαιρετόν, καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ μέγεθος, εἰς δὲ καὶ ἀπέβλεψεν ὁ Ἀλέξανδρος. id. f. 219.

ὁ δὲ ἀμερεῖς ὑποτιθέμενος χρόνος διαφθείρει τὸ θάττον καὶ βραδύτερον, πράγματα ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντα καὶ πᾶσι γινώριμα. . . ὥσπερ ἐγὼ καὶ οἱ ἐμοὶ παῖδες τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Νικαίας εἰς τὴν πατρίδα, ἐγὼ μὲν ἀπὸ τῆς δημοσίας ἔχων οἱ δὲ ἄμαξαν, ἕκ ἐν ἴσῳ διηλύσαμεν χρόνον, ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐν δύο νυχθημέροις, οἱ δὲ ἐν τέτρασιν. Themist. f. 53.

232 b δείξας ὅτι τὸ θάττον ἴσον διάστημα ἐν ἐλάττω χρόνῳ κινεῖται καὶ τὸ βραδύτερον ἐν τῷ ἴσῳ ἐλάττω, τέτοις προηγουμένως δείκνυσιν ὅτι ὁ χρόνος ἔστι σύγκειται ἐκ τῶν νῦν ὄντων ἀμερῶν, ἀλλ' ἔστι συνεχὴς τε καὶ ἐς αἰεὶ διαιρετὰ διαιρετός, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὸ μὴ θάττον διαιρεῖ τὸν χρόνον, τὸ δὲ βραδύτερον τὸ μέγεθος. . . καὶ ἀπορεῖ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς ἐπὶ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος ἀληθὲς ὁμαλῶς κινούμενον τὸ θάττον καὶ βραδύτερον κινεῖται. . . καὶ παραίγει καὶ τὸν Εὐδήμον ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν ὅπως ἀποδεικνύντα τὸ εἰρημένον. . . εἰκὸς δὲ τινὰ καὶ ἐνταῦθα μέμφεσθαι τὴν ἀπόδειξιν καὶ ὡς διάλληλον καὶ ὡς αὐτὸ δι' αὐτὴν δεικνύσαν. . . ἐπισηῆσαι δὲ χρὴ ὅτι διὰ τῆς κινήσεως νῦν τὸν χρόνον καὶ τὸ μέγεθος ἔδειξε διαιρετὰ. Simpl. f. 220.

233 a ἐπεὶ τοίνυν τὸ βραδύτερον ἐν τῷ ζ' χρόνῳ τὴν γκ' διήκει, τὸ θάττον ἐν τῷ ἐλάττω χρόνῳ ἔκτετι τὴν γκ', ἀλλ' ἐλάττω τῆς γκ', τὴν γ' μόνον. νοήσομεν τοίνυν ὡς αἰεὶ τὸ θάττον ἡμῖν καὶ βραδύτερον μεταλαμβάνονσι, καὶ τῷ ὑποδεδειγμένῳ τρόπῳ χρωμένοις τῆς μεταλήψεως τὸ μὴ θάττον αἰεὶ διαιρήσει τὸν χρόνον, τὸ βραδύτερον δὲ αἰεὶ διαιρήσει τὸ μέγεθος. τὸ μὴ γὰρ θάττον αἰεὶ τὴν αὐτὴν εὐθείαν ἐν τῷ ἐλάττω χρόνῳ, τὸ βραδύτερον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὴν ἐλάττω εὐθείαν διήκει. αἰεὶ δὲ ὅσης δυνατῆς τῆς μεταλήψεως (αἰεὶ γὰρ δυνατὸν τὸ θάττον νοεῖν καὶ τὸ βραδύτερον), αἰεὶ καὶ τὸν χρόνον καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ μέγεθος διαιρεῖν δυνασόμεθα. ἀκολουθεῖ γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις. Themist. f. 53.

233 a δείξας δι' ἐκθέσεως ὅτι τῇ τῷ χρόνῳ διαιρέσει συνδιαιρεῖται καὶ τὸ μέγεθος, τὸ αὐτὸ δείκνυσθαι λέγει καὶ ἐξ ἄλλων λόγων συνεισισμένον, ὡς ἔοικε, τότε τοῖς περὶ τέτων διαλεγομένοις. . . ἐπειδὴ δὲ ὁ χρόνος καὶ τοῖς ἐχάτοις ἀπειρός ἐστι μήτε ἀρχὴν ἔχων μήτε πέρασ, ἐν τῷ τελευταίῳ ταύτης δείκνυσθαι τῆς πραγματείας πῶς ἀληθὲς ὅτι καὶ τὸ μέγεθος ὅπως ἀπειρόν ἐστιν. αὐτὸ γὰρ τὸναντίον ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης δέδεικται τῆς πραγματείας, ὅτι ὅδὲ μέγεθος ἀπειρόν ἐστι τοῖς ἐχάτοις. μήποτε ὅν ὥσπερ ὁ χρόνος διττός ἐστιν, ὁ μὲν ἀπειρός τοῖς ἐχάτοις ὁ τὴν ἀναρχὴν καὶ ἀτελεύτητον κυκλοφορίαν μετρώων, ὁ δὲ τοῖς ἐχάτοις μὲν πεπερασμένος, ἐν δὲ τῇ διαιρέσει μόνῃ τὸ ἀπειρον ἔχων, ὡς ὁ μερικὸς ὁ τὰς ἐπ' εὐθείας κινήσεις μετρώων, ὅπως καὶ τὸ μέγεθος διττόν ἐστι, τὸ μὲν ἀπειρον τοῖς ἐχάτοις, ἕκ ὡς ἀόριστον, ὅσον ἀπεγίνωσκεν ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ, ἀλλ' ὡς κυκλικὸν καὶ μήτε ἀρχὴν ἔχον μήτε πέρασ, τὸ δὲ καὶ ἀρχὴν ἔχον καὶ πέρασ, οἷα τὰ ἐν γενέσει, ἐπ' ἀπειρον δὲ ὄντα διαιρετὰ τῷ συνεχῇ εἶναι.

ἀμφοῖν δὲ τοῖν ἀπειρίαι καὶ ὁ ὅλος χρόνος μετέχει καὶ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα. καὶ γὰρ ἀναρχα καὶ ἀτελεύτητα καὶ συνεχῇ ὄντα ἐπ' ἀπειρόν ἐστι διαιρετὰ. ἐμοὶ μὲν ὅν ἐπὶ ἤλθεν ὅπως καὶ ἀπορήσαι ταύτην τὴν ἀπορίαν καὶ διαλύσαι παρ' ὅθεν τῶν ἐξηγητῶν αὐτὴν εὐρηκότι. εἰ δὲ τις πιθανωτέρως ἐπιβάλλοι, φίλος ὢν ἀλλ' ἕκ ἐχθρὸς κρατεῖ. Simpl. f. 221.

ἔστιν ὁ λόγος ὁ τῷ Ζήνωνος τοιοῦτος. εἰ ἔστι κίνησις, ἐνδέχεται 233 a ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὰ ἀπειρα διελθεῖν ἀπτόμενον αὐτῶν ἐκάστη. 21. ἀλλὰ μὴν τῷτο ἀδύνατον. ἕκ ἄρα ἔστι κίνησις. καὶ τὸ μὴ συνημμένον ἐδείκνυ χρώμενος τῇ τῶν μεγεθῶν ἐπ' ἀπειρον διαιρέσει. . . τὴν δὲ πρόσληψιν τὴν λέγουσαν "ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον τὰ ἀπειρα διελθεῖν καὶ ἄφαδς ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ" δείκνυσιν ἐκ τῷ τὸ ἀπειρον ἀδιεξίτητον εἶναι. . . ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὴν πρόσληψιν αἰτιάται. ἕκ γὰρ ἀδύνατον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὰ ἀπειρα διελθεῖν. . . τὸ ὅν σόφισμα τῷ Ζήνωνος ἐγένετο παρὰ τὴν τῷ ἀπείρῳ ὁμωνυμίαν, καὶ τὸ μεταλαμβάνειν τὸ κατὰ διαίρεσιν ἀπειρον εἰς τὸ τοῖς ἐχάτοις ἀπειρον. . . ὁ δὲ Ζήνων τὸ μὴ μέγεθος εἰς τὰ ἀπειρα διηρημένον ἐνεργείᾳ ἐλάμβανεν, τὸν δὲ χρόνον ἕκτετι, καίτοι ὁμοίως ἔχοντα τῷ μεγέθει. . . ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ταύτης τῆς πραγματείας τὴν λύσιν ταύτην πρὸς μὴ τὸν ἐρωτῶντα ἱκανῶς ἔχειν ταύτην φησὶν (ἐρωτᾷ γὰρ εἰ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπειρα ἐνδέχεται διελθεῖν), πρὸς δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν ἕκ ἱκανῶς. ὅθεν γὰρ ὁ χρόνος τὸ ἀπειρον ἐνεργείᾳ ἔχει ἀλλὰ δύναμει. διὸ ἀκριβέστερον ἐκεῖ λύει. id. ib.

τῷτο δὲ ἀγνοεῖ Ζήνων, ἢ προσποιεῖται, ὅταν οἴῃ τὴν κίνησιν ἀναιρεῖν ἐκ τῷ μὴ δυνατὸν εἶναι λέγειν ἐν πεπερασμένῳ τῷ χρόνῳ τὰ ἀπειρα διελθεῖν τὸ κινούμενον καὶ ἄφαδς τὸ α' ἀπειρον καὶ καθ' ἕκαστον, εἰ τὸ μὴ μῆκος τὸ ποδιαῖον εἰς ἀπειρα διαιρετὸν καὶ ἐπ' ἀπειρον, ὁ δὲ χρόνος τῆς κινήσεως τῆς ἐπ' αὐτῷ πεπερασμένος. οἱ γὰρ ἐπὶ τῷ σάδι κυλιόμενοι τροχοὶ τῶν ἀρμάτων ὅθεν δὴ περ, φησί, παραλείπουσιν τῆς διαιρέσεως τῷ σάδι, ἀπείρῳ δὲ ὅσης αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς γιγνομένων μερῶν πῶς ἀπειρα διαθέσιν ἐν χρόνῳ πεπερασμένῳ. τῷτο γὰρ αὐτῷ τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησεν ἐκ τῷ μὴ κατιδεῖν, ἢ μὴ ἐθελῆσαι, ὅτι διχῶς λέγειται ἀπειρον καὶ μῆκος καὶ χρόνος καὶ πᾶν ὅπως τὸ συνεχές, ἢ τῷ διαιρεῖται ἐπ' ἀπειρον, ἢ τῷ μηδὲν ἔχον ἔχειν μηδὲ πέρασ τι τῷ μεγέθει. Themist. f. 53 b.

ὁ Ζήνων ἀναιρῶν τὸ εἶναι κίνησιν ἐκέρχρητο τοιοῦτον συλλογισμόν. εἰ ἔστι κίνησις, ἐνδέχεται τὸ ἀπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελθεῖν. ἀλλὰ μὴν τῷτο ἀδύνατον, ἕκ ἄρα ἔστι κίνησις. εἰ γὰρ κινεῖται τι ἐπὶ πηχυαίᾳ μεγέθει ἐν μιᾷ ὥρᾳ, ἐπειδὴ ἐν παντὶ μεγέθει ἀπειρόν ἐστι σημεῖον, ἀνάγκη πάντων ἄφαδς τῶν σημείων τῷ μεγέθει τὸ κινούμενον. διελύσεται ἄρα τὸ ἀπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὅπερ ἀδύνατον. cod. Reg. 1853.

δείξας ὁμοίως συνεχῇ τὸν τε χρόνον καὶ τὸ μέγεθος, καὶ ὁμοίως 233 a διαιρετὰ ἐπ' ἀπειρον, καὶ τὸν Ζήνωνος λόγον ἐκ ταύτης διαλύσας 31. τῆς ὁμοιότητος, προστίθεται τι τοῖς προαποδεδειγμένοις ὡς ἀκολουθόν τε καὶ ὡς ἐξ ἐκείνων δεικνύμενον, τὸ μήτε τὸ ἀπειρον διάστημα καὶ

ὑποθεθῇ εἶναι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ δύνασθαι τι κινήσθαι, μήτε ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ πεπερασμένον. ἄπειρον δὲ νῦν λαμβάνει τὸ κυρίως ἄπειρον τὸ κατ' ἐνέργειαν, ὅπερ τοῖς ἐχάτοις ἔλεγεν ἄπειρον... μεταξὺ δὲ ἐνστασιν λυεῖ τὴν λέγουσαν ὅτι τὸ βέ' μέγεθος ὃ πάντως καταμετρεῖ τὸ ὅλον τὸ αβ', ὥστε καὶ ἀληθῶς εἰπεῖν ὅτι τριπλάσιον, εἰ τύχοι, ἢ τετραπλάσιον ἢ ὅποσαπλασιον ἔστι τὸ αβ' τῷ βέ'. δυνατὸν γὰρ καὶ ἐλλείπειν ἐν τῇ μετρήσει καὶ ὑπερβάλλειν. λέγει ὅτι ὁδὲν διαφέρει, καὶ ἐλλείπει καὶ ὑπερβάλλει, εἰ μόνον τὸ ἴσον τῷ βέ' μεγέθει ἐν ἴσῳ τῷ χρόνῳ τῷ γδ' διεξέρχεται... διχῶς δὲ φερομένης τῆς γραφῆς τῆς ἐν τῷ τέλει τῆς ῥήσεως ταύτης (b 6), εἰ μὴ εἴη γεγραμμένον "εἰς ἴσα γδ' διαιρεθῆσε" καὶ τὸ μέγεθος," ἀσάφειαν ἔχει, λέγοι δ' ἂν, εἰς ἴσα γδ' διαιρεθῆσε" εἰς ὅσα καὶ τὸ μέγεθος. εἰ δὲ ὡς Ἀλέξανδρος καὶ Θεμίστιος καὶ Ἀσπάσιος γράψουσιν "εἰς ἴσα γδ' διαιρεθῆσε" ὡς καὶ τὸ μέγεθος," σαφὲς ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, ὅτι καὶ ὁ χρόνος εἰς ἴσα τῷ ἀριθμῷ διαιρεθῆσε" εἰς ὅσα καὶ τὸ μέγεθος· περὶ γὰρ τῷ χρόνῳ λέγει, τῷτον δεικνύς ὅτι μὴ ἄπειρος. Simpl. f. 221 b.

233a 35. τῷτο τοίνυν τὸ μέρος τῷ μήκους, λέγω δὲ τὸ βέ', ὅλην καταμετρήσει τὴν αβ', ἢ ὑπερβαλεῖ τῷ μέρος τῷ τελευταίῳ· διαφέρει γὰρ ὁδὲν, εἴγε αἰετὸ ἴσον τῷ βέ' μέρει ἐν ἴσῳ διήξει, τῷτο δὲ καταμετρεῖ τὸ ὅλον μέγεθος, καὶ ὑπερβάλλει τῷ μέρος τῷ τελευταίῳ· πεπερασμένον γὰρ πᾶς ἔχει χρόνος ἐν ᾧ διήλθεν τὸ ὅλον· εἰς ἴσα γὰρ μέρη διαιρεθῆσε" εἰς ὅσαπερ καὶ τὸ μέγεθος. εἰ δὲ σε ταράττει τὸ μὴ πάντως ἀπαρτίζειν τὸ βέ' καὶ τὸ μετρεῖν τὴν αβ', ἔξεστι σοὶ τὸ βέ' τηλικῶτον ποιεῖν ἡλικόν καταμετρήσει τὴν βα'. εἰ γὰρ καὶ καὶ τὴν πᾶσαν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ διέξεισιν, ἀλλὰ τό γε βέ' πάντως ἐν πεπερασμένῳ. ὥς· εἴπερ τὸ βέ' καταμετρεῖ τὴν βα', καὶ ὁ χρόνος ἐν ᾧ, φαίνεται ὅτι καὶ τὸ βέ' μέρος ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ διέξεισιν. ἀλλ' ἀδύνατον. εἰ γὰρ ὥρισται καὶ θάτερον πέρας ὁ χρόνος, καὶ ἀρχεται ποτε τῆς κινήσεως τὸ κινούμενον ἀπὸ τῷ β' σημείν, ἀνάγκη τὴν βέ' διελθεῖν ἐν χρόνῳ πεπερασμένῳ. ἐπεὶ γὰρ ἐν ἐλάττω χρόνῳ τὸ μέρος οἶσιν ἢ τὸ ὅλον, ἀνάγκη τὸν ἐλάττωνα τῷτο καὶ πεπεράσθαι, τὴν μὲν ἀρχὴν τὴν αὐτὴν ἔχει τῷ ὅλῳ, τὸ δὲ πέρας ἐκ τῷ ἐλάττω εἶναι προσλήψε". ἢ αὐτὴ δὲ ἀπόδειξις καὶ εἰ τὸ μὴ μήκος ἄπειρον ὑποθίμεθα, τὸν χρόνον δὲ πεπερασμένον· ἔσται γὰρ ἡμῖν 35 πάλιν καὶ τὸ μήκος πεπερασμένον, τῇ παραπλησίᾳ μεθόδῳ χρωμένοις. ἢ δὲ αὐτὴ ἀπόδειξις ἡμῖν, καὶ μὴ ἰσοταχῇ τὴν κίνησιν ὑποθίμεθα... ταῦτα μὲν ἔξωθεν τῷ προκειμένῳ προσεβλήθη ἡμῖν ὁ λόγος διὰ τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν. ἐπανώμεν δὲ ὅθεν ἐξέβημεν, ὥς ὅτε γραμμὴν ὅτε ἐπίπεδον ὅθ' ὅλως ὁδὲν τῶν συνεχῶν ὅτε 40 ἄτομον ἐνδέχεται εἶναι ὅτε ἐξ ἀτόμων συγκείσθαι, ὃ μόνον διὰ τὰ πρότερον εἰρημένα, ἀλλ' ὅτι καὶ διαιρεῖσθαι τὸ ἄτομον ἐξ ἀνάγκης συμβήσεται. Themist. f. 53 b.

233b 7. λαβὼν πρότερον τὸ βέ' μέγεθος ἀδιοριστότερον καὶ ὡς μὴ πάντως καταμετρεῖν τὸ αβ', ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλον ἐνίοτε ἢ ἐλλείπον, 45 καὶ ὑπὸ τῷ γδ' χρόνῳ πεπερασμένον μετρεμένης τῆς ἐπ' αὐτὸ κινήσεως, ἄπερ ἄμφω ἐνστάσεις ἔχειν δοκεῖ τινάς, διὰ τὸ τῷ ἐπιχειρήματος τοιῶτον ἀφαιρεῖ τὸ βέ' ὡς καταμετρεῖν τὸ ὅλον, καὶ ἐξ

ὑποθέσεως λαμβάνει τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διέναι αὐτὸ τὸ δι' αὐτὸ κινούμενον, καὶ δείκνυσιν ὅτι καὶ καταμετρεῖν ἐξ ἀρχῆς ὑποθεθῇ τὸ βέ', τῷ γδ' χρόνῳ ληφθέντος πεπερασμένον καὶ ὅλος ὁ χρόνος δειχθήσεται... καλῶς δὲ ἐπέστησεν ὁ Θεμίστιος ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ ἴσον κινεῖται διάστημα, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ἐν πλείονι τὸ ἴσον ποτὲ δὲ ἐν ἐλάττω, διαιρεθέντος καὶ ὅτῳ τῷ πεπερασμένῳ διαστήματος εἰς τὰ ἴσα μέρη συνδιαιρεθῆσε" καὶ ὁ χρόνος εἰς τοσαῦτα μὲν μέρη, ὅσα καὶ εἰς ἴσα ἀλλήλοις, ἀλλὰ πρὸς γε τὸ πεπερασμένον αὐτὸν ἐπιδείξαι ἔξαρκεῖ τὸ ἐκ μορίων πεπερασμένων αὐτὸν ἐπιδείξαι καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ μεγέθει, καὶ ἄνισα τυγχάνη τὰ μέρη. Simpl. f. 222.

τινὰ τῶν βιβλίων ὑποσίζυσιν εἰς τὸ "τῷτο," εἴτα ἐπάγουσι τὸ 233b 13. "ἀνάγκη πεπεράσθαι," τὸν χρόνον δηλαδή. cod. Pal. 237.

λέγει νῦν ὅτι δεδειγμένον ἡμῖν τῷ τὰ συνεχῇ μὴ διαιρεῖσθαι εἰς 233b 15. ἄτομα, φανερόν ἐκ τούτου ὅτι ὁδὲν μόριον τῶν συνεχῶν ἄτομόν ἐστι καὶ ἀδιαίρετον, εἴπερ μὴ διαιρετὰ εἰς ἄτομα τὰ συνεχῇ. δείξει δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν μορίων ὁ λόγος ὅτι ἀδύνατον αὐτὰ ἄτομα εἶναι, πρῶτον μὲν τὸ τῷ μεγέθει, εἴτα καὶ τῷ χρόνῳ. διαφέρει δ' ἂν ἢ ἀπόδειξις αὕτη τῆς προτέρας, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐδείκνυ μὴ ὄντα αὐτὰ ἀδιαίρετα, αὕτη δὲ δείκνυσιν προηγουμένως ὅτι διαιρετὰ ἐστὶ, καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς διαιρέσεως ἐπιδείκνυσιν. Simpl. f. 222 b.

δείξας διαιρετὰ τὰ μέρη τῶν συνεχῶν, τῷ τε χρόνῳ καὶ τῷ 233b 33. μεγέθει καὶ δηλονότι καὶ τῆς μέσης τούτων κινήσεως, ἐκ τῷ εἰ μὴ διαιρετὰ εἴη διαιρεῖσθαι τὸ ἄτομον, ὅπερ ἀδύνατον, ἐπειδὴ καὶ τὸ νῦν τῷ χρόνῳ τί ἐστιν, εἰκότως ἐφεξῆς τὰ περὶ αὐτὸ διαρθροῖ. διττὸ δὲ ὄντος τῷ νῦν, τῷ μὲν ὡς ἀρχῆς καὶ πέρας τῷ χρόνῳ, ὃ ἀναλογεῖ τῇ σιγῇ τῇ ἐν τῇ γραμμῇ, τῷ δὲ καὶ τὸν ἐνεσῶτα χρόνον λεγόμενον, ὅς ἀντιδιήρηται πρὸς τὸν παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα, τὸ μὲν ὡς ἀρχὴν καὶ πέρας, ὃ καὶ ἀδιαίρετόν ἐστι, καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως νῦν λέγεσθαι φησι, τὸ δὲ ἕτερον ὃ καθ' αὐτὸ ὁδὲ πρῶτως, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ πρῶτως καὶ καθ' αὐτό... ἀλλ' ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐπὶ τὰδε ἀμφοῖν εἰπὼν, καὶ τῷ πέρας καὶ τῆς ἀρχῆς, ἀσαφῆ τὸν λόγον ἐποίησεν· ὁ δὲ Εὐδήμος ὁδὲν φησιν ἐπὶ τὰδε τῷ πέρας ὁδὲ ἐπέκεινα τῆς ἀρχῆς. id. f. 223.

δείξας ὅτι ἕτερον καὶ ἕτερον ὃ δύναται εἶναι τὰ ἔχματα ὡς ἀπτό- 234a 7. μενα ἀλλήλων, δείκνυσιν ἐφεξῆς ὅτι ὁδὲ ὡς κεχωρισμένα καὶ ἀφεσῶτα ἀλλήλων ἔσται ὅλως δύο τὰ ἔχματα τῷ χρόνῳ· εἰ γὰρ εἴη δύο, ἀνάγκη χρόνον εἶναι μεταξὺ... δυνατὸν δὲ καὶ ἐπὶ ἑκατέρῳ μέρος τῆς διαιρέσεως συναγεῖν τὸ ἄτοπον, ὡς Ἀσπάσιος συνήγαγεν. ἐπεὶ γὰρ ἢ τῷ μεταξὺ διαίρεσις τὸ μὲν παρεληλυθὸς ποιεῖ τὸ δὲ μέλλον, ἐὰν ἑκάτερον τῶν τμημάτων τῷ ἐνεσῶτος διαιρεθῇ, εἰς παρεληλυθὸς πάλιν καὶ μέλλον διαιρεθῆσε", καὶ ἔσται καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι τῷ μέλλοντός τι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τῷ παρεληλυθότος. id. f. 223 b.

δεύτερον ἐπιχείρημα τῷτο, ἐνστάσεως οἶμαι τινὸς λυτικὸν τῇ 234a 14. λεγούσης ὅτι ὁδὲν ἄτοπον μεταξὺ τῷ παρεληλυθότος καὶ τῷ μέλλοντος εἶναι τὸ νῦν τὸ ὡς ἐνεσῶτος. καὶ λέγει ὅτι τὸ μεταξὺ τῷτο ὅτι καὶ καθ' αὐτὸ νῦν· ἀμερές γὰρ τὸ καθ' αὐτό, τῷτο δὲ διαιρετὸν διότι

χρόνος ἐστίν· καθ' ἡγήθη ἔν νῦν, ἔχ' ὡς καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντος αὐτῷ τὸ ὄνοματος λέγει· ἀλλ' ὡς καθ' ἕτερον. . . ἔστι δὲ καὶ ἄλλη γραφή τοιαύτη· ἢ γὰρ διαίρεσις καθ' αὐτό, καὶ λέγοι ἂν ὅτι τὸ μεταξὺ τῆς καθ' ἕτερον ἐστὶ νῦν· ἢ γὰρ διαίρεσις ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ νῦν, ἀλλ' ἔτι τὸ διαίρεσιν. *id. ib.*

γράφει· ἢ γὰρ διαίρεσις ἢ καθ' αὐτό, καὶ λέγοι ἂν διαίρεσιν· τὸ ἀμερές νῦν, ὃ καὶ καθ' αὐτό ἐστίν. *cod. Pal. 237.*

234 a. . . εἰ δὲ γράφει· "καθ' αὐτό," λέγοι ἂν ὅτι τὸ μεταξὺ τῆς καθ' ἕτερον ἐστὶ νῦν· ἢ γὰρ διαίρεσις ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ νῦν, ἀλλ' ἔτι τὸ διαίρεσιν. *id. ib.*

234 a. . . ὅτι ἐν τῷ νῦν γὰρ ἐστὶ μόνον, καὶ διὰ τὸ τὸ φησὶν ὅτι τῆς ἐν αἰῶνι τῶν θεῶν γάσεως καὶ ἀκινήσεως ἑλλαμψίς τις εἰς ἡμᾶς καταπεφοίτηκε τὸ νῦν· μιμνῆσθαι γὰρ τὸ γάσμιον τῶν αἰδίων. *id. ib.*

234 b. . . δείξας πρότερον ὅτι καὶ τὸ μέγεθος ἐφ' ὃ ἡ κίνησις διαιρετόν ἐστιν εἰς αἰεὶ διαιρετά, καὶ ἡ κίνησις αὐτὴ καὶ ὁ χρόνος, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸ κινούμενον αὐτὸ ἀδύνατον ἀμέγεστος εἶναι καὶ ἀδιαιρετόν. καὶ τοῖς προσεχῶς δὲ εἰρημένους ἀκολούθως ἐπὶ τὰ νῦν λεγόμενα. . .

ἐκ δὲ τούτων τὸ ἐπιχειρήματος δυνατόν ἐστι λύνειν τὴν κίνησιν ἀναιρέντα λόγον ἐκ τῆς δεινῆς κινήσεως ἢ ἐν τῷ ἐξ ὃ ἡ κίνησις εἶναι ἢ ἐν τῷ εἰς ὃ ἡ κίνησις, μηδέτερον δὲ δυνατόν εἶναι. ἐν τε γὰρ τῷ ἐξ ὃ ὅν ἔπαυ· κινεῖ, καὶ ἐν τῷ εἰς ὃ ὅν ἔκετι κινεῖ· ἀλλ' ἡρεμεί· ἐδείχθη γὰρ ὅτι ἐν ὑδατέρῳ ὅλον, ἀλλὰ τὸ μὲν τι αὐτὸ ἐν τούτῳ τὸ δὲ ἐν ἐκείνῳ. ἐν δὲ τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν οἰκίαν περὶ ψυχῆς ὑπόθεσιν πάντα ἔλκων τὴν λέγουσαν ἀχώριστον εἶναι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ ἐκ τῶν νῦν λεγομένων φησὶ ὅλον εἶναι τὸ τούτο. . . ὁρῶντες δὲ οἶμαι πρὸς μὴ τὸ κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν ἀμερῆ ἔσαν, ὅτι σωματικὴν μὴ κινεῖσθαι κίνησιν. . . ταῦτα δὲ καὶ τῷ κορυφαίῳ ἀρέσκει τῶν Ἀριστοτέλους ἐταίρων Θεοφράστου ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Κινήσεως αὐτῷ λέγοντι ὅτι αἱ μὴ ὁρέξεις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι καὶ ὁρῶναι σωματικῆς κινήσεως εἰσὶ καὶ ἀπὸ τούτων ἀρχὴν ἔχουσιν, ὅσαι δὲ κρίσεις καὶ θεωρίαι, ταύτας ἔκ ἐστιν εἰς ἕτερον ἀγαγεῖν, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ τέλος. . . καὶ Στρατων δὲ ὁ Λαμψακηνός, ὁ Θεοφράστου γεγενημένος ἀκαστὴς καὶ τοῖς ἀρίστοις Περιπατητικοῖς ἀριθμώμενος, τὴν ψυχὴν ὁμολογεῖ κινεῖσθαι μόνον τὴν ἀλογον ἀλλὰ καὶ τὴν λογικὴν, κινήσεις λέγων εἶναι τὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς. λέγει ἔν τῳ περὶ Κινήσεως πρὸς ἄλλοις πολλοῖς καὶ τὰδε. . . ἀπορῶσι δὲ καλῶς πρὸς τὸ εἰρημένον ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει, ὅτι τὸ κινούμενον τὸ μὲν τι ἔχει ἐν τῷ ἐξ ὃ κινεῖ, τὸ δὲ ἐν τῷ εἰς ὃ ἡ τῷ μεταξὺ· εἰ γὰρ τούτο ἀληθές, πῶς ἐν τῷ πρώτῳ ταύτης τῆς πραγματείας (c. 3 p. 186 a 15) αὐτὸς αἰτιώμενος Μελίσσον ὡς ἀρχὴν λέγοντα τῆς ἀλλοιώσεως, ἐπήγαγεν ὡς περ ἔκ ἀθρόας γινόμενης τῆς μεταβολῆς. . . ὅτι δὲ ἔτι περὶ μόνων τῶν τοπικῶς κινουμένων ἀλλὰ περὶ πάντων ὁ λόγος αὐτῷ, ἐδήλωσε καὶ διὰ τῆς παραδείγματος ὑπαρέθετο· τὸ γὰρ φαῖν καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν παρέλαβε, καθ' ὃ ἡ ἀλλοιώσις ἀλλ' ἔχ' ἢ τοπικὴ κίνησις ἐπιτελεῖ. *Simpl. f. 224 b.*

πρότερον δὲ ἅπαν τὸ μεταβάλλον διαιρετόν, ἢ καὶ ἀμερές ἐνδέχεται· καθάπερ οἱ μαθηματικοὶ φασὶ τὴν σιγμὴν φέ-

ρεσθαι καὶ ποιεῖν τῇ φορᾷ τὴν γραμμὴν, ἐπισκεπτέον. *Themist. f. 54 b.*

ἀλλὰ τούτο ἐπὶ μὴ τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς καὶ αὐτόθεν ἐναρ- 234 b γῆς ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς, γνωριμώτερον δὲ ἐπὶ ἀλλοιώσεως ἢ αὐξή- 17. σεως. ἐφ' ὧν δὲ συμβαίνει ποτὲ ἀθρόαν εἶναι τὴν μεταβολὴν, πῶς ἀναγκαῖον τὸ μὴ ἐν τῷ λευκῷ εἶναι τὸ δὲ ἐν τῷ μέλανι; τούτο δὲ ὁ Θεοφράστου ἀπορεῖ διαρρηθὴν ἐν τῷ περὶ Κινήσεως πρώτῳ, καὶ τοῖς ἐξηγηταῖς ὄχλον παρέχεν. τὸ μὴ ἔν λέγειν ὡς ἔκ ἐστιν ὑδενός ἀθρόα μεταβολὴ καθ' ὅλα τὰ μέρη παραπλησίως, ἀλλ' ἐν πᾶσιν οἷς ἀθρόα δοκεῖ γίνεσθαι μεταβολή, τὸ μὲν τι πρότερον μεταβάλλει μέρος τὸ δὲ ὕστερον, καὶ ἐπὶ τῇ πηγνυμένῃ γαλακτος καὶ ἐπὶ τῇ μελανομένῃ σώματος ἐκ τῆς ἀκτίνος (ἢ γὰρ τὸ εὐπαθέστατον μόνον πρῶτον, ἢ τὸ ἐγγύτερον τῇ τῇ κίνησιν ἐνδοδόντος), τὸ δὲ ταῦτα λέγειν ἔσφόδρα ἀληθές· δείκνυσιν γὰρ ἡμῖν ἡ αἰσθήσις ὅτι γίνονται τινες ἀθρόαι μεταβολαὶ σωμάτων καὶ ἀλλοιώσεις, καὶ πρὸς τὴν Με- λίσσον θέσιν ἔτις ἐξ ἀρχῆς ἀντεθήκαμεν. ἀλλ' ἔτις ἐκείνῳ γε, ὅτι μόνον ἐπὶ τῶν κατὰ τόπον μεταβολῶν τὴν δεῖξιν Ἀριστοτέλης πεποίηται· φανερώς γὰρ περὶ πάντας λέγει τὸ μεταβάλλοντος. ὁ τοίνυν ἡμῖν ἐπὶ τῇ βοήθειαν τῇ λόγῳ, ταῦτα ἐστίν· οἰόμεθα ἐν Ἀριστοτέλει περὶ τῶν ἀθρόως μεταβαλλόντων, ὅτι διαιρετά ἐστὶ καὶ μεγέθη, μηδὲ λόγους προσδεῖσθαι νοῆσαι. εἰ γὰρ ἀθρόως ἐκείνα μεταβάλλειν φανῇ ὡς ἅπαντα τὰ μέρη καθ' ἓνα χρόνον ἢ ἀλλοιῶν ἢ αὐξέει, ὅλον ὡς ἐπὶ μέρη τινὰ κεκτημένων ἢ τοιαύτη μεταβολὴ τὸ δὲ ὑδὲν κέκτηται μέρος, πῶς ἀλλοιοῖτο ἂν ἅμα καθ' ὅλα τὰ μέρη; ἢ τοίνυν ἔτις τούτῳ ἐστὶ μεταβάλλειν ἀθρόως, τὸ τὰ πάντα ὁμῶς τὰ μέρη μεταβάλλειν, ἢ εἰς τὸ ἀθρόως τούτῳ ἐστὶ γελοῖον τὸ ζητεῖν εἰ διαιρετά τὰ τοιαῦτα. διόπερ Ἀριστοτέλης ἐπὶ μὴ τούτων ὅλως ὑδὲν ἐποίησατο λόγον, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν ἄλλαν τρόπον μεταβαλλόντων. *id. ib.*

ἅπαντες δὲ τῶν μερισθῶν· εἶπεν ἡ ἀγὰρ τῶν κινουμένων (ἐδείξε γὰρ 235 a ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον μερίζεται ἐστίν), ἢ πᾶν τῶν μερισθῶν εἶπεν ἀντὶ 10. τῶν πάντων τῶν μορίων τῶν κινουμένων· εἰ δὲ πάντων τῶν μορίων τῶν κινουμένων ἐστὶν ἡ κίνησις, καὶ διαιροῖτο ἂν κατὰ μέρη τῶν κινουμένων. ὁ δὲ Εὐδήμος καὶ ἔτις ἐδείξε τὸ προκείμενον· εἰ γὰρ ἐστὶ τῶν ὅλων κίνησις, ἐστὶ δὲ καὶ τῶν μορίων ἐκάστη, ἕτεραι δὲ αὐτῶν καὶ μέρος ἐκάστη τῆς ὅλης, αἱ τῶν μορίων κινήσεις μέρη ἐσονται τῆς ὅλης, τοσούτον ἕκαστον ὁποσημύριον καὶ αὐτὸ τῶν κινουμένων ἐστίν, ὥστε εἰ τὰ τῶν κινουμένων μέρη ἰσάζει τῷ ὅλῳ, καὶ αἱ κινήσεις αἱ τῶν κινουμένων ἴσαι ἐσονται τῇ ὅλῳ. καὶ ἀπορίαν δὲ τίνα φαίνεται περὶ τὰ εἰρημένα φησὶν ὁ Εὐδήμος, πῶς χρή λέγειν τὰ μέρη κινεῖσθαι· ἔτις γὰρ ἐστὶν ἐνέργεια, ἢ πάντα ἔσται τὰ μερισθὰ πολλὰ καὶ ἀπειρα, ἐν δὲ ὑδὲν. *Simpl. f. 227.*

εἰ δὲ αὐτὸς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἢ μὴ κατὰ χρόνον γινόμενη 235 a διαίρεσις τῆς κινήσεως ὡς περ κατὰ μήκος, ἢ δὲ κατὰ μέρη τῶν 11. κινουμένων ὡς περ ἂν εἴη κατὰ πλάτος· καὶ γὰρ ὁ μὴ χρόνος κατὰ γραμμὴν πρόεισιν ὑδὲν ἐμφαίνων πλάτος, τὸ δὲ κινούμενον πλάτος ἔχον ὡς ἐπὶ ἐπιφανείας κινεῖται, ἀλλ' ἔτις ὡς ἐπὶ γραμμῆς. *id. f. 227 b.*

235 α τῷ "κ' παντός ἐστὶν ἡ κίνησις" ἢ ἐλλείπει τῷ κινημένῳ, ἵνα
 14. ἢ, παντὸς τῷ κινημένῳ ἐστὶ κίνησις, ὅπερ εἶπε πρότερον, ὅτι πᾶσα
 κίνησις τινός ἐστιν, τῷ κινημένῳ δηλονότι. τὸ τε καὶ τὸ καθ' ὃ ἡ
 κίνησις κ' ὁ χρόνος ἐν ᾧ κινεῖται. ἢ παντός ἐστι κίνησις, διότι τ'
 κινημένον καθ' αὐτὸ ὅλον ὃν κ' πᾶν κινεῖται, κ' τ' ἐν τινὶ δὲ τ' καθ'
 ὃ ἡ κίνησις δηλαῖ, τὸ τε καὶ τὸ πᾶν κ' τ' ποσὸν κ' τ' ποιόν.
 εἰπὼν ὅτι τὴν αὐτὴν εἶναι τῶν πάντων διαίρεσιν, ἐπειδὴ τ' ποιόν
 δοκεῖ μὴ διαιρεῖσθαι καθ' αὐτὴν εἰς μέρη διαίρεσιν, ὅτι μὴδὲ
 ποσὸν ἐστὶ, διὰ τὸ το προσέθηκεν ὅτι ἔχ' ὁμοίως πάντα διαιρεθῆσθαι
 τὰ καθ' ὃ ἡ κίνησις γίνεται. ὃ μὲν γὰρ τόπος καθ' ὃν ἡ κ' τόπον κίνη-
 10 σις, κ' τ' μέγεθος καθ' ὃ ἡ αὐξήσις κ' μείωσις, ποσὰ ὄντα καθ'
 αὐτὰ διαιρεθῆσθαι, τ' δὲ ποιόν καθ' ὃ ἡ ἀλλοίωσις ἔκτετι καθ' αὐτὴν
 ἀλλὰ κ' συμβεβηκὸς διαιρεῖται. τῷ γὰρ τ' σῶμα διαιρεῖται ἐν ᾧ
 τ' ποιόν, τῷ καὶ αὐτὸ τ' ποιόν διαιρεθῆσθαι. θεῖς δὲ τ' τῷ μὲν τόπῳ
 καθ' αὐτὴν εἶναι τὴν διαίρεσιν, ἔκτετι προσέθηκε τ' καὶ τῷ μεγέθει,
 15 καθ' ὃ ἡ κ' αὐξήσιν κ' μείωσιν κίνησις, ἀλλ' ὡς γνωρίζον τὸ
 παρὲς ἐπήγαγε "τὸ δὲ ποιὸν κ' συμβεβηκός." ἢ δεῖ, φησὶν ὁ
 Ἀλέξανδρος, γεγράφθαι ἀντὶ τῷ "τῷ μὲν τόπῳ καθ' αὐτό" τ' τῷ μ'
 ποσὸν καθ' αὐτό. ὅπως γὰρ περὶ τόπου τε ἀν' κ' περὶ μεγέθους ἔλεγε
 ποσὸν γὰρ ἐκάτερον. id. ib.

235 α δειξάς τιν' χρόνον κ' τὴν κίνησιν ἀλλήλοις ὁμοίως διαίρεμένα,
 25. δεικνύσιν ὅτι κ' τ' κινεῖται, ὃ ἐστὶν ἐνέργεια κ' τὴν κίνησιν ἢ πάθος,
 ὁμοίως τῇ κινήσει διαιρεῖται. id. ib.

235 β ζητεῖ πάλιν ὁ Ἀλέξανδρος πᾶς ἡ κ' ἀλλοίωσιν κίνησις τὴν
 5. διαίρεσιν κ' τὴν τῷ κινημένῳ μεγέθους διαίρεσιν ἔχει, εἴπερ τινὰ κ'
 ἀθρόως μεταβάλλει, ὡς περ αὐτὸς φησι πρὸς Μελισσον ἀπατείνον-
 μένος ἐν τῷ πρώτῳ ταύτης τῆς πραγματείας. ἐνταῦθα δὲ κ'
 ἐφιστάνει ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι κἀν μὴ πᾶν ἀλλὰ μέρος τι αὐτῷ
 ἀθρόον μεταβάλλει, ἔκτετι τῇ τῷ μορίῳ διαιρέσει τῶν συνδιαίροιτο
 10 ἀν' ὅτε ἡ κίνησις ὅτε ὁ χρόνος, κ' ἐπικρίνει λέγων, ἢ ὅτι πᾶσι τοῖς
 μορίοις αὐτῷ συνδιαίρεται, ἀλλὰ τοῖς ὡς κινημένῳ καθ' ὃ κινεῖται.
 id. f. 228 b.

235 β τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι ὅτι τ' μεταβεβληκός ὅτε πρῶτον
 6. μεταβεβληκεν εἰς ὃ μεταβεβληκεν, ἀνάγκη ἐν τῷ εἶναι εἰς ὃ
 μεταβεβληκεν. ὃ γὰρ ἀπλοῦς τ' μεταβεβληκός ἀνάγκη ὅτι εἶναι
 ἐν τῷ εἰς ὃ μετέβαλεν. id. ib.

235 β ἀξιώσας, ὡς ἐπὶ τῆς γενέσεως ἔχει, ὅπως ἔχειν κ' ἐπὶ τῶν
 19. ἄλλων μεταβολῶν τ' μεταβεβληκός, εἶναι γὰρ ἐν ἐκείνῳ τ' μετα-
 βεβληκός εἰς ὃ μετέβαλεν, νῦν κ' ἐφ' ἐκάστης μεταβολῆς πειρᾶται
 αὐτὸ τὸ δεικνύναι ὅπως ἔχον, κ' χρῆται δεῖξει καθολικῇ ἐπὶ πάσης
 μεταβολῆς ἀρμόσαι δυναμένη. ἅμα δὲ διὰ ταύτης τῆς ἀποδεί-
 40 ξεως κ' ἐνστασιν λύει φερομένην πρὸς τὴν πρότεραν ἀπόδειξιν.
 εἴποι γὰρ ἂν τις ὅτι τ' μεταβεβληκός, κἀν ἀπολελοιπεν ἐκεῖνο ἐξ ὃ
 μεταβάλλει, δύναται μὴ πόρρω εἶναι ἐν τοῖς εἰς ὃ μεταβάλλει,
 ἀλλ' ἐν μεταξὺ τινι. ἐστὶ γὰρ ἐν ταῖς πλείστας μεταβολαῖς τ' με-
 45 ταξύ. id. ib.

235 β δύναται δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τῷ "συνεχὲς δὲ ἡ με-
 24. ταβολή" δεικνύσας ὅτι ὅτε ἐν ἄλλῳ τινι ἐστὶ τ' ἀπὸ τῷ α' εἰς τ'

β' μεταβεβληκός, ὅπερ ἐκτός ἐστι τῆς αβ' κ' κεχωρίζαι αὐτῆς. εἰ
 γὰρ συνεχὲς ἡ μεταβολή, ἡ δὲ συνεχὲς ἐπὶ συνεχὲς κ' ὁ διαλεί-
 πτωσα, ἔκ' ἂν εἴη τῇ αβ' συνεχὲς τ' κεχωρισμένον αὐτῆς. λύσας
 5 ὅτι αληθές ἐστι τ' εἰρημένον κ' ἐπὶ τῆς κ' ἀντίφασιν μεταβολῆς.
 id. f. 229.

πῶ γὰρ ἐστὶ τ' μεταβεβληκός, εἰ μὴ ἐν ᾧ μεταβεβλήκει; τ'
 μὲν γὰρ ἐξ ὃ κινεῖται ἀπολελοιπέναι, ἐν ἄλλῳ δὲ τινι ἂν εἴη, φαίη τις
 ἂν, ὡς ἐν τῷ μεταξύ. ὃ γὰρ πᾶσαι κ' ἀντίφασιν αἱ κινήσεις.
 10 ἀλλ' εἴπερ ἐν τῷ μεταξύ, μεταβάλλον αὐτὸ ποιῶμεν, ὃ μεταβε-
 βληκός, ὡς ὑπεθέμεθα. εἰ δὲ μεταβεβλήκειν ἤδη, πῶς ἂν εἴη ἐν
 τῷ μεταξύ; πῶς γὰρ ἂν δύναίτο τ' μεταβεβληκός, ὅτε μεταβε-
 βλήκει, ἐπὶ μεταβάλλειν εἰς ὃ μεταβεβλήκει; φανερόν τοίνυν ὅτι
 κ' τ' γεγονός, ὅτε γέγονε πρῶτον, εὐθύς ἐστιν, κ' τ' ἐφθαρμένον,
 15 ὅτε ἐφθάρη πρῶτον, ἔκ' ἐστιν. τ' δὲ πρῶτον τῶτο, ἐν ᾧ λέγε-
 ται πρῶτον μεταβεβληκέναι τι κ' γεγονέναι κ' ἐφθάρθαι ἢ ἡλλοιωθῆ-
 ἀνάγκη ἀμέρες κ' ἐν μόριον εἶναι. Themist. f. 54 b.

νῦν δεικνύσιν ὅτι τὸ τ' ἐν ᾧ πρῶτον μεταβεβλήκει τ' μετα-
 235 β βεβληκός ὃ χρόνος ἐστὶν, ἀλλὰ ἀτόμον τι χρόνος πέρας, ὅπερ νῦν
 32. καλῶμεν, ὅπερ Πλάτων ἐξαίφνης ἐκάλεσεν. διὰ τὸ τῷ δὲ, φη-
 σὶν ὁ Ἀλέξανδρος, κ' τὴν λύσιν ἡμῶν ἐνεδείξατο τῷ ὑπὸ τῶν σοφι-
 στῶν ἐρωτημένῳ λόγῳ, ἐν ποίῳ χρόνῳ Δίων ἀπέθανεν. ἢ γὰρ ὅτε
 ἔζη ἢ ὅτε τέθνηκεν; ἀλλ' ὅτε ἐν ᾧ ἔζη (ἐν ἐκείνῳ γὰρ ἔζη) ὅτε
 ἐν ᾧ τέθνηκεν (ἐν παντὶ γὰρ τῷ τεθνήκει). εἰ ὅτε ἐν ᾧ χρόνῳ
 25 ἔζη μήτε ἐν ᾧ τέθνηκεν ἀπέθανεν ὁ Δίων, ἔκ' ἀπέθανεν. ση-
 μαίνει δὲ τ' μὲν ἀπέθανε τὴν πρώτην ἀπὸ τῷ ζῆν μεταβολήν, τ' δὲ
 ὅτε τέθνηκε, τὸν χρόνον ἐν ᾧ τεθνήκεις ἐστὶν. ἐπεὶ ὅτι ἐν χρόνῳ
 τ' μεταβεβληκός μεταβεβλήκειν, ὃ φανερὸν τ' ὑδέποτε ἀπέθα-
 νεν ὁ Δίων. ὑδέποτε γὰρ ὡς ἐν χρόνῳ, εἴπερ ἐν ἀτόμῳ μετα-
 30 βεβλήκειν ἀπὸ τῷ ζῆν. Simpl. f. 229 et inde a v. 20 cod.
 Pal. 237.

φανερόν τοίνυν ὅτι κ' τ' γεγονός κ' τ' ἐφθαρμένον ἐν ἀτόμῳ
 236 α τ' μὲν ἐφθάρη τ' δὲ γέγονε, κ' ἔκ' ἀπορήσομεν τοῖς σοφισταῖς ἀπο-
 5 κρίνασθαι, πότε ἀποτέθηκε τ' τεθνηκός πυρθανομένοις κ' ἐν ποίῳ
 χρόνῳ. εἴτε γὰρ ἐν ᾧ ἔζη, γίνετο ζῶν ἅμα κ' τεθνηκός, εἴτε ἐν ᾧ
 τέθνηκε, γίνετο πάλιν τεθνηκός, ἢ ἡνίκα ἤδη τεθνήκει, εἰ δὲ ἐν μη-
 10 δανὶ χρόνῳ, ὑδέποτε ἐστὶ τεθνηκός. ἀλλὰ τὸ τ' ἔκ' ἀληθές. τέ-
 θνηκε γὰρ ἔκ' ἐν χρόνῳ, ἀλλ' ἐν πέρατι χρόνῳ, καθάπερ ἐδείχθη.
 Themist. f. 54 b.

ἀντὶ τῷ μεταβάλλειν τῷ μεταβεβληκέναι χρῆται, ἐπειδὴ τ'
 236 α μεταβάλλον εἰς τέλος τῷ μεταβάλλειν ἐρχόμενον μεταβεβλη-
 10 κεν. ἐν δὲ τούτοις ἀπορον δοκεῖ, πῶς πέρας μὲν εἶναι λέγετο κ' τῆς
 κινήσεως κ' τῷ χρόνῳ, καθ' ὃ τ' μεταβάλλον μεταβεβληκέναι λέ-
 γετο, ἀρχὴ δὲ μὴ εἶναι. κ' γὰρ ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν
 45 περὶ Κινήσεως θαυμάσια φησὶ φαίνετο κατ' αὐτὴν ὅτι τὴν φύσιν
 τῆς κινήσεως, ὅσον εἰ μὴ ἐστὶν αὐτῆς ἀρχή, πέρας δὲ ἐστὶν. πῶς δὲ
 τ' μὲν πέρας ἀδιαίρετον ἐλαμβάνομεν, τὴν δὲ ἀρχὴν ἐπ' ἀπειρον
 διαιρετήν. δύναται γὰρ τοῖς αὐτοῖς χρώμενον λόγοις κ' τ' πέρας τῷ

συνεχῆς ἐπ' ἀπειρον διαιρετὴν λαβεῖν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀδιαίρετον. εἰκὲν ὅτι καὶ τὸ πέρασ διττὸν εἶναι καὶ ἡ ἀρχὴ διττὴ τῆς τε κινήσεως καὶ τοῦ χρόνου καὶ παντὸς συνεχῆς, τὸ μὲν ὡς τὸ πρῶτον ἢ τὸ ἔχατον μέρος τοῦ συνεχῆς, τὸ δὲ ὡς ἀρχὴ καὶ πέρασ, τὰ μηκέτι μέρη μηδὲ ὁμοία τῷ ὅλῳ. Simpl. f. 230. cod. Pal. 237.

θαυμασὸν τοίνυν, καθάπερ φησὶν ὁ Θεόφραστος, καὶ λίαν παρὰ τὰς ἐννοίας, εἰ μὴ ἔστιν ἀρχὴ κινήσεως, πέρασ δὲ ἔστιν, καὶ ὅλως εἰ μὴ ἀμφω πεπερασμένα, ἀλλὰ τέλος μὲν ἔστι τὸ βαδίζειν, ἀρχὴ δὲ ἔστι, καὶ τέλος μὲν τὸ πλεῖν, ἀρχὴ δὲ ἔστι, καὶ ἡνίκα μὲν ἐπαύσατο τὸ τρέχειν ὁ ἵππος ἔστιν εἰπεῖν, ἡνίκα δὲ ἤρξατο ἔστιν ἔστιν. ἢ ὅτι τὰτ' αὖ φησιν, ὡς ἔστιν ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἀλλ' ὡς ἔστιν αὐτὴν λαβεῖν. Themist. f. 55.

236 b 5. ἔστι γὰρ λαβεῖν τὸ χρώματος τὸ πρῶτον, εἰς δὲ γίνεσθαι ἢ μεταβολὴν τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ· πάθη γὰρ ταῦτα καὶ ἀδιαίρετα· διαιρεῖσθαι γὰρ καὶ συμβεβηκὸς τῷ τοῖς διηρημένοις ὑπάρχειν. id. ib.

δείξας ὅτι ὅτε τὸ τόπος ὅτε τὸ μέγεθος ἔστι τι πρῶτον λαβεῖν, διὰ τὸ συνεχὴ εἶναι καὶ διαιρετὰ εἰς αἰεὶ διαιρετὰ, ἐπήγαγεν ὅτι μόνων τῶν καθ' αἷν κινήσεως τὸ ποιὸν καθ' αὐτὸ ἀδιαίρετον ἐνδέχεται εἶναι. δὴλον δὲ ὅτι καὶ συμβεβηκὸς καὶ τὸτο διαιρετόν, καὶ ἀδιαίρετον δὲ ἢ τῇ αὐτῇ φύσει, ὅδ' ἐν αὐτῇ ἔστι τι πρῶτον· τὸ γὰρ πρῶτον ἐν διαιρεμένῳ καὶ μέρη ἔχοντι. ἀλλὰ καὶ καθ' ὅ τὸ ὑποκειμένον ὡς συνδιαιρεῖσθαι ἔστι τι πρῶτον, ὅδ' αὐτῇ τὸ συνδιαιρεμένον εἴη ἂν τι πρῶτον. συνδιαιρεῖσθαι δὲ ἢ ἀλλοίωσις, εἰ μὴ ἀθρόα γίνετο ἢ μεταβολή, ἢ αὐτὸς ἡγεῖν γίνεσθαι ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ πρὸς Μελισσον διαλεγόμενος, ὅτε ἔλεγεν ὡς περ ἔστιν ἀθρόας μεταβολῆς ὅσης. ὁ μὲντοι Εὐδόμημος εὐλαβέστερον περὶ τῆς διετάξεως ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν γράφων ὅτως· τὰ δὲ ἀλλοιωμένα πῶς χρὴ λαμβάνειν μεταβάλλοντα; εἰ μὲν γὰρ ἢ ποσὸν τὸ σῶμα ἀλλοιῖσθαι, καὶ μὴ πᾶν ἅμα θερμαίνεισθαι καὶ ξηραίνεισθαι, ἐν τούτοις ἔστι τὸ πρῶτον· εἰ δὲ πῶς ἄλλως πάχυνσιν, ἄλλος λόγος. 30 Simpl. f. 231.

236 b 19. δείξας ὅτι ἔστι ἐν τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ τι μεταβάλλει, τὸ πρῶτον λαβεῖν, ἐπειδὴ λέγεται τι ἐν πρώτῳ χρόνῳ μεταβάλλειν τὸ μὴ ἐν τινὶ μέρει τοῦ λεγομένου χρόνου ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ προσεχῶς, προτίθει δὲ εἶναι ὅτι καὶ τὸτο τὸ πρῶτον διαιρετὸν ὃν ὁ συγχωρεῖ τὸ κυρίως πρῶτον λαβεῖν. . . ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαῖον ἔστι τὸ πρόβλημα, ὅδ' ἐν ἀτοπῳ οἶμαι καὶ τὰ τῷ Εὐδόμημῳ περὶ τῆς γεγραμμένα παραθέσθαι, πάντων μᾶλλον τῶν ἐξηγητῶν τὴν τῷ Ἀριστοτέλους γνώμην ἐπισταμένῳ· γράφει δὲ ὁ Εὐδόμημος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν ταῦτα. id. ib.

236 b 32. δεδειγμένον τῷ πάντα χρόνον καὶ πᾶν μέγεθος καὶ τὸ πρῶτον λεγόμενον ἐπ' ἀπειρον διαιρετὸν εἶναι, ἔπειδ' αὖ φησὶ τὸ πᾶν τὸ κινούμενον ἐξ ἀνάγκης πρότερον κεινῆσθαι. ἔτι ὡς πεπαυῖσθαι δὲ τῆς κινήσεως λέγει κεινῆσθαι τὸ κινούμενον, ἀλλ' ὡς ἤδη τι διεληλυθέναι τὸ διόν. id. f. 231 b.

237 a 22. σαφές ἐστι ἂν ἢ ἡ λέξις, εἰ τῷ ἅμα γὰρ ἂν εἴη καὶ ἐν τῷ α' καὶ ἐν τῷ β' ἐπαγαγὼν τὸ ὅπερ ἀδύνατον, τότε ὑπέμνησε τῆς τῷ ἀδυνάτου αἰτίας, λέγων· τὸ γὰρ μεταβεβηκὸς, ὅτε μεταβε-

βηκεν, ὅτι ἔστι ἐνταῦθα, δέδεικται πρότερον. εἰ ὅτι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἀπὸ τοῦ α' εἰς τὸ β' μεταβεβηκεν, ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ καὶ ἑτέρῳ, πάντων δὲ δυοῖν νῦν μεταξὺ χρόνος ἔστιν, εἴπερ μὴ ἐχόμενά ἐστι τὰ νῦν, δηλονότι ἐν χρόνῳ τὴν μεταβολὴν ὑπέμεινε· 5 τὸτο γὰρ σημαίνει νῦν τὸ ἐν τῷ χρόνῳ μεταβεβηκέναι, ἀλλ' ἔτι ἐκεῖνο ὁ πέρασ ἐστὶ τὸ μεταβάλλειν. id. f. 232.

ἐπειδὴ ἢ προσεχὴς ἀπόδειξις ἢ ἀπὸ τοῦ μεγέθους ἦτοι τῷ 237 b συνεχῆς ἔστι ἐπιβάλλει τοῖς καὶ ποιότητα, ἅπερ εἶπεν ἐναντία, ὅδ' 1. τοῖς καὶ γένεσιν καὶ φθορὰν μεταβάλλουσιν, ἅπερ ἐν ἀντιφάσει καλεῖται, καὶ ἐν τούτοις φησὶν εἶναι τὴν αὐτὴν ἀπόδειξιν ἀπὸ τοῦ χρόνου λαμβανομένην ἐν ᾧ μεταβεβηκε. id. f. 232 b.

διὰ τί εἰπὼν ἄλλα ἄλλο τι, προσέθηκε τὸ ἐνίοτε; αἰεὶ γὰρ 237 b ἐπὶ τῷ ἐτι γινόμενον μέρος τι αὐτῷ προέγεγεν. ἢ ὅτι τὸ ἐνίοτε 11. πρόσκειται ἔτι ὡς τὸ γεγονέναι προηγείσθαι τὸ γίνεσθαι, ἀλλ' ἐφ' ὡς τὸ γίνεσθαι τὸ γεγονέναι· καὶ γὰρ ἐνίοτε αὐτὸ τὸτο ἐλέγετο γίνεσθαι ὁ νῦν γεγονέναι λέγει, οἷον ἢ οἰκία ἢ ὁ θεμέλιος, ἐνίοτε δὲ τὸ γινόμενον πρότερον ὅ τὸτο ἢ ὁ νῦν γέγονεν, ἀλλὰ ἄλλο τι καὶ μέρος αὐτῷ. . . τὸ ὅσα διαιρετὰ καὶ συνεχῇ προσκείμεναι φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἔστι τινὰ ἐφ' ὡς τὸ γένεσθαι κατηγορεῖται, ὅ δὲ γενέσεως τὸ εἶναι ἔχοντα· τὰς γὰρ ἀφ' αὐτῶν γεγονέναι λέγομεν, ἔτι γίνεσθαι. . . δοκεῖ δὲ ὁ Θεόφραστος ἀπορεῖν, εἰ πᾶσα μεταβολὴ ἐν χρόνῳ, ὑπορούμενος ἴσως τὰς ἀπὸ σκοτίας εἰς φῶς μεταβολάς, ὅταν εἰσκομιζέντος εἰς τὸ δωμάτιον λύχνος πᾶς ἀθρόως ὁ οἶκος ἀναπληθῇ τῷ φωτὶ ἀνευ χρόνου. ἢ δὲ ἀφ' εἰ μὴ διὰ γενέσεως τὸ εἶναι ἔχει, ὅδ' ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Οὐρανῶ (c. 11) ἐν τῶν τῷ ἀγενήτη σημαυνομένων τὸ καὶ τὴν ἀφ' ἡν Ἀριστοτέλης εἶναι φησιν. id. f. 233.

Ἀλέξανδρος μὲν ὅτι οἷον πᾶσαν μεταβολὴν εἶναι ἐν χρόνῳ, Θεόφραστος δὲ εἰκοιε διαπορεῖν, καὶ ἴσως ὑφεωράτο τὰς ἀπὸ σκοτίας εἰς φῶς μεταβολάς, ὅταν εἰσκομιζέντος εἰς τὸ δωμάτιον λύχνος πᾶς ἀθρόως ὁ οἶκος ἀναπληθῇ τῆς αὐγῆς καὶ τῷ φωτὶ ἀνευ χρόνου. ἀλλὰ τὸτο μὲν καὶ αὐτὸς σκεπτέον. Themist. f. 55 b.

πρόκειται μὲν αὐτῷ δεῖξαι ὅτι ὅτε ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ δυνατόν 237 b 23. ἔστι πεπερασμένην κινεῖσθαι γραμμὴν ἢ κίνησιν ὅτε ἐν πεπερασμένῳ ἀπειρον. . . ὥστε γὰρ τὴν ὅλην πεπερασμένην ὅταν ἅπαξ λέγειν ἐν παντὶ τῷ ἀπείρῳ διελθεῖν, καὶ μὴ τὴν αὐτὴν πολλάκις, ὥστε ὁρῶμεν ἐπὶ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος γινόμενον, ἢ τῆς αὐτῆς τι πάλιν καὶ πάλιν (ὅτω γὰρ ἐνδέχεται), ὥστε δὲ ἅπαξ τὴν αὐτὴν κινηθῆναι ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ ἀδύνατον. . . τὸ δὲ κινούμενον ἢ ἴσοτα- 40 χῶς ἢ ἀνισοταχῶς κινούμενον, ἐπὶ πρώτῳ τῷ ἴσοταχῶς κινούμενον δείκνυσιν τὸ προκείμενον, ἐφ' ὅ καὶ προχειρότερα ἔστιν ἢ ἀπόδειξις. . . εἰ ὅτι τὰ μέρη τῆς γραμμῆς καὶ τῆς κινήσεως πεπερανῶν καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῷ ἀριθμῷ (τὸτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ ποσὸν ἔκαστον καὶ τὸ ποσάκις), καὶ τὰ τῷ χρόνῳ μόρια ὁμοίως ἂν εἴη καὶ τῷ μεγέθει καὶ 45 τῷ ἀριθμῷ πεπερασμένα. Simpl. f. 233 b.

καὶ γὰρ μὴ ἴσα ἢ τὰ τῷ χρόνῳ μόρια διὰ τὸ ἀνισοταχῆς τῆς 238 a κινήσεως, ἀλλὰ πεπερασμένα γε ὄντα τῷ ἀριθμῷ, καὶ ἔκαστον τῷ 14. μεγέθει πεπερασμένον, τὸ ὅλον πεπερασμένον ποιῇ, καὶ τε ἴσα

κάν τε ἀνίστα ἢ. καὶ εἴη ἂν ὁ συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ χήματι τοιούτος. id. ib.

238^a 18. εἰ μὴ ἡ ἡρέμισις τὴν ἡρεμίαν αὐτῷ δηλοῖ νῦν τὴν ἀντικειμένην τῇ κινήσει, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἡρεμῶν ἐν χρόνῳ ἡρεμεῖ, λέγοι ἂν ὅτι ὥσπερ κίνησιν πεπερασμένην ἀδύνατον ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ γίνεσθαι, ὅτω καὶ ἡρεμίαν. εἰ δὲ ἡ ἡρέμισις καὶ τὸ ἡρεμίζεσθαι τὴν κίνησιν δηλοῖ τὴν ἐπὶ ἡρεμίας, ὅπερ ἐν ταῖς ἐξῆς ἱσαδὺς καλεῖ ὡς ἐπὶ γάσιν ἰόν, εἰκότως τοιαῦτα καὶ ἐπὶ ἡρεμίσσεως ἀξιοῖ ἅπερ καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως. id. f. 234.

238^a 21. εἰ τὸ ἡρεμίζεσθαι τὸ ἡρεμεῖν σημαίνει τὸ ἀντικείμενον τῷ κινεῖσθαι, λέγοι ἂν ὅτι ὅδε ἀπειρον ἡρεμίαν οἶον τέ τι ἡρεμεῖν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ. τὸ δὲ ὅτε ὁμαλῶς κινούμενον ὅτε ἀνωμαλῶς εἰ μὴ καὶ κοινῶς ἐπῆκ' τῷ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμίζεσθαι, εἴη ἂν τὸ ἡρεμίζεσθαι σημαῖνον τὸ πρὸς ἡρεμίαν ἱσαδὺς, εἰ δὲ πρὸς μόνον ἐπῆκ' τὸ κινεῖσθαι, μᾶλλον ἂν ὑπὸ τῷ ἡρεμίζεσθαι τὸ ἡρεμεῖν σημαίνοιτο. id. ib.

238^b 17. δέδεικ' μὴ ἤδη πρότερον μὲν τὸ μεγέθυς ἐφ' ὃ ἡ κίνησις, ὅτι ὅδε κίνησιν ἀπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κινήσει τὸ κινούμενον, ὅδε ἐν ἀπείρῳ πεπερασμένην. κοινῇ γὰρ ἦν ἡ ἀπόδειξις. ὅσον γὰρ τὸ διάστημα τὸ δι' ὃ ἡ κίνησις, τοσαύτη καὶ ἡ κίνησις ἐστίν. διὸ καὶ ἐγὼ τὴν κίνησιν ἐν τῇ ἀποδείξει τῷ μεγέθει συμπαραλαμβάναν, αὐτὴς δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ μὴ τῷ θεωρήματός εἰπὼν "ἀδύνατόν ἐστιν ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ πεπερασμένην κινεῖσθαι, μὴ τὴν αὐτὴν αἰεὶ καὶ τῶν ἐκείνης τι κινούμενον" (p. 237 b 24), ἴσως μὴ ὡς περὶ γραμμῆς λέγων δι' ἧς ἡ κίνησις, θηλυκὸν ὄνομα τέθεικεν, ἴσως δὲ τὴν κίνησιν ἐννοῶν. εἰ δὲ καὶ περὶ ἡρεμίας τῆς ἀντικειμένης τῇ κινήσει τὰ αὐτὰ ἠξίωσε, δηλονότι καὶ περὶ κινήσεως ἦν τὰ πρότερον ἀποδείγματα. καὶ γὰρ εἰς τὸτο ἔτεινεν ὁ λόγος αὐτῷ. νῦν μέντοι ἐκ τῶν περὶ μεγέθους δειχθέντων, δι' ὧν ἡ κίνησις ἐπιτελεῖται, συνάγει τὸ μὴδὲ κίνησιν ἀπειρον εἶναι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. id. f. 235.

238^b 23. τὸ μὴ προκείμενόν ἐστιν αὐτῷ, κἂν παραδοξολογεῖν δοκῇ καὶ τὸ φαινόμενον, δεῖξαι ὅτι τὸ ἱσάμενον ταῦτόν ἐστι τῷ κινούμενῳ, καὶ ὅτι ὅσα τῷ κινούμενῳ ὑπάρχει τοσαῦτα καὶ τῷ ἱσαμένῳ. λαβὼν δὲ ἄλλο μὴ τὸ ἡρεμῶν τὸ τῷ κινούμενῳ ἀντικείμενον καὶ ἐν ταύτῳ μένον, ἄλλο δὲ τὸ ἡρεμίζόμενον, τὸ κινούμενον ἐπὶ τὸ ἡρεμεῖν ὥσπερ τὸ λευκαινόμενον ἐπὶ τὸ λευκὸν εἶναι, τῷ μὴ ἡρεμῶντι ταῦτόν φησιν εἶναι τὸ ἐξῶς, τῷ δὲ ἡρεμίζόμενῳ τὸ ἱσάμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐπὶ γάσιν ἰόν. καὶ πρῶτον δεικνύσιν ὅτι κινεῖται τὸ ἱσάμενον, προκαβὼν ἀναγκαῖόν τι διαίρετικόν, τὸ λέγον ὅτι πᾶν ἡ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ, τὸ πεφυκὸς δηλονότι. . . . τὰτα ἔν προδείξας, ἐφεξῆς δεικνύσιν ἐκ τούτου ὅτι ὥσπερ τὸ κινεῖσθαι ἔκ ἐστι πρῶτον λαβὼν ἐν ᾧ κινεῖται τι, ὅτως ὅδε τὸ ἱσαδὺς. δεικνύσι δὲ καὶ τὰτο διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. id. ib.

τὸ ἱσαδὺς τὸ ζῆναι πολὺ διαφέρει. ζῆναι μὴ γὰρ ἐστὶ τὸ πάνσαδὺς τῆς κινήσεως, ἱσαδὺς δὲ τὸ ἐπὶ τὴν παύσαν ταύτην ἵεναι. ἐστὶ δὲ τὸ μὴ ἱσαδὺς ταύτην τῷ ἡρεμίζεσθαι, τὸ δὲ ζῆναι τῷ ἡρεμῆσαι. τὸ τοῖνον ἱσάμενον καὶ τὸ ἡρεμίζόμενον κινεῖται. πᾶν γὰρ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ. εἰ δ' ὅπω ἡρεμεῖ τὸ ἱσάμενον, δῆλον ὡς κινεῖται. δῆλον ἔν ὡς καὶ ἐν χρόνῳ ἱσαδὺς ἀνάγκη. Themist. f. 55 b.

μὴ τὸ δεῖξαι ἐπὶ πάσης κινήσεως, τῆς τε ἀπλῆς καὶ τῆς κατὰ τὸ ἱσαδὺς λεγομένης, ὅτι ἔκ ἐστι τὸ πρῶτον λαβεῖν αὐτῆς, ἀλλ' ὅπερ ἂν τις ὡς πρῶτον λάβῃ, ἐστὶ τι καὶ τῆς πρότερον, νῦν τὰ αὐτὰ περὶ τῆς ἡρεμίας δεικνύσι τῆς τῇ ὅλῃ κινήσει ἀντικειμένης. αἰτία δὲ ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τῆς ἡρεμίας, ἥτις καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως. διὸ καὶ ἀποδείξει τῇ αὐτῇ χρῆται. Simpl. f. 235 b.

τὰ παράδοξα τῶν περὶ κινήσεως θεωρημάτων, ἅπερ ἔκ ἂν 239^a 10. τις ὅδε ἐννοήσῃε ῥαδίως ὅδε πιευσθεῖε, ταῦτα μὲν ἀποδείξεως ἐν τούτοις παραδίδωσιν ὁ Ἀριστοτέλης. καὶ ἦν μὴ κακείνα θαυμαστὰ τὰ προσεχῶς ἀποδεδειγμένα, ὅτι ἔκ ἐστιν ἀρχὴν λαβεῖν ὅτε κινήσεως ὅτε ἡρεμίας. δῆλον δὲ ὅτι ὅδε τέλος διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἐστὶ δὲ μᾶλλον ἀπεμφαίνει τὸ νῦν δεικνύμενον, ὅπερ καὶ διὰ τὸ λῦσαι τὴν Ζήνωνος περὶ κινήσεως λόγον ἔοικε παραδιδόναι ἐν τούτοις. ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, ἐν χρόνῳ κινεῖται τὸ κινούμενον, ἐν ᾧ χρόνῳ κινεῖται καθ' αὐτό, τῆς ἐν ᾧ ὅλῃ, καὶ μὴ τῷ ἐν τινι τῶν ἐκείνης κινεῖσθαι, ὅπερ ἐν πρώτῳ πρότερον ἐλέγετο (ταῦτ' ἐν αὐτῷ ταῦτα ἐπὶ τῷ χρόνῳ σημαίνει τὸ ἐν πρώτῳ καὶ τὸ καθ' αὐτὸ καὶ μὴ ἐν τῷ ἐκείνῳ τινί), ἀδύνατον ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ κατὰ τι εἶναι τὸ διαστήματος ἐν ᾧ κινεῖται. ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι καὶ ἴσῳ ἑαυτοῖς διαστήματι. δεικνύσι δὲ αὐτὸ ὅτως. id. f. 236.

ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖται, ἀδύνατον ἐν ᾧ πρῶτῳ κινεῖται χρόνῳ, ἐν τούτῳ κατὰ τι εἶναι τὸ διαστήματος. λέγω δὲ τὸ κατὰ τι εἶναι τὸ καὶ αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον ἐν ταύτῳ εἶναι καὶ ἴσῳ διαστήματι. ἡρεμεῖν γὰρ ἂν ὅτω τε ἅμα καὶ κινεῖσθαι αὐτῷ συμβαίνει. Themist. f. 55 b.

αἱ τὰ θεσπεσίᾳ Ζήνωνος τὰ Ἐλεάτη ἀπορίαι, περὶ ὃ οὐ σιλ- 239^b 5. λογράφος εἶπε τὸ ἀμφοτερογλωσσόιο μέγα δένος ἐκ ἀλαπαδόν Ζήνωνος,

καὶ τῶν θαυμασῶν τούτων περὶ κινήσεως θεωρημάτων τὰ Ἀριστοτέλους γεγονόσιν ἡμῖν αἰτίαι. ὡς γὰρ χρησίμον πρὸς λύσιν τῶν Ζήνωνος λόγων τὸ προειρημένον ἡμῖν περὶ τῆς κινήσεως παραδέδωκε. διὸ καὶ τῆς ἀπορίας εὐθύς ἐμνήσθην τῆς Ζήνωνος, καὶ τὴν λύσιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς προσεχῶς ῥηθέντος ἐποιήσατο. ὁ δὲ Ζήνωνος λόγος προκαβὼν ὅτι πᾶν ὅταν ἢ καὶ τὸ ἴσον ἑαυτῷ ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ, καὶ ὅτι ὅθεν ἐν τῷ νῦν κινεῖται, καὶ ὅτι τὸ φερόμενον αἰεὶ ἐν τῷ ἴσῳ αὐτῷ ἐστὶ καθ' ἕκαστον νῦν, ἐώκει συλλογίζεσθαι ὅτως. τὸ φερόμενον βέλος ἐν παντὶ τῷ νῦν καὶ τὸ ἴσον ἑαυτῷ ἐστίν, ὥστε καὶ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ. τὸ δὲ ἐν τῷ νῦν καὶ τὸ ἴσον ἑαυτῷ ὃν ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ ἄρα, ἐπειδὴ μηδὲν ἐν τῷ νῦν κινεῖται, τὸ δὲ μὴ κινούμενον ἡρεμεῖ, ἐπειδὴ πᾶν ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ. τὸ ἄρα φερόμενον βέλος ἕως φέρεται ἡρεμεῖ καὶ πάντα ἐν τῇ φορᾷ χρόνον. ὅ τί ἂν εἴη παραδοξότερον; . . . ὁ Ζήνωνος λόγος ὡς ἐκ τῶν νῦν συγκειμένων τῷ χρόνῳ τὴν ἀπορίαν ἐκίνησεν. ὡς εἶγε μὴ τὰτο δοθεῖν αὐτῷ, ἔκ ἐστιν ἀληθὲς ὅτι ἐστὶν αἰεὶ ἐν τῷ ἴσῳ τὸ φερόμενον. Simpl. f. 236 b. cod. Pal. 237.

"Ζήνων δὲ παραλογίζετο." ἅπαν, φησὶν, ἐν τῷ ἑαυτῷ τόπῳ ὑπάρχον ἢ ἡρεμεῖ ἢ κινεῖται. ἀδύνατον δὲ ἐν τῷ ἑαυτῷ κινεῖσθαι.

ἡρεμεῖ ἄρα. τὸ τοίνυν φερόμενον βέλος ἐν ἐκάστῳ τῷ νῦν τῷ χρόνῳ, καθὼς κινεῖται, ἐν τῷ ἑαυτοῦ τόπῳ ὑπάρχον ἡρεμήσει, εἰ δὲ ἐν πᾶσι τοῖς τῷ χρόνῳ νῦν ἀπείροις ὕσιν ἡρεμεῖ, καὶ ἐν παντὶ ἡρεμήσει. ἀλλὰ ὑπόκειται κινούμενον· τὸ βέλος ἄρα κινούμενον ἡρεμήσει. *cod. Reg. 1853.*

ἔτω καὶ ὁ Ζήνων παραλογίζετο· εἰ γὰρ ἡρεμεῖ, φησὶν, ἅπαντα, ὅταν ἡ κτ' ἐῖς ἴσον αὐτῷ διάστημα, ἔστι δὲ αἰεὶ τὸ φερόμενον κτ' ἐῖς ἴσον ἑαυτοῦ διάστημα, ἀκίνητον ἀνάγκη τὴν οἰσὶν εἶναι τὴν φερομένην. τὸτο δὲ ψεύδος· ὃ γὰρ αἰεὶ τὸ φερόμενον κτ' ἐῖς ἴσον διάστημα. μᾶλλον δὲ ὁδὸς ὅλως ἐν χρόνῳ ἐστίν, ἀλλ' ἐν τῷ νῦν μόνον, καθὰ 10 προείρηται. *Themist. f. 55 b.*

239 b τέσσαρας εἶναι λόγους φησὶ τῆς δυσκολίας παρέχοντας τοῖς 9. λύνειν ἐπιχειροῦσιν, ἢ ὅτι τέσσαρες ἦσαν πάντες οἱ περὶ κινήσεως λόγοι δυσαντίβλεπτοι πάντες τυγχάνοντες, ἢ ὅτι πλείονων ὄντων τέσσαρές εἰσιν οἱ πραγματευόμενοι. . . τῶν δὲ τεττάρων λόγων ἀδύνατά τινα ἔπειθ' δεικνύντων τῷ εἶναι κίνησιν ὁ πρῶτος τοιαῦτός ἐστιν. εἰ ἔστι κίνησις, ἀνάγκη τὸ κινούμενον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπειρα διεξιέναι· τὸτο δὲ ἀδύνατον, ὅτι ἄρα ἔστι κίνησις. *Simpl. f. 236 b.*

239 b ἔστι δὲ ὁ μὲν πρῶτος (λόγος τῶν Ζήνωνος) τοιαῦτος· εἰ ἔστι κί- 10. νησις, ἀνάγκη τὸ κινούμενον τὸ ἥμισυ πρῶτον διεξιέναι τῷ διαστήματος· ἀπειρα δὲ τὰ ἡμίση (αἰεὶ γὰρ τὸ ἥδη ληφθέντος ἡμίση σημεία δυνατὴν λαβεῖν), ὅχι οἷον τε δὲ τὰ ἀπειρα διεξιελθεῖν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὅχι οἷον τε ὅτι ἔτε κινεῖται. *Themist. f. 55 b.*

239 b καὶ ὁ δεύτερος ὁ λόγος ἐκ τῆς ἐπ' ἀπειρὸν διαιρέσεως ἐπικεχειρήναι 14. κατ' ἄλλην διασκευὴν. καὶ εἴη ἂν τοιαῦτος. εἰ ἔστι κίνησις, τὸ βραδύτερον ὑπὸ τῷ ταχίστῳ ὁδῶν καταληφθήσετο· ἀλλὰ μὴν τὸτο ἀδύνατον· ὅτι ἄρα ἔστι κίνησις. καὶ ἡ μὲν πρόσληψις ἐναργὴς ἐστίν, τὸ δὲ συνημμένον κατεσκευάσας, τὸ λέγον ὅτι εἰ ἔστι κίνησις, ἀδύνατον τὸ βραδύτερον ὑπὸ τῷ ταχίστῳ καταληφθῆναι, βραδύτερον 30 μὲν λαμβάνων τὴν χελώνην, ἢ καὶ ὁ μῦθος ὡς φύσει βραδεῖαν ἐν τῇ πρὸς τὴν ἵππον ἀμίλλῃ παρέλαβε, ταχύτερον δὲ τὴν Ἀχιλλέα, ὅς ὕτως ἐδόκει ποδωκέατος ὡς τὸ ποδάρκης ἴδιον αὐτῷ δοκεῖν ὄνομα παρ' Ὀμήρῳ. *Simpl. f. 237.*

δεύτερος δὲ ἐστὶν ὁ λόγος ὁ καλόμενος Ἀχιλλεύς, τετραγών- 35 δημένος καὶ τῷ ὀνόματι. ὃ γὰρ ὅπως, φησὶ, τὴν Ἑκτορα καταλήψετο ὁ ποδωκέατος Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ὁδὸς τὴν βραδυτάτην χελώνην. εἰ γὰρ τὴν διώκοντα ἀνάγκη πρότερον ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ πέρας τῷ διαστήματος ὅτι τὸ φεύγον προεληλυθεν, ἀδύνατον ἄλλο ὑπ' ἄλλης καταληφθῆναι· ἐν ᾧ γὰρ ὁ διώκων τὸτο οἰσὶν τὸ διάστημα, δῆλον ὡς ὁ 40 φεύγων ἕτερον τι προσίθισιν· εἰ γὰρ καὶ ἔλαττον αἰεὶ τῷ βραδύτερος ὑποκείσθαι, ἀλλ' ὅτι προσίθισι γέ τι. . . τοσαῦτον γὰρ ὅτος τῷ πρὸ αὐτῷ διαφέρει τῷ μὴ ποιεῖν εἰς ἡμίση τὴν διαίρεσιν ἐπ' ἀπειρον, ἀλλ' ἴσον δὴ ποτε λόγον. εἰ δ' ἄλλως συγχωρηθεῖ τὴν πεπερασμένην δύναμιν τὸ κινούμενον διεξιελθεῖν, ὡς ἐδείξαμεν, κατα- 45 λήψετο πάντως ὑπὸ τῷ θάττονος τὸ βραδύτερον. . . κἀντεῦθεν ὁ παραλογισμὸς ἐκ τῆς εἰς ἀπειρον διαιρέσεως. ἡμεῖς δὲ μέρος μὲν τι πρῶτον κινεῖται τὸ ὅλον φαμέν, ὀρίσαι δ' αὐτὸ ὅχι οἷον τε εἶναι·

διαίροιτο γὰρ ἂν ἥδη καὶ τὸ μέγεθος καὶ ἡ κίνησις, καὶ ἔκτετι ἂν φυλάττοιο συνεχὴς ὅτε ἡ κίνησις μία. Ζήνων δὲ προσεαυτιεύετο ἐν τῷ λόγῳ· τὸ γὰρ προέχον φησὶν ἀδύνατον καταληφθῆναι. ἡνίκα μὲν ὅτι προέχῃ, καὶ ἡμεῖς λέγομεν ὡς ἀδύνατον· ἅμα τε γὰρ ἂν προέχοι καὶ 5 ὃ προέχοι· ἀλλ' ὅτι αἰεὶ προέχειν αὐτῷ συγχωρησόμεθα, ὅτε αἰεὶ τι προσλαμβάνειν ὠρισμένον μέρος τῷ διαστήματος, ἀλλ' ἔχειν ποτὲ ἐπὶ τὸ πέρας, ὡς καὶ τὸ θάττον ὁμοίως. *Themist. f. 56.*

τρίτον εἶναι φησὶ τῷ Ζήνωνος λόγον, ὃν πρὸ δλίγου διέλυσε, 239 b λέγοντα ὅτι τὸ φερόμενον βέλος ἐν τῷ φέρεσθαι ἴσται, εἴπερ ἀνάγκη 30. πᾶν ἡ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖν, τὸ δὲ φερόμενον αἰεὶ κτ' ἐῖς ἴσον ἑαυτοῦ ἐστίν, τὸ δὲ αἰεὶ κτ' ἐῖς ἴσον ἑαυτοῦ ὃν ὃ κινεῖται· ἡρεμεῖ ἄρα. ψεύδος δὲ λαμβάνει ὁ λόγος ὅτος ὅτι αἰεὶ κτ' ἐῖς ἴσον ἑαυτοῦ ἐστὶ τὸ φερόμενον· δέδεικται γὰρ ὅτι ἐν τῷ νῦν μόνῳ κτ' ἐῖς ἴσον ἑαυτοῦ ἐστίν. καὶ τὸτο μὲν συγχωρεῖ, ὅτι ἐννοεῖ δὲ ὅτι ἐν τῷ νῦν ὅθεν ὅτε ἡρεμεῖ ὅτε κινεῖται. *Simpl. f. 237 b.*

τρίτος δ' ἦν λόγος ὁ περὶ τῆς οἰσὶν τῆς φερομένης, ὃν φθάσαντες ἥδη λελύκαμεν. αἰεὶ μὲν γὰρ ἕκαστον τῶν κινουμένων ἐν τῷ νῦν τὸ ἴσον ἑαυτοῦ κατέχει διάστημα, ἀλλ' ὃ σύγκειται ἐκ τῷ νῦν ὁ χρόνος, ὅτε εἰς τὰ νῦν διαίρεται· μὴ συγχωρημένον δὲ τὸτο ὃ πρόεισι 15 συλλογισμός. τέταρτος δὲ ἐστὶ λόγος ὁ περὶ τῶν ἐν τῷ νῦν φερομένων. τρεῖς γὰρ ὄντας ἴσους κτ' ἐῖς μῆκος ποιήσας τὴν μὲν κινεῖ, τὴν δὲ ἴσησι, τὴν δὲ ἀντικινεῖ· ἐπεὶ δὲ θάττον ὁ κινούμενος οἰσὶν τὴν ἀντικινούμενον ὄγκον ἢ τὴν ἐξώτα, οἷον σόφισμα πλέκειν ἐντεῦθεν. τὸ γὰρ ἴσον διάστημα, φησὶν, (ἴσοι γὰρ ὃ τε μένων ὄγκος καὶ 20 ὁ φερόμενος ἐξ ἐναντίων) ὅχι ἐν ἴσῳ οἰσὶν χρόνῳ. καὶ σφόδρα γε, ὡς θαυμάσιον· τὸ μὲν γὰρ ἔστηκεν, ὃ δὲ ἀντικινεῖται. εἰ δὲ ἔμενον ἅμφω, τότε ἂν παράλογον ἦν. *Themist. f. 56.*

καὶ ὁ τέταρτος τῶν περὶ κινήσεως τῷ Ζήνωνος λόγων, εἰς ἀδύ- 239 b νατον ἀπάγων καὶ ὅτος τὸ εἶναι κίνησιν, τοιαῦτός τις ἦν. εἰ ἔστι κί- 33. νησις, τῶν ἴσων μεγεθῶν καὶ ἰσοταχῶν τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ διπλασίαν κίνησιν κινήσει καὶ ὅχι ἴσην. καὶ ἔστι μὲν καὶ τὸτο ἄτοπον, ἄτοπον δὲ καὶ τὸ τῷ ἐπόμενον, τὸ ἐν αὐτῷ καὶ ἴσον χρόνον ἅμα διπλασίον τε καὶ ἡμισυν εἶναι. δείκνυσιν δὲ αὐτὸ ὁμολογούμενον λαβὼν τὸ τὰ ἰσοταχῇ καὶ ἴσα ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἴσον διάστημα κενεῖται, καὶ ἔτι μέντοι τῶν ἰσοταχῶν καὶ ἴσων ἂν τὸ μὲν ἡμισυ τὸ δὲ διπλασίον εἴη κενεῖται, ἐν ἡμίσει μὲν χρόνῳ τὸ ἡμισυ, ἐν διπλασίῳ δὲ τὸ διπλασίον εἶναι κενεῖται. τῶν προληφθέντων τῶν τῶν ὑποτίθετο, ἐφ' ὅτι τὸ δέ, καὶ τέσσαρα μεγεθῆ ὁσαῦν, ἄρτια μόνον, ὡς ἔχειν ἡμίση, ἰσόογκα, ὡς δὲ ὁ Εὐδοκὸς φησὶ, κύβους, ἐφ' ὧν τὰ α' α' α' α', ὡς τὸ μέσον διάστημα ἐπέχειν τῷ τῷ τῷ τῷ ταῦτα. ὧν ἐξώτων πρῶτον ὀρίζει τὸ πρὸς τῇ ἀρχῇ τῷ τῷ τῷ τῷ κτ' ἐῖς, ἔχατον δὲ τὸ πρὸς τῷ ε', καὶ λαμβάνει ἄλλης τέσσαρας ὄγκους ἢ κύβους, ἴσους τοῖς ἐξώσι καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀριθμόν, ἐφ' ὧν τὰ β' β' β' β', ἀρχομένους μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῷ τῷ τῷ, τελευτῶντας δὲ κτ' τὸ μέσον τῶν τεσσάρων α' α' α' α', κινουμένων δὲ τῶν τῶν ἐπὶ τὸ ἔχατον τῷ τῷ τῷ τῷ ε'. διὸ καὶ πρῶτον λέγει τὴν κτ' τὸ μέσον τῶν α' α' α' α' ὡς ἔμπροσθεν ὄντα τῶν λοιπῶν ἐν τῇ ἐπὶ τὸ ε' κινήσει. διὰ τὸτο δὲ ἀορίστως ἔλαβε τῶν ὄγκους,

ἵνα ἔχωσιν ἡμίση· δεῖ γὰρ τούτων, ὡς μαθησόμεθα. διὰ καὶ τὸ
 πρῶτον β' καὶ τὸ μέσον τίθησι τῶν ἐσώτων α' α' α' α'. εἴτα καὶ
 ἄλλως ἴσως τῷ μεγέθει καὶ τῷ ἀριθμῷ, τοῖς β' β' β' β' δηλονότι καὶ
 τοῖς α' α' α' α', λαμβάνει, ἐφ' ὧν τὰ γ' γ' γ' γ', ἀντικειμένους
 τοῖς β' β' β' β'. τῶν γὰρ β' β' β' β' ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ σαδίου, ἐν
 ᾧ καὶ τῶν α' α' α' α' τὸ μέσον ἦν, ἐπὶ τὸ ἔχατον τοῦ σαδίου τὸ ε' κινε-
 μένων, οἱ γ' γ' γ' γ' ἀπὸ τοῦ ἔχατου μέρους, ἐν ᾧ τὸ ε', ἐπὶ τὸ δ'
 κινεῖται τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σαδίου. καὶ πρῶτον δηλονότι τῶν τεσσά-
 ρων γ' γ' γ' γ' τὸ πρὸς τὸ δ' νενευκός, ἐφ' ὃ ἡ κίνησις τοῖς γ' γ' γ' γ'.
 τίθησι δὲ τὸ πρῶτον γ' καὶ τὸ πρῶτον β'. τοιαύτης ἔν τῆς ἐξ ἀρ-
 χῆς θέσεως ὑποτεθείσης, εἰάν τῶν α' α' α' α' ἐσώτων τὰ μ' β' β' β' β'
 κινεῖται ὡς ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν τε α' α' α' α' καὶ τοῦ σαδίου ἐπὶ τὸ τέ-
 λος τοῦ σαδίου τὸ ε', τὰ δὲ γ' γ' γ' γ' ὡς ἀπὸ ἑκάστου τοῦ σαδίου ἐπὶ
 τὴν ἀρχὴν δηλονότι (ὅ γὰρ δὴ ὡς ἀπὸ τοῦ ἑκάστου β', ὅπερ, ὡς εἴκειν,
 ἐν τισιν ἀντιγράφοις εὐρών ὁ Ἀλέξανδρος ἠναγκάσθη λέγειν ὅτι 15
 ὁ πρότερον εἶπε πρῶτον β', τούτο νῦν ἔχατον ἐκάλεσε), συμβαίνει
 τὸ πρῶτον β' ἅμα ἐπὶ τῷ ἔχατῳ εἶναι τῆς αὐτῆς κινήσεως καὶ τὸ
 πρῶτον γ', παρ' ἄλληλα κινεμένων αὐτῶν καὶ ἰσοταχῶς ἐπὶ τῷ
 ἔχατῳ ἀλλήλων. τὸ γὰρ πρῶτον γ' καὶ τὸ πρῶτον β' ὄντος ἐξ ἀρχῆς,
 καὶ ἀντικινεμένων αὐτῶν ἰσοταχῶς, καὶ διεξεληθόντων ἀλλήλα, τὸ μ'
 πρῶτον β' ἐπὶ τῷ ἔχατῳ ἔσται γ', τὸ δὲ πρῶτον γ' ἐπὶ τῷ ἔχατῳ
 β'. καὶ τὸτ' ἂν εἴη τὸ ἅμα τὸ πρῶτον β' ἐπὶ τῷ ἔχατῳ εἶναι συμ-
 βαίνειν καὶ τὸ πρῶτον γ', παρ' ἄλληλα κινεμένων· ἢ γὰρ παρ' ἄλληλα
 κινήσεις ποιεῖ τὸ ἐν τοῖς ἔχατοις ἀλλήλων γίνεσθαι. συμβαίνει δέ,
 φησί, καὶ τὸ γ' τὸ πρῶτον δηλονότι παρὰ πάντα τὰ α' διεληλυθέναι, 25
 τὸ δὲ β' παρὰ τὰ ἡμίση α'. καὶ ὅτι μὲν τὸ β' τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν α'
 ἀρχόμενον διὰ τῶν δύο α' α' ἐκινήθη, ἢ διὰ τῶν ἡμίσεων, ὅποσα
 ἂν ἦ ἄρτια, ἐν ὅσῳ τὸ γ' διὰ τῶν διπλασίων β' δίδεισι, δῆλον· τὸ
 γὰρ πρῶτον β' ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν α' τὴν ἀρχὴν ἐποίησατο. καὶ ἐν
 ὅσῳ τὸ β' παρὰ τὰ δύο α' α' τὰ ἔχατα τὰ ἐσώτα κινεῖται, τὸ γ' τὸ 30
 πρῶτον ἀντικινεμένον τοῖς β' διὰ τῶν τεττάρων β' β' β' β' δίδεισι·
 αἱ γὰρ δύο κινήσεις τῶν ἀντικινεμένων διπλασίον ἀνύσκει διάστημα
 τῆς μιᾶς, ἣν κινεῖται τὸ β' παρὰ τὰ ἰσάμενα α'. καὶ τούτο μὲν δῆλον·
 πῶς δὲ παρὰ πάντα τὰ α' τὸ γ' διεληλυθεν; ὅτε γὰρ παρὰ ταῦτα
 ἐκινεῖτο, ἀλλὰ παρὰ τὰ β', ὅτε ἀπ' ἀρχῆς τῶν α' ἐκινεῖτο, ἀλλ' 35
 ἀπ' ἀρχῆς τῶν β', ἥτις ἦν καὶ τὸ μέσον τῶν α'. πῶς ἔν τ' γ'
 παρὰ πάντα τὰ α' κεκίνητο; ἢ ὅτι καὶ τὰ β' ἴσα ἦν τοῖς α'. τὸ ἔν
 γ' ἐν ὅσῳ χρόνῳ παρὰ τὰ β' κεκίνητο, εἴη ἂν καὶ παρὰ τὰ α' τὰ
 ἴσα τοῖς β' κεκινημένον. καὶ ὁ παραλογισμὸς ἐνταῦθα ἐστίν, ὅτι
 ἔλαβεν ἀπλῶς ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινεμένον τὸ παρὰ ἴσα κινεμένον, 40
 μὴ προσλογιζόμενος ὅτι τῶν ἴσων τὰ μὲν ἀντικινεμένα ἦν τὰ δὲ
 ἐσώτα... δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ "συμβαίνει δὲ
 τὸ γ' παρὰ πάντα τὰ α' διεληλυθέναι" (p. 240 a 10) ἐξῆς εἶναι
 τὸ "ἴσον χρόνον παρ' ἑκάστον γινόμενον τῶν β' ὅσον περ τῶν α'," εἴτα
 ἐφεξῆς "τὸ δὲ β' παρὰ τὰ ἡμίση" ἕως τοῦ "ἅμα γὰρ ἔσται τὸ 45
 πρῶτον γ' καὶ τὸ πρῶτον β' ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἔχατοις," ἐφεξῆς δὲ
 τούτοις τὸ "διὰ τὸ ἀμφοτέρω ἴσον χρόνον καὶ τὸ α' γίνεσθαι." ὁ μὲν ἔν
 λόγος τοιαύτος ἐστίν, εὐηθέστατος ὢν, ὡς φησὶν ὁ Εὐδήμος, διὰ τὸ

προφανῆ τὴν παραλογισμὸν ἔχειν, εἴπαρ' ἀξιοῖ τὰ ἴσα καὶ ἰσοταχῆ,
 εἰάν τ' μὲν παρὰ κινεμένον κινῇται τὸ δὲ παρὰ τὸ ἡρεμῆν, τὸ ἴσον διά-
 σταμα ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ κινεῖται. ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ἀτοπον· τὰ γὰρ
 ἀντικινεμένα ἀλλήλοις ἰσοταχῆ διπλασίαν ἀφίσταται διάστασιν ἐν τῷ
 αὐτῷ χρόνῳ ἐν ᾧ τὸ παρ' ἡρεμῆν κινεμένον τὸ ἡμισυ διίσταται, καὶ
 ἰσοταχῆς ἐκείνοις ἦ. Simpl. f. 237 b.

ἐρωτᾷ δὲ τις καὶ ἕτερος λόγος παρὰ τῆς τέσσαρας τῆς εἰρη- 240 a
 μένης περὶ τῆς καὶ ἀντίφασιν μεταβολῆς. ἐπειδὴ γὰρ κινεῖται τὸ κιν- 19.
 νόμενον, καὶ ἐκ τινος εἰς τι μεταβάλλων ἐν μηδετέρῳ εἶναι ὅτε κιν-
 νεῖται, μήτε ἐξ ὧ μήτε ἐν τῷ εἰς ὃ, ἠνίκα ἂν γίγνηται, φασί, καὶ
 ἀντίφασιν ἢ μεταβολή... ἡμεῖς δὲ φαμεν, ὡς ἀμφοτέρω μᾶλλον
 ἐστὶ τὸ μεταβάλλων, ὅχι ὡς ὑδέτερον. Themist. f. 56.

διαλύσας τῆς τοῦ Ζήνωνος λόγους τῆς ἀναρεῖν δοκῶντας τὴν
 κίνησιν, παράγει καὶ ἄλλους λόγους εἰς τὸ αὐτὸ ἐρωτωμένους σοφιστι-
 κῶς, ἵνα καὶ αὐτῶν διαλύσῃ τῆς σοφισμῆς. ὢν ὁ πρῶτος ὁ ἐκ
 τῆς καὶ ἀντίφασιν μεταβολῆς ἐπιχειρῶν τὴν κίνησιν ἀναρεῖν ἐστὶ
 τοιαύτος. ἐπειδὴ κινεῖται τὸ κινεμένον ἐκ τινος εἰς τι μεταβάλλων,
 ἐν μηδετέρῳ δὲ ἐστὶν ὅτε κινεῖται, ὅτε ἐν τῷ ἐξ ὧ (ὅκετι γὰρ κινεῖται
 τούτο) ὅτε ἐν τῷ εἰς ὃ (ὅπω γὰρ κινεῖται) τούτο, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστο-
 τέλης ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ διδάσκει, ἐστὶ δὲ καὶ καὶ ἀντίφασιν με-
 ταβολή, τὸ μεταβάλλων καὶ ἀντίφασιν ἐν ὑδέτέρῳ μορίῳ ἔσται τῆς
 ἀντιφάσεως, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ. ὅπερ ἀτοπον· ὅτι ἐστὶ γὰρ μεταξύ
 τι τῆς ἀντιφάσεως. ἢ εἰ μὴ τούτο, ὅχι ἀληθές ὅτι τὸ μεταβάλλων
 ὅτε ἐν τῷ ἐξ ὧ μεταβάλλει ἐστίν, ὅτε ἐν τῷ εἰς ὃ μεταβάλλει,
 ἐν ᾧ μεταβάλλει χρόνῳ. καὶ γὰρ ἢ καὶ ἀντίφασιν μεταβολή τὸ μὲν ἐξ
 ὧ ἔχει, τὸ δὲ εἰς ὃ. ἐκ γὰρ λευκοῦ εἰς μὴ λευκὸν καὶ ἐκ μὴ λευκοῦ
 εἰς λευκὸν μεταβάλλει, καὶ ἐξ ὄντος εἰς μὴ ὄν, καὶ ἐκ μὴ ὄντος εἰς
 ὄν. εἰ ἔν μεταβολῆς ὅσης ἀνάγκη ἐν μηδετέρῳ τῆς ἀντιφάσεως
 εἶναι τὸ μεταβάλλων, τούτο δὲ ἀδύνατον, διότι ὑδὲν ἐκφεύγει τὴν
 ἀντίθεσιν τῆς ἀντιφάσεως, ὅχι ἂν εἴη μεταβολή. τούτον δὲ λύων
 τὸν λόγον, φησὶν ὅτι ὅλον μὲν τὸ μεταβάλλων καὶ ἀντίφασιν ἐν ὑδε-
 τέρω μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως ἐστὶ, μέρος δὲ τι ἐν ἑκατέρῳ. καὶ δέ-
 δεικται τούτο πρότερον... λύσας ἔν ὅτως ἐπὶ τῷ λευκοῦ καὶ ὃ λευκοῦ,
 ἐπήγαγεν ὅτι ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ ὄντος καὶ μὴ ὄντος, ἐφ' ὧν κυ-
 ριώτερον ἐστὶν ἰδεῖν τὴν καὶ ἀντίφασιν μεταβολὴν μόνην ὅσαν· τὸ
 μὲν γὰρ λευκὸν καὶ εἰς τὸ ἐναντίον κυρίως μεταβάλλει τὸ μέλαν καὶ εἰς
 τὸ μεταξύ, τὸ δὲ ὄν εἰς τὸ μὴ ὄν μόνον, καὶ τὸ μὴ ὄν εἰς τὸ ὄν. προ-
 δεῖς ἔν καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν, κοινῶς ἐπήγαγεν ὅτι καὶ πᾶσαν ἀντί-
 φασιν ὅτω λυτέον τὴν ἀπορίαν. Simpl. f. 238 b.

ὅτι μὲν ἔτι πρὸς λόγον ἐνίσταται τινα τῶν ἀναιρέων τὴν κίνη- 240 a
 σιν, δῆλον ἐκ τῆς καὶ τὸ πρὸς τούτῳ ἐπιχείρημα ὡς ἀκόλουθον τοῖς πρὸς 29.
 τὸν Ζήνονα εἰρημένους ὅτως ἄρξατο "ὅτε δὲ καὶ τὴν ἐν ἀντιφάσει
 μεταβολὴν ὑδὲν ἡμῖν ἔτι ἔσται ἀδύνατον πρὸς τὸ εἶναι κίνησιν"
 (v. 19). δῆλον ἔν ὅτι καὶ νῦν ὡς περὶ αὐτῆς λέγων πάλιν φησὶν ἐπὶ
 τοῦ κύκλου καὶ τῆς σφαίρας καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς κινεμένων, ὅτι συμ-
 βῆσει αὐτὰ ἡρεμεῖν, ὡς αἰὼν οἱ σοφιστοὶ, ὑδὲ τούτο ἀδύνα-
 τόν τι ἐπάγει τῷ εἶναι κίνησιν. καὶ ὁ Ἀσπάσιος δὲ τούτον ἔχειν ἐν
 σκοπῶν καὶ τούτον φησὶ τὸν λόγον, καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ Εὐδήμος. ὁ μὲν

τοι· Ἀλέξανδρος νομίζει τὸ νῦν λεγόμενον πρὸς τὰς ἀναιρέντας τὴν
 ὑποτεθέντα ὑπ' αὐτῷ ὁρισμὸν τῆς ἡρεμίας λέγεσθαι· ἐπειδὴ γὰρ ἡρε-
 μεῖν εἶπε τὸ ἐν ταύτῳ χρόνον τινὰ ὄν, καὶ αὐτὸ καὶ τὰ μέρη, δείκνυ-
 σιν ὅτι ὅδ' ἐστὶ τὸ ἀναιρεῖν διὰ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ κινουμένων,
 ὡς οἶόν τινας. τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τὰ περιφερόμενα, ἃ δοκεῖ ἐν τῷ
 αὐτῷ εἶναι χρόνον τινὰ καὶ αὐτὰ καὶ τὰ μέρη καίτοι κινούμενα. δει-
 κνυσιν ὅν, φησὶν, ὅτι ἔχ' ὑποπίπτει ταῦτα τῷ τῆς ἡρεμίας ὁρισμῷ.
 καὶ ὅτι μὴ τὸτο δείκνυσιν, ὁ δὲ δεικνύσι δὲ αὐτὸ ὅτι τῆς ἡρε-
 μίας ὁρισμὸν βεβαιούμενος, ἀλλὰ τὸ μὴδὲ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας
 ἀναιρεῖσθαι τὴν κίνησιν. ἐφ' οὗ δὲ τοιαύτη τις εἶναι ἡ ἀπορία. 10
 δείξας δὲ ἐπὶ τῷ κύκλῳ τὸ μήτε τὸ ὅλον μήτε τὰ μέρη ἡρεμεῖν,
 μὴδὲ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ μένειν, τὴν αὐτὴν λόγον φησὶν ἔσεσθαι καὶ ἐπὶ
 τῆς σφαίρας καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν αὐτοῖς κινουμένων καὶ μὴ
 ἐξισταμένων τῷ ἑαυτῶν τόπῳ, οἳ καὶ οἱ ἐρόμβοι εἰσὶ, καὶ εἴ τι ἄλλο
 περιδινεῖ. ἴσμεν δὲ ὅτι τὸ Ἀριστοτέλης εἰπόντος μὴ τὴν αὐτὴν 15
 εἶναι περιφέρειαν πρῶτον τὴν ἀπὸ τοῦ α' λαμβανομένην τῇ ἀπὸ
 τοῦ β', ὁ φιλαλήθης Εὐδήμος πότερον φησὶ τὴν αὐτὴν φάτεον
 εἶναι περιφέρειαν τὴν ὅλην ὁποθενὲν ἀρξαμένην ἢ ἑτέραν, ἔχει ζή-
 τησιν. id. ib.

ἡ σφαῖρα δὲ κινουμένη περὶ μένοντα τὴν ἀξονα καὶ ὁ κύκλος ὁ 20
 περὶ τὸ κέντρον ὁμοίως πως ἡρεμεῖσιν. οἶόν τι καὶ τὸτο παραλο-
 γίζεσθαι μέντοι γὰρ, φησὶν, ἐν ταύτῳ τόπῳ. ἀλλὰ πρῶτον μὴ τὰ
 μόρια τῶν ὅτων κινουμένων ὅδ' ὅλως ἐν ταύτῳ μένει, ἀλλ' ἔκα-
 ζον αὐτῶν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γίνεσθαι συνεχῶς. ἔπειτα ὅδ' ἐπὶ
 ὅλον· ὅ γὰρ ἡ αὐτὴ ἐστὶ περιφέρεια ἀπὸ τε ἄλλης καὶ ἄλλης λαμ- 25
 βανομένη, εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός, ὅτι παρὰ ταύτην ὑποκείμενον.
 Themist. f. 56.

240 b δειξας πρότερον ὅτι ὅτε κινεῖται τι ἐν ἡμερῇ ὅτε ἡρεμεῖ,
 8. ἀλλὰ μὴ κινεῖται μὴ ἀληθὲς ἢν εἰπεῖν ἐν ἡμερῇ, ὅτε μέντοι ἡρε-
 μεῖν, καὶ διὰ τὸτο μνημονεύσας τοῦ Ζήνωνος λόγῳ ὡς παραλογίζο- 30
 μέν, ὅταν ἀξιοῖ πᾶν ἢ ἡρεμεῖν ἢ κινεῖται, ὅταν ἢ καὶ τὸ ἴσον, καὶ
 διαλύσας ἐκ τούτου τὴν ἀναιρεῖν πειρούμενον λόγον τὴν κίνησιν, εἴτα
 καὶ τὰς ἄλλας τοῦ Ζήνωνος λόγους παραγαγὼν τὰς ἀναιρεῖν σοφιστι-
 κῶς καὶ αὐτὰς πειρωμένους τὴν κίνησιν, καὶ διαλύσας αὐτὰς, καὶ μνη-
 μονεύσας δυοῖν ἄλλων λόγων τὴν αὐτὴν ἐχόντων σκοπόν, καὶ διαλύ- 35
 σας καὶ ἐκείνους, ἀποδεδειγμένων, φησὶ, τῶν τε περὶ κινήσεως προ-
 σεχῶς ῥηθέντων καὶ τῶν πρότερον περὶ τοῦ μήτε κινεῖσθαι τι ἐν ἡμε-
 ρῇ μήτε ἡρεμεῖν, λέγομεν ἐφεξῆς ἐκείνοις ὅτι τὸ ἡμερὲς ἔκ ἐνδὲ-
 χεσθαι κινεῖσθαι πλὴν καὶ συμβεβηκός, τῷ εἶναι ἐν τῷ κινουμένῳ σώ-
 ματι ἢ μεγέθει. πῶς δὲ λέγει, ἐδήλωσεν ἐπὶ τοῦ καὶ τὸ πλοῖον 40
 παραδείγματος· τὰ γὰρ ἐν αὐτῷ μὴ κινούμενα καθ' αὐτὰ τῷ ἐν
 κινουμένῳ εἶναι τῷ πλοῖῳ καὶ αὐτὰ φέρεσθαι καὶ συμβεβηκός. τῷ δὲ
 σώματι τὸ μέγεθος προσέθηκεν, ὡς μὴ Ἀλέξανδρος φησιν, μέγε-
 612 θος τὴν γραμμὴν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν λέγων, ἅπερ ἔκ ἐστι σώματα
 ὅδ' ἄνευ χωριστὰ σώματος. ὁ δὲ Ἀσπασίος ἐκ παραλλήλων ταῦτα 45
 λέγεσθαι φησὶν· ὅ γὰρ κινεῖται τι καθ' αὐτὸ ἄλλο μέγεθος πλὴν τὸ
 σῶμα· καὶ γὰρ καὶ ἡ γραμμὴ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καὶ συμβεβηκός κινεῖται
 τῷ ἐν κινουμένῳ εἶναι τῷ σώματι. μή ποτε δὲ ὁρμήσας εἰπεῖν

οἷον κινουμένον τὸ σῶμα τῷ ἐνυπάρχειν, ἐπέστησεν ὅτι ἔκ ἐν τῷ
 σώματι πρῶτον τὸ ἡμερὲς ἐστὶν ἄλλ' ἐν τῇ γραμμῇ· διὸ προσέ-
 θεκεν ἢ τὸ μέγεθος, τῷ ἐνυπάρχειν ἐν κινουμένῳ μὴ τῷ τῆς γραμ-
 μῆς μεγέθει. Simpl. f. 239 b.

εἰπὼν "σώματος" προσέθετο τὸ μέγεθος, ὡς μὴ ὁ Ἀλέξαν-
 δρος, δηλῶν δι' αὐτῶν τὴν γραμμὴν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν, ἅπερ ἔκ
 ἐστι σώματα ὅδ' ἐστὶ σώματος χωριστὰ, ὡς δὲ ὁ Ἀσπασίος, ἐκ παραλ-
 λήλων· ὅδ' ἐστὶ κινεῖται ἄλλο τι μέγεθος καθ' αὐτό, πλὴν τὸ σῶμα·
 καὶ γὰρ καὶ ἡ γραμμὴ καὶ ἡ ἐπιφ. καὶ συμβεβηκός. ὡς δὲ ὁ Σιμπλίκιος,
 ἵνα δηλώσῃ ὅτι ἔκ ἐν σώματι πρῶτον τὸ ἡμερὲς ἄλλ' ἐν γραμμῇ.
 διὸ προσέθηκεν "ἢ τὸ μέγεθος" τῷ ἐνυπάρχειν ἐν κινουμένῳ τῷ
 τῆς γραμμῆς μεγέθει· καὶ αὐτὸ δὲ καὶ συμβεβηκός κινούμενον τῷ
 ἐνυπάρχειν τῷ καθ' αὐτὸ κινουμένῳ σώματι. cod. Pal. 237.

δύνασθαι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ τῶν πρὸς τῷ κέντρῳ καὶ τῶν 240 b
 ἐκτὸς λέγειν περὶ τοῦ τῶν διὰ τοῦ κέντρου γραφομένων μεγίστων κύ- 16.
 κλων, ὡς τὸ ἰσημερινῶ καὶ τὸ ζωδιακῶ, καὶ τῶν περὶ τὰς πόλεις·
 ὅτοι γὰρ ἐκτὸς εἰσὶ τῆς σφαίρας τοῦ κέντρου, καὶ δηλονότι ἀνάπαλιν
 ἐπὶ τούτων θάττονες μὴ ὡς μείζονες οἱ πρὸς τῷ κέντρῳ, βραδύτεροι
 δὲ οἱ ἐκτὸς, εἴπερ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ συναποκαθίστασθαι τὰ ἐν αὐτοῖς
 σημεῖα. ὅτω μὴ ὅν διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ τῶν μορίων κινήσεις.
 καὶ τῆς ὅλης δὲ, ἢν ἢ ὅλη κινεῖται σφαῖρα, διαφέρουσιν, εἴπερ ἐκείνη
 μὴ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πάντα δέισι τὰ ἐν τῇ σφαίρᾳ διαστήματα,
 τῶν δὲ μερῶν ἕκαστον τὸ καθ' αὐτό, καὶ ὅθενος μέρος κινήσεως ἢ
 αὐτῇ ἐστὶ τῇ ὅλῃ· ὥστε καὶ τὰ μόρια κινεῖται τινὰ κίνησιν καθ' αὐτὰ
 παρὰ τὴν τοῦ ὅλου, καὶ ὅ μόνον καὶ συμβεβηκός ἢ τούτων κινήσεις, ὡς
 ἢ τῶν ἡμερῶν. ταῦτα περὶ τῶν μερῶν δείξας μεταβαίνει λοι-
 πὸν ἐπὶ τὸ ἡμερὲς, ὅτι τὸτο καὶ συμβεβηκός μόνως ἐνδέχεται κι-
 νεῖσθαι, ὡς ὁ ἐν τῷ πλοῖῳ καθηήμενος τῷ πλοῖῳ θέοντος, καθ' αὐτὸ
 δὲ ἔκ ἐνδὲχεσθαι. Simpl. f. 239 b.

καὶ ἄλλως δείκνυσιν ὅτι ἔχ' οἶον τε κινεῖται τὸ ἡμερὲς. ἢ δὲ 241 a
 δείξας αὐτὴν ὅτι μὴ καὶ φορὰν κινεῖται δείκνυσιν, καὶ ἐπὶ τούτοις γίνεσθαι 6.
 προσμολογούμενον ὅτι τὸ κινούμενον ἢ μείζον τι τὸ οἰκείον ὅγκῳ το-
 πικὸν διάστημα διεξέρχεται ἢ ἴσον ἢ ἔλαττον· ὅ γὰρ ἀδύνατον καὶ
 ἔλαττον αὐτῷ κινήσθαι διάστημα... ἐπεὶ δὲ ἔλαττον ἀδύνατον,
 ὅθεν γὰρ ἔλαττον τὸ ἡμερὲς, δηλονότι ἴσην ἑαυτῇ διάσασιν αἰεὶ κι-
 νεῖται ἢ σιγμῇ, εἴπερ κινεῖται, καὶ καὶ μείζονα κινήσῃ, ὡς ἐξ ἴσων
 πολλῶν συγκειμένην τὴν μείζονα κινεῖται. εἰ δὲ αἰεὶ καὶ τὸ ἴσον
 ἑαυτῇ κινήσῃ, ὅταν διεξέλθῃ τὴν γραμμὴν, ἔσται αὐτὴν κατα-
 μεμέτρηκυῖα· εἰ δὲ τὸτο, ἔσται ἢ γραμμὴ ἐκ σιγμῶν τοσούτων
 ἡμερῶν συγκειμένη, ὅσας ἐπ' αὐτῆς κινούμενον τὸ ἡμερὲς καὶ τὰ
 ἴσα ἑαυτῷ ἐγένετο. id. f. 240.

τρίτος ὅτος λόγος, δεικνύς ὅτι τὸ ἡμερὲς ἀδύνατον κινεῖται. 241 a
 καὶ πρόεισι μὴ καὶ ὅτος ὡς ἐπὶ σιγμῶν, ἢ δὲ δείξας ἐπὶ πάσης ἀρ- 15.
 μόττει μεταβολῆς, προλαμβάνουσα προδεδειγμένον ὅτι πᾶν τὸ
 κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖται, ἐν δὲ τῷ νῦν ὅθεν κινεῖται, καὶ εἰς ἀδύ-
 νατον ἀπάγασα καὶ αὐτὴ τὸ διαιρετὸν εἶναι τὸ ἀδιαίρετον, εἰ κινεῖται
 τὸ ἡμερὲς. ὁ δὲ λόγος τοῦτος. εἰ κινεῖται τὸ ἡμερὲς, ἐν χρόνῳ
 κινεῖται· πᾶς δὲ χρόνος διαιρετός· εἴη ἂν ὅν ἐπὶ παντὶς κινούμενον

- εἴτε μερισθῇ εἴτε ἀμερῶς ἐλάττων τις χρόνος τῷ ἐν ᾧ τὸ ἴσον ἑαυτῷ
κινεῖται· τὸ κινούμενον, καὶ ἐν αὐτῷ ἐλάττων ἀνάγκη τι κινεῖσθαι, ὥστε
ἔσαι τι τῷ ἀδιαίρετον ἐλάττων. . . ὥσπερ δὲ πρότερον ἐπήγαγε
τῇ ἀποδείξει ὅτι μοναχῶς ἂν ἦν ἔτι κίνησις τῷ ἀμερῶς, εἰ ὁ
χρόνος ἦν ἐκ τῶν νῦν, ἔτι νῦν λέγειν ὅτι μοναχῶς ἂν κινεῖτο τὸ
ἀμερῶς, εἰ ἐν τῷ νῦν δυνατὸν ἦν κινεῖσθαι αὐτό. id. f. 240 b.
- 241 a 26. ἐπειδὴ δέδεικται πρότερον ὅτι πάντες τῷ κινεῖσθαι προηγείναι τὸ
κεκινῆσθαι καὶ τὸ κινεῖσθαι τὸ κινεῖσθαι, καὶ ἐδόκει τῷ τοῖς προχείρως
ἀκρίβως ἀπειρὸν ἐκάστην ὑποτίθεσθαι μεταβολήν, διὰ τῷ τῷ
προσέβησι τὸ θεωρήμα, δεικνύον ὅτι καὶ ἐξω ἀπειρὸς μεταβολή. 10
δείκνυσιν δὲ ἐκ τῷ πᾶσαν μεταβολήν εἶναι ἐκ τινος εἰς τι, ταῦτα
δὲ ὠρίζαι. id. ib.
- 241 a 30. τὰ γὰρ ἐναντία πλείστον διέστηκε, τὰ δὲ πλείστον διεστώτα ὠρί-
σαι. καὶ ἡ αὐξήσις δὲ καὶ ἡ μείωσις πέρατα ἔχει, ἡ μὲν τὴν
οἰκείαν φύσιν τέλειον μέγεθος, ἡ δὲ τὴν ἀπὸ τούτου ἐκτασιν. ἐπὶ 15
δὲ τῆς φορᾶς ὅσον πανταχῶς τὰ πέρατα ὠρισμένα ἐσίν. ἐπὶ μὲν γὰρ
τῆς κατ' εὐθείαν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἐναντία καὶ ὠρισμένα ἐσίν,
ἐκείνῃ δὲ καὶ ἡ τῶν ζώων κίνησις, ἢ κινεῖται μεταβατικῶς, ὠρισμένα
ἔχει τὰ πέρατα. καὶ ἡ ἐγκύκλιος δὲ φορὰ καὶ ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναν-
τίον. καὶ γὰρ ἐστὶ τι τῇ κύκλῳ φορᾷ ἐναντίον. ἀπὸ γὰρ τῷ αὐτῷ ἐπὶ τὸ 20
αὐτὸ ἡ κυκλοφορία, ἀλλ' ἐκ ἀπὸ ἐναντίας εἰς ἐναντίον. ὅθεν γὰρ αὐτὸ
αὐτῷ ἐναντίον. εἰ ὅν μὴ ἐσὶν ἐναντίωσις ἐν πάσῃ φορᾷ, καὶ ταύ-
την μὲν καὶ ἐστὶ δεῖξαι τὴν τῶν περάτων ὀρίσμον, κατ' ἄλλην δὲ μέ-
θοδον δείκνυσιν ἐπὶ πάσης μεταβολῆς ἀρμόζουσιν, προλαβόντες ὅτι
τὸ ἀδύνατον τμηθῆναι καὶ ἐνδέχεται τέμνεσθαι. πολλαχῶς δὲ τῷ 25
ἀδύνατον λεγόμενον, καὶ γὰρ τὸ μάστις καὶ τὸ χαλεπῶς, ὡς ἐν τῇ τῷ
ἀδύνατον διαίρεσει καὶ τῷ δυνατῷ μεμαθήκαμεν, καὶ ὁ καὶ ἐνδέχεται
ἄλλως, τῷ νῦν τῷ ἀδύνατον τὸ σημαινόμενον ἐκλέγει. id. ib.
- 241 b 12. δείξας μηδεμίαν κίνησιν ὥτως ἀπειρὸν ὡς μὴ ἔχειν πέρατα
τό τε ἐξ ὅ καὶ τὸ εἰς ὅ, ἐπὶ ταῖς ζητεῖ εἰ ἐνδέχεται ἀπειρὸν κίνη- 30
σιν τῷ χρόνῳ γίνεσθαι, τὴν αὐτὴν καὶ μίαν κατ' εἶδος πάλιν καὶ πάλιν
γινόμενῃ, ἐπειδὴ τὸ ἐπ' εὐθείας ἀπειρὸν ἀδύνατον ἐδείχθη. μή-
ποτε ὅν δυνατὸν μίαν κατ' ἀριθμὸν εἶναι συνεχῆ κίνησιν τῷ πάλιν
καὶ πάλιν γίνεσθαι τὴν αὐτήν. καὶ ἐπέστησε καλῶς ὅτι μὴ μίαν μὲν
μηδὲ τὴν αὐτὴν ὅθεν κωλύει εἶναι τῷ χρόνῳ ἀπειρὸν, εἰ ἄλλη ἄλ- 35
λην διαδέχοιτο. . . μίαν δὲ φησὶ μόνῃν δύνασθαι τοιαύτην γίνεσθαι
τὴν κύκλῳ, διότι ἐν ταῖς ἄλλαις κινήσεσιν ἢ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν
καὶ πάλιν ἐπάνοδος γάσσεται διαλαμβάνει. ἡ κύκλῳ ἄρα μόνῃ δύ-
ναται μία τε καὶ συνεχὴς γίνεσθαι ἀπειρὸς τῷ χρόνῳ. καλῶς δὲ "τῷ
χρόνῳ" προσέθηκεν, ὅτι καὶ τῷ μεγέθει ὅθεν τῇ ἐφ' ἐν τῆς κινήσεως 40
ἐκτάσει. ἀλλὰ ταῦτα νῦν μὲν προανεφθέγγατο, ὡδίνων ἤδη τὴν
ἐπ' αὐτοῖς ἀλήθειαν, ὥστερον δὲ ἀποδείξει. ἡ μὲν ὅν τῶν καὶ μέρος
ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ σαφήνεια κατὰ γε τὴν ἐμὴν δύναμιν ὥτως
ἔχεται. ἡ δὲ σύντομος ἐπὶ κεφαλαίων ἐπιδρομὴ τοιαύτη τις ἐξω.
id. f. 241. cod. Pal. 237.
- 241 b 21. Ἐστὶ μὲν ἔβδομον τῷ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλίον, ὅπερ
ἢ ἐπιγράφειν ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐκ τῷ Περιπάτῃ, διχῶς δὲ φέρεται καὶ
τὴν λέξιν μόνῃν ἔχον ὀλίγην τινα διαφοράν. τὰ γὰρ προβλήματα

καὶ αἱ ἀποδείξεις αὐτῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς τάξεως ἐν ἀμφοτέροις τὰ
αὐτὰ φέρεται. ὅπερ δὲ ἐπ' ἀμφοῖν οἱ τῷ Ἀριστοτέλει ἐξηγηταὶ
σαφηνίζουσι, τῷ τῷ καὶ νῦν πρόχειρῶς ἀμύνειν. ἰστέον δὲ ὅτι τῶν ἐν
τῷ ἔβδωμῳ τῷ βιβλίῳ κειμένων προβλημάτων τὰ κυριώτερα
καὶ πρὸς τὴν προκειμένην πραγματείαν οἰκειότερα ἐν τῷ μὲν τῷ
βιβλίῳ τῷ τελευταίῳ τῆς ὅλης πραγματείας καὶ μὲν ἀποδείξεων
ἀσφαλεστέρων. διὰ καὶ παρέλκειν ἐδοξέτισι τῷ τῷ βιβλίον ἐν τῇ
πραγματείᾳ, μαλθακωτέροις ἢ ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος λογικωτέ-
ραις ταῖς ἀποδείξεσι χρώμενον. καὶ ὁ γε Εὐδήμος μέχρι τῶν τοῖς
ἄλλοις σχεδὸν τῆς πραγματείας κεφαλαίοις ἀκολουθήσας, τῷ πα-
ρελθόντι ὡς περιττόν, ἐπὶ τὰ ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ κεφάλαια
μετέστη. καὶ ὁ Θεμιστίας δὲ τὴν ὅλην πραγματείαν παραφράζων,
ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ γενόμενος πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ κεφαλαίων
κατενωτίσατο. ἀλλ' ἐπειδὴ φαίνεται καὶ τῷ τῷ μὴ πάντι τῆς πρὸς
τὰ ἄλλα βιβλία συγγενείας τὰ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ἀπαρτίζον,
μηδὲ τῆς τῷ Ἀριστοτέλει ἀρχινούσας ἀνάξιν, τάχα ἂν εἴποιμι
πρότερον μὲν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει γραφῆναι τῷ τῷ, ὥστερον δὲ ἐν τῷ
τελευταίῳ βιβλίῳ τῶν ἐν τῷ τῷ κεφαλαίων ἀκριβέστερον διαρθρω-
θέντων τινὰς ὡς οἰκεῖον αὐτῇ τῇ πραγματείᾳ συντάξαι. καὶ ἔχει
ἂν οἶμαι χρεῖαν καὶ ἀπόβλητον προγυμνάζον ἡμᾶς καὶ συνεθίζον εἰς
τὴν τῶν μεγάλων ὄντως καὶ συνεκτικῶν τῆς ὅλης φυσιολογίας
θεωρημάτων κατανόησιν, ὡς ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ παραδίδω-
σιν ὁ Ἀριστοτέλης. αὐτίκα γὰρ πρῶτον ἐν τῷ τῷ ὑπ' αὐτῷ προ-
βλήθεν τὸ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, ἀκριβεστέρας ἐκεῖ
τετύχηκεν ἀποδείξεως. ἀλλὰ τοῖς γε ἐνταῦθα παρακολουθῶντες
τέως παραδιδόμενοις τὴν ἔννοιαν αὐτῶν ὡς δυνατὸν ἀνιχνεύσωμεν.
Simpl. f. 242.

τὸ μὲν προκειμένον ἐστὶν ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, 241 b
ἀφ' ὅ πάντα τὰ ἐφεξῆς ἡρτηθῇ φυσικὰ θεωρήματα. ἐπὶ δὲ τῶν 24.
κινουμένων τὰ μὲν ἐξωθεν κινεῖται τὰ δὲ ἐκ ἐξωθεν, ἐξωθεν μὲν τὰ βία
κινούμενα, ἐκ ἐξωθεν δὲ τὰ τὸ καὶ φύσιν κινούμενα σώματα καὶ τὰ
καὶ ὁρμὴν ψυχικὴν. ὅτι μὲν τὰ ἐξωθεν κινούμενα ὑπὸ τινος κινεῖται,
καὶ ἡξίωσε δεῖξαι, προφανῶς ὄντος τῷ κινουμένου ἢ τῷ ὡθεῖν ἢ τῷ
ἔλκειν ἢ τῷ ὀχεῖν ἢ τῷ δινεῖν. ἐπὶ δὲ τῷ δοκῶντος ἐξ ἑαυτοῦ καὶ
μὴ ἐξωθεν κινεῖσθαι δείκνυσιν, διορίσας πρότερον τὸ καθ' αὐτὸ καὶ
πρῶτως κινούμενον ἀπὸ τῶν κατ' ἄλλο καὶ ἄλλως καὶ συμβεβηκὸς
κινουμένων, οἷα καὶ τὰ καὶ μόνον κινούμενα ἐσίν, ὡς ἐν ἀρχῇ τῷ
πέμπτῳ βιβλίῳ διήρηται. . . πρῶτον δὲ τὴν νόησιν ἡμᾶς ἀπευθύνει,
διδάσκων μὴ διὰ τῷ νομίζειν τὸ ἐξ ἑαυτοῦ ὅλον κινούμενον ὑπὸ
μηδενὸς κινεῖσθαι, ὅτι μὴ φαίνεται ἐξωθεν τὸ κινεῖν αὐτό. δύναται γὰρ
μὴ εἶναι φανερόν τὸ κινεῖν ὡς τὸ κινούμενον, καὶ ἐφ' ὧν προδήλως
ἄλλο ἐστὶ τὸ κινεῖν καὶ ἄλλο τὸ ὑπὸ τούτου κινούμενον, ὡς ἐπὶ ἐκθετικῷ
παραδείγματι τῷ τῷ δεικνύουσιν αὐτὰς. id. ib.

ταύτην τὴν ἀπόδειξιν αἰτιάται μὲν καὶ ὁ φιλοπονώτατος Γαληνός, 241 b
αἰτιῶν δὲ καὶ ἄλλοι ὡς ἀδυνάτῳ χρωμένῃ ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ 33.
τῷ αβ' πρῶτως καὶ καθ' αὐτὸ κινούμενον τὸ γβ' μὴ κινεῖσθαι. ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος, καίτοι πολλαχῶς τὴν ἀπόδειξιν ὑποπτύων, εἰλετο
λέγειν ὅτι καὶ ἐστὶ πρὸς ὑπόθεσιν ἀδύνατον τὸ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ

πρώτως κινούμενον μέρος υποθέσθαι ἰσχυμένον· μόνα γάρ, φησὶν, πρὸς
 ὑπόθεσιν. ἐξὶν ἀδύνατα ὅσα ἀλλήλων ἐξὶν ἀναιρετικά, ὡς τὸ διὰ
 πέρους πλεῖν. μήποτε δὲ καὶ τὸτο τοῦτόν ἐστιν· εἰ γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ
 καὶ πρώτως κινούμενον τὸτο ἦν τὸ ὅλον αὐτὸ κινούμενον καὶ ὅχι τὸ τῷ
 μέρος τι αὐτὸ κινεῖσθαι κινούμενον, πῶς δύναται τῷ καθ' αὐτὸ καὶ
 πρώτως κινούμενῳ συνυπάρχειν τὸ μέρος μὲν τι αὐτὸ κινεῖσθαι
 μέρος δὲ μὴ κινεῖσθαι; ἀλλ' ἡ μὲν ἀκολουθία ὑγιής (εἰ γὰρ ἡ αἰτία τι
 μέρος τὸ καθ' αὐτὸ κινούμενον, καὶ τὸ ὅλον ἐκείνου, καὶ ἐκείνῳ ὅλον καθ'
 αὐτὸ κινεῖσθαι καὶ πρώτως), τὸ δὲ τὸ καθ' αὐτὸ κινούμενον ἐκείνῳ τι
 μέρος, ἕως ἂν καθ' αὐτὸ κινούμενον ὅλον ὑποκείνῃ, τὸτο ἀδύνατον.
 ἐμοὶ δὲ καὶ τὸτο ἄπορον δοκεῖ, πῶς εἴληπτο τὸ ἀγβ' κινούμενον. εἰ
 μὲν γὰρ ὡς σῶμα μόνον, τί ἂν εἴη ἐν αὐτῷ τὸ κινεῖν; εἰ δὲ ὡς ζῶον,
 τὸ μὲν γὰρ κινούμενον μόνον ὡς σώματος ὄντος, τὸ δὲ ἀγ' καὶ τὴν
 τὸ ζῶον ψυχὴν τεταγμένον καὶ διὰ τὸτο κινεῖσθαι τε ἅμα καὶ κινε-
 μένον, πῶς τὸ ὅλον καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως λέγειν κινεῖσθαι, εἴπερ τὸ
 ἀγ', τατέστιν ἡ ψυχὴ, καὶ συμβεβηκὸς κινεῖσθαι τῷ ἐν κινούμενῳ εἶναι
 τῷ σώματι; πῶς δὲ ὅλως τὸ ἀγ' κινεῖσθαι ἂν τὸ γβ' ἡρεμῶντος,
 εἴπερ ἡ ψυχὴ καθ' αὐτὴν μὴ ἀκίνητος ἐστὶ, κινεῖσθαι δὲ τῷ ἐν κινε-
 μένῳ εἶναι τῷ σώματι; ὥστε ὅδε καὶ μέρος ἂν τὸ ἀβ' λέγοιτο κιν-
 εῖσθαι, ὡς τὸ ἀγ' ἐν αὐτῷ κινούμενον· εἰ γὰρ τὸ γβ' ἡρεμεῖ καὶ τὸ
 σῶμα τεταγμένον, καὶ τὸ ἀγ' ἡρεμῶν ἂν ἀντὶ τῆς ψυχῆς παρει-
 λημμένον. ἐγκαλεῖται δὲ τῷ λόγῳ καὶ ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτῶντι, εἴπερ
 διὰ τὸ μὴ κινεῖσθαι τὸ μέρος δείκνυσιν τὸ ὅλον μὴ καθ' αὐτὸ κινε-
 μένον. . . ἰστέον μὲντοι ὅτι ἐν τῷ ἐφεξῆς βιβλίῳ προτίθεται πάλιν
 δεῖξαι τὸτο, ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, καὶ δείκνυσιν
 αὐτὸ ἀκριβέστερον τε καὶ ἐνεργέστερον. id. f. 242 b.

242 a λαβὼν ὡς δεδειγμένον τὸ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι,
 15. τὰτα κείμενα δείκνυσιν ὅτι ἐστὶ τι τὸ πρῶτον κινεῖν, καὶ ὅχι ἐπ'
 ἄπειρον ἄλλο ἄλλο κινεῖ, ἀλλ' ἐστὶ τι τὸ κινεῖ μὴ ὑπ' ἄλλου κινεμέ-
 νον. δείκνυσιν δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῆς καὶ τόπον κινήσεως, ἐπειδὴ αὕτη
 πρώτη τῶν κινήσεων, τῷ μὴ ὅσης αὐτῆς μηδὲ ἄλλην τινὰ κίνησιν
 εἶναι, ὡς ἐν τῷ ἐφεξῆς βιβλίῳ μαθησόμεθα. τὸ δὲ ὑπ' ἄλλου κιν-
 ούμενον καλῶς εἴρηται, ἵνα μὴ μόνον ὑπ' ἄλλου εἰπὼν ὁδὸν τὸ ἐν
 ἀρχῇ λαμβάνειν, τὸ εἶναι τι τὸ πρῶτον κινεῖν· ὁ δὲ δείκνυσιν διὰ τὸ
 δεῖξαι ὅτι ὅχι ἐπ' ἄπειρον ἄλλο πρὸ ἄλλου κινούμενον κινεῖ. ἐὰν ὅν
 ἐπὶ τῆς καὶ τόπον κινήσεως δεῖχθαι τὸ εἶναι τὸ πρῶτον κινεῖν, καὶ κα-
 θόλου εἴη ἂν δεδειγμένον. ἡ δὲ δεῖξις διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπα-
 γωγῆς πρόκειται· ὑποθέμενος γὰρ ἐπ' ἄπειρον ἄλλο ὑπ' ἄλλου κιν-
 εῖσθαι, δείκνυσιν ἐπόμενον τῷ τῷ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον
 γίνεσθαι κίνησιν, ὅπερ ἀδύνατον ἐν τῷ πρὸ τῆς δέδεικται βιβλίῳ. . .
 40 ἐπεὶ γὰρ τὸ κινεῖν ὑπόκειται κινούμενον αὐτὸ ὑπὸ τινος κινεῖν, δηλονότι
 ἅμα τε αὐτὸ ἔσται κινούμενον ὑπὸ τῷ κινεῖντος αὐτὸ καὶ κινεῖν τὸ ὑφ'
 αὐτῷ κινούμενον, εἴπερ τῷ ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι κινεῖ. ἐν τῷ αὐτῷ
 ἄρα χρόνῳ καὶ καὶ τὸ αὐτὸ ἢ τε τὸ κινεῖντος καὶ ἢ τὸ κινούμενον κίνησις
 ἐπιτελεῖται (ὅτε γὰρ κινεῖται τὸ κινεῖν, τότε κινεῖ), ὥστε ἅμα ἡ κίνησις
 45 ἔσται πάντων τῶν κινεῖντων τε καὶ κινουμένων. . . ἐπειδὴ ἕκαστον
 τῶν κινεῖντων τε καὶ κινουμένων ἐν κατ' ἀριθμὸν ἐστὶ, τὸ δὲ ἐνός
 κατ' ἀριθμὸν μία κατ' ἀριθμὸν ἡ κίνησις· καὶ γὰρ ἡ ἐκ πάντων

μία καὶ συνεχὴς γίνηται, ἀλλ' ἡ μία αὕτη σύγκειται ἐκ τῶν κατ'
 ἀριθμὸν τοσούτων ὅσα ἐστὶ τὰ κινεῖντα καὶ κινούμενα· καὶ γὰρ ἅμα
 πάντα κινεῖται, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν ἰδίαν κίνησιν κινεῖται, διωρισμένα
 κατ' ἀριθμὸν. . . καὶ ὁ χρόνος δὲ ἂν μὴ εἰς ἡ καὶ συνεχὴς τῆς ἐκ
 τινος εἰς τι κινήσεως ἀλλὰ διαλείπων, ἔκτετι μία ἡ κίνησις· ἂν γὰρ
 ἐκ τῶδε τὸ λευκὸν εἰς τόδε τὸ μέλαν μεταβάλλῃ, μὴ ἐν ἐνὶ κατ'
 ἀριθμὸν καὶ συνεχεῖ χρόνῳ, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, καὶ εἰ ὅτι μάλιστα
 ἐν κατ' ἀριθμὸν εἴη τό τε ἐξ ὧ καὶ τὸ εἰς ὧ, καὶ τὸ μεταβάλλον ἐν,
 ὅχι ἔσται μία κατ' ἀριθμὸν μία κίνησις ἡ διακεκομμένη, ἀλλ'
 10 εἴπερ ἄρα, μία τῷ εἶδει. εἰπὼν δὲ περὶ τῆς κατ' ἀριθμὸν μιᾶς
 κινήσεως, ἐπάγει ὅτι καὶ ἡ κίνησις, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα, τριχῶς τὸ
 ἐν εἶναι ἔχει· ἢ γὰρ ἀριθμῷ, ὡς εἴρηται, ἢ γένει ἢ εἶδει. καὶ τίς μὲν
 ἢ κατ' ἀριθμὸν μία, εἴρηται· γένει δὲ μία κίνησις ἐστὶν ἡ τῆς αὐτῆς
 κατηγορίας, ὅσον ἐσίας, ὡς ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά, ἡ ποιότητος, ὡς
 15 ἀλλοίωσις, ἡ ποσότητος, ὡς αὐξήσις καὶ μείωσις, ἡ τῆς πᾶς, ὡς ἡ
 καὶ τόπον· κατηγορίας γὰρ ταῦτα τὰ γένη λέγειν ἔθος αὐτῷ. . .
 εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ ἐξ ἀγαθῆς εἰς κακόν (p. 242 b 7), ἐπήγαγεν ἐὰν ἡ
 ἀδιάφορον τῷ εἶδει, τὸ ἀγαθὸν δηλονότι καὶ τὸ κακόν, ὡς σωφροσύνη
 καὶ ἀκολασία. . . καὶ χρὴ τοσούτον μόνον προδεῖναι, ὅτι καὶ τὸ κινεῖ-
 μένον εἶναι χρὴ ἐν κατ' ἀριθμὸν, ἂν μέλλῃ μία κατ' ἀριθμὸν ἡ
 κίνησις εἶναι. εἴρηται δὲ περὶ τῆς μιᾶς κινήσεως καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ
 τῆσδε τῆς πραγματείας, εἰς ἃ ἀναπέμπων ἡμᾶς εἶπεν ἐν τοῖς
 πρότερον εἰρηξάμενος. μὲν δὲ τὸ συζητῆσαι ὅτι μίαν κατ' ἀριθμὸν κίνησιν
 ἕκαστον κινεῖται τῶν κινεῖντων τε καὶ κινουμένων, λαμβάνει τὸν χρόνον
 ἐν ᾧ τὸ ἐν τῶν κινουμένων κινεῖται, ὅσον τὸ α', πεπερασμένον ὄντα. . .
 ἐπεὶ ὅν ἐν ᾧ τὸ α' κινεῖται χρόνῳ, τατέστιν ἐν τῷ κ', ἐν τῷ καὶ τῶν
 ἄλλων ἕκαστον τῶν κινουμένων ἀπείρων ὄντων τῷ πλήθει κινεῖται,
 συμβήσεται καὶ τὴν ὅλην τὴν ἐξ ἡβ' κίνησιν ἄπειρον ὅσαν ἐν πεπε-
 ρασμένῳ γίνεσθαι χρόνῳ τῷ κ'. ἀδύνατον ἄρα τι ἡκολούθησε, τὸ ἐν
 πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον κινεῖσθαι κίνησιν· ἐδείχθη γὰρ τὸτο
 ἀδύνατον ἐν τῷ πρὸ τῆς βιβλίῳ. id. f. 243.

καὶ ὅθεν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, ἀλλὰ τὸ ἀδύνατον ἡκολούθησεν 242 b
 ἂν τῷ μίαν ἄπειρον κίνησιν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κινεῖσθαι, ἐπεὶ
 20 τό γε πλείους τῷ πλήθει καὶ ἀπείρῳ ἐν πεπερασμένῳ γίνεσθαι ὅχι
 ἀδύνατον. εἰ ὅν μέλλει τὸ ἀδύνατον ἀκολουθεῖν, χρὴ δεῖξαι πῶς
 αἱ ἄπειροι τῷ πλήθει κινήσεις εἰς μίαν κίνησιν ἄπειρον τῷ μεγέθει
 συντίθενται ἅμα γινόμενῃ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ἐν ᾧ καὶ μία
 τῶν πεπερασμένων γίνεται· ὅτω γὰρ ἂν ἡκολούθησε τὸ ἀδύνατον τὸ ἐν
 πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον εἶναι κίνησιν. τὸτο ὅν ἐφεξῆς ποιεῖ
 40 δείκνυς ὅπως μία ἄπειρος ἡ τοιαύτη κίνησις ἀποτελεῖται. id.
 f. 244.

πολλῶν μὲν ὄντων καὶ ἀπείρων τῷ πλήθει κινεῖντων τε καὶ κινου- 242 b
 μένων ὅθεν ἀδύνατον ἐπεὶ τῷ τὰς ἀπείρας κινήσεις ἅμα ἐν πεπε- 24.
 ρασμένῳ γίνεσθαι χρόνῳ. ἀλλ' ἐν τι γίνεται, φησὶν, τὸ ἐκ πάντων
 τῶν κινεῖντων καὶ κινουμένων· τὸ γὰρ κινεῖν τι καὶ τόπον πρῶτον, τατέστι
 πρᾶσεως καὶ μὴ δι' ἄλλου, καὶ σωματικὴν κίνησιν κινεῖν ἀνάγκη
 συνεχῆς ὅν τῷ κινουμένῳ κινεῖν, ἢ ἀπτόμενον αὐτῷ ὅτω κινεῖν
 αὐτό. σωματικὴν δὲ λέγει κίνησιν τὴν ἀντερεισικήν· κινεῖ μὲν γὰρ

καὶ τὸ πρῶτως κινῶν καὶ τὸ ἐρεῖζόν. καὶ εἰ καὶ κατὰ τόπον κινεῖ ταῦτα, ἀλλ' ὁ σωματικῶς· σωματικῶς γὰρ κινεῖ τὸ ὡθὲν ἢ ἔλκον ἢ διωθὲν ἢ ὀχῶν. τὰ δὲ τοιαῦτα ἄπτεσθαι ἀνάγκη τῶν ὑπὸ αὐτῶν κινουμένων, καὶ διὰ τῆς ἀφῆς τρόπον τινα ἐνθῶς αὐτοῖς. καὶ πλείων ἢ καὶ ἄπειρα τὰ κινῶντα καὶ κινούμενα ἐκ διαδοχῆς, καὶ ταῦτα γὰρ ἐν ἑσσι κατὰ τὴν ἀφῆν. εἴτε δὲ ἄπειρον, φησὶν, τὸ ἐν τῷτο εἴτε πεπερασμένον, ὅθεν διαφέρει, ὅτι ἀδύνατον ἐξ ἀπείρων τῶν πλήθει μεγεθῶν ἀπτομένων ἀλλήλων, καὶ τῶν Δημοκρίτου ἀτόμων εἴη τῶν μεγέθει βραχύτερα, πεπερασμένον τι ἐν γίνεσθαι, ἀλλ' ὅτι ὁ πρόκειτο νῦν σκοπεῖν εἴτε ἑστὶ τι ἄπειρον μέγεθος εἴτε οὐκ ἔστιν. . . . τὸ δὲ ὅ 10 γὰρ ἐνδέχεται, ληψόμεθα ὡς ὑπάρχον περὶ τῆς ἴσας ἢ ἀνίσας λαβεῖν εἶπεν. ἐπεὶ γὰρ ἀμφοτέρωθεν ἐνδέχεται, ὅπερ ἂν ὑποτεθῇ, τῷτο ἔξομεν ἀκόλuthον τὸ ἀδύνατον. . . . μὴ δὲ τὸ διαλύσαι τὴν ἐκ τῆς ἀορίσως ὑποτεθέντος ἐνστασιν συμπεραίνειν τοῖον τὸν λόγον· ἀδύνατον γὰρ δειχθέντος τῷ ἐπ' ἄπειρον εἶναι τὰ κινῶντα καὶ κινούμενα, εἴπερ 15 ἀδύνατόν τι αὐτῷ ἠκολούθησεν, ἀνάγκη τὸ ἀντικείμενον τῷτο ἀληθὲς εἶναι, τὸ ἴσαδὲ τὴν πρόοδον ταύτην καὶ μὴ ἐπ' ἄπειρον ἵεναι, ἀλλ' εἶναι τι τὸ πρῶτως κινῶν μηκέτι αὐτὸ ὑπὸ ἄλλου κινούμενον. id. ib.

243 a ἵνα δείξῃ μίαν τῶν ἀριθμῶν γνωμένην κίνησιν τὴν ἐκ τῆς ἐπ' 20 ἄπειρον τῶν κινῶντων καὶ τῶν κινουμένων ὑποθέσεως, καὶ τῷτο τὸ ἀδύνατον ἐπαγάγῃ τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον κίνησιν κινεῖσθαι, ἐχρήσατο τῷ τὸ προσεχῶς κινῶν ὀφείλειν ἄπτεσθαι τῷ κινουμένῳ ἢ συνεχῆς αὐτῷ εἶναι. τῷτο δὲ τότε μὴ ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς ἐπισώσατο, εἰπὼν καθάπερ ὁρῶμεν ἐπὶ πάντων, νῦν δὲ ἀποδείξαι 25 αὐτὸ καθ' ἑκάστον εἶδος κινήσεως προτίθεσθαι, ὅτι τὸ προσεχῶς κινῶν ἀνάγκη ἅμα τῷ κινουμένῳ εἶναι. id. f. 244 b.

243 b εἰπὼν ὅτι πᾶσαι αἱ συγκρίσεις καὶ διακρίσεις ἔσονται σύνωσις 9 καὶ δίωσις, ἐπήγαγεν "ὅσα ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ εἰσὶν." ἐπειδὴ γὰρ τοῖς περὶ Ἀναξαγόραν Δεύκιππον καὶ Δημόκριτον πᾶσα γενέσις καὶ 30 φθορὰ συγκρίσει καὶ διακρίσει γίνεσθαι ἐδόκει, αὐτῷ μὴ τῷτο οὐκ ἀρέσκει, εἰ δὲ γίνεσθαι ὅλως φησὶν τινα καὶ φθεῖρεσθαι κατὰ σύγκρισιν καὶ διακρίσιν, οὐκ ἂν ἡ σύγκρισις αὕτη καὶ διακρίσις ἀνάγοιτο εἰς τὴν σύνωσιν καὶ δίωσιν, ὅθεν διὰ τῶτων εἰς τὴν ἔλξιν καὶ τὴν ὥσιν. τὸ μὴ γὰρ διωθόμενον καὶ συνωθόμενον, ὅντα κατ' ἐστίαν καὶ μένοντα ἅπερ 35 ἔστιν, διωθεῖσθαι καὶ συνωθεῖσθαι λέγει καὶ ὅλως ὡθεῖσθαι καὶ ἔλκεσθαι, τὰ δὲ γινόμενα καὶ φθειρόμενα ὁ μένοντα ἐπὶ τῆς οἰκείας ἐστίας κατὰ γενέσιν καὶ φθορὰν μεταβάλλει, ἐπειδὴ κατ' ἐστίαν εἰσὶν αἱ τοιαῦται μεταβολαί. διὸ οὐκ ὡσεὶ ὅθεν ἔλξεις αἱ τοιαῦται συγκρίσεις καὶ διακρίσεις· ὅθεν γὰρ κινήσεις ὅλως εἰσὶν αἱ γενέσεις καὶ φθοραί, ὅθεν 40 ἔλκεσθαι ἢ ὡθεῖσθαι οἷόν τε τὸ ἐπὶ γινόμενον καὶ μὴπω ὄν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ ἐτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ τῷ κατὰ τὴν λέξιν ὀλίγον τι τῷτο διαφέροντι καὶ τὴν σπάθησιν καὶ τὴν κέρκισιν τῇ ὥσει ὑπάγεσθαι λέγει, ἰστέον ὅτι ἐν οἷς ἔγνωμεν ἐγὼ ὅπως εὖρον γεγραμμένον, καὶ ἡ σπάθησις δὲ καὶ ἡ κέρκισις· τὸ μὴ γὰρ αὐτῶν σύγκρισις 45 τὸ δὲ διακρίσις. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Θεμίστιος ἐν οἷς ἀνέγνωμεν ἐγὼ βιβλίοις, ἀπὸ ταύτης τῆς ῥήσεως τῆς λεγούσης "ἅπαν δὲ τὸ φερόμενον ἢ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι ἢ ὑπὸ ἄλλου" ἤρξατο τῷτο τὸ βιβλίον

παραφράζειν, τῶν μέχρις τῶδε ῥηθέντων ἐν αὐτῷ καταφρονήσας, καὶ ὅθεν ἐν τοῖς ἐξῆς τὴν συνέχειαν φυλάττει. id. f. 245.

εἰπὼν τὰς συγκρίσεις καὶ διακρίσεις τὰς μὴ σύνωσεις εἶναι τὰς 243 b δὲ δίωσεις, καὶ διὰ τῷτο τὰς μὴ ὡσεις τὰς δὲ ἔλξεις, ἐπειδὴ τινες 10 τῶν φυσικῶν ἀρχὰς ὁ μόνον τῶν κατὰ τόπον κινήσεων ἀλλὰ καὶ πασῶν ἐτίθεντο τὴν σύγκρισιν καὶ διακρίσιν, ὁ μόνον κινήσεων ἀλλὰ καὶ μεταβολῶν πασῶν, αὐτὸς ὁ τῷτο μόνον ἀναιρεῖν δοκεῖ τὸ πασῶν ἀρχὰς αὐτὰς εἶναι τῶν κινήσεων, ἀλλ' ὅθεν ἀρχαί φησιν εἰς πρῶτον, ὅθεν γένος τι ὅλως κινήσεως τῷτο παρὰ τὰ τέσσαρα τὰ εἰρημένα, ἀλλ' ὑπὸ ἐκείνα καὶ ταῦτα ἀνάγει καὶ τὰ τῶτων εἶδη. . . . ὅτω μὴ ἔν τὴν ἀρχὴν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο, τὴν σύγκρισιν καὶ διακρίσιν λέγων δεδειχθαι μὴ ἄλλο γένος ὥσας κινήσεως ἀλλ' ὑπαγομένας αὐτὰς ταῖς προειρημέναις τέτρασιν ὡς μέρη ἐκείνων ὥσας. ἐφεξῆς δὲ ἀναλαβὼν τὸν λόγον, εἴτε κατ' ἄλλην ἐπιβολὴν ὕψερρον προσ- 15 γραφεῖσιν, εἴτε οὐκ αἰδ' ὅπως, γενικωτάτας φησὶν ὑπὸ αὐτῷ κινήσεις δεδειχθαι τὴν τε σύγκρισιν καὶ διακρίσιν· πάντα γάρ, φησὶν, τὰ εἶδη τῆς κινήσεως ὑπὸ ταῦτα εὐρεθήσεσθαι· εἰ γὰρ πάντα μὴ ὑπὸ τὴν δίωσιν καὶ τὴν σύνωσιν, τῶτων δὲ ἢ μὴ σύγκρισις ἢ δὲ διακρίσις, πάντα εἰς σύγκρισιν καὶ διακρίσιν ἀνάγοιτο ἂν. ταῦτα ὁ 20 Ἀλέξανδρος αὐτῇ τῇ λέξει γεγραπέν, καίτοι τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος (v. 7) "ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι συγκρίσεις καὶ διακρίσεις· ἅπασαι γὰρ ἔσονται δίωσεις καὶ σύνωσεις, πλὴν ὅσαι ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ." ὡς οὐκ ἡ σύνωσις σύγκρισίς τις ἐστίν, ὅθεν ἡ δίωσις διακρίσις τις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησὶν, ἀλλὰ τῶναντίον αἱ συγκρίσεις καὶ διακρίσεις σύνωσεις καὶ δίωσεις εἰσὶν. πῶς δὲ εἰς σύγκρισιν καὶ διακρίσιν πᾶσαι ἀνάγοιτο ἂν ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων αἱ κινήσεις, εἴπερ πᾶσας εἰς τέσσαρας τὰς εἰρημένας πίπτειν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τὰς δύο πάλιν τῶν τεττάρων τὴν ὀχῆσιν καὶ τὴν δίνησιν εἰς τὰς δύο τὰς λοιπὰς ἀνάγεσθαι τὴν ἔλξιν καὶ τὴν ὥσιν, καὶ ἐπὶ 25 τῶτων ὡς κοινὸν συνήγαγε τὸν προκειμένον λόγον, εἰπὼν (p. 242 a 4) "ὡς εἰ τὸ ὡθὲν καὶ τὸ ἔλκον ἅμα τῷ ὡθόμενῳ, φανερόν ὅτι τῷ κατὰ τόπον κινουμένῳ καὶ κινῶντος ὅθεν ἐστὶ μεταξύ." ἀλλ' οὐκ εἶπεν, ὡς εἰ τὸ συγκρίνον καὶ διακρίνον. ἐν μέντοι τῷ ἐτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ὅπως αὐτῇ λέξει γεγραμμένον ἐστίν "καὶ πᾶσα δὲ κίνησις ἢ κατὰ τόπον σύγκρισις καὶ διακρίσις ἐστίν." καὶ ἀπὸ ταύτης ἴσως τῆς λέξεως ὁ Ἀλέξανδρος τὰ ὕψερρον ῥηθέντα προσέθηκεν, ὁ συμφωνῶντα τοῖς ἐνταῦθα γεγραμμένοις, ὡς δοκεῖ. δυνατὸν δὲ ἴσως συμφώνως δεικνύναι τῶτες τῆς λόγου τῷ Ἀριστοτέλει τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν διακρίσιν οὐκ ἀπλῶς ὑπὸ τὴν σύνωσιν καὶ τὴν δίωσιν ἢ τοι τὴν ἔλξιν καὶ τὴν ὥσιν ὡς ὑπὸ καθολικωτέρας ἀνάγοντος, ἀλλ' ὡς τὰς αὐτὰς ἐκείναις ταύτας λέγοντος. ὅτω γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος ὕψερρον διεδάξατο λέγων "πᾶσαι ἂν ὑπάγοιτο ταῖς δύο ταύταις τῇ ἔλξει καὶ τῇ ὥσει, ὡς ἢ μὴ σύγκρισις ἐστίν ἢ δὲ διακρίσις· καὶ ὅτω γενικωτάτῃ ἂν εἶεν κινήσεις σύγκρισις τε καὶ διακρίσις." id. ib. 30 ἰστέον δὲ ὅτι τὴν λέξιν ταύτην τὴν λέγουσαν "ὅταν θάπτων ἢ 244 a κίνησις ἢ τῆς χωρίζουσης ἀπ' ἀλλήλων τὰ συνεχῆ" ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὁ Ἀλέξανδρος μὴ φέρεσθαι φησιν. πῶς δὲ ἂν ἔχοι τῷτο λόγον, εἴπερ ἀπὸ ταύτης τῆς προδήκης ἐνστασιν εὐθὺς ὁ Ἀριστοτέ-

λῆς ἐπάγει· ἐν μέντοι τῷ ἐτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ἡ λέξις αὕτη ὕτως ἔχει “ἡ δὲ ἔλξις ὅταν ᾖτοί πρὸς αὐτὴν ἢ πρὸς ἕτερον θάττων ἢ κίνησις ἢ τῷ ἔλκοντος μὴ χωρίζομένη τῆς τῷ ἔλκομένου.” id. f. 245 b.

244 a ἐν λόγον ἀποδοῦς τῆς ἔλξεως, καὶ θάττονα ἐν αὐτῷ ἀποδοῦς τὴν 5
11. κίνησιν τῷ ἔλκοντος τῆς τῷ ἔλκομένου καὶ φύσιν κινήσεως, ἐπέζησεν ὅτι τινὰ τῶν ἐλκόντων δοκεῖ ἔλκειν μὴ κινούμενα αὐτά, ὥσπερ τὸ ξύλον ἔλκειν δοκεῖ τὸ πῦρ πρὸς ἑαυτό, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ἡρακλεία λίθος ἐν σίδηρον καὶ τὸ ἤλεκτρον τὸ ἄχυρον καὶ κινούμενα αὐτά. πῶς ἔν θάττων ἢ τῶν κίνησις εἴη ἂν τῆς καὶ φύσιν τῶν ἐλκομένων 10 κινήσεως; ἢ καὶ ἐπὶ τῶν τὴν φυσικὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν ἔλκυσαν βία ἰχυροτέραν εἶναι χρὴ τῆς τῶν ἐλκομένων δυνάμεως, καὶ μὴ κινῆσαι τὰ ἔλκοντα; διό, φησὶν, ὁδὸν διαφέρει, εἴτε κινούμενα τῷ ἔλκοντος εἴτε μένοντος γίνεσθαι ἢ ὀλκή. τὸ δὲ “ὅτε μὲν γὰρ ἔλκει ὁ ἔξιν, ὅτε δὲ ὁ ἔξιν,” ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγούμενος τὸ μὲν “ὁ ἔξιν” φησὶ 15 σημαίνει τὸ ἀφ’ οὗ ἔξιν, τὸ δὲ ὁ ἔξιν τὸ ἀφ’ οὗ ἔξιν. καὶ λέγει δὲ τὸ μὲν ἀφ’ ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο ἔλκον ἀφ’ οὗ ἔξιν αὐτὸ τὸ ἔλκον, ἀπὸ τούτου ἄγει τὸ ἐλκόμενον, τὸ δὲ ἀπ’ ἄλλου πρὸς αὐτὸ ἀφ’ οὗ ἔξιν τὸ ἐλκόμενον, ἀπάγει αὐτὸ προσάγον αὐτῷ. ἀλλ’ ἀπίθανός μοι δοκεῖ ἡ μετάληψις τῷ οὗ εἰς τὸ ἀφ’ οὗ. κάλλιον ἔν οἷμαι προσελθὼν ἐξηγή- 20 σατο, ὅτι εἰπὼν μηδὲν διαφέρει ἢ κινούμενον ἐπήγαγεν, ὅτι τὸ μὲν μένον ἔλκει ὅπου ἔξιν αὐτό, τὸ δὲ κινούμενον ἔλθον ἐπὶ τὸ ἐλκόμενον ἄγει αὐτὸ εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον, ἐν ᾧ ἔξιν πρὸς τὸ ἐπὶ τὸ ἐλκόμενον κινήσεται. ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καλῶς πῶς τὰ φυσικῶς ἔλκοντα, οἷον ἡ ἡρακλεία λίθος καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀπτόμενα τῶν ἐλκο- 25 μένων ἔλκει αὐτά. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπέζησεν ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ῥήσει προσέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης τῇ λέξει τὸ “ἀφ’ ἑαυτῆς πρὸς ἄλλο,” ὅπερ τῆς ὥσεως ἴδιον ἔργον ἐστὶ καὶ τῆς ἀπώσεως. μήποτε δὲ οὗ περὶ τῷ ἔλκοντος ἄμφω εἶπε τὸ “ἀφ’ ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο” ἔργον “ἢ ἀπ’ ἄλλου πρὸς ἑαυτό,” ἀλλὰ τὸ μὲν ἀφ’ ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο περὶ 30 τῷ ὠθέντος, τὸ δὲ ἀπ’ ἄλλου πρὸς αὐτό περὶ τῷ ἔλκοντος. διὸ τὰς τέσσαρας κινήσεις εἰς ὧσιν καὶ ἔλξιν ἀναγαγὼν κοινῶς λοιπὸν συνεπεράνατο, ὅτι τῷ καὶ τόπον κινούμενα καὶ κινῶντος ὁδὸν ἐστὶ μεταξὺ. μὲν δὲ ταύτην τὴν λέξιν ἐν τισιν ἀντιγράφοις ὁ Ἀλέξανδρος τὴν αὐτὴν τινὰ λέξιν γεγράφθαι φησὶν. “ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τι ἐστὶ 35 γεννητικὸν καὶ ποιητικὸν τῷ ποιεῖν, καὶ τῷ ἀνάγκη ποιεῖν ἀπτόμενον βαρὺ καὶ φων.” ἐφεξῆς δὲ τούτῳ κειῖναι φησὶν ὅτι τὸ “ἀλλὰ μὴν ὁδὸν τῷ ἀλλοιούμενῳ,” ὅπερ μὲν τὰ πρότερον εἰρημένα ἐν τοῖς πλείστοις γέγραπται, ἀλλὰ τὸ μετ’ ὀλίγον τούτο “ἐν πᾶσι γὰρ συμβαίνει ἅμα εἶναι τὸ ἔχατον ἀλλοιοῦν καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον.” καὶ 40 λέγοι ἂν, φησὶ, διὰ τῆς τοιαύτης λέξεως ὅτι οὗ μόνον τὰ κυρίως κινῶντα καὶ κινούμενα ἅμα ἔξιν, οἷον τὰ καὶ τόπον καὶ ποσὸν καὶ ποιὸν μεταβάλλοντα καὶ μεταβαλλόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ κατ’ εἶδος, ταῦτά τε κατ’ ἐστίαν, ἅπερ ἐστὶ γενέσεις καὶ φθορά. καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις γὰρ τὸ μεταβάλλον ἅμα τῷ μεταβαλλομένῳ ἔξιν, ὡς ἐπὶ τῶν βαρέων 45 καὶ κῶφον γινόμενων ἔχει, ταῦτά τε τῶν σωματικῶν στοιχείων. τὰ ἔν ποιοῦντα καὶ γεννῶντα ταῦτα ποιεῖ τινός εἰσι γεννητικά. ποιά γὰρ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῶφον. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἐφεξῆς βιβλίῳ δείκνυσιν ὅτι καὶ

ταῦτα κινεῖται ὑπὸ τινος τῷ ποιήσαντος ταῦτα, ὁ νῦν λέγει ὅτι καὶ εἴ τι ἐστὶ ποιητικὸν καὶ γεννητικὸν βαρέος καὶ κῶφου, καὶ τῷ ἀνάγκη ποιεῖν ἀπτόμενον. τὸ γὰρ ἐφεξῆς τὸ “συμβαίνει ἅμα τὸ ἔχατον ἀλλοιοῦν εἶναι καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον” περιττὸν αὐτόθεν δοκεῖ καὶ μετακείμενον, ἐπειδὴ ἐφεξῆς περὶ τῷ ἀλλοιούμενῳ καὶ ἀλλοιῶντός ἐστιν ὁ λόγος, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις ἡ ἐφεξῆς ῥηθησομένη λέξις γέγραπται. id. ib.

μὲν τὰ καὶ τόπον κινῶντα καὶ κινούμενα καὶ εἴπερ ἄρα μὲν τὰ 244 b αὐτά τὸ εἶδος, περὶ τῷ ἀλλοιούμενῳ καὶ ἀλλοιῶντος προτίθεσθαι εἰπεῖν, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ὁδὸν ἐστὶ μεταξὺ, ὅπερ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς γνωριμον εἶναι φησὶν. ἐν πάσῃ γὰρ ἀλλοιῶσει ἅμα εὐρίσκειται τό τε ἔχατον ἀλλοιοῦν καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον. λέγει δὲ ἔχατον ἀλλοιοῦν ὁ μέχρῃ τῷ νῦν πρῶτον ἐκάλει, τὸ προσεχῶς κινῶν καὶ μεταβάλλον. τούτο δὲ πᾶσι μὲν πρῶτόν ἐστιν ὡς προσεχὲς τῷ κινούμενῳ, πᾶσι δὲ ἔχατον τῶν κινῶντων, ὅταν διὰ μέσων τινῶν κινῆται τὸ πρῶτον καὶ κυρίως κινῶν. πρῶτον δὲ ἀλλοιούμενον λέγει ὁ καθ’ αὐτὸ ἀλλοιοῦν καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός, ὅτε τῷ τῶν τούτων τι ἀλλοιῶσθαι. τῷ γὰρ ὕτως ἀλλοιούμενῳ ἅμα τὸ ἀλλοιοῦν. id. f. 246.

δείκνυς ὅτι ἡ καὶ ἀλλοιῶσιν κίνησις ἅμα ὄντων τῷ τε ἀλ- 245 a λιοῦντος καὶ ἀλλοιούμενου γίνεσθαι, συνεχρήσατο τῷ τὴν ἀλλοιῶσιν καὶ 3. πάθος γίνεσθαι, πάχειν δὲ τὰ πάχοντα ὑπὸ τῶν αἰδητῶν, ὥς τε τὰ ἀλλοιούμενα ὑπὸ τῶν αἰδητῶν ἀλλοιῶσθαι. τούτῳ ἔν χρησάμενος τότε, νῦν δείκνυσιν αὐτό. ὅτι γὰρ ἐν μόνοις τούτοις, φησὶν, λέγεσθαι ἀλλοιῶσις ὅσα καθ’ αὐτὰ πάχει ὑπὸ τῶν αἰδητῶν, καθ’ αὐτὰ μὲν τὰ μὴ κατὰ συμβεβηκός πάχοντα λέγων (ὁ γὰρ Σωκράτης κατὰ συμβεβηκός ὁρατός, καθ’ αὐτὸ δὲ τὸ χρῶμα), ὑπὸ τῶν αἰδητῶν δὲ τῶν παθητικῶν ποιότητων, φησὶν ὅτι ἐκ τῷ κατὰ μηδεμίαν ἄλλην ποιότητα ἀλλοιῶσιν γίνεσθαι. καὶ ἔν μὲν τὸ προκείμενον εἰπεῖν ὅτι αἱ χηματίσεις οὐκ εἰσὶν ἀλλοιῶσεις. ὁ δὲ ἐπήγαγεν ὅτι αἱ γενέσεις οὐκ εἰσὶν ἀλλοιῶσεις, δείκνυς ὅθεν ἔχει τὴν ἰσχὺν ὁ λόγος, ὅτι ἐκ τῷ τὰς μεταχηματίσεις γενέσεις ἤδη τινὰς εἶναι. δέδεικται δὲ ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ ὅτι αἱ γενέσεις οὐκ εἰσὶ κινήσεις, ὥς τε ὁδὸν ἀλλοιῶσεις. id. f. 247.

ζητήσοι ἂν τις, οἷμαι, πῶς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν γένεσιν 246 a καὶ φθορὰν τῆς ψυχῆς δύναται λέγειν, εἴπερ ἔχουσα τὸ εἶδος τῆς ἀν- 12. θρωπίνης ψυχῆς καὶ ὑπομένουσα ἐν τῷ αὐτῷ ποτὲ μὲν ἀρετῇ ποτὲ δὲ κακύνει, διόπερ ὁ αὐτὸς ποτὲ μὲν φαῦλος ποτὲ δὲ σπουδαῖος γίνεσθαι; πῶς δὲ ὁμοία ἢ τῆς ἀρετῆς πρόσληψις τῇ τῷ κεράμῳ ἢ τῷ περιβόλῳ; ταῦτα μὲν γὰρ μέρη τῆς οἰκίας εἰσὶ καὶ οὐκ ἔξιν, ἐκείναι δὲ οὐ μέρος. εἰ γὰρ μέρος ἦν ἡ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς, ἀπολώλει ἂν ἢ τὴν ἀρετὴν ἀποβάλλουσα. ὅλως δὲ διττὴ ἢ τελειότης, ἢ μὲν τῆς ἐστίας αὐτῆς ὅσα, καθ’ ἣν πρῶτοις καὶ μέσοις καὶ ἐσχάτοις ἑαυτῆς μέρεσι συμπεπλήρωται, οὐκ ὅσα ἔξιν αὐτή. τί γὰρ τὸ ἔχον, μήπω τῷ εἶδος ὄντος χωρὶς τῆς τοιαύτης τελειότητος; ἢ δὲ κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν καὶ ὅλως κατὰ τὴν ἔξιν ἐπίστακτός ἐστι τῷ ὅλῳ εἶδει καὶ ἐπισυμβαίνουσα. ὡς μέρος ἔν τὸ κυριώτατον τῆς ὅλης ἐκάστης ἐστίας τὴν κατὰ φύσιν αὐτῷ προσήκυσαν ἀρετὴν προσλογιζέον. id. f. 248.

- 246 b ὅτι μή εἰσιν ἀλλοιώσεις αἱ καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας
3. μεταβολαί, δείκνυσιν ἐκ τῆ μηδὲ ποιότητος αὐτὰς εἶναι ἀλλὰ
ὑπὸ τὰ πρὸς τι ἀνάγεσθαι· καὶ δὲ τὰ πρὸς τι ἔδειξεν αὐτὸς ἐν τῷ
πέμπτῳ βιβλίῳ μήτε ἀλλοίωσιν γίνεσθαι μήτε ὅλως μεταβολήν...
εἰ ἔν αἱ ἀρεταὶ καὶ κακαὶ τῷ σώματος ἐν τῷ πρὸς τι πῶς ἔχειν
εἰσί, δέδεικται δὲ ἐν τῷ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ὅτι ἐν τῷ πρὸς τι ἔκ ἐξ
κίνησις καθ' αὐτὸ ὅδε μεταβολή ὅλως, δηλονότι ὅδε ἀλλοιώσις εἴη
ἀν... φανερόν ἔν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων ὅτι ἡ καὶ τὸ χῆμα
μεταβολή ἔκ ἐξιν ἀλλοιώσις, ἐκ δὲ τῶν νῦν ὅτι ὅδε ἡ καὶ τὰς ἀρε-
τὰς καὶ τὰς κακίας τῷ σώματος μεταβολή, καὶ ὅλως αἱ τῶν ἔξεων
ἀποβολαὶ καὶ λήψεις ἔκ εἰσιν ἀλλοιώσεις. ἐφεξῆς δὲ τὴν αἰτίαν
διδάσκει δι' ἣν ἀλλοιωθῆσθαι δοκεῖ τὰ κατ' αὐτὰς μεταβάλλοντα...
εἰπὼν δὲ ὅτι αἱ ἔξεις ἐγγίνοντο ἀλλοιωμένων τινῶν, οἷον ψυχρῶν θερ-
μῶν ξηρῶν ὑγρῶν, ἐπήγαγεν "ἡ ἐν οἷς τυγχάνουσιν εἶναι πρώταις"
(v. 17), ὡς ἔ' προκείμενον αὐτῷ νῦν ζητεῖν περὶ τὰ τίνων πάθη
καὶ καὶ τίνας μεταβολὰς πρώτας καὶ ἀλλοιώσεις αἱ ἔξεις ἐγγίνοντο,
εἴτε τὰ τῶν ὁμοιομερῶν, ὡς Ἀναξαγόρας, εἴτε τὰ τῶν ἀτόμων,
ὡς ὁ Δημόκριτος, εἴτε τὰ τῶν ποιότητων, ὡς Ἀριστοτέλης. ὅτι
μὴ γὰρ ἀλλοιωμένων τινῶν ἐγγίνοντο, πρόσθλον. id. ib.
247 a ἀλλοιωθήσετο δὲ τὸτο δηλονότι ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν, πρὸς α'
6. πέφυκεν. τῷ δὲ αἰσθητικῷ ἀλλοιωμένῳ εἶπεν ὡς τῷ παθητικῷ·
τὰ γὰρ πάθη, ὡς φησιν ὁ Πλωτῖνος, ἡ αἰσθήσεις εἰσιν ἡ ἔκ ἀνευ
αἰσθήσεων. id. f. 249.
247 a ὅτι δὲ ἡ ἡθικὴ ἀρετὴ περὶ ἡδονὰς ἐστὶ καὶ λύπας, δέδεικται μ'
17. ὥσπερ εἶπον ἐν τοῖς Ἠθικοῖς διὰ πλειόνων, λεγέτω δὲ καὶ νῦν συν-
τόμως... ἀποδείξας δὲ τὰς προτάσεις συνηρημένως ἐκτίθετο ἐν
συλλογισμὸν ὅτως. ἀρετὴ ψυχῆς καὶ κακία ἐγγίνετο ἡδονῆς καὶ
λύπης ἐγγινομένης, ἡδοναὶ δὲ καὶ λύπαι ἀλλοιώσεις εἰσὶ τῷ αἰσθη-
τικῷ· φανερόν ἄρα ὅτι ἀρετὴ καὶ κακία ἐγγίνοντο καὶ φθείροντο ἀλ-
λοισμένοι τῷ αἰσθητικῷ, ὥστε τότε ἀποβάλλειν αὐτὰς καὶ λαμβάνειν.
δηλον ἔν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἡ μὴ γένεσις τῆς ἀρετῆς καὶ κακίας
ἀλλοιωμένων τινῶν ἔπετο, αὐτὴ δὲ ἡ γένεσις αὐτῶν ἔκ ἐξιν ἀλ-
λοιώσις, ἀλλ' ἐπιγίνετο τῇ καὶ τὴν ἡδονὴν καὶ λύπην ἀλλοιώσει τῷ
αἰσθητικῷ. id. f. 249 b.
247 b δείξας ἐν μέρει ὅτι αἱ ἡθικὴ ἀρεταὶ καὶ κακαὶ καὶ αἱ τέτων λή-
1. ψεις καὶ ἀποβολαὶ ἔκ εἰσιν ἀλλοιώσεις, ἐφεξῆς δείκνυσιν ὅτι ὅδε
αἱ τῷ νοητικῷ μέρους ὅτε αἱ τέτων λήψεις καὶ ἀποβολαὶ ἀλλοιώσεις
εἰσιν. ὥσπερ δὲ ἡθικὴ ἀρετὴ ἦσαν αἱ περὶ τὸ ἄλλογον τῆς ψυχῆς,
ἐν ᾧ ἡδοναὶ καὶ λύπαι κοινῶς αὐτῷ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις ὑπάρχουσαι
(πολλὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ἐν τέτοις διὰ συνθεσμιᾶς κατορθώμενα), ὅτω
νοητικῇ ἢ διανοητικῇ (γράφειτο γὰρ καὶ ἐκατέρως) αἱ περὶ τὸ λογι-
κόν εἰσι τῆς ψυχῆς, περὶ δὲ ἐπιστήμη συνίστατο καὶ ἡ κατ' αὐτὴν
ἀρετή. id. ib.
247 b ἐν τέτοις ἔν τῆς τῶν καὶ μέρους πείρας συναχθείσης τὸ δυνά-
5. μαι ἐπιστήμον τὸ ἐν τῷ νοητικῷ ἐνεργεῖα ἐγένετο, ὅδεν αὐτὸ κινή-
θέν. ὅτω μὴ ἔν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο, ἐκ τῶν καὶ μέρους
συνάγεσθαι τὸ καθόλου καὶ τὴν τῷ καθόλου γινώσκιν βεβλόμενος. καὶ τὸ
"ἐπίστατο" γὰρ πῶς τῷ καθόλου τὰ ἐν μέρει" ὡς σημεῖον εἶπεν

εἰρηάζει τὸ διὰ τῶν ἐν μέρει τὴν τῷ καθόλου γινώσκιν ἀβραΐζεσθαι, εἴπερ
ἡ καθόλου ἐπιστήμη ἐκαστὴ τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου ἐστίν, ἐξ ὧν ἡθροίσθη·
περιείληπτο γὰρ ἐν τῇ τῷ καθόλου ἐπιστήμῃ τὰ ἐν μέρει, ὡς ἐκ τέτων
καὶ ἐπὶ τέτοις ἐκείνης γινομένης. εἰ δὲ μὴ δυνατὸν ἐκ τῶν καὶ μέρους
5 ἀπείρων ὄντων τὰ καθόλου συνάγεσθαι, μήτε ἐν τῷ αἰσθητικῷ καὶ
φανταστικῷ γινώσκιν τῆς ἐν νῷ ἐπιστήμης ὑποστατικῆς εἶναι, χείρονα
ἦσαν πολλῷ κρείττονος, ἀπλοικώτερον καὶ ἀληθέστερον οἶμαι μᾶλ-
λόν ἐξηγητέον τὸ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει εἰρημένον. ὁ γὰρ νῦν ἐπιστή-
μην ἔχων τῶν μὴ καθόλου ἀεὶ κατ' ἐνεργεῖαν εἴτε πρόχειρον εἴτε μή,
10 τῶν δὲ ἐν μέρει δυνάμει, ὅταν ἡ αἰσθήσις προσβάλλῃ τῷ μερικῷ,
τότε αὐτὸ ὅδε ἔ' γινώσκει τὸ καθόλου ἐνεργεῖα ἐν τῷ μερικῷ, ἀλλὰ
γινώσκει τῷ καθόλου τὰ ἐν μέρει· ὁ γὰρ τις ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος,
ὡς αὐτὸς εἶπεν ἐν ἄλλοις. καὶ διὰ τὸτο τὸ "πῶς" προσέθηκεν, ὅτι
ἔκ ἐξιν σύνοικος ἡ τῷ καθόλου γινώσκιν τῇ τῷ μερικῷ, ἀλλὰ γινώ-
15 σκετο τῇ καθόλου τὸ μερικόν, τῷ περιέχεσθαι ὑπὸ τὸ καθόλου τὸ ἐν
μέρει. id. ib.
καλῶς ἀπὸ τῆ εἶναι τὴν διάνοιαν ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἐπίστατο 247 b
ἐτυμολογεῖ, σύμφωνά κἀνταῦθα τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι φθεγ- 17.
γόμενος· καὶ γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ (p. 44) ταύτας αἰτίας
εἶναι φησιν τῆς ἐξ ἀρχῆς τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἀνοίας, καὶ τοιαύ-
την τὴν τῆς ἐπιστήμης ἀπόληψιν... τὸ δὲ "γένεσις μὴ ἔκ ἐξιν"
εἶρηκε μὴ ὡς ἀνταποδώσων τι, ἔ' φαίνεται δὲ τι ἀνταποδίδως, εἰ
μὴ ἄρα τὸ μὴ πολλὰ ῥῆθεν τὸ "ἐν ἀμφοτέροις δὲ ἀλλοιωμένων τι-
νῶν τῶν ἐν τῷ σώματι" (p. 248 a 3) καὶ πρὸς τὸτο ἀποδέδοτο,
25 ὡς Ἀλέξανδρος φησιν. μήποτε δὲ τὴν γραφὴν εὐρύνῃ ὁ Ἀλέξαν-
δρος ἔχουσιν "τῷ γὰρ ἡρεμῆσαι καὶ εἶναι τὴν διάνοιαν," ἐνόμισεν
ἐλλιπῆ τὴν λόγον εἶναι, ὡς τῷ δὲ τῷ μὲν μὴ ἀποδεδομένῃ. ἀλλὰ
πρῶτον μὴ καὶ ὁ γὰρ τὴν αἰτίαν λέγων, ἀποδίδεται πῶς αἶμαι πρὸς
τὸν μὲν· ἔπειτα δὲ ἐν τισὶ τῶν ἀντιγράφων "τῷ δὲ ἡρεμῆσαι καὶ
30 εἶναι" γέγραπτο, καὶ εἴη ἂν ἀποδεδομένον. id. f. 250.
μήποτε ἔν ἐἰ ὁμοίως ἔχει ὁ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνων τὴν ἔξιν 247 b
τῷ μεθύνοντι καὶ καθεύδοντι, ἀεὶ ἡ ψυχὴ τὴν ἔξιν ἔχει, καὶ αἱ μα- 14.
θήσεις ὄντως ἀναμνήσεις εἰσιν, ὡς ὁ τῷ Πλάτωνος βέλετο λόγος.
ἀλλ' ἐστὶ καὶ ἔχειν, ὡς φησιν ὁ Πλωτῖνος, καὶ μὴ πρόχειρον ἔχειν, καὶ
τῷ προχείρῳ καὶ τῷ μὴ προχείρῳ πολλὰ αἱ διαφοραί. id. f. 250 b.
ἐν ἀμφοτέροις ἂν λέγοι, τοῖς τε ὑπὸ τῆς φύσεως ἐνδοθεν 248 a
καθισταμένοις καὶ τοῖς ἔξωθεν ὑπὸ ἐθῶν καὶ διδασκαλίας. ἡ ἐν ἀμ- 3.
φοτέροις εἶπε τοῖς τε ἐξ ἀρχῆς λαμβάνουσι τὴν ἔξιν καὶ τοῖς μὴ
μέθην ἢ ὑπνον ἢ νόσον ἀποκαθισταμένοις. id. f. 251.
ὑπομνησκαὶ λοιπὸν ἡμᾶς ἔ' χάριν ἐλέχθη πάντα τὰ προει- 248 a
ρημένα. πρᾶκειτο γὰρ αὐτῷ δεῖξαι ὅτι ἡ ἀλλοιώσις καὶ τὰς παθη- 6.
τικὰς ποιότητας γίνετο· αὐτῷ δὲ εἰσιν αἱ αἰσθηταί, ὅφ' ὧν ἡ αἰσθη-
σις ἀλλοιωτο· ὥστε τῆς ψυχῆς τὸ αἰσθητικὸν μόνον ἀλλοιωτο καθ'
αὐτό... ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἰ ἡ καὶ ποιότητα μεταβολὴ
45 ἀλλοιώσις ἐστίν, ποιότητος δὲ πρῶτον μὴ εἶδος ἐν Κατηγορίαις ἔστι
καὶ διάθεσις ἀπηρίθμητο, τέταρτον δὲ γένος ποιότητος χῆμα τε καὶ ἡ
περὶ ἐκάστη μορφὴ, πῶς ἡ καὶ τὴν ἔξιν καὶ τὸ χῆμα μεταβολὴ ἔκ
ἐξιν ἀλλοιώσις. καὶ λύει καλῶς ἐκ τῶν Ἀριστοτέλει· καὶ γὰρ τὰς

παθητικὰς μόνας ποιότητας τὴν ἀλλοίωσιν γίνεσθαι φησιν ὁ Ἀρι-
στατέλης. id. ib.

248a 10. συμπερανάμενος τὴν ἐξ ἀρχῆς λόγον τὴν δεικνύντα ὅτι τὸ πρῶ-
τως κινῶν μὴ ὡς τὸ ἕνεκα ἀλλὰ τὸ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, καὶ
τὸ προσεχῶς ὑπ' αὐτῷ κινούμενον καὶ πᾶν εἶδος κινήσεως ἅμα ἐστὶ
καὶ ὅθεν ἐστὶ μεταξὺ, καὶ ἕκαστον εἶδος κινήσεως μέχρι νῦν ἐπισκε-
ψάμενος καθ' αὐτό, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ παραδύς, ἀπορεῖ καὶ
ζητεῖ ἐντεῦθεν εἰ πᾶσα κίνησις πάσῃ ἐστὶ συμβλητὴ καὶ τὰς ἰδίας
τῆς κινήσεως διαφορὰς, τό τε θάττον καὶ τὸ βραδύτερον. . . ἰστέον
δὲ ὅτι τὸ συμβάλλειν ταύτην σημαίνει τῷ παραβάλλειν καὶ συγκρί-
νειν καὶ ὅλως συνεξετάζειν. ἀλλ' οἱ μὲν ἀρχαῖοι παραβάλλουσιν ταῦτα
ἀλλήλοις ἐλέγον, οἱ δὲ νεώτεροι συγκρίνουσιν, τῶν ἀρχαίων φυσικῶν
τῷ τῆς συγκρίσεως ὀνόματι κεκρημένων ἐπὶ τῷ συνάγοντος
εἰς ταῦτα τὰ κεχωρισμένα. id. ib.

248a 12. τῷτο δὲ ἐζητεῖτο μὲν ἔτι, εἰ δυνατὸν εὐθείαν ἴσην εἶναι περι-
φέρειαν, ἀπέγνωστο δὲ μάλλον, καὶ διὰ τῷτο ὅδε ὁ τῷ κύκλῳ τετρα-
γωνισμὸς ἠρῆτο πῶς. καὶ νῦν δὲ καὶ δοκῇ ἠρῆσθαι, ἀλλὰ μετὰ
τῶν ὑποθέσεων ἀντιλεγόμενων. id. f. 251 b.

248b 3. ἴση ἄρα καὶ ὅτως ἔσται ἡ εὐθεῖα τῇ περιφερείᾳ. ὁ δεδῆλωκεν
διὰ τῷ "ἔσται τι μέρος τῷ α' ἐν ᾧ τὸ β' τῷ κύκλῳ δώσει." λαμ-
βάνει δὲ τὸ β' τὸ μέρος τῷ κύκλῳ, ὃ ἴσον ἐστὶ τῇ γ'. τὸ δὲ "καὶ τὸ
γ' ἐν ὅλῳ τῷ α' τὴν γ'" ἀσάφειαν ἔχει, διότι καὶ τὸ κινούμενον καὶ
τῆς εὐθείας ἐκάλεσε νῦν γ', μὴ πρότερον καλέσας. παραστὰς δὲ
ὅτω τῷ λέγοντι λόγῳ συμβλητὰ εἶναι καὶ τὴν εὐθείαν τῇ περιφε-
ρείᾳ καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν κινήσεις (ἐκατέρῃ γὰρ θάτερον ἔπε) τὸ μὲν
ἐλέγξει τὴν παραλογισμὸν τῆς συνηγορίας παρήκε νῦν, ὡς τελειό-
τερον μέλλων τὴν διακριτικὴν αἰτίαν ἐπάγειν τῶν τε συμβλητῶν
καὶ τῶν μὴ, εἰς δὲ τὸ αὐτὸ ἀδύνατον ἀπαγαγὼν πάλιν ἀναιρεῖ τὸ
εἶναι συμβλητὰς τὰς κινήσεις καὶ τὰς γραμμάς, τὴν εὐθείαν τῇ
περιφερείᾳ. εἰ γὰρ εἰσιν αἱ γραμμαὶ σύμβληται, φησὶν, συμ-
βαίνει τὸ ἀρτίως ῥηθὲν ἀδύνατον, ὅτι ἴσην εἶναι εὐθείαν κύκλῳ. id.
f. 252.

248b 6. ἀπορήτας ἐφ' ἑκάτερα περὶ τῷ συμβλητὰς εἶναι ἢ ὅτι τὰς τε
γραμμάς, τὴν τε εὐθείαν καὶ τὴν περιφέρειαν, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν κι-
νήσεις, βάλει λοιπὸν φιλοσόφως κανόνα τινα εὐρεῖν καθ' ὃν δυ-
νατὸν ἔσται τὰς τε συμβλητὰς πάσας καὶ τὰς ἀσυμβλητάς διακρί-
νειν κινήσεις, καὶ ἐπὶ πασῶν κινήσεων τὸ ταχέως καὶ βραδέως κα-
τηγορεῖν. . . εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ νῆτη τῇ παρανήτῃ συμβλητὴ, διότι
ταύτῃ σημαίνει τὸ ὅξυ ἐπ' ἀμφοῖν, ἐπήγαγεν "ἄρ' ἔν τ' αὐτῇ τὸ
ταχὺ ἐνταῦθα κακεῖ;" ταῦτέστιν ἐπὶ τῇ ἐπ' εὐθείας καὶ τῇ ἐπὶ
κύκλῳ κινήσεως. πολὺ δὲ ἔτι ἥττον φησιν τὸ ταύτην τῷ ταχέως
ἐν ἀλλοιώσει καὶ φορᾷ. πλείων γὰρ ἐνταῦθα ἡ διαφορὰ, εἴπερ ἢ μὲν
ἀλλοιώσις ποιότητος, ἢ δὲ φορὰ τῆς πᾶς κατηγορίας ἔστιν, ἢ δὲ
εὐθεῖα καὶ ἡ περιφερὴς ποσὰ ἀμφω, καὶ ἀμφω συνεχῆ ποσὰ, καὶ
γραμμαὶ ἀμφω. τῷτο δὲ προσέθηκε διὰ τὸ μετ' ὀλίγον ῥηθῆσθαι
μενον, ὅτι εἰσὶ τῶν ὁμωνυμιῶν αἱ μὲν πολὺ ἀπέχουσαι αἱ δὲ ἔχου-
σαι τινα ὁμοιότητα. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ γραφὴ τῷ ῥητῷ τῷτο διαφo-
ρος φέρεται, ὅπως μὲν "ἀλλ' ὅσα μὴ ὁμώνυμα, ἅπαντα συμβλητά,"

ὡς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραφεν, ὅπως δὲ "ἀλλ' ὅσα μὴ συνώνυμα
ἅπαντα ἀσύμβλητα." τινὲς δὲ τὴν ἐν τῷ ἑτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ
γραφὴν ἐνταῦθα μετατεθείκασιν ἔχουσαν ὅτως "ἀλλ' ἄρα γε ὅσα
μὴ ὁμώνυμα ἅπαντα συμβλητά;" ὁ δὲ ὅτι πάντα τὴν αὐτὴν
ἐννοίαν ἔχει. id. ib.

ἀσφαλῶς καὶ ἐνταῦθα τὸ πρῶτον προσέθηκεν, εἰπὼν "ἀλλ' ἐν 249a
ἐνός τ' πρῶτον." δύναται γὰρ τινα δευτέρως ὄντα δεκτικά τινος,
διαφέροντα ἀλλήλων κατ' εἶδος, συμβλητὰ ἀλλήλοις εἶναι κατ'
ἐκεῖνο ὃ δευτέρως ἐδέξατο. . . ἀλλὰ δεῖ πρὸς τὸ μὴ εἶναι ὁμό-
νυμα τὰ συμβλητὰ ὁμογενῆ ὄντα, μηδὲ τὴν κατ' εἶδος ἔχειν
διαφορὰν, ἀλλ' ἐν εἶναι καὶ τῷ εἶδει ἀτόμῳ ὄντι, καὶ μὴ μόνον τῷ
γένει καὶ ἐν ἐν τῷ εἶδει δεκτικῷ. τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ "μὴ ἔχειν
διαφορὰν, μήτε ὃ μήτε ἐν οἷς." τὸ μὲν γὰρ ὅτι εἶδος αὐτὸ τὸ συγκρι-
νόμενον λέγει, οἷον τὸ πολὺ ἢ τὸ διπλάσιον, τὸ δὲ ἐν οἷς τὸ ἐφ' ὃ
καθ' ὃ ἡ σύγκρισις. id. f. 253.

καὶ ταύτην ἔν τ' μήκος ἢ ἴσον ἐφ' ὃ ἡ κίνησις, ἀλλὰ δεῖ καὶ 249a
τὴν κίνησιν τὴν ἐπὶ τῶν ἴσων εὐθειῶν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ γινόμενῃ
τὸ αὐτὸ εἶδος ἔχειν τῆς κινήσεως, εἰ μέλλοι ἰσοταχῆ εἶναι τὰ κινώ-
μενα. ὡς δὲ αἱ διαφέρουσιν τῷ εἶδει κινήσεις ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὑπο-
κειμένῳ γινόμεναι ὁ συμβληταί, ὅδε αἱ ἀδιάφοροι κατ' εἶδος κι-
νήσεις συμβληταί ἔσονται, ἂν ἢ τὰ ὑποκείμενα αὐταῖς κατ' εἶδος
διαφορα. ὥστε τὰ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον μήκος καὶ φορὰν ἀμφω κι-
νηθέντα ἰσοταχῆ ἂν εἴη καὶ συμβλητά. εἰ ἔν λέγοι τις ἰσοταχῆ
τὰ ἐπ' εὐθείας καὶ περιφερείας, ἴση ἔσται ἡ εὐθεῖα τῇ περιφερείᾳ. εἰ
ἔν τῷτο ἀδύνατον, τί τὸ αἴτιον τῷ ἀδύνατον ἀκολουθῆσαι τῷ λέ-
γοντι συμβλητὰς εἶναι ταύτας τὰς κινήσεις; ἄρα ὅτι ἡ φορὰ ἔν
ἔστω ἔχαστον εἶδος ἀλλ' ἔτι γένος ἔστιν, ὡς διαιρεῖται εἰς εἶδη τὴν τε
ἐπ' εὐθείας καὶ τὴν ἐπὶ κύκλῳ. . . ἔδει γὰρ ἐπὶ τῶν συμβλητῶν τὴν
τε κίνησιν ὁμοειδῆ εἶναι καὶ τὰ ἐν οἷς ἡ κίνησις. πλὴν αὐτὸς ζητεῖ
πρότερον ἄρα τῷ ἑτέρῳ τῆς διαφορᾶς αἰτιὸν ἔστιν ἡ φορὰ γένος ἔτι
ἔστω, ἢ ἡ γραμμὴ γένος ἔστω. ὁ μὲν γὰρ χρόνος ὁ αὐτὸς ὡς καὶ τῷ εἶδει
μόνον ὁ αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριθμῷ, ἔκ ἂν εἴη ταύτης τῆς διαφο-
ρᾶς αἰτίας. ἀλλ' ἔοικε τὴν τῶν γραμμῶν διαφορὰν αἰτιάσθαι τῆς
τῶν κινήσεων διαφορᾶς. τὸ γὰρ "ἂν δὲ τῷ εἶδει ἢ ἄλλα" περὶ τῶν
γραμμῶν εἰπὼν, ἐπήνεγκε κατ' ἐκεῖνα εἶδει διαφέρει ἢ τε ἐπ'
εὐθείας φορὰ καὶ ἡ ἐπὶ κύκλῳ, ὡς δηλοῖ τὰ ἐφεξῆς. "καὶ γὰρ ἡ
φορὰ" φησιν "εἶδη ἔχει, ἂν ἐκεῖνο εἶδη ἔχῃ ἐφ' ὃ κινεῖται." ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος εὐρὺν γεγραμμένον "ἂν δὲ τῷ εἶδει ἢ, καὶ ἐπ' ἐκεῖνα
εἶδει διαφέρει," ἐλλείπειν φησὶ τῷ "ἂν δὲ τῷ εἶδει ἢ" τὸ ἕτερον.
ἐγὼ μέντοι ἐν διαφόροις ἀντιγράφοις ὅτως εὗρον τὴν γραφὴν "ἂν
δὲ τῷ εἶδει ἢ ἄλλα, καὶ ἐκεῖνα εἶδει διαφέρει." καὶ ἄλλην δὲ φησιν
ὁ Ἀλέξανδρος γραφὴν φέρεσθαι ἔχουσαν ὅτως "ὁ μὲν γὰρ χρόνος ὁ
αὐτὸς αἰεὶ ἄτομος τῷ εἶδει. ἢ ἅμα κακεῖνα εἶδει διαφέρει." ἀλλὰ
τὴν μὲν γραφὴν ταύτην ἐκ τῷ ἑτέρῳ ἐβδόμῳ βιβλίῳ ἐνταῦθα τις
μετατέθεικε, καὶ ὅθεν ἔδει πολυπραγμονεῖν αὐτὴν νῦν, ὥσπερ ὅδε
τὰ ἄλλα τὰ ἐκεῖ γεγραμμένα. πλὴν ἐπειδὴ ἀσαφῶς προήκει, ὅθεν
κωλύει τὴν ἐπ' αὐτῇ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐξηγήσιν παραγράφαι.
παρεμβεβλημένον γὰρ, φησὶν, τῷ πάντα χρόνον ἐν ᾧ τὰ ἅμα κινώ-

μενα κινεί; τὸν αὐτὸν τῷ ἀριθμῷ καὶ ἄτομον εἶναι, συναπτόν τῷ
 "πότερον ὅν αἴτιον ὅτι ἔστιν ἡ φορὰ γένος ἢ ὅτι ἡ γραμμὴ γένος;"
 τὸ "ἡ ἅμα κακείνα εἶδει διαφέρει," τῆς αὐτοῦ βατέρω θά-
 τερον. πόθεν δὲ ἀρχομένης τῆς διαφορᾶς ἀκολουθεῖ ἡ τῷ ἑτέρῳ
 διαφορά, ἐδήλωσε προδίδας "καὶ γὰρ ἡ φορὰ εἶδη ἔχει, ἂν ἐκεῖνο ἔχη
 εἶδη." ἂν μὲν γὰρ τὰ ὑποκείμενα ἢ τῷ εἶδει διαφέροντα, ἀνάγκη καὶ
 τὰς ἐν αὐτοῖς κινήσεις εἶδει διαφέρειν. ὅ μὴν ἀνάπαλιν, φησὶν ὁ
 Ἀλέξανδρος, ἐπὶ πάντων ἀληθές· ὅ γὰρ αἱ κατ' εἶδος διαφέρουσιν
 κινήσεις αἰετὶ ἐπὶ διαφορῶν κατ' εἶδος ὑποκειμένων γίνονται... ἐν
 δὲ τῇ λέξει ταύτῃ ἀσάφειαν ἔχειν ἐκεῖνό μοι δοκεῖ τὸ ῥητὸν "εἰ δὲ
 τῷ μήκους ἐν τῷ δὲ μὲν ἡλλοιωθῇ τὸ δὲ ἡνέχθη." πῶς γὰρ λέγει
 ἡλλοιωθῆναι τι ἐν τῷ ἡμίσει, εἰ τύχοι, τῆς εὐθείας; εἰ μὴ ἄρα τὸ
 φερόμενον ἐν μὲν τῷ ἡμίσει τῆς εὐθείας φερόμενον ἅμα καὶ ἡλλοιοῖτο,
 ἐν δὲ τῷ ἡμίσει φέροιτο μόνον ἢ αὐτὸ ἢ ἄλλο· ἢ εἰ τι σῶμα συμ-
 παρατεταμένον τῷ ἡμίσει τῷ μήκους καὶ μὲν τὸ τοσούτον μήκος ἡλ-
 λοιωθῇ, καὶ δὲ τὸ ἕτερον ἡμισυ ἡνέχθη ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἑκάτερον.
 ὅ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν τότε ὅτι ἡ ἡλλοίωσις ὁμοταχὴς ἐστὶ τῇ φορᾷ,
 καὶ ὁ χρόνος ἴσος ἦ, καὶ τὰ διαστήματα ἴσα ἢ τῷ μήκους, τό τε
 καθ' ὃ ἡλλοιωθῇ καὶ τὸ καθ' ὃ φέρεται. καὶ ἴσως διὰ τῶτο εἶπε τῷ
 μήκους ἐν τῷ δὲ μὲν ἡλλοιωθῇ τὸ δὲ φέρεται, ἵνα δείξῃ ὅτι καὶ τὸ
 μήκει ἴσον τις ὑποθῇ τῆς ἡλλοιώσεως, ὅδε ὅτω συμβληταὶ εἰσιν
 αἱ κινήσεις. id. f. 253 b.

249 a
 17. εἰπὼν πρότερον μὲν ὅτι ἐὰν ἔχη εἶδη τὸ ἐφ' ὃ κινεῖται, καὶ ἡ φορὰ
 εἶδη ἔχει, τῆς αὐτοῦ διαφορᾶς κατ' εἶδος, νῦν δὲ ὅτι ἐὰν τὸ ὑπο-
 κείμενον ἀδιάφορον ἢ τῷ εἶδει καὶ ἡ κίνησις ἀδιάφορος ἐστὶ, συν-
 τώματ' ἑκατέρω ποιῶν τὴν θεωρίαν, ὅταν φησὶ, ζητῶμεν ποῖαι κινή-
 σεις συμβληταὶ καὶ ποῖαι ἀσύμβλητοι, ὅτι ἀνάγκη τὸ ὑποκεί-
 μενον σκοπεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖ τὴν κίνησιν αὐτὴν περὶ ἧς ζητῶμεν εἰ
 συμβλητὴ ἢ ὅ, πρόχειρον ἡμῖν ὅταν σκοπεῖν, εἰ ἔχει διαφο-
 ρὰς κατ' εἶδος· πάντως γὰρ ὁμοίως ἔχει καὶ τὸ ὑποκείμενον, καὶ
 ὅθεν δεόμεθα εἰς ἄμφω βλέπειν... πλείονα δὲ φησὶν αὐτὸν ὁ
 Ἀλέξανδρος εἰρηκεῖν περὶ τῆς ἀσύμβλητης κινήσεως, διότι ὅπως
 δέδεικται ὅτι ὅτι ἔστιν εὐθεῖα ἴση περιφερεία, ἀλλὰ μεμένηκε ζη-
 τώμενον. διὸ καθόλου λέγει τῇ κατ' εἶδος διαφορᾷ τῶν γραμ-
 μῶν τὴν κατ' εἶδος διαφορὰν τῶν κινήσεων ἀκολουθεῖν. id. f. 254.

249 a
 25. εἰπὼν τὰ μὲν διαφέροντα κατ' εἶδος ἀσύμβλητα εἶναι, τὰ δὲ
 ἀδιάφορα συμβλητά, ζητεῖ λοιπὸν πότε ἕτερον τὸ εἶδος καὶ διαφο-
 ρον. ἄρα ὅταν τὰ ὑποκείμενα διαφέρῃ καὶ τὸ εἶδος ἕτερον ἐστὶ τὸ ἐν
 τοῖς διαφοροῖς ὑποκειμένοις. id. f. 254 b.

249 a
 25. ἵνα ὅν μὴ ἐν τοῖς καὶ μέρος περιπλανώμεθα, τίς ὁρος καὶ κρι-
 τήριον ἂν εἴη τῆς τοιαύτης διακρίσεως; ἄρα ὅν, ὥσπερ ἐδόκει
 Πρωταγόρα, ἡ αἰσθησις κριτήριον ἱκανὸν τῶν τοιούτων ἐστίν, ὥς τὸ
 ἐκάστῳ φαινόμενον καὶ τὴν αἰσθησιν, τῶτο καὶ ἀληθὲς νομίζειν, εἴτε
 ταῦτον εἴτε ἕτερον ἢ αἰσθησις ἀπαγγέλλει; ἢ ὅτι καὶ τῇ αἰσθῇ καὶ
 τῇ ἀπ' αὐτῆς φαντασίᾳ τὴν κρίσιν ἐπιτρέπειν, πολλαχῶς διαψευ-
 δομέναις, ἀλλὰ τῷ λόγῳ τὴν φύσιν καὶ τὴν ὑπαρξίν τῶν πραγμά-
 των ζητεῖν. id. ib.

ἀλλ' ἐπὶ ἡλλοιώσεως τί ἂν εἴη τὸ καθ' ὃ ἡλλοιωθῇ τὸ ἡλλοιω- 249 a
 μενον; δηλονότι ποιότης· ἢ γὰρ καὶ ποιότητα μεταβολὴ ἡλλοίωσις 29.
 λέγει· τὸ δὲ ἴσον ὅτι ἔστιν ἐπὶ ποιότητος λεγόμενον, ἀλλ' ὡς ἐν
 τῷ ποσῷ ἰσότης λέγει, ὅπως ἐν τῷ ποσῷ ὁμοιότης, ὡς καὶ ἐν Κα-
 τηγορίαις διώριζαι. τούτοις ὅν καλῶς ἐπιστήσας, ἔστω φησὶν ἰσο-
 ταχὲς εἶναι ἐπὶ ἡλλοιώσεως τὸ τὸ αὐτὸ μεταβάλλειν ἐν τῷ ἴσῳ
 χρόνῳ, κοινὸν ὄνομα τὸ τῷ ταύτῃ καὶ τῆς ἰσότητος εὐρών καὶ τῆς
 ὁμοιότητος. καὶ ἀπορεῖ λοιπὸν τὸ ἐν ταῖς συμβληταῖς ἡλλοιώσεσι
 ταυτόν, πότερον ἐν τῷ ὑποκειμένῳ δεῖ ζητεῖν ἐν ᾧ τὸ πάθος, ἢ ἐν
 αὐτῷ τῷ πάθει. id. f. 254 (2).

καὶ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν· καθ' ὃ γὰρ ἡ τῶν παθῶν διαφορά 249 b
 καθ' ὃ ἡ ἡλλοίωσις, εὐθὺς εἶδη ποιεῖ διάφορα ἡλλοιώσεως, καὶ 9.
 περὶ ταῦτον ὑποκείμενον γίνῃ. καὶ χρὴ ἐν τῷ "ἡ ἡδὴ ταῦτα" τὸ
 ἡ δασύνειν. ἐρρήθη γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς φορᾶς, ὅτι αἱ ἀνομοειδεῖς κινή-
 σεις ὅτι εἰσὶ συμβληταί· ὥς ὅδε ἐπὶ ἡλλοιώσεως αἱ καὶ τὰ δια-
 φέροντα τῷ εἶδει πάθη γινόμενα συμβληταὶ εἰσιν. id. ib.

ὡς γνωρίμων ὅν ἐκ τῶν προειρημένων παρήκε τὴν αὐξησιν καὶ 249 b
 τὴν μείωσιν. ἢ γὰρ τοῖς ὁμοειδεῖς ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴση γινόμενη 19.
 προδίκη δι' ὅλην ἰσοταχὴς αὐξησιν, καὶ ἡ ἀφαίρεσις ἡ τοιαύτη
 μείωσις ἰσοταχὴς· τὸ γὰρ ἴσον καὶ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως καὶ μείωσεως
 ὅτω λέγει, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς φορᾶς. ἀλλὰ τῶτο μὲν ὡς σαφὲς πα-
 ρήκε, ζητεῖ δὲ ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, πῶς γενέσεις γενέσει καὶ
 φθορὰ φθορᾷ ἰσοταχὴς λέγει. καὶ ὥσπερ διαπορῶν καὶ ἐρωτῶν,
 ἄρα φησὶν ἰσοταχὴς λέγει γενέσεις, εἰ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὰ αὐτὰ τῷ
 εἶδει καὶ ἄτομα καὶ τὸ εἶδος γένετο, ὅταν ἄνθρωπος, ἀλλὰ μὴ καὶ
 γένος τὸ αὐτὸ, ὅταν ζῶν; id. f. 245 (2) b.

βυλόμενος δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κατ' ὁσίαν μεταβολῆς εὐρεῖν ὄνομα 249 b
 ματα οἰκεῖα, ἐπεὶ φησὶν ἡ ὁσία ἦς ἡ γένεσις ἐστὶν ἐξ ἀριθμῶν 23.
 σὺνκεῖται, θάπτω γενέσει ῥητέον καὶ βραδυτέραν καὶ ὅπως ἀνισοταχῇ,
 ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ ἢ τῷ ἴσῳ χρόνῳ τῷ μὲν πλείων τῷ δὲ ἐλάττω
 ἀριθμῷ ὁμοειδῆς γένοιτο, ὡς ὅταν ἀνθρώπων γινόμενων ἐν τῷ
 αὐτῷ ἢ ἴσῳ χρόνῳ τῷ μὲν πλείων ἀριθμὸς γένῃ, ὅταν πλείονα τῷ
 ἀριθμῷ μόρια, τῷ δὲ ἐλάττω. ἀριθμὸν δὲ τὴν ὁσίαν εἶπεν ἡ
 τοῖς Πυθαγορείοις ἀκολουθῶν, ἀρχὰς τῶν ὄντων λέγουσι τὰς ἀριθ-
 μὸς ("κέκλυθι κύδιμ' ἀριθμέ, πάτερ μακάρων πάτερ ἀνδρῶν," καὶ
 "ἀριθμῷ δὲ τε πάντ' ἐπέοικεν"), ἢ ὅτι κατ' ἀριθμὸς τινος ὠρισ-
 μένης τῶν τε φοιχέων καὶ τῶν μερῶν ἀπάντων γενέσεις καὶ συστάσεις
 ἐπιτελῶν. διὸ ὅδε τῶν ἀνθρωπίνων τεχνῶν τῶν τὴν ὅλην δημιουργίαν
 μιμημένων ὁδεμία δύναμις χωρὶς ἀριθμῷ συστήναι. id. ib.

οἰκεῖος καὶ αὐτὸς ὁ λόγος ἐστὶ τῷ περὶ τῆς τῶν κινήσεων συγ- 249 b
 κρίσεως τε καὶ παραβολῆς· καὶ γὰρ ἐνταῦθα παραβάλλων τό τε κι- 27.
 νῆν καὶ τὸ κινούμενον τὰς πρὸς ἀλλήλα αὐτῶν ἀναλογίας ἐπιζητεῖ,
 ἐπὶ τε φορᾶς καὶ ἡλλοιώσεως καὶ αὐξήσεως καὶ μείωσεως. ζητεῖ γὰρ εἰ
 ὥσπερ ἡ πολλαπλασία δύναμις τινὸς δυνάμεως κινήσεως τι πολλα-
 πλάσιον κινεῖ ἐκεῖνον, ὅτω καὶ τὸ πολλοσημόριον τῆς κινήσεως τι δυνά-
 μεως πολλοσημόριον κινήσει τῷ ὑπ' ἐκεῖνης κινούμενῳ. id. ib.

τῶτων κινουμένων, τὸ βάρος πρῶτον διελών φησι, τὴν ἴσην 250 a
 δύναμιν ἢ τὴν αὐτὴν τὸ ἡμισυ τῷ βάρει διπλάσιον διάστημα κινεῖ 1.

ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. εἴτα καὶ τὸν χρόνον διελών, ἐν τῷ ἡμίσει τῷ χρόνῳ φησὶ τὸ ἥμισυ τῷ βάρει τὸ αὐτὸ τῷ μήκει διάστημα τὸ ἐξ ἀρχῆς κινήσεται τὸ γ' ὑπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως· ὅτι γὰρ ἡ ἀναλογία σώζει. εἰ γάρ τι εἴη δεκατάλαντον βάρος κινῶν ἐν ὥρᾳ σαδιαῖον διάστημα, τῷτο τὸ πεντετάλαντον ἐν ὥρᾳ δύο σαδία κινήσει, ἐν ἡμιωρίῳ δὲ τὸ σαδιαῖον μόνον. εἴτα τὸ διάστημα διελών, τῷ βάρει τῷ ἐξ ἀρχῆς μένοντος, συνδιαίρει τὸν χρόνον· τῶν γὰρ αὐτῶν ὑποκειμένων ἡ α' δύναμις τὸ β' βάρος τὸ ἥμισυ τῷ γ' διαστήματος κινήσει ἐν τῷ ἡμίσει τῷ δ' χρόνῳ. ἡ δὲ δευτέρα ἀναλογία ἡ τὸ ἥμισυ τῷ βάρει τὸ σαδιαῖον διάστημα λέγουσα ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ κινεῖται, ὅπως ἔχει τὸ ἀναγκαῖον. ὡς τὸ ὅλον βάρος πρὸς τὸ ἥμισυ, ὅπως ὁ ὅλος χρόνος πρὸς τὸν ἡμισυ, καὶ ἐναλλαξὺς ὡς τὰ δέκα τάλαντα πρὸς ὥραν, ὅπως τὰ πέντε πρὸς ἡμιώριον. ταύτην ὁ Ἀλέξανδρος πρώτην τέθεικε τὴν ἀναλογίαν, τὴν πρώτην οἶμαι παρὲς. δευτέραν δὲ τέθεικε τὴν λέγουσαν, εἰ ἡ ὅλη δύναμις τὸ ἥμισυ τῷ βάρει ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ τὸ σαδιαῖον ἐκίνησε διάστημα, ἐν τῷ ὅλῳ χρόνῳ διπλάσιον κινήσει τῷ σαδιαῖον διαστήματος. καὶ ἡ ἀναλογία δὴλή. καὶ ἔστι μὲν τῇ πρὸ αὐτῆς ἀκόλουθος πῶς αὕτη, τὸ μὲν διάστημα φυλάττειν τὸ αὐτό, τὸν δὲ χρόνον μερίζουσα· καὶ μὲντοὶ αὐτὴν οἶμαι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει κείνῃ. ἡ δὲ τρίτη ἀναλογία ἡ τὸ διάστημα διαιρῶσα, τῷ βάρει τῷ ἐξ ἀρχῆς μένοντος, λέγει ὅτι ὡς τὸ διάστημα τὸ σαδιαῖον πρὸς τὸ ἥμισυ σαδίων, ὅπως ἡ ὥρα πρὸς τὸ ἡμιώριον, καὶ ἐναλλαξὺς ὡς ἡ ὥρα πρὸς τὸ σαδιαῖον, τὸ ἡμιώριον πρὸς τὸ ἡμισαδιαῖον, ὡς εἰ ἡ ὅλη δύναμις τὸ ὅλον βάρος τὸ σαδιαῖον ἐν ὥρᾳ ἐκίνησε, τὸ ἡμισαδιαῖον ἐν ἡμιωρίῳ κινήσει. id. f. 254 (3).

250 α τετάρτην ἀναλογίαν ἐπάγει νῦν, πρώτως τὴν δύναμιν μερίζων, ἅμα δὲ καὶ τὸ βάρος, καὶ δεικνύς ὅτι ἡ ἡμίσεια δύναμις τὸ ἥμισυ βάρος ἐν τῷ ὅλῳ χρόνῳ, ὡς ἡ ὅλη δύναμις τὸ ὅλον βάρος ἐκίνησε, τὸ ἴσον διάστημα τῷ ἐξ ἀρχῆς κινήσει· ἡ γὰρ αὕτη ἀναλογία μένει τῆς δυνάμεως πρὸς τὸ βάρος, ὃ καὶ αὐτὸς ἠτιάσατο. ὡς γὰρ ἡ α' ἰχὺς πρὸς τὸ β' βάρος, ὅπως τὸ ἥμισυ πρὸς τὸ ἥμισυ, ὡς ἴσον ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινήσονται. εἴτα καὶ πέμπτην προσθήσιν, ἐν ἣ τῆς μὲν δυνάμεως πάλιν τὸ ἥμισυ λαμβάνει, βάρος δὲ τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ χρόνον ἐκείνον τὸν δ'. id. ib.

250 α 12. διὰ μὲν τῆς πρὸ ταύτης λέξεως ἔδειξεν ὅτι εἰ ἡ ἡμίσεια ἰχὺς τὸ ἥμισυ τῷ βάρει κινήσεται τὸ ἐν τινὶ χρόνῳ, καὶ τὸ διπλάσιον βάρος κινήσει τὴν αὐτὴν ἰχὺν τὸ ἥμισυ τῷ διαστήματος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. διὰ δὲ ταύτης ἀναίρει τὴν ἡμίσειαν ἰχὺν δύνασθαι τὸ ὅλον βάρος κινεῖν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ ἥμισυ τῷ διαστήματος. ὅμοιον ὅν τὸ πρότερον εἰρημένον ἐπ' ἐκείνων μόνων εἰρησθαι ἐφ' ὧν συγχωρεῖται τὰ μὲν κινεῖν τὰ δὲ κινεῖσθαι. ἔστι γάρ τινα ὅπως ἔχοντα πρὸς ἀλλήλα ὡς καὶ τὸ ὅλον τῷ ὅλῳ κινήσονται εἶναι καὶ τὸ ἥμισυ τῷ ἡμίσειος ἀναλόγως καὶ τὸ ἥμισυ τῷ ὅλῳ, ἡ τῷ διαστήματος ἐλαττωμένῃ ἢ τῷ χρόνῳ πλεοναζομένῃ. καὶ δὴλον ὅτι ἐπὶ τῶν ταύτων ἀληθὲς εἶπεν ὅτι ἐν αὐτῷ χρόνῳ ἡ ὅλη δύναμις τὸ ὅλον βάρος κινεῖ τοσόνδε τι διάστημα, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τὸ ἥμισυ τῷ βάρει ὑπὸ τῆς ἡμισείας δυνάμεως τὸ αὐτὸ διάστημα κινήσεται, καὶ τὸ αὐτὸ βάρος ὑπὸ τῆς ἡμισείας δυνάμεως ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ

τὸ ἥμισυ τῷ διαστήματος, ἢ τὸ ὅλον διάστημα ἐν διπλασίῳ χρόνῳ· καὶ γὰρ περὶ τῷ πάντως κινήσειν ἐκείνο εἴρηται, ἀλλ' ὅτι ἂν κινήσῃ τὴν ἐκκειμένην ἀναλογίαν κινήσει. καὶ τῷ ε' ἐχρήσατο ἀλλὰ τῷ ζ', ἵνα ἡ, ὡς ἡ ὅλη δύναμις ἡ α' πρὸς μόριον αὐτῆς ὅποσον ὅν τὸ ζ', ὅπως τὸ ὅλον διάστημα τὸ γ' πρὸς τι μόριον τῶν ἐν αὐτῷ. ὅτε ὅν τὸ ε' φησὶν, ὃ ἐστὶν ἥμισυ τῆς α' δυνάμεως, κινήσει τὸ β' βάρος ἐν τῷ δ' χρόνῳ, ὅτε ἐν τινὶ τῷ δ' χρόνῳ μόριον μέρος τῷ γ' διαστήματος, ὃ ἐν αὐτῷ ἔξει λόγον πρὸς ὅλον τὸ γ' διάστημα, ὃν ἔχει τὸ εἰλημμένον μόριον τῆς α' δυνάμεως πρὸς ὅλην τὴν α'. ὅδε γὰρ μόριον τῆς α' ὅλον τὸ β' κινήσει μόριον τῷ γ', ὅτε ἐν τῷ δ' χρόνῳ ὅτε ἐν μόριον αὐτῷ· ἐνδέχεται γὰρ τὸ μόριον τῆς α' δυνάμεως μὴδὲ ὅλως κινεῖν τὸ β', μὴδὲ ἐν πολλαπλασίῳ τῷ δ' χρόνῳ τὸ τυχὸν διάστημα. εἰ γὰρ ἡ κινῶσα ἰχὺς ἀναλόγως τῷ διαστήματι ἐφ' ὃ ἡ κίνησις διαίρειτο, ὡς ἡ ὅλη τὸ ὅλον βάρος τὸ ὅλον διάστημα κινήσει, καὶ τὴν ἡμίσειαν τῆς ἰχὺς τὸ αὐτὸ βάρος τὸ ἥμισυ κινεῖν διάστημα, καὶ τὴν τρίτην τὸ τρίτον, ἢ ναὺς ἂν ἢ ὑπὸ ἑκατὲν ἀνδρῶν νεωλκωμένη τοσόνδε διάστημα καὶ ὑπὸ ἑνὸς ἂν ἑλκοιτο τὸ ἑκατοσὸν τῷ διαστήματος· οἱ ἑκατὲν ἐκίνησαν νεωλκοί· ὅπερ ἀδύνατον ὁρᾶται. ἐκ δὲ τῆς παραδείγματος δὴλον ὅτι τὸ α' καὶ τὸ ζ' ἐπὶ τῆς κινήσεως δυνάμεως τέθεικεν, τὸ μὲν α' ἀντὶ τῆς ὅλης, τὸ δὲ ζ' ἀντὶ τῆς ὀποσησῶν, ὅπερ ἀντὶ τῷ ε' παρέλαβεν, διότι τὸ ε' ὠρισμένως τὸ ἥμισυ ἐδήλωσε. ἀσάφειαν δὲ ἐποίησεν εἰπὼν ὡς γὰρ τὸ μέρος τῆς γ' πρὸς ὅλην αὐτήν, ὅπως τὸ ζ' πρὸς τὸ α', ἀλλ' ὅτι τὸ α' πρὸς τὸ ζ'. εἰ δὲ τὸ ζ' μὴ ὡς μέρος ὀποσησῶν τῆς δυνάμεως ἔλαβεν, ἀλλ' ὡς τὸ ἥμισυ τῷ βάρει, ὡς πρότερον ὅτε ἔλεγε καὶ τῷ β' βάρει τὸ ζ' ἥμισυ, ἐπειδὴ ἡ α' δύναμις τὸ β' βάρος ἐν τῷ δ' χρόνῳ τὸ γ' διάστημα ἐκίνησε, δεικνύς ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ ἥμισυ τῷ β' βάρει, τῷ ζ' τὸ ζ', διπλάσιον διάστημα τῷ γ' κινήσει. ἀντὶ ὅν τῷ εἰπεῖν ὅτι ὃν ἔξει λόγον τὸ μόριον τῷ γ' διαστήματος πρὸς τὸ ὅλον γ', ἢ τὸ ὅλον γ' πρὸς τὸ διπλάσιον αὐτῷ, εἶπεν ὡς τὸ α' πρὸς τὸ ζ'. ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος βυλόμενος τὸ ζ' μὴ καινοπρεπῶς ἐνθαῦτα παρεῖληφθαι, μὴδὲ ἀκαίρως εἰρησθαι τὸ ὡς τὸ ζ' πρὸς τὸ α' ἀντὶ τῷ ὡς τὸ α' πρὸς τὸ ζ', ἀπιθανωτέραν οἶμαι ἐξηγήσιν ἐπενόησεν. καὶ γὰρ ἂν εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ὅδε ἐν τινὶ τῷ δ' τὴν γ' ἢ τὴν διπλασίαν αὐτῆς τὸ ἥμισυ τῆς α' δυνάμεως κινήσει. εἰ γὰρ τὸ γ' διάστημα μὴ δύναται κινήσασθαι τὸ β' βάρος ἢ ἡμίσεια τῷ α' δυνάμει ἢ ε' ἐν τῷ δ' χρόνῳ, πολλῷ μᾶλλον τὸ διπλάσιον τῷ γ' μήκει ἢ ἂν κινήσῃ· κάλλιον ὅν τὸ "ἢ ἀναλόγον πρὸς τὴν ὅλην γ'" ἐπὶ μέρος τῆς γ' ἀκρίβειν, ὡς εἴρηται πρότερον. id. f. 254 (3) b.

εἰπὼν ὅτι ἢ ἂν, εἰ ἡ ὅλη δύναμις τὸ ὅλον βάρος ἐκίνησε ἐν τινὶ χρόνῳ διάστημα τι, ἢ καὶ ἡ ἡμίσεια τῆς δυνάμεως τὸ ὅλον βάρος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κινήσει ἥμισυ ἢ μόριον τι τῷ διαστήματος (ὅδε γὰρ πᾶν μόριον τῆς κινήσεως δυνάμεως τὸ ὅλον βάρος κινήσονται τῷ ὅλῳ ἔσται, ὅδε ἐν ὅσων χρόνῳ, ὅδε ὅσον ἐν διαστήματι), διὰ τούτου λύει καὶ τὸν Ζήνωνος τῷ Ἐλεάτῃ λόγον, ὃν ἤρετο Πρωταγόραν τὸν σοφιστήν. εἶπε γὰρ μοι, ἔφη, ὦ Πρωταγόρα, ἄρα ὁ εἰς κέγχρος καταπεσὼν ψόφον ποιεῖ, ἢ τὸ μυριοσὸν τῷ κέγχρῳ; τῷ δὲ εἰπόντος μὴ ποιεῖν, ὁ δὲ μέδιμνος, ἔφη, τῶν κέγχρων καταπεσὼν ποιεῖ

ψόφον ἢ ὅ; τὸ δὲ ψοφεῖν εἰπόντος τὸν μέδιμνον, τί ἔν, ἔφη ὁ Ζή-
νων, ἔκ ἐστι λόγος τῷ μεδίμνῳ τῶν κέγχρων πρὸς τὸν ἕνα καὶ τὸ μυ-
ριοστὸν τῷ ἑνός; τῷ δὲ φήσαντος εἶναι, τί ἔν, ἔφη ὁ Ζήνων, ἔκ καὶ
τῶν ψόφων ἔσονται λόγοι πρὸς ἀλλήλους οἱ αὐτοί; ὡς γὰρ τὰ ψο-
φῶντα, καὶ οἱ ψόφοι. τὴν δὲ ἔτι ἔχοντος, εἰ ὁ μέδιμνος τῷ
κέγχρῳ ψοφεῖ, ψοφήσει καὶ ὁ εἰς κέγχρος καὶ τὸ μυριοστὸν τῷ κέγχρῳ.
ὁ μὲν ἔν Ζήνων ἔτι ἡρώτα τὸν λόγον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης λύει λέ-
γων μὴ πᾶσαν δύναμιν παντὶς μεγέθους κινητικὴν εἶναι, μηδὲ ἐν
ὅσῳ χρόνῳ. καὶ ὁ μέδιμνος ἔν κινήσει ἐν τοσούτῳ αέρα ὅσος
κινούμενος ψόφον ποιήσει, ἔκ ἀνάγκης καὶ τὸ μῑριον τῷ μεδίμνῳ δύ-
νασθαι τοσούτον κινεῖν αέρα ὅσος ψοφήσει. . . ταύτη δὲ τῇ ἀνα-
λογίᾳ τῷ κινῶντος καὶ τῷ κινουμένου καὶ τῷ διαστήματος τὸ σταθμικὸν
ὄργανον τὸν καλούμενον χαριστῶνα συστήσας ὁ Ἀρχιμήδης, ὡς μέ-
χρι παντὸς τῆς ἀναλογίας προχωρήσας, ἐκόμψασεν ἐκείνο τὸ πᾶ-
ν καὶ κινῶ τὰν γᾶν. ῥητέον ἔν ὅπερ καὶ πρότερον συντόμως ἐρρήθη,
ὅτι ἔκ πᾶσα δύναμις πᾶν βάρος πέφυκε κινεῖν, ἔτε ὅσον ἐλάχι-
στον διάστημα, ἔτε ἐν ὅποσῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἔκ πᾶν μέγε-
θος ψοφεῖν πέφυκεν, ἀλλ' ἔστι τις ὁρος καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἐλα-
χίστης, ἣτις διαιρημένη ἔκ ἐκείνῃ δύναμις κινεῖν ἔκ ὅσον χρόνον διάστημα
ἔκ ὅτιον βάρος, καὶ τῷ κινουμένου βάρος τῷ μεγέθει, ὅπερ αὐξομέ-
νον ἔκ ἐκείνῃ δύναμις κινεῖσθαι, ἔκ ὅσον χρόνον διάστημα, ἔκ ὅσον
τῶν σωματικῶν κινουμένων δυνάμεων. ἐν μέσῳ δὲ εἰσὶν ὅροι τῶν
δυνάμεων πρὸς τὰ βάρη καὶ τὰ διαστήματα καὶ τὸν χρόνον, ἐν οἷς καὶ
διακρίνεται δύναμις ἀναλόγως καὶ συντίθεται. . . ἀλλὰ ταῦτα μὲν καθ'
ἑαυτὰ θεωρεῖν ἔχει τινὰ καὶ ζητήσιν ἀξιόλογον, ἐπὶ δὲ τὰ ἐξ ἡς
ἰτέον. id. f. 255.

250 a 23. δείξας ἐπὶ τῆς φορᾶς τὰς τῶν κινῶντων καὶ κινουμένων ἀναλο-
γίας μέχρι τινὸς προϊύσας, ἔκ μέντοι μέχρι παντός, ζητεῖ λοιπὸν
εἰ ἔτι ἔξωσι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων, τετέστι ἐπ' ἀλλοιώ-
σεως καὶ αὐξήσεως, καὶ δείκνυσιν ὅτι τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὄντων
ἀναγκαῖον καὶ τὰς συμμετρίας καὶ ἀναλογίας καὶ ἐπὶ τούτων μέχρι
τινὸς προϊέναι. . . τὸ τοῦ μὲν ἔξω τέλος καὶ τῆς τῷ ἐβδόμῳ τῷδε
βιβλίου καὶ τὸ δύνασθαι ἐξηγήσεως. ἔκ χειρὸν δὲ ἴσως καὶ τὸ τοῦ διὰ
κεφαλαίων ἐπιδραμεῖν. id. f. 255 b.

250 b 9. Τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως τῷ Ἀριστοτέλει τὸ τελευταῖον
βιβλίον, ὁ καὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν ὀγδοὺν τῆς ὅλης πραγματείας ἐστὶ,
καὶ τὸ τῶν στοιχείων τάξιν θῆτα τοῖς Περιπατητικοῖς ἐπιγρά-
φειν ἔθος, πολλῶν καὶ καλῶν ἐστὶ θεωρημάτων μεσόν. τῇ τε γὰρ
περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν πραγματεία τέλος ἄριστον ἐπιτίθησιν,
αἰδίων ἔσαν τὴν πρώτην φυσικὴν κίνησιν ἀποδεικνύον, καὶ τὴν αἰδιό-
τητα τῷ παντὶ διὰ τῆς αἰδίας κινήσεως λαμπρῶς ἀνακηρύττον, καὶ
τὸ δὴ μέγιστον τὴν φυσικὴν ἅπασαν θεωρίαν τῆς πρώτης ἐξάπτον
φιλοσοφίας, καὶ πᾶσαν τὴν φυσικὴν ὑπαρξίν τῆς ὑπερφυῖς αἰτίας
ἐξηγήτημένην ἀποδεικνύον, ὅταν καὶ κινούμενον πᾶν τὸ σῶμα τὸ φυ-
σικὸν ἀποδείξει, καὶ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, καὶ τὸ πρῶ-
τως καὶ κυρίως κινῶν τῆς ἀκινήτου καὶ αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως
ἐχέσεως ὕλης ἐκφαίνει. τοιοῦτον ἔν ἔχον σκοπὸν τὸ βιβλίον εἰκό-
τως εἴη πάσης ἀντιληπτικῆς προθυμίας ἐπάξιον. ἐπειδὴ δὲ τῶν

ἐφ' ἡμῶν τις γεγονότων Τελχίνων ἔκ ἐν ἡγούμενος νεανικὸν ἀνθρώ-
ποις μόνοις βασκαίνειν, καὶ διὰ τούτο πρὸς τὸν ἕρανὸν αὐτὸν καὶ τὸν
ὅλον κόσμον τὴν ἑαυτοῦ βασκανίαν ἐκτείνων, δεινὸν ἡγήσθαι τὴν τῶ-
ν αἰδιότητα, καὶ παρακινεμάτων τινῶν ἔκ εὐτυχῶς ἔκ εὐγνω-
μόνως ἀπὸ φιλοσοφίας μεταχῶν πρὸς τε τὰ ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ
δεδειγμένα περὶ αἰδιότητος αὐτῶ. πέντε γέγραφε πολύστιχα βι-
βλία, ὧν τὸ σταθρὸν καὶ πρὸς ἀνοήτους μόνους ἀκροατὰς τεταρτηκὸς
ἐπειράθην ἐπιδείξαι τὸ πρῶτον τῆς περὶ Οὐρανῶ πραγματείας
ἐξηγούμενος, τὸ δὲ ἕκτον αὐτῷ βιβλίῳ πρὸς τὴν αἰδίων ἐνταῦθα
δεδειγμένην κίνησιν καὶ τὸν αἰδίων χρόνον ἀνεζώσατο, διότι τούτων
ἀνελέγκτων μενόντων ἀνάγκη πάντως ἦν αἰδίων εἶναι καὶ αὐτὸ τὸ
τὴν αἰδίων κίνησιν ἐν χρόνῳ αἰδίῳ κινούμενον, ἔδοξε μοι τούτο τὸ
βιβλίον ἐπερχομένῳ καὶ τὰς πρὸς αὐτὸ γενομένας ἀντιλογίας, ὅποιαί
τινὲς εἰσι καὶ ἀπὸ ποίας ἔξεως προαγόμεναι, τοῖς φιλομαθεστέροις
ἐπιδείξαι. πειράσομαι δὲ κάταυτὰ μὲν τὴν ἐξηγήσιν τῶν Ἀρι-
στοτέλους λόγων τὰς πρὸς αὐτὰς ἐνστάσεις παρατιθεῖς ἔτι τὴν βά-
σανον αὐταῖς προσάγειν. id. f. 257.

τὸ "οἷον ζωὴ τις ἔσα τοῖς φύσει συνεσῶσι πᾶσι" καὶ τὴν 250 b
Ἀριστοτέλους ἀκρίβειαν εἶρησιν συμφωνῶσαν τῷ Πλάτῳ. ζῆν γὰρ 14.
ἐκεῖνα φαμεν ὅσα ἐνδοθεν ἀφ' ἑαυτῶν κινεῖσθαι. εἰ ἔν καὶ τὰ φυσικὰ
πάντα ἀρχὴν κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὴν φύσιν, ζῆν καὶ ταῦτα
εἰκότως ἂν λέγοιτο καὶ τὴν ἐνδοθεν ἐπιτηδεύειν πρὸς κίνησιν. καὶ
γὰρ ἐχάτη τὴν ζώων ἢ φύσιν. . . ὅτι δὲ καὶ τούτο τῷ Πλάτῳ
συμφώνως ὁ Ἀριστοτέλης ἐφθέγγετο, οἷον ζῶν εἰπὼν τὴν ὡς
φυσικὴν ἐνδοθεν κίνησιν, ἄκχε τῶν ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν νόμων γε-
γραμμένων περὶ τῆς ἐνδοθεν κινήσεως (p. 895). . . ὁ δὲ Ἀλέξαν-
δρος τὸ "οἷον ζωὴ τις ἔσα τοῖς φύσει συνεσῶσι πᾶσι" ὡς δεικτι-
κὸν τῷ ἀθάνατον καὶ ἀπαυστον εἶρησιν τὴν κίνησιν φησιν. . . μήποτε
δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἔκ ἀπὸ τῆς τῶν φυσικῶν αἰδιότητος τὸ αἰδίων
τῆς κινήσεως ἔδειξεν (ἔκ γὰρ ἀποδείκνυται πᾶν τῶς αἰδίας τὰ φυ-
σικὰ), ἀλλὰ ἀπ' αὐτῶ τῷ τῆς φυσικῆς κινήσεως ὀρισμῷ, ὡς μα-
θησόμεθα, τὴν φυσικὴν κίνησιν αἰδίων δείξει, καὶ ἀπὸ ταύτης τὸ
φυσικὸν σῶμα. id. ib.

κοσμοποιεῖν λέγει τὸς φυσικὰς ἔκ ὡς γενητὴν ἀπὸ χρόνου τὸν 250 b
κόσμον λέγοντας, ἀλλ' ὡς τὴν σύστασιν αὐτῶ διὰ κινήσεως παρα- 15.
διδόντας. ἔτι γὰρ καὶ Δημόκριτος κοσμοποιεῖ καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ
Ἀναξαγόρας, οἱ μὲν συγκρίνεσθαι καὶ διακρίνεσθαι τὰ ἄτομα σώματα
καὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα λέγοντες, Ἀναξαγόρας δὲ ἐκκρίνεσθαι τὰς
ὁμοιομερείας ἀπὸ τῶ μίγματος λέγων. καὶ ἡ σύγκρισις δὲ καὶ ἡ
διάκρισις καὶ ἡ ἐκκρίσις κινήσεις τινὲς εἰσιν. καὶ περὶ γενέσεως δὲ καὶ
φθορᾶς διαλέγοντι πάντες, αἵτινες καὶ μὴ κινήσεις ὡσιν, ἀλλ' ἔκ
ἀνευ γίνονται κινήσεως. id. f. 257 b.

οἱ μὲν γὰρ ἀπείρους τῷ πλήθει τὸς κόσμους ὑποθέμενοι, ὡς οἱ 250 b
περὶ Ἀναξίμανδρον καὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον καὶ ὕστερον οἱ περὶ 18.
Ἐπίκουρον, γινομένους αὐτὰς καὶ φθειρομένους ὑπέθεντο ἐπ' ἀπειρον,
ἄλλων μὲν αἰεὶ γινομένων ἄλλων δὲ φθειρομένων, καὶ τὴν κίνησιν
αἰδίων ἔλεγον. ἀνευ γὰρ κινήσεως ἔκ ἐστὶ γενέσεως ἢ φθορά. τῶν δὲ
ἕνα μόνον κόσμον λεγόντων οἱ μὲν ἀγέννητόν τε ἀπὸ χρόνου καὶ ἀφθαρ-

τον αὐτὸν λέγοντες αἰδίων καὶ τὴν κίνησιν ὑπετίθεντο, ὥσπερ Πλά-
των καὶ Ἀριστοτέλης, γενετὴν δὲ καὶ φθαρτὴν τὸν ἕνα κόσμον ποιοῦσιν
ὅσοι αἰεὶ μὲν φασιν εἶναι κόσμον, καὶ μὴν τὸν αὐτὸν αἰεὶ ἀλλὰ ἄλλοτε
ἄλλον γινόμενον κατὰ τινὰς χρόνων περιόδους, ὡς Ἀναξιμένης τε
καὶ Ἡράκλειτος καὶ Διογένης καὶ ὕστερον οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς. καὶ δὴλον
ὅτι καὶ περὶ κινήσεως ἔστι τὴν αὐτὴν ἔχονσι δόξαν· ὅτε γὰρ κόσμος
ἦν, τότε καὶ κίνησιν ἀναγκαῖον εἶναι. Ἐμπεδοκλῆς δὲ, εἰ μὴ καὶ τὸ
ἡμῶν τις ἀκέραιον λόγον, ὡς ποτὲ μὴ σφαῖρον ποτὲ δὲ κόσμον λέ-
γοντος, δηλονότι καὶ τὴν κίνησιν ἐν τῇ γενέσει τοῦ κόσμου θεωρῶν
γινομένην καὶ φθειρομένην ὑπετίθετο αἰεὶ, ἐπεὶ καὶ τὸν σφαῖρον εἶναι
βύλετο καὶ τὸν κόσμον αἰεὶ, καὶ κίνησιν ἐνόμιζεν ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι.
ἀπ' ἀρχῆς δὲ χρόνον δοκῶσι λέγειν γεγονέναι τὸν κόσμον Ἀναξα-
γόρας τε καὶ Ἀρχέλαος καὶ Μητρόδωρος ὁ Χίος· ἔστι δὲ καὶ τὴν κίνη-
σιν ἀρχαῖαί φασιν... φαίνοντο δὲ καὶ ἔστι τάξεως ἕνεκα διδα-
σκαλικῆς ἀρχῆς τῆς κοσμοποιίας ὑποθέμενοι. καὶ ὅ γε Ἀναξαγό-
ρας σαφῶς ἀπὸ τῆς νοητῆς ἐνώσεως, ἐφ' ἧς ἦν ὁμῶς πάντα χρή-
ματα, ὡς φησι, τὴν κοσμικὴν διάκρισιν ὑποσῆται τὸν νῦν λέγει.
ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος καὶ τὸν Πλάτωνα φησιν ἀπ' ἀρχῆς χρόνον τὸν
κόσμον ὑφίστασθαι, πλὴν ὅτι καὶ πρὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως κίνη-
σιν ἐν τοῖς ἔστι πλημμελῆ καὶ ἀτακτον ἔλεγεν... ἀλλὰ γεγονέναι
μὴ τὸν ἕνα πολλοὶ λέγουσι κοσμοποιῶντες καὶ τῷ λόγῳ τὴν τάξιν τῆς
δημιουργίας παραδιδόναι βυλόμενοι, γίνεσθαι δὲ καὶ φθείρεσθαι τὸν ἕνα
κόσμον ὡς μηκέτι εἶναι κόσμον, ὅθεν τῶν φυσιολόγων ἴσμεν
λέγοντα. ἑλλειπῆς δὲ ἡ λέξις δοκεῖ διὰ βραχυλογίαν ἢ λέγουσα
"ὅσοι δὲ ἢ ἕνα ἢ μὴ αἰεὶ." τῷ μὴ γὰρ ἕνα ἑλλείπει καὶ αἰεὶ, τῷ δὲ
μὴ αἰεὶ καὶ ἕνα. id. ib.

250 b
19. ἦτοι διὰ τὸ ποιεῖν τινὰς ἐκ μὴ ὄντων τὸν κόσμον. καὶ γὰρ ἐκ μὴ
ὄντων εἰς τὸ ὄν παρῆχθαι μεταβολὴ ἐστίν, ἥτις ἢ κινήσις ἐστίν ἢ ἢ καὶ
ἀνευ κινήσεως. ἢ κοσμοποιεῖν περὶ συστάσεως τοῦ κόσμου διαλέ-
γεσθαι, ἥτις διὰ κινήσεως ἐν ἅπασιν εἶναι ἔχει. cod. Reg. 1853.

250 b
23. δύο τρόποις ἐκθέμενος καθ' ὅς δυνατόν ποτε μηδὲν κινεῖσθαι,
καὶ τὰς προΐσταμένους αὐτῶν προσπαραγράφας, Ἀναξαγόραν τε καὶ
Ἐμπεδοκλέα, διὰ τοῦ τῆς ἀνελείν τὸς τρόποις εἰσάγει καὶ δεῖν
πάντως αἰδίων εἶναι τὴν κίνησιν. δύο δὲ οἱ τρόποι, διότι κινήσεως
νῦν φαινομένης, εἰ ἐνδέχεται ποτε μηδὲν κινεῖσθαι, ἀνάγκη ἢ ὡς
πρότερον μὴ ἔσσης κινήσεως, ὡς ἐδόκει λέγειν Ἀναξαγόρας, τὴν
αἰεὶ συνυπάρχουσαν τῶν δευτέρων ἀπὸ τῶν προτέρων ὑπόστασιν διὰ
τῆς καὶ χρόνον λέγεσθαι δοκῶσης ἐκφάνσεως σαφεστέραν ποιῶν. ὁ
δὲ αὐτὸς τρόπος τῆς ὑποθέσεως ἐστίν, καὶ ὕστερον μὴ εἶναι τις κίνη-
σιν ὑπόθεσις· διόπερ ὁ δὲ ἐμνημόνευσε τῆς. ἐδόκει δὲ λέγειν ὁ
Ἀναξαγόρας ὅτι ὁμῶς πάντων ὄντων χρημάτων, καὶ ἡρεμνῶν τὸν
ἄπειρον πρὸ τοῦ χρόνον, βυλῆθαι ὁ κοσμοποιὸς νῦν διακρίναι τὰ
εἶδη, ἅπερ ὁμοιομερείας καλεῖ, κίνησιν αὐταῖς ἐνεποίησεν. καὶ γὰρ ἦν
διάκρισιν σωματικὴν ἀνευ κινήσεως γενέσθαι. δεύτερος δὲ τρόπος
ὁ κατ' Ἐμπεδοκλέα, παρὰ μέρος κίνησιν ποιῶντα καὶ ἡρεμίαν.
ὑπέθετο γὰρ ὅτι τὸν τε νοητὸν καὶ τὸν αἰσθητὸν κόσμον ἐκ τῶν αὐτῶν
στοιχείων τῶν τεσσάρων συνεχῶς, τὸν μὴ παραδειγματικῶς δη-
λονότι τὸν δὲ εἰκονικῶς, καὶ ποιητικὰ αἷτια τῷ μὴ νοητῷ τὴν φιλίαν,

διὰ τῆς ἐνώσεως τὸν σφαῖρον ποιῶσαν, ὃν καὶ θεὸν ἐπονομάζει καὶ
ὑδρετέρως ποτὲ καλεῖ, "σφαῖρον ἔην," τῷ δὲ αἰσθητῷ τὸν νεῖκος, ὅταν
ἐπικρατῇ μὴ τελείως, διὰ τῆς διακρίσεως τὸν κόσμον τῷτον ποιῶν...
τὴν δὲ ἀκίνησίαν ἔοικεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐνορᾶν καὶ τὴν αἰδίων ταυτό-
τητα τῆς εἰς ἄλληλα τῷ ἑνὸς καὶ τῶν πολλῶν μεταβολῆς· τοιοῦτο
γὰρ τὸ "ἢ δὲ τὰδ' ἀλλάσσοντα διαμπερές ὑδαμὰ λήγει, ταύτη δ'
αἰὲν ἔασσιν ἀκίνητοι καὶ κύκλον." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος οἶδε μὴ καὶ
τῷτον τὸν νῦν, φησὶ δὲ μὴ καὶ τῷτον ἐκδέχεσθαι τὸν Ἀριστοτέλην,
ἀλλὰ καὶ ταῦτα περὶ τῆς μεταβολῆς ἀκέραιον, ὅταν λέγῃ "ἢ δὲ
τὰδ' ἐνθένδ' ἀλλάσσοντα," τῷτεσιν εἰς τὰδε ἐκ τῶνδε μεταβάλ-
λοντα καὶ λήγει. καὶ τὴν ἀμειψίαν ταύτην καὶ τὴν εἰς ἄλληλα ἐν
μέρει μεταβολὴν καὶ ταύτη αἰδία ἐστίν, τῷτεσιν αἰδίων αὐτῶν ἢ εἰς
ἄλληλα μεταβολή. ἰδία μὴ γὰρ ἔσθ' ἕτερον τῶν γινομένων ὑπὸ τοῦ
νεῖκος καὶ τῆς φιλίας ἐκ τῶν στοιχείων αἰδίων ἐστίν, ὅθεν Ἐμπεδος
αὐτοῖς ὁ αἰὼν, ἢ μὲντοι εἰς ἄλληλα αὐτῶν μεταβολὴ αἰδίων·
τοιοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ αἰὲν ἔασσιν. ταῦτα καὶ λέγειν εἰπὼν ὁ Ἀλέξαν-
δρος ἐπάγει· εἴτα ἐπὶ τούτοις εἴη ἂν ἰδία λεγόμενον τὸ "ἀκίνητοι
καὶ κύκλον," τῷτεσιν ἀκίνητα γινόμενα καθ' ἐκάστην περίοδον καὶ
καθ' ἐκάστην τελειότητα, ἢ κύκλον λέγει. μήποτε δὲ ἀπίθανος
ἢ ἀπόφασις τοῦ "ἀκίνητοι καὶ κύκλον," ἅμα δὲ καὶ ἀδιανόητος· δεῖ
γὰρ τὸ αἰὲν ἔασσιν. ἀλλὰ μᾶλλον ῥητέον ὅπως ἀκέραιον τὸν Ἀριστο-
τέλην, ὅτι καθ' ὅσον μὴ εἰς ἄλληλα αἰεὶ μεταβάλλει, αἰδίων αὐτῶν
ἢ μεταβολὴ καὶ ἢ κίνησις, καθ' ὅσον δὲ ἐνθένδε ἐκείσε μεταβάλ-
λοντα τὰδε γίνετο, ὅταν ἐκ πολλῶν ἐν ἢ ἐξ ἑνὸς πολλά, καὶ μὴ τὴν
μεταβολὴν ἴσατο ποτὲ μὴ εἰς τὸ εἶναι ποτὲ δὲ εἰς τὸ πολλά,
ταύτη καὶ περιόδους αἰεὶ μὴ τὴν μεταβολὴν ἀποκαθιστάμενα εἰς τὸ
τῷ ἑνὸς ἢ τὸ τῶν πολλῶν εἶδος ἀκίνητά ἐστι καὶ τὴν περίοδον ἐκεί-
νην, ἕως ἂν πάλιν μεταβάλλειν ἀρχῇ. φαίνεται δὲ καὶ ὁ Θεμί-
στιος ταύτης τῆς ἐννοίας ἐχόμενος· τὴν γὰρ ἡρεμίαν ἐν τοῖς μεταξὺ
τῶν μεταβολῶν χρόνοις γίνεσθαι φησιν. Simpl. f. 258.

συντελεῖ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐπὶ τὴν πρώτην ἀρχὴν ἀνοδόν, ἧς ἢ 251 a
θεωρία ἔκτετι φυσικῆς ἐστὶ πραγματείας ἀλλὰ τῆς πρώτης φιλο-
σοφίας. id. f. 258 b.

ὁρμήσας ἀποδείξαι τὴν κίνησιν αἰδίων ἔσαν διὰ πλείονων ἐπι-
χειρημάτων, καὶ πρῶτον ἀπὸ τοῦ ὁρισμῶ ποιεῖ τῆς κινήσεως, ὃν ἐν
τοῖς Φυσικοῖς διοριζῆναι φησι, Φυσικὰ καλῶν τὰ πρῶτα τῆς Φυ-
σικῆς Ἀκροάσεως πέντε βιβλία, ἅπερ καὶ περὶ ἀρχῶν ὀνομάζει
πολλάκις· ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ τὸν τῆς κινήσεως ὁρισμὸν ἀποδεδωκεν,
καὶ καὶ νῦν ὑπομνησκει. id. ib.

ἐπειδὴ ἐν τοῖς φυσικοῖς καὶ γενητοῖς καὶ μόνον τὰ πάχοντα κι-
νέμενα πάχει, ἀλλὰ καὶ τὰ κινῶντα κινέμενα ποιεῖ, καὶ δεῖ καὶ ἐπὶ
τῶν προϋπάρχων τῷ κινῶντος τὸ κινητικόν, διὰ τοῦτο προσέθηκε
"καὶ καυστικόν πρὶν καεῖν." δὴλον δὲ ὅτι ταῦτα καὶ ἐπὶ πάσης ἐνε-
ργείας ἐστὶν ἀληθές· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν τελείων καὶ ὑπὲρ τὸ γενητόν, ἀλλ'
ἐπὶ τῶν ἀτελῶν, ἐφ' ὧν αἰεὶ σύμφεσι τὸ δυνάμει τῷ ἐνεργείᾳ. τοιαύτη
δ' ἐστὶν ἢ κίνησις ἀμφοῖν ἔσα μίγμα. id. f. 259.

ἐπεὶ μὴ καθ' αὐτὴν ἢ κίνησις ἀλλ' ἐν πράγμασιν, τὰ πράγ-
ματα ταῦτα προϋπῆρχε τὸν ἄπειρον χρόνον καὶ ἦν αἰδία, ἢ καὶ αὐτὰ

γενέσεως ἔχον ἀρχήν· εἰ μὲν τοίνυν ἐγένετό ποτε μὴ ὄντα, ταῦτα κεκίνηθ' πρότερον κίνησιν δι' ἣν εἰς τὸ εἶναι ἦλθεν ἐκ τῆς μὴ εἶναι. Themist. f. 58.

251 a 20. εἰ δὲ μὴ ἐγένετο τὸ κινῆν καὶ τὸ κινήτικόν, ἀλλ' ὄντα προὔ-
πῃρχεν αἰεὶ, κινήσεως μὴ ὕψους, ἄλογον μὲν φησι καὶ αὐτόθεν ἐπι-
στήσαντι φανείν τὸ ἀμφοῖν αἰδίων ὑποκειμένων, τῷ τε κινήτῳ καὶ τῷ
κινήτικῳ, καὶ τὸν ἄπειρον τὸν πρὸ τῆς χρόνον μὴ ἐνεργήσαντα αὐτὰ
καὶ τὰς δυνάμεις αἷς ἔχουσι, νῦν ἀρχεῖς ταύτης τῆς ἐνεργείας ἀναι-
τίως· ὅτι ἔχομεν αἰτίαν ἀποδοῦναι διὰ τί νῦν ἀλλὰ μὴ πρότερον.
ἔτι δὲ μᾶλλον φησι τὸ ἄτοπον φανῆσεθ' προϊῦσι καὶ τὸν λόγον. εἰ 10
ἂν ὄντων τῶν μὴ κινήτων τῶν δὲ κινήτικῶν καὶ ἡρεμούντων τὸν πρὸ
τῆς πάντα χρόνον, ὡς μὴ εἶναι τότε κίνησιν, νῦν ἤρξατο τὸ μὴ κί-
νεῖν τὸ δὲ κινεῖσθαι, ἀναγκαῖον μεταβολὴν τινα περὶ αὐτὰ πρότερον
γενέσθαι τῆς αἰτίας, δι' ἣν τὸν ἄπειρον πρὸ τῆς χρόνον ἡρεμούντα νῦν
ἤρξατο τὸ μὴ κινεῖν τὸ δὲ κινεῖσθαι· εἰ δὲ μεταβολὴν, δηλονότι κίνη- 15
σιν. Simpl. f. 259.

πάλιν ὅν ἐρησόμεθα ὁμοίως, τὸ προὔπαρχον αἰδίων ἦν ἡ γενη-
τόν; εἰ γὰρ πάλιν λέγομεν ὅτι γενητόν, προήξομεν ταῦτα ἀπορῶν-
τες. Themist. f. 58.

251 a 28. δείξας ὅτι καὶ γενητὰ ὑποτεθῇ τό τε κινῶν καὶ τὸ κινούμενον, 20
καὶ αἰδία μὴ ἀπ' ἀρχῆς δὲ χρόνος τὸ κινεῖν καὶ τὸ κινεῖσθαι λαβόντα,
ἀνάγκη πρὸ τῆς ὑποθεθείσης ἀρχῆς τῆς κινήσεως ἄλλην λαμβά-
νεσθαι κίνησιν, ὡς τῆς πρώτης δοκῆσης μεταβολῆς εἶναι πάντως
αἰεὶ προτέραν, καὶ ὅπως αἰδίων δείκνυσθαι τὴν κίνησιν τῷ μὴ εἶναι τὴν
πρώτην λαβεῖν, — ταῦτα ὅν δείξας ἀπὸ τῆς κινουμένης μάστιγα, ἐφε- 25
ξῆς καὶ ἀπὸ τῆς κινούντος τὸ αὐτὸ δείκνυσθαι... ἐπειδὴ πολλὴν συρφε-
τόν τὸ γραμματικὸς ἐκεῖνος κατ' αὐτῶν μὴ ἔχει καὶ τῶν ἀνοήτων
ἀνθρώπων ἐπεσώρευσε, φέρε τὸν Ἀλφειὸν μεθ' Ἡρακλέους παρα-
καλέσαντες τῶν εἰσδεξαμένων αὐτὸν ψυχῶν καὶ τὸ δυνατὸν ἐκκα-
θάρωμεν· προβεῖς δὲ τὴν Ἀριστοτέλους ῥῆσιν, καὶ τῷ τε Ἀλεξάνδρῳ 30
τὴν ἐξηγήσιν πᾶσαν καὶ τῷ Θεμιστίῳ τὴν παράφρασιν ἐπενεγκών,
ἵνα πολὺς ἴσῃ μᾶλλον αὐτῷ γενόμενα τὰ συγγράμματα τῷ πλά-
τει καταπλήττει τῆς ιδιότητος, ἐπάγει λοιπὸν τὰς ἑαυτοῦ ἐνστάσεις
τῷ λόγῳ, πρώτην τοιάνδε... ὅτος μὲντοι τὰς Ἀριστοτέλους ἀρ-
χὰς τῆς ἀποδείξεως περιπτύσσας, αὐτὸς ἡμῖν οἰκείαν εἰσηγήσατο 35
βύλην μεθόδον, μόνως ἂν ὅπως λέγων ἀναρχος εἶναι ἡ κίνησις ἀπε-
δείκνυτο, εἴπερ ἦν ἀληθὲς τὸ πολυθρύλλητον τῶν φυσικῶν, ὡς αὐτοὶ
φασιν, ἀξίωμα, τὸ μὴδὲν ἐκ τῆς μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι,
ἀλλὰ πᾶν ἐκ προὔπαρχοντος ἔχειν τὴν γένεσιν... πλὴν ἐπειδὴ
ῥαδίως ἀποδεικνύναι νομίζων ψευδῆ τὸν λέγοντα λόγον μὴδὲν ἐκ 40
τῆς μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι, διατείνεθ' μόνως ἂν ὅπως
αἰδίων εἶναι τὴν κίνησιν, εἰ ἀληθὲς ἀποδειχθεῖν τὸ μὴδὲν ἐκ τῆς μη-
δαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι, φέρε καὶ ταύτας αὐτὰς τὰς ἀδολε-
σχίας ἐπισκεψώμεθα, αἷς τελείως μὴ ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ ἐνδεκάτῳ εἶπε
γεγράφθαι τῶν πρὸς Πρόκλον, ἀριθμοῖς ἡμᾶς βιβλίων κατα- 45
πλήττων πρὸς ἀνδρας εὐκλείης ἀντιγεγραμμένων, καὶ νῦν δὲ ὅτι δι'
ὀλίγων ἐκτίθεθ'... ἀλλ' ἰδῶμεν ὅπως τὸ πολυθρύλλητον ἀξίωμα
τῶν φυσικῶν ἀνατρέπει, δεικνὺς αὐτὸς ὅτι ἐκ τῆς μηδαμῆ μηδα-

μῶς ὄντος γίνεθ' τὰ γινόμενα, καὶ εἰς τὸ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄν
φθείρεθ'... ἀλλ' ὅσα μὴ ὅτος πρὸς τὴν πρώτην τῆς Ἀριστοτέλους
ἐπιχείρησιν περὶ τῆς καὶ τὴν κίνησιν αἰδιότητος ἐτόλμησεν ἀντει-
πεῖν, μετρίως οἶμαι τετύχηκεν ἐπικρίσεως. ἐπὶ δὲ τὸ δεύτερον
ἐλθὼν ἐπιχείρημα σαφηνίζειν τε αὐτὸ πειράσομαι, καὶ τότε τὰς
πρὸς αὐτὸ ἐνστάσεις ἐκθήσομαι, καὶ πῇ σαθρὸν ἐκείναι φθέγγονθ' 5
παραστήσω. Simpl. f. 259 b.

εἰ δὲ χρόνον ἀνάγκη πρὸ τῆς κινήσεως εἶναι καὶ μὴ τὴν κίνη- 251 b
σιν, ὁ δὲ χρόνος ἡ κίνησις ἐστὶν ἡ ἀριθμὸς κινήσεως, ὡς δέδεικθ', 12.
ἀνάγκη καὶ κίνησιν εἶναι πρὸ τῆς κινήσεως καὶ μὴ τὴν κίνησιν. ὥς τε
τοῖς λέγουσιν ὅτι μὴ ὅσα πρότερον κίνησις ὕψερὸν ἐστὶ καὶ ὅσα πρό-
τερον ὕψερὸν ἔχει, ἔπειθ' ὅτι λέγειν ὅτι ἦν ποτὲ κίνησις ὅτε ἔκ
ἦν κίνησις, καὶ ἔσαι ποτὲ κίνησις ὅτε ἔκ ἔσαι κίνησις. ἀλλὰ τὸτο
μὴ αὐτὸς παρήκεν ἐπαγαγεῖν. id. f. 264 b.

ὁ μὲντοι Δημόκριτος ὅπως αἰδίων ἐπέπεισο εἶναι τὸν χρόνον, 251 b
ὅτι βυλόμενος δεῖξαι μὴ πάντα γενητὰ, ὡς ἐναργεῖ τῷ τὸν χρόνον 16.
μὴ γεγονέναι προσεχρήσατο. καὶ Ἀναξαγόρας δὲ ὅταν λέγῃ "ἦν
ὅμῃ πάντα χρήματα," χρόνον ἐνδείκνυσθαι πρὸ τῆς κοσμοποιᾶς δια-
κρίσεως· καὶ γὰρ τὸ ἦν χρονικόν, καὶ ἀδιάκριτα ὄντα τὸν ἄπειρον πρὸ
τῆς χρόνον ὕψερὸν διακρίναι καὶ κοσμήσαι τὸν νῦν φησίν. καὶ Ἐμπε-
δοκλῆς δὲ ἐξ αἰδίων λέγων ἀνὰ μέρος τὴν ἐπικράτειαν γίνεσθαι ποτὲ
μὴ τῆς φιλίας ποτὲ δὲ τῆς νεῖκος, δηλὸς ἐστὶν αἰδίων τὸν χρόνον οἰόμε-
νος. εἰ δὲ ὁ χρόνος αἰδίων, καὶ ἡ κίνησις. id. f. 265.

τὰ πολλάκις ἐν ἄλλοις εἰρημένα πρὸς ἐμὴν καὶ νῦν ἀναγκαῖον 251 b
εἰπεῖν, ὅτι πολλαχῶς τῷ γενητῷ καὶ ἀγενήτῳ λεγομένῃ ἄλλως μὴ 17.
ὁ Πλάτων ἄλλως δὲ ὁ Ἀριστοτέλης αὐτῷ χρωμένοι δοκῶσιν ἐναν-
τιῶσθαι πρὸς ἀλλήλους ἔκ ἐναντιώμενοι... ἐπειδὴ ὅν τὸ γενητὸν
συνηθέτερον ἐπὶ τῶν πρότερον μὴ ὄντων ὕψερὸν δὲ ὄντων ἐλέγετο,
διὰ τὸτο πρὸς ταύτην τὴν σημασίαν τῆς ὀνόματος ἀντιλέγων ὁ
Ἀριστοτέλης δοκεῖ μὴ εὐθύνοιεν τὸν Πλάτωνα ὡς γενητὸν εἰπόντα,
εὐθύνει δὲ καὶ τὸ ἀληθὲς ὅτι τὸν Πλάτωνα ἀλλὰ τῆς ἐπὶ τῷ τῷ
σημαινομένῃ τὸ γενητὸν τῷ χρόνῳ καὶ τῷ κόσμῳ προσάψαντας.
id. ib.

τὰ μὴ ὅν ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους κἀνταῦθα νοερῶς καὶ θείως εἰρη- 251 b
μένα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς αἰδίων εἶναι τὴν κίνησιν τῆς δυνατῆς ὑπὸ 19.
τῶν ἐξηγητῶν σαφηνείας τετύχηκεν· ὁ δὲ γραμματικὸς πάλιν
καὶ τῷ τοῖς ἀντιλέγειν πειραθεὶς ἰδῶμεν ὁποῖος ἄρα φανείθ' βασι-
νιζόμενος... τί θαυμάσον εἰ τινὰς ἐνόμισεν Ἀριστοτέλης καὶ τὸ
πρόχειρον ἀποδέξασθαι τὸ τῷ Πλάτῳ καὶ τῶν ἄλλων γενητόν, ὅτε
μὴ τοσούτως τῷ Πλάτῳ ἐξηγητὰς τῆς τὸ γενητὸν ὅπως εἴρηθ' 40
παρὰ τῷ Πλάτῳ διαρθρώσαντας ὁ γραμματικὸς ὅτος συμ-
φωνεῖν ἑαυτῷ τὸν Πλάτωνα νομίζει, τὸν κόσμον καὶ τὸν χρόνον γε-
νητὸν ὅπως ὡς ὅτος βύλην λέγοντα, ὡς πρότερον μὴ μὴ ὄντα ὕψε-
ρον δὲ εἰς τὸ εἶναι παρελθόντα, καὶ ἔκ ἤκουσε τῷ Πλάτῳ λέγον-
τος ὅτι ὅμοιον τὸν κόσμον τῷ παραδείγματι καὶ καὶ τὴν αἰδιότητα
βυλόμενος ὁ θεὸς ἀπεργάσατο, ἀντὶ τῆς ἐκεῖ αἰῶνος τῆς αἰῶνιον
αἰδιότητα παρεχομένη τῷ παραδείγματι, εἰκόνα τῆς αἰῶνος τὸν
χρόνον τῷ κόσμῳ παρέχε, τὴν χρονικὴν αἰδιότητα διδόντα· καὶ

παρεθέμην πρὸ ὀλίγου τὰ τῷ Πλάτωνος αὐτὰ ῥήματα (Tim. p. 37). ἀλλ' ὅδε τὴν πέμπτην ὑσίαν εἰσαγαγὼν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὴν ἔννοιαν διαφέρει πρὸς τὰς ἄλλας καὶ μάλιστα πρὸς τὴν Πλάτωνα. εἰ γὰρ διὰ τῆς φαίης ἂν ὁ Πλάτων καὶ τὸν ἕρποντα ἐκ πυρὸς καὶ γῆς εἶναι καὶ τῶν μεταξὺ, ὅτι ὁρατοὶ καὶ ἀπτόεσσι, ὅθεν δὲ ὁρα- 5 τὸν ἄνευ πυρὸς ὅδε ἀπὸ ἄνευ γῆς, ἐρωτητέον καὶ τὸν Ἀριστοτέλην εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἀμφω ταῦτα ὁμολογήσῃ, καὶ τὸ ὁρατὸν καὶ ἀπτόν εἶναι τὸν ἕρποντα, καὶ τὰ ταῦτα τῷ πυρὶ καὶ τῇ γῇ πρῶτως ὑπάρχειν. διὰ τί ἔν ὅτος πέμπτην ὑσίαν αὐτὸν καλεῖ, ἢ ὅτι καὶ ὁ Πλάτων ἄλλην τῇ ἕρποντι τὴν ὑσίαν παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τὰ ὑπὸ σελήνην φησίν, 10 εἴπερ τῷ μὲν ἕρποντι τὸ δωδεκάεδρον ἀποδέδωκε σχῆμα, τῶν δὲ τεσσάρων ἕκαστον ἄλλω καὶ ἄλλω διεζωγράφισεν σχῆματι. πέμπτην ἔν καὶ ὅτος ὑσίαν τὴν τῇ ἕρποντι φησίν· ἄλλην γὰρ παρὰ τὰ τέσσαρα τὰ ὑπὸ σελήνην στοιχεῖα, εἴπερ πέμπτον ἐστὶ τὸ δωδεκάεδρον σχῆμα καὶ ὑσιώδη τὰ σχήματά ἐστιν. ἔτι δὲ τῆς σαφέστερον πεποίηκε 15 Ξενοκράτης ὁ γνησιώτατος τῶν Πλάτωνος ἀκροατῶν ἐν τῷ περὶ τῷ Πλάτωνος βίῳ τάδε γεγραφώς "τὰ μὲν ἔν ζῶντι ἕρποντι πάλιν διη- ρεῖτο, εἰς ἰδέας τε καὶ μέρη, πάντα τρόπον διαιρῶν, ἕως εἰς τὰ πάντων στοιχεῖα ἀφίκετο τῶν ζῶντων, ἃ δὲ πέντε σχήματα καὶ σώ- ματα ὠνόμαζεν, εἰς αἰθέρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ αἶρα," ὥστε 20 ὁ αἰθὴρ πέμπτον ἄλλο τι σῶμα ἀπλὴν ἐστὶ καὶ αὐτῷ παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα. ἀλλ' ὅδε ἀσύμφωνον πρὸς ἑαυτὸς λέγουσιν οἱ τὸν μὲν κόσμον γενετὴν κατ' ἄλλο σημαίνοντα λέγοντες, ἢ ὡς ἀπ' αἰτίας ἢ ὡς καθ' ὑπόθεσιν, τὸν δὲ χρόνον ἀγέννητον, ὡς ἔχει πρότε- ρον μὴ μὴ ὄντα ὕστερον δὲ ὄντα. . . ἐστὶ μὲν τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι 25 δι' αὐτὸ δεικνύειν τὸ μὴ δι' αὐτὸ δῆλον. τῆς δὲ γίνεσθαι ἢ ἀντι- κρυσ καὶ φανερώς ἀξιώντων τὸ προκείμενον, ὥσπερ ἡμῶν λεγόντων τινὰ ἀγαθὰ μὴ εὐθὺς ἀγαθὰ ποιεῖν, οἷον τὰς δυνάμεις, αἷς ἐστὶν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι· ἀγαθὴ μὲν γὰρ ἢ ἐφ' ἑκάτερα δυνάμεις, ἀγαθὸν δὲ ὃ ποιεῖ, εἰ μὴ τὸν εὖ χρώμενον αὐτῇ. οἱ Στωϊκοὶ τῆς ἀναιρέ- 30 τες, πᾶν φασὶ τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὰ ποιεῖ, τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνοντες. id. f. 265 b.

251 b 28. προθέμενος δεῖξαι ὅτι ὅδε ἐγένετο κίνησις ποτε μὴ καὶ πρότε- ρον ὕστα, ὅτε φθείρεται ὡς μὴ καὶ ὕστερον εἶναι, δυσὶν ἐχρήσατο ἐπι- χειρήμασιν, ἐνὶ μὲν τῷ ἀπὸ τῆς ὁρίσμεως τῆς κινήσεως, ἐτέρῳ δὲ τῷ 35 ἀπὸ τῆς χρόνου, διχῶς ἐκ τούτου τὸ ζητούμενον κατασκευάσας, ἐκ τε τῆς προτέρου καὶ ὑστερῆς, καὶ ἐκ τῆς νῦν τῆς αἰετὸς ἐν μέσῳ ὄντος τῆς τε παρεληλυθότος καὶ τῆς μέλλοντος. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ἀπὸ τῆς χρόνου ἐπιχειρήμασιν ἀμφοτέροις ἀμφοτέρωθεν ἔδειξε, καὶ ὅτι ἔκ ἦν ὅτε ἔκ ἦν κίνησις, καὶ ὅτι ἔκ ἦν ὅτε ἔκ ἦν κίνησις. ἐν δὲ τῷ ἀπὸ τῆς 40 ὁρίσμεως τὸ ἕτερον δείξας, ὅτι ἀγέννητος ἐστὶν ἡ κίνησις καὶ ἔκ ἦν ὅτε ἔκ ἦν κίνησις, μεταβάς ἐπὶ τὸ ἀπὸ τῆς χρόνου ἐπιχειρήματι, τὸ ὅτι καὶ ἀφθαρτός ἐστὶν ἡ κίνησις. ὥσπερ γὰρ ἀγέννητον ἔδειξεν ἐν ἐκείνοις τὴν κίνησιν διὰ τῆς προϋπάρχειν αἰετὸς τὸ δυνάμενον κινεῖσθαι τῆς κινή- 45 σεως, ὅπως ἐν τέτοις ἀφθαρτον αὐτὴν δείκνυσιν διὰ τῆς μεθυπάρ- χειν αἰετὸς τὸ δυνάμενον κινεῖσθαι τῆς κινήσεως. τῆς γὰρ ἐστὶ τὸ "ὅ- γὰρ αἶμα παύσει κινούμενον καὶ κινητὸν ὄν, ὅδε κινῶν καὶ κινητικὸν

ὄν." . . ἐπὶ κινήσεως γὰρ τῆς τὸν λόγον ἐρωτᾷ, ὡς ὁ Ἀλέξαν- δρος βύλεται. εἰ ἔν παυσάμενον τῷ κινεῖσθαι μένει κινητὸν ὄν, δη- λονότι πάλιν κινῆσθαι, καὶ ἔκ ἦν ἐσχάτη κίνησις ἐκείνη ἣς ἐπαύσατο. καὶ αὐτὸς μὲν ὡς σαφεῖς ἠρκέσθη, ὁ δὲ ἐξηγητὴς προσέθηκε καὶ τὰς 5 αἰτίας. . . καὶ δοκεῖ μὲν ἀσάφειαν ἐμποιεῖν τῷ λόγῳ τὸ καίόμενον λαβὼν εἰς παράδειγμα, ὃ καὶ φθείρεται αἶμα τῷ κινεῖσθαι δοκεῖ, καίτοι τῷ λόγῳ ἔκ ἐπὶ τῶν φθειρομένων ἀλλ' ἐπὶ τῶν κινουμένων ἀληθεύοντος, ὡς ὁ ἐξηγητὴς φησιν· τὰ γὰρ κινούμενα σώζει ἐν τῷ κινεῖσθαι, καὶ ἔκ ἐστιν αὐτῶν ἡ κίνησις φθορά, καὶ τῆς διαφέρει 10 τῆς κινήσεως ἡ φθορά, ὅτι τὸ μὲν κινούμενον ὑπομένει, τὸ δὲ φθει- ρόμενον ἔκ ὑπομένει. πῶς ἔν τὸ καίόμενον παρέθετο, ὃ φθεί- ρεται ὡς ἐπίπαν; ἢ δυνατὸν μὲν λέγειν ὅτι ἀντὶ κινουμένου παρέλα- βεν αὐτό, ἢ ὅτι ἐνδέχεται καὶ καυθέντα τινὰ μὴ ἐφθάρθαι, ὡς τὰ χεόμενα, οἷον χρυσὸν μόλυβδον χαλκὸν καὶ τὰ τοιαῦτα. ἢ ὃ μάλιστα τὸ καυσθὸν παρέθετο, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος ὅτι καὶ τὰ 15 ἕρποντι κινούμενα ὡς τὰ καίόμενα καὶ φείρεται δοκῶντα καὶ αὐτὰ μὲν τὴν κίνησιν ἀπολείπει τι κινητὸν καὶ μὲν τὴν καύσιν καυσθόν, ὃ πάλιν καυθήσεται. . . ὁ δὲ γραμματικὸς καὶ ἐν τέτοις ἀνταδιζό- μενος, εἰ δι' ὧν φησὶν ἐπεχείρησεν ὁ φιλόσοφος ἀποδείξαι ὅτι ἀγέννητος ἡ κίνησις, διὰ τούτων καὶ ὅτι ἀφθαρτος κατασκευάζεται, 20 δι' ὧν ἄρα φησὶ καὶ ἡμεῖς ἐκείνης τῆς λόγου διελυσάμεθα, δι' αὐτῶν καὶ τὰς προκειμένους εὐθύνομεν. ῥητέον ἔν πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν διὰ τριῶν λεγομένην παρὰ τοῖς νεωτέροις ἀγωγὴν. . . ταῦτα μὲν ἔν εἰρήνῃ πρὸς τὸ ἔκτον τῷ γραμματικῷ βιβλίῳ, ὃ τὴν αἰδιό- τητα τῆς κινήσεως ἀνελεῖν ἐπειράτο, ἵνα μὴ δι' αὐτὴν αἰδίας ὁ 25 κόσμος ἀποδεικνύηται. id. f. 269.

λέγει ἄν, φησὶν Ἀλέξανδρος, πλάσματι μάλλον εἰκέναι τὸ 252 a ἕρποντι λέγειν, καὶ διότι χωρὶς ἀποδείξεως καὶ λόγων εἰκότων οἱ ταῦτα 5 λέγοντες ἔλεγον, ἢ ὅτι ἀκίνητος τῆς κινήσεως δεδειγμένης τὸ φθα- ρτὴν αὐτὴν λέγειν ἀπίθανον, εἰ μὴ ἄρα τὸ πλάσμα τῶνδε ὃ πρὸς τὸ φθαρτὴν μόνον λέγειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ γενετὴν ἀποδέδοται. id. f. 272 b.

τὸ γὰρ ἄλογον καὶ ἀναίτιον μάλιστα ἐπὶ τῆς φύσεως φυλακτέον, ὡς σχεδὸν ἅπαντες παρορῶσιν, ἐπεὶ καὶ Ἐμπεδοκλῆς. Themist. f. 58 b.

ἀλλ' ὅδε Ἀναξαγόρας τὴν αἰτίαν προσεπιλέγει δι' ἣν τὸδε 252 a τὸ μῦγμα ἡρεμῶν τὸν ἄπειρον χρόνον ἤρξατο ποτε κινεῖν ὁ βραδύ- 10. τας νῆς· διὰ τί γὰρ ὃ θάττον; καὶ τὸ θάττον γε διὰ τί μὴ θάτ- τον αἰετὸς; καὶ ὅθεν γὰρ ἄλογον ὅτε ἄτακτον ἐν τοῖς παρὰ τῆς φύσεως γινομένοις. id. ib.

ὁ δὲ Εὐδήμος μέμφεται τῷ Ἀναξαγόρᾳ ὃ μόνον ὅτι μὴ πρό- τερον ὕσαν ἄρξαται ποτε λέγει τὴν κίνησιν, ἀλλ' ὅτι καὶ περὶ τῆς διαμένειν ἢ λήξειν ποτε παρέλιπεν εἰπεῖν, καίπερ ἔκ ὄντος φανερόν· τί γὰρ κωλύει, φησὶ, δοῦναι ποτὲ τῷ νῦν γῆσαι πάντα χρήματα, κα- 15 θάπερ ἐκείνος εἶπε κινῆσαι; καὶ τῆς δὲ αἰτίας τῷ Ἀναξαγόρᾳ ὁ Εὐδήμος, πῶς ἐνδέχεται γένησιν τινὰ προτέρων εἶναι τῆς ἀντικει- μένης ἔξεως· εἰ ἔν ἡ ἡρεμία γένησις κινήσεως ἐστὶν, ἔκ ἂν εἴη πρὸ τῆς κινήσεως. Simpl. f. 273.

- 252^a ἢ ἥ ἀπλῶς ἔχειν δεῖ τὰ φυσικά, καὶ ἔχ' ὅτε μὴ ἔτι ὅτε δὲ
19. ἄλλως, οἷον τὸ πῦρ φύσει ἄνω φέρεται καὶ ἡ γῆ κάτω, ἢ τὸ μὴ
ὡσαύτως ἔχειν αἰεὶ λόγον ἀποδοτέον τῷ φυσικῷ. καίτοι ἔδὲ ὅσα
αἰεὶ ἐστὶν ἔτι ἢ γίνεσθαι, ἔδὲ ταῦτα ἅπαντα ἀνευ λόγου τε καὶ ἀρχῆς
(p. 252 b 1). Themist. f. 58 b.
- 252^a ἀλλ' εἰ μὴ περὶ ἀρχῆς τινὸς ὁ λόγος, δι' ἐπαγωγῆς αὐτὴν
24. (ἐχρήσθη) πιστεύει (τὰς ἡ ἀρχὰς ἀπὸ τῶν ὑψέρων ἀνάγκη βε-
βαιῶσαι), εἰ δὲ περὶ τῶν μὴ τὰς ἀρχὰς, δι' ἀποδείξεως. Simpl.
f. 273.
- 252^a ὁ μὴν ἀρχαὶ καὶ ἀναπόδεικτα, ἀλλ' ἔχει τὸ εἶναι τοιαῦτα 10
32. αἰτίας τινὰς καὶ ἀρχὰς, ὥσπερ ἐν τοῖς μαθήμασι. διὸ ἐκ ἀπο-
δέχεσθαι Δημόκριτον τὰς περὶ φύσεως αἰτίας εἰς ἀρχὴν ἀνάγοντα
ταύτην, ὅτι ἔτι καὶ τὰ πρότερον ἐγένετο, καὶ μηκέτι ἀξιῶντα τῶν
αἰεὶ ὁμοίως γινομένων ἀρχὴν καὶ αἰτίαν ζητεῖν, καὶ μὴ ἐννοῶντα ὅτι
ἐφ' ὧν μὴ τὸ αἰδίων ἀρχὴ ἐστὶν αὐτόπικτος καὶ ἀναπόδεικτος, ἐπὶ 15
τῶν ὁρθῶς ἔχει τὸ μὴ ζητεῖν αἰτίαν τῆς αἰεὶ ἔτι ἔχοντος, ἐφ'
ᾧ δὲ ἐκ ἐστὶν ἀρχὴ τὸ αἰδίων, ἐπὶ τῶν ἀρχὰς καὶ αἰτίας ἀπο-
δοτέον. ὁ γὰρ πᾶν αἰδίων ἀρχὴ, καὶ ἡ ἀρχὴ πάντως καὶ αἰδίου
ἐστὶν. id. ib.
- 252^b ὅμοιον αὕτη ἡ ἐνστασις ὁ δὲ εἶναι κίνησιν ἀναιρεῖν. τί γὰρ 20
12. κωλύει πρὸ ἐκάστης μεταβολῆς πεπερασμένης ἔσης εἶναι ἄλλην,
καὶ μὴ ἐκάστην ἄλλην; ἀλλὰ τὸ μίαν εἶναι συνεχῆ καὶ αἰδίων κίνησιν
ἢ ἐνστασις αὕτη ἐπιχειρεῖ ἀναιρεῖν. id. f. 273 b.
- 252^b εἰ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ, φησὶ, τὸτο δυνατόν, καὶ ἐν τῷ ἀπείρῳ δυ-
27. νατόν, ἦτοι τῷ Ἀναξαγόρῳ, ὡς ἤκουσεν Ἀλέξανδρος, διότι τὸ
μῦγμα τὸ ἐκ τῶν ὁμοιομερειῶν ἀπείρων ὕσων ἀπειρον ἀνάγκη
εἶναι, ἢ τῷ Ἀναξιμένει καὶ Ἀναξίμανδρῳ καὶ ὅλως τῶν ἐν τῷ σοι-
χεῖον ἀπειρον καὶ μέγεθος ὑποθεμένων, ἢ καὶ τῶν καὶ ἐκείνων. προ-
σέθηκε δὲ καὶ τὸ "εἴπερ ἐνδέχεται κινεῖσθαι τὸ ἀπειρον καὶ ἡρεμεῖν ὅλον,"
ὅτι δέδεικεν τὸ ἀπειρον καὶ μέγεθος μὴ δύνασθαι ἐν κινήσιν τὴν το- 30
πικὴν κίνησιν, ἢν κινεῖται τὰ αὐτοκίνητα. μήτε γὰρ ἐπ' εὐθείας, εἰ
μὴ ἐστὶν ὅπου προβήσεται τὸ ἀπειρον, μήτε κύκλῳ, εἴπερ μὴ ἐστὶ τὸ
ἀπείρου τὸ μὴ ἄνω τὸ δὲ κάτω, ἢ τὸ ἐξάτον καὶ μέσον. πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα περὶ τῶν γέγραπται ἐπιχειρήματα ἐν τῷ τρίτῳ τῆσδε τῆς
πραγματείας (c. 5). id. ib.
- 252^b δειχθήσεται δὲ ὅτι ἀνάγκη τῷ αὐτῷ ὄντος τῷ κινεμένῳ τὰς
31. ἀντικειμένας κινήσεις εἶναι διαλαμβάνεσθαι. διὰ τὸτο τέως νῦν
τὸ "ἴσως" προσέθηκεν, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ "ἀλλ' ὅμως ὁποτέρως
ποτὲ ἔχει," διότι μήπω τὸτο δέδεικεν. εἰπὼν δὲ "εἴπερ μὴ αἰεὶ
μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι δυνατόν," ἐπὶ παραδείγματος σαφὲς ποιεῖ 40
τὸ λεγόμενον, οἷον τῆς χορδῆς πάλιν καὶ πάλιν κινεμένης καὶ εἰς
τὰναντία μεταχωρήσης καὶ ὁμοίως κινεμένης πότερον εἰς καὶ συνε-
χῆς ὁ αὐτὸς φθόγγος ἐστίν, ἢ αἰεὶ ἕτερος καὶ ἕτερος. id. f. 274.
- 252^b ὥσπερ ἔδὲ τῆς χορδῆς εἰς ἀριθμῷ καὶ ὁ αὐτὸς φθόγγος, ὅταν
33. πλήττηται πάλιν καὶ πάλιν. Themist. f. 59.
- 253^a λέγει περὶ τῆς κυκλοφορίας. ταύτην γὰρ μόνην δείξει μὴ γι-
1. νομένην εἰς τὰ ἐναντία, ὡς αἱ λοιπαί, καὶ διὰ τὸτο μίαν καὶ συνεχῆ
καὶ αἰδίων. Simpl. f. 274.
- λύει (ταύτην τὴν ἐνστασιν) λέγων ὅτι τὸ κινεῖσθαι μὴ κινεῖσθαι 253^a
νον πρότερον τὸ ἀψυχον ἐκ ἐστὶν δεικτικὸν τῆς γενετῆς εἶναι τὴν κί- 3.
νησιν. ὁ γὰρ ἐν τῷ ταῦτα ἀρχεῖται τε τὸ κινεῖσθαι καὶ παύεσθαι δει-
κνύει καὶ καθόλου καὶ κινήσεως γενετῆς. id. ib.
- 5 ὁρῶμεν γὰρ φησὶν αἰεὶ τι κινεῖσθαι ἐν τῷ ζῳῷ τῶν συμφύ- 253^a
των, τῶν τῶν φυσικῶν αὐτῶν συνόντων. ἢ γὰρ θερμαίνει καὶ ψύ- 11.
χει καὶ ξηραίνει καὶ ὑγραίνει καὶ κατ' ἄλλην τινὰ τῶν φυσικῶν ποιο-
τήτων παθητικῶς μεταβάλλει. τάχα δὲ ἂν συμφύτως λέγοι τὰς
φυσικὰς καὶ παρὰ τοῖς ὑψέρον καλυμμένας δυνάμεις, ἐλκτικὴν καὶ
καθεκτικὴν, ἀλλοιωτικὴν καὶ ἀποκριτικὴν. αἰεὶ γὰρ αὐτῷ ἐνεργεῖσιν ἐν
τοῖς σώμασι τῶν ἐμφύλων καὶ μάλιστα τῶν ζῳῶν, ὁ καὶ τὸ αὐτο-
κίνητον ταύτας ἐχόντων τῶν ζῳῶν. τοπικὴ γὰρ ἐκείνη μόνως ἢ κί-
νησις. τῶν δὲ συμφύτων κινήσεων τὸ περιέχον αἰτίον εἰπὼν προ-
σέθηκε τὸ "ἴσως" καὶ νῦν καὶ μετ' ὀλίγον, ἢ ὅτι χωρὶς ἀποδείξεως
εἴρηται τὸ τῶν συμφύτων κινήσεων, ἢ ὅτι ὁ πᾶσαι εἰσὶν ἐκ τῆς
περιέχοντος. καὶ γὰρ τρεφόμενα καὶ αὐξόμενα κινεῖται καὶ πάλιν μειώ-
μενα καὶ αἰεὶ κινεῖται καὶ ταῦτα, ὅτε ὑπὸ τῆς περιέχοντος ἀπλῶς ὅτε
καὶ τοπικὴν τῶν ζῳῶν κίνησιν. τὰς μέντοι καὶ τὰς παθητικὰς ποιο-
τήτας κινήσεις, θερμότητος, ὡς εἶπον, καὶ ψυχρότητος καὶ διακρίσεις
καὶ συγκρίσεις καὶ τὰς τοιαύτας, ἐκ τῆς περιέχοντος ἔχει μάλιστα. . .
ἀκριβέστερον δὲ ἐν τῷ περὶ Ζῳῶν Κινήσεως τὴν αἰτίαν λέγει τῆς
καὶ τόπον κινήσεως. . . ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ἐν τούτοις εἰ μηδεμιᾶς
κινήσεως τοπικῆς ἀρχὴ τὸ ζῷον ἐστίν, ἀλλ' ἐξωθεν τὴν ἀρχὴν ἔχουσι
πᾶσαι. . . τί ἄρα βύλεται δεῖξαι; ὅτι τῆς καὶ τόπον τῶν ζῳῶν κί-
νησεως προηγεῖται ἄλλη κίνησις, ἢ τῆς διανοίας ἢ φαντασίας, καὶ
ἐκείνης ἢ ἐν τῷ σώματι, καὶ ἐκείνης ἢ τῆς περιέχοντος. καὶ τί τὸτο;
ἔδὲ γὰρ μία καὶ συνεχὴς ἢ τοιαύτη κίνησις ἐκ διαφορῶν εἰδῶν συνε-
σῶσα, τῆς καὶ τόπον καὶ τῆς φανταστικῆς καὶ ἀλλοιωτικῆς. ὅτε
μέντοι αἰδίου ἢ τοιαύτης. ὁ πάντως γὰρ ἢ τῆς σώματος ἀλλοιώσεως
κινεῖται τὴν διάνοιαν ἢ τὴν ὁρεξιν, ἔδὲ αὕτη κινήσεισα πάντως κινεῖται
καὶ τόπον τὸ ζῷον, ἔδὲ ἢ καὶ τόπον τῆς κινήσεως πάντως ἄλλο τι
κινεῖται. πῶς ὅν ἐκ τῶν βεβαιῶν τὸ ἀγέννητον καὶ αἰδίων εἶναι τὴν
κίνησιν, μίαν ἔσαν καὶ συνεχῆ; μήποτε ὅν ὁ τὸτο πρόκειται διὰ τῆς
τῶν ἐνστάσεων τῶν λύσεως, τὸ τὰς μερικὰς πάσας κινήσεις μίαν
35 συνεχῆ δεῖξαι κίνησιν ἀγέννητον καὶ ἀνέκλειπτον. . . ἀλλ' ὅμως
ἔδὲν κωλύει εἶναι τινὰ τὴν αὐτὴν τῷ συνεχῇ εἶναι καὶ αἰδίων. αὕτη
δὲ ἐστὶν ἢ κυκλοφορία, εἰς ἣν ὁ πᾶς αὐτῷ λόγος τείνει ὁ περὶ τῆς
μιας ἀνάρχης καὶ ἀτελευτήτης κινήσεως, ὡς ἐκείνης προηγουμένης
πασῶν τῶν ἐχουσῶν ἀρχὴν κινήσεων, καὶ δι' ἐκείνην καὶ πρὸ πάσης
μερικῆς κινήσεως καὶ μὴ πᾶσαν ἔσης ἄλλης κινήσεως, διότι εἰς
ἐκείνην ἀναφέρονται. ἔσαι δὲ τὰ ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον, ὅταν ἢ
μία κίνησις ἢ αἰδίου ζητῇ. id. f. 274 b.
- τέλος δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ εὑρεῖν τι αἰεὶ καὶ συνεχῶς 253^a
κινεῖσθαι ὑπὸ αἰδίου τε καὶ ἀκινήτου. μήποτε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ 31.
45 αὐτὸ καὶ λύσιν τῶν ἀπορρομένων καὶ τέλος τῇ πραγματείᾳ εἶπε,
τὸ βεβαιώσασθαι τὸ τρίτον ἐκείνο, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὴ ἀκίνητά
ἐστὶ τὰ δὲ αἰεὶ κινεῖσθαι, τὰ δὲ ἀμφοτέρων μεταλαμβάνει. id.
f. 275 b.

253^a πρῶτον τοῖνυν εὐθύνη· πρῶτον ἐν τῇ διαιρέσει κείμενον, ὅ
 32. πάντα ἡρεμεῖν λέγον, καὶ τέτρασιν ἐπιχειρήμασι συντόμως χρῆσθαι
 πρὸς τὸτο. id. ib.

253^a ἀρρωγία γὰρ ἐστὶ διανοίας μὴ διακρίνειν τὰ τε λόγῳ δεόμενα
 33. καὶ τὰ μή· ὑπὲρ ἐνίων γὰρ βέλτιον ἔχομεν ἢ λόγῳ δεῖξαι. The-
 mist. f. 59.

253^a δεύτερον ὅτι ὁ τὴν κίνησιν ἀναιρῶν δοκεῖ μὴ μέρος τι τῶν
 34. ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς πράγμασι τὴν κίνησιν ἀναιρεῖν, ἀγνοεῖ
 δὲ μὴ περὶ μέρος ἀλλὰ περὶ τὸ ὅλον ἀμφισβητῶν. εἰ γὰρ ἐν τούτῳ
 ἔχει τὸ εἶναι ἢ φύσις, ἐν τῷ ἀρχῇ κινήσεως τοῖς φυσικοῖς εἶναι, 10
 ἀναιρῶμένης κινήσεως ἀναιρεῖ ἢ φύσις· ταύτης δὲ ἀναιρῶμένης
 ἀναιρεῖ τὰ φυσικά, οἷς τὸ εἶναι ἐν τούτῳ ἐστίν, ἐν τῷ φύσιν ἔχειν.
 τρίτον ὅτι ὁ τὴν φύσιν μόνον ἀναιρεῖ καὶ τὰ φυσικά ὁ πάντα ἡρε-
 μεῖν λέγων, ὁ δὲ πρὸς τὴν φυσικὴν ἐνίσταται μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς
 τὰς τέχνας πάσας καὶ τὰς ἐπιστήμας τὰς πρακτικάς, δηλονότι τὰς 15
 μὴ κινήσεως ἐνεργάσας. καὶ ἐπιστῆσαι χρὴ καὶ ἐντεῦθεν, ὡς οἶμαι,
 ὅτι ὁ δὲ τὸς περὶ Παρμενίδην καὶ Μελίσσον πᾶν τὸ ὄν ἀκίνητον νο-
 μίζει δοξάζειν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὸ ὄντως ὄν καὶ νοητὸν μόνον.
 Simpl. f. 275 b.

253^b ὑποθέσεις τὰς ἀρχὰς καλεῖν ἔθος ὡς ἀνευ ἀποδείξεως τιθε- 20
 5. μένας καὶ ὑποτιθεμένας ταῖς ἐξ αὐτῶν ἀποδείξεσιν· ὁ γὰρ ἀποδει-
 κνύς τὰς ἀρχὰς ὅτι μὴ ἀρχαί εἰσιν ὁμολογεῖ· ἐκ προτέρων γὰρ αἱ
 ἀποδείξεις. id. f. 276.

253^b πάντα δὲ κινεῖται ἔλεγον οἱ Ἡρακλείτειοι, ὧν καὶ Πλάτων ἐν
 9. τῷ Κρατύλῳ τῆς δόξης ὅπως ἀπεμνημόνευσεν. ὁ δὲ Ἀλέξαν- 25
 δρος τὰς ἀτόμους φησί, καὶ τὸς τιθεμένους αὐτὰς αἰετὶ κινεμένας,
 αἰτίας καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν συγκρίμασι γίνεσθαι, καὶ μὴ αἰδητῶς, καὶ
 καὶ τούτῳ δὲ φησὶ τὸ κενὸν ἀκίνητόν ἐστιν. πρὸς τούτῳ ὅν φησὶ, τὸς
 πάντα λέγοντας κινεῖται, καίπερ ὁ διορίζοντας ποῖαν κίνησιν πάντα
 λέγουσι κινεῖται, ἢ ἄρα πάσας πάντα, ὁ χαλεπὸν ἀπαντῆσαι, διο- 30
 ρίζοντα τὰ τῶν κινήσεων εἶδη, καὶ δεικνύντα ὅτι κατ' ὑδεμίαν δυ-
 νατὴν αἰετὶ πάντα κινεῖται. καὶ πρῶτον δεικνύσιν ὅτι ὅτε αὐξέσθαι
 οἷόν τε τι συνεχῶς, ὅτε πάλιν συνεχῶς μειῖσθαι, ὅτε συνάπτειν
 τὴν αὐξήσιν τῇ μειώσει, ἀλλ' ἐστὶ γὰρ καὶ ἡρεμία ἐν μέσῳ τῷ
 καθ' ἑκατέραν τούτων τῶν κινήσεων κινεμένων· ὅτε γὰρ τὸ αὐξόμε- 35
 νον εἰς τὸ μειῖσθαι μεταβάλλει ὅτε τὸ μειῖσμενον εἰς τὸ αὐξέσθαι,
 ἀλλὰ τὸ μὴ εἰς ἐπίδοσιν τὸ δὲ εἰς φθίσιν. ὅταν ὅν γένῃ ἐν ἐκείνοις
 εἰς αὐτὴν μετέβαλλε, δηλονότι ὡς ἴσαται, εἴθ' ὅπως εἰς τὸ μειῖσθαι μετα-
 βάλλει. δείξει δὲ τούτο ὅπως ἔχον ἐν τοῖς ἐξῆς. πρῶτον ἰσο-
 ρεῖ τίνι δόξῃ τὸ λεγόμενον ὑπὸ αὐτῶν ὁμοίον ἐστίν, ἢν δείξας ψευδῆ 40
 συναναιρεῖ καὶ τὸ ὑπὸ τούτων λεγόμενον. τὸ γὰρ λέγειν, φησὶν, ὅτι κι-
 νεῖται μὴ αἰετὶ πάντα, λανθάνει δὲ ἡμᾶς τῷ κατ' ὀλίγον, ὁμοίον ἐστίν
 ἐκείνῳ τῷ λόγῳ τῷ περὶ τὸ ἐν συνεχῇ τῷ ὕδατος ζαλαγμὸν κοι-
 λαίνειν τὴν πέτραν· "πέτρην κοιλαίνει ῥανὶς ὕδατος ἐνδελεχεῖν,"
 φησὶν ὁ Χοιρίλος, ὡς ὑφ' ἑκάστῳ μὴ ζαλαγμῷ μειῖσμένης τῆς πέτρας, 45
 ἀόλητος δὲ ἡμῖν ὕψους τῆς κατ' ὀλίγον μειώσεως. ὁμοίως δὲ καὶ ὑπὸ
 τῆς ἐκφυομένης ἐν ῥαγάδι τῇ λίθῳ συκῆς, εἰ τύχοι, δίσταται ποτε
 ὁ λίθος καὶ ῥήγνυται, ὡς καὶ ἐν τῷ πρὸ τῆς χρόνῳ παντὶ κατ' ὀλίγον

μὴ διψαμένῳ, λανθάνοντος δὲ τῷ κατ' ὀλίγον τὴν ἡμετέραν αἰδή-
 σιν. παραθεῖς ὅν ὅτῳ τὴν ὁμοίαν δόξαν δεικνύσιν αὐτὴν
 ψευδῆ, καὶ ὅτι μὴ συνεχῆς ἢ τε τῆς πέτρας μείωσις καὶ ἢ τῇ λίθῳ
 διάσασις. ὁ γὰρ εἰ σπιθαμὴν ἐν ἐνιαυτῷ διέσκησε τὴν λίθον ἢ συκῆν,
 καὶ τὸ ἐκ τῆς κεγχραμίδος φύεν ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μέρος τι διέ-
 σκησεν· ὁ δὲ εἰ τὴν πέτραν ἐκοίλαναν χίλιοι ζαλαγμοί, καὶ ὁ εἰς ζα-
 λαγμὸς μέρος τι πάντως ἐκοίλανεν. ἀλλ' ὅπως ἔχει ταῦτα, φησὶν,
 ὡς περὶ ἢ νεωκλία· καὶ γὰρ ἐπὶ ταύτης οἱ μὴ ἑκάστῳ ἅμα καθέλκυσσι
 τὴν ναῦν, εἰς δὲ ἕκαστος ὁ δ' ἂν σαλεύσειε προσελθὼν. ὡς καὶ
 ἐπὶ τῶν αὐξομένων καὶ μειῖσμένων, καὶ ἐπ' ἀπειρον ἢ διαιρετὴν τὸ
 προσίον καὶ τὸ ἀπίον, ὅτι ἀνάγκη καὶ τὸ συνεχὲς αἰετὶ προσίθεσθαι ἢ
 ἀφαιρεῖσθαι χωρὶς, ἀλλ' ὅλον τι προσίθεται ποτε καὶ ὅλον ἀφαιρεῖται...
 φθίσιν δὲ λέγει τὸ ἀπίον, καθ' ὃ ἢ φθορὰ γίνεσθαι. ἐπιστῆσαι δὲ
 ἐν τούτοις χρὴ πότερον ἐκείνῳ μνημονεύει νῦν τῷ σωρεῖται καλε-
 μένῳ παρὰ τοῖς σοφισταῖς λόγῳ, ὡς ἐπὶ τῶν καταφερομένων τῷ
 ὕδατος ῥανίδων ἐρωτᾶται. εἰ γὰρ ἡ πρώτη μὴδὲν ἔδρασεν, φησὶν, εἰς
 τὸ κοιλαίνει τὴν πέτραν, ὁ δὲ ἡ δεύτερα· εἰ δὲ μὴ αὐτὴ, ὁ δὲ ἡ
 τρίτη, ὡς ὁ δὲ ἡ ἐσχάτη. πῶς ὅν πέτρην κοιλαίνει ῥανὶς ὕδατος
 ἐνδελεχεῖν; τούτῳ ὅν ἄρα μέμνηται, ὅταν λέγῃ "ὁμοίος ὁ λόγος τῷ
 περὶ τὸ ἐν ζαλαγμῷ κατατρίβειν," ἢ ἄλλῃ ἐπὶ ἀθρόας ὕδατος
 καταφορᾶς ἐρωτωμένῳ ὅπως· εἰ τὸ τοσόνδε ὕδωρ ἅμα κατενεχθὲν
 τοσόνδε τῆς πέτρας ἀφεῖλεν, ἄρα καὶ τὸ ἡμισυ αὐτῆς τὸ ἡμισυ
 ἀφεῖλε, καὶ ὁ εἰς ζαλαγμὸς τὸ ἀνάλογον; ὅτῳ γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος
 ἀκῶσας φαίνεται τῷ λόγῳ. id. ib.

ὅτε γὰρ αὐξέσθαι τι πέφυκε συνεχῶς ὅτε πάλιν συνεχῶς 253^b
 13. μειῖσθαι, ὅτε συνάπτειν τὴν αὐξήσιν τῇ μειώσει, ἀλλ' ἐστὶ γὰρ καὶ
 ἡρεμία ἐν μέσῳ, ἐπεὶ εἰ συνεχῆς ἢ κίνησις ἢ ὑπὸ τῆς αὐξήσεως
 εἰς τὴν μείωσιν, τὸ αὐξανόμενον ἂν εἰς τὸ μειῖσθαι μετέβαλλεν.
 ὅτε εἰ δύο πήχεις ἡύξηται ἐν τοῖς εἴκοσιν ἐνιαυτοῖς, ἡύξηται τι μό-
 ριον τῶν δύο πήχων ἐν ὥρᾳ μιᾷ. Themist. f. 59 b.

φανερὸν τοῖνυν ὡς ὁ δὲ ἐπὶ τῶν μειῖσμένων ἀναγκαῖον αἰετὶ 253^b
 21. ἀπιέναι, ὅτι διαιρεῖται τὸ μειῖσμενον εἰς ἀπειρα, ἀλλὰ καὶ ὅλον ποτὲ
 ἀπιέναι ἐνδέχεται. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ' ἀλλοιωσεως ὁποιασὴν. ὁ γὰρ
 εἰ μεριστὸν εἰς ἀπειρον τὸ ἀλλοιούμενον, διὰ τούτο καὶ ἢ ἀλλοιώσις,
 ἀλλ' ἀθρόα πολλάκις γίνεσθαι ἐφ' ὅλῃ τῇ μεγέθει, ὡς περὶ ἢ πῆξις.
 ὅλως γὰρ ἀλλοιώσις ὑδεμία συνεχῆς καὶ ἐπ' ἀπειρον· ἐξ ἐναντίας γὰρ
 πᾶσαι εἰς ἐναντίον. id. ib.

ὅτι δὲ τὸ ἀλλοιούμενον ὅτι ἐπ' ἀπειρον συνεχῶς οἷόν τε κινεῖται, 253^b
 26. ὡς ἔλεγον οἱ πάντα αἰετὶ κινεῖται λέγοντες, δεικνύσιν καὶ ἐκ τῆς ἐξ
 ἐναντίας εἰς ἐναντίον τὴν μεταβολὴν τοῖς ἀλλοιούμενοις γίνεσθαι, καὶ
 ἐν χρόνῳ μὴ αὐτῶν γίνεσθαι τὴν μεταβολήν, εἶναι δὲ τι ὠρισμένον
 εἰς ὁ μεταβάλλεσθαι, καὶ ὅταν εἰς ἐκεῖνο ἔλθωσιν ἴσανται· εἰς τούτο γὰρ
 τέταται ἢ μεταβολή. διὰ δὲ τῆς εἰπεῖν "ἀνάγκη χρόνον γενέσθαι
 ἐν ᾧ ὕψιαθῇσιν, καὶ μὴ ἐν πέρατι χρόνον," ἔδειξεν ὅτι κίνησις ἐστίν
 ἢ ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν μεταβολή· ὁ γὰρ ἀχρόνως γίνεσθαι ὁ δὲ ἐν πέ-
 ρατι χρόνος. ὁ μὴν διὰ τούτο ἤδη καὶ ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι. τὸ δὲ ἐπι-
 χεῖρημα τούτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρμόττει μεταβολῶν, εἴπερ πᾶ-
 σαι ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον γίνονται, καὶ πρὸς τέλος τι σπεύδουσι τὸ

έναντίον, ἀφ' ὧ καὶ ὀνομάζοντο, γένεσις μὲν ἀπὸ τοῦ ὄντος, αὐξησις δὲ ἀπὸ τῆς προόδου καὶ λεύκανσις ἀπὸ τοῦ λευκοῦ καὶ ἀναφορά ἀπὸ τοῦ ἄνω. ὅτι δὲ μὴ ἔστι συνεχὴς ἡ καὶ τὴν ἀλλοίωσιν κινήσις, δείκνυσιν καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας· ὁ γὰρ λίθος ἐν πολλῷ χρόνῳ ὅτε σκληρότερος γίνετο ὅτε μελακώτερος, ἀλλ' ὅδε ἐκάστης ἡμέρας 5 ἀπορρεῖ τι αὐτῷ, ὡς φησὶν Εὐδόκιμος· ἐν πολλοῖς γὰρ ἔτεσι πλείων ἔσται ἢ ἀπόρροια τοῦ σώματος ἀφ' ὧ ἀπορρεῖ· καίτοι διαμένοντα φησὶ φαίνετο πολλὰ καὶ σμικρά, παμπλήθη χρόνον ἀψαυσα κείμενα. Simpl. f. 277.

254^a 9. εἰ γὰρ μὴ ἔστι τὸ ποτὲ μὴ ἡρεμεῖν ποτὲ δὲ κινεῖσθαι, ὅτε ἡ αὐξη- 10 σις ὅτε ἡ βίαιος ἔσται κινήσις, ἀλλὰ καὶ γένεσις ἀναιρεθήσεται καὶ φθορά, καὶ σχεδὸν πάντα κινήσις, καὶ ἡ καὶ φύσιν καὶ ἡ παρὰ φύσιν, ὡς μαθησόμεθα... πῶς δὲ ἡ αὐξησις ἐκ τῆς τοιαύτης θέσεως ἀναι- ρεῖτο, δοκεῖ παραλιμπάνειν. καλῶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὸτο διὰ τοῦ αὐτοῦ δείκνυσθαι φησιν. ὁ γὰρ ἔσται αὐξησις, εἰ μὴ κινήσεται 15 παρὰ φύσιν τὸ ἡρεμεῖν πρότερον· ἡ γὰρ τροφή ἡρεμήσασα πρότερον, εἴτα ἀλλοιωθεῖσα, ἀναφέρειτο εἰς τὴν ἄνω τῶν καὶ τὴν πλαγίως, εἰς ὧς ὁ πέφυκε φέρεσθαι καὶ φύσιν, καὶ ἐξομαιωθεῖσα προσκρίνετο. καὶ ὅταν πλείων ἢ τοῦ ἀπορρεῦσαντος, αὐξέσθαι ποιεῖ τὸ δεξιόμενον. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πρότερον ῥηθέντων δείκνυναι ὅτι εἰ μὴ ἔστι καὶ 20 κίνησιν ἡρεμεῖν, ὅκ' ἔστιν αὐξέσθαι... τὸ "γένεσιν ὅν καὶ φθορὰν ἀναιρεῖ ὅτος ὁ λόγος" δύνατο ὡς ἴσον εἰρηάζει τῷ ἔτι γένεσιν καὶ φθορὰν ἀναιρεῖ ὅτος ὁ λόγος ὁ λέγων μὴ μεταβάλλειν ἐξ ἡρεμίας εἰς κίνησιν καὶ ἐκ κινήσεως εἰς ἡρεμίαν. ἔσται γὰρ τό τε γινόμενον πᾶν ἐπ' ἀπείρον γινόμενον, καὶ τὸ φθειρόμενον ὁμοίως. ὅτω δ' ἂν 25 ἀδύνατον εἶναι ἢ γενέσθαι τι ἢ φθαρῆναι. εἰ δὲ γένεσιν καὶ φθορὰν ὅτος ὁ λόγος ἀναιρεῖ, καὶ πᾶσαν ἂν εἴη κίνησιν ἀναιρῶν, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον εἶδος τῆς κινήσεως ἦται τῆς μεταβολῆς διατρέβωμεν· τὸ γὰρ κινεῖσθαι κοινῶς λεγόμενον σχεδὸν πᾶσι γίνεσθαι καὶ φθεῖρεσθαι δο- κεῖ. ὁ γὰρ δὴ τὸτο ἦν ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὅτι πᾶσιν ὅτω δοκεῖ. τὴν 30 δὲ αἰτίαν τοῦ πᾶσι σχεδὸν δοκῆντος, ἡ τοῦ τὸ κινεῖσθαι σχεδὸν γίνεσθαι τι καὶ φθεῖρεσθαι εἶναι (δύνατο γὰρ καὶ ὅτω τὸ σχεδὸν συνταχθῆναι), αὐτὸς ἐπάγει κοινὴν ἐπὶ πάσης κινήσεως. id. f. 277 b.

τὰ γὰρ παρὰ φύσιν κινούμενα ἐκ τῶν ἰδίων τόπων κινεῖτο, ἐν οἷς πρότερον ἡρεμεῖ. ἀλλ' ὅτε τὸ γινόμενον αἰεὶ γίνετο, ἀλλὰ 35 παύετο ταύτης τῆς μεταβολῆς, ὅταν γένετο, ὅτε τὸ φθειρόμενον φθεῖρετο, ἀλλ' ἔστι πέρας αὐτῷ τῆς φθορᾶς. Themist. f. 59 b.

254^a 17. μὲν δὲ τὰ νῦν διοριζόμενα, φησὶν, ἀρχὴν πάλιν ποιητέον τὴν αὐτὴν ἢν περ ἡρξάμεθα πρότερον, καὶ τὴν διαίρεσιν τὴν αὐτὴν ἐπα- 40 ναληπτέον, ἢν ἐκτίθετο μὲν σαφῶς, ἐλλείψαν δὲ ἐν τμήματι τῷ προσεχῶς ἐλεγχθέντι καὶ διὰ τὸτο ἴσως νῦν παραλειφθέντι. τὸτο δὲ ἦν τὸ λέγον τὰ μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι τῶν ὄντων τὰ δὲ ἡρεμεῖν, τὰ δὲ ποτὲ μὲν κινούμενα καὶ ποτὲ ἡρεμῶντα μὴ εἶναι. δύνατο δὲ καὶ διὰ τοῦτο παραλελειφθαι τὸτο νῦν, ὅτι ὁμοίως ἀδύνατον ἔστι τῷ πάντα αἰεὶ κινεῖσθαι ἢ πάντα αἰεὶ ἡρεμεῖν, καὶ ὁμοίως ἐκείνοις ἀναιρεῖτο, ὡς 45 προελθὼν ἐρεῖ. Simpl. f. 278.

254^a 22. ὅτι γὰρ τὸτο τι ἔσται καὶ σύμφωνον μόνον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, 22. δεικτέον ἡμῖν πάλιν ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀρξαμένοις. ὅτω γὰρ ἂν

καὶ τὴν κίνησιν αἰεὶ εἶναι ἀκριβέστερον πισυσαίμεθα. Themist. f. 59 b.

νῦν πάλιν ἀναλαβὼν τὴν πρὸς ἐκείνους λόγον προσέθησιν ὅτι καὶ 254^a τοῖς ἀναιρῶσι τὴν κίνησιν ἔπειτα τὴν κίνησιν εἶναι. καὶ γὰρ ἀληθὲς ἢ 25. ὁ φασιν, ὅτι τὸ ὄν ἀπείρον τε καὶ ἀκίνητον ἔστιν, ὡς ἰσόρησεν ἐν τῷ πρώτῳ τῆσδε τῆς πραγματείας Μελίσσον τίθεσθαι, ἀλλ' ὁ φαίνε- θαι γὰρ τὸτο ὅτω ἔχειν καὶ τὴν αἰσθησιν, ἀλλὰ πολλὰ τῶν ὄντων κινεῖσθαι δοκεῖ. εἰ δὲ ἔστι δόξα ψευδὴς καὶ φαντασία, ὁλόντως ὡς καὶ κινήσις ἔστιν... προσέθηκε τὸ "ἢ ὅλως δόξα." ὁ γὰρ ἡ ψευδὴς δόξα καὶ φαντασία κινήσεις, διότι ψευδεῖς. πάντα γὰρ φαντασία καὶ δόξα κινήσις... ὅτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ αὐτοῖς τέτοις τοῖς ῥήμασιν ἐξηγήσατο τὰ προκείμενα. ἐπιστάσεως δὲ οἶμαι ἀξιὸν ἔστι, πῶς εἰ καὶ ἀλήθειαν ὅτω ἔχει ὡς ἀκίνητον εἶναι τὸ ὄν, ὁ φαίνετο καὶ τὴν αἰσθησιν ὅτω, ἀλλὰ κινεῖτο πολλὰ τῶν ὄντων. πῶς γὰρ τῇ ἀλήθειᾳ ἢ αἰσθησιν ἢ ἀληθὲς ἀντιφθέγγετο; ἔτι δὲ εἰ καὶ ἀλήθειαν ὅτω ἔχει ὡς λέγουσι, πῶς ψευδὴς ἔστι δόξα; ὡς γὰρ ταῖς προτέροις ἐπόμενον εἰρηάζει δοκεῖ τὸ "εἴπερ ὅν ἔστι δόξα ψευ- 5 δὴς." μὴ ποτὲ ὅν τοῖς μὲν περὶ Μελίσσον ἀληθῶς λέγειν ἀκίνητον τὸ ὄν συγχωρεῖ, τὴν δὲ φαινομένην τῇ αἰσθησιν κίνησιν ψευδῶς ὑποθέμενος δοξάζει ὡς ἀκόλουθον τῷ ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ κινεῖσθαι τὸ ὄν. εἰ γὰρ τὸτο ἀληθὲς ψευδὸς τὸ κινεῖσθαι, περιτρέπει τὴν λόγον αὐτοῖς, συνάγων ὅτι εἰ ἀληθὲς τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸ ὄν, ἔστι κινήσις. καὶ οἶμαι τοιαύτην εἶναι τινὰ τὴν τοῦ λόγου συναγωγὴν. εἰ ἀληθὲς τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸ ὄν, ψευδὴς ἔστι δόξα τῶν οἰομένων φαίνεσθαι καὶ τὴν αἰσθησιν πολλὰ τῶν ὄντων κινούμενα. εἰ δὲ ἔστι ψευδὴς δόξα, 10 καὶ κατ' ἐκείνους ἔστι δηλονότι τὸ μὴ ὄν. εἰ δὲ ἔστι τὸ μὴ ὄν, ἔστι τὸ κενόν, εἰ δὲ τὸτο, ἔστι κινήσις. ἀνάπαλιν γὰρ ὅτος ὁ λόγος ὁδεύει τῷ παρ' ἐκείνων ἐρωτωμένῳ. ἐπειδὴ γὰρ τὸ μὴ ὄν ἐν τῷ ὄντι, φη- σὶν, ὅκ' ἔστιν, ὅκ' ἂν εἴη τὸ κενόν, εἰ δὲ τὸ κενόν μὴ ἔστιν, ὅκ' ἔστι κί- νησις. ἀνάγκη γὰρ ἢ διὰ πλήρους ἢ διὰ κενῷ κινεῖσθαι, τὸ δὲ διὰ πλή- 15 ρους ἀδύνατον. εἰ ὅν ἔστι ψευδὴς δόξα, ἔστι τὸ μὴ ὄν, εἰ δὲ ἔστι τὸ μὴ ὄν, ὅκ' ἀναιρεῖτο τὸ μὴ ὄν· τὸ δὲ κενὸν ὄντος ὅκ' ἀναιρεῖτο ἢ κί- νησις. εἰς ταύτην δὲ μετὰ τὴν ἐννοιαν τῆς ἐξηγήσεως ἐνήγαγε τὸ μὴ ἂν μάτην τὴν Ἀριστοτέλη εἰπεῖν "εἴπερ ὅν ἔστι δόξα ψευδὴς," καὶ τότε ἐπαγαγεῖν τὸ "ἢ ὅλως δόξα." ἀλλὰ πῶς εἰ δόξα καὶ φαν- 20 τασία ἔστι, καὶ κινήσις ἔστι φυσικὴ καὶ σωματικὴ, περὶ ἧς νῦν ζητῶ- μεν; ὁ γὰρ εἰσὶν ἐκείναι κινήσεις καὶ τὴν Ἀριστοτέλη. ταύτην δὴ τὴν ἐνστασιν καλῶς ἔλυσε ὁ Ἀλέξανδρος εἰπὼν κίνησιν εἶναι τὴν αἰσθησιν, τὴν δὲ φαντασίαν μόνην τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεως, καὶ τὴν δόξαν συγκατάθεσιν τῆς φαντασίας. εἰ ὅν ἔστι δόξα, ἔστι φαντα- 25 σία καὶ ἐνέργεια αἰσθητικὴ, εἰ δὲ αὕτη, καὶ φυσικὴ κινήσις... καὶ ἡ περι- τροπὴ τοῦ λόγου ἐκ τῶν κειμένων, πλην ὅτι ἀντὶ τῆς ψευδοῦς δόξης τὴν φαντασίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἔλαβεν. ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ἐν τέτοις ὅτι ἡ φαντασία καὶ ἡ δόξα κινήσεις 30 τινὲς εἶναι δοκῶσι, καὶ ὅχι κινήσεις ἀκόλουθους. εἰ μὴ ἄρα τὸ δοκῶσι προσκείμενον τὸ καὶ δόξαν ἄλλων εἰρηάζει σημαίνει. Simpl. f. 278.

ἀποδεικνύντος γὰρ, φασί, γυμνασικῶς τινὸς καὶ τὴν Ζήνωνος 254^a λόγον, ἐκ τῆς ἐπ' ἀπείρον διχοτομίας, ὅτι ὅκ' ἂν εἴη κινήσις, Διο- 30.

γένης παρῶν ἀναστὰς ἐβάδισεν, τὸτο ἐκείνο τὸ τῷ Ἀριστοτέλει συμβουλευόν, ἐν οἷς ἔχομεν αὐτόπιστον γνῶσιν, μὴ δεῖξαι περινοίας λογικῆς. id. f. 278 b.

254 b. χρηὶ ἐφιστάνειν ὅτι καὶ ἄλλα δύο τμήματα δύναται ἢ ἐκ τῆς διαιρέσεως ἀναφαίνεσθαι, διχῇ τέμνοντα τὰ ὄντα, τῶν μὲν ἐπαμφοτερίζοντων καὶ ποτὲ μὴ κινυμένων ποτὲ δὲ ἡρεμούντων, τῶν δὲ λοιπῶν ἢ αἰεὶ κινυμένων ἢ αἰεὶ ἡρεμούντων. καὶ ὁ γε Εὐδόκιμος παραφράζων χροὸν καὶ αὐτὸς τὰ Ἀριστοτέλους, τίθησι καὶ ταῦτα τὰ τμήματα συντόμως, λέγων ἢ πάντα ἐπαμφοτερίζει, ἢ τινὰ αὐτῶν, τὰ δὲ λοιπὰ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ. ὁ δὲ τῆς τριχῇ ταύτης διαιρέσεως δεικνυμένης ἀληθείας, καὶ τὰ νῦν διχῇ διαιρεθέντα ἐλέγχετο. id. f. 279.

254 b. πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τῆς τῶν μὲν αἰεὶ ἀκίνητα εἶναι (ὅπερ νῦν αὐτὸς αἰεὶ ἡρεμεῖν εἶπεν, ὁ κυρίως τῷ ἡρεμεῖν ἐπὶ τῶν αἰεὶ ἀκινήτων λεγομένων) τὰ δὲ αἰεὶ κινυμένα, τὰ δὲ ποτὲ μὴ ἡρεμούντα ποτὲ δὲ κινυμένα, διαιρεῖ τὰ τε κινυμένα καὶ κινούντα εἰς τε τὰ καθ' αὐτὰ κινούντα τε καὶ κινυμένα καὶ εἰς τὰ κατὰ συμβεβηκός. ὅτι γὰρ καὶ κατὰ συμβεβηκός κινεῖ τινὰ καὶ κινεῖται, δέδεικται πρότερον. τῇ δὲ κατὰ συμβεβηκός κινήσει νῦν ὑποτάσσει καὶ τὴν κατὰ μόριον, ὅταν μόριον τινὸς αὐτῶν κινούντος ἢ κινυμένου τὰ ὅλα κινεῖν ἢ κινεῖται λέγηται. καίτοι πρότερον ἐν τῇ τῶν κινούντων τε καὶ κινυμένων διαιρέσει τὰ κατὰ μόριον ταῦτα κινούντα τε καὶ κινυμένα ἀντιδιείλετο τοῖς τε καθ' αὐτὰ καὶ τοῖς κατὰ συμβεβηκός. ἀντίκειται γὰρ τοῖς μὲν κατὰ μόριον κινῶσιν ἢ κινυμένοις, τῷ τε κατὰ ἄλλα, τὰ πρῶτως, τοῖς δὲ κατὰ συμβεβηκός τὰ καθ' αὐτό. νῦν μέντοι πᾶν ὁ μὴ κυρίως καὶ πρῶτως καὶ καθ' αὐτὸ κινεῖ καὶ κινεῖται, κατὰ συμβεβηκός ὀνομάζει. διελὼν δὲ ὅπως τὴν πρώτην, τὰ μὲν κατὰ συμβεβηκός παρήκεν ὡς ὕδεν αὐτῷ συντελούντα πρὸς τὴν τῶν προκειμένων ζήτησιν, καὶ ὅτι τὰ ὅτι κινούντα καὶ κινυμένα καὶ αὐτὰ τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὰ καθ' αὐτὰ ἔχει. id. ib.

254 b. κινεῖται δὲ καὶ τὰ σώματα τῶν ζώων πολλάκις παρὰ φύσιν 17. τὴν αὐτῶν. βαρέα γὰρ ὄντα καὶ γενητὰ κινεῖται ἄνω πηδώντων ἢ ἀλλομένων τῶν ζώων. τὸ μὲν δὲ ζῶον ὕδρευτο παρὰ φύσιν κινεῖται (ἐν αὐτῷ γὰρ ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς τοιαύτης κινήσεως), τὸ σῶμα δὲ παρὰ φύσιν. ὁ γὰρ ἢ σῶμα, ὁ δὲ ἢ βαρύ. ὅσα μὲν δὲ παρὰ φύσιν κινεῖται, ὁ δὲ εὐθὺς ὅτι κινεῖται ὑπὸ τίνος. ὑπὸ ἄλλου γὰρ βιάζομεν τὴν φύσιν, ἐπεὶ ὁ δὲ ἂν παρὰ φύσιν ἐκινεῖτο, εἰ μὴ ὑπὸ ἄλλου. ὅσα δὲ κατὰ φύσιν, ἐπὶ τούτων ἀμφισβητεῖται εἰ πάντα ὑπὸ τίνος κινεῖται. διὰ τὸτο γὰρ κινεῖται δοκεῖ κατὰ φύσιν, ὅτι ὑπὸ αὐτῶν καὶ ὅχι ὑπὸ ἄλλου μὴδὲ ἔξωθεν. ἐπὶ μὲν τοίνυν τῶν ἐμφύχων φανερόν τὸ ὑπὸ τίνος ταῦτα κινεῖται. εἰ γὰρ καὶ μὴ ὑπὸ ἄλλου μὴδὲ ἔξωθεν, ἀλλ' ἔν γε ἐν αὐτοῖς ἐστίν. ἕτερον μὲν γὰρ τὸ κινῶν, ἕτερον δὲ τὸ κινυμένον. καὶ ὁ τὸτο ἀμφισβητῶσιν, εἰ μὴ ὑπὸ τίνος κινεῖται (κινεῖται γὰρ ὑπὸ ψυχῆς), ἀλλ' ἢ ζήτησις, πῶς δεῖ λαβεῖν ἐν αὐτοῖς τὸ κινῶν καὶ τὸ κινυμένον. ἐπὶ γὰρ, ὡς περ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ τοῖς μὴ φύσει συνισταμένοις, ὅτι καὶ ἐν τοῖς ζώοις εἶναι διηρημένον τὸ κινῶν καὶ τὸ κινυμένον. Themist. f. 59 b.

εἰπὼν ὅτι καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ ἄλλων κινυμένοις φανερόν ἐστι τὸ τε 254 b. κινῶν καὶ τὸ κινυμένον καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ αὐτῶν, τῷ τε ἐν τοῖς ζώοις, εἰπὼν δὲ ἔτι πρότερον τὰ μὲν ὑπὸ αὐτῶν κινυμένα πάντα φύσει κινεῖται, τῶν δὲ ὑπὸ ἄλλων κινυμένων τὰ μὲν φύσει τὰ δὲ βία καὶ παρὰ φύσιν, καὶ περὶ μὲν τῶν ὑπὸ ἄλλων βία κινυμένων εἰπὼν τίνα τέ ἐστι καὶ ὅτι φανερόν ἐχει τὸ τε κινῶν καὶ τὸ κινυμένον, τὸ λοιπὸν ἀπορεῖται φησὶ τῆς διαιρέσεως ταύτης. λέγει δὲ τῶν ὑπὸ ἄλλων κινυμένων τὰ φύσει καὶ κατὰ φύσιν κινυμένα. ταῦτα γὰρ μόνον ἀπορίαν παρέχει φησὶν ὑπὸ τίνος κινεῖται. . . . ἀπορον δὲ ἐπὶ τούτων ἐστίν, διότι καὶ τὸ ὑπὸ ἑτέρου κινεῖται αὐτὰ τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν ἀπορον δοκεῖ, εἴπερ ἐν αὐτοῖς ἔχειν λέγειται τὴν τῆς κινήσεως ἀρχὴν. διὰ τὸτο γὰρ καὶ τὰ ζῶα ὑπὸ αὐτῶν ἐλέγετο κινεῖται, καὶ τὸ ὑπὸ αὐτῶν αὐτὰ φάναι κινεῖται ἀδύνατόν τι λέγειν ἐστίν. καὶ δεῖξας τὸτο ἀδύνατον, ἔχει λοιπὸν ὅτι ὑπὸ ἄλλου κινεῖται, καὶ ζητεῖ τὸ κινῶν αὐτὰ τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν, ἄλλο παρ' αὐτὰ ὄν. ὅτι δὲ ἀδύνατον ὑπὸ αὐτῶν κινεῖται ταῦτα δείκνυσιν διὰ πλείονων ἐπιχειρημάτων. ὡς τὸ μὲν πρῶτον, ὅτι ὁ ἐξ αὐτοῦ κινεῖται ζωτικόν ἐστιν. τὸ γὰρ ἐξ αὐτοῦ κινυμένον ζῆν πάντες λέγομεν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων φησὶν (p. 895) καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ (p. 245). . . . δευτέρον δὲ ἐπάγει πρὸς τὸτο, ὅτι εἰ κινεῖν αὐτὸ ἐδύνατο, καὶ ἰσάνειν ἂν ἐδύνατο αὐτό. . . . ἀλλὰ καὶ τὰς ἐναντίας κινήσιν κινήσεις, ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά καὶ ἐμπαλιν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοπικῶν διαστάσεων ὁμοίως, ὅπερ αὐτόθεν μὲν ὁ προσέθηκεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐνεδείξατο δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῷ πυρὸς εἰπὼν ὡς εἰ ἐπ' αὐτῷ τὸ ἄνω φέρεται τῷ πυρὶ, δηλονότι καὶ τὸ κάτω (p. 255 a 9). καὶ διὰ τῶν ἐξῆς δὲ τὸ αὐτὸ ἐνεδείξατο εἰπὼν ἄλογον δὲ καὶ τὴν μίαν μόνην κίνησιν κινεῖται ὑπὸ αὐτῶν, εἴγε αὐτὰ κινῶσιν, ὡς τῶν ἐξ αὐτῶν κινυμένων μὴ μίαν καὶ ἀπλὴν ἀλλὰ πλείους καὶ τὰς ἐναντίας δυναμένων κινεῖται. τὸ δὲ ἄλογον δὲ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἀντὶ τῆς ἄλλου γὰρ εἶρη, ὡς τὴν αἰτίαν ἐπάγον τὸ παρηθέντος. εἴτα τρίτον ἐπιχείρημα ἐπάγει, δεικνύς ὅτι τὰ τῶν σοιχείων σώματα τὰς κατὰ φύσιν κινήσεις ὁ κινεῖται ὑπὸ αὐτῶν. . . . καὶ προσέθηκεν ὅτι ὁ δὲ ἄλλο συνεχὲς ὕδεν, εἰκότως, εἴπερ καὶ τὰ σοιχεῖα διὰ τὴν συνεχὴ εἶναι ἀπαθὴ ὑπὸ αὐτῶν ἐστίν. τὰ γὰρ ποιῶντα καὶ πάσχοντα ὁ συνεχὴ εἶναι ἀλλ' ἀπτεῖται ἀλλήλων ἀνάγκη, ὡς ἐδείξεν ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ. κεχωρίσται γὰρ τῇ ὁσίᾳ τὸ ποιῶν τὸ πάσχοντος, εἴπερ τὸ μὲν δύναται τὸ δὲ ἐνεργεῖα ἐστίν. . . . πῶς ἔν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ ζῶα αὐτὰ κινεῖ συνεχῇ ὄντα, καὶ λύει προχείρως, ὅτι τὸ κινῶν ἐν τοῖς ζώοις ὁ ἐστὶ συνεχὲς τῷ κινυμένῳ. ὅτε γὰρ σῶμα ἢ ψυχὴ ὅτε ποσὸν ὅλως. διὸ ὁ δὲ ἀπτεῖται ἀλλήλων. καὶ εἶπε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης πρὸ ὀλίγου ὅτι ὡς περ ἐν τοῖς πλοίοις, ὅτι καὶ ἐν τοῖς ζώοις διηρημένον ἐστὶ φύσει τὸ κινῶν καὶ τὸ κινυμένον. . . . καλῶς δὲ οἶμαι ἐπέβαλεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τὸ ἄλλο συμβαίνει καὶ ταῦτα ὑπὸ τίνος αἰεὶ κινεῖται (p. 255 a 18) δύναται μὴ περὶ τῶν ἐμφύχων εἰρηκέναι, ἀλλὰ περὶ τῶν κατὰ φύσιν κινυμένων. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα δειχθήσεταί ὑπὸ τίνος τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν κινυμένα, καὶ μὴ ὁρᾶται τὸ κινῶν αὐτὰ ταύτην τὴν κίνησιν. Simpl. f. 280.

255^a ἐπὶ δὲ δὴ τῶν ἀψύχων, ὅταν κτ' φύσιν κινήῃ, χαλεπὸν ἀπο-
 1. δῆναι ὑπὸ τίνος· ὅτε γὰρ ὑπ' ἄλλης καὶ ἔξωθεν, ὡς τὰ παρὰ φύσιν,
 ὅθ' ὑπὸ τῆς ἐνδον ἀρχῆς ἐν ἑαυτοῖς καὶ αἰτίας, ὥσπερ ὁρῶμεν τὰ
 ἐμφυχα. ὅδ' γὰρ ἐστὶν ἐν ἑαυτοῖς τὸ μὴ κινῆναι τὸ δὲ κινῆμενον, ὅτε
 διήρηται εἰς τὸ πάχον καὶ τὸ ποῖον, ὥσπερ τὰ ζῷα εἰς ψυχὴν καὶ
 σῶμα· ὅδ' γὰρ διήρηται ὅλως, ἀλλ' ἐστὶ συνεχὴ καὶ ἡνωμένα. ἄλλως
 τε εἴπερ εἶχεν ἐν ἑαυτοῖς τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως οἷον τινα ψυχὴν,
 ὅ κινεῖν ἂν αὐτὰ μόνον ἀλλὰ καὶ ἰσάναί ἐδύνατο, ὥσπερ ἐπὶ τῶν
 ζῶων συμβαίνει, καὶ ὅ καθ' ἕνα τρόπον ἐκινεῖτο ἂν ἀλλὰ κτ'
 πλείους, ὥσπερ τὰ ζῷα. Themist. f. 60.

255^a βυλόμενος δεῖξαι ὅτι τῶν ἀψύχων σωμάτων καὶ τὰ κτ' φύσιν
 20. κινῆμενα ὑπὸ τίνος ἔξωθεν κινεῖται καὶ ὅθ' ὑπ' ἑαυτῶν, συνίστησι τὸτο
 διελὼν καὶ τὰ κινῆντα ὥσπερ τὰ κινῆμενα, εἰς τὰ κτ' φύσιν κί-
 νῆντα καὶ εἰς τὰ παρὰ φύσιν. Simpl. f. 280 b.

255^a τῶτων ἐμνήθη τῶν κατηγοριῶν, ὅτι κτ' ταύτας οἶετο μόνας
 25. τὴν κίνησιν γίνεσθαι. ὅκετι δὲ προσέθηκε τίνα τὰ παρὰ φύσιν
 ἐστὶ κινήματα ἐπὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν. id. ib.

255^a ὁ Ἀλέξανδρος τὴν κτ' φύσιν τοῖς σώμασι τόπως ἐνεργείας
 29. αὐτῶν εἰρηδαί φησι, τῶν τετελειωμένων· τότε γὰρ αὐτῷ δοκεῖ,
 φησὶν, ἕκαστον τῶν σωμάτων ἐνεργεῖα βαρὺ ἢ κῆφον εἶναι, ὅταν
 ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ᾖ. εἰ μὴ πλανῶμαι, καὶ κατ' αὐτὸν ὅχι ὁ
 τόπος ὁ οἰκείος ἐστὶν ἢ οἰκεία ἐνεργεῖα, ὡς ἤρξατο λέγειν, ἀλλ' ἢ
 ἐπὶ τὸν τόπον τὸν οἰκείον κίνησις. id. f. 281.

255^a τὸ δὲ πῦρ καὶ ἕκαστον τῶν ἀπλῶν σωμάτων κινῶν μὲν, ὅταν
 28. κινῶνται, πάντως ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ βία μὲν, ὅταν παρὰ φύσιν καὶ
 ἐφ' ὃ μὴ πεφύκασιν, φύσει δέ, ὅταν εἰς τὴν οἰκείαν τόπον καὶ ἐφ'
 ὅς πεφύκασιν φέρεται. ἢ δὲ εἰς τὸν κτ' φύσιν τόπον φορὰ ὅθεν
 ἄλλο ἐστὶν ἢ δυνάμει ἐνεργεῖα καὶ τελειότης, ἢ ἕκαστον εἶχε πρὸ
 τῆς κινήσεως. Themist. f. 60.

255^a καὶ τὸτο αἰτίον ἐστὶ τὸ μὴ φανερόν εἶναι τὸ νῦν ζητούμενον, ὑπὸ
 31. τίνος τὰ τοιαῦτα κινεῖται, οἷον τὸ πῦρ ἄνω καὶ ἡ γῆ κάτω. δεῖ μὲν γὰρ
 τὸ ὑπὸ τίνος κινῆμενον αὐτὸ μὴ κινῆναι θεῖναι καὶ δυνάμει, ὅθ' ὅδ'
 κινεῖται κινητικόν τε καὶ ἐνεργεῖα· ἀδήλως δὲ ὄντος ἐν τῷ πυρὶ καὶ τῇ
 γῇ τὴν δυνάμει διὰ τὸ πλεοναχῶς λέγεσθαι τὴν δυνάμει, ἀδήλως καὶ
 τὸ κινητικὸν αὐτῇ ἐνεργεῖα ὄν. Simpl. f. 281.

255^a τὸ "ἐνίοτε" ἐν τισὶ μὴ ἀντιγράφοις μὴδὲ προσκεῖσθαι φησὶν ὁ
 35. Ἀλέξανδρος. καὶ προσκεῖμενον δὲ ἀληθείας ἀσφαλῶς ἐνδεικτικόν
 ἐστὶ, πρῶτον μὲν ὅτι καὶ ἅμα ἢ τὸ ποιητικὸν τῷ παθητικῷ, εἰ μὴ
 τελέως ἐνεργεῖα ἢ τὸ ποιητικόν, ὥστε καὶ τὴν ἔξιν ἔχειν καὶ ἀνεμπο-
 δίως ἐνεργεῖν, ὅ γινεῖται ἐνεργεῖα τὸ δυνατόν. τοιγαρὶν καὶ αὐτὸς
 τὸ ἐνίοτε ἐξηγούμενος "ὅταν δέ" φησὶν "ὅπως ἔχη, ἂν μῆτι κω-
 λῆ, ἐνεργεῖ καὶ θεωρεῖ." ἔπειτα ἐπὶ μὲν τῶν σωμάτων καὶ σω-
 ματικῶν παθῶν ἀρκεῖ τὸ γειτνιάσαι καὶ ἅμα γενέσθαι τὸ ποιητικόν
 τῷ παθητικῷ πρὸς τὸ γενέσθαι ἐνεργεῖα τὸ δυνατόν, ἐπὶ δὲ τῶν
 μαθήσεων καὶ διδασκαλιῶν ἔκ αὐταρκείας τὸ ἅμα γενέσθαι τὸ διδά-
 σκον καὶ τὸ μαθάνον πρὸς τὸ μὴ διδάσκειν τὸ δὲ μαθεῖν, εἰ μὴ καὶ
 προαίρεσις εἴη καὶ χρόνος. ὥστε χρεια τῆς τῶ "ἐνίοτε" προδήκης.
 id. f. 281 b.

εἰ γὰρ ὑπὸ μηδενὸς κωλύμενον μὴ ἐνεργεῖν, εἴη ἂν ἐν ἀντι- 255^b
 φάσει καὶ ὅχι ἀπλῶς ἐν ἀγνοίᾳ, ὡς γράφει ὁ Ἀλέξανδρος. εἰ
 μέντοι εἴη γεγραμμένον, ὡς ἐν τοῖς πλείστοις ἀντιγράφοις, "καὶ ἔσαι
 ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ ἀγνοίᾳ," τὸ αὐτὸ μὲν πῶς ἐστὶ τὸ λεγόμενον,
 λέγει δὲ ὅτι ὁ τὴν ἔξιν ἔχων καὶ εἰδὼς κατ' αὐτὴν, μηδενὸς δὲ
 κωλύοντος μὴ ἐνεργῶν, ἔσαι ἐν τῇ ἀντιφάσει, διότι καὶ ἐν ἀγνοίᾳ
 ἐστὶ καὶ ἐν τῷ εἰδέναι. αἶθεν δὲ καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὁ Ἀλέξαν-
 δρος. id. ib.

ὁ γὰρ μαθάνων, ὅταν μάθῃ, θεωρεῖ παραχρῆμα, εἰ μὴ τι
 10 ἕτερον ἐμποδίσσειεν, οἷον προαίρεσις ἢ ἀσυχλία. ὥσπερ ἔν αἰτίῳ
 τῷ μαθάνοντι τῆς θεωρίας ὁ ποιήσας οἷον τε θεωρεῖν, ὅπως αἰτίῳ
 τῷ κῆφῳ τὸ ἄνω φέρεται ἐκ τῆς κάτω ὁ ποιήσας αὐτὸ κῆφον ἐκ
 βαρέος. ἐστὶ δὲ ἄλλως μὴ δυνάμει κῆφον τὸ ξύλον, ὅτι δύναται εἰς
 πῦρ μεταβάλλειν, ἄλλως δὲ δυνάμει τὸ πῦρ, ὅτι δύναται ἡδὴ φέ-
 ρεσθαι ἄνω, ὥσπερ ἄλλως μὴ δυνάμει μουσικὸς ὁ μαθεῖν οἷος τε τὴν
 ἐπιστήμην, ἄλλως δὲ ὁ ἔχων μὴ ἡδὴ μὴ χρώμενος δέ. καὶ ἔστιν ἐν
 μεθορίῳ τῷ τε ἀπλῶς δυνάμει καὶ τῷ ἀπλῶς ἐνεργεῖα, καθάπερ ὁ
 τὴν ἔξιν ἔχων τῆς μουσικῆς τῷ τε μήπω μαθόντος καὶ τῷ χρωμένῳ.
 τὸ μὲν δὲ ἐκ τῆς πρώτης ἐκείνης δυνάμειος μεταβάλλειν πάντως
 ὑπ' ἄλλης καὶ ἔξωθεν. τὸ γὰρ πῦρ ὅθ' ὑπ' ἑαυτοῦ γινεῖται ἀλλ' ὑπ'
 ἄλλης. ὅταν δὲ μεταβάλλῃ καὶ λάβῃ τὴν ἔξιν ἢν εἶχε δυνάμει,
 ὑπὸ τῆς κατ' ἐνεργεῖαν αὐτὴν κεντημένης, ἐστὶ μὲν καὶ τότε δυνάμει
 κῆφον, ἂν μὴ ἐνεργῇ, ἀλλὰ τελειότερα αὐτὴ ἢ δυνάμει καὶ εὐθύς
 ἔχουσα ἐπομένῃ τὴν ἐνεργεῖαν, εἴπερ μηδὲν ἔξωθεν κωλύσει. τὸ
 20 τοῖνον αἰτίον τῆς τὴν πρώτην δυνάμει εἰς τὴν δευτέραν μεταβάλ-
 λειν αἰτίον εὐθύς δευτέρως τῆς ἐνεργείας. Themist. f. 60.

τὸ "τὸτο γὰρ δυνάμει πρῶτον καὶ ἡδὴ κῆφον" ὁ Ἀλέξανδρος 255^b
 ἐπὶ τῇ ἀτελείᾳ δυνάμει καὶ κατ' ἐνεργεῖαν βαρέος ἀκρίβει. τὸ γὰρ
 9. τοῖστο φησὶ καὶ ὅπως ἔχον ὡς ἐνεργεῖα ἐστὶ βαρὺ εἶναι, καὶ τὴν πρῶ-
 τὴν ῥηθεῖσαν δυνάμει δυνάμει κῆφον ἐστὶ, μεταβληθὲν δὲ καὶ γενό-
 μενόν κῆφον εὐθύς ἐνεργήσῃ τὴν τῆς κῆφου ἐνεργεῖαν. ὁ δὲ γε
 Ἀριστοτέλης τὸ "καὶ ἡδὴ κῆφον" ὅ περὶ τῆς κατ' ἐνεργεῖαν μὴ βαρέος
 δυνάμει δὲ κῆφου, καὶ τὸ ἀτελὲς δυνάμει, δοκεῖ μοι λέγειν. ὅ γὰρ
 ἀρμόττει ἐκεῖναι τὸ ἡδὴ κῆφον, ἀλλὰ τῷ κατ' ἐνεργεῖαν ἡδὴ γενο-
 35 μένῳ κῆφῳ. ἀλλ' ὅδ' ἐπ' ἀπαχθὲν τὸ "καὶ ἐνεργήσῃ γε εὐθέως, ἂν
 μὴ τι κωλύῃ," τῷ ἀτελεῖ δυνάμει ἀρμόττει, ἀλλὰ τῷ κτ' τὴν
 ἔξιν. εἰ τοῖνον περὶ τῆς αὐτῆς εἰρηγίας τὸ ὅλον τὸτο "τὸτο γὰρ δυνάμει
 πρῶτον καὶ ἡδὴ κῆφον, καὶ ἐνεργήσῃ εὐθύς, ἂν μῆτι κωλύῃ," τὸ δὲ
 ἡδὴ κῆφον καὶ τὸ ἐνεργήσῃ εὐθύς τῷ τελειότερῳ δυνάμει τῷ κτ' τὴν
 ἔξιν προσήκει, ἀνάγκη καὶ τὸ "τὸτο γὰρ δυνάμει πρῶτον" ἐπὶ τῇ
 αὐτῇ ἀκρίβει, καὶ τὴν κτ' γενέσθαι τῶν δηλῶντος τῆς πρώτης, ἐφ' ἧς
 πρῶτον ἐστὶ τὸ ἀτελέστερον, ἀλλὰ τὴν τελειότητα· τελειότερον
 γὰρ τὸ κτ' τὴν ἔξιν δυνάμει τῆς κτ' τὴν ἐπιτηδεύουσα. Simpl.
 f. 281 b.

δύναται, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ "καὶ τὸτο ζητεῖται" ὅχι ὡς νῦν 265^b
 ἀπορηθὲν μόνον ἀλλ' ὡς καὶ καθόλου ζητούμενον εἰρηδῶς ζητεῖται 13
 γὰρ ὄντως τί ποτέ ἐστιν αἰτίον τῆς ἐπὶ τῆς οἰκείας τόπος φορᾶς τοῖς
 σώμασιν, εὐρηγίας δὲ τὸ αἰτίον, ὅτι πέφυκε μὲν πᾶσι εἶναι· τὸτο

γάρ ἐστι τὸ κῆφω καὶ βαρεῖ εἶναι, τὸ δὲ μὴ ἄνω τὸ δὲ κάτω εἶναι.
id. f. 282.

255 b τῆς καὶ φύσιν κινήσεως καὶ ἐνεργείας αἴτιον μέχρι νῦν, ὡς
24. ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν τῷ εἶδος λέγει τελειότητα, ἣν ἀπολαβὸν εὐθὺς
ἐνεργεῖ καθ' αὐτό, εἰ μὴ τι κωλύσει· τὸ γὰρ διὰ τὸ ὕψος πεφυκέναι
ὕψος κινεῖται, τὴν φύσιν ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος αἰτιωμένον. προελθὼν δὲ
ὀλίγον, καὶ τὸ γεννησάν καὶ ποιῆσαν τοῦτον οἷον ἐστὶν αἴτιον τῆς τοιαύ-
της λέγει κινήσεως, ὅπερ οἱ ἐξηγηταὶ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν αὐτὸν
αἰτιασάσθαι νομίζουσι. πολλαχῶς δὲ τὴν ἐξ ἀπολαβὸν εὐθὺς ἐνε-
ργεῖν λέγων, καὶ προσθεῖς ἂν μὴ τι κωλύῃ, λέγει νῦν ὅτι καὶ ὁ
ὑψιζάμενον καὶ κωλύον ἀφαιρῶν ἐστὶν ὡς κινεῖ ἐξ ὧς ἔτι...
ἐπιζητεῖ δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐν τούτοις πῶς ἐστὶ τὸ κυκλοφορητικὸν
σῶμα φυσικὸν ἔσθαι, εἰ τὸ μὴ φυσικόν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν,
ἀρχὴν τῷ πάχειν ἔχει, τὸ δὲ κυκλοφορητικὸν ἀπαθὲς ἐστὶν. καὶ λύει
πρῶτον μὴ λέγων ὅτι καὶ ἀεικίνητον ἢ τὸ κυκλοφορητικόν, ἀλλὰ
ἄλλοτε ἀπ' ἄλλου καὶ ἐπ' ἄλλο κινούμενον ἔχει τὰ δυνάμει ἐν αὐτῷ·
ἐφ' ὅσον δὲ τῷ δυνάμει κινῆσθαι, ἐπὶ τοσούτον καὶ παθητόν πῶς
ἐστὶν... τί δὲ τὸ λεγόμενον ἐστὶ, τὸ μὴ ὡς ἐπὶ τῶν ἀψύχων σώμα-
των ἐπὶ τῷ ὕψει τὴν καὶ φύσιν κίνησιν λαμβάνειν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν
καὶ ψυχὴν κινουμένων, εἰσόμεθα σαφέστερον ὑπομνησθέντες τῆς δόξης
αὐτῷ (τῷ Ἀλεξάνδρῳ), ἣν ἔχει περὶ τῆς τῷ ὕψει ψυχῆς· τὴν γὰρ
αὐτὴν οἶετο ψυχὴν εἶναι καὶ φύσιν ἐν τῷ ὕψει, καὶ γράφει δὲ ἐν τῷ
εἰς τὸ δεύτερον τῆς περὶ Οὐρανῶ ὑπομνήματι ταῦτα. id. ib.

255 b φυσικώτερον νῦν ἔδειξεν ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κί-
31. νεῖται ἢ περ ἐν τῷ πρὸ τέττα βιβλίου. ὁ δὲ Εὐδόμημος ὅτι τὸ κινούμε-
νον ὑπὸ τινος κινεῖται δείκνυσιν καὶ ἐκ τῆς τῶν πρὸς τι συνυποστά-
σεως. ὡς γὰρ τὸ τεμνόμενον, φησὶν, ἄλογον μὴ ὑπὸ τινος τέμνεσθαι
καὶ τὸ ἐλκόμενον μὴ ὑπὸ τινος ἔλκεσθαι καὶ ὅλως τὸ ποιεῖται μὴ ὑπὸ
τινος ποιεῖται, ὅτω καὶ τὸ κινούμενον μὴ ὑπὸ τινος κινεῖται. ἀπορή-
σειε δ' ἂν τις, ὡς οἶμαι, πῶς τὰ καὶ φύσιν κινούμενα τὴν τοπικὴν
κίνησιν ὑπὸ τῷ κινήσαντος αὐτὰ καθ' αὐτὰ κινεῖται φησιν, εἴπερ
τὸ μὴ γεννησάν καὶ ποιῆσαν τὴν ὕψος καὶ τὸ εἶδος ποιεῖ καὶ τῆς καὶ γέ-
νεσιν μεταβολῆς ἐστὶν αἴτιον, ἄλλη δὲ ἢ καὶ γένεσιν μεταβολὴ καὶ
ἄλλη ἢ τοπικὴ κίνησις. id. f. 282 b.

256 a δείξας ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, ἐφεξῆς ἀκολού-
4. θως ἀναζητεῖ πότερον ὑπὸ κινουμένου κινεῖται τὸ κινούμενον ἢ ὑπὸ
ἀκινήτου. διὰ δὲ τὸ πᾶσι χεδόν, ὡς φησιν Εὐδόμημος, δοκεῖν τὸ κινῶν
κινεῖται καὶ αὐτό, τῶν δὲ κινουμένων ἅμα καὶ κινουμένων τὸ μὴ αὐτοκί-
νητόν ἐστι τὸ δὲ ὑπ' ἄλλου ἔξωθεν κινεῖται, δύο ὄντων τῶν ἀρχικῶν
τῆς κινήσεως, τῷ τε ἀκινήτῳ καὶ τῷ αὐτοκινήτῳ, τὸ αὐτοκίνητον
πρῶτον παραδίδωσι, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἐστὶ πρῶτόν τι ἐν τοῖς κινου-
μένῳ καὶ κινουμένοις, ὁ κινεῖ μὴ ὑπ' ἄλλου ἔξωθεν κινούμενον... προ-
τίθησι δὲ ὁ Εὐδόμημος ὅτι καὶ τῶν ἐνταῦθα κινήσεων αἱ ζωτικαὶ φαί-
νοντο κινήσεις αἰτιαί, καὶ ἡ ὕψος τῆς τῶν χοιρέων δηλονότι μετα-
βολῆς. δοκεῖ δὲ καὶ αὕτη ζωτικὴ πῶς· ὅ γὰρ ὑπ' ἄλλου κινεῖται ὁ
ὕψος, ἀλλ' ὑφ' αὐτοῦ. id. f. 283.

256 a ὅτι μὴ ὁ αὐτός ἐστι λόγος ὅτος τῷ πρὸ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς λέγει.
21. διαφέρει δέ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, τῇ ἐφόδῳ, ὅτι ἐκεῖ μὴ ἡ ἀρχὴ

τῆςδείξεως ἀπὸ τῷ τὸ κινούμενον ἢ ὑπὸ αὐτῷ κινουμένου κινεῖται
ἢ ἔχ' αὐτῷ ἄλλ' ὑπ' ἄλλου, ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τῷ κινουμένου ἢ δείξας
αὐτῷ πρόεισι· λαμβάνει γὰρ πᾶν τὸ κινῶν, ὡς περ τι κινεῖ (ἀδύνα-
τον γὰρ τι κινεῖν μὴ μηδὲν δὲ κινεῖν), ὅτω καὶ τινὶ κινεῖν. μήποτε δὲ
ὁ αὐτῷ διενηνόχασιν οἱ λόγοι· καὶ γὰρ ὁ ἡδὴ ῥηθεὶς ἀπὸ τῷ κινῶν-
τος ἐπεχειρήθη λέγων· ἢ γὰρ ὁ δι' αὐτὸ τὸ κινῶν, ἀλλὰ δι' ἕτερον
ὁ κινεῖ τὸ κινῶν, ἢ δι' αὐτό. ἀλλ' ὡς διαφέρει τὸ δι' αὐτὸ κινεῖν
τῷ αὐτῷ κινεῖν καὶ τὸ δι' ἕτερον τῷ ἄλλῳ, ταύτη διενηνόχασιν οἱ
λόγοι... τῆς μὴ ἔν λόγος ὅτως οἶμαι χρὴ διακρίνειν, τῷ Εὐδόμη-
μῳ συνάψαντος αὐτὸς, ἐν οἷς φησὶ "τὸ δὴ κινῶν ἢ δι' αὐτὸ κινεῖ ἢ
δι' ἄλλο καὶ αὐτῷ ἢ ἄλλῳ". ἐν δὴ τούτοις δύο μοι πρόεισιν
ἀπορεῖν, ἐν μὴ πῶς ὡς ἀτοπον εἶπε τὸ μὴ εἶναι τι πρῶτον κινῶν
μηδὲ ἔχατον, εἴπερ καὶ ἡμεῖς λέγομεν τῶν χοιρέων ἐξ ἀλλήλων
γινόμενων μὴ εἶναι τι τὸ πρῶτως κινῶν ἢ τελευταίως, ἀλλ' ἐπ'
ἀπειρον τὴν κίνησιν εἶναι κύκλῳ περιῦσαν· ἐκ γὰρ γῆς ὕδωρ καὶ ἐξ
ὕδατος ἀέρα καὶ ἐξ ἀέρος πῦρ καὶ ἐκ πυρὸς πάλιν ἀέρα καὶ γῆν ἐν
τῇ περὶ Γενέσεως (23 sqq.) ἐμάθομεν γίνεσθαι. δεύτερον δὲ ἀπο-
ρήσειεν ἂν τις πῶς πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ πρῶτου τῷ αὐτοκινήτῳ
κινεῖται λέγει, εἴπερ τὰ χοιρέα ὑπ' ἀλλήλων κύκλῳ κινεῖται φα-
μεν φυσικῶς, καὶ ἔχ' ὡς τὰ ζῶα κινῶντα ἀλλήλα. μήποτε ἔν πρὸς
ἅμῃ ῥητέον τὰς ἀπορίας ὅτι τὰ μὴ χοιρέα ἐξ ἀλλήλων ὡς ὕλι-
κῶν γίνετο, ἄλλο ἐξ ἄλλου, καὶ ὅτως εἰς κύκλον ἀνακάμπτει ἡ
γένεσις αὐτῶν... νῦν δὲ κινῶν ζητεῖ ὁ λόγος τὸ ποῖν κινεῖται
τὸ κινούμενον, ὡς ἐπὶ τῶν καὶ τόπον κινουμένων καὶ κινουμένων. id.

f. 283 b.

ὁ γὰρ δὴ εἰς ἀπειρον πρόεισιν, ὡς ὁ αἰὶ τῷ κινῶντος ἕτερον
αἴτιον εἶναι τὸ κινητικόν. πρῶτον μὴ γὰρ ἔκείν' οἷον τε ἔσθαι λα-
βεῖν ἀρχὴν τῆς κινήσεως· μηδενὸς δὲ ὄντος ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κί-
νήσεως, ὅδ' ἂν κίνησις εἴη λοιπόν. ἔπειτα συμβῆσετο ἐν πε-
περασμένῳ χρόνῳ ἀπειρὴ μεγέθους καὶ ἀπειρον γίνεσθαι κίνησιν.
ὁ δὲ γὰρ ὡς, εἴπερ ἀπειρα εἴη τὰ κινῶντα τε καὶ κινούμενα, ἀναγ-
καῖον ἐν τι μεγέθους ἐξ αὐτῶν ἀπειρον γενέσθαι. λέγω δὲ ἐν ἔχ'
ὅτι συνεχές, ἀλλ' ὅτι ἐξ ἀπτομένων· πάντα γὰρ τὰ κινῶντα τῷ
αὐτῷ κινεῖται καὶ τόπον ἀπτόμενα κινεῖ (p. 256 b 18). Themist.

f. 60 b.

αὕτη ἡ ἐπιχειρήσις τισὶ μὴ ἔδοξεν, ὡς ὁ Ἀλεξάνδρος φησὶ, 256 a
τῇ μετ' αὐτὴν ἀκολουθεῖν ἐπιχειρήσει, τῇ δεικνύσῃ ὅτι τῷ αὐτο-
κινήτῳ τὸ μὲν ἐστὶ κινούμενον τὸ δὲ κινῶν ἀκίνητον ὄν, ἥς ἐπιχειρή-
σεως ἀρχὴ "ἀλλὰ μὴν εἴ γε δέοι σκοπεῖν πότερον αἴτιον κινήσεως
καὶ ἀρχή" (p. 257 a 27). δοκεῖ γὰρ ταύτη μὴ ἔπεσθαι ἢ δείξας τῷ τὸ
πρῶτον κινῶν ἀκίνητον εἶναι, τέλος ἔχουσα τὸ ἔτι εἴπερ ἡ ὅλη
αὕτη αὕτη κινεῖ, τὸ μὴ κινῆσει αὐτῆς τὸ δὲ κινῆσετο. ἢ ἄρα β'
ὑφ' αὐτῆς τε κινῆσετο καὶ ὑπὸ τῆς α' (p. 258 a 3). τούτοις δὲ
ἀκολουθεῖν δοκεῖ τὸ νῦν λεγόμενον διὰ τῷ "πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ
ὡςδε σκοπεῖσιν" καὶ τῶν ἐξῆς· προσκατασκευάζεσθαι γὰρ διὰ τούτων
τὰ δι' ἐκείνων ἀποδεδειγμένα. διὸ καὶ ἀξιῶσιν τινες ἐκεῖνα προ-
γεγράφθαι τε καὶ προαναγνωσκέσθαι. εἰ μέντοι ἡ νῦν γεγραμμένη
τηροῖτο τάξις, ὅπερ ὑγιέστερον καὶ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐγκρίνει, ἐπαγγέλλ-

λεῖ κατ' ἄλλον τρόπον ἀποδείξεως τὸ αὐτὸ δείξειν τοῖς φθάσαν, ὅτι ἐν τοῖς κινουμένοις καὶ κινῶσι πρῶτον ἐστὶ κινῶν τὸ αὐτοκίνητον· μεταξὺ δὲ παρεμβالῶν ὅτι τὸ πρῶτον ἀπλῶς κινῶν ἀκίνητον ἀνάγκη εἶναι, συνάπτει τὸν περὶ τῆς αὐτοκινήτου λόγον τῷ πρώτῳ, ὅχι τῶν ἀπλῶς κινῶντων ἀλλὰ τῶν μὴ τῷ κινεῖσθαι καὶ αὐτὰ κινῶντων, ζητῶν τίς ὁ τρόπος τῆς ἐν τούτῳ κινήσεως, καὶ δεικνύς ὅτι τὸ κινῶν ἐν αὐτῷ ἀκίνητον ὃν κινεῖ. ἢ καὶ τούτο μὴ δείκνυσιν, ὅ μὴν ἀλλὰ καὶ συναποδείκνυσιν αὐτῷ τὸ ἀρχὴν κινήσεως ἢ τὸ ἀκίνητον ἢ τὸ αὐτοκίνητον εἶναι. *Simpl. f. 284. cf. transposit. in Themistii paraphr. f. 60 b.*

256 b εἰάν ὢν ὑποθώμεθα τὸ ἐνδεχόμενον γενέσθαι γενόμενον, τούτο
10. δὲ ἐστὶ τὸ καὶ συμβεβηκὸς κινούμενον ποτε μὴ κινεῖσθαι κινῶν, ψευδὸς μὴ δυνατὸν ἀκολουθῆσαι, εἰάν μήπω τότε μὴ κινούμενον κινῶν, ὅτε καὶ ἡ ὑπόθεσις ψευδής, ὅ μὴν ἀδύνατον τὸ μὴ κινούμενον κινῶνται... τὸ "ψευδὸς δὲ ἴσως" ὁ Ἀλέξανδρος εἰρησάζει φησιν, ὅτι 15 ἔκ ἀνάγκης, εἰ ψευδὴς ἡ πρότασις, καὶ τὸ συμπέρασμα ψευδὲς εἶναι· δέδεικται γὰρ ὅτι καὶ ἐκ ψευδῶν ἀληθὲς τι συνάγεται. μήποτε δὲ ὅτι διὰ τούτο νῦν πρόσκειται τὸ "ἴσως," ἀλλ' ὅτι ἂν καὶ συμβεβηκὸς ὑποτεθεῖ κινεῖσθαι τὸ κινῶν, ληφθῇ δὲ μὴ κινούμενον, ψευδὸς μὴ ἐνιστάται ἐστὶ τὸ ληφθέν, εἰάν τύχη κινούμενον, ὅ μὴντοι ἀδύνατον, ὅτι τὸ 20 καὶ συμβεβηκὸς ὑποτεθεῖν κινεῖσθαι δύναται ποτε καὶ μὴ κινεῖσθαι. *Simpl. f. 284 b.*

256 b ἐλέγξας τὸν λέγοντα λόγον ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον καὶ αὐτὸ καὶ
13. συμβεβηκὸς ὅτῳ κινεῖ, θεὸν μεταβῆναι ἐπὶ τὸ δεικνύναι ὅτι μὴδὲ καθ' αὐτὸ κινούμενον τὸ κινῶν κινεῖ, πρῶτον τὴν ὅλην ὑπόθεσιν ἀναι- 25 ρεῖ τὴν πρὸ τῆς διαιρέσεως τῆς εἰς τὸ καὶ συμβεβηκὸς καὶ τὸ καθ' αὐτό. ἦν δὲ ἡ ὑπόθεσις ἡ λέγουσα πᾶν τὸ κινῶν καὶ αὐτὸ κινούμενον ὑπ' ἄλλου κινεῖν· ἀναιρεῖ δὲ αὐτὴν δεικνύς ὅτι πρὸ τῶν κινουμένων καὶ ὅτῳ κινῶντων ἐστὶν ὁ ἀκίνητος ὃν ὅτῳ κινεῖ. καὶ τότε τὸ ἕτερον τμήμα τῆς διαιρέσεως ἐλέγχει, τὸ λέγον ὅτι πᾶν τὸ κινῶν καθ' 30 αὐτὸ κινούμενον καὶ αὐτὸ κινεῖ. *id. ib.*

256 b ὅτι μὴ ὅ μόνον τὰ καὶ τὸν τρόπον προσεχῶς κινῶντα ἄπτεται τῶν
18. ὑπ' αὐτῶν κινουμένων, ἀλλὰ καὶ τὰ καὶ τὰς ἄλλας κινήσεις, ἐδείξεν ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ. νῦν δὲ ὡς ἐπὶ ἐναργεστέρῳ αὐτὸ τῶν καὶ τὸν τρόπον κινῶντων ἀξιόθι θεωρεῖν. προσέθηκε δὲ τὸ μέχρι τινὸς ἄπτεται 35 ἀλλήλων τὰ καὶ τὸν τρόπον κινῶντα καὶ κινούμενα διὰ τὰ ῥιπτῶντα καὶ ῥιπτύμενα... δυοῖν ὢν ὄντων, τῷ τε κινουμένῳ μόνως καὶ τῷ ὅτι κινεῖ τὸ κινῶν, ὅπερ κινούμενον κινεῖ, δεῖ εἶναι καὶ τὸ κινῶν ὅχι ὅτῳ ὡς τὸ ὅτι κινεῖ τὸ κινῶν, ὅπερ κινούμενον κινεῖ, ἀλλὰ τὸ μόνως κινῶν ἀκίνητον ὄν, ὡς περὶ ἦν τὸ μόνως κινούμενον, ἔκετι δὲ κινῶν ἄλλο. *id. ib.* 40

256 b συνίστησι καὶ δι' ἐνδοξον πίστεως τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸ πρῶτως
24. κινῶν, τὴν Ἀναξαγόρῃ δοξαζομένην ἐπαινεσάς, ὅς τὸν νῦν τὸ πρῶτον κινῶν ὑποθέμενος ἀκίνητον αὐτὸν καὶ ἀμειγῇ καὶ ἀπλῶν ὑπέθετο, ὡς ὅτῳ μόνως δυναμένῳ τῷ πρῶτως κινῶντος κρατεῖν τῶν ὅλων, εἰ καὶ ἀκίνητος εἴη καὶ ἀπαθής. εἰ γὰρ κινούμενος κινῶνται, ἢ καθ' αὐτὸ ἢ 45 καὶ συμβεβηκὸς κινούμενος, ὡς τὸ μὴ καὶ συμβεβηκὸς ἀδύνατόν τι ἔχον ἐπόμενον ἐφάνη, τὸ μὴ εἶναι κίνησιν, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ δειχθήσεσθαι ἐφεξῆς ἀδύνατον. *id. f. 285.*

τὸ "ἀλλὰ φανερόν ὅτι ἀδύνατον" προηγουμένως μὴ ἐπὶ καὶ τῷ 256 b καὶ ταύτῃ εἶδος λέγοντι κινεῖν τε καὶ κινεῖσθαι τὸ κινῶν, ὡς δὴ λανθάνει 34 τῷ "δεῖ γὰρ μέχρι τῶν ἀτόμων διαιρῶντα λέγειν" καὶ τῶν ἐφεξῆς, ἅπερ ἐπὶ τῶν καὶ ταύτῃ εἶδος τῆς κινήσεως κινῶντων τε καὶ κινουμένων ἀρμόττει. διὰ μέσου δὲ τούτου τὸ ἀδύνατον δείξει, καὶ τῷ κατ' 5 ἄλλο μὴ εἶδος κινῶντι κατ' ἄλλο δὲ κινουμένῳ· δείξει γὰρ ὅτι καὶ τούτο ἐλεύσεσθαι ἐπὶ τὸ καὶ ταύτῃ εἶδος κινῶν τε καὶ κινούμενον. τὸ δὲ ἀτοπον τὸ ἐπὶ τῷ καὶ ταύτῃ εἶδος κινεῖν τε καὶ κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ἀτόμων μάλιστα φαίνεται φησιν... μέχρι δὲ τῶν ἀτόμων εἶπε δεῖν 10

διαρῶντα λέγειν, ὅ τῶν κυρίως λεγομένων ἀτόμων ἀλλὰ τῶν κατ' εἶδος, ὡς ἀπὸ γένους διαιρημένων τῶν καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος κινῶντων τε καὶ κινουμένων. τοιαῦτα γὰρ καὶ τὰ παραδείγματα. *id. ib.* ἐνδεχόμενος ἐκ τῶν παραδειγμάτων τὸ ἐπόμενον ἀτοπον τῇ 257 a ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ πᾶν τὸ κινῶν κινεῖσθαι καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος ὁ κινεῖ, 3. καὶ μέλλων μετ' ὀλίγον κοινὸν τὸ ἀτοπον ἐπάγειν, ἐπὶ τὸ ἕτερον τμήμα μετέβη τὸ λέγον κινεῖσθαι μὴ πᾶν τὸ κινῶν, μὴ τὴν αὐτὴν δὲ κίνησιν ἢ κινεῖ, ἀλλὰ ἄλλην... προάγει δὲ τὸν λόγον ἐπ' ἀξιώματι τῷ λέγοντι πεπερασμένα εἶναι καὶ ἔκ ἀπειρα τὰ τῆς κινήσεως εἶδη. ἐν τρισὶ γὰρ ἦσαν αἱ κινήσεις, τόπων καὶ ποιῶν καὶ 20 ποσῶν, καὶ ἐν ἑκάστῳ δὲ τούτων τὰ ὡς εἶδη ἀτομα πεπερασμένα. *id. f. 285 b.*

δείξας πρῶτον ἀπὸ τῶν τῆς κινήσεως τρόπων, τῷ τε καὶ συμ- 257 a βεβηκὸς καὶ τῷ καθ' αὐτό, καὶ τούτοις τῶν τε καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος κινῶντων τε καὶ κινουμένων καὶ τῶν καθ' ἕτερον, ὅτι ἀδύνατόν ἐστι πᾶν τὸ 14 κινῶν ὑπ' ἑτέρου καὶ αὐτὸ κινούμενον κινεῖν, νῦν ταῦτα τούτοις καθολικώτερον δείκνυσιν, καὶ διὰ τούτο μᾶλλον ἄλογον φαίνεται τὸ ὅτῳ δεικνυμένον φησιν, ὅτι τὰ καθόλου δεικνύμενα τῶν ἐπὶ μέρους ἐστὶν ἀναγκασιωτέρα... καὶ πρὸς τὸ πάλιν τὸ καθόλου διὰ τῶν καὶ μέρος παραδειγμάτων, ἐφ' ὧν πρότερον ἐποιήσατο τὴν ἀπόδειξιν. *id. f. 286.*

ὡς μὴ ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ὅτι τούτοις λέγει, ὅτι τὸ πλάσμα- 257 a τῶδες αὐτῶν ἔκ ἀδύνατον (ἄμφω γὰρ ἀδύνατα, ἐπὶ γὰρ ταύτῃ 23 ἀτοπον ἄμφω πρόεισιν), ἀλλ' ἐστὶν ὁ λέγει, ὅτι τὸ μὴ ἀδύνατον αὐτῶν, τὸ δὲ πρὸς τῷ ἀδύνατῳ καὶ πλάσματῶδες καὶ ἀπίθανον. ἐστὶ δὲ τὸ ἄμφω ἔχον τὸ κατ' ἄλλο μὴ εἶδος κινήσεως ἀξίον τὸ κινῶν κινεῖν, κατ' ἄλλο δὲ κινεῖσθαι ἐξ ἀνάγκης· ἀτοπος γὰρ ἡ ὑπόθεσις, τὸ λέγειν ἐξ ἀνάγκης τὸ ἀλλοιῶν τι ἀλλοιῶν αὐξομένον αὐτό, ἄλλως δὲ μὴ δύνασθαι. ὅτῳ μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ κυριώτερον ὁ Ἀριστοτέλης ἐπεμέρισεν, τὸ μὴ καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος ἀδύνατον εἰπὼν (ἀδύνατον γὰρ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν εἰς ταύτην συνδραμεῖν), τὸ δὲ κατ' ἄλλο μὴ κινεῖσθαι κατ' ἄλλο δὲ κινεῖν δυνατὸν μὴ ἂν ἦν, μὴ πεπερασμένων ὄντων τῶν εἰδῶν τῆς κινήσεως, μὴδὲ τῷ πρώτῳ κινουμένῳ μᾶλλον ὑπὸ τῷ πρώτῳ κινῶντος κινουμένου ἢ ὑπὸ τῷ προσεχῶς. τὸ δὲ τὰ πεπερασμένα ἀπειρα ὑποθέσθαι πλάσματῶδες ὄντως ἐστὶ, κενὰς μακαρίας ἀναπλάττον, τὸ δύνασθαι ἄλλην κίνησιν αἰετῶς μετ' ἄλλην λαμβάνειν. ὅτῳ δὲ καὶ τὴν καθολικὴν ἀπόδειξιν προαγαγὼν ὁ Ἀριστοτέλης συμπέρασμα ἐπήγαγεν, ὅτι ἔκ ἀνάγκης κινεῖσθαι τὸ κινούμενον ὑπ' ἄλλου, καὶ τούτοις κινουμένου, ὅ τῷ 25

λέγων ὅτι ἐκ ἀνάγκη αἰεὶ ὑπ' ἄλλης κινεῖσθαι τὸ κινούμενον (τὸ γὰρ κινούμενον ὑπ' ἄλλης τινὸς δεδεικται κινούμενον), ὅθεν ὅτι ἐκ ὑπ' ἄλλης μὲν τινος κινούμενον δὲ καὶ αὐτὸ κινήσεται (δείξει γὰρ ὅτι ὑπὸ τῆς αὐτοκινήτου κινεῖται), ἀλλ' ὅτι ἐκ ἀνάγκη τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, καὶ αὐτὸ αἰεὶ ὑπ' ἄλλης κινούμενον. διὸ καὶ συνάγει λοιπὸν τὸ τὸ 5 πρῶτως κινῶν ἢ ἀκίνητον εἶναι ἢ αὐτοκίνητον, ἐξ αὐτῆς καὶ μὴ ὑπ' ἄλλης κινούμενον. id. ib.

257 a τὸ γὰρ αὐτὸ καθ' αὐτὸ πρότερον αἰεὶ καὶ αἴτιον τῷ δι' ἑτέρου.

30. Themist. f. 60 b.

ὅτι δὲ τὸ καθ' αὐτὸ αἴτιον κινήσεως τῷ καθ' ἑτερον ἀρχικώ- 10 τερον καὶ αἰτιωδέστερον ἐστίν, καὶ τῷτο δῆλον. τῷ γὰρ καθ' ἑτερον διχῶς λεγόμενον, ἢ κατὰ συμβεβηκός ἢ δι' ἄλλο, ὅτε τὸ κατὰ συμβεβηκός ἐστὶ μὴ προτερεύοντος τῷ καθ' αὐτό, ὅτε τὸ δι' ἄλλο μὴ προτέρου ὄντος τῷ δι' αὐτό, ὅπερ ἐστὶ τὸ καθ' αὐτό. . . ἄλλην ἀρχὴν λαμβάνειν λέγει τὴν ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον διαιρετόν ἐστιν, ἢν ἀπέ- 15 δεῖξε μὲν ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ (c. 4) ταύτης τῆς πραγματείας, καὶ μέντοι ταύτῃ προσεχρήσατο ἐν τοῖς προλαβούσιν, ἀλλὰ τῇ λεγούσῃ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι, καὶ τῇ πᾶν τὸ κινούμενον ἢ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν κινεῖσθαι. διὰ τῷτο ἔνι εἶπε "λαβῶσιν ἄ- λην ἀρχήν." ζητεῖ δὲ πῶς τὸ αὐτοκίνητον κινεῖται, καὶ τίς ὁ τρόπος 20 αὐτῷ τῆς κινήσεως, εὐρίσκων ἐκ τούτου ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἀκίνητα, τὰ δὲ ἀκίνητα, τὰ δὲ ποτὲ μὴ κινούμενα ποτὲ δὲ ἡρεμύοντα. Simpl. f. 286 b.

257 a τῷτο τοίνυν αὐτὸ σκεπτέον λαβῶσιν ἄλλην ἀρχήν, πῶς τὸ

31. αὐτοκίνητον κινεῖ, καὶ τίνα τρόπον. πρῶτον δὲ ἀπάντων διαιρε- 25 τέον κατὰ πόσους τρόπους τὸ αὐτοκίνητον δύναται λέγεσθαι αὐτοκίνητον. ἐπειδὴ γὰρ ὁμολογεῖται τὸ κινούμενον μέγεθος εἶναι καὶ συνεχές, ἢ ὅτε λέγοιτο ἂν ὡς τῷ ὅλῳ κινῶντος ἅμα ἑαυτὸ καὶ κινούμενον ὑφ' ἑαυτῆς, ἢ ὡς μέρος αὐτῆς αὐτὸ τε καὶ τὸ ὅλον κινῶντος ἢ τῷ ὅλῳ μέρος τι, ἢ πάλιν μέρος τινὸς τῷ ὅλῳ μέρος ἑτερον τῷ ὅλῳ, καὶ εἰ τῷτο, ὅπως 30 ὥστε ἕκαστον ὑπὸ ἑκάστου ἀντικινεῖσθαι, ἢ ὡς τὸ μὴ κινεῖν μόνον τὸ δὲ κινεῖσθαι. Themist. f. 60 b.

257 a ἐν τῷ πέμπτῳ ταύτης τῆς πραγματείας ἐδείξεν ὅτι πᾶν τὸ 34. κινούμενον καθ' αὐτὸ συνεχές τέ ἐστι καὶ διαιρετόν. . . ἐνεστὶ δὲ καὶ ἐντεῦθεν συλλογίζεσθαι ὅτι ἐπειδὴ μὲν ἐν τοῖς περὶ φύσεως εἰρησθαι 35 τι αὐτῷ λέγει, τὰ πέντε λέγει τὰ πρῶτα τῆς οὗσης τῆς πραγματείας βιβλίας, ἐπειδὴ δ' ἐν τοῖς περὶ κινήσεως, τὰ τρία ἂν λέγοι τὰ τελευταῖα. Simpl. f. 286 b.

257 b ὁ μὲν ἔνι Εὐδήμος προῖσθησας τὸ αὐτὸ κινῶν ὡς ὑπὸ Πλάτωνος 2. διεδόθη, διαιρεῖ πρῶτον τὸς τρόπους καθ' οὓς ἐνδέχεται τι αὐτοκί- 40 νητον λέγεσθαι, γράφων ὅπως "ἤτοι γὰρ ὅλον ὅλον κινεῖ, ἢ μέρος ὅλον, ἢ ἀνάπαλιν, ἢ μέρος μέρος." . . ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐπὶ προσέ- λαβε μὲν τὴν διαίρεσιν ταύτην, προσελθὼν δὲ τίθησιν αὐτὴν συντό- μως, ὅταν λέγῃ "τὸ γὰρ ὅλον εἰ κινεῖται αὐτὸ ὑφ' ἑαυτῆς, ἤτοι ὑπὸ τῶν αὐτῆς τινὸς κινήσει ἢ ὅλον ὑπὸ ὅλου" (v. 28). νῦν δὲ εὐθύς 45 ἕνα ἕκαστον προχειρίζομενος τῶν τρόπων τὰ ἐπόμενα ἄτοπα δεί- κνυσιν. . . ἅπερ ὁ Εὐδήμος διὰ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων σαφέστερα πεποίηκεν γράφων ὅπως. . . τῷ δὲ "ἐν ὄν" προσέθηκεν ὁ Ἀριστο- 50

τέλης τὸ "καὶ ἄτομον τῷ εἶδει," ἤτοι ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, καὶ αὐτὸ ἐπὶ τῷ κινούμενῳ λεγόμενον, ὡς περὶ καὶ τὸ ἐν ὄν, ὡς ἴσον δυνάμενον τῷ ἐν τῷ ἐν ἰσότητι εἶδει. τὸ γὰρ ἐν ἰσότητι εἶδει ὃν κατὰ ἀριθμὸν ἐστὶν ἕν. ἢ τὸ μὲν ἐπὶ τῷ κινούμενῳ εἶρηται, τὸ δὲ ἄτομον τῷ εἶδει ἐπὶ τῆς κινήσεως, ἵνα ἢ τὸ ἐξῆς, κινήσει καὶ κινήσει ἐν ὄν τὴν αὐτὴν φοράν καὶ ἄτομον τῷ εἶδει. ταῦτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ λέγοντος, μὴ ποτε ἄμεινον ἄμφω τό τε ἐν ὄν καὶ τὸ ἄτομον τῷ εἶδει, ἐφ' ὅλου τῷ αὐτοκινήτῳ ἀκρίβως. τὸ δὲ ἄτομον τῷ εἶδει δηλῶν ὅπως εἶρηται τὸ ἐν ὄν, ὅτι ἐκ ἀριθμοῦ ἐν ἄλλ' εἶδει ἕν, τῷ ἰσότητι ἀντὶ τῷ ἐνὸς εἰλημ- 55 μένου. id. ib.

ὅτι δὲ ἄτοπον ὅλον τι ὑφ' ἑαυτῆς ὅλου κινεῖσθαι, πολλαχόθεν καταμαθόμεν. πρότερον γὰρ τὴν αὐτὴν κινεῖται κίνησιν ἢν κινεῖ τὸ αὐτοκίνητον, ἢ ἑτέραν; εἰ μὲν δὴ ἑτέραν, ἔκείτ' ἂν ἀκριβῶς αὐτοκίνητον εἶη, μᾶλλον δὲ ὅλως, ἀλλ' ἑτερον μὲν αὐτὸ τὸ κινῶν ἑτερον δὲ τὸ κινούμενον, εἴπερ καὶ αἱ κινήσεις αὐτῶν ἑτεραι. εἰ δὲ δὴ τὴν αὐτὴν, ὅθεν ὑπονοήσεται τις ἂν πως φέροι ἂν ἅμα καὶ φέροιτο τὴν αὐτὴν φοράν, ἢ ἀλλοιοῖτο καὶ ἀλλοιοῖ. Themist. f. 60 b.

ἀποδείξας ἀπεμφαίνοντα τὸν λόγον τὸν λέγοντα ὅλον τι ὑφ' 257 b ὅλου ἑαυτῆς κινεῖσθαι, νῦν ὅτι καὶ ἀδύνατόν ἐστι τῷτο, ὡς προεῖπεν, ἀπο- 6. δείκνυσιν. δείκνυσιν δὲ αὐτὸ τῷ τῆς κινήσεως ὀρισμῷ προχρώμε- νος καὶ τῷ τῷ κινούμενῳ. . . προαγαγὼν δὲ ἐπὶ τῷ θερμῷ τὸν λόγον ὁ Ἀριστοτέλης ἐπήγαγεν "ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὅσων τὸ κινῶν ἀνάγκη ἔχειν τὸ συνώνυμον," τῷτερον εἰς συνώνυμον αὐτῷ ἄγειν τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτῆς, οἷον τὸ θερμαῖνον θερμὸν ὃν θερμὸν ποιεῖ τὸ θερμαινόμενον, καὶ τὸ διδάσκον ἐπιστήμον ὃν ἐπιστήμον ποιεῖ τὸ διδασκόμενον. τῷτο δὲ λέγει, ἐπεὶ μὴ πάντα τὰ ποιῶντα ὁμοία αὐτοῖς ποιεῖ. ἢ γὰρ μάστιξ τὸς μύλωνας ποιεῖ, ἐκ ἔχουσα αὐτὴ μύλωνας. διαιρεῖ δὲ ὁ Θεόφραστος ἐν τρίτῳ τῶν Φυσικῶν ἢ περὶ Οὐρανῶ τὰ γινόμενα ὅπως. Simpl. f. 287.

ἅμα τε ἂν δυνάμει εἶη καὶ ἐνεργείᾳ πρὸς τὸ αὐτό, δυνάμει 257 b μὲν καθὼς κινεῖται, ἐνεργείᾳ δὲ καθὼς κινεῖ. καὶ ἀτελὲς ἅμα καὶ τέ- 10. λειον κατὰ ταῦτό, ἀτελὲς μὲν καθὼς δυνάμει, τέλειον δὲ ἡδὴ θερ- μὸν καὶ ψυχρὸν ἡδὴ ἐνεργείᾳ. ὥς ἅμα εἶη θερμὸν τε ἡδὴ καὶ ἔπω θερμὸν, καὶ ψυχρὸν ἡδὴ καὶ ἔπω ψυχρὸν. Themist. f. 60 b.

διαιρεῖ δὲ καὶ τῷτο ὁ Εὐδήμος ὅπως. . . ὁ δὲ Ἀριστοτέλης 257 b πρῶτον ἀναιρεῖ τὸ μόνον μὲν τι κινεῖν, μόνον δὲ τι κινεῖσθαι ὅπως 15. ὥστε καὶ τὸ κινούμενον κινεῖν πάλιν τὸ κινῶν αὐτὸ καὶ τὸ κινῶν κινεῖσθαι ὑπὸ τῷ κινούμενῳ ὑπ' αὐτῆς. συμβαίνει γὰρ ὅπως ἕκαστον ὑφ' ἑκα- τέρου κινεῖσθαι, ὑπὸ τε τῷ κινούμενῳ ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑφ' ἑαυτῆς. . . τὸ δὲ "ἐγγύτερον δὲ τὸ πορρώτερον τῷ κινούμενῳ τῆς ἀρχῆς ἢ τὸ με- ταξὺ" εἶρηκεν ἀντὶ τῷ συγγενέστερον καὶ οἰκειότερον εἰς ἀρχῆς λό- γον ἐπὶ τὸ πορρώτερον τῷ ἐσχάτῳ κινούμενῳ, ἢ περὶ τὸ μεταξὺ τού- τε καὶ τῷ πορρώτερον ὄντος. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διὰ τῶν εἰρημένων δεδειχθαι φησὶ τὸ μηδέτερον αὐτῶν ὑπὸ τινος ἐξωθεν καὶ ἄλλης κιν- θήσεσθαι, ἀλλ' αὐτὰ ὑφ' αὐτῶν. ἄμεινον δὲ οἶμαι λέγειν ὅτι τὸ μηδὲν εἶναι πρῶτον κινῶν ἀποδεδεικται. καὶ πρὸς τὴν τούτου κατα- σκευὴν παρείληπται τὸ ἕκαστον αὐτῶν καὶ ἑαυτὸ κινεῖν, ἵνα διὰ τού- τοις ἀρχοειδέστερον καὶ πρῶτον δειχθῇ. Simpl. f. 287 b.

257b φέρεται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἄλλη γραφὴ τοιαύτη
 20. "ἔτι ἐκ ἀνάγκης τὸ κινούμενον κινεῖν," καὶ ἀρέσκει μᾶλλον αὐτῷ αὕτη
 ἢ γραφή· τὸ γὰρ "ἔλαβον τοίνυν ἐνδέχεται μὴ κινεῖν," ὑπὸ τοῦ Ἀρι-
 στοτέλους ῥηθέν, ἀκολουθεῖν μᾶλλον τῷ "ἐκ ἀνάγκης τὸ κινούμενον κινεῖν."
 ἀλλ' εἰ ὕτως εἴη γεγραμμένον "ἐκ ἀνάγκης τὸ κινούμενον κινεῖν,"
 πῶς συνάδει τὸ ἐπαγόμενον τὸ "εἰ μὴ ὑφ' ἑαυτοῦ;" εἰ μὴ
 ἄρα πρὸς τὸ κινούμενον συντάττοιτο τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ. ἀλλ' ὅμοιον ὁ
 Ἀριστοτέλης βύλεται δεῖξαι τὰ συντρέχοντα ἀλλήλοις τὸ μήτε τὸ
 α' ἐξ ἀνάγκης κινεῖσθαι ὑπὸ τοῦ β' μήτε τὸ β' ἐξ ἀνάγκης κινεῖν τὸ
 α'. καὶ ἀρχόμενος μὲν περὶ τοῦ α' εἶπεν ὅτι ἐκ ἀνάγκης τὸ κινεῖν κιν-
 10 νεῖσθαι. προῖων δὲ περὶ τοῦ β' ὅτι ἐνδέχεται μὴ κινεῖν. id. f. 288.

257b καὶ τὸτο ὅν τέταρτον ἐπιχείρημα προσέθηκε δεικνύον ὅτι
 25. ἀδύνατον ὕτως αὐτοκίνητον τι εἶναι ὡς τῶν μερῶν ἀλλήλα ἀντι-
 κινέντων, διὰ τὸ συμβαίνειν καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον αὐτοκίνητον
 εἶναι, καὶ συντρέχειν ἐπ' αὐτῇ τὴν ἀντίφασιν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 τὴν ῥῆσιν ταύτην ὕτως ἔγραψεν "ὅτι ἢ κινεῖται κίνησιν κινεῖται ἢ
 ὁδὸν τῆς ἐννοίας διαφερέσης. id. ib.

257b πῶς δὲ τὸτο ὅτι χωριζέται τὸ μόριον αὐτὸ μὴ αὐτοκίνητον
 31. ἔσαι, τὸ δὲ ὅλον ἐκέτι. εἰ δὲ ὅλον ὑφ' ὅλου κινεῖται, ἔχον ἐν ἑαυτῷ
 ἢ ἐν ἡ πλείω μόρια αὐτοκίνητα, ἢ μὴ εἰπεῖν ὅτι ἀδύνατον δέδεικται
 τὸ ὅλον ὑφ' ὅλου ἑαυτοῦ κινεῖσθαι, ἵνα μὴ συνδράμη ἢ ἀντίφασιν, νῦν
 δὲ ἐκ τούτου πρόκειται, ἀλλὰ τὸ δεῖξαι ὅτι ἀδύνατον τὸ ὅλον αὐτοκί-
 νητον ἢ ἐν ἡ πλείω μέρη ἔχειν ἐν ἑαυτῷ αὐτοκίνητα. εἰ ὅλον
 ὑφ' ὅλου ἑαυτοῦ καθ' αὐτὸ κινεῖται, τὰ μέρη καὶ συμβεβηκὸς ἂν
 αὐτὰ ἑαυτὰ κινεῖ. ὡς γὰρ ἐν τῷ ὅλῳ κινουμένῳ τὰ μέρη τὰ συνεχῆ
 καὶ συμβεβηκὸς κινεῖται, ὕτω καὶ τὰ τῶν αὐτοκινήτων μόρια καὶ συμ-
 βεβηκὸς ἂν εἴη ἑαυτὰ κινεῖν. εἰ δὲ καὶ συμβεβηκὸς, ἐκ ἐξ
 ἀνάγκης, ὥστε εἰ ὑποτεθῇ μὴ κινεῖν ἑαυτὰ, ὁδὸν ἀδύνατον ὑπο-
 τεθῆσθαι. καὶ ἐγὼ μὲν οἶμαι μέχρι τούτου τὴν ἀπόδειξιν προαγαγεῖν
 τὴν Ἀριστοτέλην, δεικνύοντα ὅτι ἐκ ἀνάγκης ὕτως αὐτοκίνητον εἶναι
 30 τὸ ὅλον ὡς ἢ ἐν ἡ πλείω μόρια ἐν ἑαυτῷ αὐτοκίνητα ἔχον· εἴτε
 γὰρ ὑπὸ τῶν μερῶν κινεῖται, ἐκ ἐξ τὸ ὅλον πρῶτως αὐτοκίνητον,
 εἴτε ὅλον ὑφ' ὅλου ἑαυτοῦ κινεῖται, ἐκ ἀνάγκης ἔχειν ἐν ἑαυτῷ ἢ ἐν ἡ
 πλείω μόρια αὐτοκίνητα, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος,
 εἰ ὑποτεθῇ, φησί, τὰ καὶ συμβεβηκὸς αὐτοκίνητα μόρια μὴ ὄντα
 35 αὐτοκίνητα, ἀδύνατον μὴ ὁδὸν ὑποτεθῆσθαι, ἐκέτι δέ, φησὶν, ἔσαι
 τὸ ὅλον κινούμενον, εἰ ὕτως ἦν αὐτοκίνητον, διότι τὰ μόρια αὐτῷ
 αὐτὰ ἐκίνοι. ἀλλ' εἰ ἡ ὑπόθεσις καὶ ὅλον ὑφ' ὅλου κινούμενον ἐλάμ-
 βανε τὸ ἐν ἡ πλείω μέρη αὐτοκίνητα ἔχον, ταύτης μενέσης τὸ
 ἀδύνατον ἐπὶ τῶν μερῶν χρὴ συναγαγεῖν. id. f. 288 b.

258a ταύτην τὴν ῥῆσιν ὁ Ἀλέξανδρος ἔδοξε μοι καινοπρεπῶς ἐξη-
 3. γεῖν· σκοπὸν μὲν γὰρ αὐτῆς εἶναι φησὶν ἄλλο ἄτοπον προδεῖναι τῷ
 ὅλον αὐτὸ αὐτὸ κινεῖν λέγοντι λόγῳ ὕτως ὡς ἐκάστη τῶν μερῶν
 αὐτῷ αὐτοκίνητον ὄντος. τὸ δὲ ἄτοπον τοιοῦτον. εἰ ὕτως ἔχει, δῆ-
 λον ὅτι τῶν μερῶν ἕκαστον ἐξ αὐτοῦ κινούμενον καὶ ἄλλο κινεῖται· ὕτω
 45 γὰρ ἔσαι τὸ ὅλον αὐτοκίνητον, εἰ καὶ ἀλλήλα κινεῖται τὰ μέρη αὐτοῦ,
 ὄντα αὐτοκίνητα... αὐτὸς δέ, φησί, διὰ βραχείων θεῖς τὴν ἐπιχεί-
 ρησιν καὶ χωρὶς ἐξεργασίας ἐπαύσατο. ὕτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος,

ὁδὸν τῷ Ἀριστοτέλει ὅσον ἐμὰ γινώσκων ὑποθεμένῳ τὰ μέρη
 κινεῖν ἀλλήλα, ἀλλὰ τὴν αβ' ὑφ' αὐτοῦ κινεῖσθαι λέγει καὶ ὑπὸ τοῦ α'.
 μήποτε ὅν ἀμεινον ἀσφαλέστερον ἀκνεῖν τὸ εἰρημένον, ὅτι εἰπὼν
 τῆς ὅλης ἄρα τὸ μὴ κινεῖται ἀκίνητον ὄν τὸ δὲ κινεῖσθαι, ἐπισώσατο
 5 διὰ τοῦ ἐφεξῆς τὸ εἰρημένον. id. ib.

ὁ μὲν Ἀλέξανδρος δεῖξας φησὶν ὅτι τὸ αὐτοκίνητον ἔχει τὸ 258a
 μὲν τι κινεῖν ἀκίνητον τὸ δὲ ὑπ' ἐκείνου κινούμενον, διὰ τούτων δει-
 5 κνυσὶν ἐκ τίνων ἀνάγκη συγκεῖσθαι τὸ αὐτοκίνητον, ὅτι ἐξ ἀκινήτου
 μὴ κινεῖντος δέ, καὶ κινουμένου ὑπὸ τούτου ἐκ ἐξ ἀνάγκης δὲ κινεῖντος.
 ἐγὼ δὲ τί ταῦτα διαφέρει ἀλλήλων ἀπλῶς ὕτω λεγόμενα ἐκ
 ἐφιστάνω. μήποτε ὅν τὸ πρότερον συντόμως εἰρημένον ἐξαπλοῖ
 νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, διελὼν πρῶτον εἰς τρία τὰ καὶ κίνησιν ποιῶντα
 ἢ πάχοντα. ἐπειδὴ γὰρ δυοῖν ὄντων τούτων, τῷ τε κινεῖντος καὶ τῷ
 κινουμένου, καὶ τὸ κινεῖν ἀκίνητον ὄν κινεῖ ἢ κινούμενον ὑπ' ἄλλου, καὶ τὸ
 15 κινούμενον ἢ καὶ αὐτὸ κινεῖν κινεῖται ἢ ὁδὸν κινεῖν, δύο μὲν ἄκρα ἔσαι
 τό τε κινεῖν ἀκίνητον ὄν καὶ τὸ κινούμενον μὴ μὴ κινεῖν δὲ ἕτερον, μέ-
 σον δὲ ἀμφοῖν καὶ κοινὸν τὸ κινούμενον μὴ ὑπ' ἄλλου κινεῖν δὲ ἕτερον·
 καὶ γὰρ ἐν τῷ κινεῖντι ἦν τὸ κινεῖν μὴ τῷ κινεῖσθαι, καὶ ἐν τῷ κινουμένῳ
 ἦν τὸ κινούμενον μὴ τῷ κινεῖν. ταῦτα ὅν τὰ τρία διασησάμενος,
 20 καὶ ἐπὶ μιᾷ ἐκθέμενος γραμμῆς, δεικνυσὶν ἐν τίσιν τούτων πρῶτως
 ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον. ὅτι μὲν γὰρ ὅλον τὸ αβγ' αὐτοκίνητον ἐστὶ, ὁδὸν
 εἴπερ ἔχει ἐν ἑαυτῷ τό τε κινεῖν ἑαυτοῦ καὶ τὸ κινεῖσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ.
 ἀλλ' εἰ ἂν ἀφελῶ, φησί, τὸ γ', ὁ κινούμενος ἦν μηκέτι δὲ κινεῖν, τὸ
 λοιπὸν τὸ αβ' κινεῖται ἑαυτοῦ, εἴπερ τὸ μὴ α' κινεῖν ἦν ἐν αὐτῷ, τὸ δὲ
 25 β' κινούμενον, τὸ δὲ γ' ὁ κινεῖται ἑαυτοῦ, ὁδὸν ὅπως κινεῖται καθ'
 αὐτὸ ὄν. ἀλλ' ὁδὸν τὸ βγ' κινεῖται ἑαυτοῦ τῷ α' ἀφαιρεθέντος· καὶ
 γὰρ κινεῖ τὸ β', ἀλλ' ἐκ ἑαυτοῦ κινεῖ, ἀλλὰ τῷ ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι τῷ
 α'. τὸ αβ' ἄρα μόνον ἐν τούτοις αὐτὸ αὐτὸ κινεῖ. ἀνάγκη ὅν τὸ
 αὐτοκίνητον συγκεῖσθαι ἐκ τε τοῦ κινεῖντος μὴ ἀκινήτου δὲ ὄντος, καὶ
 30 τοῦ κινουμένου μὴ μὴ ἐξ ἀνάγκης δὲ κινεῖντος, ἀλλὰ καὶ κινεῖ ἄλλο
 ὡς κινούμενον λαμβανομένου. ζητήσοι δὲ ἂν τις, ὡς οἶμαι, διὰ τί
 μὴ τὸ αγ' μᾶλλον αὐτοκίνητον πρῶτως ἀπέδειξεν, εἴπερ τὸ μὴ α'
 κινεῖ μόνον. Simpl. f. 289.

εἰπὼν ὅτι ἀνάγκη τὸ αὐτοκίνητον ἔχειν τὸ κινεῖν μὴ κινούμενον 258a
 19. δέ, καὶ τὸ κινούμενον μηδὲν δὲ κινεῖν ἐξ ἀνάγκης ἀλλ' ὁπότερα ἐτυ-
 χεν, ἐπάγει ὅτι ταῦτα ἔχει τὸ αὐτοκίνητον "ἀπτόμενα ἢτοι ἀμφοῖν
 ἀλλήλων ἢ θατέρου θατέρον." εἰ μὲν γὰρ εἴη καὶ τὸ κινεῖν σῶμα καθ'
 ὑπόθεσιν, ὥστε καὶ τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτοῦ, ἀμφοτέρω ἀλλήλων
 ἄψεται· ἅμα γὰρ αὐτῶν ἔσαι τὰ πέρατα, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἀπτό-
 40 μενα, ὡς ἅμα τὰ πέρατά ἐστιν. εἰ δὲ τὸ μὴ κινούμενον σῶμα πάν-
 τως ἀνάγκη εἶναι, τὸ δὲ κινεῖν ἀσώματόν ἐστι καὶ ἀμέγεθες, ἐκέτι
 ἀμφοῖν ἄψεται ἀλλήλων, ἀλλὰ θατέρου θατέρον, καὶ ὁ κυρίως ἀλλὰ
 μεταφορικῶς· τῷ γὰρ σώματος ἄπτεται τὸ ἀσώματον, ὡς εἴρηται ἐν
 τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Γενέσεως (c. 6 p. 323 a 31), ἐν οἷς φησὶν
 "ὥστε εἴ τι κινεῖ ἀκίνητον ὄν, ἐκείνο μὴ ἄπτοιτο ἂν τῷ κινεῖσθαι, ἐκείνου
 δὲ ὁδὸν· φαμὶ γὰρ ἐνίοτε τὴν λυπύντα ἄπτεσθαι ἡμῶν, ἀλλ' ἐκ αὐτοῦ
 ἐκείνου." τὸ γὰρ ἐνεργεῖν ἄπτεσθαι λέγοιτο μᾶλλον ἢ περὶ τὸ πάχον.
 ταῦτα δὲ εἶπεν, οἶμαι, ἐνδείξασθαι βυλόμενος ὅτι συνεχῆ μὴ ὁδὸν

μῶς ἂν εἴη τό τε κινῶν καὶ τὸ κινούμενον, ἀλλ' εἰ μὴ ἄμφω σώματα, ἀπτόμενα ἂν ἀλλήλων εἴη κυρίως, εἰ δὲ τὸ μὴ σῶμα τὸ δὲ ἀσώματον, ἄπτεσθαι ἂν λέγοιτο μεταφορικῶς τὸ κινῶν τῷ κινούμενῳ ἀσώματον ὃν σώματος. ἐγὼ μὴ ὦν τὴν γραφὴν ὅπως εὗρον καὶ τὸ κινούμενον μὴ μηδὲν δὲ κινῶν ἐξ ἀνάγκης, ἀπτόμενα δὲ ἦτοι 5 ἄμφω ἀλλήλων ἢ θατέρω θάτερον." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ ἐξ ἀνάγκης τοῖς ἐφεξῆς προσέθησι γράφων ὅπως "ἀπτόμενα ἐξ ἀνάγκης ἦτοι ἄμφω ἀλλήλων ἢ θατέρω θάτερον." καὶ δυνάμει μὴ ἐκάτερον οἰκείαν τοῖς προκειμένοις ἀποσώζειν ἔννοϊαν, οἰκειότερον δὲ οἶμαι τὸ "ἐξ ἀνάγκης" τῷ "μηδὲν κινῶν" προσάπτειν, διότι τὸ 10 ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ κινούμενον, οἷον τὸ σῶμα ἐν τῷ ζῳῳ, κινῶν καὶ αὐτὸ πολλάκις φαίνεται, ὅ μὲντοι ἐξ ἀνάγκης κινῶν. εἰ τοίνυν μὴ προσεθείη τὸ "ἐξ ἀνάγκης" τῷ κινούμενῳ μὴ μηδὲν δὲ κινῶν, ἵνα σημαίνει τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης κινεῖν, νομιζήσεται τὸ κινούμενον ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ ὑπὸ τῷ ἀκινήτῳ αἰτίᾳ μηδὲν ὅλως μηδαμῶς κινεῖν. 15 ὅπερ ἔκ ἐστιν ἀληθές· προσεχὲς γὰρ ὃν τῷ πρώτῳ κινῶντι δέχεται τινα καὶ αὐτὸ κινήτικὴν ὑπ' αὐτῷ δυνάμει, ὡς εἴρηται πρότερον. id. ib.

258^a 20. τὰ τῷ αὐτοκινήτῳ μόρια ἄπτονται ἀλλήλων, εἴπερ ἀμφοτέρω σώματα εἴπεν· ὅσον γὰρ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅπου δῆλον εἰ σῶμα ἢ 20 ψυχὴ ἢ ἀσώματον. εἰ γὰρ σῶμα ἢ ψυχὴ, ἀνάγκη καὶ αὐτὴν ἄπτεσθαι τῷ σώματος, ὡς τὸ σῶμα αὐτῆς· εἰ δὲ μὴ εἴη σῶμα, αὐτὴ μὴ ἄψεται τῷ σώματος, τὸ δὲ σῶμα αὐτῆς ἔκτε. διὸ εἶπε "θατέρω θάτερον." ὅ γὰρ τῷ τὰ πέρατα συμβάλλειν, ἀλλὰ τῷ πάχειν τι εἰς τὴν ὕσταν ὑπὸ τῷ ἀσώματὶ τὸ σῶμα, ὡς ἐπὶ λοι- 25 δορίας καὶ λύπης· λέγομεν γὰρ ἡψατό μου ἢ λοιδορία καὶ ἡ λύπη, ἀλλ' ἔκ ἐγὼ τῆς λύπης ἢ τῆς λοιδορίας. ζῶντι γὰρ ὑπὸ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα καὶ γίνεσθαι ζῶν καὶ αἰσθητικόν, πάχον εἰς τὴν ὕσταν ὑπ' αὐτῆς. ἢ μὲντοι ψυχὴ εἰς τὴν ὕσταν ὅθεν πάχει ὑπ' αὐτῆς, εἰ μὴ τι ὑπὸ τῷ πνεύματι· εἶδος γὰρ ὅσα τῷ πνεύματι συμφθεῖ- 30 ρεῖται αὐτῷ. cod. Reg. 1853.

258^a 21. ἢ ἐν ἀρχῇ τῆς ὅλης ταύτης ῥήσεως λέξις ἢ λέγεται "εἰ μὴ ὦν 21. συνεχές ἐστι τὸ κινῶν, τὸ μὴ γὰρ κινούμενον" καὶ τὰ ἐξῆς ἀκαταλληλότερον ἔχειν δοκεῖ τῷ Ἀλεξάνδρῳ· ὡς γὰρ ἀνταποδώσων, φησί, τὸ "εἰ δὲ μὴ συνεχές," ὅπως εἶπεν, ὅθεν δὲ ἀνταποδίδωσι. μὴ 35 ποτε ὦν, φησί, τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν· εἰ μὴ ὦν συνεχές ἐστι τὸ κινῶν, ἔτι ἄδηλον· ἐπεὶ μὲντοι τὸ κινούμενον τὸ ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ συνεχές ἐστι, δηλονότι τὸ πᾶν τὸ ἐκ τῷ κινῶντος καὶ τῷ κινουμένου, ὅπερ ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον, αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖ. ὅτω μὴ ὁ Ἀλέξανδρος. μὴ ποτε δὲ ὡς ἐπὶ γραμμῶν ποιησάμενος τὴν ἀπόδειξιν, ἐξ ὑπο- 40 θέσεως καὶ τὸ κινῶν συνεχές λαμβάνει. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ἐπαγομένη ἀπορία, ἢ συνεχές ὑπέθετο καὶ τὸ κινῶν, λέγεται "ἀπορίαν δὲ ἔχει, εἰ ἀφέλη τις ἢ τῆς α', εἰ συνεχές μὴ τὸ κινῶν ἀκίνητον δέ" (v. 27). βύλεται ὦν διὰ τῶν νῦν λεγόμενων τὴν τρόπον δεῖξαι τῆς τῷ αὐτοκινήτῳ κινήσεως, προειπὼν ὅτι ἐκ κινῶντος ἀκινήτου σύγκειται, καὶ ἐκ 45 κινουμένου μὴ μὴ ἐξ ἀνάγκης δὲ κινῶντος. καὶ τῷτο πάλιν αὐτὸ βεβαιούμενος λέγει ὅτι τῷ μὴ κινουμένῳ ἐξ ἀνάγκης συνεχὲς ὄντος, ὡς δεδεικται πρότερον, τῷ δὲ κινῶντος ὑποτιθεμένου συνεχὲς,

δηλονότι αὐτοκίνητον λέγειται, ὡς πᾶν αὐτὸ ἑαυτὸ κινῶν. Simpl. f. 289 b.

ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοις μὴ τὸ "κινεῖται" δὲ τὸ β' μόνον" πρό- 258^a σκεῖται "τὸ δὲ γ' ὑπὸ τῷ β' ἔκτε· ἀδύνατον γάρ." ἔκ οἷδε δὲ τὴν 26. προδήκην ταύτην ὁ Ἀλέξανδρος, ὅθεν τὰ πλείω, ὡς ἔοικε, τῶν ἀντιγράφων. εἰ δὲ ἐξ ἀρχαῖς γεγραμμένον εἴη, λέγοι ἂν ὅτι ἡ πρώτη σύστασις τῷ αὐτοκινήτῳ ἐκ κινῶντος ἐστὶν ἀκινήτου καὶ κινουμένου, ἢ κινεῖν μὲν ποτε καὶ αὐτὸ κινούμενον πέφυκεν, ὅ μὲντοι ἐξ ἀνάγκης κινεῖν. id. ib.

ταύτη δὲ τῇ ἐπιχειρήσει καὶ ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ (7 1) καὶ 258^a τὴν ἀρχὴν ἐχρήσατο, βυλόμενος δεῖξαι ὅτι τὸ αὐτοκίνητον ὑπὸ 28. τινος κινεῖται... πῶς ὦν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος αὐτὸς ἐνιστάμενος πρὸς τὴν ἀπὸ τῷ μέρους τῷ αὐτὸ κινῶντος καὶ ὅλον ὅπως αὐτοκίνητον λέγοντα, ἔκ ἐφη τὸ ὅλον ἔσεσθαι πρώτως αὐτοκίνητον ἀλλὰ τὸ μέρος αὐτῷ, ὃ καὶ ἀφαιρεθὲν αὐτοκίνητον μένει; καὶ λύει τὴν ἀπορίαν καλῶς, ὅτι ὁ ὅτω λέγων τὸ μέρος ἐν τῷ ὅλῳ αὐτοκίνητον, ὡς ἐνεργεῖα ἑαυτὸ κινῶν ἤδη ὑπετίθετο... καὶ ἄλλως δὲ τούτῳ ἐπέβαλεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι καὶ διαιρετὴν ἢ τὸ κινούμενον, ἔκ ἤδη καὶ ὡς κινούμενον διαιρετόν ἐστιν... τούτω μὲντοι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, λεγομένη δεῖ ζῆτεῖν πῶς δυνατὴ ἢ ὑπόθεσις ἢ ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοκινήτῳ μέρος τι ὑποτιθεμένη ἡρεμεῖν. id. ib.

ἐπεὶ περὶ τῷ αὐτοκινήτῳ τοῖς λόγοις ὁ Ἀριστοτέλης διαφέ- 258^b ρεσθαι πρὸς Πλάτωνα δοκεῖ, καλῶς ἂν ἔχει καὶ ταύτην ἰδεῖν τὴν 8. διαφορὰν... ὁ Πλάτων πρώτως μὴ καὶ κυρίως αὐτοκίνητον εἶναι τὴν ψυχὴν βύλεται πᾶσαν, ἢ ὡς τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἐξηγητῶν δοκεῖ, τὴν λογικὴν, διὰ δὲ ταύτην καὶ τὸ ζῶν αὐτοκίνητον γίνεσθαι, ἔχον αὐτοκινήσεως μεταλαμβάνον... ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης μόνας τὰς φυσικὰς μεταβολὰς κινήσεις ἀξιῶν καλεῖν, τὴν ψυχὴν ἐνεργεῖν ἀλλ' ἔκτε κινεῖται νομίζει. καὶ δηλὸς ἐστὶν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς 10 περὶ Ψυχῆς (1 3) τὰς φυσικὰς κινήσεις τῆς ψυχῆς ἀποφάσκων... ταύτας δὲ καὶ ὁ Πλάτων ἀποφάσκει τῆς ψυχῆς, ἐν ταῖς ἐννέα κινήσεσι ταῖς πρὸ τῆς ψυχῆς αὐτὰς ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 894) καταριθμύμενος... ὥστε ὅ περὶ πρᾶγμα νῦν ἀλλὰ 15 περὶ ὄνομα τοῖς φιλοσόφοις ἐστὶν ἢ διαφορὰ, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πλείοσι τῶν ἄλλων. id. ib.

δείξας ὅτι τὸ πρώτως κινῶν καθ' ἑκάστην κίνησιν ἀκίνητόν ἐστι, 258^b νῦν δείκνυσιν ὅτι τὸ πρώτως κινῶν καὶ αἰδίον εἶναι χρή, ὥστε καὶ τῆς 10 τοιαύτης μεταβολῆς τῆς ὡς γενέσεως καὶ φθορᾶς ἀνεπίδεκτον εἶναι. καὶ τὸ μὴ πρῶτον ἐπιχειρήματα κοινόν τε ἐπὶ κινήσεως ἀπλῶς καὶ σύντομον καὶ σαφές ἐστιν... τὸ μὴ ἑκάστον τῶν ἀκινήτων μὴ κινῶντων δὲ αἰδίον φησὶν εἶναι ὅθεν πρὸς τὴν παρόντα λόγον. ὅ γὰρ τούτο 15 ζητεῖται νῦν, εἰ αἱ ψυχαὶ πᾶσαι ἀθάνατοί εἰσιν (αὐτῷ) γὰρ εἰσιν αἱ ἐν τοῖς αὐτοκινήτοις ἀκίνητοι μὴ κινῶνται δέ· ἄλλης γὰρ πραγματείας ἢ περὶ τῆς ψυχῆς σκέψις... πάσης δὲ ἐκτὸς μεταβολῆς εἶπε νῦν, καὶ ὅ πάσης κινήσεως, ἵνα καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν περιλάβῃ. καὶ καὶ συμβεβηκός δὲ τὸ πρώτως κινῶν ἀκίνητόν φησιν· καὶ ταύτη γὰρ διαφέρει τῶν ἐν τοῖς αὐτοκινήτοις ἀκινήτων μὴ κινῶντων δέ, ὅτι ἐκεῖνα καθ' αὐτὰ μὴ ἀκίνητα καὶ συμβεβηκός δὲ κινῶ-

μενα, τῷ τὰ σώματα ἐν οἷς ἔστι κινεῖσθαι, ἢ δὲ πρῶτως κινῶν ἅτε πάντη χωριστὸν σωμάτων ὑπάρχον, ἢ μόνον τῆς καθ' αὐτὴ μεταβολῆς ὑπερανέχει, ἀλλὰ καὶ τῆς καὶ συμβεβηκός. id. f. 291.

258 b 16. ὅτι ἔστι τι ὁ πρῶτως κινῶν ἢ μόνον ἀκίνητον ἀλλὰ καὶ αἰδίων ἔστι, δείκνυσιν πάλιν ὑποθέμενος ὅτι ἔστιν ἐν τοῖς ὅσιν αἰδίου κινήσεις καὶ μεταβολή, καὶ ὅτι δεῖ τῶν αἰεὶ μεταβαλλομένων προϋπάρχειν τὴν ἀμετάβλητον τῆς μεταβολῆς αἰτίον. ἐνστάσεως δὲ ὕψους τῆς λεγούσης ὅτι αἰ ἐν τοῖς αὐτοκινήτοις ἀρχαὶ τῆς κινήσεως, ταῦτάς αἱ ἐν τοῖς ζώοις ψυχαί, καὶ μὴ αἰδίοι ὦσιν, ἀρκῶσιν εἰς ἀρχῆς κινήσεως λόγον ἀκίνητοι ὕσαι (ἢ γὰρ διὰ γενέσεως ἢ φθορᾶς ἢ ὅλως μεταβολῆς ποτὲ μὴ εἰσὶ ποτὲ δὲ ἔκ εἰσίν· εἰ μὴ γὰρ διὰ μεταβολῆς ἢ κινήσεως αὐταῖς συνέβαινε τὸτο, ἀναγκαῖον ἦν προϋπάρχειν αὐτῶν τὴν κίνεσθαι, ἐπειδὴ δὲ ἢ διὰ κινήσεως ἢ ὅλως μεταβολῆς, διὰ τὴν ἀμερεῖς εἶναι αὐτάρκεις ἂν εἶεν εἰς ἀρχῆς λόγον, καὶ ἢ χρεια τῆς αἰδίου ἀρχῆς) — ταύτην ὅν τὴν ἐνστασιν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ λύει, συγχωρήσας μὴ ἐνδέχεσθαι τι εἶναι ποτε καὶ μὴ εἶναι ἄνευ γενέσεως καὶ φθορᾶς, τάχα δὲ ἔκ ἐνδέχεσθαι ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον εἶναι, εἴ τι ἀμερεῖς ὅτε μὴ ἔστιν ὅτε δὲ μὴ ἔστιν, ἄνευ τῆς μεταβάλλειν ὅτε μὴ εἶναι ὅτε δὲ μὴ εἶναι. ἐνδέχεσθαι ὅν, φησί, καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς κινεῖσθαι τινὰς ἄνευ κινήσεως καὶ μεταβολῆς ὅτε μὴ εἶναι ὅτε δὲ μὴ εἶναι, ἢ μέντοι πάσας δυνατὴν τὰς ἀρχὰς ὅτε μὴ εἶναι ὅτε δὲ μὴ εἶναι. id. f. 291 b.

258 b 26. ὅδε γὰρ ἐκεῖνο ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι τῶν φθειρομένων τῶν ἀρχῶν αἰεὶ τῆς ἐφεξῆς γίνεσθαι ἢ προλαβῆσα. ἡμεῖς μὴ γὰρ τὴν πρώτην αἰτίαν ἐπιζητῶμεν καὶ τὴν ὄντως ἀρχήν· αἰ δὲ ἐξ ἀλλήλων ἀπειροὶ καὶ ἔκ ἄμα. καὶ τί μᾶλλον ἢδε ἢπερ ἢδε; ὅλως δὲ τῆς μὴ διαλείπειν τὰς ἐξ ἀλλήλων γενέσεις τὴν μὴ διαλείψαν ἀρχὴν θετέον. αἰ δὲ φθαρταὶ ἀρχαί, εἴπερ εἶεν φθαρταὶ τινες ἐν τοῖς ζώοις ἀρχαί, τοῖς ζώοις δὴ πᾶσιν συνδιαφθείρον. ἄλλη τοίνυν αἰτία παρ' ἐκάστην τῶν ἐστίν, ὅταν καὶ τῶν ἐκάστη γεννητικὴ τίνος τῶν ἐφεξῆς. ὅλως δὲ εἴπερ ἀποδέδεικται διὰ τῶν ἐμπροσθεν ἰκανῶς ὅτι ἀνάγκη κίνησιν αἰδίων εἶναι καὶ συνεχῇ (τὴν γὰρ ἐφεξῆς ὅτε συνεχὲς ὅτε αἰδίων), ἀνάγκη καὶ τὴν ταύτης αἰτίον τῆς κινήσεως αἰδίων εἶναι καὶ ἔν. εἰ γὰρ ἄλλο νῦν καὶ ἄλλο πάλιν, ἔκαστι συνεχῆς ἢ κίνησις, ἀλλ' ἐφεξῆς. ἐκ δὲ ὅδε τῶν πεισύνειεν ἂν τις εἶναι τι πρῶτον αἰδίων καὶ ἀκίνητον. Themist. f. 61.

258 b 31. δυνατὴν δὲ οἶμαι καὶ ὅτως ἐκ τῶν εἰρημένων συλλογίσασθαι, ὅτι ὅτε ἐν τῶν μὴ αἰδίων ὅτε πάντα αἰτία τῆς συνεχῆς καὶ αἰδίου κινήσεως ἐστίν. λαβὼν γὰρ ὅτι τὸ ὅτως ἔχειν, ταῦτάς τ' αἰτίον εἶναι συνεχῆς καὶ αἰδίου κινήσεως, αἰδίων ἐξ ἀνάγκης ἐστίν, ἢ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμίστιος γράφουσιν "αἰδίων καὶ ἐξ ἀνάγκης" (καὶ γὰρ ἀνάγκη τὴν αἰτίον τῆς αἰδίου αἰεὶ εἶναι), ταύτην τὴν καταφατικὴν προτάσει προσέθησαν ἀποφατικὴν πρότασιν τὴν λέγουσαν τὸ ἐν ἑκάστον γενεῖν καὶ φθαρῆν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἔκ ἐστίν αἰδίων, ἐξ ὧν συνάγεσθαι ὅτι τὸ ἐν τὴν γενεῖν καὶ φθαρῆν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἔκ ἐστίν αἰτία τῆς συνεχῆς καὶ αἰδίου κινήσεως. Simpl. f. 291 b.

259 a 3. δείξας ὅν ὅτι ὅτε ἐν ἑκάστον ὅτε πάντα τὰ γενητὰ καὶ φθαρτὰ τῆς κινήσεως αἰτία δύναται τῆς αἰδίου κινήσεως αἰτία εἶναι, εἰκότως

ἐπήγαγε δῆλον εἶναι ὅτι ἔστι τι αἰδίων αἰτίον τῆς αἰδίου μεταβολῆς. εἰτα προσέθησιν ὅτι τὸτο μὴ τὸ αἰδίων αἰτίον τῶν τοῖς ἔκ αἰδίου ὑποκειμένοις κινητικοῖς αἰτίον τῶν εἶναι τε καὶ κινεῖν, καὶ τοῖς αὐτοκινήτοις, ἐν οἷς τὰ τοιαῦτα κινητικά, ἐκεῖνο αἰτίον τῶν εἶναι, ταῦτα δὲ τὰ αὐτοκίνητα τοῖς ἄλλοις αἰτία τῆς κινήσεως ἐστίν, τοῖς κινεμένοις μὲν, ἔκ αἰεὶ δὲ ἕτερα κινῶσιν, εἴγε ἀρχὴ καὶ πρῶτον τῶν κινῶντων τε καὶ κινεμένων ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον, ἵνα μὴ ἐπ' ἀπειρον ἴωμεν, πρὸ παντὸς ἑτεροκινήτου ἑτεροκίνητον τιθέντες. δύναται δὲ τὸτο μὴ τῶν τοῖς λέγειν τὸ αἰδίων κινητικὸν τοῖς αἰεὶ καὶ συνεχῶς κινεμένοις, ταῦτάς τ' αἰτίον κυκλοφορητικοῖς, ταῦτα δὲ ταῖς γινομένοις καὶ φθειρομένοις αἰτία τῆς τε κινήσεως καὶ τῆς γενέσεως. ἀμείνον δὲ ἴσως τὸ "καὶ τὸτο μὴ τῶν τοῖς" περὶ τῶν ἐν τοῖς αὐτοκινήτοις κινητῶν ἀκῶσιν, ἐπειδὴ περὶ τῶν προσεχῶς ὁ λόγος ἦν. id. f. 292.

εὐλογώτερόν φησιν ἐν μᾶλλον εἶναι τὸ πρῶτως κινῶν αἰτίον ἢ 259 a 8. πολλά· ἢ γὰρ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, ὅπερ αὐτὸς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Λ extr.) περὶ τῆς λέγων "Ὀμηρικῶς ἀνεφθέγγετο... καὶ καὶ τὸτον τὴν λόγον ἐν τῷ πρώτῳ τῆςδε τῆς πραγματείας (c. 6) τῶν ἀπειρα τὰ σοιχεῖα ὑποθεμένων Δημοκρίτου τε καὶ Ἀναξαγόρου προέκρινεν Ἐμπεδοκλέα πεπερασμένα εἰπόντα, καὶ πάντα ἀποδιδόντα ὅσα ἐκεῖνοι διὰ τῶν ἀπείρων ἀποδεδώκασι. id. ib.

δείξας ὅτι ἔστι τι τὸ πρῶτως κινῶν αἰδίων καθ' ἑκάστον τῶν 259 a 13. συνεχῶς καὶ αἰδίως κινεμένων, καὶ ὅτι εὐλογον ἐν τῷτο νομίζειν, τὸ αὐτὸ καὶ δι' ἑτέρας ἐπιχειρήσεως τῆς διὰ τριῶν ἢ διὰ πλειόνων καὶ τὴν ὑποθετικὸν τρόπον συναγομένης δείκνυσιν ὅτως. id. ib.

ἐνδέδεικται ὅτι ἀνάγκη αἰεὶ εἶναι κίνησιν· ἔκ ἐνδέχεται ποτε μὴ εἶναι. εἰ δὲ τὸτο, ἀνάγκη εἶναι συνεχῇ καὶ αἰδίον· μηδεμιᾶς γὰρ ὕψους αἰδίου ἐνδέχεται τὰς μερικὰς φθαρτὰς πάσας φθαρῆναι καὶ διαλείπειν ἐν μέσῳ· ὅτω δ' ἂν ἐφεξῆς μὴ ἦσαν, συνεχεῖς δ' ἔσονται αἰδίου δὲ ὕψους τῆς κινήσεως συνεχῇ εἶναι αὐτὴν ἀνάγκη. εἰ δὲ συνεχῆς, δῆλον ὅτι καὶ μία· μία γὰρ ἐστίν, ὡς ἂνω εἴρηται. μιᾶς δὲ ὕψους τῆς συνεχῆς καὶ αἰδίου κινήσεως, ἀνάγκη καὶ τὴν κινητικὸν αὐταῖς ἐν εἶναι καὶ αἰδίων· μία γὰρ ἐστὶ κίνησις, ὡς ἂνω εἴρηται, ἢ ἐν ἐνὶ ὑποκειμένῳ ὑπὸ τῆς αὐτῆς κινητικῆς γινομένης συνεχῆς· εἰ γὰρ ἢ τὸ αὐτὸ ὑπ' ἄλλου καὶ ἄλλου, ἢ διάφορα ὑπὸ τῆς αὐτῆς κινητικῆς, ἢ λέγειται συνεχῆς ἀλλ' ἐφεξῆς. ὡς ὅτω ἐν τὴν αἰδίως κινῶν καὶ ἀκίνητον, ἐπεὶ ὅδε κίνησις αἰδίου ἂν ἦν, εἴγε τὸ αἰτίον τῆς κινήσεως ἐκινεῖτο.

Philop. in cod. Ottobon. 32.

ἐν γὰρ τῇ τῶν κινῶντων διαδοχῇ γίνεται τις εἰσόδος· δεῖ γὰρ τὸ 259 a 19. μὴ παύσασθαι τὸ δὲ ἄρξασθαι· ὅτω δὲ ἢ συνέχεια διασπᾶται... ἐδειξε δὲ πρότερον ὅτι ὅδε πάντα ἄμα. δῆλον ὅν καὶ ἐκ τῶν νῦν εἰρημέων ὅτι τὸ ἐκάστης συνεχῆς κινήσεως αἰδίων κινητικὸν αἰτίον ἐν εἶναι βέβαιον. ὅτω δὲ καὶ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Λ 8) ἐκ τῶν συνεχῶς κινεμένων κυκλοφορητικῶν σωμάτων τὴν ἀριθμὸν τῶν ἀκινήτων μὴ πρῶτως δὲ κινῶντων αἰτίων ἐπεχείρησεν εὐρεῖν. ἀπορήσοι δὲ ἂν τις εἰκότως, ὡς οἶμαι, πῶς τῷ ἐν ἀρχῇ δειχθέντι, ὅτι ἀνάγκη αἰεὶ κίνησιν εἶναι, ἔπειτα τὴν συνεχῇ εἶναι· τὴν γὰρ αἰεὶ φησι συνεχῆς, τὸ δὲ ἐφεξῆς ἢ συνεχῆς. καίτοι ἔκ ὡς συνεχῆς ἀλλ' ὡς ἐφεξῆς αἰεὶ ὕσαι κίνησις ἐν τοῖς φθάσασιν λόγοις ἐδείχθη, εἴπερ αἰεὶ πρὸ τῆς

πρώτης υποτιθεμένης μεταβολῆς ἄλλην ἐδειξε προτέραν καὶ μὲν τὴν τελευταίαν ἄλλην ὑτέραν. αἱ δὲ τοιαῦται κινήσεις ἐφεξῆς εἰσὶν ἄλλ' ἢ συνεχεῖς... ῥητέον ἴσως ὅτι ἐν ἀρχῇ μὴ ἐδείχθη ὅτι αἰεὶ ἐστὶ κίνησις κινήσεως ἐφεξῆς· τὸτο γὰρ ἐναργὲς ἦν ἐν τοῖς προσεχέ-
 σιν ἡμῖν τοῖς ὑπὸ σελήνην ὑπάρχον, ἐν οἷς πρὸ πάσης κινήσεως
 ἄλλην ἀνάγκη προϋπάρχειν καὶ μὲν πᾶσαν ἄλλην μεθυπάρχειν.
 ἐλήφθη δὲ λοιπὸν ἐξ ὑποθέσεως, ὅτι πρὸ τῆς ἐφεξῆς αἰεὶ ἐστὶν ἡ
 συνεχῆς αἰεὶ, ἡ τῇ ἀνεκλείπτῃ τῆς ἐφεξῆς αἰτία. τὸ ὅν εἰρημένον
 ἐνταῦθα "εἰ δὲ αἰεὶ, ἀνάγκη συνεχῆ εἶναι· τὸ γὰρ αἰεὶ συνεχές, τὸ δὲ
 ἐφεξῆς ἢ συνεχές" δηλοῖ ὅτι τὸ ἐφεξῆς καθ' ὃ ἐφεξῆς ἕκ ἐστι
 συνεχές, ὅδ' ἢ αἰεὶ ἐξ ἀνάγκης ἔχει... ὅτι δὲ ἐξ ὑποθέσεως
 ἐλήφθη τὸ ἀνεκλείπτῃ δειχθείσης τῆς ἐφεξῆς κινήσεως εἶναι συνεχῆ
 κίνησιν, δηλοῖ προελθὼν αὐτός, ἐν οἷς φησὶν "ἅμα δὲ καὶ τὸ νῦν καὶ
 πρότερον ὑποτεθέν, ὅτι ἐνδέχεται τινα κίνησιν εἶναι συνεχῆ καὶ αἰδίον,
 φανερόν ἐστι τῇ αὐτῇ μεθόδῳ" (p. 261 a 28). καὶ δεικνυσιν ὅτι
 μόνη τῶν ἄλλων κινήσεων ἡ κυκλοφορία τοιαύτη ἐστίν. Simpl.
 f. 292 b.

259 b μίαν γὰρ ἐστὶ κίνησιν, ὡς καὶ πρότερον εἶπεν, ἣν ἑαυτὰ κινεῖ τὰ
 6 ζῶα, ἢ καὶ τόπον μεταβατική, καὶ ὅδ' αὐτὴν κυρίως καὶ πάντῃ ἐξ
 ἑαυτῶν κινεῖ· ἢ γὰρ ἐν αὐτοῖς ἡ πρώτη τῆς τοιαύτης κινήσεως
 ἀρχή, ἀλλὰ κινεῖ μὲν τινὰς κινήσεις ἄλλας φυσικῶς καὶ ἕκ ἐξ
 ἑαυτῶν, ὡς τὴν καὶ αὐξήσιν καὶ μείωσιν καὶ τὴν καὶ ἀναπνοὴν καὶ
 ὕπνον καὶ ἐγρήγορσιν. ὡν κινήσεων ἕκ αὐτῇ αἰτίᾳ τελείως τὸ
 ζῶον, ἀλλὰ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα, καὶ τῆς μὴ ἀναπνοῆς τὸ περιέ-
 χον, ἀήρ, αὐξήσεως δὲ καὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως ἡ τροφή αἰτία.
 25 id. f. 293.

259 b ἄλλο δὲ λέγει τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα· τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ
 15 ἔξωθεν προσπίπτοντα κινῶν καὶ μεταβάλλον τῇ ἑαυτῇ συνεχῇ κί-
 νήσει πρὸς ἑκάστον, τῆς οἰκείως ἐκάστῳ τῶν ὑπὸ σελήνην αὐτο-
 κινήτων. κινεῖ δὲ τὰ προσπίπτοντα ἔξωθεν τὰς φυσικὰς κινήσεις,
 30 οἷον τὰς κατ' ἀλλοίωσιν. id. f. 293 b.

"ἄλλο γὰρ τὸ κινῶν αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ αὐτὸ καὶ μετ'· ἄλλο ἐστὶ,
 φησί, τὸ κινῶν τὸ ζῶον κινούμενον καὶ αὐτό, καὶ μεταβάλλον πρὸς ἑκά-
 στον ἀέρα ἢ καιρὸν ἢ τόπον ἐν κινῶντα αὐτὰ τὰ ζῶα. εἴη δ' ἂν
 τὸτο τὸ ἐμφυτον θερμόν, ὅπερ τῇ τῷ ἀέρος συμμεταβάλλον κρά-
 35 σει τοίως ἢ τοίως κινεῖ τὸ ζῶον. ἀλλ' ἕκ ἔξωθεν τῆς, πέρας δὲ
 τῇ ἔξωθεν αἰτίᾳ ὁ λόγος. εἰ δὲ ἔχει ἡ λέξις "αὐτά," ὅπως νοη-
 τέον· ἄλλο γὰρ ἐστὶ τὸ κινῶν τὰ ζῶα, οἷον ὁ ἀήρ κινούμενος καὶ ἑαυτὸν
 μεταβάλλον καὶ ἐφαρμοζόμενος ἄλλως καὶ ἄλλως τοῖς αὐτοκινή-
 τοις. καὶ συμπρέπων "αὐτά," καὶ μὴ ἔχῃ τὸ εἶ, δασυντέον αὐτά·
 40 κρείττων γὰρ ἡ δευτέρα ἐξηγήσις. ὁ δὲ λέγει, λέγει καὶ ἄλλως τὸ
 κυκλοφορητικὸν σῶμα, ὡς μετ' ὀλίγον δείξει· τὸτο γὰρ συνεχῶς
 ἐν αὐτοῖς καὶ αἰεὶ κινούμενον πᾶσι τοῖς κινουμένοις αἰτίον γίνεσθαι τῶν
 μεταβολῶν, καὶ δὴ καὶ τὰ προσπίπτοντα τοῖς ζῴοις ἔξωθεν καὶ κί-
 νῶντα αὐτὰ τὰς φυσικὰς μὴ ἕκ αὐτῶν δὲ κινήσεις, οἷον φέρε
 45 τὰς κατ' ἀλλοίωσιν, ὑπ' ἐκείνου κινουμένα τε καὶ μεταβάλλοντα
 προσπίπτοντα κινεῖ αὐτά, ποτὲ μὴ θερμαινόμενα ποτὲ δὲ ψυχό-
 μενα, καὶ τινὰ ἄλλην μεταβάλλοντα μεταβολήν, ὡν ἕνια ἀπο-

τροφῆς αἰτία γινόμενα τῆς καὶ τόπον τῶν αὐτοκινήτων κινήσεως
 τὴν πρώτην ἀρχὴν ἔχει. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τούτοις ἔξωθεν ἡ ἀρχὴ τῆς
 κινήσεως, διὰ τὸτο ἢ συνεχῶς αὐτὰ κινεῖ. εἰ ὅν ἐν τῷ ἡρεμεῖν
 τὰ αὐτοκίνητα ἔξωθεν ἐστὶ τὸ κινῶν αὐτὰς καὶ ἢ παντελῶς ἡρεμεῖν·
 ἕκ ἄρα ἢ παντελῶς ἐν τοῖς ζῴοις γίνεσθαι κινήσεις. "ἐν πᾶσι δὲ τού-
 τοις." Philop. in cod. Ottob. 32.

ἐφεξῆς δεικνυσιν ὅτι ὅδ' ἀκίνητον κυρίως ἐστὶ τὸ ἐν τοῖς αὐτο-
 259 b κινήτοις κινῶν... μοχλεία δὲ ἀπέκασε τὴν ὑπὸ τῆς ψυχῆς τῇ
 σώματος γινομένην ἐν τοῖς ζῴοις κίνησιν, ἢ ὡς καὶ τῆς ψυχῆς ἔξω-
 18 θεν ἐχέσης τὴν αἰτίαν τῇ κινεῖν τὸ σῶμα, ὡς καὶ οἱ μοχλοὶ ὄργανα
 ὄντες τῶν πρώτως κινῶντων, ἢ τῷ τῆς μοχλῆς προσκειμένους αἰεὶ
 κινεῖν τὰ ἀπωθόμενα καὶ ἢ χωριζόμενους, ὅτω δὲ καὶ τὴν ψυχὴν
 συνῆσαν αἰεὶ τῷ σώματι κινεῖν αὐτό· ἢ μᾶλλον διὰ τὸ βίαιον καὶ
 μὴ καὶ φύσιν εἶναι τῷ σώματι τὴν τοιαύτην κίνησιν. Simpl.
 f. 293 b.

ἀλλ' ὅν καὶ ἣν δοκεῖ μόνην κίνησιν ὑφ' ἑαυτῶν κινεῖσθαι, λέγω
 δὲ τὴν καὶ τόπον, καὶ ταύτης τὸ ἐνδόσιμον ἔξωθεν, ὡς περ ὅταν τῆς
 τροφῆς διακριθείσης ἐγείρωνται. ὅθεν ὅδ' συνεχῶς οἶά τε κινεῖσθαι
 ταύτην τὴν κίνησιν· ὁ γὰρ ὕπνος διὰ τὴν τροφὴν ἀναγκαῖος, κα-
 θεύδοντα δὲ ἡρεμεῖ τὰ ζῶα καὶ ἢ κινεῖσθαι ὑφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἕτερον
 αἰτίον ἐστὶ τῷ ποτὲ μὴ ἡρεμεῖν τὰ ζῶα ποτὲ δὲ κινεῖσθαι, ὁ κινε-
 μένον μὴ αἰεὶ, ἕκ ὁμοίως δὲ αἰεὶ πρὸς αὐτὰ ἔχον, ὅδ' ὁμοίως αὐτὰ
 διατίθῃσι. δηλὸν τοίνυν ἐξ αὐτῶν τῶν εἰρημένων ὡς εἶναι τι δεῖ
 πρῶτον κινῶν ἀκίνητον, εἰ μέλλει, καθάπερ εἵπομεν, ἔσεσθαι ἀπαυ-
 25 ρός τις καὶ ἀθάνατος κίνησις, καὶ διατελέσειν τὸ πᾶν αὐτὸ ἐν αὐτῷ
 κινούμενον. Themist. f. 61.

τὸ γὰρ κύκλῳ κινούμενον ἐν ταύτῃ μένον κινεῖσθαι. καὶ ὅπως ἂν
 259 b μόνως, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, δύναται μὴδὲ καὶ συμβεβηκός κί-
 26 νεῖσθαι τὸ κινῶν, εἰ τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτῇ ἐν ταύτῃ μένον κινεῖτο.
 εἰ γὰρ τὸ μὴ ὅλον ἐστὶν ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτο κινητικόν, τὸτο δὲ ἐν τῷ αὐτῷ
 μένει (καὶ μόρια γὰρ τῷ κύκλῳ κινουμένων ἢ κινήσεως), ὅδ' ἂν τὸ ἐν
 αὐτῷ ὄν κινεῖτο καὶ συμβεβηκός ἔτι ὑφ' ἑαυτῇ... ἕκ ἰδίως δὲ
 νῦν περὶ τῇ πρώτῃ ἕρανθ' λέγει τῇ προσεχῶς ὑπ' αὐτῇ κινουμένη
 ὅτι αἰδίος (τὸτο γὰρ ἐν τοῖς ἐξῆς δείξει), ἀλλὰ κοινῶς ὅτι τὸ πᾶν καὶ
 ὁ κόσμος εἴη ἂν ὅπως αἰδίος, πάντων τῶν ἐν αὐτῷ κινουμένων ἐξ
 ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἐχόντων τῆς κινήσεως. Simpl. f. 294.

εἰπόντος αὐτῇ ὅτι ἐπὶ τῶν ἀκινήτων μὴ κινῶντων δὲ καὶ ἑαυτὰ
 259 b καὶ συμβεβηκός ἀδύνατον συνεχῇ κίνησιν κινεῖν, πάντες ἦν ἀπο-
 28 ρεῖν πῶς οἱ ἕρανθ' ζῶα καὶ αὐτοὶ ὄντες αὐτοκίνητα, καὶ ἔχοντες τὸ
 κινῶν ἀκίνητον μὴ καθ' αὐτό, καὶ ὅδ' καὶ συμβεβηκός ἑαυτὸν κινῶν
 ἀλλ' ὑφ' ἑτέρου καὶ συμβεβηκός κινούμενον (ὑπὸ γὰρ τῇ ἀπλανῆς οἱ
 πλανώμενοι τὴν ἐκείνου κίνησιν κινῶνται), συνεχῇ ὁμοίως κινῶνται κί-
 σιν. ταύτην ὅν τὴν ἀπορίαν λύει λέγων μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ τὸ κί-
 νεῖσθαι καὶ συμβεβηκός ὑφ' ἑαυτῇ καὶ τὸ κινεῖσθαι ὑφ' ἑτέρου. τὸ μὴ γὰρ
 ὑφ' ἑτέρου, φησὶν, ὑπάρχει καὶ ταῖς πλανώμεναις σφαίραις, ἄλλην μὴ
 τὴν οἰκείαν κινουμέναις περὶ τῆς ἑαυτῶν πόλεως, ἄλλην δὲ τὴν τῆς
 ἀπλανῆς, περὶ τῆς ἐκείνης πόλεως κινουμένων τῶν οἰκείων αὐτῶν
 πόλων. καὶ δυνατὸν συνεχῇ κίνησιν κινεῖσθαι τὴν ὑπὸ τῆς ἀπλανῆς

συνεχῶς κινωμένης καὶ κινήσεως· ὑφ' ἑαυτῶν γὰρ ὁ κινῶν καὶ συμβεβηκός, διότι τὸ κινῶν ἐν ὅλῳ ἐστὶ, τὸ δὲ ὅλον ὁ κινεῖ· καὶ μόρια γὰρ κινεῖ τὰ κύκλῳ κινούμενα καὶ ὁ καθ' ὅλα. τὸ δὲ καὶ συμβεβηκός ὑφ' ἑαυτῶν κινεῖται τοῖς φθαρτοῖς ὑπάρχει μόνοις· τὸ γὰρ "μόνον" ἀντὶ τῶ μόνοις εἶρηται. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὰς ἐν ταῖς πλα-
νωμέναις σφαίραις ψυχὰς καὶ συμβεβηκός κινεῖται φησιν, ὅτι ὑφ' ἑαυτῶν μέντοι ἀλλ' ὑπὸ τῆς τὰ σώματα αὐτῶν κινήσεως, διότι ἐν τούτοις εἰσι κινωμένοις ἕκ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἐφ' ἃ κινεῖται ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀκινήτων. τὸ δὲ πρῶτον, φησὶν, αἴτιον τὸ τῆς ἀπλανῆς κινήσεως ὅτι ὑφ' ἑαυτῶν ὅτε ὑπ' ἄλλης κινεῖται ἂν καὶ συμβεβη-
κός, τῷ μίαν κίνησιν κινεῖται τὴν ἀπλανῆ, καὶ ταύτην ἐν τῷ αὐτῷ μενόντων τῶν πόλων, ἢ τῷ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἶδος εἶναι τῶ κινωμένου σώματος, ἀλλ' ὅτιαν τινὰ κεχωρισμένην. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος λέγει, τὰς ἄλλας πάσας ψυχὰς εἶδη νομίζων ἀχω-
ριστα τῶν σωμάτων. ἀλλὰ τὸτο μὲν ἐν ἄλλοις ἐξετάζειν ἐστὶν 15 οἰκειότερον. id. ib.

259 b 32. δείξας πρῶτον ὅτι ἐστὶ κίνησις αἰεὶ, καὶ ὅτε γέγονε ποτε κίνη-
σις πρότερον μὴ ὅσα ὅτε φθείρεται ποτε ὥστε μὴ εἶναι κίνησιν, εἴτα ἐφεξῆς δείξας ὅτι τὸ πρῶτως κινῶν καθ' ἑκάστην κίνησιν, ὡς ὁ Εὐδόμητος προσέθηκεν, ἀκίνητον εἶναι χρὴ καὶ αὐτὸ καὶ καὶ συμ-
βεβηκός, εἶναι δὲ καὶ αἰδίδιον ὡς αἰδίδιον κινήσεως αἴτιον, ἀνάγκη εἶναι φησὶ τὸ πρῶτως κινούμενον ὑπὸ τῶ ἀκινήτου καὶ αἰδίδιον κινήσεως αἰδίδιον καὶ αὐτὸ εἶναι· συνυπάρχει γὰρ ἀλλήλοις τὸ κινῶν ὡς κινῶν καὶ τὸ κινούμενον ὡς κινούμενον. αὐτὸς δὲ καὶ ἄλλην ἀπόδειξιν τῆς προσέθεσις λαβὼν γὰρ ὁμολογούμενον τὸ εἶναι γένεσιν καὶ φθορὰν ἐν τοῖς ὅσι, 25
συνημμένον τι τοῖς ἐπ' αὐτῶν. εἰ μὴ ἐστὶ τι αἰδίδιον κινούμενον τε καὶ κινῶν, ὅτι ἂν εἴη γένεσις αἰεὶ καὶ φθορά. ἀλλὰ μὴν ἐστὶ ταῦτα· ἐστὶν ἄρα αἰδίδιον τι κινούμενον τε καὶ κινῶν. id. f. 294 b.

259 b 33. τί ποτ' ὅν εἶπον τὸ πρῶτον κινούμενον, καὶ ὅτι ἀπλῶς τὸ κινούμενον; ὅτι κινεῖται μὲν καὶ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ὑπὸ τῆς ἀκινήτου 30
ἀρχῆς, ὁ πρῶτος δὲ, ἀλλὰ διὰ μέσον τινός. ὁ γὰρ ἂν ἄλλως ἦν γένεσις, εἰ καὶ μή τι σῶμα ἦν μεταξύ, κινούμενον μὲν ὑπὸ τῶ πρῶτου καὶ ἀκινήτου, κινῶντος δὲ τὰ ἄλλα, καὶ γινόμενον αὐτοῖς αἴτιον τῆς ἐς ἄλλα μεταβολῆς. ἢ μὲν γὰρ ἀκινήτος ἀρχὴ τὴν αὐτὴν αἰεὶ κινήσει τρόπον καὶ μίαν κίνησιν, ὅτε ὁδὸν αὐτὴ μεταβάλλουσα πρὸς τὸ 35
κινούμενον ὑπ' αὐτῆς, οἷον ὁ ὕψος. καὶ τὸ ὑπὸ τῶ ὕψους πάλιν κινούμενον, οἷον ὁ ἥλιος, διὰ τὸ ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχειν πρὸς τὰ πράγματα, ὁ τῆς αὐτῆς ἐστὶ κινήσεως αἴτιον, ἀλλὰ προσκινῶν μὲν τῇσδε, ἀπινῶν δὲ αὐτῆς ἐτέρας, καὶ ποτὲ ἡρεμεῖν ποιήσει, ποτὲ δὲ κινεῖται. Themist. f. 61.

260 a 6. εἰπὼν δὲ "τὸ κινούμενον ὑπὸ τῶ ἀκινήτου" προσέθηκεν "ἢ κινω-
μένον ἤδη," διότι ὑπὸ μὲν τῶ ἀκινήτου προσεχῶς κινεῖται ἢ ἀπλανῆς, ὑπὸ δὲ τῶ ἀπλανῆς κινωμένον ἤδη τὸ πλανώμενον. "ἐν ἐναντίοις δὲ τόποις ἢ εἶδεσι" λέγει, ὅτι ποτὲ μὲν πλησιάζει ἡμῖν ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄλλα ἄσπρα διὰ τὴν ἐγκλισιν τῶ ζωδιακοῦ, ποτὲ δὲ ἀφίστανται, καὶ 45
πρὸς τὰ νότια ὁμοίως διατίθενται, καὶ ὅτε μὲν ὑψηλότερα γίνονται ὅτε δὲ περιγειότερα. ἐν ἐναντίοις δὲ εἶδεσι ψυχροτέροις ἢ θερμότεροις, ὅτι καὶ τὰς διαφορὰς ἑαυτῶν θέσεις τῶν ἐναντίων εἰδῶν τῶν καὶ

τῶν τοιούτων ἐστὶ ποιητικά. τάχα δὲ ἂν τις εἴποι τὰ ἐν Φαίδρῳ τῷ Πλάτωνος (p. 246) ἐνταῦθα παραξέειν τὸν Ἀριστοτέλην, ὅταν ἐκεῖνος λέγῃ "ψυχὴ πᾶσα παντὶ ἐπιμελεῖται τὸ ἀψύχον, πάντα δὲ ὕψος περιπολεῖ, ἄλλοτε ἐν ἄλλοις εἶδεσι γινόμενη." πρὸς γὰρ τὴν τῶν ἐκεῖ εἰδῶν θεωρίαν διαφορῶν ὄντων καὶ αἱ κινήσεις αὐτῶν γίνονται διαφοροί, καὶ ἢ ἀπὸ τῶν κινήσεων ἐνταῦθα διαφορὰ ὑφίσταται. Simpl. f. 294 b.

ἀρχὴν τῆς σκέψεως εἶναι φησιν, πρότερον ἐνδέχεται συνεχῆ 260 a
κίνησιν εἶναι ἢ ὅ, καὶ εἰ ἐνδέχεται, τίς αὕτη. αὕτη δὲ καὶ πρώτη τῶν 21.
κινήσεων ἐστὶν. ἀλλὰ τὸ μὲν εἰ ἐνδέχεται συνεχῆ κίνησιν εἶναι, νῦν ὑπερβέμενος μετ' ὀλίγον ζητήσει. id. f. 295.

φυσικώτερον λέγει νῦν περὶ αὐξήσεως, τροφῆς προδήκη 260 a
λέγων αὐξεῖται τὸ αὐξόμενον, ἢ περ ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 14) 30.
ἔλεγε τὸ τετράγωνον αὐξεῖται τῇ περιθέσει τῶ γνωμένου. id. f. 295 b.

τῶτα ὁμολογούμενως ἐνδοξον καὶ ὅτι αὐτῷ ἀρέσκει τὸ ἐπιχει- 260 b
ρημα, ἀλλὰ τοῖς λέγουσι τὰ πρῶτα σοιχεῖα ἀμετάβλητα εἶναι 7.
κατ' ὅτιαν, διακρίσει πάντα αὐτῶν καὶ συγκρίσει ποιῶσιν, ὡς ἦν καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς λέγων "ἀλλὰ μόνον μίξις τε διά-
λαξις τε μιγέντων." Philop. in cod. Ottob. 32.

τὸτο τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἀρέσκει αὐτῷ, ἀλλὰ δι' Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα λέγοντας "ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξις τε μι-
γέντων." φησὶν ὅτι κατ' ἐκείνης πρώτη ἢ καὶ τόπον κινήσεως· εἰ γὰρ πάντα τὰ πάθη πυκνῶσει καὶ ἀραιώσει γίνονται, ὅ ἐστι συγκρί-
σει καὶ διακρίσει, διάκρισις δὲ καὶ σύγκρισις γίνονται συνιζανόντων ἢ 25
διζαμένων τῶν σωμάτων, πᾶσα μεταβολὴ δεῖται τῆς καὶ τόπον κινήσεως. ἐκ δὲ τῶ "δοκῶσι" καὶ τῶ "λέγει" δείκνυσιν ὅτι ὅτι ἀρέσκει τῷ δόγματι. cod. Reg. 1853.

εἰπὼν τὴν πύκνωσιν καὶ μάνωσιν σύγκρισιν εἶναι καὶ διάκρισιν, 260 b
προσέθηκε "καθ' ὅς γένεσις καὶ φθορὰ λέγειται τῶν ὅσιων," δεικνύς 11.
ὅτι ὁ μόνον ἀλλοιώσεως καὶ αὐξήσεως ἀλλὰ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἢ καὶ τόπον μεταβολὴ προηγείτο. εἴτε γὰρ σύγκρισις καὶ διάκρισις ἐστὶν ἢ γένεσις καὶ φθορὰ, ὡς ἡρεσκε Δημοκρίτῳ τε καὶ Ἀναξαγόρᾳ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ, καὶ ὅσοι τὰ πρῶτα σώματα ἀπαθῆ ὑποθέμενοι τε-
λέως ἐκ τῶν ἐγγένων τὰ ἄλλα, ἢ ὅσοι ἐν ὑποθέμενοι τὸ σοιχεῖον, ὥσπερ Ἀναξίμανδρος τὸ μεταξύ, πυκνόμενον τῶτο καὶ μανόμενον τὰ ἄλλα ἀποδιδοῦναι φησὶν, αὐτόθεν ἀληθὲς τὸ ζητούμενον, εἴτε καὶ κατ' ἀλλοίωσιν ἢ γένεσις καὶ ἢ φθορὰ, καὶ ὅπως ὕγιες τὸ καὶ σύγκρι-
σιν καὶ διάκρισιν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ἐπιτελεῖται, εἴπερ πάσης 40
ἀλλοιώσεως ὡς εἰπεῖν ἡγεῖται σύγκρισις καὶ διάκρισις. εἰπὼν δὲ "καθ' ὅς γένεσις καὶ φθορὰ λέγειται," προσέθηκε "τῶν ὅσιων." αὐτὸ γὰρ αἱ κυρίως γενέσεις εἰσι καὶ φθοραί... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, μὴ ποτε καὶ τὴν αὐτὴν μέθοδον τὴν ἀπὸ τῆς συγκρίσεως καὶ διακρί-
σεως καὶ τῶ αὐξόμενου καὶ μειωμένου προὑπάρχειν ἐνδείκνυται τὴν καὶ τόπον μεταβολὴν· καὶ γὰρ τῶν καὶ τόπον μεταβολὴ μεγέθους, τῶ μὲν αὐξόμενου συγκρινόμενης αὐτῷ τῆς τροφῆς, τῶ δὲ μειωμένου διακρινόμενης ἀπ' αὐτῶ τινὸς ὅτιαν. καὶ ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἀριστοτέλης συμφωνεῖν βύλεται τῷ ἑαυτῷ καθηγεμόνι. καὶ γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τῷ

δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 893) πρώτην ἀπάσῳ μὲν λέγει τὴν κτ' τόπον κίνησιν, ἀπὸ ταύτης δὲ ὑφίστασθαι τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν διάκρισιν, καὶ ἀπὸ ταύτης τὴν αὐξήσιν καὶ τὴν μείωσιν. Simpl. f. 295 b.

260 b 12. γένεσις δὲ καὶ φθορὰ ὑτέρα φοράς, ὅτι εἴτε αὐτόθεν σύγκρι- σις ἢ γένεσις, ὡς Δημόκριτος οἶε, καὶ διάκρισις ἢ φθορὰ, εἴτε κτ' ἀλλοίωσιν μὴ γένεσις, προηγείθ' ὁ δὲ σύγκρισις καὶ διάκρισις, καὶ ὅπως ἂν ἡ φορά πρώτη ὑπάρχοι. Themist. f. 61 b.

260 b 15. ἀρμήσας καὶ ἀλλὰς ἐπιχειρήσεις παραδόναι δεικνύσας ὅτι πρώτη τῶν κινήσεων ἐστὶν ἡ φορά, διαίρεσιν ποιεῖ τῶν τῷ πρότερον σημει- ναμένων, ὅπερ ἐν ἀρχῇ παραλειπὼν νῦν ἀνεπλήρωσε, καὶ κτ' πάντας τὰς τρόπους καθ' ὅς λέγει κύριως τὸ πρότερον, δεικνύσι πρώτην ἔσαν τὴν φοράν τῶν ἄλλων κινήσεων. τρεῖς δὲ ἐνταῦθα τῷ προ- τέρον τρόπος ἐξεθέτο. . . ἐν δὲ ταῖς Κατηγορίαις (c. 12) πρὸς τῷ κτ' φύσιν καὶ κτ' χρόνον πρότερον τέθεικεν ἄλλα τὰ πρότερον σημει- νόμενα. . . ἐν δὲ τῷ δέλτῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ (c. 11) πλείο- νας ἐκτίθει τῶν πρότερον καὶ ὑτέρων. . . ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ κί- νησεως ζητῶν τὸ πρότερον καὶ ὑτέρον, ὅσα χρήσιμα πρὸς αὐτὴν ση- μαίνόμενα παρέλαβεν. . . καὶ κτ' θέσιν εἴπερ ὅλως εἴη ἐν τῇ κινή- σει, καὶ ἐν χρόνῳ ἂν λαμβάνοιτο, ἢ τάχα ἢ τῶν πρότερον καὶ 20 θέσιν σωματικῶν πρότερα ἂν καὶ αὐτὴ λέγοιτο τῇ θέσει. ἐκείνῳ δ' ἐφιστάνειν ἄξιον, ὅτι ἐν μὲν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ συνῆψε τὸ κτ' φύ- σιν καὶ κατ' ὕψος, ἐνταῦθα δὲ διεῖλεν αὐτό. Simpl. f. 296.

260 b 30. ἐντεῦθεν ἡ ἀπορία. (θακεῖ) ἢ ἐνός ἐκάστου ἀτόμου ἢ γένεσις πρὸ τῆς κτ' τόπον κινήσεως εἶναι. ἐπιλύει δ' ἐν λέγων ὅτι πρὸ 25 ἐκάστης γενέσεως ἐστὶν ἡ κτ' τόπον κίνησις τῶν γενητῶν, καὶ πρὸ ταύτης ἢ τῶν ὑρανίων, ἥτις καὶ αὐτὴ γεννᾷ. Philop. in cod. Ottob. 32.

261 a 1. ἀλλὰ τὸτο δόξειεν ἂν ὑπεναντίον εἶναι τοῖς πρότερον εἰρημέ- νοις. εὐρίσκει δ' ἢ γένεσις πρότερα φοράς, εἴ γε δεῖ γενέσθαι πρῶ- 30 τον, εἴθ' ὅπως κινεῖται. τὸτο δὲ ἐφ' ἐνός μὴ ὁτιῦν τῶν γινομένων ἀληθές, ἀπλῶς δὲ ἔκ ἀληθές ἀνάγκη ἢ ἕτερον τι πρότερον κινή- θῆναι καὶ φοράν, τὸ γενητικὸν τῷ γινομένῳ, ὃν ἤδη καὶ τὴν καὶ αὐτὰ γινόμενον, καὶ τὸτο ἕτερον πρότερον. ἔτι γένεσιν ἀδύνατον εἶναι πρώτην. Themist. f. 61 b.

261 a 10. ἔκ ἡκριβολογήσατο περὶ τὴν λέξιν. ἔδει ἢ προτάξαι, ὡς αὖτις προείπομεν, τῆς αὐξήσεως τὴν ἀλλοίωσιν. φθίσεως δὲ καὶ φθορᾶς ἢ μὴ τῇ αὐξήσει ἢ δὲ τῇ γενέσει ἀντίκειναι. ὅλως δὲ φαί- νει τὸ γινόμενον ἀτελές καὶ ἐπ' ἀρχὴν ἰόν. ἐντεῦθεν ὅτι καὶ τῇ φύ- σει πρότερα ἢ κτ' τόπον δεικνύσιν, ὥς τε τελειότερα καὶ τοῖς τελειο- 40 τέροις μᾶλλον ὑπάρχουσα. "ἐπ' ἀρχὴν ἰόν," ταῦτέστιν ἐπὶ τὸ τέ- λειον εἶδος. Philop. in cod. Ottob. 32.

261 a 13. τὴν λύσιν τῆς ἐνστάσεως τῆς ἀπὸ τῆς γενέσεως ἐνεχθείσης ἀρχὴν τῷ τρίτῳ ἐπιχειρήματος ἐποίησατο, τὸ δεικνύντος ὅτι καὶ κατ' ὕψος πρώτη τῶν ἄλλων ἐστὶν ἡ κτ' φοράν κίνησις. τὸ δὲ κτ' 45 φύσιν πρῶτον καὶ κατ' ὕψος πρῶτον ὀνομάζει, συμφώνως τοῖς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ (Δ 11) περὶ τῶν εἰρημένων. . . καὶ ὅτι μὴ ἡ φορά τελευταία τοῖς ἐν γενέσει ὑπάρχει, δεικνύσιν ἐκ τῶν τὰ μὴ

κατ' ὕψος ἀτελέστερα, ὥς περ τὰ φυτὰ καὶ τῶν ζώων τὰ προσπε- φυκότα, ἅπερ ζωόφυτα καλεῖται, ὅς ὅλως κινεῖται καὶ τόπον, τοῖς δὲ τελειομένοις τελευταῖον ὑπάρχειν τὸτο. ὅτι δὲ τῇ γε- νέσει ὑτέρον τῇ φύσει καὶ τῇ ὕψος πρότερον ἐστὶ, δεικνύσιν ἐκ τῶν γινομένων ἐν τῷ ἔτι γινέσθαι ἀτελές ὃν ὁδεύειν ἐπὶ τὴν αὐτὴ τε- λειότητα ὡς ἐπ' ἀρχὴν καὶ πρῶτον τῇ φύσει. ἢ γὰρ τελειότης ἀρχὴ ὡς τὸ ἔννεκα καὶ τὸ τέλος. Simpl. f. 297.

τὸτο τὸ ἐπιχείρημα δύναται δεικτικόν εἶναι τῷ πρώτῳ τῶν 261 a ἄλλων κινήσεων εἶναι τὴν φοράν καὶ τὰς τρεῖς τῷ πρότερον τρόπος 23. ὅς ἀπαδέδωκεν. ἐστὶ δὲ τοῦτον. ἐδείχθη πρότερον ὅτι τὸ αὐτο- κίνητον προὑπάρχον καὶ χρόνῳ καὶ ὕψος τῶν κινούντων καὶ κινουμένων ἀρχὴ τῶν τοιούτων ἐστὶ, καὶ ὅτι τὴν κτ' φοράν κίνησιν ἰδίως καὶ κυρίως κινεῖ τὸ αὐτοκίνητον. εἰ ἔν ἢ κτ' τόπον κίνησις οἰκεία ἐστὶ τῆς ἀρχῆς καὶ αἰτίας τῶν κινουμένων, ἢ δὲ οἰκεία τῆς ἀρχῆς καὶ αἰτίας τῶν κινουμένων κίνησις αὕτη ἂν εἴη καὶ τῇ φύσει καὶ τῷ χρόνῳ προ- 40 τέρον τῶν ἄλλων κινήσεων, τὸ συμπέρασμα δῆλον, ὅτι ἢ κτ' τόπον κίνησις καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ ὕψος καὶ τῷ χρόνῳ πρώτη τῶν ἄλλων ἐστὶ κινήσεων καὶ συμπεραίνει λοιπὸν τὰ εἰρημένα. ὅτι δὲ καὶ τὸτο τοῖς ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Πλάτωνος Νόμων κατακλυθῶν ὁ Ἀριστο- τέλης ἀπέδειξε, συνιδεῖν ἐστὶν. id. ib.

ἔτι τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ καὶ τῶν κινουμένων καὶ τῶν κινούντων. κινεῖ δὲ τὸ αὐτοκίνητον καὶ μόνον φοράν. καὶ ὅπως ἄρα πρώτη φοράν ἔτι κυρίως κινεῖται φανερόν, ὅτι τὸ κινούμενον καὶ τόπον ὅταν δ' ἡρέμῃ μὴ κτ' τόπον, αὐξάνει δὲ ἢ φθίνει ἢ ἀλλοιούμενον 261 a 27. ὅταν δ' ἡρέμῃ μὴ κτ' τόπον, αὐξάνει δὲ ἢ φθίνει ἢ ἀλλοιούμενον τοῖς ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Πλάτωνος Νόμων κατακλυθῶν ὁ Ἀριστο- τέλης ἀπέδειξε, συνιδεῖν ἐστὶν. id. ib.

ἐπιστῆσαι χρὴ ὅτι μέχρι νῦν ὡς ὑπόθεσις ἐλαμβάνετο τὸ 261 a εἶναι συνεχὴ κίνησιν. ἢ γὰρ ἐν ἀρχῇ δειχθεῖσα ἀγέννητος καὶ ἀφθαρ- 27. τος κίνησις ἔχῃ ὡς μία καὶ συνεχὴς, ἀλλ' ὡς αἰετὸς μὲν, ἄλλη δὲ καὶ ἄλλη κίνησις ἐν τοῖς ὅσιν ἀπεδείκνυτο. ἐπιστήμης δὲ ἐστὶν ἀκριβὺς τὸ καὶ μίαν μέθοδον πλείονα καὶ ὅπως καθολικὰ καὶ χρήσιμα θεωρή- ματα εὐρίσκειν. ἢ δὲ εὗρεσις αὐτῷ γίνεσθαι δεικνύντι πρῶτον ὅτι ὁδεμία τῶν ἄλλων κινήσεων ἢ μεταβολῶν παρὰ τὴν φοράν συνε- 35 χὴς εἶναι δύναται καὶ μία, ἀλλ' ὅδε τῆς φοράς ἢ κατ' εὐθείαν ὅδε ἢ μικτή, ἀλλὰ μόνῃ τῇ κύκλῳ κινεῖται τὸ συνεχὲς καὶ αἰετὸς ὑπάρχειν δυνατόν. καὶ ὅπως ἐκ τῶν δεικνύσιν ὅτι τῶν φορῶν πρώτη ἢ κύ- κλῳ τῆς κατ' εὐθείαν ἐστὶν. Simpl. f. 297 b.

ὅτι δὲ λοιπὸν ἔχῃ οἷον τε ἐκ τῶν ἀντικειμένων καὶ ἐναντίων κί- 261 a νήσεων μίαν γενέσθαι καὶ συνεχὴ κίνησιν, δῆλον. εἰ γὰρ εἴη μία, τὸ 33. λευκαίνόμενον ἅμα ἂν καὶ μελαίνοιτο, καὶ εἰς ὕψος μεταβάλλον ἅμα ἂν καὶ εἰς νόσον μεταβάλλοι, καὶ τὸ αὐξόμενον ἅμα ἂν καὶ μειοῖτο, καὶ τὸ γινόμενον ἅμα ἂν καὶ φθείροιτο. id. f. 298. cf. Themist. f. 61 b.

εἰ δὲ νῦν μὴ ταύτην κινεῖται, πρότερον δὲ ἔ, ὑπῆρχε δὲ καὶ τὸ- 261 a τε καὶ νῦν, δῆλον ὡς ἐκ μιᾶς εἰς αὐτὴν μεταβέβληκεν. εἰ γὰρ μὴ 4. ἡρέμῃσεν μεταξύ, ἐκινεῖτο ἂν ὡς μίαν τὰς ἐναντίας. ὁμοίως δὲ ἔξει καὶ ἐπὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. καὶ γὰρ αὐτὴ, εἰ μὴ ἐναντία, ἀλλ'

- ἀντικείμεναι. ἢ ἀλλ' ἡ διαφορὰ πρὸς τὰς ἀληθῶς κινήσεις, ὅτι καὶ ἐκείνων μὴ ἔν τι μεταξὺ πάντως, ἀλλ' ὅτι ὁ πάντως ἡρεμία μεταξὺ, ἀλλὰ χρόνος. τὸ γὰρ φθειρόμενον, ὅταν εἰς τὸ μὴ ὄν μεταβαλλῇ, ἡρεμεῖν μὴ ἔκ ἂν λέγαιτο ἐν τῷ μὴ ὄντι, χρόνον δ' ἔν γινεσθαι αἰετὶν μεταξὺ τῆς εἰς τὸ μὴ ὄν φθορᾶς καὶ τῆς ἐκ τῆς μὴ ὄντος πάλιν γενέσεως. Themist. f. 61 b.
- 261 b "ἀλλὰ μεταξὺ" φησὶν "ἔστι αὐτῶν χρόνος," καὶ ἔκ εἶπεν ἡρεμία, τὴν ἔνστασιν ἢ μετ' ὀλίγον λύσει φυλαττόμενος. ὁ γὰρ ὡς ἐπὶ τῶν ἐναντίων κινήσεων τὸ κινούμενον τὰς ἐναντίας ἡρεμεῖ μεταξὺ, ὅχι ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὰ ἀντικείμενα μεταβαλλόντων τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν. τὸ γὰρ ἡρεμεῖν ὄν τι ἡρεμεῖ καὶ ἐν ὄντι, ὅτε δὲ μὴ ὄν ὅτε ἐν μὴ ὄντι τινὶ ἡρεμεῖν δυνατόν. χρόνον μέντοι μεταξὺ εἶναι τινα καὶ τούτων τῆς ἀπὸ θατέρου ἐπὶ θατέρον μεταβολῆς ἀναγκαῖον. Simpl. f. 298.
- 261 b ὁ παρέρχων δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἡσφαλίσατο ἐν λόγον 15 τὸν ἐν ἐνὶ λέγοντα, ἀλλὰ χρησίμως εἰς τὰ προκείμενα. ἐπεὶ γὰρ κέχρηται τῷ ἐναντίῳ εἶναι τὰς κινήσεις τὰς εἰς τὰ ἐναντία, ἵνα μὴ τις ἐνίσχῃ πρὸς τούτο λέγων ἐν ἐνὶ ἐναντίον εἶναι, τῇ δὲ κινήσει τὴν ἡρεμίαν ἐναντίον, καὶ διὰ τούτο μὴ δύνασθαι καὶ κινήσιν αὐτῇ ἐναντίαν εἶναι, εἰ δὲ μὴ ἐναντία εἰσὶν αἱ ἐκ τῶν ἐναντίων μεταβολαί, ὁδὲν 20 κωλύει μίαν γενέσθαι τὴν εἰς αὐτὰ μεταβολὴν αὐτῶν, — διὰ ταύτην δὲ τὴν ἔνστασιν παρήγαγε νῦν τὴν ἡρεμίαν, ὑπομνήσκων τῶν περὶ αὐτῆς δειχθέντων, ὅτι ἡ ἡρεμία ὁ κυρίως ἐναντία τῇ κινήσει, ἀλλὰ ἀντίκεινται αὐτῇ ὡς σέρησις πρὸς ἕξιν, ἐναντία δὲ κινήσεις κινήσει ἕξιν. id. f. 298 b.
- 261 b ὅτι αἱ ἐξ ἀντικειμένων εἰς ἀντικείμενα μεταβολαὶ ἔκ εἰσι 22 συνεχεῖς, ἀλλὰ διαλαμβάνοντες χρόνον, δείκνυσιν ἐκ τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς, δύναμει συλλογιζόμενος ὅτι, εἰ ἡ γενέσις καὶ ἡ φθορὰ μὴ συνεχεῖς εἰσὶν, ἀλλὰ διαλαμβάνοντες χρόνον, πιστὸν ἂν εἴη καὶ τὰς ἄλλας μεταβολὰς τὰς ἐξ ἀντικειμένων εἰς ἀντικείμενα μὴ εἶναι συνεχεῖς. ἀλλὰ μὴν τὸ ἡγούμενον, τὸ ἄρα λήγον. καὶ τὸ μὴ συνημμένον δείκνυσιν ἐκ τῆς φυσικῆς εἶναι τὸ ὁμοίως ἔχειν ἐν ἀπάσαις ταῖς ὁμοίαις μεταβολαῖς, ὅταν τὸ συμβαῖνον διὰ τὴν ὁμοιότητα ὑπάρχῃ. id. ib.
- 261 b τὸ ἀπείρον τὸ ἀπεράτῳ καὶ αἰδίον δηλοῖ. αἱ γὰρ πέρατα ἔχουσιν 27 ἀνακάμπτεσθαι μεταξὺ ἡρεμῶσιν. id. f. 299.
- 261 b ὅτι ἔν ἢ ἐπ' εὐθείας ἔκ ἔστι συνεχῆς, δείκνυσιν λαβὼν ὅτι ἡ 31 εὐθεῖα, ἐφ' ἧς φέρεται τὸ κατ' εὐθείαν φερόμενον, πεπερασμένη ἔστιν, ὅπερ ἀπέδειξεν ἐν τῷ τρίτῳ τῆςδε τῆς πραγματείας (c. 5) διὰ τὸ μηδὲν ἐνεργεῖα μέγεθος ἀπείρον εἶναι. id. ib.
- 261 b εἰ ἔν μὴ ἴσα πρὶν ἀνακάμψαι τὸ ἄνω φερόμενον, φέροιτο 36 ἂν ἄμα καὶ ἄνωθεν κάτω καὶ κάτωθεν ἄνω, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως. ὅπως δὲ τὰς ἐναντίας κινήσεις πῶς μίαν γενέσθαι δυνατόν; Themist. f. 62.
- 262 a τούτο γὰρ ἐστὶ, φησὶ, τόπος, ὡς ἐπὶ τῶν κατ' ὅσον κινουμένων 45 τὸ ἄνω ἢ τὸ κάτω ἢ ἑτερόν τι, ἢ πάθος, ὡς ἐπὶ τῶν κατ' ἄλλοίωσιν κινουμένων, ἢ εἶδος, ὡς ἐπὶ τῶν κατ' ἑτέρας καὶ φθοράν. in haec exit Philop. cod. Ottob. 32.
- καὶ εἰ ἔν μὴ κατ' ἔν καὶ ἀδιαφόρου εἶδος αἱ ἐναντία κινήσεις γίνονται, 262 a ὅτε συνεχῆς ὅτε μία εἴη ἂν ἡ τῶν ἀνακάμπτοντων ἐπὶ τῆς εὐθείας κινήσις. ἀλλὰ μὴν τὸ ἡγούμενον, τὸ ἄρα λήγον. ὁ δὲ δύνασθαι εἶναι ἡ ὅλη ταύτης τῆς ἐρωτήσεως ἀποδείξεις, ἔχουσα ὅτι. ἢ κατ' εὐθείαν κινήσις ἐξ ἐναντίων σύγκειται καὶ διαφερόσων τῷ εἶδει, ἢ ἐξ ἐναντίων καὶ διαφερόσων τῷ εἶδει κινήσις ὁ μία ὁδὲ συνεχῆς ἔστι. καὶ τὸ συμπέρασμα δῆλον. καὶ ἐστὶ τὰ μὴ πρῶτα τῆς ῥήσεως κατασκευαστικά τῆς ἐλάττονος προτάσεως, τὰ δὲ τελευταῖα τῆς μείζονος, τὰ διορίζοντα τίς ἡ μία κινήσις. Simpl. f. 299.
- καὶ τὰ γὰρ ὅτι κινούμενα ἀπαντῶντα ἀλλήλοις ἴσῃσιν ἀλλήλα, 262 a ὁ γὰρ ὡς περὶ ἐπὶ τῶν εὐθειῶν ἐναντία ἐστὶ τὰ πέρατα, ὅτι καὶ ἐπὶ τῇ κύκλῳ, ὅτι μὴδὲ ἔστιν ἐπ' αὐτῶν πέρατα. ἴσα δὲ μέντοι καὶ ἐπὶ τούτοις τὰ ἀντικείμενα, καὶ συνεχεῖς ὡς αἱ κινήσεις καὶ μὴ ἡ ἀνακάμψις ὡς ἐπὶ τῆς εὐθείας. καὶ γὰρ διὰ τὴν ἀνακάμψιν ἴσῃσιν ἀλλήλα τὰ ἀντικείμενα, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀντικίνησιν. σημεῖον δὲ ποιησάμενος τὸ ἐναντίας εἶναι τὰς ἐπὶ τῆς εὐθείας τὸ ἀναρετικὰς ἀλλήλων εἶναι τὰς ἀνάπαλιν γινόμενας, πιστὸν τούτο ἐκ τῆς μὴ εἶναι ἀλλήλων ἀναρετικὰς τὰς μὴ ἀντικείμενας μὴδὲ ἀντικείμενως κινουμένας, ἀλλὰ μόνον ἑτέρας ἀλλήλων ὄσας, οἷον τὴν ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά γινόμενην καὶ ὅπως τὴν εἰς τὰ πλάγια τῇ ἀπὸ τῆς κάτω εἰς τὴν ἄνω, καίτοι διαφοροὶ καὶ ὁ συνεχῆς ὁδὲ καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος. ἀλλ' ὡς μὴ ἀντικείμενα δύνασθαι συνυπάρχειν. αἱ δὲ ἐπὶ τῆς εὐθείας ἀνάπαλιν καὶ ἀναρετικὰς ἀλλήλας, ὁ πλέον ἐστὶ τὸ μόνον διαφέρειν κατ' εἶδος. id. f. 299 b.
- καὶ ἄλλην ἀποδείξιν καμίζει, ἐξ ἧς ὁ μόνον μᾶλλον τῶν πρὸ 262 a δευ, ἀλλὰ μάλιστα φανερόν εἶναι φησὶν ὅτι ἀδύνατον συνεχῆ 12 εἶναι τὴν ἐπὶ τῆς εὐθείας κινήσιν τὴν πάλιν καὶ πάλιν ἐπ' αὐτῆς γινόμενην ἀνακάμπτοντος τὸ κινούμενον. δείκνυσιν δὲ αὐτὸ ἐκ τῆς ἀνάγκης εἶναι πᾶν τὸ ἀνακάμπτον ἴσα δὲ πρῶτον. τούτο γὰρ ὁ μόνον ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῆς εὐθείας ἀνακάμπτοντων ἀναγκαῖον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κύκλῳ τι κινήσιν ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σημεῖον ἀνακάμπτη πάλιν ἀπ' αὐτῆς, ἀνάγκη καὶ τούτο εἶναι πρῶτον, τῷ μὴ δύνασθαι ἀνακάμψαι τὸ κινούμενον μὴ πρότερον εἶναι. εἰπὼν δὲ ὁ μόνον ἐπὶ τῆς εὐθείας ἀλλὰ καὶ κύκλῳ φέρεται, τούτῃ ἐπὶ κύκλῳ, ταύτῃ συμβαίνειν ὁ καὶ ἐπὶ τῆς εὐθείας, εἰ ἀνακάμπτοι, πάλιν τινὶ διαφέρει τὸ κύκλῳ φέρεσθαι καὶ κύκλῳ, ἐοδῶν. κύκλῳ μὴ γὰρ φέρεται τὸ συνεχῆ καὶ αἰετὶ ἐπὶ ταῦτα φερόμενον καὶ κατ' αὐτὴν ἔχον τὴν κινήσιν τὸ κυκλικὸν εἶδος, κύκλῳ δὲ τὸ ἐπὶ κύκλῳ κινούμενον ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀνακάμπτον πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι. ὡς καὶ δῆλον ὅτι ἔκ ἔστι τῆς κινήσεως ὁ κυκλισμός, ἀλλὰ τὸ ἐφ' ὃ ἡ κινήσις. διχῶς δὲ δείκνυσιν ὅτι ἀνάγκη τὸ ἀνακάμπτον ἴσα δὲ πρότερον, ἀπὸ τε τῆς αἰδήσεως καὶ ἀπὸ τῆς λόγου. . . πρῶτον δὲ δείκνυσιν ὅτι ὁ κατ' ὅσον σημεῖον ἴσα δὲ τῶν ἐν τῇ εὐθείᾳ τὸ ἐπὶ τῆς εὐθείας κινούμενον. ὅτι γὰρ μάλιστα δείξει ἴδιον ὄν τὸ ἡρεμεῖν τοῖς ἐπ' εὐθείας κινουμένοις, ὅταν ἀνακάμπτῃσιν. εἰ γὰρ κατ' ὅσον σημεῖον ἴσα δὲ τὸ φερόμενον, πρῶτον μὴ ὁ μᾶλλον ἐν τῷ ἀνακάμπτειν ἢ ἐν ὁτῶν τῆς εὐθείας ἴσαιτο ἂν. πανταχῇ γὰρ ἐστὶ σημεῖον. καὶ ἐν τῇ κύκλῳ δὲ κινήσει τὸ αὐτὸ ἂν εἴη, ἐπεὶ καὶ ἐκεῖ σημεῖα πανταχῇ. ὅτι δὲ ὁδεμία ἂν εἴη συνε-

χρὸν φερά. ὡς ἐχ' ἴσα καθ' ἕκαστον σημεῖον τὸ φερόμενον, τῷ
 μηδὲ εἶναι τὰ σημεῖα ἐνεργείᾳ ἐν τῷ συνεχεῖ, διὰ ὅδε μέσα ἐστὶ
 κατ' ἐνεργείαν. ὅτι δὲ ἐκ ἐστὶ μέσα τῶν ἀκρῶν κατ' ἐνεργείαν
 τὰ ἐν τῷ συνεχεῖ σημεῖα, ὡς ἂν ὡς συνεχῆς λαμβάνηται. δει-
 κνυσί τινὰ ἐστὶ τὰ κυρίως μέσα τίνων ὀρισάμενος. ἐν οἷς γὰρ ἐστὶν
 ἀρχὴ καὶ τέλος καὶ μέσον, τὸ μέσον πρὸς ἑκάτερον τῶν μερῶν τὸ
 ἕτερον γίνετο, πρὸς μὲν τὴν ἀρχὴν τελευτή, πρὸς δὲ τὴν τελευτήν
 ἀρχή, καὶ ὅτως ἀρχὴ γίνετο καὶ τελευτή καὶ τὸν λόγον. πρὸς ἑκάτε-
 ρον δὲ ἀμφω γίνετο, ὅταν καὶ τῶν ἀκρῶν ἑκάτερον κατ' ἀμφω
 λαμβάνηται καὶ ὡς ἀρχὴ καὶ ὡς πέρασ· τότε γὰρ τὸ μέσον, οἷον τὸ γ'
 πρὸς τὸ α', ὡς μὲν πρὸς ἀρχὴν πέρασ γίνετο, ὡς δὲ πρὸς πέρασ ἀρχή,
 καὶ πρὸς τὸ β' ὁμοίως. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τῷ "τὸ μέσον πρὸς ἑκά-
 τερον ἀμφω ἐστὶν" ἔτι μὲν ἐκ ἀξιοῖ ἀκρίβειαν, ψευδὸς εἶναι νομίζων
 τὸ πρὸς ἑκάτερον ἀμφω γίνεσθαι, ἀλλ' ὅτι τὸ μέσον πρὸς ἑκάτερον
 ἀντιτιθέμενον ὡς ὃν τὸ ἕτερον ἀμφοτέρω γίνετο. εἰ δὲ καὶ τῶν
 ἀκρῶν ἑκάτερον ὡς ἀμφω ληφθῇ, καὶ ὡς ἀρχὴ καὶ ὡς πέρασ, οἷον
 τῆς ἀνωθεν κάτω εὐθείας καὶ τὴν ἀνω πρὸς μὲν τὸ ἀπ' αὐτῆς κινούμενον
 ἀρχή, πρὸς δὲ τὸ ἐπ' αὐτὴν τέλος, καὶ τὸ κάτω ὁμοίως ἔσται, καὶ τὸ
 μέσον ἀμφω πρὸς ἑκάτερον τῷ λόγῳ. τῷ γὰρ ἀριθμῷ ἐν ἐστὶν.
 τὰ δὲ ἐν τῇ εὐθείᾳ μεταξὺ τῶν ἀκρῶν σημεῖα, ἕως ἂν ὡς μία καὶ
 συνεχῆς ἡ εὐθεῖα λαμβάνηται, δυνάμει μόνον ἐστὶ, δυνάμει δὲ ὄντα
 ἐκ ἂν εἴη μέσα κυρίως. id. ib.

262 a 19. ὅτι δ' ἅπαν τὸ κάμπτον, καὶ ἐπὶ κύκλῳ κινῆται καὶ ἐπ'
 εὐθείας, ἀνάγκη πρότερον εἶναι, ἢ πῶς ἂν μόνον ἐπὶ τῆς αἰδέ-
 σεως ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ. πᾶν γὰρ τὸ φερόμενον, ἐν ᾧ γενέσθαι
 τε καὶ ἀπογενέσθαι ἀνάγκη ἔχει, καὶ εἰς ὃ ἐλθεῖν καὶ ἐξ ὃ ἀπελθεῖν, ἐν
 τούτῳ καὶ ἴσα ἀνάγκη ἔχει, χρώμενον αὐτῷ ὡς ἀρχὴ καὶ πέρατι
 τῆς κινήσεως. ὅ γὰρ οἷον τε ἐν ταύτῃ νῦν γενέσθαι τε ἐν τινὶ καὶ
 ἀπογενέσθαι ἐξ αὐτῆς, καὶ ἐλθεῖν καὶ ἀπελθεῖν. ἅμα γὰρ ἂν εἴη καὶ ἐκ
 εἴη ἐν τῷ αὐτῷ, ὡς ἐν ἄλλῳ νῦν καὶ ἐν ἄλλῳ. εἰ δὲ τῷτο, πᾶν-
 τῶν δὲ τῶν νῦν χρόνος μεταξὺ, τὸν μεταξὺ χρόνον τῷτον ἂν εἴη
 ἡρεμῶν, ἐν ᾧ καὶ γέγονέναι τε καὶ ἀπογεγονέναι ἀπ' αὐτῆς. ἐπὶ
 μὲν ὅν τῶν μέσων σημείων τῆς πεπερασμένης εὐθείας ἐκ ἀνάγκη
 ἔχει τὸ φερόμενον γενέσθαι τε ἐν τινὶ καὶ ἀπογενέσθαι. ὅθεν γὰρ αὐτῶν
 ἐστὶν ἐνεργεία, ὅδε ὅλως σημεῖον ἐνεργείας. δεῖ γὰρ τὸ ἐνεργεία ση-
 μεῖον καὶ ἐνεργεία μέσα καὶ ἀρχὴν εἶναι καὶ πέρασ, καὶ τῷ μὲν ὑποκει-
 μένῳ ἐν, τῷ λόγῳ δὲ δύο. τῷτο δὲ ἐκ ἐστὶν ἐπὶ τῆς συνεχῆς,
 ἔς ἂν ἡ συνεχῆς. ἀλλὰ τότε γίνετο ἐνεργεία μέσα ἐνεργεία ση-
 μεῖον, ὅταν εἴη ἐπ' αὐτῆς τὸ φερόμενον, καὶ ἐπιστὰν πάλιν ἀρχὴν
 κινεῖται. Themist. f. 62.

262 a 30. εἰπὼν ὅτι ἐν ὅδῳ χρόνῳ ἐστὶ τὸ συνεχῶς ἐπὶ τῆς εὐθείας κιν-
 ούμενον κατὰ τι τῶν ἐν τῇ εὐθείᾳ σημείων, προσέθηκε "πλὴν ὅ γὰρ
 νῦν ἐστὶ διαίρεσις," ἴσον λέγων τῷ κυρίως μὲν καὶ καθ' αὐτὸ μὴ εἶναι
 ἐν χρόνῳ τὸ κινούμενον συνεχῶς ἐπὶ τῆς εὐθείας κατὰ τι τῶν ἐν
 αὐτῇ σημείων, κοινότερον μέντοι καὶ καὶ συμβεβηκὸς δυνάμει καθ'
 ἕκαστον τῶν σημείων εἶναι λέγει ἐν χρόνῳ, τῷ τῶν νῦν ἕκαστον,
 καθ' ὃ ἐστὶν ἐφ' ἑκάστῃ τῶν σημείων τὸ κινούμενον ἐπὶ τῆς εὐθείας,
 ἐκείνου εἶναι τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ διεξίσι τὴν εὐθείαν. τῷ γὰρ ἐν τῷ

νῦν εἶναι, ὃ ἐστὶ διαίρεσις τῷ χρόνῳ, τῷτο λέγοιτο ἂν καὶ ἐν τῷ χρόνῳ
 εἶναι, ὅ γὰρ νῦν ἐστὶν, ἀλλ' ὅ γὰρ κυρίως. τὸ γὰρ νῦν ὅ μέρους τῷ χρόνῳ
 ἐστὶν ἀλλὰ τομὴ αὐτῆς, καθ' ὃ τέμνετο καὶ δύνατο τμηθῆναι ὁ χρό-
 νος. Simpl. f. 300.

τὸ δὲ "ἐν ἄλλῳ ἄρα σημείῳ χρόνῳ" εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ἐν 262 b
 ἄλλῳ νῦν. τὸ γὰρ νῦν τὸ ἐν τῷ χρόνῳ ἀναλογόν ἐστὶ σημείῳ τῷ ἐν
 τῇ γραμμῇ. . . τὸ δὲ "διὰ τὸ δύο ποιεῖν, ὡς περ ἂν εἰ καὶ νοήσειεν,"
 ἴσον ἐστὶ τῷ ἔτι γὰρ τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ δύο ποιεῖ τῇ εἰσαί. ὅ γὰρ
 δὴ διαιρεῖ τὸ σημεῖον ἀδιαίρετον ὄν, ἀλλὰ δις αὐτῇ χρῆται, ποτὲ μὲν
 ὡς πέρατι ποτὲ δὲ ὡς ἀρχῇ, διὰ τὸ ἴσα ἐν αὐτῷ. πῶς δὲ τὸ
 ἐν δύο ποιεῖ δεικνύς, προσέθηκεν "ὡς περ ἂν εἰ καὶ νοήσειεν." ἐκεῖτο
 γὰρ τὸ ἔτι γινόμενον δύο τῷ λόγῳ γίνεσθαι δύο. εἶπε γὰρ "καὶ τῷ μὲν
 ἀριθμῷ ἐν, τῷ λόγῳ δὲ δύο" (p. 262 a 21), ταῦτα τῇ νοήσει.
 id. f. 300 b.

δείξας ὅτι τὸ γινόμενον ἐν τινὶ καὶ ἀπογινόμενον ἀπ' αὐτῆς 262 b
 ἀνάγκη ἔχει εἶναι ἐν αὐτῷ, ἀπορίαν πρὸς τῷτο φερομένην ἐπάγει,
 καὶ λύει τὴν ἀπορίαν, τὴν ἀδορίστως ἐν αὐτῇ ληφθὲν διορίζομενος. καὶ
 ἡ μὲν ἀπορία βραχέως καὶ ἀσαφῶς ὑπ' αὐτῆς τεθείσα τοιοῦτον ἔχει τὸ
 κεφάλαιον. εἰ ἀνάγκη τὸ γινόμενον ἐν τινὶ καὶ ἀπογινόμενον ἀπ'
 αὐτῆς χρόνον τινὰ ἡρεμεῖν ἐν αὐτῷ, συμβήσεται τὰ ἰσοταχῶς κιν-
 ούμενα ἐπὶ ἴσων εὐθειῶν ἅμα ἀρξάμενα κινεῖσθαι, ὅχι ἅμα διέναι
 τὰς ἴσας εὐθείας, ὅπερ ἄτοπον. ὡς καὶ τὸ ἡγούμενον ἄτοπον, τὸ
 γινόμενον ἐν τινὶ καὶ ἀπογινόμενον χρόνον τινὰ ἡρεμεῖν. τὸ δὲ εἰρη-
 μένον ἄτοπον συμβαίνει, ἐὰν τῶν ἰσοταχῶς κινουμένων τὸ μὲν ληφθῇ
 γέγονέναι καὶ ἀπογεγονέναι κατὰ τι τῶν μεταξὺ σημείων, τὸ δὲ
 μὴ ληφθῇ. ἐὰν γὰρ ἡ δύο τινὰ ἰσοταχῶς κινούμενα, οἷον τὰ α' δ',
 ἐπὶ δύο τινῶν εὐθειῶν ἴσων τῆς τε ε' καὶ τῆς ζ', ληφθῇ δὲ τὸ α' ἐπὶ
 τῆς εγ' ἐν τινὶ τῶν μεταξὺ τῆς ε' καὶ τῆς γ' σημείων, οἷον τῷ β',
 μὴ μόνον ὅν ἀλλὰ καὶ γινόμενον καὶ ἀπογινόμενον, εἰ τὸ γεγονὸς ἐν
 τινὶ καὶ ἀπογεγονὸς χρόνον τινὰ τὸν μεταξὺ τῶν δύο νῦν, τῷ τε ἐν ᾧ
 γίνετο καὶ τῷ ἐν ᾧ ἀπογίνετο, ἡρεμεῖν ἀνάγκη, ἀκολουθήσει τὸ θάττον
 τὸ δ' τὴν ζ' εὐθείαν κινεῖσθαι, τὸ ἰσοταχὲς τε ὃν τῷ α' καὶ ἅμα
 ἡργμένον τῆς κινήσεως. τῷτο δὲ συνέβη διὰ τὸ ἐπὶ μὲν τῷ α' λα-
 βεῖν τὸ καὶ γέγονέναι καὶ ἀπογεγονέναι ἐπὶ τινος τῶν μεταξὺ τῶν εγ'
 σημείων, ἐπὶ δὲ τῷ δ' μηδὲν τοιοῦτον προσλαβεῖν, ἀλλὰ συνεχῇ
 τὴν κίνησιν εἶσαι. ὡς καὶ τὰ μεταξὺ τῶν ζ' καὶ σημεία δυνάμει
 εἶναι, καὶ τὸ δ' συνεχῶς κινούμενον εἶναι μόνον ἐπὶ τῶν σημείων,
 ἀλλὰ μὴ γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι. εἰ ὅν ἔτι καὶ τὸ α' τὸ ἰσοταχὲς τῷ
 δ' ληφθῇ συνεχῶς κινούμενον, ἐκείνι ἐπακολουθεῖ τὸ θάττον τὸ δ'
 διεξελθεῖν τὴν ζ' ἢ τὸ α' τὴν εγ'. ἀμφοτέρω γὰρ ὁμοίως διεξέρ-
 χεται ὅντα ἐν τοῖς μεταξὺ σημείοις τοῖς δυνάμει, ἀλλ' ὅχι τῷ ἑτέρῳ
 γινόμενον ἐν τινὶ αὐτῶν καὶ ἀπογινόμενον. ὅ γὰρ ἀνάγκη τὸ ἐν τινὶ ὃν
 καὶ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ καὶ ἀπογίνεσθαι, ὅπερ ὁ ἀπορῶν λόγος ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ
 τῶν κινουμένων τῷ α' λαβὼν συνήγεν τὸ μὴ ἀληθῶς ἀποδεδεῖσθαι
 τὸ ἡρεμεῖν μεταξὺ χρόνον τινὰ τὸ γινόμενον καὶ ἀπογινόμενον. ὁ δὲ
 Ἀριστοτέλης ἔλαβε γραμμάς ε' μὲν τὴν τὸ εγ', ζ' δὲ τὴν τὸ ζ'.
 ἀσαφὲς δὲ ὃν τὸ ἐπὶ τῷ δ' ῥηθέν (τὸ γὰρ πρότερον ὀρμήσαν καὶ ἀπελ-
 θὼν πρότερον ἐλθεῖν ἀνάγκη) καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐσαφηνίσεν. . .

- καὶ ἐκεῖνο δὲ πρὸ τούτων τῶν ῥητῶν ἀσάφειαν ἔχει τινὰ ἅμα δὲ εἶη
 τὸ α' ἐπὶ τῷ β' σημείῳ, καὶ τὸ δ' φέροιτο ἀπὸ τῆς ζ' ἄκρας πρὸς τὸ
 η' (v. 11). πῶς γὰρ ἅμα τὸ α' ἐπὶ τῷ β' καὶ τὸ δ' φέροιτο ἀπὸ
 τῆς ζ' ἄκρας, εἴπερ ἅμα ἤρξαντο τὸ μὲν α' ἀπὸ τοῦ ε', τὸ δὲ δ' ἀπὸ
 τοῦ ζ'; ἀλλ' εἰκοιέ λέγειν ὅτε τὸ α' ἐπὶ τῷ β' σημείῳ ἤρμευε, τότε
 τὸ δ' ἀπὸ τῆς ζ' ἄκρας συνεχῶς κινούμενον πρὸς τὸ η' φέρετο, καὶ οὕτως
 ἤρμευε πρὸς τὸ α' καὶ τὴν ὑπόθεσιν. id. ib.
- 262b ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῆς λύσεως, ἀπὸ τῶν ἤδη δεδειγμένων ἐπι-
 17. χειρῶσα. id. f. 301.
- 262b δείξας ὅπως ἐπὶ τῇ συνεχῶς κινούμενῳ ἔστι λέγειν τὸ γί-
 22. νεῖσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι, ἐπάγει ὅτι ἐπὶ τῇ ἐπὶ τὸ πέρασ ἐλθόντος καὶ
 ἀνακάμπτοντος ἀνάγκη λέγειν τὸ γεγονέναι τε αὐτὸ ἐν τῷ πέρατι
 καὶ ἀπογεγονέναι. ἔκκετι γὰρ τὸ πέρασ τῆς εὐθείας δύναται εἶναι, ὡς
 ἦν τὰ μεταξὺ, ἀλλ' ἔστιν ἐνέργεια, διὸ καὶ γενέσθαι ἐν τῷ πέρατι
 ἀνάγκη καὶ ἀπογενέσθαι ἀπ' αὐτοῦ. καὶ δείκνυσιν τούτο πάλιν διὰ τῆς
 τῶν χοιχείων ἐκθέσεως, ἐναλλάξας, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ
 χοιχεῖα, καὶ ποιήσας νῦν τὸ ἡ κινούμενον, ὡς περ πρότερον τὸ δ', καὶ
 τὸ δ' πέρασ νῦν τῆς εὐθείας, ὡς περ πρότερον ἦν τὸ η'. καὶ λέγει ὅτι
 τὸ ἡ ἐλθὼν ἐπὶ τὸ πέρασ τὸ δ', ὅταν ἀνακάμψῃ πάλιν, τῷ ἐνὶ ση-
 μείῳ ὡς δυσὶν, ὡς γὰρ ἀρχὴ καὶ πέρατι, κέχρητο. τούτο δὲ ἦν τὸ γε-
 20. νέσθαι καὶ ἀπογενέσθαι. διὸ ἐξ ἀνάγκης δεῖ αὐτὸ ἐν μεταξὺ χρόνον
 τῶν νῦν, τῷ τε ἐν ᾧ ἐγένετο ἐν τῷ πέρατι τῷ δ' καὶ τῷ ἐν ᾧ ἀπε-
 γένετο, ἀνακάμψαν ἀπ' αὐτοῦ ἡρεμῆσαι. πῶς γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος
 τὴν ἐναλλαγὴν τῶν χοιχείων ἐξεδέξατο. μή ποτε δὲ τὸ δ' τὸ κί-
 νούμενον ὡς περ πρότερον ἐπ' ἄκρῃ θέσκειται τῆς ζ' εὐθείας, ἵνα ἀπὸ
 25. τῆς ἄκρας κινούμενον αὐτὸ λάβῃ, ὅταν καὶ νῦν ἐν τῷ ἄκρῳ φυλάξας,
 ἀντὶ τῆς ἄκρας τῆς εὐθείας αὐτὸ παρέλαβεν, τὸ δὲ ἡ, ὁ πέρασ ἦν
 τῆς εὐθείας πρότερον, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς εὐθείας, τούτῳ ἐπὶ τὸ
 δ', κινούμενον ἔλαβεν, ἵνα τὴν ἀνακάμψιν ἐν τῇ ἀρχῇ ποιήσας τὴν
 ἀρχὴν ἅμα καὶ ὡς πέρασ λάβῃ. id. ib.
- 262b λύων τὴν ἀπορίαν τὴν λέγουσαν ὅτι εἰ τὸ α' γεγονὸς ἔστι ἐν
 23. τῷ β' καὶ ἀπογεγονός, καὶ δὲ γινόμενον καὶ ἀπογινόμενον μεταξὺ
 ἴσα, συμβαίνει τὸ ὁ ἴσοταχες ἐν τῷ α' τὴν ζ' εὐθείαν ἴσην εἶσαν
 τῇ εγ' ὁμοῦ διέναι ἢ περ τὸ α' τὴν εγ', ὅπερ ἄτοπον (τὰ γὰρ ἴσο-
 ταχῇ τὰς ἴσας ἐν ἴσῳ χρόνῳ δίδουσι), ταύτην οὖν λύων τὴν ἀπορίαν
 ἔλεγεν ὅτι τὸ α' ὅ γινέσθαι ἐν τῷ β' καὶ ἀπογίνεσθαι ἐν χρόνῳ, ἀλλ' ἦν
 ἐν αὐτῷ ἐν τομῇ χρόνῳ καὶ οὕτως ἐν χρόνῳ, διότι μὴ ἔστιν ἐνέργεια ἐν
 τῷ συνεχεῖ τὰ σημεία, ἀλλὰ δύναμις. ὁ χρόνος γὰρ φησὶ, τὸ αὐτὸ
 λέγειν ἐπὶ τῶν ἀνακαμπτόντων, ὅτι ἔστι μὲν ἐν τῷ νῦν καὶ τὸ δ', ὁ
 μὲν καὶ γέγονεν ἐν αὐτῷ ἢ ἀπογέγονεν ἀπ' αὐτοῦ. δεῖ δὲ ἀφί-
 40. κέσθαι ποτὲ καὶ ἐπὶ τὸ πέρασ καὶ ἐνέργεια ἐν αὐτῷ γενέσθαι, ὅντι καὶ
 αὐτῷ ἐνέργεια ἀλλ' ὁ δύναμις, ὡς τὰ πρὸ αὐτοῦ. αἰδὲν δὲ καὶ
 ἄλλην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος, ἣν καὶ προηγουμένως ἀναγράφει
 αὐτός, τὴν ἐν τοῖς πολλοῖς βιβλίοις φερομένην, ἣν καὶ ἐξηγησάμε-
 νος πέπαυμαι, ὡς ἑτέραν παραγράφω. ἔχει δὲ ἡ ἄλλη οὕτως
 "ἀνάγκη γὰρ ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὸ ἐνέργεια ὅν δύναμις." λέγουσι δὲ
 ἂν ὅτι τὸ κινούμενον τέως ὅν δύναμις ἐν τῷ τέλει, ὥς ἂν κινήσῃ,
 ἀνάγκη ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὸ ἐνέργεια ὅν ἤδη τέλος, ὅταν ἐπ' αὐτῷ
- γένῃ, καὶ δὲ ἐν τῷ ἐνέργεια τέλει γινόμενον ἐν τῷ κατ' ἐνέργειαν
 σημείῳ γίνεσθαι ἐν χρόνῳ, καὶ οὕτως ἐν τομῇ χρόνῳ. ἀνάγκη γὰρ τὸ κί-
 νούμενον ἀνακάμπτειν ἀπ' αὐτοῦ, ὅταν μὲν ἐπ' αὐτὸ κινήσῃ, ὡς τε-
 λευτῇ αὐτῷ χρήσασθαι, ὅταν δὲ ἀπ' αὐτοῦ, ὡς ἀρχῇ, τὰ δὲ πέρα-
 5. τος καὶ τῆς ἀρχῆς ἡρεμίαν ἀνάγκη μεταξὺ γενέσθαι. id. f. 301 b.
- δείξας ὅτι ἐν τῷ συνεχεῖ τὰ μεταξὺ τῶν ἄκρων σημεία οὐ-
 263a. νάμει ἔστι καὶ οὕτως ἐνέργεια, καὶ διὰ τούτο τὸ κινούμενον συνεχῶς ἐπὶ τῷ
 4. συνεχῶς ὅτε γίνεσθαι κατὰ τι αὐτῶν ὅτε ἀπογίνεσθαι ἀπ' αὐτῶν, ὡς
 εἰ ἐν τούτῳ ποιήσῃ διήρηκε τὸ συνεχές, τούτῳ φησὶ δεῖν χρῆσθαι καὶ
 πρὸς τὴν ἐρωτῶντα τὴν Ζήνωνος λόγον. περὶ δὲ τῶν Ζήνωνος τῶ
 Ἐλεάτου λόγων, ὅς ἡρώτα γυμνάζων τὴν προσδιαλεγομένην, καὶ
 δεικνύει δοκῶν ὅτι οὕτως ἐστὶ κινήσεις, εἶπεν αὐτὸς ἐν τῷ Ζ' τῆςδε τῆς
 πραγματείας (c. 9) ὅτι τέτταρες εἰσὶ, καὶ τίνες, καὶ πρὸς ἕκαστον
 οὐκ εἰς ἐνέση. τῶν δὲ τεσσάρων ἐκείνων λόγων ἕνα προχειρισά-
 15. μενος νῦν, ὑπομνήσκει μὲν ἡμᾶς τῆς τότε ῥηθείσης λύσεως αὐτοῦ,
 λέγει δὲ ὅτι προσφύετον λυθήσεται μᾶλλον ἀπὸ τῶν πρόσθεν
 δεδειγμένων. ἦν δὲ ὁ μὲν ὑπὸ Ζήνωνος λεγόμενος λόγος, ὁ νῦν
 μνημονεύει, τοῖστος. εἰ ἔστι κινήσεις, ἔστι τι τὸ ἐν πεπερασμένῳ
 χρόνῳ ἄπειρα διεληλυθός. τῷ γὰρ ἐπ' ἄπειρον εἶναι τὴν διχοτομίαν
 20. ἐν παντὶ συνεχεῖ ἔστι ἄπειρα ἡμίση, τῷ πᾶν μόριον αὐτοῦ ἡμισυ
 ἔχειν. ἔστι δὲ τὸ κινούμενον τὴν πεπερασμένην τὰ ἄπειρα ἡμίση
 διεληλυθός ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ἐν ᾧ διήλθε τὴν πεπερασμέ-
 νην. προσλαμβάνων δὲ τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐν τῷ συνημμένῳ
 ἐπομένῳ, τὸ μὴ δύνασθαι τι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρά τινα
 30. διεξελθεῖν, διότι οὐδὲ διεξελθεῖν ὅλως αἰὶν τε τὰ ἄπειρα, ἀνήκει
 εἶναι κινήσιν. ὅταν μὲν οὖν ὁ Ζήνων. τινὰς δὲ ἄλλως ἐρωτᾷ αὐτόν
 φησὶ λέγοντα, εἰ ἔστι κινήσεις, ἐπεὶ ἔστι ἄπειρα ἡμίση ἐν παντὶ
 συνεχεῖ, τὸ κινούμενον ἐπὶ τῇ συνεχῶς δυνατὴν καθ' ἕκαστον ἡμισυ
 ἀριθμεῖν. τούτῳ δὲ γινόμενος, ὅταν τὸ κινούμενον διεληλυθός ἢ
 35. πεπερασμένον μέγεθος, ἔστι ὁ ἀριθμὸς ἄπειρα ἡμίση ἡριθμητικῶς.
 εἰ οὖν τούτο ἀδύνατον, τὸ ἀριθμεῖν τὰ ἄπειρα, ἀδύνατον ἂν εἴη καὶ
 τὸ ὅτι τούτο ἐπεῖ. εἶπετο δὲ τῷ κινήσιν εἶναι. id. f. 302.
- ἢ δὲ αὐτὴ γίνεσθαι ἀπορία, καὶ αὐτὸς τις τῶν μεγέθους μόνον
 263b. ἀξιώσῃ τὰ ἡμίση ἀριθμεῖσθαι, ὅταν τὸ κινούμενον διέρχῃ αὐτό, καὶ
 14. μὴ προαχρήσῃ τῷ χρόνῳ, ὡς Ζήνων ἐποίει. καὶ διὰ τούτο εἰκοιεν ὁ
 Ἀριστοτέλης τῷ Ζήνωνος λόγῳ προδεῖναι τὴν ἄλλοιως ἀπὸ τῆς
 ἀριθμεῖν ἐρωτῶντα τὴν αὐτὴν λόγον, ὅτι πρὸς τὴν τοιαύτην ἐρωτή-
 σιν οὐκ ἦν ἰκανὴ ἡ τότε ῥηθείσα λύσις, ἢ καὶ ἐν χρόνῳ ὁμοίως ἄπει-
 ρον τῷ μεγέθει δεικνύσα, ὡς περ ὁδὲ πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς χρόνου μόνον
 40. ἐρωτῶμενον ἢ τῆς μεγέθους. id. f. 302 b.
- ἀλλ' ἐρεῖ τις ὅτι εἰ πᾶν συνεχές ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, καὶ
 263c. πᾶν μόριον τῆς συνεχῆς συνεχές ἐστὶ, καὶ διαίρων τὸ συνεχές οὐκ
 26. ἀναιρεῖ τὸ συνεχές εἶναι. ταύτην οὖν λύων τὴν ἐνστάσιν λέγει πῶς
 ἐστὶ τὰ συνεχῆ ἐπ' ἄπειρον διαιρετά. διότι γὰρ δύναμις ἔχει τὰ
 ἄπειρα, οὐκ ἐντελεχεία. τῷ γὰρ καθ' ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μόριον δύνασθαι
 45. τομὴν δεῖσθαι. id. ib.
- ὡς δὲ διαίρων καὶ ἀριθμῶν τὰ ἡμίση διαφθείρει τὴν ὑπόθεσιν
 τῆς προβλήματος. ἡμεῖς μὲν γὰρ ζητοῦμεν εἰ ἄπειρα ἐν τῇ συνεχεῖ

τὰ ἡμίση, ὁ δὲ συνεχῆ φυλάττει λοιπὸν ὅτε τὴν εὐθείαν ὅτε τὴν κίνησιν· συνδιαίρει γὰρ τὴν τῆς εὐθείας τομῇ καὶ τὴν κίνησιν. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῷ χρόνῳ καθάπερ σημεῖον τὸ νῦν· τὸ γὰρ αὐτὸ πέρασ καὶ ἀρχή, πέρασ μὲν τῷ παρελθόντος, ἀρχή δὲ τῷ μέλλοντος. ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα, καθ' ὃ γέγονεν ἢ μεταβολή, τῷ μέλλοντι μάλλον προσσημεῖον (b 14). λέγω δέ, ὅσον ἐπειδὴ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἀπέθανε Σωκράτης, πέρασ τί ἐστιν ἐν ᾧ πρώτῳ ἀποτέθηκεν, τῷτο ὡς μὲν καὶ χρόνον προσήκει καὶ τῷ παρελθόντι (πέρασ γὰρ ἐκεῖνα ἐστίν), ὡς δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα, λέγω δὲ τὸ τεθνηκέναι, μάλλον προσήκει τῷ μέλλοντι, ἐν ᾧ ὅλον λέγει τὸ τεθνηκέναι. εἰ δὲ ἐρεῖ τις, ἐν μὲν τῷ πέρατι τῷ παρελθόντος ἐστὶ ἀποθνήσκειν Σωκράτην, ἐπειδὴ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ παρελθόντι, ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τῷ μέλλοντος τεθνηκέναι, ἐπειδὴ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ μέλλοντι, ὅτος, εἰ μὲν ἐφυλάχθη τὸ νῦν, ὡς περ καὶ τὰ λήθεις ἔχει, πέρασ τε ὃν ἅμα καὶ ἀρχή, ἅμα ἂν λέγοι καὶ ἀποθνήσκειν Σωκράτην καὶ τεθνηκέναι· τῷτο δὲ ὁδὸν διαφέρει τῷ ζῆν τε ἅμα καὶ τεθνηκέναι Σωκράτην. εἰ δὲ δύο ποιήσει τὰ νῦν, ἐφεξῆς ἀλλήλων ποιήσει τὰ νῦν. ἀλλ' ἄτοπον· ὅ γὰρ σύγκειται ὁ χρόνος ἐξ ἀμερῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως τοῖς καθόλου περὶ κινήσεως λόγοις οἰκειότερα. Themist. f. 62.

263 b πῶς τὰ δυνάμει ἀπειρα οἷον τε διελθεῖν, δηλοῖ, φησὶν ὁ 20
6. Ἀλέξανδρος, διὰ τὸ ὅ γὰρ συνεχῶς κινούμενος καὶ τῶν ἐξῆς. ἐπεὶ γὰρ ἡ γραμμὴ ἢ κεκίνηται τὸ κινούμενον, συμβεβηκὸς ἔχει τὸ δυνάμει ἐπ' ἀπειρον εἶναι διαιρετὴ καὶ ἀπειρα ἡμίση δυνάμει ἔχειν, τὸ τὴν γραμμὴν διεξελθὼν καὶ συμβεβηκὸς τὰ δυνάμει ἀπειρα ἡμίση διελήλυθε, τῷτεσι ταύτην διελήλυθεν ἢ καὶ συμβεβηκὸς ἐστὶ τὸ ἔχειν ἀπειρα ἡμίση δυνάμει. ὅ γὰρ τῷτο ἦν τῆς γραμμῆς ἡ ὕψια καὶ τὸ εἶναι, τὸ ἔχειν ἀπειρα ἡμίση, ἐπεὶ ὅτι ἂν ἐστὶ καὶ συμβεβηκὸς ἦν τὸ τὴν γραμμὴν κινούμενον ἀπειρα ἡμίση διελήλυθος, ἀλλὰ καθ' αὐτό, εἶγε καθ' αὐτὴν γραμμὴν κεκίνηται ἢ τὸ εἶναι ἐν τῷ ἔχειν ἀπειρα ἡμίση. ἐπεὶ δὲ μὴ τῷτο ἐστὶ τῇ γραμμῇ τὸ γραμμῇ εἶναι, ἀλλὰ τῷτο μὲν αὐτῇ συμβεβηκεν, ἔστι δὲ αὐτῇ τὸ γραμμῇ εἶναι μῆκος ἀπλατές, τὸ τὴν γραμμὴν διελθὼν καθ' αὐτὴν μὲν διελήλυθε μῆκος ἀπλατές, καὶ συμβεβηκὸς δὲ καὶ ὅσα ἦν τῇ γραμμῇ συμβεβηκότα, οἷον εἰ λευκή ἦν, τὸ λευκὸν καὶ ὁμοίως τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὧν ἐν ἦν καὶ τὸ ἀπειρα ἡμίση ἔχειν δυνάμει. ὅτως ἐξη- 35
γῆσαμένους τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ αὐτοῖς τῷτοισι τοῖς ῥήμασι τὴν προκειμένην λέξιν, ἐπισήσοι ἂν τις, ὡς οἶμαι, πρῶτον μὲν διὰ τί τῷ συμβεβηκέναι τῇ γραμμῇ ἀπειρα ἡμίση εἶναι, προσέθηκεν αὐτὸς τὸ δυνάμει, καὶ ὅ μόνον τὴν λέξιν ὅτως ἔγραψεν, καίτοι τῶν εἰς ἡμᾶς ἐλθόντων βιβλίων ὅτι ἔχοντων τὸ δυνάμει προσκείμενον, 40
ἀλλὰ καὶ ἐξηγήσατο ὅτως· τὸ γὰρ τὴν γραμμὴν, φησὶ, διεξελθὼν καὶ συμβεβηκὸς τὰ δυνάμει ἀπειρα ἡμίση διελήλυθε, τῷτεσι ταύτην διελήλυθεν ἢ καὶ συμβεβηκὸς ἐστὶ τὸ ἔχειν ἀπειρα ἡμίση δυνάμει. πῶς δὲ συμβεβηκὸς εἶναι λέγει τῇ γραμμῇ τὸ δυνάμει ἐπ' ἀπειρον εἶναι διαιρετὴ, εἴπερ συνεχῆς μένει γραμμὴ, παντὶς 45
δὲ συνεχῆς λόγος τὸ ἐπ' ἀπειρον εἶναι διαιρετόν; ἐπισήσαι δὲ χρὴ καὶ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι λέγει τῷτο ὅπερ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι συμβεβηκὸς ἔχει ἡ γραμμὴ τὸ δυνάμει ἐπ' ἀπειρον εἶναι διαιρετὴ,

ἀλλ' ὅτι συμβεβηκε τῇ γραμμῇ ἀπειρα ἡμίση εἶναι. πρὸς δὲ τὴν τῷ Ἀριστοτέλει λέξιν ἀπορητέον, πῶς ὁ συνεχῶς τὴν πεπερασμένην καθ' αὐτὴν κινούμενος καὶ συμβεβηκὸς ἀπειρα διελήλυθε;... μὴ ποτε ὅτι συμβεβηκὸς εἶδος ἄλλο τι νῦν παραδίδωσιν ἡμῖν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ δυνάμει τινὶ ὑπάρχον συμβεβηκὸς εἶναι λέγων αὐτῷ. ὅτω γὰρ καὶ τῇ γραμμῇ συμβεβηκέναι φησὶ τὸ ἀπειρα ἡμίση εἶναι, ὅτι δυνάμει ἐστὶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ δυνάμει ἐπ' ἀπειρον διαιρεῖται λόγος τῷ συνεχῆς ἦ. ἐπειδὴ δὲ ἕκαστον καὶ τὸ ἐνεργεῖα μάλιστα ἐστὶν ὁ ἐστὶ, καὶ ὅ καὶ τὸ δυνάμει τὸ ἐν αὐτῷ, διὰ τῷτο καὶ τῆς γραμμῆς τὴν ὕψια καὶ τὸ εἶναι ὅ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἀπειρά φησιν εἶναι, ὅτι δυνάμει ταῦτα ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν καὶ συνεχῆς, ὅπερ ὑπάρχει τῇ γραμμῇ κατ' ἐνεργεῖαν. Simpl. f. 303.

μνημονεύσας τῷ νῦν, ὅτι τῷ μὲν ἀρχὴ τῷ δὲ πέρασ ἐστὶ, καὶ ὅτι 263 b
διαίρεσις ἐστὶ χρόνος, ὁ χρόνος, καὶ ὅτι ἀμερές, καὶ ὅτι ὅτι ἐκ ἐνδοχῆς ἐν 9.
τῷ αὐτῷ νῦν γενέσθαι τι καὶ ἀπογενέσθαι ἐν τινὶ καὶ ἀπὸ τίνος (εἴη γὰρ ἂν ἅμα τι ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ὅτι εἴη), δείκνυσιν ἐφεξῆς τὸ νῦν τῷτο, καθ' ὃ ἡ διαίρεσις γίνεται τῷ χρόνῳ, ὡς μὲν πρὸς τὸν χρόνον τὸν διαιρέ-
μενον ὁμοίως ἐν ἀμφοτέροις ἐστὶ τοῖς μορίοις αὐτῷ, τῷ μὲν πέρασ ὃν τῷ δὲ ἀρχή· ὅτω γὰρ συνεχῆς ὁ χρόνος τῷ κοινὸν ἔχειν ὅρον τὰ μόρια αὐτῷ τὸ νῦν... ὅτι δὲ τῷτο ὅτως ἔχει, δείκνυσιν τὸ ἐπόμε-
νον ἄτοπον τῷ μὴ ὅτως ἔχειν φανερόν ποιῶν. εἰ γὰρ τις, φησὶ, τὸ διαιρῆν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον σημεῖον, τῷτεσι τὸ νῦν, μὴ αἰετῶν ὕστερον πρᾶγματι συντάττει, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν χρόνων ὅτω καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων κοινὸν αὐτῷ τῷ πρότερον καὶ ὕστερον λαμβάνει, ὡς ἐν ἀμφοτέροις εἶναι τοῖς πράγμασιν, ὡς περ καὶ ἐν τοῖς χρόνοις ἦν, συμβήσεται ἄτοπον τι· ἔσται γὰρ τὸ αὐτὸ ἅμα ὃν καὶ ὅτι ὅν, καὶ ὅτε γέ-
γονέ τι, τότε ὅτι ὃν, ὅπερ ὅτως ἔχον ἀποδείξει. τὸ δὲ τῷ δὲ πρᾶγματι αἰετῶν ὕστερον πάθος ἐστὶν ἴσον ἐστὶ τῷ καὶ δὲ τὰ πράγματα τὰ ἐν τῷ χρόνῳ λαμβανόμενα αἰετῶν ὕστερον γενο-
μένους πάθος ἐστὶν· πράγματα γὰρ καὶ τὰ πάθη. ἢ τῷ δὲ πρᾶγματι αἰετῶν ὕστερον πάθος ἐστὶν, ἀντὶ τῷ καὶ δὲ τὸ πρᾶγμα τὸ ἐν τῷ χρόνῳ αἰετῶν ὕστερον πάθος γινόμενος ἐν αὐτῷ ἐστὶν· ὕστερον δὲ πάθος εἶπε τὸ εἰς ὃ ἡ μεταβολὴ γέγονε, καινῶς τὸ πάθος εἰπὼν ἐπὶ πασῶν τῶν κινήσεων... καὶ τὸ ἀπορρέον δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ πότε 35
ἀπέθανε Σωκράτης, λυοῖτο ἂν ὅτως. id. f. 303 b.

ὅτε ἐδείκνυνεν ὅτι τὸ ἀνακάμπτειν ἀνάγκη ἡρεμῆσαι ἐν ἐκείνῳ 263 b
ἀφ' ὃ ἀνακάμπτει, προσηρσάμενος ἐν τῇ δείξει τῷ μὴ δυνάμει ἐν 26.
τῷ αὐτῷ νῦν, ὅπερ ἐστὶ πέρασ χρόνος ἀλλ' ὁ χρόνος, γενέσθαι τι ἐν τινὶ καὶ ἀπογενέσθαι ἀπ' αὐτῷ, ὅπερ ἡκολούθει τῷ μὴ ἐξ ἀμερῶν συγκείσθαι τὸν χρόνον μὴδὲ δυνάμει ἔχοντος ἀλλήλων τὰ νῦν (τῷτο γὰρ κείμενος ἔπειτα τὸ τοῖν δυοῖν νῦν, τῷ τε ἐν ᾧ ἐγένετο κινούμενον πέρατι ὄντι τῷ γίνεσθαι, καὶ τῷ νῦν ἐν ᾧ ἀπεγένετο, χρόνον τινὰ με-
ταξὺ γεγονέναι, ἐν ᾧ ἦν ἀνάγκη ἡρεμῆσαι μὴ πελαζόντων ἀλλή-
λοις τῶν νῦν), τῷτο ὅτι αὐτὸ προσκατασκευάζει νῦν, ὅτι μὴ σύγ-
κειται ὁ χρόνος ἐξ ἀμερῶν μὴδὲ διαιρεῖται εἰς ἀμερῆ. καὶ ἐδείξε μὲν τῷτο διὰ πλειόνων ἐν τῷ Ζ τῷτοδὲ τῆς πραγματείας (c. 1), κα-
θολικώτερον αὐτὸ προβαλλόμενος, ὅτι μὴδὲν συνεχῆς ἐξ ἀμερῶν σύγκειται. id. f. 304.

264a εἴτα ἔνστασιν λύει τὴν λέγουσαν ὅτι ἡ αὐτὴ ἀπορία δύναται
 1. ἀπορεῖν καὶ πρὸς τὴν ἕκ ἐξ ἀτόμων λέγοντας συγκεῖναι τὸν χρό-
 νον· καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων δοκεῖ εὐλογον εἶναι, ὡς ἐπ' ἐκείνων, εἶναι τινα
 μεταξὺ τῶ τε ἐν ᾧ ἐγίνετο καὶ τῶ ἐν ᾧ ἔστι χρόνον· πάλιν γὰρ ὁμοίως
 ἐν μὲν τῷ α', ἐπειδὴ ἐγίνετο ἐν αὐτῷ, ἕκ ἔστι, ἐν δὲ τῷ β' ἔστι·
 μεταξὺ ἄρα τῶ τε ἀμερῶς τῶ χρόνου καὶ τῶ β', ἃ εἶχετο ἀλλήλων,
 ἔστι τις χρόνος. εἰ ὅν κοινὸν τὸ ἀπορον, εὐδὲπω ἂν εἴη δεδεδειγμέ-
 νον τὸ μὴ ἐξ ἀτόμων συγκεῖναι τὸν χρόνον. λέγει ὅν ὅτι ἕκ ἔστιν ἡ
 αὐτὴ ἀπορία καὶ πρὸς τὴν μὴ ἐξ ἀτόμων ποιῶντας τὸν χρόνον. καὶ
 τὴν αἰτίαν προσέθησιν· αὐτὸ γὰρ τῶ χρόνῳ ἐν ᾧ ἐγίνετο, ἐν τῷ
 10 ἐχάτῳ σημείῳ γέγονε καὶ ἔστιν, ὃ σημείον ὑδὲν ἐχόμενον ἔστιν ὑδὲ
 ἐφεξῆς, οἱ δὲ ἄτομοι χρόνοι ἐφεξῆς. διὸ ἐπὶ μὲν τῶν ἄτομον λε-
 γόντων εἶναι τὸν α' χρόνον ἕκ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι ἐγίνετο μὲν ἐν τινι
 αὐτῷ, ἔστι δὲ ἐν τῷ πέρατι· ἕ γὰρ ἔστι πέρας τῶ ἀτόμου... ἀπο-
 ρίαν δὲ τούτοις ἐφεξῆς ὁ Ἀλέξανδρος τίθησιν, ὃ πάνυ πραγμα-
 τειώδη, ὡς οἶμαι. εἰ γὰρ τις λέγοι, φησὶν, ἐν μὲν τῷ πέρατι τῶ α'
 χρόνου, ἐν ᾧ ἔστιν ἡδη μεταβεβληκός, εἶναι τὸ δ', ἐν δὲ τῷ α'
 χρόνῳ μὴ εἶναι (ἐγίνετο γὰρ ἐν ἐκείνῳ), καὶ χρώμενος τῷ αὐτῷ
 λόγῳ ἀπαιτοῖ μεταξὺ τῶ α' χρόνου καὶ τῶ πέρατος αὐτῷ εἶναι
 τινα χρόνον ἐν ᾧ ἐγίνετο, ἔτι δοκεῖ ἡ αὐτὴ ἀπορία μένειν. id. f. 304 b.

264a δείξας ὅτι ἐν μὲν τῷ α' χρόνῳ ἐγίνετο τὸ δ', ἐν δὲ τῷ πέρατι
 4. τῶ α' γέγονεν, ὅτι ἕκ ἔστι χρόνος τῷτο ἐν ᾧ γέγονεν ἀλλὰ πέ-
 ρας χρόνος, δείκνυσιν ἀγχιγύστατα. εἰ γὰρ ἐν μὲν τῷ α' ὅλῳ χρόνῳ,
 φησὶν, ἐγίνετο, ἐν δὲ τῷ πέρατι αὐτῷ γέγονεν, δειχθεὶς δὲ ἴσος 25
 ὁ χρόνος ὁ ἐν ᾧ ἐγίνετο συναμφοτέρῳ τῷ τε ἐν ᾧ ἐγίνετο καὶ
 τῷ ἐν ᾧ γέγονε, δῆλον ὅτι τὸ ἐν ᾧ γέγονε προσεθὲν τῷ ἐν ᾧ
 ἐγίνετο χρόνῳ ἕκ ἐποίησε μείζονα τὸν χρόνον. ὥστε ἕκ ἦν χρό-
 νος τὸ ἐν ᾧ γέγονε· χρόνος γὰρ χρόνῳ προσεθόμενος μείζονα τὸν
 ὅλον ποιεῖ. ὅτι δὲ ἕκ ἐποίησε μείζονα, δῆλον, εἴπερ ἐν πέ- 30
 ρατι τῶ α' χρόνου γέγονε, τὸ δὲ πέρας ἀμερές ἐστιν. καὶ ἦν μὲν
 αὐτόθεν δῆλον ὅτι τὸ πέρας τῶ χρόνου ἕκ ἔστι χρόνος, πολλὴν δὲ
 ἐποίησεν ἐνέργειαν ἢ δοκῶσα παραδοξολογία, τὸ μὴ εἶναι πλείονα
 τὸν χρόνον, τὸν τε ἐν ᾧ ἐγίνετο καὶ τὸν ἐν ᾧ γέγονεν, τῶ ἐν ᾧ
 ἐγίνετο μόνον. δοκεῖ δέ μοι μὴ μάτην προσεθεικέναι τῷ "ἢ ἐν ᾧ 35
 ἐγίνετο μόνον" τὸ "παντί," ἀλλ' εἰς ἐνδείξιν τῶ δεῖν μὲν τῶ
 πέρατος αὐτὸν λαμβάνειν. ἐκ δὴ τούτων τῶν λόγων, φησὶν ὁ
 Ἀλέξανδρος, δυνατὸν ὁρμώμενον δεικνύναι τὰ παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς
 ἀξιώματα, ἃ μεταπίπτοντά τινες λέγουσιν ἀπεριγράφως, μὴ
 ὄντα τοιαῦτα. ἔστι δὲ ταῦτα τοιαῦτα· εἰ ζῇ Δίῳ, ζήσεῖ 40
 Δίῳ. id. ib.

264a οἰκείως λέγει τὴν ἐκ τῶν οἰκείων τῷ προκειμένῳ γινομένην
 7. συλλογισμόν, ὅς καὶ ἀποδεικτικὸς ἔθος αὐτῷ καλεῖν. ἐφεξῆς δὲ
 τὸ αὐτὸ τῷτο λογικῶς δείξειν ἐπαγγέλλεσθαι. λογικοὶ δὲ εἰσι συλ-
 λογισμοὶ οἱ μὴ διὰ τῶν οἰκείων καὶ προσεχῶν τῷ προκειμένῳ γινό- 45
 μενοι, ὥσπερ οἱ πρότεροι, διὰ τε τῶν διαφορῶν τῆς κατ' εὐθείαν
 κινήσεως καὶ διὰ τῶ ὑποκειμένου τῇ τοιαύτῃ κινήσει μεγέθους, ἀλλὰ
 διὰ καινοτέρων καὶ καθολικωτέρων καὶ δυναμένων καὶ ἄλλοις ἐφαρμο-

ζειν, ὅς ἔθος αὐτῷ διαλεκτικὸς καλεῖν ὡς δι' ἐνδόξων γινομένης
 ἐπιχειρήσεων. θήσκει γὰρ ἐφεξῆς λόγους ὅτε τοῖς κατ' εὐθείαν κινή-
 μενοις προσήκοντας, ὅτε ἐκ τῶν τούτοις μόνους καθ' αὐτὸ ὑπαρ-
 χόντων εἰλημμένους, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἐξ ἀντικειμένων εἰς ἀντι-
 5 κείμενα μεταβάλλασιν, καὶ ἐκ τῶν ἀντικειμένων εἰλημμένους, ὥπερ
 ὁ μόνον τοῖς κατ' εὐθείαν κινημένοις κυρίως, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς
 μεταβάλλασιν ὑπάρχει. id. f. 305.

ὅτι μηδεμία κίνησις ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον γινομένη συνεχῆς 264a
 εἶναι δύναται, δείκνυσιν προλαβὼν ἀξίωμα καθολικὸν τὸ λέγον ὅτι 9.
 πᾶν τὸ διὰ κινήσεως συνεχὲς ἐπὶ τι ἀφικνύμενον ἀκωλύτως εἰς
 ὅπερ ἦλθε πληρῶσαν τὴν κίνησιν, ἐπὶ τῷτο τὴν ὁρμὴν εἶχε καὶ ὅτε
 τῆς κινήσεως ἤρχετο· πᾶν γὰρ τὸ κινούμενον ὥσπερ ἀπὸ τίνος ὠρι-
 σμένου κινεῖται, ὅτῳ καὶ ἐπὶ τι ὠρισμένον, ἂν μὴ ὑπὸ τίνος ἐμποδί-
 ζηται... τί γὰρ μᾶλλον ἐν τῷδε ἢ ἐν τῷδε γινόμενον; τῷτο γὰρ
 15 σημαίνει τὸ τί γὰρ μᾶλλον νῦν ἢ πρότερον; ὁμοίως δέ, φησί, καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων· ἕ γὰρ ἐπὶ μόνῃς τῆς φοράς, ἐφ' ἧς ὡς
 ἐπὶ παραδείγματος ἐγύμνασε τὸ ἀξίωμα, ἀληθῆς φησὶν ἔστιν ὁ
 λόγος, ἀλλ' ὁμοίως ἀληθῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων, τῆς τε
 ἀλλοιωσεως καὶ τῆς ἀνέξεως τε καὶ μειώσεως καὶ ὅλως τῶν εἰς τὰ
 20 ἐναντία μεταβαλλασῶν· ἕ γὰρ δὴ ἐπὶ τῆς γενέσεως καὶ φθοράς, ὡς
 μαθησόμεθα. τῷτο ὅν ἀληθῶς ἡξιωμένον, διὰ συνημμένον τινὸς
 τοῦτο δεικνύει τὸ προκειμένον, ὡς ἐπὶ παραδείγματος τῆς φοράς
 γινομένου τῶ λόγου... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ταύτην ταῖς εἰρημέ-
 ναις προσέθησιν τὴν ἐπιχειρήσιν ἕκ ἀπὸ τῶ αὐτῷ ἀξιώματος ὁρμώ-
 μένην· εἰ γὰρ ἀδύνατον, φησί, τῇ κατ' φύσιν κινήσει τὴν παρὰ φύσιν
 εἶναι συνεχῆ καὶ μίαν, τῷ δὲ ἐπὶ τῆς εὐθείας κινημένῳ καὶ ἀνακάμ-
 πτοντι ἀνάγκη, εἰ τὴν ἐτέραν κινεῖται κατ' φύσιν, τὴν ἐτέραν παρὰ
 φύσιν κινεῖται, ἕκ ἂν εἴη συνεχῆς ἢ ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ ἐπὶ τὸ
 κάτω συγκεκλιμένη. id. f. 305 b.

τῷτο δὲ ὄντος ἀληθῆς, τὸ κάτωθεν ἄνω κινούμενον, εἰ γενό- 264a
 μένον ἂν μὴ ἡσυχάζει καὶ ἡρεμεῖ, ἀλλὰ τῇ αὐτῇ ὁρμῇ συνεχῶς 14.
 φέρεται ἐπὶ τὸ κάτω, καὶ ὅτε ἤρχετο κάτωθεν κινεῖται, ἐπὶ τὸ κάτω
 ἄρα ἐφέρετο. γελοῖον μὲν δὴ καὶ καθ' αὐτό, μᾶλλον δὲ καὶ ὅτι
 εἰ γὰρ ἅπαν τὸ κάτω φερόμενον ἐκ τῶ ἄνω φέρεται κάτω, δῆλον ὡς
 τὸ κάτωθεν κινούμενον, εἴπερ συνεχῶς κινεῖται, ἡδη φέροιτο ἂν ἐκ
 τῶ ἄνω, καὶ ὅπω γέγονεν ἐν αὐτῷ. τῷτο δὲ ἀδύνατον. ἀνάγκη
 ἄρα πρότερον ἴσαται ἐν τῷ ἄνω. Themist. f. 62 b.

πρότερον μὲν ἐπὶ τῆς κατ' εὐθείαν φοράς ἐποιεῖτο τὸν λόγον, 264a
 εἴτα ἐπὶ πάσης τῆς κυρίως κινήσεως, ἐφ' ἧς ἐξ ἐναντίας εἰς ἐναντίον 21.
 ἢ μεταβολὴ γίνεται, καὶ ἐπὶ παραδείγματος καὶ τότε τῆς εὐθείας
 ὁ λόγος προήκει. νῦν δὲ καθολικώτερον ἐπὶ πάσης μεταβολῆς ἢ
 ἀπόδειξις γίνεται τῆς καὶ τὴν γένεσιν περιεχούσης καὶ τὴν φθορᾶν· τῇ
 γὰρ σερήσει προσηρῇ ὡς πάντων τῶν μεταβαλλόντων εἴτε κατ' εὐ-
 45 πον εἴτε κατ' ποιότητα ἢ ποσότητα ἢ κατ' ὁσίαν ἐκ τῆς οἰκείας γι-
 νομένων σερήσεως... εἰπὼν δὲ "τὸ δὲ μὴ αἰετὶ κινούμενον τὴνδε τὴν
 κίνησιν," πῶς χρὴ λαμβάνειν "τὴνδε τὴν κίνησιν" ἐξηγήσατο διὰ
 τῶ "λέγω δὲ ὅσαι ἕτεραι τῷ εἶδει, καὶ μὴ εἴτι μῶριον ἔστι τῆς
 ὅλης." τὸ γὰρ τὴν ἐπὶ τὸ ἄνω κίνησιν κινούμενον, ἥτις τῷ εἶδει τῆς

ἐπὶ τῷ κάτω διαφέρουσα καὶ ἀντικειμένη αὐτῇ, ὅ δὲ δύναμις μίαν συνεχῆ μετ' αὐτῆς ποιεῖν, ἀνάγκη πρὸ τῆς ἐπὶ τῷ ἄνω κινήσεως τὴν ἐναντίαν τῇ κινήσει ταύτῃ ἡρεμίαν ἡρεμεῖν τὴν ἐν τῷ κάτω. ὅ μὲν τοι τὸ μόνον τι τῆς ἐπὶ τῷ ἄνω κινήσεως, τὸ πρὸς τῷ ἄνω κινούμενον, πρὸ τῷ ἐκείνῳ κινεῖσθαι ἡρεμεῖν ἀνάγκη. Simpl. f. 306.

264b 1. δείξας ὅτι μὴ ἐστὶ συνεχὴς ἡ ἐπ' εὐθείας κίνησις διὰ κοινοτέρων ἐπιχειρήσεων, ὥς καὶ λογικωτέρας ἐκάλεσεν, νῦν πάλιν τὸ αὐτὸ δι' οἰκειοτέρων ἐπαγγέλλεται δεικνύουσαι, τῷ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων. τὰ γὰρ καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντα τινὶ οἰκεῖα αὐτῷ ἐστίν. τῶν δὲ καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῇ κινήσει τὸ εἶναι αὐτὴν ἐν χρόνῳ, καὶ τὸ μεταβεβληκὸς εἰς τι ἅμα τε μεταβεβληκέναι εἰς ὃ μετέβαλλεν, καὶ ἀπολελοιπέναι ἐκείνῳ ἐξ ὃ μετέβαλλεν. καθ' αὐτὸ δὲ καὶ τῶν νῦν μεταξὺ εἶναι χρόνον. . . οἰκειότερα ἔν αὐτῇ τῶν προτέρων ἡ δειξίς, ὅτι ἐκεῖ μὴ τὸ ἄτοπον συνήγεται περὶ τῇ ἐναντίας εἶναι τὰς κινήσεις, ἐνταῦθα δὲ παρὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἅμα 15 ποιεῖν τι μεταβεβληκὸς τε ἐκ τινος εἰς τι καὶ ἐκ τούτου πάλιν εἰς τὸ ἐξ ὃ μετέβαλλεν εἰς αὐτό. ὅσῳ ἔν οἰκειότερον κινήσει χρόνος τῶν ἐναντίων, τοσούτω καὶ ἡ δειξίς ἡδὲ τῶν πρὸ αὐτῆς. id. f. 306 b.

264b 6. τὸτο πρόσκειται παραμυθούμενον ἡμῶν τὴν φαντασίαν τὴν ἀπὸ τῆς τῷ χρόνῳ συνεχείας καὶ τὰς ἐν χρόνῳ ὄσας κινήσεις συνεχίζουσιν. ὅ γὰρ εἴ τι ἐν τῷ συνεχεῖ ἐστίν, ἀνάγκη καὶ αὐτὸ συνεχὲς εἶναι, ἐπεὶ ἔτω γὰρ πάντα τὰ ἐν χρόνῳ, καὶ πλείστον ἀλλήλων ἀφεσκήκη, καὶ ἀνομοιότατα ἢ, συνεχῆ ἔσται. . . ὅτι δὲ μὴ οἷόν τε συνεχὴ καὶ μίαν κίνησιν εἶναι τὰς ἐναντίας, ἐκ τῷ ὀρίσμῳ τῶν συνεχῶν 25 ἐδείξε. συνεχῆ γὰρ ἦν ταῦτα ἂ πρὸς ἓνα κοινὸν ὅρον συνήπτετο, καὶ ὡς τὰ πέρατα ἐν ἡμῖν. τῶν δὲ ἐναντίων ἕκ ἐξὶ κοινὸς ὅρος, ὅδ' οἷόν τε τὰ ἔσχατα τῶν ἐναντίων καθ' ἃ συναφθῆσονται ἐν εἶναι. . . δύναμις δὲ τις, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ ἔσχατον τῶν ἐναντίων τὸ πέρασ τῷ ὅλῳ συνεχῆς ἀκθεῖν. μίας γὰρ καὶ συνεχῆς κινήσεως ἐν πέρας ἔσται, ὥς τὸ λευκαίνόμενον καὶ τὸ μελαινόμενον ἐν ἂν ἔχοι πέρας. τί δὲ ἂν γένοιτο τούτο; ὅτε γὰρ τὸ μέλαν, ὅτι μὴ τῆς λευκάνσεως τούτο πέρας ἦν, ὅτε τὸ λευκόν. ὅδ' γὰρ οἷόν τε τούτο πέρας εἶναι τῆς μελάνσεως. ἀλλ' ὅδ' ὡς μῖγμα τι ἐξ ἀμφοῖν, ὅτι μὴ ἅμα ἀμφοτέρας ἐκινεῖται. id. ib.

264b 9. μόνῃ δὲ τῇ κύκλῳ καὶ ἐπὶ γραμμῆς περιφερῆς ὅδ' ἄτοπον ἀκολουθεῖ. τὸ γὰρ ἐκ τῷ ἀ' κινούμενον ἅμα καὶ εἰς τὸ ἀ' κινήσει καὶ τὴν αὐτὴν πρόθεσιν καὶ ὁρμήν. ὅ γὰρ εἰς ἄλλο πρότερον ἤξει σημείον. ὅδ' γὰρ ἐνεργεῖα σημείον ἐπὶ τῷ κύκλῳ. ὅδ' ἀνακάμψαι ποθεν ἐπὶ τὸ ἀ', ἀλλ' ἅμα τε ἐπὶ τὸ ἀ' καὶ ἐπὶ τὸ β' κινεῖται, καὶ ἕκ 40 ἅμα τὰς ἐναντίας ὅδ' ἅμα τὰς ἀντικειμένας. ὅ γὰρ ἅπαντα ἡ ἐκ τῷ ἀ' τῇ εἰς τὸ ἀ' ἐστὶν ἐναντία, ἀλλ' ἡ κατ' εὐθείαν. ἐπ' ἐκείνης γὰρ ἐνεργεῖα τὰ πέρατα καὶ ἀρχαί, καὶ οἷς κέχρηται τὸ κινούμενον ἐν τῷ αὐτῷ ὡς πέρατι καὶ ὡς ἀρχῇ, καὶ ἀνάγκη γενέσθαι αὐτό τε ἐν αὐτῷ καὶ ἀπογενέσθαι ἀπ' αὐτοῦ. διόπερ ὅ συνεχῶς ἀνενοιάσει νῦν καὶ ὅ 45 μεταξὺ χρόνος τῆς ἡρεμίας. Themist. f. 62 b.

264b 14. ἐναντίας γὰρ μόνας τὰς ἀπὸ τῶν ἐναντίων εἶναι φασκέν, ἐναντία δὲ τὰ καὶ διάμετρον ὡς πλείστον ἀλλήλων διεσῶτα, φησὶν ὁ

Ἀλέξανδρος. μὴ ποτε δὲ ἐναντία πέρατα εὐθείας ἐστὶ καὶ τὰ τῆς ἐναντίας τόπος ὀρίζοντα, ὡς πρότερον εἶπον. καὶ γὰρ τῆς ἐκ τῷ κέντρῳ ἡμισείας ὕψους τῆς διαμέτρου ἐναντία τὰ πέρατα ταύτης, διότι τὸ μὴ ἄνω τὸ δὲ κάτω ἐστίν. δύναμις δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, 5 ἀντικειμένην τὴν καὶ τὸ μήκος λέγειν, καὶ μὴ ἐπ' εὐθείας γέννησι. ἂν γὰρ ἀπὸ τινος σημείου ἐπὶ τι σημείον πλείους ἐπιζευχθῶσι γραμμαὶ μὴ ὕσαι εὐθεῖαι (μία γὰρ ἡ ἀπὸ ἐνὸς σημείου ἐφ' ἐν εὐθείᾳ), ἔσται τὰ ἐπὶ τῶν γραμμῶν τούτων κινούμενα ἀνάπαλιν, ἕκ ἐπ' εὐθείας μὴ ἀντικινούμενα, ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ μήκους. αἱ ἔν ἐπὶ τῶν τοιούτων γραμμῶν ἀντικινήσεις ἕκ ἐναντίαι μὲν, ὅτι ἐπὶ τῆς εὐθείας αἱ ἐναντίαι, ἀντικείμεναι δὲ, ὅτι ἀλλήλας ἀνθιστῶσι καὶ ἀλλήλων εἰσὶν ἀναιρετικά. εἰ τοίνυν τὰ μὴ ἐπ' εὐθείας κινούμενα καὶ ἀνακάμπτοντα ἢ ἐναντίας κινεῖται κινήσεις ἢ ἀντικειμένας, ὅτε δὲ τὰς ἐναντίας ὅτε τὰς ἀντικειμένας συνεχεῖς ἀλλήλαις εἶναι δυνατόν, 10 ἕκ ἂν αἱ ἐπ' εὐθείας ἀνακάμπτονται συνεχεῖς εἶεν. τὴν δὲ κύκλῳ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὅδ' ἐν κωλύει συνεχῶς γίνεσθαι καὶ μηδένα διαλείπειν χρόνον. Simpl. f. 307.

δείξας διὰ τῷ προτέρῳ ἐπιχειρήματος ὅτι ἡ κύκλῳ κίνησις 264b ὅ κωλύεται εἶναι συνεχὴς, διὰ τὸ μὴ ἐξ ἐναντίων ἢ ἀντικειμένων 18. κινήσεων συγκείσθαι ὥσπερ ἡ ἐπ' εὐθείας, νῦν δεικνύουσιν ὅτι ὅδ' ἐνέργειαν ἔχει τι σημείον ἐν ᾧ δεήσει γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι καὶ μεταξὺ ἡρεμεῖν, ὡς ἐπὶ τῶν κατ' εὐθείαν ἀνακαμπτόντων ἐδείκνυτο καὶ τούτο ἐν αἰτίῳ τῷ μὴ συνεχῶς κινεῖσθαι. id. ib.

καὶ ἐκ τούτου τῷ ἐπιχειρήματος δεικνύουσιν τὴν διαφορὰν τῆς κύκλῳ 264b κινήσεως πρὸς τὴν κατ' εὐθείαν, καθ' ἣν διαφορὰν ἡ μὴ κύκλῳ 19. κίνησις δύναμις συνεχὴς εἶναι, ἡ δὲ κατ' εὐθείαν ὅ δύναμις. ἡ μὴ γὰρ ἐν τῷ κύκλῳ, φησὶ, τῷ τῶν ἡ κύκλῳ, ὅδ' ἐν τοῖς αὐτοῖς. καὶ προσυπακύνει ὁ Ἀλέξανδρος τὸ γίνεσθαι, ἵνα ἡ ὅδ' ἐν τοῖς αὐτοῖς γίνεσθαι, τῷ μηδὲ ἐνεργεῖα τι εἶναι ἐν τῇ περιφερείᾳ σημείον, ἐν ᾧ γινόμενῃ γήσεται ἢ ὅλως γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι. τὴν δὲ κατ' εὐθείαν καὶ ἐπ' εὐθείας ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀνάγκη γίνεσθαι τε καὶ ἀπογίνεσθαι. . . πῶς ἔν ἕκ καὶ ἡ κύκλῳ πολλάκις ἔσται καὶ ταῦτα, εἴγε πολλάκις περιφέρειται; ἡ ὅ τὸ πλεονάκις καὶ ταῦτ' ἐν γινόμενον εὐθέως ἡδὲ καὶ 30 πολλάκις ταύτην κενεῖται, ἀλλ' ἂν καὶ μίαν ὁρμήν καὶ τάσιν καὶ ῥοπὴν συνεχῶς κινούμενον πλεονάκις καὶ ταῦτ' γίνεσθαι, δυνάμει ὅν καὶ ἕκ ἐνεργεῖα, ὅτως ὥς τὸ αὐτὸ ἀρχὴν καὶ πέρας γίνεσθαι καὶ μὴ ἡρεμεῖν μεταξὺ, συνεχὴς ἡ κίνησις ἔσται. ἐὰν δὲ ἡρεμῶσαν μεταξὺ πάλιν κινήσει τὴν αὐτὴν ἀνάπαλιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνακαμπτόντων, εἴτε ἐπ' εὐθείας εἴτε ἐπὶ περιφερείας, πλεονάκις καὶ τὸ αὐτὸ γέννησεται, τῷ μίαν ἐκάστην τῶν κινήσεων τῶν διαλαμβανομένων ὑπὸ τῶν ἡρεμιῶν ἰδίᾳ εἶναι, πολλάς τε ὅτω τὸ κινούμενον κινεῖται κινήσεις καὶ πολλάκις. id. f. 307 b.

μόνη τοίνυν ἡ κύκλῳ κίνησις ἀπ' αὐτοῦ εἰς αὐτό, ἡ δὲ κατ' 264b εὐθείαν ἀπ' αὐτοῦ εἰς ἄλλο. καὶ ἡ μὴ ἀπὸ τῷ κύκλῳ ὅδ' ἐν τοῖς αὐτοῖς 27. αὐτῷ διασπόμενος. ὅδ' ἐν γὰρ ὥριται ἐπὶ τῷ κύκλῳ διάστημα ἐνεργεῖα, ὅδ' ἐστὶν ὅλως περιφερείας τινὸς εἴη τῷ κύκλῳ τὰ πέρατα εἰλημμένα, ἀλλὰ καὶ ἄλλη καὶ ἄλλη, μᾶλλον δὲ αἰεὶ ἄλλη. ἐπὶ δὲ τῆς εὐθείας ταύτην διάστημα κινεῖται πολλάκις ἐνθένδε ἐκεῖσε κα-

κεῖθεν δεῦρο· ὥριται γὰρ τὰ πέρατα καὶ εἰληπὶ ἤδη. Ἰσαδὺς ἔν ἐν αὐτῷ ἀνάγκη. Themist. f. 62 b.

265 a ὁ γὰρ ἔν ἐκ τῶν ὅτι μὴδὲ οἱ φυσιολόγοι καλῶς λέγουσιν, 2.
πάντα τὰ αἰσθητὰ κινεῖσθαι φάσκοντες αἰεὶ, καίτοι μὴ πάντα λέ-
γοντες κύκλῳ κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ γινόμενα καὶ φθειρόμενα καὶ αὐξα-
νόμενα καὶ μεινόμενα καὶ ὅλως ἀλλοιούμενα· καὶ γὰρ τὴν γένεσιν καὶ τὴν
φθορὰν ἀλλοίωσιν λέγουσιν. id. ib.

265 a τὸν περὶ Ἡράκλειτον φυσιολόγον εἰς τὴν ἐνδελεχῆ τῆς γενέ-
σεως ῥοὴν ἀφορῶντας, καὶ ὅτι γινόμενα καὶ ἀπογινόμενα πάντα ἐς
τὰ σωματικά καὶ ὄντως δὲ ἐδέπατε ὄντα, ὡς καὶ ὁ Τίμαιος εἶπεν, 10
εἰκὸς ἐστὶ λέγειν ὅτι αἰεὶ πάντα ῥεῖ, καὶ ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ποταμὸν οἷς
ἐκ αὐτῶν ἐμβαίης. τὴν γὰρ μεταξὺ ταύτην τῶν ἀντικειμένων κινή-
σεων ἡρεμίαν, ἣν ὁ Ἀριστοτέλης ἐξέφηνε, καὶ ἐθεάσαντο, ὡς
ἀνεπαίσθητον ἔσαν ἐν ὕδρὶ λόγῳ πρὸς τὴν ὅλην ῥοὴν ἐλογίσαντο.
Simpl. f. 308 b.

265 a τὸ γὰρ ὅπως ἀπειρον μέγεθος ὡς ἐνεργεία καὶ ἀδιεξίτητον ὅτι
18. μὴ ἔστι, δέδεικται ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης τῆς πραγματείας (c. 5).
ἔπειτα εἰ καὶ συγχωρήσοι τις ἀπειρον εὐθείαν εἶναι, ἐκ αὐτῆς ἐκί-
νεῖτο ἐπ' αὐτῆς. id. ib.

265 b καὶ ἅμα κινεῖται καὶ ἡρεμεῖ πως ἡ σφαῖρα· ὅ γὰρ μεταβάλλει 20
1. τὴν ὅλην τόπον. τῆς δὲ ταιαύτης μονῆς τε ἅμα καὶ κινήσεως αἴτιον,
ὅτι ἐπὶ τῆς σφαίρας ἡ κυρίως ἀρχὴ καὶ τὴν κυρίως πέρασιν τὸ μέσον
ἐστίν, ἀρχὴ μὲν, ὅτι ἀπὸ τῆς σφαίρας (ἡ γὰρ ἀπὸ τῆς παν-
ταχόθεν ἴση ἀπόστασις κύκλος), πέρασιν δὲ, ὅτι εἰς τὸ τελευτῶ-
σιν αἱ ἀπὸ τῆς περιφερείας εὐθεῖαι. ἐπεὶ τοίνυν ἐκ ἐπὶ τὸ πέρασιν 25
ἀλλὰ περὶ τὸ πέρασιν κινεῖται, τὸτο δὲ αἰεὶ ἐν ταύτῃ μένει, αἰεὶ μὴ
διὰ τὸτο κινεῖται, ὅτι ὅδε πεπερασμένον ἐπὶ τὸ πέρασιν, ἐν ταύτῃ δὲ
αἰεὶ, ὅτι αἰεὶ περιμένει τὸ πέρασιν. Themist. f. 63.

265 b ἀρχὴ δὲ καὶ μέσον καὶ τέλος τῆς κύκλου τὸ κέντρον ἐστίν, ἀρχὴ 30
3. μὲν, ὅτι καὶ τὴν ἀπὸ τῆς κέντρον ἴσην ἀπόστασιν ὑφίσταται ὁ κύκλος,
τέλος δὲ, ὅτι πᾶσαι αἱ ἀπὸ τῆς κύκλου γραμμαὶ εἰς αὐτὸ περα-
τῶνται, μέσον δὲ, ὅτι πανταχόθεν ἴσον ἀπὸ τῆς κύκλου διέσκηκεν.
Simpl. f. 309.

265 b καὶ διὰ τῆς μέτρον εἶναι τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἄλλων κινήσεων
8. δείκνυσιν ὅτι πρώτη ἐστίν. καὶ ὅτι μὴ μέτρον, ὁ γὰρ καὶ ἐκ τῆς 35
ἐναργείας· ἡμέρα γὰρ καὶ νύξ τῆς κυκλοφορίας χρόνος, καὶ τῶν καὶ
τοῖς τῶν μέρεσι τὰς κινήσεις πάσας μετρεῖμεν, καὶ δέδεικται τε
ἐν τῷ τετάρτῳ τῆςδε τῆς πραγματείας (c. 14 p. 223 b 18) ὅτι
μέτρον τῶν ἄλλων κινήσεων ἐστὶν ἡ κυκλοφορία, ὅτε περὶ τῆς χρόνου
τὴν λόγον ἐποιεῖτο... ὁ Ἀλέξανδρος τὴν γραφὴν εὐρύν ὥτως 40
ἔχουσιν "καὶ γὰρ ὅτι μέτρον τῶν κινήσεων ἡ φορὰ, πρώτην ἀναγκαῖον
αὐτὴν εἶναι," τὴν φορὰν, φησὶν, ἀντὶ τῆς κυκλοφορίας εἶπεν, τῷ
τῷ κοινῷ ὀνόματι χρησάμενος ἐπ' αὐτῆς. ἐγὼ μέντοι ἐν τισιν ἀν-
τιγράφοις, ἀντὶ τῆς ἡ φορὰς, ἡ περιφορὰ γεγραμμένον εὗρον. id.
f. 309 b.

265 b τὸ δὲ καὶ φύσιν κινούμενον πλησίον τῆς οἰκείας τόπῳ γινόμενον
14. θάττον φέρεται ἢ ὡς πρὸς συγγενές, ἢ ὅτι ἑλαττον τῷ πλησιάζοντι
τὸ ἐμποδίζον καὶ διαιρούμενον, τὸ δὲ ἑλαττον εὐδιαίρετῶτερον, ἢ ὅτι

ὁμοιότερον αὐτῷ τὸ τῆς οἰκείας πλησίον καὶ ὅμοιως ἐναντίον, ὥσπερ
τὸ ὅθεν ἤρχετο τῆς κινήσεως, ἢ ὅτι ἀρχεῖ μὴ τῆς ἐπὶ τὸ οἰκείον κι-
νήσεως, ἀρτί μεταβεβληκὸς ἀπὸ τῆς ἐναντίας, καὶ μήπω τελείως
τῶν ἐκείνου ποιότητων ἀπηλλαγμένον, ἐξ ὧν εἰς ταύτας μετέ-
βαλλε, προῖον δὲ εἰλικρινέστερον γίνετο. id. ib.

ἔθος ἐστὶ τῷ Ἀριστοτέλει μὴ τὰς ἀποδείξεις καὶ τὰς τῶν πρὸ 265 b
αὐτῆς μαρτυρίας ὡς συμφωνήσας αὐτῇ ταῖς ἀποδείξεσι παρα- 17.
γεῖν, ἵνα διὰ μὴ τῶν ἀποδείξεων διδάσκη καὶ ἀναγκάζῃ τὰς ἐντυγ-
χάνοντας, διὰ δὲ τῆς τῶν ἄλλων μαρτυρίας πειθῶ βεβαιωτέραν
ἐμποῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὅδε γὰρ ὡς ἀποδείξει χρῆται τῶν νεωτέρων
μαρτυρία, ὥσπερ τοῖς νεωτέροις ἔθος ἐστίν. id. f. 310.

ἰστέον ὅτι πολλὰ μὴ τῶν βιβλίων ὥτως ἔχει τὴν γραφὴν "συγ- 265 b
κρινόμενων καὶ διακρινόμενων τῶν ἀτόμων σωμάτων φασίν," ὁ 29.
δὲ Ἀλέξανδρος "συγκρινόμενων καὶ ἀλλοιούμενων" γράφει, καὶ ἐξη-

15 γείναι προσφόρων· παρὰ γὰρ τὴν ἀλλοίαν τῶν ἀτόμων θέσιν καὶ τά-
ξιν ἀλλοιῶσθαι τὰ συγκρίματα φασίν, ὅ γὰρ ὅτι τῶν ἀτόμων ἀλ-
λοιούμενων... ἐφεξῆς λέγει καὶ ὅπως οἱ μίαν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κοι-
νὸν λέγοντες, ὡς οἱ περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξίμαν καὶ Ἀναξίμανδρον
καὶ Ἡράκλειτον, φυσικοὶ καὶ ἄλλοι, τὴν φορὰν πρώτην τῶν κινήσεων
τίθενται· διὰ γὰρ πυκνώσεως καὶ μαρνώσεως τὰς γενέσεις καὶ φθοράς
ἀποδιδόσιν· σύγκρισις δὲ τις ἡ πυκνωσίς ἐστι καὶ διάκρισις ἡ μαρ-
νώσις... τετάρτης δὲ καλεῖται μάρτυρας τῆς τῆς ψυχῆς αἰτίας
κινήσεως ποιῶντας, ὥσπερ ὁ Πλάτων τὸ αὐτοκίνητον τὴν ψυχὴν
ἐν Φαίδρῳ (p. 245) δείξας· εἰ αὐτὸ κινεῖται φησὶ, καὶ τοῖς ἄλλοις,
ὅσα κινεῖται, τὸτο πηγὴν καὶ ἀρχὴν εἶναι κινήσεως. id. ib.

οἱ δὲ περὶ Δημόκριτον μόνον τὴν καὶ τόπον κίνησιν ἔλεγον· 266 a
καὶ γὰρ τὰ ἀλλοιούμενα καὶ τόπον ἔλεγον κινεῖσθαι, λανθάνει δὲ τὸτο 1.
τῷ μὴ ὅλον ἀλλὰ καὶ μέρη ἀμείβειν ἐν τόπον. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς
Στοᾶς καὶ πᾶσαν κίνησιν ἔλεγον ὑπεῖναι τὴν τοπικὴν, ἢ καὶ με-
γάλα διαστήματα ἢ καὶ λόγῳ θεωρητὰ ὑφίσταμένην. id. f. 310 b.

δείξας πρότερον ὅτι τὸ πρῶτως κινῶν ἀκίνητόν τε καὶ αἰδιόν 266 a
ἐστὶ, νῦν προτίθει δειξάμενος ὅτι καὶ ἀμερές ἐστίν, δεικνύς ἅμα διὰ τῆς 10.
τὴν τρόπον τῆς ὑπ' ἐκείνου γινόμενης κινήσεως, ὅτι μὴ σωματικὴ
μὴδὲ βίαιος... ὅτι δὲ ἐκ ἔχει μέγεθος δείκνυσιν ἐκ διαιρέσεως,
ἣν αὐτὸς ἐπὶ τέλει τῆς βιβλίας συνάγων τὴν λόγον τίθησιν ὥτως. εἰ
ἔχει μέγεθος, ἢ πεπερασμένον ἢ ἀπειρον ἀνάγκη αὐτὸ εἶναι. ἀλλὰ
ἀπειρον εἶναι μέγεθος ἀδύνατον, ὡς δέδεικται ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης
τῆς πραγματείας. εἰ ἔν πεπερασμένον ἐστὶ μέγεθος, ἢ πεπερασ-
μένην ἔχει δύναμιν ἢ ἀπειρον, καὶ παρὰ ταῦτα ἐκ ἐστίν. εἰ ἔν
μήτε τὸ πεπερασμένην ἔχον δύναμιν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ κινεῖται δύ-
ναται, ὡς δείξει ἐν τῷ πρώτῳ ἐπιχειρήματι, μήτε πεπερασμένην
τι μέγεθος ἀπειρον ἔχει δύναμιν, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς δείκνυσιν,
δηλονότι ὅδοι μὴ τὴν αἰδιὸν κίνησιν ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ κινῶν
μέγεθος ἔξει, ὅδε μεριστόν ἐστιν. ἀμερίστον ἄρα καὶ ἀμέγε-
45 θες... δείκνυσιν ἔν πρῶτον ὅτι ὅδε πεπερασμένον καὶ πεπε-
ρασμένην ἔχον δύναμιν δύναται κινεῖται τι πεπερασμένον ἐν ἀπείρῳ
χρόνῳ, ὡς ὁμολογημένῳ χρώμενος ἐκείνῳ ὅπερ ἐν τῷ ἐξῆς
ἐπιχειρήματι καὶ ἐναργῶς προλαμβάνει, ὅτι τὸ μείζονα δύναται

ἔχον τὸ αὐτὸ ἐν ἐλάττω χρόνῳ κινεῖ τῆς ἐλάττωτος δυνάμεως.
id. ib.

266 a τῶν τοίνυν φανερῶν ὄντων, ἀμήχανον τὸ κινούμενον ἐν
14. ἀπείρῳ χρόνῳ συνεχῇ τε καὶ αἰδίῳ κίνησιν ὑπὸ σώματος τῷ πρώτῳ
κινεῖσθαι. ἢ γὰρ ἀπείρον ἢ πεπερασμένον ἔσται τὸ κινῶν σῶμα· καὶ 5
ἀπείρον μὴ ἐκ ἐνδέχεσθαι, λείπεσθαι δὲ πεπερασμένον. εἰ δὲ πεπερασ-
μένον, ἦτοι πεπερασμένην ἢ ἀπείρον ἔξει τὴν δύναμιν. εἰ μὲν ὅν
πεπερασμένην, εἰλήφθω τῆς αὐτῆς μείζων ἄλλη δύναμις, καὶ
πλείονα χρόνον κινήσει ἢ ὅσον ἢ πεπερασμένη κινεῖ τὴν αὐτὴν
ἴσχυον. τῷ δ' ἀπείρῳ πλείονων ἐκ ἔσται. εἰ δὲ ἀπείρον, ἐν ὅδῃ 10
χρόνῳ κινήσει τὸ αὐτὸ μέγεθος ὅπερ ἢ πεπερασμένη τε καὶ ἐλάτ-
των ἐν τοσούτῳ χρόνῳ· ὃ γὰρ ἔχει λόγον ἢ ὑπεροχὴν τῆς δυνάμεως,
ἀλλ' ὥσπερ ἀδύνατον λαβεῖν ὅσω μείζων ἐστὶν ἢ δύναμις τῆς πε-
περασμένης ἢ ἀπείρος, ὅτως ἀδύνατον ἔσται λαβεῖν ὅσω ἐλάττων
ὁ χρόνος τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ἢ ἀπείρος κίνησις κινεῖ ταύτην διάστημα 15
τῷ καθ' ὃν ἢ πεπερασμένη. τοίνυν ἢ κινήσει τὸ σύνολον ἢ ἀπει-
ρός τε καὶ μείζων ὁ κεκίνηκεν ἢ ἐλάττων, ἢ ἐκ ἐν χρόνῳ κινήσει.
ἄμφω δὲ ἀλογα καὶ ἀδύνατα. Themist. f. 63.

266 a εἴτα λαβὼν ἀπὸ τῷ α' τῷ κινῶντος πεπερασμένῳ ὄντος μό-
16. ρίον τι τὸ δ', ὑποτίθεσθαι αὐτὸ κινεῖν μόριον τι τῷ β' τὸ ε'. δεῖ δὲ 20
λαβεῖν τὸ δ' τὸ κινῶν καὶ τὸ ε' τὸ κινούμενον ἐκ ἐν τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ
πρὸς ἀλλήλα ἐν ἣ τὸ α' ὅλον τὸ κινῶν πρὸς τὸ β' ὅλον ἐστὶ τὸ ὑπ'
αὐτῷ κινούμενον, ἀλλ' ὑπερέχον τὸ δ' τὸ κινῶν τῷ ε' τῷ κινούμενῳ.
τῷτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν, εἰ μέλλοι τὰ ἐφεξῆς ἀκολουθῶς ἐπά-
γεσθαι. Simpl. f. 310 b.

266 a τὸ αὐτὸ ἄρα ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἔσται καὶ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ
19. καὶ ἐν ἀπείρῳ κινούμενον, ὅπερ ἀδύνατον. προστιθέντες γὰρ τῷ ε'
ἕως ἀν ὅλον λάβωμεν τὸ β', ἢ καταναλώσωμεν καὶ τὸ γ' χρόνον
ἢ δ'. ἀλλ' εἰ μὴ καταναλώσωμεν, ἐκ ἀπείρος· τὸ γὰρ καταμε-
τρήμενον ἐκ ἀπείρον, ἔσται δὲ καταμετρημένος ὑπὸ τῷ ζ' πε- 30
περασμένῳ, ὅστις ἦν ὁ πρῶτος εἰλημμένος. εἰ δὲ μὴ κατανα-
λώσωμεν, ἀλλ' ἔσται μὲν τὴν τῶν τοσούτων χρόνων τῶν ἴσων τῷ
ζ' ἀφαιρέσειν, ὅσα ἦν καὶ τὰ β', ὑπολειπόμενός τις χρόνος, ἐκ ἐν
τῷ γ' ἔσται ὅλω κεκίνητος τὸ α' τὸ β', ἀλλ' ἐν μέρει αὐτῷ τῷ το-
σαυτάκις ἴσῳ τῷ ζ' ὁσάκις ἐλήφθη τὰ ἐν τῷ β'. τῷτο ὅν ἐστὶν ὁ 35
λέγει, ὅτι τῷ δ' προδίδει καταναλώσω τὸ α' (πεπερασμένον γὰρ
ἦν τὸ κινῶν) καὶ τῇ ε' τὸ β' (πεπερασμένον γὰρ ἦν καὶ τὸ κινούμενον),
τὴν δὲ χρόνον ὃ καταναλώσω ἀπείρον ὄντα. δυνατὸν δὲ τὸ μὴ
κινῶν τὸ αὐτὸ φυλάξαι τὸ α', τῷ δὲ κινούμενῳ τῷ β' μέρος ἀφε-
λεῖν, ὃ δηλονότι ἐν ἐλάττω τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ κινήσει τὸ α'. 40
ἐν πεπερασμένῳ ἄρα... καλῶς δὲ τῷ καταναλώσω ἐχρή-
σατο, ἀλλ' ὃ τῷ καταμετρήσω. ἀν μὴ γὰρ ἴσων τῷ ἐξ ἀρχῆς
ἀφαιρουμένων καὶ τὸ τελευταῖον ἴσον ἦ, πρὸς τῷ ἀνηλωκέναι τὸ
α' καὶ κατεμετρήσαμεν αὐτὸ τῷ δ'. γένοιτο δ' ἀν τῷτο, εἰ
τὴν ἀρχὴν ὅτως ἀφαιρεθείη τὸ δ' ὡς δύνασθαι εἰς ἴσα αὐτῷ 45
ὁσαῦν διαιρεθῆναι τὸ α'. εἰ δὲ τὸ τελευταῖον ὑπολειπόμενον
τῷ α' μηκέτι ἢ ἴσον τῷ δ' ἀλλὰ ἐλάττω αὐτῷ, καταναλω-
θῆναι μὴ καὶ ὅτω λέγεσθαι τὸ α' τῇ τοιαύτῃ ἀφαιρέσει, ὃ μέντοι καὶ

καταμετρηθῆναι ὑπὸ τῷ δ'. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῷ β' καὶ τῷ ε'.
id. f. 311.

προθέμενος δεῖξαι ὅτι τὸ τὴν αἰδίῳ κίνησιν προσεχῶς κινῶν 266 a
(τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ πρῶτως κινῶν) πρὸς τῷ ἀκίνητον εἶναι καὶ ἀμερές 24.
καὶ ἀμέγεθές ἐστι, καὶ ἔχων δεδειγμένον ὅτι ἀπείρον μέγεθος ὁδὲ ἐστὶν
ὅλως ἐν τοῖς ὅσιν, ἔδειξε πρῶτον ὅτι πεπερασμένον αὐτὸ μέγεθος
εἶναι πεπερασμένην ἔχον δύναμιν ἀδύνατον· τὸ γὰρ τοιοῦτον ἐκ
οἷον τε κίνησιν αἰδίῳ κινεῖν. λοιπὸν ὅν ἦν δεῖξαι ὅτι ὁδὲ πεπε-
ρασμένον μέγεθος αὐτὸ δυνατὸν εἶναι ἀπείρον ἔχον δύναμιν, ὅπερ
ἐκ ἐπὶ μόνῳ τῷ πρῶτως κινῶντος ἀλλὰ καθόλου δείκνυσιν, ὅτι
ὅλως ἐκ ἐνδέχεσθαι ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἀπείρον εἶναι δύνα-
μιν. id. ib.

εἰ ὅν παντὸς χρόνου πεπερασμένῳ πρὸς πάντα πεπερασμένον 266 a
λόγος ἐστὶν, ὁδὲ εἰς ἀν εἴη χρόνος ἐν ᾧ ἢ ἀπείρος κινήσῃ, καὶ τὸ 31.
ἐπόμενον τῷτο ἄτοπον παραλιπὼν (εἰ γὰρ μὴ ἐν χρόνῳ, ὁδὲ κινεῖ
ὅλως ὁδὲ ἐστὶ κινήσις ἢ ἀπείρος ἐκείνη δύναμις, ὅτι ἐν ὅδῃ
χρόνῳ) δείκνυσιν τὸ ἀντικείμενον, ὑποθέμενος τὸ ἐν χρόνῳ κινεῖν.
ἔστω γὰρ φησὶ χρόνος ὁ α', ἐν ᾧ τὸ πεπερασμένον ἀπείρῳ δυνάμει
κινεῖται καὶ μεταβάλλει. τὸ δὲ πεπερασμένην ἔχον δύναμιν τὸ αὐτὸ
κινήσει ἐν πλείονι χρόνῳ τῷ αβ'. εἰ δὲ ὅν τὸ τὴν πεπερασμένην
ἔχον δύναμιν διπλασιάσωμεν, δηλονότι τὸ αὐτὸ ἐν ἐλάττω χρόνῳ
τῷ αβ' μεταβάλλει, ὁμοίως δὲ καὶ αὐξηθῇ, πάλιν ἐν ἐλάττω, 5
καὶ αἰεὶ ὅτως αὐξήσων ἡμῶν καὶ διπλασιάζόντων τὸ μέγεθος καὶ τὴν
δύναμιν καὶ λόγον ὁ χρόνος μειωθήσεται. προστιθέντες δὲ αἰεὶ τῷ
25 μεγέθει καὶ ἀφαιρῶντες τῷ χρόνῳ ἐλευσόμεθα ποτε εἰς τὸν α' χρό-
νον, ἐν ᾧ τὸ αὐτὸ τῷτο ἐκείτο κινεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἀπείρου δυνάμεως.
ἐν ἴσῳ ἄρα χρόνῳ τὸ αὐτὸ ἢ πεπερασμένη δύναμις τῇ ἀπείρῳ κι-
νήσει· τῷ γὰρ διπλασίῳ αὐξομένη ἢ δύναμις αἰεὶ πεπερασμένη μέ-
νει τῷ πᾶν τὸ τῷ πεπερασμένῳ διπλάσιον πεπερασμένον εἶναι. εἰ
ὅν τῷτο ἄτοπον, τὸ τὴν πεπερασμένην δύναμιν καὶ τὴν ἀπείρον ἐν ἴσῳ
χρόνῳ τὸ αὐτὸ κινεῖν, καὶ ἡκολούθησε τὸ ἄτοπον τῷ τὴν ἀπείρον δύνα-
μιν ἐν χρόνῳ τινὶ κινεῖν· ὃ δὲ ἄτοπόν τι καὶ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, καὶ
αὐτὸ ἄτοπον καὶ ἀδύνατον ἐστὶν· ἐν ὅδῃ ἄρα χρόνῳ ἢ ἐν τῷ πεπε-
ρασμένῳ δυνάμει ἀπείρος κινήσει. ὁδὲ κινήσει ἄρα· ὥστε ὁδὲ
35 ἔσται δύναμις κινήσις ἀπείρος ἐν πεπερασμένῳ· εἰ γὰρ ἦν, ἐκίνοι,
καὶ ἐν χρόνῳ ἐκινεῖτο τὸ κινούμενον. ἐφιστάνει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι
ἐκ ὅτως ὡς Ἀριστοτέλης ὑπέθετο ὑπὸ τῷ τὴν ἀπείρον δύναμιν
ἔχοντος ἀρχεῖς χρόνῳ τῷ κινῶντος ἐν τῷ α' χρόνῳ τόδε τι τὸ κινέ-
μενον, καὶ συνάγειν, ὡς αὐτὸς ἐποίησεν, ὅτι καὶ ὑπὸ τῷ τὴν πεπερα-
σμένην ἔχοντος δύναμιν τὸ αὐτὸ κινήσεται ἐν ἴσῳ χρόνῳ. εἰ γὰρ
ὅτω φησὶ λαμβάνοιτο, ἐνστασιν ἔξει ὡς ἐκ ἀληθείας· ὃ γὰρ συγχω-
ρήσει τις δύνασθαι τὸ κεκίνημένον ὑπὸ τῆς ἀπείρου δυνάμεως καὶ ὑπὸ
τῆς πεπερασμένης κινήσῃ. ἀλλ' ἀνάπαλιν χρὴ λαμβάνειν· τὸ
γὰρ ὑπὸ τῆς πεπερασμένης δυνάμεως κεκίνημένον ἐν χρόνῳ τινί,
τῷτο ὑποτίθεσθαι χρὴ καὶ ὑπὸ τῆς ἀπείρου κινεῖσθαι ἐν τινὶ πολὺ ἐλάτ-
των... μήποτε δὲ καλῶς καὶ ἀναγκαίως ὁ Ἀριστοτέλης ἀπὸ τῷ
τὴν ἀπείρον ἔχοντος δύναμιν ἤρξατο, καὶ ὃ χρεια τῷ ἀνάπαλιν λαμ-
βάνειν... ἐνεσι δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅτω δεικνύναι ἀδύ-

νατον ὃν τὸ ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἄπειρον εἶναι δύναμιν. . . ὁ δὲ γραμματικὸς ἐκείνος ὃ κατ' ἀρχὰς τῶν εἰς τὸτο τὸ βιβλίον χολῶν ἐμνημόνευσα, μέγα νομίζων εἰ τῶν ἰδιωτῶν πολλὰς ὑπάγοιτο πρὸς τὸ ἕραν ἢ τὸ κόσμῳ παντὸς καταφρόνησιν, ὡς ὁμοίως αὐτοῖς ὄντων φθαρτῶν, καὶ δηλονότι καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν τὴν δημιουργῶν, 5 εἰ γενητὴ καὶ φθαρτὴ κόσμῳ ποιητὴς ἀποδειχθεῖη, τὴν πρὸ τῆς δημιουργεῖν ἅπαντα αἰῶνα ἔτε δημιουργὸς ὢν ἔτε πάντων τῶν ὄντων θεὸς καὶ πατὴρ καὶ ὑποστάτης, εἴπερ μὴδὲ ἐγγεγόνει τι τῶν ὄντων τότε, ἀπὸ δὴ τοιούτων γιγαντικῶν ἐννοιῶν ὁ ἀνὴρ ἕτος καὶ τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ ἕραν περὶ τῆς αἰδιότητος τῆς ἕραν καὶ τῆς κόσμῳ 10 δειχθεῖσιν ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους ἀντιγράφειν ἐτόλμησεν, ὅδε συνιείς τῶν ἐκεῖ λεγομένων, ὡς ἐν ἐκείνοις ἐπειράθην ἀποδείξαι, καὶ πρὸς τὰ ἐν ἀρχῇ τῶδε τῷ βιβλίῳ τὰ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον αἰδία δεικνύντα παρὰ θύρας ἀπαντῶν ἐνέστη, ὡς δυνατὸν καταμαθεῖν ἐκ τῶν ἐκεῖ πρὸς αὐτὴν εἰρημένων. εἰς δὴ τοιούτον σκοπὸν ἐνόμισεν 15 αὐτῷ καὶ ταύτην συντελεῖν τὴν ἀπόδειξιν τῆς Ἀριστοτέλους, δι' ἧς δείκνυσιν ὅτι ὁδὸν σῶμα πεπερασμένον ἄπειρον ἔχει δύναμιν. . . νομίζει γὰρ ταύτην οἶεσθαι τὴν Ἀριστοτέλην τὴν δύναμιν ἄπειρον ἔχειν κινητικὴν καὶ τὴν δύναμιν διαρκεῖν εἰς τὸν ἄπειρον χρόνον κινούμενον. . . καὶ ἔκ ἐπέστησεν ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ τὴν δύναμιν ἔχειν ἄπειρον ἅμα 20 ὅλην κινητικὴν αἰδιῶς, καὶ ἄλλο τὴν δύναμιν διαρκεῖν αἰδιῶς κινούμενον, καὶ ὅτι τὴν μὲν ἐνεργεῖα ἀπειροδύναμον ὅλον ἅμα τῷ αἰδιῶς κινῶντι ὑπάρχει, τὴν δὲ ἕτως ἄπειρον ὡς δύναμιν ἐπ' ἄπειρον κινεῖσθαι καὶ τὴν ἐνεργητικὴν καὶ κινητικὴν δύναμιν τὴν ἅμα ὅλην ἔσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν παθητικὴν καὶ τὴν δυνάμει ὑπάρχει τῷ αἰδιῶς κιν- 25 μένῳ. . . ἐπειδὴ δὲ τὸν ὅλον ἕτος σκοπὸν τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀποδείξεως ἀγνοήσας, καὶ νομίσας ὅτι ὁ δεικνύς τὸ πεπερασμένον σῶμα μὴ ἔχειν ἄπειρον κινητικὴν δύναμιν, εὐθύς ἂν εἴη δεδειχώς ὅτι ὁ ἕρανὸς πεπερασμένος ὢν φθαρτός ἐστι, καὶ διὰ τὸτο καὶ δι' οἰκείων ἐπιχειρημάτων ἐπιβάλλει δεικνύναι ὅτι τὸ πεπερασμένον σῶμα 30 πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, καὶ ὡς ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον τῷ τῷ ἐπάγει ὅτι ὁ ἕρανὸς φθαρτός ἐστι, φέρε καὶ ταύταις αὐτῷ ταῖς παρανοαῖς ἐπιδράμωμεν. . . ὁ τοίνυν ἕρανὸς πρὸ ἐξακιχίλων καὶ πρὸς ἐνιαυτῶν, ὡς ἕτος οἶεσθαι, γεγονώς, καὶ ἐπ' ἐχάτοις ὢν ἡδὴ τῶν ἡμερῶν, ὡς καὶ τὸτο πάντως αὐτὸν ἀρέσκει, πῶς ὁδὸν παρακμα- 35 σικὸν καὶ πρὸς φθορὰν ὁδεῦον ἡμῖν ἐνεδείξατο; . . ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι κἀνταῦθα πάλιν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν διαφοροῖς ὀνόμασι τὰς αὐτὰς ἐννοίας τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι προβάλετο. καὶ γὰρ ὁ μὲν Πλάτων τὴν διαφορὰν τῶ χωρισθῆ τῶν ἕρανῶν αἰτίαν καὶ αὐτῶν τῶν ἕρανῶν ἀπὸ τῆς ἕσιος παραδίδωσι, καθ' ὅσον τὸ μὲν αἶτιον ὄντως 40 ὢν ἐστιν, αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον καὶ μήτε κατ' ἕσιν καὶ μήτε κατ' δύναμιν μήτε κατ' ἐνεργεῖαν κίνησιν ἢ μεταβολὴν ὑφίσταμενον, τὸν δὲ ἕρανὸν σωματικὸν ὄντα καὶ διὰ τὸτο ἔκ αὐθυπόστατον γινόμενον εἶπεν καὶ ἔκ ὄντως ὄντα. . . ὁ δὲ Ἀριστοτέλης φυσικώτερον ἀπὸ τῆς κινήσεως ἀρχόμενος, πρῶτον ἐδείξεν ὅτι ἀνάγκη 45 κίνησιν αἰδιῶς εἶναι, καὶ τὴν κινούμενον ἔτι μᾶλλον, εἴπερ ἐν τῷ κινούμενῳ ἢ κίνησις, καὶ ὅτι τὴν κινούμενον ὑπό τινος πάντως κινεῖσθαι. καὶ ὅτι τὸ μὲν πρώτως κινῶν τὴν αἰδιῶς κίνησιν ἀνάγκη εἶναι καὶ ἀπειρο-

δύναμον καὶ ἀμερές, τὸ δὲ πρώτως ὑπὸ τῆς τῆς αἰδιῶς κίνησιν κινούμενον μίαν ἔσαν καὶ συνεχῆ τὴν κυκλοφορητικὴν εἶναι σῶμα. . . ζητήσοι δὲ ἂν οἶμαι πᾶς ὁ μὴ παρέργως τῶν Ἀριστοτέλους λόγων ἀκρίως περὶ τῆς πρώτως κινῶντος, πότερον ἐγγρόνως κινεῖ ἢ ἀχρόνως. εἰ μὲν γὰρ ἐγγρόνως, πρῶτον μὲν πῶς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ἀπειροδύναμιν λέγων χρόνον γε, φησὶν, ἔκ ἐνδέχεσθαι εἶναι ὁδὸν καθ' ὃν κινεῖ; ἔπειτα εἰ ἀκίνητόν ἐστι καὶ κατ' ἕσαν μεταβολὴν ἀμετάβλητον τὴν πρώτως κινῶν, ἢ κατ' ἕσαν μόνον ἀλλὰ καὶ κατ' δύναμιν καὶ κατ' ἐνεργεῖαν, πῶς ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως ὢν τὰς ἀκινήτους ἐνεργείας μετρήσει τῆς πρώτως κινῶντος; εἰ δὲ μὴ ἐν χρόνῳ κινεῖ, πῶς ἐν χρόνῳ κινεῖσθαι τὴν πρώτως ὑπὸ αὐτῆς κινούμενον; πρὸς ἃ ῥητέον, ὅτι τῶν κινῶντων ὅσα μὲν κινούμενα κινεῖ, ὡς περ τὰ σωματικῶς κινῶντα ὠθῶντα καὶ ἔλκοντα καὶ ῥιπτῶντα, ταῦτα ἐν χρόνῳ κινεῖ, ἢ διὰ τὸ κινεῖν ἀπλῶς, ἀλλὰ διὰ τὸ κινεῖσθαι. κινήσεως γὰρ μέτρον ὁ χρόνος, ἢ δὲ κίνησις ἐν τῷ κινῶμένῳ ἐστὶ καὶ ἔκ ἐν τῷ κινῶντι. τὸ δὲ πρώτως κινῶν ἀκίνητον ἂν καὶ κατ' ἕσαν καὶ κατ' ἐνεργεῖαν, ὡς ὑπὲρ πᾶσαν κίνησιν ἰδρυμένον, καὶ ἀχρόνως ἔχει τὰς ἐνεργείας ὡς ὑπὲρ χρόνον ἔσας. id. f. 311 b — 315 b.

τοῖς προκειμένοις ἀναγκαίως δείξας ὅτι ὁδὸν μέγεθος πε- 266b περασμένον ἄπειρον ἔχει δύναμιν, ἵνα διὰ τῆς δειχθῆ τὴν πρώτως κινῶν ἀπειροδύναμον μὴ ἐν μέγεθος πεπερασμένον, εἰ δὲ τὸ ἄπειρον μέγεθος μὴδὲ ἐστὶν ὅλως ἐν τοῖς ἕσιν, δηλονότι σαφῶς ἀποδείξει ὅτι τὴν πρώτως κινῶν ἀμερές ἐστὶ καὶ ἀμέγεθες, διὰ τὸτο μὲν ἂν ἀναγκαίως, ὡς εἶπον, ἐδείξεν ὅτι ὁδὸν μέγεθος πεπερασμένον ἄπειρον ἔχει δύναμιν. νῦν δὲ προτίθει δειξάμενος ὅτι ὁδὸν ἀπειρόν τι μέγεθος πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, ὑπὲρ ἀναγκαῖον μὲν ἔκ ἐστι πρὸς τὰ προκείμενα (ὁδὸν γὰρ ὁδὸν ἐστὶν ὅλως ἐνεργεῖα μέγεθος ἀπειρον), ὡς ἀντίστροφον δὲ καὶ συγγενὲς τῷ προαποδεδειγμένῳ καὶ καθ' αὐτὴν θεωρίαν ἔχον ἀξιολόγον ἀποδείξαι καὶ τὸτο προέθετο. καὶ δει- 25 κνυσιν αὐτὴ τὴν μὲν ἀρχὴν διὰ βραχείων ῥημάτων τὴν ἀπόδειξιν ἐνδείξάμενος ἕτως. ὁδὸν γὰρ ἐκίσατο πρὸς τὸ ἑαυτῷ πρόβλημα τὸ λέγον ἐν ἀπείρῳ μεγέθει μὴ εἶναι δύναμιν πεπερασμένην διὰ τὸ "καίτοι ἐνδέχεσθαι ἐν ἐλάττω μεγέθει πλείω δύναμιν ἐνεῖναι". . . εἰ ἔν τῷ τῷ ἀληθές, τί κωλύει καὶ τὸ τῷ ἀντίστροφον δοκῶν ἀληθές εἶναι, καὶ ἐν τῷ πάντων μεγίστῳ σώματι τῷ ἀπείρῳ πεπερασμένην ἐνεῖναι δύναμιν; ὅτι δὲ ὡς ἐνσαῖν αὐτὴν κομίζει, δηλοῖ τὸ "καίτοι" προτεταγμένον ἐνσαῖν ἐπίρρημα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος χρησιμώτερον ἢ αὐτῷ φησὶν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον τὸ εἰπεῖν "καίτοι ἐνδέχεσθαι ἐν μείζονι μεγέθει ἐλάττω δύναμιν εἶναι." τὸτο γὰρ μᾶλλον ἐνδείκνυται δύναμιν καὶ ἐν ἀπείρῳ μεγέθει πεπερασμένην εἶναι. . . μήποτε δὲ πρὸς τὸν λέγοντα ὅτι ἐν ἀπείρῳ πεπερασμένη δύναμις ἔκ ἐστιν, ὁ μὲν ἕτως ἐνιστάμενος, καίτοι ἐν μείζονι ἐνδέ- 30 χεσθαι ἐλάττω εἶναι, χωρὶς παραμυθίας λέγει τὸ αὐτό, ὁ δὲ λέγων "καίτοι ἐνδέχεσθαι ἐν ἐλάττω πλείω εἶναι" ἀπὸ τῆς ἀντικειμένης τὴν ἀντικείμενον εἰσάγει. ἀντίκειναι γὰρ τῷ ἐν ἐλάττω πλείονι τὸ ἐν μείζονι ἐλάττον. ἴσως δὲ καὶ ἐναργέστερόν ἐστι τὸ ἐν ἐλάττω μεγέθει πλείω δύναμιν ἐνεῖναι, ὡς ἐπὶ τῶν εἰρημένων. . . καὶ ἢ μὲν ἐν- 35 σάσις τοιαύτη. λυεῖ δὲ αὐτὴν λέγων "ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐν μείζονι

πλείω." καὶ γὰρ ἐν ἐλάττωι μεγέθει πλείων ἢ δύναμις, ἀλλ' ἐν τῷ μείζονι τῷ ἐλάττωι κτ' ἐπ' αὐτὸ εἶδος ἐστὶ πλείων ἔσται ἡ δύναμις. εἰ γὰρ τὸ μέγεθος εἰς ἀπειρον ἐκταθῇ, καὶ ἡ δύναμις εἰς ἀπειρον ἐκταθῇ, εἴτε ἐλάττω ἢ τὸ ἐξ ἀρχῆς μέγεθος τῆς κτ' τὴν δύναμιν ἀναλογίας εἴτε μείζον· ἢ γὰρ ἐπ' ἀπειρον τὸ μέγεθος πρόοδος καὶ τὴν δύναμιν μέχρι τῷ ἀπείρῳ συνεφέλκεται· ὅ γὰρ αὐτὸς μέγεθος ἀνευ δυνάμεως. ὥτως ἔν δια τῷ λῦσαι τὴν ἔνστασιν ἀποδείξας ὅτι ὁδὸς τὸ ἀπείρον μέγεθος πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, τὸ αὐτὸ καὶ δι' ἐκθέσεως ἀποδείκνυσιν, ὡς εἴωθεν, καταγεωμετρεῖν καὶ αὐτὸς ὁρεγόμενος τὴν φύσιν. id. f. 315 b.

266 b 13. δείξας δὲ ἀπὸ τῆς ἐπ' ἀπείρον αὐξήσεως τῷ ἀφαιρμένῳ μεγέθους ἀπὸ τῷ ἀπείρῳ ὅτι ἀπείρος ἐστὶν ἡ τῷ ἀπείρῳ μεγέθους δύναμις ὡς πάσης τῆς πεπερασμένης δυνάμεως ὑπερβάλλουσα, τὸ αὐτὸ δείκνυσιν καὶ ἀπὸ τῆς τῷ χρόνῳ ἐπ' ἀπείρον μειώσεως, ἣν καὶ διὰ τῷτο παρέλαβεν εἰπὼν "τῷ χρόνῳ δὲ τῷ δοθέντος αἰ ἐλάττω λήφομαι." id. f. 316.

266 b 20. ἄλλην τῷ αὐτῷ ἀπόδειξιν, τῷ μὴ εἶναι ἐν ἀπείρῳ μεγέθει δύναμιν πεπερασμένην, παραδίδωσι, τὰ μὲν αὐτὸς σαφῶς εἰπὼν, τὰ δ' ἡμῖν ἀναπληρῶσαι καταλιπὼν. ληφόμεθα γὰρ φησὶ τινὰ δύναμιν ὁμογενῆ, ταύτης ὁμοειδῆ ἔσαν τῇ πεπερασμένῃ δυνάμει τῇ ἐν τῷ ἀπείρῳ μεγέθει ὅση, ἐν πεπερασμένῳ τινὶ σώματι ἔσαν, εἰ βαρύτης ἢ ἐν τῷ ἀπείρῳ, καὶ ἐν τῷ πεπερασμένῳ τὴν αὐτήν, εἰ κνφότης, ὁμοίως. ὁμοειδῆ δὲ λαμβάνει τὴν δύναμιν, καταμετρηθῆναι βυλόμενος τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ μεγέθει δύναμιν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ πεπερασμένῳ· αἱ γὰρ ὁμοειδεῖς καὶ καταμετροῦσιν ἀλλήλας. ὁμοειδῆς ἔν ὅσα ἢ ἐν τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει πεπερασμένη δύναμις καταμετρήσει τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ πεπερασμένην, ὅτω μέντοι ὡς ἡ ἀπαρτίζειν ἢ μὴ ἀπαρτίζειν ἀλλὰ περιττεύειν τι κτ' τὴν τελευταίαν ἐπιβολήν. εἰ δὲ τῷτο, ἢ καὶ τὸ μέγεθος τὸ ἀπείρον καταμετρηθῇ ὑπὸ τῷ μεγέθους τῷ ἐν ᾧ ἢ ἡ δύναμις ἢ καταμετρήσασα τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ μεγέθει δύναμιν, καὶ ὥτως ἕκτι ἀπείρον ἔσται τὸ μέγεθος, εἴπερ καταμετρεῖται· ἢ καὶ καταμετρηθῇ ὅλον τῆς ἐν αὐτῷ δυνάμεως καταμετρημένης, καὶ ὥτω τὸ καταλειπόμενον τῷ ἀπείρῳ μεγέθους ἔχει δύναμιν. ὥστε ἡ πεπερασμένη δύναμις ἔκ ἐν τῷ ἀπείρῳ ἂν εἴη μεγέθει, ἀλλ' ἐν τῷ πεπερασμένῳ τῷ σὺν τῇ δυνάμει καταμετρηθέντι. γνωριμώτερον δὲ ἂν εἴη, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰ τις ἀπ' αὐτῶ τῷ ἀπείρῳ μεγέθους ἀφελὼν τι, τάτω καὶ τῇ ἐν αὐτῷ δυνάμει καταμετροῖ τὴν τε δύναμιν τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ αὐτὸ τὸ ἀπείρον μέγεθος. id. f. 316 b.

266 b 27. δείξας τὸ προσεχῶς αὐτῷ προτεθεὶς περὶ τῷ πρώτῳ κινῶντος τὴν αἰδίων κίνησιν... βάλει, πρὸ τῷ τοῖς δεδαιγμένοις ἐπαγαγεῖν τὸ προσῆκον συμπέρασμα, ἔνστασιν τινὰ προβαλέει φερομένην πρὸς τὸ ἀξίωμα τὸ λέγον πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, καὶ τὴν τε ἀδοκίμως ἐπαγομένην λύσιν ἐκθέει καὶ αὐτὸς ἐπαγαγεῖν τὴν προσήκυσαν. καὶ ἡ μὲν ἔνστασις ἐστὶ τοιαύτη· εἰ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται, πῶς τινὰ μὴ ἐν αὐτοῖς ἔχοντα τὸ κινητικὸν ἀλλ' ἔξωθεν κινήθηεντα μένει συνεχῶς κινούμενα, καὶ τῷ κινήσαντος

μηκέτι κινῶντος, ὥσπερ τὰ ριπτόμενα; τῷ γὰρ ρίψαντος αὐτὰ μηκέτι κινῶντος, ἐπὶ πολὺ μένει συνεχῶς ἐκεῖνα κινούμενα· δόξει γὰρ ὑπὸ μηδενὸς κινεῖται τότε, καὶ ἀναιρεῖται τὸ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖται. "μὴ ἀπτομένῳ δὲ τῷ κινήσαντος" εἶπεν ὡς 5 μηκέτι ἀπτομένῳ μηδὲ ἐπιμένοντος ἐν τῷ ἀπτεῖ παρ' ὅλον τὸν τῆς κινήσεως χρόνον. εἴτα μνημονεύει τῆς λύσεως καθ' ἣν πειρῶν λύειν τινὲς τὴν ἀπορίαν ταύτην. λέγουσι γὰρ ὅτι ὁ ρίπτων ἅμα τῷ ριφθέντι καὶ ἄλλο τι κινεῖ, τὸν αέρα, ὃς κινούμενος ὑπὸ τῷ ρίψαντος κινεῖ τὸ ριφθέν. λέγει ἔν ὅτι ὁμοίως τῷ πρώτῳ καὶ τῷτο 10 ἀδύνατον· μόνον γὰρ ὅτι τὸν αέρα ἀντὶ τῷ ριφθέντος μετέλαβεν ὁ λόγος· εἰ γὰρ μηδὲ ὅτος ἐξ ἑαυτοῦ κινεῖται (τῶν γὰρ ἐμφύχων ἰδίων τῷτο) ἀλλ' ὑπὸ τῷ ρίψαντος, ἐχρῆν εὐθὺς τῷ τὸν ρίψαντα παύσαι τὸ κινεῖν καὶ τὸν αέρα παύσαι τὸ κινεῖν, καὶ ἅμα πάντα κεκινήσει καὶ πεπαύσει τὰ κινούμενα, ὅταν τὸ πρῶτον κινῶν παύσῃ τὸ κινεῖν... διάφορος δὲ ἡ γραφὴ φέρεται, πῇ μὲν "ἀλλὰ ἅμα 15 πᾶν καὶ κινεῖται καὶ πεπαύεται," πῇ δὲ "ἀλλὰ ἅμα πᾶν κεκινήσει καὶ πεπαύεται." καὶ ἴσως αὕτη ἀμείνων· τὸ γὰρ κεκινήσει τῷ πεπαύσει ταῦτόν ἐστιν. εἰπὼν δὲ ὅτι πάντα ἅμα ἀνάγκη κινεῖται καὶ πεπαύεται, ὅταν τὸ πρῶτον κινῶν παύσῃ, ἐπήγαγε "καὶ εἰ ποιεῖ ὥσπερ ἡ λίθος, οἷον κινεῖν ὃ ἐκίνησεν." καὶ γὰρ διὰ τῷ μεταξὺ τι κινῆ μὴ ἀπτόμενον τῷ κινῶντος, ὡς ἡ Μαγνητὶς λίθος τὸ δεύτερον σιδήριον κινεῖ, μὴ ἀπτομένη αὐτῷ, ὅταν αὕτη μὲν ἐλκύσῃ τὸ προσεχές, τῷτο δὲ ἐλκύσῃ τὸ μετ' ἑαυτό (τότε γὰρ ποιεῖ ἡ λίθος τὸ σιδήριον, ὃ ἐκίνησεν αὐτή, τῷτο κινεῖν τὸ ἐφεξῆς, διὰ τὸ μὴ μόνον κινεῖν τὸ προσεχές, ἀλλὰ καὶ δύναμιν αὐτῷ κινητικὴν ἐνδοιδόσαι, διὰ ὃ μόνον κινεῖται ἐκεῖνο ἀλλὰ καὶ κινεῖ), — καὶ ὥτως ἔν τι, φησὶ, κινῆ ὥσπερ ἡ λίθος, ἀνάγκη καὶ κινεῖται ἅμα, ὅταν τὸ πρώτῳ κινῶν κινῆ, καὶ πεπαύσει τῆς κινήσεως, ὅταν τὸ πρώτῳ κινῶν παύσῃ τὸ κινεῖν. καὶ λαβὼν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς λίθου, καὶ τὴν αὐτὴν ἐφοδὸν λύει τὴν ἀπορίαν. ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς λίθου ὅτε ὁ ἀὴρ αἰτίος ἐστίν, ὅτε παύσας 20 μένῃ τῷ κινῶντος μένει τὸ κινούμενον, ἀλλ' ἡ κινητικὴ δύναμις διδομένη τῷ προσεχεῖ κινεῖ τὸ κινούμενον ἕως ἂν αὕτη ἐνεργῇ, ὥτω φησὶν ἀνάγκη καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων λέγειν, ὅτι τὸ πρώτῳ κινήσαν τὸ προσεχῶς ὑπ' αὐτῷ κινήθην ποιεῖ οἷον τε κινεῖν ἢ τὸν αέρα τοιούτων ἢ τὸ ὕδωρ· ταῦτα γὰρ ἐστὶ μάλιστα δι' ὧν κινεῖται τὰ κινούμενα, ἀδύνατον καὶ ταῦτα κινεῖν. "ἢ τι ἄλλο" δὲ προσέθηκεν ἴσως διὰ τὴν λίθον καὶ τὸν σίδηρον, ἢ τὸ ἤλεκτρον καὶ τὸ ἄχυρον. καὶ τὸ ὅσον δὲ τῷ ἰχθύος τῷ ἱέρακος λέγει χρυσὸν ἔλκειν, καὶ ἴσως τῷ προσεχῶς ἐλκομένῳ τὴν αὐτὴν ἐνδοιδόσαι δύναμιν καὶ τῷτο. εἴτε ἔν κτ' ὥσιν 40 κινεῖ τὰ κινούμενα, ὡς τὰ δι' αἰέρος ἢ ὕδατος κινούμενα, εἴτε κτ' ὀλκήν, ὡς τὰ εἰρημένα, τὸ πρῶτον κινῶν, οἷον τὸ ριπτόν, ὃ μόνον τὸ βέλος κινεῖ ἀλλὰ καὶ τὸν αέρα ἢ τὸ ὕδωρ, δι' ὃ ἡ ρίψις γίνεται, καὶ ὃ μόνον κινεῖ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ δύναμιν αὐτοῖς ἐνδοιδόσαι τὸ κινεῖν, ὥστε μὴ μόνον κινεῖται ἀλλὰ καὶ κινεῖν, φύσιν ἔχοντα κινεῖν ἅμα καὶ κινεῖται... ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς καλῶς, πῶς ἔχει καὶ τῶν ριφθέντων μένει ἔτι ἡ αὐτὴ ἀπορία· ὃ γὰρ ἀὴρ ὃ τὴν δύναμιν τῷ κινεῖν λαβὼν παρὰ τῷ τὸ βέλος ρίψαντος ἦτοι κινούμενος κινεῖ ἢ ὄχι. ἀλλὰ μὴ κινούμενος μὲν ἔκ ἂν κινήσῃ· τὰ γὰρ σωματικῶς

κινῶντα κινώμενά κινεῖ. εἰ δὲ κινῶμενος κινεῖ, παύει δὲ τὸ κινεῖσθαι, ἅμα τῷ παύεσθαι κινῶντα τὸν ῥιπτοῦντα... μή ποτε, φησί, διὰ τὸ λέγειν τὸν αἰέρα δύναμιν τινα τὸ κινεῖν παρὰ τὸ τὴν ἀρχὴν κινήσαντος λαμβάνειν, ἐκεῖνο λέγει, ὅτι οἰκείαν δύναμιν ἔχει παρὰ τὸ κινήσαντος αὐτὴν λαβόν. id. ib.

266 b 32. ἔτος δὲ ὁ λόγος μετατίθῃ τὴν ἀπορίαν, ὃ λυεῖ. πάλιν γὰρ ὁ ἀὴρ πῶς κινεῖται, τὸ κινῶντος ἔχει ἀπομένον; ἔτε ὑπ' αὐτῷ (ὅδε γὰρ ζῶον), ἔθ' ὑπὸ τῷ ῥίψαντος. πέπαυται γάρ. ὑπὸ τίνος ἔν, εἴπερ πᾶν ὑπὸ τίνος κινεῖται. τὸ κινῶμενον; ἐπεὶ καὶ ἡ λίθος ὃ τὸ πλησίον ἔλκει σιδήριον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐφεξῆς, ὃ μὴ ἄπτεται. ἀλλ' ὅταν ἀπέλθῃ, πέπαυται καὶ τὸ ἐγγὺς ἅμα καὶ τὸ ἐχόμενον. αἴτιον δέ, ὅτι τὸ σιδήριον ἐκεῖνο τὸ πρὸς τῇ λίθῳ ἔκ οἰκείαν ἔχον δύναμιν τὸ ἐπισπᾶσθαι, ἀλλ' ἐλάμβανε παρὰ τῆς λίθου, ἧς εἴπερ ἀφαιρεθείη, εὐθὺς συναφαιρεῖται καὶ τὴν δύναμιν. ἔδει τοίνυν καὶ τὸν αἶρα ταῦτ' ὑπομένειν καὶ παύεσθαι ἀπελθόντος τῷ ῥίψαντος ἢ βάλλοντος. ἔτι δὲ 15 εὐθὺς ἔδει καταφέρεσθαι καὶ τὸ ῥιπτοῦν. ἢ ὃ μόνον κινεῖται ὁ πλησίον ἀὴρ, ἀλλὰ καὶ δύναμιν τὸ κινεῖν λαμβάνει, καὶ ταύτην ἢ ἔκ οἴαν τὸ παρὰ τῆς λίθου σιδήριον, ἀλλ' ὥστε οἰκείαν ποιῆσαι καὶ αὐτῷ, ὥσπερ οἶμαι καὶ ὑπὸ τῷ πυρὸς τὸ πύρινον ὃ θερμαίνει μόνον ἀλλὰ καὶ δύναμιν οἰκείαν τὸ θερμαίνειν λαμβάνει, καὶ ταύτην αἰεὶ δίδωσιν 20 ἐφεξῆς, καὶ τὸτο πρόεισι μέχρι τίνος, εἴτα κατ' ὀλίγον παύει, μειωμένης ἐν τῇ διαδοχῇ τῆς δυνάμεως τῆς ἀπὸ τῷ πυρὸς ἐνδοθείσης. ἔτι δὲ καὶ τὸν αἶρα εἴποι τις ἂν καὶ τὸ ὕδωρ ἐπαμφοτερίζοντα ταῖς δυνάμεσιν, καὶ μετέχοντα καὶ βαρύτητος καὶ κηφότητος, ἐφ' ὅπερ ἂν τὸ φέρεσθαι τὴν ἀρχὴν παρὰ τῷ ῥίψαντος καὶ τὸ ἐνδοσί- 25 μον λάβῃ, ἐπὶ τῷ λοιπὸν φέρεσθαι ἐξ αὐτῶν, καὶ οἷον αὐτοκίνητα γίνεσθαι χρόνον τινα, κινώμενά τε ἅμα καὶ κινῶντα, κινώμενα δὲ ἔκ ἑθ' ὑπὸ τῷ βάλλοντος ἀλλ' ὑπὸ τῆς οἰκείας δυνάμεως, ἧς τὸ ἐνδοσίμον παρὰ τῷ ῥίψαντος ἔχον. Themist. f. 63.

267 a 16. ἀντιπερίστασις ἔστιν, ὅταν ἐξωθυμένῳ τινὸς σώματος ὑπὸ σώ- 30 ματος ἀνταλλαγῇ γέννηται τῶν τόπων, καὶ τὸ μὴ ἐξωθῆσαν ἐν τῷ τῷ ἐξωθηθέντος τῇ τόπῳ, τὸ δὲ ἐξωθῆσθαι τὸ προσεχές ἐξωθῇ, καὶ ἐκεῖνο τὸ ἐχόμενον, ὅταν πλείονα ἦ, ἔως ἂν τὸ ἔχατον ἐν τῷ τόπῳ γέννηται τὸ πρῶτον ἐξωθῆσαντος. καὶ γίνηται δέ, φησὶν, ἀντιπερίστασις ἐπὶ τῷ ῥιπτομένῳ, ἀλλ' ἔκ ἐστιν αὕτη τῆς τῷ ῥιπτομένῳ κινήσεως αἰτία. 35 ἢ γὰρ ἀντιπερίστασις ἅμα πάντα κινεῖσθαι ποιεῖ καὶ κινεῖν, ταῦτάς ἐξωθεῖσθαι καὶ ἐξωθεῖν. εἰ δὲ ἅμα πάντα κινεῖται, ἅμα καὶ παύεται. ἔτε γὰρ τὸ πρῶτον ἐξωθῆσθαι καταλαμβάνει τὸν τῷ πρῶτον ἐξωθυμένῳ τόπον, εἰ μὴ ἐκεῖνο τὸν τῷ ἐφεξῆς, καὶ ἐκεῖνο τὸν τῷ ἐχόμενον, καὶ τὸ τελευταῖον τὸν τῷ πρῶτον μεταβάντος καταλάβοι τόπον, καὶ τῆς 40 κινήσεως ἅμα πάντων γινομένης, καὶ τῆς ἐν τοῖς ἀλλήλων τόποις ἰδρύσεως. τὸ δὲ τὸς ἀλλήλων καταλαμβάνειν τόπος, ὅπερ ἐστὶν ἢ ἀντιπερίστασις, ὅθεν πρὸς τὴν κίνησιν συντελεῖ τὸ ῥιπτομένῳ, εἰ μὴ τις ὑπόβοιτο, ὅπερ αὐτὸς εἶπεν, τὰ κινῶντα καὶ κινεῖν οἶα τε ποιεῖν τὰ κινώμενα. ἔτι γὰρ τὸ καταλαβόν τὸν τῷ ῥιπτομένῳ τόπον 45 κινήσει καὶ αὐτὸ τὸ ῥιπτομένον, καὶ κινεῖν τὰ ἐφεξῆς ποιήσει. ὥστε ἀδύνατον ἄλλως τὰ ἀπορηθέντα περὶ τῷ ῥιπτομένῳ λύειν, εἰ μὴ τὸ κινώμενον καὶ κινήτικὴν δύναμιν λαμβάνειν παρὰ τῷ κινῶντος

ὑποθώμεθα... ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τῷ Πλάτωνος δόξαν εἶναι φησὶ τὸ κατ' ἀντιπερίστασιν γίνεσθαι τὴν τῶν ῥιπτομένων κίνησιν, ἰστέον ὅτι γίνεσθαι μὴ καὶ αὐτὸς ἀντιπερίστασιν ἐπὶ τῶν κινῶμένων οἶετο, καὶ τὸς ἀλλήλων τόπος ἀντιμεταλαμβάνειν τὰ σώματα βύλει, 5 διὰ τὸ μηδὲν ἐν τῷ παντὶ κενὸν ἀπολείπειν, ὃ μέντοι ὅδε αὐτὸς τὴν ἀντιπερίστασιν αἰτίαν κινήσεως νομίζει, ἀλλὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ ἀνισότητά. ἔδει δὲ τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτε ὁ Ἀριστοτέλης ἔλεγε πᾶν τὸ κινῶμενον ὑπὸ τίνος κινεῖσθαι, καὶ τοσαύτας ἀποδείξεις ἐπορίζετο τῷ λόγῳ καὶ ἐνστάσεις πρὸς αὐτὸν καὶ λύσεις τῶν ἐνστάσεων προεβάλλετο, τότε λέγειν ὅτι Πλάτωνος ἔτος ὁ λόγος ἦν, ὃ τὸ κινώ- 10 μενον πάντως ὑπὸ κινῶντος λέγων κινεῖσθαι. ὅθεν δὲ χειρὸν ἴσως ὀλίγα παραγράφαι τῷ Πλάτωνος αὐτό τε τὸτο δηλῶντα, καὶ τί τῆς κινήσεως αἰτίαν οἶετο, καὶ πῶς γίνεσθαι τὰς ἀντιμεταστάσεις νομίζει. λέγει γὰρ ἐν Τιμαίῳ (p. 57 c). Simpl. f. 318.

ἔτι γὰρ ἄμεινον λέγειν ἢ τὴν ἀντιπερίστασιν αἰτιάσθαι, ἢ γίνεσθαι μὴ ἐξ ἀνάγκης παρὰ τῶν ῥιπτομένων (ἀντιμεθέσταται γὰρ ὁ ἀὴρ), ὃ μὴν διὰ ταῦτα ἢ κινήσεως. καὶ γὰρ βαδίζοντων ἀντιπερίστασις, ἀλλ' ὃ διὰ τὸτο βαδίζομεν. ἀπλῆ τέ ἐστι μεταστάσις καὶ μεταχώρησις τῶν τόπων, δρακτικὸν δὲ ὅθεν ἔτε κινήτικόν ἢ ἀντιπερίστασις ἔχει. 15 ἔτε γὰρ στενοχωρεῖται ἀντιμεθεστάμενος ἀὴρ, ὥστε βαδίζεσθαι καὶ προσωθεῖν. ὅθεν γὰρ γίνεται πλείων ἐπὶ κατ' τὴν ἀντιπερίστασιν. ἅμα τε γὰρ τὸ ῥιπθῆναι ἀπωθεῖται ὑπὸ τῷ ῥίψαντος εἰς τὸ πρόθεν, καὶ ἀντιπερίσταται ὁ ἀὴρ εἰς τὸ ὀπίθεν. τί ἔν αἰτίον τῆς μὴ ταῦτα προόδου; φανερόν δὲ ὅτι μηδὲ συνεχὴς ἢ τοιαύτη κίνησις. ὅθεν γὰρ ἐν τῷ κινῶν, ἀλλ' ἐχόμενα ἀλλήλων. ἀλλ' ὅθεν ὁμαλῆς. ὃ γὰρ ὁμοίως φέρεται ἐγγὺς τε καὶ πόρρω τῆς ἀρχῆς. εἰ τοίνυν ὥσπερ ἐπὶ τῶν ῥιπτομένων τὴν κίνησιν τις λέγει γίνεσθαι, εἴτε ὡς ἐπὶ τῶν ὠθέντων 20 τε καὶ ἑλκόντων, ὃ συνεχὴς ὅθεν ὁμαλῆς ἔτι γινομένη κίνησις, ἐπὶ μὴ τῶν ῥιπτομένων, ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ κινῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ὠθέντων τε καὶ ἑλκόντων, ὅτι εἰ καὶ ἐν τῷ κινῶν, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ὥσιν ἢ ἔλξει ἀρχὴ τις γίνεται, ἀναπαυομένη τῷ ἑλκόντος καὶ ὠθέντος. ὃ γὰρ ἀποπον τὸ ἔτι κινῶν. δῆλον ἔν ὅτι ἀμερὲς τὸ πρῶτον κινῶν, εἴπερ μὴ τῷ κινεῖσθαι κινεῖται μηδὲ συμμεταβάλλει, ἀλλ' αἰεὶ δύναται κινεῖν. ἀπον γὰρ τὸ ἔτι κινεῖν. καὶ ὁμαλῆς αὕτη κίνησις μόνη. 25 ὃ γὰρ ἔχει μεταβολὴν τὸ κινῶν ὁδεμίαν. δεῖ δὲ ἔτε τὸ κινώμενον πρὸς ἐκείνην ἔχειν μεταβολὴν, ἵνα ὁμοία ἢ κίνησις ἦ. ἀνάγκη δὲ ἢ ἐν μέσῳ ἢ ἐν κύκλῳ εἶναι. τοιαύτη γὰρ αἱ ἀρχαί. ἀλλὰ τάχιστα κινεῖται τὰ ἐγγύτατα τῷ κινῶντος. τοιαύτη δὲ ἢ τῷ ὅλῳ κίνησις. ἐκεῖ ἄρα τὸ κινῶν. Themist. f. 63 b.

εἰς πέρας ἑλθὼν τῶν προβληθέντων ἀναλαμβάνει λοιπὸν τὰ 267 a εἰρημένα, καὶ τῶν ἀποδείξεων συντόμως ὑπομνησκῶν. Simpl. 21. f. 318 b.

δέδεικται δὲ ὅτι τῶν μὴ κινῶμένων καὶ κινῶντων πρῶτον ἐστὶ τὸ 267 b αὐτοκίνητον, ἐν τῷ δὲ τὸ κινῶν καθ' αὐτὸ μὴ ἀκίνητόν ἐστι, κατ' 2 αὐτοκίνητος δὲ κινεῖται. τὸ δὲ κυρίως κινῶν κατ' αὐτοκίνητος ἀνάγκη συμμεταβάλλειν τῷ κινῶμένῳ. καὶ διὰ τὸτο προσέθηκε τὸ "τὸτο δὲ ἔκ ἀνάγκης συμμεταβάλλειν," διορίζων αὐτὸ τῷ ἐν τῷ αὐτοκίνητῳ κινῶντος, ὃ ἀνάγκη κατ' αὐτοκίνητος συμμεταβάλλειν τῷ

κινούμενῳ ὑπ' αὐτῆς... ἢ δὲ ἡ μόνη ἢ μάλιστα δύνανται μὴ καὶ φιλόσοφον εὐλάβειαν εἰρηάζει, λέγουσι δὲ ἂν τις ὅτι περὶ τῆς κινήσεως μόνον τέως ἐστὶ τὰ εἰρημμένα, πλείονα μὲν λόγον εἰς τὴν ὁμαλότητα εἰσάγοντος, δεομένου δὲ καὶ τῆς τῆς κινουμένης ταυτότητος πρὸς τὴν μόνην κυρίως ὁμαλῆς εἶναι. id. f. 319.

267b εἰπὼν ὁποῖόν ἐστι τὸ πρῶτως κινεῖν καὶ τὸ κινούμενον τὴν αἰδίον κίνησιν, καὶ ὅπως ἔχοντα πρὸς ἀλλήλα, ἐπειδὴ ζητεῖν ἔθος ἦν, ὡς ἔοικεν, πῶς τὸ κινεῖν τὸν ὕψον ἐστὶ, καὶ αἶγε Πυθαγόρειοι ἐν τῷ μέσῳ λέγειν ἐδόκουν αὐτό, καὶ τῷτο προῖναι τοῖς περὶ τῆς κινήσεως λόγοις ἐδοκίμασεν, καὶ λέγει ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ ἐν τῇ ἀρχῇ εἶναι τῆς κινουμένης, ὅπερ κυριώτατόν ἐστιν. δύο δὲ ἀρχαὶ εἰσὶν ἐν τῇ σφαίρᾳ, τό τε μέσον καὶ τὸ περίεξ· ἀνάγκη ὅν φησὶν ἐν τούτων τινὶ εἶναι τὸ κινεῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐγγύτατα τῇ κινήσεως τάχιστα μάλλον κινεῖται, ταχεῖα δὲ ἢ τῇ κύκλῳ κίνησις, ταῦτέστι τῆς περιφερείας, ἐκεῖ τὸ κινεῖν εἴη ἂν· τὸ μὲν μέσον ἀκίνητον ὃν ὁδοῦ πρὸς τὸ κινεῖν οἰκείως 15 ἔχειν. ὁ δὲ Εὐδόμημος ἐν τῷ μεγίστῳ κύκλῳ φησὶν εἶναι τῷ δια τῶν πόλων· ὅτος γὰρ τάχιστα κινεῖται, τὸ δὲ κινεῖν δοκεῖ ἀρχεῖν, ὅθεν τάχιστα ἂν κινῆται καὶ ῥᾶστα. ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ πρὸς τὴν ἔξω περιφέρειαν καὶ πρὸς τὸν μέγιστον κύκλον, εἰ ἐν τούτῳ τινὶ ἐστὶ τὸ κινεῖν αἴτιον, πῶς ὁ κινῆσθαι καὶ συμβεβηκός. καὶ εἰπὼν 20 ἔκτὸς εἰ μὴ ταύτης καὶ τῆς πόλης ἐστὶν, ἐπαπορεῖ ὅτι καὶ δύο ὅτοι καὶ ἀκίνητοι, Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Εὐδόμημος φασὶν τὸ ἐγγυτέρω τῇ κινήσεως τάχιστα κινεῖται. λύων δὲ τὴν ἀπορίαν λέγει ὅτι εἰ μὴ ἐν μορίῳ τινὶ εἴη τῆς περιφερείας τῆς ἐξωτάτω, κινεῖτο ἂν καὶ συμβεβηκός, τῷ καὶ μόρια τὴν κίνησιν εἶναι τῆς σφαίρας· εἰ δὲ ἐν 25 πάσῃ τῇ περιφερείᾳ, ἔσαι τε ἐν τῷ τάχιστα φερομένῳ, καὶ ἐκεῖ ἂν κινεῖτο καὶ συμβεβηκός, τῷ πᾶσαν τὴν περιφέρειαν μὴ κινεῖται μηδὲ ἀλλάσσειν τὸν τόπον, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ μένειν αἰεὶ... ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραψεν ὡς τελικὸν μόνως αἴτιον τὸ πρῶτως κινεῖν τὸν Ἀριστοτέλη λέγειν ἀποδεχόμενος. εἰ δὲ, ὡς πολλοὶ λόγοι δει- 30 κνύουσι, καὶ ποιητικὸν αὐτὸν νομίζει, τὴν μὲν ψυχὴν καὶ αὐτὸς οἶει ὡς περ ὁ Πλάτων τῇ μεταβατικῇ τῆς κινήσεως αἰτίαν εἶναι, τὸν δὲ ἀκίνητον ὅν τῇ περὶ τὰ αὐτὰ καὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ αἰεὶ κινεῖται καθ' ἓνα λόγον καὶ μίαν τάξιν. εἰ ὅν ἡμέρες τὸ κινεῖν καὶ χω- 35 ριστὸν πάντῃ σωματικῶν, αὐτὸ καθ' αὐτὸ τέλειον ἐξηρημένον τῇ παντὶς σωματικῆς κόσμου, καλῶς ἔχει λέγειν καὶ πανταχῶς αὐτὸ καὶ ὁδοῦ εἶναι. εἰ δὲ οἱ μὲν Πυθαγόρειοι ἐν τῷ κέντρῳ λέγουσιν ἰδρύσθαι, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ἀπλανεῖ σφαίρᾳ φησὶν εἶναι, ἐκεῖνοι μὲν τὸ κέντρον ἐπιτηδειότερον τῶν ἄλλων τῇ παντὶς μερῶν νομίζουσι πρὸς 40 μέθεξιν τῆς τῇ δημιουργῆ συνοχικῆς καὶ ἐδρασιακῆς ἀγαθότητος, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πρῶτως ἀπολαύειν τῆς δημιουργικῆς νομίζει κινήσεως. καὶ διὰ τούτο οἱ μὲν Πυθαγόρειοι ἐξίας τόπον καὶ Ζανὸς πύργον ἐκάλουν τὸ κέντρον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μέτρον τῶν ἄλλων κινήσεων τὴν τῆς ἀπλανῆς ἔλεγεν ὡς πρώτην καὶ συνηρημένην καὶ τὸ τῇ κινήσεως ἡμέρες διὰ τῆς ταχυτήτος ἐνεκονίζομένην. ὁ γὰρ ὅν 45 δεδοικέναι μὴ καὶ συμβεβηκός κινήσωμεν τὸ πρῶτως κινεῖν, ἐν τῷ ἀπλανεῖ λέγοντες αὐτὸ ὕψον· ὁ γὰρ ἐστὶν ἐν τῷ ὕψον κυρίως ἐκεῖνο, ἀλλ' ὁ ὕψον ἐν αὐτῷ... καὶ ἀσφαλῶς ὁ Εὐδόμημος τὸ

πρόβλημα ἐκτιθέμενος, εἰ ἡμέρες φησὶν ἐστὶ τὸ πρῶτως κινεῖν καὶ μὴ ἄπτεται τῇ κινήσεως, πῶς ἔχει πρὸς αὐτό; τὸ ὅν ἡμέρες καὶ μὴ ἀπτόμενον τῇ κινήσεως, ἀλλ' ἀχέτον πρὸς αὐτὸ καὶ ἐξηρημένον, πῶς δύνανται συγκινεῖται τῷ κινουμένῳ, ὥστε καὶ συμβεβηκός κινεῖται; τὸν 5 δὲ Εὐδόμημον ὁ Ἀλέξανδρος τὸ πρῶτως κινεῖν ἐν τῷ μεγίστῳ κύκλῳ φησὶ λέγειν τῷ διὰ τῶν πόλων· ὅτος γὰρ τάχιστα κινεῖται. ἐγὼ δὲ ὅτως εὗρον τὴν γραφὴν ἐν τῷ Εὐδόμημῳ "τῆς δὲ σφαίρας ὁ μὲν τόπος ὁ περὶ τῆς πόλης τάχιστα κινεῖται." καὶ τούτῳ δὲ ἐφιστάνειν ἄξιον, ὅτι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐν τῇ τῆς σφαίρας περιφερείᾳ τὸ πρῶ- 10 τως κινεῖν νομίζει λέγειν τὸν Ἀριστοτέλη, μήποτε δὲ ἐν τῷ κύκλῳ λέγων, ἐν τῷ ὅλῳ ὕψον λέγει. id. ib.

εἰπὼν "καὶ πρὸς τὸ κινούμενον ὁμοίως" προσέθηκε "καὶ συνεχῶς," 267b δηλῶν ὅτι καὶ συνεχῶς ἐστὶν ἡ ὁμοία τῇ ἀκινήτῃ πρὸς τὸ κινούμενον 17. χέσις, καὶ ὁ διακοπτομένη ὁδὸς ἐπιλείπεται, ὥστε καὶ αἰδίον εἶναι τὴν κίνησιν ἢν προσεχῶς κινεῖ τὸ ἀκίνητον. ἀπορεῖ δὲ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς ὅς ἐρεῖ τις καὶ τὰς τῶν πλανωμένων σφαίρας τὴν κίνησιν ἢν κινεῖται τῇ ἀπλανεῖ συμφερόμεναι, συνεχῆ τε καὶ αἰδίον καὶ ὁμαλῇ κινεῖται, καίτοι ὑπὸ κινουμένης τῆς ἀπλανῆς ταύτης τὴν κίνησιν κινουμένης... ὁ δὲ Εὐδόμημος τούτο μὲν ὅς ἀπορεῖ ὅπερ ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ ἐνδέχεται τι κινούμενον κινεῖν συνεχῶς, ἀπορεῖ 20 δὲ ἀντὶ τούτου εἰ ἐνδέχεται τὸ ἀκίνητον κινεῖν... καὶ λύει τὴν ἀπορίαν λέγων ὅτι τὰ μὲν κινούμενα κινεῖ τὰ δὲ ἡρεμύοντα. id. f. 319 b.

προσέθηκε καὶ τῇ τρίτῃ τὴν ἀνάληψιν τῇ δειχθέντος περὶ τῆς 267b πρῶτως κινήσεως· τούτο δὲ ἦν τὸ ἀμέγεθες αὐτὸ καὶ ἡμέρες εἶναι. 17. τρία γὰρ ἦν τὰ περὶ αὐτῶν δειχθέντα, ὅτι ἐν, ὅτι ἀκίνητον, ὅτι ἡμέ- 25 ρες... εἰ ὅν ἀπειρον μὲν ὅς ἐνδέχεται μέγεθος εἶναι, ὡς δέδεικται ἐν τῷ τρίτῳ ταύτης τῆς πραγματείας (εἰωθεν δὲ τὰ πρῶτα πέντε βιβλία Φυσικὰ καλεῖν ἐξαιρέτως καὶ περὶ φυσικῶν ἀρχῶν, ὡς περ τὰ τελευταῖα τρία περὶ Κινήσεως), ἀλλὰ μὴν ὅτι ὁδὸς πεπερασμέ- 30 νον αὐτὸ σῶμα δύναται εἶναι ἔδειξεν, εἴπερ ἀνάγκη τὸ πεπερασμέ- νον σῶμα ἢ ἀπειρον ἔχει δύναμιν ἢ πεπερασμένην... ἐπέστησε δὲ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐνταῦθα, ὅπερ ἐχρῆν ἀποδεικνυμένον τῇ προβλήματος ἐπιστήσῃ, ὅτι ἐπὶ τῇ κινήσεως ἐπ' ἀπειρον ὁ λεκτέον δύναμιν ἀλλ' ἢ ὁμοιότητος... καὶ ἔδει τὸν γραμματικὸν τούτοις 35 γὰρ ἐπιστήσῃ τῇ Ἀλεξάνδρῳ τοῖς λόγοις, καὶ μὴ νομίζειν ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Ἀλέξανδρος οἶον τὸ μὴ κυρίως ἀπειροδύναμον ἐπ' ἀπειρον κινεῖται... καὶ τούτο δὲ πάλιν ἐνταῦθα ζητήσας ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς ἢ τῶν ἀπλανῶν σφαῖρα ὅς ἔχει τῇ κινεῖν ἀπει- 40 ρον δύναμιν πεπερασμένην ὅσα, εἴγε αἰεὶ κινεῖ τὰς τῶν πλανω- μένων, λύει τὴν ζητήσιν, τὰ αὐτὰ λέγων ὅπερ καὶ πρὸ ὀλίγου, ὅτι καὶ τὸ πλανώμενον τρόπον τινὰ ὑπ' ἐκείνου τῇ ἀκινήτῃ κινεῖται τῇ ἀπλανεῖ συγκινούμενον... κἀνταῦθα δὲ ἐχρῆν ἐπιστήσῃ τὸν γραμ- 45 ματικὸν ὅτι ὅς ἐζητήσεν ὁ Ἀλέξανδρος πῶς πεπερασμένον τὸ ἀπλανῆς αἰδίον ἐστὶν, ἀλλὰ πῶς πεπερασμένον ὃν ἀπειρον ἔχει δύναμιν τῇ κινεῖν... ὅτως ὁ δαιμόνιος ὄντως Ἀριστοτέλης τὴν περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν διδασκαλίαν εἰς τὴν ὑπερφύσιν θεολογίαν ἀπεκορύφωσε, καὶ τὴν ὅλην φυσικὴν καὶ σωματικὴν σύστασιν ἐξηρη- 50 τημένην ἔδειξε τῆς ὑπὲρ φύσιν ἀσωμάτου καὶ ἀχέτου νοερᾶς ἀγα-

θότητος, τῷ Πλάτῳ κἀνταῦθα συνακολουθῶν... ἐπεὶ δὲ τινες οἶον τὴν Ἀριστοτέλει τὴν πρώτην κινῶν, ὅπερ καὶ νῦν καὶ αἰῶνα καὶ θεὸν ἀνύμνησεν, τελικὸν μόνον ἀλλ' ἔτι καὶ ποιητικὸν αἶτιον λέγειν τῷ κόσμῳ, καὶ μάλιστα τῷ ὕραν ὡς αἰδῶν ὄντος καὶ διὰ τῆτο ἀγενήτη, ἀκρόντες αὐτῷ πολλάκις λέγοντος καὶ ὅτι κινεῖ ὡς ἐρώμενον, καὶ 5

πολλάκις ὡς τελικὸν αἶτιον ἀνευφημῶντος, καλῶς ἔχει καὶ τῷ δειξαι συμφώνως αὐτὴν τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι μὴ τελικὸν μόνον ἀλλὰ καὶ ποιητικὸν αἶτιον τὴν θεὸν λέγοντα τῷ τε κόσμῳ παντὶ καὶ τῷ ὕραν. id. f. 320 b.

ΕΙΣ ΤΑ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ.

ΔΑΜΑΣΚΙΟΥ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ (*).

Τῶν Ἀριστοτέλους φυσικῶν συγγραμμάτων τὰ μὲν περὶ τῶν φυσικῶν ἐστὶν ἀρχῶν τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν, οἷον ὕλης εἶδος κινήσεως τόπος χρόνος, καὶ περὶ αὐτῆς 10 τῆς φύσεως καὶ τῶν παρυφισταμένων αὐτῇ ποιητικῶν αἰτίων, καὶ ἔτι τῶν δοκούντων μὲν ὑπάρχειν τοῖς φυσικοῖς μὴ ὑπαρχόντων δέ, ὡς περὶ κενῆ καὶ ἀπείρου καὶ περὶ ὧν πάντων ἡ Φυσικὴ διέξεισιν Ἀκρόασις. ἐπεὶ δὲ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἶτια τινῶν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἶτια, τῶν δὲ σωμάτων φυσικῶν, τῶν δὲ σωμάτων τὰ μὲν ἀπλᾶ τὰ δὲ 15 σύνθετα, περὶ μὲν τῶν ἀπλῶν τὰ περὶ Οὐρανῷ βιβλία διδάσκουσιν, ἡγὼν τῷ κυκλοφορικῷ πρώτῃ ζοιχείᾳ, φησὶ δὲ τῷ ὕραν, καὶ τῶν λοιπῶν ἀπλῶν τεττάρων ζοιχείων, πυρὸς ἀέρος ὕδατος γῆς, περὶ δὲ τῶν συνθέτων ἡ περὶ τῶν ἐν Γενέσει καὶ Φθαρᾷ διασαφηνίζει πραγματεία. τῶν δὲ γενητῶν καὶ φθαρτῶν τὰ μὲν ἐν τοῖς μετεώ- 20 ροῖς διὰ τῶν Μετεωρολογικῶν παραδίδωσι, τὰ δ' ἄλλα, τῷ τε τῶν ἀψυχῶν διὰ τῶν περὶ Μετάλλων συγγραμμάτων γνωρίζουσι, τῶν δὲ ἐμψύχων τὰ μὲν αἰσθητικὰ καὶ κατὰ τὸν κίνημα ὡς τὰ ζῶα, καὶ δὴ καὶ περὶ ζῴων γέγραπτο, κοινῶς μὲν, ὡς τὰ περὶ γενέσεως αὐτῶν καὶ περὶ μορίων διαφορᾶς καὶ χρείας καὶ κινή- 25 σεως καὶ ἐνεργείας, ἐν οἷς τὰ τε περὶ Πορείας Ζῴων καὶ περὶ Μνήμης καὶ Ἐργηγόρσεως, ἰδίως δέ, ὡς τὰ καθ' ἕκαστον εἶδος τῶν ζῴων, περὶ ὧν ἡ περὶ Ζῴων Ἱστορία παραδίδωσι. τὰ δὲ ἀναίσθητα καὶ κατερριζωμένα, ὡς τὰ φυτά, καὶ μέντοι καὶ περὶ φυτῶν τῷ Ἀριστοτέλει γέγραπτο. τοιαύτης ὅν ἔστις τῆς διαιρέσεως εἰκὸς 30 μὲν τῆς περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν λόγος ἦτοί τὴν φύσιν αὐτὴν, τὰ τῆς Φυσικῆς δηλαδὴ βιβλία Ἀκροάσεως, περὶ τῶν ἀπλῶν διαλαβεῖν σωμάτων, ἅπερ ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν συνίσταντο προσε- χῶς καὶ μέρη τῷ παντός ἐστιν, ὧν πρῶτον μὲν τὸ ὕρανιον ἐστὶ σῶμα, ἀφ' οὗ ὡς τιμιωτέρῳ τὴν πραγματείαν ἐπέγραψε, μετ' ἐκεῖνο δὲ 35 τὰ τέσσαρα ζοιχεῖα. ὅτος μὲν ὅν ὁ σκοπὸς τῆς προκειμένης πραγματείας, πρῶτον μὲν εἰπεῖν περὶ τῷ ὕρανι σώματος, ἅπερ αἰδιάν φησι καὶ θεῖον σῶμα καὶ ἀπλὸν καὶ κυκλοφορικόν, εἰθ' ἐξῆς περὶ τῶν τεσσάρων ἀπλῶν ζοιχείων. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τὸ πρῶτον σῶμα ἦτοί τὸ ὕρανιον ζοιχεῖον καλεῖται ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς φησὶ περὶ τῷ 40 τρίτῳ βιβλίῳ (p. 298 b 6) "περὶ μὲν ὅν τῷ πρώτῳ τῶν ζοιχείων εἶρητο, καὶ ποῖόν τι τὴν φύσιν ἐστὶν, ὅτι ἀφθαρτον καὶ ἀγενήτον. λοι-

πὸν δὲ περὶ τῶν δυοῖν εἰπεῖν," δύο λέγων τὰς δύο συζυγίας, τὴν τε τῷ κενῷ, ἐν ᾧ ἐστὶ πῦρ καὶ ἀήρ, καὶ τῷ βαρέος, ἐν ᾧ ὕδωρ καὶ γῆ. ζοιχεῖον ὅν καλεῖται τὸ ὕρανιον σῶμα ἔκ ἐπειδὴ συντέθειται τι ἐξ αὐτῶ (ζοιχεῖον γὰρ ἐστὶν ἐξ ὧν πρώτῃ συντέθειται τι καὶ εἰς ὃ 5 ἔχατον ἀναλύει), ἀλλὰ καθόσον

ἀπλὸν ἐστὶ σῶμα. εἰ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος περὶ κόσμου ἐπιγράφει ταύτην τὴν πραγματείαν, καὶ ὅν ὅ

φησὶν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει τὴν τε τῶν ἀπλῶν σφαῖραν καὶ ὀλίγοι κυκλοφορικὸν σῶμα καὶ

ὡς περὶ καὶ Πλάτων ὠνόμασεν, ὁ δὲ πᾶς ὕρανός λέγων, ἡ κόσμος καὶ τῶν κατ' αὐτὴν περιόντων. διαιρεῖτο δὲ ἡ πραγματεία εἰς τε τὰ τῷ κυκλοφορικῷ σώματος, ἅπερ ἐν τοῖς δύο βιβλίοις τοῖς πρώτοις παραδίδωτο, καὶ εἰς τὰ περὶ τῶν ὑπὸ σελήνης ζοιχείων, περὶ ὧν τὰ δύο γέγραπτο τὰ λοιπὰ. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ βιβλίῳ δείκνυσιν ἐκ τῶν ἀπλῶν κινήσεων ὅτι πέντε τὰ ἀπλᾶ σώματα ἐστὶ, τό τε κυκλοφορικὸν καὶ τὰ εὐθυπορῶντα τέσσαρα, καὶ ὅτι τὸ κυκλοφορικὸν ἔτε ἔν τι τῶν δύο ἐστὶν ἔτε ἐκ τῶν δυοῖν συγκεῖμενον, ἀλλὰ πέμπτη τις ὕστατος τῶν δ' ἐξηρημένη καὶ ὑπερέχουσα. δείκνυσιν δὲ καὶ ὅτι ἀκίνητος ἐστὶν αὕτη καὶ ἀφθαρτος ἐκ τῶν τῶν μὲν γενέσεις καὶ τὰς φθορὰς ἐξ ἐναντίων εἶναι καὶ εἰς ἐναντία λήγειν, τῷ δὲ κυκλοφορικῷ σώματι μηδὲν εἶναι ἐναντίον. τῆτο δὲ ἐκ τῶν τῶν μὲν ἐναντίων καὶ τὰς κινήσεις ἐναντίας εἶναι, τῇ δὲ κύκλῳ κινήσει μὴ εἶναι κίνησιν ἐναντίαν. εἴτα ἐφεξῆς ὅτι πεπερασμένος ἐστὶ τῷ μεγέθει ὁ ὕρανός, καὶ καθόλου ὅτι ἀδύνατον ἀπειρον εἶναι σῶμα καὶ ταῦτα κινούμενον, καὶ ὅτι εἰς καὶ ἔτε πλείους ἔτε ἀπειροὶ καὶ τὸ πλῆθος εἰσὶν ὕρανοί. οἷς ἔπειτα καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἀγενήτον τε καὶ ἀφθαρτον καὶ πεπερασμένον εἶναι τῷ μεγέθει καὶ ἔνα κατ' ἀριθμόν, ἐξ ἁπαντος τῷ φυσικῷ τε καὶ σώματος συνεξηκότα, μηδενὸς ἔξω ὄντος ὕρανῷ, μήτε σώματος ὑπολειπομένα μήτε κενῆ. μὲν δὲ ταῦτα τὴν περὶ ἀγενήτου καὶ ἀφθάρτου λόγον ἀναλαβὼν δείκνυσιν ὅτι ἀγενήτος καὶ ἀφθαρτός ἐστιν ὁ ὕρανός, καὶ δι' αὐτὴν ὁ κόσμος, καὶ ἔτε γενητὴς μὲν, ἔκ ἀφθάρτου δέ, ὡς τινες οἶοντο, ἔτε ἀγενήτος καὶ φθαρτός. καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ καθολικώτερον ἀνάγων τὴν λόγον δείκνυσιν ὅτι ἀντακολουθῶσιν ἀλλήλοις τό τε γενητὴν καὶ τὸ φθαρτὸν, καὶ αὐτὸ πάλιν τὸ ἀγενήτον καὶ ἀφθαρτον. — τὸ προσόμιον τῷ περὶ ὕρανῷ τὴν σκοπὸν τῆς πραγματείας δείκνυσιν, ὅτι περὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέλλει εἰπεῖν, καὶ τὴν τάξιν αὐτῆς, ὅτι προσεχῆς ἐστὶ τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει. ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνη περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἦν, ἔδει μετ' ἐκείνην περὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν

(*) Cod. Vatic. 499 bombyc.

λέγειν· ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ σώματα τὰ ἀπλᾶ προσεχ-
 λογίζεσθαι λέγων ὕτως· ἡ περὶ φύσεως ἐπισήμη ἦτοι ὁ φυσικὸς
 περὶ τὰ φύσει συνεστώτα ἐστὶν ἡτοι χαλαρά· τὰ δὲ φύσει συνε-
 στώτα ἢ σώματα ἐστὶν, ὡς πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ λίθοι καὶ ξύλα, ἢ ἔχοντα
 σώματα, ὡς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ἢ ἀρχαὶ τῶν ἐχόντων σώματα
 εἰσὶν, ὡς περὶ ὕλη καὶ εἶδος καὶ ψυχὴ καὶ κίνησις καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀρχὴ
 δὲ καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἐχόντων σώματα ἐστὶν, ὡς περὶ τῶν ζώων καὶ
 τῶν φυτῶν. μὲν γὰρ τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν λόγον περὶ
 σωμάτων χρὴ καὶ τῶν ἐχόντων σώματα διδάσκειν· καὶ δηλονότι ἐν
 ταῖς πλείονα τὰ σώματα ἐστὶ καὶ πλείων ἢ περὶ αὐτὰ θεωρία· καὶ
 γὰρ τὰ ἔχοντα σώματα καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ἐχόντων ἀπὸ τῶν σωμά-
 των μάλιστα τοῖς φυσικοῖς γινώσκονται· ὥστε ἡ περὶ φύσεως ἐπι-
 σήμη σχεδὸν ἢ πλείη περὶ σώματα ἐστὶ καὶ τὰ πάθη τῶν σωμά-
 των· χρὴ γὰρ διδάσκειν καὶ περὶ παθῶν ἡτοι τῶν ποιοτήτων, καθ'
 ἃς ὁ πᾶσι τα σώματα, καὶ περὶ κινήσεως ἡτοι ἐνεργείας· διὰ
 15 πορὰ δὲ εἰσὶν εἶδη τῶν κινήσεων, τὸ μὲν κατὰ τόπον, τὸ δὲ κατὰ ἀλλοίω-
 σιν, τὸ δὲ κατὰ αὐξήσιν καὶ μείωσιν καὶ γένησιν καὶ φθοράν· εἰ δὲ
 κινήσεις, εἰσὶ καὶ τὰ πάθη, πλὴν ἐνταῦθα πρὸς ἀντιδιαίρεσιν τῶν πα-
 θῶν τὰς κινήσεις ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν ἐξελέγη· σχεδὸν γὰρ ἐπὶ πολὺ
 ἢ φυσικὴ ἐπισήμη περὶ σώματα κατάγει· “σχεδόν” δὲ εἶπεν,
 20 ἐπεὶ καὶ περὶ τῶν ἐχόντων σώματα διαλέγεσθαι, ἐπὶ δὲ καὶ περὶ τῶν
 ἀρχῶν καὶ περὶ χρόνου καὶ τόπου καὶ κενῆ καὶ ἀπείρου, ἅπερ ἔκ ἀν εἴη
 σώματα· εἴη δ' ἂν καὶ διὰ φιλοσοφίας εὐλαβείαν προσκείμενον τὸ
 “σχεδόν,” καὶ διὰ τὸ καὶ τὸ “φαίνεσθαι” προσέθηκε· “σώματα” δὲ
 “καὶ μεγέθη” εἶπεν ἢ ἐκ παραλλήλου, τὸ αὐτὸ δηλῶν εἶναι σῶμα καὶ
 25 μέγεθος κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον, ἢ ὅτι ἄλλο τί ἐστὶ παρὰ τὸ σῶμα καὶ
 μέγεθος· πᾶν μὲν γὰρ σῶμα καὶ μέγεθος ἔχει, ὃ πᾶν δὲ μέγεθος ἢ δὴ
 καὶ σῶμα ἐστὶν· χρόνος μὲν γὰρ καὶ τόπος καθόλου συνεχῆ καὶ διαιρετὰ
 μέγεθος μὲν ἔχει, ὃ μέντοι σώματα ἐστὶν, καὶ μήκος μὲν καὶ πλάτος
 μέγεθος ἔχει, ὃ σώματα δ' ἐστὶν· ὁ δὲ φυσικὸς ὃ μόνον περὶ
 30 σωμάτων διαλέγει, ἀλλὰ καὶ περὶ χρόνου καὶ τόπου καὶ κινήσεως, ἐπὶ
 γε μὴν καὶ μήκος καὶ πλάτος, ἅπερ εἰσὶ σωμάτων πέρατα.

τί μὲν γὰρ ὁ τοῦτος φυσικὸς περὶ σώματα ἔχει τὰ ἀπλᾶ· ταῦτα
 γὰρ ἐστὶ καὶ φυσικὰ πρότερα καὶ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς πρώτην ἀρχὴν
 κινήσεως φυσικῆς· βεβλόμενος δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὁρίσας τὸ σῶμα,
 35 πρῶτον ὁρίζει τὸ συνεχές, ὑφ' ὃ τὸ σῶμα καὶ τὰλλα μεγέθη, ὅτι
 συνεχές ἐστὶ πᾶν τὸ διαίρετον εἰς ἀεὶ διαιρετὰ, κἀντε ἐφ' ὃν ἡ διαι-
 ρετὰ κἀντε ἐπὶ δύο κἀντε ἐπὶ τρία· καὶ γὰρ καὶ γραμμὴ καὶ ἐπιφά-
 νεια συνεχῆ καὶ ὅπως σώματα· γραμμὴ μὲν γὰρ μήκος ἀπλατὲς καὶ
 ἔχει μίαν διάστασιν, ἐπιφάνεια δὲ, ἥτις ἔχει μόνον μήκος καὶ πλά-
 40 τος, σῶμα δὲ, ὅπερ ἔχει μήκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, ὅθεν καὶ πάντη
 διαίρετον καὶ πάντη διαστατὸν καὶ πάντη συνεχές τὸ σῶμα· ὅτι δὲ
 τριχῇ διαστατὸν ὃν τὸ σῶμα πάντη διαστατόν ἐστὶ, δείκνυσιν ἐκ τῆ
 μὴ εἶναι μέγεθος ἔχον διαστάσεις πλείονας τῶν τριῶν· πρῶτον δὲ
 τὸ καὶ ἐκ τῆς τριαδικῆς ιδιότητος· τὰ γὰρ τρία πάντα ἐστὶ τε καὶ
 45 λέγει· ὅτι δὲ ὁρθῶς λέγομεν, ἔδειξαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι.

ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ
 ΠΡΩΤΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ (*).

Ὅτι τοῖς φυσικοῖς φησὶ τὸ εἶναι φυσικοῖς ἐστὶν ἐν τῷ φύσιν 268 b
 ἔχειν, ἢ δὲ φύσις ἀρχὴ κινήσεως· ἢ γὰρ ἀπὸ τῆς φυσικῆς κινή- 16
 σεως ἀποδείξει ἅμα μὲν ἐκ τῶν ἐναργεστέρων ἐστὶν, ὡς ἐκ τῶν ἐνερ-
 γειῶν (προφανέστεραι γὰρ τῶν ὕσιν αἱ ἐνεργεῖαι), ἅμα δὲ ἐκ τῶν
 κυριωτέρων, ὡς ἐξ αἰτίων· πρὸς δὲ τὴν κατασκευὴν τὴν ἀπὸ τῶν
 κινήσεων προλαμβάνει ἔξω τινὰ τάδε, ὅτι δύο εἰσὶν αἱ ἀπλᾶ κί-
 νήσεις, ἢ τε κύκλῳ καὶ ἢ ἐπ' εὐθείας, καὶ ὅτι τὸ ἀπλῶ σῶματος ἀπλῆ
 ἢ κίνησις ἐστὶ καὶ τὸ ἀπλῶ σῶμα ἀπλῶ κινεῖσθαι κίνησιν καὶ ἢ ἀπλῆ
 κίνησις ἀπλῶ σῶματος ἐστὶ, καὶ ὅτι μία ἐνός ἢ κατὰ φύσιν κίνησις,
 καὶ ὅτι ἐν ἐνὶ ἐναντίον, καὶ ὅτι ὁ ὕρανός κύκλῳ κινεῖσθαι, ὡς ἡ αἰθήρις
 ὑπαγορεύει· αὐταὶ εἰσὶν αἱ ἐξ ὑποθέσεις τῆ Ἀριστοτέλους· ὅτι
 ὁ Πλάτων εἰδοποιῶν τῶν πάντων σωμάτων νομίζει τὰ πέντε κοι-
 15 χεῖα, καὶ τῷ δωδεκάεδρῳ ζωγραφείσθαι τὸν ὕρανόν καὶ τῇ πυραμίδι
 τὸ πῦρ καὶ τῷ κύβῳ τὴν γῆν καὶ τῷ ὀκταέδρῳ καὶ εἰκοσαέδρῳ τὸν
 αἶρα καὶ τὸ ὕδωρ· ὅτι Ἀριστοτέλης ὁρᾶν καὶ ἀπὸν ὁμολογεῖ τὸν
 ὕρανόν, καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τῶν εὐθυφορημένων καὶ ἀτελῶν ἐξη-
 ρημένον, καὶ ζῶον ἐμφυχον, καὶ ὅτι τὰ ζῶα ἐν τοῖς περὶ Ζώων καὶ
 ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς σύνθετα ἔχειν σώματα βέβαιον· ὅτι πρώτη
 τῶν κινήσεων ἢ κατὰ τόπον καὶ κατὰ πάντα τὰ σημαινόμενα τῆ τόπου,
 ὡς ἐν τῷ ἢ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 2 p. 268 b 26). ὅτι
 ἢ ἐλξ σύνθετός ἐστιν, εἴπερ ἐκ δύο κινήσεων ἀνομοίων γεννᾶσθαι,
 κυκλικῆς τε καὶ εὐθείας· εὐθείας γὰρ κύκλῳ περὶ τὴν ἐπιφάνειαν
 τῆ κυλίνδρου περιεγόμενης, καὶ σημεία τινός ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁμα-
 λῶς κινουμένων, γεννᾶσθαι ἢ κυλινδρική ἐλξ· ὅτι ὁμοιομερὲς γραμμὴ
 ἢ ἐστὶν ἀπλῆ· ἢ μὲν γὰρ ἀπλῆ πάντως καὶ ὁμοιομερὲς, ἢ δὲ ὁμοιο-
 μερὲς ὃ πάντως ἀπλῆ, ἂν μὴ καὶ μονοειδὲς ἦ· ὅτι αἱ τῶν ζώων
 κινήσεις ἢ εἰσὶν ἀπλᾶ καὶ ἔκτασιν καὶ κάμψιν τῶν κώλων γινόμε-
 20 ναι, κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον· μήποτε δὲ, φησὶν ὁ Δαμάσκιος, ἢ
 δεξιὰ καὶ ἀριστερά καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν ἢ ἐστὶν ἀπλῶν σωμάτων
 κατὰ φύσιν, ἀλλὰ ζώων τῶν ἐχόντων ταῦτα· γὰρ δὲ ἢ ὕδωρ ἢ τι
 τῶν ἄλλων ὃ κινεῖσθαι τὴν τοιαύτην κίνησιν εἰ μὴ βία, ὡς ὁρᾶται ἢ
 ῥιπτόμενα ἢ ὑπὸ ἄλλων ἀντικοπτόμενα· ὅτι ἢ ἔκτασιν καὶ κάμ-
 25 ψιν τῶν κώλων ὃ μία ἐστὶ κίνησις σύνθετος, ὡς περὶ ἢ τῶν διαίστόν-
 των, ἀλλὰ πολλὰ (cf. Simpl. f. 4). ὅτι ἐστὶ βία ἐπωφελής, ἥτις
 ὃ παρὰ φύσιν ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν λέγοιτο ἂν, καὶ ἐστὶ σωτικὴ καὶ τελειω-
 τικὴ (cf. Simpl. f. 5 b extr.). ὅτι ἢ ῥοπή τῆ πυρὸς ὅλη πρὸς τὸν ὕρα-
 νόν ἐστιν, ὡς περὶ τῆς γῆς πρὸς τὸ κέντρον, τῆ δὲ ὕδατος πρὸς τὴν ἐπι-
 30 φάνειαν τῆς γῆς· ὅτι ἢ κίνησις ὃ ἂν ἦν ἐν τοῖς κοιχείοις, εἰ μὴ ἦν
 τι ἐν αὐτοῖς καὶ ἀτελές· ἢ γὰρ κίνησις τῆ δυνάμει ἐστὶν ἐντελέχεια·
 ἐλλείπειν δὲ φησὶ τῷ ἂν κινουμένῳ ὃ καὶ τὸ πυρὶ εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ
 κατὰ φύσιν εἶναι τόπων, ἐφ' ὃν φέρεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· καὶ
 35 δῆλον ἐκ τῆ, ἐάν τις μετεωρίσῃ ἀποσπάσας γῆν τελείαν ὕσαν καὶ ἐν
 τῷ κατὰ φύσιν αὐτῆς τόπων, κάκειθεν αὐτὴν ἀφῆ φέρεσθαι, εἰς τὸ κάτω
 πάλιν αὐτὴν φέρεσθαι· ὃ γὰρ ἀφαιρεθὲν τῆ οἰκείας τόπου παύεισθαι τῷ

εἶναι ὁ δ' Ἀλέξανδρος. μήποτε δέ, φησὶν ὁ Δαμά-
σκιος, οἷδε μὴ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐπ' εὐθείας κίνησιν ἀτελεῶν καὶ
ἐνδεῶν τῶν σφαιρίων ἦσαν καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ φθίρεσθαι ὄντων.
βυλόμενος δὲ τούτων χωρίσαι τὰ ὑράνια ἀπὸ τῆς κινήσεως ἐπε-
χειρήσεν, ἐκείνοις μὴ δεικνύς ὑπάρχουσιν κίνησιν τὴν γενέσει καὶ
φθορᾷ πρέπυσαν, τῷ δὲ ὑρανίῳ τὴν αἰδιότητος δεκτικὴν. ὅτι ὁ
Ξέναρχος τὴν κύκλῳ κίνησιν κατασκευάζει ἀδύνατον εἶναι ἀπλῶς
σώματος τυγχάνειν κατὰ φύσιν, εἴγε, φησὶν, ἐν μὴ τοῖς ἀπλοῖς σώ-
μασιν ὁμοιομερέσιν ὅσιν ἰσοταχῇ πάντα τὰ μέρη ἐξίν, ἐν δὲ τῷ
κύκλῳ τὰ πρὸς τὸ κέντρον αἰεὶ βραδύτερα τῶν πρὸς τὴν περιφέ-
ρειαν, εἴπερ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐλάττωνα κινῶν διατάσσιν. ἀλλὰ
καὶ ἐν σφαίρᾳ οἱ περὶ τῆς πόλεως κύκλοι βραδύτερον κινῶν τῶν
πόρρωθεν, καὶ τάχιστα πάντων ὁ μέγιστος τῶν παραλλήλων. ῥητέον
δὲ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν κύκλῳ κίνησιν εἶπε τὴν κατὰ γραμμὴν κυ-
κλικὴν γινομένην μίαν ἐνός. ὁ δὲ ἀπορῶν λόγος πολλὰς κύκλους
ἀνισοταχεῖς λαβὼν (*) μίαν τὴν ἀπάντων κίνησιν σύνθετον πεί-
ραει δεικνύναι καὶ ἔχει ἀπλήν. ἐκάστῳ γὰρ κύκλῳ τῶν ἐν τῇ σφαίρᾳ
ἐκάστη κίνησις ἀπλή ἐστίν. καὶ γὰρ ὁμοίως ἀπλή ἢ τε κατὰ τὴν αἰεὶ φα-
νερόν κύκλον γινομένη καὶ ἢ κατὰ τὴν ἰσημερίαν, καὶ ἢ μὴ βραδυτάτη
ἐστίν ἢ δὲ ταχίστη, καὶ ἀπλῶς σώματος ἐστὶ τὸ κατὰ ἐκεῖνο τὸ μέρος.
καὶ γὰρ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι αἱ πολλαὶ κυκλικαὶ κινήσεις ἀπλή
μία κίνησις ἐστίν, ἢ ἀπλῶς ἐνός σώματος, ἀλλ' ὅτι ἢ ἀπλή κίνη-
σις, ἢ τις καὶ μία, πάντως ἐστὶν ἀπλῶς σώματος, καὶ τὸ ἀντίστροφον,
ὥστε καὶ τῷ ὅλῳ ὑρανίῳ ὡς ἐνὶ καὶ ἀδιαίρετῳ ἐφαρμόττειν τὴν
λόγον, καὶ εἰς μέρη τις αὐτὴν διέλη, καὶ ἐκάστῳ ἐφαρμόττειν.
μόνον ὡς περὶ μιᾶς κινήσεως καθ' ἓνα κύκλον γινομένης ληπτέον
τὴν ὑπόθεσιν. [ὁ Ξέναρχος... τὴν ὑπόθ. e Simpl. f. 6 b.]
ὅτι ὁ μαθηματικὸς τὰς ἀποδείξεις ποιούμεθα γραμμῶν εἶδеси
χρῶμενοι, ὅθεν παραλλάττομεν τῷ σκοπῷ τῆς φυσικῆς. εἰ γὰρ
πάντα κινήσεις κατὰ διάστασιν γραμμικὴν γίνεσθαι, ἢ μὴ ἀπλή κατὰ
ἀπλήν ἢ δὲ σύνθετος κατὰ σύνθετον, καὶ εἰς δεῖγμα τῆς τῶν κινή-
σεων διαφορᾶς προσθέμεθα τὰ τῶν διαστάσεων εἶδη, πῶς μαθη-
ματικῶς τὰ φυσικὰ δεικνύμεθα; καὶ γὰρ τὰ γραμμαῖς ἀπλῶς χρή-
σασθαι μαθηματικόν ἐστιν, ἀλλὰ τὰ μαθηματικῶς. χρῶντο γὰρ ὁ
μαθηματικὸς καὶ ὁ φυσικὸς γραμμαῖς καὶ ἐπιφανείαις καὶ σώμασιν,
ἀλλ' ἐκάστος κατὰ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ (cf. Simpl. f. 6 b.). τῶν δὲ τις
ἐφ' ἡμῶν, δόξης ὡς ἔοικε θηρατῆς, κατήγορος ἀνέδου τῆς... ἐντεν-
ξεως (vid. Simpl. ad p. 269 a 2) Ἀριστοτέλης, ὥστε ἀνεπίκριτα
μείναντα τὰ γραφέντα ἐκ τῆς πρὸς Ἀριστοτέλους μόνον ἀντειπεῖν
τοσαύτας σελίδας δόξαν σοφίας παραχέει τῷ γράψαντι. ἐγὼ
δὲ οἶδα τὰ τοιαῦτα τῶν τολμημάτων, ὥσπερ τῆς Ἀδωνίδος κα-
λυμένους κήπης, ἀνθεῖν παρὰ τοῖς ἀνοήτοις δόξαντα ἐν ὀλίγαις
ἡμέραις ἀποσβεσθέντα. ἀλλ' αἱ τοιαῦται πάντως ἐνστάσεις τῶν μὴ
πεπαιδευμένων ὀχλῶσιν ὁδὲνα, τῶν δὲ ἀπαιδευτῶν τὸς τε αἰεὶ
ξένοις χαίροντας καὶ τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν ταῖς εὐκλείαις βαρυνό-

μένους, καὶ ἔτι μέντοι τὰς θεοσεβεῖν οἰομένους, εἰς τὸν ὑρανόν, ὡς
φασί, πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρώπων γεγονότα μηδὲν ἐξαίρετον
ἔχειν πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνης νομίζουσιν. εἴτοι γὰρ συνηγορεῖν αὐτῶν
τῇ περὶ θεῶν δόξῃ τὰς ἐνστάσεις ταύτας οἰόμενοι διὰ μεγάλης
ἀγνοίας τιμῆς, ὅθεν μὴ ὁδὲ τούτων εἰδότες ὁδὲ τῶν Ἀριστοτέλους ἐτι
μᾶλλον, πρὸς αὐτὸν τολμῶσιν αὐτῷ ἐνίστασθαι, ἀλλήλοις δὲ θρυλλῶντες
καὶ πρὸς ἡμᾶς νεανειούμενοι, ὅτι τὰ τῶν φιλοσόφων ἀνατέτραπται
δόγματα. τούτων ἔν ἐννεκα, καὶ τῶν εὐκολωτέραν ἔχοντων τὴν
ἀκοήν, καὶ τῶν τὴν θεοσεβῆ περὶ πάντες ἐννοίαν ἐπὶ τῆς παλαιᾶς
εὐκλείας μένειν ἀνέλεγκτον, ἔδοξέ μοι τὰς ἐνστάσεις προθεῖναι καὶ
διελέγξαι. εἰ δὲ πε... ἄξιον ἐπιθεῖναι τῷ τῷ (vid. Simpl. ib.) ὡς
ἀχαρίσω πρὸς τὸν διδάσκαλον καὶ μὴ αἰδομένῳ κατὰ ἐκείνους γρά-
φειν. τῶν δὲ... ἐκ. γράφειν (e Simplicio transcripta, mu-
tatis paucissimis). ὅτι ἐκ ἀτόπως ὁ Ἀριστοτέλης ὑπέθετο καὶ
τὴν ὅλην γῆν ἔξω τῆς μέσης, ἵνα δείξῃ τὴν τῆς ὅλης ῥοπὴν εἰς τὸ
κέντρον συννεύσαν. καὶ γὰρ πρόδηλον ὅτι ὅπερ ἂν τις λάβῃ μέρος
αὐτῆς τοῖστίον ἐστίν. τούτοις γὰρ ἐναργέστερον δεικνύσι τὴν διαφορὰν
τῶν ὑρανίων πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνης, ὅτι τῷ μὴ πέφυκε χωρίζεσθαι τὰ
μέρη καὶ ἐν τῷ παρὰ φύσιν γίνεσθαι, τῷ δὲ ὅχι. καὶ γὰρ κύκλῳ
κινεῖται τὸ πῦρ καὶ τὸ εὐαγὲς τῷ αἰέρος, ἀλλὰ τῇ ἀπλανεῖ συμπερι-
φέρονται ὥσπερ καὶ οἱ πλάνητες. καὶ ἐστὶ τὸ παρὰ φύσιν τούτοις ὡς
ἀπόφασις τῆς κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὅχι ὡς σέφησις, ἢτοι ὡς ὑπὲρ φύσιν,
καθόσον ὑπὸ τῷ κρείττονος κρατεῖται, πεφυκὸς μὴ τὴν τῷ κρείττονος
κινεῖσθαι κίνησιν, ὥσπερ καὶ ἡ ψυχὴ ἐνθουσιᾶν πέφυκεν, καὶ μέντοι
ἰδίαν ταύτην κινεῖσθαι τὴν τῷ θεῷ κίνησιν. ὅτι τὸ ὕδωρ ῥοπὴν ἔχει
πρὸς τὸ ἐπιπολάζειν τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς γῆς διὰ τὸ καταλαβεῖν καὶ
ἐπιπλάσθαι αὐτῇ. καὶ ἀφέλῃ τις τῷ κέντρῳ τὴν γῆν, καὶ τὸ κέντρον
οἶμαι παρελεύσεσθαι τὸ ὕδωρ ζητῶν γῆν. ὁλοὶ δὲ τὸ γῆς μὴ ὑποκει-
μένης ἡρεμεῖν αὐτό, ὑποσπωμένης δὲ ῥεῖν ἐπὶ τὸ κοιλότερον. ὅτι
καὶ ἐπ' εὐθείας ἐστὶν ἐν τῷ πυρὶ κίνησις, ἰδίᾳ αὐτῷ καὶ ὅχι ὑπὲρ φύ-
σιν, μανυμένων καὶ πυκνυμένων τῶν μορίων αὐτῷ καὶ ἀναβαινόν-
των καὶ καταβαινόντων. ὅτι τῇ ἀπλανεῖ τὸ ὑπέκκαυμα συναποκα-
θίσταται ὡς πεφυκός, ἀλλ' ὅχι ὡς βία ἐλκόμενον, ἀλλ' ὑπερφυῶς
(p. 269 a 19). ὅτι τὰ πρῶτα ἀπλᾶ πάντως, διότι προηγείτο φύσιν
τῶν συνθέτων, καὶ ὅτι ἡ κύκλῳ ἀπλή καὶ κυρίως συνεχὴς καὶ πεπε-
ρασμένη καὶ τέλος ἔχουσα αἰεὶ καὶ προδήκην μὴ ἐπιδοχομένη, μένον-
τος τῆς εἰδῆς, ἢ προδήκην δηλαδὴ. αὕτη γὰρ κατὰ τὸ ἐλλείπον γίνεσθαι
(cf. Simpl. f. 9 b extr.). ὅτι πάντα γραμμὴ εὐθεῖα ἀπειρος ἢ
πεπερασμένη διὰ τὸ πλῆρες τῆς διαίρεσεως. καὶ γὰρ ἐστὶν ἐνεργεία
ἀπειρος πεπερασμένη τῷ παντὶ ὄντος, ἀλλ' ὅτι τινὲς ὠθήθησαν
εἶναι, καὶ μὴ ἔστι δέ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπὸ τῆς φαντασίας αἰεὶ προσαι-
ξανομένην περιέλαβεν ἡ διαίρεσις. ἢ μὴ ἔστιν ἀπειρος μὴ ἔχουσα τέ-
λος ἢ ὅρον ἐκ ἂν εἴη τελεία. τέλειον γὰρ τὸ τετελεσμένον καὶ ὠρισ-
μένον καὶ μηδὲν ἐλλεῖπον τῶν ἑαυτῶν. ἢ δὲ πεπερασμένη ἔχει τι
ἐκτός, ὥστε προσαυξέσθαι, τὸ δὲ αὐξανόμενον ἔπω πάντα τὰ ἑαυτῷ
ἀπειληφὸς ἀτελὲς ἂν εἴη. ὁ μέντοι κύκλος καὶ πεπερασμένος ἐστὶ
καὶ τέλος ἔχων καὶ ὁδὲν ἐκτὸς ἔχει, ὁδὲ αὐξήσθαι δυνατὸς μενόντος
τῆς εἰδῆς. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τέλειον τὸν κύκλον λέγει ἐκ τῆς ἀρχῆς

(*) καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τῷ κύκλῳ τὸς μὲν πρὸς τὸ κέντρον τὸς δὲ
πρὸς τὴν περιφέρειαν addit Simpl. ed.

τὸ κέντρον, πέρας δὲ τὴν ἐξωτάτην γραμμὴν, μέσον δὲ τὸ μεταξὺ
 τούτων ἐπίπεδον. ἀλλὰ τὸτο ἐπὶ τῇ γραμμικῇ κύκλῳ ἔχ' ἀρμό-
 ζει, ὅτω δὲ μᾶλλον τέλειον ὁ κύκλος, ὅτι ὅπερ ἂν αὐτὸ λάβῃς,
 τὸτο ἀρχὴ καὶ μέσον καὶ τέλος εἶναι δύναται· ὁ τεκμήριον τῆ παντέ-
 λειον εἶναι τούτων. ἀλλὰ πῶς πάσης πεπερασμένης εὐθείας ἐστὶ τι
 ἐκτός; τῆς γὰρ τῆ παντὸς διαμέτρου πεπερασμένης ὕψους τί ἂν εἴη
 ἐκτός; εἴπερ μὴδὲν ἐκτὸς τῆ κόσμου; πῶς δὲ ἔκ' ἀποπον πᾶσαν
 εὐθείαν ἀτελῆ εἶναι, εἴπερ εἶδος τι τῆς εὐθείας ἐστίν, ὁφείλον καὶ
 αὐτὴ τελειότητος μετέχειν, καθάπερ τὰ ἄλλα εἶδη; ὥστε, καὶ
 εἰσιν ἀτελεῖς εὐθεῖαι, ἀλλ' εἶναι πάντως καὶ τελείαν τινά. (cf. 10
 Simpl. f. 10 princip.). ὁ μὲν ὅν Ἀλέξανδρος ὡς τῷ λόγῳ
 δυναμένων ἡμῶν αὖτε πᾶσαν τὴν ληφθεῖσαν, ὅτως ἀκέραι,
 ἔχ' τῆς εὐθείας ἀντιθέμενης, ἀλλὰ τῆς τελειᾶς δὲ εὐθείας·
 ὥστε τὸ μὲν εἶδος τῆς εὐθείας ὡς εὐθείας τέλειον πανταχὺ καὶ ἐν
 μικρᾷ καὶ ἐν μεγάλῃ, τὸ δὲ μέγεθος τέλειον ἐν τῇ τὸ ὅλον ἀπο- 15
 λαβύσῃ μέτρῳ τῆς εὐθείας τῆς κοσμικῆς. μήποτε δὲ τὸ τέλειον
 αὐτῆς καὶ κτ' εἶδος ὡς πρὸς τὸ κυκλικὸν εἶδος καὶ τὴν αὐτῇ
 τελειότητα ἐλλείπει, τῷ μὴ συννεύειν εἰς ἑαυτό, ἀλλ' ἐκκεχυῖς
 ἴσον ἐφ' ἑαυτῷ πρὸς ἀμετρίαν καὶ ἀπειρίαν, τοῖς δὲ δημιουργικοῖς
 μέτροις ὀριζῆναι τὸ ποσὸν αὐτῆς. τὸτο ὅν ἐνδείκνυται τὸ πάσης καὶ 20
 πεπερασμένης εὐθείας εἶναι τι ἐκτός, τὸ ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ καὶ τῇ
 ἀόριστῃ χύσει ἔχειν τι αἰετὶ ἐλλειπὲς καὶ προσεθῆναι δυνάμενον (e
 Simpl. f. 10). ἀπορία. εἰ τελειότερος ὁ κόσμος κτ' Ἀριστοτέ-
 λην ἐκάστῃ τῶν ἐξ ὧν ἐστὶ, τὸ δὲ τελειότερον πρῶτον καὶ ἀπλῆν, ἐστίν
 ὁ κόσμος καὶ πρῶτος τῶν ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ ἀπλῆς ἐκείνων. καὶ 25
 προϋπάρχει δὲ ὁ κόσμος τῶν ἑαυτῷ μερῶν, ὅθεν ἀπλῆς ἐκείνους δοκεῖ
 ἐξ ἐκείνων συγκείμενος. ὁ μὲν ὅν Ἀλέξανδρος τελειότερον τὸν
 κόσμον φησὶν ὡς περιεκτικώτερον λέγεσθαι, ἀλλ' ἔχ' κτ' εἶδος,
 ὡς περ ὁ κύκλος τῆς εὐθείας. ἐπὶ τούτων ὅν, φησὶ, τῶν κεχωρι-
 σμένων ἀληθὲς τὸ τελειότερον καὶ πρότερον καὶ ἀπλῆς ἐκείνους εἶναι, ἐπὶ 30
 δὲ τῶν ὅλων καὶ τῶν μερῶν ἕκτι. τελειότερον γὰρ φησὶ καὶ τὸ ὅλον
 τῶν μερῶν καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ ὕσσει πρῶτον, ἀλλ' ἕκτι καὶ τῷ
 χρόνῳ. τὸ γὰρ πρὸς τῷ ἀπλῆν εἶναι καὶ τέλειον, τὸτο καὶ τῷ χρόνῳ
 πρῶτον. μήποτε δὲ ἔκ' χρόνον εἰληπῇ τὸ πρότερον. καὶ γὰρ ἦν
 χρόνος ὅτε ἡ κυκλικὴ μὲν κίνησις ἦν, ἡ δὲ ἐπ' εὐθείας ἔκ' ἦν, καὶ 35
 αἰτία αἰετὶ ταύτης ἐκείνη. καὶ ὁ κόσμος ὅν τελειότερος ὧν τῶν
 ἑαυτῷ μερῶν, πρότερος αὐτῶν ἐστὶ τῇ φύσει, οἶμαι δὲ καὶ ἀπλῆ-
 ς ἐκείνους· εἰ γὰρ πρότερος τῇ φύσει, μᾶλλον ἡνωμένος, τὸ δὲ μᾶλλον
 ἡνωμένον τῷ ἐνὶ συγγενέστερον, τὸ δὲ τοῦτον ἀπλῆς ἐκείνους. ἡμεῖς
 δὲ ἔκ' εἰς τὴν ὁλότητα τὴν ἡνωμένην βλέποντες, καθ' ἣν ἐν ζῳόν 40
 ἐστὶν εἰκὼν τῆ νοητῆς ζῳῆς, ἀλλ' εἰς τὸ πλῆθος αὐτῆς τὸ διακεκριμένον,
 καὶ τὸτο κόσμον λέγοντες, ἀπλῆς ἐκείνους τὸ ὅλον τὸ μέρος νομίζομεν
 καὶ πρότερα τὰ μέρη. καίτοι τό γε ὅλον ἀπὸ τῆς ἑαυτῷ ἐνώσεως ἐν
 ἑαυτῷ προάγει τὴν οἰκείαν διακρίσιν (e Simplicio ad p. 269 a 19
 f. 10). μήποτε ἡ διάμετρος ἡ κτ' τὸ μεσσηράνημα τυχὸν καὶ ἀντι- 45
 μεσσηράνημα ἐναντίον κακὸν ἔχει τὸ χῆμα διὰ τὸ ἐκ δύο ἀντικει-
 μένων κινήσεων συγκείσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἄχρι τῆς γῆς ἀπὸ τῆ μεσσηρα-
 νήματος κάτω ἐστὶ, τὸ δ' ἀπὸ τῆδε ἄχρι τῆ ἀντιμεσσηρανῆματος

ἄνω. ὅτι τέλος ἀκέραιον χρὴ τὸ ποιῶν τέλειον τὸ ἔχον καὶ μηδεμιᾶς
 προδήκης δεόμενον, ἀλλ' ἔχ' τὸ περαῖνον μόνον (cf. Simpl. f. 10
 m. v. extr.). ὅτι ἡ κύκλῳ κίνησις ἀπείρος ὡς ἐπ' ἀπειρον ἴστα,
 ἀλλ' ἔχ' ὡς ἐνεσηκὸς ἔχουσα τὸ ἀπειρον καὶ ἀόριστον, ἀλλ' αἰετὶ πεπε-
 ρασμένον εἶδος ἔχει καὶ αὐτὴ. πᾶν γὰρ τὸ λαμβανόμενον αὐτῆς καὶ
 ἀρχὴ καὶ μέσον καὶ τέλος ἐστὶ περιόδῳ τινός, ὥστε αἰετὶ τελείαν ἴσαν
 ἐπ' ἀπειρον περιάγειν τὴν τελειότητα. ὅλως γὰρ εἴποτε ἀτελῆς
 ἐλήφθη, ἔκ' ἡδύνατο ἐπ' ἀπειρον προελθεῖν. καὶ γὰρ ἀτελῆς ἴσα δύ-
 ναμιν ἔχειν ἡδύνατο ἀπειρον, ὅτε ποτὲ τελειωθεῖσα καὶ ἀρχὴν καὶ
 ἀκμήν ἐν μέρει χρόνον λαβύσῃ καὶ παρακμάζῃ ἐν χρόνῳ τινί.
 (e Simpl. f. 10 b extr.). ὅτι ἕκαστον κίνημα τῆς κύκλῳ κινήσεως
 ἔκ' πέραν μόνον ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν κινήσεως ἐστὶν ἄλλης, ἔκ' ὡς τῆς προ-
 τέρας ἐλλειπύσεως τι τελειότητος, ἀλλ' ὡς τῆς αὐτῆς τελείας ὕψους
 τῷ εἶδει πάλιν καὶ πάλιν γινομένης. ἡ δ' ἐπὶ τῆς πεπερασμένης καὶ
 εὐθείας κίνησις, ὅτε εὐθεῖα προσεθῇ, καὶ αὐτὴ προσίθῃ, ἐνὸς εἶδους
 τῷ μὲν τῆς προσθήκης γινομένης (e Simpl. f. 11 princ.). ὅτι τὸ τῆς
 εὐθείας ἀόριστον ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ἐκχεόμενον εἰς ἀμετρίαν καὶ ἀπει-
 ρίαν ὁ δημιουργικὸς λόγος ὥρισε, συνεργῶντος οἶμαι καὶ τῇ κυκλικῇ
 κινήσεως· συννεύσαντος γὰρ πρὸς ἑαυτὸ τῶν αἰετὶ ἐν αὐτῷ εὐθεῖαι
 πρὸς ἀπειρίαν, ὅσον ἐφ' ἑαυταῖς, ὡρμημέναι πέραν τὸ προσήκον
 ἀπέλαβον (e Simpl. f. 11.). ὅτι ὡς ὁ κύκλος, ὅτω καὶ ἐκάστης κί-
 νήσεως περίοδος καὶ ὁ μετρητικὸς αὐτῶν χρόνος διόλου καὶ ἀρχὴν
 ἔχουσι καὶ μέσον καὶ τέλος· ὡς πᾶν γὰρ σημειῖται ἐν τῷ κύκλῳ καὶ ἀρχὴν
 καὶ μέσον καὶ τέλος, ὅτω καὶ πᾶν ἐν τῇ κινήσει κίνημα καὶ πᾶν νῦν
 ἐν τῷ χρόνῳ. τὸ δὲ ἀνέκλειπτον τῷ πάλιν καὶ πάλιν ἔχουσι. τὸ
 εἶδος ὅν ἐστὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον πανταχὶ καὶ μέσον καὶ τέλος, καὶ προδή-
 κην μὴ δεχόμενον· ἀλλ' ἔκ' τὸ ἀνέκλειπτον· τὸτο γὰρ ἔχει τελειό-
 τητα τὴν ἀπειροδυναμίαν, ἀλλ' ἴσως ταύτην ὑπερφυῖς, εἴπερ
 ἀληθὲς τὸ πᾶν πεπερασμένον σῶμα πεπερασμένην ἔχει τὴν δύνα-
 μιν τῷ αὐτῷ λόγῳ (e Simpl. f. 11 v. med.). ὅτι δυνατὸν καὶ τὸ μὴ
 κυκλικὸν κύκλῳ κινεῖσθαι· καὶ γὰρ καὶ κύβον δυνατὸν περὶ ἄξονα κινεῖσθαι
 κύκλῳ (e Simpl. f. 11 v. extr.). ὅτι ἔκ' ἀκριβὲς ἐν τοῖς ὑπὸ σε-
 λήνῃ τὸ σφαιρικόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὃ ἔχει, παρὰ τῆς ὑρανίας ἔχει
 σφίγγεως, ὑπερφυῖς τάχα καὶ τὸτο δεχόμενα (cf. Simpl. f. 11 b
 princ.). ἀπορία. εἰ ἐπίπεδος ὁ κύκλος λαμβάνοιτο, ἔκ' ἔχει τὸ
 κέντρον ἐνεργεία, ἵνα μὴ διηρημένους ὧν κατ' αὐτὸ μηκέτι ἐστὶ
 συνεχὴς· ὥστε ἔκ' ἔχει ἀρχήν. τῆς δὲ πεπερασμένης γραμμῆς,
 εἴτε φυσικῆς ἢ μαθηματικῆς, τὰ ἔχοντα ἐνεργεία ἐστίν. ὅσω ὅν τὸ
 ἐνεργεία τῷ δυνάμει τελειότερον, καὶ ἡ εὐθεῖα τῷ κύκλῳ. λύσις.
 ἀλλὰ πῶς τὸ κέντρον τῇ παντὸς δυνάμει, περὶ ὃ πᾶς ὁ ὕρανός κί-
 νεῖται τὴν αἰδίον κίνησιν; καὶ δὴλον ὅτι καὶ τῆς πόλεως δυνάμει νομίζει
 μόνον εἶναι τῷ ὕρανῳ. πῶς δὲ φησιν, ὅτι ἔκ' γὰρ ἐστὶν ἐνεργεία τὸ
 κέντρον τῷ κύκλῳ, ἵνα μὴ τὸ συνεχὲς αὐτῷ διακόπτηται; καίτοι
 εἴπερ κτ' ἐν ἀποδοθέντα τῷ συνεχὲς ὀρισμὸν συνεχῆ ἐστὶν ὧν τὰ
 ἔχοντα ἐν, τὸ δὲ κέντρον ἐν ὃν κοινόν ἐστὶ τῶν ἀπ' αὐτῷ πρὸς τὴν
 περιφέρειαν φερομένων εὐθειῶν, πῶς ἂν ἐνεργεία τὸτο ὃν διαλύει
 τὴν συνέχειαν; (e Simpl. ib.). ἀπορία. καὶ τῷ κύκλῳ γὰρ, εἴγε
 σῶμα εἴη, καὶ τῇ σφαίρᾳ ἔτι ἐξ ἴσου σῶμα πανταχόθεν περιερχό-

μενον ἕτερον ἔξωθεν καὶ προσκρινόμενον μείζονα ποιεῖ. λύσις. ἀλλ' ὁ σῶμα ὁ κύκλος· ἐπίπεδον γάρ. πῶς δὲ ἂν προσίθεαι τῇ κύκλῳ ἢ τῇ σφαίρᾳ τὸ ἔξωθεν περιερχόμενον λέγοιτο, ἢ ἀφανιζομένης τῆς προτέρας ἐπιφανείας; ὥσπερ ἐπὶ τῆς εὐθείας, ὅταν αὐτὴν προσαυξήσωμεν, τὸ πρῶτον αὐτῆς πέρας ἀφανίζοντες ἀντὶ 5 διπλήχεος τρίπηχυν εὐθείαν ποιῶμεν· ἐπὶ δὲ τῷ κύκλῳ κύκλον περὶ κύκλον καὶ σφαῖραν περὶ σφαῖραν περιβάλλομεν. ἀπορία. ἀλλὰ πολλά, φησί, κυκλικά καὶ σφαιρικά ὑπὸ τῆς τροφῆς προσάυξεθ', ὥσπερ τὸ κρανίον καὶ ὁ κερατοειδὴς χιτῶν· καίτοι ἢ ἐκ εὐθείας ταῦτα. λύσις. τὴν πεπερασμένην εὐθείαν ἀτελεῖ φησὶν ὁ Ἀρι- 10 στοτέλης ὅτι ἐστὶ τι ἐκτὸς αὐτῆς καὶ εἰς ὃ προσάυξεθ' ἢ αὐτὴ μένυσσα καὶ μόνον τὴν διορισμὸν ἀπολέσασα· ὁ δὲ ὑπὸ τῆς τροφῆς αὐξόμενος κύκλος ἢ σφαῖρα ἐνδοθεν αὐξέθ', καὶ προδήκης αὐτῷ ἔξωθεν γινομένης ὥσπερ ἐπὶ τῆς εὐθείας· διὸ καὶ λέγεθ' εἶναι τι ἐκτὸς. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς τροφῆς αὐξόμενα ἐνδοθεν αὐξέθ', ὁ προδήκης 15 αὐτῷ ἔξωθεν γινομένης, ὥσπερ ἐπὶ τῆς εὐθείας, διὸ καὶ ὁ λέγεθ' εἶναι τι ἐκτὸς, ἀλλ' ὅλη τὴν εἶδος ἐπιδιδόντος· διὸ καὶ λέγεθ' τῷ προσίθεαι τὸ προσίον· ὁ γὰρ ὑπομένει τὸ δεχόμενον τὴν προδήκην ὡς εὐθεῖα. καὶ αὐξηθῇ ἢ ἢ τὴν παντὸς διάμετρος, ἢ ὁμοίως αὐτῇ προσάυξεθ' ἢ σφαιρικὴ ἐπιφάνεια, ἀλλὰ τῆς μὲν εὐθείας μέ- 20 νει τὸ πρότερον μέρος τὸ τὴν προδήκην δεχόμενον, διὸ καὶ ἀτελεῖς ἐκεῖνο δοκεῖ, τῆς δὲ σφαιρικῆς ἐπιφανείας ἢ τῷ κύκλῳ ὅθεν μένει τῶν προτέρων· ἄλλη γὰρ ἢ περιαγωγή γίνεθ' τῆς περιφερείας. ὥστε ἢ ὁμοίως ἐπὶ τῇ τῷ κύκλῳ καὶ τῆς εὐθείας τὴν αὐξήσιν ἐπινοητέον, ἀλλ' ὅπως μὲν καὶ πρότερον, ἦτις καὶ τὸ ἐλλείπον ἐστίν, ὅπως 25 δὲ ἐκ τελείας τελείας πάλιν καὶ ὠρισμένα γινομένα (e Simpl. f. 11 b.). ὅτι καὶ μὴ βύλοιτό τις τῷ τῷ τελείον εἶναι τὸ ἔχον ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ ἔχατον, ἀλλὰ πᾶν γε σῶμα, ὃ μὴδὲν ἐλλείπει, πάντως ἐκ τῶν συμπεπληρωθ'. καὶ γὰρ χειρὸς πρῶτον μὲν ἂν εἴη μέρος καθ' ὃ τῷ ὅλῳ συμπεφυκεν, ἔχατον δὲ τὸ πρὸς τοῖς δακτύλοις, μέσον 30 δὲ ὁ ὀγκῶν, καὶ γλωττῆς ὁμοίως. καὶ σφαῖρα δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν μὲν ἐν τοῖς κέντροις, καὶ τὴν δὲ ἐν ταῖς περιφερείαις ἔχει. τὰ δὲ ὁμοιομερῆ, ἂν ἢ τέλεια, ἔχει πάντως καὶ τὰ ἄλλα. καὶ ἐπὶ τῷ σώματος τρεῖς ἔχοντος διαστάσεις ἢ ἀπορήσομεν, ὡς ἔτος οἶεθ', ποία μὲν ἀρχῆς ἔχει λόγον, ποία δὲ μεσότητος, ποία δὲ τελευτῆς; 35 δῆλον γὰρ ὅτι ἀρχὴ μὲν ἢ καὶ γραμμὴν καὶ μῆκος, μέση δὲ ἢ καὶ τὴν ἐπιφάνειαν, τελευτὴ δὲ ἢ καὶ τὸ βάθος. εἰ δὲ ὁ κύβος ἀπορεῖν ποιεῖ διὰ τὰς τρεῖς ἴσας ἔχειν διαστάσεις, ποία μὲν ἀρχή, ποία δὲ μέση, ποία δὲ τελευτή, πάλιν ἐρωτῶ ὅτι τὴν ὡς μῆκος ὀριζομένην γραμμὴν ἀρχὴν ληφόμεθα, καὶ ἀδιάφορον ὅθεν ἔν λαβεῖν. καὶ 40 ἐπὶ τῆς σφαίρας τὸ μὲν μῆκος ὁ μέγιστος ὀρίζει τῶν ἐν αὐτῇ κύκλων, τὸ δὲ πλάτος ἢ ὅλη ἐπιφάνεια, τὸ δὲ βάθος ἢ καθήκοντα μέχρι τῷ κέντρῳ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας διάστασις (e Simpl. f. 11 b. 12.). ὅτι ἄλλη ἄλλη τελειότης· ὁ γὰρ γραμμικὸς κύκλος ἢ ἔχει τὴν τῷ σώματος τελειότητα, ὁ δὲ τῷ τῷ ἀνθρωπείῳ σῶμα- 45 τος· ὁ γὰρ ἔχει κεφαλὴν καὶ στήθεον καὶ πόδας· ὁ δὲ τὴν τῷ δικανικῷ λόγῳ· προοίμια γὰρ καὶ ἐπίλογοι καὶ τὰ τῶν μέσων ἢ ἔστιν. ἀλλὰ τὴν κοινὴν χαρακτῆρα τῆς τελειότητος, τὸ ἀρχὴν ἔχειν καὶ μέσον καὶ

τέλος, καὶ ὁ κύκλος ἔχει καὶ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος, ὥσπερ τὸ σῶμα καὶ τὸ οἰκεῖον (e Simpl. f. 12.). ὅτι τὸ καθόλου ποτὲ μὲν τὸ κοινὸν δηλοῖ, ποτὲ δὲ τὸ ἐκ πάντων τῶν καὶ μέρος καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν συναγόμενον. ὅτι τελείον ἐστὶ καὶ λέγεθ' παρὰ τὸ ἔχειν τέλος τῶν οἰκειῶν συμπληρωμάτων πάντων. εἰ δὲ καὶ τέλος τὸ τελικώτατον ἀγαθὸν λέγοιμι, τελείον ἂν εἴη τὸ πάντων τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν πε- 5 πληρωμένον, πρῶτων καὶ μέσων καὶ ἐσχάτων, καὶ μέγεθος ἂν εἴη τοῦτον τὸ τῶν ἐπιβαλλόντων αὐτῷ μερῶν πεπληρωμένον (e Simpl. f. 12 m.). ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὸ πᾶν καὶ τὸ τελείον μὴδὲν διαφέρει καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν (e Simpl. f. 12 m.). ὅτι ἄπειρος εὐθεῖς ἢ ἔστιν. εἰ δὲ καὶ ἔστιν, ἀόριστον ἔχει καὶ ἀπερίληπτον τὴν τε ὑπόστασιν καὶ τὴν περὶ τῆς ὑποστάσεως ἐννοίαν· τὸ δὲ τελείον ὠρίσθ' βέλεθ' καὶ τοῖς ἑαυτοῦ πληρώμασι περιγράφεθ' (e Simpl. f. 12 m.). p. 269 a 32. ὅτι ἢ τῆς ἐυλήνης σφαίρας περιαγωγή, τεχνητὴ ἔστα, ὅτε καὶ φύ- 10 σιν ὅτε παρὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ ὁδὸς πρὸς τὸ μέσον τῷ παντὶ ἢ ἀπ' αὐτοῦ (cf. Simpl. f. 12 b med.). ὅτι τὸ πλανώμενον τῷ ἀπλανεῖ συμπεριφέρεθ'. καὶ δῆλον ὅτι ὁδὸς ἐστὶ ἐν τῷ τῷ καὶ βαρὺ ἢ ἀναβαῖνον ἢ καταβαῖνον, ὡς ἐπὶ τῷ ὑπεκκαύματος ὁ Ἀλεξάνδρος ἔδωκε διὰ τὴν μάνωσιν ἢ πύκνωσιν. καὶ καὶ φύσιν μὲν συμπερι- 15 γέθ'. ἄλλη γὰρ αὐτῷ ἐκείνη, μία δὲ ἐκάστη τῶν ἀπλῶν ἢ καὶ φύ- σιν· παρὰ φύσιν δὲ ὁδὸς Ἀριστοτέλης συνεχώρησε λέγων θαυμα- σὸν καὶ παντελῶς ἄλογον τὸ συνεχὴ καὶ αἰδίον ἔσταν παρὰ φύσιν εἶναι· τάχις γὰρ φθείρεθ' τὰ παρὰ φύσιν. ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν ἐστὶ καὶ ἔτω παρὰ φύσιν, ὡς καὶ τὴν ἄλλαν φύσιν τὰ κρείττονος ζωτι- 20 κὴν ἐνδιδόντος τὴν κίνησιν καὶ τὰ τῆς ζωῆς ὑπερμέτρα. τὸ δὲ τοῦ- τον παρὰ φύσιν ἢ ἔστιν ἐναντίον· ὅτε γὰρ καὶ ἐναντίας ποιότητος ὑπάρχει, ὡς ἢ ἄνω καὶ ἢ κάτω, ὅτε μάχεθ' ἀλλήλοις· σώζεθ' γὰρ μᾶλλον ἀπὸ τῷ ὑπὲρ φύσιν τὸ καὶ φύσιν. ἀλλὰ πῶς ὁ Ἀριστοτέ- λης εἶπε παρὰ φύσιν ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ σελήνης τὴν κύκλῳ κίνη- 25 σιν; μήποτε ἔν τῷ "ἐπειδὴ τούτοις παρὰ φύσιν ἐτέρῳ καὶ φύσιν," ἢ ὅπως εἴρηθ' ὡς τῆς γῆς ἢ τῶν ἄλλων παρὰ φύσιν μὲν κύκλῳ δὲ κινουμένων, ἀλλ' ὡς ἀπόφασιν τῷ καὶ φύσιν τὸ παρὰ φύσιν ἔλα- βεν, ὡς εἰ ἔλεγεν· ἐπειδὴ τοῖς δ' ἢ καὶ φύσιν ἐστὶν ἢ κύκλῳ φυ- σικὴ ἔστα καὶ ἀπλή, εἴτε ὡς μὴδ' ὅλως κινουμένοις αὐτὴν, εἴτε ὡς κινουμένοις μὲν αὐτὴν ὁ μέντοι καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν ἀλλὰ τὴν ἄλλαν, ἀνάγκη ἐτέρῳ τινὸς αὐτὴν εἶναι· καὶ φύσιν κινουμένη γὰρ ἢ κίνησις 30 (e Simpl. f. 12 b.). p. 269 b 2. ὅτι θαυμασὸν ἦν ὁ τὴν συνήθη φύσιν τῶν πραγμάτων ἐκβέβηκεν· ἄλογον δὲ, εἰ τὸ παρὰ φύσιν συνεχὴς καὶ αἰδίον κινήσεως ἐπὶ αἴτιον. φαίνεται γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις τάχις φθειρόμενα τὰ παρὰ φύσιν· κάμνει γὰρ ἐκάστη φύσις μὴ καὶ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος ἐνεργῆσαι. τὰ μὲν γὰρ καὶ φύσιν κινούμενα ἀπὸ δυνάμεως αὐτοφυῶς ἐνεργήσεως κινεῖθ' αὐτῷ εἶναι συνυπαρχούσης· διὸ καὶ ἀπόνως ἐνεργεῖ· τὰ δὲ παρὰ φύσιν πάχει μᾶλλον ἢ περ 35 ἐνεργεῖ, ἢ ὑπὸ τῆς φυσικῆς δυνάμεως κινούμενα, ἀλλ' ἔξωθεν ὠσθέντα βίβη. διὰ τῷ τῷ τὰ μὲν φυσικὰ σώματα ἀναπαύσεως ὁ δεῖθ', ὅτι καὶ τὴν ἑαυτῶν φύσιν ἐνεργεῖ, τὰ δὲ τῶν ζώων σώ- ματα δεῖθ' πάντως ἀναπαύεσθ', ὅτι μὴ τῶν σωμάτων αὐτῶν εἰσὶ καὶ φύσιν αἱ ζωτικὴς κινήσεις, ἀλλ' ὑπὸ τῶν χρωμένων ὡς ὀργάνοις

αὐτοῖς ψυχῶν ὡς ἑτεροκίνητα κινεῖται (e Simpl. f. 13 v. princip.).
 p. 269 b 10. ὅτι ἡ βίαιος κίνησις παρὰ φύσιν, ἡ δὲ παρὰ φύσιν
 ὑστέρησις καὶ φύσιν ὡς ἡ πρώτη ἡ βίαιος (e Simpl. f. 13 med.).
 ὅτι ἀτοπον ἔχει τὸ ἀπλὸν σῶμα δύο κινήσεων ἀρχὰς ἔχειν ἐν
 ἑαυτῷ (*). μήποτε δὲ κατασπᾶσθαι τὸ πῦρ ἀτελὲς γενόμενον
 τὴν ἐπ' εὐθείας ἀντὶ τῆς κύκλῳ μεταλαμβάνει, ἄνω δὲ γενόμε-
 νον καὶ τελευθῆν ἀποβάλλει μὴ τὴν τῷ ἀτελεῖ προσήκυσαν, τὴν ἐπ'
 εὐθείας, ὥσπερ καὶ τὸ ἀτελὲς εἶναι ἀποβάλλει, μεταλαμβάνει δὲ
 τὴν τῷ τελείῳ προσήκυσαν, ὅτι τῇ τελειότητι γέγονε συγγενές.
 ἔκ ἀπὸ τῶ τόπου δὲ προσλαμβάνει τὴν κύκλῳ κίνησιν, ἀλλ' ἀπὸ 10
 τῆ γεννητικῆς αὐτῷ τότε κυκλοφορικῆς σώματος. ὅδε ἀλλάσσει
 τὸ εἶδος ἀπλῶς τὴν κύκλῳ μεταβαλόν, εἴπερ ἡ μὴ ἐπ' εὐθείας γι-
 νομένη πυρὸς ἦν, ἡ δὲ κύκλῳ τελευθῆντος. ὅδε γὰρ τὴν γῆν τὸ
 εἶδος ἀλλάσσειν φαίμεν ὅτε κατένεχθεισα ἡρεμεῖ, ἀλλὰ τὴν μὴ ἐπ'
 εὐθείᾳ αὐτῇ κίνησιν ἀτελεῖ ὅση δίδωμεν, τὴν δὲ μονὴν τελειωθείσιν. 15
 (e Simpl. f. 13 med. v. extr.). ὁ μέντοι τὸ πῦρ καθὸ πῦρ ἐπὶ τὸ
 ἄνω κινεῖται λέγων καὶ τὴν γῆν καθὸ γῆν ἐπὶ τὸ κάτω, καὶ μὴ διο-
 ρίζων αὐτῶν τὰς ἀτελείας καὶ τὰς τελειότητας καὶ τὰς ἐκατέρω τέρ-
 των προσήκυσας κινήσεις ἢ μονάς, λέγοι ἀντὶ τῶ Ἀλεξάνδρου
 κατὰ τι καλῶς λέγοντος (e Simpl. f. 13 extr.). p. 269 b 13. 20
 ὅτι ἡ πίσις διττή, ἡ μὴ χωρὶς ἀποδείξεως ἀλόγως γινόμενη, οἷαν
 τινὲς ἔχουσι καὶ ἐπὶ τοῖς ἀτοπωτάτοις, ἡ δὲ μὴ ἀπόδειξιν ἔως καὶ εἰς
 συλλογισμὸν ἀποδεικτικόν, ἥτις καὶ ἀσφαλὲς ἐστὶ καὶ ἀνέλεγκτος καὶ
 τῇ ἀληθείᾳ τῶν ὄντων συμπεφυκυῖα. πλεονάζει δὲ ἡ τοιαύτη
 πίσις τῆς ἐπιστημονικῆς εἰδήσεως τῇ συμπαθείᾳ τῇ ζωτικῇ (e Simpl. 25
 f. 13 b princ.). ὅτι κάλλιον οἶμαι λέγειν ὡς ἄρα ταῖς ἀποδεικτι-
 καῖς ἀνάγκαις προσεῖναι παραινέει πανταχῶς μὲν, μάλιστα δὲ ἐν
 τοῖς περὶ τῶν θείων λόγοις, τὴν ἀπὸ τῆς πίσεως συμπάθειαν, ὅ
 μόνον βεβαιώσιν τῆς ἀληθοῦς γνώσεως ἐμποῦσαν, ὅταν μὴ τὴν
 ἀπόδειξιν ἐπιγένηται, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὰ γνωστὰ ἔνωσιν, ἥτις ἐστὶ 30
 τὸ τέλος τῆς ἀνθρωπίνης μακαριότητος. προηγείτω μὴ γὰρ ὁ ἀναγω-
 γὸς ἔρως ἐφῆσαν τὰ θεία κάλλος ἀνεγείρων ἐν ταῖς ψυχαῖς, ἔπειτα
 δὲ ἀληθὲς ἐκείνους τοῖς ἀξίοις ἐμφάνισις. ἐπὶ δὲ ταῖς ἡ πίσις βε-
 ββαίαν ἰδρυσιν ἐν ἐκείνῳ καὶ ἔνωσιν τὴν πρὸς αὐτὸ χορηγεῖ. ὅτι δὲ
 ὅσω πλέον τῷ τόπῳ κεχώρισται τῶν ἐν γενέσει καὶ ἐν φθορᾷ τὰ 35
 ὑράνια, τοσούτῳ καὶ ἔτι μᾶλλον τῇ τιμιότητι τῆς οὐσίας ὑπερανέχει,
 πρόδηλον ἂν εἴη. καὶ γὰρ ταῦτα μὴ εἰς τὸ ἔχατον τῶ παντὸς ἀπεώδη,
 ὁ δὲ ὑρανὸς τὴν ἀκρότητα τῶ σωματοειδοῦς ἐκκληρώσατο (e Simpl.
 f. 13 b v. princ.). ὅτι τῇ φρονήσει ὡς μεσότητι πανουργία καὶ εὐή-
 θεια ἀντίκειται (e Simpl. f. 13 b v. med.). ὅτι τὰς παρὰ φύσιν κι- 40
 νήσεις ἄλλων ἰδίας εἶναι χρὴ. φύσει γὰρ καὶ αὐτῷ, ἀλλ' ἔκ ἐπι-
 τεχνήσεως ἐν ἐκείνοις (Simpl. ib.). ὅτι τῇ φρονήσει ὅτε πανουργία
 ὅτε εὐήθεια ἀντίκειται, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀμφοῖν, ὡς συμμέτρῳ ἀσύμ-
 μετρον ἢ ἀνισότης ἰσότητι. τῷ γὰρ ὑπερβάλλοντι τὸ ἑλλείπον ἀν-
 τίκειται, ὡς τῇ πανουργίᾳ ἢ εὐήθειᾳ (cf. Simpl. ib.). ὅτι τὸ παρὰ 45

(*) ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος ἐνταῦθα πολλοῖς καὶ πυκνοῖς χρήται ἐπιχειρήμα-
 σιν, ὅτι ἔκ ὑπάρχει τῷ πυρὶ κατὰ φύσιν ἢ κύκλῳ κινήσεις. ὁ γὰρ εὐλογον
 φησὶ μόνον τῶν φυσικῶν σωμάτων δύο κινήσεις ἔχειν. Simpl. ed. f. 13.

φύσιν τριχῶς, ποτὲ μὴ τὸ ἐναντίον καὶ σερητικόν, δῆλον, ποτὲ δὲ τὸ
 κατ' ἀπόφασιν τῶ κατ' φύσιν, ὁ καὶ ἐπὶ τῶ μὴδ' ὅλως ὑπάρχοντος
 δύναται λέγεσθαι, ὡς παρὰ φύσιν τῇ γῇ τὸ κύκλῳ κινεῖται. καὶ ἐπὶ
 τῶ ὑπὲρ φύσιν, ὡς τῷ πυρὶ τὸ κύκλῳ κινεῖται παρὰ φύσιν λέγο-
 5 μεν. γῇ μὴ γὰρ καὶ ὕδωρ ὅδ' ὅλως κινεῖται, πῦρ δὲ καὶ ἀήρ κινεῖται,
 ἀλλ' ὁ κατ' τὴν ἑαυτῶν φύσιν ἀλλ' ὑπὲρ ταύτην (cf. Simpl. f. 14.).
 ὑπὸ δὲ τῆς αὐτῆς ἐναντιολόγου λύττης ἀδυνατώτερον ἀποβλέπειν
 πρὸς τὴν ἀλήθειαν. ὅτι ἡ ἐπ' εὐθείας κίνησις τοῖς τῶν στοιχείων
 μορίοις κατ' φύσιν ὑπάρχει, ὡς ἐπὶ τὸ κατ' φύσιν εἶδος ἐπάγουσα.
 ὅπερ ἔξει διὰ τῶτον οἰκεῖον τόπον ἀπολαβεῖν. ὅτι τῷ ὑπεκκαύ-
 ματι συμπεριφερομένῳ τῇ κινήσει τῶ πλανωμένῳ μᾶλλον λέ-
 γειν ὑπερφυῆ εἶναι ταύτην τὴν κίνησιν, ὡς πεφυκότι μετέχειν
 αὐτῆς. καὶ εἰ τις ὅτως λέγει κατ' φύσιν, ὅτε ἀτόπως οἶμαι ἔρεῖ,
 ὅτε τῷ Ἀριστοτέλει ἐναντιώσεται, τὴν διαφορὰν τῶν ὑρανίων πρὸς
 τὰ ὑπὸ σελήνην ἀπὸ τῶν μερῶν μάλιστα αὐτῶν εὐρίσκοντι, τῶν
 ὑρανίων μερῶν μηδὲν τι τοιοῦτον πεπονθότων (e Simpl. f. 14 extr.),
 ὥσπερ ὅτος ὁ δριμύλος. δηλοῖ δὲ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον
 πικρίδην ἢ καρδαμίδην. ἀπορεῖ διὰ τὰς κρατέσας ἐντελεῖς ἐν-
 νοίας περὶ τῶ τὸν κόσμον δημιουργήσαντος (cf. Simpl. f. 14 extr.).
 ἀλλὰ πῶς ὅτι τὴν αὐτὴν φέρεται τῷ ὅλῳ τὸ μέρος, ἐπισώσατο ἀπὸ
 τῶ εἰς ταύτῃ φέρεται τὴν γῆν πᾶσαν καὶ μικρὰν βῶλον; ἢ γὰρ πᾶσα
 γῆ ὁδεμίαν φέρεται φοράν, ἰδρυμένη περὶ τὸ μέσον. λύσις. ἢ τὴν
 πᾶσαν γῆν εἶπε τὴν κατ' πάντα τὰ μέρη διαιρομένην, ἀλλ' ὁ τὴν
 κατ' τὴν ὁλότητα. διὸ καὶ πᾶσαν ἀλλ' ἔχ' ὅλην εἶπεν. ὡς εἰ λέγει τις
 τὴν πᾶσαν γῆν γεννητὴν καὶ φθαρτὴν εἶναι, ὅτι πάντα τὰ μέρη
 τοιαῦτα, καὶ ὅθεν αὐτῶν αἰδιόον ἐστιν. ὁ μέντοι κατ' τὴν ὁλότητα
 ἀληθὲς εἶπεν. ἔπειτα δὲ καὶ ἡ ὅλη γῆ καθ' ὅλην καὶ μὴ κινεῖται το-
 πικῶς, ἀλλὰ τὴν ὅλην σύννευσιν καὶ ῥοπὴν πρὸς τὸ κέντρον ἔχει.
 διὸ καὶ σφαιρῶν περὶ αὐτὴν ἡ ὅλη, ἐκάστη τῶν μορίων πλησιάζειν τῷ
 κέντρῳ φιλονεικῶντος, ὅταν μὴ ὑπ' ἄλλης προληφθῇ μορίου. ἢ γὰρ
 ἐφεσις καὶ τῶ ὅλῳ καὶ τῶν μορίων πρὸς τὸ μέσον ἐστὶ, καὶ πρὸς ἐκεῖνα
 σῶζεσθαι βύλεται καὶ συνέχεσθαι, σκεδαστὴν ἀφ' ἑαυτῶν φύσιν τὴν
 σύστασιν ἔχοντα, ὡς καὶ τῶ πυρὸς τό τε ὅλον καὶ τὰ μέρη τῶ θείῳ
 σώματος ὡς συγγενὲς ἐφίεμενα πρὸς ἐκεῖνο σπεύδει πανταχό-
 35θεν. διὸ καὶ σφαιρῶν ὑπ' αὐτῶ καὶ τῶτο, πάντων αὐτῶ τῶν μερῶν
 πλησιάζειν βυλομένων αὐτῷ καὶ τῆς ζωτικῆς αὐτῶ κινήσεως ἀπο-
 λαύειν. τῶν δὲ μερῶν ἐκάτερον τὸ πλησιάζον κατ' τὴν αὐτῶ ῥοπὴν
 ἐφεῖν ἔχει, τὸ μὴ ὕδωρ τὴν γῆν, ἅτε ἐπ' αὐτῆς ἐδραζόμενον, ῥευ-
 σὸν ὑπάρχον τῇ ἑαυτῶ φύσει. διὸ καὶ τῶτο τὴν γῆν περιρρέον σφαι-
 ρῶν παρὰ αὐτῆς καὶ συνέχεσθαι, διὰ τῆς γῆς μέσης καὶ αὐτῆς κεν-
 τρικῆς ἀπολαῦον συνοχῆς. ὁ δὲ ἀήρ ἐπὶ τὸ πῦρ ἵεται, τῆς ἑαυτῶ θο-
 λώδους παχύτητος ἀπαλλαγῆναι καὶ ἐξαιρεθῆναι βυλόμενος, ὁ τε
 ὅλος καὶ τὰ μέρη. ὁ δὲ ὑρανὸς ἅτε πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ
 σωμάτων θεϊότερος καὶ ὑπέρτερος ὢν ὅθεν ἄλλο ἐφεῖν ἔχει, ὅδε
 45 ἵεται πρὸς ἄλλο, ἀλλ' εἰς ἑαυτὸν συννεύων καὶ ἑαυτῶ ἐφίεμενος καὶ
 τῆς ἑαυτῶ ψυχῆς καὶ τῶ νοῦ, ἔκτετι τὴν ἐνδεῆ καὶ ἀτελεῆ καὶ τῇ δυνά-
 μει πολλῇ συνῆσαν καὶ πρὸς τι τῶν ἐκτὸς ἱεμένην τὴν κατ' εὐθείαν
 κινεῖται κίνησιν, ἀλλὰ τὴν αἰεὶ τελείαν καὶ ἐνεργητικὴν καὶ τὸ ἀγαθόν

ἐν ἑαυτῇ ἔχουσιν, τὴν κυκλικήν. καὶ εἰ λέγω τι ταῦτα λέγων, κα-
λῶς εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς ταῦτ' ἐφέρεσθαι τὸ πᾶν καὶ τὸ μόριον καὶ
φύσιν, ὅτι τῶν μὲν τὸ ἐφετόν ἐξω ἑαυτῶν ἐχόντων καὶ τὰ ὅλα καὶ
τὰ μέρη ἐκείνῃ ἐφειμένα εὐθύπορον ἔχει ῥοπήν. διὸ καὶ ῥοπήν
ὅλως, ὅτι ἐξω τὸ ἐφετόν καὶ τοπικόν τ' ἐξω. καὶ εἴγε καθ' ὑπόθεσιν
ὁ ὕρανός ἐξήρθη μετέωρος, ἀφ' ἧς ἔχει νῦν χώρας, καὶ τὸ πῦρ ἐπα-
κολυθεῖ. ὅτε γὰρ τόπον μοι δοκεῖ τὰ δ' εἰσχεῖα ἐφείδω τούτων
ὅτε ὁλότῃτος ὡς τῆς τῆς κρείττονος ἐπαφῆς, ἧς ὁδὸν ἦττον τὸ ὅλον
ἐφείδω ἢ περὶ τὰ μέρη. ταῦτα μὲν εἰ ἀληθῶς εἰρήν, πολλῶν ἐνοχλή-
σεων οἱ τῷ Ἀριστοτέλει ἀπαλλάσσοντο λόγοι (e Simpl. f. 15 b.).
ὅτι εἰ κῆφόν ἐστι τὸ ἀνωφόρον, κηφότατον ἔσται τὸ ἀνωφορώτατον.
τῷτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἐπιπολάζον πᾶσιν τοῖς ἀνω φερομένοις. ἦτοι ὁ
κάτωθεν ἀναβαῖνον πᾶσιν ἐπινέχετο, ὡς περὶ τὸ πᾶσιν ὑφιστάμενον
τοῖς καταφερομένοις ἕκ ἄλλο τι παρὰ τὴν γῆν ἐστίν, ἀλλ' αὕτη
μόνη. εἰ δὲ ἦν ὁ ὕρανός τ' κηφότατον ὡς πᾶσιν ἐπιπολάζων τοῖς
ἀνω φερομένοις, ἦν ἂν τὸ βαρύτατον τ' πᾶσιν ὑφιστάμενον ἄλλο
παρὰ τῆς γῆς (cf. Simpl. f. 16.). ὅτι τὸ ἐφειμένον ῥέπει πάντως
πρὸς τὸ ἐφετόν, καὶ εἰ σώματα εἴη ἄμφω, καὶ ἐφάπτητο ἀλλή-
λων, τὴν ῥοπήν ἔχοντα μένων. καθ' ἣν ὁ παράκειτο μόνον, ἀλλ'
ἐχόμενα τῶν ἐφετῶν καὶ ὡς δύνατο εἰς αὐτὰ χωρῶντα παράκειτο.
ὥς καὶ ἡ τῷ ὑπεκκαύματος ὁλότῃτος τῆς τῷ ὕρανῳ πλησιάζουσας ἔχο-
μένη καὶ μᾶλλον ἢ τὸ μέρος αὐτῆς, αἰεὶ μένει τὴν πρὸς αὐτὴν ῥοπήν
διασώζουσα, ὥς καὶ ἀκολυθεῖται, εἴ τις τὸν ὕρανόν τυχάν' ἐκίνησε.
πρόδηλον ὅτι καὶ αἱ ὁλότῃτες τῶν εἰσχεῖων ἕκ ἑχουσι ῥοπήν, καὶ
ὡς τινες ἴσως οἶοντο, καὶ τῷτο ὁδὸν αὐτῶν ὁ ὕρανός διενήνοχεν,
ἀλλὰ τὰ γε μέρη τῶν εἰσχεῖων εὐθυπορεῖτο, τῶν τῷ ὕρανῳ μὴδὲν
τοιῦτον παχόντων, καὶ ταύτῃ ἡ διαφορὰ αὐτῶν ἀφώριζαι (Simpl.
f. 16 med.). ὅτι ὁ Πλάτων ζῶντα πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ θεα-
σάμενος καὶ ἔφεσιν τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἔχοντα, καὶ διὰ τῷτο καὶ ῥο-
πήν ἐπὶ τὰς οἰκείας ὁλότῃτας ἢ τὰ χρήσιμα τῶν πλησιάζοντων
αὐτοῖς σωμάτων αὐτοφυῶς καὶ ὡς καὶ προαίρεσιν γινομένην, ὁμοίως
εἶδε τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὰ οἰκεία ἐφετὰ φερόμενα, καὶ διὰ τῷτο
βαρεῖν ἕκαστον πρὸς τὸν ἑαυτοῦ τόπον φησὶν. βαρεῖν γὰρ ὅπου ῥέπει
ἕκαστόν φαμεν. διὰ τῷτο τὸν τόπον εἰς ὃν τὰ τοιαῦτα φέρετο κάτω
φησὶν. καὶ διὰ ταύτην αἰτίαν ὁ νομίζει φύσει τὴν τῷ βαρέος εἶναι καὶ
κηφῆ διαφορὰν. καὶ μέντοι ὅτι τὸ ἀνω καὶ κάτω ἐπὶ σφαιροειδῶς ὄντος
τῷ παντὸς ὁ προσίει, μέσον καὶ περίεσται αὐτὸς καλῶν. τὸ δὲ βαρὺ τὸ
ἐπὶ τὸ κάτω δοκεῖ καὶ τὸ κηφόν τὸ ἐπὶ τὸ ἀνω. ἡμεῖς δὲ τὰ πρὸς τὴν
ἡμετέραν κεφαλὴν καὶ τὴν πόδας τοιαῦτα κρίνομεν, ὡς φύσει ὄντα
κάτω καὶ ἀνω διὰ τὸ σφαιροειδῆ. καὶ διὰ τῷτο ὁ Πλάτων τὴν εἰκόνα
παρέθετο τῷ τὴν μὲν κεφαλὴν ἐν τῷ ἀέρι ἔχοντος, τὴν δὲ πόδας ἐπὶ
τῆς τῷ πυρὸς σφαίρας, καὶ ζυγὸν εἰς τὸν ἀέρα ἀνέλκοντος καὶ δύο
παρατιθέντος ἐπὶ τῶν πλασίγγων, τὸ μὲν μεῖζον τὸ δ' ἔλαττον.
ὅτως ὁ Πλάτων τὸ ἀνω καὶ τὸ κάτω μὴ κυρίως ἐπὶ τῷ παντὸς λέ-
γεσθαι νομίζων, διὰ τῷτο καὶ τὸ κηφόν ἐπ' αὐτὸ καὶ τὸ βαρὺ παρητή-
σατο. ὁ περὶ πραγμάτων ὅν ἀλλὰ περὶ ὀνομάτων ἐστίν ἐν τῷτο
ἡ τῶν φιλοσόφων διαφωνία, τῷ μὲν Πλάτωνος διὰ τὸ ἀκριβὲς ἀπορ-
ραπίσαντος τὴν τῶν ὀνομάτων συνήθειαν, τῷ δ' Ἀριστοτέλει τῇ

συνήθειά χρωμένον τῶν ὀνομάτων, ὡς μὴδὲν παρὰ τῷτο βλαπτο-
μένης τῆς ἀληθείας. καὶ γὰρ ὁ Πλάτων διαρθρῶσαι τὴν φύσιν τῷ
βαρέος καὶ κηφῆ προσέθετο, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὅτι τῶν ὑπὸ
σελήνην τὰ μὲν ἐπὶ τὸ μέσον φέρετο τὰ δ' ἀπὸ τῷ μέσῳ, ὁ δὲ
ὕρανός καὶ καθ' ὅλον ἑαυτὸν καὶ καὶ τὰ μέρη ὑπερανέχει ῥοπῆς. ἐπεὶ
δὲ τὸ μέσον κάτω καὶ τὸ ἔχατον ἀνω σύνηθες ἦν καλεῖν, καὶ βαρὺ μὲν
τὸ κάτω ῥέπον κηφόν δὲ τὸ ἐπὶ τὸ ἀνω, διὰ τῷτο τὴν ἐπὶ τὸ μέσον
ῥοπήν καὶ τὴν ἀπὸ τῷ μέσῳ καὶ τὸ σύνηθες διωρίσατο, καὶ διὰ τῷτο
εἶπε "βαρὺ μὲν ἔσται," ἀλλ' ἔχει ἐστίν. ὁ δὲ γὰρ αὐτὸς ὀνοματοθέ-
τησε τὸ βαρὺ καὶ κηφόν, ἀλλὰ συγχωρῶν τοῖς προθεμένοις εἶπεν.
ἐν δὲ τῷ δ' βιβλίῳ διορίσαι πρῶτον περὶ αὐτῶν φησὶ δεῖν καὶ θεᾶσθαι
καθὸ δὴ πᾶσι φαίνεται καὶ συγχωρεῖτο (e Simpl. f. 16.). τίς ἔν χρεία
τῶν πολλῶν τῷτων λόγων σκοπὸν μὲν ἔχοντων ἀσεβῆ πρὸς τὸ θεῖον,
συζητῆσαι δὲ αὐτὸ ἐκ τῶν μὴ τὸν αὐτὸν ἔχοντων σκοπὸν ἀνοή-
τως φιλονεικούντων; (e Simpl. f. 16 b extr.) ἀπὸ Ξενάρχου. εἰ
κηφόν ἐστι καὶ Ἀριστοτέλει τὸ πᾶσιν ἐπιπολάζον, τὸ δὲ πῦρ κάτω
ὅν ὕψω πᾶσιν ἐπιπολάζει, ὥς καὶ ὁ κηφόν. εἰ δὲ τῷτο, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ
ἀνω κινήθησεν. καὶ τὸ συμπέρασμα ὁ δὴλον. λύσις. εἰ τὸς δύο
τῷ κηφῆ ὁρίσμεν εἰς ταῦτα συναγάγωμεν, τὸν τε λέγοντα κηφόν
εἶναι ὁ αἰεὶ ἀνω πέφυκε φέρεσθαι καὶ τὸν λέγοντα τὸ πᾶσιν ἐπιπολά-
ζον, ἔσται εἰς τέλειος. μήποτε δὲ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ὃν τὸ κηφό-
τατον πᾶσι τοῖς πλησιάζουσιν αὐτῷ ἐπιπολάζει. τὸ γὰρ ὑπὸ γῆν εἰ
τύχη πῦρ, καὶ ἔχει ὑπὲρ αὐτὸ καὶ ἀέρα καὶ γῆν ἐνίοτε καὶ ὕδωρ, ἀλλ'
ἀνωφόρον ὑπάρχον ὑπερανέχει αἰεὶ τῶν πλησιάζοντων ἐπὶ τὸ ἀνω καὶ
πᾶσιν ἐκείνοις ἐπιπολάζει (e Simpl. f. 17 princip.). ἀπὸ Φιλο-
πόπου. ἀλλ' ἐπεὶ τόπον διαφορὰ εἰσι καὶ Ἀριστοτέλει δύο, καὶ ἐναν-
τιώσεις μόναι δύο, τὸ ἀνω καὶ τὸ κάτω. πᾶν ἄρα σῶμα ἐν τόπῳ
ὑπάρχον ἢ ἐν τῷ ἀνω τόπῳ ἐστίν ἢ ἐν τῷ κάτω. ἐπεὶ ὅτι αἱ τῷ
ὕρανῳ σφαῖραι πλὴν τῆς ἀπλανῆς ἐν τόπῳ εἰσὶ, τῷ πέρατι τῆς
περιεχούσης σφαίρας ἀλλῆς ἀλλῇ, ἀνάγκη αὐτὰς ἀνω εἶναι. ὥς
κηφότητος μεθέξουσιν. λύσις. ἀλλ' ὁ ταῦτόν, ὡς γραμματικῆς,
τὸ ἀνω καὶ τὸ ἐπὶ τὸ ἀνω. ὁ γὰρ κηφόν εἶπεν Ἀριστοτέλης τὸ ἀνω ὅν,
ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τὸ ἀνω φερόμενον καὶ τὸ τοῖς ἀνω φερομένοις ἐπιπολάζον.
τῆς γὰρ τῷ οὐρανῷ πλησιάζουσας τὸ πῦρ ὀρεγόμενον φέρετο. πῶς
δὲ δύο μόναι τοπικῶς ἐναντιώσεις καὶ Ἀριστοτέλει τὸ ἀνω καὶ τὸ κάτω;
καὶ αὐτὸ τῷτο τὸ δύο νομίζειν ἐναντιώσεις τὴν τῷ ἀνω καὶ κάτω
ἄτοπον, μίαν ὕσαν ἀντίθεσιν. ἀλλ' ἔτι δὴ πολλὰς ὁ γραμμα-
τικὸς κατατείνει λόγους οἰόμενος ἐν τοῖς οἰκείοις ὄντα τόποις τὰ
εἰσχεῖα μήτε βάρος μετέχειν μήτε κηφότητος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν τῷ
παρὰ φύσιν θέσεως αὐτοῖς ταῦτα προσγίνεσθαι. ὁ δὲ γὰρ διὰ τὸ τὴν
γῆν ἐξ ὑποθέσεως ἀφαιρεθεῖσαν τῷ οἰκείῳ τόπῳ καὶ ἀφεθεῖσαν
ἐπὶ τὸν αὐτὸν φέρεσθαι, διὰ τῷτο, φησὶ, χρὴ νομίζειν ὅτι καὶ ὅλη ἡ γῆ
βάρος ἔχει. καὶ γὰρ καὶ τὸν ὅλον κόσμον εἴ τις ἐκ τῆς ὁμοίας ὑποθέ-
σεως μεταστήσειεν, ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ πάλιν ἀφεθεῖς οἰσθήσει τόπον.
καίτοι ὅτε βάρος ὅτε κηφότητα ἔχειν τὸν ὅλον κόσμον δυνατόν, ἐν
ἑαυτῷ πάντα περιελιφότα. ἀλλὰ τῷτο μὲν ἴσως ὁδὸν κωλύει καὶ
τὸ ἐπικρατῶν τῶν ἐν αὐτῷ κινεῖσθαι, ἀλλ' ὅτι ἕκ ἑχει τις εἰπεῖν πό-
τερον ἐπὶ τὸ ἀνω ἢ ἐπὶ τὸ κάτω φέρετο, τῷ ἀνω καὶ κάτω ἐν αὐτῷ

ὄντας. ταῦτα δὲ τοιαῦτα λέγοντας αὐτὸ πρῶτον ἐπισηῆσαι χρὴ
ὅτι τὸ ἐπὶ τῷ κόσμῳ ἄτοπον τῷ ἀτόπῳ τῆς ὑποθέσεως ἠκολούθη-
σεν. ἵνα γὰρ ἔχον καὶ περιέχον ἐν ἑαυτῷ τὴν τῷ κάτω καὶ ἄνω διαφο-
ραν πῶς ἐπὶ τῷ κάτω καὶ ἄνω φέρεται δύναμις; ἢ μὴ ἔχον τὸ ἄνω καὶ
τὸ κάτω ἔξω ἑαυτοῦ, πῶς ἂν βαρὺ ἢ κῆφον εἴη; καὶ ὅτι τὸτο λέγω, 5
ὅτι ἔκ ἐχρὴν ἀδύνατον ὑποθέσθαι. οἶδα γὰρ ὅτι ὁ τὴν γῆν ἐξισῶν τῷ
οἰκῷ τόπῳ ἀδύνατον ὑποτίθεσθαι. ἀλλ' ὅτι διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς
ὑποθέσεως ἀκολουθεῖ τι ἄτοπον. ὅτι γὰρ ἄτοπον (τὸ ἐπὶ τὸν οἰκεῖον
τόπον φέρεται τὸν ἐπὶ τὸ μέσον, ὡς περὶ ὅδε τὸν κόσμον ἄτοπον ἐκ-
τάτα τῷ τόπῳ τῷ οἰκῷ. πάλιν ἐπ' αὐτὸν φέρεται. τὸ μέντοι ἐπὶ 10
τὸ μέσον ἢ τὸ ἔχατον ἢ κάτω ἢ ἄνω ἀδύνατον, ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐντὸς
ἑαυτοῦ ἔχει (e Simpl. f. 17). ταῦτα λέγω καὶ πρὸς Θεμίσιον, ὅς
φησιν, καὶ μὴ τὸν κόσμον τις ὑπόθοιτο μεριστάμενον, ἀλλ' ἀστέρα
τῆς οἰκείας ἑώρας ἐπὶ τὸ ἐντὸς ἀποπίπτοντα τί κωλύει ὑποθέσθαι;
ῥητέον ὅτι ἀποπεσὼν φυσικῶς, εἰ ἐπὶ τὸ ἄνω ἐνεχθῆ, κηφότητος 15
ἂν μετέχοι καὶ τὸ ἄτοπον; εἰ δὲ μὴ μόνον τὰ μέρη τῶν στοιχείων,
ἀλλὰ καὶ αἱ ὁλότητες ἐφίενθαι τῶν συγγενῶν καὶ κρείττονων
πλησιασμοῦ καὶ τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀπολαύσεως, ἢ μὴ γῆ τὰ κέντρα
τὸ δὲ πῦρ τῆς ὑρανίας καθαρότητος, ὁδηλονότι ἐπ' ἐκεῖνα ἔχουσι
τὰς ῥοπὰς καὶ αἱ ὁλότητες. διὰ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν εἰς ταῦτα 20
φέρειται τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος καὶ φύσιν. ὁ δὲ ὕρανός ἐκ ἔχει τι
κρείττον ἑαυτοῦ ὅτε καθ' ὅλον ὅτε καὶ μέρη. ὥστε καὶ τὰ αὐτὰ
ἀξιοτέρον ἐπὶ τῇ τῶν στοιχείων ὁλότητι καὶ ἐπὶ τῷ ὕρανῳ. καὶ
τὸ βαρὺ δὲ καὶ κῆφον ἔχει τινὰς διαφορὰς τὰς καὶ τὴν διαφορὰν
ῥοπῇ, καὶ αἱ ἐπὶ πάντων ῥοπαὶ βαρύτητες εἶναι δοκῶσιν, ὡς 25
ὁ Πλάτων φησὶν (e Simpl. f. 17). περὶ ἠθικῆς ἀρετῆς. τὸτο
ἐκ ἀπὸ τῆς περὶ τοῦ ὕρανῳ ἐξεληφθῆ, ἀλλ' ἐτέρωθεν εὐρεθὲν κα-
τέστρωθαι ἐνταῦθα. ὅτι τισὶ τῶν σοφῶν μία ἡ ἀρετὴ δόξασα καὶ
τῷ ἡγεμονικῷ μορίῳ τῆς ψυχῆς καὶ τὰς τῶν ὑποκειμένων πραγμά-
των διαφορὰς τὰς ἐπωνυμίας ἐκτίσασα, ὡς ἐν μὴ τοῖς ποιητέοις 30
ὀνομάζεσθαι φρόνησιν, περὶ δὲ τὰ ὑπομενετέα καλεῖσθαι ἀνδρείαν,
περὶ δὲ τὰς ἐπιτάσεις καὶ ἀνέσεις τῷ θυμῷ καλεῖσθαι πραότητα, περὶ
δὲ τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονὰς σωφροσύνην, καὶ ταῖς κοινωνίαις καὶ
τοῖς συμβολαίοις δικαιοσύνην. τούτοις γὰρ ὡς μονοειδὲς τὸ μέρος
τῆς ψυχῆς δεξάσθαι καὶ μόνῳ τῷ ἡγεμονικῷ τὸ πᾶν ἀφορίζουσι, 35
μία καὶ ἡ ἀρετὴ κατωνόμασαι, καὶ τὸ πάθος λόγον ἡμαρτημένον ὀρί-
ζονθαι τῷ λογικῷ τῆς ψυχῆς ἐκ φαύλης ἐπιγινώμενον κρίσεως. ὅτι
ἔτι δὲ ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ διάφορα τὰ μέρη τῆς ψυχῆς καὶ
ἀντιφέροντα πολλάκις πρὸς ἀλλήλα. ὅτι τὰ κυριώτερα τῶν μο-
ρίων εὐπαθέστερα, τὰ δ' ἀκυριώτερα δυσπαθέστερα. τρίχες γὰρ καὶ 40
ὄνυχες καὶ ὅσα δυσπαθέστερα ἐγκεφάλῳ καὶ καρδίᾳ. ὑπὸ πυρετοῦ γὰρ
πάντως πρώτη αὕτη πάχει, καὶ ἔτι τῷ λοιπῷ σώματι τὸ πάθος
μεταδίδωσιν. ἀλλὰ τὸ πλείονος προνοίας τὰ κυριώτερα μόρια τῷ
ζῶνι τυχεῖν ἀληθές. αἰσθητικῷ δὲ ὄντος τῷ ζῶνι, τῆς αἰσθήσεως
παθητικῆς ὄσης, τὰ δυσπαθέστερα τῶν μορίων δυσαισθητότερα καὶ 45
ἀκυρότερα μᾶλλον ἐσιν (cf. Simpl. f. 17 b pr. v. med.). ὅτι τὸ
ἀρχὴν χρονικὴν ἔχον καὶ τελευτήν, εἴτε ἐμψυχον εἴτε ἄψυχον, ὡς
ζῶν καὶ φυτόν, ἀδύνατον τὸ αὐτὸ μένειν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους,

ἀλλ' ἀρχαίμενον ἀπὸ ἀτελεστέρου πρὸς ἐπὶ τὸ τελειότερον ἄχρι
τῆς ἀκμῆς, ἀπ' ἐκείνης δὲ κατ' ὀλίγον μακρινόμενον ἐπὶ φθορὰν
ὁδεύει. εἰ τοίνυν ὁ ὕρανός ὅτε καθόλου ὅτε καὶ μέρη φαίνεται τι
παραλλάξας ποτέ, πῶς οἶόν τε αὐτὸν καὶ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἐν ἀκμῇ
τῇ οἰκείᾳ φθαρῆναι; ὁ μὴδὲν τῶν ζώων ἢ φυτῶν ἢ τῶν λοιπῶν
εὐτελεστάτων ὑφίστασθαι ἀνευ βίας ἀπολλύμενον. ὅτι τὸ ἀπαθέστε-
ρον καὶ ἀπαθές. τὸ γὰρ συγκριτικὸν ἐπίτασις τῆς ιδιότητος. λευκό-
τερον γὰρ τὸ μᾶλλον λευκόν. ὥστε ὅδε τὸ ἀπαθέστερον παθητικόν (e
Simpl. f. 17 b med.). ἀπὸ Φιλοπόνου. εἰ τὸ πῦρ πανταχῶς κῆφον
καὶ ἡ γῆ πανταχῶς βαρεῖα, τὰ δὲ μέσα ἐπαμφοτερίζουσι, πρὸς τι
ἄρα καὶ καὶ ἔχουσιν, ἀλλ' ὅτι καθ' αὐτό ἐστιν ἡ κηφότης καὶ ἡ βαρύτης,
ὅτι γὰρ τὰ αὐτὰ καὶ τὰς αὐτὰς δυνάμεις ἔξωθεν μὴδὲν προσλαμ-
βάνοντα ἐκ μόνης τῆς πρὸς ἀλλήλα ἡμέσεως ἀλλαχῶς μὴ κῆφα
ἀλλαχῶς δὲ βαρεῖα ἐτύγχανε. τὸ γὰρ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ
θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν, ὅπως καὶ ἔχη πρὸς ἀλλήλα, τῆς ἑαυτῶν ἐκ
ἐξίστασθαι φύσεως καὶ τάξεως. λύσις. ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης κῆφον
μόνον τὸ πῦρ λέγει, βαρὺ δὲ μόνῃ τὴν γῆν, τὰ δὲ μέσα ἀμφοῖν
μετέχειν πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο, καὶ ὅτι οὕτως τὸτο ποιεῖ μὴ μετέχειν τὸ
πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο τῶν ἑαυτοῦ ἐνεργεῖν. καὶ γὰρ
τὸ φαῖον πρὸς μὴ τῆς εὐδιάκριτον ἔχοντας τὸ ὄμμα ὡς λευκὸν ἐνε-
ργεῖ, πρὸς δὲ τῆς εὐσύνκριτον ὡς μέλαν, διὰ τὸ ἀμφοτέρων μετέ-
χειν (e Simpl. f. 17 b med. v. extr.). ὅτι τὸ μέσον ποτὲ μὴ μίγμα
ἐστὶ τῶν ἄκρων, ὡς τὸ φαῖον καὶ ὠχρόν, ποτὲ δὲ ὡς ἀνεπίδεκτον
τῶν ἄκρων, ὡς τὸ ἀτελὲς παιδίον μέσον ἀρετῆς καὶ κακίας, ποτὲ
δὲ ὡς τὸ ἐν ταῖς διαθέσεσιν ἄμετρον περιαιρῶν καὶ εἰς συμμετρίαν
ἄγον, ὡς ἀρετὴ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως καὶ ἐπιτάσεως τῶν
χορδῶν καὶ ἀνέσεως, ὡς περὶ ἡ μέση φθογγὴ ὑπάτης καὶ νήτης, τῆς
μὴ τὴν βαρύτητα τῆς δὲ τὴν ὀξύτητα φεύγουσα. λέγει τὸ μέσον
καὶ τὸ περιέχον ἅμα καὶ περιεχόμενον, ὡς ὁ δ' ἀριθμὸς καὶ α' καὶ β'
τυχόν. περὶ μέσου ποταχῶς λέγει. οἶμαι ὅτι μέσον λέγει καὶ
τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων περιεχόμενον, ὡς ἐπὶ γραμμῆς. πῶς δὲ τὸ
κέντρον μέσον ἐστὶν ὡς τύπον τῆς πόλεως ἢ τὰ μέρη τῷ ἄξονος, ἢ
τὸ ἐπίσης τῶν ἄκρων ἀφεστηκός. εἰ τῶν μὴ ὑπὸ σελήνην ἀποσπᾶσθαι
μέρη, τῷ δὲ ὕρανῳ διὰ τὴν σερρότητα καὶ Φιλοπόνον καὶ τὴν ἰχὺν
τὴν ἀπὸ τῆ σφαιρικῆς χήματος ἐνδεδομένην ὅτι πέφυκεν ἀποσπᾶ-
σθαι τι, τίς ἐκ ἂν ἄλλης ὕσεως καὶ φύσεως αὐτὸν εἴπῃ; πῶς δὲ ἐκ
ἀνάγκης καὶ πολυχρονιώτερον εἶναι τῶν ἄλλων; ἰδὲ γὰρ τὰ ὅσα τῶν
ζώων πολυχρονιώτερα τῶν σαρκῶν ἐστὶ καὶ τῶν φλεβῶν. ὥρα ἔν
λέγειν ὡς μὴ τὴν τῷ κόσμῳ φθορὰν τῷ ὑπὸ σελήνην ἀνάγκῃ τὸν
ὕρανόν ἐπὶ τινα χρόνον μένειν καὶ διαρκεῖν. καίτοι εἰ καὶ τὴν αὐτὴν
ἡμέραν ὕρανός καὶ γῆ ἐγένετο, καὶ καὶ τὴν αὐτὴν ἀκόλυσθον φθαρῆναι.
(e Simpl. f. 18 b v. princ.). ὅτι καὶ φυσικὴ κυκλοφορία τῷ ὕρανῳ
καὶ ὑπὸ ψυχῆς ἐνδέδοσθαι. ζῶον γὰρ ἐστὶν. εἰ δὲ ψυχὴν ἔχει καὶ ἀρχὴν
κινήσεως, ποῖαν ἄλλην κινήσεται ἢ τὴν τοπικὴν; ὅτε γὰρ γίνεσθαι
ἢ φθεῖρεσθαι ὅτε ἀλλοιῶσθαι ἢ μειῶσθαι ἢ αὐξάνεσθαι. εἰ δὲ πεπερασμένος
ἐστὶ καὶ πεπερασμένην ἔχει δύναμιν, ἄπειρος δὲ ἡ κυκλοφορία,
ἀνάγκη ἄρα αὐτὴν ὑπὸ ἀπειροδυνάμει αἰτίας δίδωσθαι. ἢ ὅτι φύσις
ἐν ὑποκειμένῳ ὅσα πεπερασμένῳ πεπερασμένη καὶ αὐτὴ ἐστὶν.

ἄλλο ἄρα τὸ κινῆν τὴν ὕδραν τὴν κύκλῳ κίνησιν κατ' Ἀριστοτέλην
 καὶ Πλάτωνα, καὶ ἦτοι ψυχὴ, ὡς εἴ τις ἐπινοήσῃ τῶν πτηνῶν τι
 ζῶον ἐπιθεῖας ὡς ἐπὶ τὸ κέντρον τὴν πτήσιν ποιεῖμενον· συν-
 τρέχει γὰρ τῇ φυσικῇ ῥοπῇ τῷ σώματος ἢ τῆς ψυχῆς ὁρμῇ (cf.
 Simpl. f. 18 b med. v. extr.). ὅτι ἡ γῆ πρὸς τὴν τῷ ἡλίῳ σφαί-
 ραν κέντρον λόγον ἐπέχει, ὥστε καὶ ἐλαχίστην εἶναι τῷ ἡλίῳ τὴν
 παράλλαξιν καὶ τὰς τροπικὰς πάντας. πῶς ἔν τούτῳ πλη-
 σιάτερον ἡμῶν γίνετο ἢ πορρωτέρον, ὥστε διὰ τούτο τοσαύτην γί-
 νεσθαι τῷ θερμῷ πρὸς τὴν χειμῶνα καὶ θερμασίας διαφορὰν; (cf.
 Simpl. f. 19 b v. princ.) ἀγνοοῦσι δὲ τινες ὅτι ὥσπερ καθ' ἑκά-
 στην ἡμέραν, καίτοι ἴσον ἡμῶν ἀφεστηκώς, ὁ ἥλιος καὶ πᾶσαν αὐτῇ
 θέσιν θερμαίνει μᾶλλον ἡμᾶς ἐν ταῖς μεσημβρίαις διὰ τὴν τῶν
 ἀκτίνων εἰς ἑαυτὰς μᾶλλον ἀνάκλασιν, ὅτῳ καὶ ἐν τῷ θερμῷ πλη-
 σιάζων ἔχῃ ἡμῖν μᾶλλον ἄλλα τῷ καὶ κορυφῇ ἡμῖν σημείῳ, καὶ ἐν
 τῷ χειμῶνι ἀφιστάμενος αὐτῷ, τὴν διαφορὰν τῶν ὥρων ἀπεργά-
 ζετο (e Simpl. f. 19 b v. med.). ὅτι εἰ τὸ ὑράνιον σῶμα πῦρ ἦν
 σὺν τῷ ὑπεκκαύματι, πάλαι ἂν τὰ ἄλλα ζοῖχον μετέβαλεν, ἔχῃ
 ἔκκαυσεν εἰς ἑαυτό, εἴπερ δραξικόν ἐστιν. τούτο δὲ καὶ Ἀριστοτέλης
 βύλετο ἐν τοῖς Μετεώροις. ὅτι εἰ καὶ τὸ μυριοπλάσιον ὕδωρ τῆς
 κυδιστοῦ ἔκ ἐστι μυριοπλασίως ψυχρότερον καὶ τὸ εἶδος, ἀλλ' ὁμοίως
 ψυχρόν, ἀλλὰ τῷ ποσῷ τῷ ὄγκῳ πλεονάζει, διότι καὶ δραξικώτερον
 τὸ πλέον τῷ ἐλασσονος, καὶ ἡ αὐτὴ ποιότης τῆς ψύξεως· καὶ ἦτον
 πάχει τὸ μείζον ἢ περὶ τὸ ἐλασσον, διότι πλέον ἡ ποιότης ἐν τοῖς
 μείζουσιν. ἀλλ' ἡ μὲν τῷ ὑρανὶ καταφρόνησις δικαία τις ἔστω τι-
 μωρία τοῖς ἔνθεν ἡσεβηκόσιν. ὅτι τὰ πάντα ἀκρότατα αἰδία καὶ
 θεῖα, ἅτε τοῖς θεοῖς ἀνειμένα τοῖς πάντων ἀκροτάτοις. τοιγαρὶν
 καὶ οἱ πρῶτοι νοῖ θεοὶ καὶ αἱ πρῶται ψυχαί. ὅτως ἔν καὶ σώματα
 πρῶτα· καὶ διὰ τούτο καὶ κίνησιν πρώτην τὴν κυκλοφορικὴν ἐκκληρώ-
 σατο ἐν αὐτῇ ὅσαν· πρώτη δὲ τῶν κινήσεων ἡ καὶ τόπον (e Simpl.
 f. 20 v. princ.). ὅτι ἡ γῆ συνέχετο καὶ κατατέθραυται διὰ τὸ ἐν
 αὐτῇ ὕδωρ, κέχρωται δὲ καὶ ἀνεζωπύρητο διὰ τὸ πῦρ, πλήρης δὲ
 αἰεὶ καὶ τῷ κενῷ παρείσδυσιν χώραν καὶ δίδωσι διὰ τὴν ἀέρα· διό
 καὶ ἐξηκεν ὀρθὴ καὶ ἀνέχετο μὴ πεπτωκυῖα. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῆς
 ζοιχειώδους φύσεως· τὰ γὰρ ζοιχεῖα, ὥσπερ καὶ τὰ τῷ λόγῳ
 τὰ καὶ, καθ' αὐτὰ μὲν ὁδὰμ ἐστὶ, δι' ἀλλήλων δὲ κεχωρηκότα
 αἰεὶ τὸ σύνθετον ἀποδιδοῦσιν. ὥσπερ γὰρ τὰ τῷ λόγῳ μέρη καθ'
 ἑαυτὰ εἶναι καὶ δύνατο μέρη ὄντα, ὅτῳ καὶ τὰ ζοιχεῖα τῷ συν-
 θέτῳ ἐστὶν, καὶ δι' ἀλλήλων αἰεὶ κεχώρηκε καὶ ὁδέποτε καθ' ἑαυτὴν
 ὑφέστηκεν, ἀλλήλων δὲ πρῶτον συνανακραθέντα, καὶ κατ' ἐπι-
 κράτειαν ἐνὸς εἰδοποιηθέντα ὅτως, ὡς ἀπὸ ἀπλῶν τῶν κατ'
 ἐπικράτειαν καὶ δευτέραν σύνθεσιν τὰ τε ζῶα καὶ τὰ φυτὰ συνι-
 σῶσιν, τὴν ἀρχηγόνον ἐν τοῖς ἑαυτῶν αἰτίοις ἔνωσιν τῇ πρὸς ἄλ-
 ληλα αὐτῶν συμφύσει διασώζειν φιλονεικούντα (e Simpl. f. 20
 med.). ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν τῶν ὑρανίων πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνην
 ὑπεροχὴν ἐννοεῖ βυλόμενος καὶ τῶν ὀνομάτων ἀπέχετο τῶν εἰς
 ὁμοιότητα καθέλκειν αὐτὴν ἐπιχειρῶντων· διό καὶ τῶν ἐνταῦθα συν-
 θέτων καὶ τῶν ἀπλῶν ὑπερίδρυσεν αὐτὰ, ὅτε σύνθετα ὡς ἐκ τῶ-
 των ὅτε ἀπλὰ τοιαῦτα λέγων (e Simpl. f. 20 med. v. extr.). ὅτι

ἐφάπτετο ἀλλήλων τὰ ὑράνια σώματα καὶ ὁρατὰ εἶναι, καὶ ὅτι τὰ
 χρώματα φωτεινὰ τινὸς εἶναι ἀπαυγάσματα (e Simpl. f. 20 v.
 extr.). ὅτι αἱ ιδέαι οἱ λόγοι καὶ αἱ αἰτίαι τῶν πραγμάτων εἰσὶ καὶ
 ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ιδέας ἀνείλε καὶ τὸ τοῖς πολλοῖς φανταζό-
 μενον, καὶ διὰ τούτο τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι ταύτας καλεῖν παρητή-
 σατο, ἀνθρώπων καὶ ἵππων ἢ τι ἄλλο τῶν ἐνταῦθα, διὰ τὸ ῥαδίως
 τοῖς ὀνόμασι συνεκτρέχειν τὰς τῶν πολλῶν φαντασίας (cf. Simpl.
 f. 20 b v. princ.). ταῦτα περὶ τῶν Πλάτωνι καὶ Ἀριστοτέλει δο-
 κούντων ἀρκεῖται, εἰ τι ἄρα ἐκείνοις ἀρέσκον τοῖς θεοῖς ἀνδράσι δέ-
 δωκεν ὁ θεὸς ἐννοεῖν (e Simpl. f. 20 b v. med.). ὅτι ὁ Κρόνος ψυ-
 χρότατος ἔχῃ ὡς ἐξ ὕδατος ἢ ὁ Ἄρης θερμότατος ὡς ἐκ πυρός,
 ἢ ὁ ἥλιος, ἀλλὰ κοινῶς μὲν πάντες τρέψουσιν ταῖς ἑαυτῶν ἀσωμά-
 τοις δυνάμεσι τὰ τῇδε πρὸς τὰς ἑαυτῶν ιδιότητας, ὥσπερ καὶ τῆς
 ψυχῆς αἰδομένης ἢ συννοήσης τι ἢ ἀσώματος αὐτῇ ἐνέργεια
 ποτὲ μὲν ἐρυθραίνετο ποτὲ δὲ καὶ συνοφρυῖτο τὸ σῶμα ποιεῖ. ὁ
 μέντοι ἥλιος καὶ ταύτῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ τῶν ἀκτίνων περιτρέφει
 θερμὸν τὴν ἀέρα ποιεῖ, καὶ δι' αὐτῷ τὰ ἄλλα θερμαίνει (δηλοῖ δὲ ἡ
 τῶν ἀκτίνων ἀνάκλασις ἐν θερμῷ), καὶ ἔκ ἀπόρροια θερμότητος ἀπὸ
 τῷ ἡλίῳ ὥσπερ ἀπὸ τῷ πυρός γίνετο, καὶ διὰ τούτο ψύχετο ἀπομε-
 ριδεῖσα τῆς ἐν αὐτῷ. ἀλλ' ἔκ ἐπὶ τῷ ἡλίῳ ὅτῳ ἢ ἂν ψυχρὸς
 ἐγένετο ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ πάχον τούτο ὅτῳ τέλος ἀπομαραίνειτο
 (cf. Simpl. f. 20 b v. extr.). ὅτι ζητήσαντος τῷ Ἀριστοτέλει τί
 ἂν εἴη ἴδιον ὑποκείμενον τῇ ἀφῇ καὶ γένος (θερμὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν καὶ
 μαλακὸν καὶ σκληρὸν καὶ τὰ ἄλλα κατ' εἶδος ὑπόκειτο), ὁ δὲ ἀληθὲς
 εἰρηκέ τις ἔδ' ἀποδέδωκεν. ὡς γὰρ τῇ ὁράσει καὶ ὁρατὸν φαμεν
 ὑποκείμενον ἀλλὰ τὸ χρῶμα, ὁ δὲ τῇ ἀκοῇ τὸ ἀκυστὸν ἀλλὰ τὴν
 ψόφον, ὅτῳ ζητητέον καὶ ἐπὶ τῆς ἀφῆς. ἀλλ' ὁ τὸ ἀπτόν, φησὶν
 ὁ Δαμάσκιος, ὅτι τὸ τῶν σωμάτων ἢ σωμάτων διοριστικόν· τούτο
 ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τῇ ἀφῇ καὶ γένος, ταῦτα δὲ ἐστὶ τούτο τῷ εἰπεῖν
 τὸ ἀντερειστικόν καὶ ἀντιβατικόν τῷ σώματος, διό καὶ ἀλλήλων χωρεῖν
 κωλύοντο. εἰ δὲ τις εἴποι, ὅτι τὸ ἀπτόν ποιότητος τινος μεθέξει ἐστὶν
 ἀπτόν, μαλακὸν δὲ τὸ ὑπέικον καὶ σκληρὸν τὸ μὴ ὑπέικον, καὶ ἔσαι
 τὸ ἀντερειστικὸν καὶ ἀντιβατικὸν σκληρόν, καὶ λοιπὸν τὸ σκληρὸν μόνον
 ἔσαι τὸ κοινῶς ὑποκείμενον τῇ ἀφῇ καὶ ὁρῶν εἰς αὐτήν (τὸ γὰρ αἰσθάν-
 νεσθαι πάχειν ἐστὶν), ἐρῶμεν ὅτι καὶ τὸ μαλακὸν ἐὰν ὑπέικῃ τῇ ἀφῇ,
 ἀλλὰ καὶ ἀντιβαίῃ ὡς σῶμα. καὶ δῆλον ἐκ τῷ ἀέρος, ὅταν δι' αὐτῷ
 ταχύτερον διωδεύωμεν. πρὸς δὲ τὸ ὅτι πᾶν φυσικὸν σῶμα θερ-
 μόν ἐστὶν ἢ ψυχρὸν ἢ μαλακὸν ἢ σκληρόν (τούτω γὰρ τῷ μαθημα-
 τικῷ διαφέρει), λέγομεν ὅτι τὰ ὑράνια ἀπτά μὲν εἰσιν, ὁ δὲ ὁ δὲ
 τούτων θερμὸν ἐστὶν ἢ ψυχρὸν ἢ μαλακὸν ἢ σκληρόν. καὶ τὸ μὲν ὁρατὸν
 ἐκ πυρός· εἴτε φωτὸς ἔχουσιν, τὸ δ' ἀπτόν ἐκ τῆς γεώδους ὕλης.
 ταῦτα ἔκ τῆς παύσεως πραγματείας ἐξελέγησαν. ὅτι τὸ
 ἀντίτυπον μεθέξει γεώδους ὕλης ἐπὶ τοῖσιν. λέγει ὁ Φιλόπονος
 ὅτι ὁρατὸς ὢν καὶ ἀπτός τὰς ἀπτάς ἔχει ποιότητος, σκληρότητα
 μαλακότητα λεῖότητα τραχύτητα ξηρότητα ὑγρότητα καὶ τὰ τέ-
 τοις παραπλήσια, καὶ τὰ τούτων πάντων περιεκτικά, τὴν τε ψύξιν
 καὶ θερμότητα. καὶ ὅτι μὲν ἀπτός ἐστὶ, δῆλον· ὡς δὲ καὶ ἡμῖν ἀπτῶν
 τυγχανόντων τῶν ὑρανίων, ὅτῳ διατεινόμενος φαίνεται. ἐπὶ τέλει

δὲ καὶ τὴν τριχὴν διαστὰν ἐκείνων ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν σωμάτων τὴν αὐτὴν φησὶν εἶναι· ὅθεν γὰρ τριχὴ διαστὰν, φησὶν, ἢ τοῦτον, ἑτέρου διαφέρει ταῦτα, ἐπεὶ μὴδὲ σῶμα σώματος ἢ σῶμα. ἀλλ' ὅτος ὁ λόγος ἔμانون τὴν ὕραν ὁμοφυῇ τοῖς ἐνταῦθα ποιήσει, ἀλλὰ καὶ τὴν θεῖον αὐτὴν ὑπὲρ πάντα ὑφέσκηκε, καὶ ἡ ὑφέσκηκεν ὅθεν διαφέρει· κοινὸν γὰρ τὴν ὑφέσκηκεναι. ἔκ ἄρα μάτην ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὴν καθόλου τῆτο διέβαλε τὴν ἐξ ἀφαιρέσεως ἐν ἡμῖν, καθὼς καὶ ὅτος τὰς τε ἄλλας ιδιότητας καὶ τὴν τῆς τριχὴ διαστατὴν παρέλαβεν· καὶ μέντοι καὶ τὴν ταυτότητα τῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ὑστέροις ἐπωφελῶς παρητήσατο. εἰ γὰρ τὴν ὕραν φῶς καὶ τὴν λαμπρὰν 10 τῶν παρ' ἡμῖν τοσούτων διαφέροντα μὴ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασιν ἐκεῖ τε καὶ παρ' ἡμῖν ἐκαλεῖτο, ἔκ ἂν ὅτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν τὴν ὕραν φῶς ταῖς πυγολαμπίσι καὶ ταῖς λεπίσι τῶν ἰχθύων ἐνυπάρχειν. καὶ εἰ μὴ καὶ τὴν ὡς ἀπ' ἐνὸς πρόοδον ἀπὸ τῶν πρώτων τοῖς τε μέσοις καὶ τοῖς ἑσχατοῖς ἐνδοιδομένην ἐθεάσατο τὴν διαφορῶμενην κοινότητα, 15 ἔκ ἂν ἐτόλμησεν ὁμοφυῇ λέγειν τὰ ἑσχατὰ τοῖς πρώτοις· ἀλλὰ φῶς ἀκύντας ἐκεῖνο καὶ τῆτο, καὶ διαφανὴ καὶ λαμπρά, διὰ τὴν ἀπαίδευτον προπέτειαν ὁμοφυῇ ταῦτα ἐνόμισεν ἐκεῖνοις. καὶ τί μέμφομαι τὴν ἀπαιδευσίαν, ὅτε καὶ τὴν αἰσθησὶν ὅτος διεφθαρμένην ἔχει, ὅς ὁμοιον καὶ ταῦτ' ὑπολαμβάνει τὴν ὕραν φῶς τῶν τῶν 20 πυγολαμπίδων; ὅτι ὁρατὸς ὢν e Simpl. f. 21 princ. ὅτι ἡ ἀφή ὁμωνύμως λέγει· ἐπὶ τῶν ἀψύχων, ὢν τὰ πέρατα ἅμα, καθάπερ φησὶ τὴν πῦρ τῆς σεληνικῆς κοιλότητος ἅπτεσθαι· τὴν γὰρ ἅπτεσθαι αἰσθάνεσθαι ἐστίν. ὅτι πάντες οἱ ἐν φιλοσοφίᾳ διαβεβημένοι ἐκ τῶν ὁμοίων τὴν ὕραν ὑπολαμβάνουσιν, ὅτι καὶ οἱ πέμπτην 25 ὕσιν λέγοντες ἔκ ἄλλοτρίαν ὅθεν ἐξήν ὅθεν ἀκοινώνητον ἔλεγον πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνην, ἀλλ' ἐξηρημένην ἐκείνων ὕσιν καὶ δυνάμει, αἰτίαν δὲ ταύτην προσεχῆ τῆς τε γενέσεως καὶ τῆς ὑποστάσεως, σχήματος τε καὶ κινήσεως, τῆς τε ποιήσεως καὶ τῆς πείσεως ἔλεγον ὁμοίως τοῖς ἐκ τῶν ὁμοίων αὐτὴν λέγεσιν, πρόδηλον· ὅθεν γὰρ ὁ 30 θεὸς ἐπειδὴ τῶν ὑπ' αὐτὴν παραγενομένων ὑπερανέχει, ἀλλότριος ἂν καὶ ξένος καὶ ἀκοινώνητος πρὸς αὐτὰ λέγοιτο. ὅτι πάντες e Simpl. f. 21 med. v. extr. ὅτι καὶ καὶ τὴν Ἀριστοτέλην σύνθετον τὴν ὕραν σῶμα, ἐν τῷ περὶ Ψυχῆς λέγοντα ὅτι πᾶν ἔμφυχον σῶμα σύνθετον ἐκ τῶν στοιχείων ἐστίν· ἐνταῦθα δὲ ὅτι ἔμφυχος ὁ 35 ὕρανός ἐστι σαφῶς λέγει· ἄρ' ἔτι λόγος τινὸς δεόμεθα δεικνύντος ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὰ μὴ αὐτὰ τῷ Πλάτῳ δοξάζει, ἀσφαλεστέρας δὲ προήγαγε τὰς λόγους; τῷ γὰρ ὕραν τὴν ἐξηρημένην πρὸς τὰ ὑπὸ σελήνην φύσιν ἀναμνησθαι βυλόμενος ἐφυγε τὴν τῶν ὀνομάτων ταυτότητα, καὶ ἀπλῶς μὴ αὐτὴν εἶπεν, ὡς τὰ κατ' 40 ἐπικράτειαν τῶν ὑπὸ σελήνην ἀπλᾶ λέγει, ἄλλης δὲ εἶναι παρὰ ταῦτα φύσεως ἔδειξεν ἐκ τῶν ἀχροτήτων συνεσηκῶτα, καὶ τὴν διαφορὰν τῆς ὕσιν ἀπὸ τῆς τῶν κινήσεων διαφορᾶς ἔδειξε, τῆς μὴ κατ' εὐθείαν ἐμφανέσεως τὴν ἐν τοῖς μέρεσι γένεσιν καὶ φθορὰν καὶ πρὸς τὴν φύσιν καὶ περὶ φύσιν μετέσασιν, τῆς δὲ κυκλικῆς 45 αἰετῆς τέλειον τῷ τε ὅλῳ καὶ τῶν μερῶν (e Simpl. f. 21 v. extr.). p. 270 a 12. ὅτι τῶν φυσικῶν ἐναντίων εἰδῶν καὶ αἱ φύσεις ἐναντία· ὡς καὶ αἱ κινήσεις· ἀρχὴ γὰρ κινήσεως ἡ φύσις (e Simpl.

f. 21 b med.). ὅτι εἰ μέλλει τι γίνεσθαι ἢ φθίρεσθαι, δεῖ ὑποκείμενον τι εἶναι καὶ ἐναντίον ἐξ ὧ γίνεσθαι καὶ εἰς ὃ φθίρεσθαι (e Simpl. ib.). ὅτι διελέσθαι δεῖ τὰ τῷ γενητῇ σημαινόμενα, ἵνα μάθωμεν πῶς μὴ ὁ Πλάτων γενητὴν λέγει τὴν πᾶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀγέννητον, ἔκ 5 ἐναντιώμενοι πρὸς ἀλλήλους. γενητὴν τοίνυν κοινῶς λέγει τὴν ἑαυτῷ ὑπόστασιν ἀπὸ τινος αἰτίας δεχόμενον· καὶ γὰρ καὶ τὸ ποιούμενον ὑπὸ τινος ποιῶντος ποιεῖται, καὶ τὸ γεννώμενον ὑπὸ τινος γεννῶντος γεννᾶται, καὶ ἀδύνατον, ὡς φησὶ Πλάτων, χωρὶς αἰτίας γένεσιν χεῖν. καὶ δῆλον ὅτι καὶ τὰ τῷ σημαινόμενον ἐστὶ τὸ πρῶτον τῶν πάντων αἰτίον, ὃ καὶ ἐν καὶ ἀπλῶς ἐστίν, εἴπερ πάντα μετέχει τῷ ἐνός καὶ τὸ μὴ μετέχον ὅθεν ἐστίν, τὸ δὲ ἐν ὃ μετέχει τῷ πλήθους, ὡς τὸ γινόμενον πᾶν πεπληθυσμένον ἐστίν· τὸ γὰρ πλήθος προσεχῶς ὑπὸ τῷ ἐνός ὑφίσταται, εἴπερ καὶ μετέχει ἀνάγκη τὸ πλήθος τῷ ἐνός, ἵνα μὴ τὸ ἀπειράκις ἀπειρον ᾖ. τὸ δὲ ἐν ἀνέμφαντον καὶ ἀμέθεκτον τῷ 10 πλήθους ἐστίν, εἴπερ κυρίως ἐν. τὸ δὲ γε ἀπὸ τῷ ἐνός προελθὼν πλήθος ἄτε προσεχῶς αὐτῷ μετέχον ἡνωμένον τέ ἐστιν καὶ ἐν τῷ ἐνὶ μόνον, καὶ καθόσον μὴ ὁπωσὲν προῆλθεν ἀπὸ τῷ ἐνός, τὸ ὁπωσὲν γενητὴν ἔχει. καὶ διὰ τῆς θεογονίας οἱ θεοὶ ἄνδρες ἡμῖν παραδεδώκασι, θεῶν μὴ πλήθος τὸ ἐν τῷ ἐνὶ μένον καὶ ὡς ἂν εἴπῃ τις καὶ πολλὰ λαπλασιασμὸν ἐκεῖνα προῖον, γένεσιν δὲ καὶ ὑμνῶντες αὐτῆς, καθόσον ἀπὸ τῷ ἐνός ὑφέσκηκεν, ὡς περ καὶ ἀριθμῶν γένεσιν τὴν ἀπὸ τῆς μονάδος θεωρῶμεν πρόποδισμόν. καθόσον μέντοι ἐν τῷ ἐνὶ μένον κατ' ἄκραν ἔνωσιν ἐστίν, ἔπω διακρίσεως ἀναφαίνεσθαι, ἐν ἡ πρῶτον τὸ μὴ ὂν ἀναφύει, πρῶτον ὂν ἐστίν ἐκεῖνο, καὶ ἀρχὴ καὶ αὐτὴ τῶν 20 ὄντων ἐστίν, καὶ ἔκ ἀπ' ἀρχῆς μόνον. ἀρχὴ δὲ ἀγέννητος, ὡς ἐν Φαίδρῳ Σωκράτης δεικνύσι· τὸ γὰρ αὐθυπόστατον ὁπωσὲν τῆτο πρῶτόν ἐστι καὶ κυρίως ὂν. τὸ μὴ γὰρ ἀπλῶς ἐν τῷ ὄντος αἰτίον ὑπάρχον καὶ τὸ αὐθυπόστατον ὑπερέδραμε, διπλὴν ἐμφανῶν τινα τῷ τε ὑφίσταναντος καὶ τῷ ὑφιστάμενου· τὸ δὲ πρῶτον πλήθος τῷ ἐνὶ κρατημένον τὸ μὴ ὑφίστανον ἔχει διὰ τὸ ἐν, τὸ δὲ ὑφίστανεσθαι διὰ τὸ 30 πλήθος. καὶ διὰ τῆτο ἐν μὴ ἀπλῶς ἔκ ἐστὶ τῆτο, διότι ὑπὲρ αὐτὸ τὸ ἐν ἐστὶ τὸ πάντων τῶν ὄντων αἰτίον· τὸ δὲ πρῶτον καὶ κυριώτατον ὂν ἐστὶ ὅλον ἅμα ὑφέσκηκός κατὰ τε τὸ εἶναι καὶ καὶ τὴν τῷ εἶναι παράτασιν. διὸ καὶ ὁ αἰὼν ἐνταῦθα τὸ αἰεὶ εἶναι παραχόμενον. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὅτος ἐν τῷ ἐνὶ μένει, τὸ δὲ αἰεὶ τῆτο τὸ αἰώνιον 40 συνηρημένον ἐστίν· πλήθος γὰρ ἡνωμένον ὑπάρχον, μᾶλλον δὲ ἐν πεπληθυσμένον, ὅτε διάσασιν καὶ τὴν ὕσιν ὅτε παράτασιν καὶ τὸ εἶναι κυρίως ἐμφαίνει· διὸ καὶ ὄντως ὂν ἐστὶ ὅπερ ἐστίν. μὴ δὲ τῆτο προσεχῶς ὑφίσταται τὸ τῆτο προσεχῶς ὑφειμένον, ὅπερ κινήθην ἀπὸ τῷ ὄντος ἄλλο μὴ ἐγένετο παρ' αὐτὸ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὕσιν κινήσιν. καὶ ὡς περ αὐθυπόστατον ἐκεῖνο, ὅπως τῆτο γέγονεν αὐτοκίνητον. καθόσον μὴ γὰρ ἐκινήθη τῷ ὄντος, διὰ κινήσεως ὑφέσκη· καθόσον δὲ προσεχὲς ἐστὶ τῷ ὄντι, ὅπως διασάν ἀπ' αὐτῷ αὐτοκίνητον γέγονεν, ὡς ἦν τὸ πρὸ αὐτῷ αὐθυπόστατον ταῦτ' ἔχειν τὸ 45 κινῶν καὶ κινούμενον διὰ τὸ κεκορέσθαι ἔτι τῷ ἐνός καὶ ὑπ' αὐτῷ κρατεῖσθαι. ἀπὸ δὲ τῆτο πρόεισι τι πεπληθυσμένον, μετέχον πῇ καὶ αὐτὸ τῷ ἐνός, ὃ μέντοι ἐν τῷ ἐνὶ μένον, ὅθεν ὑπ' αὐτῷ κρατούμενον· διόπερ μεμερισμένον ὂν ὅθεν αὐθυπόστατον τῆτό ἐστιν, ὅθεν

αὐτοκίνητον, διότι τὴν ὑποστατικὴν τὴν καὶ ἐν αἰτίαν ἔκ' ἐν ἑαυτῷ
 ἔχει, ὥσπερ τὸ ἡνωμένον καὶ τὸ μετ' αὐτό· εὐθύς δὲ τὸτο καὶ δια-
 ρασιν ὑπέμεινε τῆς τε ὕψους καὶ τῆς καὶ εἶναι περιστάσεως, ἅτε
 τὸ ἐνὸς ἀποφοιτήσαν καὶ διασάν πάντῃ καὶ σῶμα γεγονὸς καὶ τῷ
 σώματι συγγενῇ, καὶ χρόνος αὐτῷ συμπροήλθεν ἀπὸ τῆ αἰῶνος
 ἐκείνῃ τὴν παράτασιν τῆ εἶναι μετρώων καὶ τὸ αἰεὶ τὸ χρονικὸν παρε-
 χόμενος. ἔκκετι δὲ ἅμα ὅλον ἐνταῦθα ἔτε καὶ τὴν ὕψιν ἔτε καὶ
 τὴν τῆ εἶναι παράτασιν, ἢ ὡς ἂν εἴποι τις καὶ τὸν βίον. διὸ ὅδε
 κυρίως ὃν πολλὰ τὸτο τῆ μὴ ὄντος μετερχηκός· ἔτε γὰρ τοῦτο τὸ τῆς
 ὕψους αὐτῆς μέρος ἐστὶν ὅπερ τοῦτο, ἔτε τὸ εἶναι ταυτόν ἐστιν, ἀλλ'
 ἄλλοτε ἄλλο τῆ χρόνον ῥεόντος· ὥς ὅδε τὴν ἀπὸ τῆ αἰτίας γένε-
 σιν ἅμα ὅλην ὑποδέχεται (ἦν γὰρ ἂν καὶ τὸτο ὄν), ἀλλὰ καὶ μέρος ὡς
 δυνατόν. ἐκτὸν δὲ ὅλως τῆ ἐνὸς τὸ ἐν τῷ πληθός, καὶ ἐπεισά-
 κτως αὐτῆς μετέχον, σύνθετον ἀντὶ ἡνωμένον γεγονός, διὸ καὶ τελείως
 ἐτέρωθεν τὴν ὑπόστασιν ἔχει. τὸ μὲν γὰρ ἡνωμένον πληθός ἐν ἑαυτῷ
 τὸ ἐν ἔχον, ἐπεὶ δὲ τὸ ἐν ἐστὶ τὸ πάντων ὑποστατικὸν καὶ κυρίως ὑπο-
 στατικόν, καὶ ἀπῆλθε τῆ μόνως ὑφιστάμεντος, ἀλλ' ὅμως ἐν ἑαυτῷ
 τὸ ὑφιστάμενον ἔχον αὐθυπόστατον γεγονός· τὸ δὲ σύνθετον πληθός
 ἐπέισακτον ἔχει τὸ τῆς συνθέσεως ἐν· καὶ γίνετο τὸτο εὐθύς τὸ ἐν
 εἶδος, ὡς ἐν ὕλῃ τῇ τῆ τοιαύτῃ πληθός ἀοριστία καὶ διασάσει γινό-
 μενον, ὥσπερ τὸ αὐτοκίνητον μέσως ἀμφοῖν ἔχει. τὸ ἐν ὡς εἶδος
 ἐν ὕλῃ τῆ ἐνὸς μετέχον διὰ τὴν σύνθεσιν, καὶ μὴ ἅμα ὅλον ὑφιστά-
 κός, μήτε κατ' ὕψιν μήτε καὶ τὴν τῆ εἶναι παράτασιν, καὶ μηδα-
 μῶς τῆ εἶναι ἑαυτῷ αἴτιον διὰ τὸν μερισμόν, δι' ὃν ἔκκετι ἐν ἑαυτῷ
 τὸ ὄν ἔχει· τὸ γὰρ μεριστὸν μέρει μέρος ὑφιστάμενον ἔκκετι ὅλον ὅδε
 κυρίως ἐστὶν αὐθυπόστατον· ὥς ὅδε τὸ μεριστὸν μέρος κινῶν κυρίως
 αὐτοκίνητον· ἀμερὲς γὰρ ἀνάγκη καὶ ἀδιάρκτον εἶναι καὶ ὅλον ὅλως
 ἑαυτῷ ἐφαρμόττον τὸ κυρίως αὐθυπόστατον καὶ αὐτοκίνητον· τὸ δὲ
 μεριστὸν καὶ διεσὸς ἔξωθεν μένον ἔχει τὸ εἶναι. καὶ διὰ τὸτο ἐν καὶ
 ὅτι σύνθετον καὶ ὅτι μὴ ὅλον ἅμα ἐστὶν ὅπερ ἐστὶν, ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι
 τὸ εἶναι ἔχει, τὸτο κυρίως ἡδὴ γεννητὸν ἐστὶ καὶ πρὸς τὸ κυρίως ὃν
 ἀντιδιηρημένον, ὃ καὶ τὸ εἶναι παρ' ἑαυτῆς ἔχει καὶ ἅμα ὅλον ἐστὶ τὸτο
 ὅπερ ἐστὶν. τὸ δὲ τοιαῦτον γεννητὸν καὶ μεταβολὴν εὐθύς ἀπὸ τῆ
 ὄντος ἔχει καὶ κίνησιν, ὅτι μὴ ἔμεινεν ἐν τῷ κυρίως ὄντι, διὸ μὴ
 μένον ἐν τῇ αὐτῇ κατασάσει τελείως· ἔμεινε γὰρ ἂν ἐν τῷ ἐνί, κα-
 θάπερ τὸ ὄντως ὃν μεταβάλλει καὶ κινεῖται ἀπὸ τῆς προτέρας
 ἔξεως, διὸ καὶ ὁ χρόνος αὐτῷ συμπαραθέει μετρώων αὐτῆς καὶ εὐθε-
 τίζων ταύτην τὴν ἀπότασιν, ὥσπερ ἄλλοτε μεμερισμένην διάσα-
 σιν εὐθετίζει καὶ τὴν σωματικὴν φύσιν, εἴτε ὁ τόπος εἴτε ἄλλο τι
 ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν. τὸτο μὲν δὲ διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας τὸ
 κυρίως γεννητὸν ἐστὶν. αὐτῆς δὲ τῆς τὸ μὲν προσεχῶς ἀπὸ τῆ ὄντος
 ὑφιστάμενον, ἅτε ἀκινήτως τῆς ὄντος καὶ αἰεὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντος
 κατάστασιν καὶ κατ' ὕψιν καὶ κατ' ἐνέργειαν καὶ κατ' ἐνέργειαν, δεῖ καὶ
 αὐτὴ μένειν αἰεὶ γινόμενον, τῆ μὲν κυρίως ὄντος εἰς τὸ γινόμενον
 ὑπελθόντος, τῆ δὲ αἰεὶ τῆ αἰῶνις εἰς τὸ χρονικὸν αἰεὶ· τὴν γὰρ τῆ
 ὄντος τελειότητα καὶ παντότητα τὴν ἅμα ὅλην ὑφιστάσαν τῆτο καὶ
 μέρος ὑποδέχεται, τὴν ἀπειρον ἐκείνη δύναμιν τῷ ἐπ' ἀπειρον τῆτο
 μεμύμενον. τοιαῦτος ἡμῖν ὁ πολυτίμητος ἄνθρωπος ἀνεφάνη πρῶτον

ἐν τῇ σωματικῇ φύσει μὲν τὴν νοητὴν διακόσμησιν ὑποσάσει εἰκὼν
 καλλίστη πρὸς τὸ τῶν παραδειγμάτων ἄριστον· ἀπὸ γὰρ ἐνώσεως καὶ
 ταυτότητος εἰς ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ ὄν τὸ γεννητὸν ὑπελθὼν εἰκὼν
 γέγονεν, ἅτε τῷ εἰκέναι λοιπὸν ἀλλ' ἔχει τῷ εἶναι πρὸς τὸ ὄν συ-
 ναπτόμενον. κινήσεις δὲ ἀκινήτως ὁ ἄνθρωπος καὶ μεταβαλὼν ἀμε-
 ταβλήτως μόνως ἐκείνας ἔχε τὰς μεταβολὰς, ὅσαι τῷ μονίμῳ
 συνυπάρχειν ἡδύναντο· διὸ κίνησιν μὲν τὴν καὶ τόπον ἔχε τὴν μενέ-
 σης τῆς ὕψους καὶ τῆς κατ' ὕψιν διαθέσεως δυναμένην ἐπιτελεῖσθαι·
 αὐτὴ γὰρ τῶν μεταβολῶν ὡς ἡκιστα τῆς ὕψους καὶ τῆς διαθέσεως
 ἄπτετο· καὶ τῆς καὶ τόπον δὲ ἐκείνην ἔλαχε καθ' ἣν καίτοι καὶ τό-
 πον κινούμενος ἔκ' ἐξίστατο τὸ τόπον, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ μένει κινέ-
 μενος, τῶν κατ' εὐθείαν κινουμένων ὅδε τὸ βραχυτάτον ἐν τῷ
 αὐτῷ μενόντων τόπῳ· ὥς τὴν κύκλῳ κίνησιν μονὴν μᾶλλον
 εἶναι ἢ κίνησιν, εἴπερ τὰ κατ' αὐτὴν κινούμενα θαυμάσιον ὁμῶς
 τρόπον τῷ μὲν ὅλῳ μένει τοῖς μέρεσι δὲ περιδινεῖται· αἰεὶ δὲ ὡς
 διὰ τὴν ἀπὸ τῆ ἀκινήτου προσεχῶς ὑπόστασιν τῆς ἀπὸ τῆ μὴ ὄντος
 εἰς τὸ ὄν μεταβολῆς ὑπερανέχει· εἰ γὰρ ἐγένετο ποτε, μὴ πρότερον
 ὡς, ἀνάγκη καὶ τὸ αἴτιον αὐτῆς ποιεῖν τί ποτε, μὴ πρότερον πεποιη-
 κός, καὶ μηκέτι ἀκίνητον μηδὲ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον φυ-
 λάττεσθαι· καὶ εἰ ἐφθείρετο, αὐτὸ τε ἐξείσχεται ἂν τῆς πρὸς τὸ ἀκί-
 νητον αἴτιον ὁμοιότητος, καὶ τὸ αἴτιον τὸ προσεχὲς ἔκκετι αἴτιον ἦν,
 ὅδε τῷ εἶναι ποιεῖν τὰ προσεχῶς ὑπ' αὐτῆς ὑφιστάμενα· ἢ δὲ
 αὐξήσεις καὶ μείωσις γένεσις τις ὅσα καὶ αὐτὴ φθορὰ παντελῶς ἀλ-
 λοτρία τῆ προσεχῶς ὑπὸ ἀκινήτου αἰτίας γινόμενα γεννητῆς καθέστη
 κεν· ἢ δὲ ἀλλοίωσις κατὰ τινὰ τρόπον, ὃν ἴσως προϊόντες εἰσόμεθα,
 δύνατο μετ' αὐτῆς θεωρεῖσθαι· τοιαῦτον δὲ ὑπόστασιν τὸ πρῶτιστον καὶ
 τελειότατον τῆς σωματικῆς ὑποστάσεως γόνιμον καὶ αὐτὸ ὑπάρχει,
 ὃ μέντοι παντελῶς ἀμετάβλητον· καὶ γὰρ πολλῶν καὶ μακαρίων
 μετέχον ἀπὸ τῆ γεννήσαντος ἀγαθῶν, ὡς ἐν τῷ Πολιτικῷ φησὶν
 ὁ Πλάτων, ἀλλ' ὅν κεκοινωνήκε γὰρ καὶ σώματος, τῆς διέσεως καὶ
 ἐμερίσθῃ, καὶ τὴν ἀπὸ τῆ ὄντος ἐκτὸς ὑπέμεινε. διὸ μεταβολῆς
 ἀμοίρῳ μένειν αὐτῷ παντάπασιν ἀδύνατον ἦν· μεταβάλλον δὲ
 κατὰ τὴν τοπικὴν κίνησιν καὶ τὰς χηματομορφὰς καὶ ἄλλο τι ἐν
 ἄλλῃ ἔξει καθιστάμενον, καὶ τὴν ἄλλοτε ἄλλην ὑπὸ τῶν αἰτίων
 μεθεξὶν τῆς ἐπιβαλλέσεως αὐτῷ ἀγαθότητος, παράγει τὰ ὑφ'
 ἑαυτόν, ἔκκετι ἀκινήτως ὥσπερ αὐτὸς παρήχθη, ἀλλὰ κινουμένως
 αὐτὰ ὑφιστάμενον· ἐνταῦθα τοίνυν καὶ ἡ κατ' ὕψιν ἐξεφάνη μετα-
 βολὴ πρῶτως καὶ γένεσις καὶ φθορὰ τὴν ἀρχὴν ἔχεν, ἀλλ' ἔτε ἐκ
 τῆ πάντῃ μὴ ὄντος ἢ γένεσις, ἔτε εἰς τὸ πάντῃ μὴ ὄν ἢ φθορὰ,
 διότι καὶ τὰ αἰτία ἀπὸ ἄλλης ἔξεως εἰς ἄλλην μεταβαλλόντα
 τὰς διαφορὰς τῶν ἐνταῦθα παραγενομένων ὑφίσταται· τάχα δὲ
 σαφέστερον ὡς ῥητέον· τὸ μὲν νοητὸν πληθός καὶ καὶ τὴν διάκρισιν
 τὴν ἑαυτῆς τὴν ἐν νοητῷ θεωρημένην ἡνωμένην ἐστὶν, ἅτε παντὲς
 τῆ ὄντως ὄντος ἐν τῷ ἐνί μενόντος· διὸ καὶ ὁ μόνον τὰ διάφορα
 εἶδη ἅμα συνυφέσθηκεν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὕψει, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία,
 καὶ μετέχει ἀλλήλων καὶ ἡνωτοὶ πρὸς ἀλλήλα, ὡς μηκέτι ἐπέισα-
 κτον εἶναι τὴν μεθεξὶν, μηδὲ τὸ ποιεῖν καὶ πάχειν χώραν ἔχειν
 ἐκείνη· διὸ καὶ γένεσεως τῆς κυρίως ἐξήρητο ἐκείνη· ἐν δὲ τοῖς

πρώτοις τῶν κυρίως γινομένων διαστάσεως ἀναφανείσης καὶ μερισμῷ καὶ μεταβολῇ, ἀλλ' ὃ σωζομένης εἰλικρινὲς τῆς πρὸς τὸ ἀμερίζον ὁμοιότητος, διακέκρι' μὲν τὰ συμπληρῶντα τὴν ὕσιν ἐκείνην καὶ μέρη καὶ εἶδη, δρᾷ δὲ εἰς ἀλλήλα καὶ πάχει ὑπ' ἀλλήλων ἄτε διασάντα ἀπ' ἀλλήλων, μενέσης δὲ ὅμως τῆς ὕσεως, καὶ δρᾷ τὰ 5 δρῶντα καὶ πάχει τὰ πάχοντα, τελειοτάτης ὕσεως τῆς ἀλλήλων ἐνεργείας· τῇ γὰρ ἀλλήλων μετοχῇ τὴν ἐν τῷ ὄντως ὄντι ἔνωσιν ἀπεικονίζε' τὰ ἐν τῷ γινομένῳ εἶδη. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν τῷ προσεχῶς ὑπὸ τῆς ὄντος ὑφιστάμενῳ τελειωργῶς τῷτο δρᾷ, τὰ δὲ ἀπὸ τέτων ὑφιστάμενα λοιπὸν ἀπὸ τῆς αἰετῆς χρονικῆς πρὸς τὸ ποτὲ τὸ ἐν 10 μέρει χρόνου ὑπελθόντα, διότι καὶ τὰς ἄλλοτε ἄλλας γινομένας διαθέσεις τῶν ὑρανίων ὑφίστα', ὡς ταδ' μὲν ἐν τοῖσδε τοῖς ζωδίοις τῇ ἡλίῳ τυγχάνοντος, ταδ' δὲ ἐν τοῖσδε. πολλῆς ἔν γινομένης τῆς ἐν τῷ ἐχάτῳ πλήθει διαστάσεως καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην ὕσιν ἐκ τῶν ὕτω διεσκηότων συντεθειμένων, ὅτε πάντα μετέχει πάντων 15 ὅτε πάντα ἐν πᾶσιν, ἀλλ' ὅσα μὲν διάφορα ὄντα ἐν ἐνὶ εἶδει συνδεδράμηνκε, ταῦτα δύναν' συνυπάρχειν ἀλλήλοις ἀσασιάσως ἀλλήλων μετέχοντα, τὰ δὲ ἐναντία τὴν πᾶσαν ἐνταῦθα διάστασιν ὑπομείναντα συνάγει' μὲν εἰς τῷτο πάντως, καὶ μάλιστα τὰ γενικώτερα, οἷον θερμότητες ψυχρότητες ξηρότητες ὑγρότητες καὶ τὰ συνεδρεύ- 20 οντα τῷτοις ἐκάσῃ τῶν αἰδήσεων ἀντιληπτὰ, οἷον λευκότητες μελανίαι ὀξύτητες βαρύτητες γλυκύτητες πικρότητες τραχύτητες λειότητες καὶ αἱ καὶ τὰς ὁσμάς ἀντιθέσεις, συνάγον' δὲ ὃ καθ' αὐτό, ἀλλὰ τῶν μὲν ὄντων αὐτοῖς σωμαμάτων, ἐν οἷς ὑφεσθήκασιν, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ πρῶτα ζοιχεῖα πῦρ ἀπὸ ὕδωρ γῆ, ἐξ ὧν τὰ 25 ἄλλα συνέσει τὰ τε ζῶα καὶ τὰ φυτά. ἀλλ' ὅταν μὲν ἑναρμονίῃ καὶ συμμέτρῳ τινὸς ἀπὸ τῶν ὑρανίων τύχη συναγωγῆς, πρὸς τόδε τι ἢ τόδε τῶν συνθέτων εἰδῶν ἐπιτηδεύοντα ἐχέσης, ἐλλάμπει τότε τὸ εἶδος ἐκεῖνο, καὶ αὐτό τε συνέχει τὴν τῶν ἐναντίων συνδρομὴν καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐκεῖνο συνέχει'. ὅταν δὲ τὰ ἐναντία διὰ τὸ φυσικὸν δύσμι- 30 κτον, οἷον πῦρ καὶ ὕδωρ, ἐπιμένη μαχόμενα καὶ τὰς ἐναντίας ποιότητας, τότε ἀνάγκη ποτὲ τὸ ἕτερον ἐπικρατῆν ἐκ τῆς τῆς ἀντικειμένης μειώσεως συναύξεσθαι. καὶ φθίνει' μὲν τότε τὸ σύνθετον εἶδος ἐκεῖνο τὸ τῇ τοιαύτῃ συμμετρίᾳ τῶν ζοιχείων πεφυκὸς ἐπιγίνεσθαι, οἷον τὸ τῆς βοῆς ἢ τῆς ἵππου, ἄλλω δὲ εἶδος συμμετρίας τοῖς ζοι- 35 χείοις ἐγγενομένῳ καὶ τὴν πλεονεξίαν καὶ μειονεξίαν τῶν ζοιχείων, καὶ ἄλλης ἐπιτηδεύοντος, μέλιτται μὲν ἀπὸ βοῆς σφῆκες δ' ἀπὸ ἵππων γίνον', καὶ σκώληκες ἀπὸ διαφόρων ζώων καὶ φυτῶν διάφοροι. ἔστι δ' ὅτε πολλῆς τινὸς πλεονεξίας τῶν ζοιχείων ἐν τοῖς συνθέτοις γινομένης, ἢ καμίντα λοιπὸν καὶ γηράσαντα ἀνεπιτήδεια γίνε' πρὸς 40 συνθέτῳ εἶδος ὑποδοχὴν, καὶ διαλυθέντα τότε εἰς τὰς αὐτῶν ὁλότητας χωρεῖ, καὶ ἐκνεαδέντα ἐκεῖ καὶ ἀνηβήσαντα τότε πάλιν ἔρχε' πρὸς σύνθεσιν. δηλοῖ δὲ μάλιστα τὸ ὕδωρ ταῦτα, τότε πρὸς γένεσιν καὶ τροφήν ἐπιτήδειον ὄν, ὅταν καθαρὸν γένῃ καὶ τῆς αὐτῆς ὁλότητος ἀπομερίζῃ, ὡς ἀπὸ πηγῶν ὁρᾷ. καὶ δηλονότι καὶ ἡ γέ- 45 νεσις ἐνταῦθα καὶ ἡ φθορὰ μεταβολὴ τίς ἐστιν ὑπὸ τε τῆς ἐναντίας γινομένη καὶ ἐκ τῆς ἐναντίας ἕξεως εἰς τὴν ἐναντίαν μεθισταμένη· ἐπὶ μὲν τῶν ζοιχείων, τῆς ὕδατος, εἰ τύχη ὑπὸ τῆς πυρὸς εἰς τὴν

ἐναντίαν αὐτῆς σύστασιν τὴν πύρειον μεταβαλλόμενον, καὶ ὕτως γίνε' τὸ πῦρ ἐξ ἐναντίας μὲν αὐτῆς τῆς ὕδατος καὶ τὰς ἐναντίας ποιότητας, ὑπὸ τῆς ἐναντίας δὲ τῷ ὕδατι τῆς πυρὸς. δεῖ γὰρ τὸ μὲν φθειρόμενον ἐναντίον εἶναι τῷ φθείροντι, τὸ δὲ γινόμενον ταῦτ' ἐν τῷ ποιεῖν. ἢ γὰρ τῶν ζοιχείων ποιήσεις εἰς αὐτὰ μεταβολὴ τῶν ποιεῖντων ἐκ τῶν παχόντων ἐστίν, ἐπιτηδεύως ἐχόντων δηλονότι τῶν ὑποκειμένων πρὸς ἐκάτερα. καὶ ἡ φθορὰ πάλιν ὑπὸ τῆς ἐναντίας γίνε'. φθείρε' γὰρ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τῆς πυρὸς εἰς τὸ πῦρ· ὥστε καὶ ἡ ἄλλη φθορὰ ἄλλης γένεσις καὶ ἡ ἄλλη γένεσις ἄλλης φθορά, τῶν μὲν ποιότητων ἀπολλυμένων εἰς τὸ μὴ ὄν· ὅταν γὰρ ἐξ ὕδατος γένῃ πῦρ, ἢ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ ποιότης οἴχε', τῆς σωματικῆς ὕσεως τὰς τῆς πυρὸς μεταλαμβάνανσης ποιότητας. καὶ τῷτο μὲν ὅταν ἐξ ὕσεως εἰς ὕσιν μεταβολὴ γίνῃ. ὅταν δὲ ἀμυδροτέρα τις δρᾷσις καὶ πείσις εἰς ἀλλήλα τῶν ζοιχείων καὶ τὰς ποιότητας γίνῃ, ὥστε ἀλλήλοισι ὑφ' αὐτῶν ποιεῖν διάθεσιν, καὶ θερμαίνεσθαι μὲν τὸ ὕδωρ μένον ὕδωρ, ψύχεσθαι δὲ ἡ ὑγραίνεσθαι τὸ πῦρ μένον πῦρ, τότε ἀλλοίωσις λέγε' καὶ πάθος τὸ συμβαῖνον, ὅτι μὴ ἄλλη τις ὕσιν ἐξ ἄλλης ἀλλ' ἀλλοία γέγονε μόνον. καὶ δηλὸν ὅτι ἐχ' ἡ τυχεῖσα μόνον γίνε' ὑπὸ τῆς τυχόντος διάθεσις, ἀλλ' ἡ ἐναντία ἐκ τῆς ἐναντίας. τὸ γὰρ πά- 50 χον ὑπὸ ποιεῖντος πάχει, καὶ ποιεῖντος καὶ τὴν αὐτῆς φύσιν καὶ αὐτῷ τῷ εἶναι· ὕτω γὰρ ποιεῖ τὰ καὶ φύσιν ποιεῖντα, καὶ τοῖστον πάχει πάθος οἷον ἦν τὸ ποιεῖν, ἢτοι καθ' αὐτὸ ἐποίει καὶ φυσικῶς. τὸ δ' ὕτως ποιεῖν πάθος ἐμποιεῖ ὅποια ἦν ἡ ποιότης αὐτῆς, καθ' ἣν ποιεῖ. τὸ γὰρ ποιεῖν φυσικῶς εἰς αὐτὸ μεταβάλλειν βύλε' τὸ πάχον· μετα- 55 βάλλε' δὲ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον καὶ ἡ ἐν τῷ ψυχόμενῳ θερμότης εἰς τὴν ἐν τῷ ψύχοντι ψυχρότητα. ἀλλ' ὅταν μὲν ὡς εἶπον ἀλλοίωσις ἢ τὸ γινόμενον, ἀτελῶς ταῦτα γίνε', καὶ ψύχε' μὲν τὸ πρότερον ὑπάρχον θερμόν, ἐχ' ὕτως δὲ ὡς τελείως ψυχθὲν μετα- βαλεῖν εἰς τὴν τῆς ψύχοντος φύσιν, ὅπερ ἐπὶ τῶν φθειρομένων ἢ γινομένων συμβαίνει· πάντως δὲ τὸ ἐναντίον δρᾷ καὶ ἐκεῖνο φθείρει, μεταβάλλειν εἰς αὐτὸ βυλόμενον τὸ πάχον· εἰ γὰρ τὸ πῦρ τὸν αέρα μεταβάλλει εἰς αὐτὸ καὶ ἐκφλογοῖ, ἀλλ' ὃ τῇ θερμότητι ξηρὸν ποιεῖ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ τῇ ξηρότητι, καὶ ἡ θερμότης καὶ συμβεβη- 60 κὸς τῇ ξηρότητι συνεργεῖ. ὥστε καὶ συλλογίσαιο ἂν ὕτως. τὰ φυ- σικῶς δρῶντα τῶν ὑπὸ σελήνην αὐτὰ πολλαπλασιάζειν ταῦτα βυλόμενα δρᾷ· τὰ διὰ τὸ πολλαπλασιάζειν αὐτὰ δρῶντα μετα- βάλλει τὰ πάχοντα εἰς αὐτὰ· μεταβάλλοντα εἰς αὐτὰ τὰ πά- χοντα τὰ ἐν τοῖς πάχεσι μὴ δυνάμενα συνυπάρχειν αὐτοῖς φθεί- 65 ρεσι· τὰ γὰρ δυνάμενα συνυπάρχειν ἐν τῷ κοινῷ ὑποκειμένῳ ὃ φθείρει ἀλλήλα. φθαρέντων ἔν τῶν ἐν τῷ πάχοντι ἐναντίων ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ποιεῖντι ἐναντίων, τὸ ὑποκείμενον προσλαβὼν τὰς τῆς ποιεῖντος ποιότητας ἢ ποσότητας ἀνθ' ὧν πρότερον ἔχεν ἐναντίων αὐταῖς, μεταβάλλε' εἰς τὴν τῆς ποιεῖντος φύσιν, καὶ γίνε' πρότε- 70 ρον ὃν ὕδωρ ὑπὸ τῆς πυρὸς πῦρ διὰ μέσθαι αέρος, τῆς θερμότητος πρῶτον ὡς ὁρατικώτερας τὴν ψῦξιν ἐκβαλλέσης ἀπὸ τῆς ὕδατος, εἶτα καὶ τῆς ξηρότητος τὴν ὑγρότητα. καὶ μεγέθη δὲ καὶ χήματα, ὅσα μὴ δύναν' συνυπάρχειν, ἀμείβε' εἰς τὰ ἐναντία· καὶ ὕτως ἡ σωματικὴ διάστασις τῆς ὕδατος, ἢ εἰ τι ἄλλο ἐστὶν ἐν αὐτῷ ὑλικῷ-

τερον, τὰς ἐναντίας ὧν εἶχε ποιότητας εἰσδεξάμενον εἰς πῦρ μετέβαλεν ἀπὸ ὕδατος, μενόντων τῶν πρὸς τὸ πῦρ κοινῶν, ἅπερ καὶ συνυπάρχειν ἠδύνατο ἐκατέραις ποιότησιν, εἴτε ἡ σωματικὴ φύσις ἐστὶν αὕτη μετὰ τινων ἐνίοτε κοινῶν, εἴτε ἡ πρώτη ὕλη· μεταβολῆς γὰρ γινομένης ἀνάγκη τί μὲν εἶναι περὶ ὃ τι γίνεσθαι ἡ μεταβολή, 5 τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ κυρίως μεταβαλλόμενον καὶ τὰς ποιότητας. καὶ ὁ μόνον ἐπὶ τῆς γενέσεως ὅπως ἔχει τῷτο καὶ τῆς ἀλλοιωσεως τῶν ἐτέρων ὑπὸ τῶν ἐτέρων ποιότητων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως καὶ μειώσεως τῆς φυσικῆς· τὸ γὰρ αὐξόμενον φυσικῶς, οἷον τὸ τρέφόμενον, μεταβαλὼν τῆς τροφῆς τὰς ἐναντίας πρὸς ἑαυτὸ διαθεί- 10 σεις καὶ ἐξομοιωσάν αὐτὴν ὅπως ἑαυτῷ προσφύει καὶ αὐξέει· καὶ κἂν ἔχει τι θρεπτικὸν ἢ αὐξητικὴ δύναμις, ἀλλὰ καὶ τὰς φυσικὰς μεταβολὰς ὅπως ἐπιτελεῖται. ἀλλὰ καὶ τὰ καὶ τὸν κινούμενα μετέβαλον τόπον τῷ κινούμενῳ μένοντος, ὥστε πᾶσα ἡ ὑπὸ σελήνην τροπὴ μεταβολὴ ἐστὶ μένοντος κατὰ τι τῷ μεταβαλλομένῳ. διὸ 15 ἕκ ἐκ τῷ μὴ ὄντος ἀλλ' ἐξ ὄντος γίνεσθαι τὰ καὶ χρόνον γινόμενα· ὥσπερ γὰρ τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ταῦτα γίνεσθαι, προϋπάρχει τις ἄλλος χρόνος, μεθ' ὃν ὅτός ἐστιν, ὅπως καὶ τῷ γινόμενῳ προϋπάρχει τι ἄλλο, μεθ' ὃ καὶ ἐξ ὃ γέγονε τὸ γινόμενον. εἰκότως ἔν καὶ Ἀριστοτέλης τὴν μεταβολὴν ὡς γένος ἔθετο πάσης τῆς ὑπὸ σελήνην τρο- 20 πῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς. εἰκότως δὲ καὶ αἰδίδος ἐστὶν αὕτη ἡ μεταβολή, ὁ μόνον ὅτι ὑπὸ αἰδίδος τῆς ἐν τῷ ἕρανῳ μεταβολῆς τῆς καὶ τὴν τοπικὴν κίνησιν καὶ τῆς διαφορῆς χηματισμὸς ὑφίσταται, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ ἄλλη φθορὰ ἄλλη πάντως ἐστὶ γένεσις. εἰκότως δὲ τὰ ἐνταῦθα ἀπλᾶ σώματα ταῖς μὲν ὁλόγησιν αἰδία, καὶ μέρη δὲ τὴν 25 γένεσιν ὑπομένει καὶ τὴν φθοράν· εἰ γὰρ καὶ ἡ τῶν συνεστώτων μεταβολὴ καὶ ταῦτα γίνεσθαι πρώτως, καὶ διαλυόμενα φέρεσθαι εἰς τὰς αἰεὶς τῶν φυσικῶν καὶ τὰς ἰδίας ὁλότητας, μένουσι δὲ ἐκεῖναι μέρη... ἑαυτῶν πέμπουσαι καὶ πάλιν μικρὰ δεχόμεναι, καὶ τῷτο αἰεὶ διὰ τὴν αἰδιότητα τῆς μεταβολῆς. εἰκότως δὲ μεταβολῆς 30 ὅσης τῆς ἐξ ἐναντίας ἔξεως εἰς τὴν ἐναντίαν, ὑπὸ τῷ ἐναντίῳ αὐτῇ αἰτίᾳ μεταβάλλεται. διόπερ ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως ὁ Ἀριστοτέλης τὰς ἀρχὰς τῶν ἐν γένεσιν καὶ φθορᾷ φυσικῶν ζητῶν τὰ ἐναντία φησὶ καὶ τὸ τέτοις ὑποκείμενον. καὶ δηλονότι τὰ μὲν καὶ ποιότητα γινόμενα καὶ φθειρόμενα ἐναντίας ἔχοντα ποιότητας 35 ἐξ ἐκεῖνων μεταβάλλεται, τὸ δὲ κατ' ἐστίαν μεταβάλλεται, οἷον τὸ πῦρ καθὸ πῦρ ἢ ἄνθρωπος καθὸ ἄνθρωπος, αὐτὰ μὲν μεταβάλλεται καὶ τὴν τῶν ποιότητων εἰς ἄλληλα μεταβολήν, καθὸ δὲ πῦρ ἢ καθὸ ἄνθρωπος ἐστὶ εἰσὶ, τῇ δὲ ἐστίᾳ ἕκ ἐστιν ἐναντίον εἶδος. ἐκ τίνος ἔν ὡς ἄνθρωπος γίνεσθαι; ἐκ τῷ μὴ ἀνθρώπῳ πεφυκότος δὲ 40 γενέσθαι ἀνθρώπῳ· τοῦτον δὲ τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμήνιον, μὴ δὲ ἄνθρωπος πεφυκὸς δέ· ὅτε γὰρ ὧν ἄνθρωπος γένοιτο ἂν ἄνθρωπος (τὸ γὰρ ὃν ὁ γίνεσθαι) ὅτε μὴ ὧν μὴδὲ πεφυκῶς γένοιτο ἂν ἄνθρωπος. κοινῶς ἔν σέρησιν ἔθος καλεῖν τῷτο, ὡς τὸ νεογενὲς σκυλάκιον ἐσέρησθαι λέγεσθαι ὀφθαλμῶν, ὅτι πέφυκεν ἔχειν· τὸ μέντοι τελείως 45 ἐκτυφλωθὲν κατ' ἄλλην σέρησιν τὴν μὴ ἀνακάμπτουσαν ἐσέρησθαι λέγεσθαι ὀφθαλμῶν· ἡ γὰρ γενεσιουργὸς σέρησις, ἀφ' ἧς εἰς τὸ εἶδος μεταβάλλεται τὰ λεγόμενα γίνεσθαι, ἀνακάμπτει εἰς τὸ εἶδος. ἐπεὶ

ἔν καὶ ὅταν ἀπὸ θερμῷ γίνεσθαι ψυχρόν, ἀπὸ τῷ μὴ ψυχρῷ πεφυκό- 5 τος δὲ γίνεσθαι ψυχρῷ γίνεσθαι, καὶ διὰ τῷτο ἐκ θερμῷ (τὸ γὰρ ξηρόν ὁ πέφυκε μεταβάλλεται ὑπὸ τῷ ψυχρῷ· συνυπάρχειν γὰρ αὐτῷ δύναται). εἰ ἔν τὸ μὲν ἐκ τῷ ἐναντίῳ εἶδος γίνεσθαι τὸ γινόμενον ὁ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς γινομένοις (ὁ γὰρ δὴ πρώτως καὶ ταῖς ἐστίαις· ὁ γὰρ ἐστὶ 10 τι τῇ ἐστίᾳ ἐναντίον, τὸ δὲ ἐκ τῷ μὴ τοῖα πεφυκότος δὲ πᾶσιν ὑπάρχει καὶ τοῖς ἐξ ἐναντίων εἰδῶν μεταβάλλεται), εἰκότως κοινῶς τῆς γενέσεως ἀρχὰς εἶδος καὶ σέρησιν καὶ τὸ ὑποκείμενον εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης. ἐναντίον δὲ καλεῖ τὸ εἶδος καὶ τὴν σέρησιν ὁ καὶ τὸ κυρίως τῷ ἐναντίῳ σημαίνον (εἶδη γὰρ ἐστὶν ἄμφω τὰ ἐναντία), ἀλλὰ 15 καὶ τὴν ἀντίθεσιν· ἀντίκειναι γὰρ καὶ ταῦτα ἀλλήλοις. μεμνήσθαι δὲ χρὴ ὅτι κἂν πρώτη ἡ ἐστία μὴ ἐξ ἐναντίου γίνεσθαι κυρίως, μὴδὲ εἰς τὸ ἐναντίον φθείρησθαι, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐστίαν ἐστία ἐναντίαν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐκ τῆς οἰκείας σέρησεως, ἔπειτα διὰ τὰς τῶν ἐναντίων 20 γενέσεις καὶ αὕτη τὸ γίνεσθαι ἔχει, καὶ αὖ πάλιν διὰ τὰς τῶν ἐναντίων εἰς τὸ ἐναντίον φθορὰς τὸ φθείρεσθαι· ὅτε γὰρ αἱ ἐν τῷ σπέρματι καὶ καταμήνῳ ποιότητες καὶ ποσότητες, εἰς αἷς πεφυκάσιν, ἐναντίας ἑαυταῖς ὅσας τὰς τῷ ἀνθρώπῳ μεταβάλλεται, τότε εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ παραγίνεσθαι. καὶ πάλιν ὅταν πλεονεκτῆσαντων τινῶν σφοδρῶν 25 καὶ τῶν ἐναντίων ἡσσηθέντων εἰς ἀναρμοσίαν ὑπεναχθῇ τὸ ὑποκείμενον, τότε φθείρεται, ἄλλως δὲ ὅ· ἀλλ' ἰδωμεν καὶ ποῖον μὲν τῷ γεννητῷ σημαίνον ὁ Ἀριστοτέλης ἀποφάσκει τὸ ἕραν· τὸ γεννητόν, ἀγεννητόν αὐτὸν ἀποδείξει σπερματικῶν, καὶ ποῖον δὲ ὁ Πλάτων τὸν κόσμον γεννητόν φησιν. ὁ μὲν ἔν Ἀριστοτέλει ὅτι γένεσιν 30 καλεῖ ταύτην μόνην τὴν ἀπὸ τῷ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι καὶ χρόνον μεταβολήν, ἣν πάντως φθορὰ διαδέχεται, δῆλον μὲν ἐξ ὧν ἕκ ἀγεννητόν μόνον ἀλλὰ καὶ ἀφθαρτόν ἀποδείξει τὸν ἕρανόν, ἔτι δὲ μᾶλλον ὅταν ἀποδείξῃ ὅτι τὸ γινόμενον φθείρεται καὶ τὸ ἀνάπαλιν. δῆλον γὰρ ὅτι γένεσιν καὶ φθορὰν ταύτας λαμβάνει τὰς ἐν μέρει χρόνους γι- 35 νομένας καὶ τοῖς ὑπὸ σελήνην ὑπαρχούσας· διόπερ ἄλλην τινα εἶπεν ἐστίαν παρὰ τὰ ὑπὸ σελήνην τὴν τῷ ἕρανῳ πρώτην τῶν τῇ φύσει καὶ τελειοτέραν· ὥσπερ γὰρ βάρος καὶ κενότητα καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας κίνησιν ἰδίᾳ τῶν ὑπὸ σελήνην ὄντα ἀποφάσκει αὐτῆς, ὅπως καὶ τὸ γεννητὸν αὐτῶν καὶ φθαρτόν. καὶ τῷτο μὲν ἀναμφίλεκτον οἶμαι καὶ ἐκ 40 τῷ μεταβολῇ τινὰ τὴν γένεσιν ἔχειν καὶ τὴν φθοράν, ὡς ἄλλῃ μετ' ἄλλῃ γινομένη καὶ φθειρόμενη, καὶ τῷ πρὸς τῶν λέγοντας γεννητὸν μὲν ἀφθαρτόν δὲ τὸν κόσμον ἀντιλέγειν καὶ δεικνύναι ὅτι τὸ γινόμενον πάντως καὶ φθείρεται. καὶ ὁδὲν καινὸν τὸ τὰ πᾶσι πρόδηλα βε- 45 λόμενον αἰεὶ λαμβάνειν τὸν Ἀριστοτέλην τῷτο λέγειν, γεννητὸν τὸ πάσης γενέσεως μετέχον καὶ ἐναργῶς ὁρώμενον ἐν μέρει χρόνους γι- νομένον τι καὶ φθειρόμενον. ὁ δὲ γε Πλάτων οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν γένεσιν τὴν τῶν ὑπὸ σελήνην τὴν ἀντικειμένην τῇ φθορᾷ, ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων (p. 894) γράφων ὅπως "γίνεσθαι δὴ πάντων γένεσις, ἡνίκα ἂν τί πάθος ᾖ; δῆλον ὡς ὁπόταν ἀρχὴ λαβῆσα 50 αὐξήναι εἰς τὴν δευτέραν ἔλθῃ μετάβασιν, καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν πλησίον, καὶ μέχρι τριῶν ἐλθῶσα αἰῶσιν καὶ τοῖς αἰῶναίοις μεταβαῖνον μὲν ὅτω καὶ μετακινούμενον γίνεσθαι ἅπαν· ἐστὶ δὲ ὄντως ὅν, ὁπόταν μὲν καὶ μεταβαλὼν δὲ εἰς ἄλλην ἔξιν διέφθαραι παντελῶς."

οἷδε δὲ καὶ τὴν ἑτέραν, καθ' ἣν τὸ εἰς διάστασιν σωματικὸν ὑπελθὼν
 ὁ δυνάμενον ἔτι ἑαυτὸ παράγειν, ἀλλ' ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας μόνως
 ὑφίσταμενον γενετὴν λέγει πρὸς τὸ ὄντως ὃν ἀντιδιηρημένον ὡς πρὸς
 αἴτιον ἑαυτῷ προσεχές· ἀνάγκη γὰρ τὸ γινόμενον καὶ τὴν ὑπόστασιν
 ἑτέρωθεν ἔχον ἀπὸ τῆς τῷ ὄντος καθυποστάτου ὑφίστασθαι, ἢ ἐπ'
 ἀπειρον ἵεναι, γενετὴν ἀντιθέντας πρὸ γενετῆς. τῷτο δὲ τὸ γενετὴν
 μὲν τῷτο ὀριστάμενος ἐν Τιμαίῳ (p. 27 e sq.) κατ' αὐτὸν γενετὴν
 εἶναι τὸν κόσμον φησίν. καὶ ὁ μὲν ἀμφοῖν ὀρισμὸς ἀπὸ τῶν γνωσι-
 κῶν ἐν ἡμῖν δυνάμεων γενόμενος ὡδὲ πως ἔχει "τί τὸ ὃν αἰεὶ, γέ-
 νεσιν δὲ ἕκ ἑχον, καὶ τί τὸ γινόμενον μὲν, ὃν δὲ ὑδέποτε; τὸ μὲν δὲ
 νοήσει μὲν λόγῳ περιληπτὸν αἰεὶ καὶ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ὃν διατε-
 λεί, τὸ δ' αὖτ' ὁδῶ μετ' αἰδησεως ἀλόγῳ δοξασόν, γινόμενον τε καὶ
 ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ ὑδέποτε ὄν." καὶ δὲ τῷτο τὸ γενετὴν καὶ τὸν
 κόσμον ὑπὸ τῷ ὄντως ὄντος ὑποσάντα θεῶ προσεχῶς γενετὴν εἶναι
 φησι γράφων ὅτως ὁ Πλάτων περὶ τῷ κόσμῳ "πότερον ἦν αἰεὶ
 γενέσεως ἀρχὴν ἔχων ὑδεμίαν, ἢ γέγονεν; ὁρατὸς γὰρ ἀπὸς τέ ἐστι
 καὶ σῶμα ἔχων." τὸ δὲ τοῖσιν πᾶν γινόμενον καὶ γενετὴν ἐφάνη·
 τὸ μὲν γὰρ αὐθυπόστατον ἀμερὲς εἶναι χρὴ καὶ ὅλον ὅλῳ αὐτῷ συνε-
 φαρμόττειν. καὶ διὰ τῷτο μὴ ὃν αὐθυπόστατον ὑφ' ἑτέρῳ πάντως
 ἔχει τὸ εἶναι, καὶ διὰ τῷτο γενετὴν λέγει. ἐπειδὴ δὲ τινες τὸ ἐν
 ὀρισμῷ τῷ γενετῷ ἀπολλύμενον ἀταλαιπώρως ἀκῶσαντες φθορὰν
 τῷ κόσμῳ καὶ τῷ ἕρανθ' δηλονότι καταγινώσκουσιν τὸν Πλάτωνα νομί-
 ζουσιν, ἀναγκαῖον εἶπεν τί ποτε τῷτο τὸ ἀπολλύμενον σημαίνει.
 εὐθύς μὲν ἔν τῷ γινόμενῳ καὶ ἀπολλυμένῳ προσεθεὶν τὸ "ὄντως δὲ
 ὑδέποτε ὄν" ἐναργῶς οἶμαι τοῖς μὴ προειλημμένοις ἐνδείκνυσθαι ὅτι
 τῷ μὲν ποτέ ἐξήρηθ' αἰδίων ὑπάρχον· τὸ γὰρ ὑδέποτε ἐπὶ τῶν αἰδίων
 λέγει κυρίως· αἰεὶ δὲ ὑφεσὸς διὰ τὸ προσεχῶς ὑπὸ τῷ ὄντως ὄντος
 καὶ τῷ ἀκινήτῳ παρήχθαι, διὰ τῷτο πάλιν τὸ μὴ αὐθυπόστατον καὶ τὸ
 μὴ ὄντως ὄν, μὴδὲ ὅλον ἅμα καὶ πᾶν εἶναι ὅπερ ἐστὶ, καὶ μεταβολὴν
 ἔχει τινὰ ἄλλοτε ἄλλα δεχόμενον, διὰ τὸ ποιεῖν προσεχῶς αἴτιον,
 ἀκίνητον ὑπάρχον, καὶ διὰ τὴν ἑαυτῷ ἐπιτηδεϊότητα προσεχῶς ἀπὸ
 ὄντως ὄντος ὑποσάντος. καὶ ὅτι τὴν μεταβολὴν ἔχ' ὡς ἐν μέρει
 χρόνῳ γινόμενῳ καὶ φθειρομένῳ νομίζει προσήκειν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ
 διὰ τὴν σωματικὴν φύσιν, δι' ἣν ἅμα πᾶσαν ἕκ ἑχον τὴν ἑαυτῷ
 μακαριότητα, ὡς περὶ τὸ ὄντως ὄν, ἐκ τῶν ἐν τῷ Πολιτικῷ
 (p. 269) γεγραμμένων οἶμαι καταμαθεῖν ῥάδιον. ἔχει δὲ ὅτως,
 ὡς μνημονεύω, "ὃν δὲ ἕρανθ' ἢ κόσμον ἐπωνομάκαμεν, πολλῶν
 μὲν καὶ μακαρίων ὑπὸ τῷ γεννήσαντος μετέχεν, ἀτὰρ κεκοινωνήκε
 γε καὶ σώματος· ὅθεν μεταβολῆς ἀμοίρῳ μένειν αὐτῷ παντάπα-
 σιν ἀδύνατον ἦν." καίτοι εἴπερ ἐφθείρετο, εἰ μὲν εἰς ἄλλον κόσμον,
 εἴχεν ἂν χώραν τὸ τῆς μεταβολῆς ὄνομα, εἰ δὲ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἕκ
 ἂν μεταβαλεῖν ἐλέγετο· μεταβάλλει γὰρ τὸ μεταβαῖνον ἀπ' ἄλλου
 εἰς ἄλλο. πῶς δὲ ἂν ἀμοίρῳ παντάπασι εἴπεν, εἰ μὴ τι καὶ ἀμε-
 τάβλητον εἴχεν; ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴτε ἐν μέρει χρόνῳ γεγενῆσθαι τὸν
 κόσμον μὴτε ὅτῳ φθείρεσθαι νομίζει ὁ Πλάτων, ἐκ τῶν ἐν Τιμαίῳ
 γεγραμμένων ὁλόν, πρῶτον μὲν ὅτι τὸν χρόνον μὲν τῷ ἕρανθ' ἢ
 γεγενῆσθαι σαφῶς λέγει (p. 38) "χρόνος δ' ἔν μετ' ἕρανθ' ἢ γέ-
 γονεν." ἀδύνατον ἔν χρόνον εἶναι πρὸ ἕρανθ'. ἔτι δὲ ἕκ ἂν ἀπὸ

χρόνῳ τινὸς ὁ ἕρανθ' ἤρξατο γίνεσθαι· προὑπῆρχε γὰρ αὐτῷ χρόνος,
 καὶ τῷ ἐνεσῶτος ἐκείνου, καθ' ὃν ἐγένετο ὁ κόσμος, πάντως ἦν
 προηγούμενός τις παρεληλυθώς. ἀλλ' ὅδε ἐν μέρει χρόνῳ φθεί-
 ρεσθαι δυνατόν· πάλιν γὰρ μετ' ἐκείνου τὸν ἐνεσῶτα καθ' ὃν φθείρεθ'
 ἐστὶ τις μέλλων. εἰ δὲ ἐπήγαγεν ἵνα ἅμα γεννηθέντα ἅμα λυ-
 θῶσιν, ἂν ποτε λύσις τις αὐτῶν γένηθ', δι' αὐτῷ τῷτ' ἢ ἄλυστον
 ἐνεδείξατο· εἰ γὰρ ἀνάγκη τῷ χρόνῳ συλλύεσθαι τὸν κόσμον (e
 Simpl. f. 21 b med. — 24 extr.).

ἀπὸ Φιλοπόνου. ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ ὢν αἱ κινήσεις διάφοροι, διά-
 φοροι καὶ αἱ φύσεις, ὡς αὐτὸς φησὶ, θέλων ἀποδείξαι τὴν ἑστίαν
 τῷ ἕρανθ' ἄλλην παρὰ τὴν τῶν δ' εἰσχεῖων, λοιπόν, ὢν αἱ κινή-
 σεις αἱ αὐταί, καὶ φύσεις αἱ αὐταί. καὶ μὴν ὁρῶμεν τὴν τῆς
 γῆς κίνησιν ἐπὶ τὰ κάτω καὶ τὴν τῷ ὕδατος ὁμοίως· ὥς μίαν
 φύσιν ἀμφοῖν. καὶ ὁ αἶρ καὶ τὸ πῦρ ἀνωφερῇ μὲν, ἕτερα δὲ τὴν
 φύσιν ἔσιν, ὥς ὁ Πλάτων ἐκ τῷ ἀνθρῶ τῶν εἰσχεῖων δοξά-
 ζων τὸν ἕρανθ' γεγονέναι κρεῖττον σὺ ἀποφαίνει. αἱ ἕρανθ' αἱ
 σφαῖραι πλεῖον μετέχουσι τῆς ἀερῶδους φύσεως ἢ τῆς πυρῶδους,
 οἱ δὲ ἀσέρες ἀνάπαλιν, εἰ καὶ μὴ τῷ Σταγειρίτῃ δοκεῖ. οἱ
 δὲ παλαιοὶ ἀμφέβαλον καὶ ὁποῖαί εἰσι τιμιώτεροι, αἱ ἕρανθ' αἱ
 σφαῖραι ὡς λεπτότεροι, ἢ οἱ ἐν αὐταῖς ἀσέρες ὡς λαμπρότεροι.
 ταύτην δὲ τὴν ἀμφιβολίαν ἐπελύσατο ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ
 Οὐρανῷ πραγματείᾳ λέγων, εἴτε τὸ φερόμενον κρεῖττον τῷ φέρον-
 τος ὡς τῷτ' ἕνεκα γινόμενον, φέρουσι δὲ αἱ σφαῖραι τῆς ἀσέρας,
 οἱ δὲ ἀσέρες φέρονθ', ὁλόν ὡς τῶν σφαιρῶν ὅτοι τιμιώτεροι.

περὶ τόπων. ὁ δὲ τόπος πέρας ἐστὶ τῷ περιέχοντος καθὼ πε-
 ρίεχει τὸ περιεχόμενον· οἷον εἰμὶ ἐγὼ ἐν τῷ αἵρι· τὸ ἔν πέρας τῷ
 αἵρος τὸ προσεχές μοι καὶ περιέχον με, τῷτ' ἐστὶ τόπος· καὶ τὸ με-
 ταξὺ τῷ ὕδατος καὶ τῆς κοίλης ἐπιφανείας τῷ ἀγγεῖν ἐστὶ τόπος, ἕκ
 αὐτῷ τὸ ἀγγεῖον. ἐπὶ γὰρ τῷ τόπῳ ταῦτα ἀναγκαῖον συνδραμεῖν, τό τε
 περιέχειν ἐκεῖνο ἢ ἐστὶ τόπος, καὶ τὸ μὴδὲν τῷ πράγματι εἶναι, καὶ τὸ
 μὴ ἀπολείπεσθαι αὐτῇ, καὶ τὸ μὴτε μείζονα εἶναι μὴτε ἐλάττωνα τῷ
 περιεχομένῳ πράγματι, καὶ τὸ χωρὶς αὐτὸν εἶναι. καὶ τῆς μὲν λοιπῆς
 τῶν σωμάτων τόπος μερικῶς λέγουσι, τὸν δὲ τῆς κοίλης τῷ ἕρανθ'
 ἐπιφανείας καθόλου. καὶ πάντα μὲν τὰ σώματα ἐν τόπῳ ἐστὶ, πλην
 τῆς ἀνάστρεφαι σφαίρας ἣς τὸ περιέχον αὐτὴν ἕκ ἐν τόπῳ, διὰ τὸ ὑπ'
 ἀλλήλων περιέχεσθαι, ἢ δὲ ὁλότης ἔσθ'. ὁ δὲ Ἀλεξανδρεὺς Στέφανος
 ἐξηγούμενος τὴν περὶ Οὐρανῷ πραγματείαν περὶ τῷτ' ἐπαπορεῖ
 λέγων, εἰ ὑποθώμεθα τίνα ἀνελθόντα ἄχρι τῷ ἀκροτάτῳ μέρους τῷ
 ἕρανθ' καὶ τὴν χεῖρα ἐπιχειρῶντα ἐκβαλεῖν ἐπὶ τὰ ἔξω τῷ ἕρανθ',
 ἄρα γε ὡθῶσιν ἢ χεῖρ ἐξελεύσεθ' ἄνωθεν ἢ κωλυθήσεθ' ἐξελεῖν;
 εἰ μὲν ὅτι ἐξελεύσεθ', ἔσαι ἐκεῖσε τόπος δεκτικὸς σώματος καὶ
 τι κενόν· εἰ δὲ μὴ ἐξελεύσεθ', ἔσαι ἐκεῖσε τι σῶμα ἀντίτυπὸν καὶ
 κωλύον τὴν ἔξοδον τῆς χειρός. καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐπαπορήσας ὅδ' ἐπε-
 λύσατο. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι ὁ σῶμα ἀντίτυπον κωλύει τὴν
 χεῖρα ἐκεῖσε ἐξίεναι, ἀλλ' αὐτῷ τὸ εἶναι τὰ ἐκεῖσε σώματος ἀδεκτα,
 μὴ ἔχοντα φύσιν ἐπιδεκτικὴν σώματος· ὡς περὶ γὰρ τὴν ὄρασιν λέ-
 γομεν μὴ ἀκθεῖν καὶ τὴν ἀκοὴν μὴ ὁρᾶν, ἢ διὰ τὸ ἐμποδίζεσθαι ἐκ-
 σην πέρας τινὸς εἰς τὸ ἐνεργεῖν τὴν ἀλλοτρίαν ἐνέργειαν, ἀλλὰ διὰ

τὸ μὴ ὅλως πεφυκέναι κατ' ἐκείνην ἐνεργεῖν, — ὅτως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ
ἔξω τῷ ὕρανθ λέγομεν μὴ φύσεις ἔχειν τὸ δέχεσθαι σῶμα, καὶ διὰ
τῆτο μὴ δύνασθαι σῶμα ἐκείσε ἐξελεῖν. ἢ μὲν ὅν φαντασία ἐθί-
σασα φαντάζεσθαι πᾶν σῶμα περατῶσθαι ἐφ' ἕτερον, κάκεῖνο ἐπ'
ἄλλο, πείθει τὸς ἀπληξέρας τὰ αὐτὰ δοξάζειν καὶ ἐπὶ τῶν ἐπερα-
νίων, ἔνθα ὁ νοητὸς διάκοσμος ὁ πῶς ἀπηλλαγμένος σωματικῆς
παχυμερείας· ὁ δὲ νῦν ἔχ' ἐπεὶ ταύτην, ἀλλὰ τῇ τῶν πραγμά-
των φύσει ἐπακολουθεῖ (*).

Α (**).

Τὸν Θεόφραστον μαρτυρεῖ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ Οὐρανῷ
μὴ περὶ τῷ θεῷ σώματος λέγοντα μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν γε-
νέσει καὶ περὶ τῶν τοῖσιν ἀρχῶν. περὶ κόσμου ὅν, φησὶν ὁ Ἀλέ-
ξανδρος, (ἢ περὶ Οὐρανῷ πραγματεία) καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ πέντε
σωμάτων, τῷ τε ὕρανθ καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τεσσάρων, πυρὸς
ἀέρος ὕδατος γῆς. ἐπήγαγε δὲ αὐτὸν εἰς ταύτην τὴν ὑπόνοιαν
τὰ τε περὶ τῷ ὅλῳ ἐν τῷ πρώτῳ προβληθέντα βιβλίῳ, πότερον εἰς
ὁ κόσμος ἢ πολλοί, καὶ πότερον πεπερασμένος ἢ ἀπείρος, καὶ ἀγέννητος
καὶ ἀφθαρτος ἢ ὅ, καὶ τὸ ἐν τοῖς δύο τοῖς πρώτοις ταύτης τῆς πρα-
γματείας βιβλίοις περὶ τῷ κυρίως ὕρανθ εἰπόντα ἐν τῷ τελευταίῳ
καὶ τετάρτῳ περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων ποιήσας τὸν λόγον, ὡς
ἀκόλυντον τῷ περὶ τῷ πρώτῳ σώματος· διὸ καὶ τῷ τρίτῳ πάλιν ἀρ-
χόμενος, ὅτι περὶ σωμάτων ἐστὶν ἡ φυσικὴ πραγματεία διδάσκει,
καὶ συμπεραίνει τὰ προειρημένα τάδε γέγραφε (p. 298 b 6) "περὶ
μὲν ὅν τῷ πρώτῳ τῶν στοιχείων εἶρη, καὶ ποῖόν τι τὴν φύσιν, καὶ ὅτι
ἀφθαρτον καὶ ἀγέννητον· λοιπὸν δὲ περὶ τοῖν δυοῖν εἰπεῖν," δύο λέ-
γων τὰς δύο συζυγίας, τὴν τε τῷ κῶφῳ, ἐν ᾧ πῦρ καὶ ἀήρ, καὶ τὴν
τῷ βαρέος, ἐν ᾧ ὕδωρ καὶ γῆ. ὁ δὲ θεῖος Ἰάμβλικος τὸν σκοπὸν
περὶ τῷ ὕρανθ καὶ θεῷ σώματος ἐν τέτοις ποιησάμενος, περιλα-
βεῖν φησὶ καὶ τὴν περὶ κόσμου καθόλου θεωρίαν, ὡς ἂν περιεχομένην
ἐν αὐτῇ κατ' ὅσιν καὶ διελύσαν αὐτῇ πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τῆς
γενέσεως· ὃ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν στοιχείων καὶ τῶν ἐν τοῖς στοι-
χείοις ἐνυπαρχουσῶν δυνάμεων, ἐπειδὴ ταῦτα πάντα ἀπ' ὕρανθ
ἦρτη καὶ τῶν κατ' αὐτὸν περιόντων. Συριανὸς δὲ ὁ μέγας καὶ οἱ
μετ' αὐτὸν ἀκολουθῶντες αὐτῷ περὶ τῷ κυρίως καλεσμένῳ ὕρανθ,
τυτέσι περὶ τῷ αἰδίῳ καὶ κυκλοφορικῷ σώματος, τὴν πραγματείαν
εἶναι φασίν, εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ὡς ἔοικεν ἀποβλέποντες καὶ ἔκ ἀπο-
δεχόμενοι Ἀλέξανδρον περὶ κόσμου καὶ τῶν ἀπλῶν τῷ κόσμῳ σω-
μάτων λέγοντα τὸν σκοπὸν. καὶ γὰρ ὅσα, φασί, περὶ τῶν τεσσάρων
στοιχείων ἐνταῦθα λέγει, ὃ προηγουμένως ἀλλ' εἰς τὴν περὶ τῶν
ὕρανθ θεωρίαν σωμάτων συντελεῖ· τῷ γὰρ δεῖξαι χάριν ὅτι ἔκ

ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸ ὕρανθ σῶμα, ἀλλ' ἀπλῶν, ὅτε ἐν
τῶν τεσσάρων ἀλλὰ ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα, μήτε κρυφότητα
μήτε βάρος ἔχον ὥσπερ ἐκεῖνα, τὸν πρότερον πάντα λόγον διήλθε,
τὰ μὲν κῶφα λέγων ἐκείνων τὸ δὲ βαρέα, καὶ εἰς δύο τὰ τέσσαρα
συνεῖλε, τό τε κῶφον καὶ τὸ βαρύν. ἕκαστος δὲ τῶν εἰρημένων τῇ
διαιρέσει τῶν Ἀριστοτέλους φυσικῶν συγγραμμάτων, ὡς οἶμαι,
παρακολουθῶντες τὸν καθ' ἑαυτὸν σκοπὸν ἀποδίδωσι· τῶν γὰρ τὰ
μὲν ἐστὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν τῶν κοινῇ πᾶσιν ὑπαρχουσῶν
τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν, οἷον ὕλης καὶ εἶδους καὶ κινήσεως καὶ τόπου
καὶ χρόνου, καὶ περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς καὶ τῶν παρυφισταμένων αὐτῇ
ποιητικῶν αἰτίων, καὶ ἔτι τῶν δοκούντων μὲν ὑπάρχειν τοῖς φυσικοῖς
μὴ ὑπαρχόντων δέ, ὡς περὶ κενῶ καὶ ἀπείρων, περὶ ὧν τὰ βιβλία
τῆς ἐπιγραφομένης Φυσικῆς Ἀκρόασις διδάσκει. μὲν δὲ τὰς
ἀρχὰς τῶν φυσικῶν σωμάτων ἔδει λοιπὸν περὶ αὐτῶν τῶν σω-
μάτων διδάσκειν. τῶν δὲ σωμάτων, ὡς μὲν Ἀλέξανδρος εἶποι
ἂν, τὰ μὲν ἐστὶν ἀπλᾶ τὰ δὲ σύνθετα, καὶ τῶν ἀπλῶν τὸ μὲν αἰδίον καὶ
κυκλοφορικόν, τὰ δὲ ἐν γενέσει καὶ εὐθύπορα. καὶ περὶ πάντων τέ-
των τὸν ταύτης εἶναι τῆς πραγματείας σκοπὸν φησι, καὶ περὶ τῷ
ἐκ πάντων συγκειμένῳ κόσμῳ. ὡς δὲ οἱ ἕτεροί φασιν, τῶν φυ-
σικῶν σωμάτων τὸ μὲν ἐστὶν αἰδίον, περὶ ὃ ἡ παρῶσα πραγματεία,
τὰ δὲ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, περὶ ὧν μέλλων διδάσκειν κοινῶς
πρῶτον περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐποίησατο τὸν λόγον, καὶ τότε περὶ
τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν τὰ μὲν ἐν τοῖς μετεωροῖς διὰ τῶν Μετεω-
ρολογικῶν παραδέδωκε, τῶν δ' ἐν τῇ γῇ συνθέντων τὰ μὲν ἐξω
ἐμφυχα τὰ δὲ ἄψυχα, καὶ περὶ μὲν τῶν ἀψύχων τὰ περὶ Μετάλλ-
λων γεγραμμένα διδάσκει, τῶν δὲ ἐμφύχων τὰ μὲν ἐστὶν αἰσθη-
τικά καὶ κατὰ τόπον κινύμενα, ὡς τὰ ζῶα, τὰ δὲ ἀναίσθητα καὶ κα-
τερριζόμενα, ὡς τὰ φυτά· καὶ δὴ καὶ περὶ Φυτῶν αὐτῷ γέγραπται
καὶ περὶ Ζώων, καὶ τὰ μὲν κοινῶς, ὡς τὰ περὶ γενέσεως αὐτῶν καὶ
περὶ μορίων διαφορᾶς καὶ χρείας καὶ περὶ κινήσεως καὶ ἐνεργείας, ἐν
οἷς τὰ τε περὶ Πορείας Ζώων καὶ περὶ Μνήμης καὶ περὶ ὕπνου καὶ Ἑγρη-
γώσεως, τὰ δὲ ἰδίως καθ' ἕκαστον εἶδος τῶν ζώων ἢ περὶ Ζώων
Ἰσορία παραδίδωσι. τοιαύτης ὅν ὕψους τῆς διαιρέσεως δῆλον ὅτι
μὲν τὴν Φυσικὴν Ἀκρόασιν ταύτην ἀναληπτέον τὴν πραγματείαν
κατὰ πάντα τὴν ἐξηγητὰς τῶν Ἀριστοτέλους, ἀλλ' ἢ ὡς περὶ κόσμου
καὶ τῶν ἐν αὐτῷ πέντε σωμάτων τῶν ἀπλῶν, ἢ ὡς περὶ τῷ αἰδίῳ
καὶ κυκλοφορικῷ σώματος. μήποτε δὲ χρὴ φάναι πρὸς μὲν τὸν Ἀλέ-
ξανδρον, λέγοντα σαφῶς περὶ τε τῷ κόσμῳ παντὸς καὶ περὶ πάντων
τῶν ἀπλῶν σωμάτων τὸν λόγον ἐν τέτοις ποιῶν τὸν Ἀριστοτέλην,
πρῶτον μὲν ὅτι ἕνα χρὴ τὸν σκοπὸν εἶναι πάσης πραγματείας εἰς ἓν
βλέποντα καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὰ κατὰ μέρος αὐτῆς συνυφαίνοντα, ἔπειτα
ὅτι ὃ φαίνεται περὶ τῷ κόσμῳ διδάσκων ἐν τέτοις, ὥσπερ ὁ Πλά-
των ἐν τῷ Τιμαίῳ τὰς τε ἀρχὰς τῶν φυσικῶν, τὴν ὕλην τε καὶ τὸ
εἶδος καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον, καὶ τὴν κοινὴν σύστασιν τῷ κόσμῳ
παραδέδωκεν, καὶ ἰδίᾳ περὶ τε τῶν ὕρανθ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ σελή-
νην ἐδίδαξε, καὶ τὰ τέτων καὶ τὰ περὶ τῶν μετεώρων καὶ τὰ ἐν γῇ
μέταλλα καὶ φυτά καὶ ζῶα καὶ μέχρι τῷ ἀνθρώπῳ συστάσεως καὶ τῶν
μορίων αὐτῷ πραγματεύεται. ἐνταῦθα δὲ ἐλάχιστα περὶ τῷ κόσμῳ

(*) Παρεκβολὰς easdem habent codd. Ven. 257 f. 56-68 et 263 f. 140-162, ille quidem omissis quae post p. 467 8 leguntur.

(**) Simplicii scholia passim e cod. Vat. Ottobon. 83, maximam partem e cod. Reg. 1903 descripta sunt, liber secundus cum cod. Reg. 1910, reliqui tres cum Coisl. 166 collati. codices Oxon. Collegii Novi et Corp. Christi, codexque Laurent. 29 plut. 76 nonnunquam inspecti sunt.

παντες εἰρη, καὶ ταῦτα ὅσα κοινὰ πρὸς τὸν ὕραν ἦν αὐτῷ, ὅτι αἰ-
 διος ἔτος καὶ πεπερασμένος τῷ μεγέθει καὶ εἰς, καὶ ταῦτα διὰ τὸν
 ὕραν ἔχων, ὅτι αἰδίου ἔτος καὶ πεπερασμένος καὶ εἰς. ἀλλ' εἰ
 βέλονται τις τὴν περὶ κόσμου θεωρίαν τῷ Ἀριστοτέλει ὁρᾶν, ἐν πά-
 σαις αὐτὸν ἅμα ταῖς φυσικαῖς αὐτῷ πραγματείαις τὴν περὶ κό-
 σμου λόγον ἀποδεδωκέναι ῥητέον. ἀμέλει καὶ Νικόλαος ὁ Περιπα-
 τητικός, εἰ τι μέμνημαι, περὶ τῷ Παντὶ ἐπιγράψας, περὶ πάν-
 των τῶν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ εἶδη ποιῶν τὸν λόγον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
 Ἀριστοτέλης καὶ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ταύτης τῆς πραγματείας περὶ
 τῶν ἐν αὐτῇ λεγομένων συνηρημένως ἐκθέμενος καὶ ἐν τῷ τῶν Με-
 τεωρολογικῶν προοιμίῳ ὑδετέρωθεν περὶ κόσμου φησὶν εἰρηκέναι,
 ὅδε ἔτι περὶ ὕραν ὡς περὶ κόσμου, καὶ ἔστι τι τῷ ὕραν καὶ παρ'
 αὐτῷ σημαινόμενον τὸ τὸν ὅλον κόσμον δηλῶν. παραβήσομαι δὲ
 μετ' ὀλίγον οἰκειότερως τὰς περὶ τούτων ῥήσεις. πρὸς δὲ τὰς ἐτέ-
 ρας ἐξηγητὰς ῥητέον ὅτι ὁ δοκεῖ πάρεργος ὁ περὶ τῶν τεσσάρων
 στοιχείων ἐν τέτοις λόγος ὅδε διὰ τὴν περὶ τῶν ὕρανίων ἀπλῶς
 θεωρίαν παραλαμβάνει, ἀλλὰ προηγουμένως περὶ αὐτῶν διδά-
 σκει· καὶ γὰρ ἵνα παραλείπω τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ὅλης αὐτῷ πραγμα-
 τείας τὴν περὶ τούτων λόγον εἶναι, ἀλλὰ καὶ μὲν τὴν περὶ τῶν ὕρανίων
 διδασκαλίαν, ἣν ἐν τοῖς πρώτοις δύο βιβλίοις ταύτης τῆς πραγμα-
 τείας παραδεδωκεν, ἀρχόμενος τῷ τρίτῳ τῷ ἐπὶ τῷ πρώτῳ πάλιν
 προοιμίῳ χρῆται, τὴν συνέχειαν τῷ συγγράμματος φυλάττων καὶ
 δεικνύς ὅτι ἡ φυσικὴ πραγματεία περὶ σώματα ἐστίν, ὡς τὸν αὐτὸν
 σκοπὸν ἔχοντων καὶ τῶν δύο τῶν τελευταίων βιβλίων, καὶ ἐφεξῆς
 ἐπήγαγε τὰδε (p. 298 b 6) "περὶ μὲν ἔν τῷ πρώτῳ τῶν στοιχείων
 εἰρη, καὶ ποῖόν τι τὴν φύσιν, καὶ ὅτι ἀφθαρτον καὶ ἀγέννητον· λοιπὸν
 δὲ περὶ τοῖν δυοῖν εἰπεῖν," δύο λέγων τὴν τε τῷ κόσμῳ συστοιχίαν
 καὶ τὴν τῷ βαρέος. ἐν δὲ τῷ τῶν Μετεώρων προοιμίῳ τὰδε γέ-
 γραφε "περὶ μὲν ἔν τῶν πρώτων αἰτίων τῆς φύσεως καὶ περὶ πά-
 σης φυσικῆς κινήσεως, ἔτι δὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἀνω φορὰν διακε-
 κοσμημένων ἄστρον καὶ περὶ τῶν στοιχείων τῶν σωματικῶν, πόσα
 τε καὶ ποῖα, καὶ τῆς εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς, καὶ περὶ γενέσεως καὶ
 φθορᾶς τῆς κοινῆς εἰρη, πρότερον." ἐν δὲ τέτοις μὲν τὴν περὶ τῶν
 φυσικῶν ἀρχῶν λόγον κατὰ ταύτην δηλονότι τὴν πραγματείαν ἔτε
 περὶ κόσμου φησὶν εἰρηκέναι, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος οἶε, ἔτε περὶ τῷ
 θεῷ καὶ αἰδίου μόνον σώματος, ὡς οἱ νεώτεροι τῶν ἐξηγητῶν, ἀλλὰ
 καὶ περὶ τῶν στοιχείων τῶν σωματικῶν προηγουμένως, πόσα τε καὶ
 ποῖα. δοκεῖ γὰρ μοι σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τέτοις περὶ τῷ
 ὕραν καὶ περὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τεσσάρων στοιχείων τὸν λόγον ποιῶν.
 ἵνα δὲ μὴ διεσπασμένος ὁ σκοπὸς ἀλλὰ πρὸς ἓν τι βλέπων ἀπο-
 δειχθῇ, ῥητέον ὅτι μὲν τὴν περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν λόγον, αἵτινες
 ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων εἰσίν, περὶ τῶν ἀπλῶν ἐνταῦθα
 λέγει σωμάτων, ἅπερ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν συνίσταται
 προσεχῶς καὶ μέρη τῷ παντός ἐστιν· ὡν πρῶτον μὲν τὸ ὕρανιον ἐστὶ
 σῶμα, ἀφ' οὗ ὡς τιμωτέρως τὴν πραγματείαν ἐπέγραψε, μετ'
 ἐκεῖνο δὲ τὰ ὑπὸ σελήνην τέσσαρα στοιχεία τῶν συνθέτων σωμά-
 των γινόμενα. περὶ τούτων δὲ ὡς περὶ πρώτων καὶ ἀπλῶν ποιῶν
 τὸν λόγον, διὸ καὶ στοιχεία πάντα κέκληκεν, καὶ τὰ ὑπὸ σελήνην μόνον

ἀλλὰ καὶ τὸν ὕρανόν, ὅταν λέγῃ "περὶ μὲν ἔν τῷ πρώτῳ τῶν στοιχείων,"
 καθ' ὅσον καὶ αὐτὸς ἀπλῶς ἐστὶ σῶμα, ἐπεὶ ἔκ αὐτοῦ κυρίως λέγοιτο
 στοιχεῖον ὁ ὕρανός, ὅδε συντίθεται τι ἐξ αὐτοῦ, στοιχεῖον δὲ ἐστὶν
 ἐξ οὗ πρῶτον συντίθεται τι καὶ εἰς ὃ ἔχατον ἀναλύεται. καὶ εἴ γε μὴ καὶ
 περὶ κόσμου τὸν σκοπὸν εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος ἀλλὰ περὶ μόνων τῶν
 ἀπλῶν σωμάτων, ἔκ αὐτοῦ διηνέχθην πρὸς αὐτόν (*). Simpl. f. 1.

ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Οὐρανῶ βιβλίων πειράει δειξαι ὁ
 Ἀριστοτέλης ὅτι ἀπλῶς ἐστὶ τὸ ὕρανιον σῶμα καὶ ἐτέρας ὑσίας
 παρὰ τὰ δ' στοιχεία. εἶτα μὲν τούτο δεικνυσιν ὅτι πεπερασμένος
 ἐστὶν ὁ κόσμος διὰ πολλῶν ἀναντιρρήτων ἐπιχειρημάτων, ἔτι δὲ
 καὶ ὅτι εἰς ὁ κόσμος, καὶ ὅτι ὅθεν ἔξω τῷ κόσμῳ, ὁ κενὸν ὁ πλήρες,
 ὁ σῶμα ὁ ἀσώματον. εἶτα ἐν τῷ τέλει δεικνυσιν ὅτι τὸ γεννητὸν
 τῷ φθαρτῷ ἀντίκειται καὶ τὸ ἀφθαρτον τῷ ἀγεννητῷ. ταῦτα μὲν ἐν
 τῷ α' λόγῳ... ἐν τῷ γ' διαλέγεται περὶ τῶν στοιχείων... καὶ τῶν
 ἄτομα φησάντων οἱ μὲν ἄτομα σώματα δοξάζουσιν, ὡς Λεύκιππος
 καὶ Δημόκριτος, οἱ δὲ ἄτομος γραμμάς, ὡς Ξενοκράτης· ὁμοιο-
 μερείας δὲ ὁ Ἀναξαγόρας ἐδόξατο, καὶ Πλάτων ἐπίπεδα. τῶν δὲ
 πεπερασμένα εἰπόντων οἱ μὲν δέκα φασίν, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι ἐν
 ταῖς δύο αὐτῶν συστοιχίαις τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν, οἱ δὲ ἑξή,
 ὡς Ἐμπεδοκλῆς τὰ δ' στοιχεία καὶ τὴν φιλίαν καὶ τὸν νεῖκος, οἱ δὲ ὀκτώ,
 ὡς Ἰπποκράτης, πῦρ ἀέρα ὕδωρ γῆν, οἱ δὲ γ', ὡς ὁ Πλάτων
 θεὸν μέγα μικρόν, οἱ δὲ β', ὡς ὁ Παρμενίδης ἐν τοῖς κατὰ δόξαν
 πῦρ καὶ γῆν... καὶ λαβὼν ὅτι ἐξ ἀλλήλων (τὰ στοιχεία) ζητεῖ ἄρα
 κατὰ διακρίσιν καὶ σύγκρισιν, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων καὶ Δημόκριτος καὶ
 Ξενοκράτης, ἀλλ' ὁ μὲν ἄτομων σωμάτων, ὁ δὲ γραμμῶν, ὁ δὲ
 ἐπιπέδων, ἡ κατὰ μίξιν καὶ ἔκκρισιν, ὡς ὁ Ἀναξαγόρας φησὶ καὶ
 Ἐμπεδοκλῆς... ὁ σκοπὸς τῷ Ἀριστοτέλει διαλαβεῖν περὶ τῶν
 ἀπλῶν σωμάτων, ὡν πρῶτον ὁ ὕρανός ἐστι, τῶν αὐτῷ ἀγαθῶν
 τῷ ὅλῳ κόσμῳ μεταδιδόν. ἔλαχε δὲ τὴν ἐπιγραφὴν τὸ βιβλίον
 ἀπὸ τῶν κυριωτέρων καὶ οὗ τὰ λοιπὰ ἐξήρτη. cod. Coisl. 166.

ὅτι ὁρθῶς λέγομεν, ἔδειξαν οἱ Πυθαγόρειοι συντόμως ἔτι. 268a
 τὸ πᾶν ἀρχὴν ἔχει καὶ μέσον καὶ τέλος, καὶ τὸ τοῖτον τῷ τῆς τριάδος
 ἀριθμῷ ὅριται. καὶ μήποτε καὶ τὸ τέλειον διὰ τούτου ἀρχὴν ἔχει καὶ
 μέσον καὶ τέλος λέγομεν, ὅτι πᾶν ἐστίν· τὸ γὰρ μὴ πᾶν ἐλλείπει τι
 πρὸς τὸ πᾶν εἶναι καὶ ἀτελές ἐστίν. εἰ δὲ τούτο ἀληθές, ἔκ ἀναγ-
 καίως φαίνεται ὅτι, ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τῷ τέλειον εἶναι τὸ πᾶν
 συνελογίστατο τὸ ἀρχὴν ἔχειν καὶ μέσον καὶ τέλος. τάχα γὰρ διὰ τῷ
 παντὸς καὶ τῷ τελείῳ τούτο ὑπάρχει, τάχα δὲ ἀντιτρέφει μὲν ταῦτα
 ἀλλήλοις, τὸ πᾶν καὶ τὸ τέλειον, καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον καὶ μέσον καὶ τέλος.

(*) Tria veteres caeli nomine appellare consueverunt: etenim
 inerrantium stellarum orbem tantum, insuper corpus quintum,
 ac demum mundum universum [caeli] nomine usurparunt.
 iuxta vero tertium hunc dicendi modum invenimus Aristote-
 lem hic de eo disseruisse. Themistii paraphrasis Moyse Ala-
 tino interprete f. 1.

p. 268 a 3. non invenimus Aristotelem posuisse motum in
 affectionum numerum, si quidem motus qui in locum fiunt,
 haudquaquam cum eorum quae moventur transmutatione fiunt.
 Themist. f. 1.

- τέλειον δὲ ἀπὸ τῆς ἔχειν τέλος λέγει· τὸ δὲ ἔχον τέλος δῆλον ὅτι καὶ ἀρχὴν ἔχει καὶ μέσον. καλῶς ἔν ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τῆς τελείας συνελόγισατο· καὶ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἐξῆς ἀπὸ τῆς τελείας τὸ πᾶν συνελόγισατο... ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι παρὰ τὸ σύνθηδες ὁ Ἀριστοτέλης ταῖς Πυθαγορικαῖς ἐνδείξεσιν εἰς ἀπόδειξιν ἐχρήσατο (*). . . ὁ δὲ θαυμαστὸς Πτολεμαῖος ἐν τῷ περὶ Διαστάσεως μονοβίβλῳ καλῶς ἀπέδειξεν ὅτι ἔκ εἰς πλείονες τῶν τριῶν διαστάσεων ἐκ τῆς δεῖν μὲν τὰς διαστάσεις ὠρισμένας εἶναι, τὰς δὲ ὠρισμένας διαστάσεις κατ' εὐθείαν λαμβάνειν, τρεῖς δὲ μόνως πρὸς ὀρθὰς γωνίας, ἀλλήλαις εὐθείας δύνασθαι εἶναι λαβεῖν, 10 δύο μὲν καθ' ἃς τὸ ἐπίπεδον ὀρίζεται, τρίτην δὲ τὴν τὸ βάθος μετρήσαν. ὥστε εἴ τις εἴη μὲν τὴν τριχῇ διάστασιν ἄλλη, ἄμετρος ἂν εἴη παντελῶς καὶ ἀόριστος. τὸ ἔν μὲν εἶναι εἰς ἄλλο μέγεθος μεταστάσιν ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ἔδοξε λαμβάνειν, ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀπέδειξεν. Simpl. f. 2 b.
- 268 a ἡ ὅτι τρισὶ κρατῆρσιν ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐχρῶντο, ἡ ὅτι προ-
14. σάγομεν τῷ θεῷ εὐχὰς ἀγνείαν ἀναθήματα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ ψυχῆς, τὸ δὲ δεύτερον ἀπὸ σώματος, τὸ δὲ τρίτον ἀπὸ τῶν ἐκτός, καὶ ὅτι τὰ δρακικώτερα τῶν εὐχῶν τρίτον λέγονται καὶ αἰ ἐπωδαί (**). cod. Coisl. 166.
- 268 b κατ' εἶδος μόρια τῆς παντός φησι τὰ κατ' εἶδος ἀλλήλων δια-
13. φέροντα, ἔρανόν πῦρ ἀέρα ὕδωρ γῆν· ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ προσεχῇ τῆς παντός μέρη, καὶ ταῦτά ἐστὶ τὰ κυρίως ἑ μέρη ἀλλὰ μόρια. τὰ ἔν προσεχῇ μέρη τῆς παντός, ταῦτά ἐστὶ τὰ κατ' εἶδος διαφέροντα. Simpl. f. 3 b.
- 268 b ὅτι καὶ Πλάτων πέντε εἶναι τὰ ἀπλᾶ σώματα νομίζει καὶ
17. τὰ πέντε χήματα, ἀρκεῖ Ξενοκράτης ὁ γνησιώτατος αὐτῶν τῶν ἀκροατῶν ἐν τῷ περὶ τῆς Πλάτωνος βίῃ τάδε γράφων "ταῖς μὲν ἔν ζῶα ἔτω διηρεῖτο εἰς ἰδέαν τε καὶ μέρη, πάντα τρόπον διαιρῶν ἕως εἰς τὰ πάντων στοιχεῖα ἀφίκετο τῶν ζώων, ἀ δὲ πέντε χήματα καὶ σώματα ὠνόμαζεν, εἰς αἰθέρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα." ὥστε καὶ τὸ δωδεκάεδρον ἀπλᾶ σώματος ἦν χήμα κατ' αὐτόν, τῆς ἔρανός, ὃν αἰθέρα καλεῖ. εἰ δὲ ἐκ πυρός τὴν ἔρανόν φησιν, ὡς ἐκ φωτός λέγει· καὶ τὸ φῶς γὰρ πυρὸς εἶδος φησιν. τὰ δὲ ἄστρα ἐκ
30
- (*) quamobrem naturae lege ducimur, ternarium ut numerum in sacris administrandis constituamus, cum immortali deo sacrum facimus, aliqua in necessitate positi. Themist. f. 1 b.
- (**) p. 268 a 28. sectile namque corpus, uti modo dicebamus, perfectum esse censetur, quia iuxta diametros omnes dividitur. nos autem de omni continuo loquentes minime quidem intelligimus quod dividi possit ab iis rebus quibus continuum accidit. etenim dixerunt quidam tempus non nisi secundum rationem dividi posse. insuper alii nonnulli affirmarunt dari in mundo corpora quaedam insectilia. quidam demum in eam sententiam devoluti sunt ut asseverarint lineam eiusdem rationis dari posse, prorsus videlicet insectilem. caeterum si corpus dari contingat quod tribus dimensionibus plane et absolute minime discernatur, perfectum nequaquam existimabitur. Themist. f. 1 b.
- τῶν δ', ἢ τῶν ἐν γενέσει, ἀλλὰ τῆς μὲν πυρός καὶ τὸ φωτεινόν, τῆς δὲ γῆς καὶ τὸ ἀντιτυπῆν τῇ αἰσθήσει, καὶ τῶν μεταξὺ καὶ τὰ μέσα. εἰ ἔν καὶ Ἀριστοτέλης ὁμολογεῖ τὸ ἔρανόν αὐτῶν καὶ ἀπτόν, ἔδ' ἂν αὐτὸς ἀπαξιῶσαι ἐκ τῶν τῶν ἀκροτήτων συνεστάναι τὰ ἔρανία, ἐν αἷς καὶ ἡ τελειότης ἐστὶ τῶν στοιχείων· βάλει γὰρ αὐτὸ πανταχῇ τῶν ὑπὸ σελήνην καὶ εὐθυφορμμένων καὶ ἀτελῶν δ' ἐξηρῆσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπλᾶν αὐτὸ φησι, τὴν ἀπὸ τῶν συνθεσιν αὐτὴν ἀποφάσκειν εἰκός. ὅτι γὰρ ἐμφυχον αὐτὴν καὶ ζῶον λέγει, μαθησόμεθα. id. ib.
- ὅτι μόναι αὐτῇ (αἱ κινήσεις) ἀπλᾶι, τῆτο δεικνύσι διὰ τῆς 268 b τῶν γραμμῶν παραθέσεως. πᾶσα γὰρ κίνησις ἐπὶ τινος γίνεσθαι 18. γραμμικῆς διαστήματος· εἰ ἔν αἱ ἀπλᾶι γραμμαὶ δύο μόναι, καὶ αἱ ἀπλᾶι κινήσεις δύο. ἔχ ὡς ποιητικὰ δὲ τῶν κινήσεων αἷτια παρέθετο τὰ μεγέθη, ἀλλ' ὡς ὕλικά καὶ τὴν ὦν ἔκ ἀνευ λόγον 15 ἔχοντα, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος· καὶ γὰρ κινήσεως μὲν ἔσσης ἀδύνατον μὴ εἶναι μέγεθος, μέγεθος δὲ ὄντος ἔκ ἀνάγκη κίνησιν εἶναι, ὅπερ τῇ ὕλῃ προσήκει. ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ μήποτε καὶ τὸ χῆμα τῆς ὑποκειμένης μεγέθους αἷτιον γίνεται ποτε τῷ χήματι τῆς κινήσεως, καὶ τὸ χῆμα τῆς κινήσεως αἷτιον τῆς χήματος τῆς ὑποκειμένης μεγέ- 20 θους. ὁ δὲ Ξεναρχος πρὸς πολλὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων ἀντι- πῶν ἐν τοῖς πρὸς τὴν ε' ὑσίαν αὐτῷ γεγραμμένοις, ἀντίειπε καὶ πρὸς τὸ "αἷτιον δὲ ὅτι καὶ τὰ μεγέθη ταῦτα ἀπλᾶ μόνον, ἡ τε εὐθεῖα καὶ ἡ περιφερὴς." ἀπλῇ γὰρ ἐστὶ, φησί, γραμμὴ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς κυλίνδρου ἑλίκῃ, διότι πᾶν μόριον αὐτῆς παντὶ ἴσῳ ἐφαρμόζει 25 εἰ δὲ ἐστὶ μέγεθος ἀπλᾶν παρὰ τὰ δύο, εἴη ἂν καὶ κινήσεις ἀπλῇ παρὰ τὰς δύο, καὶ σῶμα ἀπλᾶν ἄλλο παρὰ τὰ πέντε τὸ τὴν κίνησιν ἐκείνην κινέμενον. πρὸς δὲ τὸν Ξεναρχον ὁ Ἀλέξανδρος ἀπαντᾷ διχῶς, ποτὲ μὲν καὶ ἀντιπαράστασιν. συγχωρῶν γὰρ ἀπλᾶν εἶναι τὴν κυλινδρικήν ἑλίκαν, λέγει ὅτι ἔχ ὡς ποιητικὰ αἷτια τῶν κινή- 30 σεων τὰ μεγέθη παρέθετο ὁ Ἀριστοτέλης· ἢ γὰρ εἰ τὸ ἀπλᾶν σῶμα ἀπλᾶν κίνησιν κινεῖ καὶ ἀπλῆς γραμμῆς, ἢ δὴ καὶ καὶ πάσης ἀπλῆς γραμμῆς ἀπλᾶν σῶμα φυσικὸν ἀπλᾶν κινεῖ κίνησιν, ὅπερ ὁ Ξεναρχος ἀξιοῖ. ἢ γὰρ τῆτο τίθησιν ὁ Ἀριστοτέλης. μήποτε δὲ βιαιοτέρα ἐστὶν ἡ ὑπάντησις, τῆς Ἀριστοτέλους σαφῶς εἰπόντος ὅτι 35 αἷτιον ἐστὶ καὶ τὰ μεγέθη ταῦτα ἀπλᾶ μόνον εἶναι, τὴν τε εὐθεῖαν καὶ τὴν περιφέρειαν· καὶ γὰρ ὡς ὕλικά αἷτια φησί, καὶ αὐτὸ τῆτο ἔκ ἀνάγκη, καὶ ἄλλως μεγέθους ὄντος ἀπλᾶ εἶναι καὶ ἄλλαν ἀπλᾶν κίνησιν, ἀλλὰ τό γε μόνον ταῦτα ἀπλᾶ εἶναι μεγέθη σαφῶς εἰρημέ- 40 νον ἀνατρέπει, εἰπερ ἐστὶ καὶ ἄλλο. καλλίων ἔν ἡ καὶ ἔνστασιν ἀπάντησις, τῆς Ἀλεξάνδρου λέγοντος ὅτι ἔδὲ ἀπλῇ γραμμῇ ἔστω ἡ ἐπὶ τῆς κυλίνδρου ἑλίκῃ, εἰπερ ἐκ δύο κινήσεων ἀνομοίων γεννᾶται, κυκλικῆς τε καὶ ἐπ' εὐθείας· εὐθείας γὰρ κύκλῳ περὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κυλίνδρου περιανομένης καὶ σημεία τινὸς ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁμαλῶς κινούμενα γεννᾶται ἡ κυλινδρική ἑλίκῃ, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ξεναρχος ὁμο- 45 λογεῖ γράφων ἔτως "ἔστω τι τετράγωνον, καὶ τῆτο περιγεῖται κύκλῳ, μενέσσης μιᾶς πλευρᾶς, ἥτις ἄξων τῆς κυλίνδρου γίνεσθαι, ἐπὶ δὲ ταύτης τῆς παραλλήλης τῆς καὶ περιφερομένης φερέσθαι τι σημεῖον, καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τῆτο τὸ σημείον ταύτην διεξίτω τὴν γραμ-

μήν, καὶ τὸ παραλληλόγραμμον εἰς ταύτῃ ἀποκαθίσταται πάλιν, ὅθεν ἤρξατο φέρεσθαι. ποιεῖ γὰρ ἕτως καὶ μὴ παραλληλόγραμμον κύλινδρον, καὶ δὲ φερόμενον σημειῖον ἐπὶ τῆς εὐθείας ἑλικά, καὶ ταύτην, ὡς φασίν, ἀπλήν, διότι ὁμοιομερής. ἀλλὰ καὶ ὁμοιομερής ἐστίν, ὅκ ἐστιν ἀπλή· ἢ μὴ γὰρ ἀπλή γραμμὴ πάντως καὶ ὁμοιομερής, ἢ δὲ ὁμοιομερής εἴαν μὴ καὶ μονοειδής ᾗ, καὶ εἰ ἀπὸ κινήσεως γίνοιτο ὁμοειδής, ὁμοειδής ὑπάρχει καὶ αὐτή, μᾶλλον δὲ μία. καὶ γὰρ ἡ τῆς ἡλιακῆς κινήσεως ἑλὶξ ὑπὸ δύο κυκλικῶν γινομένης, τῆς τε τῆς ἡλίου ἐπὶ τῷ ζῳδιακῷ καὶ τῆς ἀπλανῆς, ἐπειδὴ περὶ διαφορῆς πόλως ἑκατέρωθεν γίνεσθαι, καὶ ἡ ἑλὶξ μικτὴν ἔχει φύσιν. ἔτι δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, αἱ ἀπλᾶί κινήσεις καὶ τὴν πρὸς τὸ τῷ παντὶ μέσον χέσιν τὸ ἀπλᾶ εἶναι ἔχουσιν· ἢ μὴ γὰρ περὶ τὸ μέσον, αἱ δὲ ἀπὸ τῷ μέσῳ καὶ πρὸς τὸ μέσον· ἢ δὲ ἑλὶξ ὅτι αὐτή. id. f. 4.

269^a ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, εἰκότως ὅκ ὑποθετικῶς προήγαγεν, εἰ ἀπλή ἢ κύκλῳ κινήσεις καὶ τὰ ἐξῆς, ἀλλὰ παρασυναπτικῶς ἐχρή-
 2. σατο τῷ "εἴπερ," ἐπειδὴ προαπέδειξε πάντα τὰ λήμματα. μήποτε δὲ τὸ εἴπερ ὑποθετικόν τι ἐστίν, ὅκ ἰσοδυναμῶν τῷ ἐπειδὴ-
 περ· τὸ γὰρ πέρ τῷ εἰ ὑποθετικῶς προστιθέμενον ὅκ ἀμβιβάζει τὴν δύναμιν αὐτῆς, ὥσπερ ὅδε τῷ ἐπειδὴ παρασυναπτικῶς. ὑποθε-
 τικῶς δὲ αὐτὴ διὰ φιλόσοφον ἴσως εὐλάβειαν προήγαγεν (*). . . 20
 ἰστέον ὅτι καὶ Πτολεμαῖος ἐν τῷ περὶ τῶν Στοιχείων βίβλῳ καὶ ἐν τοῖς Ὀπτικαῖς καὶ Πλωτῖνος ὁ μέγας καὶ Ξενάρχος δὲ ἐν ταῖς πρὸς τὴν πέμπτην ὑπότιν ἀπορίαις τὴν μὴ ἐπ' εὐθείας κίνησιν τῶν σφαι-
 ραίων γινομένων ἔτι καὶ ἐν τῷ παρὰ φύσιν ὄντων τόπῳ, ἀλλὰ μήπω τῶν τῶν καὶ φύσιν ἀπειληφότων εἶναι φασίν. τῷ δὲ καὶ Ἀρι-
 25 στοτέλης ἔοικε συγχωρεῖν, καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τῆσδε τῆς πραγμα-
 τείας λέγων "τὸ εἰς τὴν αὐτὴν τόπον φέρεσθαι εἰς τὴν αὐτὴν εἰδὸς ἐστὶ φέρεσθαι" (p. 310 a 33) καὶ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως, καὶ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς, ὡς λεχθήσεσθαι. τῷ γὰρ ὄντι εἰ τῶν οἰκείων τόπων καὶ τῆς οἰκείας ὁλότητος ἐπιέμενα κινεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἄλλοτρῶν τόπων καὶ τῆς παρὰ
 30 φύσιν διαθέσεως, ὁμολογῶν ὅτι καὶ καὶ φύσιν ἔχοντα τελέως κινεῖσθαι, ἀλλ' ὡς φασὶν οἱ εἰρημένοι πρότερον ἄνδρες, Πτολεμαῖος Ξενάρχος Πλωτῖνος, καὶ φύσιν ἔχοντα καὶ ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ὄντα τὰ σφαιρᾶ ἢ μένει ἢ κύκλῳ κινεῖσθαι· μένει μὴ ἢ γὰρ ὁμολογῶν ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἶρος τὸ λιμανάζον, κύκλῳ δὲ κινεῖσθαι τό τε πῦρ καὶ τὸ

αἶρος τὸ εὐαγές, τῷ ὕρανῳ συμπεριπολῶντα καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν οἰκειότητα. εἰ ἔν τῷτο ἀληθές καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Μετεωρολογικοῖς (1 4) τὸ ὑπέκκαυμα κύκλῳ κινεῖσθαι φησί, τε-
 κμαιρόμενος ἀπὸ τε τῶν κομητῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν αὐτῷ συνισταμένων φασμάτων ἀνατελλόντων τε καὶ δυνόντων μὲν τῶν ἄστρων, πῶς ἐν ταῖς τοῖς Ἀριστοτέλης πρῶτον μὲν πῶς ἀπὸ τῆς παρὰ φύσιν τῶν ὑπὸ σελήνην κινήσεων τὴν πρὸς αὐτὰ ὑπεροχὴν καὶ ἐξάρεσιν τῷ ὕρανῳ σώματος ἐπιχειρεῖ δεικνύναι; ἀλλὰ τῷτο τὸ ἀπορον μετ' ὀλίγον, ὡς τῷ Ξενάρχῳ προβαλλομένῳ, διαλύσομεν.
 νῦν δὲ ἀπορητέον πῶς ὅτε πῦρ ὅτε ἄλλο τι τῶν τεσσάρων κύκλῳ φέρεσθαι φησιν. . . ὁ Ξενάρχος δὲ δευτέραν ἀπορίαν ἐν τοῖς πρὸς τὴν πέμπτην ὑπότιν ὑπορημένους μὲν τὴν περὶ τῶν ἀπλῶν γραμμῶν ἀπορεῖ πρὸς τὸ τῷ ἀπλῷ σώματος ἀπλήν εἶναι καὶ φύσιν τὴν κίνη-
 σιν· ὅθεν γὰρ, φησί, τῶν τεσσάρων σφαιρῶν ἡδὴ ὄντι καὶ φύσιν ἐστὶν ἢ ἐπ' εὐθείαν κινήσεις, ἀλλὰ γινομένῳ μόνον· τὸ δὲ γινόμενον ὅκ ἐστὶν ἀπλῶς, ἀλλὰ τῷ τε εἶναι καὶ τῷ μὴ εἶναι μεταξὺ, καθάπερ καὶ τὸ κινούμενον (καὶ γὰρ τῷτο ἐστὶν ἐν μέσῳ τῷ τε ἐπιλαμβανομένῳ τόπῳ καὶ τῷ προκατεχομένῳ), καὶ ἐστὶ συγγενὴς ἢ γένεσις τῇ κινήσει, μεταβολὴ τις ὅσα καὶ αὐτῇ, καὶ διὰ τῷτο τὸ ἀναφέρεισθαι λεγόμενον πῦρ ὅφρα φάμεν εἶναι κυρίως πῦρ ἀλλὰ γινόμενον, ἐλθόν δὲ ἐπὶ τὴν οἰκείον τόπον καὶ ἐπιπολάσαν τοῖς ἄλλοις καὶ ἡρεμῆσαν, τότε γί-
 νεσθαι κυρίως· εἰδοποιεῖσθαι γὰρ αὐτό, καθ' ὅσον ἐστὶ κύβον, τῇ θέσει ταύτῃ. καὶ ἡ γὰρ τότε κυρίως ἐστὶ γὰρ, ὅταν ὑποστῇ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν μέσον ἐπὶ τῇ τόπον, καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ αἶρ, καὶ τὸ μὴ ὕδωρ ὅταν ἐπιπολάσῃ μὴ τῇ γὰρ ὑφίστασθαι δὲ τῷ αἶρι, ὁ δὲ αἶρ, ὅταν ἐπιπο-
 25 λάσῃ μὴ τῷ ὕδατι ὑφίστασθαι δὲ τῷ πυρί. τὸ ἔν τῷ ἀπλῷ σώμα-
 τος, φησὶν, ἀπλήν εἶναι καὶ φύσιν τὴν κίνησιν ψευδὸς ἐστίν· δέ-
 δεικνύει γὰρ ὡς ὅτι τῷ ὄντι ἀλλὰ τῷ γινομένῳ συμβεβηκὸς ἐστὶν ἢ κινήσεις· εἰ δὲ ἄρα χρὴ καὶ τοῖς ἡδὴ ὄντι ἀποδιδόναι τινὰ κίνησιν καὶ ταύτην ἀπλήν, τὴν ἐγκύκλιον ἀποδιδόναι χρὴ, εἴπερ δύο μόναι
 30 αὐτῇ ἀπλᾶί, ἢ τε κύκλῳ καὶ ἢ ἐπ' εὐθείας, ἢ δὲ ἐπ' εὐθείας γινο-
 μένων ἐστὶν ἀλλ' ὅκ ὄντων τῶν τεσσάρων. ὅκ ἂν ἔν ἀτόπως ἀπο-
 δοίη τις τῷ πυρί τὴν ἐγκύκλιον, τοῖς δὲ ἄλλοις τρισὶ τὴν ἡρεμίαν. ταύτην τὴν ἀπορίαν λύων ὁ Ἀλέξανδρος. . . ἀπορεῖ δὲ πάλιν ὁ
 35 Ξενάρχος, ὅκ ἀνάγκη εἶναι λέγων, εἰ τοῖς ἀπλοῖς φυσικοῖς σώ-
 μασι ἀπλᾶς ἀποδέδωκε τὰς οἰκείας καὶ συγγενεῖς κινήσεις ἢ φύ-
 σεις, ἡδὴ διὰ τῷτο καὶ ταῖς ἀπλᾶς κινήσεσιν ἀπλᾶ ἀποδεδωκέναι τὰ φυσικὰ σώματα· ὅδε γὰρ σύνθετα ταῖς συνθέτοις ἀποδέδωκεν·
 ἢ γὰρ ἂν ἀπειρον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἀπειροὶ γὰρ εἰσιν αἱ σύνθετοι
 40 κινήσεις. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος εἴτε ταύτην ἄλλως ἐκδεξάμενος τῷ
 Ξενάρχῳ τὴν ἐνστασιν, εἴτε ἄλλως μνημονεύων, πρὸς τοιαύτην ὑπαντᾶν μοι δοκεῖ. εἰ τὸ σύνθετον γεγονὸς ἐν ἐστὶ, τῷ δ' ἐνὸς μία ἢ κινήσεις, ἢ αὐτὴ ἔσται τῷ τε ἀπλῷ καὶ τῷ συνθέτῳ κινήσεις· μία
 γὰρ καὶ ἡ τῷ ἀπλῷ. λύει τοίνυν ὁ Ἀλέξανδρος λέγων. . . ἐστὶ δὲ
 45 καὶ ταῦτα τῷ Ξενάρχῳ. φέρε καὶ δύο μὴ εἶναι τὰς ἀπλᾶς γραμμάς, τὴν τε περιφερῆ καὶ τὴν εὐθεῖαν, τῶν δὲ τεττάρων, γῆς καὶ ὕδατος καὶ αἶρος καὶ πυρός, ἕκαστον, ἐπειδὴ ἢ κυρίως καὶ φύσιν, ἔχειν κί-
 νησιν τὴν καὶ τῆς εὐθείας. ἀλλὰ τί δὴ κωλύει καὶ τῶν ὑποκειμέ-

(*) p. 268 b 28. Dixi natura ad differentiam animalium et plantarum, siquidem haec quoque initium motus sortiuntur; verum secundum animam, minime autem secundum naturam hoc illis inest. . . dixi autem motuum nonnullos esse simplices, nonnullos vero ex illis quodammodo compositos, non ut id insinuarem quod composito, motu sursum inquam ac deorsum, simul defertur, quoniam hoc dissentaneum est ac fieri nullo modo potest, siquidem confringeretur id quod ea ratione movetur; sed id intelligi debet, secundum quod unico motu etiam movetur, verum ille motus est veluti confusus quidam motus ad duas partes. cui equidem sententiae sequentia adstipulantur, dum inquit Aristoteles "et quae hoc iure se habent, ab eo praecipue elemento moventur quod in illis praevallet." Themist. f. 2 b.

νων κτ' φύσιν εἶναι καὶ τὴν ἐν κύκλῳ τινὸς ἢ τινῶν ἢ καὶ πάντων αὐτῶν; καὶ γὰρ οὗτο καὶ τὸτο προσυποθέμεθα, μίαν εἶναι τὴν ἐκάστην κτ' φύσιν. ἔστι δὲ ὅδε δύνατον προσυποθέσθαι. ψευδὸς γὰρ ἐστὶ προφανὴς· ἐκάτερον γὰρ τῶν ἐν μέσῳ δύο τὰς κτ' φύσιν ἔχει κινήσεις· τό τε γὰρ ὕδωρ ἐκ μὲν γῆς ἄνω φέρεται κτ' φύσιν, ἐκ δὲ πυρός καὶ τῆ 5 ἀέρος εἰς τὴν ἀντίον, ὅ τ' ἀπὸ κατω μὲν ἐκ τῆ πυρός, ἄνω δὲ ἐκ τῆ ὕδατος. ἀλλ' ὅτι μὴ προσυποθέμεθα μίαν εἶναι τῶν ἀπλῶν κτ' φύσιν κίνησιν, δῆλον... ταύτας μὲν ἔν τας ἐνστάσεις τῷ Ξενάρχῃ ἐν τούτοις τίθησιν τε καὶ διαλύει ὁ Ἀλέξανδρος· λέγει δὲ καὶ ἄλλην ὁ Ξενάρχης τοιαύτην. τὴν κύκλῳ κίνησιν ἀδύνατον ἀπλῶς σώματος 10 εἶναι κτ' φύσιν, εἴπερ ἐν μὲν τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν ὁμοιομερέςιν ἔστιν ἰσοταχὴ πάντα τὰ μόρια ἐστίν, ἐν δὲ τῷ κύκλῳ τὰ πρὸς τῷ κέντρῳ αἰεὶ βραδύτερα τῶν πρὸς τῇ περιφερείᾳ ἐστίν, εἴπερ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐλάττονα κινῶν διαφασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν σφαίρᾳ οἱ περὶ τῆς πόλης κύκλοι βραδύτερον κινῶν τῶν πόρ- 15 ρωθεν, καὶ τάχιστα πάντων ὁ μέγιστος τῶν παραλλήλων. ῥητέον δέ... τελευταῖον δ' ἐν τούτοις μέμφεται Ξενάρχῃ ὅτι περὶ φυσικῶν διδάσκοντες μαθηματικὰς τὰς ἀποδείξεις ποιῶμεθα, γραμμῶν εἰδεῖσι προσκεχρημένοι, ὅταν τὰς αἰτίας τῶν ἀπλῶν κινήσεων τῶν ἀπλῶν γραμμῶν ἀπαρτῶμεν... ταῦτα μὲν 20 ὁ Ξενάρχῃς ἀντεῖρηκε πρὸς τὰς ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει παραληφθεῖσας ὑποθέσεις. τῶν δὲ τις ἐφ' ἡμῶν, δόξης ὡς ἔοικε θηρατῆς, τῶν τε Ξενάρχῃς τινὰς ἐνστάσεις ὑποβαλλόμενος καὶ ἄλλας τοιαύτας ἀθροίσας, κατήγορος ἀνέδυνε τῷ Ἀριστοτέλει, σκοπὸν μὲν τὴν ὅλον ἐνσησάμενος, ὡς φησὶ, φθαρτὴν ἀποδείξαι τὴν κόσμον, ὡς 25 ἐπαθλόν τι μέγα παρὰ τῷ δημιουργῷ ληφόμενος, εἰ φθαρτῶν μόνων αὐτὴν ἀποδείξει δημιουργόν, μηδεὶς δὲ ἀφθάρτης. διὰ ταύτην δὲ τὴν προθυμίαν τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ἀντιλέγειν προτίθηται διὰ πολυσίχων βιβλίων, καὶ μόνον τῷ πλήθει καταπλήττειν ἐλπίσας τῆς ἀνοήτης, ἀλλὰ καὶ ἀποτρέπων 30 οἶμαι τὰς πλείους καὶ μάλιστα τὰς καθαριωτέρας τῆς τῶν διωλυγίων φληνάφων ἐντεύξεως... εἰ δὲ περὶ φανερὴν πρὸς τὸν ἄνδρα τούτον τραχύτερον ἀπορρίπτων λόγον, μὴ νεμεσήσῃ τις· καὶ γὰρ ἔστι μοί τις πρὸς τὸν ἄνδρα φιλονεικία, ὃν ὅδε θεασάμενος οἶδα πώποτε, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐμμελῆ δίκην ἄξιον ἐπιτιθέναι τούτῳ παρὰ Ἀρι- 35 στοτέλει μὲν καὶ τῶν ἐξηγητῶν αὐτῷ μαθόντι, εἴπερ τι ἄρα περὶ τούτων μεμάθηκεν· καὶ γὰρ ἀπὸ Μενάνδρου καὶ Ἡρωδιανῆ καὶ τῶν τοιούτων ἦλθεν ἡμῖν ἀκριβέστερον Ἀριστοτέλει τὰ περὶ τῆς φύσεως τῶν ὄντων πεπαιδευμένος... εἰ δ' ἐν ἄλλοις τὰ κύκλῳ φερόμενα σώματα περὶ τῆς παντὸς κέντρον κινεῖσθαι φησιν, ἰστέον ὅτι καὶ τὰς 40 τῶν πρεσβυτέρων ἀστρονόμων ὑποθέσεις ποιῶν τὸν λόγον (ὁ Ἀριστοτέλης)· οἱ γὰρ περὶ Εὐδόξου καὶ Κάλλιππον καὶ μέχρι τῷ Ἀριστοτέλει τὰς ἀνεπιτρεχάσας σφαῖρας ὑποθέμενοι ὁμοκέντρον τῷ παντί, δι' ἐκείνων ἐπειρῶντο σώζειν τὰ φαινόμενα, περὶ μέντοι τῆς παντὸς κέντρον πάσας λέγοντες κινεῖσθαι τὰς σφαῖρας, τῶν δὲ ἀπα- 45 γείων καὶ περιγείων καὶ τῶν δοκάντων προποδισμῶν καὶ ὑποποδισμῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς κινήσεσι φαινομένων ἀνωμαλιῶν τὰς αἰτίας ἐκ ἰσχυρόντες κατ' ἐκείνας τὰς ὑποθέσεις ἀποδιδόναι. διὰ τοιούτου οἱ

περὶ τὸν Ἰππάρχον, καὶ εἰ τις πρὸς τούτῳ, καὶ μὲν τούτον ὁ Πτολεμαῖος, τὰς ἐκκέντρον σφαῖρας καὶ τὰς ἐπικύκλους ὑπέθεντο, διὰ τούτων καὶ μὴ περὶ τῆς παντὸς κέντρον πάντα κινεῖσθαι τὰ ὑράνια παριδόντες, τῶν δὲ εἰρημένων πρότερον τὰς αἰτίας τὰς ὑπ' ἐκείνων παραληφθεῖσας ἔτοι κατ' αὐτὰς τὰς ὑποθέσεις ἀποδιδόντες. ὁ ἔν Ἀριστοτέλει ἐνταῦθα μὲν ὅδε λέγει περὶ τούτων, ἐν οἷς δὲ λέγει, ταῖς τῶν προτέρων ὑποθέσεσιν ἀκολουθῶν φαίνεται. δῆλον δὲ ὅτι τῆς περὶ τὰς ὑποθέσεις ταύτας διαφέρεισθαι ἐκ ἔστιν ἔγκλημα· τῆς γὰρ προ- κείμενόν ἐστι, τίνος ὑποθεθέντος σωθεῖν ἂν τὰ φαινόμενα. ὅδε ἔν θαυμαστόν, εἰ ἄλλοι ἐξ ἄλλων ὑποθέσεων ἐπειράθησαν διασω- 5 σαι τὰ φαινόμενα. οἱ δὲ ἀστέρες εἰ κινῶν περὶ τὰ ἑαυτῶν κέντρα, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς παντὸς ὑπὸ τῶν σφαιρῶν περιηγόμενοι κινῶν. παρὰ τίνι δὲ τῶν ἀστρονόμων εὗρεν ἕτος ὅτι οἱ ἀστέρες περὶ τὰ ἑαυτῶν κέντρα κινῶν; ἢ παρὰ τῶν ἐν τοῖς κανόσι τῷ Πτολεμαίῳ παρακῆσας ὅτι ἄλλοι μὲν εἰσιν ἀριθμοὶ τῷ κέντρῳ τῷ ἐπικύκλῳ, ἄλλοι δὲ αὐτῷ τῷ ἀστέρι, ἐνόμισε τούτως τῆς περὶ τῆς οἰκείου κέντρον τῷ ἀστέρι κινήσεως εἶναι; ἐκ ἐπιστήσεως ὅτι οἱ μὲν ἀριθμοὶ ἔτοι ὡς μεταβαίνοντός εἰσι τῷ ἀστέρι, ἢ δὲ περὶ τῆς κέντρον κινήσεως καὶ γίνεται μεταβαίνοντος αὐτῷ, ἀλλ' οἱ μὲν τῷ κέντρῳ τῷ ἐπικύκλῳ ἀριθμοὶ τὴν κίνησιν δηλοῦσι τῷ ὁμοκέντρῳ ἢ ἐκκέντρῳ, ἐφ' ὃ φέρεται ὁ ἐπικύκλος, οἱ δὲ τῷ ἀστέρι τὴν κίνησιν τῷ ἐπικύκλῳ, ἐφ' ὃ φέρεται ὁ ἀστὴρ. αὐτῷ μέντοι τῷ ἀστέρι τὴν περὶ τῆς ἑαυτῷ κέντρον κινήσιν ἀδύνατον καταλαβεῖν ἐν πόσῳ χρόνῳ ἀποκαθίσταται· 10 ἔτε γὰρ μεταβαίνει τόπον ἐκ τόπου καὶ ταύτην τὴν κίνησιν. διὸ τῶν μὲν ἀστρονόμων ὅδε ἐπεχείρησε τὴν τῷ ἀστέρι περὶ τῆς ἑαυτῷ κέντρον ἀποκατάστασιν εἰπεῖν ἐν πόσῳ χρόνῳ γίνεται (ὅδε γὰρ καταληπτὴν ἦν), ὁ μὲντοι Πλάτων καὶ ταύτην οἶδε τῶν ἀστέρων τὴν κίνησιν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τί περὶ τῆς τῶν ἀστέρων κινήσεως δοξάζει, ἐν τῷ δευτέρῳ ταύτης τῆς πραγματείας ἐρεῖ... ἐπειδὴ δὲ πολλὰ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶπε δεικνύντα μὴ ἀπλῆν ἀλλὰ μικτὴν ἔσσαν τὴν τῷ ὑπεκκαύματος κινήσιν, ὀλίγα τούτων βασανιστέον. id. f. 5-9.

ἀπορῶσι δὲ τινες, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, πρὸς τὸν εἰρημένον 269^ο λόγον, ὅτι τῆς τελειότερον πρῶτον τῇ φύσει καὶ τῆς πρῶτον ἀπλῆς- 19^ο ρον. εἰ γὰρ τελειότερος ὁ κόσμος τῶν ἐξ ὧν ἔστι, τῆς δὲ τελειότερον πρῶτον, τῆς δὲ πρῶτον καὶ ἀπλῆς, ἔστι ὁ κόσμος καὶ πρῶτος τῶν ἐξ ὧν ἔστι καὶ ἀπλῆς ἐκείνων· καὶ προϋπάρχει δὲ ὁ κόσμος τῶν αὐτῷ μερῶν, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος... ἀπορεῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα τὰς αὐτὰς πάλιν ἀπορίας ὁ Ξενάρχῃς, πρῶτον μὲν ὅτι μαθηματικοῖς ἐχρήσατο τοῖς λήμμασιν ὁ λόγος, τῇ εὐθείᾳ καὶ τῷ κύκλῳ, δεύ- 20 τερον ὅτι ἐκ ἔστιν ἀπλῆς σῶμα φυσικὸν καὶ τῆς περιφερείας κινῶμενον διὰ τὴν ἀνισοταχὴ κίνησιν τῶν πρὸς τῷ κέντρῳ καὶ τῶν πρὸς τῇ περιφερείᾳ καὶ τῶν ἐν μέσῳ τούτων κινῶμενων. τρίτον ὅτι καὶ ἔστι τῷ κύκλῳ κινῶμενον, ἀλλ' ἐκ ἄλλο πρὸς τοῖς τέτρασιν, εἴπερ καὶ ἐκείνων τὰ μὲν μένει τὰ δὲ κύκλῳ κινεῖται. ὅταν ἔν ἡ τελείᾳ, μάλιστα τῷ πυρὶ ὑπάρχει· τὴν γὰρ ἐπ' εὐθείας, ὡς καὶ τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, ἀτελῆ ἔσσαν ἀτελῆ ἔτι ὄντα κινεῖται. ταύτας τὰς ἐνστάσεις ὡς ἤδη προτεθείσας τε καὶ διαλυθείσας ὅδε ὁ Ἀλέξανδρος

ἡξίωσεν ἐκθέσθαι, καὶ ἐγὼ δὲ πειράσομαι λοιπὸν τὰς τοιαύτας παρα-
τρέχειν· ὁ δὲ νεαρός ἡμῖν ἕτος κόραξ, μᾶλλον δὲ κολοῖός, "ἄκραντα
γαρυόμενος Διὸς πρὸς ὄρνιθα θεῖον" καὶ τὴν μεγαλορρήμονα Πίν-
δαρον (Οἱ. 2. 87), καὶ πρὸς τὰ ἐνταῦθα τῷ Ἀριστοτέλει ῥηθέντα
παρεκαλούμενος πρῶτην μὲν ἔνστασιν ἐπάγει τὴν τῷ Ξενάρχῃ τρίτην 5
ὑποβαλλόμενος. id. f. 10.

269 b ἄπορεῖ πρὸς ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῷ ὑπεκκαύματι, καὶ
1. τῷ Ἀριστοτέλει λέγοντος ὅτι τὸ ἐφεξῆς σῶμα τῷ κυκλοφορητικῷ
ἀεὶ ὑπ' ἐκείνου περιφέρει κύκλῳ, καὶ τῷ Ξενάρχῃ δὲ ἐνισταμένῃ.
ἐρωτητέον ὅν, φησί, πότερον παρὰ φύσιν ἐστὶν ἐκείνῳ ἢ κύκλῳ κί- 10
νησις ἢ καὶ φύσιν· καὶ εἰ λέγει τις παρὰ φύσιν, ἔσαι τις αὐτῷ καὶ
φύσιν ἢ ἐπὶ τῷ ἄνω· ἐπειδὴ ὅν παρὰ φύσιν ἐκείνῳ ἢ ἐπὶ τῷ κάτω,
δύο ἐνὶ ἐναντία ἔσαι, ὥστε κυκλοφορητικὸν καὶ φύσιν ὅ τε ἄνω καὶ
τὸ πῦρ. ἀπορεῖ δὲ πρῶτον ὡς ἐπὶ ξυλίνης ἢ λιθίνης σφαίρας· ἐάν
γάρ τις αὐτὴν κινῶν κύκλῳ ἐρωτήσῃ πότερον παρὰ φύσιν ἐστὶν ἢ 15
κύκλῳ κίνησις αὐτῇ, δείχθησέῃ ὅτι ὁ παρὰ φύσιν· ἔσαι γάρ τις
αὐτῇ καὶ φύσιν ἢ ἢ ἄνω ἢ ἢ κάτω· ὁ γὰρ εἰσιν ἄλλαι παρὰ ταύ-
τας ἀπλαῖ· ὁποτέραν δὲ ἂν εἴπῃ τις, ἢ ἑτέρα ἐναντία ἔσαι· ἔστι
δὲ καὶ ἢ κύκλῳ παρὰ φύσιν ὅσα ἐναντία· δύο ἄρα ἐνὶ ἐναντία ἔσαι.
ἵνα ὅν μὴ τῷτο συμβῇ, καὶ φύσιν ἀνάγκη λέγειν καὶ τῇ τοιαύτῃ 20
σφαίρα τὴν κύκλῳ κίνησιν. ὅκ ἀναγκαίως δὲ οἶμαι σφαῖραν
ὑπέθετο· ὅδε γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἐπὶ σφαιρικῷ τῷ ὕρανῳ
ποιεῖ τὸν λόγον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς κύκλῳ κινήσεως ἐπιχειρεῖ, κύκλῳ
δὲ δύνασθαι κινεῖσθαι καὶ κύβος καὶ ὅλως τὰ μὴ κυκλικὰ τῶν σωμάτων.
λύει δὲ τὴν ἀπορίαν ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι ὅτε τὸ συμπεριγαό- 25
μενον τῷ ὕρανῳ σῶμα κυκλοφορητικῶς κινεῖται· ὅδε γὰρ ἐστὶν
ἀπλῇ ἢ κίνησις αὐτῷ· περιφερομένη γὰρ αὐτῷ ἀνάγκη, εἴ τι μὲν κα-
φον ἐν αὐτῷ, ἄνω φέρεσθαι, εἴ τι βαρὺ, κάτω· μικτὴ ὅν ἢ κίνησις.
ἀλλ' ὅδε ἢ λιθίνη σφαῖρα ἢ ξυλίνη κύκλῳ κινεῖται, φησὶν, ἀλλ'
ἄνω καὶ κάτω, εἴπερ ἄνω μὲν τὸ ἀπὸ τῆς μέσης τῆς παντός, κάτω δὲ 30
τὸ πρὸς τὸ μέσον. ἀλλὰ τῷτο μὲν ἐτοιμότερον ἢν οἶμαι λύειν λέ-
γοντα μὴ φυσικὴν εἶναι τὴν τοιαύτην κίνησιν μηδὲ ἀπλῆ, ἀλλὰ
τεχνητὴν καὶ συνθετὴν, καὶ διὰ τῷτο μήτε ταύτῃ καὶ φύσιν μήτε
ἄλλῳ τινί· ὥστε ὅδε παρὰ φύσιν, εἴπερ μηδὲ ἄλλῳ καὶ φύσιν.
id. f. 12 b.

269 b εἰ ὅτως ἀκρίσομεν τῷ ῥηθέντος, ὅδε ἐνδεῖν τι τῇ λέξει φήσα-
10. μεν, καθάπερ ὁ Ἀλέξανδρος λέγει, ὅς καὶ τῷτο προσέθησιν, ὅτι οἱ
λέγοντες αὐτὸ λεπτυνόμενον καὶ ἀτροφῶν κύκλῳ κινεῖσθαι περὶ τὴν
τροφὴν διὰ τὴν ἐπ' εὐθείας εἰς ὕψος ἀνάτασιν, τῆς τροφῆς μικέτι
πρὸς αὐτὸ ἀφικνυμένης, καὶ ὅτοι ὁμολογῶσιν αὐτὸ παρὰ φύσιν κί- 40
νεῖσθαι, ὑπὸ τῆς τροφῆς ἀγόμενον βία· ἢ δὲ βίαιος κίνησις παρὰ
φύσιν. id. f. 13.

269 b ἐν τούτοις τοῖς ἐγκειμένοις ἢ ῥητοῖς ὁ Ξενάρχης ἐνίσταται, καὶ
14. πρὸς ἄλλα μὲν, περὶ ὧν ἤδη εἶρηται, καὶ μέντοι πρὸς τὸ ἐν ἐνὶ λέ-
γεσθαι ἐναντίον· ῥάδιον γάρ, φησί, βιασαμένοις κινῆσαι τὸ πῦρ 45
καθ' ὅτι ἂν γραμμῆς εἶδος, εἴτε ἀπλῆν εἴτε καὶ ποικίλον. λέγομεν
δέ, φησί, καὶ ἐν τοῖς περὶ τῶν ἡθῶν λόγοις ἐκάστη τῶν ἀρετῶν
δύο εἶναι τὰ ἐναντία, ὡς φρονήσει μὲν πανουργίαν καὶ εὐθείαν, ἀν-

δρεία δὲ θρασύτητα τε καὶ δειλίαν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ῥη-
τέον δὲ πρὸς μὲν τὸ πρῶτον... τῷτο δὲ καὶ αὐτὸς προσελθὼν συνεί-
δεν, ὅτι τῇ μὲν εὐθείᾳ ἢ πανουργίᾳ ἀντίκεινται καὶ τῇ θρασύτητι ἢ δει-
λίᾳ, τῇ δὲ φρονήσει ὅτε πανουργία ὅτε εὐθεία ἀλλὰ τὸ ἀμφοῖν
κοινόν, καὶ τῇ ἀνδρείᾳ τὸ κοινόν θρασύτητος καὶ δειλίας, ὥσπερ τῷ μὲν
ὑπερβάλλοντι τὸ ἐλλείπον ἀντίκεινται, τὸ δὲ κοινὸν ἀμφοῖν ἢ ἀνισότης
τῇ ἰσότητι. ἀλλ' εἰ ταῦτα ἀληθῆ, φησὶν, ὅκ ἀνάγκη τὸν ὕρανόν
πέμπτεν τινὸς εἶναι σώματος διὰ τὸ μὴ δύο ἐνὶ ἀντικείνῃ, τὴν
κύκλῳ τῷ πυρὸς καὶ τὴν ἐπὶ τὸ κάτω ἢτοι ἐπὶ τὸ ἄνω· ἀντίκεινται γὰρ
ὡς μὲν ὑπερβολῇ καὶ ἑλλειψίς ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω τῇ ἐπὶ τὸ κάτω, ὡς δὲ
ἀνισότης πρὸς ἰσότητα ἢ ἀμφοῖν κοινή, τατέστιν ἢ ἐπ' εὐθείας πρὸς
τὴν κύκλῳ. ταῦτα δὲ εἶρηται μὲν γλαφυρῶς, ὅδε δὲ οἶμαι πρὸς
τὴν ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει λεγομένην ἐναντίωσιν. id. f. 13 b.

ἔπειτα καὶ ὅτω τὸ αὐτὸ δείκνυσιν οἶμαι κοινῶς ἐπὶ τῷ ὅλῳ καὶ 270 a
τῶν μορίων, ὅτι ἀδύνατον τὴν καὶ τόπον κίνησιν κινεῖσθαι ἢ ἄνω 9.
ἀνελκόμενον ἢ κάτω κατασπώμενον. δείκνυσιν δὲ διὰ τῆς προσε-
χῶς ἐπὶ τῷ ὅλῳ ῥηθείσης ἀποδείξεως, συντόμως αὐτῆς ὑπομνή-
σας "ὅτε γὰρ καὶ φύσιν" φησὶν... καὶ οἶδα μὲν ὅτι περὶ τῷ
βαρέος καὶ κῆφου ἄλλως μὲν ὑπὸ τῷ Πλάτωνος ἄλλως δὲ ὑπὸ τῷ
Ἀριστοτέλει τεθέντων ἔδει τι καὶ τῷτον τὸν τόπον εἰπεῖν· ἀλλ' ἵνα
μὴ ὅς τὰ αὐτὰ λέγω, φυλάττω ταῖς ἀντιλογίαις αὐτά. ἐπειδὴ
δὲ καὶ εἰς τὸ μέγα πέλαγος ἐμπέσῃ τις καὶ εἰς κολυμβήθραν,
μᾶλλον δὲ καὶ εἰς βορβορῶδες τελμάτιον, νήχεσθαι ἀνάγκη, φέρε
πάλιν ἐκτραπέντες τὰ τῷ Τελχίνος ἰδωμεν ῥήματα... πρὸς δὲ
τὸν Ξενάρχον λέγοντα μὴ ὕγιως ἀποδεδοσθαι καφον τὸ πᾶσιν ἐπιπο-
λάζον, διότι κάτω ὅν τὸ πῦρ ὅπω ἐπιπολάζει, ὥστε ὅδε καφον ὅπω
ἐστὶ, μὴ ὅν δὲ καφον ὅδε ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεσθαι, ῥητέον οἶμαι προχεί-
ρως ὅτι πεφυκὸς πᾶσιν ἐπιπολάζειν εἶρηται, ὅπερ ἐπὶ τῶν ἄνω καὶ
κάτω φερομένων προσέθεικεν εἰπεῖν "βαρὺ μὲν ὅν ἐστὶν" (p. 269 b
23)... ὅρα πόσον ἐν ὀλίγοις φαίνεται τὸ τῷδε τῷ ἀνδρὶ ἀνεπίστα-
τόν τε ἅμα καὶ ἀπαίδευτον, καὶ μάστιγα εἰ καὶ γραμματικὸς ἐστὶν,
ὥσπερ ἐπιγράφει, πρῶτον μὲν ὅτι ταῦτον ἐνόμισε τὸ ἄνω καὶ τὸ ἐπὶ τὸ
ἄνω... λέγει δὲ ὅτως (ὁ γραμματικὸς) ἐν τῷ ἰγ' κεφαλαίῳ τι
δευτέρῃ αὐτῷ βιβλίῳ... ταῦτα ὅν ἐν τέτοις αἰτιώμενος αὐτὸς
35 μὲν ὅκ ἀδύνατον εἶναι φησὶ τὴν αὐτὴν κίνησιν καὶ ὡς ὑπὸ ψυχῆς
ἅμα καὶ ὡς ὑπὸ φύσεως γίνεσθαι, ὡς εἴ τις, φησὶν, ἐπινοήσῃ τῶν
πτηνῶν τι ζῶον ἐπ' εὐθείας ὡς ἐπὶ τὸ κέντρον τὴν πτήσιν παιόμε-
νον· συντρέχει γὰρ τῇ φυσικῇ ῥοπῇ τῷ σώματος ἢ τῆς ψυχῆς
ὁρμῇ. τὸν δὲ Ἀριστοτέλην νομίζει μὴ ὅτως ἔχειν ἐνταῦθα, καὶ τὴν
Ἀλεξάνδρου ἐξηγήσιν τῷτο λέγουσαν ἀποσκευαζόμενος. χρὴ ὅν
ἀκῶσαι τῆς Ἀριστοτέλει λέξεως, εἰς ἣν ἀποτεινόμενος ταῦτα
πάντα γέγραφε, ὅτως ἔχουσιν "ἀλλὰ μὴν ὅδε ὑπὸ ψυχῆς εὐλο-
γον ἀναγκαζέσθης μένειν αἰδίων· ὅδε γὰρ τῆς ψυχῆς οἷόν τε εἶναι
τὴν τοιαύτην ζωὴν ἄλυπον καὶ μακαρίαν· ἀνάγκη γὰρ καὶ τὴν κίνησιν
45 καὶ βίας ὅσαν, εἴπερ κινεῖ, φέρεσθαι πεφυκότος τῷ πρῶτῳ σώ-
ματος ἄλλως κινεῖ συνεχῶς, ἀχολον εἶναι καὶ πάσης ἀπηλλαγμέ-
νην ῥασιώνης ἑμφρονος." τίς ὅκ ἂν ἀκῶσας τῷ Ἀριστοτέλει καὶ
φυσικῇ τὴν κύκλῳ κίνησιν καὶ ἑμψυχον τὸν ὕρανόν λέγοντος, ἐν-

νοῦσαι ὅτι διὰ τούτων πρὸς ἐκείνους ἀποτείνει) τὰς ψυχικὴν μόνον λέγοντας τὴν κύκλω κίνησιν, ἢ καὶ φύσιν μὴ προσλογιζομένους;... εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου αἰτίαν εἶναι τὸ σῶζεσθαι καὶ συμμένειν τὰ στοιχεῖα καὶ μὴ φθείρεσθαι ὑπὸ ἀλλήλων τὴν τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἰσότητά, πολὺ δὲ ἂν ὑπερβάλλοι ὁ ἀήρ, εἰ μέχρι τοῦ ὕρανός διήκοι, 5 καὶ πρὸς ταῦτα ἀντιλέγων ἕτος καὶ ὀλίγον φησὶν ἐνδέχεσθαι ἀέρα πάνυ κατεψύχθαι ἢ τεθερμάνθαι καὶ πολὺν ἡρεμαιοτέρων... ὅτι δὲ ὑδὲ τούτο τῆς Πλάτωνος ἀπάδει παραδόσεως, ὑπέμνησα καὶ πρότερον ἐκ τοῦ καὶ τὴν Πλάτωνα ἄλλοις μὴ χήμασι τὰ ὑπὸ σελήνην στοιχεῖα διαζωγραφῆσαι τὴν δημιουργὸν εἰπεῖν, ἄλλω δὲ τὸ ὑράνιον σῶμα, 10 καὶ μέντοι καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοκράτους περὶ τούτων ἱσορηθέντων, ὡς ὑδὲν ἂν εἴη χειρόν καὶ νῦν ὑπομνήσαι, ἐν τοῖς περὶ τοῦ Πλάτωνος βίβι γεγραμμένοις ὡς "τὰ μὲν ζῶα πάλιν ἕτως διηρεῖτο εἰς ἰδέας τε καὶ μέρη, πάντα τρόπον διαιρῶν, ἕως εἰς τὰ πάντων στοιχεῖα ἀφίκετο τῶν ζώων, ἃ δὲ πέντε χήματα καὶ σώματα ὠνό- 15 μαζεν, εἰς αἰθέρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα." καὶ ταῦτα μὴ ἀρκεῖ τῶν περὶ τῶν Πλάτωνος τε καὶ Ἀριστοτέλει δοκούντων ἐν τοῖς προκειμένοις... ἰδὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀξέρων πολλὰ πυρὸς μετέχειν λεγομένων καὶ πύριον, ὡς φασιν, ἐχόντων τὸ χρῶμα ὁ τοῦ Κρόνου ἀστὴρ ψύχειν τε καὶ συγκρίνειν τὰ τῆδε πεπίσει. καὶ δὴλον ὅτι καὶ 20 τὴν αὐτὴν λόγον ψυχρὸς ἂν εἴη καὶ αὐτὸς καὶ ὁ πύριος ἀλλ' ὑδάτινος μάλλον. ἀλλ' ὅτε ὁ ἥλιος ὡς πῦρ ὡν τούτο τὸ συνεγνωσμένον θερμαίνει, ὅτε ὁ Κρόνιος ἀστὴρ ὡς ὑδάτινος ψύχει, ἀλλὰ κοινῶς μὴ πάντες ταῖς αὐτῶν ἀσωμάτοις δυνάμεσι τρέψουσι τὰ τῆδε σώματα πρὸς τὰς ἑαυτῶν ιδιότητας, ὥσπερ καὶ τῆς ψυχῆς αἰδομένης ἢ συννοήσης τι ἢ ἀσώματος αὐτῇ ἐνέργεια ποτὲ μὴ ἐρυθραίνεσθαι ποτὲ δὲ συνοφρυσθῆναι τὸ σῶμα ποιεῖ. ὁ μέντοι ἥλιος καὶ ταύτῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ τῶν ἀκτίνων παρατρίφει θερμὸν τὸν ἀέρα ποιεῖ καὶ δι' αὐτὸ τὰ ἄλλα θερμαίνει. id. f. 15 b.

270 a τῆς μείζονος (προτάσεως) τὴν ἀπόδειξιν ἀνέπεμψεν εἰς τὸ 30 17. πρῶτον βιβλίον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 7). ἐκείνους γὰρ πρῶτος λόγος εἶπεν ὡς περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν πραγματευομένης... τούτο τέθεικε διὰ τοῦ "τῶν δὲ ἐναντίων" φυσικῶν δηλονότι "καὶ αἱ φοραὶ ἐναντίαι," καὶ τὸ συμπέρασμα, τὸ κύκλω φερόμενον ὅτι ἔχει ἐναντίον. ἐνταῦθα δὲ πάλιν τὴν μὴ μείζονα πρότα- 35 σιν ὡς ἐναργῆ παρέλαβεν. τῶν γὰρ ἐναντίων φυσικῶν εἰδῶν καὶ αἱ φύσεις ἐναντίαι, ὥστε καὶ αἱ κινήσεις. ἀρχὴ γὰρ κινήσεως ἢ φύσις... καὶ διὰ τούτο θεογονίας ἡμῖν οἱ θεοὶ ἄνδρες παραδεδωκάσι, θεῶν μὴ πλῆθος τὸ ἐν τῷ ἐνὶ μένον, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, καὶ πολλὰ πλασιασμόν ἐκείνῳ προῖον, γένεσιν δὲ ὑμνῶντες αὐτὸ καθ' ὅσον 40 ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ὑφέστηκεν, ὥσπερ καὶ ἀριθμῶν γένεσιν τὴν ἀπὸ τῆς μονάδος θεωρῶμεν προποδισμόν, καθ' ὅσον μέντοι ἐν τῷ ἐνὶ μένον ἡνωμένον καὶ ἄκραν ἔνωσιν ἐστίν, ὅπου διακρίσεως ἀναφανείσης... τῆς δὲ ἐτέρας (προτάσεως) τὴν ἀπόδειξιν ἀνέπεμψεν εἰς τὰ ῥηθέντα καὶ τὸ πρῶτον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως, ὡς καὶ ἐγὼ καὶ 45 δύναται διὰ πλείονων τὴν διάρθρωσιν ἐπισησάμεν. τούτων δὲ κειμένων συναγέει ὅτι τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα, μὴ ἔχον μήτε ἐξ ὁ γένει μήτε εἰς ὁ φθαρτὴν, ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον ἔσται. ἐπιση-

μαίνει) δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐν τούτοις ὅτι εἶπερ ἐναντία μάλιστα καὶ φύσιν ἐστὶ τὰ τὰς ἐναντίας ἔχοντα κινήσεις, ἐναντία τῷ πυρὶ μάλλον ἔσται ἢ γῆ ἢ περὶ τὸ ὕδωρ καὶ φύσιν. καίτοι τὸ μὴ ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ὑπάρχον κατ' ἀμφω τὰς ποιότητας ἀντίκει) τῷ πυρὶ θερμῷ καὶ ξηρῷ ὑπάρχοντι, ἢ δὲ γῆ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ ὅσα καθ' ἐν μόνον τὸ ψυχρὸν. καὶ τούτο δὲ ἐπισημαίνει, ὅτι εἰπὼν ὀρθῶς τὴν φύσιν τὸ μέλλον ἔσεσθαι ἀγέννητον ἐξελέσθαι ἐκ τῶν ἐναντίων, ἐνεδείξατο ὅτι καὶ φύσιν ἔχειν χρὴ τὸ ἀγέννητον τὰ ὑράνια, καὶ μὴ ὡς τινες φθαρτὴν μὴ αὐτὴ τῇ ἑαυτῇ φύσει ποιεῖσιν, αἰτήματα δὲ αὐτῶν 10 ταῖς τινὰ ἀφθαρτον αὐτὴ ποιεῖν ἐθέλοντες. καὶ εἰκεν εἰς τὴν Πλάτωνα ἀπορίπτειν εἰπόντα (Tim. p. 41) "ἀθάνατοι μὴ ὅτι ἔσται τὸ πάμπαν, ὁ μὴν λυθῆσθαι γε διὰ τὴν ἐμὴν βελήν" ὡς ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ λέγοντα. id. f. 21 b.

σημειωτέον, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, ὅτι ἡ λέξις ὅτι ὡς ἀναγ- 270 a 25. καὶ ἀλλὰ καὶ τὸ εὐλογον εἶρη. ὅδε γὰρ εἰ ἐν τοῖς πάθει πεφυκόσιν αἱ ἐξείς μὴ πάθος, ἢ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀπαθείσιν ἀναγκαῖον. ὅτε εἰ τὰ ἀλλοιούμενα ἀντιθέμενα καὶ μεινόμενα ὁρῶμεν ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν, εὐλογον καὶ καθόλου, εἰ τι ἀλλοιῶν, τούτο αὐτῶν. εἰ μὴ γὰρ ἢ ἀλλοιῶν, ταύτῃ αὐτῶν καὶ μεινῶν, ἀνάγκη ὁ λόγος ἔχει, εἰ δὲ μή, 5 ἢ. ἀλλὰ καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 14), φησὶν, αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι ὅτε αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐστὶ τὰ καὶ πάθος κινέμενα ὅτε μεινῶν. ὡς μὴ γὰρ, φησὶν ὁ Ἀλεξάνδρος, καὶ τῇ ὁσίᾳ τῇ καὶ εἰδός ἐστὶ τι ἐναντίον καὶ τοῖς πάθεισιν, ταῦτα διὰ μὴ τὴν κατ' ὁσίαν ἐναντίωσιν ἔσται ὁμοῦ μὴ γενητὰ καὶ φθαρτὰ, ὁμοῦ δὲ ἀντιθέτα καὶ 10 μεινῶν, διὰ δὲ τὴν καὶ πάθος ἀλλοιωτὰ. ὅσα δὲ μηδεμίαν ἔχοντα κατ' ὁσίαν ἐναντιότητα ἐν ποιότησιν ἐστὶν ἐχέουσιν ἐναντίωσιν, ταῦτα ἀγέννητα ὄντα καὶ ἀναγνῆτα ὅθεν κωλύσει ἀλλοιῶν καὶ ὅτω πάθειν. σημειωτέον δὲ, φησὶ, καὶ ὅτι ὁ διὰ τὸ μηδὲν ἐναντίον εἶναι αὐτῶν τῇ συμβεβηκυῖα ποιότητι ἀναλλοιώτα αὐτὰ δείκνυσιν. καίτοι ἐχρήσατο ἂν αὐτῷ, εἰ ὅπως ὤρετο, ὥσπερ καὶ ἀγέννητα ἐδείκνυ τῷ μηδὲν εἶναι ἐναντίον. καὶ τοῖς λέγουσι, φησὶν, ἄποιον Ἀρι- 15 στοτέλην τὸ εἶ σῶμα λέγειν, καὶ ἐντεῦθεν δεικτέον ὅτι μὴ ἴσασιν ἃ λέγουσιν. εἰ γὰρ ἄποιον ἔλεγεν αὐτὸ εἶναι, ῥᾶσον ἦν αὐτῷ ἐντεῦθεν δεῖξαι ὅτι ἀναλλοιώτον. ὁ γὰρ μὴ τὴν ἀρχὴν ἔχει ποιότητα, ὅθεν ἂν καὶ ποιότητα μεταβάλλοι. ἐπεσημνήσαμεν δὲ, φησὶ, τούτο ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι ὅτι καὶ συμβαίνει τὸ καὶ τὸν ἥλιον σῶμα κυκλοφορητικὸν θερμαινόμενον ὑπὸ τῆς τοῦ ἥλιου περιφορᾶς διαπέμπειν τῷ ὑπ' αὐτὸ σῶματι τὴν ἀπὸ τῆς ἐκείνου κινήσεως γινομένην θερμότητα, ὅθεν ἄτοπον ἐπιφέρει) τῇ τῷ κυκλοφορητικῷ σῶματι ὁσίᾳ. ὁ γὰρ 20 πάντως τὸ ἀλλοιούμενον φθαρτὸν, ἀλλ' ὅσα κατ' ὁσίαν οἶα τε μεταβάλλειν. τοιαῦτα δὲ ὡς τῇ ὁσίᾳ καὶ τῷ εἶδει ἐστὶ τι ἐναντίον. ὡς γὰρ αὐτὸς λέγει, ἀπαθὲς ἐκείνο πάθος θνητῆς δυσχερείας, ἀλλ' ὅτι ἀπλῶς ἀπαθὲς. ὁ γὰρ εἰ τῷ συμβεβηκότι τινὶ ἐναντίον τι εἴη, ἢ δὲ καὶ αὐτῷ ἀνάγκη τι ἐναντίον εἶναι. τὰ γὰρ ἄσπρα χρῶμα μὴ 25 ἔχει. εἰ δὲ πᾶν χρῶμα ἢ λευκὸν ἢ μέλαν ἢ μικτόν, εἴη ἂν ἢ ἐναντίον τι αὐτῷ τῷ χρώματι ἢ ἐξ ἐναντίων τὸ χρῶμα αὐτῶν συγκεῖμενον. ἀλλ' ὁ διὰ τούτο φθαρτὰ τὰ ἄσπρα, ὅτι μὴ ἐν τῇ ὁσίᾳ αὐτῶν τὸ χρῶμα. ταῦτα τὸ Ἀλεξάνδρου λέγοντος αὐτῇ

χεδὸν τῇ λέξει, πρῶτον μὲν ἐφιστάνειν ἀξιῶ εἰ ὁ Ἀριστοτέλης ἔτω
 σαθρῶς ἐν τοιαύτῃ πραγματείᾳ συνελογίζετο καὶ παραλόγως, καὶ
 καὶ τὸ εὐλογον ἔτος εἰληφθαί φησιν αἰδόμενος. ἔπειτα ῥητέον
 αἶμαι... ἡ μὲντοι σελήνη, καὶ ἄλλοι οὐρανοὶ πῶς ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν
 ἀκτίνων καὶ διαπέμπει τὸ φῶς εἰς ἡμᾶς τὸ ἡλιακόν, ἀλλὰ μὴ τῆς
 οἰκείας ιδιότητος· ὅ γὰρ μετέβαλέ τι τῆς ὑσίας αὐτῆς ἢ ἀλλοίω-
 σις, ἀλλ' ἐτελείωσε μόνον τὰς ὑπαρχούσας δυνάμεις. καλῶς γὰρ
 λέγει καὶ Μελισσος ὅτι τὸ τρις χιλίοις ἢ μυρίοις ἔτεσιν ἑτεροῖον γι-
 νόμενον, καὶ τὴν ὑσίαν δηλονότι, ὁλεῖται ἂν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ· ὥστε
 εἰ καὶ ἄλλοι οὐδὲν λέγει τις τὰ ὑράνια ὑπ' ἀλλήλων, μὴ καὶ πάθος
 γίνεσθαι λεγέτω τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην, ἀλλὰ τελεσιουργόν, ὡς καὶ
 ψυχὴν ἂν ἀλλοιῶσθαι λέγοιτο ἐνθεάζουσα. τὸ γὰρ πάθος καὶ μεταβο-
 λὴν ὑσιώδους γίνεσθαι τινός· διὸ καὶ ἄλλο εἶδος ἀλλοιωσεώς ἐστι τὸ καὶ
 πάθος παρὰ τὸ καὶ δύναμιν· καὶ διὰ τῆτο καλῶς οἶμαι ὁ Ἀριστοτέ-
 λης ὅτι ἀπλῶς πᾶσαν ἀλλοίωσιν ἀλλὰ τὴν παθητικὴν ἀποφάσκει
 τῶν ὑρανίων, ἢ πάντως καὶ αὐξήσις καὶ μείωσις καὶ γένεσις καὶ φθορὰ
 συνυπάρχει. id. f. 25 b.

270 b τὸ "εἰ τις τοῖς ὑποκειμένοις πιεῖται" λέγοι μὲν ἂν καὶ τὰς πρῶ-
 3. τας ὑποθέσεις ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις συνήχθησαν, περὶ ὧν καὶ ὁ
 Πλωτῖνος εἶπεν. Ἀριστοτέλει μὲν γὰρ ὁδὸν ἂν πρᾶγμα εἴη, εἰ τις
 αὐτῷ τὰς ὑποθέσεις τῶν πέμπτων παραδέξατο σώματος, ἐντεῦθεν
 αἶμαι λαβὼν αὐτό, λέγοι δ' ἂν ὑποθέσεις καὶ τὰ λήμματα πάντα,
 ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις συνήχθησαν. μήποτε δὲ οἰκειότερον ἀκθεῖν
 ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν ὅτι τῇ κύκλῳ κινήσει ὅτι ἐστὶν ἐναντία κίνη-
 σις, καὶ ὅτι τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα ἐξ ἐναντίων γίνεσθαι καὶ εἰς
 ἐναντία φθείρεσθαι. ταύτας γὰρ ὡς ὑποθέσεις λαβὼν ἐξ αὐτῶν
 πάντα συνεπεράνατο, τὴν μὲν νῦν μέλλων ἀποδεικνύναι, τὴν δὲ ἐν
 τοῖς φυσικοῖς ἀποδεδειγμένην. id. f. 26 b.

270 b τὸ πρῶτον εἰς δύο διαιρεῖ ὁ Ἀλέξανδρος, εἰς τε τὸ πάντας
 5. ἀνθρώπους ἡγεῖσθαι θεὸς εἶναι καὶ εἰς τὸ θεῖον ἐν τῷ ἄνω τόπῳ ὑπο-
 λαμβάνειν. εἶναι δέ, φησὶν, ἀμφοτέρω ὁ λόγος ἔδειξε, καὶ ὅτι ἐστὶ
 τὸ θεῖον· ὁ γὰρ ἀγένητον καὶ ἀφθαρτον καὶ ἀναυξες καὶ ἀπαθὲς δεῖξας
 τι σῶμα λόγος καὶ πρότερον τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ τελειότερον,
 ἔτος εἶναι θεὸς κατεσκεύασέ τε καὶ ἀποδέδειχεν. ἀλλὰ καὶ ὁ τῆτο
 δεῖξας, φησὶν, εἶναι τὸ κύκλῳ καὶ περὶ τὸ μέσον τῷ παντὶ κινούμενον
 ἔν, ὅτι ἐν τῷ ἄνω τῆτο ἐστὶν κατεσκεύασεν. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξαν-
 δρος. μήποτε δὲ νῦν τὴν περὶ τῶν εἶναι θεὸς ὑπόληψιν μαρτύρεται
 πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὅτι πάντες ἀνθρώποι ὅσοι νομίζουσιν εἶναι
 θεὸς (διὰ τε τὴν Ἰππωνας Διαγόρας καὶ εἰ πᾶς τινες ἐν ἀγνώσει
 ἡμῶν τόποις εἰσὶ τῆτο δυστυχῆντες) οἱ δ' ὅτι νομίζοντες πάντες ἐν
 ἄνω τόπον τῷ θεῷ ἀποδιδόασιν. ἀλλ' ὅτι ἐκ τῶν σῶμα τοῦτον
 εἶναι θεὸς εἶναι κατεσκεύασεν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ μὴ ἄρα ὡς θεῶν
 ὄντα ὁχήματα, ἐπεὶ ὅτι εἰσὶ θεοὶ αἰώνιοι νοεροὶ ἐν τῷ ἢ τῆς Φυ-
 σικῆς Ἀκροάσεως ἔδειξε καὶ ἐν τοῖς Μετὰ τὰ Φυσικά (Δ 8). καὶ τὸ
 "ὡς τῷ ἀθανάτῳ τὸ ἀθάνατον συνηρτημένον" ἐπὶ τῷ τόπῳ καὶ τῷ
 ὑρανίῳ σώματος ἀκθεῖ ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς ἐπὶ τῆτο ὄντος τῶν θεῶν.
 καὶ τὸ "ἀδύνατον γὰρ ἄλλως" ἔτος ἀκθεῖ, ὅτι ἀδύνατον ἐν ἄνω
 τόπον θεῖον εἶναι, μὴ ὄντος ἐκεῖ θεῶν. καὶ τῆτο μὲν ἀληθές, ἀθανάτῳ

δὲ τῷ θεῷ ἀθάνατον καὶ τὸ ὑράνιον σῶμα συνηρτημένον φησὶ καὶ ἐν
 τόπον· καὶ "ἀδύνατον ἄλλως," τῆτες μὴ τῷ ἀθανάτῳ τὸ ἀθάνατον
 συνηρτημένον. διὸ πάντας, καὶ ὅτι Ἕλληνας μόνους ἀλλὰ καὶ βαρβάρους,
 φυσικὴν τινα δεικνυσὶν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν τοιαύτην ἔχειν ὑπόληψιν.
 "εἴπερ ὅτι" καὶ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος ἐν συλλογισμῶν ἔτω προά-
 γει. εἰ ἔστι τι θεῖον, τῆτες εἰ εἰσὶ θεοὶ, καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν εἰρημένα
 περὶ τῶν κυκλοφορητικῶν σώματος εἰρηῶν καλῶς· ἀλλὰ μὴν εἰσὶ
 θεοὶ αἰδιοὶ τε καὶ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ, καὶ πάντα ὅσα εἰρήκαμεν· καὶ τὰ
 ὑφ' ἡμῶν ἄρα εἰρημένα περὶ τῆς πρώτης ὑσίας εἰρηῶν καλῶς.
 μήποτε δὲ ὅτι "εἰ εἰσὶ θεοὶ" εἶπεν, ἀλλ' εἰ ἔστι τι θεῖον σῶμα,
 τῆτες τὸ κυκλοφορητικόν, καὶ καλῶς εἰρηῶν περὶ αὐτῶν τὰ εἰρημένα.
 τὸ δὲ "εἴπερ ὅτι" καλῶς ἐπέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι παρασυνα-
 πτικῶς ἔοικε διὰ τὸ ἐναργές· εἰ γὰρ εἰσὶν ἐγκάσμιαι θεοὶ, ὅπερ ὡς
 δεδειγμένον καὶ ἐναργές ἀφῆκεν, ἔστι τι θεῖον σῶμα τὸ ἐξημμένον
 αὐτῶν· εἴπερ ὅτι ἔστι τι θεῖον σῶμα, καλῶς εἰρηῶν τὰ περὶ τῶν κυ-
 κλοφορητικῶν σώματος ὡς τῆτες ὄντος τῶν θεῶν, ὡς ἐδήλωσε καὶ ἡ
 κοινὴ τῶν ἀνθρώπων πρόληψις. id. f. 26 b.

ἤκουσα ἐγὼ τὴν μὲν Αἰγυπτίους ἀσφράδας τηρήσεις ἐκ ἑλαττό-270 b
 14. νων ἐξήκοντα τριῶν μυριάδων ἐτῶν ἀναγράφους ἐχρήσαναι, Βαβυ-
 λωνίους δὲ ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων μυριάδων...
 καίτοι οἶμαι καὶ τὸ μίαν ὥραν ἐν ταυτότητι μένον ἀπαραλλάκτως
 δῆλόν ἐστι γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐξηρημένον· τὸ γὰρ γενόμενον πᾶν ἐν
 ἀρχῇ τινὸς χρόνου ἐξ ἀτελῆς ἀρξάμενον εἰς τελειότητα τὴν ἐαυτῆ
 καὶ τὴν ἀκμὴν προκόπτει ὁρῶμεν, καὶ ἔτις ἀπὸ τῆς ἀκμῆς εἰς πα-
 ρακμὴν ὑποφερόμενον φθείρεται· τὸ δὲ πάντα ἐν συνεγνωσμένον
 ἀνθρώποις χρόνον ἐν ταυτότητι μέιναν δῆλόν ἐστι γενέσεως καὶ φθο-
 ρᾶς ἀπηλλαγμένον καὶ μήτε γενόμενον μήτε φθειρόμενον. ἔχατον
 δὲ ὑρανὸν τὸ κυκλοφορητικόν εἶπε σῶμα, ἀντιδιασέλλων αὐτὸ πρὸς
 ὅλον τὸν κόσμον, ὑρανὸν καὶ αὐτὸν καλῶμενον. ὅρα δὲ ὅτι οἷς ἂν
 ἄλλος ὡς ἐναργεστάταις ἀποδείξεσιν ἐχρήσατο, τῆτοις αὐτὸς ὡς
 πίσει χρησὶ μὴ τὰς ἀποδείξεις. id. f. 27.

αἰτία γὰρ τὸν Ἀναξαγόραν ὅτι καλῶς ἐτυμολογήσαντα τὸ τῷ 270 b
 24. αἰθέρος ὄνομα ἀπὸ τῶν αἰθέων, ὅ ἐστι τὸ καίειν, καὶ διὰ τῆτο ἐπὶ τῷ
 πυρὸς αὐτῷ χρώμενον... τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν παροραμάτων
 αὐτῷ (τῷ γραμματικῷ) μηχανεῖν ἐπὶ πλέον ἀναγκάζομαι, ὅτι
 πολλῶν δεῖται λόγων εἰς διάλυσιν (καὶ τύφλῳ γὰρ τὸ λεγόμενον ἐστὶ
 δῆλον), ἀλλ' ἵνα μάθωσιν οἱ διὰ τὰ μεγέθη τῶν βιβλίων αὐτῷ καὶ
 πρὸ τῶν ἀναγνῶναι τεθυμακότες αὐτόν, οἷα ἀγνοῶν ἔτος εἰς οἷας
 ἀγῶνας παραδύετο... τὸ δὲ ἐφεξῆς τῆτω ῥηθὲν κακοχόλως τὸν
 Θεμίστιον πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην συνέκρυψε· καὶ αὐτὸς γάρ, φησὶν
 ὁ Θεμίστιος, δι' ὧν εἰς τὰ κατ' εἶδος καὶ γένησιν ἀντικείμενα τὴν
 τῶν ἐναντίων προσηγορίαν μετελήφεν ἡρέμα, πῶς ὅτι ἀληθὲς ἢ
 Ἀριστοτέλης ὑπόθεσις, ἡμᾶς ἐδίδαξε. καίτοι γε ὁ Θεμίστιος εἰδὼς
 τὰ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει ῥηθέντα, εἰς ἃ καὶ τῆτον ἀνέπεμψε τὸν
 λόγον ὁ Ἀριστοτέλης, εἰκότως εἶπεν ὅτι καθόλου λαμβάνει ὁ Ἀρι-
 στοτέλης τὸ ἐξ ἐναντίου καὶ εἰς ἐναντίον, τὴν γενικωτάτην λαμβάνων
 ἐναντίωσιν εἶδος καὶ γένησεως. ἀλλ' ἔτος ἐγίνωσκε τοῖς ἀπὸ τριῶν
 γράφων· διὸ μηδὲ ἀναγνῶν οἶμαι, ἢ εἰ ἀνέγνω, μὴ συνιῇς τὰ ἐν τοῖς

Φυσικοῖς περὶ γενέσεως ῥηθέντα πρὸς τὸ τῶν ἐναντίων ὄνομα
φλυαρίαν ἐξέπτυσσε τοσαύτην τὴν πλήθος, ἀρκεῖν νομίσας αὐτῇ
τοῖς ἀκροαταῖς εἰς κατάπληξιν... λέγει γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν
τῷ ἡ' τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά (p. 1044 b 3) ταῦτα "περὶ μὲν τὰς
φυσικὰς ὑσίας καὶ γενητὰς ἀνάγκη ἕτω μετεῖναι, εἴ τις μέτεισιν 5
ὀρθῶς." καὶ γὰρ αἰτία τε ταῦτα καὶ τοσαῦτα, καὶ δεῖ τὰ αἰτία γνω-
ρίζειν· ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν μὲν αἰδῶν δὲ ὑσιῶν ἄλλος λόγος· ἴσως
γὰρ ἕνα ἕκ ἑχει ὕλην, ἡ δὲ τοιαύτην, ἀλλὰ μόνον καὶ τόπον κινήτην.
ἐπειδὴ γὰρ πανταχὺ τὴν ὕλην ἀπὸ τῆς μεταβολῆς ἐθεάσατο, ἐν δὲ
τῷ ὕρανῳ μόνην οἶδε τὴν καὶ τόπον μεταβολῆς, εἰκότως καὶ ὕλην 10
μόνην αὐτῷ τὴν τοιαύτην ἀπολέλοιπεν. εἴκει δὲ ὅτος ὕλην τὴν
σῶμα νομίζων, ὃ δεύτερον ὑποκείμενον οἱ Περιπατητικοὶ καλεῖσι,
πολλὰς δαπανᾶν λόγους, δεικνύναι σπευδᾶζων ὅτι ἔχει σῶμα ὃ
ὕρανός καὶ διὰ τῆτο καὶ ὕλην. καίτοι τίς ἂν ἀμφιβάλοι σῶμα τὸν
ὕρανόν ἔχειν; ὁ μὲντοι, εἰ τὸ σῶμα τῆτό ἐστιν αὐτὸ ἡ ὕλη, ἀνάγκη 15
καὶ τέρησιν ἔχειν ἀντικειμένην, ὡς ὅτος οἶε, καὶ γενητὴν εἶναι καὶ φθα-
τόν... τὸ δὲ νομίζειν τὸ ἐν τοῖς ὕρανοῖς τριχῇ διασατὲν μηδὲν τῷ
παρ' ἡμῶν διαφέρειν, διότι χρῆ διασατον ἐκότερον, πάσης ἐστὶ
παχύτητος τῷ λογισμῷ... ἐπειδὴ δὲ δυσχεραίνων φαίνεται πρὸς
τὴν ἀσώματον ὕλην καὶ ἀποδεδειχέναι φησὶν ἐν τῷ ια' λόγῳ τῶν 20
ἐλέγχων τῶν πρὸς τὰ Πρόκλιν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τὴν μυθευομένην
ἀσώματον αὐτὴ καὶ ἀνείδεον ὕλην εἶναι, ἀλλ' εἰς ἕχατον τὴν τριχῇ δια-
σατὲν ἀναλύει τὰ σώματα, τοῖς μὲν ἐκεῖ κεκομπασμένοις αὐτῷ
ἕτε ἐνέτυχον ἕτε ἡδέως ἂν ἐντύχοιμι πλατέσι φληνάφοις, ὅποτε
καὶ νῦν ἕκ οἶδα ὅπως τὰ περὶ Οὐρανοῦ τῷ Ἀριστοτέλει σαφηνίσαι 25
προθέμενος εἰς τὴν Αὐγέαν κόπρον ἐμπέπτωκα. λέγω δὲ ὅμως
καὶ πρὸς τὴν ἐνθάδε περὶ τῆς ὕλης ἀπόφασιν, ὡς εἰ τὴν τριχῇ δια-
σατόν ἐστιν ἡ πρώτη ὕλη, καθὼ μὲν ὕλη, ἔδεν αὐτῆς τῶν φυσικῶν
εἰδῶν ὑπάρχει κατ' ὑσίαν, ἕτε χῆμα ἕτε μέγεθος ἕτε ἀριθμὸς
ἕτε χρῶμα, καθὼ δὲ τριχῇ διασατόν ἐστι, καὶ πεπερασμένον δηλο- 30
νότι (ὁ γὰρ ἀπειρον), καὶ μέγεθος ὠρισμένον ἔχει καὶ χῆμα καὶ χρῶμα
καὶ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ εἶδеси καὶ ἀριθμοῖς διακεκόσμητο. πῶς ἔν
δυνατὸν τάναντία συναληθεύειν περὶ τῆς ὕλης, λεγέτω, καὶ μὴ δε-
κάδας λόγων ἐπιγραφῶν τῶς ἀνοήτους καταπληττέτω. καὶ ἦν μὲν
πρὸς τῆτο τὸ δόγμα, πολλὰς ἡδὴ παραχρὴν εὐθύνας, πολλὰ λέγειν 35
ἐπιχειρήματα παλαιὰ τε καὶ νέα· ἀρκεῖ δὲ τῆτω καὶ τὴν εἰρημένον,
εἴπερ συσρέφοιτο ζητεῖν μᾶλλον τὴν ἐν τοῖς ἀπορωτέροις τῶν λό-
γων ἀλήθειαν ἢ περὶ ἀπερισκέπτως τὴν ἐπὶ ἀποφαινέσθαι. ἀλλὰ
μέχρι τούτων, ὡς φησι, τῶς ἀγέννητον εἶναι τὸν κόσμον κατα-
σκευάζοντας τῷ Ἀριστοτέλει λόγους ἡλεγεῖν, ὡς ἡλεγε τοιαῦτα 40
ληρήσας, ὁμολογεῖ δὲ ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων τὸ ἐκ προϋπάρχοντος
αὐτὸν τῷ ὑποκειμένῳ γίνεσθαι ὁ δὲ ἡλεγε. βέλει ἔν δὲ εἶναι ὅτι
ἐκ μὴ ὄντος ὁ κόσμος ὑπέστη. τάχα δὲ καὶ τῆτω τὴν δεῖξιν εἰς τὰ
πρὸς Πρόκλιν ἀνέπεμψε, πλὴν τὸν ἐνιστάμενον προφέρει λόγον καὶ
διαλύειν αὐτὸν ἐπιχειρεῖ λέγων... ὅτι καὶ ἐν τῷ χῆματι οἶδεν 45
Ἀριστοτέλης ἀντίθεσιν, ἄκυσον τῶν ἐν τῷ α' τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
σεως περὶ Δημοκρίτου ῥηθέντων "κ. Δ. ς. κ. κ... ὡς ἕκ ὃν φη-
σιν... χήματος γωνία τὸ εὐθύ, τὸ περιφερές" (p. 188 a 22).

καὶ γὰρ Παρμενίδης ὁ πρῶτος ὢν ἀκοῇ ἴσμεν τῆτον τὸν λόγον ἐρω-
τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι περὶ τῆς ἀγέννητον εἶναι τὸν τῶδε γέγραφε.

τίνα γὰρ γέννην διζήσεται αὐτῷ;
πῇ πόθεν αὐξήθεν; ἕτ' ἐκ μὴ ὄντος ἑάσω
φάσθαι σε ἔδὲ νοεῖν· ὁ γὰρ φατὲν ἔδὲ νοητὸν
ἔστιν ὅπως ἕκ ἔστιν.

καὶ Ἀριστοτέλης... ὁμοίως δὲ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸν τε ὑπὸ τῆς
φιλίας ἐνέμενον νοητὸν κόσμον παραδιδὼς αἰνιγματωδῶς, ὡς ἔθος
ἦν τοῖς Πυθαγορείοις, καὶ τὸν ὑπὸ τῆς νείκης ἀπ' ἐκείνου διακρινόμε-
νον αἰδητόν, ἕτε γινόμενα ταῦτα ἕτε φθειρόμενα ἐν χρόνῳ φησὶν,
ἀλλὰ τὸν μὲν νοητὸν κόσμον καὶ τὸν ὄν ἐξάναι, τὸν δὲ αἰδητὸν καὶ τὸ
γινόμενον, καὶ τῆτον τῇ διαδοχῇ φησὶν αἰδῶς ἀνακυκλεῖσθαι. καὶ
ἵνα μὴ δοκῇ τισὶ κενὰς μαρτυρίας ἀναπλάττειν, ὀλίγα τῶν Ἐμ-
πεδοκλέους ἐπῶν παραθήσομαι.

ἄλλοτε μὲν φιλότῃ συνερχόμενα εἰς ἓν ἅπαντα,
ἄλλοτε δ' αὖ δόξα πάντα φορεύμενα νείκῃς ἔχθει.
ἡ δὲ πάλιν διαφύντος ἐνὸς πλέονα ἐκτελέθουσιν,
τῇ μὲν γίνονται τε καὶ ὁ σφισιν ἔμπεδος αἰὼν·
ἡ δὲ διαλάσσοντα διαμπερές ὕδαμα λήγει,
ταύτῃ δ' αἰὲν ἑασιν ἀκίνητοι καὶ κύκλον.

ὥστε τὰ ἀπὸ τῆς νοητῆς κόσμου διὰ τῆς νείκης διακριθέντα ἀντὶ τῆς
αἰωνίως εἶναι γίνονται μὲν καὶ ὁ σφισιν ἔμπεδος αἰὼν, αἰδῶς δὲ ἀνα-
κυκλῶντο. καὶ ἕκ ἂν ταῦτα σαφῶς ἕτως ὡς ἐν αἰνίγμασι λεγό-
μενα ἡγνόησεν ὁ Ἀριστοτέλης· ἀλλὰ πρὸς τὸ φαινόμενον ὑπαντῶν
καὶ πρὸς ταῦτα ἀντιλέγει. id. f. 27 b.

τὸ μὲν "πεπεραντοῖ" ἀντὶ τῆς μίας ἐστίν. ἀπὸ γὰρ σημείων ἐπὶ ση- 271 a
μεῖον ἀδύνατον πλείους μίας εὐθείας ἐπιζεύξαι· εὐθεῖα γὰρ ἡ ἐλα- 9
χίστη τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσιν, ἡ δὲ ἐλαχίστη μία. καὶ ὅτι τῷ
ἀριθμῷ ἀλλ' ὁ τῷ μεγέθει πεπερασμένην τὴν εὐθεῖαν εἶπε, δηλοῖ
καὶ τὴν περιφερείας ἀπείρου εἶπεν· καὶ γὰρ αὐτῷ τῷ ἀριθμῷ ἀπειροί,
ἀλλ' ὁ τῷ μεγέθει· περιφερεῖς γὰρ ἀπείρου ἐστὶ περιγράφαι, id.
f. 33 b.

πρῶτον μὲν, φησὶν (ὁ Ἀλέξ.), ἔδεν τῶν φύσει κινουμένων 271 a
ἡ ἄνω ἡ κάτω ἐπὶ τῆς ἡμικυκλίας κινεῖσθαι, ἀλλὰ κατ' εὐθείας· καὶ 11
γὰρ τὴν ἐλαχίστην· καὶ γὰρ οἱ ὄνοι, φησὶ Διογένης, καὶ τὰς εὐθείας
ἐπὶ τὴν τροφὴν ἀπίασιν καὶ τὴν πόσιν. id. ib.

νῦν τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δείκνυσιν συλ- 271 a
λογίζόμενος ἕτως. εἰ ἦν ἡ ἐπὶ τῆς αὐτῆς κύκλου κινήσεως ἐναντία τῇ 22
ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἑμπαλιν γινομένης, μάτην ἂν ἦν ἡ ἑτέρα αὐτῶν· ἀλλὰ
μὴν ἀδύνατον τὸ μάτην εἶναι· ἕκ ἄρα ἐναντία ἡ κύκλω κινήσεως τῇ
κύκλω. καὶ τὸ μὲν συνημμένον δείκνυσιν ἕτως. τὰ ἐπὶ τῆς αὐτῆς
κύκλου ἀντιφερόμενα, ὅθεν ἂν ἄρξῃτο, εἰς πάντας ἀμφω ἀφι-
κνεῖτο τῶς ἐν τῷ κύκλῳ τόπῳ. καὶ εἴπερ ἐναντίαι εἰσὶν αὐτῶν αἱ
φοραί, ὡς ὑπόκειτο, αἱ δὲ τῆς φορᾶς ἐναντιώσεις καὶ τὰς τῶν τό-
πων εἰσὶν ἐναντιώσεις, εἰς πάντας ὁμοίως ἀφικνεῖτο τῶς ἐναντίας
ἐν τῷ κύκλῳ τόπῳ ἀμφω. εἰσὶ δὲ τόπων ἐναντιότητες τὸ ἄνω καὶ
τὸ κάτω, καὶ τὸ πρόδιον καὶ τὸ ὀπίδιον, καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν...
ἀλλὰ καὶ δύο, φησὶν Ἀλέξανδρος, δύναντο ἐπιχειρήσεις εἶναι διὰ

τῆς λέξεως ταύτης λεγόμεναι, μία μὲν ὅτι μάτην ἢ ἑτέρα ἐστίν, ὁ εἰπὼν ὕψερον αὐτῇ τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι μὲν τὴν ἑτέραν ἐπιχείρησιν, δι' ὧν ἐπιφέρει "εἰ μὲν γὰρ ἴσαι ἦσαν, ἔκ ἂν ἦν κίνησις αὐτῶν" ταῦτα γὰρ τῷ μάτην ἂν εἶναι τὴν ἑτέραν δεικτικά. καίτοι τὸ "ἔκ ἂν ἦν κίνησις αὐτῶν" ἀμφοτέρω μάτην ἔσσεσθαι σημαίνει, καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ "μάτην ἂν θάτερον ἢν σῶμα" ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὑποθέσεως ἐπήγαγε, καθ' ἣν τὸ μὲν κρατεῖ τὸ δὲ κρατεῖται, κοινῶς δὲ τὸ ὁ δὲ θεὸς καὶ ἡ φύσις ὑδὲν μάτην ποιῶσιν." τὸ δὲ μεταξὺ, φησὶν Ἀλέξανδρος, τῶν λέξεων τῶν ἄλλῃ τις ἂν ἐπιχείρησις εἴη. καὶ γὰρ ἐν τισιν ἀντιγράφοις ἔχ' ὕτως γράφετο "ὅτι ἀνάγκη τὸ κύκλῳ φερόμενον," ἀλλ' ὕτως "ἔτι ἀνάγκη τὸ κ. φ.," ὡς ἄλλο τι προσκείμενον αὐτῷ τῷ προειρημένῳ. καὶ εἴη ἂν τὸ προσκείμενον, ὅτι ἂν γένωνται τινες ἐπὶ τῷ αὐτῷ κύκλῳ ἐναντία κινήσεις, ἀνάγκη διὰ πασῶν ἐνεχθῆναι τῶν ἐν τῷ κύκλῳ καὶ τόπον ἐναντιώσεων. καὶ τίνες αἱ τῶν τόπων ἐναντιώσεις προσέθηκεν, ὥστε ἀναγκαῖον ἐπὶ τῆς περιφερείας εἶναι καὶ τόπον ἐναντιώσεις. ἢ γὰρ τῷ ἐπ' ἐναντία, φησὶν, κινεῖσθαι ἢ ἐναντία κίνησις ἐπὶ τῷ κύκλῳ ὡς ἐπ' εὐθείας, ἢ εἰ μὴ τῷ τοῦ δι' ἐναντίων γίνεσθαι τόπων, ὁ ἔχει ἂν ἡ κύκλῳ, εἰ ἔχει ἐναντιώσιν, ἐπεὶ μὴ τὸ ἐπ' ἐναντίας γίνεσθαι τόπος ἔχει, εἴγε ἐπὶ ταῦτόν. ὁ εἰπὼν, φησὶν, ἔκείτι προσέθηκε τὸ τῷ τοῦ ἀτοποῦ εἶναι, τὸ ἐπὶ μιᾶς καὶ συνεχῆς ὕψους τῆς κύκλῳ περιφερείας λέγειν εἶναι ἐναντίας τόπος, τὸν μὲν ἄνω τὸν δὲ κάτω, ἢ τὰς ἄλλας ἀντιθέσεις, ἢ καὶ πάσας, ἀλλ' ἐπαναλαβὼν ἔδειξε πῶς προεῖπεν ὅτι ἡ ἑτέρα μάτην. ὕτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ ὁ "ἔτι ἀνάγκη" γράψας ὁ συνήθετο τῆς συνεχείας τῷ λόγῳ ἐνὸς ὄντος, ὑδὲ ὅτι παρὰ τὴν Ἀριστοτέλους συνήθειάν ἐστι τὸ τοιούτοις ὑπερβατοῖς χρῆσθαι. πῶς δὲ φησὶ τὸ ἐπὶ ἐναντίας γίνεσθαι τόπος ἔκ ἔχει ἢ κύκλῳ κίνησις, εἴγε ἐπὶ ταῦτόν; ὅλως γὰρ ἐὰν ὑποτεθῇ ὁ κύκλος ἔχων ἐναντίας τόπος, καὶ δι' ἐναντίων ἢ κίνησις, πάντως οἶμαι καὶ ἐπὶ ἐναντίας. συνηρημένως δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς φησὶ, καὶ τὸν αὐτὸν διδάσκαλον Ἀριστοτέλην ἐξέθετο τὴν ἀπόδειξιν τῷ τῇ κύκλῳ κινήσει μὴ εἶναι ἐναντίαν κίνησιν, μὴδὲ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματι ἐναντίον. εἰ γὰρ ἐστὶ, φησὶν... προσκείτω ὅτι τοῖς νομίζουσι μὴ λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην ποιητικὸν αἰτίον τὸν θεὸν ἀλλὰ τελικόν, μόνον ἔδει καὶ τὸ ἐνταῦθα ῥηθὲν προφέρειν ὕτω σαφῶς εἰρημένον, ὅτι ὁ θεὸς καὶ ἡ φύσις ὑδὲν μάτην ποιῶσιν. καίτοι γέ τινες καὶ τῷ τοῦ βιαζόμενοι οἱ μὲν τὸν θεὸν τὸν ὕραν ἄκυσσι, διότι ἡ τέτα κίνησις τῆς τῶν ἐνταῦθα φύσεως ἐστὶν αἰτία. καὶ ἀληθῆ λέγουσιν, εἴπερ τὸ προσεχῶς προσεβείκασιν. ὁ γὰρ θεὸς δι' ἑαυτῶν τὰ ὕρνια ὑφιστῶν, διὰ τῆς ἐκείνων κινήσεως καὶ τὰ ὑπὸ σελήνην δημιουργεῖ γινόμενα ὄντα καὶ φθειρόμενα. τὸ γὰρ ἀκίνητον αἰτίον ὅσα δι' ἑαυτῶν ποιεῖ, αἰδιότα τε καὶ θεοῖς ἰσαζόμενα ποιεῖ, ὡς καὶ ὁ Πλάτων φησὶ. τινὲς δὲ τὸν θεὸν ἐν τοῖς τοῖς τὸν Ἀριστοτέλην τῇ φύσει συντάξαι φασὶ διὰ τὸ ἀξίωμα καταχρῶμενον. ἀλλὰ... ζητεῖν ἄξιον πῶς ἔκ ἐναντία κινήσις ἐστὶν ἢ τῶν πλανωμένων τῇ τῆς ἀπλανῆς σφαίρας... ἐπεὶ δὲ καὶ πάλιν ἢ ὅς παρορίνει καὶ τὸν μελοποιὸν Ἀλκαῖον, πάλιν ἀνάγκη πρὸς τὸν γραμματικὸν τῷτον ἀποκλίνειν... εἰ τὰ ἐναντίας ἔχοντα κινήσεις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος εἶπεν (ὑδὲ γὰρ Ἀριστοτέλης), ἐναντία

ἐστίν, ἢ ὅσα αὐτῇ ἑαυτῇ δόξει ἐναντία, καὶ ὁ μόνον ἔξει τι ἐναντίον ἢ ὅσα ἀλλὰ καὶ αὐτῇ ἑαυτῇ. εἰ δὲ μή, ὁ ζητητικῶς ἀλλὰ προπετῶς ἀποφαίνει λέγων, ἀνάγκη ἄρα πᾶσα ἢ τὰ ἐν Κατηγορίαις δεδειγμένα ὡς ψευδῇ παραγράφῃς ἢ τὰ ἐνταῦθα... ὅτι γὰρ ἐπὶ τῆς συνθέτου ὕψους ἐν Κατηγορίαις εἰρησθαι τῷτο νομίζει (ὁ γραμματικός), σαφῶς ἔγραψεν εἰπὼν ἐν τῷ γ' κεφαλαίῳ τῷ ε' ἑαυτῷ βιβλίῳ... ὅτι δὲ ἔκ ἑαυτῶν ταύτας ἐπινοίας γράφω, ἀλλὰ τοῖς δοκίμοις τῶν ἐξηγητῶν δοκῶντα καὶ ὑπ' αὐτῶν τῷ Ἀριστοτέλει λεγόμενα, ἄκυσον τῶν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου γεγραμμένων ἐν τῷ τῶν Κατηγοριῶν ὑπομνήματι. προθεῖς γὰρ τὴν λέξιν τὴν λέγουσαν "ὑπάρχει δὲ ταῖς ὕψαις καὶ τὸ μὴδὲν αὐταῖς ἐναντίον εἶναι" (p. 3 b 24) ἐπάγει ταῦτα "ἄλλο τι πάλιν δείκνυσιν τῶν τῇ ὕψαι παρακολυθόντων, ὁ ὕδὲ αὐτῷ ἴδιον τῆς ὕψους ἐστίν, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει. ἐστὶ δὲ τῷτο τὸ μὴδὲν ἐναντίον αὐτῇ εἶναι. καὶ ὁμολογουμένως ταῖς ἐκκειμέναις ὕψαις ὑδὲν ἐστὶν ἐναντίον. τῇ μέντοι καὶ τὸ εἶδος ὕψαι ἐρεῖ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (17) τὴν σέρησιν ἐναντίαν εἶναι. ἢ κακεῖ κοινότερον ἢ σέρησις ἐναντία εἶρη. ἔθος γὰρ αὐτῷ ἐναντία λέγειν καὶ τὰ καὶ σέρησιν ἀντικείμενα." ἀλλ' ἐπὶ γε τῶν σοιχείων τὰ εἶδη τῶν σοιχείων καθάπερ πῦρ καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆ ἐναντία, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (214) λέγει. διὰ τῷτο γὰρ εἰς ἀλλήλα αὐταῖς ἢ μεταβολή. ταύταις ὅν ταῖς ὕψαις ταῖς ἐκκειμέναις λέγοι ἂν μὴδὲν εἶναι ἐναντίον. ἀπέδειξε γὰρ ἐν τῷ β' περὶ Γενέσεως εἰδοποιῶν τῶν ἀπλῶν καὶ πρώτων σωμάτων ξηρότητα καὶ ὑγρότητα, θερμότητα καὶ ψυχρότητα, ταῦτα δὲ ἐναντιώσεις. ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς δηλονότι τὴν διαφορὰν τῆς ὕψους ἔκ εἶπεν ὕψαι, ὅτι μὴ τῶν ἐκκειμένων τις ἦν. ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς Ἰάμβλικος ἐν τῷ εἰς τὰς Κατηγορίας ὑπομνήματι τάδε γέγραπεν "ὑπάρχει μὲν ὅν ταῖς ὕψαις τὸ μὴδὲν ἐναντίον αὐταῖς εἶναι. τὰ μὲν γὰρ ἐναντία ὑφ' ἐν γένος αἰεὶ ὑποτάττεται, ἢ δὲ ὕψαι ὑδὲν ἔχει ἄνωτέρω γένος ἐν, ὑφ' ὃ ταχθήσεται, καὶ τὰ μὲν ἐναντία χέσιν ἔχει πρὸς ἀλλήλα, ἢ δὲ ὕψαι ἀχέτος ἐστὶ καὶ ὑδὲν προσδεῖται τῆς καὶ τὴν ἐναντιώσιν χέσεως. ἔτι τὰ μὲν ἐναντία πρὸς ἀλλήλα ἀπονέυει, ἢ δὲ ὕψαι καθ' ἑαυτὴν ὠρίζαι." αὐτὸς γὰρ μὴν ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς τῶν πρώτων καὶ δευτέρων ὕψων τὸ μὴδὲν εἶναι ἐναντίον αὐτῇ κατασκευάζει, καὶ μετ' ὀλίγα τάδε γέγραπεν "ἀπορῶσι δὲ τινες πῶς τὸ λογικὸν ζῶον τῷ ἀλόγῳ ἔκ ἐστὶν ἐναντίον. ἡμεῖς δὲ ἐρῶμεν ὡς μὲν τινὲ διαφορὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν διαφορὰν ἐναντίον, τὸ δὲ ὅλον τῷ ὅλῳ ἔκ ἐστὶ ἐναντίον." λόγος δὲ τῷτο τοιούτος. τὸ ἐπιδεχόμενον τὰ ἐναντία ἔκ ἐστὶν αὐτῷ ἐναντίον. εἰ γὰρ κατέχοιτο ὑφ' ἐνὸς τῶν ἐναντίων, ἔκ ἂν δύναιτο καὶ πρὸς τὴν τῷ ἑτέρῳ καταδοχὴν ἐπιτηδείως παρεσκευάσθαι, οἷον ψυχὴ, σῶμα, αἱ ἄτομοι ὕψαι καὶ δευτέραι ὕψαι, εἴπερ ἐπιδέχονται τὰναντία, ἔκ ἐστὶ αὐτὰ ἐναντία. ἀλλ' ὑδὲ εἰ διαιροῖτό τι εἰς τὰ ἐναντία, ὥσπερ τὸ ζῶον, ὑδὲ ὕτως ἐστὶ ἐναντίον, εἰ κοινῶς γὰρ περιέχει τὴν τῶν ἐναντίων διαίρεσιν. ὥστε ὑδὲν τῶν ἐστὶ ἐναντίον. γνοίη δὲ ἂν τις καὶ ἀπὸ τῶν ὅρων τῶν ἐναντίων τῷτο. πλείστον γὰρ κεχωρίσθαι αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων ἀφορίζομεθα, ὡς δὲ νῦν λέγει, περὶ τὴν αὐτὴν ὕψαι τῷ ζῷον συνυπάρχει. ἀλλὰ πῶς τὸ πῦρ τῷ ὕδατι καὶ τὸν ἀέρα τῇ γῇ ἐναντία

λέγει ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ τὰς εἰδοποιῶς δηλονότι διαφοράς, φήσομεν, αἰτινες ἔκ εἰσιν ὕσται. τὸ μὲν ὅν ψυχρὸν καὶ θερμὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν ἀλλήλοις ἐναντία ὑπάρχει, αἱ δὲ ὅλαι ὕσται πρὸς τὰς ὅλας ὕστας ἔκ ἔχουσιν ἐναντιώσεις καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὕλης συνυφεσθήκασιν. καὶ τί δεῖ μηχανεῖν, τῶν ἐξηγητῶν μακρὰς παράγραφοντα ῥήσεις, ὅτε δυνατὸν αὐτὸν παράγειν τὸν Ἀριστοτέλην τὴν ἐαυτοῦ γνώμην σαφῶς ἀποκαλύπτοντα μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχῆς τῆς δευτέρου τῶν περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς βιβλίων. γράφει δὲ ὕτως "ὄντων δέ" (c. 3 p. 330 b 30)... ὅρα πῶς ὁ δὲ παρακολυθῶν φαίνεται τοῖς γεγραμμένοις· παραθέμενος γὰρ τὴν Ἀριστοτέλους ῥῆσιν τῆς πρώτης ἐπιχειρήματος καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐξηγήσιν, εἰσάσας τὸν Ἀριστοτέλην καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου κεχώρηκε, λέγων ὅτι ἐπαγγεिलाμένος δεῖξαι ὡς ἔκ ἐστι τῇ περιφερεῖ γραμμῇ ἡ εὐθεῖα ἐναντία, ὅθεν δεδεικνύει φαίνεται. τὸτο δὲ ὅτε Ἀριστοτέλης ὅτε Ἀλεξάνδρος ἐπηγγείλαντο δεικνύναι... τῆς δὲ Ἀλεξάνδρου τὴν εὐθεῖαν κίνησιν τῇ κύκλῳ παραβάλλοντος ἐν οἷς φησὶν "ἡ δὲ εὐθεῖα ἐναντία δοκεῖ τῇ κύκλῳ διὰ τὸ ἐκείνην μὴ δοκεῖν πανταχόθεν παρακεκλᾶσθαι, τὴν δὲ εὐθεῖαν ὡς ὅτι μάλιστα ἀκλαστοτάτην εἶναι πασῶν τῶν γραμμῶν· εἰ ὅν αὕτη μὴ ἐστὶν ἐναντία τῇ κύκλῳ, ὅδ' ἂν τῶν ἄλλων τις τῶν ἡττον ἀντικεῖσθαι δοκῶν αὐτῇ," ὅτος νομίσας τὴν εὐθεῖαν τῷ κύκλῳ συγκρίνεσθαι, καὶ μεταγράφειν ἐτόλμησε τὴν Ἀλεξάνδρου λέξιν ἐν οἷς ἔγραφεν· "μάλιστα δέ, φησὶν, ἡ εὐθεῖα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ τῷ κύκλῳ," καίτοι ἐκεῖνος τῇ κυκλοτερεῖ γράψαντος, ὡς καὶ τὰ ἐφεξῆς δηλοῖ. καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν γραμμῶν ἡ ἐπιχειρήσις, ἀλλ' ἐπὶ τῶν κινήσεων ἐρρέθη, καὶ τὸ ἀκλαστον καὶ κεκλασμένον ἀπὸ μὲν τῶν γραμμῶν, ἐπὶ δὲ τῶν κινήσεων εἶρηται ὑπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπαχθέν. εἰ ὅν αὕτη μὴ ἐστὶν ἐναντία τῇ κύκλῳ, ἀλλ' ὅθεν ἐκ τῆς τὴν εὐθεῖαν γραμμὴν μὴ εἶναι ἐναντίαν τῷ γραμμικῷ κύκλῳ νομίζει περαίνεσθαι τὴν ἀπόδειξιν ὁ Ἀλεξάνδρος, ἵνα καὶ ἐπηγγείλατο τὸτο δεῖξαι. καὶ γὰρ αἱ γραμμαὶ ἐνανταί, ἀλλ' αἱ κινήσεις ὅ δύνανται ἐνανταί εἶναι διὰ τὸ τὴν ἐπ' εὐθείας τῇ ἐπ' εὐθείᾳ ἀντικεῖσθαι καὶ ἐν ἐνὶ ἐναντίον εἶναι... καὶ διὰ τὸτο καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ μέμφεται εἰπόντι ὅτι εἴπερ εἴη ἐναντίον τὸ κοῖλον τῷ κυρτῷ ἐπὶ μιᾷ γραμμῇ θεωρούμενον, αὕτη ἂν εἴη ἐναντία αὐτῇ ἢ γραμμῇ. καίτοι εἰ τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτὸν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὴν διάσασιν ἔλαβε, καθ' ἣν ἡ κύκλῳ κίνησις γίνεσθαι, ἀπλάτῃς δὲ αὕτη, δηλονότι καλῶς καὶ ὁ Ἀλεξάνδρος εἶρηκεν· ὅ γὰρ περὶ τῆς τῆς κοίλης καὶ κυρτῆς ὅτε ὁ Ἀλεξάνδρος ὅτε ὁ Ἀριστοτέλης εἰρήκασιν τῆς ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ πέρατι τῆς σφαιρικῆς σώματος ὄντος, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ γραμμῇ διασάσεων, καθ' ἣν ἡ κύκλῳ κίνησις ἐπιτελείται... ὅτω μὲν ὁ χρηστὸς ὅτος μᾶτην τῆς πολλὰς λόγους τῆς ἀντιλέγοντας τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιχειρημάτων συνέγραψεν. ἴδωμεν δὲ ὅπως καὶ πρὸς τὸν δεύτερον ὑπαντᾷ λόγον. τῆς τοίνυν Ἀριστοτέλους ἐκ τῶν προειρημένων ἔχοντος ὅτι ἐνανταί καὶ τόπον εἰσὶ κινήσεις αἱ ἀπὸ ἐναντίων τόπων, καὶ ὅτι ἐνανταί τόποι εἰσὶν οἱ πλείονον διεσκηκότες, καὶ ὅτι ἡ πλείστη διάσασις ὠρισμένη ἐστὶν ὥσπερ καὶ ἡ ἐλαχίστη, καὶ ὅτι πᾶσα διάσασις ὠρισμένον ἔχουσα ποσὸν τῇ μεταξὺ τῶν διασάσεων εὐθείᾳ μετρεῖται· αὕτη γὰρ μία καὶ ὠρισ-

μένη ἐστὶ, διότι ἡ ἐλαχίστη ἐστὶ τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσιν, αἱ δὲ περιφέρειαι ἀπειροὶ αἱ ἐπὶ τὰ αὐτὰ σημεῖα ἐπιζευγνύμεναι, καὶ διὰ τὸτο ἀόριστοι, καὶ διὰ τὸτο τὴν μεταξὺ τῆς α' καὶ τῆς β' διάσασιν ἔκ ὀρίζουσι, καὶ διὰ τὸτο κατ' ἐκείνας ἔκ ἐστὶν ἡ πλείστη διάσασις αὐτῇ, καὶ διὰ τὸτο ἔκ εἰσὶν ἐνανταί τόποι οἱ τῆς α' καὶ β', καὶ διὰ τὸτο ἔκ εἰσὶν ἐνανταί αἱ ἀπὸ α' καὶ β' κινήσεις, ἐὰν ὡς ἐπὶ περιφερείας καὶ μὴ ὡς ἐπ' εὐθείας γίνωνται... παραθέμενος πρῶτον τὴν Θεμιστίου (*) παράφρασιν τῆς Ἀριστοτέλους λέξεως, εἴτα καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τῆς Ἀφροδισιεύς ἐξηγήσιν, ἵνα καὶ ταύτη δοκῇ σοφός, καθ' ἑκατέραν ἐλέγχειν τὴν Ἀριστοτέλους δόξαν προτίθεσθαι. καὶ δὴ τῆς Θεμιστίου τῆς λέγοντας τὰς ἐπὶ τῆς περιφερείας ἐναντίας εἶναι εἰς ἀτοπον ἐπάγει λέγοντος τῷ μιᾷ ἀπείρου ἀντιτιθέναι, διότι ἀπειροὶ εἰσὶν αἱ περὶ τὰ αβ' γραφόμεναι περιφέρειαι, ὅτος διαπαίξει τὸν λόγον ταῖς ἀπείροις κινήσεσιν ἀπείρου ἐναντίας εἶναι λέγων... τῆς δὲ Ἀλεξάνδρου προσφυέστερον εἰς τὸτο τὸν λόγον ἀπαγαγόντος, εἰς τὸ μὴ εἶναι ὅλως ἐναντίας τὰς ἐπὶ τῆς περιφερῆς διὰ τὸ μὴ πλείονον ἀλλήλων διεσκηκέναι τὸ α' τῆς β' καὶ τὴν περιφέρειαν, ὡς δηλοῖ τὸ ἀπείρου δυνατὸν εἶναι γράφειν περιφερείας ἐπὶ τὸ α' καὶ β' σημείον διάφορα ἔχοντας τὰ διασκήματα, ὅτος πάλιν μακρὰ φλυαρεῖ... ἀλλὰ πάντα μᾶτην αὐτῷ συνῆκε, τὰ ὑπὸ τῆς Ἀριστοτέλους εἰρημένα καὶ τῶν αὐτῶ ἐξηγητῶν ἀγνοήσαντι. πρὸς δὲ τὸ τρίτον τῶν Ἀριστοτέλους ἐπιχειρημάτων ἀντεπιχειρῶν ὅτος, τὸ λέγον ὅτι καὶ μὴ ἐπ' ἀόριστον περιφερείας ἢ ἀντικίνησις λαμβάνηται, ὡς δυνατὸν εἶναι ἀπείρου περιφερείας περὶ τὰ αὐτὰ σημεῖα περιγράφειν, ἀλλ' ἐπὶ μιᾷ ὠρισμένης, οἷον τῆς ἡμικυκλίας, καὶ ὕτως ἡ διάσασις τῆς γ' πρὸς τὸ δ' καὶ τὴν εὐθεῖαν μετρηθήσεται, μήτε τῶν Ἀριστοτέλους λόγων μήτε τῶν ἐξηγητῶν συναιδόμενος πολλὰς κατατείνει λόγους, δεικνύναι πειρώμενος ὅτι ὅ παντὸς μεγέθους μέτρον εἶναι τὴν εὐθεῖαν ἀνάγκη ὅθεν πάσης γραμμῆς, ἀλλὰ τῶν ὁμοειδῶν μόνον καὶ οἷς ἂν ἐφαρμοῖται, ἔκ ἐφαρμοῖται δὲ τῇ περιφερείᾳ. καὶ ὕτως πάντας ποιεῖ τῆς λόγους ὡς λέγοντος τῆς Ἀριστοτέλους καὶ τῶν ἐξηγητῶν ὅτι τὸ τῆς περιφερείας διάστημα ὑπὸ τῆς εὐθείας μετρεῖται. καὶ τάχα πάλιν ἀνάγκη διὰ τῆς ἀπισήσοντας τινὰ τῶν ὑπ' αὐτῶ ῥηθέντων παραγράψαι... πᾶς γὰρ Ἀριστοτέλης ἢ τις τῶν Ἀριστοτέλους ἐξηγητῶν τὴν περιφέρειαν ὑπὸ τῆς εὐθείας εἶπε μετρεῖσθαι; ἀλλ' ὅ συνῆκεν ὅτος ὅτι τὴν μεταξὺ τῶν περάτων διάσασιν, οἷον τῆς γ' καὶ δ', ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, τῇ εὐθείᾳ τῇ ἐπ' αὐτὰ ἐπιζευγνύμενη λέγουσι μετρεῖσθαι, ἀλλ' ὅ τῇ περὶ αὐτὰ γραφομένῃ περιφερείᾳ· ὅ μὲντοι ὅτι ἡ περιφερῆς τῇ εὐθείᾳ μετρεῖται· τὸτο γὰρ καὶ ἀληθὲς ἦν, ὅ πάντι πρὸς τὸν λόγον... καὶ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐξηγούμενος, ἀλλὰ μὴν, φησὶ, τῷ καταμετρῶντι ἐστὶν εὐρεῖν τὸ πλείονον διεσκηκὸς καὶ ἐναντίον τῇ εὐθείᾳ ἄρα, καὶ ἐπὶ ταύτης τὸ ἐν τοῖς διασκήμασιν ἐστὶν ἐναντίον· ἔκ ἄρα ἐπὶ τῆς περιφερῆς ὅθεν ἐπὶ

(*) p. 271 a 9. ac vero in curva linea infinitae curvae lineae describi possunt a puncto A ad punctum B; unde sequeretur, quod illi motui qui fit ab A per lineam curvam infiniti motus contrarii extitissent, ii, inquam, qui ex B ad A super curva linea describerentur. Themist. f. 6.

τῷ ἡμικυκλίῳ ἐναντία κινήσεις αἱ ἐπὶ τῷ γδ' διαστήματος. ἄρα
 τῶν τις τὴν εὐθείαν μέτρον εἶπε τῆς περιφερείας, ἀλλ' ὅχι τὴν
 μεταξὺ τῷ γ' καὶ δ' διάστασιν; . . . εἰπόντος δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὅτι
 τὰ ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ ὡς ἐξ ἐναντίων τόπων κινούμενα, εἰ καὶ μὴ
 ἐπὶ τῆς εὐθείας κινεῖτο, ἀλλ' ὅτι τῷ τοσούτῳ μεταξὺ αὐτῶν διά- 5
 σταμα κινεῖτο ὅσον κατ' εὐθείαν ἀφέςηκε, ταύτην τὴν ἐναντίαν
 κινεῖτο, τῷ τε τῆς ἀπὸ τῶν πλείστον διεσκηκότων τόπων, ὅδε ὅτως,
 φησὶν ὅτος, τὸ ἐναντίας εἶναι ὁμολογεῖν τὰς ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ ἐμ-
 παλιν γινομένας ἐκφεύξετο, καὶ τε διὰ τὸν κύκλον ἔχουσι τὸ εἶναι
 ἐναντία καὶ τε διὰ τὴν τῶν τῶν διάμετρον. καίτοι εἰ διὰ τὴν διά- 10
 μέτρον, ὅχι ὡς ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ κινούμενα εἰσιν ἐναντία. ὅχι ὡς
 ἐπὶ τῷ ἡμικυκλίῳ πέρατα τὰ γδ' ἀλλήλων διεσκηκέναι, ἀλλ' ὡς
 ἐπὶ τῆς εὐθείας. εἴτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰπόντος ὡς εἰ μὴ τῇ εὐθείᾳ
 πᾶν διάστημα ἐμετρεῖτο ἀλλὰ τῇ περιφερεῖ, ὅθεν ἦν δυνατὸν λη-
 φθῆναι διεσῶς πλείστον τῷ δυνάμει καὶ τῶν ἐγγύς ὄντων ποιῆσαι 15
 περιφέρειαν μεταξὺ μεγίστην σφόδρα περιγράφαντας κυρτὴν περι-
 φέρειαν καὶ τῶν πάμπολυ διεσῶτων ἐλάττωνα, ὅτος πάλιν μακρὰς
 ἀποτείνει λόγους δεικνύει φιλονεικῶν ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς περιφερείας
 ἡ πλείστη διάστασις ἡ καὶ τὸ πανταχόθεν ἴσον ἀφεςάναι ἔστιν, ὡς ἡ
 τῷ κριεὶ πρὸς τὸν ζυγόν. . . εἰ δὲ ἐπὶ τῶν περιφερειῶν ἡ διάστασις 20
 λαμβάνοιτο, δυνατὸν πλείονων περιφερειῶν ἐπὶ τὰ αὐτὰ σημεία
 γραφομένων, ὡς εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἄλλοτε κατ' ἄλλην περι-
 φέρειαν τῆς πρὸς ἀλλήλα τῶν σημείων διαστάσεως λαμβανομένης,
 μηκέτι ὠρισμένον εἶναι τὸ πλείστον. ὅτος δέ. . . προΐεις δὲ καὶ τὸ
 δ' ἐπιχειρήματα τὸ δεικνύον ὅτι καὶ ἐπὶ ἐνὸς κύκλου δύο τις κινήσεις 25
 λαμβάνη, τὴν μὲν ἀπὸ τῷ ε' ἐπὶ τὸ ζ' διὰ τῷ ἡ' ἡμικυκλίῳ, τὴν
 δὲ ἀπὸ τῷ ε' ἐπὶ τὸ ζ' διὰ τῷ θ' ἡμικυκλίῳ, ὅδε αὖτο ἐναντία αἱ
 κινήσεις εἰσὶ, διότι ἐκ ἀπ' ἐναντίων τόπων, ὅχι ὠρισμένην ἐχόν-
 των τὴν διάστασιν, — ὁ χρηστὸς ὅτος ἐθάρρησεν ὅτω τοῖς ὑπ' αὐτῷ
 διακενῆς ῥηθεῖσι λόγοις, ὡς εἶπεν ὅτι εἰ διὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρη- 30
 μάτων τῷ πρὸ αὐτῷ καὶ ὅτος περαινέτο, ὅθεν ἡμᾶς πρὸς τῷτον
 δεήσει λέγειν, ἥδη πρὸς τὸν πρὸ αὐτῷ καὶ δυνάμει ἀπαντήσαντας.
 εἴτα μέμφομαι τῷ Θεμιστίῳ (*) εἰπόντι ὅτι τὰ αὐτὰ λεκτέον τοῖς
 ἐπὶ τῷ λόγῳ τῷ πρὸ τῶν τοῖς περὶ τῶν ἐπὶ μόνῃ τῷ ἡμικυκλίῳ
 κινουμένων, καὶ φησὶν ὅτι ὅδε διὰ τῶν αὐτῶν ὑποθέσεων ὅτος ὁ λόγος 35

(*) p. 271 a 13. similiter se res habet et in toto circulo, quandoquidem si unum eundemque circulum statuerimus, qui in duos semicirculos per diametrum dissecetur, velimusque motum eum qui ab H diametri extremitate exorditur et per C in Z alteram diametri extremitatem tendit, ei contrarium 40
 esse qui a Z initium sumens per T in H proficiscitur, ex hoc etiam congruum id esse videretur quod paulo ante de iis quae per semicirculum moventur dicebamus, nempe lineam contrariam dici comparatione ad rectam. sed quamvis et concedamus hos motus in semicirculo esse contrarios, congruum tamen 45
 ideo non est ut etiam iis qui in toto circulo fiunt contrarium differentia competat, siquidem duo illi motus qui in duobus semicirculis fiunt, in toto quidem circulo unum motum constituunt. Themist. f. 6.

τῷ πρὸ αὐτῷ περαινέτο. . . καὶ τῷ Θεμιστίῳ μερίσαντος ἐν τῇ πα-
 ραφράσει τὰς λόγους, καὶ ἐπὶ μὲν τῷ προτέρῳ λέγοντος ὅτι τὰ αὐτὰ
 λεκτέον τοῖς ἐπὶ τῷ πρὸ τῶν λόγους, ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ καὶ συγ-
 χωρήσει τις, φησὶ, ταῖς ἐπὶ τῶν ἡμικυκλίῳ φοραῖς ἐναντίας εἶναι,
 ἀλλ' ὅχι τὴν ἐπὶ τῷ ὅλῳ κύκλῳ, περὶ ἧς ὁ λόγος, συγχωρήσειεν ἂν
 τις μερίζετο ὡς εἰς ἐναντίας. ὅπως δὲ εἰς τὴν τῶν δύο τῶν
 ἡμικυκλίῳ ὑποθέσιν προῆλθεν ὁ λόγος, τῷ Ἀριστοτέλει εἶρητο μὲν
 ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι τῶν ἐπιχειρημάτων, ὅχι χεῖρον δὲ καὶ νῦν ὑπομνή-
 σαι. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐπιχείρημα τῶν δεικνύντων ὅτι τῇ κυκλικῇ
 κινήσει ἐκ ἔστιν ἐναντία κίνησις, καθολικώτερον ἀπὸ τῷ μᾶλλον
 ἐπεχείρει λέγων, ὡς εἶπερ ἐναντία τις ἔστι, τὴν ἐπ' εὐθείας μά-
 λις ἀναγκαῖον ἐναντίαν εἶναι πρὸς τὴν κύκλῳ κίνησιν, αἱ δὲ ἐπὶ
 τῆς εὐθείας ἀλλήλαις ἀντίκειντο διὰ τῆς τόπης. τὸ δὲ δεύτερον
 ἔδειξεν ὅτι αἱ ἐπὶ τῆς τυχεύσης περιφερείας ἀνάπαλιν γινόμεναι
 κινήσεις ἐκ εἰσὶν ἐναντία διὰ τὸ ἀπείρους εἶναι περὶ τὰ αὐτὰ πέ-
 ρατα περιφερείας. τὸ δὲ τρίτον ἐπὶ ὠρισμένης περιφερείας τῆς τῷ
 ἡμικυκλίῳ τὴν ὑπόθεσιν ποιησάμενον τὰ αὐτὰ συνήγαγεν. ἀκο-
 λῶθως ὅχι τὸ τέταρτον τῷτο δύο ἡμικύκλια ὑποθέμενον συνημμένα
 καὶ ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ συμβαίνειν φησὶν. συγχωρήσας δὲ τῷ-
 τοῖς ὡς ἐκτὸς ὅσι τῷ προβλήματος, ἐπὶ τῷ κύκλῳ σκοπεῖν ἀξιοῖ.
 ἦν γὰρ τὸ πρόβλημα ὅτι τῇ κύκλῳ κινήσει ἐκ ἔστιν ἐναντία κίνησις.
 εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, παντὸς οἶμαι τὸ λοιπὸν συνιδεῖν ἔστιν, ὅτι
 ὅτος ὁ ἀνὴρ ὅτε τῷ σκοπῷ τῶν Ἀριστοτέλους λόγων συναιδάνετο
 ὅτε τοῖς τῶν ἐξηγητῶν παρακολυθεῖ. ἀλλὰ δὴ καὶ ἐπὶ τῷ ε' τῶν
 ἐπιχειρημάτων ἀναζωσάμενος, τὸ τὰς ἐπὶ τῷ αὐτῷ κύκλῳ δύο
 κινήσεις ἀπὸ τῷ αὐτῷ μὲν σημείῳ ἐπὶ τὸ αὐτό, ἀνάπαλιν δὲ γινο-
 μένας, τῷ τὸ μὲν ἀπὸ τῷ α' διὰ τῷ β' ἡμικυκλίῳ ἐπὶ τὸ α' κινεῖτο, 5
 τὸ δὲ ἀπὸ τῷ α' δι' ἑτέρῃ ἡμικυκλίῳ τῷ γ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάλιν τὸ α',
 καὶ ταύτας δεικνύων μὴ ὕσας ἐναντίας διὰ τὸ ταύτας μὲν ἐκ τῷ αὐτῷ
 εἰς τὸ αὐτὸ εἶναι, τὰς δὲ ἐναντίας ἐκ τῷ ἐναντίῳ εἰς τὸ ἐναντίον,
 θάπανήσας ὡς ἔοικε τὰς ἑαυτῷ ἀντιλογίας καὶ ξενοχωρηθεὶς νῦν
 ἐνίστατο πρὸς τὸ ἐναντίας κινήσεις ἐκείνας εἶναι καθόλου τὰς ἀπὸ τῶν
 ἐναντίων τόπων, καίτοι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιχειρήμασι τῷτω χρη-
 σαμένῳ τῷ Ἀριστοτέλει, τῷ ἀξιωματικῷ καὶ διὰ τῷτο τῇ κύκλῳ κινή-
 σει μὴ βυλομένῃ εἶναι ἐναντίαν κίνησιν, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν τῷ
 κύκλῳ τῆς πλείστον ἀλλήλων διεσκηκότας τόπης, εἰ μὴ καὶ τὴν
 διάμετρον ὀρίζοιτο. λέγει ὅχι. . . τῷτο τοίνυν ἡμῖν ἀποδείξαι
 προκείμενῳ ὡς ὅδε λόγος τῶν κατασκευαζόντων τῇ κύκλῳ κινή-
 σει μὴ εἶναι κίνησιν ἐναντίαν ὑγιᾶς ὑπάρχει. . . ἀλλ' εἰ δοκεῖ, καὶ
 τὰ πρὸς τὸ ἔκτον, ὡς ὅτος φησὶν, ἐπιχείρημα τῷτω ῥηθέντα περι-
 κρῶσωμεν, καὶ πρῶτόν γε ὅτι μὴδὲ τῷτω ἐπέστησεν, ὅτι τῷ ε' ἐπι-
 χειρήματος μέρος τῷτο ἔστι, καίτοι τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰπόντος ὅτι
 προσεπιχείρημα ἐκ περιστάσεως ἔστιν. καὶ ἥδη μὲν αὐτῷ τὴν ὅλην ἐν-
 νοίαν, ὡς ἐμοὶ δυνατὸν ἦν, διεσαφῆσα τὴν Ἀριστοτέλους ἐξηγούμενος
 τὴν λέξιν, ἀνάγκη δὲ καὶ νῦν τινῶν ἐκεῖ ῥηθέντων ὑπομνήσαι, ὅτι
 μὲν τὸ δεῖξαι καὶ τὰς ἐπὶ περιφερείας καὶ τὰς ἐπὶ ἡμικυκλίῳ ἐνὸς καὶ
 τὰς ἐπὶ δύο ἡμικυκλίῳ ἐμπαλιν γινομένας κινήσεις μὴ ὕσας
 ἐναντίας, ἐπ' αὐτῷ λοιπὸν ἐλθὼν τὸ προκείμενον, ὅτι μὴδὲ αἱ ἐπὶ ὅλῳ

τῷ κύκλῳ ἀνάπαλιν γινόμεναι ἐναντία εἰσίν, πρὸς βάλετο δεικνύναι, καὶ δείξας αὐτὸ πρότερον ἀπὸ τῶν ἐναντίων κινήσεων ὀρισμῶ, νῦν δὲ αὐτὸ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἐπαγωγῆς δεικνύσι. καὶ ταῦτα ὅτι χρὴ διιστολογεῖν πρὸ ὀλίγου ῥηθέντα, ἀλλ' ἐκείνοις ἐντυχόντα μαθεῖν ὅτι τὴν ἀγωγὴν ἠγνόησεν ὅτος τῷ λόγῳ. . . καὶ τὸν Ἀλέξανδρον φησιν αἰδανόμενον τῷ σαθρῷ τῆς προκειμένης ἐπιχειρήσεως πειραῶν τῷ λόγῳ βοηθεῖν, ἀξιῶντα, φησί, τὰς μὲν ἐπ' εὐθείας ἐναντίας κινήσεις διὰ τὸ ἀπ' ἐναντίων εἰς ἐναντίας γίνεσθαι τόπως, καὶ μὴ ἐπὶ μιᾷ καὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας γίνωνθαι, μηδὲν ἦν ἐναντίας εἶναι, τὰς δὲ κύκλῳ καὶ ἀνάπαλιν γινομένας, εἴπερ ἐναντία εἶεν, ἐπὶ ἐνὸς γίνεσθαι κύκλῳ· ἀλογώτατον γάρ, φησί, τὴν ἐπ' ἄλλῃ κύκλῳ γινομένην κίνησιν τῇ ἐπ' ἄλλῃ ἐναντίαν εἶναι, μὴ προσθεῖς μηδὲ κατασκευάζων διὰ τίνα λόγον. καὶ ὅτι μὲν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τέως ὅ καλῶς ἐπισκῆπτει, δῆλον, εἰ φυλάττει μὲν τὸν ἐναντίων κινήσεων ὀρισμὸν τὸν λέγοντα ἐναντίας εἶναι κινήσεις τὰς ἐξ ἐναντίων τόπων. id. f. 34-44.

271b ὁ Ἀλέξανδρος (*) προκεῖται φησι περὶ τῶν πάντων κόσμων ζῆτεῖν εἰ ἀπείρος ἢ πεπερασμένος· καὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆτο προβαλλόμενος ἀνεβάλλετο, ὅτε ἔλεγε "περὶ μὲν ὅν τῆς τῶν πάντων φύσεως, εἴτε ἀπείρος ἐστὶ καὶ τὸ μέγεθος εἴτε πεπεράνῃ τὸν σύνολον ὄγκον, ὅς τερρον ἐπισκεπτέον" (p. 268 b 11). μέλλων δὲ τὸ πεπερασμένον αὐτῷ δεικνύναι ἐκ τῶν μηδὲν τῶν ἀπλῶν ἐξ ὧν συνέστηκεν ἀπείρον εἶναι, ἐπειδὴ ὅτι ἦν περὶ τῶν ἐ' σώματος δεικνύναι ὅτι ὅτι ἐστὶν ἀπείρον, μὴ πρότερον περὶ τῆς ὕστερας αὐτῷ εἰπόντα καὶ δείξαντα ὅτι ἐστὶ τι ἐ' σῶμα, διὰ τῆτο μετ' ἐκείνης τῆς λόγου ἐπὶ τὸ προκειμένον ἐλθὼν δεικνύσιν ὅτι καὶ τῷ μεγέθει πεπερασμένα ἐστὶ τὰ ἀπλᾶ πέντε σώματα. τῷ γὰρ ὄντι προδείξας ἐκ τῶν κινήσεων ὅτι τῷ ἀριθμῷ πεπεράνῃ τὰ ἀπλᾶ πέντε ὄντα, δεικνύς δὲ νῦν καὶ τῷ μεγέθει, ἔχει πεπερασμένον ὅτι πᾶς ὁ κόσμος πεπερασμένος τῷ μεγέθει ἐστίν. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀλέξανδρος καὶ τὴν ὅλην πραγματείαν περὶ τῶν πάντων κόσμων προηγουμένως εἶναι νομίζων, ἀκολούθως καὶ ταῦτα πρὸς τὴν περὶ τῶν πάντων θεωρίαν ἐκδέχεσθαι. . . διὰ ταύτην (τὴν ἐναντίωσιν) οἱ μὲν ἕνα κόσμον πεπερασμένον ἔλεγον, ὅσοι μὴ ἐδέχοντο τὸ ἀπείρον ἐν ἀρχῇ, ὡς Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων, οἱ δὲ ἐν ἀπείρον, ὡς Ἀναξίμανδρος· αἶρα ἀπείρον τὴν ἀρχὴν εἶναι λέγων, οἱ δὲ καὶ τῷ πλήθει ἀπείρους κόσμους, ὡς Ἀναξίμανδρος μὲν ἀπείρον τῷ μεγέθει τὴν ἀρχὴν θέμενος ἀπείρους ἐξ αὐτῶν τῶν πλήθει κόσμους ποιεῖν δοκεῖ, Λεύκιππος δὲ καὶ Δημόκριτος ἀπείρους τῷ πλήθει τῶν κόσμους ἐν ἀπείρῳ τῷ κενῷ καὶ ἐξ ἀπείρων τῶν πλήθει τῶν ἀτόμων συνίστασθαι φασίν. καὶ εἴη ἂν λέγων ἀρχὴν πασῶν τῶν ἐναντιώσεων τὸ ὑποθέσθαι τὸ ἀπείρον ἢ μὴ ὑποθέσθαι, ὅτι οἱ κόσμοι καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιώσεις πάσας περιέχουσι. καὶ μέντοι διὰ ταύτην τὴν διαφωνίαν οἱ μὲν ἀναιρῶσι τὴν γένεσιν, ἐν κρίσει πάντα ὑφίστασθαι λέγοντες, ὡς περὶ Ἀναξαγόρας, οἱ δὲ ἐξ ἐνὸς πάντα γίνεσθαι λέγουσι κατ' εὐθείαν, ὡς Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξίμανδρος, οἱ δὲ καὶ γένεσιν εἶναι λέγουσι καὶ ἐξ ἀλλήλων τὴν γένεσιν ποιῶσι, τὴν ἄλλαν

φθορὰν ἄλλαν γένεσιν ὁρῶντες, ὡς οἱ πεπερασμένους τὰς ἀρχὰς λέγοντες. ὅτι δὲ τὸ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐλάχιστον δοκῶν παρόραμα προῖσι μυριοπλάσιον φαίνεται, καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ἐπιστώσατο καὶ ἐκ τῶν λόγων, ἐκ μὲν τῆς ἐπαγωγῆς, ὅτι Δημόκριτος ἢ ὅσις ἂν ὕψος ὑπόθοιτο, μικρὰ τινα ὑποθέμενος τὰς ἀρχὰς καὶ ἐλάχιστα μεγέθη, διὰ τὸ μεγίστην δύναμιν ὡς ἀρχὰς ἔχειν, ἀμαρτόντες περὶ αὐτά, τὰ μέγιστα τῶν ἐν γεωμετρίας ἐκίνησαν, τό τε ἐπ' ἀπείρον εἶναι τὰ μεγέθη διαίρετά (*). id. f. 45 b.

ὅτι τὸ μεταξὺ τῶν ἀπείρων καὶ μήκος γραμμῶν διάστημα 271b ἀπείρον ἐστὶ, δεικνύσι πρῶτον σαφηνίσας ποῖον ἐστὶ τῆτο τὸ διάστημα, ὅτι τὸ "ὅτι μὴδὲν ἐστὶν ἔξω λαβεῖν μέγεθος ἀπτόμενον τῶν γραμμῶν." τῆτο γὰρ τῷ μεταξὺ τῶν γραμμῶν πλάτους ὅδεν ἔξω ἔξω λαβεῖν μέρος ἀπτόμενον αὐτῶν. ἐνδοθεν γάρ ἐστι τὸ ὅλον, καὶ ἐνδοθεν ἀπτεῖ τῶν περιεχουσῶν αὐτὸ γραμμῶν. ὅπως γὰρ ἀπείροι ὄναι αἱ γραμμαὶ καὶ μήκος πῶς ἔξωσιν τι ἔξω αὐτῶν ἀπτόμενον αὐτῶν; ὥστε ὅδεν τὸ μεταξὺ τῶν εἰς ἀπείρον ἐκταθεισῶν γραμμῶν διάστημα ἔξει μέρος τι αὐτῶν ἔξω μέγεθος· ἐφάψεται γὰρ τῆτο τῶν καὶ τὰς γραμμὰς περάτων, καὶ ὅκτι ἐσοντὶ ἀπείροι. εἰ ὅν ἀπείροι αὐτῶν, τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα ὅτι ἔξει τι ἔξω αὐτῶν, τὸ δὲ ἐπ' ἀπείρον ἐκτείνόμενον καὶ μὴδὲν ἔχον αὐτῶν ἔξω δῆλον ὅτι ἀπείρον ἐστίν· εἰ γὰρ ἐπ' ἀπείρον ποῖον ἐστὶ πεπερασμένον ἦν, πάντως εἴη τι αὐτῶν ἔξω, καλῶς ὅν ἀπὸ τῶν μηδὲν ἔχειν ἔξω αὐτῶν μέγεθος τὸ ἐπ' ἀπείρον ποῖον μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα ἐδήλωσε, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα ἀπείρον ὄν· τὸ γὰρ πεπερασμένον, φησί, διάστημα μεταξὺ τῶν γραμμῶν ὄν, καὶ αὐτῶν πεπερασμένων ἐστὶ μεταξὺ. ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος, ὅτι μεγέθος; φησὶν· τὸ γὰρ διάστημα μεγέθος μὴ δὲν ἐστίν, ὁ τῷ ἐκτὸς εἶναι τῶν γραμμῶν ἀπτεῖ αὐτῶν, ἀλλὰ ἀπτόμενον τε αὐτῶν καὶ ὅτι ἐκτὸς αὐτῶν τῆτο μεταξὺ τῶν αὐτῶν διάστημα. καὶ καλῶς καὶ αὐτὸς ἐνόησε τὸ τῷ μεταξὺ διαστήματος μὴδὲν εἶναι ἐκτὸς τῶν ἀπείρων γραμμῶν· εἰ γὰρ ἦν τι αὐτῶν μέρος ἐκτὸς τῶν γραμμῶν, τὸ ἐντὸς ἐκείνου τῷ μεταξὺ τῶν γραμμῶν πεπερασμένον ἐμελλεν εἶναι. πλὴν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐκ τῶν μηδὲν ἔξω ἔχειν νομίζει συνάγεσθαι τὸ ἀπείρον τῷ μεταξὺ διαστήματος, ἀλλ' ἐκ μόνου τῷ ἀπείρῳ εἶναι τὰς ἐκ τῶν κέντρων. μήποτε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τῆτω μὲν ἐπόμενον ἔλαβε τὸ μὴδὲν ἐκτὸς εἶναι τῷ μεταξὺ τῶν ἐκ τῶν κέντρων γραμμῶν διαστήματος, τῆτω δὲ τὸ ἀπείρον εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν γραμμῶν διάστημα. ὅτι γὰρ ἐπ' ἀπείρον ποῖον μὴδὲν ἐστὶν ἐκτὸς, τῆτο ἀπείρον ἀνάγκη εἶναι· τῷ γὰρ πεπερασμένῳ καὶ ἐπ' ἀπείρον ἰόντος πάντως ἐστὶ τι ἐκτὸς λαβεῖν. προδήλον δὲ τὸ μεταξὺ τῶν ἀπείρων γραμμῶν διαστήματα ἀπείρα εἶναι καὶ ἐκ τῶν

(*) p. 271 b 11. hoc namque exempli gratia subverterentur mathematicae omnes disciplinae: non enim darentur magnitudines numero carentes vel eum admittentes, neque etiam unicuique magnitudini altera illi aequalis inveniretur, falsa que scientia Euclidis, quam iis de rebus instituit, extitisset. Themist. f. 6 b.

(*) cf. Themist. f. 6 b.

κτ' ἀναλογίαν τῆς τῶν γραμμῶν ἀνέξσεως ἀνέξσεως καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· διὸ καὶ τὸ πεπερασμένον αἰεὶ ἔσται πεπερασμένον, ὡς καὶ αὐτὸς φησιν Ἀριστοτέλης. τῷ δὲ ἀκολουθεῖ τὸ μὴ πεπερασμένων τὸ μεταξὺ ἀπειρον εἶναι. id. f. 46 b.

271 b διχῶς φέρεται ἡ γραφή, ἡ μὲν "ἔτι δὲ εἰ ἔστιν," ἡ δὲ "ἔτι δὲ 5 αἰεὶ ἔστιν." καὶ δῆλον ὅτι σαφεστέρα αὕτη· ἀνελλιπὴς γὰρ οἶμαι καὶ ἡ προτέρα· δῆλον γὰρ ὅτι περὶ τῆς ἀπειρον εἶναι τὸ μεταξὺ διάστημα ἔστιν ἡ ἀπόδειξις, ὅπερ ἀκολουθεῖ καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν ἐκτὸς ἐπ' ἀπειρον προῖόν καὶ τῷ τῷ δοθέντος εἶναι μεῖζον λαβεῖν. τὸ δὲ τῷ δοθέντος μεῖζον λαβεῖν κτ' τὴν γεωμετρικὴν εἰρημένον συνήθειαν ἔχει 10 τὸ αἰεὶ συνεμφαινόμενον. id. ib.

272 a εἰ ἔν τῷ ὕρανὸν ὁρῶμεν κύκλῳ σφαιρόμενον... φαίνεται δὲ 5 ὁ ὕρανὸς κύκλῳ περιφερόμενος καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς εἰς τὸ αὐτὸ καθι- σάμενος... εἰπὼν δὲ ὅτι τὸν δὲ ὕρανὸν ὁρῶμεν κύκλῳ σφαιρόμε- νον... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κοινῶς ἐπιχειρῶν δεικνύσιν ὅτι ὕδεν 15 σῶμα ἔτε τῶν ἀπλῶν ἔτε τῶν συνθέτων εἶναι ἀπειρον. πᾶν γὰρ σῶμα, φησὶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀπλῶν λέγων, ἦτοι πυκνόν ἐστιν ἢ μα- νόν (ὑπὸ γὰρ ταύτας τὰς διαφορὰς πᾶν σῶμα πίπτει), ταῦτα δὲ ἦτοι ἄμφω πεπερασμένα ἢ ἄμφω ἀπείρα, ἢ τὸ μὴ ἀπείρον ἐστιν αὐτῶν τὸ δὲ πεπερασμένον. ἀμφοτέρω μὲν ἔν ἀδύνατον ἀπείρα 20 εἶναι· ἔσται γὰρ πλείω σώματα ἀπείρα, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀπειρον πανταχῶ. ὡς εἰ θάτερον εἶναι ἀπειρον, ἔκ ἀν εἶναι θάτερον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἀπείρων συγκείμενον ἢ ἴσον ἔσται ἐκατέρῳ αὐτῶν ἢ μεῖζον ἐκατέρῳ· ἢ γὰρ δὴ ἔλαττον. ἀλλ' εἰ μὲν μεῖζον, ἀπείρον ἀπείρου μεῖζον ἔσται· καὶ ἀπείρον ἀπείρου διπλάσιον, 25 εἴπερ ἴσα εἶναι ἄμφω τὰ ἀπείρα, τὸ δὲ διπλάσιον καὶ τὸ ἡμισυ ἐν πεπερασμένοις ἐστὶν. εἰ δὲ ἴσον ἐκατέρῳ τῶν ἀπείρων τὸ ἐξ ἀμ- φοῖν, ἄτοπον ἀπείρου διαστήματος προσθέντος τινὶ μηδεμίαν ἀνέ- σιν γεγονέναι, ὅπως γὰρ καὶ μικρότατον σῶμα προσεθῇ σώματι ἀνάγκη τὸ ὅλον γεγονέναι μεῖζον. ἔτι δὲ, φησὶν, εἰ ἄμφω τὰ 30 ἀπλᾶ ἀπείρα, ἦτοι ἴσα ἔσται ἢ ἀνισα· ἀλλ' εἰ μὲν ἴσα, ἔσται ἴσων μέτρων, τὰ δὲ ἴσων ὄντα μέτρων μεμέτρηναι καὶ πεπεράναι, ὡς ἔκ ἀπείρα, ὡς ὕδεν τὸ ἐξ αὐτῶν ἀπειρον· εἰ δὲ ἀνισα, τὸ ἕτερον αὐτῶν μεῖζον ἔσται καὶ ὑπερέχον, ἀλλὰ τὸ ὑπερεχόμενον πᾶν καθὰ ὑπερέχει πεπεράναι, ὡς ἔκ ἀμφῶ ἀπείρα. ὅλως δὲ ὅτι ὑπερέχει 35 τὸ ἀπείρον τῷ ἀπείρου, ἢ πεπερασμένον ἀνάγκη τῷτο εἶναι ἢ ἀπείρον. καὶ εἰ μὲν πεπερασμένον, καὶ τὸ ὅλον ἔσται πεπερασμένον· καὶ γὰρ τὸ μέ- χρι τῆς ὑπεροχῆς πεπερασμένον, καὶ πεπερασμένῳ μέρος καταμε- τρεῖται τὸ ὅλον. εἰ δὲ ἡ ὑπεροχὴ ἀπείρος, ἔσται τὸ μέρος τῷ ὅλῳ ἴσον καὶ ἀπείρον ἀπείρου μεῖζον, ὅπερ ἄτοπον, εἴγε τὸ ὅλον ἀνάγκη 40 μεῖζον εἶναι τῷ μέρει. εἰ δὲ ἄμφω πεπεράναι, καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν ἔσται πεπερασμένον· εἰ δὲ τῷτο, ὕδεν ἔτε ἀπλῶν ἔτε σύνθετον ἀπείρον ἔσται σῶμα. ἀλλ' ὕδεν τὸ ἕτερον αὐτῶν οἷόν τε λέγειν ἀπείρον εἶναι, καὶ ὅτι ὡς πανταχῶ ὄν τὸ ἀπείρον τῷ ἑτέρῳ παρεῖσδυ- σιν ἢ καταλείψει, καὶ ὅτι, ὡς ἔδειξεν αὐτὸς ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυ- 45 σικῆς Ἀκροάσεως (c. 5), ἐν τῇ μίξει καὶ συνθέσει πλεονάζον θάτε- ρον διαφθεῖροι ἀν τὸ ἕτερον· εἰ δὲ τῷτο, ἔκ ἀν εἶναι σύνθετον τὸ τοιῶ- τον. ὡς ὕδεν ὁ κόσμος· ἐκ γὰρ τῆς τῶν στοιχείων συνθέσεως ὁ

κόσμος. ὅτι δὲ μήτε τὸ ἐγκύκλιον τε καὶ σφαιρικὸν σῶμα οἷόν τε ἀπείρον εἶναι, ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιχειρεῖ δεικνύναι. κύκλον γὰρ ἢ σφαῖραν ἀπείρον εἶναι ἔκ οἷόν τε, εἴγε κύκλος ἐστὶν ἢ ἀπ' ἐνὸς σημείου τῶν ἐντὸς τῷ σχήματος κειμένων πᾶσαι αἱ πρὸς τὴν περι- φέρειαν προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶ, τὸ δὲ ἴσον ἐν πεπερασμένοις. ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ἐπὶ σφαίρας λόγος. ἔτι τὸ μὲν πε- περασμένον ἀνάγκη πρὸς τι περαίνειν, τὸ δὲ πρὸς τι περαῖνον ἀνάγκη πεπεράναι, αἱ δὲ εὐθεῖαι πρὸς τὴν περιφέρειαν περαίνου- σιν· ὡς καὶ τὸ διάστημα τῷ κύκλῳ καὶ τῆς σφαίρας πεπερασμένον 5 ἐστὶν, ὡς καὶ ὁ κύκλος καὶ ἡ σφαῖρα· ὅσον γὰρ τὸ διάστημα αὐτῶν, τοσούτον καὶ ἔσται. ὅλως δὲ τὸ ἀπείρον κύκλον ἢ σφαῖραν λέγειν ἀναιρεῖν ἐπὶ κύκλον καὶ σφαῖραν· τὸ γὰρ εἶναι αὐτοῖς ἐν τῷ σχήματι εἶναι ἐστὶν, ὕδεν δὲ σχῆμα ἀπείρον. δηλοῦσι δὲ καὶ οἱ ὅρισμοι αὐτῶν. ἔτι ἐν ᾧ τί ἐστιν ἔξω, τῷτο καὶ μέσον, τῷτο ἔκ οἷόν τε ἀπείρον λέ- γειν. ἔτι ἐν ᾧ ἐστὶν ἀρχὴ καὶ πέραν, τῷτο ἔκ ἀπείρον· ἐν δὲ τῷ- τοις πᾶν τὸ ληφθὲν σημεῖον ἐπὶ τῆς περιφέρειας ἀρχὴ τε καὶ πέραν τῷ παντὸς ἐστὶν. ἔτι αἱ ἀπείροι ἀπὸ τῆς κέντρον ἀγόμεναι, ἐξ ὧν ἡ διάμετρος, ἦτοι ἀμφοτέρω ἀπείροι ἔσονται ἢ ἀμφοτέρω πεπε- ρασμένοι, ἢ ἡ ἑτέρα αὐτῶν. ἀλλ' εἰ μὲν ἡ ἑτέρα μόνῃ ἀπείρος, ἔκ 10 ἔσονται αἱ ἀπὸ τῆς κέντρον ἴσαι, ὡς ὕδεν κύκλος ὕδεν σφαῖρα· εἰ δὲ ἴσαι, ἐκ τῆς κέντρον πεπερασμένον ἀπείρου ἴσον ἔσται· εἰ δὲ ἄμφω πεπερασμένοι, καὶ ὅλη ἡ διάμετρος πεπερασμένη καὶ ὅλος ὁ κύκλος καὶ ἡ σφαῖρα. εἰ δὲ ἄμφω ἀπείροι, ἔσται πλείω τὰ ἀπείρα καὶ ἀπει- ρον ἀπείρου μεῖζον καὶ διπλάσιον. ἔτι εἰ ἀπείρος ἡ διάμετρος, ἔκ 15 ἔσται αὐτῆς μέσον, εἰ δὲ μὴ ταύτης, ὕδεν τῷ κύκλῳ ὕδεν τῆς σφαί- ρας, εἰ δὲ μὴ μέσον, ὕδεν κέντρον, εἰ δὲ μὴ κέντρον, ὕδεν κύκλος ἢ σφαῖρα ἔσται. ἐπισηῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς μήπω δείξας ὅτι σφαιρικὸς ἐστὶν ὁ ὕρανός, ἔκ ἠξίωσε τοιαύτη χρήσασθαι ἀποδείξει· καὶ γὰρ εἰ σφαιρικὸς ὁ ὕρανός ὁμολογηθῇ, περιττόν ἐστι τὸ ζητεῖν εἰ πεπερασμένος ἢ ἀπείρος. καὶ ὅλως ἐχρῆν πρῶτον πεπε- ρασμένον δεῖξαι καὶ ἔπειτα περὶ τῷ σχήματος ζητεῖν. id. ib.

ὁ Ἀλέξανδρος δύο φησὶν εἶναι τὰ συναγόμενα ἄτοπα, τῷτο 272 a τε τὸ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὸ ἀπείρον διάστημα διεξιέναι, ὅπερ 13. ἐσήμηνε διὰ τῆς "τέμνεσθαι ποτε οἰσθήσει" κύκλῳ τὴν τὰ ββ' ἢ τὸ ἀγέ' πεπερασμένον χρόνον," καὶ ἔτι μέντοι ὅτι τῷ ἀπείρου ἔσται ἀρχή, ὅπερ δηλοῖ διὰ τῆς "ἔσται ἄρα τις ἀρχὴ πρῶτον ἢ τὸ ἀγέ' τὴν τὰ ββ' ἔτεμεν. ἀλλ' ἀδύνατον." δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐκείνῳ τῷ ἀτόπῳ ἀκολουθεῖ τὸ τὸ ἀπείρον μέγεθος, οἷον τὴν ἀγέ', ἐν πεπερασ- μένῳ χρόνῳ ἀπείρον διάστασιν διεξιέναι· καὶ γὰρ τῷτο ἀδύνατον ἐδείχθη ἐν τῇ Φυσικῇ. εἰ μὴ ἄρα ἢ μάτην τῷτο παρήκεν τὸ ἀδύ- νατον ὁ Ἀριστοτέλης (*). id. f. 48.

ἐπισηῆσαι δὲ χρὴ ὅτι καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ ὅτι ἐν τῷτο 272 a ἢ πρόθεσίς ἐστιν ἢ τὸν κόσμον δεῖξαι μὴ ὄντα ἀπείρον, ἀλλὰ τὸ 20. ἐγκύκλιον σῶμα, ἔτι καὶ τῷ σχήματι λέγων· καὶ ὅτε, φησὶν,

(*) p. 272 a 12, nec te praetereat velim Aristotelem per a c e distantiam tantum intelligere, non autem lineam in universum. Themist. f. 7 b.

εἶπεν "ὥς τε ὁ δὲ τὸν κόσμον, εἰ ἦν ἄπειρος," κόσμον, φησί, τὸ κυκλοφορητικὸν εἶπε σῶμα, ὃ πρὸ ὀλίγου ἕρανὸν εἶπεν, ὥς τε καὶ δεικνυσιν ὅτι ἕκ ἐξιν ἄπειρος ὁ κόσμος καὶ μέγεθος, προηγουμένως τὸν ἕρανὸν δεικνύσι πεπερασμένον· διὰ τοῦτο τὸν ἕρανὸν πεπερασμένον εἶναι καὶ ὁ κόσμος πεπερασμένος. καὶ αἱ ἀπὸ τῆς κινήσεως δὲ καὶ τῆς 5 χρόνου ἐν ᾧ ἡ κίνησις ἐφοδοὶ τῷ ἕρανι εἰσὶν οἰκείαι πλείνται τοιαῦται ἐν τέτοις παρελημμέναι, καὶ ὅλως περὶ τῆς κυκλοφορητικῆς πρᾶξεως δεικνύναι (*). id. ib.

272^a ταῦτα ἔν δειξαι βυλόμενος ἐναργῶς πρῶτον μὲν δύο γραμ-
21. μὰς λαμβάνει πεπερασμένας, κινημένην τὴν ἑτέραν παρὰ τὴν ἑτέραν, καὶ δεικνύσιν ὅτι καὶ τε ἄμφω ἀντικινῶνται καὶ τε ἡ ἑτέρα παρὰ μένυσαν τὴν ἑτέραν, ἐπειδὴ ἅμα ἀλλήλων ἀπολύονται (τὸ γὰρ χωρίζομενον χωρίζομενος χωρίζεται), δηλὸν ὅτι καὶ ὁ χρόνος ἐστὶ πεπερασμένος, ὅταν ἄμφω πεπερασμένοι ὦσιν. ὅπερ παραλι-
15 πυν, ὡς οἶμαι, προδεῖναι, ἀσάφειαν πολλὴν ἐνεποίησε τῷ λόγῳ. ἀλλ' εἰ μὲν ἀντικινῶνται, ἐλάττων ὁ χρόνος ἐστὶ τῆς ἀπολύσεως· εἰ δὲ μενύσῃ τῆς ἑτέρας ἡ ἑτέρα δι' αὐτῆς κινεῖται, πλείων, εἰ μὴ ἄρα θάττον κινεῖται τότε κινούμενον ἢ περὶ ὅτε ἀντεκινῶντο. ὅπως δ' ἂν ἔχοι, πεπερασμένος ἐστὶ ὁ χρόνος. id. f. 48 b.

272^b καὶ τὴν λέξιν ὅταν λέγῃ "εἰ ἔν ἄπειρος ὁ χρόνος ὃν ἡ πεπε-
9. ρασμένη ἀπολύεται κινημένη," προσυπακύνει δεικνύει τὸ διὰ τῆς ἀπείρου· ἐφεξῆς γὰρ τὸ ἀντίστροφον ἀποδίδωσι διὰ τῆς "καὶ ἐν ᾧ ἡ ἄπειρος τὴν πεπερασμένην ἐκινήθη." ἐπὶ γραμμῶν δὲ τὸν λόγον διὰ τὴν ἐκθετικὴν ἐνάργειαν ἐποίησατο, ἀντὶ τῆς κινημένης καὶ τῆς δι' 10 ἣς κινεῖται τὰς γραμμάς λαβόν. id. ib.

272^b καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως τινὲς ἀντὶ τῆς "ἀλλ' εἶπερ, ἐπὶ μῆ-
18. κος" ἀλλ' εἶπερ, ἐπὶ θάτερα γράφουσι, σαφεστέρην ποιῶντες τὴν ἔννοιαν. id. f. 49.

272^b ἀσαφῶς εἶρηται ἐν τέτοις τὸ "τέμνει γὰρ ἡ τὸ ζ'," τὴν γὰρ κα-
27. λέσαντος αὐτῷ ζ', ὅτι καὶ τὸ ζ' γέγραπται, τέμνεσθαι τὴν ε', ἡ γὰρ, ὡς περὶ τὴν ἀβγέ· ἐκάλεσεν, ὅτι καὶ ταύτην τέμνει τὴν ε' ἢ ἀβ'. id. ib.

272^b δείξας ὅτι ἕκ ἐξιν ἄπειρον τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα ἐκ τῆς
28. μὴ ἂν αὐτὸ περιελθεῖν κύκλῳ, εἶπερ ἄπειρον εἴη, τῷ τε ἐκ τῆς κινήσεως, νῦν ὑποθέμενος περιέμεναι κύκλῳ, συνάγει ὅτι τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελεύσετο· ὅπερ ἀδύνατον. ἐναργῶς δὲ τῷτο ἔδειξεν, ὅτι ὡς ὁ Ἀλέξανδρος οἶμαι φησί, δύο σφαῖρας ὑποθέμενος, τὴν μὲν ἐκτὸς καὶ περιέχουσαν, τὴν δὲ ἐντὸς καὶ περιεχομένην. id. ib.

273^a ἀνάγκη τῷ χρόνῳ πεπερασμένῳ καὶ τῷ μέγεθος πεπερασμένον
3. εἶναι, ὃ περιελήλυθεν· ἴσον δὲ ἐστὶ τὸ τε κινούμενον καὶ τὸ διάστημα. id. ib.

(*) p. 272^a 21. haec autem ratio congruit corpori quod in orbem convertitur quodque ad sensum moveri conspicitur. de hoc namque corpore pertractare intendit, minime autem de infinito in universum, quod moveri non possit, quemadmodum existimatur. Themist. f. 8.

ἐκ τῆς συνάγει ὅτι καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ χοιχεῖα, τῷ τε 273^a τὸ τε ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, ὠρισμένα τέ ἐστι καὶ πεπερασμένα τῷ μεγέ-
15. θει. id. f. 49 b.

ἐπειδὴ δὲ τῶν σωμάτων τὰ μὲν ἐστὶν ὁμοιομερῆ καὶ δὲ ἀνο- 273^b μοιομερῆ, ταῦτα δὲ εἶπεν ὁμοιοβαρῆ καὶ ἀνομοιοβαρῆ, ὅθεν, φη-
23. σίν, ὅθεν τῷτο διοίσει πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τὸ ὁμοιομερὲς λαβεῖν ἢ ἀνομοιομερὲς τὸ ἄπειρον· ἐπὶ τοῦ τῶν ἀνομοιομερῶν ἢ καὶ τὸ μέγε-
θος ἢ ἀναλογία ληφθήσετο, ἀλλὰ καὶ βάρος. id. f. 50 b.

τρίτον προλαμβάνει, ὅτι τὸ πεπερασμένον βάρος πᾶσαν πε- 274^a ρασμένην διάσασιν ἐν πεπερασμένῳ δέισι χρόνῳ. id. f. 51.

λέγει ἔν ὅτι ὅθεν τὸ ὑποθέσθαι χρόνον ἐλάχιστον, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον 274^a βάρος τὴν πεπερασμένην διάσασιν κινεῖται, ἐκφεύγει τὴν ἀτοπίαν·
10. ἐλήφθη γὰρ, ἀντὶ τῆς ληφθείσης γὰρ ἂν, ἄλλο τι πεπερασμένον μέ-
γεθος τὴν αὐτὴν διάσασιν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κινούμενον, ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ὃν πρὸς ἑτερόν τι μείζον ἑαυτῷ βάρος τῷ τῷ ἐλαχίστῳ
15 χρόνῳ, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον βάρος ἐκινεῖτο, πρὸς τὸν χρόνον τὸν μείζονα τῷ ἐλαχίστῳ, ἐν ᾧ τὸ ἐλάττον τῶν πεπερασμένων βαρῶν ἐκινεῖτο· ἀνάπαλιν γὰρ ἔχει τὰ βάρη πρὸς τὸς χρόνους, ὡς εἶρηται. ἢ ἀκρι-
βέστερον αὐτὸς εἶπε τὸ ἐλήφθη. ἐὰν γὰρ ὑποτεθῇ τὸ ἄπειρον ἐν
ἐλαχίστῳ χρόνῳ κινούμενον, αὐτῷ τῷ ἄλλῳ ἂν τι πεπερασμένον
βάρος ἐλήφθη ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ πρὸς ἑτερον μείζον ἐν ᾧ τὸ ἄπει-
ρον. λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ταύτην ἐποίησατο τὴν ἀπό-
20 δεῖξιν τῷ τρίτῳ τῶν προαξιωθέντων χρησάμενος τῷ τὸ πεπερασμέ-
νον βάρος πᾶσαν πεπερασμένην ἐν χρόνῳ διεξιέναι πεπερασμένην.
25 καὶ ἡ λέξις, φησίν, ὅπως ἂν ἔχοι τὸ κατάλληλον "ἄλλο γὰρ ἂν πεπε-
ρασμένον ἐλήφθη ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ," ὅπερ ἑτερον μείζον, ἐν ᾧ
πρὸς τὸ ἄπειρον αὐτὸ τῷτο. id. f. 51 b.

ἀλλ' ὅθεν ὑπόκειται τι τοῖς χοιχεῖσι ἄπειρον μέγεθος, ὡς 274^a Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξίμενης ἔλεγον, ἐξ ὧς γίνετο· ἢ γὰρ ἂν καὶ
26. φθειρομένων εἰς αὐτὸ ἐγίνετο ἢ ἀνάλυσιν. id. f. 52 b.

λέγει νῦν πρῶτας ὑποθέσεις τὰ ἐν τῷ ἢ τῆς Φυσικῆς Ἀκροῆ· 274^a σεις δεδειγμένα. id. ib.

τρίτον ἐπιχείρημα προδεῖναι βεληθείς, δεικνύναι ὅτι ἀδύνα- 274^b τον ἕκαστον τῶν τῶν ἀνομοιομερῶν μορίων ἄπειρον εἶναι, ἐκ τῆς ἕκα-
18. στον πανταχῶς ὃν μὴ διδόναι τοῖς λοιποῖς χώραν, πρῶτον δεικνύσιν ὅτι καὶ μὴ ὃν συνεχὲς ἄπειρον ἕκαστον ὑποτεθῇ, ἀλλ' ἐκ διεσπασ-
μένων ἀπείρων τῷ πληθεῖ συνεχῶς, ὡς Ἀναξαγόρας ἐδόκει λέ-
γειν, καὶ καθ' ἕκαστον εἶδος ἀπείρου τῷ πληθεῖ ὁμοιομερείας, ἢ ὡς οἱ λέγοντες ἀπείρους εἶναι τῷ ἀριθμῷ κόσμος (καὶ γὰρ παρ' ἐκείνοις
ἀπείροι γαῖαι καὶ ὕδατα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, διότι καθ' ἕκαστον
κόσμον καὶ τῶν ἕκαστον ἐστίν), καὶ ὅτι τὸ ἐξ ἀπάντων τῶν διεσπασ-
των τῶν πυρὸς μορίων ἄπειρον ἐστὶ πῦρ. εἰ ἔν σῶμα μὲν ἐστὶ τὸ
πάντη διάσασιν ἔχον, ἄπειρον δὲ σῶμα τὸ πάντη ἐπ' ἄπειρον διε-
σπῶς, πῶς οἶόν τε ἀνόμοια εἶναι ἄπειρα; (*) id. f. 53.

(*) p. 274^b 22. transtulit autem sermonem ex corpore consimilium partium in corpus simplex, tametsi corpora quaedam consimilium partium inveniuntur, quae simplicia non sunt,

274b εἰ ὅν καὶ φύσιν πέφυκε κινεῖσθαι, καὶ φύσιν δὲ κινεῖται τὸ εἰς
 31. τὸν αὐτὸν τόπον κινούμενον, εἴη ἂν ἄλλος ἴσος αὐτῷ τόπος, εἰς ὃν
 αἰσθάνεται. τὸτο δὲ ἀδύνατον· εἰ γὰρ ἀπειρον ἦν καὶ πρὸς τὸ κινηθῆναι
 πάντα κατελήφει τὸν τόπον... ἐπιστῆσαι δὲ ἀξιόν, οἶμαι, ὅτι νῦν
 τὸν τόπον ἔχῃ ὡς πέρας τὸ περιέχοντος ἐνόησεν, ἀλλ' ὡς χώραν καὶ
 διάστημα (*). id. f. 53 b.

275a ἀσάφειαν ἐνεποίησε τῷ λόγῳ μεταξὺ παρενθεῖς τὰ ἀξιώ-
 1. ματα, ἐν οἷς φησὶν "ἔσω δὴ τὸ μὴ ἴσον ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον ἀλλοιῶν"
 (v. 16) καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ ὅτῳ τὸ συμπέρασμα ἐπάγει διὰ τὸ "ἐκ
 ἄρα τὸ ἀπειρον ὑπὲρ ὁδὸν πεπερασμένον κινηθήσεται" ἐν ὁδῷ χρόνῳ." 10
 καὶ τὴν αἰτίαν ἀσαφῶς ἐπήγαγεν "ἐλάττον γὰρ ἄλλο" τὸ εἰ λέγων,
 "ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, τῷ γ', ὑπὸ ἐλάττονος τῷ δ', κινηθήσεται," πρὸς
 ὃ ἐλάττον, ταῦτάς τ' εἰ τὸ ἀνάλογον ἔχον, ὅταν γένηται ὡς τὸ δ'
 πρὸς τὸ β', ὅτῳ τὸ εἰ πρὸς ἄλλο· πεπερασμένον γὰρ ἔσαι τὸτο ἐν
 τῷ αὐτῷ λόγῳ γενόμενον πρὸς τὸ β', ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀπειρον ἦν τὸ ὑπὸ 15
 τῷ β' κινούμενον. εἰ ὅν τὸτο ἀκολουθεῖ, εἰκότως εἶπεν ὅτι τὸ ἀπει-
 ρον ὑπὲρ ὁδὸν πεπερασμένον κινηθήσεται, καὶ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν
 ἐπὶ τῷ τέλει εἰπὼν "τὸ γὰρ ἀπειρον πρὸς τὸ πεπερασμένον ἐν ὁδῷ
 λόγῳ ἔστιν." ὥστε τὴν ὅλην τὴν λόγον συναγωγὴν τοιαύτην εἶναι·
 εἰ τὸ ἀπειρον ὑπὸ πεπερασμένον κινηθήσεται ἢ πάχει, ἔσαι τὸ ἀπείρου 20
 λόγος πρὸς πεπερασμένον, καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πε-
 περασμένον τι καὶ ἀπειρον κινηθήσεται. ἀλλὰ μὴν ταῦτα ἀδύνατα
 καὶ τὸν δεῦτερον ἀναπόδεικτον· ἐκ ἄρα τὸ ἀπειρον ὑπὸ πεπερασμένον
 πείσεται. id. f. 54. cf. Themist. f. 11 b.

275a 14. ἔσω ὑπὸ ἀπείρου δυνάμεως τῆς α' πεπερασμένον τι μέγεθος 25
 τὸ βζ' κινεῖσθαι ἐν τῷ γ' χρόνῳ, καὶ εἰλήφθω τις πεπερασμένη δύνα-
 μιν ἢ δ'. αὕτη δὴ ἐν τῷ γ' χρόνῳ ἐλάττον τῷ βζ' κινήσει· ἐλάτ-
 των γάρ ἐστι τῆς α' ἀπείρου ὅσης ὅσα πεπερασμένη. ἔσω δὴ κιν-
 ούμενον ὑπὸ τῷ δ' ἐν τῷ γ' χρόνῳ ἐλάττον τῷ βζ' τὸ ζ'. καὶ εἰ πε-
 περασμένον ἐστὶ μέγεθος τὸ βζ', πεπερασμένον δὲ καὶ τὸ ζ', ἔστι τις 30
 λόγος αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. ὃν δὴ ἔχει λόγον τὸ ζ' πρὸς τὸ βζ',
 τὸτον ἐχέτω ἢ δ' δύναμις πρὸς ἄλλην τινὰ δύναμιν πεπερασμέ-
 νην. ἔσω αὕτη ἢ ε'. ἔσαι ὅν ὡς τὸ ζ' πρὸς τὸ βζ', ὅτῳ ἢ δ' δύ-
 ναμις πρὸς τὴν ε', καὶ ὡς ἢ δ' πρὸς τὴν ε', ὅτῳ τὸ ζ' πρὸς τὸ βζ'.
 καὶ ἐναλλαξ ἄρα, ὡς ἢ δ' πρὸς τὸ ζ', ὅτῳ ἢ ε' πρὸς τὸ βζ'. ἔστι δὲ 35
 ἢ δ' δύναμις τῷ ζ' κινήσεται ἐν τῷ γ' χρόνῳ· ἔσαι ἄρα ἢ ε' κινή-
 σεται τῷ βζ' ἐν τῷ γ' χρόνῳ. ἦν δὲ καὶ ἢ α' ἀπείρου τῷ βζ' κινή-
 σεται ἐν τῷ γ' χρόνῳ· ἐν ἄρα τῷ ἴσῳ χρόνῳ κινεῖται τὸ βζ' ὑπὸ τε

τῆς ἀπείρου α' δυνάμεως καὶ τῆς πεπερασμένης τῆς ε', ὅπερ ἀδύνα-
 τον. ἐκ ἄρα πείσεται τι τὸ πεπερασμένον ὑπὸ τῷ ἀπείρου. ἀσα-
 φειαν δὲ ἐνεποίησε τῇ λέξει τὸ β', ὅπερ ἢ ἀπείρου ἐκίνει δύνα-
 μιν, διὰ τὸ περιέχειν ἐν ἑαυτῷ τὸ ζ' ἐλάττον ὃν αὐτῷ, βζ' προϊόντα
 ὀνομάσαι. συναγαγὼν δὲ ὅτι ἀνάγκη, εἰ τὸ πεπερασμένον ὑπὸ τῷ
 ἀπείρου πάχει, ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὸ ἀπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον ἀλ-
 λοῦν τὴν αὐτὴν ἀλλοίωσιν (ὅπερ ἀδύνατον, διότι καί τ' ἐμείζον
 ἐν ἐλάσσονι ποιεῖν), ἐπάγει "ἀλλ' αἰεὶ ὁ ληφθεὶς χρόνος ταῦτ' ποιή-
 σαι" (v. 21), ὡς εἰ ἔλεγε, καὶ ἐλάττονα ἢ μείζονα χρόνον λάβοις
 τῷ γ', τὸ αὐτὸ ποιήσει. Simpl. f. 54.

ὑποτίθει τὸ μὴ κινεῖν ἀπειρον, τὸ α', τὸ δὲ κινούμενον ὑπὸ τῷ α' 275a
 ἀπειρον ὃν καὶ αὐτό, τὸ β', τὸν δὲ χρόνον τὸν πεπερασμένον, ἐν ᾧ τὸ 25
 β' ἐπαθεν ὑπὸ τῷ α', τὸν γδ', καὶ λαμβάνει μόριον τῷ β' τὸ ε'... τὸ
 γδ' ἐλάττον ἐν ἐλάττονι πάχειν χρόνῳ ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡξίω... "ἐπεὶ
 ὅλον πέπονθε τὸ β', ἐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτό," ταῦτάς τ' ἐκ ἐν ἴσῳ
 χρόνῳ κινήσει τὸ αὐτό... ὥστε ἔχῃ ἀπλῶς τὸ μείζον καὶ ἀπλῶς τὸ
 ἐλάττον πάχει, ἀλλὰ τὰ καὶ τὴν ἀναλογίαν τῷ χρόνῳ διηρημένα
 μείζον τε καὶ ἐλάττον. id. f. 54 b.

ἀλλ' ὁ μὴ ἀπ. χρ. ἐκ ἔχει τέλος, τὸ δὲ κεκινημένον ἔχει· τὸ μὴ 275b
 γδ' ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ πάχον ἢ ποῖν ἐπ' ἀπειρον προῖον ἐκ ἔρχεται εἰς 3.
 τέλος, ὅδ' ῥηθεῖν ἂν πεποιηκέναι ἢ πεπονθέναι. id. ib.

ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος ἐν δευτέρῳ χήματι συνάγει τὰ συμ- 275b
 περάσματα ὅτως... δῆλον δὲ ὅτι ὅπου δυνατὸν εἰς ἄμφω τὰ χή- 7.
 ματα τό τε πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον ἀναλύειν τὴν συλλογισμὸς,
 προτιμητέον εἰς τὸ πρῶτον, εἴπερ καὶ οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ χήματι συλ-
 λογισμοὶ διὰ τῷ πρώτῳ τελειῶνται. ἢ δὲ τοιαύτη ἀνάλυσις τῷ
 λόγῳ, ἢ τὸ συμπέρασμα λαμβάνουσα καὶ προσλαμβάνουσα ἄλλην
 πρότασιν, καὶ τὸ τρίτον λεγόμενον παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς θέμα περαι-
 νει, ὃ λόγος καὶ τὴν παλαιὰς τοῦτος· ἐὰν ἐκ δυοῖν τρίτον τι συ-
 νάγηται, τὸ δὲ συναγόμενον μετ' ἄλλου τινὸς ἔξωθεν συνάγηται, καὶ
 ἐκ τῶν προτέρων δυοῖν καὶ τῷ ἔξωθεν προσληφθέντος συναχθήσεται
 τὸ αὐτό· οἷον διὰ τῆς λεγούσης "πάν τ' ἐν τόπῳ σῶμα αἰσθητόν" καὶ
 τῆς "ὅδ' ἐν σῶμα αἰσθητὸν ἀπειρον" καὶ τῆς προσληφθείσης τῷ τέτῳ
 συμπεράσματος, τῆς λεγούσης "τὸ ἔξω τῷ ὕραν ἔξω," συνάγεται
 τὸ μηδὲν ἀπειρον σῶμα ἔξω τῷ ὕραν εἶναι... δείξας ὅν ὅτι
 ἀπειρον σῶμα ἐκ ἔστιν ἔξω τῷ κόσμῳ, ἐξῆς προτίθηναι ὅτι ὅδ' πε-
 περασμένον, ὅπερ καλεῖ "μέχρι τινός." τὸ γὰρ μέχρι τινός καὶ μὴ
 ἐπὶ πάντ' ἐκτενόμενον σῶμα πεπερασμένον ἐστίν... ἐπήγαγε τὸ
 συμπέρασμα "ὅδ' ἐν ἄρα ὅλως σῶμα τῷ ὕραν ἔξω," ὅτε νοητὸν
 40 ὅτε αἰσθητόν. εἰ μὴ γὰρ νοητόν τις λέγει τὸ ἔξω τῷ ὕραν σῶμα, ἐν
 τόπῳ αὐτὸ ποιήσει· τὸ γὰρ ἔξω καὶ εἴσω τόπον σημαίνει. τὸ δὲ ἐν
 τόπῳ σῶμα πάντ' αἰσθητόν, ὡς ἡδὴ εἰλήφθη· τὰ γὰρ ἐν τόπῳ σῶ-
 ματα μετὰ τινός ἐστιν αἰσθητῆς διαφορᾶς καὶ τέως τῆς καὶ τὴν ῥοπήν
 καθ' ἣν ἕκαστον καὶ φέρεται ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον καὶ μένει. εἰ δὲ πε-
 45 ριέχεται ὑπὸ τῷ τόπῳ καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἀπτήν τε ἔχει καὶ χρωμὰ τι
 ἐπιφαίνεσθαι, ἐκείνῳ νοητὸν ἄλλ' αἰσθητόν ἐστιν, εἴπερ ἔξω τῷ ὕραν
 ὑποτίθεται. ἀλλὰ μὴν αἰσθητὸν σῶμα ὅδ' ἐστιν ἔξω τῷ ὕραν· ὅτε
 γὰρ ἀπειρον, ὡς ἐδείχθη, ὅτε πεπερασμένον, ὡς ὑποτίθεται. δύο

ἐν ἄτοπα ἀκολουθεῖ τοῖς ἔξω τῷ ἕρανθ νοητὸν σῶμα ὑποτιθεμένοις, ἐν μὲν τὸ μηκέτι νοητὸν ἀλλ' αἰσθητὸν αὐτὸ ποιεῖν, εἴπερ ἔξω καὶ ἐν τόπῳ ἐστίν, ὅπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐδήλωσε διὰ τῷ "ὥστε ἔσαι αἰσθητόν" καὶ ἔκτετι δὴλονότι νοητόν. τῷ δὲ αἰσθητὸν εἶναι τὸ μηδὲ εἶναι ὅλως ἔπειθ', εἴπερ ἔτε ἀπειρόν ἐστιν, ὡς δέδεικται, ἔτε πεπερασμένον, ὡς ὑπόκειται. δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, μὴ ὡς ὑποτιθέμενος λέγειν τὸ "ἀλλὰ μὴν ἔδὲ μέχρι τινός," ὁ ταυτόν ἐστι τῷ ἔδὲ πεπερασμένον. δέδεικε γὰρ ὅτι πᾶν αἰσθητὸν σῶμα ἢ ἄνω ἢ κάτω ἐστίν ἢ περίξ, ὡν τὸ μὲν ἄνω καὶ κάτω ἐντὸς τῷ ἕρανθ, τὸ δὲ περίξ αὐτὸς ὁ ἕρανός. εἰ ἔν μὴδὲν ἐστὶ παρὰ ταῦτα σῶμα αἰσθητόν, ἔδ' ἂν ἔξω τῷ ἕρανθ εἴη αἰσθητὸν σῶμα. "λογικώτερον δὲ ἐστὶν ἐπιχειρεῖν καὶ ὥδε." τὰ λογικώτερα ἐπιχειρήματα πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν πραγματικῶν λέγει. id. f. 55. cf. Themist. f. 12.

275 b τὸ "ὁμοιομερές ὄν" πρόσκειται. . . ὅτι περὶ τῶν ἀπλῶν σω-
13. μάτων ὁ λόγος ἦν. τὸ γὰρ "ὁμοιομερές ὄν" ἀντὶ τῷ ἀπλῶν πρό-
σκειται (*). Simpl. f. 55 b.

275 b εἰκότως εἶπεν ὅτι καὶ φύσει καὶ βίᾳ τὸ ἀπειρον ἐπ' εὐθὺ κι-
18. νῆται, ὑπὸ ἀπείρου κινήσεως. . . δείξας, ὁ Ἀλέξανδρος φησί, τὸ ἐπόμενον ἄτοπον τῷ βίᾳ κινεῖσθαι τὸ ἀπειρον, ὅτι ἀνάγκη ἔξωθεν ἄλλο ἀπειρον εἶναι τὸ κινῆν αὐτό, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ κατὰ φύσιν κινῆται, τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἔπειθ'. . . δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ προειρημένα καὶ πλείους ἐπιχειρήσεις εἶναι. id. f. 56.

275 b ὡς οἱ περὶ Λευκίππου καὶ Δημόκριτον ὑπετίθεντο, πρὸ αὐτῶ
30. γεγονότες, καὶ μετ' αὐτὸν Ἐπίκουρος. ἔτοι γὰρ ἔλεγον ἀπείρους εἶναι τῷ πλήθει τὰς ἀρχάς, αἷς καὶ ἀτόμους καὶ ἀδιαίρετους ἐνόμιζον καὶ ἀπαθείς διὰ τὸ νασαῖς εἶναι καὶ ἀμοίρους τῷ κενῷ. τὴν γὰρ διαίρεσιν κατὰ τὸ κενὸν τὸ ἐν τοῖς σώμασιν ἔλεγον γίνεσθαι, ταύτας δὲ τὰς ἀτόμους ἐν ἀπείρῳ τῷ κενῷ κεχωρισμένας ἀλλήλων καὶ διαφερέσας χήμασι τε καὶ μεγέθεσι καὶ θέσει καὶ τάξει φέρεσθαι ἐν τῷ κενῷ, καὶ ἐπικαταλαμβάνουσας ἀλλήλας συγκρέεσθαι, καὶ τὰς μὲν ἀποπαλλέεσθαι ὅπῃ ἂν τύχωσι, τὰς δὲ περιπλέκεσθαι ἀλλήλαις κατὰ τὴν τῶν χημάτων καὶ μεγεθῶν καὶ θέσεων καὶ τάξεων συμμετρίαν, καὶ συμβαίνειν καὶ ἔτι τὴν τῶν συνθέτων γενέσιν ἀποτελεῖσθαι. . . ταῦτα δὲ τὰ ἐπιχειρήματα τὸ μὲν ἀτόμους ὁμοίας τὴν φύσιν ἀπείρῳ τῷ κενῷ φερόμενας εἶναι τὰ πρῶτα στοιχεῖα, ὡς ἐδόκει Λευκίππῳ καὶ Δημοκρίτῳ, ἀναιρεῖ γενναίως. id. f. 56 b.

276 a τὸ "ἀόριστος κείμενος" ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῶν ἀπείρων ἀκέραι
21. καὶ ἐξηγεῖται ἔτι. εἰ γὰρ τις, φησί, μὴ ἡγείσθαι ἡμᾶς ἀποδοδειχέναι καθόλου ὅτι ἔδὲν ἐστὶ σῶμα ἐκτὸς τῷδε τῷ κόσμῳ, τῶν ἐξ ὧν ὁ κόσμος συνέστηκεν, ὁ δέδεικται καὶ αὐτό, ἀλλὰ μόνον ἡμῖν ἡγείσθαι τὸν λόγον γεγονέναι καὶ περὶ τῷ μηδὲν ἀπειρον εἶναι σῶμα (τὸ γὰρ ἀπειρον λέγει τὸ ἀόριστος κείμενος, ἐπεὶ μηδεὶς ἐστὶ τόπος ἀφωρισμένος τῷ ἀπείρῳ τῷ καὶ αὐτὸ ἀόριστον εἶναι ἀπειρόν γε ὄν), δείξομεν ἐφεξῆς ὅτι μηδὲν σῶμα ἐκτὸς ἐστὶ τῷδε τῷ κόσμῳ, ὅ δειχθέν-

τος ἔπειθ' ὅτι μηδὲ κόσμος εἶναι δύναται πλείους. μήποτε δὲ τὸ ἀόριστος κείμενος ὅτι τὸ ἀπειρον σημαίνει. ὅ γὰρ ἂν αὐτὸ πληθυντικῶς εἶπεν, ὅ γὰρ ἐστὶ πολλὰ ἀπειρα. ἀλλὰ καὶ τὸ "εἴ τις μὴ νομίζοι καθόλου δεδειχθαι περὶ τῶν σωμάτων ὅτι ἀδύνατον ἐκτὸς εἶναι τῷ κόσμῳ τῷδε ὅτι ἐν αὐτῶν" ἔκ ἐπὶ τῶν οἷμαι λέγεσθαι ἐξ ὧν ὁ κόσμος συνέστηκεν (ὅ γὰρ ἦν τῷδε καθόλου ὡς πρὸς μερικώτερα τὰ ἀόριστος κείμενα ἀντιδιαίρεθέν), ἀλλὰ περὶ ἐκείνου περὶ ὅ δειξαι ἐφεξῆς ὅτι μηδὲν ὅλως σῶμα ἐκτὸς ἐστὶ τῷδε τῷ κόσμῳ, ὅ δειχθέντος, ὡς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ, ἔπειθ' ὅτι μηδὲ κόσμος εἶναι δύναται πλείους. καὶ τὸ "ἀόριστος δὲ κείμενος" πρὸς ἀντιδιαστολήν εἰρηάζω νομίζω τῶν συντελεσάντων πρὸς τὴν τῷ κόσμῳ διάθεσιν (*). id. f. 57 b.

δείκνυσιν αὐτὸ ἔτι. οἱ πλείους λέγοντες κόσμος ὁμοίως 276 a αὐτὸς εἶναι λέγουσιν, ὡς τῷ εἶδει μὲν τὸς αὐτὸς ὄντας, ἀριθμῷ δὲ 30. μόνῳ διαφέροντας. . . εἰ δὲ ὁμῶνυμα τὰ ἐνθένδε τοῖς ἐν ἄλλῳ κόσμῳ λέγει τις, ἀλλὰ μὴ συνώνυμα καὶ τῷ αὐτῷ εἶδος, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συνιστάμενα ἔκτετι ὁμοειδῆ εἶναι, ὡς ὑπετέθη, ἀλλ' ὁμῶνυμῶς λέγεσθαι κόσμος. id. f. 58 b.

τῷδε συμβαίνοντος ἀνάγκη φέρεσθαι ἄνω μὲν τὴν γῆν ἐν τῷ 276 b οἰκίῳ κόσμῳ. . . διὰ τὸ τὸς πλείονας κόσμους, εἴπερ εἰσὶ, κατὰ 14. ἔσχατα ἐφάπτεσθαι ἀλλήλων ἢ πλησιάζειν ἀλλήλοις. καὶ γὰρ μὲν τὴν λέξιν ἐκείνην τὴν λέγουσαν "τῷδε γὰρ συμβαίνοντος ἀνάγκη φέρεσθαι ἄνω μὲν τὴν γῆν ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ, κάτω δὲ τὸ πῦρ," ἔτι ἐνόησα ὡς τῆς μὲν γῆς ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ ἄνω φερομένης, τῷ δὲ πυρὸς κάτω ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατὰ κοινὸν τὸ ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ ἀκέραιας λέγει ὅτι καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸ μέσον τότε πρῶτον οἰσθήσεθαι τὸ ἐν τῷ οἰκίῳ κόσμῳ, ἵνα ἐπὶ τὸ ἄνω ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ κινήθῃ. id. f. 59.

ἢ τῷδε μόνον διοίσει, τῷ τὰ πόρρωθεν ἐπὶ τὸς οἰκίους τόπους 276 b κινούμενα ἀπενέφερον ἀρχαῖς τῆς κινήσεως καὶ κατὰ λόγον, ὅσῳ πλείον 24. τὸ μήκος τῆς ἀποστάσεως, τοσούτῳ μάλλον ἀπενέφερον. τὸ μέντοι εἶδος τῆς κινήσεως, καὶ πλείων ἢ καὶ ἐλάττων ἢ ἀπόστασις, τὸ αὐτὸ μένει. id. f. 59 b.

ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, εἰ μὴ ἦν τις τοῖς σώμασι κίνησις κατὰ 276 b φύσιν, ἐδύνατο ἄλλα ὑπ' ἄλλων κινούμενα ἐπ' ἄλλα καὶ ἄλλα 27. πλείους ποιεῖν κόσμους τῷ μὴ ἐπὶ τὰ αὐτὰ φέρεσθαι. μήποτε δὲ

(*) p. 276 a 21. ne quispiam putet in universum absoluteque minime fuisse declaratum fieri non posse ut extra caelum corpus sit, sed de iis tantum ostensum fuisse quorum locus interminatus existit, praeter ea quae mundi ordinem ingrediuntur. Themist. f. 13.

p. 276 a 30. "praeterea necesse est" non est alterius demonstrationis principium, quemadmodum nonnulli existimant; verum dissidium commemoratum ad illorum sententiam consequi demonstrat, qui plures esse mundos affirmant. id vero hac morula consequemur, nempe cum primum explicaverimus plures mundos non aequivoce tantum iuxtaque communem nominis appellationem dici, sed univoce quoque, quia et nomen et substantiae rationem eandem habent. id. ib.

(*) p. 275 b 14. infinitum medium nullum habet. haec autem ratio dialectica est, quandoquidem propria exquisitaque minime existit. Themist. f. 12 b.

ἀτάκτως φερόμενα ἀκοσμίαν μᾶλλον, ἀλλ' ἔχι κόσμους πλείονας ἐποίην. id. ib.

276^b εἴ τις ἔν τῷτο λέγοι ὅτι, ὥσπερ αὐτὰ τὰ βαρέα καὶ αὐτὰ τὰ
32^a κῆφα εἶδει μὴ ἐκάτερον ἐν ἐσιν ἀριθμῷ δὲ πλείονα, ἔτω καὶ τὸ μέ-
σον, ἐφ' ὃ φέρεται τὰ βαρέα, καὶ τὸ ἔχατον, ἐφ' ὃ φέρεται τὰ κῆφα, 5
εἶδει μὴ ἐν ἐσιν ἐκάτερον ἀριθμῷ δὲ πλείονα. . . εἴ τις ἔν ταῦτα
λέγοι, φησί, ῥητέον ὅτι τὸ καθ' ἕκαστον ἐν τῷ μὴ τῶν μορίων τοιόνδε
ἔσται τῷ δὲ ἀλλοίον, ἀλλ' ὁμοιον. . . ἐνθάσεις δὲ τινὰς πρὸς τὸν
λόγον τῷτον φερομένας διαλύων ὁ Ἀλέξανδρος φησιν. id. f. 60.

277^a ἡ γὰρ ὠρισμένη καὶ πλείω αὕτη ἐσιν ἐν κύκλῳ διάσσεις, ὥς 10
24^a καὶ τέτοις τρόπον τινὰ ἢ κινήσεις εἰς ἀντικείμενα καὶ πεπερασμένα.
id. f. 61.

277^a τὴν αἰτίαν ἄλλοι ἄλλην ἀπολογίζονται. Ἀριστοτέλης μὴ γὰρ ἀπὸ
28^a τῆς οἰκείας ὁλότητος δυναμῶς μᾶλλον τὰ πλησιάζοντα νομίζει
καὶ τὸ εἶδος τελεώτερον ἀπολαμβάνειν, βάρος γὰρ πρὸς τὴν γῆν 15
θᾶττον φέρεται πρὸς τῷ μέσῳ γινόμενον. Ἰππαρχος δὲ ἐν τῷ
ἐπιγραφομένῳ περὶ τῶν διὰ βαρύτητα κάτω φερομένων, ἐπὶ μὴ
τῆς ἀναρριφθείσης ἄνω γῆς τὴν ἀναρρίψασαν ἰσχύϊ, ἕως ἂν κρατῇ
τῆς τῷ ῥιπτομένῳ δυνάμεως, αἰτίαν εἶναι φησὶ τῆς ἄνω φορᾶς, καὶ
ὅσῳ αὐτὴ κρατεῖ, τοσούτῳ θᾶττον ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεται τὸ φερόμενον. 20
ἐλαττωμένης δὲ ἐκείνης πρῶτον μὴ μηκέτι ἐν ὁμοίῳ τάχει ἄνω φέ-
ρεται, λοιπὸν δὲ κάτω φέρεται χρώμενον τῇ οἰκείᾳ ῥοπῇ, παρα-
μενέσσης πῶς καὶ τῆς ἀναπεμψάσης δυνάμεως, ἐξιτὴν δὲ μᾶλλον
γινόμενης τὸ καταφερόμενον αἰεὶ μᾶλλον θᾶττον φέρεται, καὶ τάχιστα
ὅταν ἐκείνη τελέως ἐπιλήπῃ. τὴν αὐτὴν δὲ αἰτίαν ἀποδίδωσι καὶ 25
τῶν ἄνωθεν ἀφιεμένων. καὶ γὰρ τέτοις μέχρι τινὸς παραμένειν τὴν
τῷ καταχόντος αὐτὰ δύναμιν, ἣν ἐναντιωμένην αἰτίαν γίνεσθαι τῷ
βραδύτερον κατ' ἀρχὰς φέρεται τὸ ἀφειμένον. ταῦτα δέ, φησὶν ὁ
Ἀλέξανδρος, ἐπὶ μὲν τῶν βία κινήθεντων ἢ βία μεινάντων ἐν τῷ
παρα φύσιν τόπῳ ὁρθῶς ἂν λέγοιτο, ἐπὶ δὲ τῶν μὴ τὸ γενέσθαι 30
φερομένων καὶ τὴν οἰκείαν φύσιν ἐπὶ τὸν οἰκείον αὐτοῖς τόπον ἔκτετι
ἀρμόζει λέγεσθαι. περὶ δὲ τῷ βάρους τὰ ἐναντία τῷ Ἀριστοτέλει
φησὶν ὁ Ἰππαρχος. βαρύτερα γὰρ καὶ τὰ πλείον ἀφεσώτα. ἀπί-
θανον δὲ καὶ τῷτο τῷ Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ. πολὺ γάρ, φησὶν, εὐλο-
γώτερον τὰ μεταβάλλοντα ἐκ τῆς ἐναντίας φύσεως καὶ γινόμενα 35
ἐκ κήφων βαρέα ἔτι τῆς φύσεως τι τῆς πρώτης ἔχειν, ἐν τῇ πρώτῃ
καταφορᾷ χεῖρον ἔτι γινόμενα καὶ μεταβάλλοντα ἐπὶ τὸ εἶδος τῷτο
εἰς ὃ μεταβάλλοντα κάτω φέρεται, βαρύτερα αἰεὶ προϊόντα γίνεσθαι,
ἢ περ φυλάσσειν ἔτι τὴν ἀπὸ τῷ κρατήσαντος αὐτὰ ἄνω τὴν ἀρχὴν
καὶ κωλύσαντος κάτω φέρεται δύναμιν. ἔτι δέ, φησὶ, καὶ εἰ τῷ 40
βαρεῖ καὶ φύσιν ἐστὶ τὸ εἶναι ἐν τῷ κάτω. διὰ γὰρ τῷτο καὶ τὰ ἐπὶ
τῷτο κινούμενα εἴη ἂν τελέως βαρέα καὶ τὸ οἰκείον καὶ τῷτο εἶδος ἀπει-
ληφότα, ὅταν ἐν τῷ κάτω ᾗδῃ ἢ, καὶ ἐγγυτέρῳ γινόμενα καὶ πλη-
σιάζοντα τῷ καὶ τὴν ῥοπὴν τελειότητα ἔχειν εὐλογον προδήκην
τινὰ καὶ ἐπίδοσιν καὶ τὸ βάρος λαμβάνειν. καὶ γὰρ ἄτοπον αἰεὶ τῶν 45
κάτω κινουμένων καὶ φερομένων καὶ φύσιν θᾶττον κινουμένων καὶ τὴν
πλείονα ἀπὸ τῷ ἄνω ἀπόσαςιν λέγειν αὐτά, ὅτε ἡττόν ἐστι βαρέα,
τῷτο πάχειν. ἀναιρεθῆσε γὰρ τὸ διὰ βαρύτητα αὐτὰ φέρεται

κάτω. εἰ γὰρ μὴ ἐπὶ πάντων ἔτως ἐγίνετο, ἴσως ἂν ἦν τι ἀντιλέ-
γειν. νῦν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναρριφθέντων ἄνω βία καὶ ἐπὶ τῶν κρα-
τηθέντων ἄνω καὶ ἐπὶ τῶν μεταβαλλόντων ἐν τῷ ἄνω εἰς τι τῶτων
οἷς καὶ φύσιν ἐστὶ τὸ φέρεται κάτω, τὸ αὐτὸ ὁρᾷ γινόμενον. ταῦτα
πρὸς τὸν Ἰππαρχον ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ λέγει καλῶς οἶμαι, μάλιστα
ὅτι εἰ διὰ βαρύτητα ἢ ταχυτῆς, ὥς ἐπὶ τῆς τῶν πλασίγγων κινήσεως
ὁλὸν γίνεται προκατασπώμενος τῷ βαρυτέρῳ, ἀδύνατον ἦν βαρυ-
τερον μὴ εἶναι τὸ πορρώτερον, θᾶττον δὲ κινεῖσθαι τὸ πλησιαιότερον
ὑπάρχον. τινὲς δὲ καὶ ἔκ ὀλίγοι αἰτίον εἶναι φασὶ τῷ τὰ φερόμενα
πρὸς τὸ κάτω ὅσῳ πλησιαιότερον γίνεται τῷ κάτω τοσούτῳ θᾶττον
φέρεται τὸ τὰ μὴ ἄνωτέρῳ ὄντα ὑπὸ πλείονος ἀέρος ὀχεῖσθαι τῷ
ὑποκείμενῳ, τὰ δὲ κατωτέρῳ γινόμενα ὑπὸ ἐλάττονος, καὶ τὰ βα-
ρύτερα δὲ διὰ τῷτο ταχύτερον φέρεται ὅτι ῥᾶον ἐκεῖνα διαιρεῖ τὸν
ὑποκείμενον ἀέρα. ὥς γὰρ τὰ ἐν ὕδατι καταφερόμενα καφώτερα
δοκεῖ τῷ ὕδατος ἀνέχοντος καὶ ἀντιπράττοντος αὐτῶν τῇ κάτω
φορᾷ, ἔτω καὶ τὰ ἐν ἀέρι πάχειν εὐλογον, καὶ ὅσῳ πλείων ὁ ὑπο-
κείμενος ἀήρ ἐστι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀνεχόμενα καφώτερα δοκεῖν.
ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πλείον πῦρ θᾶττον ἄνω φέρεται ὥς εὐκολώτερον
διαίρειν τὸν ὑπερκείμενον ἀέρα, καὶ ὅσῳ πλείων ὁ ὑπερκείμενός ἐστι,
τοσούτῳ ἀργότερον κινεῖται τὸ δι' αὐτὸ φερόμενον. καὶ γὰρ μὴ ὁμοίως
τῷ ὕδατι πέφυκεν ἔχειν ὁ ἀήρ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς σῶμα ὡς ἐμποδίζ-
ει τῇ κινήσει τῶν δι' αὐτὸ φερομένων. εἰ δὲ τῷτο ἀληθές, ὁ
προδήκην βάρος, ὥς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν, ἢ καὶ τὴν ταχυτῆτα
ἐπίδοσις γίνεται, ἀλλ' ἀναιρέσει τῷ ἐμποδίζοντος. καλῶς δὲ ἐπέ-
σησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ τῷτο ἔτως ἔχει, ἢ τῷ Ἀριστοτέλει
ἐπιχειρήσεις ἀνέλεγκτος μένει ἢ δεικνύσα ὠρισμένης τῆς τόπης
τῶν σωμάτων καὶ μὴ ἐπ' ἀπειρον αὐτὰ φέρεται ἐκ τῷ θᾶττον φέ-
ρεται τὰ ἐγγυτέρῳ γινόμενα τῶν οἰκείων τόπων. τὸ γὰρ ἐπὶ ἀπειρον
διάστημα φερόμενον ὑδέποτε ἐγγυτέρῳ γίνεται, ὑδὲ ἐλάττων ἢ
πλείων ὁ ὑποκείμενος ἀήρ ἀπειρος ὢν, εἴπερ ἀπειρον τὸ διάστημα.
ὥς καὶ ταύτην τις αἰτίαν ἀποδέχοιτο τῆς θᾶττονος πρὸς τὸ κάτω
κινήσεως, καὶ ἔτω δεικνύει ἐξ αὐτῆς τὸ μὴ εἰς ἀπειρον φέρεται τὰ
φερόμενα. εἰ δὲ ἀπειρον ὄντος τῷ διαστήματος θᾶττον φέρεται
πρὸς τὸ κάτω μὴ διὰ τὸ ἐλάττωνα εἶναι τὸν ὑποκείμενον ἀέρα, ὁ-
λονότι διὰ προδήκην βάρος θᾶττον οἰδήσεται. τί γὰρ ἂν ἄλλο εἴη
αἰτίον ἐπὶ τῶν φύσει φερομένων καὶ μὴ βία, ὥς Ἰππαρχος ἔλε-
γεν; ἀμείνων δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ φυσικωτέρα αἰτία τῷ
θᾶττον φέρεται τὰ ἐγγυτέρῳ γινόμενα τῶν οἰκείων τόπων ἢ ὑπὸ
Ἀριστοτέλους ῥηθεῖσα, τὸ προδήκην ἰσχεῖν τὸ βάρος καὶ τὴν καφότητα.
τῷτο δὲ ἂν εἴποι γίνεσθαι Ἀριστοτέλης τῷ πλησιάζοντος τῷ οἰκείῳ
τόπῳ εὐκρινέστερον αἰεὶ τὸ εἶδος ἀπολαμβάνοντος, καὶ διὰ τῷτο, εἰ
μὴ βαρὺ τυγχάνει, βαρυτέρῳ γινόμενον, εἰ δὲ κῆφον, καφώτερον.
ἐγὼ δὲ πρῶτον μὴ αὐτὸ τῷτο ζητεῖν ἀξιῶ τὸ παρα πάντων λεγό-
μενον ὁμολογεῖσθαι, πῶς ἂν καταληφθεῖν τὸ πρὸς τοῖς οἰκείοις τό-
ποις γινόμενα θᾶττον φέρεται. ἔπειτα εἰ προδήκην βάρος ἢ καφό-
τητος γίνεται, συμβήσεται τὸ ἐν ἀέρι σαθμιζόμενον, ὅταν ἀπὸ ὑψηλῆς
πύργου τις ἢ δένδρου ἢ ἀκρωρείας ἀποτόμῃ ἑαυτὸν ἐκτείνας ἐν ἀέρι
σαθμιζῇ, βαρυτέρῳ φαίνεται ἢ ἐν τῷ ὑποκείμενῳ τῆς γῆς ἐδάφει

ἐξωτός τῷ σαθμίζοντος. ὅπερ πλασματῶδες δοκεῖ, εἰ μὴ ἄρα ἐπὶ τούτων ἀνεπαίδητόν τις λέγοι γίνεσθαι τὴν διαφορὰν. id. f. 61 b.

277a τὰ στοιχειώδη σώματα ἢ καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν κινεῖ, ἢ ὑπ' 33. ἄλλῃ τινὸς φερόμενα, ἢ ὑπ' ἄλλήλων ἐκθλίβόμενα... ὅτι δὲ 5 ὅτε τῇ ὑπ' ἄλλήλων ἐκθλίβεται βιαζόμενα κινεῖ, δείκνυσιν ἐφεξῆς. ταύτης δὲ γεγόνاسι τῆς δόξης μετ' αὐτὴν Στράτων ὁ Λαμψακη- νός τε καὶ Ἐπίκουρος, πᾶν σῶμα βαρύτητα ἔχειν νομίζοντες καὶ πρὸς τὸ μέσον φέρεσθαι, τῷ δὲ τὰ βαρύτερα ὑφίστανται τὰ ἥττον βαρέα ὑπ' ἐκείνων ἐκθλίβεσθαι βία πρὸς τὸ ἄνω, ὥστε εἰ τις ὑφείλεται τὴν γῆν, 10 ἐλθεῖν αὐτὸν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ κέντρον, καὶ εἰ τις τὸ ὕδωρ, τὴν ἀέρα, καὶ εἰ τὴν ἀέρα, τὸ πῦρ... οἱ δὲ τῷ πάντα πρὸς τὸ μέσον φέρεσθαι καὶ φύσιν τεκμήριον κομίζοντες τὸ τῆς γῆς ὑποσπωμένης τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ κάτω φέρεσθαι καὶ τῷ ὕδατος τὴν ἀέρα, ἀγνοῦσι τὴν τούτου αἰτίαν τὴν ἀντιπερίστασιν ὅσαν· τῶν γὰρ παχυτέρων εἰς τὴν τῶν λεπτοτέ- 15 ρων χώραν μετατιθεμένων τὰ λεπτότερα τὴν τῶν παχυτέρων χώ- ραν μεταλαμβάνει, περιωθούμενα πρὸς τὸ κάτω διὰ τὸ μὴδὲν εἶναι κενόν, μὴδὲ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Στράτων μόνος ὅδ' Ἐπίκουρος πάντα ἔλεγον εἶναι τὰ σώματα βαρέα, καὶ φύσει μὴ ἐπὶ τὸ κάτω φερόμενα παρὰ φύσιν δὲ ἐπὶ τὸ ἄνω, ἀλλὰ 20 καὶ ὁ Πλάτων οἷδε φερομένην τὴν δόξαν καὶ διελέγχει... καὶ γὰρ καὶ οἱ τὰς ἀτόμους λέγοντες εἶναι νασαῖς ὅσας βαρείας ἔλεγον αὐτάς καὶ βάρος τοῖς συνθέτοις αἰτίας, ὥσπερ ὅτι κενόφωτος τὸ κενόν... ἀλλ' ὡς ἔοικε, τῷ ὄντι πρῶτος ὁ Ἀριστοτέλης τί ποτε ἔστιν ὁ τόπος ἐπιχειρήσας ζητεῖν μερικῆς ἐννοίας αὐτῷ τῆς καὶ τὸ περιέχειν ἔξω- 25 θεν κατεδράξατο, καὶ διὰ τούτου πολλὰ ἐπιτάσεις ὑπεύθυνον ἐποίησε τὴν λόγον. id. f. 62 b. cf. Themist. f. 14 b.

277b πρῶτης μὴ φιλοσοφίας λόγους τὴν Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγμα- 10. τεῖαν καλεῖ, καὶ φησὶν ἔκ τε τῶν ἐκεῖ ῥηθέντων καὶ ἔκ τῶν ἐν τῷ θ' τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως δείκνυσθαι ὅτι εἰς ὁ κόσμος ἐστίν... ἐν 30 δὲ τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, δείκνυσιν ὅτι ἐν ἐστὶ τὸ κινητικὸν τούτου τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος... ἀρκεῖ δὲ ἱκανῶς καὶ ὁ ἡμέτερος καθηγεμὼν Ἀμμώνιος, ἐν ὅλῳ βιβλίῳ τούτου δείκνυς ὅτι ὁ τελικὸν μόνον ἀλλὰ καὶ ποιητικὸν αἴτιον οἷδε τὸν κόσμον τὴν θεὸν ὁ Ἀριστοτέλης. Simpl. f. 63. cf. Themist. f. 14 b.

277b καὶ τρίτος (τόπος) ὁ τῷ μεταξὺ εἰς πλείονα διηρημένος, εἰς τε 17. γὰρ τὸ κῆφον καὶ πᾶσιν ἐπιπολάζον τοῖς ἐπ' εὐθείας κινουμένοις, ὅπερ ἐστὶ πῦρ, καὶ εἰς τὰ μεταξὺ τούτου τε καὶ τῷ βαρυτάτῃ δύο σώματα, τὸν τε ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ. ὅτι δὲ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ εἰσὶν οἷδε οἱ τόποι, καὶ ὅτι ἐν ἄλλῳ, δείκνυσιν οἷμαι ἐφ' ἐνὸς τῷ πυρός, ὥσπερ 40 πρότερον ἐπὶ τῆς γῆς ἐδείκνυεν· ἀνάγκη γὰρ τὸ ἐπιπολάζον, τῷ τε πῦρ, ἢ ἐν τούτῳ εἶναι τῷ μεταξὺ, ἢ ἔξω τῷδε τῷ τόπῳ ἐν ᾧ κεῖται. ὅπως γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκρεῖ, ὅτι ὡς ἐν ἄλλῳ κόσμῳ τὸ ἔξω, ἀλλ' ἐν τούτῳ· ὁ γὰρ αὐτὸς φησὶ λόγος καὶ ἔξω τῷδε τῷ κόσμῳ ἦ. Simpl. f. 63 b.

277b ἄλλο δὲ σῶμα παρὰ ταῦτα, τό τε βαρὺ καὶ τὸ κῆφον, ὅτι 22. ἦν... σημειῖται δὲ ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ τὸ αἰθέριον σῶμα στοιχεῖον εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰπὼν "τριῶν γ. ο. τ. σ. ς."

(v. 13). τούτου δὲ, φησὶν, εἶπεν ἢ ὡς καὶ αὐτῷ πρὸς τὴν τῷ κόσμῳ σύστασιν τε καὶ ὁσίαν στοιχεῖον λόγον ἔχοντος, ἢ ὡς τῶν ἀπλῶν σω- μάτων πάντων κοινότερον στοιχείων καλεσμένων, διότι καὶ τὸ στοιχεῖον ἀπλῆστατον εἶναι βέβαιον. καὶ ἐφεξῆς δὲ εὐθὺς συμπεραίνόμενος 5 στοιχεῖα τὰ ἀπλᾶ σώματα καλεῖ, καὶ ἔτι σαφέστερον ἀρχόμενος τῷ τρίτῳ βιβλίῳ. σωματικὰ δὲ στοιχεῖα λέγει τὰ σώματα ὄντα στοι- χειώδη, ἀντιδιασέλλων αὐτὰ πρὸς γε τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην· ἐκείνα γὰρ στοιχεῖα μὴ τῶν σωμάτων καὶ κυρίως γε καὶ πρῶτως, ὅτι μὴν σώ- ματος στοιχεῖα. id. ib.

προσέθησιν ἐπισημονικῶς ὅτι καὶ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν, ὥστε 277b ὁ μόνον ἔστιν εἷς, ἀλλ' ὅδ' αὖν γένοιτο πλείους. τάχα γὰρ αὖν τις 27. εἶπεν νῦν μὴ ἓνα εἶναι, μὴδὲν δὲ κωλύειν καὶ πλείους γενέσθαι... τούτου γὰρ ἡ ἀπορία συνάγει, ὅτι ἢ εἰσὶ πλείους κόσμοι ἢ ἐνδέχεται πλείους γενέσθαι τῶς καθ' ἑκάστα. διόπερ ὁ Ἀλέξανδρος προσυπακύνει ἀξιοῖ τῷ "ὁδῶν γὰρ ἀδύνατον" τὸ ἐξ ἀνάγκης ἓνα καὶ μόνον εἶναι. ἢ δὲ ἀπορία τοιαύτη. id. f. 64.

ἀπὸ τῆς τῷ εἶδος κοινότητος τὴν ἀπορίαν κρατύνας, ἐπειδὴ 278a τὸ κοινὸν οἱ μὴ χωριστὸν ἔλεγον καὶ ἐξηρημένον, ὥσπερ καὶ οἱ Πυθα- 16. γόρειοι καὶ ὁ Σωκράτης καὶ Πλάτων, νομίζοντες δεῖν πρὸ τῶν πολ- λῶν ὁμοίων εἶναι τι τὸ τῆς ὁμοιότητος αὐτοῖς αἴτιον ἐξηρημένον αὐτῶν, οἱ δὲ ἀχώριστον τῶν πολλῶν ὑπάρχειν, εἴτε ὅτι, φησὶν, εἴτε ἐκείνως, ἐπὶ πάντων ὁρῶμεν τὸ αὐτὸ εἶδος πλείοσιν ἐνύλοις καὶ ὁμοειδέσιν ὑπάρχον... ὥστε καὶ ὕδαντες ἢ εἰσὶ πλείους ἢ ἐνδέχεται γε εἶναι, ταῦτ' ἐν εἰπεῖν κόσμοι· γένος γάρ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἢ εἶδος ὁ κόσμος ἔσται χωρὶς τῆς ὕλης λαμβανόμενος... τινὲς δὲ τῶν Πλάτωνος φίλων πρὸς τὸν Πλάτωνα φασὶν αὐτὸν ἀποτεί- νεσθαι, ὅτι ὅσον ἐκ τῶν παραδειγμάτων, πολλοὶ ὠφέλιον εἶναι 30 κόσμοι, εἴπερ πρὸς ἑκάστον παράδειγμα πολλὰς ὁρῶμεν γινόμενας εἰκόνας· ὁ δὲ Πλάτων ἐκ τῷ ἐν εἶναι τὸ παράδειγμα ἓνα τὸν κόσμον ἀποδεικνύναι νομίζει. ταύτης δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐγένετο τῆς ὑπονοίας, καὶ ἐγκαλεῖ τῷ Πλάτῳ διὰ τὸ ἐν εἶναι τὸ παράδειγμα ἓνα τὸν κόσμον λέγοντι... ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλα προσέθησιν ἐπιχειρήματα ὅτι μόνον ὅτι ἐνδέχεται ἀλλ' ὅτι ἀνάγκη πλείονας εἶναι 35 κόσμους λέγοντα, οἷς ὅτι ἐπήγαγε τὰς λύσεις, εἰ μὴ ἄρα τὴν Ἀριστοτέλει ἐπαχθησομένην καὶ ταύτας λύειν νομίζει. λέγει τοί- νυν. id. f. 64 b.

ὁ Πλάτων ἔλεγεν εἶναι τὰς ιδέας, δι' αἷς καὶ τὸ πλῆθος ἐν τοῖς καθ' ἑκάστα. τούτου δὲ ψεύδους· ὁ γὰρ Πλάτων καὶ τῶν μοναδικῶν ἔλε- γεν εἶναι ιδέας. φησὶν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι αἱ παρὰ τῷ Πλάτῳ 40 ιδέαι ὅτι εἰσάγουσι τὸ πλῆθος τῶν καθ' ἑκάστα. cod. Coisl. 166.

καὶ πλατωνίζει ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης· αὐτὸς γὰρ ἐν τῷ Τι- 278a μαίῳ φησὶ τὸν κόσμον τέλειον εἶναι ὡς ἐκ τελείων. id. ib. 27.

δεύτερον σημαινόμενον τῷ ὕδαντος λέγει καθ' ὃ καὶ τὸ πλανώ- 278b μενον ὕδαντος λέγομεν· τούτου γάρ ἐστι τὸ συνεχὲς ἥτοι προσεχὲς 16.

45 σῶμα τῇ ἐσχάτῃ περιφορᾷ τῷ παντός... καὶ καὶ τούτου τὸν ὅλον κόσμον ὕδαντος λέγει. καὶ ἔστι καὶ τοῖς πρὸ τῷ Ἀριστοτέλους τὸ ὄνομα σύνθετος· πολλαχῇ γὰρ καὶ ὁ Πλάτων τὸν ὕδαντος κόσμον καλεῖ, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Πολιτικῷ... καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ. Simpl. f. 65 b.

279^a κυριώτερον δὲ αἰῶνα λέγεσθαι φησιν Ἀριστοτέλης τὴν ὁλό-
 25. τητα καὶ τελειότητα καιρῷ, τὴν συναναιρῶσαν τὴν ἀπειρον χρόνον τῷ
 παντὶς ὕραν. . . ἐγκύκλια δὲ καλεῖ φιλοσοφήματα τὰ κατὰ τὰς
 ἐξ ἀρχῆς τοῖς πολλοῖς προτιθέμενα, ἅπερ καὶ ἐξωτερικά καλεῖν
 εἴωθεν, ὥσπερ καὶ ἀκροαματικά καὶ συνταγματικά τὰ σπανιότερα. 5
 λέγει δὲ περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας. καθόλου γὰρ ἐν οἷς ἐστὶ
 τι βέλτιον, ἐν τούτοις ἐστὶ τι καὶ ἄριον. ἐπεὶ ὅν ἐστιν ἐν τοῖς ὅσιν
 ἄλλο ἄλλω βέλτιον, ἐστὶν ἄρα τι καὶ ἄριον, ὅπερ εἴη ἂν τὸ θεῖον.
 εἰ ὅν τὸ μεταβάλλον ἢ ὑπὲρ ἄλλω μεταβάλλει ἢ ὑφ' ἑαυτῷ, καὶ εἰ
 ὑπὲρ ἄλλω, ἢ κρείττονος ἢ χείρονος, εἰ δὲ ὑφ' ἑαυτῷ, ἢ ὡς πρὸς τι 10
 χείρον ἢ ὡς καλλίωνός τινος ἐφιεμένον, τὸ δὲ θεῖον ὅτε κρείττον τι
 ἔχει αὐτῷ, ὑφ' οὗ μεταβληθήσεται (ἐκεῖνο γὰρ ἦν θεϊότερον), ὅτε ὑπὸ
 χείρονος τὸ κρείττον πάχυν θέμις ἐστίν. καὶ μέντοι εἰ ὑπὸ χείρονος,
 φαῦλον ἂν τι προσελάμβανεν, ὅθεν δὲ ἐν ἐκείνῳ φαῦλον. ἀλλ'
 ὅθεν ἑαυτῷ μεταβάλλει ὡς καλλίωνός τινος ἐφιεμένον. ὅθεν γὰρ ἐν- 15
 δεῖς τι τῶν αὐτῷ καλῶν ὁδεός. ὃ μέντοι ὅθεν πρὸς τὸ χείρον, ὅτε
 μηδὲ ἄνθρωπος ἐκὼν ἑαυτὸν χείρω ποιεῖ, μήτε δὲ ἔχει τι φαῦλον
 μηδὲν ὅπερ ἂν ἐκ τῆς εἰς τὸ χείρον μεταβολῆς προσελάβεν. καὶ
 ταύτην δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρης τῆς Πλάτωνος Πολιτείας Ἀριστοτέλης
 μετέλαβε τὴν ἀπόδειξιν. . . ταῦτα, ὅπερ εἶπον, πάντα ἀπ' ἀρχῆς 20
 τῆς ῥήσεως μέχρι τέλους (*) ἐπὶ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματι
 ἀκέρειν μᾶλλον ἀξιοῖ ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ δὲ νεώτεροι τῶν ἐξηγητῶν
 πάντα ὡς ἐπὶ τῶν ἀκινήτων αἰτίων τῶν τὰ ὕρνια κινόντων τὰ
 εἰρημένα παραινῶσιν ἀκέρειν. . . ἀλλ' ὅτι μὴ τὸ ποιῶσαν καὶ τὰ
 πρότερα περὶ τῶν ὕρανίων ὑπονοεῖται τὸτο μάλιστα τὸ ῥητόν 25
 ἐστὶν τὸ "καὶ ἀπαυσον δὴ κίνησιν κινεῖται εὐλόγως" (b 1) καὶ τὰ συ-
 νεχῇ αὐτῷ, πρόδηλον. εἰ μέντοι ὅπως ἔχοι ἡ γραφή ὡς ἐν τισιν
 εὖρον ἀντιγράφους "καὶ ἀπαυσον δὴ κίνησιν κινεῖ εὐλόγως," ἀλλ'
 ὅχι "κινεῖται," ὡς Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ, καὶ τὸτο καὶ τὰ πρὸ αὐτῷ πάντα
 δυνατὸν ἀβιάτως ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ ἀκίνητα αἰτία καὶ ἔξω τῷ κόσμῳ 30
 λεγόμενα ὡς ὑπερκόσμια ἀνάγειν. id. f. 67 b.

279^a 18. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος οἶετο πάντα τὰ ἐντεῦθεν περὶ τῶν ὕρανίων
 λέγεσθαι σωματίων. ὅπερ ὃ συνάδει τῇ λέξει, ἀλλὰ τὰ μὴ ἐπὶ τῷ
 θεῷ λέλειπται τὰ δὲ ἐπὶ τῷ ὕρανίῳ σώματι. ἡνίκα μὴ γὰρ λέγει τὸ
 θεῖον ἀκίνητον, πῶς ἐνδέχεται τὸτο λαβεῖν ἐπὶ τῷ ὕρανῳ; 35
 ὅταν ἐπιφέρῃ ὅτι πέρας οὐκ ἔχει τῆς κινήσεως, ὡμολογῇ ὅτι περὶ
 τῷ ὕρανίῳ σώματι λέγει. πῶς δὲ πάλιν λέγει τὰ ὕρνια ἀμε-
 τάβλητα αἰετ μεταβάλλοντα, καὶ πάλιν μὴ εἶναι ἐν τόπῳ ἐν τόπῳ
 ὑπάρχοντα; ἀλλὰ μᾶλλον, ὡς ἔδοξε τῷ φιλοσόφῳ Ἀμμωνίῳ,
 περὶ τινων λέγει ταῦτα τῶν κινόντων τὰ ὕρνια, εἰ καὶ τινὰ ἐστὶ 40
 κοινὰ καὶ τοῖς ὕρανίοις ἀρμόττοντα. cod. Coisl. 166.

(*) p. 279 a 18. Alexander autem existimavit una cum harum
 rerum explicatione Aristotelem declarasse mundum esse aeter-
 num. . . Alexander vero imaginatur hoc de primo mobili ac
 de motrice causa dictum fuisse. . . hac itaque ratione inveni-
 mus Alexandrum duplici modo hunc sermonem intellexisse:
 mihi tamen secunda explicatio magis arridet. Themist. f. 15 b.
 cf. Simpl. f. 67.

τὰ μὴ τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων λέγει ἀκροαμα- 279^a
 25. τικά, ὅσα πρὸς τὰς γενεάς δηλονότι αὐτῷ μαθητὰς ἐρρέθη, οἷα
 ἐστὶν ἡ λογικὴ αὐτῷ πραγματεία καὶ ἡ φυσικὴ, τὰ δὲ ἐταιρικά,
 ὅσα πρὸς τὰς ἑαυτῷ φίλους ἐγράφη, τὰ δὲ ἐξωτερικά, ὅσα δι'
 5 ἐπιστολὰς ἔγραφε πρὸς τινὰς τῶν μὴ συνηθῶν αὐτῷ, ἀξιόμενος
 παρ' ἐκείνων. ἃ καὶ ἐγκύκλια λέγει, διότι γελλομένων τούτων
 τοῖς ἐρωτήσασιν ὅπως ἀνεγινώσκοντο κατὰ κύκλον πάντων ἱσαμέ-
 νων, ἵνα πάντες αὐτῶν ἀκέρειν ἐπ' ἴσης. ἐν τούτοις ὅν πολλάκις
 ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῶν θεῶν φιλοσοφῆσας ἔδειξεν ὅτι τὸ θεῖον τὸ
 10 ἀκρότατον πάντων καὶ πρῶτον ὁ πρῶτος νῦν, ὃν ἐν τῇ ἀπλανεῖ ἀναγ-
 καῖον ἀμετάβλητον εἶναι. cod. Reg. 1853. ἐγκύκλιά φησι τὰ
 ἐξωτερικά. cod. Coisl. 166.

τὸ καταδικάζει ἀντὶ τῷ καταψηφίζεσθαι εἶρη, ταῦτα σημαῖ- 279^b
 νον τῷ καταδικάζειν, παθητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικῷ ῥηθέν. Simpl. 10.
 f. 68 b.

τῶν γεγονέναι λεγόντων αὐτὸν οἱ μὴ αἰδῶν λέγουσιν, ὥσπερ 279^b
 13. Ὀρφεὺς καὶ Ἡσίοδος καὶ μετ' αὐτῶν ὁ Πλάτων, ὡς φησιν Ἀλέξαν-
 δρος. τινὲς δὲ τῶν γενητῶν λεγόντων καὶ φθαρτῶν λέγουσι, διχῶς
 δὲ τὸτο. οἱ μὴ γὰρ ὅτι φθαρτῶν ὥσπερ ὅτι ἄλλο τῶν συνισταμέ-
 νων ἀτόμων, οἷον Σωκράτην φθειρόμενον ἅπαρ καὶ μηκέτι ἀνα-
 κάμπτοντα, οἱ δὲ ἐναλλαχὲ γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι λέγουσι καὶ αἰδῶν
 εἶναι τὴν διαδοχὴν, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος
 παρὰ μέρος λέγων ἐπικρατῶντα τὴν μὴ συνάγειν τὰ πάντα εἰς ἓν
 καὶ φθείρειν τὴν τῷ νεῖκος κόσμον καὶ ποιεῖν ἐξ αὐτῷ τὸν σφαῖρον, τὸ
 25 δὲ νεῖκος διακρίνειν πάλιν τὰ στοιχεῖα καὶ ποιεῖν τὸν τοῖστον κόσμον.
 ταῦτα δὲ Ἐμπεδοκλῆς σημαίνει λέγων

ἄλλοτε μὴ φιλότῃ συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα,
 ἄλλοτε δ' αὖ δίχ' ἕκαστα φορέμενα νεῖκος ἔχθει.
 ἢ δὲ πάλιν διαφύντος ἐνός πλέον' ἐκτελέθουσιν,
 τῇ μὴ γίνονται τε καὶ σφισιν ἔμπεδος αἰών.
 ἢ δὲ διαλλάσσοντα διάμπερες ὁδὰμα λήγει,
 ταύτῃ δ' αἰὲν ἔασιν ἀκίνητοι κατὰ κύκλον.

καὶ Ἡράκλειτος δὲ ποτὲ μὴ πυρῶς τὸν κόσμον λέγει, ποτὲ δὲ
 ἐκ τῷ πυρὸς συνίστασθαι πάλιν αὐτὸν κατὰ τινὰς χρόνων περιό-
 30 δους, ἐν οἷς φησὶ "μέτρα ἀπτόμενος καὶ μέτρα σβεννύμενος." ταύ-
 της δὲ τῆς δόξης ὕψερρον ἐγένοντο καὶ οἱ Στωϊκοί. ἀλλ' ὅτι μὴ
 ἐάδωσαν. ὅτι δὲ οἱ θεολόγοι ὅχι ὡς ἀπὸ χρονικῆς ἀρχῆς ἀλλ'
 ὡς ἀπ' αἰτίας ποιητικῆς λέγουσι τὴν γένεσιν τῷ κόσμῳ, καὶ ταύ-
 την μυθικῶς ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα, πρόδηλον. Ἐμπεδοκλῆς δὲ
 35 ὅτι δύο κόσμους ἐνδείκνυται, τὸν μὴ ἡνωμένον καὶ νοητὸν τὸν δὲ δια-
 κεκριμένον καὶ αἰδητόν, καὶ ὅτι καὶ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ τὴν ἑνωσιν
 ὁρᾷ καὶ τὴν διάκρισιν ἐν ἀλλήλοις, οἷμαι μετρίως ἐκ τῶν αὐτῷ δεδει-
 χέναι ῥημάτων. καὶ Ἡράκλειτος δὲ δι' αἰνιγμάτων τὴν ἑαυτῷ σο-
 φίαν ἐκφέρων, ὃ ταῦτα ἅπερ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς σημαίνει. ὁ γὰρ
 45 ἐκεῖνα εἰπὼν περὶ γενέσεως, ὡς δοκεῖ, τῷ κόσμῳ καὶ τὰδε γέγραφε
 "κόσμον τόνδε ὅτε τις θεῶν ὅτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ' ἦν αἰετ."
 πλὴν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, βυλόμενος τὸν Ἡράκλειτον γενητῶν καὶ φθα-
 ρτῶν λέγειν τὸν κόσμον, ἄλλως ἀκέρειν τῷ κόσμῳ νῦν. ὃ γὰρ μαχό-

μενα, φησί, λέγει, ὡς ἂν τῷ δόξαι· κόσμον γὰρ φησιν ἐνταῦθα
 ὃ τήνδε λέγειν τὴν διακόσμησιν, ἀλλὰ καθόλου τὰ ὄντα καὶ τὴν τῶ-
 των διάταξιν, καθ' ἣν εἰς ἑκάτερον ἐν μέρει ἢ μεταβολῇ τῆ παν-
 τός, ποτὲ μὲν εἰς πῦρ ποτὲ δὲ εἰς τὴν τοιόνδε κόσμον· ἢ γὰρ τοιαύτη
 τῶτων ἐν μέρει μεταβολὴ καὶ ὁ τοιοῦτος κόσμος ἔκ ἤρξατο ποτε, 5
 ἀλλ' ἦν αἰεὶ. καὶ ταῦτα δὲ προσέθησιν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι οἱ λέγον-
 τες ποτὲ μὲν ἔτῳ τὸ πᾶν ποτὲ δὲ ἄλλως ἔχειν, ἀλλοίωσιν μᾶλλον
 τῆ παντός, ἀλλ' ὃ γένεσιν καὶ φθορὰν λέγουσιν. οἱ δὲ γενητόν,
 φησί, καὶ φθαρτὸν λέγοντες τὸν κόσμον ὡς ὅτι ἄλλο τῶν συνιζα-
 μένων εἶναι ἂν οἱ περὶ Δημόκριτον· ὡς γὰρ ἕκαστον τῶν ἄλλων γί- 10
 νεῖ καὶ φθείρεται κατ' αὐτὰς, ἔτῳ δὲ καὶ τῶν κόσμων τῶν ἀπείρων
 ἕκαστος· ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸ γινόμενον ὃ ταῦτ' ἐν τῷ φθα-
 ρέντι, εἰ μὴ ἄρα κατ' εἶδος, ἔτῳ καὶ ἐπὶ τῶν κόσμων λέγουσιν. εἰ
 δὲ αἱ ἄτομοι αἱ αὐταὶ μένουσιν ἀπαθείς ἔσθαι, ὁ δὲ ὅτι καὶ ἔτσι
 ἀλλοίωσιν ἂν λέγοιεν τῶν κόσμων ἀλλ' ὃ φθορὰν, ὡς περ' Ἐμ- 15
 πεδοκλῆς δοκεῖ λέγειν καὶ Ἡράκλειτος· ὀλίγα γὰρ ἐκ τῶν Ἀριστο-
 τέλει περὶ Δημοκρίτου παραγραφέντων δηλώσει τὴν τῶν ἀνδρῶν
 ἐκείνων διάνοιαν. Δημοκρίτος ἡγεῖται τὴν τῶν αἰδίων φύσιν εἶναι
 μικρὰς ὑσίας, πλῆθος ἀπείρων, ταύταις δὲ τόπον ἄλλον ὑποτί-
 θησιν ἄπειρον τῷ μεγέθει, προσαγορεύει δὲ τὸν μὲν τόπον τοιοῦτον 20
 τοῖς ὀνόμασι, τῷ τε κενῷ καὶ τῷ ὑδενί καὶ τῷ ἀπείρῳ, τῶν δὲ ὑσιῶν
 ἐκάστην τῷ τῷδε καὶ τῷ νασῷ καὶ τῷ ὄντι. νομίζει δὲ εἶναι ἔτῳ μι-
 κρὰς τὰς ὑσίας ὥστε ἐκφυγεῖν τὰς ἡμετέρας αἰδησεις, ὑπάρχειν δὲ
 αὐταῖς παντοίας μορφὰς καὶ σχήματα παντοῖα καὶ κατὰ μέγεθος δια-
 φοράν. ἐκ τῶτων ἔν ἡδὴ, καθάπερ ἐκ χοιχείων, γεννᾶν καὶ συγ- 25
 κρίνειν τὴν ὀφθαλμοφανῆ καὶ τὴν αἰδητὴν ὄγκους. φασιαίνει δὲ καὶ
 φέρεται ἐν τῷ κενῷ διὰ τε τὴν ἀνομοιότητα καὶ τὰς ἄλλας τὰς
 εἰρημένας διαφοράς, φερομένας δὲ ἐμπίπτειν καὶ περιπλέκεται πε-
 ριπλοκὴν τοιαύτην ἢ συμψαίνειν μὲν αὐτὰ καὶ πλησίον ἀλλήλων
 εἶναι ποιεῖ, φύσιν μέντοι μίαν ἐξ ἐκείνων κατ' ἀλήθειαν ὅδ' ἔστιν· 30
 ναῦν γεννᾶ· κομιδὴ γὰρ εὐήθες εἶναι τὰ δύο ἢ τὰ πλείονα γενέσθαι
 ἂν ποτε ἔν. τῆ δὲ συμμένειν τὰς ὑσίας μετ' ἀλλήλων μέχρι
 τινὸς αἰτίας τὰς ἐπαλλαγὰς καὶ τὰς ἀντιλήψεις τῶν σωμάτων·
 τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶναι σκαληνά, τὰ δὲ ἀγκιστρῶδη, τὰ δὲ ἄλλα
 ἀναρίθμους ἔχοντα διαφοράς. ἐπὶ τοσοῦτον ἔν χρόνον σφῶν αὐτῶν 35
 ἀντέχεσθαι νομίζει καὶ συμμένειν, ἕως ἰχυροτέρα τις ἐκ τῶν περιέχον-
 τος ἀνάγκη παραγενομένη καὶ διασεισὴ καὶ χωρὶς αὐτὰς διασπείρη.
 λέγει δὲ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ διάκρισιν ὃ μόνον περὶ
 ζώων, ἀλλὰ καὶ περὶ φυτῶν καὶ περὶ κόσμων καὶ συλλήβδην περὶ
 τῶν αἰδητῶν σωμάτων ἀπάντων. εἰ τοίνυν ἢ μὲν γένεσις σύγκρισις 40
 τῶν ἀτόμων ἐστίν, ἢ δὲ φθορὰ διάκρισις, καὶ κατὰ Δημόκριτον ἀλλοίωσις
 ἂν εἴη ἢ γένεσις. καὶ γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸ γινόμενον ὃ ταῦτ' ἐν τῷ φθα-
 ρέντι φησὶν, εἰ μὴ ἄρα κατ' εἶδος, καὶ ὅλως τῶτον ἀλλοίωσιν ἀλλ' ὃ
 γένεσιν ὑποτίθεσθαι φησιν Ἀλέξανδρος. ἐφιστάνει δὲ ἐν τούτοις ἀξιῶ
 ὅτι ὅδ' αἱ τῶν παλαιῶν ἰσορεῖται φθορὰν τῆ κόσμου τοιαύτην λέγων 45
 ὅταν οἱ νῦν λέγουσιν, ὡς φθαρέντα μὴ πάλιν ἀνακάμπτειν. id. ib.

279 b 17. ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος ἔχ' ἔτῳ τὰ Πλάτωνος νοήσας
 ὡς ὁ Ἀριστοτέλης ἐνόησεν, ὅδ' παρακολυθήσας τῇ περὶ τὰς ἐν-

νοίας αὐτῶν συμφωνίᾳ, ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἔοικε, πρὸς τὰ τῶ Πλά-
 τωνος ὑπόπτως διατεθείς, ὡς περ ὀλίγον πρὸ ἡμῶν τινὲς πρὸς τὰ
 Ἀριστοτέλους, ἔκ ἀξιοῖ τὴν δόξαν αὐτὴν εὐθύνειν ὡς περ Ἀριστο-
 τέλους, ὅδ' ἀμνημονεύων ὅλως τῶ Πλάτωνος ὀνόματος πλὴν ὀλι-
 γάκις, ἀλλ' αὐτὸν εἰς τὰς εὐθύνας ἔλκει τὸν Πλάτωνα... ταῦτα
 πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον λέγειν, αἰδόμενος μὲν τὸν ἄνδρα καὶ χά-
 ριτας ὀφείλων αὐτῷ, νομίζων δὲ καὶ αὐτῷ φίλον εἶναι τὸ τὴν ἀλή-
 θειαν προτιμᾶν. id. f. 69.

δύναμις, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ "ἔτε εἰ ἄλλως ἔχε ποτὲ ἔτε 279 b
 εἰ δύναμις ἄλλως ἔχειν" εἰρηκέναι τὸ μὲν ὡς ἴσον τῷ ἔτε εἰ γενό- 31.
 μενον πρότερον ἐφθάρη, τὸ δὲ τῷ ἔτε εἰ μὴ ἐφθάρη μὲν ἡδὴ πρό-
 τερον, δύναμις δὲ ἔχει τῆ φθαρῆναι τῷ τὰ ἐξ ὧν γέγονεν εἶναι
 τῆς φύσεως ταύτης. ἔστι δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἔτῳ εἰς
 τὸ προκείμενον ἐπιχειρῆσαι. id. f. 70 b.

δοκεῖ μὲν πρὸς Ξενοκράτην μάστις καὶ τὴν Πλατωνικὴν ὁ λόγος 279 b
 τείνειν, διότι ἐξ ἀτάκτου καὶ πλημμελῆς γεγονέναι τὸν κόσμον φασί, 32.
 τῶ Πλάτωνος εἰπόντος "παραλαβὼν γὰρ ὁ θεὸς πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν
 ἔχ' ἡσυχίαν ἄγον ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως εἰς
 τάξιν αὐτὸν ἡγάγεν ἐκ τῆς ἀταξίας" (Tim. p. 30). ἔτσι ἔν γενη-
 τὸν καὶ ἀφθαρτὸν λέγοντες τὸν κόσμον τὴν γένεσιν ἔχ' ὡς ἀπὸ χρόνου
 φασὶ δεῖν ἀκρίβειαν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως εἰρημένην, διδασκαλίας χά-
 ριν τῆς τάξεως τῶν ἐν αὐτῷ προτέρων τε καὶ συνθετωτέρων· ἐπειδὴ
 γὰρ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὰ μὲν χοιχεῖα ἐστὶ τὰ δὲ ἐκ τῶν χοιχείων,
 ἔκ ἦν ῥάδιον γινώσκειν τὴν τῶτων διαφορὰν, καὶ ὅπως ἐκ τῶν ἀπλη-
 ρῶν γίνεται τὰ σύνθετα, μὴ ἀναλύσαντα τῇ ἐπινοίᾳ τὰ σύνθετα
 εἰς τὰ ἀπλά, καὶ σκοπεῖν πῶς, εἰ τὰ ἀπλά καθ' αὐτὰ ἦν ἐξ
 ἀρχῆς, ἀπ' αὐτῶν ἐγγέγονται τὰ σύνθετα, ὡς περ ἐπὶ τῶν δια-
 γραμμάτων οἱ μαθηματικοὶ τὴν φύσιν αὐτῶν ζητῶντες τὰ σύν-
 θετα εἰς τὰ ἀπλά ἀναλύουσι, καὶ ὅπως ἐξ ἐκείνων ἐγένετο ἂν, εἴπερ
 ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, σκοπεῖν, ὅτι τὸ τρίγωνον ἐκ τριῶν εὐθειῶν
 καὶ γωνίας συντιθεμένων, ὁ δὲ κύβος ἐκ τετραγώνων ἐξ καὶ γωνίας
 καὶ γραμμῶν ἀλλ' ἔχ' ὡς καὶ ἐπίπεδα συντιθεμένων. μὴ ποτε δὲ
 καὶ τοῖς ἄλλοις φυσικοῖς τοῖς γενητῶν καὶ ἀφθαρτῶν δοκῶσι λέγειν τὸν
 κόσμον, ὅσοι ἐξ ἐνὸς ἢ δυοῖν ἢ τεσσάρων χοιχείων προὑπαρχόν-
 των αὐτὸν λέγουσι γεγονέναι, προσήκει τὴν γένεσιν ἔτῳ ἐξηγεῖσθαι
 ὡς εἴρηται· καὶ γὰρ οἱ λέγοντες ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ πῦρ ἢ τὰ τέσσαρα
 τὴν ἀρχὴν, τὰ νῦν φαινόμενα σύνθετα ἀναλύσαντες ὡς ἀπλά-
 σατα ταῦτα προὑποτίθενται, καὶ ὅπως ἐξ αὐτῶν γίνεται τὰ σύνθετα
 σκοπεῖν, εἰ καὶ ἐξ ἀρχῆς τινὸς χρονικῆς ὁ κόσμος ἐγένετο, ἔτῳ
 ἂν γενέσθαι φαίεν... ἐπεὶ δὲ καὶ Πλάτων καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀνα-
 ξαγόρας καὶ οἱ ἄλλοι φυσικοὶ τὴν τῶν συνθέτων ἀπὸ τῶν ἀπλῶν
 γένεσιν καὶ τὸν ἐξ ὑποθέσεως τῶτον τρόπον φαίνοντα παραδιδόντες
 ἀπὸ τῶν νῦν ὀρωμένων τὴν ἀνάλυσιν ποιῶμενοι τὴν ἐπὶ τὰ ἀπλά
 καὶ τὴν ἐκ τῶν ἀπλῶν σύνθεσιν ἐξιτορῶντες, ὡς εἰ καὶ προὑπῆρχε τῷ
 χρόνῳ τὰ ἐξ ὧν γίνεται τὰ γινόμενα, ῥητέον οἷμαι πρὸς τὴν Ἀριστο-
 τέλους ἔνστασιν ὅτι... ὁ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς ὕδεν ἄλλο φησὶν ἢ
 γένεσις ἐστὶ καὶ ἢ φθορὰ "ἀλλὰ μόνον μῆξις τε διάλλαξις τε μιγέν-
 των." καὶ οἱ ἄλλοι δὲ φυσικοὶ ἔχ' ἢ φθαρέντος τῆ ὕδατος ἢ τῆ ἀέρος

ἢ τῷ μεταξὺ γενέσθαι τὸν κόσμον φασίν, ἀλλ' ἐνυπαρχόντων τῶν
 ἀπλῶν, ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι τὰ σύνθετα καὶ εἰς αὐτὰ ἀναλύεσθαι.
 id. ib.
 ταῦτα πρὸς Ξενοκράτην εἶρη. ἀπολογούμενον ὑπὲρ Πλάτωνος
 καὶ λέγοντα, ὅτι γενόμενον εἶπε τὸν κόσμον ὁ Πλάτων ἐν τῷτο β
 βυλόμενος, ἀλλὰ διδασκαλίας χάριν ἐφήσεν ἐκ τῆς ὕλης τῆς
 προηγουμένης καὶ τῷ εἶδος γεγονέναι τὸν κόσμον, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν
 μαθημάτων. cod. Coisl. 166.
 ὁ Ξενοκράτης καὶ ὁ Σπεύσιππος ἐπιχειρῶντες βοηθῆσαι τῷ
 Πλάτῳ ἔλεγον ὅτι ὁ γενήτην τὸν κόσμον ὁ Πλάτων ἐδόξαζεν
 ἀλλὰ ἀγένητον, χάριν δὲ διδασκαλίας καὶ τῷ γνωρίσαι καὶ παραστή-
 σαι αὐτὸ ἀκριβέστερον ἔλεγε τῷτον γενήτῳ. cod. Reg. 1853.
 280 α μὲν τὸ ἀντεπεῖν τοῖς γενήτῳ μὲν ἀφθαρτον δὲ λέγουσι τὸν
 11. κόσμον, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὴν γενήτῳ μὲν αὐτόν, φθειρόμενον δὲ
 καὶ πάλιν γινόμενον ἐναλλάξ λέγοντας, καὶ τῷτο διηγεῖται, ὡς Ἐμ- 15
 πεδοκλῆς καὶ Ἡράκλειτος ἐδόκην λέγειν καὶ ὕστερον τῶν Στωϊκῶν
 τινές. Simpl. f. 71 b.
 280 α ὅτω καὶ εἰ ἐκ τούτου τῷ κόσμῳ γίνοιτο κόσμος ἄλλος ὁ καλε-
 16. μενός σφαῖρος, ἢ ὡς οἱ νῦν λέγουσιν, ὁ καινός, καὶ ἐξ ἐκείνου πάλιν
 ὅτος, ἀλλοίωσις ἂν εἴη κόσμος καὶ ὁ γένεσις ἢ φθορά. καὶ γὰρ ἡ 20
 φιλία συνάγουσα τὰ στοιχεῖα τούτου τῷ κόσμῳ λυομένη τὸν σφαῖρον
 ποιεῖ, κοσμοποιὸς πάλιν ἐστὶ καὶ ἐκείνη τῶν στοιχείων ἡ συγκριτικὴ
 τάξις, καὶ ἔτι ἡ ταχῆς. id. ib.
 280 α μάλιστα δέ, φησίν, ἀκολουθεῖν τὸ ἐκάτερον τῶν κόσμων ἀεὶ
 19. τὸ αὐτὸ εἶδος ἔχειν Ἐμπεδοκλεῖ τῷ τὰ αὐτὰ αἰτία ὠρισμένα, 25
 εἴπερ ἐναντία, τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς λέγουσι, τὸ νεῖκος καὶ
 τὴν φιλίαν. id. ib.
 280 α τὸ ἢ μὴ γενομένην ἔχει οἷον τε εἶναι φάμεν μεταβάλλειν,
 25. ἀσαφὲς ὄντως ὄν, διαφόρως ἐξηγεῖται ὁ Ἀλέξανδρος. τὴν χωρὶς
 γενέσεως σύστασιν, ἥτις καὶ πρὸ τῷ τὸν κόσμον γενέσθαι ἢν περὶ τὸ 30
 ἐξ ὧς ὁ κόσμος ἐγένετο, ἔχει οἷον τε ἢν εἰς τὸν κόσμον μεταβάλ-
 λειν ἄνευ γενέσεως, ἵνα ἐξ αὐτῆς ὁ κόσμος γένηται. εἰ δὲ διὰ
 γενέσεως, δῆλον ὡς εἶχε δύναμιν ἐκείνη ἢ σύστασις πρὸ τῷ τὸν
 κόσμον γενέσθαι ὥστε κόσμος γενέσθαι. πάντα γὰρ γένεσις ἀπὸ δυνά-
 μειος ἢ ἐπεῖ. καὶ ὅταν φθαρῇ ὁ κόσμος καὶ μεταβάλλῃ πάλιν εἰς 35
 τὴν τοιαύτην σύστασιν, μὲν δυνάμειος πάλιν εἶναι ταύτην τῷ ἐξ
 αὐτῆς κόσμον γενέσθαι. δυνατόν, φησί, μᾶλλον τοιοῦτον εἶναι τὸ ἢν
 μὴ γενομένην. εἰ ἢν ἀγένητος καὶ αἰδῖος ἢ πρὸ τῷ γενέσθαι τὸν
 κόσμον σύστασις, ἀδύνατος ἂν ἢν καὶ μεταβάλλειν. τῷτο γὰρ αὐτῷ
 κεῖται. ὅτω δὲ ὁδὲ ὁ κόσμος ἐγγιγνέται. ἐπεὶ δὲ γέγονεν, ὁδὲ ἢ 40
 πρὸ τῷ τῷτον γενέσθαι σύστασις ἀγένητος ἢν καὶ αἰδῖος. δύναται ἄρα
 εἰς ἐκείνην καὶ ἐξ ἐκείνης τὰ ὑποκείμενα αὐτῇ μεταβάλλειν, ὥστε
 καὶ πάλιν ἐξ αὐτῆς γενέσθαι. ὁπότερον γὰρ ἂν αὐτῶν δεῖχθῃ γεγονός,
 ἂντε ὁ κόσμος ἂντε τὸ ἐξ ὧς ὁ κόσμος, δέδεικται ἀνακάμπτοντα. καὶ
 καλῶς οἶμαι ὅτως ἐπέβαλεν. εἰ γὰρ ἀπὸ χρόνου γενήτης ὁ κόσμος, 45
 πρὶν γενέσθαι αὐτὸν αἰδῖος προϋπῆρχεν ἢ πρὸ αὐτῷ σύστασις, ἢν
 τινα μὴ γενομένην ἀλλ' αἰδῖος ὕσαν τῷ ὁμοίως ἀεὶ ἔχειν ὅ φά-
 μεν μεταβάλλειν εἰς τὸν κόσμον. δέδεικται γὰρ τῷτο ὅτι τὰ ἐν αἰδῖῳ

καὶ ἀπείρῳ τῷ πρότερον χρόνῳ μὴ μεταβάλλοντα ἔκ ἂν ἔτι μετα-
 βάλλοι. ταῦτα δὲ λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ὁμολογούμενον λαβὼν τὸ
 πᾶν τὸ ἐν μέρει χρόνῳ γινόμενον, τῆτο δ' ἐστὶ κατ' αὐτὸν τὸ γινό-
 μενον, ἐκ μεταβολῆς γίνεσθαι τινος, διότι ὁδὲν ἐκ τῆ μὴ ὄντος
 γίνεθ'. διὸ πολλάκις εἶπον ὅτι ἀδύνατον εἰπεῖν αἰτίαν δι' ἣν τότε
 γέγονεν ἀλλὰ μὴ πρότερον ἢ ὕστερον. οἱ δὲ καθ' ἡμᾶς σοφοὶ ἀπ'
 ἀρχῆς χρόνῳ γεγονέναι τὸν κόσμον λέγοντες ἕτε προϋπάρχειν τινα
 σύστασιν νομίζουσιν ἐξ ἧς ἂν ὁ κόσμος ἐγένετο, ἕτε καὶ μεταβο-
 λὴν ὅλως γεγονέναι ἀλλ' ἐκ τῆ μὴ ὄντος ὑπρῆξαι, μὴ δυνάμε-
 ναι λέγειν δι' ἣν αἰτίαν τότε ἀλλὰ μὴ πρότερον ἢ ὕστερον ὑπέστη.
 δείξας ἔν ὃ Ἀριστοτέλης ὅτι ἀδύνατον ἓνα ὄντα γενόμενον φθαρή-
 ναι καὶ μηκέτι ἀνακάμπτειν, ἐπάγει ὅτι ἀπείρων ὄντων ἐνδέχεται
 μᾶλλον τῆτο. καὶ τὴν αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος προσθήσιν· ὅτι εἰς
 ὕλην τῶ κόσμου, φησὶν, ἢ διάλυσιν αὐτῆς καὶ φθορά, ἥτις δύναμιν
 εἶχε τῆ γενέσεως κόσμου, ἀλλ' εἰς ἄλλον κόσμον, ὃν ἀπείρων ὄντων
 καὶ ἀλλήλων διαδεχομένων ἐκ ἀνάγκης πάλιν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τὴν ἐπά-
 νοδον γίνεσθ'. ἔτι δὲ ἐδόκει τοῖς περὶ Δεύκιππον καὶ Δημόκριτον.
 πρόχειρον δὲ οἶμαι ζητεῖν τί διενήνοχεν αὐτῇ ἢ ὑπόθεσις τῆς
 ἐναλλαξὺ συνιστάσης καὶ διαλύσεως, ἣν ἔλεγεν Ἀριστοτέλης ὁδὲν ἄλ-
 λοῖότερον ποιεῖν ἢ αἰδίου μὴ κατασκευάζειν τὸν κόσμον, μεταβάλ-
 λοντα δὲ τὴν μορφήν, ὡς Ἐμπεδοκλῆς ἐδόκει λέγειν. μὴ ποτε
 δὲ καὶ μᾶλλον τῆτο τοῖς περὶ Δημόκριτον προσήκει, εἴπερ Ἐμπε-
 δοκλῆς μὴ διάφορα τῶν παρ' αὐτῶν κόσμων ἔλεγε τὰ εἶδη, ὡς καὶ
 ὀνόμασι χρῆσθαι διαφοροῖς, τὸν μὴ σφαῖρον τὸν δὲ κόσμον ὀδὲν κα-
 λῶν, οἱ δὲ Δημόκριτος κόσμοι εἰς ἑτέρας κόσμους μεταβάλλοντες
 ἐκ τῶν αὐτῶν ἀτόμων ὄντες οἱ αὐτοὶ τῷ εἶδει γινόνθ', εἰ καὶ μὴ
 τῷ ἀριθμῷ. εἰ μὴ ἄρα διὰ τὸ μὴ ὑποτίθεσθαι τέτταρτος ποιητικὰ
 αἰτία ὠρισμένα, ἀλλὰ τῇ κινήσει τῶν ἀτόμων ὡς ἔτυχε γινο-
 μένη συνιστᾶν τὰ ἀποτελούμενα, συμβαίνει μὴ τὰ αὐτὰ γίνεσθαι
 τῶν κόσμων εἶδη ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλα, καὶ διὰ τῆτο μὴ εἶναι ἄλ-
 λοῖωσιν ὡς ἐπ' ἐκείνων τὴν μεταβολήν, ἀλλὰ γένεσιν καὶ φθοράν.
 καὶ τάχα εἰς τῆτο βλέπων Ἀριστοτέλης ἔλεγεν ἐπ' ἐκείνων τὴν
 αὐτὴν τάξιν καὶ σύστασιν γίνεσθαι "οἱ τῆς διαθέσεως ἑκατέρας
 αἰτιῶνθ' ἐναντίαν." ἀλλ' εἰ, ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, ἢ διάλυ-
 σις τοῖς περὶ Δημόκριτον ἔκ εἰς ὕλην γίνεθ' ἀλλ' εἰς ἄλλον κόσ-
 μον, πῶς τοῖς ἀπείρους λέγουσι κόσμους τῆτο προχωρεῖ λέγειν,
 ἀλλ' ἔτι καὶ ταῖς ἓνα ἢ πλείονας; μὴ ποτε ἔν Ἀριστοτέλης τὴν
 ὑπόθεσιν γυμνάζων τῶν λεγόντων γενετὴν μὴ φθαρτὴν δὲ ἔτιως ὡς
 μὴ ἀνακάμπτειν, ἔκ ἔλαβεν εἰς κόσμους γινομένην τὴν διάλυσιν
 (ταύτην γὰρ ἄλλοῖωσιν ἔλεγεν) ἀλλ' εἰς τὸ μὴ ὄν, καὶ τῆτο τοῖς μὴ
 ἓνα τὸν κόσμον ὑποτιθεμένοις ἔλεγε μὴ προχωρεῖν. id. f. 72.
 ὁ μὴ Ἀλέξανδρος φησιν ὅτι διὰ τὸ τέλειον τῆς διαιρέσεως 280 α
 τέτταρτος ἐμνημόνευσεν, ἐπεὶ ὁδὲις τῆτο ἐδόξασε. ψευδὲς δὲ τῆτο· 28.
 ὁ γὰρ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ τὸ πλημμελὲς καὶ ἀτάκτως κινούμενον
 ἀγέννητον εἶπε καὶ φθαρτόν. cod. Coisl. 166. cf. Simpl. f. 72 b.
 ὑποστικτέον εἰς τὸ "ἢ ἐνδέχεται," ἵνα τὸ ἐλλείπον τὸ ὕστερον μὴ 280 β
 εἶναι διὰ τῆς ὑποστικτῆς προσενοούμεν. καὶ ἔστιν ὁδὲτος ὁ τρόπος τῷ 21.
 πρώτῳ τῷ γενετῷ ἀντικείμενος. Simpl. f. 73 b.

280 b αὕτη, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἡ λέξις πᾶσα σχεδὸν δοκεῖ πᾶσι
28. μὴ οἰκείως κεῖσθαι ἐν τῇ τῷ ἀφθάρτῃ διαιρέσει· φθαρτὴ γὰρ τὴ ση-
μαινόμενον, ἀλλ' ἐκ ἀφθάρτῃ δι' αὐτῆς ἐκτίθεσθαι δοκεῖ. τὸ γὰρ
"ὅτι σὺ γὰρ εἶ καὶ ἡ ἀφή νῦν" τοιοῦτόν τινα φθαρτὴν τρόπον σημαί-
νει, καὶ δοκεῖ ταύτῃ σημαίνεσθαι ἐν τῇ τῷ φθαρτῷ διαιρέσει τῇ λε-
γούσῃ "εἴτε γὰρ πρότερον ὅν τι ὑψέρον μὴ ἐστὶν ἢ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι,
φθαρτὴν εἶναι φάμεν, εἴτε φθειρόμενον τι καὶ μεταβάλλον εἴτε
μὴ" (v. 20). διὸ καὶ οἱ μὲν λέγουσιν ἐκεῖ τὴν ὀφείλουσαν γεγρα-
φθαι ταύτην ἐν τῇ τῷ φθαρτῷ διαιρέσει ὡς δευτέραν γραφήν
μετενεγκεῖν τὴν γραφέα διχῶς ἀμαρτάνοντα, καὶ ὅτι μὴ ἔξω ἐτήρη-
σεν αὐτὴν ὡς διπλὴν γραφήν, καὶ ὅτι μετήνεγκεν ἐκεῖθεν. ἄλλοι
δὲ φασὶν εἶναι μὲν ἐπὶ τῷ ἀφθάρτῃ λέγειν, ταύτῃ δὲ σημαίνουσιν
τῇ μελλούσῃ λέγεσθαι τῇ "ἢ καὶ τὸ μήπω ἐφθαρμένον, ἐνδεχόμενον
δὲ ὑψέρον μὴ εἶναι" μὴ δεόντως ἐν τῷ ἐδαφίῳ φέρεσθαι φασὶν·
πρὸς γὰρ ἐκείνη διπλὴν ποιεῖν γραφήν. ὁ μὲν, φησὶ, πάντῃ ἀπά-
δοι ἂν τῆς τῷ ἀφθάρτῃ διαιρέσεως· εἴκοι γὰρ λέγειν ἀφθαρτὸν δι'
αὐτῆς τὸ ὅν ὅτε ἐστὶν, εἴτε δυνατὸν εἶναι ποτὲ μὴ εἶναι, εἴτε καὶ φθα-
ρησόμενον ποτὲ καὶ διὰ τῷτο μὴ ἐσόμενον, νῦν μέντοι ὅν, πρὸς
μὴδὲν τῶν ἀποβλεπόντων ἡμῶν ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ εἶναι αὐτὸ μόνον
καὶ διὰ τῷτο ἀφθαρτὸν αὐτὸ λεγόντων. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος.
καὶ ὅτι μὲν καὶ τὸ ὅν ὅτε ἐστὶ, δι' αὐτὸ τῷτο τὸ νῦν εἶναι ἀφθαρτον κα-
λεῖ, καὶ μέλλῃ φθείρεσθαι, δῆλον καὶ ἐκ τῷ μετ' ὀλίγον λεγομένῳ
τῷ "καὶ τὸ μήπω ἐφθαρμένον, ἐνδεχόμενον δὲ ὑψέρον μὴ εἶναι."
μέντοι πᾶσαν τὴν λέξιν οἶμαι τῷτο σημαίνειν. καὶ γὰρ ἡ ἀρχὴ τῆς
λέξεως ἐν τοῖς πλείοσι τῶν εἰς ἐμὲ ἐλθόντων βιβλίων ἔχει ὅπως
ἔχει ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἔγραψεν "ἢ τὸ ὅν μὲν καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι,"
ἀλλ' ὅπως "ἢ τὸ ὅν μὲν ἀδύνατον δὲ μὴ εἶναι." καὶ εἴπερ ὅπως, ἔχει
τὰ δύο σημαίνόμενα τῷ ἀφθάρτῃ. εἰπὼν δὲ ἀσαφέστερον τὰ τε
κυρίως διὰ τῷ "ἢ τὸ ὅν μὲν ἀδύνατον δὲ μὴ εἶναι" καὶ τὸ ἀκύρως τὸ
καὶ τὸ νῦν ὅν διὰ τῷ "ἢ καὶ ἐκ ἐσόμενον ποτὲ, νῦν δὲ ὅν," καὶ παρα-
δείγματα τῷ τοιοῦτον προδίδει τὸ "σὺ γὰρ εἶ καὶ ἡ ἀφή νῦν," ἐπαγα-
γὼν ὅτι καὶ καὶ τὸ νῦν εἶναι ἀφθαρτα ταῦτα λέγει, ἀλλ' ὅμως
φθαρτὰ ἐστὶ κατ' ἀλήθειαν, ὅτι ἐστὶ ποτὲ ὅτε ἐκ ἀληθὲς εἰπεῖν τὸ
εἶ, καὶ ταῦτα ἀπτεσθαι, ὡς τὸ μὲν μὴ φθορᾶς ἐκείνῃ ἐστὶν τὸ δὲ
ἀνεὶ φθορᾶς, — ταῦτα ἔν εἰπὼν ἀσαφέστερον ἐφεξῆς τὰ αὐτὰ
σαφέστερον παραδίδωσιν. id. f. 74.

281 a ἀγέννητον γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ δυνάμενον γενέσθαι ὥστε πρότερον μὴ
5. ὅν ὑψέρον εἶναι, καὶ ἀφθαρτον δὲ κυρίως ἐκεῖνο λέγει, ὅπερ νῦν ὅν
ἀδύνατον ὑψέρον μὴ εἶναι. τὸ δὲ γενεὴν καὶ φθαρτὴν τῷ δυνατῷ
ὀρίζεσθαι. id. f. 74 b.

281 a εἰπὼν τὴν δυνάμιν ὡρίσθαι τῷ πλείοντι ὡς δυνάμει, καὶ ὅτι ὁ τὸ
18. πλεον δυνάμενος καὶ τὸ ἐλάττον δυνάμει, ἐνενόησε τὴν ἀπὸ τῶν αἰδή-
σεων ἔνστασιν· ἀντιπεπονηθὼς γὰρ ἔχειν αἰ αἰδήσεις πρὸς τὰς δυ-
νάμεις δοκῶσιν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις ἐπέστησε. . .
ὥσπερ δὲ ἡ δυνάμιν τῷ ἐχάτω καὶ τῇ ὑπεροχῇ ὡς δυνάμει ὀρίζεσθαι,
ὅπως ἡ ἀδυναμία τῷ πρώτῳ ὡς δυνάμει, ὅπερ καθ' ὑπερβολὴν
εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἔχ' ὅπως ὡς ἐπὶ τῆς δυνάμεως τὴν ὑπεροχὴν
ἔλεγεν· ἐκείνῳ μὲν γὰρ τὸ μέγιστον ἐσήμαινεν ὡς δυνάμιν, ἡ δὲ

ὑπερβολὴ αὕτη τὸ πρῶτον καὶ ἐλάχιστον ὡς δυνάμει σημαίνει, ὅπερ
καθ' ὑπερβολὴν ὡς δυνάμει τὴν ὑπόστασιν ἔχει. . . ταύτην τὴν ἐν-
στασιν καὶ πρὸ τῷ φανεράν αὐτὴν ποιῆσαι λύων, διωρίζω, φησὶ,
καὶ τῆς ὑπεροχῆς τὸ τέλος λεγόμενον. τὸ κυρίως δυνατόν, φησὶ,
τὸ τῇ ἀκρότητι πανταχῶς τῆς δυνάμεως προσήκον, μὴ τῷ μείζονι
ἢ ἐλάττονι ὡρίζω· ὅτω γὰρ διαφωνήσῃ τὰ τῶν αἰδήσεων δυ-
νατὰ πρὸς τὰ ἄλλα· εἰ μὲν γὰρ τῷ μείζονι ὀρίζεσθαι τὸ δυνατόν, ἐκεί-
νῳ δυνατωτέρα αἰδήσεις ἢ τῷ ἐλάττονι ἀντιληπτικῇ, εἰ δὲ τῷ ἐλάτ-
τονι, ἐκείνῳ δυνατωτέρως ὁ πλέον ἀραι βάρους δυνάμενος καὶ ὁ πλείονα
ἐλάττω βαδίσαι. . . ἀλλὰ χρὴ, φησὶ, τὴν ὑπεροχὴν πανταχῶς τῆς
δυνάμεως τῷ τελείῳ ὡρίσθαι ἐκείνῳ δυνάμει τὸ δυνάμενον, εἴτε τὸ
μείζον ἐστὶ τὸ τέλος εἴτε τὸ ἐλάττον. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν βαρῶν τέλος
ἐστὶν ἐκεῖνο ὁ δυνάμει ἀραι ὁ αἰρῶν τὸ μέγιστον· εἰ γὰρ αἰρῶν τις δέκα
τάλαντα δύναται καὶ εἴκοσι ἀραι καὶ τριάκοντα καὶ μέχρι πενήκοντα,
τὸ τέλος ἐστὶν ὡς δυνάμει τὰ πενήκοντα· ἐπὶ δὲ τῶν αἰδήτων τὸ
ἐλάχιστον ἐστὶ τὸ τέλος. id. f. 75.

μάτην οἶμαι τὴν Ἀλέξανδρον ἀξίαν προσυπακύνειν τῷ μὲν εἰ δὲ 281 b
ἀπειρον χρόνον· τὸ ἀμφοτέρων τι τὴν δυνάμιν ἔχειν, καὶ πάλιν τῷ 21.
"ἔξω ὑπάρχον ὁ δυνάμει" τό τε εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι· ἀρκεῖ γὰρ πρὸς
τὸ αἰετὶ εἶναι τὸ ὑποθέσθαι ἀπειρον χρόνον ὅν, καὶ μέντοι καὶ τὸ ἐπ'
ἀπειρον δυνάμιν ἔχειν τῷ μὴ εἶναι· τὸ γὰρ ἀφθαρτον εἶναι εἰς ἀπει-
ρον ὅδεν ἄλλο τι δηλοῖ ἢ ὅτι εἰς ἀπειρον. id. f. 76.

ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος καίτοι ἐν τῇ τῆς λέξεως ἐκτίθει γρά- 282 a
ψας "ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀφθαρτον ὅν δὲ," ἐν τῇ ἐξηγήσει ὡς ὅπως 26.
ἔχουσιν τὴν γραφήν ἐξηγεῖσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ εἰ αἰδῶν ὅν δὲ. καὶ
λέγει τὸ ἀγέννητον λέγεσθαι καὶ καὶ τῷ ἀδύνατον γενέσθαι· ἀγέννητον
γὰρ ὅτω τὸ τὴν διάμετρον εἶναι τῇ πλευρᾷ σύμμετρον. τὸ αὐτὸ δὲ
τῷτο καὶ αἰδῶν οἷον τε εἰπεῖν· αἰδῶν γὰρ ἀδύνατον εἶναι σύμμε-
τρον. ἵνα ἔν, φησὶ, τὰ ὅτω λεγόμενα αἰδῶν καὶ ἀγέννητα ἢ τῷ
μήτε εἶναι μήτε ἐσεσθαι ποτὲ, ἢ κατὰ τι ἄλλο τῶν κατ' αὐτὸ ση-
μαινόμενων, χωρίσθαι τῶν λεγομένων, διὰ τῷτο προσέθηκεν ἐκα-
τέρῳ αὐτῶν τὸ ὅν. καίτοι καὶ τὰ τῷ Ἀριστοτέλει βιβλία, ὅσα
εἰς ἐμὲ ἦλθεν, ὅτω γέγραπται "ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀφθαρτον ὅν δὲ." καὶ
μέντοι καὶ περὶ ἀμφοῖν ἡ ζήτησις, τῷ τε ἀγέννητῳ καὶ ἀφθάρτῃ, εἰ
αἰδῶν ἐστὶν· διὸ καὶ ἀμφὶ ταῦτα ὡρίσατο, τό τε κυρίως ἀγέννητον καὶ
τὸ κυρίως ἀφθαρτον, ἀπερ' ἀντίκειναι τῷ κυρίως γεννητῷ καὶ φθαρτῷ·
καὶ γὰρ γενεὴν κυρίως ἔλεγεν ὁ νῦν ὅν πρότερον οἷον τε μὴ εἶναι, καὶ
φθαρτὴν κυρίως ὁ πρότερον ὅν ὑψέρον οἷον τε μὴ εἶναι. id. f. 78 b.

ὑπώπτευσεν δὲ καὶ αὐτὸς (ὁ Ἀλέξανδρος) ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἄλλα 283 a
τινὰ τὰ ἀναιρέμενα λέγειν τὴν Ἀριστοτέλην, ἐν οἷς φησὶν "ἢ γὰρ 7.
ἀπειρον ἢ ποσόν τινα ὡρισμένον χρόνον δυνάμει ἀπαντα ποιεῖν ἢ
πάσχειν." καὶ μάτην τὴν γὰρ αἰτιολογικὸν σύνδεσμον ὁ Ἀλέξαν-
δρος ἀφαιρεῖ, σαφῶς συνάπτοντα τὸ ἀναιρέμενον δεδομένον ὑπὸ
τῶν ὅτω λεγόντων. id. f. 81.

ἐν δὲ τῇ λέξει τὸ "ἢ μὴ ὅν ἀπειρον ἐγένετο," ὁ μὲν Ἀλέξαν- 283 b
δρος ἐλλιπῶς εἰρηναί φησιν· εἶναι γὰρ τὸ ὅλον, ἢ μὴ ὅν ἀπειρον 12.
χρόνον ἐγένετο. μήποτε δὲ τὸ ἀπειρον ἀντὶ τῷ ἐπ' ἀπειρον ἐπιρρη-
ματικῶς ῥηθὲν ὅδεν ἐλλείπει. id. f.

283a 25. ὁ Ἀλέξανδρος ὑπερβιβάζει μᾶλλον ἀξιοῖ τὴν λέξιν ὅτως· αἰεὶ δὲ ἔσαι ἐντελεχεία, ἅμα δὲ καὶ φθαρτόν. καὶ μᾶλλον, φησὶν, ὑπὸ τῆς λέξεως ἔοικε τῷτο δηλοῦν· εἰ γὰρ αἰεὶ ἔσαι ἐντελεχεία ὃν φθαρτόν, τὸ μὴ αἰεὶ εἶναι δύναμιν ἔξει, διότι καὶ ἔστιν αἰεὶ, τὸ δὲ μὴ αἰεὶ εἶναι, ὅτι φθαρτὸν ὑπόκει· φθαρτὸν γὰρ ἔστι τὸ δύναμιν ἔχον τὸ μὴ αἰεὶ εἶναι ἢ τὸ ποτὲ μὴ εἶναι· ὅτως ἔστιν αἰεὶ ποτὲ δύναμιν ἔχον τὸ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι. μὴ ποτὲ δὲ ἐναργέστερόν ἐστι τὸ ἔσαι γὰρ αἰδίων ἅμα καὶ φθαρτὸν ἐντελεχεία, ὡς ἔπειθ' ὁ ἅμα αἰεὶ τε εἶναι καὶ μὴ αἰεὶ εἶναι, ὅπερ ἔστι τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν. αὐτὸς δὲ πάλιν τὸ δύνασθαι τέθεικεν ὡς κοινόν ἐπὶ τε τῷ ἐνέργειᾳ 10 ὄντος καὶ τῷ δυνάμει· καὶ γὰρ τὸ ἐνέργειᾳ δυνάσθαι· γράφει δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅτως "αἰεὶ γὰρ ἔσαι καὶ ἅμα καὶ ἀφθαρτόν ἐντελεχεία." καὶ εἴη ἂν, φησὶν, ὁ νῦν τῷ λεγόμενῳ τοῦτο· εἰ φθαρτόν τι ὃν μηδέποτε φθείροιτο κατ' ἐνέργειαν, αἰεὶ ἂν εἴη, τῷ τῶν αἰδίων ἂν εἴη καὶ ἀφθαρτόν. εἰ δὲ τῷτο, τῷ μὴ αἰεὶ εἶναι κατ' ἐνέργειαν καὶ τῷ εἶναι αἰεὶ δύναμιν ἔχει ἂν, τῷ δὲ φθαρτὸν εἶναι ἕκ αἰεὶ εἶναι δύνασθαι ἔσαι· τοῦτο γὰρ τὸ φθαρτόν. ἅμα ἄρα τὸ αὐτὸ αἰεὶ τε εἶναι δύνασθαι ἔσαι καὶ μὴ αἰεὶ, ὅπερ ἀδύνατον. καὶ ὅτως ἔχει, φησὶν, ἡ γραφὴ καταλίπει ἂν ἡμῖν προσιθέσθαι τὸ καὶ τὸ ἀφθαρτόν, ὡς εἶναι τὸ ὅλον "αἰεὶ γὰρ ἔσαι ἅμα καὶ ἀφθαρτόν καὶ φθαρτὸν ἐντελε- 20 χεία." καὶ περιέτυχον ἐγὼ καὶ ὅτως ἐχούση γραφῇ. id. f. 82.

283b 8. τῷτο πρὸς Πλάτωνα λέγοντα τὸν κόσμον τῇ οἰκείᾳ φύσει φθαρτόν· ἀφθαρτόν δὲ διὰ τὴν βέλυσιν τῷ θεῷ ἀποτεϊνόμενος, ζητεῖ πάτε φθείρεθαι. cod. Coisl. 166.

ταῦτα πρὸς τὸν Ξενοκράτην λέγοντα ὑπὲρ τῷ Πλάτωνος ὅτι 25 λέγων ὁ Πλάτων τὸν κόσμον γενεὴν καὶ ἀφθαρτόν, καὶ τῷτο δηλοῖ, ὅτι ἕκ πεφυκώς ἐστι φθαρτὸν, ἀλλ' ὅτι ἐφθάρθαι δυνάμενος συγκρατούμενος παρὰ τῷ θεῷ μένει. καὶ ὁ δρασάμενος ὁ Ἀριστοτέλης τὰ πολλὰ ταῦτα συνάγει τῶν ἀπόρων. cod. Reg. 1853.

283b 12. εἰ ἔστιν ἐπὶ μηδενὸς ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν νῦν "ὅτι ἔστι πέρυσιν" ἢ 30 "ἕκ ἐστὶ πέρυσιν" (ἀμφοτέρως γὰρ γράφει). καὶ γὰρ ἀληθὲς νῦν εἰπεῖν ὅτι ἔστιν ὁ πέρυσιν χρόνος, ὅδε τι τῶν ἐν τῷ χρόνῳ τῶν πέρυσιν ὄντων, ὅτι νῦν ἔστιν· ἀλλ' ὅδε πέρυσιν ἀληθὲς ἢν εἰπεῖν ὅτι τὸ νῦν μέρος τῷ χρόνῳ ἔστιν ὁ μετ' ἐνιαυτὸν γέγονεν· καὶ γὰρ ἔστιν ἀπαλλάσσειν τῆς χρόνου. εἰ ἔστιν τῷτο ἀληθὲς, ἀδύνατον τὸ μὴ ὃν ποτὲ 35 ὕστερον αἰδίων εἶναι... ὅρα ἔστιν ὅτι ἀκολυπητότερα ἢ γραφὴ ἐστὶν ἡ λέγουσα "ὅτι ἕκ ἐστὶ πέρυσιν" καὶ γὰρ τῷτο συνεπεράνατο εἰπὼν "ἔσαι ἄρα ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι ἕκ ἐστὶ πέρυσιν." καὶ μέντοι τῷ ἔστι πέρυσιν χρήσεθαι ἐφεξῆς ἐπὶ τῷ ἀγενήτῳ μὴ φθαρτῷ δέ. εἰκότως δὲ εἶπεν ὅτι ὕδρα δύναμις τῷ γεγονέναι ἐστὶν· τὸ γὰρ παρεληλυθὸς 40 πᾶν ἀναγκαῖον καὶ ὅτε δύνασθαι ὅτε ἐνδεχόμενον λέγει. Simpl. f. 82 b.

B.

283b 26. Οὐ γὰρ εἴ τινα τῶν σωμάτων εἰς ἀλλήλα μεταβάλλει, διὰ 45 τῷτο μέρη τινα τῷ κόσμῳ φθείρεθαι, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ἀντιλέγων τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἡράκλειτον παρὰ μέρος γίνεσθαι λέγουσι καὶ φθείρεσθαι τὸν κόσμον εἶπεν ὅτι τὸν κόσμον γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι,

ἀλλὰ τῷτο μὴ διαμένειν αἰδίων, τὰς δὲ διαθέσεις αὐτῷ ὑπαλλάσσει, ὅτως ἂν καὶ ἡμεῖς λέγωμεν. id. f. 89 b.

οἱ δὲ φυσικὴν ἀνάγκην αἰτιῶν τῷ μὴ φέρεσθαι κάτω, τὴν 284a δίνησιν ἐπικρατῶσαν τῆς ἰδίας αὐτῷ ῥοπῆς ἐλάττινος ὕψους, ὡς περ 24. Ἐμπεδοκλῆς λέγει καὶ Ἀναξαγόρας. οἱ δὲ ψυχικὴν τὴν ἀνάγκην εἶναι φασί, τῆς ψυχῆς αὐτῷ ἀναγκάζουσιν αἰδίων μένειν τὴν τοιαύτην κίνησιν, ὡς περ ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ λέγειν ἐδόκει περὶ τῆς τῷ ἕραν ψυχῆς... καὶ γὰρ αἱ κίονες τὴν συναμφοτέρον ἔχουσι δύναμιν διακριτικὴν τε ἅμα καὶ συνοχικὴν τῶν ὑπερκειμένων πρὸς 285 τὰ ὑποκείμενα. ἀλλ' ὅδε διὰ τὴν ταχέϊαν τῷ αἰθερίῳ σώματος δίνησιν ἐλαττωμένης τῆς κατὰ τὴν οἰκείαν ῥοπὴν βαρεῖαν ὕσαν φορᾶς αὐτῷ τε τῷ ἕραν καὶ τῆς γῆς ἢ τε τῷ ἕραν κύκλῳ κίνησις αἰδίου 286 μένει καὶ ἡ τῆς γῆς ἐν τῷ μέσῳ γᾶσις, ὡς Ἐμπεδοκλῆς τε ἐδόκει λέγειν καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος· καὶ γὰρ βάρος ἔχει καὶ τὸ αἰθερίον σῶμα καὶ ἡ γῆ, ἀλλὰ ταχυτέρας ὕψους τῆς κυκλοφορίας ἢ κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ κάτω ῥοπὴν, καὶ ἐπικρατῆσθαι ἐκείνης μένει ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, τὴν μὴ γῆν ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐξῶσαν τὸν δὲ ἕραν ἐπὶ τῷ περίεξ κινούμενον, ὡς περ, φασί, τὸ ἐν τῇ φιάλῃ ὕδωρ ἕκ ἐκχεῖθαι περιδινημένης τῆς φιάλης, εἰς θάττων ἢ δίνησις γίνηθαι τῆς ἐπὶ τὸ 287 κάτω τῷ ὕδατος φορᾶς. καὶ τῷτο ἔστιν ἀπίθανόν φησι τὸ τοσούτον χρόνον σώζεσθαι ταῦτα ὅτως ἔχοντα παρὰ φύσιν· ὀλίγον μὴ γὰρ 288 χρόνον εἰκὸς ἢν διαρκέσαι βεβιασμένην τὴν ἐπὶ τὸ κάτω ῥοπὴν, εἰς αἰεὶ δὲ ἀδύνατον, ὥς τε ὅδε κινεῖσθαι διὰ παντός. id. f. 91.

καὶ γὰρ τὸν Ἐμπεδοκλῆν κάτω πεφυκώς φέρεσθαι ὑπὸ τῆς αἰετ- 284a κινῆται φορᾶς ἀνασειράζεθαι καὶ κατέχει κύκλῳ φερόμενος, ὡς περ 26. εἴ τις ξερῶν ὕδατος γέμον [διὰ χοῖνις τινὸς δεδεμένον κατέχων] συχνάκις περιστρέφει [καὶ κύκλῳ περιδινεῖ]. καὶ γὰρ ἂν ποτὲ τὸ ὕδωρ ὑπερχυθῆσθαι, ὑπὸ τῆς συχνοκινήτης φορᾶς τῷ ἐξωθεν κινῶντος τῆς ῥοπῆς νικωμένης τῷ ὕδατος. cod. Coisl. 166. verba uncis inclusa addit cod. Reg. 1853.

λοιπὸν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς κινήσεως ψυχῆς, ὅτι ὅδε ταύτης οἶόν τε 284a εἶναι τὴν τοιαύτην ζωὴν ἄλυπον καὶ μακαρίαν, ἀλλ' ἀχολόν καὶ πά- 28. σης ἀπηλλαγμένην ῥαζώνης ἔμφρονος, εἴπερ ἄλλως πεφυκός φέρεσθαι τῷ πρώτῳ σώματος, οἶόν ἐπὶ τὸ μέσον, ἢ ψυχὴ μὴ βίας ἄλλως ἀντικινεῖσθαι ἀναγκάζει κυκλοφορούμενον... καὶ πάντων οἶμαι μᾶλλον ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐν Τιμαίῳ περὶ τῶν τῷ Πλάτωνος γνώμην ἠπίστατο, ὅς καὶ σύνοψιν ἢ ἐπιτομὴν τῷ Τιμαίῳ γράφειν ἕκ ἀπηξίωσε... τὰ δὲ ἐφεξῆς ὑπὸ τῷ Ἀλεξάνδρῳ λεγόμενα πλείονος ἢ ἕκ ἐλάττινος ἐπιστάσις τῶν ἡδὴ ῥηθέντων ἀξία νομίζω. ἐζητήσαμεν γὰρ, φησί, καὶ τὸς τοσούτους τῷ βιβλίῳ γενόμενοι, τίνα κίνησιν ἢ ψυχὴ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα κινεῖ, εἴγε τὴν κυκλῶ φύσει κινεῖθαι. καὶ ἡ μὴ ζήτησις ἀναγκαῖα καὶ πάν- 289 τως ὀφείλυσσα προβεβλήθη, τὰς δὲ λύσεις ἐπισκεπτέον. Ἰουλιανὸς μὲν, φησὶν, τῷ Τραλιανῷ δόξα ἦν τῆς ἐπὶ δεξιᾷ κινήσεως αἰτίαν αὐτῷ τὴν ψυχὴν εἶναι καὶ τῆς ὁμαλῆς καὶ τεταγμένης, Ἐρμῆ- 290 νος δὲ τῷ εἰς ἄπειρον αὐτὸ κινεῖσθαι αἰτίαν τὴν ψυχὴν ἔλεγεν· μηδὲν γὰρ σῶμα πεπερασμένον ἔχειν τῇ ἑαυτῷ φύσει δύναμιν τῆς ἐπ' ἄπειρον κινήσεως. καὶ τῷτο μὴ ἐπέσκηψεν ὁ Ἀλέξανδρος λέ-

γων τῷ ἐπ' ἀπειρον κινεῖσθαι μὴ τὴν οἰκείαν ψυχὴν αἰτίαν εἶναι
ἀλλὰ τὸ κινεῖν πρῶτον. . . πρὸς δὲ τὸν Ἰουλιανὸν μηδὲν εἰπόντος τῷ
Ἀλεξάνδρῳ ῥητόν ὅτι εἰ τῆς ἐπὶ δεξιᾷ κινήσεως ἡ ψυχὴ τῷ
ἔρῳ αἰτία, ὁ δὲ ἔλεγε ὅτι τῆς ἀπλανούς· αὐτὴ γὰρ ἡ ἐπὶ δεξιᾷ κί-
νυμένη. *Simpl. f. 91 b.*
284 b οἱ Πυθαγόρειοι τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν ἐτίθεσαν ἐν ταῖς δέκα
7. συστοιχίαις, αἷς ἀπάντων κοινὰς ἀρχὰς ἔλεγον, ὥστε καὶ τὸ ἔρῳ.
id. f. 93 b.
285 a ὡς ἀντιπρόσωπα δοκεῖν ἡμῖν εἶναι, ὡς ἐν τοῖς κατόπτροις
3. δεξιὸν μὲν καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ ἡμέτερον ἀριστερὸν, ἀριστερὸν δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον
δεξιόν. *id. ib.*
285 a καὶ πῃ καλῶς ἐκείνων λεγόντων, ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὸ Φαι-
10. νόμενον ἀντεῖπε τῷ λόγῳ. οἱ μὲν γὰρ Πυθαγόρειοι εἰς δύο συστοιχίας
πάσας τὰς ἀντιθέσεις ἀναγαγόντες, τὴν μὲν χεῖρονα τὴν δὲ βελ-
τίονα ἦτοί τῃ ἀγαθῇ καὶ τῇ κακῇ, καὶ τῇ δεκάδι συμβολικῶς ὡς
τῷ παντὶ ἀριθμῷ συμπληρώσαντες ἑκατέραν, ἑκάστην ἀντιθέσιν
τῶν δέκα ἔτιω παρέλαβον ὡς πάσας τὰς ἐαυτῆς συγγενείας
συνεμφαίνουσαν. καὶ τῶν τοπικῶν ἔτιω χέσεων τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀρι-
στερὸν παρέλαβον, ἅμα μὲν ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἐνδείκνυται ταῦτα
(δεξιὸν γὰρ φύσιν καὶ δεξιὸν τύχην λέγομεν, τὰς ἀγαθὰς δηλοῦν-
τες, καὶ λαίαν τὰς ἐναντίας), ἅμα δὲ ὅτι ἐν οἷς μὲν τὸ δεξιὸν καὶ τὸ
ἀριστερὸν ἐσιν, ἐν ταῖς καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ
ὀπίσθεν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης διώρισεν, ὃ μὲντοι ἀνάπαλιν. εἰκότως
γὰρ ἐκ τούτων καὶ τὰς ἄλλας τοπικὰς ἀντιθέσεις ἐδήλωσαν. τὸ γὰρ
δεξιὸν καὶ ἄνω καὶ ἔμπροσθεν ἀγαθὸν ἐκάλεον, τὸ δὲ ἀριστερὸν καὶ κάτω
καὶ ὀπίσθεν κακὸν ἔλεγον, ὡς αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἰσόρησεν ἐν τῇ τῶν
Πυθαγορείων ἀρεσκόντων συναγωγῇ (*). *id. f. 94.*
285 b οἱ μὲν τῷτο ἔφασαν λέγειν ἐνταῦθα τὸν Ἀριστοτέλην, ὅτι ἔτιω
2. νοητέον τὸν ἔρῳ τὸ δεξιὸν ἔχειν καὶ τὸ ἀριστερὸν, ὥσπερ εἴ τις λόγῳ
χάριν ἀνθρώπου λαβὼν ἀπὸ γραμμικῆς ἐπὶ σφαιροειδὲς μετατρέ-
ψει καὶ σφαιρικὸν τῷτον ποιήσει· πάλιν γὰρ τὸ δεξιὸν αὐτὸ τί ἐστὶ καὶ
τὸ ἀριστερὸν καὶ τὴν ἐνέργειαν ὀρίζομενα εἰ γὰρ τις ὑπέθετο
καὶ τὸν ἔρῳ γενετὴν καὶ ἀρξάμενον τῆς κινήσεως, ἀπὸ τῷ δεξιῷ ἂν
αὐτὸν ἀρξάσθαι εἰκός ᾖ· ἢ εἰ καὶ νῦν ἐπαύσατο τῆς κινήσεως καὶ πάλ-
ιν ἤρξατο, ἐκ τῶν δεξιῶν ἂν ἤρξατο. *cod. Coisl. 166.*
285 b οἱ δὲ πόλοι ἀκίνητοί εἰσι διότι καὶ ὁ ἄξων, ὃ πέρατα ὅτοι.
11. περὶ ὃ καὶ Ἀράτος (Φαιν. v. 22 sq.) λέγει
αὐτὰρ ὅγ' ὃ δ' ὀλίγον μετανίσσει, ἀλλὰ μάλ' αὐτως
ἄξων αἰὲν ἀρηρῶς.
ὁ δ' Ἀράτος τὸν βόρειον πόλον φησὶν εἶναι ἄνω. καὶ ὁ δὲν τι καινόν,
εἰ ἔτιω φησὶν· φαινόμενα γὰρ ἐπαγγεῖλάμενος γράφειν, καὶ τὴν
πραγματείαν ἔτιω ἐπιγράφας, εἰκότως ἀπὸ τῆς πρὸς ἡμᾶς σκέ-
ψεως τὸ ὑψος ἦτοί τῃ ἄνω τῷ πόλῳ ἔλαβεν. *id. ib. cf. Simpl.*
f. 95 extr.

(*) p. 285 a 31. Aristoteles per hunc sermonem Platonem insinuavit: is enim supra infraque naturam in caelo inesse non animadvertibat, cum globosum ac sphaericum existat. The-
mist. f. 26 b.

ὁ δ' Ἀλεξάνδρος καὶ τὸν Σολέα Ἀράτον εὐθύνει ὡς καὶ αὐτὸν καὶ 285 b
τὸς πολλὰς βόρειον πόλον ἄνω λέγοντα, ἐν οἷς φησὶ (Φαιν. 24 17.
sq.) περὶ τῷ ἄξωνος λέγων
καὶ μὴν πειραίνουσι δύο πόλοι ἀμφοτέρωθεν,
5 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ ἐπὶ οὐρανῷ, ὁ δ' ἀντίος ἐκ βορέως
καὶ ὁ μὲν ὑψόθεν ὠκεανοῖο.
καὶ ὁ μὲν Ἀλεξάνδρος μόνον παραγράφας τὸ "ἀλλ' ὁ μὲν ἐπὶ οὐ-
ρανῷ ἐπὶ οὐρανῷ καὶ μὴ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω σημαίνειν τὸν Ἀράτον
φησὶν· μᾶλλον δὲ τὸ "ὑψόθεν ὠκεανοῖο" τὸ ἄνω δηλοῖ. ὃ καὶ ὁ
τῷ Ἀράτῳ καταγινώσκειν· φαινόμενα γὰρ ἐπαγγεῖλάμενος γρά-
φειν καὶ τὴν πραγματείαν ἔτιω ἐπιγράφας, εἰκότως ἀπὸ τῆς πρὸς
ἡμᾶς χέσεως τὸ ὑψος ἦτοί τῃ ἄνω τῷ πόλῳ ἔλαβεν. *id. f. 95.*
οἱ γὰρ ἀρχαῖοι τῶν μαθηματικῶν καὶ πέντε κύκλους ἔτε- 285 b
μον τὸν ἔρῳ. τὸν μὲν πρῶτον ἀρκτικὸν ὠνόμαζον, διότι ὁ ἀστὴρ ἡ 23.
ἀρκτὸς ἐστὶν ἐκεῖ κατηγερισμένη. λέγει δὲ καὶ Ἀράτος (v. 26)
δύο δὲ μὴ ἀμφὶς ἔχουσαι.
τὸν μὲν Ἀρκτοὶ ἅμα τροχῶσι, τὸ δὲ καλέοντο Ἀμαζαί.
τὸν δὲ δεύτερον κύκλον θερινὸν ὠνόμασαν τροπικόν, τὸν δὲ τρίτον
ἰσημερινόν, καὶ τὸν τέταρτον χειμερινὸν τροπικόν, τὸν δὲ πέμπτον
ἀνταρκτικόν· πάλιν γὰρ κακεῖσε ἀρκτὸς ἐστὶ κατηγερισμένη. τὸς
μὲν γὰρ τρεῖς κύκλους τὸς μέσους ὁ ἥλιος διείσιν, ὅς καὶ ἀοικήτης εἶναι
φασὶ διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἐν ἡλίῳ διέναι. ὁμοίως δὲ πάλιν ἀοικήτης
εἶναι λέγουσι καὶ τὸς ἑτέρας δύο κύκλους, τὸν τε ἀρκτικόν καὶ τὸν
ἀνταρκτικόν, καὶ τὸν καθὼς τοῖς πόλοις πλησιάζουσιν. ἀοι-
κήτης δὲ καὶ τῆς εἶναι φασὶ διὰ τὰς ὑπερβάλλουσας ψύξεις καὶ
διὰ τὸ πάντῃ πόρρω τούτων ἀφεστηκέναι τὸν ἥλιον. μέσον δὲ ἡμᾶς
λέγουσι κατοικεῖν τὸν τε ἀρκτικὸν κύκλον τῷ βορείῳ πόλῳ ἐγγί-
ζοντος καὶ τῷ θερινῷ τροπικῷ, τὸς μὲν Σκύθας τὸς Ῥώας καὶ τὰλλα
ἔθνη τὰ ὑπερβόρεια τῷ κύκλῳ τῷ ἀρκτικῷ πλησιάζοντα, τὸς δὲ
Αἰθίοπας καὶ τὸς Ἀραβας καὶ τὸς ἄλλους τῷ θερινῷ τροπικῷ, ὅθεν
ὁ δὲ ψυχὴς αἰδάνεσθαι φασὶ τῆς τῆς δὲ Ἑλλήνας μέσους τῶν
τε ὑπερβορείων ἔθνων καὶ τῶν τῇ ἀνατολῇ πλησιάζόντων οἰκεῖν,
ὅθεν καὶ φρονιμωτάτης εἶναι τῶν ἄλλων καὶ τὰς μάχας Ῥωμαλεω-
τέρους καὶ ἀνδρικωτέρους, ὡς τὸν εὐκρατότερον τόπον οἰκῶντας. ζῶον
35 γὰρ, ὡς ἔφαμεν, δοξάζοντες τὸν ἔρῳ, ἄνω μὲν αὐτὸ καὶ κεφαλὴν
τὸν νότιον πόλον εἶναι φασὶ, κάτω δὲ καὶ πόδας τὸν βόρειον, δεξιὸν
δὲ τὸ ἀνατολικὸν μέρος, ἀριστερὸν δὲ πάλιν τὸ δυτικόν. *cod.*
Reg. 1853.
πῶς δὲ τὸς Πυθαγορείους ἡμᾶς ἄνω ποιεῖν φησὶ καὶ ἐν τῷ 285 b
δεξιῷ, τὸς δὲ ἐκεῖ κάτω καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ, εἶπερ, ὡς αὐτὸς ἐν 25.
τῷ δευτέρῳ τῆς συναγωγῆς τῶν Πυθαγορικῶν ἰστορεῖ, τῷ ὅλῳ
ἔρῳ τὰ μὲν ἄνω λέγουσιν εἶναι τὰ δὲ κάτω, καὶ τὸ μὲν κάτω τῷ
ἔρῳ δεξιὸν εἶναι τὸ δὲ ἄνω ἀριστερὸν, καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ κάτω εἶναι,
ἢ τὸ μὲν ἄνω καὶ πρὸς τοῖς δεξιῶν ἐνταῦθα λεγόμενον ὃ καὶ τὸ ἑαυτῷ
45 ἀρέσκον εἶπεν ἀλλὰ καὶ τὸς Πυθαγορείους· ἐκεῖνοι γὰρ τῷ δεξιῷ τὸ
ἄνω καὶ τὸ ἔμπροσθεν συνέταττον, τῷ δὲ ἀριστερῷ τὸ κάτω καὶ τὸ ὀπι-
σθεν. τὰ δὲ ἐν τῇ τῶν Πυθαγορικῶν συναγωγῇ μεταγεγραφέθαι
μᾶλλον ὑπὸ τινος ὁ Ἀλεξάνδρος οἶε, ὁφείλοντα ἔχειν ἔτιω τὸ μὲν

ἄνω τῇ ὑρανῷ δεξιὸν εἶναι τὸ δὲ κάτω ἄρισερόν, καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ
ἄνω εἶναι, ὡς ἐν τῷ κάτω, ὡς γέγραπται· ὅτι ἂν συνάδοι
τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις, ὅτι ἡμᾶς κάτω λέγοντες οἰκεῖν, καὶ διὰ
τῆτο καὶ ἐν τοῖς ἄρισεροῖς, εἴπερ τῷ ἄρισερῷ τὸ κάτω συντέτακται,
ἐναντίως λεγόμενον ἢ ὡς οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν ἄνω καὶ ἐν τοῖς
δεξιούσι. καὶ τάχα ἔχει λόγον τὸ μεταγεγράφθαι, εἴπερ οἶδεν ὁ Ἀρι-
στοτέλης τῷ μὲν δεξιῷ τὸ ἄνω τῷ δὲ ἄρισερῷ τὸ κάτω συντάττον-
τας. ὅτι δὲ οἱ πόλοι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τῇ ὑρανῷ εἰσὶ, καὶ ὅτι
δείκνυσιν ὁ Ἀλέξανδρος. Simpl. f. 95 b.

286^a τὸ δὲ χάλειπὸν τῆς ἐν ταῖς τοιαύταις αἰτίαις ἐδήλωσε διὰ τῷ 10
 4. πόρρωθεν ἡμᾶς ποιεῖσθαι τὴν ταύτης ζήτησιν, ἔχ' ὅτι πολὺ τῷ
 τόπῳ διεσῆκαμεν ἐκείνων, ἀλλ' ὅτι πολὺ μᾶλλον διεσῆκαμεν
 αὐτῶν τῷ περὶ ὀλίγων συμβεβηκότων αὐτοῖς αἰδήσιν ἔχειν. id.
 f. 96 b.

236^a Ἀλεξανδρῶν ἀπορία εἰς τὸ ἕκαστόν ἐστιν, ὧν ἔργον ἐστίν, ἕνεκα 15
 8. τῷ ἔργῳ, θεῷ δὲ ἐνέργεια ἀθανασία" καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ ταῦτα ἀληθῆ,
 πῶς ἂν ἀκίνητον εἶη καὶ Ἀριστοτέλην τὸ πρῶτον κινῶν; ἢ ἔκ ἐστιν
 ἐκεῖνο, ὧν ἐστίν ἔργον τι, εἴγε ἔργον μὴ τὴν ἐνέργειαν λέγει τὴν ὡς
 τέλος, τῷ δὲ ὑδὲν τέλος ἐστίν· ἢ ἢ ὑπὸ αὐτῷ ἐνέργειά ἐστιν, ἀλλ'
 ἔκ ὅν τι ἄλλο ἔπειτα ἐνεργεῖ. ὁμῶς δὲ τῷτο δι' ὅ ἐπήνεγκεν, ὅ 20
 ἐστιν ἕπερ δὲ ὁ ὑπερανὸς τοιοῦτος· σῶμα γὰρ τι θεῖον." ἐκεῖνο ἢ
 τοιοῦτον. cod. Coisl. 166.

236^a
12. Νικόλαος ὁ Περιπατητικὸς παραφράζων τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ἐν τοῖς περὶ Ἀριστοτέλους Φιλοσοφίας ὕτῳ τέθεικε τὴν λέξιν. διὰ τί ὅν ἔχῃ ὁ κόσμος τοιοῦτος; ὅτι ἀνάγκη μένειν τι περὶ τὸ μέσον τῆ κύκλῳ φερομένου, τὸ δὲ πέμπτον σῶμα ὅτε μένειν ἐδύνατο ὅτε ἐν τῷ μέσῳ εἶναι. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καλῶς τῷ Ἀριστοτέλει παρακολουθεῖ δεικνύντι τὸ μένον ἐπὶ τὸ μέσον μόριόν τι μὴ εἶναι τῆ κυκλοφορητικῆς. ὁ δὲν ὅδ' ὅτι μένειν οἷόν τε ὅτε ἀλλαχῶς περὶ πάντῃ ὅδ' αὐτῷ κίνησις αἰδίδιος ὑπάρχει, ὅτε ἔτι 30 μᾶλλον ἐπὶ τῷ μέσῳ. εἰ ὅδ' ἔμενον ἐπὶ τῷ μέσῳ καὶ φύσιν, (ἐν ᾧ γάρ τι μένει καὶ φύσιν, καὶ φέρεται εἰς τὸτο καὶ φύσιν) καὶ ἦν αὐτῷ καὶ καὶ φύσιν κίνησις αὕτη. μία δὲ ἡ καὶ φύσιν ἐκάσῳ τῶν ἀπλῶν, τὸτο δὲ ἡ κύκλῳ κίνησις καὶ φύσιν, εἰπερ αἰδίδιος. ἔκ ἄρα ἡ ἐπὶ τὸ μέσον. ὁ δὲ ἄρα ἡ ἐν τῷ μέσῳ μονή ὅτε τῷ ὅλῳ ὅτε τῷ μέρει 35 αὐτῷ καὶ φύσιν. ἀλλ' ὁ δὲ παρὰ φύσιν. τὸτο μὲν ὅδ' τὸ κυκλοφορητικὸν αἰδίδιον ἔχει τὴν κίνησιν, τὸ δὲ παρὰ φύσιν ἔκ αἰδίδιον. ὕπερον γάρ ἐστι τῷ καὶ φύσιν τὸ παρὰ φύσιν. Simpl. f. 97.

286^a
28. δύναθ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καλῶς οἶμαι λέγων, μὴ τὰ
μεταξὺ νῦν μόνα τοῖς ἄκροις ἐναντία λέγειν, ἀλλὰ περὶ πάντων 40
εἰρηκεῖν· ὁ γὰρ ἂν λάβοις, εὐρήσεις αὐτὸ ἐναντίωσιν ἔχον πρὸς τὰ
λοιπὰ τρία, εἰ δὲ πάντα ἐναντίωσιν ἔχει τινὰ φύσει πρὸς ἄλληλα,
πάντα ἀνάγκη εἶναι ἐναντία. καὶ τῷ ὄντι, εἰ τὰ δύο πρὸς τὰ δύο
παρέβαλεν, ὅτε ἦν οἶμαι τῆς Ἀριστοτέλους ἐρμηνευτικῆς ἀκριβείας
τὸ μὴ ἐκάτερον πρὸς ἐκάτερον εἰπεῖν, ἀλλ' ἕκασον πρὸς ἕκασον. 45
id. f. 97 b.

286 δ λείπει τῷ "τάτων δέ ἐσι κίνησις" τὸ καὶ ἐκ αἰδίας αὐτῆς.
1. ὅτως ὁ Ἀλέξανδρος τῶτο τὸ χωρίον ἐξηγήσατο, τὸ μὴ τὴν αἰδίαν

ζῶν κίνησιν αἰδίων εἶναι, καὶ λέγεσθαι ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει ὅτι ἐπὶ
 πάντων ἀπλῶς ἀλλ' ἐπὶ τῶν κινουμένων, καλῶς οἶμαι ἐπισήσας,
 τῷ δὲ κινήτῳ παρέργως προσεχικώς· καὶ ὅτι ὅμοιον ἀντὶ τῷ κινου-
 μένῳ αὐτῷ ἀκῶσαι, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν αἰδίων κινουμένων αὐτὸ δέξασθαι,
 τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος “ὅτι εὐλόγον εἶναι τι κινήτην αἰδίων.” μή
 ποτε δὲ κινήτην τὸ δύναμει ποτὲ ἔχον τὸ κινεῖσθαι λέγει, τοιοῦτον δὲ
 τὸ ποτὲ ἡρεμῶν, τοιοῦτον δὲ τὸ ἐπ' εὐθείας κινούμενον. καὶ ὁ Ἀριστο-
 τέλης ὅτι ἐξηγούμενος πῶς εἶπε τὸ κινήτόν, ἐπήγαγεν “ὅτι μὴ ἐν-
 δέχεσθαι καὶ φύσιν τὴν κίνησιν εἶναι αἰδίων.” εἰ ὅτι ἦν αἰδίων, ὅτι ἦν
 κινήτην ἀλλὰ κινούμενον. μή ποτε δὲ καὶ τὸ “τῶν δὲ ἐς κίνη-
 σιν” ὅτι ἐλλειπῶς εἴρηται, ἀλλ' ἀντὶ τῷ ταῦτα δὲ ποτε καὶ ὅτι αἰ-
 κινεῖται, ταῦτά ἐστι κινήτα ἐς καὶ ὅτι αἰδίων ἔχοντα καὶ φύσιν κίνη-
 σιν, καὶ διὰ τούτου ὅτι εὐλόγον αὐτὰ αἰδία εἶναι, ἀλλὰ γενητὰ καὶ
 φθαρτὰ (*). id. ib.

πρῶτον δὲ σῶμα τὸ τῆς ἀπλανῆς, ὅπερ εἶπεν ἐν τῇ ἐχάτῃ²³⁷.
 περιφορᾷ. τὸ ἄρα σφαιρικὸν χῆμα τῷ ἀπλανῆς ὕδατι σώματός².
 ἐστὶ τῷ τὴν κύκλῳ φορὰν περιφερομένῳ. id. f. 99 b.

τὰ ὑπὸ σελήνην ἄπτε⁹) τῆς σεληνιακῆς σφαίρας. καὶ ὅτι μ²⁸⁷ παντὸς ἅμα τῷ ἐν γενέσει σώματος ὡς ἐνὸς τὸ χῆμα σφαιρικόν⁸.
ἔστιν, ἔδειξε νῦν· ὅτι δὲ καὶ ἐκάστη τῶν τεσσάρων τὸ οἰκεῖον χῆμα
σφαιρικόν ἐστιν, ὀλίγον προελθὼν ἀποδείξει. id. ib.

ταῦτα τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἀνθυπάγει 287
καλῶς ὅτι ἔχῃ ἀπλῶς ὑγιῆς ἐπὶ τούτων ὁ λόγος, ἀλλ' εἰ μὴ φακοει- 20.
δὲς ὃν τὰς πόλεις ἔχει καὶ τὰ κέντρα τῶν ἐπιπέδων, τὴν αὐτὴν αἰεὶ
καθέξει τόπον περιφερόμενον, εἰ δὲ καὶ τὴν περιφέρειαν ἔχει τὰς
πόλεις, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ κυκλικὸν χῆμα γίνεσθαι τὴν περιφορὰν, ἀνάγκη
κενὸν ἀπολείπειν καὶ τόπον. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ὠσειδὲς ὃν μὴ καὶ τὸ
μῆκος ἔχει τὰς πόλεις ἀλλὰ πλαγίως, ὡς καὶ τὸ μῆκος γίνεσθαι τὴν
περιστροφὴν, ἀνάγκη κενὸν ἀπολείπειν. εἰ δὲ καὶ τὸ μῆκος ἔχει τὰς
πόλεις, ὑκέτι. καὶ ὁ κύλινδρος δὲ καὶ ὁ κῶνος καὶ τὸ ῥομβοειδὲς καλῶς
μενον φερέον, ὅπερ ἐκ δυοῖν κώνων καὶ τὰς βάσεις συνημμένων
συνέστηκεν, εἰν περὶ τὴν αὐτὴν ἄξονα κινῶν, τὴν αὐτὴν αἰεὶ κατέ-
χουσι τόπον. τί δὴ ποτε ὅν ὅτως αὐτῶν ἐχόντων ἀορίσως αὐτὸ
τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης; ἢ τὸ "συμβήσκει" νῦν κυρίως ἀκρόμενον
λύνει τὴν ἀπορίαν. ἐν ἅπασιν γὰρ τούτοις ἄλλως καὶ ἄλλως τῶν πόλιν
λαμβάνομένων συμβήσκει κατὰ τινα λήψιν καὶ τόπον ἔξω καὶ κενὸν
εἶναι τῆς περιφορᾶς, τὸ δὲ σφαιρικὸν χῆμα διὰ τὴν ὁμοιότητα,
ὅπως ἂν ληφθῶσιν οἱ πόλοι, ἐν τῷ αὐτῷ αἰεὶ τόπῳ περιγραφῆσθαι,
διότι πάσας ἴσας ἔχει τὰς ἀπὸ τῶ μέσσης. ὁμοιομερὲς γὰρ ὃν τί
μᾶλλον τότε πλέον ἢ ἔλαττον διέσχκε τῷ μέσση; ... ὁ δὲ Πτο-

(*) p. 286 b 25. Aristoteles propriae sententiae veritatem, nempe rotundam figuram simplicem esse, testimonio quorundam comprobavit; quemadmodum in Timaeo fecit Plato. ii enim qui ceteras figuras dividunt ac in simplicioreas eas secant, quemadmodum figuram euthygramma in triangulum partiuntur et triangulos in rectos angulos habentes, eademque ratione ceteras figuras resolvunt; sphaeram autem non secant. Themist. f. 27 b.

λεμαῖος τὸ σφαιρικὸν χῆμα συνελογίσατο καὶ ἐκ τῆ μὴ δύνασθαι κατ' ἄλλην ὑπόθεσιν τὰς τῶν ὠροσκοπίων κατασκευὰς συμφωνεῖν, καὶ φυσικῶς δὲ ἐπιβάλλων ὁ θαυμάσιος τῶν Πλάτωνι ῥηθέντων μέμνηται. τῶν σωμάτων γάρ, φησί, πάντων λεπτομερέστερος καὶ ὁμοιομερέστερός ἐστιν ὁ αἰθήρ, τῶν δὲ ὁμοιομερῶν ὁμοιομερεῖς αἱ ἐπιφάνειαι μόναι, ἢ τε κυκλοτερὴς ἐν τοῖς ἐπιπέδοις καὶ τῶν σφαιρῶν ἢ σφαιρική. id. f. 100.

287^a 27. ἐλαχίστη δὲ τῶν ἀπὸ τῆ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό, τετέστι τῶν χῆμα περιεχουσῶν τι καὶ ὀρίζουσῶν διαστάσεων, ἐν μὲν ἐπιπέδοις ἢ κυκλικῇ, ἐν δὲ σφαιροῖς ἢ σφαιρική, διότι δέδεικται καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους μὲν 10 πάντως, εἴπερ αὐτὸς ὡς δεδειγμένῳ συγκέχρηται, καὶ παρὰ Ἀρχιμήδους καὶ παρὰ Ζηνοδώρου πλατύτερον, ὅτι τῶν ἰσοπεριμέτρων χημάτων πολυχωρητότερός ἐστιν ἐν μὲν τοῖς ἐπιπέδοις ὁ κύκλος, ἐν δὲ τοῖς σφαιροῖς ἢ σφαῖρα. id. f. 100 b.

287^b 4. ὅτι σφαιρική ἢ τῆ ὕδατος ἐπιφάνεια δῆλον καὶ τῷ τὰς ῥανίδας εἰς λεῖον ἐμπιπτάσας τι, οἷον εἰς φύλλον λαχάνης ἢ δένδρου ἢ τῶν Νειλῶν κιβωρίων, συσπρεφομένας καὶ σφαιρουμένας ἡρεμεῖν. id. ib.

287^b 15. ἐπιστῆσαι χρὴ ὅτι τὸ "ἐντορνον" ἀπὸ τῆς Πλάτωνος (Tim. p. 33) μετεῖληπται λέξεως τῆς λεγούσης ὅτι σφαιροειδές, ἐκ μέσης 20 πάντη πρὸς τὰς τελευταίας ἴσον ἀπέχον, κυκλοτερές αὐτὸ ἐτορνεύσατο. id. f. 102.

287^b 34. μὲν φιλοσόφου εὐλαβείας ὑπὲρ αὐτῆς προαπολογεῖται λέγων ὅτι ὅταν τις ἐντύχῃ τοῖς εὐρίσκουσι τὰς ἀκριβεστέρας ἀνάγκας τῆς ζητημένης αἰτίας, τότε χάριν αὐτοῖς ἔχειν δεῖ, ἕως δ' ἂν ἐκείνοις 25 μὴ περιτύχωμεν, τὸ νῦν φαινόμενον τέως ῥητέον. id. f. 102 b.

288^a 6. ἐπειδὴ πρότερον δείξας ὅτι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν ἔχει τὸ πᾶν, περὶ τῆς ἐμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν ὅθεν εἶπε, νῦν δὲ αὐτῷ ὡς ἄντι ἐχρήσατο, εἰκότως ἀπέδειξεν ὅτι ἔχει καὶ ταῦτα, εἴπερ ἔχει τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν. id. ib.

288^a 15. ταῦτα ὑπάρχει μὲν ἐκάστη τῶν ὑρανίων σφαιρῶν. θεῖαι γὰρ 30 εἶναι πᾶσαι καὶ συνεχῆ καὶ ὁμαλῇ καὶ αἰδίῳ κινεῖν κίνησιν. ἀλλ' αὖτις μὲν διὰ τὸ πλείονας ἐκάστην κινεῖται κινήσεις, τὴν μὲν οἰκείαν, τὴν δὲ τῇ ἀπλανεῖ συμπεριφερομένην, τὰς δὲ ὑπὸ τῶν ἀνελιττουσῶν καλυμμένων σφαιρῶν περιεφερόμενας, εἰ καὶ μὴ ἀληθῆ ἀλλὰ φαινο- 35 μένην γε ἔχουσι τὴν ἀνωμαλίαν. καὶ ἔστι τὸ θαυμαστὸν πρόβλημα τῶν ἀστρονόμων τῆτο, τὸ διδομένων αὐτοῖς τινῶν ὑποθέσεων, τοῖς μὲν πάλαι τοῖς περὶ Εὐδόξου καὶ Κάλλιππον, οἷς καὶ Ἀριστοτέλης ἀκολυθεῖ, τῶν καλυμμένων ἀνελιττουσῶν σφαιρῶν, περὶ ὧν αὐτὸς ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ διδάσκει (Λ 8), τοῖς δὲ μετ' ἐκείνους ἐκ- 40 κέντρων τινῶν καὶ ἐπικύκλων, δείξαι πάντα τὰ ὑράνια ἐγκύκλιόν τε καὶ ὁμαλῇ φερόμενα κίνησιν, πῇ δὲ δοκῶσαν ἀνωμαλίαν ἐκαστων ποτὲ μὲν θᾶττον ποτὲ δὲ βραδύτερον κινουμένων, καὶ ποτὲ μὲν πρόσω ποτὲ δὲ ὀπίσω καὶ ἄνω καὶ κάτω, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἡρεμεῖν ἐπὶ τῇ αὐτῇ τόπῳ καὶ μείζονας καὶ ἐλάττωνας ὁρᾷ τὸς αὐτοῦς, ταῦτα 45 πάντα καὶ τὰ τοιαῦτα φαινόμενα μόνον εἶναι καὶ οὐκ ἀληθῆ. ἀλλὰ τῶν μὲν τὴν ὁμαλότητα δείξει ὅταν περὶ τῶν ἀνελιττουσῶν σφαιρῶν ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ λέγῃ. id. f. 103.

τίνα ὅν ἐστὶ τὰ ῥιπτόμενα; ἢ δῆλον ὅτι καὶ τὰ ἀπλᾶ καὶ φυ- 288^a σικὰ σώματα (ταῦτα γὰρ ἢ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν κινούμενα ἢ δὴ 22 ἀποδέδοται), ἀλλὰ τὰ μικτὰ τῶν ζώων, ἅπερ ὅτε ἄνω κινεῖται; διὰ τὸ ἔχειν καὶ τὰ κάτω βρίθοντα, ὅτε κάτω, διὰ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνά- 5 φορα, ἀλλὰ εἰς τὸ πλάγιον. ἅτινα ῥιπτόμενα εἶπεν ἢ ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ ῥιπτεῖσθαι λεγόμενα βέλη τε καὶ δόρατα ὁμοιότητος, ὅτι καὶ ἐκεῖνα εἰς τὰ πλάγια πεμπόμενα ῥιπτεῖσθαι λέγει, ἢ ῥιπτόμενα τὰ τῶν ζώων σώματα καλεῖ, ὡς τῆς ἐν αὐτοῖς ψυχῆς ἀκοντιζέ- σης αὐτὰ ἐπὶ τὰ πλάγια παρὰ τὴν κατὰ φύσιν ἐκαστῶν τῶν ἐν αὐτοῖς κίνησιν. ἄνευ γὰρ τῆς ψυχικῆς ὁρμῆς κινούμενα καὶ ταύτην κινεῖται τὴν κίνησιν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν τῆς ἐπικρατῆντος ἐν αὐτῷ τῶν ἀπλῶν. id. f. 103 b.

εἰ γὰρ ἐν τοσαύταις ἐτῶν μυριάσιν, ἀφ' ὧν μνήμη τῆς τῶν 288^b ὑρανίων θέσεως διεσώθη, ὅδεμία φαίνεται παραλλαγή γενομένη 10 τῆς πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀστέρων θέσεως ὅδε διαφορά τῆς διαστάσεως αὐτῶν, ὡς αἱ νῦν χηματογραφίαι δηλοῦσιν, ὅθεν πρὸς τὰς πάλαι παραλλαττῆσαι, δῆλον ὅτι ὅδεμία γέγονεν ἀνωμαλία τῆς τῶν μερῶν πρὸς ἀλλήλα κινήσεως, ὥστε τὰ μὲν θᾶττον κινηθῆναι τὰ δὲ βραδύτερον. id. f. 104 b.

ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος (*) ἐφίσταται καλῶς ὅτι καὶ πρὸ 288^b 22 κεῖται νῦν τῷ Ἀριστοτέλει δεῖξαι ὅτι εἰ ἀνωμάλως κινεῖται ἀνιέμε- 22 νον καὶ ἐπιτείνόμενον, ἐπ' ἀπειρον ἀνεβήσεται καὶ ἐπ' ἀπειρον ἐπιταθή- σεται, ἀλλ' ὅτι προθέμενος δεῖξαι ὁμαλῇ τὴν τῆς ὑρανίας κίνησιν, πάντας ἀναιρεῖ τὰς τῆς ἀνωμαλίας τρόπους, ἐκ διαιρέσεως αὐτῆς λαβὼν ἣς ἡδὴ προεξεθέμεν. ἀσαφεστέρα δέ, φησὶν, ἢ λέξεις ἐστὶ τῷ μὴ θεῖναι τὴν διαίρεσιν πρώτην. καὶ ὅμοια τῶν, τῷ ἐκ διαιρέ- 30 σεως εἰληφθαι τὴν ἀπόδειξιν, πρῶτος αὐτὸς ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος ἐπιστῆσαι. τὴν γὰρ προηγουμένην ἐξηγήσιν τῆς ἀναγκαίας εἶναι τὴν ἐπ' ἀπειρον ἀνεσθαι διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸ ἀναληφόμενον τὴν 30 δύναμιν τῆς πρώτης κινήσεως, καὶ διόρθωσιν τὴν ἀδυναμίαν, ὡς Ἀλέξανδρος τῆς Αἰγυπτίας παρατίθει. Ἑρμῖν δέ, φησὶν, ἡκούσα, καθὰ ἦν καὶ ἐν τοῖς Ἀσπασίᾳ φερόμενον, "εἰ ἔστιν ἀνεσις περὶ τὸ θεῖον σῶμα, ἦν ἐπίτασις πρὸ τῆς πᾶσα γὰρ ἀνεσις ἐπιτάσεως. ἀλλὰ μὴν εἰ ἦν ἐπίτασις πρὸ τῆς ἀνεσεως, ἐπ' ἀπειρον ἦν αὕτη· 35 διὰ τί γὰρ μέχρι τῆςδε ἦν καὶ ἔτι καὶ πρὸ, ἀπείρου τῆς κινήσεως ὅσης, ἔχον οἷον τε εὐλογον εἶπεν αἰτίαν. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ ἀνεσις ἔστιν, ἐπ' ἀπειρον πάλιν ἔστιν αὕτη· τί γὰρ τὸ αἶτιον τὸ τὴν ἀνεσθαι ἀναληφόμενον ταύτην, καὶ διὰ τί μέχρι τῆςδε ἀνίει, ἔχον οἷον τε αἰτίαν ἀπο- 40 δῆναι, εἰς ἀπειρον κινουμένη τῆς σώματος, ὥστε ἐπ' ἀπειρον καὶ ἢ ἀνεσις ἔσται. ἐπιτάσεως μὲν γὰρ ἢ ἀνεσις ἀνεσις, ἀπείρου δὲ ἐπιτά- σεως ἀπείρος ἢ ἀνεσις· διὰ τί γὰρ μέρος τῆς ἐπιτάσεως ἢ ἀνεσις

(*) p. 288 b 22. quod autem duobus modis simul infinito tempore esse non possit, hac ratione doceri potest, siquidem fieri non potest ut unum idemque immensis temporibus multorum vim habeat, et quod a natura alienum est ei quod naturae aptum est aequale existat; ac ita, quemadmodum inquit Alexander, vel hoc secundum naturam vel illud contra naturam minime diceretur, si pari tempore sint. Themist. f. 29 b.

ἔσαι, ὡς πάσης δέ; ἀλλὰ μὴν ἡ ἀνεσις καὶ ἀδυναμία, τὸτο δὲ
παρὰ φύσιν, τὸ δὲ παρὰ φύσιν ὅχι οἷον τε ἴσον εἶναι τῷ καὶ φύσιν·
ὁδὸς γὰρ ἐπὶ φθορὰν τὸ παρὰ φύσιν. ὥστε ὅχι ἀν εἴη ἀνεσις· εἰ δὲ
μὴ ἀνεσις, ὅδὲ ἐπίτασις.” ταῦτα μὲν ὅχι καὶ τὰ τῷ Ἑρμίνῃ καὶ τῷ
Ἀσπασίῳ εἰρημένα. καὶ δὴλον ὅτι καὶ ὅτοι ὅχι ὡς καὶ τὴν τῆς διαιρέ-
σεως ἀνάγκην ληφθὲν τὸ ἐπ’ ἀπειρον ἀνιέναι καὶ ἐπ’ ἀπειρον ἐπιτεί-
νεσθαι ἐνόησαν, ἀλλ’ ὡς ἐξ ἀνάγκης, εἰ ἔστιν ἀνώμαλος ἡ κίνησις,
ἀνεσεως καὶ ἐπιτάσεως ὅστις. καὶ τὸτο μὲν δὴλον, ἀλλ’ ὅτι καὶ ὡς ἀπει-
ροι πάντως ἐσόμεναι ἢ τε ἀνεσις καὶ ἡ ἐπίτασις ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέ-
λῃ ἐλέγχοντο. ὅτι δὲ ὅχι ὅτως εἰληπτόν, δηλοῖ τὰ ἐφεξῆς τμή-
ματα τῆς διαιρέσεως, ἐν οἷς φησὶν “ἀλλὰ μὴν ὅδὲ ἐπιτείνειν αἰεὶ
ἢ πάλιν ἀνιέναι δυνατόν.” καὶ πάλιν λέπειν δὴ λέγειν ἐναλλαξ
εἶναι τῇ κινήσει τὸ θάττον καὶ τὸ βραδύτερον· ἐν γὰρ τούτοις καὶ τὰ
ἄλλα τμήματα τῆς διαιρέσεως ἐλέγχει, τὰ μὴ ἀπειρον ἐπίτασιν
καὶ ἀνεσιν ὑποτιθέμενα, ἀλλ’ ἢ αἰεὶ ἐπίτασιν ἢ αἰεὶ ἀνεσιν ἢ ἐναλ-
λάξ. ἐκεῖνο δὲ ἄξιον ζητεῖν, διὰ τί προσέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης τὸ
“ἀνάγκη δέ, εἰ ἀνίστην ἢ κίνησις, ἀπειρον ἀνιέναι χρόνον.” τὸτο γὰρ
τὸ “ἀνάγκη” καὶ τὸς προτέρους ἐνεπόδισεν ἐξηγητὰς μὴ ὡς ἐκ διαι-
ρέσεως τεθὲν ἀκέρει, ἀλλὰ τὴν αἰτίαν τῆς ἀνάγκης ζητεῖν. ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος ὁ Ἀφροδισιεύς ἐπισήσας, τάτω δει, φησὶ, προσυ-
πακύνει τῷ εἰρημένῳ τὸ μὲν τὴν ἀπειρον ἐπίτασιν. . . ἴσως δὲ ὅχι
ἀναγκαῖον. id. f. 105.

239 b διαλαβὼν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ὁσίας τῶν ἀσέρων, νῦν καὶ
1. περὶ τῆς κινήσεως αὐτῶν διαλέγει. καὶ ὁ μὲν Ἀμμωνίος φησὶν
ὅτι περὶ τῆς κινήσεως τῶν ἀπλανῶν ἀσέρων διαλέγει. Ἀλέξαν-
δρος δὲ πολὺς ἐστὶ βυλόμενος τὴν λέξιν περὶ πάντων τῶν τε ἀπλα-
νῶν καὶ τῶν πλανωμένων διαλέγει. τὸτο δὲ ὅχι ὅτως ἔχει, ἀλλὰ
περὶ μόνων τῶν ἀπλανῶν διαλέγει. cod. Coisl. 166.

239 b ὑποθέσεως ἤξιωσε καὶ τὸ ἀμφοτέρων ἡρεμνῶντων, καίτοι
2. ἀπεμφαῖνον δοκῶν τὸ σῶζεσθαι τὴν φαινομένην αὐτῶν μετάβασιν
ἀμφοτέρων ἡρεμνῶντων, διὰ τὸ γεγενῆσθαι τινὰς, ὧν Ἡρακλείδης
τε ὁ Ποντικὸς ἦν καὶ Ἀρίσταρχος, νομίζοντας σῶζεσθαι τὰ φαινό-
μενα τῷ μὲν ὕραν καὶ τῶν ἀσέρων ἡρεμνῶντων, τῆς δὲ γῆς περὶ τὸς
τῷ ἰσημερινῷ πόλῃς ἀπὸ δυσμῶν κινεμένης ἐκάστης ἡμέρας μίαν
ἐγγίσα περιστροφὴν. τὸ δὲ ἐγγίσα πρόσκεινται διὰ τὴν τῷ ἡλίῳ τῆς
μῆκος μοίρας ἐπικίνησιν, ὡς εἶγε μὴ κινῶτο ἡ γῆ, ὅπερ μετ’
ὀλίγον μὲν ἀποδείξει, νῦν δὲ ὡς ὑπόθεσιν ἔλαβεν, ἀδύνατον τῷ
ὕραν καὶ τῶν ἀσέρων φαινομένων σῶζεσθαι τὰ φαινόμενα. Simpl.
f. 109.

Ἀριστάρχῃ καὶ τῶν περὶ αὐτόν ἐστιν ἡ δόξα αὕτη ἢ λέγουσα καὶ
τὰ ἀστέρα καὶ τὸν ὕραν ἡρεμεῖν, κινεῖσθαι δὲ ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν
καὶ ἀνάπαλιν τὴν γῆν. cod. Reg. 1853.

239 b δείξας ὅτι ὅτε ἀμφω ἡρεμεῖν ὅτε ἀμφω κινεῖσθαι εὐλογον,
32. τὸς τε κύκλους καὶ τὸς ἀστέρας, ὅτε τὸ ἕτερον μόνον, δηλαδὴ τὸς
ἀστέρας (περὶ τούτων γὰρ προσεχῶς ἔδειξεν), ἐπάγει εἰκότως ὅτι λεί-
πει “τὸς μὲν κύκλους κινεῖσθαι, τὰ δὲ ἀστέρα ἡρεμεῖν.” Simpl. f. 110.

290 a τὸτο ὅχι ἀναγκαῖως συμβαίνει τῷ ἀνάλογον εἶναι τὰ τάχη
5. τοῖς μεγέθεσι, τὸ τὸς μείζονας καὶ ἐλάττονας κύκλους ἐν τῷ ἴσῳ

χρόνῳ συναποκαθίστασθαι, καὶ ἔτι τὸ μὴ διεσπᾶσθαι τὸν ὕραν· τὸτο
γὰρ ὑπάρχει μὲν αὐτῷ μάλις, διότι δέδεικται συνεχῆς ὂν τὸ ὅλον,
συμβαίνει δὲ καὶ διὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν καὶ τὰ μέρη αὐτῷ κινή-
σεων πρὸς τὰ μεγέθη. εἰ γὰρ ἰσοταχῶς ὁ μείζων κύκλος ἐκινεῖτο
5 τῷ ἐλάττονι, οἷον ὁ ἰσημερινὸς τῷ αἰεὶ φαινομένῳ, μὴ συναπο-
καθισταμένων αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ διεσπᾶτο ἂν ἢ τῷ ὅλῳ
συνέχεια. ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι πρὸς ἐκείνον ἐν λέγοντα “τότε
γὰρ θάττον εἶναι τῷ μείζονος κύκλου τὸ τάχος” ἀποδέδοται ὅτος ὁ
λέγων “τότε μὴ διεσπᾶσθαι τὸν ὕραν.” ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀκέρει
αὐτῷ λέγοντος περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον ἐνδεδεμένων, δύναται, φησὶ,
τὸτο ὡς ἐπὶ τῶν σφαιρῶν ἀκέρει, καὶ εἴη ἂν διὰ τὰς ἀναιρῶν τὴν
δόξαν τῶν καὶ ἐκκεντρότητα τὴν κίνησιν τοῖς πλάνησιν ἀποδιδόν-
των καὶ ὅτω τὰ φαινόμενα σῶζειν πειρωμένων (*). id. ib.

ἀλλ’ ὅσον ἐπὶ τούτῳ, φησὶν ὁ Πρόκλος, ἔδει φαίνασθαι μάλις 290 a
τὸς ἀπλανεῖς δινημένους, ὅσον καὶ πλέον ἐστὶν ἢ ἀπόστασις· ὅχι ὁρᾶται 13.
δὲ τούτῳ, εἰ μὴ ἐπὶ μόνῃ τῷ ἡλίῳ. καὶ τούτῳ εἰκότως, διότι πηγὴ
ἐστὶ φωτός, καὶ διαφαίνει ἐπ’ αὐτῷ ἢ δίνῃσις, ἥνικα ἀντωπεῖν
πρὸς αὐτὸν δυνάμεθα, περὶ ἀνατολᾶς φημι καὶ δύσεως. cod.
Coisl. 166.

φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τὸ τῆς ἀποστάσεως αἰτίον ἐστὶ τῷ 290 a
τὸς ἀπλανεῖς εἰλβεῖν, τατέστι μαρμαρυγὰς τινὰς ἀποπέμπειν, 18.
τὸς δὲ πλάνητας μὴ εἰλβεῖν διὰ τὸ εἶναι ἐγγύς. τούτῳ δὲ ψευ-
δος· καὶ οἱ πλάνητες γὰρ εἰλβουσι, καὶ μάλις ὁ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῆς
Ἑρμῆς, ὅς γε οἱ αὐτὸ τούτῳ καὶ Στίλβων ἐκλήθη. id. ib.

καὶ τούτῳ καὶ τὸ ἐπικρατὲς εἶπεν· ὅτι γὰρ καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐν τοῖς 290 a
πλάνησι εἰλβεῖ, δηλοῖ καὶ τὸ ὄνομα τούτῳ προσκείμενον αὐτῷ. τισὶ 19.
δὲ καὶ ὁ τῆς Ἀφροδίτης ἀστὴρ δοκεῖ τοιοῦτος. καὶ κάλλιον εἰς τὰς
ιδιότητας μάλλον ταῦτα τῶν ἀσέρων ἀναφέρειν, ὥσπερ τὰ χρώ-
ματα. . . ἀκέρει δὲ χρὴ καὶ τῷ ἀρίστῳ τῶν ἀστρονόμων τῷ Πτολε-
μαίῳ λέγοντος ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν ὑποθέσεων ὡς εὐλο-
γώτερον τὸ κινεῖν μὲν τῶν ἀσέρων ἕκαστον, ὅτι τούτῳ ἐστὶ καὶ δύναμις καὶ
ἐνέργεια αὐτῶν, καὶ τὸν ἴδιον μέντοι τόπον καὶ περὶ τὸ αὐτῷ μέσον
ὁμαλῶς πάνυ καὶ ἐγκυκλίως· ὑπάρχειν γὰρ αὐτῷ πρῶτον δίκαιον,
ὁ καὶ ταῖς περιεχούσαις αὐτὸ συστάσει περιποιεῖ. Simpl. f. 112.

ἔχει λόγον ἐπὶ τῶν θείων τὸ ἀξίωμα. ἀλλ’ εἰ μὲν τὸ ἐμφαι- 290 a
νόμενον πρόσωπον διαφορά τις ὁσιώδης ἐστὶ τῷ σεληνικῷ σώμα- 26.
τος ἢ παραδειγματικῶς περιέχοντος τὸ πολυειδὲς καὶ διάφορον τῆς
γενέσεως, ὡς Ἰάμβελιχός φησιν, ἢ διὰ τὸ μεσότης εἶναι τῶν ὕρα-
νίων καὶ τῶν ὑπὸ σελήνην τὸ μὲν εὐφώτιστον ἔχει τὸ δὲ σκιερώτερον
κατ’ ὁσίαν, ὡς ἄλλοις ἀρέσκει, ἰχυρὸν δοκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τὸ
εἰρημένον· πῶς γὰρ τῷ ὅλῳ σώματος κυλισμένῳ τὴν αὐτὴν ἐκεῖνο
θέσιν ἐφύλαττε συνεχῆς ὂν πρὸς τὸν ἥλιον; εἰ δέ, ὡς τινὲς λέγου-
σιν, ἐμφασίς τις ἐστὶν ὡς ἐν κατόπτρῳ ἦτοι τῆς γῆς ἢ τῆς θα-

(*) p. 290 a 5. et hinc optimam rationem desumpsit Alexan-
der, ut haec de inhaerentibus stellis dicantur: vagae enim nec
scindere neque etiam dividere dicuntur, quoniam non inhae-
rent, seu continuae non sunt. haec autem de vagantibus stel-
lis et earum sphaeris asserimus. Themist. f. 31 b.

λάττης ἢ τῶν ὀρῶν, δύνασθαι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ κυλιομένης αὐτῆς ὁμοία μένειν ἢ ἐμφασίς τῷ καὶ ταῦτα ἀφ' ὧν ἢ ἐμφασίς τὰ αὐτὰ μένειν. id. ib.

290 b ἔπειθ' ἔν δέ τι φησὶ "ἐν μὲν ὕρανόν κινεῖσθαι τὴν ἐν αὐτῷ κί-
νησιν," ἥτοι τὴν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ λέγων, ἐπειδὴ ὁ συνεχώρησε 5
κατέχειν τὴν αὐτὴν τόπον, ἢ πρὸς ἀντιδιαστολήν τῆς ἐν τόπῳ κινή-
σεως ἐπὶ τῷ μὴ ὄντος ἐν τόπῳ εἶπε "τὴν ἐν αὐτῷ κίνησιν," τὰ
δὲ ἄλλα ὑράνια σώματα, ταῦτά τε τὰ ἄστρα, μὴ προϊέναι δι'
ἑαυτῶν εἰς τὸ πρῶτον, ὥσπερ τὰ πορευόμενα καὶ μεταβάλλοντα τὴν
τόπον, "εὐλόγως ἂν ἐκάτερον εἴη σφαιροειδές." ἔτω γὰρ μάλιστα τὸ 10
μὲν ὕρανιον σῶμα κινηθῆσθαι τὴν ἐν αὐτῷ κίνησιν, τὴν καὶ ὀρωμένην,
τὰ δὲ ἄστρα τὴν αὐτὴν αἰεὶ τόπον καθεύδει. γράφει δὲ καὶ "τὸ μὲν κί-
νῆσει τὸ δὲ ἡρεμήσει." καὶ ἔστιν αὕτη σαφές τε καὶ γραφή, εἴπερ
ὁ μὲν ὕρανός περιφέρει τὰ ἄστρα, αὐτὰ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μένει
τόπῳ. . . ἐρωτητέον δὲ τὸ μεταξὺ τῶν ἄστρον τί ποτε ἂν εἴη; 15
κενὸν μὲν γὰρ ἔστι, τὸτο γὰρ δέδεικται μὴ ὄν· εἰ ἔν σῶμα, ἢ τὸ
αἰδίον τὸτο, ὅπερ ζητῶμεν, τὸ ὑράνιον, ἢ γινόμενόν τι καὶ φθειρό-
μενον, οἷον ὁ ἀὴρ ἢ τι αἰθερώδες ὑπέκκαυμα. καὶ πῶς δύναται
τῶν κατ' ὕψος τοσούτων διαφερόντων, τῶν τε ἀστέρων φημὶ αἰδίων
ὄντων καὶ τῷ μεταξὺ σώματος, εἴπερ εἴη γενεὴν καὶ φθαρτόν, τὴν 20
αὐτὴν εἶναι καὶ φύσιν τόπον; . . . τοσούτων δὲ προδοτέον τοῖς εἰρη-
μένοις, ὅτι ἢ μὲν ἀπλανὴς καλυμένη σφαῖρα, εἴπερ ὄντως ἀπλανὴς
εἴη, καὶ μὴ δέχεται τις ἐπ' αὐτῆς τὴν Ἰπάρχου τε καὶ Πτολεμαίου
τήρησιν (*) ὡς δι' ἑκάστην ἐτῶν μίαν μοῖραν καὶ αὐτῆς ἀνάπαλιν
κινημένης, μίαν ἂν κινεῖτο κίνησιν, καὶ ταύτην ἀπλήν, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ 25
ἀστέρες δύο, τὴν τε ἑαυτῶν ὀδὴν καὶ τὴν τῷ παντός, οἱ δὲ πλαν-
ώμενοι τρεῖς τὴν τε οἰκίαν καὶ τὴν τῶν περιεχουσῶν αὐτῶν σφαι-
ρῶν καὶ τὴν τῷ παντός. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ ἡμέτερος καθηγεμὸν Ἀμ-
μώνιος ἐμὴ παρόντος ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ τηρήσας διὰ τῶν σφαιρῶν
ἀστρολάβῃ τὴν Ἀρκτῦρον, εὗρε πρὸς τὴν καὶ Πτολεμαίου ἐποχὴν 30
αὐτῇ τοσούτων ἐπικινηθέντα ὅσον ἔχον καὶ ἑκάστην ἔτη μίαν μοῖραν
ἀντικινούμενον, ἀληθέστερον ἴσως ἂν εἴη λέγειν ὅτι ἢ μὲν ἀναστρο-
σφαῖρα ἢ πάσας περιέχουσα, ἥς ὕψος γινώσκοντες ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐν
τοῖς καὶ Ἀριστοτέλην χρόνοις, μίαν καὶ ἀπλήν τὴν ἀπ' ἀνατολῆς κί-
νησιν κίνησιν τὰς ἄλλας πάσας ταύτη συμπεριάγει, ἢ δὲ ἀπλαν- 35
ῆς παρ' ἡμῶν λεγομένη δύο κινεῖται κινήσεις, τὴν τε ἀπ' ἀνατολῶν
τῷ παντός ὅσαν καὶ τὴν ἀπὸ δύσεως οἰκίαν, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ ἀστέρες
ταύτας τε τὰς δύο καὶ τὴν οἰκίαν ὀδὴν. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἐφε-
ξῆς σφαῖραι καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἀστέρες, αἱ μὲν δύο τὰς αὐτάς, οἱ δὲ
τρεῖς τὰς αὐτάς κινεῖται κινήσεις (**). id. f. 112 b.

(*) tametsi posteriores mathematicae disciplinae professores nonnulli, veluti Hipparchus nec non etiam Ptolemaeus, qui inhaerentium stellarum coniunctiones assecuti, eas antever-
sus centum annorum curriculo unum gradum conficere pro-
nuntiaverint. Themist. f. 31 b.

(**) p. 290 b 8. Alexander hoc in loco de orbe in univer-
sum deque singulo quoque orbe credidit Aristotelem disse-
ruisse. et tametsi ita res se haberet quemadmodum Alexander opina-

ἔστι μὲν ὁ λόγος τῶν Πυθαγορείων· ὅτοι γὰρ καὶ αἰσθάνεσθαι τὴν 290 b
Πυθαγόραν ἔλεγον τῇ ἐναρμονίᾳ ψόφου τῇ γινόμενῃ ἐκ τῆς τῶν 13
ὑρανίων σωμάτων κινήσεως (*). id. f. 113.

τὸ συνημμένον τῷ φερομένῳ, ὅπερ συνεχὲς καλεῖται, οἷον ὁ 291 a
ἰσθῶν ἐν τῇ νηὶ ἢ τὸ ὕδωρ ἐν τῷ κεράμῳ ἢ τὸ πλοῖον ἐν τῷ ῥέοντι 17
ποταμῷ, καὶ μὴ καθ' αὐτὴν πληττόν, ἀδύνατον ψοφεῖν. . . αἱ δὲ
Πυθαγόρειοι ἐναρμόνιον ἦχον ἀπὸ τῆς τῶν ὑρανίων σωμάτων κί-
νήσεως ἔλεγον ἀποτελεῖσθαι, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀποσημάτων αὐτῶν
ἀναλογίας μετ' ἐπισήμης συνελογίζοντο, εἴπερ ὁ μόνον ἡλίου καὶ
σελήνης καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων οἱ
λόγοι τῶν ἀποσημάτων ὑπ' αὐτῶν κατελήφθησαν. ἢ μέντοι τῇ
μὴ ἀκθεῖν ἡμᾶς ἀποδοθεῖσα αἰτία, ἢ διὰ συντροφίαν καὶ συνήθειαν
λέγουσα, θαυμάζω· εἰ τοῖς Πυθαγορείοις ἐπιπρέπει τὴν Πυθαγόραν
ἰσορῶσιν ἀκθεῖν ποτε τῆς τοιαύτης ἀρμονίας, καίπερ καὶ ἐκείνῳ
σύντροφος ἦν, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. μήποτε ἔν καὶ
τὴν τῶν ἀνδρῶν φιλοσοφίαν λυτέον τὴν ἔνστασιν, λέγοντας ὅτι ὁ
πάντα ἀλλήλοις ἐστὶ σύμμετρα, ὁ δὲ παντὶ ἐστὶν αἰσθῆν ὁ δὲ παρ'
ἡμῖν. δηλοῖσι δὲ οἱ κύβες ὁσφραϊνόμενοι τῶν ζώων πόρρωθεν, ὧν
οἱ ἄνθρωποι ἔκ ὁσφραίνονται. πόσῳ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τῶν τοσούτων τῇ
φύσει διεσπασμένων ὅσον τὰ ἀφθάρτα τῶν φθαρτῶν καὶ τὰ ὑράνια
τῶν ἐπιγείων, ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ὁ τῶν θείων σωμάτων ἦχος ταῖς
ἐπικύρσις ἀκοαῖς ἔκ ἐστὶν ἀκυστός. εἰ δὲ τις καὶ τὸτο τὸ σῶμα τὸ
ἐπικύρσις ἐξηρητημένος, τὸ αὐτῶν αὐτῶν καὶ ὑράνιον ὄχημα καὶ τὰς
ἐν αὐτῷ αἰσθήσεις κεκαθαρμένους χοίρῃ ἢ δι' εὐμοίριαν ἢ δι' εὐζωίαν
ἢ πρὸς τέτοις δι' ἱερατικὴν τελεσιουργίαν, ὅτος ἂν ἴδοι τὰ τοῖς ἄλ-
λοις ἀόρατα καὶ ἀκῶα τῶν τοῖς ἄλλοις μὴ ἀκῶαμένων, ὥσπερ ὁ
Πυθαγόρας ἰσθῶν. θείων τε καὶ αὐτῶν σωμάτων, καὶ εἰ γέ-
νοιτό τις ψόφος, ἔτε πληκτικὸς ἔτε ἀποκναίων γινέσθαι, ἀλλὰ τῶν
τε γενεσιουργῶν ἡχῶν διεγείρει τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐνεργείας, καὶ
τὴν σύζοιχον αἰσθῆσιν τελειοῖ, καὶ ἀναλογίαν μὲν ἔχει τινὰ πρὸς τὴν
ψόφον τὴν συνεδρεύοντα τῇ κινήσει τῶν ἐπικύρσις σωμάτων, ἐνέρ-
γεια δὲ τίς ἐστὶ τῆς ἐκείνων κινήσεως ἀπαθή, τῷ ψόφῳ παρ' ἡμῖν
γινόμενῳ διὰ τὴν ἡχητὴν τῷ ἀέρος φύσιν. εἰ ἔν ἐκεῖ ἀὴρ παθητι-
κὸς ἔκ ἐστὶ, δηλοῖ ὅτι ὁ δὲ ψόφος ἂν εἴη. ἀλλ' ἔοικεν ὁ Πυθαγό-
ρας ἔτω λέγεσθαι τῆς ἀρμονίας ἐκείνης ἀκθεῖν, ὡς εἰ καὶ τὰς ἐν τοῖς
ἀριθμοῖς ἀρμονικὰς λόγους ἐννοῶν καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ἀκῶα ἀκῶα
ἔλεγε τῆς ἀρμονίας. . . συνήργησε δὲ αὐτῷ πρὸς τὸ ἀπὸ τῷ μὴ
ψοφεῖν τὸ μὴ κινεῖσθαι συναγαγεῖν, τὸ τῶν Πυθαγορείων, ὡς φησὶν
(ἢ ἔκ οἷδα τίνας· ὁ γὰρ σαφῶς τὸτο περὶ τῶν Πυθαγορείων λέ-
γει), δοκεῖν ἀναγκαῖον εἶναι τηλικύτων σωμάτων φερομένων γί-
νεσθαι ψόφον. id. f. 114.

tur. . . ratione tamen, quam deduxit, non convenit ut de quo-
dam orbe dicatur. Themist. f. 32.

(*) p. 290 b 29. huic autem aliam rationem addidit Alexan-
der. ait enim: si ex stellarum motu sonus conficeretur, sonum
ceterorum corporum, quae stellis minora sunt, nullo modo
perciperemus, siquidem maiores soni minores semper corrumpunt.
Themist. f. 32.

291^a διέλαβον γὰρ περὶ τούτων πρὸ αὐτῶ μὲν Εὐδόξος καὶ Κάλλιππος, 31.
μετ' αὐτὸν δὲ Πτολεμαῖος, καὶ δέδεικται αὐτῷ ἐν τῇ Μεγάλῃ Συν-
τάξει ὅσον ἀπέχει φέρε εἰπεῖν ἢ τῆς σελήνης σφαῖρα ἀπὸ τοῦ κέν-
τρου τῆς γῆς καὶ τὸ μέγιστον καὶ ἐλάχιστον διάστημα· ὡσαύτως δὲ καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐξέθετο δὲ αὐτῶν καὶ τὰς μοίρας καὶ τὰς μυριά-
δας τῶν σταδίων ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν Περὶ τῶν ἀστέρων ὑποθέσεων.
cod. Coisl. 166.

“ταῦτα ὅν” φησὶν “ἐκ τῶν περὶ ἀστρολογίαν θεωρεῖσθαι.” καὶ
γὰρ ἐκεῖ περὶ τῆς τάξεως τῶν πλανωμένων καὶ περὶ μεγεθῶν καὶ ἀπο-
σημάτων ἀποδέδεικται, Ἀναξιμανδρῶν πρώτῃ τῇ περὶ μεγεθῶν καὶ 10
ἀποσημάτων λόγον εὐρηκότος, ὡς Εὐδήμος ἰσορεῖ, τὴν τῆς θέ-
σεως τάξιν εἰς τὰς Πυθαγορείους πρώτας ἀναφέρων· τὰ δὲ μεγέθη
καὶ τὰ ἀποσηματα ἡλίου καὶ σελήνης μέχρι νῦν ἔγνωσται, ἀπὸ τῶν
ἐκλείψεων τὴν ἀφορμὴν τῆς καταλήψεως λαβόντα. καὶ εἰκὸς ἦν
ταῦτα καὶ τὸν Ἀναξιμανδρὸν εὐρηκέναι, καὶ Ἑρμῆ δὲ καὶ Ἀφροδίτης 15
ἀπὸ τῆς πρὸς τούτους παραβολῆς, ὥν μίαν καὶ αὐτὴς ἐωρακέναι φησί,
τὴν τῇ Ἀρεῶς· Ἀριστοτέλην πλέον ἠκριβώθη, καὶ τελεωτάτα γε
ὑπὸ τῶν περὶ Ἰππαρχον καὶ Ἀρίσταρχον καὶ Πτολεμαῖον... ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος τὸ ταχύτερας μὲν εἶναι τὰς μείζονας σφαῖρας καὶ τὴν
αὐτῶν φύσιν, βραδύτερον δὲ τὰς ἀνωτέρω κινεῖσθαι ὡς ὑπὸ τῆς 20
ἀπλαντοῦς ἐμποδιζόμενας, πρὸς τὴν καὶ τῆς τῇ Ἀρεῶς καὶ ἐκ τῆς
Ἑρμῆ, ὡς φησί, σφαῖρας, ἀνωτέρας ὄσας, ὡς λέγει, τῆς Ἀφρο-
διτικῆς, καὶ διὰ τοῦτο καὶ μείζονας, ἰσοταχῶς ἀλλήλαις τε καὶ τῇ
τῆς Ἀφροδίτης ἀποκαθίστασθαι· ἐκείνῃ γὰρ ὁμοίως ἐμποδιζόμεναι
ὑπὸ τῆς ἐσχάτης περιφορᾶς, ἐλάττω διατὰ ἀπόσημα, ἰσοταχῶς 25
κινεῖσθαι ταῖς μείζουσιν αὐτῶν... ἀλλὰ τὸ μὲν τῇ Ἑρμῆ σφαῖ-
ραν ὑπὲρ τὴν Ἀφροδίτης εἰπεῖν ἢ γραφικὸν ἐστὶ πταῖσμα, ἀντὶ
ἡλίου τὸν Ἑρμῆν ἔχον, ἢ καὶ τὴν τῶν παλαιῶν εἴρηται δόξαν, καθ' ἣν
καὶ ὁ Πλάτων ἐν Πολιτείᾳ (X p. 616) σφαιροποιεῖ, λέγων ἕκτον μὲν
ἀνωθεν τῇ τῆς Ἀφροδίτης καὶ δεύτερον ὄντα λευκότητι μὲν τῇ 30
Δίῳ, ἐξδοκόν δὲ τὸν ἥλιον καὶ ὀγδόην τὴν σελήνην, ὡς ὑπὲρ τὴν
Ἀφροδίτην τετάχθαι τὸν Ἑρμῆν. ὅτι δὲ ὁ Ἑρμῆς ὑπὸ τὴν Ἀφρο-
δίτην κατεῖληπται, δηλοῦσι καὶ αἱ τηρήσεις, ἐν αἷς ὁ τῇ Ἑρμῆ ἀστὴρ
ὑποδραμῶν τὴν τῆς Ἀφροδίτης ἰσότητά. δέδεικται δὲ τοῦτο καὶ ἀπὸ
τῆς λόγου τῆς τῶν ἀπογείων καὶ περιγείων αὐτῶν ἀποστάσεως· τὸ γὰρ 35
μέγιστον ἀπόσημα τῆς Ἀφροδίτης τὸ αὐτό πως δέδεικται τῷ τῇ
ἡλίου ἀποσηματι, ὡς πλησίον εἶναι τῷ ἡλίου τὴν Ἀφροδίτην, καὶ τὸ
μέγιστον δὲ τῇ Ἑρμῆ καὶ ἐγγύς πως τῷ ἐλαχίστῳ τῆς Ἀφροδίτης,
καὶ τὸ τῆς σελήνης μέγιστον ἐγγύς τῷ ἐλαχίστῳ τῇ Ἑρμῆ· ταῦτα
γὰρ δείκνυται ἐν τῇ Πτολεμαίῳ συντάξει, μεταφερομένων τῶν λόγων 40
τῆς τῶν ἀστέρων ἐκκεντρότητος εἰς τὸν λόγον τῆς ἐκκεντρότητος τῆς
γῆς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ὡς εἴρηται, ἢ γραφικὸν πταῖσμα ὑπάρχον ἢ καὶ
παλαιότεραν σφαιροποιῶσαν εἰρημένον, ἢ πολλὰ δεῖται λόγου. καὶ ἄλ-
λην δὲ αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος λέγει τῇ τὰ πλησιαιότερον τῆς ἀπλα-
ντοῦς βραδύτερον ἀποκαθίστασθαι, τὸ μείζονας εἶναι τὰς ἀνωτέρω 45
σφαῖρας (*). Simpl. f. 115.

(*) p. 291 b 15. nuper vero declaratum fuit ipsa globosa
esse, quoniam motu aliquo per se ac proprie non moventur;

ὡς αὐξανομένην φησὶ καὶ φθίνουσαν (τὴν σελήνην) τὰ μὲν πλείστα 291 b
μηνοειδῆ φαίνεσθαι ἢ ἀμφίκυρτον, ἅπασι δὲ διχότομον. ἀλλ' εἰ μὲν 19.
διχότομον, τὴν πανσέληνον ἔλεγεν, ὡς διχόμηνον αὐτὴν ἐκάλεσεν
Ἀρατος (v. 808) διὰ τὸ διχῇ τέμνειν τὴν μῆνα, καὶ τὰ ἄλλα συνε-
φώνει τῷ πλεονάκεις μηνοειδῆ φαίνεσθαι· καὶ γὰρ αὐξανομένη καὶ φθί-
νουσα, καὶ ἀμφίκυρτος ὁμοίως. ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγον (p. 292 a 3)
διχότομον τὴν παρ' ἡμῶν λεγομένην ὀνομάζει, ὅταν λέγῃ “τὴν γὰρ
σελήνην ἐωράκαμεν διχότομον μὲν ὄσαν, ὑπελθούσαν δὲ τῶν ἀστέρων
τὴν τῇ Ἀρεῶς, καὶ ἀποκρυφθέντα μὲν καὶ τὸ μέλαν αὐτῆς, ἐξελθόντα
δὲ καὶ τὸ φανερόν καὶ λαμπρόν,” καλῶς ἐξηγῶνται τὸ “ἅπασι διχότο-
μος.” καὶ γὰρ αὐξανομένη καὶ φθίνουσα καὶ μηνοειδῆς καὶ ἀμφίκυρτος
ἐπὶ χρόνον γίνεται πλείονα. id. f. 117.

ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος ὑπομνηματίζων ἔ λέγει τὴν τῇ Ἀρεῶς 292 a
ἀλλὰ τὴν τῇ Ἑρμῆ. cod. Coisl. 166. 4.

ὅτι τῶν ἄλλων κατωτέρω ἐστὶν ἡ σελήνη, δείκνυσιν ἐκ τῶν
ἰσορημένων αὐτῆς ὑποδρομῶν, ὥν μίαν καὶ αὐτὴς ἐωρακέναι φησί,
τὴν τῇ Ἀρεῶς· διχότομον γὰρ ὄσαν ὑπελθεῖν φησὶ τὴν τῇ Ἀρεῶς,
καὶ ἀποκρυφθῆναι μὲν αὐτὴν καὶ τὸ μέλαν αὐτῆς, ἐξελθεῖν δὲ καὶ τὸ
λαμπρόν, ὡς αὐξανομένην αὐτὴν εἶναι διχότομον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν
αὐτὴς ἐθεάσατο· καὶ περὶ τῆς ἄλλης δὲ ἀστέρας τὸ αὐτὸ συμβαῖν
τῆς ἀνωτέρω ἐτήρησαν Αἰγύπτιοι τε καὶ Βαβυλώνιοι, ὡς πολλὰς
αὐτῶν περὶ ἐκάστη τῶν ἀστέρων τηρήσεις παραδεδοσθαι. εἴτα καὶ
τὴν δευτέραν ἀπορίαν ἐπάγει, διὰ τίνα ποτὲ αἰτίαν ἐν μὲν τῇ
ἀπλανεῖ τοσούτον ἐστὶν ἀστέρων πλήθος ὥς τῶν ἀναριθμητῶν εἶναι
δοκεῖν, ἐν ἐκάστῃ δὲ τῶν ὑπ' αὐτὴν σφαιρῶν ἢ φαίνεσθαι πλέον ἐνός
ὑπάρχον ἀστὴρ; καὶ τότε πρὸς τὸ παράβολον τῆς ζητήσεως ἀπιδῶν,
καὶ φοβεράν αὐτὴν εἶναι διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀποριῶν λογισάμε-
νος, παραμυθεῖται λέγων, περὶ μὲν δὴ τούτων ζητεῖν καὶ καλῶς ἔχειν,
καὶ τὴν ἐπὶ πλέον σύνεσιν ἀποδέχεσθαι ἢ μάλλον ἀπαιτεῖν. τοῦτο γὰρ
μᾶλλον ἐλλείπειν τὸν λόγον οἶετο ὁ Ἀλέξανδρος, διότι τὸ ἐπιφερό-
μενον τούτῳ μᾶλλον καταλλήλον εἶναι δοκεῖ. μή ποτε δὲ ἔκ-
λείπτικῶς εἴρηται ὁ λόγος (ὅδὲ γὰρ εἴωθεν Ἀριστοτέλης, καὶ βραχυ-
λόγος ἦ, ἐλλειπτικῶς ἐρμηνεύειν), ἀλλὰ τὸς μάλιστα συνετὸς
φησὶ δεῖν τὰ τοιαῦτα ζητεῖν καὶ ἢ τὸς τυχόντας, καὶ μὴ ἀποδειλιάν,
καὶ μικρὰς ἔχουσιν ἀφορμὰς περὶ αὐτῶν. Simpl. f. 117 b.

τῷ δὲ πλείονων δεῖν γυμνασιῶν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν, ὅσον δρόμον 292 a
καὶ πάλης καὶ τῆς ἐν τῷ παλαίῳ γυμναστικῆς διατριβῆς· τοιαύτη 24.
γὰρ ἡ κόνις διὰ τὸ ἐν κόνει γυμνάζεσθαι τὰ παλαιαίρια. τοῦτο δὲ
ὡς τῷ πλανωμένῳ ἀνάλογον παρείληπται· τῷ δὲ ἐσχάτως διακει-
μένῳ ὅδὲ ὅποσα ἂν ποιῶντι τὸ εἰλικρινὲς τῆς ὑγείας ἀγαθὸν ὑπάρ-
χει. id. f. 118.

ὅπερ ἐστὶ χαλεπώτατον, ὅσον μυρίους ἀσραγάλους Χίους βαλεῖν 292 a
ἀσραγαλίζοντα ἢ Κώους (γράφει) γὰρ ὅτως, ὡς μεγάλων ἀσρα- 29.

existimaturque eius demonstrationis species esse quae dialemma
vocitatur, hoc est, quando ignotum per ignotum demonstra-
tur; qualis est demonstratio circularis. Themist. f. 32 b. cf.
f. 33 b extr.

γάλων ἐν ἀμφοτέραις γινομένων ταῖς νήσοις) ὁ μόνον δύσκολόν ἐστιν ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον. id. ib.

292b ἢ γὰρ πρᾶξις ἐν δυσίν ὅταν καὶ ὁ ἕνεκα ἢ καὶ τὸ τῆς ἕνεκα· εἰ
6. γὰρ πᾶν τὸ πρᾶττον δι' ἀγαθὸν ἔφεσιν πράττει ὁ πράττει, ἄλλο ἂν εἴη τὸ ἀγαθὸν καὶ ἄλλο τὸ πρᾶττον. συνάγει δ' ἐν δευτέρῳ ὅτι καὶ ματι ὅτι τὸ ἀρίστα ἔχον ὁ δεῖν πράξεως, εἴπερ τὸ μὴ ἀρίστα ἔχον τὸ ὁ ἕνεκα ἐστιν, τὸ δὲ πρᾶττον ὅτι ἐστὶ τὸ ὁ ἕνεκα. εἰπὼν δὲ διὰ μέσων τὰ περὶ τῆς ἀρίστης, συνάπτει τῷ περὶ τῆς ἀνθρώπου προειρημένῳ τὸ καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐλάττω. id. ib.

292b ἄλλ' ἐν ταῖς πολλὰ ταῦτα πρὸ ὁδοῦ ἐστὶ πρὸς τὸ ἀρίστον τῷ
9. πάντα τὰ ἄλλα πρὸς ἐκεῖνο νεύειν καὶ δι' ἐκεῖνο αἰρετὰ εἶναι. δύναται δὲ τὸ "ἢ γὰρ ἐν τί ἐστι" καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν εἰρηάζει πρὸς τὸ "μικρὰ τις καὶ μία ἴσως" ἀποδιδόμενον, καὶ λέγοντες ὅτι ἢ γὰρ ἐν τί ἐστιν ἀγαθὸν τῆς φυτῆς, ὁ τῶν φύτων ἂν, ὥσπερ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκαστὸν τῶν πολλῶν ἑαυτὸ ἀγαθὸν· ἢ εἰ καὶ πολλὰ εἶναι δοκεῖ τὰ ἀγαθὰ 15 αὐτῆς, οἷον τὸ τρέφεσθαι, τὸ αὔξεσθαι, τὸ γενναῖν, πάντα ταῦτα πρὸ ὁδοῦ ἐστὶ πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ καὶ τελικώτατον ἀγαθόν, ἀπεσφραγισμένον ὅν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον... καὶ εἴη ἂν τὸ μὴ ἔχειν ἐπὶ τῆς ὑπερσφίσεως λέγων ἀγαθότητος καὶ τῆς ἐνός, τὸ δὲ μετέχειν ἐπὶ τῆς νῦν τῆς προσεχῶς ἡνωμένῃ τῷ ἀγαθῷ καὶ μετέχοντος αὐτῆς· τὸ μὴ γὰρ καὶ τὴν ἑαυτῆς 20 τι προβεβλημένον ὅτιαν ἔχειν λέγει, τὸ δὲ ἀπ' ἄλλης λαμβάνον μετέχειν. id. ib.

292b γῆν εἰκὸς αὐτὴν λέγειν πᾶν τὸ ὑπὸ τὴν σελήνην, ὡς φησιν ὁ
20. Ἀλέξανδρος. βέλτιον δὲ ἐστὶ τὴν κυρίως ἀκθεῖν γῆν, ἵνα μὴ περὶ ἡλίου καὶ σελήνης εὐρεθῇ λέγων ὅτι ὅτι ἀφικνεῖται πρὸς τὸ ἔχρατον 25 (τῆτο γὰρ δοκεῖ λέγειν ἢ λέξις), ἀλλὰ περὶ αἵματος καὶ τῶν ὁμοίων σφαιρίων. οἶδε δὲ καὶ ταύτην τὴν ἐξήγησιν ὁ Ἀλέξανδρος. cod. Coisl. 166.

292b ἔτω μὴ ἐν τὴν λύσιν ὁ Ἀριστοτέλης τῆς ἀπορίας ἀποδέδωκεν,
24. ἐνδὲς τῇ ἀπορίᾳ καὶ συγχωρήσας τὴν πλάνητας πολλὰς κινεῖσθαι καὶ 30 νήσεις τῷ εἶδει, διὰ τῆς φαινομένης αὐτῶν ὁ μόνον προποδισμὸς ἀλλὰ καὶ ὑποποδισμὸς καὶ σφαιρικὸς καὶ φάσεις διαφόρους καὶ προηγῆσεις καὶ ἀκολουθήσεις καὶ πολυειδεῖς ἀνωμαλίας. διὰ γὰρ τὰ ταῦτα σφαιρικὸς πλείονας καθ' ἑκάστον κινήσεις παραλαμβάνουσιν, οἱ μὴ ἐκκέντροι καὶ ἐπικύκλιοι, οἱ δὲ ὁμοκέντροι τὰς ἀνελιττώσας καλυμμέ- 35 νας ὑποτιθέμενοι. ὁ δὲ γε ἀληθὴς λόγος ὅτι σφαιρικὸς αὐτῶν ἢ ὑποποδισμὸς, ὅτε προδίδεσθαι ἢ ἀφαιρέσθαι τῶν ἐν ταῖς κινήσεσιν ἀριθμῶν παραδεχόμενος, καὶ ἔτω φαίνωνται κινούμενοι, ὅτε τὰς ὑποθέσεις ὡς ἔσως ἐχέσας προσέειπε, ἀλλ' ἀπλᾶς καὶ ἐγκυκλίας καὶ ὁμαλεῖς καὶ τεταγμέναις τὰς ὑρανίας κινήσεις ἀπὸ τῆς ὕψους αὐτῶν 40 τεκμαιρόμενος ἀποδείκνυσιν. μὴ δυνάμενοι δὲ δι' ἀκριβείας ἐλεῖν πῶς αὐτῶν διακειμένων φαντασία μόνον ἐστὶ καὶ ὅτι ἀλήθεια τὰ συμβαίνοντα, ἡγάπησαν εὐρεῖν τίνων ὑποτεθέντων δι' ὁμαλῶν καὶ τεταγμένων καὶ ἐγκυκλίων κινήσεων δυνήσεσθαι σωθῆναι τὰ περὶ τὰς κινήσεις τῶν πλανᾶσθαι λεγομένων φαινόμενα. καὶ πρῶτος τῶν 45 Ἑλλήνων Εὐδόξος ὁ Κνίδιος, ὡς Εὐδόξος τε ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἀστρολογικῆς Ἱστορίας ἀπεμνημόνευσε καὶ Σωσιγένης παρὰ Εὐδόξου τῆτο λαβὼν, ἀψαδὲς λέγει τῶν τοιούτων ὑποθέσεων, Πλάτωνος,

ὡς φησι Σωσιγένης, πρόβλημα τῆτο ποιησάμενος τοῖς περὶ ταῦτα ἐσπυδακόσι, τίνων ὑποτεθεισῶν ὁμαλῶν καὶ τεταγμένων κινήσεων διασωθῇ τὰ περὶ τὰς κινήσεις τῶν πλανωμένων φαινόμενα. Simpl. f. 119.

ἄλλο τῆτο ἐπιχείρημα, ἢ δεύτερον ἢ τρίτον, τὴν αἰτίαν ἀπὸ 293a τῶν ἀνελιττώσων καλυμμένων σφαιρῶν ἀποδιδόν τῇ τὰς μὴ πλανω- 4 μένας ἐν ἄστρον ἔχειν ἐκάστην, τὴν δὲ ἀπλανῆ τοσαῦτα. λέγει δ' ἐν ὅτι ἡ σφαῖρα ἢ τὸ ἐν ἄστρον ἔχουσα τὸ πλανᾶσθαι λεγόμενον ἐν πολλαῖς σφαῖραις ταῖς ἀνελιττώσας καλυμμέναις, ἢ ὡς ὁ Θεόφραστος αὐτὰς καλεῖ, ταῖς ἀνάστροις, ἐνδεδεμένη φέρεται τελευταία ὅσα τῆς ὅλης αὐτῶν συντάξεως, οἷον τῶν ἐν Κρόνον ἢ ἐν Δία ἢ τῶν ἄλλων τινὰ κινήσεων· καὶ ἐκάστη μὴ τῶν τῶν σφαιρῶν, τῇ τε τὸ ἄστρον ἐχέσθαι καὶ ταῖς ταύτην περιεχούσαις, ἰδίως ἐστὶ καὶ φύσιν ἀπλῆ κινήσεως, ἢ δὲ σφαιρικὴ καὶ ἀνωμαλία τῆς ἀσέρος προποδίζειν τε καὶ 15 ὑποποδίζειν δοκῶντος, καὶ προσκινεῖν καὶ ἀφαιρεῖν τοῖς ἀριθμοῖς καὶ σφαιρῶν, ἔξωθεν πρόσκειναι· ὑπὸ γὰρ τῶν ἀνελιττώσων γίνεσθαι κινήσεως μὴ ἐκάστης αὐτῶν, ὡς εἴρηται, καὶ τὴν ἑαυτῆς ἰδίαν κίνησιν, κινήσεως δὲ τὴν τὸ ἄστρον ἔχουσαν ἄλλης ἄλλως καὶ τὴν ἑαυτῆς οἰκείαν κίνησιν. ἐπειδὴ δ' ἐν ἐκάστη σφαῖρα σῶμα τυγχάνει ὅν, τῇ δὲ ἐξωτάτω καθ' ἐκάστην σύνταξιν σὺν τῇ ἀπλανεῖ κινουμένη πρὸς τῇ ἰδίᾳ κινήσει πρόσκειναι τὸ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ὑφ' ἑαυτῆς περιεχο- 20 μένας κινεῖν κοινῶς τὴν αὐτὴν κίνησιν πάσας ἢ αὐτὴ κινεῖται, ἐργῶδες ἂν ἦν αὐτῇ κινεῖν καὶ σφαῖρας σωματικὰς τοσαύτας καὶ τὴν τὸ ἐν ἄστρον ἔχουσαν μηκέτι ἐν ἔχουσαν ἀλλὰ πολλὰ, ὥσπερ καὶ τὴν ἀπλανῆ. τὸ δὲ ἐργῶδες ἔδειξεν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῆς εἰπεῖν "παντὸς δὲ πεπερασμένου σώματος πρὸς πεπερασμένον ἢ δύναμιν ἐστὶν". εἴρηται καὶ ὅτι πρῶτος Εὐδόξος ὁ Κνίδιος ἐπέβαλε ταῖς 25 διὰ τῶν ἀνελιττώσων καλυμμένων σφαιρῶν ὑποθέσεις, Κάλλιππος δὲ ὁ Κυζικηνὸς Πολεμάρχῳ συχράσας τῷ Εὐδόξῳ γνωρίμῳ, καὶ μετ' ἐκείνον εἰς Ἀθήνας ἐλθὼν, τῷ Ἀριστοτέλει συγκατεβίω, τὰ ὑπὸ τῷ Εὐδόξῳ εὐρεθέντα σὺν τῷ Ἀριστοτέλει διορθώμενός τε καὶ προσαναπληρῶν· τῷ γὰρ Ἀριστοτέλει νομίζοντι δεῖν τὰ ὑρανία πάντα περὶ τὸ μέσον τῆς παντὸς κινεῖσθαι ἤρεσεν ἢ τῶν ἀνελιττώσων 30 ὑποθέσεις, ὡς ὁμοκέντροις τῷ παντὶ τὰς ἀνελιττώσας ὑποτιθεμένη καὶ ὁμοκέντροις, ὥσπερ οἱ ὕπερον. Εὐδόξῳ τοίνυν καὶ τοῖς πρὸ αὐτῆς τρεῖς ὁ ἥλιος ἐδόκει κινεῖσθαι κινήσεις, τῇ τε τῶν ἀπλανῶν σφαῖρα ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμᾶς συμπεριαγόμενος, καὶ αὐτὸς τὴν ἐναντίαν διὰ τῶν δώδεκα ζώδιων φερόμενος, καὶ τρίτον ἐπὶ τῇ 35 διὰ μέσων τῶν ζώδιων εἰς τὰ πλάγια παρεκτρεπόμενος· καὶ γὰρ καὶ τῆτο κατελήπτο ἐκ τῆς μὴ καὶ τὴν αὐτὴν αἰετὸν ἐν ταῖς τροπαῖς ταῖς θεριναῖς καὶ χειμεριναῖς ἀνατέλλειν. διὰ τῆτο δ' ἐν τρισὶν αὐτῶν ἔλεγον φέρεσθαι σφαῖραις, ἃς Θεόφραστος ἀνάστρος ἐκάλεε ὡς μὴδὲν ἐχέσας ἄστρον καὶ ἀνταναφερόσας μὴ πρὸς τὰς κατωτέρω, ἀνελιττώσας δὲ πρὸς τὰς ἀνωτέρω. τριῶν γὰρ ὅσων περὶ αὐτὴν 40 κινήσεων ἀδύνατον ἦν τὰς ἐναντίας ὑπὸ τῆς αὐτῆς κινεῖσθαι, εἴγε μὴ καθ' ἑαυτὴν μήτε ὁ ἥλιος μήτε ἡ σελήνη μήτε ἄλλο τι τῶν ἀσέ- 45 ρων κινεῖται, πάντα δὲ ἐνδεδεμένα φέρεται τῷ κυκλικῷ σώματι. εἰ μὴ δὴ τὴν τε καὶ μῆκος περίοδον καὶ τὴν εἰς πλάτος παραχώρησιν ἐν

ἐνὶ τῇ αὐτῇ χρόνῳ ἐποιεῖτο, αὐτάρκως ἂν ἦσαν δύο σφαῖραι, μία μὲν ἡ τῶν ἀπλανῶν ἐπὶ δυσμὰς περιῆσα, ἑτέρα δὲ πρὸς ἑω περὶ ἄξονα σρεφομένη, ἐνδεδεμένη μὲν τῇ προτέρᾳ, πρὸς ὀρθὰς δὲ ὄντα τῷ λοξῷ κύκλῳ, καθ' ὃ τὴν πορείαν ἔδοξεν ἂν ποιεῖσθαι ὁ ἥλιος. ἐπεὶ δὲ ἔχ' ὅπως ἔχει, ἀλλὰ τὴν μὲν κύκλον ἐν ἄλλῳ χρόνῳ 5 περιέεισι τὴν δὲ καὶ πλάτος παραχώρησιν ἐν ἄλλῳ τῷ ποιεῖν, ἀνάγκη καὶ τρίτην προσλαβεῖν σφαῖραν, ὅπως ἑκάστη κίνησις ἑκάστην τῶν φαινομένων περὶ αὐτὴν ἀποδιδῷ. ταύτη τοίνυν τριῶν ὕσων τῶν σφαῖρῶν καὶ πασῶν ὁμοκέντρων ἀλλήλαις τε καὶ τῷ παντὶ τὴν μὲν τὰς δύο περιέχουσαν περὶ τῆς τῆς κόσμου πόλεως ὑπε- 10 τίθετο σρεφέει ἐπὶ ταῦτα τῇ τῶν ἀπλανῶν καὶ ἰσοχρονίως ταύτη ἀποκαθισταμένην, τὴν δὲ ταύτης μὲν ἐλάττω μείζω δὲ τῆς λοιπῆς ἐπισρέφει περὶ ἄξονα, καθάπερ εἶρη, πρὸς ὀρθὰς ὄντα τῷ διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἐπιπέδῳ ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς, τὴν δὲ ἐλαχίστην καὶ αὐτὴν μὲν ἐπισρέφει ἐπὶ ταῦτα τῇ δευτέρᾳ, περὶ 15 ἄξονα μέντοι ἕτερον, ὃς νοοῖτο ἂν ὀρθὸς πρὸς τινος κύκλου ἐπίπεδον μεγίστου καὶ λοξοῦ, ὃν ὁ ἥλιος τῷ ἑαυτοῦ κέντρῳ γράφειν δοκεῖ φερόμενος ὑπὸ τῆς ἐλαχίστης σφαίρας, ἐν ἣ καὶ ἐνδέδετο. τὴν δ' ἔν ὑπόλειψιν τῆς σφαίρας ταύτης βραδυτέραν πολλῷ τίθει ἢ τὴν τῆς περιεχούσης αὐτὴν, μέσης δὲ ὕψους τῷ μεγέθει καὶ τῇ θέσει, ὥς 20 ἐστὶ δῆλον ἐκ τῆς περὶ Ταχῶν αὐτῷ γεγραμμένης συγγράμματος. ἢ μὲν ἔν μεγίστῃ τῶν σφαιρῶν ἐπὶ ταῦτα τοῖς ἀπλανέσιν ἀμφω τὰς λοιπὰς ἐπισρέφει διὰ τὴν μὲν φέρειν ἐν ἑαυτῇ ὄντας τὰς πόλεις, κινεῖν δὲ τὰς τῆς τρίτης τῆς φέρουσας τὸν ἥλιον, ὁμοίως δὲ ἔχουσιν ἐν ἑαυτῇ τὰς πόλεις, μεθ' ἑαυτῆς, ἐφ' ἃ περιάγει, συνε- 25 πισρέφειν καὶ ταύτην καὶ ἅμα ταύτῃ τὸν ἥλιον, ὅτω τε φαίνεται αὐτὴν ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμὰς φερόμενον συμβαίνει. καὶ εἰ μὲν γε ἀκίνητοι ἦσαν καθ' ἑαυτὰς αἱ δύο σφαῖραι, ἢ τε μέση καὶ ἡ ἐλαχίστη, ἰσοχρόνιος κόσμος σροφῇ γίνοιτο ἂν ἢ τῇ ἡλίου περι- γωγῇ. νῦν δὲ ἐπεὶ πρὸς τὴν ἀντίον αὐτῇ μετασρέφον, ὑστερεῖ τῇ 30 εἰρημένῃ χρόνῳ ἢ ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἐξῆς ἀνατολὴν τῇ ἡλίου ἀπονόσῃσι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τὸν ἥλιον, περὶ δὲ τὴν σελήνην τὰ μὲν καὶ ταῦτα τὰ δὲ ἔχ' ταῦτα διετάξατο. τρεῖς μὲν γὰρ σφαῖρας καὶ ταύτην εἶναι τὰς φερούσας, διότι καὶ τρεῖς αὐτῆς ἐφαίνοντο εἶναι κινήσεις. τῶν δὲ μίαν μὲν τὴν ὁμοίως κινουμένην τῇ τῶν ἀπλα- 35 νῶν, ἑτέραν δὲ ἐναντίως μὲν ταύτῃ περὶ ἄξονα δὲ σρεφομένην πρὸς ὀρθὰς ὄντα τῷ ἐπιπέδῳ τῆς διαμέτρου τῶν ζωδίων, καθάπερ καὶ ἐφ' ἡλίου. τρίτην δὲ ἕκτι, καθάπερ ἐφ' ἡλίου, ὅτι καὶ μὲν τὴν θέσιν ὁμοίως καὶ δὲ τὴν κίνησιν ἔχ' ὁμοίως, ἀλλ' ἐναντίως μὲν τῇ δευ- τέρᾳ, τῇ δὲ πρώτῃ φερομένην ἐπὶ ταῦτα, βραδείαν μὲν κίνησιν κι- 40 νουμένην, περὶ ἄξονα δὲ σρεφομένην ὀρθὸν πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς κύκλου, ὥς ἐπινοηθεῖν ἂν ὑπὸ τῆς κέντρου τῆς σελήνης γραφόμενος ἐγκεκλιμένος πρὸς τὴν διὰ μέσων τῶν ζωδίων τοσούτον ὅσον ἢ πλείστη καὶ πλάτος τῇ σελήνῃ παραχώρησις γίνετο. φανερόν δὲ ὅτι οἱ τῆς τρίτης σφαίρας πόλοι ἀπὸ τῶν τῆς δευτέρας διεσώτες 45 ἂν εἴεν περιφερείας ἐπὶ τῇ δι' ἀμφοῖν νοούμενῃ μεγίστῃ κύκλῳ, ἡλικὴ ἐστὶν ἢ ἡμίσεια τῆς πλάτος, ὃ κινεῖτο ἢ σελήνη. τὴν μὲν ἔν πρώτῃν ὑπέθετο σφαῖραν διὰ τὴν ἀπ' ἀνατολῶν αὐτῆς ἐπὶ δυσμὰς

περίοδον, τὴν δὲ δευτέραν διὰ τὴν ὑπὸ τὰ ζώδια φαινομένην αὐτῆς ὑπόλειψιν, τρίτην δὲ διὰ τὴν μὲν ἐν τοῖς αὐτοῖς τῇ ζωδιακῇ σημείοις βορειοτάτην τε καὶ νοτιωτάτην φαίνεσθαι γινουμένην, ἀλλὰ μεταπίπτειν τὰ τοιαῦτα σημεία τῶν ζωδίων αἰετὶ ἐπὶ τὰ προηγ- 5 μένα, διὸ καὶ τὴν σφαῖραν ταύτην ἐπὶ ταῦτα τῇ τῶν ἀπλανῶν κινεῖσθαι, τῷ δὲ τὴν μετάπτωσιν παντάπασιν ὀλίγην γίνεσθαι καθ' ἑκάστον μῆνα τῶν εἰρημένων σημείων βραδείαν αὐτῆς τὴν ἐπὶ δυσ- μὰς κίνησιν ὑπεσῆσατο. τοσαῦτα μὲν δὲ καὶ περὶ σελήνης. περὶ δὲ τῶν πέντε πλανήτων τὴν δόξαν ἐκτιθέμενος αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τεσσάρων σφαιρῶν τῆς κινεῖσθαι φησιν, ὧν ἡ τε πρώτη καὶ ἡ 10 δευτέρα αἱ αὐταὶ καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσαι θέσιν ταῖς ἐπὶ τῇ ἡλίου καὶ σελήνης πρώταις δύο. ἢ τε γὰρ ἀπάσας περιέχουσα καθ' ἑκάστον αὐτῶν ἐστὶ σφαῖρα περὶ τὸν ἄξονα τῆς κόσμου σρεφομένη ἐπὶ δυσ- μὰς ἀπ' ἀνατολῶν ἰσοχρονίως τῇ τῶν ἀπλανῶν, καὶ ἡ δευτέρα τὰς πόλεις ἐν τῇ πρώτῃ ἔχουσα περὶ ἄξονα καὶ πόλεις τῆς διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἔμπαλιν τὴν σροφὴν ποιεῖ ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατο- 15 λὰς, ἐν ᾧ χρόνῳ ἑκάστος αὐτῶν δοκεῖ τὸν ζωδιακὸν κύκλον διεξιέ- ναι. διὸ ἐπὶ μὲν τῇ τε Ἑρμῇ ἀσέρος καὶ τῇ Ἑωσφόρῃ ἐνιαυτῷ φησὶ τὴν τῆς δευτέρας σφαίρας συντελεῖσθαι, ἐπὶ δὲ τῇ Ἀρεὸς ἑτεσι- δυσίν, ἐπὶ δὲ τῇ Διὶ δώδεκα ἑτεσι, τριάκοντα δὲ ἐπὶ τῇ Κρόνῳ, ὃν ἥλιον ἀσέρα οἱ παλαιοὶ προσηγόρευον. αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὡδέ- 20 πως ἔχουσιν. ἢ μὲν τρίτη καθ' ἑκάστον τὰς πόλεις ἔχουσα ἐπὶ τῇ διὰ μέσων τῶν ζωδίων τῇ τε ἐν τῇ καθ' ἑκάστον δευτέρᾳ σφαῖρᾳ νοι- μένῃ ἐπὶ μεσημβρίαν τε ἀπὸ ἀρκτῶν καὶ ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ τὰς ἀρκτῶς ἐπισρέφει, ἐν ᾧ ἑκάστος χρόνῳ ἀποφάσεως ἐπὶ τὴν ἐφε- 25 ξῆς φάσιν παραγίνετο, τὰς πρὸς ἥλιον ἀπάσας χέσεις διεξιῶν, ὃν καὶ διεξῶν χρόνον οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων καλῶσιν. ἐστὶ δὲ ὅτος ἄλλῳ ἄλλος, διὸ καὶ ἐκ ἰσοχρόνιος ἅπασιν ἢ τῆς τρίτης σφαίρας σροφῇ, ἀλλὰ καθάπερ Εὐδόξος ὤετο, τῷ μὲν Ἀφροδίτης ἀσέρι ἐν 30 μηνὶ ἐννεακαίδεκα, τῷ δὲ τῇ Ἑρμῇ ἐν ἡμέραις δέκα καὶ ἑκατόν, τῷ δὲ τῇ Ἀρεὸς ἐν μηνὶ ὀκτὼ καὶ ἡμέραις εἴκοσιν, τῷ δὲ τῇ Διὶ καὶ τῷ τῇ Κρόνῳ ἑκατέρῳ ἑγγίσα ἐν μηνὶ τρισκαίδεκα. ἢ μὲν ἔν τρίτῃ σφαῖρᾳ ὅτω καὶ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ κινεῖτο, ἢ δὲ τετάρτῃ σφαῖρᾳ, ἣτις καὶ τὸ ἄστρον φέρει, παρὰ λοξοῦ τινὸς κύκλου σρεφέτο 35 πόλεις ἰδίως καθ' ἑκάστον, ἐν ἴσῳ μέντοι χρόνῳ τὴν σροφὴν τῇ τρίτῃ ποιεῖ, ἐναντίως ἐκείνῃ κινουμένη ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμὰς. ὃ δὲ λοξὸς ὅτος κύκλος ἐγκέκλιται πρὸς τὸν μέγιστον τῶν ἐν τῇ τρίτῃ σφαῖρᾳ παραλλήλων, ὑπ' αὐτῷ λέγετο ἐκ ἴσον ὅδε ταύτην ἐφ' ἀπάντων. φανερόν ἔστι ὅτι ἢ μὲν ὁμοίως τῇ τῶν ἀπλανῶν σρε- 40 φομένη πάσας τὰς λοιπὰς ἄτε ἐν ἀλλήλαις τὰς πόλεις ἔχουσας ἐπισρέφει ἐπὶ ταῦτα, ὥστε καὶ τὴν τὸ ἄστρον φέρουσαν καὶ αὐτὴ τὸ ἄστρον, καὶ διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν ἀνατέλλειν τε καὶ δύνειν ὑπάρ- ξει ἐκάστῳ αὐτῶν. ἢ δὲ δευτέρα σφαῖρα τὴν ὑπὸ τὰ δώδεκα ζώδια πάροδον αὐτῷ παρέξει. σρεφέτο γὰρ περὶ τῆς διὰ μέσων τῶν ζωδίων πόλεις, καὶ συνεπισρέφει τὰς τε λοιπὰς δύο σφαῖρας 45 καὶ τὸν ἀσέρα ἐπὶ τὰ ἐπόμενα τῶν ζωδίων, ἐν ᾧ χρόνῳ ἑκάστος δο- κεῖ τὸν ζωδιακὸν διανύειν κύκλον. ἢ δὲ τρίτη σφαῖρα τὰς πόλεις ἔχουσα ἐπὶ τῇ ἐν τῇ δευτέρᾳ διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἀπὸ μεσημ- 50

βρίας τε πρὸς ἄρκτον σφαιρομένη καὶ ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, συνεπιστρέφει τὴν τετάρτην καὶ ἐν αὐτῇ τὴν ἀστέρα ἔχουσιν, καὶ δὴ τῆς κατὰ πλάτος κινήσεως ἔξει τὴν αἰτίαν. ὃ μὲν αὕτη μόνη· ὅσον γὰρ ἐπὶ ταύτῃ, καὶ πρὸς τὰς πόλεις τὰς διὰ μέσων τῶν ζωδίων ἦκεν ἂν ὁ ἀστήρ, καὶ πλησίον τῶν τῷ κόσμῳ πόλων ἐγένετο. νυνὶ δὲ ἡ 5 τετάρτη σφαῖρα περὶ τὰς τῷ ἀστέρι λοξὸν κύκλῳ σφαιρομένη πόλεις ἐπὶ τὰναντία τῇ τρίτῃ ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμᾶς, καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὴν στροφὴν αὐτῶν ποιούμενη, τό τε ἐπὶ πλέον ὑπερβάλλειν τὴν διὰ μέσων τῶν ζωδίων παρατήρησεν, καὶ τὴν λεγομένην ὑπὸ Εὐδόξῳ ἱπποπέδην περὶ τὴν αὐτὴν τέτον κύκλον τῷ ἀστέρι γράφειν 10 παρέξει, ὥστε ὁπόσον τὸ τῆς γραμμῆς ταύτης πλάτος, τοσούτον καὶ ὁ ἀστήρ εἰς πλάτος δόξει παραχωρεῖν· ὅπερ ἐγκαλεῖται τῷ Εὐδόξῳ. αὕτη μὲν ἡ κατὰ Εὐδόξον σφαιροποιία, εἰκοσι καὶ ἕξ τὰς πόλεις ἐπὶ τῶν ἑπτὰ παραλαμβάνουσα, ἕξ μὲν ἐπὶ ἡλίου καὶ σελήνης, εἰκοσι δὲ ἐπὶ τῶν πέντε. περὶ δὲ Καλλιππὸς τάδε γέγραπεν Ἀρι- 15 στοτέλης ἐν τῷ Α τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά (c. 8 p. 1073 b 32) "Καλλιππος δὲ τὴν μὲν θέσιν τῶν σφαιρῶν τὴν αὐτὴν ἐτίθετο Εὐδόξῳ, τῷ τετάρτῳ τῶν ἀποσημάτων τὴν τάξιν, τὸ δὲ πλῆθος τῷ μὲν τῷ Διὶ καὶ τῷ τῷ Κρόνῳ τὸ αὐτὸ ἐκείνῳ ἀπεδίδου, τῷ δὲ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ δύο ὥστε προδετέας εἶναι σφαῖρας, τὰ φαινόμενα εἰ μέλ- 20 λαι τις ἀποδώσειν, τοῖς δὲ λοιποῖς τῶν πλανητῶν ἑκάστῳ ἀνά μίαν," ὡς εἶναι κατὰ Καλλιππον τὰς πάσας πεντάκις πέντε καὶ οἱς τέσσαρας, τετάρτῃ τριάκοντα καὶ τρεῖς σφαῖρας. ὅτε δὲ Καλλιππος φέρεται σύγγραμμα τὴν αἰτίαν τῶν προσθεισῶν τέτων σφαι- 25 ρῶν λέγον, ὅτε Ἀριστοτέλης αὐτὴν προσέθηκεν· Εὐδήμος δὲ συντόμως ἰσόρησε τίνων φαινομένων ἕνεκα ταύτας προδετέας εἶναι τὰς σφαῖρας ὥστε· λέγειν γὰρ αὐτὸν φησὶν ὡς εἴπερ οἱ μεταξὺ τροπῶν τε καὶ ἰσημεριῶν χρόνοι τοσούτον διαφέρουσιν ὅσον Εὐκλή- 30 μονι καὶ Μέτῳι ἐδόκει, ὅχι ἱκανὰς εἶναι τὰς τρεῖς σφαῖρας ἑκατέρῳ πρὸς τὸ σώζειν τὰ φαινόμενα, διὰ τὴν ἐπιφαινομένην δηλό- νοτι ταῖς κινήσεσιν αὐτῶν ἀνωμαλίαν. τὴν δὲ μίαν, ἣν ἐν ἑκάστῳ τῶν τριῶν πλανητῶν Ἀρεὸς καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμῆς προσετίθει φορὰν, τίνος ἕνεκεν προσετίθει, συντόμως καὶ σαφῶς ὁ Εὐδήμος ἰσόρησεν. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μὲν τὸ ἰσόρησαι καὶ τὴν Καλλιππὸς δόξαν περὶ τῶν ἀνελιττῶν ἐπήγαγεν (ib. p. 1073 b 38) "ἀναγκαῖον 35 δὲ, εἰ μέλλουσιν συντεθεῖσαι πᾶσαι τὰ φαινόμενα ἀποδώσειν, καθ' ἕκαστον τῶν πλανητῶν ἑτέρας σφαῖρας μιᾷ ἐλάττωσας εἶναι τὰς ἀνελιττῶσας καὶ εἰς ταύτῃ ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖραν ἀεὶ τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄστρον· ὅτω γὰρ μόνως ἐνδέ- 40 χεται τὴν τῶν πλανητῶν φορὰν ἅπαντα ποιεῖν." ταῦτα τοίνυν τῷ Ἀριστοτέλει συντόμως ὅτως καὶ σαφῶς εἰρηκότος, ὁ Σωσιγέ- νης ἐγκωμιάσας τὴν ἀγχίνουσαν αὐτῇ, ἐπεχείρησεν εὐρεῖν τὴν χρεῖαν τῶν ὑπ' αὐτῇ προσθεμένων σφαιρῶν, καὶ λέγει ὅτι δυοῖν ἕνεκα ταύτας ἀνελιττῶσας καλεῖ καὶ φησὶν ἀναγκαῖον εἶναι προσ- 45 γενέσθαι ταῖς ὑποθέσεσιν, ἵνα τε θέσις ἡ οἰκεία ἢ τῇ τε καθ' ἕκα- στον ἀπλανεῖ καὶ ταῖς ὑπ' αὐτῇ, καὶ ὅπως τάχος τὸ οἰκείον ἑκάστοις ὑπάρχη· ἔδει γὰρ τὴν γε ὁμοίαν τῇ τῶν ἀπλανῶν ἢ ἄλλῃ τινὶ σφαῖρα περὶ τε τὴν αὐτὴν ἄξονα ἐκείνη φέρεσθαι καὶ χρόνῳ ἴσῳ αὐτὴν

περιστρέφεσθαι· ὡς ὅθεν ἄνευ τῆς προδετέως τῶν ὑπὸ Ἀριστοτέλους λεγομένων σφαιρῶν ὑπάρξει δυνατόν. παιώμεθα δὲ, φησί, τὴν λόγον τῷ σαφῶς ἕνεκα ἐπὶ τῶν φερουσῶν τὴν τῷ Διὶ σφαιρῶν. εἰ τοίνυν ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν τῷ Κρόνῳ τεττάρων, ἐν ἣ καὶ αὐτὸς ἐνδέδετο, τὰς πόλεις τῆς πρώτης τῶν τῷ Διὶ ἐναρμόσασμεν, τίνα τρόπον καὶ ὅτοι μένειν δύναιτο ἂν ἐπὶ τῷ ἄξονος τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαῖρας, ὅτε γε ἡ φέρουσα αὐτὴ περὶ ἄλλον ἄξονα σφαιρεῖται πλά- 5 γιον; ἀλλὰ μὲν δεῖ γε μένειν αὐτὴ ἐπὶ τῷ εἰρημένῳ ἄξονος ἐπὶ τῆς ἐξωτάτῃ φορᾷ, εἴπερ μέλλοι τὴν τάξιν τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαῖρας δέχεσθαι ἢ σφαιρομένη σφαῖρα περὶ αὐτῆς. ἔτι τοίνυν ἐπειδὴ τῶν φερουσῶν τὴν τῷ Κρόνῳ σφαιρῶν αἱ τρεῖς ὑπ' ἀλλήλων τε καὶ τῆς πρώτης συνεπιστρέφον, ἔχουσι μέντοι καὶ αὐτὴ οἰκείον τι τάχος, εἴη ἂν περὶ τὴν τετάρτην ἔχῃ ἀπλῆ τις ἢ κίνησις, ἀλλὰ 10 πασῶν τῶν ὑπεράνω μετέχουσα. δειχθήσετο γὰρ ὅτι τῶν μὲν ἀντι- φερομένων ἀφαιρεῖται τι τῷ διὰ τὴν συνεπιστρέφουσαν αὐτὰς τά- χος ὑπάρχοντος αὐταῖς, τῶν δὲ συνεπιστρέφομένων προστίθεται τι τῇ δικνυμένη εἰς αὐτὰς ἐκ τῆς ὑπεράνω σφαῖρας κίνησις διὰ τὴν ἴδιον αὐτῶν κίνησιν. ὥστε εἴπερ ἐνδεθείη τῇ σφαῖρα τῇ φέρουσῃ τὴν τῷ Κρόνῳ σφαῖραν ἢ πρώτη τῶν τῷ Διὶ, καὶ τάχος οἰκείον 15 ἔχοι, ὡς ἐν κόσμῳ περιστροφῇ ἐπὶ ταύτῃ πάλιν ἀναπολείδῃ, αἱ τῶν ὑπεράνω σφαιρῶν κινήσεις ἔκ ἐάσονται τετὰ τὸ τάχος αὐτῇ παρῆναι, ἀλλ' ἔσται τις πρόδεσις· φέρονται γὰρ ἐπὶ δυσμᾶς καὶ αὐτὴ φερομένης καὶ αὐτῆς ἐκείνης ἐπὶ ταῦτα. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς· ἢ τε γὰρ κίνησις μᾶλλον καὶ μᾶλλον συντεθήσετο, καὶ τὴν οἰκείαν θέσιν παραλλάξουσιν αὐτῶν οἱ πόλοι. δεῖ δὲ, καθάπερ 20 ἔφαμεν, ἑδότερον τέτων συμβαίνειν. ὅπως ἔν τῷτο μὴ γίνωτο μηδὲ ἀπαντῶν τι τέτω γε ἕνεκα πλημμελές, ἐπενόησε τὰς ἀνε- λιττῶσας καὶ εἰς ταύτῃ ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖ- ραν ἀεὶ τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄστρον. ὅτω γὰρ δὴ καὶ κατὰ λέξιν εἴπεν, ἄμφω μνησῶν ὡς ἕνεκα παρῆσιν αὐτὰ, διὰ μὲν τῷ φάναι "ἀνελιττῶσας" τὴν τῆς κινήσεως ἀποκατάσασιν εἰς τὸ τάχος 25 τὸ οἰκείον, διὰ δὲ τῷ εἰπεῖν "εἰς ταύτῃ ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖραν ἀεὶ τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄστρον" τὴν τῶν πόλων ἐν τῷ προσήκοντι μόνῃ· κατὰ τούτω γὰρ ἡ τῶν φερομένων σφαιρῶν θέσις νοεῖται, εἴπερ μόναι μένουσι. τὴν δὲ πρώτην ἔφη σφαῖραν ὑπ' αὐτῶν ἀποκαθιστάσας τῷ ὑποκάτω τεταγμένην ἄστρον, 30 ἐπειδὴ ταύτης τὴν τε οἰκείαν θέσιν καὶ τὸ οἰκείον τάχος διὰ τὴν ἀνελίξιν λαβύσης τὰ τῶν ἐξῆς σφαιρῶν ἅπαντα διασώζει. ὅτι δὲ ταῦτα συμβαίνει, ἔδειξεν ὁ Σωσιγένης προεκθέμενός τινα χρήσιμα πρὸς τὴν λόγον, ὡς ἡ σύντομος ἐκθεσίς ἐστι τοιαύτη. δύο σφαιρῶν ὁμοκέντρων ὅσων, οἷον τῶν δεξιῇ, καὶ περιεχομένων ἑξωθεν 35 ὑπ' ἄλλης, εἴτε μενύσης εἴτε περιεχομένης ἐκείνης, ἐκείνων δὲ ἐναντίως κινουμένων ἀλλήλαις καὶ δι' ἴσου χρόνον, τετάρτῃ ἰσοταχῶς, πάντα τὰ ἐν τῇ περιεχομένῃ σημεῖα κατὰ ταύτῃ ἀεὶ ἔσαι πρὸς τὴν περιέχουσαν ὡς ἂν εἰ καὶ μένουσα ἐτύγχανε. τῆς γὰρ δὲ κινουμένης ὡς ἀπὸ τῷ α' ἐπὶ τὸ β', εἰ μὲν ἢ ἐλάσσων ἢ ζῇ συνεπεστρέφετο μό- 40 νον καὶ μὴ ἀντεφέρετο, ὥφθη ἂν ὡς τὸ δ' ποτὲ ὑπὸ τῷ β', ὅτω καὶ τὸ ζ' συμφερόμενον τῷ α' καὶ ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ. ἐπεὶ δὲ καὶ συμ-

φέρειν καὶ ἀντιφέρειν τῇ δὲ ἢ ζή, ὅσον συμφερομένη προσίθῃσιν ἀντιφερομένη, τοσούτον ἀναλύει, καὶ γίνετο ὅτε τὸ δ' ὑπὸ τῷ β', τὸ ζ' ὑπὸ τῷ α', καθάπερ ἐξ ἀρχῆς ἐφαίνετο, ὥστε ἀληθὲς τὸ προσε-
θέν. μενέσης μὲν ἔν τῆς αβ' ὅλην τὸ δειχθέν, καὶ ὅπως ἀμφοτέ-
ρων ὑπαρχόντων, τὴν ἐντὸς συμπεριφερομένην καὶ ἀντιφερομένην 5
τῇ ἐκτὸς τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ σημείοις τὴν αὐτὴν ἔχειν θέσιν, καὶ ὅτε
μόνον συμφερομένην ὅτε μόνον ἀντιφερομένην. εἰ δὲ δὴ καὶ κι-
νοῖτο ἢ αβ', εἴτε ἐναντίως εἴτε ἐπὶ ταύτῃ τῇ δευτέρᾳ σφαίρᾳ, τῇ
δὲ, τὰ αὐτὰ συμβῆσθαι περὶ τὰ σημεία τῆς τρίτης τῆς ζή συμ-
φερομένης τῇ δὲ καὶ ἀντιφερομένης ὁμοίως· εἰ γὰρ τῆς αβ' σφαίρας 10
ἀπὸ τῆς α' ὡς ἐπὶ τῷ β' γραφείσης καὶ συνεπισπώσης τὴν δὲ, ὡς τὸ
δ' ἐπὶ τῷ ε' ἐλθεῖν, ἢ μέσῃ σφαίρᾳ αὐτῇ ἢ δὲ ἐπὶ τὰναντία ἢ ἐπὶ
ταῦτα φέροιτο τῇ αβ' ὥστιν ἔχει πρὸς τὴν αβ', πρὸς τε τὴν
ζή ἰσοχρονίως, καὶ διὰ τὸ συνεπιστρέφειν τὴν τρίτην τὸ ζ' σημεῖον
ποιεῖ παραλλάττειν τὸ α'. ἀλλ' ἢ τρίτῃ σφαίρᾳ ἀντικινυμένη 15
πάλιν ὑπὸ τῷ α' ποιήσει τὸ ζ', καὶ ἀεὶ τὸ αὐτὸ γινόμενον πάντα τὰ ἐπὶ
τῆς ζή σφαίρας σημεία ὑπὸ τὰ αὐτὰ ἔσαι σημεία τῆς αβ' σφαί-
ρας. νῦν μὲν ἔν ὡς περὶ τὴν αὐτὴν ἄξονα κινυμένων τῶν σφαιρῶν
δέδεικται τὸ προτεθέν· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ μὴ περὶ τὴν αὐτὴν
ἄξονα κινῶν· ὅ γὰρ διὰ τὴν καὶ τῶν αὐτῶν παράλληλων κίνησιν 20
ἢ τῶν σημείων ὑπὸ τὰ αὐτὰ σημεία συμβαίνει θέσις, ἀλλὰ διὰ
τὴν τῆς περιεχομένης συμπεριαγωγὴν πρὸς τὴν περιέχουσαν καὶ ἀν-
τιπεριαγωγὴν, ὅσον προσέθηκεν, ἀφαιρῶσαν, εἴτε ἐπὶ λοξῷ κύκλῳ
εἴτε ὀρθῷ τῆς τε περιαγωγῆς γινομένης καὶ τῆς ἀντιπεριαγωγῆς.
πάλιν δύο σφαιρῶν ὁμοκέντρων ἐπὶ τὰ αὐτὰ κινυμένων, ἑκατέρας 25
ἐν τάχει τινί, καὶ τῆς ἐλάσσονος ὅ μόνον συμφερομένης τῇ μείζονι
ἀλλὰ καὶ ἰδίαν ἐπὶ τὰ αὐτὰ κινυμένης κίνησιν, εἰ μὲν καὶ τάχῃ, ἢ
συγκειμένη κίνησις διπλάσιον δείξει τὸ τάχος· εἰ δὲ διπλάσιον τὸ
τῆς ἐτέρας τάχος, τριπλάσιον ἔσαι τὸ τῆς συγκειμένης, καὶ ἐξῆς
ὡσαύτως· εἰ γὰρ ἢ μείζων κινεῖ τὴν ἐλάσσονα τεταρτημόριον, καὶ 30
αὐτὴ δὲ ἰσοταχὴς ὅσα τεταρτημόριον κινεῖ, οἷς ἔσαι κεκινημένη
τεταρτημόριον, ὥστε ἢ ἐξ ἀμφοῖν διπλάσιον τῆς ἐτέρας κινήσεως.
ταῦτα δὲ λέγομεν, φησὶν, εἰ περὶ τῆς αὐτῆς εἶεν πόλως αἱ κινή-
σεις· εἰ δὲ μὴ περὶ τῆς αὐτῆς, ἀλλὰ τι συμβῆσθαι διὰ τὴν λοξό-
τητα τῆς ἐτέρας σφαίρας· ὅ γὰρ ὅτῳ συγκείσθαι τὰ τάχῃ, ἀλλ' 35
ὡς ἐπὶ τῷ παραλληλογράμμῳ δείκνυται εἴωθε τῆς ἐπὶ τῆς δια-
μέτρῳ κινήσεως ἀποτελεσμένης ἐκ δύο κινήσεων, μιᾶς μὲν σημεί-
ων ἐπὶ τῷ μήκῳ τῷ παραλληλογράμμῳ κινυμένης, μιᾶς δὲ
τῆς αὐτῆς τῷ μήκῳ καταγομένης ἰσοχρονίως διὰ τῷ πλάτῳ τῷ
παραλληλογράμμῳ· ἔσαι γὰρ ὁμοῦ τὸ τε σημεῖον ἐπὶ θάτερον πέρα- 40
τος τῆς διαμέτρῳ καὶ ἢ τῷ μήκῳ πλευρὰ κατηγμένη, καὶ ὅκ ἐστιν ἢ
διάμετρος ἀμφοτέραις ἴση ταῖς περὶ αὐτὴν κεκλασμέναις, ἀλλ'
ἐλάσσων, ὡς καὶ τὸ τάχος ἐλάσσον μὲν τῷ ἐξ ἀμφοῖν, σύγκειτο δὲ
ὅμως ἐξ ἀμφοῖν. τούτοις τοίνυν κακεῖνο λέγει παραπλήσιον, δύο
σφαιρῶν ὁμοκέντρων ὅσων, εἴτε περὶ τῆς αὐτῆς πόλως εἴτε περὶ 45
ἐτέρας, ἐναντίως δὲ ἀλλήλαις περιαγομένων, καὶ ἐλάσσονα τῆς
ἐλάσσονος ἀντικειμένης, συμπεριφερομένης δὲ ὑπὸ τῆς μείζονος,
τὰ ἐν τῇ ἐλάσσονι σημεία ἐν πλείονι χρόνῳ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔξει ἢ εἰ

ἐνδεδεμένη μόνως ἐτύγχανεν ἢ ἐλάσσων σφαῖρα ἐν τῇ μείζονι.
διὰ γὰρ τούτο καὶ ἢ τῷ ἡλίῳ αὐτὸ ἀπ' ἀνατολῆς ἐπ' ἀνατολὴν ἀποκα-
τάσσει βραδυτέρα ἐπὶ τῆς τῷ κόσμῳ περιστροφῆς, διότι ἐπὶ
τὰναντία κινεῖται, τῷ παντὶ βραδύτερον· ὡς εἴπερ ἴσον ἐκινεῖτο τῇ
ἀπλανεῖ ἀντιπεριαγόμενος, ἀεὶ καὶ τὴν αὐτὴν χρόνον ἀποκαθιστάμε-
νος, ἢ μελλεν ἀεὶ τῷ αὐτῷ σημείῳ συνανατέλλειν. τούτων ἔν
προληφθέντων ὁ Σωσιγένης ἐλθὼν ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῷ Ἀριστοτέλει
εἰρημένα περὶ τῷ δεῖν καθ' ἕκαστον τῶν πλανωμένων ἐτέρας ἀνε-
λιττεύσας εἶναι σφαῖρας μιᾶς ἐλάττω, εἰ μέλλοι τὰ φαινόμενα
ἀποδοθῆναι, ἐκτίθει τὴν θεωρίαν τῆς καὶ τὴν Ἀριστοτέλην σφαι-
ροποιίας λέγων. ἦν τοίνυν τῶν τὴν Κρόνον φερουσῶν σφαιρῶν ἢ μὲν
πρώτῃ καὶ τὴν τῶν ἀπλανῶν φερομένη, ἢ δὲ δευτέρα καὶ τὴν διὰ
μέσων τῶν ζωδίων ὑπολειπομένη, τρίτῃ δὲ ἢ καὶ τὴν πρὸς ὀρθὰς τῷ
διὰ μέσων τῶν ζωδίων κύκλῳ, ἣτις παρέφερεν αὐτὴν καὶ τὸ πλά-
τος ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτους, πρὸς ὀρθὰς δὲ ἦν ὁ κύκλος
ἕως τῷ διὰ μέσων τῶν ζωδίων, διότι ἐπ' αὐτῇ τῆς πόλως εἶχεν,
οἱ δὲ διὰ τῶν πόλων τέμνοντες καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνουσιν. ἢ δὲ τε-
τάρτῃ ἢ τὴν ἀστέρα ἔχουσα καὶ λοξῷ κύκλῳ τινὸς αὐτὴν ἐκίνει τῷ τὸ
πλάτος τῆς ἐκτροπῆς ὀρίζαντος ἐπὶ τὴν ἄρκτον, ἵνα μὴ πλησίον
γένῃ τῶν τῷ κόσμῳ πόλων. δεῖ τοίνυν νοῆσαι πέμπτην σφαῖραν
ἄλλην πρὸ τῶν φερουσῶν τῶν διὰ τεττάρων, περὶ πόλως τῆς αὐτῆς
τῇ τετάρτῃ κινυμένην, ἐναντίως δὲ αὐτῇ καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ σρεφομέ-
νην· αὕτη γὰρ ἀφαιρήσει τὴν τῆς τετάρτης κίνησιν διὰ τὸ περὶ τῆς
αὐτῆς αὐτῇ φέρεται πόλως, ἐναντίως μέντοι καὶ ἰσοχρονίως (τούτο γὰρ
δέδεικται), καὶ μειώσει καὶ τὸ φαινόμενον τὸ τάχος. μὲν δὲ τὴν πέμ-
πτην καὶ ἄλλην νοητέον ἕκτην, τῇ μὲν τρίτῃ τῆς πόλως τῆς αὐτῆς
ἔχουσαν, ἀνελίσσουσαν δὲ αὐτὴν καὶ ἰσοχρονίως καὶ ἐναντίως κινυμέ-
νην, ἵνα σωθῇ τὰ φαινόμενα, καὶ τὰ σημεία τὰ ἐπὶ τῆς τρίτης ἀεὶ
καὶ τὴν αὐτὴν ἐπὶ τῆς πέμπτης φαίνῃ καθετόν. μὲν δὲ ταύτην
ἐβδόμην προδετέον τὴν ἀνελίττουσαν τὴν δευτέραν, ἐνηρμοσμένην
περὶ τῆς πόλως τῆς διὰ μέσων, περὶ ὅς καὶ ἐκείνη ἐκινεῖτο, ἐναντίως
μέντοι καὶ ἰσοχρονίως τῇ δευτέρᾳ σρεφομένην, ἀφαιρῶσαν τὴν κί-
νησιν καὶ τὸ τάχος τὸ ἀπ' αὐτῆς δικνύμενον εἰς τὰς ὑπ' αὐτὴν
σφαῖρας· καὶ γὰρ ἢ δευτέρα συγκινυμένη τῇ ἀπλανεῖ προσετίθη τῷ
τάχει τῶν ὑπ' αὐτὴν τῷ ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς. γραφήσετο 35
μὲν ἔν ὅτῳ ὁμοίως κινυμένη τῇ ἀπλανεῖ· ὅ μέντοι καὶ τὴν τάξιν
ἔξει τῆς ἀπλανῆς, περὶ ἄλλης σρεφομένη πόλως καὶ ὅ τῆς τῆς
ἀπλανῆς, ἀπ' ἀνατολῶν δὲ ὅμως ἐπὶ δυσμάς. μὲν δὲ ταύτην
ὀγδόην λοιπὸν νοητέον τὴν πρώτην τῆς Διός, ὀρθῶς τῷ Σωσιγένης
ἐπιστήσαντος ὡς ὅκ ἐστιν ἢ τελευταία τῶν τριῶν ἀνελιττουσῶν πρώτη
τῶν τῆς Διός, ὥσπερ τινὲς ᾤκησαν ὅτι ἢ τελευταία τῶν τὰς ἐπάνω
φορὰς ἀνελιττουσῶν πρώτη ἔσαι τῶν τὴν ὑποκάτω ἀστέρα φερουσῶν,
ὡς εἶναι τὴν αὐτὴν ἐβδόμην τε καὶ ἢ ἡμεῖς φάμεν ὀγδόην, πρώτην
ἔσαν τῶν τῆς Διός· τούτο γὰρ συμβαίνει αὐτοῖς, οἷς τὴν αὐτὴν ἀριθ-
μεῖν, σώζειν πείρωμένοις τὴν ἀριθμὸν τῶν ἀνελιττουσῶν τὴν ὑπ'
Ἀριστοτέλει λεγόμενον· δεῖ γὰρ ἐλάττω εἶναι καθ' ἕκαστον ἀστέρα
τῶν φερουσῶν τὰς ἀνελιττεύσας, ὥστε ἐπὶ μὲν Κρόνον καὶ ἐπὶ Διὸς τετ-
τάρων καθ' ἕκαστον ὅσων τῶν φερουσῶν τρεῖς εἶναι τὰς ἀνελιτ-

τέσας, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τεττάρων, Ἄρεος Ἀφροδίτης Ἑρμῆ
 Ἡλίου, πέντε καθ' ἑκάστων ὕσων τῶν φερουσῶν, τέτταρας. γίνονται
 ἔν' ἅπασαι ἀνελίττεσθαι δις μὲν τρεῖς αἱ Κρόνου καὶ Διός, τετράκις δὲ
 τέτταρες αἱ Ἄρεος Ἀφροδίτης Ἑρμῆ Ἡλίου, ὥστε πᾶσαι δύο
 καὶ εἴκοσιν. ἦσαν δὲ αἱ φέρουσαι ὀκτὼ μὲν αἱ Κρόνου καὶ Διός, πέντε
 δὲ καὶ εἴκοσι τῶν λοιπῶν πέντε. τριῶν ἔν' ὕτως καὶ τριάκοντα ταῖς
 δύο καὶ εἴκοσι συντεθεισῶν ἀνελίττεσθαι αἱ πᾶσαι εἰσιν πέντε καὶ
 πενήκοντα. ταῖς γὰρ σελήνην φέρουσας ὕδεν δεῖ ἀνελίττεσθαι,
 ἐσχάτης ὕσης, τῷτο καὶ τῷ Ἀριστοτέλει εἰπόντος ὅτι μόνος ὁ δεῖ
 ἀνελιχθῆναι ἐν αἷς φέρεται καὶ κάτω τεταγμένον ἄστρον. ἀλλ' ὅτι μὲν
 ὁ πασῶν ἀριθμὸς τοσούτος δῆλον. ἐπεὶ δὲ ἐπήνεγκεν ὁ Ἀριστοτέ-
 λης ὅτι εἴ τις μὴ προαίρει τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ ὥς εἵπομεν κι-
 νήσεις, ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα ἔσονται πᾶσαι, τῷτο ταραχὴν ἐποίη-
 σεν. ἐὰν γὰρ ἀφείλωμεν τὰς τῷ ἡλίῳ δύο καὶ τῇ σελήνῃ δύο, ὥς
 προσέθηκε Κάλλιππος, καὶ δῆλον ὅτι καὶ δύο ἄλλας ἀπὸ ἡλίου τὰς
 ἀνελίττεσθαι ἐκείνας (ἀφηρημένων γὰρ ἐκείνων δεῖ συναφαιρῆναι καὶ
 τὰς μελλούσας αὐτὰς ἀνελίττειν), ἔξ μὲν ἔσονται ἀφηρημέναι, δύο
 φέρουσαι τὴν ἡλίον καὶ δύο αἱ ταύτας ἀνελίττεσθαι πρὸς ταῖς δύο
 ταῖς τῇ σελήνῃ προσεθείσαις ὑπὸ Κάλλιππου, ἕκети δὲ συμβαίνει
 τῶτων ἀφαιρεθεισῶν ἀπὸ τῶν πέντε καὶ πενήκοντα λοιπὰς εἶναι
 πᾶσας ζ' καὶ μ', ἀλλ' ἐννέα καὶ μ'. λέγει δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ζ' καὶ
 μ' καταλιμπάνειν ἢ ὡς ἐπιλεησμένος ὅτι τῇ σελήνῃ ὁ τέτ-
 ταρας ἀλλὰ δύο μόνος ἀφείλεν. εἰ μὴ ἄρα δεῖ λέγειν ὅτι τῷ μὲν
 ἡλίῳ τὰς τέσσαρας ἀφείλεν, ὥς προσέθεικεν αὐτὸς ἀνελίττεσθαι,
 καὶ ἀμφοτέρων ὥς ὁ Κάλλιππος, καὶ ὕτως ὀκτὼ τῶν ἀφαιρεθεισῶν
 ὕσων ἀπὸ τῶν ν' καὶ ε' αἱ λοιπαὶ εἰσιν ζ' καὶ μ'. συμβαίνει μὲν ἔν'
 ὕτως ὁ ἀριθμὸς. διὰ τί δὲ τῷ ἡλίῳ τὰς δύο, τὴν δευτέραν καὶ τρί-
 την, ἕκ' ἀνελίττεσθαι τινες, ἔχ' ἔξομεν λέγειν, καὶ ταῦτα εἰπόντος
 αὐτῷ μόνον τὸ κάτω κείμενον ἕκ' ἀνελίττεσθαι. καίτοι καὶ τῷτο κα-
 λῶς ὁ Σωσιγένης ἐπέστησεν, ὅτι καὶ ἐπὶ σελήνης ἀναγκαῖον ὑποθέσθαι
 τὰς ἀνελίττεσθαι, ἵνα μὴ τὸ ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω κινήσεων τάχος
 ταῖς φέρουσας αὐτὴν προσεθέμενον ποιῇ μηκέτι τῇ ἀπλανεῖ ἰσο-
 ταχῶς ἐπὶ δυσμὰς αὐτὴν παραχωρεῖν. ἀλλ' ἔν' καὶ τῷτο δοθέντος,
 τῷ μόνῃ αὐτὴν μὴ ἔχειν ἀνελίττεσθαι, ὁ συμβαίνει ὁ ἀριθμὸς.
 καὶ τῷτο τὸν τε Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Πορφύριον διατάραξεν ἐν ταῖς εἰς
 τὴν λάβδαν τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ χολαῖς. Σωσιγένης δὲ ἐπιστήσας
 βέλτιον εἶναι φησι τῷ ἀριθμῷ παρόραμα νομίζειν τοῖς γράφεσι
 γεγονέναι ἢ τὰς αὐτὰς ἐβδόμας καὶ ὀγδόας σφαῖρας ποιεῖν, ὕδεν εἰ
 τῷτο γένοιτο συνάδοντος τῷ ἀριθμῷ ταῖς ῥήσεσιν. ὁ γὰρ ἔτι ἔσονται
 αἱ πᾶσαι ε' καὶ ν', καθάπερ αὐτὸς φησιν. προσίθῃσι δὲ καὶ τῷτο ὁ
 Σωσιγένης, δῆλον εἶναι λέγων ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι κατ' ἄλλο μὲν
 ἀνελίττεσθαι αὐτὰς ὁ Ἀριστοτέλης προσαγορεύει, κατ' ἄλλο δὲ
 Θεόφραστος ἀνταναφρεύσας. ἔστι γὰρ ἄμφω περὶ αὐτὰς ἀνελίττεσθαι
 γὰρ τὰς τῶν ὑπεράνω κινήσεις καὶ ἀνταναφρεύσας τὰς τῶν ὑπ' αὐτὰς
 σφαιρῶν πόλεις, τὰς μὲν ἀφαιρῆσαι, τὰς δὲ εἰς τὸ δέον καθιστῶσαι.
 δεῖ γὰρ τὰς μὲν ἄνωθεν κινήσεις μὴ δικνεῖσθαι πρὸς τὰς τῶν κατω-
 τέρω φοράς ἄστρον, τὰς δὲ τῶν ὑποκάτω πόλεις ὑπὸ τὴν αὐτὴν
 κάθετον τοῖς τῶν ὁμοίων σφαιρῶν πίπτειν πόλοις, ὅπως εἰς ταῦτα

εἶεν ἀποκαθεστηκυῖαι τῇ θέσει, καθάπερ φησὶν, αἱ πρῶται σφαῖραι
 τῶν ὑποκάτω τεταγμένων ἄστρον, καὶ δῆλον ὅτι διὰ τὰς πρώτας
 καὶ αἱ μετ' αὐτάς. ὕτω γὰρ μόνως, φησὶν, ἐνδέχεται τὴν τῶν ἀπλα-
 νῶν φοράν ἅπαντι ποιεῖσθαι, καθάπερ ἤδη ἔφαμεν, εὖ λέγων.
 τοιαύτη τις ἔστιν ἢ διὰ τῶν ἀνελίττεσθαι σφαιροποιία, μὴ δυνη-
 θεῖσα διασῶσαι τὰ φαινόμενα, ὥς καὶ ὁ Σωσιγένης ἐπισκῆπτει λέ-
 γων. ὁ μὲν αἱ γὰρ τῶν περὶ Εὐδόξου σώζουσι τὰ φαινόμενα, ἔχ'
 ὅπως τὰ ὕψιον καταληφθέντα, ἀλλ' ὕδεν τὰ πρότερον γνωσθέντα
 καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων πιεσθέντα. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέ-
 γειν, ὧν ἕνα καὶ Κάλλιππος ὁ Κυζικηνός, Εὐδόξου μὴ δυνηθέντος,
 ἐπειράθη διασῶσαι, εἴπερ ἄρα καὶ διέσωσεν. ἀλλὰ αὐτὸ γὰρ τῷτο,
 ὅπερ καὶ τῇ ὄψει πρόδηλον ἔστιν, ὕδεις αὐτῶν μέχρι καὶ τῷ Αὐτο-
 λύνῃ τῷ Πιτανάει ἐπεβάλετο διὰ τῶν ὑποθέσεων ἐπιδείξαι. καί-
 τοι ὕδεν αὐτὸς Αἰτόλυκος ἠδυνήθη. δηλοῖ δὲ ἢ πρὸς Ἀριστόθην
 αὐτῷ διαφορά. ἔστι δὲ ὁ λέγων τὸ ποτὲ μὲν πλησίον ἔστι δὲ ὅτε
 ἀποκεχωρηκότας ἡμῶν αὐτὸς φαντάζεσθαι. καὶ γὰρ τῇ ὄψει συμ-
 φανὲς ἐπ' ἐνίων τῷτο ἔστιν. ὁ γὰρ τῇ Ἀφροδίτῃ λεγόμενος
 ἄστρον καὶ δὴ καὶ ὁ τῷ Ἄρεος καὶ μέσας τὰς προηγούμενους αὐτῶν πολ-
 λαπλάσιοι φαίνονται, ὥστε ὁ γὰρ τῇ Ἀφροδίτῃ ἐν ἀσελήνοις νυξί
 σκιάς πίπτειν ἀπὸ τῶν σωμάτων ποιεῖ. ἢ τε ἔν' σελήνῃ καὶ ἐν αὐτῇ
 μὲν τῇ ὄψει συμφανὲς ἔστιν ἕκ' αἰετὶ τὸ ἴσον ἡμῶν ἀφισταμένη, διὰ τὸ
 μὴ αἰετὶ τὸ ἴσον ἔχουσα μέγεθος ἡμῶν φαίνεσθαι, τῶν αὐτῶν περὶ τὸ
 δι' ὁ θεωρεῖται καθεστώτων. ὁ μὲν ἀλλὰ καὶ ὀργανικώτερον παρα-
 φυλάττει ταῦτα συνδοκεῖ διὰ τὸ ποτὲ μὲν ἐνδεκαδάκτυλον ποτὲ δὲ
 αὐτὸ δωδεκαδάκτυλον τύμπανον ἔξ ἴσης ἀποστάσεως τῷ θεωμένῃ
 τιθέμενον ἀντιφράττειν αὐτῷ τῇ ὄψει, ὥστε μὴ πίπτειν ἐπ' αὐτὴν.
 πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰ περὶ τὰς τῷ ἡλίῳ παντελεῖς ἐκλείψεις συμ-
 βαίνοντα τῷ λεγομένῳ μαρτυρεῖ, καὶ ἔστι γὰρ τεκμήρια τῆς περὶ
 τῶτων ἀληθείας. ὅτε γὰρ τύχοι καὶ σάθμην ὄντα τό τε κέντρον αὐτῷ
 καὶ τῇ σελήνῃ καὶ δὴ καὶ ἡ ἡμετέρα ὄψις, ἔχ' ὅμοια αἰετὶ τὰ συμ-
 βαίνοντα φαίνονται, ἀλλ' ὅτε μὲν τῷ περιλαμβανόντι τὴν σελήνην
 κώνῃ, κορυφὴν δὲ ἔχοντι τὴν ἡμετέραν ὄψιν, καὶ αὐτὸς ὁ ἡλῖος
 συμπεριλαμβάνεται, ὅτε δὲ καὶ διατελεῖ χρόνον τινὰ μὴ φαινόμενος
 ἡμῶν, ὅτε δὲ αὐτὸς τοσούτον ἀποδοῖ τῶτων ὥστε καὶ ἔξωθεν ἴσυν αὐτῷ
 τινὰ περιφαινόμενον ἀπολείπει καὶ τὴν μέσον τῆς ἐκλείψεως χρό-
 νον. ὥστε ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὴν περὶ τὰ μεγέθη αὐτῶν διαφοράν
 φαίνεσθαι διὰ τὴν τῶν ἀποστάσεων ἀνισότητά, τῶν γὰρ περὶ τὴν ἀέρα
 παραπλησίον ὄντων. ὅπερ δὲ ἐπὶ τούτων συμβαίνει καὶ τῇ ὄψει
 καταφανὲς ἔστιν, εἰκὸς καὶ τοῖς ἄλλοις συμβαίνειν, καὶ εἰ μὴ τῇ
 ὄψει πρόδηλον εἴη. καὶ ὁ μόνον εἰκὸς ἀλλὰ καὶ ἀληθές, εἴπερ ἢ καθ'
 ἑκάστην ἡμέραν κινήσεις αὐτῶν ἀνώμαλος φαίνεται. ἀλλὰ περὶ τὰ
 φανταζόμενα αὐτῶν μεγέθη ὁ προσπίπτει τις διαφορά διὰ τὸ
 μηδὲ πολὺ διαφέρειν τὴν εἰς τὸ ὕψος τε καὶ τὸναντίον μετὰσασιν,
 ἢν δὴ καὶ καὶ βάθος κινήσιν οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων καλεῖν εἰώθασιν.
 τῷτο τοίνυν ὕδαμῶς ἐπειράθησαν διασῶσαι, ὥστε μὴ καθ' ἑκάστην
 ἡμέραν παραλλάττεσθαι ἐπιδεικνύειν, καίτοι τῷ προβλήματος
 τῷτο ἀξιώματος. ἀλλὰ μὲν ὕδεν ὡς ἐλελήθει γὰρ αὐτὸς ἢ ἀνισότης
 τῶν ἀποστημάτων ἑκάστη πρὸς ἑαυτόν, ἐνδέχεται λέγειν. Πολέ-

μαρχος δὲ ὁ Κυζικηνὸς γνωρίζων μὴ αὐτὴν φαίνειν, ὀλιγωρῶν δὲ
ὡς ἔκ αἰδητῆς ἔσσης, διὰ τὸ ἀγαπᾶν μᾶλλον τὴν περὶ αὐτὴν μέ-
σον ἐν τῷ παντὶ τῶν σφαιρῶν αὐτῶν θέσιν. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Ἀρι-
στοτέλης ἐν τοῖς Φυσικοῖς Προβλήμασι προσαπορῶν ταῖς τῶν
ἀστρολόγων ὑποθέσεσιν ἐκ τῆ μὴ ἴσα τὰ μεγέθη τῶν πλανητῶν 5
φαίνεσθαι. ὅπως ἂν παντάπασιν ἠρέσκετο ταῖς ἀνελιττέσταις, καὶ τὸ
ὁμοκέντρος ἔσας τῷ παντὶ περὶ τὸ μέσον αὐτῶν κινεῖσθαι ἐπήγαγετο
αὐτόν. καὶ μέντοι καὶ ἐξ ὧν ἐν τῷ λάβδᾳ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικά
φησι φανερός ἐστιν ἔχ' ἡγούμενος αὐτάρκως ὑπὸ τῶν μέχρι καθ'
αὐτὴν ἀστρολόγων εἰρηῶς τὰ περὶ τὰς κινήσεις τῶν πλανημένων. 10
λέγει γὰρ ὡς πῶς (c. 8 p. 1073 a 11) "νῦν μὴ ἔν ἡμεῖς ἂν λέ-
γουσι τῶν μαθηματικῶν τινὲς ἐννοίας χάριν λέγομεν, ὅπως ἢ τι
τῇ διανοίᾳ πλήθος ὠρισμένον ὑπολαμβάνειν. τὸ δὲ λοιπὸν τὰ μὴ
ζητῶντας αὐτὰς δεῖ, τὰ δὲ πυνθανομένους τῶν ζητῶντων, εἴαν τι
φαίνειν) παρὰ τὰ νῦν εἰρημένα τοῖς ταῦτα πραγματευομένοις, 15
φιλεῖν μὴ ἀμφοτέρους, πείθεσθαι δὲ τοῖς ἀκριβετέροις." ἀλλὰ καὶ
καταριθμησάμενος ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τὰς συμπάσας φοράς
ἐπάγει (p. 1074 a 14) "τὸ μὴ πλήθος τῶν φορῶν ἔσω τοσούτον,
ὥστε καὶ τὰς ὑσίας καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς ἀκινήτους καὶ τὰς αἰδητὰς το-
σαύτας εὐλογον ὑπολαβεῖν. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ἀφείδω τοῖς ἰχυρο- 20
τέροις λέγειν." τό τε ἔν "ἔσω" καὶ τὸ "εὐλογον" καὶ τὸ ἄλλα ἰχυ-
ροτέροις καταλιπεῖν ἐν περὶ αὐτὰ ἐνδοιασμὸν ἐνδείκνυ). τῷ
ἔν Ἀριστοτέλει πειθομένους ἀκολουθεῖν χρὴ μᾶλλον τοῖς μεταγενε-
τέροις ὡς μᾶλλον σώζουσι τὰ φαινόμενα, καὶ εἰ μὴδὲ ἔτοι τε-
λέως διασώζουσιν, ἐκείνων μήποτε τοσαῦτα ἐπισαμένων φαινό- 25
μενα διὰ τὸ μήπω τὰς ὑπὸ Καλλιδέους ἐκ Βαβυλῶνος ἐκπεμ-
φθείρας τηρήσεις ἔκειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, Ἀριστοτέλης τῷτο ἐπι-
σκήψαντος αὐτῷ, ὃς ἰσορεῖ Πορφύριος ἔτῳ εἶναι χιλίων καὶ μυ-
ριάδων τριῶν ἕως τῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα σωζομένης χρό-
νων; μήτε ὁπόσα ἠπίσαντο διὰ τῶν ὑποθέσεων ἐπιδεικνύει δυνά- 30
μένων. ἐγκαλεῖ δὲ αὐτοῖς ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὡς πολὺ πλήθος
σφαιρῶν εἰσάγει μόνος ἕνεκα τῆς συναποκαταστάσεως τῶν ἐπὶ τὰ
πλανητῶν πρὸς τὴν περιφορὰν τῆς ἀπλανῆς, καὶ τὸ λέγειν τὰς πε-
ριεχομένας ταῖς περιεχόμεναις καὶ τὰς ἐχάτας ταῖς ὑπὲρ αὐτάς
αἰτίας εἶναι τῆς συναποκαταστάσεως, καίτοι τῆς φύσεως αἰεὶ τὰ 35
ἀνωτέρω τοῖς κατωτέρω αἰτία ποιήσης τῆς κινήσεως. καὶ γὰρ ἐφ'
ἡμῶν ἀνωθεν ἀπὸ τῆς ἡγεμονίας μορὴ τὰς ὁρμὰς τῆς κινήσεως
διὰ τῶν νεύρων εἰς πάντα τὰ ὄργανα διαδίδοσθαι. ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ
τί δὴ ποτε καθ' ἑκάστον ἀστέρα τὴν πρώτην σφαῖραν τάττωσιν
ὁμοίως τῇ ἀπλανεῖ καὶ ἰσοταχῶς κινούμενην, καὶ τὰς μετ' αὐτὴν πᾶ- 40
σας μέχρι τῆς ἐν ἀστέρα ἐχούσης τῇ ἀπλανεῖ συναποκαθιστάσας.
εἰ γὰρ διαδίδωσιν ἢ ὑπερκειμένη ταῖς ὑποκειμέναις τὸ τῆς οἰκείας
κινήσεως εἶδος, διὰ τί μὴ τὴν ἀπλανῆ λέγομεν ἰχυροτάτην καὶ ἐπι-
κρατεστάτην πασῶν ἔσαν πάσας τὰς ὑφ' αὐτὴν αὐτῇ συναπο-
καθιστάνειν; τὰς μὴ γὰρ τὴν κατὰ τὸ μήκος καὶ τὴν κατὰ τὸ πλάτος κινή- 45
σεις φερέσας, ἐπεὶ δὲ διάφοροι αὖτ' καθ' ἑκάστον ἀστέρα, ἀναγκαῖον
ἦν διαφόρους εἶναι. ἢ δὲ μὴ τῆς ἀπλανῆς συναποκατάστασις, ἢ
αὐτῇ ἔσα πασῶν τῶν σφαιρῶν, πῶς ἔκ ἡρκέσθαι τῇ τῆς ἀπλανῆς

συμπεριγωγῇ, ἀλλ' ἐδεήθη τῶν ταύτην τὴν κίνησιν φερέσων
ἑκάστον ἀστέρα καὶ τῶν ἐκείνας ἀνελιττέστων κατὰ τὴν Ἀριστοτέλην;
λέγοιεν δ' ἂν ἴσως ὅτι καὶ συναποκαθιστῶν) τῇ ἀπλανεῖ τὴν
αὐτὴν αὐτῇ κίνησιν τὴν ἀπ' ἀνατολῶν κινούμεναι, ἀλλὰ διάφορον
ἔχουσαι τὸ μέγεθος διάφορον πάντως καὶ τὸ τάχος ἔχουσι τῆς κινή-
σεως. πῶς ἔν ἦν εἰκὸς ἀπολελυμένας αὐτάς καὶ μὴ συνδεδεμένας
ὑπὸ μιᾶς τῆς ἀπλανῆς τὰς διαφόρους κινεῖσθαι κινήσεις; κατεγνω-
κότες ἔν τῆς τῶν ἀνελιττέστων ὑποθέσεως οἱ μεταγενέστεροι μά-
λιστα διὰ τὴν κατὰ τὸ βάθος διαφορὰν καὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν κινή-
σεων μὴ ἀποσώζουσιν, τὰς μὴ ὁμοκέντρος ἀνελιττέστας παρητή-
σαντο, ἐκκέντρος δὲ καὶ ἐπικύκλους ὑπέθεντο, εἰ μὴ ἄρα ἢ τῶν ἐκ-
κέντρων κύκλων ὑπόθεσις ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ἐπενοήθη, ὡς
ἄλλοι τινὲς ἰσορῶσι καὶ Νικόμαχος καὶ Νικομάχῳ κατακολουθῶν
Ἰάμβλιχος. ἵνα δὲ καὶ τῶν τῶν ὑποθέσεων τῆς χρείας ἐννοιάν
τινα λάβωμεν, περὶ ὕραν τὴν πραγματείαν ποιούμενοι, ἐκκείδω 15
πρῶτον ὡς ἐπὶ καταγραφῆς ἢ κατὰ τὸν ἐκκεντρον ὑπόθεσις τῇ κατὰ τὸν
ὁμοκέντρον παραβαλλομένη. νοεῖδω ὁ διὰ μέσων τῶν ζωδίων
κύκλος ὁμοκέντρος ὁ ἀβγδ' περὶ κέντρον τὸ ε', ἐφ' ὃ ὑποκείδω ἢ
ἡμετέρα ὄψις, καὶ διάμετρον τὴν αεγ'. εἰ μὴ ἔν ὁ ἀσὴρ ὡς ἀπὸ τῆ
α' ἐπὶ τὸ β' ποιεῖ) τὴν ὁμαλὴν πάροδον ἐπὶ τῷ ἀβγδ' κύκλῳ, φα-
νερὸν ὅτι τῆς ὄψεως πρὸς τῷ ε' κέντρῳ τυγχάνουσης, εἴαν νοήσω-
μεν τὴν ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὸν ἀστέρα πίπτουσαν ἀκτῖνα, ὡς τὴν αε'
εὐθεῖαν καὶ αὐτὴν ὁμαλῶς συμπεριενεχθῆναι, φανήσε) δηλαδὴ
ὁ ἀσὴρ καὶ ὁμαλῇ ποιούμενος τὴν πάροδον καὶ ἀπόστασιν αἰεὶ τὴν ἴσην
ἡμῶν ἀπέχων. ἀλλ' ἐπεὶ ἔχ' ὅπως ὁρῶν), ἀλλὰ πάντοτε ἀνώ-
μαλον ποιούμενοι τὴν πάροδον καὶ ἄλλοτε ἄλλην ἀπόστασιν ἀφεσώ-
τες, ὡς δῆλον γίνε) ἐκ τῆς τῶν μεγεθῶν διαφορᾶς, ὑποκείδω ὁ
ἀβγδ' κύκλος μηκέτι ὁμοκέντρος τῷ ζωδιακῷ. οἷον ἵνα μηκέτι
ἐπὶ τῷ ε' τυγχάνῃ τὸ ζωδιακὸν κέντρον, ἐφ' ὃ φάμεν τὴν ὄψιν
εἶναι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ζ', καὶ γίνεσθαι τὸν ἀβγδ' μηκέτι ὁμοκέντρον τῷ
διὰ μέσων τῶν ζωδίων κύκλῳ ἀλλ' ἐκκεντρον πρὸς αὐτόν, καὶ
ἀπογειότατον μὴ αὐτῷ τὸ α', τῆς α' τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ ζ'
ὄψεως ἀπέχον, περιγειότατον δὲ τὸ γ', τὸ ἐλάχιστον τῆς κατὰ τὸ ζ'
ὄψεως ἀπέχον. εἴαν ἔν νοήσωμεν ἐπὶ τῷ ἀβγδ' ἐκκέντρον κύκλῳ
τὸν ἀστέρα ὁμοίως ἀπὸ τῆς α' ἀπογεῖν ἐπὶ τὸ β' τὴν ἀβ' περιφέρειαν
ὁμαλῶς κινούμενον καὶ εὐθεῖαν τινὰ ἀπὸ τῆς ε' κέντρον συμπεριωγο-
μένην αὐτῷ, καὶ αὐτὴν ὁμαλῶς συμπεριενεχθῆσθαι. ἔσω ἔν ὡς ἢ
εβ'. συμβήσε) ἔν, ἐπιζευχθείσης ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ ζ' ὄψεως ἐπὶ
τὸν ἀστέρα τῆς ζβ', ὁμαλῶς μὴ κεκινήσθαι τὸν ἀστέρα τὴν ὑπὸ αεβ'
γωνίαν, πεφηνέναι δὲ ἐλάττονα τὴν ὑπὸ αβζ'. ἢ γὰρ πρὸς τὸ ε'
γωνία ἐκτὸς ἔσα τῷ βεζ' τριγώνῳ μείζων ἐστὶ τῆς ἐντὸς καὶ ἀπεναν-
τίον τῆς πρὸς τῷ ζ'. εἴαν δὲ ὡς ἀπὸ τῆς γ' περιγεῖν ποιούμενος τὴν
πάροδον κινήθῃ ὁμαλῶς τὴν γδ' περιφέρειαν, ὥστε καὶ τὴν εδ'
εὐθεῖαν ὁμαλῶς συμπεριενεχθῆναι, καὶ ἐπιζεύξωμεν πάλιν ἀπὸ
τῆς κατὰ τὸ ζ' ὄψεως τὴν ζδ' εὐθεῖαν, ἔσαι πάλιν ἢ μὴ ὁμαλῆς ἀπὸ
τῆς περιγεῖν πάροδος περιεχομένη ὑπὸ τῆς ὑπὸ γεδ' γωνίας, ἢ δὲ
ἀνώμαλος καὶ φαινομένη ὑπὸ τῆς γζδ', καὶ μείζων ἔσαι δηλονότι κατὰ
τὴν ἀπὸ τῆς γ' περιγεῖν φαινομένη τῆς ὁμαλῆς διὰ τὸ μείζονα εἶναι

τὴν πρὸς τῷ ζ' γωνίαν τῆς πρὸς τῷ ε', καὶ ἔσται ἐπὶ μὲν τῆς κ' τὸ β' τῷ ἀσέρος θέσεως ὁμαλὴ μὲν ἢ ὑπὸ αεβ', φαινόμενη δὲ ἢ ὑπὸ αζβ', διαφορὰ δὲ ἢ ὑπὸ εβζ', ἐπὶ δὲ τῆς κ' τὸ δ' τῷ ἀσέρος θέσεως ὁμαλὴ μὲν ἢ ὑπὸ αεβ', φαινόμενη δὲ ἢ ὑπὸ γζδ', διαφορὰ δὲ ἢ ὑπὸ εζδ'. ταύτης ὅν τῆς ὑποθέσεως κ' τὸ ἀπλῶς ἐκκεντρὸν ἀρμολύσεως 5 τῷ εἰρημένῳ τῷ μαθηματικῷ σκοπῷ καὶ ἑτέραν ἐξεῦρον τὰ αὐτὰ τῇ προειρημένην δυναμένην ἐπιδεικνύναι, τῷ τῆς ὁμαλῆς τῶν ἀσέρων κινουμένων ἀνωμάλως αὐτῶς φαίνεται διεξιόντας τὰς τῷ διὰ μέσων τῶν ζωδίων κύκλῳ περιφερείας. νοεῖται γὰρ πάλιν ὁ αβγδ' κύκλος ὁμοκέντρος τῷ διὰ μέσων περὶ κέντρον τὸ ε', ἐφ' ὃ 10 πάλιν ἢ ἡμετέρα ὄψις, ὁ δὲ ἀσὴρ μὴ ἐπ' αὐτῷ ποιεύμενος τὴν κίνησιν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ζηκ' κυκλικῷ καλυμένῳ ἐπικύκλῳ, τὸ α' κέντρον πάντοτε ἔχοντος ἐπὶ τῆς τῷ αβγδ' κύκλῳ περιφερείας, ὡς κ' μὲν τῷ ζ' ἀπογειότατον ὁμοίως γίνεσθαι τὸν ἀσέρα, κ' δὲ τῷ θ' περιγειότατον· καὶ δὴλον ὅτι ὅταν μὲν ὁ ἐπικύκλος τῷ αβ' περιφέρειαν 15 ὁμαλῶς κινηθεῖς γένῃ κ' τὸ β', συμπεριανομένης πάλιν καὶ τῆς εβ' ὁμαλῶς, ὁ δὲ ἀσὴρ ἀπὸ τῷ ζ' ἀπογείνῃ ὡς ἐπὶ τῷ ἢ ποιεύμενος τὴν πάροδον τὴν ζη' πάλιν ὁμαλῶς κινηθεῖ καὶ ἐπιζεύξωμεν ἀπὸ τῆς κ' τὸ ε' ὄψεως τὴν εη' εὐθείαν, ὁμαλῶς μὲν πάλιν ὁ ἀσὴρ περιερχεῖται ἔσται ὑπὸ τῷ ἐπικύκλῳ τὴν αβ' περιφέρειαν, τῷ τῆς 20 ὑπὸ αεβ' γωνίαν, φαίνεται δὲ τὴν ὑπὸ ακη' μείζονα τῆς ὁμαλῆς. διαφορὰ δὲ αὐτῶν γίνεσθαι ἢ ὑπὸ βεη' γωνία. ὅταν δὲ ἀπὸ τῷ ζ' ἀπογείνῃ μὴ ὡς ἐπὶ τῷ ἢ ποιῇ τὴν πάροδον, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῷ κ', ἢ μὲν ἢ ἀπὸ αεβ' γωνία πάλιν ἔσται τῆς ὁμαλῆς παρόδου, ἢ δὲ ἢ ὑπὸ κεβ'. ὡς ἢ τοιαύτη ὑπόθεσις δύναται πρὸς τοῖς ἀπογειοτέροις τὰς 25 τῶν ἀσέρων παρόδους καὶ μείζονας καὶ ἐλάττονας ἀποδεικνύναι, μείζονας μὲν δηλονότι ὅταν ὁ ἀσὴρ ἀπὸ τῷ ἀπογείνῃ τῷ ἐπικύκλῳ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῷ κύκλῳ ποιῇ τὴν πάροδον, ἐλάττονας δὲ ὅταν ἐπὶ τὰναντία. ἢ δὲ κατ' ἐκκεντρον αἰετὶ τὴν μὲν πρὸς τῷ ἀπογειοτέρῳ φαινόμενην ἐλάττονα τῆς ὁμαλῆς, ἐπεὶ καὶ πάντοτε ἢ ὑπὸ αζβ' 30 φαινόμενη ἐλάττων ἐστὶ τῆς ὑπὸ αεβ' ὁμαλῆς. τῶν τῶν ὑποθέσεων ἑκατέρα τὴν ἀστρολογικὸν σκοπὸν ἀποδίδωσιν ἰδίᾳ λαμβανόμενον, πλὴν ὅτι ἐπὶ τῆς σελήνης ἀμφοῖν δέον συντιθεμένων· τὴν γὰρ φέροντα τὴν σελήνην ἐπικύκλῳ ἐπὶ ἐκκεντρῷ κύκλῳ περιεγόμενον ὑποτίθενται, ἵνα σωθῇ τὰ φαινόμενα ὑπ' αὐτῆς. αὐτῷ δὲ 35 αἱ ὑποθέσεις καὶ ἀπλῶς ἐκκεντρῶν τῶν προτέρων εἰσὶν, ὅθεν νοεῖται τοσαῦτα σώματα ὑράνια ἀναπλάττειν, καὶ σώξωσι τὰ φαινόμενα τὰ τε ἄλλα καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὸ βάθος καὶ τὴν ἀνωμαλίαν. ὅτε δὲ τὸ ἀξίωμα τῷ Ἀριστοτέλει φυλάττεται τὸ βεβλόμενον πᾶν κυκλοφορητικὸν σῶμα περὶ τὸ πάντες μέσον κινεῖται. ἀλλ' ὅδε ἢ τῆς 40 ἀπορίας λύσις ἢ εἰρημένη χώραν ἔχει λοιπόν, δι' ἣν οἱ λόγοι πάντες ὅσοι κεκίνηται. ὅδε γὰρ ὁ ἀνισασμὸς ἔτι ἔχει χώραν, εἴπερ μηκέτι ἀληθὲς τὸ εἰρημένον ὅτι ἢ μὲν πρώτη φορά μία ὅσα πολλὰ κινεῖ τῶν θείων σωμάτων, αἱ δὲ πολλὰ ὅσα ἐν μόνον ἑκάσῃ· ὅδε γὰρ πολλὰ σώματα κινῶσιν αἱ πρὸ τῆς τελευταίας καὶ τῆς ἐν ἄστρον 45 ἐχούσης. καὶ ταῦτα τὰ ἄτοπα ἐπάγει ταύταις ταῖς ὑποθέσεσιν ὁ Σωσιγένης, ὅδε τῇ τῶν ἀνεπιτησῶν ἀρεσκόμενος διὰ τὰς εἰρημένας ἐμπροσθεν αἰτίας. ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ἐνίσταται ἀνάγκη

τὴν νομίζοντας καὶ τὴν ἀσέρας ἐμφύχους ὄντας ἰδίαν ἔχειν κίνησιν· ὅδε γὰρ μέρη μόνον εἰσὶ τῷ ὑρανῷ, ἀλλὰ καὶ ὅλως καθ' αὐτὴν ἑκάστος· ἀληθὲς ὅν ἂν εἴη μᾶλλον ἀξίωμα τὸ λέγον ὅτι πᾶν τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα περὶ τὸ ἑαυτῷ κέντρον κινεῖται· διὸ ὅσα μὲν τῶν ὑρανίων σωμάτων μέσον ἔχει τὸ πάντοτε μέσον, ἀληθὲς εἰπεῖν περὶ τὸ μέσον τῷ πάντες κινεῖται, ὅσα δὲ ἐκτὸς ἐκείνου τῷ μέσῳ ἐστὶ μερικώτερα ὄντα, περὶ τὸ ἑαυτῶν κινεῖται μέσον, ὡς περὶ οἱ ἀσέρες. καὶ οἱ ἐπικύκλοι καὶ οἱ ἐκκεντροί, εἴπερ ἔστι καὶ τοιαῦτα ἐν τῷ ὑρανῷ σώματα, καὶ ταῦτα δὲ κινεῖται περὶ τὸ πάντες μέσον, καὶ μὴ τὴν ἰδίαν κίνησιν ἀλλὰ τὴν τῆς φερέσσης αὐτὰ σφαίρας, ὁμοκέντρον τῷ παντὶ ὄψεως. καὶ ταύτη γὰρ καὶ ὁ τῷ Ἀριστοτέλει λόγος ἀληθὲς ἂν εἴη ὅτι πᾶν κυκλοφορητικὸν σῶμα περὶ τὸ μέσον φέρεται τῷ πάντος, εἰ μὴ προδείξῃ τις ὅτι κ' τὴν ἰδίαν κίνησιν φέρεται. ἢ δὲ λύσις τῆς ἀπορίας μερικῶς ἔχει χώραν καὶ ἐπὶ τῶν τῶν ὑποθέσεων. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀληθῶς πῶς εἰπεῖν ὅτι ἀνισάζει ἢ φύσις καὶ ποιεῖ τινὰ τάξιν τῇ μὲν μιᾷ φορά πολλὰ ἀποδιδῶσα σώματα, τῷ δὲ ἐνὶ σώματι πολλὰς φορές· καὶ γὰρ μίαν ἑκάστων τὴν ἰδίαν κίνησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἀπλανῆς πάντα κινεῖται τὰ ὑπ' αὐτὴν, καὶ οἱ ἐπικύκλοι ταύτην τε καὶ τὴν τῶν ὁμοκέντρων ἢ ἐκκεντρων, καὶ ὁ ἀσὴρ, ὃν ἐν σῶμα εἶπε, τὴν τε τῷ ἐπικύκλῳ καὶ τῷ ὁμοκέντρῳ ἢ ἐκκεντρῷ καὶ τὴν τῆς ἀπλανῆς. ἔτι δὲ καὶ οἱ ἐκκεντροὶ κύκλοι ὅτε ἂν εἴεν κύκλῳ κινούμενοι, εἴπερ μὴ περὶ μέσον ἀλλὰ περὶ τὸ ἔξω τῷ μέσῳ κινῶνται, ἐν τε τῷ σφαιρῶν ἐπιλαμβάνοντες τόπον καὶ καταλείποντες κενὸν ἀναγκάζουσιν εἶναι, τό τε χῆμα αὐτῶν ἀλλόκοτον ἔσται τῷ ἐντὸς αἰετὶ μέρος τῷ ἐκτὸς ἀποτεμένοντος. μήποτε δὲ πάντα διαφευξόμεθα ταῦτα ἐκκεντρῶν σφαίρας ὁμοκέντροις ἐναρμολύοντες, καὶ τὴν ὁμοκέντρον περὶ τὸ ἑαυτῆς κέντρον κινουμένην περιάγειν λέγοντες τὴν ἐκκεντρον, καὶ αὐτὴν περὶ τὸ αὐτῆς κέντρον κινουμένην. καὶ πάσας τελείας ἐρῶμεν σφαίρας, μὴ δεδοικότες ἐπ' ἐκείνων τὸ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν. καὶ ἄλλας δὲ ἀστρονομικὰς ἀπορίας ὅτε ὀλίγας ὁ Σωσιγένης ἀπορεῖ καὶ πρὸς ταύτας τὰς ὑποθέσεις εὐφυῶς, ὅτε ἄλλης ἂν εἴη χολῆς ἐπισκέπτεται· νῦν δὲ ἐδόκει τὴν περὶ τῷ ὑρανῷ καὶ τῶν ὑρανίων κινήσεων λόγους ἀνερευνῶντα, καὶ τὰς ἀποδείξεις βεβαιωσάμενον δι' ὧν ἐγκύκλιοι τε καὶ ὁμαλεῖς καὶ τεταγμένοι ἐδείχθησαν, ἐπειδὴ φαίνονται ἀνώμαλοι τε καὶ ἀνόδοι ἔχουσαι καὶ καθόδοις, ἐννοίαν παραχεῖν τῶν ὑποτεθέντων δι' ὁμαλῶν καὶ ἐγκυκλίων καὶ τεταγμένων κινήσεων οἱ τε παλαιοὶ ἀστρονόμοι καὶ οἱ μεταγενέστεροι σώξωσι τὰ φαινόμενα. εἰ ὅν μᾶλλον τοῖς περὶ τῷ ὑρανῷ λόγοις τῷτο πρέπει ἢ περὶ τοῖς περὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας, μηδεὶς ἡμῶν αἰτιάσῃ τὴν πλείονα τῷ λόγῳ παρέκβασιν, εἰ κ' καιρὸν εἴη γεγεννημένη (*). Simpl. f. 120-124.

ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι πῦρ εἶναι δημιουργικὸν περὶ τὸ μέσον 293 α τε καὶ κέντρον τῆς γῆς τὸ ἀναθάλλον τὴν γῆν καὶ ζωοποιεῖν, καὶ τὴν 20 περὶ αὐτὴν φυλάττον διακόσμησιν· ἄστρον δὲ τὴν γῆν ὡς ὄργανον

(*) p. 293 a 11. in hoc autem non videtur Alexander recte sensisse, siquidem in suae explicationis margine colligit id secundum imaginationem dictum esse. Themist. f. 34.

καὶ αὐτὴν ἔσαν. ἡ δὲ ἀντίχθων αὐτοῖς τὴν σελήνην ἐδήλυσεν· αἰθερία γὰρ γῆ προσηγορεύετο καὶ τὴν εἰς ἰβ' τομὴν τῆ παντός, ἐν ἣ τρία τὰ στοιχεῖα παρελαμβάνοντο. τὸτο δὲ τὸ ἄστρον φερόμενον νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν ποιεῖν διὰ τὸ ἐν ἀπὸ τῆς σκιάς αὐτῆς κῶνον εἶναι νύκτα, ἡμέραν δὲ τὸ καταλαμβάνον αὐτῆς ἐν ἡλίῳ. p. 293 b 1. διὸ καὶ Διὸς πύργον καὶ φυλακὴν αὐτῇ (τὸ πῦρ) ἀπεφώνησαντο. ἐκάλουν δὲ αὐτὴν καὶ Ἐξίας οἶκον καὶ Διὸς θρόνον, καὶ τὰς φρυσθητικὰς δυνάμεις τῶν θεῶν δεχομένην τῷ κέντρῳ καὶ συνοχῆς ὄντος τοῦ παντὶ αἰτίῃ. διὸ καὶ πλεχθῆναι τὴν τῆ παντὸς ψυχὴν ἐκ μέσου πρὸς τὸν ἔχοντα ὕψος, διὰ τὸ πεπλέχθαι, φησὶν, ὡς τὰς φρυσθητικὰς αὐτῆς δυνάμεις ἐν τέτοις ἰδρυμένας. ib. v. 6. ἐντεῦθεν ἐν ἔλεγχον προάγει, χετλιαστικῶς δὲ καὶ τὸ σύνθηδες προάγει αὐτόν, ὡς καὶ ὁ Δημοκρίτης "Ἀνδροτίων, ὦ γῆ καὶ θεοί." cod. Coisl. 166.

τῶν πεπερασμένων ἐν κόσμῳ λεγόντων οἱ μὲν πλείστοι ἐπὶ τῷ 15 μέσῳ κεῖσθαι λέγουσι τὴν γῆν, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξίμανης καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δημοκρίτης καὶ Πλάτων· ἀντιφάσκουσιν δὲ οἱ Πυθαγόρειοι (τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ ἐναντίως), ὅτι περὶ τὸ μέσον λέγοντες αὐτὴν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ μέσῳ τῆ παντὸς πῦρ εἶναι φασί, περὶ δὲ τὸ μέσον τὴν ἀντίχθονα φέρεσθαι φασί, 20 γῆν ἔσαν καὶ αὐτὴν, ἀντίχθονα δὲ καλεσμένην διὰ τὸ ἐξ ἐναντίας τῆδε τῇ γῇ εἶναι· μὲν δὲ τὴν ἀντίχθονα ἢ γῆν ἢ δὲ, φερομένη καὶ αὐτὴ περὶ τὸ μέσον, μὲν δὲ τὴν γῆν ἢ σελήνην (ἔτω γὰρ αὐτὴ ἐν τῷ πέρατι τῶν Πυθαγορικῶν ἰσορεῖ). τὴν δὲ γῆν ὡς ἐν τῶν ἄστρον ἔσαν κινεμένην περὶ τὸ μέσον καὶ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον χέσιν νύκτα καὶ 25 ἡμέραν ποιεῖν· ἡ δὲ ἀντίχθων κινεμένη περὶ τὸ μέσον καὶ ἐπομένη τῇ γῇ ἔχει ὁρᾶν ὑφ' ἡμῶν διὰ τὸ ἐπιπροῖδεν ἡμῖν αἰεὶ τὸ τῆς γῆς σῶμα... τέλειον γὰρ ἀριθμὸν ὑποθέμενοι τὴν δεκάδα ἐβύλοντο καὶ τῶν κυκλοφορητικῶν σωμάτων τὸν ἀριθμὸν εἰς δέκα συνάγειν (*). θέντες ἔν, φησί, τὴν ἀπλανῆ μίαν καὶ τὰς πλανώμενας 30 ἑπτὰ καὶ τὴν γῆν ταύτην σὺν τῇ ἀντίχθονι, τὴν δεκάδα ἐπλήρωσαν. καὶ ἔτω μὲν αὐτὴς τὰ τῶν Πυθαγορείων ἀπεδέξατο. οἱ δὲ γνησιώτερον αὐτῶν μεταχόντες πῦρ μὲν ἐν τῷ μέσῳ λέγουσι τὴν δημιουργικὴν δύναμιν τὴν ἐκ μέσου πάσαν τὴν γῆν ζωογονῆσαν καὶ τὸ ἀπεφυγμένον αὐτῆς ἀναθάλησαν. διὸ οἱ μὲν Ζανὸς πύργον 35 αὐτῇ καλεῖσιν, ὡς αὐτὴς ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ἰσόρησεν, οἱ δὲ Διὸς φυλακὴν, ὡς ἐν τέτοις, οἱ δὲ Διὸς θρόνον, ὡς ἄλλοι φασίν. ἄστρον δὲ τὴν γῆν ἔλεγον ὡς ὄργανον καὶ αὐτὴν χρόνον· ἡμερῶν γάρ ἐστιν αὕτη καὶ νυκτῶν αἰτία. ἡμέραν μὲν γὰρ ποιεῖ τὸ πρὸς τῷ ἡλίῳ μέρος καταλαμβάνον, νύκτα δὲ τὸ καὶ τὸν κῶνον τῆς γινομένης ἀπ' αὐτῆς σκιάς. ἀντίχθονα δὲ τὴν σελήνην ἐκάλουν οἱ Πυθαγόρειοι, ὥσπερ καὶ αἰθερίαν γῆν, καὶ ὡς ἀντιφράττουσαν καὶ ἐπιπροῖδεν τῷ ἡλιακῷ φωτί, ὅπερ ἴδιον γῆς, καὶ ὡς ἀποπερατῆσαν τὰ ὑράνια, καθάπερ ἡ γῆ τὰ ὑπὸ σελήνην. Simpl. f. 124.

293 a 28. ταύτης τῆς δόξης νεώτερος μὲν Ἀριστοτέλης Ἀρχέδημος γέ- 45 γονε· πρὸ δὲ Ἀριστοτέλους τίνες ἔτι εἰς ἐδόξασαν, ἐκ τῆς ἰσορίας,

(*) ornareque conantur contumeliosis verbis orationem suam. Themist. f. 34.

φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ζητητέον. μήποτε δὲ ἔχῃ ὡς ἄλλων τινῶν παρὰ τῆς Πυθαγορείας δοξασάντων ἔτι εἶπεν "πολλοῖς δ' ἂν καὶ ἑτέροις συνδόξειεν." id. f. 124 b.

τίνων δὲ ἡ τοιαύτη δόξα, ἔκ εἶπε. λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος 293 b 21. ὅτι δύναται τὸτο καὶ ὡς Πυθαγορείων τινῶν ταύτης γενομένων τῆς δόξης ἀκρίβειαν. τεκμήριον δὲ ἐποιθντο τῷ λόγῳ τῷδε τὸ τὴν σελήνην πλεονάκεις ἐκλείπειν ἢ περὶ τὸν ἥλιον· διὰ γὰρ τὸ μὴ μόνον ὑπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων τῶν σωμάτων τῶν περὶ τὸ μέσον κινεμένων ἀντιφράττεσθαι, πλεονάκεις αὐτὴν ἐκλείπειν. id. f. 125 b.

ἐπάγει ὅτι ἐνίοι καὶ κειμένην αὐτὴν ἐπὶ τῷ κέντρῳ λέγουσιν 293 b 30. εἰλεῖσθαι καὶ κινεῖσθαι, ὥσπερ ἐν τῷ Πλάτωνος Τιμαίῳ (p. 40) γέγραπται... τὸ δὲ ἰλλομένην, εἴτε διὰ τῆς ἰωῦτα γράφει, τὸ δεδεμένην δηλοῖ· καὶ ἔτι καὶ Ἀπολλώνιος ὁ ποιητὴς (1 129)

δεσμοῖς ἰλλόμενον μεγάλων ἀπεσεῖσατο νύτων, καὶ Ὅμηρος (Il. 13 572)

ἰλλάσιν ἔκ ἐθέλοντα βίη δῆσαντες ἄγασιν. εἴτε διὰ τῆς εἰ διφθόγγου γράφεται, καὶ ἔτι εἰργασμένην δηλοῖ, ὡς καὶ Αἰχύλος ἐν Βασσάrais. καὶ ὅτι τὸ ἰλλομένην ἔτι εἰργασμένην δηλοῖ, ὡς Πλάτωνος εἶρη, δηλοῖ τὰ ἐν Φαίδῳ (p. 109) περὶ τῆς γῆς εἰρημένην, ἐν οἷς φησὶν "ἰσόροπον γὰρ πρᾶγμα ὁμοίᾳ τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν ἔχει ἔξει μᾶλλον ἔδὲ ἦττον ὑδαμόσε κλιθῆναι." δηλοῖ δὲ καὶ τὸ τῷ Τιμαίῳ ῥητόν, ὅπερ ὁ Πλάτων ἐν τέτοις παρέξεσεν, ἔτι εἶχον "Γὰρ δὲ ἐν μέσῳ ἰδρυμένα, ἐξία θεῶν, ὅρος τ' ὄρφνας καὶ 25 αἶς γίνετο, δύσις τε καὶ ἀνατολὰς γεννώσα καὶ ἀποτομὰς τῶν ὀριζόντων· πρέσβισα δὲ ἐντὶ τῶν ἐντὶ τῷ ὕρανῳ σωμάτων." εἴτα ὀλίγα εἰπὼν περὶ τῶν ἄλλων στοιχείων ἐπάγει "ὥς ῥίξαι πάντων καὶ βάσις τῶν ἄλλων αἰ γὰρ καὶ ἡρεῖται ἐπὶ τὰς αὐτὰς ῥοπὰς." τῆς δὲ λέξεως δηλώσεως μὲν ὡς ἐπὶ πᾶν τὸ δεδεμένην, ὡς αἰ παραθεῖσθαι χρήσεις ἐσημαίνον, δηλώσεως δὲ καὶ τὸ συσπρεφομένην, ὅταν διὰ τῆς εἰ διφθόγγου γράφεται, πρῶτον μὲν δι' ἐνὸς τῷ Ν' γράφεται, ἔπειτα καὶ ἐπὶ τῶν κυκλικῶν χημάτων λέγει τὸ συνεσφραθῆναι, καὶ ἀκίνητα ἢ πρὸς δὲ τέτοις καὶ ἑκάτερον ἢ λέξεις σημαίνει, καὶ τὸ δεδεμένην καὶ τὸ κινεμένην, πῶς ἔδει τῷ Πλάτωνος ἀποδέχεσθαι τὸν λόγον τῷ Τιμαίῳ παραξέοντος; id. ib.

ἐντεῦθεν πρὸς Πλάτωνα αἰνίττεται... τὸ εἰλεῖσθαι σπεύδει διὰ 293 b 31. πολλῶν ὁ Σιμπλίκιος συμβιβάζει καὶ ἐκ τῶν τῷ Πλάτωνος ῥήσεων νοεῖν ἡμᾶς, εἰ μὲν διὰ τῆς γράφομεν, ἀντὶ τῆς δεσμεῖσθαι, εἰ δὲ διὰ τῆς διφθόγγου, ἀντὶ τῆς λέγει δὲ σφάλμα γραφικόν εἶναι τὸ κινεῖσθαι· ἰλλεῖσθαι, καὶ διὰ τῆς εἰ, τὸ δεσμεῖσθαι δηλοῖ· ὅθεν καὶ τὸ

ἰλλάσι δ' ἔκ ἐθέλοντα βίη δῆσαντες ἄγασιν, καὶ διὰ διφθόγγου, καὶ ἔτι εἰργασμένην... ὡς Αἰχύλος ἐν Βασσάrais. καὶ ὁ μὲν Πλάτων ἔτι εἰργασμένην, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀντὶ τῆς βιάζεσθαι κινεῖσθαι· ἐρέφεισθαι, ὅτε καὶ μᾶλλον διὰ τῆς εἰ διφθόγγου. Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός κινεῖσθαι περὶ τὸ μέσον τὴν γῆν, τὸν δὲ ὕψος ἡρεμεῖν ὑποθέμενος, σῶζειν ὥς τὰ φαινόμενα. cod. Coisl. 166.

293^b οἱ δὲ τυμπανοειδῆ λέγουσιν. ἐν τῷ κέντρῳ δὲ ἦσαν τὴν γῆν
34. καὶ κύκλῳ κινημένην, τὴν δὲ ἕρανὸν ἡρεμεῖν Ἡρακλείδης ὁ Ποντι-
κὸς ὑποθέμενος, σώζειν ὥστε τὸ φαινόμενον. Simpl. f. 126.

294^a εἰπὼν μόνιμον εἶναι τὴν γῆν διὰ τὸ τυμπανοειδὲς σχῆμα, ἐπὶ-
9. γαγεν ὅτι πολλοὶ τυγχάνουσιν εἰρημένοι τρόποι τῆς καὶ τὴν γῆν δια-
θέσεως, ὧν τινὲς μὲν πρὸς κίνησιν αὐτὴν τινὲς δὲ πρὸς μόνην ἐπι-
τήδειον εἶναι λέγουσιν, ὥσπερ ὁ νῦν εἰρημένος πρὸς μόνην. id.
f. 126 b.

294^a καὶ πρῶτον μνημονεύει τῶν μένειν λεγόντων (τὴν γῆν) διὰ τὸ
10. ἀπειρον αὐτὴν εἶναι, ὥσπερ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, δευτέρων
δὲ τῶν ἐφ' ὕδατος ὀχνημένην μένειν, ὡς Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, τρί-
των δὲ τῶν λεγόντων μένειν αὐτὴν ἀνεχομένην ὑπὸ τῷ ὑποκειμένῳ
ἀέρος, ὃν ἐπιπωματίζει πλατεῖα ἕσα καὶ τυμπανοειδῆς ἡ γῆ, καὶ ὃ
συγχωρεῖ ἀναχωρεῖν. ἔτι δὲ Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Δη-
μόκριτος ἐδόκουν λέγειν. τετάρτων τῶν περὶ Ἐμπεδοκλέα τῶν τὴν
15. δίνην τῷ ἕρανι τῆς μονῆς τῆς γῆς αἰτιωμένων, καὶ πέμπτων τῶν
τὴν ὁμοιότητα καὶ τὴν ἰσορροπίαν αἰτίαν τῆς μονῆς λεγόντων, ὡς
Ἀναξίμανδρος καὶ Πλάτων. . . τάχα γὰρ ἀλογωτέρας, τετέστιν ἀρ-
γοτέρας, διανοίας ἐστὶ τὸ μὴ θαυμάζειν πῶς κτλ. id. ib.

294^a καὶ τὰτα δὲ ἄξιον ἀπορίας περὶ τῶν αὐτῶν φησί, πῶς ἄνωθεν
18. καταφερομένων μορίων τῆς γῆς, εἴ τις πρὸ τῶν πεσεῖν αὐτὰ ἀπα-
σπῶ τι αἰεὶ τὴν ὑποκειμένην γῆν, μένει φερόμενα ἕως ἂν ἀντε-
ρεῖδῃ τι αὐτοῖς, ἢ δὲ ὅλη γῆ μηδενὸς κάτωθεν ἀντερείδοντος ὃ
φέρειν ἀλλ' ἡρεμεῖ. διὰ ταῦτα μὲν γάρ, φησί, τὸ ἀπορεῖν περὶ τῆς
γῆς ἐγένετο φιλοσόφημα πᾶσι· φιλόσοφον γὰρ ὄντως ἐστὶ τὸ τὰς
25. αἰτίας τῶν ὄντων ζητεῖν· τὸ δὲ περὶ τὰς τέττα λύσεις μὴ φυλά-
ξας, τὸ μᾶλλον ἀτόπως εἶναι τῆς ἀπορίας, θαυμάσειεν ἂν τις·
δοκεῖν γὰρ λύειν τὴν ἐν τέττα ἀπορίαν βληθέντες πλείονος ἀπορίας
ἀξίους προχρῶν. ἔτι μὲν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο τὴν λέξιν,
ἔτι γράφας· τὸ δὲ περὶ τὰς τέττα λύσεις μὴ μᾶλλον ἀτόπως
εἶναι δοκεῖν, καὶ ὡς ἐλλειψύσης τὸ πλήρες, ὡς εἴρηται, ἀποδύς· μή-
ποτε δὲ καὶ ἔτις ἡ λέξις συντόμως, ὃ μέντοι ἐλλειπῶς ἀπηγ-
γελῆται· εἰπὼν γὰρ ὅτι τὸ μὴ ἀπορεῖν εἰκότως ἐγένετο φιλοσόφημα
πᾶσιν, ἐπάγει· τὸ δὲ περὶ τὰς τέττα λύσεις μὴ μᾶλλον ἀτόπως
εἶναι δοκεῖν τῆς ἀπορίας, πᾶσι γὰρ λύνοντας δηλονότι, θαυμάσειεν
35. ἂν τις, ὡς τὸ ἀτόπως μὴ πρὸς τὰς λύσεις ἀκχεῖν ἀλλὰ πρὸς τὰς
λύοντας. ἐγὼ μὲντοι παλλὰ τῶν ἀντιγράφων ἡῦρον ἔτις ἔχοντα
"τὸ δὲ τὰς περὶ τέττα λύσεις μὴ μᾶλλον ἀτόπως εἶναι δοκεῖν," καὶ
ἔστιν ἔτις καταλληλότερον. id. ib.

294^a ἀγνοῶ ἐγὼ, ταῖς Ξενοφάνους ἔπεισι τοῖς περὶ τέττα μὴ ἐντυ-
25. χῶν, πότερον τὸ κάτω τῆς γῆς μέρος ἀπειρον λέγων διὰ τὸτο
μένειν αὐτὴν φησίν, ἢ τὸν ὑποκάτω τῆς γῆς τόπον καὶ αἰθέρα ἀπει-
ραν, καὶ διὰ τὸτο ἐπ' ἀπειρον καταφερομένην τὴν γῆν δοκεῖν ἡρε-
μεῖν. ἔτι γὰρ Ἀριστέλης διεσάφησεν ἔτι τὰ Ἐμπεδοκλέους ἔπη
διορίζει σαφῶς· γῆς γὰρ βάθην λέγοιτ' ἂν καὶ ἐκεῖνα εἰς αὐτὰ κατέειπεν.
45. ἀλλὰ ταύτην μὲν τὴν δόξαν ὅθεν ἀντιλογίας ἠξίωσεν ὡς παντελῶς
ἀπίθανον, ἐπ' αὐτῇ δὲ τὴν Θαλῆ τῷ Μιλήσι τήθησιν, ἐφ' ὕδα-
τος λέγοντος ὀχεῖς τὴν γῆν ὥσπερ ξύλον ἢ ἄλλο τι τῶν ἐπινή-

χεῖς τῷ ὕδατι πεφυκότων. πρὸς ταύτην δὲ τὴν δόξαν ὁ Ἀριστο-
τέλης ἀντιλέγει, μᾶλλον ἴσως ἐπικρατῆσαν διὰ τὸ παρ' Αἰγυπτίοις
ἔτις ἐν μύθῳ σχήματι λέγεσθαι καὶ τὴν Θαλῆν ἴσως ἐκείθεν τὴν λό-
γον κεκομικέναι. id. f. 127.

294^a καὶ τὴν κατακλυσμὸν γὰρ τῶν φυσικῶν ἀρχαιοτάτος ὢν
29. ἔτος ὁ Μιλήσιος, ἔπερ ἡ δόξα αὕτη ἐστὶ, τὸ ὅτι ἡ γῆ ἐφ' ὕδατος
κεῖται. φασὶ δὲ τῆτον τὴν Θαλῆν ὑπὸ τῷ Φαραῶ μετακαλέσθηναι
ὡς τῷ παρ' ἡμῶν Μωϋσῇ τὰ περὶ φύσεως καλῶς ἐκπαιδεύσειεν·
νῦννοθετησάμενος γὰρ τὴν Μωϋσέα ὁ Φαραῶ, ὡς καὶ τῶν γραφῶν
τῶν ἡμετέρων μαθάνομεν, πάσας τὰς διὰ γραμμάτων παιδείας
ὡς ἄριστα μαθεῖν τὴν τοῖστον ἐσπούδαζε. τὸ δὲ τοῖστον δόγμα, τὸ
ὅτι ἡ γῆ τοῖς ὕδασι ὑπανάχευται, ὁ Θαλῆς ἐξ Αἰγύπτου μετακεκό-
μικεν. cod. Reg. 1853.

τὸ γὰρ τυχὸν μόριον ἐμβληθὲν εἰς ὕδωρ ὅχι ἴσαται, ἕως ἂν εἰς
5. τὴν πυθμένα τῶν ὕδατος ἔλθῃ (τῆτα γὰρ σημαίνει τὸ βυθίζεσθαι), καὶ
θᾶττον φέρεται καὶ μείζον. Simpl. f. 127.
καὶ ἐφ' ὕδωρ λέγεσθαι φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος τὰ ξενὸν μὲν ἔχοντα
294^b τὸ σῶμα, τρήσεις δὲ τινὰς ἐν τῷ πυθμένι. ταῦτα ἔντα ἀγγεῖα,
20. ἐμφραττόντων ἡμῶν τὸ σῶμα βαπτίζόμενα ἐν τῷ ὕδατι, ἐπὶ τὴν
βάσιν ὅθεν εἰσδέχονται διὰ τὸ πεπληρωμένον πνεύματος μὴ δυνα-
μὲν μεταστῆναι καὶ ὑποχωρῆσαι τῷ ὕδατι διὰ τὸ πεφραγῆναι τὸ
σῶμα. cod. Coisl. 166.

εἰδὸς ἀγγεῖον ἢ κλεψύδρα ἐστὶ, τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὑδράρπαξ παρά-
τιστον ὀνομάζεται, ἔχον δὲ ἄνωθεν μίαν ὀπὴν καὶ πάντῃ πλατεῖαν,
κάτω δὲ πάλιν πολλὰς τε καὶ πάνυ μικράς. εἴ γὰρ τις τὴν ἄνω τε
καὶ πλατεῖαν ὀπὴν ἐπιφράξας ἐπικαλύψειεν, εἴτα τὸ τοῖστον ἀγγεῖον
καθ' ὕδατος τινὸς ἐπαφήσειεν, ὅθεν μικρὸν τι ἐνδοθεν ὕδωρ εἰσρυή-
σεται διὰ τῶν μικρῶν τε καὶ πάντῃ στενωπῶν ὁπῶν τῶν κάτωθεν
ὄντων· γέμει γὰρ ὁ ἀέρος τὸ τοῖστον ἀγγεῖον, ὃς ὅχι ἔχει πόθεν ποῖ
30. διεξέλθαι πῆς πλατείας ὀπῆς τῆς ἄνωθεν ὕψους ἐμπεφραγμένης,
ὡς ἔφημεν. ταῦτ' ἄρα καὶ ἐπεὶ σῶμα διὰ σώματος ὃ χωρεῖ, ὅθεν
μικρὸν ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ εἰσέρχεται λεπτομερές αὐτοῦ σώματος,
ἀέρος δηλαδή, γεγεμισμένον, ὡς προειρήκειμεν. ὑδράρπαξ δὲ τὸ
τοῖστον ἀγγεῖον καλεῖται, ὅτι οἱ ἐν χώραις τισὶν ἀλλοδαπαῖς περι-
πλέοντες, ἐπὶ ποτίμων ὑδάτων ἐν ἐνδείᾳ γενήσονται, χαλῶσι τὸ
τοῖστον ἀγγεῖον ἐν τῇ θαλάσῃ, πλὴν ὅχι ὅλον, ἀλλὰ μέχρι τῆς
μέσης τῷ θαλασσῷ ἐῶσιν ἐμβαπτίζεσθαι ὕδατι· ὅθεν καὶ διὰ τῶν
σμικροτάτων ὁπῶν τῶν κάτωθεν ὕδων, πλὴν καὶ τῆς ἄνωθεν ὀπῆς
τῆς πλατείας ἡνωγμένης, τὸ λεπτομερές αὐτοῦ τε καὶ καθαρώτερον
ὕδωρ τῷ ἀγγεῖῳ ἐνδοθεν εἰσρέον δέχόμενοι θᾶττον ὑφαρπάξασί τε
καὶ πίνουσιν ὕδωρ γλυκὺ τε καὶ ποτίμον· τὸ γὰρ παχύτερον καὶ ὑλικώ-
τερον αὐτὸ λεπτοτάτων καὶ πάνυ βραχυτάτων ὕδων τῶν ὁπῶν ἐξω-
θεν μένει, διηθεῖται δὲ ὅσον λεπτότερόν ἐστι καὶ ποτιμώτερον. cod.
Reg. 1853.

ὅπως γὰρ, φησί, πρὸς τὰς ἔτις λέγοντας περὶ τῆς κινήσεως
294^b τῆς γῆς ὡς ὅχι ἔχαστης κίνησιν, ὃ περὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἐστὶν ἡ ἀμ-
30. φισβήτησις μορίων ὕψους τῆς παντός, ἀλλὰ περὶ ὅλης τῆς τῶν φυ-
σικῶν σωμάτων συστάσεως. Simpl. f. 128.

295^a 19. μάλλον δὲ ἐβιάσθη (ὁ Ἀλέξανδρος) νομίζων τὸν κόσμον τῷ-
τον ὑπὸ μόνῳ τῷ νείκῳ καὶ τῷ Ἐμπεδοκλέῳ (*) γενέσθαι. μήποτε
δὲ καὶ ἐπικρατῇ ἐν τῷ τῷ νείκῳ, ὥσπερ ἐν τῷ σφαίρῳ ἡ φιλία,
ἀλλ' ἄμφω ὑπ' ἁμφοῖν λέγονθ' ἵνα γένῃ. καὶ τάχα ἔδωκε κωλύει
παραθέσθαι τινὰ τῶν τῷ Ἐμπεδοκλέῳ ἐπὶ τῷ τῷ δὴ λῆντα.

αὐτὰρ ἐγὼ παλιν ὁρῶν ἐλεύσομαι ἐς πόρον ἱμῶν,
τὸν πρότερον κατέλεξα λόγῳ λόγον ἐποχετεύων
κεῖνον. ἐπεὶ νεῖκος μὲν ἐνέρτατον ἵκετο βένθος
δίνης, ἐν δὲ μέσῃ φιλότις σφοδράλιγγι γένῃθι,
ἐν τῇ δὲ τὰδε πάντα συνέρχεται ἐν μόνον εἶναι,
ἐκ ἁφάρ, ἀλλ' ἐθέλημα συνιστάμεν ἄλλοθεν ἄλλα.
τῶν δὲ τὴν μισγομένων χεῖρ' ἔθνεα μυρία θνητῶν,
πολλὰ δ' ἄμικτα ἔστηκε κεραιομένοις ἐναλλάξ,
ὅσσ' ἔτι νεῖκος ἔρκε μετάρσιον. ἢ γὰρ ἀμεμφέως
πάν ἐξεσθῆκεν ἐπ' ἔχματα τέρματα κύκλω,
ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἐνέμιμνε μελέων, τὰ δ' ἐξεβεβήκει
ὅσσην δ' αἰὲν ὑπεκροθείη, τῶσιν αἰὲν ἐπῆγε
ἡπίοφρων φιλότις ἀμεμφέως ἄμβροτος ὁρμή.
αἵψα δ' ἔθνεα τ' ἐφύοντο, τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι,
ζωρά τε τὰ πρὶν ἄκρητα διαλλάξαντα κελεύθους.
ἐν τῷ τῷ δὴ λῆντι ὅτι ἐν τῇ ἀπλῇ διακοσμήσει ὑποσέλλεται μὲν τῷ νεί-
κος, ἡ δὲ φιλότις ἐπικρατεῖ, ὅταν ἐν μέσῃ τῇ σφοδράλιγγι, τῷ τῷ
τῇ δίνῃ, γένῃθι, ὥς καὶ τῇ φιλότις ἐπικρατῆσθαι ἐστὶν ἡ δίνη.
καὶ ὅτι τὰ μὲν τῶν σοιχείων ἄμικτα μένει ὑπὸ τῷ νείκῳ, τὰ δὲ μι-
γνύμενα ποιεῖ τὰ θνητὰ καὶ ζῶα καὶ φυτὰ, διότι πάλιν διαλύει τὰ
μιγνύμενα. ἀλλὰ καὶ περὶ γενέσεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν σωμα-
τικῶν τῶν λέγων ἐπήγαγεν

ἐξ ὧν ὁρματ' ἐπῆγεν ἀπειρέα δι' Ἀφροδίτῃ,
καὶ μετ' ὀλίγον γόμοις ἀσκήσασα κατασφόργις Ἀφροδίτῃ.
καὶ τὴν αἰτίαν λέγων τῷ τῷ μὲν ἐν ἡμέρᾳ τῷ τῷ δὲ ἐν νυκτὶ καλ-
λιον ὁρᾶν

Κύπριδος (φησὶν) ἐν παλάμῃσιν ὅτε ξύμπρωτ' ἐφύοντο.
ὅτι δὲ περὶ τῶν λέγει τῶν ἐν τῷ τῷ κόσμῳ, ἀκνετῶν τῶν ἐπὶ τῷ

εἰ δὲ τί σοι περὶ τῶνδε λιπόξυλός ἐπλετο πῖσις,
πῶς ὕδατος γαίης τε καὶ αἰθέρος ἡλίου τε
κιρναμένων εἶδη τε γενοῖατο χροιά τε θνητῶν
τοῖ' ὅσα νῦν γεγάασι συναρμοῖεντ' Ἀφροδίτῃ.

καὶ μετ' ὀλίγον ὡς δὲ τότε χθόνα Κύπρις, ἐπῆεν' ἐδῆγεν ἐν ὁμβρῷ,
ἡ δ' ἀποποιπνύσασα θοῶ πυρὶ δῶκε κρατῦναι.

καὶ πάλιν τῶνδ' ὅσ' ἔσω μὲν πυκνά, τὰ δ' ἔκτοθι μανὰ πέπηγε,
Κύπριδος ἐν παλάμῃσι πλάδης τοιῆσδε τυχόντα.

(*) cf. Empedoclis et Parmenidis fragm. ex cod. Taur. re-
stit. ab Am. Peyron Lips. 1810 p. 27 sqq. ad versus Empe-
docleos praeter cod. Reg. 1910 inspexi codd. Laurent. (29 Plut.
76) et Oxon. Colleg. Corp. Christi.

ταῦτα ἐξ ὀλίγων τῶν εὐθὺς προσπεσόντων ἐπὶ ἀναλεξάμενος
παραθέμην. μήποτε δὲ τῷ Ἐμπεδοκλέῳ ὡς ποιητῷ μυθικώτε-
ρον παρὰ μέρος τὴν ἐπικρατείαν αὐτῶν λέγοντος,

ἄλλοτε μὲν φιλότις συνερχόμεν' εἰς ἐν ἅπαντα,
ἄλλοτε δ' αὖ δὴ καὶ ἕκαστα φορέύμενα νεῖκος ἔχθει,

ὁ Ἀριστοτέλης μυθικώτερον τῷ τῷ ἀποχρησάμενος ἐρωτᾷ τῷ τῷ
δίνῃ τῇ μονῇ τῇ γῆς αἰτιωμένους, ὅτε τὰ σοιχεῖα διεισθῆκε
χωρὶς ὑπὸ τῷ νείκῳ. id. f. 128 b.

δόξει δὲ ἡ ἀπάντησις μὴ καὶ θύρας εἶναι. ὁ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς
τῇ διακοσμήσει ταύτης τῷ νείκῳ αἰτιάσθαι. διὰ βιαίως ἐξηγή-
σασθαι ἠνάγκασται ὁ Ἀλέξανδρος. ἐρωτᾷ γάρ, φησὶν, ὅτε τὰ
σοιχεῖα τῷ νείκῳ χωρὶς ἢ πρὸ τῇ διακοσμήσεως, πῶς διεισθῆκε
ἡ γῆ, τῷ διεσθῆκε ἵνα μὴ ἀλλήλων ἀκύνωμεν ἀλλὰ τῷ νείκῳ,
τῷ τῷ ὅτε ἡ φιλία κατεκράτει καὶ τὰ σοιχεῖα ἀπὸ τῷ νείκῳ. τὴν

10 γὰρ ὑπὸ ἀντὶ τῇ ἀπὸ ἀκύνεον, πρόθεσιν ἀντὶ πρόθεσεως. ἔθος γὰρ
τῷ τῷ τῷ Ἀττικοῖς (*). cod. Coisl. 166.
καὶ εἰκοι τῷ τῷ παρέκβασις εἶναι πρὸς Δημόκριτον ἀπειρον
ὑποτιθέμενον τῷ μεταξὺ. id.
ταύτης μὲν ἢ τῇ δόξῃ καὶ Πλάτων ἐστὶν ἐν οἷς ἐν Φαίδωνι
20 (p. 109) λέγει. . . ἀλλ' ὁ γε Ἀριστοτέλης εὐρὺν προειλημμένην
αὐτὴν ὑπὸ Ἀναξιμανδρῶν ἐμμελέερον οἶε τῷ τῷ ἐλέγχειν τῷ
ἀντιλέγειν πρὸς Πλάτωνα. . . ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, διὰ τῷ εἰπεῖν,
φησὶν, ὥσπερ τῶν ἀρχαίων Ἀναξιμανδρῶν ἐδῆλωσεν ὡς καὶ
ἄλλων ὄντων ἐκ ἀρχαίων ταύτης τῇ δόξῃ. ἡ καὶ ἀδελφον, φησὶν,
ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει ταύτῃ, πρότερον καὶ ἡρεμεῖ ἐν τῷ μέσῳ ὅσα, ἡ
μένει μὲν ἐν τῷ μέσῳ διὰ τε τὴν ἰσορροπίαν τὴν οἰκείαν καὶ τὴν τῷ
περιέχοντος ὁμοιότητα, μένους δὲ ἵλεται τε καὶ κινεῖται περὶ τὴν διὰ
παντὸς τεταμένον πόλον. Ἀναξιμανδρῶν δὲ δοκεῖ καὶ διὰ τὴν ἀέρα
τὴν ἀνέχοντα μένειν ἡ γῆ καὶ διὰ τὴν ἰσορροπίαν καὶ ὁμοιότητα.

30 Simpl. f. 129 b. ταῦτα μὲν ἢ τῷ Ἀριστοτέλει, καὶ τάχα ἂν τις ὑπονοήσῃ τῷ τῷ
ὄντι μὴ πρὸς τὴν Πλατωνικὴν ἀπόδειξιν αὐτὴν ἀπλῶς ἀποτείνεσθαι.
τῷ γὰρ Πλάτωνος τὴν ἰσορροπίαν καὶ τὴν ὁμοιότητα αἰτιωμένους, ὁ
Ἀριστοτέλης ὁ δαμῶ φαίνει τῇ ἰσορροπίας μνηθεῖς, καὶ ὁ Ἀλέ-
ξανδρος ἀντὶ τῇ ὁμοιότητος πανταχῶς τὴν ἰσορροπίαν παραλαμ-
βάνη. πλὴν καὶ πρὸς ἐκείνον ἀποτείνει τὴν λόγον ὁ Ἀριστοτέλης,
ρήτεον ἂν τὸ Σωκράτους ἐξ ὑποθέσεως προάγει τὴν λόγον. id.
f. 130.

πρῶτον προτίθει δειξάι ὅτι ἡ κινεῖται ἡ γῆ κύκλω, ὅτε περὶ
τῷ μέσον ὡς ἐν τῶν ἄστρον ὅσα, ὡς ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι, ὅτε
ὡς ἐν τῷ μέσῳ περὶ τὴν ἄξονα τῷ παντὸς ἰλλομένη. id. f. 131.

καὶ γὰρ ἡ φορὰ τῶν μορίων καὶ ὅλης αὐτῆς ἐπὶ τῷ μέσον ἐστὶ τῷ τῷ
παντός. εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ φορὰ τῇ γῆς ἐπὶ τῷ παντός ἐστι μέ-
σον, ἐπάγει ὅτι καὶ μὴ κινεῖται ἡ γῆ, ὡς τινες λέγουσιν, ἀλλ' ἐπὶ

27. 8.

296^a 23.

296^b 8.

296^b 11.

296^a 23.

296^a 27.

296^b 8.

296^b 8.

296^a 27.

296^b 8.

296^b 8.

296^b 8.

296^b 8.

296^b 8.

296^b 8.

296^b 8.

296^b 8.

(*) p. 295 a 35. ac praeterea, quemadmodum inquit Alexan-
der, quod conversione pellitur, non ea ratione pellitur ut sci-
licet quiescat, sed ut ad medium tantum feratur, et secundum
quod in medio invenitur, etiam movebitur. Themist. f. 35 b.

τῷ κέντρῳ τυγχάνη κειμένη, τῷτο ἂν τις ἀπορήσειεν, ἐπειδὴ ταύτην τῷ ὑποκειμένῳ τὸ μέσον ἐστὶν ἀμφοτέρων, τῷ τε παντὶ καὶ τῇ γῆς, ὡς πρὸς πότερον μέσον φέρεται τὰ βάρη ἔχοντα καὶ τὰ μόρια τῆς γῆς καὶ φύσιν. id. ib.

296 b ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Συναγωγῆς ὑποθέμενος τὰ 5
20. βάρη πρὸς ἴσας γωνίας καταφέρει, διὰ καὶ μένειν ἀκλινῇ καὶ ὁ πίπτειν, δείκνυσιν ὅτι πάντα ἐπὶ τὸ κέντρον ἐπέγει. id. f. 131 b.

297 a ὅδ' ἂν αἱ τῆς σελήνης ἐκλείψεις τοιαύτην εἶχον τάξιν τῶν 4.
χηματισμῶν ὥστε καὶ τὴν διάμετρον αὐτῆς αἰετὶ πρὸς τὴν ἥλιον
ζῶσιν ἀποτελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐλάττοσι τῷ ἡμικυκλίῳ διαστή- 10
ματος. τῷτο δὲ ἂν συνέβαινε καὶ εἰ μεταβατικῶς ἐποιεῖτο τὴν
κίνησιν ἢ γῆ· εἰ δὲ κύκλῳ περὶ τὸ κέντρον, ὡς Ἡρακλείδης ὁ
Ποντικός ὑπετίθετο, τῶν ὕψων ἡμερῶν. . . ὁ δὲ λέγει καὶ ὁ
Πτολεμαῖος, ὅτι πάντα ἂν τὰ μὴ βεβηκότα μίαν αἰετὶ τὴν ἐναντίαν
τῇ γῇ κίνησιν ἐφαίνετο ποιούμενα, καὶ ὅτ' ἂν νέφος ποτὲ ἐδείκνυτο 15
παροδεῦον πρὸς ἀνατολὴν ὅτε ἄλλο τι τῶν ἰπταμένων ἢ βαλλομέ-
νων, φθάνουσι αἰετὶ πάντα τῷ τάχει τῆς γῆς, εἴπερ τοσαύτην ἐν
βραχεῖ χρόνῳ ποιεῖ τὴν ἀποκατάστασιν. id. f. 132.

297 a εἴτα καὶ τὴν φαντασίαν ἡμῶν διορθοῖ τὴν ἄλλο μόριον ἐπ' 10.
ἄλλο τιθεῖσιν εἰς ὕψος πολὺ, ἕως ἂν ἐκπεσὼν τῆς ἐπὶ τὸ μέσον 20
σπυρδῆς ἀλλαχῇ ὑπενεχθῇ· καὶ ὅτ' κυμαίνει, φησί, τῷτο ὅτ' οὐκ ἔστι
μέχρι τῷ ὑπερεκχειρῶν· ὅτε ὅτ' ὡς ἔστιν ὅτε τὸ ὡς ἔστιν πρὸς ἄλλο
τι τὴν ῥοπὴν ἔχουσιν ἢ πρὸς τὸ μέσον. ἢ τὸ ὅτ' οἷον τε κυμαίνειν
εἶπεν ἀντὶ τῷ ὑποχωρεῖν καὶ ἀντιπερίεσθαι τῷ πλείονι τὸ ἐλάττον·
τῷτο ὅτ' τὰ ὑγρά πάχει. id. f. 132 b.

297 a ὑποθέμενος ἔν τῇ γῇ μεμιγμένην τέως τοῖς ἄλλοις, εἴτα 17.
διακρινομένην, ὡς Ἀναξαγόρας ἐδόκει λέγειν, καὶ ἐνεργεῖα ἐκ τῷ
δυνάμει γινομένην καὶ φερομένην ἐπὶ τὸ μέσον. . . ἀπορίαν ἐπάγει
τινὰ ἀπὸ τῶν κεντροβαρικῶν παρὰ τοῖς μηχανικοῖς λεγομένων
ἀναφυομένην. τὰ μὲν ἔν κεντροβαρικά, οἷα πολλὰ καὶ χαριέστατα 30
ὁ τε Ἀρχιμήδης καὶ ἄλλοι γεγράφασι πολλοί, σκοπὸν ἔχει πῶς τῷ
δοθέντος βάρους τὸ κέντρον εὐρεθῇ, τῷτο σημειῶν τι ἐπὶ τῷ σώ-
ματος ἀφ' οὗ, σπάρτε τινὸς ἐξαφθείσης, μετεωριζόμενον ἀκλινὲς
ἔσαι τὸ σῶμα. id. ib.

297 b ἀντὶ δὲ τῷ ἀναγκαῖον μέχρι τῷτο φέρεται λέγει ὁ Ἀλέξαν- 35
11. δρος τινὰς γράφειν ἀναγκαῖον μὴ τῷτο φέρεται, τῷτο τῆς ἐπὶ
τῷ μέσῳ ῥοπῆς. ἀποδέχεται δὲ τὴν ἐτέραν γραφὴν. id. f. 133.

298 a ἀμέλει ἐν τισὶ μέρεσι τῆς Αἰγύπτου ἢ ὕδα τῆς ἄρατις ὅ 11.
φαίνετο, καὶ ἐν τισὶ τόποις ὁ Κάνωβος ὅτ' ὁρᾷτο, ὁ καὶ Ἀσκλη-
πίδοτος ἰσόρησεν ὁ φιλόσοφος. cod. Coisl. 166. cf. Simpl. 40
f. 133 b extr.

298 a καὶ οἱ ἀστρονόμοι δὲ τὸ μέγεθος τῆς γῆς εὗρον διὰ τινῶν ἀστρο-
15. λαβῶν καὶ κλιματολάβων εὐρόντες τὸ καὶ κορυφὴν δύο ζώδιων θα-
λαττοδρομὴν πεζοδρομὴν ἀριθμήσαντα τὸ μεταξὺ διαστήματι
καὶ τὸ λοιπὸν εὐρόντες· τέμνειτο ὅτ' ἢ γῆ εἰς ἑβ' ζώδια. ἢ δὲ μέ- 45
θοδος ἀκριβεστέρα τοῖς μαθηματικοῖς. cod. Coisl. 166.

ἐπειδὴ δὲ τῷ μέτρῳ τῆς γῆς ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀριστοτέλης,
τετταράκοντα μυριάδων αὐτῆς λέγετο τὴν περιφέρειαν εἰπών,

καλῶς ἂν ἔχοι καὶ διὰ τῆς ἀπιστίας τῇ σοφίᾳ τῶν παλαιῶν ἀν-
δρῶν τὴν μέθοδον τῆς μετρήσεως συντόμως προσαναγράψαι.
λαβόντες ἀπὸ διόπτρου δύο τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων μοριαῖον ἀλλή-
λων ἀπέχοντας διάστημα, τῷτο τριᾶκοσιοσέξηκον μέρους τῷ
μεγίστῳ ἐν τῇ ἀπλανεῖ κύκλῳ, καὶ εὐρόντες πάλιν ἀπὸ διόπτρας τῆς
τόπῳ οἷς καὶ κορυφὴν εἶσιν οἱ δύο ἀστέρες, καὶ τὸ μεταξὺ διάστημα
διὰ ὁδομέτρου μετρήσαντες ἡδὺρον πεντακοσίων αὐτῶν ζαδίων· ἐξ
ὧ συνάγειτο ὅτι ὁ μέγιστος τῶν ἐν τῇ γῇ κύκλων περίμετρον ἔχει
μυριάδων δεκαοκτώ, ὡς ὁ Πτολεμαῖος ἐν τῇ γεωγραφίᾳ συνελο-
γίστατο. ἐπεὶ δὲ δείκνυτο ὑπὸ τῷ Ἀρχιμήδῳ ἡ περίμετρος τῷ
κύκλῳ τριπλασίονος τῆς διαμέτρου καὶ ἔτι ἐβδόμῳ μέρει αὐτῆς
ὑπερέχουσα, ἔσαι ἡ διάμετρος μυριάδων πέντε καὶ ἑπτάκις χιλίων
διακοσίων ἐβδομήκοντα τριῶν. δείκνυτο δὲ πάλιν τὸ ὑπὸ τῆς δια-
μέτρου καὶ τῷ τετάρτῳ μέρει τῆς περιμέτρου ἴσον τῷ ἐμβαδῷ τῷ
κύκλῳ, ὡς γίνετο τὸ ἐπίπεδον τῷ κύκλῳ μυριάδων διπλῶν ἐμβα-
δῶν εἰκοσιπέντε, καὶ ἀπλῶν ἑπτακιχίλιων ἑπτακοσίων εἰκοσιοκτῶ,
καὶ ἔτι ζαδίων πεντακιχίλιων. πάλιν δὲ δείκνυτο ὅτι ἡ ὅλη τῆς σφαί-
ρας ἐπιφάνεια τετραπλασίονος ἐστὶ τῷ ἐμβαδῷ τῷ ἐν αὐτῇ μεγίστῳ
κύκλῳ, ὡς συνάγειτο τὸ τῆς ἐπιφανείας μέγεθος ζαδίων μυριά-
δων διπλῶν ἑκατὸν τριῶν καὶ ἑπτακοσίων δεκατεσσάρων. ἵνα δὲ καὶ
τὸ ζερεὸν εὐρεθῇ τῆς γῆς μέγεθος, ὁ μέγιστος κύκλος ὁ ἔχων μυ-
ριάδας διπλᾶς εἰκοσιπέντε καὶ ἀπλᾶς ἑπτάκις χιλίας ἑπτακοσίας
εἰκοσιοκτῶ καὶ ἔτι πεντακιχίλιος μονάδας πολλαπλασιάζειτο ἐπὶ
τὴν διάμετρον, καὶ γίνετο κύλινδρος ὁ βάσιν μὲν ἔχων ἴσην τῷ με-
γίστῳ κύκλῳ, ὕψος δὲ ἴσον τῇ διαμέτρῳ μυριάδων τριπλῶν ἑκα-
τὸν τεσσαράκοντα ἑπτά, καὶ διπλῶν ἑξακιχίλιων πη, καὶ ἀπλῶν
τετρακιχίλιων τριακοσίων ὀγδοήκοντα, καὶ ἔτι πεντακιχίλιων μο-
νάδων. καὶ ἐπειδὴ ὁ ὅτις ἔχων κύλινδρος ἡμολίος ἐστὶ τῆς σφαί-
ρας, ἀφαιρῶ τῷτο τὸ τρίτον, καὶ τὴν καταλειπόμενον ἀριθμὸν ἔχω
τῷ ζερεῖ τῆς σφαίρας τῆς γῆς μυριάδων τριπλῶν ἐνενηκόντα
οκτώ, καὶ διπλῶν τετρακιχίλιων ἐξήκοντα τριῶν, καὶ ἀπλῶν ἑξα-
κιχίλιων τετρακοσίων τεσσαράκοντα ἑξ, καὶ ἔτι μονάδων ἑνακιχι-
λίων πεντακοσίων τριῶν. πρὸς δὲ τοσούτον μέγεθος τῆς γῆς τὰ
τῶν ὁρῶν ἀναστήματα ὅτ' ἔστιν ἱκανὰ τὸ σφαιρικὸν αὐτῆς ἀφελῆσαι
χῆμα, ὅδ' τὰ μέτρα τὰ ὡς σφαιρικῆς ὕψους αὐτῆς συναχθέντα
διαβάλλειν· ὁ ὅτ' Ἐρατοσθένους τὴν ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων ὁρῶν ἐπὶ
τὰ χθαμαλώτατα πίπτουσαν κάθετον δείκνυσιν διὰ τῶν ἐξ ἀποση-
μάτων μετρησῶν διόπτρων ζαδίων ὕσαν δέκα. εἰ δὲ ὁ Ἀρι-
στοτέλης τὸ τῆς περιφέρειας τῆς γῆς μέγεθος εἰς τεσσαράκοντα μυ-
ριάδας συλλογίσας τῆς μαθηματικῆς φησι, περιφέρειαν πάντως
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς λέγων, ἐπειδὴ μὴ προσέθευκε ζαδίων εἶναι
τῷτο τὸ μέτρον, ἀδύνατον εἰ διαφωνεῖ πρὸς τὴν ὕψερρον συλλογισθέντα
τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς τῶν ζαδίων ἀριθμὸν. καὶ ἀντιφωνῇ δὲ,
θαυμαστὸν ὅδ'· ὅτ' ἔγωγε ἡρῆστο τὰ ὑπὸ Ἀρχιμήδους πορισθέντα
θεωρήματα πρὸς τὴν ἀκαμπῇ τῷ προκειμένῳ κατάληψιν. μὴ
ποτε δὲ ὅδ' ὁ Ἀριστοτέλης φαίνεται ὡς ἀκριβὲς τῷτο τὸ μέτρον
ἀποδεχόμενος, ἀλλὰ τοσούτον ἔλαβεν ἐξ αὐτῷ μόνον, ὅτι ὁ λίαν
ἐστὶ μεγάλη τοσούτων ὕψα μέτρων. Simpl. f. 136.

Γ.

298^a 27. Ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς, ἐν οἷς τὸ ἡγούμενον ἔστι μόνον ἀληθές ἐστιν ἀλλὰ καὶ ἐναργές καὶ ἀναμφίλεκτον, ἀντὶ τούτου εἰ συνδέσμων τῷ ἐπεὶ χρῶντο παρασυναπτικῶν ἀντὶ τούτου συναπτικῶν· διὸ τὸ τοῦτον ἀξίωμα 5 οἱ νεώτεροι παρασυναπτικὸν καλεῖσι. καὶ Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Προτέρων Ἀναλυτικῶν τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης χρήσεως ἐδήλωσε. διὰ τούτου ἔστι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης νῦν ἔκ εἵπεν εἰ τῶν φύσει λεγομένων, ἀλλ' ἐπεὶ τῶν φ. λ. (*) Simpl. f. 137 b.

298^a 23. σωμάτων ἔργα μὲν καλεῖ τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, πάθος δὲ τὴν 10 ἀλλοίωσιν, ἣν καὶ διττὴν λέγομεν, ἢ τελείαν καὶ ποιεῖν γένεσιν, ἢ ἀτελῆ μὲν φυλάττειν δὲ τὸ ὑποκείμενον καὶ ποιεῖν τὴν κυρίως ἀλλοίωσιν. cod. Coisl. 166.

ἔργα μὲν αἱ κατὰ τόπον κινήσεις, πάθη δὲ θερμότητες καὶ ψυχρότητες καὶ τὰ ἄλλα, ὧν εἰσὶν αἰτίαι τὰ σώματα κατὰ τὰς ἐν αὐτοῖς 15 δυνάμεις. ἔχοντα γὰρ τὰ σώματα δυνάμεις τινὰς ποιητικὰς ἢ παθητικὰς ἢ ψυκτικὰς, κατὰ ταύτας ἢ ποιοῦσιν ἢ πάσχουσι. καὶ ἔστι τὸ γινόμενον, οἷον ἡ θερμότης, τῷ μὲν ποιοῦντος ἔργον, τῷ δὲ πάσχοντος, οἷον τῷ θερμαινόμενῳ ὕδατος, πάθος. cod. Reg. 1853.

298^b 1. τῷ ἀλλοιούμενῳ πάθη καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάσεις, τῷ τῶν αἰ 20 γένεσις καὶ αἱ φθοραί. Simpl. f. 137 b.

298^b 6. τῷ κόσμῳ δὲ κοιχεῖον ἐστὶν ἀλλὰ μέρος μᾶλλον, ὡς Ἀλέξανδρος· τὸ γὰρ κοιχεῖον δι' ὅλην τὴν κοιχεῖω τῷ δίδκει καὶ τοῖς μετ' αὐτῶν κοιχεῖοις συγκεράννυτο. cod. Reg. 1853.

298^b 14. τετραχῇ διεῖλε τὰς περὶ γένεσεως δόξας. καὶ γὰρ οἱ μὲν τελείως 25 τὴν γένεσιν ἀναιρῶσι, πάντα τὰ ὄντα ἀγέννητα λέγοντες διὰ τὸ τῶν γεννητῶν καὶ φθαρτῶν μὴ εἶναι γινώσκιν, αἰεὶ ῥεόντων αὐτῶν, ὡς Παρμενίδης καὶ Μελίσσος ἐδόκουν λέγειν· οἱ δὲ ἀπ' ἐναντίας τούτων, ὡς Ἡσίοδος, καὶ τὸ πρῶτισον τῶν παρ' αὐτῶν γενέσθαι λέγων (Theog. 116) "ἦτοι μὲν πρῶτισα χάος γένετο." οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα 30 γενέσθαι λέγουσιν, ἐν δὲ μόνον τὸ κοινὸν ὑποκείμενον ἀγέννητον φασιν, ἐξ ὧν τὰ ἄλλα γίνετο, ὥσπερ Ἡράκλειτος· οἱ δὲ ὑδὲν ἀγέννητον σῶμα λέγουσιν, ἀλλὰ πάντα γίνεσθαι, ἐξ ἐπιπέδων μέντοι συντιθέμενα. πρῶτος δὲ προχειρίζεται τὸς περὶ Μελίσσον καὶ Παρμενίδην, ὧν ὁ μὲν ὑδὲν ὅλως γένεσιν εἶναι φησιν, Παρμενίδης δὲ ἔτι πρὸς ἀλή- 35 θειαν ἀλλὰ πρὸς δόξαν. διὰ τούτου προσέθηκε τὸ "ἀλλὰ μόνον δοκεῖν ἡμῖν." ἢ τί κωλύει, φαίη ἂν τις, μὴ λέγεσθαι φυσικὰς ἐκείνας, μὴδὲ ὡς φυσικὰς εὐθύνεσθαι; ἢ ὅτι περὶ φύσεως ἐπέγραψον τὰ γράμματα καὶ Μελίσσος καὶ Παρμενίδης; τούτου δὲ ἔκ ἂν εἴη τοσούτον· καὶ γὰρ καὶ κοινὸν ἦν ὄνομα τῆς φύσεως, ὥσπερ καὶ θεῶν 40 φύσιν πολλάκις τολμῶμεν εἰπεῖν, καὶ τὴν τῶν ὄντων φύσιν λέγομεν. καὶ μέντοι ἔτι περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς συγγράμμασι διελέγοντο, καὶ διὰ τούτου ἴσως ἔτι παρηγόρητο περὶ φύσεως ἐπιγράφειν. λέγει δὲ ὁ Μέ- 45

(*) p. 298 a 25. quoniam de primo quidem caelo, nempe praestantiores, et eius partibus, quae octo sphaerae sunt, tametsi plures octo esse dicantur, — in praecedenti sermone satis nobis explicatum fuit. . . , relinquitur ut ect. Themist. f. 40.

λισσος "εἰ γὰρ εἴη, ἐν ἂν εἴη· εἰ γὰρ δύο εἴη, ἔκ ἂν δύνατο ἀπειρα εἶναι, ἀλλ' ἔχοι ἂν πέρατα πρὸς ἄλληλα." Παρμενίδης (*) δὲ "ὅλον μνηογενές τε καὶ ἀτρεμές ἡδ' ἀγέννητον." λέγει γὰρ ὁ Παρμενίδης

χρεὼν δὲ σε πάντα πυθέσθαι,
ἢ μὲν ἀληθείης εὐκύκλεος ἀτρεμές ἦτορ,
ἢ δὲ βροτῶν δόξας, ταῖς ἔκ ἐνὶ πίσις ἀληθείης.
ἀλλ' ἔμπης καὶ ταῦτα μαθήσαιο, ὡς τὰ δοκῶντα
χρὴ δοκίμως εἶναι διὰ παντὸς πάντα περῶντα.

ἀλλὰ καὶ συμπληρώσας τὴν περὶ τούτου ὄντως ὄντος λόγον καὶ μέλλων περὶ τῶν αἰδητῶν διδάσκειν ἐπήγαγεν

δόξας δ' ἀπὸ τούτου βροτείας
μάνθανε, κόσμον ἐμῶν ἐπέων ἀπατηλὸν ἀκύν.
παραδὸς δὲ τὴν τῶν αἰδητῶν διακόσμησιν ἐπήγαγε πάλιν
ἔγωγε τοι κατὰ δόξαν ἔφυ· τὰ δὲ νῦν τε ἔασι,
καὶ μετέπειτ' ἀπὸ τούτου τελευτήσουσι τραφέντα,
τοῖς δ' ὄνομα ἄνθρωποι κατέθεντ' ἐπίσημον ἑκάστω. . .

ἀλλὰ καὶ Μελίσσος, ὡς καταλογαδὴν γράψας, σαφέστερον ἐτι τὴν αὐτῶν περὶ τούτων γνώμην ἐξέφηνεν· εἰπὼν γὰρ περὶ τούτου ὄντος ὅτι ἐν ἐστὶ καὶ ἀγέννητον καὶ ἀκίνητον καὶ μηδενὶ κενῷ διειλημμένον ἀλλ' ὅλον αὐτῷ πλήρες, ἐπάγει "μέγιστον μὲν ἔστι σημεῖον ὅτι οὗτος ὁ λόγος ὅτι ἐν μόνον ἐστίν. ἀτὰρ καὶ τὰδε σημεῖα· εἰ γὰρ ἦν πολλὰ τοιαῦτα, χρὴ αὐτὰ εἶναι οἷον περὶ ἐγὼ φημι τὸ ἐν εἶναι. εἰ γὰρ ἔστι γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ καὶ σίδηρος καὶ χρυσὸς καὶ πῦρ, καὶ τὸ μὲν ζῶον τὸ δὲ τεθνηκός, καὶ μέλαν καὶ λευκόν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα φασὶν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀληθῆ, — εἰ δὴ ταῦτα ἔστι καὶ ἡμεῖς ὀρθῶς ὀρωμεν καὶ ἀκύνομεν, εἶναι χρὴ ἑκάστον τοῦτον οἷον περὶ τὸ πρῶτον ἐδόξεν ἡμῖν, καὶ μὴ μεταπίπτειν μηδὲ γίνεσθαι ἑτεροῖον, ἀλλὰ αἰεὶ εἶναι ἑκάστον οἷον περὶ ἔστιν. νῦν δὲ φάμεν ὀρθῶς ὁρᾶν καὶ ἀκύνειν καὶ συνιέναι, δοκεῖ δὲ 40 ἡμῶν τό τε θερμὸν ψυχρὸν γίνεσθαι καὶ τὸ ψυχρὸν θερμὸν καὶ τὸ σκληρὸν μαλακὸν καὶ τὸ μαλακὸν σκληρὸν καὶ τὸ ζῶον ἀποθνήσκειν καὶ ἐκ μὴ ζῶντος γίνεσθαι καὶ ταῦτα πάντα ἑτεροῖα, καὶ ὅτι ἦν τε καὶ ὁ νῦν ὑδὲν ὁμοῖον εἶναι, ἀλλ' ὅτι τε σίδηρος σκληρὸς ἐὼν τῷ δακτύλῳ κατατρίβεσθαι, ὁμοῦ ῥέειν, καὶ χρυσὸς καὶ λίθος, καὶ ἄλλο ὅτι ἰχυρὸν δοκεῖ εἶναι πᾶν· ὥστε συμβαίνει μήτε ὁρᾶν μήτε τὰ ὄντα γινώσκειν, ἐξ ὕδατος τε γῆ καὶ λίθοις γίνεσθαι. ἔτι τοίνυν ταῦτα ἀλλήλοις ὁμολογεῖ. φάμενοις γὰρ εἶναι πολλὰ αἰδία καὶ εἶδη τε καὶ ἰσὺν ἔχοντα πάντα ἑτεροῖα ἡμῖν δοκεῖ καὶ μεταπίπτειν ἐκ τούτου ἑκάστοτε ὀρωμένον. ὁ δὲ τοίνυν ὅτι ἔκ ὀρθῶς ὀρωμεν, ὑδὲν ἐκεῖνα πολλὰ ὀρθῶς δοκεῖ εἶναι· ἔτι γὰρ ἂν μετέπιπτεν, εἰ ἀληθῆ ἦν, ἀλλ' ἦν οἷον περὶ ἐδόκει ἑκάστον τοῦτον· τῷ γὰρ ἑόντος ἀληθινῶς κρείσσον ὑδὲν. ἦν δὲ μεταπέσει, τὸ μὲν ἂν ἀπώλετο, τὸ δὲ ἔκ ἐόντος γέγονεν. ἔτι γὰρ εἰ πολλὰ εἴη, τοιαῦτα χρὴ εἶναι οἷον περὶ τὸ ἐν. . . ἐπ' ἐκεῖνα γὰρ καὶ Παρμενίδης εἶπε τὸ "γένεσις μὲν ἀπέσβε- 45 σται καὶ ἄπιστος ὁλεθρὸς." καὶ Μελίσσος καὶ Παρμενίδης τῶν μέντοι αἰδητῶν γένεσιν σαφῶς λέγουσι, καὶ Μελίσσος μὲν ἐν τούτοις τὸ θερ-

(*) cf. Peyron. l. l. p. 55 sq.

μόν ψυχρόν γίνεσθαι καὶ τὰ ἐξῆς, ἐξ ὕδατος τε καὶ γῆ καὶ λίθοι γίνεσθαι.

Παρμενίδης δὲ περὶ τῶν αἰδητῶν ἀρξαδά φησι λέγειν

πῶς γαῖα καὶ ἥλιος καὶ σελήνη

αἰθήρ τε ξυνὸς γάλα τ' ἐράνιον καὶ Ὀλυμπος

ἔχατος καὶ ἄσρων θερμὸν μένος ὠρμήθησαν

γίνεσθαι.

καὶ τῶν γιγνομένων καὶ φθειρομένων μέχρι τῶν μορίων τῶν ζώων τὴν γένεσιν παραδίδωσι. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἡγνῶσι Παρμενίδης ὅτι γενητὴς αὐτὸς ἦν, ὡς περὶ αὐτοῦ ὅτι δύο πόδας εἶχεν, ἐν λέγων τὸ ὄν, ἀλλ' ὅπερ ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικά (Α 5 p. 986 b 27) καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπεφθέγγετο, τὸ Παρμενίδης δὲ ἔοικεν πρὸς βλέπειν, τὸτο πανταχῶς μὴ τὸ φαινόμενον ἐλεγχον ἐπιφέρειν τὸν Ἀριστοτέλην νομισέον. Simpl. f. 137.

298 b ὁ Ἀλέξανδρος ὕτως αὐτὸς συλλογίζεσθαι φησὶν. τὰ αἰδητὰ
21. μόνα ὄντα, τῶν ὄντων ἐπισήμη, τῶν αἰδητῶν μόνων ἐπισήμη, ὧν δὲ ἐπισήμη ταύτη ἀκίνητα ἐσὶ, τὰ αἰδητὰ ἄρα ἀκίνητα. τῷ δὲ, φησὶν, ἀκολυθήσαντες τῷ λόγῳ τὰ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων ὕσιν ἀληθῶς λεγόμενα μετήνεγκαν ἐπὶ τὰ αἰδητὰ, καὶ ὕγιως δὲ διὰ συνέβαιναν αὐτὸς περὶ τῶν φυσικῶν καὶ φυσικῶς λέγοντας ἀναρεῖν τὴν φύσιν. id. f. 138 b.

298 b τῶν δὲ ἄλλων πρώτης φυσιολογήσει τὴν περὶ Ὀρφέα καὶ
29. Μυσαῖον λέγειν εἰκός, οἷτινες πλὴν τῶ πρώτης πάντα γενέσθαι λέγουσι. δῆλον δὲ ὅτι διὰ μύθων ἔτοι θεολογῶντες γένεσιν ἐκάλουν τὴν ἀπὸ τῶν αἰτίων πρόοδον. Ἀναξιμανδρὸς δὲ τὸ μεταξὺ... τετάρτης δὲ ἐπάγει τὴν πᾶν σῶμα γενεὴν λέγοντας, ὕτω δὲ γεννητὴν ὡς ἐξ ἐπιπέδων συγκεῖμενον καὶ εἰς τὰ ἐπίπεδα πάλιν διαιρέμενον· τοιαύτη δὲ ἐστὶν ἡ τῶ Πυθαγορικῆ Τιμαίᾳ φυσιολογία, ἣν καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ ὁμωνύμῳ διαλόγῳ παραδέδωκε... πρὸς τὴν τελευταίαν ῥηθεῖσαν ὑπαντᾷ (ὁ Ἀρ.), τὴν ἐξ ἐπιπέδων συνισῶσαν, ὡς μὴ ὁ πολυτίμητος τῶν Πλάτωνος φίλων χαριέντως ἀπέσκηψεν,

αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς

Ἐκτορος ἄντα μάλις αἰετοδύναμιον ὅμιλον,

ὡς δὲ Ἀλέξανδρος ἀπολογεῖται, διότι καὶ νεότερα ἦν ἡ δόξα. id. f. 139.

299 a ἀλλὰ μὴν δεδεικται ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (6 2) ἐν τοῖς
10. περὶ κινήσεως λόγοις, ἐν οἷς ἀντέλεγε πρὸς Ξενοκράτην γραμματῆς ἀτόμους λέγοντας... ὅτι δὲ φυσικὰ καὶ μαθηματικὰ τὰ ἐπίπεδα ὑποτίθενται, δῆλον ἐκ τῆς ἐνυλᾶ λέγειν αὐτὰ· διὸ καὶ τὴν ὕλην πρότερον παραδόντες διεχρηματίζονταί τινι εἰδὲς τε καὶ ἀριθμοῖς λέγουσι. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Τίμαιος ἐν τῷ οἰκίῳ συγγράμματι τάδε γέγραπεν "ἀρχὰς μὴ ἔν τῶν γενομένων" (p. 97. 98)... Δημόκριτος δὲ, ὡς Θεόφραστος ἐν τοῖς Φυσικοῖς ἰσορεῖ, ὡς ἰδιωτικῶς ἀποδιδόντων τῶν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα αἰτιολογούντων, ἐπὶ τὰς ἀτόμους ἀνέβη. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἐπίπεδα νομίζοντες τὰ σχήματα αἰτία καὶ τὰ μεγέθη τῆς θερμότητος εἶναι καὶ τῆς ψύξεως· τὰ μὲν γὰρ διακριτικὰ καὶ διαιρετικὰ θερμότητος αἰδητῶν παρέχεσθαι, τὰ δὲ συγκριτικὰ καὶ πηλητικὰ ψύξεως· καὶ γὰρ πᾶν σῶμα κατ' ὕσιν εὐθὺς πεπόσθη· τὸ δὲ σχῆμα, εἰ καὶ

ποιότης ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῆς γένεως εἴληπται τῶν ποσῶν... ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ἐνδείξιν παρεθέμην τῷ μὴ ἀλόγως καὶ τῆς Πυθαγορείας καὶ Δημόκριτον ἀρχὰς τῶν ποιότητων ἐπιζητῶντας εἰς τὰ σχήματα ἀνελθεῖν. μή ποτε δὲ καὶ ὡς πάντῃ πάντως τῆς συστάσεως ἐκ τριγώνων τοιαύτων ὕψους ὑπέθεντο αὐτὴν οἱ τε Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλάτων, ἀλλ' ὡς περὶ οἱ ἀστρονόμοι ὑποθέσεις ὑπέθεντο τινὰς ἄλλοι ἄλλας. id. f. 139 b. 140.

τὰς μὲν ἀπὸ τῶν μαθημάτων ὁρμωμένας ἐνστάσεις πρὸς τὴν 299 a ἐξ ἐπιπέδων τὰ σώματα γεννῶντας, ὡς μὲν ἂν τῷ δόξειεν, ὑπερέθετο νῦν καὶ ὡς προχείρως ἰδεῖν καὶ ὡς ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀτόμων Γραμμῶν περὶ αὐτῶν εἰρηκῶς, ὅ τινες εἰς Θεόφραστον ἀναφέρουσιν. id. f. 140. cf. Themist. f. 41.

τὸτο μάλις τὸ σημαίνον ἐξ ἰδίων ἐστὶ τῆς τῶν παθῶν διαί- 299 a
ρέσεως· τὸ γὰρ κατ' εἶδος καὶ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἐστίν, ὡς φησὶν 23. "ὅσα ἀπλᾶ τῶν μαθημάτων ἐσὶ," ταῦτα ὅσα ἀτομα καὶ μὴ ἄλλων περιεκτικὰ, ὡς περὶ τὰ εἶδη, ταῦτα διαιρετὰ ἐστὶ καὶ συμβεβηκός. εἰ ἔν ἐν ἀδιαίρετῳ διαιρετὸν ἀδύνατον εἶναι, τὰ ἐν τοῖς φυσικοῖς ὄντα πάθη ἐν τοῖς μαθηματικοῖς καὶ ἐστίν. ὕτω μὲν εἰ τοῖς ἀδιαίρετοις ἐξ ἀρχῆς τοῖς μαθηματικοῖς ἔλεγεν. εἰ δὲ ἀδιαίρετοις ἔλεγε τοῖς ἐπιπέδοις ἐξ ὧν τὰ σώματα συνισῶσιν, ἡ ὅτι καὶ αὐτὰ ἀβαθῆ ὄντα τὴν τῶν σωμάτων διαίρεσιν καὶ ὑπομένει, ἡ ὅτι τὰ σώματα ἐξ ἐπιπέδων ἐσὶ, τὰ δὲ ἐπίπεδα ἐκ γραμμῶν, αἱ δὲ γραμμαὶ ἐκ σιγμῶν, καὶ τὰ σώματα ἐκ σιγμῶν ἂν εἴη κατ' αὐτὸς, ὡς ἐξ ἀδιαίρετων, πολλὰ δὲ ἐστὶ ἀπὸ τοῖς μὲν φυσικοῖς σώμασιν ὑπάρχει ταῖς δὲ σιγμαῖς καὶ ὑπάρχει, καὶ ἂν εἴη τὰ σώματα ἐξ ἀδιαίρετων· εἰ γὰρ τὰ ἀδιαίρετα μηδὲν ἔχει διαιρετόν, ὅδ' ἂν τὰ ἐξ αὐτῶν ἔχοι. ὡς διὰ τῆς τῆς ἐπιχειρήματος ἀπὸ καθολικῆς τῆς διαιρέσεως πᾶσι τοῖς σωματικοῖς ὑπάρχοντος, καθόλου ἂν εἴη δεδεικνύμενον ὅτι καὶ ἐστὶν ἐξ ἐπιπέδων τὸ σῶμα. Simpl. f. 140 b.

οἱ γὰρ περὶ Δημόκριτον καὶ ὕστερον Ἐπίκουρος τὰς ἀτόμους πᾶ- 299 a
σας ὁμοφυεῖς ὕσας βάρος ἔχειν φασί, τῷ δὲ εἶναι τινὰ βαρύτερα 31. ἐξωθέμενα τὰ κενρότερα ὑπ' αὐτῶν ὑφίστανόντων ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεσθαι· καὶ ὕτω λέγουσιν ἔτοι δοκεῖν τὰ μὲν κενρὰ εἶναι τὰ δὲ βαρέα, καὶ εἰ μὴ πάντα δὲ εἴη βαρέα τὰ φυσικὰ σώματα, ἀλλ' ἔνια, ὁ ὑπὸ πάντων ὁμολογῶν, ὡς περὶ ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ. id. ib.

ἐφιστάνει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι τῷ αὐτῷ λόγῳ χρωμένους δι- 299 b
νάτην δεικνύει ὅτι καὶ ἄλλο τι πάθος τῇ σιγμῇ συμβέβηκεν, εἴπερ 7. πᾶν τὸ ἀπλῶς τι ἔχον καὶ ὑπερέχει κατ' αὐτὸ τινός· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἄλλῃ τινός, ἀλλὰ τῷ γε μὴ ἀπλῶς τοιαῦτα ὑπερέχει ἂν· ὡς καὶ δὲ καὶ συμβεβηκός ἐστὶ τὸ διαιρετὸν ἐν ἀδιαίρετῳ. id. f. 141.

οἱ δὲ Πλατωνικοὶ καὶ λέγουσι τὸ βαρὺ διὰ πυκνότητά εἶναι βαρὺ· τὸ γὰρ πῦρ τῆς γῆς πυκνότερόν φασί, τὸ δὲ βάρος τὴν μεγαλομερίαν ποιεῖν. id. ib.

εἰ ἐξ ἀβαρῶν τὸ βάρος ἔχον γίνετο, πόσα ἄρα ἀβαρῆ συνελ- 299 b
θόντα βάρος ποιήσει; δῆλον γὰρ ὡς ἀριθμὸς ἀβαρῶν συνελθὼν ποιή- 15. σει τι βάρος· τὸτον δὲ πῶς ὀρίσσει; τί γὰρ μᾶλλον ὁ ῥηθεῖς ὑπ' αὐτῶν ἀριθμὸς ἀληθὴς ἢ ὁ ἐνὶ ἐλάττων ἢ ὁ ἐνὶ πλείων, καὶ ἔχουσιν εἰπεῖν, πάντων ὁμοίως τῶν συνιόντων ἀβαρῶν λεγομένων. δευτέρον

δὲ ἐπάγει δεικνύων ὅτι οἱ ἐξ ἀβαρῶν συνελθόντων λέγοντες γίνεσθαι
βάρος ἀντιφάσει περιπίπτει· δειχθήσεῃ γὰρ ἂν λέγουσιν ἀβαρὴ βά-
ρος ἔχοντα ἕκαστον. id. f. 141 b.

299 b 21. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὕτως συνήγαγε τὸν λόγον "ὅς ἀφαιρεθέν-
τος τὸ μείζον βάρος ἔλαττον γίνεῃ, τὸτο βαρὺ· τὸ σημείον δὲ
ἀφαιρεθέντος τὸ μείζον βάρος ἔλαττον γίνεῃ· τὸ σημείον ἄρα βαρὺ·
ἢ σιγμὴ ἄρα βαρὺ." ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐκ τῆς σιγμῆς ἀφαι-
ρεθείσης εἶπεν ἀλλὰ τὸ ἴσον, μή ποτε ὕτω μᾶλλον συνακτέον τὸν
λόγον. ὁ τῷ ἴσῳ βάρος ἀφαιρεθέντος καταλείπειν ἐν τῷ βαρυ-
τέρῳ, βαρὺ τὸτό ἐστι· σιγμὴ δὲ ἐστὶν ἡ καταλειπομένη. ταῦτα 10
τοίνυν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ῥηθέντα ὡς μὲν πρὸς ἀνδρας ἐξ ἐπιπέδων
μαθηματικῶν ὁντως γεννῶντας τὰ σώματα καλῶς εἴρηκε καὶ φυ-
σικῶς· ὡς δὲ πρὸς τὰς Πυθαγορείους φυσικὰ καὶ ἐνυλὰ καὶ βάθος τι
ἔχοντα λέγοντας τὰ ἐπίπεδα, ἕκ ἂν ἀρμόττοι τὰ εἰρημένα. καὶ
γὰρ ὁ Τίμαιος (p. 98) αὐτὸς διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιπέδων βαρύτερα 15
γίνεσθαι τὰ σώματα φησὶ, λέγων "τρίτον δὲ τὸ εἰκοσάεδρον βά-
σεων μὲν εἴκοσι γωνιῶν δὲ δώδεκα, ὕδατος σιγμῆς πολυμερές ε-
σται." καὶ ὁ τῷ Πλάτωνος δὲ Τίμαιος (p. 56) ἐλαφρότατόν φησι τὸ
ἐξ ὀλίγων συνεσθῆναι τῶν αὐτῶν μερῶν. id. ib.

299 b 29. ἀλλὰ τί, φησί, διαίρει τῆς Δημοκρίτου δόξης ἡ ἐκ τῶν ἐπι-
πέδων λέγουσα, εἴπερ καὶ αὕτη καὶ τὰ χήματα εἰδοποιεῖσθαι τὰ φυ-
σικὰ σώματα φησὶ; ῥᾶδιον δὲ καὶ πρὸς τὸτο λέγειν, ὅτι καὶ τὸτο
μὲν ὁδὸν διαφέρει· καὶ γὰρ, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, Δημοκρίτον ὁ
Θεόφραστος ἰσόρει, ἰδιωτικῶς ἀποδιδόντων τῶν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ
ψυχρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα αἰτιολογούντων, ἐπὶ τὰς ἀτόμους ἀναβῆναι. 25
καὶ διαφέρει δὲ ἴσως ταύτης ἐκείνῃ ἡ δόξα καὶ τῷ ἀπλῶς ἐρόν τι τῶν
σωμάτων προϋποθέσθαι τὸ ἐπίπεδον, τῶν ἀτόμων σωμάτων ὕσων,
καὶ τῷ συμμετρίας καὶ ἀναλογίας τινὰς δημιουργικὰς τοῖς χήμασιν
ἐνιδεῖν, καὶ τῷ περὶ τῆς γῆς ἀλλοίως διατάττεσθαι. id. f. 142.

300 a 9. μονάδα λέγει νῦν τὸ σημείον καὶ Πυθαγόρειον ἔθος, οἱ τὴν 30
μονάδα θέσιν ἔχουσιν ἔλεγον εἶναι σημείον. cod. Coisl. 166.

300 a 15. ὕρανὸν λέγει τὸν κόσμον, φύσιν δὲ τὰ ὄντα, ὧν καὶ ὁ κόσμος.
ὥσπερ δὲ εἴωθεν ἐπὶ τῶν τοιούτων, παρὰ θύρας ἀπαντᾷ· τίς γὰρ ἂν
τῶν ἐμεινωμένων εἶπεν ἐξ ἀριθμῶν τῶν ὡς ἀριθμῶντων συνεσθῆναι
τὰ πᾶν; ἀλλ' ἢ τὰς καὶ τὰ ἀριθμῆτά ἔλεγον, ἢ θεολογικώτερον 35
τὰς δημιουργικὰς, καθ' ὅς τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συνέσθηκε. δηλοῖσι
δὲ τὸτο καὶ τὰς ιδέας ἀριθμῶν προσαγορεύοντες, καθὸ ζ' τε αἱ
πλανώμεναι καὶ δ' σιγμῆα καὶ ὅσα τοιαῦτα· καὶ γὰρ δὴ μάτην καὶ οἱ
ἀριθμοὶ ἔσονται. τούτοις γὰρ καὶ Πλάτων ἐπόμενος τὰς ιδέας ἀριθμῶν
προσηγόρευε. πῶς δὲ ἂν καὶ ἡ φύσις δύο ἔχοντα ὀφθαλμῶς τὸν 40
ἄνθρωπον ἐδημιουργεῖ, εἰ μὴ καὶ αὐτὴ δημιουργικὰς εἴχεν ἀριθμῶν; τὴν
ἐν διακριτικῇ δυνάμει τῶν ἀριθμῶν τοῖς ἀριθμητοῖς ἐπωνόμαζον,
καὶ ἔλεγον τὴν σύστασιν πάντων τῶν ὄντων εἶναι ἐν τῷ δημιουργικῷ
νῷ. ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς δηλονότι αἰτίας διακρίσεως. id. ib.

300 a 12. πάλιν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὰς λέγοντάς φησιν ὅτι καὶ τὰ 45
φυσικὰ σώματα ὁ Πλάτων ἐκ τῶν ἐπιπέδων ἐν τῷ Τιμαίῳ συνί-
στησιν ἀλλὰ τὸ εἶδος ἕκαστον τῶν σωμάτων, καθ' ὃ ἕκαστον ἐστὶν αὐτῶν
τὸτο ὅπερ ἐστὶ, τὸ δὲ εἶδος ἀσώματον, τὸτο δὲ τὸ γεννώμενον εἶδος ἐκ

τῶν ἐπιπέδων γενόμενον ἐν τῇ ὕλῃ τὸ μὲν πῦρ ποιεῖ τὸ δὲ ὕδωρ τὸ
δὲ γῆν τὸ δὲ αέρα· ὥστε καὶ τὸ ἐνυλὸν σῶμα, ὡς φησὶν ὁ Ἀριστο-
τέλης, ἐξ ἐπιπέδων γεννᾷ ὁ Πλάτων, — πρὸς τούτους ἔν, φησί, ῥη-
τέον ὅτι καὶ δέξεται τις τὸτο αὐτὸν βάλειν λέγειν, ἀλλ' ἔν καὶ ὕτως
ἐξ ἐπιπέδων αὐτῷ γεννᾷ τὸ βάθος· καὶ γὰρ ἀβαθὴς ἡ ἐκ τῶν τρι-
γώνων γινομένη πυραμὶς· πυραμὶς γὰρ ἐπίπεδος ἕκ ἐστὶν, ὅδὲ τῶν
ἄλλων τῶν συσφύων τῇ πυραμίδι τι (*). Simpl. f. 142 b.

ὅτι τοῖς ἐξ ἀριθμῶν λέγουσι τὰ ὄντα ἀκολουθεῖ καὶ ἐκ μονά- 300 a
δων λέγειν, πρόδηλον, εἴπερ οἱ ἀριθμοὶ ἐκ μονάδων εἰσὶν. δηλονότι 18.
δὲ ὅτι ἐξ ἀριθμῶν ἔλεγον ἔσονται τὰ ὄντα, ὡς τῶν ἀριθμῶν πάντα
τὰ εἶδη ἀρχαιότως ἐν ἑαυτοῖς προεληφόντων, καὶ ὡς πάντων τῶν
ἐν τῷ κόσμῳ εἰδῶν τοῖς ἀριθμοῖς διακεκοσμημένων· δι' ὅ καὶ πα-
τέρα μακάρων καὶ ἀνδρῶν τὸν ἀριθμὸν ἐξύμνουν, καὶ "ἀριθμῷ δὲ τε
πάντ' ἐπέσικεν" ἔλεγον. id. f. 143.

οἱ μὲν γὰρ περὶ Δεύκιππον καὶ Δημοκρίτον ἔλεγον αἰεὶ κινεῖσθαι τὰ 300 b
πρῶτα κατ' αὐτὰς σώματα, τούτοις τὰς ἀτόμους, ἐν τῷ ἀπείρῳ 8.
κενῷ βίαι. ὁ δὲ Τίμαιος πρὶν γενέσθαι τὸν κόσμον ἀτάκτως κινεῖσθαι
τὰ σιγμῆα φησὶν. . . εἰ δὲ καὶ φύσιν λέγει τις εἶναι τὴν πρὸ τοῦ
κόσμου κίνησιν, ἀνάγκη κόσμον εἶναι καὶ πρὸ τοῦ κόσμου, ἂν τις βί-
αι θεωρεῖν, ἐπιστήσας τίνα πρὸς ἀλλήλα τάξιν τοῖς σώμασι καὶ
φύσιν κίνησιν παρέχεσθαι. τό τε γὰρ πρῶτον κινεῖν αὐτὸ κινούμενον καὶ
φύσιν ὕτως ἀνάγκη κινεῖν, ἵνα μὴ αἰεὶ ἄλλο ὑπ' ἄλλης βίαι κινέ-
μενον ὑποτιθέμενοι ἐπ' ἀπείρον ἴωμεν, τὴν καὶ φύσιν προϋπάρχουσαν
ζητῶντες. ἔστι δὲ ὁ ὕρανός τὸ πρῶτον καὶ φύσιν κινούμενον ἢ ὑφ'
ἑαυτοῦ, ἂν ἡ γεγραμμένη "ἀνάγκη κινεῖν ἑαυτό, κινούμενον καὶ
φύσιν." εἰ δὲ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἀξιοῖ χωρὶς τοῦ ἔγγεγραπτοῦ "αὐτὸ
κινούμενον καὶ φύσιν," ὑπὸ τοῦ ἀκινήτου δηλονότι αἰτίας κινούμενον.
ὕτω δὲ ὁ Ἀλέξανδρος γράφει, καίτοι πολλῶν βιβλίων τὸ ἔχον-
των, δείσας οἶμαι μὴ καὶ καὶ Ἀριστοτέλης τὸ πρῶτον κινεῖν τὰς φυ-
σικὰς κινήσεις τὸ αὐτοκίνητον εὐρεθῇ. ὅδὲ γὰρ ἦν, φησί, πρὸ τοῦ
τὸν κόσμον γενέσθαι καὶ Πλάτωνα τὸ κινητόν, τούτοις ἢ ψυχῇ· ἢ
κακείνῳ φησιν αὐτοκίνητον, εἴγε μὴ ὑπ' ἄλλης ἐκινεῖτο. καὶ πάντως
δέ, εἰ αὐτοκίνητον ἢ ψυχῇ· καὶ γὰρ καὶ τὰ καὶ φύσιν κινούμενα αὐτο-
κίνητά πως τῷ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς. χρὴ δὲ
ἐπιστῆσαι ὅτι διττὴ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡ μὲν καὶ τὸ κινεῖν ἢ δὲ
καὶ τὸ κινεῖσθαι. μήποτε δὲ ἕκ ἀκολουθεῖ τὸτο λέγειν τοῖς περὶ
Δημοκρίτον· ἐκεῖνοι γὰρ ἢ βίαι κινεῖσθαι ἔλεγον καὶ κόσμος ὄντος
ἄλλως πρὸ τῆς κοσμοποιίας μόνον, ὡς ὁ Τίμαιος ἔγραψε. id.
f. 144.

(*) p. 300 a 14. qua autem ratione eiusmodi sermo, iuxta
sententiam Aristotelis, duabus sententiis eorum adversetur
qui corpora ex extremitatibus conflant, captu id me Hercule
facile non est, nisi captiosus quis esse velit. idem etiam ex-
positione Anaxagorae necessario sequitur, qui mundum ex nu-
meris constare pronuntiabat, siquidem ex iis mundum generari
asserit quae gravitatem habent. . . quod autem in Timaeo
circa hunc sermonem inquit Plato, id profecto est. sed Ana-
xagoras dixit Socrati. Themist. f. 43 b.

300 b τὸ "καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς γίνεσθαι φησιν ἐπὶ τῆς φιλότητος"
 29. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ὡς μίξεως παράδειγμα ἀκείνῃ, ἐξ ἧς συνίσταται
 τὰ κατὰ φύσιν σώματα· καὶ συναίρεσθαι δοκεῖ τῷ λόγῳ αὐτῷ τὸ ἐπὶ
 τῆς φιλότητος τῷτο λέγεσθαι μίξεως αἰτίας ὕψους, ὡς περὶ τῶν νεύκων
 διακρίσεως. πῶς δὲ ἂν εἴη μίξεως σημαντικὸν ἢ ἀναύχενος
 κόρη καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὑπὸ τῷ Ἐμπεδοκλέει λεγόμενα ἐν τούτοις,
 γυμνοὶ δ' ἐπλάζοντο βραχίονες εὐνίδες ὥμων,
 ὀρματὰ τ' οἷ' ἐπλανᾶτο πενητεύοντα μετωπῶν,
 καὶ πολλὰ ἄλλα ἅπερ ἔκ ἐστι μίξεως παραδείγματα, ἐξ ἧς τὰ κατὰ
 φύσιν συνίστανται. μήποτε ἔν ἐκείνῳ ὁ Ἀριστοτέλης πρότερον ἔχον οἶα
 τε ἦν κινούμενα ἀτάκτως καὶ μίγνυνται τοιαύτας μίξεις ἔνια, ἐξ ὧν
 συνίσταται τὰ κατὰ φύσιν συνιστάμενα σώματα, ἐπήγαγε "καθάπερ
 Ἐμπεδοκλῆς γίνεσθαι φησιν," τῷτο κινούμενα ἀτάκτως μὴ μίγνυνται.
 τὸ γὰρ πλανᾶσθαι καὶ τὸ πλάζεσθαι ἀτακτὸν κίνησιν δηλοῖ. καὶ πῶς ταῦτα,
 φαίη ἂν τις, ἐπὶ τῆς φιλότητος γίνεσθαι λέγει ὁ Ἀριστοτέλης δι'
 ἦν πάντα ἐγγίνεσθαι ὁ Ἐμπεδοκλῆς φησίν;
 ἐν τῇ δὲ τὰδε πάντα συνέρχεται ἐν μόνον εἶναι.
 μήποτε ἔν ἐκ ἐν τῇ ἐπικρατεῖα τῆς φιλίας ταῦτα λέγει γίνεσθαι ὁ
 Ἐμπεδοκλῆς, ὡς ἐνόμισεν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τότε ὅτε ἔπω τὸ
 νεύκος
 πᾶν ἐξεσθήκειν ἐπ' ἔχματα τέρματα κύκλῳ,
 ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἐνέμιμνε μελέων τὰ δ' ἐξεβεβήκει.
 ὅσον δ' αἰὲν ὑπεκροθεῖ (φησὶ τὸ νεύκος), τόσον αἰὲν ἐπὶ
 ἡπιόφρων φιλότητος ἀμεμφέος ἀμβροτὸς ὄρμη.
 ἐν ταύτῃ ἔν τῇ καταστάσει μνημονεύει ἔτι τὰ γυῖα ἀπὸ τῆς τῷ νεύ-
 κος διακρίσεως ὄντα ἐπλανᾶτο, τῆς πρὸς ἀλλήλα μίξεως ἐφιέμενα.
 αὐτὰρ ἐπεὶ, φησὶ, κατὰ μίξιν ἐμίσγετο δαίμονι δαίμων,
 ὅτε τῷ νεύκῳ ἐπεκράτει λοιπὸν ἢ φιλότης,
 ταῦτά τε συμπίπτουσιν ὅπῃ συνέκρυσεν ἔκαστα,
 ἀλλὰ τε πρὸς τοῖς πολλὰ διηνεκῇ ἐξεγένοντο.
 ἐπὶ τῆς φιλότητος ἔν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐκεῖνα εἶπεν, ἔχον ὡς ἐπικρα-
 τείας ἡδὴ τῆς φιλότητος, ἀλλ' ὡς μελλούσης ἐπικρατεῖν, ἔτι δὲ
 τὰ ἀμικτα καὶ μονόγυια δηλώσης. id. f. 144 b.
 301 a εἴπερ ἢ τάξις τὸ κατὰ φύσιν, ὅπερ αὐτὸς φύσιν εἶπε. καὶ ἔτε-
 4. ρον, ὅτι φύσις ἐκεῖνη τῶν πραγμάτων οἷον ἔχει τὰ πλείω καὶ τὴν
 πλείω χρόνον ὑπάρχει (*). id. f. 145.
 301 a αἰτιασάμενος τῆς ἐξ ἀτάκτως πρότερον κινουμένων τῶν σοι-
 12. χείων κοσμοποιῶντας, καὶ ὅτι τὸ παρὰ φύσιν πρὸ τῷ κατὰ φύσιν ὑπε-
 τίθεντο, καὶ ὅτι τὴν ἀτακτὸν κίνησιν, ὡς ἀτακτὸν παρὰ φύσιν ὕσαν,
 ὡς πρώτην καὶ ἀπειρον καὶ ἀπείρων κατὰ φύσιν ἔλεγον, τὴν Ἀναξαγό-
 ραν ἀποδέχεσθαι κατ' αὐτὸ τῷτο, ὅτι ἔκ ἐκ κινουμένων καὶ διακεκρι-
 μένων ἀλλ' ἐξ ἡρεμνῶν καὶ ἡνωμένων κοσμοποιεῖ. λέγει γὰρ ὅτι
 ἦν ὁμῶς πάντα χρήματα, νῦν δὲ αὐτὰ διακρίνας διεκόσμησε.

(*) p. 301 a 6. Alexander vero postremum hunc sermonem
 hoc quidem modo minime explicavit, sed mancum ac diminut-
 um esse illum affirmavit; dicere namque debuerat, fieri non
 posse ut species motus ac ipsi quoque motus infiniti existant.
 Themist. f. 44 b. cf. Simpl. f. 145.

καίτοι ἔνεστι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἐπὶ τούτῳ λέγειν, εἰ ἐξ ἡρε-
 μνῶν κοσμοποιεῖ τῇ διακρίσει, καὶ ἔστιν ἢ κίνησις καὶ ἢ διακρίσις
 τοῖς σώμασι κατὰ φύσιν, ἢ ἡρεμία ἦν αὐτοῖς παρὰ φύσιν· ἢ γὰρ ἐκ
 τῆς παρὰ φύσιν μονῆς τῶν σωμάτων κίνησις κατὰ φύσιν· εἰ δὲ
 παρὰ φύσιν ἢ μονὴ αὐτοῖς, καὶ ἐπ' ἀπειρον χρόνον εἴη ἂν ἢ παρὰ
 φύσιν αὐτοῖς κατὰ φύσιν. ἔτι δὲ εἰ ἐκεῖνη ἢ ἡρεμία παρὰ φύσιν,
 ἄλλη τις ἦν προϋπάρχουσα κατάστασις κατὰ φύσιν, ἐπειδὴ τῷ παρὰ
 φύσιν ἀνάγκη προϋπάρχειν τὸ κατὰ φύσιν· εἰ δὲ τῷτο, ἦν κόσμος
 πρὸ τῷ γενέσθαι. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τῷτο
 γε αὐτὸ μόνον ἀποδέχεται τῷ Ἀναξαγόρῃ, τὸ ἐξ ἀκινήτων καὶ ἡνωμέ-
 νων κοσμοποιεῖν. id. ib.

μαρτύρεται δὲ καὶ τῶν ἄλλων φυσιολόγων, τῶν μὲν ἐξ ἐνός ποιῶν-
 301 a τας, ὡς περὶ οἱ περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξίμενην καὶ Ἡράκλειτον, τῶν δὲ
 13. ἐκ συγκεκριμένων, ὡς περὶ Ἐμπεδοκλῆς· συγκεκριμένα γὰρ πρό-
 τερον ὑπὸ τῆς φιλίας τὰ σοιχεῖα, ὕψερρον ὑπὸ τῶν νεύκων διακρινό-
 μενα τόνδε τὸν κόσμον ποιεῖν λέγει. ἐκ διεσπῶτων δὲ, φησὶ, καὶ κί-
 νημένων ἔκ ἐύλογον ποιεῖν τὴν γένεσιν τῷ κόσμῳ· εἰ γὰρ διακεκρι-
 μένα καὶ κινούμενα ἐστὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, ἀπὸ δὲ τῶν ἐναντίων γέ-
 νεσις, ἐκ συγκεκριμένων εἶναι χρὴ καὶ ἡρεμνῶν. διό, φησὶ, καὶ
 20 Ἐμπεδοκλῆς παραλείπει τὴν ἐπὶ τῆς φιλότητος διάθεσιν τῶν σοι-
 χείων, τῷτο ἔν ταύτῃ αἰτιᾷ τῆς κοσμοποιίας, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ
 τῷ νεύκῳ διακρίσιν. id. f. 145 b.

φανερὸν ἔν ὅτι ἀνάγκη πᾶν σῶμα διωρισμένον βάρους ἔχειν
 301 b ἢ κενότητα. διωρισμένον δὲ λέγει, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἢ
 16. τὸ διηρημένον καὶ διακεκριμένον, ὡς τὸ μὲν κενότητα ἔχειν τὸ δὲ
 βαρύτητα, ἢ διωρισμένον τὸ διηρημένον καὶ μὴ ἐγκύκλιον. ἀμει-
 νον δὲ, φησὶ, τῷ διωρισμένον ἀκείνῳ ἀντὶ τῷ ἐνεργείᾳ ὄν καὶ ἐν
 τόπῳ, ἀλλὰ μὴ δυνάμει· τὸ γὰρ δυνάμει ὑδέπω ὅτε σῶμα ἐστὶν
 ὅτε ἐν τόπῳ. καὶ εἴη ἂν τῷτο διὰ τὸ μαθηματικὸν σῶμα προσι-
 30 θεῖς· ἐκεῖνο γάρ, ὡς περὶ ἔκ ἐχει βάρους ὑδὲ κενότητα, ὅπως ὅτε
 διωρισμένον ἐστὶ καὶ ἐνεργείᾳ ὄν. ἀλλὰ τῷτο μὲν ἔκ οἷον ὅπως εἶρηται·
 τὸ γὰρ μαθηματικὸν ὡς μαθηματικὸν καὶ διωρισμένον ἐστὶ καὶ ἐνε-
 γείᾳ. ἐκεῖνο δὲ ἔχειν μοι δοκεῖ τὸ διωρισμένον τὸ εὐθυπορόμενον
 λέγεσθαι ὡς ἀντιδιαρεθὲν κενότητι καὶ βαρύτητι τῷ κυκλικῷ ὑπὲρ
 τῷτον ὄντος τὴν διορισμόν, τὸ καθ' αὐτὸ καὶ περιγεγραμμένον καὶ ἐν
 τόπῳ ὄν· τῷτο γὰρ καὶ τὸν τόπον δυνάται κινεῖσθαι. ἀντὶ ἔν τῷ εἰπεῖν
 σῶμα πᾶν ἐπ' εὐθείας κινούμενον, διωρισμένον εἶπε (*). id.
 f. 146 b.

(*) p. 301 b 16. Alexander autem nobis commemoravit
 hunc Aristotelis sermonem, in quo dicitur omnino consenta-
 neum esse ut inclinationem habeant, absolute de omnibus cor-
 poribus non esse intelligendum, sed de nonnullis tantum, quan-
 doquidem quintum corpus inclinationem non habet. . . Alexan-
 der autem per segregatum id non intelligit, quod sane seiun-
 ctum ac segregatum est, in tantum ut vel gravitas in eo vel
 levitas inveniatur: sed quod per segregatum illud corpus in-
 telligi debeat, quod terminatum, non autem rotundum est.
 Themist. f. 45 b.

- 301 b τὸ συνέπυρρίζειν ἀπὸ τῶν ὀπίθεν πνεόντων καὶ τὴν ναῦν ὠθέν-
29. των ἀνέμων μετείληπτο, ὅς διὰ τὸτο ἕρως καλῶσιν ὡς καὶ τὸ
ἑραῖον τῆς νεῶς πνέοντα. μήποτε δὲ καὶ ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν
λεόντων λέγεται, ὅς φασὶ τῇ αὐτῶν ἑρᾷ ἀντὶ μάστιγος πλήττον-
τας αὐτοὺς εἰς δρόμον ἐλαύνειν. id. f. 147.
- 301 b ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐλλειπτικῶς ἔχειν καὶ τὴν λέξιν νομίζει τὸ
31. ἐν τούτοις· λείπειν γὰρ καὶ προεῖρητο, ἢ ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ἐν τούτοις
εἶρητο, ἵνα μηκέτι ἐν τούτοις ἀκῶμεν τοῖς βάρος καὶ κρυφότητα ἔχου-
σιν, ἀλλ' ἐν τούτοις τοῖς λόγοις. τὸτο δὲ πέποιθε τὰ "φανερὸν"
τῷ ἐφεξῆς συντάξας καὶ ὅτως γράψας "φανερὸν δὲ ὅτι ὅτε πάν-
των ἐστὶ γένεσις." ἐγὼ μέντοι τὸ μὴ φανερὸν ὡς τέλος εὐρίσκω
τῷ προτέρῳ λόγῳ χωρὶς τῆς δὲ συνδέσμου γεγραμμένον, τὸ δὲ ἐφε-
ξῆς ὅτως ἔχον· ὅτι δὲ ὅτε πάντων ἐστὶ γένεσις ὅτε ἀπλῶς ὕδενός,
ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ὡς εἴκειν, ἐν τισιν ἀντι-
γράφοις εὐρὼν "ὡς ὁ δὲ ἅπλων ἐκ τῶν εἰρημένων" τὸ φανερὸν ἡναγκάσθη
15 τοῖς ἐφεξῆς συντάξαι. κάλλιον δὲ οἶμαι πταῖσμα τὸτο τῷ γρά-
ψαντος λέγειν ἢ ὡς ἐλλειπῇ τὴν ἐρμηνείαν ἀποδέχεσθαι· καὶ γὰρ ὁ δὲ
συντάττειν ὅτως εἰκὸς ἦν ἐπ' ἄλληλα τὸ φανερὸν καὶ τὸ ὁ δὲ ἅπλων λέ-
γοντα "φανερὸν δὲ ὅτι ὅτε πάντων ἐστὶ γένεσις ὅτε ἀπλῶς ὕδενός,
ὡς ὁ δὲ ἅπλων ἐκ τῶν εἰρημένων." ἀλλὰ τὸτο μὴ ὅπως ἂν ἔχη, ὁ δὲ
ἂν εἴη πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν. id. ib.
- 302 a ἀλλ' ὅτι μὴ τὸ κοινὸν ἐν τοῖς καὶ μέρος αἰεὶ ῥέουσιν ὑφεστὸς ἐξελ-
8. λαττόμενον μένει, καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς Περιπάτου δοκεῖ, πάντα τὰ κοινὰ
ἐν τοῖς καὶ μέρος τιθεμένοις. id. f. 147 b.
- 302 a ἐπειδὴ τοῖς συγκρίσει ἢ ἐκκρίσει λέγουσι τὴν γένεσιν γίνεσθαι,
15 ὡς περὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας, ἀκολουθεῖ τῇ ἐνέργειᾳ τὰ σοι-
χεῖα ἐνυπάρχειν, τοῖς δὲ ἄλλοις σῶσαι τὰ δυνάμει. id. f. 148.
- 302 a ὅτι δὲ ἐκκρίνειτο πῦρ ἐκ σαρκός, Θεόφραστος μὴ ἀπὸ ὀφθαλμῶν
22. ἀνθρώπου φλόγα ἐκκριθῆναι ἰσορεῖ. Μεγέθιος δὲ ὁ Ἀλέξανδρος
ἰατρὸς ἐμοὶ διηγήσατο τεθεῶσθαι ἰχθυαδικοῦ ἀνδρός πῦρ ἀπὸ τῆς ἰχθῆ
30 ἐξελθὸν καὶ καῦσαν τὰ σπέρματα, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπαύσατο τὸ πάθος.
ὁ δὲ καὶ αἱ τῶν ἀνθρώπων ἰχάρεις ἀπὸ πυρὸς γινόμεναι καὶ οἱ
διακαεῖς πυρετοί. id. ib.
- 302 a ἐπειδὴ δὲ ὁ δέπω δέδεικτο τὸ εἶναι τέσσαρα σοιχεῖα, ἦσαν δὲ
25. τινες οἱ ἐν λέγοντες, Θαλῆς μὴ καὶ Ἰππων ὕδωρ, Ἀναξίμανδρος δὲ καὶ
Διογένης ἀέρα, Ἰππασος δὲ καὶ Ἡράκλειτος πῦρ, καὶ τὸ μεταξὺ
Ἀναξίμανδρος, εἰκότως προσέθηκεν ὅτι εἰ καὶ μὴ τέσσαρα εἴη τὰ
πρῶτα σώματα. id. ib.
- 302 b Ἀναξαγόρας τὰ ὁμοιομερῆ, οἷον σάρκα καὶ ὄσιν καὶ τὰ
2. τοιαῦτα, ἅπερ σπέρματα ἐκάλει, ἐξ ὧν καὶ τὰ ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους
λεγόμενα σοιχεῖα μεμῖχθαι ἔλεγεν, ἀέρα καὶ πῦρ καὶ τὰ ἄλλα
πάντα, καὶ εἶναι ἀθροίσματα τῶν ὁμοιομερῶν πάντα, μὴ δοκεῖν δὲ
ἐξ αὐτῶν εἶναι διὰ τὸ ἀόρατα καὶ ἀναίδητα διὰ σμικρότητα εἶναι
τὰ ὁμοιομερῆ. ὁ δὲ Ἀναξαγόρας πολλαχῇ τῷ τῷ αἰθέρος ὁνό-
ματι ἀντὶ τῆς πυρὸς κέχρητο. id. f. 148 b.
- 302 b τῶν ἀπειρα λεγόντων τὰ σοιχεῖα Δευκίππος μὴ καὶ Δημόκρι-
12. τος τὰς ἀπείρους ἀτόμους ὑπέθεντο, Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Ἀρχέλαος
τὰς ὁμοιομερείας. id. ib.

πλὴν ὅτι Ἐμπεδοκλῆς μὴ ἀπλᾶ ταῦτα ὑποτίθει, Ἀναξαγό- 302 b
ρας δὲ καὶ ταῦτα σύνθετα ἐξ ὁμοιομερῶν, ὡς περὶ καὶ τὰ ἄλλα 23.
πάντα αἰδητὰ σύνθετα ἐξ ὁμοιομερῶν ποιεῖ κατ' ἐπικράτειαν ἐνός
τῶν ἐν αὐτοῖς χαρακτηριζομένων. id. f. 149.

5 διὸ καὶ οἱ μαθηματικοὶ ἐπιστημονικῇ ἔχειν γνῶσιν τῶν ὑπο- 302 b
κειμένων βυλόμενοι πεπερασμένους τὰς ἀρχὰς λαμβάνουσιν ἢ τῷ 29.
εἶδει ἢ τῷ ποσῷ, τῷ μὴ εἶδει, ὅταν σημειῖον καὶ γραμμὴν καὶ ἐπίπε-
δον ὀρίζωντο· καὶ γὰρ ἐν ἀριθμῷ τῶν ἑκάστον ἀλλὰ τῷ εἶδει. τῷ
δὲ ποσῷ μαθηματικὰς ἀρχὰς ὀρίζεται ὁ μὴ Ποταμῶν λέγει ὅταν
10 τὴν μονάδα ἀρχὴν ἀριθμοῦ λαμβάνωσιν, Ἀσπάσιος δὲ τῷ ποσῷ
ὀρίζεται τὰ πέντε αἰτήματα φησὶν· ταῦτα γὰρ κατ' εἶδος ἀλλὰ
κατ' ἀριθμὸν πέντε ἐστίν. δύνατο δὲ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἀρχὰς
τῷ ποσῷ λέγειν πεπερασμένους καὶ αὐτὰς ταύτας, ὧν ἑκάστην καὶ
τὸ εἶδος ὀρισμένην ἐλάμβανον. ὧν ἔν τῶν ὀρισμῶν ὡς σοιχείων
15 καὶ ἀρχῶν ἀποδιδοῦσιν, ὀρίζεται ταῦτα καὶ τὸν ἀριθμὸν, εἰ τῷ μὴ
εἶδει, φησὶν, ὀρισμένα τὰ σοιχεῖα κατ' αὐτὰς ἐστίν, ὅτι σημειῖον
καὶ γραμμὴ ἢ μὴ εὐθεία ἢ δὲ περιφερὴς, καὶ ὅσα πρῶτα λαμβάνον-
τες ὀρίζονται, αὐτὰ καὶ ὅπως καλῶσιν· καὶ γὰρ ἀπειρα τὰ εἶδη αὐτῶν, ἀλλ'
ἐστὶν αὐτῶν ἀριθμὸς· τῷ δὲ ποσῷ, ὅτι ὕδενι ἀπείρῳ χρωμένῳ ὅτε
20 εὐθεία ὅτε ἐπιπέδῳ, ἐπειδὴν τι δεικνύωσι. καὶ γὰρ ἀπειρον ὑπό-
θωντο, ἀλλ' αἰεὶ πεπερασμένον ἀφαιρῶντες χρωμένῳ. μή ποτε δὲ
τῷ μὴ εἶδει πεπερασμένους, ὅτι ὕδενι ἀπείρῳ ὑποτίθεντο ἀλλὰ τρί-
γωνα καὶ τετράγωνα καὶ κύκλους καὶ σημεία καὶ γραμμάς καὶ ἐπίπεδα,
τῷ δὲ ποσῷ, ὅτι ἡριθμῶν αἱ λαμβανόμεναι ἀρχαί, ὡς περὶ ὅροι πο-
30 σοὶ καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ τὰ αἰτήματα, οἷς ἀρχὴν πρὸς τὰς ἀπο-
δείξεις τῶν ἐξῆς. id. ib.

λέγει δὲ Ἀναξαγόρας ἀρχόμενος τῆς συγγράμματος "ὁ μὲν 302 b
χρήματα ἦν ἀπειρα πάντα καὶ πλῆθος καὶ μικρότητα· καὶ γὰρ τὸ σμι- 30.
κρὸν ἀπειρον ἦν, καὶ πάντων ὁ μὲν ὅντων ὕδενι ἐνδηλον ἦν ὑπὸ σμι-
κρότητος," καὶ ὅτι ἐν σύμπαντι χρὴ δοκεῖν ἐνεῖναι πάντα χρήματα.
μή ποτε δὲ τὸ ἀπειρον ὡς ἡμῖν ἀπερίληπτον καὶ ἀγνώστον λέγει·
τὸτο γὰρ ἐνδείκνυτο διὰ τῆς ὡς τῶν ἀποκρινομένων μὴ εἶδέναι τὸ
πλῆθος μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ, ἐπεὶ ὅτι τῷ εἶδει πεπερασμένα
ἦτο, ὁ δὲ λέγων πάντα γινώσκων τὸν νῦν· καίτοι εἰ ἀπειρα
35 ὄντως ἦν, παντελῶς ἦν ἀγνώστοι· ἢ γὰρ γνῶσις ὀρίζει καὶ περατοῖ τὸ
γινώσκον. λέγει δὲ ὅτι καὶ τὰ συμμεισγόμενά τε καὶ ἀποκρινόμενα
πάντα ἔγνω νῦν, καὶ ὅποια ἐμελλεν εἶσεσθαι καὶ ὅποια ἦν. εἴκει δὲ
διττὴν ἐνδείκνυτο διακόσμησιν Ἀναξαγόρας, τὴν μὴ νοητὴν καὶ
ἡνωμένην, ὁ μὲν πάντα χρήματα ἦν καὶ ἑκάστον πάντα ἦν τὰ ἄλλα
διὰ τὴν νοητὴν γνῶσιν, τὴν δὲ αἰδητὴν καὶ διακεκριμένην ἀπ'
ἐκείνης τῆς ἐνώσεως ὑπὸ τῆς δημιουργικῆς νῦν, ὅν καὶ αὐτὴν ἀπὸ τῆς
νοητῆς προελθόντα διακοσμήσαι πάντα φησὶν. ὅτι γὰρ νοητὴν ἐνδεί-
κνυταί τινα διακόσμησιν πρὸ ταύτης τῆς αἰδητῆς κατ' αἰτίαν καὶ
σπερματικῶς ταύτην προειληφύϊαν, ἐκεῖνα οἶμαι σαφῶς παρίσχησι
45 τὰ ῥητά "τῶν δὲ ὅτως ἐχόντων χρὴ δοκεῖν ἐνεῖναι πολλὰ τε καὶ
παντοῖα ἐν πᾶσι τοῖς συγκρινόμενοις, καὶ σπέρματα πάντων χρη-
μάτων καὶ ἰδέας παντοίας ἔχοντα καὶ ἡδονὰς καὶ χροιάς, καὶ ἀνθρώπους
συμπαγῆναι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, ὅσα ψυχὴν ἔχει, καὶ τοῖς γε ἀνθρώ-

- ποισιν εἶναι καὶ πόλεις συνωκημένας καὶ ἔργα κατεσκευασμένα. . .
 καὶ τὰ ἄλλα ὡς περ παρ' ἡμῖν. καὶ ταῦτα δὴλον ὅτι σπερματικῶς
 ἐκεῖ καὶ κατ' ἰδέας, ὡς εἶπεν, προειρημένας. id. ib.
- 303^a μετέβη πρὸς τὰς περὶ Δεύκιππον καὶ Δημόκριτον σοιχεῖα λέ-
 4 γοντας τὰς διὰ σμικρότητα καὶ ναστότητα ἀτόμους, ἀπείρους ὄσας 5
 κατὰ τε ἐν ἀριθμὸν καὶ τὰ χήματα. ταύτας δὲ μόνας ἔλεγον
 συνεχεῖς. τὰ γὰρ ἄλλα τὰ δοκῶντα εἶναι συνεχῆ ἀφ' ἡ προσεγγίζεῖν
 ἀλλήλοις. διὸ καὶ τὴν τομὴν ἀνήρην, ἀπόλυτον τῶν ἀπτομένων λέ-
 γοντες τὴν δοκῶσαν τομὴν. καὶ διὰ τῆς τομῆς ἐξ ἑνὸς πολλὰ γίνεσθαι
 ἔλεγον (ὅ γὰρ διαιρεῖσθαι τὴν ἀτομὴν). ὅτε ἐκ πολλῶν ἐν κατ' ἀλή- 10
 θεῖαν συνεχές, ἀλλὰ τῇ συμπλοκῇ τῶν ἀτόμων ἕκαστον ἐν δοκεῖ
 γίνεσθαι. τὴν δὲ συμπλοκὴν Ἀβδηρίῳ ἐπ' ἀλλὰ ἑξ ἑκάστην ὡς περ
 Δημόκριτος. id. f. 150.
- 303^a καὶ γὰρ καὶ τὰς μονάδας τῷ κενῷ φασὶν οἱ Πυθαγόρειοι διορί-
 8 ζεσθαι. id. ib.
- 303^a ταῦτα δ' Ἀλέξανδρος ὡς ἐναντιολογίαν τινὰ αὐτῶν πρὸς
 10 ἑαυτὸς συναγαγόντα ἐξεδέξατο τῶν ἀρχῶν τὰς ἀτόμους λεγόν-
 τῶν, διότι λέγουσι μὴ καὶ τὸ χῆμα διαφέρειν ἀλλήλων τὰ σοιχεῖα
 καὶ ὅ καὶ τὸ ὑποκείμενον. . . μήποτε δὲ καὶ ταῦτα ἐτι ὡς τὴν δόξαν
 αὐτῶν σαφηνίζοντα προσέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης. id. ib.
- 303^b πῶς δὲ τὴν σφαῖραν ἐξ ὀκτῶ μορίων συγκεῖσθαι φησι, μαν-
 1 τείας ὄντως ἐδεήθησαν οἱ ἐξηγηταί. καλῶς δὲ οἶμαι ἐπέστησεν ὁ
 Ἀλέξανδρος ὅτι πάντα τὰ σώματα ἐκ πυραμίδων συγκεῖσθαι
 φησι, τὰ μὲν εὐθύγραμμα ἐξ εὐθύγραμμων, τὴν δὲ σφαῖραν ἐξ
 ὀκτῶ πυραμίδων σφαιρικὰς ἔχουσιν τὰς βάσεις. id. f. 151.
- 303^b Θαλῆς μὲν ὁ Μιλήσιος καὶ Ἰππων ὕδωρ εἶναι ὑπέθετο, ἐπειδὴ
 10 ἐξ ὕδατος τὰ τε σπέρματα τῶν ζώων εἰρῶν καὶ τὰς τροφὰς τῶν
 τε ζώων καὶ τῶν φυτῶν. Ἀναξίμανδρος δὲ Θαλῆς πολίτης καὶ ἑταῖ-
 ρος ἀόριστον τι, ὕδατος μὲν λεπτότερον ἀέρος δὲ πυκνότερον, διότι τὸ
 ὑποκείμενον εὐφύες ἔχρην εἶναι πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα μετὰ βασιν. 30
 ἀπειρον δὲ πρῶτως ὑπέθετο, ἵνα ἔχη χρῆσθαι πρὸς τὰς γενέσεις
 ἀφθόνως. καὶ κόσμος δὲ ἀπείρους ὄσος καὶ ἕκαστον τῶν κόσμων ἐξ
 ἀπείρου τῆς τοῦτοι σοιχεῖς ὑπέθετο, ὡς δοκεῖ. Ἀναξίμενης δὲ
 ἑταῖρος Ἀναξίμανδρος καὶ πολίτης ἀπειρον μὲν καὶ αὐτὸς ὑπέθετο τὴν
 ἀρχήν, ὅ μὴν ἐτι ἀόριστον. ἀέρα γὰρ ἔλεγεν εἶναι, ἀρκεῖν νομίζων 35
 τὸ τῷ ἀέρος εὐαλλοιώτον πρὸς μεταβολήν. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ Διογένης
 ὁ Ἀπολλωνιάτης ὑπέθετο. Ἰππασος δὲ ὁ Μεταπόντινος καὶ Ἡρά-
 κλειτος ὁ Εφέσιος πῦρ ἔλεγον τὴν ἀρχήν, εἰς τὸ δρασθήριον τῶ πυ-
 ρὸς ἀποβλέψαντες. id. ib.
- 304^a ὅμοιοι δὲ τούτοις εἰσὶν, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ τὸ πῦρ 40
 7. πολλαπλασιῶν λέγοντες ἀναλογία, ὅτι καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ πολλαπλα-
 σιος ἀναλογία αὐξομένη ταχὺ. id. f. 152 b.
- 304^a ζητῆσαι δὲ χρὴ τίνος ἐστὶν αὕτη ἡ δόξα ἡ τὸ πῦρ πυραμίδα
 10 λέγουσα, διότι πρῶτον τῶν σωμάτων ἐστὶν. Ἡράκλειτος μὲν γὰρ ὁ
 σοιχεῖον τῶν ἄλλων λέγων τὸ πῦρ ὅ λέγει πυραμίδα εἶναι τὸ πῦρ, 45
 οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ἐκ πυραμίδων συγκεῖσθαι τὸ πῦρ λέγοντες ὅ λέ-
 γουσι τὸ πῦρ πρῶτον τῶν ἄλλων σοιχείων, εἶπερ καὶ αὐτὸ λέγουσιν ἐξ
 ὕδατος καὶ ἀέρος γίνεσθαι, ὡς περ καὶ ἐκ πυρὸς ἀέρα καὶ ὕδωρ. id. ib.
- δοκεῖ δὲ μοι διὰ τούτου, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ παραδεί- 304^a
 γματος τὸ ἀτακτον τῆς δόξης παραδεικνύναι. ὡς γὰρ ἐπὶ τῷ συμ- 21
 φνομένῳ φήγματος παχύτερον μὲν τι ἐξ αὐτῆς γίνεθαι σῶμα, χρυ-
 σὸς μὲντοι καὶ αὐτό, ἥτις καὶ ἐκ τῷ πυρὸς. id. f. 153.
- ἐπειδὴ γὰρ ἐνδέχεται διελεῖν τὴν πυραμίδα καὶ παραλλήλῳ ἐπι- 304^b
 πέδῳ τμηθῆναι, τὸ μὲν πρὸς τὴν κορυφὴν πυραμὶς ἐστί, τὸ δὲ πρὸς 4
 τὴν βάσει ἕκαστη πυραμὶς, ἀλλ' ὡς ὅτοι φασί, κόλπος πυραμὶς.
 eod. Coisl. 166.
- ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον τὰ τρία, ἀέρα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν, τῇ 304^b
 σμικρότητι τῶν σοιχείων ὁμοιοχῆμων ὄντων διαφέρειν ἔλεγον. 7
 Simpl. f. 153 b.
- καὶ ἡ μὲν ἐννοία τῶν λεγομένων τοιαύτη, ἡ δὲ λέξις ἡ λέγουσα 305^a
 "πάν γὰρ τὸ γινόμενον ἦτοι ἀσώματον ἐστί, ἐν οἷ ἡ γένεσις" ἀσα- 17
 φής ὄντως ἐστὶ, καὶ ὅμοιος, ὡς καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ. ἡμαρτήσθαι
 15 μέρους τινὸς αὐτῆς ἀφαιρεθέντος, εἶναι δὲ τὸ πλήρες πάν γὰρ τὸ γι-
 νόμενον ἐν τινι γίνεθαι, καὶ ἦτοι ἀσώματον ἐστί ἐν οἷ ἡ γένεσις,
 τῆς τῆς γινόμενον, ἦτοι ἄλλο τι περιέχον ἐστί σῶμα ἢ ὅ. τὸν δὲ
 μὴ ἔχοντα σῶμα τόπον ἀσώματον εἶπεν (*). id. f. 154 b.
- καὶ ἐπειδὴ διάφοροι καὶ περὶ τούτου δόξαι ἐγένοντο, τῷ μὲν Ἐμ- 305^a
 πεδοκλέῳ αἰδία μὲν λέγοντος τὰ σοιχεῖα, τῇ μίξει τε καὶ διακρίσει 34
 τούτων τὴν γένεσιν ἀποδιδόντας, τῷ δὲ Ἀναξαγόρῃ πάντα ἐν πᾶσι
 λέγοντος καὶ τὴν γένεσιν ἐκκρίσιν τιθέντος, Δημόκριτος δὲ καὶ τῶν
 τὰ ἐπίπεδα λεγόντων τῇ συγκρίσει καὶ διακρίσει τῶν ἀτόμων καὶ
 τῶν ἐπιπέδων τὴν τῶν σοιχείων ἐξ ἀλλήλων γένεσιν ποιόντων,
 25 πρὸς πρῶτον τῶν πάντων τὸς περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Δημόκριτον καὶ
 Ἀναξαγόραν. id. f. 155.
- τῷ γὰρ γλευκὸς εἰς ἀτμὴν ἀναλυόμενος καὶ πνευματευμένος, ἐν 305^b
 τῇ τοιαύτῃ μεταβολῇ ῥήγνυθαι πολλάκις τὰ περιέχοντα ἀγγεῖα 14
 διὰ τὴν ξενοχωρίαν. id. f. 155 b.
- εἰ μὲν ὅλως μηδὲν ἐστὶ κενόν μήτε τὸ χωρισθὸν μήτε τὸ παρε- 305^b
 σπάρμενον, μήτε ἐπεκτείνεθαι τὰ σώματα, ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον 26
 τῇ παρεμπιπτόσει τῆς κενῆς ἐπεκτείνεσθαι λέγουσιν αὐτά, ἀλλὰ τὴν
 ἑαυτῶν φύσιν καὶ μεμιγμένα φυλάττει, ὡς Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀνα-
 ξαγόρας διετάττοντο. . . "φανερὸν τὸ ἀδύνατον" (**). id. ib.
- πρὸς πρῶτον τοίνυν ἀντιλέγει ἐν καὶ μεταπλασθῆναι τῷ ἐνὸς 305^b
 ὑποκείμενον μεταχηματισμόν. ὅμοιος δὲ καὶ τούτον ἀπὸ τῶν ἐν τῷ 31
 (*) p. 305 a 18. in eadem autem Aristotelis sententia hoc
 in loco et difficultas et magna verborum contrarietas inest.
 cum enim dicere debuisset, non est in eo corpus, vel corpus
 in loco invenitur, inquit "vel habebit vel non habebit corpus;"
 siquidem omne quod nascitur, in aliquo consistit, et vel corpus
 non habebit, in quo ortus existit, nec in eo duo sunt corpora:
 dicit autem corpus non habere pro loco in quo corpus non con-
 sistit. quamobrem recte quidem inquit Alexander, quod dum
 ait "quod nascitur, in aliquo consistit," consonum non est ut
 intelligamus materiam in loco: qui enim dicit in materia corpus
 non inesse, quod posuit, de medio tollit. Themist. f. 51 b.
- (**) p. 305 b 26. sed Alexander hunc locum alio quidem
 modo explicavit. Themist. f. 52 b.

Τιμαίω λεγομένων προσλαβέει τὴν τῆς γενέσεως τρόπον... ὅτι μὴ ἔν τῳ Πλάτωνός ἐστιν ὁ σχηματισμός, καὶ ἀπὸ τῶν Πλάτωνος ἐλήφθη λόγων, ὁ δὲ ἄλλος. id. f. 156.

306a ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταύτας τὰς ἐνστάσεις τὰς τῇ γενέσει τῶν 1. σωμάτων τῇ ἐκ τῶν ἐπιπέδων λεγομένην προσενεχθείσας τινὲς μὴ 5 καὶ ἄλλαι τῶν Πλατωνικῶν ἀντειρήκασι, Πρόκλος δὲ ὁ ἐκ Δυκίας ὀλίγον πρὸ ἐμῶ γεγονὼς τῷ Πλάτωνος διάδοχος βιβλίον ἔγραψε τὰς ἐνταῦθα τῷ Ἀριστοτέλει ἐνστάσεις διαλύων, καλῶς ἔχειν ἔδοξε μοι συντόμως ὡς δυνατὸν τὰς ἐνστάσεις καὶ τὰς λύσεις ἐκείνας ὑποτάξαι... καὶ γὰρ ὅτι μὴ τῆς τῶν τεσσάρων τέτων σωμάτων, 10 πυρὸς αἰθέρος ὕδατος καὶ γῆς, γενέσεως πρῶτον καὶ θερμότητος καὶ ψυχρότητος καὶ ξηρότητος καὶ ὑγρότητος ποιότητων ἄλλας ἀρχὰς προτέρας ἀπὸ τῶν ἐν τῷ ποσῷ διαφορῶν ὡς συγγενεστέρας ὕσων πρὸς τὰ σώματα ζητεῖ, πρόδηλον ἐκ τῆς τῶν ποιότητων ἐκείνων δια- 15 φοράς ἀπὸ τῆς τῶν χημάτων διαφορᾶς αἰτιολογεῖν. αἰ. γὰρ καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀποδόσεις ἰδιωτικῶς ἀποδε- δόξαι καὶ ὑπὸ Δημοκρίτου πρότερον ἐλέγοντο, ὡς Θεόφραστος ἰσχυρεῖ, τῆς ψυχῆς ἐπιποθέσης ἀρχὴν ἄλλην ἀκῶσαι τῷ σώματι οἰκειότεραν τῆς τοιαύτης τῷ θερμῷ ἐνεργείας. ὅτι μέντοι ἐξ ὕλης καὶ εἶδος τὰ 20 τέσσαρα ταῦτα λέγουσι γίνεσθαι, δηλοῖ μὴ συντόμως αὐτὸς ὁ Τι- μαίος (p. 97. 98) εἰπὼν "ἀρχαὶ μὴ ἔν τῶν γενομένων ὡς μὴ ὑπο- κείμενον ἂ ὕλη, ὡς δὲ λόγος μορφᾶς τὸ εἶδος· ἀπογεννάμενα δὲ τῶν ἐν τῷ σώματι, γὰρ τε καὶ ὕδωρ, αἴρ τε καὶ πῦρ, ὧν ἀπο- γέννη τοιαῦτα. ἅπαν σώμα ἐξ ἐπιπέδων ἐστίν, τῷ δὲ ἐκ τρι- γώνων" ἀρχοειδέσπερον τῷ σώματι τὸ ἐπίπεδον λαβὼν, καὶ ἐν τῷ 25 ἐπιπέδῳ τὸ τρίγωνον. id. f. 156 b.

306a εἰπὼν δὲ τῷ τῷ ἐξ ἀνάγκης λέγειν αὐτὸς ὡς ἐπόμενον τῇ τῶν 3. τριγώνων ὑποθέσει, ἐπήγαγε "καὶ λέγουσι." καὶ γὰρ καὶ αὐτόθεν λέ- γουσιν καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδιδόσκει τῷ μὴ μεταβάλλεσθαι τὴν γῆν. διχῶς ἔν αἰτιάῳ τῷ τῷ. id. f. 157 b.

306a τῷ δὲ πρεσβυτάτην εἶναι τὴν γῆν τῶν ἐν τῷ ἔρανθ' ὁ μὴ Πλά- 13. των ἐκ εἶπε τὴν αἰτίαν· ὁ δὲ Τιμαίος (p. 97) αὐτὸς ἐν τῷ συγ- γράμματι, ὅπερ ὁ Πλάτων παρέξεσεν, ὅπως ἔγραψε περὶ τῆς γῆς "πρεσβύτα δὲ ἐν τῶν ἐν τῷ ἔρανθ' ὡς ὕδωρ, ὅδε ποκα ὕδωρ ἐγεννάθη δίχα γὰς, ὅδε μέντοι αἴρ χωρὶς ὑγρῷ· πῦρ τε ἔρημον 35 ὑγρῷ καὶ ὕλης ἅς ἐξάπτοι ἐκ ἀν διαμένοι. ὡς ῥίζα πάντων καὶ βάσεις τῶν ἄλλων ἂ γὰρ." ἐν δὲ τοῖς κόλποις τῆς γῆς αἴρ ἡδρα- σαι καὶ πῦρ, ὅ τὰ καθαρά ἀλλὰ τὰ λιμναζόντα. καὶ τὰ γε ἄκρα τῆς γῆς ἐν τῷ Φαίδωνι ὁ Πλάτων ἐξυμνεῖ. id. f. 158.

306a ἐπειδὴ σφαῖραν τὸ πῦρ οἱ περὶ Δημοκρίτον ἔλεγον. id. 40 33. f. 159.

306b καὶ ὁ γε Ποταμῶν, ὡς Ἀλέξανδρος ἰσχυρεῖ, διὰ συντόμους τὰς 3. τῶν εἰρημένων χημάτων συμπληρώσεις ἐπὶ καταγραφῆς παρα- δέδωκεν. ἔγω γάρ, φησί, κτλ. (*) id. f. 159 b.

(*) p. 306 b 22. Alexandri vero sententiam, quam de loco hic affert, minime intelligimus, eo quia a vera intelligentia re- cedit... Alexander vero dicebat primam huius sermonis par- tem ab Aristotele dictam fuisse, ut Democrito responsum daret,

λέγει δὲ πάθη μὴ τὰς παθητικὰς καλεσμένας ποιότητας, οἷον 306 b θερμότητος ψυχρότητος καὶ τὰς τοιαύτας, δυνάμεις δὲ καθ' ἃς ἡ καὶ 29. φύσιν κινήσεις, βαρύτητας καὶ εὐρύτητας, κινήσεις δὲ τὰς καὶ τόπον· ἢ δυνάμεις μὴ τὰς τῶν ποιόντων πρὸς τὸ ποιεῖν παρασκευάς, οἷον καθ' ἣν θερμαίνει τὸ θερμαίνον, πάθος δὲ καθὸ θερμαίνει τὸ θερ- 30 μαίνόμενον, κινήσεις δὲ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν ἡ θερμανσις. ἀλλ' ἐν μὴ τοῖς ὑστέροις ἔτω μᾶλλον αὐτὰ διαιρεῖ, νῦν δὲ καὶ τὴν προτέραν εἰρημένην ἐπιβολήν. id. f. 161 b.

ὁ μὴ Ἀλέξανδρος ἐξέλαβεν ὅτι ἐνεῖσιν ἄτομα χήματα 307 a μήπω διαιρεθέντα, δυνάμεις δὲ διαιρεθῆναι. ἀλλ' ὅθεν πρὸς τὰς 21. ἀτόμους· αὐτὸ γὰρ ὅθεν διαιρεθῆναι ἐδύναντο. ἄμεινον ἔν ἐξέλαβεν αὐτὸ ὁ φιλόσοφος Ἀμμώνιος ἐν τῷ εἰπεῖν ὅτι καὶ δόξαν λέγει· εἰ γάρ εἰσι καὶ Ξενοκράτην ἄτομα γράμματα, διὰ τί μὴ καὶ ἄτομα χήματα; cod. Coisl. 166.

ὅτι καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰς δυνάμεις. διαρίξει δὲ 307 b ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος πολλαχῶς, ποτὲ μὴ πάθη λέγων καὶ εὐρύτητας 20. βαρύτητας, σκληρότητας, μαλακότητας, μανότητας, πυκνότη- τας, δυνάμεις δὲ θερμότητος ψυχρότητας· ποτὲ δὲ πάθη μὴ τὰς παθητικὰς ποιότητας, δυνάμεις δὲ τὰς καὶ τὰς ῥοπὰς, ἔργα δὲ τὰς ἐνεργείας· καὶ πάλιν δυνάμεις μὴ τὰς ποιητικὰς αὐτῶν ποιότη- 25 τας, θερμότητος ξηρότητας καὶ εὐρύτητας (αὐτὸ γὰρ αἱ δυνάμεις ποιητικαί), πάθη δὲ τὰς ἀντικειμένας αὐτοῖς ψυχρότητας ὑγρό- τητος βαρύτητας ὡς παθητικὰς καὶ ὑλικωτέρας. καὶ γὰρ καὶ ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως (2 2) ἐκείνας μὴ μᾶλλον ποιητικὰς, ταύτας δὲ μᾶλλον παθητικὰς εἶναι φησί, καὶ οὐ καὶ σερήσεις ταύτας ἐκείνων καλεῖ. κατ' ἄλλην δὲ ἐπιβολήν ταυτὸ, φησί, δυνάμεις καὶ πάθος 30 ἐστίν, ἀπὸ μὴ τῷ πάθος ἐμποιεῖν παχύσεως τῆς ὕλης γίνεσθαι πάθος, δυνάμεις δὲ ἀπὸ τῷ δυνάμει. καὶ τάχα μᾶλλον ὅπως ἐκδεκτέον. βύλεται μὴ γὰρ μὴ καὶ τὰ χήματα τὰς τῶν στοιχείων ἀφορίζεσθαι δια- 35 φοράς, ὅτι μὴδὲ ἐστίν ἐν τῷ τῷ ἐναντίωσις κυρίως, ἀλλὰ καὶ τὰς παθητικὰς καλεσμένας ποιότητας, θερμότητος ξηρότητας μα- λακότητας καὶ εὐρύτητας καὶ τὰς ἀντικειμένας αὐταῖς καὶ ὅσαι τοιαῦται· ἐν γὰρ ταύταις ἐστίν ἐναντίωσις καθ' ἣν ἡ εἰς ἄλληλα τῶν στοιχείων γίνεται μεταβολή, ὅπερ ἐστὶ νῦν προβεβλημένον. τῶν δὲ ποιότητων 40 τέτων ἐκάστη τριχῶς θεωρεῖται· ἡ γὰρ ὡς δυνάμεις (αὕτη γὰρ ἐστίν ἡ τῆς ὕλης πρὸς ἐνέργειαν παρασκευή, καθ' ἣν τὸ πῦρ δυνάμει θερμαντικὴν ἔχειν λέγομεν), ἡ ὡς ἡ καὶ τὴν δυνάμει ταύτην ἐνέρ- γεια, ὡς τὸ θερμαίνειν, ἡ ὡς τὸ ἀπὸ τῆς δυνάμει διὰ τῆς ἐνερ- γείας ἐγγινόμενον τῷ πάχοντι πάθος, ὡς τὸ θερμαίνεσθαι. ἀπὸ δὲ 45 τέτων τῆς τε δυνάμει καὶ τῆς ἐνεργείας καὶ τῷ πάθος καὶ αἱ ὕσται γνωρίζονται καὶ ἡ εἰς ἄλληλα τῶν στοιχείων μεταβολή καταλαμβάνεται. Simpl. f. 163 b.

qui de positu disseruit, ipsa vero corpora ex extremitatibus non componi; in reliqua sermonis parte narravit ac responsum dedit ad eos qui corpora ex extremitatibus ponunt: sed ab eo quidem loco quo sermonem exorditur, totum quidem in uni- versum retulit, ut illis responsum daret qui elementis figuras accommodant. Themist. f. 54 b.

Δ.

307b 28. Τινες τῇ εἰρημένῃ τῶν λόγων ἀκολουθία μὴ προσεχικότες νοθεύειν τὸ τοῦ βιβλίου ἐτόλμησαν ὡς ἔ προσήκον τοῖς περὶ οὐρανῶν σκέμμασιν ἀλλ', εἴπερ ἄρα, τοῖς περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. εἴρη) δὲ ὅτι τοῖς ὑπὸ σελήνην ἀπλοῖς σώμασιν οἰκειότατα τὸ βαρὺ καὶ κῆφον. καὶ μέντοι ὅτι τοῖς οὐρανίοις ἔ προσήκει ταῦτα, ἀκριβέστερον εἰσόμεθα νῦν. διὸ καὶ αὐτὸς κατ' ἀρχὰς τῷ πρώτῳ βιβλίῳ (c. 3) "δεῖ" φησὶν "ὑποθέσθαι τί λέγομεν τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῆφον νῦν μὴ ἰκανῶς ὡς πρὸς τὴν παρῶσαν χρεῖαν, ἀκριβέστερον δὲ πάλιν ὅταν ἐπισκοπῶμεν περὶ τῆς οὐσίας αὐτῶν," εἰς τῆς ὑπερθέμενος τῆς λόγους. id. f. 164 b.

ὁ σκοπὸς τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ διδάξαι τίς ἐστὶν ἡ τῶν ῥοπῶν φύσις... Θαλῆς μανώσκει κῆφον γίνεσθαι φησὶ, μανώσκει βαρὺ... ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ὁ Ἀριστοτέλης διαλέγεται περὶ ῥοπῶν. ἐπεχείρησαν δὲ τινες εἰπεῖν τὸ τοῦ βιβλίου μηδὲν προσήκειν τῇ περὶ οὐρανῶν πραγματείᾳ, μᾶλλον δὲ προσήκειν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς, πρῶτον μὲν ὅτι ἐν ἐκείνοις, φησὶ δὴ τοῖς γενητοῖς καὶ φθορτοῖς, τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῆφον, δεύτερον ὅτι πρὸς τῷ πέρατι τῆ τρίτης λόγῃ τῆς παρήσης πραγματείας εἶπε δεῖν διαλέγεσθαι περὶ τῶν σφαιρῶν, ζητῶντας τὰ πάθη τε καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς κινήσεις, πάθη μὲν λέγων τὰς παθητικὰς δυνάμεις, θερμότητος ψυχρότητας ξηρότητας καὶ ὑγρότητας, δυνάμεις δὲ τὴν κενόφωτον καὶ βαρύτητα, κίνησιν δὲ τὴν κατὰ τὰς δυνάμεις ταύτας ἐνέργειαν. περὶ δὲ τῶν παθητικῶν ποιότητων καὶ τῶν κινήσεων αὐτῶν καὶ τῆς εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς διαλέγεται, περὶ δὲ τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἡ τῶν ῥοπῶν ἐνταῦθα. δεόν ἄρα τὸ παρὸν βιβλίον μᾶλλον ἀκόλουθον εἶναι τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς γράμμασιν ἢ τοῖς περὶ οὐρανῶν σκέμμασι. τί γὰρ κοινὸν τὸ διαλέγεσθαι περὶ βαρέος καὶ κῆφου καὶ περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων; λέγομεν ὅτι ἡμεῖς ὅτι μᾶλλον πολλὴν ἀκολουθίαν τὸ παρὸν ἔχει βιβλίον πρὸς τὰ φθάσαντα. γνόντες γὰρ τί τὸ βαρὺ καὶ τί τὸ κῆφον, εἰσόμεθα ὡς ἔδεν προσήκει ταῦτα τοῖς οὐρανίοις ἐναποτίθεσθαι. διόπερ καὶ αὐτὸς κατ' ἀρχὰς τῷ α' βιβλίῳ (c. 3), ἀναγκαῖον εἰδὼς τὴν περὶ τούτου λόγον, εἶπε "δεῖ ὑποτίθεσθαι τί λέγομεν τὸ βαρὺ καὶ τὸ κῆφον." cod. Coisl. 166.

308a 17. ἀντιλέγει μεταξὺ πρὸς τὴν μὴ νομίζοντας εἶναι τι ἐν τῷ κόσμῳ τὸ μὲν ἄνω καὶ τὸ δὲ κάτω. ταύτης δὲ γεγόνασιν τῆς δόξης Ἀναξίμανδρος μὲν καὶ Δημόκριτος διὰ τὸ ἀπειρον ὑποτίθεσθαι τὸ πᾶν. ἐν γὰρ τῷ ἀπείρῳ ἔδεν εἶναι ἄνω ἢ κάτω φύσει. ὅροι γὰρ ταῦτα καὶ πέ- 40 ρατα διαστάσεις. ἄλλοι δὲ, ὧν καὶ ὁ παρὰ Πλάτωνι Τίμαιος, πρὸς ὃν μάλιστα ἀποτείνει, ἔκ ἀξιώσιν ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι τὸ μὲν ἄνω καὶ τὸ δὲ κάτω διὰ τὴν ὁμοιότητα, τῆς δὲ ὁμοιότητος σημειῶν ἔλεγον τὸ δύνανθαι καὶ πάντα μέρη τῆς γῆς ἀντίποδα τινα αὐτῶν ἐαυτῷ γενέσθαι (*). Simpl. f. 165 b. cf. Themist. f. 56 b.

(*) p. 308 b 6. hos autem sermones retulit ad eius impugnationem quod in Timaeo scriptum est, nempe ignem levissi-

μέτεσιν ἐπὶ τῆς περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον, τῷ μὲν βάρους 308b τὴν τῶν ἀτόμων αἰτιωμένους νασότητα, τῆς δὲ κενόφωτος τὴν τῷ 30. κενῷ παρεμπλοκὴν. Simpl. f. 167.

καينوτέρως δὲ ἀντὶ τῆς περινενοημένως μᾶλλον καὶ ἐπιβλητι- 308b 31. κώτερον (*). id. ib.

τὰ μὲν ὅν πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὅτως ἔχοντα "εἰ μὴ καὶ σε- 309a ρεὸν ἔξει πολλαπλάσιον" τοιαύτην ἐννοίαν ἀποδίδωσιν. ὁ δὲ Ἀλέ- 18. ξανδρος ὡς τῆς γραφῆς ἐχέσης "εἰ καὶ τὸ σερεὸν ἔξει πολλαπλάσιον" ὅτως ἐξηγεῖται, λέγων ὡς καὶ τὸ τοῦ εἶναι ὁ πολὺς χρυσὸς τῷ ὀλίγῳ πυρὸς κενόφωτος. νῦν δὲ ἔκ ἐστιν, εἰ καὶ τὸ σερεὸν ἔχει πολλαπλάσιον τῷ ἐν τῷ πυρί. νῦν μὲν ὅν ὡς μὴ προσλογιζομένους τὴν ἀναλογίαν ταύτην αἰτιάται, μετ' ὀλίγον δὲ καὶ προσλογιζομένους ὑποτιθέμενος καὶ ὅτως εὐθύνει. id. f. 167 b, cf. Themist. f. 58.

νῦν τὴν Θαλῆ δόξαν ἐλέγχει τὴν μανότητι καὶ πυκνότητι λέ- 309b 29. γωσαν τὸ βαρὺ καὶ κῆφον, καὶ καλεῖ τὸ μὲν μανὸν μέγα καὶ τὸ δὲ πυκνὸν μικρὸν, εἰκότως. εἰς ὀλίγον γὰρ ὅγκον συνάγει τὸ πυκνόν, ὥσπερ τὸ μανὸν εἰς πολὺν ἐξαπλάττει. cod. Coisl. 166.

λέγει ὅν ὅτι καὶ ἄλλος τις μεγέθει καὶ σμικρότητι διορίσῃ τὰ 309b 31. βαρύτερα καὶ κενόφωτα, καὶ μὴ ὡς ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἢ ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον (ἔτοι γὰρ ἐκ μὲν μικρῶν σφαιρῶν ἔλεγον τὸ πῦρ γίνεσθαι, διὸ λεπτομερέστατον εἶναι, ἐκ μειζάνων δὲ ἀτόμων τὴν γῆν, ἐκ δὲ τῶν μέσων τὰ μεταξὺ) ἢ ὡς οἱ ἐν τῷ σφαιρῶν ὑποτιθέμενοι καὶ τῇ τῷ πυκνότητι καὶ μανότητι τὰ ἄλλα γεννῶντες. καὶ ἔτοι γὰρ τῆς μανότητος τὸ κενὸν ἡττάσαντο. καὶ πρὸς τούτους γὰρ καὶ μάλιστα τὸ τοῦ ἀρμόττοι τὸ "καὶ ἄλλον ὄντινα ὅν τρόπον κατασκευάζων," ταῦτάς τε καὶ μὴ μέγεθος καὶ σμικρότητα ὀνομάζῃ, ἀλλὰ πυκνότητα καὶ μανότητα, μόνον δὲ τὴν αὐτὴν ὕλην ἀπασιν ἀποδιδόναι. Simpl. f. 168 b.

ὅτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος τὰ μεταξὺ τῶν ἀπλῶς βαρέων καὶ 310a 1. κῆφων τὰ σύνθετα ἐκ τῆς κενῆ καὶ πλήρης ἀκῶν ἐξηγεῖται. μήποτε δὲ ἀπλῶς βαρὺ καὶ κῆφον γῆν καὶ πῦρ λέγει, μεταξὺ δὲ ἀέρα καὶ ὕδατος, καὶ ὅτι ἔκ ἐστι ταῦτα. ἔ γὰρ ἔχουσιν εἰπεῖν διὰ τίναν αἰτίαν βαρύτερα καὶ κενόφωτα ἐστὶν ἀλλήλων τε καὶ τῶν ἀπλῶς. καὶ νῦν μὲν τοσούτον εἶπε μόνον, πρὸς δὲ τὸ τέλος τῷ βιβλίῳ τὸ αὐτὸ ἐπιχειρημαθεῖς, σαφέστερον λέγει τὰ ἐπόμενα ἄτοπα καὶ τοῖς ἐν τῷ ὑποκείμενον λέγουσι καὶ τοῖς τὰ ἐναντία. καὶ ἐκεῖ σαφῶς τὰ μεταξὺ τῶν ἀέρα λέγει καὶ τὸ ὕδωρ. ἰσέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος "ἀλλήλων τε καὶ τῶν ἀπλῶν" γράφει, εὖρε δὲ ἐν τισὶ "τῶν ἀπλῶς" γεγραμμένον. id. f. 169.

μέτεσιν ἐπὶ τῆς μεγέθει καὶ σμικρότητι τὴν διαφορὰν τῶν 310a 3. σφαιρῶν ἀποδιδόντας. ἔτοι δὲ ἂν εἶεν οἱ παχυμερεῖα καὶ λεπτομε-

mum esse, cum ex paucissimis partibus constat, perinde ac si ipse non recte Platonis sententiam assequatur: non enim ullo modo Plato fatetur leve vel grave quippiam inveniri, dum in proprio loco manet. Themist. f. 57.

(*) p. 308 b 31. dixi aetate vetustiores, perinde ac si dixissem minus peccantes. per novam autem rationem maiorem finem facilitatemque maiorem intelligo. hoc autem adversus Democritum et Leucippum pronuntiavit. Themist. f. 57 b.

ρεία, ταὐτὸ δὲ εἰπεῖν πυκνῶσει καὶ μανῶσει, διορίζοντες, καὶ μίαν ὕλην ταῖς διαφοραῖς ταύταις καὶ αὐτοὶ ὑποτιθέντες. id. ib.

310^a 13. τῷτο δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, δύναμις καὶ πρὸς τὰς περὶ Δημόκριτον λέγεσθαι, οἱ ἐκ τῶν μικρῶν σφαιρικῶν ἀτόμων ἔλεγον συντίθεσθαι τὸ πῦρ. εἰ γὰρ πᾶσαι αἱ ἀτομοὶ τῆς αὐτῆς ὕλης φύσεως 5 βάρος ἔχουσι, καὶ εἰσὶν αἱ μείζους βαρύτεραι τῶν μείζους εἶναι, διὰ τῷτο δὲ καὶ τὰ σώματα ἐκ τῶν μειζόνων ἀτόμων συγκείμενα βαρύτερα, αἱ πολλὰ ἀτομοὶ μικρὰ ὀλίγων μεγάλων ἔσονται βαρύτεραι· εἰ δὲ τῷτο, πολὺ πῦρ ἔσται βαρύτερον ὀλίγης γῆς. ἢ τῷτο ἂν, φησί, πρὸς αὐτὸς λέγοιτο, εἰ μὴ τὸ κενὸν ἡτιῶντο. id. 10 f. 169 b.

310^a 31. καὶ τὴν λέξιν, εἰ μὲν, ὡς ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων, “εἰ μὲν εἰς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω κινητικὸν μὴ τὸ βαρυντικόν” γέγραπται, σαφὲς τὸ λεγόμενον ἐστίν· εἰ δέ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος γράφει, “εἰ μὴ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω κινητικὸν τὸ βαρυντικόν” γέγραπται, τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω 15 ἀρχαιοπρεπῶς ἐρμηνευθὲν ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω εἴρη. id. f. 170 b.

310^b 10. τὸ περιέχον, φησί, τρόπον τινὰ εἶδος γίνεσθαι τῶν περιεχομένων, ὁ ἐχόμενος εἶπεν ὡς ἐφεξῆς κείμενον. εἰ γὰρ ταῖς μὴ τὸ εἶδος ὁ ἄνω τόπος δίδωσι κῆφοις τότε γινόμενοις ὅταν ἐν τῷ ἄνω τόπῳ γένωνται, 20 τοῖς δὲ βαρέσιν ὁ κάτω, τῷ μὴ πυρὶ τὸ ἔχατον ἄνω ἐστὶν τὸ εἶδος ὡς ἐν ἐκείνῳ τὸ τέλειον ἔχοντι, τῷ δὲ αέρι τὸ πῦρ, ὅτι μέχρι ἐκείνου ἡ ἀνοδος. καὶ πάλιν τῇ γῇ μὴ τὸ μέσον ἐστὶν εἶδος, τῷ δὲ ὕδατι ἡ γῆ, διότι ὕδωρ ἐν γῇ γενόμενον ὡς τὸ ἑαυτοῦ εἶδος ἀπειληφὸς τὸ καὶ τὸ βάρος ἡρεμεῖ. καὶ ἔστι τὰ μὴ εἶδει ἀνάλογον τὰ ἄκρα ὡς εἶδα- 25 ποια τῶν ἐφεξῆς κειμένων, τὰ δὲ ὕλη τὰ μέσα ὡς εἰδοποιώμενα παρ’ ἐκείνων· τὸ μὴ γὰρ πῦρ τῷ αέρι κῆφότητα ἐνδίδωσιν, ἢ δὲ γῇ τῷ ὕδατι βαρύτητα. ἄλλος δὲ ὁ τρόπος ὅτις ἐστὶ τῆς εἰς τὰ εἰδικὰ καὶ ὕλικά τῶν τεσσάρων στοιχείων διαιρέσεως, καὶ ἄλλος ἐκεῖνος καθ’ ὃν τὰ μὴ βαρέα καὶ ψυχρὰ ὕλης λόγον ἔχει, τὰ δὲ κῆφα 30 καὶ θερμὰ εἶδος. αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ἄλλοις λέγει καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ τῆς τῶν στοιχείων γενέσεως, καὶ Ποσειδωνίου ὁ Στωϊκὸς παρὰ τῶν λαβῶν πανταχῶς χρῆται. ὁ δὲ ἐξηγητὴς Ἀλέξανδρος ἐπιφανεί μὴ τὴν ἄλλην εἶναι τὴν νῦν παραδιδομένην καὶ τὸ ὕλικόν καὶ εἰδικόν τῶν στοιχείων διαίρεσιν. id. ib.

310^b 16. ἐπισημαίνει δὲ πρὸς τὰς γραφὰς ὁ Ἀλέξανδρος, λέγων ὅτι ἀντὶ τῆς “τὸ δὲ ζητεῖν” ἀμεινον ἢ “τὸ δὲ ζητεῖν” γεγράφθαι, διότι τῷτο ὡς ἐπὶ προδεδειγμένοις ἐπήχθη. δύναμις δὲ καὶ διὰ τῷτο, εἰ γέγραπται καλῶς, τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν καὶ τόπον κινουμένων παραδεικνύον καὶ ἀπ’ ἐκείνων ταύτην πι- 40 ραζόμενον, καὶ τὸ “ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἑκαστον.” τὸ γὰρ ἀκόλουθον, φησὶν, ἐστίν, ὡς ταῦτα, ὅτι καὶ τὰ ἐν τόπῳ. μήποτε δὲ ὑδεμιάς ὑπαλλαγῆς ἢ λέξις δεῖται, εἰ καὶ συναφὴν ἀναγνώσῃ· λέγει γὰρ “ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἑκαστον τὸ μὴ ἐν τῷ ποιεῖν τὸ δὲ ἐν τῷ ποσῶ μεταβάλλει,” καὶ ἐν τόπῳ τὰ μὴ κῆφα ἄνω, τὰ δὲ βαρέα κάτω. 45 id. f. 171.

311^b 3. ταῦτα μὴ ὁ Ἀριστοτέλης. Πτολεμαῖος δὲ ὁ μαθηματικὸς ἐν τῷ περὶ Ῥοπῶν τὴν ἐναντίαν ἔχων τῷ Ἀριστοτέλει δόξαν, πει-

ρᾶν κατασκευάζειν καὶ αὐτὸς ὅτι ἐν τῇ αὐτῶν χώρᾳ ὅτε τὸ ὕδωρ ὅτε ὁ αἰὴρ βάρος ἔχει. καὶ ὅτι μὴ τὸ ὕδωρ ἔκ ἔχει, δείκνυσιν ἐκ τῆς τῆς καταδύοντος μὴ αἰσθάνεσθαι βάρος τῆς ἐπικειμένης ὕδατος, καί- 5 τοι τινὰς εἰς πολὺν καταδύοντα βάθος. δύναται δὲ ἐπὶ τῷτο λέγειν... τὸ δὲ τὴν αέρα ἐν τῇ ὁλότῃ τῇ ἑαυτοῦ μὴ ἔχειν βάρος καὶ ὁ Πτολεμαῖος ἐκ τῆς αὐτῆς τεκμηρίᾳ τῆς καὶ τὴν ἀσκὸν δείκνυσιν, ὅ μόνον πρὸς τὸ βαρύτερον εἶναι τὴν πεφυσημένον ἀσκὸν τῆς ἀφυ- σήτης, ὅπερ ἐδόκει τῷ Ἀριστοτέλει, ἀντιλέγων, ἀλλὰ καὶ κῆφότερον αὐτὴν φυσηθέντα γενέσθαι βυλόμενος. ἐγὼ δὲ πειραθεὶς μὴ τῆς 10 δυνατῆς ἀκριβείας τὴν αὐτὴν εὐρον σταθμὸν ἀφυσῆτη τε ὄντος καὶ φυσηθέντος τῆς ἀσκῆς. τῶν δὲ πρὸ ἐμῶν τις καὶ αὐτὸς πειραθεὶς τὴν αὐτὴν εὐρηκέναι σταθμὸν ἔγραψε, μᾶλλον δὲ πρὶν φυσηθῆναι βαρύτερον ὄντα ἐλαχίστῳ τινί, ὅπερ τῷ Πτολεμαίῳ συμφθέγγετο. καὶ δῆλον ὅτι εἰ μὴ ὡς ἐπειράθην ἐγὼ τὸ ἀληθές, ἀρρεπῇ ἂν ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις εἴη τὰ στοιχεῖα, μήτε βάρος ἔχον μηδὲν αὐτῶν μήτε 15 κῆφότητα... ἀλλὰ ταῦτα μὴ τῷ σοφωτάτῳ Συριανῷ δοκῶντα εἰρήσθω. μήποτε δέ, καὶ ἀληθῶς εἴρηται ταῦτα, ἄλλως μὴ ὁ αἰὴρ ἐν τοῖς μετ’ αὐτὴν στοιχείοις εἴρηται κῆφος, ἄλλως δὲ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ. id. f. 173.

προσέθηκε “τοιαῦτα γὰρ ἐστίν,” ἀντὶ τῆς ἔστι γὰρ τοιαῦτα σώ- 311^b ματα, καὶ ἔκ ὅσπερ οἱ περὶ Δημόκριτον οἶον, πάντα μὴ ἔχει βά- 16 ρος, τὸ δὲ ἐλαττον ἔχον βάρος, τὸ πῦρ, ἐκθλιβόμενον ὑπὸ τῶν προ- λαμβανόντων ἄνω φέρεται καὶ διὰ τῷτο κῆφον δοκεῖ. id. f. 173 b.

πάντα τὰ βάρη πρὸς ἴσας γωνίας καταφέρειται, ὥς ἡ λέξις 311^b 34. ὁμοίας καλεῖ, δέον ἴσας. cod. Coisl. 166.

οἶδε καὶ ἄλλην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος, τοιαύτην “τὸ δὲ πέρας 312^a μὴ τῶν ἐχούσας,” καὶ ἐλλιπῆς ταύτην οἶετο τὴν γραφὴν, καὶ εἶναι τὸ 23. πλήρες, τόδε τι σῶμα πέρας μὴ τῶν ἐστίν, ἔχει δὲ ὕλας ὅπως ἐχούσας πρὸς ἀλλήλας ὡς αὐτὴ ἀπλῶς, καὶ διὰ τῷτο καὶ ἄνω καὶ κάτω φερομένης, διότι πᾶσι μὴ κῆφαι πᾶσι δὲ βαρεῖαι εἰσὶν (*). Simpl. f. 175.

τὸ ὕδωρ καὶ εἰς τὰς σίφωνας μὴ σπᾶται, μάλιστα δὲ εἰς τὸ πυ- 312^b ρωθὲν ἀγγεῖον· ἂν γὰρ ποτήριον τῶν ξυνοσόμενων καὶ τὸ σῶμα καθῶ- 9. μεν εἰς ὕδωρ, ἔκ εἰσρεῖται ὕδωρ εἰς αὐτό· ἂν μέντοι τὸ ποτήριον θερμανθὲν δι’ ὕδατος θερμῆς ἢ προκλύσαντος αὐτὸ ἢ τῷ πυθμένι αὐτοῦ ἐπιχεθέντος καθῶμεν ὁμοίως εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ σῶμα σπᾶται τὸ ὕδωρ καὶ πληρῶται (**). id. f. 176.

(*) p. 312 a 31. et inquit Alexander: qui omnino quadruplicem materiam efficit, quae uniuscuiusque elementorum inclinationi accommodatur, difficultates omnes evadet. Themist. f. 64 b.

(**) p. 312 b 12. parva illa vasa, quae a medicis extruuntur quaeque cucurbitulae dicuntur... Alexander autem inquit, quod si aër attenuetur ac in maiorem mensuram effundatur, repleaturque inanitas quae eodem in vase consistit, versus principium occultabitur, secundum quod ex aquae frigiditate incrassatur, statim ac eam tanget; et hac quidem ratione attrahit quod ei proximum extiterit. Themist. f. 65.

313^a 22. ἔλυσε τὴν ἀπορίαν τέως ὁ Δημόκριτος, λέγων τὰ ἐκ τῆ
 ὕδατος ἀναφερόμενα θερμά· εἶναι γὰρ πάντων σπέρματα ἐν πᾶσι,
 διὸ καὶ γίνεσθαι πάντα ἐκ πάντων· ταῦτα δὲ τοῖς πλατέσιν ἀντι-
 κρύοντα πολλὰ ὄντα ἐκ πλείονος τῆ ὑπὸ τὰ πλατέα ὕδατος ἀνα-
 κωχεύειν αὐτά, ταῖς ἐξ ἀνέχειν, τὰ δὲ ξένα ὀλίγων ὄντων τῶν
 ὑπαντώντων αὐτοῖς θερμῶν διαλυταίνειν αὐτῶν τὴν ἀντέρευσιν.
 ὣτω λύσας Δημόκριτος τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπορίαν ἐνέστη μὲν καλῶς
 ἑαυτῷ, λέγων ὡς εἰ τὸ αἶτιον ἦν τῆ τὰ πλατέα ἐποχεῖσθαι τοῖς
 ὕδασι, ἔδει μᾶλλον ἐν τῷ αἶρι τὸ ποιεῖν· πλείονα γὰρ ἐν τῷ αἶρι
 τὰ θερμά ἢ ἐν τῷ ὕδατι. ὣτως ἐνστάς ὁ Δημόκριτος καλῶς τὴν
 λύσιν ἀπενῶς καὶ ἀτόνως ἐπήγαγε· διὰ τὸ γὰρ φησιν ἐν τῷ
 αἶρι μὴ ἀνέχεσθαι τὰ πλατέα ὑπὸ τῶν ἀναδιδομένων θερμῶν, ὅτι
 μὴ πεπύκνωσθαι ταῦτα ἐν τῷ αἶρι λεπτῷ τε ὄντι καὶ κεχυμένῳ, ὥσπερ

ἐν τῷ ὕδατι. διεσπαρμένων ἢ αὐτῶν ἐκ εἰς ἐν ὁρμῇ ἢ κίνησις
 αὐτῶν ὥστε ἀνέχειν τὸ ὑπερκείμενον, καὶ πλατὺ ἦ. ἐν δὲ τῷ ὕδατι
 παχυτέρῳ τε καὶ σφαιροτέρῳ ὄντι συγκροτεῖσθαι καὶ πυκνεῖσθαι μᾶλλον τὰ
 ἀναφερόμενα θερμά. λέγοι δὲ ἂν ἴσως καὶ τὸ εὐκίνητον τῷ αἶρος
 αἶτιον τῆ σκεδασμῆς. ταύτην τὴν λύσιν, καίπερ πιθανῶς ἀποδο-
 θεῖσαν, μαλακὴν ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὡς ἐκ εὐτονῆσαν τὰς ἐναρ-
 γεῖς αἰτίας ἀπολογίσασθαι, ὅπερ αὐτὸς ποιήσει. id. f. 177 b.

τὸ δὲ αὐτὸ καὶ Δημόκριτος ἀπορεῖ, διότι ἐν αἶρι ἀνοχεῖσθαι
 καὶ λυεῖ ἀπενῶς· φησὶ γὰρ ὅτι ὁ αἶρ κεχυμένος ἐστὶ καὶ ῥευστός, καὶ
 ἥττον δύνανται ἀνοχεῖν. cod. Coisl. 166.

τὸ σὺν Ἀβδηριτικῇ ἐστὶ φωνὴ τὴν κίνησιν καὶ τὴν ὁρμὴν δη- 313^b
 λῆσα, ἀπὸ τῆ θέω, ὁ δηλοῖ τὸ ὁρμῶν· καὶ σείας γὰρ ὁ θεὸς παρὰ
 Δωριεῦσι λέγεσθαι. ἢ ἀπὸ τῆ σείω τὸ ὁρμῶν. cod. Reg. 1853.

p. 312 b 17. causamque adiecit cur ad alia loca rever-
 tatur, cum ad huius totius ambitum protrahitur, siquidem,
 inquit, forte et durum ad propriam essentiam sese colligere
 conatur, nec inanitas quippiam relinquit efficitque hinticuro-
 sas, ut horum causas praeter eos quippiam assequi non va-

leat. quo autem huius totius ambitus distinguatur, et quo-
 modo isthaec alia separentur et distinguantur, id ex iis quae
 scriptis mandavit, ex sociis eius ac sequacibus perspicui potest.
 modo autem de eo quod hac in oratione dicendum remanet
 disseramus. Themist. f. 65 b.

ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΙΖΟΝ ΑΛΦΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΓΕΝΟΜΕΝΑ ΥΠΟ
 ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ ΑΠΟ ΦΩΝΗΣ ΑΜΜΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΕΡΜΕΙΟΥ.

Δεῖ ἡμᾶς ἀρχομένους τῆς παρῆς πραγματείας εἰπεῖν τὴν
 σκοπὸν, τὴν τάξιν, τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς. σκοπὸς μὲν ἔστι 15
 ἐστὶ τῆς παρῆς πραγματείας τὸ θεολογῆσαι· θεολογεῖ γὰρ ἐν
 αὐτῇ Ἀριστοτέλης. ἡ δὲ τάξις, ὅτι ἐκ τῶν φύσει ὑσέρων ἡμεῖς
 τὰς ἀρχὰς ποιῶμεθα, ἐπεὶ ταῦτα μᾶλλον συνεγνωσμένα ἡμῖν
 ὑπάρχουσι. διὰ τὸ τοῖνον ὁ Ἀριστοτέλης πρότερον διελέχθη
 ἡμῖν περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων· ταῦτα γὰρ τῇ φύσει ὕστερα 20
 ὑπάρχουσιν, ἡμῖν δὲ πρότερα. ἡ δὲ παρῆσα πραγματεία τῇ μὲν
 φύσει πρότερα ὡς τὸ τέλειον ἔχουσα, ἡμῖν δὲ ὑστέρα· πρότερα
 γὰρ τὰ ἀφθαρτα τῶν φθαρτῶν καὶ τὰ ἀγέννητα τῶν γινωμένων.
 διὰ τὸ τοῖνον ὁ Ἀριστοτέλης πρότερον διελέχθη ἡμῖν περὶ τῶν
 ἀτάκτως κινουμένων ἐν τοῖς Μετεώροις, καὶ πάλιν περὶ τῶν τε- 25
 ταγμένως κινουμένων ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ, φημὶ δὲ περὶ ὑσέρων

καὶ σφαιρῶν· καὶ λοιπὸν ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ διαλέγεσθαι ἡμῖν
 περὶ τῶν πάντῃ ἀκινήτων. τὸ δὲ ἐστὶ θεολογία· τοῖς γὰρ θεοῖς
 ἀρμόττει τὸ τοῖστο. διὰ τοῖνον ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ ἐπιγράψαι
 Μετὰ τὰ Φυσικά, ἐπεὶ πρότερον διελέχθη ἡμῖν περὶ τῶν φυ-
 σικῶν πραγμάτων, εἰθ' ὣτως περὶ ταύτης. μὲν γὰρ τὰς φυ-
 σικὰς πραγματείας δεῖ ταύτην ἀναγινώσκειν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ ἐπι-
 γραφή. καὶ ἐν ταῖς φυσικαῖς δὲ αὐτῇ πραγματείᾳ, καὶ μάλιστα
 πρὸς τοῖς πέρασιν, θεολογεῖ καὶ ἀνάγει ἑαυτόν· φησὶ γὰρ πρὸς τῷ
 τέλει τῆς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (c. 10 p. 236 b 31) "τῷ
 λειπομένῳ τρόπῳ ἀνεπλήρωσε τὸ ὅλον ὁ θεὸς ἐνδελεχῆ ποιήσας τὴν
 γένεσιν." ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ ὁγδόῳ λόγῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
 σεως (c. 5 sqq.) καὶ ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (3 4 sqq.) πραγματείᾳ καὶ
 ἐν πάσαις αὐτῇ ταῖς φυσικαῖς πραγματείαις τὸ τοῖστο πεποίηκε.

Alexandri Commentarii in Aristotelis Metaphysicorum quinque libros priores e cod. Reg. Paris. 1876 (A) vel descripti vel
 cum eo collati sunt, adhibitis ad libros A, α, Γ a quarto inde capite, et Δ codice Monacensi (M), ad libros B et priorem partem
 libri Γ codice Coisliniano 161 (C). ad loca insigniora omnium quinque librorum, praeter cod. Coisl., excussi sunt cod. Vati-
 can. Bibl. Reginae 108 (V), cod. Laurent. 87 12 (L) et Asclepii codices. accedunt scholia partim ex illo L, partim ex Asclepii
 codd. Reg. Par. 1901 (B) Monac. (M) et Laurentiano 81 1 (A), partim e cod. Reg. Par. 1853 excerpta. ex Anonymi brevi ex-
 positione Metaphysicorum, quae sub Ioh. Philoponi nomine a Fr. Patricio Latine Ferrariae a. 1583 edita est et in cod. Vat.
 Urbin. 49 Graece legitur, addidi scholia quaedam ad primum librum (Anon. Urbin.).

α 20. περὶ] πρὸς M. || 26. τεταγμένων AM.

δεῖ ἡμᾶς ἀρχομένους τῆς παρώσης πραγματείας εἰπεῖν τὴν σκο-
πόν, τὴν χρησίμω, τὴν τάξιν, τὴν αἰτίαν τῶν ἐπιγραφῶν (πολλὰ γὰρ
ἐπιγραφὰι φέρονται), αἷς δεικνύμεν τὴν τρόπον τῆ συγγράμματος
ὅλην, καὶ περὶ τῆ μεγάλης ἀλφά καὶ τῆ μικρῆς ἀλφά, καὶ πόθεν ὠρμη-
σεν εἰς ἔννοιαν τῆς πρώτης φιλοσοφίας Ἀριστοτέλης. ὁ μὲν ἔν σκο-
πὸς τῆ παρόντος συγγράμματος εἰπεῖν περὶ τῶν ὄντων καὶ ἡ ὄντα ἐστὶ,
καὶ περὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ὄντων διαλεχθῆναι καθὸ ὄντα ἐστὶν. διὸ
καὶ τὴν ὅρον τῆς φιλοσοφίας ὅπως ἐλέγομεν, γινώσκεις τῶν ὄντων ἡ ἅντα
ἐστὶν. ὅτε γὰρ περὶ τῶν μερικῶν διαλέγετο ἔνταῦθα, οἷον περὶ κομη-
τῶν, καθάπερ ἐν τοῖς Μετεωροῖς, ὅτε περὶ τῶν καθόλου, καθάπερ
ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶς πραγματείᾳ, ἀλλὰ καθόλου περὶ πάντων τῶν
ὄντων· θεολογῆσαι γὰρ αὐτῷ πρόκειτο ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι.
ἀμέλει τοι καὶ περὶ σοικείων διαλέγετο καὶ περὶ ἀρχῶν· μόνος γάρ
ἐστιν ἔργον τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἀποδείξαι τὰς ἀρχὰς πασῶν
τῶν ἐπιστημῶν. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι ἐπιστήμαι ἔκ ἀποδεικνύουσι τὰς
οἰκείας ἀρχὰς, ἀλλὰ μόνη ἡ πρώτη φιλοσοφία ἀποδείκνυσιν πασῶν
τῶν ἐπιστημῶν τὰς ἀρχὰς. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆ σκοπῆς, ἐφεξῆς
δὲ δεῖ εἰπεῖν περὶ τῆ μεγίστης ἀγαθῆς, λέγω δὴ τῆ χρησίμης. χρη-
σιμος γάρ ἐστιν ἡ παρῶσα πραγματεία· συμβάλλει γὰρ τῷ νῷ,
καὶ τῷ πρακτικῷ ἀλλὰ τῷ θεωρητικῷ, διδάσκουσα αὐτὸν περὶ τῶν
θεῶν, τὰς τε διακρίνειν ἀλήθειαν ἀπὸ ψεύδους. μέγιστον γὰρ ἀγα-
θὸν ἐστὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις ὁ θεωρητικὸς νόος· ἕκαστον γὰρ κατ' ἐκείνο
χαρακτηρίζεται καθ' ὃ τῶν ἄλλων διαφέρει, οἷον ἵππῳ μὲν καθὸ ἵπ-
πος, κυνὶ δὲ καθὸ κύων· αἷτιον γάρ, ὡς ἐν κεφαλῇ εἰπεῖν, τὸ
ὁμολογεῖσθαι μὲν τὴν οἰκείαν ἐν ἐκάστῳ τελειότητα, καθ' ἣν φύσιν
ἐστὶν ἕκαστον ὁ ποτε ἐστὶν, οἰκειότατόν τε εἶναι καὶ μέγιστον ἀγαθὸν
ἐκάστῳ· ἡ γὰρ τελειότης τε καὶ ἡ ἀκρότης τῆς φύσεως ἐκάστῳ τὸ τε-
λειότατον τῶν ἀγαθῶν ἐκάστῳ, ἵππῳ μὲν, ὡς εἶρηται, καθὸ ἵππος,
κυνὶ δὲ καθὸ κύων, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐμφύχων τε καὶ
ἀψύχων, καὶ ἀνθρώπῳ δὲ καθὸ ἀνθρώπου. ἀλλὰ μὴν ὁμολογεῖται
καὶ τὸτο, ἐκάστῳ τῶν ὄντων καὶ τὸ οἰκεῖον εἶδος εἶναι τὸ εἶναι· εἶδος
δὲ οἰκεῖον ἐκάστῳ καθὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων διαφέρει. ἄρ' ἔν ἔχ
ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων ὁ ἀνθρώπος τῶν ἄλλων διαφέρει καὶ τὴν
θεωρητικὸν νόον; τῷ μὲν γὰρ πρακτικῷ τε καὶ τεχνικῷ μετέχουσιν πῶς καὶ
τὰ ἄλλα ζῶα, τῷ ἔχουσιν αὐτὰ τῷ πρακτικῷ νόῳ. πολλὰ γὰρ ἕκαστον
τῶν ζῴων μηχανᾶται πρὸς τὴν οἰκείαν σωτηρίαν, οἷον μύρμηξ θη-
σαυρίζει αὐτῷ τροφὰς ἐν χειμῶνι καὶ χειλιδὼν ποιεῖ νεοττίαν διὰ
τὴν διαδοχὴν· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μέλιττα συνάγουσα θησαυρίζει τρο-
φὰς. τὸτο δὲ τὸ δῶρον ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ τῆς θεῆς ἔλαχον, ὅπως
διασωζώμεν. πάλιν δὲ ὥπλισεν ἡ φύσις τὰ ζῶα πρὸς τὰς ἐπιβη-
λὰς τῶν ἐπερχομένων. ταῦτα δὲ πάντα ἔκ ἔξω λογικῆς συνέ-
σεως ὑπάρχουσιν· ἐπιστήμης δὲ καὶ θεωρίας πρὸς τὴν τῶν ἀληθειῶν
τε καὶ ψευδῶν διάκρισιν καὶ τῆς λογικῆς δυνάμεως παντάπασιν
ἀμοιρα τὰ ἄλλα ζῶα. εἰ τοίνυν διὰ τῆς παρώσης πραγματείας
ὁ θεωρητικὸς νόος ἐνεργεῖ περὶ τὰ θεῖα καὶ κυρίως ὄντα, εἴγε τῆς

πρώτης ἐστὶ φιλοσοφίας τὸ ἀποδεικνύειν καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἄλλων
ἐπιστημῶν, καὶ ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπιστήμη ἀναπόδεικτος, ὁ δὲ ὅτι πάντῃ
χρησιμωτάτη ἐστὶν ἡ παρῶσα πραγματεία. ἐπειδὴ ἔν τὴν πρώτην
ἐπιστήμην παραδίδωσιν ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ, εἴη ἂν οἰκεία
τάτῃ τῷ ἀνθρώπῳ. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ζῶα ἔλαχον τὴν φρόνησιν
ταύτην πρὸς τὰς βιωτικὰς διαγωγὰς, ἵνα σώζωνται καὶ τρέφωνται·
οἱ δὲ ἄνθρωποι καὶ πρὸς τὰς βιωτικὰς διαγωγὰς ἔχον τὰς μαθή-
σεις καὶ πρὸς τὸ νοερὸν αὐτό· ἐάν γὰρ γινώμεν ὅτι τοιόνδε χῆμα
φυλάττει ἑαυτὸς ὁ ἀσῆρ πρὸς τῆτον τὴν ἀστέρα πῶς, ὅθεν ἡμῖν συμ-
βάλλει πρὸς τὰς βιωτικὰς ἀγωγὰς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ ἄλλων πλεί-
ων. καὶ ταῦτα μὲν ὅτι χρησίμος ἡ παρῶσα πραγματεία· ἡ δὲ
τάξις προφανὴς ἐκ τῶν τῇ προτεραίᾳ ῥηθέντων. ἐπεὶ γὰρ ἡ μὲν φύ-
σις ἀρχεῖ ἀπὸ τῶν τελειότερων, ἡμῖν δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν ἀδύ-
νειαν ἀσύμμετρόν ἐστι τὸ εὐθέως τοῖς τελειότεροις προσβάλλειν,
ἀγαπῶμεν πρότερον ἀπὸ τῶν τῇ φύσει ὑσέρων καὶ τῶν ἀτελῶν
ἀρχαῖς, καὶ ὅπως δραμεῖν ἐπὶ τὰ τέλεια. ἐπεὶ ἔν ἐν τοῖς φυσι-
κοῖς περὶ τῶν ἀτελῶν διελέχθη, ἔνταῦθα δὲ περὶ τῶν τελείων,
εἰκότως ὡς πρὸς ἡμᾶς τελευταία ἐστὶν ἡ παρῶσα πραγματεία.
ἴσμεν δὲ ὅτι ἐπιγράφεται καὶ Σοφία καὶ Φιλοσοφία καὶ πρώτη Φιλοσο-
φία καὶ Μετὰ τὰ Φυσικά, ἐπειδὴ πρότερον διαλεχθεὶς περὶ τῶν
φυσικῶν ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ διαλέγετο περὶ τῶν θεῶν. διὰ
τὴν τάξιν ἔν ἔλαχε τὴν προσηγορίαν. Σοφία δὲ οἰονεὶ σάφειά τις
ἔσται· τὰ γὰρ θεῖα σαφῆ καὶ φανερώτατα· περὶ γὰρ θεῶν διαλέγετο·
τὸτε χάριν εἶπε σοφίαν. ἀμέλει τοι καὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ φησὶν
ὡς εἴρηται μοι ἐν τοῖς περὶ σοφίας λόγοις· ἡ γὰρ ἀναποδείκτος
ἀρχαῖς χρωμένη ἐπιστήμη σοφία ἐστὶν. πρώτην δὲ Φιλοσοφίαν,
ἐπεὶ περὶ τῶν πρώτων αἰτιῶν καὶ ἀρχῶν ἀναποδείκτων διαλέγετο.
Φιλοσοφία δὲ, διότι κυριωτάτη καὶ μάλιστα φιλοσοφία ἡ ἐν θεωρίᾳ
τε καὶ τῇ τῶν ὄντων γινώσκει, εἴγε ἡ μὲν φιλοσοφία κυρίως περὶ τὰ
δι' ἑαυτὰ αἰρετὰ καὶ ἐπὶ ἄλλα, μόνη δὲ ἡ τῶν ἀρίστων θεωρία δι'
ἑαυτὴν αἰρετή. καὶ Θεολογίαν δὲ καλεῖσιν αὐτήν, ἐπεὶ αἱ τῶν ὄν-
των ἀρχαὶ καὶ τὰ τῶν ὄντων αἰτία τὰ πρῶτα καὶ τελειότατα μά-
λιστα τὰ ὄντα θεῖα, περὶ ὧν ἔνταῦθα θεωρεῖ. ὁ δὲ τρόπος τῆς
συντάξεως, ὅτι ἐστὶν ἡ παρῶσα πραγματεία ἔκ ὁμοίως ταῖς ἄλ-
λαις ταῖς τῷ Ἀριστοτέλει συγκεκροτημένῃ, ὅθεν τὸ εὐτακτόν τε καὶ
συνεχὲς ἔχειν δοκεῖται, ἀλλὰ τινὰ μὲν λείπει ὡς πρὸς τὸ συνεχὲς
τῆς λέξεως, τὰ δὲ ἐξ ἄλλων πραγματειῶν ὁλόκληρα μετενήνεκται,
καὶ πολλάκις τὰ αὐτὰ λέγει. ἀπολογεῖται δὲ ὑπὲρ τούτου, καὶ καλῶς
ἀπολογεῖται, ὅτι γράψας τὴν παρῶσαν πραγματείαν ἐπεμψεν αὐτήν
Εὐδήμῳ τῷ ἐταίρῳ αὐτοῦ τῷ Ροδίῳ· εἴτα ἐκείνος ἐνόμισε μὴ
εἶναι καλὸν ὡς ἔτυχεν ἐκδοθῆναι εἰς πολλὰς τηλικαύτην πραγμα-
τείαν. ἐν τῷ ἔν μέσω χρόνῳ ἐτελεύτησε, καὶ διεφθάρησαν τινὰ
τῶν βιβλίων· μὴ τολμῶντες δὲ προδεῖναι οἰκοθεν οἱ μεταγενέστεροι
διὰ τὸ πολὺ πάντῃ λείπεσθαι τῆς τῷ ἀνδρὶ ἐννοίας, μετήγαγον ἐκ
τῶν ἄλλων αὐτῶν πραγματειῶν τὰ λείποντα, ἀρμόσαντες ὡς ἦν

23. 24. exspectaveris: οἷον ἵππος μὲν et κύων δὲ: tres autem, quos inspexi, codices ἵππῳ et κυνί.

3. ἐπειδὴ — 4. τῇ πραγματείᾳ om. AM. || 26. πρώτην δὲ Φιλοσοφίαν omnes tres codd. || 37. codd. μετενήνεκται. || 38. λέγειν M.

δυνατόν. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τέτοις σωζομένην εὐροι ἂν τις τὴν τῶν λεγομένων ἀκολουθίαν. εἴτα λοιπὸν δεῖ εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς μεγάλης ἄλφα καὶ περὶ τῆς μικρῆς ἄλφα. εἰδέναι τοίνυν χρὴ ὅτι δεκατέσσαρα βιβλία ἔγραψεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ παρῶσῃ πραγματείᾳ· μέχρι γὰρ τῆς ν' χοιρίας ἔγραψε καὶ αὐτῇ. τινὲς δὲ εἰρήκα- 5 σιν ὅτι δεκατρία· τὴν γὰρ μεῖζον ἄλφα, περὶ ἧς νῦν πρώτως διαλέγετο, ἧς φασιν εἶναι αὐτῇ, ἀλλὰ Πασικλέους τῆς υἱᾶς Βοήθου τῆς ἀδελφῆς Εὐδότης τῆς ἐταίρας αὐτῆς. ἕκ ἐστι δὲ ἀληθές· σωζέτω γὰρ ἡ τῆς Ἀριστοτέλους δεινότης καὶ ἐκ τῆς λέξεως καὶ ἐκ τῆς θεωρίας, καὶ πολὺ πλέον ὅτι μέμνηται αὐτῇ ἐν τῷ ἐλάττονι ἄλφα. ἐν γὰρ 10 τῷ μεῖζονι ἄλφα διαλέγετο περὶ τῆς ἐννοίας τῆς φιλοσοφίας, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἕκ εἰσι τὰ ὑλικά αἰτία κυρίως ἀρχαί, ὥσπερ καὶ Πλάτων φησὶν· διὸ καὶ ἀποδέχετο τὴν Ἀναξαγόραν· τῶν γὰρ ἄλλων, φησὶ, καθευδόντων ὥσπερ ἀπὸ κάρου ἀναστὰς Ἀναξαγόρας μόνος ἐπέσκησε νῦν βασιλεύειν τῷ παντός. ἔτε δὲ τὰς ιδέας φησὶν εἶναι 15 τὰς πρώτας ἀρχάς, καθὼς τινες ἐκλαμβάνουσιν, ἀλλὰ τὴς λόγους. ἐν δὲ τῷ ἐλάττονι ἄλφα διαλέγετο περὶ τῶν φανοτάτων, τῶν πρώτων αἰτίων, ἅτινα φανότατα ὑπάρχει τῇ ἑαυτῶν φύσει, ἀλλ' ἡμεῖς διὰ τὴν πολλὴν ἀδένειαν ἢ δυνάμεθα προσβάλλειν αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ τὴν ἥλιον φανότατον ὑπάρχοντα ἢ φέρουσιν αἱ 20 νυκτερίδες διὰ τὴν ἀδένειαν τῆς φύσεως.

Ἐπειδὴ τοίνυν περὶ τῆς ἐννοίας τῆς φιλοσοφίας εἰρήκαμεν, ἄξιον μαθεῖν πόθεν ἦλθεν εἰς ἐννοιαν τῆς φιλοσοφίας ὁ Ἀριστοτέλης. ἵνα ὅν τῷτο γινώσκων, δεῖ ἡμᾶς εἰπεῖν ἕτως, ὅτι ἔχουσι τὰ ζῶα τὰς γνωστικὰς δυνάμεις (αἱ γὰρ αἰσθητικὴ δυνάμεις γνωστικὴ 25 ἂν ἢ ἄλογον πρᾶγμα.)

ὑπάρχουσι· καὶ τούτων τῶν ἐχόντων μνήμην καὶ αἰσθῆσιν τὰ μὲν ὑπάρ- 5 χουσι μαθηματικά τὰ δὲ φρόνιμα. καὶ μαθηματικά μὲν λέγει τὰ αἰσθανόμενα τῶν ψόφων καὶ γινώσκοντα ποῖαι μὲν φωναὶ ἀπειλητικὴ ὑπάρχουσι ποῖαι δ' ἔ· τοιαῦτα δὲ ὑπάρχει κύων, ἵππος, οἱ ὄνοι τῶν Ἀλέξανδρέων, ὥς φησιν ὁ φιλόσοφος, καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα· ψιπτακὸς δὲ αἰσθάνετο καὶ μαθάνει. φρόνιμα δὲ ὑπάρ- 10 χει οἷον τὰ περὶ τὰς πράξεις τὰς βιωτικὰς εὐπερίστροφα, χελιδὼν μέλιττα μύρμηξ. πάλιν τὰ ἔχοντα μνήμην ζῶα πάντως καὶ αἰσθῆσιν ἔχουσιν, ἢ πάντα δὲ τὰ ἔχοντα αἰσθῆσιν πάντως καὶ μνή- 15 μην ἔχουσι. καὶ ὅτι ἡ αἰσθησις δεῖται τῶν ἔξωθεν πρὸς τὴν ἐνεργεῖν, ἡ δὲ μνήμη ἢ δεῖται τῶν ἐκτὸς πρὸς τὴν ἐνεργεῖν. καὶ ὅτι ἡ πείρα μερικωτέρα ἐστὶ τῆς μνήμης· ἀπὸ γὰρ τῆς πείρας λαμβάνομεν καὶ ὑψέρον μνημονεύομεν. καὶ ὅτι ἡ ἐμπειρία καθολικωτέρα ὑπάρχει τῆς μνήμης. διὸ φησιν ὁ Πλάτων “ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ τὴν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην.” πολ- 20 λαὶ γὰρ πείραι ὑπάρχει ἡ ἐμπειρία καὶ μνήμη, δύναται δὲ ὁ πειρα- θείς πολλάκις ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὴν καθόλου. καὶ ἡ μὲν μνήμη θεωρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ὑσίων καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων· λέγομεν γὰρ ὅτι ἔχω μνή- μην τῆς πατρὸς ἢ τῆς τοῦ φίλου, καὶ ὅτι μέμνημαι πράξεως τότε. ἡ μέντοι γε πείρα ἐπὶ μόνῃς τῆς πράξεως λέγεται· ἔτε γὰρ ἐπὶ τῶν ὑσίων· ὁ δὲ γὰρ λέγει ὅτι πείραν ἔχω τῆς πατρὸς, πείραν δὲ ἔχω 25 τῆς πράξεως· ἢ γὰρ τῆς ὑσίας ἀλλὰ τῆς πράξεως τῆς γενομένης ἐκ τῆς ὑσίας. ἡ δὲ τέχνη κρείττων ἐστὶ τῆς ἐμπειρίας· ἔχει γὰρ καὶ τὸ διότι. διὸ φησιν ὁ θεσπέσιος Πλάτων “τέχνην γὰρ ἢ καλῶ ὁ ἂν ἢ ἄλογον πρᾶγμα.”

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἐπιγέγραπτο ἡ πραγματεία ἢ κατὰ τὴν ἔξιν τῆς πράξεως ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἀναγνώσεως· διαλαμβάνει γὰρ περὶ ἀρχῶν φυσικῶν. ἐπεὶ δέ, ὡς αὐτὸς φησιν, οἱ Πυθαγόρειοι ἐντραφέντες τοῖς μαθήμασι τὰς τέτων ἀρχὰς πάντων ὑψήθησαν εἶναι, διὰ τῷτο περὶ πάντων τῶν ἀρχῶν διαλέγετο, καὶ 30 περὶ τῆς ὄντος ἢ ὄν. ἐκλήθη γὰρ καὶ πρώτη φιλοσοφία καὶ θεολογική· ἐν γὰρ τῶν αἰτίων καὶ ἀρχῶν καὶ κυριώτατον τὸ ποιητικόν, ὃ ἐστὶ τὸ θεῖον. ἐν πρώτοις ὅν συνίσταται ὅτι ἡ γινώσις τιμιωτέρα τῆς πράξεως, ἢ δὲ φιλοσοφία αὕτη γινώσις ἐστὶ καὶ ἢ πράξις. ὅτι δὲ τῷτο ἐστὶ,

καὶ αὐτὸς διὰ τῆς τῶν αἰσθήσεων ἀγαπήσεως κατασκευάζει καὶ ἀλ- 5 λοθεν δὴλόν ἐστιν· ἡ γὰρ γινώσις καθ' αὐτὴν αἰρετόν, ἢ δὲ πράξις δι' ἄλλο καὶ ἢ καθ' αὐτό. καὶ δὴλον μᾶλλον ἐκ τῶν πράξεων τῶν κατ' ἀρετὴν τῶν δοκῶν καθ' αὐτὰς εἶναι· καὶ αὐτὴ γὰρ διὰ τὴν ἐνόχλη- 10 σιν τῶν παθῶν εἰσίν. καὶ δὴλον ὅτι ἕκ εἰσίν αὐτὴ ἐν τοῖς θεοῖς, διότι λείπεται τὰ πάθη. πολλὰς δὲ διαφορὰς δηλοῖ ἡ ὁρασις, ὅτι ἐκ τῆς ὁράσεως μαθάνομεν πολλάκις καὶ τὸ γλυκὺ τῆς μέλιτος καὶ τὸ εὐοσμὸν τῆς ῥόδου καὶ τὸ βάρος τῆς μνάς κατὰ συμβεβηκός. Anon. 15 cod. Urbin. 49.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

Ὅτι δὲ ἐστὶ τιμιώτερον γινώσις πράξεως, δὴλον ἢ μόνον ἐκ τῆς 35 νονται· ἐν οἷς γὰρ τῶν ζῶων ἕκ ἐστὶ πάθη, ὥσπερ ἐν τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ τῶν κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεων ἕτοι δέοντο· διὰ τὰ πάθη ὅν καὶ αὐταὶ αἱ κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεις αἱ μάλιστα δοκῶσαι δι' ἑαυτὰς εἶναι αἰρεταὶ τῶν πράξεων ἐπ' ἄλλο τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσαι φαί-

15 νονται· ἐν οἷς γὰρ τῶν ζῶων ἕκ ἐστὶ πάθη, ὥσπερ ἐν τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ τῶν κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεων ἕτοι δέοντο· διὰ τὰ πάθη ὅν καὶ αὐταὶ αἱ κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεις αἱ μάλιστα δοκῶσαι δι' ἑαυτὰς εἶναι αἰρεταὶ τῶν πράξεων ἐπ' ἄλλο τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσαι φαί- 20 νονται· ἐν οἷς γὰρ τῶν ζῶων ἕκ ἐστὶ πάθη, ὥσπερ ἐν τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ τῶν κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεων ἕτοι δέοντο· διὰ τὰ πάθη ὅν καὶ αὐταὶ αἱ κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεις αἱ μάλιστα δοκῶσαι δι' ἑαυτὰς εἶναι αἰρεταὶ τῶν πράξεων ἐπ' ἄλλο τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσαι φαί-

13. διὰ ἀποδ. καὶ τὸν Α. cf. Plat. Phaed. p. 96 sqq. || 14. v. Metaphys. Α 3.

13. v. Plat. Gorg. p. 448 C. || 23. v. Plat. Gorg. p. 465 A.

θεωρία καὶ ἐπιστήμη ἔκ ἐπ' ἄλλο τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσα φαίνεται· ἢ γὰρ γινώσκῃ τῶν φύσει συνεστώτων, ὥσπερ ἔν καὶ ἄλλαι πλείους, δι' αὐτὴν ἐστὶν αἰρετή. ἀλλ' ὃ μόνον, ὡς ἔφην, ἐκ τούτου δεικνύοιτο ἂν τούτο ἀλλὰ κακῆσθαι. ἂν γὰρ δύο τινῶν καταγινομένων περὶ ταυτό, τὸ μὴ εἰδότος αὐτὸ μόνον, τὸ δὲ ποιῶντος τε καὶ πράττοντος, 5 ὃ μόνον εἰδὼς ὅπως δεῖ πράσσειν τὸ πράσσοντος αὐτὸ καὶ ποιῶντος τιμιώτερος. εἰ δὲ ἀπλῶς γινώσκῃ πράξεως τιμιώτερον (τιμιώτεροι γὰρ ἀρχιτέκτονες τῶν τεχνιτῶν, οἱ εἰδότες τῶν πρασσόντων τε καὶ ποιόντων), καὶ τὸ εἰδέναι ἄρα τὸ πράσσειν ἀπλῶς ἁμεινόν τε καὶ τιμιώτερον. εἰ δὲ καὶ ἐν τοῖς πρακτοῖς αὐτοῖς ἢ γινώσκῃ τῆς πράξεως 10 πλέον φέρεται, ὁ γὰρ ὡς τιμιώτατον τὸ μάλιστα εἰδέναι. ὅπερ ἢ τῶν ἀρχῶν γινώσκῃ παρέχει μάλιστα, ἢ δὴ σοφία καλεῖται. τιμιωτάτη ἄρα αὕτη.

(*) "πάντες ἄνθρωποι τὸ εἰδέναι ὀρέγονται." ἐπειδὴ ἢ γινώσκῃ τελειότης ἐστὶ τῆς ψυχῆς, καθόλου μὴ τῆς ἀπλῶς γιγνωσκῆς, 15 μᾶλλον δὲ τῆς λογικῆς, καὶ ταύτης ἔτι μᾶλλον ἢς θεωρία τὸ τέλος, πᾶσα δὲ τελειότης ἐκάστῃ τὸ ἐκάστῃ ἀγαθόν ἐστίν, ἐν δὲ τῇ ἀγαθῇ ἕκαστον ἔχει τὸ εἰδέναι τε καὶ σωζέσθαι, διὰ τούτο καθόλου ἐπήγαγεν ὅτι πάντες ἄνθρωποι τὸ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει, ταύτης αὐτοφυῶς ἐρῶσι τῆς γνώσεως ὡς ταύτης τελειότητος ὕψους αὐτῶν. σημεῖον 20 δὲ τούτου παρέθετο ἐναργέστατον τὴν πρὸς τὰς αἰδήσεις φιλίαν· χαίρομεν γὰρ ταῖς αἰδέσεσιν, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν τὴν τῶν αἰδητῶν πραγμάτων λαμβάνομεν γινώσκῃ. ἀλλὰ καὶ χωρὶς τούτου αὐτὰς δι' ἑαυτὰς ἀγαπῶμεν τὰς αἰδήσεις, καὶ μάλιστα πλέον τῶν ἄλλων τὴν ὁρατικὴν αἰδήσιν· καὶ γὰρ χωρὶς τῆς πράττειν καὶ ἐνεργεῖν τὸ ὁρᾶν 25 αἰρούμεθα ἀντὶ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν ἄλλων. αὕτη ἔν ἢ ὁρατικὴ μάλιστα τῶν ἄλλων αἰδήσεων ποιεῖ ἡμᾶς γνωρίζειν ὃ μόνον ἀλλήλους ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖα καὶ ὑράνια σώματα. καὶ γὰρ ὡς φησὶ Πλάτων, διὰ ταύτης τῆς αἰδέσεως τὸ τῆς φιλοσοφίας ἐπορισάμεθα γένος· ἀτενίζοντες γὰρ εἰς τὸν ὑπεράνω καὶ θεωρῶντες τὴν τάξιν καὶ τὸ 30 ἄφραστον κάλλος, ἐρχόμεθα εἰς ἔννοιαν τὴν δημιουργήσαντος. ἀλλὰ καὶ ὁ δὲ δι' ἄλλης αἰδέσεως ἔτω συμπάχομεν τοῖς πράγμασιν ὥσπερ διὰ ταύτης· διὸ καὶ φησὶν ὅτι πολλὰς δηλοῖ διαφορὰς αὕτη τῶν αἰδητῶν. πολλὰ γὰρ αἱ τῶν χρωμάτων διαφοραὶ με- 35 ταξὺ τῶν ἄκρων λευκοῦ καὶ μέλανος τυγχάνουσιν, οἷον φαιόν, ξανθόν, πυρρὸν, ἐρυθρόν, ὠχρόν· μεταξὺ δὲ θερμῶ καὶ ψυχρῶ ἢ ξηρῶ

καὶ ὑγρῶ ὁ δὲ ἐστὶ πλῆθος τοιούτων διαφορῶν. ἐκ τούτου δεικνύεται ὅτι τιμιωτέρα ἐστὶ γινώσκῃ πράξεως. ἔτι δὲ ἐναργὲς ἐκ τούτου πᾶσαν μὴ πρᾶξιν ἐπ' ἄλλο τι τέλος τὴν ἀναφορὰν ἔχειν· καὶ γὰρ αἱ καὶ τὰς ἀρετὰς πράξεις, αἱ μάλιστα δοκῶσαι τῶν πράξεων δι' ἑαυτὰς εἶναι αἰρεταί, ἐπ' ἄλλο τι τὴν ἀναφορὰν ἔχουσαι φαίνονται· ἐν οἷς γὰρ τῶν ζώων ἔκ ἐστὶ πάθη, ὥσπερ ἐν τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ τῶν καὶ τὰς ἀρετὰς πράξεων ἑτοὶ δέον. cod. Laur.

"φύσει... ζῶα" (*). εἰπὼν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰς αἰδή- 980 α σεις τὸ εἰδέναι χάριν ἀγαπᾷ, ὃ τῆς χρείας μόνον, διότι καὶ ἢ αἰδή- 27. σεις εἰς γινώσκῃ αὐτῷ συμβάλλεται τι, ὅτι ὃ μόνον δι' αἰδέσεως τὸ γινώσκῃ αὐτῷ, ἀλλ' ἔχει τι πρὸς γινώσκῃ πλέον παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα, τὸν λόγον, ὃ τὸ γινώσκῃ ἴδιον, καὶ ὅτι τελειότερον διὰ τούτο τῶν ἄλλων ζώων ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅτι ἢ σοφία γινώσκῃ εἶναι πᾶσι δοκεῖ ὅσα τιμιωτάτη, διὰ τούτων ἡμᾶς διδάσκει, ἅμα καὶ βεβαιῶν τὸ προειρημένον ὅτι εὐλόγως εἶρηται, τὸ τῆς ἀνθρώπου τὰς αἰδήσεις καὶ τὸ εἰδέναι χάριν ἀγαπᾷ. ἐκτίθει δὲ καὶ τὴν τάξιν τῶν ἐπὶ ταῖς αἰδέσεσιν γινομένων δυνάμεων τῆς ψυχῆς, ἢ καὶ τὰ τελειότερα ζῶα τῶν ἀτελεσέρων διαιρεῖται τε καὶ χωρίζεται, καὶ ὅτι πλέον τι παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὁ ἄνθρωπος τὸν λόγον ἔχων καὶ τούτο 40 τελειότερος ἐκείνων ἐστίν (*). τείνει δ' αὐτῷ ταῦτα πάντα εἰς τὸν περὶ σοφίας λόγον καὶ τὸ δεῖξαι τίς ἐστὶν ὁ σοφός. λέγει δὲ τῶν μὴ μόνον αἰδήσιν ἔχόντων τελειότερα εἶναι τὰ πρὸς τῷ αἰδάνεσθαι καὶ μνημονεύειν ὧν αἰδάνονται δυνάμενα, ἃ καὶ φρονιμώτερα καὶ μαθη- 45 τικώτερα εἶναι εἶπε τῶν μὴ δυναμένων μνημονεύειν, καινότερον χρησάμενος τῷ φρονιμώτερα. κυρίως μὴ ἔν ἢ φρόνησις περὶ τὰ βουλευτὰ καὶ ἐν τῷ βυλεύεσθαι, καὶ λέγει ἔξῃς βουλευτική. λέγει δὲ καθ' ἕτερον φρόνησις καὶ αὕτη ἢ λογικὴ δύναμις. παρὰ δὲ τὰ σημαίνοντα ταῦτα λέγει φρόνησις καὶ ἢ καὶ τὰς φαντασίας ἀκρί- 50 βεια καὶ διάρθρωσις, καὶ ἢ περὶ τὰ πρακτὰ φυσικὴ εὐστροφία, ἣτις ἐν τοῖς μνημονεύειν δυναμένοις γίγνεται. ἐστὶ δὲ μνήμη ἔξῃς φαν- τάσματος ὡς εἰκόνος ὃ ἐστὶ φαντασία· ὃ γὰρ ἰκανὸς πρὸς μνή- μην ὁ τύπος ὃ καὶ τὴν φαντασίαν, ἀλλὰ δεῖ τὴν περὶ αὐτὴν ἐνέρ- 55 γειαν καὶ περὶ εἰκόνα γίγνεσθαι, ταύτης ὡς ἀπ' ἄλλης γεγονότος, ὡς ἐν τοῖς περὶ Μνήμης (c. 1 p. 450 b 25) δέδεικε (*). πῶς δὲ εἶπε φρονιμώτερα, ἐξηγήσατο προδίδας τὸ μαθητικώτερα· καὶ γὰρ τούτο μαθητικώτερα εἶπεν, ὅτι διὰ τὸ δύνασθαι μνημονεύειν

9. εἰδέναι ἄρα τὸ πράσσειν ἀπλῶς ἁμεινόν τε ὅπερ *M* in mg. || τιμιωτέρα *CM*. || 10. ἐν τοῖς πρακτικοῖς *CM*. || 12. ἢ ἢ *A*. || 14. similia ap. *Asclepium*. || 28. ἐπειδὴ, ὡς φησὶν ἐν τῷ Φαίδωνι, διὰ ταύτης τῆς αἰδέσεως τὸ τῆς φιλοσοφίας ἐπορισάμεθα γένος. ἀτ. γὰρ ε. τ. ὅρ. κ. θ. τ. τ. κ. τ. α. κάλλος. αὕτη ἔν ἢ ὁπτική μάλιστα τῶν αἰδέσεων ποιεῖ ἡμᾶς γνωρίζειν, ὃ λέγει ἀλλήλους, ἀλλὰ τὰ θεῖα· ὅτε γὰρ δι' ἄλλης αἰδέσεως ἔτω συμπάχομεν τοῖς πράγμασιν ὡς διὰ ταύτης. καὶ πολλὰς, φησὶ, δηλοῖ διαφορὰς, τὰ μεταξὺ τῶν ὁρατῶν αὐτῆς· μεταξὺ γὰρ τῶ λευκοῦ καὶ τῶ μέλανος πολλὰ ὑπάρχει χρώματα, οἷον, εἰ τύχοι, φαιόν, ξανθόν, πυρρὸν, ἐρυθρόν. μεταξὺ δὲ θερμῶ καὶ ψυχρῶ ὁ δὲ ὑπάρχει, ἢ γὰρ ξηρῶ καὶ ὑγρῶ. *Asclepius*: cf. *Plat. Tim.* p. 47. 89.

8. post verba in secunda nota allata *Asclepius* pergit: εἶπεν ἔν ὅτι κτλ. || 9. μόνον, ἐπειδὴ καὶ *Asclep*. || 10. συμβάλλ. φησὶν ἔν ὅτι ὃ μόνον ἢ αἰσθησις πρὸς γινώσκῃ αὐτῷ συμβάλλεται, ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος ὃ *Asclep*. || 13. ἄλλων] ἀπλῶν *A*. || 15. βεβαιῶν *Asclep*. || 16. πρᾶξιν *L*. || 17. ταῖς ψυχαῖς *Ascl*. || 17. ἢ καὶ — 20. ἐκείνων ἐστὶν om *Ascl*. || 18. τελ. τῶν ζώων *L*. || 20. ταῦτα δὲ πάντα συντείνει αὐτῷ εἰς τὸν περὶ τῆς σοφίας λόγον *L*. || 21. ὁ σοφός ὁ ἀποδεικνύων τὰς ἀρχὰς πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ὁ διαλεγόμενος περὶ τῶν θεῶν καὶ τῶ θεωρητικῶ νῦ. τούτο ἔν φησὶν ὅτι πάντα τὰ ζῶα αἰσθητικὰ γίνονται ὑπὸ φύσεως. ἐκ δὲ τῆς αἰδέσεως *Asclep*. || 23. μαθηματικώτερα *A*. || 24. κοινότερον *M*. || 33. καὶ ὡς περὶ *M*. παρὰ *M*. || 34. *Alex.* legit ταῦτα φρονιμώτερα καὶ μαθητικώτερα: cf. 2 9. *Asclepius* et commentator *Laur*. τὰ μὲν φρόνιμα τὰ δὲ μαθητικώτερα. || 36. ὅτι] fort. addendum ὃ μόνον.

ἴδῃ τινὰ αὐτῶν καὶ φωνὰς τινὰς μανθάνειν καὶ μιμεῖσθαι, ὡς πολλὰ τῶν ὁρνέων· ἀλλὰ καὶ πράσσει τινὰ, ὡς κύνες, ἐλέφαντες, ἄλλα τινὰ. δύνανται μαθητικώτερα εἰρῆσθαι καὶ ἐπὶ τῇ γνωστικώτερα· τὰ γὰρ μεμνημένα τῶν ζώων γνωρίζει ὧν ἢ ἰδῶν τε γὰρ μέμνηται· τὸ οἰκεῖόν τε καὶ τὸ ἀλλότριον διαγιγνώσκειν· ἅμα

διὰ τούτων δεικνύς ὅτι ἐκάστη τῶν ἐπὶ τῇ αἰδήσει δυνάμεων εἰς γνώσεως περισίαν τοῖς ἔχουσιν αὐτὰ ζώοις συντελεῖ, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς αἰδήσεως λαμβάνοντα· μάθησις γὰρ τις καὶ ἡ διὰ τῆς αἰδήσεως ἀντίληψις, μαθητικώτερα δὲ τὰ καὶ μὴ παρόντων ἐπι τῶν αἰδητῶν φυλάσσειν δυνάμενα τὴν κίνησιν τὴν ἀπ' αὐτῶν. 10 δοκεῖ δὲ ἀντιστρέφειν ἢ τε φαντασία καὶ ἡ αἰδήσις· ἐν οἷς γὰρ τὸ ἕτερον τούτων, καὶ τὸ ἕτερον, ὡς ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Ψυχῆς (c. 2) εἶπεν.

(*) "φύσει — τὰ ζῶα." ἐντεῦθεν ἀπὸ τῶν αἰδήσεων ἀνέρχεται μέχρι τῆ θεωρητικῆς καὶ διὰ τὸ τούτω τὸς ὅρους γινώσκοντες, ὥστε θεῖον λέγει εἶναι τὴν θεωρητικὴν φύσιν, εἰς ἀπλῆς ἐπιβολαῖς δι' αὐτὴν τὰ θεῖα λαμβάνοντες· ὁ δὲ θεωρητικὸς τὸ πρακτικόν, ὡς φησὶν ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (39. 10), τῷ τέλει καὶ μόνῳ διαφέρει· τὸ γὰρ θεωρητικὸν τέλος ἡ γνῶσις τῶν ὄντων καὶ ἡ τῷ θεῷ κατάληψις, τὸ δὲ πρακτικὸν τὸ ἀγαθόν. 20 Asclepius.

(*) φησὶν ὅτι ἡ αἰδήσις κοινὴν ἐστὶ πάντων τῶν ζώων, καὶ ἐν τούτῳ τὰ ζῶα τὸ εἶναι ἔχει. πάντα ὅν αἰδάνετο τὰ ζῶα. καὶ ἀντιστρέφει· εἴ τι ὅν αἰδάνετο, τούτω ζῶον, καὶ εἴ τι ζῶον, τούτω αἰδάνετο ἢτοι αἰδήσιν ἔχει. τῶν ὅν αἰδήσιν ἔχόντων τὰ μὲν ὅν φαντάζετο, ἢ ἀμυδρῶς καὶ ὁ διηρθρωμένως, ὅσον σκώληκες· τὰ δὲ φαντάζετο διηρθρωμένως τε καὶ ὠρισμένως, ὥστε κρίνειν χῆμα καὶ τόπον, ὅσον μέλιττα, μύρμηκες, τὰ δὲ πρὸς τούτοις καὶ κίνησιν καὶ σφοδρότητα ψόφων καὶ ἀνεσιν. καὶ ταύτας μὲν τὰς διαφορὰς τῆς αἰδήσεως καὶ ἡ τῶν ἀλόγων ζώων ἔχει φύσις, ἄνθρωπος δὲ πρὸς 30 τούτοις καὶ χρόνον μνήμην. ὅσα μὲν ὅν τῶν ζώων φαντάζετο διηρθρωμένως, μὴ μέντοι καὶ κίνησιν καὶ σφοδρότητα ἢ ἀνεσιν ψόφου, περιποιητικὰ τῷ ἑαυτῶν βίῳ καὶ εὐστροφῇ ὄντα, ταῦτα φρόνιμα ἐστίν, ὅσον μύρμηκες καὶ μέλιττα· ὅσα δὲ καὶ ταύτην τὴν αἰδήσιν ἔχει ὥστε φαντάζεσθαι καὶ κίνησιν καὶ σφοδρότητα καὶ ἀνεσιν ψόφου, ταῦτα 35 δὲ καὶ μαθητικώτερα τῶν ζώων ἐστίν· ὡς εἶναι τὰ μὲν μαθηματικὰ καὶ φρόνιμα, ὁ μὲν τὰ φρόνιμα καὶ μαθηματικά. ἄνθρωπος δὲ πρὸς τούτοις καὶ κρείττον τι, τὴν τέχνην, ἔχει· ἡ γὰρ τέχνη τῶν καθόλου, ἄνθρωπος δὲ μόνον τῶν ζώων, ὁ δὲ ἄλλος, τὸ καθόλου αἶθε. καὶ ταύτην ὅν τὴν αἰδήσιν εἶπε τὴν δυνάμεν ψόφου κρί- 40 νειν διαφορὰς φαντασίαν· αἰδήσιν γὰρ τὴν φαντασίαν εἶπε. λέγετο ὅν καὶ ἡ καὶ τὴν φαντασίαν ἀκρίβεια καὶ διάρθρωσις καὶ ἡ περὶ

τὰ πρακτὰ φυσικὴ εὐστροφία, ἣτις ἐν τοῖς μνημονεύειν δυναμένοις γίνετο, φρόνησις· κοινότερον ταύτην φρόνησιν καλέσας· κυρίως γὰρ φρόνησις ἐστὶν ἡ περὶ τὰ βουλευτὰ ἕξις βουλευτική. λέγετο δὲ καθ' ἕτερον τρόπον φρόνησις καὶ αὐτὴ ἡ λογικὴ δύναμις τῆς ψυχῆς. cod. Laur.

(*) "ἐκ δὲ τῆς αἰδήσεως τοῖς μὲν αὐτῶν ὁ γίνετο μνήμη, τοῖς δὲ γίνετο." ὁ γὰρ ἔχουσι μνήμην σκώληκες, ἐμπίδες· τὰ δὲ ἄλλα ἔχουσιν, ὅσον κύων ψιττακὸς μύρμηξ χελιδὼν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τὰ μὲν φρόνιμα ὑπάρχουσι τὰ δὲ μαθηματικώτερα τῶν ζώων τῶν μὴ δυναμένων ἔχειν μνήμην· τῶν γὰρ ἔχόντων μνήμην τὰ μὲν φρόνιμα ὑπάρχει, τὰ δὲ μαθηματικώτερα. φρόνιμα τοῖνυν ὑπάρχει ἀνευ τῆς μανθάνειν, ὅσα μὴ δύνανται διακρίνειν τὸς ψόφους, περὶ δὲ τὸν βίον εἰσὶν εὐπερίστροφα, ὅσον μέλιττα καὶ χελιδὼν καὶ μύρμηξ· προνοῦντο γὰρ τῷ ἑαυτῶν βίῳ. μανθάνει δ' ὅσα πρὸς τῇ μνήμῃ καὶ ταύτην ἔχει τὴν αἰδήσιν, ὅσον κύων ψιττακὸς ἵππος ὄνος καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Ascl.

"τὰ μὲν... μνήμαις." πρότερον εἰπὼν "φύσει μὲν ὅν αἰδήσιν 980 ὅντα γίνετο τὰ ζῶα," ἐμπειρίας δὲ μετέχειν παρὰ τὸν ἄνθρω- 25 πον τὰ ἄλλα ζῶα μικρὸν εἶπεν, ἢτοι ὅτι μηδὲν λέγων, ἢ ὡς καὶ ἐν ἐκείνων τισὶν ἐπ' ὀλίγον ἐγγιγνομένης ἐμπειρίας, ἀνάλογον ὥσπερ εἶπε καὶ περὶ φρονησεως (*). ὅτι δὲ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τῇ μνήμῃ καὶ ἐμπειρίας μετέχει, δείκνυσιν διὰ τῆς εἰπεῖν αὐτὸν τέχνην ἔχειν καὶ λογισμὸν. τὴν δὲ τέχνην ἔδειξεν ἐξ ἐμπειρίας τὴν σύστασιν λαμβάνουσαν, τὴν δὲ περὶ τὰ πρακτὰ λόγον, περὶ αὐτῆς καὶ ἡ φρόνησις, ἰδίως λογισμὸν ἔχειν. ὅτι δὲ τῶν ἀνθρώπων ἴδιον ἡ ἐμπειρία, ἐδήλωσεν εἰπὼν "γίνετο δὲ ἐκ τῆς μνήμης ἐμπειρία τοῖς ἀνθρώποις" (v. 28) (*). πῶς δὲ γίνετο ἡ ἐμπειρία ἐκ τῆς μνήμης, σαφῶς λέγει. λογικὴ γὰρ τις γνῶσις ἢ δὴ ἡ ἐμπειρία, ταύτη τῆς τέχνης ἐλαττωμένη, ὅτι ἡ μὲν ἐμπειρία γνῶσις τις ἐστὶ καθολικὴ τῷ πολλάκις μνημονευθέντος, ὅπερ ἦν τὸ καθ' ἕκαστον, ἡ δὲ τέχνη ὁ μόνον τούτω γνῶσις ἐστίν, ἀλλὰ καὶ παντὸς τῷ τούτω ὁμοίῳ ὡς ἐνός· καὶ ἔχει ὡς ἐμπειρία πρὸς μνήμην ὅσαν ἐνός τινος κατ' ἀριθμὸν ἢ πράγματος ἢ λόγου, ὥτως τέχνη καὶ ἐπιστήμη πρὸς ἐμπειρίαν. ἡ γὰρ γὰρ ἐμπειρία τῶν πολλῶν τε καὶ καθ' ἕκαστα ἦγεν αἰδητῶν, ὧν ἐστὶν ἡ μνήμη, εἰς μίαν περίληψιν καὶ γνῶσιν ἐστὶ συζολή, ἡ δὲ τέχνη τῶν πολλῶν ἐμπειριῶν συγκεφαλαίωσις ἐστίν. ἐξ ἐμπειρίας μὲν γὰρ τὸ εἰδέναι ὅτι τοῖς τήνδε τὴν νόσον νοσῶσι τότε

(*) p. 980 b 26. "ἐμπειρίας δὲ μετέχει." ὁ γὰρ ἀπλῶς ἐμπειρίας μετέχει· καὶ τούτω γὰρ τῶν λογικῶν ἐστίν. ὅμως ἐπεὶ ταῖς φαντασίαις ζῇ καὶ τὰ ἄλογα, ἐνοποιῶν δὲ ἡ φαντασία, διὰ τούτω καὶ τοῖς ἀλόγοις μικρὸν ἐστὶν ἡ ἐμπειρία. Anon. Urb.

4. hae lacunae iam in Sepulvedae codice Gr. erant; vertit enim cognoscunt et suum ab alieno dignoscere valent. et per haec simul ostendit. || ἰδῶν τε add M, δεῖναι γὰρ C. || 5. διαγιγνώσκει C.

22. ὡσπ. καὶ εἶπε A. || 25. φρόν. καὶ ἰδίως A. || 30. ταῖς τέχναις A. || τίς om M. || καθόλου A, καθολικὴ CLM. || 31. ἕκαστα A. || ὅπερ — ἐκ. om Sepulv. || 32. ὁμοίῳ τούτῳ AL. || 33. καὶ ἔχει ὡς om A. || 34. λόγος ἢ καὶ (omissis ὥτως τέχνη) A. || 35. ἦγεν om A. || 36. ὧν om A. || γνῶσις A. || συζολή om A.

τὸ φάρμακον χρήσιμον, ἐκ τῆς τέχνης δὲ τὸ τοῖς τοιάνδε νόσον νο-
σῶσι τοιοῦτο συμφέρει χρῆσθαι· ἐξ ὧν τὰ ὅμοια τοῖς ἐξ ἐμπειρίας
ληφθεῖσι συννοῶνται. τέχνης γὰρ ἡ τῷ ὁμοίῳ μετάβασις (ε'), ὡς καὶ
αὐτὸς σαφῶς ἔδειξε διὰ τῶν παραδειγμάτων. "τὴνδε τὴν νόσον"
ἀντὶ τῷ τὴν τοιάνδε νόσον· ὃ γὰρ ἐπὶ τῶν βοηθημάτων μόνον
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἡ καὶ τῷ ὁμοίῳ τῇ τέχνῃ μετάβασις. ὅχι
ὅτι δὲ τέχνην ἀδύνατον ἀναλαβεῖν χωρὶς ἐμπειρίας λέγει, ἀλλ'
ὅτι τὴν ἀρχὴν ἢ τῆς τέχνης εὗρεσις δι' ἐμπειρίας, ἐπεὶ ὡς ἔρεϊ,
ἐνδέχεται τινὰς τεχνίτας μὴ εἶναι μὴ ἐμπείρους δέ. ὅτι δὲ οἱ μὴ
μετ' ἐμπειρίας τι ποιοῦντες ἀπὸ τύχης ἀκολουθῶν τὸ τέλος ἔχουσιν,
ἀλλ' ὅχι ἐκ προνοίας καὶ τέχνης, ὡς ἔλεγε Πῶλος, δῆλον (ε').

Alex. Aphrod.

980 b (ε') μικρὸν λέγει ἢ ὅτι ὀλίγον, ὡς τὸ "ἢ ὀλίγον οἱ παῖδα
26. εὐκότα γείνατο Τυδεύς" (Il. 5 800) ἀντὶ τῷ ὅτι ὀλίγον, ἢ μι-
κρὸν φησιν ὀλίγον· ἔχουσι γὰρ τὰ ἄλλα ζῶα ὀλίγον ἐμπειρίας ἔχουσιν.
Asclep.

(ε') τὸ μικρὸν ἢ ἀντὶ τῷ μηδὲν εἶπεν, ἢ ἐπ' ὀλίγον τῶν
τῶν ζώων τισὶν ἐπιγιννομένης ἐμπειρίας, ἀνάλογον εἰπὼν με-
τέχειν ἐμπειρίας καθάπερ καὶ φρονήσεως. cod. Laur.

(ε') τέχνης γὰρ ἡ τῷ ὁμοίῳ μετάβασις· ὃ γὰρ ἐπὶ τῶν βοηθη-
μάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἡ καὶ τῷ ὁμοίῳ τῇ τέχνῃ
μετάβασις. τὸ γὰρ τοιοῦτον φάρμακον τοῖς τοιοῦτο κατ' εἶδος ἐν
ἀφοριζέσσι κάμνουσι. "τὴνδε τὴν νόσον" (p. 981 a 8) ἐν εἶδος
εἴρηκε νοσήματος, οἷον πυρετόν· πᾶσι γὰρ τοῖς κάμνουσι καὶ σὺν
πυρετῷ τὸ φάρμακον συνήνεγκεν, ἢ τοῖς κάμνουσιν ἐπὶ φλέ-
γματι ἢ μελαγχολικῷ τὸδε τὸ βοήθημα. id.

981 a (ε') αἱ γὰρ πολλαὶ ἐμπειρίαι ποιοῦσι τὴν τέχνην, ὡς φησι
4. Πῶλος ὁ παρὰ τῷ Πλάτῳ (Gorg. p. 448 c) "ἐμπειρία γὰρ
ποιεῖ τὴν αἰῶνα ἡμῶν πορεύεσθαι καὶ τέχνην, ἀπειρία δὲ καὶ τύχην."
Asclep.

981 a "πρὸς μὲν ὅν — ὅθεν διήνεγκε." διὰ τῶν ἡδὴ δείκνυσιν
12. ὅτι ἡ γνῶσις τιμιώτερον τῆς πράξεως, καὶ ὅτι ἡ κυρίως σοφία
ἐν γνῶσει ἐστὶν ἀλλ' ὅχι ἐν πράξει (ε'). ἡ γὰρ τέχνη τῆς ἐμπει-
ρίας τιμιώτερά, καίτοι μηδὲν πρὸς πράξιν ἐλαττωμένης δὲ εἰς
γνῶσιν (ε'). δῆλον καὶ ἐντεῦθεν ὡς τὸ εἰδέναι τῷ πράττειν τοῖς
ἀνθρώποις τιμιώτερον. εἰ γὰρ τῆς τεχνίτας τῶν ἐμπείρων καὶ
τὸ εἰδέναι πλεονεκτῶντας σοφωτέρως λέγομεν, δῆλον ὡς τὴν σο-
φίαν ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν τινὰ εἶναι συμβέβηκε. διὰ τί δὲ οἱ
ἐμπειροὶ τῶν χωρὶς ἐμπειρίας τεχνιτῶν πρὸς τὰς πράξεις πλέον
ἔχουσι, σαφῶς εἶπεν. ἀνθρώπων δὲ ὑγιᾶζει καὶ συμβεβηκὸς ὁ
Καλλίαν ἰώμενος, ὅτι συμβέβηκε Καλλίᾳ ἀνθρώπῳ εἶναι. εἰπὼν
δὲ ὅτι οἱ τεχνίται καὶ οἱ σοφοὶ τῶν ἐμπείρων καὶ τὴν γνῶσιν διαφέ-
ρουσι, καὶ τῷτο συστήσας ἐκ τῆς κοινῆς προλήψεως (σοφὸς γὰρ τὸς

εἰδόμενος καλεῖν πᾶσιν ἐν χρήσει), τί μάλιστα ἐστὶν ἴδιον τῷ εἰδόμενῳ
προσέβησιν· ὅτι γὰρ ἡ γνῶσις τῆς αἰτίας, συνιστᾶς καὶ δείκνυς ὅτι
μάλιστα τῆς σοφίας ἐστὶν ἴδιον τὸ τὰς αἰτίας γινώσκειν, περὶ ἧς ἡ
προκειμένη πραγματεία, καὶ μάλιστα σοφία ἢ τῶν πρώτων γνῶσις
αἰτίων. σαφῶς δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἔδειξεν ὅτι τὴν σοφίαν
ὅχι ἐπὶ πράξιν ἀλλ' ἐπὶ γνῶσιν τὴν ἀναφορὰν ἔχειν συμβέβηκε, καὶ
ὅτι τιμιώτερον ἡ γνῶσις τῆς πράξεως· ἀλλὰ καὶ ὅτι τῆς ἐμπειρίας
ἡ τέχνη τῇ γνῶσει τε καὶ ἐπιστήμῃ τῆς αἰτίας διαφέρει ἀπὸ τῷ τὸς
μὴ δύνασθαι διδάσκειν, τὸς δὲ ἐμπείρους ὅ, τῷ δὲ ἐπιστήμονος ἴδιον
εἶναι τὸ διδάσκειν (ε'). ὅτι δὲ καὶ ἡ τῆς αἰτίας γνῶσις ἐπιστήμη τέ
ἐστὶ καὶ σοφία (ε'), καὶ ἀπὸ τῶν αἰδησεων ἐναργῶς παρέστησεν (ε'),
ὡς καίτοι τῶν καθ' ἕκαστα γνωστικωτέρας ὕσας ὃ λέγομεν σοφίας,
ὅτι μὴ τῶν αἰτίων εἰς γνωστικαί (ε'). Alex. Aphrod.

(ε') ὅθεν ὅν ἀποπον εἰδόμενα τὸ καθόλου ἀγνοεῖν τὸ καθ' ἕκαστον, 981 a
14. ὡς φησιν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (1 18). Asclep.

(ε') "αἱ δὲ πράξεις καὶ αἱ γενέσεις περὶ τὰ καθ' ἕκαστον." 981 a
16. πράξεις δὲ καὶ γενέσεις εἴρηκε τὰς περὶ τὰ καθ' ἕκαστα ἐνεργείας,
ταύτην ἐκ παραλλήλων εἰπὼν πράξιν καὶ γένεσιν· ἡ πράξις μὲν ἐφ' ὧν
ἐνεργεῖα τὸ τέλος, ὡς ἐπὶ αὐλητικῆς, γένεσιν δὲ ἐφ' ὧν ἕτερον τι
τὸ τέλος τῆς ἐνεργείας, ὡς ἐπὶ οἰκίας· ἕτερον γὰρ οἰκία οἰκοδομή-
σεως, ἢ μὴ τέλος ὕστα ἢ δὲ ἐνεργεῖα. "τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπαίειν"
(v. 24). ἡ καὶ τῷτο ἐκ παραλλήλων εἴρηκε, ταύτην σημαίνοντα, τὴν
ὑπὲρ τὴν αἴδησιν γνῶσιν· ἡ τὸ μὴ εἰδέναι τὴν ἐξ εὐρέσεως εἰδήσιν, τὸ
ἐπαίειν δὲ τὴν ἐκ μαθήσεως, ὡς ἐξ ἀκοῆς γενομένην. cod. Laur.

(ε') ἀμέλει τοι καὶ τὸς ἀρχιτέκτονας τιμιώτερος νομίζομεν 981 a
30. καὶ μᾶλλον ἐπίστασθαι τῶν χειροτεχνῶν καὶ σοφωτέρως αὐτοὺς λέγο-
μεν, ἐπειδὴ ἴσασι τὰς αἰτίας καὶ ἐπιτάττουσιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸς
στρατηγούς, διό φησιν ὃ γὰρ πῶ σάφα ἴσμεν οἷος νόος Ἀτρείδαο.
εὐόκασιν ὅν οἱ ἐμπειρικοὶ τοῖς ἀψύχοις· ὥσπερ γὰρ τὸ πῦρ καίει,
30. ὅχι οἷδε δὲ διὰ τί καίει, καὶ ἡ χιών ψύχει, ὅχι οἷδε δὲ διὰ τί
ψύχει, ὥτως καὶ οἱ ἐμπειρικοὶ ποιοῦσι μὴ ὅχι ἴσασι δὲ διὰ τί ποιοῦσι.
Asclep.

(ε') οἱ μέντοι γε ἐμπειρικοὶ μὴ λόγῳ τινὸς ποιοῦσιν ἀ ποιοῦ- 981 b
σιν, εἰ καὶ μὴ τελεία· διό φησι "τὸς δὲ χειροτέχνους δι' ἔθος," ὅχι
4. ὄντας σοφωτέρως καὶ τὸ εἶναι πρακτικῶς τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ τὸ
τινα λόγον ἔχειν αὐτοὺς καὶ τὰς αἰτίας γνωρίζειν, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως
τοῖς ἐπιστήμοσι. id.

(ε') ὅτι ὁ μὴ λόγος τὴν αἰτίαν οἷδε καὶ τὸ διὰ τί· οἷον διὰ τί τὸ 981 b
πῦρ θερμόν; ὅτι καίει καὶ ξηραίνει· τοιοῦτον δὲ τὸ θερμόν· ἡ δὲ
6. αἴδησις ὅτι θερμόν ἐστι μόνον οἷδε, ὃ μὴν καὶ τὴν αἰτίαν διὰ τί τὸ
πῦρ θερμόν. cod. Laur.

(ε') ἐπειδὴ ἡ μὴ διδάσκει ἢ δὲ ὃ διδάσκει. διό καὶ ἔλεγεν ὁ 981 b
Σωκράτης ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ (1 p. 118) ὅτι ὅχι ἐστὶν ἐπιστήμων ὁ

2. τοῖς ἐκ πειρίας M: unde rescripsi τοῖς ἐξ ἐμπ. quam ob rem ars similia conspiciat iis quae ab experientia sumta sunt Sepulv. τοῖς ἐμπείροις σὺν σοῦς τέχνῃ (omisso ληφθ.) A. || 5. βοηθη om M. || 8. ἐρεῖ om A. || 10. τύχην ἐπακολουθῶν M. || τέλος καὶ ἔχου-
σιν M. || 37. λέγομεν M.

12. τῶν] vulgo πᾶν. et si magis singularia cognoscunt Sepulv.

Περικλῆς· ὅτε γὰρ δύναται διδάσκειν· ὁ δὲνα γὰρ ἐποίησε καλόν, ὅτε
τῆς παιδῆς ὅτε ἄλλον τινά. Asclep.

981 b 13. "Ἐ μὲν ὅν πρῶτον εἰκός ἐν ὁποιανῶν εὐρίσκοντα τέχνην παρὰ
τὰς κοινὰς αἰτιήσεις." καὶ ταῦτα κατασκευαστικά μὲν ἐστὶ καὶ αὐτὰ
καὶ δεικτικά τῷ ὅτι θαυμασόν τε καὶ τίμιον ἢ γινώσκεις (P), εἶγε αἰ
τῆς προσεξευρίσκοντάς τι παρὰ τὸ χρήσιμον ἐθαύμαζον οἱ ἀνθρώ-
ποι ὡς σοφὸς καὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων (P). ἅμα δὲ διὰ τῶ-
των δείκνυσιν τὴν ἐπὶ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τελειοτάτην γινώσκιν ὁδόν,
καὶ πῶς παρήλθεν εἰς ἀνθρώπους ἢ σοφία καὶ ἢ τῶν τιμιωτάτων ζή-
τησίς τε καὶ θεωρία, ὅτι μὲν τὴν τῶν ἀναγκαίων καὶ χρεωδῶν εὑρε-
σιν περιττότερόν τι καὶ ἐλεύθερον ἢ δὴ νοεῖν χολαζόντων τῶν ἀνθρώ-
πων. τὰς δὲ τῶν ἡδέων ποριστικὰς τέχνας καὶ αὐτὰς τοῖς χρεωδου-
σιν ἐγκατατάττει· ὡς γὰρ δεόμενοι καὶ χρεῖαν ἔχοντες ἡδονῶν τε καὶ
ἀναπαύσεως τὰ ποιητικά αὐτῶν ἐζητῶν. ἐστὶ δὲ καὶ τῶν τοιούτων
τεχνῶν πρᾶξις τις ἢ τέλος· αἱ γὰρ ἀπὸ θεωρίας ἡδοναὶ ἢ τέλος 15
τὴν ἡδονὴν ποιῶν, ἀλλ' ἔχουσιν αὐτὴν παρεπομένην (P). ὅτι δὲ
καὶ αἱ μαθητικὴ ἐπιστήμη ἐξ ἐμπειρίας ἤρξαντο, ἐνεδείξατο διὰ
τῶν ἱερέων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ τῷ χολάζειν διὰ τῶν τηρήσεων
τῶν κατ' ἔραν ὁνομαζομένων ἐμπειρίαν πρῶτον ἔχον, εἴτα τέχνην
συνεζήτησαν. ὅπως δὲ καὶ ἡ γεωμετρία καὶ τὴν ἀρχὴν εὐρέθη ἀπὸ 20
τῆς γεωδαισίας (*). ὡς περὶ δὲ ἡ εὑρεσις τῶν τοιούτων ὑπὸ τῶν
χολαζόντων, ὅπως καὶ ἡ περὶ αὐτὰ ἐνέργεια χολῆς δεῖται. Alex.
Aphrod.

(P) "Ἐ μὲν ὅν πρῶτον εἰκός ἐν ὁποιανῶν εὐρόντα τέχνην."
πρόκειται αὐτῷ ἐντεῦθεν εἰπεῖν τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐφοίτησεν εἰς 25
ἡμᾶς ἢ σοφία· ὅχι, φησὶν, ἐν χρόνῳ ἐφοίτησεν, ἀλλ' ὡς πρὸς
τὴν ἡμετέραν περίοδον· ἦν γὰρ καὶ πρῶτη. γίνοντο γὰρ κατακλυ-
σμοὶ καὶ σεισμοί, καὶ ἀφανίζοντο τὰ πράγματα καὶ πάλιν εὐρίσκοντο,
ὡς φησὶ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Μετεώροις (1 14) περὶ τῆς
μεγάλου σεισμῶ τῷ γενομένῳ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, καὶ ὅτι ἐπὶ τῷ Δευ- 30
καλίῳ φησὶν ἐγένετο μέγας κατακλυσμός, καὶ πολλοὶ ἠφανί-
στησαν τόποι, καὶ πᾶσαι αἱ πεδιάδες ἀπώλοντο, καὶ μόνοι ἠδυνήθη-
σαν περισωθῆναι οἱ ἐν ταῖς ἀκρωτείαις τῶν ὀρέων ὄντες, ὡς δηλοῖ
καὶ ὁ ποιητής (Π. 20 216) εἰρηκῶς κτίσε δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ ἔπαυ-
το Ἰλῖος ἱρὴ ἐν πεδίῳ πεπόλιτο πόλις μερόπων ἀνθρώπων, ἀλλ' ἔθ' 35
ὑπὸ πείρας ἔναϊον πολυπιδάκην Ἰδῆς. εἴτα λοιπὸν μὲν τὸ παύσατο
τὸν κατακλυσμὸν κατήλθον οἱ περισωθέντες ἐν ταῖς πεδιάσι, καὶ
ἦσαν πατέρες μὲν τέκνων ὡς δεσπόζοντες τοῖς κελεύοντες καὶ συμβου-
λεύοντες, καὶ ὅχι ἦν ἐν ἐκείνοις ἀδικία· διὸ καὶ τὸ συμβουλευτικὸν
εἶδος πρότερόν ἐστιν. ὕστερον δὲ ἐφρόντιζον τῶν ἀναγκαίων μόνων, 40

(*) p. 981 b 24. "σχολάζειν." ἐκ τῆς σχολῆς δὲ τῶν εὐρόντων καὶ
τῶν διαφορῶν τῶν τόπων τὸ τίμιον τῆς γνώσεως παριστᾷ· ὁ γὰρ δημῶδης
αὕτη, ὡς ἂν τις εἴπῃ, καὶ δυνατὴ εὐρίσκεσθαι καὶ τοῖς συγχεομένοις ἐν τοῖς
τῷ βίῳ πράγμασιν· ὁ δὲ γὰρ τοῖς τυχεῖσι παριστᾷ ἀλλὰ τοῖς ἱερεῦσιν.
Anon. Urbin.

οἷον ἀρτοποιίας καὶ ὑφαντικῆς, ὧν ἄνευ ὁ δύναται εἶναι ἡμᾶς. εἴτα
λοιπὸν μὲν τὸ περιγενέσθαι τούτων ἐφρόντιζον καὶ τῶν πρὸς εὐκολίαν
τῆς βίης, οἷον τῆς νομίματος, ὡς φησὶ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς Ἠθικοῖς
(5 8) ὅτι ἐγγυητὴ τάξιν ἐπέχει τὰ νομίσματα καὶ πολλὴ ῥαζὼν
γίνετο ἐντεῦθεν τοῖς ἀνθρώποις. ἐπόρισε γὰρ λόγῳ χάριν ὁ ὑφάντης
ἱμάτιον, καὶ ἀπῆρχετο εἰς τὴν ἀγορὰν ἄρτις δεόμενος, καὶ περιέμενε
ἕως ὅτε ἔλθοι ὁ ἀρτοποιὸς ἐδῆτος δεόμενος καὶ διὰ ἄρτους καὶ λάβοι
ἐδῆτα· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συναλλαγμάτων. ἐπενοήθη
ἔν τῳ ἀργυρίῳ ὡς περὶ ἐγγυώμενον ἕκαστον, καὶ διδόντες ἀπαλλάτ-
τοντο, καὶ ἕκαστος ἀναμένει τὸν ἄλλον, ἐπειδὴ ἕκαστος δέχεται τὰ νομί-
σματα ἀντὶ ἐγγυητῆ ἀσφαλῆς· βύλετο γὰρ καὶ αὐτὸς δι' αὐτῶν
ὠνεῖσθαι. εἴτα πάλιν ἐπενοήσαντο τὰ λυτὰ δυνάμενα ἐπὶ πολὺ
σώζειν τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα. καὶ ἐστὶ τὰ τοιαῦτα ἀντὶ
ἐγγυητῆ ἀναγκαῖα. μὲν τοίνυν τὸ εὐρεῖν τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ ῥα-
ζὼν ἐμποῦντα καὶ εὐκολίαν, ἤρξαντο καὶ ἐπὶ τὰ μείζονα ἀνέναι,
ἅτινα κρείττονα ὑπάρχει ἢ κατ' αἰτίαν· ὁ δὲ γὰρ θαυμάζει
ἔχων αἰτίαν· φύσεως γὰρ δῶρόν ἐστι καὶ θεῶν. ὁ δὲ ζῆτεῖν τὰ
ὑπὲρ τὴν αἰτίαν τῷ ὄντι λογικῆς ψυχῆς ἐστὶν ἴδιον. καὶ πρῶτον μὲν
τὰ ἐπιπολαιότερα ἐζήτησαν, οἷον, εἰ τύχοι, διὰ τί ἔκ αὐξάνει ἢ θά-
λαττα τοσούτων ποταμῶν εἰς αὐτὴν ἐμβαλλόντων· καὶ ἡ αἰτία
τούτου εἴρηται ἐν τοῖς Μετεώροις (2 2), διὰ τὸ ἐξατμίζεσθαι πάλιν ἐξ
αὐτῆς τὸ ὕδωρ ὑπὸ τῆς ἡλίου καὶ καταφέρεισθαι καὶ ποιεῖν τὸς ποταμούς.
ἔπειτα καὶ βαθύτερα ἐζήτησαν, διὰ τί ἡ σελήνη τοιῶσδε αὐξάνει,
ἢ διὰ τί ἐκλιμπάνει συνοδεύουσα τῷ ἡλίῳ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων κι-
νήσεων τῷ ἔραν. καὶ ἦλθον μέχρι τῆς πρώτης αἰτίας, καὶ τότε πάλιν
ἤρξαντο νοερῶς ἐνεργεῖν. ὅπως ἔν καὶ μέρος ἦλθον εἰς ἐννοίαν τῆς
σοφίας καὶ καὶ νῦν ἐνήργουν ἀπλᾶς ἐπιβολαῖς ἀντιλαμβανόμενοι
τῶν νοητῶν καὶ φανοτάτων δυνάμεων. "Ἐ μὲν ὅν πρῶτον εἰκός"
(p. 981 b 13). καὶ κοινὸν δεῖ ἀκρίβειαν τὸ εἰκός· φησὶν ὅτι τὸ
πρῶτον μὲν τὸν κατακλυσμὸν ἐν εὐρηκότα τέχνην ὁποιανῶν παρὰ
τὰς κοινὰς αἰτιήσεις θαυμάζει ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὁ μόνον διὰ
τὸ χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ ὡς σοφὸν καὶ διαφέροντα τῶν ἄλλων τῶν
κατ' αἰτίαν τι πραττόντων. τὸ δὲ "παρὰ τὰς κοινὰς αἰτιήσεις"
ὁ λέγει καθὼς εἴρηται αὐτῷ ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (3 1),
ὅτι ὅχι ἐστὶν ἑτέρα αἰτιήσις παρὰ τὰς πέντε αἰτιήσεις, ἀλλ' ὅτι τὸ
εὐρεῖν δύναται ἐνεργεῖν ἐστὶ κρείττονος ἢ κατ' αἰτίαν, οἷον τὸ ζῆ-
τεῖν αἰτίαν δι' ἣν ἔκ αὐξάνει ἢ θάλαττα τοσούτων ποταμῶν εἰς
αὐτὴν ἐμβαλλόντων. Asclep.

(P) σοφωτέρως ἔν κρίνομεν τῆς τοιούτης ἐκείνων, τῆς 981 b
τῆς τὴν εὐκολίαν εὐρηκότας, διὰ τὸ μὴ πρὸς χρῆσιν εἶναι τὰς ἐπι- 18.
τήμας αὐτῶν. ib.

(P) ἐζήτησαν γὰρ διὰ τί ποτὲ μὲν γίνοντο μεγάλαι αἱ ἡμέραι 981 b
ποτὲ δὲ μικραὶ, καὶ διὰ τί ποτὲ μὲν θέρος ποτὲ δὲ χειμὼν, καὶ ὅσα 22.
ἄλλα τοιαῦτα. καὶ μάλιστα τὰ τοιαῦτα κατωρθώθησαν ἐν τοῖς τό-
45 ποῖς ἐν οἷς ἐχολάζον τούτοις οἱ ἀνθρώποι. λέγει δὲ τὴν Αἰγύπτου.

12. ποριστικὰς A. || 13. ἐγκατατάττει A. || ἡδονῆς M. || 14. ἀναπαύσεως A. || 16. ὅτι — 525 a 20. ap. Asclep. || 17. ἐνεδείξατο Asclep.
CM, om A. || 18. τῶν Αἰγυπτίων A. || οἱ] ἐν γὰρ Asclep. || 21. γεωδαισίας M, γεωδαισίας Asclep. || 22. περὶ ταῦτα Asclep.

ἐκεῖσε γὰρ πρῶτον συνέστησαν αἱ μαθηματικὴ ἐπιστήμη, ἐπεὶ οἱ ἱερεῖς τὰ ἀναγκαῖα εἶχον ἄλλοθεν αὐτοῖς παρεχόμενα, καὶ ἐχό-
λαζον μόνοις τοῖς μαθημασι· διὸ καὶ ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς γράμ-
μασι ταῦτα εἶχον γεγραμμένα· ὅτι δὲ καὶ αἱ μαθηματικὴ ἐπιστή-
μαι ἐξ ἐμπειρίας ἤρξαντο. . . ib. (cf. Alex.)

981 b "εἴρη" μὴ ἔν ἐν τοῖς ἠθικοῖς τίς διαφορὰ τέχνης καὶ ἐπιστήμης."
25. τῇ τῆς τέχνης ὀνόματι χρησάμενος καὶ κατὰ τῆς ἐπιστήμης, περὶ τῆς
διαφορᾶς αὐτῶν ἀνέπεμψεν ἡμᾶς εἰς τὰ ἠθικά· ἐν γὰρ τῇ Ζ
(c. 3) τῶν Νικομαχείων ἡ τέτων διαίρεσις αὐτῷ παραδέδοται, ἐν
οἷς λέγει πέντε εἶναι οἷς ἀληθεύει ἡ ψυχὴ τὴν ἐν λόγῳ καὶ συνέσει
ἀληθεύειν, ἐπεὶ καὶ τῷ αἰδάνεω ἀληθεύειν λέγει, τέχνην φρόνη-
σιν ἐπιστήμην σοφίαν νῦν. καὶ τέχνην μὲν φησὶν εἶναι ἕξιν μετ'
ἀληθῆς λόγου ποιητικὴν, ἐπιστήμην δὲ ἕξιν ἀποδεικτικὴν, ἀποδει-
κτικὴν δὲ τὴν ἐκ προτέρων καὶ ἀμέσων καὶ γνωριμωτέρων τῶ συμ-
περάσματος συλλογιστικὴν, ἡ ὑπόληψιν περὶ τῶν καθόλου καὶ ἐξ
ἀνάγκης ὄντων, ἡ γνῶσιν τῆς αἰτίας δι' ἣν τὸ πρᾶγμα ἔστιν, ὅτι
ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ὅτι ἔκ ἐνδέχεται αὐτὸ ἄλλως ἔχειν· φρόνησιν δὲ ἕξιν
μετ' ἀληθῆς λόγου πρακτικὴν περὶ τὰ ἀνθρώπων ἀγαθὰ καὶ κακά,
περὶ ὧν ἐστὶ καὶ τὸ βουλευέσθαι, ἡ ἀρετὴν τῶ δοξαστικῷ μέρει τῆς
ψυχῆς· νῦν δὲ δύναμιν ψυχῆς ἡ τὰς τῶν ἀποδεικτικῶν ἀρχὰς
τὰς ἀναποδείκτους γνωρίζομεν· σοφίαν δὲ νῦν καὶ ἐπιστήμην τῶν
τιμιωτάτων τῇ φύσει· ἀναπέμψας δὲ εἰς ἐκεῖνα περὶ τῆς διαφο-
ρᾶς ἡμᾶς τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης (ἡ μὴ γὰρ αὐτῶν ἐν ποιήσει
τε καὶ πράξει, ἡ δ' ἐπιστήμη ἐν γνῶσει), καὶ χάριν τέτων μνημο-
νεύει, τέττα ἔχει· τῷ γὰρ λαβεῖν τε καὶ δεῖξαι ὅτι τὴν κυριώτατά
τε καὶ μάλιστα ἐπιστήμην, ἣν καὶ ἀπλῶς σοφίαν καλεῖμεν, περὶ τὰ
πρῶτα αἰτία καὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς πάντες ὑπολαμβάνουσιν εἶναι.
τέττα χάριν τῆς ἐμπειρίας τὴν τέχνην ἔδειξε τῇ τῆς αἰτίας γνῶσει
διαφέρουσιν, καὶ ὅτι τιμιώτεραι αἱ περὶ τὴν τῆς αἰτίας τῶν ὑπ'
αὐτῶν μεταχειριζομένων γνῶσιν καταγιγνώμεναι. Alex. Aphr.

981 b "ὧν ἔν ἐνεκα ποιήμεθα ἐν λόγον." αὐτὸς διὰ τέτων σαφῶς
27. τὴν τε πρόθεσιν τῶν λεγομένων καὶ ὧν χάριν εἴρη· τὰ εἰρημένα
λέγει· ὑπὲρ γὰρ τῷ δεῖξαι ὅτι πᾶσι δοκεῖ τὰς θεωρητικὰς τέχνας
τῶν πρακτικῶν τιμιωτέρας εἶναι, καὶ τὴν σοφίαν τῶν πρώτων
ἀρχῶν εἶναι γνωστικὴν· ὃ ἐδείξαμεν δείξαντες αὐτὰς αἰεὶ μᾶλλον
τῆς σοφίας κατηγοροῦντας ὄνομα κατὰ τῶν εἰδῶν μᾶλλον· σο-
φωτέρα γὰρ τῆς μὴ αἰδήσεως ἡ ἐμπειρία διὰ τὸ ἤδη λογικὴ τις εἶναι

γνῶσις (λογικὴ γὰρ ἡ τῶ καθόλου περίληψις), ἡ δὲ τέχνη τῆς ἐμ-
πειρίας, ὅτι αὐτὴ ἤδη καὶ τῆς αἰτίας ἐστὶ γνῶσις· ἡ γὰρ τῷ ὁμοίᾳ
θεωρία κατὰ τὴν τῆς αἰτίας γνῶσιν γίγνεται· χειροτέχνης τε γὰρ ὁ
ἀρχιτέκτων, ἀντὶ δὲ τῷ τεχνίτῃ τῷ ποιῶντος ὁ ἀρχιτέκτων· αἱ δὲ
θεωρητικὴ τῶν ποιητικῶν, ὅτι καὶ πρὸς χρῆσιν ἀλλὰ πρὸς διαγωγὴν
αὐτὴ καὶ αὐτῆς χάριν τῆς γνῶσεως. ib.

"ἐπεὶ δὲ ταύτην τὴν ἐπιστήμην ζητῶμεν." ταύτην ἐπεὶ ἡ 982 a
προκειμένη ἡμῖν πραγματεία ζητήσις ἐστὶ ταύτης τῆς ἐπιστήμης,
δεῖ ἰδεῖν περὶ ποῖα ἐστὶν ἐπιστήμη ἡ ζητούμενη. ὅτι μὴ γὰρ περὶ τινος
ἀρχᾶς ἐστὶ καὶ αἰτίας ἐπιστήμη, ὁδὸν ἐξ ὧν προεῖρηκε· πάντες γὰρ
τὴν σοφίαν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων φασὶν εἶναι γνῶσιν, καὶ σο-
φὸς ὁ τέτων ἐπιστήμων. ἐπεὶ ἔν ἡ σοφία τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων
γνῶσις ἐστὶ κατὰ τὴν κοινὴν περὶ αὐτῆς ἐννοίαν, τὰ δ' αἰτία πολλα-
χῶς, εἰκότως πρῶτον ζητεῖ ποῖων αἰτίων καὶ τίνων ἀρχῶν γνῶσις
ἐστὶν ἡ σοφία περὶ ἧς πρόκειται λέγειν ἡμῖν. φθάνει μὴ ἔν εἰρηκέναι
ὅτι τὴν ὀνομαζομένην σοφίαν περὶ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς
ὑπολαμβάνουσιν πάντες· ἐπεὶ δὲ τίνες αἱ πρῶται ἀρχαὶ καὶ τὰ πρῶτα
αἰτία εὐδὴλον, λαβὼν τὸ περὶ ἀρχὰς καὶ αἰτίας τὴν σοφίαν εἶναι
ὡς ὁμολογούμενον, τὸ περὶ ποῖας ζητήσει, καὶ ὅτι περὶ τὰς πρώτας
δείξει. ἡ ὁδὸς ἐκεῖ ἔλαβεν αὐτὸ ὡς ἤδη ὁμολογούμενον, ἀλλ' ὡς
ὀφείλον δειχθῆναι· διὸ ἀναγκαίως καὶ τῆς τῶν αἰτίων διαιρέσεως
μνημονεύει, ὅτι τετραχῶς τὰ αἰτία λέγει. καὶ τὴν ἰσορίαν τὴν
πρὸ αὐτῶν τι περὶ αἰτίων εἰρηκότων παρατίθει εὐλόγως, ὡς εἰ μὴ
ὀρθῶς εὐρεθῇ τι τῶν εἰρημένων ὑπ' ἐκείνων, ἀκολουθήμεν αὐτῷ,
εἰ δὲ μή, πλεονεξίαν ζητοῦμεν αὐτοῖς. χρὴ ἔν ἐκ τῆςδε τῆς πρα-
γματείας ἀπαιτεῖν τὴν γνῶσιν τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτίων·
αὐτὴ δ' ἂν εἴεν τῷ ὄντος οἷον ἀρχαί, δι' ἃς τῶν ὄντων ἕκαστόν ἐστιν
ὧν τὸ εἶναι κατηγοροῦμεν· τοιαύτη δὲ αἱ πρῶται καὶ κυριώταται ὕψαι·
αὐτὴ μὴ γὰρ τῶν ὕψων ἀρχαί, αἱ δὲ ὕψαι τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὡς
δείξει. τὴν τε ἔν τέτων γνῶσιν ἀπαιτεῖν χρὴ ἐκ τῆςδε τῆς πρα-
γματείας, καὶ ἔτι ὅσα εἰς τὴν τέτων γνῶσιν συντελεῖ, εἰς ἃ καὶ ὁ
πλεῖστος αὐτῷ λόγος ἀναλύσκει· καὶ γὰρ οἷον τε ἦν ἐκείνων γνῶσιν
ἄλλως λαβεῖν, μὴ προκαταστήσαντα καὶ προεκκαθάραντα τὰ ἐμ-
ποδῶν. ib.

"εἰ δὲ λάβοι τις τὰς ὑπολήψεις ἃς ἔχομεν περὶ τῆς σοφίας."
ἐν πᾶσιν ἔθος αἰεὶ Ἀριστοτέλει ταῖς κοιναῖς καὶ φυσικαῖς τῶν ἀνθρώ-
πων προλήψεσιν ἀρχαῖς εἰς τὰ δεικνύμενα πρὸς αὐτὸ χρῆσθαι,

6. ἐπιστήμης. ἐντεῦθεν βύλεται ἡμῖν εἰπεῖν ἐκ τίνων ἡ γνῶσις τῆς ψυχῆς κατορθύεται καὶ ἀναζωπυρεται. καὶ φησὶν ὅτι πέντε ταῦτα τὸν ἀριθμὸν ὑπάρ-
χουσι, τέχνη φρόνησις ἐπιστήμη σοφία νῦν. τῷ τῆς τέχνης ἔν ὀνόματι χρησάμενος. Asclep. || 10. εἶναι λέγει οἷς Asclep. || 11. τῷ τὸ M, Asclep. ||
12. πέντε ἔν εἰσίν, ὡς εἰρηκαμεν, τέχνη φρόνησις ἐπιστήμη σοφία νῦν. Asclep. || νῦν] ἐν A. || 13. ποιητικὴν· φρόνησιν δὲ ἕξιν μετὰ ἀληθῆς λόγου
πρακτικὴν. καὶ διαφέρει ἡ ποιήσις τῆς πράξεως· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ποιήσεως σώζεται τὸ ἀποτέλεσμα, ἐπὶ δὲ τῆς πράξεως καὶ σώζεται. Asclep. ||
15. συλλογιστικὴν, ὅταν καὶ τὸ συμπέρασμα ἢ ἀναγκαῖον καὶ αἱ προτάσεις· ἡ ὑπόλ. Asclep. || 17. ἄλλω A. || δὲ om A. || 18. τὰ ἄνω ἀγ. A, τὰ
ἀνθρώπινα ἢ ἀγ. Asclep. || 20. νῦν — 21. γνωρίζομεν om Asclep. || 25. δείξειν ὅτι τὰ M. || 28. τῆς] τε A. || 30. γνῶσιν καὶ τὸ γιγνώμενον A. ||
36. κατηγοροῦντες A. || σοφώτερον M. || 9. — b 6. ap. Asclep.

2. ἐστὶ γνωστικὴ M, αἰτίας ἐπιγνωστικὴ Asclep. || 6. αὐτῆς] αὐτῆ A. || 8. ταύτης et 9. τινος et 11. τὴν σοφίαν in lacuna om A. || 11. καὶ ὁ
σοφῶς ὁ M. sapientia enim confessione omnium est cognitio principiorum et causarum, et sapiens, qui harum rerum scien-
tia praeditus est. Sepulv. || 13. αὐτῆ A. || 15. περὶ — 16. σοφίαν om M. || 16. καὶ — 18. αἰτία om A. || 18. εὐδὴλον. Sepulveda etiam
perspicuum est. exspectaveris tamen et ἄλλω. || 20. ὁδὸς] ὁδὸς M. || 23. πρὸ] περὶ M. || εὐλόγως et codices. rescripsi εὐλ. ὡς et cum Sepulv.
quī ut siquid. || 24. ὑπ'] ὑπὲρ A. || 36. — p. 526 a 27. ap. Asclep. || 36. πᾶσιν ἔν ἔθ. Asclep. || 37. αὐτὸς A.

βεβαιῶντι τὸ εἶναι τὴν γνῶσιν καὶ τὴν τῆς ἐπιστήμης ὁρεξιν καὶ φύσιν τοῖς ἀνθρώποις καὶ διὰ τῆς ταύτης τὰς ἀρχὰς φύσει ἡμῶν δεδῶκε· αὐτὴ γὰρ εἰσιν αἱ κοιναὶ ἐννοίαι. ὣτως καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει πεποιήκε περὶ τόπων ζητῶν, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ χρόνων, σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων προβλημάτων τῇ ὁδοῦ ταύτῃ κέχρηται. 5 τὸτο ἔν καὶ νῦν ποιεῖ. Ζητῶν γὰρ περὶ ποίας ἀρχὰς ἐστὶν ἡ σοφία, καὶ τί ἔργον τῆ σοφίας, καὶ τίς ὅλως ὁ σοφός, τὰς κοινὰς καὶ φυσικὰς ἐννοίας ἃς ἔχομεν περὶ τῶν σοφῶν ἐκτίθει· ἵνα ταύταις τὰ ἀκόλουθα ζητῶντες συμφωνῶς λαμβάνωμεν τε καὶ τίθωμεν. ἔστι δὲ ἡ κοινὴ πρόληψις τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ σοφίᾳ ὑπάρχειν τίθησιν, 10 ὡς φησι, τό τε πάντα ἐπίστασθαι κοινὴ καὶ καθόλου, καὶ περὶ πάντων δύνασθαι διαλαμβάνειν περιληπτικῶς καὶ μὴ ὡς ὁ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἢ τέχνην σοφός· τὸς γὰρ ὣτως εἰδότας ὁ σοφὸς ἔτι ἄλλα τεχνίτας καὶ ἐπιστήμονας ἐκείνους περὶ ὧν λέγουσιν ὣτως ὑπολαμβάνουσιν. ἔτι δὲ ὁ δὲ οἷόν τε πάντα τινὰ ἐπίστασθαι ἄλλως ἢ ὡς εἴρηται. 15 διὰ προσέθηκε τὸ "ὡς ἐνδέχεται" (v. 9). ἀλλὰ καὶ τὴν τὰ περιττὰ καὶ χαλεπὰ καὶ μὴ ῥάδια γνωστῆναι εἰδότα, τῶτον σοφὸν φασιν· τὸς γὰρ τὰ κοινὰ καὶ ῥάδια εἰδότας ὁ φασὶ σοφός. διὰ ὅδε τὴν αἰτίαν σοφίαν λέγουσιν, ὅτε σοφὸς τὸς αἰσθανομένους καθὸ αἰσθάνοντα· κοινὴ γὰρ καὶ ῥάδια ἢ αἰσθητικὴ γνῶσις. ἔτι τε τὴν ἀκριβῆ καὶ περιτ- 20 τὴν περὶ ἑκάστον τῶν νοημένων καὶ ἀναμάρτητον σοφὸν λέγουσιν. ἀλλὰ καὶ τὴν διδασκαλικώτερον τῶν αἰτίων, τῆς τὴν διδασκαλίαν διὰ τῆς τῶν αἰτίων παραδόσεως ποιούμενον, μᾶλλον σοφὸν λέγουσι τῶν μὴ ὣτως διδασκόντων. καὶ τῶν ἐπιστημῶν δὲ σοφίαν ταύτην λέγουσι τὴν αὐτῆς τῆς γνώσεως τῆς καὶ τὴν ἐπιστήμην 25 ἕνεκα μετίσταν αὐτὰ καὶ αἰρωμένην, ἀλλὰ μὴ διὰ τινὰ ἀποβαίνοντα, καὶ σοφὸς αὐτὸς δηλονότι τὸς τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην ἔχοντας· τὸς γὰρ διὰ τὴν γνῶσιν αὐτὴν αἰρετὰ εἰδότας, ἕκ ἄλλων τινῶν ἀποβαίνόντων χάριν. *ib.* 30 τὸ δὲ "ἔτι τὴν ἀκριβέστερον καὶ διδασκαλικώτερον τῶν αἰτίων" 982^a 12. ὅς ὡς ἐνὸς ἀκρίβειαν δεῖ, ἀλλὰ δύο· διαφέρει γὰρ ταῦτά γε ἀλλήλων. καὶ ὣτως γίνεσθαι τὰ τίθεμενα ἔξ ('). ἔτι τὸς τὰ ἀρχικώ- 35 τερα καὶ ἐπιστατικώτερα εἰδότας τῶν τὰ ὑποτεταγμένα εἰδόντων μᾶλλον λέγουσι σοφός, καὶ σοφίαν τῶν ἐπιστημῶν τὴν ἀρχικωτέραν τε καὶ ἀρχιτεκτονικωτέραν τῆς ὑπηρετήσεως. ταῦτα δὲ λαβὼν ὡς καὶ τὰς κοινὰς ὑπολήψεις δοξαζόμενα περὶ τὸς σοφός, μὴ ταῦτα πειρᾶσθαι ἑκάστον αὐτῶν προσάγειν τῷ τὰς πρώτας καὶ τὰς καθόλου

αἰτίας εἰδοῖ, δεικνύς διὰ τούτων ὁ φθάσας εἶπον, τὸ ὅτι τὴν ὀνομαζομένην σοφίαν περὶ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς ὑπολαμ- βάνουσι πάντες ("). καθόλου τε γὰρ μάλιστα καὶ κοινῶς περὶ πάντων ἔτος ἐπίστασθαι ὁ τὰς πρώτας ἀρχὰς εἰδώς· ὡς γὰρ ὁ τὰς τινῶν ἀρ- 5 χὰς εἰδὼς καθολικὴν τινὰ γνῶσιν ἐκείνων ἔχει, ὣτως καὶ ὁ τὰς πάντων εἰδὼς ἀρχὰς καθολικὴν ἀντινα γνῶσιν ἀπάντων ἔχει. *Alex. Aphrod.* (') ἀρχικωτέραν λέγει σοφίαν ἀντὶ τῆς ἀρχικωτάτης, τὴν 982^a πάντων τῶν ἐπιστημῶν γινώσκουσαν τὰς ἀρχὰς, τῶν καὶ μέρος δη- 16. λαδῆ. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν καὶ μέρος ἐπιστημῶν ἄλλη ἄλλης ἀρχι- κωτέρα ἐστίν. *cod. Laur.* (') καὶ σοφὸς ἔν δηλονότι φησὶ τὸς τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην 982^a ἔχοντας, καὶ τὴν ἀρχικωτέραν τῆς ὑπηρετήσεως μᾶλλον σοφίαν. 17. γὰρ δεῖ ἐπιτάττεσθαι τὴν σοφὸν ἀλλ' ἐπιτάττειν, ὡς ἔχοντα τὰς ἀρ- 18. χὰς. *Asclep.* (") τὰ νῦν δὲ φεῦ πάρεστιν ἐμπαλιν βλέπειν. 982^a 18. ἀνδραπόδων δίκην γὰρ ἡθλιωμένων σοφοὶ καθυπεύκτους πλεσίων βία, καὶ ταῦτα κυκλήσαντος ἡμῶν τῷ χρόνῳ. *cod. Reg.* "τούτων δὲ τὸ μὴ ἐπίστασθαι τῷ μάλιστα ἔχοντι τὴν καὶ πάντων 982^a ἐπιστήμην" ('). ἐλλείπει τῷ ἐπίστασθαι τὸ τὰ πάντα. τὸ γὰρ πάντα 21. ἐπίστασθαι τῷ μάλιστα ἔχοντι τὴν καθόλου ἐπιστήμην ὑπάρχει· τὸτο γὰρ ἦν τὸ κείμενον ("). μάλιστα δὲ καθόλου ἐστὶν ἐπιστήμη ἢ περὶ τῶν ὄντων ἢ ὄντα ("). κοινὸν γὰρ τὸ ὄν πᾶσι τοῖς ὄσιν ὑπάρχει ("). ἀλλὰ καὶ χαλεπώτατα μάλιστα τὰ καθόλου τῶν τῷ ἀνθρώπῳ γνω- 25 σῶν, τῷ πάμπολυ τῶν αἰδησεων ἀφεςαῖναι· ὁ γὰρ δεῦτερον τῶν τεθέντων δοξαζέσθαι περὶ τῆς σοφίας· τὰ γὰρ τῶν ὄντων ἀπλῶς τε καὶ πρῶτα πορρωτάτω τῶν αἰδησεων, τὸ δὲ "τοῖς ἀνθρώποις" προ- σέθηκε πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς φύσεως· τῇ φύσει γὰρ ἐκεῖνα τῶν αἰδητῶν γνωριμώτερα. ἀλλὰ καὶ ἀκριβεστάτη τῶν ἐπιστημῶν ἢ τῶν μάλιστα πρώτων γνῶσις· καὶ γὰρ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἀκρι- 30 βέστεραι αἱ ἐκ τῶν πρώτων εἰσιν, εἴγε αἱ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέστε- ραι· ἐξ ἐλαττόνων δὲ αἱ ἐγγυτέρω τῶν ἀρχῶν, ὡς ἐν τοῖς Ὑσέ- ροις Ἀναλυτικοῖς (1 27) εἴρηται· διὰ τούτο γὰρ καὶ κυριωτάτας καὶ μάλιστα ἀποδείξεις εἶπεν εἶναι τὰς ἐξ ἀμέσων τε καὶ πρώτων τῶν 35 προτάσεων, δευτέρας δὲ τὰς διὰ τούτων δεικνυμένας. εἰ δ' αἱ ἐγγυτέρω τῶν ἀρχῶν διὰ τὴν τῶν ἀρχῶν γνῶσιν ἀκριβέστεραι, δῆλον

1. βεβ. καὶ διὰ τούτων τὸ *Asclep.* || 2. τὸ τὰς τῆς γνώσεως ἀρχὰς *Asclep.* || 4. περὶ τὸ τόπον *Asclep.* || 5. περὶ] ἐπὶ *Asclep.* || ἀπάντων] ὑπὸ πάντων *M.* || 7. τίς ὁ ὅλως σοφός *Asclep.*, τίς ὅλος *M.* || 9. συμφωνῶς ζητῶντες *Asclep.* || τίθωμεν. "εἰ δὲ λάβοι... γέν. μᾶλλον" (v. 6) πρό- ληψις τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ σοφίᾳ ὑπάρχουσα αὕτη τίθησι, ὡς φησι *Asclep.* || 11. κοινῶς *Asclep.*, om in lacuna *M.* || 12. ἡ τέχνην σοφός] ἐπιστήμην *Asclep.* || 13. ὡς ἔτι, α in lacuna om *M.* || ἔτι] εἶναι *Asclep.* || 14. καὶ ἐπισ. om *Asclep.* || λέγουσι. καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ "σχεδόν" τε- λείως γὰρ γνῶσιν ὁδεῖς ἔχει, εἰ μὴ μένος ὁ θεός. ἀλλὰ καὶ τὸν *Asclep.* || 17. τῶτον] καὶ τῶτον *Asclep.* || 19. ὁδὲ *Asclep.* || 20. ἀκριβέστερον περὶ (om καὶ περιττόν) *Asclep.* || 21. σοφός *M.*, σοφὸν εἶναι *Asclep.* || 22. καὶ τῶν διδασκ. *M.* || 24. "καὶ τῶν ἐπιστημῶν δέ." εἰρηκῶς τὰ κατὰ τὴν κοινὴν ἐννοιαν ὑπάρχοντα τῇ σοφίᾳ, φησὶν ὣτως καὶ τῶν ἐπισ. *Asclep.* || 26. ἕνεκεν *M.* || καὶ om *A.* || τινος *M.* || 27. αὐ om *M.*, ἐν *Asclep.* || 31. ὡς om *A.*

2. ἀπολαμβάνουσι *M.* || 4. τινῶν om *M.* || 23. ἐστὶν om *A.* || 28-30. ap. *Asclep.* || 28. προσέθηκε *Asclep.* || 30. γνωριμ. πάλιν δὲ αἱ πρῶ- ται τῶν ἐπιστημῶν ἀκριβέστεραι εἰσι τῶν ὑπ' αὐτάς τῶν ὑπ' ἀλλήλων, ὡς φησιν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (1 27), ἐπειδὴ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ἀποδεικνύουσι. διὸ ἀκριβέστερα ἐστὶν ἀριθμητικὴ γεωμετρίας κτλ. *Asclep.* || 32. αἱ ante ἐξ om *A.* || 34. κυριωτάτα *M.* || 36. δευτέρως *M.*

ὡς ἀκριβέστατον εἶναι αἱ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ἐπισήμαι, δι' αὐτὰς καὶ αἱ ἐγγυὲς αὐτῶν ἀκριβέστεραι τῶν ἄλλων. ὅτι δὲ αἱ ἐξ ἐλαττόνων καὶ ἐγγυτέρω τῶν ἀρχῶν τῶν διὰ πλείονων καὶ πορρωτέρω ἀκριβέστεραι, δέδεικται μὲν, ὡς ἔφην, καὶ ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς (αἱ γὰρ δι' ἐλαττόνων προτάσεων καὶ ἀμέσων ἀκριβέστεραι), καὶ νῦν δὲ 5 ἐνεδείξατο παραθέμενος τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν γεωμετρικὴν, ἥς διαφορὰ, ὅτι ἡ γεωμετρία μὲν περὶ τὰ θέσιν ἔχοντα, τὸ γὰρ σημεῖον καὶ ἡ γραμμὴ καὶ τὰ ἄλλα περὶ δὲ γεωμετρίας, θέσιν ἔχει, ἡ δὲ μονὰς καὶ ὁ ἀριθμὸς ἀθέτα. διὸ οἱ μὲν γεωμέτραι προχωρῶντες δειξέ- 10 σιν ἀριθμητικαῖς ὡς προσδεόμενοι αὐτῶν εἰς τὴν τῶν οἰκείων σύ- 10 ρασιν, οἱ δὲ ἀριθμητικοὶ γεωμετρικαῖς ἔκτετι. Alex. Aphrod.

(*) ἐν τισι τῶν ἀντιγράφων λείπει τὸ πάντα, ὡς ἀπὸ κοινῆς λαμβανόμενον. cod. Reg.

(*) "τῶν δὲ τὸ μὲν πάντα ἐπίσταται." ἐλλείπει τῇ λέ- 15 ξει τὸ πάντα ἐπίσταται, ἢ τὸ ὅλον ὅπως. τῶν δὲ τῶν εἰρη- 15 μένων ὑπάρχει τὸ πάντα ἐπίσταται τῷ μάλις ἔχοντι τὴν καθόλου ἐπισήμην. ὅτος γὰρ οἶδε πῶς ἔχει πάντα τὰ ὑποκείμενα, ἥτοι πῶς ἔχει φύσει ἕκαστα, οἷον ἄνθρωπος καὶ τὴν αὐτὴν τελειότητα, καὶ ἵπ- 20 πος καὶ ἰχθύος καὶ τὰλλα φυσικά, τὰ τε ἀπλά καὶ τὰ σύνθετα, καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, εἰδὼς τὴν πρώτην αὐτῶν αἰτίαν καὶ τὴν 20 ἀρχὴν τὴν πρώτην, εἴτε καθ' αὐτὰ ὄντα εἴτε καὶ συμβεβηκότα. cod. Laur.

(*) "τῶν ἔν τὸ μὲν πάντα... ὑπάρχει." καθόλου τε γὰρ μάλις καὶ κοινῶς περὶ πάντων ἐπίσταται ὁ τὰς πρώτας ἀρχὰς εἰδὼς, ὡς φησι, γινώσκων τῶν ὄντων ἢ ὄντα εἰσίν· ὁ γὰρ ὁ τὰς τινος ἀρχὰς 25 εἰδὼς καθολικὴν τινα γινώσκων πάντων ἔχει. διὸ φησιν, ὅτος γὰρ οἶδε πάντα τὰ ὑποκείμενα. "χεδὸν... ἀνθρώπ." τῷ τῷ τὰ φανότατα εἶδη, ἃ ἐστὶ τὰ καθόλου, ἐπειδὴ κατ' αἰσθησιν ζῶσι, πόρρω δὲ ταῦτα τῶν αἰσθήσεων. Asclep. (vid. Alex.)

(*) φανερόν ἐστιν ὅτι σοφώτερός ἐστιν ὁ ἔχων τὴν κυρίως ἐπι- 30 σήμην, τῷ τῷ τὴν πρώτην φιλοσοφίαν, ἐν ἑαυτῷ· μάλλον γὰρ γι- 30 νώσκει· ὁ γὰρ ἔχων τὴν καθόλου ἐπισήμην, ὅτος οἶδε καὶ τὰ ἄλλα πάντα, καὶ πάλιν ὅτος καὶ τὰ θυχερέστερα γινώσκει, φημὶ δὲ τὰ φανότατα εἶδη. ἄτε γὰρ ἔχων τὴν κυρίως ἐπισήμην τὴν ἀναπόδει- 35 κτον καὶ καὶ νῦν ἐνεργῶν δηλονότι τῶν φανοτάτων ἀντιλήψε. ταῦτα 35 δὲ τοῖς πολλοῖς ἀβαστα καὶ χαλεπὰ διὰ τὴν ἀδυνείαν. ἀλλὰ καὶ ἀκριβέστερον ὅσω καὶ ἀρχικώτερον· καὶ μάλλον διδάσκει. Asclep.

982a 25. "ἀκριβέσταται τε τῶν ἐπισημῶν αἱ μάλις τῶν πρώτων εἰσίν." ἔχ ὑποληπτέον τῷ τῷ μάχεσθαι τῷ ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς Φυ- 40 σικῆς (11) εἰρημένῳ, ἐνθα λέγων ὅθεν δεῖ ἀρχεσθαι, ἀπὸ τῶν ἡμῶν 40 γνωρίμων λέγει· τὸ γὰρ ὅλον καὶ τὴν αἰσθησιν γνωριμώτερον, τὸ δὲ καθόλου ὅλον τί ἐστιν· ἔτε γὰρ τὸ πρῶτον καὶ τὸ καθόλου ταυτόν. τὸ γὰρ πρῶτον αἰτίον τὸ κινητικόν, περὶ δὲ νῦν αὐτῷ λέγειν πρόκειται,

πρὸ πάντων μὲν ἐστίν, ὁ μὲν ὅπως καθόλου ὡς τὰ γένη. ἀλλ' ὁ δὲ τὸ ὡς γένος λεγόμενον καθόλου ἐκεῖ πρὸς τὴν αἰσθησιν πρῶτον εἶπεν, ἀλλὰ τὸ κοινότερον καὶ πλείοσι συμβεβηκός, ὡς ἐδήλωσε διὰ τῶν παραδειγμάτων (*). Alex. Aphrod.

(*) "ἀκριβέσταται τε τῶν ἐπισ." οἷον ἀκριβέστερα γεωμε- 45 τρία ὀπτικῆς, γεωμετρίας δὲ ἀριθμητικῆς. αἱ πρῶτοι γὰρ οἰκείαις ἀρχαῖς χρῶνται μόνον, αἱ δὲ ὑπ' αὐτὰς καὶ ταῖς αὐτῶν καὶ ταῖς πρὸ αὐτῶν, οἷον ἀριθμητικὴ μὲν ἀριθμοῖς μόνον, γεωμετρία δὲ καὶ ἀριθ- 50 μοῖς καὶ μεγέθεσι. καὶ ἡ μὲν ἀριθμητικὴ ἀθέτοις χρῆται τοῖς ἀριθμοῖς καὶ τῇ μονάδι, ἡ δὲ γεωμετρία τῷ σημείῳ καὶ τῇ γραμμῇ θέσιν ἔχουσι. cod. Laur.

"αἱ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέστεραι." ὡς γὰρ ἐλάττονα τὰ συμ- 982a 26. βεβηκότα, δυσγνωστότερον τῷ τῷ καὶ πλείονος ἀκριβείας δεῖται. καὶ ὡς 26. μηδὲν ἐστὶ συμβεβηκός, ἡ τῷ τῷ γινώσκων χαλεπωτάτη, διὸ καὶ πλείο- 26. νος ἀκριβείας δεῖται, ἄτε ὁ ἀπὸ συμβεβηκότων εἰς τὴν γινώσκων τῆς ὕψους αὐτῶν βοηθούμενη, ἀλλ' ἀπὸ μόνης τῆς ὕψους γιγνο- 26. μένη. βελτίων τε ἡ τῷ τῷ ἐπισήμην τῷ μάλλον γινώσκειν ποιεῖν. 26. ἐτι ἡ ἀποδείξις ἡ κυρίως ἐκ προτέρων· καὶ γὰρ τὰ ἄλλα τότε ἀπο- 26. δείκνυται ὅταν διὰ τοιούτων δεῖται ἢ διὰ τινων πρώτων τὴν περὶ 26. αὐτῶν πῶς εἰληφεν· ἡ δὲ ἐκ πρώτων ἐξ ἐλαττόνων, ἡ δὲ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέστερα· ὡς καὶ ἡ ἐκ πρώτων εἶγε τὰ διὰ τῶν 26. δεῖται ἀίτια καὶ τοῖς ὕστεροις τῷ ἀποδείκνυται. ἐπιζητήσεται δ' 26. ἂν τις πῶς ἡ τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων γινώσκων χαλεπω- 26. τάτη, εἰ βελτίον ἔχομεν περὶ αὐτὰς τῆς δι' ἀποδείξεως γινώσεως. 26. ἡ ὅπως ἔχομεν περὶ τὰς ὡς ἀξιώματα ἀρχὰς, δι' ὧν τὰ ἄλλα 26. δείκνυται, ἥτοι τὰς ἀποδεικτικὰς ἀρχὰς, ὁ τὰς τῶν ὄντων; πῶς ἔν 26. αὐτῷ ἐπίσανται; ἡ καὶ αὐτῷ δι' ἀποδείξεων; ἀρχαὶ γὰρ καὶ τῆς τῶν 26. δείξεως τὰ ἀξιώματα. ἀλλ' ἐπεὶ πᾶσα ἀπόδειξις ἐκ πρώτων, εἴη 26. ἂν τινα καὶ τῶν πρώτων. ἡ ὅθεν κωλύει ὡς ἀποδεικτικῶν αὐτῶν 26. πρῶτα τινα λέγειν εἶναι; ἀλλ' εἰ ἀποδείξεις ἐκ πρώτων, εἴη ἂν τινα 26. λέγειν εἶναι. ἀλλ' εἰ ἡ ἀπόδειξις δι' αἰτίων γινώσκων, εἴη ἂν καὶ τῶν 26. αἰτίων, ὅπως δὲ καὶ πρῶτα. ἡ ὁ πᾶσα δι' αἰτίων ἀποδείξεις. Alex. Aphrod.

ὁ γὰρ δὲ ὅτι καὶ διδασκαλικώτεροι οἱ τὰ αἰτία εἰδότες· τῶν 982a 28. γὰρ διδασκόντων ἴδιον τὸ τὰς αἰτίας λέγειν τῶν διδασκομένων, ὡς 28. προεῖρηκεν. ἥτοι δὲ μάλλον λέγει διδασκαλικὴν τὴν τῶν αἰτίων θεωρητικὴν τῆς μὴ τοιαύτης· διὰ γὰρ τῶν αἰτίων ἡ διδασκαλία, 28. ὡς μόνης ταύτης ὕψους τῶν αἰτίων θεωρητικῆς· τὰ γὰρ κυρίως αἰτία 28. ταῦτα. ἡ τὸ λεγόμενον ἐστὶν ὅτι ἡ τῶν μάλλον αἰτίων θεωρητικὴ καὶ διδασκαλικὴ μάλλον, ἐπειδὴ διὰ τῶν αἰτίων ἡ διδασκαλία· 28. αὐτὴ δὲ ἡ τῶν μάλλον αἰτίων θεωρητικὴ καὶ διδασκαλικὴ μάλλον. 28. ἀλλὰ καὶ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίσταται αὐτῶν χάριν τῶν νοημένων τε καὶ 28. γινωσκομένων καὶ μὴ ἄλλως τινὸς τῇ τῶν αἰτίων καὶ ἀρχῶν γινώσκει

7. τὰ] τὴν M. || 8. τὰ om A. || 39. τέον τῷ τῷ μάχ. om M. || 41. τὴν om A. || 42. καθὼς ὅλον τι A. || ταῦτόν. τὸ γὰρ om M. || 43. κοινήτικόν A.

1. πρῶτον πάντων M. || μέν ἐστιν om A. || 2. γένη A. || 12. ὁ M. || 14. χαλεπωτέρα M. || 18. ἐτι εἰ ἡ M. || 19. πρῶτον A. quae per alia priora fidem sui non acceperunt. Sepulv. || 20. ἡ δὲ ἐκ πρώτων] εἰ δὲ M. || 21. διὰ τοιούτων M. || 30. ἐκ — 31. ἀποδείξεις om M et Sepulv. || 39. ταῦτα om A. || 40. καὶ — 41. μάλλον om A.

μάλις αὐτῶν· ταῦτα γὰρ μάλις ἐπισητά, δι' ἃ γε καὶ τῶν ἄλλων ἐπισητῶν ἕκαστον ἐπισητόν. ὥς· εἰσὶ τινες ἐπισηταὶ δι' αὐτὰς αἰρεταί, ὅπερ ἔκειτο· μάλις δ' ἂν εἴη ἡ τοιαύτη. id. ib.

982^a 32. "ὅ γὰρ τὸ ἐπίστασθαι δι' αὐτὸ αἰρέμενος τὴν μάλις ἐπισημὴν μάλις αἰρήσει." ὡς γὰρ ὅλως τὸ ἐπίστασθαι δι' αὐτὸ αἰρετόν, τὴν μάλις αἰρετὴν τοιοῦτον, τὸ μάλις ἐπισητόν· τοιαῦτα δὲ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ αἱ ἀρχαί, εἴγε καὶ ἡ τῶν ἄλλων γνώσις τῆς τέτων γνώσεως ἤρηται· τότε γὰρ οἰόμεθα εἰδέναι ἕκαστον, ὡς καὶ αὐτὸς εἶπεν ἐν Φυσικῇ (1 1), ὅταν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας τινὸς εἰδῶμεν. ὅτι δὲ μάλις ἐπισητά, ἔδειξε παραθέμενος τὸ ὅτι αἱ ἀπο- 10 δείξεις ἐκ τῶν πρώτων, διὰ δὲ ἀποδείξεως ἡ τῶν ἐπισητῶν γνώσις· ὥς· τὰ πρῶτα αἰτία εἴη ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀποδεικτικοῖς τε καὶ ἐπισητοῖς αἰτία τῶ ἐπισητοῖς εἶναι, ἀλλ' ὃ ταῦτα ἐκείνοις· ὕστερον γὰρ ταῦτα, ὅδεμίαν δὲ ἀπόδειξις δι' ὕστερων. ἔτι πᾶσιν αἰτία τοῖς ἐπισητοῖς τῶ εἶναι ἐπισητοῖς ταῦτα, εἴγε καὶ αἱ τῶν ἐπι- 15 σημῶν ἀρχαὶ ταύτας ἀρχὰς ἔχουσιν. id. ib.

982^b 4. ἀλλὰ καὶ ἀρχικωτάτη τῶν ἐπισημῶν ἡ τῶν κυριωτάτων αἰτίων γνωστική. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ὧν ἕνεκα τὰ ἄλλα ἐστίν. ἀρχικω- τέρα γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ γνωρίζουσα τίνος ἕνεκα ἕκαστον δεῖ ποιεῖν τῶν γιγνομένων τῆς ποιήσεως αὐτὰ καὶ ὑπηρετήσεως, ὡς δὴλον ὑπάρχει 20 ἐπὶ ἀρχιτεκτονικῆς. εἰπὼν δὲ "ἡ γνωρίζουσα τίνος ἕνεκα πρακτέον ἕκαστον ἐστίν," τὸ τοιοῦτον αἴτιον ὃ ἕνεκεν αἰτία ἕκαστον πρακτέον ἐδήλωσεν εἰπὼν "τὸτο δὲ ἐστὶ τὰγαθόν." τοιοῦτο γὰρ τὸ τελικὸν αἴτιον, ὡς εἶπε καὶ τῶν Νικομαχείων Ἠθικῶν ἀρχόμενος "πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πράξεις τε καὶ προαίρεσις ἀγαθὸν τινὸς 25 ἐφίεσθαι δοκεῖ." τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τῶν ὄντων ἀπάντων αἴτιον· πάντα γὰρ ἐκείνου χάριν ἐστὶ τε καὶ γίγνεται. τὰ δὲ φύσει γιγνόμενα καὶ πρὸς ἐκεῖνο νένευκε καὶ τὴν σύμφυτον ὀρεξίν αὐτοῖς· ὥς· ἡ τῶ τοιοῦτον ἀγαθὸν γνωστικὴ ἀρχικωτάτη ἂν εἴη. βεβληθεὶς δὲ δηλῶσαι πῶς τὸ πρῶτον αἴτιον τοῖς ὅσιν αἴτιον, ὅτι ὡς τέλος, καὶ ὅτι ἡ τῶ τοιοῦτον 30 αἰτία γνωστικὴ ἀρχιτεκτονικωτέρα τῶν ποιῶν ταῦ ἐκείνου χάριν, εἶπε τὸ "μᾶλλον ἀρχικὴ τῆς ὑπηρετήσεως ἡ γνωρίζουσα τίνος ἕνεκεν ἐστὶ πρακτέον ἕκαστον." ἡ δὲ ἐπιχείρησις τοιαύτη. εἰ ἐν πάσαις τέχναις τε καὶ ἐπισημαῖς ἀρχικωτέρα τε καὶ ἀρχιτεκτονικωτέρα τῆς ποιήσεως τι ἢ γινώσκουσα τὸ ὃ χάριν καὶ τὸ τέλος, καὶ ἡ τὸ πάντων 35 τέλος καὶ ὃ χάριν τὰ πάντα ἐστὶ τε καὶ γίγνεται· εἰδύια ἀρχικωτάτη ἂν εἴη καὶ πρώτη· τοιαύτη δὲ ἐστὶν ἡ σοφία ἢ τῶ πρῶτον αἰτία θεωρη-

τική· πάντα γὰρ τὰ ὄντα τῶ κυριωτάτῃ τῶν ἀγαθῶν ἐφίεσθαι καὶ τὰγαθὸν, τὰγαθὸν δὲ τὸ πρῶτον αἴτιον. ἐφ' οἷς δειχθεῖσι συγκεφα- λαιῶν τὰ εἰρημένα, δεικνύς ὅτι ἐξ ἀπάντων τῶν τοῖς σοφοῖς ἐπο- μένων δέδεικται σοφία ὅσα ἢ τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων θεω- ρητική· τὸ γὰρ ἀγαθὸν καὶ ὃ ἕνεκα ἐστὶ τε καὶ γίγνεται πάντα, ὃ ἐστὶν ἡ προκειμένη ἐπισημὴ θεωρητική, τῶν αἰτίων ἐστίν· τοιοῦτον γὰρ τὸ ὡς τέλος αἴτιον· δεῖ γὰρ αὐτὴν τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτίων εἶναι θεωρητικὴν. ἐξ ἀπάντων ὅν τῶν εἰρημένων γίγνεται ἡ σοφία ἢ τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων θεωρητική. id. ib.

προσέθηκε δὲ "καὶ γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ὃ ἕνεκα τῶν αἰτίων ἐστίν," 982^b 10. ἐπεὶ εἶπε δεῖν μὴ τὴν σοφίαν καὶ τὰς κοινὰς προλήψεις ἀρχικὴν εἶναι ἐπισημὴν καὶ μὴ ὑπηρετικὴν, εἶπε δὲ ἀρχικωτέραν εἶναι τὴν γνωρί- ζουσαν τὸ τίνος ἕνεκεν ἐστὶ πρακτέον ἕκαστον, τὸτο δ' ἐστὶ τὰγαθόν. εἰπὼν ὅτι ἀρχικωτέραν εἶναι τὴν γνωστικὴν τῶ τίνος ἕνεκεν ἕκαστον ἐστίν, ὅπερ ἐστὶ τὰγαθόν, ὅτι ἡ τῶν πρώτων γνωστικὴ καὶ τῶ τῶ ἐστὶ γνω- στική, δι' ὃ καὶ ἐστὶν ἀρχικὴ, ἔδειξε διὰ τῆς προδήκης ταύτης. id. ib.

11. "ὅτι δ' ὃ ποιητική, δὴλον ἐκ τῶν πρώτων φιλοσοφησάντων." 982^b 11. ὅτι μὴ ἐστὶ ποιητικὴ τε καὶ πρακτικὴ ἡ φιλοσοφία τε καὶ ἡ σοφία ἀλλὰ θεωρητική, δεικνύσι καὶ ἐκ τῶ τὴν ἀρχὴν ἐπὶ ζήτησιν τὴν τέ- των καὶ τὴν εὐρεσιν ἔλθειν τὸς πρώτους φιλοσοφῆσαντας διὰ τὸ θαυ- μάσαι ἕκαστον αὐτῶν πῶς ἔχει· τὸ δὲ θαυμάζειν ἀγνοούντων ἐστίν. ὅκον εἰ διὰ μὴ τὸ ἀγνοεῖν ἐθαύμαζον, διὰ δὲ τὸ θαυμά- ζειν ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν ἦλθον, διὰ τὸ ἀγνοεῖν ἄρα ἐπὶ τὸ φιλοσο- φεῖν ἦλθον. ὃ δὲ ἐμελλε τῆς ἀγνοίας παύσειν αὐτὸς, τῶ χα- ριν ἦλθον ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν· γνώσις δὲ ἐμελλεν ἀλλ' ὃ πράξεις τῆς ἀγνοίας παύσειν αὐτὸς· γνώσεως ἄρα ἀλλ' ὃ πράξεως χάριν ἦλθον ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν. εἰ γὰρ δι' ἀγνοίαν ἦλθον ἐπὶ τὴν ζήτησιν αὐτῶν, δὴλον ὡς γνώσεως ἐφέσει· τῆς γὰρ ἀγνοίας ὅχι ἢ ποιήσις ἀλλ' ἢ γνώσις ἴσας, τὴν αὐτὴν δὲ ἔθος αὐτῶ καλεῖν σο- φίαν τε καὶ πρώτην φιλοσοφίαν. ἡ γὰρ τελειοτάτη φιλοσοφία ἢ ἀρξαμένη ἀπὸ τῶ θαυμάζειν ἐπὶ τὸ ζητεῖν προελήλυθεν· ἔπειτα εὐρῆσα τὰ ζητούμενα ὅτως ἔχει περὶ αὐτά, ὡς θαυμάζειν εἰ ἐνδέχεται αὐτὰ ἄλλως ἔχειν, ὡς προελθὼν ἐρεῖ. λέγει δὲ ὅτι τὴν μὴ ἀρχὴν ἦλθον ἐπὶ τὸ ζητεῖν τε καὶ φιλοσοφεῖν τὰ πρόχειρά τε καὶ ἐν 35 ποσὶ διὰ τὴν φαινομένην ἀτοπίαν θαυμάσαντες, οἷον, εἰ ὅτως τύ- χοι, διὰ τί τὸ ἤλεκτρον ἔλκει τὰ ἀχυρώδη, ἢ ἡρακλεία λίθος τὸν σίδηρον, ἢ τίς ἐστὶν ἡ Ἴρις, ἢ ὅλως τὴν τῶν νεφῶν σύστασιν, τὰς

7. αἱ om M. || 8—10. ap. Asclep. || 8. ὡς αὐτὸς φησὶν ἐν τῇ Φυσ. Asclep. || 9. καὶ τὰ αἰτία Asclep. || 14. ὅδεμίαν δὲ ἀπόδειξιν M. || 18—b 8. ap. Asclep. || 19. τίνος χάριν Asclep. || 20. ὑπάρχει om Asclep. || 21. ἀρχιτεκτονικοῖς A. || ἀρχ. "ὅλως... πάση." αὕτη ἐπίσταται ἡ σοφία· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος, αὕτη δὲ ἐπὶ πάντων. εἰπὼν ὅτι ἡ γν. Asclep. || 22. ἕκαστον—πρακτέον om Asclep. || 23. τοιοῦτον δὲ τὸ Ascl. || 24. εἶπεν ἐν τοῖς Ἠθικοῖς ἀρχ. Asclep. || 27. δὲ om Asclep. || 28. αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ τῶ τοιοῦτον ἀγαθὸν μὴ ἦ. ὥς Asclep. || 32. τὸ καὶ μᾶλλον Ascl. || 33. ἐστὶ om Asclep. || εἰ] ἐστίν· εἰ Asclep., ἢ A. || 34. τῶν ποιῶν A.

1. τὰ γὰρ ὄντα (om πάντα) Asclep. || καὶ—2. δειχθεῖσι] εἶτα Asclep. || 3. δεικν. ἐξ ἀπάντ. ὅτι τοῖς τοιοῦτοις σοφοῖς ἔπεται ἡ σοφία ὅσα τῶν πρ. Asclep. || 5. καὶ τὸ ὃ] εἶτα Asclep. || πάντων M. || 7. αἴτιον. ἐπειδὴ καὶ τὸ ἀγαθὸν τῶν αἰτίων ἐστὶ τῶν τελικῶν, ὃ τίνος ἐστὶν εὐρετικὴ ἢ σοφία. "ὅτι δὲ ὃ ποιητική" (p. 982 b 11). || 14. γν. ὃ τίνος A. || 17. πρῶτον M. || 21. — 529 a 11. ap. Asclep. || 21. ἀγνοούντων A. || 22. εἰ om Asclep. || 23. ἄρα ἦλθον ἐπὶ τὸ φιλ. Asclep. || 26. ἀγνωσίας Asclep. || 28. δὴλον] φανερόν Asclep. || 29—33 τὴν αὐτ. — ἐρεῖ om Asclep. || 35. διὰ τὴν ἀγνοσίαν τε καὶ ἀτοπίαν θαυμ. αὐτά. οἷον Asclep. || 36. τὸ ἀχυρώδες A. || ἢ] ἢ ἢ Asclep. || 37. τί Asclep. || σύς. ἢ τὴν βροττήν Asclep.

βροντάς, πόθεν; ἢ περὶ τῶν ἀσραπῶν, πῶς γίνονται. εἴτα κατ' ὀλίγον προϊόντες ἦλθον καὶ ἐπὶ τῇ περὶ τῶν μειζόνων διαπορεῖν τε καὶ θαυμάζειν καὶ φιλοσοφεῖν. id. ib.

982 b καὶ διὰ τὸτο παρέθετο τὸ "τινῶν;" σελήνης δὲ παθήματα εἶπε 15
 15. τὰς τε ἐκλείψεις αὐτῆς καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ τὰς μειώσεις, ὁμοίως δὲ καὶ ἡλίου τὰς τε ἐκλείψεις καὶ τὰς ἀνατολάς τε καὶ δύσεις. τὸ δὲ ἀπορεῖν τε καὶ θαυμάζειν δι' ὑπόληψιν ἀγνοίας γίνετο. id. ib.

982 b προσέθησι δὲ ὅτι καὶ φιλόμυθος ὁ φιλόσοφος πῶς (α)· ταῦτα 18
 18. ὃ σπυδαῖσι μαθαίνει ἄξιον δι' ἀγνοίαν θαυμάσια· ἐκ τοῦ θαυμασίων τε καὶ παραδόξων οἱ μῦθοι σύγκειντο, οἱ δὲ διὰ τὸ θαυμάζειν 10
 τινὰ σπυδαῖσιν μαθαίνει φιλόσοφοι. id. ib.

982 b (α) ὁ δὲ ἀπορῶν καὶ θαυμάζων ὡς ἀγνοῶν θαυμάζει· διὸ καὶ 12
 12. ὁ Πλάτων περὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου φησὶν οἷμαι σε θαυμάζειν· διὸ καὶ τὴν Ἰρίν ὁ ποιητὴς Θάυμαντος θυγατέρα εἶπε. φιλόμυθος δὲ ὁ φιλόσοφος πῶς ἐστίν, ἢ ὅτι κέχηται μῦθοις διὰ τὸ μὴ πρόδηλον τοῖς 15
 τυχεῖσι ποιῆσαι τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν, ὥσπερ ἐπαίειν οἱ Πυθαγόρειοι, ἢ ὅτι τὸ φιλόμυθον ἀνακαλίσκωτο, ἐπεὶ ἔχει τὰς λόγους πάντων ἐν ἑαυτῇ ἢ ψυχῇ· ἐκ τῆς φιλοσοφίας ἐν ἐκδιώκετο ἢ τέφρα καὶ ἀναφαινέτο ὁ σπινθήρ. καὶ ὁ τοιοῦτος φιλόμυθος, ὥς καὶ ὁ τὸ καθόλου ἔχων ἐπαίνου ἄξιος· ὥτως γὰρ καὶ ὁ Πλάτων τὴν φιλοσοφίαν ἐκάλεσεν. ὁ δὲ φιλόμυθος ὁ ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα ἐκ ἐπαινετός, διότι 20
 ἀπειρά ὑπάρχουσιν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειτο ἐκ θαυμάτων ὁ (τῷ) φιλοσόφῳ. Asclep.

982 b ὅτι δὲ μὴ χρεῖας τινὸς μηδὲ πράξεως χάριν ἀλλὰ γνώσεως 22
 22. ἦλθον τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, συνέσχεν καὶ ἀπὸ τῆς ἰσορίας (β)· μὴ γὰρ τὴν τῶν ἀναγκαίων τε καὶ τῶν πρὸς ῥαζώνην τὴν τῷ βίῳ παρασκευὴν ἦλθον ἐπὶ τὴν τῶν καὶ φιλοσοφίαν ζητήσιν καὶ τὴν τῶν τοιούτων θεωρίαν (γ)· εἰ δὲ πάντων ὑπαρχόντων, τῶν τε ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαζώνην, ἤρξαντο τῆς καὶ φιλοσοφίαν 25
 ζητήσεως, δῆλον ὡς ἐπ' ὕδενος ἀναγκαίως τῶν πρὸς διαγωγὴν τῷ βίῳ συντελούντων εὐρέσεως τὴν ζητήσιν ἐποιῶντο· ἀλλὰ μὴ πᾶσαι αἱ ποιητικαί· ἢ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τινὰ καὶ χρησίμων ζητήσιν τε καὶ ποιῶσιν, ἢ τῶν πρὸς διαγωγὴν (δ)· φρόνησιν δὲ εἶπε τὴν τοιαύτην σοφίαν τε καὶ τὴν θεωρίαν. εἰκάζει δὲ τὴν τοιαύτην γνώσιν τε καὶ θεωρίαν τοῖς ἐλευθέροις τῶν ἀνθρώπων, οἱ αὐτῶν ἕνεκεν 30
 εἰσίν, ἔκ ἄλλων, ὥσπερ οἱ ὄφιοι. τὸν γὰρ ὄφιοι ἐν τοῖς Πολιτικοῖς εἶναι εἶπεν ὡς ἀνθρώπος ὢν ἄλλος ἐστίν· τοιοῦτος δὲ ὁ μὴ διορατικὸς τῶν πρακτέων δι' ἀφύψιν, ἀλλὰ ὑπηρετικὸς. καὶ γὰρ ἡ τοιαύτη γνώσις ὡς μόνη ἔσα ἐλευθέρᾳ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν αὐτῇ αὐτῆς χάριν ἐστίν. σημεῖον δὲ τῷ δι' αὐτὴν αὐτὴν αἰρετὴν εἶναι 40
 καὶ τὸ μηδὲν χρεῖωδες παρεχομένην, ἀλλὰ τὴν ἀντίον καὶ ἐμποδίζουσαν αὐτοῖς τῷ τοσούτῳ φίλτρῳ ἐμποιεῖν τοῖς ἀψαμένοις αὐτῆς ὡς μηδὲν ἄλλο βύλετο ποιεῖν, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἀπ' αὐτῆς τῆς

κατ' αὐτὴν ἐνεργείας περίσασιν τε καὶ ἐνόχλησιν ἡγεῖσθαι. διὸ καὶ εὐλόγως ἂν φησὶν ὅτι ἀνθρωπίνην ἀλλὰ θεῖαν τὴν γνώσιν αὐτῆς νομίζεσθαι (ε). οἱ μὲν γὰρ ἄνθρωποι ἐν πολλοῖς ὄφιοι διὰ τὰς χρεῖας εἰσὶ καὶ τῶν χάριν πολλὰ πράττειν ἀναγκάζονται (ς)· διὰ γὰρ εἶναι αὐτοὺς τοιούτους, καὶ ἡ υἱεία ἀγαθὸν αὐτοῖς καὶ ἡ εὐπορία καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων ἀγαθῶν· διὸ καὶ ἀχολῶντο περὶ αὐτὰ (ε). τὸ δὲ θεῖον πάσης χρεῖας ἐλευθέρων· ἀκολούθως λέγων τοῖς ἐν τοῖς Νικομαχείοις (107) εἰρημένους αὐτοῖς, ἐνθα λέγει "ὅ γὰρ καὶ τὰς παραινύοντας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἀνθρώπον ὄντα καὶ θνητὰ θνητόν." τοιαῦτα γὰρ καὶ ταῦτα. διὸ φησὶν, εἰ ἡν ἀληθὴ τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενα περὶ τοῦ θεοῦ, ὅτι φθονερὸν τοῖς ὑπερέχουσιν, διὸ καὶ δυσυχεῖς πάντας εἶναι τὰς περιττὰς καὶ ὑπὲρ τὰς ἄλλας, τούτοις ἂν μάλιστα ἐφθόνηι· ὅτοι γὰρ ὡς ἀληθῶς πλέον τι ἔχουσιν ἢ καὶ θνητὴν φύσιν. Alex. Aphrod.

(ς) ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ ἐπὶ τῆς ψυχῆς φέρεται εἶπεν ὅτι δεῖ λαμβάνειν τὰ συμβεβηκότα καὶ ἐφαρμόζειν καὶ ὥτως ἀποδιδόναι τὸν ὄρον, ὥτως καὶ ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας ἐποίησε· φιλόσοφος γὰρ ἐστὶν ὁ φιλοῦν τὸ σαφές, ὁ ἐστὶ τὴν σοφίαν. Asclep.

(ε) ἀλλ' ἀρτίως ἔχοντας ἄλλως τῷ βίῳ, τρυφῆς τε πάσης 982 b
 ἐκλιπύσης ἀθρώως, καὶ τῶν ἀναγκαίων δὲ παρόντων, μόλις ἢ φρό- 24
 νησις ἐξέλειπεν ἢ μαθημάτων. cod. Reg.

(δ) ὁμοῦς μέντοι γε ὁ Πλάτων (RP. 7 p. 520) παρὰ κε- 982 b
 λεύει τῆς φυλάκας ἀνάγειν μέχρι τῆς πρώτης θεωρίας· εἴτα φη- 25
 σιν ὅτι καὶ πάλιν μὴ τὸ ἀναγαγεῖν αὐτοὺς καταγάγωμεν ἐπὶ τὴν 26
 ὕλην καὶ τὴν φροντίδα τῶν ὕλικῶν πραγμάτων. (Asclep.)

(ς) διὸ φησὶ τὸν θεὸν μόνον εἶναι ἐλευθέρων, ἐπειδὴ αὐτὸς μὴ 982 b
 ὕδενος προσδεῖται, αὐτῷ δὲ τὰ ἄλλα προσδέονται. διὸ παγκάλως φησὶν 30
 ἐκεῖνος "ἐκ σέο πάντα πέφηνε, σὺ δ' ὕδενος εἵνεκα μῦθος." id.

(ς) πανταχῇ γὰρ ἡ φύσις δέλη τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἡ 982 b
 φύσις δαλεῦει τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ὅτι οἱ ἄνθρωποι δαλεῦσιν διὰ 29
 τὰς περιεχέσας αὐτοὺς σωματικὰς ἀνάγκας, ἀρχῆσι δαλεῦοντες καὶ ἄλλοις μέζουσι διὰ τὸ τραφῆναι ἢ δι' ἄλλο τοιοῦτον· ὥς καλῶς ἔλεγεν ὁ Σιμωνίδης ὅτι τὸτο τὸ γέρας ὁ θεὸς μόνος ἔχει τὴν ἄκραν ἐπιστήμην τὴν καθ' αὐτήν, τὴν σύμμετρον αὐτῷ· ὥς εἰ δυνατὸν καὶ τὰ καθόλου μόνον γινώσκειν, ἕκαστι δὲ δυνατὸν αὐτοῦς ἐπεκτείνεσθαι καὶ ἐπὶ τὴν ἀπειρίαν τῶν καθ' ἑκάστα. "εἰ δὲ λέγουσιν οἱ ποιηταί," φησὶν ὅτι οἱ ποιηταί φασιν ὅτι φθονερὸν ἐστὶ τὸ θεῖον, καὶ Ἡρόδοτος "φθονερὸν ἔσθ' ὁ θεῖον." εἰ ταῖνυν φθονερὸν τὸ θεῖον, δυσυχεῖς ὑπάρχουσιν οἱ περιττοί, τῶν τε οἱ σοφοί, πλέον τι ἔχοντες τῶν ἄλλων, ὡς φησὶν ἐκεῖνος "πρὸς γὰρ τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἔρπει." id.

(ς) λέγει γὰρ ὁ Σιμωνίδης ὅτι θεὸς μόνος ἔχει τὴν ἄκραν 982 b
 ἐπιστήμην. cod. Reg. 30

1. ἀσραπῶν] ἄσρων Asclep. || 4. καὶ — τινῶν om Asclep. Sepulv. || 5. τὰς ante μειώσεις om Asclep. || 6. καὶ τὰς δύσεις Asclep. || 8. ὁ φιλόσ. φιλόμ. Asclep. || 31. εὐρέσει M. || 36. τοῖς om A. || 37. εἶπεν εἶναι τὸν ἀνθρώπον τὸν ἄλλο ὄντα καὶ μὴ ἑαυτῷ· τοιοῦτος δὲ ἐστὶν ὁ L. || 42. τῷ om M.

7. ἀκόλουθα λέγων τοῖς ἐν τῷ κ' τῶν Νικομαχείων εἰρ. L. || 11. φθονεῖ M. || 14. ὁμοῦς μέντοι γε ὁ Πλάτων (RP. 7 p. 520) παρὰ κελεύει τῆς φυλάκας ἀνάγειν μέχρι τῆς πρώτης θεωρίας· εἴτα φησιν ὅτι καὶ πάλιν μὴ τὸ ἀναγαγεῖν αὐτοὺς καταγάγωμεν ἐπὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν φροντίδα τῶν ὕλικῶν πραγμάτων. (Asclep.)

983^a "ἀλλ' — εἶναι." φθόνος γάρ, ὡς φησιν ὁ θεῖος Πλάτων, 2.
ἔξω θεῖν χορῶ ('). ἀλλὰ πολλὰ ψεύδοντο αἰδοί, ἐν οἷς καὶ τῆτο.
ἔτε τινὰ τῆς τοιαύτης ἐπισήμης ἡγητέον εἶναι τιμιωτέραν. ἢ γὰρ
θειοτάτη καὶ τῆτο μάλιστα τιμιωτάτη. ἢ δὲ τοιαύτη θειοτάτη
κατὰ τὸ μάλιστα ὁμοίαν τῇ τῶν θεῶν ἐνεργείᾳ εἶναι. ἐνεργεῖν 5
μὴ γὰρ εὐλογον τὸ θεῖον, ἔκ ἄλλῃ δὲ τις ἐνεργεῖα θεῶν ἀξία παρὰ
τὴν τοιαύτην. ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τῶν θεῶν γινώσιν εἶναι, εἴγε τῶν
πρώτων αἰτίων γινώσις ἐστὶ καὶ τῶν ἀρχῶν, ὁ δὲ θεὸς ἀρχὴ πρώτη
καὶ αἰτία τῶν ἄλλων ('). διὰ τούτων δὲ ἔδειξεν ὅτι καὶ εὐλόγως
ἦδε ἡ πραγματεία θεολογικὴ καλεῖται. λέγει δὲ ὅτι ἀναγκαιοτέρα 10
μὴ αὐτῆς πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐπισήμαι (ἐδ' ὅλως γὰρ αὕτη ἀναγκαία),
ἀμείνων δὲ ὁδεμία. αὕτη γὰρ πασῶν ἀμείνων, εἴγε καὶ τιμιωτέρα.
Alex. Aphrod.

(¹) ἀλλ' ἔτε τὸ θεῖον φθονερόν. πόρρω γὰρ ἐστίν, ὡς φησιν
ὁ Πλάτων, ὁ φθόνος θεῖν χορῶ. ὁ γὰρ φθόνος γίνετο διὰ τὸ ὁρᾶν πέ- 13
λας ἡμῶν κρείττονας ὄντας. πῶς ἔν δυνάμει εἶναι τὸν θεὸν φθονε-
ρόν, ὄντα πηγὴν ἀγαθότητος, ἐξ ἧς πάντα τοῖς ἄλλοις χρηγύνθῃ,
ὡς φησι καὶ ὁ Πλάτων ὅτι διὰ τὴν αὐτῆ ἀγαθότητα ὁ θεὸς παρή-
γαγεν τὰ πάντα. ἀγαθὸς γὰρ ἦν, ἀγαθῶν δὲ ὕδεις περὶ ὕδενος ἐγ-
γίνετο φθόνος. πῶς ἔν δυνάμει τὴν πηγὴν τῆς ἀγαθότητος φθονεῖν; 20
cod. Laur.

983^a (¹) (δοκεῖ γὰρ θεὸς τῶν αἰτιῶν πᾶσιν εἶναι καὶ ἀρχή. Asclep.

983^a 8. ἐξῆς δὲ λέγει τὴν μέθοδον τῆς κτήσεως αὐτῆς (¹). τὸ γὰρ

11. τὰναντία θαυμάζειν ὡς τὴν ἀρχὴν θαυμάζοντες ἦλθον ἐπὶ τὴν
γινώσιν αὐτῶν ('). πρὸ μὲν γὰρ τῶ εἰδέναι ἐθαύμαζον εἰ δύναντο 25
ἔτῳς ἔχειν, γινόντες δὲ θαυμάζουσιν εἰ δύναντο μὴ ἔχειν ἔτῳς.
θαύματα δὲ εἶπε τὰ ὑπὸ τῶν θαυματοποιῶν δεικνύμενα παίγνια,
ἀ ἐξ αὐτῶν δοκεῖ καὶ αὐτομάτως κινεῖσθαι. ἡλὺν δὲ τροπὰς, καθ'
αὗς χειμῶν καὶ θέρος. Alex. Aphrod.

(¹) τῆτο ἔν φησιν ὅτι "δεῖ μέντοι πῶς καταστῆναι τὴν τὰ 30
ξιν αὐτῆς εἰς τὰναντίον," ὡς περὶ ἐπὶ τῶν μηχανικῶν. Asclep.

983^a 13. (¹) πρὸ μὲν γὰρ τῶ εἰδέναι ἐθαύμαζον εἰ ἔτῳς ἔχειν δύ-
ναμι, οἷον εἰ δύναντο ἢ διάμετρος ἀσύμμετρος εἶναι τῇ πλευρᾷ.
θαυμάζον δὲ λέγει τὰ ὑπὸ τῶν θαυματοποιῶν δεικνύμενα παί-
γνια, οἷον ἀψυχὰ τινὰ εἰδῶλα δοκῶντα ἐξ ἑαυτῶν κινεῖσθαι. cod. 35
Laur.

983^a 16. θαυμαζόν γὰρ εἶναι δοκεῖ πᾶσιν εἶ τι τῶ ἐλαχίστῳ μὴ με-
τρεῖται. λέγει δὲ ἐπὶ τῆς διαμέτρου (¹). ὡς ὄντος δὲ καὶ ἐν γραμ-
μαῖς ἐλαχίστην τινὸς ὡς περ καὶ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, θαυμαζόν φαίνετο
τὸ μὴ ἐλαχίστῳ αὐτὰς μετρεῖσθαι πάσας καὶ εἶναι συμμέτρους ἀλλή- 40
λαις, ἔχουσας κοινόν τι μέτρον. τὸ δὲ ἔκ ἔτῳς ἔχει, διότι οἱ μὴ
ἀριθμοὶ πάντες μονάδι μετρῶντο, καὶ πᾶσαι δὲ αἱ γραμμαὶ ἐν με-
τρῶνται τινι τῶ μὴ εἶναι ἐλαχίστην γραμμὴν (¹). διὰ τῆτο γὰρ
ἔδὲ σύμμετροί εἰσι πᾶσαι. σύμμετρα γὰρ μεγέθη ἐστὶ τὰ τῶ αὐτῶ

μέτρῳ μετρήμενα. εἰς τὰναντίον δὲ καὶ τὸ ἀμείνον ἀποτελεωτῶσιν
οἱ ἐκ τῶ ἀγνοεῖν καὶ διὰ τῆτο θαυμάζειν τὰ ἀληθῆ, ὡς ἔκ οἷά τε
ἔτῳς ἔχειν, εἰς τὸ εἰδέναι μεθιστάμενοι. θαυμάζουσι γὰρ οἱ τὴν ἐπι-
σημὴν λαμβάνοντες αὐτῶν εἰ ἐνδέχεται τι αὐτῶν ἄλλως ἔχειν.

Alex. Aphrod. (¹) γρ. "τῶ ἐλαχίστῳ." καὶ ταύτην μᾶλλον τὴν γραφὴν οἶδεν 983^a
Ἀλέξανδρος. cod. Reg. 17.

(¹) τῶ ὄντι γὰρ θαυμαζόν εἶναι δοκεῖ πᾶσιν εἶ τι τῶν ἔκ
ἐλαχίστων μὴ μετρεῖται. δεῖ δὲ... ἀποτελεωτῆσαι. παροιμία γὰρ
ἐστὶν ἡ λέγασθαι, δευτέρων ἀμεινόνων, δεῦρο ἀμείνον, ἐπὶ τῶν ἐξ
ἀρχῆς μὴ ὁρμῶντων καὶ μὴ κατορθόντων, ὕστερον δὲ κατορθόντων.
ἔτῳς ἔν καὶ ἐνταῦθα, ὅταν μάθωσι, καίτοι πρώτῃ θαυμάζοντες,
εἰς τὸ ἐναντίον περιέσαντο. Asclep.

(¹) καὶ τὴν παροιμίαν. ἴσως λέγοι ἂν τὴν λέγασθαι "δευτέ- 983^a
ρων ἀμεινόνων" (¹). "τίς μὲν ἔν ἡ φύσις τῆς ἐπισήμης τῆς ζητη- 18
μένης εἶρη," ἔτι θεωρητικὴ ἀλλ' ἢ πρακτικὴ, καὶ ὅτι τῶν πρώτων
αἰτίων τε καὶ ἀρχῶν γνωστικὴ. καὶ τίς ὁ σκοπὸς ὃ δεῖ τυγχάνειν
τὴν ζητήσιν καὶ τὴν ὅλην μέθοδον, ὅτι ἐκ τῶ θαυμάζειν δι' ἀγνοίαν
τὰληθῆ δεῖ μεταστῆναι εἰς τὸ θαυμάζειν δι' ἐπισήμην τὰ ἐναντία
τῶν ἀληθῶν, εἰ ἐνδέχεται ἄλλως πῶς ἔχειν καὶ μὴ ἔτῳς ὡς ἐπί-
στα. Alex. Aphrod.

(¹) ἐκ τῶ δι' ἀγνοίαν θαυμάζειν δεῖ μεταστῆναι διὰ τῆς
ἐπισήμης εἰς τὸ ἐναντίον θαυμάζειν. ἐστὶ δὲ ἡ παροιμία ἡ "δεύτε-
ρον ἀμείνον" ἐπὶ τῶν πρώτων μὴ ὁρμῶσαντων καὶ μὴ κατορθώσαν-
των, ὕστερον δὲ ἐπιχειρησάντων καὶ ἀποτελεσάντων, παρῆκα δὲ
ἀπὸ τῶν θυομένων ἐκ δευτέρας, ὅταν αὐτοῖς τὰ πρότερα ἱερὰ μὴ
καλῶς ἀποβῇ. cod. Reg.

προκειμένῳ δὲ καὶ γεγονότος φανερὸν τῶ τῶν πρώτων εἶναι
τὴν σοφίαν θεωρητικὴν, εὐλόγως πρῶτον τὴν τῶν αἰτίων ποιεῖν
διαίρεσιν, καθὼ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23), εἰς τέσσαρα
αἰτία διαίρων. καὶ τῶν μὴ ἄλλων σαφῶς ἐμνημόνευσε, περὶ δὲ
τῶ εἶδους τὰ εἰρημένα ἀσάφειά τινὰ ἔχει. Alex. Aphrod.

"ἐπεὶ — γνωρίζειν." τῶν μὴ ἐξ ἀρχῆς αἰτίων" εἶπεν ἀντὶ τῶ 983^a
τῶν πρώτων. ὅτι δὲ ἡ γινώσις ἡ κατ' ἐπισήμην ἐν τοῖς ἔχουσιν ἀρ- 24
χὰς καὶ αἰτία ἐκ τῆς τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τῶν πρώτων γινώσεως ἡρ-
τητο, καὶ ἀρχόμενος τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως εἶπεν. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς
Ἑσέροις Ἀναλυτικοῖς (12) ἔδειξεν αὐτό, καὶ νῦν ὁμοίως λέγει. ὁ
γὰρ μὴ ἀπὸ τῶν πρώτων αἰτίων εἰδὼς τίνα, ἀλλ' ἀπὸ τῶν προσεχῶν
τισὶν ὡς εἰσὶν ἄλλαι αἰτίαι πρῶτο, ἔκ ἂν τὰ αἰτία αὐτὰ τὰ προ-
σεχῇ τῶ προκειμένῳ εἰδείη, εἴγε τότε ἐστὶν εἰδέναι τι ἔχον ἀρχὰς
καὶ αἰτίας, ὅταν τις τὰς ἀρχὰς αὐτῶ εἰδῇ. ὡς δὲ ἡ γινώσις τὴν ἀρχὴν
ἀπὸ μὴ γινωσκόμενων πρόεισιν, ἔκ ἂν ἔτος εἰδέναι ταῦτα κυ-
ρίως λέγοιτο. εἰκότως ἔν τῆς τῶν πρώτων αἰτίων γινώσεως ἡρτῇ-
ταί φησι τὸ εἰδέναι, συνιστὰς διὰ τούτων καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπισήμαις

5. τε om A. || 23. κτήσεως A. || 27. θαυμαζά M. || 28. τροπαί M. || 37. τῶν ἐκ ἐλαχίστων Ascl. || 40. συμμέτρως A. || 43. ἐλαχί-
στῳ M.

2. f. l. τῆτο ἐκ τῶ θαυμάζ. || 3. μεθιστάμενοι M. || 14. δευτέρας L. || 17. τυχεῖν M. || 28. πρώτων αἰτίων εἶναι L. || 33. εἶπεν om M.

τὸ εἶναι ἐπισήμαις παρὰ τῆς σοφίας τῆς τῶν πρώτων αἰτίων θεω-
ρητικῆς παραγίνεσθαι. *ib.*

983^a 27. "ὦν — ἦν εἶναι." λέγει μὲν τὴν κτ' τὸ εἶδος ὑσίαν, εἰκότως δὲ
εἶπεν ὑσίαν ἐκάστῃ τὸ εἶδος· κτ' γὰρ τὸ εἶδος ἐκάστῃ τὸ εἶναι τῷτο ὅ-
ἐστιν· διὰ γὰρ τῷτο καὶ οἱ ὁρίσμοι κτ' τῷτο γίνονται τῶν ὁρίσμων· τί ἦν 5
εἶναι γὰρ τὸν ὁρισμὸν καὶ τὸν λόγον λέγει. *ib.*

983^a 28. "ἀνάγει" — ἔχατον, τῷτεσι τὸν ὁρισμὸν· τῷτο δὲ ἐστὶν ἡ
κτ' τὸ εἶδος αἰτία· εἰς γὰρ τῷτο φησιν ἔχατον ἀνάγειν τὸ διὰ τί.

"ἔχατον" δέ, ὅτι μὲν τὴν ἀπόδοσιν τῷ ὁρισμῷ ἔκτετι τὸ διὰ τί
ἐξετάζομεν, ὡς μεμαθηκότες δηλονότι τὸ τοῖτον αἴτιον, περὶ 10
ὃ ἡ ζήτησις ἡμῶν· διὰ τί γὰρ τὸ πῦρ θερμαίνει ζητῶντες, ὅταν
μάθωμεν ὅτι τὸ εἶναι αὐτῷ πυρὶ τὸ πρώτως εἶναι θερμῷ καὶ θερ-
μαντικῷ ἐστίν, ἔκτετι ζητῶμεν διὰ τί θερμαίνει, ὡς μεμαθηκό-
τες ὁ ἐπιζητῶμεν· πάλιν διὰ τί ἡ χιών διακριτικὴ ὀψείως ἐστὶν

ὅταν ζητῇ τις, ἂν μὲν ἀκῶσθαι ὅτι λευκή, ὑδέπω πέπαυτο τῷ τὸ 15
διὰ τί πολυπραγμοεῖν· ἐτι γὰρ ἀπαιτεῖ διὰ τί δὲ τὸ λευκὸν δια-
κρίνει τὴν ὀψιν, ὃ δὲ μὲν τὴν ἀπόδοσιν τινος ἐτι τὸ διὰ τί
ζητῶν ὑδέπω τὴν αἰτίαν ἀκῶσθαι. ὅταν δὲ μάθῃ ὅτι τῷτ' ἐστὶ τὸ
εἶναι αὐτῷ λευκῷ (ἐστὶ γὰρ λόγος καὶ ὁρισμὸς λευκοῦ τὸ διακριτικὸν

ὀψείως), ἔκτετι τὴν τῷ διακρίνειν τὴν ὀψιν τὸ λευκὸν αἰτίαν ζητεῖ· 20
ὃ γὰρ ἐστὶ μὲν τὴν τοιαύτην ἀπόδοσιν ἐτι ὑπολείπομένη τῷ διὰ τί
ὕτως ζητήσις· εἰκότως ἄρα μίαν εἶπεν εἶναι αἰτίαν τὴν ὑσίαν καὶ
τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστῃ ('). τῷ δὲ αἰτίαν εἶναι ταύτην δεικτικὸν

παρέθετο τὸ ὅτι "ἀνάγει" γὰρ τὸ διὰ τί εἰς τὸν λόγον ἔχατον." ἔχα-
τον δὲ εἶπεν· εἶεν γὰρ ἂν τινες καὶ ἄλλαι ἀποκρίσεις πρὸς τὴν τῷ 25

διὰ τί ἀπαιτήσιν ὑδέπω τὸν λόγον καὶ τὸν ὁρισμὸν ἔχουσαι· διὸ ὑδέπω
αἱ τοιαῦται ἀποδόσεις τῆς αἰτίας τῆς κτ' τὸ εἶδος εἰσι διδασκαλικαί,
ὅδε ὁ ζητῶν τὸ διὰ τί τῆς ζητήσεως ἤδη παύει· ὃ γὰρ οἷόν τε

ζητῶμεν ἐτι τῷ διὰ τί λέγειν ἀποδοῦναι τὴν αἰτίαν· ἡ γὰρ τῷ
διὰ τί ζητήσις αἰτίας ζητήσις ἐστίν· ὃ ὅν ἀκῶσαντες ἐν τῇ τῷ διὰ 30

τί ζητήσιν παυόμεθα τῆς κτ' τῷτο τὸ διὰ τί ζητήσεως τῷ αἰτίῳ·
παυόμεθα δὲ τὸν ὁρισμὸν καὶ τὸ εἶδος ἀκῶσαντες τῆς διὰ τί ζητή-
σεως· αἴτιον ἄρα καὶ τῷτο· εἰπὼν δὲ ἐπὶ ἔχατον τὸν ὁρισμὸν τὸ
διὰ τί ἀνάγειν, πῶς τὸ ἔχατον πρῶτόν ἐστι καὶ αἴτιον διὰ τῷ ἐξῆς

ἐδήλωσε· τὸ γὰρ ἔχατον λεγόμενον ἐν τῇ ἀποδοσει πρῶτόν ἐστι ἐν 35
τῇ φύσει καὶ αἴτιον· διὸ ἐπήνεγκεν "αἴτιον δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί
πρῶτον." τὸ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀπαιτῆσαι ἔχατον ἀποδιδόμε-
νον κυρίως αἴτιον· τὸ δὲ ὕτως αἴτιον πρῶτον αἴτιον τῶν ὕτως

αἰτίων· τὸ ἄρα ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀπαιτῆσαι ἔχατον ἀποδιδόμενον
πρῶτον αἴτιον τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν κτ' τὸ εἶδος αἰτίων· τὸ τί ἦν εἶναι
ἄρα καὶ ὁ ὁρισμὸς πρῶτον αἴτιον, τῷτεσι τὸ εἶδος· κτ' γὰρ τὸ εἶδος

ἐκάστῃ τὸ τί ἦν εἶναι· ἡ τὸ "αἴτιον δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί πρῶτον"
ὡς ἴσον εἴρηκε τῷ αἴτιον δὲ καὶ ἀρχὴ καὶ πρῶτον τὸ διὰ τί, τῷτεσιν

ἡ ὑσία καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἐπεὶ τὸ ἔχατον ἀποδιδόμενον ἐν τῇ τῷ διὰ
τί ἀπαιτῆσαι πρῶτόν ἐστιν αἴτιον· ἡ τῶν πρὸ αὐτῷ ἀποδοθέντων

εἶπεν αἴτιον καὶ ἀρχὴν εἶναι τῶν ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει· τῷτο
γὰρ ἐστὶ τὸ ἔχατον ἀποδιδόμενον· τὸ γὰρ ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει

ἔχατον πρῶτόν ἐστιν αἴτιον καὶ ἀρχή· ὃς εἶπε δὲ ὅτι τὸ ἔχατον ἐν
τῇ ἀποδοσει πρῶτόν ἐστιν ἐν τῇ φύσει, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τῷ τῷτο

εἰπεῖν τὸ ἐπόμενον αὐτῷ εἰπὼν, τὸ "αἴτιον δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί
πρῶτον," ἀσαφῆ τὴν λέξιν ἐποίησε· διὰ γὰρ τῷτο τὸ διὰ τί πρῶ-
τον, ὅτι τὸ ἔχατον ἐν τῇ ἀποδοσει τῷ διὰ τί τὸ πρῶτον τῇ φύσει

ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει αἰτίον τε καὶ ἀρχή· ὅτι δὲ ἡ τῷ διὰ τί
ἀποδοσει ἡ ὑσάτη πρώτη αἰτίας ἐστὶ δηλωτικὴ, πρόδηλον ἐκ τῷ

ἀρχῆς ἀπαίτησιν εἶναι τὸ διὰ τί· μεθ' ἧν δὲ ἀπόδοσιν ὃς ἐπιζη-
τεῖ τὸ διὰ τί, τῷτ' ἂν εἴη ἡ κυρίως ἀρχή, ἡ δὲ ἀρχὴ πρῶτον.

Alex. Aphrod. τῷτεσι τὸν ὁρισμὸν· τῷτο δὲ ἐστὶν ἡ
(') ἀνάγει γὰρ τὸ διὰ τί πρῶτον εἰς τ. λ. ἔχ· οἷον λέγει

ὅτι διὰ τί αἱ τρεῖς τῷ τριγώνῳ γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι ὑπάρχου-
σιν· εἰτά φησιν ἐκείνος, ἐπειδὴ αἱ ἐφεξῆς γωνίαι ἴσαι ἀλλήλαις

εἰσίν, ἐπειδὴ ὅταν εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν σταθεῖσα τὰς ἐφεξῆς γωνίας
ἴσας ἀλλήλαις ποιῇ, ὀρθὴ ἔσται ἐκατέρα τῶν ἴσων γωνιῶν· καὶ μὲν

τὸ ἀποδοῦναι τὸν ὁρισμὸν ἔκτετι ἐρωτῶμεθα τὸ διὰ τί φησιν· "ἀνά-
γει" γὰρ τὸ πρῶτον εἰς τ. λόγον, τῷτεσιν εἰς τὸν ὁρισμὸν, "ἔχα-
τον." μὲν γὰρ τὸ ὁρίσας ἔκτετι ζητῶμεν τὸ διὰ τί· "αἴτιον δὲ καὶ

ἀρχ. τ. δ. πρῶτ." διὰ τί γὰρ τότε τὸ πρῶτον τοιῶνδε ἐστίν· κα-
λῶς δὲ προσέθηκε. Asclep.

"μίαν — ὑποκείμενον." ἐπὶ πλέον τὸ ὑποκείμενον τῆς ὕλης· 983^a
τὸ γὰρ ἐν τοῖς θεοῖς ὑποκείμενον ὅχι ὕλη ('). Alex. Aphrod. 29.

(') "ἐτέραν — ὑποκείμενον." ἐπὶ πλέον τὸ ὑποκείμενον
τῆς ὕλης· ὃ γὰρ πᾶν τὸ ὑποκείμενον ὕλη ἐστίν· ἡ ὕλη γὰρ ἐν τῷ

δυνάμει θεωρεῖται, τὸ δὲ δυνάμει δύναται ὁ κατέχει ἀποβαλεῖν καὶ
ἄλλο δεξάσθαι· τὸ δὲ τοῖς θεοῖς ὑποκείμενον σώμασιν ὃ τοῖτον·

αἰδία γὰρ ἐκεῖνα καὶ ἀναλλοίωτα· ἅπαρ γὰρ ἐκεῖνα τὸ εἶδος δεξά-
μενα καὶ ὑπ' ἐκείνων καταχεθέντα ὃ δύναται τῷτο ἐτι ἀποβαλέσθαι.

εἰ ὅν ἀπέβαλε τὸ ὑποκείμενον τὸ δυνάμει, ὃ δὲ ὕλη ἐστίν· ἐπὶ πλέον
ἄρα τὸ ὑποκείμενον τῆς ὕλης. cod. Laur.

"τετάρτην — ἐστίν" ('). μνημονεύσας τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ, 983^a
τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἀντικειμένη φησὶν αἰτίαν 31.

εἶναι τῇ ποιητικῇ τὴν τελικὴν, καθ' ὃ ἡ μὲν προϋπάρχει ἡ δὲ
ἐκείνη ἐκείνη· τὸ δὲ τὸν ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ὁρισμὸς ἔχατον ἐν τῇ τῷ διὰ τί ἀποδοσει, συνάγοιτο ἂν τὸ τὸν
ὁρισμὸν πρῶτον αἴτιον εἶναι τῶν ὕτως αἰτίων ἐστίν· ὡς εἰ προσληφθεῖν τὸ ὅδε 40

ἐχάτη γίγνετο· ὁ δὲ δὴ λωσεν αὐτὸς προῖαις τὸ "τέλος γὰρ γενέσεως
 καὶ κινήσεως πάσης τῆς ἐστίν." εἰ γὰρ ἐκεῖνο μὲν ἀρχὴ τῆς οὐδὲ
 τέλος, εἰκότως ἀντίκειτο· ἔστι δὲ τὸ τέλος αἴτιον τῆς ποιητικῆς,
 τῇ μὲν γενέσει ἔχοντος ὄν, τῇ δὲ φύσει καὶ τῷ λόγῳ πρῶτον·
 τῆς οὐδὲ τῷ λόγῳ προλαβόντες διὰ τὸ τῆς πράξεως ἀρχό- 5
 μεθα. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις σκοπὸς τῆς οὐδὲ
 σκοπὸς προῖαις. ὅτι δὲ τὸ ἀγαθὸν ἐστὶ τὸ ὡς τέλος αἴτιον καὶ
 ἡ τοιαύτη ἀρχὴ τέλος γενέσεως καὶ κινήσεως πάσης, καὶ τῶν Ἡθι-
 κῶν ἀρχόμενος, ὡς ἡδὴ προείπον, ἐδήλωσεν εἰπὼν "πᾶσα τέχνη
 καὶ πᾶσα μέθοδος ἀγαθὸν τινός." εἰ δὲ πάντα τὰ οἰκεία τέλῃ 10
 ὡς ἀγαθὸν ἐφίετο, τὸ κυρίως τέλος καὶ ὅτι πάντα ἐφίετο τὰ ἐν κί-
 νήσει εἶναι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ τῶν ὄντων ἀριστον· ὁ καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς
 Ἡθικαῖς ἐδήλωσεν εἰπὼν "διὰ καλῶς ἀπεφάνησαν τὸ ἀγαθόν, ὅτι
 πάντα ἐφίετο." Alex. Aphrod.

983 b 29. ἐπιστήμη· καὶ φησιν ὅτι τέσσαρα ὑπάρχουσι τὰ αἰτία, ὑλικόν, εἰδι-
 κόν, ποιητικόν, τελικόν· πολυπραγμονήσαντες ὅτι εἰ δύναται καὶ
 τὰς ἰδέας παραλαβεῖν εἰς μίαν τῶν αἰτίων τῶν τῶν, καὶ προῖαις ἐρεῖ
 περὶ αὐτῶν· φησὶν ὅτι ὁδεὶς τῶν αἰτίων τῶν τῶν δύναται ἐπιστήμη
 εἶναι αὕτη τῶν ἀνάλων, ἀλλ' ἔστιν ἐπιστήμη τῆς ἐξηρημένῃ αἰτίᾳ, 20
 φησὶ δὲ τῆς ποιητικῆς καὶ τελικῆς καὶ εἰδικῆς· συντρέχει γὰρ ἐπὶ τῇ
 πρώτῃ αἰτίᾳ τὰ τρία ταῦτα· ὁ γὰρ θεός, φησὶν, αἰεὶ ποιητής, καὶ
 ὅτι ὡς περὶ ἡμεῖς ποτὲ μὲν ποιοῦμεν ποτὲ δὲ ὅτι ποιοῦμεν, ὅτι καὶ ὁ
 θεός, ἀλλ' αἰεὶ ἐπινάει· ὅτι γὰρ ἐν τινὶ χρόνῳ περιλείπει αὐτὸν ἡ
 ἐνέργεια, ὡς φησὶν, ἐν ἐκάστῃ ἡμέρᾳ· ἡμεῖς γὰρ ποτὲ μὲν ποιοῦμεν 25
 ποτὲ δὲ ὅτι ποιοῦμεν· ὁ δὲ θεός, φησὶν, αὐτῷ τῷ εἶναι πάντα πα-
 ράγει καὶ δημιουργεῖ καὶ ἐπινάει· διὸ φησὶ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι
 αἰεὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει συντρέχειν τὸ τελικόν αἰτίαν τῷ εἰδικῷ.

Asclep. 30. ποιησάμενος δὲ τὴν τῶν αἰτίων διαίρεσιν μέλλων ζητεῖν
 1. περὶ ποίας αἰτίας μάλιστα τῆς σοφῆς εἰδέναι, ἐπεὶ πλεονάχως τὰ
 αἰτία, εἰκότως πρῶτον τὰς τῶν ἄλλων δόξας ἐπισκόπεῖ τῶν πρὸ
 αὐτῶν, ἐπὶ ποῖον αἴτιον ἢ ποῖα κατηνέχθησαν (*). τῆς οὐδὲ, φη-
 σὶν, ἔστιν χρησίμους ἡμῶν καὶ πρὸς τὴν τῶν αἰτίων τῶν εἰρημένων
 βεβαίωσιν· ἡ γὰρ καὶ ἄλλον τρόπον εὐρήσασθαι αἰτίων, εἰ μὴ φαί- 35
 νον τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων περὶ αἰτίων λεγόμενα ὑπὸ τὴν διαί-
 ρεσιν πίπτοντα· ἢ εἰ τὰ πρὸς ἐκείνων λεγόμενα μὴ ἐκβαίνει τὰ
 ὑφ' ἡμῶν κατηριθμημένα τῶν αἰτίων, ἡδὴ μᾶλλον τῇ διαίρεσει
 ὡς ὑγιῶς ἐχούσῃ πιστεύομεν. Alex. Aphrod.

983 b 6. "τῶν — πλείους." τὴν μὲν αἰτίαν δι' ἣν τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων 40
 εἰρημένα ἰσορεῖ νῦν, σαφῶς αὐτὸς εἴρηκε· μνημονεύει δὲ τῶν
 ἀρχαίων ὅτι ὡς τῶν φυσικῶν ὅσων τὰς ἀρχὰς ταύτας οἰομέ-

(*) p. 983 b 2. φιλοσοφήσαντας περὶ τῆς ἀληθείας λέγει τὸς θεω-
 ρητικὸς φιλόσοφος· θεωρητικῆς γὰρ τέλος ἀλήθεια, ὡς πρακτικῆς τὸ ἀγα-
 θόν· πρὸς διασολὴν γὰρ τῶν πρακτικῶν φιλοσόφων τὸς τοῦτους λέγει περὶ 45
 τῆς ἀληθείας φιλοσοφήσαντας. Anon. Urb.

νων (ἐκείνῃ γὰρ οἰκεία δόξει τοῖς προκειμένοις ἢ ἱστορία), ἀλλ' ὡς
 τῶν ὄντων πάντων, ἐν οἷς ἦν καὶ τὰ προκείμενα νῦν (*). ἔθεντο
 μὲν γὰρ τῶν φυσικῶν ἀρχὰς ἐκεῖνοι ταύτας ὡς λέγει· οἰόμενοι
 δὲ ταῦτα μόνον εἶναι καὶ ὅθεν παρὰ ταῦτα, τὰς αὐτὰς ἀρχὰς
 τῶν τε φυσικῶν καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἐζήταν· ὅτι δὲ τὴν καὶ
 τὴν ὕλην μόνην αἰτίαν ὑπετίθεντο, ἐδήλωσε διὰ τὸ δεῖξαι λέγον-
 τας αὐτὰς αἰτίαν καὶ ἀρχὴν εἶναι τῶν ὄντων, ἐξ ὧν γίγνετο πρῶτον
 καὶ εἰς ὃ φθίρειτο τελευταῖον, τῆς ὕλης μενέσεως, τοῖς δὲ πάθεσι
 μεταβαλλέσεως· τὸ γὰρ τοῦτον ὕλην, ἥτις τὴν μὲν αὐτῆς ὕλην ἐν
 οἷς ἂν ἡ σωζομένη ἀφθαρτον καὶ ἀγέννητον, καὶ δὲ τὰ πάθη ἢ μετα-
 βολὴ αὐτῆς ἐν τοῖς τῶν ἐξ αὐτῆς γινομένων γένεσιν (*). τὸ δὲ
 "τὰς ἐν ὕλης εἶδει" ἀντὶ τῆς τὰς ἐν τῷδε τῷ εἶδει τῶν ἀρχῶν
 τῷ καὶ τὴν ὕλην μόνον ὡς ἔχουσιν εἶναι. Alex. Aphrod.

983 b 5. λοιπὸν ἀσφαλῶς ταῖς ἑσῶν τέτρασι μόναις πιστεύομεν· οἱ μὲν
 ὅτι πρῶτοι φιλοσοφήσαντες πάντες ὑλικὰς ἀρχὰς μόναις ὑπέθεντο.
 Asclep. 7. ἡτοι τὰς ὑλικὰς· τὸ δὲ εἶδει ὁ Ἀλέξανδρος ἀντὶ τῆς 983 b
 φύσει ἐρμηνεύει· ὁ δὲ Σιμπλίκιος τὸ τῆς ἀρχῆς φησὶν ὄνομα κα-
 θ' ὅς ἐστιν ὑλικόν· εἶναι καὶ γενικόν, ἔχειν δὲ ὡς ἐν εἶδει τὴν ποιητικὴν τε ἀρ-
 χὴν καὶ τὴν εἰδικὴν καὶ τελικὴν καὶ προσέτι τὴν ὑλικὴν· ἐν ὕλης ὅτι
 εἶδει ἀρχὰς τὰς ὑλικὰς λέγει τὰς ὡς εἰς γένος εἶδη ἀναγομένας
 εἰς τὴν ἀρχῆς ὄνομα. cod. Reg.

983 b 11. "καὶ διὰ — σωζομένης." τοῖς δὲ ποιῶσι τὴν μὲν ὕλην σωζομένην 983 b
 ἐν ἐνέργειᾳ, καὶ μὴ ὡς Ἀριστοτέλης λέγει δύναμει, ἀκολουθεῖ τὸ
 μὴδὲ γίγνεσθαι καὶ φθίρεισθαι ἀπλῶς τι, ἀλλ' εἶναι τὴν καλυμμένην
 γένεσιν ἀλλοίωσιν, ὡς ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως (14) ἐδειξε· τὴν
 γὰρ ὕλην ἐν ἐνέργειᾳ ὅταν καὶ ὑπομένῃσιν αἰεὶ τὴν αὐτὴν (ἀφθαρ-
 τον γὰρ τὴν ἀρχὴν καὶ κατ' ὕλην ἀμετάβλητον ὑποτίθεντο ὅταν) καὶ
 τῶν ἐξ αὐτῆς γινομένων ὅσων ἀλλοίωσιν τὰ πάθη· ἀλλοίωσις
 γὰρ ἐστὶν ἢ καὶ πάθος μεταβολή· τίνες δὲ εἰσιν οἱ τὴν ὑλικὴν
 αἰτίαν μόνην ὑποθέμενοι, καθ' ὅς ἡ κυρίως λεγομένη γένεσις σω-
 ζετο, ἐξ ἧς παρατίθετο· ὡς πρῶτον φησὶ Θαλῆς γενέσθαι (ἀρχηγὸς
 γὰρ ὅτος τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας δοκεῖ τῶν μνημονευομένων γε-
 γονέναι) καὶ σαφῶς ἐκτίθετο τὴν δόξαν αὐτῶν· ἐδειξε δὲ γνωρίμως
 διὰ τὸ παραδείγματος ἐπὶ τῷ Σωκράτῃ, πῶς ὁ σωζέτο γένεσις
 καθ' ὅς τὸ ὑποκείμενον παντάπασιν ἐν ἐνέργειᾳ ἐστὶ, σωζόν αἰεὶ τὴν
 οἰκείαν ὕλην ἐν οἷς ἂν ἡ ἑκάστον γὰρ τῶν ἐκ τῆς γινομένων
 πῶς ἔχον τὸ ὑποκείμενον ἐστίν. Alex. Aphrod.

983 b 17. τὸ δὲ "δεῖ γὰρ εἶναι τινὰ φύσιν ἢ μίαν ἢ πλείους μίας, ἐξ ὧν 983 b
 γίγνετο τὰ ἄλλα σωζομένης ἐκείνης" εἶπε καθ' ὅς μὲν ἐν τῷ ὑπο-
 κείμενον καὶ ἡ ὕλη ἐν ἐνέργειᾳ τι ὅν ἡδὴ καθ' αὐτὸ ἐστὶ, καθ' ὅς δὲ
 πλείω, ὡς καὶ αὐτὸς δι' ὧν ἐπιφέρει δηλοῖ· ὅθεν καθ' ὅς πλείω,
 καὶ τῆς οὐδὲ τὰ αὐτὰ. id.

983 b 18. διὸ εἶπε "τὸ μόνον πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῆς τοιαύτης ἀρχῆς 983 b
 τὸ αὐτὸ πάντες λέγουσιν, ἀλλὰ Θαλῆς μὲν ὁ τῆς τοιαύτης ἀρχηγὸς 18.

- φιλοσοφίας." "ποιούτης (*)," τῆς φυσικῆς τε καὶ θεωρητικῆς· αὐτὸς γὰρ τῶν μνημονευομένων φυσικῶν ἀρχαιοτάτος (*): ὅτι δὲ καὶ τὸν τὸ ὕδωρ ἢ ἀρχή, καὶ διὰ τῆς σαφούς παρατίθετο. ὅτι τε γὰρ ἡ τροφή πάντων ὑγρὰ, ἐκ δὲ τῆς τροφῆς ἐκαστὸν εἶναι, καὶ ὅτι πάντων τὰ σπέρματα, ἐξ ὧν ἡ γένεσις αὐτῶν, ὑγρὰ τὴν φύσιν, καὶ αὐτὸ τὸ θερμὸν ἐκ τούτου γινόμενον, ἐκ τῆς ὑγρᾶς (*): ἐκ γὰρ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς τὴν γένεσιν τὸ θερμὸν τε καὶ πυρὸς οἱ περὶ Θαλῆν γίνεσθαι ἐτίθεντο· καὶ γὰρ τρέφεσθαι ὑπὸ τούτου αὐτὸ καὶ εἶναι τε καὶ σώζεσθαι. id.
- 983b 21. (*) διὰ καὶ φησὶ τὴν γῆν ἐπὶ ὑδάτων ὀχεῖσιν ὡς ἀρχῆς 10 ἔσσης. ταύτην δὲ ἔχει τὴν ὑπόληψιν ἐκ τῆς ὁρᾶν πάντων τὴν τροφήν ὑγρὰν ἔσαν (ἀδύνατον γὰρ εἶναι ἀνεύ ὑγρότητος τρέφεσθαι τὰ ζῶα), καὶ ὅτι τὰ σπέρματα πάντα, ἐξ ὧν τὰ ζῶα ὑπάρχουσιν, ὑγρὰ ἔσιν. ἀρχὴ δὲ τῶν ὑγρῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐμφύτω θερμῷ, ἔχον ὡς φύσεως ἔσσης τὸ ἐμφύτω θερμῷ· χεῖρον γὰρ ἢ κατ' ὄργανόν 15 ἔστι τὸ πῦρ, διὸ ἐὰν μὴ ῥυθμιζῇ βλάπτει· τὸ δὲ χεῖρον ἢ κατ' ὄργανον εἶναι φύσις ἢ δύναμις. (Asclep.
- 983b 20. (*) ταύτην τὴν δόξαν ἐξ Αἰγυπτῶ μετακομίσαι φασὶ τὴν Θαλῆν· ἀπελθεῖν γὰρ ἐκεῖσε ὑπὸ Φαραῶ τῶν Αἰγυπτίων ἀρχοντος μετακλυθέντα, ἐφ' ᾧ τὴν τῶν μαθημάτων παιδείαν ἐκπαί- 20 δεῦσαι τὴν Μωσέα αὐτῷ νιοθετηθέντα, παρά τινων ἱστορεῖ. ἕτεροι δὲ περὶ Παρμενίδου ἱστορήκασιν καὶ Μελίσσου ταῦτα. cod. Reg.
- 983b 24. (τὸτο γὰρ ἐστὶ "καὶ τῶν ζῶν") ὥστε καὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑγρὸν αὐτοῖς ἀρχὴ τε καὶ χοιχεῖον, εἶγε τρέφεσθαι καὶ γίνεσθαι ἐκ τούτου· καὶ γὰρ ἐξ ἧς γίνεσθαι τὰ γινόμενα, τούτο αὐτῶν ἐστὶν ἀρχή· ὥστε καὶ τὸ πυ- 25 ρὸς τὸ ὕδωρ, εἰ ἐκ τούτου γίνεσθαι· γίνεσθαι δὲ ἐκ τούτου, ἐπεὶ καὶ τρέφεσθαι. τὸ δ' ὕδωρ ἀρχὴ φύσεώς ἐστι τοῖς ὑγροῖς, ἀντὶ τῆς τὸ ὕδωρ ἀρχὴ καὶ φύσις καὶ αἰτία τῶν εἶναι ἐστὶ τοῖς ὑγροῖς. εἰ δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ὡς καὶ τοῖς σπέρμασιν ἀρχὴ τὸ ὑγρὸν, τῶν δὲ ὑγρῶν ἀρχὴ τὸ ὕδωρ, εἴη ἂν τούτο καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ ἀρχή. Alex. Aphrod.
- 983b 27. "εἰσι — παλαιός." ἱστοροῦσιν, ὡς τῆς δόξης ταύτης καὶ εἰς τῆς ἀρχαιοτάτης ἀναφερομένης ὑπὸ τινων καὶ τῆς πρώτης εἰπόντας τι περὶ θεῶν καὶ πῶς, λέγει. λέγει δ' ἂν περὶ Ὁμήρου τε καὶ Ἡσιόδου ὡς πρώτων θεολόγων (*). id.
- 983b 30. (*) οἵτινες δὴ ποιεῖται Ὁκεανὸν ἔλεγον θεῶν πατέρα καὶ μη- 35 τέρα Τηθύν, Ὁκεανὸν μὲν λέγοντες τὸ ὕδωρ τὸ κυκλῶν τὴν γῆν, Τηθύν δὲ τὴν γῆν ὡς θρέπτειραν πάντων τῶν γινόμενων· τήθη γὰρ ἡ τροφή. φησὶ γὰρ ὁ ποιητής (Il. 15 37: cf. 14 271) "καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ἄωτον ὕδωρ," διὰ τούτων τὴν ῥευστήν
- γένεσιν αἰνιττομένων τῶν ποιητῶν· ῥεῖ γὰρ ἡ τῶν αἰδητῶν γένεσις· ἄωτον μὲν λέγων ὁ ποιητής τὸ ἐξάκυστον, Στύγα δὲ τὸ μισητόν. ὁ γὰρ ὄρκος ἐν ἀπίστοις παραλαμβάνεται, μισεῖ δὲ πῶς ὁ μὴ πιστευόμενος τὴν μὴ πιστεύοντα· εἰ ἔν ὁ ὄρκος πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀπιστίας λαμβάνεται, εἰκότως ὁ ὄρκος μισητόν. διὰ δὲ τούτο καὶ τὸ ὕδωρ Στύξ ὠνομάζετο. ἐπεὶ δὲ σύγγραμμα Θαλῆς φέρεται ὕδαμιν, ἐξ ἧς τις τὸ βέβαιον ἔχει τὰ ταῦτα τούτον λέγεσθαι τὴν τρόπον ὑπ' αὐτῶν, εἰκότως τὸ "λέγει ὅτως ἀποφύνασθαι" εἶπεν. cod. Laur.
- "τιμιώτατον — τὸ τιμιώτατον." ὁ βύλεται μὲν συνάγειν ἐξιν 983b 32. ὅτι οἱ τὴν τῶν θεῶν ὄρκον ὕδωρ ὑποθέμενοι παραπλησίως Θαλῆ ἀρχὴν τῶν ὄντων τὸ ὕδωρ ὑποτίθεντο. διὰ τοιαῦτα συλλογισμῶν τούτο λαμβάνομεν (*). τὸ τιμιώτατον καὶ πρεσβύτατον δηλονότι καὶ ἀρχή· ὄρκος δὲ τὸ τιμιώτατον· ὁ γὰρ ὀμνυμεν ὡς τιμιώτατον ὀμνυμεν· ὁ ὄρκος ἄρα πρεσβυτάτον ἐστὶ καὶ ἀρχή (*). τούτο δὲ ἦν ὕδωρ· ἡ γὰρ Στύξ τὸ ὕδωρ κατ' αὐτῆς. δόξει δὲ ἐπὶ τῇ λέξει ἐν δευτέρῳ χήματι δύο λαμβάνειν καταφατικὰς προτάσεις, τῷ μὴ εἰπεῖν τὸ τιμιώτατον πρεσβύτατον, ἀλλὰ τιμιώτατον τὸ πρεσβύτατον, ὁ ἴσον φαίνεται τῷ τιμιώτατον πρεσβύτατον. ὅτω δὲ ἐχέσης τῆς προτάσεως γίνεσθαι τὸ δεύτερον χήμα, τὸ μὲν ὅρα τὸ τιμιώτατον ἐν ἀμφοτέροις ταῖς προτάσεσι κατηγορημένον καταφατικῶς, ὅπερ ἐστὶν ἀσυλλόγιστον. ὁ μὲν ὅτως ἔχει, ἀλλ' ἐστὶν ὁ λόγος ἐν τῷ πρώτῳ χήματι, καὶ τὸ τιμιώτατον κατηγορεῖται μὲν τῶ ὄρκου, ὑπόκειται δὲ τὸ πρεσβύτατον. ὅτως δὲ εἶπεν ὡς ἀντιρε- 25 φάντων τῶ πρεσβυτάτῃ τε καὶ τῆς ἀρχῆς πρὸς τὸ τιμιώτατον. καὶ ἐστὶν ἴσον τὸ εἰρημένον τῷ τὸ μὲν γὰρ τιμιώτατον πρεσβύτατον· ὅτι γὰρ ὡς τούτω ἴσον τούτο εἶπεν, ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν "ὄρκος δὲ τὸ τιμιώτατον," τηρήσας τῷ τιμιωτάτῳ τούτο. Alex. Aphrod.
- (*) "καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ἄωτον ὕδωρ." ἡνίκαντο δὲ διὰ τούτων τὴν ῥευστήν γένεσιν. cod. Reg.
- "εἰ — αὐτῇ." ὡς ἀδήλως τούτω, εἴτε οἱ πρώτοι θεολόγοι 983b 33. ταύτης ἦσαν τῆς δόξης εἴτε μή, ταῦτα λέγει· ὁ γὰρ ἀντικρυς τούτο ἔλεγον, ἀλλὰ πειρῶνται τινες διὰ συλλογισμῶν δεικνύναι. εἰ δὲ καὶ συνελογίζοντο δύο καταφάσεις ἐν δευτέρῳ χήματι λαμβάνοντες, ὡς δοκεῖ ἔχειν ὁ εἰρημένος λόγος, ἐστὶν ἀδηλότερον. Alex. Aphrod.
- (*) p. 983 b 27. "εἰσὶ δὲ τινες" φαίνεται δὲ ὁ συλλογισμὸς καταφανὴς εἶναι ἐν β' σχήματι, τὰ τιμιώτατον δὲ μέσον. ἐκ ἐστὶ δὲ ἄλλα πρῶτον ἢ ἐλάσσων πρότασις ἐστὶν· τὸ πρεσβύτατον τιμιώτατον, τὸ τιμιώτατον ὄρκος, τὸ πρεσβύτατον ἄρα ὄρκος. Ἀλέξανδρος δὲ μείζονα ὄρον ἐκλαμβάνει τὸ πρεσβύτατον, καὶ ἀντιρεφύσαν ποιεῖ τὴν μείζονα πρότασιν, τὸ τιμιώτατον πρεσβύτατον, καὶ συνάγει τὸ σύμπαν, ὁ ὄρκος ἄρα πρεσβύτατον. Anon. Urbin.

5. αὐτῆς *M*, αὐταῖς *L*. || 8. ἐπίθετο *M*. || 23. τούτο *AM*. || 25. ὥστε — 30. ἀρχή om *A*. || 35. διὸ ἔλεγον Ὁκεανὸν τε γένεσιν θεῶν καὶ μητέρα *Asclep.* || 38. φησὶ — ποιητῆς et 39. ἄωτον om *Asclep.* || τὴν ῥευστήν γένεσιν διὰ τούτων ἡνίκαντο *Asclep.*, reliquis omisissis.

24. ἀντιγραφέντων *A*. || 36. ἐτι *M*.

ἀέρα ὁμοιομερῆ ὄντα, ὡς ἔστιν ἐκ τῆς ἐναργείας μαθεῖν, ἔκ ἑλεγε
 φοιχεῖα εἶναι, ἀλλὰ συγκρίματα. id.

(^α). Ἀναξαγόρας ἀπείρου ὑπετίθετο τὰς ἀρχάς, αὐτὰ τὰ
 ὁμοιομερῆ· διὰ καὶ εἶπεν αὐτὸν Ἐμπεδοκλῆς πρεσβύτερον μὲν τῷ
 χρόνῳ, ὕστερον δὲ τοῖς ἔργοις, ἐπειδὴ συνετώτερόν ἐστι τὸ αὐτὸ ποιεῖν
 ἐκ τῶν πεπερασμένων παρὰ ἐκ τῶν ἀπείρων, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς
 πεπερασμένας ἔλεγε τὰς ἀρχάς, ὡς πολλάκις εἴρηται, αὐτὰ τὰ
 τέσσαρα φοιχεῖα, Ἀναξαγόρας δὲ ἀπείρου τὰς ὁμοιομερείας. πῶς
 ἔν δυνάτον ἐστὶ τῶν ἀπείρων ἀρχῶν ἐπισημῆν εἶναι; ἀσυνθέτον γὰρ
 τὸ ἀπείρον. φησὶν ἔν ὅτι σχεδὸν ἅπαντα τὰ ὁμοιομερῆ, καθάπερ
 ὕδωρ ἢ πῦρ, ἔτω γίνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι φησι συγκρίσει καὶ δια-
 κρίσει μόνον. ἐτίθει γὰρ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πῦρ τῶν ὁμοιομερῶν, ὡς ἐκ
 τῆς ἐναργείας αὐτῆς ἐστὶ δῆλον. τὰ γὰρ μέρη τῷ ὕδατος ἢ τῷ πυ-
 ρὸς ὕδωρ ἢ πῦρ λέγονται τε καὶ εἰσίν. καὶ ταῦτα ἔν τῶν ὁμοιο-
 μερῶν ὄντα γίνεσθαι τε καὶ φθίρεσθαι ἐδόκει, γίνεσθαι μὲν τῇ τῶν
 ὁμοίων καὶ πλείονων συνόδῳ, φθίρεσθαι δὲ τῇ διακρίσει. προσέθηκε
 δὲ τὸ σχεδόν, ὅτι τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ σύζοιχα τούτοις ὁμοιο-
 μερῇ ὄντα ἔκ ἑλεγεν ἀρχὰς εἶναι καὶ φοιχεῖα, ἀλλὰ συγκρίματι ἢ
 συνθέσει ἐκ τούτων τῶν ὁμοιομερῶν καὶ τὴν γένεσιν τούτων ἔλεγε σύγ-
 κρισιν τῶν ὁμοίων, φθορὰν δὲ τὴν διάκρισιν γίνεσθαι. cod. Laur.

Ἀναξαγόρας δὲ ὁ Κλαζομένιος πρεσβύτερος μὲν ὑπῆρχεν Ἐμ-
 πεδοκλῆς, τοῖς δὲ ἔργοις ὕστερος, διότι ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς πέπερα-
 σμένας ὑπετίθετο εἶναι τὰς ἀρχάς, τέσσαρας λέγων, ὁ δὲ Ἀνα-
 ξαγόρας ἀπείρου. πῶς δὲ δυνατόν ἐστιν εἶναι ἐπισημῆν ἀπείρων
 ὅσων τῶν ἀρχῶν; τὸ γὰρ ἀπείρον ἢ γίνεσθαι· πάντα γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ
 καθάπερ ὕδωρ καὶ πῦρ φησὶ γίνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι. καὶ τὸ ὕδωρ γὰρ
 καὶ τὸ πῦρ ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν ἐγένεον· συγκρίσει δὲ τὴν γένεσιν,
 ὅθεν δὲ ἀπόλλυσθαι ἔλεγε, ταῦτα λέγων ὅτε γίνεσθαι ἀλλὰ μένειν
 αἰδία· διακρινόμενα γὰρ ἐν ἄλλῃ εὐρίσκοντο, καὶ πάλιν πρὸς τῆς συγ-
 κρίσεως ἴσα. ἐκ μὲν ἔν τούτων ἀπάντων μόνῃ αἰτία φαίνεται ἢ ἐν
 ὕλης εἶδει. Asclep.

984a 16. "ἐκ — νομίσαιεν." ἐκ τούτων τῶν εἰρημένων· παρέθετο γὰρ
 τὰς ὑλικὰς τε καὶ σωματικὰς ἀρχάς, καίτοι ἐμνημόνευσε καὶ Ἐμ-
 πεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας, οἱ καὶ ποιητικὰ ἔθεντο αἰτία. ἀλλὰ καὶ
 τούτων ἐμνημόνευσε δηλῶν τίσι καὶ ὅτοι παρὰ τὴς πρὸ αὐτῶν ὑλι-
 κοῖς αἰτίαις ἐχρήσαντο, ἐπεὶ καὶ τούτοις ἠτιάσατο ὡς μέχρι λόγου
 κεχρημένους τοῖς ποιητικοῖς αἰτίαις, ἔκτετι δὲ αὐτὰ περιλαμβάνοντάς
 ἐν τῇ γένεσει τούτων ἢ ἐκ τῶν φοιχεῶν γεννώσι. Alex. Aphrod.

984a 18. "προϊόντων δὲ ὅτως." λέγει πόθεν ἦλθον ἐπὶ τὸ ζητῆσαι μὲν
 τὴν ὑλικὴν αἰτίαν τὴν ποιητικὴν· ὅτι γὰρ δεῖ τι αἴτιον εἶναι τῷ ὑπο-

κειμένῳ τῆς εἰς ἃ γίνεσθαι μεταβολῆς· ἢ γὰρ δὴ αὐτό τι αὐτὸ μετα-
 βάλλειν ποιεῖ χωρὶς αἰτίας ἔξωθεν τινος. id.

"οἱ — ἀρχῆς (¹)."

λέγει πάλιν περὶ τῶν μόνῃ τῇ ὑλικῇ τε 984a
 αἰτία καὶ ἀρχῇ χρησαμένων (^ε). δοξεῖ δὲ τὸ πᾶμπαν ἐξ ἀρχῆς 27.
 προσθετικῆναι ὑπὲρ τῆς δηλῶσαι τὴς περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξιμένην,
 ἐπεὶ ὧν γε ἐμνημόνευσεν, Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς δοκῶσι
 τι εἰρηκέναι καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς, ὡς καὶ αὐτός τε προῶν
 μνημονεύσει (¹), ὅθεν ἐδυχέραναν ἐν αὐτοῖς, οἷον ἔκ ἐπέστησαν
 τῇ τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτῶν ἀτοπία, ὅθεν ἐμέμφαντο τοῖς λεγο-
 μένοις ὡς ἔχοντες καλῶς λεγομένοις, ὅθεν ἐζήτησαν τινα καὶ ἄλλην ἀρ-
 χὴν πρὸς τῇ ὑλικῇ, ὡς ἔχοντες ἰκανῶς ἐχέσσης τε καὶ λεγομένης ὑπ'
 αὐτῶν. id.

(¹) "οἱ — ἀρχῆς." πᾶμπαν ἀρχαίως λέγει τὴς περὶ Θαλῆν
 καὶ Ἀναξιμένην ὡς ἀρχηγὸς τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας, καὶ μᾶλλον
 Θαλῆν ἐν Μιλήσιον. λέγει ἔν πάλιν περὶ τῶν μόνῃ τῇ ὑλικῇ τε
 καὶ ἀρχῇ χρησαμένων, ἐπεὶ ὧν ἐμνημόνευσεν ὅτε Ἀναξαγόρας καὶ
 Ἐμπεδοκλῆς δοκῶσι τι καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς εἰρηκέναι.
 cod. Laur.

(^ε) γρ. καὶ "ταύτης" ἦτοι τῆς φυσικῆς. cod. Reg. 984a

(¹) τῶν γὰρ μνημονευομένων φυσικῶν ἀρχαιοτάτος (ὁ Θα-
 λῆς). καλῶς δὲ εἶπε τὸ "λέγει." ἔτε γὰρ φέρεται αὐτῷ βιβλίον
 τούτο ἔχον. οἱ ἔν περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξιμένην ὅθεν ἐδυχέραναν πρὸς
 ἑαυτοὺς κτλ. Asclep.

"ἀλλ' — εἶναι." λέγει μὲν περὶ Ξενοφάνους καὶ Μελίσσου καὶ 984a
 Ἡαρμενίδου· ὅτοι γὰρ τὸ ἐν τῇ πᾶν ἀπεφάναντο. ἠττηθῆναι δὲ αὐτοὺς 29.
 φησὶν ὑπὸ ταύτης τῆς ζητήσεως, ὅτι ὑποθέμενοι ἐν τῇ πᾶν καὶ ζη-
 τῶντες πῶς οἷόν τε τούτο τὸ ἐν ἐξ ἑαυτοῦ μεταβάλλειν, μὴ δυνά-
 μενοι σώζειν ἔτι αὐτὸ ἐν εἰ μὴ ἀναιροῦν τὰ φανερά, καὶ ταῦτα μι-
 κρῶς δεῖ ἐναργέστατα, κίνησιν τε γὰρ καὶ μεταβολὴν ἐκ τῶν ὄντων
 ἀνῆλθον τῷ τούτων ὄντων μηκέτι αὐτοῖς ἐν τῇ ὄν μένειν. εἰπὼν δὲ
 "τὸ ἐν ἀκίνητόν φασιν εἶναι," προσέθηκε τὸ "καὶ τὴν φύσιν ὅλην (¹)."
 ἢ γὰρ φύσις ὅλη τὸ ἐν αὐτοῖς ἦν. ὡς δὲ φανερωτέρως τῇ ἀτοπῇ ὄν-
 τος τῷ λέγειν τὴν φύσιν ὅλην ἀκίνητον, προσέθηκε τὸ ἀκίνητόν τε
 καὶ κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν μόνον (καὶ γὰρ αὐτῷ αἰ μεταβολαί, εἰ καὶ μὴ
 κινήσεις, ἀλλὰ κινουμένων τινῶν) ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας μετα-
 βολὰς πάσας. Alex. Aphrod.

(¹) "καὶ — ὅλην." φησὶν ὅτι καθόλου τὴν φύσιν ἐν τῇ ὑπε- 984a
 τίθεντο, ἢ μόνον κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν (τούτο μὲν γὰρ ἀρχαῖον τε καὶ 31.
 πάντες ὁμολόγησαν τὸ εἶναι ἀμετάβλητον τὴν ὅλην) ἀλλὰ καὶ κατὰ
 τὴν ἄλλην μεταβολὴν πᾶσαν κτλ. Asclep.

34. οἱ ἢ μόνον ὑλικὰς αἰτίας εἰσηγόναι ἀλλὰ καὶ ποιητικὰς. L. || 38. τούτων τῶν ἐκ τῶν ε. γενομένων L.

1. τι αὐτὸ om M. || 3—5. ap. Asclep. || 3. ὑλ. αἰτ. τε καὶ Asclep. || 4. πᾶμπαν] πᾶν Asclep. || 6. ὧν γε ἐμνημόνευσεν om Asclep. || 7. τε
 Ἀναξαγόρας L. || οἱ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα ἐμνημόνευσαν τῶν ποιητικῶν ἀρχῶν, ὁ μὲν λέγων νεῖκος καὶ φιλίαν. καὶ προῶν ἐρεῖ περὶ αὐτῶν.
 Asclep. || 12. ὑλικῇ καὶ ἔχ. M. || 24—26. εἶναι — ζητήσεως om M. || 24—36. ap. Asclep. || 25. τὸ ante ἐν om Asclep. || 26. πᾶν εἶναι
 ἀκολουθῶντες τῇ ὑποθέσει καὶ Asclep. || 27. τούτο ἐν ὄν ἐξ αὐτοῦ μ. Asclep. || 28. ἔτι σώζειν Asclep. || ἀνέλοιεν A. || ταῦτα ἀνῆλθον ἢ ἐστὶν ἐναργέ-
 στατα Asclep. || 29. δεῖν A. || ἐκ τῶν] αὐτῶν M. || 30. μηκέτι αὐτοὺς ἐν τῇ ὄν λέγειν. εἰπὼν Asclep. || 31. φασιν om Asclep. || 32. ἦν om
 Asclep. || 33. λέγεσθαι Asclep. || τὸ] αὐτὸ Asclep. || 35. ἀλλὰ ante καὶ om Asclep. || μεταβολὰς πάσας, ὡς φύσεως λέγοντες τὴν ὅσαν
 ἀρχὴν, κίνησιν ἀνῆλθον· καὶ κατὰ φύσιν ὅλην Asclep.

984b "τὴν τοιαύτην" τὴν ποιητικὴν· ὅθεν γὰρ γίνεται τι κατ'
 1. αὐτὸς. ὅμως ἢ τὸ τὸ ἐπὶ τῶν ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ πᾶν θεμένων
 εἶναι λέγει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν (τὸ) ὑποκείμενον καὶ τὴν
 ὕλην μίαν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἐν ἐποιοῦν τὸ πᾶν. ἐκ δὲ τῶν νῦν λεγο-
 μένων ἴσως καὶ πρὸς ὀλίγον, ὅτε εἶπεν (α 16) "ἐκ μὲν τούτων μόνον 5
 τις αἰτίαν νομίσσει," ἐπὶ τῶν ἐν τὸ φοιχεῖον ὑποθεμένων ἔλεγε.
 Alex. Aphrod.

984b "πλὴν εἰ ἄρα" (*). ἐπὶ Παρμενίδου καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ
 3. Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ ἐπὶ τῶν Φυσικῶν ὅπως λέγει (1)
 "τῷ δὲ ἐπιγενόμενος Παρμενίδης Πύρριτος ὁ Ἐλεάτης" (λέγει 10
 δὲ καὶ Ξενοφάνην) "ἐπ' ἀμφοτέρωθεν ἦλθε τὰς δόξας· καὶ γὰρ ὡς αἰδιό-
 ἐστι τὸ πᾶν ἀποφαίνει καὶ γένεσιν ἀποδιδόναι πειρᾶται τῶν ὄντων,
 ὅμοιος περὶ ἀμφοτέρων δοξάζων, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν μὲν ἐν τῷ
 πᾶν καὶ ἀγέννητον καὶ σφαιροειδὲς ὑπολαμβάνων, καὶ δόξαν δὲ τῶν
 πολλῶν εἰς τὸ γένεσιν ἀποδιδόναι τῶν φαινομένων δύο ποιῶν, τὰς 15
 ἀρχάς, πῦρ καὶ γῆν, τὸ μὲν ὡς ὕλην τὸ δὲ ὡς αἴτιον καὶ ποιῶν." διὰ
 τούτο εἶπε τὸ "πλὴν εἰ ἄρα Παρμενίδης," καὶ τούτο δὲ καθάσων δύο
 αἰτίας ἔθετο, ἀλλ' ὅτι καθὼς ἐν εἶναι τὸ ὄν ἔλεγε. id.

984b (*) "τῶν — φασκόντων." Ξενοφάνην λέγει καὶ Παρμενίδην
 1. καὶ Μελισσον. ἐν λεγόντων εἶναι τὸ πᾶν καὶ ἀκίνητον ὁδὲν τούτων 20
 συνέβη, φησὶν, τὴν ποιητικὴν ἰδεῖν αἰτίαν, εἰ μὴ μόνον τῷ Παρ-
 μενίδῃ, ἀλλὰ καὶ τῷ τῷ καθ' ὅσον ἐν ἔλεγεν εἶναι τὸ ὄν, ὅταν πρὸς
 ἀληθὴ ἔβλεπεν· εἰ γὰρ ὡς ἐν αὐτῷ ἐσκόπει, πῶς ποιητικὸν αὐτὸ
 εἰρήκει; ὅτι καθὼς ἐν τῷ ὄν ἐν ἔλεγε, τὴν ποιητικὴν ἐθεώρει αἰτίαν·
 ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐν τοῖς πρὸς δόξαν, δυσωπόμενος ὑπὸ τῶν αἰδιό- 25
 τῶν, λέγει ἀρχάς τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν, ἥτοι τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν,
 τὴν μὲν γῆν ὡς ὕλην, τὸ δὲ πῦρ ὡς ποιητικὸν αἴτιον· ὁ δὲ καὶ ὄν πάλ-
 λιν ἐκάλει, μὴ ὄν δὲ τὴν γῆν· καθόλου γὰρ τὸ χεῖρον τῶν ἐναντίων
 μὴ ὄν ἐκάλει. ἔλεγεν ἄρα καὶ Παρμενίδης ἐν τοῖς πρὸς δόξαν τὸ ὄν
 καὶ τὸ μὴ ὄν ἀρχάς εἶναι τῶν ὄντων, ὥσπερ καὶ Δημόκριτος ὁ Δευ- 30
 κίππης ὁμιλητὴς ὄν μὲν τὰς ἀτόμους, μὴ ὄν δὲ τὸ κενόν. ἀρχάς
 δὲ καὶ ἔτοι δῆλον ὡς τὰ ἐναντία ἐτίθεν· ἀντίκειναι γὰρ τῷ τε θερμῷ
 τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ κενὸν τῷ πλήρει ἥτοι ταῖς ἀτόμοις, ὥς καὶ σώματα
 Δημόκριτος ἐκάλει, κενὸν δὲ τὴν χώραν ἐν ᾗ ταῦτ' ἐκείτῃ τὰ
 ἄτομα, κινέμενα δι' αἰῶνος. cod. Laur.

984b (1) ὁδὲν συνέβη συνιδεῖν τὴν τοιαύτην αἰτίαν πλὴν τῷ
 2. Παρμενίδῃ· δύο γὰρ ὑπετίθετο αἰτία, πῦρ καὶ γῆν· καὶ διὰ μὲν τῷ
 πυρὸς λέγει τὸ ποιητικὸν αἴτιον, διὰ δὲ τῆς γῆς τὸ ὑλικόν· εἰδέναι
 μέντοι γε χρὴ ὅτι διὰ τῷ ἐνός, φησὶν, αἰτία τὴν τῶν πάντων
 μίαν ἀρχὴν ἔλεγε, διὸ καὶ ἀκίνητον αὐτὴν ὑπετίθετο· φυσιολογῶν 40
 δὲ ἔλεγε τὸ πῦρ, καὶ διὰ τῷ πυρὸς ἐδήλωσεν ἅερα συγγενῆ ὄντα,
 διὰ δὲ τῆς γῆς τὸ ὕδωρ. Asclep.

984b "τοῖς — λέγειν" δηλονότι ὡς καὶ ποιητικὴν αἰτίαν πρὸς τῇ
 5. ὕλικῃ. λέγει δ' ἂν ὅτι ἐπὶ τῶν ἀντικρυς καὶ ποιητικὸν αἴτιον ὑπο-
 θεμένων (Ἀναξαγόρας δὲ ἐστὶ καὶ Ἐμπεδοκλῆς), ἀλλὰ περὶ τῶν 45
 ποιοῦντων.

πλείω τὰ αἰτία λεγόντων. ἐνδέχεται γὰρ τούτως ποιεῖν τῶν ὑποκει-
 μένων τούτων τὸ μὲν ποιητικὸν τὸ δὲ παθητικόν, ὡς εἶπε καὶ περὶ
 Παρμενίδου. ὁ γὰρ λέγων τὰς ἀρχὰς θερμὸν καὶ ψυχρὸν, ἢ πῦρ καὶ
 γῆν, ὡς Παρμενίδης, τὸ θερμὸν καὶ τὸ πῦρ ὡς ποιητικὸν λέγει
 ὑπολαμβάνοντι γὰρ τὸ μὲν πῦρ κινήτικόν· ἔχειν φύσιν, τὸ δὲ ὕδωρ καὶ
 τὴν γῆν καὶ τὰ τοιαῦτα (λέγει δ' ἂν περὶ τῷ ἀέρος ἢ περὶ τῶν
 ἐξ ἐκείνων μεμιγμένων, ὕδατος τε καὶ γῆς) παθητικὴν. Alex.
 Aphrod.
 "τῷ δὲ" τῷ πᾶν παλαιῶς, "τὰς δὲ τοιαύτας ἀρχάς" 984b
 τὰς ὕλικας· λέγει δ' ἂν καὶ μὲν τῷ ἐν ταῖς ὕλικαῖς ἀρχαῖς καὶ 8.
 τὴν ποιητικὴν αἰτίαν θεμένους, ὡς ἐκ ὅσων τούτων ἰκανῶν τῶν ἀρ-
 χῶν πρὸς τὴν τῶν ὄντων γέννησιν φύσιν· τὰ μὲν γὰρ τάξεως
 μετέχει καὶ κατὰ τινα ἀκολουθίαν ὁρᾶται γινόμενα, ἐκείνων δὲ
 ὁδὲν τοιαύτης τάξεως οἷον τε αἰτίαν παρέχειν (*). ἀλλ' ὅθεν τὸ
 αὐτόματον εὐλογον τούτων αἰτιάσασθαι· διὰ τούτο ἐζήτησαν τὴν
 τῆς τοιαύτης γενέσεως αἰτίαν, ὥσπερ ὑπὸ αὐτῶν τῶν πραγμά-
 των καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας ὁδηγηθέντες καὶ ἐπαχθέντες καὶ ἀναγ-
 καζίντες, ἐχομένη δὲ ἀρχὴ γενέσεως μὲν τὴν ὕλικήν ἢ ποιητικὴν,
 καὶ δὴ καὶ Ἀναξαγόρας νῦν εἰπὼν τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν ὄντων γενέ-
 σεως ἐθαυμάζει ὡς μόνος εἰπὼν καὶ λόγον, τῶν ἄλλων εἰκὴ εἰπόν-
 των ἂν εἶπον διὰ τὸ χωρὶς τῆς τοιαύτης εἰπεῖν αἰτίας. id.

(*) ὅτε δὲ δικαίον ἔστω αὐτομάτῳ καὶ τύχῃ τοσούτον ἐπιτρέψαι 984b
 πρᾶγμα, ἀλλὰ θεῷ μόνον τῷ διὰ τὴν αὐτὴν ἀγαθότητα πάντα 14.
 παραγαγόντι. Asclep.
 τὸ δὲ "καθάπερ ἐν τοῖς ζώοις" προσέθηκε· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ζώοις 984b
 τοῖς ἔχουσι νῦν ἔτος ἀρχὴ καὶ αἰτία τῶν γινόμενων καλῶς ὑπὸ 15.
 αὐτῶν (*). δοκεῖ μὲν ὅτι, φησὶ, φανερώς πρῶτος ἐπὶ τὴν τοιαύ-
 την αἰτίαν ἐλθεῖν Ἀναξαγόρας, ὅ μὴν ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ Ἐρμότιμος
 ὁ πολίτης αὐτῷ δόξαι ἂν τῆς τοιαύτης αἰτίας μνημονεῦσαι (*).
 ἔτοι μὲν ἂν ἡμᾶς τὴν ποιητικὴν αἰτίαν τὴν τε τῷ καλῶς καὶ τεταγμένως
 γίνεσθαι τὰ γινόμενα ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῶν ὄντων ἔθεντο (τοῦτος γὰρ
 ὁ νῦν), καὶ τὴν τοιαύτην κίνησιν τὴν ἐπὶ τὸ εὖ ἔχουσαν, ἐκ τῆς
 αἰτίας δηλονότι τῆς ποιητικῆς (*). τὴν γὰρ τῷ καλῶς κινεῖσθαι καὶ
 γίνεσθαι, ὅτι τὴν τῷ μόνον γίνεσθαι καὶ κινεῖσθαι αἰτίαν ἀρχὴν ἔθεντο·
 τοῦτος γὰρ ὁ νῦν. Alex. Aphrod.

(*) ὅτι Ἐρμότιμος ὁ πολίτης Ἀναξαγόρου (Κλαζομενίω γὰρ 984b
 ἀμφω ἦσαν) αἰτίας γέγονε καὶ τῷ Ἀναξαγόρῳ εἰπεῖν νῦν εἶναι τῷ 19.
 πάντες αἴτιον τῷ τε καλῶς καὶ γίνεσθαι καὶ κινεῖσθαι, πρῶτος τούτο εἰπὼν.
 cod. Laur.

(*) δοκεῖ ὅτι καὶ Ἐρμότιμος ὁ πολίτης αὐτῷ τῆς τοιαύτης
 αἰτίας μνημονεῦσαι. Asclep.

(*) φησὶν ὅτι οἱ λέγοντες καὶ καλῶς τετάχθαι τὸ πᾶν καὶ 984b
 πρόσδοτον εἶναι ἐν τοῖς ἔσσι καὶ τελικόν τι ὑποτίθενται καὶ ποιητικόν, 20.
 ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης. καὶ τελικὸν γὰρ αἴτιον ὑποτίθεται εἶναι τὸ αὐτὸ
 καὶ ποιητικόν, ὡς φησὶ καὶ Ἀλέξανδρος, τελικὸν μὲν ὅτι αἴτιον ὑπο-

2. ὅμως] ὅπως M. om Sepulv. || 6. τις] τὴν M. || 18. ἀλλὰ καὶ καθὼς A.

3. καὶ — καὶ] ἢ — ἢ M. || 7. παθητικὰ A. || 17. τέτοις M. || 21. αὖ] μὲν A. || 29. ποιητὴς A. || 34. μόνον M.

τιθέν) οἱ λέγοντες εὖ τετάχθαι τὸν ὄν· ἕκαστον γὰρ τῶν ὄντων τῷ
οὐκ εἶναι ἀγαθὸν ἐπιμένον· καὶ τῷ οὐκ εἶναι τέλος σπεύδει ἐξομοιωθῆναι
ὡς δυνατὸν τῷ παραγαγόντι· καὶ διὰ τὸ τὰ φησὶ τὸ πᾶν καλῶς τε-
τάχθαι· διὰ φησὶ "τάγαθόν ὅτι πάντα ἐφίει". πάλιν δὲ οἱ ὑπο-
τιθέμενοι εἶναι πρόοδον ἐν τοῖς ὅσι λέγουσιν εἶναι ποιητικὸν αἴτιον·
ἢ γὰρ τάξις τῆς προόδου ἔκ ἀπὸ ταυτομάτου, ὡς προῖον ἐρεῖ. id.
984 b
23. ἢ μὴν ἀλλ' ὑποπτεύσαι ἂν τις, φησί, καὶ Ἡσίοδον πρὸ τούτων
ὅπως κινήσθαι, καὶ εἴ τις ἄλλος ἔρωτα ἢ ἐπιθυμίαν ἐν ταῖς ἀρχαῖς
ἔθετο, ὡς δοκεῖ καὶ ὁ Παρμενίδης λέγειν ('). καὶ παρέθετο τὰ ἐπὶ
αὐτῶν δι' ὧν λέγουσι ταῦτα· ὁ γὰρ ἔρωσ καὶ ἡ ἐφεσις τῷ καλῷ καὶ
τῷ ὄντι ὅτι λέγοντας ἀρχὴν κινήσεως ἂν εἴη ('). ὅτοι μὲν ἔν τῇ
τῶν ἀγαθῶν αἰτίαν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθεντο· ἀλλ' Ἀναξαγόρας μὲν
ὡς ποιητικὸν τὸ ἀγαθόν, οἱ δὲ ἔρωτα καὶ ἐπιθυμίαν αἰτιώμενοι
ἴσως τὸ ὡς τελικὸν ἀγαθὸν λέγουσιν ἂν· τοῦτον γὰρ τὸ ὀρεκτόν· ἢ
τὸ μὴ ὀρεκτὸν τοῦτον, ὁ δὲ ἔρωσ ποιητικόν, εἰ τῇ ὀρέξει ἐπόμενος
ἐποίει· ἢ ἐποίει. Alex.

984 b
25. (') καὶ Παρμενίδης γὰρ φησὶ τὴν ἔρωτα τὴν θεῖον δημιουργή-
σαι τὸ πᾶν. cod. Reg.

984 b
29. (') ὁ γὰρ ἔρωσ τῷ καλῷ ἔχει ἐφεσιν, διὸ καὶ ἔρωσ λέγει,
παρὰ τὸ ἔρᾶν τῷ καλῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ· ὅθεν καὶ ἡμεῖς λεγόμεθα
ἔρᾶν τῶν ὑπερτέρων καὶ τὰ ὑπερτέρα ἡμῶν, ὡς προνοούμενα ἡμῶν·
ἡμεῖς δὲ λεγόμεθα ἔρᾶν τῶν ὑπερτέρων ὡς θαυμάζοντες αὐτά.
Asclep.

"ὡς δέον ἐν τοῖς ὅσι." λέγει περὶ τῶν περὶ ἔρωτος, ὡς ἀρχῆς
εἰρηκότων, ἢ διανοία ἐχρήσαντο· ἔθεντο γὰρ τὴν ἔρωτα ἀρχήν, ὡς
δέον ἐν τοῖς ὅσι ὑπάρχειν τινὰ αἰτίαν κινήτικὴν τε καὶ ποιητικὴν.
τίς δὲ πρότερος τῆς τοιαύτης αἰτίας ἤρξατο, πρότερον Ἀναξαγό-
ρας, ὡς δοκεῖ, ἢ Ἑρμότιμος πρὸ αὐτοῦ, καὶ πρὸ τούτων οἱ περὶ Ἡσίο-
δου, ὕστερον, φησὶν, ἔξεσι ζητεῖν. Alex.

984 b
32. "ἐπεὶ — ἀγαθοῖς." εἰπὼν περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τὴν τῷ
εὖ τε καὶ τῷ καλῷ ποιητικὴν ἀρχὴν θεμένων (ὁ γὰρ νῦν τοῦτος· καὶ
γὰρ ἐν τοῖς νῦν ἔχουσι τῶν ζώων ταύτην ἔχει τὴν τάξιν), λέγει πάλιν
πόθεν κινήθης Ἐμπεδοκλῆς ἐν ταῖς ποιητικαῖς ἀρχαῖς καὶ τὴν
τῶν κακῶν ποιητικὴν ἀρχὴν ἔθετο. ἔπειθ' ὁ γὰρ ἐν τοῖς ὅσι ἐξὶ καὶ
τὰ κακά, Ἐμπεδοκλῆς ἐν τοῖς αἰτίοις ἔθετο ὅτι τὴν τῶν ἀγαθῶν
ἀρχὴν μόνον, ἥτις ἐστὶ φιλία, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν κακῶν, ἥ ἐστὶ τὸ
νεῖκος. εἰ γὰρ τις ἐξ ὧν λέγει τὴν διανοίαν ἐκλαμβάνει καὶ μὴ
ἀπλῶς ἐπακολουθοῖ τοῖς ἔπεσι, τούτων ἂν χάριν εὖροι αὐτῷ τὴν
φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος ἀρχὰς κειμένας, ὡς τὴν μὲν τῶν ἀγαθῶν τὴν
δὲ τῶν κακῶν ποιητικὴν. id.

"ψελλίζεσθαι" δὲ εἶπε τὸ μὴ σαφῶς λέγειν· ὅτι οἱ ψελ- 985 a
λίζόμενοι λαλῶσιν· εἰ δὲ τῶν ἀγαθῶν αἴτιον ἀγαθόν καὶ τῶν
κακῶν κακόν, ἀρχὰς ἂν εἴη Ἐμπεδοκλῆς τὸ ἀγαθόν καὶ τὸ κακόν
τιθέμενος, ἀγαθὸν μὲν τὴν φιλίαν, τὸ νεῖκος δὲ κακόν· εἰπὼν δὲ
ὅπως περὶ τῶν ἀγαθῶν, περὶ τῶν κακῶν ἡμῖν προδεῖναι κατέλιπε.
τῆς μὲν φησὶν, Ἐμπεδοκλέα τε καὶ Ἀναξαγόραν, ἔτι δὲ Ἑρ-
μότιμον καὶ τῶν ποιητῶν Ἡσίοδον τε καὶ Παρμενίδην, πρὸς τῇ
ὕλικῃ αἰτία ποιητικῆς μνημονεύσαι αἰτίας· ἢ ἐν τοῖς ὑφ' ἡμῶν,
φησὶν, (εἰρημένους, ἐν τοῖς περὶ Φύσεως, καὶ αὐτὰ ἐξὶ καὶ ἐξω
ἐκείνων πίπτει, ἔκ ἀναργῶς μέντοι, ἀλλ' ἀμυδρῶς καὶ ἐπ' ὀλίγον
χρήσας τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ. καὶ ὅτι ὅπως ἐπαῖν, παρέθετό τε καὶ
ἐδεξεν εἰπὼν. id.

"χεδὸν — μικρόν." μαρτυρεῖ δὲ Ἐμπεδοκλῆς ὡς πρῶτον 985 a
τε διελόντι ποιητικὸν αἴτιον καὶ ταῖς ὕλικαῖς ἀρχαῖς καὶ σοιχείοις τοῖς

τέτταρσι σώμασι κεχρημένῳ· ἢ μὴν ἰσοτιμίας αὐτοῖς διδόναι
φησὶν αὐτόν, ἀλλὰ τῷ περὶ τὰ ἀλλὰ ἀντιτιθέναι ὡς μίαν τινὰ
φύσιν ὄντα τὰ τρία, ὡς εἶναι φησὶ ὁ δὴλον ἐκ τῶν ἐπῶν αὐτῶν.
ὅτι δὲ μὴ χρῶν) τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἐμπε-
δοκλῆς ὑπέμνησεν ἡμᾶς, ἐνδεικνύμενος ὅτι καλῶς εἴρη) πρὸ ὀλίγου
(p. 984 a 16) τὸ "ἐκ μὲν τούτων μόνη τις αἰτία νομίσαιε τὴν ἐν
ὕλῃ εἶδει λεγομένην" ('). μηχανῇ δὲ τῷ νῦν Ἀναξαγόραν εἶπε
χρησθῆναι, ὡς ἐν ταῖς τραγωδίαις οἱ θεοὶ παράγον) ἀπὸ μηχανῆς ἐν
τοῖς ἀπαρίαι· ὁ καὶ αὐτὸς ἐξηγήσατο ('). λέγει δὲ τὰ αὐτὰ περὶ
Ἀναξαγόρου καὶ Πλάτων ἐν Φαίδωνι (p. 98) id.

(') εἶπε δὲ μηχανῇ χρησθῆναι ὡς ἐν ταῖς τραγωδίαις ἐποῖεν οἱ 985 a
ἐν τῇ σκηνῇ τὰς θεὰς παράγοντες ἐν ταῖς ἀπαρίαις πρὸς ἀντίληψιν
τῶν ἀπορρομένων, οἷον ἐν τῷ Ἰππολύτῳ ἐφάνη ἢ Ἀρτεμις ἀπο-
ρῶντι τῷ Θεσπεῖ· ὅπως ἔν καὶ ὁ Ἀναξαγόρας. ἐν ταῖς καὶ μέρος
πάντα μᾶλλον αἰτιά) ἢ περὶ τὴν νῦν. cod. Laur.

(') ἐρχόμενος δὲ εἰς τὰ καὶ μέρος, ὡς φησὶ καὶ Πλάτων ἐν
Φαίδωνι, αὐτὸς ὕλικα αἰτία ἀπεδίδον. Asclep.

"καὶ — χρῆ)·" χρησάσθαι μὲν Ἐμπεδοκλέα ἐπὶ πλεοναφῆσιν 985 a
Ἀναξαγόρου τοῖς ποιητικοῖς αἰτίοις, ἢ μὴν ὅδε αὐτὸν ἰκανῶς, ἀλλ'

ὅδε συνέχειν τὸ ὁμολογούμενον· ἔδει μὲν γὰρ τὴν φιλίαν ἐν πᾶσι
συγκρίσεως αὐτῇ αἰτίᾳ εἶναι, τὸ δὲ νεῖκος διακρίσεως ('). ἢ
μὴν τὸ τοιοῦτον ποιεῖ, ἀλλὰ πολλὰ καὶ αὐτῷ ἢ μὲν φιλία διακρίνει, συγ-
κρίνει δὲ τὸ νεῖκος· καὶ λέγει ἐν τῇ αἰτίᾳ ('). ὅταν μὲν γὰρ ὑπὸ τῷ νεῖκος
ἐκ τῷ ἑνὸς εἰς τὰ σοιχεία διέσθ) καὶ διαιρῇ) καὶ χωρίσθ), τότε τὰ
τέως τῶν σοιχείων μόρια ἀνακεκραμένα ἀλλήλοις (ὅπως γὰρ ἦν ἐν
τὰ πάντα) συγκρίνε) καὶ συναγά) εἰς ταυτόν τὰ ὅμοια τὰ τῷ πυ-

10 — 16. apud Asclep. || 10. γὰρ) ἐν Asclep. || 12. τῷ ἀγαθῷ) L. || καὶ αἱ μὲν) Ap. L. μὲν om. A. || 13. τὸ om. Asclep. || οἱ) ὅτοι L. ||
οἱ δὲ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἴσως ὡς L. || 14. ἴσως et ὡς om. Asclep. || 16. αἱ ποιεῖ Asclep., ἀπερ ἐποίει. λέγει δὲ τίνι διανοία ἐχρήσαντο ὅτοι οἱ
περὶ τὸν Παρμενίδην καὶ Ἡσίοδον τὸν ἔρωτα ἢ τὴν ἐπιθυμίαν ἀρχὴν τιθέντες, ὡς δέον καὶ πρέπον ἐν τοῖς ὅσι ὑπάρχειν τινὰ αἰτίαν κινήτικὴν τε καὶ ποιη-
τικὴν. L. || 24. λεγόντων περὶ ἔρωτος A. || 25. ἢ διανοίας A. || 27 — 29. apud Asclep. || 27. ἢ ψατο Asclep. || Ἑρμότιμος ἢ Ἡσίοδος ἢ Παρμενίδης
ἢ οἱ πρὸ τούτων, ἔξεσι ὕστερον ζητεῖν Asclep. || 33 — 38. apud Asclep. || 33. κινήθης ὁ Ἐμπ. Asclep. || 34. εἶπε) ἐν Asclep. || 35. ἢ μόνον τὴν
τῶν ἀγαθῶν ἀρχὴν Asclep. || 36. ἢ) ὁ Asclep. || 37. φησὶ τὴν διανοίαν αὐτῷ ἐκλαμβάνει Asclep.

1. σαφῶς) καλῶς L. || 33. ταῖς ποιητικαῖς αἰτίαις A. || 34. συνέχειν) neque constantem sententiam continuisse Sepulv. || 34 — p. 538
a 4. apud Asclep. || 36. διακρίνει τὸ δὲ νεῖκος συγκρίνει Asclep. || 38. τότε τὰ τε ὡς A. || 39. τοῖς σοιχείοις AM. || 40. τὰ τῷ) τὰ μόρια τὰ τῷ Asclep.

ρός εἰς πῦρ καὶ τὰ ὅμοια τῷ αἰέρος εἰς αἶρα, ὡς εἶναι μετ' ἀλλή-
 λων τὰ τῷ αἰέρος καὶ τὰ τῷ πυρός ὁμοίως. ὡσαύτως καὶ τὰ τῶν
 ἄλλων ἐκάστου. ὥτως γὰρ ἡ εἰς τὰ στοιχεῖα τῷ ἑνὸς διαίρεσις καὶ
 ὥτως μὲν αὐτῶν τὸ νεῖκος καὶ διακρίσεως μᾶλλον ἢ συγκρίσεως αἰτίον.
 πάλιν δ' αὖτ' ἡ φιλία, ὅταν τὰ αὐτὰ σώματα τε καὶ στοιχεῖα συγ-
 κρίνῃ τε καὶ εἰς ἓν συνάγῃ, πρῶτον αὐτὰ διαίρει τε καὶ κατακερμα-
 τίζει καὶ διακρίνει (*). καὶ γὰρ δὴ ὁλόκληρα ὄντα καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον
 αὐτῶν τι ὄν, ὅς ποικιλικὴ ἢ φιλία, γίνεθ'· καὶ γὰρ ἀπτεῖς ἀλλήλων
 καὶ ἐπὶ τῷ νεῖκος εἴη ἂν ἐν ἐνί. ἀλλὰ συνανακρινάσθ' ἀλλήλοισι
 τὸτε γὰρ ποικιλικὴ ἢ φιλία γίνεθ'· καὶ γὰρ τῷ ἀπτεῖς ἀλλήλων, ὅ καὶ
 ἐπὶ τῷ νεῖκος εἴη ἂν. Alex. το 3.

985 a (**) λέγομεν ὅτι ὡς εἰ ὁμολογῶμεν ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς Πυ-
 13. θαγόρειος ἦν, φανερόν ὅτι καὶ τὴν διάταξιν τῶν Πυθαγορείων ἔλεγε
 περιεκαλυμμένως. ὅθεν γὰρ ἐβύλοντο τὴν αὐτῶν σοφίαν κατὰ-
 δήλον καὶ σκυτεῦσι γενέσθ'. ἔλεγον ὅτι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἀρχὰς τῶν
 ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, καὶ τῶν μὲν εὐδῶν ἀρχὴν ἀγαθὴν ἔλεγον, τῆς
 δὲ ὕλης κακὴν, ἐπειδὴ πρὸς τῇ διαίρεσει ἡ ὕλη ὡς περ καὶ σὺ
 αὐτός, ὡς σοφώτατε Ἀριστοτέλες, λέγεις ὅτι ἀπλῶς γενέσις ἐστὶν
 ἡ τῶν κρείττωνων, τὶς δὲ γενέσις ἡ τῶν χειρόνων. διὸ τῷ μὲν θερμῷ
 ἀπλῶς ἐστὶ γενέσις, τῷ δὲ ψυχρῷ τις γενέσις ὡς χειρόνος. ὥτως
 ὅτι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι συμβολικῶς τὰ μὲν κρείττονα ἔλεγον ὑπὸ τῷ
 ἀγαθῷ γινέσθ', τὰ δὲ χειρόνα ὑπὸ τῷ κακῷ. τῷ ὄντι γάρ, ὡς καὶ
 ὁ Πλάτων φησὶν, ἐν παρυποστάσει ὑπάρχει καὶ περὶ τὸνδε φῶν
 θνητὸν τόπον περίπολυστον. ἄλλως τε δὴ ὅτε ἀκράτον ἐστὶ κακόν.
 ἡ γὰρ μοιχεία καὶ ὁ φθόνος κακὰ μὲν ὡς πρὸς τὰ μερικά, ἀγαθὰ δὲ
 ὡς πρὸς τὸ πᾶν, διότι ἡ ψυχὴ τῷ παθόντος ἀξία ἦν παθεῖν καὶ τῷ
 ποιήσαντος ποιῆσαι. ἄλλως τε δὴ τῷ σώματι ἔκ ἐστι κακὸν ἡ
 μοιχεία. ὁμοίως φησὶ καὶ ἐπὶ τῷ βλασφημούντος ὅτι τοῖς ὀργάνοις
 ἔκ ἐστι φαῦλον. ἡ γὰρ ἐνέργεια κρατύνει, ὡς φασὶν ἰατροὶ "κίνησις
 κρατύνει, ἀργίη τῇκει". ὥστε ὅθεν παντελῶς ἐστὶν ἀκρατον κακόν. 30
 ἔπειτα εἰ τὸ νεῖκος φησὶν Ἐμπεδοκλῆς αἰτίον τῷ κόσμῳ τῷ εἶναι,
 ὁ δὲ κόσμος κακόν, δῆλον ὅτι ἔκ ὑποτιθέσθ' ἀρχὰς δύο, μίαν τῷ
 ἀγαθῷ καὶ μίαν τῷ κακῷ. ἡ τοίνυν μοιχεία προηγουμένως διὰ τὴν
 τῷ σώματος θεραπείαν γίνεθ'· καὶ γὰρ διὰ τὸ κακὸν τὸ ἐξ αὐτῆς συμ-
 βαῖνον ὥστε παρυφίστασθ' τὸ κακόν, ὡς φησὶ Πλάτων. Asclep. 35
 (*). σημειωτέον ὅτι οἱ παλαιοὶ μὴ βυλόμενοι οἰκέταις ἑαυ-
 τῶν τέχνην κατὰ δὴλον εἶναι καὶ σκυτεῦσι καὶ τέκτοσι, συμβολικῶς
 καὶ περιεκαλυμμένως ἐβόλασθον ἕκαστα. καὶ διὰ τὸ καὶ Ἐμπεδο-
 κλῆς Πυθαγόρειος ὡς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἔλεγε τῶν ὄντων ἀρ-
 χὰς, τὸ μὲν τῶν αἰδίων, τὸ δὲ τῶν γεννητῶν καὶ φθαρτῶν, τὸ κακόν, 40
 διὰ μὲν τῷ ἀγαθῷ τὸ ἐν τῶν τῷ εἶδος δηλῶν, διὰ δὲ τῷ κακῷ τὸ
 διαίρετικόν τῆς ὕλης, ἐπειδὴ ἡ ὕλη πρὸς τῇ διαίρεσει. cod. Reg.

1. ἀλλήλων καὶ τὰ τῷ αἰέρος ὡσαύτως ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐκάστων Asclep. || 4. ἢ ἢ A. || 5. συγκρίνεται εἰς A,
 συγκρίνεται καὶ εἰς M. || 10. καὶ οἰκίαν. || 11. ἢ ἢ A. || 12. ἢ ἢ A. || 13. ἢ ἢ A. || 14. ἢ ἢ A. || 15. ἢ ἢ A. || 16. ἢ ἢ A. || 17. ἢ ἢ A.

1. πολλάκις δὲ τὸ ἐναντίον ὁρῶμεν Asclep. || 2. αἰτίαν om id. || 3. καὶ post σφαῖρον om id. || 4. καὶ διεσπαρμένον om Asclep. || ὑπάρ-
 χον Asclep., ὑπάρχει L. || 5. εἰς ἓν συνάγει καὶ τὰ εἶδη πάλιν τῇ ὕλῃ ἐπιτίθεται Asclep. || 10. ἔλεγε A. || 12. ὅθεν
 M. || 17. ῥοισμὸν L.

25. ὅτε (**) ἐρωμένον δὲ τὸ ἐναντίον πολλάκις γινόμενον, τὴν μὲν φιλίαν 985 a
 διακρίσεως αἰτίαν αὐτῇ γὰρ διακρίνει τὰ εἶδη ἐκ τῆς ὕλης κατ' 25.
 αὐτὰ καὶ ποιεῖ τὴν σφαῖραν καὶ πάλιν τὸ νεῖκος συγκρίνει τὰ στοι-
 χεῖα. καὶ γὰρ πῦρ τὸ τῇδε κακῆσαι καὶ διεσπαρμένον ὑπάρχον ἐν τῷ
 5 σφαίρῳ συνάγει εἰς ἓν καὶ τὰ εἶδη ἐπιτίθεται καὶ συνάπτει τῇ ὕλῃ.
 cod. Laur.

985 b ἐξῆς δὲ τὴν Λευκίππου τε καὶ Δημόκριτου περὶ στοιχείων δόξαν 985 b
 ἱστορεῖ καὶ σαφῶς ἐκτίθει τὴν τε δόξαν αὐτῶν καὶ τὴν πρὸς τὴν 4.
 ἄλλαν διαφορὰν τε καὶ κοινωνίαν τὴν καὶ τὴν δόξαν (*). πλήρες
 δὲ ἔλεγον τὸ σῶμα τῶν ἀτόμων διὰ νασότητά τε καὶ ἀμειβίαν
 τῷ κενῷ. ὁνομάζοντες δὲ τὸ μὲν πλήρες ὄν τὸ δὲ κενὸν μὴ ὄν (*),
 ἐπεὶ ὁμοίως αὐτοῖς ἦν ἐν ὑπάρξει τό τε πλήρες καὶ τὸ κενόν, ὅθεν
 μᾶλλον ἔλεγον εἶναι τὸ πλήρες τῷ κενῷ. λέγει δὲ ὅτι καὶ ὅτι τὴν
 καὶ τὴν ὕλην μόνην ἀρχὴν ἔθεντο. ὥτως γὰρ αὐτοῖς ἀρχαὶ αἱ τε ἀτο-
 15 μοι καὶ τὸ κενόν, ἐξ ὧν καὶ ἡ τῶν ἄλλων γενέσις καὶ τὰς διαφορὰς
 τῶν χημάτων καὶ τῶν τάξεων καὶ τῶν θέσεων κατ' αὐτὰς. ὡς τὸ μὲν
 χῆμα ῥοισμὸν ἔλεγον, τὴν δὲ τάξιν διαβιγῆν, τὴν δὲ θέσιν τροπῆν.
 ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τοῖς ἀρχαιοτέροις ἠρκεῖν τοῖς πάθεσι τῆς ὕλης
 καὶ αἰτίας πρὸς τὴν γενέσιν τῶν ὄντων, ποικιλικόν δὲ αἰτίον ὅθεν
 20 ἔλεγον, ὡς περ καὶ οἱ μανώσκει καὶ πυκνώσει τῆς ὕλης τὰ ἄλλα γεν-
 νῶντες. πλὴν ὅτι ἐκείνοι μὲν δύο διαφοραῖς ἐχρῶντο πρὸς τὴν γενέ-
 σιν τῶν ἐκ τῆς ὕλης γινόμενων, τῇ μανώσκει καὶ τῇ πυκνώσει, ὅτι
 δὲ τρισὶ ταῖς εἰρημέναις, χῆματι τάξει θέσει (*). φέρεθ' δὲ
 ἐν τισὶ γραφῇ τῇ αὐτῇ καὶ ὡς περ τῶν μαθηματικῶν τὴν αὐτὴν
 25 πρόπον καὶ ὅτι καὶ ἡ αὐτῇ ἡ γραφή, λέγει ἂν περὶ Πλά-
 τῶνος, ὅτι ὡς ἐκεῖνος ἐκ τῶν μαθηματικῶν γενέσιν ποιῶν τῶν
 σωμάτων καὶ τὴν τῶν τριγώνων διαφορὰν καὶ τὸ πλῆθος τὰς
 τῶν σωμάτων γενεᾶς διαφορὰς, ὥτως καὶ ὅτι καὶ τὰς διαφορὰς
 τῶν ἐν τοῖς πρώτοις σώμασι χημάτων ἐγένων τὰ ἐξ αὐτῶν.
 Alex.

30 (*) καὶ ἔλεγον (Λευκίππος καὶ Δημόκριτος) ὅτι ἔκ ἐστιν ἐπὶ 985 b
 πλέον τὸ ὄν τῷ μὴ ὄντος, ἐπειδὴ ὅτε τὸ σῶμα, τετέστιν αἱ ἀτομοί, 6.
 πλείονες ὑπάρχουσιν τῷ κενῷ. πανταχῶς γὰρ καὶ κενὸν καὶ ἀτομοὶ ὑπάρ-
 χουσιν. ὥτως φησὶ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ ὅτι ἔκ ἐστιν ἐπ'
 35 ἑλάττον τὸ μὴ ὄν τῷ ὄντος (μὴ ὄν δὲ λέγει τὸ καὶ τὴν ἑτερότητα).
 διὰ πάντων γὰρ τῶν ὄντων πεφοίτηκε. πάντα γὰρ τὰ ὄντα ὡς πρὸς
 ἀλλήλα παραβαλλόμενα μὴ ὄντα ὑπάρχουσιν. ὁ γὰρ ἄνθρωπος μὴ
 ὄν ἐστὶν ὡς πρὸς ἵππον. τὸ δὲ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄν ὅτε ῥῆξεν λέ-
 γει εἶναι ὅτε δοξάζοντ' περὶ τοῦ Δημόκριτος φησὶ μὴ εἶναι ἐπ'
 40 ἑλάττον τῷ ὄντος... καὶ διαφέρειν φασὶ τὸ ὄν ῥοισμῷ καὶ διαβιγῇ
 καὶ τροπῇ, Ἀβδηριτικαῖς φωναῖς... διὸ καὶ Ἐμπεδοκλέα εὐθύνει
 λέγοντά τῷ μὲν σφαίρᾳ τὴν φιλίαν, τῷ δὲ αἰδῇ τὸν κόσμον τὸ νεῖκος.

1. ἀλλήλων καὶ τὰ τῷ αἰέρος ὡσαύτως ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐκάστων Asclep. || 4. ἢ ἢ A. || 5. συγκρίνεται εἰς A,
 συγκρίνεται καὶ εἰς M. || 10. καὶ οἰκίαν. || 11. ἢ ἢ A. || 12. ἢ ἢ A. || 13. ἢ ἢ A. || 14. ἢ ἢ A. || 15. ἢ ἢ A. || 16. ἢ ἢ A. || 17. ἢ ἢ A.

1. πολλάκις δὲ τὸ ἐναντίον ὁρῶμεν Asclep. || 2. αἰτίαν om id. || 3. καὶ post σφαῖρον om id. || 4. καὶ διεσπαρμένον om Asclep. || ὑπάρ-
 χον Asclep., ὑπάρχει L. || 5. εἰς ἓν συνάγει καὶ τὰ εἶδη πάλιν τῇ ὕλῃ ἐπιτίθεται Asclep. || 10. ἔλεγε A. || 12. ὅθεν
 M. || 17. ῥοισμὸν L.

φησὶν ἔν πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐπειδὴ πάντα τ' ἐν ὑπερβέβηκεν, εἰπέ μοι ποῖόν ἐστι τ' ἀπλῶς αἴτιον τούτων. Asclep.

(⁷) οἱ περὶ Δευκίππου καὶ Δημοκρίτου σοιχεῖα τῶν ὄντων τ' κενὸν καὶ τ' πλήρες τιθέμενοι, καὶ πλήρη μὲν λέγοντες τὰς ἀτόμους τὰς διαφερέσας ἀλλήλων τῷ σχήματι, ἃς δὲ καὶ ἀτόμους ὡς νασὰς καὶ 5 ἀδιαρέτους ὠνόμαζον, κενὸν δὲ τὸ ἐν τῷ παντὶ αἶρα, ἐν ᾧ αὐτῷ, ὡς ἐκεῖνοι ἐδόξαζον, φέροντο. cod. Reg.

985 b (⁸) ὡς Θαλῆς τ' ὕδωρ, καὶ Ἡράκλειτος τ' πῦρ, καὶ Ἀναξί- 10 μένης καὶ Ἀναξίμανδρος τ' μεταξὺ. id.

985 b (⁹) περὶ — ἀφείσαν. λέγει μὲν περὶ Δευκίππου τε καὶ Δημο- 10 κρίτου ὅτι ᾧ λέγουσιν ἀλληλοτυπύσας καὶ κρηομένας πρὸς ἀλλή- 19 λας κινεῖσθαι τὰς ἀτόμους, πόθεν μέντοι ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τοῖς καὶ φύσιν, ἢ λέγουσιν ἡ γὰρ καὶ τὴν ἀλληλοτυπίαν βίαιός ἐστι κί- 19 νησις καὶ ἢ καὶ φύσιν, ὅτε δὲ ἡ βίαιος τῆς καὶ φύσιν. ὅδε γὰρ τ' πόθεν ἡ βαρύτης ἐν ταῖς ἀτόμοις λέγουσι. τὰ γὰρ ἀμερῇ τὰ ἐπι- 15 νούμενα ταῖς ἀτόμοις καὶ μέρη ὄντα αὐτῶν ἀβαρῇ φασὶν εἶναι. ἐκ δὲ ἀβαρῶν συγκειμένων πῶς ἂν βάρος γένῃ; εἴρηκε δὲ περὶ τούτων ἐπὶ πλεόν ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Οὐράνῃ (c. 4). "παρὰ πλησίον δὲ τοῖς ἄλλοις" εἶπεν, ὅτι μὴδ' ἐκείνων τις τὴν τῆς κινήσεως αἰτίαν τὴν ἐν τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἀποδέδωκεν. ὅδε γὰρ ὅδε τῶν 20 ἄλλων φυσικῶν περὶ κινήσεως τι εἶπεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς Φυσικοῖς εἶπεν (81), ὅτε περὶ κινήσεως ἔλεγε. περὶ μὲν ἔν τούτων τῶν δύο αἰτίων τῆς τε ὑλικῆς λέγει καὶ τῆς ποιητικῆς. Alex.

985 b (¹⁰) ἐν — τούτων. ἔως ἔπει δὲ τούτων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶ- 23 τοι. λέγει περὶ τῶν Πυθαγορείων, ὅτι οἱ μὲν πρὸ Δημοκρίτου τε 25 καὶ Δευκίππου γεγόνασιν, οἱ δὲ τινες ἦσαν καὶ καὶ τούτων. ἡ γὰρ ἐν δὲ τούτοις καὶ πρὸ τούτων ἢ περὶ Δημοκρίτου τε καὶ Δευκίππου μόνον λέγει, ἀλλὰ περὶ πάντων τῶν φυσικῶν τῶν προειρημένων. (¹¹) τῶν μὲν γὰρ ἦσαν πρεσβύτεροι, τοῖς δὲ συνήκμασαν (¹²). (ἡ) μάλ- 30 λον ὅτι αὐτὸς μὲν Πυθαγόρας πρὸ Δημοκρίτου τε καὶ Δευκίππου ὀλί- 30 γον ἐγένετο, πολλοὶ δὲ τῶν Πυθαγορῶν ἀκυσάντων συνήκμασαν τούτοις (¹³). τούτων δὲ φησὶν ἐντραφέντας τοῖς μαθήμασι τὰς τῶν

(*) p. 985 b 23. "Πυθαγόρειοι". . . ὁμοίως τούτοις καὶ Πλάτων, περὶ 5 ἔλεγον τινες ὡς κατεμαθηματικεύσατο τὴν φύσιν ὁ Πλάτων. ἐπεὶ δὲ πρῶ- 35 τον φύσει τῶν μαθημάτων οἱ ἀριθμοί, ἐν δὲ τούτοις ἐδόκουν θεωρεῖν πολλὰ τοῖς ὄσι καὶ γινόμενοις ὁμοιώματα μᾶλλον ἢ ἐν πυρὶ καὶ ὕδατι (τί γὰρ ὁμοίωμα ἐν πυρὶ τῆς δικαιοσύνης, ὡς ἐν τῷ ἀρτιάκις τυχὸν ἀρτίῳ ἢ ἐν τῷ τελείῳ ἢ τῷ ἐμμέσῳ; τί δὲ ὁμοίωμα ἐν ὕδατι ψυχῆς τε καὶ νῆς, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ, τῇ μονάδι; πρέσεισι γὰρ ἀπρόιτος, καὶ ᾧ τινὲς ἀριθμῷ συμπλακεῖν, πάλιν ὁ αὐτὸς μένει ὡς περὶ ὁ νῆς, ἢ ὡς ἐν τῷ κύκλῳ τῷ ἀριθμῷ τῷ καὶ τῷ λς'. ἐν αὐτῷ γὰρ καὶ προῖον μένει. τί δὲ ὁμοίωμα καιρῷ ἐν γῇ, ὡς ἐν τῷ ἐπτά; ἐπειδὴ τὴν ἐπτάδα καιρὸν ἐκάλεον οἱ Πυθαγόρειοι διὰ τὸ ἐπανακυκεῖν τὸν χρόνον

μαθημάτων ἀρχὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς θέει. ἀρχαὶ δὲ τῶν μαθη- 5 μάτων οἱ ἀριθμοί, καὶ τῇ φύσει πρῶτα κατ' αὐτὸς, ὅτι ἐκ προ- 5 θέσεως τὰ ἄλλα. θέσιν γὰρ προσεῖληφε τὰ μεγέθη, ὡς φθάσας ἐμνημόνευσεν ἤδη. id.

(¹⁴) λέγει δὲ "ἐν τούτοις καὶ πρὸ τούτων οἱ καλούμενοι Πυθα- 10 γόρειοι," ὅτι οἱ μὲν πρὸ Δημοκρίτου τε καὶ Δευκίππου γεγόνασιν (αὐτὸς δηλαδὴ ὁ Πυθαγόρας· μικρῷ γὰρ ἀρχαιότερος αὐτῶν γέ- 10 γονε), πολλοὶ δὲ τῶν Πυθαγορῶν ἀκυσάντων συνήκμασαν τού- 10 τοις. . . λέγει δὲ καὶ τὰ αἰτία, πόθεν ὁρμηθέντες τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων τὰς τῶν μαθημάτων ἀρχὰς εἰρήκασιν. ἐπεὶ γὰρ τῶν ὄντων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶτοι. ἔξ ἀφαιρέσεως γὰρ ὅτι, τὰ δὲ ἄλλα ἐκ 15 προθέσεως, ὡς εἴρη. . . τῆς μὲν γὰρ δικαιοσύνης ἴδιον ὑπολαμβάνοντες τ' ἀντιπεπονηθός τε καὶ ἴσον ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τούτο εὕρισκον ὄν. διὰ τούτο τὸν ἰσάκις ἴσον ἀριθμὸν ἤγουν τὸν πρῶτον τετράγωνον 15 (πρῶτος δὲ ἐν τετραγώνοις ὁ τέσσαρα) δικαιοσύνην ἔλεγον εἶναι, ἄλλοι δὲ τὸν ἐννέα ὡς πρῶτον τετράγωνον ἀπὸ περιττῶ πρώτου τῷ τρία. καιρὸν δὲ πάλιν ἔλεγον τὸν ἐπτά. δοκεῖ γὰρ τὰ φυσικὰ τῆς 20 τελείας καιρῆς ἔχειν καὶ γενέσεως καὶ τελειώσεως καὶ ἐβδομάδα, ὡς ἐπ' ἀνθρώπῳ τούτο ὁρᾷ. καὶ γὰρ τίκτετο ἐπταμηνιαῖα, καὶ ὀδοντο- 20 φυεῖ τὰ παῖδια ἐν τῷ ἐβδόμῳ μηνί, καὶ ἡβάσκει περὶ τὴν δευτέ- 20 ραν ἐβδομάδα ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ ἐνιαυτῷ, καὶ γενεῖα περὶ τὴν τρίτην, τὸν εἰκοστὸν δηλαδὴ πρῶτον. ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον δὲ, ἐπεὶ αὐτὸς αἰτίας ἐστὶ τῶν καρπῶν καὶ τῇ κινήσει τούτου ἐνιαυτός 25 μετρεῖτο, τὴν ἐβδομάδα λαχεῖν τῶν περὶ τὸν ἕρανόν φερομένων σφαῖραν, ἄνωθεν ἀπὸ τῆς ἀπλανῆς ἀρχομένων αὐτῶν ἀριθμεῖσθαι. 25 καὶ παρὰ τὰς τῶν μαθηματικῶν ὑπολήψεις ὑπελάμβανον τούτο. κινεῖσθαι γὰρ μὲν τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν καὶ τὰς πέντε τὰς τῶν 30 πλανήτων, μεθ' ὧν ἐβδόμην τὴν τῷ ἥλιῳ καὶ ὀγδόην τὴν τῆς σε- 30 λήνης, καὶ τὴν τῆς γῆς ἐννάτην. κινεῖσθαι γὰρ ἔλεγον καὶ τὴν γῆν, κα- 30 θάπερ τὰς λοιπὰς σφαῖρας, περὶ τὸ μέσον καὶ τὴν ἐξίαν, ἣν ἐκάλεον τ' πῦρ. ἐπεὶ δὲ ὁ ἐπτά ὅτε γεννᾷ τινὰ τῶν ἐν τῇ δεκάδι ἀριθμῶν ὅτε γεννᾷ ὑπὸ τινος αὐτῶν, διὰ τούτο καὶ Ἀθηναῖν ἔλεγον αὐτόν. 35 ὁ μὲν γὰρ δύο τὸν τέσσαρα καὶ ὁ τρία τὸν ἐννέα, ἀμφοτέρω δὲ τὰ ἔξ. ὁ τέσσαρα μὲν τῷ δύο τὰ ὀκτώ, καὶ ὁ δύο μὲν τῷ πέντε τὰ δέκα 35 γεννᾷ. γεννῶντο δὲ ὁ τέσσαρα καὶ ἔξ καὶ ὀκτώ καὶ ἐννέα καὶ ὁ δέκα γεννῶσι δὲ μόνον ὁ δύο καὶ ὁ τρία καὶ ὁ πέντε. γεννῶντο δὲ μό- 35 νον ὁ ἔξ, ὁ ὀκτώ, ὁ ἐννέα καὶ ὁ δέκα. ὁ δὲ τέσσαρα καὶ γεννᾷ καὶ 35 γεννᾷ. ὁ ἐπτά δὲ ὅτε τινὰ γεννᾷ ὅτ' ἐκ τινος γεννᾷ. cod. Laur.

ἐν ταύτῃ, ἢ διὰ τὴν σχηματισμὸς τῆς σελήνης) διὰ τούτο τὰ σοιχεῖα τῶν ἀριθμῶν τῶν ὄντων σοιχεῖα ὑπέλαβεν. Anon. Urbin.

14. ὅτε δὲ — φύσιν om. A. || 19. μὴ δεικνύς τε τὴν A. || 27. μόνον M.

3. προσεῖληφε codd. || 17. καιρὸν ἔν ἔλεγον τὸν ἐπτά. πάλιν δοκεῖ Asclep. || 18. ἴσχειν καιρὸς Asclep. || 19. τούτο ὁρᾶται om. Asclep. || τί- 35 κτοται Asclep. || 20. ὀδοντοφυεῖ τούτων μηνῶν, ἀλλὰ καὶ ἡβᾷ περὶ δευτέραν Asclep. || 21. ἐν — ἐνιαυτῷ ei. 22. τὸν — ἀλλὰ om. Asclep. || 23. αὐτὸς δοκεῖ τῶν καιρῶν αἰτίας εἶναι Asclep. || 31. ὁ ἐπτά post ἀριθμῶν Asclep. || 33. ἐννέα καὶ τὸν ἔξ Asclep. || 34. μετὰ τῷ δύο om. Asclep. || τὰ] τὸν Asclep.

985 b 26. (4) δείκνυσιν τὸτο ὁ Πυθαγόρειος Νικόμαχος εὐθύς ἐν προοιμίαις τῆς ἀριθμητικῆς αὐτῆς εἰσαγωγῆς. cod. Reg.

“ἐπεὶ — πρῶτοι.” εἰπὼν ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι διὰ τὸ τοῖς μαθήμασιν ἐντραφῆναι τὰς τέτων ἀρχὰς τῶν ὄντων πάντων ἀρχὰς ὡνέθησαν εἶναι, λέγει ἐξῆς ὡς λόγῳ χρῶμενοι ἐπὶ τῷτο ἦλθον. εἴη 5 δ’ ἂν καταλληλότερον ἔχουσα ἢ λέξις εἰ ἀντὶ τῷ δὲ τὸ γὰρ εἴη· ἐπεὶ γὰρ τῶν ὄντων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶτοι (ἐξ ἀφαιρέσεως γὰρ ὄντοι) καὶ ὅτι ἐδόκουν ἐν αὐτοῖς ὁμοιώματα πολλὰ πρὸς τὰ ὄντα ὅραν καὶ πρὸς τὰ γινόμενα, καὶ μᾶλλον ἐν τέτοις ἢ ἐν τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν ὁρῶντες, ὁρῶντες δὲ καὶ τῶν ἁρμονιῶν τὰς λόγους καὶ τὰ πάθη 10 ἐν ἀριθμοῖς ὄντα, ἐπεὶ τὰ μὲν ἅλλα πάντα ὁμοιότητα πρὸς τὰς ἀριθμὸς εἶχεν, οἱ δὲ ἀριθμοὶ πάσης τῆς φύσεως, τῷτέσι πάντων τῶν ὄντων τε καὶ κατὰ φύσιν συνεσώτων πρῶτοι, τὰς τῶν ἀριθμῶν ἀρχὰς ἔθεντο. ὁμοιώματα δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ὄντα καὶ γινόμενα ἡγῶντο ἐν τέτοις εἶναι, τῷτέσι τοῖς ἀριθμοῖς, ἢ ἐν τέτοις τοῖς σώμασιν ἂν σοιχεῖα φάμεν, οἷον γῆς καὶ τῶν ἄλλων, ἐπήνεγκε, διὸ καὶ εἰς τῷτες τὰ ὄντα ἀνήγαγον καὶ ταῦτα σοιχεῖα ἔλεγον αὐτῶν, ἀλλ’ οὐ τὰ σώματα. τίνα δὲ τὰ ὁμοιώματα ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἔλεγον εἶναι πρὸς τὰ ὄντα τε καὶ γινόμενα, ἐδήλωσε (*). τῆς μὲν γὰρ 15 δικαιοσύνης ἴδιον ὑπολαμβάνοντες εἶναι τὸ ἀντιπεπονηθὸς τε καὶ ἴσον, ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τῷτο εὐρίσκοντες ὅν, διὰ τῷτο καὶ τὴν ἰσάκεις ἴσον ἀριθμὸν πρῶτον ἔλεγον εἶναι δικαιοσύνην. τὸ γὰρ πρῶτον ἐν ἐκάστῳ τῶν ἐν αὐτῷ λόγον ἐχόντων μάλιστα εἶναι τῷτο ὃ λέγει (4). τῷτον δὲ οἱ μὲν τὴν τέσσαρα ἔλεγον, ἐπεὶ πρῶτος ὢν τετράγωνος εἰς ἴσα διαιρεῖται καὶ ἔστι ἴσος, ὅς γὰρ δύο· οἱ δὲ τὴν ἑννέα, ὅς ἐστι 25 πρῶτος σφαιρὸς ἀπὸ περιττῶ τῷ τρία ἐφ’ αὐτὴν γενομένης (*). καιρὸν δὲ πάλιν ἔλεγον τὴν ἑπτὰ· δοκεῖ γὰρ τὰ φυσικὰ τὰς τελείας καιρὸς ἔχειν καὶ γενέσεως καὶ τελειώσεως καὶ ἐβδομάδας, ὡς ἐπ’ ἀνθρώπων. καὶ γὰρ τίκτεται ἑπταμηνιαῖα, καὶ ὀδοντοφυεῖ τοσούτων

(*) p. 985 b 32. “ἐπειδὴ — ἄλλα.” οἱ τὰ πράγματα τὰς ἀριθμὸς εἶναι λέγοντες ταύτην τὴν τάξιν αὐτοῖς ἀπένειμαν ἐν τῷ ὕμνῳ, ἢ ἔχειν ὥς το καὶ τὰς ἀριθμὸς, οἷς ἔλεγον εἶναι ταῦτα· οἷον τὴν τῆς δυάδος τάξιν τὴν τῆς δοξῆς τάξιν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐπειδὴ ἡ δυὰς δοξῆ παρ’ αὐτοῖς· ῥέπει γὰρ ἐν τῷ δοξάζειν εἰς δύο ὃ δοξάζων. καὶ ἐπειδὴ τέλειον ἡ δεκάς, βλέποντες ἐν τῷ ὕμνῳ ἑπτὰ μὲν κύκλους τῶν πλανήτων, καὶ τὴν ἀπλανῆ καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν 35 ἀντίχθονα προσετίθεν εἰς τὸ τελειῶσαι τὴν δεκάδα. Anon. Urbin.

9. πρὸς om M. || 10. dele ὁρῶντες, omissum a Sepulv. || 14. lege ἀρχὰς πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς ἔθεντο. || 15. quoniam enim rebus numeri priores sunt (numeri enim ex abstractione sumuntur) et quoniam cernere videbantur multa in his similia rebus quae sunt vel fiunt, atque in his magis quam in corporibus simplicibus, quia item videbant concentuum rationes affectiones esse in numeris, idcirco numeros principia rerum esse dicebant. nam cum cetera omnia similitudinem habeant cum numeris... numeros principia esse omnium rerum putabant. Sepulv. || 16. ut terrae et similibus. adiecit autem et ceterorum, quoniam Sepulv. || 25. εἰ δ’ A. || 26 — p. 541 b 99. ap. Asclep. || 28. ἐβδομάδα Asclep.

1. μηνῶν, ἀλλὰ καὶ ἡβᾶ περὶ Asclep. || 2. αὐτὸς δοκεῖ τῶν καιρῶν αἴτιος εἶναι Asclep. || 3. ἰδρῦσθαι ἐν τῇ ἐβδόμῃ σφαίρᾳ, καὶ τέτις καθ’ ὃ ὃ ἑπτὰ ἀριθμὸς Asclep. || 5. κεῖσθαι Asclep. || 6. ὃν ὀγδόην Asclep. || 12. γεννᾶται τῶν ὑπὸ τὴν δεκάδα· τοιαύτη Asclep. || 13. ἀμήτωρ γὰρ, φασί. γάμον Asclep. || 15. εἴη Asclep. || ἄρτιον κατὰ σύνθεσιν δὲ καὶ συμπλοκὴν ἐξ ἀρτίων L. || 16. ἀρτίον πρῶτον τῷ δύο καὶ ἐκ πρῶτον περιττῷ τῷ τρία τὴν L, ἀρτίον πρῶτον δύο καὶ περιττῷ πρῶτον τῷ τρία τὴν Asclep. || 17. τὸ μὲν — 18. θῆλυ om L. || 18. τὸ γὰρ ψυχικὸν L. || 19. εἶπον Asclep. || διὰ τὸ ὅμοιον δὲ καὶ μόνιμον πάντα καὶ ἀρχικὸν εἶναι τὸν τὴν Asclep. || 21. εἶναι, καὶ τὸ πόθεν ποῖ ἔχειν, καὶ πρῶτην διάστασιν· ἔλεγον L. || 23. αὐτῶν καὶ ἀριθμὸς Asclep. || 24. ἐτίθεντο L. || 25. τὴν ἁρμονίαν L. || ἀριθμὸς τινος L, Asclep. || συγκειμένην L. || 26. ἔλεγον] ἐπρέσβενον L, Asclep.

ἐτῶν, καὶ ἡβάσκει περὶ τὴν δευτέραν ἐβδομάδα, καὶ γενεῖα περὶ τὴν τρίτην. καὶ τὴν ἡλίον δέ, ἐπεὶ αὐτὸς αἴτιος εἶναι τῶν καρπῶν, φησί, δοκεῖ· ἐνταῦθα φασιν ἰδρῦσθαι καθ’ ὃ ὃ ἐβδομος ἀριθμὸς ἐστίν, ὃν καιρὸν λέγουσιν· ἐβδόμην γὰρ αὐτὴν τάξιν ἔχειν τῶν περὶ τὸ μέσον καὶ τὴν ἐξίαν κινουμένων δέκα σωμάτων· κινεῖσθαι γὰρ μὲν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν καὶ τὰς πέντε τὰς τῶν πλανήτων, μεθ’ ἣν ὀγδόην τὴν σελήνην, καὶ τὴν γῆν ἐννάτην, μεθ’ ἣν τὴν ἀντίχθονα. ἐπεὶ δὲ ὅτε γεννᾶται τινὰ τῶν ἐν τῇ δεκάδι ἀριθμῶν ὃ ἑπτὰ ὅτε γεννᾶται ὑπὸ τινος αὐτῶν, διὰ τῷτο καὶ Ἀθηναῖοι ἔλεγον αὐτόν. ὃ μὲν γὰρ δύο τὴν τέσσαρα καὶ ὃ τρία τὴν ἑννέα, καὶ τὴν ἐξ καὶ ὃ τέσσαρα τὴν ὀκτώ καὶ ὃ πέντε τὴν δέκα γεννᾶται, γεννῶνται δὲ ὃ τέσσαρα καὶ ὃ ἐξ καὶ ὃ ὀκτώ καὶ ὃ ἑννέα καὶ ὃ δέκα· ὃ δὲ ἑπτὰ ὅτε τινὰ γεννᾶται ὅτε ἐκ τινος γεννᾶται· τοιαύτη δὲ καὶ ἡ Ἀθηναῖα ἀμήτωρ καὶ αἰεὶ παρθένος. γάμον δὲ ἔλεγον τὴν πέντε, ὅτι ὃ μὲν γάμος σύνοδος ἄρρενός ἐστι καὶ θήλεος, ἐστὶ δὲ κατ’ αὐτὸς ἄρρεν μὲν τὸ περιττὸν θῆλυ δὲ τὸ ἄρτιον, πρῶτος δὲ ὅτος ἐξ ἀρτίων τῷ δύο πρῶτος καὶ πρῶτος τῷ τρία περιττῷ τὴν γενέσιν ἔχει· τὸ μὲν γὰρ περιττὸν ἄρρεν αὐτοῖς ἐστίν, ὡς εἶπον, τὸ δὲ ἄρτιον θῆλυ. νῦν δὲ καὶ ὕσταν ἔλεγον τὸ ἐν· τὴν γὰρ ψυχὴν ὡς τὴν νῦν εἶπε. διὰ τὸ μόνιμον δὲ καὶ τὸ ὅμοιον πάντα καὶ ἀρχικὸν τὴν νῦν μονάδα τε καὶ ἐν ἔλεγον· ἀλλὰ καὶ ὕσταν, ὅτι πρῶτον ἡ ὕσταν. ὁδοῦ δὲ τὰ δύο διὰ τὸ ἐπ’ ἀμφω μεταβλητὴν εἶναι· ἔλεγον δὲ καὶ κίνησιν αὐτὴν καὶ ἐπίθεσιν. τὰς δὲ τοιαύτας τῶν πραγμάτων πρὸς τὰς ἀριθμὸς ἐκλέγοντες ὁμοιότητας ἀρχὰς αὐτῶν τὰς ἀριθμὸς ὑπέθεντο, πάντα τὰ ὄντα ἐξ ἀριθμῶν συγκειῖσθαι λέγοντες. ἀλλὰ καὶ τὰς ἁρμονίας κατ’ ἀριθμὸν τινὰ ὁρῶντες συγκειμένους καὶ τέτων ἀρχὰς ἔλεγον τὰς ἀριθμὸς· ἢ μὲν γὰρ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ ἐστὶ λόγῳ, ἢ δὲ διὰ πέντε ἐν ἡμισίῳ, ἢ δὲ διὰ τεσσάρων ἐν ἐπιτρίτῳ. Alex.

(*) λέγομεν δὲ ἡμεῖς ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι ἐκ ἐβδόμης κα- 985 b 29.

τάδηλον ποιῆσαι τὴν αὐτῶν σοφίαν καὶ σκυτεῦσι. τῷτε χάριν συμβολικῶς παρεδίδουσιν τὰ μαθήματα, ὥσπερ οἱ ποιηταὶ περι- κεκαλυμμένως ἔλεγον, καὶ εἰ ἐμμένοι τις τῷ φαινόμενῳ, λώβην γεννᾶται τῇ ψυχῇ. καὶ ἐκέχρητο τοῖς ἀριθμοῖς, ἐπειδὴ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν πρωτίτη ἐστίν, ὡς μεμαθήκαμεν ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ 35 πραγματείᾳ καὶ ἐν τῇ ἀριθμητικῇ· κέχρηται γὰρ ὁ γεωμέτρης ἀριθμοῖς, αὕτη δὲ μεγέθεσιν οὐ κέχρηται· ἐπειδὴ τοίνυν οἱ ἀριθμοὶ

ὀριστικοί καὶ περαντικοί ὑπάρχουσι τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀριθμημένων, τοιαῦτα δὲ ὑπάρχουσι καὶ τὰ εἶδη ὀριστικὰ καὶ συνεκτικὰ τῆς ὕλης, διὰ τῶν ἀριθμῶν τὰ εἶδη τὰ φυσικὰ ἐβύλοντο δηλῶν. ὃ γὰρ δὴ καὶ τὴν ὕλην· πῶς γὰρ οἷον τέ ἐστιν ἐξ ἀριθμῶν συγκείμενα τὰ φυσικὰ πράγματα; ἀμέλει τοι καὶ τὸν πέντε ἀριθμὸν ἔλεγον δικαιοσύνην, ἐπειδὴ μέσος ἐστὶ τῷ δέκα, ἥτις δεκάς δεκτική ἐστι πάντων τῶν ἀριθμῶν· ἐπεὶ ὅν τ' ἐ μέσον ἔχει τῷ παντὸς ὁ πέντε ἀριθμός, ἐκάλαν αὐτὸν δικαιοσύνην, οἷον δόχην τινὰ ἔσαν. καὶ δικαστὴς ἐντεῦθεν λέγετο ὁ διχάζων καὶ ὀρίζων τὰ κατ' ἀξίαν ἐκάστω. πάλιν δὲ ἐκάλαν τὸν ἑπτὰ ἀριθμὸν καιρὸν, ἐπεὶ ἡ σελήνη, ἥνικα ἐστὶν ἑπτὰ ἡμερῶν, τετραγωνίζει τὸν ἥλιον· δύο ἡμισὺ γὰρ ἡμέρας ποιεῖ ἐν ἐκάστω ζωδίῳ. διὸ καὶ κρίσιμός ἐστιν ἡ ἐβδόμη ἡμέρα καὶ ἡ δις ἐβδόμη. πάλιν δὲ καὶ τὰ ἑπταμηνιαία βρέφη ζῶσι, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποκυήσεως ἐστὶν ὁ ἐβδόμος μῆν. πρὸς ἐπὶ τούτοις μέχρι τῶν ἑπτὰ ἐνιαυτῶν ῥίπτουσιν οἱ παῖδες τὰς ὀδόντας, εἴτα μέχρι τῶν δεκατεσσάρων ἄρχοντι μεράκια γίνεσθαι, λοιπὸν ἡ τρίτη ἐβδομάς ποιεῖ αὐτὸς σπερμαίνειν. ἔλεγον ὅν τὴν μονάδα τὸν νῦν διὰ τ' ἀμερές καὶ τ' πρῶτον. τὴν δὲ δυάδα ἔλεγον εἶναι τὴν ψυχὴν, ἐπειδὴ ἔχει τ' ποθὲν ποῖ· ἀρχεῖ γὰρ ἀπὸ προτάσεων καὶ τελευτᾷ ἐπὶ συμπέρασμα. τὸν δὲ τρία ἀριθμὸν ἔλεγον τὴν δόξαν, ἐπεὶ ἔχ' ὠρίζαι, ἀλλὰ πρώτη ἐστὶν ἀδιόριστος, καὶ ἔκ' ἔχει βεβαίως εἴτε θάνατός ἐστιν ἡ ψυχὴ εἴτε θνητή, καὶ εἴτε αἰδῖος ὁ κόσμος εἴτε φθαρτός, ὥσπερ ἐνταῦθα καὶ ἐστίν. τὸν δὲ τέσσαρα ἀριθμὸν ἔλεγον τ' σῶμα τ' ἀπλῶς, τὸν δὲ πέντε τ' φυσικὸν σῶμα, τὸν δὲ ἕξ τ' ἐμφυχον, ἐπειδὴ ὁ ἕξ πρῶτός ἐστιν ἀπὸ τριάδος καὶ δυάδος πολυπλασιαζόμενος, τῷ τετάρτῳ καὶ ἄρτιν. ἐστὶ δὲ ἡ ψυχὴ πρὸς τῷ περιττῷ ὡς ἀδιαίρετος, τ' δὲ σῶμα πρὸς τῷ ἄρτιν ὡς διαιρετῷ. ἐπεὶ ὅν ἐστιν ἐν τοῖς ὅσιν καὶ ἔνωσις καὶ ὁμοιότης καὶ εἰδοποιία καὶ ταυτότης, ἐστὶ δὲ καὶ ἑτερότης καὶ ἀνομοιότης καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, τὴν μὲν μονάδα ἔλεγον ἀρχὴν εἶναι τῆς ἐνώσεως καὶ τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς εἰδοποιίας καὶ τῆς ταυτότητος καὶ πάσης συνεχείας καὶ ἀπλῶς, τὴν δὲ δυάδα ἔλεγον ἀρχὴν εἶναι τῆς ἑτερότητος καὶ διαιρέσεως καὶ ἀνομοιότητος· διὸ καὶ τὴν ὕλην δυάδα ἔλεγον, ἐπειδὴ αἰτία ἐστὶ τῆς διαιρέσεως. πάντων ὅν τ' ἀπλῶς αἰτιον, καὶ ἐνώσεως καὶ διαιρέσεως καὶ ὁμοιότητος καὶ ἀνομοιότητος καὶ εἰδοποιίας ἀρχὴν καὶ αἰτίαν ἔλεγον τὴν ἐνάδα, ἥτις ἐστὶ τ' πρῶτον αἰτιον· δεῖ γὰρ εἶναι πρῶτον αἰτιον ἐν τοῖς ὅσιν. εἰ γὰρ ὑποβῶμεθα εἶναι τι ἄλλο σὺν αὐτῷ, ἔσαι ἔτις ἔνωσις καὶ ἔκ' ἐν· ἀνάγκη δὲ πάντως ἐν εἶναι αἰτιον τ' παρακτικὸν κοινῶς πάντων καὶ ὁμοίων καὶ ἀνομοίων. εἰ γὰρ ἀριθμός ἐστι τ' ἐκ μονάδων συγκείμενον πλῆθος, ἔστι δὲ ὁδὸς ἀνάγκη εἶναι καὶ ἐν, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐνάς, τ' πρῶτον αἰτιον τ' παρακτικὸν πάντων· ὥστε κρείττων ἐστὶν ἡ ἐνάς τῆς μονάδος· πολλὰ γὰρ πρῶτα εἶναι ὃ δύναντο. πάλιν τοίνυν τὸν δέκα ἀριθμὸν ἐκάλαν τὸν κόσμον, ἐπεὶ ὥσπερ ὁ δέκα ἀριθμὸς δεκτικός ἐστι παντὸς ἀριθμοῦ, ἔτι καὶ ὁ κόσμος δεκτικός ἐστι πάντων τῶν εἰδῶν. τινὲς δὲ φασιν ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι βεβλόμενοι δειξάμενοι ὅτι δέκα σφαῖραι ὑπάρχουσι διὰ τ' ἀναγαγεῖν τὸν ἔρανόν εἰς τὸν δέκα ἀριθμὸν, ἔλεγον εἶναι τὴν ἀπλανῆ καὶ τὰς ἑπτὰ τῶν ἑπτὰ πλανήτων καὶ τὴν ὑπὸ σελήνην, τῷ τετάρτῳ τὰ τέσσαρα ζοιχεῖα, ἰδὲ

ἐννέα, καὶ τὴν ἀντίχθονα· ἔτις γὰρ αὐτὴν ἐκάλαν, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης. εἰδέναι μέντοι γε χρὴ ὅτι οἱ γνήσιοι Πυθαγόρειοι ἀντίχθονα ἐκάλαν τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν, ἐπειδὴ ὥσπερ ἡ γῆ ἀντιφράττουσα αἰτία γίνετο τῆς ἐκλείψεως τῆς σελήνης, ἔτι καὶ ἡ σελήνη ἀντιφράττουσα τῷ ἡλίῳ ποιεῖ αὐτὴν ἐκλιμπάνειν. Asclep.

(*) δικαιοσύνην οἱ Πυθαγόρειοι τὸν ἐν τοῖς ἐνεργείᾳ τετραγώνοις πρῶτον, τὸν δ', ἔλεγον, ὅτι περὶ ἰσάκεις ἴσος ἐστίν· τὰς γὰρ ἐπιπεδικὰς πλευρὰς ἑαυτῷ πάντοθεν ἴσας ἔχει, ἀπὸ τῆς εἰς ἑαυτὸν τῷ β' πολλαπλασιασέως γινόμενος. ὡς δ' ἐννοίᾳ φασιν, τὸν θ', ὅτι ὁ δ' ἀπὸ τῶν δις δύο ἐγένετο, ὁ δὲ β' ἄρτιος ὢν ὕλης καὶ ἀπειρίας λόγον παρ' ἐκείνοις ἐπέχει. καὶ ἄλλως δὲ ὁ δὲ ἀριθμὸς ὅλως παρὰ τούτοις ὁ β', ὅτι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τὸν δ' καὶ πολλαπλασιαζόμενος ἀποτελεῖ καὶ διπλασιαζόμενος, ὅπερ ἔκ' ἐπὶ τινος ἄλλου τῶν ἑμπαρῶν εὐρεθῆσεν. ὁ δὲ θ' ἄτε ἀπὸ τῶν γ' γ' ἀποτελεσθεὶς καὶ ἰσάκεις ἴσος ὢν καὶ προσέτι τὴν ἑαυτῷ πλευρὰν τὴν γ' περιττὴν τε ἔχων καὶ εἶδος λόγον ἐπέχυσαν, ἑτερόν τε καὶ ἑτερον ἀριθμὸν ἀποτελεῖσαν, ἀπὸ τε τῷ διπλασιασμῷ αὐτῆς καὶ τῷ πολλαπλασιασμῷ κυριωτέρως μᾶλλον δικαιοσύνη ἐλέγετο. κατ' ἄλλον δὲ πάλιν λόγον τὸν ε' δικαιοσύνην ἐκάλαν, ὅτι περιστατικός ἐστι τῶν πρὸ αὐτῆς καὶ μετ' αὐτὴν μέχρι δεκάδος ἀριθμῶν· καὶ γὰρ τὴν ἑαυτῷ ποσότητα τὰς ἐλλείψεις τε καὶ πλεονεξίας αὐτῶν ἀντανισοῖ, τῷ μὲν θ' φέρε τέτταρα ἀφαιρέμενος καὶ αὐτὰ ταῦτα τῷ ἐνὶ προσθεῖς, καὶ ἴσους ἑαυτοῖς ἀμφοτέρως ποιῶν, τῷ δὲ ἡ γ'. τούτοις γὰρ αὐτῷ τῷ ε' πλεονεκτῶν καὶ ταῦτα πάλιν τὰ γ' τῷ ἐλαττωμένῳ τῷ β' προσθεῖς ἐνὶ ὄντι καὶ αὐτῷ ἐπίσης τῷ ἡ' τῶν ἐντὸς τῆς μονάδος, καὶ ἔτις οἶα τις δικαστὴς καὶ κριτὴς ἑαυτοῖς καὶ ἀλλήλοις πάντας ἰσάζων τὰς ἐντὸς τῆς δεκάδος. ἐννοίᾳ δὲ φασιν ὅτι ὡς μεταξὺ τῆς δεκάδος ὢν ὁ ε' δικαστὴς ἐκαλεῖτο τοῖς Πυθαγόρειοις, οἷον τις διχαστὴς ὢν. νῦν δὲ καὶ ψυχὴν διὰ τ' μοναδικὸν καὶ ἐνιαῖον τὴν μονάδα ἔλεγον, μὴ προσδιοριζόμενοι μηδὲ χωρίζοντες ὅλως τὸν νῦν τῆς ψυχῆς. καιρὸν δὲ τὸν ζ' ἀριθμὸν ὠνόμαζον, ὅτι κατ' αὐτὴν αἱ ἡλικίαι, ὡς δοκεῖ καὶ Ἰπποκράτει, διαμερίζονται· μέχρι μὲν γὰρ τῆς πρώτης ἐβδομάδος ἱμφας καὶ παιδίον λέγετο ὁ ἄνθρωπος, παῖς δὲ μέχρι τῆς δευτέρας ἡγῶν τῶν ἰδ' ἐτῶν, μεράκιον μέχρι τῆς τρίτης ἐβδομάδος ἡτοὶ κα' χρόνον, νεανίσκος μέχρι τῶν εἴκοσι ὀκτώ, τῆς δ' ὀγδοῆς ἐβδομάδος, εἴτα τῆς πέμπτης ἄχρι ἀνδρ'· ἐκ δὲ τούτου φθίνει καὶ τὸν τῆς ἀκμῆς τε καὶ τῆς παρακμῆς καὶ τὸν τῷ ὠμογῆρως τε καὶ τῷ γῆρως χρόνον καὶ πρόβασιν πάλιν ἐβδομάδος λαμβάνει, μέχρι πέντε πάλιν ἑπτάδων τὴν πρόβασιν λαμβάνων καθ' ἡλικίας ὑφαίρεσιν. ὡς συμβαίνειν εὐλόγως λέγεσθαι τὰ ἔτη ἡμῶν ὅτι εἶναι (οἷς γὰρ λέ' τοσαῦτα), ἐλαττονάκεις δὲ μέχρις π', ἄχρι μ' χρόνων γενομένης τῆς τελειώσεως. ἐκ τε γὰρ τούτων καὶ τῶν τοιούτων καιρὸν ἐκάλαν τὸν ζ' ἀριθμὸν· ὃ μὲν ἄλλα καὶ τὴν τῷ ἡλίῳ σφαῖραν, ὅς ἡμέρας τε καὶ νύκτας καὶ χρόνον ἀπλῶς ἐστὶν αἰτιος, ἐν τῇ ἐβδόμῃ τῶν σφαιρῶν ἑταττον χώρα, ἐπάνω τῆς σεληνιακῆς εὐθὺς προσεχῶς... ὁ μὲν γὰρ διὰ τεσσάρων λόγος ἐν ἐπιτρίτῳ θεωρεῖτο ὡς ὁ δ' πρὸς τὸν γ', ὁ διὰ ε' ἐν ἡμιολίῳ ὡς ὁ γ' πρὸς τὸν β', ὁ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ ὡς ὁ β' πρὸς τὸν δ', ὁ διὰ πα-

σῶν καὶ διὰ ε' ἐν τριπλασίῳ ὡς δ' β' πρὸς τὸν ζ', ὁ δὲ διὰ πασῶν
ἐν τετραπλασίῳ ὡς δ' β' πρὸς τὸν οὐκτώ. cod. Reg. 1853.

986^a ἔλεγον δὲ καὶ τὸν ἔλον ἕρανόν καὶ ἀρμονίαν συγκεῖσθαι τινὰ

2. (τάττω γὰρ δηλωτικὰν αὐτῷ τὴν καὶ τὸν ἔλον ἕρανόν εἶναι ἀριθμόν) διότι
ἐξ ἀριθμῶν καὶ κατ' ἀριθμόν καὶ ἀρμονίαν. τῶν γὰρ σωμάτων τῶν
περὶ τὸ μέσον φερομένων ἐν ἀναλογίᾳ τὰς ἀποστάσεις ἔχόντων, καὶ
τῶν μὲν θάττον φερομένων τῶν δὲ βραδύτερον, ποιόντων δὲ καὶ ψό-
φον ἐν τῷ κινεῖσθαι τῶν μὲν βραδυτέρων βαρὺν τῶν δὲ ταχυτέρων
ὀξύ, τὰς ψόφους τῶν κατ' ἀριθμὸν ἀποστάσεων ἀναλογίαν γινο-
μένης ἐναρμόνιον τὴν ἐξ αὐτῶν ἡχὸν ποιεῖν. ἥς ἀρμονίας τὸν ἀριθ-
μὸν ἀρχὴν λέγοντες εἰκότως καὶ τὸ ἕρανόν καὶ τὸ παντὸς τὸν ἀριθμὸν
ἐτίθεντο ἀρχήν. ἐν διπλασίῳ μὲν γὰρ λόγῳ φέρε εἰπεῖν τὸ διάστημα
τὸ τῷ ἡλίῳ ἀπὸ τῆς γῆς εἶναι ἢ τὸ τῆς σελήνης, ἐν τριπλασίῳ δὲ τὸ
τῆς Ἀφροδίτης, ἐν τετραπλασίῳ δὲ τὸ τῷ Ἑρμῇ, καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ἑκάστῳ εἶναι τινὰ λόγον ἀριθμητικὸν ἡγῶντο, καὶ ἐναρμόνιον
τὴν κίνησιν εἶναι τῷ ἕρανόν. κινεῖσθαι δὲ τάχιστα μὲν τὰ τὸ μέγιστον
διάστημα κινούμενα, βραδύτατα δὲ τὰ τὸ ἐλάχιστον, τὰ δὲ μεταξὺ
κατ' ἀριθμὸν ἀναλογίαν τῷ μεγέθει τῆς περιφορᾶς. ἐκ δὲ τούτων τῶν
ὁμοιοτήτων ἐν τοῖς ὅσιν πρὸς τὰς ἀριθμοὺς τὰ μὲν πράγματα καὶ τὰ
ὄντα ἐξ ἀριθμῶν τε συγκεῖσθαι καὶ ἀριθμὸς τινὰς εἶναι ὑπελάμβαν-
ον. τὰς δὲ ἀριθμοὺς ἡγούμενοι πάσης τῆς φύσεως καὶ τῶν φύσει
ὄντων πρώτης (μήτε γὰρ δύνασθαι τι τῶν ὄντων χωρὶς ἀριθμοῦ εἶναι
μήτε γνωρίζεσθαι ὅλως, τὰς δὲ ἀριθμοὺς καὶ χωρὶς τῶν ἄλλων γι-
νώσκεισθαι) τὰ τῶν ἀριθμῶν σοιχεῖα καὶ τὰς ἀρχὰς τούτων πάντων
τῶν ὄντων ἀρχὰς ἔθεντο. ταῦτα δὲ ἦν, ὡς εἴρηξεν, ἄρτιον καὶ πε-
ριττόν, ὧν τὸ μὲν περιττὸν πεπερασμένον τὸ δὲ ἄρτιον ἀπείρον ἡγῶντο
εἶναι. τῶν δὲ ἀριθμῶν τὴν μονάδα ἀρχήν, αὐτῆς συγκειμένης ἐκ
τε τοῦ ἀρτίου καὶ περιττοῦ. εἶναι γὰρ τὴν μονάδα ἅμα ἀρτιοπερίττον,
ὃ ἐδείκνυε διὰ τοῦ γεννητικῆς αὐτῆς εἶναι καὶ τοῦ περιττοῦ καὶ τοῦ ἀρτίου
ἀριθμοῦ. ἀρτίῳ μὲν γὰρ προσθεμένη περιττὸν γεννᾷ, περιττῷ δὲ
ἀρτίον. Alex.

986^a καὶ ὅσα μὲν εἶχον ὁμολογούμενα ἐν τε τοῖς ἀριθμοῖς καὶ ταῖς κατ'
3. τὰς ἀρμονίας συνθέτεσι πρὸς τὰ τῷ ἕρανόν καὶ πάθῃ τε καὶ μέρει,
ταῦτα μὲν αὐτόθεν ὡς φανερά λαμβάναντες ἐδείκνυν τὸν ἕρανόν ἐξ
ἀριθμῶν τε συγκεῖσθαι καὶ κατ' ἀρμονίαν. εἰ δὲ τινὰ ἐφαίνοντο δια-
φωνεῖν τῇ κατ' ἀριθμὸν ἀκολουθίᾳ τῶν κατ' ἀριθμὸν φαινομέ-
νων, ταῦτα δὲ προσετίθεσαν αὐτοὶ καὶ ἐπειρῶντο ἀναπληρῆν πρὸς
τὸ ὁμολογημένην αὐτοῖς εἶναι τὴν πραγματείαν πᾶσαν. αὐτίκα
γὰρ τέλειον ἀριθμὸν ἡγούμενοι τὴν δεκάδα, ὁρῶντες δὲ ἐν τοῖς φαι-
νομένοις ἑννέα τὰς κινούμενας σφαίρας, ἑπτὰ μὲν τὰς τῶν πλανω-

μένων, ὀγδόην δὲ τὴν τῶν ἀπλανῶν, ἑνάτην δὲ τὴν γῆν (καὶ γὰρ καὶ
ταύτην ἡγῶντο κινεῖσθαι κύκλῳ περὶ μένυσαν τὴν ἐξίαν, ὃ πῦρ ἐστὶ
κατ' αὐτὴν), αὐτοῖς προσέθεσαν ἐν τοῖς δόγμασι καὶ τὴν ἀντίχονά
τινα, ἣν ἀντικινεῖσθαι ὑπέθεντο τῇ γῇ καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς
ἀόρατον εἶναι. λέγει δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῶ (3 1
p. 300 a 14) μὲν καὶ ἐν ταῖς τῶν Πυθαγορικῶν δόξαις ἀκριβέστερον.
κατ' ἀρμονίαν δὲ τὴν τούτων τάξιν ἐποίησαν λαβόντες τε τὰ δέκα τὰ
κινούμενα σώματα, ἐξ ὧν ὁ κόσμος, διεσάσαι ἀπ' ἀλλήλων κατ'
τὰς ἀρμονικὰς ἀποστάσεις, κινεῖσθαι τε κατ' ἀναλογίαν τῶν διαστη-
μάτων, ὡς προείρηκε, τὰ μὲν θάττον αὐτῶν τὰ δὲ βραδύτερον, καὶ
φερόμενα ἡχὸς ποιεῖν τὰ μὲν βραδύτερον βαρυτέρως τὰ δὲ θάττον
ὀξυτέρως, ἐξ ὧν γιγνομένων ἀναλογίαις ἀρμονικαῖς ἐναρμόνιον
ἡχὸν γίγνεσθαι, ὃ μὴν κατακλύειν ἡμᾶς διὰ τὴν ἐκ παίδων συντρο-
φίαν. εἴρηκε δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῶ (2 9), καὶ ὅτι
μὴ ἀληθὲς ἐστὶν ἐν ἐκείνοις ἔδειξεν. ὅτι δὲ καὶ τὸ μὲν ἄρτιον αὐτοῖς τὸ
ἀπείρον ἐστὶ τὸ δὲ περιττὸν πεπερασμένον, καὶ ἀρχὴ τῆς τε μονάδος
(ἐκ τούτων γὰρ ἡ μονάς ἔσται ἀρτιοπερίττιος ἐστίν), ἀλλὰ καὶ τὸ παντὸς
ἀριθμοῦ, εἴγε αἱ μονάδες πάλιν αἱ ἀρχαὶ τῶν ἀριθμῶν, ἀριθμὸς δὲ
ὁ ὅλος ἕρανός, τούτοις πάντα τὰ ἐν τῷ ἕρανόν, ἅπερ ἐστὶ τὰ ὄντα,
ταῦτα δὲ λέγει μὲν καὶ νῦν, ἐπὶ πλέον δὲ ἐν ἐκείνοις εἴρηκεν ὑπὲρ
αὐτῶ. id.

“ἀλλ’ — ἐπερχόμεθα.” ὑπομιμνήσκει τῷ ἐκ τῆς προειρημέ-
νης ἰσορίας πρὸς τὰ προκείμενα χρησίμῳ (·)· χρησίμῳ γὰρ τὸ ἰδεῖν
13. εἰς τί τῶν αἰτίων ἀνῆγον καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὰς ἀρχὰς. φαίνεται
δὲ φησιν ἐξ ὧν λέγουσιν ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὄντων ἦν
ὡς ὕλη· ἐκ γὰρ τῆς συνθέσεως τούτων ἐγένοντο πάντα τὰ ἄλλα. id.

(·) ἔλεγον γὰρ ὅτι σοιχεῖα τοῦ ἀριθμοῦ ὑπάρχουσι τὸ περιττὸν
καὶ τὸ ἀρτίον, καὶ διὰ μὲν τοῦ ἀρτίου τὴν ὕλην συμβολικῶς ὑπετίθεντο,
17. διὰ δὲ τοῦ περιττοῦ τὸ εἶδος. ἐπεὶ τοίνυν ὁ ἀρτίος ἀριθμὸς ἐστὶ διαι-
ρετός, τοιαύτη δὲ καὶ ἡ ὕλη, ἐπ’ ἀπείρον διαιρετὴ καὶ αὐτὴ γίνεσθαι
αἰτία τῆς τῶν εἰδῶν διαιρέσεως· ἀδιαίρετον γὰρ ὑπάρχει τὸ εἶδος,
γιγνόμενον δὲ ἐν τῇ ὕλῃ διαίρεισθαι καὶ συνδιεσθαι εἰς πόδας καὶ χεῖρας
καὶ κεφαλὰς καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. διὰ ταύτην ἔν τῇ αἰτίᾳ διὰ
μὲν τῆς οὐσίας συμβολικῶς τὴν ὕλην ἔλεγον, διὰ δὲ τοῦ περιττοῦ τὸ
εἶδος. ὥσπερ γὰρ ὁ περιττός ἀριθμὸς ἀδιαίρετος ὑπάρχει, ἔτω καὶ
τὸ εἶδος αὐτὸ κατ’ αὐτὸ ἀδιαίρετον ὑπάρχει. ἀμέλει τοι καὶ αὐτὸ
διορίζει καὶ περατοῖ τὴν ὕλην ἀπείρον ἔσσαν τῷ ἑαυτῆς λόγῳ· ὅθεν
ἕκαστον μέρος τοῦ σπέρματος τέλειον ἔχει τὸν τῷ εἶδος λόγον. ἄλ-
λως τε δὴ ὅτι ἀδιαίρετον ὑπάρχει τὸ εἶδος προφανὲς καὶ ἐντεῦθεν.
ὁρῶμεν γὰρ ὅτι καὶ ἐπὶ μεγάλῃ κύκλῳ καὶ ἐπὶ μικρῇ τὸ αὐτὸ εἶδος

4. τούτο γὰρ δηλοῖ τὸ L. ἕρανόν ἀρμονίαν τινὰ εἶναι· ἐξ ἀριθμῶν γὰρ καὶ κατ’ ἀριθμὸν αἱ ἀρμονίαι Asclep. ἥ 5. ἐξ ἀριθμῶν καὶ om L. ἥ κατ’ ἀριθμὸν καὶ ἀρμονίαν ὁρᾶται συγκείμενος. τῶν L. ἥ 6. μέσον] ἕρανιον σῶμα Asclep. ἥ τὴν ἀπόστασιν L. ἥ 9. τῷ ψόφῳ τίττω κατὰ τὴν τῆς ἀπο-
στάσεως ἀναλογίαν ποιούμενον ἐναρμόνιον L. ἥ 17. κινούμενα, ὡς τὸ μεῖζον ἐν ἴσῳ χρόνῳ· βραδύτατον δὲ τὰ τὸ ἐλάχιστον, ὡς τὸ θάττον ἐν ἴσῳ· τὰ δὲ L. ἥ βραδύτερον A. ἥ 18. δὴ L. ἥ 21. φύσει] φύσει M. ἥ 27. αὐτὴ συγκειμένης M, εἶναι συγκειμένην L. ἥ 28. καὶ] καὶ τῷ L. ἥ 29. δ — εἶναι] ὡς γεν-
νητικὴν ἔσαν L. ἥ 37. αὐτοῖς A.

1. καὶ post γὰρ om A. ἥ 5. αὐτῶν περὶ φιλοσοφίας καὶ ἐν A. ἥ 6. ταῖς Πυθαγορικαῖς L. ἥ 7. λαμβάνοντες τὰ τὰ δέκα M. ἥ 18. αἱ post πά-
λιν om M. ἥ 22 — 26 ei p. 543 a 26 — 32. apud Asclep. ἥ 23. χρησίμῳ ἔν αὐτῷ τὸ γινώσκειν Asclep. ἥ 25. δὴ ἐξ ὧν ἔλεγον Asclep. ἥ 26. τῆς
τούτων συνθέσεως τὰ ἄλλα πάντα ἐγένοντο Asclep.

ἔστιν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων· εἰ δὲ ὑπῆρχε διαιρετόν, ἔδει ἄλλο
εἶδος ἔχειν τὴν μέγαν κύκλον καὶ ἄλλο τὴν μικρόν. ὥστε πάλιν διὰ τῆς
περιττῆς ἀριθμοῦ συμβολικῶς τὸ εἶδος ἐδήλυν. αὐτῆς δὲ αἰδιωτικῶς
ἐδήλυν διὰ μὲν τῆς δυάδος τὴν ὕλην, διὰ δὲ τῆς μονάδος τὸ εἶδος,
διὰ δὲ τῆς ἐνάδος τὴν φύσιν τὴν προαγωγόν· νοητικῶς δὲ διὰ τῆς 5
δυάδος τὴν ἀπειρίαν, ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς ἀπειρία ἐστὶ καὶ τὴν
πρόσδοον ἡγν καὶ τὴν δύναμιν, διὰ δὲ τῆς μονάδος τὸ πέρας,
ἐπειδὴ ὁ διεσπασμένον ἀπὸ ἀλλήλων ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ἡνωμένα
ἀφράσῃ φησὶν ἐνώσει. διὸ παγκάλους φησὶν ὁ ποιητὴς τὸ "σει-
ρὴν χρυσεῖην" (Π. 8 19), καὶ πάλιν ὁ Παρμενίδης "ὅ γ' ἔην, ἕκ 10
ἔστιν ὁμῶς πᾶν, ἔστι δὲ μῦνον." διὰ δὲ τῆς ἐνάδος τὴν πρωτίστην
καὶ ἐξηρημένην αἰτίαν· "κλυθὶ κύδμε ἀριθμέ, πατὴρ μακάρων τε καὶ
ἀνδρῶν." τούτων δὲ φησὶν ὅτι τῆς ἀριθμοῦ τὸ μὲν πεπερασμένον ἔλε-
γον τὸ δὲ ἄπειρον, πεπερασμένον μὲν τὸ περιττόν, ἐπειδὴ τὸ εἶδος
ἐδήλυν δι' αὐτῆς, ἔστι δὲ πέρας τὸ εἶδος, εἴγε καὶ περατοῖ τὴν ὕλην· 15
τὸ δὲ ἄρτιον ἄπειρον ἔλεγον εἶναι, ἐπεὶ τὴν ὕλην ἐδήλυν δι' αὐτῆς,
ἥτις ἐπ' ἄπειρόν ἐστι διαιρετή. τὸ δὲ ἔν, φησὶν, ἔλεγον ἐξ ἀμφο-
τέρων εἶναι τούτων, μᾶλλον δὲ ἀμφοτέρω ἐκ τῆς ἐνός· ὅτι γὰρ ταῦτο
λέγει, σαφῶς ἐδήλωσεν ἐπαγαγὼν "ἐν δὲ ἀριθμὸν ἐκ τῆς ἐνός."
ἔστι δὲ ἀριθμὸς τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον, ὥστε τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον 20
ἐκ τῆς ἐνός ὑπάρχουσιν· πάντα γὰρ ἐκ τῆς πρωτίστης αἰτίας ὑπάρ-
χουσιν. ἀριθμοὺς δὲ, καθάπερ εἶρη, τὸν ὅλον ἑαυτὸν ὑπετίθεντο·
ὥσπερ γὰρ ὁ κόσμος δεκτικὸς ἐστὶ τῶν εἰδῶν, ἕτω καὶ ὁ δέκα ἀριθμὸς
ἐν ἑαυτῷ ἔχει πάντας τοὺς ἀριθμοὺς, οἷον δεκάς τις ἕστα. χρήσι-
μον ὅν αὐτῷ... Asclep.

τὸ δὲ "ὡς πάθη τε καὶ ἔξεις" εἶη ἂν δηλωτικὸν τῆς τῶν ἀριθμῶν αὐτοῖς καὶ τῶν παθῶν καὶ τῶν ἔξεων εἶναι γενητικὸς τε καὶ αἰτίας, ὅπερ εἶη ἂν τὸ ὡς ποιητικὸν αἷτιον. καὶ γὰρ τὰς ἐν τέτοις διαφορὰς τὰ τε πάθη καὶ τὰς ἔξεις ἐγγίνετο τοῖς ἐξ αὐτῶν συγκειμένοις. τὰ γὰρ πάθη τε καὶ αἱ ἔξεις τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν τοῖς ὅσι παθῶν τε 30 καὶ ἔξεων αἰτία, οἷον τὸ διπλάσιον, τὸ ἐπίτριτον, τὸ ἡμιόλιον. ἢ ὡς Ἀσπάσιος, ὁ μὲν ἀριθμὸς ὕλη, πάθος δὲ τὸ ἄρτιον, ἔξεις δὲ τὸ περιττόν. ἢ τῶν ἀριθμῶν ὁ μὲν ἄρτιος ὕλη τε καὶ πάθος, ὁ δὲ περιττὸς ἔξεις. σαφῆς δὲ ἂν τέτοις προσίθῃσιν, ὅτι πεπερασμένον τὸ περιττὸν κατ' αὐτὴς, ἄπειρον δὲ τὸ ἄρτιον, τὸ δὲ ἐν ἐξ ἀμφοῖν ('). διὸ καὶ 35 ἄρτιον καὶ περιττὸν ἡ μονάς. καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἑνὸς συγκειμένου ἐκ περιττοῦ τε καὶ ἀρτίου ἡ γένεσις τῷ ἀριθμῷ καὶ πῶς. ὡς γὰρ προειρήκαμεν ("). ἰσορεῖ δὲ ὅτι τινὲς τῶν Πυθαγορείων τὰς ἀρχὰς δέκα ὑπετίθεντο ἐναντιώσεις, ὅς καὶ πρῶτος τέλειος ἀριθμὸς αὐτοῖς ἐσί, καὶ συστοχίας τινὰς τιθέντες, εἰς αὐτὰς ἀνῆγον καὶ τὰ ὄντα ("). καὶ 40 τινες αὐτοὶ εἰσὶν, ἐκτίθετο. πέρας γὰρ καὶ ἄπειρον, περιττόν τε καὶ ἄρ-

τιον, ἐν ᾧ πλήθος, δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἄρρεν θῆλυ, ἡμεῖς κινέ-
μενον, εὐθὺ καμπύλον, φῶς σκότος, ἀγαθὸν κακόν, τετραγώνον
ἑτερόμηκες. ἴσoreῖ δὲ ὡς καὶ Ἀλκμαίωνος τῷ Κρατωνιάτῃ ἐν αὐτῇ
τάτοις τρόπον περὶ τῶν ἀρχῶν ἀποφνημαμένον· εἰς γὰρ ἐναντίωσιν
τινα ἕκαστον τῶν ὄντων ἀνάγειν ἐπειράτο καὶ ὅτος ὡς ἀρχῶν ὅσων
τῶν ἐναντιώσεων. διαφέρει δὲ τῶν Πυθαγορικῶν ὅτι οἱ μὲν δεκά-
δας ποιῶντες ταύτας μὲν ἐξέτιθεντο ἀρίζοντες, ὁ δὲ τὴν τυχεύσαν
ἐναντίωσιν ἀρχὴν ἔλεγεν ἀδιορίζως· ὅτως δὲ πᾶσα αὖ ἐναντίωσις
ἀρχὴ γίνετα αὐτῇ. κοινὸν μὲν ἦν τῶν Πυθαγορικῶν, ὅτι ταύτης
ἐγένοντο τῆς ὁδοῦ, καὶ Ἀλκμαίωνος τὴν ἐναντίας εἶναι τὰς ἀρχὰς
τῶν ὄντων· πόσαι δὲ καὶ τίνας, αὐτῶν τῶν Πυθαγορικῶν ἴδιον.
προσιςoreῖ δὲ ὅτι καὶ ἀρχὴν καὶ αἴτιον ἐν ἀριθμῶν ἔλεγον ὡς ὕλην,
ὅς ὡς ἀντικρύς μὲν αὐτῶν ἀποφνημαμένων ὅτως (ὅδεῖς γὰρ περὶ τῶ-
ν, ὡς φησιν αὐτός, διεσάφησεν), ὡς δὲ ἐπόμενον αὐτῇ ἐξ ὧν
ἔλεγον· ἐκ γὰρ τούτων συγκείσθαι τε καὶ συνεσθῆναι πάντα φασὶ τὰ
ὄντα ἐνυπαρχόντων. εὐλόγως δὲ ἐχρήσατο ἐπὶ τῆς τοιαύτης γε-
νέσεως τῷ πεπλασμένῳ· πλάσματι γὰρ ἔοικεν ἡ γένεσις ἡ τοιαύτη
ὅθεν εὐλογον ἔχουσα. Alex.

(¹) αὐτῶν περὶ Φιλοσοφίας (m. 1) καὶ ἐν τοῖς περὶ Οὐρανῷ 986.
(m. 2) οἱ Πυθαγόρειοι ὑλικὴν αἰτίαν ἐτίθεντο τὴν δυάδα καὶ ἀπλῶς 14.
τὸ ἄρτιον, εἰδικὸν δὲ τὴν τριάδα καὶ ἀπλῶς τὸ περιττόν, τὸ δὲ ἐν ἑξ
ἀμφοτέρων τύπων εἶναι. τῷτο δὲ ἔνιοι μὲν φασιν ἀντὶ τοῦ ἀμφο-
τέρα ταῦτα τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον εἶναι ἐκ τοῦ ἑνός· πῶς γὰρ ἀριθμὸς
ἦτοι πᾶν τὸ ὄν ἐκ τοῦ ἑνός, τῆς πρώτης δηλονότι αἰτίας. ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος τὸ ἐν περὶ τῆς μονάδος ἐκλαμβάνει· φησὶν ὅτι ἐν
τοῖς Πυθαγορείοις περισσάρτιον λέγεσθαι· πῶς γὰρ ἀριθμὸς καὶ πε-
ρισσὸς καὶ ἄρτιος τὴν ἀρχὴν ἔχει ἐκ τοῦ ἑνός. cod. Reg.

(6.) ἅπας ὃν ἀριθμὸς ὕλη, πάθος δὲ τὸ ἄρτιον, ἕξεις δὲ τὸ 986. 17.
περιττόν, ὡς εἶδος. τὸ δὲ ἐν ἐξ ἀμφοῖν, διὸ καὶ ἀρτιοπερίτταν ἢ
μονάς· καὶ ὅτι ἐκ τῆς ἐνὸς συγκαίμενος καὶ ἐκ περιττῆς τε καὶ ἀρτίης ἢ
γένεσις τῶν ἀριθμῶν. ἐσαφῆνισε δὲ τὴν δόξαν αὐτῶν διὰ τῆς
εἰπεῖν πεπέρασμένον καὶ ἄπειρον. τὸ γὰρ ἄπειρον ἢ ὕλη, τὸ δὲ πέρας
τὸ εἶδος. “ἕτεροι δὲ τῶν αὐτῶν τέτων τὰς ἀρχὰς δέκα λέγουσιν
εἶναι.” ἄλλοι τινὲς Πυθαγόρειοι ὑποτίθεντι δέκα ἀρχὰς εἶναι τῶν
ἀγαθῶν καὶ δέκα τῶν κακῶν, ὅτι τὰ κακὰ ἐν ὑποστάσει εἰσὶν,
ἀλλὰ τὰ ἥττονα κακὰ λέγει, οἷον πέρας πρὸς τῷ ἀγαθῷ, ἄπειρον
πρὸς τῷ ἐναντίῳ· περιττὸν ἀγαθόν, ἄρτιον ἐναντίον· ἐν ἀγαθόν,
πλήθος ὃ καλόν· δεξιὸν καλόν, ἀριστερὸν ἐναντίον· ἄρρεν ἀγαθόν,
θῆλην ἐναντίον· ἡρεμῶν ἀγαθόν, διὸ καὶ τὸ πρῶτον αἷτιον ἀκίνητον,
κινούμενον ἐναντίον, ὅτι κακόν, ἀλλ’ ἥττον ἀγαθόν, εἶγε ἢ φύ-
σις ἐν κινήσει ἐστίν· εὐθὺ ἀγαθόν, καμπύλον ἐναντίον· φῶς ἀγα-

27. καὶ τῶν παθῶν om L. || γνωστικός Asclep. || 28. κατὰ] καὶ L. || 29. ἔχεις αἰτίας γεγεῖσθαι A. || 31. ἡμιόλιον. ἅπας ὃν ἀριθμὸς Asclep. || 32. ἔχεις Asclep.

4. τρόπον οὕτω *M.* || 4 — 11. et 12 — p. 544 a 12. apud Asclep. || 12. ἰσορεῖ Asclep. || 13. ἀντικρὺς ἀποφνηαμένων αὐτῶν ὕτως Asclep. || ἔδεν γὰρ περὶ τούτου, ὡς φησιν, αὐτοὶ διεσάφησαν Asclep. || 14. αὐτοῖς Asclep. || 15. ἔλεγε *A.* || φησὶ *AM*, φασὶ πάντα Asclep. || 16. ὅντα· διὸ φησιν, ἰοίκα· δὲ ὡς... πεπλάσθαι τὴν ὑσίαν, εὐλόγως δὲ ἐχρήσατο ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ γενέσει τῷ πεπλάσθαι Asclep. || 17. πλάσματι ἰοικεν ἡ τοιαύτη γένεσις Asclep.

θόν, σκότος κακόν· τετράγωνον ἀγαθόν, ἐτερόμηκες ἐναντίον ὡς μὴ ἰσόπλευρον. δέκα ἔν υπερίθεντο, ἐπεὶ τέλειος ὅτος ὑπάρχει ὁ ἀριθμός. εἰς ταῦτα ἔν ἀνήγον πάντα τὰ ὄντα· ἰσορεῖ δὲ ὅτι καὶ Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιάτης τὴν αὐτὴν τρόπον τέτοις ἀπεφώνητο. Asclep.

986 a (1) ἄλλοι τινές, φησί, καὶ αὐτοὶ Πυθαγόρειοι, δέκα τῶν ὄν-
22. των ἀρχὰς εἶναι ὑπέθεντο, δέκα τῶν ἀγαθῶν καὶ δέκα τῶν κακῶν, ἔχοντες ὅτι τὰ κακὰ ὅλως ἐν ὑποστάσει εἰσὶν, ἀλλὰ τὰ ἥττονα ἀγαθὰ κακὰ λέγοντες. καὶ τὴν μὴ μίαν συστοιχίαν ἔταττον πρὸς τῷ ἀγαθῷ, τὴν δὲ ἑτέραν πρὸς τῷ κακῷ· ὑπέθεντο δὲ δέκα τὰς ἀρχὰς καὶ 10 εἰς ταύτας τὰ ἄλλα ἀνήγον. cod. Reg.

986 b τῶν — φύσεως. τῆς τὰ τῶν φυσικῶς γιγνομένων
8. σοιχεῖα. “πλείω” δὲ λέγει ἥτοι τὰ ὑλικά, ἢ πλείω τὰ σοιχεῖα ἀντὶ τῆς αἰτίας· πρὸς γὰρ τῇ ὕλῃ καὶ τὴν ποιητικὴν τινες εἶπον, ὡς ἰσόρησε. μὲν δὲ τὴν τέτων ἰσορίαν μνημονεύει πάλιν τῶν ἐν τῷ ὄν 15 εἶναι θεμένων, ἔκ ἀρχὴν μίαν, ὡς τῶν φυσικῶν τινές, ἀλλ’ ὡς τῷ παντὸς μιᾶς φύσεως ὅσης (1). ὡς ἦν Ξενοφάνης τε καὶ Μελίσσος καὶ Παρμενίδης. ἦν καὶ ἰσορίαν ἄχρηστον εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων ζήτησιν φησὶν· ἔ γὰρ ἀρχὴν ἔδ’ αἴτιον τὸ ἐν ἐτίθεντο ὅτως ὡς οἱ ὕδωρ ἢ πῦρ ἢ ἀέρα λέγοντες, ἔπειτα ἐκ τούτων κινημένα τὰ 20 ἄλλα γεννῶντες, ἀλλὰ τὸ ἐν ἐν ἔλεγον καὶ ἀκίνητον. προσισορεῖ δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τὴν Μελίσσου τε καὶ Παρμενίδου περὶ τοῦ ἑνός· ἔ γὰρ τὴν αὐτὴν τρόπον ἀμφότεροι ἀπεφώνησαν περὶ τοῦ πάντος, ἐν αὐτῷ λέγοντες εἶναι, ὅτε τῷ καλῶς ὅτε τῷ κατὰ φύσιν, τῷ μὴ κατὰ φύσιν, ὅτι αὐτῶν ὁ μὴ ἐπὶ τὴν ὕλην, φησὶν, ἐβλεψεν, ὁ δὲ ἐπὶ 25 τὴν ὡς εἶδος· τῷ δὲ καλῶς, ὅτι ὁ μὴ αὐτῶν κάλλιον ὁ δὲ χεῖρον εἶπε καὶ ὁ μὴ εὐλογώτερον ὁ δὲ ἥττον. τὴν μὴ γὰρ Παρμενίδην φησὶν ἐπὶ τῷ εἶδος βλέψαντα καὶ τὴν λόγον ἀποφύνασθαι τὸ ἐν εἶναι, διὰ τούτο καὶ πεπερασμένον (τῷ γὰρ λόγῳ καὶ εἶδος τὸ περατὸν τούτο ἐν ᾧ ἂν γένῃ), Μελίσσου δὲ ἐπὶ τὴν ὕλην ἐνεχθῆναι, διὸ καὶ ἄπειρον 30 αὐτὸ ὑποθέσθαι· ἢ γὰρ ἀπειρία τῆς ὕλης. Alex.

986 b (1) ἕτεροι δὲ γεγόνασι (λέγει δὲ Παρμενίδην καὶ Μελίσσον
10. καὶ Ξενοφάνην τὴν διδάσκαλον Παρμενίδου) οἳ τινες περὶ τοῦ παντὸς ὡς περὶ μιᾶς φύσεως ἀπεφώνησαν. ὁ μὴ γὰρ Παρμενίδης ἔλεγεν ἐν εἶναι τὸ ἐν καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον, ὁ δὲ Μελίσσος ἐν καὶ ἀκί- 35 νητον καὶ ἄπειρον, ὁ δὲ Ξενοφάνης ἐν μόνον... ὁ μὴ γὰρ Παρμενίδης ἐπὶ τὴν λόγον βλέψας καὶ τὸ εἶδος εἶπε τὸ ἐν εἶναι καὶ πεπε- ρασμένον (τῷ γὰρ λόγῳ καὶ τῷ εἶδος τὸ περατὸν τούτο ἐν ᾧ εἶναι), Μελίσσος δὲ ἐπὶ τὴν ὕλην ἠνέχθη, ὅθεν ἄπειρον αὐτὸ ὑπέτιθετο· ἢ γὰρ ἀπειρία τῆς ὕλης... ἰσορεῖ δὲ τὴν Ξενοφάνην πρῶτον τῆς δό- 40 ξης ταύτης ἀψάμενον (ὁ γὰρ Παρμενίδης μαθητὴς τούτου ἐγένετο), διὸ φησιν (v. 21) “Ξενοφάνης δὲ πρῶτον τέτων ἐνίσας” (ἀντὶ τοῦ ἐν εἶρηκεν) ὅθεν παντελῶς διεσάφησεν, ὅθεν τῆς φύσεως ὑδετέ- ρας ἤφατο· ὅτε γὰρ ἄπειρον ὑπέθετο ὅτε πεπερασμένον, ἀλλ’ εἰς

τὴν ὅλον ἕρανδον ἀποβλέψας, τῆς τῆς τὸν κόσμον, τὸ ἐν εἶναι φησι τὸν θεόν. φησὶ δὲ τὸν κόσμον, ἢ καλῶς· ὁ γὰρ δημιουργὸς τοῦ κόσμου ἐστὶν ὁ θεός. λέγομεν ἔν ὅτι ἕνα ἔλεγε τὸν θεόν τὸ πρῶτον αἴτιον· ἔ γὰρ ὅτως ἡλιθίως εἶχεν, ὡς φησιν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ὡς τὸν 5 κόσμον ὅλον καὶ θεόν ὑποτίθεσθαι καὶ ἕνα λέγειν αὐτόν... ὁ μέντοι γε τῷ Παρμενίδῃ λόγος δοκεῖ εὐλόγος εἶναι. ἔλεγε γὰρ ὅτως· τὸ παρά τὸ ἐν ἔκ ὄν, τὸ ἐκ ὄν ὅθεν, ἐν ἄρα τὸ ἐν. καὶ ὁ μὴ Πλάτων δέχεσθαι τὴν πρότασιν ταύτην τὴν λέγουσαν τὸ παρά τὸ ἐν ἔκ ὄν· τῷ ὄντι γὰρ ὄν ἔλεγε τὸ νοητόν· τὸ ἐν μὴ νοητὸν ἔκ ὄν ἐστὶν· κυρίως γὰρ ὄντα τὰ νοητὰ ὑπάρχουσιν ὡς καὶ αἰεὶ ὄντα (Plat. Tim. p. 29 e)· “τί τὸ ἐν μὴ αἰεὶ, γένεσιν δὲ ἔκ ἔχον, καὶ τί τὸ γινόμενον, ὃν δὲ ὑδέ- 10 ποτε;” ὡς τὰ αἰδητὰ ὡς πρὸς τὰ νοητὰ ἔκ ὄντα ἐστὶν. τὴν δὲ πρότασιν τὴν λέγουσαν τὸ ἐκ ὄν ὅθεν ἔκ ἔδεχτο· ἐπειδὴ γὰρ τὰ αἰδητὰ ἔκ ὄντα ὑπάρχουσιν, ἥδη καὶ παντελῶς ἔκ εἰσιν· εἰσὶ γὰρ τὰ πᾶσι μὴ ὄντα πᾶσι δὲ ἔκ ὄντα, τὸ δὲ μηδαμῇ μηδαμῶς ὑπάρχον ὅτε δόξα ἐστὶν ἐστὶν νοητόν. διὸ καὶ τὸ πρῶτον λέγει ὃν μηδαμῇ μηδαμῶς εἶναι, καὶ ὑπερβεβηκὸς πᾶν εἶδος καὶ ἐπέκεινα ὑπάρχον τῷ ὄντος. ὁ μέντοι γε Ἀριστοτέλης τῶν δύο προτάσεων ἐπιλαμβά- 15 νει· κακῶς γάρ, φησὶ, λέγεις τὸ ἐν ἔκ ὄν· τὸ γὰρ ὄν κατὰ τὸ μὲν ἐστὶν ὄν, κατὰ τὸ δὲ ἔκ ὄν... λέγομεν ἔν ὅτι ἐν τοῖς περὶ δόξης, ἐπειδὴ περὶ αἰδητῶν διελέγετο, ὑπέτιθετο δύο εἶναι τὰ σοιχεῖα, πῦρ καὶ γῆν, καὶ τὰ μεταξὺ συνεπινοεῖν, καὶ ἐκ τούτων τὰ αἰδητὰ πάντα ὑπέτιθετο· ἡνίκα δὲ περὶ νοητῶν διελέγετο, ἐν εἶναι τὸ ἐν, δηλῶς τὴν μίαν τῶν πάντων ἀρχὴν ἐξ ἧς τὰ πάντα· διὸ φησιν 20 ἔ γὰρ ἔην, ἔκ ἔσαι ὁμῶς πάντ’, ἔστι δὲ μόνον, ἔλαφύς.

λέγων ἔν πῦρ καὶ γῆν τὸ μὴ θερμὸν ἔλεγεν εἶναι ὄν, τὸ δὲ ψυχρὸν μὴ ὄν, ὡς χεῖρον καὶ κρεῖττον. Asclep.

986 b “ἔ — σκέψαι.” τὰ μὴ ἄλλα ἔκ οἰκεῖα φησὶν εἶναι τῷ περὶ 17 αἰτίων λόγῳ, τὴν δόξαν ἐκτίθεσθαι τῶν ἐν τῷ πᾶν λεγόντων (*).

(*) p. 986 b. 18. “Παρμενίδης μὲν γάρ.” πλὴν ὁ μὲν Παρμενίδης πεπερασμένον λέγει τὸ ἐν· μέσοι γὰρ ἰσοπαλές φησὶν· ὁ δὲ Μελίσσος ἄπειρον. προσβιβάζων δὲ ὁ φιλόσοφος τὰς δόξας αὐτῶν, ἐπεὶ ἢ μὲν ὕλη ἄπειρος τὸ δὲ εἶδος πεπερασμένον, φησὶν ὅτι ἔοικε τῷ κατὰ λόγον ἐνὸς ἄπτε- 30 σθαι Παρμενίδης, Μελίσσος δὲ τῷ κατὰ τὴν ὕλην, τὰ δὲ δύο ἦνισε Ξενο- φάνης... “τότε λέγεται” ὁ μαθητὴς Παρμενίδης. Ξενοφάνης ἐνίσας τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος ὅθεν διεσάφησεν, ὅτε μὴ θίγειν ἠξίωσεν ὑδετέρας φύσεως ἢ τῆς ὕλης ἢ τῆς εἶδος· ἀλλ’ ἀπέβλεψε μὲν εἰς τὸν ὅλον ἕρανδον καὶ ἦνισε τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, πάλιν δὲ τὸ συναχθὲν ἐξ ἐκείνων ἐν φησὶν εἶναι τὸν θεόν. οἱ γὰρ δύο, Μελίσσος καὶ Ξενοφάνης, ὡς ἀγροικότεροι ἔκ ἀπλῶς ἀλλὰ πρὸς τὴν νῦν φυσικὴν ὑπόθεσιν ἑατέοι. Παρμενίδης δὲ ἔοικε τι λέγειν· τὸ γὰρ παρά τὸ ἐν ὅθεν λέγει· λέγει γὰρ τὸ παρά τὸ ἐν ἔκ ὄν, καὶ τούτο μὴ εἶναι ἀξίων συντίθηναι ἑτέραν πρότασιν, τὸ μὴ ὄν ὅθεν, τὸ ἐν ἄρα ἐν, ὅπερ 40 ἔπεται τῷ συμπεράσματι τῷ παρά τὸ ἐν ὅθεν. τέως δὲ ταῦτα εἰπὼν καὶ τὰ πάντα τῷ ἐπὶ περικλείσας, ἠναγκαζέτο ἀκολουθεῖν καὶ τοῖς φαινόμενοις,

12. φυσικῶν M. || 22. καὶ post δὲ om M. || διαφορὰν τῷ Μελίσσῳ A. || 23. ἀπεφώνησαν om M. || 26. post εἶδος adde ἀρχὴν. || αὐτὴ M. || 31. ἀποθέσθαι M. || 29. οἰκεῖον A.

οἱ γὰρ ὅτως λέγοντες ὅχ' ὡς ἀρχὴν τὸ ἐν τίθεντο, ὅδ' ὡς αἴτιον (*). ἐπὶ τοσούτον δὲ φησι χορήσιμον εἶναι καὶ τὴν τούτων ἰσορίαν, ὅτι καὶ τούτων ὁ μὲν ἐπὶ τὴν ὕλην βλέψας ἀπειρον εἶπε τὸ ὄν, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ εἶδος πεπερασμένον· ἐν μὲν γὰρ ταῖς αἰτίαις καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ὡς εἰ καὶ μὴ αἰτίον τι λέγῃσιν, ἀλλὰ ἃ γε λέγῃσι καὶ καθ' ἃ κινηθέντες, ἐν ταῖς κατηριθμημένοις αἰτίαις ἐστίν. Ξενοφάνην δὲ αἰτιάσθαι ὡς πρῶτον μὲν τῆσδε τῆς δόξης ἀψάμενον (Παρμενίδην γὰρ τούτω μαθητὴν γενέσθαι), ὅδ' ἐν μέντοι διαρθρώσαντα, ὅδ' ἐκ τῆς φύσεως τούτων τινός, εἴτ' ἔν εἶδος ἢ τῆς ὕλης, ἀψάμενον ἀλλ' εἰς τὸν ὅλον ὕραν ἀποβλέψαντα καὶ ἀπλῶς ἀποφηνάμενον τὸ ἐν εἶναι τὸν θεόν (*). τὸ δὲ "ἐνίσας" ἴσον ἐστὶ τῷ πρῶτος ἐν εἶναι τὸ ὄν εἰπών. ἐπαινέει δὲ Παρμενίδην ὡς εὐλογώτερον ἐκείνων θέμενον ἐν εἶναι τὸ ὄν· ἐχρήσατο γὰρ λόγῳ τινὶ καὶ συλλογισμῷ πρὸς τὴν δεῖξιν τούτου, οἱ δὲ ἀγροικότερον ἀπεφάναντο. ὁ δὲ λόγος ὃν ἐχρήσατο ὅτος ἐλάμβανε τὸ παρὰ τὸ ὄν μὴ ὄν, ὡς περὶ τὸ παρὰ τὸ λευκὸν καὶ λευκόν, τὸ δὲ μὴ ὄν μὴδὲν εἶναι· οἷς κειμένοις ἡγεῖτο ἐξ ἀνάγκης ἐπεῖτα τὸ ὄν ἐν εἶναι. αὕτη μὲν ἔν ἢ τῷ λόγῳ πιθανότης, περὶ δὲ τούτων ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 23) ἐπὶ πλέον ἐπεξελέλυθεν, ἐφ' ἃ ἡμᾶς καὶ νῦν ἀναπέμπει. ὁμῶν μὲν τε γὰρ τὸ ὄν· καὶ εἰ ὡς φύσιν δὲ μίαν σημαῖνον λαμβάνοιτο, ὅδ' ὅτως ἂν δεικνύοιτο ἐν εἶναι κατ' ἀριθμὸν τὸ ὄν. ἐπισυναγέσθαι μὲν ἐκ τῶν λόγων τὸ παρὰ τὸ ὄν μὴδὲν εἶναι, καὶ μὴν ἐν ἢ μὴ ὄν· τούτω δὲ ἀντιτρέφει καὶ τὸ ὄν ἐν εἶναι. ἰσορεῖ δὲ Παρμενίδην καὶ τὴν διττὴν δόξαν, ὅς ἀναγκαζόμενος καὶ τοῖς φαινομένοις ἀκολουθεῖν ἐν μὲν κατ' ἄλλον καὶ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε τὸ ὄν εἶναι, πλείω δὲ κατ' ἄλλον τὴν αἰτίαν· καθ' ἣν δόξαν γενητὴν τὸν κόσμον καὶ δύο ἀρχὰς ὑπέθετο αὐτὸν τε καὶ τῶν ὅτως ὄντων, πῦρ

καὶ τὸ μὲν ἐν κατὰ τὸν λόγον ἐτίθει τοῖς πράγμασιν (ὁριστικὸς γὰρ καὶ ἐναῖος ὁ λόγος), τὰ δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν πλείω ὑπολαβὼν πάλιν εἰς δύο συγκεκριφαλοῖς τὰς αἰτίας, πῦρ καὶ γῆν, εἴτ' ἔν θερμὸν καὶ ψυχρόν, δηλονότι ἂν καὶ μὴ ὄν. Anon. Urbin.

(*) ἕτεροι δὲ γεγονόσι, λέγει δὲ Παρμενίδην καὶ Μελίσσον καὶ Ἀναξαγόραν (l. Ξενοφάνην) τὸν διδάσκαλον Παρμενίδου, οἵτινες περὶ τοῦ παντός ὡς μίας φύσεως ἀπεφάναντο. ὁ μὲν γὰρ Παρμενίδης ἔλεγε ἐν εἶναι τὸ ὄν καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον, ὁ δὲ Μελίσσος ἐν καὶ ἀκίνητον καὶ ἀπειρον, ὁ δὲ Ξενοφάνης ἐν μόνον. διὸ φησι "τρόπον δὲ καὶ τὸν αὐτὸν πάντες ὅτε τῷ καλῶς ὅτε τῷ κατὰ φύσιν." μᾶλλον δὲ κατορθοῖ ὁ Παρμενίδης λέγων πεπερασμένον, διότι ἡ φύσις ὅρον τινὰ καὶ εἶδος περιτίθησιν, καὶ ἀπειρίαν· ὅθεν ὅτος μᾶλλον καὶ καλῶς εἶπεν· κατὰ τούτω γὰρ καὶ τῇ φύσει ἡκολούθησεν. ὁ δὲ Μελίσσος τὸ ἐναντίον, λέγων ἀπειρον· διὸ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ἔλεγε ὅτι φορτικώτερος ὁ τῷ Μελίσσῳ λόγος ὑπάρχει. ὡδαμῶς ἔν ἐν τῇ νῦν σκέψει τῶν αἰτιῶν ἀρμόττει περὶ αὐτῶν λέγειν· εἰ γὰρ ἐν τῷ ὄν, φανερόν ὅτι ὅδ' ἐν ὑπετίθεντο αἴτιον ὅτε ὕλικόν ὅτε ἄλλο τι· ὅτε γὰρ γενῶσι τι ἐκ τῶν ἐνός, καθάπερ οἱ φυσιολόγοι οἱ ὑποτιθέμενοι ἐν εἶναι τὸ ὕλικόν αἴτιον καὶ τὰ ἄλλα ἐξ αὐτοῦ γενῶντες· διὸ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ἔλεγε ὅτι ἐξαγωγίος ἐστὶν ὁ περὶ τούτων λόγος. Anon. Urbin.

τε καὶ γῆν, ὡς τὸ μὲν πῦρ ὄν τὴν δὲ γῆν μὴ ὄν καὶ τὸ ψυχρὸν ἔλεγε· ὡς καὶ Δημόκριτος μόνος καὶ Δεύκιππος ἐν ταῖς ἀρχαῖς τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν ἐτίθεντο. ἔλεγε δὲ ἴσως Παρμενίδης μὴ ὄν τὸ ψυχρὸν καθὸ ὕλική αἰτία μᾶλλον αὕτη, δοκεῖ δὲ ἡ ὕλη μὴ ὄν τι εἶναι. Alex.

(*) ὁ Ξενοφάνης πρότερος Παρμενίδου καὶ Μελίσσου ἐν εἰρή-986 καὶ τὸ ὄν ὅδ' ἐν παντελῶς ἐσαφηνίσει περὶ αὐτοῦ· ὅτε γὰρ ἀκίνητον αὐτὸ εἶπεν ὅτε ἀπειρον ὅτε κινούμενον ὅτε πεπερασμένον, ἀλλ' εἰς τὸν ὅλον ὕραν ἀποβλέψας, τούτ' ἐστὶ τὸν κόσμον, ἐν εἶναι φησι τὸ ὄν καὶ τούτω θεὸν ἀποκαλεῖ, τὸν κόσμον λέγων τὸ ἐν. εἰ δὲ τούτω, καλῶς ἔλεγε πάντως· ὁ γὰρ θεὸς δημιουργὸς τοῦ κόσμου ἐστὶ, καὶ ἐκ αὐτοῦ ὁ κόσμος θεός. ὅμοιον ἔν τὸν θεὸν λέγειν τὸ ἐν· καὶ γὰρ ὅτως ἡλιθίως εἶχεν. cod. Reg.

"συνηδρευκώτων" ἀντὶ τῶν ἐζητηκώτων τε καὶ πεφροντικώτων 987 περὶ ὧν λέγομεν. ἡ συνηδρευκώτων ἡδὴ τῷ λόγῳ σοφῶν, τῶν ὧν εἰρήκαμεν· ὡς γὰρ ἐμνημόνευσεν ἡδὴ, τούτως λέγοι ἂν συνηδρευκῆναι ἡδὴ τούτω τῷ λόγῳ καὶ οἷον παραγεγονέναι. "παρὰ μὲν τῶν πρώτων." ὑπομνησκει τῶν εἰρημένων ἀρχαίων, ὅτι οἱ μὲν ἀρχαιότεροί τε καὶ πρῶτοι σωματικὴν ἀρχὴν ἐποίησαν καὶ ὕλικήν, ὡς ὕδωρ μὲν Θαλῆς πῦρ δὲ Ἰππασσός τε καὶ Ἡράκλειτος, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· καὶ ἀέρα γάρ, ὡς εἶρηκεν, ἐτίθεντο ἀρχὴν Ἀναξიმένης τε καὶ Διογένης. ἐν τούτοις δ' ἂν καὶ Ἀναξίμανδρος εἴη ὁ τὴν μεταξὺ φύσιν θέμενος, ἥς δόξης ἐμνημόνευσε ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως. τοῦτος δὲ καὶ Δεύκιππος καὶ Δημόκριτος· καὶ γὰρ ὅτοι ὕλικὰς τὰς ἀρχὰς ἔθεντο. "καὶ τῶν μὲν μίαν τῶν δὲ πλείους." ἔθεντο μίαν, 987 αὖτις Θαλῆς Ἀναξიმένης Ἡράκλειτος, πλείους, ὡς οἱ περὶ Δεύ-5 κιππόν τε καὶ Δημόκριτον· καὶ γὰρ τούτως πάντας αἱ ὕλικαι ἀρχαὶ πλείους, καὶ κατ' ἄλλον Παρμενίδην. "παρὰ δὲ τινῶν ταύτην τε τὴν αἰτίαν τιθέντων καὶ πρὸς ταύτην τὴν ὅθεν ἢ κίνησις." ταύτην μὲν τὴν ὕλικήν. λέγει δὲ τῶν πρὸς ταύτην τιθεμένων τὴν ὅθεν ἢ κίνησις Ἀναξαγόραν τε καὶ ὅσοι τὸν νῦν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθεντο ὡς ἀρχὴν ποιητικὴν, καὶ Ἐμπεδοκλέα, ὅς τὴν φιλίαν καὶ τὸ νείκος προΐει τοῖς τέτταρσι στοιχείοις, καὶ ὕλην ἢ αὐτῷ, ἀρχαῖς ἐχρήσατο· διὸ καὶ εἶπε ἐν μὲν μίαν θέσθαι τὴν ποιητικὴν ἀρχὴν, Ἀναξαγόραν λέγων, τὸν δὲ δύο, ὅτος γὰρ Ἐμπεδοκλῆς ἦν. Alex.

"μέχρι — εἰρήκασιν." Ἰταλικὸς μὲν τῶν Πυθαγορικῶν λέγει· 987 α ἐκεῖ γὰρ αὐτῶν Πυθαγόρας τὸ διδασκαλεῖον συνεστήσατο(*)· ἐν γὰρ 9 Τάραντι. εἰπὼν δὲ μέχρι τῶν Ἰταλικῶν προσέθηκε τὸ "καὶ χωρὶς ἐκείνων," ἵνα μὴ ἐγκαταριθμῶμεν καὶ τούτως ταῖς λεγομέναις δόξαις, ἐπεὶ τῷ μέχρι τινός ἐστιν ἀκρίβεια ὡς ἐκεῖνος τῷ μέχρι ἐγκαταριθμῶμεν τοῖς πρὸ αὐτοῦ. τὸ δὲ "μέχρι" καὶ κατὰ χρόνον λέγοι ἂν· καὶ γὰρ πρὸ Πυθαγόρου Ἐμπεδοκλῆς, καὶ τῆς δόξης μνημονεύει ὡς ὕσης ἐν τοῖς μέχρι τῶν Ἰταλικῶν· ἀλλὰ τὸ μέχρι ἐπὶ τῆς ἐξαριθμώσεως τῶν δοξῶν ὧν καταριθμῶνται κέχρηται. πρῶτον γὰρ ἐκείνων

11. ἐν om A. || 16. οἷς — 22. εἶναι om A. || 16. praeterea ex ratione colligitur, quod praeter ens est nihil esse, non tamen unum esse aut non ens, cum hoc autem convertitur non quidem ens esse unum, sed unum esse ens Sepulv.

1. καὶ post ὄν om M. || 14. πεφοιτηκώτων A. || 18. σῶμα τὴν M. || 25. ὡς οἱ — 27. πλείους om A. || 28. ταύτη utrobique M. || 36. ἐκεῖ μὲν γὰρ Πυθαγόρας L. || 37. Τάραντι τῆς Ἰταλίας. εἰπὼν L. || 39. ὡς καὶ ἐκεῖνος L.

τῶν δοξῶν, εἴθ' ὅτως τῶν Πυθαγορείων ἐμνημόνευσεν (*). εἰπὼν δὲ μέχρι τῆς τῶν Πυθαγορικῶν δόξης τὰς πλείους μαλακώτερον περὶ αἰτίας εἰρηκέναι, ταύτας ἐν αἰτίῳ χρηρῆς, τῷ γὰρ ὑλικῷ, χωρὶς τῶν δύο Ἀναξαγόρου τε καὶ Ἐμπεδοκλέους. ὅτοι γὰρ πρὸς τῇ ὑλικῇ καὶ τὴν ποιητικὴν προσέλαβον, ὁ μὲν ἐν τούτῳ λέγων ὁ Ἀναξα- 5 γόρας, ὁ δὲ διελὼν εἰς δύο, Ἐμπεδοκλῆς γάρ· ὁ ἐδήλωσε διὰ τῷ εἰπεῖν. "πλὴν ὥσπερ εἵπομεν δυὼν αἰτίαν τυγχάνουσι κεχρημέ- νοι, καὶ τούτων τὴν ἑτέραν οἱ μὲν μίαν ποιοῦσιν οἱ δὲ δύο, τὴν ὅθεν

(*) p. 987 a 12. "καὶ τὴν μὲν μίαν." παρὰ μὲν τῷ Ἀναξαγόρῳ μίαν, παρὰ δὲ τῷ Ἐμπεδοκλέει δύο· ἐκεῖνος γὰρ ἦν ἔλεγε, ὅτος δὲ φιλίαν καὶ νεῖκος. περὶ ὧν μαλακώτερον οἱ παλαιοὶ εἶπον μέχρι τῶν Ἰταλικῶν καὶ αὐτοὶ δὲ καὶ χωρὶς αὐτῶν οἱ πρὸ αὐτῶν. "τοιοῦτον δὲ." Πυθαγόρειοι δὲ καὶ αὐτοὶ δύο τὰς ἀρχὰς εἰρήκασιν, τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον, τὸ δὲ ἐν ἐκ τούτων ἐποῖν, καθὼς ἀνωτέρω ἐλέγομεν. λοιπὸν τὸν αὐτὸν τρόπον ἔλεγον ἐκεῖνοι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι κατὰ τὰ διττὰ τῶν ἀρχῶν· διέφερον δὲ ὅτοι πρὸς 15 ἐκεῖνος, ὅτι τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον αὐτὰ ταῦτα φύσεις καὶ οὐσίας ἐποῖν, καὶ ἡ καθ' ὑποκειμένη ἑτέρων· διὰ τούτου γὰρ καὶ τὴν οὐσίαν πάντων ἀριθμὸν ἔλεγον, ὅτι τούτων αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον κατηγορεῖν τῶν πραγμάτων, ὅς ὡς πάθῃ τινα, ἀλλ' ὡς εἴ τις κατη- γορήσει ζῶν καὶ οὐσίαν τῷ ἀνθρώπῳ, ἄπειρ' ἢ ἑτέρα ὄντα εἰσὶν ἄπειρ' εἰσιν.

p. 987 a 23. "ὁ λεχθεὶς ὅρος." ἐπεχείρειν καὶ περὶ ὁρισμῷ λέγειν οἱ 20 τοιοῦτοι, ἀλλ' ἐπιπολαίως ὠρίζοντο. ὁ γὰρ ὁρισμὸς ἴδιος θέλει εἶναι τῷ πρά- γματος καὶ μόνῳ τούτῳ εἶναι κακείνῳ τούτῳ· οἱ δὲ ὥστε ἂν πρώτως ὑπάρξειεν ὁ ὅρος, τούτου ἔλεγον τὴν οὐσίαν εἶναι τῷ πράγματι ἐκεῖνον· τὸ δὲ καὶ ἄλλοις ἦν ὑπάρχον, ὥς τὸ ἐν πολλὰ ἔσαι. τίθησι δὲ καὶ περὶ τῷ τοιούτῳ, ὅτι τὸ δι- πλάσιον πρώτως ὑπάρχει τῇ δυάδι, ἀλλὰ καὶ τετράδι καὶ ἑξάδι καὶ ὀγδοάδι καὶ δεκάδι. ἐκεῖνοι δὲ ἐνόμιζον οὐσίαν εἶναι τῆς δυάδος τὸ διπλάσιον, ὥστε 25 τὸ ἀσύνητον πρώτῃ τῶν ἀριθμῶν τῇ τριάδι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τῇ πεντάδι καὶ ἑπτάδι καὶ ἄλλοις πολλοῖς. καλῶς ἔν ὠρίζοντο· ἡ δὲ γὰρ ἐποῖντο τὰς ὁρὰς ἀντιστρέφοντας.

p. 987 a 29. "μετὰ τὰς εἰρημένας φιλ." λοιπὸν λέγει περὶ Πλά- τωτος ὡς νεωτέρου, ὥς ἐπενόησε παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα τινα ἰδέαν· ἐπεὶ γὰρ τῶν βρόντων ἐπιστήμη ἔκ ἐστιν, Ἡράκλειτος δὲ ἔκ ἐστιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ δις βᾶναι 30 ἔλεγε, ὁ δὲ Κρατύλος ἔδδ' ἀπαξ, ὃ τινὶ συνήθης ὁ Πλάτων γέγονε, ὑπέλαβε καὶ ὅτος κατὰ τὰς πρώτας τὰ εἶδη, πλὴν συγκροτηθεὶς καὶ παρὰ Σωκράτους, ὅς τις ἡδίκως γενόμενος καὶ ἡ φυσικὸς τέως δὲ ὠρίζετο τὸ καθόλου ὡς αἰδῖον καὶ ἡ τὸ καθ' ἑκάστον αἰεὶ γε μεταβάλλον. ἰδέας γὰρ τίθει κατὰ μέθεξιν τούτων ἔλεγε τὰ πολλὰ, ἃ καὶ ἀνάγνυμα ἔλεγε ὡς μεταβάλλοντα αἰεὶ· μόνῃ 35 δὲ τῇ λέξει πρὸς τὰς Πυθαγορεῖας διήλλαττε τὸ λεγόμενον· τῶν γὰρ Πυθαγορείων κατὰ μίμησιν λεγόντων τῶν ἰδεῶν τὰ παρόντα, αὐτὸς κατὰ μέθεξιν ἔλεγε. τίς δὲ ἡ μίμησις καὶ τίς ἡ μέθεξις, ἀφῆκεν ἡμῖν ζητεῖν. Anon. Urbin.

ἡ κίνησις, ὃν λείποι ἂν τινὲς ἐξ αὐτῶν (*). γράφεῖν ἐν τισιν ἀντὶ τῷ μοναχώτερον "μορυχώτερον," ὃ ἐξηγούμενοι οἱ μὲν σκο- τεινότερον λέγουσιν, οἱ δὲ μαλακώτερον. ὅτε δὲ τὸ ὄνομα γνωρί- 5 μων, ὅτε ἀκόλουθον τοῖς προειρημέναις τὸ τὰς μέχρι τῶν Πυθαγο- ρείων εἰρηκέναι περὶ ἀρχῶν σκοτεινότερον εἰρηκέναι· μάλλον γὰρ ἔστιν εὐρεῖν σκοτεινότερον εἰρηκέναι τὰ ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων λε- γόμενα· εἰ δὲ μαλακώτερον εἰπεῖν ἐβόλετο, ἐχρήσατο ἂν τῷ ὀνόματι αὐτῷ, ὥστε καὶ ἐν ἄλλοις· προελθὼν μὲντοι περὶ πάν- των τῶν εἰρηκέναι πρὸ αὐτῷ περὶ ἀρχῶν λέγει "ἀλλὰ πάντες 10 ἀμυδρῶς μὲν." τὰς δὲ Πυθαγορικές φησι δύο μὲν καὶ αὐτὰς τὰς ἀρχὰς λέγειν ὥστε καὶ ἄλλοι· τὸ γὰρ καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήκασιν τρόπον τούτῳ ἂν εἴη σημαντικόν. ἀλλὰ καὶ πρὸ ὀλίγου εἴρηκε καὶ αὐτὰς μόνῃ τῇ ὑλικῇ αἰτία κεχρηρῆς, πῶς ἔν νῦν δύο λέγει; ἢ δύο λέγει ἕκ εἰδη αἰτίων, ἀλλὰ δύο τὰς ἀρχὰς τὰς ὑλικὰς ἐποῖν, ὥστε καὶ 15 ἄλλοι· οἱ γὰρ γῆν καὶ πῦρ θέμενοι δύο καὶ αὐτοὶ τὰς ὑλικὰς ἀρχὰς ἐποῖν. ἢ λέγει ὡς ἀρέσκον αὐτοῖς, ἢ καὶ ἐπόμενον ἐξ ὧν ἔλεγον, τὸ εἶναι μὲν αὐτοῖς ὕλην τὸν ἄπειρον ἀριθμὸν (ὅτος δὲ ἦν ὁ ἄρτιος), εἶδος δὲ τὸν πεπερασμένον, ὅς ἦν ὁ περιττός· καὶ γὰρ προελθὼν ὅτως περὶ αὐτῶν μνημονεύει. πῶς δὲ δύο ἐτι αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰς Πυθα- 20 γορικές, εἶγε, ὡς λέγει, τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον καὶ τὸ ἐν; τρεῖς γὰρ ὅτω γίνοντο. ἢ τὸ ἐν ἕκ ἦν ἔξω τούτων· προεῖρηκε γὰρ ὅτι ἄρτιοπερίττον ἔλεγον τὴν μονάδα· εἰ δὲ ἄρτιοπερίττον, καὶ πε- περασμένον καὶ ἄπειρον, ἄπειρον δὲ τὸ περιττὸν καὶ πεπερασμένον τὸ ἄρτιον κατ' αὐτὰς· ἀρχαὶ γὰρ κατ' αὐτὰς περιττὸν καὶ ἄρτιον πρώ- 25 τῆς τῆς μονάδος. καὶ οἱ τὰς δέκα δὲ ἐναντιώσεις ἐν ταῖς ἀρχαῖς θέμενοι τῶν Πυθαγορικῶν εἶεν καὶ αὐτοὶ δυὼν ἀρχῶν χρώμενοι· ἀνήγαγον γὰρ ταύτας εἰς τε τὸ ἀγαθὸν καὶ κακόν, τὴν μὲν ἑτέραν τῶν συσσοικῶν ἀγαθὸν τὴν δὲ ἑτέραν κακὸν λέγοντες. διαφέρειν δὲ φησι τῶν ἄλλων τὴν τούτων δόξαν, καθ' ὅσον οἱ μὲν ἄλλοι τῷ ἀπείρῳ ἐν τῇ ἀρχῇ χρησάμενοι ἢ τῷ πεπερασμένῳ ἄλλο τι καὶ σῶμα τὸ 30 ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον ἐποῖν, συμβεβηκὸς ἔχον τὸ ἄπειρον ἢ τὸ πεπερασμένον· οἱ μὲν γὰρ ὕδωρ ἄπειρον εἶναι, οἱ δὲ ἀέρα, οἱ δὲ τινα μεταξὺ φύσιν, ὡς Ἀναξίμανδρος· ὅτοι δὲ αὐτὸ τὸ ἄπειρον καὶ αὐτὸ τὸ πεπερασμένον ὑποκείδῃ λέγουσι· τὸν γὰρ ἄρτιον ἀριθμὸν 35 τῇ αὐτῇ φύσει ἄπειρον ὄντα (τὸ γὰρ ἄρτιον εἶναι ἀπείρῳ εἶναι ἐς κατ' αὐτὰς) καὶ τὸν περιττὸν ὄντα τὴν πεπερασμένην φύσιν ὑπετί- θεσαν τοῖς ὅσι. τὸ γὰρ ἄπειρον ὅτοι ὁ συμβεβηκὸς ἔλεγον εἶναι ἐκεῖνον ὃ κατηγορεῖται (κατηγορεῖν δὲ αὐτὸ τὸ ἄρτιον ἀριθμὸν), ἀλλ'

2. μαλακώτερον codd. legendum esse μοναχώτερον, patet ex paraphrasi. || 3. γὰρ om L. || 6. ὁ] Ἐμπεδοκλῆς L. || 8. καὶ — b 1. κίνησις add L.

1. ὃ — 10. ἀμυδρῶς om L. || 2. μοναχώτερον] μαλακώτερον AF. || 10. τὰς πυθαγορικές καὶ αὐτὰς φησι δύο τὰς L. || 11. κατὰ om F. || 12. σημαντικὸν τῷ τὸ δύο καὶ αὐτὰς λέγειν εἶναι τὰς ἀρχὰς. ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸ ὀλίγου εἰρήκει L. || 13. κεχρηρῆσθαι καὶ πῶς γῆν L. || 14. αἰτίων, οἷον ὑλικὸν καὶ ποιητικόν, ἀλλὰ L. || ἀρχὰς τὰς ἀρχικὰς ἀρχὰς, ὥστε L. || 16. ἢ μάλλον λέγει L. || αὐτοῖς τοῖς πυθαγορείοις. ἢ L. || ἐξ ὧν om L. || 18. ὅτος L. || 19. πυθαγορεῖας L. || 20. λέγοι F. || 21. τούτων] τῶν λοιπῶν δύο L. || 23. ἄπειρον δὲ — 25. καὶ] δύο ἄρα ἀλλ' ἢ τρεῖς τὰς ἀρχὰς ἔλεγον, εἶγε τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο τούτων, καὶ ἀρχαὶ πρώτης τῆς μονάδος τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περιττὸν, ἐξ ἧς καὶ οἱ ἄλλοι ἀριθμοὶ ἐγεννῶντο. καὶ L. || 27. γὰρ καὶ ταύτας et καὶ τὸ κακόν L. || 28. συσσοικῶν om L. || κακὸν λέγοντες] τῶν κακῶν L. || 29. δόξαν (τούτου γὰρ ἐσημαίνειν ἐν τῷ εἰπεῖν "τούτου δὲ προσεπέθεσαν," ταῖς ἀρχαῖς δηλόντι, "ὁ καὶ ἴδιόν ἐστιν αὐτῶν"), καθ' L. || ἄλλοι, φυσικοὶ δηλαδή, τῷ L. || 30. ἄλλο — 33. ὅτοι] ἢ καθ' αὐτὰ τέτοις ἐχρῶντο, ἀλλὰ τὸ ἄπειρον ἔλεγον ἢ τὸ πεπερασμένον, τὸ δὲ ἄπειρον ἢ τὸ πεπερασμένον συμβεβηκὸς αὐτῷ, οἷον ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ καὶ τὸ μεταξὺ, ὡς Ἀναξί- μανδρος ὁ Μιλήσιος· ὅτοι L.

ὑσίαν αὐτῷ. ὅ γ' ἐν τῷ τοσούτῳ εἶναι ὁ ἄρτιος ἀριθμὸς ἀπειρος κατ' αὐτὸς, ἀλλ' ἐν τῷ τοσούτῳ πᾶν γ' ἄρτιον καθ' ἄρτιον ἀπειρον κατ' αὐτὸς. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐν ὑσίαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν, ἀλλ' ἔκ ἀλλῶν τινὶ ὄντι ὑπάρχειν τὸ ἐν εἶναι. ἀλλὰ διὰ τὰ ταῦτα εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἔλεγον ἀριθμὸν αὐτῷ τὴν πάντων ὑσίαν, ὡς ἐκ 5 τῶν ἀριθμῶν πάντων τῶν ὄντων συγκατεμένων. ὡς γ' οἷς πῦρ ὑποκείμενον, πῦρ ἢ ὑσία πάντων, ὅτω καὶ οἷς ἀριθμὸς, ἀριθμὸς ἢ πάντων ὑσία. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν ὡς ἐπιχειρησάντων μὴ πρώτων καὶ τί ποτε ἔστιν ἕκαστον τῶν ὄντων ἀποδιδοῦναι καὶ ὀρίζεσθαι, λίαν μέντοι πραγματευσαμένων τῷτο ἀπλῶς καὶ ἀβασανίστως καὶ χωρὶς 10 ἐπιτάσεως τινος. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκτίθει τὴν δόξαν αὐτῶν, ἣν εἶχον περὶ τούτων. ὅ γ' πρῶτον ὑπῆρχεν ὁ λεγόμενος ὁρος ὑπ' αὐτῶν, ἐκεῖνο ἔλεγον εἶναι τὸ ὑπὸ τῷ ὀρισμῷ δηλούμενον, καὶ τὴν ὑσίαν τὴν τῷ πράγματι τὴν ὑπὸ τῷ ὀρισμῷ δηλωμένην ἐκεῖνο ἔχειν ἔλεγον. οἷον τὴν φιλίαν λέγοντες, εἰ ὅπως ἔτυχεν, ἰσότητα, 15 καὶ διὰ τῷτο ὑπολαμβάνοντες λόγον αὐτῆς εἶναι τὸ ἰσάκεις ἴσον, ὅ γ' πρῶτον τῶν ἀριθμῶν ὑπῆρχε τῷτο, τῷτον τὸν ἀριθμὸν ἔλεγον φιλίαν, ταῦτ' ποιοῦντες τῷ ἡγεμένῳ ταῦτ' εἶναι διπλάσιον καὶ δυάδα, ἐπειδὴ πρώτη ταύτη τὸ διπλάσιον ὑπάρχει. ἣν τινα δόξαν εὐθύ- νων προσέθηκεν ἀλλ' — συνέβαινε (v. 25). id.

(1) ἄλλοι δὲ τινες καὶ πρὸς τῇ ὑλικῇ αἰτία καὶ ποιητικῇ εἰρή- κασι, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἐρμότιμος καὶ Ἀναξαγόρας, οἱ μὴ τὴν νῦν, οἱ δὲ νεῖκος καὶ φιλίαν. καὶ ὁ μὴ Ἐμπεδοκλῆς δύο ὑπετί- θετο εἶναι τὰ ποιητικά, καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, οἱ δὲ περὶ Ἐρ- μότιμον μίαν τὴν νῦν. ἤρξαντο ὅν οἱ παλαιοὶ φυσικοὶ πρὸ τῶν 25 Ἰταλικῶν, φημί δὲ τῶν Πυθαγορείων. καὶ συνήκμασαν γ' καὶ συ- νεπεξετάθησαν τοῖς Πυθαγορείοις. μέχρις ὅν τῶν Ἰταλικῶν ἐγί- νοντο καὶ πάλιν χωρὶς ἐκείνων. "μονιμώτερον" εἰρήκασιν, τῷτέσι μετρώτερον, ἤγουν σκοτεινότερον ἢ μαλακώτερον. ὅ γ' διηρθρω- μένως εἰρήκασιν οἱ Πυθαγόρειοι περὶ τῶν ἀρχῶν. πλὴν οἱ μὴ 30 αὐτῶν μίαν ποιοῦσι τὴν ἀρχὴν τὴν ὑλικήν, οἱ δὲ δύο. πρὸς γ' τῇ 987^a ὑλικῇ ὑπετίθεντο καὶ ποιητικῇ, ὡς περὶ οἱ περὶ Ἀναξαγόραν. "οἱ 13. δὲ Πυθαγόρειοι δύο μὴ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήκασιν τρόπον." φησὶν ὅτι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δύο ἀρχὰς ὑπετίθεντο ὁμοίως, ὑλικὴν καὶ ποιητικὴν. διαφέρουσι δὲ ἐκείνων, ὅτι οἱ μὴ ἐν τῶν κοινοῦν εἰρή- 35 κασι τὴν ἀρχήν, οἷον πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ τι τοιοῦτον λέγοντες τὸ πεπε- ρασμένον καὶ τὸ ἀπειρον. αὐτοὶ δὲ οἱ Πυθαγόρειοι ἐτέρας φύσεις ὑπετίθεντο αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι τὸ ἀπειρον, καὶ ἐξ αὐτῷ γίνεσθαι τὴν ἀπειρίαν, καὶ πάλιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ πεπερασμένον, καὶ ἐξ αὐτῷ γί- νεσθαι τὴν πρόοδον τῶν πεπερασμένων, τῷτέσι τὸς λόγους τῶν εἰδῶν 40 καὶ τῆς ὕλης. καὶ ἀληθῶς λέγει Ἀριστοτέλης, αὐτὸ ὅν τὸ ἐν ὑσίαν εἶναι τούτων ἔλεγον ὡς κατηγορεῖν. διὸ καὶ τὸν ἀριθμὸν εἶναι τὴν

ὑσίαν πάντων ἔλεγον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πάντα ἐξ ἀριθμῶν συνεστάναι ἔλεγον. περὶ τούτων ὅν τῷτον τὸν τρόπον ἀπεφάναντο, ἤρξαντο δὲ λέγειν καὶ περὶ τῷ τί ἐστὶ, φημί δὲ περὶ τῶν ὀρισμῶν. ἔλεγον γ' ὅτι τὸ πρῶτον τινὶ ὑπάρχον τῷτο ἔστιν ὁ ὀρισμὸς αὐτῷ, οἷον ἐπεὶ 5 πρῶτως ὑπάρχει τῇ ἐπιφανείᾳ τὸ χρῶμα, τὸ χρῶμα ἄρα ὀρισμὸς ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας, καὶ πάλιν ἐπειδὴ τὸ διπλάσιον ὑπάρχει τῇ δυάδι, ὀρισμὸς τῆς δυάδος τὸ διπλάσιον. οἱ δὲ ὀρισμοὶ θέλωσιν ἀντιστρέφειν πρὸς τὰ ὀρίσας, ἔκ ἀντιστρέφει δέ. ὅ γ' εἴ τι διπλάσιον, δυάς. τὰ γ' ὁκτὼ διπλάσια μὲν ἐστὶν, ὅ δυάς δέ. εἰ δὲ τῷτο ὑπο- θώμεθα, πολλὰ ἔσαι τὸ ἐν. εἰ γ' ἡ δυάς διπλάσιον, πολλὰ δὲ τὰ διπλάσια, πολλὰ ἔσαι καὶ ἡ δυάς ἐν ὅσα πράγματα. ἔσαι γ' καὶ ἡ 10 καὶ ἰ καὶ ἰβ' καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. καὶ ὅπως μὴ ὁ Ἀριστοτέλης, εἰδέ- ναι μέντοι χρὴ ὡς οἱ Πυθαγόρειοι, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσο- φος Ἀμμώνιος, τὴν δυάδα ἀντὶ ἀρτίου ἀριθμοῦ ἐλάμβανον, καὶ ἔλε- γον ὅτι ἡ δυάς διπλάσιον, καὶ ὅπως ἀντιστρέφει πρὸς τὸ ὀρίσον. εἴ 15 τι γ' διπλάσιον, τῷτο καὶ ἄρτιον, εἴ τι ἄρτιον, τῷτο καὶ διπλάσιον. καὶ τὰ ἡ γ' ἄρτια καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐπεὶ ὅν πρῶτον ἐστὶν ἡ δυάς ἐν τοῖς ἀρτίοις, τῷτε χάριν ἐλάμβανον τὴν δυάδα ἀντὶ πάντες ἀρτίου ἀριθμοῦ, καὶ ὅπως ὠρίζοντο ὕγιως. Asclep.

(2) πλὴν διαφέρουσιν ἐκείνων, ὅτι οἱ μὴ πρὸ αὐτῶν φυσικοὶ 987^a ἐν τι ἢ πολλὰ ὑποτιθέντες καὶ τούτων τὸ πέρας ἢ τὸ ἀπειρον κατη- 16. γόρων, ὅτοι δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι τὸ ἀπειρόν φασὶ καὶ ἐξ αὐτῶν γενέσθαι τὴν ἀπειρίαν, καὶ πάλιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ πέρας καὶ ἐξ αὐτῷ γίνεσθαι τὴν πρόοδον τῶν πεπερασμένων. ἡνίττοντο δὲ διὰ τούτων τὸς λόγους τῶν εἰδῶν καὶ τῆς ὕλης. cod. Reg.

"ἀλλ' — συνέβαινε." πολλὰ γ' αὐτοῖς τὸ ἐν ἐγίνετο. ὡς 987^a γ' τῷ λέγοντι ταῦτ' εἶναι δυάδα τε καὶ διπλάσιον πολλὰ ἢ δυάς 25. γίνεσθαι (πάντα γ' οἷς ὁ τῷ διπλασίῳ λόγος ἐφαρμόττει), ὅτω καὶ ἐκείνοις ἕκαστον τῶν πραγμάτων πολλὰ ἐγίνετο ὅπως λέγουσιν. εἰ γ' φιλία κατ' αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς ὅ γ' πρῶτον ἐφαρμόζει τὸ ἰσάκεις ἴσον, γίνεσθαι μὴ αὐτοῖς ὁ ὀρισμὸς τῆς φιλίας τὸ ἰσάκεις ἴσον, τῷτε δὲ ὄντος τῷ ὀρισμῷ αὐτῆς πάντες οἷς ὅτος ὁ ὀρισμὸς ἐφαρμόζει οἱ ἀριθμοὶ φιλία ἔσονται, ὅτω τε πολλὰ τὸ ἐν ἔσαι. ἐκεῖνοι μὴ γ' ὅ γ' πρῶτον ὑπῆρχε τῶν ἀριθμῶν ὁ λόγος, τῷτον ἐνόμιζον ἐκεῖν- 30 εἶναι τὴν ὑσίαν τῷ πράγματι. ἔκ ὅτω δὲ συμβαίνει. ὅ γ' ἂν ἐφαρμόζοι ὁ ὀρισμὸς πράγματός τινος, ἐκεῖνό ἐστὶ τὸ πᾶν. ὅ γ' ὁ ὀρισμὸς, καὶ ἀντιστρέφει ἀλλήλοισι. πολλὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἰσάκεις ἴσα. καὶ γ' τὰ τέτταρα καὶ τὰ ἐννέα καὶ τὰ ἐκκαίδεκα διαφέροντες ὄντες ἀλλήλων ἀριθμοὶ φιλία ἔσονται. ὅτω δὲ ἐν ὅσα ἢ φιλία πολλὰ γίνεσθαι, ἐπεὶ καὶ τὸ ἰσάκεις ἴσον τῷ τὸν λόγον τὸν αὐτὸν εἶναι, ἐν ἔθεντο 40 φιλίαν, καὶ πολλῶν ἀληθεύει. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμ- βαίνει αὐτοῖς. ἢ ἐστὶ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. εἰ καθ' ὅν πρῶτον

7. ἢ post πῦρ om M. || ἀριθμὸς om A. || 8. λέγω M. || 15. expectes οἷον τὴν δικαιοσύνην. in vulgata vero (τὴν φιλίαν) tuenda consen- tiunt et codices et interpretes Lat. || 20. προσέθηκεν A. || 30. πλὴν ὅν οἱ A.

1. συνίστασθαι B. || 17. πρώτη ἐστὶν B. || 30. πρῶτως M. || 34. λόγος ὅτος, ἐνόμιζον ἐκεῖνον M. || 39. δὲ] τε A. || 40. τὸν post τῷ om A. || 41. ἀληθεύσθαι codd., Sepulv. vere dicitur. || αὐτὸ τῷτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῷτοις συμβαίνει ὅπως λέγουσιν. ἢ ἔσαι τὸ λεγόμενον τὸ "εἰ δὲ μή, πολλὰ τὸ ἐν ἔσαι," τοιοῦτον. εἰ καθ' ὅν πρῶτον ὁ ἀριθμὸς ἀληθεύεται, ταῦτα αὐτὰ ἔσαι τοῖς κατ' αὐτὸς λεγομένοις L.

ὁ λόγος ἀληθεύει, ταῦτά ἐστι τὰ αὐτὰ τοῖς κατ' αὐτῶν λεγομένοις, πολλοὶ δὲ λόγοι ἐνὶ πρώτῳ ἐφαρμοζοῦσι (τὸν αὐτὸν γὰρ ἀριθμόν, εἰ ἔτω τύχοι, ἔλεγον καιρὸν καὶ Ἀθηνᾶν), πολλὰ ἄρα ἔσαι ὁ αὐτὸς καὶ εἰς ἀριθμός, πολλῶν ἐφαρμοζόντων αὐτῷ λόγων διαφερόντων. Alex.

987^a "παρὰ — ἄλλων." τῆς ἐξ ἑκείνων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν μετ' 27. ἐκείνης. id.

987^a ἐξῆς τὴν Πλάτωνος ἐκτίθει δόξαν, καὶ τὰ μὲν πολλὰ φησὶ τοῖς 29. Πυθαγορικοῖς αὐτὸν ἀκολουθῆσαι, τὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ θέδει. ὡς ἰδίων ἐν ἡν αὐτῷ καὶ τὸ περὶ τῶν ἰδεῶν (*). καὶ λέγει πόθεν ἐκινήθη ἐπὶ τὸ ἰδέας θέδει, καὶ ἰσχυρεῖ ὅτι παρὰ μὲν Κρατύλῃ ἔλαβε, συνήθης αὐτῷ γενόμενος ὄντι Ἡρακλειτεῖ, ὅτι πάντα τὰ αἰδητὰ ἐν ῥύσει ἐστὶ καὶ ὑδέποτε ἴσα, καὶ ταύτην ἐφύλαξε τὴν δόξαν ὡς ἀληθῆ. Σωκράτης δὲ ἐν τοῖς ἠθικοῖς πεπραγματευμένον καὶ τὸ καθόλου ζητῶντος (διαλαμβάνων γὰρ περὶ καλῶς ἢ τιος ἄλλῃ ἐζητεῖ καθόλου τί 15 τὸ καλὸν ἐστίν, ὃ τόδε τὸ καλὸν λαμβάνων), καὶ ὁρίζετο τὸ προκείμενον αἰεὶ πειρωμένον. λέγει δὲ περὶ Σωκράτους ὡς μὴ πραγματευσαμένον περὶ τῶν φυσικῶν. πῶς δὲ λέγει Σωκράτην πρῶτον ἐπιστῆσαι περὶ ὁρισμῶν, εἶγε καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ταύτην ἐπειρῶντο ποιεῖν, ὡς προείρηκεν, ὄντες αὐτῷ πρεσβύτεροι; ἢ ὅτι ἐκείνοι, ὡς 20 εἶπε, μαλακῶς καὶ ἀμεθοδῶς. ἀποδεξάμενος ἔν Σωκράτῃ τὴν περὶ τῆς ὁρισμῶν τε καὶ τὸ καθόλου πραγματεῖαν, ὑπέλαβε τῆς ἐτέρων τινῶν γίνεσθαι τε καὶ εἶναι φύσεων καὶ ὅ τῶν αἰδητῶν τινός, ὃ δὲ τῷ ἐπὶ τῆτοις καθόλου, τῷ ταῦτα καὶ τὰ ἐν τῆτοις πάντα, ἐν οἷς καὶ τὰ καθόλου, αἰεὶ ῥεῖν τε καὶ μεταβάλλειν καὶ μηδέποτε ἐπὶ τῆς 25 αὐτῆς φύσεως μένειν. διὸ καὶ ἀδύνατον εἶναι τὸν κοινὸν καὶ καθόλου ὅρον (τοιῦτοι γὰρ οἱ ὁρισμοί) τῶν αἰδητῶν τινός εἶναι. διὸ ταῦτα μηδὲ ὁρίσασθαι τῷ μηδὲ εἶναι ταῦτα. καὶ ταύτας δὲ τὰς φύσεις τὰς παρὰ τὰ αἰδητὰ, ὡς οἱ ὁρισμοί εἰσιν, ἰδέας προσηγόρευσεν, ἀφ' ὧν καὶ τὰ αἰδητὰ εἶναι τε καὶ λέγετο. id.

(*) ἐκθέμενος τὰς τῶν Πυθαγορείων δόξας καὶ τῶν ἄλλων, τῶν φυσικῶν, περὶ τῶν γινώσκειν ποίας ἀρχαῖς τῶν ὄντων ἐκέχρητο, ἐντεῦθεν ἐκτίθει καὶ τὴν Πλάτωνος δόξαν, βυλόμενος δεῖξαι ποίας ἀρχαῖς τῶν ὄντων καὶ αὐτὸς ἐκέχρητο, καὶ φησὶν ὅτι τὰ πολλὰ τοῖς Πυθαγορείοις ἠκολούθησεν. ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι ὃ τὰ πολλὰ 35 ἄλλα τὰ πάντα. Πυθαγόρειος γὰρ ἦν ὁ φιλόσοφος, εἰ καὶ μὴ πᾶσι

κέχρητο τοῖς παραπετάσμασιν αὐτῶν. οἱ γὰρ Πυθαγόρειοι μύθοις μὲν ἐκέχρητο ἄλλα συμβόλοις, ἵνα καὶ μείνῃσιν οἱ ἀκούοντες μέχρι τῶ φαινομένου, μὴ ἀδικηθῶσιν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν Πυθαγορείων. πρὸς τούτοις δὲ σαφῶς ὅτι ἐβύλοντο ἐκθέδει δια τὸ μὴ κα-

5 ταφανῆ γενέσθαι τὴν ἐαυτῶν σοφίαν καὶ σκυτεῦσιν. Asclep.

"καὶ μέθεξιν — εἶδεν" (*). εἰπὼν τὰ δὲ αἰδητὰ παρὰ 987^b ταῦτα καὶ καὶ ταῦτα λέγετο πάντα (παρὰ ταῦτα γὰρ ὄντα καὶ ἄλλα 9. τῶν ὄντων), καὶ ταῦτα λέγετο, ὃ ἐξηγήσατο διὰ τῶ καὶ μέθεξιν γὰρ τὸ εἶναι ἔχει τὰ πολλὰ τῶν αἰδητῶν, εἴτα τίνα τὰ πολλὰ ἐξηγούμενος προσέθηκε τὸ "τῶν συνωνύμων τοῖς εἶδεσιν," ὃ ἴσον ἂν εἴη τοῖς συνωνύμοις αὐτοῖς εἶδεσι. τὰ γὰρ συνώνυμα τοῖς εἶδεσι τοιαῦτα. τῷτο δὲ ἐστὶν ὅτι μὴ πάντων τῶν αἰδητῶν ἔλεγον εἶναι ἰδέας. τῶν γὰρ καὶ χέσιν τῶν ἐν τοῖς πρὸς τι ὅτι ἔθεντο εἶναι ἰδέας, ἀλλ' ὃ δὲ τῶν παρὰ φύσιν τινός, ὃ δὲ ὅλως τῶν κακῶν. ἢ εἴη ἂν λέγων "τὰ πολλὰ" ἀντὶ τῶ τὰ αἰδητὰ, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον, καὶ μέθεξιν τὰ πολλὰ τε καὶ αἰδητὰ ἐστὶ τῶν εἰδῶν τῶν οἷς ἐστὶ συνώνυμα. οἱ γὰρ ἄνθρωποι καὶ μέθεξιν ἀνθρώπων καὶ ἵπποι ἵππων (*). ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον, καὶ μέθεξιν γὰρ τὸ εἶναι ἔχει τὰ αἰδητὰ τε καὶ συνώνυμα τοῖς εἶδεσιν, τὴν τῶν εἰδῶν. δύναται καὶ ἔτω τις ἀκρίβειαν τῆς λέξεως. καὶ μέθεξιν γὰρ τῶν εἰδῶν εἶναι τὰ πολλὰ, πολλὰ δὲ ταῦτα τὰ συνώνυμα ἀλλήλοις. τὰ γὰρ πολλὰ καὶ συνώνυμα ἀλλήλοις τὸ εἶναι ἔχει καὶ μέθεξιν ἰδέας μιᾶς. ὃ γὰρ πάντα μιᾶς ἰδέας μετέχει, ἀλλ' ὅσα ὁμοειδῆ τέ ἐστιν ἀλλήλοις καὶ συνώνυμα. ὃ γὰρ ἂν ταῖς ἰδέαις λέγοι τὰ αἰδητὰ συνώνυμα εἶναι, ἰσορῶν τὴν Πλάτωνος δόξαν, ὁμωνύμως ἐκείνους λέγοντος τὰς ἰδέας τοῖς γινόμενοις πρὸς αὐτάς. ἢ καὶ καὶ Πλάτωνα ὅτι ὁμωνύμοι ἂν εἴεν αἱ ἰδέαι τοῖς πρὸς αὐτάς, ἀλλὰ συνώνυμοι. ἐν οἷς γὰρ χρῆται τῷ ὁμωνύμῳ ὀνόματι, κοινότερον ἀντὶ τῶ συνωνύμου χρῆται ἂν. εἰ γὰρ μὴ καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος ὁμοίῳ τῇ ἰδέᾳ τὰ πρὸς αὐτήν, καὶ τί ἂν ἄλλο; 30 ὃ δὲ γὰρ ἐκείναις ἄλλο ὑπάρχει, ὃ δὲ τὸ αὐταῖς συμβέβηκε. τὰ δὲ καὶ τὸ εἶδος ὁμοίᾳ συνώνυμα. εἰ γὰρ ὁ αὐτοῦ ἄνθρωπος εἶδος τί ἐστὶν ἀπλῆν, δῆλον ὅτι τὸ ὁμοιωμένον αὐτῷ καὶ τὸ εἶδος ἂν ὁμοίωτο. ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ ὁρισμοὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ τῶν ἐνύλων. ὥστε εἰ καὶ τὸ εἶδος ὁμοίᾳ εἰσιν οἱ ἄνθρωποι τῇ ἰδέᾳ ὃ δὲ ἄλλο ἔστι, καὶ ὁ ὁρισμὸς ἂν αὐτῶν ὁ αὐτὸς καὶ τῆς ἰδέας εἴη. ἔτι εἰ καὶ μὴ ὁρίσασθαι ταῦτα ἄλλα τὰ εἶδη, ἄλλοι γε ὁρισμοὶ ἐκείνων καὶ ἐπὶ τῶν λέγοντι (*).

1. ἀληθεύει *V*. || 3. ἔτω ἔτυχε, τὸ ζ' ἔλεγον *L*. || ἔλεγον καὶ καιρὸν *V*. || 4. καὶ εἰς *om A*, καὶ εἰς ἔσαι *ante πολλῶν L*. || 9. αὐτῶν *M*. || 13 — *b* 1. *apud Asclep.* || 14. πραγματευσαμένον καὶ ἐν τῆτοις τὸ *Asclep.* || 17. πειρώμενον *M*. || πειρώμενος, περὶ δὲ τῶν φυσικῶν ὃ δὲ φησὶν, ἐπραγματεύσατο. πῶς λέγει περὶ Σωκράτους *Asclep.* || 19. πυθαγόρειοι ἐπειρῶντο τῷτο *Asclep.* || 24. καθόλου ταῦτα γὰρ καὶ *Asclep.* || 26. αὐτῆς *om Asclep.* || κοινῇ *A*. || 27. διὰ] διὰ τὸ *Asclep.* || 28. τῷ μὴ μένειν τὰ αὐτά *Asclep.*, *haec inepta esse definiendo, quoniam ne esse quidem Sepulv.* || 29. αἰσθητὰ, φησὶ δὲ τὰ καθόλου, ὡς οἱ ὁρισμοὶ ὑπάρχουσιν, ἰδέας προσηγόρευσεν, τὰ δὲ αἰσθητὰ ἔφασκεν εἶναι *Asclep.* || 32. ἀρχαῖς ἐκέχρητο τῶν ὄντων *A*. || 35. πολλὰ τοῖς πυθαγορείοις ἄλλα *A*.

3. τῶν φαινομένων *A*. || 12 — 14. *apud Asclep.* || 13. σχέσιν τε καὶ τῶν πρὸς τι *Asclep.* || 14. περὶ *Asclep.* || ὅτε δὲ ὅλως *Asclep.* || 16. μέθεξιν γὰρ τὸ εἶναι τὰ *M*. || 16 — 21. μέθεξιν ἂν τῶν εἰδῶν ὑπάρχουσιν τὰ πολλὰ, συνώνυμα ὄντα ἀλλήλοις τὰ πολλὰ: ἔτε γὰρ τοῖς εἶδεσιν συνώνυμα. τὰ *Asclep.* || 22. κατὰ μέθεξιν τὸ εἶναι ἔχει *Asclep.* || μιᾶς *post πάντα om Asclep.* || 23. συνώνυμα ὡς ἄνθρωποι, ἵπποι, βόες ἀλλήλοις: ὃ γὰρ *Asclep.* || 25. δόξαν, ἐκείνους ὁμωνύμως λέγοντος τὰς ἰδέας ὡς τὰ ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἑν. ἢ ὃ δὲ κατὰ πλάτωνα ὁμωνύμοι, αἰεὶ δὲ τοῖς *Asclep.* || 28. χρῶντο *M*. || 32. φανερόν ὅτι τὸ ὁμοιωμένον *Asclep.* || αὐτὸ *M*. || ὁμοίωτο *Asclep.*, ὁμοίωται *AF*. || 34. εἶδος οἱ ἄνθρωποι τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὁμοίᾳ ἂν εἴεν τῇ ἰδέᾳ *Asclep.*

τὸ γὰρ ζῶον λογικὸν θηρὲν καὶ κτ' τῶν αἰσθητῶν ἀνθρώπων κατηγορεῖται, εἰ καὶ μὴ κυρίως τούτων ἐστὶν ὁ ὁρισμός. Alex.

987b (°) γρ. ἐν τισὶ καὶ ἔτι "τὰ πολλὰ τῶν συνωνύμων τοῖς
10. εἶδεσιν." cod. Reg.

987b (P) τὰ καθ' ἑκάστα καὶ κτ' μέρος ταῦτα καὶ αἰσθητὰ τῶν πραγ-
12. μάτων ἐν μεθέξει, φησὶν, ἔλεγεν ὁ Πλάτων εἶναι τῶν ἰδεῶν αἰδιῶν
ὑστῶν καὶ καθόλου ὄντα, λεγόμενα ὁμωνύμως τοῖς εἶδεσι. τὸ δὲ
"τῶν συνωνύμων" εἰ μὴ ἀντὶ τῶν ὁμωνύμων, ὡς εἴπομεν, ἐξελά-
βοντο, οἱ δὲ ἀντὶ τῶ συνωνύμων. τὰ γὰρ πολλὰ τῶν συνωνύμων,
ὡς οἱ καθ' ἑκάστα πάντες ἄνθρωποι, οἱ εἰσὶν ἀλλήλοις συνωνύμοι, 10
καὶ οἱ ἵπποι καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστοι, μεθέξει τῶν ἰδεῶν εἰσὶν. εἴρηκε
δὲ τούτο "τὰ πολλὰ" διὰ τὸ μὴ πάντων ἰδέας ἐν Πλάτωνα τίθεσθαι.
τῶν γὰρ κτ' ἔχουσιν, οἷον τῶν πρὸς τι, ἔκ ἐτίθετο ἰδέας, ἀλλ' ἔτι
τινος τῶν παρὰ φύσιν, ἔτι δὲ ὅπως τῶν κακῶν. id.

987b (°) ἰστέον δὲ ὅτι εἶπεν ὁ Πλάτων ἐν τῷ Παρμενίδῳ περὶ αὐτῶν 15
9. ὅτι τὰ ἐπιφύενα τῶ ἀγαθῷ πάντα ἔτις γίνονται. πάντα γὰρ ἐφύετο
τῷ ἀγαθῷ καὶ πλωτὰ καὶ πεζὰ καὶ ἀέρια, ὡς φησὶ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης.
καὶ μίμησιν ἔτι λέγουσιν οἱ Πυθαγόρειοι γίνεσθαι τὰ ἄλλα τῶν πρῶ-
των ἀριθμῶν, ὅς καὶ λέγουσι κυρίως εἶναι καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ ἄλλα γί-
νεσθαι, φησὶ δὲ ἐκ τῆς μονάδος καὶ τῆς δυάδος, ταῦτα δὲ εἰπεῖν ἐξ 20
ὑλῆς καὶ εἶδους. Asclep.

987b "τὴν — μετέβαλε." τῆς τῆς μετέθηκε. τὴν γὰρ ὑπὸ τῶν
10. Πυθαγορικῶν μίμησιν λεγομένην αὐτὴς μεταβαλὼν μεθέξειν εἶπε.
ταύτην δὲ τὴν μεθέξειν τε καὶ μίμησιν τί τ' ἐστὶ καὶ πῶς γίνετο, ἔτι
τῶν Πυθαγορικῶν τις ἔτι Πλάτων ἀπέδωκεν, ἀλλ' εἰσάγει ἐν κοινῷ 25
ζητεῖσθαι πῶς γίνετο καὶ τίνα τρόπον. εἴκοι δὲ τούτο καὶ ὑπὸ Πλά-
τωνος ἐν τῷ Παρμενίδῳ δηλοῦσθαι. εἴην δ' αὖ οἱ Πυθαγόρειοι λέ-
γοντες καὶ μίμησιν τῶν πρῶτων ἀριθμῶν, ὅς ἔλεγον κυρίως εἶναι

987b α κατηγορεῖται αὐτῶν, τὸς ἄλλους εἶναι τοιούτους. "ἔτι δὲ παρὰ τὰ
14. αἰσθητὰ καὶ τὰ εἶδη." ἰστέον καὶ τούτο ὅτι Πλάτων τὰ μαθηματικά 30
μεταξὺ φύσεις τινὰς καὶ ὑσίας τῶν τε ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν ἔθετο.
μεταξὺ γὰρ ἦν αὐτῶν κατ' αὐτόν, διαφέροντα τῶν μὲ αἰσθητῶν τῷ
αἰδιῶ τε εἶναι καὶ ἀκίνητα παντάπασιν, τῶν δὲ ἰδεῶν τῷ τὰς μὲ
ἰδέας ἐν τῷ ἀριθμῷ εἶναι, τὰ δὲ μαθηματικά τὴν ἐν τοῖς πολ-
λοις, τῆς τῶν αἰσθητῶν καὶ τοῖς καθ' ἑκάστα, δηλοῦν ὁμοιότητα, 35
ἐνυπάρχοντα τούτοις (°). ὅ γάρ ἐστιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑφεζῶτα,
ἀλλ' ἐπινοία. χωριζέσθαι γὰρ τῶν ἐνύλων τῆς τε ὑλῆς καὶ τῆς κινή-
σεως, καθ' ἃ καὶ μετ' ὧν ἐστὶν αὐτοῖς τὸ ὑφιστάσθαι, καταλείπει τὰ
μαθηματικά τὴν ἐν τοῖς ἐνύλοις καὶ πολλοῖς καὶ διαφέρουσι καὶ τὰ
ύλικά συμπτώματα ὁμοιότητα δηλοῦν. ἢ τὸ μὲ ἀληθὲς ἔτις ἔχει, 40

ὅ μὴν Πλάτων ἔτις ἔλεγεν, ὅς γε φύσεις αὐτὰς καὶ ὑσίας καθ'
αὐτὰς τε καὶ αἰδιῶς ἐποίει. ἀλλὰ λέγοι αὖ "πολλὰ ὅμοια" εἶναι ἐπὶ
τῶν μαθηματικῶν, ὡς ἔχ' ἐνός καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐκάστη αὐτῶν ὄντος.
πολλὰ γὰρ κατ' ἀριθμὸν τὰ μαθηματικά τρίγωνα καὶ τετράγωνα καὶ
τῶν ἄλλων ἑκάστον εἶναι, ὡς περ καὶ τὰ αἰσθητά, σῶζοντα τὴν
ὁμοιότητα πρὸς ἀλλήλα καὶ τὸν ὁρισμόν. τῶν δὲ ἰδεῶν ἐκάστη κατ'
ἀριθμὸν μία. "ἐπεὶ δὲ αἰτία τὰ εἶδη." ἡγεμέμενος, φησὶ, τὰ εἶδη, 987b
τῆς τῶν ἰδεῶν, ἀρχὰς εἶναι καὶ αἰτίας τοῖς ἄλλοις πᾶσι τῷ εἶναι 18.
(καὶ μεθέξειν γὰρ ἐκείνων τὰ ἄλλα), τὰς τῶν ἰδεῶν αὐτῶν πάλιν
ἀρχὰς πάντων ἀρχὰς ἔθετο. ἀρχὰς δὲ τῶν ἰδεῶν ὡς μὲ ὑλὴν καὶ
τὸ ὑποκείμενον ἔλεγε τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, δυάδα τινὰ ἔσαν, ὡς
φησιν, ἀρίστην, ὡς δὲ ὑσίαν καὶ εἶδος τὸ ἐν. τούτο δὲ ὅπως ἔλεγεν
ἐξῆς λέγει. "ἐξ ἐκείνων γὰρ καὶ μεθέξειν τῷ ἐνός τὰ εἶδη εἶναι τῶς 987b
ἀριθμῶν." ἐξ ἐκείνων, τῆς τῶν μεγάλου καὶ μικροῦ, συνιόντων καὶ 21.
εἰδοποιουμένων ὑπὸ τῷ ἐνός. καὶ μεθέξειν, τῆς τῶν μεταλαμβά-
νειν αὐτῶν, τὰ εἶδη εἶναι, τῆς τῶν ἰδεῶν, αἰτινὰς καὶ αὐτὰ ἀριθμοί
εἰσιν. εἰδητικὸς γὰρ ἀριθμὸς τὰς ἰδέας λέγουσιν. εἰπὼν δὲ τὰ εἶδη
προσέθηκε "τῶς ἀριθμῶν." τὰ γὰρ ὡς ἀριθμοὶ εἶδη αἰ ἰδέαι, ἐπεὶ
εἶδη καὶ ἄλλα ἐστὶν, ὡς περ ἔν καὶ ἀριθμοί. Alex.

(°) "ἔτι — εἶδη." μεταξὺ λέγει ὁ Πλάτων τὰ μαθήματα 987b
τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν. ἔτι γὰρ πάντα αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἐν 14.
ὑποστάσει ὑπάρχουσιν ἀχώριστα παντελῶς ὑλῆς, ὡς περ αἱ ἰδέαι.
τὰ γὰρ μαθήματα καὶ ἐν τῇ ὑλῇ θεωρῶνται (ἐστὶ γὰρ χαλκῶν τρίγωνον),
καὶ καὶ ἀφαίρεσιν δὲ θεωρῶνται τῇ ἐπινοίᾳ. ἔτι ὅμοια ὑπάρχουσιν τοῖς
αἰσθητοῖς. τὰ γὰρ αἰσθητὰ καὶ ἐν κινήσει ὑπάρχουσιν καὶ φθαρτὰ εἰσιν,
τὰ δὲ μαθήματα αἰδιῶ καὶ ἀκίνητα. εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι συμβολι-
κῶς ὁ Πλάτων διὰ τῶν μαθημάτων τὴν ψυχὴν δηλοῖ, ἥτις μέση
ἐστὶ τῶν πάντη χωριστῶν τῆς ὑλῆς καὶ αἰδιῶν καὶ τῶν πάντη ἀχωρί-
στων, τῆς τῶν ἐνύλων εἰδῶν, ἐπειδή, φησὶ, ποτὲ μὲ χωρίζεται
σώματος, ποτὲ δ' ἐλλάμπει ἐν αὐτῷ. τούτο ἔν φησὶν, ὅτι ἐπεὶ
παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰς ἰδέας τὰ μαθηματικά τῶν πραγμάτων,
μεταξὺ φησὶν εἶναι τούτων. διαφέρουσι γὰρ τῶν μὲ αἰσθητῶν τὰ μα-
θηματικά τῷ εἶναι αἰδιῶ καὶ ἀκίνητα. ἢ γὰρ ψυχὴ ἀκίνητός ἐστι καὶ
αἰδιῶς, τὰ δὲ αἰσθητὰ φθαρτὰ ὑπάρχουσιν καὶ ἐν κινήσει. τῶν εἰδῶν
διαφέρουσι τῷ τὰς μὲ ἰδέας ἐν τῶν ἀριθμῶν εἶναι. ἐν γὰρ εἶδος
πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ ἔθος αὐτῷ τῷ
Πλάτωνα ἐν τῇ καλεῖν τὰ παντελῶς χωριστὰ τῆς ὑλῆς. τὰ δὲ ποτε
ἐλλάμποντα αὐτῇ πολλὰ καλεῖ. τὰ δὲ μαθηματικά τὰ ἐν τοῖς
πολλοῖς, τῆς τῶν αἰσθητῶν καὶ τοῖς καθ' ἑκάστα, δηλοῦν ὁμοιό-
τητα. ὅ γάρ ἐστιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑφεζῶτα, ἀλλ' ἐπινοία, χω-

22. μετέλαβε AF. || 23. μεταβαλὼν Asclep., μεταλαβὼν AF. || 24. δὲ] μέντοι Asclep. || 25. πυθαγορείων A. || ἀπέδωκεν A. || 26.
ταῦτα ζητεῖσθαι παρὰ τοῖς βυολομένοις πῶς L. || εἴκοι — 27. δηλοῦσθαι om L. || 27. οἱ πυθαγόρειοι οἱ λέγοντες L. || 29. τοιούτους. οἷον εἰ κυρίως
ἐστὶ φιλία ὁ ἰσάκις ἴσος πρῶτος ὁ τέσσαρας, οἱ ἄλλοι πάντες ἰσάκις ἴσοι ὁμοίως ἐκείνῳ λεχθήσονται, καὶ ὅσα ἐκ τῶν τοιούτων ἀριθμῶν τὸ εἶναι ἔχει. ἔτι L.
32. ἦν] εἶναι F. || 35. καὶ τοῖς om F. || 40. δηλοῦντα F.

5. καὶ om A. || 6. κατὰ] καὶ L. || ἀριθμὸν F. || 7. φησὶ Πλάτων τὰ L. || 9. τ' ἄλλα ἦτοι τὰ αἰσθητά, τὰς L. || αὐτὸς A. || 12. φασιν L. ||
13. κατὰ — 15. μεθέξειν] τῷ μικροῦ καὶ τῷ μεγάλου συνιόντων κατὰ μέθεξιν τῷ ἐνός καὶ εἰδοποιουμένων ὑπ' αὐτῶ κατὰ μέθεξιν L. || 19. ἦδη F. || καὶ οἱ
ἀριθμοὶ F.

ριθείσης τῶν ἐνύλων τῆς τε ὕλης καὶ τῆς κινήσεως, καθ' ἃ καὶ
 987 b μεθ' ὧν ἐστίν. "ἐπειδὴ αἰτία τὰ εἶδη τοῖς ἄλλοις." ἐπειδὴ, φη-
 18. σίν, αἰτίας ὑπετίθεντο τῶν τῆδε πραγμάτων τὰς ιδέας (καὶ μέ-
 θεξιν γὰρ ἔλεγον γίνεσθαι τὰ τῆδε ἐκ τῶν ιδεῶν), τὰ ἐκείνων στοιχεῖα
 καὶ ἀρχὰς τῶν ιδεῶν ἀρχὰς πάντων τῶν ὄντων ὑπέλαβον. τῷ
 ὄντι γὰρ ἐκ τῆς ἐνάδος αἱ ιδέαι, τῆς τε ἐκ τῆς μιᾶς τῶν πάντων
 ἀρχῆς οἱ δημιουργικοὶ λόγοι, ἐκ δὲ τῶν δημιουργικῶν λόγων τὰ
 τῆδε γίνεσθαι πάντα. ὡς μὲν ἔν ὕλην τὸ μέγα καὶ μικρὸν ἀρχὰς ὑπε-
 τίθεντο τῶν ὄντων, τῆς τε τὴν δυάδα· ἡ γὰρ δυὰς ἀρχεῖ πρώτη
 διαιρέσεως, τοιαύτη δὲ ἡ ὕλη ἐπ' ἀπειρον ὅσα διαιρετὴ. τὰς ἔν
 ιδέας ἀρχὰς καὶ αἰτίας εἶναι τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τῷ εἶναι· καὶ μέ-
 θεξιν γὰρ ἐκείνων τὰ ἄλλα· τὰς δὲ τῶν ιδεῶν ἀρχὰς πάντων ἀρχὰς
 ἔθεντο. ἀρχὰς δὲ τῶν ιδεῶν ὡς μὲν ὕλην καὶ ὑποκείμενον τὸ μέγα
 καὶ τὸ μικρὸν, δυάδα τινὰ ὅσαν ὡς φύσιν ἀόριστον, ὡς δὲ ὕσιν καὶ
 εἶδος τὸ ἓν· τῆς τε ἐκ ὕλης καὶ εἶδος. τῷ δὲ ὅπως ἔλεγεν ἐξῆς
 987 b λέγει. "ἐξ ἐκείνων γὰρ καὶ μέθεξιν τῷ ἐνός τὰ εἶδη εἶναι καὶ τῆς
 21. ἀριθμῶς." "ἐξ ἐκείνων," τῆς τε τῷ μεγάλῃ καὶ τῷ μικρῷ, συνιόν-
 των καὶ εἰδοποιουμένων ὑπὸ τῷ ἐνός. καὶ μέθεξιν, τῆς τε μεταλαμ-
 βάνειν αὐτῷ τὰ εἶδη, φησὶ δὲ τὰς ιδέας, αἰτίνας καὶ αὐταὶ εἰσιν
 987 b ἀριθμοί· εἰδητικὰς γὰρ ἀριθμῶς τὰς ιδέας λέγουσι. "τὸ μέντοι γε
 22. ἐν ὕσιν εἶναι, καὶ μὴ ἕτερόν τι τὸ ἓν λέγεσθαι." τὸ γὰρ ἐν τῷ ὅ
 κατὰ τινος ἄλλου ὄντος κατηγορεῖν, ἀλλ' ὕσιν τινὰ τὸ ἓν ὑπετίθεντο
 εἶναι ἐν τῷ ἓν εἶναι τὸ εἶναι ἔχουσιν. τῷ δὲ καὶ περὶ Πλάτωνος
 ἰσορεῖ, ὅτι παραπλησίως ἐκείνοις τὸ ἓν ὕσιν ἔλεγεν εἶναι, καὶ ἕκ
 ἄλλο τι ὄν καὶ τὸ ὑποκείμενον. τῷ δὲ ἔν, φησὶ, παραπλησίως
 ἐκείνοις ὁ Πλάτων λέγει, καὶ τὸ ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν ὄντων τῆς
 987 b ἀριθμῶς τίθεσθαι. "τὸ δὲ ἀντὶ τῷ ἀπείρῳ ὡς ἐνός δυάδα ποιῆσαι."
 25. φησὶν ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἓν ἀπείρον ὑπετίθεντο ὡς ἀπειροδύνα-
 μον, ὁ δὲ Πλάτων δυάδα, εἶγε τὸ ἀπείρον ἐκ μεγάλῃ καὶ μικρῇ,
 τὴν ὕλην αἰνιττόμενος διὰ τὸ ἀόριστον αὐτῆς, καὶ διὰ τῷ ἐπ' ἀπεί-
 ρον εἶναι διαιρετὴν. ἐκείνοι ἔν τὸ ἀπείρον μίαν τινὰ φύσιν ὑπετί-
 θεντο, τῆς τε τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ὑλικόν· Πλάτων δὲ δυάδα ἐποίει
 τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ἀπείρον, λέγων ἀπείρον καθὸ μὴ ἐστὶ καθ' αὐτὸ
 εἰδοποιούμενον· μέγα γὰρ καὶ μικρὸν, καὶ ὑπεροχὴν καὶ ἑλλείψιν· ἐν
 τῷ δὲ ἡ τῷ ἀπείρῳ φύσις· ὅ ταῦτα δὲ τῷ εἶδει τὸ μέγα τῷ
 μικρῷ ὑπάρχει, ὅδὲ ὑπεροχὴ καὶ ἑλλείψιν· ἐναντία γάρ, ὡς ἐχ
 ἓν. "τὸ δὲ ἀπείρον" εἶπεν ἀντὶ τῷ τὸ γὰρ ἀπείρον κατ' αὐτὸν ἐκ
 μεγάλῃ καὶ μικρῇ· τῷ γὰρ τὸ ἓν τῇ λέξει ἀκατάλληλον. τῷ δὲ ἔν
 ἴδιον Πλάτωνος παρὰ τῆς Πυθαγορείας. καὶ ὅτι ὁ μὲν Πλάτων τῆς
 ἀριθμῶς ἔξω τῶν αἰδητῶν κατέλιπεν, ὅς ὡς ὕλην αὐτῆς τοῖς ὅσιν
 ὑποβάλλων, ὅδὲ ὅτως αἰτίαι τιθεῖς αὐτῆς· οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τὰ
 πράγματα καὶ τὰ ὄντα ἐκ τῶν ἀριθμῶν ἔλεγον συγκεῖσθαι, ἐξ ὧν
 εἶπετο αὐτοῖς τὸ πάντα τὰ ὄντα ἀριθμῶς λέγειν. διαφέρουσι δὲ

ἀλλήλων καὶ ὅτι ὁ μὲν Πλάτων τὰ μαθήματα μεταξὺ τῶν εἰδῶν καὶ
 τῶν αἰδητῶν λέγει, οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ὁδομῶς. Asclep.

"τὸ — ἓν." εἶρηκε καὶ περὶ τῶν Πυθαγορικῶν ὅτι ὅς ὡς ὑπετί- 987 b
 θεσαν ἄλλην τινὰ φύσιν τοῖς ἀριθμοῖς, ἀλλ' αὐτῆς τῆς ἀριθμῶς
 ὕσιν ἔλεγον εἶναι, καὶ ὅτι καὶ τὸ ἓν κατὰ τινος ἄλλου ὄντος κατη-
 γόρεον, ἀλλ' ὕσιν τινὰ τὸ ἓν ὑπετίθεντο εἶναι ἐν τῷ ἓν εἶναι τὸ εἶναι
 ἔχουσιν. τῷ δὲ καὶ περὶ Πλάτωνος ἰσορεῖ, ὅτι παραπλησίως
 ἐκείνοις τὸ ἓν ὕσιν ἔλεγεν εἶναι, ὅς ἄλλο τι ὄν καὶ τὸ ὑποκείμενον,
 ἔπειτα τὸ ἓν εἶναι πεπονθός (*). τῷ δὲ ἔν παραπλησίως φησὶ
 10 Πλάτων ἐκείνοις λέγειν, καὶ τὸ ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν ὄντων τῆς
 ἀριθμῶς τίθεσθαι, εἰ καὶ μὴ τὴν αὐτὴν τρέπον· οἱ μὲν γὰρ ὡς ἐνυπάρ-
 χοντας τοῖς πράγμασι καὶ ὡς ὕλην (ὡς γὰρ ἐξ αὐτῶν πάντων τῶν
 ὄντων συγκεκμημένων), Πλάτων δὲ ἐκτὸς αὐτῆς ἐποίει τῶν ὅς εἰσιν
 αἰτία· ὡς παραδείγματα γάρ. τὸ δὲ "ὡσαύτως" εἶπεν ὅς ὡς
 ὁμοίως αἰτίαι τῆς ὕσιν τῆς ἀριθμῶς Πλάτωνος τοῖς Πυθαγορι-
 κοῖς λέγοντας, ἀλλ' ὡς καὶ αὐτῷ ὡς περὶ καὶ ἐκείνων αἰτίαι τῶν ὄντων
 τῆς ἀριθμῶς εἰπόντος. Alex.

"τὸ — ἴδιον." εἰπὼν τινὰ παραπλησίως ὡς Πλάτων τοῖς 987 b
 Πυθαγορικοῖς, προσέθησι πάλιν καὶ ἐν τίσιν διηρέθη, ὅτι ἐκείνοι μὲν
 ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ μίαν τινὰ φύσιν ἔθεντο, τῷ δὲ ἓν ὑποκείμενον καὶ
 ὑλικόν αὐτοῖς (ἐστὶ δὲ τῷ ὅ ἄρτιος ἀριθμός· ἐν γὰρ τῷ εἶδει τὸ
 ἄρτιον, τὸ γὰρ εἰς ἴσα διαιρούμενον), Πλάτων δὲ δυάδα ἐποίει τὸ
 ὑποκείμενον καὶ τὸ ἀπείρον λέγων, καθὸ μὴ εἰδοποιεῖται καθ' αὐτό·
 μέγα γὰρ καὶ μικρὸν καὶ ὑπεροχὴν καὶ ἑλλείψιν· ἐν τῷ δὲ εἶναι τὴν
 τῷ ἀπείρῳ φύσιν, ἡ ἓν αὐτῷ ἡ ὑλικὴ αἰτία· ὅ ταῦτα δὲ τῷ εἶδει
 τὸ μέγα τῷ μικρῷ, ὅδὲ ἡ ὑπεροχὴ τῇ ἑλλείψει· ἐναντία γὰρ ὡς
 ἐχ ἓν. "τὸ δὲ ἀπείρον" εἶπεν ἀντὶ τῷ τὸ γὰρ ἀπείρον, ὅ κατ' αὐτὸν
 ἐκ μεγάλῃ γίνεσθαι καὶ μικρῇ· τῷ γὰρ τὸ ἓν τῇ λέξει ἀκατάλληλον.
 ἔτι Πλάτων μὲν τῆς ἀριθμῶς ἔξω τῶν αἰδητῶν ἀπέλιπεν, ὅς ὡς
 ὕλην αὐτῆς τοῖς ὅσιν ὑποβάλλων, ὅδὲ ὅτως αὐτῶν αἰτίαι τιθεῖς
 αὐτῆς· οἱ δὲ Πυθαγόρειοι τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα ἐκ τῶν ἀριθ-
 μῶν ἔλεγον συγκεῖσθαι, ἐξ ὧν εἶπετο αὐτοῖς τὸ πάντα τὰ ὄντα
 ἀριθμῶς λέγειν. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων καὶ ὅτι Πλάτων μὲν τὰ μα-
 θηματικά μεταξὺ τῶν αἰδητῶν καὶ τῶν ιδεῶν ἔθετο, οἱ δὲ Πυθα-
 35 γορικοὶ ὁδομῶς. id.

"τὸ μὲν — σκέψιν." εἰπὼν ἐν οἷς διαφωνοῦσι, νῦν λέγει τὴν 987 b
 αἰτίαν δι' ἣν ὅς ὡς ὁμοίως Πλάτων τῆς ἀριθμῶς τῶν ὄντων ἀρχὰς
 29. ἔθετο τοῖς Πυθαγορείοις, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐχώρισε τῶν αἰδητῶν
 καὶ τὰς ιδέας ἄλλας τινὰς ὕσιν καὶ φύσεις παρὰ τὰς αἰδητῶν
 ὕσιν ἐτίθετο· διὰ γὰρ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἐξέτασιν, φησὶ, καὶ τὴν
 διαλεκτικὴν, ἥς οἱ πρότεροι ἔτι ἦσαν ἄγευστοι· τῷ δὲ ἀκολούθῃ

(*) p. 987 b 24. γ. τῆς ὅλης ὕσιν cod. Reg.

b 3. ὅς A. || 7. δὲ A. || 14. παράδειγμα A. || 19. μὲν οἱ Πυθαγόρειοι ἐν L. || 20. ἔθεντο] ἔλεγον L. || 21. ἐστὶ F. || ἐν — 22. διαιρούμενον
 om L. || 22. δὲ τὸ ὑποκείμενον δυάδα ἐποίει ὁ καὶ ἀπείρον λέγει L. || 24. ἐν — 25. φύσιν om L. || 25. ταῦτα A. || 26. τῷ μέγα τὸ μικρὸν L. ||
 28. γίνεσθαι om L. || 29. κατέλιπεν L. || 30. ὅς L. || αἰτίας F. || 31. καὶ τὰ ὄντα et 33. καὶ om L. || 36 — p. 551 a 13, apud Asclep. ||
 40. ἔθετο Asclep.

θεωρητικὸς γενόμενος Πλάτων καὶ διαίρειται συνεθιθεὶς ἐκ διαλεκτικῆς χρῆσθαι καὶ ὁρισμοῖς (ἄμφω γὰρ ταῦτα τῷ διαλεκτικῷ) ἦλθεν εἰς ἐπίνοιαν διὰ τούτων τῷ χωρίζειν τινὰ τῶν αἰδητῶν καὶ ὑπολαμβάνειν εἶναι τινὰς ἄλλας φύσεις παρὰ τὰ αἰδητά. ἢ τε γὰρ διαίρεσις, ἢ μὲν τῶν γενῶν τε καὶ εἰδῶν ἕκαστον αἰδητῶν ἢ δὲ τῶν αἰδητῶν, ἀνάλυσίς ἐστι τῶν αἰδητῶν εἰς τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ἀρχάς, ἃ ἕκαστον αἰδητά. ἢ γὰρ ταῦτ' ἐν τῶν αἰδητῶν ἕκαστον τῷ καθ' ὃ τὸ εἶναι ἐστὶν αὐτῷ τοῦτον· ὅτε γὰρ τὸ τεχνικὸν τῇ τέχνῃ ὅτε τὸ φυσικὸν τῇ φύσει. ὥστε εἰ καὶ οἱ ἀριθμοὶ αἰτίοι τοῖς αἰδητοῖς τῷ τοιοῦσδε ἢ τοιοῦσδε εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἰδέαι, εἴη ἂν κεχωρισμένα αὐτῶν. 10 ἀλλὰ καὶ οἱ ὁρισμοὶ ἕκαστον αἰδητῶν· ἢ γὰρ τῶν καθ' ἕκαστα ἀλλὰ τῶν καθόλου. διὰ τούτων ἔν τῶν διαλεκτικῶν θεωρημάτων συνήθης ἐγένετο τῇ τῶν νοητῶν θεωρία. τὸ δὲ ἐν ἑστίαν μὲν καὶ φύσιν τινὰ καὶ αὐτὸς ἔλεγε καθ' αὐτήν, ὥσπερ κακεῖνοι· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τὰ πράγματα ἐκ τῶν τούτων καὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ἐγένων, ὃ δὲ Πλά- 15 των ἔ. id.

987 b 33. "τὸ δὲ — ἐκμαγεῖν." ἀρχὰς μὲν τῶν ὄντων τὴν ἀριθμῶν Πλάτων τε καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ὑπετίθεντο, ὅτι ἐδόκει αὐτοῖς τὸ πρῶτον ἀρχὴ εἶναι καὶ τὸ ἀσύνθετον, τῶν δὲ σωμάτων πρῶτα τὰ ἐπίπεδα εἶναι (τὰ γὰρ ἀπλῆστερά τε καὶ μὴ συναναίρμενα πρῶτα τῇ φύσει), 20 ἐπίπεδων δὲ γραμμῶν καὶ τὴν αὐτὴν λόγον, γραμμῶν δὲ σιγμῶν, ἃς οἱ μαθηματικοὶ σημεία, αὐτοὶ δὲ μονάδας ἔλεγον, ἀσύνθετα παντάπασιν ὄντα καὶ ὑδὲν πρὸ αὐτῶν ἔχοντα· αἱ δὲ μονάδες ἀριθμοί, οἱ ἀριθμοὶ ἄρα πρῶτοι τῶν ὄντων (''). καὶ ἐπεὶ τὰ εἶδη πρῶτά τε καὶ αἱ ἰδέαι πρῶτ' ἐν τῶν πρὸς αὐτὰ ὄντων κατ' αὐτὸν καὶ παρ' 25 αὐτῶν τὸ εἶναι ἔχοντων (ἃ ὅτι ἐστὶ, διὰ πλείονων ἐπειράτο δεικνύναι), τὰ εἶδη ἀριθμῶν ἔλεγεν. εἰ γὰρ τὸ μονοειδὲς πρῶτον τῶν πρὸ αὐτῶν ὄντων, μὴδὲν δὲ πρῶτον ἀριθμῶν, τὰ εἶδη ἀριθμοί. διὸ καὶ καὶ τὰς τῶν ἀριθμῶν ἀρχὰς τῶν τε εἰδῶν ἀρχὰς ἔλεγεν εἶναι καὶ τὸ ἐν τῶν πάντων. ἔτι τὰ μὲν εἶδη τῶν ἄλλων ἀρχαί, τῶν δὲ ἰδῶν 30 ἀριθμῶν ἑσῶν ἀρχαί αἱ τῶν ἀριθμῶν ἀρχαί· ἀρχὰς δὲ ἀριθμῶν ἔλεγεν εἶναι τὴν τε μονάδα καὶ τὴν δυάδα. ἐπεὶ γὰρ ἐστὶν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τὸ ἐν τε καὶ τὸ παρὰ τὸ ἐν, ὃ ἐστὶ πολλὰ τε καὶ ὀλίγα, ὃ πρῶτον παρὰ τὸ ἐν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, τούτο ἀρχὴν ἐτίθετο τῶν τε πολλῶν καὶ τῶν ὀλίγων. ἐστὶ δὲ ἡ δυὰς πρῶτη παρὰ τὸ ἐν, ἔχουσα ἐν αὐτῇ καὶ 35 τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον· τὸ μὲν γὰρ διπλάσιον πολὺ, τὸ δὲ ἡμισυ ὀλίγον, ἃ ἐστὶν ἐν τῇ δυάδι· ἐστὶ δὲ ἐναντία τῷ ἐνί, εἴ γε τὸ μὲν ἀδιαίρετον τὸ δὲ διηρημένον. ἔτι δὲ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἀνισον ἀρχὰς ἀπάντων τῶν τε καθ' αὐτὰ ὄντων καὶ τῶν ἀντικειμένων ἡγούμενος δεικνύναι (πάντα

γὰρ ἐπειράτο ὥς εἰς ἀπλῆστα ταῦτα ἀνάγειν), τὸ μὲν ἴσον τῇ μονάδι ἀντιτίθει, τὸ δὲ ἀνισον τῇ ὑπεροχῇ καὶ τῇ ἐλλείψει· ἐν δυσὶ γὰρ ἡ ἀνισότης, μεγαλὴ τε καὶ μικρὴ, ἃ ἐστὶν ὑπερέχον τε καὶ ἐλλείπον. διὸ καὶ ἀόριστον αὐτὴν ἐκάλει δυάδα, ὅτι μὴδέτερον, μήτε τὸ ὑπερέχον μήτε τὸ ὑπερεχόμενον, καθὼ τοῦτον, ὠρισμένον, ἀλλ' ἀόριστον τε καὶ ἀπειρον. ὁρίζεσθαι δὲ τῷ ἐνὶ τὴν ἀόριστον δυάδα γίγνεσθαι τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς δυάδα· ἐν γὰρ τῷ εἶδει ἡ δυὰς ἡ τοιαύτη. ἔτι πρῶτος μὲν ἀριθμὸς ἡ δυὰς· ταύτης δὲ ἀρχαί τό τε ὑπερέχον καὶ τὸ ὑπερεχόμενον, ἐπεὶ ἐν μὲν τῇ δυάδι πρῶτη· τὸ μὲν γὰρ διπλάσιον καὶ τὸ ἡμισυ ὑπερέχον τε καὶ ὑπερεχόμενον, ἕκτι δὲ τὸ ὑπερέχον τε καὶ ὑπερεχόμενον διπλάσιον καὶ ἡμισυ· ὥστε ταῦτα τῷ διπλασίῳ εἶναι 5 στοιχεῖα. καὶ ἐπεὶ ὁρίζεσθαι τὸ ὑπερέχον τε καὶ τὸ ὑπερεχόμενον διπλάσιον καὶ ἡμισυ γίγνεσθαι (ἕκτι γὰρ ἀόριστα ταῦτα, ὥσπερ ὑδὲ τὸ τριπλάσιον καὶ τὸ τρίτον ἢ τετραπλάσιον καὶ τέταρτον ἢ τι τῶν ἄλλων τῶν ὠρισμένων ἐχόντων τὴν ὑπεροχὴν ἢ ὀχὴ), τούτο δὲ ἡ τῷ ἐνὸς φύσις ποιεῖ (ἐν γὰρ ἕκαστον, καθὼ τούτῳ τί ἐστὶ καὶ ὠρισμένον), εἴη ἂν 10 στοιχεῖον τῆς δυάδος τῆς ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τό τε ἐν καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ἀλλὰ μὴν πρῶτος ἀριθμὸς ἡ δυὰς· ταῦτα ἄρα τῆς δυάδος στοιχεῖα. καὶ διὰ τοιαῦτα μὲν τινὰ ἀρχὰς τῶν τε ἀριθμῶν καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων ἐτίθετο Πλάτων τό τε ἐν καὶ τὴν δυάδα, ὥς ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῷ Ἀριστοτέλης λέγει. λέγει δὲ νῦν καὶ διὰ τούτου αὐτὸν δυάδα ποιῆσαι τὴν ἐτέραν φύσιν τῶν ἀρχῶν, διὰ τὸ τῆς ἀριθμῶν ἕξω τῶν πρώτων εὐφυῶς ἐξ αὐτῆς γενεᾷ ὥσπερ 15 ἐκ τινος ἐκμαγεῖν· τούτο δὲ ὅτι δοκεῖ αὐτῷ ἡ δυὰς διαιρετικὴ πάν- τος εἶναι ὡς προσήγετο· διὸ καὶ δυοποιὸν αὐτὴν ἐκάλει. δις γὰρ ἕκαστον τῶν οἷς προσάγει ποιῶσα διαιρεῖ πῶς αὐτό, ἕκ εἰς αὐτὴν ὁ ἦν· ἥ τις διαίρεσις γενεσίς ἐστιν ἀριθμῶν. ὥσπερ τὰ ἐκμαγεῖα καὶ οἱ τύποι πάντα τὰ ἐναρμοζέμενα αὐτοῖς ὁμοῖα ποιῶσιν, ὅτω καὶ ἡ δυὰς ὥσπερ τι ἕσα ἐκμαγεῖον τῶν μετ' αὐτὴν γεννητικῇ 20 ἀριθμῶν γίνεσθαι ἐκάστω ὡς ἂν προσαχθῇ, δύο τε καὶ διπλὴν ποιῶσα. τῷ μὲν γὰρ ἐνὶ προσαχθεῖσα τὰ δύο ἐποίησε, δις γὰρ ἐν δύο, τοῖς δὲ δύο τὰ τέσσαρα, δις γὰρ δύο τὰ τέσσαρα, τοῖς δὲ τρισὶ τὰ ἕξ, δις γὰρ τρία ἕξ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ "ἕξω τῶν πρώτων" εἶπεν ἀντὶ τῶν ἕξω τῶν περιττῶν. ἕκτι γὰρ τούτον τὸν τρόπον ἡ γενεσις τῶν περιττῶν ἀριθμῶν γίνεσθαι· ἢ γὰρ καὶ διπλασιασ- μὸν ἢ τὴν εἰς δύο διαίρεσιν ἢ γενεσίς τῶν περιττῶν ἀριθμῶν. νῦν 25 μὲν ἔν πρώτῃς ἀριθμῶν ἀπλῶς πάντας εἶπε τῆς περιττῆς· πρῶτοι γὰρ οὗτοι τῶν ἀρτίων συνήθως. πρῶτοι δὲ ἀριθμοὶ λέγονται ἀπλῶς οἱ μονάδι μόνῃ μετρώμενοι, ὥς ὁ τρία καὶ ὁ πέντε καὶ ὁ ἑπτά· εἴη

1. καὶ διαίρεσις χρῆσθαι συνεθισθεὶς καὶ ὁρισμοῖς ἐκ διαλεκτικῆς Asclep. || 3. ἐπειρᾶτο Asclep. || 8. τοιούτω M. || τεχνικὸν Asclep. || 10. ἰδέαι, ἀλλὰ κεχωρισταὶ αὐτῶν. καὶ οἱ ὁρισμοὶ Asclep. || 11. ἐκ' ἢ καὶ M. || ἀλλὰ δὲ ἐν καθόλου M. || 25. αὐτῶν L. || 26. ὅτι κείμενά ἐστι V. || 37. δὲ καὶ ἐναντία V.

1. ἀπλῆστα πάντα ἀνάγειν A. || 5. ὠρισμένον om L. || 9. ἐπεὶ — πρώτη om A. || μὲν γὰρ om V. || 11. ὥστε — 13. ἡμισυ om A. || 11. εἶναι et 12. τὸ post καὶ om L. || 21 — 33. apud Asclep. || 22. αὐτὸν τὴν δυάδα Asclep. || φύσιν τὴν τῶν V. || 24. ἐκ τινος om A. || 25. καὶ εἰδοποιὸν αὐτὴν λέγει. δις Asclep. || 26. ἕξω] ἐξ Asclep. || 27. ἢ τις om Asclep. || γενεσίς om A. || ἀριθμῶν. ὥς γὰρ τὰ Asclep. || 29. ἐκμαγεῖον ἕσα Asclep. || αὐτῶν L. || 30. ἕκαστω om Asclep. || διπλᾶ Asclep. || 31. τοῖς δυσὶ δὲ τὰ Asclep. || 32. δις γὰρ δύο τὰ τέσσαρα om A. || 36. εἰς] ἐκ L.

δ' ἂν καὶ ἡ δυὰς τοιαύτη. πρὸς ἀλλήλους οἱ κοινὸν μέτρον μονάδα μόνον ἔχοντες, μετρήμενοι μέντοι καθ' ἑαυτὰς καὶ ὑπ' ἀριθμῷ τινός. ὥτως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ὁ ὀκτώ καὶ ὁ ἐννέα· κοινὸν γὰρ τῶν μέτρον μόνον μονάς, καίτοι ἐκάτερος αὐτῶν ἔχει τινὰ ἀριθμὸν μέτρον, ὁ μὲν ὀκτὼ τὸν τε δύο καὶ τὴν τέσσαρα, ὁ δὲ ἐννέα τὴν τρία. 5 νῦν μέντοι πρώτους λέγοι ἂν πάντας τὰς περιττὰς ὡς πρώτους τῶν ἀρτίων ὄντας· ὅδεῖς γὰρ αὐτοῖς κατ' ἐν προειρημένον τρόπον ὑπὸ τῆς δυάδος γεννᾶται· μονάδος γὰρ προσθεμένης ἐκάστῃ τῶν ἀρτίων ἀριθμῶν οἱ περισσοὶ γίνονται· μονάδος δὲ καὶ τῆς ἐνός ὡς ἀρχῆς· εἰδοποιὸν γὰρ τὸ αὐτὸ ἀλλ' ἔχ' ὑλικόν. ἀλλ' ὥσπερ ἦν δυὰς τὸ μέγα καὶ τὸ 10 μικρὸν ὀριζόμενα τῷ ἐνί, ὥτω καὶ ἐκάτερον ἐκείνων ὀριζόμενον τῷ ἐνί μονάδος αὐτῆς λέγεται. τὸ δὲ "ἐξω τῶν πρώτων" εἴρηκεν ἀντὶ τῆς τῶν ἀπλῶς πρώτων· ὅτοι δὲ ἦσαν οἱ μονάδι μόνον μετρήμενοι, ὡς τρία, πέντε, ἑπτά. τῆς δὲ μόνος μὴ γεννᾶται ὑπὸ τῆς δυάδος, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες εἰ παρὰ τὰς πρώτας γεννῶνται ἀριθμῷ 15 ἐπ' ἀριθμῷ γενομένων. διὸ ἐπειδὴ ἡ γένεσις αὐτῶν ἐκ δύο ἀριθμῶν, ἐκ δυάδος ἂν εἶεν γενομένοι· οἱ δὲ ἀπλῶς πρώτοι μὴ γενομένοι ὥτως ὅδ' ἂν ὑπὸ τῆς δυάδος γεννᾶται λέγοντο. id.

(*) ἐπεὶ ἔν πάντα ἐκ τῆς ὕλης γίνονται, διὸ καὶ πανδεχὴ αὐτὴν λέγουσι καὶ τιθῆναι ὡς δεχομένην πάντα τὰ εἶδη, διὰ τὸ ἔν, φη- 20 σίν, ἐποίησεν ὁ Πλάτων δυάδα τὴν ἐτέραν φύσιν, ταύτης τὴν ὑλικήν, διὰ τὸ τὰς ἀριθμῶν πάντας, ὡς ἐδείξαμεν, ἐξω τῶν πρώτων ἐξ αὐτῆς γεννᾶται, "ὥσπερ ἐκ τινος ἐκμαγεῖν," ταύτης φαντασίας· καὶ ὁ Πλάτων γὰρ ἐν τῷ Θεαιτήτῳ τὴν φαντασίαν ἐκμαγεῖον ἐκάλεσεν. καὶ ὥτως μὲν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ὁ δὲ ἐκ τῆς Ἀφρο- 25 δισιάδος ὥτως ἐξηγεῖται τὸ χωρίον· λέγει γάρ, φησί, νῦν καὶ διὰ τὸ αὐτὸν τὴν δυάδα ποιῆσαι τὴν ἐτέραν φύσιν τῶν ἀρχῶν. . . ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης, ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὴν προσεχὴ ὕλην λαμβάνει τὴν μίαν κατ' ἀριθμὸν· εἰδέναι γὰρ χρὴ ὅτι ἐκ τῆς πρώτης ὕλης πάντα γίνονται, καὶ ἄνθρωποι καὶ κτῖνες καὶ ἵπποι 30 καὶ πάντα. Ἀριστοτέλης ἔν λαμβάνων τὴν προσεχὴ ὕλην παραλογίζετο, ὡς φησιν ὁ φιλόσοφος. Πλάτων μὲν ἔν, φησί, περὶ τῶν ζητημένων νῦν ὑφ' ἡμῶν ὥτως διώρισε, ζητῶν δὲ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἰτία τῶν ὄντων. περὶ ἔν τῶν ἀρχῶν ταῦτα εἴρηκε Πλάτων. Asclep.

988a "καίτοι — ὥτω." εἰπὼν ὡς ὕλην ἀρχὴν εἶναι κατ' Πλάτωνα 1. τὴν ἀόριστον δυάδα, καὶ ἔτι ὅτι ἡ δυὰς αὐτῷ ἀρχὴ ὑλικὴ δοκεῖ, προδίδει ὅτι γὰρ ἄπειρος τῇ αὐτῆς φύσει καὶ γεννητικῇ πλήθους, αἰτιατὴ τῆς δόξης τῶτο ὡς μὴ τοῖς φαινομένοις τε καὶ γινομένοις ὁμολογημένως λεγόμενον. οἱ μὲν γὰρ τὴν δυάδα ὡς ὕλην ἀρχὴν τι- 40 θέμενοι πολλῶν αὐτὴν ποιεῖσι γεννητικὴν· αὕτη γὰρ αὐτοῖς ἡ αὐτὴ λαμβανομένη τῇ πλήθους καὶ τῶν ἀρτίων ἀριθμῶν πάντων γεννη-

τικὴ, τὰς μὲν συντιθεῖσά τε καὶ ὥτως γεννώσα, τὰς δὲ διαιρῶσα δίχα. ἡ δὲ κατ' ἐῖδος αὐτοῖς ἀρχὴ ἐνοποιὸς ἐστὶ τῷ ἐν τι εἶναι πᾶν τὸ εἶδος πεπερασμένον τε καὶ ὀρισμένον κατ' ἐῖναι· καὶ γὰρ τῶν ἀριθμῶν ἕκαστος ἐν τι· ἐνοποιὸν μὲν γὰρ τι τὸ ἐν αὐτό, διχοποιὸς δὲ ἡ ἀόριστος δυὰς. ὁ μὲν ὥτω ἐπὶ τῶν γινομένων ἔχει, ὁ ἐκείνοις ὁμοίῳ καὶ πρὸς ἐκεῖνα τὸ εἶναι ἔχει, ἀλλ' ἐμπαλιν· ἡ μὲν γὰρ ὕλη μία κατ' ἀριθμὸν ἐνός τινος εἶδος ἐστὶ δεκτικὴ τε καὶ γεννητικὴ· ὁ γὰρ οἷόν τε ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὕλει κατ' ἀριθμὸν ἅμα εἶδη πλείω εἶναι, ὡς εἶναι τὸ αὐτὸ ξύλον καὶ κλίνην καὶ τράπεζαν καὶ βάθρον, ἀλλ' ἡ μία ὕλη ἐν τι εἶδος ἐνεργεῖα μόνον ἔχει. τὸ μέντοι εἶδος ἐν ὃν τῷ ἀριθμῷ πλείονα εἶδη ποιεῖ· ἡ γὰρ τέχνη εἶδος τι ἐν ἑσά καὶ ὁ τεχνί- 5 τῆς τις εἰς ὃν κατ' ἀριθμὸν πλείονων ἐστὶ καὶ διαφερόντων ποιητικός· ἡ γὰρ τεκτονικὴ καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν καὶ κλίνην ποιεῖ καὶ βάθρον καὶ τράπεζαν, ὁ αὐτὸς καὶ εἰς ὃν κατ' ἀριθμὸν. ὁμοίως δὲ ἔχει τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῷ ἄρρενος καὶ θήλεος, ὃν τὸ μὲν θῆλυ ὕλην παρέχον τῷ γινομένῳ ὑπὸ μιᾶς πληρῆς ὀχείας, τὸ δὲ ἄρρεν πολλὰ θήλεα πληροῖ. Alex.

"Πλάτων — διώρισε." ὑφ' ἡμῶν δὲ ζητῶν αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ 988a αἰτία τῶν ὄντων. περὶ μὲν ἔν τῶν ἀρχῶν ταῦτα εἴρηκε Πλάτων. 7. "φανερόν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι δυοῖν αἰτίαι ἐστὶ μόνον κεχρη- μένος." τῶν τεσσάρων αἰτίων ὃν ἐξέθετο ὅτος, τοῖς δύο φησὶ κεχρητῆς Πλάτωνα, τῇ τε ὑλικῇ καὶ τῇ κατ' ἐῖδος· τὰ γὰρ εἶδη καὶ αἱ ιδέαι αὐτῷ τῇ εἶδος εἰσὶ παρεκτικαὶ αἰτίαι, ὥσπερ ἔν καὶ αὐτοῖς πάλιν τοῖς εἶδεσι καὶ ταῖς ιδέαις τὸ ἐν αἴτιον τῇ εἶδος· ἡ γὰρ δυὰς ὕλης ἐν αὐτοῖς ἐπέχει λόγον. φέρεται ἐν τισὶ γραφῇ τοιαύτη "τὰ 10 γὰρ εἶδη τῇ τί ἐστιν αἰτία τοῖς ἄλλοις, τοῖς δὲ εἶδεσι τὸ ἐν καὶ τῇ ὕλει." καὶ εἴη ἂν δι' αὐτῆς λεγόμενον ἔτι τοῖς ἐκ εἰδόσι τὴν Πλάτωνος δόξαν τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν ὅτι τὸ ἐν καὶ τῇ ιδέᾳ αἴτιον τῇ τί ἐστιν. ἀμείνων μέντοι ἡ πρώτη γραφὴ ἡ δηλῶσα ὅτι τὰ μὲν εἶδη τοῖς ἄλλοις τῇ τί ἐστιν αἴτιον, τοῖς δὲ εἶδεσι τὸ ἐν. ἰσορεῖ δὲ Ἀσπά- 15 σιος ὡς ἐκείνης μὲν ἀρχαιοτέρας ἔσσης τῆς γραφῆς, μεταγραφείσης δὲ ταύτης ὕστερον ὑπὸ Εὐδώρου καὶ Εὐαρμόδου. id.

"καὶ — εἶδη." εἰπὼν δύο αἰτίαις αὐτὴν κεχρητῆς, καὶ μνημο- 988a νεύσας τῆς κατ' ἐῖδος αἰτίας, καὶ δείξας πῶς αὕτη ἐστὶν αἴτια, 11. προσθήσει τὴν δευτέραν, καὶ φησὶ ταύτην εἶναι τὴν ὑλικήν. τίς γὰρ ἦν ἡ ὕλη; ἡ ὑποκειμένη, καθ' ἣς τὰ εἶδη ἐν τε τοῖς αἰδητοῖς καὶ ἐν ταῖς ιδέαις λέγεται ὑπ' αὐτῆς. εἰπὼν δὲ "τὰ γὰρ εἶδη τῇ τί ἐστιν αἰτία τοῖς ἄλλοις, τοῖς δὲ εἶδεσι τὸ ἐν," λέγων καὶ περὶ τῆς ὕλης τῆς ὑπὸ τῶν προειρημένων εἰδοποιουμένης, ἣς ἐν ἀμφοτέροις ἐμνη- μόνευσεν εἰπὼν "καθ' ἣς τὰ εἶδη τὰ μὲν ἐπὶ τῶν αἰδητῶν τὰ δὲ ἐπὶ 20 τοῖς εἶδεσι λέγεται," ἴσον λέγων τῷ καθ' ἣς τὰ εἶδη λέγεται τὰ τε ἐπὶ τοῖς αἰδητοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς εἶδεσι, ταύτης ταῖς ιδέαις· λέγεται γὰρ καὶ ἐν ἐκείναις καὶ ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἶναι τις ὕλη ὑποκειμένη, καθ'

40 — b 16. apud Asclep.

1. συνθεῖσα M. || 2. αὐτοῖς om Asclep. || ἐν τιθῆναι πᾶν Asclep. || 5. ὁ ἐκείνοις] οἷς Asclep. || 6. ὕλη ἡ μία Asclep. || 7. ἐστὶ om A. || 11. τι ἐν ἑσά M. || 21. καὶ κατὰ εἶδος L. || 22. καὶ om L. || 24. φέρεται — 31. Εὐαρμόδου om L. || 31. ἀρμέσου A, ab Eudoro et Harmosto Sepulv. || 32 — p. 553 a 3. apud Asclep. || 32. δυοῖν Asclep. || 35. γὰρ ἐστὶν ἡ ὕλη; δηλὸν ὅτι ἡ Asclep. || 36. εἰπὼν καὶ τὰ εἶδη γὰρ Asclep. || 39. τὰ μὲν — p. 553 a 1. εἶδη om Asclep. || 40. τὰ τε ἐπὶ] τὰ ἐν Asclep. || 41. ταύτης] φημὶ δὲ Asclep. || 42. εἶναι ὑποκειμένη τις ὕλη Asclep.

ἥς τὰ εἶδη, τυτέστιν ἡ εἰδοποιουμένη· ὅτι γὰρ δυνάς ἐστιν αὐτή, δυνάς δὲ ποταπή, διὰ τῆς προδηκῆς ἐδήλωσεν· ὃ γὰρ ἡ ὠρισμένη καὶ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, ἀλλ' ἡ ἀόριστος· τοιαύτη γὰρ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, γράφεθ' ὡς καὶ ἡς τὰ εἶδη μὴ ἐπὶ τῶν αἰδητῶν, τὸ δὲ ἐν ἐν τοῖς εἶδεσι λέγεθ', καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, καθ' ἧς ὕλης τὰ μὴ 5 εἶδη ἐστὶ τὰ καὶ λέγεθ' ἐν τοῖς αἰδητοῖς· ἐν γὰρ τῇ ὕλῃ ταύτῃ τὰ εἶδη ἐστὶ τὰ τῶν αἰδητῶν, τὸ δὲ ἐν ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς εἶδεσι καὶ ταῖς ιδέαις· ἡ γὰρ ἐν ἐκείνοις ὕλῃ ὑπὸ τῷ ἐνὸς εἰδοποιεῖθ'. ζητῆσαι δ' ἂν τις πῶς λέγοντος Πλάτωνος καὶ ποιητικὸν αἷτιον, ἐν οἷς λέγει "τὸν μὴ ἐν ποιητὴν καὶ πατέρα τῷ παντὶ εὐρεῖν τε καὶ δεῖξαι ἔργον," 10 ἀλλὰ καὶ τὸ ἐνεκεν καὶ τέλος, δι' ὧν πάλιν λέγει "περὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντα ἐστὶ κακείνῃ ἐνεκα," ὁδετέρῃ τῶν αἰτίων ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ δόξῃ τῇ τῷ Πλάτωνος; ἡ ὅτι ἐν οἷς περὶ αἰτίων ἔλεγεν, ὁδετὶς τῶν ἐμνημνητο, ὡς ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῷ δέδειχεν· ἡ ὅτι τῶν ἐν γενέσει καὶ φθαρᾷ ὃ τίθεθ' ταῦτα 15 αἷτια, ἀλλ' ὁδε ἐξεργάσατό τι περὶ αὐτῶν. εἰπὼν δὲ τὴν ὕλικὴν ἀρχὴν τῆς μὴ σωματικῆς τῆς δὲ ἀσώματου ὑποτιθέναι, πρῶτον ἐμνημόνευσε τῶν ἀσώματων λεγόντων Πλάτωνος, ὅς τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν ἔλεγεν, καὶ τῶν Πυθαγορικῶν, οἳ τὸ ἄπειρον, τῶτο δ' ἦν τὸ ἄρτιον. ἐκ ἐμνημόνευσε δὲ Δευκίππῃ τε καὶ Δημοκρίτῃ, καθ' 20 ὧς καὶ σῶμα τι καὶ ἀσώματον ἡ ὕλη· τὸ γὰρ κενὸν ὥτως ἦν. φθάνει δὲ καὶ προειρηκέναι περὶ τῶν. προσέθηκε δὲ τῇ ἰσορίᾳ καὶ τὴν Ἀναξιμάνδρου δόξαν, ὅς ἀρχὴν ἔθετο τὴν μεταξὺ φύσιν ἀέρος τε καὶ πυρός, ἡ ἀέρος τε καὶ ὕδατος· λέγεθ' γὰρ ἀμφοτέρως. id.

988^a "ἔτι — ἐκατέραν." καὶ τῶτο περὶ Πλάτωνος λέγει, ὅτι τὴν 25 τῷ εὐ τε καὶ τῷ κακῶς αἷτιαν, τυτέστι τὴν τῶν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν κακῶν αἷτιαν, τοῖς σοικείοις ἀπέδωκεν ἐκατέροις ἐκατέραν, τὴν μὴ τῷ εὐ τῷ ἐνὶ (τῶτο γὰρ τὸ ὀρίζον αὐτὸ καὶ τὸ εἰδοποιῶν), τὴν δὲ τῷ κακῶς τῇ ἀορίστῃ δυάδι· αὐτὴ γὰρ τῷ τε πλήθους καὶ τῆς ἀνισότητος καὶ τῆς ἐν τοῖς ὅσιν ἀορισίας αἷτία κατ' αὐτόν. εἰπὼν δὲ εἰρηκέναι 30 Πλάτωνα περὶ τῆς ποιητικῆς αἷτίας (ἐκατέρῃ γὰρ τῶν σοικείων ἀνατεθεικέναι αὐτὸν αἷτιαν ποιητικὴν, τῷ μὴ ἐνὶ τὴν τῷ εὐ, τῇ δὲ ἀορίστῃ δυάδι τὴν τῷ κακῶς), ὑπέμνησεν ἡμᾶς ὡς περὶ τῆς τοιαύτης αἷτίας καὶ πρότερον τινῶν ἐπιζητησάντων τε καὶ εἰπόντων, εἰπὼν "ὥσπερ φαμὶ καὶ τῶν προτέρων ἐπιζητῆσαι τινὰς φιλοσόφων, οἷον 35 Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν." ὡν Ἐμπεδοκλῆς μὴ ὁ μόνον τῷ τῷ εὐ αἷτιῳ ἐχρήσατο ἀλλὰ καὶ τῷ τῷ κακῶς, διελὼν τὸ ποιητι-

κὸν αἷτιον, ὡς εἶρηκε καὶ περὶ Πλάτωνος· Ἀναξαγόρα δὲ ὁ νῆς τῷ εὐ τε καὶ κακῶς μόνον ἦν ποιητικὸν αἷτιον, ὡς εἶρηκε. id.

"συντόμως — κεφαλαιωδῶς." συντόμως φησὶ καὶ ἐπὶ κε-988^a φαλαίων ἐπεληλυθέναι τίνες τὰ περὶ ἀρχῶν εἶπον τῶν πρὸ αὐτῶν 18 καὶ πῶς. "περὶ δὲ τῆς ἀληθείας." ἀλήθειαν ἔθος αὐτῷ λέγειν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν. "ὅμως δὲ τοσούτον ἔχομεν ἐξ αὐτῶν." ὁ χάριν ἤλθεν ἐπὶ τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν ἰσορίαν, ὑπέμνησεν ἡμᾶς· τῷ γὰρ βεβαιώσατο ὅτι μηδεὶς τρόπος αἷτίας ἄλλος ἐστὶ παρὰ τῆς τέσσαρας τῆς δεδειγμένους ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23). ὁ δὲ λον γέγονε· πάντες γὰρ οἱ περὶ αἷτιων εἰρηκότες τῶν τινὸς τῶν αἷτιων μνημονεύουσιν· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐναργῶς μηδὲ διηρθρωμένως εἰρήκασιν ἀλλ' ἀμυδρῶς καὶ ἀδιαρθρώτως, ἀλλ' ἐν ἐκείνων πῶς ἀπτόμενοι φαίνονθ'. ὅτι δὲ καὶ περὶ τῶν τεσσάρων αἷτιων λόγον ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως προηγεμένως πεποίηθ', 15 πρόχειρον εἰδέναι τοῖς ἐντυγχάνουσι· διὸ εἶπε "τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως ἡμῖν διωρισμένων." καὶ ἐπεισι καὶ δείκνυσιν πῶς ὁδεῖς ἐξω τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως αἷτιων εἰρημένων ἤψατο. id.

"οἱ — λέγουσι." καταριθμεῖθ' ὅτι τῶν ὡς ὕλην τὴν ἀρχὴν 988^a θεμένων οἱ μὴ μίαν οἱ δὲ πλείους ἔθεντο, καὶ οἱ μὴ σῶμα οἱ δὲ ἀσώ- 23 ματον. εἰπὼν δὲ τὴν ὕλικὴν ἀρχὴν τῆς μὴ σωματικῆς τῆς δὲ ἀσώματου ὑποθέσθ', πρῶτον ἐμνημόνευσε τῶν ἀσώματων ὑποθε- μένων Πλάτωνος, ὅς τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν ἔλεγεν, ἔπειτα καὶ τῶν Πυθαγορείων, οἳ τὸ ἄπειρον, τῶτο δὲ ἦν τὸ ἄρτιον· ὅτος γὰρ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτοῖς ἐν ὕλῃ τιθέμενος· ὁ γὰρ περισσὸς πεπερασμένος τε καὶ εἶδος ἐπέχων χώραν. id.

"Ἀναξαγόρας — ἀπειρίαν." ὅτος τῶν σῶμα τὴν ὕλικὴν 988^a ἀρχὴν θεμένων ἦν, ὥσπερ καὶ ὡν ἐξῆς μνημονεύει. ἐκ ἐμνημό- 23 νευσε δὲ Δευκίππῃ τε καὶ Δημοκρίτῃ, καθ' ὧς καὶ σῶμα καὶ ἀσώματον ἡ ὕλη· τὸ γὰρ κενὸν ὁ σῶμα· φθάνει δὲ προειρηκέναι καὶ περὶ τῶν ('). προσέθηκε δὲ τῇ ἰσορίᾳ καὶ τὴν Ἀναξιμάνδρου δόξαν, ὅς ἀρχὴν ἔθετο τὴν μεταξὺ φύσιν ἀέρος τε καὶ πυρός. id.

(') καὶ ἔτι ὅσοι ἀέρα, καθάπερ Ἀναξιμένης, ἡ ὕδωρ καθά-988^a περ Θαλῆς, ἡ πῦρ, καθάπερ Ἡράκλειτος, ἡ τὸ μεταξὺ καθάπερ 27 Ἀναξίμανδρος, σωματικὴν ὕλην ὑπετίθεντο. Asclep.

"ἔτοι — μόνον." τῶτο λέγοι ἂν περὶ τῶν ὡν ὕπερον (?) 988^a ἐμνημόνευσεν, εἰπὼν "καὶ ἔτι ὅσοι ἀέρα ἡ πῦρ ἡ ὕδωρ ἡ πυρὸς μὴ 32 πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον" (v. 29), ἐπεὶ οἱ γε πρὸ τῶν

2. ὠρισμένη φησὶ καὶ Asclep. || 4. ἐν om AF. || 7. ἐπὶ τῶν om L. || 8 — 16. apud Asclep. || 8. ζητῆσαι δὲ ἂν τις L, ἄξιον δὲ ζητῆσαι Asclep. || 9. v. Platonis Tim. p. 28. || 10. ἐν] νῶν Asclep. || 11. λέγει — 12. ὁδετέρῃ om L. || 12. κακείνῃ ἕτερα πάντα· καὶ ὅμως ὁδετέρῃ Asclep. || τῶν om AF. || 13. τῷ om F Asclep. || 15. ἡ om L. || ὅτι] ἐ πάντῃ διηρθρωμένως ὅτι Asclep. || 16. αἷτια om L. || ἐξεργασά Asclep. || 21. τι] τε A. || ὅτος] τῶτο L. || 25. ἐκατ. ἐκατέραν om Asclep. || 25 — b 6. apud Asclep. || 25. Πλάτωνος ἐν λέγει Asclep. || 26. τυτέστι — 27. ἐκατέραν om A. || 34. αἷτίας ἐζητήσαν καὶ παλαιότεροι φιλόσοφοι, οἱ περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν. καὶ ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἐχρήσατο ὁ μόνον Asclep.

3. καὶ ὡς ἐν κεφαλαίῳ Asclep. || 4. ἐπεληλυθέναι ὅτι τίνες Asclep. || 5. δὲ] γὰρ Asclep. || λέγειν] καλεῖν Asclep. || 7. ἤλθομεν Asclep. || ὑπέμνησεν — 8. βεβαιώσασθαι om Asclep. || 8 — 10. ὅτι ὁδε εἰς ἄλλος τρόπος αἷτίας ἐστὶ παρὰ τῆς τέσσαρας τῆς εἰρημένων ὑπ' αὐτῶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει καὶ τῶτο φανερόν γέγονε Asclep. || 11. αἷτιων ὁδε πάντων μνημονεύουσιν Asclep. || 20. εἰπὼν — 23. ἄρτιον et 27. ἐκ — 31. πυρὸς] recurrunt quae fere ad verbum iam legimus a 16 — 24. || 23 — 26. apud Asclep. || 23. ἦν αὐτοῖς ὁ ἀριθμὸς ἐν Asclep. || 27. καὶ ὡν scripsi pro τῶν: et qui deinceps memorantur Sepulv.

ὅτι τὴν ὑλικὴν μόνον ἔθεντο αἰτίαν· ὅτε γὰρ Ἀναξαγόρας ἔτε οἱ Πυθαγόρειοι ἔτε Πλάτων· προσέθησι δὲ ὅτι ἕτεροί τινες ἐμνημόνευσαν καὶ τῶν ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡτις ποιητικὴ, καὶ λέγει τῶν τῆς φιλίας καὶ νεῖκος εἰπόντας, ὡς Ἐμπεδοκλέα, καὶ νῦν, ὡς Ἀναξαγόραν, ἢ ἔρωτα, ὡς Παρμενίδην καὶ Ἡσίοδον. Alex.

988a "τὸ — ἀποδέδωκεν." εἰπὼν Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ 34 τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς μνημονεύσαι πρὸς τὴν ὑλικήν, τίθησιν ἐν τοῖς τῆς ποιητικῆς ἀρχῆς μνημονεύσασιν καὶ τῆς ἔρωτα ἐν ταῖς ἀρχαῖς θεμένους· καίτοι δόξειε καὶ τῆς μᾶλλον εἶναι τελικὸν αἰτίον· τοῖσιν γὰρ τὸ ὀρεκτόν (""). ἢ εἰ μὴ ἔλεγεν τίνος ὁ ἔρως ἐπιέμενος 10 ἐποίει ἢ ἐποίει, ἐμνημόνευεν ἂν καὶ τῆς καὶ τὸ τέλος αἰτίας· μόνον δὲ τῷ ἔρωτι ἐν ταῖς ἀρχαῖς χρώμενοι ὡς ποιῶντι, ἔκτετι δὲ λέγοντες καὶ τίνος χάριν, ἔκτετι ἂν μνημονεύοιεν τῆς ὡς τέλος ἀρχῆς· ὅτι δὲ τῆς καὶ τὸ εἶδος Πλάτων πῶς ἐμνημόνευσε, δείκνυσιν· αἱ γὰρ ἰδέαι κατ' αὐτὴν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ ἔσσι ὅτε ὡς ἡ ὕλη εἰσὶν αἰτίαι· 15 ὅ γὰρ ἐνυπάρχουσι τοῖς αἰδητοῖς. "τὰ δὲ ἐν τοῖς εἶδεσι" λέγουσι ἂν τὰς ἀρχὰς τῶν εἰδῶν· ὅδε γὰρ ταῦτα ὕλη τοῖς αἰδητοῖς, ἀλλὰ αὐτὰ φοιχεῖα τῶν εἰδῶν, ὅτι ἐν ταῖς ἰδέαις εἰσὶν ὡς φοιχεῖα αὐτῶν. ὅ γὰρ τὰ φοιχεῖα ἐπὶ τῆς ὕλης λέγει μόνος· τὸ γὰρ νεῖκος καὶ ἡ φιλία φοιχεῖα μὴ κατ' Ἐμπεδοκλέα καὶ ἐν τοῖς φοιχεῖοις, ἀλλ' ἔχ' ὡς 20 ὕλη ἔτε ὡς ποιητικὴ αἰδέαι· τὸ μὴ γὰρ ποιῶντος τὸ κινεῖν, αὐτὸ δὲ φάσεως καὶ ἀκινήσεως τοῖς ἔσσι μᾶλλον αἰτίαι εἰσὶ κατ' αὐτόν. ἀλλ' εἰσὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν τί ἦν εἶναι παρεκτικὴ κατ' αὐτὴν τοῖς γινομένοις πρὸς αὐτάς, ὥσπερ ἔν καὶ αὐταῖς ἐκείναις τὸ ἔν, αἱ δὲ τῶν εἰδῶν τοῖς ἄλλοις αἰτίαι, καὶ ἔτι ὡς καὶ ὁμοίωσιν τὴν πρὸς ἐκείνας τῶν 25 εἰδοποιωμένων· ὡς ἔν ὁμοειδῆ ταῖς ἰδέαις τὰ πρὸς αὐτάς γεγονότα τε καὶ ὄντα. id.

988a ("") τὸ δὲ τελικὸν αἰτίον κινήσεώς ἐστιν αἰτίον· κινεῖ γὰρ πρὸς 36 ἑαυτὸ τὰ πάντα· ὅτι δὲ μνημονεύει καὶ τὸ τελικόν, ἐδείξαμεν διὰ τῶν λέγειν αὐτὸς τὰγαθὸν ὅτι πάντα ἐφίει, καὶ ὅτι πάντα ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν βασιλέα τῶν πάντων. "ἢ ἔρωτα ποιῶσιν ἀρχήν." δοκῶσι λέγειν τελικὸν αἰτίον οἱ ὑποτιθέμενοι εἶναι ἔρωτα· τοῖσιν γὰρ τὸ ὀρεκτόν. λέγομεν ἔν ὅτι εἰ μὴ ἔτι ἔλεγον, ὅτι ὁ ἔρως τινὸς ἐπιέμενος ποιεῖ ἢ ποιεῖ, τῷ ὄντι ἔλεγον τελικὸν αἰτίον· μόνον δὲ τῷ ἔρωτι ἐν ταῖς ἀρχαῖς χρώμενοι ὡς ποιῶντι, ἔκτετι δὲ λέγοντες 35 τίνος χάριν, ὅ φασιν τὸ τελικὸν αἰτίον. Asclep.

988b "τὸ — κινήσεις." λέγει μὴ περὶ τῆς καὶ τὸ τέλος αἰτίας (αὕτη 6 γὰρ ἐστὶ τὰγαθὸν τε καὶ τὸ ὡς τέλος αἰτίον τοῖς ἔσσι), δείκνυσιν δὲ ὅτι ὅδε οἰκείως τῶν πρὸ αὐτῶν περὶ ταύτης τῆς αἰτίας ἐποίησατο τὸν λόγον. τρόπον μὴ γὰρ τινὰ λέγουσι τὸ ἀγαθὸν αἰτίον, ὅ μὴν ὡς 40

τέλος, καὶ ὡς τῆς χάριν γινομένων τῶν ἄλλων, ὡς πέφυκεν εἶναι τὸ ἀγαθὸν αἰτίον, ἀλλ' ὡς ποιητικῶν αὐτῶν χρωμένων. ὁ γὰρ Ἀναξαγόρας ἔν νῦν εἰσαγαγὼν καὶ ὁ μὴ Ἐμπεδοκλῆς τὴν φιλίαν ἀγαθὰ μὴ καὶ ἀγαθοποιὰ αἰτία τίθεν· ταῦτα, ὅ μὴν τῆς χάριν τὰ γινόμενα γίνεσθαι φασιν, ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ ἐστὶν αὐτοῖς (""). τῶν δὲ ὁμοίως καὶ τῶν τὸ ἐν καὶ τὴν ἰδέαν ἀρχὰς θεμένων φησὶν εἰρηκεῖν (""). τῶν αὐτῶν δὲ λέγουσι ἂν καὶ τὸν λέγειν· τὸ γὰρ ἐν καὶ τὸν Πλάτων ἔλεγεν, ὅν λέγων τὸ τε ἐν καὶ τὴν ἰδέαν ταῦτα γὰρ κυρίως ὄντα. ὅ γὰρ τῶν ἐνεκεν γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ἀλλ' ἐστὶ ταῦτα αὐτοῖς τῶν εἶναι αἰτία παρεκτικὰ· τὸ γὰρ εἶδος τῶν αἰτίων, ἀλλ' ὅ τῶν χάριν ἐκείνα γίνεσθαι τε καὶ ἐστὶ κατ' αὐτούς. καὶ μνημονεύουσιν ἔν τῶν ἀγαθῶν ἐν τοῖς αἰτίοις, καὶ τρόπον τινὰ παραλείψουσιν αὐτὸ τῷ τὴν οἰκείαν αὐτῶν χώραν μὴ φυλάσσειν. Alex.

988b ("") ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐν λέγοντες εἶναι τὴν τῶν πάντων ἑστίαν, 11 τῶν οἱ περὶ Πλάτωνα, τὴν τοιαύτης φύσιν αἰτίαν φασὶν εἶναι τῆς ἑστίας, ὅ μὲντοι γὰρ τῶν ἐνεκα ἢ εἶναι ἢ γίνεσθαι· ὡς λέγειν τε καὶ μὴ λέγειν αὐτοῖς περίεσθαι τὸ ἀγαθὸν αἰτίον· ὅ γὰρ ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός. Asclep.

988b ("") τὸ γὰρ ἐν καὶ τὸν Πλάτων ἔλεγεν, ὅν λέγων τὸ τε ἐν καὶ 15 τὴν ἰδέαν· ταῦτα γὰρ κυρίως ὄντα. ὅ γὰρ τῶν ἐνεκα γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ἀλλ' ἐστὶ ταῦτα αὐτοῖς τῶν εἶναι αἰτία καὶ πρακτικά· τὸ γὰρ εἶδος τῶν αἰτίων, ἀλλ' ὅ τῶν χάριν ἐκείνα γίνεσθαι τε καὶ ἐστὶ κατ' αὐτούς. id.

988b "καὶ συμβεβηκός." καὶ λέγει αὐτὸς τῶν ἀγαθῶν αἰτία μνη- 988b 15 μονεύειν, ὅτι τὸ ἀγαθὸν αὐτῶν αἰτίον εἶναι. ἐστὶ τὸ τῶν ἐνεκα τὰ γινόμενα γίνεσθαι. αἱ ἔν μὴ φυλάσσοντες τῷ ὑπ' αὐτῶν λεγομένῳ ἀγαθῷ τὴν τάξιν ταύτην ἐν τοῖς αἰτίοις ἔχ' ἢ ἀγαθὸν αὐτὸ αἰτίον ποιῶσιν, ἀλλ' ὅ συμβεβηκεν ἀγαθῷ εἶναι, τῶν ποιητικῶν αἰτίων τίθεν· ἐπιζητήσαι ἂν τις πῶς Πλάτων ἐν Ἐπιστολαῖς (2 p. 312 e) λέγων "περὶ τῶν πάντων βασιλέα πάντα ἐστὶ καὶ τῶν ἐνεκα πάντα" ὅ λέγει διὰ τῶν τῶν ἀγαθῶν ὡς τέλος αἰτίον. ἢ εἰ λέγει, πῶς ὅ φησιν αὐτὸν Ἀριστοτέλης λέγειν; ἢ ἰδίᾳ ἐπὶ τέλει τῶν βιβλίων τῶν αὐτῶν ἔτι λέγει. Alex.

988b "ὅτι — αἰτίας." ὅτι μὴ ἔν ὁρθῶς διώριστο, ἐκ τῆς ἰσορίας τῆς 988b 16 τῶν εἰρηκότων περὶ αἰτίων δῆλον φησὶ γεγονέναι τὸ καλῶς ὑπ' αὐτῶν περὶ τῶν αἰτίων διωρίσθαι πόσα τε καὶ τίνα· μαρτυροῦσι γὰρ τῶν ταῦτοιαῦτα εἶναι αὐτά, ὅ δυνήθέντες ἄλλῃ τινὸς αἰτίας εἶδος μνημονεύσαι. "πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι ζητητέαι αἱ ἀρχαί, ἢ ἔτι ἄπασαι." καὶ τῶν φησὶ δῆλον ἐκ τῶν προειρημένων εἶναι, ὅτι χρὴ ζητεῖν περὶ τῶν ἀρχῶν ἢ περὶ πασῶν ὧν ἐξεθέμεθα, τετραχῶς διε-

3. τῶν] τῆς M. || 5. post Ἡσίοδον codd. εἶπε. || 10. si ipsi dixissent — videri possent Sepulv. i. e. ἔλεγον — ἐμνημόνευσαν. || 14 — 16. apud Asclep. || 14. εἶδος ἀρχῆς Πλάτων Asclep. || πῶς om Asclep. || 15. ἰδέαι αὐτοαἰτία καὶ Asclep. || 16. τὰ — 17. αἰσθητοῖς om A. || 17. ἀλλὰ — 19. τὸ γὰρ om Asclep. || 25. καὶ] ἢ M. || 38 sqq. apud Asclep. || 38. δὲ] ἔν Asclep. || 39. οἰκείως om Asclep. || αὐτὰ λόγον ἐποίησατο περὶ τῆς τελικῆς αἰτίας Asclep. || ταύτας τὰς A. || 3. εἰσαγαγὼν καὶ Παρμενίδης τὸν ἔρωτα, ἀγαθὰ Asclep. || 4. τῶν] τῶν Asclep. || 6. τούτοις δὲ Asclep.; πέτε M. || 7. ἐν] ἐν M. || 8. ἔλεγεν ὁ λέγων AM. || 10. αἰτία καὶ παρεκτικά Asclep. || 13. αὐτὸ διὰ τὸ μὴ Asclep. || αὐτῶν χώραν A. || 24. καὶ λέγει] δὲ ἀν' λέγει Asclep. || 25. ὅτι τῷ ὡς ἀγαθῷ αἰτίῳ εἶναι αὐτῷ ἐστὶ τὸ τῶν Asclep. αἰτίῳ etiam M. || τῶν] τῶ A. || 36. τὰ] ἔτοι M.

λόμενοι τὴν αἰτίαν. τὸ δὲ "ἢ ὅπως" σημαίνει ἂν ἴσον τῷ ἢ ὅπως ἀπάσας ζητεῖται, ἢ ἐκ τῶν τεσσάρων τῶν τινάς· καὶ γὰρ εἰ μὴ ἢ παρῶσα πραγματεία ἀπαιτεῖ τὴν περὶ πάντων τῶν αἰτίων λόγον, ἀλλ' ὅ γε ζητούμενος τῶν αἰτίων τρόπος ἐν τοῖς τέττασι καὶ αὐτὸς ἐστὶ, καὶ ἢ ἐκπίπτει τὰ αἰτία ταῦτα, διὰ τὸ μὴδὲ εἶναι τρόπον ἄλλον τινὰ παρὰ τούτου αἰτίαν. πρῶτον δὲ προτίθεσθαι εἰπεῖν πῶς ἕκαστος τῶν προειρημένων εἴρηκε, καὶ τίνα δόξαν ἕκαστος ἀπορα εἴπεθαι. id.

988 b 22. "ὅσοι — ἀμαρτάνουσι." πῶς ἐν τῷ πᾶν, αὐτὸς ἐξηγήσατο διὰ τῆς "καὶ μίαν τινὰ φύσιν ὡς ὕλην τίθεσσι καὶ ταύτην σωματικὴν" ὅπως γὰρ ἐν ὧς ἐξ ἑνός. μὴ δὲ τὰς δόξας τῶν πρὸ αὐτοῦ 10 περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων καταριθμήσας, ἐξετάζων τί τε ὕγιως εἴρηκε ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τί μὴ, πρῶτον ποιεῖ τὴν λόγον περὶ τῶν μίαν τὴν ἀρχὴν καὶ ταύτην σῶμα θεμένων. καὶ λέγει τούτου καὶ πολλὰ ἀμαρτάνειν (*), πρῶτον μὲν ὅτι βυλόμενοι τῶν ὄντων ἀρχὰς ἐκθέσθαι πάντων, οἱ δὲ τῶν σωματικῶν μόνον ἀποδιδόασιν, ὄντων τι- 15 νῶν καὶ ἀσωμάτων· καὶ γὰρ οἷον τε ἀρχὴν ἀσωμάτων σῶμα εἶναι. δεύτερον δὲ ὅτι γένεσιν εἰσάγοντες τὴν αἰτίαν τῆς γένεσιν τε καὶ τῆς κινήσεως καὶ ὅπως τὸ ποιητικὸν αἶτιον παρέλιπον· καὶ γὰρ ὅτι ἢ ὕλη γε ἐξ αὐτῆς ἔχει τὸ κινεῖσθαι. τὸ δὲ "καὶ περὶ γενέσεως" ἀντὶ τῆς καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. "ἐπιχειρῶντες τὰς αἰτίας λέγειν καὶ περὶ 20 πάντων φυσιολογῶντες," δηλονότι τῶν ὄντων, ὧν ἐν κινήσει τὰ πλείστα, "τὸ τῆς κινήσεως αἶτιον" ἀντὶ τῆς κινήσεως αἶτιον "παρέλιπον." τρίτον δὲ τὸ εἶδος μηδενὸς αἶτιον θέσθαι, πάντων τῶν ὄντων παρὰ τῷ εἶδος τὸ εἶναι ἄπερ ἐστὶν ἐχόντων· καὶ γὰρ τὴν ὕλην ὅθεν ἀλλήλων διαφέρουσιν· (ἢ αὐτὴ γὰρ ἐν πᾶσιν (*)). εὐλόγως δὲ 25 ὅσιν εἶπε τὸ εἶδος· τὸ γὰρ εἶναι ἕκαστον παρ' αὐτοῦ. τετάρτη ἀμαρτία τὸ τῶν πρώτων σωματικῶν λαβόντας προχείρως τὸ δόξαν αὐτοῖς τούτου ἀρχὴν θέσθαι· τούτου δὲ ὅτι ἀδύνατον, δείκνυσιν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ Γενέσεως (c. 6), καὶ αὐτὸ ἐπισημαίνει εἰρηκέναι ἐν τοῖς περὶ φύσεως, λέγων ὅπως πᾶσαν τὴν φυσικὴν πραγμα- 30 τέλειαν. εἰ γὰρ ἢ τὰ τέσσαρα σώματα ἢ τινὰ ἐξ αὐτῶν ἀρχαὶ ἢ ἐν τι τὸ τυχὸν τῶν τεσσάρων, ἢ ἢ ἐκ τῶν ἐξ ἀλλήλων, ἢ ἢ ἀφθαρτα, ἢ ὅταν γένῃ ἐξ ἀλλήλων, ὑπομένοντα ἂ ποτε ἐστὶν ἄμα καὶ τάναντία εἰς ἂ μεταβάλλει εἶναι, καὶ ὅπως τῷ ὄντι ἄμα εἶναι τὰ ἐναντία, πῦρ τε καὶ ὕδωρ, ἂν ὅπως τυχού. ἢ εἰ μὴ ὑπο- 35 μένει, φθαρήσεθαι καὶ ὅπως καὶ ἢ ἀρχή· ὅπερ ἀτοπον· ἐστὶ γὰρ ἀρχὴ ἐξ ἧς πρώτης γίγνεται καὶ εἰς ἣν ἐσχάτην ἀναλύεται, αὐτὴ δὲ ἐκ μηδενός. ἀλλὰ τούτου μὲν ὅτι νῦν τῆς καὶ αὐτῆς ἐπομένῃ αὐτοῖς ἀτόπου μνημονεύει· ἐκεῖνο δὲ αἰτιάσθαι, ὅτι ῥαδίως καὶ χωρὶς τῆς ἐπισκέ-

ψαδὸς πῶς τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν ἢ γένεσις ἐξ ἀλλήλων, ἔθεντό τι τῶν ἀπλῶν σωματικῶν τῶν τριῶν ἐν κοιχείῳ τῶν ἄλλων· χωρὶς γὰρ τῆς γῆς τῶν ἄλλων ἕκαστον ὑπὸ τινων κοιχείῳ εἴρηκε. ὁ δὲ αἰτιάσθαι αὐτὸς ἐστὶν ὅτι ἔδει μὴ ἀπὸ τῆς τρόπῃ τῆς ἐξ ἀλλήλων γενέσεως ἐξ αὐτῶν τὸ πρῶτον καὶ τὴν ἀρχὴν λαβεῖν, ἐπεὶ τὸ ἐξ ἀλλήλων αὐτὰ γίγνεται κοινὸν πᾶσι, καὶ καὶ τούτου ὅθεν αὐτῶν ἄλλο ἄλλῃ πρῶτον ἢ ὕστερον· οἱ δὲ ἢ ἐποίησαν τούτου. τίς δὲ ἢ τῆς ἐξ ἀλλήλων γενέσεως αὐτοῖς διαφορὰ, αὐτὸς εἶπε· τὰ μὲν γὰρ διακρίσει γίγνεται ἐξ ἀλλήλων, ἐξ ὧν ἐστὶ λαβεῖν τὸ πρῶτον τε καὶ ὕστερον, τὰ δὲ συγ- 10 κρίσει (*). εἰπὼν δὲ ταῦτα δείκνυσιν ὅτι καὶ τῆς τῆς γενέσεως τρόπῃς σκοπεύμενος καὶ τί μὲν δόξει πρῶτον εἶναι τῶν σωματικῶν, ἐξ ὧς πρώτα καὶ σύγκρισιν ἢ τῶν ἄλλων γένεσις· τοῦτον δ' ἂν εἴη τὸ μικρομερέστατον καὶ λεπτότατον. διὸ οἱ πῦρ τὸ κοιχείῳ θέμενοι καὶ τούτου τὴν λόγον εἶεν ἂν εὐλόγως λέγοντες· καὶ γὰρ τῶν ἄλλο τι λεγόντων σῶμα κοιχείῳ καὶ μὴ τὸ πῦρ ἕκαστος ὁμολογεῖ τὸ δεῖν τοῦτον τὸ κοιχείῳ εἶναι τῶν σωματικῶν. διὰ γὰρ τούτου ὅθεν αὐτῶν τὴν γῆν μόνον κοιχείῳ ἔθετο ὡς μεγαλομερέστατον δηλονότι τῶν ἄλλων. id.

(*) φαμὲν ὅτι πρὸς τὴν Ἀριστοτέλην ὅτι ὡς φυσιολόγοι περὶ 988 b 24. μόνων τῶν σωματικῶν ἀρχῶν διελέχθησαν· καὶ αὐτὸς γὰρ τούτου λέ- γεις, ὅτι κεχώρισται ἢ φυσιολογία τῆς θεολογίας καὶ ὅτι δὲ τὴν φυ- σικὴν διαλέγεσθαι περὶ τῆς πρώτης αἰτίας· μείζονος γὰρ φιλοσοφίας τούτου ἔργον ἐστίν· εἰ ὅτι τῷ ὄντι περὶ πάντων τῶν ὄντων διαλεγό- 25 μενοι ἢ ὑπετίθεντο καὶ ἀσωμάτων ἀρχὴν, τῷ ὄντι καλῶς αὐτὸς πειράσθαι ἐλέγχειν ὁ Ἀριστοτέλης... τῶν σωματικῶν ἀρχὰς μόνον ὑποτίθεντο, ἔκτετι δὲ καὶ τῶν ἀσωμάτων, οἷον ψυχῆς ἀγγέλων καὶ πασῶν τῶν νεερῶν δυνάμεων. Asclep.

εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀπαρτὶς διὰ τί μὴ εἴη ἂν κατὰ τινὰ λόγον καὶ 989 a 5. ἢ γῆ τῶν ἄλλων κοιχείῳ, ὡς περὶ καὶ δοκεῖ πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ Ἡσιόδῳ· μὴ γὰρ τὸ χάος ταύτην πρώτην γενεᾶν, συστήσας καὶ τὴν δόξαν τῆς τῶν πολλῶν μαρτυρία (*). ἴσως δ' ἂν περὶ τῆς γῆς λέγοι τὸ ὅτι εἰ μὴ διὰ τὴν τρόπον τῆς γενέσεως ἔλεγον ἐκεῖνα κοιχεία, διὰ τί ποτε ὅτι καὶ τὴν γῆν ἔλεγον, τῆς κοινῆς ταύτης δόξης λεγούσης; εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀνατρέχει πάλιν ἐπὶ τὰ εἰρηκμένα, τὰ ὅτι δοκεῖ τὸ λεπτομερέστερον κοιχείῳ, καὶ φησιν ὅτι καὶ τὴν δόξαν ταύτην ὅθεν αὐτῶν παρὰ τὸ πῦρ ἄλλο τι σῶμα τὸ κοιχείῳ θεμένων ἢ τούτων τῶν τεσσάρων ἢ τῶν μεταξὺ σῶμα πῦρός τε καὶ αἶρος ὁρθῶς ἂν εἴη λέγων (*). ὁ εἰπὼν προσέθησι καθ' ὃν λόγον δύναται ἂν πάλιν ἢ γῆ κοιχείῳ λέγεσθαι, λέγων "εἰ δὲ ἐστὶ τὸ τῆς γενέσεως 989 b 15.

(*) p. 988 b 34. γρ. "τί μὲν" καὶ "νῦν μὲν," ἐστὶν ὅτε καὶ "τῇ μὲν." cod. Reg.

(*) p. 989 a 5. ὁ Ξενοφάνης γῆν καὶ πῦρ ὑπέθετο ἀρχὰς τῶν ὄντων, ὅθεν αὐτῶν γῆν. cod. Reg.

1. ὅπως ἀπάσαι, σημαίνει Asclep. || ἂν — 3. παρῶσα om A. || 1. ἴσον τὸ L. || 2. τῶν om Asclep. || 4. τέττασι L. || αὐτὸς αἰτίαις ἐστὶ Asclep. || 9. ὡς] καὶ A. || 16. ἀρχὴν ἀσωμάτων σῶμα A. || 17 — 22. apud Asclep. || 17. γένεσιν ἐν εἰσάγοντες Asclep. || 19. ἔσχε M. || καὶ post τῷ om M Asclep. || 21. δηλονότι om Asclep. || 22. αἰτίαι, τετέστι τὸ ποιητικὸν ἀναίρεσι Asclep. || 23. alterum τὸ om AV. || 32. ἢ] ἢ F. || 33. ὑπομένοντα ταῦτα ἂ L. || 36. καὶ post ὅπως om L. || 38. μὲν] μόνον L.

14. καὶ] ὅ M. || 16. ἀσωμάτων M.

πρότερον τῇ φύσει ὕψερον." ἔστι γὰρ ὃ λέγει τοῦτον· δοκεῖ αἰ τῇ φύσει πρότερον εἶναι τὸ τελειότερον τῷ ἀτελεστέρον, καὶ ἔστι τὸ ὕψερον μὴ τῇ γενέσει γινόμενον τελειότερον, προϋπάρχον τῷ χρόνῳ, ὡς ὁ θεμέλιος οἰκίας, παῖς ἀνδρός. καὶ δὴ τὸν λόγον τῶτον φησὶ πάλιν ἔσεσθαι κάλλιον εἰρηκότας τὴς τὰ παχυμερέστερα τῶν σωμάτων ὑποθεμένους φοιχεῖα· μάλλον γὰρ ταῦτα πεπεφθαι καὶ τετελειώσθαι δοκεῖ τῶν ἀπλυστέρων τε καὶ λεπτοτέρων καὶ πρώτων τῇ γενέσει· τὰ γὰρ λεπτομερέστερα πρώτα τῇ γενέσει· ἐξ ἐκείνων γὰρ εἰς τὰ παχυμερέστερα ἢ μεταβολή. ὥστε εἰ τὸ πρότερον ἀρχή, τὸ τῇ φύσει τε καὶ ὕψι πρότερον μάλλον ἂν εἴη ἀρχὴ τῷ τῇ γενέσει πρότερον. εἰ γὰρ τὸ πρῶτον τῇ γενέσει ὕψερον τῇ φύσει, τὸ ὕψερον τῇ γενέσει πρῶτον ἂν εἴη τῇ φύσει. ὕψερα δὲ, καθ' ὅς συγκρίσει ἢ γένεσις, ἢ γῆ· αὐτὴ ἄρα μάλλον ἀρχή, ἐξ ἧς μάλλον διακρίσει ἢ τῶν ἄλλων γένεσις. περὶ μὲν τῶν μίαν τιθεμένων αἰτίαν ὑπομνήσας τῶν εἰρημένων, πρὸς τὴς μίαν τε καὶ σωματικὴν τὴν ἀρχὴν θεμέ- 15 νους τὰ αὐτὰ φησὶν ἀμαρτάνειν "καὶ εἰ τις ταῦτα πλείω τίθῃσι," 20. τῆς τε καὶ εἰ τις τὰς σωματικὰς ἀρχὰς πλείω τίθῃσιν. ἢ ἔχ ἀπλῶς περὶ τῶν σωματικὰς τε τὰς ἀρχὰς καὶ πλείω θεμένων λέγει, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μὴ ἐν ἀλλὰ πλείω τῶν σωμάτων τῶν τῶν τῶν τεσσάρων ἐν ταῖς ἀρχαῖς θεμένων, ὧν σωμάτων ἐν τι ἐν 20 ἀρχῇ ὑπὸ τῶν προειρημένων ἐτίθετο. μνημονεύει γὰρ Ἐμπεδοκλέους, ὅς τὰ τέσσαρα σώματα ὕλην τῶν ὄντων ἐτίθετο. "καὶ γὰρ τῶν τῶν μὴ τὰ αὐτὰ τὰ δὲ ἴδια συμβαίνειν ἀνάγκη" (*). λέγει μὲν, ὡς εἶπον, πρὸς Ἐμπεδοκλέα (*), φησὶ δὲ ἔπεσθαι ἄτοπα καὶ καὶ τῶν τῶν μὴ ταῦτά, καίτοι τὰ τέσσαρα σώματα ἀρχὰς λέγοντι, 25 τοῖς ἐν αὐτῶν τὴν ἀρχὴν θεμένοις, τὰ δὲ ἄλλα τε καὶ ἴδια. ταῦτα μὲν, ὅτι ταῦτα γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων καὶ ἕκ ἀπὸ τὰ αὐτὰ καὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντα διαμένει, ὅπερ ἴδιόν ἐστι τῷ φοιχεῖν. τῶτον γὰρ καὶ τοῖς ἐν τι τῶν σωμάτων φοιχεῖόν τε καὶ ὕλην λέγουσιν ἔπεσθαι, τὸ φθείρεσθαι ἢ ὑποτίθεσθαι ἀρχὴν ἑκάστος αὐτῶν. ἐπὶ πλέον δὲ εἶρηκε περὶ τῶν 30 καὶ ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Οὐρανῷ (c. 7), ὡς ὑπομνηστικῶν ἡμᾶς εἶπεν 989 a "εἶρησθαι δὲ ἐν τοῖς περὶ φύσεως περὶ αὐτῶν." ἢ γὰρ ἕκ ἐξ αἰ- 24. λήλων, εἰ αἰδία καὶ ἀριθμὸν, φαίνεσθαι δὲ γινόμενα, ἢ ἔσαι ἅμα τὰ ἐναντία περὶ τὸ αὐτό. ἔτι τὸ τὴν ὕσιν καὶ τὸ εἶδος μὴ θεῖναι ἐν τοῖς αἰτίοις· καὶ γὰρ τῶτον κοινόν. ἴδιον δὲ πρὸς τὰς κινητικὰς ἀρχὰς λε- 35 γόμενον ὑπ' αὐτῶν, εἶεν δὲ αὐτῶν ἢ τε φιλικὰ καὶ τὸ νεῖκος, πότερον δύο ἀρχὰς κατ' αὐτὴν θετέον ταύτας ἢ μίαν. φαίνεσθαι γὰρ καὶ ἢ φι- λικά τὰ τῷ νεῖκος ποιῶσα· διαιρεῖ γὰρ καὶ διακρίνει τὰ κατ' ἴδιον ὅλα ὄντα, ἵνα συγκρίνῃ καὶ ἐν σῶμα ποιήσῃ. ἀλλὰ καὶ τὸ νεῖκος αὐτῶν ἢ μόνον διακρίνει, ἀλλὰ καὶ συγκρίνει καὶ συνάγει τὰ ὅμοια πρὸς 40 ἀλλήλα, χωρίζον ἐκ τῆς ἐνώσεως αὐτὰ· ὥστε ὅθεν θάτερον θατέρου μάλλον τῶν ἀντικειμένων ἐστὶν αὐτῷ ποιητικόν. ἢ ἀμεινον γε-

γράφθαι τὸ "ἔτε ἀλόγως," ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον ἔτε πάντῃ ὁρθῶς ἔτε ἀλόγως πάντῃ. Alex. (x) πρὸς τούτοις δὲ τὸ εἰδικόν αἰτίον ὁδεῖν αἰτίον τιθέσθαι 988 a εἶναι, καὶ δὲ τὸ εἶδος χαρακτηρίζον τὰ πράγματα καὶ ὑφίστανθαι. 34. γὰρ ὕψι ἑκάστω τὸ εἶδος αὐτῶν ἐστίν, ὡς δηλῶσαι καὶ οἱ ὀρισμοί· ὁ γὰρ ἄνθρωπος ζῶον λογικόν ὑπάρχει· αἱ γὰρ διαφοραὶ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδος. γῆν γὰρ μόνον αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὁδεῖς ὑπέθετο· ὁ γὰρ Ξενοφάνης γῆν καὶ πῦρ ὑπέθετο ἀρχὰς τῶν ὄντων. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀπορεῖ λέγων δι' ἣν αἰτίαν μὴ καὶ τὴν γῆν ὑπέθετον εἶναι 989 a φοιχεῖον, ὥσπερ δοκεῖ καὶ πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων· γῆ καὶ σποδός. ἀλλὰ καὶ ὁ ποιητὴς τῶτον λέγει· "ἀλλ' ὅμως μὴ αὐτῆς ὕδωρ καὶ γαῖα γένοιτο." ἀλλὰ καὶ Ἡσίοδος. διακρίσεις γὰρ ἐστίν, ὡς εἶρησθαι, 14. ἡνίκα ἐκ τῶν παχυτέρων γίνεσθαι τὰ λεπτότερα. Asclep. (i) ὡς Ἀναξίμανδρος. καὶ γὰρ τῶτον, φησὶ, τὸν λόγον ὁδεῖ 989 a ὅπως ἂν λέγοι καλῶς, ὡς μὴ τὸ φοιχεῖον λεπτομερές ὑποθέμενος. 14. ἐπαίνει δὲ μάλλον αὐτὸν ἐν τῇ Φυσικῇ, ὅτι διὰ τῶν ὑποθεσθαι τὸ μεταξὺ ἀέρος καὶ ὕδατος φοιχεῖον τὴν ἀχηματίσθαι καὶ ἀνείδεον ὑπε- νόησεν ὕλην. τὸ γὰρ μήτε τότε μήτε τότε καθαρῶς, ἀλλὰ μεταξὺ, τοῦτον πῶς ἐστίν. cod. Reg. (°) αἶον ὥσπερ ὁ Ἐμπεδοκλῆς· τέσσαρα γὰρ αἰτία ὑποτίθεσθαι 989 a ὕλικά, καὶ ἔτε ποιητικόν αἰτίον κυρίως λέγει τῶν καὶ μέρος ἔτε εἰδι- 19. κόν. διὰ συμβαίνει καὶ τί μὴ τὰ αὐτὰ λέγειν τοῖς μίαν ὑποτιθε- μένοις ἀρχὴν, καὶ τί δὲ διαφέρειν, ὅτι γὰρ ἕκ εἰσὶν ἀμετάβλητα (τὰ φοιχεῖα) αὐτὴ ἢ ἐν ἀργεῖα ἡμῶν ὑπαγορεύει· γινόμενά τε γὰρ αὐτὰ ὁρῶμεν ἐξ ἀλλήλων (τὰ φοιχεῖα). τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ λέ- βητι τελείως ἐξατμίζομενον καὶ εἰς ἀέρα μεταβάλλει, ὡς ἕκ ἀπὸ διαμείνοντος πυρὸς καὶ γῆς τῷ αὐτῷ σώματος, ὡς εἶρησθαι ἡμῶν περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῆς περὶ Γενέσεως (c. 6) καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Οὐρανῷ (c. 7) (ὅτι) εἰ μὴ μεταβάλλονθαι, ἔσονθαι ἅμα τὰ ἐναντία καὶ ἕκ ἐξ αἰ γένεσις ἀλλ' ἀλλοίωσις. καθὸ δὲ ὁδεῖν διελέχθη (ὁ Ἐμπεδοκλῆς) περὶ τῶν ἀπλῶς αἰτίων, ἕκ ἀποδέ- χεσθαι. ὁδεῖ γὰρ αὐτὸν εἰπεῖν καὶ τὸ αἰτίον τῆς ἀπλῶς εἰδοποιίας ἅμα καὶ ἐνώσεως καὶ ἀοριστίας καὶ διακρίσεως καὶ συγκρίσεως· πρὸ γὰρ τῶν δύο τὸ ἐν, τὰ γὰρ δύο ἐκ τῷ ἐνός· ὥστε ἀνάγκη εἶναι μίαν τὴν 35 πάντων ἀρχὴν. διὰ τῶτον ἔν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι καὶ περὶ τῶν ποιητικῶν αἰτίων, πότερον ἐν ἢ δύο θετέον, ἔτε ὁρθῶς ἔτε ἀλόγως, ὡς ἐνεδείξαμεν. ἢ ὅτι ἀμφοτέραι καὶ συγκρίνουν καὶ διακρίνουν, ὡς εἶρησθαι ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς. ἔχεν ἔν πλείον τῶν ἄλλων φυσικῶν καὶ τὰ ποιητικὰ αἰτία. ὅλως δὲ οἱ ἔτω λέγον- 40 τες καὶ γένεσιν καὶ ἀλλοίωσιν ἀναιρῶσιν· ἢ γὰρ ἄνθρωποι ἀμετάβλητα ὑποτιθέμενοι τὰ φοιχεῖα λέγουσιν ὡς ἐκ θερμῆς καὶ ψυχρῆς γίνεσθαι ἢ γὰρ τὸ ἐναντίον, ἐπεὶ ἔτῳς ἔσονθαι τὰ ἐναντία, τῶν φοιχεῖων ὄντων

1. ἔστι — 3. χρόνον om L. || 3 — 14. apud Asclep. || 4. δὴ om M. || 7. τὰ — 8. γενέσει om M Asclep. || 8. παχυτέρα Asclep. || 10. εἴη ἐν ἀρχαῖς, ἢ τὸ τῇ γενέσει. εἰ Asclep. || 11. ὕψερον δὲ τῇ φύσει Asclep. || 12. ὕψερα δὲ καθὸ συγκρίσει ἢ γένεσις Asclep. *terra autem per eos qui concretione res putant generari, posterior est Sepulv.* || 13. μάλλον] πάλιν Asclep. || 23. τῶν M. || 32. εἰ] ἢ codd. *si numero sempiterna sint Sepulv.*

7. ὁ Ξενοφάνης γῆν καὶ πῦρ ὑπέθετο ἀρχὰς τῶν ὄντων· ὁδεῖς μόνον γῆν cod. Reg.

ἀμεταβλήτων κατ' αὐτὰς, καὶ τις ἐξὶ φύσεως μία καὶ τις γίνετο
πῦρ καὶ ὕδωρ. ὅπερ ἐκεῖνος ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἔλεγε, ὅτι ἂν ἔν τῃ
πῦρ μετεβάλλετο εἰς ὕδωρ ἢ τὸ ὕδωρ εἰς πῦρ, εἰ μὴ ὑπῆρχέ τις
ὑλὴ ἀνείδεος ἥτις παρὰ μέρος δέχετο ἀμφοτέρω τὰ ἐναντία.
τὸτο δὲ ὁ Ἐμπεδοκλῆς σαφῶς ἔλεγε, ὅμως ἐξ ὧν ὑποτίθετο
ἀναγκάζει λέγειν, ἡνίκα φησὶν γίνεσθαι θερμὸν ἐκ ψυχροῦ καὶ τὸ
ἐναντίον. Asclep.

989 a (4) ταῦτ' οὖν καὶ τὸτο ἐκείνοις συνέβαινε λέγειν αὐτῷ, ἴδιον
25. δ' ὅτι δύο τὰ ποιητικὰ αἰτία ὑποθέμενος ἔν δύο ἀλλ' ἓν εἶναι καὶ
ταῦτ' ἀναντία ποιεῖ. τὴν γὰρ φιλίαν ἐνώσεως αἰτίαν εἶναι λέγων, 10
διακρίσεως ἐποίει μᾶλλον ταύτην αἰτίαν. ὅταν γὰρ τὰ εἶδη ἀπὸ
τῆς ὕλης τῶν στοιχείων διακρίνῃ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα τούτων
πάντων ἐνώσει εἰς σμικρότατα κερματίζῃ τὰ τῷ πυρὸς μόρια
καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ὅπως καταδιαιρῇ. ἔν γὰρ ὅλα πρὸς ἀλ-
λήλα ἕκαστο· ὅτω γὰρ ἔκ ἂν ἦν εἰς ἓν ἢ ἐνώσει αὐτῆς. εἰ ἔν ταῦτα 15
ἔλεγε ποιεῖν τὴν φιλίαν, πῶς ἔμᾶλλον διακρίσεως αὐτὴν αἰτίαν
ἢ ἐνώσεως ἐτίθετο; τὸ δὲ νεῖκος ταύτης μᾶλλον αἰτίον ἢ διακρι-
σεως, ὅταν αὐτῆς τὸτο ἐν τῇ διακρίσει τῶν στοιχείων τῇ ἀπὸ τῆς
σφαίρας εἰς ἓν συνῇ πρὸς ἑαυτὰ τὰ διεσπασμένα τῷ πυρὸς μό-
ρια, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. τὸτο ἔν ἴδιον αὐτῷ παρὰ 20
τῆς ἄλλης συνέβαινε τὸ ἀδύνατον, τὸ εἶναι τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων
ποιητικὸν πρὸς τῷ καὶ ἔμᾶλλον δύο ἢ ἓν αὐτὸ λέγειν. ὅτω γὰρ ὅτ'
ὀρθῶς ἔπ' εὐλόγως αἰετέον εἰρηδῆς αὐτῷ παντελῶς. γράφει δὲ
ἐν ἄλλοις "ἔτε ὀρθῶς ἔτε ἀλόγως." ὅτω δὲ ἐχέσθης τῆς γραφῆς
λέγει ἂν ὅτε ὀρθῶς πάντῃ ἢτοι εὐλόγως ἔτε ἀλόγως πάντῃ οἰη- 25
τέον αὐτὸν εἰρηκεῖν περὶ τῶν αἰτίων. εὐλόγως μὲν πως δοκεῖ εἰρη-
κεῖναι τέσσαρα ὑποθέμενος τὰ στοιχεῖα τὰ ὡς ἐν ὕλης εἰδὲι, ἀλό-
γως δὲ τὸ μὴ λέγειν ἐξ ἀλλήλων αὐτὰ γίνεσθαι, ὅπερ προδήλως ὀρα-
γινόμενον. ὅταν γὰρ ἐξ ὕδατος ἀήρ γίνῃ, φθείρετο τὸτο πάντῃ καὶ
ἔκ ὑπομένει, ὅτ' εἰ ὅτω τυχῇ. καὶ αὐτῆς ἐπὶ τῷ ποιητικῷ. τὸ γὰρ 30
τῶν ἐναντίων ἐναντία ποιεῖν τὰ αἰτία εὐλόγον πως δοκεῖ. τὸ δὲ
αὐτὸ τῶν ἐναντίων καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς θατέρω ποιη-
τικὸν ἀλογον. cod. Laur.

989 a 30. "Ἀναξαγόραν — λέγειν." ἐξ ἧς Ἀναξαγόρῃ μνημονεύει ἐκ-
φαυλίζων μὴ τὰ ἀντίκρυς ὑπ' αὐτῷ καὶ φανερώς λέγεσθαι δοκῶντα 35
ὡς ἄτοπα, ἐνδεικνύμενος δὲ διὰ τῆς ἀτοπίας τῶν δοκούντων λέγεσθαι
τὸ ἄλλα αὐτὸν δι' αὐτῶν βύλεσθαι λέγειν, προαπορῶν δὲ τῇ λέξει
αὐτῷ καὶ διαρρῶν αὐτοῖς τὸ βύλημα, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει. συνάγει
γὰρ ἐκ μὴ τῷ λέγειν πάντα αὐτὸν ἐν πᾶσι μεμῖχθαι ὅτι τὴν ὕλην
ὀνειροπολεῖ, ἥτις δυνάμει μὲν ἐστὶ πάντα, ἐνεργείᾳ δὲ ὅδ' ὧν δύν- 40

να. καὶ γὰρ εἰ μὴ εἶπε σαφῶς ταῦτα, ἀλλ' ἐπηκολύθησε τοῖς τὴν
δόξαν αὐτῷ ὅπως ἐξηγημένοις, ὡς καὶ αὐτὸς ταῦτα βυλόμενος λέ-
γειν, ὅτι ταῦτα μὴ λόγον ἔχει, ἀ δὲ δοκεῖ λέγεσθαι ὑπ' αὐτῷ ἄτοπα
παντάπασι. "ἀτόπῃ γὰρ ὄντος καὶ ἄλλως," τῷ τῶν ὄντος γὰρ ἀτόπῃ
τῷ λέγειν πάντα ἐν πᾶσι μεμῖχθαι διὰ τὸ τὸ δεῖν προὑπάρχειν
πρῶτον πρὸ τῆς μίξεως (ἄμικτα γὰρ δεῖ αὐτὰ τὰ μίγνυμενα ἀλ-
λήλοις ὄντα πρῶτον κεχωρισμένα μίγνυσθαι, ὅπως δὲ ἔκτε ἢ μίξις
πρῶτη), καὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι μηδὲ φύσιν ἔχειν τῷ τυχόντι τὸ τυ-
χόν μίγνυσθαι. πῶς γὰρ ἂν γραμμὴ καὶ λευκὸν ἢ λευκὸν καὶ μυσικόν
μαχθεῖ; ἔτι δὲ διὰ τὸ ἀκολουθεῖν τῷ ὅπως λέγοντι τὰ πάθη καὶ τὰ
συμβεβηκότα χωρίζεσθαι τῆς ὁσίας καὶ καθ' αὐτὰ ὑφέσαναι. ὧν
γὰρ μίξις, τούτων καὶ χωρισμός. ὥστε καὶ εἰ ταῦτα μέμικτο, τῶν
πάντων γὰρ καὶ ταῦτα, χωρίζοιτο ἂν (4). ὄντος δὲ τῷ ταῦτα λέ-
γειν ἀτόπῃ (ὁ γὰρ καὶ σύνδεσμος ἐκ περισσῆς δοκεῖ προσκεῖσθαι),
ὅμως εἰ τις ἐπακολούθησεν τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῷ συνδιαρρῶν καὶ
ἐξηγῆμενος ἀβύλετο λέγειν, φανείη ἂν καινὸν πρέπερον λέγων καὶ
ἰδιαιτέρον παρὰ τῆς ἄλλης. εἴη δ' ἂν ταῦτ' αὐτῷ εἰρημένῳ ὑπ'
αὐτῷ κατὰ τὴν ἀρχὴν περὶ Ἀναξαγόρου, τῷ "τὴν μὴ ἡλικίαν πρότερος,
τοῖς δὲ ἔργοις ὕστερος" (p. 984 a 12). λέγει δὲ καὶ πῶς ἐστὶν ἐπα-
κολούθοντα τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῷ συνδιαρρῶν αὐτά. Alex.

(4) ἰστέον ἔν ὅτι ἡ συμβολικῶς ἔλεγε ταῦτα ὁ Ἀναξαγόρας, 989 b
ὅτι πάντα ἐν πᾶσι, βυλόμενος ἐκδηλῶσαι τὴν ὕλην, ἐπειδὴ πάντα 5
ἐν τῇ ὕλῃ ὑπάρχουσιν ἢ τῷ ὄντι περιφανταζόμενος τὴν ὕλην ταῦτα
ἔλεγεν. ἐπεὶ γὰρ ἑώρα πάντα ἐκ πάντων γινόμενα, μὴ ἐπισησας
τῇ εἰς τὴν ὕλην ἀναλύσει ἀπεφήνατο πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι ἐνερ-
γεία, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον. δυνάμει μὴ γὰρ ἐστὶν, ἐνεργείᾳ δὲ ἔκ
ἐστιν. Asclep.

"ὅτε — ἀποκεκριμένον" τε καὶ καθ' αὐτὸ ἐν ἐνεργείᾳ, δῆλον
ὡς ὅδ' ἐν ἡν κατὰ τῆς ὁσίας ἐκείνης καὶ τῷ μίγματος τῷ ὑπ' αὐτῷ
λεγομένῳ κατηγορεῖσθαι ἀληθῶς τῶν ὄντων. ὅτε γὰρ λευκὸν ἔτε
μέλαν ἔτε φαιὸν ἔτε τὸ χρῶμα, ἀλλ' ὅδ' ἔτε χυμὸν τινα ὅδ' ἄλλο τι 10
τῶν τοιούτων. ὅτε γὰρ ποῖον λέγοντα αὐτὸ εἶναι ἀληθεύειν ἔτε
ποσόν, ἔτε τινα τῶν ἐνεργείᾳ ὁσιῶν. ἡν γὰρ ἂν τι τούτων ἐν τῷ λε-
γομένῳ μίγματι ἀποκεκριμένον ἦν καὶ ἐνεργείᾳ ὄν, ὁ ἀδύνατον
μεμῖγμένων πάντων. ἡν γὰρ ἂν τὸτο ἄμικτον. λέγει γὰρ πλὴν τῷ
νῦν πάντα μεμῖχθαι, τούτων δὲ μόνον ἀμύγη καὶ καθαρὸν εἶναι. τὸ
δὲ "ἐξ ἀνάγκης" τῷ ἦδη εἶναι καὶ ἐνεργείᾳ δηλωτικὸν παρέθετο.
Alex.

"ἐκ — ἐν." συγκεφαλαιῶν τὴν Ἀναξαγόρου δόξαν περὶ τῶν 989 b
ἀρχῶν, ἢ συγκατέθετο ἂν, εἰ τις τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῷ ἐπό- 16

40. ὡς codd. nihil est eorum quae esse potest Sepulv.

6. ἄμικτα αὐτά· δεῖ γὰρ αὐτά M. || 7 — 13. apud Asclep. || 7. δὲ ἐκ ἐστὶ ἢ μίξις προτέρα Asclep. || 8. μὴ πεφυκέναι τῷ τυχόντι μίγνυσθαι
τὸ τυχόν Asclep. || 9. λευκὸν καὶ ὁμ A. || 10. λεχθεῖν A. || 12. μίξις γίνεται, τούτων Asclep. || ὥστε εἰ καὶ ταῦτα Asclep. || 13. χωρίζοιτο
Asclep. || ὄντος — 14. προσκεῖσθαι om L. || 16. καινὸν πρέπερον A. || 17. εἰ δ' ἂν ταῦτα A. || 19 — p. 558 a 1. apud Asclep. || 19. λέγει ἔν καὶ
Asclep. || 21. ἔλεγεσ ὦ Ἀναξαγόρα B. || 22. βυλόμενος ἐντεῦθεν δηλῶσαι B. || 24. ἔλεγεσ B. || 28. ὅτι Asclep. || 29. ἔδεν ἡν Asclep. || 30. κατη-
γορεῖσθαι A. || 31. ἔτε τι χρῶμα ἄλλο, ὅδ' Asclep. || 32. τοιούτων ποιῶν οἶόν τε αὐτὸ λέγοντα ἀληθεύειν, ἔτε ποσόν Asclep. || αὐτὸν codd. || 33. ἂν τι
ἀντὶ AM, ἂν ἐν τι Asclep. || 34. δ] ὅπερ ἡν Asclep. || 35. γὰρ αὐτῷ τὸ ἄμικτον Asclep. || 36 — 38. μεμῖχθαι. τὸ δὲ ὅπως λέγειν ὅδ' ἡν ἄλλο
λέγειν ἢ ὅτι ἡ ὕλη πάντων ὅσα δυνάμει, ἐνεργείᾳ ὅδ' ἐστὶν. L. || 36. τὸ — 37. παρέθετο om Asclep.

μενος συνδιώρθε αὐτά, ὅτι ἦν κατ' αὐτὴν ἀρχὴ τὰ τε ἐν (ὁ γὰρ
 νῦν ἀπλῶς ὡν κατ' αὐτὴν καὶ ἀμιγῆς εἴη ἀν' ἀνάλογον τῷ ἐνί) καὶ
 θάτερον, ταῖς τε ἀόριστον τοῖτον γὰρ ἦν ἡ ὕλη πρὶν ὀρίσθαι καὶ
 εἰδοποιήθῃναι, ἀόριστος καὶ μηδὲν ἐνεργεία, ἀλλ' ἅπαντα δυνάμει
 ἔχουσα ἃ δυνάμει γενέσθαι, ὅποιον ἐκείνως τὸ μῖγμα ὑπέθετο· ὥστε
 λέγειν μὴ ὅτε ὀρθῶς ὅτε σαφῶς. ἀλλ' ὅδ' εἰ ὅτως λέγει ὡς αὐτὸς
 αὐτῷ βοηθῶν εἴρηκεν αὐτὸν βύλεσθαι λέγειν, ὀρθῶς ἂν λέγοι πάντῃ·
 δύο γὰρ μόνως ἀρχὰς ἂν λέγοι ἀντὶ τεσσάρων. ἔτι ὅδε πάντῃ οἷον
 τε λέγειν αὐτὸν ὅτως εἰρηκέναι· τὰ γὰρ ὁμοιομερῆ τὰ ἐν τῷ μίγ-
 ματι φαίνεθαι· ὁ δυνάμει λέγων εἶναι ἀλλ' ἐνεργεία, ἀλλ' ὅδε σα-
 φῶς τι τῶν ὡν λέγει εἰρηκέναι (ἔ). "βύλεθ' μέντοι παραπλή-
 σιον τοῖς τε ὕπερον λέγουσι," τοῖς περὶ Πλάτωνα λέγει, τοῖς τ' ἐν
 καὶ τὴν ἀόριστον δυάδα ἀρχὰς θεμένοις τῶν ὄντων (ε'). "καὶ τοῖς
 φαινόμενοις μᾶλλον," ἐλλείπει τὸ ἀκόλουθα· ἀκόλουθα γὰρ ταῦτα
 μᾶλλον τοῖς φαινόμενοις ὡν λέγει δοκεῖ. id. 15
 989 a (ἔ) τὸ ἐν καὶ τὴν ἀόριστον δυάδα, καθάπερ ὁ Πλάτων τὴν γὰρ
 30. νῦν καὶ τὰς ὁμοιομερείας ἀρχὰς τῶν ὄντων ὁ Ἀναξαγόρας ἐτίθετο,
 καὶ ἀπὸ μὲν τῶν λέγειν νῦν ἔοικε καὶ αὐτὸς ἐν εἶναι ὑποτίθεσθαι τὴν ἀρ-
 χήν, ἀπὸ δὲ τῶν τὰς ὁμοιομερείας εἰσάγειν, ἐν αἷς τὰ πάντα ἐν
 πᾶσιν εἶναι ἐδόξαζε, τὸ δὲ τοῖτον ἔκ ἑστίν· ἐνός τινος ὠρισμένη
 εἶδος, ἀλλὰ τῷ τυχόντος καὶ ἀόριστος, φαίνεθαι καὶ τῷτο καὶ αὐτὸς τὴν
 ἀόριστον δυάδα ὑποτίθεναι ἀρχήν. συνελαύνει δὲ τὴν Ἀναξαγόρα
 δόξαν εἰς τὴν τῷ Πλάτωνα καὶ τὴν τῶν Πυθαγορείων ἐξῆς τρόπον
 ἄλλον, τῷ λόγῳ σφαττωτικώτερον τε καὶ σφαττηγικώτερον χρώμενος·
 κάκεινοι γὰρ τὰς ἐναντίας ἄλλον ἀλλαχῇ κατεσκεδασμένον ὀρῶντες ὁ
 πρότερον τῷτοι συνάπτει πρὶν ἂν εἰς ἐν αὐτὸς ὁμαδεύσῃσιν, ἵνα
 μὴ καὶ τὸ σφατεῦμα τῷτοι συσκεδαννύμενον διαρρήγῃ· καὶ ὁ φι-
 λосоφώτατος Ἀριστοτέλης εἰς τὴν τῷ Πλάτωνα δόξαν τὴν Ἀναξα-
 γόρα τε καὶ τῶν Πυθαγορείων συναγαγόν, καὶ ταύτας ἀξίως εὐθύνας,
 καὶ τὰς τῶν ῥηθέντων ἀνδρῶν δόξας ταύτη συναντρέπει. cod. Reg. 30
 989 b (ε') ὁ γὰρ Ἀναξαγόρας εἰ καὶ εἶπε νῦν ἀσώματον, ἀλλ' ὅν γε
 24. περὶ τῶν καὶ μέρος ἀσωμάτων ὁ διαλέγετο, ψυχῆς καὶ ὅσα ἄλλα
 τοιαῦτα· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι φυσικοί· ὅδε Πυθαγόραν φασὶ
 περὶ πάντων. ἔτοι ὅν ἐπερὶ πάντων τῶν ἄντων ποιῶν τὴν θεω-
 ρίαν οἱ Πυθαγόρειοι· τῶν γὰρ ὄντων τὰ μὲν αἰσθητὰ τίθεσθαι εἶναι,
 τὰ δὲ ἔκ αἰσθητὰ ἄλλα νοητὰ· καὶ φανερόν, ὅτι περὶ ἀμφοτέρων
 τῶν γενῶν ποιῶν τὴν σκέψιν. Asclep.

"ἀλλὰ — μόνον." ἰσορήσας τὰς τῶν ἀρχαίων δόξας τὰς 989 b
 περὶ τῶν ἀρχῶν, χωρίζει νῦν τὰς φυσικὰς ἀπὸ τῶν ἀσωμάτων 21.
 ὑποθεμένων ὁσίας, καὶ παραιτησάμενος ἐκείνης ὡς ἐπερὶ πάσης τῆς
 ὁσίας πραγματευσαμένης, ὅδε ὄντα χρήσιμα τὰ ὑπ' αὐτῶν λε-
 γόμενα εἰς τὴν προκειμένην πραγματείαν, ἐπὶ τὸ διερευνᾶν τὰς
 δόξας τῶν τε Πυθαγορείων καὶ Πλάτωνος ὡς οἰκειότερας τῆς προ-
 κειμένης πραγματείας μέτεισιν· ἔτοι γὰρ περὶ πάντων τῶν ὄντων
 λέγοντες ἐτίθεντο τινὰς ὁσίας ἑτέρας παρὰ τὰς γενεάς τε καὶ φυ-
 σικὰς καὶ ὅλως σωματικὰς τε καὶ αἰσθητὰς, ὥστε χρησιμώτερα εἰς
 τὴν προκειμένην πραγματείαν ἢ τῆς τῶν δόξης ἐξετάσεις, ἐπεὶ ἡ
 ζήτησις ἡμῶν περὶ τοῖτων αἰτίων ἃ ὅδε τῶν φύσει ὅδε τῶν ἐν κι-
 νήσει ἐστίν, ἀλλὰ περὶ νοητῶν τε καὶ ἀσωμάτων. Alex.
 οἱ — χρῶνθ'. αἰτία τῶν Πυθαγορικών, οἱ δοκῶσι καὶ αὐτοὶ 989 b
 τῆς ἀσωμάτων φύσεως μνημονεύειν, ὅτι ἀρχὰς μὲν ὑπέθεντο ξενί- 29.
 κωτέρας καὶ ἀπληρημένας τῶν φυσικῶν καὶ ἐκτοπωτέρας, ταῖς ἐν
 ἐπὶ πλέον ἐκτεταμένας καὶ ἐκβεβηκυίας καὶ δυναμένας καὶ ἄλλων
 φύσεων ἀρχὰς εἶναι· ἀσωμάτων γὰρ καὶ ἀκινήτων· οἱ γὰρ ἀριθμοὶ
 τοιαῖτοι· ὁ γὰρ προσεχὴς τοῖς φυσικοῖς (ε'). ὅδε οἰκείας καὶ ὁμολο-
 γημένας ταῖς κοιναῖς προλήψεσι καὶ ταῖς τῶν φυσικῶν δόξαις ὑπέ-
 θετο τὰς ἀρχὰς· προσεχέστεραι γὰρ τοῖς φυσικοῖς σώμασιν αἱ ὑπ'
 ἐκείνων ἀρχαὶ τεθεῖσαι καὶ φανερώτεραι. ὁ δὲ αἴτιον ἅμα ἀποδι-
 δώσιν, ὅτι ἔκ τῶν αἰσθητῶν ὀρμώμενοι ἔθεντο καὶ ἔλαβον αὐτάς
 (τὸ γὰρ "παρέλαβον" ἀντὶ τῶν ἔλαβον εἶπεν), ἀλλὰ ἐκ τῶν μαθη-
 ματικῶν, οἷς ἐντραφέμενοι ἐκ τῶν καὶ τῷτοι ἀκόλουθως ἔθεντο καὶ
 τὰς ἀρχὰς. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ μαθηματικά, ὡν κατ' αὐτὰς ἀρχαὶ
 οἱ ἀριθμοί. ταῦτα δὲ ἔξω κινήσεως πάντῃ καὶ ἐ φυσικά, χωρὶς
 τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ· καὶ γὰρ ἡ ἀστρολογικὴ μαθηματικὴ μὲν, ἀλλὰ
 περὶ φυσικῶν τε καὶ κινημένων ἃ λόγος αὐτῇ· τὰ γὰρ ἄσπρα, περὶ ὧν
 πραγματεύετο, φυσικά τε καὶ ἐν κινήσει· θεμένοι μέντοι τοιαύτας
 ἀρχὰς· ὅθεν ἄλλο ἢ περὶ τὰ φυσικὰ πραγματεύοντο, καὶ ταῦτα
 γεννώσιν ἐξ ἐκείνων· τὸν τε γὰρ ἕραν καὶ τὰ ἐκείνους μέρη γεννώσιν
 ἐκ τῶν ἀρχῶν ὡς ὑποτίθεντο· αὐτὸ δὲ εἰσὶ τὰ ἀρτίον τε καὶ περιττόν,
 ὡς προείρητο, καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ ταῦτα ἀποδιδόσιν, ταῦτα
 λέγων τὰ ἐν τῷ ἕραν, ὡς ὁδεός· ὄντος ἡ γιγναμένη ἐξ αὐτῶν
 ἄλλο παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ σώματα, ὁμολογῶντες καὶ τῷτοι τοῖς
 φυσικοῖς, οἱ ὅθεν ἡγῶντο παρὰ τὰ φυσικά τε καὶ ἐν κινήσει εἶναι,
 καίτοι τοιαύτας ἀρχὰς ὑποθέμενοι αἱ ἱκαναὶ ἦσαν καὶ τῶν ἀσω-

1. συνδιώρθε Asclep., συνδιώρθε A. || ἦν] ἐστὶ Asclep. || 2. ἀπλῶς A. || ἀν' ἄρα λόγον τὰ A. || 2 — b 10. apud Asclep. || 4. ἀόριστος — 5. ὅποιον om A. || 5. ἐκείνο Asclep. || 7. πάντα M. || 8. μόνον Asclep. || 11. τῶν λέγει ὡν εἴρηκε Asclep. || μέντοι, καὶ ὁ σαφῶς λέγων, παραπλή-
 σιον L. || 12. λέγουσι λέγειν τοῖς L. || λέγει τοῖς om L. || 13. τιθεμένοις Asclep. || 14. ἐλλείπει τὰ ἀκόλουθα γὰρ μᾶλλον Asclep. || 15. λεγομένοις
 L. || λέγειν AV.

1. οἱκ. τυγχ. μόνον om Asclep. || ὡς περὶ τῶν ἀρχῶν ἔσχον, χωρίζει Asclep. || 2. τῶν καὶ ἀσωμάτων Asclep. || 3. πάσας τὰς A. || 6. οἰκειοτάτης
 τῇ προκειμένη πραγματεία Asclep. || 8. ἑτέρας] καὶ Asclep. || 9. αἰσθητὰς, χρησιμώτερα γὰρ εἰς Asclep. || 11. ἡμῶν] ἡ μὲν A. || τῶν φύσει ὅδε om
 M. || 13 — 29. apud Asclep. || 13. αὐτοὶ καὶ τῆς Asclep. || 18. ὁ — 21. φανερώτεροι om Asclep. || 21. τὸ δὲ αἴτιον ὅτι παρέλαβον αὐτάς ἔκ
 αἰσθητῶν. τὴν αἰτίαν λέγει, δι' ἣν ἔκ τῶν Asclep. || 22. ὀρμώμενοι ἐχρήσαντο ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς καὶ ἔλαβον Asclep. || 23. ἔλαβον ἔστιν, ἀλλ' ἀπὸ
 τῶν μαθημάτων, ἐν οἷς Asclep. || 26. ταῦτα δὲ] ἃ Asclep. || πάντα Asclep. || 30 — p. 559 b 8. apud Asclep. || 30. ταῦτα ὅν γεννώσιν Asclep. ||
 33. εἴρηται Asclep. || καὶ τὰ συμβαίνοντα om L. || περὶ] καὶ περὶ Asclep. || ἀπέδωκαν τὰς αἰτίας L. || 35. περὶ Asclep. || καὶ σώματα om
 Asclep. || 36. περὶ Asclep. || 37. καίτοι] καὶ Asclep. || αἱ] μὲν V.

μάτων καὶ ὑπὲρ τὰ φυσικὰ ὄντων ἀρχαὶ λέγεσθαι. ὅτι μᾶλλον ἢ τοῖς
περὶ φύσεως λόγοις ἀρμόττειν αἰτίας. αἰτία δὲ αὐτὴς καὶ τὸ, ὅτι
ὁδὲ τῶν ἰκανῶς ἀπέδοσαν τὰς αἰτίας. ὅτι φάνηται ἴδιαν τῶν
ἢ κινήσεων, πῶς αὐτὴ γίνεσθαι ἐν αὐταῖς ἐκ τοῦτων ἀρχῶν ὅσι τε καὶ
γιννομένοις, τὸ πεπερασμένον τε καὶ τὸ ἀπείρῳ. ὡν τὸ μὴ πεπε-
ρασμένον ἐστὶ τὸ περιττόν, ὃ πέρας εἶπε, τὸ δὲ ἀπείρῳ, ὃ ἀρτίον
λέγουσιν. ἀκίνητοι γὰρ οἱ ἀριθμοὶ καὶ ὁδεμῶς κινήσεως αἰτίαι. ἀλλ'
ὁδὲ ὅτι δυνατόν ἐστι ἀνευ κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐξ ἐκείνων τῶν
ἀρχῶν γενέσθαι ταῦτα. ἃ ἐξ αὐτῶν γεννῶσιν, ἢ αὐτὰ τὰ τῶν
ἀξέρων ἔργα, ἃ διὰ τὴν διαφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν κίνησιν γίνεσθαι, δι-
δάσκουσιν (*). ἐστὶ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀνατολὰς καὶ δύσεις καὶ τὰ
τοιαῦτα, ἃ πῶς οἷόν τε γίνεσθαι χωρὶς κινήσεων, πάνυ δὲ ἐναρ-
γῶς τῇ τῶν ἀξέρων παραθέσει, ὡν διὰ κινήσεως ἢ ἐνέργειας, ἐδείξε
τὸ ἐλλειπὲς τῆς δόξης. ἀλλ' ὁδὲ εἰ συγχωρηθῇ αὐτοῖς δύνασθαι
τὰ μεγέθη καὶ τὰ σώματα ἐκ τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν πάντη ἀδιαστά-
των εἶναι συγκαίμενα, ὃ πάντες μᾶλλον ἀδύνατον, ἀλλ' ἐν ὁδὲ
τούτῃ τεθέντος ἀποδέδοται πρὸς αὐτῶν πῶθεν ἐν τοῖς φυσικοῖς σώ-
μασιν αἱ καὶ φύσιν αὐτῶν ῥοπαί, καφότητες τε καὶ βαρύτητες.
ὅτι γὰρ δὴ δυνάμει ταῦτα τοιαῦτα, ὡς περ ἐστὶ καθ' ἑξ ὕλη τις
ὑπόκειται ἢ σῶμα τι ἔσται ἢ δυνάμει σῶμα. ἃ γὰρ λέγουσι
περὶ τῶν σωμάτων, ὅτι μᾶλλον ταῦτα ἀρμόζει τοῖς φυσικοῖς ἢ
τοῖς μαθηματικοῖς σώμασιν. ἰσότητες γὰρ καὶ ἀνισότητες καὶ χή-
ματα καὶ τὰ τοιαῦτα κοινὰ τῶν τε κακείνων τῶν σωμάτων.
εἰ δὲ τὰ ἴδια μὴ τοῖς φυσικοῖς σώμασι καθ' ἃ ἐστὶ φυσικὰ
μὴ ἀποδιδόσιν (ταῦτα δὲ ἐστὶ βαρύτης καφότης, θερμότης
ψυχρότης, ὑγρότης, ξηρότης), ὁδὲ ἀνὰ περὶ τῶν φυσικῶν σω-
μάτων εἶεν λέγοντες, περὶ ὧν λέγειν ἐβύλοντο τότε καὶ προετί-
θεντο. id.

989 δ
30. (*). ἔκτοπώτερος. τῆς καὶ καὶ νεώτερος καὶ ξενικώτερος, ξε-
νικώτερος μὲν ὅτι ὑποτίθενται ἀρχὰς σωμάτων τῶν ἀριθμῶν καὶ ὕλη-
κάς καὶ ποιητικὰς καὶ εἰδικὰς, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀσωμάτων, κοινο-
τέρως δὲ ὅτι τῶν τῶν ἀριθμῶν λέγουσιν εἶναι καὶ τῶν σωμάτων
καὶ τῶν ἀσωμάτων. ἄλλως τε δὲ, φησὶν, ὑποτίθενται τῶν ἀριθ-
μῶν ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἶναι καὶ ὁδέποτε ἀνευ τῶν αἰδητῶν ὑπάρ-
χειν. εἰ τοίνυν ἡ ἀρχὴ θέλει εἶναι πρότερά τῷ χρόνῳ, ἀξιώματι
φησὶ καὶ τῇ τάξει, οἱ δὲ ἀριθμοὶ κατ' αὐτὴν ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑπάρ-
χουσι, φανερόν ὅτι ἐκ ἑσόντων πρότεροι οἱ ἀριθμοὶ τῇ τάξει ἢ τῷ
ἀξιώματι, εἴγε καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς αἰδητοῖς τὸ εἶναι ἔχουσιν. ἀμέ-
λει τοι καὶ τὰ μᾶλλον αὐτῶν κατορθοῖ ὁ Πλάτων. ὑποτίθει γὰρ

καὶ αὐτὸς πάντα γίνεσθαι ἐκ τῶν ἀριθμῶν, ἀλλὰ τὰς ἀρχὰς τῶν
αἰδητῶν τῷ ὄντι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑποτίθει, τῶν δὲ κατ'
τῶν κεχωρισμένων ἀριθμῶν καὶ ἐξηρημένων ὑποτίθει, ὡς προσαγο-
ρεῖται εἰδητικὰς ἀριθμῶν. ἐπειδὴ ὅτι, φησὶν, ἀδύνατόν ἐστι ἐκ τῆς
τῶν ἀριθμῶν συνθέσεως πῦρ γενέσθαι ἢ ἕτερόν τι τῶν στοιχείων,
παντελῶς ὁδὲ εἰρήκασιν περὶ τῶν στοιχείων. ἢ πῶς ἀνευ κινήσεως
ἐξ ὧν γὰρ ἀρχῶν ὑποτίθενται, μᾶλλον μαθηματικὰ λέγουσι σώματα
ἢ περὶ φυσικὰ. Asclep.

(*) ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμώνιος, συμβολικῶς, φησὶ, 990 α
10. πάντα ταῦτα οἱ Πυθαγόρειοι ἔλεγον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἀριθμὸς ὁρι-
κός ἐστι τὸ πρᾶγμα καὶ ἐστὶ, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ εἶδη, ὁριστικὰ τῆς
ὕλης καὶ περιεκτικὰ αὐτῆς, διὰ τῶν ἀριθμῶν ἐδήλυνται τὰ εἶδη ὑπάρ-
χοντα ἐν τῷ παντί, ἐπεὶ μεσὸς ἐστὶν ὁ κόσμος εἰδῶν. διὸ καὶ ἔλε-
γον τὴν δυάδα δόξαν, ἐπειδὴ ἀρχαὶ διαιρεῖσθαι ἢ δυᾶς. τοιαύτη
δὲ καὶ ἡ δόξα ἐπαμφοτερίζουσα. πάλιν δὲ τὴν ἑπτὰ ἀριθμὸν ἐκά-
λεον κατὰ τὸν, ἐπειδὴ τὰ ἑπτὰ μὲν τικτόμενα ζῶσι, καὶ διὰ τὰς δια-
φόρους ἡλικίας, ὅτι μέχρι ἑπτὰ ἐτῶν καὶ ἐκείθεν ἀρχαὶ ὁδοντοφυεῖν,
εἴτα ἐν τῇ τρίτῃ ἐβδομαδὶ πάνυ αὐξάνει καὶ ἀρχαὶ σπερμαίνειν, ὡς
ἀνωτέρω ἐπὶ πολλῇ εἰρηῇ περὶ αὐτῆς, πρὸς τούτοις δὲ ὅτι ἡ ἐβδόμη
ἡμέρα κρίσιμος ὑπάρχει. πάλιν δὲ τὴν ἑξ ἀριθμὸν ἔλεγον κρίσιν,
ὅς καὶ ἐστὶν ἀρτιοπέριστος. ἀρτιάκις γὰρ ἀρτίος ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ ἀνα-
λυόμενος μέχρι μονάδος αὐτῆς, ὡς περ ὁ λβ', ιε', η', δ', β', α',
περισσάρτιος δὲ ὁ διαιρούμενος εἰς ἀρτίους καὶ τὴν πρώτην διαίρεσιν,
ὑψέρον δὲ εἰς περιττός, ὡς περ ὁ ιβ'. διαιρεῖται γὰρ εἰς ε', καὶ ε' πάλ-
ιν εἰς γ' καὶ γ'. ἐκάλουν ὅτι τὴν ε' ἀριθμὸν κρίσιν, ἐπειδὴ πρότερος
διαίρειται εἰς δύο περιττοὺς ἀριθμούς. ὁ γὰρ δύο διαιρεῖται εἰς μονάδα,
ἡ δὲ μονὰς ἐκ ἑσόντων ἀριθμῶν. πάλιν τὴν περισσάρτιον, τῆς τῆς
ιβ', ἐκάλουν μίξιν, ἐπεὶ καὶ εἰς ἀρτίους διαιρεῖται, εἰς ε' καὶ ε', καὶ εἰς
περιττός, εἰς γ' καὶ γ'. πάλιν δὲ τὴν πέντε ἀριθμὸν ἐκάλουν ἱερὸν
δικαιοσύνης καὶ ἀνικίαν, ἐπειδὴ ὁ πέντε διαιρεῖται δίχα τὴν τέλειον ἀριθ-
μὸν, καὶ ὁδότερον μέρος νικᾷ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχει ἐκάτερον.
διὸ καὶ ἀνικίαν ἔλεγον τὴν τοιαύτην καὶ ἱερὸν δικαιοσύνης. αὐτὸς δὲ
φησὶ πρὸς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης, ἐγκαλῶν αὐτοῖς, ὅτι πῶς δεῖ
λαβεῖν ἀρχὰς τῶν ἀριθμῶν τῶν καὶ νῦν ὄντων καὶ κινουμένων καὶ ἐξ
ἀρχῆς ὄντων, ἐπειδὴ ἐν τοῖς αἰδητοῖς ἰδρύεσθαι τῶν ἀριθμῶν; πῶς
ὅτι τὰ ἐν αὐτοῖς ἰδρυμένα ἀρχαὶ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ τῶν μελλόν-
των γίνεσθαι καὶ τῶν ἤδη γενομένων; ἐπεὶ ἐκ τῆς μίγματος λαμ-
βάνει αὐτῶν. φασὶ γὰρ τῶν ἀριθμῶν ἐγκαταμεμῖχθαι ἐν ἅπασιν
τοῖς ὅσι. καὶ τούτο δὲ συμβολικῶς λέγουσιν, ἐπειδὴ πανταχὺ τὰ

α1. καὶ μᾶλλον ἀρμόττειν τοῖς ὑπὲρ φύσιν ἢ τοῖς περὶ φύσεως. οἱ γὰρ ἀριθμοὶ μᾶλλον ἀρχαὶ τῶν ἀσωμάτων ἢ περὶ τῶν σωμάτων. αἰτιαται ὅτι αὐτὸς
καὶ κατὰ Asclep. || 3. φαίνεται] μάλιστα Asclep. || 6. ἀρτίον ὅτι λέγουσιν Asclep. || 9. α om Asclep. || 11. γὰρ] δὲ Asclep. || 12. οἷόν τε] οἷονται
A. || 13. αἱ ἐνέργειαι Asclep. || 14. ἀλλ' — 16. ὁδὲ] ὅτι δὲ γένεσιν δυνατόν ἐστι γενέσθαι ἢ φθορὰν ἀνευ μεταβολῆς. ἔτι δὲ εἴτε δὴ τις αὐτοῖς ἐκ τῶν
εἶναι μέγεθος. καὶ ὑποθέμεθα, φησὶ, κατὰ συγχώρησιν ἐκ τῆς τῶν ἀριθμῶν συνθέσεως μέγεθος ἀποτελεῖσθαι καὶ ἐκ τῶν πάντη ἀδιαστάτων εἶναι συγκαίμενον,
ὅτι τῶν μᾶλλον ἀδύνατον, ὁδὲ Asclep. || 17. πρὸς] παρ' Asclep. || ἐν τοῖς] αὐτοῖς M. || φυσικοῖς om Asclep. || 18. αὐτῶν] αὐταὶ Asclep. || 19.
ταῦτα] τὰ Asclep. || 20. γὰρ] δὲ L. || 21. ταῦτα om L. || ἀρμόζουσι L. || ἢ] παρὸ L. || 22 — 23. καὶ εὐθύτητες ὅτι μόνον τοῖς φυσικοῖς ἀρμόζουσι
σώμασιν ἀλλὰ κοινὰ ταῦτα καὶ τῶν μαθηματικῶν σωμάτων εἰσὶ L. || 24. καθ' — φυσικὰ om L. || 25. βαρύτης καὶ καφότης καὶ θερμότης καὶ ψυχρότης
καὶ ὑγρότης καὶ ξηρότης L. || 26. ὁδὲν περὶ L. || 27. εἶεν λέγοντες] λέγουσι L.

εἶδη, διὰ δὲ τῶν ἀριθμῶν τὰ εἶδη ἐδήλυν· τὴν χάριν ὅτως ἐλε-
γον. id. *Cod. Laur.* *990 a* "ἔτι — ὕψος." καὶ τὸτο δεικνύσιν αὐτοῖς ἄτοπον ἐπόμενον,
18. ὅτι αἰτία τῶν κατ' ἔρανόν ὄντων τε καὶ γινόμενων ἐξ ἀρχῆς τε καὶ
νῦν τὰ πάθη τῶν ἀριθμῶν καὶ τὰς ἀριθμὺς λέγοντες (ὅθεν γὰρ ἄλλο
τι ἡγύοντο εἶναι παρὰ τὰ ἐν τῷ ἔρανῳ) (1) ἕκ ἑκάστης τινὸς ἀριθ-
μὺς λέγουσι καὶ καταλείπουσιν ἕξω τῶν, ἐξ ὧν αὐτοῖς ὁ κόσμος
συνέστηκε (1). δεῖ μὲν γὰρ ἄλλο τι εἶναι τὸ αἰτίον καὶ τὸ αἰτιατόν, οἱ
δὲ ἀριθμὺς λέγοντες εἶναι τὸν τε κόσμον καὶ ἕκαστον τῶν ἐν τῷ
κόσμῳ, καὶ τῶν ἀρχῶν τὰς ἀριθμὺς ὑποθέμενοι, ἀριθμὸν ἄλλον
παρὰ τὸτον ὃ λέγουσιν, ὡς περ Πλάτων ἐποίει, ἄλλον μὲν λέγων τὸν
εἰδητικὸν ἀριθμὸν, ὃν καὶ αἰτίον ἐτίθετο, ἄλλον δὲ τὸν ἐν τοῖς αἰδη-
τοῖς. ὅτως δὲ λέγοντες αὐτὸν αὐτὸ ἂν τὸν ἀριθμὸν αἰτίον λέγοιεν,
εἴγε αἰτίον ἐν ἐστὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντων, ταῦτα δὲ αὐτὸς ἐστιν.
Alex. *990 a* (1) ἀμέλει τοι ἐξήγησεν ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ τῶν Φυσι-
15. κῶν (c. 2) τὰς διαφορὰς τῶν φυσικῶν καὶ τῶν ἀστρονόμων. ὅθεν γὰρ
ἐστὶν ἕξω τῷ ἔρανῳ, ὡς ἀρέσκει καὶ τῷ Πλάτῳ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει.
καὶ πολλὰς λόγους τίθει ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (48) κατα-
σκευαστικῶς τῷ τοῖστ, ὅτι ὅθεν ἐστὶ παντάπασιν ἕξω τῷ ἔρανῳ.
Asclep. *990 a* (1) "ἔτι δὲ πῶς δεῖ." ἐπειδὴ τὰς ἀριθμὺς ἀρχὰς ἐλεγον
18. τῷ τε ἔρανῳ καὶ τῶν κατ' ἔρανόν πάντων οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ τὰ
πάθη τῶν ἀριθμῶν, οἷον ἄρτιον καὶ περισσόν καὶ τὸ πεπερασμένον καὶ
τὸ ἀπειρον, ὡς πολλάκις εἴρη, ἄλλως δὲ ἀριθμὺς κεχωρισμένους
τῶν αἰδητῶν, καθάπερ Πλάτων, ἕκ ἐλεγον εἶναι, ἵν' ἡ ὁ μὲν κεχω-
ρισμένος αἰτίος, ὁ δὲ θεωρούμενος ἐν τῷ παντὶ καὶ ἀπ' ἐκείνου, πῶς,
φησί, δεῖ λαβεῖν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ τῷ ἀριθμῷ πάθη αἰτία τῶν ὄν-
των καὶ γινόμενων καὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὄντων καὶ νῦν; εἴπερ ἕτερος ἕκ
ἐστὶν ἀριθμὸς, αὐτὸς ἄρα αὐτὸς αἰτίος ἐστὶν. τὸ δὲ αἰτίον ἕτερον δεῖ
εἶναι τῷ ὃ ἐστὶν αἰτίον, καὶ πρότερον τὸ αἰτίον αὐτὸ. αὐτὸς ἄρα ὁ
ἀριθμὸς πρότερος αὐτὸς αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὕστερος, καὶ ὧν καὶ γινόμενος.
τὸτο δὲ ἄτοπον. δεικνύσι δὲ τὸ ἄτοπον ἐφεξῆς λέγων "ὅταν
γάρ." *cod. Laur.* *990 a* "ὅταν — ἡ." διὰ τῶν δεικνύσι πῶς ἐποίεν τὸν κόσμον καὶ
22. τὰς ἐν αὐτῷ ἀριθμὺς. αἰεὶ ἀριθμὺς λέγοντες καὶ αἰτίας αὐτῶν
ἀριθμὺς τίθεμενοι, ἄλλως ἀριθμὺς παρὰ τῶν ἕκ ἐλεγον, αὐτὸς
δὲ αὐτῶν ἐλεγον εἶναι τὰς ἀριθμὺς αἰτίας, καὶ τὸ αὐτὸ αὐτοῖς γί-
νεσθαι αἰτίον τε καὶ αἰτιατόν (1). ἐλεγον γὰρ ἐν τινὶ μὲν μέρει τῷ κόσμῳ

δόξαν συνίστασθαι, ἐν ἄλλῳ δὲ καιρόν (1), πάλιν δ' αὖ ἐν ἄλλῳ ἢ
κάτωθεν τῶν ἢ ἀνωθεν ἢ ἀδικίαν ἢ κρίσιν ἢ μῆξιν ἢ ἄλλο τι
τῶν ἐν τῷ ἔρανῳ. τῆς δὲ τῶν κατ' ἔρανόν τὴν τάξιν τὴν τοιαύτην συ-
στάσεως ἀποδείξειν ἔφερον ὅτι τῶν μὲν ἕκαστον τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν,
ἐκάστῳ δὲ τόπῳ ἐν τῷ κόσμῳ οἰκείος τίς ἐστὶν ἀριθμὸς. τῷ μὲν γὰρ
μέσῳ τὸ ἐν, πρῶτον γὰρ ἐστὶν ἐνταῦθα. μὲν δὲ τὸ μέσον τὰ δύο,
αὐτὸ δόξαν τε ἐλεγον καὶ τόλμαν. καὶ ὅτως αἰεὶ ἀφισταμένουν ἀπὸ τῶ
μέσου πλείονα τὸν ἀριθμὸν γίνεσθαι τῶν συνισταμένων διὰ τὸ καὶ τὰς
ἀριθμὺς ἐξ ὧν συνίστανται, μᾶλλον δὲ οἷς ἐστὶ ταῦτα, τοιαύτως εἶναι.
τὰ γὰρ τῶν ἀριθμῶν πάθη καὶ τὰς ἀριθμὺς τοῖς τόποις ἀκολουθεῖν
τοῖς ἐν τῷ ἔρανῳ καὶ οἰκείους αὐτοῖς εἶναι. διὸ καὶ τὰ μεγέθη ἐκ
τῶν ἐπισυμβαίνειν (1). δύναται τὸ "συμβαίνει δὲ κατ' ἔρανόν τὸτον
ἡδὴ πλήθος εἶναι τῶν συνισταμένων μεγεθῶν" εἰρηκεῖν ἢ τὰς
παρ' ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τόπος, ὡς ἐν τῷ δια τῶν πλήθους με-
15. γεθῶν συνισταμένῳ, διὰ τὸ καὶ τὸν ἀριθμὸν ἡδὴ ἐν τῷ πλείῳ εἶναι,
ὧν τὰ πλείω ὄντα τὰς διαφορὰς τε καὶ τὸ πλήθος τῶν μεγεθῶν
ποιεῖν. τὰς γὰρ ἀριθμὺς καὶ τὰ πάθη αὐτῶν ἀκολουθεῖν κατ' οἰκειό-
τητα τοῖς τόποις ἐκάστῳ. ἢ καὶ ἀπλῶς ἐροῦν καὶ κοινότερον τῷ ἐν τινὶ
τόπῳ πλείοσιν αὐτὰ συνιστάμενα αἰτία λέγειν τε καὶ ἀριθμὺς ἡδὴ
πλείους εἶναι ἐν τῷ τόπῳ τῷ, ὡς τῷ πλήθει τῶν ἀκολουθῶντος
τῶν πραγμάτων πλήθους. διὰ τὸ τὰ πράγματα καὶ τὰς ἀριθμὺς
αὐτὸ καὶ αὐτὸν ἐν ἀριθμῷ τὸν κόσμον ποιεῖν. πότερον δὲ ὅτος ὁ ἐν
τῷ ἔρανῳ ἀριθμὸς ἐστὶν ὃν δεῖ λαβεῖν τὸν αἰτίον τῶν ἐν τῷ ἔρανῳ
γινόμενων, ὡς αὐτὸν αὐτὸς εἶναι αἰτίον, ἢ ἄλλος τις τῶν αἰτίων;
εὐλογώτερον γὰρ ἄλλον λέγειν, ὡς καὶ Πλάτων ἐποίει. τῆς δὲ τά-
ξεως τῆς ἐν τῷ ἔρανῳ, ἣν ἐποιεῖν τῶν ἀριθμῶν οἱ Πυθαγόρειοι,
μνημονεύει ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς Πυθαγορικῆς δόξης. Alex.

(1) οἷον ἐν τῷ περιγίῳ τῷ τόπῳ, ὅπου πολὺ τὸ ἀμφίδο-
ξον, διὰ τὸ τῆς γενέσεως ῥεῦμα παρασυρομένης τῆς ἀληθείας καὶ
μὴ ἐχούσης τὸ κατ' ἔρανόν τὴν ἐπιστήμην ῥάσιμον. *cod. Laur.*

(1) οἷον ἐν τοῖς περὶ τὴν σελήνην καὶ τὴν ἥλιον σφαίροις, καθ' *990 a*
ὃς μᾶλλον οἱ καιροὶ γίνονται, ἐκφανεστεροὶ μὲν ὑπὸ τῷ ἡλίῳ, ἀμυδρο-
24. τεροὶ δὲ ὑπὸ τῆς σελήνης. μικρὸν δὲ κάτωθεν τῷ καιρῷ, ἀνωθεν
δὲ τῆς δόξης, ὁ μεταξὺ πῶς, ἀδικία καὶ κρίσις ἢ μῆξις. πολὺ
γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ γῆς τε καὶ ἔρανῳ τόπῳ τὸ παραχῶδες καὶ ἄτακτον,
ἐν ᾧ μάχη πνευμάτων, φορὰ καὶ διάκρισις αὐθις καὶ μῆξις ζώων καὶ
γένεσις καὶ μύρια ἄλλα τὰ περὶ τῶν τῶν τόπος συμβαίνοντα.
ἐρωτώμενοι δὲ ἐλεγον ὅτι τῶν ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἀριθμὸς
ἐστὶ, καὶ καθάπερ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ θεωρεῖται τάξις τις, ὅτω καὶ ἐπὶ τῷ

5. λέγουσιν Asclep. || 7. τῶν τῶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐξ ὧν ἐστὶν αὐτοῖς Asclep. || 8. αἰεὶ μὲν γὰρ δεῖ ἄλλο εἶναι τὸ αἰτίον καὶ ἄλλο τὸ αἰτιατόν
Asclep. || 9. καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, τῶν ἕκαστον Asclep. || 11. περὶ τῶν Asclep. || 14. αἰτίος μὲν ἐστὶ Asclep. || ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς Asclep. ||
37. ἐλεγον ὡς αὐτὸς αὐτῶν Asclep.

2. ἀδικίαν Asclep. || 3. κατὰ τὴν τοιαύτην τάξιν Asclep. κατὰ τὴν ῥάσιν τὴν τοιαύτην A. || 4. ἕκαστον ἀριθμὸς ἐστὶν Asclep. || 6. γὰρ ἐστὶν] ἐστὶ
τι Asclep. || 7. αὐτὸ τε ἐλεγον καὶ τόλμαν om Asclep. || 8. γίνεσθαι τῶν συνισταμένων μεγεθῶν διὰ Asclep. || 12. τὸ συμβαίνειν V. || 14. πλήθος με-
γέθους codd. *quasi in hoc loco idcirco multitudo magnitudinum consistat Sepulv.* || 16. πλείω ... ὄντα om in lacuna A. || 18. τῷ τὸ
Sepulveda: *dicere in aliquo loco compluribus ipsas consistentes causas esse.* || 21. διὰ τὸ] διότι Sepulveda: *quoniam res et nu-
meros ipsius et ipsum in numero mundum efficiunt.*

κόσμου ἀριθμῷ ὁτος καὶ ἐξ ἀριθμῶν τὸ εἶναι ἔχοντος· καὶ ἐκάστῳ
τόπῳ τῷ κόσμῳ οἰκειὸς ἐστὶν ἀριθμὸς, οἷον τῷ μέσῳ ἦτοι τῷ κέντρῳ
τὸ ἐν, μὲν δὲ τὸ μέσον τὰ δύο, ἃ δόξαν καὶ τόλμην ἔλεγον, καὶ ὅτως
ἀεὶ ἀφιστάμενον ἀπὸ τῶ μέσου πλεονα τὸν ἀριθμὸν γίνεσθαι τῶν συνι-
ζαμένων, οἷον τριάδα καὶ τετράδα καὶ πεντάδα· ἐξ ὧν ἀριθμὸν πρῶ-
τον τριγώνον ὀρθογώνιον συνίστασθαι ῥητάς· τὰς πλευράς περιέχοντα,
τὴν μὲν τριῶν, τὴν δὲ τεσσάρων τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν, τὴν δὲ
ὑποτείνουσαν ταύτην πέντε· τρεῖς γὰρ τρεῖς καὶ τετράκις τέσσαρα ἴσα
εἰσὶ τῷ πεντάκις πέντε. ἐν ταῖς οὖν τοῖς ἀριθμοῖς καὶ ταῖς ἐξ
αὐτῶν δυνάμεσι τό τε αἰσῶν θεωρεῖται, ὅπερ ἀδικίας ἰδιὸν ἐστὶ, καὶ
τὸ ἴσον, ὅπερ κρίσεως εἴτε δικαιοσύνης. ἀλλὰ καὶ ἡ μῆξις ἐν τῇ
ἰσότητι καὶ σύμβολόν ἐστιν ἡ ὀρθὴ γωνία. ἐν τισὶ δὲ τῶν βιβλίων
γράφεται καὶ “ἀνικία.” ἀνικίαν δὲ ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν πεν-
τάδα, ἐπεὶ ὑποτείνουσα τὴν ὀρθὴν ἴσον δύναται ἀμφοτέραις ἅμα
ταῖς περιεχούσαις τὴν ὀρθήν. ἔλεγον δὲ ταύτην ἀνικίαν ὡς μὴ νι-
κωμένην ὑπὸ τῶν δύο τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν. εἴτε “ἀνικίαν”
γράφει τις εἴτε “ἀδικίαν,” ὁ ὅς τῶν λεγομένων γνώριμος. “πό-
τερον δέ.” αἰτιάται τὸς Πυθαγορείους, ὅτι τὰ πάθη τῶ ἀριθμῷ καὶ
τὸς ἀριθμοῖς ἀρχαὶς τῶν ὄντων λέγοντες εἶναι ἐκ ἐποῦν τῶν αἰ-
τίας παρὰ τὰ πράγματα τὰ κατὰ τὸν ἕρανόν ὄντα καὶ γινόμενα ἐξ
ἀρχῆς τε καὶ νῦν. ὁ δὲ γὰρ ἄλλο τι εἶναι ἡγνόντο παρὰ τὰ ἐν τῷ
ἕρανῳ, ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ κόσμος συνέστηκε. **cod. Laur.** ()
990 α () τὴν γὰρ γῆν κέντρον ἔλεγον καὶ ἀναλογεῖν τῇ μονάδι.
26. ὡς περὶ οὖν αἱ ἀπὸ τῶ κέντρου ἐπὶ τὴν περιφέρειαν ἡγμέναι εὐθεῖαι
εἰσι μείζονες, ὅτως καὶ ὁ ἀπὸ τῆς μονάδος ἀρχόμενος ἀριθμὸς ἐπ’
ἀπειρόν αὐξέται. συμβαίνει οὖν καὶ τῷ τῶν τρόπων ἡδὴ πλήθος
εἶναι μεγεθῶν. λέγει δὲ περὶ τῶ ἐν τῇ γῇ τόπος ὡς ἐν τῷ δια-
τῷ τῷ πλήθους μεγεθῶν συνισαμένῳ, διὰ τὸ καὶ τῶν ἀριθμῶν εἶδη
πλεονα ἐν τῷ εἶναι, ἐπεὶ αἱ ἀπὸ τῶ κέντρου, ὡς εἰρήκαμεν,
περιφέρειαι μείζονες εἰσι τῶν μὴ ἀπὸ τῶ κέντρου. καὶ τὸ ἀπὸ τῆς
μονάδος οὖν ἐπ’ ἀπειρόν αὐξέται· μονάς δὲ ἡ γῆ ὡς κέντρον. ἡ
πλήθος λέγει τὸν ἀριθμὸν ὡς τῷ πλήθει τῶν ἀριθμῶν ἀκολουθῶντος
τῷ τῶν πραγμάτων πλήθους διὰ τὸ τὰ πράγματα τῶς ἀριθμῶς
εἶναι. **Asclep.** ()
990 α “μικρὸν — κρίσις.” αἱ τὰ πράγματα τῶς ἀριθμῶς εἶναι λέ-
23. γοντες ταύτην τὴν τάξιν αὐτοῖς ἀπένειμαν ἐν τῷ ἕρανῳ, ἣν ἔχειν
ὡντο καὶ τῶς ἀριθμῶς, οἷς ἔλεγον εἶναι ταύτα. οἷον ἣν ὡντο τά-
ξιν ἔχειν τὴν δυάδα, ταύτην ἔλεγον ἔχειν τὴν τάξιν ἐν τῷ κόσμῳ
τὴν δόξαν, ἐπεὶ ἡ δυὰς ἦν δόξα αὐτοῖς. πάλιν ἣν τάξιν ἡ ἐπτάς,
ταύτην ἀπεδίδοντο ἐν τῷ κόσμῳ τῷ καιρῷ, ἐπεὶ καὶ τὸν ἐπτά ἀριθ-
μῶν καὶ καιρὸν ἡγνόντο εἶναι. μικρὸν δὲ ἀνωθεν τῷ καιρῷ ἢ κατωθεν
ἐποῦν, εἰ ἔτυχεν, ἀδικίαν ἢ κρίσιν, ὅτι καὶ ἡ τῶν αὐτῶν τῶν ἀριθ-
μῶν τάξις ἢ αὐτὴ ἦν. γράφεται δὲ ἐν τισὶ ἀντιγραφαῖς ἀντὶ τῶ
ἀδικίαν “ἀνικίαν.” ἀνικίαν δὲ φασὶν ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων λέ-
γεσθαι τὴν πεντάδα, τῷτο δὲ ὅτι τῶν ὀρθογώνιων τριγώνων τῶν
ἔχοντων ῥητάς τὰς πλευράς πρῶτόν ἐστι τῶν περιεχουσῶν ὀρθὴν γω-
νίαν πλευρῶν, ἢ μὲν τριῶν ἢ δὲ τεσσάρων, ἢ δὲ ὑποτείνουσα πέντε.
ἐπεὶ τοῖνυν ἡ ὑποτείνουσα ἴσον δύναται ἀμφοτέραις ἅμα, διὰ τῷτο
ἢ μὲν δυναμένη καλεῖται αἱ δὲ δυναστεύμεναι, καὶ ἐστὶ πέντε. τὴν
τε πεντάδα ἀνικίαν ἔλεγον ὡς μὴ νικωμένην ἀλλ’ ἀήττητον καὶ
κρατῆσαν. εἴτε δὲ “ἀνικίαν” καὶ γράφειν εἴτε “ἀδικίαν,” ὁ ὅς
τῶν λεγομένων γνώριμος. καὶ περὶ μὲν τῶν Πυθαγορικῶν, φησὶν,
ἀφείδω τὰ νῦν, ἱκανὸν γὰρ αὐτῶν ἀφασθαι μόνον, παραιτῆμενος
τὴν ἐπιπλεῖον ἐξέτασιν τῶν τῶν, ὅτι μηδὲν πλέον ἐν τοῖς οὖσι
τῶν φυσικῶν κατέλιπον. ἐρεῖ μὲντοι τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν δόξαν
αὐτῶν ἐστὶ πᾶσαν τῇσδε τῆς πραγματείας ἐπὶ τελει. **Alex.**
“οἱ — αἰτίας.” αἰτιάται τῶν τὰς ιδέας αἰτίας θεμένων πρῶ- 990 α
τον μὲν ὅτι ζητῶντες τῶν φύσει συνεστώτων τὰς αἰτίας (τῷτο γὰρ 34.
αὐτῷ δύναται δὲ τὸ “τωνδὲ τῶν ὄντων”) ἀλλὰς ἰσαριθμῶς τῶν
εὐστίας προσέθεσαν ὡς ἐσομένων μᾶλλον γνωρίμων τῶν πραγμά-
των, εἰ πλείω τὰ αὐτὰ γένοιτο ()· ὁ δὲ γὰρ ἡ τῷ αἰδίῳ διαφε-
ρέσας τὰς ιδέας τῶν πρὸς αὐτὰς ὄντων ἐποίησεν, ὡς ἐπεὶ ταῦτα
ἄγνωστα, ὁμοίως ἀνὰ κακίαν τῶν, ὡς εἶναι φασὶν αὐτὰς παρα-
δείγματα, εἶεν ἀνὰ ἄγνωστοι. ἰσαριθμῶς οὖν ἀλλὰ θέμενοι καὶ ὁμοία
τῶν ἐξήτην τὴν γνώσιν τε καὶ ἐπιστήμην, διὰ τῶν ὡντο
κακίαν καταλαμβάνειν δύνασθαι ἐξήτην, ὡς ὀλίγον προελθὼν
δείξει. ἢ ὁ αἰτιάται ἐστὶ τῶν τὰ αἰτία τε καὶ ἐπιστήμη καὶ διὰ τῷτο
ἐξήτην αὐτῶν τὰ αἰτία· ὡντο γὰρ τὰς αἰτίας ταύτας τῶν ἀπο-
διδόναι, ὁμοίον τι ποιῶντες τοῖς ἀριθμῶσιν τι βυλομένοις πλήθος,
εἴθ’ ὡς μὴ δυναμένων ἐκείνων, εἰ εἴη τοσαῦτα, ἀριθμηθῆναι, ἀλλο
αὐτοῖς ἰσαριθμὸν πλήθος προσθεῖσι, καπεῖθ’ ὅτως ἀριθμῶσιν. εἴη
δ’ ἀνὰ μάστιγα τὸ ἀπορέμενον ἰχὺν ἔχον καὶ καὶ τὸ ἰσαριθμὸν τοῖς ζη-
τημένοις αὐτῶς τὸ πλήθος τίθεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁμοία καὶ διὰ τῷτο
ὁμοίως ἄγνωστα (), ὅτι γὰρ μηδὲν διαφέρει τὰ εἶδη τῶν πρὸς
αὐτὰ τὸ εἶναι ἔχοντων κατ’ αὐτῶς, ἢ μόνον τῷ αἰδίῳ, ἐρεῖ· τὸ δὲ
εἶναι ὁμοίως ἄγνωστα διὰ τῆς τῶ ἀριθμῷ παραθέσεως ἐνεδείξατο.
ὅτι δὲ μὴ αἰτία ἀ προσέθεσαν τῶν περὶ ὧν ἐξήτην, ὀλίγον προελ-
θὼν δείξει. ἢ ὁ αἰτιάται ἐστὶ ὅτι προσθέντες ἰσαριθμῶς χεδὸν τοῖς
περὶ ὧν ἐξήτην, ὅτως ἀπάντων ἐξήτην καὶ ἀπεδίδοντο τὰς αἰτίας
τῶν τε πρῶτων καὶ τῶν πρόσθεντων· τῷτο γὰρ ὁμοίον καὶ τὸ τῶ
ἀριθμῷ παράδειγμα. χεδὸν δὲ εἶπεν ἐκ ἐλάττω εἶναι τὰ εἶδη
τῶν, καὶ τοῖς καθ’ ἑκάστα καὶ ἀτόμοις λέγων, ἀλλὰ τοῖς ἐπ’ αὐτοῖς
εἶδεν. ὁ δὲ γὰρ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος ἐξήτην τὰς αἰτίας, ἀλλ’
ἀνθρώπων καὶ ἵππων. τῶν γὰρ χεδὸν ἰσαριθμῶς τὰ εἶδη κατ’ αὐτῶς.
τὸ “χεδὸν” δὲ προσέθηκεν ἴσως, ἐπεὶ μὴ πάντων τῶν κοινῶν ιδέας
ἐτίθεντο· ὁ δὲ γὰρ τῶν ἐπὶ τοῖς τεχνητοῖς, ὅτε τῶν ἐπὶ τοῖς κακοῖς,
εἰ καὶ εἶπετο αὐτοῖς καὶ τῶν εἶναι λέγειν ιδέας, δι’ ὧν περὶ αὐτῶν
λέγουσιν, ὡς ἐρεῖ μετ’ ὀλίγον. τῷ δὲ μὴ ἐλάττω εἶναι τὰς ιδέας

990 α () τὴν γὰρ γῆν κέντρον ἔλεγον καὶ ἀναλογεῖν τῇ μονάδι.
26. ὡς περὶ οὖν αἱ ἀπὸ τῶ κέντρου ἐπὶ τὴν περιφέρειαν ἡγμέναι εὐθεῖαι
εἰσι μείζονες, ὅτως καὶ ὁ ἀπὸ τῆς μονάδος ἀρχόμενος ἀριθμὸς ἐπ’
ἀπειρόν αὐξέται. συμβαίνει οὖν καὶ τῷ τῶν τρόπων ἡδὴ πλήθος
εἶναι μεγεθῶν. λέγει δὲ περὶ τῶ ἐν τῇ γῇ τόπος ὡς ἐν τῷ δια-
τῷ τῷ πλήθους μεγεθῶν συνισαμένῳ, διὰ τὸ καὶ τῶν ἀριθμῶν εἶδη
πλεονα ἐν τῷ εἶναι, ἐπεὶ αἱ ἀπὸ τῶ κέντρου, ὡς εἰρήκαμεν,
περιφέρειαι μείζονες εἰσι τῶν μὴ ἀπὸ τῶ κέντρου. καὶ τὸ ἀπὸ τῆς
μονάδος οὖν ἐπ’ ἀπειρόν αὐξέται· μονάς δὲ ἡ γῆ ὡς κέντρον. ἡ
πλήθος λέγει τὸν ἀριθμὸν ὡς τῷ πλήθει τῶν ἀριθμῶν ἀκολουθῶντος
τῷ τῶν πραγμάτων πλήθους διὰ τὸ τὰ πράγματα τῶς ἀριθμῶς
εἶναι. **Asclep.** ()
990 α “μικρὸν — κρίσις.” αἱ τὰ πράγματα τῶς ἀριθμῶς εἶναι λέ-
23. γοντες ταύτην τὴν τάξιν αὐτοῖς ἀπένειμαν ἐν τῷ ἕρανῳ, ἣν ἔχειν
ὡντο καὶ τῶς ἀριθμῶς, οἷς ἔλεγον εἶναι ταύτα. οἷον ἣν ὡντο τά-
ξιν ἔχειν τὴν δυάδα, ταύτην ἔλεγον ἔχειν τὴν τάξιν ἐν τῷ κόσμῳ
τὴν δόξαν, ἐπεὶ ἡ δυὰς ἦν δόξα αὐτοῖς. πάλιν ἣν τάξιν ἡ ἐπτάς,
ταύτην ἀπεδίδοντο ἐν τῷ κόσμῳ τῷ καιρῷ, ἐπεὶ καὶ τὸν ἐπτά ἀριθ-
μῶν καὶ καιρὸν ἡγνόντο εἶναι. μικρὸν δὲ ἀνωθεν τῷ καιρῷ ἢ κατωθεν
ἐποῦν, εἰ ἔτυχεν, ἀδικίαν ἢ κρίσιν, ὅτι καὶ ἡ τῶν αὐτῶν τῶν ἀριθ-
μῶν τάξις ἢ αὐτὴ ἦν. γράφεται δὲ ἐν τισὶ ἀντιγραφαῖς ἀντὶ τῶ
ἀδικίαν “ἀνικίαν.” ἀνικίαν δὲ φασὶν ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων λέ-
γεσθαι τὴν πεντάδα, τῷτο δὲ ὅτι τῶν ὀρθογώνιων τριγώνων τῶν
ἔχοντων ῥητάς τὰς πλευράς πρῶτόν ἐστι τῶν περιεχουσῶν ὀρθὴν γω-
νίαν πλευρῶν, ἢ μὲν τριῶν ἢ δὲ τεσσάρων, ἢ δὲ ὑποτείνουσα πέντε.
ἐπεὶ τοῖνυν ἡ ὑποτείνουσα ἴσον δύναται ἀμφοτέραις ἅμα, διὰ τῷτο
ἢ μὲν δυναμένη καλεῖται αἱ δὲ δυναστεύμεναι, καὶ ἐστὶ πέντε. τὴν
τε πεντάδα ἀνικίαν ἔλεγον ὡς μὴ νικωμένην ἀλλ’ ἀήττητον καὶ
κρατῆσαν. εἴτε δὲ “ἀνικίαν” καὶ γράφειν εἴτε “ἀδικίαν,” ὁ ὅς
τῶν λεγομένων γνώριμος. καὶ περὶ μὲν τῶν Πυθαγορικῶν, φησὶν,
ἀφείδω τὰ νῦν, ἱκανὸν γὰρ αὐτῶν ἀφασθαι μόνον, παραιτῆμενος
τὴν ἐπιπλεῖον ἐξέτασιν τῶν τῶν, ὅτι μηδὲν πλέον ἐν τοῖς οὖσι
τῶν φυσικῶν κατέλιπον. ἐρεῖ μὲντοι τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν δόξαν
αὐτῶν ἐστὶ πᾶσαν τῇσδε τῆς πραγματείας ἐπὶ τελει. **Alex.**
“οἱ — αἰτίας.” αἰτιάται τῶν τὰς ιδέας αἰτίας θεμένων πρῶ- 990 α
τον μὲν ὅτι ζητῶντες τῶν φύσει συνεστώτων τὰς αἰτίας (τῷτο γὰρ 34.
αὐτῷ δύναται δὲ τὸ “τωνδὲ τῶν ὄντων”) ἀλλὰς ἰσαριθμῶς τῶν
εὐστίας προσέθεσαν ὡς ἐσομένων μᾶλλον γνωρίμων τῶν πραγμά-
των, εἰ πλείω τὰ αὐτὰ γένοιτο ()· ὁ δὲ γὰρ ἡ τῷ αἰδίῳ διαφε-
ρέσας τὰς ιδέας τῶν πρὸς αὐτὰς ὄντων ἐποίησεν, ὡς ἐπεὶ ταῦτα
ἄγνωστα, ὁμοίως ἀνὰ κακίαν τῶν, ὡς εἶναι φασὶν αὐτὰς παρα-
δείγματα, εἶεν ἀνὰ ἄγνωστοι. ἰσαριθμῶς οὖν ἀλλὰ θέμενοι καὶ ὁμοία
τῶν ἐξήτην τὴν γνώσιν τε καὶ ἐπιστήμην, διὰ τῶν ὡντο
κακίαν καταλαμβάνειν δύνασθαι ἐξήτην, ὡς ὀλίγον προελθὼν
δείξει. ἢ ὁ αἰτιάται ἐστὶ τῶν τὰ αἰτία τε καὶ ἐπιστήμη καὶ διὰ τῷτο
ἐξήτην αὐτῶν τὰ αἰτία· ὡντο γὰρ τὰς αἰτίας ταύτας τῶν ἀπο-
διδόναι, ὁμοίον τι ποιῶντες τοῖς ἀριθμῶσιν τι βυλομένοις πλήθος,
εἴθ’ ὡς μὴ δυναμένων ἐκείνων, εἰ εἴη τοσαῦτα, ἀριθμηθῆναι, ἀλλο
αὐτοῖς ἰσαριθμὸν πλήθος προσθεῖσι, καπεῖθ’ ὅτως ἀριθμῶσιν. εἴη
δ’ ἀνὰ μάστιγα τὸ ἀπορέμενον ἰχὺν ἔχον καὶ καὶ τὸ ἰσαριθμὸν τοῖς ζη-
τημένοις αὐτῶς τὸ πλήθος τίθεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁμοία καὶ διὰ τῷτο
ὁμοίως ἄγνωστα (), ὅτι γὰρ μηδὲν διαφέρει τὰ εἶδη τῶν πρὸς
αὐτὰ τὸ εἶναι ἔχοντων κατ’ αὐτῶς, ἢ μόνον τῷ αἰδίῳ, ἐρεῖ· τὸ δὲ
εἶναι ὁμοίως ἄγνωστα διὰ τῆς τῶ ἀριθμῷ παραθέσεως ἐνεδείξατο.
ὅτι δὲ μὴ αἰτία ἀ προσέθεσαν τῶν περὶ ὧν ἐξήτην, ὀλίγον προελ-
θὼν δείξει. ἢ ὁ αἰτιάται ἐστὶ ὅτι προσθέντες ἰσαριθμῶς χεδὸν τοῖς
περὶ ὧν ἐξήτην, ὅτως ἀπάντων ἐξήτην καὶ ἀπεδίδοντο τὰς αἰτίας
τῶν τε πρῶτων καὶ τῶν πρόσθεντων· τῷτο γὰρ ὁμοίον καὶ τὸ τῶ
ἀριθμῷ παράδειγμα. χεδὸν δὲ εἶπεν ἐκ ἐλάττω εἶναι τὰ εἶδη
τῶν, καὶ τοῖς καθ’ ἑκάστα καὶ ἀτόμοις λέγων, ἀλλὰ τοῖς ἐπ’ αὐτοῖς
εἶδεν. ὁ δὲ γὰρ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος ἐξήτην τὰς αἰτίας, ἀλλ’
ἀνθρώπων καὶ ἵππων. τῶν γὰρ χεδὸν ἰσαριθμῶς τὰ εἶδη κατ’ αὐτῶς.
τὸ “χεδὸν” δὲ προσέθηκεν ἴσως, ἐπεὶ μὴ πάντων τῶν κοινῶν ιδέας
ἐτίθεντο· ὁ δὲ γὰρ τῶν ἐπὶ τοῖς τεχνητοῖς, ὅτε τῶν ἐπὶ τοῖς κακοῖς,
εἰ καὶ εἶπετο αὐτοῖς καὶ τῶν εἶναι λέγειν ιδέας, δι’ ὧν περὶ αὐτῶν
λέγουσιν, ὡς ἐρεῖ μετ’ ὀλίγον. τῷ δὲ μὴ ἐλάττω εἶναι τὰς ιδέας

39. δυὰς δόξα ἦν αὐτοῖς. πάλαι ἦν *A.* || 23. vel quod accusat est, quod volentes entium causas cognoscere, per haec quaerebant ipsorum cau-
sas Sepulv. || 27. αὐτῷ *A.* || 30. διαφέροντα τὰ *L.* || 36. τῷτο *A.* || 38. ἀλλὰ γὰρ τοῖς *F.* || 40. τὰ εἶδη om *L.*

τῶν ὧν ζητῶντες τὰς αἰτίας ἐπ' ἐκείνας προήλθον, δεικνύον πα-
 990 ρέθετο "καθ' ἑκάστον γ' ὁμῶνυμόν τι ἔστιν," ὁμῶνυμόν μὲ λέγων τὸ
 6. συνώνυμον, ἐπεὶ καὶ Πλάτων ἔτι αὐτὰς εἶπε. δεικνύσι δὲ διὰ
 τῶ ἐκάστου τῶν ζητούμενων αὐτὰς συνώνυμόν τι εἶδος θέσθαι τὸ
 ἰσάριθμα τὰ εἶδη αὐτοῖς τοῖς αἰδητοῖς λέγειν. ἡ δὲ δύναμις τὸ ὁμῶ-
 νυμον ὅτι, ὡς λέγουσιν, ὅθεν ἂν συμβάλλωτο πρὸς τὴν γνῶσιν τοῖς
 ἐνταῦθα. εἰπὼν δὲ "καθ' ἑκάστον γ' ὁμῶνυμόν τι ἔστιν," πῶς
 "καθ' ἑκάστον," δεικνύσι. τὸ δὲ "καὶ παρὰ τὰς ὑσίας τῶν τε ἄλ-
 λων ἃ ἔστιν ἐν ἐπὶ πολλῶν, καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς αἰδίοις" ἴσον
 ἂν εἴη τῷ παρὰ τε γ' τὰς τῆδε ὑσίας ἔστιν ὁμῶνυμα αὐτοῖς εἶδη, 10
 ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ τὰ ἄλλα ὅντα τὰ παρὰ τὴν ὑσίαν, ἃ ἔστι τὰ
 ἄλλα γένη, ἐφ' ὧν ἔστιν ἐν τι καὶ κοινὸν ἐπὶ πολλῶν τοῖς καθ' ἑκάστον.
 οἷς γὰρ ἔστι τὰ κοινὰ τὰ ἐπὶ τοῖς καθ' ἑκάστον, ὧν κοινῶν αἱ ἰδέαι,
 εἴησαν ἂν κατ' αὐτὰς αἰτίαι τῶ εἶναι τε καὶ γίνεσθαι. τὸ δὲ "καὶ ἐπὶ
 τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς αἰδίοις" δηλωτικὸν ἂν εἴη τῶ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐν γέ- 15
 νέσει καὶ φθορᾷ (τῶν γ' τὸ "ἐπὶ τοῖσδε" δηλωτικόν) καὶ ἐπὶ τοῖς
 αἰδίοις. καὶ γ' ὁ κόσμος κατ' αὐτὰς καὶ τὰ ἐν αὐτῷ αἰδίου τὸ εἶναι
 ἔχει. διὸ εὐλόγως εἴρηται τὸ ἰσάριθμα τῶν τε ἄλλων "ὧν ἔστιν ἐν
 ἐπὶ πολλῶν," ἀντὶ τῶ τῶν τε ἄλλων ἐφ' ὧν ἔστιν ἐν ἐπὶ πολλῶν
 τινῶν. καὶ γ' ἄλλων βυληθεῖς δηλῶσαι τὸτο προσέθηκε. τῶν γ' 20
 κοινῶν τῶν ἐπὶ τοῖς καθ' ἑκάστον αἰτίαι αἱ ἰδέαι κατ' αὐτὰς (').
 ἡ τὸ "ἐν ἐπὶ πολλῶν" ἐπὶ τῆς ἰδέας εἴρηκε. καὶ γ' εἰ μὴ τῶν καθ'
 ἑκάστον ἔστιν ἰδέα, ἀλλὰ τῶ ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον κοινῶ ('). ἀνθρώπων
 γάρ, ἀλλ' ὁ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος, ὅς ἀνθρώπος ἐν τέτοις τε καὶ
 ἐν πᾶσι τοῖς ὁμοειδέσιν αὐτοῖς κοινὸς εἴη διὰ τὸ ἐνυπάρχειν 25
 990 πᾶσι. τῶ δὲ "καθ' ὅς τρόπος δεικνύμεν τὰ εἶδη, κατ' ὁδὸν φαί-
 8. νεῖ τῶν," τὸ "δεικνύμεν" δηλωτικόν ἔστι τῶ ὡς πρὸς οἰκείαν
 ὁδὸν λέγειν αὐτόν, λέγοντα τὰ Πλάτωνος. ὁ γ' ὡς ἄλλοτριῶν
 ἀντιλέγων λόγοις καὶ δόγμασιν, ἀλλ' ὡς οἰκείαν ὁδὸν βασανίζων
 τε καὶ ἐξετάζων, ἔτι ποιεῖ τὴν ἀντιλογίαν τῆς τῶ ἀληθὲς εὐρέ- 30
 σεως χάριν. πείρᾳ δὲ δεικνύει ὅτι ὅδεις τῶν λόγων τῶν εἰς
 κατασκευὴν τῶν ἰδεῶν φερομένων εἶναι δεικνύσιν ἰδέας. οἱ μὲν γ' αὐ-
 τῶν ἔτε συλλογίζοντο ἔτε συνάγουσι τὸ προκείμενον, πρὸς τῷ καὶ
 ὧν μὴ βέλοντο ἰδέας εἶναι, καὶ τῶν τίθεσθαι. οἱ δὲ καὶ δοκῶντες
 συλλογίζεσθαι τι περὶ ἰδεῶν ἔκ ἐκφεύγουσι τῶν ὧν ὁ βέλοντο εἶναι 35
 ἰδέας, καὶ τῶν κατασκευάζειν. ὁ γ' ὡς ἄλλων πάντη ὄντων τῶν
 ἀσυλλογίζως ἐρωτωμένων, ἄλλων δὲ τῶν κατασκευαζόντων ἰδέας
 καὶ ὧν ὁ βέλοντο λέγειν, ἀλλ' ὅτι τῶν αὐτῶν λόγων οἱ μὲν κατ' ἀμφω
 ἡμάρτηντο, οἱ δὲ πάντως καθ' ἕτερον. ἡ τις τῶν λεγομένων
 λόγων ὑπ' αὐτῶν ὡς τέλειον ψευδεῖς καὶ μὴδὲν δεικνύντας αἰτιάται, 40
 οἷος εἴη ἂν ὁ λέγων, εἰ ἔστι τι τῶ ἀληθές, εἴη ἂν τὰ εἶδη, τῶν γ' ἐν-
 ταῦθα ὅθεν ἀληθές. καὶ εἰ μνήμη ἔστιν, ἔστι τὰ εἶδη, ἡ γ' μνήμη
 τῶ μένοντος. καὶ ὁ τὸν ἀριθμὸν ὄντος εἶναι λέγων, ταῦτα δὲ ὅς
 ὄντα, εἰ δὲ, τῶν εἰδῶν, ἔστιν ἄρα τὰ εἶδη. ὁμοίως καὶ ὁ τὸς ὀρι-

μὸς τῶν ὄντων εἶναι λέγων, τῶν δὲ μὴδὲν εἶναι. οἱ δὲ τοῖσδε
 λόγοι ψευδεῖς τε καὶ τὸ θεὸν ὁδὲν δεικνύντες. διὸ τῶν μὲν τοῖσδε
 ὁδὸς μνημονεύει νῦν, εὐθύνη δὲ τινὰς τῶν δοκούντων τι δεικνύ-
 ναι, καὶ πρῶτόν γε τὸν ἀπὸ τῶν ἐπιστημῶν τὰς ἰδέας κατασκευά-
 5 ζοντα. εἰ δὲ αὐτοὶ οἱ λόγοι οἱ ὑπὲρ αὐτῶν λεγόμενοι εἰς κατα-
 σκευὴν τῶν ἰδεῶν εἰσὶ τοῖσδε ὡς ἡ μὴ συλλογίζεσθαι τὸ προκεί-
 μενον ἢ ἄλλων τινῶν ἰδέας εἰσάγειν καὶ μὴ τῶν βέλοντο, ὅθεν ἐξω-
 θεν ἄλλων δεῖ λόγων, ἀλλ' αὐτάρκες πρὸς ἀναίρεσιν τῶ δόγματος
 τὸ τὴν ἀφένειαν δεῖξαι τῶν λεγομένων. id.
 (') ἐντεῦθεν δοκεῖ πρὸς τὸν Πλάτωνα ἀποσπείνεσθαι περὶ τῶν 990
 ἰδεῶν. εἰρήκαμεν δὲ τὸν σκοπὸν τῶ Ἀριστοτέλους περὶ τῶν 33.
 γὰρ ἔστιν ὁ λέγων ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς πραγματείᾳ (34) "καὶ εὖ γε
 οἱ τὴν ψυχὴν εἰρηκότες τῶν εἰδῶν," καὶ ὅτι ὁ ἐνεργεῖα νῦν ἔστι
 τὰ πράγματα, καὶ πάλιν ὅτι ὁ μὲν δύναμις νῦν ἐνεργεῖ, ὁ δὲ ἐνε-
 15 ργεῖα νῦν ποιεῖ. ὡς ἀντίκρυς καὶ αὐτὸς ἐναποτίθειτο ἰδέας τῶ νῦν.
 πῶς ἂν, εἴποι ἄκτις, καὶ αὐτὸς πρεσβεύων ἰδέας δοκεῖ τῷ Πλάτωνα
 μάχεσθαι; καὶ λέγομεν ὅτι κατ' ἀλήθειαν ὁ τῷ Πλάτωνα μάχεσθαι,
 ἀλλὰ τῷ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ὄντι Πλάτωνα μάχεσθαι, τοῖς ὑποτιθε-
 μένοις τὰς ἰδέας ταύτας αὐτὰς καθ' αὐτὰς ὑπαρχέσας καὶ ὄσας
 20 κειχωρισμένας τῶ νῦν. ὡς φανερὰ ἡμῖν γέγονεν ἡ ὅλη ἔννοια τῶ
 Ἀριστοτέλους ἡ περὶ τῶν ἰδεῶν. Asclep.

(°) εἰδέναι μέντοι γε χρὴ ὅτι ὁ διπλασιάζει ὁ ἀριθμὸς ἐκ 990
 τῶν ἰδεῶν. τὰ μὲν γ' αἰτία ὑπάρχεισι, τὰ δὲ αἰτιατά. τὰ ἔν
 αἰτία τὰ ἐξηρημένα ὑπάρχουσι, ταῖς αἱ ἰδέαι καὶ οἱ παρὰ τῷ δη-
 25 μιουργῷ τῶν πραγμάτων λόγοι, καὶ ὁδὸς τε συγκαταριθμῶντο τοῖς
 αἰδητοῖς, ἐπεὶ ὅτε συμφύοντο αὐτοῖς. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστο-
 τέλης ἐκ τῶν αἰτιατῶν προῖον ἀνέρχεται ἐπὶ τὰ αἰτία. ὅτι γ' καὶ
 αὐτὸς ὑποτίθειτο αἰτία τῶν πραγμάτων ὁμολογεῖτο. διαλεγόμενος
 δὲ περὶ τῶν ὑρανίων σφαιρῶν φησὶν ὅτι ὅσαι σφαῖραι ὑπάρχουσι,
 30 τοσαῦτα καὶ αἰτία κινῶντα τὰς σφαῖρας. καθ' ἑκάστην γ' σφαῖραν
 ἐφέστηκε δύναμις ἡ κινῶσα. ὅτε γ' ἀπὸ ταῦτομάτης ἐφίκει ἡ κί-
 νησις, ὅτε δὲ πάλιν δεῖ λέγειν, φησὶν, ὅτι ὁ θεὸς κινεῖ αὐτάς,
 ἐπεὶ τὸτο περὶ πάντων ἐρῶ, ὅτι καὶ τὸς ἀνθρώπους καὶ τὰ ἄλογα ζῶα
 ὁ θεὸς κινεῖ, καὶ ὅς ἔστιν αἰτίον εἰδικὸν τὸ κινητικὸν τῶν σωματῶν.
 ὡς καὶ ὁ Ἀριστοτέλης αἰτία ὑποτίθειτο τῶν πραγμάτων. id.

(°) δεῖ προεῖναι τὸ πολλῶν ἀντὶ τῶ ὁ πολλῶν ἐλάττωνα τὰ 990
 εἶδη ἐστὶ τῶν αἰδητῶν. ἐπεὶ ὅτε τῶν τεχνητῶν ἰδέαι ὑπάρχουσιν 5.
 ὅτε τῶν κακῶν κατ' αὐτὰς, ὅτε δὲ τῶν παρὰ φύσιν ἀλλὰ μόνον
 τῶν κατὰ φύσιν. ἡ γ' φύσις ὅθεν ἔστιν ἕτερον ἢ ἑλλαμψις ἐκείθεν
 προῖον καὶ καταλάμπουσα τὰ τῆδε, καὶ ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ τὸς δη-
 μιουργικὰς λόγους, καὶ μέντοι γε ἐπιστρέφουσα πρὸς ἑαυτήν. διὸ φα-
 40 μεν καὶ ἀλόγως αὐτὴν ποιεῖν, ἐπεὶ καὶ ἐν φυτοῖς ὁραῖτο καὶ ἐν ἀλόγοις
 ζῴοις. ὡς μόνον τῶν κατὰ φύσιν φανῆναι ἰδέας, καὶ μέντοι τῶν
 κακῶν, εἰ γὰρ τὰ κακά καὶ ἀνυπόστατα ὑπάρχουσιν, ὡς δεικνύει ἐν

α 10. ὁμῶνυμα — 11. α om A. || 11. καὶ περὶ τὰ L. || 12. πολλοῖς A. || τοῖς αἰδίοις καθ' F. || 18. διὸ καὶ εὐλόγως εἴρηται τὸ ἰσάριθμῶν τῶν τε
 F. || 20. δηλῶσαι καὶ τὸτο L. || 21. αἰ εἰ 22. α om F. || 24. γὰρ καὶ ἄλλοι F. || 25. αὐτοῖς καὶ κοινῶ εἴη F. || 26. εἰ τὸ codd. || 30. ποιεῖται
 M. || 34. εἶναι om M. || 36. καὶ — 37. ἐρωτωμένων om A.

τῇ ἐξηγήσει τῆ Θεαιτήτου. ἔτε δὲ πάλιν τῶν τεχνητῶν ὑπάρχουσιν ἰδέαι, εἴγε καὶ μνήμησιν τῶν φυσικῶν γίνοντο τὰ τεχνητὰ πάντα, καὶ ἐστὶ μὴ ἡ φύσις παράδειγμα, εἰκὼν δὲ ἡ τέχνη. ἔτε δὲ πάλιν τῶν παρὰ φύσιν ὑπάρχουσιν ἰδέαι· ἡ γὰρ ἑλλαμψίς ἐκεῖθεν, ὡς εἶρητο, προέρχεται ἐπὶ τῶν καὶ φύσιν, καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ φύσιν. διὰ τῆς νῦν πάντῃ ἀσφαλῶς προσέθηκεται τὸ "χεδὸν γὰρ ἴσα" πρὸς πολλῶν ἐλάττω τε δὴ ἐστὶ τούτοις, καὶ τοῖς καθ' ἕκαστα ἀτόμοις λέγων, ἀλλὰ τοῖς ὑπ' αὐτοῖς εἶδεν. . . συνώνυμον γὰρ ἔστι δυνατόν εἶναι, ἐπειδὴ ἐν τοῖς συνωνύμοις τὸ κατηγορούμενον τὸ εἶναι ἔχει ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, καὶ μέρος ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τῷ κατηγορούμενῳ. ἐνταῦθα δὲ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐστὶ μέρος τῆς διημιουργικῆς λόγῃ, ἀλλὰ τὸ εἶναι προάγει ὁ λόγος. ἔτε δὲ πάλιν ὁμώνυμον ὡς ἡ Αἴας φωνή· αὕτη γὰρ καὶ ἀνυπόστατος ἐστίν, τὰ δὲ εἶδη καὶ ἀνυπόστατα ὑπάρχουσιν. καθ' ἕκαστον ἔστι εἶδος ἐστὶν ἰδέα. καὶ περὶ τὰς οὐσίας τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἐστὶ τὸ ἐν τῇ πρὸ τῶν πολλῶν, ἰδέα ἀνθρώπου πρὸς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ ἵππου καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ὑπάρχουσιν ἔνι ἰδέαι καὶ τῶν φυσικῶν καὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ τῶν αἰδίων· ἐστὶ γὰρ ἰδέα καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ πάντων τῶν αἰδίων παρὰ τῷ δημιουργῷ. "ἔτι δὲ καθ' ὅς τρόπος δείκνυμεν ὅτι ἐστὶ τὰ εἶδη." ἐνταῦθεν βάλει εἰπεῖν τὰς αἰτίας ἐξ ὧν ὑπέλαβον εἶναι ἰδέας, καὶ διὰ τῆς εἰπεῖν "ἔτι δὲ καθ' ὅς τρόπος ἐδείκνυμεν τὰ εἶδη" συμπεριέλαβε καὶ αὐτὴν ὡς τῇ αὐτῇ διδασκαλείᾳ ὑπάρχοντα, φησὶ δὲ τῇ Πλατωνικῇ. τέσσαρα ἔνι αἰτία ὑπάρχουσιν τὰ δεικνύμενα ὅτι αἱ ἰδέαι ὑπάρχουσιν, ἀλήθεια, μονὴ καὶ μνήμη, ἀριθμὸς καὶ ὁρισμός. ἐκ μὲν ἔνι τῆς ἀληθείας ἔτι κατεσκευάζον ὅτι ὑπάρχουσιν αἱ ἰδέαι. ἔλεγον γὰρ ἔτις ὅτι ἐνταῦθα καὶ ἐστὶ καθαρά ἀλήθεια, ἀλλ' ἔχει μεμιγμένον τὸ ψεῦδος καὶ καὶ ἐστὶν ἀλήθεια. ὡς μολογῇ δὲ ὅτι ἐστὶν ἀλήθεια· ἐάν γὰρ μὴ ἡ ἀλήθεια, ἔδ' ἄλλο τί ἐστίν, εἴ γε ἐκ τῆς ἀληθείας τὰ ἄλλα προέρχεται. φανερόν ἐστι ὅτι ὑπάρχουσιν αἱ ἰδέαι παρ' αὐταῖς γὰρ σωζέται τὸ ἀμικρὸς καὶ καθαρὸν πάντων τῶν πραγμάτων, ὡς καὶ ἡ κυρίως ἀλήθεια. πάλιν δὲ φασὶν ὅτι εἰ μὴ ἐστὶν ἐνταῦθα μονὴ καὶ μνήμη καθαρὰ μνήμη διὰ τὸ ῥευστὸν τῆς ὕλης (ἡ γὰρ ῥεῦσις αὕτη καὶ ἔστι μόνιμον εἶναι καὶ στασιμον τὴν μνήμην), ἐστὶ δὲ ὁμολογημένως καθαρά μνήμη καὶ εἰλικρινὴς καὶ ἀθάλωςτος καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσα. ἐστὶν ἄρα ἰδέα μνήμης παρὰ τῷ δημιουργῷ, ἐπειδὴ καὶ δεῖ εἶναι τὴν ὄντως μνήμην, ἐξ ἧς πᾶσι τοῖς ἄλλοις τὸ εἶναι. ἔπειτα καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν· εἰ γὰρ τὰ ἐνταῦθα πάντα ἀριθμητὰ ὑπάρχουσιν, εἰσὶ δὲ καὶ ἀριθμοὶ αὐτοὶ καθ' αὐτὸς μετρῶντες τὰ ἀριθμητὰ, ἐπεὶ ἔδ' ἀριθμητὰ ὑπάρχουσιν μὴ ὄντων τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀριθμῶντων, φανερόν ὅτι ὑπάρχουσιν ἰδέαι· οἱ γὰρ κυρίως ἀριθμοὶ οἱ μετρητικοὶ παρὰ τῷ δημιουργῷ ὑπάρχουσιν. πάλιν δὲ καὶ ἐκ τῶν ὁρισμῶν· τὰ γὰρ ἐνταῦθα ὁρίσασθαι ὑπάρχουσιν, οἱ δὲ κυρίως ὅροι τῶν αἰδίων πραγμάτων ὑπάρχουσιν καὶ τῶν αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων καὶ μὴ ποτὲ μὴ ὄντων ποτὲ δὲ μὴ ὄντων, τὰ δὲ ἐνταῦθα τοιαῦτα· εἰ ἔνι ὑπάρχουσιν ὁρισμοί, φανερόν ὅτι καὶ ἰδέαι ὑπάρχουσιν. φησὶν ἔνι πρὸς ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης. . . φησὶ δὲ ἡμεῖς ὅτι ὁ Πλάτων περὶ τῆς ὄντως ἀληθείας διελέγετο τῆς καθαρᾶς καὶ εἰλικρινὸς καὶ ἀπαραλογίστου καὶ μηδὲν θόλον ἐχούσης· ἡ δὲ τοιαύτη ἀλή-

θεια εἰλικρινὴς καὶ θεωρεῖται ἐν τοῖς τῇδε. . . ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος ἔφασκεν ὅτι ὁ Πλάτων καὶ περὶ τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης εἶρηκεν, ἀλλὰ περὶ τῆς αὐτῆς καὶ καθόλου, ἥτις ἐστὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἥτις καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ ὄντα οἶδεν καὶ ὄντα ἐστὶ καὶ τὰ ἐσόμενα καὶ τὰ μέλλοντα, καὶ τὰ καθόλου καὶ τὰ καθ' ἕκαστα. τοιαύτη δὲ ἐπιστήμη καὶ ἐστὶν εἰ μὴ παρὰ μόνῳ τῷ θεῷ· ὡς καὶ ἐντεῦθεν συνάγομεν ὅτι ἐστὶν ἰδέα. "καὶ καὶ τὸ ἐν ἐπὶ πολλῶν." εἰ ἐστὶν ἔνι καὶ πολλῶν κατηγορούμενον, τούτο δὲ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ θεωρεῖται, φανερόν ὅτι ἐστὶν ἰδέα. εἰ γὰρ ἕκαστος τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ἀνθρώπος ἐστὶ καὶ τῶν πολλῶν ζώων ζῶον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, καὶ καὶ ἐστὶν ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν αὐτὸ αὐτῷ κατηγορούμενον, ἀλλ' ἐστὶ τὸ καὶ πάντων αὐτῶν κατηγορεῖται, ἔδ' αὐτῶν ὃν ταυτὸν, εἴη ἂν τούτο παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα ὄν, κεχωρισμένον αὐτῶν, αἰδίων, ἐπεὶ καὶ αἰδίων κατηγορεῖται καὶ πάντων τῶν κατ' ἀριθμὸν ἀλλασσομένων. ὁ δὲ ἐν ἐστὶν ἐπὶ πολλοῖς κεχωρισμένον αὐτῶν καὶ αἰδίων, τούτο ἐστὶν ἰδέα· εἰσὶν ἄρα ἰδέαι. φησὶν ἔνι πρὸς τούτο ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἔτος ὁ λόγος κατασκευάζει ἰδέας καὶ τῶν ἀποφάσεων. . . φησὶ ἔνι πρὸς τούτο ὅτι αἱ ἀποφάσεις καὶ συμβεβηκὸς κατηγορεῖται, αἱ δὲ ἰδέαι καθ' αὐτό, εἴ γε καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ εἶναι τῶν πραγμάτων· ὡς καὶ ὑπάρχουσιν ἰδέαι τῶν ἀποφάσεων, ἔτε δὲ ἐκεῖνοι ὑποτίθενται, ἀλλὰ τὸ ἐν ἐστὶν ἰδέα καὶ καὶ πλειόνων καθ' αὐτὸ λεγόμενον. . . λέγομεν τοίνυν πάλιν πρὸς τούτο ὅτι ὁ Πλάτων ἰδέας ὑπετίθετο τῆς ὄντως νοήσεως καὶ κυρίως, ἐπειδὴ τῶν φθαρέντων καὶ ἐκεί ἐστὶ νόσις ἀλλὰ φαντασία· ὡς ἔδ' ἐνταῦθα καλῶς αὐτῷ ἐγκαλεῖ· καὶ ἐστὶ γὰρ φαντασία ἡ κυρία νόσις. id.

(?) καθ' ὅς τρόπος "δείκνυμεν" τὰ εἶδη. καὶ εἶπε δείκνυται τὰ εἶδη, ἀλλὰ δείκνυμεν· καὶ γὰρ ὡς ἀλλοτρίοις ἀντιλέγει λόγοις ἡ δόγμασι τὴν περὶ τῶν ιδεῶν βασανίζων δόξαν, ἀλλ' ὡς οἰκείαν ὑπόληψιν ἐξετάζων, ἔτις ποιεῖται τὰς ἀντιλογίας τῆς τῆς ἀληθείας εὐρέσεως χάριν· διὸ καὶ κοινοποιεῖται τὸ δόγμα· τῇ Πλατωνικῇ γὰρ ἦν καὶ αὐτὸς ἀκροατήριος. κατ' ἑδὲνα ἔνι τρόπον ἀποδείξεων τῶν δεικνύμενων τὰς ἰδέας δείκνυται ὅτι εἰσὶν αὐτοὶ. τινὲς γὰρ λόγοι ψευδεῖς εἰσὶ καὶ καὶ δείκνυσθαι ὅτι εἰσὶν ἰδέαι, ὧν ἔδ' μνημονεύει. ἐστὶ δὲ πρῶτος μὲν ὁ λέγων, εἰ ἐστὶν ἀληθές, εἰσὶν ἰδέαι· τῶν γὰρ ἐνταῦθα ἔδ' ἀληθές. δεύτερος δὲ, εἰ ἐστὶ μνήμη, εἰσὶν ἰδέαι· ἡ γὰρ μνήμη τῇ μένοντος, ῥεῖ δὲ τὰ ἐνταῦθα. τρίτος ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄντων ἐστὶ, τὰ δὲ ἐνταῦθα μὴ ὄντα· ἐστὶν ἄρα ὁ ἀριθμὸς τῶν ιδεῶν. τέταρτος ὅτι οἱ ὁρισμοὶ τῶν ὄντων εἰσὶ, τὰ δὲ ἐνταῦθα μὴ ὄντα· εἰσὶν ἄρα ἰδέαι, εἴπερ καὶ ὁρισμοὶ καὶ ἀριθμοὶ εἰσιν. οἱ τοιοῦτοι ἔνι λόγοι ψευδεῖς τέ εἰσι καὶ ἔδ' ἀνὲν δεικνύντες, ἐσήμανεν εἰπὼν "ἐξ ἐνίων μὲν γὰρ καὶ ἀνάγκη γίνεσθαι συλλογισμόν, ἐξ ἐνίων δὲ καὶ ἔχ' ὧν εἰσόμεθα τούτων ἡδὴ γίνεσθαι," τούτοις ἐκ τινων δὲ λόγων τῶν κατασκευαζόντων τὰς ἰδέας καὶ μόνον καὶ δείκνυται ὅτι εἰσὶν ἰδέαι, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζει ἐξ αὐτῶν ἰδέας εἶναι καὶ ὧν πραγμάτων καὶ ἐλαβόν εἶναι ἰδέας, οἷον τῶν τεχνητῶν· τούτο γὰρ ἐσήμανεν εἰπὼν "εἶδη ἐστὶ πάντων ὅσων ἐπιστήμαί εἰσι, καὶ τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν φθαρτῶν," ὁ ἴσον ἂν εἴη τῶν μὴ ὄντων εἶναι καὶ τῶν πρὸς τι· τῶν δὲ ἰδέας καὶ ἔλεγον, ἀλλ' ἔδ' τῶν κακῶν. "κατὰ τὴν γὰρ τῶν 990 b 11.

λόγους τὰς τ. ἐπ.¹⁰ οἱ ἀπὸ τῶν ἐπισημῶν ὀρμώμενοι λόγοι καὶ κατασκευάζοντες εἶναι ιδέας πλεοναχῶς μὴ λαμβάνοντι, ὧν δὲ νῦν μνημονεύει, εἰσὶν οὗτοι. εἰ πᾶσα ἐπισημὴ πρὸς ἓν τι καὶ τὸ αὐτὸ ἐπαναφέρουσα ποιεῖ τὸ ἐαυτῆς ἔργον καὶ πρὸς ἕδεν τῶν καθ' ἕκαστα, οἷον ὁ γεωμέτρης πρὸς ἓν τι τρίγωνον καὶ ὁ πρὸς τόδε τι τὸ καταγεγραμμένον, καὶ ὁμοίως αἱ ἄλλαι ἐπισημαί, ἕτερον τι ἂν εἴη καθ' ἕκαστων αὐτῶν παρὰ τὰ αἰδητὰ αἰδίων, καὶ παράδειγμα τῶν καθ' ἕκαστων ἐπισημῶν γινόμενον. τὸτο δ' ἂν εἴη ἡ ιδέα. πάλιν ὧν ἐστὶν ἐπισημὴ, ταῦτα ἐστὶν. ἄλλα δὲ ταῦτα παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα. τὰ γὰρ καθ' ἕκαστα ἀπειρα καὶ ἀόριστα, αἱ δὲ ἐπισημαί ὠρισμένων εἰσὶν. τῶτων ἄρα εἶεν αἱ ιδέαι. ἔτι εἰ ἡ ἱατρικὴ ἔκ ἐστὶν ἐπισημὴ τῆσδε τῆς υἰγείας ἀλλ' ἀπλῶς υἰγείας, ἔσται τις αὐτοῦ υἰγείας. καὶ εἰ ὁ γεωμέτρης ὁ τῶδε τῷ συμμέτρῳ ἢ τῶδε τῷ ἴσῳ ἐπισημὴν ἔχει ἀλλὰ ἀπλῶς ἴσῳ καὶ ἀπλῶς συμμέτρῳ, πρὸς δὲ τὰ ἄλλα ἀναφέρων ἀποδείκνυσιν τάδε τινὰ εἶναι, ἔστιν ἄρα τὸ αὐτόισον καὶ αὐτοσύμμετρον. ταῦτα ἄρα ιδέαι. τῶτων ἔν τῶν τριῶν λόγων οἱ δύο οἱ πρῶτοι ὁ δεικνύουσιν ὅτι εἰσὶν ιδέαι, ἀλλὰ ἄλλα τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα. ἕκ ἐξ ἀνάγκης δέ, εἰ ἄλλα τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἰσὶ, ταῦτα ιδέας εἶναι. ἔστι γὰρ τὰ καθόλου ὧν φαῖναι εἶναι τὰς ἐπισημὰς. πρὸς τούτοις δὲ δεικνύουσιν ὅτι καὶ τῶν τεχνῶν τῶν εἰσὶν ιδέαι. πᾶσα γὰρ τέχνη πρὸς ἓν τι καὶ κοινὸν ἀναφέρουσα ποιεῖ τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ ὧν εἰσὶ τέχναι, ταῦτα ἐστὶν, οἷον τέχνη οἰκίας, καὶ ἐστὶν οἰκία παρὰ τὰς καθ' ἕκαστα οἰκίας. καὶ ὁ τρίτος δὲ λόγος ὁ δὲ αὐτὸς δεικνύουσιν εἶναι ιδέας. ὁ γὰρ διότι ἡ ἱατρικὴ μὴ ἐστὶ τῆσδε τῆς υἰγείας ἐπισημὴ ἀλλ' ἀπλῶς υἰγείας ἐστὶν, αὐτοῦ υἰγείας τις ἔσται. ἀλλὰ καὶ ὧν ὁ βέλωντι εἶναι ιδέας κατασκευάζει ιδέας εἶναι. ἕκαστη γὰρ τῶν τεχνῶν ὁ τῷ καθ' ἕκαστα ὁ δὲ τῶδε ἐστὶ τέχνη, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκείνη περὶ ὃ ἐστὶν, οἷον τεκτονικὴ ἀπλῶς βάθρον καὶ ἀπλῶς κλίνης καὶ βάθρον ἐποίει. νῦν δὲ ποιεῖ πολλὰ διαφέροντα καὶ τοῖς χήμασι καὶ τοῖς μεγέθεσιν. εἰ δὲ ἄρα, οἱ τοῖστοι λόγοι καὶ ὧν ἕκαστος ἐβέλωντο εἶναι ιδέας. "καὶ δὲ τὸ νοεῖν." ὁ λόγος ὁ ἀπὸ τῷ νοεῖν κατασκευάζων εἶναι τὰς ιδέας τοῖστος ἐστὶν. ὅταν νοῶμεν ἄνθρωπον ἢ ἵππον ἢ πεζὸν ἢ ζῶον, ὃν τι νοῶμεν καὶ ὅδεν τῶν καθ' ἕκαστα καὶ γὰρ φθαρέντων τῶν καθ' ἕκαστα ὅδεν ἦν τῶν ἢ ἐννοία μένει τῶν τοῖστων. δῆλον ἄρα ὡς ἐστὶ τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ὁ καὶ ὄντων καὶ μὴ ὄντων ἐκείνων νοῶμεν. ὁ γὰρ δὲ τὸ μὴ ὄν νοῶμεν τότε. τὸτο δὲ ὅδεν ἂν εἴη ἕτερον ἢ ἡ ιδέα ἀφθαρτος ὄσα. φησὶν ἔν ὁ Ἀριστοτέλης... "ἔτι δὲ οἱ ἀκριβέστατοι τ. λ." ὁ μὴ ἐκ τῶν πρὸς τι λόγος κατασκευάζων τὰς ιδέας τοῖστος ἐστὶν. ἐφ' ὧν καὶ πλείονων τι κατηγορεῖται, ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως κατηγορεῖται. καὶ εἰ συνωνύμως, ἢ κυρίως ἐκεῖνο λέγεσθαι εἶναι τὰ καθ' ὧν κατηγορεῖται, οἷον ἄνθρωποι Καλλίας καὶ Θεαίτητος καθ' ὧν ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται, ἢ ὁ κυρίως λέγεσθαι εἶναι ἐκεῖνο τὰ καθ' ὧν κατηγορεῖται, ὡς ὅταν τῶν εἰκόνων Σωκράτης καὶ Πλάτωνος τὸ ἄνθρωπος κατηγορεῖται. ὁ κυρίως γὰρ αἱ εἰκόνες Σωκράτους καὶ Πλάτωνος ἄνθρωποι λέγονται. ἢ ὁμωνύμως, ὡς ὅταν τὸ καθ' ὅ καὶ κατηγορεῖται, τὸ μὴ κυ-

ρίως λέγεσθαι ἐκεῖνο τὸ κατηγορούμενον τὸ δ' ὁ κυρίως, οἷον ὅταν ὁ Σωκράτης καὶ ἡ Σωκράτης εἰκὼν ἄνθρωπος λέγεσθαι. τὸ γὰρ αὐτὸ ἴσον κατηγορεῖται καὶ τῶν αἰδητῶν ἴσων, καὶ λέγονται ταῦτα αὐτοῖσα. ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως ἄρα. συνωνύμως μὴ καὶ κυρίως αὐτοῖσα ἕκ ἂν ῥηθῆεν. τὸ γὰρ αὐτοῖσον τὸ ἀληθῶς ἴσον εἴη, ῥεῖ δὲ τὸ ποσὸν αἰετῶν αἰδητῶν τῶν ἴσων. ἀλλ' ὁ δὲ ὁμωνύμως αὐτοῖσα λεχθῆεν, ὡς εἶναι τὸ μὴ κυρίως τὸ δ' ὁ κυρίως, καὶ τὸ μὴ ὡς παράδειγμα θατέρῳ τῶν ἴσων τὸ δ' ὡς εἰκὼν. τί γὰρ μᾶλλον τὸτο ἐκεῖνον παράδειγμα, ἐκεῖνα δὲ εἰκὼν, ἐπεὶ καὶ ἄμφω τὸ ποσὸν ὁμοίως ῥεῖ; λείπεται ἔτι τὸ αὐτοῖσον κατηγορεῖται αὐτὸ συνωνύμως, ὁ κυρίως δὲ τὸ γὰρ αὐτοῖσον ὁ τῶνδε τῶν ἴσων τῶν αἰδητῶν κυρίως κατηγορεῖται ἀλλὰ ἄλλῃ παρὰ ταῦτα, ὁ εἰκόνος ὡς ὁμοιωμάτα τὰ τῆδε εἰσὶν ἴσα. τὸτο δ' ἐστὶν ἡ ιδέα. cod. Laur.

"κατὰ — εἰσί." πλεοναχῶς μὴ ταῖς ἐπισημαῖς πρὸς τὴν τῶν ιδέων κατασκευὴν προσεχρήσαντο, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ περὶ ιδέων λέγει, ὧν δὲ νῦν μνημονεύειν εἰσὶν λόγων, εἰσὶ τοῖστοι. εἰ πᾶσα ἐπισημὴ πρὸς ἓν τι καὶ τὸ αὐτὸ ἐπαναφέρουσα ποιεῖ τὸ ἐαυτῆς ἔργον καὶ πρὸς ἕδεν τῶν καθ' ἕκαστα, εἴη ἂν τι ἄλλο καθ' ἕκαστην παρὰ τὰ αἰδητὰ αἰδίων καὶ παράδειγμα τῶν καθ' ἕκαστην ἐπισημῶν γινόμενων. τοῖστον δὲ ἡ ιδέα. ἔτι ὧν ἐπισημαί εἰσι, ταῦτα ἐστὶν ἄλλων δὲ τινῶν παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἰσὶν αἱ ἐπισημαί, ταῦτα γὰρ ἀπειρά τε καὶ ἀόριστα, αἱ δὲ ἐπισημαί ὠρισμένων. ἔστιν ἄρα τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ταῦτα δὲ αἱ ιδέαι. ἔτι εἰ ἡ ἱατρικὴ ἔκ ἐστὶν ἐπισημὴ τῆσδε τῆς υἰγείας ἀλλ' ἀπλῶς υἰγείας, ἔσται τις αὐτοῦ υἰγείας. καὶ εἰ ὁ γεωμέτρης μὴ ἐστὶ τῶδε τῷ ἴσῳ καὶ τῶδε τῷ συμμέτρῳ ἐπισημὴ ἀλλ' ἀπλῶς ἴσῳ καὶ ἀπλῶς συμμέτρῳ, ἔσται τι αὐτοῖσον καὶ αὐτοσύμμετρον, ταῦτα δὲ αἱ ιδέαι. οἱ δὲ τοῖστοι λόγοι τὸ μὴ προκείμενον ὁ δεικνύουσιν, ὁ ἦν τὸ ιδέας εἶναι, ἀλλὰ δεικνύουσιν τὸ εἶναι τινὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα καὶ αἰδητὰ. ὁ πάντως δέ, εἰ τινὰ ἐστὶν αἱ εἰσὶ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ταῦτα εἰσὶν ιδέαι. ἔστι γὰρ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα τὰ κοινὰ, ὧν φαῖναι καὶ τὰς ἐπισημὰς εἶναι. ἔτι τε καὶ τῶν ὑπὸ τὰς τέχνας ιδέας εἶναι. καὶ γὰρ πᾶσα τέχνη πρὸς ἓν τι ἀναφέρει τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὧν εἰσὶν αἱ τέχναι, ταῦτα ἐστὶ, καὶ ἄλλων τινῶν παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἰσὶν αἱ τέχναι. καὶ ὁ ὕψερτος δέ, πρὸς τῷ μὴδὲ ὅτος δεικνύειν τὸ εἶναι ιδέας, καὶ ὧν ὁ βέλωντι ιδέας εἶναι κατασκευάζειν ιδέας ὁρῶν. εἰ γὰρ διότι ἡ ἱατρικὴ μὴ ἐστὶ τῆσδε τῆς υἰγείας ἐπισημὴ ἀλλ' ἀπλῶς υἰγείας ἐστὶν, αὐτὸ τις υἰγείας ἔσται, καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν ἕκαστης (ὁ γὰρ τῷ καθ' ἕκαστα ὁ δὲ τῶδε ἐστὶν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκεῖνον περὶ ὃ ἐστὶν, οἷον ἡ τεκτονικὴ ἀπλῶς βάθρον ἀλλ' ὁ τῶδε, καὶ ἀπλῶς κλίνης ἀλλ' ὁ τῆσδε. ὁμοίως καὶ ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ καὶ ἡ γραφικὴ καὶ ἡ οἰκοδομικὴ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστη τεχνῶν ἔχει πρὸς τὰ ὑφ' ἐαυτήν), ἔσται ἄρα καὶ τῶν ὑπὸ τὰς τέχνας ἕκαστην ιδέα, ὅπερ ὁ βέλωντι. Alex.

"καὶ καὶ — ἀποφάσεων." χρῶντι καὶ τοῖστω λόγῳ εἰς κατασκευὴν τῶν ιδέων. εἰ ἕκαστος τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ἀνθρώπος ἐστὶ

καὶ τῶν ζῴων ζῶον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, καὶ ἕκ ἐξ ἑφ' ἑκάστη
αὐτῶν αὐτὴ αὐτῇ τι κατηγοροῦμενον, ἀλλ' ἐστὶ τι ὃ καὶ πάντων αὐτῶν
κατηγορεῖται ὅθεν αὐτῶν ταύτην ὄν, εἴη αὖ τι τῶν παρα τὰ
καθ' ἕκαστα ὄντα ὅν κεχωρισμένον αὐτῶν αἰδίων. αἰεὶ γὰρ ὁμοίως
κατηγορεῖται πάντων τῶν κατ' ἀριθμὸν ἀλλασσομένων. ὃ δὲ ἐν
ἐστὶν ἐπὶ πολλοῖς κεχωρισμένον τε αὐτῶν καὶ αἰδίων, τῶν ἐστὶν ἰδέα.
εἰσὶν ἄρα ἰδέαι. τῶν φησὶ τὸν λόγον κατασκευάζειν ἰδέας καὶ τῶν
ἀποφάσεων καὶ τῶν μὴ ὄντων. καὶ γὰρ ἡ ἀπόφασις κατὰ πολλῶν κατη-
γορεῖται μία καὶ ἡ αὐτὴ καὶ κατὰ μὴ ὄντων, καὶ ὅθεν τῶν καθ' ὧν ἀλη-
θεύεται ἐστὶν ἡ αὐτὴ. τὸ γὰρ ἕκ ἀνθρώπου κατηγορεῖται μὴ καὶ καθ'
ἵππου καὶ κυνὸς καὶ πάντων τῶν παρα τὸν ἀνθρώπον, καὶ διὰ τούτο ἐστὶν
ἐν ἐπὶ πολλῶν καὶ ὅθεν τῶν καθ' ὧν κατηγορεῖται ταύτον ἐστὶν. ἔτι
αἰεὶ μένει κατὰ τῶν ὁμοίων ὁμοίως ἀληθεύμενον. τὸ γὰρ ὅ μὴ μουσικὸν
κατὰ πολλῶν ἀληθεύει, πάντων γὰρ τῶν μὴ μουσικῶν, ὁμοίως καὶ τῶν
ἕκ ἀνθρώπων τὸ ἕκ ἀνθρώπου. ὥστε εἰσὶ καὶ τῶν ἀποφάσεων ἰδέαι.
ὅπερ ἐστὶν ἀτοπον. πῶς γὰρ ἂν εἴη τὸ μὴ εἶναι ἰδέα; εἰ γὰρ τούτο τις
παραδέξεται, τῶν γε ἀνομογενῶν καὶ πάντη διαφερόντων μία ἔσται
ἰδέα, γραμμῆς, ἂν ἔτω τύχη, καὶ ἀνθρώπου. ἕκ ἵππου γὰρ ταῦτα
πάντα. ἔτι ἔσται καὶ τῶν ἀορίστων τε καὶ τῶν ἀπείρων μία ἰδέα.
ἀλλὰ καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ δευτέρω. ὃ ξύλον γὰρ ὃ τε ἀνθρώπου καὶ τὸ
ζῶον, ὧν τὸ μὴ πρῶτον τὸ δὲ δευτέρον, ὧν ἔτε γένη ἔτε ἰδέας ἐβύ-
λοντο εἶναι. δῆλον δὲ ὅτι ὅθεν ἕτος ὁ λόγος ἰδέας εἶναι συλλογι-
ζεῖται, ἀλλὰ δεῖκνύναι βύλει καὶ αὐτὸς ἄλλο εἶναι τὸ κοινῶς κατηγο-
ρούμενον τῶν καθ' ἕκαστα ὧν κατηγορεῖται. ἔτι αὐτοὶ οἱ βεβλόμενοι
δεικνύναι ὅτι ἐν τι τὸ κοινῶς κατηγορούμενον ἐστὶ πλείονων καὶ τούτο
ἐστὶν ἰδέα, ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων αὐτὴ κατασκευάζεται. εἰ γὰρ ὁ
πλείονων τι ἀποφάσκων πρὸς ἐν τι ἐπαναφέρων ἀποφύγει (ὃ γὰρ
λέγων, ἀνθρώπου ἕκ ἐστὶ λευκός, ἵππου ἕκ ἐστὶν, καὶ καθ' ἕκαστον
αὐτῶν ἰδίον τι ἀποφάσκει, ἀλλὰ πρὸς ἐν τι τὴν ἀναφορὰν ποιούμε-
νος τὸ λευκὸν ἀποφάσκει τὸ αὐτὸ πάντων), καὶ ὁ καταφάσκων ἂν
πλείονων τὸ αὐτὸ καὶ καθ' ἕκαστον ἄλλο, ἀλλὰ ἐν τι ἂν εἴη ὁ κατα-
φάσκει, οἷον τὸν ἀνθρώπον κατὰ τὴν πρὸς ἐν τι καὶ ταύτην ἀναφορὰν.
ὁμοίως γὰρ ὡς ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ κατάφασις. ἐστὶν ἄρα τι ὅν ἄλλο
παρα τὸ ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ὃ αἰτίον ἐστὶ τῆς ἀληθείας ἐπὶ πλείονων τε
καὶ τῆς κοινῆς καταφάσεως, καὶ τούτο ἐστὶν ἡ ἰδέα. τούτον δὲ τὸν λό-
γον φησὶν ὃ μόνον τῶν ἀποφασκομένων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀποφασκο-
μένων ἰδέας ποιεῖν. ὁμοίως γὰρ ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐν. id.

990 b "καὶ — ἐστὶν." ὁ λόγος ὁ ἀπὸ τῶν νοεῖν κατασκευάζων τὸ εἶναι
14. ἰδέας τοιούτους ἐστὶν. εἰ ἐπειδὴν νοῶμεν ἀνθρώπον ἢ πεζὸν ἢ ζῶον,

τῶν ὄντων τὸ τι νοῶμεν καὶ ὅθεν τῶν καθ' ἕκαστον (καὶ γὰρ φθαρέντων
τῶν μένει ἡ αὐτὴ ἔννοια), δῆλον ὡς ἐστὶ παρα τὰ καθ' ἕκαστα
καὶ αἰδητά, ὃ καὶ ὄντων ἐκείνων καὶ μὴ ὄντων νοῶμεν. καὶ γὰρ δὴ μὴ
ὄν τι νοῶμεν τότε. τούτο δὲ εἶδος τε καὶ ἰδέα ἐστὶν. φησὶ δὲ τούτον
τὸν λόγον καὶ τῶν φθειρομένων τε καὶ ἐφθαρμένων καὶ ὅλως τῶν καθ'
ἕκαστα τε καὶ φθαρτῶν ἰδέας κατασκευάζειν, οἷον Σωκράτους,
Πλάτωνος. καὶ γὰρ τούτους νοῶμεν καὶ φαντασίαν αὐτῶν φυλάσσομεν
καὶ μηκέτι ὄντων σώζομεν. φάντασμα γάρ τι καὶ τῶν μηκέτι ὄντων.
ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ ὄλως ὄντα νοῶμεν, ὡς Ἴπποκένταυρον, Χίμαιραν.
ὥστε ὅθεν ὁ τοιούτος λόγος ἰδέας εἶναι συλλογίζεται. id.

"ἔτι — λέγουσιν." ὁ μὴ ἐκ τῶν πρὸς τι κατασκευάζων ἰδέας 990 b
λόγος τοιούτος ἐστὶν. ἐφ' ὧν ταύτον τι πλείονων κατηγορεῖται μὴ 15.
ὁμωνύμως, ἀλλ' ὡς μίαν τινὰ δηλῶν φύσιν, ἥτοι τὸ κυρίως τὸ
ὑπὸ τῷ κατηγορούμενῳ σημαίνον ἐστὶν ταῦτα ἀληθεύει κατ'
αὐτῶν, ὡς ὅταν ἀνθρώπον λέγωμεν Σωκράτην καὶ Πλάτωνα, ἡ
τῷ εἰκόνας αὐτὰ εἶναι τῶν ἀληθινῶν, ὡς ἐπὶ τῶν γεγραμμένων
ὅταν τὸν ἀνθρώπον κατηγορούμεν. δηλοῦμεν γὰρ ἐπ' ἐκείνων τὰς τῶν
ἀνθρώπων εἰκόνας τὴν αὐτὴν τινὰ φύσιν ἐπὶ πάντων σημαίνειν.
ἡ ὡς τὸ μὴ αὐτῶν ὄν τὸ παράδειγμα, τὰ δὲ εἰκόνας, ὡς εἰ ἀνθρώ-
που Σωκράτη τε καὶ τὰς εἰκόνας αὐτὰς λέγοιμεν. κατηγορούμεν δὲ
τῶν ἐνταῦθα τὸ ἴσον αὐτὸ ὁμωνύμως αὐτῶν κατηγορούμενον. ἔτε
γὰρ ὁ αὐτὸς πᾶσιν αὐτοῖς ἐφαρμόζει λόγος, ἔτε τὰ ἀληθῶς ἴσα
σημαίνοντες. κινεῖται γὰρ τὸ ποσὸν ἐν τοῖς αἰδητοῖς καὶ μεταβάλλει
συνεχῶς καὶ ἕκ ἐξ ἑφ' ἀφωρισμένον. ἀλλ' ὅθεν ἀκριβῶς τὸν τῷ ἴσῳ
λόγον ἀναδεχόμενον τῶν ἐνταῦθα ἐστὶ τι. ἀλλὰ μὴν ἀλλ' ὅθεν ὡς
τὸ μὴ παράδειγμα αὐτῶν τὸ δὲ εἰκόνα. ὅθεν γὰρ μᾶλλον θατέρον
θατέρον παράδειγμα ἢ εἰκὼν. εἰ δὲ καὶ δέξαιτο τις μὴ ὁμωνύμων
εἶναι τὴν εἰκόνα τῷ παραδείγματι, αἰεὶ ἔπειτα ταῦτα τὰ ἴσα ὡς
εἰκόνας εἶναι ἴσα τῷ κυρίως καὶ ἀληθῶς ἴσῳ. εἰ δὲ τούτο, ἐστὶ τι
αὐτόϊσον καὶ κυρίως, πρὸς ὃ τὰ ἐνθάδε ὡς εἰκόνες γίνονται τε καὶ λέ-
γεται ἴσα, τούτο δὲ ἐστὶν ἰδέα, παράδειγμα καὶ εἰκὼν τοῖς πρὸς αὐτὸ
γινόμενοις ('). εἰς μὴ ὅν ἕτος λόγος ὁ καὶ τῶν πρὸς τι κατασκευά-
ζων ἰδέας, δοκῶν ἐπιμελέστερον καὶ ἀκριβέστερον καὶ προσεχέστερον
ἄπτεσθαι τῆς δειξέως τῶν ιδεῶν. ὅθεν γὰρ τὸ κοινὸν εἶναι τι παρα τὰ
καθ' ἕκαστα ἀπλῶς ἕτος ὁ λόγος δοκεῖ δεῖκνύναι, ὥσπερ οἱ πρὸ
αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τι εἶναι τῶν ἐνταῦθα ὄντων κυρίως
ὄν. τούτο γὰρ χαρακτηριστικὸν εἶναι δοκεῖ τῶν ιδεῶν μάλιστα. τού-
τον δὲ τὸν λόγον φησὶ καὶ τῶν πρὸς τι ἰδέας κατασκευάζειν. ἡ
γὰρ δειξίς ἢ νῦν ἐπὶ τῷ ἴσῳ προῆλθεν, ὃ ἐστὶ τῶν πρὸς τι. τῶν δὲ

1. ἐπὶ] κατὰ M. || 3. εἴη] ἕκ M. || τι τῶν] τῶν Asclep. || 4. ἕκαστα ὅν καὶ κεχωρισμένον αὐτῶν αἰδίων ἐπὶ καὶ αἰδίων κατηγορεῖται καὶ πάντων Asclep. || 5. δὲ ἐστὶν M. || 13. ὁμοίως om M. || 20. ξύλον M. || 28. ἐστὶν αὐτῶν, ὃ M. || 38 — ὃ 10. apud Asclep. || 39. εἰ addidit Asclep. || ἀνθρώπου ἵππου ζῶον Asclep.

2. δῆλον ὡς] φανερόν ὅτι Asclep. || 3. καὶ et ὃ om Asclep. || ὃ γὰρ τῷ μὴ ὄντος ἐστὶν ἰδέα καὶ εἶδος. φησὶ δὲ Asclep. || 8. σώζομεν om Asclep. || φάντασμα — ὄντων om Asclep. || 9. Ἴπποκένταυρον καὶ Χίμαιραν Asclep. || 10. ὅθεν ἕτος ὁ λόγος Asclep. || 11. πρὸς τι λόγος κατασκευάζων τὰς ἰδέας τοιούτους L. || 12. ὧν κατὰ πλείονων τι κατηγορεῖται ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως κατηγορεῖται. καὶ εἰ συνωνύμως, ἢ κυρίως ἐκεῖνο λέγεται εἶναι τὰ καθ' ὧν κατηγορεῖται, οἷον ἀνθρώποι Καλλίας καὶ Θεαίτητος, καθ' ὧν ὁ ἀνθρώπος κατηγορεῖται, ἢ ὃ κυρίως λέγεται εἶναι ἐκεῖνο τὰ καθ' ὧν κατηγορεῖται L. || 30. ἐτέϊσον κυρίως V. || 39 sqq. apud Asclep.

πρός τι ἢ λέγον ἰδέας εἶναι διὰ τὸ τὰς μὲν ἰδέας καθ' αὐτὰς ὑφε-
 ράναι αὐτοῖς ὑσίας τινὰς ὕσας, τὰ δὲ πρὸς τι ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα
 χέσει τὸ εἶναι ἔχειν. ἔτι δὲ εἰ τὸ ἴσον ἴσῳ ἴσον, πλείους ἰδέαι τῷ
 ἴσῳ ἂν εἴεν· τὸ γὰρ αὐτοῖσιν αὐτοῖσιν ἴσον· εἰ γὰρ μηδενὶ ἴσον, ὁδὲ
 ἴσον ἂν εἴη. ἔτι δεῖσει καὶ τῶν ἀνίσων καὶ τὸν αὐτὸν λόγον ἰδέας
 εἶναι· ὁμοίως γὰρ τῶν ἀντικειμένων ἔσονται γε ἢ ἢ ἔσον ἰδέαι·
 τὸ δὲ ἀνίσον ὁμολογεῖται καὶ κατ' αὐτὸς ἐν πλείοσιν εἶναι (*). πάλ-
 λιν δὲ ἐκοινοποίησε τὴν δόξαν ὡς πρὸς οἰκείαν ὕσαν αὐτὴν λέγων,
 διὰ τὸ εἰπεῖν "ὡς ἔφαμεν εἶναι καθ' αὐτὸ γένος," γένος λέγων
 ἀντὶ τῷ ὑπόστασιν καὶ φύσιν, εἴγε τὸ πρὸς τι παραφυσίαι ἔοικεν, ὡς
 ἐν ἄλλοις εἶπεν (*). ὁ δὲ λόγος ὁ τὸν τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγων
 τοιοῦτος. λέγουσι τὰ κοινῶς κατηγορούμενα τῶν ὑσιῶν κυρίως τε
 εἶναι τοιαῦτα, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἴσα. ἔτι τὰ ὅμοια ἀλλήλοις τῷ
 αὐτῷ τινὸς μετὰ ὅμοια ἀλλήλοις εἶναι, ὁ κυρίως ἐστὶ τὸτο καὶ
 τὸτο εἶναι τὴν ἰδέαν. ἀλλ' εἰ τὸτο, καὶ τὸ κατηγορούμενον τινῶν
 κοινῶς, ἂν μὴ ταύτην ἢ ἐκείνων τινὶ ὡς κατηγορεῖται, ἄλλο τί ἐστι
 παρ' ἐκεῖνα· διὰ τὸτο γὰρ γένος ὁ αὐτοῦ ἄνθρωπος, ὅτι κατηγορού-
 μένος τῶν καθ' ἕκαστα ὁδὲν αὐτῶν ἦν ὁ αὐτός. τρίτος ἄνθρωπος
 ἔστι τις παρὰ τε τὸν καθ' ἕκαστα, οἷον Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, καὶ
 παρὰ τὴν ἰδέαν, ἥτις καὶ αὐτὴ μία κατ' ἀριθμὸν ἐστίν. ἦν δὲ τις
 λόγος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενος τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγων τοιοῦ-
 τος. εἰ λέγοντες "ἄνθρωπος περιπατεῖ" ἔτε τὸν ὡς ἰδέαν ἄνθρω-
 πον περιπατεῖν λέγομεν (ἀκίνητος γὰρ ἐκεῖνη) ἔτε τῶν καθ' ἕκαστα
 τινὰ (πῶς γὰρ ὄν μὴ γνωρίζομεν; τὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπον περιπατεῖν
 γνωρίζομεν, τίς δὲ τῶν καθ' ἕκαστα ἐστὶν ἐφ' ᾧ λέγομεν, ὃ γνω-
 ρίζομεν); ἄλλον τινὰ παρὰ τούτου τρίτον ἄνθρωπον λέγομεν περι-
 πατεῖν· τρίτος ἄρα ἄνθρωπος ἔστι, ὃ τὸ περιπατεῖν κατηγορήσα-
 μεν. τούτω δὲ τῷ λόγῳ ὄντι σοφιστικῷ ἀφορμὰς ἐνδιδόασιν οἱ
 χωρίζοντες τὸ κοινὸν τῶν καθ' ἕκαστα, ὃ ποιῶσιν οἱ τὰς ἰδέας τιθέ-
 μενοι. λέγει δὲ Φανίας ἐν τῷ πρὸς Διόδωρον Πολύξενον τὸν σο-
 φιστὴν τὸν τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγειν λέγοντα "εἰ καὶ μετοχὴν τε καὶ
 μετὰ τὴν τῆς ἰδέας καὶ τῷ αὐτοῦ ἄνθρωπος ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ, δεῖ τινὰ
 εἶναι ἄνθρωπον ὃ πρὸς τὴν ἰδέαν ἔξει τὸ εἶναι. ἔτε δὲ ὁ αὐτοῦ ἄν-
 θρωπος, ὃ ἐστὶν ἰδέα, καὶ μετοχὴν ἰδέας, ἔτε ὁ τις ἄνθρωπος. λεί-
 पेῖ ἄλλον τινὰ εἶναι τρίτον ἄνθρωπον τὸν πρὸς τὴν ἰδέαν τὸ εἶναι
 ἔχοντα." δείκνυται καὶ ὅτις ὁ τρίτος ἄνθρωπος. εἰ τὸ κατηγορούμε-
 νον τινῶν πλείονων ἀληθῶς καὶ ἐστὶν ἄλλο παρὰ τὰ ὡς κατηγορεῖται,
 κεχωρισμένον αὐτῶν (τὸτο γὰρ ἡ γὰρ δεικνύναι οἱ τὰς ἰδέας τιθέ-
 μενοι· διὰ τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ αὐτοῦ ἄνθρωπος κατ' αὐτὸς, ὅτι ὁ ἄν-

θρωπος καὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων πλείονων ὄντων ἀληθῶς κα-
 τηγορεῖται καὶ ἄλλος τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων ἐστίν) — ἀλλ' εἰ τὸτο,
 ἔστι τις τρίτος ἄνθρωπος. εἰ γὰρ ἄλλος ὁ κατηγορούμενος ὡς κα-
 τηγορεῖται, καὶ κατ' ἰδίαν ὑφερώς, κατηγορεῖται δὲ κατὰ τε τῶν
 καθ' ἕκαστα καὶ κατ' τῆς ἰδέας ὁ ἄνθρωπος, ἔστι τρίτος τις ἄνθρωπος
 παρὰ τε τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τὴν ἰδέαν. ὅπως δὲ καὶ τέταρτος ὁ
 κατὰ τε τὸτο καὶ τῆς ἰδέας καὶ τῶν καθ' ἕκαστα κατηγορούμενος,
 ὁμοίως δὲ καὶ πέμπτος, καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρόν. ἔστι δὲ ὁ λόγος ὅτος
 τῷ πρώτῳ ὁ αὐτός. τὸτο δὲ συμβαίνει αὐτοῖς, ἐπεὶ ἔθεντο τὰ
 ὅμοια τῷ αὐτῷ τινὸς μετὰ ὅμοια εἶναι· ὅμοιοι γὰρ οἱ τε ἄνθρωποι
 καὶ αἱ ἰδέαι. ἀμφοτέρους δὲ τῶν δοκούντων ἀκριβεστέρας εἶναι λόγους
 διήλεγξε, τὸν μὲν ὡς καὶ τῶν πρὸς τι κατασκευάζοντα ἰδέας, τὸν δὲ
 ὡς τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγοντα, εἴτα ἐπ' ἀπειρόν αὐξάνοντα τῶν ἀν-
 θρώπων. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον αὐξηθήσεταί ὡς λέγουσιν
 ἰδέας εἶναι. τῇ μὲν ἐν πρώτῃ τῷ τρίτῳ ἀνθρώπῳ ἐξηγήσει ἄλλοι τε
 κέρην καὶ Εὐδήμος σαφῶς ἐν τοῖς περὶ Λέξεως, τῇ δὲ τελευ-
 ταίᾳ αὐτῶν ἐν τε τῷ τετάρτῳ περὶ Ἰδεῶν καὶ ἐν τῷ μετ' ὀλί-
 γον. id.

(*) ὡς γὰρ εἶρηται ἐν τοῖς Ἠθικοῖς (14), παραφυσίαι ἔοικασι 990
 τὰ πρὸς τι καὶ ἀντερείδουσι ζυλοῖς· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις 16.
 τὸ εἶναι ἔχουσιν. ἐπεὶ δὲ ἐν ὑπάρχει τὰ πρὸς τι, οἷον πατὴρ υἱὸς
 καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, τῶν δὲ ὑπαρχόντων φασὶν εἶναι ἰδέας, δη-
 λον ὅτι καὶ τῶν πρὸς τι ὑπάρχειν ἰδέαι, εἴγε καὶ αὐτὸς ὑπετίθετο τὸ
 μέγα καὶ τὸ μικρόν, ἃ τινὰ τῶν πρὸς τι ἐδείχθησαν ἐν Κατηγορίαις
 (c. 6), καὶ ὅτι πρότερα ὑπάρχει τὰ πρὸς τι τῶν ἄλλων, ἐπεὶ δὲ τὸ
 μέγα καὶ τὸ μικρόν πρότερα ὑπετίθετο, ἐκ τούτων γὰρ τὰ ἄλλα γεννᾶ·
 ὡς ἐσοντα καὶ τῶν πρὸς τι ἰδέαι, ὃ μόνον τῶν καθ' αὐτὸ ὄντων,
 ὡς περὶ ἔλεγον, καὶ πρότερα τῶν καθ' αὐτό. καὶ ὅπως μὲν ὁ Ἀριστο-
 τέλης, ἡμεῖς τοίνυν φασὶν πρὸς ταῦτα ὅτι τῷ ὄντι ὑπάρχει
 πρὸς τι ἐν τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ὑσιώδη, καὶ τούτων ὑπάρχειν
 ἰδέαι, καὶ διὰ τὰ ὑσιώδη πρὸς τι ὑπάρχει καὶ τὰ μὴ ὑσιώδη, οἷον
 ἐστὶ δεξιὸν τὸ ἦπαρ, ἀριστερόν δὲ σπλήν, καὶ ἀδύνατον ἐστὶν αὐτὰ με-
 τατεθῆναι· ἢ γὰρ μεταθέσις αὐτῶν φθορὰν ἐργάζεταί. ὁμοίως καὶ ἡ
 γῆ ἔλαχε τὸν μέσον τόπον, ὃ δὲ ὕρανος τὸν περίε. καὶ τούτων ὑπάρ-
 χουσι λόγοι δημιουργικοὶ ὑσιώδεις, ἐπεὶ καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς τι ἐν
 τῇ ὑσίᾳ τῶν πραγμάτων θεωρεῖται. καὶ εἰ μὴ δύναται τὸ δεξιὸν καὶ τὸ
 ἀριστερόν ἀνευ τῶν πραγμάτων θεωρεῖσθαι παρὰ τῷ δημιουργῷ, ὃ
 διὰ τὸτο καὶ ὁ λόγος αὐτῷ καὶ συμβεβηκὸς ὑπάρχει· ἀδύνατον γὰρ
 συμβεβηκὸς τι θεωρεῖσθαι παρὰ τῷ δημιουργῷ· τὰ γὰρ τοιαῦτα

1. ἰδέας αὐτὰς καθ' Asclep. || 2. αὐτῆς V, om Asclep. || 4. μηδενὶ ἢ, κατὰ (omissis ἴσον — 5. ἀνίσων) Asclep. || 6. ἢ] καὶ Asclep. ||
 7 — 9. εἶναι· τὸτο ἐν φησὶν, ὅτι οἱ ἀκριβεστέροις τῶν λόγων καὶ τῶν πρὸς τι ποιῶσιν ἰδέας, ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῇ θεωρίᾳ. ὡς Asclep. || 9. γένος λέγων om
 Asclep. || 11. vid. Aristot. Ethica Nicom. 1 4. || 12. τοιοῦτός ἐστι· λέγουσι Asclep. || 13. καὶ ταῦτα om V. || εἶναι ἰδέας· ἔτι τε ὅμοια ἀλλήλοις
 εἶναι ὅμοια· εἰ τοίνυν τὰ ἐνταῦθα μετέχουσιν ἐκείνων τῶν εἰδῶν καὶ κατὰ μέθεξιν αὐτῶν λέγονται, φανερόν ὅτι ὅμοια αὐτοῖς ὑπάρχεισι. φασὶν δὲ τῶν ὁμοίων
 εἶναι ἰδέας, ὡς καὶ τούτων ἐστὶν ἰδέαι. καὶ ὅπως ἔστι τρίτος ἄνθρωπος. ἐπεὶ ὅς ὅτος ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἐνταῦθα, διότι κατηγορεῖται αὐτῷ καὶ τῇ μετε-
 σία αὐτῷ ταῦτα λέγονται, δηλόν ὅτι ἔστι καὶ τῆς ὁμοιότητος ταύτης ἕτερος ἄνθρωπος, καὶ τὸτο ἐπ' ἀπειρόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ὅπως
 τε ἀναίρ. Asclep. || 16. μὴ] μὲν A. || 17. ὅτι] ὁ V. || 25. τίς — γνωρίζομεν om V.

3. ἐστὶ A. || 5. τῆς] τὰς A. || ἔστι τις τρίτος V. || 11. αἱ om V. || 13. αὐξήσα A.

συμβεβηκότα ὑσιώδη ὑπάρχουσιν, ὥσπερ λέγομεν λόγον εἶναι τῆς θερμότητος παρὰ τῷ δημιουργῷ διὰ τὸ ὑσιώδες θερμὸν τὸ ἐν τῷ πυρὶ, καὶ τῆς ψυχρότητος διὰ τὸ ἐν ὕδατι· διὰ δὲ ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ὑπάρχουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ λευκῷ διὰ τὴν χιόνα· συμπληροῖ γὰρ τὸ λευκὸν τὴν ὑσίαν τῆς χιόνος· εἰ γὰρ καὶ δυνατόν ἐστι κατ' ἐπίνοιαν χωρίζειν τὸ λευκὸν ἐκ τῆς χιόνος, ἀλλ' ὅτι γε συμπληρωτικὸν ἐστὶ τῆς ὑσίας αὐτῷ καὶ ἐγγὺς τῷ ὑσιώδους. ὅπως ὅτι φημι καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν εἶναι ιδέας· καίτοι ὅτι θεωρεῖται τὰ τοιαῦτα ἀνεῦ ὑσιῶν, ἀλλὰ τελειωτικὰ τῶν ὑσιῶν ὑπάρχουσιν καὶ ὅπως παράγοντι ἐκείθεν ὡς τελειῶν τὰς ὑσίας. καὶ ὅτι διὰ τούτο φάμεν αὐτὰ εἶναι συμβεβηκότα, καὶ διὰ τούτο τὰς ιδέας αὐτῶν τὰς παρὰ τῷ δημιουργῷ φημι μὴ εἶναι ὑσιώδεις· ὑσιώδεις γὰρ ὑπάρχουσιν αἱ τελειότητες τῶν πραγμάτων, καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ τὸ εἶναι ἔχουσιν ὡς συμπληρωτικὰ τῶν ὑσιῶν· τὰ γὰρ συμπληρωτικὰ τῶν ὑσιῶν μέρη τῶν ὑσιῶν ὑπάρχουσιν· ὥστε καὶ αἱ τοιαῦται ιδέαι καθ' αὐτὰ ὑπάρχουσιν παρὰ τῷ δημιουργῷ. ὁμοίως δὲ φημι καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τι· ἐπεὶ τὰ εἰρημένα ὑσιώδη πρὸς τι ὑπάρχουσιν καὶ συντελούντα εἰς τὴν τῆς φύσεως δημιουργίαν, ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑφίστασθαι διὰ τὴν ὑσίαν αὐτῶν ὅπως παραχθῆναι ὥστε ἐν τοῖς τοιούτοις θεωρεῖσθαι καὶ διὰ τὴν ὕλην τὴν δεχομένην. εἰ δὲ τις εἴποι, τί ὅν; καὶ ἔχθρας καὶ φιλίας φημι εἶναι ιδέας καὶ τῶν τοιούτων; ἐρῶμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι ιδέα ἀπλῶς ἐκεῖσε ἐστὶ συγκρίσεως καὶ διακρίσεως, δεῖ δὲ εἶναι καὶ διάστασιν ἐν τοῖς πράγμασι μάλιστα τοῖς αἰσθητοῖς. κακῶν μέντοι γε ὅτι φάμεν εἶναι ιδέας· τὰ γὰρ κακὰ τῶν ὄντων ἀνυπόστατα ὑπάρχουσιν καὶ παρυφίστανται, ὡς λέγει ἐν ταῖς Πλατωνικαῖς συνδιαταχαῖς· ἀκρατον γὰρ τὸ κακὸν ὅτι ἐστὶ ἐν τῷ παντί· εἰ γὰρ καὶ τὸ μερικὸν κακὸν ἐστὶν, ἀλλ' ὅτι γε πρὸς τὸ πᾶν ὅτι ἐστὶ κακόν· ἀξία γὰρ ἦν ἡ ψυχὴ τῷ τελευτήσαντος παθεῖν καὶ τῷ ποιήσαντος ποιῆσαι· εἰ γὰρ ἀρχοντος δραστηρίου ὄντος ὅθεν κακὸν γίνετο, πολλοὺ μᾶλλον θεῷ ὄντος ἐν τῷ παντί· διό, φησὶν, ὁ Ἰάμβελιχος ἐπισκῆπτει τῷ λέγοντι ὅτι καὶ συγχώρησιν θεῷ γίνετο τὸ κακόν, ὡς φησὶν ὁ Θεκυδίδης· ὁ γὰρ δυνάμενος παῦσαι, περιορῶν δὲ, τὰ ληθέσερον αὐτὸν δρᾷ. πῶς ὅτι δυνατόν ἐστι τὴν θεὸν περιδεῖν κακὰ γινόμενα, εἰ μὴ τί γε πρὸς τὸ πᾶν ἀποβλέψομεν; εἰ γὰρ τις εἴποι ὅτι διὰ τὸ αὐτοκίνητον τῆς ψυχῆς, ὅθεν ὅπως, φησὶν, ἐστὶν. ὁ γὰρ θεὸς ὁ συγχωρεῖ τὸ ὄντως κακὸν ὑποσῆναι, ἀλλ' ἐν τούτοις κωλύει ὅτε γὰρ θεὸς κακῶν αἰτίας ὅτε θέμις τούτο λέγειν· εἰ δὲ δυνάμενος κωλύσαι ὁ κωλύει, αἰτίας ἐστὶν· εἰδέναι ὅτι καὶ ἀγαθὸν ὑπερβέβηκε τὸ ὄν, ὑπὲρ τὸ ὅτι γὰρ ἐστὶ, τὸ δὲ ἀγαθὸν τὸ ἀντιδιαρρέμενον τῷ ὄντι ἦττον αὐτῷ ἐστὶν. Asclep.

(*) τρίτον μὲν ὅτι ἄνθρωπον εἰσάγῃ τούτον τὸν τρόπον. φασὶ γὰρ ὅτι τῶν ὁμοιοτήτων ὑπάρχουσιν αἱ ιδέαι· εἰ τοίνυν φασὶν ὁμοίαν τὴν ιδέαν εἶναι τῷ αἰσθητῷ, τῷ ἀνθρώπῳ, ἐξ ἧς καὶ γέγονε, φανε-

ρὸν ὅτι ἔστιν ιδέα τῆς ὁμοιότητος ταύτης, καὶ ὅπως ἔστιν τρίτος ἄνθρωπος. πάλιν τοίνυν, ἐπεὶ δὲ ὁ τρίτος ἄνθρωπος ἰδεῖν ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸν αἰσθητὸν ἄνθρωπον, ἐξ ἧς καὶ γέγονεν, δηλονότι ἔστι καὶ τῆς ὁμοιότητος ταύτης ιδέα, καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. καὶ ὅπως μὲν ὁ Ἀριστοτέλης ἐλέγχει τὰς ὑποτιθεμένους εἶναι ιδέας αὐτὰς καθ' αὐτὰς κεχωρισμένας τῷ δημιουργῷ. ἀπολογώμεθα τοίνυν ἡμεῖς ὑπὲρ τῷ Πλάτῳ τούτον τὸν τρόπον, φάσκοντες ὅτι ἡ ὁμοιότης ἐν τοῖς τοιούτοις θεωρεῖται, τινέστιν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα αἰσθητοῖς· ἡ γὰρ ιδέα ὅτι ἐστὶν ὁμοία τῷ αἰσθητῷ, εἴγε τὸ μὴ αἰσθητὸν ἐστὶ, τὸ δὲ λόγος ἐξηρημένος τῷ αἰσθητῷ, ὥστε ὁ δυνάστην εἶναι ιδέαν ιδέας, φημι δὴ τῷ λόγῳ τῷ δημιουργικῷ· ὅτε γὰρ ἐστὶν ιδέα ιδέας. id.

(*) "οἱ δὲ τὸν τρίτον ἄνθρωπον λέγ." οἱ τὰς ιδέας δεικνύντες λόγοι τρίτον εἰσάγῃ ἄνθρωπον. ἐστὶ δὲ ὁ λόγος τοιούτος. ἐπεὶ δὲ τὰ ὅμοια μετὰ τὰ τινὸς ὅμοια ἀλλήλοις εἰσὶ, τούτο ἔλεγον εἶναι τὰς ιδέας. ὁμοίως δὲ ὁ αἰσθητὸς ἄνθρωπος τῷ αὐτοανθρώπῳ ἦτοι τῇ ιδέᾳ. ὅτι ὅτι μετὰ τὰ τινὸς παρ' αὐτόν εἰσιν ὅμοιοι, καὶ ἐστὶν ὅτος τρίτος ἄνθρωπος. εἰς ὁ αἰσθητὸς, ἄλλος ἢ ιδέα, καὶ ἕτερος ἦγεν τρίτος πρὸς ὃν ἀναφερόμενοι ὅτι ὅμοιοι λέγονται εἶναι πάλιν, ἐπεὶ τὸ κατηγορούμενον τινῶν κοινῶς, εἰ μὴ ταύτην ἢ ἐκείνων τινὶ ὧν κατηγορεῖται, ἄλλο τί ἐστὶ παρ' ἐκεῖνο. ἐπεὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτωνος καὶ τῆς ιδέας ἦτοι τῷ αὐτοανθρώπῳ, καὶ ὅτι ἐστὶ τὸ κατηγορούμενον πάντῃ ταύτῃ τῷ Σωκράτει ὅτε τῷ Πλάτῳ ὅτε τῇ ιδέᾳ (εἰ γὰρ ἦν ταύτην, ἡ ιδέα Σωκράτους ἂν ὑπῆρχεν, ὡσαύτως καὶ ὁ Πλάτων, ἢ πάλιν Πλάτων ἢ Σωκράτης ἢ ιδέα, ἢ ὁ Σωκράτης καὶ ἡ ιδέα Πλάτωνος) → εἰ δὲ τούτο ὅτι ἐστὶν, ἄλλος τίς ἐστὶ παρὰ τὴν καθ' ἕκαστον καὶ τὴν ιδέαν ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὅτος ἐστὶν ὁ τρίτος ἄνθρωπος. εἰ δὲ πάλιν καὶ καὶ τῷ τρίτῳ ἀνθρώπῳ καὶ τῆς ιδέας καὶ τῷ καθ' ἕκαστα κατηγορούμεν, καὶ τέταρτος ἔστι ἄνθρωπος, εἴπερ μὴ ἐστὶ τὸ κατηγορούμενον ταύτῃ τινι ὧν κατηγορεῖται, καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. cod. Laur.

"ὅπως — εἶναι." μᾶλλον μὲν καὶ μάλιστα βέβαιον τὰς ἀρχὰς εἶναι· αἱ γὰρ ἀρχαὶ αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν ιδεῶν εἰσὶν ἀρχαί. ἀρχαὶ δὲ εἰσὶ τὸ τε ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δυάς, ὡς πρὸς ὀλίγον τε εἶρηκε καὶ ἰσόρηκεν αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ τ' Ἀγαθῷ· ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριθμῷ ἀρχαὶ αὐτῷ κατ' αὐτὸς (*). ταύτας δὴ φησὶ τὰς ἀρχὰς τῆς λόγου τέττας τῆς κατασκευάζοντας τὰς ιδέας ἀναιρεῖν· ἀναιρεμένων δὲ τῶν ἀναιρεθῆσθαι καὶ τὰ μὲν τὰς ἀρχὰς, εἴγε ταῦτα ἐκ τῶν ἀρχῶν, ὥστε καὶ αἱ ιδέαι, εἰ γὰρ ἐπὶ πάντων ὧν τὸ κοινὸν κατηγορεῖται χωριστὸν τε καὶ ιδέα, κατηγορεῖται δὲ καὶ καὶ τῆς ἀόριστης δυάδος ἢ δυάος, εἴη ἂν αὐτῆς πρῶτόν τι καὶ ιδέα· ὅπως δὲ ἂν ἔκτετι ἀρχὴ εἴη ἢ ἀόριστος δυάς. ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ δυάς πάλιν εἴη ἂν πρώτη τε καὶ ἀρχή· πάλιν γὰρ καὶ κείνης ὁ ἀριθμὸς κατηγορεῖται ὡς ιδέας, αἱ γὰρ ιδέαι ἀριθμοὶ αὐτοῖς κεῖνται· ὥστε εἴη ἂν αὐτοῖς πρῶτόν ὁ ἀριθμὸς, ιδέα τις ὦν. εἰ δὲ

b 31 — p. 568 a 24. apud Asclep. || 32. ἀρχαὶ αὐταὶ δὲ Asclep. || 33. ἰσόρηκεν ὅτος περὶ τῷ ἀγαθῷ Asclep. || 35. καὶ κατ' Asclep. || ταῦτα δὲ Asclep. || τέττας et 37. εἴγε — ἀρχῶν et 38. ὦν om Asclep. || 38. τε] τι codd. || 40. τε Asclep. || δὲ ἂν om Asclep. || ἔκτετι ἔστι ἀρχή, ἢς χωρὶς ἀόριστος ἢ δυάς Asclep. || 41. δυάς πρώτη ἐστὶ καὶ ἀρχή, πάλιν Asclep. || 42. ὡς — 43. κεῖται om Asclep. || 43. αὐτῆς πρῶτος Asclep. || ὦν. ἔστι ἀρα αὐτοῖς ἀριθμὸς πρῶτος τῆς δυάδος, ἥτις Asclep.

νοεῖται, ἐτι φθειρομένων τῶν ὧν κατηγορεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ποιῶν καὶ ἐπὶ ποσῶν καὶ ἐφ' ἐκάστῃ τῶν ὄντων. ὅτε ἐπισημαίεται ὅτι εἰς μόνων, ἀλλὰ καὶ εἰ τῶν ἀρετῶν εἰσὶν ἰδέαι, καὶ μόνον τῶν ὁσίων εἶεν ἄν· αἱ γὰρ ἀρεταὶ ἔκ ὁσίων. τὸ δὲ "καὶ ἄλλα μυρία συμβαίνει" εἶπεν, ἐπεὶ καὶ ἄλλοι τινὲς εἰσὶ λόγοι δεικνύναι βυλόμενοι τὰς ἰδέας, ἐξ ὧν συμβαίνει μὴ μόνων τῶν ὁσίων τὰ εἶδη λέγειν. ὅτε γὰρ ἀπὸ τῆς κατηγορεῖται ἐν ἐπὶ πολλῶν, ὃ ταῦτον πᾶσι διαφέρουσιν ἀλλήλων ὑπάρχει καὶ ἄλλο ὅν ἐκάστῃ αὐτῶν, ἔκ ὁσίων μόνον τὰς ἰδέας λέγει. τὸ γὰρ ἐν ἐπὶ πολλῶν κατηγορεῖται ἔκ ἐν ὁσίων μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων. καὶ ὁ τῶν τεταγμένως γινόμενων αἰτίαν λέγων τὸ πρὸς ἐξῶς γίνεσθαι τι παράδειγμα, τῷτο δὲ τὴν ἰδέαν εἶναι, ἔκ ἐπὶ ὁσίων μόνων. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπὸ τῆς ὅτι ἂν ἀληθεύωμεν λέγοντες, τῷτο ὑπάρχειν λέγων (συμφωνίας δὲ λέγοντες εἶναι πέντε ἢ τρεῖς καὶ ἀρμονίας τρεῖς ἀληθεύομεν, εἰσὶν ἄρα καὶ τοσαῦται· ἀλλὰ μὴν τῶν ἐνταῦθα ὁ ἀριθμὸς ἄπειρος, ἕτερα 15 ἄλλα ἄρα ἔστιν αἰδία καθ' ἃ ἀληθεύομεν), καὶ ἕτος δὴ ἔκ ὁσίων μόνων. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι πλείους τοῦτοι λόγοι. καὶ δὲ τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἀκόλουθον ταῖς δόξαις ταῖς περὶ αὐτῶν, καθ' ἃς μεθεκτὰ λέγουσι τὰ εἶδη, μόνων τῶν ὁσίων αὐτοῖς ἰδέαι ἔσον. εἰ γὰρ κατ' αὐτὴν αἰτία τοῖς πρὸς αὐτὰς ὅτι τῶν εἶναι, καὶ τῶν μετέχειν αὐτῶν τὰ 20 πρὸς αὐτὰς ὄντα τὸ εἶναι ἔχει, ὁῦλον ὡς καὶ συμβεβηκὸς μετέχοιτο καὶ εἶεν αἰτία τοῖς πρὸς αὐτὰς καὶ δι' αὐτὰς ὅτι, ἀλλὰ καθ' αὐτὴν καθὸ εἰσὶν αὐτῶν. καὶ συμβεβηκὸς δὲ λέγοιτο ἂν μετέχειν τινῶν τὰ μὴ καθὸ τοῖς μετεχομένοις τὸ εἶναι ἔστι, καὶ τῷτο μετέχοντα αὐτῶν. ὅδε αἱ καὶ συμβεβηκὸς μετεχόμεναι τὸ εἶναι 25 ἂν τοῖς πρὸς αὐτὰς ὅτι παρέχοιεν· καὶ γὰρ τὸ συμβεβηκὸς τινὸς τῷ ἀνθρώπῳ μεταχὼν ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπῳ καθὸ ἀνθρώπου. εἰσὶ δὲ ὁσίοι (καὶ γὰρ δὴ τὰς ἀρχὰς ἔκ ὁσίων ἐρῶσιν· ἔστι γὰρ ὅπως μὴ ὁσία ὁσίων πρώτη), καὶ οἷς ἄρα τῇ αὐτῶν μεταχέσει αἰτία αὐτῶν τῶν εἶναι, καὶ ταῦτα ἀνάγκη ὁσίων εἶναι. τῶν ὁσίων 30 ἄρα μόνων ἔσον ἰδέαι αὐτοῖς. εἰ γὰρ καὶ τῶν ἔκ ὁσίων ἰδέαι, ὅσον τῶν συμβεβηκότων, πρῶτον μὲν διὰ τί καὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων ἀλλὰ τῶν μὲν τῶν δὲ ὅτι; ἐτι ἡτοὶ ὁσίοι ἔσον αὐτῶν αἱ τῶν συμβεβηκότων ἰδέαι, ἢ ὅτι. εἰ μὲν μὴ ὁσίοι, ἔσον αἱ ἰδέαι ἔκ ὁσίων ἀρχαὶ ὅσων· λέγουσι δὲ αὐτὰς ὁσίων. ἐτι ἄτοπον μὴ πάσας τὰς 35 ἰδέας τῆς αὐτῆς εἶναι φύσεως μάλιστα. καὶ εἰ τις λέγοι νοήματα αὐτὰς εἶναι ἢ ὁσίων, πῶς τῶν μετεχόντων ὁσίων καθ' αὐτὴν τὰ μὲν ὁσίοι γίνονται καὶ εἰσὶ, τὰ δὲ ἔκ ὁσίων; Alex.

990 b (') φησὶ γὰρ ὅτι καὶ τὴν ὑπόληψιν ἣν ἔχομεν περὶ τῶν ἰδεῶν, 25. καὶ μόνον τῶν ὁσίων ἔσον ἰδέαι ἀλλὰ καὶ τῶν συμβεβηκότων. 40 πάντων γὰρ τῶν ἐνταῦθα ὄντων φασὶν εἶναι ἰδέας· καὶ μόνον δὲ εἰσὶν ὁσίοι ἀλλὰ καὶ συμβεβηκότα, ὅπερ καὶ θέμις. λέγομεν τοίνυν πρὸς τῷτο ὅτι καὶ συμβεβηκότα ὁσίων ὑπάρχουσιν, ὥσπερ τὸ θερ-

μὸν τὸ ἐν πυρὶ. τῷτο ὅν ἐστὶν ἰδέα, καὶ λοιπὸν καὶ διὰ τὸ ὁσίωνδες θερμὸν ὑπάρχουσιν καὶ τὰ ἐπὶ ὁσίων. . . τὰ γὰρ πρὸ τῶν πολλῶν διὰ ταῦτα ὑπάρχουσιν· τὰ μὲν γὰρ ἐστὶ παρα τῷ δημιουργῷ, τὰ δὲ ἐν τῇ ψυχῇ τῇ ἡμετέρᾳ· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν τῷ πάντα ποιεῖν, ἐνταῦθα δὲ τῷ πάντα γίνεσθαι. ὁ γὰρ νῦν αἰεὶ ἔχει τὰ εἶδη ἐνεργείᾳ, ἢ δὲ ψυχῇ δέχεται πάντα ἐκείθεν. τὰ δὲ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ὑπερογενῇ ἐνταῦθα φαντασία ἐστὶν· ὅτε γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ. τὰ δὲ ἐν τοῖς πολλοῖς τὰ καθ' ἑκάστον ὑπάρχει. ἔχουσιν ὅν καὶ ὁ θεὸς καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ φύσις τὸς λόγους· ἀλλ' ὁ μὲν θεὸς ἔχει αὐτὰς καὶ γνωστικὰ καὶ δημιουργικὰ, ἢ δὲ ψυχὴ γνωστικὰ, ἢ δὲ φύσις δημιουργικὰ. εἰ τοίνυν, φησὶν, ἔχομεν νοήματα καὶ τῶν συμβεβηκότων, δηλονότι καὶ αὐτῶν ἰδέαι ὑπάρχουσιν καὶ ἐπισημαί. καὶ μόνον ὅν ὁσίων ὑπάρχουσιν ἀλλὰ καὶ ἑτέρων, τῶν τετεταγμένων πραγμάτων καὶ καὶ προαίρεσιν γινόμενων· ὥστε κακείνων ἔσον ἰδέαι, τῶν τε φιλικῶν καὶ ἐχθρῶν, τῶν δὲ οἰκῆματος. εἰρήκαμεν δὲ ἐν τῇ θεωρίᾳ ὅτι ἰδέα ἐστὶ διασάσεως καὶ ἐνώσεως καὶ ὅτι τῶν φύσει ὑπαρχόντων ἰδέαι. ὅτε γὰρ τῶν τεχνικῶν λέγουσιν εἶναι ἰδέας. ὥστε καὶ μόνον, φησὶ, τῶν ἰδεῶν ὑπάρχουσιν ἰδέαι ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλῶν· ὅτε γὰρ ἐπὶ τῶν ὁσίων μόνον τὸ νοεῖται. Asclep.

"ἀλλὰ — λέγει." τῶν τετεταγμένων, ἀλλὰ δεῖ ταύτην ἐκάστῃ τῶν 990 b εἰδῶν τὰ πρὸς αὐτὰ τὸ εἶναι ἔχοντα μετέχειν, ἢ μὴ ἐν ὑποκει- 30. μένῳ τι καὶ αὐτὸ ἔχει, τῶν τετεταγμένων ἢ μὴ καὶ συμβεβηκὸς καὶ ἀπὸ συμβεβηκὸς τινὸς αὐτῶν λέγει. τῷ γὰρ "καθ' ὑποκειμένην" νῦν ἀντὶ συμβεβηκὸς κέχρηται. καθ' αὐτὴν ὅν φησὶ τὰ πρὸς τὰς ἰδέας ὄντα τε καὶ γινόμενα καὶ δι' αὐτὰς ὄντα μετέχει αὐτῶν, ἔκ ἐν συμβεβηκὸς τινὸς αὐτοῖς. ὅπως δὲ ὁσίοι τὰ πρὸς τὰς ἰδέας ὄντα εἶεν, τῶν ὁσίων καθ' αὐτὴν καὶ καὶ συμβεβηκὸς μετέχοντα. παρέθετο δὲ τῷ καὶ συμβεβηκὸς παράδειγμα· ἢ γὰρ δυὰς ἢ καὶ μετὰ τῆς δυάδος ὅσα δυὰς, εἰ αἰδία μετέχει, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς αἰδία, ἐπεὶ αἰδία ἢ δυὰς μετέχουσα δυὰς ἐστὶν· ἔκ ἐν καὶ συμβεβηκὸς δυάδος, ἐπεὶ ὁμοίως ἂν ἦν δυὰς ὡς καὶ αἰδία· ἔκ ἐκεῖνη δὲ τῇ δυάδι τὸ εἶναι δυάδι ἐν τῷ αἰδίῳ αὐτῇ εἶναι, ἀλλ' ἦν τῷτο συμβεβηκὸς αὐτῇ. διὸ εἰ καὶ αἰδία τι μετέχον δυάδος λέγοιτο μετέχειν, καὶ συμβεβηκὸς ἂν μετέχοι δυάδος. ἐπεὶ τοίνυν δυάδος μὲν καθ' αὐτὴν μετέχει, αἰδία δὲ καὶ συμβεβηκὸς, δυὰς μὲν ἐστὶ καὶ καὶ τῷτο ὁμοία ἐκεῖνη, αἰδία δὲ ὅτι. καὶ γὰρ ὁμοία τὰ καὶ συμβεβηκὸς μετέχοντα τινῶν ἐκεῖνων ὡς ὅπως μετέχει. εἰ τοίνυν τὰ ἐνταῦθα ὁμοία ταῖς ἰδέαις, καὶ καὶ συμβεβηκὸς αὐτῶν ἀλλὰ καθ' αὐτὴν μετέχει· τὸ δὲ ὁσίων καθ' αὐτὴν μετέχον ὁσίων. τῶν ὁσίων ἄρα μόνων ἔσον ἰδέαι καὶ τὸ ἀκόλουθον αὐτοῖς καὶ τὸ ἀναγκαῖον, εἴγε ὁσίοι μὲν ἐκεῖναι, τὰ δὲ τῶν ὁσίων μετέχοντα καθ' αὐτὴν ὁσίοι· τὰ γὰρ αὐτὰ ἐνθάδε ὁσίων σημαίνει καὶ ἐπὶ τῶν αἰδίων, ὅσον ἀνθρώπου ἐνταῦθα ὁσίων κακεί, τὸ θερμὸν ποιὸν καὶ ἐνταῦθα κακεί, καὶ

1. ἐτι — κατηγορεῖται om Asclep. || 4. ἀλλὰ δὲ μυρία M. || 6. λέγειν. ἐκ γὰρ τῷ ἐν ἐπὶ πολλῶν κατηγορεῖσθαι εἰσέφερον τὰς ὁσίων. τὸ γὰρ ἐν ἐπὶ Asclep. || 10. ἐπὶ — καὶ om A. || συμβεβηκότων. ὥστε εἰ ἄπειρος ὁ τρόπος τῶν ἐνταῦθα, καὶ ἰδέαι ἄπειροι Asclep. || 15. τῶν om M. || 27. μετὰσχόντος ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπῳ Asclep.

23. αὐτῶν scripsi cum Sepulv. pro codd. αὐτῶν.

ὄντος ὑγιᾶς, τῶν παρ' ἡμῶν ὑσιῶν μόνων ἀκολουθήσει λέγειν αὐτοῖς
 990 ἰδέας εἶναι, εἰ αἱ ἰδέαι ὑσίου. γράφεῖ ἐν τισιν "ἀλλὰ δὴ ταῦτα
 30. ἑκάστου μετέχειν, ἢ καθ' ὑποκειμένον λέγεῖ." καὶ εἴη ἂν λέγων διὰ
 ταύτης τῆς γραφῆς τὸ δεῖν τὰ μετέχοντα τῆς ἰδέας καθ' αὐτὴ με-
 τέχειν αὐτῆς, καὶ κατὰ τὸ καθὸ καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν κατηγο-
 ρηθήσεῖ. ὥστε εἰ μὴ τῆς δυάδος ὁ λόγος ἐφαρμόζει τῷ μετέχειν
 δυάδος λεγομένου, δυάδος μετέχειν, εἰ δὲ μὴ δυάδος ἀλλ' αἰδίῳ
 ὁ λόγος ἐφαρμόζει τῷ μεταχόντι, ἐκεῖνος μετέχειν. τὸ δὲ "ὥστε
 ἔσαι ὑσία τὰ εἶδη" εἶπεν ἀντὶ τῆς ὥστε εἰ ἔσαι τὰ εἶδη, ὑσία· ἢ
 ὥστε ἔσαι μόνῃ ὑσία τὰ εἶδη. τὸτο γὰρ κεῖ. "ταῦτα δὲ ἐνταῦθα
 ὑσίαν σημαίνει κακεῖ." καὶ γὰρ δὴ εἰ ἢ παρ' ἡμῶν ποιότης ἐν ἐκείνοις
 ἔστιν ὑσία, δεήσει τῶν ὑσιῶν τῶν ἐνταῦθα μόνων ἰδέας εἶναι λέγειν·
 καὶ γὰρ δὴ οἷόν τε ἐκείνων ὑσιῶν ὑσῶν, τῶν πρὸς αὐτὰς γιγνομένων
 τὰ μὴ ὑσίας αὐτῶν τὰ δὲ ἄλλο τι. "ταῦτα γὰρ ἐνταῦθα τε ὑσίαν
 991 α σημαίνει κακεῖ. ἢ τί ἔσαι τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ταῦτα, τὸ ἐν
 1. ἐπὶ πολλῶν;" εἰ μὴ καθ' αὐτὴ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς μετέχει τὰ
 ἐνταῦθα τῶν ἰδεῶν, τί, φησί, σημαίνει αὐτοῖς τὸ λέγειν εἶναι τι
 παρὰ ταῦτα, τὰς αἰδιότητάς, τὸτο δὲ ἐν ὅν ἐπὶ πολλῶν λέγεῖ
 καὶ ἔστιν ἐν πολλῶν τῶν ἐνταῦθα παράδειγμα ("); καὶ γὰρ ἔσαι τὸ
 ἐν ἐπὶ πολλῶν ἐπὶ τῶν πρὸς αὐτὴ γεγονότων λεγόμενον κατὰ συμ-
 20 βεβηκὸς (ἔγω γὰρ πάντα πάντων μετέχειν δύναμις)· καὶ ἔκ ἐστι τὸ
 κατὰ συμβεβηκὸς μετέχειν τινός, ὅτε κυρίως ἐκεῖνος μετέχον, ὅτε τὸ
 εἶναι ἔχον ἀπ' ἐκείνου καθὸ ἐκεῖνο ἔστιν, ὅτε ὡμοιωμένον αὐτῷ.
 ἢ δύναμις τὸ "ἢ τί ἔσαι τὸ εἶναι φάναι παρὰ ταῦτα τὸ ἐν ἐπὶ πολ-
 λῶν;" εἰρήδης ὡς ἐπόμενον τῷ "ταῦτα δὲ ἐνταῦθα ὑσίας ση-
 25 μαίνει κακεῖ." εἰ γὰρ μὴ τὸτο, τί ἔστι τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν τὸ
 εἶναι τι παρὰ αὐτὰ τὰ αἰδιότητά τὸ ἐν ἐπὶ πολλῶν κατηγορούμενον;
 ὡς γὰρ τῆς αὐτῆς φύσεως δηλωμένης ὑπὸ τῆς ἐνὸς ἐπὶ πολλῶν
 καὶ τῶν πολλῶν, καθ' ὧν τὸ ἐν, ἔγω λέγεῖ. δεδεδειγμένον δὲ τὸτο
 προδείξῃ ἂν τις τῶν τό, εἰ κατὰ τὴν ὑσίαν τὰ ἐνθάδε τῶν ἰδεῶν
 30 μετέχει, διαφέρει δὲ τὰ ἐνθάδε, ἥτοι καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις, πρὸς αἷς
 τὰ διαφέροντά ἐστιν, αἱ αὐταὶ εἰσι διαφοραί, ἢ ἀνάλογον ταύταις.
 παρὰ γὰρ ἐκείνων τὰ ἐνταῦθα τὸ εἶναι ἔχοντα, παρ' ἐκείνων ἔχει τὸ
 διαφέρειν, ἐπεὶ κατ' ὑσίαν αὐτοῖς ἢ διαφορά, ἢ παρ' ἐκείνων
 ἔχουσι. διὰ τὸτο γὰρ ἄλλη ἰδέα ἄλλῃ εἶδους ἐστὶ παρεκτική, ἐπεὶ
 35 ἔστιν ἐκώλυνεν ἂν μίαν αὐτῶν πάντων. ὥστε ἑκάστη ἰδέα ἥτοι κατὰ
 τὴν ὑσίαν καὶ τὸ εἶδος ἢ αὐτὴ ἔσαι τοῖς πρὸς αὐτὴν γιγνομένοις, ἢ
 πάντως γε δύναμιν τινα ἔχει τῆς ἢ μὴ τῆς δὲ ἢ τῆς δὲ τινος ποιη-
 τικῆς εἶναι καὶ παρεκτικῆς, καθὸ καὶ αἱ διαφοραὶ τοῖς πρὸς αὐτὰς τὸ

εἶναι ἔχουσιν. ἔσαι δὲ ἢ τοιαύτη καὶ ἐν ἐκείναις διαφορά, ἥτις καὶ
 τοῖς ἐνθάδε τοῖς διαφέρουσιν ἀλλήλων, ἢ ἀνάλογον γε. ἔστι δὲ τῶν
 ἐνταῦθα τὸ μὴ ζῶον λογικὸν τὸ δὲ ζῶον ἄλογον, καὶ ἔστιν ἐκατέρῃ
 τῶν ἰδεῶν τῶν ἰδεῶν ἰδέα παρεκτική· καὶ ἐν ἐκείναις ἄρα ἐστὶ τὸ λογικόν
 5 τε καὶ ἄλογον ἢ ἀνάλογον τι τῶν τοῖς, καθ' ὃ ἢ μὴ τῷ λογικῷ ἢ δὲ τῷ
 ἄλογῳ ἐστὶ παρεκτική. καὶ ὅν λόγον ἔχει πρὸς ἀλλήλα τὰ πρὸς
 ἐκείνας καὶ ἀπ' ἐκείνων τὸ εἶναι ἔχοντα, τὸτον κακεῖνα πρὸς αὐτὰ
 γέγονε, τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον, ἥτοι ἐναντία, ἢ τὸ μὴ ἔστιν τὸ δὲ ζέ-
 ρησις. ἔστιν ἄρα καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις θάτερον τῶν. εἰ δὲ τὸτο,
 πῶς ἀπλάϊ ἔτι; ἔτι δὲ, εἰ ἔστι νοήματα, ὥσπερ φασί τινες, καὶ ἐν
 τῷ νοεῖν ἰδέας ἢ ὑπόστασις, πῶς ἄμα ὁ νοῦν αὐτοῖς νοήσει;
 ἀδύνατον γὰρ ἄμα τὰ ἐναντία νοεῖν ἢ τὰ ἀντικείμενα, ὅπου γε ὁδὸς
 ἀπλῶς πλείω. εἰ δὲ παρὰ μέρος νοῦν, ὡκύμοροι, ἐκ αἰδίου· ὅτε
 γὰρ μὴ νοῦν, ἐκ ἔσονται. εἰ δὲ τὸ αὐτὸ αὐτῶν ἐν τῷ νοεῖν· τὰ
 10 γὰρ τῇ αὐτῇ φύσει ἀδύνατα πᾶσιν ἔστιν ἀδύνατα, ὥσπερ ἀδύνα-
 τον ἢ τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι τῇ πλευρᾷ, ὁμοίως παν-
 ταχὺ καὶ παρὰ πᾶσιν ἐστὶ τοῖς τοῖς. καὶ γὰρ καὶ παρὰ τοῖς θεοῖς. ἔτι εἰ
 νοήματα, ἐκ ὑσίου, καὶ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ ἐκ ὑσίου. ἔτι πῶς πρὸς μὴ
 ὑσίαν ὑσία γίνεῖ; ὡς γὰρ ἀτοπον τὸ πρὸς ὑσίαν γινόμενον μὴ εἶναι
 20 ὑσίαν, ὅπως ἀτοπον καὶ τὸ πρὸς μὴ ὑσίαν ὑσίαν γίνεσθαι. Alex.
 (") ὥστε τῶν ὑσιῶν καὶ μόνον συμβαίνει λέγειν αὐτὰς ἰδέας, 991 α
 ἐπειδὴ ἐκ εἰσὶ παρὰ τῷ δημιουργῷ συμβεβηκότα. λέγομεν ὅτι
 1. ἡμεῖς πρὸς τὸτο ὅτι καὶ τῶν συμβεβηκότων τῶν ὑσιῶν εἰσὶν ἰδέαι·
 ὑσίου γὰρ κακεῖνα, καὶ οἱ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ τῶν ἐπεισοδιῶν συμ-
 25 βεβηκότων, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν. "ἢ ἔτι ἔσαι τὸ εἶναι φάναι τι
 παρὰ ταῦτα, ἐν ἐπὶ πολλῶν;" φησὶν ὅτι τὸτο ὁ λέγειν τὸ ἐν εἶναι
 πρὸ τῶν πολλῶν, πότερον ὁμωνύμως κατηγορεῖται ἢ συνωνύμως;
 εἰ μὴ ὅτι συνωνύμως, ταῦτα ὑπάρχουσιν ἀπαραλλάκτως αἱ ἰδέαι
 τοῖς αἰδιότησι. εἰ δὲ ὁμωνύμως, ὁμοίον ὡς εἰ τις εἴποι ἄνθρωπον
 30 τόν τε Καλλίαν καὶ τὸν Ζύλον· τὰ γὰρ ὁμώνυμα ἔστιν ὁμοῖον. λέ-
 γομεν ὅτι πρὸς τὸτο. . . Asclep.
 "καὶ — μετεχόντων." ἐκ διαιρέσεως ἢ ἐπιχείρησις, καὶ ἐκ διαι- 991 α
 2. ρέσεως ἀντιφάσεως διηρημένης. ἥτοι γὰρ ταῦτα εἶδος καὶ ὁ λόγος
 τῶν τε ἰδεῶν καὶ τῶν μετεχόντων αὐτῶν, ἢ ὅτι αὐτό. εἰ μὴ ὅτι τὸ
 αὐτό, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς μετέχουσιν, ὅτι ὁμοειδέσιν, ἔστι τι κοινόν,
 ἔγω καὶ ἐπὶ τῶν τοῖς καὶ τῇ ἰδέᾳ ἀπ' ἧς ταῦτα, κοινόν τι ἔσαι κατη-
 35 γορούμενον· ὁμοειδὲς γὰρ κακεῖνη τῶν τοῖς. εἰ δὲ τὸτο, ἔσαι αὐτῶν
 τὸ κοινῶς κατηγορούμενον ἰδέα, καὶ ὅπως ἰδέα ἂν ἰδέας εἴη, καὶ τὸτο
 εἰς ἀπείρον ἂν προῖοι. ἔστι δὲ τὸ νῦν λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὁ ἐξη-

2. ἀλλὰ δὴ ταῦτα ἑκάστου μετέχειν ἢ καθ' ὑποκειμένον *V*, δὴ ταύτη ἑκάστη μετέχειν ἢ καθ' *A*. sed cuiusque particeps esse oportet, quatenus de subiecto dicitur Sepulv. lege aut de ταῦτα ἑκάστου μετέχειν aut de ταύτη ἑκάστου μετέχειν || 7. itaque si dualitatis ratio ei congruit quod dualitate dicitur participare, dualitate participat Sepulv. || 8. ἐκεῖνον *V*. || 13. ut ipsarum aemula partim substantiae sint partim secus Sepulv. lege τὰ μὴ ὑσίας εἶναι, τὰ δὲ || 19. ἔστιν ἔσαι *V*. || 31. ἥτοι || ἢ ὅτι *A*. || 33. γὰρ ἐκεῖνοις *M*. || 36. αὐτῶν *M*. || post πάντων adde εἶναι. || 39. τὸ om *A*.

9. horum utrumque Sepulv. || 11. quomodo intelligens simul queat ipsa intelligere? Sepulv. || 12. τὸ ἐναντίον *A*. || 14. νοῦν τε *A*. || 32 — 39. apud Asclep. || 32. ἐξ ἀντιφάσεως ὅτι προέρχεται ἢ διαίρεσις Asclep. || καὶ ἐκ — 33. διηρημένης om Asclep. || 33. καὶ ὁ λόγος et 34. αὐτῶν om Asclep. || 34. αὐτὸ εἶδος. εἰ Asclep. || 35. ὅτι om *V*. || ὁμοειδέσιν καὶ ἔστι Asclep. || 37. τὸτο, εἴη ἂν τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον ἢ ἰδέα Asclep. quod si ita est, cum idea sit quod communiter praedicatur Sepulv. || 38. εἴη om Asclep.

γόμενοι τὸν τρίτον ἄνθρωπον δεύτερον ἐθήκαμεν. δείξας ὅτι τὰ μὲν
τῶν ιδεῶν μετέχοντα ἢ καὶ συμβεβηκὸς αὐτῶν μεθέξει, εἴγε τὸ
εἶναι τε καὶ αὐταῖς ὅλως καὶ τοῖσδε τισι διὰ τὸ μετέχειν ἐκείνων,
ἐπήνεγκε τὸτο ὡς ἴσον ὅν τῳ, εἰ μὴ ὅν, ὡς δέδεικτο, τὸ αὐτὸ εἶδος
τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν μετεχόντων ἔσθαι, τί κοινὸν ἐπὶ τῇ ιδεᾷ
ἐκάστη καὶ τοῖς πρὸς ἐκάστην αὐτῶν ὄσιν; ὅπως δὲ ὁμοειδῆ ὄντα τὰ
τῇδε ἐκείνοις, ἐπεὶ ὅσθαι ἐκείναι, ὅσθαι καὶ τὰ πρὸς αὐτὰ ἔσθαι.
ὅτω δὲ μόνων ἂν εἶεν τῶν ὅσθων ιδεαί. εἰ δὲ μή, καὶ ὅπως ἐρεῖ τὸ
991^a ἐπόμενον ἄτοπον. τὸ δὲ "τί γὰρ μᾶλλον ἐπὶ τῶν φθαρτῶν δυάδων,
3. καὶ τῶν δυάδων τῶν πολλῶν μὲν αἰθίων δέ, τὸ δυάδες εἶναι ἐν καὶ
ταύτῳ, ἢ ἐπὶ ταύτης καὶ τῆς τινός;" τὸτο κατασκευαστικὸν τῷ
ἔσεσθαι τι κοινὸν τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτάς. εἰ γὰρ τῷ ὁμοει-
δεῖς εἶναι πᾶς ἐν τοῖς αἰθιητοῖς καὶ φθαρτοῖς δυάδας ταῖς δυοσὶ ταῖς
ἀφθάρτοις, καθ' ἃς τὰ αἰθιητὰ ἀριθμῶμεν (αὐτὸ δ' ἂν εἶεν αἱ μα-
θηματικά), ἔλεγον μεταξὺ εἶναι τῶν τε αἰθιητῶν καὶ τῶν ιδεῶν τὰ
15 μαθηματικὰ αἰθια μένοντα, πλείω δὲ ὁμοία ἀλλήλοις. εἰ δὲ τῶ-
ν ἐν καὶ ταύτῃ ἢ δυάς κατηγορεῖτο, ὅθεν φυλασσομένων ἡμῶν
περὶ τὸ τὴν μὴ αἰθια εἶναι τὴν δὲ μὴ αἰθια, ἀλλ' ἐπεὶ ὁμοειδεῖς
εἰσὶ καθὼς δυάδες, τὸ καὶ μετὰ τὴν αὐτοδυάδος ἐκατέρα δυάδι
τὸ εἶναι κατηγορούντων ἡμῶν κοινῶς καὶ πάντων αὐτῶν ὁμοίως τὴν
20 δυάδα, ὅθεν ἔλαττον καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ιδεᾶς τῆς αὐτοδυάδος καὶ
τῶν τινῶν δυάδων τῶν ἀπ' ἐκείνης τὸ εἶναι ἐχόντων κοινῶς τὸ δυάς
κατηγορηθήσετο, διότι εἰσὶν ὁμοειδεῖς. εἰ δὲ μή εἶεν τὰ πρὸς τὰς
ιδεὰς μηδὲ καὶ τὴν ὅσθαι αὐταῖς ὁμοιωμένα καὶ τὸ εἶδος, ὁμῶνυμα
ἂν εἴη ταῦτα ταῖς ιδεαῖς. εἰ δὲ τὸτο, τί μᾶλλον ιδέα τις εἴη
25 ιδέα τῶν ὁμῶνυμων αὐτῇ αἰτία τῇ εἶναι ἢ ἄλλων τινῶν, εἴγε μὴ
καὶ τὴν ὅσθαι καὶ τὸ εἶδος ὁμοειδῆ ταῦτα αὐτῇ τὰ ὁμῶνυμως αὐτῇ
λεγόμενα. ὁμοίως γὰρ ἔξει ὡς εἴ τις καλοῖη ἄνθρωπον τὸν τε Καλ-
λίαν καὶ τὸν ἔξυλον μηδὲν ὁμοίον ἔχοντα ἀλλήλοις καθὼς ἄνθρωποι. καὶ
καθόλου πῶς ἂν λέγοιτο μετέχειν αὐτὰ ἐκείνων μὴ ἔχοντα μηδε-
30 μίαν κοινωσίαν καὶ τὴν ὅσθαι πρὸς αὐτά; καὶ εἴη ἂν τὸτο ἴσον τῷ
πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ τῷ "ἢ τί ἔσθαι τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ταῦτα
τὸ ἐν ἐπὶ πολλῶν;" εἰ γὰρ λέγοιμεν ὡς τὰς εἰκόνας ὁμῶνυμως τοῖς
ἀπ' ὧν γεγονόσιν εἶναι, ὅπως καὶ τὰ τῇδε ταῖς ιδεαῖς, καὶ τί ἐρῶσιν
ὁμοιωδῶς ταῦτα ἐκείνοις, εἰ μὴ καὶ τὴν ὅσθαι; πότερον καὶ χῆμα
35 καὶ χρωμα εἰκόνας; ἀλλ' ὅθεν ἐκείνοις τοιούτων. ἀλλὰ καὶ τὸ αἰθια
ἢ τὸ ἀσώματον ἢ τὸ ἀκίνητον ταύταις ὁμοίων; ἀλλ' ἀδύνατον.

ὅπως τ' ἐξετάζοντες εὐρήσομεν κατ' ὅθεν ἢ καὶ τὴν ὅσθαι. καὶ γὰρ
εἰ μὴ κατὰ τι τῶν ἄλλων τῶν συμβεβηκόντων αὐταῖς μετεῖχεν
αὐτῶν τὰ μετέχοντα, κατὰ τι τῶν ἂν μετεῖχεν ἢ κοινὰ ταῖς
ιδεαῖς. ἐστὶ δὲ πρὸς ἀλλήλα, οἷον τὸ αἰθια, τὸ ἀσώματον, τὸ ἀκί-
νητον. ἀλλὰ κατὰ τι τῶν κοινῶν εἰ μετεῖχε, τί δήποτε τῶν με-
τεχόντων τὸ μὴ ἀνθρωπὸς ἐστὶ τὸ δὲ ἵππος τὸ δὲ δυάς; μὴ καθὼς
ταῦτά ἐστιν ἢ καὶ ἐκείνα μετέχοντα αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τί τῶν κοι-
νῶς αὐτοῖς ὑπαρχόντων; Alex.

"πάντων — αἰθιητῶν" (7). διὰ τῶν νῦν λεγομένων δεῖ- 991^a
8. κνύοιτο ἂν τὸ ἀρχόμενον αὐτῇ τῆς πρὸς τὰς ιδεὰς ἀντιλογίας κα-
λῶς εἰπεῖν τὸ "πρῶτον μὲν ζητῶντες τῶνδε τῶν ὄντων λαβεῖν τὰς
αἰτίας ἕτερας τούτοις ἴσα τὸν ἀριθμὸν ἐκόμισαν" (p. 990 b 1). εἰ
γὰρ μηδὲν τὰ τιθέμενα ὑπ' αὐτῶν τούτοις περὶ ὧν ἐζήτην συμβάλλ-
ετο, ὡς νῦν δείκνυτο, ὅθεν ἄλλο ἐποίησαν ἢ ἰσάριθμα ἕτερα τοῖς
ζητημένοις προσέθεσαν, ὡς μᾶλλον ἐπιστήμην ἔχοντες τῶν ὄντων,
εἰ πλείω καὶ διπλάσια εἶναι ὑποτεθείη. ἐστὶ δὲ τὸ διαπορούμενον ὑπ'
αὐτῷ νῦν, τίνος αἰτία αἱ ιδεαὶ τούτοις ὧν εἶναι ιδεαὶ λέγοντο. τὸ
δὲ "ἢ τοῖς αἰθιητοῖς τῶν αἰθιητῶν ἢ τοῖς γινόμενοις καὶ φθειρομένοις"
εἴρηκεν, ἐπεὶ καὶ τῶν θείων σωμάτων ἦσαν ιδεαὶ αὐτοῖς, οἷον ἡλίου
καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄστρον. ἐποίησαν γὰρ καὶ τούτων ιδεὰς καὶ τῶν ἑρᾶν
παντός. διὰ τῶτα γὰρ εἶπε καὶ πρὸ ὀλίγου "τῶν τε ἄλλων ἐστὶν ἐν ἐπὶ
πολλῶν καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς αἰθιητοῖς." ταῦτα ὅν λέγει αἰθια
μὴ αἰθιητὰ δέ, γινόμενα δὲ καὶ φθειρόμενα τὰ ἐνταῦθα. τί ὅν αἱ
ιδεαὶ συμβάλλοντο τῶν φύσει ὄντων ἢ τοῖς θείοις ἢ τοῖς ἐν γενέσει
25 καὶ φθορᾷ, ἀπορεῖ. καὶ πρῶτον μὲν, ὃ ἐστὶν οἰκειότατον τοῖς φυσι-
κοῖς σώμασιν, ἢ κινήσει. τὰ μὲν γὰρ θεία τὴν ἐγκύκλιον κίνησιν αἰεὶ
καὶ συνεχῶς κινεῖτο, τὰ δὲ ἐν γενέσει καὶ καὶ πάσας μεταβάλλει τὰς
μεταβολὰς καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν. ὅτι δὲ εἰς τὸτο ὅθεν συμβάλλ-
οντο τοῖς σώμασιν αἱ ιδεαὶ, ὅτε εἰς γένεσιν ὅτε εἰς κίνησιν τινα,
ὅλως δείκνυσιν. εἰ δὲ μᾶλλον ἂν αἱ ιδεαὶ αἰτίαι εἶεν τοῖς ὄσιν
ἢ κινήσεως, ὅσθαι γε ἀκίνητοι κατ' αὐτάς. ὡς ὅδ' ἂν ποιητικὸν
αἰτίον αἱ ιδεαὶ εἶεν. δεύτερον δὲ ὅτι ὅδ' εἰς ἐπιστήμην τῶν ἐνταῦθα
καὶ γινώσκιν τῶν παρὰ τὰς ιδεὰς αἱ ιδεαὶ συντελεσσί τι, λέγει. ἢ μὴ
γὰρ γινώσκιν ἢ ἐκάστω καὶ τὴν τῷ εἶδους αὐτῷ γίνετο γινώσκιν. καὶ τὸτο
γὰρ καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστω. αἱ ιδεαὶ δὲ ὅτε εἶδη εἰσὶ τῶν ἐνταῦθα,
ὅτε τὴν γινώσκιν αὐτῶν καὶ τὴν τῶν εἰδῶν γινώσκιν εἶναι τῷ τὸ εἶδος
τῶν ἐνταῦθα καθὼς τὸ εἶναι ἐστὶν αὐτοῖς, τοῖς δὲ τισι φέρε εἰπεῖν ἂν-

9. *sin autem non eiusdem speciei esse dicantur, nihilominus incommodum sequi declarabitur* Sepulv. || 11. τῷ] ἐστὶ τῷ
M. || 16 sqq. *si ergo de his dualitas ut unum et idem praedicatur, cum tamen altera sit sempiterna altera sesus, non alia
ratione nisi quia sunt eiusdem speciei, quatenus utraque dualitas societate ipsius dualitatis habet ut sit, utique pari ra-
tione dualitas nihilominus de dualitate idea et de aliquibus dualitatibus, quibus esse ab illa suppetit, praedicabitur; cum
sint eiusdem speciei* Sepulv. (omissis 19. τῷ — 21. δυάδα.) || 18. παρὰ M. || 22. κοινῶν M. || 23 — 31. apud Asclep. || 25. ταῦτα om
Asclep. || *quod si ita est, cur aliqua erit aequivoconum idea, quae causa est existendi, potius quam aliorum quorumpiam?*
Sepulv. || μᾶλλον μηδὲ τις ιδέα τῶν Asclep. || 27. ταῦτα αὐτῇ τὰ ὁμῶνυμως λεγόμενα Asclep. || ὁμῶνυμα AF. || 30. πῶς ἂν γένοιτο ταῦτα
Asclep.

3. *quae sunt ideis communiā inter ipsas, ut sempiternum* (omissa δὲ) Sepulv. || 6. μὴ — 8. ὑπαρχόντων om Sepulv. || 11. ἐστὶ
ἐστὶν M. || 20. καὶ post σελήνης om M. || 36. ιδεῶν M. || *neque harum cognitio pendet ab idearum cognitione, propterea quod
forma horum, v. gr. hominum equorum canumque, per quam esse obtinent, idea sit* Sepulv. || 37. τίς codd.

θρώποις ἢ ἵπποις ἢ κυσί, τὴν ιδέαν εἶναι. εἰ γὰρ ἦν εἶδη τῶν ἐν-
ταῦθα, ἐκεῖνα καὶ ὕσια (ὕσια γὰρ κυρίως ἐκάστῳ τὸ εἶδος καθὼς ἐστὶν
αὐτῷ τὸ εἶναι). καὶ τὸτο δὲ καὶ γνωστὸν ἐκάστῳ ἂν ἦν ἐν τούτοις.
ἐκάστῳ γὰρ ἡ ὕσια καὶ τὸ εἶδος ἐν τούτῳ ἐστὶν ὅ ἐστιν ὕσια. ὅτι εἰσὶ δὲ
ἐν τοῖς ἐνταῦθα, εἴγε εἰσὶ καθ' αὐτὰς κεχωρισμένοι. ἀλλ' ὅδε
εἰς τὸ εἶναι αὐτοῖς συντελεῖ τι. δείξας ὅτι μήτε κινήσεως μήτε
μεταβολῆς ὅλως τὰ εἶδη αἰτία τοῖς πρὸς αὐτὰ λεγομένοις οἷον τε
εἶναι, μήτε ἐπισήμης τε καὶ γνώσεως, διὰ τὸ μὴ ἐνυπάρχειν αὐτοῖς,
τῷ προχωρῶμενός ἐφεξῆς τοῖς προσηρημένοις δι' ὧν λέγει δεικνύ-
σιν ὅτι μηδὲ εἰς τὸ εἶναι τὰ εἶδη αὐτοῖς συντελεῖ τι. τὰ μὲν γὰρ εἰς 10
τὸ εἶναι συντελεῖντα ἐνυπάρχει τοῖς βοηθημένοις εἰς τὸτο ὑπ' αὐτῶν
ἢ ὕλη ὄντα ἢ εἶδη αὐτῶν, τὰ δὲ εἶδη ὅτι ἐνυπάρχει τούτοις ἀλλ'
ἐστὶν αὐτῶν κεχωρισμένα. εἰπὼν δὲ μὴ δύνασθαι εἰς τὸ εἶναι συν-
τελεῖν τὰ εἶδη τοῖς συνεσῶσι φύσει διὰ τὸ μὴ ἐνυπάρχειν αὐτοῖς,
λέγει δ' ἂν νῦν συντελείαν εἰς τὸ εἶναι, ἣν ὡς τὰ φοιχεῖα ἐκάστοις, 15
ὧν ἐστὶ φοιχεῖα, συντελεῖν λέγει. ὡς γὰρ ἐνυπάρχοντα ταῦτα συν-
τελεῖ, ὅτω καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος. ὅτι γὰρ μὴ ὡς ποιητικά, ἔδειξε
διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἐκεῖνα τούτοις αἰτία κινήσεως τινός ἢ μεταβο-
λῆς εἶναι. Alex.

(*) φαμὶ ὅτι τῷ ὄντι ὅτε ποιητικὸν ὅτε ἄλλο τι τῶν τριῶν 20
δυνατὸν ἐστὶ λέγειν τὰς ιδέας, εἴγε ἐξηρημέναι ὑπάρχουσιν. φαμὶ
δὲ αὐτὰς συμβάλλεσθαι τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ, τῷ ἐστὶ τῇ φύσει. ἡ
γὰρ φύσις ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ τὰς ιδέας τῷ ἐστὶ τῷ λόγῳ τῷ δὴ μινερ-
γικός, ποιεῖ ἢ ποιεῖ, καὶ ὁ δυνατὸν ἀνεῖ αὐτῶν ποιῆσαι εἶδος τι.
πάλιν φησὶν ὅτι ὅτε πρὸς τὴν ἐπισήμην συμβάλλον. ἡμῖν αἱ ιδέαι. 25
αἱ γὰρ ἐπισήμαι ὀρισμοὶ ὑπάρχουσιν, οἱ δὲ ὀρισμοὶ τῶν συντεταγμέ-
νων εἰδῶν ὑπάρχουσιν, αὐτῷ δὲ τὰς ιδέας ἐξαιρῶσι τῆς ὕλης. ὥστε
ὅδε πρὸς ἐπισήμην συμβάλλον. ἡμῖν αἱ ιδέαι. φαμὶ τοίνυν πρὸς
αὐτὰ ὅτι τῷ μὲν ὄντι οἱ ὀρισμοὶ τῶν συντεταγμένων εἰδῶν ὑπάρ-
χουσιν. αἱ μέντοι γε ιδέαι τῆς νοεῖας ἂν ἐπισήμης εἶεν αἰτίαι, εἴγε 30
ἀρχαὶ τῶν ὄντων ὑπάρχουσιν αἱ ιδέαι. ἀδύνατον δὲ ἐστὶ γινῶναι
τὴν ἐπισήμην τὰ τῷ κόσμῳ πράγματα ἀγνοῦντα τὰς ἀρχὰς τῷ
κόσμῳ καὶ τὸ πρῶτον. ὥστε εἰς τὴν κυρίως ἐπισήμην συμβάλλον. ἡμῖν
αἱ ιδέαι. Asclep.

991 α ἐφεξῆς λέγει πῶς τὰ μεμιγμένα ἐν τισὶν αἰτία ἐκείνοις ἐστὶ 35
14. τῷ τοῖσιν αὐτοῖς εἶναι, δεικνύς ὅτι ἐνλόγως κεῖται τὸ κεχωρισθῆναι
αὐτὰ τῶν τῶδε. εἰ γὰρ ἦν τῷ μεμιχθαι τούτοις αἰτία αὐτοῖς τῷ
εἶναι, ὅτω ἂν ἦν ὡς εἰ τὸ λευκὸν λέγοιτο αἰτίον εἶναι τῷ λευκῷ
σώματι τῷ λευκῷ εἶναι διὰ τὸ μεμιχθαι αὐτῷ ὡς τις φύσις

καθ' αὐτὴν εἶναι δυναμένη. ὅτω γὰρ ἂν ἦν τὸ λευκὸν τῷ μεμιχθαι
αἰτίον τῷ λευκοῖς εἶναι οἷς μεμιχθῇ. ὥστε καὶ αἱ ιδέαι, εἰ ἦσαν με-
μιγμένα τοῖς φύσει ὄντι, αἰτία ἂν αὐτοῖς ἡδύναντο εἶναι ὅποια
ἐστὶν, ὡς εἶναι τὸν ἄνθρωπον ἄνθρωπον διὰ τὴν τῆς ιδέας τῷ αὐτοαν-
θρώπῳ μίξιν. εἰπὼν δὲ πῶς ἡδύναντο αἰτία τοῖς φύσει συνεσῶσι
λέγεσθαι εἶναι αἱ ιδέαι τῷ εἶναι τοῖσιν ὅποια ἐστὶ (τῷ γὰρ μεμιχθαι),
ἐξῆς ὅτι μὴ οἷον τε λέγειν τὰ εἶδη τοῖς πρὸς ταῦτα λεγομένοις τὸ
εἶναι ἔχειν μεμιχθαι, δεικνύσι λέγων λίαν τὸν τούτο λέγοντα λόγον
εὐκίνητον εἶναι καὶ σαθρόν. καὶ παρατίθεται γε τίνων ἦν δόξα ἢ λέ-
γυσθαι ἐκάστῳ τῶν ὄντων εἶναι τούτο ὅ ἐστι τῷ μεμιχθαι τι αὐτῷ
δι' ὃ ἐστὶ τούτο ὅ ἐστιν. Ἀναξαγόρας τε γὰρ ἐκάστῳ τῶν ὄντων ἔλεγε
μὲν ἐκ πάντων μεμιχθαι τῶν ὁμοιομερῶν. ὁ δὲ πλείστον ἐν αὐτῷ
μέμικθαι, ἐξ αὐτῷ τούτῳ δοκεῖν εἶναι τὴν ὕσιν τῷ πράγματι. ὥστε
ἐκάστῳ αὐτῶν ἦν τούτο ὅ ἦν τῷ μεμιχθαι αὐτῷ τινὰ ἄλλα. καὶ
Εὐδόξος τῶν Πλάτωνος γνωρίμων μίξει τῶν ιδεῶν ἐν τοῖς πρὸς
αὐτὰς τὸ εἶναι ἔχουσιν ἡγεῖτο ἐκάστῳ εἶναι, καὶ ἄλλοι δὲ τινες, ὡς
ἔλεγε (*). τούτων δὲ τὸν λόγον λίαν φησὶν εὐελέγκτον εἶναι τὸν
μεθέξει τινὸς ἐκάστῳ τῶν ὄντων τὸ εἶναι τούτε τι ἔχειν λέγοντα. καὶ
ὅτι μὴ ὅτω ἔχει καθόλου ἢ τῶν ὄντων φύσις, ἔδειξεν ἐν οἷς πρὸς
Ἀναξαγόραν εἶπεν. ὅτε γὰρ πᾶν παντὶ μεμιχθαι πέφυκε. τῶν γὰρ
κεχωρισμένων καὶ καθ' αὐτὸ ὑφίστασθαι δυνάμενων ἢ μίξιν, ὁ τοιαῦτα
δὲ τὰ συμβεβηκότα. εἰ δὲ τὸ μεμιγμένον οἷον τε χωριζθῆναι, χω-
ριστὰ ἂν εἴη τὰ πάθη τῶν ὄντων. ἀναρρεῖται τε καὶ γένεσις καὶ φθορὰ
καὶ τὰς ὅτω λέγοντας, καὶ ὅσα ἄλλα εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυ-
σικῆς Ἀκροάσεως (c. 4) πρὸς τὴνδε τὴν δόξαν. ὅτι δὲ μὴ ὡς
Εὐδόξος ἡγεῖτο καὶ ἄλλοι τινες, μίξει τῶν ιδεῶν τὰ ἄλλα, ῥαδίον
φησὶν εἶναι συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα ἐπόμενα τῇ δόξῃ τῇδε.
εἴη δ' ἂν τοιαῦτα. εἰ μίγνυνται αἱ ιδέαι τοῖς ἄλλοις, πρῶτον μὲν
σώματα ἂν εἶεν. σωμάτων γὰρ ἢ μίξιν. ἔτι ἔχουσιν ἐναντιώσιν
πρὸς ἀλλήλους. ἢ γὰρ μίξιν κατ' ἐναντιώσιν ἐστὶν. ἔτι ὅτω μίχθη-
σεῖ ὡς ἡ ὅλη ἐν ἐκάστῳ τῶν οἷς μίγνυνται εἶναι ἢ μέρος. ἀλλ' εἰ
μὴ ὅλη, ἔσαι ἐν πλείστοι τὸ ἐν καὶ τὸν ἀριθμόν. ἐν γὰρ καὶ τὸν ἀριθμόν
ἢ ιδέα. εἰ δὲ πρὸς μέρος, τὸ μέρος τῷ αὐτοανθρώπῳ μετέχον, ὁ τὸ
αὐτοανθρώπῳ ἔσαι ἄνθρωπος. ἔτι διαιρεῖται ἂν εἶεν αἱ ιδέαι καὶ με-
ριστὰ, ὅσαι ἀπαθείς. ἔπειτα ἔσαι μὲν ὁμοιομερῆ, εἴγε πάντα τὰ
ἔχοντά τι μέρος ἐξ αὐτῶν ὁμοιά ἐστιν ἀλλήλοις. πῶς δὲ οἷον τε τὰ
εἶδη ὁμοιομερῆ εἶναι; ὁ γὰρ οἷον τε τὸ μέρος τῷ ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον
εἶναι, ὡς τὸ τῷ χρυσῷ μέρος χρυσόν. ἔτι, ὡς καὶ αὐτὸς ὀλίγον προελ-
θὼν λέγει, ἐν ἐκάστῳ ὁ μία ἔσαι ιδέα μεμιγμένη ἀλλὰ πολλαί.

3. αὐτοῖς A. || 4. δ] M. || 14. φύσιν, M. || 26. ἀριθμοὶ ὑπάρχουσιν A. || 27. εἰδῶν om A. || 32. τῷ ἐπισήμῳ A. || 39. ὡς] ὅν M.

2. λευκῷ M. || 10. τῷ] τὸ L. || τι et 11. δι' — ἐστὶν et τε et 12. μὲν om L. || 12. ὁμοιομερῶν. κατὰ δὲ τὴν ἐπικράτειαν ἐνός τῶν ἐν τῇ μίξει τὸ
εἶναι δοκεῖν ἔχειν, καὶ τούτο εἶναι τὴν ὕσιν τῷ πράγματι, καὶ λέγεσθαι κατ' αὐτὸ οἷον σάρκα ἢ ὅσῃν ἢ ἄλλο τι τῶν ὁμοιομερῶν. ἀλλὰ καὶ Εὐδόξος εἰς ὧν
τῶν τῷ Πλάτωνος γνωρίμων μίξει τῶν ιδεῶν τὸ εἶναι ἔχειν ἡγεῖτο ἐκάστῳ τῶν κατὰ φύσιν, οἷον ἄνθρωπος μίξει τῷ αὐτοανθρώπῳ τούτο ὃ λέγεται εἶναι ἐστὶν. L. ||
20. μίγνυσθαι A. || 25. μηδὲ ὡς L. || 26. εἶναι ῥαδίον φησὶν L. || 27. ἐπόμενα ταύτῃ τῇ L. || 29. ἐναντιώσεις L. || 31. ἢ om L. || ἐκάστῳ εἶναι τῶν οἷς
μίγνυνται ἢ L. || εἰ] ἢ L. || 32. ἔσαι om L. || ἀριθμόν ἔσαι L. || 33. εἰ] ἢ L. || τὸ μετέχον μέρος τῷ αὐτοανθρώπῳ L. || ὁ τὸ αὐτοανθρώπῳ om L. ||
34. ἄνθρωπος ἀλλ' ὁ τῷ μετέχειν ὅλη τῷ αὐτοανθρώπῳ. ἔτι L. || διαιρεῖται καὶ μεριστὰ αἱ ιδέαι ἔσονται ἀπαθείς ὅσαι L. || 36. μέρος τῆς ιδέας ὁμοιά L. ||
δὲ δυνατόν ἐστιν τὰ L. || 37. γὰρ οἷοντα τὰ A. || τὸ om L. || 38. ὡς] καθάπερ L. || μέρος om L. || ὡς] δ L. || 39. ἐκάστῳ τῶν ὄντων ὁ μία ἐστὶν
ιδέα L.

εἰ γὰρ ἄλλη μὴ ζῶν ἰδέα ἄλλη δὲ ἀνθρώπου, ὁ δὲ ἄνθρωπος καὶ ζῶν
 ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος, ἀμφοτέρων ἂν μετέχοι τῶν ἰδεῶν· καὶ ὁ αὐτοάν-
 θρωπος δὲ ἰδέα, ἥ μὴ καὶ ζῶν ἐστὶ, μετέχοι ἂν καὶ αὐτὴ τῷ ζῶνι· ὅπως
 δὲ ἔκτετι ἂν ἀπλᾶι αἱ ἰδέαι εἶναι, ἀλλ' ἐκ πολλῶν συγκεῖμαι, καὶ αἱ
 μὴ αὐτῶν πρῶται αἱ δὲ δευτέραι. εἰ δὲ μὴ εἰσι ζῶν, πῶς ἔκ ἀτο-
 πον ἄνθρωπον λέγειν μὴ εἶναι ζῶν; ἔτι δέ, εἰ μίγνυται τοῖς πρὸς
 αὐτὰ ὅσι, πῶς ἂν ἔτι εἶναι παραδείγματα, ὡς λέγουσιν; ἔδὲ γὰρ
 ὅπως τὰ παραδείγματα ταῖς εἰκόσι τῆς ὁμοιότητος τῆς πρὸς αὐτὰ
 αἰτία τῷ μεμῖχθαι. ἔτι τε καὶ συμφθεύονται ἂν τοῖς ἐν οἷς εἰσι
 φθειρομένοις. ἀλλ' ἔδὲ χωρισαὶ ἂν εἶναι αὐταὶ καθ' αὐτάς, ἀλλ'
 ἐν τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν. πρὸς δὲ τούτοις ἔδὲ ἀκίνητοι ἔτι ἔσονται,
 καὶ ὅσα ἄλλα ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ Ἰδεῶν τὴν δόξαν ταύτην ἐξετά-
 991 α ζῶν ἐδείξεν ἄτοπα ἔχουσιν. διὰ τούτου γὰρ εἶπε τὸ "ῥάδιον γὰρ συνα-
 13. γαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς τὴν δόξαν ταύτην." ἐκεῖ γὰρ συ-
 νῆκεται. Alex.
 991 α (x) ὁ λέγει τοιοῦτον ἐστίν, ὅτι οἱ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Εὐδό-
 16. ξον τὴν ἀσφρόνμον τὴν Πλατωνικὴν (ἀκροατὴς γὰρ γέγονε Πλάτωνας
 καὶ τινὰ τῶν Εὐκλείδου αὐτῷ φασὶν εἶναι), φησὶν ὅτι ὅτι ὅτι πάντα
 ἐν πᾶσιν ὑπετίθεντο εἶναι, καὶ ἔλεγον ἐκ τῆς ἐπικρατέντος ὀνομα-
 ζεσθαι σάρκα ἢ λευκὸν ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο. Asclep.
 991 α "ἀλλὰ — λέγεσθαι. δείξας ὅτι ὅτι κινήσεως καὶ μεταβολῆς
 19. τοῖς ἐνταῦθα αἰτίαι αἱ ἰδέαι, ὅτι πρὸς τὴν γνωσθῶσιν αὐτῶν καὶ ἐπι-
 στήμην συντείνουσι τι, ὅτι εἰς τὴν ὕσιν καὶ τὸ εἶναι αὐτά, ὡς τὰ
 μεμυγμένα ὄντα, ἐν τισιν εἰς τὸ εἶναι συντελεῖ αὐτοῖς, ὅτι ὅλως
 αἰτία, ἐπήνεγκεν ὅτι ἀλλ' ἔδὲ ἔσαν ἐκ τῶν εἰδῶν τὰ ἄλλα κατ'
 ἔδὲνα τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι, ἥτοι δεικνύς ὅτι καὶ μηδὲνα
 τρόπον τῶν ἐκ τινος λεγομένων γίνεσθαι δύναται δεικνύς ἐκ τῶν
 ἰδεῶν γινόμενα πρὸς αὐτά. εἰσι δὲ οἱ εἰωθότες λέγεσθαι τὸ ἐκ
 τινος τρόποι οἱ μὴ κυρίως ὅ τε ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῆς εἰδους. ἐκ γὰρ
 τῆς ὕλης λέγομεν εἶναι τὰ ἐνυλα, ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς εἰδους τὸ ἐν
 αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀμφοῖν. ὡν τρόπων κατ' ἔδὲνα ἐκ τῆς ἰδέας
 τὰ πρὸς αὐτάς, ὡς δέδεικεται. ἐνυπῆρχε γὰρ ἂν αὐτοῖς. λέγει δὲ
 ἐκ τινος καὶ ὡς ἐκ τῆς ποιῶντος καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀτελεῖς τὸ τέλειον, ὡς
 λέγομεν ἐκ παιδὸς ἄνδρα γίνεσθαι, καὶ ὡς ἐκ τῶν μερῶν τὸ ὅλον,
 καὶ ὡς ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία. λέγει δὲ ἐκ τινος καὶ τὸ μετα-
 γινόμενον, ὡς ἐξ Ὀλυμπίων Ἰδιμα. κατ' ἔδὲνα δὲ τῶν τρό-

πων τῷ ἑκ τινος ἑκ τῶν ιδεῶν τὰ ἐνταῦθα· ὅτε γὰρ ὕλη αὐτῶν, ὡς ἐδείχθη, ὅτε εἶδος αἱ ιδέαι· ἀλλ' ὅδ' ἐξ ἐναντίων ταῦτα ἐκείνων. ὅτε γὰρ ἐξ ἐναντίας γιγνόμενον ὑπομένοντος τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ καὶ μεταβάλλοντος ἑκ τῷ ἐναντίῳ γίγνεσθαι· εἰ δὲ ὅπως, εἴη ἂν ταῦτ' ὑποκείμενον ταῖς τε ιδέαις καὶ τοῖς πρὸς αὐτάς, ὥστε αἱ ιδέαι ἐναντίαι ἂν εἶεν τοῖς πρὸς αὐτάς γιγνόμενοις, ἀλλ' ὅχι ὅμοιαι. ἔτι φθειρόμεναι ἐν τῇ τάτῳ γενέσκει, ὡς ἐξ ἐκείνων ταῦτα καὶ ἐκ τάτῳ ἐκείναι· τοιαύτη γὰρ ἡ ἐξ ἐναντίων γενέσις· ἀλλ' ὅδ' ὡς ὑπομενέσων καὶ τελειότητά τινα προσλαμβάνουσιν γίνεσθαι τὰ πρὸς αὐτάς, ὡς ἑκ τῷ παιδὸς ἀνὴρ ἐλέγετο γίγνεσθαι· ὅτε γὰρ ἐνυπάρχει τῷ τῷ, ὅτε τελειῶσθαι ἐκείνα ὑπὸ τῶν. εἴη γὰρ ἂν ἀτελέστερά τε τῶν καὶ ἐν τῷ καὶ φθαρτά· ἡ γὰρ τῶν τελείων φθορὰ κακείνων ἐστὶ φθορά (*). ἀλλ' ὅδ' ποιητικῶς αἱ ιδέαι τῶν ἐνταῦθα, ὡς ὁ πατὴρ τῷ τέκνῳ· ἀκίνητοι γὰρ ἐκείναι· καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ ὁ καθ' ἑκάστην τὴν καθ' ἑκάστην, ἀλλ' ὅχι ὁ αὐτοῦ ἄνθρωπος. ἀλλ' ὅδ' ὅπως ὡς ἐξ Ὀλυμπίων Ἰθμία· ἦτοι ὅτι τὸ ἄλλα μὲν ὅδ' ἐκ τῶν εἰδῶν ἐστὶ τὰ ἅλλα κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι· διὰ τὸς ἑκ τινος τρόπου εἶπεν, ὥστε πολλὰ καὶ τὸ ἑκ τινος καὶ δέδεικται τῷ τῷ. ἡ λέγει ἂν, ὡς τινες ἤκουσαν τὸ ἄλλα κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι, ὑπὸ τῶν τὰς ιδέας τιθεμένων. ζητῶντες γὰρ τίνα τρόπον ἡ μετοχή ἡ τῶν εἰδῶν, ἡ ὅπως φασὶν ὡς ἐν ἐκάστῳ τῶν καὶ μέρος ἐνυπάρχειν τῇ ιδέᾳ, οἷον ἐν ἐκάστῳ τῶν τινῶν ἀνθρώπων τὸν αὐτοῦ ἄνθρωπον, ἡ ἐν ἐκάστῳ μέρος τῆς ιδέας, ἡ παράδειγμα τὸ εἶδος ἐστὶ τοῖς μετέχουσιν. ὡν οἱ μὲν πρῶτοι δύο τρόποι τῆς μετοχῆς ἀδύνατοι, ὡς ἡμεῖς τε ἐδείξαμεν πρὸς ὁλίγους, καὶ αὐτοὶ εἶπεν Εὐδόξῳ μνημονεύσας, ὅτι ῥάδιον συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς τὴν τοιαύτην δόξαν, οἷς ἐπήνεγκε τὸ ἄλλα μὲν ὅδ' ἐκ τῶν εἰδῶν ἐστὶ τὰ ἅλλα κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι, ὡς ἴσον λέγων τῷ ὅδ' ἐκ τῷ παρὰ τῆς τῆς ἔτι καταλειπομένης τρόπου οἷον τε εἶναι ἐκ τῶν εἰδῶν τὰ ἅλλα· τῆς γὰρ δειχθέντος εἴη ἂν δεδειγμένον καὶ τὸ μὴ κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι. ἐστὶ δὲ ὅπως ὅς πρὸς παράδειγμα λέγει γίγνεσθαι τὰ τῆς πρὸς τὰς ιδέας, ὅτι καὶ ἐφεξῆς μνημονεύει λέγων ὅτι δὲ λέγειν παραδείγ-991 α
ματα. εἴτε δὲ διὰ τῷ τῷ ἐπήνεγκε τῷ τῷ, εἴτε καὶ ἐνδείξάμενος ὅτι
καὶ μὴ ὁδὸν τῶν τῷ ἑκ τινος τρόπων λεγομένων οἷον τε ἐκ τῶν

1. εἰ — 9. συμφθείροντο] ἄλλη γὰρ ἰδέα ζῶν καὶ ἄλλη ἀνθρώπου, ἔστι δὲ ὁ ἄνθρωπος καὶ ζῶν καὶ ἄνθρωπος, μετέχει ἄρα ἀμφοτέρων. ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος μετέχει ἀν τῷ ζῶν· καὶ ἐκεῖ ἀπλαῖ αἱ ἰδέαι ἔσονται ἀλλὰ σύνθετοι, καὶ ἔσαι ἢ μὲν αὐτῶν πρώτη ἢ δὲ δευτέρα. τῷτο δὲ ἐκ ἐβόλοντο. εἰ δὲ μὴ μετέχει ὁ ἄνθρωπος τῷ ζῶν, ἔσαι ἄνθρωπος μὴ ζῶν, ὅπερ ἀδύνατον. ἔτι ὑδὲ παραδείγματα αἱ ἰδέαι ἔσονται τοῖς τῇδε, εἴπερ μίγνυνται· τὸ γὰρ παράδειγμα ἔ μίγνυνται τοῖς ὧν ἐστὶ παράδειγμα. ἔτι καὶ συμφθείροντο *L.* || 10. φθειρομένοις. καὶ ὑδὲ χωριστὰ ἀν εἶεν καθ' αὐτά *L.* || εἶεν αὐτὰς καθ' *A.* || 11. πρὸς τέτοις δὲ *L.* || ἀκίνητοι ἔσονται, εἴγε κινῶνται τὰ μετέχοντα αὐτῶν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἐν *L.* || 13. ἅσπερ ἔχουσιν ἔδειξεν. διὸ καὶ ἐπήγαγεν εἰπὼν τὸ ῥάδιον συναγαγεῖν *L.* || 21. ὅτε *om M.* || 24. μεμιγμένα καὶ ὄντα *M.* || 26. ἦτοι — 28. αὐτὰ *om Sepulv.* || 28. γ. τὰ πρὸς *M.* || 29. δ — εἶδος *om A.* || 32 — *b* 16. *apud Asclep.*

2. ἰδέαι, εἶγε τὰ μὲν εἶδη ὑπάρχουσιν, αἱ δὲ ἰδέαι ἔχ' ὑπάρχουσιν. ἀλλ' Asclep. || 3. ἐναντίων Asclep. || 6. αὐτάς — πρὸς om A cum Asclep. || αὐτὰ γιγνομένοις A. || 7. ὁμοίαι. φθειρόμεναι ἐν τῇ τῶν γενέσει ἔτι ὡς Asclep. || 10. γίνονται Asclep. || 11. τελεῖται ὕτως ἀπὸ τῶν Asclep. || 12. καὶ ὕτως φθαρτά Asclep. || 16. Ἰσθμιαὶ χρόνι γὰρ περίσσις ἐστὶν ἐπὶ τῶν Asclep. || 31. δειχθέντος ἐστὶ τὸ μὴ M. || 33. ὅς καὶ πρὸς A. || 35. sive ut innueret Sepulv. lege ἐνδειζόμενος.

εἰδὼν λέγειν τὰ ἄλλα γεγονέναι, ἐξῆς ἐπὶ τὸ δεῖξαι τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν μετελήλυθε, τὸ παραδείγματα λέγειν αὐτάς· καὶ τὸτο, μετέχειν τὰ τῆδε ἐκείνων, κενολογεῖν ἐς τὴν μεταφορὰς χρῆσθαι ποιητικαῖς· τὸτο δέ, ὅτι τοῖς ποιηταῖς οἰκείον τὸ χρῆσθαι μεταφο-
 ραῖς. μετενήνεκτο δὲ ἀπὸ τῶν γραφένων τὸ παράδειγμα, οἱ γράφειν
 991 α δείγματα λέγοντες ἔδειξε διὰ τῷ "τί γὰρ ἐστὶ τὸ ἐργαζόμενον
 22. πρὸς τὰς ιδέας ἀποβλέπον;" δεῖ γάρ, εἰ παραδείγματα ἐκείναι,
 εἶναι τι τὸ πρὸς αὐτὰ ποιῆν, ὡς τὸς γραφεῖς ὁρῶμεν πρὸς τὰ πα-
 ραδείγματα γράφοντας. τὸ δὲ λέγειν παραδείγματα εἶναι καὶ με-
 τέχειν αὐτῶν κενολογεῖν ἐστίν. ζητήσας πῶς αἱ ιδέαι αἰτίαι τῶν
 ἐνταῦθα καὶ τίνος, καὶ δείξας ὅτι ὅτε τῆς κινήσεως οἷόν τε αὐτὰς
 αἰτίας εἶναι ὅτε τῆς ἐπιστήμης καὶ γνώσεως τῶν ἐνταῦθα ὅτε τῶ
 εἶναι, ἀλλ' ὅτε κατὰ τινὰ τῶν ἐκ τίνος λεγομένων τρόπων γίγνε-
 θαί τι τὰ ἐνταῦθα ἐστὶν ἐξ ἐκείνων, εὐλόγως ἐπὶ τούτοις δε-
 15 δειγμένοις τὸ τῆς μετοχῆς ὄνομα, ὡς χρῶντο, ὡς κενὸν διαβάλλει.
 λέγουσι γὰρ αὐτὰς παραδείγματα εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῶν τὰ ἐν-
 ταῦθα· τὸ δὲ ὅπως λέγειν, φησί, κενολογεῖν ἐς τὴν μεταφορὰς
 λέγειν ὡς οἱ ποιηταί· ὅθεν γὰρ τούτων ὧν μετέχει τὸ μετέχον ση-
 μαίνουσιν οἱ ἐπὶ τῶν ιδεῶν τῷ μετέχειν χρώμενοι. ὅτι δὲ κενολο-
 20 γεῖν βραχέως ἔδειξε διὰ τῷ "τί γὰρ ἐστὶ τὸ ἐργαζόμενον πρὸς τὰς
 ιδέας ἀποβλέπον;" πάντως μὲν γὰρ τὸ πρὸς τι παράδειγμα γενόμε-
 νον ὑπὸ τίνος ὁμοιωσέντος αὐτὸ ἐκείνῳ καὶ ποιῶντος γίνετο· ἐπὶ δὲ τῶν
 ιδεῶν τί ἐστὶ τὸ ποιῆν τὰ ἐνταῦθα πρὸς τὰς ιδέας ἀποβλέπον; ὁρῶ-
 25 μεν γὰρ ἄνθρωπον ὑπὸ ἀνθρώπου γινόμενον καὶ καθ' ἑκάστα ὑπὸ τῷ
 καθ' ἑκάστα καὶ ἵππον ὑπὸ τῷ ἵππῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ὧν
 ὅθεν πρὸς τὴν ιδέαν ἀποβλέπον ποιεῖ ὁ ποιεῖ, ἀλλὰ φυσικὴ τις ἢ
 γένεσις καὶ ἢ τάξις ἐκάστου, τῷ μὲν τὴν ἀρχὴν ἐνδοιδόντος, τῷ δὲ ὑπο-
 δεχομένῳ τε καὶ σώζοντος καὶ προάγοντος ταύτην κατὰ τινὰ ἀκολου-
 θίαν. ἀλλ' ὅθεν οἱ ἐπιστήμονες παύσει τὰ καὶ τὰς ἐπιστήμας πρὸς
 30 ιδέαν τινὰ ἀποβλέποντες. Alex.

991 α (2) φαμί ὅν ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ὅτι τῷ ὄντι καλῶς φησὶν ὁ
 19. Ἀριστοτέλης ὅτι κατ' ὁδὸν τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι φαμί
 τὰ τῆδε γινόμενα ὑπὸ τῶν ιδεῶν, εἴγε ἐξηρημένα ὑπάρχουσιν.
 ἀλλ' ὅτω φαμί γίνεσθαι ἐκ τῶν ιδεῶν ὡς παρακτικά καὶ αἰτία τῆς
 35 αἰδιότητος· ὅτε γὰρ ὡς τελικὸν ὅτε ὡς ὑλικὸν ἢ εἰδικόν, ἀλλ' ὡς
 συμβαλλόμενον τῷ ποιητικῷ· πρὸς γὰρ τούτους τὸς λόγους ἀποβλέ-
 ποντα ἢ φύσις δημιουργεῖ, καὶ διὰ τὴν αἰδιότητα τῶν ιδεῶν ὑπάρχει
 ἢ διαμονὴ καὶ ἢ αἰδιότης τοῖς ἐνταῦθα γινόμενοις. Asclep.

991 α "ἐνδέχεται" — εἰκαζόμενον. τὸ λεγόμενον νῦν πρὸς τὸ εἶναι
 23. παραδείγματα τὰς ιδέας λέγειν (α). καὶ γὰρ εἰ δοθείη εἶδη τε εἶναι

καὶ τὰ ἐνταῦθα ὁμοία γενέσθαι ἐκείνοις, ὡς ιδέας λέγεσθαι, καὶ ἤδη καὶ
 παραδείγματα ἐκείνα τούτων, εἴγε μὴ εἴη τὸ ποιῆν πρὸς αὐτάς.
 ἐνδέχεται γὰρ ὁμοία τινὰ τισὶ γενέσθαι καὶ μηδενὸς εἰκαζόντος αὐτὰ καὶ
 πρὸς ἐκείνα ποιῶντος. καὶ τὸτο ἔδειξεν ἐναργῶς ἐπὶ Σωκράτους· ὅ
 γὰρ εἰ Θεαίτητος ἦν ὁμοίος Σωκράτει, ἤδη καὶ εἰκασαὶ αὐτῷ· καὶ γὰρ
 ὄντος Σωκράτους ὁμοίος τις αὐτῷ δύνατο γενέσθαι, καὶ μὴ εἰκαζό-
 5 μενος, ὡς Θεαίτητος, καὶ μηκέτι ὄντος. δύνατο γὰρ καὶ νῦν οἷος ἦν
 Σωκράτης εἶναι τε καὶ γίνεσθαι. εἰ δὲ καὶ μηκέτι ὄντι τινὲ ὁμοίον γί-
 νετο, ἐναργὲς ἐστὶν ὅτι μὴ πάντως εἰκαζόντος τίνος καὶ πρὸς παρά-
 10 δειγμα ποιῶντος ὁμοία τισὶ τινὰ γίνετο. ὡς γὰρ ὁ τῷ μηκέτι ὄντι
 ὁμοίος ὧν ὁ πρὸς ἐκείνον γέγονεν, ὅπως ὅδε ἂν αἰδιόν τι εἶδος εἴη
 καὶ συγχωρηθῇ εἶναι τις τοιαύτη φύσις, ἢ πρὸς αὐτὴν ὁμοιότης ὡς
 πρὸς παράδειγμα ἔσαι, μηδενὸς γε ὄντος τῷ πρὸς ἐκεῖνο ποιῶντος.
 τὸτο δὲ ἂν λέγοιτο καὶ πρὸς τὸς λόγους τινὰς λέγοντας εἶναι τὰς
 15 ιδέας καὶ νοήματα. καὶ γὰρ εἰ ἐστὶν, ὅθεν διὰ τούτου ἤδη καὶ γίνετο ταῦτα
 πρὸς ἐκείνα, μηδενὸς τῷ πρὸς αὐτὰ ποιῶντος ὄντος. ὅτι γὰρ μὴ
 πρὸς παράδειγμα τι καὶ ιδέαν γίνεταί τι ἢ γέγονε τῶν φύσει συνε-
 στώτων, δεῖξαι τις ἂν καὶ διὰ τοιαύτης λόγου. εἰ αἰδιός ἐστιν ὁ κόσμος
 καὶ μηδὲν τῶν νῦν γινόμενων καὶ φύσιν ὡς πρὸς παράδειγμα ιδέαν
 20 τινὰ γίνετο, ὅθεν ἂν πρότερόν τι ὅπως εἴη γεγονός. ἀλλὰ μὴν
 αἰδιός τε ὁ κόσμος, ὡς φασι, καὶ ὅθεν τῶν νῦν καὶ φύσιν γιγνομέ-
 νων πρὸς παράδειγμα ιδέαν τινὰ γίνετο, ὡς δείξω. ὅθεν πρότερον
 ἄρα τι τῶν φύσει γεγονότων ὡς πρὸς παράδειγμα ιδέαν γέγονε·
 πάντα γὰρ ὁμοίως αἰεὶ ἐν αἰδίῳ ὄντι τῷ κόσμῳ γίνετο. εἰ δὲ τούτο,
 25 ὅθεν ἂν παραδείγματα εἴη αἱ ιδέαι. ὅτι δὲ μηδὲν τῶν φύσει νῦν
 γινόμενων πρὸς παράδειγμα ιδέαν τινὰ γίνετο, ὁ λόγος ἐντεῦθεν.
 πάντα τὰ γινόμενα τῶν καθ' ἑκάστα τινὰ ἐστὶν ἢ ἐστὶ, καὶ ὑπὸ τῶν
 καθ' ἑκάστα τίνος γίνετο· ὡς καὶ τὰ φύσει, οἷον φύσει ὅδε ὁ ἄν-
 30θρωπος ὑπὸ τούτου τῷ ἀνθρώπῳ γίνετο, καὶ ὅδε ὁ ἵππος ὑπὸ τούτου τῷ
 ἵππῳ, καὶ ὅδε ἢ ἄμπελος ὑπὸ τούτου τῆς ἀμπέλου. ἀλλὰ μὴν καὶ
 ἑκάστον τῶν καὶ φύσιν τι ποιῶντων καὶ τὴν ἐν αὐτῷ φύσιν, τούτ'
 ἐστὶ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ αἰτίαν τε καὶ ἀρχὴν καὶ δύναμιν τῷ πως κινεῖσθαι.
 ταῦτα γὰρ φύσει τε ἐστὶ καὶ ἔχει φύσιν, ὅσα ἀρχὴν κινήσεως ἐν
 αὐτοῖς ἔχει, καθὼς καὶ ἐστὶ τὰδε τινὰ, ἀλλὰ μὴ καὶ συμβεβηκός.
 καὶ ὁ ἵππος δὴ τὸν ἵππον ποιεῖ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ τοιαύτην ἀρχὴν.
 ἀλλὰ μὴν ὅτε ἄνθρωπος ὅτε ἵππος ὅτε ἄλλα τι τῶν φύσει γεννη-
 35 των τε καὶ ποιῶντων πρὸς τι παράδειγμα βλέπον ποιεῖ τὸ γινόμενον
 ὑπ' αὐτῶν· ὅθεν γὰρ τὴν ἀρχὴν νοῦν τι περὶ τῷ ἐσομένῳ πῶς ἂν γέ-
 νοιτο, ὅπως ἔχειτο τῷ ποιεῖν ὁ ποιεῖ, ὡς ἐπὶ τῶν τεχνῶν ὁρῶμεν.
 40 διὰ τούτου γὰρ αἱ μὲν τέχναι ἐν μόνῳ γίνονται τοῖς δυναμένοις ποιεῖσθαι
 τὴν τοιαύτην πρόνοιαν τῷ καὶ τέχνην ἐσομένῳ· ἐν γὰρ ἀνθρώποις·

2. deinde transit ad id quod isti dicebant, ideas esse quasi exemplaria. est autem sensus: putare ideas esse exem-
 plaria, et hoc esse nostratia ideis quasi exemplaribus participare, inane dictu est Sepulv. || 2 — 8. apud Asclep. || 2. ὅτι τὸ
 λέγειν παραδείγματα καὶ ὅτι μετέχειν Asclep. || 3. κεχρησθαι Asclep. || 20. κενολογεῖν M. || 21. βραχέως om A. || 22. πάντως — 24. ἀποβλέπον
 om M.

1. lege α ιδέαι λέγεται. || 12. lege συγχωρηθείη. || non tamen similitudo eius fuerit quasi ad exemplar, utique cum sit nullus
 qui ad illius exemplar operetur Sepulv. qui legit ὁ πρὸς αὐτήν. || αὐτὸ M.

κτ' φύσιν δὲ πολλὰ καὶ ὑπὸ ἀλόγων καὶ ὑπὸ ἀψύχων γίνεσθαι. ὁ δὲν
 ἄρα τῶν νῦν κατ' φύσιν τι ποιώντων πρὸς παράδειγμα ποιεῖ τι· εἰ
 δὲ μὴ νῦν, ὁ δὲ πρότερον· αἰεὶ γὰρ ἡ γένεσις τῶν φύσει γιγνομένων
 ὁμοία. τὸ δὲ λέγειν κατ' ἀριθμὸς τινὰς ὠρισμένους τε καὶ τεταγμέ- 5
 νους τὰ φύσει γιγνομένα γίνεσθαι (ὅ γὰρ ἀπὸ τύχης τε καὶ αὐτο-
 μάτου· διὰ τὸτο γὰρ ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ), καὶ διὰ τὸτο ἀξιοῦν
 τὴν φύσιν πρὸς παράδειγμα τι καὶ λόγον τινὰ ποιεῖν πρὸς ἐκεῖνα
 ἀφορῶσαν, τὸ μὴ ἀληθὲς ἔχει τὸ δὲ ψευδὲς τι. γίνεσθαι μὲν γὰρ πάντα
 τὰ φύσει κατ' τάξιν τινὰ καὶ ἀριθμὸς τινὰς ὠρισμένους καὶ ὅτε ἀπὸ
 τύχης ὅτε αὐτομάτου, ὅ μὴν διὰ τὸτο καὶ πρὸς παράδειγμα. ὅ 10
 γὰρ ἐννοῶσα ἡ φύσις ποιεῖ ἢ ποιεῖ (ἀλογος γὰρ αὕτη δύναμις ἐστίν),
 ἀλλ' ἐστὶν αἰτία τῷ εἶναι ἐν τεταγμένῃ κινήσει, καὶ ὥστε τῇ πρώτῃ
 τὴν μετ' αὐτὴν ἀκολουθεῖν τεταγμένως ὅ κατ' ἀριθμὸν τινὰ, κακείνη
 πάλιν τὴν τρίτην, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ τέλος αἱ κινήσεις προέλθωσιν, ὅ
 χάριν ἐγγίνοντο. ἦν τάξιν ἡ τέχνη ἐστὶ μιμημένη· κατ' ἔν τὸν λόγον 15
 γὰρ ταῦτα συντίθῃσι καὶ ποιεῖ ἢ ποιεῖ. διὸ ἡ μὲν τέχνη δύναμις ἐστὶ
 λογική, ἡ δὲ φύσις ἀλογος. τὸ δὲ λέγειν θεῖαν τινὰ τέχνην ὅσαν
 τὴν φύσιν μὴδὲν ἀλόγως ποιεῖν, καὶ τὸ ἀξιοῦν τῷ θεῖαν αὐτὴν εἶναι
 ἔχειν τὸτο δῶρον παρὰ θεῶν, τὸ πρὸς τεταγμένον τι καὶ ὠρισμένον
 παράδειγμα ποιεῖν ἢ ποιεῖ, ὅ καλῶς λέγει· ὅ γὰρ ὅτως λέγει· ἡ 20
 φύσις θεῖα τέχνη ὡς τῶν θεῶν ταύτῃ τῇ τέχνῃ χρωμένων, ἀλλὰ
 τῷ ἀπὸ θεῶν ὅσα δύναμις τὸ εὐτακτον τῆς κινήσεως σώζειν κατ'
 ἀκολουθίαν τινὰ ἡρμοσμένην, μὴ κατ' ἀριθμὸν τινὰ καὶ νόησιν, ἀλλὰ
 τῷ ἀπ' ἐκείνων εἶναι. δῶρον δὲ ἀπὸ θεῶν ἔχει ἂν ὅ τὸ πρὸς πα-
 ράδειγμα ποιεῖν· πῶς γὰρ ἂν ποιῆσαι τὸ πρὸς παράδειγμα ὅ τέ- 25
 λεόν ἐστιν ἀνενόητον; ἀλλ' ἔχειν ἂν τις παρὰ θεῶν αὐτὴν κατ' ἔν
 εὐλογώτερον λέγοι τὸ ὅμοιον τῷ ποιοῦντι, ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ ὅθεν τὴν ἀρχὴν
 λαμβάνει τὸ γινόμενον, ποιεῖν κατ' τὴν χωρὶς λόγου τῶν κινήσεων
 εὐταξίαν. ἔτι τὸ εὐτακτον ἐστὶν εὐρεῖν καὶ ἐν τοῖς κακοῖς καὶ παρὰ
 φύσιν γιγνομένοις, οἷον ἀποσήματα, τραύματα, φλεγμοναί, νό- 30
 σων περίοδοι. ἀλλὰ καὶ ζῴων τινῶν γενέσεις τεταγμέναι μὲν,
 ἀλλ' ὅ πρὸς ἰδέαν, οἷον σκυλῆκων ἐμπίδων τετηνόνων. Alex.

991 a (ε) λέγομεν ὅτι αὐτὸς πρὸς τὸτο ὅτι τὸ κατ' τύχην τῶν σπα-
 25 νίων ἐστὶ καὶ ἐνταῦθα ἔχει χώραν, ἐπὶ μέντοι γε τῶν αἰεὶ γιγνομένων
 ὅ θεωρεῖ· τὸ κατ' τύχην, ἀλλὰ δεῖ πάντως παραδείγματος πρὸς 35
 ὅ γίνεσθαι τὸ γινόμενον. λέγομεν ὅτι ὅ τῶν καθ' ἕκαστα ὑπάρ-
 χουσιν ἰδέαι ἀλλὰ τῶν καθόλου· ὅ γὰρ Σωκράτης ἀλλ' ἄνθρωπος·
 διὸ καὶ τὸ εἶδος μένει αἰεὶ διὰ τὸν λόγον ὃν ἔχει ἡ φύσις καὶ ὅτως ποιεῖν.
 Asclep.

991 a "ἔσαι — εἶδη." αὕτη ἡ λέξις ἕως τῷ ἔτι δόξειεν ἂν ἀδύνα- 40
 27 τον εἶναι ἐν τισιν ὅ φέρεσθαι· διὸ ὁ δὲ ὑπερμνηματίσαντο αὐτὴν.

δείκνυσιν δὲ δι' αὐτῆς καὶ τὸτο τὸ ἄτοπον ἐπόμενον τῇ περὶ τῶν ἰδεῶν
 δόξῃ· εἰ γὰρ παραδείγματα ἐκεῖνα τῶν, ἔσαι τῷ αὐτῷ πλείω
 παραδείγματα, καὶ ἰδέαι πλείους ἔσονται αὐτῷ. εἰ γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ
 ζῷον ἐστὶ καὶ δῖπεν καὶ ἄνθρωπος, καὶ ταῦτα ἀλλήλων διαφέρει, ἕκασ-
 5 τὸν αὐτῶν εἶναι παράδειγμα καὶ ἰδέα, καὶ μετέχει ὁ ἄνθρωπος τῷ αὐτο-
 ἀνθρώπῳ καὶ τῷ αὐτοζῷῳ καὶ τῷ αὐτοδίποδῳ. ἀλλ' εἰ μὴ ἅμα ἔσιν
 ἐν τῷ αὐτοἀνθρώπῳ διαφέροντα ἀλλήλων, ὅχι ἀπλῶς ἡ ἰδέα, ἀλλ'
 ἔσαι ἕξ ἰδεῶν συγκειμένη· εἰ δὲ μὴ ἔσιν ἰδέα ἕκαστον αὐτῶν,
 προτέρα ἔσαι ἰδέα ἰδέας· τὸ γὰρ αὐτοζῷον πρῶτον τῷ αὐτοἀνθρώπῳ·
 γένος γὰρ τὸ ζῷον τῷ αὐτοἀνθρώπῳ, ἡ ἰδέα ἔσαι χωρὶς ζῶν. ἀδύ-
 νατον δὲ τὸτο, καὶ μετέχον ὁ αὐτοἀνθρωπος τῷ αὐτοζῷῳ, εἴγε
 ζῷον κακείνο· ὥστε εἶναι ὁ αὐτοἀνθρωπος. ἀλλὰ καὶ ζῷον παρὰ-
 10 δειγμα· τῷ ἄρα αὐτοἀνθρώπῳ καὶ τῷ ζῷῳ μία εἰκὼν· μετέχει γὰρ
 τῷ ζῷῳ. ὅ μόνον δὲ τῷ αὐτοζῷῳ ἀλλὰ καὶ τῷ αὐτοδίποδῳ μετέ-
 χῃ, ὥστε πλείονων ἰδεῶν καὶ ἡ μία ἰδέα μετέχει. εἰ γὰρ ἐστὶ τῶν
 ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, ὅ κατ' ἰδέας μετοχήν, δῖπεν γὰρ ὁ ἄνθρωπος· ὅτε
 καθὼς ζῷον, ἐστὶ γὰρ τινὰ τῶν ζῴων ὅ τοιαῦτα· ὅτε καθὼς ἄνθρω-
 15 πος, ἐστὶ γὰρ καὶ ἄλλα δῖποδα. ἔτι τε εἰ τὸ ζῷον τὸ εἶναι ὅχι ἔχει
 παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι, ὅ δ' ἂν τὸ δῖπεν ἔχοι παρὰ τῆς τῷ ἀν-
 θρώπῳ ἰδέας. ὅτω δὲ συγχωροῖτο ἂν τὸ μὴ πάντως πρὸς ἰδέαν
 εἶναι τοῖς τῇδε τὸ εἶναι. ἔτι ἔσαι ἐν ταῖς ἰδέαις τὸ μὴ πρότερον τὸ
 δὲ ὕστερον. εἰ δὲ αὐτοἀνθρωπος μὴ μετέχει τῷ αὐτοζῷῳ καὶ ὁμοῦς
 ζῷον ἐστίν, ὅχι ἀνάγκη ὅδὲ τὸ ἐνταῦθα ζῷον εἶναι μετὰ τῷ
 αὐτοζῷῳ· ὅτω δὲ ὅδὲ τῷ αὐτοἀνθρώπῳ (ε). τὸ γὰρ λέγειν ἐν
 αὐτοἀνθρώπῳ μὴ εἶναι ζῷον, ἄνθρωπον ὄντα, ἀτοπώτατον. "ἔτι
 ὅ μόνον τῶν αἰδητῶν παραδείγματα τὰ εἶδη ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν
 20 ἰδεῶν." ἐφθάκαμεν εἰρηκεῖναι πῶς. τὸ γὰρ αὐτοζῷον παράδειγμα
 τῷ αὐτοἀνθρώπῳ· τὸ γὰρ γένος τῶν αὐτῶν εἰδῶν ἔσαι παράδειγμα,
 ἐπεὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶ κακείνο· ἔσαι τε ὅτω τὰ εἶδη παρα-
 25 δείγματα ὄντα τῶν αἰδητῶν αὐτὰ εἰκόνες τῶν ἰδεῶν. Alex.

(ε) φαμὲν ὅτι πρὸς ταῦτα ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ ὄντι καὶ εἰκὼν καὶ
 παράδειγμα ἐστίν, παράδειγμα μὲν τῶν τῇδε ὡς ἔχουσα τῆς λόγου
 τῶν εἰδῶν ἐν αὐτῇ, εἰκὼν δὲ τῷ παντελεῖν νῦν τῷ αἰεὶ ἐνεργεῖα
 ὄντος καὶ ἔχοντος τὴν ἐνεργεῖαν ὅσιν. ἐπὶ μέντοι γε τῶν ἰδεῶν ὅ
 30 δυνατόν ἐστι τὸτο· οἱ γὰρ λόγοι οἱ δημιουργικοὶ αἰεὶ παραδείγματα
 ὑπάρχουσιν· ὅχι ἐστὶ δὲ ἰδέα καὶ ἀνθρώπου καὶ δῖποδος καὶ ζῷου, ἀλλὰ
 ἀνθρώπου μόνου· ἐν γὰρ τοῖς καθολικωτέροις ἐμπεριέχεται τὰ μερικά·
 ἐν ὅν τῷ λόγῳ τῷ ἀνθρώπῳ καθολικῷ ὄντι ἐμπεριέχεται καὶ τὸ ζῷον
 καὶ τὸ λογικόν καὶ τὸ δῖπεν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ὥσπερ καὶ ὁ ἰατρός
 35 ἔχει τὸν λόγον τῆς ἰατρικῆς καὶ ἐμπεριέχεται ἐν τῷ λόγῳ τῶν καὶ τὸ
 χειρουργικόν καὶ διαιτητικόν καὶ τὰ ἄλλα μέρη, καὶ ὁμοῦς ὅ φαμεν σύν-

12. καὶ γὰρ ὥστε M. 16. lege γὰρ αὕτη συντίθῃσι. *ars, quae duce ratione opera sua conficit* Sepulv. 18. ἀξιοῦν θεῖας M. 19. *at si haec singula sunt ideae, idea prior idea* Sepulv. expungenda negatio μή. 10. *aut erit idea sine anim.* Sepulv. lege ἡ ἡ ἰδέα. 14. τι ὃν ἐστὶν A. *nam si homo est aliquod ens, nimirum homo non erit hominis participatione bipes, cum animalia bipeda sint* Sepulv. omissis 15. ὅ — 16. τοιαῦτα. lege εἰ γὰρ ἐστὶ τὸ ὄν ὁ ἄνθρωπος 15. ὅτε — 16. ἄνθρωπος et 17. τὸ post ζῷον et 21. καὶ — 23. αὐτοζῷον om A. 36. ἐμπεριέχονται B.

θετον τὴν ἰατρικὴν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν ἄλλων ἐπιση-
μῶν. Asclep.

991b "ἔτι — ὑσία." ὁ λέγει ἔστιν, ὅτι τὴν ὑσίαν τινὸς ἀδύνατον
1. κεχωρίσθαι τῷ ὅ ἐστιν ὑσία· ἢ γὰρ ἐκάστου ὑσία ἐν ἐκείνῳ. εἰ ἔναι αἱ
ιδέαι ὑσίοι, ἔκ εἰσιν αὐτῶν κεχωρισμέναι· εἰ δὲ εἰσι κεχωρισμέ- 5
ναι, ἔκ εἰσιν αὐτῶν ὑσίοι. ἀλλὰ μὴν οἱ λέγοντες τὰς ὁρίσμε-
τῶν ἐνταῦθα γίνεσθαι καὶ τὰς ιδέας ὑσίας ποιεῖσι τὰς ιδέας
τῶν αἰδητῶν· οἱ γὰρ ὁρίσμοι ἐκάστου τὴν ὑσίαν δηλοῦσι καὶ καὶ τὰ
οἰκεία εἶδη γίνονται· τὸ γὰρ εἶναι ἐκάστου, ὅ ἐστιν ὁρίσμος δηλωτικός,
καὶ τὴν οἰκείαν ὑσίαν. ὕτω τε εἶεν ἂν αἱ ιδέαι τὰ εἶδη τῶν 10
τῆδε. Alex.

991b "ἐν — ἔστιν." τὸ μὲν "λέγομεν" ὁμοίως εἴρηξεν τοῖς πρότερον·
3. κοινῇ γὰρ τὴν δόξαν ὡς ἔσαν καὶ αὐτῶν (·). δεῖκνυσιν δὲ ψευδὸς
ὅτι τὸ εἰρημένον ἐν τῷ Φαίδωνι. εἴρηξεν μὲν γὰρ ὅτι καὶ τῶν εἶναι τὰ ἐν-
ταῦθα καὶ τῶν γίνεσθαι αἰτία τὰ εἶδη· τῶτο δὲ ἔκ ἀληθές, εἴγε 15
ἀδύνατον, ὡς προείρηξεν, χωρὶς τὴν ὑσίαν εἶναι καὶ τὸ ἐκείνη ὑσία.
εἰπὼν δὲ "καὶ τῶν εἶναι καὶ τῶν γίνεσθαι," ὅτι μὴδὲ τῶν γίνεσθαι νῦν λέ-
γει (·). πῶς γὰρ ὅδε τῶν γίνεσθαι; καὶ γὰρ εἴη τὰ εἶδη, ὅμως ἔκ
αὐτὰ αἰτία τῶν καὶ εἶναι τινα καὶ γίνεσθαι πρὸς ἐκεῖνα· ὅδε γὰρ ἔστι
πρὸς αὐτὰ ὅθεν μὴ ὄντος τῶν κινῶντος καὶ ποιῶντος· ὅ γὰρ δὴ αἱ ιδέαι 20
αὐτοῖς εἰσιν αἰτίαι ὡς ποιεῖσαι. ὅτι γὰρ τὸ ποιεῖν τοῖς γιγνομένοις
αἰτίον καὶ ὅ ἐστιν παράδειγμα, ἔδειξε διὰ τῶν πολλὰ καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι
ὧν ἔφασιν ιδέας εἶναι, ὥσπερ τὰ τεχνητά· οἰκία γὰρ καὶ δακτύ-
λιος ὅ ἐστιν πρὸς ιδέας. εἰ δὲ ταῦτα, καὶ μὴ ὄντων εἰδῶν ὅθεν κωλύει
καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι τῶν τὸ ποιεῖν ἔχειν, ὅδε τὰ ὧν φασὶν ιδέας εἶναι 25
κωλυθήσεσθαι καὶ εἶναι τε καὶ γίνεσθαι καὶ μὴ ὅσων τῶν ιδεῶν (·). δι-
ὰς γὰρ αἰτίας γίνεσθαι τὰ ὧν ἔφασιν ιδέας εἶναι, διὰ τὰς ὁμοίας ἔσαι
καὶ τὰ ὧν φασὶν· ὡς γὰρ ἐκεῖνα καὶ τέχνην γίνεσθαι ὅ ἐστιν πρὸς ιδέαν τινα,
ὕτω καὶ τὰ καὶ φύσιν ἔσαι καὶ τὴν φύσιν χωρὶς παραδείγματος,
ἀνάλογον ὄντος τῶν μὲν γεννῶντος τῶν τεχνίτη, τῶν δὲ θήλεος τὴν τῆς 30
ὑλῆς χώραν ἐπέχοντος· τὰ μὲν γὰρ παραδείγματα ἄχρηστα μὴ ὄντος
τῶν ποιῶντος πρὸς αὐτά, τὸ δὲ ποιεῖν τι ὅ ἐστιν κωλύει ποιεῖν καὶ χω-
ρὶς παραδείγματος, ὡς αὐτοὶ συγχωρῶσιν ἔχειν ἐπὶ τῶν τεχνη-
τῶν. id.

(·) "ἐν δὲ τῷ Φαίδωνι ὕτως λέγομεν." ὅτι τῶν Πλάτωνος 35
ἔστιν ὁ Φαίδων, σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης δηλοῖ· ἀντιλέγων γὰρ πρὸς τὸν
Πλάτωνα παράγει μαρτυρίαν ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ εἰρημένων ἐν τῷ
Φαίδωνι. καὶ ἐν τοῖς Μετεώροις δὲ παρήγαγε τὸν Φαίδωνα, ἡνίκα
περὶ τῶν Ταρτάρου λόγον ἐποιεῖτο. Παναίτιος γὰρ τις ἐτόλμησε νο-

θεῦσαι τὸν διάλογον. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἔλεγεν εἶναι θνητὴν τὴν ψυχὴν, ἐβέ-
λετο συγκατασπᾶσαι καὶ τὸν Πλάτωνα· ἐπεὶ ἔν ἐν τῷ Φαίδωνι σα-
φῶς ἀπαθανατίζει τὴν λογικὴν ψυχὴν, τῷ χάριν ἐνόθευσε τὸν διά-
λογον. ἐν δὲ τῷ Φαίδωνι φησιν ὁ Πλάτων ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἀθά-
νατος, καὶ ὡς ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ἔφασκε, περὶ τῆς τῷ κόσμῳ
ψυχῆς λέγει. καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ δὲ ἀθανατίζει τὴν ψυχὴν, ἀλλ'
ὅμοιως ὡς ἐν τῷ Φαίδωνι. τὸ ἔν λέγομεν ὁμοίως εἴρηξεν τοῖς
πρότερον· κοινῇ γὰρ τὴν δόξαν ὡς ἔσαν καὶ αὐτῶν, ἐπεὶ δὲ τῶν αὐτῶν
διδασκαλείς ἦν. Asclep.

(·) καὶ τῶν μὲν εἶναι (αἰτία) λέγει περὶ τῶν θείων σωμάτων, 991b
ἐπεὶ δὲ αἰεὶ ὑπάρχουσιν, τῶν δὲ γίνεσθαι περὶ τῶν τῆδε. ἢ τὸ εἶναι 4
φησιν περὶ τῶν τῆδε καὶ τὸ γίνεσθαι· εἰσὶ μὲν γὰρ αἰεὶ τὰ εἶδη, γινόμενα
δὲ τὰ καθ' ἑκάστα. id.

(·) ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος προσέχων τῷ δόγματι, μάλ- 991b
λον δὲ τῷ πατρὶ τῷ δόγματος, ἔλεγεν ὅτι τῶν φύσει ὑπάρχουσιν 7.
αἱ ιδέαι καὶ τῶν εἰδῶν· ὅ γὰρ τῶν καθ' ἑκάστα, ἐπεὶ ὕτως ἀπειροὶ
εἰσιν αἱ ιδέαι. τῶν δὲ τεχνητῶν ὅ φασιν εἶναι ιδέας, ἀλλὰ λόγους
ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ποιῶντων· ἔκ ἡδύνατο ἔν φύσιν ποιεῖν μὴ ἔχουσα
ἐν ἑαυτῇ τὰς δημιουργικὰς λόγους, ὥσπερ ὅδε ὁ ἰατρὸς ἐποίει
ὑγίαν μὴ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὰς λόγους τῆς ὑγείας. ὁμοίως δὲ καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. id.

"ἔτι — ἔσονται;" πειρᾶσθαι καὶ καὶ ταύτην τὴν δόξαν, καθ' ἣν 991b
ἀριθμὸς ἔλεγον τὰς ιδέας, εὐθύνην τὸν λόγον· εἰ γὰρ ἀριθμὸς μὲν 9.
ἔλεγον αὐτάς εἶναι, μὴ δύνασθαι δὲ ἀριθμοὶ εἶναι, δηλὸν ὅτι ὅδε
εἶεν ἂν κατ' αὐτὴν (·). ἔτι ζητεῖ, εἰ εἰσιν αἱ ιδέαι ἀριθμοί,
πῶς αἰτίοι ἔσονται τοῖς ἐνθάδε; πότερον ὅτι καὶ τὰ ἐνθάδε εἰσιν ἀριθ-
μοὶ ὥσπερ καὶ αἱ ιδέαι, ἕτεροι δὲ ἐκείνων τε δηλονότι, ἀλλὰ καὶ
ἀλλήλων ὡς ἀκείναι ἀλλήλων ἕτεροι, καὶ ἄλλος μὲν ἔστιν ἀριθμὸς
ἄνθρωπος ἄλλος δὲ ἵππος, ἄλλος Πλάτων καὶ ἄλλος Σωκράτης,
καὶ καὶ τὴν διαφορὰν τῶν ἀριθμῶν διαφέρειν ἀλλήλων τὰ ὄντα;
ἀλλ' εἰ τῶτο, πῶς αἰτίοι ἐκείνοι οἱ ἀριθμοὶ οἱ τῶν ιδεῶν τοῖς ἐν-
θάδε ἀριθμοῖς, ἐν οἷς ἔστι τὰ ὄντα, ἔσονται; εἰ γὰρ καὶ εἶεν ἴσοι οἱ ἐν-
ταῦθα ἐκείνοις, ὡς εἶναι φέρεται εἰπεῖν πεντάδα τὸν τε αὐτοάνθρωπον
καὶ τὸν αἰδητόν, ἀλλὰ τὴν μὲν αἰδητὸν πεντάδα τὴν δὲ μὴ αἰδητὸν, πῶς
ἐκείνη ἢ πεντάς ταύτην τῇ πεντάδι αἰτία ἔσαι τῶν εἶναι; ὅ γὰρ δὴ οἱ
ἴσοι ἀριθμοὶ ἀλλήλοις τῶν εἶναι αἰτίοι· πῶς γὰρ ὅλως ἀριθμὸς ἀριθμῷ
αἰτίος τῶν εἶναι; Alex.

(·) ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ λόγοι τινὲς ἔσονται ἑτέροις πρὸς
ἕτερον· οἷον εἰ ἔστι Καλλίας λόγος ἐν ἀριθμοῖς ἐκ πυρὸς καὶ ὕδατος

3 — 11. apud Asclep. || 4. ὑσία· ὥστε πῶς αἱ ιδέαι ὑσίοι τῶν πραγμάτων ὑπάρχουσιν, ὕσαι χωριστὰ κατ' αὐτὰς; εἰ ἔν Asclep. || 5. εἰ δὲ εἰσι κεχωρισμέναι] ὥστε Asclep. || 9. δηλωτικὸς καὶ κατὰ M. || 10. τε ἂν εἶεν αἱ Asclep. || 16. χωριστὴν ὑσίαν A. || 17. dixit, ut sint hae res et ut fiant. nunc docet ideas non esse causas ut res nostrates fiant Sepulv. || 20. ὅθεν om A. || 20 — 34. apud Asclep. || 21. αὐτοῖς Asclep., αὐταῖς M., αὐταῖς A. || 23. φασὶν Asclep. || 24. ιδέαν Asclep. || 25. τὰ om M. || 29. καὶ τὰ om A. || τὰ φύσει ἔσαι M. || 32. τῶν δὲ ποιῶντι Asclep. || 3. λογικὴν om Asclep. || 5. ἡμέτερος φιλόσοφος Asclep. || 6. ἀπαθανατίζει Asclep. || 19. τὰς ποιητικὰς λόγους Asclep. || 24. haud dubie per ipsos nullae sunt ideae Sepulv. || 25. ζητεῖ δὲ ὅτι εἴπερ εἰσιν Asclep. || 26. αἰτίαι Asclep. || τοῖς] τῶν M. || 28. ἄλλως M. || 32. γὰρ] δὴ M. || 35. ἔστι A. || 36. πῶς εἶναι αἰτίοι A, αἰτίοι τῶν εἶναι Asclep.

καὶ γῆς, καὶ αὐτοάνθρωπος, τῆς δὲ ἰδέας, εἴτε ἀριθμὸς τις ἐστὶν εἴτε καὶ μή, ὅμως ἔσται λόγος ἐν ἀριθμοῖς τινῶν ἢ ἰδέα καὶ ἔκ ἀριθμὸς. αὐτοὶ δὲ τὰς ἰδέας ἀριθμὸς βύλων εἶναι. Asclep.

991b "εἰ — ἐνταῦθα." πρόκειτο μὴ αὐτῷ δεῖξαι ὅτι αἱ ἰδέαι, εἰ

13. ἀριθμοὶ εἰσὶν, ἢ δύναντο εἶναι αἰτίαι τοῖς ἐνταῦθα (ε). ὁ δὲ δεῖξαι 5 βυλόμενος, πρῶτον μὴ ἔλαβε τὸ καὶ τὰ ἐνθάδε, ἀ φάσι πρὸς ἐκείνα γίνεσθαι, ἀριθμὸς λέγεσθαι εἶναι ὑπ' αὐτῶν ἴσως ἐκείνοις αἰτίοις ἔσιν, ἔκ ὄντας τῆς αἰτίας, καὶ ἐδείξεν ὅτι ἔδωκε οἱ ἴσοι ἀριθμοὶ τοῖς ἴσοις αἰτίαι τῶ εἶναι δύναντο εἶναι, ἔδωκε οἱ μὴ εἶναι αἰτίοι οἱ δὲ μή (ε). ἡνὶν δὲ πάλιν λαμβάνει τὰ ἐνταῦθα μὴ ἀριθμὸς εἶναι λέγεσθαι ὑπ' 10 αὐτῶν, ἀλλ' ἐν λόγῳ τινὶ ἀριθμῶν συνεχῶς, ὁ καὶ βύλων λέγειν καὶ δείκνυσιν ὅτι ἔδωκε αἱ ἰδέαι καὶ ἐκείνοι οἱ ἀριθμοὶ αἰτίαι δύναντο εἶναι τοῖς ἐνθάδε ἔσιν ἐν ἀριθμῶν λόγῳ. βυλόμενος δὲ δεῖξαι τί ἐστὶ τὸ λέγειν λόγους ἀριθμῶν τὰ ἐνταῦθα εἶναι, παρέθετο τὴν συμφωνίαν. καὶ γὰρ ἡ συμφωνία ἔκ ἀριθμὸς ἐστὶν ἀλλὰ λόγος 15 τις ἀριθμῶν, τῆς δὲ πράγματι τινὰ λόγον ἀριθμῶν πρὸς ἀλλήλα ἔχοντα. τὸ γὰρ ἐν διπλασίῳ εἶναι ἐν λόγῳ ἀριθμῶν ἐστὶν εἶναι, ὅπερ ἔχει ἡ διὰ πασῶν συμφωνία. ἐν ταύτῃ γὰρ αὐτῇ τὸ εἶναι, καὶ αὐτὴ πάλιν ἄλλη ἐν ἐπιτρίτῳ, καὶ αὐτὴ πάλιν ἄλλη ἐν ἡμιόλιῳ, ἀ πάντα ἀριθμῶν εἰσὶ λόγοι. εἰ δὲ καὶ τὰ ὄντα πάντα λέγοι τις λόγους ἀριθ- 20 μῶν εἶναι, ἔδωκε ἔτι αἰτίαι αἱ ἰδέαι καὶ οἱ ἀριθμοὶ ἐκείνοι τῆς αἰτίας ἔσονται. εἰ γὰρ τῶ τῶτο, ἔδωκε ἐπ' ἐκείνοις οἱ ἀριθμοὶ ἐστὶ ἔσονται. εἰ γὰρ ἐστὶ τὰ ἐνταῦθα λόγοι τινὲς ἀριθμῶν, δηλονότι τινὰ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς ἀ τὸν λόγον ἔχει τῶτον ἐν ᾧ ἐκάστῳ αὐτῶν τὸ εἶναι, ὥσπερ ἡ συμφωνία λόγους ἀριθμῶν ἔσται ἔχει τὸ ἐν ὑποκείμενον καὶ φύσιν τινὰ 25 ὑποκείμενην ἣς ὁ ὅρισμός ἐστὶ καὶ λόγος ἢ συμφωνία, καὶ ἐστὶ τῶτο οἱ φθόγγοι. εἰ δὲ καὶ τὰ πράγματα πρὸς τὰς ἰδέας λεγόμενα τὸ εἶναι ἔχει ἐν λόγῳ ἀριθμῶν, ἐστὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ὑποκείμενον ὁ τὸν τῶν ἀριθμῶν λόγον ἀναδεχόμενον ποτὲ μὴ ἄνθρωπος γίνετο ποτὲ δὲ ἄλλο τι, καὶ τῆς διαφέροντας λόγους ἄλλοτε ἄλλο γινόμενον, ὡς ἡ 30 συμφωνία τῇ τῶν ἐν τοῖς φθόγγοις λόγων ἑτερότητι. τῶτο δὲ ἔκ ἄλλο τι εὐρεθήσεται ὅν ἢ τὸ ὑποκείμενον καὶ ἡ ὕλη, ἣς ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν λόγῳ τινὶ ἐκάστον ἔσται τῶν ὄντων, οἷον πυρὸς ἀέρος ὕδατος γῆς, ἢ ὅτι ποτε ἂν καὶ τῶ τῶτο. ἐν γὰρ πᾶσι τῶν λόγων πρὸς ἀλλήλα τὸ εἶναι τοῖς ἐξ αὐτῶν καὶ εἰδοπεποιήσθαι. εἰ δὲ τῶτο, δεῖξαι καὶ τὰς 35 ἰδέας παραδείγματα τῶν ἔσται καὶ αὐτὰς λόγους ἀριθμῶν εἶναι καὶ ἔκ ἀριθμὸς ἀπλῶς. εἰ γὰρ ὁ Καλλίας φέρε εἰπεῖν ἢ ὁ ἄνθρωπος ὁ ὡμοιωμένος τῇ ἰδέᾳ λόγος ἐν ἀριθμοῖς τισὶν ἐστὶ πυρὸς καὶ γῆς καὶ

ὕδατος καὶ ἀέρος ἢ ἄλλων τινῶν ὑποκειμένων, ἔσται καὶ ἡ ἰδέα ἀριθ- 5 μὸς εἶναι λεγόμενος ὁ αὐτοάνθρωπος, πρὸς ἣν ὁ ἄνθρωπος λόγος ἐν ἀριθμοῖς, ἦτοι τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν, εἰ εἴη τῶτο ὑποκείμενον ἐν αὐτοῖς (τῶτο γὰρ ἐσήμανε διὰ τῶ "εἴτε ἀριθμὸς τις ὢν εἴτε μή"), καὶ ἔκ ὁ αὐτοἀριθμὸς. ἢ γὰρ ὁ ἀριθμὸς αἰτίος τῶ ἐναριθμῶν λόγῳ εἴη. ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ διαφέροντες γίνονται λόγοι. ἐν γὰρ τῷ εἴη καὶ ὁ διπλασίος καὶ ὁ ἡμιόλιος. εἰ δὲ τῶτο, ἔκ ἀριθμὸς ἀπλῶς ἡ ἰδέα. ἔδωκε γὰρ ἐστὶ ταῦτον ἀριθμὸς τε καὶ λόγος ἐν ἀριθμοῖς. ἔδωκε ἔστιν ἄρα ὁ αὐτοἀριθμὸς ἡ ἰδέα. ὥστε ἡ ἔκ ἀριθμοὶ αἱ ἰδέαι ἢ ἔκ αἰτίαι τοῖς τὸ εἶναι ἔχουσιν ἐν λόγῳ ἀριθμῶν. ἔσται δὲ ὁ λόγος πρῶ- 10 τον μὴ ἀναίρει τὸ εἶναι ἀριθμὸς τὰς ἰδέας, ἔπειτα καὶ συνθέτως δεί- κνυσιν αὐτάς, ἔκ ἀπλῶς. εἰ γὰρ εἰσὶ λόγοι ἀριθμῶν ἐκ πλειό- νων φθόγγων, καὶ ἔσται τὸ ἐν αὐταῖς ὑποκείμενον, ὅν ἐν λόγῳ ἀριθ- μῶν τὸ εἶναι ἐκ τῶν ἐκάστη ποιήσει. ἀκολουθήσει τε τῶ τῶ μὴδ' εἶναι τινὰ ἀριθμὸν. εἰ γὰρ μὴ ἐστὶν αὐτοἀριθμὸς, ἔδωκε ἂν ἀριθμὸς εἴη ἔδωκε τὰ ὄντα πρὸς παράδειγμα ἀριθμῶν. ἀλλὰ μὴν μὴ ὄντος ἀριθμῶν ἔδωκε λόγους ἀριθμῶν εἴη ἂν, ὥστε ἔδωκε ἐν λόγῳ ἀριθμῶν οἷον 15 τε λέγειν αὐτοῖς τὰ ὄντα εἶναι. τὸ δὲ "ἔδωκε ἔσται τις διὰ ταῦτα ἀριθμὸς" ἴσον ἂν εἴη τῷ ἔδωκε ἔσται διὰ ταῦτα ἡ ἰδέα ἀριθμὸς, ἐπεὶ μὴ τὸ ἐν λόγῳ ἀριθμῶν ὅν ἡδὴ ἀριθμὸς. Alex.

(ε) εἰ δὲ πάλιν φῶσι μὴ εἶναι ἀριθμὸς τὰ αἰδητὰ πράγ- 991b ματα, ἀλλὰ λόγους ἐξ ἀριθμῶν συγκειμένους, ὥσπερ καὶ ὁ Ἐμπε- 9. δοκλῆς ἔλεγε περὶ τῶ ὅθεν ὅτι ἐκ τοσῶνδε λόγων σύγκειτο, οἷον πυρὸς μὴ ἔχει τοσόνδε γῆς δὲ τοσόνδε, καὶ ἔτιως ῥαδιόν ἐστὶ διε- λέγεσθαι αὐτὴς. Asclep.

(ε) ὁ δὲ ἥρως Ἀρμυνῆος ὁ Πρόκλος μὴ γεγωνὸς ἀκροατῆς, 991b ἐμὴ δὲ Ἀσκληπιδίου διδάσκαλος, ἔλεγεν ὅτι συμβολικῶς ἐκείνοι 13. ἔλεγον τὰς ἰδέας ἀριθμὸς. ἔπειτα γὰρ τῆς τῆς ψηφισμένης, ἐπεὶ τῶ ὄντι εὐλόγως αὐτῶν ἐλαμβάνετο ὁ Ἀριστοτέλης. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἀριθμοὶ περατῶσι καὶ περιορίζονται τὰ πράγματα ὧν εἰσὶν ἀριθμοὶ, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ εἶδη περιοριστικὰ τῆς ὕλης, συμβολι- κῶς ἀριθμὸς προσηγόρευσε τὰς ἰδέας. διὸ καὶ τὰ αἰδητὰ καὶ τὰ νοητὰ ἀριθμὸς ἔλεγον. ὥσπερ γὰρ λέγει καὶ τὸ μέτρον ἔσται καὶ τὸ μετρεῖμενον, ἔτιως ἔφασκον καὶ τὰ νοητὰ καὶ τὰ αἰδητὰ ἀριθμὸς, ἀλλὰ τὰ μὴ νοητὰ ἀριθμὸς μετρητικὸς, τὰ δὲ αἰδητὰ ἀριθμὸς 20 μετρεῖμενος. id.

"εἰ — πῶς;" ὅτι μὴ οἷον τε ἀριθμὸς τὰς ἰδέας εἶναι δεῖ- 991b κνυσι καὶ διὰ τῶ ἐκ μὴ πολλῶν ἀριθμῶν συντεθειμένων ἕνα ἀριθμὸν 21.

8. τῶτες] αὐτὸς Asclep. || 14. παρέθετο εἶναι τὴν Asclep. || 18. αὐτῇ M. || lege εἶναι ἔχει, καὶ || 22. ἔδωκε ἐκείναι ἀριθμοὶ ἐστὶ ἔσονται Asclep., non iam in illis erunt numeri Sepulv. || 23. ἐστὶ] εἰσὶ Asclep. || 24. τῶτων Asclep. || 25. ἐν om Asclep. || καὶ φησὶ τινὰ Asclep. || 26. ἀριθμὸς Asclep. || 27. εἰ δὲ καὶ τὰ Asclep. || 28. ἔχειν λόγῳ Asclep. || 30. ὥσπερ ἡ M. || αἱ συμφωνίαι Asclep. || 31. δὲ ἢ καλῶς ὅτι εὐρεθήσε- 32. ἢ om A.

1. ὅρισμός Asclep. || 4. αὐτοῖς ἢ ἄλλων τινὲς δ' τι ποτ' ἂν, ἢ ἐν αὐτοῖς (τῶτο Asclep. || τις — 5. αὐτοἀριθμὸς om Asclep. || 6. εἴη] εἶναι Asclep. || ἀριθμῶν om V. || γίνονται οἱ λόγοι Asclep. || 7. εἴ] εἰ Asclep. || 8. ἐναριθμὸς A. || 9. ὁ] τις Asclep. || ἡ — 10. εἶναι om Asclep. || 10. ἡ ἰδέαι ante ἔχουσιν add Asclep. || 12. ἀπλῶς Asclep. || εἰ γὰρ λόγοι ἀριθμῶν ἐκ πλειόνων φθόγγων τι ἔσονται καὶ ἔσται αὐταῖς ὑποκείμενον τι ἢ ἐν λόγῳ ἀριθμῶν τὸ εἶναι αὐτῶν ἐκάστη ἀκολουθήσει τε τῶτοις Asclep. || 14. quod in proportionem numerorum ipsarum cuique suum esse efficiat Sepulv. fortasse legendum εἶναι αὐτῶν ἐκάστη. || 15. αὐτὸ om Asclep. || 16. ἔδωκε τῶν ὄντων πρὸς παράδειγμα ἀριθμὸς Asclep. || 19. ἰδέα ὁ ἀριθμὸς A. || 20. ἡδὴ om Asclep.

γίνεσθαι (τὰ γὰρ τρία καὶ τέσσαρα συντεθέντα ἀλλήλοις ἕνα ἀριθμὸν ἐν ἑπτά ποιεῖ), ἐξ εἰδῶν δὲ πλείονων συντεθέντων μὴ οἷόν τε ἐν εἶδος γενέσθαι ('). ὁ γὰρ τὸ ἀνθρώπου εἶδος καὶ τὸ κύνος, ἂν ἔτω τύχη, συντεθέντα ἐν εἶδος ποιεῖ (*). ὁ γὰρ ἐπεὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον περιέχει, σύνθετον ὁ ἀνθρώπος ἐκ ζῶον τε καὶ ἄλλου εἶδος. ἔτε γὰρ τὸ ζῶον καθ' αὐτὸ ὑφέως εἶδος ἐστίν, ὅτε ὁ ἀνθρώπος χωρὶς τοῦ ζῶον ἀνθρώπος εἶναι δύναται, ἀλλ' ἐστὶν ἐκάστη τῶν ἐν ὑπόστασει ζῶων τὸ ζῶον μόνον. ἕκαστος δὲ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἐν τῷ συνθετῷ μέρος τῆ ὅλης γίνεσθαι σωζόμενος αὐτός. ὥστε ἔκ ἑν ἑῶν αἱ ἰδέαι ἀριθμοί. εἰ δὲ τις λέγοι καὶ τῶν ἰδεῶν ἐκάστην ἐκ πλείονων ἰδεῶν εἶναι, οἷον ἐν ἀνθρώπῳ ἐκ ζῶον καὶ οἰκίας φέρε εἰπεῖν, πρῶτον μὲν ἔχ' ἀπλῆς ἔτι αἱ ἰδέαι ἔσαν. αὐτοῖς ἀλλὰ σύνθετοί, ἔπειτα αἱ μὲν πρῶτον αὐτῶν αἱ δὲ δευτέραι. πρῶτον γὰρ τὸ ζῶον εἶδος, εἶτα τὸ ἀνθρώπου ἢ ἵππου. ἔτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν ἐκ πάντων τῶν διαφερόντων συντεθέντων εἰς ἀριθμὸς γίνεσθαι, ἐπὶ δὲ τῶν ἰδεῶν ἀδύνατον τῆτο. ὁ γὰρ πάντα τὰ διαφέροντα εἶδη ἐν τι ποιεῖ σύνθετον, οἷον ἵππου καὶ κύνων. ἔτι τὰ μὲν συντιθέμενα ἰδίᾳ προϋπάρχοντα συντίθενται. ἔχ' οἷον τὸ δὲ ἀνθρώπου καὶ ζῶον κεχωρισμένα ποτὲ ἢ λαβεῖν ἢ ἐπινοῆσαι. Alex.

(') ἐκ γὰρ ἡμιόνου καὶ ἵππου ἔκ ἑν ἂν ποτὲ γένοιτό τι εἶδος ἕτερον, 20 ὡς φησὶ καὶ Πορφύριος ἐν ταῖς Εἰσαγωγαῖς. Asclep. (')
991 b "εἰ — ἀλλήλῃς." εἰ τις, φησὶ, λέγει διὰ τῆτο μὴ ἐκ τῶν
22. εἰδῶν αὐτῶν συντιθεμένων ἐν εἶδος γίνεσθαι, ὅτι μὴδὲ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν συμβαίνει τῶν συντιθεμένων ἕνα γίνεσθαι ἀριθμὸν, ἀλλὰ τῶν μονάδων. πᾶς γὰρ ἀριθμὸς ἐκ μονάδων συνθέσθαι, ὅς τριῶν καὶ τετραδῶν, εἰ πλείους εἰσὶν ἀριθμοί. καὶ γὰρ ἡ μυριάς ἐκ μονάδων σύγκειται, ὅς χιλιάδων ἢ ἑκατοντάδων (*). εἰ δὲ καὶ τῆτο, ἀλλὰ τὰς γε ἰδέας μὴ καὶ τῆτο εἰκέναι τοῖς ἀριθμοῖς καθ' ὃ γίνεσθαι ἐξ ἐκείνων εἰς ἀριθμὸς, ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐκ μονάδων σύγκειται, ἀξίον παρ' αὐτῶν μαθεῖν πότερον αἱ μονάδες ἐξ ὧν αἱ ἰδέαι συντίθενται μόνων ὁμοειδεῖς εἰσὶν ἀλλήλῃς ἢ ἀνομοειδεῖς. εἴτε γὰρ ὁμοειδεῖς, πολλὰ φησὶ συμβήσεσθαι ἄτοπα, ὅς ἐκ ἐπὶ ἡγήκεν ὡς ὄντα γνώριμα (*). λέγει δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τῷ M τῆσδε τῆς πραγματείας. συμβήσεσθαι γὰρ τὸ πᾶσαν ἐκείνων τῶν μονάδων σύνθεσιν ἰδέαν ποιεῖν. εἰ γὰρ πᾶσαι αἱ μονάδες ὁμοειδεῖς, τί δήποτε αἶδε μὲν ἰδέαν ποιεῖσιν αἶδε δὲ ὅ; ἔτω τε πᾶς ἀριθμὸς ἰδέα ἔσται, ὅς ὁ τοσούτος καὶ ἐκ τοσούτων μονάδων ἐξ ὧν καὶ τὴν ἰδέαν βύλον σύγκειται, ἢ ἐκ τοσούτων, εἴγε ἐξ ὧν εἰσὶν, ὁμοειδεῖς πᾶσαι. ἔτι πᾶσαι αἱ ἰδέαι ὁμοειδεῖς ἀλλήλῃς ἔσονται κατ' ὅσον ἀλλήλων ἢ καὶ τὸ πλῆθος μονάδων διαφέρειν. ἔτω δὲ καὶ τὰ μετέχοντα αὐτῶν 40

(*) γρ. "ἀλλὰ ἐκ τῶν ἀριθμῶν." τὸ δὲ ἐν ἀριθμῷ ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν λόγων τὸ ἀριθμῶ. cod. Reg.

ὁμοειδῆ ἔσται ἀλλήλῃς, ἀλλ' ὁ δοκεῖ τὸ λογικὸν καὶ ἀλογον πλῆθει τινὲ διαφέρειν, ἀλλὰ ποιότητι μάλλον. εἰ γὰρ λέγοιεν ἐν ἐλάττωσι τὸ ἀλογον εἶναι μονάσι, δηλὸν ὅτι ἂν προσεθεῖσι μονάδες τῷ ἀλόγῳ, αἷς ὑπερεῖχε τὸ λογικὸν τοῦ ἀλόγου, τὸ ἀλογον λογικὸν ἔσται. τοιαῦτα μὲν τὰ ἄτοπα, εἰ ὁμοειδεῖς αἱ μονάδες ὑποτεθεῖεν. εἰ δὲ ἀνομοειδεῖς λέγοιεν αὐτάς, αὐτὰς ἐπιφέρει τὰ ἄτοπα τὰ ἐπόμενα. εἰ γὰρ μήτε αἱ κοινὰ ἀλλήλῃς ὁμοειδεῖς, μήτε πᾶσαι πᾶσαι ὁμοειδεῖς αἱ μονάδες, μὴδὲ αἱ αὐταὶ καὶ τὸ εἶδος (ταῦτα γὰρ δηλωτικὸν τὸ "μήτε αἱ αὐταὶ"), ἀλλ' ἔσται τις ἐν αὐταῖς διαφορὰ ὡς τὰςδε μὲν ἰδεῶν εἶναι ποιητικὰς τὰςδε δὲ μή, ἢ τὰςδε μὲν τῶνδε τὰςδε δὲ τῶνδε, τίς ἔσται ἢ ἐν αὐταῖς διαφορὰ ἀπαθείς πᾶσαι ὅσαι καὶ μὴδεμίαν διαφορὰν καὶ μὴδὲν ἐν αὐταῖς ἀναδέξασθαι δυναμέναις; μόνῃ γὰρ ἐν μονάσι διαφορὰ, ὡς εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Φυχῆς (c. 4 p. 409 a 20), θέσις. ἀλλ' αἱ θέσις ἔχουσαι μονάδες ἐκείτι μονάδες ἀπλῶς, ἀλλὰ σώματα καὶ σχήματα (*). ὁ δὲ γὰρ τῶν εὐλογῶν ὁδὸς ὁμολογούμενον τῇ περὶ τῶν μονάδων νοήσει. τὸ δὲ πρὸς τὴν λέξιν, εἰπὼν πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες, καὶ τί τὸ "πῶς ἔχουσιν" εἶπεν, ἐπὶ ἡγήκεν. ἢ γὰρ ὁμοειδεῖς ἢ ἀνομοειδεῖς αὐτάς εἶναι ἀλλήλῃς. Alex.

(*) εἰ — αὐτῶν. φησὶν ὅτι εἰ μὴ γίνεσθαι ἢ σύνθεσις ἐξ 991 b αὐτῶν, τατέσιν ἐκ τῶν ἑπτά καὶ τῶν τρία, διότι ἔκ ἀπόλλυται τὰ 22. οἰκεία εἶδη, ὡς εἶρη, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀριθμῶν, τατέσιν ἐκ τῶν μονάδων, ἐστὶν ἢ σύνθεσις. γράφει δὲ "ἐκ τῶν ἀριθμῶν," ἵνα δηλώσῃ τὸ ἐκ τῶν λόγων τὸ ἀριθμῶ, "οἷον ἐν τῇ μυριάδι" ὡς φησὶν αὐτὸς "πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες;" Asclep.
(') εἰ μὲν φασὶν ἀνομοειδεῖς αὐτάς εἶναι, παρὰ τὰ 991 b κῶντα αὐτοῖς λέγουσιν. ἢ γὰρ μονὰς πρὸς τὸ σημεῖον, ὡς εἶρη ἐν 24. τῇ Ἀποδεικτικῇ (Analyt. Post. 1 27), θέσει καὶ μονῇ (?) διαφέρει. αὐτοὶ δὲ ταύτας τὰς ἰδέας ἔχ' ὑπατίθενται θέσιν ἔχειν, εἴγε καὶ νοητάς αὐτάς εἶναι πρεσβεύουσιν. ὥστε ὁ δύναται εἶναι τὰς μονάδας κατ' αὐτὰς ἀνομοειδεῖς. ὁ δὲ γὰρ ἀλλήλων διαφέρειν καθ' ὅσον νοηταὶ ὑπάρχουσιν. εἰ δὲ πάλιν φῶσιν αὐτάς ὁμοειδεῖς εἶναι, δηλονότι πλῆθος μὲν γίνεσθαι ἐκ τῆς σύνθεσεως αὐτῶν, διάφορα δὲ εἶδη ὅς γίνονται, καὶ ἔσται ταῦτα ἀνθρώπου καὶ ἵππου καὶ τὸ εἶδος. ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον. εἰ δὲ φασὶν ἐκ μὲν τῆς τριάδος γίνεσθαι τὸν ἵππον, ἐκ δὲ τῆς τετραδῶς τὸν ἀνθρώπον, εἰαν προσεθεῖ μία μονὰς, γίνεσθαι ἐξ ἵππου ἀνθρώπου. ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον. καὶ ἐνταῦθα μὲν ὁ λέγει τὰ ἄτοπα τὰ ἐπακολυθθέντα, ὅπερ ἡμεῖς εἰρήκαμεν, ἀλλ' ἐν τῷ M. ἀντιλέγει γὰρ ἐκείσε ταῖς ἰδέαις. Asclep.

(*) τίς ἔσται αὐταῖς διαφορὰ ἀπαθείς τε ὅσιν; ἔτε γὰρ αἱ μὲν 992 a λευκαὶ αἱ δὲ μέλανες θέσιν δὲ ὁ δύναται εἰπεῖν, ἐπεὶ ὅτως ση- 2. μεῖα λέγουσι τὰς μονάδας. ἄλλως τε δὲ τὰ νοητά θέσιν ἔχειν ὁ βύλον. id.

7. ἐκάστων A. || 10. λέγει A. || 17. συνθετά A. || 18. δὲ om A.

2. τινῶν M. || 7. αἱ κοινὰ] ἐκεῖναι Asclep. || 9. μὴδὲ Asclep. || 10. ἢ — 11. τῶνδε om Asclep. || 16. declarat penes quid quaerat quomodo se habeant, num scilicet oporteat ipsas inter se eiusdem esse speciei an diversae Sepulv. || 26. φῶσιν Asclep. || 29. εἴγε αὐτάς καθ' αὐτάς εἶναι Asclep.

9918. "ἔτι — ἀριθμητική." εἰ ἀνομοειδεῖς αἱ μονάδες ἀλλήλαις καὶ
27. μὴ πάσαις πᾶσαι ὁμοειδεῖς, δῆλον ὡς ἄλλαι μὴ ἔσονται ἐξ ὧν αἱ
ιδέαι, ἄλλαι δὲ αἷς οἱ ἀριθμητικοὶ χρῶνται ὥστε ἔσαι ἕτερον γένος
ἀριθμῶν τι περὶ ὃ ἡ ἀριθμητική, καὶ ἕτερόν τι ἐξ ὧν αἱ ιδέαι. καὶ
ἐν αὐτῇ δὲ λόγον καὶ πάντα τὰ μαθηματικὰ περὶ ἕτερον γένος
ἔσαι, τῷτέστιν ἄλλο εἶδος ἀριθμῶν ἔξωσι τὰ μαθηματικά· τὰ γὰρ
μαθηματικὰ ἐστὶ τὰ μεταξὺ λεγόμενα τῶν τε πρὸς τὰς ιδέας τὸ
εἶναι ἐχόντων, ὃ ἐστὶν αἰδητὰ τε εἶδη καὶ ἐν τοῖς αἰδητοῖς, καὶ τῶν
ιδεῶν πρὸς ἃ ταῦτα τὸ εἶναι ἔχει ("). ταῦτα δὴ τὰ παρὰ τούτοις
τοῖς μαθηματικοῖς ὑποκείμενα ἕτερα ἢ τινὰ γένη ἔσαι καὶ ἑτέρου
εἶδους, εἰ ἔστιν εἰδητική τῶν ἀριθμῶν διαφορὰ τῶν τε ἐξ ὧν ταῦτα
ἔστι περὶ ἃ οἱ μαθηματικοί, καὶ τῶν ἐξ ὧν αἱ ιδέαι (ἀριθμοὶ γὰρ
αὐτοῖς καὶ τῶν μαθηματικῶν αἱ ἀρχαί, εἴγε πάντων τῶν ὄντων
ἀπλῶς) ἕτερα γένη ἔσαι. "ἀπλῶς" φησί, λέγων περὶ τῶν μα-
θηματικῶν. ἢ ἐκ τίνων αὐτοῖς ἀρχῶν ἔσαι, εἰ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν
ἐξ ὧν καὶ αἱ ιδέαι καὶ ὁ εἰδητικὸς ἀριθμὸς, ἅτινα πάντων ἀρχὰς ὑπέ-
θεντο; πῶς δὲ καὶ ἔτι αὐτοῖς μεταξὺ τὰ μαθηματικὰ ἔσαι τῶν τε
αἰδητῶν καὶ τῶν ιδεῶν, ἄλλης ὄντα φύσεως καὶ ἐξ ἄλλων ἀρχῶν;
πῶς ἂν ἔτι μεταξὺ εἴη τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτὰ λεγομένων
τὸ εἶναι ἔχειν, ὃ τῶνδε καὶ ὃ τῶνδε διαφορουσῶν τύπων τε καὶ ἐκεί-
νων· καὶ γὰρ τούτοις ἄλλων ἀρχῶν δεήσει. τὰ γὰρ ὡς ἐξ ἀφαιρέσεως
λαμβάνόμενα μεταξὺ ἐστὶν, ὅτι ἔστι δὲ ἐξ ἀφαιρέσεως τισὶν, εἰ ἐκ
τῶν αὐτῶν ἀρχῶν εἴη. ἔτι καὶ καὶ τούτο ἄτοπον τὸ μεταξὺ λέγειν
τὰ μαθηματικά, καθ' ὅσον ἀνθρώπου μὴ καὶ ἵππου καὶ τῶν ὕσιν τῶν
αἰδητῶν καὶ τῶν ιδεῶν ὅτι ἔλεγον μεταξὺ τινὰ, ἐπὶ δὲ τῇ ἀριθμῷ
καὶ τῶν μαθηματικῶν τούτο ἔλεγον· τί γὰρ τὸ αἴτιον τούτου; "αὐτῶν
δὲ" τῶν ιδεῶν εἶπεν, ἐπεὶ δὴ μὴ τῆς τῇ αὐτὸ προσηχῆς δηλῶνται.
Alex.

(^α) λέγομεν ὅτι ἡμεῖς πρὸς αὐτόν· καίτοι αὐτός, ὡς Ἀριστοτέλης, ἐγκαλεῖς αὐτοῖς ὡς διατρίψασι περὶ τὰ μαθήματα καὶ μὴ φροντίσασι φυσικῆς θεωρίας, ὡς εἶρηξεν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Ψυχῆς (c. 3), καὶ προῖων δὲ τῆτο ἐγκαλεῖς αὐτοῖς. εἰδέναι γὰρ χρὴ ὅτι ἐπεὶ δὴ μέσθην τάξιν ἀνεδέξατο ἡ ψυχὴ, καὶ ποτὲ μὲν ἐστὶν ἐν τοῖς νοητοῖς ποτὲ δὲ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ἐδεήθη καὶ φαντασίας, ἵνα δι' αὐτῆς φυλάττῃ τὴν τύπην τῶν αἰσθητῶν. χρεῖα ὅτι ἐστὶ μαθημάτων πρὸς συνθεσμον τῆς ἀσωμάτου φύσεως· ἀπὸ γὰρ τῶν μαθημάτων ἀνιμὲν ἐπὶ τὰ νοητά· ἔτε γὰρ ἀμέσως δυνατόν ἐστιν ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἐπὶ τὰ νοητά ἀνελθεῖν· ἔτε γὰρ δεῖ καὶ εἰρημένον ὑπερβάθμιον πόδα ἀποτείνειν. διὰ τῆτο ὅτι καὶ διαφόρους

ἐνέργειας προβάλλει πρὸς τὸ ἀμφίβιον τῆς ζωῆς αὐτῆς, ποτὲ μὲν νοερῶς ποτὲ δὲ μὴ αἰσθησεως ἐνεργῶσα. ἔχει δὲ καὶ φαντασίαν ἥτις τῶν μερικῶν ἀντιλαμβάνει· τὰ γὰρ καθόλου φανταστῆναι τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. ὥσπερ ἔν ψυχῇ μεταξὺ ἐστὶ τῶν αἰδίων καὶ φθαρτῶν, ἔτι καὶ τὰ μαθήματα μεταξὺ τῶν πάντη χωριστῶν εἰδῶν τῆς ὕλης καὶ τῶν ἀχωρίστων τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζομεν. τῆτο ἔν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἔδει αὐτὸς καὶ ἕτερον γένος ἀριθμῶ κατασκευάζειν, περὶ δὲ ἡ ἀριθμητικὴ καταγίνεσθαι, τῶτέστι τὰ μαθήματα, καὶ πάντα τὰ μεταξὺ λεγόμενα, τῶτέστι τὰ μαθήματα, ὑπὸ τίνων ἐστὶν ἀρχῶν ἡγῶν ἐκ τίνων, καὶ ποῖαι ἀρχαὶ τῶν μαθημάτων ὑπάρχουσιν. εἰπεῖν δὲ ἔδει αὐτὸν καὶ δι' ἣν αἰτίαν μεταξὺ ἐστίν· τὰ μαθήματα γὰρ μεταξὺ, εἰ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν ἐξ ὧν καὶ αἱ ἰδέαι καὶ οἱ εἰδητικοὶ ἀριθμοί, ἀ τινὰ πάντων ἀρχὰς ὑπέθεντο, τίνων καὶ κοινωνίαν καὶ οἰκειότητα μεταξὺ τί ἐστι; ταῦτα δὲ ἑτέρου γένους καὶ ἑτέρας ὄντα φύσεως, πῶς ἂν ἔτι μεταξὺ εἴη τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτὰς λεγομένων καὶ εἶναι ἔχειν τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν νοητῶν; Asclep.

“ἔτι — τινος.” ἐπεὶ ἡ δυάς ἐστιν ἀρχή (λέγοι δ’ ἂν τὴν ἀόρι-991 δ
ζόν), πάντα δὲ τὰ ὄντα ἢ ἀρχαὶ ἢ ἐξ ἀρχῶν, εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ 31.
δυάδι τῇ ἀρχῇ ὑπ’ αὐτῶν τιθεμένη μονάδες, ἐπεὶ μὴ εἰσιν ἀρχαὶ
αὐτῇ (ἢ γὰρ δυάς ἀρχὴ αὐτῇ), αἱ μονάδες αἱ ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν
ἀρχῶν ἔσονται. ἐκ τίνων ὅν; δεήσει γὰρ ἑκατέραν αὐτῶν ἐκ τῆς
δυάδος εἶναι. ἄτοπον δὲ τὰ μόρια τῆς δυάδος ἐκ τῆς δυάδος
συγκεῖσθαι λέγειν καὶ τὴν μονάδα ἐκ δυάδος εἶναι. ὅ γὰρ δὴ ἑκατέρα
τῶν τῶν ἐν τῇ μονάδι δυάδων ἀνα εἶ, ἢ εἰδοποιός πως ἀρχὴ
λέγει. πολλὰ γὰρ αὐτῇ ἐκείνῃ ἀντι πρότεροι τῆς δυάδος. καίτοι
ἀδύνατον, αἱ μονάδες αἱ ἐν τῇ δυάδι πρότεροι μὴ ἔσονται τῆς δυάδος
καὶ λόγον, εἴτε ἐκ τῶν τῇ δυάδι τ’ εἶναι, ἀρχὴ δὲ τῷ ἕκ τινος τὰ
ἐξ ὅ. ἀδύνατον δὲ τῷτο λέγειν τοῖς λέγεσιν ἀρχὴν τὴν δυάδα.
ἔσαι γὰρ τις ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς καὶ πρῶτόν τι τῆς ἀρχῆς. Alex.

“ἔτι — συλλαμβανόμενος.” ἐπεὶ ἐκάσῃ ἰδέα ἐν τί ἐστιν, 992^a
 ἀριθμὸς δὲ ἐκάσῃ ἰδέα, διὰ τί εἷς; καὶ ὑπὸ τίνος, τῶν ἀριθμῶν¹.
 τινὸς ἐκ τῶν μονάδων προελθόντος, ἐν τι τὸ ἐξ αὐτῶν γίγνεσθαι; καὶ
 τί τὸ εἰδοποιῶν καὶ ἐνοποιῶν αὐτῶν; καὶ πῶς ἐν τι γίγνεσθαι; εἰ γὰρ μὴ
 εἷς, οὐδὲ ἡ ἰδέα ἀριθμὸς· ἐν γὰρ ἡ ἰδέα· εἰ δὲ εἷς, διὰ τί εἷς; καὶ
 ὑπὸ τίνος τὸ ἐν εἶναι αὐτῶν; εἰ γὰρ ἐστιν ἐνοποιῶν τὰς ἀριθμὸς καὶ
 ποιῶν τὰς ἰδέας, οὐκέτι αἱ ἰδέαι ἐν ἀριθμοῖς ἔσονται, ἀλλ’ ἐκεῖνο
 μᾶλλον ὃ ἐπαύσειν αὐτὰς τῇ πλήθει, ἕνα δὲ ἐποίησεν ἕκαστον
 αὐτῶν· ἄλλο γάρ τι ἢ δεκάς παρὰ τὰ δέκα. id.

01 24. μὲν ἀνδράπῳ Κ. καὶ ἡ πόλις καὶ οἱ πολῖται ἡ πόλις αὐτῶν

22. αὐτῶν om *M.* || 24. neque enim utraque horum dualitatum in unitate contentarum referetur ad unitatem, quae principium informans quodammodo dicitur Sepulv. || 25. ἀνα σεται *M.* || 26. hae namque multo priores sunt quam illa dualitas, itaque unitates quae sunt in dualitate priores erunt ratione quam ipsa dualitas, siquidem ab his esse dualitati suppetit; est autem principium eius quod ex aliquo fit id ex quo fit. at hoc fieri non potest, si dualitas principium esse dicatur Sepulv. tanquam legerit πολὺ γὰρ αὐται ἐκείνης ἄν. || 27. lege ἀδύνατον ei ai. || 32. et cui numero, qua unitate adiuncta, quod ex ipsis conflatur, unum efficitur? aut a quo in specie et unitate constituitur? breviter, quomodo unum efficitur? nam si non est unus Sepulv. || 33. καὶ — 34. γίνεται om *V.*

992^a "ἔτι — διάφοροι." ἂν ἡ ἀδιάφοροι γεγραμμένον, τοῖσιν ἂν
 2^a εἴη τὸ λεγόμενον. τοῖς τὸ ἐν ἀρχὴν ὑποτιθεμένοις καὶ τὸτο ἄτοπον
 ἂν ἔποιτο τὸ κοινὸν κατηγορούμενον φοιχείον λέγειν εἶναι τῶν ὧν
 ἐστὶ κοινόν, ὅπερ ἀδύνατον. εἰ γὰρ εἰσιν αἱ μονάδες τῆς αὐτῆς
 φύσεως, ἔσαι κείμενον κατ' αὐτῶν κατηγορούμενον τὸ μονάδ· 5
 ἀλλὰ μὴν ὑπερον τὸ κοινόν, καὶ ἀπὸ τῶν καὶ ἐν τούτοις αὐτῶν τὸ εἶναι.
 ὅτι δὲ τὸτο ἔπεθ' αὐτοῖς, δείκνυσιν διὰ τῆς ὁμοειδεῖς μὴ εἶναι τὰς
 μονάδας (τὸ γὰρ "εἴπερ ὁμοειδεῖς" ἔθηκεν ὡς ὁμολογημένον τῇ
 ὁμοειδεῖς αὐτὰς εἶναι), ὁμοειδῶν δὲ ὅσων τὴν μονάδα ἀπλῶς λαμ-
 βανομένην τὴν κοινῶς καὶ πασῶν τῶν μονάδων κατηγορούμενην ὡς 10
 εἶδος λαμβάνεσθαι. ἐχρῆν γὰρ αὐτὰς μὴ ἔτι τὸ ἐν ἀπλῶς ἀρχὴν
 ὑποτίθεσθαι, ἀλλ' ὡς περ ποιεῖται καθ' ὅς σῶμα τὸ φοιχείον· ὃ γὰρ
 λέγουσι σῶμα τὸ κοινόν, ἀλλ' ὁρίσαντες τι τῶν ὑπὸ τὸ κοινόν σω-
 μάτων τόδε τι, φέρε εἰπεῖν πῦρ ἢ ἀέρα, τὸτο λέγουσι τὸ φοιχείον,
 ὃ ἤδη μετὰ τινος διαφορᾶς ἐστίν· τὸ γὰρ σῶμα ἀπλῶς κοινόν πάν- 15
 των τῶν σωμάτων, ὃ καὶ τὸ εἶναι σώματα ἀδιάφορα ἐστὶν ἀλλή-
 λων· ὅτε γὰρ ἐστὶ τι κοινόν σῶμα ὃ φοιχείον εἶναι δύναται, ὅτε
 μᾶλλον κοινόν ὃ μὴδὲ ἐστὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κοινόν, ὡς καὶ αὐτὸ τῷ
 εἶναι τι ὅλως τὸ κοινόν ἔχοντος ἀμφισβήτησιν. ἐχρῆν μὴ ὅτι ὁμοίως
 καὶ τῶν ὁρίσαντας τὸ ἐν τι, ὡς περ οἱ σῶμα τι τὸ φοιχείον λέγον- 20
 τες, τὸτο ἀρχὴν ὑποτίθεσθαι· νῦν δὲ τὸ ἐν ἀπλῶς λέγουσιν ἀρχὴν,
 ὡς πολλῶν ὅσων τῶν μονάδων καὶ κεχωρισμένων ἀλλήλων καὶ τῷ
 ἐνὸς κατηγορούμενα κοινῶς κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι ὅλως τινὸς ὄντος
 τῆς μονάδος καὶ ἐνὸς καὶ ὁμοιομερῆς καὶ μόρια ἔχοντος ὁμοία αὐτῶν
 τὰς μονάδας, ὡς τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ· καὶ γὰρ καὶ τῶν ἐκάτερον ἐν 25
 τι ὄν καὶ ὁμοιομερῆς ἐστίν· εἰ δὲ ἔτι τὸ, ὅτι ἐστὶν ὅσιν αἱ ἀριθμοί.
 τετέστιν, εἰ δὲ ἔτι τὸ λέγουσιν τὸ ἐν ὡς ὁμοιομερῆς, ὅτε αὐτοὶ οἱ
 ἀριθμοὶ ὅσιν καὶ ἰδέαι ἐστὶν ἀλλ' ὑποκείμενα καὶ ὑλικά (τοιαῦτα γὰρ
 τὰ ὁμοιομερῆ), καὶ ἔτι τὸ ὅλως ὅτι ἐστὶ τῶν αὐτῶν μερῶν ἰδέα. ἔτι
 τε ὅτι αἱ μὴ ὅτι ἐστὶ κυρίως τὸ εἶδος, ὅτε οἱ ἀριθμοὶ ὅτι ὕλης ὅτι 30
 εἶδος λόγον ἔχουσιν. ἡ δὲ δύναμις τὸ λεγόμενον τοῖσιν εἶναι. εἰ δὲ
 λέγουσιν τὸ ἐν τοῖσιν εἶναι ὡς φύσιν τινὰ μίαν, ὡς τὸ πῦρ, ὡς τὸ
 ὕδωρ, καὶ τοῖσιν ὄν ἀρχὴν εἶναι, ὅτε αὐτοῖς ἐστὶν ὅσιν καὶ
 ἰδέαι καὶ ἀρχαὶ οἱ ἀριθμοί· ὃ γὰρ ἐκ τῆς τῆς τοῖσιν συνθέσεως ὃ
 ἀριθμός (ἐν γὰρ τι γίγνεται καὶ τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς τῆς συνθέσεως, ὡς 35
 ἐπὶ τῆς τῆς πυρὸς συνθέσεως), ἀλλ' αἱ ἰδέαι καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐκ τοῖσιν
 ὁμοιομερῆς, ἀλλ' ὅτι ἀριθμός τις. ὅτε αὐτοῖς ἐστὶν ὅσιν αὐτοῖς
 ὅσιν καὶ ἰδέαι καὶ ἀριθμοί, ἀλλὰ ὁμοιομερῆς ἐκείνους, εἴπερ ἐστὶ, τὸ αὐτὸ
 ἐν. ὃ εἰ ἐστὶ τι κατ' αὐτὰς καὶ ἐστὶν ἀρχή, πλεοναχῶς ἂν τὸ ἐν
 λέγοιτο· ἄλλως γὰρ ἀδύνατον τὸ ἐν ἀρχὴν λέγειν αὐτοῖς. δύναμις 40

992^a τὸ "ἀλλὰ ὅλως ὅτι, εἴπερ ἐστὶ τι ἐν αὐτῷ" ἐπενηνοχέναι ὡς εὐλο-
 8^a γον ὄν τὸτο αὐτὰς λέγειν. ὅτε γὰρ ὡς γένος καὶ κοινόν λέγουσιν ἂν,

ὅτε ὡς ὁμοιομερῆς τὸ ἐν, ἀλλ' ὡς ἄλλην τινὰ φύσιν ἔχον ἐκεῖνο τὸ
 ἐν τὸ ὡς ἀρχὴν παρὰ τὰ ἄλλα πάντα. ὡς ἐπιφέρει τὸ ἐστὶν αὐτοῖς
 τὸ ἐν τῶν πολλαχῶς λεγομένων καὶ ὁμῶνυμον. εἴρηκε δὲ ὅτι εἰ
 εἰσιν ὁμῶνυμα ταῦτα ἐκείνοις, ὅτε αὐτῶν ἐκεῖνα παραδείγ-
 ματα ὅτε αἰεὶ ὄν. ἀλλὰ ὁμοιομερῆς, εἴπερ ἐστὶ τι ἐν αὐτό, καὶ ἐστὶ
 τὸτο αὐτοαρχὴ αὐτοῖς ἄλλης ὄν φύσεως παρὰ τὰς ἄλλας ἐνάδας,
 ἀκολουθεῖ τὸ πολλαχῶς λέγεσθαι τὰς μονάδας καὶ μὴ εἶναι ὁμοιομερῆς.
 ὅτι δὲ τὸτο ἄτοπον, πρόδηλον· τίνες γὰρ ἐστὶν μονάδων διαφοραὶ,
 καὶ τίνες οἱ διαφέροντες λόγοι; καὶ ὅτι ὅτι ἐστὶ τῶν ἰδέων καὶ παρὰ-
 10 δειγμάτων ἐκεῖνη ἡ μονάδα. δοκεῖ δὲ μοι ἡ λέξις μὴ ἔτι τὸ ἔχειν, "ἔτι
 δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, εἴπερ εἰσιν αἱ μονάδες ἀδιάφοροι," ἀλλὰ
 "διάφοροι." τὸτο γὰρ ἦν περὶ τὸν λόγον ἐπαίειτο, καὶ τὸτο αὐτοῖς
 ἐδόκει, διαφέρειν τὰς μονάδας, καὶ ἄλλας μὴ εἶναι τὰς ἐν ταῖς
 ἰδέαις ἄλλας δὲ τὰς μαθηματικάς. ἔτι δὲ ἐχέσης τῆς λέξεως,
 ὃ λέγει τοῖσιν ἂν εἴη. εἰ αἱ μονάδες κατ' αὐτὰς διαφοραὶ εἰσι καὶ
 μὴ πᾶσαι ὁμοιομερῆς, ἐχρῆν αὐτὰς ὁρίσαντας λέγειν φοιχείον καὶ
 ἀρχὴν εἶναι τὴνδε τινὰ τὴν μονάδα, ἀλλ' ὅτι ἀπλῶς μονάδα τὸ
 κοινόν. ὡς γὰρ οἱ περὶ τῶν σωματικῶν φοιχείων λέγοντες ὅτι ἀπλῶς
 σῶμα τὸ φοιχείον λέγουσιν, ἀλλ' ἐπεὶ διαφέρει κατ' εἶδος ἀλλήλων
 τὰ σώματα, ὁρίζοντες καὶ λέγουσιν τί δοκεῖ αὐτοῖς τῶν σωμάτων
 φοιχείον εἶναι, ὅτι γὰρ ἢ πῦρ ἢ τοῖσιν τι, ἀλλ' ὅτι τὸ κοινόν
 σῶμα ἀπλῶς. εἴτε γὰρ τι ἐστὶ τὸ κοινόν σῶμα παρὰ τὰ ὧν κα-
 τηγορεῖται, εἴτε μὴ, ὃ τὸτο φοιχείον λέγουσιν· ἐγένετο γὰρ ἂν αὐτοῖς
 ὃ μᾶλλον τι τῶν λέγειν φοιχείον ὧν λέγουσιν, ἢ καὶ ἄλλο τι καθ'
 25 ὧν τὸ σῶμα κατηγορεῖται. ἔτι δὲ ἐστὶ καὶ τῶν ὁρίσαι ποῖον ἐν
 φοιχείον λέγουσιν καὶ ποῖαν μονάδα, ἐπεὶ διαφέρουσιν αἱ μονάδες.
 νῦν δὲ ἀπλῶς λέγοντες τὸ ἐν ἔτι λέγουσιν ὡς ὁμοιομερῆς καὶ ἀδιαφό-
 ρων ὅσων πασῶν τῶν μονάδων· τὸτο γὰρ ἐσήμανε διὰ τῆς εἰπεῖν
 "ὡς ὄντος τῷ ἐνὸς ὡς περ πυρὸς ἢ ὕδατος ὁμοιομερῆς." τὸ γὰρ 992^a
 ἀδιάφορον τῶν μονάδων καὶ ὁμοιομερῆς διὰ τῆς ὁμοιομερῆς εἰπεῖν ἔδει- 6
 ξεν. ἀλλ' εἰ ἔτι τὸ ἔχουσιν αἱ μονάδες, ὅτι ἂν εἴεν ἔτι ὅσιν οἱ
 ἀριθμοί, τετέστιν αἱ ἰδέαι· περὶ γὰρ ἐκεῖνων τῶν ἀριθμῶν λέγει· εἰ
 γὰρ ὁμοιομερῆς πᾶσαι αἱ μονάδες ὡς ὃ παρ' ἡμῶν ἀριθμός, ὅτε
 ὅσιν ὅσιν, ὅτι ἂν ἐκεῖνος εἴη ἐξ ὁμοιομερῆς τῶν τῶν ἀριθμῶν τῶν
 μονάδων συγκεκλιμένος. ἀλλὰ ὁμοιομερῆς ὅτι ἔτι τὸ λέγουσιν, ἀλλ' ἐστὶ
 κατ' αὐτὰς ἐν τι ὃ ταῦτα ὅτι ὁμοιομερῆς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸτο ἀρχή·
 εἰ δὲ τὸτο, ὅτι ὁμοιομερῆς αἱ μονάδες, ἀλλὰ πλεοναχῶς τὸ ἐν λέ-
 γεται· ἄλλως γὰρ ἀδύνατον τὸ ἐν τὴν ἀρχὴν λέγειν, ὡς ἐχρῆν αὐτὰς
 ποῖον λέγουσιν ἀρχὴν ὠρικέναι. ἐπεὶ δὲ μὴ ὁμοιομερῆς λέγουσιν εἶναι
 40 τὰς μονάδας αὐτοῖς καὶ τὸ προειρημένον ἄπορον, τίς ἡ τῶν μονάδων
 ὅσων ἀπαθῶν διαφορά. "βεβλόμενοι δὲ τὰς ὁμοιομερῆς ἀνάγειν εἰς τὰς 992^a
 ἀρχὰς μήκη μὴ τίθεμεν ἐκ βραχέος καὶ μακροῦ;" τὸ μὴ τίθεμεν ἀκο- 10

1. ἂν ἡ ἀδιάφοροι om M. || 15. σῶμα τὸ κοινόν, ἀλλ' ὁρίσαντες τι τῶν ὑπὸ τὸ κοινόν σωμάτων, ὃ M. || 20. καὶ κατὰ τῆς M. || 25. τὸ ὕδωρ — 26. ἐστὶν om A. || 29. et cum sit forma proprie substantia, numeri tamen materiae non formae rationem habebant Sepulv. || 31. ἔχουσιν. ἡ δύναμις M. || 33. ὄν om M. || 42. ὄν] ἐν M. || 5. lege ὄντα. om Sepulv. || 13 et 14. ἄλλοις M. || 15. ἀδιάφοροι A. || 18. σωμάτων φοιχεία A. || 21. φοιχεία A. || ἡ τετὶ; ἀλλ' V. || 23. ἐγένετο — 24. λέγουσιν om V. || 34. ἔτι M.

λίσθως τοῖς προειρημένοις καὶ νῦν ἤδη λέγει· ὡς γὰρ οἰκείαν τὴν περὶ
τῶν ἰδεῶν δόξαν εὐθύνει (°). ἐκτίθει δὲ τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς, ὃ καὶ
ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας εἶρηκε· βυλόμενοι γὰρ τὰ ὄντα (αἰ γὰρ ὕψους
τὰ ὄντα λέγει) ταῦτα δὴ τὰ ὄντα βυλόμενοι ἀνάγειν εἰς τὰς ἀρχὰς
αἷς ὑπέθεντο (ἦσαν δὲ αὐτοῖς ἀρχαὶ τῶν ὄντων τὸ μέγα καὶ τὸ μι-
κρόν, ἣν ἔλεγον ἀόριστον δύαδα), εἰς δὴ ταύτην θέλοντες πάντα
ἀναγαγεῖν, τὸ μὲν μήκος ἀρχὰς ἔλεγον τὸ βραχὺ καὶ μικρόν, ὡς ἐκ
μακροῦ τινὸς καὶ βραχέος τὴν γένεσιν ἔχοντας τὸ μήκος, ἃ ἐστὶ μέγα
καὶ μικρόν, ἢ ὡς πάσης γραμμῆς ἐν τῷ ἐτέρῳ τῶν τῶν ὕψους, τὸ δὲ
ἐπιπέδον τὸ στενὸν καὶ πλατὺ, ἃ καὶ αὐτὰ ἐστὶ μέγα καὶ μικρόν. εἰπὼν
δὲ ταῦτα καὶ ἐκθέμενος τὴν δόξαν αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐπιφέρει τὴν
992^a δόξαν ἐπόμενον ἄτοπον, λέγων “καὶ πῶς ἔξει ἢ τὸ ἐπίπεδον γραμ-
13. μὴν ἢ τὸ στερεὸν γραμμὴν καὶ ἐπίπεδον;” ἐστὶ δὲ ὃ λέγει τοῖσιν.
δοκεῖ τῷ μὲν σώματος, ὃ στερεόν ἐστὶ, πέρας εἶναι ἢ ἐπιφάνεια, ὃ ἐπί-
πεδον λέγει, τῆς δὲ ἐπιφανείας καὶ τῷ ἐπιπέδῳ πέρας ἢ γραμμῇ,
ὃ μήκος εἶπεν· ὥστε καὶ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τὸ μήκος ἐστὶ, καὶ ἐν τῷ στε-
ρεῷ καὶ τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ μήκος. λέγει γὰρ ἢ μὲν ἐπιφάνεια, ὃ ἐπί-
πεδον λέγει, τὸ μήκος καὶ πλάτος ἔχον, τὸ δὲ στερεὸν ὃ πρὸς τούτοις
καὶ βάθος ἔχει. ἔτι μὲν ἐν ταῦτα φύσεως ἔχει· καὶ δὲ ἐκείνους
ἄλλα λέγοντας καὶ διαφέροντα γένη εἶναι τὸ βραχὺ καὶ μακρόν καὶ τὸ
στενὸν καὶ πλατὺ καὶ βαθὺ καὶ ταπεινόν, καὶ εἰ ὡς ὑπὸ διαφέροντα τὰ
γένη καὶ ὅχι ὑπ’ ἀλλήλα αὐτὰ ὄντα τίθεν, πῶς δυνήσεται ἔτι ἢ
μήκος ἐν τῷ ἐπιπέδῳ εἶναι ἢ ταῦτα ἐν τῷ στερεῷ; ὡς περὶ γὰρ ὅδε
ὁ ἀριθμὸς ἐστὶν ἐν τούτων τινί, ὅτι ἄλλαι τὸ ἀριθμὸς ἀρχαὶ κατ’
αὐτὰς ἦσαν (τὸ γὰρ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον τὸ ἀριθμὸς ἀρχαί, ἃ ἐστὶν ἄλλα
τῶν προειρημένων), ὥτως ὅδε ἐπὶ τούτων ὅθεν ὑπάρξει τῶν ἄνω ἐν
τοῖς κάτω, τῶν πρώτων ἐν τοῖς ὑστέροις. ἐστὶ γὰρ τούτων
τῶν τριῶν πρῶτον καὶ ἄνω ἢ γραμμῇ, δεύτερον δὲ τὸ ἐπίπεδον, τρί-
τον δὲ τὸ στερεόν· ἐστὶ γὰρ ἀπλῆστερα ἐκεῖνα τὸ στερεὸν καὶ προεπινο-
μένα· τούτων δὲ πάντων ἐστὶ πρῶτον ἀριθμὸς. ὡς ἐν ὁ ἀριθμὸς
ἐκ ἐστὶν ἐν τούτοις, καίτοι πρῶτος ὢν, διότι ἄλλο γένος τὸ πολὺ καὶ
τὸ ὀλίγον, ὅφ’ ὃ ὁ ἀριθμὸς, τῶν γενῶν τούτων ἐκάστω ὑφ’ ἃ ταῦτα,
ὥτως ὅδε ἐπὶ τούτων αὐτῶν ἔσαι κατ’ αὐτὰς θατέρων ἐν θατέρῳ.
ἔτε γὰρ τὸ μήκος ἐν τῷ ἐπιπέδῳ ἔσαι, ἐπεὶ τὸ μὲν μήκος ἐκ βραχέος
καὶ μακροῦ, τὸ δὲ ἐπίπεδον ἐκ στενοῦ καὶ πλατέος, ἃ ἐστὶν ἕτερα ἀλλή-
λων γένη, ἔτε ταῦτα ἐν τῷ στερεῷ. ἔτε γὰρ τούτο ἔνεστι λέγειν,

ὅτι ταῦτα διαφέρει μὲν ἀλλήλων τὰ γένη καὶ ἐστὶν ἕτερα, ὑπ’ ἀλ-
λήλα μέντοι ἐστὶν, ὡς εἶναι ὑπὸ τὸ πλατὺ καὶ βαθὺ καὶ ὁμοίως ὑπὸ
τὸ μακρόν καὶ πλατὺ, καὶ διὰ τούτο δύνασθαι ἐν τῷ στερεῷ ἐκεῖνα εἶναι,
ὡς ἐστὶν ἐν τῷ ὀρνίθι τὸ τε πτερῶν καὶ τὸ ζῶον. ταῦτα γὰρ τῶν
διαφερόντων γενῶν κοινωνίαν ἔχει πρὸς ἀλλήλα ὅσα ἐστὶν ὑπ’ ἀλ-
λήλα· τὸ γὰρ γένος τινὸς ἐν τῷ τί ἐστι καὶ αὐτὸ κατηγορεῖται, καὶ
ὑπὸ τι ὡς ὑπὸ τὸ γένος ὃν ὅπερ τὸ γένος ἐστὶν, ὃ ἄνθρωπος ὅπερ
ζῶον, τὸ λευκὸν ὅπερ χρῶμα. ὥστε εἰ ἐστὶ τὸ βαθέος γένος τὸ
πλατὺ, καὶ ἐστὶ τι βαθὺ μὲν τὸ στερεὸν πλατὺ δὲ τὸ ἐπίπεδον, ἔσαι
τὸ στερεὸν ὅπερ ἐπίπεδον· καὶ γὰρ τὸ ὀρνέον ὅπερ ζῶον. ἄτοπον δὲ τὸ
σῶμα ἐπίπεδον λέγειν, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπίπεδον μήκος. id.

(°) ὃ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος φησὶ πρὸς αὐτὸν ὅτι θεωρεῖν 992^a
ταῦτα ἐν ἀλλήλοις ὅχι ὡς ὑπ’ ἀλλήλα γένη, ἀλλ’ ὡς δεκτικὰ ἀλ-
λήλων· δεκτικὴ γὰρ ἢ μὲν ἐπιφάνεια τῶν γραμμῶν, τὰ δὲ σώματα
τῶν ἐπιφανειῶν, ὡς περὶ καὶ αὐτὸς λέγει τὰς ἀριθμὸς θεωρεῖται ἐν
τοῖς μεγέθεσι. λέγομεν γὰρ δέκα μεγέθη ὅχι ὡς ὑπ’ ἀλλήλα γένη,
ἀλλ’ ὅτι δεκτικὸν ἐστὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀριθμῶν· ἐπὶ μὲν γὰρ τὸ με-
γέθος θεωρεῖται τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ἐπὶ δὲ τὸ ἀριθμὸς τὸ πολὺ καὶ
τὸ ὀλίγον· ταῦτα δὲ ὅχι ὁμογενῆ ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐστὶ τὸ
συνεχὲς, τὸ δὲ τὸ διωρισμένον... “τίθεμεν” (φησὶν) ὡς τὸ αὐτὸ
διδασκαλεῖν ὑπάρχων. Asclep.

“ἔτι — ὑπάρχουσιν.” ὃ δὲ λέγει τοῖσιν ἐστὶν. δοκεῖ μὲν τὰ 992^a
σημεῖα καὶ αἱ ζητῆμα ἔνυπάρχουσιν τῷ μήκει καὶ τῇ γραμμῇ, ὡς περὶ 19.
καὶ αὐτὴ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ καὶ τὸ ἐπίπεδον ἐν τῷ στερεῷ, εἶναι δὲ ἀλλήλων
φύσεως παρ’ ἐκεῖνα ὡς καὶ ἐκεῖνα ἀλλήλων. τίνος ἔναι αἱ τούτων
ἀρχαί; καὶ εἰς τί γένος ταῦτα ὑπαχθῆσεται; καὶ πῶς ἀναχθῆσεται εἰς τὸ
μέγα καὶ τὸ μικρόν; καὶ πῶς ἔσονται ἐν τῷ μήκει; ἀπορήσας δὲ τούτο
ἐξῆς ἰσορεῖ τὴν Πλάτωνος περὶ τῶν ζητημάτων δόξαν· φησὶ γὰρ αὐτὸν
μηδὲ τὴν ἀρχὴν παραδέχεσθαι ὡς ἔσαν φύσιν τινὰ σημεῖον, ἀλλὰ
λέγειν δόγμα τι τούτο καὶ θέσιν τινὰ γεωμετρικὴν εἶναι, ὅχι ἐν τῇ
φύσει τῶν ὄντων ἔσαν. τὸ μὲν ἔναι σημεῖον ὅχι ἔλεγε εἶναι τι ὅδε
ὠνόμαζεν, ἐκάλεσε δὲ ἀρχὴν τῆς γραμμῆς πολλάκις, ἣν ἄτομον
γραμμὴν ἔλεγε. ἰσορεῖ δὲ ὡς καὶ Πλάτωνος, ὃ μόνον Ξενοκρά-
τους, ἀτόμους γραμμάς τιθεμένους, ἣν δηλονότι ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος
ὑπῆγον τῇ γραμμῇ, τὸ βραχὺ καὶ μακρόν. πρὸς ἃ διαπορῶν λέ-
γει, καίτοι ἀνάγκη καὶ τούτων, τῶν γραμμῶν δηλονότι, πέρας τι

4. δὲ A. || 7. ἀνάγειν F. || 13 — 11. apud Asclep. || 14. ὅπερ ἐπίπεδον et 16. ὅπερ μήκος Asclep. || 17. καὶ post στερεῷ et καὶ τὸ μήκος
— ἐπίπεδον om Asclep. || 18. λέγει ἔν, τὸ μὲν σῶμα βάθος ἔχει καὶ πλάτος καὶ μήκος, ἢ δὲ ἐπιφάνεια πλάτος καὶ μήκος, ἢ δὲ γραμμὴ μήκος. ταῦτα
δὲ ὥτως ἔχει; φησὶ κατὰ Asclep. || 19. ἔν om M. || 20. καὶ ἀφαιρέντα ἐν εἶναι Asclep. || 21. ὡς om A, εἰ ὡς om Asclep. || 22. τίθεντας Asclep. ||
24. ἄλλαι ἀρχαὶ τῶ A, ἄλλαι αἱ τῶ Asclep. || 25. τὸ γὰρ — 26. προειρημένων om Asclep. || 25. α om M. || 26. τούτων ὅτι ὑπάρχουσιν τῶν ἀνωτάτω
ἐν τοῖς Asclep. || 30. πάντων ἐν πρῶτον ὁ ἀριθμὸς Asclep. || 32. ἐφ’ ὃ ὁ ἀριθμὸς Asclep. || ἐφ’ ἐαυτὰ· ὥτως Asclep. || 34. ἐπειδὴ Asclep. || 36.
ἐν ἐστὶ Asclep.

4. ὡς] καὶ Asclep. || 5. γενῶν δ κοινωνίαν Asclep. || 22. ἐνυπάρχουσιν M. || δὲ om M. || 23 — 36. apud Asclep. || 23. ζητῆμα] γραμμά
Asclep. || 24. ἐν utramque om Asclep. || 25. τίνος Asclep. || 28. ἐφεξῆς Asclep. || 28—35. cod. Laur. || 28. καὶ φησὶ L. || γὰρ αὐτὸν om L. ||
29. παραδέχεσθαι τὸν Πλάτωνα L. || ἔσαν τὴν φύσιν A, ἔσαν τινὸς φύσιν σημεῖον Asclep. || σημεῖον, μηδὲ ἔχειν αὐτὴν ὑπόστασιν ὅλως ἐν τῇ φύσει τῶν
ὄντων, ἀλλὰ δόγμα τι τούτο καὶ θέσιν τινὰ παράδοξον γεωμετρικὴν εἶναι L. || 30. ὅχι — 31. ἔσαν om L. || 31. ὅχι ἔλεγε ἐν εἶναι τὸ σημεῖον τι ὅδε ὠνόμαζεν
ἀρχὴν δὲ γραμμῆς ἔλεγε, καὶ ἐκάλεσε ταύτην ἄτομον γραμμὴν L. || 33. δὲ πάντως ὡς L. || 34. ἣν — 35. λέγει om Asclep. || 34. δηλονότι ἄτομον
γραμμὴν ὑπὸ L. || 35. γραμμὴ ἢ τὸ τὸ βραχὺ L. || μικρόν M.

εἶναι, εἴτε ἄτομοι εἴεν εἴτε μή· καὶ γὰρ ἡ γραμμὴ ἄλλη τις ἔσται φύσις ὡφθῇ τῷ ἐπιπέδῳ, ἔχ' ὅτι ἔστι καθ' αὐτήν· ὁ δὲ γὰρ τὸ ἐπίπεδον, ὅτι ἦν πέρασ τῷ σφαιρῷ, ἔκ' ἦν παρ' αὐτὸ ἕτερον· ἔτω δὲ καὶ τῆς γραμμῆς ἔστι τι πέρασ, τῷτο δὲ ἔστιν ἡ σιγμή· ὁμοίως δὲ καὶ κατ' αὐτὸν λόγον ἔσται ἡ σιγμή· ὥστε τῷ αὐτῷ λόγῳ δευχθήσετ' ἔσται 5 ἡ σιγμή, ὡς λόγῳ καὶ γραμμῇ ἔσται δείκνυτ' καὶ ἐπίπεδον (P). ἀρχὴν δὲ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν Πλάτων ἐτίθετο τῶν ὄντων τὴν ὕλην, ὡς ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἰσόρῃ· τὸ γὰρ ἐν ἡ κατ' εἶδος ἦν αὐτῷ ἀρχή. Alex.

992a (P) ἔλεγε γὰρ (ὁ Πλάτων) ὅτι ἔχ' ἀρμόττει τῷ πρώτῳ φι- 10
20. λισόφῳ περὶ σιγμῆς διαλέγεσθαι, ἀλλὰ τῷ μαθηματικῷ. καὶ ταῦτα λέγων, φησὶν, ὁ δὲν ἦττον εἰσέφερε τὰς σιγμάς· ἐκάλει γὰρ ἀρχὴν γραμμῆς, τὴν δὲ ἀρχὴν τῆς γραμμῆς ἔλεγεν τὰς ἀτόμους γραμμάς· εἰ τοίνυν πέρατα τῶν γραμμῶν ὑπάρχουσι τὰ σημεῖα, φανερὸν ὅτι εἰσάγων ἄτομον γραμμὴν εἰσῆγε καὶ τὰς σιγμάς. λέ- 15 γομεν ὅτι ἡμεῖς ὅτι συμβολικῶς ταῦτα ἔλεγεν ὁ Πλάτων· διὰ γὰρ τῆς ἀτόμης γραμμῆς τὰς ἀμερίστους λόγους τῆς ψυχῆς ἐδόλυσ· ὥσπερ γὰρ ἡ ἄτομος γραμμὴ ἀμερίστος, ἔτω καὶ οἱ λόγοι τῆς ψυχῆς. Asclep.

992a "ὅλως — εἰδόμεν." καὶ ταύτη αἰτιᾷ τῆς περὶ τῶν ιδεῶν 20
24. τι πραγματευσαμένους, ὅτι προκειμένης ζητήσεως τοῖς τὴν τῶν ὄντων θεωρίαν ἐπανηρημένοις ἰδεῖν τί ποτέ ἐστιν αἰτίον ποιητικὸν τούτων τῶν αἰδητῶν καὶ φανεῶν, καὶ πῶς ἕκαστα τούτων γίγνεται, τὸ μὲν ζητεῖν τίς ποτέ ἐστιν ἡ αἰτία αὕτη παρέλιπον (P) (ὁ δὲν γὰρ λέγουσι περὶ τῆς αἰτίας τῷ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡ τις ἐστὶν ἡ 25 ποιητική· ὁ δὲν γὰρ ποιητικὴν ἢ ἰδέαν), οἰόμενοι δὲ τὴν ἔσταν καὶ τὴν κατ' εἶδος αἰτίαν αὐτῶν ἀποδιδόναι (τετραχῶς γὰρ πάντα τὰ αἰτία) ἀλλὰς μὲν τινὰς ἔστας καὶ ἄλλα εἶδη παρὰ τὰ τῶν φανεῶν ὑποτίθεντ' (τὰς γὰρ ιδέας), πῶς δὲ τούτων ἐκείνῃ ἐστὶν εἶδη ἕκαστ' λέγουσιν (P)· κενὴν γὰρ φωνὴν προφέροντ' τὴν μεταχρῆν· ὁ γὰρ διασα- 30 φῆσι πῶς ταῦτα τῶν ιδεῶν μετέχει, ὡς ἡδὴ φθάνει εἰρηκῶς. ὥστε εὐλόγως καὶ κατ' τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἡττάσαστο ὡς τοῖς ζητημένοις ἰσάριθμα προθέντας ἄλλα, μηδὲν αὐτοῖς εἰς τὰ ζητούμενα συντελόντα. δείξας δὲ ὅτι μήτε ποιητικὰ αἰτία αἱ ιδέαι μήτε ὡς εἶδη (τὸ γὰρ εἶδος ἐν τούτῳ ἔστιν εἶδος, αἱ δὲ ἔτε ἐν τούτοις ἔτε 35 τῆς μεταχρῆς ὄνομα σημαίνει τι), λέγει ἐπὶ τούτοις ὅτι μηδὲ ὡς τὸ

ἔνεκα καὶ τὸ τέλος αἰτίαι τοῖς ἔστιν αἱ ιδέαι κατ' αὐτῆς, ἡ τις αἰτία ἐν πᾶσι τοῖς κατ' ἑνὸς καὶ ἐπιστήμην καὶ φύσιν γιγνομένοις ἐστὶ κυριωτάτη αἰτία· πάντα γὰρ τὰ τε κατ' φύσιν καὶ τὰ κατ' τέχνην καὶ ἐπιστήμην, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατ' προαίρεσιν γιγνόμενα ἔνεκα τῆς γίγνεσθαι καὶ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἡ κυριωτάτη αἰτία. ἔχ' ἔτως δὲ αἱ ιδέαι αἰτίαι τοῖς ἔστι κατ' αὐτῆς· ὁ γὰρ τῷ εὖ εἶναι τὰ πρὸς τὰς ιδέας γιγνόμενα αἰτίας τὰς ιδέας λέγουσιν, ἀλλὰ τῷ ὅλως εἶναι· παραδείγματα γὰρ ἄλλ' ἢ τέλη λέγουσιν αὐτάς· πῶς γὰρ ἂν καὶ εἶεν ἐκείναι τέλη τούτων; ἔτε γὰρ προῦφέςθηκε τὸ τέλος τῷ ἔτε ἐστὶ τέλος, ἀλλὰ μόνον προεπινούσθ' ὕψερρον ἐπιγιγνόμενον τούτῳ ἔτε ἐστὶ τέλος, αἱ δὲ ιδέαι καὶ προῦφίσταντ' καὶ ἔτε γίγνεται ἔτε εἰσὶν ἐν τοῖς γιγνομένοις, δείξας δὲ ὅτι μήτε ποιητικὰ αἰτία αἱ ιδέαι μήτε εἶδη τῶν γιγνομένων μήτε τέλη, λέγει πόθεν αὐτοῖς ἡ τῆς περὶ αὐτάς πλάνης αἰτία· τῷ γὰρ σπυδάσαι περὶ τὰ μαθήματα καὶ τὸ φιλοσοφεῖν ὑπολαβεῖν εἶναι ἐν τῇ περὶ ταῦτα θεωρίᾳ, καὶ διὰ τούτο περὶ ταῦτα μόνον διατρέψαι, ἦλθον ἐπὶ τὸ ταύτας ἀρχὰς ὑποτίθεσθαι τῶν ὄντων, ὡς ὥντο καὶ τῶν μαθηματικῶν ἀρχὰς εἶναι, καίτοι λέγοντες περὶ τῶν μαθηματικῶν ὅτι μὴ χρὴ ταῦτα ποιεῖσθαι τέλη, ἀλλ' ὅτι δεῖ ἄλλων αὐτὰ χάριν μεταδιώκειν. προπαιδεῖαν γὰρ τὴν τούτων θεωρίαν ἔλεγον, καὶ συνερίθης ὁ Πλάτων φιλοσοφίας τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας ἐκάλει. ὅτι δὲ ταῦτα λέγοντες ὁ δὲν ἄλλο περὶ τούτων φιλοσοφῆσιν τε καὶ πραγματεύοντ', δηλοῦσιν ἔκ τε τῶν ἀρχὰς τῶν ὄντων ἀπάντων τῆς ἀριθμῆς λέγειν καὶ τὰς ιδέας ἀριθμῆς τινὰς ὑποτίθεσθαι καὶ τὰ φυσικὰ γεννᾶν ἐκ τῶν μαθηματικῶν. καὶ γὰρ ἡ ἔσταν αὕτη ἦν ὡς ὕλην ὑποτίθεντ' τῶν φύσει γιγνομένων ἀρχὴν (αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἀόριστος δυὰς καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν), μαθηματικὴ μᾶλλον ἐστὶν ἡ φυσικὴ (P)· ἡ γὰρ δυὰς ἀριθμῆς μᾶλλον ἢ τῶν φύσει συνεστώτων ἀρχή, μαθηματικωτέρα μᾶλλον καὶ ἔχ' ὑποκειμένη τις φύσις, ἀλλὰ μᾶλλον κατηγορούμενόν τι τῆς ὕλης δόξειεν ἂν εἶναι καὶ διαφορὰν αὐτῆς δηλοῦν ἢ ὑποκείμενόν τι αὐτῇ καὶ ὕλην. εἰπὼν δὲ καὶ μᾶλλον κατηγορεῖσθαι, πῶς κατηγορεῖτ' ἐδόλωςεν ἐπενεγκῶν τὸ "καὶ διαφορὰν εἶναι τῆς ἔστας καὶ τῆς ὕλης ἢ ὕλην." ὡς 992b γὰρ καθ' ἑς ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἰσὶ τῶν φυσικῶν τὸ μανὸν καὶ πυκνόν, 2 ἔχ' ὕλη ταῦτα ἀλλὰ διαφοραὶ τῆς ὕλης καὶ τῷ ὑποκειμένῳ κατ' αὐτῆς, εἴτε ἀπὸ τούτο εἴτε ὕδωρ εἴτε τὸ μεταξὺ τούτων, ἔτω καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἑλλειψὶς διαφοραὶ τινες ἂν

2. ὁ δὲ] ὁ A. || 4. κατὰ — 5. δευχθήσεται om A. || 20 — b 20. apud Asclep. || 24. μὲν ἔν ζητεῖν Asclep. || 26. ιδέα· ὁ δὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ποιητικὴν, οἰόμενοι Asclep. || 32. καὶ om Asclep.

3. τὰ post καὶ om A. || 6. εὖ om Asclep. || 8. ἐκείνα Asclep. || 10. ὕψερρον τε ἐπιγιγνόμενον Asclep. || 11. προῦφέςθαι Asclep. || 12. μήτε δὲ εἶδη Asclep. || 16. ὑποθέσθαι Asclep. || 18. τέλη ποιεῖσθαι L. || 19. μεταδιώκειν. πρὸς συνερισμὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως. προπαιδεῖαν Asclep. || γὰρ L. || 20. συνερίθης φιλοσοφίας ὁ Πλάτων τὰς μαθηματικὰς ἐκάλει L. || 21. ἄλλο περὶ] πλέον L, ἄλλο χωρὶς Asclep. || 22. τε καὶ πραγματεύονται om L. || δηλοῦν ἐκ τῶν καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων πάντων μαθηματικὰς ὑποθέσθαι, τὴν τε ἀόριστον δυάδα καὶ τὸ ἐν καὶ τὰς ιδέας αὐτάς ἀριθμῆς ὀνομάζοντες καὶ τὰ φυσικὰ γεννᾶν ἐκ τῶν μαθηματικῶν. καὶ γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν, ἡν ὡς ὕλην ὑποτίθεντο, ὡς τῶν φύσει γιγνομένων ἀλλὰ καὶ τῶν μαθηματικῶν μᾶλλον ἀρχὴ νομίζεται καὶ ἔστι. ταύτην τε μέγα καὶ μικρὸν ὀνομάζοντες ἔχ' ὑποκειμένην τινὰ φύσιν ἐδόλωςεν, ἀλλὰ κατηγορούμενόν τι μᾶλλον τῆς ὕλης. ὁ καὶ ἐδόλωςεν ἐπενεγκῶν καὶ διαφορὰν εἶναι τῆς ἔστας καὶ τῆς ὕλης ἢ ὕλην L. || 24. μαθηματικῶν. ἔτι δὲ τὴν ὑποκειμένην... ὑπολάβοι ἔτι εἰσάσεις πρὸς τὰς ιδέας Asclep. || 24 — p. 583 a 4. apud Asclep. || 25. ἡ om M. || 26. καὶ post δυὰς om Asclep. || 28. ἀρχή, διὸ μαθηματικωτέρα Asclep. || 30. αὐτῆς] αὕτη F, αὐτοῖς A. || αὐτῷ A. || 31. κατηγορεῖσθαι A. || εἰσενεγκῶν Asclep. || 32. ὕλης· αἱ γὰρ διαφοραὶ τοῖς εἶδεσι μᾶλλον ἀρμόττεισιν ἢ περὶ τῇ ὕλει Asclep. || 33. τῶν μανῶν καὶ τῶν πυκνῶν M. || 35. αὐτῆς, εἴτε ἀπείροι εἴτε πῦρ εἴτε ἄλλο τι ὑποκείμενον· ἔτω Asclep. || 36. ἡ ante ἑλλειψὶς om Asclep.

μᾶλλον δοξάειν εἶναι ὑποκειμένον τινός, καθ' ὃς ἡ μεταβολὴ αὐτοῖς, 992b
 6. καὶ ἔλλειψις" εἶπεν ἐπὶ τῷ μανῷ τε καὶ τῷ πυκνῷ, δεικνύς αὐτῶν
 τὴν πρὸς τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ ὅλως ὑπεροχὴν τε καὶ ἔλλειψιν
 ὁμοιότητα, ἃ διαφοραὶ τῆς ὕλης ἀλλ' ἔχ' ὕλην ἀνάλογον ᾧ τὸ μὲν 5
 μανὸν τῇ ὑπεροχῇ· τὸ δὲ πυκνὸν τῇ ἔλλειψει. ἀπορήσας δὲ περὶ
 τῆς ἐνός, ἣτις αὐτοῖς ἦν καὶ τὸ εἶδος ἀρχή, ἠπόρησε καὶ περὶ τῆς
 ἀορίστου οὐαδός, ἣν ὡς ὕλην ὑπετίθεντο. ἀλλ' ἔδωκε περὶ κινήσεως
 τι λέγειν τῶν φύσει γινομένων, πόθεν ἡ κίνησις ἐν αὐτοῖς· καί-
 τοι τῷ περὶ τῶν φυσικῶν λέγοντι καὶ παραδείγματα τὰς ιδέας τι- 10
 θέντι ἀναγκαιότατος ὁ περὶ κινήσεως λόγος· εἰ μὴ ᾧ ἔσται ταῦτα
 κινήσεις, ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, ἔσται κινέμενα τὰ εἶδη, ἔχοντά
 γε ὡς ἀρχὰς ἐν αὐτοῖς τὴν ὑπεροχὴν ἢ τὴν ἔλλειψιν ὅσας κινή-
 σεις (*). ὁ δ' ἐβύλον· ἀκίνητα ᾧ τὰ εἶδη κατ' αὐτὸς. εἰ δὲ 15
 μὴ κινήσεις, πόθεν ἡ κίνησις ἐν τοῖς φυσικοῖς τοῖς καὶ τὴν ἐκείνων
 μετοχὴν ὅσι τέτοις ἃ ἔστιν, τὸ ᾧ πρὸς τι παράδειγμα τὸ εἶναι ἔχον
 καὶ σύμφυτον τὴν κίνησιν ἢ παρὰ τῇ παραδείγματι ἔχειν δεῖ τῷτο,
 ὄντος καὶ αὐτῷ τοῦτου, ἢ παρὰ τίνος ἄλλης αἰτίας· ἀναιρεμένης δὲ
 κινήσεως πᾶσα ἡ περὶ τῆς φύσεως θεωρία ἀναιρεῖται. Alex.

992a (9) λέγομεν ὅτι καὶ τελικὸν αἰτίαν ὑπετίθετο ὁ Πλάτων, 20
 25. ἐξ ἑλβαίων ἔφη ὅτι καλῶς ἀπεφάνησαν τὰγαθόν, ἔ' πάντα ἐφίετο·
 καὶ ποιητικὰν δὲ λέγων "θεοὶ θεῶν ὧν ἐγὼ δῆμιουργός" καὶ ὅτι περὶ τὴν
 βασιλέα πάντων. Asclep.

992a (*) λέγουσιν ὡς περὶ λέγει καὶ ἀλλὰ καὶ, ὅτι ἐδιπλασίασαν τὰ 23
 ὄντα ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὰς αἰτίας τῶν ὄντων ἀποδιδοῦσι. id.

992b (*) αὐτὸς δὲ ὁ φιλόσοφος φησὶν ὅτι συμβολικῶς ὁ Πλάτων 4
 διὰ τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν τὴν ὕλην ἐδήλως, ἐπειδὴ πρῶτον ἡ ὕλη
 ποσὴ καὶ ὅγκον δέχεται καὶ τότε ποιότητος, τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν
 τῷ ποσῷ ὑπάρχουσιν. id.

992b (*) εἰ μὴ ᾧ ἐν κινήσει ὑπάρχει τὰ εἶδη, φανερόν ὅτι καὶ αἰ 30
 7. ιδεῖται κινήσασθαι. . . ὅθεν δὲ ἦν τὸν καὶ πρὸς τῷτο ἐνίστατο ὁ φιλόσο-
 φος, πρὸς αὐτὸν λέγων· ὡς περὶ συλλέγειν τὴν μίαν τῶν πάντων
 ἀρχὴν ἀκίνητον εἶναι, καὶ ἐξ αὐτῆς προαχθῆναι τὴν ψυχὴν, καὶ ὑπὸ
 τῆς ψυχῆς κινεῖσθαι τὰ σώματα διὰ τῆς ὀρεκτικῆς δυνάμεως,
 ὅπως καὶ αὐτοὶ φασὶ τῆς λόγου τῆς δημιουργικῆς ἀκινήτης εἶναι καὶ 35
 γίνεσθαι αἰτίας κινήσεως τοῖς ἐνθάδε. χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι τὸ ἐξωμέ-
 νον σῶμα τὸ σύνθετον καθ' αὐτὸ κινεῖται καὶ ἐνεργεῖ καὶ κατὰ τὸν
 τῷτο δὲ φημι διὰ τὴν φυσικὴν ψυχὴν, ἐπειδὴ ζωὴ ἐστὶ τῷ σῶμα-

τος, καὶ ἔχ' ὡς περὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ συμβεβηκὸς κινεῖται κινεμένη
 τῷ σώματι, ὅπως καὶ ἡ φυσικὴ σύνθετος ὅσα. ὡς, φησὶν, ὅθεν
 περὶ κινήσεως, εἰ λέγουσι τῶν φύσει γινομένων, πόθεν ἡ κίνησις ἐν
 αὐτοῖς, καίτοι τῶν φυσικῶν λεγόντων, παραδείγματα τὰς ιδέας
 τίθεντο, ἀναγκαιότερος ὁ περὶ κινήσεως λόγος. id.

"ὁ — ἀδύνατον." οἱ τὰς ιδέας θέμενοι τὸ ἐν τὴν κυριωτάτην 992b
 ὅσιν ὑπολαμβάνοντες εἶναι, ὡς περὶ ὅν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὴν καὶ 9.
 τὸ εἶδος τῶν ὄντων ἀρχὴν τε καὶ αἰτίαν ταύτην ἐπίστανται εἶναι, διὰ
 τὸ ὁρᾶν τὸ μὲν εἶναι τε καὶ σῶζεσθαι ἐκάστω τὴν τῷ ἐνός φύσιν ὅσαν
 αἰτίαν (ἐν γὰρ τι ἐκάστω τῶν ὄντων καθὸ ἔστι), φθορὰς δὲ αἰτίαν
 τὴν εἰς πολλὰ διαλύσιν τῷ ἐνός· ἐκάστω ᾧ τῶν ὄντων ἔσται μὲν ἐπὶ
 τῆς αὐτῆς φύσεως, ἢ καὶ ἐν μονῇ σῶζεσθαι, διαλυόμενον δὲ φθείρεσθαι·
 καὶ τῷτο ἐπιστῇ τῷτο μὲν ἀπὸ τῶν ζώων, οἷς ἦν ἡ ἐν τῷ ἐνὶ μονῇ
 καὶ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει σωτηρία, φθορὰ δὲ ἡ εἰς πολλὰ διαλύσεις,
 τῷτο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων ἐκάστω. ἀλλὰ καὶ τὸν κόσμον διὰ τὴν
 ἐν τῷ ἐνὶ τε καὶ τῷ αὐτῷ μονῇ σῶζόμενον, φθαρέντα δ' ἂν εἰ τῆς
 ταυτότητος καὶ ἐνότητος ἐκσταίη, ἐκ τῷτο δὲ πιευσάντες τὴν τῷ
 ἐνός φύσιν τῷ τε εἶναι καὶ τῷ εἶναι ἐκάστω τῶν ὄντων αἰτίαν εἶναι, διὰ
 τῷτο ἀρχὴν αὐτὴ τὴν κυριωτάτην πάντων τῶν ὄντων ὑπέθεντο, καὶ
 δὴ τὰς ιδέας αἰτίας ἔλεγον τοῖς ἄλλοις τῷ εἶναι ὡς περὶ ἐνάδας τι-
 νὰς ὅσας, καὶ κατὰ τῷτο τῷ εἶναι τοῖς εἰς αὐτὰς ἀναγομέναις τε καὶ
 ὑπαγομέναις δύο δις ὅσας αἰτίας (*). ἐπειρῶντο δὲ καὶ ἐκθέσει τινα
 χρώμενοι πάντα εἰς τὸ ἐν τε καὶ τὴν οἰκείαν ὅσιν ἀνάγειν, ὁ δὲ
 τρόπος αὐτοῖς τῆς ἐκθέσεως ἦν τοῦτος. τὸς καθ' ἑκάστη ἀνθρώ-
 25. πος προχειρίζομενοι ἐπεσκόπουν τὴν ἐν ἅπασιν αὐτοῖς ὁμοιότητα,
 καὶ ταύτην εὐρίσκοντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐν πᾶσιν ὅσιν καθὸ ἄν-
 θρωποι, ἐς ταύτην τὴν ἐνάδα πάντας ἀνῆγον καὶ τῇ τῷ ἐνός μετοχῇ
 τῆς ἀνθρώπου ἔλεγον εἶναι, καὶ τὸ ἐν τῷτο ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοάν-
 θρωπον ἔλεγον· ὁμοίως πάλιν ἐπὶ ἵππων κυνῶν καὶ τῶν ἄλλων
 ἐποίουν. ἀλλὰ καὶ τὸς ἀνθρώπους πάλιν ἐπὶ τῆς κύνας καὶ τὰ ἄλλα
 ζῶα ἐκτιθέμενοι, πάλιν ἐλάμβανον τέτοις τὸ εἶναι ζώοις κατὰ τι
 ἐν, ὁ ἐν αἰτίῳ τε αὐτοῖς τῷ εἶναι ζώοις ἐτίθεντο, καὶ δὴ καὶ πάλιν
 ἐνάδα τινα ἐποίουν καὶ ιδεῖαν, καὶ τῷτο ἔλεγον τὸ αὐτόζῳον, εἰς ἣν
 ἀνῆγον τὰ ζῶα. ὁμοίως δὲ πάλιν καὶ τὰ ζῶα λαμβάνοντες καὶ
 φυτὰ καὶ τὰ ἄλλα σώματα, ἐνός εὐρίσκοντες μετὰ ταῦτα ὅσας
 ὄντα, ιδεῖαν τινα καὶ ἐνάδα ὅσας λαμβάνοντες τὴν αὐτοσύνην, ὑπὸ
 μίαν ταύτην πάλιν ἀνῆγον πᾶσας τὰς ὅσας. ὅτω δὲ πάλιν
 τὴν ὅσιν καὶ τὴν ποιότητα ἐν τῇ τῷ ὄντος μεταχέσει λέγοντες ὄντα

1. αὐτῶν M. || 3. τῷ post καὶ om A. || 8 — 19. apud Asclep. || 13. ἐν αὐτοῖς Asclep. || 15. κινήσεις ἐκείναι, πόθεν Asclep. || 16. τέτοις
 ἃ ἔστιν ὅσι ἃ ἔστι; τὸ Asclep. τέτοις ἢ ἔστι A. || 28. διὰ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν Asclep. || 33. λέγων om Asclep. || 37. ἐνταῦθα Asclep. || 38.
 ἐνεργεῖα κατὰ τὸν Asclep.

9. ἐκάστω A. || 11. διαίρεσις A. || 12. ἢ M. || 23. οἰκείαν] αὐτὴν L. || 24. αὐτὸς V. || ἢ om V. || 26. καθὸ ἄνθρωποι om L. || 27. εἰς ταύτην
 τὴν τῆς ὁμοιότητος ἐνάδα πάντων ἀνῆγον L. || 28. καὶ τῷτο τὸ ἐν τῷ ἐπὶ L. || 29. ἔλεγον ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἵππων καὶ κυνῶν καὶ βοῶν καὶ τῶν L. || καὶ om
 AM. || 30. ἐπὶ] καὶ A Asclep. || κύνας καὶ τὸς ἵππους καὶ τοὺς βῆς καὶ τὰ ἄλλα σύμπαντα ζῶα L. || 31. τέτοις om L. || 32. τῷ] τὸ L. || 33. καὶ
 αὐτόζῳον τῷτο δὴ ἔλεγον, καὶ ἐνάδα τῷτο ἐποίουν, εἰς L. || 34. τὰ post καὶ om M. || 36. καὶ ἐνάδα ὅσας om L. || ιδεῖαν τὴν αὐτοσύνην λαμβάνοντες εἰς
 ταύτην πάλιν ἀνῆγον τὰς ὅσας πᾶσας L. || 38. ποιότητα καὶ τὸ ποσὸν μετὰ τῷ ὄντος αὐτοῦ ἐποίουν καὶ πάντα ὄντα καλῶντες εἰς τὸ ἐν τῷτο ἀνῆγον καὶ
 ἀρχὴν πάντων ἐτίθεν αὐτὸ καὶ κυρίως ὅσιν τῷτο ἐνόμιζον. τῷτο γὰρ L.

εἶναι, αὐτό τι ὃν ποιῶντες, πάντα τὰ ὄντα εἰς ἐν τῷτο ὑπῆγον. καὶ ὅτως αὐτοῖς ἐφορεύουσιν καὶ τῇ ἐκθέσει χρωμένους πάντα τὰ ὄντα εἰς τὸ ἐν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνάγει. τῷτο γὰρ καίτοι δοκῶν ὑπὸ αὐτῶν λαμβάνεσθαι τε τῇ ἐκθέσει καὶ δείκνυσθαι, ὡς φανερόν· τὰ πάντα γίνεσθαι ἐν, ὅ φησιν ὅτως γίνεσθαι, ὡς οἶον. ὅ γὰρ ὅταν ἐκθέμενοί τινα πλείω, καὶ κοινωνίαν τῶτων κατὰ τι λαβόντες, τῷτο ἐν τε ποιήσωσι καὶ ιδέαν, καθὼς ἡ κοινωνία καὶ ἡ ὁμοιότης ἐκείνοις γίνεσθαι αὐτοῖς, αὐτὰ τὰ ἐκτεθέντα ἐν, οἷον οἱ ἄνθρωποι ἢ ἄνθρωποι· ἀλλ' αὐτὸ μὴ ἄνθρωπος ἐν τι ἔσται δεικνύμενος ὑπὸ αὐτῶν ἐκ τῆς ἐκείνων πρὸς ἀλλήλα ὁμοιότητος, ὅτι οἱ πολλοὶ ἔχουσιν. ὥστε 10 ὅ γὰρ τὰ πολλὰ καὶ τὰ πάντα ἐν γίνεσθαι, καὶ συγχωρήσῃ τις αὐτοῖς πάντα ἃ λαμβάνουσιν, ἀλλὰ πρὸς ἐν τι γεγονότα πολλὰ μέντοι ὄντα καὶ μένοντα. ὅ γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ οἱ καθ' ἑκάστα ἄνθρωποι αὐτοῖς ἄνθρωποι ὄντες δείκνυνται (ἄλλος γὰρ ἐκεῖνος τῶτων), ὅδε πάντα τὰ ὄντα αὐτοῖς καὶ αὐτοῖς, ἀλλὰ κοινόν τι ἐπ' αὐτοῖς ἔστι πολλοῖς τὸ 15 ἐν τε καὶ τὸ ὄν. ὥστε ὅδε δοθέντος αὐτοῖς καὶ συγχωρηθέντος τῷ πρὸς παράδειγμα τι ταῦτα γίνεσθαι, τὸ αὐτοῖς, καὶ εἶναι τι ἐν ὅ μεταχέσθαι τὰ πολλὰ ταῦτα ἀλλήλοις ἢ καὶ τὸ εἶδος ἢ καὶ τὸ γένος λέγεσθαι, ὅδε ὅτως γίνεσθαι τὰ πάντα ἐν, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ὁμοιότητα τῶν πολλῶν τῶτων αὐτό τι ἐν γίνεσθαι καὶ ἐνός τις, ὅ ταῦτα 20 ἐν. ἀλλ' ὅδε τῷτο, φησὶν, ἐπὶ πασῶν τῶν ὁμοιοτήτων οἷόν τε δείκνυσθαι καὶ λέγεσθαι, ὡς καὶ πᾶσαν ὁμοιότητα ὑπὸ τι ἐν εἶναι, ἂν μὴ καὶ τὸ εἶδος ἢ γένος ὁμοιότης ἢ τῶν λαμβανομένων· ἢ γὰρ καὶ τὴν ἑστίαν καὶ τὸ γένος τε καὶ τὸ εἶδος ταυτότης τε καὶ ὁμοιότης ιδέα, ἀλλ' ἔχουσιν ἢ καὶ τὸ συμβεβηκός. πολλὰ γὰρ ἔστιν ἃ διὰ τινος ὁμοιότητας ἀλλήλοις ὁμοίως λέγεσθαι, τῷ μὴ εἶναι ταύτην τὴν ὁμοιότητα γένος ἢ εἶδος αὐτῶν ὅδε αὐτό τι ἐν ἔσται ἐπ' αὐτῶν· τοιαῦτα δὲ 25 ἐστὶ τὰ ἀποφατικῶς λεγόμενα. τὸ γὰρ ὅ τρέχει κοινόν μὴ καὶ ὁμοιον τῶτοις ὧν ἀληθῶς κατηγορεῖται, ἀλλ' ὅτε γένος τῷτο ἔχει ὅτε εἶδος, ὅτε ιδέα τις τὸ ὅ τρέχει. πάλιν ἐπὶ καθημένων ἢ περιπατήτων ἢ τεθνεώτων ἢ φθειρομένων, ἐπὶ μυρίων ἄλλων, ἃ κεκοινωνήκε μὲν τίνος, ὅ μὴν ἐστὶ λαβεῖν ἐπ' αὐτῶν αὐτό τι ἐν. ἀλλὰ καὶ οἱ πατέρες καὶ κοινὴν μὲν τινος, ὅ μὴν ἐστὶν πατέρες πάντες εἰσὶν, ὅ καὶ ἐστὶ δὲ τι ἐν αὐτοπατὴρ. ἀλλὰ καὶ τῶν τριγώνων τὰς ἐν ταῖς γωνίαις δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι καθόλου μὲν ἐστὶ τῶν τριγώνων, ὅ 30 μὴν καὶ γένος. ὥστε ὅ καὶ ἐπὶ πάντων ἐστὶ τῇ ἐκθέσει τὸ ἐν λαμβάνοντας, αὐτό τι ἐν ποιῶντας, εἰς τῷτο ἀναγαγεῖν τὰ πάντα, μόνων δὲ ἐφ' ὧν τὸ κοινῶς κατηγορούμενον καὶ καθόλου λεγόμενον ἢ γένος ἢ εἶδος ἐστὶν. ὅθεν καὶ δῆλον ὅτι ὅ καὶ ἄλλο τι αὐτοῖς ἐστὶν ἢ ιδέα ἢ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, ἢ κοινῶς τε λέγεσθαι καὶ συνωνύμως κατηγορεῖται ὧν 40 ἐστὶν ἢ εἶδη ἢ γένη. τοσούτον ἔν ἀπέχει τῷ εἰς ἐν τι πάντα ἀνά-

γεσθαι ὑπὸ αὐτῶν, ὡς οἶον, ὡς μὴδὲ καὶ πᾶσαν ὁμοιότητα δύνασθαι τὸ ἐν ἐπὶ τῶν πολλῶν λαμβάνεσθαι. τὸ δὲ "ἐὰν διδῶ τις πάντα" 992b 11. δοκεῖ μοι προδεῖναι ἐνδεικνύμενος ὅτι μὴ συγχωρηθῆσθαι αὐτοῖς, εἰ καὶ κοινωνίαν τινὰ τὴν πρὸς ἀλλήλα ὁμοίως ἀλλήλοις λέγεται τινὰ, ἢ δὴ καὶ ἐν τίθεσθαι ἐκεῖνο, ὡς πάντα τὰ ὑπὸ αὐτῷ πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶναι ἔχειν ὡς κεχωρισμένον αὐτῶν. ἢ τὸ "ἐὰν διδῶ τις πάντα" σημαίνει ἂν τό, ἂν συγχωρῇ τις πάντα τὰ ὁμοίως ἀλλήλοις λεγόμενα καὶ ἐνός τίνος κοινωνίαν ὅτω λέγεται, καὶ συγχωροῖ τὸ ἐν ἐπὶ πολλοῖς τριῶτον εἶναι, ὅδε τῷτο ἔσται ἐπ' ἄλλων τινῶν ἢ τῶν ὡς γενῶν καὶ εἰδῶν κοινῶν· τὰ γὰρ ὅτως κοινὰ τε καὶ καθόλου μόνον ιδέαν τινὰ, φησὶ, σημαίνειν δοκεῖ. καίτοι τῷτο γε ἐν ἐνίοις ἀδύνατον· συμβαίνει γὰρ ἕνα τῶν κοινῶς κατὰ τινῶν κατηγορουμένων μὴ δύνασθαι γένη εἶναι τῶτων ὧν κοινῶς κατηγορεῖται· τοιαῦτα γὰρ τὰ πολλαχῶς λεγόμενα. λέγοι δ' ἂν μάλιστα αὐτὰ διὰ τὸ ὅν, ὃ ἐκεῖνοι μὴ ὡς γένος τι κοινόν τῶν ὅλων λαμβάνοντες ιδέαν ἐποίησαν τὸ αὐτοῖς καὶ αὐτοῖς, καὶ εἰς τῷτο πάντα ὑπῆγον. εἰ δὲ μὴ ἐστὶ γένος τὸ ἐν, ἀλλὰ τῶν πολλαχῶς λεγόμενων, δῆλον ὡς ὅδε ὁμοιότης ἂν τοῖς ὅσιν ἐσιώδης καὶ τῷτο εἴη. Alex.

(") λέγομεν ἔν ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ὅτι καὶ πάνυ ἀκριβῶς λέγουσι περὶ τῆς πρώτης ἐνάδος. φησὶ γὰρ ὅτι πάντα ὁρεγόμενα αὐτῷ ἀπέσραπθαι πρὸς αὐτόν. εἰ τοίνυν ἕτερόν ἐστι τὸ ὁρεκτὸν παρὰ τὸ ὁρεγόμενον (ὅδε γὰρ ὁρέγει ὃ ἔχει), φανερόν ὅτι ἕτερόν τι ὑποτίθενται τὴν πρώτην ἐνάδα ἣν φασιν ὁρεκτόν, πρὸς ἣν πάντα τὰ ὄντα ἐπεσραμμένα ὑπάρχουσιν. διὸ καὶ αὐτὸς ἐπεδέχετο αὐτὸς λέγοντας 25 τὰ γὰρ ὅντα ὅ πάντα ἐφίετο. Asclep.

"ἑδένα — ἀριθμὸς." τίνα μὴ τὰ μὴ τῆς ἀριθμῆς, αὐτὸς ἐπιφέρει· μήκη γὰρ καὶ ἐπίπεδα καὶ σφαιρά. διαιρῶντες γὰρ εἰς ταῦτα τὰ ὄντα αἱ τε Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων ἀρχὰς μὴ τῶν ὄντων καὶ πρώτα τῆς ἀριθμῆς ἔλεγον, μὴ δὲ τῆς ἀριθμῆς ἔτασσον μήκη καὶ μὴ ταῦτα ἐπίπεδα, εἴτα τὰ σφαιρά, ὡς ὅ καὶ ὄντα ταῦτα ἀριθμῆς. ὡς δὲ ταῦτα πρὸς ἀλλήλα τάξεως ἔχει, δῆλον ὡς καὶ ἀρχαὶ αὐτῶν ἔχουσιν πρὸς ἀλλήλας· εἰσὶ γὰρ κατ' αὐτὸς ἐκάστη τῶτων οἰκεῖαι ἀρχαί· ἐτίθεντο γὰρ καὶ τῶτων ιδέας, αἱ ἡδὴ τῶν μὴ τῆς ἀριθμῆς ἀρχαί. ἀλλ' εἰ ἀρχαὶ μήκους καὶ ἐπίπεδον καὶ σφαιρὴ τὸ αὐτόμηκος καὶ τὸ αὐτόπλατος καὶ αὐτοσφαιρόν, τίνος φύσεως καὶ δυνάμεως μετέχουσιν καὶ τῆς τῆς ιδέας τιθεμένης, ἔργον εὐρεῖν ("). ὅτε γὰρ ιδέαι ταῦτα, ἐπεὶ αἱ μὴ ιδέαι ἀριθμοὶ ταῦτα δὲ ὅ καὶ ἀριθμοί· τὴν γὰρ μὴ τῆς ἀριθμῆς τάξιν αὐτοῖς εἶχε ταῦτα. ἀλλ' ὅδε τὸ βραχὺ καὶ μακρόν καὶ στενὸν καὶ πλατὺ καὶ βαθὺ καὶ ταπεινόν, αἱ ἀρχαὶ τῶτων, ὅ καὶ ἀριθμοί. ἀλλ' ὅδε ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἔσται ταῦτα, ἃ μεταξὺ ἐτίθεντο ἐκεῖνοι τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν αἰδητῶν· τὰ γὰρ ἐξ

6. λαμβάνοντες M. || 12. τι καὶ γεγονότα A. || μὲν τὰ ὄντα A. || 16 — 30. apud Asclep. || 16. τὰ καὶ πρὸς M. || 19. ἀλλὰ — 21. ἐν om A. || 20. ἐν γίνεται καὶ ἐνός τις ἐννοηματική· ὅ γὰρ ταῦτα ἐν. ἀλλ' Asclep. || 22. γενέσθαι Asclep. || ὁμοιότητα αὐτό τι ἐν εἶναι καὶ μὴ Asclep. || 28. γὰρ ὅτε ἔχει κοινόν M. || ὁμοίως A. || 29. ἀληθὲς A. || 34. τὸ] κατὰ M. || *trianguli internos angulos duobus rectis esse aequales* Sepulv. lege τὰς ἐντὸς γωνίας δυσὶν. || 40. *species, quae communiter dicuntur et univoce* Sepulv. lege εἶδη, ἃ κοινῶς.

9. καὶ συγχωρητὸν ἐν M. || 12. τίνα φύσεως σημαίνειν M. || 18. τῶν om M. || 28 — 38. om L. || 30. τῶν μὲν ἀριθμῶν V. || 31. σφαιρά καὶ ὅ καὶ A. || 40. μικρόν M. || ἀρχαὶ αἱ τῶτων M.

ἐκεῖνων μαθηματικά, ἔχαι ἀρχαὶ αὐτῶν. τὰ μὲν γὰρ μαθηματικά
ἔτε ἀρχαὶ καὶ διαιρετὰ καὶ πολλὰ, ἐκεῖνα δὲ ἀρχαὶ τε καὶ ἀδιαίρετα καὶ
αἰεὶ αὐτῶν ἕκαστα. ἀλλ' ἔδὲ φθαρτὰ ταῦτα· ἀρχαὶ γὰρ καὶ ἀφθαρτα
ταῦτα. πάλιν ἔν τετάρτῃ φύσει τῶν ὄντων ἔσαι αὐτοῖς αὕτη καὶ
τέταρτόν τι γένος παρὰ τὰ τρία τὰ ὑπ' αὐτῶν τιθέμενα, ἃ ἦν αἱ 5
ιδέαι, τὰ μαθηματικά, τὰ αἰδητά. αἱ γὰρ τῶν μαθηματικῶν
ἀρχαὶ πάντων τῶν διαφόρων· ἔτε γὰρ ιδέαι ὅτι μὴ ἀριθμοί, ἔτε
τῶν λοιπῶν δύο, προεῖρη· ταῦτα γὰρ ἐν λέγουσιν εἶναι καὶ τὴν τέ-
ξιν αὐτοῖς τὴν προεῖρημένην ἀποδιδόασιν. ἔτε δὲ πῶς ἔστιν ἔτε ἐν
τίνι φύσει τῶν ὄντων ἔσαι κατ' αὐτῆς, οἷον τε εἰπεῖν. τὰ μὲν γὰρ 10
φύσει ὄντα ἔστιν αὐτοῖς· ἢ ιδέαι ἢ μαθηματικά ἢ αἰδητά, τὰ δὲ
αὐτομῆκος καὶ τὸ αὐτοεπίπεδον καὶ αὐτοσερεὸν ιδέαι μὴ ἔχον, ὅτι
αἱ μὲν ιδέαι ἀριθμοὶ κατ' αὐτῆς, ταῦτα δὲ ἔλεγον μετ' αὐτῆς τῆς
ἀριθμῆς εἶναι. ἀλλ' ἔδὲ μεταξὺ· μεταξὺ γὰρ τὰ μαθηματικά
κατ' αὐτῆς. ἦν δὲ καὶ πολλὰ, ἢ πολλὰ δὲ τὸ αὐτομῆκος ἢ τὸ 15
αὐτοεπίπεδον ἢ τὸ αὐτοσερεὸν. ἀλλ' ἔδὲ ἐν τοῖς αἰδητοῖς ταῦτα
καὶ φθαρτοῖς· ἔδὲ γὰρ τῶν τι κυρίως ὄν. φαίνεται ἔν τετάρτῳ τι
γένος τῶν ὄντων γενέσθαι κατ' αὐτῆς. Alex.

(*) εἰ τοίνυν τὰ μεγέθη δευτέρα ὑπάρχουσι τῶν ἀριθμῶν,
αἱ δὲ ιδέαι ἀριθμοί, δηλονότι ἔχαι ὑπάρχουσι μεγεθῶν ιδέαι. λέγο- 20
μεν ἔν πρὸς αὐτὴν ὅτι παραλογίζη ἡμᾶς ἐκ τῆς ὁμωνυμίας· αἱ μὲν
γὰρ ιδέαι τῶν μεγεθῶν ὑπάρχουσιν, ἐπειδὴ ἐκεῖναι τῶν ἀριθμῶν ἔχαι
εἰς δευτέραι· τὰ γὰρ αἰδητὰ μεγέθη ὑπάρχουσι δευτέρα τῶν ἀριθ-
μῶν, ἔχαι ιδέαι τῶν μεγεθῶν. Asclep.

992b 18. "ὅλως — εὐρεῖν." ὁ λόγος τοῦτος. ὡς μὴ εἰσι κοιναὶ ἀρχαί, 25
τῶν ἀδύνατον κοινὰς τινὰς ἀρχὰς εὐρεῖν· τῶν δὲ ὄντων ἔχαι εἰσὶν
ἀρχαὶ κοιναί, ὥστε καὶ ἀδύνατον αὐτῶν εὐρεῖν κοινὰς ἀρχὰς. ὅτι
δὲ τῶν ὄντων ἔχαι εἰσὶν ἀρχαὶ κοιναί τε καὶ αἱ αὐταί, τὰ δὲ ὄντα
πολλαχῶς λέγει, τῶν ὄντων ἄρα ἔχαι εἰσὶν ἀρχαὶ αἱ αὐταί. ὅτι
δὲ τὸ ὄν τῶν πολλαχῶς λεγομένων, ἐν πολλοῖς εἴρη. αἰτιατὶ δὴ 30
αὐτῆς ὅτι ἐξήτην ἀρχὰς τῶν ὄντων μὴ πρότερον διελόμενοι αὐτὰ
καὶ τὰ σημανόμενα ἐκθέμενοι τῷ ὄντος. ἄλλως τε ἔτι ἀποπύτερον
τὸ τὰς τοιαύτας τῶν ὄντων ἀρχὰς τὰς αὐτὰς ζητεῖν τὰς ἐξ ὧν
εἰσὶν, αὐτὶ δὲ εἰσὶν ἢ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος· τοιαῦτα γὰρ ἄς ὑποτίθενται
ἀρχὰς, ἢ τε ἀόριστος δυὰς καὶ ἡ μονάς. ἐνια γὰρ τῶν ὄντων ἔδὲ 35
ἔχει καὶ τὴν οἰκείαν φύσιν τοιαύτας ἀρχὰς καὶ σοιχεῖα, εἰ μὴ καὶ
συμβεβηκός· ἐκ τίνος γὰρ ὕλης τὸ ποιεῖν τι ἔστιν ἢ τὸ πάχειν· καὶ
συμβεβηκός μὲν γὰρ καὶ ταῦτα ὕλην ἔχει (*). ὅτι γὰρ ταῖς ὑσείαις,
ὡς ἐστι τις ὕλη, ταῦτα ὑπάρχει, καὶ τῷτο ἂν εἴη τις ὕλη καὶ τῶν
τοιούτων, καθ' αὐτὰ δὲ ἔ. ὁμοίως δὲ ἔδὲ τῷ εὐθέος ὕλη τις ἔστιν, 40
ἔδὲ τίνος ἄλλου παρὰ τὴν ὑσίαν· διὰ τῷτο γὰρ εἶπε μὴ εἶναι τῷτων
λαβεῖν τοιαῦτα σοιχεῖα, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἔστιν· τὰς γὰρ τοιαύ-
τας ἀρχὰς τὰς ὡς σοιχεῖα καὶ ἐν ὑπάρχοντα καὶ ἐξ ὧν λέγεται τι

εἶναι, μόνῃ τῆς ὑσίας εὐρεῖν ἔστιν· μόνῃ γὰρ αὕτη τῶν ὄντων ὑπο-
κείμενον, τὰ δ' ἄλλα ἐν ταύτῃ καὶ ταύτης τι. τὸ ἔν τῶν ἔχαι ἔχον-
των τοιαύτας ἀρχὰς ἢ ζητεῖν ἢ οἶεσθαι εὐρηκέναι μάταιον. Alex.

(*) λέγομεν ἔν ὅτι τὸ μὲν ποιητικὸν καὶ τὸ τελικὸν πάντων τῶν
ὄντων ἔστιν αἷτια· ὁ γὰρ θεὸς πάντων ἔστιν αἷτιος τῶν ὄντων, ὡς φησι
καὶ αὐτός, καὶ τελικόν, διότι πρὸς αὐτὸν ἐπεσραμμένα ὑπάρχουσι.
πάντων μέντοι τῶν ὄντων ὕλικά αἷτια ὑποτίθεσθαι ἔχαι ἔστιν ἀληθές.
καὶ Πλάτων μὲν συμβολικῶς ταῦτα ὑποτίθει· τὴν γὰρ δυάδα ἀρχὴν
τῆς προόδου ὑπετίθετο, τὴν δὲ μονάδα τῆς ἐνώσεως, ἐπειδὴ καὶ
ἐνωσίς ἔστιν ἐν πᾶσι τοῖς ἔστι καὶ πρόοδος. Asclep.

"πῶς — σοιχεῖα;" ὅτι εἰ καὶ ἔστι κοιναὶ πάντων τὰ τῶν ὄντων 992b
σοιχεῖα, ἀδύνατον αὐτῶν μάθησιν καὶ ἐπιστήμην εἶναι, δείκνυσιν. δι' 24.
ἦν δὲ αἷτιαν ἀδύνατον τῷτο μαθεῖν τὰ πάντων σοιχεῖα, αὐτῆς ἐπὶ-
νεγκεν εἰπὼν "δὴλον γὰρ ὡς ἔδὲν οἷον τε προὑπάρχειν γνωρίζοντας
πρότερον." ὁ δὲ λόγος τοῦτος. ἀδύνατόν τι τῶν ἔχοντων ἀρχὰς
εἰδέναι μὴ τὰς ἀρχὰς εἰδόμενα αὐτῶν· ὡς γὰρ διὰ τῶν ἀρχῶν ἢ
γνωσίς, ταῦτα ἀδύνατον εἰδέναι πρὸ τῆς τῶν ἀρχῶν γνώσεως.
τῶν δὲ ὄντων πάντων εἰς κατ' αὐτῆς ἀρχαὶ κοιναί· ἀδύνατον
ἄρα τῶν ὄντων εἰδέναι τι μὴ πρότερον τὰς ἀρχὰς μαθόντας (*).
ἀλλὰ μὴν ὡς ἔχοντων ἀρχὰς ἀδύνατον τὰς ἀρχὰς μαθεῖν, ἀδύ-
νατον τῶν ἐπιστήμην ἔχειν· ἀδύνατον δὲ τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς
μαθεῖν, ἀδύνατον ἄρα τῶν ὄντων ἐπιστήμην ἔχειν. ὅτι δὲ ἀδύνα-
τον τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς μαθεῖν, δείκνυσιν ἔτι. πᾶσα μάθη-
σις ἐκ προγινωσκομένων γίνεσθαι· ὡς γὰρ καὶ ἀρχόμενος τῶν Ὑσέρων
Ἀναλυτικῶν εἶπε, "πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ
ἐκ προὑπαρχούσης γίνεσθαι γνώσεως." ἃ μὲν γὰρ μαθαίνει τις ἔχαι
εἰδώς, ταῦτα ἔχαι οἷον τε προγινώσκειν· ἀλλὰ μέντοι τινὰ ἀναγ-
καῖον προγινώσκειν δι' ὡς γνωρίσει τὰ δι' ὡς ἢ μάθησις· ὁ γὰρ
γεωμετρεῖν μαθάνων, ὡς μὲν ἔστιν ἢ γεωμετρία ἐπιστήμη, τῶν
ἔδὲν προγινώσκει ὅτε τῷ μαθάνειν ἄρχεσθαι, ἀλλὰ μέντοι τινὰ
οἶδεν ἐξ ὡς γνωρίζει τὰ δι' ὡς ἢ διδασκαλία, οἷον μεῖζον ἑλαττον
ἴσον, εὐθύ κεκλασμένον, ἀλλὰ καὶ μήκους ἔννοιαν καὶ πλάτους καὶ σώ-
ματος. εἰ δὴ πᾶσα μάθησις ἐκ προγινωσκομένων ἄλλων τινῶν,
ἢ τῶν μαθανομένων, δεήσει καὶ τὴν τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς μαθη-
σόμενον ἄλλα τινὰ εἰδέναι. ἀλλ' ἦν ἀδύνατον· πᾶν γὰρ ὅ τι ἂν
εἰδέναι ληφθῇ, ὅν τι ἔσαι καὶ ὑπὸ τὰς τῷ ὄντος ἀρχὰς, ἀδύνατον
δὲ ἐστὶ τι τῶν ὄντων εἰδέναι πρὸ τῷ τὰς ἀρχὰς μαθεῖν αὐτῶν. ἢ ἔν
προεῖδως ἔσαι ἃ μαθαίνει, ἢ ἢ μαθήσεσθαι. ὅτι δὲ πᾶσα μάθησις
ἐκ προγινωσκομένων, ἔδειξε λαβὼν τὰς μαθήσεις. ἢ γὰρ δι'
ἀποδείξεως τι μαθάνομεν ἢ δι' ὁρισμοῦ ἢ δι' ἐπαγωγῆς. καὶ ἔστι
τινὰ καὶ ἐν ταῖς δι' ἀποδείξεως διδασκαλίαις γνωρίζόμενα ὑπὸ τῷ
μαθάνοντος, ἀλλὰ ὄντα τῶν ἀποδεικνυμένων· τοιαῦτα γὰρ τὰ
ἀξιώματα, φυσικαὶ τινες ὕσαι ἔννοιαι καὶ προτάσεις ἄμεσοι, οἷον

11. ὄντος M. || 25. — b 6. apud Asclep. || 28. αὐταί, τὰ — 30. ὄν M¹ Asclep., αὐταί, δὴλον ἐπεὶ τῶν A. || 30. δὴ] δὲ AV. || 31. αὐτὰ
MV, αὐτὰς A. || 43. ὡς M Asclep., εἰς A.

2. καὶ ταύτης et 11. τὰ om M. || 16. αὐτῶν V. || 28. τὰ] τὸ A. || ὁ γεωμέτρης μαθάνων A.

ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα, ἢ ὅτι ἐπὶ πάντες ἢ κατάφα-
σις ἢ ἀπόφασις, ἢ ὅτι τὸ ἀγαθὸν ὠφέλιμόν ἐστι τῇ αὐτῇ φύσει.
καὶ πᾶσα δὲ ἢ διὰ συλλογισμῶν γινώσις διὰ προγινωσκομένων· διὰ
τῶν προτάσεων αὖς ὁμολογεῖσθαι τε καὶ κεῖσθαι δεῖ. καὶ ἢ δι' ὀρι-
σμῶν δὲ ἐκ προγινωσκομένων γίνεσθαι. ὁ γὰρ μαθητὴς τὴν τῷ 5
ἀνθρώπῳ ὀρισμὸν, ὅτι ἐστὶ ζῶον πεζόν, δίπνον, καὶ προγινώσκει μὴ
ὅτι ταῦτά ἐστιν ὁ ἀνθρώπος, ἕκαστον δὲ τῶν γνωρίζει, τὸ ζῶον,
τὸ πεζόν, τὸ δίπνον, ἢ ἔκ ἂν μάθοι ὅτι ταῦτα ὁ ἀνθρώπος ἐστίν.
ὁμοίως δὲ καὶ ἢ δι' ἐπαγωγῆς διδασκαλία τὸ μὴ καθόλου βύλεσθαι δι-
δάσκειν, δι' ὧν δὲ διδάσκει (ἐστὶ δὲ ταῦτα τὰ καθ' ἕκαστα), ταῦτα 10
δεῖ γνωρίζειν τὴν μαθητὴν. εἰ δὲ ὅπως μὴ πᾶσα διδασκαλία,
οἱ δὲ τὰς πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς ζητῶντες καὶ διδάσκειν λέγον-
τες ἀναιρῶσι τὸ δύνασθαι τι γνωρίζειν καὶ εἰδέναι τὴν μαθητὴν, ἀναιρῶσι
καθόλου διδασκαλίαν τε καὶ μάθησιν. τὸ δὲ "ἢ πάντων ἢ
τινῶν" εἶπεν, ὅτι ἐν τῇ ἀποδείξει καὶ ἐν τῷ συλλογισμῷ ἐνδέχεται 15
ἀμφοτέρως τινὰ τὰς προτάσεις προγινώσκειν τε καὶ γνωρίζειν,
ὁμοίως καὶ ἐν τῷ ὀρισμῷ πάντα γνωρίζειν καὶ προγινώσκειν τὰ ἐξ
ὧν ὁ ὀρισμός· καὶ ἢ ἐπαγωγῇ δὲ διὰ πάντων γνωρίμων ἢ προ-
γινωσκομένων. ἢ πάντων, ὡς ἐν τοῖς ὀρισμοῖς καὶ ἐν ταῖς ἐπα-
γωγαῖς, τινῶν, ὡς ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν. Alex.

992b 26. (*) καίτοι κοινὰς ἀρχὰς, καθάπερ αὐτὸς λέγει, ἀνιχνεύο-
μεν ἢ διὰ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ἢ δι' ἀναλογίας, ἥγαν ἐξ ἀποφά-
σεως. ὅπως τοίνυν καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (21) πε-
ποίηκας· ἐξ ἀναλογίας γὰρ τινος ἐννοίαν ἡμῖν τῆς ὕλης δέδωκας,
φάσκων ὅτι ὁν τρόπον ὁ χαλκὸς πρὸς ἀνδριάντα καὶ λέβητα καὶ ξύ- 25
λον καὶ πρὸς ναῦν καὶ κλίνην, τῆτον καὶ ἢ ὕλη πρὸς τὰ φυσικὰ πράγ-
ματα. Asclep.

992b 33. "ἀλλὰ — ὅσα." ἀνελὼν τὸ εἶναι μάθησιν εἰ τῶν ὄντων
πάντων κοινὰς ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι, διδάσκει νῦν ὅτι μηδὲ χωρὶς διδα-
σκαλίας σύμφυτον τὴν γνῶσιν ἔχειν αὐτῶν οἷόν τε, ὡς μὴ δεῖσθαι 30
διδασκαλίας εἰς τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν, μηδὲ προγινωσκομένων
τινῶν (*). ἢ μὴ γὰρ τῶν κυριωτάτων γνῶσις κρατίστη τῶν ἐπιστή-
μῶν, ἢ δὲ τῶν ἀρχῶν, αἱ τινες ἀπάντων τῶν ὄντων εἰσὶν ἀρχαί,
γνῶσις τῶν κυριωτάτων ἐστὶ γνῶσις· κυριώτερον γὰρ αἰεὶ τὸ διότι
ἐστὶ τι τῷ δι' ἐκεῖνο ὄντος, διὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τὰ μὴ τὰς ἀρχὰς· 35
ἢ τῶν ἀρχῶν ἄρα γνῶσις ἢ τῶν ἐπιστημῶν κρατίστη. τὸ δὲ τὴν
κρατίστην τῶν ἐπιστημῶν σύμφυτον ἔχοντας μὴ εἰδέναι, τῷτο
παράλογον. ἀλλ' ὅτι μὴ αἰσθῆσιν ἔχομεν σύμφυτον, καὶ λελήθαμεν

αὐτὸς, καὶ δὲ ὅτι βαδίζειν δυνάμεθα· ὅτι δὲ τὴν τῶν ὄντων ἐπιστή-
μην ἔχομεν ἔχοντες αὐτῶν τὰς ἀρχὰς, ἢ ὅτι γε τὰς τῶν ὄντων
πάντων ἀρχὰς ἐπιστάμεθα, λελήθαμεν ἑαυτοὺς, καὶ καὶ ἐξετάζον-
τες καὶ ἐπιστήσαντες εἰπεῖν δυνάμεθα. πῶς ἂν ἔχοιμεν ἐπιστήμην
σύμφυτον τῶν αὐτῶν καὶ μὴ ἴσμεν; δύνασθαι τῷτο καὶ ὡς ἀρέσκον αὐτοῖς
τὸ σύμφυτον ἔχειν ἡμᾶς τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην εὐθύνειν· τῷτο
δὲ, ἐπεὶ δοκῶσιν αὐτοῖς αἱ μαθήσεις ἀναμνήσεις εἶναι. Alex.

(*) λέγομεν ἔν τῷ πρὸς αὐτὸν ὅτι σύμφυτον αὐτὴν ἔχομεν, 993a
ἀλλὰ λοιπὸν πίπτει ἡ ψυχὴ εἰς τὴν λήθην τῆς γενέσεως καὶ πλη-
ρημένη τῆς ἐντεῦθεν ἀχλὺς ἐπιλανθάνεται καὶ σκοτίζεται. εἰ γὰρ μὴ
εἴχομεν, ἔκ ἂν ποτε μεμαθήκαμεν, καθάπερ εἶρηται ἐν τῷ Φαι-
δῳ. Asclep.

"ἔτι — ἀπορίαν." εἰ καὶ εἰσὶ πάντων ἀρχαὶ κοινὰ καὶ αἰ 993a
αὐταί, πῶς τις ταύτας γνωρίσει, ὅτι αἶδε τινὲς εἰσὶ καὶ ὅτι ἐκ 2
τῶν ἐστὶ τὰ ὄντα, εἰ μὴ προειδείη τινὰ δι' ὧν γνωρίζειν τε καὶ
δείκνυναι δυνήσεται ὅτι εἰσὶν αἶδε; τί γὰρ μᾶλλον ὅτι αἶδε τινὲς ἀλλ'
ἔτι αἶδε εἴσεται ὁ μὴ ἔχων πρὸς τὸ γνωρίζειν τὸ ζητούμενον ἀρχὰς;
καὶ γὰρ δὴ χωρὶς ἀμφισβήτησεως ὁμολογηθήσεται τὰςδε τινὰς πρὸς
ἀπάντων εἶναι· ἀλλ' ὡς ἀμφισβητεῖται περὶ τῆς ζα' συλλαβῆς
πότερον αὐτὴν δεῖ διὰ τῆς ζ' καὶ α' γράφειν ἢ διὰ τῆς σ' καὶ δ' καὶ 20
α' (*), ὅτω δὴ καὶ ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀμφισβήτησις ἂν εἴη.
ἐγράφετο δὲ ταῦτα διὰ δύο πάλαι ἕκαστον αὐτῶν γραμμάτων,
διὰ καὶ διπλάσια τῶν φοιτῶντων ταῦτα ἐκαλεῖτο, καὶ τὸ μὴ ζ' διὰ τῶν
σδ', τὸ δὲ ξ' διὰ τῶν κσ', τὸ δὲ ψ' διὰ τῶν πσ'. γνωρίσει γὰρ
τις αὐτὰ καὶ ζητήσει, εἰ ἀμφισβητοῦντο, ἢ δι' ὀρισμῶν ἢ διὰ συλ- 25
λογισμῶν ἢ δι' ἐπαγωγῆς, ἀπάντα διὰ προγινωσκομένων δείκνυν-
σιν, ὡς προείρηται. εἶκοι δὲ τὴν ἐν τῷ Μένωνι τὴν ὑπὸ Πλάτωνος
ἀπορίαν εἰρημένην λέγειν ὡς δυναμένην ἀπορεῖσθαι πρὸς τὰς ἀπάν-
των τῶν ὄντων κοινὰς τινὰς καὶ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς τιθεμένης· τῷ-
το γὰρ ἀνάγκη μὴ λέγειν τὰς ἀρχὰς διδασκὰς, καὶ γὰρ δὴ λανθάνο-
μεν αὐτὰς ἔχοντες τὴν κρατίστην τῶν ἐπιστημῶν, ἥτις ἐστὶν ἢ τῶν
ὄντων ἀπάντων. τῷ δὲ τὴν τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς ἀγνοῦντα μὴδὲν
δύνασθαι τῶν ὄντων εἰδέναι, οἱ μαθητὴν τὰς τοιαύτας ἀρχὰς
ἔδωκεν ἂν εἶεν τῶν ὄντων προειδότες. ἀλλ' εἰ τῷτο, καὶ δὲ γνωρίζειν ἂν
δύναντο τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς, ὅτι ἐκεῖναι εἰσὶν, εἰ καὶ εὐρεθεῖεν, τῷ
γίνεσθαι μὴ τῷτο διὰ τινῶν προὑπαρχουσῶν γνῶσεων, ταύτας δὲ
ἀδύνατον ἔχειν τὴν μηδέπω τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς ἔχοντα, τῷ καὶ τῷ-
τιον αὐτὰς ἀρχὰς εἶναι, εἴγε καὶ αὐτὰ τῶν ὄντων. τὸ δὲ "ἐκ τίνων

1. πάντες ἢ κατάφασις ἢ ἀπόφασις M. || 6. ζῶον om M. || 11. διδασκαλία τὸ μὴ καθόλου βύλεται διδάσκειν, δι' ὧν δὲ διδάσκει ἐστὶ, οἱ M. ||
16. τε — 17. προγινώσκειν om A. || 17. τὰς A. || 18. ἢ ἐπαγωγῇ δὲ om A in lacuna. || 19. ἐπαγωγῇ ἢ τινῶν A. || 23. vid. Arist. Phys.
Auscult. 1. || 30. γνῶσιν αὐτῶν ἔχειν M. || 32. τινῶν δείκνυνσιν ἢ A. || 37. ἔχοντα A.

2. ἔχομεν om M. || γε] δὲ M. || 3. ἐπιστάμεθα αὐτοῖς λελήθαμεν καὶ M. || 5. et fortasse haec idcirco ab ipso dicta sunt, ut hac
quoque parte ipsorum placita corrigeret, qui Sepulv. || 11. Plat. Phaed. cf. Menon. || 19 — 21. ὡς περ ἀμφισβητεῖται περὶ τῆς ζα'
συλλαβῆς πότερον διὰ τῆς ζ' γράφεται (ἢ ἕτερον φθόγγον εἶπεν), ἢ διὰ τῆς σ' καὶ δ'. τινὰ γὰρ τῶν βιβλίων ἀντὶ τῆς ζα' σμα' ἔχει γεγραμμένον. καλλίων
δὲ ἢ διὰ τῆς ζα' γραφῇ. ὅτω δὴ καὶ ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀμφισβήτησις ἂν εἴη. ἐγράφετο γὰρ πάλαι παρὰ τῶν παλαιῶν τινὲς συλλαβαὶ διὰ δύο γραμμά-
των, ὅτερον δὲ τὸς φθόγγους τῶν δύο τῶν εἰς ἓνα φθόγγον κεράσαντες δι' ἑνὸς φοιτῶντος ἐγραφον· ὅθεν καὶ διπλὰ ταῦτα ἐκαλεῖτο, οἷον τὸ ξ' ἐκ τῆς κ' καὶ σ',
τὸ δὲ ψ' ἐκ τῆς σ' καὶ δ'. L. || 19. τὴν ζα' συλλαβὴν A. || 21. δὴ V, δὲ AM. || 24. σδ'] σ' καὶ δ' MV. || 27. δὲ om A. || 28. δυναμένων AM. ||
30. μὲν] μὴ V. || 37. τῷ — 38. ὄντων om Sepulv.

ἐστὶ δὴλωτικὸν εἰκέναι αὐτῶν τῶν ἀρχῶν, ὁποῖας ἐζήτην ἐκεῖνοι κοινὰς πάντων· τὴν γὰρ ὕλην καὶ τὸ εἶδος ἐζήτην. Alex.

993 α (°) οἱ ἀγνοῦντες τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν σύγκειται ἡ σμᾶ' συλλαβή, ὑδέποτε δύνανται γινῶναι εἴτε ἐκ τῆς σ' σύγκειται εἴτε ἐκ τῆς ζ' ἢ δ'. ὥσπερ γὰρ ἦν ἀδύνατον τὸ τί τῶν Ἀλεξανδρείων, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος. Asclep.

993 α 7. "ἔτι — αἰσθῆσιν ἔχει;" καὶ τῆτο πρὸς τὸ μὴ τὰς αὐτὰς ἀπάντων ἀρχὰς εἶναι καὶ στοιχεῖα λέγει. εἰ γὰρ εἶεν πάντων τῶν ὄντων κοινὰ τινες ἀρχαί, ὁ μαθὼν ταύτας πάντα ἀνὰ αὐτῶν γνωρίζειν δύναιτο τὰ ὄντα. ὡς γὰρ ὁ τὰ γράμματα καὶ τὰ στοιχεῖα εἰδὼς 10 πάντα γνωρίζει καὶ πάσας τὰς ἐξ αὐτῶν συγκειμένας φωνάς, ὥτως ἀκολουθήσει καὶ τῷ τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς εἰδόντι τὰ ἐξ αὐτῶν ὄντα γνωρίζειν δι' αὐτῶν. εἰ δὲ τῆτο, δυνήσεται ὁ τὰς ἀρχὰς εἰδὼς ταύτας καὶ τὰ αἰσθητὰ γνωρίζειν· ἐξ ἐκείνων γὰρ καὶ ταῦτα, εἴγε ὄντα (°). πῶς ἔν ὁ μὴ ἔχων τὴν αἰσθησιν γνωρίσει τὰ αἰσθητὰ; 15 αἰσθήσει γὰρ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἕκ ἄλλω τινὶ γνωρίσει· ἀκολουθεῖ δὲ τῷ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἰδόντι γνωρίζειν αὐτὰ δι' ἐκείνων· εἴσετο δὲ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ὁ τὰς κοινὰς πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς εἰδὼς, καὶ μὴ ἔχη τὴν αἰσθησιν (ὅ γὰρ δὴ αἱ τῶν ὄντων ἀρχαὶ αἰσθηταί). ὡς γὰρ τὰ μὴ αἰσθητὰ διὰ τῶν ἀρχῶν γνωρίζει, ὥτω γνωρίσει καὶ τὰ 20 αἰσθητὰ δι' αὐτῶν, εἰ ὁμοίως καὶ τῶν ἐκείνων ἀρχαί. ὡς γὰρ αἱ σύνθετοι φωναὶ πᾶσαι, ὧν τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, ἐκ τῶν αὐτῶν σύγκειται στοιχείων, ὥτω καὶ τὰ ὄντα πάντα ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων ἔσται γνωριζόμενα, εἰ τὰ αὐτὰ πάντων αὐτῶν ἐστὶ στοιχεῖα. ὁ μαχόμενος δὲ αὐτῷ λέγοι ἀνὰ ζητῶν μὴ τὰς τῶν ὄντων ἢ ὅν ἀρχὰς τε καὶ 25 αἰτίας, δεικνύς δὲ διὰ τῶν ὅτι ἀγνωστοί εἰσιν. δείξει γὰρ ὅτι μὴδὲ εἰσι πάντων τῶν ὄντων κοινὰ τινες ἀρχαί, ὡς ἡγῶντο οἱ εἰς τὸ ἐν πάντα πειρώμενοι διὰ τῶν κοινῶν ἀνάγειν ὁμοιοτήτων, ἀλλ' εἰσὶν αἱ ζητούμεναι ὑπὸ αὐτῶν τῶν ὄντων ἢ ὅν οἷον ἀρχαὶ κοινὰ πάντων ἀρχαὶ αὐτῶν· ἀλλ' αἱ τῆς ὑσίας ἕκασται ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων 30 τῶν παρὰ τὴν ὑσίαν ὄντων ἀρχαί, γιγνόνται πως καὶ ἐκείνων ἀρχαὶ τῷ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὄντων ἕκαστον παρὰ τῆς ὑσίας τὸ εἶναι ἔχειν. Alex.

993 α 8. (°) ὁ γὰρ ἐκ γενετῆς τυφλὸς ἢ κωφὸς εἰδὼς τὰς κοινὰς ἀρχὰς εἴσετο καὶ περὶ χρωμάτων καὶ ψόφων. λέγομεν ἔν πρὸς 35 τῆτο ὅτι εἰάν οἶδε τὰς κοινὰς ἀρχὰς, εἰ καὶ μὴ ὡς ψόφος οἶδεν ἢ ὡς χρώματα, ἀλλ' ἔν ὡς ὄντα οἶδεν αὐτὰ καὶ ὡς ἔχοντα ὑπαρξιν, ὥσπερ καὶ αὐτὸς φησὶ ὡς Ἀριστοτέλης, ὅτι ἴσμεν καὶ τὸν ἰδίαν ἄνθρωπον καὶ πάντας ὡς ζῶον λογικὸν θνητὸν ὑπάρχοντα. Asclep.

"ὅτι — πάντες." ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23) εἰς τέσσαρα εἶδη αἰτίων ἀνέχθη ὑπὸ αὐτῶν τὰ αἰτία πάντα. ὁ βυλόμενος καὶ νῦν πιτώσας ἦλθεν ἐπὶ τὸ τὰς τῶν περὶ αἰτίων εἰπεῖν δόξας, ἐξετάζων εἰ μὴ τις ἄρα αὐτῶν ἄλλο τι εἶδος ἐζήτησεν αἰτία· καὶ εὔρε πάντας τὰς περὶ αἰτίων εἰρηκότας τῶν τι τῶν εἰρημένων αἰτίων λέγοντας αἰτίον, τὸς μὲν τινὰς ἐν ἐξ αὐτῶν, ὡς οἱ τὸ ὕλικὸν αἰτίον ἀποδιδόντες, τὸς δὲ δύο, τὸς δὲ τρία, ὧν οἱ μὴ τὸ ποιητικὸν πρὸς τῇ ὕλῃ ὑπελάμβανον, ὡς Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς, οἱ δὲ τὸ εἶδος, ὡς οἱ τὰς ιδέας, οἱ δὲ καὶ ὁμφοτέρων πως ἐφήπτοντο, τῶ τε ποιητικῷ καὶ τῷ κατὰ τὸ εἶδος, ὡς ἐρεῖ περὶ Ἐμπεδοκλέους. πλὴν ὑδεῖς γε ἔξω τῶν τῶν εἰδῶν ἄλλο τι εἶδος αἰτία ἐζήτησεν ἢ ὑπέθετο, ἀμυνδρῶς μέντοι περὶ αὐτῶν εἶπον πάντες καὶ ὁ διηρθρωμένως. καὶ γὰρ Πλάτων τῶν τεσσάρων μνημονεύων αἰτίων εὑρεθείη ἄν, καὶ Ἐμπεδοκλῆς τῶν τριῶν, ὡς ἐρεῖ, ὁ σαφῶς δὲ ὑδὲ διωρισμένως (°). αἰτίαν δὲ φησὶ τῶν περὶ τῶν αἰτίων ἀδιαρθρώτως αὐτὸς εἰρηκέναι, καίτοι τῶν ἐπιβάλλοντα, τὸ μὴδέπω τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμην τινὰ πρὸ Ἀριστοτέλους ἀκριβῶς εὑρήσας, ἀλλ' ἔτι ἀδιαρθρώτως, ὥσπερ οἱ ψελλίζοντες τὰς φωνὰς λέγουσιν, ὥτω δὲ καὶ τὸς πρὸ αὐτῶν περὶ φιλοσοφίας λέγειν. ὅτι δὲ ταῦτα ἔλεγον ὁ διαρθρῶντες, Ἐμπεδοκλέους μέμνηται λέγοντος τὸ ὅσον κατὰ τὸν λόγον ὅσον εἶναι, ὁ κατὰ τὴν ὕλην· ἢ μὴ γὰρ ὕλη κοινὴ καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ αὐτόν (τὰ γὰρ τέσσαρα στοιχεῖα), ὅσον δὲ ἐν τῇ ποιᾷ τῶν καὶ ποσῇ κράσει φησὶ γίνεσθαι, λέγων

ἢ δὲ χθὼν ἐπίηρος ἐν εὐτύκτοις χοάνοις

τὰς δύο τῶν ὀκτὼ μερέων λάχε Νήσιδος αἴγλη,

τέσσαρα δ' Ἠφαίσιο· τὰ δ' ὅσον λεύκ' ἐγένοντο.

εἰ δὲ τοῖς ὅσοις κατὰ τὸν λόγον, ταῦτα κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι (τῆτο γὰρ ἐστὶν ὁ λόγος), τὸ ὅσον εἶναι κατὰ αὐτόν, δῆλον ὡς καὶ τῇ σαρκὶ καὶ τῷ νευρῷ καὶ ἑκάστῳ τῶν ὄντων, οἷον λίθῳ ξύλῳ, κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος· ἢ γὰρ ἐπὶ πάντων τὸ εἶδος καὶ ὁ λόγος αἰτίας τῶ ἑκάστον εἶναι ὁ ἔστιν, ἢ ἐπ' ὕδενός. διὰ γὰρ τὸν λόγον καὶ διὰ τὸ εἶδος ἢ διαφορὰ καὶ ἐν τοῖς ὅσοις, καὶ ἔστιν αὐτῶν τὸ μὲν τι σὰρξ τὸ δὲ τι ὅσον τὸ δὲ ἄλλο τι, ἐπεὶ ἢ γε ὕλη κατὰ αὐτὸν πᾶσι τοῖς ὅσοις ἢ αὐτῇ, ὡς ἔφαμεν· τὰ γὰρ τέσσαρα στοιχεῖα ἢ ὕλική ἀρχὴ αὐτῶν. ὅτι μὴ ἔν ταῦτα τῆτον ἔχει τὸν τρόπον καὶ τὸ εἶδος αἰτίον ἑκάστῳ τῶ τῶνδ' εἶναι, πάντως ἀνὰ συνέφησεν Ἐμπεδοκλῆς, εἰ τις αὐτὸν ἐπῆγε τῷ λόγῳ, παραδεικνύς ἕκαστον ὥτως ἔχον· αὐτὸς μέντοι ἐφ' ἑαυτῷ λέγων ὕδεν περὶ αὐτῶ σαφῶς διώρικεν, ὕδεν κατὰ ἐπιστήμην εἰρηκέναι τινὰ τῷ μὴ περὶ πάντων ὁμοίως τῶν ὁμοίων εἰρηκέναι. Alex.

1. αὐτῶ *M.* || 5. ἦν] ἐστὶν *Asclep.* || 12. ἀκολουθήσεται *M.* || μὴ] μὲν *M.* || 36. ζητῶμεν τὰς τῶν ὄντων *M.* || 28. *sed principia entis qua ens est, quae ab ipso indagantur, sunt omnium entium principia, non tamen eodem modo, sed proprie substantiae, caeterorum vero a substantia, cum proprie non sint principia, efficiuntur quodammodo, quoniam caeterorum entium quodque suum esse a substantia mutuatur* *Sepulv.* || 29. οἷον *om M.* || 30. ἀρχῇ *M.* || αὐταὶ] adde ἀλλ' ἕκ ὁμοίως vel simile quid. || 31. περὶ *A.*

13. διηρθρωμένον *M.* || 14. ὑδὲ] ὁ *M.* || 20. ὅσον ὁ κατὰ τὴν ὕλην ἀλλὰ κατὰ τὸν *L.* || 23. φησὶ ἔλεγον (*om γίνεσθαι*) *L.* || cf. *Sturz. Empedoclis fr. v. 208 sqq.* || 24. ἐπίηρος *V.* ἀπήικος ἐν εὐτέρῳ *Asclep.*, ἐπείρος ἐν εὐτέρῳ *L.* || 25. μορέων *V.* μοιρῶν ἔλαχε *L.* || 26. τὰ *om M.* || 28. ὅσοις *M.* || 30. ἐπὶ] ὧν *M.* || 31. ἑκάστῳ *M.* || διὰ post καὶ *om M.* || 32. τῷ μήτε σὰρξ *M.*

993^a (°) φησὶ δὲ ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος ὅτι καὶ διηρθρωμένως
15. (ἐμνημόνευσε τῶν τεσσάρων) ὁ Πλάτων καὶ πρὸ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐξ
αὐτῶν λαβὼν λέγει, ἐπεὶ καὶ Ἑμπ. Asclep.

993^a "περὶ — πρότερον." λέγοι ἂν "περὶ τῶν τοιούτων" ὡς εἰρη-
24. κῶς ἤδη (c. 7. 4) ὅτι εἶπε καὶ ἐν τούτοις πρὸ τούτου περὶ Ἀναξαγόρου
λέγων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐπανορθῶν, ὅτι ἄλλω μὲν λέγοντι ταῦτα
ἐπηκολύθησεν, ὁ μὲν αὐτὸς σαφῶς τι περὶ τούτων εἶπεν, ὥσπερ
ὑδὲ Ἑμπεδοκλῆς, περὶ ὧν νῦν εἶπεν. ἐπὶ τούτοις ἀπορίας τινὰς ἀπο-
ρήσειν ἐπαγγέλλετο συντεινύσας εἰς τὴν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγον, ἐξ
ᾧ ῥηθειςὼν φησὶ καλῶς ἀπορηθεῖσιν εὐπορωτέρως ἡμᾶς ἔσεσθαι
πρὸς τὰς λύσεις τῶν ἐν τοῖς ὑτέροις ἀπορρημένων· αἱ γὰρ περὶ τῶν
ἀρχῶν ἀπορίαι τε καὶ λύσεις ἀρχαὶ τῆς τῶν μὲν ταῦτα ἀπορρημένων
λύσεως γίνονται (°). καὶ λέγει περὶ τῶν ἀπορρημένων ἐν τῷ Β·
διὸ καὶ δόξα ἂν ὅσον ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων συνήφθαι τῷ τῷ βι-

βλίω τὸ Β. ὁ μὲν ἄλλα λέγει γὰρ περὶ ᾧ ἐνταῦθα προτίθεται καὶ
ἐν τῷ ἐλάττονι α'. εἰπὼν γὰρ "ὅσα δὴ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων
ἀπορήσειεν ἂν τις ἐπανέλθωμεν πάλιν," περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν
αἰτίων καὶ ἐν τῷ μὲν τούτο ἐλάττονι α' ζητεῖ τε καὶ ἀπορεῖ. Alex.
(°) ὥσπερ καὶ περὶ Ἀναξαγόρου εἶπεν τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐπα- 993^a
νορθῶν, ὅτι ἄλλω μὲν λέγοντι ταῦτα ἐπηκολύθησεν, ὁ μὲν αὐτὸς 22.
διηρθρωσεν. περὶ γὰρ τῶν ἀρχῶν τούτων, φησὶ, καὶ πρότερον εἰρη-
καμεν ἐν τοῖς Φυσικοῖς· εἴτα πάλιν ἐπαγγέλλεται λέγειν περὶ αὐτῶν
ἐν τῷ ἐλάττονι ἄλφα καὶ ἀπορεῖν περὶ αὐτῶν καὶ ἐπιλύει τὰς ἀπο-
ρίας ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας. ἐκ γὰρ τῶν ἀποριῶν εὐπορώτεροι
γινόμεθα εἰς τὰς λύσεις τῶν ἐν τοῖς ὑτέροις ἀπορρημένων· αἱ γὰρ
περὶ τῶν ἀρχῶν ἀπορίαι τε καὶ λύσεις ἀρχαὶ τῆς τῶν μὲν ταῦτα
ἀπορρημένων λύσεως γίνονται. καὶ λέγει περὶ τῶν ἀπορρημένων ἐν τῷ
ἐλάττονι ἄλφα. διὸ ἐφεξῆς ἀναγινώσκει. Asclep.

ΤΟ ΕΛΑΤΤΟΝ ΑΛΦΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

Τὸ ἐλάττον ἄλφα τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἐστὶ μὲν Ἀριστοτέλης 15
ὅσα καὶ τῇ λέξει καὶ τῇ θεωρίᾳ τεκμήρασθαι, ὁ μὲν ὁλόκληρον ἔοικεν
εἶναι, ἀλλ' ἔστιν ὡς μέρος βιβλίου, τεκμαιρομένοις τῇ τε ἀρχῇ καὶ τῇ
τῷ βιβλίου μικρότητι. ὅσον μὲν ἔστι ἐπὶ τῷ περὶ ἀρχῶν καὶ ἐν τούτῳ
ποιεῖσθαι τινὰ λόγον, δόξει καὶ ἐκ ἀπαδείν τούτο τῷ μείζονος Α, ἀλλ'
ἔπειτα ἐκείνῳ περὶ ἀρχῶν καὶ αἰτίων, ἐξ ᾧ ἐν ἐκείνῳ παυόμενος τῷ 20
βιβλίῳ εἶπεν "ὅσα δὲ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἀπορήσειεν ἂν τις,
ἐπανέλθωμεν πάλιν· τάχα γὰρ ἂν ἐξ αὐτῶν εὐπορήσαιμεν πρὸς
τὰς ὑπερὸν ἀπορίας." προειπὼν δὲ τούτο ἐν ἐκείνῳ, ἐν τούτῳ ζη-
τεῖν ἀκολούθως δοκεῖ εἰ ἐπ' ἀπειρον αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια, καὶ δει-
κνυσιν ὅτι ἔστιν ἀρχὴ τις ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἡ πρόοδος. 25
ὅσον δὲ πάλιν ἐπὶ τῷ τέλει αὐτοῦ, ὁ δόξει τούτο ἐκ ταύτης εἶναι
τῆς συντάξεως, ἀλλὰ τῆς φυσικῆς πραγματείας προϊμίων τι (°).
ὡς γὰρ περὶ φύσεως ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρῶν, καὶ ζητήσω τὴν φύσιν ἢ φύσιν,
ἐπαύσατο (°). εἶπε γὰρ "διὸ σκεπτέον πρῶτον τί ἔστιν ἡ φύσις·
ἔγω γὰρ καὶ περὶ τίνων ἡ φυσικὴ δῆλον ἔσται." φυσικὸν δὲ τὸ περὶ 30
τούτου σκέπτεσθαι· διὸ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1) πεποιήθη τὴν
περὶ φύσεως λόγον. ἔτι δὲ ὑδ' ἡ ἀρχὴ αὐτῷ τῷ Β ἐν περὶ φύ-

σεως περιέχει λόγον, ὡς δοκεῖν ἔπειτα τούτῳ ἐκείνῳ, ἀλλὰ περὶ ᾧ
ἀναγκαῖον ἐστὶ προαπορήσαι ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ, ταῦτα ἐν
αὐτῷ καταλέγει τε καὶ ἐκτίθει. διὸ δόξει τῷ μείζονι Α τὸ Β
μᾶλλον ἂν ἀκολουθεῖν· συνωδὸς γὰρ ἡ τούτη ἀρχὴ τῷ ἐκείνῳ τέλει.
ἐκεῖ τε γὰρ προέθετο περὶ ᾧ ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ τῶν εἰς τὰς
ἀρχὰς καὶ τὴν εὐρεσιν αὐτῶν συντεινόντων εἰπεῖν, ἐν τε τῷ Β φαί-
νετο τούτο ποιῶν. ὁ μὲν ὑδὲ τὰ ἐν τούτῳ λεγόμενα ἀλλότρια πάντῃ
τῆς προκειμένης πραγματείας εἶναι μοι δοκεῖ, ἀλλ' ἔστιν ὥσπερ
τινὰ προγραφόμενα καὶ προλεγόμενα κοινῶς πάσης τῆς θεωρητικῆς
φιλοσοφίας τὰ ἐν τούτῳ λεγόμενα. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν αὐτῷ περὶ
τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας κοινῶς πάσης λέγει, δεικνύς ὅτι πῇ μὲν
ἐστὶ χαλεπή, τεκμαιρόμενος ἀπὸ τῶ μηδένα ἀξίως περὶ αὐτῆς εἰρη-
κέναι, πῇ δὲ ῥαδίᾳ, τεκμαιρόμενος πάλιν ἀπὸ τῶ μηδένα αὐτῆς
παντάπασιν ἀποτυχάνειν. ἀλλὰ καὶ διὰ τί δυσχερὲς μᾶλλον προ-
σέθῃσι, δεικνύς τούτῳ τὸ αἴτιον ἐν ἡμῖν ὂν· ὁ γὰρ ἡμέτερος νῦν ἀδε-
νὴς ἐστὶ πρὸς τὴν τῶν φύσει σαφῶν γινώσκιν. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπαινε-
σας τὸς ὁπωσὺν ἡμμένους αὐτῆς ὡς ὁ μικρὸν συμβεβλημένους, καὶ
ἢ διαφέρει ἢ θεωρητικῆς τῆς πρακτικῆς εἰπὼν, καὶ ὅτι τὸ κύριον τῆς

4 — 6. τὸ μὲν ἔστι "περὶ τούτων" λέγοι ἂν ὡς εἰρηκῶς ἤδη ἐν τοῖς πρὸ τούτου λόγοις περὶ Ἀναξαγόρου καὶ τὴν L. || 4. τούτων A. || 7. ἐπηκολύθησεν Ἀνα-
ξαγόρας ὁ L. || μὲν A. || αὐτὸς τι σαφῶς περὶ τούτων εἰρηκεν, ὥσπερ L. || 12. τε et τῆς om L. || ἀπορρημένων τῆς λύσεως L. || 13. γίνονται. λέγει δὲ
περὶ τῶν ἀπορρημένων ἐν τῷ β' τῆςδε τῆς πραγματείας L. || 14. δόξειεν V, δόξαν M. || ἴσον V.

1. γε om V. || 2. εἰπόντες γὰρ codd. praefatus enim Sepulv.

15 — 20. Καὶ τούτο τὸ βιβλίον Ἀριστοτέλης ἐστὶν, ὡς ἔστιν ἀπὸ τῆς λέξεως καὶ τῆς θεωρίας τούτου τεκμήρασθαι. ἔστι δὲ μέρος βιβλίου ἀλλ' ὁ βιβλίον
ὁλόκληρον· δηλοῖ δὲ τούτο ἡ ἀρχὴ τούτου τῷ βιβλίῳ, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ περὶ ἀρχῶν ποιεῖται τὸν λόγον καὶ ἐκ ἀπαδεί τὰ ἐν τούτῳ λεγόμενα τῶν ἐν τῷ μείζονι Α.
ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ μικρότης τούτου τεκμήριον ἰκανώτατον τὸ μέρος εἶναι βιβλίου ἀλλ' ὁ βιβλίον ὅλον. ἔοικε δὲ ἔπεσθαι τούτο τῷ μείζονι Α ἐξ ᾧ L. || 20. τῷ
βιβλίῳ L. || 23 — 26. ταῦτα εἰπὼν πρὸς τὸ τέλος ἐκείνου, ἀκολούθως ἐν τούτῳ ζητεῖται εἰ ἐπ' ἀπειρον ἡ πρόοδος. ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ὅτι συντέτακται
τούτο τὸ βιβλίον τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ, εἴτε μέρος ὂν τῷ μείζονος Α, εἴτε καὶ μὴ ἀλλ' ἰδίαν ἔχον περιγραφὴν. πάλιν δὲ σκοπεῖν ἐκ τῶ τέλους αὐτοῦ ὁ δόξει L. ||
29. ἐπαύσατο τούτου τῷ βιβλίῳ L. || 31. τούτου τῷ L. || διὸ — 32. λόγον om L. || 32. αὐτῷ om L. || Β τῆςδε τῆς συντάξεως τὸν περὶ τῆς φύσεως L.

15. δοκεῖν ἐκείνῳ τούτῳ τῷ ἐλάττονι ἔπεσθαι α' ἀλλὰ L. || 17. αὐτῷ] ἀρχῇ τῷ Β L. || διὸ καὶ δόξει μᾶλλον τὸ Β ἀκολουθεῖν τῷ μείζονι Α· συνα-
δὸς L. || 18. ἂν om A. || συνάδει L. || 19. ἐκεῖ — 21. ποιῶν om L. || 21. ἐν τῷ ἐλάττονι λεγόμενα α' ἀλλότρια L. || 22. μοι om L. || 23. τῆς θεω-
ρητικῆς πάσης L. || 24. τὰ ἐν τῷ ἐλάττονι λεγόμενα α'. πρῶτον L. || 25. κοινῶς et ὅτι om L. || 31. αὐτοῖς A.

θεωρίας ἢ γνῶσις, δείκνυσιν ὅτι πλείστον εἰς θεωρίαν τε καὶ τὴν τῆς ἀληθείας γνῶσιν ἢ τῶν ἀρχῶν τε καὶ τῶν αἰτίων γνῶσις συντελεῖ· μάλιστα γὰρ ἐστὶ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ αἱ ἀρχαί, τὰ δὲ μάλιστα ὄντα καὶ ἀληθῆ μάλιστα καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτία τῷ τε εἶναι καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας ταῦτα. δείκνυσιν δὲ ἐν αὐτοῖς καθόλου τε καὶ κοινῶς, καὶ 5 ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι τῶν ὄντων, ἀνελών τ' ἐπ' ἀπειρον τὴν πρόοδον τῶν αἰτίων εἶναι. Alex.

(⁴) “ἡ περὶ — ἀξίως.” πληρώσαντες τ' μεῖζον ἄλφα νῦν ἤκομεν ἐπὶ τ' ἑλαττον ἄλφα. γνήσιον δὲ ἐστὶ καὶ αὐτὸ τῷ Ἀριστοτέλει τ' βιβλίον, καὶ τὸτο δῆλον ἔκ τε τῶν δογμάτων καὶ ἐκ τῆς 10 λέξεως· καὶ τῆς φράσεως γὰρ τ' ποικίλον πατέρα τὸν Ἀριστοτέλην προσαγορεύει. τινὲς δὲ ὑπέλαβον ἀλλότριον αὐτῷ εἶναι, ἀποβλέψαντες εἰς τε τὴν ἀρχὴν τῷ βιβλίῳ καὶ εἰς τ' συμπέρασμα αὐτῷ. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀρχῇ περὶ τῶν αἰτίων τῶν πρώτων διαλέγετο, τῷ τε τῶν πρωτίτων ἀρχῶν, ἐν δὲ τῷ συμπέρασματι περὶ φύσεως, ζη- 15 τῶν τί ἐστὶ φύσις· τ' δὲ τοῖστον τοῖς φυσικοῖς μᾶλλον ἀρμόττει ἢ περὶ τοῖς μὲν τὰ φυσικά. ἄλλως τε δὲ ἐν τῷ τέλει τῷ μεζονος Α εἶπε δὲ ἀπορήσει περὶ τῶν ἀρχῶν, ἐνταῦθα δὲ τὸτο ὅ πεποίηκεν, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τῷ Β ἀπορεῖ περὶ τῶν ἀρχῶν, ὥστε μᾶλλον τ' Β ἐστὶν ἐφεξῆς, τὸτο δὲ παρεμβέβλητο. λέγομεν τοίνυν πρὸς 20 ταῦτα ὅτι ἡ βιβλίον πρότερον διαλεχθῆναι περὶ τῶν πρωτίτων ἀρχῶν· αἱ γὰρ πρώται ἀρχαὶ κυρίως ὄντα ὑπάρχουσιν, τὰ δὲ κυρίως ὄντα ἀληθείας ἐστὶ δηλωτικά, ἢ δὲ κυρίως ἀληθῆ καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτία γίνετο ἀληθείας. διὰ τὸτο τοίνυν ἐνταῦθα πρότερον περὶ τῶν πρωτίτων ἀρχῶν διαλέγετο. ἀμέλει τοι καὶ διὰ τὸτο εἰρήκασιν ἑλαττον 25 αὐτὸ α' προσαγορεύετο, ὡς ἂν ἀρχῆς ὕψους τῷ ὄντος πρωτίτης μέρους τῷ βιβλίῳ, ἐπειδὴ περὶ τῶν πρωτίτων ἀρχῶν διαλέγετο, εἴτα λοιπὸν πρὸς τῷ συμπέρασματι διαλέγετο καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν. ἔδει γὰρ περὶ πασῶν ἀπλῶς τῶν ἀρχῶν διαλεχθῆναι· ἢ γὰρ ἀρχὴ ὁμῶνυμός ἐστι φωνῇ ἢ ὡς τὰ ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἓν. ἐφεξῆς 30 τοίνυν διαλέγετο ἡμῖν περὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἡ θεωρητικὴ φιλοσοφία προτέρα ἐστὶ τῆς πρακτικῆς, καὶ ὅτι ὅχι ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαὶ ἀπειροί, ὅτε ἐπὶ τ' ἄνω ὅτε ἐπὶ τ' κάτω. ὁ δὲ λέγει ἐν προοιμίῳ τοῖστον ἐστίν, ὅτι ἡ περὶ τ. ἀλ... ὅχι ἐστὶν ἓν, ὡς εἴρητο, ἀλλότρια τὰ νῦν λεγόμενα τῆς προκειμένης 35 πραγματείας, ἀλλ' ἐστὶ προγραφόμενα. τελείως γὰρ ἐνταῦθα διαλέγετο περὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, καὶ τί διαφέρει ἡ θεωρητικὴ τῆς πρακτικῆς, καὶ ὅτι ἡ τῆς αἰτίας γνῶσις ἐστὶ κυρίως ἡ θεωρητικὴ φιλοσοφία, καὶ ὅτι εἰς τὴν εὔρεσιν αὐτῆς ἢ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων γνῶσις συντελεῖ. Asclep.

993^a (⁵) τὸτο τ' βιβλίον ἐννοιο Πασικλέης εἶναι φασι τῷ Ῥοδίῳ, 30 ὃς ἦν ἀκροατὴς Ἀριστοτέλους, υἱὸς δὲ Βοναίου (Βονθῆ?) τῷ Εὐδῆμῳ ἀδελφῷ. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀφροδισιεύς Ἀριστοτέλους αὐτὸ φησιν

5. αὐτῷ Α.

19. ἐν τισὶ γράφεται μετὰ τῆς τῷ ὅτι προσθήκης, ὅτι ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία. ἀλλ' ὅτως μὲν ὅχι ἀρχὴ βιβλίου ἀλλ' ἐπόμενον προειρημένῳ τινί· χωρὶς δὲ τῷ ὅτι ἀρχὴν τὸτο ποιεῖ L. || 30 — p. 590 a 6. apud Asclep. || 32. εἶναι om M. || 33. λέγοντας ἀξίως τι εἰπεῖν Asclep. || 34. ῥάδιον M. || 36. τῶν ταῦτα φιλοσοφούντων Asclep. || 38. ἀθροίσωμεν Asclep.

εἶναι. καὶ ἐννοιο μὲν αὐτὸ πρὸ τῆς φυσικῆς πραγματείας δεῖν ἔφασαν τὰττετο, τεκμηράμενοι τὸτο ἀπὸ τῷ τέλει τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ· λέγει γὰρ “διὸ σκεπτέον πρῶτον τί ἐστὶ φύσις.” ἕτεροι δὲ πρὸ πάσης ἀπλῶς θεωρίας φυσικῆς τε καὶ μὲν τὰ φυσικά, ἀπὸ τῷ ἐφεξῆς τῷ ἀνωτέρῳ λεχθέντι τῷ τέλει ῥητῇ καὶ αὐτοὶ τὸτο κατασκευάζοντες, τῷ “ὅτω γὰρ καὶ περὶ τίνος ἡ φυσικὴ δῆλον ἔσται” καὶ τῷ ἐξῆς. ἄλλοι δὲ πρὸ αὐτῷ τῷ μεζονος Α τ' παρὸν ἡξίωσαν τὰττετο. φαίνετο γὰρ ἐφεξῆς μετ' ἐκείνο τ' Β· ἐκείσε γὰρ τὰς τῶν πρὸ αὐτῷ δόξας ἐκθέμενος, καὶ δείξας ὡς ὅδε παρ' ἐκείνοις ἅπασιν πλείους αἰτίαι τῶν τεττάρων εὐρέθησαν, ὑπέχετο ἐν τῷ τέλει περὶ αὐτῶν ἀπορήσαι, καὶ ἀπορεῖ περὶ τῶν ἐν τῷ Β. τ' δ' ἀληθὲς ὡς ἔχει. τ' παρὸν βιβλίον τῷ πρὸ αὐτῷ ἐστὶν ἑλλειμμα· ὑπερήσας γὰρ ἐκείσε περὶ τινος, περὶ τῶν ἐν τῷ προκειμένῳ διέξεισιν. εὐθὺς δὲ ἀρχόμενος τῷ βιβλίῳ προθυμότερος τε καθίστησι τὸς ἀκροατάς, κατασκευάζων μὴ ἀποκνεῖν, ἐτι δὲ καὶ προσεκτικότερος καὶ ἐπιμελες ἐρως προε- 40 τοιμάζει γενέσθαι. διὰ μὲν γὰρ τῷ λέγειν ὅτι ῥάδιον πῇ ἐστὶν ἡ περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν αἰδίων θεωρία, καὶ ὡς αὐτῆς ὅ πάντες ἀποτυγχάνουσιν ἀλλ' ἕκαστος λέγει τι... cod. Reg.

“ἡ — σημείον δέ.” γράφετο καὶ χωρὶς τῷ ὅτι, “ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία.” καὶ μᾶλλον δοκεῖ ἐκείνο ἀρχὴ εἶναι, τ' δὲ μὲν τῷ “ὅτι” ὅχι ἀρχὴ ἀλλ' ἐπόμενον προειρημένῳ τινί. περὶ δὲ τὴν τῆς ἀληθείας θεωρίαν λέγει πᾶσαν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν, ὅχι ὡς μόνην περὶ τὴν ἀλήθειαν πραγματευομένην (καὶ γὰρ ἡ πολιτικὴ τε καὶ πρακτικὴ φιλοσοφία περὶ τ' ἐν ἐκείναις ἀληθές, ἀλλὰ καὶ αἱ τέχναι περὶ τῆς τῶν ὑπ' αὐτάς ἀληθείας εἰσὶ θεωρητικά, εἴγε ἐστὶ τέχνη 45 ἐξῆς μετ' ἀληθὲς λόγῳ ποιητικῇ), ἀλλ' ὅτι ταύτης μόνης τέλος ἡ γνῶσις τῆς ἀληθείας καὶ τῆς κυρίως ἀληθείας· τ' γὰρ αἰδίων ἀληθὲς αὕτη θεωρεῖ. συνιστὰς δὲ τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν ὡς μάλιστα οἰκίαν ἡμῖν καὶ κατὰ φύσιν, τῇ μὲν φησι χαλεπὴν αὐτὴν δόξαν ἂν εἶναι τῇ δὲ αὐτῷ ῥάδιον, χαλεπὴν μὲν καθ' ὅσον πολλῶν ἐπιχειρησάντων αὐτῇ ὅδε κατ' ἀξίαν τὸς περὶ αὐτῆς πεποίητο λόγους· τῷ γὰρ δυσεύρετον καὶ χαλεπὴν τὴν περὶ αὐτῆς εἶναι θεωρίαν σημείον ἰκανὸν τ' μὴ δύνασθαι τὸς περὶ αὐτῆς λέγοντας κατ' ἀξίαν εἰπεῖν περὶ αὐτῆς· τῷ δὲ αὐτῷ ῥάδιον εἶναι σημείον πάλιν ποιεῖ τ' μὴ 50 πάντῃ τὸς περὶ αὐτῆς εἰπόντας ἀποπλανηθῆναι, ἀλλὰ τῶν εἰπόντων ἕκαστον εἰπεῖν ὑγιὲς τι περὶ αὐτῆς. καθ' ἕκαστον μὲν γὰρ τῶν φιλοσοφούντων εἰ ἐπισκοποῖμεν, ὀλίγον παντελῶς ἕκαστον αὐτῶν ὑγιὲς ἂν εὔροιμεν λέγοντα· εἰ δὲ τὰς ἀπάντων ἀθροίσωμεν εἰς ταῦτ' δόξας, ἀξιόλογος ἤδη καὶ μεγάλη ἡ περὶ αὐτῆς θεωρία φα- 40 νεῖτο. περὶ γὰρ τῶν ἀρχῶν, ὡς ἐν τῷ πρὸ τῆς προείρηκεν, ἕκα- 50 ρος μὲν τῶν εἰπόντων μέρος τι αὐτῶν εἶπε, καὶ ὅδε τὸτο σαφῶς, τρόπον μέντοι τινὰ εἶπε πάσας εἰρηάζει τῷ ἄλλον ἄλλης μνημονεύ- 50 σαι. Alex.

993b "μήτε πάντας ἀποτυγχάνειν." τὸτο εἶρηκεν ὡς ἴσον τῷ μήτε
 1. τινὰ τῶν πάντων ἀποτυγχάνειν αὐτῷ πάντῃ. ὅτι δὲ τὸτο λέγει,
 ἐδήλωσεν ἐπενεγκὼν "ἀλλ' ἕκασον λέγειν τι περὶ τῆς φύσεως."
 τὸτο γὰρ συνωδὸν τῷ μηδένα ἀποτυγχάνειν. τὸ δὲ "τῆς φύσεως"
 προσκείμενον τὸ πρὸ πάσης τῆς θεωρητικῆς εἶναι φιλοσοφίας
 τὸ βιβλίον συνίστησι καὶ αὐτό ('). δοκεῖ δέ μοι διὰ μὲν τῶ πολλὰς
 τε ἐπιβάλλεσθαι λέγειν περὶ αὐτῆς καὶ μηδένα αὐτῶν πάντῃ δια-
 μαρτάνειν δείκνυσθαι τὸ κατὰ φύσιν ἡμῖν εἶναι τήνδε τὴν πραγμα-
 τείαν, διὰ δὲ τῷ μηδένα κατ' ἀξίαν εἰρηκεῖναι περὶ αὐτῆς τὸ μέ-
 γεθος αὐτῆς ἐνδείκνυσθαι καὶ τὴν χαλεπότητα, καὶ ὅτι μὴ χρὴ πάρερ-
 γον ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν αὐτῆς. ἔχει δὲ μὲν γὰρ αὐτῆς χρὴ, ὅτι ἡμῖν
 ἐστὶ κατὰ φύσιν, μὴ παρέργως δέ, ὅτι ἐστὶ χαλεπή. προτρέποι δ'
 ἂν ἡμᾶς δι' ὧν εἶρηκε καὶ ἐπὶ τὸ μήτε καταφρονεῖν αὐτῆς ὡς ῥαδίως
 πάντῃ μήτε ἀπογινώσκειν ὡς πάντῃ χαλεπῆς. id.

993b (') ἔχ' ὅτι περὶ φυσικῶν διελάμβανον, ἀλλ' ὅτι περὶ τῶν 15
 2. αἰδίων διεξιόντες ὑπὸ τῆς σφῶν ἀπειρίας, καθάπερ Παρμενίδης
 καὶ Μελισσος, εἰς τὰς περὶ φύσεως ἐνέπιπτον λόγους. cod. Reg.

993b "ὥστε — ἀμάρτοι;" ὅτι τὸ πάντας τι ὑγιὲς εἰρηκεῖναι τὰς περὶ
 4. αὐτῆς λέγοντας σημείον ἂν εἴη τῷ ῥαδίαν αὐτὴν εἶναι, ἔδειξε τῇ
 παροιμίᾳ προχρησάμενος τῇ "τίς ἂν θύρας ἀμάρτοι;" ἢ λέγει μὲν 20
 ἐπὶ τῶν εὐκόλων καὶ μηδὲν χαλεπὸν καὶ δυσεύρετον ἐχόντων, εἰληπὶ
 δὲ ἀπὸ τῶν τοξοτῶν τῶν ἐπὶ σκοπὸν τοξεύοντων ('). ἔτοι γάρ, ἂν
 μὲν ξενὸς ὁ προκείμενος ἢ σκοπός, ὃ ῥαδίως αὐτῷ τυγχάνουσιν, ἂν
 δὲ ἢ πλατὺς, ὃ χαλεπὸν τὸ τέτυτ' τυγχάνειν, διὸ καὶ πάντες αὐτῷ
 τυγχάνουσιν. εἰ ἔν τῷ ῥαδίᾳ πάντες ἐπιτυγχάνουσι, καὶ ὃ πάντες 25
 ἐπιτυγχάνουσι, ῥαδίον τὸτο. "τὸ δὲ ὅλον τε ἔχειν καὶ μέρος μὴ δύ-
 ναθ' ἀποτυγχάνειν αὐτῆς." πάλιν τῷ χαλεπὸν καὶ δύσκολον
 τὴν πραγματείαν εἶναι σημείον ποιεῖ τὸ ἕτερον τῶν προρρηθέντων.
 ἦν δὲ τὸ καθ' ἓνα μὲν ἢ μικρόν ἢ μηδὲν ἐπιβάλλειν αὐτῇ τῷ τὰς
 καθ' ἓνα μήτε περὶ ὅλης λέγειν τῆς πραγματείας μήτε περὶ μέ- 30
 ρους αὐτῆς ὁλοκλήρως. οἱ γὰρ μηδὲν ἢ μικρόν ἐπιβάλλοντες αὐτῇ
 πρὸς τῷ τῷ παντὶ ἀπολείπεσθαι ἀπολείποντο ἂν καὶ τῶν μερῶν
 αὐτῆς ('). ἔτοι δὲ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς δείκνυσθαι ('). ἔχει δὲ
 τι ἢ λέξις ἀκατάλληλον ἢ "τὸ δ' ὅλον τε ἔχειν καὶ μέρος μὴ δύναθ'
 ἀποτυγχάνειν αὐτῆς." δοκεῖ γὰρ δι' αὐτῆς τὸ ἀντικείμενον λέ- 35
 γειν ὃ προείρηκε. προείρηκε μὲν γὰρ ὅτι καὶ μέρος μὲν ἕκαστος ἐπιβάλ-
 λει τῇ τῶν ὄντων ἀληθείᾳ, ὅλη δὲ ἀποτυγχάνει. νῦν δὲ δοκεῖ λέ-

γειν τὸ μὲν ὅλον ἔχειν τὰς ἐπιβάλλοντας αὐτῇ, τὸ δὲ μέρος μὴ δύ-
 ναθ'. ὃ φεύγοντες τινες ἐνῆλλάχθαι φασὶ τὴν λέξιν καὶ εἶναι τὸ
 κατάλληλον αὐτῆς "τὸ δὲ ὅλον μὴ δύναθ' καὶ μέρος ἔχειν δηλοῖ
 τὸ χαλεπὸν αὐτῆς." τὸτο γὰρ σύμφωνον εἶναι τοῖς προειρημένοις.
 5 μήποτε δὲ ἄμεινον τῆς λέξεως ἀκθεῖν ὡς προειρήκαμεν, τὸ δείκνυσθαι
 τὸ χαλεπὸν τῆς πραγματείας διὰ τὸ μήτε τὸ ὅλον ἔχειν μήτε μέ-
 ρος ὁλοκλήρως ἔχειν δύναθ'. ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ τὸ δὲ
 μήτε ὅλον τι ἔχειν ἀλλὰ μηδὲ μέρος δύναθ'. τὸ γὰρ ἢ μικρόν ἢ
 μηδὲν ἐπιβάλλειν αὐτῇ ἢ τε τὸ ὅλον ἔχειν ἢ τε μέρος αὐτῆς
 ὅλον. ὃ γὰρ καὶ τὸ μέρος δύσληπτον, χαλεπὸν τὸτο. καὶ εἴη ἂν ὑπερ-
 βατὴν ἐν τῇ λέξει τοῦτον, τὸ μὴ δύναθ' ὅλον τι ἔχειν καὶ μέρος,
 ὡς εἰ ἔλεγε, τὸ δὲ μηδέτερον δύναθ' ἀποτυγχάνειν αὐτῆς.
 δύναται τις καὶ ἔτι ἀκθεῖν. τὸτο δ' ὅλον τι ἔχειν καὶ μέρος μὴ
 δύναθ', τὸ εἰς ἐννοιαν μὲν τῷ ὅλῳ καὶ ἐπίστασιν πάντας ἐλθεῖν, μηδὲν
 10 δὲ μέρος αὐτῆς ἐξακριβώσαθ' ἀποτυγχάνειν, δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς.
 δύναθ' καὶ λείπειν τῇ λέξει τὸ πάντας ἅμα, ἢ ἢ τὸ δ' ὅλον τι ἔχειν
 πάντας ἅμα, μέρος δὲ ἕκασον μὴ δύναθ', δηλοῖ τὸ χαλεπὸν
 αὐτῆς. καὶ τὸτο γὰρ μᾶλλον ἀκολουθεῖν δόξει τοῖς προειρημένοις τοῖς
 "καθ' ἓνα μὲν ἢ μικρόν ἢ μηδὲν ἐπιβάλλειν αὐτῇ, ἐκ πάντων δὲ
 20 τῶν συναθροισμένων γίγνεται τι μέγεθος." δύναθ' ἴσον εἶναι τὸ
 εἰρημένον τῷ τὸ δὲ μὴ δύναθ' καὶ ὅλον τι ἔχειν καὶ μέρος, ἀλλὰ
 μέρος τι μόνον λαμβάνειν αὐτῇ. τὸ δὲ "τῇ μὲν χαλεπῇ τῇ δὲ ῥα-
 δία" λέγοι ἂν ἔχ' ὡς καὶ ταῦτ' ὄντων ἀμφοτέρων περὶ αὐτῆς,
 ἀλλ' ὡς φαντασιῶν καὶ δοξῶν ἀμφοτέρων ὅσων περὶ αὐτῆς, καὶ
 25 μὲν τι ὅτι ῥαδία, καὶ δὲ τι ὅτι χαλεπή. διὰ μὲν γὰρ τὸ καὶ πάντας
 ἐπιβάλλειν αὐτῇ ὃ χαλεπή, διὰ δὲ τὸ μηδένα κατορθῶν μηδὲ καὶ
 μέρος ὅλον ὃ ῥαδίον. ἴσως δὲ καὶ τῆς χαλεπότητος ὕψους καὶ δύ-
 ος τρόπος. δείξας τῇ μὲν ῥαδίαν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν τῇ δὲ
 χαλεπῇ, διαίρεσιν ποιεῖ τῷ χαλεπῷ, δείκνυσθαι καὶ τί ἢ φιλοσοφία,
 30 δι' ὃ πάλιν δείκνυσθαι τὸ πᾶν μὲν χαλεπὸν αὐτὴν εἶναι πᾶν δὲ ῥαδίαν.
 οἱ δὲ τρόποι τῆς χαλεπότητος δύο, εἰς μὲν ὁ περὶ τὴν τῷ πράγματι
 θεωρημένην φύσιν, τοιαύτη ὄντος ὡς τῇ αὐτῇ φύσει δυσθεώρητον
 εἶναι, δεύτερος ὁ διὰ τὴν τῷ θεωρῶντος αὐτῷ ἀδένειαν. δύναθ'
 γὰρ τι τῇ αὐτῇ φύσει ἂν εὐθεώρητον τῷ ἀπλῶν εἶναι, διὰ τὴν
 35 ἡμετέραν ἀδένειαν ἡμῖν εἶναι χαλεπὸν τε καὶ δυσθεώρητον. ὡ
 τῷ τῆς χαλεπότητος ὑπάγει καὶ τὴν θεωρητικὴν τέχνην καὶ περὶ
 τῆς ἀληθείας φιλοσοφίαν. προτρέποι δ' ἂν ἡμᾶς καὶ διὰ τῆς πρὸς

1. μήτε — ἀποτυγχάνειν om Asclep. || 2. αὐτῆς A. || 3. ἐδήλωσεν] δῆλον ἐποίησεν A. || 5. φιλοσοφίας εἶναι Asclep. || 6. καὶ αὐτό om Asclep. || δοκεῖ — 14. χαλεπῆς] δῆλον ἔν ὅτι κατὰ φύσιν ἡμῖν ἀρμόττει ἢ τε ἢ πραγματεία διὰ τὸ μηδένα ἀποτυγχάνειν ταύτης ποτε Asclep. || 6. διὰ τι μὲν A. || 14. πάντα μήτε ἀπογινώσκειν M. || 18. ὅτι — 20. ἀμάρτοι om M. || 33. ἔχει — 34. ἀκατάλληλον ἢ om L. || 34 — 37. δύνασθαι ἔχει τι ἀκατάλληλον. πρότερον μὲν γὰρ εἶρηκεν ὅτι ὅλην μὲν ὕδεις τῶν περὶ αὐτῆς εἰπόντων λαβεῖν ἡδυνήθη, μέρος δὲ τι τῶν εἰπόντων ἕκαστος αὐτῆς ἔσχε, καὶ ὕδεις τὸτο ἀκριβῶς. νῦν δὲ λέγειν εἰσικειν, ὅτι τὸ ὅλον ἔχουσι, τὸ δὲ μέρος μὴ δύνασθαι. ὑπερβατῶς δὲ ληφθὲν ὃ δόξει ἂν ἀκατάλληλως εἰρησθαι. μεταρρυθμίζον δὲ τὴν λέξιν ἔτι. τὸ δὲ μὴ δύνασθαι ὅλως τι ἔχειν, μηδὲ μέρος αὐτῆς ὁλοκλήρως, δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς. τὸ γὰρ μήτε ὅλον μήτε μέρος ἔχειν αὐτῆς ἰκανῶς, καὶ εἴ τι δὲ ἔχῃ μικρόν, τὸτο καὶ ἀμυδρῶς τὸ χαλεπὸν ταύτης δείκνυσθαι. τὸ δὲ "τῇ μὲν ῥαδία τῇ δὲ χαλεπῇ," ἔχ' ὡς κατ' αὐτὴν ὄντων ἀμφοτέρων περὶ αὐτὴν ὡς εἶναι χαλεπὴν καὶ ῥαδίαν ἅμα λέγοι ἂν, ἀλλ' ὡς ὅσων περὶ αὐτῆς δοξῶν καὶ φαντασιῶν ἀμφοτέρως, κατὰ μὲν τι ὅτι ῥαδίας ὕψους κατὰ δὲ τι ὅτι χαλεπῆς. διὰ μὲν γὰρ τὸ πάντας ἐπιβάλλειν αὐτῆς, ὡς εἶρηται, ὃ χαλεπή, διὰ δὲ τὸ μηδένα κατορθῶν μηδὲ κατὰ μέρος ὅλως ὃ ῥαδία. ἴσως L.

6. τῷ τὸ A. || 14. πάντων V. || 29. διαίρεσις A. || 31. παρὰ M. || 32. δυσθεώρητα M. || 33. τῶν θεωρῶντων M. || 37. φιλοσοφίας M.

τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν· εἰ γὰρ τὰ γινώριμα καὶ πρῶτα τῇ αὐτῶν φύσει ἡμῖν ἐστὶ δὴ οὐκ ἔγνωσα, διὰ τὴν ἀργίαν τῇ νῦν δηλονότι, δεῖ γυμνάζειν τε καὶ ἐπεγείρειν πρὸς αὐτὰ τὴν νῦν, ὅπως αὐτῷ εὐγνώστα γίγνηται τὰ τῇ αὐτῶν φύσει γινώριμα. πῶς δὲ ἐνία ἐστὶ χαλεπὰ παρὰ τὴν τῶν μετιόντων αὐτὰ ἀδένειαν, καὶ παρὰ τὴν αὐτῶν φύ- 5 σιν, ἔδειξεν ἐπὶ τῶν νυκτερίδων, αἷς τὸ μεθημερινὸν φῶς δι' ἀδένειαν τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς τὸ ὁρᾶν ἐμποδίζει, ὃν τῇ αὐτῇ φύσει μάλιστα ὁρατὸν τε καὶ αἷτιον τῇ ὁρᾷ τὰ ὁρώμενα. ὡς δὲ ἐκείνων οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς τὸ φῶς ἔχουσιν, ὅτω καὶ ἐφ' ἡμῖν φησὶ τὴν νῦν τὴν ἡμέτερον ἔχειν πρὸς τὰ τῇ φύσει φανερώτατα· ταῦτα δὲ 10 ἐστὶ τὰ ἀπλῆστα, τοιαῦτα δὲ αἱ ἀρχαί (*). ὅτω δὲ ὁ ἡμέτερος νῦν πρὸς τὰ φανερώτατα τῶν ὄντων ἔχει διὰ τὸ μὴ ἀπολελυμένος καὶ κεχωρισμένος εἶναι, ἀλλ' εἶναι σὺν αἰσθῆσει καὶ ταῖς παθητικαῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς, ἀ πάντα ἐμπόδια τῇ οἰκείᾳ τῇ νῦν ἐνεργείᾳ· ἢ γὰρ περὶ τὰ αἰσθητὰ συνεχὴς ἡμῶν ἐνεργεῖα ταῖς κεχωρισμέναις 15 τῆς αἰσθήσεως ἐνεργείαις ἐμποδῶν γίνετο. εἰ δὲ διὰ ταῦτα ἐστὶ τῆς ἀληθείας γινώσις χαλεπή, ἀληθὲς τὸ προειρημένον τὸ ἢ περὶ τῆς ἀληθείας γινώσις τῇ μὴ χαλεπῇ τῇ δὲ ῥαδίᾳ· χαλεπὴ γὰρ ἡμῖν, τῇ δὲ αὐτῇ φύσει ῥαδίᾳ. καὶ εἴη ἂν κακείνα τέττα χάριν εἰρημένα κατασκευαστικά ὄντα τῇ ἄμφω ταῦτα ἔχειν αὐτῇ, ὃ καὶ παρ' ἄλλοι 20 τί ἐστὶν ἢ παρὰ τὸ τῇ μὴ αὐτῇ φύσει τοιαύτην εἶναι, ἡμῖν δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν ἀδένειαν χαλεπὴν εἶναι γνωστῇ. Alex.

993b (ε) ἐνιοὶ δὲ εἰς τὸ παροιμιαζόμενος διατέλλασιν. cod. Reg.

993b (η) ἀλλ' εἶποι ἂν τις ὅτι πῶς φησὶν ἐνταῦθα ὅτι τὸ μέρος

6. καὶ δυνατόν ἐστι γινῶναι, ἀνωτέρω δὲ ἔλεγεν ὅτι μέρη νοῦσι διάφορα 25 καὶ τὸ ἐκ πάντων συναθροίζόμενον ἓν τι γίνετο; πρὸς δὲ ἐρῶμεν ὅτι ἀνωτέρω μέρος ἔλεγε τὸ ὅλως ἐλθεῖν εἰς ἔννοιαν καὶ ἐφάπαξ αὐτῆς, καὶ τῆς ἐσίας αὐτῆς, ἀλλ' ἐννοῆσαι περὶ αὐτῆς ὅτι ἀσώματος ἐστὶν, εἰ τύχοι· ἐνταῦθα δὲ φησὶ περὶ τῆς ἐσίας. ἢ γὰρ ὑπαρξίς αὐτῆς ἢ ὅλη διαγινώσκειτο ἢ καὶ γινώσκειτο. δοκεῖ ἔν τῷ φιλόσο- 30 φος, ὡς εἶρηται, τὰ ἀντικείμενα λέγειν· προείρηκε μὲν γὰρ ὅτι καὶ μέρος ἕκαστος ἐπιβάλλει τῇ τῶν ὄντων ἀληθείᾳ, ὅλη δὲ ἀποτυγχάνει· νῦν δὲ δοκεῖ λέγειν τὸ μὴ ὅλον ἔχειν τὴν ἐπιβάλλοντας αὐτῇ, τὸ δὲ μέρος μὴ δύνασθαι. μήποτε δὲ ὅτως ἀκρίβειαν ἀμεινον τῆς λέξεως, τὸ δεικνύον τὸ χαλεπὸν τῆς πραγματείας διὰ τὸ πρὸς 35 τὸ ὅλον ἔχειν, μὴδὲ μέρος ὁλοκλήρως ἔχειν δύνασθαι. Asclep.

(ι) τῷτο οἱ μὴ ἐναντίως ἀποδεδώκασι, τὸ δὲ μέρος ἔχειν καὶ ὅλον μὴ δύνασθαι τῶν φυσικῶν ἕκαστον δηλοῖ τὸ τῆς φιλοσοφίας ταύτης χαλεπὸν. οἱ δὲ ὅτως· τὸ δὲ τὸ ὅλον ἔχειν μὴ δύνασθαι καὶ προσέτι μὴδὲ τὸ μέρος· ὅδε γὰρ αὐτῶν ὅτε περὶ ὅλης τῆς θεωρίας 40 ταύτης ὅτε περὶ μέρους αὐτῆς διήρθρωσε καθαρῶς. ἢ καὶ ὅτως· τὸ δὲ περὶ ὅλου μὴ δύνασθαι καὶ περὶ μέρους λέγειν τι τέτων ἕκαστον. εἰκὸς δὲ καὶ ὅτως ἐξηγήσασθαι τῷτο, τὸ δὲ ὁλοκλήρως μὴ δύνασθαι καὶ ἀπλῶς λέγειν τὴν φυσικῆς, καὶ μέρος δὲ μὴ δύνασθαι, δηλοῖ τὸ

δυσχερὲς αὐτῆς. ἔθος γὰρ τῷ φιλοσόφῳ πολλάκις ἀντὶ τῆς ὁλοκλήρου τὸ ὅλον παραλαμβάνειν. καὶ ἐν τῷ προλαβόντι δὲ βιβλίῳ τῷτ' ἔλεγεν, ὡς ἀσυμφανὲς καὶ ἀδιάρθρωτος καὶ οἷον ψελλίζουσα ἢ τῶν προτέρων φυσικῶν φιλοσοφία. cod. Reg.

(κ) καὶ ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι διὰ τῷτο καὶ δυνατὴν ἡμᾶς 993b ἀντιλαβέσθαι τῶν νοητῶν, ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος νῦν ἀδένει ἐστὶ πρὸς 10 τὴν τῶν φύσει σαφῶν γινώσιν, διότι συμπλέκεται αἰσθῆσει καὶ φαντασίᾳ. εἰ δὲ χωριζοίτο ποτέ, φησὶν, ἀντιλήψει. ὡς οἶδε καὶ αὐτὸς ἄκων τε καὶ ἐκὼν ὅτι χωριζή ἐστιν ἢ ἡμετέρα ψυχὴ τῷ σώματος.

Asclep.

“καὶ — δόξαις.” εἰπὼν περὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας ὅτι 993b τῇ μὴ χαλεπῇ τῇ δὲ ῥαδίᾳ, εἰπὼν δὲ καὶ ὅτι μηδεὶς τῶν ἀψαμέ- 11. νων αὐτῆς ἱκανῶς τι περὶ αὐτῆς εἶπε, λέγει ὅτι μὴ διὰ τῷτο χρὴ παραπέμπεσθαι αὐτῆς, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἐκτέον ὡς καὶ μικρὰ ὠφελήσασιν τὴν ὑστέραν. ἅμα δὲ τὴν θεωρίαν διὰ τέτων συνίστη- σιν ὡς πάσης σπουδῆς ἀξίαν. ἀξιοῖ γὰρ χάριν ἡμᾶς ἔχειν μὴ μόνον τοῖς εἰρηκόσι τοῦτον ὡς καὶ ἡμεῖς ὡς καλῶς εἰρημένῳ χρησαί- μεθα καὶ κοινωνήσασθαι τῆς δόξης, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχαιοτέροις, εἰ καὶ ἐπιπολαιότερον δοκῇσι περὶ τέτων εἰρηκέναι. καὶ λέγει τέττα τὴν αἰτίαν· καὶ γὰρ ὅτοι συνετέλεσάν τι ἡμῖν πρὸς τὴν τῶν ζητημένων εὔρεσιν. Alex.

“τὴν γὰρ ἔξιν.” τῷτῃ τὴν δύναμιν ἡμῶν, ἢ δυνάμει τῆς 993b ψυχῆς τὰ τοιαῦτα ζητεῖν δυνάμεθα (αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ καὶ τὴν νῦν), 14. ταύτην “προήσκησαν” θήξαντες πῶς καὶ κινήσαντες ταῖς ζητήσε- σιν, ὅτε ὁδοποιήσαντες καὶ ἐπισήσαντες εἰς τὸ καὶ αὐτῆς ζητεῖν περὶ τέτων, καὶ εἰς ἔννοιαν ἀγαγόντες ὡς ἐστὶν οἰκεία ἡμῖν ἢ περὶ ὧν ἐπραγματεύσαντο θεωρία. εἴη δ' ἂν καὶ διὰ τέτων προτρέπων ἡμᾶς ἐπὶ τὸ πάσαις ταῖς παρὰ τέτων καταβεβλημέναις δόξαις ἐντυγχά- νειν· ἢ γὰρ τῶν καταβεβλημένων δοξῶν εὐπορία εὐρετικωτέρως ἡμᾶς τῆς ἀληθείας παρασκευάσει. πῶς γὰρ οἷον τε χάριν ἔχειν τέτοις, ὡς ἀξιοῖ, μὴ πρῶτον αὐτῶν τὰς δόξας ἰσορροπίας; δόξαι δ' ἂν ἐκ ταύτης τῆς λέξεως τὸ βιβλίον τῷτο ἀκόλuthον εἶναι πῶς τῷ πρὸ αὐτῆς τεταγμένῳ· ἐν ἐκείνῳ γὰρ ἰσορήσας τὰς τῶν πρὸ αὐτῆς περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν δόξας καὶ ἀντιπῶν τινα πρὸς αὐτῆς, ἐν τέττω φησὶν, ὅτι ἐπειδὴ ἀντιλέγομεν ταῖς τινῶν δόξαις διὰ τῷτο ὡς μηδὲν ἡμῖν εἰς τὰ προκείμενα συντελέσαντας παραπέμπεσθαι χρὴ, ἀλλὰ καὶ τοῖς εὐκαταφρονήτως εἰρηκέναι δοκῇσι τινα χάριν ἐκτέον· καὶ γὰρ παρὰ τέτων ὠνάμεθα τι· προήσκηθημεν γὰρ τὴν ἔξιν. ὅτι γὰρ χρήσιμοι οἱ ὁπωσὺν ἀρξάμενοι τινος καὶ ὅχι οἱ ἐπὶ πλέον ἐρ- γασάμενοι μόνον, ὃν ἔποιησε παραθέμενος Τιμόθεόν τε ὃς ἀρι- στος ἐδόκει γεγονέναι μελοποιός, καὶ Φρύνιν ὃς ἀρχαιότερος ἐγένετο Τιμόθεον, καὶ μὴν τοῦτος τὴν τέχνην· τέτων γὰρ παρὰ μὴ Τιμόθεον τὴν μελοποιίαν, παρὰ δὲ Φρύνην τὴν Τιμόθεον τοῦτον γενέσθαι· καὶ γὰρ ἂν ἐπὶ τοσούτον ὅτος ἐξεργάσασθαι ταῦτα μὴ πρῶτον ἐκείνῳ

2. ἀργείαν M. || 3. αὐτὰ M. || 5. περὶ — περὶ A. || ε om M. || 34. μήτε δὲ Asclep.

18. κοινωνήσασθαι A. || 22 — 27. apud Asclep. || 24. ζητήσεσιν, ὡς ἐποίησαντο καὶ Asclep. || 28. περὶ M. || 38. ὠνάμεθα τι om A. || 41.

23. Φρύνιος in mg. A.

γιγνομένων τε καὶ ἀρξαμένων ('). ὡς δὲ ἐπ' ἐκείνων ἔχει, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς καὶ τὴν ἀλήθειαν θεωρίας· παρὰ μὲν γὰρ τινων ἔχομεν δόξας τινάς, αἷς ἄξιον χρῆσθαι ὡς ἐχέσταις περιττόν τι, ἄλλοι δὲ τῷ τῷ εἰπεῖν τι καὶ εὐρεῖν τοιοῦτον ἐγένοντο αἷτιοι. id.

993b (') ἀρχαιότερος γὰρ Φρύνιος Τιμοθέος, ὃς καὶ τὴν ἀρχὴν εὗρε 5
15. τῆς μελοποιίας. Asclep.

993b "ὀρθῶς — ἀληθείας." χρησάμενος τῷ τῆς ἀληθείας ὀνόματι
19. ἐπὶ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, νῦν ὅτι εὐλόγως ἔτι καλεῖται
συνίησι· φιλοσοφίαν γὰρ ἰδίως τὴν θεωρητικὴν λέγει, ὡς δι' ὧν
ἐπιφέρει δηλοῖ, λέγων "θεωρητικῆς μὲν γὰρ τέλος ἀλήθεια." καὶ 10
ταύτης ἔτι μᾶλλον ἢ περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ αἰτίων τῶν
παντάπασις αἰδήσεως κεχωρισμένων καὶ τῇ αὐτῶν φύσει ὄντων,
ἣν καὶ σοφίαν καλεῖ. συνίησι δὲ τὸ προειρημένον ἔτι. ἐπεὶ τέ-
λος τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ἀπὸ δὲ τῷ τέλει
καὶ τῷ σκοπῷ ἐκάστη μέθοδος χαρακτηρίζεται τε καὶ τὸ εἶναι ἔχει, 15
εἰκότως περὶ τῆς ἀληθείας αὕτη καλεῖται. τῷτο γὰρ αὐτῆς τέλος.
καὶ τῇ τῶν πρακτικῶν ἐπιστημῶν δὲ παραθέσει ἔδειξε τὸ εὐλόγως
καλεῖσθαι παρὰ τῆς ἀληθείας τὴν θεωρητικὴν· τέλος γὰρ τῇ πρακτικῇ
ἡ πρᾶξις, καὶ ἔχῃ ἡ γνώσις, τέλος τῆς ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἀληθείας·
καὶ γὰρ ἐν οἷς τὸ πῶς ἔχει τὸ ὑποκείμενον ἀληθείας σκοπεῖσιν οἱ πρα- 20
κτικοί, ὅ περὶ αἰδίου τινὸς ἀληθείας σκοπεῖσιν. ὡς δὲ τῆς περὶ τὰ
αἰδία ἀληθείας κυρίως καὶ μάλιστα ἀληθείας ἔστι, ὅ τῆς ἐν τοῖς
πρακτικοῖς, τῷτο προσέθηκεν. ὅ δὲ περὶ ταύτης οἱ πρακτικοί,
ἀλλὰ τῆς τινὸς καὶ ποτέ, καὶ ἐπὶ τὴν πρᾶξιν τὴν ἀναφορὰν τῆς θεω-
ρίας ποιῶμενοι· τοιαῦτα γὰρ τὰ πρακτικά ὅ καθόλου, ἀλλὰ μετα- 25
πίπτοντα καὶ κατὰ τὰς ἡλικίας τῶν πραττόντων καὶ κατὰ τὰς τύχας καὶ
κατὰ τὰς πρὸς ὅς πράττει χεῖρας. καὶ γὰρ αἱ περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ
τῶν κατὰ ταύτας ἐνεργειῶν ζητήσεις, αἱ μὴ θεωρίας χάριν ἐγένοντο
μόνης, ἐν τοῖς πρακτικοῖς εἰσὶ καὶ περὶ τὰ καθ' ἑκάστα· περὶ γὰρ

993b ταῦτα ἡ αὐτῶν ἀναφορά. διὰ δὲ τῷ εἰπεῖν "ὅ καθ' αἰδίου" ἔδειξε 30
22. ὅτι μὴ τὸ τέλος τοῖς πρακτικοῖς ἀλήθειά τε καὶ ἐπιστήμη· αἰδίων
γὰρ αἱ ἐπιστήμαι καὶ θεωρίαι. γράφει δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις "ὅ
τὸ αἷτιον καθ' αὐτὸ ἀλλὰ πρὸς τι καὶ νῦν θεωρεῖσιν." ὅ γε γραμμένον
εἶη ἂν λέγων ὅτι ὅ τὸ κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ αἷτιον, ὅ τῷ ἀπλῶς ἀλη-
θέσιν αὐτοῖς εἶναι αἷτιόν ἐστι, θεωρεῖσιν οἱ πρακτικοί, ἀλλὰ τὸ πρὸς 35
τόδε καὶ νῦν ἀληθὲς αὐτὸ εἶναι ("). τοιοῦτον γὰρ τό τε ἐν τοῖς πρακτι-
κοῖς ἀληθὲς καὶ τὸ ὡς πρακτικῶν αὐτῶν αἷτιον ("). "ὅ καθ' ἑσμεν δὲ
τὸ ἀληθὲς ἄνευ αἷτίας." τὸ λεγόμενον ἴσον ἐστὶ τῷ ἀλλὰ μὴ τὸ
ἀληθὲς ὅ καθ' οἷον τε ἄνευ αἷτίας εἰδέναι· ὡς εἰ οἱ πρακτικοί μὴ κατὰ
τὸ κυρίως αἷτιον τὴν γνώσιν περὶ τῶν προκειμένων ποιῶν, ὅ δὲ τὸ 40

ὄντως ἀληθὲς ἐν αὐτοῖς θεωρεῖσιν. καὶ εἶη ἂν ἔτι μὲν λεγόμενον
ἀκολούθως εἰρημένον τῇ δευτέρᾳ γραφῇ· εἰ δὲ ἀπλῶς λέγοιτο,
ὡς δεικτικὸν ἂν λέγοιτο τῷ δεῖν τὴν περὶ τὸ ἀληθὲς πραγματευό-
μενον τῶν αἷτιων εἶναι θεωρητικόν. ἐνδείκxάμενος δὲ ὅτι ἐστὶν αὐτῷ
ἡ προκειμένη πραγματεία περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία, καὶ τίς ἐστὶν
αὕτη δείξας, ὅτι ἡ σοφία καὶ ἡ θεωρητικὴ φιλοσοφία, προσίησι
τοῖς εἰρημένοις ὅτι ἀδύνατον τὸ ἀληθὲς γινῶναι ἀγνοῦντας τὴν αἷτιαν,
διδάσκων ἡμᾶς διὰ τῶν καὶ τῷ ἐπὶ τῷ λεγόμενῳ ὅτι ἀναγκαῖα
ἂν εἶη τῷ περὶ ἀλήθειαν καταγινομένῳ ἡ τῶν αἷτιων γνώσις, ὡς
εἶπε καὶ τῆς Φυσικῆς μὲν ἀρχόμενος· καὶ ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτι-
κοῖς (1 2) ἔδειξε ἐπιστήμην ἔσαν τὴν δι' αἷτιαν γινῶσιν· ἔδειξε δὲ
καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τὴν κυρίως γινῶσιν τινος ἐκ τῆς τῶν αἷτιων αὐτῇ
γνώσεως ἡρτημένην. ὅ καθ' ὅτι δὲ πᾶν ἀληθὲς ἐξ αἷτίας γνωρίζεται
λέγει· ἔτι γὰρ ἐπ' ἀπειρόν τε ἂν εἶη τὰ αἷτια, καὶ ὅθεν γνωστὸν ἂν
εἶη, ὡς μετ' ὀλίγον δείξει· ἀλλὰ δὴλον ὅτι τῶν τῶν ἀληθὲς ὅ καθ'
οἷον τε γινῶναι χωρὶς αἷτίας τῶν ἐχόντων αἷτίας. ἐστὶ δὲ τινα
γνωστὰ χωρὶς αἷτίας· τὰ γὰρ ὅ καθ' ἑχόντα αἷτίας τοιαῦτα οἷα τὰ
πρῶτα καὶ αἱ ἀρχαί, ὧν ὅ καθ' ἑστὶν αἷτια. ἡ ὅθεν ἐνδεῶς εἶρηκε· λεί-
πει γὰρ τὸ ὧν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἷτια, ὅ εἶπεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροά-
σει. ἡ τὸ "ὅ καθ' ἑσμεν" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅ καθ' ἑχομεν ἐπιστήμην· ἡ γὰρ ἐπι-
στήμη ἐστὶ κυρίως ἡ δι' ἀποδείξεως γνώσις, τῶν δὲ ἀρχῶν ὅ καθ' ἑστὶν
ἀποδείξεις, ὡς ὅθεν γνώσις τοιαύτη. ἡ δι' ὧν ἐπιφέρει καὶ περὶ
τῶν λέγει· τοιοῦτον γὰρ τὸ "ὡς καὶ ἀληθέστερον τὸ τοῖς Ὑσέροις
αἷτιον τῷ ἀληθέσιν εἶναι," καὶ διὰ τῷ "τὰς τῶν αἷτιων ὄντων ἀρχὰς
δεῖν αἷτι εἶναι ἀληθεστάτας." ὅ γὰρ ποτὲ ἀληθεῖς, ὅθεν ἐκείνων αἷτιον
τῷ εἶναι ἄλλο, ἀλλ' ἐκεῖναι τοῖς ἄλλοις. Alex.

(") γρ. "ὅ τὸ αἷτιον καθ' αὐτό," καὶ ὅ "τὸ αἷδιον." cod. Reg.

(") ἡ πρᾶξις ὅ τὸ αἷδιον καθ' αὐτὸ ἔχει ἀλλὰ πρὸς τι. ἡ γὰρ
πρᾶξις πρὸς τινα καιρὸν συμβαλλει, καὶ ἐστὶν ἀληθὲς τὸ μερικῶν
πραγμάτων τὰς πράξεις ὑπάρχειν. Asclep.

"ἑκάστον — συνώνυμον." εἰπὼν ὅτι μὴ οἷον τε τὴν ἀλήθειαν 993b
τὴν ἐν τοῖς ἔχουσιν αἷτίας γινῶναι χωρὶς τῆς γνώσεως τῶν αἷτιων 24.
αὐτῶν, καὶ διὰ τῶν δειξας ἀναγκαῖαν τῇ θεωρητικῇ φιλοσοφίᾳ
τὴν τῶν αἅτιων γνώσιν, νῦν ὅτι ἀναγκαῖα δείκνυσιν πάλιν διὰ τῷ
δεῖν μὲν τὴν περὶ τῆς ἀληθείας φιλοσοφῶντα τὰ μάλιστα ἀληθῆ γινῶ-
ρίζειν, μάλιστα δὲ ἀληθῆ τὰ αἷδια αἅτια· ταῦτα γὰρ καὶ τῆς τῶν δι'
αὐτὴν ὄντων ἀληθείας αἅτια ("). ἀληθέστατον μὲν γὰρ ὅ καὶ τοῖς ἄλ-
λοις αἅτιον τῷ ἀληθέσιν εἶναι, αἱ δὲ ἀρχαὶ αἅτια τῆς ἐν τοῖς δι'
αὐτὰς ἔσιν ἀληθείας ("). ἑκάστον γὰρ τῶν ὄντων ἐφ' ὅσον τῷ εἶναι
μετέχει, ἐπὶ τοσούτον καὶ τῆς ἀληθείας· τὸ γὰρ ψεῦδος μὴ ὄν. διὸ

1. lege γενομένων. || 2. καλῆς om M. || 7 sqq. apud Asclep. || 12. αὐτῇ Asclep. || 16. γὰρ αὐτῇ Asclep. || 18. περὶ M. || 19. καὶ om V. || ἐν τοῖς πρακτικοῖς MF, πρακτοῖς A. || 21. ἀληθείας V. || 22. ἰδία M. || 23. πρακτοῖς A. || 24. ἀλλὰ τίς τίμη καὶ M. || 25. τὰ γὰρ Asclep. || πρακτὰ A. || ὅ καὶ AM. || 29 et 31. πρακτοῖς A. || 32. δὲ om V. || ὅ τὸ αἅτιον ὅ καθ' L. || 33. θεωρεῖσιν οἱ πρακτικοί. ἔτι δὲ γεγραμμένον L. || 34. τῷ ἀληθέσιν αὐτοῖς εἶναι ἀπλῶς αἅτιον L. || 36. τὸ ἐν L. || πρακτοῖς A. || 37. πρακτὸν αὐτὸ L. || ὅ καθ' — b 4. θεωρητικόν om L. || 39. πρακτοῖ A.

1. μὲν om V. || 15. τῷτο L. || 18. αἅτια. ὡς ἐνδεῶς ἂν εἶη εἰρημένον τὸ "ὅ καθ' ἑσμεν δὲ τὸ ἀληθὲς ἄνευ αἅτίας." λείπει L. || 20. ὅ καθ' post τὸ om A. || 21. κυρίως ἐστὶν ἡ L. || γνώσις, ἡ δὲ ἀπόδειξις ἐξ ἀρχῆς. τῶν L. || 22. τοιαύτη, ἀλλὰ κρείττων ἡ κατὰ ἀπόδειξιν. L. || ἡ — 26. ἄλλοις om L.

τὰ αἰδία μάλισα ὄντα, καὶ μάλισα ἢ ἐκείνων γινώσκεις ἀλήθεια, εἶγε ἐπισήμη. εἰ δὲ τὰ αἰδία μάλισα ὄντα, ἔτι μάλλον ὄντα τὰ τῶ-
τοις αἰτία τῶ εἶναι αἰεί· διὰ γὰρ τὸ εἶναι αἰτία τῶτοις ἐκείνα τῶτων
μᾶλλον ὄντα καὶ μάλισα ὄντα. ὅ τὴν αἰτίαν παρέθετο εἰπὼν
“ἐκασον δὲ μάλισα αὐτὸ τῶν ἄλλων καθ’ ὃ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει 5
τὸ συνώνυμον.” δι’ ὃ γὰρ τισιν ὑπάρχει τὸ τοῖσδε τισιν εἶναι καὶ
συνωνύμοις καὶ τῷτο ἀλλήλοισι, οἷον θερμοῖς, ἐκείνο μάλισα θερ-
μόν. δεῖ γὰρ μὴ μόνον ἀλλήλοισι αὐτὰ εἶναι συνώνυμα, ἀλλὰ καὶ
τὸ αἰτίον αὐτοῖς τῶ εἶναι τοῖσδε συνώνυμον αὐτοῖς εἶναι· τότε γὰρ
ἔσται μάλισα τοῖσδε αὐτό, ὅταν ἢ πρῶτον τοῖσδε, οἷον μάλισα 10
θερμόν ἔσται τὸ τοῖς θερμοῖς αἰτίον καὶ τὸ αἰτίον αὐτοῖς τῶ εἶναι τοῖσ-
τοις συνώνυμον αὐτοῖς εἶναι· τότε γὰρ ἔσται μάλισα τοῖσδε αὐτό,
ὅταν ἢ πρῶτον, οἷον μάλλον τῶ εἶναι θερμοῖς, πρῶτον θερμόν ὃν
αὐτό. ὅτως αἰτίον τὸ πῦρ τοῖς θερμοῖς τῶ εἶναι θερμοῖς· τῷτο γὰρ
ἐδήλωσε διὰ τῶ εἰπεῖν καθὼ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐπεὶ δύναται αἰτίον τι- 15
σιν εἶναι τῶ τοῖσδε εἶναι μὴ ὃν αὐτὸ τοῖσδε, οἷον ἢ τρίψις αἰτία
θερμότητος τισιν, ἀλλ’ ὅ μάλισα θερμὴ ὅσα αἰτία τῆς θερμότη-
τος ἐκείνοις. τὸ δὲ πῦρ, ἐπεὶ τοῖς θερμοῖς αἰτίον τῆς θερμότητος
θερμόν ὃν καὶ αὐτό, διὰ τῷτο μάλισα καὶ αὐτὸ θερμόν. καὶ τὰ τῶν
ὄντων δὴ μάλισα αἰτία ὄντα, καὶ αὐτὰ ὄντα μάλλον ἐκείνων, τῷ 20
αἰτία αὐτῶν εἶναι, καὶ ἀληθῆ ἔτι μάλλον· ἦν γὰρ κείμενον τό, ἢ
ἐκασον τῶ ὄντος μετέχει, ὅτω καὶ τῆς ἀληθείας ἔχειν. καθ’ ὅσον
μὴ ὅν αἰδία καὶ τὰ αἰεί ὄντα λέγω καὶ τὰ τῶτων αἰτία, καὶ τοῖσδε
συνωνύμως ἀλλήλοισι τε καὶ τοῖς αἰτίοις αὐτῶν ἀληθῆ· καθ’ ὅσον
δὲ αἰτία τισι τῶ εἶναι μάλισα τοιαῦτα, καὶ τοῖσδε μάλλον ἐν 25
τοῖς αἰδίοις ἀληθῆ τὰ αἰτία αὐτῶν· ὥστε μάλισα ἂν εἴη περὶ ἀλη-
θείας ἢ περὶ τῶν τοῖσδε αἰτίων γινώσκεις. καὶ γὰρ εἰ τὰ αἰεί ὄντα,
περὶ ὃ ἢ θεωρία, αἰεί ἀληθῆ τῶ αἰεί εἶναι, ἀλλ’ ὅν καὶ ἐν τέτοις μά-
λισα τὰ αἰτία τῶν αἰτιατῶν ἀληθῆ· τὰ μὴ γὰρ πρῶτα τὰ δὲ ὕστερα,
ὅ τῶ χρόνῳ (ἀμφοτέρω γὰρ αἰδία) ἀλλὰ τῇ φύσει· φύσει γὰρ 30
πρῶτον τὸ αἰτίον τῶν οἷς ἐστὶν αἰτίον. ὅθεν δὲ ἀτοπον λέγειν ἀλη-
θῆς ἀληθῆς διαφέρειν, εἶγε τὸ μὴ ἀληθῆς τῶ εἶναι ἡρτη, διαφέρον
δὲ τὸ εἶναι τοῖς γνωστοῖς· τὰ μὴ γὰρ αὐτῶν ἐστὶν ἐπισητὰ τὰ δὲ
δοξαστά. τὴν γὰρ ὕλην, ὡς προελθὼν ἐρεῖ, κινεμένην εἶναι ἀνάγκη·
ὅ γὰρ ἐπισητὰ τὰ ὄντα πάντα, ἀληθῆ δὲ τὰ ὄντα, ἀλλὰ καθ’ ἐκα- 35
σον ἢ τῶ ὄντος ὡς ἔχει γινώσκεις, ἀλήθεια, ὅ κατ’ αὐτά (ὅ γὰρ ἐν
τοῖς πράγμασιν ἢ ἀλήθεια) ἀλλὰ καθ’ ὅσον ἢ τῶ ὄντος ἔχει γινώ-
σκεις, ἀλήθεια. εἰ δὲ τῷτο, καὶ ἢ τῶ μάλισα ὡς ἔχει γινώσκεις, μά-
λισα ἀλήθεια, εἶγε καὶ ἐπισήμη. ὥς· ἐπεὶ τῶ ὄντι ἔπετὶ τὸ ἀληθές,
τῶ μάλισα ὄντι ἔποιτο ἂν τὸ μάλισα ἀληθές. Alex.

(°) “ἐκασον — ἄλλων.” φησὶν ὅτι τὸ αὐτὸ αἰτίον ἐστὶ τῶν
ἄλλων. καὶ ἐχρήσατο Πλατωνικῇ λέξει τῇ αὐτῇ, ἐνδεικνύμενος
τὰς ἰδέας· τὸ γὰρ αὐτὸ αἰτίον τοῖς ἄλλοις τῶ εἶναι, τῶτεσι τὸ νοητόν.
φημὶ δὲ τὴν ὑπαρξιν τῶ νοητῶ, καθ’ ὃ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει συνω-

νύμως, τῶτεσι δὲ ὁμώνυμον ὡς ἀφ’ ἐνὸς καὶ πρὸς ἕν, οἷον τὸ πῦρ φαμὶ
εἶναι θερμότατον, ἐπειδὴ καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτίον ἐστὶ θερμότητος.
Asclep.

(°) διὸ φησι καὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (13) ὅτι ὅτι ἐκ ἐπ’ ἀπειρον 993b
αἰ ἀρχαί, καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ὅτι ἀναγκαῖα ἐστὶν ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν 28.
θεωρία. id.

“διὸ — ἀληθεστάτας.” τῶτεσι τὴν γινώσκιν αὐτῶν εἶναι αἰεί
ἀληθεστάτην· εἰ γὰρ τὸ ἐν ἀληθές, τὸ αἰεί ὃν ἀληθές αἰεί. ὃ δὲ τῶ
αἰεί ἀληθῆς ἐστὶν ἀληθεστέρον, αἰεί ἀληθεστάτον ἂν εἴη. τοιαῦτα δὲ
τὰ αἰτία τῶν ὄντων αἰεί, οἷον κόσμος τῶδε καὶ τῶν ἄστρον, ἢ τῶν
τεσσάρων σωμάτων, ὧν κατ’ εἶδος ἢ αἰδιότης, καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς
καθ’ ἐκαστά τε καὶ ἐν γενέσει αἰδίων· καὶ γὰρ αὐτὰ αἰδία. τὰ γὰρ τῶν
τοιῶτων αἰδία τῶ μὴ αἰεί εἶναι (ὅ γὰρ δὴ τῶν αἰδίων ἐκ αἰδία τὰ
αἰτία) αἰεί ἔσται ἀληθῆ· τῶ δὲ αἰτία εἶναι τῶν αἰδίων τε καὶ αἰεί
ἀληθῶν μάλλον αὐτῶν ἀληθῆ ἔσται, ὥστε καὶ ἀληθεστάτα. καίτοι γὰρ 15
ὅτι τὸ τῶ εἶναι τισιν αἰτίον, τῷτο καὶ τῶ ἀληθῆσιν αὐτοῖς εἶναι ἐστὶν
αἰτίον, καὶ ὅτι ἀληθεστάτον τῷτο ὡς αἰεί ὃν, καὶ ὅτι μὴδὲν ἐστὶν αἰτίον
τῶ εἶναι αὐτῶ, ἀλλ’ αὐτὸ τοῖς ἄλλοις. εἰπὼν δὲ “ὥστε καὶ ἀληθε-
στάτον τὸ τοῖς ὕστεροις αἰτίον τῶ ἀληθῆσιν εἶναι,” ἐπήνεγκε τὸ “καὶ
γὰρ τὰς τῶν αἰεί ὄντων ἀρχὰς ἀναγκαῖον αἰεί εἶναι ἀληθεστάτας,”
ὡς ὁμολογούμενον τῶ ὅτι τὸ τῶ εἶναι τισιν αἰτίον, τῷτο καὶ τῶ ἀλη-
θῆσιν αὐτοῖς εἶναι ἐστὶν αἰτίον. ὅ ὅτως ἔχοντος ἔπετὶ τὸ τὰς τῶν
αἰεί ὄντων ἀρχὰς ἀληθεστάτας εἶναι· τὰ γὰρ τῶν αἰεί ὄντων ἀληθῶν
ἀληθεστέρα ἀληθεστάτα. διὰ τῶτων δὲ δείκνυσιν ὡς συνηρημένον
τῶ ἀληθῆς τῶ ὄντι· διὸ καὶ ἐπιφέρει “ὥστε ἐκασον ὡς ἔχει τῶ
εἶναι, ὅτω καὶ τῆς ἀληθείας,” ἴσον λέγων τῶ, ὡς γὰρ ἐκασον ἔχει
τε καὶ μετέχει τῶ εἶναι, ὅτω καὶ τῆς ἀληθείας. ὅ γὰρ ποτὲ ἀληθεῖς,
τῷτο δὲ διὰ τὸ αἰδία εἶναι, ἀλλὰ κατὰ γε τῷτο κοινωνεῖ αὐτοῖς καὶ
τὰ ἄλλα τὰ αἰδία (°). τὸ δὲ “ὅθεν ἐκείνων αἰτίον τῶ εἶναι, ἀλλ’ 993b
ἐκείνα τοῖς ἄλλοις” δεικτικὸν τῆς καὶ ἐν τοῖς αἰδίοις αὐτῶν καὶ τὴν 29.
ἀλήθειαν ὑπεροχῆς. Alex.

(°) ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι σύνδρομοι ὑπάρχουσιν αἰ ἐνέργειαι 993b
ταῖς ὕσiais· διὸ φησι τέσσαρας εἶναι ἐνεργείας, ἐπειδὴ καὶ τέσσα- 30
ρες ὕσiais, νοηταὶ καὶ διανοηταί, δοξασταί, αἰδιηταί. φησὶν ὅν, ὡς
ἐκασον ἔχει ὕσiais, ὅτω καὶ ἀληθείας· σύνδρομοι γὰρ αἰ ἐνέργειαι
ταῖς ὕσiais. εἰ τοίνυν αἰ νοηταὶ ὕσiais θεῖαι ὑπάρχουσιν καὶ ἀληθεῖς
καὶ αἰ ὡσαύτως ἔχουσιν καὶ ἀναίτιοι, φανερόν ὅτι καὶ αἰ ἐνέργειαι
αὐτῶν τοιαῦται. ἐπὶ μέντοι γε ἡμῶν ἢ ὕσiais ὅ τοιαύτη, ὅ καὶ ὅθεν
αἰ ἐνέργειαι· ἐκείθεν γὰρ ἐπινάον. Asclep.

“ἀλλὰ — δῆλον.” εἰπὼν τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν περὶ 994a
ἀληθείας ἐπισήμην εἶναι, ἥτις διὰ τῆς τῶν αἰτίων γνώσεως γίνετ, 1.
εἰπὼν δὲ καὶ μάλισα ἀληθῆ τὰ αἰτία εἶναι, καὶ διὰ τῶτων συστήσας
ἀναγκαῖαν ὅσαν τῇ θεωρητικῇ φιλοσοφίᾳ τὴν τῶν αἰτίων γινώσκιν,
ὅση τὰληθῆς θεωρητικῇ, ἐπεὶ τὰ αἰτία τῶ εἶναι τοῖς αἰδίοις τῶν

11. καὶ — 13. μάλλον om A. || 23. λέγων M. || 34. κινεμένων M. || 39. εἰ δὲ τῷτο — ἐπισήμη iterat A. || ἐπὶ A.

14. καὶ ἀκολουθῶν μάλλον M. || 22. ὅ om M. || τὸ et 26. ἴσον — 27. ἀληθείας om A. || 40 — p, 594 a 3. apud Asclep. || 41. διὰ τῶν αἰτίων γινώσκιν Asclep. || 42. συστήσμενος Asclep. || 44. ὅση τὰληθῆς θεωρητικῇ om Asclep.

όντων μάλιστα ἐστὶν ἀληθὴ, ἀναγκαῖον ἀκολουθῶς τοῖς προειρημένοις
 δείκνυσιν ὅτι ἐστὶ τινὰ αἰτία καὶ ἐστὶ τις ἀρχὴ ἐν αὐτοῖς, τῆς
 πρώτου αἰτίου, καὶ ἔκ ἐπ' ἀπειρον ἢ πρόοδος τῶν αἰτίων· ὅτω γὰρ
 ἔκ ἀν' εἴη γνωστὰ τὰ αἰτία, ἀλλ' ὅδε εἴη τι τὴν ἀρχὴν αἰτίου, ὡς
 δείξει. διὰ δὲ τῷ δεικνύειν ὅτι ἔκ ἀπειρα τὰ αἰτία, δείκνυσι 5
 αὐτῷ καὶ ὅτι ἐστὶ τὴν ἀρχὴν καὶ ὅτι γνωστὰ. φησὶ δὲ μήτε κατ'
 εὐθυωρίαν τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας ἀπείρους εἶναι δύνασθαι μήτε κατ'
 εἶδος. ἐστὶ δὲ κατ' εὐθυωρίαν μὴ ἀπειρα, εἴ τις ἐπὶ τῷ ληφθέντος
 αἰτίῳ καθ' ἑκάστον εἶδος αἰτίῳ προαναβεβηκὼς ἄλλο τι πάλιν αἰτίου
 λέγοι, ὡς εἶναι ἐπὶ μὴ τῆς ὑλικῆς αἰτίας ἀεὶ τῷδε τινος ὕλην ἄλλην 10
 τινὰ ὕλην ἔχουσαν, κακείνην πάλιν ἄλλην, καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον, μη-
 δεμίας ὕλης ἐξάτης ὕλης, ἢ ἐκέτ' ἐξ ὕλης ἐστὶν· οἷον, ὡς αὐτὸς
 παρέθετο, εἰ εἴη τῆς μὴ σαρκὸς ὕλη γῆ, τῆς δὲ γῆς ἀήρ, τῷ ἀέρος
 πῦρ, τῷ δὲ πυρὸς ἄλλο τι, καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον. καὶ ἐπὶ τῆς ποιητι-
 994α κῆς πάλιν αἰτίας, ἣν αὐτὸς εἶπεν "ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως," 15
 5. ὁμοίως, ὡς τότε μὴ τῷδε τινος ποιητικὸν εἶναι καὶ κινήτικόν αἰτίου,
 αὐτῷ δὲ τῷτο πάλιν ἄλλο, κακείνην πάλιν ὁμοίως ἄλλα, καὶ τῷτο
 ἐπ' ἀπειρον· οἷον αὐτὸς πάλιν δεικνύς παρέθετο, εἰ εἴη τῷ μὴ ἀν-
 θρώπῳ κινήτικόν αἰτίου ὁ ἀήρ, τῷ δὲ ἀέρος ὁ ἥλιος, τῷ δὲ ἥλιος πάλιν
 τῷ νεῖκος καὶ τῷ νεῖκος αὐτὸ πάλιν ἄλλο τι, καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον. 20
 ὁμοίως δὲ ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τῆς καὶ τὸ τέλος καὶ τὸ ἕνεκα αἰτίας, ὡς
 εἶναι τῶν τελῶν τῶν λαμβανομένων ἑκάστον ἄλλῃ χάριν γιγνώμενον
 καὶ ἐπὶ ἄλλο τι τέλος ἀναφερόμενον, ὡς μὴ εἶναι τι ἔχατον, ἢ χά-
 ριν τὰ ἄλλα, αὐτὸ δὲ μηδενός. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ εἰδικῷ αἰτίῳ καὶ
 ὡς αὐτὸς λέγει τῷ τί ἦν εἶναι, εἰ πάλιν καὶ ἐπὶ τῶν ἐκάστῃ τῶν 25
 λαμβανομένων εἰδῶν ἄλλο τι εἶδος εἴη ἄν, ζῶν μὴ εἶδος ψυχῆς,
 ψυχῆς δὲ ἄλλο τι, φέρε εἰπεῖν οἷον νῦς, νῦ δὲ πάλιν ἄλλο τι.
 τοιαύτη μὴ ἢ κατ' εὐθυωρίαν τῶν αἰτίων ἀπειρία, ἢ δὲ κατ' εἶδος,
 εἰ μὴ τέσσαρα εἴη εἶδη τῶν αἰτίων, ὡς αὐτὸς ἔδειξεν, ἢ τις ἄλλος
 ἀριθμὸς ὠρισμένος, ἀλλ' εἴη ἀπειρα, ὡς φέρε εἰπεῖν οἱ ὑποτιθέμενοι 30
 ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀπείρους χημάτων διαφορὰς. ὅτι δὲ καὶ μηδέτερον
 τῶν τρόπων τῶν οἷον τε ἀπειρα εἶναι αἰτία, δείκνυσιν, καὶ πρώτον
 γε ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν εἶναι κατ' εὐθυωρίαν ἀπειρα τὰ αἰτία παρί-
 σῃσι. δεῖ δὲ τὴν κατ' εὐθυωρίαν τῶν αἰτίων ἀπειρίαν ὅτι μὴ ἐστὶν
 ἐλέγχειν, μὴ τὴν καὶ χρόνον ἀπειρίαν λαμβάνοντα καὶ ὅτω ἀεὶ τῷ 35
 γεγονότος ἔκ τινος τὸ αἰτίον λαμβάνοντα· ὅτω μὴ γὰρ ἀνάγκη ἐπ'
 ἀπειρον τὴν ἀνοδὸν εἶναι, ἀπείρου τε τῷ χρόνῳ ὅτω ὄντος καὶ αἰδῶν
 τῷ κόσμῳ· ἢ γὰρ τοιαύτη λήψις ἔκ αἰτίων δείκνυσιν ἀπειρίαν ἄλλα
 χρόνῳ. ἢ δὲ τῶν αἰτίων ἀπειρία δεικνύοιτο ἄν, εἰ ἐπ' ἀπειρον
 ἄλλο πρὸ ἄλλῃ αἰτίου καὶ τὸ εἶδος διαφέρων λαμβάνοιτο, ἐπεὶ τῆς 40

γε ἀδιαλείπτῃ γενέσεως τῆς ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ τὰ αὐτὰ αἰτία
 ὄντα δείκνυσι. Alex.

"τῶν — μέσων." ὅτι μὴ οἷον τε εἰς εὐθυωρίαν εἶναι ἀπει-994α
 ρόν τι εἶδος αἰτίων, καθολικῇ δείξει χρώμενος τοιαύτη παρίσῃσι. 11.
 ἐν οἷς ἐστὶ μέσα τινὰ, ὡς εἶναι τι πρῶτον καὶ εἶναι τι ἔχατον καὶ τῶ-
 των μεταξύ τινὰ, ἀνάγκη τῶν τῷ πρῶτον αἰτίου εἶναι τῶν μέ-
 σων τε καὶ μετ' αὐτὰ ὄντων, εἰ δὴλον ὅτι ὅτω ἔχουσι πρὸς ἄλληλα
 ταῦτα ὡς τὸ μὴ αὐτῶν αἰτίου εἶναι τὸ δὲ αἰτιατόν. καὶ διὰ τί
 τῷτο, δείκνυσιν ἐπὶ τριῶν ποιησάμενος τὸν λόγον. πρῶτον δὲ καὶ
 ἔχατον ἐπὶ τῷ χρόνῳ λαμβάνει, ἀλλὰ τὴν κατ' εἶδος διαφορὰν δει-
 κνύς τῶν αἰτίων. τῶν γὰρ ὁμοειδῶν ὅδε μᾶλλον ἄλλο ἄλλῃ καὶ
 τὴν οἰκείαν φύσιν πρῶτον ἐστὶν. εἰ γὰρ τρία ὅτω ἔχοντα πρὸς
 ἄλληλα ληφθεῖν, καὶ δεῖο τινὰ τῶν αἰτίων ἐστὶ τῶν ἄλλων ἀποδῶ-
 ναι, τὸ πρῶτον ἂν εἴποιμεν. ὅτε γὰρ τὸ ἔχατον· ὅθεν γὰρ τῷτο
 αἰτίου, μηδὲν γε ἔχον μετ' αὐτό. ἀλλ' ὅδε τὸ μέσον· τῷ γὰρ μετ'
 αὐτὸ τῷτο αἰτίου, εἴπερ ἄρα εἶναι δύνασθαι, μόνον· ἦν δὲ ζητούμενον τί
 ἐκ τῶν εἰλημμένων τῶν ἄλλων ἐστὶν αἰτίου, ἐπεὶ ὡς τὸ μέσον πρὸς
 τὸ μετ' αὐτὸ ἔχει, ὅτω τὸ πρῶτον πρὸς τὸ μέσον· ὅτε τῷτο ἔκ
 αἰτίου τῷ μετ' αὐτὸ τῷ ἄλλο τι αὐτὸ αἰτίου ἔχειν· μὴ ὄντος γὰρ
 ἐκείνου ἔκ ἀν' τὸ δεύτερον ἦν, μὴ ὄν δὲ ἔκ ἀν' αἰτίου ἦν τῷ τρίτῳ.
 δὴλον ἄρα ὡς αἰτίου τὸ πρῶτον τῶν μετ' αὐτό. ποιησάμενος δὲ
 τὸν λόγον ἐπὶ τριῶν, ὅδε φησι διαφέρειν, ὡς πρὸς τὴν δεῖξιν, ἢ
 ἐν μέσον λαβεῖν ἢ πλείω ἢ ἀπειρα· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος ἐπὶ πάντων·
 ἐν πᾶσι γάρ, ὅσα ἀν' ληφθῇ, τὸ πρῶτον αὐτῶν ἐστὶν αἰτίου κυρίως,
 ἀλλ' ἔκ τὸ μέσον τι ἢ τὸ ἔχατον, τὸ ἔχατον μὲν, ὅτι μὴδὲ τὴν
 ἀρχὴν τῷτο τινος αἰτίου· ὅδε τῶν μεταξύ δὲ τι, ὅτι ἄλλῃ τῷτο
 πρὸς τὸ εἶναι δεῖσι· τῷ γὰρ πρὸ αὐτῷ, ἢ μὴ ὄντος ὅδε ἀν' ἦν. δείξας
 δὲ τῷτο καὶ λαβὼν τὸ εἶναι τὸ πρῶτον ἐν ἅπασιν αἰτίου τῶν μετ'
 αὐτό, μέτεστιν ἐπὶ τὸ κατ' εὐθυωρίαν λεγόμενον ἀπειρον, καὶ εὐρῶν
 ὅτι ἐν τῷ ὅτω ἀπείρῳ ὅδε ἐστὶ πρῶτον, λαμβάνει τὸ ἀκολουθῶν
 τῷτο, ὅτι μὴδὲ αἰτίου· εἰ γὰρ ἐν πᾶσιν αἰτίου τὸ πρῶτον, ἀλλ' ἔκ
 τῶν μέσων τι, ἐφ' ὧν ἢ τοιαύδε τάξις, ἐν οἷς μὴδὲ ἐστὶ πρῶτον
 ἀλλὰ μέσα πάντα, ἐν τῷτο ὅδε αἰτίον τί ἐστιν, ἢ μόνον ἢ πρῶ-
 τον, ἀλλ' ὅδε τῶν μεταξύ τι. τὸ δὲ "τῷτον ἐν τῷτο" προσκεί-994α
 μενον τοῖς αἰτίοις τῷ κατ' ἐνέργειαν ἀπείρου δηλωτικόν ἐστιν· ἐν 17.
 γὰρ τοῖς ὅτω ἀπείροις ὅδε ἐστὶ πρῶτον, καὶ ἐπὶ τῷ ἀνομοειδῶς· τῶν
 ἀπείρων μὴ ὁμοειδῶν δὲ πάλιν τὸ ληφθέν ὁμοίως αἰτίου ('). τὸ δὲ
 μέχρι τῷ νῦν εἶπεν ἀντὶ τῷ μέχρι τῷ ἔχατον, ἀφ' ὃ ἡμῖν ἡ ἀρχὴ
 τῆς τῶν αἰτίων ζητήσεως ('). καὶ γὰρ ἐν οἷς μὲν ἐστὶ πρότερόν τι
 καὶ δεύτερον λαβεῖν ἐν τῇ τάξει, ἐν τῷτο καὶ ἄλλο ἄλλῃ φῆσαι

1. ἀναγκαῖως M. ἀναγκαῖως καὶ Asclep. || 4. τις M. || 5. docet esse principium et causas posse cognosci Sepulv. || 6. δὲ ὅτι μήτε M. || 7. αἰτίως M. || 13. εἰ om M. || 21. καὶ τῷ ἢ A. || 22. γιγνώμενον M. || 25. πάλαι A. || 29. ὡς om M. || 33. γε] δὲ M.

5. εἶναι τι πρῶτον καὶ om M. || 7. αὐτὸ M. || 8. εἶναι αἰτίου M. || τί et 11. μᾶλλον om M. || 12. ὅτω ἐστὶν ἔχοντα A. || 13. τινὰ δεῖο A. || αἰτίου M. || 16. ἀδύναται M. || 28. εἶναι τὸ om A. || εἶναι τὴν ἀρχὴν τὸ πρῶτον M. || 31 — 37. apud Asclep. || 33. ἢ post μόνον om Asclep. || 34. ὅδε] ἢ A. || 36. ἐπὶ] ἐτι Asclep. || τῶν γὰρ ἀπείρων Asclep. || 37. πάλιν] πᾶν Asclep. || quemadmodum in difforni. rursus quod sumtum fuerit, similiter est causa usque ad hoc praesens, inquit Sepulv.

αἴτιον εἶναι ἴσως ἀληθές, εἰ καὶ μὴ ἀπλῶς αἴτιον· τὸ γὰρ πρότερον
τῷ μετ' αὐτό· ἐν οἷς δὲ μὴδὲν ἐστὶ τῶν μέσων ἄλλα ἄλλα πρότε-
ρον ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει τῷ ὅτι αἴτιον· ἐν δὲ τοῖς ἀπείροις ἔκ ἐστιν
ἄλλῃ πρότερον· πάντα γὰρ ὁμοίως ἐστὶ μέσα, ὡς καὶ αὐτὸς εἶπεν·
εἰ γὰρ πρότερά ἐστι τὰ τῆς ἀρχῆς καὶ τῷ πρώτῳ ἐγγυτέρω, ἐν οἷς
μὴδὲν ἐστὶν ἀρχὴ μὴδὲ πρῶτον, ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγγυτέρω τί ἐστι
τῆς ἀρχῆς καὶ πορρωτέρω· διὸ ὁδὸς τινὰ ἔχει ἔτι τὰ μέσα·
εἰ δὲ μὴ τῷτο, ὁδὸς πρότερόν τι αὐτῶν ἔχει, ὁδὸς θάτερον θατέρω
αἴτιον· ὁ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν κατ' εὐθυωρίαν καὶ τῷτον τὴν τρόπον
ἀπείρων πάντα τὰ μόρια μέσα, ἀλλὰ καὶ τῶν ὁπωσὺν ἀπείρων,
οἷον εἰ καὶ μέγεθος τι ἀπειρον ἢ κατ' εἶδος ἢ χρόνον εἴη· πάντων
γὰρ τῶν ἐνεργείᾳ ὄντων ἀπείρων ὅτι ἂν ληφθῇ μόριον, μέσον ἐστίν·
εἰ γὰρ μὴ μέσον, πέρας· ἀλλ' εἰ πέρας ἔχει, ἔκ ἀπειρον· τὸ δὲ
994^a "ὁμοίως μέχρι τῷ νῦν" προσέθηκεν ἐπεὶ τὴν δεῖξιν ἐπειεῖτο ἐπὶ
18. τῶν αἰτίων τῶν κατ' εὐθυωρίαν ἀπείρων ἐπὶ τῷ ἄνω· ἀπὸ γὰρ τῷ
ἐνεσῶτος καὶ ὄντος νῦν λαμβανόντων ἡμῶν τὰ αἴτια, ἅπαντα τὰ
λαμβανόμενα μέσα, εἰ ἐπ' ἀπειρον ἢ πρόοδος· δείκνυσι μὲν τῇ
τοιαύτῃ τῶν αἰτίων ἀπειρίᾳ τὸ μὴδὲ ἔσεσθαι τι ἐκ τῶν αἰτίων τῷ
ἀδιεξίτητα τὰ πρὸ παντὸς τῷ ληφθέντος αἴτια ἐπὶ τῷ ἄνω εἶναι,
ἀπειρά γε ὄντα· ὅπως δὲ ὁδὸς ἂν αἴτια εἴη. αὐτὸς δὲ ἔχων ὅτι δει-
κνυσιν, ἀλλὰ διὰ τῷ λαβεῖν τι ὡς ἔχατον καὶ ὀρίσαι καὶ δεῖξαι ὅτι
μὴ οἷον τε τῷ αἴτιον εἶναι τι ἐπ' ἀπειρον ὄντων ἐπὶ τῷ ἄνω τῶν
αἰτίων· καὶ γὰρ ἔκ ἄλλως ἐνῆν ἢ ἐπὶ τῷ ἄνω ἢ ἐπὶ τῷ κάτω δεῖξαι
μὴ ὅσαν ἀπειρίαν τῶν αἰτίων, μὴ κειμένη τινὸς ἀφ' ὅου εἴη ἢ
ἐπὶ τῷ ἄνω ἢ ἐπὶ τῷ κάτω λαμβάνειν· ὥστε εἶπερ μὴ ἐστὶ πρῶτον,
ὅπως αἴτιον ὁδὸς ἐστίν· εἰ γὰρ εἴη, πάντα τὰ ὡς αἴτια λαμβανό-
μενα τῷ παρ' ἄλλῃ τὴν αἰτίαν ἔχειν τῷ εἶναι τοῦτον αἴτια, ἀλλ'
ὁ τῇ φύσει αὐτῶν· εἰ μὴδὲν ἐστὶ πρῶτον, ὁδὸς ἂν αἰτίον τι εἴη τῷ
μὴδὲν τῶν ὡς αἰτίων λαμβανομένων τῇ οἰκείᾳ φύσει τοῦτον
εἶναι. id.

994^a 17. (') ὁμοίως αἴτιον. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ ἡμέτε-
ρος φιλόσοφος Ἀμμωνίος φησιν ὅτι τὸ "τῷτον τὴν τρόπον" δηλωτι-
κὸν ἐστὶ καὶ ἀντιδιαλεκτικὸν τῆς δυνάμεως, ὅτι δυνατόν ἐστιν ἀπείρων
δυνάμεως ὅσης εἶναι τι πρῶτον αἴτιον· τὸ γὰρ πρῶτον αἴτιον ἀπει-
ροδύναμόν ἐστι καὶ ὁμοίως αἴτιον ἀπάντων· τὸ γὰρ καὶ δυνάμειν
ἀπείρον ἐνδέχεται, τὸ δὲ καὶ ἀριθμὸν ἔκ ἐνδέχεται. ταῦτά ἐστι μέχρι τῷ
πέρατος. Asclep.

(') τὸ "τῷτον τὴν τρόπον" εἶπεν ἐμφαίνων τὸ κατ' ἐνέρ-
γειαν ἀπείρον. ὁ δὲ Ἀμμωνίος τὸ "τῷτον τὴν τρόπον" ἀντιδια-

λεκτικὸν εἶναι φησὶ τῷ ἄνω αἰτίῳ· τὸ γὰρ θεῖον ἀπειροδύνα-
μον, ὁμοίως πρῶτον αἴτιον. cod. Reg.

"ἀλλὰ — ἀρχήν." δείξας ὅτι ἔκ ἐστιν εἰς ἀπείρον τῶν αἰτίων
κατ' εὐθυωρίαν ἐπὶ τῷ ἄνω ἢ πρόοδος, ἀλλ' ἀνάγκη, εἰ ἐστὶ τι
αἴτιον, ὅπως εἶναι τι πρῶτον καὶ ἀρχήν, νῦν πάλιν δείκνυσιν ὅτι ὁδὸς
ἐπὶ τῷ κάτω οἷον τε κατ' εὐθυωρίαν ἐπ' ἀπείρον εἶναι τὰ αἴτια,
ὅσης ἀρχῆς τῶν αἰτίων καὶ πρώτης τινὸς αἰτίας, ὡς εἶναι πᾶν τὸ
αἰτιατὸν ἄλλῃ πάλιν αὐτὸ αἴτιον διαφέροντος κατ' εἶδος τῶν ἡδὴ
γεγονότων ('). εἰ γὰρ ὅπως γένοιτο ὥστε ταῦτα πάλιν τι γένος
τῶν ἐφθαρκότων γενέσθαι, ἀνακάμπτει ἂν καὶ ἔκ ἐπ' ἀπείρον κατ'
εὐθυωρίαν ἐπὶ τῷ κάτω τὰ αἴτια προῖοι· τῶν γὰρ αὐτῶν κατ' εἶδος
τὰ αὐτὰ αἴτια τῷ εἶδει. τῷτο δὲ ἐδήλωσε διὰ τῷ ἐπὶ τῆς ὕλης
παραδείγματος, εἰπὼν "ὥστε ἐκ πυρὸς μὲν ὕδωρ, ἐκ δὲ τῷτο γῆν,
καὶ ὅπως αἰεὶ ἄλλο τι γίγνεται γένος," γένος εἰπὼν ἀντὶ τῷ εἶδος.
ἔχει μὲν ὅτι ἢ λέξις δι' ὧν τὸ προκείμενον δείκνυσιν ἀσάφειαν, τὸ
δ' ὅτι λεγόμενον δι' αὐτῆς ὡς συνελόντα εἰπεῖν τοῦτον ἐστίν (").
λαβὼν διχῶς λέγει γίγνεται καὶ γεγονέναι τότε ἐκ τῷδε· ἢ γὰρ ὡς
ἐκ τῷ γιγνομένῳ ἡδὴ καὶ ἐπιτελεσμένῳ τὸ γεγονός, ὡς καὶ τὸ τετελε-
σμένον τῶν καὶ εἰς τὴν οἰκείαν προϊόντων τελειότητα καὶ τὴν ἐν
αὐτοῖς μεταβολήν· ὅπως γὰρ ἐκ παιδὸς ἀνὴρ γίνεσθαι, καὶ ἐστὶν αὕτη μὲν
ἢ γένεσις κατ' αὐξήσιν· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῷ μανθάνοντος ὁ ἐπιστήμων,
αὕτη κατ' ἀλλοίωσιν ('). καὶ ἐκ τῷ μὴ νοῦντος ὁ νοῦν, αὕτη κατ'
εἶδος ἢ μεταβολήν· τελειότης γάρ· τοιαύτη καὶ ἢ ἐκ τῷ πρῶτῳ εἰς τὴν
ἡμέραν μεταβολήν· τελειότης γὰρ ὁ ὀρθρὸς προῖων ἐπὶ τὴν ἡμέραν, καὶ
τὸ οἰκείον εἶδος λαμβάνει. τὴν μὲν ὅτι τοιαύτην γένεσιν ἐκ τῷ γιγνο-
μένῳ γίνεσθαι λέγει, ὅτι ἐξ ἡδὴ γεγονότος καὶ ὄντος τινὸς εἰς τὸ τέ-
λειον πρόοδος· ἢ δὲ τις γένεσις ἐστὶν ἐκ τῷ μὴδὲπω ὄντος εἰς τὸ
εἶναι τότε τι μεταβολήν, ὡς λέγει γίγνεται ἐξ ὕδατος ἀήρ, ἢ
λέγει πάλιν ἐκ τῆς γενέσεως, ὅτι τὸ ὅπως γινόμενον ὁ γεγονός ἢ
30 προϋπάρχον τε καὶ γιγνόμενον γίνεσθαι καὶ τελειῶσθαι, ἀλλ' ἐστὶν ἐξ αὐτῆς
τῆς γενέσεως γιγνόμενον, ἔκ ὅν πρὸ τῷτο. ὁ γὰρ ἐκ τῷ μὴδ' ὅπως
εἶναι εἰς τὸ εἶναι μεταβολήν ἢ κυρίως γένεσις, ἢ τις γίγνεται ἐκ τῆς
τῷ προϋπάρχοντος φθορᾶς· γίγνεται γὰρ ὁ ἀήρ ἐκ τῷ ὕδατος, ὁ δὲ
ὕδατος γιγνομένῳ ἀέρος, ἀλλ' ἐκ φθορᾶς ὕδατος καὶ μεταβολῆς
τοιαύτης. εἰς δύο τῷτο τῶν τρόπων εὐρὺν διαιρούμενον τὸ ἐκ
τινὸς εἰς τι μεταβάλλον καὶ γιγνόμενον, ὡς ἐξ αἰτίας τινὸς καὶ ὑπο-
κειμένου — παρητήσατο γὰρ τὸ σημαίνεσθαι καὶ αὐτὸ δυνάμενον ἐκ τῆς
λέξεως τῆς ἐκ τῷτο γίγνεται λεγούσης· ἐστὶ δὲ τῷτο τὸ τότε μὲν
τότε· λέγει γὰρ ἐξ Ἰωάννου Ὀλύμπια ἢ ἀνάπαλιν, ὅτι γίγνεται

3. ἐν τῇ — 4. πρότερον om A. || in quibus vero nullum medium alterum altero prius est per huiusmodi ordinem, in his ne
causa quidem sumi potest. in infinitis autem non est aliud alio prius, nam omnia Sepulv. f. τάξει, ὁδὸς τι αἴτιον· ἐν δὲ τοῖς ἀπεί-
ροις ἔκ ἐστιν ἄλλο ἄλλῃ πρότερον. || 7. τάξιν τι ἂν ἔχειν ἐπὶ τὰ M. || 8. αὐτῶν ἐστὶ M. || 14. ἐπεὶ ἐπὶ M. || 17. μέσαν M. || 20. δ' ἂν ὁδὸς M. ||
24. ἀπειρίας M. || εἴη om M. || 27. τὸ παρ' ἄλλῃ τὴν ἐναντίαν ἔχειν M. || 28. τῇ τὴν M. || τι om M.

9. πάλαι A. || 14 — 17. εἶδος. εἰ γὰρ ἀνακάμπτει, ἔκ ἐπ' ἀπείρον ἢ τῶν αἰτίων πρόοδος· τῶν γὰρ αὐτῶν κατ' εἶδος τὰ αὐτὰ αἴτια τῷ εἶδει. "δι-
χῶς γὰρ γίγνεται." διὰ τῷτο δείκνυσιν μὴ εἶναι δυνατόν ἐπ' ἀπείρον ἐπὶ τὸ κάτω τὴν τῶν αἰτίων πρόοδον γίνεσθαι. ἔχει δὲ τι ἀσαφὲς ἢ λέξις αὕτη, ἐστὶ δὲ τὸ
λεγόμενον τοῦτον. λαβὼν L. || 18. τὸ τελέμενον τῶν F. || 19. τὸ καὶ εἰς A, ὡς εἰς L. || 21. ἀλλὰ — 22. ἀλλοίωσιν bis F. || 28. ἢν — 30. τε καὶ
om A. || 30. γίνεσθαι M. || 38. τῷτο M.

μὴ Ἰδμια Ὀλύμπια ἢ μὴ Ὀλύμπια Ἰδμια, ἔχ' ὡς ἐξ αἰτίας
 γιγνομένων τῷ ἑτέρῳ λέγεῖται ἐπὶ τῶν ἕτω γιγνομένων ἐκ τούτου
 γίνεσθαι. διὸ τὸ σημαινόμενον παρητήσατο τούτο· περὶ γὰρ αἰτίων
 καὶ τῶν ἐξ αἰτίων γινομένων ὁ λόγος ἐστὶν αὐτῷ, ταῦτα δὲ μόνον
 χρόνῳ τάξιν τινα σημαίνει· ὃ γὰρ θάτερον αὐτῶν εἰς θάτερον με-
 ταβάλλει ἢ συντελεῖ τι. λαβὼν δὲ τὴν δύο τρόπος τῆς προρη-
 θέντας, καθ' ἣν καὶ μεταβολὴν τινος ὑποκειμένης τούτου τι γίνεσθαι,
 δείκνυσιν καὶ μηδέτερον αὐτῶν ἐπ' ἀπειρον δυναμένην γενέσθαι τὴν
 πρόδον. τὰ μὲν γὰρ καὶ φθορὰν τινος ἐξ αὐτῶν λεγόμενα γίνεσθαι
 λέγει, ὅτι ἐκ τῆς γενομένης ἡδὴ καὶ ὄντος, ἃ καὶ ἀνακάμπει εἰς ἄλ-
 ληλα· ὡς γὰρ ἐξ ὕδατος ἀήρ, ἕτω καὶ ἐξ αἰθέρος ὕδωρ γίνεσθαι, καὶ
 τούτοις ἐναργεῖς· διὸ καὶ ταῦτα αὐτοῖς τὸ ὑποκείμενον τε καὶ ἡ ὕλη. τὰ
 δὲ ἀνακάμποντα δῆλον ὅτι μὴ ἐπ' ἀπειρον πρόεισιν· ἐπὶ γὰρ
 ταῦτα αὐτοῖς ἐπάνοδος. τὰ δὲ ἐκ τῆς γεγονότος ἡδὴ καὶ ὑπομέ-
 νοντος αὐτῶν καὶ γιγνομένων μεταβάλλοντα, εἴτε κατ' αὐξήσιν εἴτε
 κατ' ἀλλοίωσιν εἴτε τὴν κατ' εἶδος τελειότητα, ὅτι ἀνακάμπει μὲν
 εἰς ἄλληλα, ἐπὶ δὲ τὴν τελειωθῆναι ἢ πρόοδος αὐτοῖς ἀπὸ τῶν με-
 ταξὺ. τῶν μὲν ἔτι ἕτως ὡς τῶν μεταξὺ ὑπομενόντων καὶ τελειω-
 μένων ὁρῶμεν ὅτι πάντων τέλος τι ἐστὶν ὃ γίνεσθαι, καὶ ὅτι ἐστὶν εἰς
 ἀπειρον ἢ εἰς τὴν τελειότητα τὴν οἰκείαν γιγνομένη πρόοδος αὐτῶν
 ἐκάστη. τῶν δὲ καὶ φθορὰν γιγνομένων θάτερον ὁρῶμεν ἀνακάμ-
 πουσιν τὴν γένεσιν· ἢ γὰρ τῷ ἑτέρῳ φθορὰ τῷ ἑτέρῳ γένεσις ἐστὶν.
 εἰ δὲ ἀνακάμπει, ὅτι ἐπ' ἀπειρον πρόεισι κατ' εὐθυωρίαν ἐπὶ τὴν
 κάτω τὰ ἕτως αἰτία. εἰ δὲ μήτε ἐπὶ τῶν ὅτι γιγνομένων μήτε
 ἐπὶ τῶν ἐκείνως ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι ἄλλο ἄλλῃ αἰτίον κατ' εὐθυω-
 ρίαν, μόνως δὲ ἕτως ἄλλο ἐξ ἄλλῃ γίνεσθαι, ὅθεν ὅπως ἂν εἴη ἐπ'
 ἀπειρον κατ' εὐθυωρίαν ἄλλο ἐξ ἄλλῃ γιγνόμενον. Alex.

994^a 19. (') ἐντεῦθεν δείκνυσιν πάλιν ὅτι τῆς ἀρχῆς ὠρισμένης ὑπαρ-
 χούσης ἀδύνατον ἐστὶ τὰ ἐξ αὐτῆς προερχόμενα ἀπειρα εἶναι. καὶ
 μή τις οἰσθῆναι ὅτι τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ὁμοιά ἐστι τοῖς ἐν τῇ
 Ἀποδεικτικῇ εἰρημένοις· ἐκεῖσε γὰρ περὶ τῶν κατηγοριῶν τὴν λόγον
 ἐποιεῖτο, δείκνυς ὅτι ὅτι ὅτι ὑπάρχουσιν ἀπειροὶ αἱ κατηγορίαι ὅτε ἐπὶ
 τὴν ἄνω ὅτε ἐπὶ τὴν κάτω· ἐνταῦθα μέντοι γε περὶ τῶν πραγμάτων
 αὐτῶν ἀποδείκνυσιν, ὅτι ὅτι ὑπάρχουσιν τὰ πράγματα ἀπειρα ὅτε
 ἐπὶ τὴν ἄνω ὅτε ἐπὶ τὴν κάτω, ὥστε πᾶσα ἐστὶν ἀνάγκη εἶναι τὴν τελει-
 κὸν αἰτίον. διὸ φησὶν ἐκεῖνος “ἐκ σέο πάντα πέφηνε, σὺ δ' ὅθεν ὅθεν
 εἶνεκα μῦθος.” Asclep.

994^a 22. (") “διχῶς — τῷδε.” ὕλικῶς καὶ πραγματοειδῶς. ὅτε γὰρ
 κυρίως λέγεσθαι τούτου ἐκ τῷδε ἐπὶ τῷ χρόνῳ, οἷον ἐξ Ἰδμίων
 Ὀλύμπια. καὶ διὰ τῆς εἰπεῖν “μὴ ὡς τούτου” ἐδήλωσεν ὅτι ὅτι κυρίως
 λέγεσθαι ἐπ' αὐτῶν τούτου ἐκ τῷδε... ἀλλὰ κυρίως τούτου ἐκ τῷδε

γίνεσθαι λέγεσθαι καὶ πραγματοειδῶς ἡνίκα ἐκ τῆς ἀτελεῖς ἐπὶ τὴν τέ-
 λειον ἢ πρόοδος γίνεσθαι... καὶ ἐξ ὕλης... καὶ κατ' ἀλλοίωσιν... καὶ
 κατ' εἶδος. id.

(') γρ. καὶ ἕτως, “μὴ ὡς τούτου λέγεσθαι μὴ τούτου” καὶ ἐξῆς,
 “ἀλλ' ὡς ἢ ἐκ παιδός.” ἐπὶ γὰρ τῷ χρόνῳ ὅτι λέγεσθαι τὸ ἐξ ὅτι κυρίως,
 ἀλλὰ τὸ μὴ τούτου. οἱ δὲ γράφοντες “ἢ ὡς τούτου” δύο παρα-
 δείγματα φασὶν ἐπεξηγεῖσθαι ἐπὶ τῷ κατ' ἀπὸ τῶν καὶ προκοπὴν ση-
 μαινόμενα τῶν ἐκ τῷδε, τό τε ἐξ Ἰδμίων καὶ τὸ ἐκ παιδός· πλὴν
 διενήνοχε τῷ προτέρῳ τὸ δεύτερον, ὅτι ἐπὶ μὲν τῷ προτέρῳ φθειρομέ-
 νων καὶ παρερχομένων τῶν Ἰδμίων ἐπέρχεται τὰ Ὀλύμπια, ἐπὶ δὲ
 γε τῷ παιδός τῷ ὑποκειμένης μένοντος καὶ κατ' ἀπὸ τῶν αὐξομένης
 ἐπιγίνεσθαι ὁ ἀνὴρ. τὸ δὲ κυρίως δεύτερον σημαινόμενον τῷ ἐκ τῷδε
 φθειρομένης καὶ τῆς φύσεως ἐξισαμένῃ γίνεσθαι τῷ ὑποκειμένης· ὁ γὰρ
 ἀνὴρ κατ' ἀπὸ τῶν μὲν μεταβαλλόμενος πῦρ ἀποτελεῖ, λεπτυνόμενον
 μᾶλλον. cod. Reg.

“ὡς — φασιν.” δηλώσας τὸ διττὸν τῷ ἐκ τινος εἰς τι με-
 ταβάλλειν λεγόμενα καὶ διὰ παραδειγμάτων, ἐκάτερον λαβὼν τῶν
 παραδειγμάτων, πῶς γίνεσθαι δείκνυσιν, καὶ τίς αὐτῶν ἢ πρὸς ἄλ-
 ληλα διαφορά. τὰ μὲν δὲ ἕτως λεγόμενα γίνεσθαι ὡς ἐκ παιδός
 ἀνὴρ καὶ ἐκ τῷ μανθάνοντος ὁ ἐπιστήμων, ἴδιον ἔχει τὸ ἐκ τῷ γιγνο-
 μένῳ τε καὶ ὄντος ἡδὴ καὶ τελειωμένης καὶ μεταξὺ ὄντος μεταβεβλη-
 κέναι εἰς τὸ γεγονὸς καὶ τέλειον· ὁ τε γὰρ ἀνὴρ ἐκ παιδός γέγονεν
 ὄντος τε ἡδὴ καὶ ὑπομενόντος τῷ ἐξ ὅτι γίνεσθαι, καὶ αὐτῷ γιγνόμενος καὶ
 μεταβάλλοντος εἰς τὸ τέλειον εἶδος τὸ τῷ ἀνδρὶ ἐκ τῆς ἀτελεῖς.
 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μεμαθηκὴς ἐκ τῷ μανθάνοντος καὶ μεταβάλλοντος
 εἰς τελειότητα. ὁμοίως τούτω καὶ ὁ νοῦν· γένεσις γὰρ ἢ κατ' ἀπὸ τῆς τε-
 λειότητας καὶ ἢ εἰς τὸ νοεῖν μεταβολή. καὶ εἴη ἂν ἕτως τὸ νοῦν
 εἶδος τε καὶ τελειότης τῷ νοῦντος, τῷ νοῦν· πάντα γὰρ τὰ ἕτως ἐκ
 τινος γιγνόμενα ὑπομενόντος, καὶ ἐξ ὅτι γίνεσθαι σωζόμενα καὶ εἰς τε-
 λειότητα μεταβάλλοντος γίνεσθαι. εἰπὼν δὲ “ὡς ἐκ τῷ γιγνομένῳ
 τὸ γεγονὸς, προσέθηκε τὸ “ἢ τῷ ἐπιτελεμένῳ τὸ τετελεσμένον” ὅτι
 ὡς ἄλλο τι σημαινόμενον, ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρως εἰπεῖν ἐστὶν.
 τὸ γὰρ ἕτως γεγονὸς ἐκ τῷ γιγνομένῳ καὶ ὄντος ἡδὴ γέγονε, καὶ ἐκ τῷ
 ἐπιτελεμένῳ τετελεσθῆναι· τὸ γὰρ γιγνόμενον τὸ ἐπιτελεμένον ἐστὶν.
 εἰπὼν δὲ ἕτω γίνεσθαι τὰ τοιαῦτα ὡς ἐκ τῷ γιγνομένῳ, δείκνυσιν
 καὶ ὅτι ἐστὶ τὸ γιγνόμενον μεταξὺ τῶν τε ὄντος καὶ τῶν μὴ ὄντος. ὡς
 γὰρ τῷ εἶναι καὶ τῷ μὴ εἶναι μεταξὺ γένεσις ἐστὶν ὅσα ἐκ τῷ μὴ
 ὄντος εἰς τὸ εἶναι μεταβολή, ἥτις ὅτε μὴ ὄν ἐστὶν ὅτε ὄν ἡδὴ (διὰ γὰρ
 γένεσιν ἐκ τῷ μὴ εἶναι τι εἰς τὸ εἶναι μεταβάλλει), ἕτως ἀνα-
 λόγως ἔχει καὶ τῷ γιγνομένῳ, ὅτι ἐστὶν ἢ γένεσις, πρὸς τε τὸ ἀπλῶς
 ὄν καὶ τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν, μεταξὺ ὄν αὐτῶν. καὶ δείκνυσι δ' ἂν τούτου

2. τῶν] τοῖς A. || 4. δὲ om A. || 6. δὴ] δὲ A. || 8. δυναμένην A. || 17. μεταξὺ. τῶν μὲν ἔτι ἕτως γιγνομένων εἰς τὸ μεταξὺ. τῶν μὲν A. || 19.
 ὅτι ἐστὶν ὃ γίνεσθαι καὶ ὅτι ἐστὶν εἰς M. || 24. εἰ δὲ] ὅδε A. || 25. ἐκεῖνως ἐπ' ἀπειρον] ἕτως M. || ἄλλῃ ἄλλῃ A.

17. καὶ et 19. ὡς om A. || 19. ἕτως ὥφελε γραφῆναι: καὶ ὁ μεμαθηκὴς ἐκ τῷ μανθάνοντος καὶ μεταβάλλοντος εἰς τελειότητα A in mg. ||
 22. καὶ τὸ τέλειον Asclep. || 23. καὶ μὴ ὑπομενόντος Asclep. || 24. εἶδος] ἡδὴ Asclep. || 25. ὁ — καὶ et 26. ὁμοίως — τελειότητα om A. || 25.
 δὲ καὶ τῷ μεμαθηκὸς καὶ ὁ φθειρομένης ἀλλ' ὑπομενόντος καὶ μεταβάλλοντος Asclep. || 32. ἀμφοτέρως ὡς εἰπεῖν A. || 38. ἥτις — 39. μεταβάλλει
 om M. || 40. ὅτι om A. || sic quod fit, cuius est generatio, sese habet ad simpliciter ens Sepulv.

διὰ τὸ δοκεῖν πᾶν τὸ γινόμενον διὰ τινος μεταξὺ γίνεσθαι καὶ ἐκ τινος μεταξὺ. ὡς γὰρ ἐκ τῆς γενέσεως μεταξὺ ὅσης τῆς τε εἶναι καὶ τῆς μὴ εἶναι γίνεσθαι τὰ ὅτως γινόμενα, ὅτως καὶ τὸ ἐκ τῆς γιγνομένης γινόμενον ἐκ μεταξὺ τινος καὶ αὐτὸ γίνεσθαι· μεταξὺ γὰρ τὸ γινόμενον τῆς τε ὄντος καὶ τῆς μὴ ὄντος. πῇ γὰρ ὄν τὸ γιγνό- 5 μενον ἤδη καὶ πῇ μὴ ὄν, ὅτε δὲ ἀπλῶς ὄν, ὅτι μὴ τέλειον (τὸ γὰρ ὄν τέλειόν τι ἤδη), ὅτε ἀπλῶς μὴ ὄν, διὸ ὅδε μεταξὺ τι τῆς ἀντιφάσεως· τὸ γὰρ πῇ ὄν καὶ αὐτὸ ὄν. πῶς δὲ τὰ ὅτως ἐκ τινος γιγνο- μενα ἐκ τῆς γιγνομένης ἐπιτελεῖσθαι, ἐπεδήλωσε παραθέμενος τὸν μανθάνοντα. ὁ γὰρ μανθάνων ἐστὶν ὁ γιγνόμενος ἐπιστήμων, ὃς ἐκ 10 τῆς μανθάνοντος ὅτως γίνεσθαι, ὅτι ὁ μανθάνων γίνεσθαι καὶ ὑπομένων πρόεισιν ἐπὶ τὸ ἐπίστασθαι, ἥτις ἐστὶν τελειότης τῆς μανθάνοντος· ὁ γὰρ ἀπλῶς ὁ μανθάνων γίνεσθαι, ἀλλ' ἐπιστήμων (*). ἢ καὶ αὐτὸ τὸ μανθάνειν μεταξὺ ἐστὶ τῆς ἐπίστασθαι, ὁ κυρίως ὄν, καὶ τῆς τελείας ἀμαθίας, ὁ εἶναι ἂν ἀπλῶς μὴ ὄν. τὰ δὲ τῶτον τὸν τρόπον ἐκ 15 τινος γιγνόμενα ἐκ τῆς μεταξὺ τῆς τε ὄντος ἤδη καὶ τῆς μὴ ὄντος γίνεσθαι. Alex.

994 a (") διό φησιν "ἐστὶ δὲ ὁ μανθάνων γινόμενος ἐπιστήμων." 23. καὶ τῷτό ἐστιν ὅπερ λέγουσιν ὅτι γίνεσθαι ἐπιστήμων ἐκ μανθάνοντος, ἢ μεταβολὴ ἢ ἀπὸ ἀγνοίας ἐπὶ γνῶσιν. Asclep.

994 a "τὸ — θατέρω." ἐπὶ τὸ ἕτερον σημαινόμενον τῶν ἐκ τῆς 30 διαιρέσεως μετελήλυθεν, αὐτὸ τιθεὶς καὶ αὐτῷ παράδειγμα τὸ ὡς ἐξ ἀέρος ὕδωρ γίνεσθαι. καὶ ὅτι μὴ ὁμοίως ὡς ἐκ μανθάνοντος ὁ ἐπιστήμων, μηδὲ ἐκ τῆς μεταξὺ, δείκνυσιν· φθειρομένης γὰρ τῆς ἐτέρας λέγει γίνεσθαι ἢ γένεσις τῆς γιγνομένης, ἀλλ' ὅχι ὑπομένοντος καὶ 25 τελειωμένης. "διὸ ἐκεῖνα μὴ ὅχι ἀνακάμπει εἰς ἀλλήλα," τὰ καὶ τὸ πρῶτον σημαινόμενον γινόμενα, ἦν δὲ τὰ καὶ τὸ τελειῶσθαι· ὁ γὰρ ἀνακάμπει ταῦτα ὡς γίνεσθαι ἐκ παιδὸς ἄνδρα καὶ πάλιν ἐξ ἀνδρὸς παῖδα, ὅτι τὸ τέλειον ὅχι ἐπ' ἀνέεισιν ἐπὶ τὸ ἀτελές. ὁ τὴν αἰτίαν ἀποδιδοὺς εἶπεν "ὁ γὰρ γίνεσθαι ἐκ τῆς γενέσεως τὸ γιγνόμε- 30 νον, ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν," τῷτέστιν, ὁ γὰρ ἐκ τῆς ἄλλης φθορᾶς καὶ τῆς γενέσεως αὐτῆς τὸ ὅτως γιγνόμενον γίνεσθαι, ἀλλ' ἐκ τῆς ἤδη γεγονότος· μὴ γὰρ τὴν γένεσιν τὸ γεγονέναι. τὰ μὴ γὰρ καὶ φθορὰν τῶν ἔξωθεν γιγνόμενα ἀρχὴν τῆς εἶναι τὴν γένεσιν ἔχει· ἢ γὰρ ἐκεί- νων μεταβολὴ καὶ φθορὰ τῶν γένεσις, ἀλλ' ὅχι ἐκεῖνα ὑπομέ- 35 νοντα καὶ γινόμενα. τὰ δὲ τελειώμενα καὶ ὅτως ἐκ τινος λεγόμενα γίνεσθαι ὅχι ἐκ τῆς γενέσεως καὶ τῆς πρώτης μεταβολῆς γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν· τὸ μὴ γὰρ γιγνόμενον ἐστὶ τὸ ἐκ τῆς γενέσεως γεγονός, οἷον τὸ βρέφος ὁ προῖον παῖς καὶ ἄνθρωπος γίνεσθαι, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὅχι ἐκ τῆς γενέσεως ἀλλ' ἐκ τῆς γιγνομένης ἐκ τῆς γενέ- 40 σεως καὶ τελειωμένης γίνεσθαι (*). ὡς ὅχι ἐκ τῆς γενέσεως ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν γίνεσθαι τὰ ὅτως γινόμενα. εἰπὼν δὲ ὅτι μὴ τὴν γέ-

νεσιν, ὅχι ἐκ τῆς γενέσεως τὰ τελειώμενα γίνεσθαι, παρέθετο ὅτως γίνεσθαι ὡς καὶ ἡμέραν ἐκ τῆς πρωτῆς, διὸ ἐκ μὴ τῆς πρωτῆς ἡμέρας γίνεσθαι, ὅκετι δ' ἐξ ἡμέρας πρωτῆς, πρωτῆς τὸν ὄρθρον λέγων. ἀτελές γὰρ τὸ πρωτῆς· ὅχι ὁμοίως γὰρ ἐκ τῆς πρωτῆς ἡμέρας καὶ ἐξ Ὀλυμπίων 5 Ἰσθμια· ἐπὶ μὴ γὰρ ἐκείνων μόνον τόδε μὴ τόδε καὶ χρόνος τάξις, ὅκετι δὲ ὑποκείμενον θατέρω θάτερον· τὸ δὲ πρωτῆς ἡμέρας γίνεσθαι μεταβάλλον καὶ ὑπομένον καὶ τελειώμενον· ἀτελές γὰρ ἡμέρα τὸ πρωτῆς τῷ μηδέπω διηρθῶσθαι ἐν αὐτῷ τὸ ἡμερήσιον φῶς, ἀλλ' ἐτι ἀμυ- δρόν εἶναι. τὸ δὲ ὅτι μὴ τῷτο εἶπεν, ὅτι γενόμενος ὁ ὄρθρος μὴ 10 ταῦτα αὐτὸς τελειώμενος ἡμέρα γίνεσθαι. εἰπὼν δὲ τὰ ὅτως γινόμενα μὴ ἀνακάμπειν εἰς ἀλλήλα, ὡς καὶ ἐκ τῶν παραδειγμάτων δῆλον καὶ ἐκ τῆς ῥηθείσης αἰτίας, λέγει περὶ τῶν καὶ φθορὰν τινων ἐξ αὐτῶν λεγομένων γίνεσθαι, ὁ εἶπεν ἐκ τῆς γενέ- σεως γίνεσθαι, ὅτι ταῦτα ἀνακάμπει εἰς ἀλλήλα. ὡς γὰρ ἐξ 15 ὕδατος ἀήρ, ὅτως ἐξ ἀέρος ὕδωρ· ὁ γὰρ ἐστὶ θατέρω θάτερον τέ- λος, ἀλλ' ἐστὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ὅσα ἐκ τῆς γενέσεως γίνεσθαι, οἰκείαν μὲν τινα ἔχοντα τελειότητα, κοινὴν δὲ ὕλην ἐπ' ἴσης αὐτῶν δεκτικὴν. ὅτι δὲ τὰ ὅτω γινόμενα ἀνακάμπει εἰς ἀλλήλα, δῆ- λον καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας καὶ ἐκ τῆς μὴ εἶναι ἐπ' ἀπειρον τὴν κατ' 20 εἶδος τῶν σωμάτων διαφορὰν, ἥτις ἦν ἂν εἰ ἐπ' ἀπειρὸν τῷτον τὸν τρόπον ἄλλο ἐξ ἄλλου ἐγίγνετο. Alex.

(*) ὡς γὰρ εἶρησθαι ἐν τῇ Φυσικῇ (17), ὅχι ἐστὶ γενέσεως γέ- 994 a 32. νεσις ὅτε κινήσεως κινήσις. Asclep.

"τῶν — εἶναι." τῶν ἐκ τῶν μεταξὺ γιγνομένων καὶ ὅχι ἐκ 994 b 4. τῆς γενέσεως, ὁ μὴ ἤδη ἔστιν ὄντα, λέγει ὡς ἐγίγνετο τὰ τελειώ- μενα· τῶν γὰρ τέλος τι ἔστιν ὁ ὄντα ἤδη τινὰ ἐστὶ μεταξὺ. ταῦτα μὴ διὰ τῷτο ὅχι εἰς ἀπειρον ἔχει τὴν ἐπὶ τὸ κάτω γένεσιν, ὅτι ἔχει τι τέλος ἐφ' ὃ διὰ τῶν μεταξὺ πρόεισι, τὰ δὲ διὰ τὸ εἰς ἀλλήλα ἀνακάμπειν. καὶ προσέθηκε τὸ "ἢ γὰρ θατέρω φθορὰ 25 ἐτέρας γένεσις ἐστὶν." δέδεικθαι δὲ τῷτο ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (17). δύνασθαι καὶ τὸ "τῶν μὴ γὰρ ὄντων μεταξὺ" εἰρηκέναι ὡς ἴσον τῷ ἐφ' ὧν μὴ γὰρ ὄντων τινῶν μεταξὺ, τῶν μεταξὺ τέλος τί ἐστιν. Alex.

"ἄμα — εἶναι." δείξας κοινῶς πρῶτον μὴ ὅτι μὴ ἐπὶ τὸ ἄνω 994 b 6. οἷον τε ἀπειρα τὰ αἰτία εἶναι, δεύτερον δὲ ὅτι μηδὲ ἐπὶ τὸ κάτω, νῦν καὶ περὶ ἐκάστη τῶν αἰτίων ἰδίᾳ δείκνυσιν ὅτι μὴ ἐπ' ἀπειρὸν τι αὐτῶν εἶναι οἷον τε, καὶ πρῶτον γε ὅτι μὴ ἡ ὕλική αἰτία ἐπ' ἀπει- ρον ἐστίν. συγχρησθῆναι δὲ εἰς τὴν δεῖξιν τῆς μὴ εἶναι εἰς τὸ ἄνω ἐπ' ἀπειρον προϊόντα τὰ αἰτία τῷ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον αἰδῖον εἶναι· εἰ γὰρ ἐγένετο, ἦν ἂν τι πρῶτον αὐτῷ ἐξ ὃ ὑποκειμένου ἐγίγνετο, 30 ὅτως δὲ ὅκετ' ἂν πρῶτον ἦν· ἐπεὶ δὲ μὴ τῷτο, αἰδῖον καὶ ἀγένητον γίνεσθαι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον. ἐξ ὃ ἄρα φθειρομένης γίγνεται τι,

7. ὁ δὲ] ὁ M. || 9. ἐδήλωσε M. || 23. ὁ om M. || 26. ἀνακάμπειν A. || 32. αὐτῶν M. || 34. τῶν ἐξ ὧν λέγεται γίνεσθαι γινόμενα Asclep. per externorum interitum Sepulv. || 35. ἐκ om M. || ἐκεῖνα τὰ δὲ τελειώμενα μένοντα καὶ γινόμενα καὶ ὅτως Asclep. || 38. κινούμενον Asclep.

2. ἡμέρα — 4. πρωτῆ om A. πρωτῆ ἡμέραν, ἐκ δὲ τῆς ἡμέρας ὅκετι πρωτῆς, ἐπειδὴ τῷ χρόνῳ ὅχι ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἀναλογία. "ἀμφοτέρως δὲ" Asclep. || 10. οἶμαι ἐκεῖνος λέγει περὶ τῆς εἶπεν ὅτι τὸ τέλειον εἰς τὸ ἀτελές ὅχι ἀνακάμπει A in mg. || 17. ἐπίσως A. || 25. ὁ om A. || μὲν et 28. τι om M. || 29. καὶ] ὁ M. || 38. δόξαν Asclep. || 40. ἐγίγνετο A. || αὐτῷ om Asclep.

ἐκ ἑξὶ τῆτο τὸ πρῶτον ὑποκείμενον· ὃ γὰρ αἰδίων τὸ φθειρόμενον, τὸ δὲ πρῶτον ὑποκείμενον αἰδίων. ἐκ ἄρα ἡ ὕλη φθείρεται ἄλλ' ἢ αὐτὴ μένει. πρῶτον δὲ φθαρέντος εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ἐξ ὃ καθ' αὐτό τι καὶ ὃ κατὰ συμβεβηκὸς φθαρέντος ἐγένετό τι, τῆτο μὴ αἰδίων εἶναι· κατὰ συμβεβηκὸς μὲν γὰρ ἡ ὕλη φθείρεται· ὅτι γὰρ τὸ συμβεβη- 5 κὸς αὐτῇ ἢ σέρησις, φθείρεται ἐν τῇ γενέσει τῶν ἐκ τῆς ὕλης γιγνομένων (τῆτο γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ φθειρόμενον), καθ' αὐτὴν δὲ ἀφθαρτος. φθείροιτο δ' ἂν καθ' αὐτὴν, εἰ ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἐξ ἄλλης γίγνοιτο καὶ μὴ πᾶσιν ἢ αὐτὴ μένοι τοῖς γιγνομένοις. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ, ὃ λέγων ἀπειρον ἐπὶ τὸ ἄνω ἄλλο ἄλλης ὕλης 10 γίγνεσθαι, ὅτος φθείρεσθαι λέγοι ἂν τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὃ ἀνάγκη αἰδίων εἶναι, εἴγε τῷ μὴκέτι ἄλλο ὑπόκειτο· ὃ γὰρ ἐπ' ἀπειρον εἰς τὸ ἄνω τὰ αἷτια. τῆτο δὲ λέγοι ἂν φθείρεσθαι, εἰ μὴ πᾶσιν αὐτὸ ὑποκείσθαι λέγοι τοῖς γιγνομένοις, ταύτην μένον, ἄλλα λέγοι κατὰ φθορὰν τῆ ὑποκειμένης τὸ μετ' αὐτὸ ὑποκείμενον φθαρέντος 15 αὐτῆ τὸ ἐξ αὐτῆς ἐγένετο ἐκ αἰδίων. εἰ γὰρ ἴσατο ἐπὶ τὸ ἄνω τὰ αἷτια, δεῖ τι ἄρξασθαι καὶ πρῶτον γε ἐκ τῆς ὕλης τῆς πρώτης γενέσθαι. εἰ δὲ φθειρομένης αὐτῆς γίγνετο, ὅτε αἰδίων ἢ κίνησις εἴη, ὅτε ἔτι πρώτη καὶ αἰδίων αὐτὴ ἂν εἴη ἢ πᾶσιν ὑποκειμένη πρώτη. καὶ ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἄρα ἡ ὕλη αἷτια εἰς τὸ ἄνω πρόεισιν· ἔστι γὰρ 20 σφόδρα συντόμως τὸ εἰρημένον. εἰπὼν γὰρ "ἅμα δὲ καὶ ἀδύνατον τὸ πρῶτον αἰδίων ὃν φθαρῆναι," τὸ δεικτικὸν τῷ εἶναι τὸ πρῶτον αἰδίων παρέθετο "ἐπεὶ γὰρ ἐκ ἀπειρος ἢ γενέσις ἐπὶ τὸ ἄνω," ὅκετι προδίδει τὸ διὰ τῆτο τὸ πρῶτον ὑποκείμενον αἰδίων. — ἢ εἰπὼν "τὰ δὲ εἰς ἀλλήλα ἀνακάμπει· ἢ γὰρ θατέρω φθορὰ θατέρω γενέσις 25 ἔστιν," ἐπισώσατο τῆτο διὰ τῆ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὃ ἔστιν ἢ κυρίως ὕλη, δεῖξαι αἰδίων ὄν· φθείρεται γὰρ ἂν, εἰ μὴ ὑπομένει καὶ σώζοιτο ἐν πᾶσι τοῖς γιγνομένοις, ἄλλα τὰ γιγνόμενα ἐξ αὐτῆς φθειρομένης αὐτῆς γίγνοιτο, καὶ πάλιν ἔτι τὰ ἐκ τῶν, καὶ ἐπ' ἀπειρον τῆτον τὴν τρόπον ἢ ὕλη αἷτια ἐπὶ τὸ κάτω προῖοι. εἰ δὲ 30 τῆτο, ἄτοπον· δεῖ γὰρ εἶναι τι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ὡς δέδεικται, καὶ τῆτο ἐν πᾶσι τοῖς γιγνομένοις ἀφθαρτον μένον ἐνυπάρχειν. ὅτως ὅν ἔχοντος εἰς ἀλλήλα ἂν τὰ ἐξ αὐτῆς γιγνόμενα ἀνακάμπτοι, ὡς τὴν θατέρω φθορὰν θατέρω γενέσιν εἶναι. ἐν ᾧ γὰρ ἂν ἐνυπάρχον τῶν ἐξ αὐτῆς γιγνομένων, φυλάξει καὶ τὴν τῆ δύναμιν 35 πάλιν ἐν τῷ γενέσθαι τῷ εἶδει ἐξ ὃ μεταβάλλει. καὶ αὕτη ἔσαι εἰς τὰ γιγνόμενα μεταβάλλουσα, ἀλλ' ἐκ αἰετῶς ἀληθῶς ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἄλλω ὑποκείμενον γίγνετο, αὕτη δὲ μεταβάλλουσα εἰς τὰ ἐναντία μεταβάλλει, εἰς ἃ μεταβαλλύσης αὐτῆς ἀνακάμπτοι ἂν

ἢ γενέσις. ὃ γὰρ αὕτη ἔστιν ἢ ἐν τῇ μεταβολῇ τῇ εἰς τὴν γενέσιν φθειρομένη (ὅκετι γὰρ ἂν αἰδίων εἴη), ἀλλὰ ἄλλο τί ἐστιν ἐξ ὃ καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως φθειρομένη γίγνετο· τῆτο δὲ ἐδείχθη ἐν τῷ α' τῆς Φυσικῆς (c. 8) ἢ σέρησις. δείξας δὲ ἐπὶ τῆς ὕλης ὅτι μὴ οἷον τε 5 ἐπ' ἀπειρον εἰς τὸ κάτω τὰ ὕλη αἷτια προῖοι, ἐξῆς δείκνυσιν πάλιν τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῷ τελικῷ αἷτια. λέγει δὲ "ἐπεὶ δὲ τὸ ὃ ἔνεκα 994b τέλος, τοῖσιν δὲ ὃ μὴ ἄλλω ἔνεκα." ἔστι δὲ ὃ λέγει τοῖσιν. εἰ 9. ἔστι τι ὃ ἔνεκα καὶ τὸ τελικὸν αἷτιον, ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἢ πρόοδος τῆς ὅτως αἷτιος· ἔστι γὰρ τὸ τελικὸν αἷτιον ὃ χάριν τὰ ἄλλα, αὐτὸ δὲ μὴδενός, τὸ δὲ τοῖσιν ἔχατον. ὡς εἰ μὲν ἔστιν ἔχατον αἷτιον ἐν τοῖς φύσει γιγνομένοις, τῆτο δὲ ἐπὶ τὸ τελικόν, ἐκ ἐπ' ἀπειρον ἢ πρόοδος ἐπὶ τὸ κάτω· εἰ δὲ ἐστιν ἐπ' ἀπειρον, ἐκ ἐπὶ τὸ τελικόν αἷτιον ὃδὲ τὸ ὃ ἔνεκεν ἐν τοῖς γιγνομένοις φύσει. ἀλλὰ τὸ λέγειν μὴ εἶναι τὴν τοιαύτην ἐν τοῖς φύσει γιγνομένοις αἷτιαν ἐξαίρειν ἐπὶ 10 τὴν τῆ ἀγαθῆς φύσιν ἐκ τῶν γιγνομένων· τὸ γὰρ ὃ ἔνεκεν τὰ ἄλλα γίγνετο, τὸ ἀγαθόν. τῆτο δὲ δῆλον ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· "πᾶσα γὰρ τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος ὁμοίως πράξις τε καὶ προαίρεσις ἀγαθῆς τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ," ὡς εἶπεν ἀρχόμενος τῶν Νικομαχείων, καὶ ἔστι τὸ κυριώτατον ἀγαθόν, ὃ πάντα ἐφίετο· ὡς ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ λόγον ἢ φύσιν γιγνομένοις τὸ ἀγαθὸν τέλος ἐστίν· ὅτε γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐγχειρεῖ τις πράττειν τι καὶ ποιεῖν, εἰ μὴ μέλλοι ἐπὶ τὸ τέλος ἄξειν αὐτό. ὡς εἰ σκοπὸς τῶν πραττομένων τὸ τέλος καὶ τὸ τοῖσιν αἷτιον, εἰ τῆτο μὴ εἴη, ἐκ ἂν τὴν ἀρχὴν εἴη τι γιγνόμενον. ἔτι ἀναίρεθῆσθαι τὸ νῦν εἶναι καὶ φύσιν ποιητικὰ ἐν τοῖς ὅσι· πάντα μὲν 15 γὰρ τὰ κατὰ φύσιν καὶ κατὰ νῦν γιγνόμενα ἔνεκα τινος γίγνετο, μὴ ὄντος δὲ τῆς ὃ ἔνεκα κατὰ φύσιν καὶ κατὰ νῦν γίγνετο, ἐκ ἂν κατὰ νῦν τι ἢ φύσιν γίγνοιτο. ἔτι, ὡς εἶπεν ἐν τοῖς Ἠθικοῖς (1 1), μάτην ἂν ἢ ὀρεξις εἴη, εἰ μὴ εἴη τέλος τι πάντων τῶν πρακτικῶν, ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἄλλω χάριν γίγνοιτο. id.

"καίτοι — ἐγχειρήσειεν." διὰ τῆς ἐναργείας ἐδείξεν ὅτι ἀδύ- 994b νατον τὴν τοιαύτην αἷτιαν ἐκ τῶν ὄντων ἀνῆρῆσθαι. ἔτι δὲ εἰ ἔστιν 13. ἐφ' ἐκάστῳ τῶν γιγνομένων τέλος ὀρισμένον, ἐκ ἂν ἐπ' ἀπειρον ἢ κατὰ τὸ τέλος αἷτια προῖοι. συστήσας δὲ τὸ εἶναι κατὰ τὸ τέλος αἷτιαν, μεταλαβὼν τὸ τέλος εἰς τὸ πέρασ, ἐδείξε καὶ ὅτως ὅτι μὴ ἐπ' ἀπειρον τὰ αἷτια· ὡς γὰρ πέρασ ἐστίν, ταῦτα ἐκ ἀπειρα. id.

"ἀλλὰ — λόγῳ." δείκνυσιν καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τὸ εἶδος αἷτίας 994b (τῆτο γὰρ ἐπὶ τὸ τί ἦν εἶναι) μὴ γιγνόμενῃ ἐπ' ἀπειρον τὴν πρόο- 16. δον ὡς αἰετῶς τῆ ληφθέντος εἶδους καὶ ὀρισμῶς ἄλλον πάλιν ὀρισμὸν καὶ ἄλλο τι εἶδος εἶναι ('). τῆτο δὲ ἐδήλωσε προδίδει τὸ "πλεονά-

3. πρῶτον Asclep. || τὸ A. || 8. ἄλλω Asclep. || 10. ἄνω] κάτω Asclep. || 12. τῆτο M. || 13. αἷτια· ὅτε γὰρ ἄνω ὅτε κάτω τὰ αἷτια Asclep. || 14. sed subiecti interitum asseveret: nam si quod est ipso posterius, ex ipso abolito generatur, profecto ipsum non est sempiternum Sepulv. lege τὸ μετ' αὐτὸ ὑποκείμενον· φθαρέντος δὲ αὐτῆς ὃ ἐξ αὐτῆς ἐγένετο ἐκ αἰδίων. || 18. ὅτε ἐκ αἰδίων A. || 19. 20. ἄρα] ἂν M. || 25. γενέσιν ἐπισώσατο M. || 27. φθείρεται M. || 35. ὑπάρχον M. || φυλάξοι M. in quocunque enim efficiendorum fuerit, potentiam retinet, ut iterum in eodem specie possit esse ex quo mutatur. et haec est quae in efficiendo mutatur, non autem semper vere in infinitum aliud alii subiectum fit, sed ipsa mutando in opposita mutatur, in quae dum ipsa transit, generatio recipitur. neque enim haec est, quae interit in mutatione in generationem Sepulv.

1. γενέσις καὶ γὰρ M. || 7. ὃ om M. || 10. ἐπὶ τὸ ἔσχατον Asclep. || 12. ἐπὶ ἐπ' ἀπειρον Asclep. || 20. ἐδὲ Asclep. || 21. αὖξιν A. || 22. τοῖσιν Asclep. || 25. γιγνόμενα — 26. κατὰ νῦν om A Asclep. || 26. ἐκ] ἐδ' Asclep. || 28. πρακτικῶν M. || 33. συστήσας ὅν τὸ Asclep.

ζοντα τῷ λόγῳ.” δοκεῖ γὰρ ὁ ὁρισμὸς τῷ ὁριστῇ τῷ λόγῳ πλεονάζειν (‘). ὃ γὰρ ἐστὶ τῇ λέξει ἴσον ἀνθρώπος καὶ ζῶον λογικὸν θνητόν· ἕκαστον δὲ ὁριστὸν ὀνόματος χώραν πρὸς τὸν ἀποδιδομένον αὐτῷ ὁρισμὸν ἔχει. δοκεῖ δὲ μοι καὶ αὐτὰ τῆτα ὡς ἄτοπον προτεῖναι· εἰ γὰρ ὁ μὴ πλεονάζει τῷ ὁριστῇ τῷ λόγῳ, ἐπ’ ἀπειρον ἂν οἱ λόγοι 5 αὐξοιντο δι’ ὧν οἱ ὁρισμοί· τῆτα δὲ ἄτοπον. ὃ δὲ οἶόν τε αἰεὶ τῷ ἀποδοθέντος ὁρισμῷ ὁρισμὸν τινα εἶναι, ὡς εἶναι τῷ μὴ ζῶντι ὃς ἔστιν ἐμφυχον αἰσθητικὴν ὁρισμὸν, τῷ δὲ ὁρισμῷ τῆτος πάλιν ἄλλον τινα ὁρισμὸν, ἢ καὶ ἕκαστον τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ. ὅσω γὰρ ἂν πορρωτέρω προέλθοι τῷ προσεχῶς λόγῳ τῷ ἀνθρώπῳ ὧν ὠρίζετο, ἔλαττον ἀποδώσει τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἔλαττον αὐτὸν ὀρίει· αἰεὶ γὰρ ὁ πρῶτος καὶ προσεχὴς λόγος ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ πράγματι, ὁ δὲ ὑστερος ὑκέτι ἐκείνῃ ἀλλὰ τῷ περὶ ἐκείνη ἀποδοθέντος. ἐφ’ ὧν ὃν ὁ πρῶτος ἀποδοθεὶς μὴ ἐστὶν ὁρισμὸς, ὅδ’ ἂν ὁ δεύτερος ἢ ὁ τρίτος ἢ ἄλλος τις εἴη· ἕκαστος γὰρ τῶν ὁρισμῶν γίνετο τῷ πρὸ 15 αὐτῷ ἀποδοθέντος ὁρισμῷ, ἀλλ’ ὃ τῷ πράγματι· ὃ γὰρ μὴ ἐστὶν ὁρισμὸς τὸ πρῶτον ἀποδοθέν, τῆτος πολὺ ἥττον ἂν εἴη ὁρισμὸς τὸ μῆ τὸ πρῶτον ἀποδοθέν. εἰ γὰρ ὁ μὴ πρῶτος ἀποδοθεὶς ὡς τῷ πράγματι ἀποδεδότο, ὁ δὲ δεύτερος ὡς τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῷ πράγματι ἀποδεδόμενος, εἰ ὁ πρῶτος μὴ ἐστὶ τῷ πράγματι, 20 ὅδ’ ἂν ὁ δεύτερος αὐτῷ εἴη· ἢ γὰρ καὶ ὅτος δυνάμενος αὐτῷ εἶναι, εἰ ὁ πρῶτος ἀποδεδόμενος, ὃ ὁ δεύτερος ἀποδεδότο, ἢ αὐτῷ. καθόλου γὰρ ἐν οἷς τὸ πρῶτον μὴ ἐστὶν, ὅδ’ ὁ δεύτερον· τὸ γὰρ δεύτερον πρῶτον τινὸς δεύτερον· ὡς ὧν μὴ ἐστὶν ὁρισμὸς τις πρῶτος, ὃ καὶ ἂν δεύτερος εἴη. δύνατο καὶ τὸ πρῶτον τὸν ἔχοντα εἰρηκέναι· ὁ γὰρ 25 ἔχοντος λόγος καὶ ἡ ἔχουσα αἰτία καὶ τὸ ἔχοντα εἶδος, μεθ’ ὃ ὑκέτι τὸ διὰ τί ἀπαιτῶμεν, ὅτος ἂν ὁ κυρίως ὁρισμὸς εἴη, ὃ μὴ ὄντος τῷ ἐπ’ ἀπειρον εἶναι τὴν πρόοδον, ὃ καὶ ἂν τῶν πρὸ αὐτῷ κατὰ τὸν λόγον τῷ προστίθεσθαι τι αὐτῷ, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ τις εἴη. τινὲς ἤκουσαν τῷ “πλεονάζοντα τῷ λόγῳ,” ὡς λέγοντος αὐτῷ, εἴη τῷ πρῶτῳ 30 ἀποδοθέντι ὁρισμῷ προστίθεσθαι τι ὡς πλεονάζειν τὸν δεύτερον τῷ πρὸ αὐτῷ κατὰ τὸν λόγον τῷ προστίθεσθαι τι αὐτῷ· οἷον τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ ὁ μὴ πρῶτος εἴη ζῶον πεζὸν δίπεν, ἄλλον δὲ πάλιν ἄλλο μῆ τῆτον ἔχοντα ἄλλην τινα τῶν προειρημένων διαφορὰν προσκειμένην, οἷον τὸ λογικόν, καὶ πάλιν τῆτω ἄλλην, ὡς εἶναι ἐπ’ ἀπειρον 35 αὐξανόμενον τὸν πρῶτον ἀποδοθέντα ὅρον. id.

(‘) ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι ὅδ’ ὁ εἰδικὸν αἰτίον ἐστὶν ἐπ’ ἀπειρον· τὸ γὰρ εἰδικὸν αἰτίον ὅδ’ ἐστὶν ἄλλο ἢ ὁρισμὸς, οἱ δὲ ὁρισμοὶ κρατύνοντο ἐκ τῶν ἀμέσων προτάσεων· εἰ ὃν ἐπ’ ἀπειρον ὑποθώ-

μεθα εἶναι τὸς ὁρισμούς, ὃ καὶ ἔσαι ἀμέσως πρότασις· εἰ δὲ μὴ ὑπάρχουσιν ἀμέσοι προτάσεις, ἀναιρεθήσετο γινώσις. ὡς γὰρ εἴρητο ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (1 2), μὴ ὕψους προτάσεως ἀναποδείκτου καὶ ἀμέσῳ ὅδ’ ἐσαι ἀποδεικτικόν· δεήσει γὰρ πασῶν τῶν προτάσεων ζητεῖν ἡμᾶς ἀποδείξεις ἐπ’ ἀπειρον, τὸ δὲ ἀπειρον ἀδιεξίτητον. Asclep.

(‘) τὸ δὲ “πλεονάζοντα τῷ λόγῳ” πάνυ καλῶς προσέθηκε, 994 ὅτι οἱ ὁρισμοὶ αἰεὶ πλεονάζουσιν τῶν πραγμάτων, οἷον ζῶον λογικόν θνητὸν πλεονάζει τῷ ἀνθρώπῳ. id. 18.

“ἔτι — ἐλθεῖν.” ἄτομα λέγει νῦν τὰ ἀμέσως ὑπάρχοντα 994 ὅτι τῶν προσεχῶς καὶ ἀμέσως ὑπαρχόντων αἱ ἐπισήμαι, ὡς εἴρητο ἐν τοῖς Ὑστεροῖς Ἀναλυτικοῖς (‘). ὁ ἀδύνατον ἐστὶν εἶναι, εἰ τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ παραλαμβανομένων πάντων εἶεν ὁρισμοὶ καὶ ἐκ τῶν τῶν ὁρισμῶν ὁ ὁρισμὸς εἴη τῷ προκειμένῳ συμπληρώμενος. νῦν μὴ γὰρ τὸ διὰ τὸν ὁρισμὸν τινὶ ὑπάρχειν δεχθὲν ἀμέσως ὑπάρχειν αὐτῷ δοκεῖ· ἂν δὲ ἢ πάντες ὁρισμοὶ ὁρισμὸς ἐπ’ ἀπειρον, αἰεὶ τις μέσος ὅρος ἔσαι τῷ τε αἰτίῳ δι’ ὃ δείκνυτο ὑπάρχον τί τινι καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὃ ὑπάρχειν τι δείκνυτο. ὅδεποτε γὰρ δυνήσετο ἀμέσως τι ὑπάρχον τινὶ ληφθῆναι, εἰ αἰεὶ τῷ εἰλημμένῳ πάντες ὁρισμοὶ εἴη· ὃ γὰρ ἀμέσως τὸ ζῶον τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρξει, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ὅσον ἐμφυχον αἰσθητικὴν. πάλιν δὲ αὐτῷ τὸ ὅσον ἐμφυχος αἰσθητικὴ ὑπάρξει αὐτῷ διὰ τὸν ἴδιον ὁρισμὸν, πάλιν κακεῖνα ὁμοίως διὰ τὸν ἴδιον, καὶ τῆτο ἐπ’ ἀπειρον· αἰεὶ γὰρ οἱ λαμβανόμενοι ὁρισμοὶ τῶν ὁρισμῶν μέσοι ὅροι ἔσονται, δι’ ὧν ὑπάρξει τὰ ὧν οἱ ὁρισμοὶ τοῖς ὁριστοῖς. ἀναιρεθήσονται ἄρα αἱ ἄτομοι καὶ ἀμέσοι προτάσεις, ὧν ἀναιρεθεισῶν ἀναιρεῖτο ἐπισήμη τε καὶ ἀποδείξις. τινὲς δὲ ἄτομα ἤκουσαν τὰ καθ’ ἕκαστα, καὶ φασὶ τὰς μὴ ἐπισήμας τότε τὸ ἐπιστητὸν ἔχειν, ὅταν περὶ ὧν εἰσὶν, εὐρίσκοντο ταῦτα τοῖς ἀτόμοις τοῖς οικείοις ἐφαρμόζοντα. τότε γὰρ τις ἐπισήμην ἔχει τῶν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντων ὅταν τοῖς καθ’ ἕκαστα ἀνθρώποις ἐφαρμόζη τὰ λεγόμενα. ὃ καὶ οἶόν τε δὲ ἐπὶ τὰ ἄτομα ἐλθεῖν ἐπ’ ἀπειρον τῶν αἰτίων ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν πρόοδον λαμβανόντων· ἔχοντα μὴ γὰρ τὸ ἄτομον, ὃ καὶ οἶόν τε δὲ ἐπὶ τῆτο ἐλθεῖν ἀπειρων ὄντων τῶν μεταξὺ αἰτίων. ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον κοινῶς περὶ πάντων τῶν αἰτίων λεγόμενον, ἀλλ’ ὃ περὶ τῷ εἶδος τε καὶ ὁρισμῷ μόνον. Alex.

(‘) “ἐν — ἀνάγκη.” τῆτες ἐν αἰσθητῷ πράγματι· ὅτε γὰρ, 994 ὡς εἴρητο, αὐτὴν καθ’ αὐτὴν γινώσκουμεν τὴν ὕλην, ἀλλὰ μετὰ τινος εἶδος ἢ ἀνθρωπείας ἢ ἰππείας ἢ φυτῆς ἢ λίθου ἢ τινος ἄλλου τοῦτου. 26.

1. ὁρισμὸς αἰεὶ τῷ Asclep. || 2. γὰρ ἐστὶ τῇ Asclep. || ἴσον] ὅσον V, om Asclep. || ἀνθρώπος ὅπερ ἐστὶν ὁριστὸν, καὶ ζῶον λογικὸν θνητόν. τὸ μὲν γὰρ ὁριστὸν μία λέξις, ὁ δὲ ὁρισμὸς τρεῖς, εἰ τύχη, ἢ ἄλλος τις ἀριθμὸς παρὰ τὸ ἐν. ἕκαστον L. || 4. ἔχει — τῆτο om L. || ὡς ἄτοπον δὲ τῆτο ἐπήγαγεν ἡ γὰρ τὸ “πλεονάζοντα τῷ λόγῳ.” εἰ γὰρ πλεονάζει ὁ ὁρισμὸς τῷ ὁριστῇ τῷ λόγῳ, ὡς εἴρηται, ἡτοι τῇ λέξει, ἐπ’ ἀπειρον ἂν οἱ λόγοι αὐξοιντο δι’ ὧν οἱ ὁρισμοὶ L. || 6. ὃ δὲ] ὃ καὶ L. || 13. ἐκ ἐστὶ A. || 16. ὃ] ὃ Asclep. || 17. τὸ μετὰ τὸ πρῶτον Asclep. || τῆτος — 18. ἀποδοθέν om Asclep. || 27. ὅτως M. || 28. re priores quidem ipsa fuerint Sepulv. || κατὰ — 29. ἀνθρώπῳ om M Sepulv. || 29. τις εἴη om A. || τινὲς — 36. ὅρον om L Asclep.

10. λέγειν V. || νῦν τὰς ἀμέσας προτάσεις· ἐκ L. || 11. τῶν ἀμέσων αἱ ἐπισήμαι L. || 12. τοῖς om AV. || δ] ὅπερ L Asclep. || εἶναι, εἰ om L. || 13. εἰσὶν L. || 14. εἴη om L. || συμπληρεται L. || 15. ὑπάρχον AM. || 16. ἢ M. || 17. ὑπάρχον — 18. δείκνυται om A. || 19. ἀμέσως ὑπάρχον τινὶ τι ληφθῆναι Asclep. || ὑπάρχειν M. || 20. ὁρισμῷ M. || 21. αὐτὸ M. || 23. κακεῖνα Asclep. || 27. τινὲς — 36. μόνον om L Asclep. || 28. εὐρίσκεσθαι A. || 31. δὲ — 33. δὲ om V.

καὶ ἀπείρων, φησὶν, ὅθεν ἔστι εἶναι, ἐπειδὴ ἔκ ἀπειρόν γε ἔστι τῷ ἀπείρῳ εἶναι τὸ λέγειν, ὅσιωδ' ὅτι ἀπειρον, πέρασ αὐτῷ παρεχομένη· ὡς γὰρ μεμαθήκαμεν ἐν Κατηγορίαις, ἄλλο ἐστὶ τὸ ζῶν εἶναι καὶ ἄλλο τὸ ζῶν εἶναι, καὶ ζῶν μὲν ἐστὶ τὸ σύνθετον, ζῶν δὲ εἶναι αὐτὸ τὸ εἶδος. εἰ δὲ ὑποθώμεθα λέγοντες ὅτι συνυσίωδ' ὅτι ἀπείρῳ εἶναι, εἶδος αὐτῷ προσάφομεν· εἰ δὲ εἶδος, καὶ πέρασ, καὶ ὅπως ὅθεν ἔστι κατ' ὅσιν ἀπειρον τῶν ἐνταῦθα. “ἔτι τὸ ἐπ. ἀν. οἱ ὅτ. λέγ.” ἔστι καὶ ὅπως ἐξηγήσαδ' ὅτι χωρίον. ἄτομα, φησί, λέγει τὰ ἀμέσως ὑπάρχοντα· ἐκ γὰρ τῶν προσεχῶς ἀμέσων ὑπαρχόντων αἱ ἐπισήμαι, ὡς εἴρηθ' ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ, ὅπερ ἀδύ- 10 νατόν ἐστιν εἶναι. Asclep.

994b “καὶ — ἐστιν.” τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. εἰπὼν τῶν ἐνε- 21. γεία ἀπείρων ἀδύνατον γινώσκειν εἶναι, καὶ ὅτι οἱ ὅπως αὐξοντες ἢ τῆς ὀρισμῶς ἢ τὰ αἰτία (κοινὸς γὰρ ὁ περὶ πάντων λόγος) ἀναιρῶσι γινώσκον, εἴγε ἐκ τῆς τῶν αἰτίων γνώσεως ἢ ἐπιστημονικῇ τῶν 15 πραγμάτων γινώσκον, — εἰπὼν δὲ τὰ ἀπείρα ἀγνοῦσα εἶναι, ἐπεὶ δοκεῖ καὶ τὰ συνεχῆ ἀπείρα πῶς εἶναι διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομήν καὶ μὴ εἶναι ἀγνοῦσα (ἐστὶ γὰρ τῶν τῆς ἐπ' ἀπειρον τομῆς νό- σις), ὅτι μὴ ὁμοίως ἐνεστὶν ἐν ἐκείνοις τε ἢ ἀπείρῳ καὶ ἐν τοῖς αἰτίοις ἢ ἐπ' ἀπειρον κατ' εὐθυρίαν πρόοδος, δείκνυσιν ἐξῆς 20 εἰπὼν “τὰ — νοεῖν;” λέγων τὰ ἐνεργεία· ἐπ' ἀπειρον μὲν γὰρ

22. ἢ γραμμὴ διαιρεῖθ' ὁμολογημένως τῷ μὴ ἴσαδ' τὴν τομήν, ἀλλ' ἡμεῖς γε ὅδεποτε νοῦμεν αὐτὴν εἰς ἀπείρα διηρημένην, ἀλλ' ὅταν νοῦμεν, τὰς τομὰς ἰσῶμεν καὶ παυόμεθα τῷ τέμνειν καὶ λαμβάνομεν πεπερασμένας· πῶς γὰρ ἐπ' ἀπειρον ἢ τομὴ γί- 25 νεῖ τῆς γραμμῆς καὶ ὅλως τῶν συνεχῶν, νοῦμεν, ὅ μὴν καὶ τὰς ἀπείρας αὐτῆς ἔτι διαιρέσεις· αἰεὶ γὰρ αἱ νοῦμεν πεπερασμένας νοῦμεν. τῷτο γὰρ ἔστι τὸ “νοῦσαι δὲ ἔκ ἐστι μὴ ζήσαντα.” τὰς γὰρ πεπερασμένας νοῦμεν. διὸ ὅδε διεξιὼν τὴν συνεχῆ γραμμὴν τὴν ἐπ' ἀπειρον διαιρετήν, ἀριθμῶν τὰς τομὰς καὶ ἐνε- 30 γεία λαμβάνων καθόσον οἷον τε τμηθῆναι αὐτὰς ἦν, ὅτω δέισιν· ὅδεποτε γὰρ ἂν διεξέλθοι ὁ ὅπως αὐτὴν διεξιὼν. εἶπε δὲ “ὁ τὴν ἀπείρον διεξιὼν” ἀντὶ τῷ ὅτι τὴν ἐπ' ἀπειρον διαιρετήν. ἀλλὰ κατ' ἀθρόα μόρια δέισιν διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν αὐτῇ ἐνεργεία τὴν ἀπείραν ἀλλὰ δυνάμει. ἐπὶ δὲ γε τῶν αἰτίων, εἰ ἐπ' ἀπειρον 35 εἰς τὸ κάτω ἐστὶν ἄλλο ἄλλου αἰτίον, ἀδύνατον ἔστι γινώσκειν τῶν αἰτίων γενέσθαι πάντων, ἀπείρα δὲ γίνεθ' ὅτι πάντα ἐνεργεία. εἰ δὲ ἡρτηθ' ὅ μὴ ἢ τῶν ὄντων γινώσκον ἐκ τῆς τῶν αἰτίων γνώσεως, ὡς προείρηθ', ἀγνοῦσα δὲ τὰ αἰτία δι' ἀπείραν, ἀγνοῦσα καὶ τὰ ὧν αἰτία ταῦτα. Alex.

“ἀλλὰ — ἀνάγκη.” τῷ τὸ ἀπείρον ἀγνοῦσαν εἶναι τῇ αὐτῇ 994b φύσει παρατίθεθ' σημείον τὴν ὕλην, ἐπεὶ δοκεῖ καὶ τὴν αὐτῆς λόγον 25 ἀπείρος εἶναι, ἀχρημάτιστος ὅσα καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν καὶ οἰκεῖον πέρασ ἔχουσα. τῷ δὲ τοιαύτην αὐτὴν εἶναι ὅδε ἐπισήμην αὐτῆς ἔχομεν· κινεμένην γὰρ τινι γινώσκουμεν αὐτὴν· δοξαζή γὰρ ἐστὶ καὶ ἔκ ἐπιστητῆ, καὶ ὡς μὲν ὁ Πλάτων φησὶ, νόθῳ λογισμῷ γινώσκῃ, ὡς δὲ Ἀριστοτέλης, ἀναλογία γινώσκῃ καὶ δοξαζή, ὡς καὶ τῷτο εἴρη- κεν ἐν τοῖς Φυσικοῖς (17). τὸ αὐτὸ δὲ σημαίνει ἂν καὶ εἰ ἢ γε- γραμμένον “ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην ἐν κινεμένῳ νοεῖν ἀνάγκη.” τινὲς δὲ “κινεμένην” γράφουσιν, καὶ ἐξηγῶν τὴν λέξιν ὅτι ἔκ ἐστιν ἀπείρος ὡς τὰ ἐνεργεία ἀπείρα. διὸ ἐκεῖνα μὲν ἀγνοῦσα, αὐτὴ δὲ ἀπείρος ὅσα καὶ λεγομένη καὶ τὸ αἰεὶ ἐν κινήσει καὶ μεταβολῇ τινὶ νοῦσαι· τῷ γὰρ μὴ ἔχειν οἰκεῖον χῆμα ἢ τινὰ ποιότητα ἄλλοτε ἄλλο εἶδος ἀμείβειν καὶ μεταβάλλειν. ὅτω δὲ ὅσα ἀπείρος ὡς διὰ τὸ κινεῖσθαι 15 συνεχῶς λέγεσθαι τοιαύτην νοητὴν τέ ἐστι καὶ ἐπιστητῆ· ὅ γὰρ ὁμοίως τοῖς ἀγνώστοις ἀπείρος. ἵνα ἴσον ἢ τὸ εἰρημένον τῷ ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην κινεμένην αἰεὶ καὶ ἐν ῥύσει ὅσαν καὶ διὰ τῷτο ἀπείρον εἶναι λε- γομένην, ὡς περὶ καὶ τὴν γραμμὴν διὰ τὰς τομὰς νοεῖν ἀνάγκη, ἐπεὶ μὴ ἐκείνως ἐστὶν ἀπείρος. ἢ “κινεμένην νοεῖν” ἀντὶ τῷ ὡς κινεμένην καὶ ἐν ῥύσει καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀπείρῳ ὅσαν· διὰ τῷτο γὰρ ὅδε ἢ ὕλη ἐπιστητῆ. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπιφέρει καθολικόν τὸ “καὶ ἀπείρῳ ὅθεν ἔστιν εἶναι.” id.

“εἰ — εἶναι.” ὁ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. ὡς περὶ τὸ ἀνθρώπου 994b καὶ τὸ ἀνθρώπου εἶναι διαφέρει, καὶ ἐπὶ πάντων ἐφ' ὧν τὸ πρᾶγμα 27. σύνθετον· τὸ γὰρ εἶναι ἐκάσῳ καὶ τὴν λόγον καὶ καὶ τὸ εἶδος· ὁ μὲν γὰρ ἀνθρώπου ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, τὸ δὲ ἀνθρώπου εἶναι ἀπλῶν· καὶ γὰρ τὸ εἶδος ἐστὶν αὐτῷ τὸ εἶναι ἀνθρώπου. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἀσωμάτων ταῦτ' ἐν τῷ πρᾶγμα καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ (ταῦτ' ἐν γὰρ ψυχῇ καὶ τὸ εἶναι ψυχῇ), ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ὕλῃ τὸ εἶναι ἐχόντων διαφέρει. εἰ καὶ τὸ ἀπείρον ὅν τὸ ἐνεργεία ἀγνοῦσόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ ἀπείρῳ αὐτῷ εἶναι ὅτε ἀπείρον ὅτε ἀγνοῦσαν· ὁ γὰρ λόγος ὁ δηλῶν αὐτῷ τὴν φύσιν καὶ τὸ εἶδος ἔκ ἀπείρος ὅδε ἀγνοῦσαν. εἰπὼν δὲ καὶ “ἀπείρῳ ὅθεν ἔστιν εἶναι,” ὁ ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ ἀπείρον ἔκ οἷον τε ἐνεργεία εἶναι, ἐπὶ ἡγεγε- τὸ “εἰ δὲ μή, ἔκ ἀπειρόν γε ἐστὶ τὸ ἀπείρῳ εἶναι,” τῷτο καθὸ γινώσκον ἐστὶ τὸ ἀπείρον (γινώσκον δὲ ἐστὶ καὶ τὴν λόγον), τῷτο ἔκ ἀπει- 40 ρον· ὅδε γὰρ τὸ ἀπείρον ἀγνοῦσαν καθὸ ἀπείρον. τὸ δὲ “καὶ ἀπείρῳ ὅθεν ἔστιν εἶναι” ἢτοι εἶπεν ἀντὶ τῷ ἀπείρον ὅθεν ἐστὶν ἐνεργεία, ἢ ὅτι ὅθεν ἐστὶ πρᾶγμα ὅ ὅ τῷ ἀπείρῳ λόγος ἐφαρμόζει, τῷ δηλο- νότι μὴδὲν εἶναι ἀπείρον. εἰ δὲ καὶ τεθείη ἐφαρμόζειν τινί, ἀλλ' αὐτός γε ὁ λόγος καθ' ὃν ἢ γινώσκον ἢ τῷ ἀπείρῳ, ἔκ ἀπείρος.

17. τομήν — 18. ἀπείρον om Asclep. || 18. ταῦτόν Α, ceteri ταῦτων || 23. διαιρεμένην Asclep. || 24. ἰσάμεθα Asclep. || f. l. καὶ τὰς τομὰς ἰσῶμεν, παυόμεθα || 28. τῷτο — 29. νοῦμεν om Α. || 29. ὅδε ὁ ἐξιὼν Μ. || 32. διέλθοι Μ. || 33. caeterum ille partes universas li- neae transit Sepulv.

5. κινεμένην — αὐτὴν om Asclep. || 6. Plat. Tim. p. 52. || 8 — 21. τοῖς ἡθικοῖς. γράφεται δὲ καὶ κινεμένην νοεῖν ἀνάγκη. καὶ γεγραμμένον ὅπως σημαίνει ἂν ὅτι καὶ τὴν ὕλην ὡς κινεμένην αἰεὶ καὶ ἐν ῥύσει καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀπείρῳ ὅσαν, ὅδε ἔχομεν αὐτῆς ἐπισήμην. εἰπὼν L. || 13. ἄλλῃ τε Α. || 19. ἐπεὶ — νοεῖν om Α. || 25. εἶδος ἐστὶν· ὁ Asclep. || 26. κατὰ καὶ Μ. || 29. εἰ om Asclep. f. l. εἰ δὲ καὶ τὸ ἀπείρον τὸ ἐνεργεία || 32. εἰπὼν — 36. ἀπείρον om Asclep. || 33. τε τι ἐνεργεία Μ. || 38. ὁ om Μ. || 40. λόγος τῷ ἀπείρῳ καθ' Asclep.

ἔκετι δὲ ὅτι μὴδὲ τὰ ποιητικὰ αἰτία ἀπειρά ἰδίᾳ ἔδειξεν ὡς φανερά· εἰ γὰρ μὴδὲ τὰ γιγνόμενα ἀπειρά κτ' ἐῖδος, ἀλλ' ἀνακάμπτει, δῆλον ὡς πολὺ μᾶλλον ἢ ἂν εἴη αὐτὰ τὰ ποιητικὰ αἰτία
 994^b ἀπειρά. "ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ ἀπειρά γε ἦσαν πλήθει τὰ εἶδη τῶν
 27. αἰτίων." προθέμενος δεῖξαι ὅτι μὴ ἔστιν ἀπειρά τὰ αἰτία μήτε εἰς
 εὐθυωρίαν μήτε ἐπὶ τὸ ἄνω μήτε εἰς τὸ κάτω, ὅτι μὴδὲ κατ'
 εἶδος οἷόν τε ἀπειρά εἶναι τὰ αἰτία νῦν λέγει, συγχρώμενος τῷ
 προειρημένῳ τῷ τὰ ἀπειρά τὰ κατ' ἐνέργειαν ἄγνωστα εἶναι, τὰ
 δὲ κατ' εἶδος ἀπειρά, ἀπειρά δηλονότι ἐνέργεια, ὡς ἄγνωστα.
 εἰ δὲ τὰ αἰτία καὶ αἱ ἀρχαί, δηλονότι ἄγνωστα καὶ τὰ ἐκ τούτων·
 τότε γὰρ εἰδέναι τι οἰόμεθα ὅταν τὰ αἰτία αὐτῷ γνωρίσωμεν.
 ὡς καὶ τοιαύτης ὕψους τῆς τῶν αἰτίων ἀπειρίας ἀναιρεῖται ἐπιστήμη,
 ἀναιρεμένης τῆς τῶν ἀρχῶν γνώσεως. τὸ δὲ ἐξῆς εἰρημένον τὸ
 994^b "τὸ δ' ἀπειρον κτ' τὴν πρόθεσιν ἢ ἔστιν ἐν πεπερασμένῳ διεξελ-
 30. θεῖν" τοιαῦτόν ἐστιν. πᾶσα νόησις περίληψις τις ὕστα τῷ νοημένῳ ἐν
 πεπερασμένῳ γίγνεται χρόνῳ· τὸ δὲ ἀπειρον τὸ τῇ πρόθεσει, τῆς τε
 κατ' ἐνέργειαν — ἐστὶ γὰρ τὸ κατ' ἐνέργειαν ἀπειρον, ὃ λαμβανόντων
 αἰεὶ τι ἔστιν ἔξω, καὶ ἐφ' ὃ πάντες τῷ λαμβανομένῳ ἔστι τι ἐκτός (').
 τὸ δὲ ὅπως ἀπειρον ἔχῃ οἷόν τε ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διεξελεῖν·
 τὸ μὲν γὰρ δυνάμει καὶ διχοτομία οἷόν τε ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διε-
 20. ξελεῖν, τὸ δὲ ἐνέργειᾳ καὶ τῇ πρόθεσει ἀδύνατον τῷ αἰεὶ τῷ περι-
 ληφθέντι καὶ νοηθέντι ἄλλο τι ὑπολειπόμενον προστίθεσθαι. εἰ δὲ ὁ μὲν
 νῦν ἂν νοεῖ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ νοεῖ τε καὶ διεξίσι, τὰ δὲ ἀπειρά
 ἀδύνατον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διεξελεῖν τε καὶ νοῆσαι τῷ αἰεὶ
 25. τι τοῖς περιειλημμένοις καὶ νενοημένοις προστίθεσθαι, ἢ ἂν ὁ νῦν νοοίῃ
 τὰ ἀπειρά. αὐτὸς μὲν ὅπως ἐφοδεύσας ἔδειξεν ὅτι μὴ οἷόν τε
 ἀπειρά εἶναι τὰ αἰτία· ὁ δὲ ἡμέτερος Ἀριστοτέλης καὶ αὐτὸς ἐπι-
 χειρῶν ἐδείκνυεν. ἐπεὶ ἔστιν αἰτία τῶν ὄντων, ἥτοι πλείω ταῦτά
 ἔστιν ἢ ἔν. ἀλλ' ἐν μὲν ἔχῃ οἷόν τε μόνον αἰτίον εἶναι τῶν ὄντων τε καὶ
 γιγνόμενων, ὡς ἐν ἄλλοις δέδεικται· καὶ γὰρ ὑποκειμένῳ τινὸς χρεῖα
 30. τῷ γιγνόμενῳ καὶ τῷ ποιοῦντος. ἀλλὰ καὶ κτ' εἶδος δείκνυται τι γί-
 γνεσθαι· ὡς ἔχῃ ἐν τῷ αἰτίῳ. πλείω ἄρα. εἰ δὲ πλείω, ἥτοι
 πάντα ἀπειρά ἢ τινὰ ἢ ἔν. πάντα μὲν ἢ τινὰ ἀπειρά εἶναι ἀδύ-
 νατον· ἢ γὰρ οἷόν τε πολλὰ ἀπειρά εἶναι. ἀλλ' ὅθεν ἐν μὲν ἀπειρον
 τὰ ἄλλα δὲ πεπερασμένα λέγειν οἷόν τε· τὸ γὰρ ἀπειρον πανταχῇ
 35. ὅν ἄλλῳ παρείδουσιν ἢ δίδωσιν, ὅτε ἀπείρῳ ὅτε πεπερασμένῳ.
 ἀλλὰ μὴν ἔδ' εἰ ἐν μόνον αἰτίον εἴη, οἷόν τε τῷτο ἀπειρον εἶναι·
 ὅθεν γὰρ ἔστι αἰτίον· ἢ γὰρ ἔχει χώραν τὸ ἔστιν αἰτίον, τῷ αἰτίῳ
 ὄντος πανταχῇ. δῆλον γὰρ ὡς ἀπειρον ὅν ποσόν τι ἔστι κατ' αὐτό,
 καὶ τῷτο ἄντε κτ' τὸ ποσόν ἢ πανταχῇ ἄντε κτ' χρόνον. δοκεῖ δὲ ἢ
 40. ἐπιχείρησις ἔχειν μὲν τι διαλεκτικὸν καὶ εἶναι λογικὴν, ἢ μὴν καὶ
 ὁμοίως οἰκεία τοῖς προειρημένοις εἶναι. id.

(') τὸ μὲν γὰρ δυνάμει καὶ τῇ διχοτομίᾳ οἷόν τε διελεῖν ἐν πε-
 περασμένῳ χρόνῳ, τὸ δὲ ἐνέργειᾳ καὶ τῇ πρόθεσει ἀδύνατον, τῷ
 αἰεὶ τῷ περιληφθέντι καὶ νοηθέντι ἄλλο τι ὑπολειπόμενον προστίθεσθαι.
 ἄλλως τε δὲ εἰ τῷτο ὑποβώμεθα, τετραπλασιασθήσετ' ἀπειρον
 πρὸς τὰ τέσσαρα αἰτία. εἰ δὲ τις ὑπόθῃ τὸ μὲν ποιητικὸν ἀπειρον
 εἶναι τὰ δ' ἄλλα πεπερασμένα, πρῶτον μὲν ἀποκληρωτικὸς ἔστι ὁ
 λόγος, ἔπειτα πάλιν ταῦτα προστιθέμενα τῷ ἀπείρῳ ἐπαύξασι τὸ
 ἀπειρον, ὅπερ ἀδύνατον. Asclep.

"αἱ — συμβαίνειν." διὰ τούτων ἡμᾶς διδάσκει τίνες τῶν 994^b
 32. τοιαύτων ἀκροαταὶ λόγων εἶναι δύνανται, καὶ ὅτι πεπαιδευθεὶς δεῖ καὶ
 ἡσκήσας ἄκρως τὰς ἀκυσσομένους τῶν λόγων. αἱ γὰρ ἀκροάσεις
 γίγνονται κτ' τὴν ἰδίαν τῶν ἐθῶν οἰκειότητα· οἷς γὰρ συνειθίσμεθα,
 τούτοις ἀξιοῦμεν καὶ τὰ λεγόμενα συμφωνεῖν, τὰ δὲ παρὰ τὰ συ-
 νηθῇ ἡμῖν τῶν λεγομένων ἀγνωστότερα φαίνετ' αὐτῷ ξενὰ εἶναι. ὁ
 εἶπε διὰ τῷ "ἐτι τὸ λέγεσθαι, καὶ τὰ παρὰ ταῦτα ἔχῃ ὁμοία φαίνετ'." 995^a
 1. δοκεῖ δὲ τὸ ἐτι περιττὸν εἶναι. εἰ δὲ εἴη γεγραμμένον, λείποι ἂν
 τῷ ἐτι τὸ λέγεσθαι ἄλλως· τὸ γὰρ ἄλλως λέγεσθαι τινα καὶ ὡς μὴ
 εἰθίσμεθα, καὶ ἄλλα, ἀλλὰ μὴ ὡς εἰθίσμεθα ἀκχεῖν, ὁ εἶπε διὰ τῷ
 καὶ παρὰ ταῦτα, ἀγνωστότερα ποιεῖ τὰ λεγόμενα. τῷτο εἰπὼν
 ἐφεξῆς δείκνυσι πόσῃ ἰχὺν ἔχει τὰ συνήθη. πολλὰ γὰρ οἱ νομο-
 θέται μυθώδη νομοθετῶντες διὰ τὸ χρήσιμα εἶναι πιευνέσθαι ὅπως
 ἔχειν, ἔχουσι πειθομένους τὰς χρωμένους τῷ νόμῳ διὰ τὴν τῶν λε-
 γομένων συντροφίαν ('). οἷον ὅτι αὐτόχθονες τινες ἐγένοντο ἐκ τῆς
 γῆς φύντες, καὶ ἄλλοι ὅτι ἐξ ὀδόντων σπαρέντων ἐφυσαν, καὶ διὰ
 τῷτο χρὴ ὑπερμαχεῖν ὡς μητρὸς τῆς γῆς, ἢ ὅτι θεοὶ περὶ αὐτῆς
 ἤρισαν· ὅπως ἀξιοσπύδαός ἐστιν ('). τὸ δὲ "μεῖζον ἰχὺν εἶναι τῷ 995^a
 5. γνωσκειν περὶ αὐτῶν διὰ τὸ ἔθος" ἴσον ἐστὶ τῷ μεῖζον ἰχὺν εἶναι τῆς
 περὶ αὐτὰ ἀληθείας τὸ ἔθος· κτ' γὰρ τὴν ἀλήθειαν ἢ γνωσκειν. εἰπὼν
 δὲ ταῦτα καὶ ἐνδειξάμενος δι' αὐτῶν τὴν τῶν ἐθῶν ἰχὺν, ἐπὶ τῷ-
 30. τοῖς λέγει τὰς διαφορὰς τῶν ἀκροατῶν ἃς διὰ τὰ ἔθη ἔχουσι πρὸς
 ἀλλήλους. οἱ μὲν τοῖς μαθήμασιν εἰθισμένοι μαθηματικὰς τῶν λε-
 γομένων πάντων καὶ ἀκριβεῖς ἀποδείξεις ἀπαιτοῦσι καὶ τῶν ἄλλως
 λεγόντων ἢ ἀποδέχονται, οἱ δὲ διὰ παραδειγμάτων ἐθιζόντες
 μαθάνειν τοῖς ὅπως λέγουσιν ἡδονῇ, οἱ δὲ τοῖς ποιήμασι χαίροντες
 καὶ τούτοις σύντροφοι ἢ ἀποδέχονται τὰς λέγοντας ἂν μὴ καὶ ποιητὴν
 τῶν λεγομένων παράχωνται μάρτυρα ('). καὶ οἱ μὲν πάντα ἀκρι-
 βῶς ἐξετάζουσιν, εἰσὶ δὲ οἱ τῇ ἀκριβολογίᾳ ἄχθοντες, ἢ διὰ τὸ μὴ
 δύνασθαι ἐπακολουθεῖν (τῷτο γὰρ τὸ "συνείρειν") ἀλλὰ κάμνειν, ἢ διὰ
 τὸ προειληφέναι ὅτι τὸ ἄκρως ἀκριβολογεῖσθαι μικρολογία ('). τῷτο
 γάρ ἐστι τὸ "διὰ τὴν μικρολογίαν." τοιαύτην γὰρ τινα φαντασίαν
 ἀποτελεῖ ἢ ἄγαν περὶ τὰ λεγόμενα ἀκρίβεια, ἀπὸ τῶν συναλ-
 λαγμάτων καὶ τῆς περὶ τὰ ἐν χρήσει ἀκριβείας σπάσασα τήνδε

1. ἰδίᾳ — 4. ἀπειρά om A. || 10. ἄγνωστοι A. || 14. πρόθεσιν M. || 26. noster itaque Aristoteles ad hunc modum causas infinitas esse non posse demonstravit. caeterum potest idem alia via demonstrari ad hunc modum. rerum causae Sepulv. || 31. εἶδος τι γίγνεται, omissio δείκνυται, M. || 39. πανταχοῦ M.

14. ἡμῶν A. || 17. ἔστι A. || τὸ om M. || 19. περὶ A. || 21. χρήσιμον M. || 27. αὐτῶν — 28. ἀληθείας om A. || 28. αὐτῷ ἀλήθειαν τὸ ἔθος A. || 37. τὴν ἀκριβολογίαν M. || 42. σπάσας A.

τὴν δόξαν (*): ἀνελεύθερον γάρ τισιν ἤδη δοκεῖ καὶ τὸ ἐν τοῖς λό-
γοις ἄγαν ἀκριβὲς καὶ περὶ τῶν μικρῶν ἐξεταστικόν, ὥσπερ καὶ τὸ ἐν
τοῖς συναλλάγμασι. προειπὼν δὲ ταῦτα καὶ δείξας τὴν τῶν ἐθνῶν
ἰσχύν, καὶ διότι κατ' οἰκειότητα τὴν κατὰ τὰ ἔθνη καὶ τὰ λεγόμενα ἀπο-
995^a δέχοντο, ἐπιφέρει "διὸ δεῖ πεπαιδευθῆναι πῶς ἕκαστα ἀποδεχτέον,"
12. ἴσον λέγων τῷ καὶ αὐτῷ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς (1 1) εἰρημένῳ τῷ πε-
παιδευμένῳ γὰρ ἐστὶν ἐπὶ τοσούτον ἀκριβὲς ἐπιζητεῖν καθ' ἕκα-
στον γένος, ἐφ' ὅσον ἡ τῶν πραγμάτων φύσις ἐπιδέχεται, ὃ διὰ τῶν
Ἑσέρων Ἀναλυτικῶν (1 13. 24) δείκνυσι (*), ἐνδείκνυμενος
ἡμῖν ὅτι καθόλου μὴ δεῖ πεπαιδευθῆναι καὶ εἰδέναι πῶς χρὴ τῶν λε-
γομένων ἀκρίβειαν ἕκαστον (καὶ γὰρ πάντα ὅμοια, ὅθεν ἴσην τὴν ἀκρί-
βειαν ἐπιδεχόμενα), ἐξαιρέτως δὲ τὰς τῶν ῥηθησομένων
ἀκρίβειαν (καὶ γὰρ ἐστὶν αἰσθητὰ καὶ περὶ αἰσθητῶν, ὅτε συνήθη τε
καὶ ἐν ποσὶ). ταῦτα δὲ λέγων ἐνδείκνυσι ἡμῖν ὅτι δεῖ πρῶτον ἐν
τοῖς ἀναλυτικοῖς ἐγγυμνάζεσθαι καὶ τοῖς λογικοῖς ὅλως, καὶ εἰδέ-
15 ναι τὰς τρόπους τῶν ἀποδείξεων καὶ τὰς τῶν λόγων συναγωγὰς.
ἀτοπον γὰρ ἅμα ζητεῖν ἐπιστήμην τινός, καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστή-
μης ζητεῖν τῖνα τρόπον γίνεσθαι καὶ ἀναλαμβάνεσθαι. ὅθεν γὰρ τὸ ἕτερον
ἤδη τῶν εὐρίσκειν ῥαδιόν. ὅπερ δὲ εἶπε καὶ αὐτὸς ἐν τῷ πρώτῳ
τῶν Νικομαχείων Ἠθικῶν (c. 1 p. 1094 b 25) λέγων πῶς ἐκεί-
20 νος τὰς λόγους ἀποδέχεται δεῖ (εἶπε γὰρ "παραπλήσιον γὰρ μαθη-
ματικῇ πιθανολογῆντος ἀποδέχεσθαι καὶ ῥητορικῇ ἀποδείξεως ἀπαι-
τεῖν"), τὸ καὶ νῦν λέγει. τὴν ἀκριβολογίαν γὰρ φησὶ τὴν μαθη-
ματικὴν ἕκ ἐν ἅπασιν ἀπαιτητέον, ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτοῖς, ὅποια ἐστὶ
τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως τε καὶ μαθηματικά (*), ἴσως ἐνδείκνυμενος
25 ἡμῖν ὅτι τοιαύτης ἀκριβολογίας χρεῖα καὶ πρὸς τὰ παρόντα. περὶ
αὐτῶν γὰρ ὁ περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν λόγος καὶ ὁ συνήθων. τὸ δὲ
"διόπερ ὁ φυσικὸς ὁ λόγος" ἡτοὶ λέγει ὅτι ἀκριβής. προείρηκε γὰρ
τὸτο. γράφει δὲ καὶ "ὁ τρόπος," καὶ εἴη ἂν ὁ λόγος ὡς ὁ φυσικὸς.
ἢ τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. τὰ φυσικὰ δοκεῖ πάντα σὺν ὕλῃ
30 εἶναι, αὐτὰ δὲ τὰ μαθηματικά, διὰ καὶ ἀκριβολογίαν ἐπιδέχεσθαι,
τὰ δὲ φυσικὰ ἔχει ὁμοίως. οἱ δὲ περὶ τῶν μαθηματικῶν λόγοι
περὶ τῶν αὐτῶν ὄντες ἕκ ἐστὶ φυσικοί. καὶ γὰρ τοσαύτην ἀκριβολο-
γίαν τὰ φυσικὰ ὄντα γε σὺν ὕλῃ χωρεῖ. δύναται δὲ καὶ περὶ τῶν
προκειμένων λόγων λέγειν, ὅτι ἕκ ἐστὶ φυσικοί. αὐτὰ γὰρ περὶ ὧν
35 λέγειν ἡμῖν πρόκειται, καὶ ἀκριβεστέρων λόγων ἢ κατὰ φυσικὰ δεόμενα.
τὸ δὲ "ἴσως" τῷ "ἅπαντα γὰρ ἡ φύσις ἔχει ὕλην" προσέθηκεν, ἐπεὶ
καὶ τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα φυσικὸν μὲν, ὁ μὲν ὕλην τὸ τῷ ὑπο-

κείμενον. τὸ δὲ ἐξῆς εἰρημένον ἐπ' αὐτῷ "διὸ σκεπτέον πρῶτον 995^a
τί ἐστὶν ἡ φύσις. ἔτι καὶ περὶ τίνων ἡ φυσικὴ, ὅλην ἔχει," 17.
εἰ μὴ ἀπλῶς ἔτι εἴη εἰρημένον ὡς δοκεῖ, δευτικὸν ἂν εἴη τὸ τῷ
τὸ βιβλίον μὴ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ εἶναι πραγματείας, ὡς καὶ ἀρ-
χόμενοι αὐτῷ ἐπεσημηνάμεθα, ἀλλὰ προγραφόμενον τι πάσης
τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, ἥς ὡς πρὸς ἡμᾶς πρώτη ἡ φυσικὴ
ἦν (*). ὅποια τις ἐστὶ καὶ περὶ τίνων, εὐροιμεν ἂν εἰ πρῶτον τί
ποτέ ἐστιν ἡ φύσις ἐπισκεψάμεθα (*). εἰ δὲ τις ἀκούῃ τὸ λόγος
ἔτι εἰρημένον πρὸς διάκρισιν τῶν τε φυσικῶν λόγων καὶ τῶν κατὰ
τὴνδε τὴν πραγματείαν (ὁ γὰρ ἐπεσκεμμένος πρῶτον τί ἐστὶ φύσις
καὶ εἰδὼς περὶ τίνων ἡ φυσικὴ, οἶδεν ὅτος ὅτι οἶδε οἱ λόγοι ὅτι φυσι-
κοὶ ἀλλ' ἀκριβεστέροι τε καὶ περὶ αὐτῶν), ἔχει ὅτι καὶ χρὴ νῦν ἐπι-
σκέπτεσθαι τί ἐστὶ φύσις λέγει ἂν, ἀλλ' ὅτι πρὸ τῆςδε τῆς πραγμα-
τείας δεῖ περὶ τῶν φυσικῶν πεπραγματεῦσθαι. αὕτη γὰρ ἡ τάξις
15 τῶν πραγματειῶν, καὶ ὁ ἐν τῇ περὶ ἐκείνων θεωρίᾳ γεγυμνασμένος
ἔτι καὶ τοῖς εἰς τὴνδε συντείνουσι παρακολουθεῖν δύναται. "αἱ δὲ
ἀκρόασις κατὰ τὰ ἔθνη συμβαίνουσιν" (p. 994 b 32). ἐστὶ μὴ ἡ λέξις
ἐξ ὧν ὑπεμνηματίσμεθα, δύναται δὲ καὶ ἔτι εἰρημένον. προειπὼν
ὅτι ἡ γνώσις καὶ αἱ μαθήσεις ἐκ προγινωσκομένων (ὧν γὰρ τὰ αἰτία
ἀγνώστῃ, καὶ αὐτὰ τοιαῦτα), εἰς πῶς τῷ ἐκ τῶν προγινωσκομένων
γίνεσθαι τὰς γνώσεις παρέθετο καὶ κατὰ τὰ ἔθνη καὶ τὰς ἀκρόασις γί-
γνεσθαι, καὶ ἔτι εἰρημένον τῶν λεγομένων ἀκρίβειαν βεβαίως ὡς προει-
πίθη, ὡς κατ' οἰκειότητα καὶ τὸ προειδέναι διὰ τὰ ἔθνη ἀποδεχομέ-
νων τὰ λεγόμενα τῶν ἀκρόντων. Alex.

(*) δὴλον δὲ τὸτο ἐκ τῶν τῶν μυθώδεις παρὰ τοῖς παλαιοῖς 995^a
νόμους μεγάλα δύναται. οἱ Σπαρτιάται γὰρ τὴν γῆν μητέρα σφῶν
λέγοντες εἶναι καὶ τὴν ταύτης προκινδυνεύειν ἔχοντες νόμον, ὅτε
σπαρτοὶ καὶ ταύτης ἀναφυέντες, μέχρι καὶ προέσεως ψυχῆς αὐτῆς
ὑπερίσαντο. καὶ Ἀθηναῖοι δὲ ὁμοίως Ἐρεχθεῖδαι τε καὶ γῆς ἀναδο-
θῆναι λεγόμενοι. cod. Reg.

(*) διὸ φησὶ καὶ ὁ Πλάτων ὅτι δεῖ ἡμᾶς ψεύσασθαι πρὸς τὰς
πολίτας ἡμῶν τὸ φοινικὸν ψεῦσμα, ἵνα νομίζοντες τῷ ὄντι τὴν
ἀρχὴν ἐκ τῆς γῆς ἐχθρὴν μᾶλλον ἀγαπήσωσι τὴν πατρίδα.
Asclep.

(*) "παραδειγματικῶς" καθάπερ καὶ ὁ Πλάτων ἐποίει. διὰ γὰρ 995^a
παραδειγμάτων, φησὶ, πῶς ἀνάπτει τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶν. id. 7.

(*) οἱ γὰρ τοῖς ποιηταῖς χολάσαντες ἢ τοῖς μύθοις ὁ χαῖρ-995^a
σιν ἀκρίβεια, ἀλλὰ καθάπερ φησὶν ὁ Πλάτων, εἰοκασιν οἱ τοιοῦτοι 6.

6. Ἠθικοῖς om M. || 8. ἀποδέχεται M. || 11. ἕκαστον M. || 12. neque enim sunt omnia similia, nec similiter exacta doctrina
postulatur omnium, praesertim qui de rebus audituri sunt de quibus susceptus est sermo, quae Sepulv. || ἐπιδεχόμενα A. ||
22. ἀποδείξας M. || 27. γὰρ deerat: quaestio enim Sepulv. || 29. sed in quibusdam exemplaribus Sepulv. δὲ καὶ ὁ L. καὶ om
AVM. || εἴη ἂν λέγων ὡς φυσικὸν τὸ τοιαύτη ἀκριβολογία χρῆσθαι L: modum esse physici Sepulv.

1. ἐπ' — 10. πραγματείαν] τὸ διὸ σκεπτέον πρῶτον τί ἐστὶν ἡ φύσις, ἔτι γὰρ καὶ περὶ τίνων ἡ φυσικὴ, ὅλην ἔχει πρὸς διάκρισιν εἴρηκε τῶν τε φυ-
σικῶν λόγων καὶ τῶν κατὰ τὴνδε τὴν πραγματείαν L. || 7. quae qualis sit Sepulv. || 11. φύσις L. || ἔτι V. || 12. ὁ γὰρ ὅτι χρὴ L. || 13. ἐστὶ
ἡ L. || πρὸς L. || 14. πεπραγματεῦσθαι καὶ ἐν τῇ περὶ ἐκείνων θεωρίᾳ γεγυμνασθαι, καὶ ἔτι εἰς τὴν περὶ τῶν θεωρίᾳ ἔχουσιν. αὕτη L. || 15.
πραγματειῶν τῶν L. || ὁ — γεγυμνασμένος om L. || 16. ὅτος V. || ἂν δυνατὸν ἢ καὶ τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις παρακολουθεῖν L. || δύναται — 24. ἀκρόν-
των om L. || 18. at dictio quidem illa, auscultationes autem ect., ex iis quae memoravimus est aperta Sepulv.

ταῖς διὰ σχεδίας πλέουσιν· ὃ γὰρ ἀκριβῶς οἱ τοιοῦτοι ναυτίλλον· ἀλλ' ἐπιπολαίως καὶ σφαλερῶς. id.

995^a 10. (ε') "μικρολογίαν" οἷον τὸ εἰπεῖν τὴν Δημοκρίτην "μὴ ἐγ-
κεῖσθαι ὑπὸ τῷ Φιλίππῳ τὸ δίδωμι, ἀλλὰ τὸ ἀποδίδωμι." καὶ πάλιν
ὁ φησιν ὁ Ἀριστοφάνης διαβάλλων τὴν φιλοσοφῶντας, ὅτι σπεύ-
δουσιν ἔχνη ψυλλῶν μετρεῖν, τῶν δὲ ἄλλων καταφρονῶσι· "μισῶ
δὲ καὶ Σωκράτην τὴν πτωχὸν ἀδολεσχεῖν, ὅς τῶν ἄλλων μὴ πεφρόν-
τικε, πόθεν δὲ φάγη, τίτῃ κατημέλεικεν" ὡς τῶν ἐν τῇ βίῳ ὄντων
μειζόνων. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Καλλικλῆς φησὶ πρὸς τὴν Σωκράτην
ὅτι ὁ δεῖ περὶ τὰ ὕψω σμικρὰ καταγίνεσθαι καὶ ἐντεῦθεν πειρᾶσθαι
παράλογα. id.

995^a 12. (δ') δεῖ ἔν, φησί, πρῶτον ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς γεγευμέναις καὶ
τοῖς λογικοῖς καὶ εἰδέναι τὴν τῶν ἀποδείξεων καὶ τὰς τῶν λό-
γων συναγωγὰς· ἀτοπον γὰρ ἅμα τε ζητεῖν ἐπιστήμην τινὸς καὶ περὶ
αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης ζητεῖν τίνα τρόπον γίνεσθαι. id.

995^a 16. (ε') ἐν μέντοι γε τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν ὁ δεῖ ταιαύτην
ἀπαιτεῖν λεπτοργίαν, ἐπειδὴ μὲν ὕλης ὑπάρχουσιν· ἡ δὲ ὕλη ἀόρι-
στός ἐστι καὶ ἐπισκοπεῖ διὰ τὴν αὐτῆς ἀοριστίαν. διὸ ὅτε τὰ ἐν τοῖς
Μετεώροις εἰρημένα δεῖ ἀκριβῶς ἐξετάζειν, ἀλλὰ πιθανῶς καὶ ἡνίκα
μὴδὲν ἔχουσιν ἐναντίον προφανές. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φυ-
σικῶν πραγμάτων. id.

995^a 17. (κ') καλῶς τὸ "ἴσως" προσέθηκε διὰ τὰ ὑράνια· ὃ γὰρ κυ-
ρίως ἐπ' ἐκείνων ὕλη θεωρεῖται. διὸ σκεπτόμεν τί ἐστι φύσις. διὰ
τῆς εἰπεῖν, δεῖ ἡμᾶς πρότερον ἐπισκέψασθαι τί ἐστι φύσις, ἐπανατρέ-
χει πάλιν ἐπὶ τὰ φυσικὰ καὶ περὶ φύσεως διαλέγεσθαι καὶ ἐκέτι ἐστὶ 25

θεολογία ἢ πραγματεία. λέγομεν ἔν πρὸς τὸ ὅτι κυρίως τὸ
βιβλίον τῆς μὲν τὰ φυσικὰ ἐκ ἐστὶ πραγματείας, ἀλλὰ προ-
γραφόμενον πάσης τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, ἢ ὅτι δεῖ πρότε-
ρον προγεγευμέναις εἰς τὰ φυσικὰ θεωρήματα· τότε ἔν δυνατὸν
5 παρακολουθῆσαι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις· μανθάνοντες γὰρ τί ἐστι
φύσις, γινώσκοντες καὶ περὶ τίνος ἢ φυσικῆς ἐστὶ πραγματεία καὶ εἰ
μίας ἐπιστήμης ἢ πλειόνων τὰ αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς θεωρῆσαι ἐστίν.
καὶ λέγομεν ὅτι μίας ἐπιστήμης θεωρῆσαι τὰ τέσσαρα αἰτία, τὸ
ποιητικόν, τὸ τελικόν, τὸ εἰδικόν καὶ τὸ ὑλικόν· οἷον τῆς φυσικῆς τὰ
10 ἄλλα προσέχῃ· τὰ γὰρ πορρωτέρω αἰτία, ἢ γὰρ περὶ τῶ ὄντος πρώτῃ
αἰτίᾳ καὶ τῆς ἀνείδου ὕλης καὶ τῆς τελικῆς αἰτίας καὶ τῆς εἰδικῆς τῆς πρώτης,
ἐστὶ φιλοσόφου ἔργον θεωρῆσαι. id.

(ι') τὸ δὲ "διὸ σκ. πρ. τί ἐστι φ." οἱ μὲν ὕτως εἶπον· δεῖ,
φησί, τὴν μέλλοντα τῆς προκειμένης ἀκροᾶσθαι φιλοσοφίας προεπε-
15 σκευμένον εἶναι τῶν περὶ φύσεως, γινώσκοντα τὰς τε ἀρχὰς
αὐτῶν ἀκριβῶς καὶ τὰ περὶ ταύτης. οἱ δ' ὕτως· χρὴ πάσης φύ-
σεως τὰς ἀρχὰς γινώσκειν τὴν τῆς προκειμένης πραγματείας
ἀκροατήν, ὡς ἂν τῶν τε αἰδίων καὶ αἰεὶ ὡσαύτως ἐχόντων ἐπίσταιτο
τὰς ἀρχὰς καὶ προσέτι καὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ. καὶ φαίνεται ἢ
20 ἐξήγησις καταλληλοτέρα πρὸς τὰ ἐξῆς· ὕτως γάρ, φησί, κατάδη-
λον εἶναι περὶ τί μὴ ἢ φυσικῆς, περὶ τί δ' ἢ μὲν τὰ φυσικὰ κατὰ γένεσιν
πραγματεία, καὶ εἰ μίας ἐπιστήμης τὰ αἰτία καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς προ-
κειμένης φιλοσοφίας, ὡς ἐν τῇ ἐξῆς βιβλίῳ ἀπορηθήσεσθαι, ἐξετά-
σαι, ἢ πλειόνων. cod. Reg.

ΕΙΣ ΤΟ ΒΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΥΠΟΜΝΗΜΑ.

995^a 24. Ἀνάγκη — πρῶτον· ἡ μὲν ἐπιζητούμενη ἐπιστήμη καὶ προκει-
μένη νῦν αὐτὴ ἐστὶν ἡ σοφία τε καὶ ἡ θεολογική, ἣν καὶ Μετὰ τὰ
Φυσικὰ ἐπιγράφει τῷ τῇ τάξει μετ' ἐκείνην εἶναι πρὸς ἡμᾶς·
λέγει δὲ αὐτὴν καὶ πρώτην σοφίαν, ὅτι τῶν πρώτων καὶ τιμιωτάτων
ἐστὶ θεωρητικὴ ("). διὰ τὸ αὐτὸ δὲ τῆς καὶ θεολογικῆς· περὶ γὰρ 30
τῆς αἰτίας καὶ εἶδος, ὃ πάντῃ αὐλός ἐστιν ὅσια κατ' αὐτόν, ἣν καὶ πρῶ-
τον θεὸν καὶ νῦν καλεῖ, ὃ λόγος ἐν τούτοις προηγουμένοις αὐτῷ γίνεσθαι.
φησὶ δὲ ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς τὴν εὑρεσιν τῆς τε ἐπιστήμης αὐτῆς
καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἐπιστήμην ταύτην ζητούμενων πρῶτον ἐπελθεῖν καὶ
ἐξαριθμῆσθαι περὶ ὧν ἀπορῆσαι δεῖ πρῶτον, εἴτα ἀπορῆσαι περὶ 35
αὐτῶν· καὶ ὕτως ποιεῖ. δύναται τις ἀκῶσαι καὶ καθολικώτερον τῆς
εἰρημένης "περὶ ὧν ἀπορῆσαι δεῖ πρῶτον." διὰ γὰρ τούτων ἢ τῶν
ἐπιστημῶν εὑρεσις· εἰ δὲ πρὸς πᾶσαν, καὶ τὴν προκειμένην. τίνα
δὲ δεῖ ἀπορῆσαι καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην προσέθηκε διὰ τῆς "ταῦτα
δὲ ἐστὶν ὅσα τε περὶ αὐτῶν ἄλλως ὑπειλήφασιν τινες." τῆς δ' ἂν 40
σημαίνοι ἢ τὸ μὴ προσηκόντως ἢ δεόντως ἀλλὰ διημαρτημένως, ἢ

ὅτι ἄλλοι ἄλλως· ταῦτα γὰρ μάλιστα ἀπορίας παρέχει, περὶ ὧν
προκαταβέβληται διάφοροι δόξαι ὑπὸ τῶν πραγματευσαμένων
περὶ αὐτά, ἢ ὅσα παρεώρα ὑπὸ τῶν πρότερον, καίπερ ἀναγκαῖα
ὄντα γινώσκουσιν. ὡς δὲ καὶ περὶ τούτων διαπορήσων λέγει. εἰπὼν
δὲ ἀπορῆσαι δεῖν, ἐξῆς καθόλου κατασκευάζει τε καὶ δείκνυσιν ὅτι
χρήσιμον πᾶσι τοῖς πραγματευσαμένοις περὶ τίνος πρὸς τὴν τῶν
ζητούμενων εὑρεσιν τὸ πρῶτον περὶ αὐτῶν διαπορεῖν· ἢ γὰρ εὐπορία
καὶ ἡ εὑρεσις αὐτῶν καὶ κατασκευὴ ἐκ τῆς εὑρέσεως τῶν ἠπορημέ-
νων ἤρτη. εἴη δὲ ἂν καταλληλότερον, εἰ ἀντὶ τῆς "ἐστὶ δὲ" εἴη
γεγεγραμμένον "ἐστὶ γάρ." ἢ γὰρ ὕπερον εὐπορία λύσις τῶν προηρη-
μένων ἀπόρων ἐστίν. ἴσον δὲ ἐστὶ τῆς τῆς ἢ γὰρ λύσις τῶν προη-
πορημένων αἰτία τῆς ὕπερον γιγνομένης εὐπορίας. ἢ ὕτως· ἢ γὰρ
ὕπερον εὐπορία γιγνομένη ἐκ τῆς λύσεως τῶν πρώτων ἠπορημέ-
νων γίγνεσθαι. ἐστὶ δὲ αὐτῷ τῆς προκειμένης πραγματείας ἐντεῦθεν
ἢ ἀρχή· περὶ γὰρ τῶν ἀναγκαίως συντεινόντων εἰς τὰ προκείμενα
ἐνταῦθα λέγειν ἀρχή· ὅσα δὲ ἐν τοῖς α' εἴρηται, προλεγόμενα

26. ἢ — 32. γίνεται] ἐστὶ δὲ ἡ ἐπιζητούμενη νῦν αὐτῇ ἐπιστήμη, ὡς εἴρηται, ἢ πρώτη φιλοσοφία L. || 29. δὲ καὶ αὐτὴν F. || 33. ἐπιστήμης ταύτης, τούτῃς
τῆς πρώτης φιλοσοφίας, καὶ τῶν Asclep. || 35. δεῖ ἀπορῆσαι C, δεῖ, τῆς λέγει ὡς πρῶτον C2 in mg. || 36. καὶ ante ὕτως in lacuna om A.

35. ἀπορία C. || 36. ἢ — 37. ὕτως om A.

ἀν εἴη αὐτῆς καὶ εἰς τὴν προκατάστασιν συντελεῖν. διό τισιν ἔδοξε τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείας τὸτο εἶναι τὸ πρῶτον. Alex.

(¹) "ἀνάγκη — δεῖ." ἐν τῷ μείζονι ἄλφα διελέχθη ἡμῶν περὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας, ἣτις καταγίνετο περὶ τὸ ὄντως ὄν· 5 εἴτα πρὸς τούτοις ἐζήτησε περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐξεβέτο τὰς τῶν παλαιότερων δόξας περὶ αὐτῶν, καὶ τὰς μὲν ἠλεγξε τὰς δὲ ἀπεδέξατο, καὶ ὕψερρον ἐπήγαγε τὴν ἑαυτοῦ δόξαν, δεικνύς ὅτι τέσσαρες ὑπάρχουσιν ἀρχαί, ὑλικὸν εἰδικὸν ποιητικὸν καὶ τελικόν, καὶ ἐπιζώσατο τὸν λόγον καὶ ἐκ τῶν παλαιότερων καὶ ἐκ τῆς λόγου. ἐφεξῆς ἐν τῷ ἐλάτ- 10 τονι ἄλφα ἔδειξεν ὅτι πεπερασμένοι ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαὶ καὶ ἐπὶ τῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῷ κάτω καὶ κατ' εἶδος. ἐνταῦθα σκοπὸς ἐστὶ τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ, τυχέσι τῷ βῆτα, ἀπορῆσαι πρὸς τὴν πρώτην φιλοσοφίαν, καὶ ἐκτίθετο πλείστας ὅσας ἀπορίας, φάσκων ὅτι ὥσπερ οἱ δεδεμένοι ὁ δύναντο προελθεῖν, ἐὰν μὴ πρότερον τὸν δεσμὸν διαρ- 15 ρήξωσι, διαρρήξαι δὲ ὁ δύναντο τὸν δεσμὸν, εἰ μὴ γινώσκει τὸν τρόπον τῆς λύσεως τῷ δεσμῷ, ὅπως φησὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπορῶντων ὅτι ὁ δυνατὸν αὐτὸς γινώσκει τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν εἰς ἣν ἐπέλογοντο, εἰ μὴ πρότερον μάθωσι τὰς ἀπορίας τὰς φερομένας κατ' αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐπιλύσωσι αὐτάς· ἐπιλύσας δὲ αὐτάς 20 τῶν ἀδυνάτων ἐστίν, εἰ μὴ πρότερον γινώσκῃ αὐτὴν τὴν ἀπορίαν καὶ τὸ πρᾶγμα καθ' ὃ φέρεται ἡ ἀπορία. ἐκτίθετο ἔν, ὡς εἴρηται, πάσας τὰς ἀπορίας καὶ ἐπιχειρεῖ ἐφ' ἑκάτερα καὶ τὰς λύσεις τῶν ἀπορῶν ἐπάγειν ἐν τῷ γάμμα. ἡμεῖς δὲ ἐννοίας ἐξ αὐτῶν καὶ ἐνταῦθα ἐπιλύομεθα. Asclep.

995 α "λύειν — δεσμὸν." εἰ ἡ εὔρεσις καὶ κατασκευὴ τῶν ζητη- 29. μένων ἤρτητο τῆς τῶν ἀπορῶντων λύσεως, λύειν δὲ ὅχι οἷόν τε δεσμὸν τινὰ μὴ πρότερον εἰδότας αὐτόν, τυχέσι καθὼς δέδοται (πῶς γὰρ ἂν λύσαι τις κατ' ἐπιστήμην τὸν ἀγνοούμενον δεσμὸν;), δεσμός δὲ ἐν τοῖς ζητημένοις ἡ τῆς διανοίας ἀπορία (αὕτη γὰρ τὸν δεσμὸν 30 δεικνύει τῷ πράγματι), ἀναγκαῖον πρῶτον τὸ περὶ τῶν ζητημένων καὶ μελλόντων δείκνυσθαι ἀπορεῖν, εἴγε τὸ μὲν εὔρεῖν ἐκ τῆς λύειν τὰ ἀπορῶντα, λύειν δὲ τὰ ἀπορῶντα ὅχι οἷόν τε μὴ εἰδό- 35 τας πῶς ἡπόρητο. "ἀλλ' ἡ τῆς διανοίας ἀπορία δηλοῖ τὸτο περὶ τῆς πράγματος." ἴσον ἐστὶ τὸ εἰρημένον τῷ ἄλλ' ἡ τῆς διανοίας ἀπορία 35 δηλοῖ τὸν δεσμὸν ἐν τῷ πράγματι. εἰπὼν δὲ δεσμὸν τὴν ἀπορίαν, καὶ τί ὁμοίον ἐστὶ δεσμῷ ἐπὶ ἡγήγεκε· κωλυτικὸς γὰρ ὁ δεσμός τῆς εἰς τὸ πρότερον καὶ εἰς τὸ προκείμενον προόδου τε καὶ προχωρήσεως, τὸτο δὲ καὶ ἡ ἀπορία ποιεῖ· ἡ γὰρ διάνοια εἰς τὸ πρότερον προΐεναι κω- 40 λυεῖται διὰ τὴν περὶ τῆς πράγματος ἀπορίαν. Alex.

995 α "ἀδύνατον — πρότερον." ὅτε γὰρ ὁ δεδεμένος ὅτε ὁ ἀπορῶν 32. δύνατο εἰς τὸ πρότερον καὶ τὸ προκείμενον αὐτοῖς προΐεναι. καὶ διὰ τὸ

1. αὐτῷ *V*. || 2. τὸ om *ACV*. || 42. δύναται *C*.

1. δεῖ Asclep. || μέλλοι τις λύειν Asclep. || αὐτόν — 3. ὅ] αὐτόν· ἐκ τῆς γὰρ προελθεῖν εἰς τὸ ἔμπροσθεν. οἱ ὅν ἀπορῶντες εἰκόσι τυφλῶ πορείᾳ· ὁ Asclep. || 4. περὶ τῶν — 5. συντείνειν om Asclep. || 6. προηρημένα Asclep. f. l. προηπορημένα. || 8. χωρὶς — 12. καὶ om Asclep. || 13. οἷς δὲ ἀγνοεῖται Asclep. || τούτοις ἐδέχοντο γίνεται γινώριμον, τοῖς δὲ προηπορηκόσι γινώριμον Asclep. || 16. τῷ — 17. αὕτη om Asclep. || 19. αὐτὸ *A*. || 21. λύσει Asclep. || 41. ἡ post ἀπορία om *V*.

δεῖν ὅν γινώριζεν τὸν δεσμὸν, εἰ μέλλει τις λύσειν αὐτόν, ἀναγκαῖον φησὶν εἶναι προαπορεῖν, καὶ διὰ τὸ τὴν χωρὶς τῆς διαπορεῖν ζητῶντας περὶ τινος εἰκέναι τυφλῶ πορείᾳ· ὁ γὰρ ἔχουσι σκοπὸν οἱ χωρὶς τῆς ἐπεσκεψθαι τὰ ἀπορῶντα περὶ τῶν ζητημένων λέγοντες περὶ αὐτῶν, πρὸς ὃν χρὴ τὰ λεγόμενα συνείρειν τε καὶ συντείνειν. ὁδηγεῖ γὰρ τὰ προειρημένα τὴν ἀπορήσαντας πρὸς τὸ τὰς ζητήσεις ποιεῖν καὶ λόγον· οἱ γὰρ χωρὶς τῆς ἀπορῆσαι ζητῶντες περὶ τινος, ὅχι εἰδό- 5 τες περὶ ὧν δεῖ ζητεῖν ζητῶσι. προσέθησι δὲ τούτοις χωρὶς τὸ τὴν ζητῶντας περὶ τινος μηδέποτε εἰ εὐπόρηται τε καὶ τέλος ἔχει τὸ ζητῶμενον γινώριζεν δύνασθαι· ὁ αἰτίαν ἀποδέδωκε τὸ τοῖς μὲν ὅτω ζητῶσι περὶ τινος μὴ εἶναι γινώριμον τὸ τέλος τῆς ζητῶμενης· διὰ τούτου γὰρ εἰκέναι εἶπεν αὐτὸς καὶ ὁμοίως εἶναι τοῖς ποῖ βαδίζειν ἀγνοοῖν, οἷς ἀγνοεῖται τὸ τέλος· τούτοις δὲ ὁδέποτε εὔρητο γινώρι- 10 μον τὸ τέλος καὶ ὁ σκοπός· ἡ γὰρ τῶν ἀπορῶντων δυναμένων περὶ τινὰ λύσειν τὸ τέλος τε καὶ εὔρεσις αὐτῶν (²). προσέθησι δὲ τοῖς προειρημένοις καὶ ἄλλην αἰτίαν τῆς τὸ προαπορεῖν ἀναγκαῖον εἶναι· ἐστὶ δὲ αὕτη ὅτι ὥσπερ ἐν ταῖς κρίσεσιν ἄμεινον κρινέσθαι οἱ ἀμφο- 15 τέρων τῶν ἀντιδικούντων ἀλλήλοις ἀκύναντες καὶ μὴ μόνον θατέρω, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν ζητημένων ὕγιεςέρα ἢ κρίσις ἢ περὶ αὐτῶν γίνετο, εἰ πάντα τις τὰ ἀπορῶντων δυνάμενα καὶ λέγεσθαι πρὸς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν καὶ θέσειν προεπέλθοι τε καὶ λύσαι. διὰ δὲ τῶν προειρημένων περὶ τῆς δεῖν διαπορεῖν πρῶτον εἴη ἂν αὐτῷ δεικνύ- 20 μενον ἅμα καὶ τὸ χρήσιμον τῆς διαλεκτικῆς πρὸς φιλοσοφίαν καὶ τὴν τῆς ἀληθείας εὔρεσιν· τῆς γὰρ διαλεκτικῆς τὸ διαπορεῖν καὶ ἐπιχει- 25 ρεῖν εἰς ἑκάτερα. ἀληθὲς ἄρα τὸ ἐν τοῖς Τοπικοῖς (1 2) εἰρημένον τὸ χρήσιμον εἶναι τὴν διαλεκτικὴν πρὸς τὰς καὶ φιλοσοφίαν ζητή- 30 σεις. id.

(²) ἡ γὰρ ἀπορία συμβάλλει ἡμῶν καὶ πρὸς τὴν κατάληψιν 995 α τῶν πραγμάτων· ὡς γὰρ φησὶν ὁ Πλάτων, καθάπερ τὰ πυρία 35 παρατριβόμενα ἀλλήλοις φῶς ἐκπέμπουσιν, ὅτω καὶ αἱ ἀπορίαι γεννῶσιν εὐπορίας· συμβάλλοντο δὲ ἡμῶν καὶ πρὸς ἕξιν· ἀσφαλε- 35 σέραν γὰρ ἕξιν λαμβάνει ὁ ἀπορῶν διὰ τὴν συνεχῆ κίνησιν τῶν θεωρημάτων. συμβάλλει δὲ ἡμῶν, φησὶ, καὶ πρὸς τὸ μὴ πιεσέειν ὡς ἔτυχε τοῖς λεγομένοις· δεῖ γὰρ ἑκατέρωθεν λέγειν τὴν λόγους καὶ ὕψερρον κρατύνειν τὸ ἀληθὲς ἀδεκάτως κρίνοντας, πάντων προτι- 40 μῶντας τὴν ἀλήθειαν. διὸ καὶ ὁ Πλάτων συνάγει πρόσωπα τὰ συνηγορῶντα τῇ ἀδικίᾳ, τῇ ἀκολασίᾳ, τῷ εἶναι θνητὴν τὴν ψυχὴν, καὶ τότε ἐπιρραπίζει αὐτὰ συναγορεύσας αὐτοῖς πρότερον καὶ τὸ καρ- 45 τερόν. Asclep.

"ἔστι — διηπορήσαμεν." ὁ τὴν ἀπορίαν, ἣν τίθησι, φησὶν 995 α ἡπορῶν ἐν τοῖς πεφρομισμένοις· ἐστὶ γὰρ ἡ ἀπορία ἡ πρώτη, ὡς 4 λέγει, ὁφείλουσα ἀπορηθῆναι περὶ τῆς πότερον μιᾶς ἐπιστήμης θεω-

ρῆσαι τὰς πάντων αἰτίας ἢ πλείονων, ὡς ἄλλην ἐπιστήμην ἄλλων ἀρχῶν καὶ αἰτίων εἶναι θεωρητικήν. ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν ἐδόκει κεκινηκέναι ἐν τοῖς πρὸ τούτων βιβλίοις· ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ Φυσικῆς (11) δοκεῖ αὐτῆς μεμνημονευκέναι· διὸ εἴη ἂν τὸ εἰρημένον περὶ ὧν ἠπορήσαμεν ἐν τοῖς πεφρομισασμένοις ἡμῖν. πρώτη ἔστιν 5 ἀπορία, ἣν καὶ πρώτην τίθησιν· ἠπόρησε γὰρ ἐν ἐκείνοις περὶ αἰτίων· περὶ δὲ τῶν αἰτίων δὴ πρώτην φησὶν ἀπορίαν εἶναι ἥς μνημονεύει. διηπόρησε δὲ τριῶν. ἐν μὲν τῷ μείζονι Α ζητῶν πόσα τὰ εἶδη τῶν αἰτίων, καὶ τὰς τῶν ἄλλων δόξας ἐκθέμενος περὶ αἰτίων καὶ πρὸς αὐτάς εἰπὼν, ἐπισώσατο εἶναι τέσσαρα αἰτίων εἶδη· ἐν δὲ τῷ 10 ἐλάττονι ζητήσας εἰ ἐπ' ἀπειρόν ἐστι τὸ αἶτιον ἢ κατ' εὐθυωρίαν ἢ κατ' εἶδος, ἢ ἴσα καὶ ἔστι πεπερασμένον. πρώτη δὲ ἀπορία ἢ περὶ τούτων εἴη ἂν ἢ νῦν λεγομένη. ἢ γὰρ τῶν ἔστιν ὃ λέγει, ἢ ὅτι ἢ πρώτη ἀπορία ἐστὶ περὶ τούτων περὶ ὧν ἐν τοῖς πεφρομισασμένοις διηπορήσαμεν, ὡς ὁ πασῶν περὶ τούτων ὅσων περὶ ὧν ἐν ἐκείνοις 15 ἠπορήσαμεν, ζητῶντες εἰ ἔστι καὶ πόσα ἔστιν· περὶ τούτων νῦν ἀπορήσομεν. πρώτη δ' ἀπορία ἔσται· περὶ γὰρ αἰτίων καὶ αὐτῆς. τινὲς μέντοι διὰ τὸ νῦν εἰρημένον ὑπ' αὐτῆς ἐπὶ τέλει τῶν α' α' ἐλάττονος ταύτην τὴν ἀπορίαν προσγράψασι, κατ' ὕδνα λόγον ἐκεῖ κειμένην. τῷ δὲ “πότερον μιᾶς ἢ πολλῶν ἐπιστημῶν θεωρῆσαι,” 20 σημαίνειν ἂν ἴσον τῷ, εἰ ὧν ἐθέμεθα αἰτίων τεσσάρων μία ἐστὶ θεωρητικὴ πάντων ἐπιστήμη, ἢ ἄλλῃ αἰτίᾳ ἄλλῃ ἐπιστήμη, ὡς ὕπερον ἀπορῶν ἐπιχειρήσει (°). καὶ εἴη ἂν εὐλόγως λέγων τὸ περὶ ὧν ἐν τοῖς πεφρομισασμένοις διηπορήσαμεν· ἐν γὰρ τῷ α' τῷ μείζονι εἰ τέσσαρα τὰ τῶν αἰτίων εἶδη ἐζήτησε, περὶ ὧν τεσσάρων ζη- 25 τήσει νῦν, εἰ μιᾶς ἐπιστήμης ἔστιν ἢ γνώσις αὐτῶν. Alex.

995 b (°) ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι μία καὶ μόνῃ ἐπιστήμῃ γινώσκει τὰ 6. τέσσαρα αἴτια καθόλου· ὁ γὰρ διαφόρος δυνατὸν ἐπιστήμας εἰδέναι αὐτά, ἐπεὶ ὅπως ἔκ εἴσετο κυρίως τὴν πρώτην φιλοσοφίαν ἢ εἰδυῖα ἐν μόνον αἴτιον, ὥστε ὕδὲ ἐπιστήμη ἔστιν ἢ ἀγνοῦσα τὰς ἀρχάς· 30 νῦν δὲ καὶ ὑπόκειτο ἐπιστήμην εἶναι. καὶ ὡς μὲν τῆς πρώτης φιλοσοφίας τὰς ἀπλῶς ἀρχὰς εἰδέναι, ὡς δὲ τῶν μερικῶν τὰ καὶ μέρος, οἷον ἐπὶ ἱατρικῆς τὸ ὑλικὸν τὰ ἀνθρώπεια σώματα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ αἰτίων. “ἔστιν” ἔν φησὶν “ἀπορία πρώτη μ... διηπ.” ἠπόρησε πρὸς τῷ τέλει τῶ ἐλάττονος ἄλφα, ἡνίκα 35 ἔλεγεν “ἢ μιᾶς ἐπιστήμης ἔστιν ἢ πλείονων τὰ αἴτια καὶ τὰς ἀρχὰς θεωρῆσαι.” τούτο ἔν καὶ ἐνταῦθα λέγει. Asclep.

“καὶ — μόνον.” ἢ δευτέρα ἀπορία ἐστὶ περὶ ἥς φησὶ δεῖν ἀπορῆσαι, εἰ τὸ σοφὸν καὶ τὸ πρῶτον φιλοσόφον καὶ τῆς πρώτης ἐπιστήμης ἐστὶ μόνον τὸ τὰς τῆς ὁσίας ἀρχὰς εἰδέναι τὰς πρώτας, ἢ οἰκείον ἐστὶν 40 αὐτῇ καὶ τὰς ἀποδεικτικὰς ἀρχὰς εἰδέναι, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις κοινῶν ἀρχῶν ὅσων γίνονται, ἢ ἀξιώματα καλεῖτο (°). ἀρχαὶ γὰρ ταῦτα πάσης ἐπιστήμης. ὅτι δὴ τούτο λέγει, ἐδήλωσε διὰ τὸ προδεῖναι τὸ “μόνον.” λείπειν δὲ τῇ λέξει δόξει τὸ ἀκόλουθον γὰρ τῷ προειρη-

μένῳ τῷ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν. ἀξιῶμα δὲ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄμα τὴν ἀντίφασιν ἀληθῆ καὶ ψευδῆ εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις εἶναι ἴσα, καὶ τὸ ἂν ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, καὶ τὰ καταλειπόμενα ἴσα εἶναι, καὶ τὸ πᾶσαν ἔφεσιν ἢ ἀγαθὸν ἢ φαι- νομένον ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. καὶ κοινότατόν γε τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀπάντων τῶν ἀξιωμάτων· ἀληθὲς γὰρ ἐπὶ πάν- των. Alex.

(°) καὶ φάμεν ἡμεῖς ἐπιλυόμενοι ὅτι καὶ μία καὶ πλείους, καὶ 995 b καὶ τὸ εἶναι μία ὁσία εἰσι πᾶσαι, καὶ δὲ τὴν ὑπόστασιν πολλὰι 10. ὑπάρχουσιν. ὡς ἔν μίαν ὁσίαν ὅσαν μία ἐπιστήμη λαμβάνει αὐτήν, ὡς δὲ πλείους ὁσῖαι, πολλὰι ἐπιστήμαι. Asclep.

“εἴτε — πλείονες.” τὸ τρίτον τῶν προτιθεμένων ἔστιν, εἰ ἔστι τῆς προκειμένης ἐπιστήμης περὶ τῆς ὁσίας καὶ τῶν αἰτίων τῆς ὁσίας θεωρεῖν, πλείους δὲ ὁσῖαι, αἱ μὲν γὰρ νοηταὶ αἱ δὲ αἰσθηταί, ὥστε καὶ αἱ ἀρχαὶ διάφοροι· πότερον ἔν περὶ πασῶν τῶν ἀρχῶν, αἱ ὁσιῶν εἰσὶν ἀρχαί, τῆς προκειμένης ἐπιστήμης τὸ θεωρεῖν, ὡς μίαν εἶναι τὴν πασῶν τῶν ἀρχῶν γνωστικὴν, αἱ τῶν ὁσιῶν εἰσὶν (°). ἢ πλείους εἰσι καὶ διαφέρουσιν τῶν ἀρχῶν, αἱ τῶν διαφερομένων εἰσὶν ὁσιῶν ἀρχαί. ἀλλὰ καὶ εἰ πλείους, ἀξιὸν φησὶν εἶναι ἐπὶ τούτῳ ἀπορηθῆναι, πότερον αὐτῷ αἱ πλείους ἐπιστήμαι συγγενεῖς εἰσὶν ἀλ- λήλαις καὶ πάσας αὐτάς εὐλόγον εἶναι σοφίας καλεῖν, ἢ ἔκ εἰσι σοφαὶ πᾶσαι, ἀλλ' αἱ μὲν τινες σοφαί, αἱ δὲ ἄλλο τι γένος ἔξου- σιν. εἰπὼν δὲ ταῦτα φησὶ καὶ αὐτὸ δὴ τούτο ζητῆσαι, πότερον αὐτῷ μόνον αἱ αἰσθηταὶ εἰσιν ὁσῖαι ἢ καὶ παρὰ ταύτας εἰσὶν ἄλλαι 15 τινες· ὕδὲ γὰρ αὐτὸ γινώριμον ὕδὲ ἀναμφίλεκτον. διαφέρει δ' ἂν αὕτη ἢ ἀπορία τῆς πρώτης καὶ τῷ ἐν ἐκείνῃ μὲν ἀπλῶς περὶ τῶν αἰτίων εἰρηκέναι, ὁ τῶν τῆς ὁσίας, ἐν ταύτῃ δὲ, εἰ τῶν τῆς ὁσίας αἰτίων μία ἐπιστήμη ἢ πλείους εἴεν, πότερον πᾶσαι συγγενεῖς καὶ σοφαί, ἢ αἱ μὲν σοφαί αἱ δὲ ἄλλο τι ἐπιστημῶν εἶδος. ἐξῆς τοῖς προειρημένοις προσέθησιν ὡς ἀξιὸν ἀπορεῖσθαι καὶ περὶ τῶ πότερον μοναχῶς, τὰτέσι καθ' ἐν εἶδος καὶ καθ' ἓνα λόγον, ὁσῖαι πᾶσαι ἢ πλείω τῶν ὁσιῶν εἶδη καὶ πλείους λόγοι, ὁ πῶς εἴρηκε, δηλοῖ δὲ ὧν ἐπι- φέρει εἰπὼν “οἷον οἱ ποιῶντες τὰ τε εἶδη καὶ τὰ μαθηματικά με- 995 b ταξὺ τούτων τε καὶ τῶν αἰσθητῶν.” οἱ γὰρ τὰς ἰδέας θέμενοι ὁσίας 16. ἔλεγον τὰ μαθηματικά, ὁσίας δὲ καὶ αὐτὰ ὄντα ὅτε ταῖς ἰδέαις ὅτε ταῖς αἰσθηταῖς ὁσῖαι ὁμοειδεῖς εἶναι, ἀλλὰ ταύτην ὁσιῶν φύ- σιν ἔλεγον εἶναι μεταξὺ ἐκείνων, ὡς εἶναι τρία κατ' ὁσίαν, ὡς περὶ Πλάτωνος εἴρηκεν ἐν τῷ μείζονι Α (c. 6). καὶ εἴη ἂν πλέον τι ἔχουσα τῆς πρὸ αὐτῆς ἢ ζήτησις αὕτη. ὁ γὰρ ζητεῖ ἐν αὐτῇ εἰ πλείω ὁσιῶν εἶδη (τούτο γὰρ ἔκειτο), ἀλλ' εἰ τὰ αὐτὰ καὶ ταῦτα ἄ- τινες εἰρήκασι. καὶ εἴη ἂν τὸ “πότερον μοναχῶς” ὡς ἀκόλουθον εἴρη- κῶς τῷ προειρημένῳ. προειπὼν γὰρ πότερον τὰς αἰσθητάς εἶναι μόνον φατέον ἢ καὶ παρὰ ταύτας ἄλλας, ἐπήνεγκε τὸ καὶ πότερον μοναχῶς τὰς αἰσθητάς ὁσίας· οἱ γὰρ ποιῶντες μεταξὺ τῶν τε

13. εἰ τῶν ἔστιν Α. || 15. ἐν συν Ρ. || 16. διηπορήσαμεν C. || τούτων ἢ νῦν Α: f. l. τούτων δὲ νῦν || ἠπορήσαμεν Ρ. || 33. τὸ] ὅτι Μ. || 42. α] μὲν Α. || 43. δὲ C.

3. ἀφείλης C. || 17. γνωστικὴν] γινώσκων Α. || 42. πότερον AC. || 43. μόνον om AF. || 44. τῆς αἰσθητῆς Ρ.

εἰδῶν καὶ τῶν αἰδητῶν δῆλον ὡς πλείω εἶδη ἐποίεν ὕσιων παρὰ τὰς αἰδητάς. Alex.

(?) φαμί' ὅτι κυρίως σοφία ἐστὶν ἡ πρωτίτη, συγγενεῖς δὲ αὐτῆς αἱ ἄλλαι ὑπάρχουσιν, ἀλλ' αἱ μὲν πλησιαίτερον αἱ δὲ πορρωτέρον, οἷον ἀριθμητικὴ μᾶλλον πλησιάζει τῇ πρώτῃ φιλοσοφία ἢ ὑπεργεωμετρία, καὶ γεωμετρία μᾶλλον ἀρμονικῆς, εἰ τύχοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. αὐτὴ δὲ πᾶσαι ἐπιστῆμαι ὑπάρχουσιν. Asclep.

995 b 18. "καὶ — ὕσiais." τὰ συμβεβηκότα λέγει τὰ καθ' αὐτὴν πάχοντα, ἵνα ἡ τὴν λεγόμενον, πότερον περὶ τῶν ὕσιων ὁ σοφὸς μόνον διαλήψεται ἢ καὶ περὶ τῶν καθ' αὐτὴν ὑπαρχόντων. ἔστι δὲ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα κυρίως τὰ ἐν τοῖς ὀρισμοῖς παραλαμβανόμενα. περὶ μὲν τῶν ἀναγκαῖος ὁ λόγος αὐτῶν. ὅθεν γὰρ ἄλλως οἷον τε περὶ τινῶν ἐπιστῆμην λαβεῖν χωρὶς τῆς γινώσκουσιν τὰ ὕτως ὑπάρχοντα. λέγει δὲ τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα ἀχώριστα καὶ ἴδια καὶ ἐγγύς ὕσιωδῃ, δι' ὧν εἰώθασιν καὶ δι' ὑπογραφῆς γινόμενοι τινῶν λόγοι ἀποδοῖναι, οἷον τῷ τριγώνῳ εἶη ἂν καθ' αὐτὴν συμβεβηκὸς τὴν τρεῖς γωνίας δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν καὶ τὴν τὰς δύο πλευρὰς τῆς λοιπῆς μείζους εἶναι πάντῃ μεταλαμβανόμενας (?) — ὅ γὰρ δὴ ἐκ τῶν ὀρισμῶν αὐτῶν — καὶ τῷ ἀριθμῷ τὴν περιττὴν εἶναι ἢ ἀρτίαν, καὶ ἐκάστῳ τῶν ὄντων τὴν εἶναι ἐν καθὰ τὸδε τι ἔστι, καὶ ὅσα ὕτως ὑπάρχει τῶν συμβεβηκότων. Alex.

(?) εἰδέναι ὅτι ἐν ταῖς πρωτίταις ὕσiais ὁ θεωρῶν τὰ συμβεβηκότα ἐκείναι γὰρ ἐνέργειαι ὑπάρχουσιν ἄνευ δυνάμεως, ὡς φησὶν ἀλλαχῇ, καὶ ὁ νῦν αὐτὸς θιγγάνων αἰρεῖ αὐτὰ ἀπλάις ἐπιβολαῖς, ὡς φησὶν ὁ Πλάτων. . . φησὶν ὅτι Πορφύριος ὅτι πρώτῳ ἐν τοῖς ἀτόμοις θεωρῶν τὰ συμβεβηκότα καὶ δεύτερον ἐν τοῖς εἶδεσι. καὶ ὅθεν ὕτως ἐθαύμαζε τῶν εἰρημένων ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ Πορφύριος ὁ Πρόκλος ὡς τῆτο, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμώνιος. τὰ γὰρ εἶδη ὡς ἀσώματα ἔκ ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς συμβεβηκότα. ὁ γὰρ λόγος ὁ παρὰ τῷ δημιουργῷ τῷ κόρακος ἔκ ἔστι μέλας, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς λέγει τὸ εἶδος εἶναι μέλαν τῷ θεωρεῖν ἐν τοῖς καὶ μέρος ἀτόμοις, τῆτέστιν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα κόραξιν. ὡς ὅτι εἶρη, τὰ καθ' αὐτὴν συμβεβηκότα ἐν τοῖς καθόλου θεωρεῖν, ἃ τινὰ συμβάλλον ἡμῖν εἰς τὰς ὀρισμῶν τῶν πραγμάτων. Asclep.

995 b 20. "πρὸς — ὕσiais." ζητεῖ εἰ καὶ περὶ τῶν οἷς ἡ διαλεκτικὴ κέχρηται, ὅσα ἐξ ἐνδόξων ἐπιχειρητικῆς καὶ δεικτικῆς τῶν προκειμένων, τῶν σοφῶν ἐστὶ τὸ πρὸς ἀλήθειαν καὶ ἐπιστῆμην διαλαβεῖν τίνα ἐστὶ ταῦτα (?). εἰ γὰρ τῆς διαλεκτικῆς τὸ ἐνδόξως αὐτὴν διαλαμβάνειν, τίνας τὸ ἀληθῶς; προτίθεται δὲ ζητεῖν καὶ περὶ τῶν, ἐπειδὴ αὐτὸς χρῆται αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀποδεικνυμένοις πρὸ αὐτῶν καὶ τήνδε τὴν

πραγματείαν. καὶ γὰρ τῷ αὐτῷ ὅπερ ἐπ' ὕσιων λέγει χρῆται. Ζητεῖ ὅτι εἰ αἱ αὐταὶ εἰσι πᾶσαι αἱ ὕσiais ἀλλήλαις ἢ ὅτι ἄλλ' ἕτεραι. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς κατέλεξε πᾶσιν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ἀναγκαῖον αὐτῷ προχρησθῆναι. κοινὰ γὰρ ταῦτα ὅργανα ταῖς ἀποδεικνύουσι προσελθὼν δὲ αὐτὸς δείξει καὶ τί καὶ ἡ περὶ τῶν ζητήσεως τε καὶ θεωρίας οἰκεία τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ. ὅ γὰρ λογικὴ ἢ πραγματεία, ὡς τισιν ἔδοξε διὰ τὴν πολλὰ τοιαῦτα ζητεῖται ἐν αὐτῇ. ὅ γὰρ δι' αὐτὰ περὶ τῶν διαλαμβάνει, ὅθεν τῶν ποιῶν σκοπόν, ἀλλ' ὅτι τῆς πρώτης φιλοσοφίας καὶ τῆς περὶ τῶν ὄντων ἢ ὅτι θεωρητικῆς τὴν καὶ περὶ τῶν κοινῶν τῷ ὄντι ὑπαρχόντων τὴν θεωρίαν ποιῶν. τοιαῦτα δὲ καὶ ταῦτα, ὡς δείξει. Alex.

(?) ἀμέλει τοι καὶ τὰς Κατηγορίας ἔγραψεν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς πρῶτος φιλόσοφος, ἐπειδὴ διὰ πάντων τῶν ὄντων διαπεφαιρηκάσιν ἡ ὕσiais, τὸ ποσὸν καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι. τὸ γὰρ περὶ τῶν διαλέγεσθαι, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, τῶν πρώτων ἐστὶ φιλοσόφῳ. λοιπὸν οἱ καθ' ἕκαστα ἐπιστῆμονες περὶ τῶν ὑποβεβλημένων αὐτοῖς διαλέγονται. ἡγόρησε δὲ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ τῆς ἱατρικῆς τέχνης διδάσκαλος ὁ σὺν ἡμῖν ἐνδιατρίψας τοῖς μαθήμασιν, εἰ δέ τις ἀπορήσειεν ὅτι καὶ πῶς ἐν τόποις διαλέγεται περὶ ταῦτα καὶ ἕτερα, ἃ τινὰ λέγομεν πεφοιτηκέναι διὰ πάντων τῶν ὄντων; ὁ δὲ ἡμέτερος φιλόσοφος φησὶ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐπειδὴ ὁ διαλεκτικὸς ὑποδύεται τὸν πρῶτον φιλόσοφον, τῆτι χάριν καὶ αὐτὸς διαλέγεται περὶ τῶν διαπεφοιτηκένων διὰ πάντων τῶν ὄντων, ἀλλ' ἐνδόξως, ὡς περὶ ὁ σοφιστὴς σοφιστικῶς. ὁ μέντοι γε πρῶτος φιλόσοφος ἀληθινῶς καὶ σπουδαστικῶς διαλέγεται. Asclep.

"ἔτι — ἕκαστον." ἐξηγήσατο τίνα λέγει τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα διὰ τῶν εἰπεῖν "καὶ μὴ μόνον τί ἐστίν." ἐν γὰρ τῷ τί ἐστὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἐμπεριέχεται. φησὶν εἶναι τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα, οἷον πάσης ἐναντιότητος καθ' αὐτὴν συμβεβηκὸς τὸ ἔμμεσον, τὸ ἄμεσον, ἢ οἷον ἐστὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν προσετιθέμενον περὶ τῶν εἰ ἐν ἐνὶ ἐναντίον ἐστίν, ἢ μὴ ἐν, ὃ καὶ αὐτὸ δοκεῖ θεωρήματα εἶναι διαλεκτικόν (?). δεῖ γάρ, φησὶν, ἐπισκέψασθαι εἰ καὶ τὸ περὶ τῶν τινὸς τὴν ἀλήθειαν ἐξετάσαι τῶν σαφῶν ἐστίν. Alex.

(?) οἷον εἰ ἄρα τῷ ἐνὶ ἐν συμβεβηκεν ἐναντίον ἢ πολλά, καὶ εἰ δυνατόν ἐστὶ τὰ ἐναντία ὑπὸ διάφορα γένη ἀνάγεσθαι. Asclep.

"καὶ πότερον — ἕκαστον." περὶ ὅτι νῦν φησὶ δεῖν ζητεῖν, ἐστίν, εἰ τὰ γένη ἀρχαὶ τῶν ὧν ἐστὶ γένη (δοκεῖ γὰρ τὰ γένη πρῶτα εἶναι τῇ φύσει, τὰ δὲ πρῶτα ἀρχαί), ἢ ὡς ὕσiais δοκεῖ εἰς ὕλην τε καὶ εἶδος, ἢ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἢ ἃ ἂν τις ὑπόσθῃ τοιαῦτα. εἰς μὲν γὰρ ταῦτα διαιρεῖται, ἐξ ὧν σύγκειται ἕκαστον πρῶτων. ταῦτα δὲ ἕκαστα ἀρχαὶ δοκεῖσιν εἶναι, ἐξ ὧν πρῶτων σύγκειται, ὡς τῆς φωνῆς τὰ στοιχεῖα. ἀλλ' εἰ καὶ τὰ γένη ἀρχαί, πάλιν φησὶν ἄξιον

5. ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία μᾶλλον B. || 6. καὶ γεωμετρία om AB. || 7. δὲ ante καὶ et 25. θιγγάνων om A. || 25. αὐτὴ αὐτὰ Asclep. || 28. τῶν εἰρημένων om A. || 42. αὐτοῖς αὐτῆς C. || πρὸς A.

1. ταυτῶ C. || 14. τοιούτων BM. || 15. εἰρήκαμεν] ἡμῖν εἴρηται BM. || 18. ὅσον ἡμῖν A. || 19. πῶς] ἀπλῶς A. || 24. σπουδαστικῶς] ἀποδεικτικῶς AM. || 36. ζητητέον εἶναι A. || 38 — p. 607 a 3. apud Asclep. || 39. ἢ] εἰ Asclep. || ἢ α] ἢ ἄπερ Asclep.

εἶναι ζητεῖν πότερον τὰ ἀνωτάτω γένη ἢ τὰ προσεχῆ τοῖς ἀτόμοις, ἃ ἤδη ὄντα ἄτομα κοινότερον γένη ὠνόμακε καὶ αὐτά, τῷ τῷ γένους ὀνόματι ἀντὶ τῷ κοινῷ χρώμενος. Alex.

995 b 31. "μάλις — αὐτό." ὃ λέγει τοιοῦτον ἐστίν. τῶν ἀρχαίων φυσικῶν τινὲς τὴν ὕλην αἰτίαν ὑποθέμενοι μόνον καθ' αὐτήν, τὰ ταύτης πάθη καὶ συμβεβηκὸς αἰτίας ἔλεγον, ὡς καθ' αὐτά. καθ' αὐτὴν μὲν γὰρ αἰτίον ἦν αὐτοῖς ὁ ἀήρ ἢ τὸ ὕδωρ ἢ τὸ μεταξύ, ἢ τι ἄλλο ὃ ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον ὑπετίθεντο, ἐπεὶ καὶ μόνον καθ' αὐτὰ ὄντα τέτων ἕκαστα κατ' αὐτάς, καὶ συμβεβηκὸς δὲ ἡ μανότης καὶ πυκνότης, ἢ σύγκρισις καὶ διάκρισις. οὗτοι μὲν ἔν τὴν ὕλην καθ' αὐτὴν αἰτίαν λέγοντες, καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐτίθεντό τι αἰτίον καὶ ἄλλο, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς συμβεβηκότα γὰρ ταῦτα τῇ ὕλῃ. αὐτοὶ δὲ νῦν ἔκ εἰ παρὰ τὴν ὕλην ἐστὶ τι καὶ συμβεβηκὸς αἰτίον ζητεῖν φησὶ δεῖν, ἀλλ' εἰ καθ' ἑαυτό, ὡς ἔδειξεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (17). ὅθεν γὰρ ἔλαττον ἀλλὰ καὶ μάλλον ἂν φανεῖεν αἰτία τὰ ἄλλα τῆς ὕλης, ἀλλ' εἰ καὶ ἐστὶ τι καθ' αὐτὴν αἰτίον παρὰ τὴν ὕλην. καὶ ἄλλο τί φησι δεῖν ἐπισκέψασθαι, πότερον τὸ ἐξὶ κεχωρισμένον ὕλης καὶ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ὑφεσώς, ἢ ἐν τῇ ὕλῃ, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἐνυλον εἶδος, καὶ ὡς τοῖς ἀπὸ τῆς Στωικῆς ἔδοξεν ὁ θεὸς καὶ τὸ ποιητικὸν αἰτίον ἐν τῇ ὕλῃ εἶναι. καὶ εἰ ἐστὶ τι αἰτίον χωριστὸν καὶ αὐλον, πότερον τὸ τῷτο κατ' ἀριθμὸν ἐν ἐστίν ἢ πλείω, περὶ ὧν αὐτοὶ ἐν τῷ Δ τῆσδε τῆς πραγματείας λέγει. id.

995 b 34. "καὶ — ὕλης." σύνολον ἦται τὸ κοινὸν λέγει, τὸ καὶ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ τὸ ἐν ὕλῃ εἰρηκώς. καὶ εἰ τῷτο λέγει τὸ σύνολον, λέγοι ἂν, εἰ ἐστὶ τι παρὰ τὸ κοινὸν καὶ τὸ σύνολον, ὃ τῷ ἐνύλῳ κατηγορεῖται, ἄλλο τι εἶδος κεχωρισμένον, ἢ ὅθεν ἐστὶ παρὰ τὸ κοινὸν εἶδος τι καὶ ἰδέα, ἢ τῶν μὲν τῶν δὲ ἔκ, ὡς δοκῶσι λέγειν οἱ λέγοντες μήτε τῶν παρὰ φύσιν μήτε τῶν τεχνητῶν ἰδέας εἶναι. ἢ σύνολον λέγει τὸ συναμφοτέρον. εἰπὼν δὲ σύνολον, πῶς σύνολόν τί ἐστιν ἐδήλωσε, προδίδας ὅταν κατηγορηθῇ τι τῆς ὕλης, τῷτεστιν ὅταν ἡ ὕλη μετὰ τινος εἶδος ληφθῇ. ἢ σύνολον τὸ ἐνυλον. καὶ εἴη ἂν ζητῶν πότερον ἐστὶ τι εἶδος κεχωρισμένον παρὰ τὸ ἐνυλον (τῷτο γὰρ τῆς ὕλης κατηγορεῖται), καὶ ἐστὶ τὸ σύνολον ἢ ὕλη σὺν τῷ ἐν αὐτῇ εἶδει ἢ ὅθεν ἐστὶ τοιοῦτον, ἢ τὰ μὲν τινα εἶδη ἐστὶ κεχωρισμένα ὕλης, τὰ δὲ ἄλλα τῷτο γὰρ λέγοιτο ἂν διὰ τῷ "ἢ τῶν μὲν τῶν δὲ ἔκ." καὶ εἰ ἐστὶν ὅλως αὐτὰ τινα εἶδη, ὁποῖα ταῦτα ἐστὶ, περὶ ὧν, ὡς προείπον, ποιήσεται λόγον ἐν τῇ περὶ τῶν ἀνελιττεσῶν θεωρίᾳ. εἴη δ' ἂν διὰ μὲν τῆς πρὸ ταύτης ἀπορίας ζητῶν εἰ ἐστὶ τι παρὰ τὴν ὕλην καὶ ἄλλο αἰτίον καθ' αὐτό, καὶ εἰ ἐστὶ, πότερον κεχωρισμένον ὕλης ἢ σὺν ὕλῃ καὶ αὐτό, διὰ δὲ τῆς δευτέρας ἀπλῶς εἰ ἐστὶ τι εἶδος αὐλον. id.

996 a 1. "ἔτι — ὠρισμέναι." ζητῆσαι, φησὶ, δεῖ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων, εἰ εἰσὶ πεπερασμένα, πότερον καὶ τὸ εἶδος μόνον εἰσὶ

πεπερασμένα ὡς εἶναι ἐν καὶ ἀριθμὸν τὸ ποιητικὸν καὶ μίαν ἀριθμῷ ὕλην, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἢ εἰ καὶ μὴ ἐν ἀριθμῷ τὸ αἰτίον καθ' ἕκαστον εἶδος αἰτίον, ἀλλὰ πεπερασμένον γε ("). τὸ γὰρ κατ' εἶδος ἀπείρου ὑποτίθεσθαι τὰς ἀρχὰς ὡς ἄτοπὸν τε παρητήσατο καὶ ὡς δεδευγμένον ἐν τῷ πρὸ τῆς. δέδεικται δὲ ἐν τῷ πρὸ τῆς καὶ ὅτι καθ' ἕκαστον εἶδος αἰτίον πεπερασμένα τὰ αἰτία. ζητῆσαι δὲ φησιν ὁμοίως δεῖν τῷτο περὶ τε τῶν εἰδικῶν αἰτίων (ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ ἐν τῷ λόγῳ. ταῦτα γὰρ καθ' ἃ ὁ λόγος ἕκαστα καὶ ὁ ὀρισμός) καὶ περὶ τῶν ὕλικῶν. ταῦτα γὰρ τὰ ὑποκείμενα. εἰ δὲ καὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ τελικὸν αἰτίον εἶδη καὶ αὐτά, ὡς εἶπεν ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει (23), περὶ πάντων ἂν εἴη τῶν αἰτίων εἰρηκώς. δύνανται καὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς λόγοις αἰτία εἰρηκεῖναι περὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ἀρχῶν (αὐτῶν) δὲ εἰσὶ τὰ ἀξιώματα. καὶ γὰρ ἡδη τῶν ἐμνημόνευσε), τὰ δὲ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ τὰς τῶν ὕλων ἀρχὰς. ὑποκείμενα γὰρ αἰ εἶναι ("). προσθήσεται δὲ ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ὡς ἄξιον προσπορεῖσθαι, πότερον αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ εἰσὶ τῶν φθαρτῶν καὶ τῶν ἀφθάρτων ἢ ἑτεραι. καὶ εἰ ἄλλαι, πότερον εἰσὶ πᾶσαι ἀφθαρτοὶ ἢ τῶν μὲν φθαρτῶν φθαρταί, ἀφθαρτοὶ δὲ τῶν ἀφθάρτων. id.

(") "καὶ εἰ — ὑποκείμενα." διπλῇ ἐξηγήσει φέρεται τῷ ῥήσει 996 a 2. οἷον τῷτο. μία μὲν τοιαύτη. ἢ ἐν τοῖς λόγοις, τῷτεστι τὸ ποιητικὸν αἰτίον καὶ τὸ τελικὸν καὶ τὸ εἰδικόν, ὑποκείμενον δὲ τὸ ὕλικόν. ἢ ἐν τοῖς λόγοις ταῖς τῶν παλαιῶν δόξαις, ὅτι καὶ οἱ παλαιότεροι πεπερασμένας ὑπέθεντο τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ ὑποκείμενον. καὶ ἀληθῶς ὕτως ἔχει, ὅτι ἔκ ὑπάρχουσιν ἀπειροὶ αἱ ἀρχαί. Asclep.

(") διὸ φησὶ καὶ ὁ Τίμαιος ὅτι δανειζομένη ἐκ τῆς ὁλότητος τῶν στοιχείων καὶ πάλιν εὐγνωμόνως ἀποδίδωσιν ἢ φύσις. id.

"ἔτι — ἐστίν." ἢ ἀπορία, ἣν πλείστην παρέχειν φησὶν ἀπορίαν, ἔσται αὕτη, πότερον τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν αὐτὰ εἶναι εἰσὶ καὶ τῶν ὄντων ἀρχαί. τῷτο γὰρ εἶπε διὰ τῷ "ἀλλ' εἶναι τῶν ὄντων," ὡς δοκεῖ τοῖς Πυθαγορικοῖς καὶ Πλάτωνι λέγοντι αὐτοτιὸν καὶ αὐτοτιέν. ἐμνημόνευσε δὲ τῆς δόξης ταύτης καὶ ἐν τῷ περὶ τῷ ἀπείρου λόγῳ ἐν τῷ Γ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 4) καὶ ἐν τῷ Α τῆσδε τῆς πραγματείας τῷ μείζονι (c. 5. 6. 8 sq.). ἢ ἄλλαι τινὲς φύσεις ὑπόκεινται, ταῦτα δὲ τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν ἐκείναις συμβέβηκεν, ὡς ἔλεγον οἱ φυσικοί, ἢ ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ φιλίαν ἢ νῦν ἢ τι τοιοῦτον ὑποτιθέμενοι τῶν ὄντων ἀρχήν. ἐκείνοις γὰρ ἔλεγον ταῦτα συμβεβηκεῖναι τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν ("). ἔτι πότερον αἱ ἀρχαὶ ἐν οἰκείᾳ ὑποστάσει εἰσὶ καὶ καθ' αὐτάς ὡς τὰ καθ' ἕκαστα τῶν ὄντων, ἢ ἄλλ' ὡς τὰ καθ' ἕκαστα καὶ τὰ καθόλου καὶ κοινά, οἷς ἐν τῷ κατηγορεῖται τῶν καθ' ἕκαστα τὸ εἶναι. εἴη δ' ἂν αὕτη ἡ ἀπορία διαφέρουσα τῆς ἀπορηθείσης πρὸ ὀλίγου τῆς "καὶ πότερον αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ γένη ἐστίν ἢ εἰς ἃ διαιρεῖται ἐνυπάρχοντα ἕκαστα," 27.

2. εἶδη Asclep. || ἄτομα om C. || 19. ἔδειξεν A. || ὁ θεός] ὅθεν F. || 24. εἰ om F. || 26. ἀλλ' ὅτι F. || 27. εἶδεα A. || ἢ τὸδε τῶνδε ὄν, ὡς AL. || 29. πῶς σύνολόν om AC. || 31. ἢ om L. || 33. ἢ] ἢ C. || σὺν τῷτῳ τῷ L. || 35. λέγοι AC. || 37. εἴη δ' ἂν om AC. || 38. τῆς et τι om B. || 39. καὶ τί ἐστὶ L. || καὶ — 40. αὐτό F.

8. καὶ om F. || 10. τὸ om F. || εἶδει F. || 13. αὐτὰ C. || 15. αἰ om C. || 16. αὐτὰ om A. || 20. ἢ] εἰ B. || 23. ὑποκείμενον δέ. καὶ B. || 24. αἰ om A. || 39. καθ' ἕκαστα] γένη L. || 41. ὀλίγον τε καὶ AC.

- τῷ ἐπ' ἐκείνης μὲν ζητεῖται εἰ τὰ ἐνυπάρχοντα τοῖς καθ' ἕκαστα εἰς
 α' διαιρεῖται ἀρχαὶ αὐτῶν, μὴ τὰ κοινὰ τὰ κατηγορούμενα αὐτῶν,
 ἐνταῦθα δὲ καὶ κοινῶς καὶ καθόλου ζητεῖται περὶ τῶν ἀρχῶν, πότερον
 ὅπως εἰσὶν ὡς τὰ κοινὰ, α' ἔχει κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν, ἢ ὅπως
 ὡς καθ' ἕκαστα (*). καὶ εἰ ὅπως, ἔτι πότερον δύναμει εἰσὶν αἱ
 ἀρχαί, ὡς ἡ ὕλη δοκεῖ, ἢ κατ' ἐνέργειαν ὑφeschάσιν, ὡς καθ' ὅς
 πῦρ ἢ τι τῶν σωμάτων στοιχειῶν ἐσιν. Alex.
- 996 a (*) ἡ ἀπορία ἣν πλείστην παρέχειν φησὶν ἀπορίαν ἐστὶν αὕτη,
 4. πότερον τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν αὐτὰ ὅσῃ εἰσὶ καὶ τῶν ὄντων ἀρχαί (τὸτο γὰρ
 εἶπεν, ἀλλ' ὅσῃ τῶν ὄντων), ὡς δοκεῖ τοῖς Πυθαγορείοις καὶ Πλά- 10
 τῶνι λέγοντι αὐτοτιόν καὶ αὐτοτιέν (ἐμνημόνευσε δὲ τῆς δόξης
 ταύτης καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ἀπειρου λόγῳ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς Φυσικῆς
 Ἀκροάσεως (c. 4) καὶ ἐν τῷ Α' τῆσδε τῆς πραγματείας τῷ μεί-
 ζονι) ἢ ἄλλαι. cod. Laur.
- 996 a (*) ἐφεξῆς φησὶ καὶ περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅτι ὑπετίθετο τὸ 15
 8. νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, τὸτο δὲ ὡς Πυθαγόρειος· διὰ μὲν γὰρ τῆς φι-
 λίας τὴν ἔνωσιν ἐδείκνυε, διὰ δὲ τῆς νεῖκος τὴν διάσασιν, ἐπειδὴ
 ἐκείθεν προέρχεται καὶ ἡ ἔνωσις καὶ τὸ πλῆθος. Asclep.
- 996 a "ἔτι — πολλήν." ὁ ζητεῖ ἐστίν, ὅτι πότερον αἱ ἀρχαὶ ἀρχαί 20
 11. εἰσι τῷ κινεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ὧν εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ ἄλλως· δοκεῖ γὰρ ἡ μὲν
 τις εἶναι κινήτικὴ ἀρχή, ὡς ἡ ποιητικὴ, ἢ δὲ ἕκῃ, ὡς ἡ ὕλική.
 δύναμις λέγεσθαι καὶ τοιοῦτόν τι, πότερον κινεῖσθαι αὐτὴν αἱ ἀρχαὶ
 αἰτίαι τοῖς ἐξ αὐτῶν ἢ αὐταὶ ἀκίνητοι ὅσαι, ὥσπερ τὰς ἰδέας ἔλε-
 γον οἱ λέγοντες· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ πρῶτον αἷτιον. ἢ δύναμις ἐκ τῆς
 προειρημένης ἀκείας, πότερον αἱ ἀρχαὶ κινεῖν καὶ μεταβάλλουσιν 25
 εἰς ἀλλήλα ἢ εἰσὶν ἀμετάβλητοι. πρὸς δὲ τούτοις ἄξιον φησὶν
 ἀπορῆσαι καὶ περὶ τῶν μαθηματικῶν· μαθηματικὰ γὰρ οἱ τε ἀριθμοὶ
 καὶ τὰ μήκη καὶ τὰ σχήματα (λέγοι δ' ἂν τὰ ἐπίπεδα, τρίγωνον, τε-
 τράγωνον, κύκλον, τὰ τοιαῦτα), ἔτι αἱ σιγμαί· περὶ δὲ τούτων
 πότερον ὅσῃ καὶ ταῦτα, ὡς δοκεῖ τισίν, ἢ ὅς, καὶ εἰ ὅσῃ, πότερον 30
 κεχωρισμέναι τῶν αἰδητῶν καὶ αὐταὶ καθ' αὐτὰς ἢ ἐν τούτοις τὸ
 εἶναι τοῖς μαθηματικοῖς. προειπὼν δὲ περὶ ὧν φησὶ δεῖν προσα-
 πορῆσαι, φησὶν ὅτι περὶ τούτων ὁ μόνον χαλεπὸν εὑρεῖν τὴν ἀλή-
 θειαν, πῶς ἔχει (ἐστὶ γὰρ ἡ εὑρεσις τῆς ἐν τοῖς προειρημένοις ἀλη-
 θείας τὸ κεφάλαιον τῆς προκειμένης ἐπιστήμης), ἀλλὰ καὶ τὸ διαπο- 35
 ρῆσαι αὐτῶν χαλεπόν. Alex.
- 996 a καὶ ἐπ' ἀνέσει γε ἐπὶ τὸ περὶ τὸ πρῶτον ἀπορίαν προέθετο, ἣν δὲ 40
 18. τὸτο, πότερον μίας ἐπιστήμης περὶ πασῶν τῶν ἀρχῶν καὶ πάντων
 τῶν αἰτίων εἰπεῖν ἢ πλείονων, καθ' ἕκαστον εἶδος αἰτίας ἄλλης. καὶ
 πρῶτον εἰς τὸ μὴ εἶναι τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης τὸ περὶ πάντων εἰπεῖν
 τῶν αἰτίων ἐπιχειρεῖ (*). πρὸς δὲ πρῶτον μὲν τοιοῦτον τινὲς δύναμει
 λόγῳ χρῆται. ὧν διαφερόντων κατ' εἶδος ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη, ταῦτα
 ἐναντία ἀλλήλοις, τὰ δὲ αἷτια ἕκ' ἐστὶν ἐναντία ἀλλήλοις, ἕκ' ἄρα
 ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν διαφερόντων κατ' εἶδος αἰτίων. ἐστὶ μὲν ὁ
 λόγος ἐν δευτέρῳ σχήματι, ὅσον ἐπὶ τῷ τρόπῳ ὕγι᾽ τε καὶ συλλο-
 γιστικός, ἔχει δὲ τὴν πρώτην εἰλημμένην πρότασιν ἕκ' ἀληθῆ· ὁ γὰρ
 ἀληθὲς τὸ ὧν διαφερόντων κατ' εἶδος ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη, ταῦτα
 ἐναντία ἀλλήλοις, ἀλλ' ἐστὶν ὕγι᾽ τὸ τῶν ἐναντίων τὴν αὐτὴν ἐπι-
 στήμην· διὰ καὶ τὸ τῷ ἀντιγράφον τὸ ὧν μὴ ἐστὶν ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη,
 ταῦτα μὴ εἶναι ἐναντία, ἕκ' ἐστὶ τῷ προειρημένῳ τῷ, ὧν ἢ αὐτὴ
 ἐπιστήμη, ταῦτα ἀλλήλοις ἐναντία, ταῦτόν. ἐκείνως μὲν γὰρ ἀξιῶν 996 a
 μόνων τῶν διαφερόντων κατ' εἶδος, εἰ ἐναντία εἶεν, τὴν αὐτὴν ἐπι-
 στήμην εἶναι (τὸτο γὰρ λέγει ὁ λέγων "μίας μὲν γὰρ ἐπιστήμης πῶς ἂν 20
 εἶναι μὴ ἐναντίας ὅσας τὰς ἀρχὰς γνωρίζειν"), ἐνταῦθα δὲ εἰληπῶν
 μὲν τὸ τῶν ἐναντίων εἶναι τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, ὁ μὲν καὶ μόνων (*).
 ὁ γὰρ κεκώλυτο εἶναι τινῶν ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη καὶ μὴ ἐναντίων· ὁ γὰρ
 ἐστὶ τὰ κατ' γεωμετρίαν ἐναντία ἀλλήλοις. ἀλλὰ καὶ ἡ φυσικὴ καὶ ἡ
 πρακτικὴ φιλοσοφία διαφέρουσιν κατ' εἶδος, ὁ μὲν ὅσαι ἐναντίαι,
 ὑπὸ μίαν ἐπιστήμην εἰσὶν. ἔτι ἐρεῖ τις δύναμις καὶ τὰς ἀρχὰς ἀνά-
 γκαλ εἰς ἀντικείμενα τό τε ποιητικὸν καὶ τὸ παθητικόν, εἴγε ἢ μὲν
 ὕλη παθητικὴ, τὰ δὲ παρὰ τὴν ὕλην τρία αἷτια εἰς τὸ εἰδικόν ἀνά-
 γκαλ, τὸτο δὲ ποιητικόν· πᾶν γὰρ τὸ ποιεῖν κατ' εἶδος καὶ τὴν τελειό-
 τητα ἣν ἔχει ποιεῖ. id.
- (*) ἐκθέμενος τὰς ἀπορίας διὰ τῶν προλαβόντων τὰς περὶ τῆς 996 a
 πρώτης φιλοσοφίας, ἐντεῦθεν πειρᾶται ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρεῖν, καὶ 22
 ἀνασκευάζειν αὐτὰς καὶ κατασκευάζειν, διὰ τὸ γυμνάσαι τὴν δια-
 νοίαν. δεῖ δὲ ἡμᾶς τὰ μὲν ἀληθῶς λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν κρατύναι,
 τὰ δὲ γυμνασίας χάριν λεγόμενα διελέγχειν. χρὴ δὲ καὶ τὸτο ἐπι-
 στήμασθαι, ὅτι ὁ κατ' τὴν αὐτὴν τάξιν καθ' ἣν ἐξέθετο τὰς ἀπο-
 ρίας, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖ τὴν ἐφ' ἑκάτερα, ἀλλὰ πολλάκις
 τὴν τρίτην ἀπορίαν τετάρτην τάττει καὶ τὴν τετάρτην, εἰ τύχοι,
 δευτέραν, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως. Asclep.
- (*) φαμὶ δὲ ἡμεῖς συνηγοροῦντες τῇ ἀληθείᾳ κατ' τὰ ἐπηγ- 996 a
 γελμένα, ὅτι ὁ παραλογισμὸς γέγονε παρὰ τὴν μείζονα πρότα- 20
 σιν. τῶν μὲν γὰρ ἐναντίων ὁμολογημένως μία ἐστὶν ἐπιστήμη, ἕκῃ
 δὲ τῶν μὴ ἐναντίων ἕκ' ἐστὶ μία ἐπιστήμη· ἐπὶ τινῶν γὰρ καὶ τῶν μὴ
 ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη. οἶδε γὰρ ὁ γεωμέτρης ἐπιστημονικῶς
 ὅτι αἱ τρεῖς γωνίαι τῆς τριγώνου δυσὶν ὁρθαῖς ἴσαι ὑπάρχουσιν, καὶ
 ὁμῶς τῷ τοιοῦτῳ ὁδὸν ἐστὶν ἐναντίον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἄλλων
 πολλῶν. id.
- "ἔτι — πᾶσαι." καὶ αὕτη ἡ ἐπιχείρησις πρὸς τὸ μὴ εἶναι πᾶν- 996 a
 των τῶν αἰτίων μίαν ἐπιστήμην γνωστικὴν. ἀπὸ δὲ τῶν ἐπιστητῶν 21
 ποιεῖ τὴν ἐπιχείρησιν· εἰ γὰρ μὴ φαίνοιτο πάντα τὰ ἐπιστητὰ πάσας
 ἔχοντα τὰς αἰτίας, αἱ δὲ ἐπιστήμαι τῶν οἰκείων ἐπιστητῶν εἰσὶ

1. τῷ] τὸ AC. || 3. καὶ ante κοινῶς om L. || 5. καθ' ἕκαστα] τὰ φύσει A. || 16. γὰρ om A. || 20. ἢ] εἰ A, ἢ C. || 37. ἀπορῆσειν C. || 42. ὧν — b 7. apud Asclep.

2. ὁ συλλογισμὸς Asclep. || 4. τὴν μείζονα πρότασιν Asclep. || 22. τὰς ante περὶ om A. || 25. δὲ] ἐν A. || 26. λεγόμενα om BM. || ἐπι-
 σασθαι A. || 27. ὁ et αὐτὴν et 33. ἕκῃ — 35. ἐπιστήμη om A. || 36. ὑπάρχουσιν] εἰσὶ A. || 37. ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων A.

γνωστικά, δηλονότι καὶ τὰ αἰτία ταῦτα ἂν εἰδείη, ἃ ἔστιν ἐν τοῖς οἰκείοις ἐπιστητοῖς αὐτῆς. ὅταν τε ἂν ἄλλη ἄλλων εἴη γνωστικὴ ἐπιστήμη αἰτίων ταῦτα καὶ ἂν ἐν τοῖς οἰκείοις ἐπιστητοῖς δείκνυσιν ἐπὶ τῶν ἀκινήτων· τὰ γὰρ ἀκίνητα ἂν εἴη λέγων τὰ ἀγέννητά τε καὶ ἀφθάρτα, κινήσεως δὲ ἀρχὴν λέγει τὸ ποιητικὸν αἶτιον. ἐν δὲ 5 τοῖς ἀκινήτοις τίθησι καὶ τὰ μαθηματικά· ἐν γὰρ τούτοις ὅτε τὸ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἔστιν αἶτιον, τούτο δὲ ἔστι τὸ ποιητικόν· πῶς γὰρ ἂν εἴη ἐν τοῖς ἀγεννήτοις καὶ ἀκινήτοις αἶτιον ποιητικὸν καὶ κινήτικόν; ἀλλ' ὅδε ἢ τὸ ἀγαθὸ φύσις (αὕτη δὲ ἔστι τὸ τέλος καὶ τὸ ἕνεκα) ἐν τούτοις ἔστιν· τὸ γὰρ ὡς ἀγαθὸν αἰτιόν ἐστι τὸ ἕνεκα τὰ 10 ἄλλα, αὐτὸ δὲ ὁδεός, τὸ δὲ τοῦτον τέλος. ἀλλὰ μὴν τὸ τέλος καὶ τὸ τίνος χάριν τὰ πρὸ τῆς τέλους πρᾶξις ἐν πράξεσιν ἔστι καὶ ἐν ταῖς ποιητικαῖς καὶ πρακτικαῖς τῶν ἐπιστημῶν· ἐν οἷς δὲ ποίησις καὶ πρᾶξις, καὶ κίνησις ἐν τούτοις, ὥς ἐν τοῖς ἀκινήτοις ὅκ ἂν εἴη ὁδεὸς αὐτῇ ἢ αἰτία ἢ τελική, ἥτις ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ τῇ αὐτῇ φύσει καὶ ἀπλῶς· 15 τούτο γὰρ λέγει ἂν διὰ τῆς καθ' αὐτὴν καὶ διὰ τὴν αὐτῇ φύσιν, ὃ καὶ αὐτοαγαθὸν εἶπε. βυλόμενος δὲ δεῖξαι ὅτι ὁδεὸς ἢ καὶ τὸ τέλος αἰτία ἐν πᾶσιν ἔστιν, ὥσπερ ὅταν ὁδεὸς ἢ ποιητικὴ (ἐν γὰρ τοῖς ἀκινήτοις ὁδετέρη), ὅκ αὐτόθεν εἶπε τὴν καὶ τὸ τέλος αἰτίαν μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ τὴν τῆς ἀγαθῆς φύσιν ἢ συμβέβηκε τέλει εἶναι· διὸ καὶ 20 προβιβάζει ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς ἀρχαίμενος, ὅτι μὴδὲ ὡς τέλος αἰτία ἔστιν ἐν τοῖς ἀκινήτοις, δείκνυς τὸ ἀγαθὸν τέλος ἐν πᾶσιν ὄν. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τινὰ ἀγαθὰ καὶ ποιητικά, ποῖα ἀγαθὰ τελικά ἔστιν ἐδήλωσεν 996^a εἰπὼν "εἴπερ ἅπαν, ὃ ἂν ἢ ἀγαθὸν καθ' αὐτὸ καὶ διὰ τὴν αὐτῇ φύσιν, τέλος ἔστιν." λαβὼν δὲ τὸ ἀγαθὸν τὸ καθ' αὐτὸ ὡς τέλος 25 αἶτιον εἶναι, δείξας ὅτι τὸ ὡς τέλος αἶτιον πράξεώς τινός ἐστι τέλος, αἱ δὲ πράξεις πᾶσαι μὲν κινήσεως (αἱ τε γὰρ καὶ τὰς ἀρετὰς ἐνεργεῖαι σκοπὸν ἔχουσιν τὸ καλὸν μὲν κινήσεως γίνοντι), ἀλλὰ καὶ τῶν τεχνῶν ἕκαστη ἀγαθὸν τινὸς ἐφιεμένη δι' ἐνεργείας τε καὶ κινήσεως αὐτῇ τυγχάνει, διὰ τούτων ἔδειξεν ὅτι ἐν τοῖς ἀκινήτοις ὅκ 30 ἔστιν ἢ καὶ τὸ ἀγαθὸν τε καὶ τὸ τέλος αἰτία. τὸ δὲ "ὁδεὸς εἶναι τι αὐτοαγαθόν" καὶ τῇ αὐτῇ φύσει, τὸ δὲ ὅπως ἀγαθὸν εἶπεν εἶναι τέλος. ὅτι δὲ τούτο ὅπως ἔχει, παρέθετο τὰ μαθηματικά (*). ἐν γὰρ τούτοις ὅκ ἔστιν ὅτε ποιητικὴ ὅτε ἢ ὡς τέλος αἰτία, ὁδεὸς ἔστιν ἀπόδειξις τις ἐν γεωμετρίας τινὸς προχρωμένη τῷ βέλτιον γὰρ 35 ὅπως, οἷον τῷ τὰς τριγώνων γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, διότι τούτο ἁμεινον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν φύσει γιγνομένων καὶ τῶν καὶ τέχνην κινουμένων τὸ ἕνεκα· ὁδεὸς τὴν ἀρχὴν μέμνηται τις γεωμετρῶν τῶ ὡς τέλους αἰτία. τούτῳ δ' ὅπως ἔχοντος ἄλλαι ἄλλων ἂν εἴεν ἐπιστήμαι αἰτίων γνωστικά· τῆ γὰρ τούτο λαβεῖν χάριν ἐκείνων 40 ἐμνημόνευσεν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν μαθηματικῶν ὅτι μὴ ἔστιν ἐν αὐτοῖς τὸ τελικὸν αἶτιον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, εἰς βεβαίωσιν τούτῳ

παρατίθει τὴν καὶ τῆς σοφίας ἰσορίαν, καὶ Ἀριστοτέλης μνημονεύει, ὅς καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἄλλοις τισὶ τῶν σοφιστῶν ἔλεγε τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας ὡς καὶ τῶν εὐτελεστάτων τεχνῶν καταδεεζέρας· ἐκείνων μὲν γὰρ ἕκαστης εἶναι τι τέλος καὶ ἀγαθὸν προσκείμενον καὶ μεμνησθῆναι αὐτὸς ἐν τοῖς γιγνομένοις ὑπ' αὐτῶν τῶ ὅτι βέλτιον γὰρ ὅπως (*), τὰς δὲ μαθηματικὰς μὴδὲν ἔχειν αἶτιον τοῦτον μὴδὲ ποιεῖναι τινὰ λόγον περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. δοκεῖ δὲ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ παραγωγή τις πάλιν εἶναι· ὅ γὰρ εἰ ἐν τισὶ τῶν ἐπιστητῶν μὴ πάντα ἐστὶ τὰ αἰτία, διὰ τούτο ὅκ ἔστι μίᾳς τὸ περὶ πάντων εἰδέναι· τῷ γὰρ αὐτῷ λόγῳ προχρωμένους ἔνεστι δεῖξαι ὅτι ἐπεὶ ἐν τισὶ ἐπιστητοῖς πάντα ἐστὶ τὰ αἰτία μίᾳς ἐπιστήμης εἴη τὸ εἰδέναι αὐτά· ὅ γὰρ εἰ μὴ πᾶσαι πάντα, ἀλλ' εἰσὶ τινες ἐν αἷς τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἥδη διὰ τούτο ὁδεμία ἔστι ἢ πάντα εἰσομένη, ὡς μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς ἐνδείξει ζητῶν, ἐν αἷς πάντα τὰ αἰτία τῷ ἔχειν τὸ ὑποκείμενον αὐταῖς τὰ τέσσαρα αἰτία, καὶ ποῖα αἰτία γινώσκιν μάστιχα ἢ τῆς προκειμένης ἐπιστήμης γίνεσθαι. ἔτι δὲ καὶ ὅτι πᾶν ἀγαθὸν τῇ αὐτῇ φύσει πρακτέον ἔστιν, ἀλλ' ἐστὶ τὸ μὲν πρακτέον ἀγαθόν, τὸ δὲ θεωρητικὸν καὶ ὁ πρακτέον, ὃ ἔστι καὶ ἐν ταῖς μαθηματικαῖς· ἢ γὰρ ἀλήθεια ἢ περὶ ἐκείνα ἀγαθὸν ὅσα ἐκείνοις τέλος. τοῦτον γὰρ καὶ τὸ τῆς σοφίας τέλος· ἢ γὰρ τῆς κυριωτάτης τε καὶ ἀρίστης τῶν ὄντων καὶ μάστιχα ὄντος γινώσκιν μέγιστον ὅσα ἀγαθὸν ἐκείνῳ τέλος. Alex.

(*) διὸ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ ὅ φησι τὰ μαθήματα 996^a κυρίως εἶναι ἐπιστήμας, ἐπεὶ καὶ τὰς ἀρχὰς ἀποδεικτὰς ὅσας 31. ὁμολογημένως λαμβάνουσιν, οἷον ὅτι τὸ σημεῖον ἀμερές καὶ τὰ ἄλλα ὅσα προλαμβάνουσιν ὡς ὁμολογούμενα. ὥς ὅτι ὁρᾷ πρὸς τέλος τι ὁ μαθηματικὸς καθὸ μαθηματικός. καὶ διὰ ταῦτα Ἀριστοτέλης ὁ σοφιστὴς προεπηλάκιζε τὰ μαθήματα. Asclep.

(*) ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μαθημάτων θεωρεῖται τὸ τελικὸν αἶτιον· τῷ γὰρ ὄντι ὁ μαθηματικὸς καθὸ μαθηματικός ὑπάρχει καὶ ὅκ ἐπισκοπεῖ τὸ τελικὸν αἶτιον, ἀλλ' ὡς εἴρηται τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα, ὁ μὲντοι γε πρῶτος φιλόσοφος καὶ τούτο ἐπισκοπεῖ. διὸ φησιν ὁ Πλωτῖνος δοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς συνεθισμόν τῆς ἀσωμάτου φύσεως· ὥς πάντῃ ἡμῖν συμβάλλοντι πρὸς τὸ ἐθίζεσθαι ἀφαντασιάζως ἐνεργεῖν, ὅπερ ἐστὶ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν. ἄλλως τε δὲ, ὡς φησι καὶ ὁ Πλάτων (Tim. p. 34), ὅτι ὁ κύκλος συμβολικῶς λαμβάνεται εἰς τὴν νῦν. διὰ τί γὰρ, φησί, κύκλῳ κινεῖται ὁ ὕψος; ὅτι νῦν μιμεῖται. ὥσπερ ὅταν ὁ κύκλος πρὸς αὐτὴν ἐπέσραπται, ὅταν καὶ ὁ νῦν πρὸς ἑαυτὴν καὶ τὰ νοητὰ ἐπέσραμμένα πρὸς αὐτόν. id.

"ἀλλὰ — ἐπιστήμαι." εἰς τὸ ἐναντίον μέτεισιν· ἀπορεῖ γὰρ, εἰ 996^b πλείους εἰσὶν αἱ τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀρχῶν γνωστικὴ ἐπιστήμη καὶ μὴ 1. μία τις, ὥσπερ δοκεῖ διὰ τῶν προηπορημένων δεδειχθαι τῷ μὴδὲ

3. lacunam C. nonne τούτο? || 4 — 9. et 11 — 17. apud Asclep. || 14. κίνησις ὑπάρχει ἐν Asclep. || 31. καθ' αὐτὸ ἀγαθόν C in mg. || 34. ὡς] εἰς C.

1. καὶ ἔτι Ἀριστοτέλης C. || 4. καὶ ἀγαθόν — 5. γιγνομένοις om AC in lacuna. || 8. πάλιν] πᾶσα AC. || ἐπιστημῶν C, ἐπιστήμην A. || 9. τὰ om AC. || προχρωμένοις F. || 12. οἷς F. || 13. ἥδη] εἶδη C. || 14. αὐτοῖς A. || 21. ἐκεῖνο C, ἐκεῖνα A: lege ἐκεῖνη. || 23. ἀποδεικτικὰς A. || 31. τούτων A. || 33. συνεθισμὸς A. || 37. πρὸς] περὶ A.

H h h h

χρησθῆς ἑκάστον τῶν ἐπιστητῶν πᾶσι τοῖς αἰτίαις, τίνος τῶν αἰτίων γνωστικὴν εἶναι δεῖ τὴν ζητημένην ἐπιστήμην (αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ σοφία, ὡς ἐπιφέρει), ἢ τίνα μάλιστὰ τῶν πραγμάτων τῆς ζητημένης ἐπιστήμονα τῶν ἐχόντων πάντα τὰ αἰτία λέγεσθαι χρή(°). ἐνδέχεται γὰρ τῷ αὐτῷ πάντας τὰς τρόπους τῶν αἰτίων ὑπάρχειν. καὶ ποῖον ὅν αἰτίαν γινώσκιν καὶ ὁ ποῖον εἰδῶς τῶν αἰτίων τῶν ἐξαι τῶν πραγμάτων τῶν ὑποκειμένων ἐπιστήμων; εἰ γὰρ ἄλλης αἰτίας ἄλλη ἐπιστήμη γνωστικὴ, ἐν οἷς πράγμασι τὰ δ' ἐστὶν αἰτία, τῶν τῶν πραγμάτων ὁ ποῖον τῶν τεσσάρων αἰτίων εἰδῶς ἐπιστήμων ἔσται; διὰ δὲ τῶν ὄντων ἅμα καὶ τὸ μὴ εἶναι δεικνύσαν ἀπορίαν ἄλλην ἄλλων αἰτίων ἐπιστήμην εἶναι γνωστικὴν καὶ μὴ πάντων μίαν, διότι μὴ ἐν πάσαις τὰ αἰτία, ἐλέγχει, παρατιθέμενος ὅτι εἰ ἐν τισὶ πάντα ἐστὶ τὰ αἰτία, ὧν αἱ ἐπιστήμαι, ὁῦλον ὡς πάντων ἔσονται, ὡς ἔχει ἐφ' ἧς παρέθετο. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ οἰκοδομικὴ, ἐφ' ἧς εἶπε τὸ εἶδος εἶναι τὸν λόγον, ὅτι καὶ τὸ εἶδος ὁ ἑκάστη ὁρισμός(α). "ὅ δὲ ἕνεκα, τὸ ἔργον" εἶπεν ἡτοι λέγων τὸ ἕνεκα εἶναι ἐν αὐτῇ, καὶ χάριν τὸ ἔργον γίνεσθαι (γίνεσθαι δὲ σκέπης), ἢ τὸ ἔργον τὸ γιγνόμενον λέγων ἐν αὐτῇ τὸ ἕνεκα εἶναι, ὅπερ ἐστὶ τὸ εἶδος. ὡς τὴν αὐτὴν εἶναι τὴν τε καὶ τὸ τέλος καὶ τὴν καὶ τὸ εἶδος αἰτίαν, ὡς καὶ ἐπὶ τινων φύσει γιγνομένων ἐστὶν εὐρεῖν. ἢ τὸ ἔργον ὃ τὸ εἶδος ἐστὶν ἄλλα τὸ συναμ- 20 φότερον, ὃ καὶ ἂν εἴη ταύτην τὴν καὶ τὸν λόγον αἰτία. δύνασθαι καὶ τοῦτον τι λέγεσθαι. ἐν οἷς τὰ τέσσαρα αἰτία, καὶ ποῖον αἰτίαν γινώσκιν τὸ ἐπίστασθαι μάλιστὰ γίνεσθαι τῷ πάντα τὰ αἰτία αὐτῷ εἰδῶς; εἴη γὰρ ἂν τῆς σοφίας ἢ τῆς τοῦ αἰτίαν γινώσκιν οἰκεία. δείξας δὲ ἀπο- 996 δ μὴν, ἄλλης ἄλλο γνωρίζεσθαι, διὰ τῆς εἰπεῖν "ἢ τίνα μάλιστὰ τῶν πραγμάτων τῆς ζητημένης ἐπιστήμονα τῶν ἐχόντων αὐτάς;" τῷτο μὴ καταλείπει, ἀπαντᾷ δὲ πρὸς τὸ τίνα τῶν φατέων εἶναι τὴν ζητημένην. Alex.

(°) ἐντεῦθεν τῷ ὄντι μαρτυρεῖ καὶ συνηγορεῖ τὴν ἀλήθειαν, 30 δεικνύς ὅτι μία καὶ μόνη ἐπιστήμη ἐστὶ τῶν ἀρχῶν καὶ ὃ πολλὰ. Asclep.

(α) ἄλλως τε δὲ ἀδύνατον ἐστὶ συντρέχειν ἅμα πάντα τὰ αἰτία, ὥς ἐξ ἀνάγκης γινώσκειν τὸν αὐτὸν πάντα τὰ αἰτία, οἷον ὡς ἐπὶ οἴκῳ... διότι ἐπὶ τινων ἀδύνατον, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πάν- 35 των, εἶναι ἐπιστήμονα τὸν μὴ γινώσκοντα τὰ τέσσαρα αἰτία. ἄλλως τε δὲ, ὡς ὁ λόγος ἔδειξε, συντρέχει τὸ εἰδικὸν τῷ τελικῷ καὶ ταυτόν ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, καὶ μάλιστὰ ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ τῶν φυσικῶν, ὥς ἐξ οἷον τὸ εἰδικὸν ἐξ ἀνάγκης εἴσεσθαι καὶ τὸ τελικὸν καὶ τὸ ποιητικόν. εἰ τοίνυν ὑπόκειται εἰδῶς σοφία τὸ εἰδικόν, ἐξ ἀνάγκης 40 εἴσεσθαι καὶ τὰς ἄλλας. ἀδύνατον γὰρ εἶναι ἐπιστήμονα ἄνευ πάντων αἰτίων, ὡς ἐπὶ τῷ οἴκῳ ἐδείχθη τῷ λόγῳ. μάλιστὰ δὲ ταῦτα συντρέχει ἐπὶ τῷ πρώτῳ. id.

"ἐκ — λόγον." εἰπὼν τίνα τῶν φατέων τὴν ζητημένην, 996 δ ὅτι πάσας ἐνδέχεται λέγειν δεικνύσι, χρωμένους τοῖς ἐν τῷ Α περὶ 8 τῆς σοφίας εἰρημένοις. εἶπε γὰρ ἐν τῷ πρὸς τῶν μετὰ τὴν τίνες κοιναὶ περὶ τῆς σοφίας πρὸς ἡμᾶς, ἐν οἷς ἦν τὸ δεῖν ἀρχικωτάτην καὶ ἀρχιτεκτονικωτάτην αὐτὴν εἶναι, ἄλλα καὶ ἀκριβεστάτην καὶ μάλιστὰ εἰδῶς, ἄλλα καὶ τῶν χαλεπῶν γνωστικὴν, ἄλλα καὶ πάντα εἰδῶς ὡς ἐνδέχεται, ἄλλα καὶ διδασκαλικήν. τῶτοις ὅν φησὶ προχρώμε- νος ὡς ἔνεστιν ἴσως καθ' ἑκάστον αἰτίαν ἐπιστὶ δεικνύσαι τὴν γνωσι- κὴν αὐτῆς σοφίαν ὅταν(°). καθ' ὅσον μὴ γὰρ ἡ σοφία ἡγεμονι- κωτάτη τέ ἐστι καὶ ἀρχιτεκτονικωτάτη ἐπιστήμη, καὶ καθάπερ δέ- σπαινα τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ἢ τῆς τέλους ἂν γινώσκιν εἴη. τῷτο γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν χάριν τᾶλλα. πρὸς γὰρ τὸ τέλος ὁρῶντες ἐπι- τάσσουσιν ὃ δεῖ ποιεῖν. ἀρχικωτάτη ὅν καὶ τελειοτάτη καὶ ἀρίστη ἢ τῆς ἀρίστη τῶν αἰτίων γινώσκιν, τοῦτον δὲ καὶ χάριν τὰ ἄλλα. καὶ 15 μὴ ὅν τῷτο δόξει ἡ σοφία εἶναι τῆς τέλους γνωστικὴ. Alex.

(°) διότι τὴν ὑγίειαν τελικὸν φάμεν αἰτίαν, καὶ πάντα τὰ 996 δ ἄλλα δι' αὐτὴν γίνεσθαι, οἷον ποιμεντάριοι, ἐφέστις βοτανῶν διάφοροι, 10 ὅργανα, τρῆλλα καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἕνεκα τῆς ἰατρῆς παρα- λαμβάνεσθαι. Asclep.

"ἢ — τοιαύτη." καθ' ὅσον, φησὶ, πάλιν ἡ σοφία ἐρρήθη τῶν 996 δ πρώτων αἰτίων εἶναι γνωστικὴ καὶ τῶν μάλιστὰ ἐπιστητῶν, καὶ τῷτο 13 πάλιν δόξει ἡ τῆς εἰδῶς τῆς τοιαύτης αἰτίας γινώσκιν σοφία εἶναι. εἰπὼν τε πρῶτον περὶ τῆς ὡς τέλους αἰτίαν τῆς ἐν πρακτοῖς, δεύτε- ρον εἶπε περὶ τῆς ὡς τέλους αἰτίαν τῆς ἐν τοῖς θεωρητικοῖς. ὅτι δὲ τὸ εἶδος μάλιστὰ γνωστόν, δεικνύσι διὰ τῆς ἐπὶ πάντων τότε λέγεσθαι ἐπιστήμην, ὅταν τὸ εἶδος εἰδῶς τίς τινός καὶ τὴν τοιαύτην αἰτίαν. "πολλαχῶς γὰρ ἐπισταμένων τὸ αὐτὸ μᾶλλον μὴ εἰδέναι φαμὶ τὸν τῷ εἶναι γνωρίζοντα τί τὸ πρᾶγμα ἢ τῷ μὴ εἶναι." δεικνύς ὅτι ὁ τὴν καὶ τὸ εἶδος αἰτίαν τῆς ἐπιστήμης γνωρίζων μάλιστὰ οἶδεν αὐτό, λαμ- βάνει πρῶτον μὴ ὅτι μᾶλλον ἴσμεν τὸ προκείμενον, ὅταν ἐκ τῶν ὑπάρχοντων αὐτῷ εἰδῶμεν ἢ ὅταν ἐκ τῶν μὴ ὑπάρχοντων. τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ τῷ μὴ εἶναι. γίνεσθαι γὰρ τινες καὶ διδασκαλῆς καὶ λόγοι τινῶν ἐξ ἀποφάσεως, ἧτις γινώσκιν ἐκ τῆς μὴ εἶναι εἴη ἂν. ὁ γὰρ τὸ σημείον ὁρίζόμενος τῷ μὴ ἔχειν μέρος, τῷ μὴ εἶναι γνωρίζει αὐτό, καὶ ἐκ τῆς μὴ ὑπάρχοντος αὐτῷ τὴν ἀπόδοσιν τῆς λόγῳ ποιεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λέγων συμβεβηκός εἶναι ὁ μήτε ὅρος ἐστὶ μήτε γέ- νος μήτε ἴδιον, ὑπάρχει δὲ τῷ πρᾶγματι, ἐκ τῆς μὴ εἶναι ὀρίζεσθαι. αὐτὸς δὲ ὁ λέγων ὁ οἷον τε ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὅτος τῷ εἶναι γνωρίζει τὸ συμβεβηκός. ἐκ γὰρ τῆς ὑπάρχοντος αὐτῷ. τῶν δὲ τῷ εἶναι γνωρίζοντων μάλιστὰ εἰδέναι λέγομεν τὸν τί ἐστὶ τὸ πρᾶγμα εἰδῶς ἢ τὸν ὅτι αὐτῷ συμβεβηκεν. ἑκάστον δὲ ἐστὶ τῷτο ὃ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος, ὡς ἐξ οἷον τὸ εἶδος εἰδῶς μάλιστὰ οἶδεν αὐτό. εἰ δὲ ἢ μὴ τῆς εἰδῶς καὶ ταύτης τῆς αἰτίας γινώσκιν μάλιστὰ

6. ὁ ποῖον Α. || 8. τὰ δ' ταδί Α. || 24. δόξας Α.

20 et 22. πάλιν] πᾶσα Α. || 28. ὁ τὴν] τὰ C. || 37. ὀρίζεται Α. || 38. αὐτῷ αὐτὸ καὶ C. || 41. συμβεβηκε, τὸν γὰρ ἀπὸ τῆς εἰσίας γνωρίζοντα αὐτὸ οἱ δὲ ἀπὸ τινος συμβεβηκότος. ἑκάστον C.

ἐστὶν ἐπιστήμη τῷ πράγματι, ἢ δὲ μάστις ἐπιστήμη σοφία, εἴη
 ἂν καὶ τὸν πάλιν ἐν λόγον σοφία ἢ τῆς καὶ τὸ εἶδος αἰτίας ἐπι-
 στήμη. Alex. 996 b
 18. "ἔτι — ἕκαστον." τὸ καταλλήλον ἐστὶ τῆς λέξεως. ἔτι δὲ καὶ
 ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ εἰδέναι ἕκαστον τότε οἰόμεθα ὑπάρχειν ὡς ἀπο-
 δείξεις εἰσὶν, ὅταν εἰδῶμεν τὸ τί ἐστίν. τὸ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις εἶπεν
 ὡς ἴσον τῷ ἐν πᾶσιν ὡς εἰσὶν ἀποδείξεις. ὅτι δὲ ἡ τῆς εἰδῶς γνῶ-
 σις μάστις γνῶσις ἐστὶ τῷ πράγματι, δείκνυσιν διὰ τὸ καὶ ἐν ταῖς
 ἀποδείξεσι τότε ἡμᾶς οἰεῖσθαι ἀποδείξιν ἔχειν τὸ προκειμένον, ὅταν
 εἰδῶμεν ἐν λόγον καὶ ἐν ὁρισμὸν τὸ προκειμένον, καὶ διὰ τὸ ὁρισμὸν
 τὸ δεικνύμενόν τινα ὑπάρχειν δείκνυσιν ὑπάρχον αὐτῷ, τότε ἡγού-
 μεθα τὴν κυριωτάτην ἀπόδειξιν ἔχειν αὐτῷ. οἷον τί ἐστὶ σελήνης
 ἐκλείψις τότε ἴσμεν, ὅταν μάθωμεν ὅτι ἀντίφραξις γῆς ἐστὶν ὁ
 ὁρισμὸς τῆς ἐκλείψεως. ὁμοίως καὶ τί ἐστὶ τετραγωνισμὸς εὐθυ-
 γράμμων τότε ἴσμεν, ὅταν μάθωμεν ὅτι μέσης εὐρείας. ἀπὸ γὰρ
 τῆς μέσης τὸ ἀναγραφόμενον τετράγωνον ἴσον τῷ εὐθυγράμμῳ.
 μέση δὲ δὴ πρὸς μείζονα καὶ τῆς ἐλάττωτος ἐστὶ τῶν τῶν εὐθυγράμμων
 πλευρῶν, ἐλάττων δὲ τῆς μείζονος, ἀπὸ γὰρ τῆς ἀναγραφόμενον τε-
 τράγωνον ἴσον ἐστὶ τῷ δοθέντι εὐθυγράμμῳ. ὁ γὰρ μὲν τῆς αἰτίας
 ὁρισμὸς ἀποδείξεις θέσει διαφέρουσα, ὡς ἐν τοῖς Ἰστέροις Ἀναλυτι-
 καῖς (2 10) ἔδειξε. id. 996 b
 22. "περὶ — πράξεις." δείξας ὅτι δύνασθαι σοφία εἶναι καὶ τὴν τῆς
 εἰδικῆς αἰτίας γνῶσιν, νῦν ὅτι καὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας γνῶσιν
 δύνασθαι ἢ σοφία εἶναι δείκνυσιν. ἐν γὰρ πᾶσι τοῖς γιγνομένοις καὶ
 πραττομένοις καὶ ὅλως μεταβάλλουσιν αἰτίον τῆς γνώσεως αὐτῶν ἢ
 τῆς ποιητικῆς γνῶσις αἰτίον, ὅπερ ἐστὶν ὁθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως.
 τότε γὰρ ἴσμεν τὴν αἰτίαν τῆς Τρωϊκῆς πολέμου, ὅταν εἰδῶμεν ὅτι
 διὰ τὴν τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴν, ὅπερ ἐστὶν ἀρχὴ καὶ αἰτία τῆς πολέμου,
 καὶ τότε ἴσμεν τὴν αἰτίαν τῆς μάχης, ὅταν τὴν λοιδορίαν γνῶμεν
 ἥτις ἤρξατο τῆς μάχης. εἰπὼν δὲ περὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας ἐπὶ
 νεγκε "τὸτο δὲ ἕτερον καὶ ἀντικείμενον τῷ τέλει," καὶ τὸτο λέ-
 γων ἀντικείμενα ταῦτα τὰ αἰτία. . . ἀντικείμενα εἶναι, ἐπὶνεγκε
 τὸ "ὥς ἄλλης ἂν δόξειεν ἐπιστήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων
 τῶν ἕκαστον," ὅπερ ὁδομῶς καταλλήλον εἶναι δόξει τῷ προκει-
 μένῳ. πρὸκειται γὰρ αὐτῷ ζητῆσαι, εἰ μὴ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης
 ἐστὶν ἢ γνῶσις ἀπάντων τῶν αἰτίων, τὴν τίνος τῶν αἰτίων γνῶσιν
 χρὴ σοφίαν καλεῖν. εἰτα ἔδειξεν ὅτι ἐστὶ πως καὶ τὰς περὶ τῆς
 σοφίας προλήψεις σοφίαν λέγειν τὴν τε τῆς καὶ τὸ τέλος αἰτίας γνῶ-
 σιν καὶ τὴν τῆς καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν τῆς καὶ τὸ ποιητικόν. οἷς δειχθεῖσιν
 ἀκόλουθον ἦν ἐπενεγκεῖν τὸ πλείους τὰς σοφίας ἔσεσθαι. δεῖ ὅν τῷ
 εἰρημένῳ ἀκρίβως ὡς ἴσον δυναμένῳ τῷ ὥς ἄλλης ἂν σοφίας καὶ

ἄλλης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων ἕκαστον καὶ ὁ μίας ἢ σο-
 φία, εἴη μὴ μίας καὶ ἐπιστήμης τὸ τὰς αἰτίας θεωρῆσαι, ἢ δὲ ἕκαστον
 τῶν τριῶν θεωρητικῆς σοφία. δύνασθαι τὸ "ὥς ἄλλης ἂν δόξειεν
 ἐπιστήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων τῶν ἕκαστον" μὴ ὡς
 τοῖς νῦν εἰρημένοις ἀκόλουθον ἐπενεγκεῖν ἀλλ' ὡς τοῖς πρώτοις
 προειρημένοις συνάπτων τὴν ἄλλην ἄλλης αἰτίας ἐπιστήμην γνωστικὴν
 εἶναι. ἢ προειπὼν περὶ τῆς ποιητικῆς αἰτίας ὅτι ἕτερον τὸτο καὶ
 ἀντικείμενον τῷ τέλει, περὶ τῶν ἐπὶνεγκεν ὅτι οἷον ἐστὶν ἐναν-
 τία, διὰ τὸτο ὁ τῆς αὐτῆς ἀλλὰ ἄλλης ἐπιστήμης ἔσαι ἕκαστον τῶ-
 νων τῶν αἰτίων γνῶσις (1). ἢ ἀμεινον γεγράφθαι "ὥς ἕκ ἄλ-
 λης ἂν δόξειεν ἐπιστήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων τῶν ἕκαστον" τοῖς
 προειρημένοις. διὰ τὸτο γὰρ ὅτι ἐδόθη αὕτη τῶν αἰτίων πάντων
 γνωστικὴ εἶναι, ὅτι μὴ ἐναντία, εὔρε δὲ ἐναντιότητα ἐν τοῖς αἰτίοις
 τῷ τελικῷ καὶ τῷ ποιητικῷ. ἔτι δὲ καὶ διὰ τὰ ἄλλα τὰ εἰρημένα
 πρὸς τὸ μὴ εὐλόγον εἶναι πλείους ἐπιστήμας εἶναι περὶ τὴν γνῶσιν
 τῶν αἰτίων, ἐπιφέρει ἂν ὅτι καὶ τὰ προειρημένα ὅτι ἄλλης καὶ ἄλλης
 ἐπιστήμης ἢ τῶν αἰτίων τῶν ἕκαστον γνῶσις. εἴη δ' ἂν ἅμα δεδειγμέ-
 νον καὶ ὅτι τῆς σοφίας οἰκείος ὁ περὶ τῶν αἰτίων ἀπάντων λόγος.
 σημειωτέον δὲ ὅτι δι' ὧν νῦν εἴρηκε πάλιν ἐμνημόνευσε τὸ Α τῆς
 μείζονος. ἐν ἐκείνῳ γὰρ ἐξέθετο τὰς περὶ τῆς σοφίας κοινὰς προλή-
 ψεις. μνημονεύσας δὲ τῶν τριῶν αἰτίων καὶ δείξας καὶ τί δύνασθαι
 ἢ ἕκαστον τῶν γνωστικῆς ἐπιστήμης σοφία εἶναι ἢ ζητούμενη νῦν,
 ἕκαστον τῆς καὶ τὴν ὕλην αἰτίας ἐμνημόνευσεν ὡς τῆς ἐκείνων τῶν
 αἰτίων γνώσεως κυριωτέρας καὶ μᾶλλον ἐπιστήμης ὕλης τῆς ὕλης.
 κυριώτερον γὰρ ἐκεῖνο καὶ μᾶλλον αἰτίον. ἢ γὰρ ὕλη ἐν τοῖς ἐξ αὐτῆς
 γινομένοις ἐν τῷ ὅτι ἂν ἀνευ λόγον ἔχειν δοκεῖ. id. 996 b
 (1) καταντήσαντες ὅν εἰς τὸν ὁρισμὸν παυόμεθα τῆς ζητή-
 σεως. τὸτο δὲ τὸ εἰδικόν ἕτερόν ἐστι καὶ ἀντικείμενον τῷ τέλει, ἐπεὶ
 τὸ τέλος πράξεων ἐστὶ τὸ εἶδος θεωρίας, ὡς πολλάκις μεμαθή-
 καμεν. ἢ ἀρχὴ τῆς θεωρίας γίνεσθαι τέλος τῆς πράξεως, καὶ τὸ τέ-
 λος τῆς πράξεως ἀρχὴ τῆς θεωρίας. "ὥς ἄλλης ἂν δόξειεν ἐπι-
 στήμης εἶναι." ὁ Ἀλέξανδρος "ὅτι ἄλλης" γράφει. φησὶ γὰρ ὅτι
 εἰ ταῦτα ὅπως ἔχει, ὅτι ἄλλης ἂν δόξειεν εἶναι ἐπιστήμης τὸ θεω-
 ρῆσαι τῶν αἰτίων τῶν ἕκαστον, ἀλλὰ μίας καὶ τῆς αὐτῆς, ἐπειδὴ
 ἕκαστον αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ πρὸς τούτοις καὶ συνευγμέναι ἀλ-
 λήλως ὑπάρχουσι. καὶ μὴ γράφει δὲ "ὅτι ἄλλης" δυνατόν ἐστιν
 ἵστασθαι. ὥς ἄλλης ἂν δόξειεν ἐπιστήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν
 αἰτίων τῶν ἕκαστον, ὅπερ ἐστὶν ἀτοπον. ἵνα ἔξωθεν ὑπακύ-
 σωμεν τὸ ὅπερ ἐστὶν ἀτοπον διὰ τὰ εἰρημένα, ὅτι ὁ δυνατὸν πλείο-
 νας εἶναι ἐπιστήμας τῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ μίαν, ὡς ὁ λόγος ἔδειξεν.
 Asclep.

2. πάλαι A. || 10. ὁρισμὸν εἰδῶμεν τῆ C. || 17. δὴ πρὸς C. || 23. νῦν om C Asclep. || 32. τὰ om V. || inter v. αἰτία et ἀντικείμενα
 lacunam 20 litterarum A. καὶ A in mg. ταῦτα τὰ αἰτία ὅτι τὸ μὲν προὑπάρχει, τοῦτον γὰρ τὸ ποιητικὸν αἰτίον, τὸ δὲ ὕψερρον ἐπιγίνεται. ὥς ὅτι
 ἐστὶν ἄλλης ἐπιστήμης Asclep. || 33. εἶναι τῷ θεωρῆσαι V. || 38. λέγει ACV. || αἰτίας V. || 39. τὸ prius om V. || 40. ἵστασθαι] εἶναι A. || 41. τῷ
 om V.

1. τῶν αἰτίων τῶν C. || 3. δυνατόν ὅν A. || 8. ἐπενεγκῶν A. || 9. τοιαύτης B. || ἑκατέρω ACL. || 11. τοῖς προειρημένοις] ἕκαστον A. || 13. εὐρῶν
 ACL. || 15. παρὰ C. || 18. ὅτι καὶ V. || 22. εἶναι καὶ ζητούμενη C. || 26. τὸν τῶν ὧν ὅτι C.

996 b "ἀλλὰ — ἐστίν." ἦν δεύτερον τῆτο ἐν οἷς ἐξηριθμήσατο ὡς
 26. ἀπορηθισομένοις, τὸ περὶ τῶν ἀξιωμαίων, αἱ εἰσιν ἀποδείξεων
 ἀρχαί, αἱ καὶ κοινὰς δόξας λέγει τῷ πάντας ἀποδεικνύοντας προ-
 χρῆσθαι αὐτοῖς. εἶπε δὲ αὐτά, ὅτε ἐμέμνητο τῆς ἀπορίας (c. 1
 p. 995 b 8), ἀρχὰς [ἐξ ὧν περὶ τούτων] "ἐξ ὧν δεικνύσιν πάν-
 τες." ζητεῖ δὲ πότερον περὶ τούτων τῆς αὐτῆς ἐστίν εἰδέναι ἢ καὶ
 περὶ τῶν τῆς ὑσίας καὶ τῆς ὄντος ἀρχῶν, ἢ ἄλλης, ὡς εἶναι πλείους
 ἐπισήμας περὶ τῶν ἀρχῶν, ἄλλην μὲν τούτων ἄλλην δὲ τῶν τῆς
 ὑσίας. καὶ εἰ διαφεροσὺν ἐπισημῶν ἢ τῶν ἀρχῶν γνώσις τῶν τε
 τῆς ὑσίας καὶ τῶν τῆς ἀποδείξεως, ποτέραν χρὴ καὶ τὴν περὶ ποῖα
 αἰτία καὶ ἀρχὰς ποῖας καταγνομένην σοφίαν καλεῖν. ἀπορεῖ δὲ
 περὶ τούτων, καὶ πρὸς γε τὸ μὴ εἶναι τῆς αὐτῆς ἐπισήμας περὶ τε
 τούτων καὶ περὶ ἐκείνων διαλαμβάνειν πρώτη ἐπιχειρήσει τοιαύτη
 χρᾶς. εἰ πᾶσαι ὁμοίως αἱ ἀποδεικτικαὶ ἐπισήμαι χρωῖντο τοῖς ἀξιω-
 μασι καὶ τὰ οἰκεῖα ἀποδεικτικά, καὶ μὴ πᾶσαι περὶ αὐτῶν λέγουσιν,
 ὅδε μὲν τῶν ὁμοίως αὐτοῖς χρωμένων ἐρεῖ περὶ αὐτῶν (*). ἀλλὰ
 μὴν τὸ πρῶτον. πᾶσαι τε γὰρ αὐτοῖς χρωῖντο, ὥσπερ καὶ ἡ περὶ τὰς
 τῆς ὑσίας ἀρχὰς ὕστα, καὶ ὅς λέγουσι πᾶσαι περὶ αὐτῶν. ὅτε γὰρ
 γεωμετρία περὶ αὐτῶν ὅτε μουσική λέγει, καίτοι χρωμέναι αὐτοῖς.
 τὸ ἄρα δεύτερον. ἢ ὅτως. εἰ ὁμοίως πᾶσαι ἐπισήμαι περὶ τὰ
 ἀξιώματα ἔχουσι ὡς καὶ ἡ περὶ τὴν ὑσίαν, ἢ πᾶσαι περὶ αὐτῶν
 ἐρῶσιν ἢ ὅδε αὐτή. ἀλλὰ μὴν ὁμοίως πᾶσαι ἔχουσι περὶ αὐτῶν
 ὡς αὐτή, καὶ ὅς πᾶσαι περὶ αὐτῶν λέγουσιν, ὥς ὅδ' ἂν ἡ περὶ τῆς
 ὑσίας λέγοι. εἰ δὲ τῆτο, ὅχι ἡ αὐτὴ περὶ τε τῆς ὑσίας καὶ τῶν
 ἀξιωμαίων. ὡς γὰρ τῶν ἄλλων τῶν χρωμένων αὐτοῖς ὁμοίως
 ταύτη ὅχι ἐστίν οἰκεῖον τὸ περὶ αὐτῶν λέγειν, ὅτως ὅδε ταύτης ἂν
 εἴη, ἐπεὶ τῶν ὁμοίως μὲν ὁποιασὺν ἐστίν, ἀπασῶν δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι (*).
 διὰ τί μὴ ἐνδέχεσθαι ἀπασῶν; ἢ ὅτι καὶ ἡ ἐπισήμη τῶν καθ' αὐτὴν
 ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ ἐστίν ἀποδεικτική, ὧν δὲ τὰ ὑποκει-
 μένα ἕτερα, τούτων καὶ τὰ δεικνύμενα. ὅς γὰρ οἷον τε τὰ αὐτὰ καθ'
 αὐτὰ ὑπαρχεῖν τοῖς διαφέρουσι, διὸ ὅδε τὰ ἀξιώματα καθ' αὐτὰ
 ὑπαρχεῖν τοῖς πᾶσαις ταῖς ἐπισήμαις ὑποκειμένοις. εἰ δὲ μὴ τῆτο,
 ὅδ' ἂν οἶαί τε εἶεν πᾶσαι ἀποδεικνύναι αὐτά. ἐπιχειρήσας δὲ
 πρῶτον τὸ μὴ εἶναι μιᾶς ἐπισήμας περὶ τε τῶν τῆς ὑσίας ἀρχῶν
 εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἀξιωμαίων, αἱ εἰσιν ἀποδείξεως ἀρχαί, ἐξῆς
 997 α ὅτι μὴδὲ ἐστὶ τῶν ἀξιωμαίων ἐπισήμη τις ἐπιχειρεῖ, λέγων "ἅμα
 2. δὲ καὶ τίνα τρόπον ἔσαι αὐτοῖς ἢ γνώσις; τί μὲν γὰρ ἕκαστον τούτων
 τυγχάνει ὅν καὶ νῦν γνωρίζομεν." ἐστὶ δὲ ὃ λέγει τοιοῦτον. ἦτοι δι'
 ὁρισμῶ τι ἐπιστάμεθα ἢ δι' ἀποδείξεως. καὶ τῶν ἀξιωμαίων δὴ
 εἰ ἐστὶν ἐπισήμη, ἀποδεικτικὴ περὶ τινὸς ἂν εἴη τῶν ὑπαρχόντων
 αὐτοῖς. ἀλλὰ τὸ μὲν τί ἐστὶν ἕκαστον αὐτῶν γνώριμον πᾶσιν αὐτό-

θεν. χωρὶς γὰρ ἐπισήμας γνώριμον τι σημαίνει τὸ ἐπὶ παντός, ἢ ἡ
 κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις, καὶ τί σημαίνει τὸ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ
 ἀλλήλοις εἶναι ἴσα. ὡς γὰρ γνωρίμοις αὐτοῖς πᾶσαι αἱ ἐπισήμαι
 χρωῖντο, ὅδ' ἐνδεόμεναι τῆς διδασκασίας ἐπισήμας. ὥς τε μὲν τί ἐστὶν
 5 ἕκαστον τούτων ὅχι ἔσαι τις ἐπισήμη μὴ ἀφωρισμένη. εἰ δὲ ἐστὶν
 ἀπόδειξις περὶ αὐτῶν καὶ ἐπισήμη τις ἀποδεικτική, δεήσει τὰ ἀξιω-
 ματα εἶναι τε αὐτῶν τὰ μὲν πάθη, τούτῃ τὰ ἀποδεικνύμενα αὐτοῖς
 ὑπαρχεῖν (τὰ γὰρ καθ' ἑαυτὰ ὑπαρχόντα, ἅπερ ἐστὶ τὰ ἀποδει-
 κτικά, πάθη εἶπε), τὰ δὲ τίνα ἀξιώματα, δι' ὧν τὰ ὑπαρχόντα
 αὐτοῖς καθ' ἑαυτὰ ἀποδεικνύονται, ἀξιώματα λέγων τὰς ἀναποδεί-
 κτας καὶ ἀμέσους προτάσεις. τὸ δὲ "περὶ πάντων γὰρ ἀδύνατον ἀπό-
 997 α δεῖξιν εἶναι" εἶπεν ὡς ἀκόλουθον τῷ "δεήσει τι γένος εἶναι ὑποκει-
 μένον, καὶ τὰ μὲν πάθη τὰ δὲ ἀξιώματα αὐτῶν." τούτῳ γὰρ ἀκόλου-
 θον τὸ "περὶ πάντων γὰρ ἀδύνατον ἀποδείξιν εἶναι." περὶ γὰρ τῶν
 καθ' ἑαυτὰ ὑπαρχόντων τῷ ὑποκειμένῳ τῇ ἐπισήμῃ, αἱ πάθη
 εἶπεν, αἱ ἀποδείξεις, ἀλλ' ὅς περὶ πάντων, ὅδ' ἐστὶν τῶν τυχόντων,
 ἀλλ' ὅδ' ἐστὶν λαμβανομένων πρὸς τὴν τινὸν δεῖξιν οἷον τε πάντων
 ἀποδείξιν εἶναι. τὸ δὲ ἐξῆς τὸ "ἀνάγκη γὰρ ἐκ τινὸν εἶναι καὶ περὶ
 τι καὶ τινῶν τὴν ἀπόδειξιν" συνάπτει τῷ "δεήσει τι γένος εἶναι τὸ
 20 ὑποκείμενον, καὶ τὰ μὲν πάθη τὰ δὲ ἀξιώματα αὐτῶν." διὰ μέσθ
 δὲ εἶρησεν διὰ τὰ ἀξιώματα τὸ "περὶ πάντων γὰρ ἀδύνατον ἀποδεί-
 ξιν εἶναι." καὶ ἐστὶ τὸ μὲν "ἐκ τινὸν" τῶν ἀξιωμαίων ἢ δεῖξις δη-
 λωτική, τὸ δὲ "περὶ τι" τῷ ὑποκειμένῳ γένει, ὃ δεικνύται τι
 ὑπαρχόν ἢ μὴ ὑπαρχόν, τὸ δὲ "τινῶν" τῶν ἀποδεικνυμένων ὑπαρ-
 25 χεῖν ἢ μὴ ὑπαρχεῖν τῷ ὑποκειμένῳ, αἱ εἶπε πάθη. τὸ δὲ "ὥς
 συμβαίνει πάντων εἶναι γένος ἐν τι τῶν δεικνυμένων" ἴσον ἂν εἴη
 τῷ ὅτως τε συμβῆσθαι, εἰ ἐστὶν ἀπόδειξις περὶ τῶν ἀξιωμαίων
 καὶ ἐστὶν ἐν τι γένει καὶ μία τις φύσις ὑποκειμένη, τὰ ἀξιώματα
 πάντα τὰ ἀποδεικνύμενα διὰ τῶν ἀξιωμαίων μιᾶς φύσεως εἶναι,
 διότι πᾶσαι αἱ ἐπισήμαι καὶ ἀποδείξεις διὰ τῶν ἀξιωμαίων δει-
 κνύσιν τὰ προκείμενα, τὰ δὲ ἀξιώματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φύ-
 σεως, τὰ δὲ τῆς αὐτῆς φύσεως ἀλλήλοις ὄντα μιᾶς τινὸς φύσεως
 ἐστὶ δεικτικά. εἴτε ἐκ τῶν καθ' ἑαυτὰ ὑπαρχόντων αἱ ἀποδείξεις,
 μιᾶς φύσεως καθ' αὐτὰ ὑπαρχεῖν ἀνάγκη τὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς
 φύσεως ὄντα ἀλλήλοις. ἐν δὲ γένει εἶπεν ἀντὶ τῆς μίαν φύσιν.
 ἢ τὸ λεγόμενον ἐστίν, εἰ ἐστὶν ἐπισήμη τις καὶ ἀπόδειξις τῶν ἀξιω-
 30 μάτων, δεήσει τι εἶναι γένος ὑποκείμενον αὐτοῖς. πᾶσα γὰρ ἀπό-
 δεξις καὶ πᾶσα ἐπισήμη ἀποδεικτικὴ περὶ τι γένος ὠρισμένον καὶ
 πᾶν τὸ ἀποδεικτὸν γένει τινὶ ὠρισμένῳ ὑπαρχεῖ. καὶ τοῖς ἀξιωμα-
 40 σιν ἄρα, εἰ ἐστὶν ἀποδεικτὰ καὶ ἐστὶν ἐπισήμη τις αὐτῶν ἀπο-
 δεικτική, ὠρισμένον τι γένος ὑποκείσθαι ὃ δεικνύσθαι ὑπαρχόντα.

5. ἐξ — τούτων dele. || ἐξ ὧν om C. || 9. καὶ — 10. ὑσίας om C. || 17. ἢ] αἱ C. || 18. ὕσαι C. || 21. ἢ] αἱ C. || 38 — b 3. apud Asclep. ||
 40. ἐπισήμη, ἦτοι τὸ τί ἐστὶν αὐτῶν ἔσαι δεικτικὴ ἢ ἀποδεικτικὴ, τὴν περὶ τινὸς Asclep.

1. ἐπὶ] κατὰ Asclep. || ἡ κατάφασις ἢ om Asclep. || 5 — 14. apud Asclep. || 7. εἶναι τὰ ποτὲ ἐν τι γένει καὶ μίαν τινὰ φύσιν ὑποκειμένην
 εἶναι τε Asclep. || 9. τίνα ἄλλα ἀξιώματα Asclep. || 11. δὲ om F. || 17 — 37. apud Asclep. || 18. ἀποδείξεις C. || 20. διὰ — 22. εἶναι om
 Asclep. || 22. δηλωτικὴν Asclep. || 27. εἶπερ Asclep. || 33. εἰ δὲ ἐκ Asclep. || ὑπαρχουσιν Asclep. || 34. ὑπαρχεῖ Asclep. || 36. ἢ — ἐστὶν om
 Asclep. || 37. εἶναι τι γένος Asclep. || 39. ὠρισμένον Asclep.

πᾶσα γὰρ ἀποδείξις γένει τινὶ καὶ φύσει ὑποκειμένη μιᾷ δεικνυσιν ὑπάρχοντα ἀποδείκνυσιν, ἃ εἶπεν αὐτὸς πάθῃ, διὰ τινων ἀξιωμαμάτων, δι' ὧν αἱ ἀποδείξεις, τῶν αὐτῶν ἀμέσως προτάσεις καὶ ἀναποδείκτους. εἰ γὰρ δεῖ μὴ δι' ἀξιωματῶν δεικνύσθαι τὰ δεικνύμενα, δεικνύοιτο δὲ καὶ τὰ ἀξιώματα, ἐπ' ἀπειρον ἂν προίτοι, ὅτω δὲ ὅθεν ἀποδεικτικὸν ἂν εἴη· ὅ γὰρ πάντα ἐστὶν ἀποδεικτικά. ὡς ἐνῆν καὶ αὐτὸν χρῆσθαι ἀποδείξαι ὅτι μὴ ἐστὶν ἀποδείξεις τῶν ἀξιωματῶν. ὅτι δὲ ταῦτα δεῖ τὰ εἰρημένα ὑπάρχειν ἐν πάσῃ ἀποδείξει, ἐδήλωσε καὶ διὰ τῆς ἐπενεγκῆς "ἀνάγκη γὰρ ἐκ τινων εἶναι," δι' ὧν δεικνύσθαι καὶ περὶ τι εἶναι, ὅ γὰρ ἀποδείξεις, καὶ τινῶν τὴν ἀπόδειξιν, 10 αὐτῶν τῶν ἀποδεικνυμένων. ἀλλὰ εἰ τοῖς ἀξιώμασιν ἐν τι γένος ὑπόκειτο, πᾶσι τοῖς ἀποδεικνυμένοις καὶ πάσαις ταῖς ἐπισήμαις ἐν καὶ ταῦτ' ἐγένος ὑποκείμενον ἔσται. ὁ γὰρ χρώμενός τινι πρὸς ἀπόδειξιν, ὁ γένει τινὶ καὶ φύσει μιᾷ καθ' αὐτὴν ὑπάρχει, καὶ περὶ ἄλλο αὐτῷ χρῆσθαι ἢ περὶ ἐκεῖνο ὡς ὑπάρχει καθ' αὐτό. ὅ γὰρ διὰ τῆς τυχόντος 15 τῆς τυχόντος δεικνύσθαι. ὅτε γὰρ ὁ τοῖς ἐν γεωμετρίας δεικνυμένοις χρώμενός τις πρὸς ἄλλο τι αὐτοῖς χρῆσθαι ἢ πρὸς τὰ γεωμετρικά ὑποκείμενα, ὅτι τῶν ὑπάρχει καθ' αὐτά. ὅτε ὁ ἐν τοῖς μουσικοῖς τινὶ πρὸς τι ἄλλο ἢ πρὸς τὰ τοῖς μουσικοῖς ὑποκείμενα. διὰ γὰρ τῶν καθ' αὐτά ὑπαρχόντων αἱ τῶν καθ' αὐτά ὑπαρχόντων 20 ἀποδείξεις. καὶ οἱ τοῖς ἀξιώμασι δὴ χρώμενοι πρὸς τὸ γένος ἂν ἐκεῖνο ἐχρῶντο αὐτοῖς, ὡς ὑπάρχει τὰ ἀξιώματα τὰ καθ' αὐτά. ὑπάρχει δὲ ἐν τινι, εἴγε ἐστὶν αὐτῶν ἐπισήμη τις ἀποδεικτική. πᾶσαι δὲ αἱ ἐπισήμαι πρὸς τὰ ἀποδεικνύμενα ὑπ' αὐτῶν χρῶνται τοῖς ἀξιώμασι. πάσαις ἄρα ἔσται τὸ αὐτὸ γένος ὑποκείμενον ταῖς 25 ἐπισήμαις τῶν πάσας αὐτοῖς χρῶνται. ταῦτα δὲ ἐν γένει τινὶ ὑπάρχει, καὶ μὴ οἷόν τε εἶναι πρὸς ἄλλο τι χρῶνται τοῖς τινὶ καθ' αὐτὴν ὑπάρχουσιν ἀποδεικτικοῖς ἢ πρὸς ἐκεῖνο μόνον, ὡς καθ' αὐτὴν ἐκεῖνο ὑπάρχει. εἰ δὲ πάσαις ταῖς ἐπισήμαις τὸ αὐτὸ γένος ὑπόκειτο, καὶ πᾶσαι διὰ τῶν αὐτῶν δεικνύσθαι. διὰ γὰρ τῶν ἀξιωματῶν 30 πᾶσαι ἂν αἱ αὐταὶ εἴεν. Alex.

996b (ε) καὶ φησιν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τὴν ἀντίφασιν ποτε συνα-
29. ληθεύειν ἢ συμψεύδεσθαι. ὡς γὰρ πολλάκις εἴρηται, ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων διαιρεῖ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, καὶ ὡς φησιν ὁ Πλάτων ὡς ὅτι ὅθεν τῶν ὄντων καυχῆσαι ἐκφυγεῖν τὴν ἀντίφασιν. καὶ ταῦτα 35 μὴ οἱ περὶ τῶν Ἀριστοτέλους, εἰδέναι μέντοι χρῆσθαι ὅτι τῶν ἀδύνατων ἐστὶ ποτε ἀληθεύσαι τὴν ἀντίφασιν, συμψεύσασθαι μέντοι γε αὐτὴν ἔκ ἐστὶν ἀδύνατον. ἐπὶ γὰρ τῆς πρώτης ὅτε ἡ κατάφασις ἔχει χώραν ὅτε δὲ ἡ ἀπόφασις, εἴγε ὑπερβέβηκε καὶ τὸ ὄν καὶ πᾶσαν ἔννοιαν ἀνθρωπίνην καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν νοερὰν ἐνέργειαν. καὶ γὰρ λέγει ὁ 40 Πλάτων "ὅτι μὲν ἐστὶν, ἔκ οἶδα, τί δὲ ἐστὶν οἶδα." Asclep.

996b (α) φαμὶ δὲ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν λέγοντες ὅτι τὸ μὴ συνημμέ-
34. νον τῷ συλλογισμῷ ἔρρωται, ἢ δὲ πρόληψις ὁδαμῶς ὕγιως ἔχει.

τὸ γὰρ λέγειν ὅτι αἱ ἀποδείξεις, καθὼς ἀποδείξεις ὑπάρχουσιν, ὅθεν ἀλλήλων διαφέρουσιν, καὶ ὅτι ἀποδείξεσι κέχρηται καὶ αἱ κατὰ μέρος καὶ αἱ πρῶται, ἔκ ἀτοπον. τὸ δὲ λέγειν ἄλλα μὴ ὁμοίαι, διὰ τῆς πάντων ἐστὶν ἀτοπον. ἢ μὴ γὰρ πρώτη ἐπισήμη οἶδε καὶ τὰς ὁσίας τῶν πραγμάτων καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἀποδείξεων, τὰς μὴ ὁσίας διὰ τῶν ὁρισμῶν τὰς δὲ ἀποδείξεις διὰ τῶν ἀρχῶν, διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας ἐν τῇ θεωρίᾳ. αἱ μέντοι γε κατὰ μέρος ἐπισήμαι τὰς μὴ ἀποδείξεις ἴσασιν, τὰς δὲ ἀρχὰς ἔκ ἴσασιν. ἀρκούν γὰρ τῇ δόξῃ τῆς πρώτης φιλοσοφίας. id.

"ἀλλὰ — τῶν." ἐπιχειρήσας πρὸς τὸ μὴ εἶναι τῆς αὐτῆς 997a περὶ τε τῶν τῆς ὁσίας ἀρχῶν καὶ περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν εἰπεῖν ἄλλ' 11. ἑτέρας, ἔξωθεν δὲ προσεπιχειρήσας ὅτι μὴδὲ ἐστὶν ἀποδεικτικά, ἐφεξῆς ταύτῃ συνεχῇ ἀπορίαν ἀπορεῖ. ζητεῖ γάρ, ποτέρα αὐτῶν ἐστὶ σοφία καὶ ποτέρα κυριωτάτη καὶ ποτέρα πρότερον, ἢ περὶ τὰς τῆς ὁσίας ἀρχὰς ἢ ἢ περὶ τὰς τῆς ἀποδείξεως. καὶ ὅτι δὴ εὐλογον εἶναι λέγειν τοιαύτην τὴν περὶ τὰ ἀξιώματα, ὅτως ἐπιχειρεῖ. εἰ ἢ περὶ τὰ πρῶτα πρώτη, τὰ δὲ ἀξιώματα πρῶτα, ὁ ἔδειξε διὰ τῆς εἰπεῖν ὅτι καθόλου. τὰ γὰρ καθόλου πρῶτα τῶν ὑφ' αὐτὰ δέδεικται τῇ φύσει ὄντα, τοιαῦτα δὲ τὰ ἀξιώματα, κοινὰ πάντων καὶ καθόλου, ἐπεὶ πάντα τὰ δεικνύμενα διὰ τῶν δεικνύσθαι καὶ πάντων ἀρχαὶ ταῦτα. αἱ δὲ ἀρχαὶ πρῶται εἰσὶν ἀρχαί. ὥς καὶ ταύτῃ καθόλου ἢ παραγωγῇ παρὰ τὴν ληθῆναι ἀπλῶς πρῶτα εἶναι καὶ καθόλου τὰ ἀξιώματα. ὅτε γὰρ τὰ κοινὰ τινων ἤδη καὶ καθόλου ἐστὶν αὐτῶν, ὅτε τὰ καθόλου ἀπλῶς καὶ κυρίως πρῶτα. ὥς καὶ ὁ γὰρ περὶ τὰ καθόλου ἀπλῶς πρώτη καὶ τιμιωτέρα. ἔτι δὲ ὅθεν δεικνύσθαι αἱ ἀρχαὶ διὰ τῶν ἀξιωματῶν. ὅθεν γὰρ ἀποδεικτικά. Alex.

"εἴτε — φιλοσόφου." ὅπερ ἠπόρησε πρὸς τὸ τινὸς εἶναι, ἢ γὰρ 997a πασῶν τῶν χρωμένων αὐτοῖς ἢ ὁδεμιᾶς, νῦν δεικνυσιν ὅτι εὐλο- 14. γον τὴν φιλοσοφίαν περὶ τῶν ἀξιωματῶν, αἱ εἰσὶν ἀποδείξεως ἀρχαί, δι' ὧν τὸ ἐν πᾶσι τοῖς ζητημένοις ἀληθὲς πρῶτα δεικνύσθαι, πραγματεύεσθαι, ὁ ἐνεδείξατο διὰ τῆς δεῖξαι ὅτι ἀτοπον τὸ ἄλλον τινὰ λέγειν περὶ τῶν ἀληθῶς καὶ ψευδῶς πραγματεύεσθαι. τὸ δὲ "περὶ αὐτῶν" λέγοιτ' ἂν περὶ τῶν προτάσεων, ἐν αἷς καὶ τὰ ἀξιώματα. τίνος γὰρ ἄλλου τὸ περὶ τῶν ἐν προτάσεσιν ἀληθῶς τε καὶ ψευδῶς διαλαμβάνειν παρὰ τὴν φιλοσοφίαν; δεικνύσθαι δὲ διὰ τῶν ὅτι εἰ καὶ μὴ τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἐστὶ τὸ περὶ ἀποδείξεως καὶ τῶν ταύτης ἀρχῶν διαλαμβάνειν, ἀλλὰ τῆς φιλοσοφίας γε. εἴη δ' ἂν πως διὰ τῶν καὶ τὸ μέρος φιλοσοφίας εἶναι τὴν ἀποδεικτικὴν πραγματείαν τιθέμενον. id.

"ὅλως — ἐπισήμαι." ἐπεὶ τῶν ὁσιῶν αἱ μὲν εἰσὶ νοηταὶ καὶ 997a ἀκίνητοι αἱ δὲ ἐν κινήσει τε καὶ αἰσθηταί, ζητεῖ πότερον περὶ πασῶν 15. τῶν ὁσιῶν μιᾶς ἐστὶ τὸ θεωρεῖν ἐπισήμης, ἢ πλείονων καὶ διαφόρων, καὶ εἰ μὴ μιᾶς, ποίας ὁσίας ἐπισήμης ἡγήτεον τὴν προκειμένην νῦν

3. ἀμέσως et 27. καὶ — 29. ὑπάρχει om C. || 31. ἂν om A.

13 — 20. apud Asclep. || 14. ἢ A. || τὰς τῶν A. || 16. εἰ om Asclep. || 30. δεικνύσθαι C. || 31. τὰ om AC. || 32 — 37. apud Asclep. || 34. διαλέγεσθαι Asclep. || 37. τῶν ἀπλῶς Asclep. || 40 — p. 614 a 2. apud Asclep. || 43. μὴ om Asclep.

ἡμῖν· ἐστὶ δὲ αὕτη ἡ σοφία. τὸ γὰρ μίαν πᾶσων ὑπολαμβάνειν
τῶν ὁσιῶν ἐπισήμην εἶναι ὅ φησιν εὐλογον εἶναι, καὶ δι' ὃ ἐπιφέρει·
εἰ γὰρ μίαν, μία ἂν εἴη καὶ ἡ ἀποδεικτικὴ πάντων τῶν ταῖς ὁσίαις
καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων. πᾶσα γὰρ ἀποδεικτικὴ ἐπισήμη τῶν
τῷ γένει ἐκείνῳ, περὶ ὃ καταγίνετο, καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐστὶν
ἀποδεικτικὴ· ὥστε εἰ καὶ περὶ τῆς ὁσίας μία τις ἐπισήμη, ἐν ἧν τι
γένος εἴη καὶ ἡ ὁσία. εἰ γὰρ ἐνὸς γένους μία ἐπισήμη, καὶ ὅ ἐπισήμη
μία, ἐν γένος τῆτο· εἰ δὲ ἐν γένος καὶ ἡ ὁσία, ἐνὶ δὲ γένει τὰ καθ'
αὐτὸ συμβεβηκότα μιᾶς ἀποδείκνυτο, μία ἂν εἴη καὶ ἡ τὰ ταῖς
ὁσίαις πᾶσαις καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντα ἀποδείκνυστα· ἀποδεικτικῆς
γὰρ ἴδιον τὸ περὶ τι ὑποκείμενον θεωρεῖν τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα
997^a διὰ τῶν ἀξιωμαμάτων τε καὶ κοινῶν δοξῶν. "περὶ ὅν τὸ αὐτὸ γένος"
21. ἀντὶ τῷ περὶ ὅν ἐν γένος, τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα διὰ τῶν
κοινῶν δοξῶν, ταῦτάς τις μιᾶς ἐστὶ τὸ θεωρεῖν τὰ καθ' αὐτὸ συμβε-
βηκότα τοῖς μεγέθεσι, καὶ πάλιν ἐτέρας τὴν ἀριθμῶν, ὥστε καὶ τῶν
ὁσιῶν διάφοροι ἐπισήμαι, ἐπεὶ καὶ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχουσῶν ταῖς
ὁσίαις. δοκεῖ δὲ ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος τὸ ἀτοπον ἐπάγειν· λα-
βὼν γὰρ ὅτι τῆς ἐπισήμης καὶ τὸ τὰ συμβεβηκότα τῷ γένει τῷ ὑπο-
κειμένῳ αὐτῇ ἀποδείκνυναι, ἐπεὶ τῇ ὁσίᾳ πάντα τὰ ἄλλα συμ-
βεβηκε καὶ τὴν λέγοντας μίαν εἶναι τὴν περὶ τὰς ὁσίας ἐπισήμην,
καὶ τῆτος γίνετο μιᾶς περὶ πάντων τῶν ὄντων λέγειν· πάντα γὰρ
τὰ περὶ τὴν ὁσίαν ὄντα τῇ ὁσίᾳ συμβεβηκε. διὰ τῆτο γὰρ καὶ ὅπως
εἶπε, "καὶ γὰρ ἂν ἀποδεικτικὴ μία περὶ πάντων εἴη τῶν συμβεβη-
κότων," ὅκετι τὸ ἐξῆς προσθεῖς αὐτῷ. "περὶ τε γὰρ μιᾶς καὶ ἐξ ὧν
μιᾶς, εἴτε τῆς αὐτῆς εἴτε ἄλλης." τῆτό μοι δοκεῖ τοιοῦτον εἶναι.
εἰπὼν ὅτι εἰ ἐν γένος ἐστὶν ἡ ὁσία ὑποκείμενον, ἔσται μία καὶ ἡ ἀπάν-
των τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῇ ὁσίᾳ ἀποδεικτικὴ ἐπισήμη,
ἐπήνεγκε καθόλου "περὶ τε γὰρ μιᾶς καὶ ἐξ ὧν μιᾶς, εἴτε τῆς αὐτῆς
εἴτε ἄλλης· ὥστε καὶ τὰ συμβεβηκότα, εἴτε αὐταὶ θεωρεῖσιν εἴτε
ἐκ τῶν μιᾶς." εἴη τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἐπισή-
μης τὸ ὑποκείμενον θεωρεῖν τί ποτε ἔστι, καὶ τὰ τῆτω καθ' αὐτὸ
ὑπαρχόντα· ἐκ γὰρ τῶν καὶ ἐν τῶτοις ἐκείνῳ τὸ εἶναι. ἀλλὰ μὴν
ἦς τὸ τὰ καθ' αὐτὰ τινι ὑπαρχόντα εἰδέναι, ταύτης καὶ τὸ ἀποδείκνυ-
ναι τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα ἐκείνῳ. δύνατο δὲ καὶ τὰ "ἐξ ὧν
μιᾶς" εἰρηκεῖν ἀντὶ τῷ καὶ ἐξ ὧν αἱ περὶ ἐκείνου τῷ ὑποκειμένῳ
ἀποδείξεις γιγνόμεναι· διὰ γὰρ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων αἱ
ἀποδείξεις, ἃ δεῖ εἰδέναι τὴν περὶ ἐκεῖνο καταγινόμενον· ὥστε ὅ τὸ
εἰδέναι τὴν ὑποκειμένην φύσιν, τῆτω καὶ τὸ τὰ ταύτῃ ὑπαρχόντα
εἰδέναι καθ' αὐτά· διὰ γὰρ τῶν ἢ γινώσκεις τῆς ὁσίας τῷ προκει-
μένῳ, δι' ὧν καὶ αἱ περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῇ ἀποδείξεις. ἦς δὲ
τὸ ταῦτα εἰδέναι, ταύτης καὶ τὸ τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα συμβε-
βηκότα τῷ γένει τῆτω δείκνυναι, ταῦτάς τις δι' ἀποδείξεως ὑπαρ-

χειν δεικνύμενα αὐτῷ. ὅ γὰρ τὸ εἰδέναι τό τε ὑποκείμενον γένος
καὶ δι' ὧν τὰ τῆτω ὑπαρχόντα δείκνυναι, τῆτω καὶ τὸ ἀποδείκνυναι τὰ
ὑπαρχόντα αὐτῷ· ὅ δὲ τὸ ἀποδείκνυναι τινά, τῆτω καὶ τὸ εἰδέναι.
εἰ γὰρ μία ἐστὶν ἡ περὶ τὸ ὑποκείμενον γένος καὶ τὴν ὁσίαν πραγμα-
τευομένη τῷ ἐν αὐτῷ εἶναι καὶ μίαν τινὰ φύσιν, ἔσται καὶ τὸ πάντα
τῆτω τὰ καθ' αὐτὸ συμβεβηκότα ἀποδείκνυναι, εἴτε πλείονων καὶ
ἄλλης ἢ περὶ τὸ λαμβανόμενον γένος καὶ τὴν ὁσίαν πραγματεύεσθαι
τῷ μὴ εἶναι τινά μίαν φύσιν αὐτῷ· ὅ γὰρ εἰ τινά ὑφ' ἐν τῷ ἀνω-
τέρῳ γένος ἐστὶν, ἥδη περὶ τῶν μιᾶς τὸ θεωρεῖν ἐπισήμης, ἀλλὰ
δεῖ ὁμοειδὲς εἶναι καὶ μιᾶς φύσεως τὸ ἐκάστη ἐπισήμη ὑποκείμενον,
περὶ ὃ πραγματεύετο· πλείονων δὲ καὶ τῶν αὐτῶν ἔσται τὸ καὶ τὰ
ὑπαρχόντα αὐτῷ ἀποδείκνυναι· ὅσαι γὰρ περὶ τὸ ὑποκείμενον, το-
σαῦτο καὶ περὶ τὰ καθ' αὐτὰ τῆτω ὑπαρχόντα καὶ συμβεβηκότα.
τὸ δὲ "ὥστε καὶ τὰ συμβεβηκότα, εἴτε αὐτῷ θεωρεῖσιν εἴτε ἐκ τῶν-997^a
των μία ἴσον ἂν σημαῖνοι τῷ τῶν αὐτῶν ἔσται, ὧν ἡ τε περὶ
τῷ ὑποκειμένῳ γένος θεωρία καὶ ἡ περὶ τὰ δι' ὧν τὰ τῆτω ὑπαρ-
χόντα ἀποδείκνυναι, καὶ ἡ τῶν καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων καὶ ἀποδει-
κνύμενων ὑπαρχεῖν αὐτῷ γινώσκεις. εἴτε ὅν πλείους ἐκείναι ὡς κε-
χωρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων, πλείους καὶ αἱ ταῦτα ἀποδείκνυσθαι, εἴτε ἐκεῖ-
ναι μία ἐκ πλείονων ἐπισημῶν ὡς μερῶν ὅσα, ὅπως ἔξει καὶ ἡ τὰ
καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντα δείκνυναι τῆτω τῷ γένει· μία μὲν γὰρ ἔσται,
ἐκ πλείονων μέντοι ἐπισημῶν ὡς μερῶν ἢ θροισμένη. τῆτο δὲ
προσέθηκεν, ἐπεὶ δοκεῖ ἡ περὶ τὴν ὁσίαν πραγματεία ἅπασα φιλο-
σοφία εἶναι, ὅ μὴν πᾶσα πάσης τῆς ὁσίας ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ μὴ ἄλλο
μέρος αὐτῆς τῆς αἰσθητῆς τε καὶ φυσικῆς, κατ' ἄλλο δὲ τῆς νοη-
τῆς. ὡς δὲ ἐπ' ἀτοπὸν τι ἐπαγαγὼν τὸ μίαν ἔσεσθαι τῶν καθ'
αὐτὸ ὑπαρχόντων τῆς ὁσίας ἀποδεικτικῆς, ἐπαύσατο μὴδὲν ἐπε-
νεγκῶν· ἄλογον γὰρ δοῖται τὴν αὐτὴν ἐπισήμην εἶναι θεωρητικὴν
περὶ τε τῶν τῇ αἰσθητῇ ὁσίᾳ συμβεβηκότων καὶ περὶ τῶν τῇ νοητῇ.
πῶς ὅν ἐχ' ἐν γένος ἡ ὁσία; ἐπιστητῆσαι δ' ἂν τις εἰ περὶ ἐν γένος,
ὅ τὸ κοινόν, ὡς εἶπε, νῦν λέγει, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐν εἶδος καὶ μίαν τινὰ
ὁμοειδῆ φύσιν. ὅτω γὰρ ἡ ἐπισήμη περὶ ἐν γένος, ἐχ' ὅτι μία περὶ
πάντα τὰ ἐκ τῷ αὐτῷ τῷ ἀνωτάτῳ καὶ κοινοτάτῳ γένος, ἀλλ' ὅτι
περὶ τὰ τῷ αὐτῷ εἶδος καὶ λόγῳ κεκοινωνηκότα. δύνατο καὶ ὅπως τις
ἀκούσαι τῷ "περὶ τε γὰρ ὁ μιᾶς καὶ ἐξ ὧν μιᾶς," ὅ γένος μία, ἡ τὸ
τί ἐστὶν ἐκάστη τῶν ὑπ' αὐτὸ καὶ τὴν ὁρισμὸν ζητῶσα, τῆτω μία καὶ ἡ
τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, καὶ ἐξ ὧν ἐστὶν αὐτῇ τὸ εἶναι γνωστικὴ τε καὶ
δεικτικὴ· διὰ γὰρ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐκάστω καὶ τῶν συμ-
βεβηκότων αὐτῷ καθ' αὐτὸ αἱ ἀποδείξεις. μιᾶς δὲ ἐπισήμης τὸ
τὰ καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντα ἐνὶ τινι γένει εἰδέναι· ὅ γὰρ ἡ ὁριστικὴ
μία, καὶ ἡ ἀποδεικτικὴ. τὸ μὲν γὰρ ὅ τὴν ὁσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ση-
μαίνει, τὸ δὲ "εἴτε τῆς αὐτῆς" τό τε ὀρίσασθαι τὸ αὐτὸ καὶ ἀποδείξαι

12 — 14. apud Asclep. || 14. τὰ — 17. ὁσίαις add Asclep. || 30 — 42. apud Asclep. || 31. τῆτω A, om C. || 35. καὶ om C. || 36. γιγνόμεναι om A in lacuna. || 41. τὰ om A. || alterum συμβεβηκότα om A Asclep.

16. τῆτω C, τῶν A. || 17. τῶν] τῷ τῶν F. || 22. ὡς] ἡ AC. || 23. πᾶσα C. || 29. τῶν post τε om F. || 30. ὅν] δὲ F, γ' ἂν C. || εἴπερ ἐν C. || 31. εἶδος] γένος C. || 34. περ C. || 35. ὁμοίας F. || 42 — p. 615 a 12. apud Asclep.

τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα τῷ αὐτῷ τῷ, τῷ τῷ εἰ ἢ αὐτὴ ἐπι-
 στήμη ἐστὶν ὁριστική τε καὶ ἀποδεικτική, εἴτε ἑτέρα ἐστὶ καὶ μὴ μιᾶς
 ἀμφω μόρια. ἀκολουθήσει ἔν τὰ καθ' αὐτὸ συμβεβηκότα τῷ
 αὐτῷ γένει μίαν ἀποδεικνύειν. λέγει γὰρ τὸτο τῇ λέξει τῇ "ὥστε
 καὶ τὰ συμβεβηκότα." ἐνδεῖ γὰρ αὐτῷ τὴν μιᾶς ἔσθαι θεωρεῖν τε καὶ
 5 δεικνύειν. ἦν γὰρ τὸ εἶδέναι τὰ ἐξ ὧν ταύτης τε καὶ τὰ συμβε-
 βηκότα τῷ ὑποκειμένῳ δεικνύειν. εἴτε ἑκατέρω τῶν ἑτέρα
 ἔσθαι τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ θεωρεῖν, ἢ μὴ λαμ-
 βάνουσα ὁριστική, ἢ δὲ ἀποδεικνύουσα ἀποδεικτική, εἴτε καὶ μία τις
 ἐστὶν ἐπιστήμη ἐξ ἀμφοτέρων τῶν τε ὀρίζεσθαι καὶ τὸ ἀποδεικνύειν
 10 συγκειμένη. ὥς γὰρ μία ἢ ὁριστική τε καὶ δεικτική τῷ τί ἦν εἶναι, τῷ
 ἑνός, ἔστω μία καὶ ἢ ἀποδεικτική. γράφεϊ ἔν τισιν ἀντὶ τῷ εἶθ'
 αὐτῷ "εἶθ' αἱ αὐταί." καὶ εἴη ἀντὶ τῷ τὸ λεγόμενον, εἴτε αἱ
 αὐταὶ ἀλλήλαις εἰσὶν, εἴτε ἢ ὁριστική περὶ τῷ αὐτῷ γένους καὶ ἢ ἀπο-
 δεικτική, εἴτε ἔκ εἰς μὴ αἱ αὐταί, μόρια δὲ ἐστὶ μιᾶς, ὥστε ἐξ
 15 ἀμφοτέρων συγκεισθαι τὴν τῷ ὑποκειμένῳ γένους ἐπιστήμην. id.
 997^a "ἔτι — ὑσίας." καὶ αὕτη ἢ ἀπορία προεῖρη) ὑπ' αὐτῷ ἐν τῇ
 25 τῶν ἀποριῶν ἐκθέσει. ὁ δὲ ἀπορεῖ διὰ τῶν, δόξει τῷ προεῖρη-
 997^a μένῳ ἀκολουθον εἶναι τῷ "περὶ τε γὰρ ὁ μιᾶς καὶ ἐξ ὧν μιᾶς, εἴτε
 22 τῆς αὐτῆς εἴτε ἄλλης." εἰπὼν γὰρ δι' ἐκείνων τὴν μιᾶς εἶναι ὥσπερ
 τὸ ὀρίσασθαι τὸ ὑποκείμενον γένος, ἔστω καὶ τὸ ἀποδείξει τὰ καθ'
 αὐτὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, εἴτα ἀπορήσας τὸ εἴτε τῆς αὐτῆς
 ἀμφω ἐστὶν, εἴτε ἄλλης μὴ τὸ ὀρίσασθαι ἄλλης δὲ τὸ ἀποδείξει, νῦν
 περὶ τῶν καθ' αὐτὸ ἀπορεῖ καὶ ζητεῖ πότερον ἢ ἐπιστήμη ἢ προκει-
 μένη ἡμῖν (αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ σοφία) τῶν ὑσιῶν μόνον ἐστὶ θεωρη-
 25 τική, τί ἐστὶ τὸ εἶναι ἐξετάζουσα καὶ τίς ἢ φύσις αὐτῆς ὀρίζομένη, ἢ
 τὰ συμβεβηκότα καθ' αὐτὰ τῇ ὑσίᾳ ἢ αὐτῇ θεωρεῖ, ὥς εἶναι
 ἅμα καὶ ἀποδεικτική. ἢ μὴ γὰρ τῆς αὐτῆς τὴν ὑσίαν θεωρεῖν καὶ τὰ
 καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα, αὕτη ἀντὶ εἴη ἀποδεικτική. ἀποδεικτι-
 κῆς γὰρ τὸ ἀποδεικνύειν τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῇ ὑσίᾳ. ὥ
 30 ἐπήνεγκεν ὥς ἄτοπον τὸ "ἀποδεικτική ἀντὶ εἴη καὶ ἢ τῆς ὑσίας," ὥς
 30 ἐπόμενον τῇ ἀποδεικτικῇ λαμβάνων τὸ περὶ ὧν τὸν λόγον καὶ τὴν
 θεωρίαν ποιεῖ) ταῦτα ἀποδεικνύειν. ὁ δὲ δοκεῖ δὲ τὸτο, φησί, τῷ
 τί ἐστὶν ἀπόδειξις εἶναι, τὸ μὴ τῷ ὀρίσασθαι καὶ τῷ τί ἐστὶ μὴ εἶναι ἀπό-
 35 δειξιν ὑγιῶς λαμβάνων (ἐδείξε γὰρ τὸτο ἐν τοῖς 'Υπεροῖς' Αναλυτι-
 καῖς 2 3 sq.). ὁ μὴν πάντως ἔπει, εἰ ἢ αὐτὴ εἴη τῆς τε ὑσίας
 καὶ τῷ τί ἐστὶν ἢ ὑσία θεωρητική, καὶ τῶν καθ' αὐτὰ τῇ ὑσίᾳ ὑπαρ-
 χόντων ἤδη τῷ τί ἐστὶν ἀποδεικτικὴν αὐτὴν εἶναι. ὁ γὰρ εἴη τῆς
 ὑσίας θεωρητικὴ καὶ ἀποδεικτικὴ ἤδη καὶ τῆς ὑσίας ἀποδεικτική. τὸ
 μὴ γὰρ τί ἐστὶν ὀριστικῶς λήψεϊ, ἀποδείξει δὲ τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρ-
 40 χοντα, ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἀποδεικτικά. ὁ γὰρ εἰ ἢ αὐτὴ περὶ ἀμ-
 φοῖν, ἤδη καὶ ὁμοίως περὶ ἀμφοῖν. ὁ γὰρ γίνεϊ ταῦτ' ἐνθάτερον θα-
 τέρω τὸ ὀρίσασθαι τῷ ἀποδείξει, εἰ ἀμφω ἑνός εἴη. ὁ δὲ λαβὼν
 τὸ ἀποδεικτικὴν ἔσεσθαι τὴν τῆς ὑσίας ἐπιστήμην, μετήνεγκε τὸ καὶ

τὴν ὑσίαν τῆς ἀποδείξεως ἔσεσθαι, ὥς τῆς ἀποδεικτικῆς τὸ δι' ἀπο-
 δείξεως τὸ προκείμενον αὐτῇ θεωρεῖν οἰκεῖον. βεβλόμενος δὲ ἡμῖν
 ἐνδείξεσθαι πῶς ἐστὶ τὸ πότερον περὶ τῆς ὑσίας ἢ θεωρία μόνον ἐστὶν
 ἢ περὶ τὰ συμβεβηκότα ταύταις, παρέθετο τὰ τῇ γεωμετρίας
 ὑποκείμενα σφαιρά, ἐπίπεδα καὶ γραμμάς, εἴγε ταῦτα τῆς ὑσίας
 λέγειν, ἐπεὶ τῷ τῷ ἐστὶ τινὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα, περὶ ὧν ἢ
 ἀπόδειξις τῷ γεωμέτρῳ λέγει, εἰ τῷ αὐτῷ ἔσθαι τί ἑκάστων τῶν
 ἐστὶ θεωρεῖν, καὶ ὀρίζεσθαι τί σφαιρὸν ἢ ἐπίπεδον, τί γραμμὴ καὶ τίνα
 ἐστὶν ἑκάστω τῶν τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα. ὀρισμὸς μὴ γὰρ
 γραμμῆς μῆκος ἀπλατές, καθ' αὐτὸ δὲ αὐτῇ ὑπάρχει, ἀντὶ τῷ
 τύχῃ, τὸ εἶναι ἢ εὐθεῖα ἢ περιφερεῖ, καὶ τὸ εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν στα-
 θεῖσα τὰς ἐφεξῆς γωνίας ἴσας ἀλλήλαις ποιῇ ὀρθὴν ἑκατέραν εἶναι
 τῶν ἴσων γωνιῶν καὶ τὴν ἐφεστηκυῖαν κάθετον εἶναι ἐφ' ἣν ἐφέστηκε,
 καὶ ὅσα τοιαῦτα. χεδὸν δὲ καὶ διὰ τῷ παραδείγματος ἔλυσεν τὴν
 ἀπορίαν, ἣν ἐπιφέρει. οἱ γὰρ γεωμέτραι περὶ ἀμφοτέρων λέγον-
 45 τες ἔκ ἀποδεικνύουσι τὸς ὀρισμὸς, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶναι ἐπίπεδον τὸ
 μῆκος καὶ πλάτος μόνον ἔχον λαμβάνοντες χωρὶς ἀποδείξεως
 αὐτῷ χρῶν, τὸ δὲ τινὰ μὴ τοῖς εὐθυγράμμοις ὑπάρχειν τῶν ἐπι-
 πέδων τινὰ δὲ τοῖς περιφερογράμμοις καθ' αὐτὸ ἀποδεικνύουσι, καὶ
 50 διὰ τὸτο γίνεϊ τῷ τί ἐστὶν ἀπόδειξις. οἱ μὴ ὅν γεωμέτραι ἔκ ἔχου-
 σιν ὑσίας τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς ὀρίζον, ἢ δὲ φυσικὴ ὑσίας τε
 ἔχει τὰ ὑποκείμενα καὶ ὁδὸν ἑλαττον αὐτὰς τε ὀρίζεϊ, καὶ τίνα ἐστὶν
 αὐταῖς τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀποδείκνυσιν. ὁ γὰρ δὴ τί μὲν
 ἐστὶ κόσμος ἢ ἥλιος ἢ τις ἄλλη τῶν φυσικῶν ὑσιῶν ἀποδείκνυσιν,
 55 ὁκέτι δὲ περὶ τῶν χημάτων ἢ κινήσεως ἢ τόπων, ἢ ὅσα ἄλλα
 καθ' αὐτὰ ὑπάρχει τοῖς φυσικοῖς, λέγει τε καὶ ἀποδείκνυσιν.
 ὁμοίως δὲ εἰ καὶ ταῖς πρώταις ὑσίαις ἐστὶ τι συμβεβηκός, ὁ περὶ
 τῆς ὑσίας αὐτῶν θεωρῶν καὶ περὶ ἐκείνων ἐρεῖ τε καὶ ἀποδείξει.
 ἐπενεγκὼν δὲ τῷ εἰ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης περὶ ἀμφοτέρων ἐπι-
 60 σκοπεῖν, ὥς ἄτοπον τὸ ἔσεσθαι ὀρισμὸς καὶ τῷ τί ἦν εἶναι ἀπόδειξιν,
 εἰ μὴ ἔστω ἔχει, ὥς τῆς αὐτῆς εἶναι τὸ περὶ ἀμφοτέρων θεωρῆσαι,
 πάλιν τί ἔπει) ἄτοπον λέγει. τίς γὰρ ἔσθαι ἐπιστήμη περὶ τὴν τῆς
 ὑσίας θεωρητικὴν ἢ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῇ ὑσίᾳ θεωρη-
 65 τική τε καὶ ἀποδεικτική, διαφέρουσα ἐκείνης, εὐρεῖν χαλεπόν. τὸ
 ὑγιᾶς ἐπενεγκὼν, ὅτι ὁ ῥάδιον εὐρεῖν ἄλλην μὴ τὴν περὶ τῷ τί ἐστὶ
 τὸ ὑποκείμενον πραγματευομένην, ἄλλην δὲ περὶ τῷ τὰ ὑπάρ-
 χοντα αὐτῷ καθ' αὐτὰ, ἔτε ἐπ' ἄλλῃ τινὸς γένους ἔτε ἐπὶ τῆς
 ὑσίας. ὁ γὰρ οἷον τε ἀγνοῦντά τινος τὴν ὑσίαν τὰ καθ' αὐτὸ αὐτῷ
 ὑπάρχοντα δεικνύειν. ἐπὶ τῷ τῷ ἀπορεῖ, ὁ καὶ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς
 70 προέβαλε (τέταρτον γὰρ τὸτο ὧν προέβαλε), πότερον δεῖ τὰς αἰδη-
 τὰς ὑσίας μόνας ἡγεῖσθαι εἶναι, ἢ εἰσὶ τινες καὶ ἄλλαι παρὰ ταύτας
 ὑσῖαι καθ' αὐτάς. προσέθησι δὲ τῷ τῷ εἶναι τινὰς παρὰ τὰς
 αἰδητάς, ὁ καὶ ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἀποριῶν προσέθηκε, πότερον μο-
 75 ναχῶς εἰσὶν αὐτῷ ἢ πλείω γένῃ τῶν τοιούτων εἰσὶν ὑσιῶν, ὥς εἶναι

1. τῷ om Asclep. || 2. εἴτε καὶ ἑκατέρω αὐτῶν ἑτέρα Asclep. || 5. ἐνδεῖ] ἐν· δεῖ Asclep. || 7. ἦτε AC. || 8. θεωρεῖν AC. || 12. εἰ αὐταὶ F. || 13. εἶθ' αὐταὶ F. || εἴτ' αὐταὶ F, εἴτ' αὐταὶ V. || 14. ἦτε ἢ A, ἢ om V.

9. αὐτὸ C. || 12. ποιεῖ C.

τάς μὲν τινὰς ιδέας τε καὶ παραδείγματα, τὰς δὲ τινὰς μεταξὺ τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν αἰδητῶν, ὡς τὰς μαθηματικὰς (¹). ταύτην γὰρ τὴν χώραν τοῖς μαθηματικοῖς ἔταττον οἱ περὶ Πλάτωνα, ὅσας καθ' αὐτὰς λέγοντες εἶναι, ἐξ ὧν τὰ κεχωρισμένα τῶν τε αἰδητῶν καὶ τῶν ιδεῶν. καὶ περὶ γε τούτων τὰ ἐξῆς λέγει, ζητῶν εἰ 5 πλείω γένη τῶν ὁσιῶν. καὶ ὅτι μὴ δόξει πλείω εἶναι, δείξει διὰ τῆ ἀνελεῖν τὰ λεγόμενα. id.

997^a (¹) καὶ πότερον αἱ ἄλλαι ὁσῖαι αἱ παρὰ τὰς αἰδητὰς μονα-
35. χῶς ὑπάρχουσιν ἢ πλείονα γένη τετύχηκεν ὄντα τῶν ὁσιῶν, οἷον λέγοντες τὰ τε εἶδη, τετέστι τὰ νοητά, καὶ τὰ μεταξὺ, τετέστι τὰ 10 διανοητικά. Asclep.

997^b “ὡς — λόγοις” (²). ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἀπορεῖν πότερον αἱ
3. αἰδηταὶ μόναι εἰσὶν ὁσῖαι ἢ καὶ ἄλλαι παρὰ ταύτας, καὶ εἰ πλείω γένη τῶν παρὰ τὰς αἰδητὰς ὁσῖας, ὡς ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς τοῖς περὶ Πλάτωνα τιθεμένοις καὶ τὰς ιδέας καὶ τὰς μαθηματικὰς, περὶ 15 τούτων ζητεῖ εἰ εἶναι δύναναι τοιαῦτα ὁσῖαι τινές. μέλλων δὲ πρὸς αὐτὰς λέγειν, πρῶτον ὑπομνήσκει ἡμᾶς ὁποῖας τινὰς ἔλεγον αὐτὰς εἶναι, ἀναπέμπων εἰς τὰ εἰρημένα ἐν τῷ πρώτῳ. ὅθεν καὶ ὁ δῆλον ἐκ πλείονων ἡδὴ ὅτι κακεῖνα Ἀριστοτέλης τε ἐξὶ καὶ ἐκ ταύτης τῆς πραγματείας. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἡβει ὁμοίως ἐκεῖ τε περὶ 20 αὐτῶν εἶρηκε καὶ ἐνταῦθα ἐμνημόνευσεν. ὡς γὰρ περὶ οἰκείας τῆς δόξης τῆς περὶ ιδεῶν ὕψους τῆς λόγους ἐν ἀμφοτέροις πεποιήθη. τὸ δὲ “ὡς μὲν ἔν” ἴσον ἐστὶ τῷ πῶς μὲν ἔν. εἶρηκεν ἐν τῷ πρώτῳ ὅτι ὁσῖας ὁριστικὰς αὐτὰς καθ' αὐτὰς ἔλεγον εἶναι τὰς ιδέας, κεχωρισμένας τῶν αἰδητῶν, πρὸς παραδείγματα δὲ τὰς αἰδητὰς τὸ 25 εἶναι ἔχειν, καὶ ὑπῆγον αὐτὰς αἰτίῳ τῷ κατ' εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι. Alex.

(²) ὡς τῆ αὐτῆς διδασκαλίας ὑπάρχων ὁ Ἀριστοτέλης φησὶ τὸ “λέγομεν.” ἱκανῶς ἔν ἀντεῖπομεν ἐν τῷ μετὰ Α πρὸς τὰς ιδέας, ἐλέγχοντες ὅτι ἔτε ἀριθμὸς δύναται λέγειν αὐτὸς ἔτε 30 ῥόν τι τοιοῦτον, καὶ ὅσα ἄλλα εἶρηκεν ἐν ἐκείνοις. καὶ πρὸς πάντα δὲ ἀπελογησάμεθα, ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, δεικνύντες ὡς ὅτι αἰτία ὑπάρχει τῶν τῆδε. οἱ γὰρ λόγοι οἱ δημιουργικοὶ πρακτικοὶ ὑπάρχει τῶν τῆδε καὶ ὁσῖαι ὅσαι ἐν τῷ δημιουργῷ. ἔτε γὰρ αὐταὶ καθ' αὐτὰς ὑπάρχουσιν, ὡς περὶ τὰ αἰδητά. καὶ γὰρ τούτο ἔλε- 35 γεν ὁ Πλάτων ὅτι ἀνθρωπὸς τις ἐστὶν αὐτὸς καθ' αὐτὸν ὑπάρχων, ὁ ἔχων ὄνυχας καὶ τρίχας, καὶ ἵππος καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ἀλλὰ λόγους δημιουργικὸς ὑπετίθετο ὄντας ἐν τῷ δημιουργῷ, καθ' ὅς λόγους παράγει πάντα ἅπερ παράγει. καὶ γὰρ ἀλόγως ποιεῖ καθάπερ τὰ ἀψυχα. ὁ ἔν Ἀριστοτέλης διαμάχεται τοῖς κακῶς ἐκλαμβάνουσιν 40 τὰ τῆ Πλάτωνος. Asclep.

997^b “πολλὰς — ὕραν.” τίνες μὲν αἱ πολλὰ δυσκολίαι, εἶρηκεν
5. ἐν τῷ πρώτῳ. τὸ δὲ “παρὰ τὰς ἐν τῷ ὕραν” λέγει ἀντὶ τῆ παρὰ τὰς αἰδητὰς τε καὶ ἐν τῷ κόσμῳ (ὕραν γὰρ τὸν κόσμον λέγει) ὡς καὶ ἐν τόπῳ ὅσας καὶ φύσει συνεζώσας. ταῦτα γὰρ λέγοιτ' ἂν κυ- 45

ρίως ἐν ὕραν. φησὶ δὲ πολλῶν ὄντων ἀτόπων τῶν ἐπομένων τῷ περὶ τῶν ιδεῶν δόγματι, καὶ τίς ἡ ὑπόστασις αὐτῶν ἀπορεῖ, πότε-
ρον ἡ ὁσία ἢ ὅ, καὶ τίς ὁ τῆς μεθέξεως τρόπος, καὶ ὅσα ἐν τῷ πρώτῳ προσηπόρησε τῇ δόξῃ, ὁδεὸς ἦττον ἀτοπον εἶναι καὶ ὁ νῦν τίθησιν ὡς ἐπόμενον αὐτοῖς. λέγουσι μὲν γὰρ εἶναι τινὰς φύσεις παρὰ τὰς αἰδητὰς καὶ φύσεις συνεζώσας ταύτας, ἃς δὴ καὶ ιδέας λέγουσι, ταύτας δὲ τὰς φύσεις τὰς αὐτὰς τίθεναι τοῖς αἰδητοῖς καὶ ἐν τῷ ὕραν ὅσι, μόνῳ τῷ αἰδέειν εἶναι τῶν αἰδητῶν διαφερέσας. ὁ ὅτι ἔπειτα τῷ δόγματι, ἐπισώσατο ἐκ τῆ ὑπ' αὐτῶν λεγομένη· αὐτὸ γὰρ ἀνθρωπὸν φασὶν εἶναι καὶ αὐτοῖππον καὶ αὐτοῦγίαν, ἄλλο δὲ ὁδὸν λέγουσι περὶ αὐτῶν. εἰ δὲ ἔτι κακεῖνα ἀνθρωποὶ καὶ ἵπποι, μόνῳ τῷ αὐτὸ διαφέροντες τῶν αἰδητῶν, τὰ μὲν ἄλλα τοῖς αἰδητοῖς ἔξουσι ταῦτά (τὸς γὰρ ὁρισμὸς ἐκείνων λέγοντες εἶναι ἐφαρ-
μοδίζειν φασὶν αὐτὸς καὶ τούτοις), διοίσουσι δὲ μόνῳ τῷ αἰδέειν εἶναι· τούτω γὰρ μνηστικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ προσκείμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ αὐτό· ὡς ἐστὶ κακεῖνα αἰδητά. ὡς γὰρ οἱ θεοὶ λέγοντες καὶ τούτους ἀν-
θρωπομόρφους ποιοῦντες ἀνθρώπους αἰδέειν αὐτὸς ἐποίην, διὰ τῆ θεῶν ὀνόματος τὸ αἰδέειν αὐτῶν κατηγοροῦντες, ὅτω καὶ οἱ τὰ αὐτὰ τοῖς αἰδητοῖς τὰ εἶδη ποιοῦντες πλεονεκτοῦντα τῇ τῆ αὐτοῦ προσηγορίᾳ αἰδητὰ ἐποίην αἰδέειν τὰς ιδέας. ἀδύνατον γὰρ ἀνθρωπὸν τι ὄν ἢ ἵππον, καὶ τὴν τούτων λόγον ἀναδεξάμενον, μὴ αἰδέειν καὶ αἰδητικὸν εἶναι. εἰ δὲ τούτω, ὅτι ἂν εἴη διὰ τῆς τῶν ιδεῶν θέσεως ἀναιρέμενον τὸ μὴ μόνον εἶναι τὰς αἰδητὰς ὁσῖας. ὁ δὲ ἐν τῷ Α τῷ μετὰ (c. 9) λέγων πρὸς τὰς ιδέας πρῶτον ἔθηκε, τὸ ὅτι βυλόμενοι ἐπι-
σήμεν τινὰ τῶν ὄντων λαβεῖν ἦλλον ἐπὶ τὸ τὰς αἰτίας αὐτῶν ζητεῖν, ἰσαριθμὸς δὲ ποιήσαντες ταῖς προὑπαρχούσαις ἡγῶντο τὴν ἐπισήμεν αὐτῶν ὅπως ἔξουσι, καὶ νῦν ἐξηγήσατο πῶς εἶρηκε διὰ τῆ ὁδὸν γὰρ ἄλλο ἢ ἴσας καὶ τὰς αὐτὰς ταῖς ζητούμεναις ὁσῖαις ὁσῖας αἰδέειν ἔλαβον οἱ τὰς ιδέας θέμενοι, εἴγε μόνῃ τῇ τῆ αὐτοῦ προσηγορίᾳ διαφέρει τῶν αἰδητῶν, ὁ τῆ αἰδέειν ἂν εἴη δη-
λωτικόν. Alex.

“ἔτι — ἔξει.” ἀπορήσας πρὸς τὰς ιδέας μετελήλυθεν ἐπὶ 997^b
τὰ μεταξὺ λεγόμενα εἶναι αὐτῶν τῶν ιδεῶν καὶ τῶν αἰδητῶν, 12.
ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ μαθηματικά, ἃ ὁσῖας ἔλεγον καὶ αὐτὰς καθ' αὐτὰς ὑφεζώσας, καὶ φησὶ πολλὰς ἀπορίας ἐσεῖν τῇ δόξῃ ταύτῃ. διὰ δὲ τούτων δείκνυσιν ὅτι ἡ τῶν ὁσιῶν παρὰ τὰς τῶν αἰδητῶν φύσιν δύσληπτος. τίθησι δὲ καὶ τὰς ἀπορίας. ὡς γὰρ ἐπὶ γραμμῆς ἔχει (ἐστὶ γὰρ τις γραμμὴ κατ' αὐτὸς παρὰ τε τὴν αἰδητὴν καὶ τὴν ιδέαν ἢ μαθηματικὴν, περὶ ἣν ἡ γεωμετρία πραγμα-
τεύεται), ὅπως ἔξει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὁ δῆλον ὅτι τῶν μαθηματι-
κῶν πάντες γὰρ οἱ μαθηματικοὶ ἔξουσιν τινὰς μεταξὺ φύσεις, περὶ ὧν θεωρῶσιν, ἐπεὶ ἔν ἐστιν ἐν ταῖς μαθηματικαῖς καὶ ἡ ἀστρολογία, ὅσα περὶ τῆ ὕραν καὶ περὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀστρῶν, ἔσαι καὶ τούτων ἕκαστον μεταξὺ τῶν αἰδητῶν, ὕραν καὶ ἡλίου καὶ σε-
λήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀστρῶν καὶ τῶν ιδεῶν, περὶ ὧν ὁ μαθηματικὸς

26. τὸ] τῷ C. || 43. τὸ — 44. κόσμῳ om V. || δὲ περὶ τὰς L.

11. δὲ ἐστὶ A. || 16. ὡς τὸ ἔσαι A. || 17. αὐτὸς om C. || 37. δυσλήπτη A. || ὡς] εἰ Asclep. || 41. λέγουσι Asclep. || 45. ἰδίαν Asclep.

ἡ ἀστρολόγος λέγει ('). πῶς δὲ οἷόν τε εἶναι ἡλίον τινα μαθημα-
 τικὸν μὴ κινούμενον, ἢ κόσμον ἢ ἄλλο τι τῶν ἄστρον; ἢ γὰρ ὕψος καὶ
 ἢ φύσις τούτων μὴ τῆς τοιαύτης κινήσεως. οἱ δὲ λέγουσι τὰ μαθη-
 ματικὰ ἀκίνητα εἶναι. πολὺ δ' ἐστὶ ἀλογιώτερον τῷ λέγειν κόσμον
 καὶ ἡλίον ἀκίνητα, ἢ λέγειν εἶναι μὴ αὐτὰ κινούμενα, ἢ αἰδητὰ δὲ
 ἀλλὰ μαθηματικά. ἀδύνατον γὰρ κινεῖσθαι τι μὴ ὅν ἐνυλόν καὶ τῇ
 αὐτῇ φύσει αἰδητόν. ἔποιτο δ' ἂν τῆτο τὸ ἄτοπον καὶ τοῖς λέγουσιν
 ἰδέαν τινα εἶναι ἕραν αὐτοῦραν καὶ ἡλίον αὐτοῦλίον. πῶς γὰρ οἷόν
 τε ἐπινοῆσαι τι τούτων ἀκίνητον; ὁ αὐτὸς δὲ λόγος ὁ ἐπὶ τῆς ἀστρο-
 λογίας ἕως καὶ ἐπὶ τῆς ὀπτικῆς, περὶ ὧν πραγματεύεσθαι αὐτὴ, καὶ
 περὶ τῆς ἀρμονικῆς τῆς μαθηματικῆς. αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἕχ' ἢ τὰς
 χορδαὶς ἀρμολογούμεν (αὐτὴ γὰρ δοκεῖ αὐτοῖς περὶ τὰ αἰδητὰ εἶναι),
 ἀλλ' ἢ δεικνύσα ἐν τίνι λόγῳ ἀριθμῶν ἐστὶν ἐκάστη συμφωνία.
 αὐτὴ γὰρ ἡ μαθηματικὴ, ἣτις δηλονότι περὶ τὰ μαθηματικά ἐστι.
 πᾶσαι γὰρ αὐτῇ μαθηματικῇ ἔσται ἕκαστος τινὰς ὕψος μαθηματικὰς
 ὑποκειμένας, μεταξὺ ἕσας τῶν τε αἰδητῶν καὶ τῶν ἰδεῶν (").
 πῶς δὲ οἷόν τε ὁρατὰ τινα εἶναι μὴ αἰδητὰ, περὶ αἷ ἡ ὀπτικῆς, ἢ
 ἀκυστὰ μὴ αἰδητὰ, περὶ αἷ ἡ ἀρμονικῆς; τὸ γὰρ ὀπτικὴ εἶναι τὸ περὶ
 ὁρατῶν λέγειν καὶ τὸ ἀρμονικὴ τὸ περὶ ἀκυστῶν. τούτω γὰρ ἀκολουθή-
 σει καὶ αἰδησεις τινὰς μεταξὺ λέγειν, καὶ ἄλλας τινὰς παρὰ ταύ-
 τας δι' ὧν ἡ ἀντίληψις ἐκείνων τῶν μεταξὺ. εἰ δὲ αἰδησεις, δῆλον
 ὅτι καὶ ζῶα τὰ τὰς αἰδησεις ἐκείνας ἔχοντα, μεταξὺ ὄντα αὐτῶν
 τε τῶν ζῴων, τετέστι τῶν ἰδεῶν, καὶ τῶν φθαρτῶν. ἢ γὰρ δὴ αἰδη-
 σεις οἷόν τε ἀνευ ζῴων εἶναι. id.

997 b (') λέγομεν τοίνυν πρὸς τῆτο ὅτι καὶ αἰδητός ἐστιν ὁ ἕρανός 25
 16. ὁ φαινόμενος, καὶ διανοητός ὁ λόγος τῷ ἕρανῳ ὁ ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν
 ὑπάρχων. ἕως δὲ ἀκίνητός ἐστι λόγος ὑπάρχων. ἐστὶ δὲ καὶ νοητὸς
 ἕρανός ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ δημιουργῷ, καθ' ὃν προήχθη ἐξ αὐτοῦ.
 ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. Asclep.

997 b (") φησὶ ἔν πρὸς τῆτο, ὅπερ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν 30
 19. τοῖς Μετεώροις, ὅτι οἱ ἐπὶ σμικρὸν βλέποντες. τῷ ὄντι γὰρ ἐστὶ
 καὶ αἰδητὴ ὄψις, καθ' ἣν ὁρῶμεν, ἐστὶ δὲ καὶ νοητὴ, καθ' ἣν φαμεν
 νῆς ὁρᾶ καὶ νῆς ἀκύνει. ἀνευ γὰρ νῆς ἕτε τῶν αἰδητῶν γίνεσθαι ἀντίλη-
 ψις. ἐστὶν ἔν ὁ λόγος ὁ δημιουργικός ὁ καὶ εἰς τὸ εἶναι παράγων τὴν
 ὄψιν, ἐστὶ δὲ καὶ ὁ λόγος ὁ τῆς ὀπτικῆς αἰδησεως, καθ' ὃν πολυ-
 35 πραγμονούμεν πῶς ὁρᾶ ὁ ὀφθαλμός. Asclep.

997 b "ἀπορήσεις — ἐπισήμας." ὁ ἀπορεῖ τοιοῦτόν ἐστιν. ἐπεὶ ἔλε-
 25. γον τὰς μαθηματικὰς ἐπισήμας περὶ τὰ μεταξὺ εἶναι τῶν τε
 αἰδητῶν καὶ τῶν ἰδεῶν, ζητεῖ περὶ τίνα τῶν αἰδητῶν ἐστὶ τὰ με-
 ταξὺ ταῦτα, περὶ αἷ αἱ μαθηματικά. ὡς δὲ περὶ τὴν γεωδαισίαν 40
 φησὶ τὴν γεωμετρίαν εἶναι, ὅθεν ἄλλω διαφέρουσιν τῆς γεωδαι-

σίας ἢ τῷ ταύτην μὴ περὶ τὰ αἰδητὰ εἶναι καὶ τὰ τούτων μέτρα,
 εὐρεθεῖσαν ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τὴν χρεῖαν τῆς καὶ τὴν χώραν διαίρε-
 σεως τῷ τῆς φθάσαντας ὅρας καὶ συγγεῖν ὑπὸ τῆς ἀναβά-
 σεως τῷ Νεῖλῳ, τὴν γεωμετρίαν δὲ μὴ περὶ τὰ αἰδητὰ, εἶναι δὲ
 5 ἄλλην τὴν περὶ τὰς τούτων ἰδέας ("). ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς γεωδαι-
 σίας καὶ γεωμετρίας, ἔτω χρὴ καὶ ἐπὶ ἱατρικῆς τὴν μὲν τινα εἶναι
 ἱατρικὴν περὶ τῶν αἰδητῶν ζῴων ὑγίειαν καταγινομένην, ἀνάλο-
 γον ἔσαν τῇ γεωδαισίᾳ, ἄλλην δὲ παρ' αὐτὴν τὴν νοητὴν τὴν με-
 ταξὺ ἔσαν τῆς περὶ τὴν αὐτοῦ ὑγίειαν πραγματευομένης καὶ τῆς
 10 περὶ τὴν ἀνάλογον ἔσαν τῇ γεωμετρίας. εἰ δὲ τῆτο, ἔσαι τις
 ὑγίεια παρὰ τὴν αὐτοῦ ὑγίειαν καὶ τὴν ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑγίειαν,
 νοητὴ καὶ νοητοῖς ζῴοις ("). ὡς γὰρ ὄντος αὐτοτριγώνου καὶ αὐτο-
 γραμμῆς, ὄντων δὲ καὶ αἰδητῶν, περὶ αἷ ἡ γεωδαισία, ἐστὶ τινὰ
 μεταξὺ καὶ τούτων, περὶ αἷ ἡ γεωμετρία, ἕως καὶ ἕως τῆς αὐτοῦ-
 γιείας, ἕως δὲ καὶ τῆς ἐν τοῖς αἰδητοῖς, περὶ ἣν ἱατρικὴ, ἔσαι τις
 καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὑγεία τε καὶ ἱατρικὴ. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος. εἰ δὲ
 ὑγεία τις ἔσαι μεταξὺ καὶ ἱατρικῆς, ἔσαι καὶ ὑγίειά τινα ἄλλα, δι'
 ὧν τὴν ὑγίειαν ἐκείνος ὁ ἱατρικός περιποιεῖ, καὶ δῆλον ὅτι ζῶα τινα,
 ἐν οἷς ἐκείνη ἡ ὑγίεια. ὁ ἕκτι τοῖς τὰ μαθηματικά ἐξ ἀφαιρέ-
 20 σεως ἀπὸ τῶν αἰδητῶν νοῆσι καὶ μὴ διδῶσιν αὐτοῖς ἰδῶν ὑπόστασιν
 ἔπει, τὸ καὶ ὑγείαν τινα ἐξ ἀφαιρέσεως ἀνάλογον τοῖς μαθηματι-
 κοῖς νοεῖσθαι. ἢ γὰρ ἐστὶν ἐπινοία χωρίσαι ὕψος ἀπὸ τῶ φυσικῶ
 σώματος. ὡς δὲ ἐπὶ ἱατρικῆς, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν
 ῥηθήσεσθαι. διὰ τί γὰρ ἐπὶ μὴ γεωμετρίας ἔσαι τῆτο, ἕκτι δὲ καὶ ἐφ'
 25 ἡσιν οὐκ ἐπιστήμης; δεῖ γὰρ αἰτίαν τινα τῇ ἕως ἔχειν λέγεσθαι.
 ἀπορήσας δὲ τῆτο ἐξῆς φησὶ μὴδὲ τῆτο ὑγιῶς ὑπ' αὐτῶν λέγεσθαι, 997 b
 τὸ εἶναι τὴν μὴ γεωδαισίαν περὶ τὰ αἰδητὰ, τὴν δὲ γεωμετρίαν 26.
 περὶ ἄλλα τινὰ. ὅθεν γὰρ ἡ γεωδαισία περὶ αἰδητὰ ἐστὶν. ἢ πῶς
 φέρει τό, εἰ ἦν περὶ τὰ αἰδητὰ, συμφθεῖρεσθαι ἂν αὐτὴν φθειρο-
 μένων. ἀνάγκη γὰρ ἀναιρῶμεν τῷ περὶ ὃ ἐστὶ τι, ἀναιρεῖσθαι καὶ τὸ
 περὶ ἐκείνο ὄν. εἰ γὰρ περὶ τούτου τί ἐστὶ, φθαρέντος τούτου ἀνάγκη
 καὶ τὸ περὶ αὐτὸ ὄν ἐφθάρθαι, εἴγε καὶ αὐτῷ τὸ εἶναι ἐν τῷ περὶ τῆτο
 εἶναι. νυνὶ δὲ ὅδε μὴ ἔτε τέχνη ἔτε ἐπιστήμη συμφθεῖρεσθαι τούτοις,
 ὥσπερ ὅθεν ἡ γεωδαισία. ὡς δῆλον ὅτι ὅθεν περὶ τούτων ὅθεν περὶ
 35 ταῦτα ἐστὶν, αἷ ἐστὶν αἰδητὰ καὶ φθαρτά, ἀλλὰ περὶ τὸ καθόλου, ὃ
 ἐστὶν αἰδῖον. πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη τε καὶ τέχνη περὶ τὸ καθόλου συνί-
 στασθαι, ὃ ἕκ ἐστὶν αἰδητόν. ἢ γὰρ εἰ χρῆται τις πρὸς τὰ αἰδητὰ ταῖς
 ἐπιστήμας καὶ τέχναις, ἡδὴ περὶ ταῦτα εἰσὶν. ἀλλὰ καὶ ἔσαι περὶ
 τὰ καθόλου καὶ τὰ τοιαῦτα περὶ τὰ αἰδητὰ πραγματεύονθαι, ἕχ' ἢ
 αἰδητὰ καὶ τὰδε, ἀλλ' ἢ τοιαῦτα καὶ τῷ κοινῷ μετέχει. ὥς εἰ μὴδὲ
 ἡ γεωδαισία περὶ τὰ αἰδητὰ μεγέθη, ἕκ ἂν διαφέροι αὐτῆς ἢ

2. ἢ τινὰ τῶν ἄλλων ἄστρον Asclep. || 6. τι] τὸ L. || 7. αὐτῇ F. || 9. τε] τὸ F, om L. || 9 — 14. apud Asclep. || 10. ἕως A. || ὀπτικῆς
 καὶ περὶ Asclep. || 18. τὸ γὰρ — 19. ἀρμονικὴ τὸ om AC. || 21. δὲ ὅτι αἰσθήσεις Asclep. || 37 — b 4. apud Asclep. || 39. παρὰ Asclep. ||
 40. ὡς γὰρ φησὶν ἔχει ἡ γεωδαισία πρὸς τὴν γεωμετρίαν Asclep. || γεωδαισίαν L. || 41. γεωδαισίας L. || 42. φησὶν ἡ γεωδαισία πρὸς τὴν γεωμετρίαν
 3. κείσθαι om Asclep. || 4. εἶναι ἀλλὰ περὶ τὰ νοητὰ τὰ μεταξὺ. εἶναι δὲ Asclep. || 5. ἐν Asclep. || 8. τὴν ante νοητὴν om A. || 15. αἰσθη-
 τῆς C. || 31. εἰ] ἡ AC.

γεωμετρία τῷ αὐτῇ περὶ νοητὰ εἶναι· καὶ γὰρ ἐκείνη περὶ τὰ τοιαῦτα
καὶ τὴν αὐτὴν λόγον. ὅθεν ἰατρικὴ ἐστὶ περὶ αἰσθητὴν ὑγίειαν· συμ-
φθείροισι γὰρ ἂν φθειρομένοις τοῖς περὶ αὐτὴν ἐστίν. ἐξῆς δὲ δείκνυσιν
ὅτι ὅθεν ἡ ἀστρολογία περὶ τῶν αἰσθητῶν λέγει, οἷον περὶ τῶνδε τῶν
ἑρᾶν καὶ τῶνδε τῶν ἀστρονῶν· καὶ γὰρ ἀφθαρτα ταῦτα, καὶ μηκέτι τὸ
φθειρεῖται μὴ μὴ συναναιρεῖν δὲ ἐκείνην τὴν λεγομένην περὶ αὐτὰ
εἶναι, ἥτις ἦν ἡ ἀστρολογία, δείκνυσί τις, ὅτι μὴ περὶ ταῦτά ἐστιν,
ἀλλὰ ἄλλα καὶ δι' ἄλλα ἢ τῶνδε ὅσα δείκνυσι. ὅτε γὰρ αἰσθητὰς
γραμμὰς τοιαύτας ἐστὶ λαβεῖν ὁποῖας ὁ ἀστρονόμος λαμβάνει ἐν
ταῖς δείξεσιν· ὅθεν γὰρ τῶν αἰσθητῶν ὅπως εὐθύ. ἀντὶ δὲ τῆς ἀστρο-
10 λόγου τὴν γεωμέτρην εἶπεν· ἀλλ' οἷος ὁ γεωμέτρης τὰς γραμμὰς
εἶναι λέγει, τοιαύταις ὁ ἀστρολόγος χρῆται πρὸς τὰς δείξεις τὰς
ἀστρολογικὰς. ὁμοίως δὲ ὅθεν περιφερὲς ὅθεν στρογγύλον ὅθεν τοῖς-
τόν ἐστιν αἰσθητόν, ὁποῖα ὁ γεωμέτρης αὐτὰ ὀρίζεται· ὁ γὰρ κύκλος
ὁ αἰσθητὸς τῷ κανόνος καὶ τῷ ἐπιπέδῳ τῷ αἰσθητῷ καὶ καὶ στρογγύλῳ ἄπτεται,
15 οἱ δὲ μαθηματικοὶ τε καὶ ἀστρολόγοι ὅπως λέγουσι καὶ περὶ τῶν κύκλων
καὶ τῆς σφαίρας ὡς καὶ σημειῖον ἀπτομένου τῷ ἐπιπέδῳ (P). Πρω-
ταγόρας ὅν τοις αἰσθητοῖς προχωρῶμενος ὥστε τῶν γεωμέτρων ἐλέγ-
χειν ὡς ψευδομένους, δείκνυσι ὅτι ὅθεν τῶν τοιούτων ἐστὶν ὁποῖον
ἐκείνοι λέγουσιν, ἀγνοῶν καὶ αὐτὸς ὅτι μὴ περὶ τῶνδε ὁ λόγος αὐτοῖς,
20 ὥσπερ ὅν ὅθεν ἄλλῃ τινὶ τεχνίτῃ. ἀλλ' ὅθεν αἱ κινήσεις αὐτῶν καὶ
τὴν ἑρᾶν, ἀλλ' ὅθεν αὐτὸ τῷ ἑρᾶν, αἱ τε κύκλοι γινόμενα καὶ αἱ
καὶ ἑλίκαι, τοιαῦται ὁποῖας ὁ ἀστρολόγος λαμβάνει· γραμμὰς γὰρ
λαμβάνει ὁ ἀστρολόγος καὶ τὴν ἑλίκαν καὶ τὴν κύκλον, αὐτὴν μήκην
ἀπλάτῃ, καὶ ἐπὶ τῶνδε τὰς κινήσεις ὑποτίθει γίνεσθαι· ὅθεν δὲ
25 ἐστὶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς μήκος ἀνευ πλάτους. ἔτι οἱ μὴ λαμβάνουσι
τὰ ἀστρο σημειῖα τῶν καὶ σημειῖων ἐπέχειν λόγον ἐν τῷ ἑρᾶν, τὸ
δὲ σημειῖον ἐστὶν ὅ μέρους ὅθεν, ὅθεν δὲ τῶν ἀστρονῶν τοιούτον. εἰ
δὲ μηδεμία τέχνη περὶ τὰ αἰσθητὰ, ὅκ ἂν εἴη ταῖς τέχναις πρὸς
τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας ἢ διαφορὰ τῷ ταύτας μὴ εἶναι περὶ
30 αἰσθητὰς τὰς δὲ μαθηματικὰς περὶ τινος νοητὰς ὁσίας· ὑπὲρ γὰρ
998 αὐτὰ ταῦτα δεῖξαι παρέθετο "εἰσὶ δὲ τινες οἱ φασιν εἶναι μὴ τὰ με-
7. ταῦτα ταῦτα λεγόμενα τῶν τε εἰδῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν, ὅ μὴν γε
χωρὶς τῶν αἰσθητῶν." εἰπὼν διὰ τῶνδε τὰ μαθηματικὰ ὁσίας λέ-
γοντας εἶναι αὐτὰς καθ' αὐτὰς κεχωρισμένας τῶν τε εἰδῶν καὶ
35 τῶν αἰσθητῶν, νῦν μέτεις ἐπὶ τῶνδε λέγοντας μὴ τὰ μαθηματικὰ
εἶναι κατὰ τινος φύσιν οἰκίαν, ὅ μὴν ἔξω αὐτὰ τῶν αἰσθητῶν
εἶναι, ἀλλ' ἐν τῶνδε. διαφέρει δ' ἂν ἡ δόξα αὕτη τῆς λεγούσης
ἐξ ἀφαιρέσεως τὰ μαθηματικὰ λαμβάνεσθαι τε καὶ νοεῖσθαι, ἥς καὶ

αὐτὸς ἐστίν, ὅτι ἐκείνοι μὴ οἰκίαν τινὰ φύσιν ἀποδόντες αὐτοῖς,
ἄλλην παρὰ τὰ αἰσθητὰ, ἐν τοῖς αἰσθητοῖς αὐτὰ λέγουσιν εἶναι ὅκ
αὐτῶν τι ὄντα, ἀλλ' ἐν τῶνδε ὄντα ἄλλα εἶναι αὐτῶν, οἱ δὲ ἐξ
ἀφαιρέσεως λαμβάνοντες αὐτὰ τῷ λόγῳ, τινὰ τῶν αἰσθητῶν χω-
ρίσαντες, καταλείπουσιν αὐτὰ σὺν τοῖς χωριζέσιν πάντα τὰ καὶ
τὰ ὅλα αἰσθητὰ, ὅκ ἐκείνων τῶν κεχωρισμένων αὐτῶν ἐφ'
αὐτῶν δυναμένων τὴν αἰσθητὴν ἀποπληρῆν φύσιν, ὅθεν ἐπὶ διασά-
σεως τινος νοημένων. ἡ γὰρ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς νοημένη διάσα-
σις μὴ τῶν τῷ λόγῳ κεχωρισμένων παθητικῶν ἢ αἰσθητῶν φύσιν·
ἐν ἀμφοῖν γὰρ ἡ αἰσθητικὴ φύσις ἐν ὑποστάσει ὅσα φύσει. φησὶ δὲ
πολὺ ἀτοπωτέραν τὴνδε τὴν δόξαν εἶναι τῆς κεχωρισμένα λεγούσης
αὐτὰ. τὰ μὴ ὅν πλείω τῶν ἀτόπων τῶν ἐπομένων τῇδε τῇ δόξῃ
τὸ νῦν παρὰ τῇ καταλέγειν, παρὰ τῇδε δὲ τό τε καὶ τὴν αὐτὴν
λόγον καὶ τὰς ἰδέας θέσθαι ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· εἰ γὰρ ταῦτα ὄντα ὅσαι
καθ' αὐτὰς νοηταὶ ἐν αἰσθητοῖς ἐστί, τί δήποτε καὶ αἱ ἰδέαι, ὅσαι καὶ
αὐταὶ ὅσαι τινὲς νοηταὶ, ὅκ ἔσονται ἐν τοῖς αἰσθητοῖς; δεῖ γὰρ λόγον
τινός, δι' ὃν ταῦτα μὴ ἔσονται ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ἐκείνα δὲ ὅκ ἐκεί-
ῳ δὲ πολλὰ ἔπειτα τῇδε τῇ δόξῃ, εἴρηκε μὴ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ,
ὑπέμνησε δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῷ μείζονι Α (c. 9) λέγων περὶ
τῆς Εὐδόξου δόξης, ἐρεῖ δὲ καὶ ἐν τῷ Ν (c. 2 extr. et 3) τῇδε τῆς
πραγματείας. ἔτι δὲ δύο σφραγίσματα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔσονται, τό τε
μαθηματικόν (ἐστὶ γὰρ καὶ μαθηματικὸν σφραγίσμα, περὶ ὃ ἡ σφραγι-
στρία) καὶ τὸ αἰσθητόν, εἰ ἐκείνο ἐν τῷδε ἔσονται. ἔσονται γὰρ σῶμα διὰ
σώματος ὅπως διόν, εἰ ἐκάτερον αὐτῶν κατ' οἰκίαν φύσιν ὅν, τὸ
ἕτερον ἐν τῷ ἑτέρῳ ἐστίν. ἔτι δὲ ὅθεν ἀκίνητα ἔσονται τὰ μαθηματικὰ,
ὄντα τε ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· κινημένων γὰρ τῶνδε ἀνάγκη καὶ τὰ ἐν
αὐτοῖς κινεῖσθαι, κινεῖσθαι δὲ ὅκ ὡς τὰ συμβεβηκότα, ἀλλ' ὡς καὶ
αὐτὰ ἐν τόπῳ· εἰ γὰρ μεγέθη καὶ ἐν διαστάσει, ἔσονται κινούμενα ὁμοίως
τοῖς τῶν σωμάτων βίαι καὶ ὑπὸ τινος κινούμενοις, ὅ καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς
ρόπην. καθόλου δὲ τίνος χάριν δεῖ λέγειν αὐτὰ εἶναι, εἶναι δὲ ἐν
τοῖς αἰσθητοῖς; ὅθεν μὴν γὰρ ἐπὶ φαίνεται χρεῖαν αὐτοῖς παρεχόμενα,
ὄντα γε καὶ καθ' αὐτά. ἀλλ' ἐπὶ τῶνδε τοῖς προειρημένοις ἀτόποις
καὶ ὅσα εἶπετο τοῖς κεχωρισμένα ποιῶσιν αὐτά, καὶ τῶνδε ἀκολουθή-
σει· ἔσονται γὰρ τινος ἑρᾶν ἄλλος καὶ καὶ τῶνδε παρὰ τὴν αἰσθητὴν
ἑρᾶν, ὁμοίως καὶ ἥλιος καὶ τῶνδε ἀστρονῶν ἑκάστων, πλὴν ὅ καὶ αὐτὸς
ὄντες ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τῶνδε, ἥλιος ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνη ἐν σελήνῃ καὶ
ἑρᾶν ἐν ἑρᾶν, πρὸς ἐκείνῳ δὲ τῷ ἀτόπῳ καὶ τῶνδε προσειληφότα
τὸ δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ εἶναι. περὶ τε ὅν τῶνδε προειρημέ-
νων τῶνδε πάντων ἀπορίαν φησὶν ὅ καὶ τὴν τυχεύσαν εἶναι, πῶς θέμε-

1. τὰ et 3. δὲ om C. || 3 — 5. et 22 — 26. apud Asclep. || 23. τοσαῦται Asclep. || 25. γίνεσθαι om Asclep. || 34. postquam eos redarguit, qui mathematica substantias quasdam per se ab ideis et sensibilibus separatas esse tradebant, ad eorum sententiam refellendam transit Sepulv.

3. ἀλλ' — ὅντα et 15. ἐστὶ — 17. αἰσθητοῖς om C. || 16 — 38. apud Asclep. || 17. δι' ὃν διότι Asclep. || 18. ὅτι — 21. πραγματείας om Asclep. || 18. in secundo libro Sepulv. || καὶ om A. || 20. ἀδόξα C. || 21. συμβήσεται ἐν δύο σφραγίσματι ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι τὸ Asclep. || 23. prius ἔσονται et 24. διόν — 25. ἐστὶν om Asclep. || 27. κινεῖσθαι καὶ κινεῖσθαι ὅκ P. || δὲ om C. || 28. τόπων· εἴγε καὶ αὐτὰ μεγέθη Asclep. || 29. τοῖς] τῆς Asclep. || τὴν αὐτῶν ῥοπήν Asclep. || 31. ἐπὶ om Asclep. || 32. καὶ om A. || ὄντα τε μὴ καθ' αὐτά. ἐν τῶνδε πρὸς γὰρ τῶνδε τοῖς προειρη- μένοις Asclep. || εἶπετο] εἶπερ AC. || 35. πλὴν ὅτι ὅ Asclep. || 36. αὐτοῖς et καὶ σελήνῃ — 37. ἑρᾶν om Asclep.

998^ανος αὐτά τις τὰ ληθῆς ἐπιτεύξει, καὶ ἔτι περὶ ὧν προσέθῃσι "καὶ
 21. περὶ τῶν ἀρχῶν πότερον δεῖ τὰ γένη χοιχεῖα καὶ ἀρχὰς ὑπολαμβάνειν ἢ μᾶλλον ἐξ ὧν ἐνυπαρχόντων ἐσὶν ἕκαστα πρῶτον." καὶ περὶ ταύτης τῆς ἀπορίας προεῖρηται μὲν ἐν τῇ τῶν ἀποριῶν ἐκθέσει, ἔστι δέ, πότερον δεῖ ἀρχὰς καὶ πρῶτα τῶν ὄντων τὰ γένη καὶ τὰ κοινὰ 5 τίθεσθαι, ἢ τὰ χοιχεῖα ἐξ ὧν συνέστηκε τὰ ὄντα πρῶτων καὶ εἰς αὐτὰ ἔχοντα ἀναλύειν ('). αὐτὸ βυλόμενος σημῶναι ἔδειξεν ἐπὶ τῶν φωνῶν· αἱ γὰρ φωναὶ ἐκ τῶν χοιχεῖων σύγκεινται, ἀλλ' ὅτι τῆς κοινῆς φωνῆς, ὃ εἴη ἂν γένος τῶν φωνῶν. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν διαγραμμαμάτων ὅτι τὸ κοινὸν χοιχεῖον, ἀλλὰ τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν ταῖς 10 ἀποδείξεσι χρώμεθα εἰς παντὸς ἀπόδειξιν θεωρήματος, ὡς λέγομεν τὰ Εὐκλείδου χοιχεῖα· διὰ τοῦτο γὰρ τὰ τοιαῦτα χοιχεῖα λέγεσθαι, ὅτι δι' ὧν ταῦτα ἀποδείκνυνται πρὸς τὰς πάντων τῶν θεωρημάτων δεῖξεις ἐστὶν ἡμῖν χρήσιμα ἐνυπάρχοντα ἐν πᾶσι. καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ ταῖς τῶν πρῶτων τῶν δευτέρων χοιχεῖα, ὅτι ταῖς τῶν ἀποδεί- 15 ξεσι πρὸς τὰ δευτέρα χρώμεθα. παρατίθεσθαι δὲ καὶ τῶν φυσικῶν τῶν ἢ πλείω τὰ πρῶτα σώματα ὑποθεμένους ἢ ἐν, καὶ δείκνυσιν ὅτι καὶ οὗτοι, ὡς ἀρχὰς καὶ τῶν ὄντων ἔλεγον, ἐνυπάρχειν ταύτας τοῖς ἄλλοις ὦντο καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκεῖνα εἶναι. Ἐμπεδοκλῆς τε γὰρ τὰ τέσσαρα σώματα χοιχεῖα τῶν ὄντων ὑποθέμενος ὅτι ὡς γένη 20 αὐτὰ ἔλεγεν ἀρχὰς, ἀλλ' ὡς ἐνυπάρχοντα τοῖς ἐξ αὐτῶν τὴν γένεσιν ἔχουσιν· ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων φυσικῶν ἕκαστος τῶν σωματικῶν τὴν ἀρχὴν ὑποθεμένων. πρὸς ταῖς δὲ δείκνυσιν ὅτι τὸ ὡς ἐνυπάρχον καὶ χοιχεῖον καὶ ὅτι τὸ γένος ἐστὶν ἀρχὴ καὶ ἀπὸ τῶν τεχνη- τῶν· καὶ γὰρ κλίνης καὶ ἑκάστη τῶν τοιῶτων τοῖς βυλομένοις τίς ἢ 25 φύσις ἕκαστος αὐτῶν ἰδεῖν, ἢ γινώσκεις ἐξ ὧν συνέστηκε μορίων γίνεσθαι. ἀρχαὶ γὰρ ἕκαστος αὐτῶν τὰ ἐξ ὧν συνέστηκεν· ἐκ μὲν γὰρ τῶν γνωρίσται τὰς ἀρχὰς γνωρίζον καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀρχῶν γίνεσθαι, τῶν δὲ ἕκαστος γνωρίζεται ὅταν τὰ ἐξ ὧν σύγκεινται καὶ ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως φανερός γένηται, ὡς καὶ αἱ τῶν ἀρχαί. ἐπιχειρήσας δὲ 30 καὶ δείξας τῇ ἐπαγωγῇ τὰ ἐνυπάρχοντα ἀρχὰς ὄντα, ὅτι τὰ κοινὰ καὶ τὰ γένη, ἔδειξεν ὅτι ὁμοίως εὐλόγον εἶναι τὰ γένη λέγειν πάσας ἀρχὰς ἐπιχειρεῖν. Alex.

997^β (") φησὶν ὅτι ἡ γεωδαισία περὶ τὰ αἰδητὰ καταγίνεται·
 26. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ γεωδαισία λέγεται παρὰ τὴν δασμὸς τῆς γῆς. ἢ 35 μέντοι γεωμετρία περὶ αἰδητῶν διαλέγεται, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως... λέγομεν τοίνυν ἡμεῖς ὅτι εἰ μὲν περὶ ἐν αἰδητῇ εἴη ἡ γεωδαισία καὶ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ θεωρεῖτο ἡ γεωδαισία, εὖ ἂν εἶχεν· ἐπεὶ δὲ ὅτι ἔχει περὶ ἐν, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ φθαρῆς τὸ αἰδητόν, φανερόν ὡς ὅτι σώζειται τὸ ἕτερον, ὅτι δεῖ λέγειν ὅτι συμ- 40 φθεῖται ἢ ἐπιστήμη. Asclep.

997^β (°) φαμὶ δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐστὶ καὶ διανοητὴ ἰατρική, αὐτὸς δὲ λό-
 28. γος ὁ τῆς ἰατρικῆς ὑπάρχων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ, ἐστὶ δὲ καὶ νοητὴ

ἰατρική, ὁ λόγος ὁ παρὰ τῇ δημιουργῷ φημί, καθ' ὃν λόγον ἐστὶν ὁ κόσμος, ὡς φησιν, ἄνοσος καὶ ἀγήρω (Plat. Tim.). id.

(°) ἔφερε δὲ κανόνα (ὁ Πρωταγόρας) καὶ προσῆπτε τῷ κύ- 998^α κλω καὶ ἐδείκνυν ὅτι ὅτι καὶ ἐν σημείον γίνεσθαι ἢ ἀφή. id. 3.

(°) ἦσαν ὅν τῶν προβλημάτων τῶν ἐκτεθέντων ὑπ' αὐτῶν 998^α καὶ ἡ περὶ τῶν ζήτησις καὶ ὁμοίως καὶ ἀνομοίως· παρέλιπε δὲ τὸν 25. περὶ αὐτῶν λόγον ἐνταῦθα, λέγει δὲ ἀκριβῶς περὶ αὐτῶν ἐν τῷ Γ χοιχεῖω καὶ ἐν τῷ Ι. πρόκεινται τοίνυν αὐτῷ ἐνταῦθα ζητῆσαι περὶ τῶν ἀρχῶν. id.

"ἢ — εἰσίν." ἢ ἐπιχειρήσεις δυνάμει τοιαύτη ἐστίν. ἐξ ὧν 998^β ἕκαστος γνωρίζομεν, ταῦτα ἐκεῖνων ἀρχαί (κεῖνται γὰρ ὅτι ἐκ τῶν τὰ 4. αἰτία καὶ τὰ χοιχεῖα τινῶν εἰδέναι καὶ τὰς ἀρχὰς γίνεσθαι τὰ αὐτὰ εἰδέναι), ἐκ δὲ τῶν ὁρισμῶν γνωρίζομεν ἕκαστος τῶν ὄντων, οἱ ὁρισμοὶ ἄρα ἀρχαί· ἀρχὴ δὲ τῶν ὁρισμῶν ἢ τὸ γένος λήψις, ὡς ἐν τῷ γένος ἀρχή. δύναται δὲ γένη καὶ αἱ διαφοραὶ λέγεσθαι, ὡς ἐν τοῖς Τοπικοῖς (14) εἶπεν, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον, ὅτι εἰ τῶν ὁρισμῶν ἀρχὴ ἢ τὸ γένος λήψις, δύναται τὰ γένη ἀρχαί εἶναι, ἅπερ ἐστὶ τὸ γένος καὶ αἱ διαφοραί· ἐκ γὰρ τῶν οἱ ὁρισμοὶ σύγκεινται· ὡς τὰ γένη ἀρχαί· οἱ μὲν γὰρ ὁρισμοὶ τῶν ὁρισμῶν, τῶν δὲ τὰ γένη· καὶ εἰ ἐστὶ τῶν ὄντων λαβεῖν ἐπιστήμην τὸ τῶν εἰδῶν λαβεῖν. ἢ ἐπιχειρήσεις τοιαύτη. καὶ τὰ εἶδη ἢ ἐπιστήμη καὶ ἡ γινώσκεις τῶν ὄντων γίνεσθαι· ὅ γὰρ ἐστὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἐπιστήμη· καὶ γὰρ οἱ ὁρισμοὶ αὐτῶν καὶ τὰ εἶδη. εἰ δ' ἐκ τῆς τῶν γινώσκεις ἢ τῶν ὄντων γινώσκεις ἢ ἡρτηται, τὰ εἶδη ἂν εἶεν ἀρχαί τῶν καθ' ἕκαστα, καθ' αὐτὰ εἶδη ἐστὶν ἕκαστος τοῖσδε τισιν εἶναι. ἀλλὰ μὴν τῶν εἰδῶν ἀρχαί τὰ γένη· ἐκ γὰρ τῆς τῶν διαιρέσεως τὰ εἶδη καὶ οἱ τῶν εἰδῶν ὁρισμοὶ διὰ τῶν γενῶν· καὶ τῶν ὄντων ἄρα ἀρχαί πάντων τὰ γένη. ἢ καὶ τὰ εἶδη μὲν ἢ γινώσκεις ἕκαστος· καὶ γὰρ ταῦτα τὸ εἶναι ἕκαστος ('). ὅ μὴν καὶ τὸ εἶδος τὸ ὡς ἐκ γένους διηρημένον, ἀλλὰ τὸ εἶδος τὸ ἀν- 998^β τιδιαιρέμενον τῇ ὕλῃ· ὁ δὲ λαβὼν τὸ εἶδος τοῦτο ἐπὶ τὸ ἐκ γένους μετήλθε. Alex.

(') τῶν γὰρ καθ' ἕκαστα ὅτι ἐστὶ κυρίως ὁρισμός, ἀλλ' ὑπο- 998^β γραφή... ὅτι γένη ὑπάρχουσιν ἀρχαί τῶν ὄντων, μάρτυρας παρὰ- 8. γει Πλάτωνα καὶ τὴν Πυθαγορείους· φησὶ γὰρ ὅτι ἀρχὰς τῶν ὄντων ἔλεγον ἐκεῖνοι τὸ ἐν τῷ ὄν καὶ τὴν δύαδα, καὶ γένη ταῦτα ὑπετίθεντο δηλονότι συμβολικῶς, τὸ μὲν ὡς παρακτικὸν τῶν πάντων, τὸ δὲ ὄν ὡς αἰτίον τῆς τῶν πάντων ὑποστάσεως, τὴν δὲ δύαδα ὡς αἰτίαν τῆς προσόδου. τοῦτο ὅν ἐστὶν ὃ λέγει ὅτι φ. δ. τ. κ. τ. λ. σ. τ. ο. τὸ ἐν ἢ τὸ ὄν, ἢ τ. μ. κ. τ. μ. ὡς γ. α. χρ. καὶ πάντων γὰρ τῶν ὄντων κατηγορεῖ ὁ Πλάτων τὸ ἐν καὶ τὴν δύαδα καὶ τὸ ὄν· καθόσον μὲν γὰρ τόδε τί ἐστιν ἕκαστος τῶν ὄντων, τοῦτον δὲ καὶ τὸ εἶδος, τὸ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ὄν κατηγορεῖ· καθόσον δὲ ἐν ῥύσει συνεχεῖ καὶ μεταβολῇ παρὰ τὸ ὑποκειμένον ἐστὶ, παρὰ τοῦτο τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν αὐτῷ κατηγορεῖ. Asclep.

3. πρῶτον ἢ ἀπορία καὶ C. || 4. τῆς ἀπορίας om C. || 6. πρῶτον C. || 7. διαλύεται C. || 8. τὴν κοινὴν φωνήν C. || 19. καὶ et 24. ἐστὶν ἀρχὴ om C. || 26. ἕκαστος C. || γίνεσθαι om C. || 29. δὲ] γὰρ C. || 30. φανερός] γνώριμος C.

14. δὲ] γὰρ C. || ὡς — 15. ἀρχὴ om C. || 15. δὲ et 16. εἰ om C. || 17. ἀρχαί C. || ἢ — δύνανται et ἀρχαί εἶναι om C.

998b "φαίνοντι — χρῆσθαι." πρὸς τὸ εὐλόγως ἀνδρῶν δόξαι τὰ γένη
 9. τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς εἶναι, νῦν συνίστησι τὴν δόξαν καὶ ἐκ τῶν
 χρησαμένων ταῖς αὐταῖς ἀρχαῖς. οἱ γὰρ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ μέγα
 καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὰς ὑποθέμενοι τῶν ὄντων ὡς γένη ταῦτα τῶν ὄν-
 των ἀρχὰς ὑπέθετο. εἴη δ' ἂν ἡ δόξα Πλάτωνος· ὅτος γὰρ τὸ ἐν, 5
 ὃ κυρίως ὄν λέγετο, καὶ τὴν ἀόριστον δυάδα, ἣν μέγα καὶ μικρὸν ὠνό-
 μαζεν, ἀρχὰς ὑπέθετο. ὡς γένη δὲ ταῦτα ὑπελάμβανε τῶν ὄν-
 των, ὅτι καθ' ἑκάστη τῶν ὄντων καὶ τὸ ἐν ἑώρα κατηγορούμενον καὶ
 τὴν ἀνισότητά. καθ' ὅσον μὲν γὰρ τόδε τι ἐστὶν ἑκάστον τῶν ὄντων,
 τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ εἶδος, τὸ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ὄν κατηγορεῖται. καθ' ὅσον 10
 δὲ ἐν ῥύσει συνεχεῖ καὶ μεταβολῇ ἑώρα τὸ ὑποκείμενον, καὶ τὸτο τὸ
 μέγα καὶ τὸ μικρὸν. κοινὰ ἄρα καὶ τὰ γένη ταῦτα, καὶ ὡς γένη τὰ
 ἀνωτάτω ἀρχαὶ κατ' αὐτόν. Alex.

998b "ἀλλὰ — ἀρχὰς." ἐπιχειρήσας καὶ πρὸς τὸ τὰ ζοιχεῖα εὐλο-
 11. γώτερον ἂν ἀρχὰς εἶναι τῷ γένει, καὶ πάλιν πρὸς τὸ τὸ γένος καὶ 15
 μάλλον ἢ τὰ ζοιχεῖα, νῦν ὅτι μηδὲ ἀμφότερα οἷον τε λέγειν ἀρχὰς
 τῶν ὄντων καὶ τὰ γένη καὶ τὰ ζοιχεῖα ἐπιχειρεῖ. ἡ δὲ ἐπιχειρήσις
 τοιαύτη. λαμβάνει τὸν ὅρισμόν τὸν τῆς ὑσίας ἐκάστη δηλωτικὸν
 ἕνα εἶναι δεδεδειγμένον ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικαῖς (29 et 10).
 ἐκάστῳ γὰρ τῶν ὄντων τὸ εἶναι ἐστὶν ὃ ἐστίν, ὃ οὐ κυρίως ὅρισμός δη- 20
 λωτικός. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀρχῶν δὲ ὁ ὅρισμός. τῶν κει-
 μένων λαμβάνει τὸ εἶναι ἀρχὰς τῶν ὄντων καὶ τὰ γένη καὶ τὰ ζοιχεῖα,
 καὶ φησιν, εἰ ἐκ τῶν ἀρχῶν ἐκάστη ὁ ὅρισμός, ἄλλος ἔσται ὁ ὅρι-
 σμός ὁ διὰ τῶν γενῶν (γένη δέ, ὡς ἔφαμεν, καὶ τὰς διαφορὰς λέγει)
 καὶ ἄλλος ὁ διὰ τῶν ζοιχεῖων. ὥστε εἰ ἐκ μὲν τῶν ἀρχῶν ὁ ὅρισμός, 25
 ἄλλος δὲ ὁ ἐξ ἐκείνων καὶ ἄλλος ὁ ἐκ τῶν, πλείους ὅρισμοι τῷ
 αὐτῷ ἔσονται. ἀλλὰ μὴν ὁ πλείους, εἰς γὰρ ἐκάστη ὅρισμός· ὅτι ἄρα
 ἀμφότερα ζοιχεῖα. id.

998b "πρὸς — ἀρχὰς." ἀπορία καὶ αὕτη τῶν προειρημένων· ἐστὶ
 14. δὲ τοιαύτη. εἰ δοθείη καὶ συγχωρηθείη τὰ γένη ἀρχὰς εἶναι, ζοι- 30
 τῆσαι, φησὶν, ἄξιον πότερον τὰ ἀνωτάτω γένη χρῆσθαι τῶν ἀρχῶν
 τὰ κοινότατα, ἢ τὰ ἔχοντα καὶ προσεχῆ τοῖς καθ' ἑκάστη, ἃ ἄτομα
 εἶδη καλεῖται. γένη γὰρ καὶ τὰ εἶδη νῦν λέγει. εἰ μὲν γὰρ αἰετὰ κα-
 θόλου τῶν μὴ ὁμοίως καθόλου μάλλον ἀρχαί, διὰ τὴν ἀρχὴν
 καὶ τὸ καθόλου εἶναι, τὰ ἀνωτάτω ἂν γένη καὶ τὰ κοινότατα εἶεν 35
 ἀρχαί· ὅπως τε τὰ ἀνωτάτω γένη τῶν ὄντων ἀρχαὶ ἂν εἶεν, καὶ
 τοσαῦτα αἱ ἀρχαὶ ἔσονται ὅσα ἐστὶ τὰ γένη τὰ πρῶτα. λαβὼν δὲ
 τὸτο ἐπιφέρει. "ὥστε ἔσται τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν ἀρχαὶ καὶ ὑσῖαι· ταῦτα
 γὰρ μάλιστα λέγει καὶ πάντων." εἰ γὰρ εἴη ταῦτα καὶ πάντων τῶν
 ὄντων κατηγορούμενα ὡς γένη, ταῦτα ἂν ἀρχαὶ καὶ αἰτία τῶν ὄντων 40
 εἴη· τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ ὑσῖαι. εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ ἀναγαγὼν ἐπὶ
 τὸτον τὸν λόγον τό, εἰ τὰ γενικώτατα καὶ κοινότατα ἀρχαί, τὸ
 ὄν καὶ ἐν ἔσονται ἀπάντων τῶν ὄντων ἀρχαί, ἐπεὶ κοινότατα ταῦτα,

ἐξῆς ἐπιχειρεῖ καὶ δείκνυσιν ὅτι τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν ὅτι ἐστὶ τῶν ὄντων γένη,
 εἰ δὲ μὴ γένη, ὁ λόγος ὡς ὁδὸς ἀρχαί. ὅπως καὶ ὁδὸς ἂν εἴη ἡ αὐτὴ
 ἀρχὴ τῶν πάντων, εἰ μὴ εἴη τι καινὸν γένος αὐτῶν, εἰ τὸ γένος
 ἀρχή· καὶ γὰρ γὰρ ἀρχαὶ τὰ γένη εἶναι, καὶ τῶν τὰ κοινότατα. ὡς
 δὲ δοκῶν τισὶν ὅπως ἀντιλέγει πρὸς τὴν δόξαν, καὶ εἰρηκέν γε πρὸ
 ὀλίγου περὶ αὐτῆς. ὅτι ἔν μὴ γένη τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν, ὅπως δὲ δείκνυσιν.
 πᾶσα διαφορὰ γένους διαιρητική καὶ ὄν καὶ ἐν ἐστίν, ὥστε καὶ αἱ τῷ ἐνὸς
 καὶ τῷ ὄντος διαφοραί, εἰ γένη ταῦτα, καὶ ἐν ἐκάστη αὐτῶν καὶ ὄν καὶ ἐν
 ἔσται. ἀλλὰ εἰ τὸ ὄν καὶ ἐν ἐν ἐκάστη τῷ ὄντος διαφορᾷ, γένους ὄντος
 τῷ ὄντος καὶ τῷ ἐνὸς κατηγοροῖτο ἂν τῶν οἰκείων διαφορῶν τὰ γένη.
 τὸτο δὲ ἀδύνατον φησὶν εἶναι· καθόλου γὰρ ὅπως εἶναι τι τὸ ὡς γέ-
 νος ὄν εἶδος· πολλαχῶς γὰρ τὸ εἶδος, ὡς εἴρηται πρὸ ὀλίγου, τῆς οἰκείας
 κατηγορεῖται διαφορᾷ, εἰ καθ' αὐτὴν ἡ διαφορὰ λαμβάνοιτο· ἢ
 γὰρ διαφορὰ ἐπὶ πλέον κατηγορεῖται τῷ εἶδος, ὡς τὸ λογικὸν τῷ ἀν-
 15 θρώπῳ ἢ θνητόν, τὸ δ' ἐπ' ἑλαττον λεγόμενον τῷ ἐπὶ πλέον λεγο-
 μένῳ ὅτι οἷον τε ἀληθῶς κατηγορεῖται (*). καὶ διὰ τὸτο γὰρ εἶπε
 "τῶν οἰκείων διαφορῶν," ἴσον λέγων τῷ ἐφ' ὧν εἶδη ποιεῖται. ἔτι
 τὸ μὲν εἶδος συναμφοτέρων τι, ἢ δὲ διαφορὰ μέρους τῷ συναμφο-
 τέρῳ. ἔτι μὲν ἐστὶν ἡ διαφορὰ τῷ εἶδος, καθ' ὅσον τῶν ἐν τῷ
 ὀριστικῷ λόγῳ παραλαμβανομένων ἑκάστον μὲν ἐστὶν ἐκείνῳ ὃ
 συμπληροῖ τὴν ὑσίαν, καὶ μὲν ἄνομοιομερές· ὃ γὰρ ταῦτον τὸ γέ-
 νος σημαίνει ἐν τῷ ὀρισμῷ ἐκάστη τῶν διαφορῶν, τὸ δὲ τοιοῦτον
 ὅλον ὃ κατηγορεῖται τῶν αὐτῶν μερῶν. ὥστε ὁδετέρως τὸ εἶδος τῆς
 οἰκείας κατηγορεῖται διαφορᾷ. τὸ γὰρ γένος ὅτι ὅπως ἔχει μέρη τὰ
 εἶδη· ὃ γὰρ ἐν τῷ τῶν γενῶν ὀρισμῷ τὰ εἶδη. ἀλλ' ὁδὸς τὰ γένη
 κατηγορεῖται τῶν οἰκείων διαφορῶν, ὅταν αἱ διαφοραὶ χωρὶς τῶν
 εἰδῶν λαμβάνωνται καὶ μὴ ἐν αὐταῖς τὰ εἶδη περιέχωνται. τὸ γὰρ ζῶον
 ὅταν λογικῶς κατηγορεῖται τῷ ζῴῳ λογικῶς (τὸτο γὰρ ἐξακύνει τότε),
 ὃ τῷ λογικῶς κατηγορεῖται, ἐπεὶ αὐτῆς τε καθ' αὐτῆς τῆς διαφορᾷς
 ἄνευ τῷ εἶδος λαμβανομένης ὃ κατηγορεῖται, οἷον τῆς λογικότητος·
 ποιότητες γὰρ τινες αἱ διαφοραί, καθ' ὧν πῶς οἷον τε τὸ ζῶον
 ὑσίαν συναμφοτέρων σημαῖνον κατηγορεῖται· ὅτε γὰρ τὰ εἶδη ὅτε τὰ
 γένη τῶν διαφορῶν κατηγορεῖται. εἰ δὲ τὸτο, αἱ τῷ ὄντος καὶ ἐνὸς
 διαφοραί, εἰ γένη ταῦτα, ὅτε ὄντα ὅτε ἐκάστη αὐτῶν ἐν ἐστὶ,
 τῷ ἐνὸς ὁδεμία διαφορὰ ὅτε ἐν ὅτε ὄν ἐστὶ· πᾶσαι γὰρ τῷ ὄντος
 ἔσονται, ὅπερ ἄτοπον. ὥστε ὁδὸς γένη ταῦτα. εἰ δὲ μὴ γένη, ὁδὸς
 ἀρχαί, εἰ τὰ γένη ἀρχαί. σημαίνει δὲ τὸ μὲν "ἀδύνατον δὲ κα- 998b
 24. τηγορεῖται ἢ τὰ εἶδη τῷ γένει ἐπὶ τῶν οἰκείων διαφορῶν," τῷ ἐνὸς
 τῶν ἰδίων διαφορῶν. τὸ δὲ "ἢ τὸ γένος ἄνευ τῶν εἰδῶν" ἦται ἴσον
 ἐστὶ τῷ ἢ τὸ γένος ἄλλῃ τινὸς χωρὶς τῶν αὐτῶν εἰδῶν κατηγορεῖται,
 ἢ τὸ γένος τῶν διαφορῶν κατηγορεῖται, μὴ λαμβανομένων τῶν
 διαφορῶν ὡς εἰδῶν ἢ δὴ καὶ συναμφοτέρων. δοκεῖ δὲ μοι ἡ ἐπι-
 χείρησις λογικωτέρα εἶναι, ὥσπερ ἔν καὶ αἱ πλείους τῶν λεγομέ-

8. ἑκάστον L. || 11. ἐν om L. || 15. alterum τὸ om C. || 20. item sumit definitionem ex ipsis principiis confici Sepulv. || εἰ δὲ
 24. ὃ et 26. ὃ ante ἐκ om C. || 35. εἶναι ἀρχὴν τὰ C.

8. καὶ ἐν ἐκάστη A. || καὶ ἐν om A. || 9. ἔσται om L. || 11. ὅτος A. || τὸ om A. || 28. τότε ἐκ τῷ C. || 29. κατηγορεῖται C. || 30. τὸ εἶδος
 C. || 37. εἶτα A. || 41. κατηγορεῖσθαι — 42. διαφορῶν om C.

νων ὑπ' αὐτῶ· τὰς γὰρ διαφορὰς ὑπὸ τῆς ἀν' ἀξαιμεν γένος; δεῖ
 γὰρ ἔκ τινος γένους αὐτὰς εἶναι, εἴγε τῶν ὄντων καὶ αὐταὶ καὶ τῶν
 ἐκείνων τῷ γένει διαφορῶν τὸ οἰκείον γένος κατηγορεῖται ἀνάγκη. ἢ
 γὰρ ἔχ' ἑξῆσι γένους αἱ διαφοραί, ἢ ἔσοντο ὑπὸ τοῦ γένους ὃ διαιρῶσιν.
 εἰ γὰρ εἰσι διαφοραὶ ὑπὸ τῆς ποιότητος, πᾶσαι αἱ τῆς ποιότητος
 αὐτῆς διαφοραὶ ὁμῶς ὅτι ὑπὸ τῆς ποιότητος ἂν εἶεν. ὥτως τε ἂν
 κατηγοροῖτο τὸ γένος τῶν οἰκείων διαφορῶν· τὸ γὰρ τὰς μὲν ἄλλας
 διαφορὰς ποιότητος λέγειν, τὰς δὲ τῆς ποιότητος μηκέτι, ἀλλὰ
 ὑπὸ ἄλλο τι γένος αὐτὰς τιθέναι, πλασματικῶδες τε καὶ ἄτοπον.
 μή ποτε ὅν αἱ ἐν ἑκάστῳ γένει διαφοραὶ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἰσὶ, 10
 ταῦτέστι ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ· καὶ γὰρ εἰ καὶ μὴ τὸ προσεχές τινων
 γένους κατηγοροῖτο τῆς διαφορᾶς τῷ ἤδη συναμφοτέρον τι τῷτο
 εἶναι, ὃ ἐπὶ τῶν ὁσίων μόνων γίγνεται (ἐκ γὰρ ταύτης ἐστὶ τις καὶ ἡ
 συναμφοτέρος ὁσία, ἣν ἔχ' οἷον τε ἀπλῶς κατηγορεῖται τῷ γένει),
 ἀλλὰ τό γε ἀνωτέρω ἂν κατηγοροῖτο τὸ ὅν κοινότερον τε καὶ ἀπλῶς- 15
 φερων· ἢ γὰρ ὁσία κοινῶν καὶ ἀπλῶν καὶ συνθέτων ὁσίων. ὥστε εἰ καὶ
 τὸ ζῶον σύνθετός τις εἴη καὶ συναμφοτέρος ὁσία, καὶ διὰ τῷτο τῆς
 διαφορᾶς καθ' αὐτὴν λαμβανόμενης καὶ κατηγορεῖται, ἀλλ' ἢ ὁσία
 αὐτῆς κατηγορηθῆσεται· ἢ εἰ καὶ ἡ ὁσία αὐτῆς τῆς τὸ ζῶον διαιρέ-
 σης διαφορᾶς κατηγορεῖται, ἤδη δέδεικται τὸ διαιρούμενον γένος ὑπὸ 20
 τῆς διαφορᾶς κατηγορούμενον αὐτῆς· τοῦτον δὲ ἦν καὶ τὸ λεγόμε-
 νον. ἀλλ' εἰ καὶ τῷτο ἐπὶ τινων ἀληθές, ἀλλ' ἔκ ἀδύνατον γένος τι
 τῆς διαιρέσεως αὐτὴν κατηγορεῖται διαφορᾶς· ἥτις γὰρ ἂν ληφθῇ τῆς
 ὁσίας διαιρετικῆς διαφορᾶς, ἀνάγκη ταύτην ὁσίαν εἶναι. καὶ δοκεῖ δὲ
 τὰ γένη ἰδίᾳ τῶν διαφορῶν κατηγορεῖται διὰ τὰς ὁμωνυμίας· τὸ 25
 γὰρ διακριτικὸν καὶ ἐν χρώμασι καὶ ἐν χυμοῖς· ποῖον ὅν αὐτὸ κατηγο-
 ρηθῆσεται; συντεθέντος δὲ αὐτῷ τῷ οἰκείῳ γένει εἶδος ἤδη. δεῖ-
 998 27. ξας δὲ ὅτι τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν ἑ γένει, ἀκολουθῶς ἐπὶ ἡγεγε καὶ τὸ "ἀλλὰ
 μὴν εἰ μὴ γένει, ἔκ ἀρχαί ἔσοντο, εἴπερ ἀρχαὶ τὰ γένη. ἔτι καὶ
 τὰ μεταξὺ συλλαμβανόμενα μὲν τῶν διαφορῶν ἔσαι γένει." ὃ 30
 λέγει νῦν, καὶ πρὸς τὸ τὰ πρῶτα γένη ἀρχαὶ εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγειν
 δόξει μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὰ γένη ἀρχαί· ἀπειροὶ γὰρ
 καὶ πολλὰ ἔσοντο αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἑκάστη. ἑκάστη γὰρ διαφορὰ
 τῶν ἐν τῷ ἀτόμῳ εἶδει τῷ γένει συντιθεμένη, καὶ ἐστὶ διαφορὰ, γέ-
 νος ποιεῖ. ἑκάστη γὰρ τῶν μεταξὺ γενῶν τῷ τε πρώτῳ καὶ τῷ ἀτόμῳ 35
 εἶδος συντιθέμενον τῇ οἰκείᾳ διαφορᾷ γένος ποιεῖ, εἰ καὶ ἐπὶ τινων
 μὴ δοκεῖ τῷ μὴ ὀνομάζεσθαι οἰκείῳ ὀνόματι τὸ γένος ἐκείνου· τῷτο γὰρ
 σημαίνει τὸ "τὰ μὲν δοκεῖ τὰ δὲ ἄλλοι δοκεῖ." τὸ γὰρ ζῶον πτηνὸν γένος
 ἐστίν, ὥσπερ τὸ ζῶον, εἰ καὶ μὴ δοκεῖ ὀνομάζεσθαι. ἢ "τὰ μὲν δοκεῖ"
 εἶπε, "τὰ δὲ ἄλλοι δοκεῖ," ὅτι, ὥς εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ζῴων (de 40
 Part. An. 1 2 et 3), μόνον αἱ φερτικαὶ διαφοραὶ συντιθέμεναι τοῖς
 γένεσιν καὶ ποιεῖσιν εἶδη ὅσα γένη, ὅτι ὅσα ὁρισμένον δηλοῦσι. καὶ εἴη
 ἂν καὶ τῷτο ὡς ἄτοπον ἐπόμενον τοῖς τὸ ἐν καὶ τὸ ὅν γένος λέγουσιν,

ἔπειτα τῇ τῷ γένει εἰς δύο διαιρέσει τὰ εἶδη καὶ τὸς ὁρισμὸς ποιεῖσι.
 δεῖ μὲν γὰρ καὶ μεταξὺ, καὶ γίγνεται συντιθεμένων τῶν διαφορῶν τοῖς γέ-
 νεσι, γένη καὶ τὰ αὐτὰ εἶδη γίγνεται· ἐκείνοις δὲ τοῖς εἰς δύο διαι-
 ρῶσι τὰ γένη καὶ ἀκολουθεῖ τῷτο. ἔτι φερῆσει ἀναγκαζόντων διαιρεῖν,
 καὶ ποιεῖ δὲ ἡ φερτικὴ διαφορὰ συντιθεμένη τῷ γένει εἶδος. πολλὰ
 ὅν τῶν αὐτῶν ἀτόμων ἐστὶ καὶ πολλὰ ἀρχαί, εἰ τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν γένει τε
 καὶ ἀρχαὶ τῶν ὄντων. τὸ δὲ "μέχρι τῶν ἀτόμων" λέγοι ἂν τῶν
 ἐχάτων εἰδῶν· ταῦτα γὰρ ἔκτε διαφοραῖς διαιρεῖται. ἔτι δὲ ὅθεν
 ἤττον κατὰ γε τῷτον ἐν λόγον αἱ διαφοραὶ ἀρχαὶ ἢ τὰ γένη· κοι-
 ναὶ γὰρ καὶ αὐτῇ καὶ καὶ πλειόνων κατηγοροῦνται. εἰ δὲ καὶ αἱ διαφοραὶ
 ἀρχαὶ (κοινὰ γὰρ καὶ τὰ γένη τὰ ταῖς διαφοραῖς συλλαμβανόμενα),
 πολλὰ καὶ χερόν ἀπειροὶ ἔσοντο αἱ ἀρχαί, ἄλλως τε καὶ εἰ τὸ ἀνωτάτω
 τις γένος ὡς ἀρχὴν λαμβάνει· πλείους γὰρ τῷ τοῦτο γένος διαφο-
 ραί. ὃ δοκεῖ ἀναλογικὸν εἶναι· καὶ γὰρ οἱ τὰ γένη τιθέμενοι ἀρχαί,
 ἐκφυγεῖν οἰόμενοι τὸ πλῆθος τῶν τὸ κοινὸν λαμβάνειν, ἀρχὴν ἐτί-
 θεντα τῷτο. ὡς δὲ ἀκολουθῶν τῷ τὸ πρῶτον γένος ἀρχὴν τιθεμένῳ
 καὶ τὰ ἄλλα γένη τὰ μὲν τὸ πρῶτον ἀρχαί λέγειν, ὥτως εἶπεν· αἱ
 γὰρ διαφοραὶ εἰ καὶ ἐπὶ πλείον λέγονται τῶν εἰδῶν τῶν γιγνομένων
 ὑπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἔκ κατηγοροῦνται αὐτῶν ἐν τῷ τί ἐστιν, ὅθεν ὡς
 γένει. id.

(*) τί ὅν φησὶν ὅτι ὅθεν ποτε ὅτε τὰ εἶδη διαφορῶν κατηγο- 998
 ρῶνται ὅτε δὲ τὰ γένη αὐτῶν καθ' αὐτῶν τῶν διαφορῶν, δηλον· 24.
 ὅθεν γὰρ κατηγορεῖται ἂν ἀνθρωπὸν τῷ λογικῷ, ὅτε δὲ τὸ ζῶον κατη-
 γορεῖται τῆς λογικότητος, ἀλλ' εἰ ἄρα, τῷ λογικῷ τῷ ἐν ὑποκειμένῳ
 θεωρούμεν. εἰ τοίνυν τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν κατηγοροῦνται καὶ τῶν διαφορῶν
 αὐτῶν καθ' αὐτῶν, ταῦτέστι τῆς λογικότητος, φανερόν ὅτι ἔκ ὑπάρ-
 χουσι γένη. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης· ὃ δὲ ἡμέτερος φιλόσο-
 φος φησὶ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἡ λογικότης αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἀνυπόστα-
 τος ὑπάρχει. ἀμέλει τοι καὶ ὁ λόγος ὁ παρὰ τῷ δημιουργῷ ἔκ ἐστι
 τῆς λογικότητος, ἀλλὰ τῷ λογικῷ· αὐταὶ γὰρ καθ' αὐτὰς αἱ δια-
 φοραὶ ἀνυπαρκτοὶ καὶ ἀνυπόστατοι ὑπάρχουσιν, ὥστε ὅθεν τὸ ὅν ὅθεν τὸ
 ἐν τῆς λογικότητος κατηγοροῦνται τῆς μὴ ὅσης ἀλλὰ σὺν τῷ με-
 τεχομένῳ, ταῦτέστι τῷ λογικῷ, ὥσπερ καὶ τὸ ζῶον, ὥστε γένη ὑπάρχουσι
 καὶ τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν, καὶ διὰ τῷτο καὶ ἀρχαί. πάλιν τοίνυν φησὶν ὁ Ἀρι-
 στοτέλης ὅτι ἐνθα τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐστὶ, τὸ κοινῶς κατηγορού-
 μενον ἔκ ἐστι γένος· διὰ τῷτο καὶ φάμεν τὴν ψυχὴν μὴ εἶναι γέ-
 νος τῶν καὶ μέρος ψυχῶν, ἐπειδὴ ἡ φυσικὴ προτέρα ἐστὶν ὡς συνα-
 ναιρῶσα μὴ συναναιρῶμένη δέ· τὸ γὰρ συναναιρῶν μὴ μὴ συναναι-
 ρῶμενον δὲ φύσει πρότερον ὑπάρχει. εἰ τοίνυν καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων
 φύσει πρότερον ὑπάρχει ἢ ὁσία ὡς συναναιρῶσα μὴ συναναιρῶ-
 μένη δὲ τοῖς συμβεβηκόσι, δηλον ὡς ὅτι τὸ ὅν καὶ τὸ ἐν ἔκ ἐστι γέ-
 νος, ἐπειδὴ θεωρεῖται ἐπ' αὐτῶν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον (δυνατὸν
 γὰρ ἐστὶν εἶναι ὁσίαν καὶ ποσὸν ἀνευ τῶν ἄλλων συμβεβηκότων) καὶ

1. ὑπὸ τί] ὑφ' ὃ C. || τὰξαιμεν C. || 2. καὶ post αὐταὶ om C. || 4. ἔχει γένος ὅν διαφορὰ C. || 5. γὰρ αἱ διαφοραὶ C. || 10. αἱ ἐν om C. || 12. εἶδει C. || 13. ἢ om C. || 14. τε τῆς ἀπλῶς C. || 25. nam discretivum differentia et in coloribus et in saporibus habetur, de ipsa tamen genus quale praedicatur Sepulv. || 32. δόξει AC.

9. ἢ — 11. ἀρχαί om C. || 13. λαμβάνει C. || 16. δὲ C. || 17. τε] τῷ C. || 36. καὶ] γὰρ M.

χειρόν τῶν εἰδῶν· ὥς ἐν τῶν γενῶν ἀρχή, ἀλλὰ μᾶλλον ἔσαι
τὰ ἄτομα εἶδη ἀρχαί, ὅτι τῶν ὑπ' αὐτὰ ἀτόμων ἕκ' ἔστι τὸ μὲν τι
πρώτερον τὸ δὲ ὕστερον. συνεχρήσατο δὲ πρὸς τὴν ἀπορίαν τῇ τῷ
πρώτῳ ὁμωνυμία· τῇ δὲ τῷ πρώτῳ ὁμωνυμία χρησθ' πρὸς τὸ δει-
κνύναι μηδὲν ὂν τὸ γένος παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται. ἐπὶ γὰρ τῶν
ζώων τὸ μὴ βέλτιον τὸ δὲ χειρόν. ὁ θεὸς βέλτιον· διὰ τῷτο καὶ πρῶ-
τον. τῶν ἄλλων πάντων ζώων ὁ ἄνθρωπος ζῶον βέλτιον τε καὶ πρῶ-
τον. ἀλλὰ καὶ ἐν χρώμασι τὸ λευκὸν βέλτιον τῶν ἄλλων, καὶ ἐν
χυμοῖς ὁ γλυκύς. εἰπὼν δὲ ταῦτα ὑπὲρ τῷ δειξαι τὰ εἶδη μᾶλ-
λον καὶ τὰ ἔκαστα γένη ἀρχὰς τῶν κοινῶν καὶ γενικωτάτων ἐπιφέρει
999^a 14. "ἐκ μὴ ὅν τῶν μᾶλλον φαίνεται τὰ ἐπὶ τῶν ἀτόμων κατηγορου-
μενα ἀρχὰς εἶναι τῶν γενῶν." ἔξῃς δὲ πάλιν ἐπιχειρεῖ πρὸς τὸ
μὴ δύνασθαι τὰ ἄτομα εἶδη ἀρχὰς εἶναι ('). ἡ δὲ ἐπιχειρήσις
τοιαύτη. δεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν τινὸς εἶναι παρὰ τὸ πρᾶγμα
τῷτο ὅ ἄρχὴ καὶ αἰτία ἐστὶ, καὶ δύνασθαι χωρὶς ἐκείνου εἶναι ὅ ἔστιν
αἰτία. ὁ δὲν δὲ δύνασθαι εἶναι καθ' αὐτὸ κεχωρισμένον, εἰ μὴ ὁ μὴ
ἔστι καθ' ἑκάστων. εἰ γὰρ τις τὰ εἶδη λέγει εἶναι, ὅτι καθόλου πάν-
των τῶν ὑφ' ἑαυτὰ καὶ τῶν καθ' ἑκάστα ὁ κατηγορεῖται, καὶ ἔστιν
ἄλλα ἑκάστου αὐτῶν, καὶ διὰ τῷτο ἀρχὰς αὐτὰ λέγει, τῷτο τῷ
λόγῳ τὰ ἐπαναβεβηκότα γένη μᾶλλον ἀρχαί τῶν εἰδῶν ἔσονται·
μᾶλλον γὰρ ἐκεῖνα κοινὰ καὶ πλείονων κατηγορεῖται. πάντῳ δὲ καὶ τὸ
ἐνδοξον καὶ λογικῶς ἐπιχειρήθηκε ταῦτα. id.

999^a 16. (') ἐντεῦθεν αὐτοφυῶς καὶ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ἐπό-
μενος δεικνυσθαι ὅτι μᾶλλον τὰ γένη ἀρχαί τῶν ὄντων ὑπάρχουσι,
τὰ ἐξηρημένα δηλονότι. καὶ τῷτο σαφῶς ἐνδείκνυται. Asclep.

999^a 24. "ἔστι — νῦν." χαλεπωτάτην τέ φησιν ἀπορίαν καὶ ἀναγκαιο-
τάτην εἶναι τὸ διοριζῆναι πρὸς τὴν γνώσιν τῶν ἀρχῶν καὶ ὅλως πρὸς
τὴν προκειμένην πραγματείαν, ἢ ἥρτην μὴ τῶν εἰρημένων πρὸ
ὀλίγου περὶ τε τῶν γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν, ἐχομένη δὲ ἐστὶ τῆς προει-
ρημένης, ὅτι ἐν ἐκείνῃ μὴ ἐζητῶμεν ποῖον μᾶλλον ἀρχὴ τῶν κοινῶν,
τὸ κοινότερον ἢ τὸ προσεχέστερον. ἔπειτα ὅτι δεῖ τὴν ἀρχὴν χωριστὴν
εἶναι καὶ αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὑφίστασθαι, ἀνείλομέν τε τὸ εἶναι τι ἐκεί-
νων ἀρχή. ἐνταῦθα δὲ ζητεῖται εἰ ἔστι τι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα
καὶ τὰ ἄτομα τὸ κοινὸν τῷτο, ὃ λέγομεν γένος καὶ εἶδος, εἴτε καὶ μή·
καὶ τίνα τε ἄτοπα ἔπειτα θεέντος μὴ εἶναι δεικνυσθαι, καὶ λέγει τις
εἶναι, πάλιν τὰ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ χαλεπὰ ἐπόμενα ἐρεῖ. εἰ μὴ
ὅν μηδὲν εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα, ἀναιρεθῆσθαι ἐπιστήμη· τὰ μὴ
γὰρ καθ' ἑκάστα ἀπειρα, τῶν δὲ ἀπείρων ἀδύνατον γνώσιν καὶ ἐπι-
στήμην καὶ περίληψιν γενέσθαι· ἢ γὰρ γνώσις καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν καθ'

ἑκάστα γίνεσθαι δοκεῖ, καθὼς ἐν τι καὶ ταῦτόν ἐστιν ἐν πᾶσιν αὐτοῖς,
καὶ γὰρ τὸ καθόλου κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον· ὅπερ εἰ μὴ εἴη, ὁ δὲ
ἂν γνώσις αὐτῶν δύνασθαι γίνεσθαι. εἰ δὲ ἔστιν ἐπιστήμη καὶ γνώσις,
ὅλως ἀκολουθήσει τὸ καὶ παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα εἶναι τι κοινόν, καθ' ὃ
ἡ γνώσις καὶ ἡ ἐπιστήμη συζητήσεται, τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ γένος ἢ τὸ ἔχα-
στον, ὃ κυρίως εἶδος καλεῖται, ἢ τὸ πρῶτον, ὃ γένος ἐστὶν ("). καὶ
ὅτι μηδὲν τῶν ἐστίν, ἄρτι, φησί, διηπορήσαμεν, ἀναπέμπων ἡμᾶς
ἐφ' ὃ εἴρηκε ζητῶν εἰ τὸ εἶδος ἀρχή· εἶπε γὰρ "τὴν μὴ ἀρχὴν δεῖ
καὶ τὴν αἰτίαν εἶναι παρὰ τὰ πράγματα ὧν ἀρχή, καὶ δύνασθαι εἶναι
χωριστομένην αὐτῶν" (1. 17)· τοῦτο δὲ τι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστον
εἶναι ἂν τις ὑπολάβοι. ἀλλὰ καὶ πρὸ ὀλίγου δοκεῖ δεδειχθαι ὅτι τὸ
κοινῶς κατηγορούμενον τινῶν ὁδὸν ἐστὶ παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται (').
δείξας γὰρ ἐπὶ τῶν χημάτων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῷτο ὁμολογούμενον,
ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐστὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον, ἐπήνεγκεν ὅτι εἰ μὴ ἐπὶ
τῷτο, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔσαι τι τὸ κοινόν παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα·
εἰ γὰρ ἦν, μάλιστα ἐπὶ τῷτο ἦν. Alex.

(") εἰ ὅν τῷτο ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ δεῖ τι εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστον
ἑκάστα, ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὰ γένη εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα.
ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ καθόλου· καὶ φανερόν ὡς ὅτι ἦτοι τὰ ἔκαστα ἢ
τὰ πρῶτα. Asclep.

(') καλῶς ἔθηκεν τὸ "διηπορήσαμεν." τῷ ὄντι γὰρ ἡπορήσε
μὴ ἕκ' ἡλεγε δὲ· τὸ γὰρ ἀληθὲς ὁδέποτε ἐλέγχετο. id.

"ἔτι — ὕλης." τὸ μὴ σύνολον λέγει τὸ καθ' ἑκάστον καὶ αἰδιότην
καὶ συναμφοτέρον ἐξ ὕλης καὶ εἶδους· τῷτο γὰρ μᾶλλον ἔθος αὐτῷ
λέγειν τὸ καθ' ἑκάστα καὶ συγκεχυμένον. τὸ δὲ "ὅταν κατηγο-
ρηθῇ τι τῆς ὕλης" ἦτοι δηλωτικόν ἐστὶ τῷ ὅλῳ καὶ συνόλῳ· τότε
γὰρ ὅλον τί ἐστιν, ὅταν κατηγορηθῇ τι τῆς ὕλης, τῷτο ὅταν ἐν τῇ
ὕλῃ ἐπιγενῇ· τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ εἶδος· εἶδος γὰρ ἡ ὕλη λαβύσα
γίνεσθαι τὸ σῶμα. ἢ "τῆς ὕλης" τῷ ὑποκειμένῳ νῦν λέγει, ὃ σύ-
νολον εἶπεν, ὅταν κατηγορήσωμεν αὐτῶν. ὁ δὲ λέγει, τοῦτόν
ἐστίν. εἰ καὶ δοθείη εἶναι τὸ καθόλου, τῷτο τὰ γένη καὶ εἶδη (ταῦτα
γὰρ τὰ κατηγορούμενα τῆς ὡς ὕλης ἐστίας, ἢ τις ἐστὶν ἡ ἄτομος παρὰ
τὰ ὧν ἔστι γένη καὶ εἶδη ἀτόμων), πότερον παρὰ πάντα τὰ ἄτομα
ἐστὶ ταῦτα τὰ καθόλου καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀτόμοις, εἴτε φυσικὰ εἴη εἴτε
τεχνικά, εἶναι τι τὸ κοινόν παρ' ἐκεῖνα, ἢ παρὰ μὴ ἕνια ἄτομα ἐστὶ
τι τὸ κοινόν, παρὰ δὲ ἕνια ὁδὸν ἐστὶ κοινόν. εἰπὼν δὲ ταῦτα, ὃ
εἶπετο τῇ ὑποθέσει, ἔξῃς ὑπήνεγκε τὸ "ἢ παρ' ὅθεν ἐστίν," ἀναι-
ρετικὸν ὂν τῆς ὑποθέσεως. εἰ γὰρ περὶ μηδὲν εὐρίσκειτο τῶν καθ'
ἑκάστα δυνάμενον κοινόν εἶναι, χωριστόν. προαίεῖς δὲ ταῦτα, ἀρχεῖ

1. ὁ δὲ C. || 3. πρῶτον A. || 10. γενικωτάτων ἔλαβε δι' ὧν ἐπιφέρει C. || 16. ὁ δὲ C. || εἰ μὴ om C. || 16. nam si quis hoc tribuat spe-
ciebus, quoniam universaliter de omnibus sibi subiectis individuus praedicatur, cum praedicatum diversum ab ipsorum
singulis sit, ac idcirco has principia esse dicat, nimirum eadem ratione suprema genera potius quam species principia
esse reperientur. Sepulv. || 18. ἑκάστα εἰ γὰρ ὁ C. || 19. ἄλλο C. || αὐτὸ C. || 32. ὑφίστασθαι λαμβάνοντες· ἀναιρεμένην τὸ C.

3. δὲ ἐστίν] δὲ ἡ C. || 9. περὶ C. || 10. χωριστομένων C. || 25. ὅταν] ὁ τις ἂν L. || 26. ἦτοι — 27. τῆς ὕλης om A. || 26. τε om AV. || 29. ἡ
om L. || 30. αὐτῶν om AC. || 30. ὅταν κατηγορηθῶμεν τι τῶν αἰσθητῶν, ὃ ἐστὶν ὅλα καὶ ὡς ὅλα ὑποκείμενα τῷ κατηγορουμένῳ ἐστὶ τί τῷτο ὁ L. ||
ὁ δὲ λέγει] τὸ δὲ ἐπιχειρήμα A. || quod totum appellavit, cum aliquid de ipsis praedicatur. est autem sensus ect. Sepulv. || 32
et 33. περὶ C. || 33. τὰ om A. || 35. εἶναι] ἐστὶ A. || περὶ C. || 36. περὶ C. || 38. ὂν om C. || γὰρ] δὲ A. || si enim nihil commune reperia-
tur, quod a singulis seiunctum esse possit, ne fuerit quidem aliquid praeter singularia. Sepulv.

ἀπὸ τῆ τελευταία τῇ εἰ παρὰ μὴδὲν, καὶ δεικνύσι τίνα ἐπεὶ
 ἄτοπα, εἰ μὴδ' ὅλως εἴη παρὰ μὴδὲν τῶν καθ' ἑκάστα τ' κοινόν·
 ὅθεν γὰρ ἔσαι τ' νοητόν, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα αἰδητά (*). τοιούτων
 γὰρ τὰ ὅλα καὶ συναμφοτέρα, παρ' ἃ καὶ μὴδὲν ἄλλο. εἰ δὲ μὴ
 ἔστι νοητόν τι, ὅδ' ἐπισημήν ὁδεγὸς ἔσαι· καὶ γὰρ τὰ κοινά, ἃ ἔστι
 νοητά, αἰ ἐπισημαί, εἰ μὴ βέλτοις τις λέγειν τὴν αἰδησιν ἐπιση-
 μὴν· ἐπισημά γὰρ πάντα ἔσαι καὶ ὅτω γνωστὰ ὅ καὶ τὴν κυρίως ἐπι-
 σήμην λεγόμενα. προσίθῃσι δὲ τούτοις ὅτι ὅδ' αἰδίου ὅδ' ἀκίνητον·
 999 δ' τὰ γὰρ αἰδητά πάντα φθείρεται καὶ ἐν κινήσει ἔστιν, τωτέστι ἐν ῥύ-
 4. σει· καὶ τ' ἐνδοξον ἐπιχειρῶν, καὶ καθ' ὅς ἐδόκει πάντα τὰ αἰδητά
 γεννητά εἶναι καὶ φθαρτά. μάλιστα δὲ τὸτο ἐδόκει Πλάτωνι· καὶ
 γὰρ εἰ ὑπετίθετο ἐν κόσμῳ μὴ φθείρεσθαι, ἀλλὰ τῇ γε αὐτῇ φύσει
 φθαρτὴν αὐτὴν ἔλεγεν εἶναι. ἄλλως δὲ καὶ εἶπετο φθαρτὴν αὐτὴν
 εἶναι, γεννητόν τε ὄντα, ἐπεὶ αὐτῇ γε κινεῖσθαι μὴ πάντα δοκεῖ τὰ
 αἰδητά, ὅ μὴν καὶ φθαρτά εἶναι· τ' γὰρ κυκλοφορητικὸν σῶμα πᾶν
 ἀγέννητόν τε καὶ ἀφθαρτόν ἡγεῖται. ἀλλὰ νῦν, ὡς ἔφην, καὶ τ' ἐν-
 999 δ' ὅσον ἐπιχειρεῖ· οἷς γὰρ δοκεῖ πάντα τὰ αἰδητά ἐνυλὰ εἶναι καὶ ἐν
 ῥύσει συνεχεῖ, τούτοις καὶ φθαρτά αὐτὰ εἶναι δοκεῖ. λαβίων δὲ τ'
 μὴδὲν ἔσεσθαι αἰδίου, εἰ μὴ τι εἴη παρὰ τὰ αἰδητά, ἐπιφέρει τῷ
 999 δ' ὡς ἀκόλuthον τ' ἀλλὰ μὴν εἴγε αἰδίου ὅθεν ἔστιν, ὅδ' ἐγένεσιν
 5. εἶναι δυνατόν· ἀνάγκη γὰρ εἶναι τι τ' γιγνόμενον καὶ ἐξ ὅ γίγνεται, καὶ
 τούτων τ' ἔχατον ἀγέννητον, εἴπερ ἴσαται τε καὶ ἐκ μὴ ὄντος γί-
 γνεσθαι ἀδύνατον, δεικνύς ὅτι εἰ μὴ ἔστι τι αἰδίου, ὅδ' ἐγένεσιν
 ἔσαι, εἰ δὲ μὴ ἐγένεσιν, ὅδ' τὰ γεννητά, εἰ δὲ μὴ τὰ γεννητά, ὅδ'
 τὰ αἰδητά· ὡς ἀκόλuthεῖ τό, εἰ μόνον τὰ αἰδητά ἔστι, μὴδὲ τὰ
 αἰδητά ἔσεσθαι. ὅτι δὲ εἰ μὴ ἔστι τι αἰδίου, ὅδ' ἐγένεσιν ἔσαι,
 ὅτω ἔδειξεν. εἰ γίγνεται τι, ἀνάγκη εἶναι τ' γιγνόμενον καὶ ἄλλο
 τούτων τ' ἐξ ὅ γίγνεται· ὅσον εἰ ἄνθρωπος γίγνεται, δεῖ εἶναι καὶ δύνασθαι
 εἶναι καὶ τὸτο ὅ γίγνεται ἄνθρωπος· ἀνυπάρκτου γὰρ ὄντος τῷ ἀνθρώπῳ
 ὅδ' ἂν γένοιτο ἄνθρωπος. δεῖ ὅν εἶναι τι τὸν ἄνθρωπον ὅ λέγειται
 γίγνεσθαι, καὶ ἔτι τ' ἐξ ὅ γίγνεται ὅτος· πᾶν γὰρ τ' γιγνόμενον ἐξ ὅ
 τοιούτου· εἰ γὰρ ἦν τὸτο, ὅ καὶ ἂν ἐγένετο· τὸτο δὲ ἔστι τ' ὑποκείμενον
 καὶ ὕλη, τούτων ὑποκειμένων ἐξ ὧν γίγνεται τὰ γινόμενα· ἐν αἰδίῳ
 γὰρ τὰ προσεχῇ ὑποκείμενα, ἄλλο γὰρ ἄλλῳ τῶν ὑποκειμένων τ'
 προσεχῶς ὑποκείμενον. τούτων δὲ τῶν ὑποκειμένων, φησὶν, ἀνάγκη
 35 τ' ἔχατον ὑποκείμενον αἰδίου εἶναι. ἔχατόν δὲ ὑποκείμενον ἔστιν ἡ
 πρώτη ὕλη· ἀναλύοντες γὰρ τὰς προσεχεῖς ὕλας τῶν γιγνομένων
 ἐν ἐκείνῃ ἐχάτῃ παύομεθα. ἦν ἐχάτην ὅτι ἀναγκαῖον ἔστιν αἰδίου
 εἶναι, δεικνύσιν ἐκ τῆ, εἰ μὴ ἔστι τι ἔχατον ὑποκείμενον, ἐξ ὅ ἡ
 ἐγένεσιν, ἀκολυθήσει ἡ ἐπ' ἀπειρον γίγνεσθαι ἄλλο ἐξ ἄλλου ἢ ἐκ τῆ
 μὴ ὄντος γίγνεσθαι· ἀμφοτέρω δὲ ἀδύνατα. εἰ γὰρ πᾶν τ' ληφθὲν
 ὑποκείμενον γέγονε, δεήσει αὐτὸ ἡ ἐξ ἄλλου ὑποκειμένου γεγενῆσθαι
 ἢ ἐκ τῆ μὴ ὄντος, εἰ γέγονε μὲν, ὅ καὶ ἐξ ὑποκειμένου δέ. ἀλλὰ
 μὴν ἀμφοτέρω ἀδύνατον. ὅτε γὰρ ἐκ μὴ ὄντος ὅσον τε γίγνεσθαι·
 κοινὴ γὰρ αὕτη δόξα τῶν περὶ φύσεως εἰπόντων τι, τ' μὴδὲν ἐκ τῆ
 μὴ ὄντος γίγνεσθαι, καὶ φανερώς ἄτοπον καὶ ἀδύνατον τ' ὅτω τι λέγειν
 γίγνεσθαι. ἀλλὰ μὴν ὅδ' ἐπ' ἀπειρον ὅσον τε ἄλλο ἄλλῳ αἰτίον εἶναι
 καὶ ἄλλο ἄλλῳ ὑποκείμενῳ κατ' εὐθυρίαν, ὡς ἔδειξεν ἐν τῷ ἐλάτ-
 10 τῳ τῶν Α (c. 2) ὄντι πρὸ τούτου. εἰ τοίνυν μὴδέτερον, ἢ ὅ καὶ ἔσαι
 ἐγένεσιν, ἢ τ' πρῶτον ὑποκείμενον αἰδίου καὶ ἀγέννητον ἔσαι. ἐπεὶ
 ἄρα τῷ μὴδὲν αἰδίου εἶναι τ' μὴδὲ γένεσιν εἶναι. δύναται δὲ τ' καὶ
 "τῶν" εἰρηάζει μὴ μόνον ἐπὶ τῆς ὕλης, ἢ τις ἐστὶ τ' ἐξ ὅ γίγνεται,
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ γενομένῳ· δοκεῖ γὰρ ἐν τοῖς καὶ φύσιν γιγνομένοις
 τ' ὅμοιον ὑπὸ τῆ ὁμοίᾳ γίγνεσθαι· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ,
 ὡς εἰ γίγνεται ἄνθρωπος τις, δεῖ ἄνθρωπον εἶναι, τὸν γὰρ ποιεῖν καὶ
 γεννῶντα. ἀναγκαῖον δὲ καὶ ἐπὶ τούτων εἶναι ποιητικὸν αἰδίου, καὶ
 αὐτὸς μὲν τ' περὶ ὕλης εἰπεῖν ἐπιχειρεῖ δεικνύναι ὅτι καὶ τ' γινόμενον
 αἰδίου εἶναι δεῖ (*). Alex.
 (*) εἰ μὴ τις καὶ τὸν Πρωταγόραν εἰς τ' αὐτὸ περιάγει τὴν
 αἰδησιν καὶ τὴν ἐπισημὴν. Asclep.
 (*) ἐμνήσθη καὶ ταύτης τῆς ἀπορίας ἀνωτέρω, ὅ καὶ ἐφεξῆς δὲ
 999 δ' αὐτῶν μνησθεῖς εἰκότως ἐνταῦθα συνέταξεν αὐτὰς ὡς ἔχονται.
 7. ἀλλήλων, ὡς φησὶν αὐτός. καὶ γὰρ τ' διαπορῆσαι περὶ τῶν γενῶν
 τῶν πόρρω καὶ τῶν ἐχάτων, ἐφεξῆς ἀπορεῖ καὶ περὶ τῶν αἰδη-
 15 τῶν. id.
 "ἔτι — εἶναι." ἡ ἐπιχείρησις καὶ αὕτη γίγνεται εἰς τ' εἶναι τινα
 999 δ' ἀρχὴν γενέσεως, ὅ ἐστι πρῶτον ὑποκείμενον ἀγέννητον, καὶ μὴ ἐπ'
 8. ἀπειρον γίγνεσθαι ἄλλο ἐξ ἄλλου. ἔστι δὲ δύναμις τοιαύτη. εἰ πά-
 σης κινήσεως καὶ πάσης γενέσεως ἔστι πέρας, ἔστιν αὐτῶν ἀρχή· ὅ
 γὰρ ἐστὶ πέρας, τούτου ἀνάγκη καὶ ἀρχὴν εἶναι· μὴ ὅσης γὰρ ἀρχῆς
 ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον ἀνίστης τῆς γενέσεως ἢ τῆς κινήσεως, ὅδ' ἂν εἴη
 τέλος τι αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν πάσης γενέσεως καὶ κινήσεως τέλος
 ἔστιν, ὅ ἔλαβε διὰ τῆ "ἔτε γὰρ ἀπειρός ἐστὶν ἐδεμία κίνησις," ὅ ἐν
 ἄλλοις δέδεικται, διὰ τ' πᾶσαν κίνησιν εἶναι πόθεν ποῖ· τότε γὰρ
 ἀνυπάρκτον πέρας ἔχει τῆς ἀνέξεως τι, ὁμοίως δὲ καὶ τ' ἀλλοι-
 999 δ' μενον, ὁμοίως δὲ καὶ τ' φθειρόμενον. ὡς περὶ δὲ πάσης κινήσεως
 ἔστι πέρας, ὅτω καὶ γενέσεως· ὅθεν γὰρ ἀδύνατον γένεσθαι γίγνεται·
 καὶ γὰρ τὸτο δέδεικται. ὅ γὰρ ὅ καὶ ὅσον τε γένεσθαι ὅδ' ἐστὶν· ὅ γὰρ
 γίγνεται σύμμετρος ἢ διάμετρος, ὅτι ὅ δύναται γένεσθαι τε καὶ ἐπιτελε-
 30 θῆναι. ἀδύνατον δὲ γένεσθαι τ' πέρας μὴ ἔχον τῆς γενέσεως
 ἀλλὰ γιγνόμενον ἐπ' ἀπειρον, ὡς ὅδ' ἐπὶ τὴν ἀρχὴν γίγνεται. πᾶν
 ἄρα τ' γιγνόμενον γένεσθαι δύναται, τ' δὲ δυνάμενον γένεσθαι καὶ γέ-
 40 νοιτο. ἀλλὰ μὴν τ' γεγονὸς ἀνάγκη εἶναι ὅτε πρῶτον γέγονεν· ὅτε
 γὰρ πρῶτον ἔστι, πέπαυται γινόμενον (*). δέδεικται γὰρ τὸτο ἐν τῷ Ζ
 τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 5). εἰ δὲ ἔστιν ὅτε πρῶτον γέγονεν,
 ἔστι πέρας παντὸς τῆ γιγνομένης· τὸ γὰρ τὸτο λαβεῖν χάριν ἐχρή-
 999 δ' σαι.

13. αὐτὸν ante ἔλεγεν om C. || 14. τε] γε A. || 15. καὶ om F. || 17. εἶναι et 24. εἰ δὲ μὴ τὰ γενητά om A. || 27. τό τε γιγνόμενον τωτέστι ὅ γίγνεται τὸ γινόμενον C. || 29. ἀνυπάρκτου — 30. ἄνθρωπος om A. || 34. τὸ] τῶν AC.

4. γίνεσθαι om A. || ὅδ' C. || 6. τῶν om C. || μὴδέτερον ἢ παρὰ τὰ καθ' ἑκάστα ἢ ἐκ A. || 13. αἰδίου — 15. δεῖ] τὸτο δὲ αἰδίου δεῖ εἶναι A. || 36. τε om A. || 40. γέγονε· τὸ γὰρ ὅτε ἐστὶ πέπαυται γιγνόμενον C. || ἐστὶ περὶ ταῦτα γινόμενον A.

σατο τῷ "τὸ δὲ γεγονός ἀνάγκη εἶναι ὅτε πρῶτον γέγονεν." ἔστιν ἄρα καὶ ἀρχὴ παντὸς γινομένου τε καὶ κινουμένου. εἰ δὲ τῆτο, ἔκ ἐπ' ἀπειρον ἄλλο ἐξ ἄλλου γίγνεται. εἰ μὴ τῆτο, ἔστι τι αἰδίων ἔχοντον ὑποκείμενον. ἀσαφὲς δὲ ἡ ἐπιχείρησις δοκεῖ τῷ παραλιπεῖν αὐτὸν τὸ ἀκολουθεῖν τῷ εἶναι πάσης κινήσεως καὶ γενέσεως πέρας. ἦν δὲ τὸ 5 ὡς ἐστὶ πέρας, καὶ ἀρχὴν τῶντων εἶναι. τῆτο γὰρ ὡς γνωρίμως ἐπόμενον παραλιπὼν, μόνον ἔδειξεν ὅτι πάσης κινήσεως καὶ γενέσεως ἔστι πέρας. καὶ ἡ κυκλοφορητικὴ δὲ κίνησις πέρας ἔχει. ἀπὸ γὰρ τῆ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίγνεται. καὶ ἡ ἀπειρία ταύτης τῷ πάλιν τὴν αὐτὴν γίγνεται κίνησιν, ὅ τῷ ἄλλοτε ἄλλην. Alex.

999b (7) ἐπειδὴ ἡ γένεσις ἔκ ἀνευ κινήσεως, ὡς δέδεικται ἐν τοῖς 10. τελευταίοις λόγοις τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως, καὶ ἔστι δὲ ἀπειρος ὑδεμία κίνησις. Asclep.

999b "ἔτι — ὑσίαν." δείξας ὅτι ἔστι τι ἔχοντον αἰδίων ὑποκείμε- 12. νον (τῆτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῆς "ἔτι δὲ εἴπερ ἡ ὕλη ἐστὶ διὰ τὸ ἀγέννητος εἶναι." ἀδύνατον γάρ, εἰ μὴ εἴη τι τοῖσιν, γένεσιν εἶναι. καὶ γὰρ εἰ ἐπ' ἀπειρον ἡ ὕλη προῖοι, ὑδὲν ἂν ἐκ τῆς ὕλης γίνοιτο τῷ μηδέποτε ἄλλην ἐξ ἄλλης γινομένην ὕλην παύεσθαι, ἐκλυύσης (?) τῆς ὕλης τὰ ἐκ τῆς ἄλλης ἄλλ' ἔκ ἐγγινομένης) δείξας ὅτι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον δεῖ ἀγέννητον εἶναι καὶ ἔκ ἐπ' ἀπειρον γίγνεται 20 ἄλλο ἐξ ἄλλου, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸ εἶδος, ὃ γίγνεται ἐν τῇ ὕλει, εἶναι δεῖ αἰδίων, δείκνυς διὰ τῶν κατὰσκευάζων ὅτι ἔστι τις ὑσία μοναδικῆ αἰδίου. εἰ ἔστι γὰρ φύσις τῆς ὕλης, εὐλογώτερον καὶ τὴν ὑσίαν εἶναι ταύτην, ἢ ἡ ὕλη δέχεσθαι. τῆτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῆς εἰπεῖν "ὅ ποτε ἐκείνη γίγνεται." ὑσίαν δὲ τὸ εἶδος λέγει. καθ' ὃ 25 γὰρ ἐκάστω τὸ εἶναι, τῆτο ὑσία. ἡ γὰρ ὕλη δεξαμένη εἶδος παρέχει τὸ γιγνόμενον ἐξ αὐτῆς γεγονός, τῆτες δὲ δέχεται τε καὶ γίγνεται. ὅτι ἔν εὐλογον καὶ τὸ εἶδος προὑπάρχειν αἰδίων ὄν, ὃ ἡ ὕλη δέχεται, ὅτω δείκνυσιν. ὡς περ μὴ ὄντος τῆς ὑποκειμένης ἀδύνατον ἦν γενέσθαι τι, ὅτω καὶ μὴ ὄντος τῆς ὃ δέχεται τὸ ὑποκείμενον, ἀδύνατον 30 γένεσιν εἶναι. ὃ εἶπε διὰ τῆς "εἰ γὰρ μήτε τῆτο ἔστι μήτε ἐκεῖνο, ὑδὲν ἔστι τὸ παράπαν," ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ, εἰ γὰρ μὴ ἀμφοτέρω εἴη ἡ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος αἰδία, ὑδὲν ἂν τὸ παράπαν γένοιτο. ὅτι γὰρ τῆτο λέγει, ἐδήλωσεν εἰπὼν "ἀνάγκη τι εἶναι παρὰ τὸ σύνολον τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος," τὸ μὲν σύνολον λέγων τὸ γεγονός, τὸ συναμφο- 35 τερον καὶ αἰδητόν, δεῖν δὲ ἐκάτερον εἶναι λέγων, ἐξ ὧν εἶναι τὸ σύνολον, τὴν τε ὕλην καὶ τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος. εἰπὼν γάρ, εἰ μήτε τῆτο ἔστι μήτε ἐκεῖνη, λέγων τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην, "ὑδὲν ἔστι τὸ παράπαν," ἐπήνεγκεν, "εἰ δὲ τῆτο ἀδύνατον," λέγων ἀδύνατον τὸ μηδὲν ἔσεσθαι, "ἀνάγκη εἶναι παρὰ σύνολον," τῆτες τὸ συναμφο- 40

τερον, ὃ ἔστιν εἶδος ἐν ὕλει, "τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος," ὅτι ἡ μὲν λαμβάνων τὸ δεῖν, ὡς ἡ ὕλη, ὅτω εἶναι τι καὶ εἶδος αἰδίων, ὃ μὴν τὸ ἐν τῇ ὕλει γιγνόμενον εἶναι δεῖ τῆτο, ἀλλὰ τὸ ποιητικόν, ὃ εἰ εἴη τῷ ποιημένῳ ὅμοιον, εἴη ἂν προὑπάρχον πως. λαβὼν δὲ ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως τὸ δεῖν καὶ τὸ εἶδος προὑπάρχειν ὡς περ καὶ τὴν ὕλην, ἵνα ἐξ αὐτῶν προὑπαρχόντων τὸ σύνολον καὶ συναμφοτέρον γένηται, ἐπὶ τῆτοις ἀπορεῖ, ὃ καὶ αὐτὸ ἀρχόμενος τῆσδε τῆς ἀπορίας ἀπορήσειν προέθετο, εἰπὼν "πότερον εἰ ἔστι παρὰ πάντα εἶναι δεῖ" (p. 999 a 33). εἰ γὰρ καὶ τὸ εἶδος τις θήσει προὑπάρχειν καὶ αἰδίων 10 εἶναι τὸ γιγνόμενον ἐν τῇ ὕλει, ἐπὶ τίνων τῶν ὄντων τε καὶ γιγνομένων ἐρεῖ προὑπάρχειν τὸ εἶδος αἰδίων ὄν, καὶ ἐπὶ τίνων ὅ; ὃ γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν γιγνομένων οἷον τε τῆτο λέγειν. καὶ παρατίθεται τὸ κατὰ τέχνην γιγνόμενον, ἐφ' ὧν ἄτοπον λέγειν τὸ ὑπὸ τῆς τεχνίτης εἶδος ἐγγιγνόμενον τῇ ὕλει προὑπάρχειν τε καὶ αἰδίων εἶναι. ταῦτα δὲ 15 δύναται μὲν καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν λέγεσθαι τε καὶ ἀπορεῖσθαι, δύναται δὲ καὶ ἀπλῶς περὶ τῆς ἐνύλης εἶδος κατὰ ἀκολουθίαν τῆς ἀπορίας λέγεσθαι. Alex.

"πρὸς — μία." καὶ τῆτο πρὸς τοῖς εἰρημένους ἀπορεῖ, εἰ ἔστι 999b καὶ τὰ εἶδη προὑπάρχοντα ὡς περ καὶ ἡ ὕλη, πότερον ἐν εἶδος κατὰ 20 ἀριθμόν ἔστι καὶ μία ὑσία κατὰ τὸν ἀριθμόν πάντων τῶν ἀνθρώπων, ἢ πολλὰ καὶ τοσαῦτα ὅσοι οἱ ἄνθρωποι οἱ καθ' ἕκαστον (*). εἰ μὲν γὰρ ἐν τις θήσει κατὰ τὸν ἀριθμόν, εἰς ἄνθρωπος γενήσεται ἐκ τῆς ὕλης ἐκεῖνο δεξαμένης τὸ εἶδος (*). εἰ δὲ τοσαῦτα ὅσοι καὶ ἄνθρωποι καθ' ἕκαστον, ἄλογον. τίνι γὰρ ἐκεῖνα τὰ χωρὶς ὕλης εἶδη τῶν ἀνθρώπων λαμβανόμενα ἀλλήλων διοίσει; ὅτι καὶ αἱ τῶν καθ' ἕκαστον ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους διαφοραί. ἐπὶ τῆτοις ἀπορεῖ καὶ πῶς ἡ ὕλη δέχεται ταῦτα τὰ προὑπάρχοντα εἶδη ἢ ὅπως τὰ εἶδη, καὶ πῶς γίγνεται καὶ ἔστιν ἕκαστον τῶν αἰδητῶν, ὃ ὅλα ἐστὶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶντων, πότερον συντεθέντων ἢ κραθέντων τῶντων ἢ μιχθέντων; ἢ τίς ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ ὕλη δεξαμένη τὰ εἶδη γίγνεται ἢ γίγνεται; ταῦτα δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ὑπόρηκε, ζητῶν τί τὸ ἐνὺν καὶ συνέχον τὸ εἶδος ἐν ὕλει, ἐν οἷς τὸ δύναται τῆς ὕλης αἰτίον φησι γίγνεται τῆς λαμβάνειν αὐτὴ καὶ μένειν ἐν αὐτῇ εἰς τῆτο μεταβάλλουσαν, ὅτε 35 ὡς ἐδύνατο δηλονότι ποιητικῶς τινὸς προὑπάρχοντος αἰτίου. id.

(*) πάντῃ δριμυτάτην ἀπορίαν κινεῖ ἐνταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης, ἡντινα ἐζήτησε καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι καὶ ἐν τῷ Παρμενίδῃ, καὶ φησιν ὅτι πῶς τὸ εἶδος θεωρεῖται ἐν τῇ ὕλει; πῶς λέγειται ἕκαστον τέλειον εἶδος ἔχειν, ὅλον δὲ πάλιν ὃ δύναται [ὅλον εἶναι τὸ ὑπάρχον], διότι ἐν διαφοροῖς ὑποκειμένοις ὑπάρχει; πῶς δὲ ἐν ἐνὺν δύναται ὅλον εἶναι τὸ ὑπάρχον ἐν διαφοροῖς ὑποκειμένοις; φησὶ ὅτι

1. δὲ om A. || 2. ἄρα om C. || 5. ἦν — 8. ἐστὶ πέρας om A. || 9. πάλαι P. || 10. ὅτω P, ὃ τὸ AC. || 14. ὑσίαν — 19. ἐγγιγνομένης om A. || 19. *excludente materia quae ex alia nondum genita generari debeant* Sepulv. || 27. τῆ τις P. || 32. ὃ — 33. γένοιτο om A. || 37. εἶδος εἰπὼν. λέγει C.

4. ποιῶντι C. || 10. ἐν om C. || 12. καὶ — 13. λέγειν om C. || 14. δὲ et 15. τῶν om C. || 15. τε om A. || 16. ἀπλῶς καὶ C. || 19. καὶ ante ἡ om A. || 22. τὸν om C. || 26. ἀπορεῖ καὶ] *προσαπορεῖ* C. || *vel utcunque formas excipit, ad summum quomodo formae coniunguntur cum materia, et quomodo* Sepulv. || 27. εἶδη ὅλως ἐν τὰ εἶδη. καὶ C. || 29. τῶν et 30. ὃ et 31. δὲ om A. || 32. ὕλης φησὶν αἰτίον A.

ἡμεῖς δὲ λέγεῖν καὶ ἐν τῷ Φαίδωνι, ὅτι ὅτε ὡς μόριον θεωρεῖται ὅτε δὲ ὡς ὅλον ἐν ἡμῖν τὸ κεχωρισμένον εἶδος, ἀλλὰ μόνον καταλάμπει τὴν ὕλην. Asclep.

999 b (°) ἡμεῖς δὲ φάμεν ὅτι πρῶτον μὲν καθὼς ἄνθρωποι ὕδεν ἀλ-
23. λήλων διαφέρουσιν, πρὸς δὲ τούτοις τὸ κατατεταγμένον εἶδος τὸ
κατ' ἀριθμὸν ὑπάρχον διάφορόν ἐστιν. ἄλλο γὰρ εἶδος τῷ Σωκρά-
τους καὶ ἄλλο τῷ Πλάτῳ. τὸ δὲ ἀκατάτακτον ὡς ἐξηρημένον
ἐν ἐστὶ καὶ μονοειδές, καὶ διὰ τὴν γόνιμον αὐτῷ δύναμιν καὶ μονοειδές
ὑπάρχον διάφορα καὶ πολλὰ ἀπογεννᾷ. id.

999 b "ἔτι — ἐν." ἡ ἀπορία ἀκόλουθος μὲν ἐστὶ τῷ ἡπορημένῳ τῷ
24. εἰ ἐν κατ' ἀριθμὸν τὸ εἶδος ἢ πλείω, δύναται δὲ καὶ ἐπὶ τὰς ιδέας
τὴν ἀναφορὰν ἔχειν διὰ τὸ παρατίθεσθαι αὐτὸν τὸ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ.
ἢ δύναται κοινῶς ἀπορεῖσθαι περὶ τῶν ἀρχῶν. κυρίως γὰρ ὄντα αἱ
ἀρχαί. διὸ καὶ τὸ αὐτὸ προστίθῃσιν αὐταῖς. κοινῶς ὅν ἀπορριμμένη
δύναται ἐφαρμόζειν καὶ τοῖς ὑποκειμένοις λεγομένοις. ἔστι δὲ ὁ ἀπο-
15 ρεῖ περὶ τῶν ἀρχῶν, πότερον ἐκάστη αὐτῶν, εἴτε μίαν τις εἴτε
πλείους ὑποτίθεται τὰς ἀρχάς, καὶ τὸ εἶδος τὸ ἐν ἔχουσιν ἢ κατ' ἀριθμὸν,
οἷον εἰ ὕλη μία ἀριθμῷ μία ἢ εἶδει, καὶ εἰ τὸ εἶδος ἐν ἀριθμῷ ἢ
εἶδει. εἰ μὲν γὰρ εἶδει μία ἐκάστη τῶν ἀρχῶν, ἀριθμῷ δὲ πολλαί,
ὕδεν ἔσται, φησὶν, ἐν ταῖς τῶν γιγνομένων ἀρχαῖς ἐν κατ' ἀριθμὸν.
20 εἰ δὲ μηδεμία τῶν ἀρχῶν ἐν κατ' ἀριθμὸν ἔσται, ὅδ' ἂν τῶν ἐκ
τῶν ἀρχῶν συγκειμένων ἐν τι εἴη κατ' ἀριθμὸν. τὰ γὰρ ἐξ ἐνὸς ὃ
τῷ ἀριθμῷ ἀλλὰ τῷ εἶδει συγκείμενα ἐν τῷ εἶδει, ὃ τῷ ἀριθμῷ.
εἰ γὰρ τὰ ἐξ ἐνὸς κατ' ἀριθμὸν συγκείμενα ἐν τῷ ἀριθμῷ, ὁῦλον
ὡς τὰ ἐξ ἐνὸς τὸ εἶναι ἔχοντα ὁμοίως ἐκείνοις ἔξει τὸ ἐν. ὃ ἄτοπον
25 ἐπόμενον ἐπήνεγκε τὸ μηδὲ τὸ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ κατ' ἀριθμὸν ἐν
ἔσεσθαι, ὃ καὶ αὐτὰ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐτίθεντο οἱ τὰς ιδέας ἀρχαῖς εἶναι
λέγοντες. ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ ἐστὶ τὸ αὐτοῦ ἐν κατ' ἀριθμὸν, τότε
δὲ μετυσία πάντα ἐστὶν ἐν, ὅδ' ἂν τῶν ἄλλων τι ἐν κατ' ἀριθμὸν
εἴη τῶν πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶναι ἐχόντων. πρὸς γὰρ ἐν τῷ εἶδει ὁμοιό-
30 μενα ὁμοίως ἂν ἐκεῖνοι καὶ αὐτὰ τὸ ἐν ἔχοι. ὅδεν ἄρα ἔσται ἐν κατ'
ἀριθμὸν, εἰ μήτε τῶν γιγνομένων πρὸς τι ἐν κατ' ἀριθμὸν ἔσται,
μήτε τὸ αὐτοῦ ἢ ἀρχή, ἀλλὰ μηδ' ἄλλη τις τῶν ἀρχῶν. καὶ προ-
τίθῃσι τέττω ὅτι ὅδ' ἐπιστήμη ἔσται, εἰ μὴ εἴη ἐν τι κατ' ἀριθμὸν.
αἱ γὰρ ἐπιστήμαι γίνονται τῷ ἐν τι ἐπὶ πολλῶν λαμβάνεσθαι, ὡς εἶρηκε
35 καὶ πρὸ βραχείας. καὶ γὰρ τὸ κοινὸν αἱ ἐπιστήμαι, ὃ κοινὸν ἐν κατ'
ἀριθμὸν ὃν δείκνυται. ὃ γὰρ ὅθ' ὥσπερ τὰ ὑπὸ τὸ κοινόν ἐστιν ἀλλή-
λοις ἐν τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει, ὅτω δὲ καὶ τὸ κοινὸν τὸ εἶδος τὸ ἐπ' ἐκεῖ-
νοις ἢ τὸ γένος ἐν τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει ἔσται. ὅτω γὰρ ἐπ' ἀπειρον
προελεύσεται. εἰ γὰρ τὸ ζῶον ἔσται ἐν κατ' ἀριθμὸν τὸ εἶδος κοινὸν τὸ εἶναι ἐν
40 ἔκαστον, καὶ τί τὸ καθόλου, ὅτι τὸ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστον κοινὸν λαμ-

ἔχον, ὁμοίως πάλιν καὶ τὰ καθ' αὐτὰ τὰ ζῶα ἐν, εἰ καὶ τὸ εἶδος ἐστιν
ἐν, κακεῖνα πολλὰ κατ' ἀριθμὸν ἔσται, καὶ ὅτω εἰς ἀπειρον προε-
λεύσεται. ἀλλ' ἐστὶ τῶν κοινῶν ἕκαστον ἐν κατ' ἀριθμὸν. εἰ δὲ τὸτο
τῶν μὲν αἱ ἐπιστήμαι, ὃ ἐστὶν ἐν κατ' ἀριθμὸν, μηδὲν δὲ ἐστὶν ἐν κατ'
τὸν ἀριθμὸν. εἰ δὲ αἱ ἀρχαὶ τῷ εἶδει ἔχουσιν τὸ ἐν, ἀναιροῖτο ἂν ἡ
ἐπιστήμη. εἰ γὰρ τις λέγοι ἐν κατ' ἀριθμὸν εἶναι τὸ ἐπὶ ταῖς ἀρ-
χαῖς, ἐπεὶ ἐν κατ' ἀριθμὸν ὑπέκειτο εἶναι, λέγοι ἂν ὅτος ὅκετι τῷ
εἶδει τὸ ἐν ἔχειν τὰς ἀρχάς. τὸ γὰρ εἶδος ἐκεῖνο τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ
ἀρχὴ μᾶλλον τῶν ὑπ' αὐτό, καὶ ὅκετι ἐν τῷ εἶδει ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ.
ἔτι ὅδ' ἐν τῷ εἶδει ἐν τι δύναται εἶναι, ὡς μὴ ἐστὶ τι ἐν κατ' ἀριθμὸν
κοινὸν εἶδος. πολλὰ γὰρ ὄντα κατ' ἀριθμὸν ἔχοντα ἂν κοινωνίαν
ἀλλήλοις, ὃ μὴ ἐστὶ τὰ κατ' ἀριθμὸν ἐν, ὅδ' ἂν ταῦτα ἔτι εἴη τὰ
αὐτὰ τῷ εἶδει. δύναται τις ἀκύνειν τῷ "καὶ τὸ ἐπίσταν πῶς ἔσται, 999 b
εἰ μὴ τι ἔσται ἐν ἐπὶ πάντων;" ὡς εἰρημένον πρὸς τὸς τὰς ιδέας 26
τιθεμένους. ἔλεγον γὰρ ἐκεῖνοι μὴ ἄλλως ἐπιστήμην ἔσεσθαι, εἰ μὴ
αἱ ιδέαι εἶεν. τὰ μὲν γὰρ αἰδητὰ ἀπειρά τε καὶ ἐν ῥύσει συνεχεῖ, καὶ
διὰ τὸτο ὅδ' ἐπιστήμη, παρὰ δὲ τὰ αἰδητὰ γε καὶ καθ' ἕκαστα ἢ
ιδέα μία τῷ ἀριθμῷ ἐπὶ πολλῶν λαμβανομένη ἀκίνητός τε καὶ
αἰδῖος αἰτία ἐπιστήμης γίνεσθαι. ἀναιρεῖται δὲ τὸτο, εἰ μηδὲ ἐκεῖναι τὸ
κατ' ἀριθμὸν ἔχουσιν ἐν. Alex.

"ἀλλὰ — ἀρχῶν." δείξας τι ἄτοπον ἐπόμενον, εἰ λέγοντο 999 b
αἱ ἀρχαὶ τῷ εἶδει μία, νῦν πάλιν ἐπιχειρεῖ πρὸς τὸ μηδὲ κατ' 27
ἀριθμὸν δύνασθαι τὸ ἐν ἔχειν τὰς ἀρχάς (°). ἄγει δὲ πάλιν τὸν
λόγον ἐπὶ τὰς ἀρχάς τὰς ὡς στοιχεῖα λεγομένας, ἐξ ὧν καὶ σύν-
θεσιν γίνεσθαι τὸ ἐξ αὐτῶν ὡς ἐπὶ τῶν στοιχείων, καὶ δείκνυσιν ἐπὶ τῶν
ὅτω λεγομένων ἀρχῶν, εἰ ἐκάστη αὐτῶν μία κατ' ἀριθμὸν εἴη,
ὅτι ὃ πλείω τὰ ὄντα τῶν στοιχείων ἔσται. ὡς γὰρ καὶ τὸ εἶδος ἀλλή-
λαις αἱ αὐταὶ συλλαβαί, καὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν ἀπειροί, τῷ τὰ στοι-
χεῖα ἐξ ὧν συντίθενται κατ' ἀριθμὸν ἀπειρα δύνασθαι λαμβάνεσθαι,
κατ' εἶδος ὄντα ταῦτα γίνονται, ὅτω, εἰ μὴ εἴη κατ' ἀριθμὸν
τὰ στοιχεῖα πολλὰ, ἀλλ' ἐν εἴη κατ' ἀριθμὸν α' καὶ ἐν β', ἀνάγκη
καὶ συλλαβὴν ἐξ αὐτῶν τέτων συντιθεμένων γενέσθαι μίαν, ὅδ' ἔσται
λαβεῖν πλείους συλλαβὰς ἐχέσας τὸ β', εἰ ἐν ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ
τὸ β', πλὴν τῆς βα'. ἄλλως γὰρ ὅδ' ἐν ἀλλῇ β' ἔτι ἐνυπάρχει, εἰ
ἐν ὄν ἐστιν, ἢ ἐν τῇ βα' συλλαβῇ. ὡς ὅν ἐπὶ τῶν συλλαβῶν καὶ
τῶν στοιχείων ἔχει, εἰ ἐν κατ' ἀριθμὸν τὰ στοιχεῖα, ὃ πλείω ἔσται
ἐν ταῖς συλλαβαῖς, ἀλλὰ τοσαῦτα ὅσα ἐστὶν αὐτά, ὅτω καὶ ἐπὶ
τῶν ὄντων φησὶν ἔχειν, εἰ ἐν αὐτῶν αἱ ἀρχαὶ καὶ κατ' ἀριθμὸν
ἐκάστη μία. ἐξηγήσατο δὲ καὶ τί τῷ ἀριθμῷ ἐν ἐστὶν, ὅτι τὸ καθ'
ἕκαστον, καὶ τί τὸ καθόλου, ὅτι τὸ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστον κοινὸν λαμ-

10. μέν om A. || 12. καὶ τὸ αὐτοῦ C. || 13. κοινῶς] κυρίως C. || 15. λεγομένοις om C. || 17. κατ' C. || 19. ne compositorum quidem ex principiis quodpiam unum numero fuerit Sepulv. || 20. κατὰ τὸν ἀριθμὸν A. || 21. ἂν τῶν αὐτῶν ἀρχῶν C. || 24. τὰ μὴ ἐξ A. || 27. εἶναι et 32. πρὸς om A. || 34. κατὰ τὸν ἀριθμὸν A. || 38. γένει ἔσται C. || ὅτω — 39. ἔσται om C.

1. αὐτὰ C. || 2. κακεῖνο C. || 3. quod si scientiae eorum sunt quae unum numero existant, numero autem unum nihil est, siquidem principia unum specie habent, fit ut scientia penitus tollatur Sepulv. || 5. τὸν et ἢ om C. || 6. γὰρ om A. || 7. ὅτω A. || 10. εἶναι et 17. ἢ om C. || 23. πάλιν] παρὰ A. || 29. κατὰ τὸν ἀριθμὸν A. || 30. γίνονται om A. || κατὰ τὸν ἀριθμὸν C. || 32. ὅδ' C. || 38. καὶ om A. || 40. καθόλου ἐστὶν ὅτι A.

1000^a βανόμενον, τὸτο δὲ ἐστὶν εἶδος τε καὶ γένος. εἰπὼν δὲ "ὥσπερ ἔν
 1. εἰ τὰ τῆς φωνῆς ἀριθμῶν ἢν χοιχεῖα ὠρισμένα, εἴη ἂν καὶ τὰ
 γράμματα τοσαῦτα γραφόμενα ὅσα αὐτῶν καὶ τὰ χοιχεῖα," ἔκτε
 ἀνταπέδωκε τὸ ἔτι καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων καὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν
 ἔξει. ἔδεν γὰρ ἄλλο παρὰ τὰ χοιχεῖα ἔσαι, τυχόντες ἢ πλείω τὰ
 ὄντα τῶν χοιχείων ἔσαι. ἀλλ' ὡς γνωρίζει τῆς ἀκολουθίας ὕψους
 παραλιπὼν αὐτήν, ἐπήνεγκεν, εἰ γὰρ ἐστὶ μία τῶν ἀριθμῶν γῆ καὶ
 ἑκάστον τῶν τεσσάρων, ταῦτα δὲ ἦν ἐν τῷδε τινὶ τῷ σώματι,
 ἀδύνατον ἔξ αὐτῶν δῆλον ὅτι ἄλλο τι σῶμα εἶναι. σφόδρα δὲ
 λογικῶς καὶ διαλεκτικῶς ἡ ἐπιχειρήσις ἔχει. id.

999^b (ῃ) φαμὶ δὲ ἡμεῖς ὅτι τῷ ὄντι ὅτε ἀριθμῶν ἐστὶν ὅτε εἶδει.

27. ὑπὲρ γὰρ ἀριθμὸν ἐστὶ καὶ ὑπὲρ εἶδος ἡ πρώτη ἀρχή. Asclep.

1000^a "ἔθενός — πρότερον." ἢν ἀναγκαίαν ὕσαν ἀπορίαν κατευ-
 5. θυνθῆναι φησι πᾶσι τοῖς πρὸ αὐτῷ παραλελειφθαι, εἴρηδ' ἢ καὶ
 αὕτη ὥσπερ καὶ αἱ πρὸ ταύτης κατ' ἀρχὰς τῷ βιβλίῳ ἐν τῇ ἐκθέσει
 τῶν ἀποριῶν (ῃ), ἐστὶ δὲ αὕτη. ζητεῖ πότερον αἱ αὐταὶ τῶν τε
 φθαρτῶν καὶ τῶν ἀφθάρτων ἀρχαί. εἰ μὴ γὰρ αἱ αὐταί, τί τὸ αἴτιον
 τῷ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν πάντων ὄντων τὰ μὴ αὐτῶν φθαρτὰ εἶναι
 τὰ δὲ ἀφθαρτα; ἔνθα Ἡσιόδου τε καὶ τῶν ἀρχαίων μνημονεύει
 θεολόγων, οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν ὑποτιθέμενοι πάντα αἰδίων
 ὕσων καὶ ἀφθάρτων τὸ αὐτοῖς δόξαν πιθανὸν εἶναι τῷ τὰ μὴ ἀφθαρτα
 τὰ δὲ φθαρτὰ εἶναι ἔφασαν μόνον, ἡμῶν δὲ καὶ τῷ ἡμᾶς διδάξαι
 τε καὶ πείσαι ὠλιγώρησαν. ὑποθέμενοι γὰρ τὰς ἀρχὰς αἰδίας τε καὶ
 θείας εἶναι καὶ πάντα ἔξ ἐκείνων τὰ ὄντα εἶναι καὶ γεγονέναι, τὰ μὴ
 γευσάμενα τῆς ἀμβροσίας καὶ τῷ νέκταρός φασι θεὸς γενέσθαι, ὅσα
 δὲ μὴ ἐγεύσατο, ταῦτα φθαρτὰ, πρῶτον μὴ τὴν ἀμβροσίαν καὶ τὸ
 νέκταρ τὰ θεοποιὰ νάματα αὐτοῖς ἴσως γνώριμα λέγοντες. ἢ γὰρ
 δὴ ἡμῖν ἢ τῶν ἄλλων τινί. δεύτερον δὲ καὶ περὶ αὐτῆς τῆς προσ-
 φορᾶς τῶν ἀπλῶς εἶπον καὶ ὕδαμῶς γνωρίμους. τίνος γὰρ χάριν
 ἦλθον ἐπὶ τὸ γεύσαθαι τῶν αἰτίων αὐτοῖς τῆς ἀθανασίας; εἰ
 μὴ γὰρ ἡδονῆς χάριν αὐτῶν γεύονθαι, ἔδεν αὐτοῖς εἶναι συντε-
 λεῖν τὸ νέκταρ καὶ ἡ ἀμβροσία, ὥστε ἢ διὰ τὸ γεύσαθαι ἀθάνατα. εἰ
 δὲ εἰς τὸ εἶναι ἢ τῶν αὐτῶν γεύσις συντελεῖ, δῆλον ὡς τροφή
 ἐστὶν αὐτοῖς, τὰ δὲ τρεφόμενα καὶ μὴ ἂν ὄντα εἰ μὴ τρέφοιτο, πῶς
 οἷόν τε λέγειν αἰδία εἶναι; τοσαῦτα δὲ Ἡσιόδου τε καὶ τῶν ἄλλων
 θεολόγων ἐπιμνηθεῖς τὸ μὴ τὰς τῶν δόξας μὴ σπουδῆς ἐξετάζειν
 μύθους λεγόντων καὶ διὰ μύθων τὰ ψευδῆ συναγόντων τε καὶ συν-
 ζάντων παραιτεῖσθαι (τὸ γὰρ "μυθικῶς σοφισζομένων" ἴσον τῷ διὰ
 μύθων παρακρομένων τὰληθές), ἐπὶ δὲ τὸς μετ' ἀποδείξεως δο-
 κῶντας λέγειν παρὰ τῶν μέτεσι, καὶ φησι δεῖν περὶ τῶν ἐξ-
 40. τάζειν τὴν αἰτίαν τῷ, πάντων ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν καὶ χοιχείων
 γεγονότων, τὰ μὲν τινὰ τῶν ἐξ ἐκείνων αἰδία τε εἶναι καὶ ἀφθαρτα

τὰ δὲ φθαρτὰ. εἰ γὰρ, φησί, μήτε αἰτίαν τινὰ τῶν λέγουσι, μήτε
 ἄλλως εὐλογον τι ἔχει ἢ δόξα, δῆλον ὡς ἔκ ἂν εἶεν αἱ αὐταὶ πάν-
 των ἀρχαί. φησὶ δὲ μηδὲ Ἐμπεδοκλέα, ὃς δοκεῖ μάλιστα τῶν
 ἄλλων φυσιολόγων ὁμολογούμενα λέγειν. ἄλλο μὴ γὰρ χοιχεῖον γε-
 νέσεώς τε καὶ τῷ εἶναι αἴτιον εἰσάγει, τοῦτον γὰρ ἡ φιλία αὐτῷ,
 ἄλλο δὲ φθορᾶς, τὸ γὰρ νεῖκος τοῦτον. ἢ μὴν ἄλλα φαίνεσθαι καὶ γε-
 νέσεως τὸ νεῖκος αὐτῷ ἐν πολλοῖς τὴν αἰτίαν ἔχειν καὶ φιλία φθορᾶς.
 καὶ δείκνυσί γε πῶς μὴ δοκεῖ λέγειν ὁμολογούμενως, πῶς δὲ ἔκ ἐκ-
 φεύγει τὴν ἀπορίαν. τίθησι μὴ γὰρ ἐν ταῖς ἀρχαῖς Ἐμπεδοκλῆς καὶ
 10. τὸ νεῖκος, ὃ ἐστὶν αἴτιον αὐτῷ τῆς φθορᾶς. διὸ πάντα κατ' αὐτὸν
 τὰ γινόμενα φθείρεσθαι, καὶ ἢ τὰ μὴ τὰ δ' ἔ. τὸτο γὰρ ὁμολογούμενον
 δοκεῖ λέγεσθαι ὑπ' αὐτῷ τὸ πάντα τὰ γινόμενα ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρ-
 χῶν ὄντα ὁμοίως καὶ φθείρεσθαι πάντα, ἀλλ' ἢ τὰ μὴ φθείρεσθαι τὰ
 δὲ μένειν αἰδία. μόνον δὲ ἀφθαρτα τὰ χοιχεῖα ὑποτίθει, ταῦτα
 δὲ ἐστὶ τὰ δ' σώματα καὶ τὸ νεῖκος καὶ ἡ φιλία. καὶ ταύτη μὴ δοκεῖ
 τῷ φθείρεσθαι τὰ φθειρόμενα αἰτία τινὰ ἀπολείπειν καὶ ὁμολογούμενα
 λέγειν αὐτῷ, ἄλλην μὴ γενέσεως ἄλλην δὲ φθορᾶς ἀποδιδόναι αἰτίας.
 ἢ δὲ λέγει καὶ τὸ νεῖκος αὐτῷ τὸτο γεννᾶν, τυχόντες γενέσεως αἴτιον
 ἢ φθορᾶς γίνεσθαι μόνον, ὥσπερ ἔν καὶ τὴν φιλίαν φθορᾶς, ἢ γὰρ
 γενέσεως (ἐκ γὰρ τῷ ἐνός, ὃν θεὸν ἐκείνος καὶ σφαῖρον λέγει, τῷ ὑπὸ
 τῆς φιλίας γενομένῳ, πάντα τὰ ὄντα ὑπὸ τῷ νεῖκος κατ' αὐτὸν
 γίνεσθαι πλὴν τῷ θεῷ, λέγων τῷ σφαίρῳ, ὃν καὶ ἐν λέγει, ὡς δι' ὧν
 παρέθετο ἐπὶ δὴ δῆλόν), ταύτη δ' ἔκ ἐκ' ὁμολογούμενα λέγοι
 ἂν αὐτῷ. ἢ γὰρ ἂν ἔτι τηροῖ τὸ ἄλλο μὴ εἶναι τῆς φθορᾶς γενέ-
 σεως δὲ ἄλλο αἴτιον εἶναι, δι' ὃ ἐδόκει ἢ δόξα αὐτῷ τὸ εὐλογον
 λέγειν. Alex.

(ῃ) ἰστέον δὲ ὅτι ὡς τῷ διδασκαλεῖν ὧν τῷ Πλατωνικῷ φη-
 σὶν ὅτι ὕδεις ἔδεν εἶπε περὶ τῆς τοιαύτης ἀπορίας. ἀντικρυς γὰρ
 φαίνεσθαι ὁ Πλάτων διαλεγόμενος περὶ αὐτῆς ἐν Τιμαίῳ. . . ἀλλὰ
 καὶ ἐνταῦθα ἀκολουθεῖ τοῖς εἰρημένους ἐν τῷ Τιμαίῳ. κατ' ὕψιν μὴ
 γὰρ φθαρτὸς ἐστὶν ὁ ἔρανος. διὸ φησιν ἐν ἐκείνοις ὁ Πλάτων ὡς
 ἀπὸ τῷ θεῷ λέγοντος πρὸς τὰ ἔρανια ὅτι ἀθάνατα μὴ ἔκ ἔσε, ἐπεὶ
 ὅλως ἐγένεσθε, ἔσεσθε δὲ ἀφθαρτα καὶ ἀγήρω ἐμὴ ἐθέλοντος.
 Asclep.

"δόξετε — γεννᾶν," τυχόντες γεννητικὸν εἶναι καὶ ποιητικόν. 1000^a
 τῷ δὲ ἐκ γὰρ τῷ ἐνός ἅπαντα καὶ ἐκ τῶν τῶν ἄλλα ἐστὶ πλὴν θεός, 27.
 δεῖ προστιθέναι τὰ γινόμενα ὑπὸ τῷ νεῖκος. παραθέμενος δὲ τὰ
 ἔπη δι' ὧν τὸ νεῖκος γενέσεως κατ' αὐτὸν πάντων αἴτιον, "ὅσα τ'
 ἦν ὅσα τ' ἔστιν," ὃ καὶ ὡς φθορᾶς ποιητικὸν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὑπέθετο,
 καὶ ἄνευ τῶν ἐπῶν, φησί, τῶν δῆλόν ἐστιν ὅτι κατ' αὐτὸν τὸ νεῖ-
 κός ἐστι γεννητικόν (ῃ). εἰ γὰρ μὴ ἐν τοῖς ὕσιν τὸ νεῖκος ἦν, ἐν ἂν,
 φησί, πάντα ἦν, καὶ ἔκ ἂν διεκρίνετο ὅδ' ἐγίνετο. τῷ γὰρ μὴ μένειν

2. εἴη] ἦν A. || 17. μὲν om A. || 21. τῷ] f. τὸ. || 23. γὰρ αὐτὰς αἰδίας A. || 28. δὴ om A. || ἡμῖν τῷτ' ἔστιν ἢ C. || 40. περὶ A. || ἐξετάζειν περὶ τῶν A.

1. τινὰ λέγουσι τῶν, μήτε A. || 2. εὐλογοῖ ἔχει τι ἢ A. || 3. τῶν ἄλλων μάλιστα C. || 8. ὁμολογούμενα AL. || 10. αὐτῷ] αὐτὸ A. || 12. πάντων F. || 16. αἰτίαν A. || τινὸς ὑπολείπειν F. || 18. ἢ δὲ] ἢ δὴ L. || αὐτῷ A. || 21. γινόμενα C. || 23. δ' ἐκ ἐκ' A. || 24. ἀν post γὰρ om C. || 26. λέγειν] ἔξειν A. || 39. καὶ om A. || ὑπετίθετο C. || 42. μὴ om A.

τὸ ἐν τοῖς ὅσι, τὸ τῆς φιλίας ἔργον, τὸ νεῖκος μιγνύμενον αἴτιον. ὅταν γὰρ συνή πάντα καὶ ἐν γίγνη, τότε τελευταῖον χωρίζεται φησιν αὐτῶν τὸ νεῖκος ὡς αἴτιον τῆς τῶν διαφερόντων ὑσίας, ἐν τῷ τῷ χωρισμῷ ἐνθάδε δυναμένων αὐτῶν. διὰ δὲ τῷτο, φησί, καὶ ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἐστὶ τὸ νεῖκος κατ' αὐτόν, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ζοιχείων ἕκαστον. ὅτω μὲν γὰρ εἶεν διακεκριμένα καὶ ἐπὶ τῆς οἰκείας φύσεως. μόνον δὲ ἔκ ἐστιν ἐν τῷ ἐνὶ τῷ θεῷ, ὥς μόνον τῷτο ἔκ ἐστι τὸ νεῖκος αἴτιον τῷ εἶναι, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν. εἰπὼν δὲ πῶς ἔκ ὁμολογούμενα ἀλλήλοις τὰ ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους εἰρημένα, καὶ μνημονεύσας ὅτι κατ' αὐτὸν μόνον ἔκ ἐστι τὸ νεῖκος ἐν τῷ θεῷ, 10 διὰ μὲν ποιητικὸν τῷτο ἐστίν, αἰτιατὶ αὐτὸν ὡς κατ' αὐτόν τῶν ἄλλων ἀφρονέστερον ποιῶντα τὸν θεόν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα κατ' Ἐμπεδοκλέα νοήσκει τῷ πάσας μὲν τὰς ἀρχὰς ἔχειν ἐν αὐτοῖς, γίγνεσθαι δὲ τὴν νόησιν τῷ ὁμοίῳ τῷ ὁμοίῳ, ὁ δὲ θεὸς τὰ μὲν ἄλλα νοήσκει τῷ ἔχειν καὶ αὐτὸς τὰ τῶν ἄλλων ἐν αὐτῷ ζοιχεῖα, μόνον δὲ τὸ νεῖκος 15 ἔκ ἐστὶ νοῦν, ἐπεὶ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ἐστὶν ἐν αὐτῷ. ἀπορήσκει δ' ἂν τις πῶς ἀφρονέστερον λέγει γίγνεσθαι τὸν θεὸν κατ' Ἐμπεδοκλέα, ἐπεὶ μὴ πάντα νοεῖ. ὅτω γὰρ κατ' Ἀριστοτέλην αὐτὸν ἀφρων ἂν εἴη. ἀλλὰ καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι ἐνὶ αὐτῷ μὴ νοεῖν, ὥσπερ τὰ κακά ('). ἢ κατ' αὐτόν κατ' Ἐμπεδοκλέα ἀφρονέστερος, ὅτι μὴ 20 πλεονεκτῶν τῶν ἄλλων. ἐκ γὰρ τῶν ζοιχείων καὶ αὐτός, παρὰ τὸ νεῖκος, καὶ γινόμενος καὶ φθειρόμενος, καὶ μὴδὲν ἄλλο τιμιώτερον νοῦν ἢ ταῦτα ἐξ ὧν ἐστίν, αὐτός τε καὶ τὰ ἄλλα τῶν ζοιχείων ἔκ νοεῖ. ἀλλὰ τὰ μὲν πάντα τὰ ζοιχεῖα νοεῖ, ὁ δὲ θεὸς μόνος ἐξ αὐτῶν ἔκ οἷός τε ἐστὶ νοεῖν. ἔτι τὰ μὲν ὑλικά ζοιχεῖα ἔσται πάντα νοῦν, ἔκ ἐστι 25 δὲ καὶ τὰ ποιητικά πάντα, ἃ τιμιώτερα τῶν ὑλικῶν. λέγει δὲ ἐν ἄλλοις ὅτι καὶ μόνον ἀφθαρτον τὸ νεῖκος κατ' αὐτόν. ἔξωθεν δὲ τῷτο ἀπορήσας πρὸς Ἐμπεδοκλέα, ἐπ' ἀνέειπεν ἐπὶ τὸ τὴν ἀνομολογίαν αὐτῷ δεικνύναι μὴ φυλάττοντος μήτε τὴν φιλίαν γενέσεως αἴτιον μήτε τὸ νεῖκος φθορᾶς, ἀλλὰ μὴδὲν μᾶλλον θάτερον θατέρου 30 αἴτιον ποιῶντος, τὸ μὲν νεῖκος γενέσεως τὴν δὲ φιλίαν φθορᾶς. ὅτι δὲ ἡ φιλία φθείρει καὶ ὡς, παρέθετο. συνάγεται γὰρ πάντα εἰς τὸ ἐν δῆλον ὅτι φθείρει ταῦτα ἃ πρὸ τῆς συνόδου ταύτης ἦν. εἰ δὲ μὴδὲν μᾶλλον τὸ νεῖκος τῆς φιλίας φθορᾶς αἴτιον, καὶ κατ' αὐτόν ἂν εὐλογον εἴη ἀφρονέστερον εἶναι τῶν ἄλλων τὸν θεὸν κατ' Ἐμπεδο- 35 κλέα. ὅδε γὰρ κακία τις ἐξαίρετος κατ' αὐτόν ἐστιν ἐν τῷ οἰκείῳ εὐλόγως αὐτὸν τὸν θεὸν μὴ νοεῖν. μόνον γὰρ διὰ τῷτο αὐτὸν σύνθεσις τις ἐσέρηται αὐτῷ, ὡς εἰ καὶ τὴν φιλίαν ἢ ἄλλο τι ὑπέθετο μὴ εἶναι ἐν αὐτῷ. ἔκ ὡς εὐλογον γὰρ μὴ νοεῖν αὐτὸν τὸ νεῖκος ἔκ νοήσκει, ἀλλ' ὡς μὴ δυνάμενος τῷ μὴ εἶναι ἐξ αὐτοῦ. αἰτιατὶ δὲ αὐτὸν καὶ 40

ὡς τὸ αἴτιον μὴ λέγοντος τῷ ποτὲ μὲν τὴν φιλίαν ἐπικρατεῖν τὸν θεόν, ποτὲ δὲ τὸ νεῖκος τῶν ὄλων. ἔκ γὰρ ἱκανὸν τὸ εἰπεῖν, ὅτω πεφυκε καὶ ὅτι ὅτω ἀνάγκη. δύναται γὰρ τις τῷτο ἐπὶ πάντων τῶν γινόμενων καὶ ὄντων λέγειν, ἀλλ' ἔκ ἐστιν αἰτίας ἀπόδοσις τὸ πεφυ- 5 κέναι ὅτω εἰπεῖν. εἰπὼν δὲ ταῦτα πρὸς αὐτόν, φησὶ τῷτο μόνον αὐτὸν μέχρι γε τοσούτου ὁμολογούμενον εἰρηκέναι, τὸ τὰ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν φθαρτὰ εἶναι πάντα ὁμοίως, ἀλλὰ μὴ τὰ μὲν τὰ δ' ἔκ. ὁ δοκεῖ τὴν ἀνομολογίαν ἔχειν, πῶς ἐκ τῶν αὐτῶν τὰ μὲν ἐστὶν ἀφθαρτὰ τὰ δὲ φθαρτὰ, καθ' ὅς πάντα ἐστὶν ἐκ τῶν αὐτῶν. ἀπορήσας δὲ πρὸς τὴν πάντων τῶν ὄντων τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ὑπο- 10 θεμένους, ἐφεξῆς ἀπορεῖ πρὸς τὴν ἄλλαν μὲν ἀρχὰς τῶν ἀφθάρτων ἄλλαν δὲ τῶν φθαρτῶν ὑποτιθεμένους. πρῶτον μὲν ἂν ἀπορίαν ταύτην ἀπορεῖ, πότερον τῶν φθαρτῶν καὶ αἱ ἀρχαὶ φθαρταὶ ἢ ἀφθαρτοὶ. εἰ μὲν ἂν φθαρταὶ, δῆλον ὡς ἔσονταί ἐξ ἐκείνων εἰς ἃ φθείρονται. ἔκ γὰρ δὴ εἰς τὸ μὴ ὄν φθείρονται. εἰς ἃ γὰρ φθείρεται τι ἕκαστον, ἐκ τῶν καὶ συνέστηκεν. ὡς ἔσονταί τῶν ἀρχῶν ἀρχαί. ἀλλ' εἰ τῷτο, ἔκ αὐταὶ ἀρχαὶ ἀλλ' ἐκείναι ἐξ ὧν αὐτῶν. ἀδύνατον δὲ τῶν ἀρχῶν ἀρχὰς εἶναι. ἔκ γὰρ γίγνεται ἐκ τῶν ἀρχῶν ἀρχαί, εἴτε ἴσαντα ἐπὶ τινος εἴτε εἰς ἀπειρον προχωροῖεν. εἰ μὲν γὰρ ἴσαντα, 20 ἐκείναι τε ἂν εἶεν ἀρχαὶ τῶν ὑποταθεῖσιν ἀρχῶν, ἐν αἷς ἴσαντα ἢ φθορά, καὶ ἔτι αἰδίοι ἂν εἶεν, ὡς δέδεικται, ἢ ἐκ τῶ μὴ ὄντος ἂν ἢ γένεσις εἴη, εἰ εἰς τὸ μὴ ὄν ἴσταιτο ἢ φθορά. εἰ δὲ εἰς ἀπειρον προῖοιεν, αἰετὶ τῆς φθειρομένης ἀρχῆς ἐκείνης εἰς ἣν φθείρεται ἔσται ἀρχή. πρὸς δὲ τῷτο ὅδε τὴν ἀρχὴν ἀρχή τις ἔσται. δέδεικται γὰρ τῷτο ἐν τῷ πρὸ τῷτο βιβλίῳ. ἢ τῷ "ὡς συμβαίνει τῶν ἀρχῶν 1000b 26. 26. ἑτέρας εἶναι προτέρας" ἀκολουθεῖ τὸ "καὶ εἰ ἴσαντα καὶ εἰ βαδίζει εἰς ἀπειρον." ἑκατέρω γὰρ αὐτῶν ἔπειτα τὸ τῶν ἀρχῶν ἀρχὰς εἶναι. μεθ' ὃ λέγοι ἂν τὸ "τῷτο δὲ ἀδύνατον," ὃ ἐν μέσῳ τεθὲν ἀσαφε- 30 ρέραν πεποίηκε τὴν λέξιν. "ἔτι δὲ πῶς ἔσται τὰ φθαρτὰ, εἰ αἱ ἀρχαὶ ἀναιρεθῶσιν;" τὸ λεγόμενον ἐστίν, εἰ τὰ φθαρτὰ ἐκ φθα- ρτῶν ἀρχῶν γίνονται, πῶς ἂν γένοιτο τῶν ἀρχῶν φθαρῶν; φθα- ρῶν γὰρ τῶν ἀρχῶν ἔκ ἐστι ἂν οἷόν τε εἴη γίνεσθαι τὰ ἐξ αὐτῶν. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον "ἔτι δὲ πῶς ἔσται τὰ φθαρτὰ;" πῶς γὰρ ἔσται τὰ φθαρτὰ φθειρόμενα καὶ γινόμενα, εἰ μὴ εἶεν αὐτῶν ἀρχαί; ὡς δέδεικται ἀκολουθεῖσαι, εἰ φθαρταὶ εἶεν αἱ ἀρχαί. τὰ γὰρ γινόμενα καὶ φθειρόμενα καὶ γίνονται καὶ φθείρονται τῷ ἔχειν ἀρχὰς ἐξ ὧν καὶ ὑφ' ὧν γίνονται καὶ φθείρονται. τῷ γὰρ εἰς ἐκεῖνα ἀναλύονται ἢ φθορά. πῶς ἂν φθείροντο μὴ ὄντων τῶν εἰς ἃ φθειρόμενα διαλυ- 35 θήσονται; εἰ δὲ τις λέγοι τῶν ἀφθάρτων ἀφθάρτους τὰς ἀρχὰς εἶναι, πάλιν ἀπορεῖ πῶς καὶ διὰ τί ἐκ μὲν τῶνδε τῶν ἀρχῶν ἀφθάρτων

3. αἴτιον] ἔτι δὲ C. || 4. τῶν C. || 5. ὥσπερ ἐν καὶ A. || 18. ἐπεὶ — 19. λέγει om A. || 20. ὅτι πλέον ἐκ τῶν τῶν C. || 21. ἐκ] ἐν F. || 22. καὶ et καὶ φθειρόμενος om F. || 23 et 24. νοεῖν F. || 25. ἔσω C. || 26. ἃ om F. || 29. μὴδὲ C. || 32. φιλία τοῦτο, φανερόν. συνάγεται A. || 35. εὐλόγως C. || neque enim per ipsum discordia est vitium quoddam egregium, ut merito deus ipsum non intelligat: ipse enim solus cum sit, compositio quaedam discordia vacat Sepulv. || 37. αὐτὸν τὸν C. || 38. ἢ καὶ ἄλλο A.

5. τῷτο et 6. τὸ et 7. εἶναι πάντα et 9. ἀφθαρτὰ τὰ δὲ om C. || 9. καθ' — αὐτῶν et 13. αἱ om A. || 15. δὲ φθείρεται A. || 18. εἰ] εἰ C. || 22. ἴσαντα A. || 25. ἢ τὸ "ὡς AC. || συμβαίνει A. || 26. ἀκολουθεῖ τῷ εἴτε καὶ ἴσταιται εἴτε καὶ βαδίζει A. || 28. σαφεσέραν F. || 29. ἐποίησε C. || εἰ — 33. φθαρτὰ et 35. ὡ — ἀρχαί om A. || 38. τῶν om C.

ἔσῳν ἐκεῖνα ἀφθάρτα· σχεδὸν γὰρ ἡ αὐτὴ τῇ πρόθεν ἀπορία μένει. καὶ πρὸς τούτοις δὲ φησι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν εἰρηκεῖναι τινὰ ἄλλας ἀρχὰς τῶν φθαρτῶν καὶ ἄλλας τῶν ἀφθάρτων εἶναι· τὰς γὰρ αὐτὰς πάντες ὑποτίθεν· ὑποθέμενοι δὲ τὸ πρῶτον ἀπορηθέν, πῶς ἐκ τῶν ἀρχῶν τὰ μὴ φθαρτὰ τὰ δὲ ἀφθάρτα γίνεσθαι, παραπέμπον· 5
 1001^a καὶ ἀπορῶσι· τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ “ἀποτρώγυσιν,” ὡς δῆλον καὶ ἐξ
 2. ὅτι ἐπήνεγκε τὸ “ὥσπερ τὸτο μικρόν τι λαμβάνοντες,” ὡς μικρόν τι καὶ ἔκ ἔχον ἀπορίαν ὑποτιθέμενοι τὸ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς πάντων εἶναι, ὅθεν λόγον ἐποιῶντο τῆς ἀπορίας (1). ἢ τὸ “ἀποτρώγυσιν” εἴρηκεν ἀντὶ τοῦ διὰ τινων πιθανῶν αὐτοῖς δοκούντων παραμυ- 10
 θεῖσθαι πειρῶν, ὡς εἶπε περὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν ἀρχαίων θεολόγων, ἔτι δὲ περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅς ἐκ τῶν αὐτῶν ποιῶν πάντα τὸ μέν τι αἴτιον γενέσεως ἐφίση τὸ δὲ φθορᾶς, ὡς ὁ μέγα καὶ δύσλυτον τι ὑποθέμενοι. καὶ μέντοι αὐτὸν ἔτε αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ τῶν αἰδίων τε καὶ τῶν φθαρτῶν, ἐν τε τοῖς φθαρτοῖς ἔτε παῖσαι αἱ ἀρχαὶ 15
 αἰδοῖται (τὸ γὰρ εἶδος ἐκ αἰδίου) ἢ τε ὕλη αἰδίου μὴ ἀλλ’ ἐκ ἀπαθὲς ἀλλὰ παθητῆ τε καὶ ἀλλοιωτῆ. Alex.

1000^a 27. (4) τὸ γὰρ νεῖκος φθείρει μὴ τὸν σφαῖρον, γεννᾷ δὲ τὸν αἰδη-
 τὸν κόσμον· καὶ πάλιν ἡ φιλία φθείρει μὴ τὸν αἰδητὸν κόσμον, γεννᾷ δὲ τὸν σφαῖρον. ἄλλως τε δὲ, φησὶν, ἐπειδὴ πρὸ τῆς οὐ- 20
 δος εἶναι τὴν μονάδα ὁ Ἐμπεδοκλῆς, τί ἐστιν αἴτιον τῆς ἀπλῶς κινήσεως; ὁ γὰρ δεῖ λέγειν ἀπλῶς ὅτι ἔτῳς πέφυκεν, ἐπεὶ ἔτῳς πάντα ῥᾶστα ἐπιλύεσθαι. λέγομεν ὅτι πολλὰκις εἴρη, ὅτι πάντα ταῦτα συμβολικῶς ἔλεγεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς· ἔτε γὰρ τὸν σφαῖρον ὑπετίθετο φθείρεσθαι, ὡς φησὶν, ἔτε δὲ τὸν αἰδητὸν κόσ- 25
 μον, ἀλλὰ διὰ τούτων ἐδήλωσεν τὴν ἀνοδὸν καὶ τὴν κάθοδον τῆς ψυχῆς· διὸ ἔλεγεν “ὡς καὶ ἐγὼ δεῦρ’ εἰμι φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης νεῖκεῖ αἰθομένῳ (μαινομένῳ;) πίσυνος.” ἐστὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ σφαίρῳ διάκρισις, εἴγε πολλὰ νοητά· ἀλλὰ καλύπτει ὑπὸ τῆς ἀφράστου ἐνώσεως. καὶ ἐν τῷ αἰδητῷ δὲ ἐστὶν ἐνώσις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπικρα- 30
 τεῖ ἢ διάκρισις. . . ἴσμεν ὅτι ἡ μονὰς αἰτία ἐστὶ τῆς ἐνώσεως καὶ συνέχειας τῶν πραγμάτων, ἢ δὲ οὐκ αὐτὴ τῆς προόδου· τὸ ὅτι ἀπλῶς αἴτιον τῆς ἐνώσεως τῆς προόδου τὸ ἔχον ἀμφότερα, Πυθαγόρας καὶ Παρμενίδης καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ὡς Πυθαγόρειοι, χρόνον ἐκάλουν, ἐπειδὴ ὥσπερ ὁ χρόνος μετρητικὸς καὶ περιοριστικὸς ὑπάρχει τῶν 35
 ὑπὸ τὸν χρόνον, ἔτῳς καὶ τὸ πρῶτον μετρητικὸν καὶ περιοριστικὸν τῶν πάντων ὑπάρχει. ἔλεγον δὲ αὐτὸν καὶ ὄρκον ὡς περατῶντα καὶ συνέχοντα πάντα. τὸτο ὅτι φησὶν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅτι ἡνίκα τὸ νεῖκος ἐπεκράτησε καὶ ὥρμησεν εἰς τιμὰς προελθεῖν ἐκ τοῦ χρόνου, “ὅς σφιν ἀμοιβαῖος πλατέος παρελθὶα τὸ ὄρκον.” καὶ πλατὺν αὐτὸν ἐκάλεσαν 40
 ὡς πάλιν χωρηγῶντα τὰ πράγματα. “ἀμοιβαῖον” δὲ φησὶν ὅτι ἐκ διαδοχῆς μὴ τὴν φιλίαν τὸ νεῖκος, ἀλλ’ ὥσπερ λέγομεν ἐν τῇ συνηθείᾳ ὅτι ἀμείψασθαι αὐτὸν βέλομαι, τῆς 45

εὐεργετῆσαι ὡς εὐεργετήσαντα, καὶ ἀμοιβαῖον λέγει τὴν ἐπιτηδεύ-
 τητα ἣν ἔχει ἡ οὐκ ἀπὸ τῆς οὐδὲς πρὸς τὸ δέξασθαι τὴν ἑλλαμψίν τοῦ χρόνου, φησὶ δὲ τῆς ἐνάδος, καὶ παραπέμψαι τοῖς τῆδε. ταῦτα ὅτι φησὶν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὡς δέον ἐξ ἀνάγκης μεταβάλλειν ἐκ τοῦ σφαίρου εἰς τὸν αἰδητὸν κόσμον· αἰτίαν δὲ τῆς ἀνάγκης ὁδεμίαν δηλοῖ. ἀλλ’ ὅμως καὶ τὸτο ἀκόλουθα ἑαυτῷ λέγει· ὁ γὰρ τὰ μὴ φθαρτὰ ποιεῖ τὰ δὲ ἀφθάρτα τῶν ὄντων, ἀλλὰ πάντα φθαρτὰ πλὴν τῶν στοι-
 χείων. Asclep.

(4) φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ Ἀριστοτέλην ὁ πρῶτος νῆς 1000^b
 ἑαυτὸν μόνον νοεῖ, καὶ φησὶν ὅτι ἄμεινον ἐνία μὴ νοεῖν, οἷον τὰ 4.
 κακά. id.

(1) ἀποτρώγυσιν, ὥσπερ οἱ κύνες οἱ ἐδίοντες ἄρτον, καὶ φθεί- 1001^a
 ρουσι δὲ εἰ τοῦ ἀλῶναι πρὶν ἢ ὅλον καταφάγωσιν· ὡς ὅτι καὶ οἱ πρὸ 2.
 ἡμῶν ἀδιαθρῶτως, φησὶν, εἰρήκασιν περὶ αὐτῶν καὶ ἀτελῶς, ὥσπερ
 τὸτο μικρόν τι λαμβάνοντες τὸ διαθρῶν παραδῶναι. id.

“πάντων — ἀναγκαιοτάτον.” ἡν ἀπορίαν χαλεπωτάτην φη- 1001^a
 σὶν εἶναι καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας γνῶσιν ἀναγκαιοτάτην, ἐστὶ πό- 4.
 τερον τὸ ὅτι καὶ ἐν οὐσίαις τῶν ὄντων εἰσὶ, τῆς ἀρχαὶ αὐτὴ τὸτο τὸ
 ὅτι καὶ τὸ ἐν οὐσίαις, ἐκ ἄλλῳ τινὶ ὄντι ὑπάρχουσαι, καὶ ταύτην τὴν φύ-
 σιν δηλοῦσαι καὶ ἐν ἐκείνοις ὑφίστασθαι ὡς κατηγορεῖν, ἢ ἐστὶ τις
 ἄλλη φύσις ὑποκειμένη τούτοις, ἢ ἐστὶν ἀρχὴ καὶ οὐσία τῶν ὄντων,
 ἢ καὶ ζήτησιν τί ἐστὶ, πότερον πῦρ ἢ ἀήρ ἢ ἄλλο τι ἢ καὶ πλείω, τὸ
 δὲ ἐν καὶ τὸ ὅτι ἐκείνῳ ἢ ἐκείνοις ὑποκειμένοις ὑπάρχει. ὅτι δὲ ἀναγ-
 καία ἢ ζήτησις, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ τοῦ μὴ ἐκείνως τὸς δὲ ἔτῳς ἀπο-
 φήνασθαι περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξ ὧν δὲ ἀπορήσει προῖόν, καὶ ὅτι ἐν τῇ
 περὶ τῆς ἀληθείας θεωρίᾳ ἢ περὶ τοῦ ὄντος ζήτησις κυριωτάτη, καὶ
 ὅτι ἐκ τούτου ἤρτη τὸ τὸς ἀριθμὸς δυνάμει τῶν ὄντων ἀρχὰς καὶ
 στοιχεῖα ἔσεσθαι. ἀναγκαιοτάτη γὰρ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας γνῶσιν
 ἢ περὶ τούτου ζήτησις, ἀλλὰ καὶ χαλεπωτάτη ἢ περὶ αὐτῶν διάκρι-
 σις· ἢ γὰρ τῶν νοητῶν καὶ τῶν πρώτων αἰτίων τε καὶ ὄντων γνῶσις
 χαλεπωτάτη. ἐξηγήσατο δὲ αὐτὸς τὸ πότερον τὸ ἐν καὶ τὸ ὅτι οὐσία
 τῶν ὄντων εἰσὶ, διὰ τοῦ “καὶ ἐκάτερον αὐτῶν ἔχει ἕτερόν τι ὅτι τὸ μὴ
 ἐν τὸ δὲ ὅτι ἐστὶν.” ἴσον γὰρ τὸ εἰρημένον τῷ, ἐπεὶ τὸ ὅτι καὶ τὸ ἐν τῶν
 ὄντων ἐστὶ, πότερον ὡς οὐκαὶ ὄντα ἐστὶν ἢ ὡς συμβεβηκότα τῇ
 οὐσίᾳ. εἰπὼν δὲ τὸς μὴ ἔτῳς περὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ὄντος διανοηθῆναι
 ὡς ὅτι φύσεων τινῶν καθ’ αὐτάς, τὸς δὲ ὡς ἄλλαις τισὶ φύ-
 σεσι συμβεβηκότων, ὥσπερ ἀμείλει καὶ περὶ ἀπείρου ἔδειξε διαφε-
 ρομένης τὸς εἰρηκότας περὶ αὐτῶ ἐν τῷ α’ (3 4) τῆς Φυσικῆς
 Ἀκροάσεως (οἱ μὴ γὰρ φύσιν τινὰ αὐτῶ τῶ ἀπείρου ἐποίησαν, ὥσπερ καὶ
 οἱ Πυθαγόρειοι, τοιοῦτος γὰρ αὐτοῖς ὁ ἄρτιος ἀριθμὸς· οἱ δὲ συμ-
 βεβηκεῖναι τινὶ τὸ ἀπείρον ἔλεγον), εἰπὼν δὲ ταῦτα παρατίθει καὶ
 ἰσορεῖ τίνες μὴ ἔτῳς τίνες δὲ ἐκείνως περὶ αὐτῶν ὑπέλαβον. τὸ δὲ
 “ἢ καὶ ζήτησιν τί ποτ’ ἐστὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ὅτι ὡς ὑποκειμένης ἄλλης φύ- 1001^a
 7.

1. προσθέσει A. || 2. καὶ om A. || 5. τῶν αὐτῶν ἀρχῶν F. || παραπέμπονται φησὶ τὸτο καὶ L. || 13. ὡς] καὶ A. || δυσκάλυτον AC. || 40.

lege παρελθῆναι ὄρκον. || 41. al. πάντα. f. l. πάντα τὰ πράγματα.

13. f. εἰ περ ἀλῶεν. || 15. ἀδιαθρῶτως Asclep. || 17. ἐστὶ δὲ πότερον A. || 19. οὐσία C. || 20. ὑφίστασθαι om C. || 21. ὄντων ἐστὶν ἢ C. || 24.

καὶ om C. || 28. τὴν περὶ τῆς A. || 29. τούτῳ] τῶνδε C. || 32. καὶ om A. || 34. πότερον — ἐστὶν om C. || 39. αὐτὸ C. || 43. ἢ εἰ A.

σεως" ἴσον ἐστὶ τῷ ἢ δεῖ ζητεῖν τί ἐστιν ὑποκείμενον τῷ τε ἐνὶ
 καὶ τῷ ὄντι, ὡς τῶν συμβεβηκότων ὄντων αὐτοῖς, ἀλλ' ἔτι τὴν
 ὑσίαν τὴν αὐτῶν δηλάντων. Πλάτων μὲν ἔν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἔχ
 ἑτέρω τινὶ ὑποκειμένῳ ταῦτα ὑπάρχειν ἔλεγον, ἀλλ' εἶναι τὴν
 φύσιν αὐτῶν ὑποκείμενον καὶ τὴν ὑσίαν αὐτῶν τῷ τε ἐν καὶ τῷ ὄντι (ε').
 1001α τὸ δὲ "ὡς ἔστι τῆς ὑσίας αὐτῶν τὸ ἐν εἶναι καὶ ὄν τι" ἴσον ἐστὶ τῷ ὡς
 11. τῆς αὐτῆς ὑσίας ἔστι τῷ ἐνός τε καὶ τῷ ὄντος, καὶ ταῦτ' ὄντος ἐνὶ
 εἶναι καὶ ὄντι. ὅτι δὲ Πλάτων ὑσίαν τινὰ τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν ἔλεγε,
 δηλόν ἐκ τῆς καὶ ιδέας αὐτῶν λέγειν αὐτοὺς καὶ αὐτοὺς. οἱ δὲ φυσί-
 κοί, ὡς καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ἄλλο τι ὑπετίθεσαν τῷ ὄντι καὶ τῷ ἐνὶ 10
 κακείνοις ἔλεγον ὑπάρχειν ταῦτα. Ἐμπεδοκλῆς μὲν γὰρ ὡς εἰς
 γνωριμώτερόν τι ἀνάγων τὸ ἐν, τὴν φύσιν ὑποτίθει, ταύτης κα-
 τηγόρει τὸ ἐν, ἐπεὶ αἴτιον κατ' αὐτὴν αὐτῇ πᾶσι τῶν ἑκαστον αὐτῶν
 ἐν εἶναι, συνάγουσα καὶ συγκρίνουσα αὐτά. ἄλλοι δὲ τῶν φυσικῶν
 πῦρ ὑπέβαλον τῷ ἐνὶ καὶ τῷ ὄντι, ὡς Ἡράκλειτος, οἱ δὲ ἀέρα, ὡς 15
 Ἀναξίμενης, οἱ δὲ ἄλλο τι. ὁ γὰρ ἕκαστος αὐτῶν ἀρχὴν τῶν ὄν-
 των καὶ αἰτίαν ὑπετίθετο, ταύτης καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν κατηγόρει. ἀλλὰ
 καὶ καθ' ἑστὸς πλείω τὰ στοιχεῖα τῶν ὄντων ἦν, καὶ κατ' αὐτὴν τῶν
 ἑκαστον ἐν τι ἦν καὶ ὄν. ἰσορῆσας δὲ καὶ ἐκθέμενος τὰς κατ' αὐτὴν δόξας
 τῶν ἀρχῶν διαφωνίας, ἐξῆς τῆς ἀπορίας ἀρχεῖ, καὶ πρῶτον μὲν 20
 ἀπορεῖ εἰ μὴ λέγοι τις τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν ὑσίας εἶναι. τῷ γὰρ ἡ λέξις
 1001α δηλοῖ ἢ "εἰ μὲν τις μὴ θέσει εἶναι τινὰ ὑσίαν τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν." τὸ
 11. αὐτὸ δὲ σημαίνει καὶ ἢ γεγραμμένον "τινὸς ὑσίαν λέγει." μά-
 λιστα γὰρ πάντων κατηγόρει τὸ ὄν. ἄνθρωπος μὲν γὰρ κατ' ἀνθρώπων
 μόνον, ὁμοίως καὶ ζῷον κατ' ἀφωρισμένων τινῶν, τὸ δὲ ἐν καὶ τὸ ὄν 25
 κατ' πάντων τῶν ὄντων κατηγόρει. ὥστε εἰ τὰ μάλιστα καθόλου
 μὴ ὑσία μὴδὲ ὄντα, ἔδδ' ἂν τῶν ἄλλων τι τῶν καθόλου εἴη. "εἰ
 δὲ μὴ ἐστὶ τι αὐτοὺς μὴδ' αὐτοὺς," εἶπεν ἀντὶ τῆς εἰ γὰρ μὴ ἐστὶ
 λαμβάνειν ὡς γέννη τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν τῶν ὄντων καὶ ἔτι αὐτῶν
 κατηγορέμενα, ἀλλ' ἔχ' ὡς ὁμώνυμα, ὡς αὐτὸς ἐν ἄλλοις ἔδειξεν. 30
 εἶπε δὲ "τινὸς ὑσίαν" ἀντὶ τῆς ὑσίας τινὸς εἶναι καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ κα-
 τηγορεῖσθαι, ὡς τι κατηγόρει. μόνον δὲ τὰ καθ' ἑκαστα ἔσται, καὶ
 τὰ καθόλου. τῷ δὲ ὅτι ἀτοπον ἔδειξεν. ἔτε γὰρ αἱ ἐπιστῆμαι
 ἔσονται ἔτε τι νοητόν, ἀλλὰ πάντα ἂν αἰδητά. ἀλλ' ἔδδ' αἰδῶν.
 προσέθησι δὲ νῦν τούτοις καὶ τὸ μὴ ἔσεσθαι ὑσίαν τὸν ἀριθμὸν ὡς κε- 35
 χωρισμένον καὶ καθ' αὐτὸν ὄντα, ὡς δοκεῖ τοῖς Πυθαγορικοῖς τε καὶ
 Πλάτωνι, εἰ μὴ εἴη τὸ ἐν ὑσία τις. καὶ λέγει τὴν αἰτίαν. ὁ γὰρ
 ἀριθμὸς μονάδων ἐστὶ σύνθεσις, ἢ δὲ μονὰς ταύτην καὶ τὸ ἐν. ὥστε
 εἰ μὴ τὸ ἐν ὑσία, ἔδδ' αἱ μονάδες. εἰ μὴ αἱ μονάδες, ἔδδ' ὁ ἀριθμὸς.
 ὥστε συμβεβηκὸς ὁ ἀριθμὸς ἔσται ἀλλ' ἔχ' ὑσία, εἴγε καὶ τὸ ἐν μὴ 40
 ὑσία τις ἀλλὰ ἄλλω τινὶ συμβεβηκός (τὸ δὲ "ὅπερ ἐν" ἴσον ἐστὶ
 τῷ κυρίως ἐν), ἢ ὑπὸ τὸ ἐν καὶ γένος. κατηγόρει γὰρ τὸ ἐν αὐτῆς.
 τῷ δὲ εἶπεν ὡς ἀτοπον ἂν δόξαν τοῖς ἐν ἀριθμὸν ὑσίαν τινὰ λέ-
 γουσι κεχωρισμένην. καὶ γὰρ αὐτῷ. ἦν γὰρ, ὡς εἶπον, οἷς τῷ
 ἐδόκει. ὁ γὰρ τὰ μαθηματικὰ ὑσίας τινὰς μεταξὺ λέγων ἐν ταύταις
 ἐτίθει καὶ τὸν ἀριθμὸν. ἐξῆς δὲ ἐπιχειρεῖ μὲν εἰς τὸ μὴ εἶναι τὸ ἐν καὶ
 τὸ ὄν ὑσίας καθ' αὐτάς, πρῶτον δὲ τίθησι καὶ δείκνυσιν ὅτι ἀκο-
 λυθεῖ τοῖς αὐτοῖς καὶ αὐτοὺς λέγουσι, ταῦτά μὴ συμβεβηκότα λέ-
 γουσιν ἄλλοις τὸ ἐν εἶναι καὶ τὸ ὄν ἀλλὰ κυρίως ὄντα καὶ ὑσίας, αὐτὰ
 λέγειν καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς εἶναι ἐν τῷ ἐνὶ εἶναι καὶ ὄντι. τὸ γὰρ "ὑσίας 1001α
 αὐτῶν εἶναι τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν" δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ ἐνός καὶ τῷ ὄντος ὑσίας 27.
 ταῦτα εἶναι, ἀλλὰ μὴ ἐν ἄλλω τινὶ εἶναι, ἢ τὸ ἐνὶ εἶναι ἢ τὸ ὄντι
 εἶναι, καὶ δεῖξιν παρέθετο τὸ "καὶ γὰρ ἕτερόν τι καθόλου κατηγόρει,"
 ὁ ἴσον ἐστὶ τῷ καὶ γὰρ ἕτερά τινὰ ὄντα τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν τῶν ὑποκειμέ-
 νων αὐτοῖς καθ' ὧν κατηγόρει αὐτῶν καθόλου, ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα
 ὄντα ἐν τε καὶ ὄν κατηγόρει αὐτῶν. ἢ ἔτι, καὶ γὰρ ἕτερόν τι τῆς
 ὑσίας κατηγορηθήσε, ἀλλὰ ταῦτα τὰ ὄντα καὶ τὸ ἐν, ὡς πᾶν ὁ
 ἂν ἢ ὑσία ἐν τε καὶ ὄν εἶναι, καὶ ἄλλο τι ὄν, ἀλλ' αὐτὸ τῷ. ὡς
 γὰρ τῶν ἀνθρώπων, ἐπεὶ τὸ κατηγορέμενον ἦν ἄνθρωπος, ἄνθρωπος
 τὰ ὧν κατηγόρει, καὶ ἄλλο τι, ἔτι καὶ ὡς τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν κατη-
 γορεῖ ἐν τῇ ὑσίᾳ, ὄν καὶ ἐν ἔσται ἢ τῶν ὑσίας, εἰ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν
 ὑσίας τινὲς εἰσιν. καὶ γὰρ τὸ ὕδωρ ἢ πῦρ τῶν ὄντων κατηγόρει, ἵνα
 αὐτῶν τὴν ὑσίαν τῷ εἰπώμεν, ἀλλὰ τὸ ὄν τε καὶ τὸ ἐν. εἰ δὲ
 ταῦτα ὑσίας ὄντα κατηγόρει τῶν ὄντων καθόλου, εἴη ἂν καὶ ἢ ὑσία
 τῶν ὧν κατηγόρει ταῦτά τε ἐν καὶ τὸ ὄν. δύναται δὲ τὸ "εἰ δ'
 ἐστὶ τι αὐτοὺς καὶ ὄν, ἀναγκαῖον αὐτῶν ὑσίας εἶναι τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν"
 εἰρηάζει πρὸς τὴν ιδέαν αὐτὰ λέγοντας. καθ' ἑστὸς γὰρ ἐστὶν ιδέα
 αὐτοὺς καὶ αὐτοὺς, κατ' αὐτὴν ἀναγκαῖον ὑσίαν τῶν εἶναι τὸ ἐν τε
 καὶ τὸ ὄν. τὸ γὰρ αὐτοὺς τε καὶ ἐν ἔχ' ἕτερά τινὰ ὄντα καθόλου τῶν
 ὄντων κατηγόρει. καὶ γὰρ ἂν ἐτι ἦν αὐτοὺς καὶ αὐτοὺς, ἀλλ' ἐστὶ ταῦτα
 καθὼς ἐν καὶ ὄν κατηγορέμενα τῶν ἄλλων καθόλου. ἢ ἔτι. "καὶ γὰρ
 ἕτερόν τι καθόλου κατηγόρει ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα," ταῦτά μὴ καὶ γὰρ
 ἕτερόν τι τῶν αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ καθόλου κατηγόρει, ὡς εἶναι
 ἐκείνης αὐτὰ τῆς φύσεως, ἣς σημαίνει τὸ κατηγορέμενον αὐτῶν
 καθόλου, ἀλλ' ἐστὶν αὐτὰ ταῦτα τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν κατηγορέμενα
 αὐτῶν. Alex.
 (ε') οἱ τοίνυν Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλάτων αὐτὸ ἔλεγον εἶναι τὸ 1001α
 ὄν καὶ αὐτοὺς, καὶ ἔχ' ἕτερόν τι ὄν. ἔτε γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ ἔλεγον 10.
 εἶναι τὸ ὄν ἢ γένος τὸ ἐν, ἀλλ' αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ὄντα ἐν οἰκείᾳ περι-
 γραφῇ καὶ ὄρω. καὶ τὸ μὲν ἐκατηγόρει τῷ ὄντος, τῷ δὲ ἐνός καὶ

1. ἴσον ἐστὶ τῷ om A. || 3. ἐν] γὰρ C. || 8. ὄντι τῷ δὲ ὄντι ἐν τῷ ὄντι. ὅτι C. || 9. αὐτῶν] αὐτῶν C. || 13. αὐτῇ C. || 14. καὶ συγκρίνουσα om AF. || 17. καὶ αἰτίαν om C. || 23. λέγοι C. || 27. ἂν om A. || 28. αὐτοὺς, καὶ εἶπεν A. || 34. αἰδῶν] αἰδῶν A. || 35. νῦν om C.

7. ὑσίας αὐτάς καθ' C. || 11. αὐτῶν C. || τῷ om C. || 12. ἢ τῷ ἐν ἢ τῷ ὄντι A. || 13. δεικτικὸν C. || 18. ὄν om A. || 20. τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν C. || 21. εἰ] ἢ C. || 23. εἰπώμεν τῷ A. || 25. αὐτὸ C. || δὲ om C. || 28 et 29. τε et 30. καὶ — 31. ἔτι om A. || 30. postquam docuit, si ens et unum de his ut substantia praedicentur, fore ut ens et unum substantiae quaedam sint, non accidentia, difficile quoque factu esse ait demonstrare quid aliud supersit praeter ens et unum Sepulv. || 33. καθόλου om A. || 34. αὐτῶν] αὐτοὺς C. || 35. τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν C.

ἐκατηγόρου τὸ ὄν· τὴν γὰρ ἐνάδα ἔλεγον εἶναι καὶ ὑπὲρ αὐτὴν τὸ ὄν, εἶγε τὸ ὄν εἶδος ἐστίν, ὑπὲρ πάντων δὲ εἶδος ἔλεγον εἶναι τὴν ἐνάδα ὡς καὶ πάντων προακτικὴν καὶ αὐτῶν τῶν εἰδῶν καὶ πάντα καταλάμπυσαν. . . φαμὶ ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὡς Πυθαγόρειος συμβολικῶς ταῦτα ὑπετίθετο· ἔλεγε γὰρ ἐκεῖνος ὅτι τὸ ὄν ἐν ἐστίν, 5 ἔλεγε δὲ ἐν τὴν φιλίαν, ἥτις δευτέρα μέτρα ἔχει ἀπὸ τῆς ἐνάδος. καὶ διὰ μὲν τῆς φιλίας ἐδήλωε τὴν μονάδα, ἥτις αἰτία ἐστὶ τῆς ἐνώσεως τοῖς ὄντι· ὁ δὲ γὰρ ἐστίν ὁ ὅς μετέχει τῆς ἐνάδος. . . διὰ μέντοι γε τῆς νεῖκης τὴν δυάδα ἐδήλωε, ταῦτέστι τὴν πρόοδον τῶν πραγμάτων· πρώτη γὰρ ἡ δυάς ἔχει τὸ πόθεν ποῖ. πάντα ἄρα 10 ἀνάγκη αὐτὴν τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν κεχωρίσθαι καὶ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ ἔχειν τὸ εἶναι. ἡ γὰρ ἐνάς διὰ τὴν μόνιμον αὐτῆς δύναμιν μένεται ὅπερ ἐστὶ καὶ μὴ ἐλαττωμένη πάντα παράγει. ὁ γὰρ Παρμενίδης ἔλεγε τὸ παρά τὸ ὄν ἐκ ὄντος ὡς νοητόν· τῷ ὄντι γὰρ τὰ αἰδητὰ ὡς νοητὰ ἐκ ὄντος ὑπάρχουσιν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων φησίν, τί τὸ ὄν μὴ αἰεὶ, γένεσιν 15 δὲ ἐκ ἔχον, καὶ τί τὸ γινόμενον, ὃν δὲ ὑδέποτε; ὅτι γὰρ οἷον ὁ Παρμενίδης πλήθος ἐν τοῖς ὄντι, φανερόν ἐντεῦθεν. τί γὰρ φησιν; “ὅτι γὰρ ἐστίν, ἐκ ἔσαι ὁ μὲν πᾶν, ἐστὶ δὲ μόνον;” εἰ ὅν πᾶν λέγει, δῆλον ὡς ὅτι οἷον τό γε πλήθος. καὶ πάλιν ἀλλαχῇ “μεσσοῦσθαι ἰσοπαγές.” εἶγε μέσσα ἔχει, φανερόν ὅτι καὶ ἄκρα. ὡς οἷον τὸ πλήθος. 20 ἡ ὅν ἐνάς γόνιμος ὄντα, ὡς εἰρήκαμεν, πάντα παράγει· καὶ ὅτι διὰ τῆς μεσσοῦσθαι αὐτῆς, ὡς περὶ τὸ παράδειγμα, ταῦτέστι ὁ Σωκράτης, ὁ δὲ μεσσοῦσθαι μυρίων εἰκόνων γινόμενων ἐξ αὐτῆς. προσέρχεται ὅν ἐκ τῆς ἐνάδος ἐκείνης ὁ νοητὸς ἀριθμὸς, ταῦτέστι ἡ μονάς καὶ ἡ δυάς· εἶτα καὶ τάξιν ἐκείθεν ἡ ἐνταῦθα μονάς, ἥτις ἐστὶν ἡ φύσις, 25 καὶ ἡ δυάς, ἥτις ἐστὶν ἡ ὕλη· καὶ ὅπως γίνονται ἐνταῦθα τὰ σύνθετα πράγματα· ἐν γὰρ τῷ σπέρματι ὑπάρχουσιν οἱ λόγοι οἱ δημιουργικοὶ ἐν παντὶ μέρει τῷ σπέρματος, καὶ ὅπως ἡ ὕλη δεχομένη διαιρεῖ αὐτὴν. ὅτι γὰρ πρὸ πάντων ἐστὶν ἡ ἐνάς, δῆλον ἐντεῦθεν. ἡ γὰρ ζωὴ ὑπὲρ τὴν ὄν ἐστίν· πᾶν γὰρ τὸ μετέχον νῦν καὶ ζωῆς μετέχει, 30 τὸ δὲ ζωῆς μετέχον ὁ μετέχει νῦν πάντως. πάλιν τὸ ὄν ὑπὲρ τὴν ζωὴν ἐστίν· τὸ γὰρ μετέχον ζωῆς καὶ τῷ ὄντος μετέχει, τὸ δὲ τῷ ὄντος μετέχον ζωῆς ὁ πάντως μετέχει. ἡ μέντοι γε ἐνάς καὶ ὑπὲρ τὸ ὄν ἐστίν, εἶγε ὑπὲρ ὑπαρξιν ἐστίν. . . οἱ μὲν αὐτῶν φύσιν τινὰ τῷ ἀπείρῳ ἐποιοῦν, ταῦτέστι οἱ Πυθαγόρειοι τὴν ἄρτιον ἀριθμόν· οἱ δὲ 35 συμβεβηκέναι τῷ τὸ ἀπείρον ἔλεγον. Asclep.

1001 a 29. “ἀλλὰ — ἕτερον.” δείξας ὅτι ὡς κατηγορεῖται τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, τῶν ἡ ἐνάς ἐστὶν ὄν τε καὶ τὸ ἐν, ὅς τινες, ὁ συμβεβηκότα ὅς τινες, ἀπορὸν φησι γίνεσθαι τὸ δείξαι τι παρά τὸ ἐν τε καὶ τὸ ὄν ἄλλο τι ὄν. τὸ μὲν γὰρ παρά τὸ ὄν ἐκ ὄντος, ὡς Παρμενίδης ἔλεγε· τῷ δὲ ὄντι τὸ ἐν, 40 ὡς οἷον τι ἀνὰ παρά τὸ ἐν ἡ, τῷ δὲ ἐκ ἔσαι· τὸ γὰρ αὐτὸ γίνεσθαι καὶ παρά τὸ ἐν· τῷ δὲ ὡς τῷ ὄντος καὶ τῷ ἐνὸς τῷ αὐτῷ ὄντος. ὡς ἐκ ἔσαι τὰ πολλά· τὰ γὰρ πολλά παρά τὸ ἐν, τὸ δὲ παρά τὸ ἐν ἐκ ὄντος, καὶ τὸ

δὲ παρά τὸ ὄν ἐκ ὄντος. τῷ δὲ συμβαίνει εἰ τὸ ὄν καὶ ἐν ὅς τινες εἰσι καὶ μὴ ὁμωνύμως λέγεσθαι. ἔσαι δὲ, καθάπερ Παρμενίδης ἔλεγε, ἐν ἅπαντα τὰ ὄντα καὶ τῷ τῷ ἐν μόνον ἔσαι ὄν. Alex.

“ἀμφοτέρως — εἶναι.” πρότερον δείξας ὅτι εἰ μὴ εἴη τὸ ἐν 1001 b ὅς τινες, ὁ δὲ ἀριθμὸς ὅς τινες τις ἔσαι κεχωρισμένη, τῷ εἶναι μὲν τὸν ἀριθμὸν μονάδων σύνθεσιν, μὴ εἶναι δὲ τὰς μονάδας ὅς τινες, νῦν λέγει ὅτι ὁ δὲ ὄν ἡ τὸ ἐν ὅς τινες, ὁ δὲ ὅς τινες ὁ ἀριθμὸς ὅς τινες εἶναι δύναται· ὁ δὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν εἶναι· ὁ δὲ γὰρ ἄλλο ἔσαι παρ’ αὐτὸν τὸ ἐν· τὸ γὰρ παρά τὸ ἐν ἐκ ὄντος, ὡς περὶ καὶ τὸ παρά τὸ ὄν ἐκ ὄντος. λαβὼν δὲ ὅτι εἰ ἐστὶ τι παρά τὸ ἐν, ἐκ ὄντος ἔσαι ἄλλα πολλά, ὅτι μὴδὲ οἷον τε ἔσαι πολλά εἶναι ἔδειξε διὰ τῆς λαβεῖν τὰ πολλά συγκεισθαι ἐκ πολλῶν μονάδων, ὡς ἀδύνατον εἶναι· ἔσαι γὰρ, εἰ τῷ τῷ, παρά τὸ ἐν. εἰ δὲ μὴ εἶεν πλείους μονάδες, ὁ δὲ ὄν ἀριθμὸς εἴη· ἀνάγκη μὲν γὰρ πᾶσα πολλὴν μονάδα παρά τὸ αὐτοῦ εἶναι καὶ τὸ ὡς ὅς τινες ἐν, ὅς τινες δὲ παρά τὸ ἐν ἐκ ὄντος εἴη ἐν. εἰ δὲ μὴ πλείους μονάδες, ὁ δὲ ὄν ἀριθμὸς εἴη· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἡ ἐν ἐστίν ἡ πολλά, ἀδύνατον δὲ ἐστὶ τὰ πολλά, τῷ εἶναι τὰ πολλά ἐκ πολλῶν μονάδων, μὴ δύνασθαι δὲ παρά τὸ αὐτοῦ· τὸ γὰρ παρά τὸ ἐν ἐκ ὄντος, ὡς περὶ καὶ παρά τὸ ὄν ἐκ ὄντος. εἰ δὲ μὴ οἷον τε εἶναι τὰ πολλά, ὁ δὲ ἀριθμὸς εἴη· πλείους γὰρ μονάδων τὰ πολλά. τὸ δὲ “ἡ αὐτὴ ἀπορία καὶ περὶ τῷ ὄντος” δηλοῖ ὅτι τὸ αὐτὸ ἀπορηθήσεται ὁ ἐπὶ τῷ ἐνὸς, καὶ περὶ τῷ ὄντος· ὡς γὰρ παρά τὸ ὄν ἐκ ὄντος, ὅς τινες καὶ παρά τὸ ἐν ἐκ ὄντος. ὁ δηλωτικὸν τὸ “ἐκ τίνος γὰρ παρά τὸ ἐν ἄλλο;” ἐξ ὅς τινες τὸ ἄλλο ἐν· ὡς γὰρ ὅς τινες ὅς τινες τῷ ὄντος ὁ δὲ ἄλλο ὅς τινες ἐστὶ τῷ τὸ παρά τὴν ὅς τινες μὴ ὅς τινες εἶναι, ὅς τινες εἰ καὶ τὸ ἐν ὅς τινες ἐστίν, ἐν ἔσαι· εἰ δὲ ὅς τινες, ὁ δὲ πολλά· τῶν γὰρ πολλῶν ἕκαστον ἐν ἐστίν· ἐξ ἐνάδων γὰρ τὰ πολλά καὶ ὁ ἀριθμὸς· ὁ εἰ μὴ εἴη ἐν, ὅς τινες ἀνὰ πολλά ὅς τινες ἀνὰ ἀριθμὸς εἴη. ἡ ὅς τινες. εἰ ἐστίν αὐτοῦ, δεῖ, εἰ μέλλοιεν ἀριθμοὶ ἔσεσθαι, καὶ ἄλλο ἐν προσγενέσθαι· τῷ δὲ τὸ γινόμενον ἐν ἀνάγκη 1001 c μὴ ὄν ἐν γίνεσθαι· ἐκ μὴ ἐνὸς ἐν ἔσαι τῷ τῷ τὸ μὴ ἐν· εἰ γὰρ πάντα τὰ ὄντα ἡ ἐν ἡ πολλά, τὰ δὲ πολλά ἐξ ἐνάδων ἐστίν, ἐξ ὧν ὁ γίνεσθαι ἐν, ὁ δὲ ἐν ἀνὰ εἴη, ἐξ ὅς τινες ἐν γίνεσθαι. id.

“ἔτι — εἴη.” πρὸς τοῖς εἰρημένους ἀπορεῖ περὶ τῷ ἐνὸς, εἰ 1001 d ἀδιαίρετον πάντη καὶ ἀμέγεθές ἐστι, πῶς δύναται εἶναι μεγέθους 7. ἀρχή; ἔσαι γὰρ καὶ μὲν Ζήνων ὁ δὲ ἐν. ἡ γὰρ Ζήνων (Ζήνων δὲ λέγει τὸν Ἐλεάτην τὸν Παρμενίδαν γνωρίμον), ὁ μὴτε προστιθέμενον τινὲν μείζον αὐτὸ οἷον τὸ ἐστὶ ποιῆσαι μὴτε ἀφαιρέμενον ἐλαττον, τῷ τῷ ἀρχὴν μὴδὲ εἶναι τι (ἡ)· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ αὐτοῦ. ἐκεῖνος μὲν ἐν τῷ τῷ ὡς παντὸς τῷ ὄντος μεγέθους τε ὄντος καὶ σώματος· ὁ δὲ γὰρ ἄλλο μέγεθος ἐν ὑποτάσσει ὡς ἡ αὐξέσθαι ἡ αὐξεῖν κατ’ αὐτὸν χωρὶς σώματος. id. (ἡ) σπουδαῖον γὰρ ἀναιρεῖν τὰ ἀδιαίρετα (ὁ Ζήνων) κεχρημένου λόγου τοιοῦτον. ὅπερ μὴτε προστιθέμενον μὴτε δὲ ἀφαιρέμε-

21. al. μόνιμος. || 37. ὄν] εἰ A. || 38. ὅς τινες, ὅτι ἀπορὸν A. || γένεσθαι A. || 43. τὰ πολλά — b 1. δὲ om C.

1. γὰρ] δὲ A. || 3. ἔσαι μόνον A. || 5. κεχωρισμένους A. || 8. αὐτὸν ἐν A. || 10. μὴδὲ] μὴ C. || 11. ἔσαι om A. || 14. μὲν om C. || 15. ἐν ὅς τινες δὲ A. || 17. εἶναι ἐν τὰ C. || 24. τῷ] ἐπὶ C. || 25. τὸ ἐν ὅς τινες om C. || 27. μὴ εἶεν, ὅς τινες A. || alterum ἀν om A. || 30. γίνεσθαι· ἐν ἐκ A. || 32. ὁ δὲ ἐν A. || 33. ἐνὸς τῷ αὐτοῦ, εἰ C. || 39. τῷ τῷ — 40. ὑποτάσσει om A. || 40. ὡς om AF.

νον μείζον ἢ ἑλαττον ποιεῖ, τὸτο ἔκ ἐστιν· εἰ τοίνυν τὸ σημεῖον τοῦτον, δῆλον ὡς ὅτι ἔκ ἐστιν, καὶ ἔτι πᾶν ἀδιαίρετον. πάλιν τὴν γραμμὴν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν πῇ μὴ ὄντα ἔλεγε πῇ δὲ ἔκ ὄντα. ἢ μὴ γὰρ γραμμὴ καὶ μήκος προσθεμένη ποιεῖ αὐξήσιν καὶ μείωσιν, καὶ δὲ πλάτος ἔκ ἐστι· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καὶ πλάτος προσ- 5 θεμένη καὶ ἀφαιρμένη ποιεῖ αὐξήσιν καὶ μείωσιν, καὶ δὲ τὸ βάθος ἔκ ἐστι. τὸ μέντοι γε σῶμα καὶ πάσης διαστάσεως καὶ αὐξήσιν καὶ μείωσιν ὑπομένει. διὰ ταῦτα τοίνυν τὴν μὴ ἐπιφάνειαν καὶ τὴν γραμμὴν ἔλεγε πῇ μὴ εἶναι ὄντα πῇ δὲ ἔκ ὄντα. ὁ τοίνυν Ἀρι- στοτέλης φορτικὴν ἀποκαλεῖ τὴν ἀπορίαν αὐτῆς· ὅσον γὰρ ἐπὶ τούτῳ, 10 ἀναιρῶν) πάντα τὰ ἀσώματα, ἐπειδὴ ἔτε μείζον ποιεῖσιν ὡς προ- ριθέν), ἔτε δὲ ἑλαττον ἀφαιρέμενα. τὸ ἔν σημεῖον αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἔκ ὑφέστηκεν, ἀλλ' ἐν τῇ γραμμῇ τὸ εἶναι ἔχει. ἄλλως τε δὴ, φησὶν, ἡ ἐνὰς μέγεθος μὴ ἔχει ποιεῖ προσθέμενον, αὐξήσει δὲ τὸ πλῆθος. τὸτο ἔν ἐστιν ὃ λέγει. . . ἐπειδὴ, φησὶν, ἔτως φορτικῶς 15 διαλέγετο) ὁ Ζήνων, καὶ ἐνδέχεται) εἶναι ἀδιαίρετόν τι, ὡς περ τὸ ἀσώ- ματον, ὅμως καὶ εἰ ὑποθώμεθα ἀληθῆ τὰ παρ' αὐτῆς, καὶ ἔτως δυ- νατόν ἐστιν ἀπολογίας εὐπαρῆσαι· ἢ γὰρ μονὰς προσθεμένη μείζον μὴ ἔχει ποιεῖ, πλέον δὲ ποιεῖ. ἀλλὰ πῶς γίνετο) μέγεθος ἐκ μιᾶς μο- νάδος, ἢ γὰρ πλέον, τῆς ἐξ ἀπορον· ὁμοιον γὰρ τὸτο λέγειν καὶ 20 τὴν γραμμὴν λέγειν συντίθεσθαι ἐκ σημείων, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον· δέδεικτο) γὰρ ὅτι ἀδύνατον. πῶς ἔν ἐκ τῆς μονάδος καὶ τῆς αὐτοενός παράγον) τὰ μεγέθη; . . . ἀλλὰ εἰ καὶ ὑποθώμεθα γίνεσθαι τὸν ἀριθμὸν ἐκ τῆς μονάδος καὶ τῆς δυάδος, ἔδεν ἦττον ἄξιόν ἐστιν ἀπο- ρῆσαι. . . ταῦτα δὲ λέγει πρὸς τῆς ἀρχὰς καὶ σοιχεῖα πάντων τῆς 25 ἀριθμὸς ὑποτιθεμένης· ἐγίνοντο γὰρ καὶ τῶν μεγεθῶν ἀρχαί. ἔτοι δὲ ἦσαν οἱ Πυθαγόρειοι. ἐξῆς δὲ προσαπορεῖ τῇ Πλάτωνος δόξῃ. Asclep.

1001b τὸτο — ὄν." διὰ καὶ πάντῃ προσθέμενον τὸ τοῦτον μέγεθος 11. αὐξεί· τὰ δὲ ἄλλα μεγέθη ἔκ ἀπλῶς συντιθέμενα αὐξεί τὸ ὅλον, 30 πῶς δέ, ὡς ἔκ κυρίως ὄντα μεγέθη ἔδεν ὁλοκλήρως. μόνον γὰρ αὐξεί ἡ γραμμὴ καὶ τὸ ἐπίπεδον καὶ τὰ πέρατα ἀλλήλοις συντιθέ- μενα· ἢ γὰρ ἐπιφάνεια καὶ μὴ γραμμὴν συντιθεμένη, ἥτις αὐτὴ ἐστὶ πέρας τῇ ἐπιφανείᾳ, αὐξεί αὐτήν, καὶ δὲ ἐπιφάνειαν καὶ καὶ πλάτος ἔκ αὐξεί· ἐφαρμόζει γὰρ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι βάθος ἐξ ἐπιφανειῶν 35 συντιθεμένων γενέσθαι. ὁμοίως καὶ ἡ γραμμὴ μέγεθος ἔσται καὶ μὴ σημεῖον γραμμῇ συντιθεμένη, ὃ ἐστὶν αὐτῆς πέρας, μείζω τὴν ὅλην ποιεῖ, καὶ δὲ γραμμὴν ἐφαρμόζει καὶ ἔκ αὐξεί, διὰ τὸ μὴ συμπληρῶσθαι πλάτος ὑπὸ γραμμῆς· τούτων δὲ ἑκάτερα, εἰ καὶ μὴ κυρίως ὄν, ἀλλὰ ὄν πως, καθόσον καὶ αὐξεί τὰ ὄντα· ἢ δὲ σιγμῇ 40 καὶ ἡ μονὰς ἔδ' ὅλως ἔτι ὄντα κατ' αὐτόν, ἐπεὶ πάντῃ ἀμεγέθη· ἔ γάρ εἰσιν αὐξητικά. μνημονεύσας δὲ τῆς Ζήνωνος δόξης ὡς παντάπασιν ἀναιρέσης τὸ ἔν, ἐπὶ τούτοις φησὶν ὅτι ἀλλ' εἰ καὶ ὁ

τῷ Ζήνωνος λόγος φορτικός, μηδὲν ἄλλο εἶναι λέγων ἢ μόνον τὸ μέγεθος· ἐνδέχεται) γὰρ εἶναι τι καὶ ἀδιαίρετον καὶ ὅμως αὐξείν, ἢ γὰρ πάντῃ τὸ ἀδιαίρετον ἐσέρη) τῷ αὐξείν, ἀλλ' ἔστι πρὸς αὐτὸν λέγειν, μείζον μὴ γὰρ ἔχει ποιεῖ, πλέον δέ, καὶ καὶ τὸτο αὐξεί καὶ τὸ ἔν καὶ τὸ ἀδιαίρετον. ὡς καὶ τὸτο μὴ ἔκ ἐκπίπτει τῷ εἶναι τι τὸ αὐτοὺς συναυξόν γε αὐτό. ἐκεῖνο δέ, φησὶν, ἄξιον ἀπορῆσαι, πῶς ἐκ τῷ τοῦτον ἐνὸς ἢ πλείονων τοῦτων γίνετο) μέγεθος· ὁμοιον γὰρ τὸτο τῷ τὴν γραμμὴν ἐκ σιγμῶν λέγειν συγκεῖσθαι. ταῦτα δὲ λέγει πρὸς τῆς ἀρχὰς καὶ σοιχεῖα πάντων τῆς ἀριθμὸς ὑποτιθεμέ- 5 νος· γίνοντο) γὰρ τῶν μεγεθῶν ἀρχαί. ἔτοι δὲ ἦσαν οἱ Πυθαγό- ρειοι. ἐξῆς δὲ προσαπορεῖ τῇ Πλάτωνος δόξῃ, ὃς ἀρχὴν ὑπετί- θετο τῷ ἀριθμῷ τε καὶ τῶν ἄλλων τὸ ἔν καὶ ἄλλο τι ἔκ ἔν, τῆς ἐξ ἀριθμὸν τινα· τούτῳ γὰρ δηλωτικὸν τὸ καὶ "ἄλλα μὴ ἐνός." τὸτο δ' 1001b 21. ἦν ἡ ἀνισότης καὶ ἡ ἀόριςτος δυάς, ὃ μέγα καὶ μικρὸν ἔλεγε, πρῶ- τον μὴ τὸν ἀριθμὸν γεννᾶσθαι ὁρίζομενος ἐκ τῆς ἀόριςτος δυάδος ὑπὸ τῷ ἐνός καὶ γιγνομένης δυάδος, ἔπειτα τὰ ἄλλα. ἀπορεῖ δὲ πῶς ἐκ τῷ ἐνός καὶ τῆς ἀόριςτος δυάδος συνελθόντων τὸ μὴ ἀριθμὸς γίνετο) τὸ δὲ μέγεθος· ἢ γὰρ οἱ ἀριθμοὶ μόνον ἄλλα καὶ τὰ μεγέθη ἐξ ἐκεί- νων κατ' αὐτόν. εἰ γὰρ ἡ ἀνισότης καὶ ἡ ἀόριςτος δυάς ἡ αὐτὴ φύ- σις ἔσται ἀρχὴ καὶ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν ἐστὶ, πῶς ἐξ ἐνός καὶ ταύτης 20 συντεθειμένων οἷον τε μέγεθος τι γενέσθαι; ἀριθμῷ γὰρ ταῦτα γεν- νητικά. ἢ εἰ πρῶτόν τις λέγοι τὸν ἀριθμὸν ἐκ τούτων γίνεσθαι, εἴθ' ἔτως ἐκ τῷ ἀριθμῷ τὰ μεγέθη, πῶς ἢ ἐξ ἀριθμῶν ἢ ἐξ ἀριθμῷ καὶ τῆς ἀνισότητος οἷον τε μέγεθος συντεθέντων γενέσθαι, ἄξιον ἀπαιτεῖν· ἀπορον γὰρ πῶς τὰ ἀμερῇ μεγέθη οἷον τε εἶναι ποιη- 25 τικά. τὸ δὲ "εἴπερ τὸ μὴ ἐν ἀνισότης, καὶ ἡ αὐτὴ φύσις ἦν" ἴσον 1001b 23. ἐστὶ τῷ εἴπερ τὸ μὴ ἐν ἦν κατ' αὐτὸν ἡ ἀνισότης καὶ αὐτὴ ἡ φύσις ἔσται καὶ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν ἡ αὐτὴ κατ' αὐτόν· πῶς γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν οἷον τε καὶ ἀριθμὸς καὶ μεγέθη γεννᾶσθαι; Alex.

τῶτων — ἔ." δείξας δι' ὧν ἠπόρησεν, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἔκ 1001b 26. ἔσται ἔσον), ἐφεξῆς ἀπορεῖ τοῖς προειρημένοις, πότερον οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ σιγμαί, δηλονότι καὶ αἱ ἐπιφάνειαι καὶ αἱ γραμ- μαί, ἔσται εἰσὶν ἢ ἔ. εἰ γὰρ μὴ ταῦτα ἔσται, ἔδ' ἂν ὅλως εἴη τις ἔσται· τίνες γὰρ ἔσον) ἔσται; ἐστὶ δὲ ἔκ ἔσται, οἷον αἱ τε ποιότητες (ταύτας γὰρ εἶπε παθητικὰς κινήσεις) καὶ τὰ πρὸς τι καὶ αἱ διαθέ- 35 σεις, αἱ καὶ αὐτὰ ποιότητες. καὶ οἱ λόγοι δέ, ἔς ἀριθμὸς λέγει, εἰ καὶ ἔσται εἰσὶν, ἀλλ' ἔκ αὐτοῖ γε ἔσται. τὸ δὲ "ἔδενὸς δοκῶσιν ἔσταιν σημαίνει" εἶπεν ὡς ἴσον τῷ ἔκ εἰσὶν ἔσται. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὑπὸ τὰς δέκα κατηγορίας ἔκ εἰσὶν· ἅπαντα γὰρ καθ' ὑποκειμένης τινὸς λέγει), τῆς ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ἐστὶ, καὶ ὑποκειμένον τι ἄλλο ἔχει καὶ ἔκ αὐτὰ ὑπόκειτο), ἔδ' ἐστὶν αὐτῶν τι ὑπὸ ἀπόδειξιν πίπτον ὡς ὑποκείμενον καθ' αὐτό. ὄν δὲ τὴν ἔσταιν νῦν λέγει. εἰπὼν δὲ ταῦτα μὴ ταῦτα τίθησι μὴ ὡς ἐναργεῖς τὸ τὰ

30. δὲ] δ' L, om C. || 31. ὄντα τὰ μεγέθη V. || μόνον AC. || 33. αὐτῶ V. || 34. τῆς ἐπιφανείας AC. || κατὰ post καὶ om AF. || 40. αὐξε-
ται ὄντα A. || 43. ὁ om A.

2. καὶ ὅμως αὐξείν om C. || 4. δὲ ποιεῖ καὶ C. || 11. ὑπέθετο C. || 12. τε — 13. τὸ om A. || 13. μηδενός L. || 14. ἢ post ἦν om A. || 15.
ὑπὸ — 16. δυάδος om AC. || 23. ἢ ἐξ ἀριθμῶν om C. || 32. καὶ αἱ σιγμαί om C. || αἱ et 35. ταύτας — 36. ποιότητες om A.

ἀπλῶς σώματα ὅσας εἶναι μάλιστα, χωρίσας δὲ τῶν τὰς
ποιότητος καὶ τὰλλα πάθη ὡς συμβεβηκότα τοῖς σώμασι, λαμ-
βάνει τὸ ὑποκείμενον τῶν τούτων σώμα, λέγω δὲ τοῖς πάθεσιν, εἶναι
τὴν ὁσίαν, ὅ ἐστι τὴν τριχῇ διεσῶς. τὸτο δὲ λαβὼν μὲν ταῦτα
δείκνυσιν ὅτι τὸ σῶμα τὸτο ἥττον ἐστὶν ὁσία τῶν ποιότητων καὶ τῶν
ἄλλων παθῶν καὶ διαθέσεων· μάλλον γὰρ ὁσία ἐπιφάνεια μὲν σώμα-
τος, ἐπιφανείας δὲ γραμμῆς, καὶ ταύτης σιγμῆς. εἴτα μέλλων ἐπὶ
τούτοις τῷ ταῦτα ὁσίας εἶναι συναναίρησιν καὶ τὸ σῶμα ὁσίαν
εἶναι, τῷ ἀπὸ τῆς μάλλον καὶ ἥττον χρησάμενος τόπῳ. εἰ γὰρ ἂν
μάλλον ὁσία, ταῦτα μὴ ὁσία, ὅθεν ἂν αἱ ἥττον ἐκείνων ὁσία
ὁσία ἂν εἶεν. ὅτι δὲ ἥττον ὁσία τὸ σῶμα τῶν, δείκνυσιν πρῶ-
τον μὲν τοιαύτη ἐπιχειρήσει. οἷς ὀρίζεται τι καὶ εἰδοποιεῖ, ἐκείνα
τῷ ὀριζομένῳ ὑπὸ αὐτῶν μάλλον ὁσία· τὰ γὰρ ὀρίζοντά τι μάλ-
λον ὄντα καὶ μάλλον ὁσία τῷ ὀριζομένῳ καὶ εἰδοποιεμένῳ· διὰ
τὸτο γὰρ καὶ αὐτὸς τὸ εἶδος μάλλον τῆς ὕλης εἶναι φησιν. ὑπὸ δὲ
ἐπιφανείας καὶ γραμμῆς καὶ σιγμῆς ὀρίζεται τὸ σῶμα· ταῦτα ἄρα
μάλλον ὁσία τῷ σώματι. δεύτερον δὲ τοιαύτη. ὡς τὸ μὲν καθ'
αὐτὸ δύναται εἶναι χωρὶς θατέρου τὸ δ' ἂν δύναται, τὸ καθ' αὐτὸ δύνα-
μενον εἶναι μάλλον ὁσία· τῶν δὲ περάτων τῷ σώματι καὶ τῷ
σώματι τὰ μὲν περάτα χωρὶς εἶναι δύναται τῷ σώματι, τὸ δὲ
σῶμα χωρὶς τῶν περάτων ἂν· ἄρα τὰ περάτα τῷ σώματι μάλ-
λον ὁσία τῷ σώματι. τὸ δὲ "ἐνδέχεται δοκεῖ εἶναι" πάνυ καλῶς
προσέθηκε· τῇ μὲν γὰρ ὑποτάσσεται ὅθεν τῶν χωρὶς σώματος οἷον τε
εἶναι, ὥσπερ ὅθεν τὸ σῶμα ἄνευ τῶν, τῇ δὲ ἐπινοία καὶ τῷ λόγῳ
οἷον τε· σῶμα μὲν γὰρ ἄνευ ἐπιφανείας ἔχει οἷον τε νοηθῆναι, ὅθεν ἂν
ἐπιφάνειαν ἄνευ γραμμῆς, ὅθεν ταύτην χωρὶς σημείων· ἐν γὰρ τοῖς
ὀρισμοῖς αὐτῶν συμπαραλαμβάνεται καὶ ἐκείνα· σῶμα μὲν γὰρ λέγεται
εἶναι ὁ μήκος καὶ πλάτος ἔχει, γραμμὴ δὲ μήκος ἀπλάτης, ἥς
περάτα σημεία· σημείον δὲ νοεῖται καὶ χωρὶς γραμμῆς, καὶ αὕτη
χωρὶς ἐπιπέδου, καὶ ἐπίπεδον ἄνευ σώματος. προσέθηκε δὲ τούτοις
εἰς πῶς τῶν ταῦτα μάλλον ὁσίας εἶναι τῷ σώματι καὶ τὰς τῶν
πρὸ αὐτῶν ἀρχὰς, ὡς οἱ μὲν ἀρχαιότεροι καὶ μηδέπω μετ' ἐπιστάσεως
περὶ τῶν ὄντων λέγοντες τὰς ὁσίας τῶν ὄντων καὶ τὰς ἀρχὰς σω-
ματικὰς ὑπετίθεντο, οἱ δὲ μετ' ἐκείνων γενόμενοι καὶ σοφώτεροι
δοκῶντες ἤδη εἶναι ἀριθμὸς τὰς ἀρχὰς ἔφησαν, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι
καὶ Πλάτων, ὡς τῶν μάλλον ὁσίων ὄντων τῶν σωμάτων. τὸ
δὲ "ὥς καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς τῶν σωμάτων τῶν ὄντων εἶναι ἀρ-
χάς" ὡς ἴσον εἶπε τῷ ὥς καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν σωμάτων κυρίως
ὄντα εἶναι ἔλεγον, διότι ὄντων καὶ σωμάτων ἦσαν ἀρχαί. τὸτο

λαβὼν μὲν ταῦτα φησιν ὅτι εἰ μὴδὲν τῶν ὁσία, ὅθεν ἂν ἄλλο τι
ὁσία εἴη· ἔτε γὰρ τὰ σώματα, ἥττον γὰρ ταῦτα ὁσία, ἔτε ἔτι
μάλλον τὰ τῷ σώματι συμβεβηκότα. ὅτι δ' αὖ μὴ ἐστὶ ταῦτα
ὄντα, τῶν ὁσία, δείκνυσιν ὅτως. εἰ ἔστι σημείον καὶ γραμμὴ
καὶ ἐπίπεδον ὄντα τε καὶ ὁσία, ὁδὸν ὅτι καὶ ἐν σώμασιν αὐτῶν ἡ
ὑπόστασις, καὶ εἰ ἐν σώμασιν, ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· ἀλλὰ μὴν ὅθεν
τῶν ἐστὶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· ἔτε γὰρ οἷον ὀρίζομεθα τὸ σημείον ἐστὶν
εὐρεῖν τὸ τοῖτον ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ἔτε ὅποιαν τὴν γραμμὴν· ὅθεν
γὰρ ἐστὶ λαβεῖν ἐν αἰσθητῷ σώματι μήκος παντάπασιν κεχωρισμένον
πλάτους, ὁμοίως δὲ ὅθεν ἐπιφάνειαν χωρὶς βάθους. εἰ δὲ ὄντα μὲν
ἦσαν καὶ ὁσία, ἦν ἂν ἐν τοῖς σώμασι τοῖς αἰσθητοῖς, ταῦτα γὰρ ἐν
ὑπόστασει μόνον· εἰ δὲ μὴ ἐστὶ, μὴδ' ὁσία εἶεν ἂν. δείκνυσιν δὲ
μὴ ὄντα ταῦτα ἐν ὑπόστασει καὶ ἐκ τῆς πάθη ταῦτα εἶναι καὶ διαιρέ-
σεις τῶν σωμάτων γίνεσθαι· αἱ δὲ διαιρέσεις αἱ τῷ σώματι ἔχ-
ῳ ὑποκείμενα ὅθεν ὄντα τινὰ ἐπ' οἰκείας φύσεως· πάθη γάρ, τὰ δὲ
πάθη ἔχ' ὁσία. καὶ μέντοι τὸ πλάτος ὑπὸ γραμμῆς τέμνεται τὸ
σῶμα, καὶ δὲ τὸ βάθος ὑπὸ ἐπιφανείας, καὶ δὲ τὸ μήκος ὑπὸ σιγ-
μῆς. ἐπὶ τούτοις ὅτι μὴ ἐστὶν ἐν τοῖς σώμασι ταῦτα, ἡ τε ἐπιφά-
νεια καὶ ἡ γραμμὴ καὶ τὸ σημείον, ὅτως δείκνυσιν. ἐπινοία ταῦτα ἐν
τοῖς σώμασι λέγεται εἶναι· ὅ γὰρ δὴ τῇ ὑπόστασει καὶ τῷ χωρίζεσθαι
δύναται. τῶν προχωρῶμενος λέγει ὅτι ἐν τῷ σώματι ἐστὶν ὁποιο-
ντὴν χῆμα καὶ ὁποιασὶν ἐπιφάνειαν ὁμοίως ὄντα λαβεῖν. τῇ γὰρ ἐπι-
νοία ἐν τῷ λίθῳ τῷ ἀργῷ καὶ τῷ Ἑρμῇ καὶ τῷ Ἀπόλλωνος καὶ
ἄλλων τινὸς ὁμοίως ἐστὶ λαβεῖν ὅτις χῆμα· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κύβῳ
τὸ ἥμισυ τῷ κύβῳ τῇ ἐπινοία ἐστὶ, καὶ ἡ ἐπιφάνεια ἡ διαιρέσει αὐτὴν
εἰς δύο ἐν τῷ βάθει ληφθῆναι δυναμένη, ὁμοίως καὶ ἡ τισὶν. εἰ ἔν
πάντα μὲν ὁμοίως τὰ χήματα καὶ αἱ ἐπιφάνειαι ἐν τῷ σώματι, τῇ
γὰρ ἐπινοία, μὴ ἐστὶ δὲ ἐν αὐτῇ ὑπόστασιν λαμβανόμενα, ὅθεν ἂν
ἄλλο τι εἴη· ὥστε εἰ μὴ τὸ τῷ Ἑρμῇ χῆμα ἐν τῷ λίθῳ, ὅθεν δ'
δοκεῖ ἔχειν, καὶ εἰ μὴ ἐν τῷ κύβῳ ἡ διαιρέσει διχα ἐπιφάνεια, ὅθεν
ἦν δοκεῖ ἔχειν. ἡ δὲ τῷ λόγῳ παραγωγὴ τὸ ὁμοίως λαβεῖν πάντα
εἶναι τὰ χήματα ἐν τῷ ὑποκειμένῳ τὰ τε δυνάμει καὶ τὰ ἐνεργείᾳ.
τῶν δὲ τὸ πιθανὸν ἐκ τῆς ἐπινοίας καὶ τὰ ἐνεργείᾳ ὄντα δοκεῖν
εἶναι ἐν τῷ ὑποκειμένῳ, ὡς καὶ τὰ δυνάμει· τὸτο δὲ ἐπεὶ μὴ ἐστὶ
χωριστὰ ('). ὡς δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ὅτως καὶ ἐπὶ τῆς γραμ-
μῆς καὶ ἐπὶ σιγμῆς καὶ μονάδος· καὶ γὰρ ἡ μονὰς σιγμῆς τις ἐστὶν·
ἐνεστὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ὁμοίως τῇ ἐπινοία ἐν τῷ ὑποκειμένῳ σώματι
λέγειν ὁποιασὶν εἶναι, καὶ λαμβάνοντάς τινὰ τῶν δυνάμει καὶ δεικνύ-
ναι ὅτι μὴ ἐστὶν ἐν αὐτῷ· τὸ γὰρ δυνάμει ὅν ἐν τινὶ ὁδέπω ἐστὶν ἐν

1. χωρὶς A. || 5. ὁσία — 6. ὁσία] ὁσία κατὰ τι τῶν οἰκείων παρὰ τῶν μάλλον ὁσία C. || 8. ταῦτα A. || 10. ἂν om A. || 13. μάλλον post αὐτῶν et 15. εἶναι φησιν et 16. ἄρα om C. || 18. χωρὶς] ἄνευ C. || 19. εἶναι om A. || 21. ἔ ἐκ ἄρα C. || 27. συλλαμβάνεται A. || λέγει A. || 38. τῶν om AV. || 39. ὄντα om V.

3. τὰ ἐν τῷ A. || αὐ] ἐν C. || 6. ἐν τούτοις· ἀλλὰ C. || 11. ἦσαν καὶ om C. || 12. μόνον· ὁδὸν ὡς εἰ μὴ A. || 13. ὄντα αὐτὰ C. || διαιρέσεις εἶναι τῶν C. || 15. γάρ, τὰ δὲ πάθη et 17. τὸ ante βάθος et 18. ταῦτα om A. || 19. καὶ τὸ] κατὰ τὸ C. || 21. συγχρώμενος A. || 22. ὁποιασὶν ἐπιφανείας A. || 23. τὸ — τὸ] τῷ — τῷ A. || 24. ὅτις om C. || 25. αὐτὸ C. || 26. ἐστὶς C. || 27. αἱ] ἡ C. || 28. ὑπόστασιν] ἐπινοία C. || 31. τὸ] f. l. τῷ. || 33. τὸτο A. || δοκεῖ C. || 35. nam unitas punctus quidam est atque in superficie Sepulv. || 38. et ostendere, quae po- tentia sunt in subiecto, ea non esse in ipso Sepulv.

αὐτῷ, ὅτι μὴδὲ τὰ ἐνεργεῖα δοκῶντα εἶναι ἐν αὐτῷ ἔστιν ἐν αὐτῷ
 δεικνύναι. δείξας δὲ διὰ τούτων ὅτι μὴ ὕσῃα ἢ ἐπιφάνεια καὶ
 γραμμὴ καὶ σιγμὴ καὶ ἡ μονάς, ὡς ἀκόλουθον τοῖς δεδειγμένοις
 λαμβάνει τὸ μὴδὲ τὸ σῶμα ἔσεσθαι ὕσῃαν τὸ ὑπὸ τούτων ὀριζόμενον.
 ἔδειξε δὲ ταῦτα ὅτι μόνον ἕκ ὕσῃας ὄντα, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ὅδ' 5
 1002 αὐτὰ. τὸ δὲ "μὴ ἔστι δὲ ταῦτα μὴδὲ ὕσῃαι τινές" ἴσον ἔστι τῷ
 27. μήτε ἔστιν ὄντα ταῦτα μήτε ὕσῃαι τινές. "πρὸς γὰρ τοῖς εἰρημένοις
 καὶ τὰ περὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν συμβαίνει ἄλογα." καὶ αὕτη
 ἢ ἐπιχείρησις αὐτῷ δεικνυσὶν ὅτι μὴ ὕσῃαι τὰ πέρατα τῆ σῶμα-
 τος, ἀ μᾶλλον ὕσῃαν ἔδειξε τῆ σῶματος. αἱ μὲν γὰρ ὕσῃαι, πρό- 10
 τερον μὴ ὕσαι, διὰ γενέσεως εἰς τὸ εἶναι προῖασιν, ὁμοίως δὲ καὶ
 αἱ πρότερον ὕσαι εἰς τὸ μὴ εἶναι διὰ φθορᾶς, ὥστε τῶν μὲν ὕσῃων τῷ
 εἶναι καὶ μὴ εἶναι γένεσις καὶ φθορὰ προηγείν, ταῦτα δὲ ἄνευ γε-
 νέσεως καὶ φθορᾶς ὅτε μὲν ἔστιν ὅτε δὲ ἕκ ἔστιν, ὥστε ἕκ ὕσῃαι. τὸ
 1002 β γὰρ "ἅμα ὅτε μὲν μία ἀπτομένων, ὅτε δὲ δύο διαιρημένων γίνεσθαι" 15
 1. τῷ χωρὶς γενέσεώς ἐστι δηλωτικόν. ἀπτομένων μὲν γὰρ εὐθύς καὶ
 ἅμα μία, διαιρημένων δὲ πάλιν καὶ κεχωρισμένων εὐθύς καὶ ἅμα
 δύο, ὁδεμιάς γενέσεως προηγησαμένης. ὅτι δὲ ὅτε μὲν εἰσὶν ὅτε
 δὲ ἕκ εἰσὶ χωρὶς γενέσεως καὶ φθορᾶς, δεικνυσὶν ὕτως. ὅταν
 ἀπτηθῇ τὰ σώματα ἀλλήλων καὶ πάλιν ὅταν δισπῇ, ποτὲ μὲν μία 20
 ἢ ἐπιφάνεια καὶ ἢ γραμμὴ καὶ τὸ σημείον ἔστιν ἀθρόως. ὅταν γὰρ
 ἀπτῶνθαι, ἐν τὰ ἀμφοτέρων πέρατα τῷ ἐφαρμόζειν, ὅταν δὲ αὖ
 χωριζῇ, δύο πάλιν ἀθρόως. ὥστε ποτὲ μὲν ἔστιν ἢ ἐπιφάνεια καὶ
 τὰ ἄλλα, ὅταν μὴ ἀπτηθῇ τὰ σώματα ἀλλήλων, ποτὲ δὲ ἕκ ἔστιν,
 ὅταν ἀπτηθῇ, καὶ ταῦτα χωρὶς γενέσεως καὶ φθορᾶς. ὅ γὰρ δὴ ἢ 25
 σιγμὴ ἢ ἀδιαίρετος τῇ αὐτῆς φύσει διηρέθη εἰς δύο, ὥστε εἶναι
 ταύτην τὴν διαίρεσιν γένεσιν τῆς ἐτέρας σιγμῆς, ἀλλ' ἢ πρότερον
 ἕκ ὕσαι ὕστερόν ἐστι χωρὶς γενέσεως. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ
 γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας. ὅτε γὰρ τὴν γραμμὴν αἰὼν τε διηρῆσθαι καὶ
 πλάτος, ὥς ὕτως γίνεσθαι τὴν μίαν δύο, ἀπολυομένης τῆς ἀφῆς, 30
 ὅτε τὴν ἐπιφάνειαν καὶ βάθος. προσέθῃσι δὲ τέτοις ὅτι εἰ πᾶν μὲν
 τὸ γινόμενον ἐξ ὑποκειμένου τινὸς γίνεσθαι καὶ ὕλης, τέτοις δὲ ὅδ' ἐν
 ὑπόκεινθαι, ὅ γίνεσθαι ταῦτα. εἰ γὰρ χωρὶς τῷ γίνεσθαι ποτὲ μὲν ἔστι
 ποτὲ δὲ ἕκ ἔστιν, ἕκ ἔστι τὰ προειρημένα. ἔτι ὡς ἐπὶ τῷ νῦν πέρα-
 τος ὄντος τῷ χρόνῳ ἔχει, ὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς σιγμῆς καὶ γραμ- 35
 μῆς καὶ ἐπιφανείας. ἅπαντα γὰρ ὁμοίως ταῦτα πέρατά ἐστι τὸ μὲν
 σῶματος τὸ δὲ ἐπιφανείας τὸ δὲ γραμμῆς τὸ δὲ χρόνῳ ἢ διαίρεσις.
 καὶ γὰρ ταῦτα αἱ διαίρεσεις τῶν προκειμένων. εἰ τοίνυν ὁμοίως
 ἔχειν ἀνάγκη ἐν πᾶσιν αὐτοῖς τὸ ποτὲ μὲν εἶναι ποτὲ δὲ μὴ εἶναι,
 τῆς αὐτῆς γὰρ ὕψι φύσεως, τὸ δὲ νῦν ποτὲ μὲν ἔστι ποτὲ δὲ ἕκ ἔστι, 40
 καὶ ἄλλοτε ἄλλο ἐστὶ χωρὶς γενέσεως καὶ φθορᾶς (πᾶσα γὰρ γένεσις

ἐν χρόνῳ, ὁμοίως δὲ καὶ φθορά). ὥστε καὶ τὸ νῦν εἰ ἐγένετο, ἐν χρόνῳ
 πρῶτον ἐγένετο, γινόμενον δὲ ἐν χρόνῳ ἦν ἂν καὶ μεριστὸν καὶ ἐν
 διαστήματι τινί. τῷ γὰρ ἐν χρόνῳ γιγνομένῳ τὸ μὲν τι γέγονε τὸ δὲ
 γίνεσθαι. καὶ γὰρ τὰ τῷ χρόνῳ μόρια καὶ τῷ γιγνομένῳ τὰ μόρια γίνεσθαι,
 ἐπεὶ πᾶν τὸ γινόμενον ὑποκείμενον τι ἔχει, ὡς προεῖρηκε. τῷ δὲ
 νῦν ὅδ' ἐν ὑπόκεινθαι. ὥστε εἰ τῷτο χωρὶς γενέσεως ποτὲ μὲν ἔστι
 ποτὲ δὲ ἕκ ἔστιν, ὕτως ἔχει καὶ τὰ προειρημένα. εἰ δὲ τῷτο, ἕκ
 ὕσῃαι. id.

(') δυνάμει γὰρ ἔστιν ὁ χαλκὸς ἀνδριάς καὶ πρόβατον καὶ ἵπ- 1002 α
 πος μέχρις ὅτε γένῃ. ἡνίκα δὲ γένῃ, τότε λοιπὸν ἐνεργεῖα ἔστιν. 21.
 ὕτως ἔν, φησί, καὶ ἐπιφάνεια δυνάμει ἔστιν ἐν τῷ κύκλῳ, ἡνίκα
 τμηθῇ δόξα ὁ κύκλος. εἰ μὴ γὰρ ἦν δυνάμει, ἔδει αὐτὴν φαίνεσθαι
 καὶ πρὸ τῆς τομῆς. Asclep.

"ὅλως — εἶδη." ἢ μὲν ἀπορία πῶς εὐλογον παρὰ τὰς αἰδη- 1002 β
 τὰς ὕσῃας καὶ τὰ μεταξὺ (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ μαθηματικά) ἄλλας 11.
 τινὰς αἰτίας ζητεῖν τε καὶ τίθεσθαι, ὥσπερ οἱ τὰς ἰδέας εἶναι λέγον-
 τες. εἶτα δι' αὐτὴν εὐλογον παριστάμενος τῇ δόξῃ τίθησιν. εἰ γὰρ,
 διὰ τῷτο ὅτι τὰ μαθηματικά εἰ καὶ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει τῶν
 αἰδητῶν (τῷ γὰρ αἰδία εἶναι καὶ τῷ ἀκίνητα, ὥσπερ πρότερον εἶπεν),
 ἀλλὰ κατὰ γε τὸ πολλὰ ὁμοειδῆ ἐν αὐτοῖς εἶναι ὅτι διαφέρει τῶν
 αἰδητῶν. ὅ γὰρ ἐν κατ' ἀριθμὸν ὅδ' ἐν τούτων ἕκαστον, ὡς εἶπε καὶ
 ἐν τοῖς ἐπάνω, ἀλλ' ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν εἶδει μὲν ἔν, ἀριθμῷ δὲ
 πάντα τὰ τοιαῦτα κατ' ἕκαστα ὁμοία ἀλλήλοις, ὅδ' ἐν αὐτῶν
 ὕσῃα καὶ σιγμῇ τῶν ἄλλων εἶδη. ὥστε εἰ μήτε τούτων μήτε τῶν
 αἰδητῶν ἀριθμῷ αἱ ἀρχαὶ ἀφωρισμέναι, ἕκ ἔσονθαι τῶν ὄντων
 ἀρχαὶ ἀριθμῷ ἀφωρισμέναι. ὅδ' ἔσαι τις ἀριθμῷ ὕσῃα μία ἐν
 ταῖς ἀρχαῖς καὶ ὠρισμένη, εἰ μὴ ἄλλαι τινὲς εἶεν ὕσῃαι παρὰ τε
 τὰς αἰδητὰς καὶ τὰς μαθηματικάς, ὁποῖας τὰς ἰδέας λέγουσιν.
 ὁδεμία γὰρ ἔσαι τῶν ἀρχῶν ἀριθμῷ ὕσῃα, εἰ αἱ μὲν αἰδηταὶ καὶ αἱ
 μαθηματικὴ τῷ εἶδει μία, ἄλλη δὲ μὴ ἔστι παρὰ ταῦτα ὕσῃα. ἔτι
 ὅδ' ὕσῃαι ἔσονθαι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων, εἰ μὴ ἕκαστη αὐτῶν ἀριθμῷ
 μία. τοῖς γὰρ καθόλου συμβεβηκὸς τὸ εἶναι, ὡς προσελθὼν ἐρεῖ.
 εἰπὼν δὲ "ἕκ ἔσαι μία ἀριθμῷ ὡς ἀρχὴ ὕσῃα," προσέθηκε τὸ "καὶ 1002 β
 τῷ εἶδει," ἥτοι λέγων τῇ φύσει καὶ τῇ ὑποστάσει, ἢ ὅτι ἕκ ἔσαι 24.
 ἀρχὴ ἢ μὲν τῷ ἀριθμῷ μία ἢ δὲ τῷ εἶδει. μόνῃ γὰρ ἔσαι ἢ τῷ
 εἶδει, ἥτις ὅδ' ἀρχὴ κυρίως, ἐν τέτοις ἔχουσα τὸ εἶναι καὶ ἀπὸ τούτων
 νοημένη ὣν αἱ ἀρχαὶ εἶναι λέγουσιν. ἀμεινον δὲ γεγράφθαι "ἕκ
 ἔσαι μία ἀριθμῷ ἄλλ' εἶδει." τῷτο γὰρ συνάγει τὰ τε προειρημένα
 καὶ τὸ ἐπιφερόμενον τὸ "ὅδ' αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἀριθμῷ ἔσονθαι ποσαὶ
 τινες ἄλλ' εἶδει." εἰ δὴ μὴ ὕσῃας ὕσῃας τινὸς παρὰ τὰς μαθημα-
 τικάς τε καὶ αἰδητὰς ἕκ ἔσονταί τινες ὠρισμέναι ὕσῃαι. ὕτω δὲ ὅδ'

6. ἐστὶ] εἰσὶ C. || 10. ὕσῃαι μὴ ὕσῃαι πρότερον ὕσαι C. || 15. ἐγίνοντο C. || 26. αὐτῇ A. || διαίρεσθαι C. || 29. διαίρεσθαι AF. || 31. εἰ om CF. ||
 32. ἐκ τινὸς ὑποκειμένου C. || ὕλης ταῦτα δὲ ἐκ τίνος ὑποκειμένου ἐρεῖ τις γίνεσθαι, ἕκ ἔστιν. ὥστε εἰ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ὑποκειμένου τινὸς γίνεται καὶ ὕλης,
 τέτοις C. || 39. εἶναι post μὴ om C.

1. διαφθορά A. || εἰ et 14. μὲν om A. || 17. *deinde opinioni favens, probabilitatem subiungit* Sepulv. || 18. κατὰ om A. || 26.
 ὅδ' τις ἔσαι A. || 33. ἀριθμῷ om L. || 34. τῷ τὸ V. || 35. γὰρ καὶ ἔσαι V. || 38. ἀριθμῷ ἄλλ' ἰδίᾳ. τέτω L. || 39. ἕκ L. || αἱ om AC. || 40. εἰ
 δὴ] εἰ δὲ V, τὸ AC. || 41. ὕσῃαι ἐπεὶ δὲ εἰσὶν ὕσῃαι ὠρισμέναι ἀναγκαῖον A.

ἀρχῶν ὅσων ὅσῃαι κυρίως ταῖς καὶ ὠρισμέναις ἀναγκαῖον, ἔδοξε τε
 ἄλλας τινὰς ὅσῃαις θεῶν ἑκάστη κυρίως ὅσῃα ἔσται, καὶ καὶ μετὰ
 σίαν τινὸς ὅδε καὶ συμβεβηκὸς τὸ εἶναι τε καὶ ἐν ἔχουσας· καὶ συμ-
 βεβηκὸς γὰρ ἐν τῷ εἶδει ἐν, ἀλλ' ὅς κυρίως. ἀλλ' εἰ τὸτό τις
 θήσεται εἶναι τινὰς τοιαύτας ὅσῃαις, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς ὅς ἔδειξεν
 ἐπόμενα δυσχερῇ τῇ τῶν ἰδεῶν ὑποθέσει. ὁ δὲ τῶν λεγομένων
 νῦν τοῦτο. παρέθετο τὰ φοιχεῖα τῶν συλλαβῶν, δεικνύς ἐπὶ τῶ-
 των πῶς αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ κατηγορούμενα κοινῶς τινὸς ὅς ἔστιν ἀριθμῷ
 ὠρισμένα ἀλλ' εἶδει· τῶν γὰρ καθ' ἕκαστα α' τὸ κοινὸν α' ἀρχή, εἶδει
 ἐν, ὅς ἐν ἀριθμῷ· ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων φοιχείων· ὡς δὲ ἐπὶ τῶν
 φοιχείων, ὅτω καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων ὁ ἀνθρωπος, καὶ
 1002b τῶν ἄλλων αἰδητῶν ὁμοίως. εἰπὼν δὲ "τῶν ἐνταῦθα γραμμα-
 17. των αἱ ἀρχαὶ ἀριθμῷ μὴ ὅς εἰσὶν ὠρισμέναι, εἶδει δέ," ἐπὶ τῆς
 ἀφωρισμένης ὁμῶς, ὅσον τῆσδε τῆς βα συλλαβῆς τόδε τὸ β καὶ
 τόδε τὸ α ἀρχαί, φησί, καὶ φοιχεῖα ἀφωρισμένα εἰσὶ κατ' ἀριθμόν. 15
 παρέθετο ὅν καὶ τὸτο, καὶ ἔδειξεν ὅτι εἰ καὶ ἐπὶ τῶν ὅτως λαμβανο-
 μένων συλλαβῶν καὶ ἐπὶ πάντων ἀρχῶν τῶν συνθέτων ὠρισμένας
 ἀριθμῷ τὰς ἀρχὰς ἔστι λαβεῖν, ἀλλ' αὐτῶν πάλιν τῶν τῶν τὰ κοινὰ
 ἀρχαί· τὰ γὰρ ἐν τῇδε τῇ συλλαβῇ α καὶ ἐν τῇδε τὸ κοινῶς κατη-
 γορούμενον α ἀρχὴν ἔχουσι. δείξας δὲ ἐπὶ τῶν φοιχείων τὸ κοινὸν καὶ 20
 ἐν κατ' εἶδος ἀρχὴν γενόμενον, ὁμοίως, φησὶν, ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν με-
 ταξὺ, λέγων τῶν μαθηματικῶν (*). καὶ γὰρ ἐκείναις, ὡς περ καὶ ἐν
 τοῖς φοιχείοις, πολλὰ καὶ ἐπ' ἀπειρα τὰ καθ' ἕκαστα λαμβάνομεν,
 α καὶ ὁμοειδῆ ἀλλήλοισι. εἰ δὲ τὰ παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα ταῦτα
 ὁμοειδῆ ἔστιν ἀλλήλοισι (λέγει δὲ ὁμοίως ἐπὶ τε τῶν φυσικῶν καὶ 25
 τῶν μαθηματικῶν· ὁ γὰρ αὐτὸς ἐπ' ἀμφοτέρων λόγος), μὴ ἔσται τις
 ἄλλη ὅσῃα ἀριθμῷ μία ἢ ὁποῖαν βάλοντι τίθεσθαι οἱ τὰς ἰδέας δο-
 ξάζοντες. Alex.

1002b (*) εἴτα λοιπὸν ἀντιλέγει πρὸς αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης, φά-
 18. σκων ὅτως ὅτι τὰ εἶδη ταῦτα ἢ ἀριθμῷ ἔχουσι τὸ εἶναι ἢ εἶδει. 30
 ἀλλ' εἰ μὴ ὅν εἶδει τὰ αὐτὰ ὑποθώμεθα αὐτὰ εἶναι, συμβήσεται
 πάντα τὰ ἐνταῦθα ὁμοειδῆ εἶναι, εἴγε καὶ τὰ παράγοντα τὸ αὐτὸ
 εἶδος ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν ἐνέργειαν· ἄλλο γὰρ εἶδος ἀν-
 θρώπου καὶ ἄλλο ἵππου, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· εἰ
 δὲ πάλιν ἀριθμῷ αὐτὰ ὑποθώμεθα, ἔσονται ἄτομα· ὅτως δὲ ἐνυλὰ 35
 ἔσονται· τὸ γὰρ ἄτομον τέμνεται καὶ μερίζεται ὑπὸ τῆς ὕλης· ἔπειτα
 δὲ συνέβαινε καὶ ἐν ἀριθμῷ εἶναι πάντα τὰ ὄντα· τὰ γὰρ ὑπὸ ἐνὸς
 ἀριθμοῦ παραγόμενα ἐν ἑστὶ καὶ αὐτό. καὶ ταῦτα μὴ ὁ Ἀριστοτέλης,
 φησὶ δὲ ἡμεῖς πρὸς αὐτόν. Asclep.

1002b "ὅς — ὅσῃα," τῶν ἐστὶν ὅς ἔσται τις εἰδικὴ ὅσῃα καὶ ἐν ἀριθμῷ 40
 24. μία, ὅδε αἱ ἀρχαὶ ἄρα τῶν ὄντων ὠρισμένων καὶ ἐν ἀριθμῷ καὶ

ποσὰ ἄλλα ὄντα τῷ εἶδει. εἰ δὲ ἔστιν ἀναγκαῖον τὸτο, ἀριθμῷ
 ὠρίσθαι τὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς (ὅτω γὰρ ὅσῃαι ἔσονται)· τὸ γὰρ κοινὸν ὅς
 κυρίως ὅσῃαι, διὰ ὅδε ἀρχὴν τε καὶ φοιχεῖον), ἀναγκαῖως δόξουσι κι-
 νηθέντες οἱ τὰς ἰδέας ὑποθέμενοι ἐπὶ τὸτο ἔλθειν. καὶ γὰρ εἰ μὴ
 ἀντικρὺς τὸτο λέγουσι τῷ μὴ διαρθρῶν πᾶν τι τὴν αὐτῶν δόξαν,
 ἀλλὰ τὸτό γε φαίνεται εἶναι τὸ ἀγαθὸν αὐτὸς ἐπὶ τὸ τὰς ἰδέας τῶν
 ὄντων ἀρχὰς ὑποτίθεσθαι, τὸ δὲ τὰς ἀρχὰς ὅσῃαις τε εἶναι καὶ ὠρι-
 σμένας· ὅτω γὰρ ὅσῃαι αὐτοῖς αἱ ἀρχαὶ γίνονται, καὶ καθ' αὐτὰς
 ὅσῃαι, καὶ διαφέρουσαι τῶν ἄλλων, οἷς τὸ ἐν καὶ τὸ εἶδος καὶ ὅς καὶ
 συμβεβηκὸς, ὡς δοκεῖ τὰ κοινὰ· ὅ γὰρ καθ' αὐτὴν ἢ τῶν κοινῶν
 ὑπόστασις, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς. εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ προσαγα-
 γὼν τὸ ὅτι εὐλογον εἶναι τοιαύτας τῶν ὄντων ἀρχὰς, ἐπήνεγκεν
 ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς τῶν πρὸς ταύτην τὴν δόξαν ἠπορημένων καὶ
 ὅλως πρὸς τὴν μίαν ἀριθμῷ τῶν ἀρχῶν ἑκάστην εἶναι. ἐρρέθη γὰρ
 ὅτι ὅδε ἄλλο παρὰ τὰς ἀρχὰς ἔσται· ὅν γὰρ αἱ ἀρχαὶ ἀριθμῷ
 ὠρισμένας, ταῦτα ἰσάριθμα ταῖς ἀρχαῖς ἐδείχθη ὄντα, ὥς ὅς
 ἔσται ἄλλα παρὰ τὰς ἀρχὰς. ἀλλὰ καὶ ὅσα πρὸς τὰς ἰδέας ἠπο-
 ρήθη ἐν τῷ πρώτῳ (c. 9), καὶ μᾶλλον ἐκείνων ἀν' ἡμᾶς ὑπομιμνή-
 σκτοι. Alex.

"σύνεγγυς — τρόπον." ἡ ἀπορία πᾶν λογικὴ (*), ζητεῖται 1002b
 δὲ πότερον τὰ φοιχεῖα καὶ αἱ τῶν ὄντων ἀρχαὶ δυνάμει εἰσὶν ἢ ἐνε- 32.
 ργεία· τὸτο γὰρ σημαίνει διὰ τὸ "ἢ τινὰ ἕτερον τρόπον." εἰ μὴ γὰρ
 ἐνεργεία (τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "εἰ μὴ γὰρ ἄλλως πως"), ἔσονται τῶν
 ἀρχῶν ἀρχαί, ὡς φησι, καὶ πρότερον τι ἔσται τῶν ἀρχῶν· τὸτο δὲ
 ἄτοπον. τί δὲ ἔσται πρότερον ἢ τὸ δυνάμει; δοκεῖ γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτῷ
 πρῶτον εἶναι τὸ δυνάμει τῆς ἐνεργείας, ὥς ὅς τῆς κατ' ἐνέργειαν
 αἰτίας καὶ ἀρχῆς δυνάμει πρότερον ἔσται τῆς ἀρχῆς ὅσῃς γε κατ'
 ἐνέργειαν· τὸ γὰρ δυνάμει ὅς ἀναγκαῖον ἦδη καὶ ἐνεργεία εἶναι. ὥς
 εἰ μὴ ἀντιστρέφει ἀλλὰ τῷ μὴ ἐνεργεία ὄντος προηγεῖται ἢ δυνάμει,
 καὶ παντὶ γε τῷ δυνατῷ ἔπειτα ἐνέργεια, πρότερα ἢ δυνάμει ἔσται.
 πᾶν δὲ βραχείως ἠρμήνευσε συνάψας τῷ "πρότερον γὰρ ἢ δυνάμει 1003a
 ἐκείνης τῆς αἰτίας· τὸ δὲ δυνάμει ὅς ἀναγκαῖον ἐκείνως πᾶν ἔχειν," 1.
 τῶν ἐν ἐνεργεία εἶναι. τὸ δὲ "ἐκείνης τῆς αἰτίας" εἶπεν ἀντὶ τῷ
 ἐκείνης τῆς ἀρχῆς, ἥτις ἦν ἢ κατ' ἐνέργειαν. λαβὼν δὲ τὸ "πρό-
 35 τερον μὴ γὰρ ἢ δυνάμει ἐκείνης τῆς αἰτίας" τὸ εἰ τι ἐνεργεία ἐστὶ
 πρότερον τὸ δυνάμει ἐχθικόν, ἐπάγει, εἰ δὲ τις θήσεται τὰ φοιχεῖα
 δυνάμει εἶναι καὶ μὴ ἐνεργεία, τῷ ἀκολουθήσει τὸ ἐνδέχεται μὴδὲν
 ὅλως εἶναι· δύνανται γὰρ εἶναι τὸ μήπω ὄν, ὥς καὶ ἀρχαὶ εἰ δυνάμει
 εἰσὶ, δύνανται καὶ μὴ εἶναι· εἰ δὲ αὐτῷ μὴ εἶεν, ὅδε τὰ ἐξ αὐτῶν.
 ὅτι δὲ δυνάμει εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν, ἔδειξεν, εἰ τὸ γινόμενον ὅς ἔστιν·
 τὸτο γὰρ εἶπε διὰ τὸ "γίγνεται μὴ γὰρ τὸ μὴ ὄν." τὸ δὲ δυνάμει ὅς

1. καὶ om L. || nec principia proprie sunt substantiae, cum non sint substantiae definitae, necessarium esse videtur
 Sepulv. || 4. ἀλλ' — 7. τοῦτος om L. || 12. εἶπε C. || 14. ὁμῶς, οἷον] εἶναι C. || 15. φησὶ et εἰσὶ om C. || 17. et in omnibus principiis
 compositorum Sepulv. πάντων ἐπὶ μὲν τῶν συνθέτων ἐφ' ὧν ὠρισμένας C. dele ἀρχῶν. || 20. ἔχουσι πάλιν δείξας C. || 23. λαμβανόμενα A. || 24. τὰ
 ante παρὰ om C. || 26. μὴ ἐστὶ δὲ ταῦτα τις A. — 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 14

ἔστιν· εἰ γὰρ τὸ γινόμενον ἔκ ἐστι, τὸ δυνατὸν ἔκ ἐστιν. ἔλαβε δὲ τὴν δευτέραν πρότασιν διὰ τὸ “ἔθεν δὲ γίγνεσθαι τῶν εἶναι ἀδυνατῶν.” τὸτο γὰρ ἴσον τῷ τὸ δυνάμει καὶ τὸ δυνατὸν τὸ γινόμενον εἶναι. ἐπὶ τούτοις πάλιν μέμνηται τῆς πρότερον ἡδὴ ρηθείσης ἀπορίας· ἔστι δὲ αὕτη, πότερον τὰ στοιχεῖα καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων καθόλου εἰσὶ καὶ κοινὰ τινὰ ἢ καθ’ ἕκαστα· καὶ προσέθισιν ἄλλην ἀπορίαν παρὰ τὴν ρηθεῖσαν τότε. ἢ μὴ γὰρ ἔστι ὑπόκειμενον καὶ τότε ἀλλ’ ἢ τοιόνδε· ἢ γὰρ τὰ τῶν ὑσιῶν γένη καὶ εἶδη τότε τι σημαίνει, ἀλλὰ περὶ ἑστίαν τὸ ποιοῦν ἀφορίζει, ὡς εἶπεν ἐν Κατηγορίαις (c. 5). ὅτι δὲ μὴ ἔστι τὸ κοινόν, ὅπως δείκνυσιν. εἴ τις λέγει τὸ κοινόν τότε τι εἶναι καὶ 10 ὑπὸ ἑκθεσιν καὶ δεῖξιν πίπτειν, ὡς ὁ Σωκράτης καὶ ἡ ἄτομος ἑστία, πολλὰ ἔσαι ζῶα κατ’ ἀριθμόν· καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Σωκράτης καὶ ζῶον καὶ ἄνθρωπος, εἶγε καὶ ἄνθρωπος ζῶον καὶ τότε τι καὶ καθ’ αὐτὸ καὶ ὑπὸ ἀπόδειξιν καὶ ἑκθεσιν πίπτειν· ἔστι γὰρ ὁ Σωκράτης ἄνθρωπος, καὶ ἢ ταυτόν ἐστι τῷ Σωκράτει καὶ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι· ἀλλὰ καὶ ζῶον, καὶ 15 γὰρ ζῶον ὁ Σωκράτης, ὃ καὶ αὐτὸ ὑπέκειτο καὶ εἶναι καὶ καθ’ αὐτὸ ὑφεστάναι· καθόλου γὰρ καὶ τὸτο. ἀλλὰ τὸτο ἄτοπον. “εἰ δὲ μὴ καθόλου.” ἐπιχειρήθηκε γὰρ πρὸς τὸτο, ὡς εἶρηται, τὸ “πολλὰ ἔσαι ζῶα ὁ Σωκράτης.” ἢ τὸτό ἐστὶ τὸ εἰρημένον. ἀλλ’ εἴ τις τὸ καθόλου

ἀξιῶσαι τοιοῦτον εἶναι ὡς μὴ τοιόνδε σημαίνειν ἀλλὰ τότε τι καὶ ἑστίαν καὶ εἶναι τοιοῦτον ὡς τὰ τῇ ἐκθέσει δηλούμενα. εἶπεν ὅν καὶ ἐκθέσει τὸ κοινὴ κατηγορούμενον, τοιοῦτον δὲ τὸ καθόλου· διὸ εἰκότως νῦν ἐπὶ τὸ ἕτερον μῦθον τῆς ἀπορίας μεταβαίνων ὅπως εἶπεν “εἰ δὲ μὴ καθόλου.” ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, εἰ δὲ τις μὴ λέγοι τὰς ἀρχὰς καθόλου εἶναι ἀλλὰ καθ’ ἕκαστα καὶ ἀτόμους, πάλιν φησὶ μὴ ἔσεσθαι αὐτῶν ἐπιστήμην· ἢ γὰρ ἐπιστήμη τῶν καθόλου, ὥσπερ ἡ τῶν ἀρχῶν. ἀλλὰ τινὲς ἀρχαὶ πάλιν ἔσονται καθόλου, εἰ ἔσαι αὐτῶν ἐπιστήμη, καὶ ὅπως πάλιν τὰ καθόλου ἀρχαί, ἢ ἔκ ἐσονται ἀρχαὶ ἐπιστήμαί ("). ταῦτα τὰ ἐν τῷ Β ἡπορημένα, ἐξ ἐνδόξων τὰς ἐπιχειρήσεις ἔχοντα καὶ κατὰ τὸ πιθανόν· καὶ γὰρ ἔθεν οἷόν τε εἰς τὰ ἀντικείμενα ἐπιχειρῶντας μὴ λογικαῖς ἐπιχειρήσεσι χρῆσασθαι· ἔθεν γὰρ ἂν λύεσθαι δύναιντο, εἰ μὴ εἶχεν ὅπως. id.

(') εἴτα πάλιν ἐπιφέρει ἑτέραν ἀπορίαν τοιαύτην περὶ τῶν 1002b ἀρχῶν, φάσκων ὅπως πότερον δυνάμει ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαὶ ἢ 33. ἐνεργείᾳ. καὶ βυλόμενος κρύψαι τὸν παραλογισμόν, ἐσιώπησε τὸ ἐνεργείᾳ. Ascl. (cf. Syrian.)

(") ἰστέον ὅτι τὰ πλείιστα ἐξ ἐνδόξων ἔχουσι τὰς ἐπιχειρή- 1003a σεις καὶ κατὰ τὸ πιθανόν. id. 17.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Γ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΟ Β.

Προβέμενος ἐν τῇ Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγματείᾳ, ἣν καὶ σοφίαν καὶ πρώτην φιλοσοφίαν, ἔστι δὲ ὅτε καὶ θεολογικὴν ἔθος αὐτῷ καλεῖν, περὶ τοῦ ὄντος ἢ ὃν θεωρῆσαι, καὶ δείξας ὅτι ἡ προκειμένη πραγματεία μήτε τῶν περὶ τὴν τῶν ἀναγκαίων γνῶσιν καταγινομένων ἐστὶ τεχνῶν ἢ ἐπιστημῶν μήτε τῶν περὶ τὰ χρήσιμα, ἀλλ’ ἔστιν αὐτῆς χάριν τῆς γνῶσεώς τε καὶ ἐπιστήμης τε καὶ αἰτίων (ταῦτα 25 γὰρ μάλιστα ὄντα), πρὸ τοῦ ζητεῖν τίνες αἱ πρῶται ἀρχαί, κινήσας καθόλου τὸν περὶ τῶν αἰτίων λόγον καὶ τὰς δόξας τῶν πρὸ αὐτῶν τὰς περὶ τῶν ἀρχῶν ἐκθεμένους τε καὶ ἰσορήσας καὶ ἀντειπὼν πρὸς αὐτάς, δείξας δὲ ὅτι εἰσὶ τινες ἀρχαὶ πρῶται καὶ ἐκ ἐπ’ ἀπειρον ἢ τῶν ἀρχῶν ἀνοδος, καὶ ἐπὶ τούτοις ὡς χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον πρὸς τὴν εὐρεσιν 30 τῶν τῇ σοφίᾳ προκειμένων, ἀπορήσας τινὰς ἀπορίας περὶ τοῦ ὄντος καὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν τούτοις παρακειμένων, κατὰ τὰς ἀπορίας ἀρχεῖται λοιπὸν τοῦ προκειμένου τοῦ Γ βιβλίου, ἐν τούτῳ λέγων τε

καὶ κατασκευάζων τὰ αὐτῷ δοκῶντα καὶ λύων τὰ ἡπορημένα. δείκνυσιν δὲ ἐν τῷδε τῷ βιβλίῳ περὶ τίνος ἑστὶν ἡ σοφία, ἣν καὶ φιλοσοφίαν ὀνομάζει καὶ πρώτην φιλοσοφίαν. καὶ πρῶτον μὲν συνίστησιν ὅτι περὶ τὸ ὄν καθόλου, καὶ ἐπεὶ τῷ ὄντι τὸ ἐν κατὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ αὐτό, ὅτι καὶ περὶ τὸτο. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τὸ ἐν, ὡς ἐστὶ τὸ ταῦτ’ ἐν ἴσον τὸ ὅμοιον. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀντικειμένων τῷ ἐνί, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ πολλὰ. τῆς γὰρ αὐτῆς ἡ γνῶσις τῶν ἀντικειμένων, καὶ ἢ περὶ τῶν τοῖς εἰρημένοις μόνον ἀντικειμένων, ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων· πάντα γὰρ τὰ ἐναντία ὑπὸ τὴν ἐτερότητα, ἢ δὲ ἐτερότης ὑπὸ τὰ πολλὰ, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ἐν ἀντικείμενα. εἰ δὲ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων τε καὶ ἀντικειμένων, δῆλον καὶ ἐκ τούτου ὅτι καὶ περὶ παντὸς τοῦ ὄντος· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἐν τούτοις· ἢ γὰρ ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίων. ἀλλ’ εἰ περὶ πάντα τὰ ὄντα, καὶ περὶ πάντα τὰ καθ’ αὐτά τε καὶ κοινῶς τῷ ὄντι ἢ ὃν ὑπάρχοντα·

2. δὲ] γὰρ C. || 7. τότε] διατὶ C. || 8. ἐ καὶ A. || εἶδη ἢ τότε A. || 9. ἐστὶ] τότε C. || 12. καὶ ante ζῶον om C. || 13. καὶ ὑπόδειξιν C. || 16. et per se subsistens. at hoc non universalis est, sed individui. si vero non sint universalia Sepulv. || 18. ἐπεχειρήσε C. || ὡς om C. || τὸ om A.

1. ἀλλὰ καὶ τότε τι καὶ ἐκ ἑστίαν A. || 2. τοιοῦτον A. || 6. quoniam scientia est universalium quare principiorum erunt alia principia Sepulv. || 7. f. l. ὡς τῶν. || 8. ἔσεσθαι A. || 13. ὅπως ἔχουσιν C. || in titulo τῶν εἰς δύο τὸ β’ om CL.

25. ἐπιστήμης μετέωρα αὐτά, μέτεισι, δείξας δὲ αὐτὴν θεωρητικὴν εἶσιν τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ C. f. l. ἐπιστήμης θεωρητικῆς εἶσιν τῶν πρώτων ἀρχῶν τε καὶ. eandemque primorum principiorum causarumque Sepulv. || 27. τὰς δόξας — 28. ἀρχῶν om C. || 31. περὶ τε om A. || 33. προοιμίου A. || βιβλίου om A.

22. συνίστησιν — p. 637 a 5. apud Asclep. || 24. ἀλλὰ — 25. ὅμοιον om Asclep. || 27. καὶ — ἀντικειμένων om Asclep. || ἢ om C. || εἰρημένοις ἄρα μόνον C. || 28. πάντα — 30. ἐναντίων om Asclep. || 31. καὶ post ὅτι om A. || 32. τὰ — 33. τὰ om C. || 33. κοινῇ C.

τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἀξιώματα. ἐφ' οἷς δείκνυσιν ὅτι κοινότατον καὶ γνωριμώτατον τῶν ἀξιωμάτων ἐστὶ τὸ μὴ δύνασθαι συνυπάρχειν τὴν ἀντίφασιν. πρῶτον δὲ ἐν αὐτῷ δείκνυσιν λαβὼν ὅτι ἡ σοφία περὶ τὸ ὄν, καὶ ὅτι τὸ ὄν ὅτι λέγετο πολλαχῶς ὡς τὰ ἀφ' ἑνός τε καὶ πρὸς ἑν. ὡς δὲ λέγετο τὸ ὄν ἑν, ὅτι μία ἐπιστήμη δοκεῖ τῷ ὄντος 5 ἢ ὄν. διὸ καὶ περὶ τὴν τέττα θεωρίαν ἐστὶν ἡ προκειμένη ἐπιστήμη, πρώτη τε ὅσα ἀπασῶν ἐπιστημῶν καὶ κυριωτάτη. ἐρεῖ δὲ ὅτι καὶ περὶ ταῦτα τῷ σοφῷ ὁ τε διαλεκτικός καὶ ὁ σοφιστής. περὶ γὰρ τῶν κοινῶς τῷ ὄντι ἢ ὄν ὑπαρχόντων καὶ ὅτι τὸς λόγους ποιεῖν. ὁ γὰρ περὶ τι ἐν γένος ἢ πραγματεία αὐτοῖς ὡς ἐκάστη τῶν ἄλλων τεχνῶν 10 τῶν τε καὶ ἐπιστημῶν, ἀλλὰ ὁ μὲν αὐτῶν ψευδὴς καὶ διὰ ψευδῶν ἐπιχειρητικός, ὁ δὲ διὰ πιθανῶν τε καὶ ἐνδόξων ("). ἡ δὲ σοφία ἐπισημονικῶς τέττων ἐστὶ τῶν κοινῶς τῷ ὄντι ἢ ὄν ὑπαρχόντων θεωρητική. δεικνύς δὲ τὸ μὴ δύνασθαι ἅμα τὴν ἀντίφασιν εἶναι ἀληθὴ ἢ ψευδῆ, ἀλλὰ καὶ παντὸς δεῖν θάτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως 15 ἀληθὲς τὸ δὲ ψεῦδος εἶναι, ἀντερεῖ καὶ πρὸς Ἡράκλειτον καὶ Πρωταγόραν, οἱ ὧντο εἶναι τι τῆς ἀντιφάσεως μεταξύ. ἥδη δὲ αὐτῶν τῶν προκειμένων ἀρχόμεθα. Alex.

1003 a 21. (") τὸ προκειμένον βιβλίον, ὡς εἶρητο, ὑφηγητικὸν ὑπάρχει, τὸ δὲ πρὸ αὐτῆς ἀπορητικόν. διὰ τὸτο τοίνυν τὰς ἀπορίας τὰς εἰρη- 20 μένας ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐπιλύει καὶ ζητεῖ περὶ τῶν ἀρχῶν πάσης τέχνης. εἴτα ὕψερρον ζητεῖ καὶ περὶ τῆς ἀντιφάσεως, καὶ πολυπραγμονεῖ αὐτὴν ζητῶν εἴτε αὐτόπινός ἐστιν εἴτε καὶ ἀποδείξει ὑποβάλλει, καὶ πειρᾶται ἀποδείξαι αὐτῷ. καὶ ἐστὶν ἀπλῶς εἰπεῖν ἢ παρῶσα θεωρία λογικωτάτη. Asclep.

"ἔστιν — αὐτά." λαμβάνει πρῶτον μὲν τὸ εἶναι τινὰ ἐπιστήμην περὶ τὸ ὄν ἢ ὄν, τετέστι τῷ ὄντος ἢ ὄν θεωρητικὴν τε καὶ ἀποδεικτικὴν τῶν τέττω καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων. πᾶσα γὰρ ἡ ὕψινοσεν ἐπιστήμη τῶν ἐκείνων καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐστὶν ἀποδεικτική. καὶ τὸ μὲν εἶναι τινὰ περὶ τὸ ὄν ἐπιστήμην ἢ ὄν, προῖων δείξει, νῦν δὲ προ- 30 σέθῃσι τῷ εἰρημένῳ τὸ καὶ ἄλλην εἶναι ταύτην τὴν ἐπιστήμην τῶν ἄλλων ἀπασῶν ἐπιστημῶν. ἔπειτα δείκνυσιν ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη σοφία, περὶ ἧς ἦν ὁ ἐνεσῶς λόγος. τέττο δὲ δείκνυσιν διὰ τῶν δει- ξαι τὰς ἀκροτάτας ἀρχὰς τε καὶ αἰτίας, περὶ αἷς ὁ σοφὸς καταγί- νει, πρῶτον μὲν ὅσας φύσεώς τινος ἀρχὰς καθ' αὐτάς, ἔπειτα ὅτι 35 ταύτης τῆς φύσεως. τῷ γὰρ ὄντος ἢ ὄν αἱ τοιαῦται ἀρχαί. ὅτι μὲν ἔν ἢ περὶ τὸ ὄν ἢ ὄν ἐπιστήμη ἄλλη τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν, δῆλον ἐκ τῆς ἐκάστην περὶ τι ὄν καὶ μέρος τῷ ὄντος πραγματεύεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸς, οἱ τινὲς τι ὄν εἰσὶν, ἡ δὲ γεωμετρία περὶ γραμμὰς καὶ ἐπίπεδα καὶ σφαιρά, καὶ αὐτὰ τινὰ ὄντα. τὸν αὐτὸν 40 δὲ τρόπον καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστη περὶ μέρος τι τῷ ὄντος καταγίγει

καὶ τὰ τέττω ὑπάρχοντα καθ' αὐτὰ θεωρεῖ. τὰ γὰρ συμβεβηκότα τέττω σημαίνει. τέττο γὰρ τῆς περὶ ἑκάστον ἐπιστήμης ἰδίον. ἡ δὲ μὴ περὶ ὄν τι καταγινόμενη μηδὲ περὶ μέρος τῷ ὄντος, ἀλλὰ ἀπλῶς περὶ τὸ ὄν καθὸ ὄν ἐστὶν (°). διὸ καὶ τὰ τινὰ ὄντα καὶ τέττο ὑποκεί- 5 μενον ἔχουσα ἄλλη ἐκείνων εἴη ἂν. λαβὼν δὲ τὸ εἶναι τινὰ ἐπιστή- μην περὶ τὸ ὄν ἢ ὄν, καὶ δείξας αὐτῆς τὴν πρὸς τὰς ἄλλας ἐπιστή- μας διαφοράν, μὲν ταῦτα δείκνυσιν ὅτι αἱ ἀρχαί αἱ πρῶται καὶ τὰ αἰτία τὰ ἀκροτάτα, περὶ ὧν τὴν ζήτησιν ἡ σοφία ποιεῖ καὶ ἡμεῖς νῦν ζητῶμεν διὰ τὸ περὶ τῆς σοφίας ἡμῶν εἶναι τὸν ἐνεσῶτα λόγον, ἕκ ἄλλης τινός ἐστιν ἀρχαί καθ' αὐτό, ἀλλὰ τῷ ὄντος ἢ ὄν. 10 εἰ δὲ τέττο, εἴη ἂν ἦν περὶ τῷ ὄντος εἰρήκαμεν ἢ ὄν ἐπιστήμην, αὕτη ὅσα ἡ σοφία. ἧς γὰρ τὸ θεωρεῖν τὰς καθ' αὐτὰ ἀρχὰς τε καὶ αἰτίας φύσεως τινός, εἴη ἂν ταύτης τὸ καὶ τῆς φύσεως ταύτης, ἧς αἱ ἀρχαί, θεωρητικὴν εἶναι. τέττο δὲ δείκνυσιν ὅτι. λαμβάνει τὸ δεῖν τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας καὶ τὰς ἀκροτάτας αἰτίας, αἷς νῦν φη- σὶν εἶναι τὰς ζητημένας ὑπ' αὐτῶν, τετέστιν ὑπὸ τῷ σοφῷ τε καὶ πρώτῳ φιλοσόφῳ, φύσεώς τινος ἀρχὰς εἶναι καθ' αὐτὰ καὶ μὴ καὶ 15 συμβεβηκός. πᾶσα γὰρ ἀρχὴ καὶ πᾶν αἴτιον τινός ἐστι, καὶ αὕτη γε κυρίως ἀρχὴ καὶ αἰτία ἢ καθ' αὐτὰ ὅσα τινος καὶ μὴ καὶ συμβεβη- κός. ὥστε καὶ αἱ πρῶται ἀρχαί, μάλιστα ὅσαι ἀρχαί, φύσεώς τινος ἂν εἶεν ἀρχαί καθ' αὐτὰ καὶ ὁ καὶ συμβεβηκός. τῶν μὲν ἔν καθ' 20 ἑκάστη ἐπιστημῶν ὁδεσὸς αἱ τοιαῦται ἀρχαί. ὁδεσὸς γὰρ τέττων αἱ ἀρχαί πρῶται εἰσὶν ἀρχαί. ἄλλαι γὰρ ἐκάστη τέττων ἀρχαί. σημείον δὲ τὸ τὰς περὶ αὐτῶν ἐπιστήμης ἔχειν μὲν αὐτῶν τὰς ἀρχὰς, ἄλλας 25 δὲ καὶ μὴ ταύτας ἔχειν. ἄλλης τινός ἄρα ἀρχαί αἱ πρῶται ἀρχαί καὶ ἀκροτάται. τίνα δὲ τὰ καὶ συμβεβηκός αἰτία καὶ τίνα τὰ καθ' αὐτά, ἔδειξεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (23). τὰ τε γὰρ μὴ καθ' αὐτό τινος ὄντα μηδὲ πρώτως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπ' ἄλλο ἀναφοράν. ὅπως τῷ ἰσοσκελῆς τριγώνου ὃ φάμεν καθ' αὐτὸ αἴτιον εἶναι τὸ δυσὶν 30 ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τὰς τρεῖς γωνίας, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, ὅτι ἄλλης τέττο καθ' αὐτὸ αἴτιον προαναβεβηκότος καὶ πρώτου. τῷ γὰρ τριγώνου. ἀλλὰ καὶ τὰ τοῖς καθ' αὐτὰ ὅσι τινῶν αἰτίοις συμβε- βηκότα, ὡς ὁ Πολύκλειτος τῷ ἀνδριάντος, κακεῖνα λέγει καὶ συμβεβηκός αἰτία. ὧν τὰ μὲν τελευταῖα ὁδε ὅπως ἐστὶν αἰτία, τὰ 35 δὲ πρῶτα εἰρημένα ἐστὶ μὲν τινῶν αἰτία ἀλλ' ὁ τέττων. τὰ δὲ πρῶτα αἰτία ὅτε καὶ τὸν δευτέρον τρόπον τῷ καὶ συμβεβηκός αἰτία ὅταν τε τῷ ὄντος λέγειν (ὁ γὰρ οἷον τε πρῶτα αὐτὰ αἰτία ὄντα μὴ αἰτία εἶναι) ὅτε καὶ τὸν πρῶτον τρόπον. εἰ γὰρ καὶ συμβεβηκός τῷ ὄντος ἢ ὄν, ἄλλης τινός ἐπαναβεβηκότος ἔσαι καθ' αὐτό. ἀλλ' 40 ὁδε ὑπὲρ τὰ ὄντα. τὰ πρῶτα ἄρα αἰτία καθ' αὐτὰ αἰτία τέ ἐστι τῷ ὄντος ἢ ὄν. αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν λαμβάνει ὅτι τινῶν ἐστὶν αἰτία

4. ὄν πως λέγεται τὰ ὄντα ὄν καὶ Asclep. || 6 — 18. apud Asclep. || 15. ἢ καὶ Asclep. || πάντα C. || 16. ἀντιφέρει F. || 26. αὐτό Asclep. || 31. εἰλημένον C. || 33. ἦν ἢ ἐστὶν C. || 37. ἢ ὄν om A. || 38. τῷ ὄντος et 39. δὲ om C. || 39. ὅσι τινῶν αἰτίοις συμβεβηκότα C. || 2. τέττο A. || τῆς] τὸ A. || 4. quoniam si versaretur in particularibus entibus, non esset ab illis diversa Sepulv. || 5. f. l. ὁ καὶ ἄλλῃ. || ἂν om A. || 8. f. l. ὁ τινός ἄλλῃ. || 11. ἐπιστήμη C. || 18. αὐτὴ γε A. || 19. τινός om A. || 23. ἄλλῃ C. || ἐκάστη AC. || ἀρχὴ C. || 24. τὸ] τῷ γὰρ C. || 25. ἄρα] ἂν εἶεν C. || 31. τέττο] τῷ A. || 35. ἀλλ' ὁ om A. || 38. τρόπον om C. || 39. ἔσαι] εἶναι C. || 39. ὅσι τινῶν αἰτίοις συμβεβηκότα C.

καθ' αὐτά· εἰ γὰρ αἰτία, καὶ τινων, καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς αἰτία καθ' αὐτά. καὶ τὸτο λαβὼν μὲν ταῦτα προσάγει ὅτι ἡ φύσις αὕτη, ἥς αἱ ἀκρόταται τε καὶ πρῶτῃ ἀρχαί εἰσιν, ἣν ζητῶμεν, τὸ ὃν ἢ ὄν ἐστιν. ὁ συνέζησε τοιούτῳ χρησάμενος λόγῳ. ὥσπερ οἱ τὰ ζοι-
χεῖα τῶν ὄντων ζητῶντες τὰς τοιαύτας ἀρχὰς ἐζήτουν καὶ τὰ τοιαῦτα 5
αὐτῶν ζοιχεῖα αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἢ αὐτῶν ζοιχεῖα ἀλλ' ὅτι καὶ συμβε-
βηκός, ἔτι καὶ ἡμῖν ζητῶσι τὰς τῷ ὄντος πρώτας ἀρχὰς καὶ τὰ
αἰτία δεῖ τοιαῦτα ζητεῖν αὐτοῖς κυρίως καὶ καθ' αὐτό εἰσιν αὐτῶ ἀρχαί.
ἡ δὲ λέξις ἀσαφῶς ἔχει διὰ τὴν συντομίαν. Alex.

1003^a (°) ἀλλ' αὐτὸ κυρίως ἐστὶν ὃν καὶ διὰ τὴν γόνιμον αὐτῷ δὴ- 10
31. ναμιν πᾶσι τὸ εἶναι χαριζόμενον, καὶ νῦν καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀρχαῖς καὶ
πᾶσι τοῖς ὄντιν. Asclep.

1003^a "τὸ — φύσιν." εἰπὼν εἶναι τινὰ ἐπιστήμην περὶ τὸ ὃν ἢ ὄν καὶ
33. τὰς τέττα ἀρχὰς τε καὶ αἰτίας, καὶ αὐτὴν ὅσαν τὴν σοφίαν συστήσας,
ἐφεξῆς δεικνύσει πῶς οἷόν τε εἶναι περὶ τὸ ὃν ἐπιστήμην μίαν, ἐπεὶ 15
δοκεῖ ὁμῶνυμον εἶναι τὸ ὄν, τῶν δὲ ὁμωνύμων ἔτε μίαν φύσιν ἔτε
μῖα τέχνη ἢ ἐπιστήμη ἔτε αἱ ἀρχαὶ αἱ αὐταί. διαίρεσιν δὲ ποιεῖ
τῶν ὑπὸ τι κοινὸν τεταγμένων, ὡς ἔχει τὰ τε ὁμώνυμα καὶ τὰ
συνώνυμα καὶ τὰ ἀφ' ἑνὸς τινος ἢ πρὸς ἓν λεγόμενα. ἡ διαίρεσις
προχρησάμενος δείξει τὸ ὃν μήτε γένος ὃν τῶν καθ' ὃν κατηγο- 20
ρεῖται (ἔχει γὰρ τινὰς ἀπορίας τὸ ἔτι λέγειν, ὡς δεικνύσιν ἐν πολ-
λοῖς) μήτε ὁμώνυμον (καὶ γὰρ καὶ τὸ τὸτο λέγειν ἀπορίας τινὰς ἔχει),
μεταξὺ δὲ εἶναι τῶν τε ὁμωνύμων καὶ τῶν συνωνύμων· εἶναι γὰρ
μεταξὺ αὐτῶν τὰ ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἓν λεγόμενα, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ ὄν.
διαφέρει δὲ τὰ ἔτι λεγόμενα ἐκείνων ἑκατέρω, ὅτι τὰ μὲν συνώ- 25
νυμα καὶ ὑπὸ τι κοινὸν γένος καὶ ἰσοτιμῶς καὶ ὁμοίως πάντα τῆς ὑπὸ
τῷ κατηγορουμένῳ γένους αὐτῶν δηλωμένης ὑσίας κοινωνεῖ τε καὶ
μετέχει, τὰ δὲ γε ὁμώνυμα ὑδενὸς κοινωνεῖ ἀλλήλοις ἀλλὰ καὶ τὸ
κοινῶς κατηγορούμενον αὐτῶν ὄνομα ἢ τῷ ὀνόματος μόνον, εἴγε
ὁμώνυμα ἐστὶν ὧν ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ καὶ τὸνομα λόγος τῆς 30
ὑσίας ἕτερος (Categor. 1). τὰ δὲ ἀφ' ἑνὸς τε καὶ πρὸς ἓν λεγό-
μενα ἔτε τὴν τῶν συνωνύμων ἰσοτιμίαν πρὸς τὸ κατηγορούμενον
σῶζει πρὸς ἀλλήλα, ἔτε πάλιν ἔχει τὴν τῶν ὁμωνύμων ἀκρατόν
τε καὶ ἀμικτόν ἑτερότητα, ἀλλ' ἐστὶ τις αὐτοῖς κοινωνία καὶ τὸ εἶναι
ταῦτα αὐτῶ λέγειν τῷ εἶναι τινὰ φύσιν ἐκείνη τῷ πράγματι, καὶ 35
ταύτην ἐν τέτοις πῶς ἐνορᾷται πᾶσιν, ἀφ' ὧν ὄντα καὶ πρὸς ὃ λόγον
ἔχοντα τινὰ διὰ τὸτο καὶ τῷ ὀνόματος κεκοινωνήκεν αὐτῷ. τὴν
δὲ τοιαύτην φύσιν ἐν ἄλλοις μὲν ὑπὸ τὰ ὁμώνυμα κοινότερον ἐτί-
θει· ἐνταῦθα δὲ ἐπιμελεστέραν ποιούμενος τὴν διαίρεσιν διαφέρειν
τε αὐτὴν φησι τῶν ὁμωνύμων, καὶ τίνι διαφέρει λέγει. ὅ γὰρ μό- 40
νον ὄνοματος κεκοινωνήκε τὰ τοιαῦτα καὶ ἔτι ἔχοντα πρὸς ἀλ-
λήλα ὡς τὰ κυρίως ὁμώνυμα λεγόμενα, αὐτὰ ἐστὶ τὰ ἀπὸ τύχης,

ἀλλὰ καὶ αἰτίαν τινὰ ἔχει τῷ ὁμοίως ἀλλήλοις ὀνομαζέσθαι. καὶ κοι-
νήν γὰρ τινὰ φύσιν τοιαῦτά φησιν εἶναι τὰ τε ὑγιεινὰ καὶ τὰ
ιατρικά· τὰ μὲν γὰρ ὑγιεινὰ τῷ πρὸς ὑγίειαν ἔχειν πῶς ἔτι ὡς ὀνό-
μασαι· τὸ μὲν γὰρ τι ὑγιεινὸν λέγειν τῷ φυλάσσειν ὑγίειαν, ὡς
δὲ τὸ τοιαῦτόν, γυμνάσια, περίπατοι, τὸ δὲ τι τῷ ποιεῖν, ὡς τὰ
φάρμακα καὶ πάντα τὰ βοηθήματα, τὸ δὲ τῷ σημείον εἶναι τῆς
ὑγείας, ὡς ἡ εὐχροία ἢ εὐπνοία, τὸ δὲ τῷ δεκτικὸν ὑγείας εἶναι,
ὡς τὸ σῶμα τὸ ἐπιτήδειον πρὸς τὸ ὑγιαίνειν. ὥστε τό γε μηδὲν εἰς
ὑγίειαν συντελεῖν, εἰ ὑγιεινὸν λέγοιτο, ὁμωνύμως ἂν εἴη τὸτο,
τοῖς ἄλλοις ὑγιεινοῖς λεγόμενον ὁμοίως. καὶ τὸ ἱατρικὸν τὸ μὲν λέγειν
ἔτι τῷ ἔχειν ἱατρικὴν, ὡς ὁ ἱατρός, ὁ καὶ κυρίως καὶ μάλα
ιατρικόν, τὸ δὲ τῷ εὐφυὲς εἶναι πρὸς τὸ ἀναλαβεῖν ἱατρικὴν, τὸ
δὲ ὡς ἔργον καὶ ἀποτέλεσμα ἱατρικῆς, ὡς λέγομεν ἱατρικῶς τε-
τμηθεῖται τι, τὸ δὲ ὡς ὄργανον πρὸς ἱατρικὴν συντελεῖν ἢ φάρμα-
κον. λέγειν δὲ καὶ βιβλίον ἱατρικόν τὸ περὶ ἱατρικῆς συντεταγμέ-
νον. τὸ δὲ "ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ ἄλλα ληφόμεθα" ἥτοι εἴρηκεν ἐπὶ 1003^b
τῶν τῷ ἱατρικῷ παραδείγματων, ἡ ὅτι καὶ ἄλλα ἐστὶν ὁμοίως τέτοις 4
πρὸς ἓν καὶ μίαν φύσιν λεγόμενα λαβεῖν· δοξεῖ γὰρ καὶ τὸ ἀγαθὸν
τέτων εἶναι καὶ τὸ χῆμα καὶ ὁ ἀριθμός. ὁμοίως δὲ τέτοις φησὶν
ἔχειν καὶ τὸ ὄν· λέγειν γὰρ μὲν γὰρ καὶ αὐτὸ πολλαχῶς καὶ μὴ ὑφ' ἓν γένος
εἶναι, ὡς καὶ τὰ προειρημένα, ὅ μὴν ἤδη καὶ ὁμωνύμως· ὅ γὰρ
μόνα τὰ ὁμώνυμα τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τὰ
ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἓν. καὶ ὡς ἔχει τὰ γε προειρημένα, ἔτι ἔχει καὶ
τὸ ὄν. ὃν γὰρ λέγειν κυρίως μὲν ἡ ὑσία, λέγειν δὲ γε ὄντα καὶ τὰ τῇ
ὑσίᾳ συμβεβηκότα, αὐτὰ ἐστὶ τὰ ἐννέα γένη. ὅ μὴν αὐτὲς ἔτι νῦν
χρησὶ τοῖς παραδείγμασιν, ἐκάστῳ γένει ἐν τιθεῖς, ἀλλὰ δι' αὐτῶν
ἐξαριθμησὶν τινὰ τῶν ὑπαρχόντων τῇ ὑσίᾳ καὶ δι' αὐτὴν ὄντων καὶ
δι' αὐτὴν λεγομένων ποιεῖν, ὧν πολλὰ καὶ ὑφ' ἓν γένος καὶ τὴν
αὐτὴν ἐστὶ κατηγορίαν. καὶ εἴη ἂν τῇ πρώτῃ διαίρεσει τῶν ἐν ταῖς
Κατηγορίαις (c. 2) τῷ ὄντος γεγονυῶν μᾶλλον χρησάμενος, καθ'
ἣν διαίρει τὰ ὄντα εἰς ὑσίαν καὶ συμβεβηκότα. λέγει δὲ τὰ συμ-
βεβηκότα τῇ ὑσίᾳ ὄντα λέγειν τὰ μὲν ὅτι ὑσίας πάθη, ὡς θερμό-
τητες καὶ ψυχρότητες, ὑγρότητες ξηρότητες, καὶ ὅλως αἱ παθητικαὶ
ποιότητες· τὰ δὲ ὡς ὁδοὶ εἰς ὑσίαν· ἔτι καὶ τὴν γένεσιν τῶν ὄντων
λέγομεν καὶ τὴν αὐξήσιν. καὶ τὰς φθοράς δὲ τῆς ὑσίας καὶ μεταβο-
λὰς ὄντα λέγομεν, ὅτι καὶ ταῦτα ὑσίας τί ἐστιν, ὡς ἡ μείωσις καὶ
τὸ γῆρας. ὁμοίως καὶ αἱ ἐκρήσεις· ἡ γὰρ τυφλότης ὃν τι ὅτι ὑσίας
τι· ἐκρήσεις γὰρ. τὰ δὲ ὡς ποιότητες, ὡς ἔξαις διαθέσεις χῆ-
ματα, καὶ τὰ πάθη δὲ ὧν πρώτων ἐμνημόνευσε, τῶν ποιότητων.
ποιητικὰ δὲ καὶ γεννητικὰ ὑσίας ἥτοι ὡς ἐν εἴρηκε, καὶ εἴην ἂν τοιαῦτα
αἱ ἐνέργειαι δι' ὧν ἡ γένεσις τῶν ὑσιῶν (τὸ γὰρ σπέρμα καθ' αὐτὸ
ὑσία), ἡ τὸ ποιητικὸν ὡς ἄλλο τῷ γεννητικῷ, καὶ εἴη ἂν τοιαῦτα

1. εἰ — 2. αὐτά om A. || 2. ἐπάγει C. || 7. ἔτι δὲ καὶ A. || 17. τέχνη — 18. ἔχει τέχνη. τίθεται ἐν τῷ ὄν διαίρεσθαι εἰς τὰ τε A. || 20. κα-
τηγορεῖται ὃν ἔχει C. || 22. καὶ τὸ om C. || 34. τις] τε C. || 40. τε om A. || 1. κοινήν om A. || 2. τοιαύτην C. || 7. τῷ] τὸ C. || 11. τῷ] ὡς A. || 14. πρὸς] εἰς A. || 16. ἐπὶ] περὶ F. || 19. δὲ et 23. καὶ post ἔ om
C. || 23. γε] τε C. || ἔτι ἔχει om C. || 25. νῦν om A. || 26. παραδείγμασι νῦν ἐκάστῳ A. || 28. δι' om C. || 29. ταῖς om A. || 30. χρώμενος C. ||
33. καὶ ante ψυχρότητες om A. || 39. καὶ] ὅ A. || δὲ om A. || πρῶτον C.

ὅσα αἰτία τῷ μεταβάλλειν τινὰ εἰς ὑσίαν, ὡς τὸ θερμαίνειν γε-
 νέσεως τινῶν ζώων αἰτίον. εἰπὼν δὲ ποιητικὰ καὶ γεννητικὰ ὑσίας,
 1003b ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν ὑσίαν λεγομένων, τὰς τῶν τῇ
 9. ὑσία συμβεβηκότων, ἃ λέγει ὅντα τῷ πρὸς ὑσίαν πως ἔχειν.
 ἔστι γὰρ τινὰ καὶ τῶν ποιητικῶν, οἷον χρωμάτων παθῶν ἐπιστημῶν·
 αἱ γὰρ μαθήσεις ποιητικῶν καὶ γεννητικῶν τῶν ἐπιστημῶν, ὡς εὐεξίας
 γυμνάσια καὶ πόνοι, ὡς ὑγείας διαίτα. ἔτι τὰ πρὸς τὴν ὑσίαν
 ὄντα τε καὶ λεγόμενα ποιά, τὰ πρὸς τι· τὰ γὰρ πρὸς τι ἐν ὑσιῶν
 χέσει. τοῖς δὲ παραδείγμασιν ἔχ' ὅπως νῦν κεκρήμεθα ὡς ἐξ
 ἐκάστη γένος ἐν παραθέσει, ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἐξαριθμησὶν τινὰ τῶν
 10 ὑπαρχόντων τῇ ὑσίᾳ καὶ δι' αὐτὴν ὄντων καὶ δι' αὐτὴν λεγομένων
 πεποιήμεθα, ὡς πολλὰ καὶ ὑφ' ἐν γένος καὶ τὴν αὐτὴν ἐστὶ κατηγο-
 ρίαν. ὥστε τῇ πρώτῃ διαιρέσει τῶν ἐν Κατηγορίαις τῷ ὄντος γε-
 γονυῶν μᾶλλον εἴημεν κεκρημένοι, καθ' ἣν διηρεῖτο τὰ ὄντα εἰς
 ὑσίαν καὶ συμβεβηκότα. καὶ μὴν αὐτῶν δύναται ὡς κατ' ἰδίαν εἰρη-
 15 μέναι τις ἀκῶσαι. ἡ τῶν πρὸς τὴν ὑσίαν τὰ πρὸς τι λέγει· τὰ γὰρ
 πρὸς τι ἐν ὑσίᾳ χέσει. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπὶ τῶν τῶν
 νὸς ἀποφάσεις ἢ ὑσίας· διὸ καὶ τὸ μὴ ὂν εἶναι μὴ ὂν φάμεν, λέ-
 γων τῶν μὲν τινος τῶν τῇ ὑσίᾳ ὑπαρχόντων, "ἡ ὑσίας" δὲ
 αὐτῆς τῆς ὑσίας. ἐνδείκνυται δὲ τὴν τῆς ὑσίας ἰσχὺν πρὸς τὸ εἶναι
 20 τε καὶ τὸ ὂν· καὶ γὰρ αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς τῆς ὑσίας καὶ τῶν τῇ
 ὑσίᾳ ὑπαρχόντων, καίπερ ἀναιρετικῶς ὕσαι τῶν ὡς εἰσὶν ἀποφά-
 σεις, ὅμως, ἐπεὶ χέσειν ἔχουσιν τινὰ πρὸς ὑσίαν, λέγονται ὄντα. εἰ
 γὰρ μὴ ἦν ὑσία, ἔδ' ἂν ὂν ἦν· ὅπως δὲ ἔδ' ἂν ἀπόφασις ὄντος ἦν
 ἂν, ἔδ' ὁ δὲ τινος ἀπόφασις, ἀλλὰ διὰ τῆς καὶ αὐτὰ ὄντα. ὅπως
 25 ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν εἶναι μὴ ὂν φάμεν, τῷ μὴ ὄντος, ὃ ἐστὶ τῷ ὄντος
 ἀπόφασις, τὸ εἶναι κατηγορουμένης, ὅτι τῷ ὄντος τί ἐστίν, ἢ μὴν
 ἀπλῶς εἶναι αὐτὸ λέγοντες, ἀλλὰ τὸ ὅλον τῆς μὴ ὂν εἶναι. δεί-
 ξας δὲ ὅτι τὸ ὂν ὅπως λέγει ὡς τὸ ὑγεινὸν καὶ ἰατρικόν (πρὸς τὸ ἐν
 γὰρ καὶ ἀφ' ἐνός καὶ ταῦτα καὶ τὸ ὂν· πρὸς γὰρ τὴν ὑσίαν), καὶ τὴν πρὸς
 30 ταῦτα ὁμοιότητα αὐτῶν λαμβάνει καὶ τὴν μίαν ἐπιστήμην εἶναι αὐτῶν·
 ὡς γὰρ τῶν ὑγεινῶν πολλαχῶς μὲν λεγομένων, ἔχ' ὁμωνύμως δὲ,
 μία πάντων ἐστὶν ἐπιστήμη (ἰατρικῆς γὰρ τὸ περὶ τῶν ὑγεινῶν τῶνδε
 θεωρεῖν), ὥστε καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ὁμοίως ἐκείνοις λεγο-
 μένων, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἰατρικὰ καὶ τὰ ὄντα· τῶν μὲν γὰρ ὁμωνύ-
 35 μων ἔδ' ἐν κοινὸν ἐχόντων ἢ τῆς οἰον τε ἐπιστήμην εἶναι μίαν,
 τῷ μὴδὲν ὑπὸ τῷ κοινῷ ὀνόματος ἰδίον δηλοῦν, εἶναι δὲ ἐκάστην
 ἐπιστήμην περὶ ἐν γένος καὶ μίαν τινὰ φύσιν. οἷς δὲ ἢ καὶ τῆς οἰον
 μόνον ἐστὶ κοινωνία, ἀλλ' ἡρτηται ἢ καὶ τῆς οἰον κοινωνία τῆς τῶν πραγ-
 μάτων κοινωνίας, τῶν καὶ ἐπιστήμη μία. Alex.

1003b 12. "ἢ — μιᾶς." καθ' ἐν μὲν λεγόμενα λέγει τὰ συνώνυμα καὶ
 ὑφ' ἐν τι κοινὸν τεταγμένα γένος. ἢ μόνον δὲ, φησί, τῶν ὅπως

ἐχόντων πρὸς ἄλληλα μία ἐπιστήμη, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς
 ἐν. τρόπον δὲ τινὰ καὶ ταῦτα πρὸς μίαν φύσιν τὴν ἀναφορὰν
 ἔχοντα καθ' ἐν λέγει, καθ' ὅσον ἐν πᾶσι πως αὐτοῖς ὁρᾶται ἢ φύ-
 σις αὕτη, ἀφ' ἧς καὶ δι' ἣν ὅπως καλεῖται, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως καὶ ἐπίσης
 5 αὐτῆς πάντα μετέχει. καὶ γὰρ ἐν τῷ φυλακτικῷ τῆς ὑγείας καὶ ἐν
 τῷ ποιητικῷ καὶ ἐν τῷ δεκτικῷ ὑγεία ἐστὶν ἢ θεωρημένη· διὸ καὶ
 ἔστι πως αὐτῶν εἰς λόγος καὶ μιᾶς ἐπιστήμης ἢ πάντων τῶν θεω-
 ρία· τῆς γὰρ ἰατρικῆς. ὅπως καὶ περὶ τῷ ὄντος μιᾶς ἐπιστήμης θεω-
 ρῆσαι καθὼς ὂν ἐστίν· ἢ γὰρ καθὼς μουσικὰ ἢ ἰατρικὰ, ἀλλὰ καθὼς ὄντα
 10 καὶ τῆς τῷ ὄντος κεκοινωνήκε φύσεως. id.

"πανταχῶς — ἐπιστήμη." λαβὼν ὅτι τῶν πολλαχῶς λεγο-
 1003b μένων ὡς ἀφ' ἐνός τε καὶ πρὸς ἐν ἐπιστήμη μία, ἐξῆς δείκνυσιν ὅτι
 ἐν τοῖς ὅπως ἔχουσιν, ἐν οἷς τὸ μὲν πρῶτον τί ἐστὶ καὶ κυρίως λεγόμε-
 νον, τὰ δὲ ἀπ' ἐκείνου, ὡς ἔχει ἐν τοῖς ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἐν λεγο-
 μένοις, τῷ πρώτῳ κυρίως καὶ μάλιστα ἐστὶν ἢ περὶ ἐκείνην τὴν φύσιν
 καταγινόμενη ἐπιστήμη· οἷον ἢ περὶ ὑγεινῶν κυρίως μάλιστα τῆς
 ὑγείας ἐστὶ, πρὸς ἣν τὰ ἄλλα λέγει. ὁμοίως καὶ ἢ περὶ ἀγαθῶν
 κυρίως καὶ μάλιστα ἐστὶ περὶ τῷ τελειοτάτῃ τῶν ἀγαθῶν. καὶ ἢ περὶ
 τῷ ὄντος δὴ παντός, ἐπεὶ τῆς αὐτῆς ἐστὶ φύσεως τὸ ὂν, μία μὲν ἐπι-
 20 στήμη, αὕτη δὲ μάλιστα ἐπὶ τῷ πρώτῳ καὶ κυρίως ὄντος ἐστὶ, δι' ὃ
 καὶ τὰ ἄλλα ὄντα. τὴν δὲ ὑσίαν τοιοῦτον λέγουσιν· ἐκ ταύτης γὰρ
 ἡρτηται τὸ εἶναι τῶν ἄλλων, καὶ διὰ ταύτην ὄντα κακεῖνα. τῶν
 ὑσιῶν ἄρα τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ζητητέον τῷ φιλοσόφῳ, ὡς ἢ
 πραγματεία περὶ τὸ ὂν ἢ ὄν· αἱ γὰρ ταύτης ἀρχαὶ καὶ τῷ ὄντος ἂν
 25 παντὸς εἶεν, εἰ γὰρ τοῖς ἄλλοις ἢ ὑσία ἀρχὴ τε καὶ αἰτία τῷ εἶναι.
 δείξας δὲ πρῶτον ὅτι μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης ἢ περὶ τῷ ὄντος θεωρία
 καὶ πῶς, παραστήσας νῦν προσέθηκε καὶ τίς ἐστὶν αὕτη (P). ὅτι γὰρ
 ἢ φιλοσοφία ἢ καθόλου καὶ ταύτη διαφέρειν τῶν ἄλλων ἢ ἐκείνων
 τῶν ἐπιστημῶν περὶ τι ὂν ἐκάστη, ἢ δὲ φιλοσοφία ἢ καθόλου περὶ τὸ
 30 ὂν ἢ ὄν ἐστίν, ἢ τὸ τι ὂν. id.

(P) τρία προσέθηκεν ἐξ ἀρχῆς ζητῆσαι, πρῶτον μὲν εἰ τῷ
 1003b ὄντι περὶ τὸ ὄντως ὂν καταγινέται ὁ πρῶτος φιλόσοφος καὶ γινώσκει
 19. πάντα τὰ ὄντα, δεύτερον δὲ εἰ γινώσκει τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρ-
 χοντα τοῖς πράγμασι, τρίτον εἰ καὶ τὰς ὑσίας τῶν ὄντων γινώσκει
 ὁ πρῶτος φιλόσοφος. τὸ μὲν ὅν πρῶτον λεληθότως ἐπέλυσε τοῖς
 προλεχθεῖσιν· ἐξήγησε γὰρ τὸ ὄντως ὂν πῶς κατηγορεῖται τῶν ὄντων,
 πότερον ὁμωνύμως ἢ συνωνύμως, ἢ γὰρ ὡς τὰ ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς
 ἐν, καθάπερ καὶ ὁ ἀληθὴς ἔχει λόγος· καὶ ἐδείξεν ὅτι ὡς τὰ ἀφ'
 ἐνός καὶ πρὸς ἐν κατηγορεῖται πάντων τῶν ὄντων τὸ ὄντως ὂν, ὥστε
 40 πάντα τὰ ὄντα μετέχουσιν τῷ ὄντος, καὶ καὶ τὴν γόνιμον αὐτῶν δύνα-
 μιν, ὡς εἴρηται, ἐν ἐκείνοις πάντα παράγει. εἰ ὅν ἐδείχθη ὅτι περὶ
 τὸ ὄντως ὂν καταγινέται ὁ πρῶτος φιλόσοφος, τότε δὲ πάντα τὰ

7. διαίτα A. || 17. ὑσιῶν σχέσει C. || 23. λέγονται ὄντα om C. || 24. ἢν post ὂν om C. || si enim substantia non esset, ne ens quidem haberetur. at negatio alicuius entis est, ac idcirco negationes entia nuncupentur. "quod non est" Sepulv. || ἢν ἂν, ἔδ' om C. || 25. δὲ om A. || ἢ ἀπόφασις διὰ τῆς καὶ αὐταὶ C. || 26. ὂν om C. || 30. γὰρ ταῦτα καὶ ἀφ' ἐνός ὡς ταῦτα C. || 31. τὸ καὶ μίαν A. || 34. ὥστε f. l. ὅπως. || 35. καὶ post δὲ om A. || 38. δὲ] καὶ C.

3. αὐτῆς C. || f. αὕτη ἢ φύσις. || 8. τῆς] ὡς A. || ὅπως om C. || ὄντος δὲ μιᾶς C. || 16, οἷον — ὑγεινῶν et 27. γὰρ om C. || 28. καὶ om A. || ἀλλ' ἐστὶν ἢ C.

ὄντα μετέχουσιν ὡς τὰ ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἓν, ὁ ἄλλος ὅτι περὶ πάντων τῶν ὄντων διαλέξεσθαι ὁ πρῶτος φιλόσοφος. . . περὶ μέντοι γε τῆ τρίτῃ ἐλέχθη ἡμῖν ἐν τῇ Φυσικῇ πραγματείᾳ· ἀρχόμενος γὰρ ἐκείνης τῆς πραγματείας ἔλεγεν ὅτι ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους, ὅταν τὰ αἰτία γνωρίσωμεν 5 καὶ τὰ στοιχεῖα, ὅπως καὶ αἱ ὑποτάξεις γνωρίζοντο τῶν ἀρχῶν γινωσκόμενων, τὰς δὲ ἀρχὰς πασῶν δείκνυσιν ὁ πρῶτος φιλόσοφος, φανερόν ὅτι καὶ τὰς ὑποτάξεις τῶν ὄντων γινώσκει. . . τὸ μέντοι γε δεύτερον διὰ τῶν νῦν λεγομένων ἀπ' αὐτῆς κατασκευάζει, ὅτι καὶ τὰ καθ' αὐτὴν ὑπάρχοντα τοῖς πράγμασιν ὁδὸν ὁ πρῶτος φιλόσοφος. 10

Asclep.

“ἅπαντος — ἐπιστήμη.” εἰπὼν δὲ ὅτι τῆ φιλοσοφίας ἐστὶ τὸ τῶν ὑποτάξεων εἰδέναι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας, ὅτι μὴ μόνον περὶ τῆς ὑποτάξεως αὐτῆς ἢ πραγματείας ἀλλὰ καὶ καθόλου περὶ πάντες τῆ ὄντος ἢ ὄν, ὡς ἔφθην εἰρηκέναι, δείκνυσιν καὶ διὰ τούτων. πάντες γὰρ φησι 15 γένους ἑνὸς καὶ ἐν τοῖς αἰδητοῖς αἰδησιν μίαν εἶναι καὶ ἐν τοῖς ἐπιστητοῖς ἐπιστήμην μίαν, γένους μὲν κοινότερον λαμβάνων ἀντὶ τῆ φύσεως μιᾶς· γένη γὰρ κοινότερον πάντα ὅσα κατὰ τινὰ μίαν φύσιν κεκοινώνηκεν ἀλλήλοις· τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἀφ' ἑνὸς τινος τὸ εἶναι ἔχοντα. καὶ γὰρ ἐν τοῖς αἰδητοῖς πάντων τῶν τῆς αὐτῆς φύσεως 20 τῶνδε τινι, ὅς ἐστιν ἡδὲ ἢ αἰδησις ἀντιληπτική, κεκοινωνηκότων ἢ αὐτῇ αἰδησις ἀντιλαμβάνει· οἷον τῶν τῶν λευκῶ ὁμογενῶν πάντων (ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ χρώματα) ὅψις ἐστὶν ἀντιληπτική, ὁμοίως καὶ ψόφων μία καὶ χυμῶν μία καὶ καθ' ἕκαστον γένος τῶν αἰδητῶν. ὁμοίως πάλιν ἢ γραμματικῇ ὁμοίως τῆς φωνῆς, φέρε εἰπεῖν τῆς 25 ὁμοίως, ἐστὶ θεωρητικὴ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάσης φωνῆς καθὸ φωνῆ. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τὸ ὄν μιᾶς φύσεως κεκοινώνηκε καθὸ ὄν (τοιοῦτον γὰρ ἐδέχθη), ὅς τὸ θεωρεῖν περὶ τῆς ὑποτάξεως, τούτου καὶ περὶ πάντες τῆ ὄντος ἢ ὄν ἔσται τὸ θεωρεῖν. ὡς εἰ ἡ σοφία περὶ τὴν ὑπόταξιν τε καὶ τὰς τῆς ὑποτάξεως ἀρχὰς, καὶ περὶ πάντα τὰ ὄντα καὶ τὰς πάντων ἀρχὰς ἂν εἴη. ἥς δὲ περὶ πᾶν τὸ ὄν ἢ πραγματεία, ταύτης καὶ τὸ εἰδέναι πόσα εἶδη τῆ ὄντος, τούτῃ πόσα γένη· τῆ γὰρ εἰδότες 30 τινὰ τὸ καὶ τὴν διαφορὰν αὐτῶν εἰδέναι τὴν πρὸς ἀλλήλα· ὁ γὰρ μὴ ταῦτα τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις ἡγούμενος, ὅδ' ἂν τὴν ἀρχὴν εἰδείη τι αὐτῶν. Alex.

10036

21.

“διὸ — εἰδῶν.” δείξας ὅτι μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης ἢ περὶ πάντες τῆ ὄντος ἢ ὄν θεωρία, ἥτις ἐστὶ σοφία τε καὶ φιλοσοφία (εἴρηται δὲ ὅτι μιᾶς ἐστὶ τῶν γένει, τούτῃ μιᾶς καὶ τὸ γένος ἐπιστήμης, ὅσα εἶδη καὶ ὅσα διαφορὰ τῆ ὄντος ἢ ὄν θεωρησάμεν), ἐπήνεγκε τὸ “τὰ δὲ εἶδη τῶν εἰδῶν.” ὡς γὰρ ἔχει τὸ γένος τὸ ἐπιστητὴν πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῆς 40 εἶδη, ὅπως καὶ τὸ γένος τῆς τούτου ἐπιστήμης πρὸς τὰ εἶδη τὰ αὐτῆς· καὶ ἐναλλάξ ἄρα, ὡς τὸ γένος τὸ ἐπιστητὴν πρὸς τὸ γένος τῆς οὐκείας

ἐπιστήμης, ὅπως καὶ τὰ εἶδη τῆ ἐπιστητῆ πρὸς τὰ εἶδη τῆς ἐπιστήμης. ἔστι δὲ τὸ γένος καὶ ἢ τῆ ὄντος κοινὴ φύσις ἐπιστητῆ τῇ κοινῇ τε καὶ γενικῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ τὰ μέρη ἄρα τῆ ὄντος ἐπιστητῆ τοῖς τῆς φιλοσοφίας μέρεσιν· ὡς ἐκάστη τῶν τῆ ὄντος εἰδῶν ἐπιστήμη ἂν εἴη ἐκάστη τούτων, ὅσαι ὑπὸ φιλοσοφίαν ὡς γενικὴν τινὰ ἐπιστήμην τεταγμέναι εἰσὶν ἐπιστήμαι. διὰ δὲ τῶν νῦν εἰρημένων δέδεικται ὅτι τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἢ εἰς τὰ γένη τῆ ὄντος διαίρεσις, ὁ πεποίηκεν αὐτὴς ἐν ταῖς Κατηγορίαις. ἅμα δὲ καὶ ἐνεδείξατο ἡμῖν διὰ τούτων καὶ πῶς ἐστὶ μία ἐπιστήμη ἢ φιλοσοφία· τῇ γὰρ καθόλου. εἶδη δὲ αὐτῆς ὅσα τὰ τῆ ὄντος· εἶδη γὰρ αὐτῆς ἢ τε πρώτη φιλοσοφία, ἥτις καὶ κυρίως σοφία καλεῖται, ὅσα ἐπιστήμη τῶν αἰδῶν τε καὶ ἀκινήτων καὶ θείων. ἢ μὲν γὰρ σοφία ἐστὶν ἢ καθόλου τε καὶ πρώτη, εἴγε αὐτῇ ἐστὶν ἢ περὶ τὸ ὄν ἢ ὄν ἀλλ' ὅτι ὄν. ἔστι δὲ ὑπὸ ταύτην ἢ μὲν τις πρώτη φιλοσοφία ἢ περὶ τὰς πρώτας ὑποτάξεις, ἢ δὲ φυσικὴ ὅσα περὶ τὰ φυσικά, ἐν οἷς ἡδὲ κίνησις καὶ μεταβολή, ἢ δὲ τίς ἐστὶ τῶν πρακτικῶν θεωρητικῇ· τοιαῦτα γὰρ καὶ τῶν ὄντων τινὰ. ὅτι δὲ μία τῇ γένει ἢ περὶ τὸ ὄν ἢ ὄν πραγματευομένη φιλοσοφία, ἐδήλωσε καὶ ἐξ ὧν εὐθύς ἀρχόμενος τῆ βιβλίου εἶπεν· αὐτῇ δὲ ἐστὶν ὑδεμῶς τῶν ἐν μέρει λεγομένων ἢ αὐτῇ, ἢ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ πρῶτα αἰτία καὶ τὴν ὑπόταξιν πραγματευομένη, ἀλλ' ἅμα τέ ἐστὶ πρώτη καὶ καθόλου· ἐν γὰρ τοῖς ἀφ' ἑνὸς τε καὶ πρὸς ἓν λεγομένοις τὸ πρῶτον καὶ καθόλου τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτῇ αἰτίον τῆ εἶναι, ὡς καὶ αὐτὴς ἐν τῇ Ε τῆσδε τῆς πραγματείας ἐρεῖ. δι' ὧν δὲ εἰρηκέναι τε καὶ κατεσκευάσας, λέλυκεν ἀπορίας τῶν ἐν τῇ Β βιβλίῳ ῥηθισῶν, τὴν τε εἰ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης ἐστὶ περὶ τῶν ὑποτάξεων πασῶν τὴν θεωρίαν ποιῶν ἢ ἄλλη ἄλλης ὑποτάξεως ἐστὶν ἐπιστήμη, ἔτι καὶ τὴν εἰ τῆς αὐτῆς ἐστὶ περὶ τῆς ὑποτάξεως θεωρεῖν καὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ. ἀλλ' εἰ δέδεικται ὅτι τῆς αὐτῆς τῇ γένει περὶ τὰς πασῶν τῶν ὑποτάξεων καὶ ἔτι περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, διὰ τούτου τῆς αὐτῆς ἔσται καὶ ἢ τῆ τίς ἐστὶν ἀπόδειξις· ὅθεν γὰρ κωλύει ὑπὸ τὴν αὐτὴν τῇ γένει ἐπιστήμην εἶναι καὶ τὴν ὁριστικὴν, ἥτις τῆ τίς ἐστὶ θεωρητικῇ, καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν, ἢ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐκάστω γένει ἐστὶν ἀποδεικτικῇ. καὶ τὸ ἐφεξῆς δὲ τούτω ἀπορηθὲν ἐξῆς λύει, πρὸς δὲ τούτοις περὶ ταύτῃ καὶ ἑτέρω καὶ ὁμοίως καὶ ἀνομοίως καὶ περὶ ἐναντιότητος (ῥ). δείκνυσιν γὰρ ὅτι καὶ ἢ περὶ τούτων θεωρία οὐκεία τῇ περὶ τῆ ὄντος. id.

(ῥ) καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα φησιν ὅτι ἐπακολουθῶσιν 10036 ἀλλήλοις τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν (πάντα γὰρ μετέχουσι καὶ τῆ ὄντος καὶ τῆ ἑνός), οἱ μέντοι γε ἄλλοι φιλόσοφοι διακρίνουσιν αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων, καὶ ὁ αὐτὸς δὲ, ὡς φησιν ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ἐν ἄλλοις. Asclep. “εἰ — δηλούμενα.” δείξας ὅτι μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης ἢ τε περὶ τῆ ὄντος ἢ ὄν θεωρία καὶ ἢ περὶ τῆ πόσα καὶ τίνα τῆ ὄντος εἶδη, ἐξῆς

16. καὶ ἐπὶ τοῖς ἐπιστητοῖς A. || 18. μιᾶς om C. || 27. ἐπὶ — ὄν om A. || 28. ὅτι ὄν A. || περὶ τῆς — 29. θεωρεῖν om A. || 33. γὰρ τὰ μὴ A. || 39. δὲ] τε C.

5. εἰς τεταγμέναι C. || 12. γὰρ om C. || 16. tum si qua est quae agenda contempletur Sepulv. || ἐστὶ πρακτικῇ· τοιαῦτα δὲ τῶν C. || 18. βιβλίῳ δι' ὧν εἶπεν C. || 20. ἀλλ' om C. || 22. τῇ et αὐτὸ om A. || 26. καὶ τῇ om C. || 29. ἐστὶ] ὅτι A. || αὐτοῖς καὶ ἐ δὲ C. || τῆς αὐτῆς om C. || 42. ὄντος ἢ — p. 641 a 1. ὄντος, πρῶτον] ὄντος. σκέψις πρῶτον A.

δείκνυσιν ὅσα καὶ τίνα εἶδη τῷ ὄντος, πρῶτον δείξας ὅτι τὸ ἐν καὶ τὸ
 ὄν ταῦτα ἀλλήλοις ἐστὶ καὶ τὸ ὑποκείμενον· τῷ γὰρ δειχθέντος, ὅσα
 ἂν τῷ ἐνός εἶδη ἦ, τοσαῦτα ἂν εἶη καὶ τῷ ὄντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἐν καὶ
 τὸ ὑποκείμενον τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, εἰ καὶ μὴ ὁ λόγος αὐτῶν ὁ αὐτός,
 ὡς ἔδειξε. διὸ ὅσα ἂν εὐρεθῇ εἶδη τῷ ἐνός, τοσαῦτα καὶ τῷ ὄντος
 ἔσται· πρὸς γὰρ τὴν εὐρεσιν τῶν εἰδῶν, ὡς ἔφην, τῷ ὄντος τὸ ἐν
 παραλαμβάνει. λέγει δὲ καὶ ὅτι ἐπεὶ ἐναντίον τῷ ἐνὶ τῷ πλήθους,
 τῶν δὲ ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπισήμη, τῆς αὐτῆς εἶναι καὶ τὴν περὶ τῷ
 πλήθους θεωρίαν καὶ ὅσα ὑπὸ τῷ πλήθους ὡς γένος τέτακται· ὥστε ὁ
 φιλόσοφος ἢ φιλόσοφος καὶ περὶ ἐνός καὶ πλήθους διαλήψει καὶ τῶν
 ὑπὸ ταῦτα, καὶ περὶ μὴ τῷ ἐνός καὶ τῶν ὑπὸ τῷ ὄντος, ἃ ἐστὶ τὸ ταυτόν,
 τὸ ἴσον, τὸ ὁμοίον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὅτι τὸ ἐν τῷ ὄντι ὁμοίως τε καὶ
 καὶ τῶν αὐτῶν λέγει, περὶ δὲ τῷ ὄντος τῷ τῷ θεωρεῖν, περὶ δὲ
 πλήθους καὶ τῶν ὑπὸ τῷ ὄντος, ὅτι τῆς αὐτῆς ἐπισήμης ἢ τῶν ἐναντίων
 γνωστῶν, ἐναντίον δὲ τῷ μὴ πλήθους τῷ ἐνὶ, τὰ δὲ ὑπὸ τῷ πλήθους εἶδη
 τοῖς τῷ ἐνός εἶδεσι. λέγει δὲ τὸ ἐν τῷ ὄντι ὅτι ταῦτα εἶναι ὡς
 ἐστὶ ταῦτα ἀρχὴ τε καὶ αἴτιον. ὡς γὰρ ταῦτα ἀμφοτέρω μὴ ἀκολου-
 θεῖ τε ἀλλήλοις καὶ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορεῖται (ὁ γὰρ ἀρχή, τῷ ὄντος καὶ
 αἴτιον, καὶ ὁ αἴτιον, τῷ ὄντος καὶ ἀρχή), ἄλλος μὲντοι λόγος αὐτῷ καὶ
 ἄλλη ἐπιβολὴ τῆς διανοίας καθὼ ἀρχὴ λέγει καὶ ἄλλος καθὼ αἴτιον
 (ἢ μὴ γὰρ ἀρχὴ καθὼ πρῶτόν ἐστι τῷ ὄντος ἐστὶν ἀρχή, καὶ καθὼ ἐξ αὐτῷ
 τὰ ὄντα ἐστὶν ἀρχή, τὸ δὲ αἴτιον καθὼ ἐστὶ δι' αὐτὸ τὸ αἴτιον· ἄλλο
 δὲ τὸ ἐξ ὅ ἐστὶ καὶ ἄλλο τὸ δι' ὅ), ὅτι δὲ φησὶν ἔχειν πρὸς ἀλλήλα
 τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν· καθ' ὅν μὴ γὰρ θάτερον, πάντως καὶ θάτερον, διὸ
 καὶ ἀμφοτέρω τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἐστὶ τῶν, ὡς εἴρηκε, πρὸς
 ἐν καὶ πρὸς μίαν φύσιν λεγομένων. καὶ διάφορον δὲ ἐπίνοιαν τό τε
 ὄν καὶ τὸ ἐν κατηγοροῦμεν, διὰ μὴ τῷ ὄντος εἰπεῖν τι τὴν ὑπαρξιν σημαί-
 νοντες αὐτῷ, διὰ δὲ τῷ ἐν τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρισμὸν καὶ τὴν ἀπὸ
 τῷ πλήθους· ἅμα δὲ ὅν τί ἐστι καὶ διαφέρουν τῶν ἄλλων καὶ ἐστὶν ἐν καὶ
 ὁ πλήθους. ὅπως ἔχει πρὸς ἀλλήλα καὶ τὸ ἀμερές καὶ τὸ ἐλάχιστον,
 καὶ σπέρμα καὶ καρπός, καὶ ἀνάβασις καὶ κατάβασις, καὶ πανθ' ὅσα
 κυρίως ἐτερόνυμα καλεῖται. εἰπὼν δὲ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν ταῦτα εἶναι καὶ
 μίαν τινὰ φύσιν, ὅ μὲντοι ὡς ἐνὶ λόγῳ δηλούμενα, ἐπήνεγκεν ὅτι
 "διαφέρει δὲ ὅθεν" ὅθεν ἂν καὶ τὸν λόγον αὐτὰ ταῦτα ὑπολάβωμεν
 εἶναι, μὴ μόνον καὶ τὴν ὑποκειμένην φύσιν, ὡς εἶναι τῶν πολυ-
 νύμων τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς, ὡς πλείω μὴ ὀνόματα καθ' ἕκαστον δὲ
 τῶν ὀνομάτων ὁ αὐτὸς λόγος, ὡς φασγάνον καὶ μαχαίρας, καὶ λω-
 πὴν καὶ ἱματίον· τὸ γὰρ λαβεῖν αὐτὰ καὶ καὶ τὸν λόγον εἶναι ταῦτα πρὸ
 ἔργου μᾶλλον ἢ μὴ πρὸς τὸ προκείμενον. ἐτι γὰρ μᾶλλον τῆς αὐτῆς
 ἐπισήμης ἔσται ὁ περὶ ἑκατέρω αὐτῶν λόγος, εἰ μόνον καὶ τὸ ὄνομα

διαφέροιεν. ὅτι δὲ ταῦτα τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, ὡς προείρηκε, δεικνύς
 ἐπήνεγκε "ταῦτα γὰρ εἰς ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος," καὶ τὸ ὄν ἄνθρωπος
 ταῦτα τῷ ἄνθρωπος εἶη ἂν, ὡς καὶ ἀλλήλοις ταῦτα. ὁ τε γὰρ
 ἄνθρωπον σημαίνων ἕνα ἄνθρωπον σημαίνει καὶ ὄντα ἄνθρωπον·
 ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς προσεβή καὶ ὅτι ὄν ἐστι σημαίνων, καὶ τὸ ὄν ὅτι εἰς.
 εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ εἰς ἄνθρωπος καὶ τὸ ὄν ἄνθρωπος ταῦτα ἑκάτερον
 αὐτῶν ἐστὶ τῷ ἄνθρωπος, καὶ διὰ τῷ καὶ ἀλλήλοις, καὶ ὅτι τὸ ὄν καὶ
 τὸ εἰς ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ὡς ὕσταν ἐν σημαίνει, δεικνύσι διὰ τῷ
 λαβεῖν ὅτι τὸ εἰς ἐστὶν ἄνθρωπος ὅχι ἕτερόν τι σημαίνει τῷ ἔστιν ἄν-
 θρωπος ἀπλῶν. τὸ δὲ ἔστιν ἄνθρωπος τὸ ὡς ὕσταν εἶναι τὸν ἄνθρω-
 πον δηλοῖ, καὶ τὸ ἔστιν ἄρα εἰς ἄνθρωπος τὸ ὡς ὕσταν σημαίνει, ὡς
 καὶ τὰ τῷ ἴσον δυνάμενα τό τε ὄν ἄνθρωπος καὶ εἰς ἄνθρωπος.
 τὸ δὲ ὡς ὕσταν ὄν καὶ ὡς ὕσταν ἐν σημαίνει. ἢ ὁ λέγει ἐστὶν· ἐπεὶ
 τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν ταῦτα, καὶ ὁ τὸ ἐστὶν τινὸς κατηγορῶν τὸ ὄν αὐτῷ κατη-
 γορεῖ, ὁ λέγων "ὄν ἐστὶν ἄνθρωπος" ἢ πάλιν "ἐν ἐστὶν ἄνθρωπος"
 ἐπαναδιπλωσὶν τινὰ ποιεῖ τῷ ἔστιν, διὸ ἑκάτερον τῶν ἴσον ἐστὶ
 τῷ ἔστιν ἄνθρωπος· ὅ γὰρ θάτερόν τι καὶ τὴν λέξιν δηλοῖ τὸ ἐπανα-
 διπλωμένον τῷ ἀπλῶς λεγομένῳ, ὡς ἔδειξε διὰ τῷ παραδείγμα-
 τος, ἐπαναδιπλωσιν ποιησάμενος τῷ ἄνθρωπος. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐν τῷ
 ὄντι ταυτόν, ὁ λέγων "εἰς ἐστὶν ἄνθρωπος" ἐπαναδιπλοῖ καὶ δις λέγει
 τὸ ἔστιν καὶ τὸ ἐν, ὡς καὶ ὁ λέγων "ἐστὶν ἄνθρωπος ἄνθρωπος" ἐπαναδι-
 πλοῖ τὸν ἄνθρωπον. δείξας δὲ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ ταῦτα δυνάμενα
 τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν καὶ μὴ χωρίζόμενα ἀλλήλων (ὁ γὰρ τῷ αὐτῷ ἢ
 τε ὕσταν καὶ τὸ ἐν σημαίνει τὸ ἐν αὐτῷ), φησὶν ὅτι "ὅχι χωρίζεται"
 ἀλλήλων "ἔτε ἐπὶ γενέσεως ἔτε ἐπὶ φθορᾷ" τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν· ὡς γὰρ
 ἕκαστον αὐτῶν ὄν ἐστὶν, ὅπως καὶ ἐν. ἅμα γὰρ τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν ἕκαστον
 κατηγορεῖται· καὶ γὰρ τῶν ἑκαστον ὡς ὄν ὅπως καὶ ἐν. τῷ δὲ "ὁμοίως
 δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ἐνός" προσητέον τὸ ἔχει· ὡς γὰρ ἐπὶ τῷ ὄντος ἔχει ἢ
 κατηγορία, ὅπως καὶ ἐπὶ τῷ ἐνός. ἢ δείξας ὅτι μηδὲν διαφέρει τὸ
 ἐστὶν ἄνθρωπος τῷ εἰς ἐστὶν ἄνθρωπος, προσέθηκεν ὅτι μηδὲ εἰ τὸ
 γίνεσθαι ἄνθρωπον λέγομεν ἢ φθεῖρεσθαι, ἢ ἐπαναδιπλωσιν τῷ ἄν-
 θρώπῳ ἄλλο τι ποιήσει τὸ λεγόμενον· ὡς ὡς τῷ ἔστιν ἢ τῷ γίνεσθαι
 ἢ τῷ φθεῖρεσθαι προσασσομένον ὅ γίνεσθαι τὰ σημαίνόμενα διαφέ-
 ροντα ἐπαναδιπλωμένον τῷ ἀνθρώπῳ, ὅπως ὅθεν ἂν τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 προσαχθῇ ἄλλο τι ἔσται σημαίνοντα ἢ ἐπαναδιπλωσιν τῷ κατηγο-
 ρημένον καὶ ἄλλο εἰ ἅπασι ῥηθείη. ὡς δὲ τὸ κατηγορούμενον ὁ ἄν-
 θρωπος δις λαμβανόμενον ὅ ποιεῖ διαφορὰν, ὅπως ὅθεν τὸ τῷ ὑπο-
 κειμένον χώραν ἔχον· τῷ δὲ ἐστὶ τὸ "ἐν ἐστὶν," ἃ τῷ ἐπὶ τῷ αὐτῷ
 λέγεσθαι, εἰ ἀμφοτέρω λαμβάνοιτο, ἔσται ἐπαναδιπλωμένον ἢ τὸ
 ἐστὶν ἢ τὸ ἐν· διὸ ὅθεν αὐτὸ ἐπαναδιπλωθὲν διαφορὰν τινὰ ποιήσει

6. ἔφη A. || 8. τῷ om C. || 13. ad hunc igitur pertinet de ente contemplari, item de multitudine et quae huic subiiciuntur Sepulv. || f. l. καὶ περὶ τῷ πλήθους. || 16. ἐν] ὄν C. || 28. αὐτῶν A. || alterum ἀπὸ om C. || 34. ἂν καὶ κατὰ AC. || ταῦτα ταῦτα ὑπολάβω-
 μεν C. || 36. αὐτῆς V. || 38. πρότερον V.

5. προσεβή ἅμα καὶ A. || 9. εἰς om A. || ἄνθρωπος ὄν καὶ εἰς ἄνθρωπος ὅχι A. || 10. ὕσταν ὄν εἶναι A. || 11. εἰς om C. || ὕσταν ὄν σημαίνει A. ||
 ὡς κατὰ τῷ δυνάμενον τῷ ὄντος ὡς A. || 13. δὲ om C. || ἐν] ἐν C. || 14. ἐστὶ δὲ τινὸς C. || 16. ἐστὶ om C. || 18. ἀπλῶς C. || 22. δὲ καὶ ἐπὶ C. || 26.
 τῶν AC. || ἅμα — 27. ἐν et 30. τῷ — ἄνθρωπος om A. || 31. ἄνθρωπον om C. || ἐπ' ἀναδιπλώσεως V. || 35. προταχθῇ C. || 36. ἀπορηθείη A. ||
 ὁ — 37. λαμβανόμενον om V. || 37. τῷ om VC. || ὑποκείμενον AC.

1003^δ τῶν σημαινόμενων. διὰ δὲ τῆς ἐπενεγκεῖν τὸ ὥς φανερόν ὅτι ἡ
 30. πρόθεσις ἐν τούτοις ταύτῃ δηλοῖ, καὶ ὁ δὲ ἕτερον τὸ ὄν παρὰ τὸ ἐν,
 εἰδείξεν ὅτι ὑπὲρ τῆς δεῖξαι τὴν τῶν συνόδον καὶ ἐπαναδιπλωσιν
 μὴ σημαίνουσιν ἄλλο τι παρὰ τὴν ἑκατέρω αὐτῶν κατ' ἰδίαν λή-
 ψιν ἐποιήσατο περὶ τῆς τῆς ἀνθρώπου ἐπαναδιπλώσεως ἐν λόγον.
 "ὅτι δὲ ἡ ἑκάστη ὑσία ἐν ἐστὶ, καὶ ὁ κατ' ἐκείνην συμβεβηκός," ἐστὶ ταύτῃ
 τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν. καὶ ὅτῳ δείκνυσιν εἰ τὸ καθὼς τὸ αὐτὸ εἶναι ἑκάστῳ
 ἐστὶν ἐν, τὸτό ἐστὶ καὶ κυρίως καὶ ὁ κατ' ἐκείνην συμβεβηκός. ὁ γὰρ συμβεβη-
 κός ἐστὶ τῇ ἑκάστῃ ὑσίᾳ τὸ ἐν, ἀλλὰ κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ ἐν ἡ ἑκάστη
 ὑσία. διὸ καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶ τὸ ἐν τῆς ἑκάστης ὑσίας κατηγορεῖται.
 10 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὄν τῇ ἑκάστῃ ὑσίᾳ ὁ κατ' ἐκείνην συμβεβηκός. ὅπερ γὰρ ὄν
 τι καὶ ὅπερ ἐν ὁμοίως ἡ ἑκάστη ὑσία, ὁ κατ' ἐκείνην συμβεβηκός. καὶ ὅτῳ
 ἀν δεικνύοιτο ταύτῃ τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν. ἡ ὅτῳ. εἰ ἡ ἑκάστη ὑσία
 ὁμοίως ἐν τέ ἐστὶ καὶ ὄν (ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν καθ' αὐτὸ ἑκάστη κατη-
 γορεῖται), ὁμοίως ἐν τε καὶ ὄν ἑκάστη ἐστὶ, ταύτῃ ἐστὶ τό τε ὄν καὶ τὸ
 15 ἐν. ὡς γὰρ ὄν, καὶ ἐν, καὶ ἅμα τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἕτερον. δύναται δὲ τὸ
 εἰρημένον καὶ τοιούτων εἶναι. ὥσπερ ἡ ὑσία ὅπερ ἐν ἐστὶ καὶ κυρίως ὄν,
 ὅτῳ καὶ τὸ ἐν ὅπερ ἐν καὶ κυρίως ἐν, ἀλλ' ὁ κατ' ἐκείνην συμβεβηκός. ὥς
 εἴη ἂν καὶ τὸ ἐν ὁμοίως τῷ ὄντι, τὸ μὲν κυρίως τὸ δὲ ὁ κατ' ἐκείνην
 20 μὲν πρώτως τὸ δὲ δευτέρως. κυρίως μὲν γὰρ ὄν καὶ ἐν ἡ ὑσία, κατ'
 συμβεβηκός δὲ ὄν καὶ ἐν ἑκάστη τῶν κατ' ἐκείνην ὄντων. δείξας
 δὲ διὰ τούτων ὅτι ταύτῃ τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, ὁ χάριν εἰδείξε τούτο,
 1003^δ ἐπιφέρει λέγων "ὥς ὅσα περὶ τῆς ἐνός εἶδη, τοσαῦτα καὶ τῆς ὄντος,"
 33. εἰπὼν τῆς αὐτῆς ἐπισήμης εἶναι τῷ γένει τὰ τῆς ὄντος εἶδη θεωρη-
 σαι. αἱ γὰρ τὰ τῆς ὄντος εἶδη τίνα τέ ἐστὶ καὶ πόσα θεωρεῖσθαι αἱ
 25 αὐταὶ ἀλλήλαις τῷ γένει. δείξας ὅτι ταύτῃ ἐστὶ κατ' ἐκείνην ὑποκεί-
 μενον τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν, εὐλόγως ἐπήνεγκε τὸ ὅσα τῆς ἐνός εἶδη
 τοσαῦτα καὶ τῆς ὄντος εἶναι, περὶ ὧν εἰδῶν τὸ τί ἐστὶν ἑκάστη αὐτῶν
 κατ' ἐκείνην γένος τῆς αὐτῆς ἐπισήμης θεωρεῖσθαι. γένει γὰρ αἱ αὐταὶ ἀλ-
 λήλαις αἱ τὸ τί ἐστὶν ἑκάστῳ τούτων θεωρεῖσθαι. ἡ γὰρ φιλοσοφία μία
 30 τῷ γένει ἐπισήμη ἐκεῖτο εἶναι, ἥτις ὥσπερ περὶ τὸ ὄν ἢ τὸ ἐν καὶ τὰ
 τῶν εἶδη, ὡς εἶπεν, ὅτῳ δὲ καὶ περὶ τῆς ἐνός ἢ ἐν καὶ τὰ εἶδη αὐτῶν
 πραγματεύεται, ἐπεὶ ταῦτα τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν. κοινότερον δὲ εἶδη
 λέγει τῆς ὄντος καὶ τῆς ἐνός. ὅτε γὰρ τὸ ὄν ἢ τὸ ἐν κυρίως γένος
 ὅτε τὰ ὑπ' αὐτὰ εἶδη. ἐν γὰρ τοῖς πολλαχῶς λεγομένοις τὸ κοινόν
 35 κατ' αὐτῶν ὁ γένος, τοιαῦτα δὲ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν. οἷον γὰρ πως γέ-
 νος ἐστὶ τὸ κατηγορούμενον τῶν ἐν οἷς ἐστὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον,
 σῶζον μὲν τινα πρὸς γένος ὁμοιότητα, ὁ μὲν ὄν κυρίως γένος.
 τίνα δὲ εἶδη τῆς ἐνός ἐστὶ, τίθεται ἐφεξῆς, ὁ δὲ ὅλον ὅτι καὶ τῆς ὄντος ἢ
 ὄν λέγει. "λέγω δὲ οἷον περὶ ταύτῃ καὶ ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 40 τοιούτων." ἐν γὰρ καὶ τὸ ταύτῃ καθὼς ταύτῃ, ἐνόησε γὰρ κατ' ὑσίαν

τὸ ταύτῃ. καὶ τὸ ὁμοίον καθὼς ὁμοίον, ἐνόησε γὰρ ἐν ποιότητι ὁμοίως.
 καὶ τὸ ἴσον, ἐνόησε γὰρ καὶ τούτο ἐν ποσῷ. διὰ δὲ τούτων δείκνυσιν
 ὅτι τῆς φιλοσοφίας ἰδίον ἐστὶ τῆς ὑσίας θεωρητικῆς τὸ καὶ τί ἐστὶν
 ἑκάστη τούτων θεωρεῖσθαι, ὁ καὶ αὐτὸ ἐζητεῖτο τε καὶ ἠπορεῖτο ἐν τῷ
 5 πρὸ τούτων. δείξας δὲ ὅτι τῆς φιλοσοφίας τὸ περὶ τῶν τῆς ὄντος εἰδῶν
 θεωρεῖσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἐνός καὶ τῶν εἰδῶν τῶν τούτων, ἐπὶ
 τε τῶν προειρημένων τῶν τε ταύτῃ καὶ τῶν ὁμοίως καὶ τῶν ἴσων καὶ ὅσα
 τοιαῦτα ὡς ὑπὸ γένος τι τὸ ἐν ἐστὶν, λέγει καὶ ὅτι καὶ περὶ τῶν τῶν
 τοις ἀντικειμένων ὁμοίως τὸ διαλαβεῖν τῆς φιλοσοφίας. ἀντίκεινται δὲ
 10 τῷ μὲν ταύτῃ τὸ ἕτερον, τῷ δὲ ὁμοίως τὸ ἀνόμοιον, τῷ δὲ ἴσων τὸ
 ἀνισον. ὅτι μὲν ἂν ἀνωτέρω τὸ ἐν τῆς τε ταύτῃ καὶ ὁμοίως καὶ τῶν ἴσων
 καὶ τῶν τοιούτων, δηλοῖ δὲ ὧν λέγει "χεδὸν δὲ πάντα ἀνάγει" 1003^δ
 τὰναντία εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην. λέγει δὲ ἀρχὴν τὴν ἐναντίωσιν 36.
 τό τε ἐν καὶ τῷ ἐνὶ ἀντικείμενον, τούτο δὲ ἐστὶ τὰ πολλά. τὸ μὲν γὰρ
 ταύτῃ ἐν τι, τὸ δὲ ἕτερον πλῆθος τε καὶ ἐν πλῆθει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ
 μὲν ὁμοίον καὶ τὸ ἴσον ὑπὸ τὸ ἐν, τὸ δὲ ἀνόμοιον καὶ τὸ ἀνισον ὑπὸ τὸ
 πλῆθος. ἀναπέμπει δὲ ἡμᾶς περὶ τῆς γινώσκου ὅτι χεδὸν πάντα
 τὰ ἐναντία ὡς εἰς ἀρχὴν ἀνάγει τό τε ἐν καὶ τὸ πλῆθος εἰς τὴν
 ἑκλογὴν τῶν ἐναντίων, ὡς ἰδίᾳ περὶ τούτων πραγματευόμε-
 νος. εἶρηκε δὲ περὶ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ
 τ' Ἀγαθῶ. Alex.

"καὶ — ὑσίαι." ἐπεὶ τῆς ὄντος τὸ μὲν ἦν κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ ὄν, 1004^α
 ἡ ὑσία, κατ' ἐκείνην συμβεβηκός δὲ τὰ τε τῆς ὑσίας ὑπάρχοντα καὶ τὰ ὅλως
 2. ἐπὶ ταύτην ἔχοντα τὴν ἀναφορὰν, πανταχῶς δέ, ὡς ἔφαμεν, οἷς
 ἡ τάξις αὐτῇ, ἡ περὶ αὐτὰ ἐπισήμη κυρίως τῆς πρώτης, ἐξ ὧν τὰ
 ἄλλα ἤρτηται καὶ δι' ὅ καὶ τὰ ἄλλα ὄντα λέγειται, ἡ δὲ φιλοσοφία ἐπι-
 σήμη περὶ ὑσίας (αὐτῇ γὰρ κυρίως ὄν). καὶ ἐπεὶ πλείους αἱ ὑσίαι,
 3. εἴη καὶ τῆς ἐπισήμης τῆς περὶ τὴν ὑσίαν (αὐτῇ δὲ ἦν ἡ φιλοσο-
 φία), μιᾶς ὅσης τῷ γένει, τοσαῦτα μέρη τε καὶ εἶδη ὅσα καὶ ὑσίαι.
 4. καὶ ὡς τῶν ὑσιῶν αἱ μὲν πρῶται αἱ δὲ δευτέραι, ὅτῳ ἡ φιλοσοφία ἡ
 μὲν τις ἐστὶ πρώτη ἡ δὲ τις δευτέρα καὶ μετ' ἐκείνην, ὡς ἡ τάξις
 ἡ ἐν αὐταῖς ('). καὶ εἴη ἂν ἀκόλουθος ἡ λέξις αὐτῇ τῇ πρὸ ὀλίγου
 εἰρημένῃ, τῇ "εἰ ἂν τῶν ἐστὶν ἡ ὑσία, τῶν ὑσιῶν ἂν δέοι τὰς ἀρχὰς 1003^δ
 καὶ τὰς αἰτίας ἔχειν τὴν φιλοσοφίαν." ταύτῃ γὰρ ἀκόλουθεῖ τὸ καὶ "το- 17.
 5. σαῦτα μέρη φιλοσοφίας ὅσαι περὶ αἱ ὑσίαι." διὸ καὶ ἦν ἂν σαφέ-
 ρερα τὰ λεγόμενα, εἰ ἦν ἡ λέξις αὐτῇ κειμένη πρὸ τῆς "εἰ δὲ τὸ ὄν 1003^δ
 καὶ τὸ ἐν ταύτῃ," συνάπτουσα τῇ "διὸ καὶ τῆς ὄντος τὰ εἶδη θεωρεῖσθαι 22.
 6. μιᾶς ἐστὶν ἐπισήμης τῷ γένει, τὰ δὲ εἶδη τῶν εἰδῶν." ἀκόλουθον
 γὰρ τούτῳ τὸ "καὶ τοσαῦτα μέρη φιλοσοφίας ἐστὶν ὅσαι περὶ αἱ ὑσίαι." 1004^α
 7. ἦν δὲ ἐν τοῖς ἠπορημένοις καὶ τούτο, ὡς προείπον ἡδη, πότερον μία 2.
 8. περὶ πάσας ὑσίας εἴη ἡ πλείονες εἰσι, καὶ εἰ πλείονες, πότερον

1. ὑπενεγκεῖν A. || φανερόν ὅτι om C. || 7. αὐτὸ om A. || 10. τὸ et 12. κατὰ συμβεβηκός om C. || 12. συμβεβηκός ὅπερ γὰρ ὄν τι καὶ ὅπερ
 ἐν ὁμοίως ἡ ἑκάστη ὑσία. καὶ A. || 16. δὲ om C. || 18. τὸ ἐν om CF. || 22. τε om A. || 31. ἐπισήμη om C. || καὶ τὰ] κατὰ A. || 34. τε om
 A. || ἡ τὸ] καὶ C. || γένος C. || 40. ταύτῃ] τὴν τῆς A.

2. ἐν τῷ ποσῷ A. || 6. θεωρεῖσθαι om C. || 7. τῆς ante ὁμοίως om AF. || 8. τὸ ἐν τὸ τί ἐστὶ F. || τῶν om A. || 11. ἀνώτερον A. || 17. ἀναπέμ-
 πων A, ἀνάγει Asclep. || περὶ τὸ γνωστικόν Asclep. || 19. πραγματευσάμενος Asclep. || 20. εἶρηται L. || τὰς τοιαύτας ἐκλογὰς Asclep. || 22. καὶ
 om A. || ὄν, τό δὲ κατὰ συμβεβηκός κυρίως μὲν καὶ καθ' αὐτὸ ἡ C. || 26. καὶ post ὁ et 28. τῆς om C. || 33. δὲ C. || 39. αἱ om A.

συγγενεῖς. δέδειχε γὰρ ὅτι πλείονες, ἀλλ' ὡς ὑπὸ μίαν πᾶσαι τῷ
 1004^a γένει τὴν φιλοσοφίαν. τὸ δὲ "ὑπάρχει γὰρ εὐθύς γένη ἔχοντα τὸ ὄν
 4. καὶ τὸ ἔν" ἴσον ἐστὶ τῷ ἔστι γὰρ καὶ τῷ ἔνός καὶ τῷ ὄντος γένη τινά,
 τῆτέστι καὶ γενῶν τινῶν τό τε ἔν καὶ τὸ ὄν κατηγορεῖται. ὃν δὲ τὸ
 κυρίως ὄν λαμβάνει, ὁμοίως καὶ ἔν. τῆτο δὲ ἐστὶν ἡ ὕψια. εἶναι ὅν 5
 φησὶ ταῖς ὕψιας γένη τινά καὶ διαφοράς, αἷς ὕψιας γένεσιν ὕψιας
 ἄλλης γένους τινός καὶ εἶδωσιν ἐκάστη ὑπάρχει καθ' αὐτὴ καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ
 ἔν· τοῖς μὲν γὰρ συμβεβηκόσιν ὁ καθ' αὐτὴ ὅτε τὸ ὄν ὅτε τὸ ἔν ὑπάρ-
 χει, ταῖς δὲ ὕψιας· ὥστε εἰ ὁ μὲν φιλόσοφος περὶ τὸ κυρίως ὄν καὶ
 κυρίως ἔν πραγματεύεται, πλείω δὲ ἐστὶ τὰ οἷς τὸ κυρίως ἔν τε καὶ 10
 ὄν ὑπάρχει, διαφέροντα τῷ γένει, πλείω ὅν καὶ μέρη ἔσται φιλοσο-
 φίας· καὶ γὰρ τὰς τῶν ὕψιων διαφορὰς διάφορός τις ἔσται καὶ φιλο-
 σοφία τῷ ἐκάστην αὐτῶν περὶ τι ἔν γένους ἀφωρισμένον πραγμα-
 τεύεται. γράφεται καὶ "γένη ἔχον·" εἰ δὲ τῆτο, ὅκ ἂν εἴη ἔν γένους
 λέγων τὴν ὕψιαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἔχειν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον. ἡ 15
 "γένη" λέγει ἀντὶ τῆς φύσεως διαφερέσας ἀλλήλων· εἰσὶ γὰρ τῶν
 ὕψιων διαφοραί. εἰπὼν δὲ ἔσεται τὴν μὲν πρώτην φιλοσοφίαν τὴν
 δὲ δευτέραν καὶ τὴν τῶν ὕψιων τάξιν πρὸς ἀλλήλας περὶ αἷς κα-
 ταγινόντων, ὅπως φησὶν εἶναι τὸν φιλόσοφον ὡς τὸν μαθηματικόν.
 ὡς γὰρ μιᾶς ὕψις τῷ γένει τῆς μαθηματικῆς, καὶ τὰς διαφορὰς καὶ 20
 τάξεις τῶν περὶ αὐτὴν ἐστὶν ἡ μαθηματικὴ, τάξεις τίς ἐστὶ καὶ διαφορὰ
 καὶ τῶν τῆς μαθηματικῆς μερῶν (τῷ γὰρ εἶναι τὰ μὲν τινὰ πρῶτα ἔν
 τοῖς μαθήμασι τὰ δὲ δευτέρα καὶ τῆς μαθηματικῆς ἡ μὲν τίς ἐστὶ
 πρώτη ἡ δὲ δευτέρα ἡ δὲ τρίτη, πρώτη μὲν, ἂν ὅτω τύχη, ἡ περὶ
 τὰ ἐπίπεδα καταγινόμενα, καὶ μὲν ταῦτα ἡ περὶ τὰ σφαιρικά, εἶτα 25
 ἡ τε ἀστρολογικὴ, ὅσα ἡ εἰς τὰ σφαιρὰ κινούμενα, καὶ μὲν ταῦτα ἡ
 μηχανικὴ, ἡ δὲ περὶ γινόμενά τε καὶ φθειρόμενα πραγματευομένη),
 ὅτω καὶ περὶ τῶν ὕψιων πρῶτον μὲν αἱ ἀγέννητοί τε καὶ ἀφθαρτοί,
 ἀσώματοί τε καὶ ἀκίνητοι, περὶ αἷς ἂν εἴη ἡ πρώτη φιλοσοφία· ἡ
 δὲ περὶ τὰς αἰδέων μὲν ἐν κινήσει δὲ δευτέρα, τρίτη δὲ ἡ περὶ τὰς 30
 ὕψιας τὰς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ τῶν ὕψιων τελευ-
 ταία. id.

1004^a (') ἐπεὶ πλείους αἱ ὕψιας, ἔσται καὶ τῆς ἐπιστήμης τῆς περὶ τὴν
 5. ὕψιαν (αὕτη δὲ ἦν ἡ φιλοσοφία) μιᾶς ὕψις τῷ γένει τοσαῦτα
 μέρη τε καὶ εἶδη ὅσαι καὶ ὕψιας· καὶ ὡς τῶν ὕψιων αἱ μὲν πρῶτον αἱ 35
 δὲ δευτέραι, ὅπως ἡ φιλοσοφία ἡ μὲν τίς ἔσται πρώτη ἡ δὲ τίς
 δευτέρα· καὶ μετ' ἐκείνας δὲ ἡ τάξις ἡ ἐν αὐταῖς. καὶ εἴη ἂν ἀκό-
 λυθος ἡ λέξις αὕτη τῇ πρὸς ὀλίγη εἰρημένη, τῇ (p. 1003 b 17)
 "εἰ ὅν τῆτ' ἐστὶν ἡ ὕψια, τῶν ὕψιων ἂν δέοι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
 αἰτίας ἔχειν τὸν φιλόσοφον." ταύτη γὰρ ἀκολουθεῖ τὸ καὶ τοσαῦτα 40
 μέρη φιλοσοφίας ὅσαιπερ αἱ ὕψιας. διὸ καὶ ἦν ἂν σαφέστερα τὰ
 λεγόμενα, εἰ ἦν ἡ λέξις αὕτη κειμένη πρὸς τῆς (p. 1003 b 22)
 "εἰ δὴ τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν ταῦτό," συνάπτουσα τῇ "διὸ καὶ τῷ ὄντος τὰ
 εἶδη θεωρῆσαι μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης τῷ γένει, τὰ δὲ εἶδη τῶν

εἰδῶν." ἀκόλυσθον γὰρ τῆτω τὸ "καὶ τοσαῦτα μέρη φιλοσοφίας ἐστὶν
 ὅσαιπερ αἱ ὕψιας." ἦν δὲ ἐν τοῖς ἡπορημένοις καὶ τῆτο, ὡς προεῖ-
 πεν ἡδὴ πρότερον, μία περὶ πάσας ὕψιας εἴη ἡ πλείονες εἰσὶν, καὶ
 εἰ πλείονες, πρότερον συγγενεῖς· δέδειχε γὰρ ὅτι πλείονες, ἀλλ' ὡς
 ὑπὸ μίαν πᾶσαι τῷ γένει τὴν φιλοσοφίαν. τὸ δὲ "ὑπάρχει γὰρ
 εὐθύς γένη ἔχοντα τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν" ἴσον ἐστὶ τῷ ἔστι γὰρ καὶ τῷ ἔνός
 καὶ τῷ ὄντος γένη τινά, τῆτέστι καὶ γενῶν τινῶν τό τε ὄν καὶ τὸ ἔν
 κατηγορεῖται. ὃν δὲ τὸ κυρίως ὄν λαμβάνει, ὁμοίως ὡς ἔν· τῆτο
 δὲ ἐστὶν ἡ ὕψια. εἶναι ὅν φησὶ ταῖς ὕψιας γένη τινά καὶ διαφοράς,
 αἷς ὕψιας γένεσιν ὕψιας ἄλλης γένους τινός καὶ εἶδωσιν ἐκάστη ὑπάρχει
 καθ' αὐτὴ καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ἔν· τοῖς μὲν γὰρ συμβεβηκόσιν ὁ καθ' αὐτὴ ὅτε
 τὸ ὄν ὅτε τὸ ἔν ὑπάρχει, ταῖς δὲ ὕψιας. ὥστε εἰ ὁ μὲν φιλόσοφος
 περὶ τὸ κυρίως ὄν καὶ κυρίως ἔν πραγματεύεται, πλείω δὲ ἐστὶ τὰ οἷς
 τὸ κυρίως ἔν τε καὶ ὄν ὑπάρχει, διαφέροντα τῷ γένει, πλείω καὶ μέρη
 ἔσται φιλοσοφίας· καὶ γὰρ τὰς τῶν ὕψιων διαφορὰς διάφορός τις
 ἔσται καὶ φιλοσοφία τῷ ἐκάστην αὐτῶν περὶ τι ἔν γένους ἀφωρισμένον
 πραγματεύεται. γράφεται καὶ κτλ. (vid. Alex. a 14.) cod. Laur.

"ἐπεὶ — πλῆθος." εἴη ἂν αὕτη ἡ λέξις πᾶσα συνάπτουσα 1004^a
 τῇ "τεθεωρήσει" δὲ τῆτο ἡμῖν ἐν τῇ Ἐκλογῇ τῶν ἐναντίων." δείξας 9.
 γὰρ τῆς περὶ τὸ ὄν ἡ δὲ ἐπιστήμης ὄν τὸ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τὸ ἔν δια-
 λαμβάνειν, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τὰ πολλὰ. εἰπὼν
 γὰρ ἀνάγεσθαι πάσας τὰς ἐναντιώσεις ὡς ἐπὶ ἀρχὴν τὸ ἔν καὶ τὸ τῆτω
 ἀντικείμενον, ὅφ' ὃ ἡ ἑτέρα τῶν ἐναντίων ὑπάγει συσροχία, λέγει
 καὶ δείκνυσιν ὅτι ἅμα τῷ λέγοντος περὶ τῆς ἑνός τῆς αὐτῆς τῆτος ἐστὶ
 τὸ λέγειν καὶ περὶ τῆς τῆς ἐν ἀντικείμενον· μιᾶς γὰρ ἐπιστήμης ἡ περὶ
 τῶν ἀντικειμένων θεωρία. εἰ δὲ περὶ τῆτων μιᾶς, πάντα δὲ τὰ
 ἐναντία ὑπὸ ταῦτα, περὶ πάντων τῶν ἐναντίων μιᾶς εἶναι τὸ θεω-
 ρεῖν, ἐπειδὴ ἡς περὶ τῆς καθόλου, ταύτης καὶ περὶ τῶν ὑπ' αὐτό·
 αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ περὶ τῆς ὄντος ἡ ὄν. ἡς γὰρ περὶ τῆς ὄντος, ταύτης
 καὶ περὶ τῆς ἑνός· ἡς δὲ περὶ τῆς ἑνός, ταύτης καὶ περὶ τῶν τῆτω ἀντι-
 κειμένων· ἡς δὲ τὸ περὶ τῆτων, ταύτης καὶ περὶ τῶν ὑπὸ ταῦτα.
 πάντα δὲ τὰ ἐναντία ὑπὸ ταῦτα. Alex.

"ἀπόφασιν — θεωρῆσαι." εἰπὼν ἀντικείμενον τῷ ἐν τὸ πλῆθος, 1004^a
 μιᾶς δὲ τὰ ἀντικείμενα, ἐπεὶ τὰ ἀντικείμενα πλεοναχῶς λέγεται 10.
 (καὶ γὰρ ὡς ἔστι καὶ σέρεσις καὶ ὡς κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν καὶ ὡς
 τὰ ἐναντία καὶ τὰ πρὸς τι), ἐπεὶ τὰ πολλὰ σέρεσις εἶναι δοκεῖ, ἔστι
 δὲ καὶ ἀποφάσει πως ἡ σέρεσις εἰσὶν, διαφορὰν ἔχουσα ἢ ἐρεῖ,
 δείκνυσιν καὶ τί τῆς αὐτῆς ἐστὶ περὶ τῆς ἑνός καὶ τῶν πολλῶν θεω-
 ρεῖν· τῆς γὰρ αὐτῆς ἐστὶ τό τε σέρεσιν τινος εἰδέναι καὶ τὸ σέρεσις,
 καὶ τὴν ἀπόφασιν τε καὶ τὸ ἀπόφασιν· διὰ γὰρ τῆτων ἀμφοτέρων,
 καὶ διὰ τῆς ἀποφάσεως καὶ διὰ τῆς σέρεσεως, ἐκείνη γίγνεται τὴν
 θεωρίαν ὅς ἐστιν ἡ ἀπόφασιν καὶ ἡ σέρεσις. διὰ τῆτο τῆς αὐτῆς
 ἐπιστήμης ἐστὶν ἡ ἀμφοτέρων γνώσις· ὅτε γὰρ τὴν σέρεσιν τινος οἶόν
 τε εἰδέναι ἀγνοῦντα τὸ σέρεσις, ὅτε τὴν ἀπόφασιν· ἀρνησις

5. λαμβάνων A. || 14. γένει F. || ἐν om A. || 16. λέγεται C. || ἀλλήλαις L. || 20. μιᾶς] μικρᾶς C. || 22. τῶ] τὸ C. || τὰ et 23. τίς om A. || 24. τύχοι, περὶ F. || 26. τὰ om C. || 30. δὲ καὶ ἡ F.

19. θεωρεῖσθαι C. || 20. λαμβάνειν C. || 30. τῶν om A. || ἀντικείμενα A. || 32. τὰναντία C. || 43. ἐπιστήμης] φύσεως C. || τινός om C.

γάρ τις καὶ ἀναίρεσις καὶ ἀπυσία ἀμφοτέρω ἐκείνῳ. ἥς γὰρ τὸ τόδε τι θεωρῆσαι, ταύτης καὶ τὴν ἀπυσίαν τὴν ἐκείνην. εἰπὼν δὲ κοινῶς ἀπόφασιν καὶ ζήτησιν μιᾶς εἶναι θεωρῆσαι, καὶ δι' αὐτὴν προαίρεσις τῷ ἐνὶ καὶ τοῖς πολλοῖς, προσάγει τὴν λόγον περὶ ὧν αὐτῷ πρόκειτο λέγειν. ἀμφοτέρως γὰρ φησὶ τῷ ἐν θεωρῆντος, τῷ αὐτῷ καὶ τὰ πολλὰ 5 θεωρῆσαι, ἄντε τὰ πολλὰ ὡς ἀπόφασιν τις λέγοι τῷ ἐν ἀντικεινόμενα ὑπὸ τῷ ἐν, ἄντε ὡς ζήτησιν. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἐν περιέχεται τὸ ἐν, ὅ ἡ ἀπόφασις, καὶ ἡ τινὸς δὲ ζήτησις ἔχει ἐν αὐτῇ περιεχόμενον καὶ τὸ ζήτησις. ἐξῆς δὲ ὡς διαφέρει ζήτησις ἀποφάσεως προστίθωσιν. ἡ γὰρ ἀπλῶς, φησὶ, λέγομεν ὅτι 10 12. ἔχῃ ὑπάρχει ἐκείνῳ ἢ τινὶ γένει. καὶ τί τῶν ἐκάτερον σημαίνει δεικνύς ἐπιφέρει. ἡ μὲν γὰρ ἀπλῶς λέγουσα ὅτι ἔχῃ ὑπάρχει ἐκείνῳ ἀπόφασις ἐστίν. ἡ γὰρ ἀπλῶς τῷ ἐν τὴν διαφορὰν ἔχουσα προσκειμένην τὴν ἀναιρετικὴν ἀπόφασιν ἐστίν αὐτῇ καὶ πάντων ἀπλῶς λεγομένη τε καὶ ἀληθευομένη ἀνευ τῷ ὡς πρόσκειται τὸ ἀποφατικόν. 15 τὸ γὰρ ἔχῃ ἐν καὶ πάντων (·) ἀληθὲς χωρὶς τῷ ἐνὸς τῷ ἐν τῇ ἀποφάσει, ὡς πρόσκειται τὸ ἀποφατικόν. ὁμοίως καὶ τὸ ἐκ ἀνθρώπου χωρὶς τῷ ἀνθρώπου, ὡς πρόσκειται ἡ ἀπόφασις, καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀληθεύει. βραχέως δὲ καὶ ἐλλιπῶς εἶπε. διὸ καὶ ἀσαφῶς τὸ "ἐνθα 13. μὲν ἐν τῷ ἐνὶ ἡ διαφορὰ πρόσκειται παρὰ τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει." ἐπεὶ 20 γὰρ περὶ τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει ἀληθεύει καὶ πάντων (παρὰ μόνον γὰρ ἐκείνῳ ὡς ἡ διαφορὰ ἡ ἀποφατικὴ ἐν τῇ ἀποφάσει πρόσκειται, καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀληθεύει ἡ ἀπόφασις) (·), καὶ τὴν αἰτίαν τῷ καὶ πάντων αὐτῇ τῶν ἄλλων ἀληθεύει παρὰ τὸ ἐστὶν ἀπόφασις προσέθηκεν εἰπὼν "ἀπυσία γὰρ ἡ ἀπόφασις ἐκείνῳ ἐστίν." ἡ τὸ "ἐνθα 25 μὲν ἐν τῷ ἐνὶ ἡ διαφορὰ πρόσκειται παρὰ τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει" ἴσον ἐστὶ τῷ ἐνθα μὲν ἡ διαφορὰ, τῷ ἐνὶ ἡ ἀπόφασις, τῷ ἐνὶ, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀποφασκόμενον, πρόσκειται, τὰ ἄλλα πάντα δηλοῖ. παρὰ τὸ ἀποφασκόμενον εἶπεν, ἐπεὶ διαφορὰν δηλοῖ τῷ ἀποφασκόμενῳ τῷ το προσκειμένον τῷ ἀποφασκόμενῳ. ἐπὶ δὲ τῆς ζητήσεως 30 ἔκτι ἀποφάσεως ἔστι ἡ ἀποφατικὴ λεγομένης ἔχῃ ἀπλῶς ἀληθὲς τὸ ἀναιρετικὸν καὶ ζητητικὸν μὲν τῷ ὡς πρόσκειται καὶ πάντων χωρὶς τῷ ὡς πρόσκειται, ἀλλὰ καὶ ὑποκειμένον τι γένος ἐστὶ, καθ' ὅ ἀληθεύει μόνον. τῷ το δὲ ἐστὶ τὸ δεκτικὸν τῷ ἀποφασκόμενῳ τε καὶ ἀναιρεμένῳ. ἡ γὰρ ζήτησις ἔχῃ ἀπλῶς ἀπυσία τινὸς ἐστίν, ὡς ἡ 35 ἀπόφασις, ἀλλ' ἀπυσία τῷ πεφυκότος ὑπάρχειν ὅτε πέφυκε. δείξας δὲ τίνι ἀπόφασιν καὶ ζήτησιν διαφέρουσιν, ἐπάνεισιν ἐπὶ τῷ το ὅ χάριν πάντων τῶν ἐμνημόνευσε, καὶ φησὶ "τῷ δ' ἐνὶ 16. πληθὸς ἀντίκειται, ὡς καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῖς εἰρημένοις," ὧν 40 ἕκαστον ἦν ὑπὸ τὸ ἐν (ἐστὶ δὲ ταῦτα τό τε ἕτερον καὶ τὸ ἀνόμοιον καὶ τὸ

ἀνισον δῆλον ὅτι καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀντικείμενα πάντα τοῖς ὑπὸ τὸ ἐν τεταγμένοις, περὶ ὧν προείρηκε), τῷ αὐτῷ γινώσκων ἐστὶν ὁ μόνον ἐκείνῳ, ὃ ἦν τὸ ταῦτον καὶ τὸ ὁμοιον καὶ τὸ ἴσον, ταῦτα γὰρ ἦν ὑπὸ τὸ ἐν. . . ὁ δ' ἐξῆς εἶρηκε τὸ "καὶ ὅσα ἄλλα λέγει καὶ καὶ ταῦτα 1004a 18. ἡ καὶ τὸ πληθὸς τε καὶ τὸ ἐν, τῆς εἰρημένης γνωρίζειν ἐπιστήμης," τοιοῦτον ἐστίν. καὶ ὅσα ἄλλα ἀντίκειται καὶ ὑποτέτακται καὶ ἀνάγειται ἦτοι ὑπὸ τὸ ταῦτον δηλονότι καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ θάτερον ὡς γενικώτερον ἀντικείμενον, ἢ ὑπὸ τὸ ἴσον τε καὶ ἀνισον ἢ ὑπὸ τὸ ὁμοιον τε καὶ ἀνόμοιον ἢ ὑπὸ τὸ ἐν τε καὶ πληθὸς, ὃ ἐστὶ γενικώτατα, τῷ φιλοσόφῳ γνωρίζειν. τῷ το δὲ εἶρηκεν ὑπὲρ τῷ δεῖξαι ὅτι περὶ πάντων τῶν ἀντικειμένων ὁ φιλόσοφος διαλαμβάνει, ὁ περὶ ἐνίων. ἐπεὶ γὰρ ἐνία τῶν ἀντικειμένων αὐτόθεν ἀνάγειν καὶ ὑπάγειν τῷ τε ἐνὶ καὶ τῷ πληθὲι ἔχῃ ὅσον τε, τῷ μέντοι ταῦτῳ καὶ ἐτέρῳ ἢ τῷ ὁμοίῳ καὶ ἀνομοίῳ ἢ τῷ ἴσῳ καὶ ἀνίσῳ ὑπάγει, διὰ τῷ το εἶπεν ἡ "ὅσα ἄλλα λέγει καὶ καὶ ταῦτα ἢ καὶ τὸ πληθὸς τε καὶ τὸ ἐν." λευκὸν γὰρ καὶ μέλαν καὶ γλυκὺ καὶ πικρὸν ὑπὸ μὲν τὸ ἐν καὶ πληθὸς πῶς ἀν αὐτόθεν ὑπάγοιτο; ὑπὸ μέντοι ταῦτῳ καὶ θάτερον ὑπαχθῆσεται. τὰ μὲν γὰρ συγκριτικὰ αὐτῶν, ὃ ἐστὶ τό τε λευκὸν καὶ τὸ γλυκὺ, ὑπὸ τὸ ταῦτόν, τὰ δὲ ἀντικείμενα τῷ τοῖς ὄντα διακριτικὰ τῆς θατέρου φύσεως. δείκνυσιν δὲ ὅτι τὸ ταῦτόν τε καὶ θάτερον πάλιν ὑπὸ τὸ ἐν τε καὶ τὰ πολλὰ. "ὧν ἐστὶ καὶ ἡ ἐναντιότης." τῶν ἀναγομένων ὑπὸ 1004a 20. τὴν ἐτερότητα καὶ τὸ πληθὸς καὶ τὴν ἐναντιότητά φησιν εἶναι, καὶ πῶς, ἔδειξεν εἰπὼν "διαφορὰ γάρ τις ἡ ἐναντιότης, ἡ δὲ διαφορὰ ἐτερότητας." ἐτερότης δὲ ἔστι τῷ πληθὲι ἀν ὑπάγοιτο, ὡς καὶ ἡ ἐναντιότης καὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἐτερότητα ἀναφορὰν ὑπάγοιτο ἀν τῷ πληθὲι, ἀλλ' ἐκ αὐτόθεν. ὡς καὶ καὶ τῷ το, ὅ τὸ περὶ ταῦτῳ θεωρεῖν, τῷ καὶ περὶ τῶν ἐναντίων, εἶγε τὰ ἐναντία ὑπὸ τὴν ἐτερότητα. ὅ γὰρ περὶ τῆς ἐναντιώσεως, τῷ καὶ περὶ τῶν ἐναντίων. προσέθηκε δὲ τὴν ἐναντιότητα βυλόμενος προηγουμένως δεῖξαι ὅτι καὶ τὸ περὶ ἐναντιότητος καὶ ἐναντίων εἶπεν τῷ σοφῷ. ἦν γὰρ δεδειγμένον ὅτι καὶ περὶ ζητήσεως καὶ ἀποφάσεως τῷ αὐτῷ, ἐπεὶ ὅπως ἐδόκει τὰ πολλὰ τῷ ἐν ἀντικεινόμενῳ. τὴν δὲ ἐναντιότητα εἶπεν ὑπὸ τὴν ἐτερότητα τετάχθαι, ὅ τὰ ἐναντία, ἐπεὶ ὅπως ἀν ἦν καὶ τὸ ταῦτῳ ὑπὸ τὴν ἐτερότητα τασσόμενον, εἶγε τὰ μὲν ἐναντία ὑπὸ τὴν ἐτερότητα, ἐναντίον δὲ τὸ ταῦτῳ τῷ ἐτέρῳ. ὁμοίως καὶ τὸ ἀνισον τῷ ἴσῳ ἐναντίον. ὡς καὶ τὸ ἴσον ἀν ἦν ἡ ἐτερότης. ἀλλ' ὅ τὰ ἐναντία τῇ ἐτερότητι ὑπάγει. εἰ δὲ μὴ ταῦτα ἐναντία, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὁμολογούμενων ἐναντίων ἦν ἀν ἀμφοτέρω ὡς ἐκάτερον ἰδίᾳ λαμβανόμενον ὑπὸ τὴν ἐτερότητα, ὅ δὲ τὰ ἐναντία ἀλλ' ἡ ἐναντιότης. ἡ δὲ ἐναντιότης ἐν ἀμφοτέροις ἅμα λαμβανομένοις τοῖς ἐναντίοις

11. ἐκείνο V. || 18. ἀλλήλων V. || 25. ἐκείνων C. || 27. μὲν om C. || illud autem "praeter id autem quod negatur" dixit, quoniam discrimen negati ad alia significat, hoc addito ei quod negatur Sepulv. || 28. δηλοῖται — 29. ἀποφασκόμενον om A. || 32. μεθ' ὅ C. || 40. ἕκαστον ἐν ἡν C, quorum quodque unum esse diximus Sepulv. || ὑπὸ τὸ ἐν om C. || ἕτερον καὶ ἀνόμοιον A.

2. de quibus supra mentionem fecimus, quo planum fit eiusdem munus esse non solum illa, idem scilicet, simile et aequale (haec enim subiiciuntur uni), sed haec etiam quae modo memoravi, disserere Sepulv. || 3. καὶ post ταῦτῳ om C. || τὸ ἀνισον A. || γὰρ] δὲ C. || 9. ὃ ἐστὶ γενικώτατον A. || 15. ταῦτα C. || 18. τὸ post ὑπὸ et 31. καὶ ante περὶ om A. || 37. ἐπὶ — 39. ἀλλ' om A Sepulv.

ἔσαι, ἀλλ' ἔκ ἐν ἐκατέρῳ αὐτῶν· ὥς τ' μὴ ταῦτ' ἐν καὶ θάτερον ἢ τὸ λευκὸν ἢ τὸ μέλαν ὑπὸ τὴν ἐτερότητα ἀμφω λαμβανόμενα ὡς ἐναντία, ἐκείνι μέντοι τὸ ταῦτ' ἐν καθ' αὐτὸ ἢ τὸ λευκόν. id.

1004a (·) "ε" — λεγομένη." ὡς συντόμως φάναι ὁ λέγει τοιοῦτον 12. ἔστιν, ὅτι ἢ μὴ ἀπόφασις ἀπλῶς λέγει, ἐπειδὴ πάντων τῶν ὄντων 5 διαιρεῖ τὰληθῆς καὶ τὸ ψεῦδος ἢ ἀντίφασιν, καὶ ὡς φησι Πλάτων, ὅθεν καυχῆσε) τῶν ὄντων ἐκφυγεῖν τὴν ἀντίφασιν, ἢ μέντοι γε ἔστι καὶ ἡ γέρησις ἐκ ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα θεωρεῖν). Asclep.

1004a (·) ἰστέον ὅτι διαφορὰν καλεῖ τὴν ἀπόφασιν, ἐπειδὴ αὐτὴ 14. προστιθεμένη ποιεῖ ἀντὶ καταφάσεως ἀπόφασιν. id.

1004a "ὥς — λεχθήσε). τὰ εἶδη, φησί, τῷ ἐνός, τῷ ἐνός, τῷ ἐνός 22. τὸ ἐν (ἢν δὲ ταῦτα τὸ ταῦτόν, τὸ ὅμοιον, τὸ ἴσον, τὰ ὅσα τοιαῦτα), πολλαχῶς ῥηθήσε), ὥσπερ καὶ τὸ ἐν ὧ ὑποτέτακ). ἐν γὰρ καὶ τῶν ἑκάστων· καὶ γὰρ ἐν τῷ γένος ἔξει, τὸ δὲ ἐν τοσαυταχῶς ὅσαχῶς καὶ τὸ ὄν, καὶ τῶν δὴ ἑκάστων φησι πολλαχῶς λέγεσθαι, ὡς καὶ τὸ ἐν. 15 μὴν ἐπεὶ πολλαχῶς λέγει, καὶ τὸ μὴ κυρίως ταῦτ' ἐν ἐσὶ καὶ τὸ κυρίως ὅμοιον καὶ τὸ κυρίως ἴσον, ἐστὶ δὲ ἑκάστων αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, ἢ δὴ καὶ ἐτέρας ἔσαι ἐπισήμης τὸ καθ' ἑκάστων αὐτῶν γένος τῷ ὄντος θεωρεῖν, ἀλλὰ μιᾶς· ἐ γὰρ πάντα τὰ πολλαχῶς λεγόμενα ὑπὸ ἐτέρας καὶ διαφορῆς ἐπισήμης τέτακ), ἀλλὰ 20 ταῦτα μόνον τῶν πολλαχῶς λεγομένων, ὅσων μήτε ἀφ' ἐνός τινος ἡρηγμένοι εἰσὶν οἱ λόγοι μήτε ἐπὶ τι ἐν ἀναφέρον), ἀφ' ἐνός μὲν, ὡς ἐπὶ τῶν ἱατρικῶν ἐδείχθη (ἀπὸ γὰρ τῆς τῷ ἱατρῷ χρήσεως τὰ ἱατρικά), πρὸς ἐν δὲ τὰ ὑγιεινά· ἐπὶ γὰρ τὴν τῆς ὑγιείας λόγον πάντων τῶν ὑγιεινῶν ἢ ἀναφορά, διὸ καὶ ἐστὶ μιᾶς ἐπισήμης ἢ γνῶ-

1004a σις αὐτῶν. δύνα) δὲ τις ἀκρίβει τῷ "ἀλλ' εἰ μήτε καθ' ἐν" ὡς 21. εἰρημένον, ἀλλ' εἰ μήτε ὑφ' ἐν γένος καὶ μίαν φύσιν μήτε πρὸς ἐν, ἀλλ' ὡς τὰ ὁμώνυμα καὶ τὰ γένη, κοινότερον λέγων πολλαχῶς λέγεσθαι, ὡς καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 8) περὶ ποιότητος λέγων εἶπεν "ἐστὶ δὲ ἡ ποιότης τῶν πλεοναχῶς λεγομένων." ὡς δὲ ἐπὶ τῶν 30 μιᾶς ἐπισήμης, ὥς καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων, περὶ ὧν ὁ λόγος, ταῦτ' ὁμοίον ἴσον, μιᾶς ἐπισήμης θεωρεῖν· πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς ἐν τι τὴν ἀναφοράν ἔχει. τὸ γὰρ πρῶτον καὶ κυρίως τοιοῦτον τῶν καθ' ὧν κατηγορεῖ), οἷον πάντα καθ' ὧν τὸ ὄν, πρὸς τὸ πρῶτον τῶν ὄντων, τῷ δὲ ἐστὶν ἢ ἐσὶ· καὶ πάντα καθ' ὧν τὸ ἐν, 35 πρὸς τὸ πρῶτον ἐν καὶ κυρίως ἐν, ὅ ἐστιν ἢ ἐσὶ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ ταῦτ' καὶ ἐτέρας καὶ ὁμοίον· καὶ γὰρ καθ' ὧν ταῦτα, καὶ τῶν ἢ ἀναφορά ἐπὶ τὴν ἐσὶ· ἐν ἐκείνῃ γὰρ κυρίως τὸ ταῦτ' ἐν καὶ ἕτερον.

1004a εἰπὼν δὲ περὶ ταῦτ' καὶ ἐτέρας προσέθηκε τὸ "καὶ τῶν ἐναντίων," ἴσον 27. λέγων τῷ καὶ τῶν ἄλλων ἐναντίων, παραιτούμενος ἐξαρίθμησιν 40 πάντων τῶν ἐναντίων ποιεῖσθαι τῶν ὑπὸ τὸ ἐν· ταῦτα δὲ ἢ ὅμοιον ἀνόμοιον, ἴσον ἀνισον, τὰλλα ὅσα ὑπὸ τὸ ἐν καὶ τὸ πλῆθος. ὥς ἐπεὶ καὶ ταῦτα τῷ ὄντι ὁμοίως τῶν πλεοναχῶς λεγομένων, ὡς ἀφ'

ἐνός καὶ πρὸς ἐν, καὶ διαιρημένον καὶ λαμβάνοντα καθ' ἑκάστων αὐτῶν τὸ κυρίως τοιοῦτον τὰλλα δεικνύναι καὶ τί ἀπ' ἐκείνων καὶ ταῦτα ὥς λέγει, οἷον καθ' ὅσων τὸ ταῦτ' ἐν κατηγορεῖ) λαβόντας πρὸς τὸ κυρίως ταῦτόν, τῷ ἐν ἐσὶ, τὴν τῶν ἄλλων ἀναφοράν ποιεῖσθαι, δεικνύντας τῷ τί ἐκείνων εἶναι καὶ τῶν ἑκάστων ταῦτ' ἐν λέγει. πάλιν τὸ ἕτερον, εἴτα τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον καὶ τὰ ἄλλα ὥς. τὸ δὲ "ὥς ἀποδοτέον πρὸς τὸ πρῶτον ἐν ἐκάστω κα- 1004a 28. τηγορίᾳ, πῶς πρὸς ἐκεῖνο λέγει," εἶπεν ἀντὶ τῷ πῶς ἑκάστων τῶν καθ' ἑκάστην κατηγορίαν ὥς λεγομένων προσκατηγορούμενον πρὸς 10 τὸ πρῶτον καὶ κυρίως τοιοῦτον λεγόμενον ἔχει, ὅ ἐστι τὸ ἐν τῇ ἐσὶ, καὶ πῶς ἀπ' ἐκείνων λέγει τὸ ἐν πρὸς τὸ πρῶτον καὶ κυρίως ἐν, πῶς τὸ ταῦτ' ἐν πρὸς τὸ πρῶτον καὶ κυρίως ταῦτόν, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἷον καθ' ὧν ἢ ταῦτ' ἐν κατηγορίᾳ, καὶ καθ' ὧν ταῦτ' ἐν κατηγορεῖ), διελομένον καὶ λαβόντας τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, πῶς τὰ ἄλλα πρὸς τὸ πρῶτον τῶν ὑπὸ ταῦτό, τῷ ἐν τῇ ἐσὶ, ἀναφέρει, καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ αὐτὸ τῆς αὐτῆς τυγχάνει κατηγορίας. ὁμοίως καὶ ἐπὶ ὁμοίον, ἴσον, τῶν ἄλλων. ὡς γὰρ περὶ τῷ ὄντος λέγοντες, λαβόντες τὸ κυρίως εἶναι τὴν ἐσὶ, ἐν ἑκάστων τῶν ἄλλων ὧν τὸ ἐν κατηγορεῖ) δεικνυμεν ὅτι τῷ πάθος εἶναι τῆς ἐσὶς ἢ τῷ γένεσιν ἢ τῷ ἐνέργειαν ἢ τῷ ἄλλο τι, ὥς φησὶ δεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ποιεῖν. Alex.

"τὰ μὴ — τρόπος." εὐρόντας φησὶ τὸ κυρίως καθ' ἑκάστων 1004a 30. τῶν λεγομένων μεταλαβεῖν ἐν πόσοις ἐστὶ καὶ ἄλλοις τῷ πρὸς τὸ κυρίως λεγόμενον, ὥς φησὶ χρῆναι δεῖν τὴν τῶν ἄλλων ἀναφοράν ποιεῖσθαι τῶν καθ' ὧν καὶ αὐτῶν λέγει. καὶ προσυπογράφει γε ἡμῖν καὶ τὴν τρόπον τῆς εὐρέσεως τῆς καὶ τὴν διαίρεσιν αὐτῶν· τῶν γὰρ ἄλλων ἑκάστων τὸ μὴ τῷ ἔχειν τὸ κυρίως λεγόμενον ἢ ὄν ἢ ἐν ἢ ταῦτ' ἐν τῶν ἄλλων τι, καὶ αὐτὸ ὥς λέγει. δύνα) τὸ "ἔχειν" καὶ ἀντὶ τῷ ἔχειν εἰρησθαι· τῷ γὰρ ἔχειν ὑπὸ τῷ κυρίως ὄντος τε καὶ ἐνός, τῷ ἐστὶ τῆς ἐσὶς, καὶ εἶναι ἐν αὐτῇ λέγει) ὄντα τε καὶ ἐν ἑκάστων τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ, ὡς τὸ ποσόν τε καὶ ποιόν καὶ ὅσα ὁμοίως τῷ ἐν τῇ ἐσὶ ἐστὶν. ὥς καὶ τὸ ταῦτ' ἐν καὶ θάτερον καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον ἔξει, ἐπειδὴ αὐτῶν κατηγορεῖ) τό τε ἴσον καὶ τὸ ἀνισον καὶ τὰ ἄλλα· ταῦτ' ἐν μὴ γὰρ κυρίως ἐπὶ τῶν ἐσὶ, ὡσαύτως δὲ καὶ ὅμοιον τὸ καὶ τὸ ἐν ἐσὶ εἶδος ῥηθήσε), καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὅσα ἔχει τὴν πρὸς ἐκεῖνο ὁμοιότητα. τὰ μὴ ἐν τῷ ἔχειν ὑπ' ἐκείνων ὥς ῥηθήσε), τὰ δὲ τῷ ἐνέργειᾳ τινὶ εἶναι αὐτῷ· τῶν γὰρ τῆς ἐσὶς ἐνεργειῶν ἐκάστω ὄν τε καὶ ἐν, ὅτι ἐστὶ αὐτὰς ἢ ἐσὶ ποιεῖσθαι. ὁμοίως πάλιν ἄλλα ὄντα λέγει) τῷ πάθος τὰς ἐσὶς εἶναι, καὶ ἄλλα τῷ χέσεσθαι. ὡς δὲ τὸ ἐν ἀναδέχεσθαι ἑκάστων αὐτῶν, ὥς καὶ τὸ ἐν καὶ τῶν ὑπὸ τὸ ἐν ἑκάστων. δείξας δὲ πῶς ἀφ' ἐνός ἐστὶ καὶ πρὸς ἐν ταῦτα λεγόμενα, ἐπιφέρει τὸ τῆς αὐτῆς εἶναι περὶ τε τῶν τῶν ἀπὸ τῆς ἐσὶς τὸ εἶναι ἐχόντων καὶ περὶ τῆς

2. ἢ τὸ] ἢ καὶ C. || 12. ταῦτόν καὶ τὸ A. || 15. δὴ] δὲ C. || 25. ἐστὶ om C. || 28. τὸ γενικώτερον C. || 30. πολλαχῶς C.

3. καθόλου τὸ A. || 5. δεικνύντας A. || 11. ἐν — 12. κυρίως et 14. ἄλλαις om C. || 15. τῷ ἐν A. || 16. καὶ αὐτὸ] κατ' αὐτὸ A. || 17. ὡς — 18. ἄλλων om A. || 28. λέγεται C. || 30. καὶ ante εἶναι om A. || αὐτῷ A. || 31. καὶ post ποῖον et 32. δὲ om A. || 35. ῥηθήσεται δὲ καὶ C. || 36. ἐκεῖνα C. || τὰ] τὸ A. || 40. σχέσιν C. || 43. εἶναι ἐπισήμης περὶ C in mg. || τῶν] αὐτῶν A. || ἐχόντων] ἔχει A.

ύσας ἔχειν ἐπισήμην. ἦν δὲ περὶ ύσίας ἡ πραγματεία τῷ φιλο-
σόφῳ, καὶ περὶ τούτων ἄρα τῷ φιλοσόφῳ διαλαμβάνειν. εἰπὼν δὲ
ταῦτα καὶ δείξας ὅτι τῷ φιλοσόφῳ τὸ περὶ πάντων ὄντων γνωῖσιν
ἔχειν, ἐπισημαίνει ὅτι διὰ τῶν δεδειγμένων λύει τῶν ἀποριῶν
μία τῶν ἀπορηθεῖσων ἐν τῷ δευτέρῳ, περὶ ἧς ἠπόρει, πότερον
μίας ἢ πλείονων ἐστὶν ἐπισημῶν τὸ θεωρῆσαι περὶ τῆς ύσίας καὶ
τῶν τῇ ύσίᾳ συμβεβηκότων, καὶ τῶν οἷς εἶπε χρῆσθαι τὴν διαλεκτι-
κὴν καὶ τὸ ἐνδοξόν, ἃ ἦν ἐναντία, ταύτην ἕτερον καὶ τὰ ἄλλα ἃ φθά-
νομεν εἰρηκότες. id.

1004b "εἰ — καθήμενος." ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἡ τε περὶ τῆς ύσίας 10

1. θεωρία καὶ περὶ τῶν τῇ ύσίᾳ συμβεβηκότων, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ
ταύτῃ καὶ ἑτέρῃ καὶ ὅσα καθόλου περὶ ἐναντίων ζητεῖ, δείκνυσι καὶ
ἐκ τῷ μηδεμιᾶς ἄλλης ἐπισήμης οἰκεῖον εἶναι τὸν περὶ τούτων λό-
γον. ὅδὲ γὰρ γεωμέτρῳ ἔτε μυσικῷ ἔτ' ἄλλῃ τινὸς ἐπισήμην ἔχον-
τός τινα ἄλλην παρὰ τὴν τῷ ὄντος ἢ ὄν, τὸ διαλαβεῖν καὶ ἰδεῖν πό-
τερον ταυτόν ἐστιν ἢ ύσία ἀπλῶς λαμβανομένη καὶ μετὰ τινος συμ-
βεβηκός ἢ ἕτερον, οἷον ὁ Σωκράτης αὐτός τε καθ' αὐτὴν λη-
φθεὶς καὶ μετὰ τινος τῶν συμβεβηκότων, οἷον τῷ καθῆδῳ. ὁ γὰρ
ἀπλῶς ταυτόν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑποκείμενον, καὶ δὲ τὸν λόγον ὁ ταυτόν.
ἀλλ' ὅδὲ τὸ εἰδέναι ὅτι ἐν ἐνὶ ἐστὶν ἐναντίον ἄλλης ἐπισήμης ἐστὶν 20
ἴδιον. ἀλλ' ὅδὲ τί ποτέ ἐστι τὸ ἐναντίον, καὶ πότερον ἐν ποιότητι μόνῃ
ἢ καὶ ἐν ύσίᾳ ἐστὶν ἢ ἐναντιότης καὶ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἄλλων γενῶν. ἀλλ'
ὅδὲ τίνες τῷ ἐναντίῳ διαφοραί, ὅτι φέρε εἰπεῖν τὰ μὲν ἄμεσα τὰ δὲ
ἔμμεσα, καὶ ὅτι τὸ μεταξὺ μίξει τῶν ἄκρων, καὶ ὅτι τῶν μεταξὺ
τὰ μὲν ὠνόμασαι τὰ δὲ τῇ τῶν ἄκρων ἀποφάσει δηλῶ, καὶ τίνι 25
διαφέρει τῶν ἄλλων ἀντικειμένων τὰ ἐναντία. ὁμοίως δὲ ὅδὲ τὰ
ἀντικείμενα ποσαχῶς λέγει, τὸ διελέξθαι ἄλλῃ τινὸς ἐστὶ παρὰ τὸν
φιλόσοφον. δείξας δὲ ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἐστὶ τὸ περὶ τῆς ύσίας

1004b καὶ τῶν τοιαύτων θεωρεῖν, ἐξῆς ἐπήνεγκε λέγων "ἐπεὶ ἔν τῷ ἐνὸς ἢ 30

5. ἐν καὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν ταῦτα καθ' αὐτὰ ἐστὶ πάθη, ἀλλ' ἔχῃ ἢ ἀριθμὸς 30
ἢ γραμμαὶ ἢ πῦρ, δηλὸν ὡς ἐκείνης τῆς ἐπισήμης καὶ τί ἐστὶ γνω-
ρίζαι καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς," δεικνύς διὰ τούτων ὅτι ἐκ ἄλ-
λης μὲν ἢ περὶ τῷ ἐνὸς τε καὶ ὄντος καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ θεωρία, τί ποτέ
ἐστὶν αὐτῶν ἕκαστον, ἄλλης δὲ περὶ τῶν τούτοις καθ' αὐτὰ ὑπαρ-
χόντων ἀποδεικνύναι περὶ ὧν προειρήκαμεν. τῆς γὰρ αὐτῆς ὥσπερ 35
ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπισημῶν τό τε ὑποκείμενον γνωρίζειν καὶ τίνα ἐστὶν
αὐτῷ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀποδεικνύναι, ἔτω καὶ ἐπὶ τῆς τῷ
ὄντος. καί γὰρ ὅτι τῷ φιλοσόφῳ ἐστὶν ἢ περὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν γνωῖσις
καὶ τῶν τούτῳ ὑπαρχόντων καθ' αὐτό, ἐδείχθη δὲ καὶ τὸ ἐν ταύτῃ
ὄν τῷ ὄντι. καὶ ἢ περὶ τῷ ἐνὸς ἔν θεωρία καὶ τῶν τούτῳ καθ' αὐτὰ 40
ὑπαρχόντων ὁμοίως τῷ φιλοσόφῳ ὡς καὶ ἢ περὶ τῷ ὄντος. τὰ δὲ
προειρημένα ὅτι καθ' αὐτὰ τῷ ὄντος ἢ ὄν ἐστὶ πάθη, ἐδείξε διὰ τῷ

εἰπεῖν "ἀλλ' ἔχῃ ἢ ἀριθμὸς ἢ γραμμαὶ ἢ πῦρ." εἰ γὰρ τινι τούτων
καθ' αὐτὸ ὑπῆρχε τι τούτων, καὶ συμβεβηκός τε ἂν ἦν τῷ ὄντι
ὑπάρχον, καὶ ἐκ ἂν ἄλλῃ τινὶ ὑπῆρχεν ὁδὲ κοινῶς. διὸ ἐκέτ' ἂν
τῷ φιλοσόφῳ οἰκεῖα ἢ περὶ αὐτῶν θεωρία, ἀλλ' εἰ μὲν τοῖς ἀριθμοῖς
ὑπῆρχε, τῆς ἀριθμητικῆς, εἰ δὲ γραμμαῖς, γεωμετρίας, εἰ δὲ
πυρί, τῆς φυσικῆς. ἐπεὶ δὲ μηδενὶ ἀφωρισμένως τῶν ὄντων, τῷ
ὄντι ἂν ἢ ὄν ὑπάρχοι καὶ καθ' αὐτό, ὥστε τῆς περὶ τὸ ὄν πραγμα-
τευομένης ἐπισήμης καὶ ἢ τούτων γνωῖσις οἰκεῖα καὶ τῶν τούτοις συμ-
βεβηκότων, ὡς τοῖς ἐναντίοις τὸ ἔμμεσον τὸ ἄμεσον. ἔστι δὲ αὕτη
ἢ καθόλου τε καὶ κοινὴ φιλοσοφία. id.

"καὶ — σκοπόμενοι." λέγει δὲ περὶ τῶν σοφιστῶν, οἱ ὑπο- 1004b
δύομενοι τὸ φιλοσοφῆν ὄνομα περὶ τῆς ύσίας, περὶ ἧς οἰκειότατος 8.
καὶ προηγμένος ὁ λόγος τῷ φιλοσόφῳ, ὁδὲνα ποιῶν λόγον, περὶ
δὲ ἐναντίων καὶ ἀντικειμένων καὶ τῶν πλεοναχῶς λεγομένων καὶ τῶν
συμβεβηκότων καὶ τῶν τοιαύτων ἢ πᾶσα αὐτοῖς πραγματεία, οἷς
πρὸς τὰ σοφίσματα καὶ τὰς ἀγῶνας χρῶνται παρακροόμενοι τὰς
προσδιαλεγόμενας. αἰτιαῖ δὲ αὐτῶν ὁ τὸ περὶ τούτων λέγειν ὡς
ἐκ ὄν φιλοσόφῳ οἰκεῖον (οἰκεῖος γὰρ καὶ ὁ περὶ τούτων λόγος τοῖς φι-
λοσόφοις, ὡς ὑποδύον), ἀλλ' ὅτι περὶ μόνων τούτων καὶ προηγμέ-
νως ὁ λόγος αὐτοῖς γίγνεται, περὶ δὲ τῆς ύσίας, ἣτις ἐστὶ πρώτη,
παρ' ἧς κάκεινοις τὸ εἶναι καὶ δι' ἣν ὁ φιλόσοφος καὶ περὶ ἐκείνων λέ-
γει τῷ ταύτης τι αὐτὰ εἶναι, ὁδὲνα λόγον ποιῶν ὁδὲ ἴσασι τι
περὶ αὐτῆς. διὸ ὁδὲ φιλόσοφοι ἔτι, σοφισταὶ δέ. καὶ γὰρ ὁδὲ οἷον τε
μηδὲν ἐπαίοντας περὶ τῆς ύσίας περὶ τῶν τῇ ύσίᾳ ὑπαρχόντων
ἐπισημονικῶς τε καὶ πρὸς ἀλήθειαν λέγειν. διὸ ἔτῳς λέγουσιν. id.

"ἐπεὶ — πάθη." ἔτι τὸ αὐτὸ ἐπεξεργάζετο, δεικνύς ὅτι τῷ 1004b
φιλοσόφῳ τὸ περὶ τῶν προειρημένων λέγειν οἰκεῖον. οἰκεῖα γὰρ πάθη 10.
καὶ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ ὄντι ταῦτα ἢ ὄν, ἐκάστη δὲ ἐπισήμη
ἴδιον τὸ τὰ οἰκεῖα καὶ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ γένει,
περὶ ὃ ἢ ἐπισήμη, σκοπεῖν. ἔτῳς γὰρ ἀριθμητικῆς τὸ τὰ ἴδια τῶν
ἀριθμῶν πάθη καὶ οἰκεῖα αὐτῶν περὶ ὃ καταγίνετο, θεωρεῖν. ταῦτα
δὲ ἐστὶ τὸ περιττὸν τὸ ἄρτιον, συμμετρία ἢ ἐν ἀριθμοῖς καὶ ἰσότης,
ὑπεροχὴ καὶ ἑλλειψις, ὧν τὰ μὲν καθ' αὐτὰς ὑπάρχει τοῖς ἀριθμοῖς,
ὡς τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον, τὰ δὲ πρὸς ἀλλήλους, ὡς τὸ ἕτερον (τότῳ
γὰρ διαφέρουσιν οἱ ἄρτιοι ἀριθμοὶ τῶν περιττῶν), ἔτι καὶ τὸ σύμμε-
τρον καὶ τὸ ἴσον, ὑπεροχὴ τε καὶ ἑλλειψις. ὁμοίως καὶ γεωμετρίας τὸ
τὰ ταῖς γραμμαῖς ὑπάρχοντα εἰδέναι καὶ τὰ τοῖς ἐπιπέδοις τε καὶ
χῆμασιν. ἔστι γὰρ τινα καὶ τούτων οἰκεῖα, καὶ πάλιν ἄλλα τοῖς γε-
ρεοῖς, καὶ τούτων ἄλλα μὲν τοῖς ἀκινήτοις, περὶ ἃ ἢ ἡ σφαιρομετρία,
ἀλλὰ δὲ τοῖς κινημένοις, περὶ ἃ ἢ ἡ σφαιρολογικὴ καὶ ἡ φυσικὴ. ἀλλὰ
καὶ τῶν κινημένων ἄλλα μὲν τοῖς βάρους ἔχουσιν, ὡς γῆ ὕδατι, ἀλλὰ
δὲ καὶ τοῖς βάρους ἐκ ἔχουσιν, ὥσπερ τοῖς κύβοις, πυρί τε καὶ ἀέρι,

1. ἐπισήμην] λόγον C. || περὶ τὴν ύσίαν C. || 3. τὸ om A. || 4. ἐπεὶ σημαίνεται A. || 6. θεωρεῖν C. || 8. ὡς φθάνομεν C. || 12. καὶ post δείκνυσι om A. || 13. τέτα A. || 15. ὄν, ἐστὶ λαβεῖν A. || 17. οἷον] ἢ C. || 20. ἄλλῃ A. || 23. 1. τίνες. || 26. ὅδὲ τὸ τὰ A. || 27. τὸ et 28. τε ante τούτων om A. || 28. τε post τούτων et 29. ἐξῆς om C. || 30. ταῦτα A. || 34. δὲ] ἐστὶν A. || τούτων A. || 35. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ C. || 39. αὐτὰ C.

2. ὑπάρχει C. || 7. καὶ om AC. || 12. ὄνομα] αἶμα A. || 17. δὲ A. || 18. φιλοσόφῳ C. || 19. οἷς C. || 21. καὶ ante δι' om A. || 28. τῷ — 29. ὑπάρχοντα om C. || 30. γὰρ ἐπὶ ἀριθμητικῆς καὶ μὲν τὰ C. || 33. τὸς ἀριθμὸς A. || 34. τούτων A. || 35. καὶ] δὲ C. || 36. καὶ et τε καὶ om C.

ἄλλα δὲ τῷ κυκλοφορικῷ τῷ πέμπτῳ σώματι, ὃ κινεῖται μὴ ἔτε δὲ βάρος ἔτε κενότητα ἔχει. ὡς ἔν τῶν ἐκάστῳ ἔστι τινα οἰκείως ὑπάρχοντα, ἔτις ἔστι τινα οἰκεία καὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν, ἔκ ἀφωρισμένῃ τινὸς γένους τῶν ὑπὸ τὸ ὄν, ἀλλ' ἐν πᾶσιν ὠρισμένα ὄντα τοῖς ἔστι, περὶ ὧν ὁ θεωρητικὸς φιλόσοφος. id.

1004b 17. "σημεῖον — σοφισαί." καὶ διὰ τῆς δεικνύουσιν ὅτι τῷ φιλο-
σώφῃ ἢ περὶ τῶν προειρημένων θεωρία, τῷ ἴσῃ ὁμοίᾳ ἀνίσῃ ἀνομοίᾳ
ἐτέρῃ ἐναντίῃ, τῶν ἄλλων οἷα προείρηται ("). οἱ γὰρ σοφισαί καὶ οἱ
διαλεκτικοὶ ὑποδύομενοι τὸ φιλοσόφῃ ὄνομα, καὶ περὶ ὧν οἱ φιλό-
σοφοι πραγματεύονται πειρώμενοι λέγειν, περὶ τῶν τὴν λόγον
ποιῶν, ὁῖον ὡς οἰκείων ὄντων τῷ φιλοσόφῳ. εἰπὼν δὲ τὸς σο-
φιστὰς καὶ τὸς διαλεκτικούς περὶ τῶν λέγειν ἃ οἰκεία ἔστι τοῖς φι-
λοσόφοις, τῷ ὑποδύεσθαι τὸ φιλοσοφίας ὄνομα, ἐξῆς πῶς τε ὑπο-
δύοντι καὶ κατὰ τί καὶ τίνι διαφέρουσιν τῷ τε φιλοσόφῳ καὶ ἀλλήλων

1004b 22. λέγει. "περὶ μὴ γὰρ τὸ αὐτὸ γένος σφάλλεται καὶ ἡ σοφιστική καὶ ἡ δια-
λεκτική τῇ φιλοσοφίᾳ." ἔτι γὰρ ἰδιὸν τι ἀφωρισμένον ἔχουσιν, ὡς
γεωμετρία ἢ ἡ μουσική, ἀλλὰ περὶ τὸ ὄν πᾶσιν αὐτοῖς ἡ πραγμα-
τεία. "ἀλλὰ διαφέρει τῆς μὴ τῷ τρόπῳ τῆς δυνάμεως, τῆς δὲ
τῷ βίῃ τῇ προαιρέσει." τὴν φιλοσοφίαν λέγει τῆς μὴ διαλεκτικῆς
διαφέρειν τῷ τρόπῳ τῆς δυνάμεως. ἀμφοτέραι μὴ γὰρ περὶ τὸ ὄν
καὶ τὰ τῶν ὑπάρχοντα, καὶ ἀμφοτέραι συλλογιστικά, ἀλλ' ἡ μὴ
τὴν δύναμιν ταύτην τὴν συλλογιστικὴν ἀποδεικτικὴν ἔχει τῶν ἀλη-
θῶν, ἡ δὲ διαλεκτικὴ πειρατικὴ περὶ τῶν ἀληθῶν καὶ τῷ ἐνδόξῳ
συλλογιστικῇ. διὸ καὶ εἰς ἐκάτερον ὁ διαλεκτικὸς ἐπιχειρεῖ, καὶ ἔστι
περὶ ὧν ὁ φιλόσοφος ἀποδεικτικὸς τε καὶ ἐπιστήμων, περὶ τῶν ὁ
διαλεκτικὸς πειρατικὸς, τῷ τῆς πείρας λαμβάνων τῶν προσποι-
μένων αὐτὰ εἰδέναι, ἔκ εἰδότητος δέ, ἣτις πείρα διὰ τῶν ἐπομέ-
νων τοῖς κατὰ τὰς ἐπιστήμας γινόμενῃ, ἃ ἐνδέχεται εἰδέναι καὶ τὸς ἔκ
ἔχοντας αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην, ἔκ ἤδη δεικνύουσιν ἐπιστήμονα τὴν χρώ-
μενον αὐτῇ. τῇ δὲ προαιρέσει ἔκ ἂν διαφέρει ὁ διαλεκτικὸς τῷ
φιλοσόφῳ, ἐφ' ὅσον καὶ ἔτος ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν συνόντων τὸς λόγους
δοκεῖ ποιῆσαι, γυμνασίας χάριν πείραν αὐτῶν λαμβάνων, εἴτε
ἐπιστήμην ἔχουσιν ὧν λέγουσιν εἴτε καὶ μὴ. τῆς δὲ γε σοφιστικῆς τὴν
φιλοσοφίαν φησὶ διαφέρειν τῷ βίῃ τῇ προαιρέσει. τῷ μὴ γὰρ φιλο-
σώφῳ τὸ εἶναι ἐπιστήμονι τῶν ἃ οἰκεία ἔστιν αὐτῷ πρόκειναι, τῷ
δὲ σοφιστῇ τὸ φαίνεσθαι. φαινομένη γὰρ τις σοφία ἢ σοφιστικὴ ἀλλ'
ἔκ ἔστι. ἔπειτα δὲ αὐτῇ διαφερέσει τῇ τῷ βίῃ προαιρέσει καὶ τῷ
τρόπῳ τῆς δυνάμεως διαφέρειν αὐτῆς τε καὶ τῆς διαλεκτικῆς. ἔτι
γὰρ συλλογιστικὸς ἔτος, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τὸ φαίνεσθαι μᾶλλον τῷ
ἀληθῶς μέτεισιν. id.

1004b 18. (") αἰτιατὶ ἔν τὸς σοφιστὰς, οἱ τινες ὑποδύομενοι τὸ τῆς
φιλοσοφίας ὄνομα περὶ μὴ τῆς ἔστιας, περὶ ἧς οἰκειότατος καὶ προη-
γμένος ὁ λόγος τῷ φιλοσόφῳ, ἔδνα ποιῶν λόγον, περὶ δὲ ἐναν-
τίων καὶ ἀντικειμένων, ὡς φησιν ὁ ἀπὸ τῆς Ἀφροδισιάδος ἐξηγη-

τῆς, καὶ τῶν πλεοναχῶς λεγομένων καὶ τῶν συμβεβηκότων καὶ τῶν
τοιούτων πᾶσα αὐτοῖς πραγματεία, ὅσα πρὸς τὰ σοφίσματα
καὶ τὸς ἀγῶνας χρῶνται παρακρούμενοι πρὸς τὸς διαλεγόμενους.
Asclep.

5 "ἔστι — πειρατική. περὶ ὧν, φησὶν, ἡ φιλοσοφία ἐπιστήμην τε
ἔχει καὶ γνῶσιν, περὶ τῶν τὴν διαλεκτικὴν πειρατικὴν καὶ δι' ἐν-
δόξων ἐπιχειρητικὴν εἶναι. διὰ τούτων γὰρ ἡ πείρα. καὶ γὰρ πρὸς τὸ
διελέγχει πολλάκις τὰ ληθῆ χρῶνται τῇ πειρατικῇ, ὃ ἔστι γίνεσθαι δι'
ἀληθῶν τε καὶ ἀποδεικτικῶν, ἀλλὰ διὰ πιθανῶν τε καὶ ἐνδόξων. τὴν
δὲ σοφιστικὴν φαινομένην φησὶν, ἔστι δὲ ἔ, ἥτοι διαλεκτικὴν φαι-
νομένην, ὅτι ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, ἡ φαινομένη σοφίαν ἔστιν
δ' ἔ, εἴγε ἔστιν ἀπὸ φαινομένης σοφίας χρηματιστική. Alex.

ἔτι — πληθός." διὰ τῶν προκατασκευάζει ὅτι ὁ περὶ τῶν
ἐναντίων λόγος οἰκείος ἔστι τῷ φιλοσόφῳ ('). εἰ γὰρ πάντων τῶν
ἐναντίων σέρησις ἢ ἑτέρα συστοιχία, ἡ δὲ ἑτέρα εἶδος (ὑπάγει) γὰρ
πάντα τὰ ἐναντία εἰς τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν καὶ εἰς τὸ ἐν τε καὶ πληθός,
ὧν τὸ μὴ ὄν καὶ τὸ πληθός σέρησις), ἔστι περὶ τῷ μὴ ὄντος, ὃ ἔστι σέ-
ρησις τῷ ὄντος, καὶ περὶ τῷ ἔχῃ ἐνός καὶ πληθός, ὃ ἔστι σέρησις τῷ
ἐνός, θεωρεῖν, τῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐναντίων. τῷ μὴ ἔν τῷ
αὐτῷ εἶναι τὸ περὶ τῶν ἐναντίων λέγειν δεικτικὸν τὸ σέρησιν εἶναι τὸ
ἕτερον τῶν ἐναντίων, τῷ δὲ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων καθόλου
τὴν φιλοσοφον εἶναι δεικτικὸν πάλιν τὸ πάντα τὰ ἐναντία ἀνά-
γεσθαι εἰς τὸ ὄν καὶ μὴ ὄν καὶ ἐν καὶ πληθός. ὃ καὶ αὐτὸ ἅμα δεικτικόν
ἔστι τῷ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων εἶναι σέρησιν. ὡς γὰρ ἀμφοτέρων
τῶν δεικτικῶν ἐχρήσατο τῷ περὶ πάντων τῶν ἐναντίων εἶναι τὴν
φιλοσοφον καὶ τῷ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων σέρησιν εἶναι. ἀνάντι
δὲ καὶ δύο ἐπιχειρήσεις τὸ εἰρημένον εἶναι τῶν αὐτῶν δεικτικά,
πρώτη μὴ ἢ "ἔτι τῶν ἐναντίων ἢ ἑτέρα συστοιχία σέρησις." εἰ γὰρ
τῷ αὐτῷ αὐτὰ τε εἰδέναι καὶ τὰς σέρησεις αὐτῶν, ἔστι περὶ τῷ ἑτέρῳ
μέρους τῶν ἐναντίων θεωρῆσαι τῷ ὑπὸ τὸ ἔν, τῶν ἔστι καὶ τὸ περὶ
ἑτέρῳ, εἴγε σέρησις ταῦτα ἐκείνων. δευτέρα δ' ἂν ἐπιχειρήσεις
εἶναι "καὶ πάντα ἀνάγει" εἰς τὸ ὄν καὶ μὴ ὄν καὶ ἐν καὶ πληθός." εἰ γὰρ
πάντα τὰ ἐναντία ὑπὸ ταῦτα, ἔστι περὶ τῶν, τῶν καὶ περὶ πάν-
των τῶν ἐναντίων θεωρεῖν. id.

(') φησὶν ἔν ὅτι δύο συστοιχίας ἐποίησαν οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ
τὴν μὴ κρείττονα πρὸς τὸ εἶδος ἀνῆγον, τὴν δὲ χείρονα πρὸς τὴν σέ-
ρησιν, ἃ ἦν φῶς καὶ σκότος, τὸ μὴ τῷ εἶδους τὸ φῶς, τὸ δὲ τῆς σέ-
ρήσεως τὸ σκότος, ἀγαθὸν καὶ κακόν, λευκὸν καὶ μέλαν, ἀπειρον
καὶ πέραν, θερμὸν καὶ ψυχρόν. δέκα δὲ ἐποίησαν τὰς συστοιχίας.
40 Asclep.

"τὰ — συγκρίνεται." διὰ ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως ἅμα μὴ
δείκνυσιν ὅτι περὶ πάντων τῶν ἐναντίων ὁ φιλόσοφος ἐρεῖ, ἐπειδὴ
πάντα ὑπὸ τὸ ἐν καὶ τὸ πληθός, ἅμα δὲ συστήσει καὶ τὸ ὅτι μιᾶς ἐπι-
στήμης ἔστι τὸ περὶ τῷ ὄντος ἢ ὄν θεωρῆσαι, ὡς δι' ὧν ἐπιφέρει

7. ἀνίσῃ om A. || 9. καὶ om C. || 33. καὶ om A. || 38. ἔδνα C.

21. τῷ — ἐναντίων om A. || 30. ἐν τῷ αὐτῷ ἔστι A. || 33. τῶν om C.

ἐδείχθη τὰ ὑγιεινὰ τὰ ἱατρικὰ τὰ ὄντα· τὰ δὲ τῷ ἐφεξῆς κτ'
τῷτο ἐστὶ τῶν πολλαχῶς λεγομένων μόνον, ὅτι τὸ μὴ πρῶτον ἐστὶν
αὐτῶν τὸ δὲ δεύτερον· ὃ γὰρ τῷ τῇ δυάδι ὑπάρχειν ἢ συντελεῖν τι
εἰς δυάδα τὰ τρία καὶ τέσσαρα καὶ οἱ ἐφεξῆς εἰσὶν ἀριθμοί· τὴν ἀν-
τίον γὰρ τὸ ὅπως πρῶτον τοῖς μετ' αὐτὸ συντελεῖ. διὸ ἐπὶ μὴ τῶν 5
ὅπως πολλαχῶς λεγομένων τὰ ὕστερα τελειότερα, ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς
τὸ ἐν πρὸς τὸ ἐν τὰ ἄλλα ἀναφέρει. δύναται δὲ τὸ "τὸ δὲ ἐφεξῆς"
δηλωτικὸν εἶναι τῷ ἀφ' ἐνός. διεῖλε γὰρ τὰ ὅπως λεγόμενα πολλα-
χῶς εἰς τε τὰ ἀφ' ἐνός καὶ πρὸς ἓν· εἰπὼν δὲ ὅτι τῶν ἀφ' ἐνός καὶ
πρὸς ἓν λεγομένων ἐστὶ ταῦτα καὶ τῶν ἐχόντων τὸ πρότερον καὶ ὕστε- 10
ρον (ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ ἐφεξῆς, περὶ ὧν ἡ θεωρία τῷ φιλοσόφῳ,
διὰ τὸ πρὸς τὸ πρῶτον καὶ κυρίως λεγόμενον τὰλλα τὴν ἀναφορὰν
ἔχειν, περὶ ὧν τῷ φιλοσόφῳ τὸ θεωρεῖν, διὸ καὶ περὶ τῶν· ἐστὶ γὰρ
τὸ πρῶτον ἡ ὕσῃα), ὅτε γεωμέτρων φησὶν εἶναι τὸ θεωρῆσαι περὶ
αὐτῶν ὅτε ἄλλα τινός, ἀλλὰ τῷ φιλοσόφῳ· τῶν γὰρ ἄλλων ἐπι- 15
σημῶν ἐκάστη περὶ τι μόνον τῷ ὄντος πραγματεύεται. πρὸς δὲ
τοῖς ἐναντίοις καὶ οἷς ἐφθασεν εἰρηκέναι, προσέθησι τὰ νῦν, περὶ ὧν
καὶ αὐτῶν τῷ φιλοσόφῳ διαλαμβάνειν, φησὶν, ἀλλ' ὅκ ἄλλα τινός,
διότι καὶ αὐτὰ τῷ ὄντος ἢ ὅν ἐστὶ πάθη. εἰπὼν δὲ μὴ εἶναι τῷ γεω-
μέτρων τὸ περὶ τῶν θεωρῆσαι προσέθηκεν "ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως." 20
τῷτο δὲ ἐστὶν ὅτι χρῆται μὴ αὐτοῖς καὶ ὁ γεωμέτρων, ὃ μὴ δείξας τί
ποτέ ἐστὶν αὐτῶν ἕκαστον, ἀλλ' ὑποθέμενος καὶ λαβὼν παρὰ τῷ φι-
λοσόφῳ· οἷον ὑποθέμενος ὅμοια εἶναι μεγέθη ὧν αἱ πλευραὶ ἀνά-
λογον, τῷτο ὑποθεθέντι ὑπ' αὐτοῦ, ὃ δειχθέντι, χρῆται τῷ ὁμοίῳ
καὶ ἴσῳ καὶ ταῦτ' καὶ τοῖς ἄλλοις. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριθμητικὸς ὑποθέμε- 25
νος τέλειον ἀριθμὸν εἶναι τὴν πᾶσιν ἴσον τοῖς αὐτῷ μέρεσι, θεωρεῖ
τίνες ἀριθμοὶ πεπόνθασιν τῷτο, ἀπλῶς δὲ περὶ τελείων ὅκ οἷδε·
μόνα γὰρ τῷ φιλοσόφῳ ἡ τῶν ἐπισήμη τί ποτέ ἐστὶν αὐτῶν ἕκα-
στον. 1005 α λέγει δὲ τῷ λέγει τῷ "καὶ ὅτι ὃ μόνον τῶν ὕσῃων ἀλλὰ καὶ
τῶν ὑπαρχόντων" τῇ ὕσῃα καὶ τῷ ὄντι. πρὸς δὲ τοῖς φθάνουσιν 30
εἰρηκέναι λαμβάνει, ὡς εἶπον, καὶ ἄλλα τινά, εἰπὼν ταῦτα περὶ ὧν
φησὶν εἶναι θεωρεῖν καὶ αὐτῶν τῷ φιλοσόφῳ· ἐστὶ δὲ ταῦτα πρό-
τερον ὕστερον, γένος εἶδος, ὅλον μέρος, καὶ τὰ τέτοις ὅμοια· καὶ γὰρ
καὶ ταῦτα καὶ τὰ τῷ ὄντος ἢ ὄν πάθη· ἢ γὰρ ἐν ὕσῃα ἕκαστον αὐτῶν
ἢ ἐν τινι τῶν τῇ ὕσῃα συμβεβηκότων, ἀλλ' ὅκ ἀφωρισμένον τινός 35
γένος. ἐκ δὲ τῶν ὁλόν ὅτι εἰ περὶ πάντων τῶν ὄντων τῷ φι-
λοσόφῳ θεωρεῖν, καὶ ὁ περὶ τῶν αἰτίων πάντων καθόλου λόγος οἰκείος
τῷ φιλοσόφῳ, καὶ ὁ πλειόνων ἐπισημῶν ἐστὶ τὰ αἰτία θεωρῆσαι· καὶ
γὰρ ταῦτα ἢ ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίων. ἦν δὲ ἐν τῷ πρὸ τῶν πρῶ-
τον τῷτο τῶν ἀπορηθέντων. Alex.

1005 α ("") ἀναπέμπει πάλιν ἡμᾶς εἰς τὰ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ
τ' Ἀγαθῶν δεδειγμένα· πολλὰ γὰρ εἰσι τὰ ἐναντία, ὡς εἶπεν ἀνω-
τέρῳ, ὡς εἶρηται ἡμῖν ἐν τῇ περὶ τῶν ἐναντίων ἐκλογῇ· ἐκεῖσε γὰρ
τῷτο δείκνυσιν διεξερχόμενος περὶ πάντων τῶν ἐναντίων. φησὶν
ἔν ὅτι αἱ ἀρχαὶ αἱ π. τ. α. κτλ... "φαρμί ὅν καὶ ἐκ τῶν ὅτι
μιάς." εἰπὼν ὅτι τὰ ἐναντία πάντα εἰς τὸ ἐν καὶ τὸ πλῆθος ἀνα-
φέρονται, καὶ τῷτο δι' ἧς πεποιθὴ ἀναγωγῆς τῶν ἐναντίων ἐν τῷ
δευτέρῳ περὶ τῷ Ἀγαθῷ... Asclep.

"λεκτέον — αὐτῆς." τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ κειμένων ἀποριῶν 1005 α
μέμνηται νῦν· ἐστὶ δὲ αὕτη, πότερον τὰς τῆς ὕσῃας ἀρχὰς τὰς πρῶ- 19.
τας ἐστὶ τῆς ἐπισήμης τῆς προκειμένης ἰδεῖν μόνον, ἢ καὶ περὶ τῶν
ἀρχῶν ἐξ ὧν δεικνύσιν πάντες, ὃ ἀξιωματὰ εἰσιν· περὶ ὧν νῦν
ζητεῖ εἰ τῆς αὐτῆς ἐπισήμης ἐστὶ περὶ τε τῆς ὕσῃας θεωρεῖν καὶ περὶ
ἐκείνων. ἐστὶ δὲ τὰ ἀξιωματὰ ἀρχαὶ κοινὰ καὶ ἀναπόδεικτοι πρὸς
τὰ κτ' πάσας τὰς ἐπισήμας δεικνύμενα χρήσιμοι, οἷον τὸ ἐπὶ
παντὸς τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν, καὶ τὸ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ
ἀλλήλοις ἴσα, καὶ ἐὰν ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, καὶ τὰ καταλειπό-
μενά ἐστὶν ἴσα, καὶ τὰ τέτοις ὅμοια. εἶπε δὲ "περὶ τε τῶν ἐν τοῖς
μαθήμασι καλυμένων ἀξιωματῶν," ὡς τῶν μαθηματικῶν, οἱ καὶ
μάλιστα αὐτοῖς προχρῶνται τῷ καὶ ἀποδείξει χρῆσθαι μάλιστα, ὅπως
καλύντων αὐτά. λέγει δὲ μιάς καὶ τῆς αὐτῆς εἶναι ἐπισήμης τὴν
τε περὶ ὕσῃας τε καὶ τῷ ὄντος θεωρίαν καὶ τὴν περὶ τῶν ἀξιωματῶν·
αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ πρώτη φιλοσοφία. καὶ ὅτι τῆς αὐτῆς ἐστὶ δείκνυσιν
διὰ τῷ πᾶσιν αὐτὰ τοῖς ὕσῃιν ὑπάρχειν, ἀλλ' ὅκ ἀφωρισμένῳ τινὶ
τῷ ὄντος γένει. διὰ τῷτο γὰρ καὶ πᾶσαι αἱ ἐπισήμαι αὐτοῖς χρῶνται·
ὅτι γὰρ πᾶσιν ἐνυπάρχει, δῆλον. τῷ γὰρ τῷ ὄντι αὐτὰ ὑπάρχειν ἢ
ὄν, ἐκάστην δὲ ἐπισήμην περὶ τι καταγίνεσθαι γένος, ὃ ἐστὶν ὄν,
ταύτη καὶ τέτοις ὑπάρχει, καὶ χρῶνται αὐτοῖς οἱ καθ' ἐκάστην ἐπισή-
μην προσοικειῶντες αὐτὰ καὶ προσάγοντες τῷ ὑποκειμένῳ αὐταῖς
γένει· ἕκαστον γὰρ τῶν γενῶν, περὶ ὃ αἱ ἐπισήμαι, ὄν, καὶ τῷτο
αὐτοὶ ἀπὸ τῷ κοινῷ ἀποτεμνόμενοι, εἰς ὅσον αὐτοῖς ἐστὶ καὶ χρήσι-
μον, χρῶνται αὐτοῖς· ὁ μὴ γὰρ γεωμέτρων ἐπὶ τὰ μεγέθη αὐτὰ
ἄγων καὶ ἐπὶ τοσούτον αὐτοῖς χρῶμενος, ὁ δὲ ἀριθμητικὸς ἐπὶ
ἀριθμῶν. τῷτο δὲ διὰ τὸ πᾶσιν ὑπάρχειν αὐτὰ καὶ μηδενὸς ἰδία
εἶναι. ὁ μὴ γὰρ γεωμέτρων λαβὼν ἀξίωμα τὸ "τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ
ἀλλήλοις ἴσα ἐστὶν" προσέθησι τῷ μεγέθει, περὶ γὰρ μεγέθους ἢ
πραγματεία τέτοις· ὁ δὲ ἀριθμητικὸς ἐπὶ τὴν ἀριθμὸν αὐτὰ με- 40
ταφέρει πάλιν. τῷτο γὰρ λέγει διὰ τῷ "ἐπὶ τοσούτον δὲ χρῶνται" 1005 α
ἐφ' ὅσον αὐτοῖς ἰκανόν, τατέσιν ὅσον ἐπέχει τὸ γένος περὶ ὃ φέ- 25.
ρυσιν τὰς ἀποδείξεις." πάντες ὅν διὰ τῷτο αὐτοῖς χρῶνται, ὅτι
καθὸ ὄντα ἐστὶ περὶ ὃ πραγματεύονται, καὶ τῷτο αὐτοῖς ὑπάρχει·
πᾶσι γὰρ αὐτοῖς τὸ ὄν κοινόν, καὶ ὁδεμία τῶν κτ' μέρος ἐπισημῶν
ἐπιχειρεῖ περὶ αὐτῶν λέγειν ὅτι ἀληθὴ ἢ ὅκ ἀληθὴ· ὅτε γὰρ γεω-
μέτρων, καίτοι χρῶμενος αὐτοῖς, ὅτε ἀριθμητικὸς ὅτε τῶν ἄλ-
λων τις, ἱατρὸς ἢ ἀστρολόγος ἢ μουσικός. "ἀλλὰ τῶν φυσικῶν 1005 α
ἐνιοί." καὶ διὰ τῷτο συνίστησι τὸ εἶναι ταῦτα τῷ ὄντι ἢ ὄν ὑπάρ- 31.

28. ἢ om C. || 32. αὐτῷ A. || 36. τῶν ὄντων om C. || 39. τῷ β' πρῶτον τῶν A. || 41. τῷ om Asclep.

9. περὶ ταύτης A in mg. || 10. ζητεῖ νῦν A. || 12. χρήσιμα A. || 14. ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα C. || ἀπὸ τῶν ἴσων C. || 15. ἐστὶν om A. || 22. χρῶνται·
τῷ καὶ ἀποδείξει χρῆσθαι μάλιστα. ὅτι C. || 23. δῆλον om AC. || 25. ἕκαστα A. || 27. α] ὁ A. || 28. ἀποτεμνόμενοι A. || 29. γὰρ om A. || ἄγων
αὐτὰ A. || 33. τῷ μεγέθει A. || μεγέθει A. || 35. πάλιν om A. || 40. ὅτι ἐστὶν ἀληθὴ C.

χοντα. τῶν μὲν γὰρ περὶ τίνος μέρους τῆς ὄντος λεγόντων οὐδεὶς περὶ αὐτῶν ἐγχειρεῖ λέγειν. τῶν δὲ φυσικῶν τινές, οἱ ὧντο πάντα τὰ ὄντα ἐν τοῖς φυσικοῖς εἶναι καὶ μηδὲν τῶν ἔξω, καὶ περὶ τούτων ἐνεχείρην λέγειν ὡς τῷ ὄντι ἢ ὃν ὑπαρχόντων. τῶν γὰρ φυσικῶν τινὲς ἐπεχείρησαν περὶ αὐτῶν λέγειν, ὅτι καὶ περὶ πάντες τῆς ὄντος 5 ὧντο λέγειν αὐτοί. οὐδὲ γὰρ ἔξω τῶν φυσικῶν ὧντο εἶναι. καθόσον μὲν ὅν οἰκεῖον ὑπελάμβανον εἶναι τὴν περὶ τούτων λόγον τῷ περὶ πάντες τῆς ὄντος καθόλου θεωρῶντι, δεόντως ἐποίουν, διημάρτανον δὲ τῷ μηδὲν ἄλλο ἔξω τῶν φυσικῶν ὑπολαμβάνειν εἶναι περὶ ὧν ἐπραγματεύοντο. ἐπὶ πλέον γὰρ τῶν φυσικῶν τὸ ὄν, καὶ ἔστι τινα 10 ὄντα καὶ παρὰ τὰ φυσικά. ἢ γὰρ ἀσώματος τε καὶ ἀκίνητος οὐσία ἢ φυσική. Alex.

1005 a ^{34.} “ἐν — φύσις” ἀρχὴ καὶ αἰτία κινητικὴ οὐσα καθ’ αὐτὰς τοῖς ἐν οἷς ἐστίν. διὸ ὅτι τῆς φυσικῆς ἢ περὶ τῶν τῷ ὄντι ἢ ὃν ὑπαρχόντων θεωρία, ἀλλὰ τῆς φιλοσοφίας ὅς ἐστιν ἀνωτέρω, ἔτι τῆς φιλο- 15 σοφίας περὶ πάντες τῆς ὄντος ἢ ὃν τὴν θεωρίαν ποιούμενος, καὶ μάλιστα καὶ πρώτως περὶ τῆς μάλιστα καὶ πρώτης τῶν ὄντων, ὃ οὐσία μὲν ἐστίν, ὅ μὴν φυσικῆς. ἐστὶ μὲν γὰρ καὶ ἡ φυσικὴ σοφία τις καὶ φιλοσοφία, ἀλλ’ οὐχ ἡ πρώτη. πρώτη δ’ αὖ ἐστὶ ἢ τε περὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν θεωρῶσα καὶ ἡ καθόλου περὶ πάσης οὐσίας καὶ τῶν τῷ αὐτῆς εἶναι 20 τι ὄντων καὶ αὐτῶν. ἀμφοτέρως δὲ ἡ αὐτὴ ἐστὶ πρώτη. ἢ τε γὰρ περὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν θεωρῶσα καὶ περὶ τῶν ἄλλων πάντων θεωρεῖ, οἷς ἐκ τούτων ἤρτη τὸ εἶναι. ἢ τε κοινῶς περὶ τῆς ὄντος ἢ ὃν θεωρῶσα, ἐπεὶ τὸ ὄν τῶν ἀφ’ ἐνός τε καὶ πρὸς ἐν λεγομένων, μάλιστα αὖ περὶ ταύτης τῆς φύσεως θεωροῖ, πρὸς ἣν καὶ τὰ ἄλλα 25 περὶ ὧν ποιεῖ τὴν λόγον ἀναφέρει, καὶ ἀφ’ ὧν τὸ εἶναι ἔχει. ὅτι δὲ ἣν ἐν τῷ πρώτῳ σοφίαν ἔλεγε, ταύτην νῦν φιλοσοφίαν κοινὴν τε καὶ πρώτην λέγει, ὁῦλον καὶ ἐκ τῆς εἰπεῖν “ἐστὶ δὲ σοφία τις καὶ ἡ 1005 b ^{1.} φυσικὴ, ἀλλ’ ὅτι πρώτη.” ἣν γὰρ τῆς πρώτης σοφίας ἢ περὶ τούτων θεωρία, λέγει δὲ νῦν ταύτην εἶναι τὴν φιλοσοφίαν, τὴν αὐτὴν τε 30 φιλοσοφίαν λέγει πρώτην καὶ σοφίαν τὴν πρώτην τε καὶ κυριωτάτην. λέγει δὲ τὴν πρῶτον φιλόσοφον περὶ τῶν ἀξιωματικῶν εἶρεῖν οὐχ ὡς ἀποδείκνυντά τι αὐτῶν (ἀναπόδεικτοι γὰρ αἱ ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων, ὡς λέγει), ἀλλὰ τίς ἢ φύσις αὐτῶν καὶ πῶς ἡμῖν ἐγγίγνοντο καὶ πῶς αὐτοῖς χρῆσθαι καὶ ὅσα ἄλλα περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς περὶ ἀποδεί- 35 ξεως πραγματεύετο. ὥσπερ γὰρ ὁ περὶ τῶν ἀξιωματικῶν λόγος τῆς φιλοσοφίας, οὕτω καὶ ὁ περὶ ἀποδείξεως, ὁ περὶ τῆς οὐσίας ἢ τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καθόλου τίς τε ἐστὶν ἀπόδειξις καὶ πῶς γίνετο. οὐδὲ γὰρ ἡ ἀπόδειξις ἐνί τινι γένει τῶν ὑπὸ τὰς ἐπιστήμας ὑπάρχει, ἀλλ’ ἐστὶ καθ’ ἐκάστην ἐπιστήμην ἀπόδειξις παρὰ τὰ οἰκεῖα τῆς ἐπιστήμης, καὶ χρῆται 40 ἑκάστος ἐξ ὑποθέσεως, παρὰ φιλοσοφίας τὸ πῶς ἀποδεικνύειν χρὴ λαμβάνων. id.

“ὅσα — δρῶσιν.” ὅτι περὶ τὰ ἀξιώματα λέγων εἶναι τὴν 1005 b πρῶτον φιλόσοφον, οὐχ ὡς ἀποδεικνύντα αὐτὴν λέγει ἀλλ’ ὡς δει-² κνύντα ὅτι ἀρχαὶ ἀποδείξεως αἱ ἀρχαὶ ἀναπόδεικτοι, δηλοῖ δι’ ὧν ἄρτι λέγει πρὸς τῆς οἰομένους πάντων ἀποδείξιν εἶναι, καὶ μηδὲν ἀποδέχεσθαι ἀξιοῦντας ἀληθὲς εἶναι ἀνεὺ ἀποδείξεως λεγόμενον, περὶ ὧν εἶρηκε καὶ ἐν τοῖς Ὑσέροις Ἀναλυτικοῖς (13). τούτους γὰρ φησι δι’ ἀπαιδευσίαν τῶν ἀναλυτικῶν ταῦτα λέγειν. δέδεικτο γὰρ ἐν ἐκείνοις ὅτι δεῖ ἀρχὴν ἀποδείξεως εἶναι, καὶ ταύτην ἀναπόδεικτον. οὐδὲ γὰρ ἂν ὅλως ἀπόδειξις εἴη, εἰ περὶ πάντων ζητοῖται τις. πᾶσα 10 γὰρ διδασκαλία, ὡς ἐν ἐκείνοις εἶρηκε, καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ ἐκ προϋπαρχούσης γίνετο γνώσεως, καὶ ἐστὶ ταῦτα τὰ ἀξιώματα καλούμενα. τὸ δὲ “δεῖ γὰρ περὶ τούτων ἡκεῖν ἐπισταμένους” ἦτοι 1005 b περὶ τῶν ἀξιωματικῶν λέγει, ὡς ταῦτα δεῖ προεπίστασθαι τε καὶ ⁴ γνωρίζειν, καὶ μὴ ἐν τῷ ἀκάνειν αὐτὰ ζητεῖν περὶ αὐτῶν εἴτε οὕτως ἔχει εἴτε μὴ οὕτως. ἢ ὅτι δεῖ καθόλου προεπίστασθαι τε καὶ γνωρίζειν ὅτι μὴ πάντα ἐστὶν ἀποδεικτά, ἀλλὰ μὴ ἀποδεικνύντας ἅμα καὶ περὶ τούτων ζητεῖν. δύνατο δὲ τὸ εἰρημένον τείνειν καὶ πρὸς τὸ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῳ λεγόμενον, ὅτι ὁ τις οἶδεν, ἢ μαθὼν ἢ εὐρὼν οἶδεν, εὐρίσκει δὲ ὁ ζητήσας πρῶτον. ἐνία γὰρ ἴσμεν ὅτε μαθόντες ὅτε ζητήσαντες. δοκεῖ δέ μοι αὕτη ἡ λέξις δι’ ἧς λέ- 1005 b γει “ὅσα δὲ ἐγχειρῶσιν τινες περὶ τῆς ἀληθείας,” ὥς τῆς “ἀλλὰ 1005 b μὴ ἀκάνοντας ζητεῖν,” τὴν τάξιν ἔχειν μὲν τὴν ἐφεξῆς κειμένην ² τὴν “ὅτι μὲν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς περὶ πάσης τῆς οὐσίας θεωρῶντος 1005 b ἢ πέφυκε, καὶ περὶ τῶν συλλογιστικῶν ἀρχῶν ἐστὶν ἐπισκέψασθαι, ⁵ ὁῦλον.” αὕτη τε γὰρ μᾶλλον τοῖς προειρημένοις ἀκολουθεῖ, καὶ ἡ “ὅσα δὲ ἐγχειρῶσιν τινες περὶ τῆς ἀληθείας,” περὶ ἧς προειρηκάμεν νῦν, οἰκεῖως αὖν προτάσσεται τῆς “προσέκει δὲ τὴν μάλιστα γνωρί- ζοντα.” “ὅτι μὲν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς περὶ πάσης τῆς οὐσίας θεωρῶντος ἢ πέφυκεν.” ἦτοι “περὶ πάσης οὐσίας” εἶπεν ἀντὶ τῆς περὶ πάντες τῆς ὄντος ἢ ὃν. ἢ τὸ “περὶ πάσης οὐσίας,” ὅτι καὶ ἡ περὶ τῆς ὄντος ἐπιστήμη περὶ οὐσίας ἐστὶ μάλιστα. κυριωτάτον γὰρ τούτο ἐν τοῖς οὖν, ὡς ἔρρεθη, καὶ πρὸς τούτο τὰ ἄλλα. τὸ δὲ “περὶ πάσης οὐσίας” ἴσον ἐστὶ τῷ καθόλου περὶ οὐσίας ἀλλ’ ὅτι τῆς οὐσίας ἢ τῆς οὐσίας. τὸ δὲ “ἢ πέφυκε” σημαίνει αὖν ἦτοι θεωρῶντος τίς καθόλου φύσις οὐσίας, ἢ τίς ἢ φύσις ἐκάστης οὐσίας. ὅ γὰρ τῆς αὐτῆς πᾶσαι, εἴ γε αἱ μὲν ἀσώματοι αἱ δὲ γε σωματικαί, καὶ αἱ μὲν ἀκίνητοι αἱ δὲ ἐν κινήσει, καὶ αἱ μὲν ἀγέννητοι αἱ δὲ ἐν γένεσει, καὶ αἱ μὲν ἐμφυχοὶ αἱ δὲ ἀψυχοὶ, καὶ τούτων ἐκατέρων πλείους διαφοραί. διὰ δὲ τῆς λέξεως δέδεικτο ὅτι τῆς φιλοσοφίας ἐστὶ καὶ περὶ τῶν συλλογιστικῶν ἀρχῶν ἐπισκέψασθαι. συλλογιστικὰς δὲ ἀρχὰς λέγει τὰς ἀποδεικτικὰς. ἀποδείξεων γὰρ καθόλου ἀρχαὶ τὰ ἀξιώματα. αἱ γὰρ καθ’ ἐκάστην ἐπιστήμην οἰκεῖται τοῖς ἀποδεικνυμένοις ἀρχαί τε καὶ προτάσεις τῆς

3. ἔξω ἐνεῖναι καὶ C. || 6. οὐδὲν A. || 10. τὸ ὄν om A. || 13. φυσικὴ A. || ἀρχὴ om C. || κινήσεως A. || 15. τῆς φυσικῆς περὶ A. || 16. ποιούμενος A. || 18. φυσικὴ C. || 20. θεωρῶσα om A. || αὐτῆς τι εἶναι ὄντων A. || 21. ἐστὶ γίνεσθαι A. || 27. ταύτην om A. || 31. λέγων A. || 34. ἐγγίγνεται A. || 36. τῶν om C. || 37. ἢ τῶν om A. || 38. καὶ — ἀπόδειξις om A. || 39. ἐνί] ἐν C.

1. ὅτι] ἐπὶ C. || 4. ἀποδείξεως A. || 8. ἐν ἐκείνοις] ἐκεῖ A. || 9. οὐδὲ] ὅ C. || 16. ἀποδεικτικὰ A. || 17. πρὸς τῷ ὑπὸ C. || 19. ἐνός C. || 20. μα-
θόντας ὅτε ζητήσαντας C. || 25. αὐτό F. || 29. θεωρῶντος — οὐσίας om A. || τῆ om C. || 30. τὸ] καὶ A. || 31. γὰρ] δὲ C. || 32. τῶν A. || 39.
δείκνυται A. || καὶ om C.

καθ' ἐκάστην ἐπισήμην ἀποδεικτικῶν, καὶ τῶν τὰς αὐτάς εἰδέναι· ὁ ποιήσει ἕκαστος αὐτῶν λαβὼν παρὰ τῆς ἀποδεικτικῆς τε καὶ φιλοσόφου τό τε πῶς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῷ ἀποδεικνυμένῳ χρὴ τὰς ἀποδεικτικὰς λαμβάνειν προτάσεις, καὶ πῶς ταύτας ἀλλήλαις συμπλέκειν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐν τοῖς περὶ ἀποδείξεως λέγεσθαι. τὰ 5 δὲ ἀξιώματα κοινῇ αἰ πάσης ἀποδείξεως ἀρχαί. id.

1005b 8. "προσέκει — πράγματος." δείκνυσιν ζητῶν τίνα τῶν ἀξιωματικῶν ἐστὶ γνωριμώτατά τε καὶ κοινότατα· ταῦτα γὰρ δεῖ πρῶτα ἔχειν τὴν τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῷ ὄντι ἀποδεικτικόν. καὶ ὅτι ἀναγκαῖον τῷτο συνίησι. καθόλου γὰρ τὴν καθ' ἕκαστον γένος καὶ 10 καθ' ἐκάστην φύσιν ἐπισήμονα (ἔστος γὰρ ὁ μάλιστα γνωρίζων) δεῖ ἔχειν τὰς βεβαιωτάτας ἀρχὰς τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ φύσει καὶ εἰδέναι. βεβαιωτάτη δὲ ἀρχαὶ καθ' ἕκαστον γένος αἱ γνωριμώταται καὶ σαφέστεραι τῶν ἄλλων καὶ ἀναμφισβητητότεραι τοῖς περὶ ἐκείνου τῷ γένους διαλαμβάνουσι· πρὸς γὰρ τὸ σημεῖον εἶναι ὃ μέρος ὅθεν, καὶ γραμ- 15 μὴν τὸ μήκος ἀπλάτεις καὶ ἐπιφάνειαν τὸ πλάτος καὶ μήκος μόνον ἔχον, εἰ καὶ ἄλλος τις ἀντίποι, ἀλλὰ τῶν γε περὶ ταῦτα πραγματευομένων ὁδεῖς. ὥσπερ ἔν τῇ περὶ ἕκαστον γένος ἐπισήμονα ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰδέναι τὰς ἐκείνου τῷ γένους βεβαιωτάτας ἀρχὰς, ταῖς τε τὰς πρῶτας καὶ κυριωτάτας, δι' αἷς καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον 20 τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ γένει τὸ εἶναι ἔχει (εἰ γὰρ ἀγνοεῖ τὰς ἀρχὰς τὰς κατὰ τὴν οἰκίαν ἐπισήμην, ὅθεν ἂν ἐπισήμην ἔχοι τῷ πράγματος), ὅτω, φησί, καὶ τὴν τῷ ὄντος ἢ ὁ καθόλου ἐπισήμην ἔχοντα ἀνάγκη τὰς πάντων βεβαιωτάτας ἀρχὰς εἰδέναι. ἐστὶ δὲ ἔστος ὁ φιλόσοφος τε καὶ ὁ σοφός· τῷ φιλοσόφῳ ἄρα ἀνάγκη τὰς πάντων τῶν ὄντων 25 βεβαιωτάτας τε καὶ κυριωτάτας ἀρχὰς εἰδέναι. εἰ γὰρ τῷ περὶ τίνος καταγινομένου τὴν ἐκείνου τῷ γένους καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ γένει βεβαιωτάτην ἀρχὴν ἀναγκαῖον εἰδέναι, τῷ μὴ περὶ τι ὄν μὴδὲ περὶ τι γένος ἀλλὰ καθόλου περὶ τὸ ὄν καὶ τὸ κοινότατον καὶ γενικώτατον ἔχοντι τὴν πραγματεῖαν ἀνάγκη τὰς πάντων τῶν ὄντων βεβαιω- 30 τάτας ἀρχὰς εἰδέναι. εἰ γὰρ εἴη τις αὐτῶν βεβαιωτέρα, ἔσαι μὲν καὶ αὕτη ὄντος· ὅτω δὲ ἔκτετι ἂν ἐκείναι εἶεν αἱ τῷ ὄντος βεβαιωτάται· αἱ ἄρα τῷ ὄντος ἀρχαὶ βεβαιωτάται. ἐξῆς δὲ τίς ἐστιν ἡ βεβαιωτάτη 1005b ἀρχὴ λέγει· περὶ ἣν γὰρ ἀδύνατον διαφευθῆναι, αὕτη πασῶν 11. ἀρχῶν βεβαιωτάτη. τὸ γὰρ βέβαιον ἀσάλευτον· ἔκ ἀσάλευτον δὲ 35 ὁ δύναται καὶ ὅτω καὶ μὴ ὅτως ἔχειν ὑποληφθῆναι. καὶ δι' αὐτὴν ἐστὶ βεβαιωτάτη καὶ ἀρχὴ τῶν ὄντων, περὶ ἣν ὁ δύναται διαφευθῆναι, λέγει. ἀνάγκη τὴν τοιαύτην, περὶ ἣν ἀδύνατον διαφευθῆναι, γνωρίμων τε ἐξ αὐτῆς εἶναι καὶ ἀνυπόθετον. ταῦτα δὲ δεῖ τῇ τῶν ὄντων ἀρχῇ ὑπάρχειν τῇ βεβαιωτάτῃ· γνωρίμων γὰρ αὐτὴν δεῖ εἶναι, 40 διότι ἡ ἀπάτη περὶ τὰ ἀγνοήμενα, ἀνυπόθετον δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς ἐπιστητὴν, ὅτι ἡν δεῖ ἔχειν τὴν ὁτιῶν τῶν ὄντων γνωρίζοντα ὡς ἀρχὴν ὅσαν ἀπάντων τῶν γνωσῶν, ὅχι ὑπόθεσις αὕτη. εἰ γὰρ ὑπό-

θεσίς ἐστιν ὁ ἂν ἀποδεικτὴν ὄν χωρὶς ἀποδείξεως λαμβάνηται, ἔκ ἂν εἴη τοιαύτη ἡ ἀναγκαῖον ἔχειν τὴν ὁτιῶν ξυνιέντα τῶν ὄντων· ὁ γὰρ οἷόν τε τὸ δι' ὑποθέσεως λαμβανόμενον ἀρχὴν εἶναι τῆς τῶν δεικτικῶν αὐτῶν γνώσεως. δείξας δὲ ὅτι μὴ ἐξ ὑποθέσεως ἡ βεβαιωτάτη ἀρχὴ, προσέθησι τῷτο, ὅτι ὁ γνωρίζων ἀναγκαῖον τῷ ὁτιῶν γνωρίζοντι τε καὶ γνωσκοντι τῶν ὄντων, τῷτο ὁ δι' ἄλλου μαθεῖν οἷόν τε, εἴγε πᾶσα μάθησις ἐκ προγινωσκομένης τινός, ὥστε εἰ καὶ ταύτης εἴη μάθησις, προγινώσκοντο ἂν ταύτης ἕτεραί τινα. ὅτω δὲ ἔκτετι ἂν εἴη ἀρχὴ τῶν ὄντων, ἡ ἀναγκαῖον γνω- 5 ρίζειν τὴν ὁτιῶν ξυνιέντα τῶν ὄντων. ἡκεῖν ἄρα ἐξ αὐτῆς εἰδόμενα ἀνάγκη τὴν τοιαύτην ἀρχὴν (*)· ἡν δὲ ἡκεῖ τις ἐξ αὐτῆς εἰδὼς ὁ δεόμενος δείξεως περὶ αὐτῆς, ὅχι ὑπόθεσις. id.

(*) δείξας δὲ ὅτι μὴ ἐξ ὑποθέσεως ἡ βεβαιωτάτη ἀρχὴ, 1005b προσέθησιν ὅτι ἀνάγκη γνωρίζειν αὐτὴν τὴν ὁτιῶν μανθάνοντα, 16. ἐπειδὴ πᾶσα μάθησις καὶ πᾶσα διδασκαλία διανοητικὴ ἐκ προϋπαρχούσης γίνεται γνώσεως. Asclep.

"ὅτι — ἀρχή." ἡ τοιαύτη περὶ ἣν ἔστι διαφευθῆναι, 1005b τοιαύτη δὲ ἡ τε γνωριμωτάτη καὶ ἀνυπόθετος. εἰπὼν δὲ οἷαν εἶναι 17. δεῖ τὴν βεβαιωτάτην ἀρχὴν, ἐξῆς λέγει τίς ἐστιν ἡ τοιαύτη, δηλονότι γνωριμωτάτη τε καὶ ἀνυπόθετος, καὶ φησὶν εἶναι ταύτην τὴν τῆς ἀντιφάσεως· "τὸ γὰρ αὐτὸ ἅμα ὑπάρχειν τε καὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ 1005b αὐτῷ καὶ τὸ αὐτὸ ἀδύνατον· καὶ ὅσα ἄλλα" φησὶ "προσδιωρισμέ- 19. μεθα, ἔσω προσδιωρισμένα πρὸς τὰς λογικὰς δυσχερείας." ἐστὶ δὲ ταῦτα ἐξ ὧν ἡ ἀντίφασις εἰδοποιεῖται, ἃ εἶπεν ἐν Σοφιστικοῖς Ἐλέγχοις (c. 5 p. 163 a 23). λέγει δὲ ἐν ἐκείνοις ἀντίφασιν εἶναι τὴν τῆς αὐτῆς καὶ ἐνός, μὴ ὀνόματος ἀλλὰ πράγματος, ἡ εἰ καὶ ὀνόματος, μήτε ὁμωνύμου μήτε συνωνύμου, ἀλλὰ τῷ αὐτῷ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. ὁ δὲ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 6) λέγων περὶ ἀντιφάσεως, "καὶ ὅσα 20 ἄλλα προσδιωριζόμεθα πρὸς τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις," τῷτο νῦν εἴρηκε πρὸς τὰς λογικὰς δυσχερείας. ταύτην δὲ φησὶ βεβαιωτάτην πασῶν εἶναι τῶν ἀρχῶν, καὶ δι' ὃ λέγει· "ἔχει γάρ" φησὶ 1005b "τὴν εἰρημένον διορισμόν." τίς δὲ ἦν ἔστος; ἔκειτο εἶναι βεβαιωτάτη 23. ἀρχὴ περὶ ἣν διαφευθῆναι ἀδύνατον ὄντιν, αὐτὴν δὲ τοιαύτην δείκνυσιν· "ἀδύνατον γὰρ ὄντιν," ταῖς τῆς ἀδύνατον γὰρ ὅπως τινὰ ταύτην ὑπολαμβάνειν εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ περὶ τῷτο διαφευθῆναι· ὡς γὰρ ἀδύνατον τὸ αὐτὸ ἅμα ὑπάρχειν τε καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὅτως ἀδύνατον καὶ διαφευθῆναι περὶ τῷτο, ὥστε ταύτην ὑπολαμβάνειν 24. τινὰ εἶναι καὶ μὴ εἶναι (τῷτο γὰρ ἐστὶ τὸ "ὄντιν ὑπολαμβάνειν εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι"), ἀδύνατον ἂν εἴη διαφευθῆναι περὶ τῷτο. ὅτι δὲ ἀδύνατον ὑπολαμβάνειν τινὰ ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, "καθάπερ τινὲς οἷον" λέγειν Ἑράκλειτον, "πειρᾶται διὰ τῶν ἐξῆς 1005b δεικνύειν ("). ὁ γὰρ ἐστὶν ἀναγκαῖον πάντως ἃ λέγει τις, ταῦτα 24.

6. κοινὰ πάσης A. || 9. ἀποδεικτικά C. || 19. τῷ γένους om A. || 22. ἔχοι om C. || 25. ὁ om A. || 32. αὕτη A. || 33. αἱ — βεβαιωτάται et 36. καὶ ante ἔστος om C. || 36. αὕτη A. || 38. λέγει — διαφευθῆναι om C. || 40. αὐτὸν C. || 41. ἐξ om C.

1. λαμβάνεται C. || 5. τῷτο et 7. τινός om A. || 19. ἡ et 20. τε et 22. αὐτὸ om C. || 22. προσδιωρισμένα F. || 23. προσδιωρισμένα AC. || 35. τινὰ τὸν αὐτὸν C. || 43. πάντως om C.

καὶ υπολαμβάνειν αὐτόν, ὥς κ' ἂν τὸ ἥ ὑπὸ Ἡρακλείτου λεγόμενον, ὡς οἴονται τινες, ἔκ ἀναγκαῖον, εἰ λέγει τὸτο, ἤδη καὶ υπολαμβάνειν αὐτόν. ὃ γὰρ πάντα ἃ λέγομεν, καὶ δοξάζομεν ὅτως ἔχειν· τὴν γὰρ ἀντίφασιν ὑπάρχειν μὴ εἰπεῖν τῷ αὐτῷ ῥάδιον καὶ παντός, ὃ μὴ καὶ δοξάζει δύνασθαι ὅτως ἔχειν, ὥσπερ καὶ ἡμέρας 5 ὕψους ὁρῶντα εἰπεῖν ὅτι νῦξ ἐστὶ ῥάδιον, ὃ μὴ καὶ δοξάζει ὅτως οἷόν τε. ὅτι δὲ ἀδύνατον τὸ αὐτὸ υπολαμβάνειν εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὃ ἐστὶ κατασκευαστικὸν τῆ φανερωτάτην ἀρχὴν εἶναι τὸ μὴ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι περὶ αὐτὴν δια- 10 ψεύσασθαι, ὅτω συλλογίζεσθαι. Alex.

(¹) καὶ ἀδύνατον ἐστὶν αὐτὸ συναληθεύειν, καθάπερ, φησὶν, ἀπαιδευτῶς τινες τὸτο ὑπελάμβανεν, μάρτυρα παράγοντες τὴν Ἡράκλειτον, ἐπειδὴ ἔλεγεν ἐκεῖνος ἕνα ὅρισμὸν εἶναι πάντων τῶν πραγμάτων· εἰ γὰρ τῷ ὄντι πάντων τῶν πραγμάτων εἰς ὅρισμὸς 15 ὑπάρχει, τὰ δὲ κοινωθέντα καὶ τὴν ὅρισμὸν τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις ὑπάρχουσι, συνδραμεῖν ἢ ἀντίφασιν· εἰς γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ὅρισμὸς ἀγαθὸν τε καὶ ἐκ ἀγαθῶν... φησὶν ὅτι Ὁ Ἀριστοτέλης ἡ ὅτι ἐκ ἔλεγε τὸτο ὁ Ἡράκλειτος, ἡ εἴπερ ἔλεγε, συμβολικῶς ἔλεγεν, ὡς εἴρη] ἐν τῇ φυσικῇ πραγματείᾳ... ἰσέον ὅτι ὃ πάντα ἃ τις λέγει, ταῦτα καὶ υπολαμβάνει. ἐκ ἀληθῶς ὅν ὅτως διέκειτο Ἡράκλει- 20 τος· εἴρη] γὰρ ἐν τῇ θεωρίᾳ ὅτι συμβολικῶς ταῦτα ἔλεγεν, ἡ ὅτι γυμναστικῶς, καθάπερ, φησὶν, ὁ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης ἐπειράτο ἀναιρεῖν τὴν κίνησιν. Asclep.

1005 b "εἰ — αὐτῷ." ὁ δὲ ἐκ περισσῶς δοκεῖ προσκεῖσθαι· ἐστὶ γὰρ εἰ 26. μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν τάναντία. ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον τοῖτον. λαβὼν ὅτι ἀδύνατον τῷ αὐτῷ ἅμα ὑπάρχειν τάναντία, ὡς ἐναργεῖ τῷ χρώμενος, δείκνυσιν ὅτι μὴ οἷόν τε 25 τινὰ υπολαβεῖν ἅμα συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν· αἱ γὰρ δόξαι καὶ αἱ υπολήψεις, ἡ τε περὶ τῶ τὸδε ὑπάρχειν καὶ περὶ τῶ τὸ αὐτὸ μὴ ὑπάρχειν, ἐναντίαι, τὰ ἐναντία δὲ ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ 30 ὑπάρχειν· ὡς γὰρ ἐναργεῖ καὶ ὁμολογημένῳ τῷ προχρῆν· ἀδύνατον ἄρα τὰς δόξας τὰς περὶ τῶ τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν τε καὶ μὴ ὑπάρχειν ἅμα τῷ αὐτῷ συνυπάρχειν. ὅτι δὲ ἐναντίαι αἱ δόξαι τῆς ἀντιφάσεως, δέδεικ] διὰ πλείονων ἐπὶ τέλει τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 14). εἰπὼν δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα τὰ ἐναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρ- 35 χειν, προσέθηκε τὸ "προσδιωρίζω δὲ ἡμῖν καὶ ταύτη τῇ προτάσει

1005 b 27. τὰ εἰωθότα." ὥσπερ περὶ τῆς ἀντιφάσεως εἰπὼν ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ τὸ αὐτὸ καὶ τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν ἅμα καὶ μὴ ὑπάρχειν, εἶπε δεῖν καὶ τὰ ἄλλα προσθέσθαι τῷ καὶ τὸ αὐτό, ἃ προσέθεμεν φυλασσόμενοι τὰς ἐπιπλοκάς τε καὶ ἐνοχλήσεις τὰς σοφιστικὰς, οἱ ὑπο- 40 δόμενοι τοῖς τοῖτοις πειρῶν] τὸ ἀξίωμα διαβάλλειν, δείκνυντες τὸ αὐτὸ ὑπάρχον καὶ μὴ ὑπάρχον τῷ αὐτῷ ἢ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος ἢ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ χρόνῳ ἢ πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο ἢ ἄλλως

καὶ ἄλλως, ὅτω φησὶ καὶ ἐπὶ τῷ τῶν ἐναντίων διορισμῷ πάντα δεῖν 5 προσθέσθαι· τὰ γὰρ ἐναντία τῷ αὐτῷ ἀδύνατον ὑπάρχειν ἅμα καὶ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως. εἰ δὲ μηδὲν οἷόν τε δοξάζειν ἅμα τὸ αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, φανερώτατον ἀξίωμα εἶναι τὸ ἀδύ- 10 νατον συνυπάρχειν τὴν ἀντίφασιν. τὸ δὲ "ἅμα γὰρ ἂν ἔχοι τὰς 1005 b ἐναντίας δόξας ὁ διεψευσμένος περὶ τῆς" ἴσον ἐστὶ τῷ ὁ γὰρ 30. ὑπολαμβάνων τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι καὶ περὶ τῶ διεψευσμέ- νος, ὡς τὰ μὴ συνυπάρχοντα συνυπάρχειν ἡγεῖσθαι, ἅμα ἂν ἔχοι τὰ ἐναντία· ἐναντία γὰρ ἀλλήλοις αἱ ἐναντίαι δόξαι· τὸτο δὲ ἀδύ- 10 νατον ἔκειτο. συλλογισάμενος δὲ καὶ δείξας τὸ αὐτό, ἐπιφέρει

"διὸ πάντες οἱ ἀποδεικνύντες εἰς ταύτην ἀνάγκησιν ἐσχάτην δόξαν· 1005 b φύσει γὰρ ἀρχὴ καὶ τῶν ἄλλων ἀξιομάτων αὐτὴ πάντων," λέγων 32. πάντας τῆς ἀποδεικνύντας ἐπὶ ἐσχάτην ταύτην ἀρχὴν ὡς αὐτόθεν γινώριμον καὶ ἐναργὲ καὶ ἀναμφισβήτητον τὴν λόγον ἀνάγειν· ἡγεῖν] γὰρ ἐκεῖ δεῖν αὐτοῖς λόγῳ οἱ περὶ τινος συλλογίζόμενοι πρὸς ἀναι- 15 ρεσιν τῶ προκειμένῳ, ἂν δείξωσιν ἐπόμενον τῷ πρὸς αὐτῶν ἀναι- ρημένῳ τὸ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν. τῶν δὲ ἀξιομάτων ταύτην εἶπεν ἀρχὴν εἶναι ἐκ ἀποδεικτικῆς (ὅδε γὰρ δεῖ] ἀποδείξεως τὰ ἀξιώματα· ὃ γὰρ ἂν ἔτι ἀξιώματα εἶεν ὅδε ἀρχαί), ἀλλ' ὅτι 20 πολλάκις εἰς σύζασιν αὐτῶν καὶ πῶς τῷ προχρῶμεθα. συνι- ζάντες γὰρ ὅτι τὰ τῷ αὐτῷ ὅμοια καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ὅμοια, λαμ- βάνομεν, εἰ γὰρ μὴ τὸτο, ἐκ ὁμοιοῦ ἀλλήλοις ἔσαι· εἰ δὲ μὴ ἀλ- λήλοις ὅμοια, ὅδε ἂν ἐνὶ τινὶ τῷ αὐτῷ ὅμοια εἶναι, ἀλλὰ παραλ- 25 λάσσοι ἂν αὐτῶ, καθὼ καὶ ἀλλήλων· ἔκειτο δὲ ὅμοια εἶναι. τὰ αὐτὰ ἄρα ἅμα τῷ αὐτῷ ὁμοία τε καὶ ἐκ ὁμοιοῦ· ἐφ' ὃ ὡς εἰς ἀδύνατον φανερόν ἀγαγόντες τὴν λόγον ἡγεῖσθαι βεβαιωθέναι εἰς σύζασιν τῷ ἀξιώματι τῷ λέγοντι τὰ τῷ αὐτῷ ὁμοία καὶ ἀλ- 30 λήλοις εἶναι ὅμοια. Alex.

"εἰσὶ — ὅτως." εἰπὼν βεβαιώτατον ἀξίωμα εἶναι τὸ τῆς 1005 b ἀντιφάσεως, ἐπεὶ ἦσαν τινες οἱ ἐκ ὅτως ἔχειν ἔλεγον (λέγοντες 35 μὴ ὅτως, ἐκ υπολαμβάνοντες δὲ ὅτως, ὅτι μηδὲ δύνασθαι τὸτο, ὡς δέδεικ], ἐπὶ πλέον διὰ τῶν ἐξῆς τὴν πρὸς αὐτῶ ποιεῖ] λόγον. ἦσαν γὰρ τινες οἱ ἐκ ἀδύνατον ἔλεγον εἶναι τὸ τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι· εἰ δὲ ἐνδέχεσθαι τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, δῆλον 40 ὡς καὶ υπολαμβάνειν οἷόν τε ἔσαι ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι· ὁ δοκεῖ δεδεῖσθαι ὅν ἀδύνατον. εἰ γὰρ διὰ τῶ μὴ δύνασθαι τάναντία ἅμα ὑπάρχειν ἀνιρῆτο τὸ καὶ υπολαμβάνειν δύνασθαι, εἰ δύνατο ἅμα ὑπάρχειν τάναντία, κ' ὑπολαμβάνειν τις τὸτο ὅτως ἔχειν 45 δύνατο ὅν γε ἀληθές. τῆς δὲ δόξης ταύτης φασὶ καὶ Ἡράκλειτον τινες γεγονέναι, τάναντία ταῦτα ἀλλήλοις εἶναι λέγοντα. λέγοιεν γὰρ ἂν ὅτω λέγοντα καὶ πρὸς τὸ κείμενον τὸ ὅτι τάναντία ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, δι' ὃ δοκεῖ δεδεῖσθαι μὴ οἷόν τε ὅν τὴν αὐτὴν τὸ αὐτὸ υπολαμβάνειν εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι. id.

5. καὶ post μὴν om C. || 32. ὑπάρχειν συναληθεύειν A in mg. || 33. ἅμα — συνυπάρχειν et 38. τὰ αὐτὰ ante κατὰ om A. || 42. ὑπάρχειν — ὑπάρχειν C. || 43. καὶ ἄλλῳ om A.

1. καὶ post φησὶ om A. || 3. βαδίζειν A1, νομίζειν A2. || 13. ὡς om A. || 17. ἀξιομάτων πάντων ταύτην C. || 20. ὅτω A. || 23. παραλάσ- σοιεν αὐτῶ C. || 25. ἅμα om C. || 27. ὃ C. || 32. ποιεῖ A. || 36. τῶ] τὸ C.

1006^a χρών) — φύσεως.” ὥσπερ Ἡράκλειτον οἶόν) τινές. ἔπει)

2. δὲ τὸτο καὶ τοῖς λέγουσιν ἐκάστω τὸ φαινόμενον καὶ εἶναι τοῖστον, ὡν
εἶεν ἂν αἱ τε περὶ Δημόκριτον καὶ Πρωταγόραν. φαίνει) γὰρ τισι
περὶ τὸ αὐτὸ τὰ ἀντικείμενα· εἰ δὲ καὶ ἔστιν ὡς φαίνει), εἴη ἂν
περὶ τὸ αὐτὸ ἅμα τὰ ἐναντία τε καὶ τὰ ἀντικείμενα. “ἡμεῖς δὲ νῦν
εἰλήφαμεν ὡς ἀδύνατον ὄντος ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι.” διὰ τὸ λα-
βεῖν ὅτι ἀδύνατον τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι ὡς ἐναργὲς συνέ-
στησε βεβαιωτάτην καὶ γνωριμωτάτην ἀρχὴν τὴν τῆς ἀντιφάσεως.
εἶπετο γὰρ ἀδύνατον ἅμα τὰναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν τε καὶ ὑπο-
λαμβάνειν ἅμα τὸ τῷ αὐτῷ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι ἀδύνατον εἶναι· 10
ἐναντῖαι γὰρ ὑπολήψεις αὐτῷ. ἐπεὶ τοίνυν ἡμεῖς μὴ ἐδείξαμεν διὰ
τὸ τὸτο λαβεῖν τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντιφάσεως ὅν βεβαιωτάτον τε καὶ
γνωριμωτάτον, εἰσι δὲ οἷς δοκεῖ δύνασθαι ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι,
ὧς ἔπει) τὸ καὶ τὴν ἀντίφασιν συναληθεύει, καὶ ἀξιῶσι καὶ αὐτὸ τὸτο
ἀποδεικνύναι ἡμᾶς τὸ μὴ δύνασθαι τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ μὴ 15
ὡς γνωρίμων ἤδη αὐτόθεν καὶ ἐναργὲς λαμβάνειν, μέλλων λέγειν
πρὸς αὐτὰς, πρῶτόν φησι τὰς καὶ τὸτο ἀξιῶντας αὐτὸ δείκνυσθαι
δι’ ἀπαιδευσίαν τῶν ἀναλυτικῶν, ὡς εἶρηκεν ἤδη, τὸτο ἀξιῶν.
δέδεικ) γὰρ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς (Τζέρ. 13) τίνα τέ εἰσιν ἀπο-
δεικτικά καὶ τίνα ὅ, καὶ ὅτι ἀναιρεῖ) τὰ ἀναπόδεικτα καὶ αὐτόθεν 20
γνωρίμα, ἂν εἰς ἀπειρον προῖοι. εἰ δὲ δώσωσιν ἀπόδειξιν εἶναι
καὶ εἶναι τίνα ἀναπόδεικτα, τίνα πρὸ τούτου τὸ ἀξιώματος εἶναι
μᾶλλον ἀρχὴν ἐρῶσιν ὃ θεομένην ἀποδείξεως, ἀπαιτητέον αὐτὰς·

1006^a γὰρ ἔξουσιν εἰπεῖν. τὸ δὲ “ὥς μὴδὲ ὅτως εἶναι ἀπόδειξιν” εἶπεν
9. ἦτοι ὅτι ἀναιρεῖ) μὴ ἀπόδειξις καὶ διὰ τὸ μὴ συγχωρεῖν εἶναι τίνα 25
ἐξ αὐτῶν ἀληθῆ τε καὶ πιστά, ἀναιρεῖ) δὲ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀπειρον
προόδου· ὃ γὰρ μόνον ἀναιρεῖ ἀπόδειξιν ὃ ἀναιρῶν αὐτῆς τὰς ἀρχάς,
ἀλλὰ καὶ ὃ λέγων πάντα ἀποδεικτικά εἶναι ἀναιρεῖ ὁμοίως ἀπόδειξιν.
ἦ τὸ “ὥς μὴδὲ ὅτως” εἶπεν ἀντὶ τὸ ὥς ὅτω μὴ εἶναι ἀπόδει-
ξιν. id.

1006^a “ἔστι — ἀδύνατον.” αἰτιασάμενος τὰς ἀξιῶντας ἀποδείκνυσθαι
11. ὅτι μὴ οἶόν τε τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὡς καὶ διὰ τὸ τὰ
τοιαῦτα ἀποδείκνυσθαι ἀξιῶν ἀναιρῶντας ἀπόδειξιν, ὁμῶς, φησὶν, ἔστι
καὶ τὸτο ἐλεγκτικῶς ἀποδείξαι, ὅχι ἀπλῶς, ἀλλ’ ἂν λέγη τι καὶ ὀνο-
μάσῃ μόνον καὶ χρῇ) λόγῳ ὃ ἀμφισβητῶν καὶ σημαίνει τι δι’ ὧν 35
λέγει καὶ ἀποκρίνη) πρὸς τὰ ἠρωτημένα· ἂν γὰρ μήτε ἀποκρίνη) καὶ
μήτε λέγη, γελοῖον τὸ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τὸν τοῖστον καὶ διὰ λόγου
πειρᾶσθαι δεικνύναι τι τῷ μὴ ἔχοντι λόγον, καὶ διὰ λόγων πειρᾶσθαι
ποιεῖσθαι συνουσίαν πρὸς τὸν ἐσσημένον τούτου. τὸτο γὰρ ἔστι τὸ
“ἦ μὴ ἔχει” λόγον, τὸ καθὼ μὴ ἔχει, καὶ τὸτο σημαίνει αὐτῷ. 40

1006^a τὸ δὲ “ὁμοῖος γὰρ φυτῷ ὁ τοῖστος ἢ τοῖστος ἤδη” ἴσον τῷ ἤδη
14. γὰρ ὁμοῖος φυτῷ ὁ τοῖστος ἢ τοῖστος. τί δὲ διαφέρει ἢ ἐλεγ-
κτικὴ ἀπόδειξις τῆς ἀπλῶς ἀποδείξεως, ἐξῆς λέγει (*). ὃ μὴ

γὰρ ἀπλῶς ἀποδείκνυς λαβὼν πρῶτά τινα καὶ γνωριμώτερα ὄντα
τὸ δεικνυμένον, ὅτω τὸ προκειμένον ἀποδεικνύναι πειρᾶ). ὅχι οἶόν
τε δὲ πρῶτόν τι καὶ γνωριμώτερον τούτου λαβεῖν, ὡς προείρη),
ὥς ὅδε ἀποδείξαι αὐτὸ οἶόν τε, ὅτι ἀφ’ ἑαυτοῦ λαμβάνων τε καὶ
τιθεὶς πᾶν εἶναι τούτου ὃ λέγει ἢ μὴ εἶναι δόξει τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι
καὶ τὸ ζητούμενον προλαμβάνειν, ἐπεὶ περὶ τούτου ἡ ζήτησις ἦν. ὁ
μέντοι ἐλεγχος ἐπεὶ πρὸς ἄλλον γίνε) καὶ ἐξ ὧν ὁ προσδιαλεγό-
μενος τίθησιν (ἔστι γὰρ ἐλεγχος συλλογισμὸς δι’ ἐρωτήσεως εἰς ἀν-
τίφασιν ἄγων), δύνα) γίνεσθαι καὶ διὰ τῶν τοιούτων. ὅκετι γὰρ ὅτε
διὰ πρῶτων ὁ τοῖστος συλλογισμὸς, ὅτε τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν
τις παρ’ αὐτῷ δόξει, ἂν ὁ προσδιαλεγόμενος συγχωρήσῃ πᾶν ἢ
εἶναι τι ὃ λέγει) ἢ μὴ εἶναι. ἐκεῖνος γὰρ αἴτιος τῷ τοῖστου ὃ ἀξιῶν
δείκνυσθαι τε τὰ αὐτόθεν γνωρίμα, καὶ διδόναι ταῦτα ἀναγκαζόμε-
νός τε καὶ δυσωπύμενος, ὃ εἰ ὁ ἀποδείκνυς ἐτίθει ἀφ’ ἑαυτοῦ, ἐδόκει
ἂν τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι· ὡς γὰρ εἶπε Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ Καταφά-
σεως, βίαιος καὶ παρὰ φύσιν ἡ τούτου τὸ ἀξιώματος ἀπόδειξις. id.

(*) ἂν γὰρ τις τῇ Σύρων διαλέκτῳ χρήσαιο πρὸς Αἰγύ- 1006^a
πτιον, ὃ διαλέγε) αὐτῷ. ὥς πασά ἐστιν ἀνάγκη καὶ σημαντικοῖς 12.
ὀνόμασι χρῆσθαι ὡς καὶ γνωρίμοις. Asclep.

“ἀρχὴ — εἶναι.” τὸ ἐλεγκτικὸν συλλογισμὸν καὶ τὸ πρὸς ἄλ- 1006^a
λον γινομένην περὶ τῆς τὸ προκειμένου ἀξιώματος δείξεως ἀρχὴν 18.
φησιν εἶναι τὸ ἀξιῶν τὸν προσδιαλεγόμενον ἢ εἶναι τι λέγειν ἢ μὴ
εἶναι, τούτῃ ἐρωτητέον αὐτὸν εἰ μὴ δοκεῖ αὐτῷ πᾶν ἢ εἶναι τούτου
ὃ λέγει) ἢ μὴ εἶναι, οἷον ἄνθρωπον ἢ εἶναι ἄνθρωπον ἢ μὴ εἶναι,
ὁμοίως ἵππον κύνα, τὰ ἄλλα. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀρχὴν εἶναι, καὶ
ταύτην δεῖν τὴν πρότασιν ἐρωτᾶν τὸν προσδιαλεγόμενον ὡς παρ’
αὐτῷ λαμβανομένην, φησὶ δόξειν τὸν τούτου ἐξετάζοντα τὸ ἐν ἀρχῇ
καὶ τὸ ζητούμενον ἀξιῶν λαβεῖν. ὁ γὰρ ἀμφισβητῶν πρὸς τὸ μὴ δύ-
νασθαι ταῦτ’ ἅμα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ὃ συγχωρήσει πᾶν ὃ λέγει) 20
ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ἀλλὰ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. τούτου γὰρ ἦν αὐτῷ
ὑποκείμενον διὰ τὴν τοιαύτην ἐρώτησιν· καὶ προεῖπεν ὅτι δόξει τὸ ἐν
ἀρχῇ αἰτεῖσθαι ὃ τούτου λαμβάνων. διὸ ταύτης ἀφαιρέσεως τῆς ἐρω-
τήσεως ἐπ’ ἄλλην μέτεισι. καταλληλότερον δὲ ἢ λέξις ἔχει ἂν,
εἰ ἀντὶ τὸ “τούτου μὴ γὰρ τάχα ἂν τις ὑπολάβοι τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖν” 1006^a
εἴη γεγραμμένον “τὸ τούτου μὴ τάχα ἂν τις,” ὡς καὶ φέρε) ἐν τισιν. 20.

φέρεται τις καὶ τοιαύτη γραφή “ἀρχὴ δὲ πρὸς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα
ὃ τὸ ἀξιῶν λέγειν τι εἶναι ἢ μὴ εἶναι.” καὶ ἔστι γνωριμώτερον τὸ
λεγόμενον ὅτως. ἀξιῶ δὲ ἐρωτᾶν τὸν προσδιαλεγόμενον εἰ λέγων
τι σημαίνει δι’ ὧν λέγει τε καὶ ὀνομάζει καὶ ἑαυτῷ καὶ ἄλλῳ, καὶ
ἔστι τι καθ’ ὃ φέρων τὸ ὄνομα καὶ ὃ σημαίνειν βεβλόμενος λέγει τε
καὶ προφέρει) αὐτό. ὁ γὰρ λέγων μὴδὲν σημαίνειν δι’ ὧν λέγει τε
καὶ ἀποκρίνε), ὅτος ὅτ’ ἂν πρὸς αὐτὸν λέγοι τι ὅτε πρὸς ἄλλον.
ὅδε γὰρ τὰ νοήματα ἔστιν σημαίνοντά τι, οἷς ἀντὶ τῶν ὀνομάτων καὶ

2. δι’ F. || 4. εἰ — 5. ἀντικείμενα et 8. τὴν om C. || 10. τῷ τὸ αὐτὸ A. || 12. τούτου et 14. καὶ ante τὴν om C. || 17. αὐτό C. || 20. αὐτόθεν A.

21. τῆς om A. || 25. ταύτην τὴν ἀρχὴν A. || 27. λαμβανόμενα A. || 35. τό, τούτου F. || 38. δὲ C. || 41. μὴδὲν δὲ σημαίνειν δι’ A.

τῷ λόγῳ χρῆσι πρὸς αὐτόν. εἰ γὰρ ἦν τι ταῦτα σημαίνοντα, ἦν ἂν τοῖς σημαινόμενοις ὑπ' αὐτῶν καὶ ὀνόματα τίθεσθαι, καὶ ὅπως ἂν ἦν καὶ ἡ φωνὴ σημαίνουσα. ὅτω δὲ αὐτὸς ἂν ὁμολογοίη μὴ χρῆσθαι λόγῳ· ὁ γὰρ λόγος φωνὴ σημαντική. ὁμοίως δὲ καὶ ἀναιρεῖ λόγον καὶ λέγει μὴδὲν μᾶλλον σημαίνειν αὐτὸν ἢ μὴ σημαίνειν. εἰ ἔν 5 μὴ σημαίνει ὅταν λέγει τι, ὅτ' ἂν διαλέγεσθαι εἴη· πάλιν γὰρ ὅτος ὁμοίως γίνεσθαι φυτῷ. ἂν δὲ διδῶν καὶ συγχωρῇ σημαίνειν δι' ὧν λέγει, τῷ λαβόντας δυνατὸν εἶναι ἐλεγχον τῷ προκειμένῳ ποιήσασθαι· ἀντὶ γὰρ τῷ ἐλέγχῃ τῇ ἀποδείξει ἐχρήσατο. ὁ γὰρ τῷ δὲ ἤδη τι ὀρίζει· δίδωσι γὰρ ὠρισμένον τι εἶναι τὸ ὑφ' ἐκάστου λόγου σημαι- 10 νόμενον· ἀόριστον γὰρ τὸ ἔδεν μᾶλλον τῷτο ἢ τῷτο. ἢ τὸ "ἔστι δὴ 24. τι ὠρισμένον" αὐτὸ τῷτο δεδομένον τὸ σημαίνειν τι· τῷτο δὲ δοθέντος ἔστι ἀπόδειξις, τῷτο ἐλεγχος, ὃ ἐλέγχῃ αἴτιος ὅχι ὁ ἐλέγχων ἀλλ' ὁ ἐλεγχόμενος· ἐκ γὰρ ὧν δίδωσιν ἐλέγχεσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἀφ' αὐτῷ δεικνύς τὸ μὴ δύνασθαι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἅμα εἶναι τε καὶ 15 μὴ εἶναι ἀληθεύει, ἐλάμβανε τὸ τὸν λόγον σημαίνειν τι καὶ ὠρίζει τῷτο, ἐδόκει ἂν τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν (°). ἐπεὶ δὲ ὁ τῇ θέσει παριστάμενος ἐκείνη αὐτός ἐστιν ὁ ἀναγκαζοίς συγχωρῆσαι τῷτο, ἐκεῖνος τῷ ἐλέγχῃ αἴτιος, ἀναιρῶν λόγον. ὁ γὰρ λέγων πᾶν ἔδεν μᾶλλον ὅπως ἢ ὅχι ὅπως ἔχειν (τῷτο γὰρ ἦν τὸ ἀναιρεῖν τὴν ἀντί- 20 φασιν) ἀναιρεῖ λόγον. ἀναιρῶν δὲ λόγον χρῆσι λόγῳ· τῷτο γὰρ τὸ ὑπομένειν λόγον. ἔδειξε δὲ δι' ὧν εἶπεν ὅτι ἀναιρῶν λέγει λόγον ὁ μὴδὲν σημαίνειν αὐτὸν λέγων. ἢ εἰ ἔστι λόγος, ἔστι τι καὶ ὠρισ- μένον τιθέμενον, καὶ ὅχι ἐπὶ παντὶ ἀληθὲς τὸ ἔδεν μᾶλλον τῷτο ἢ τῷτο. ἐφυλάξατο δὲ τὸ δοκεῖν κυρίως αὐτῷ ἀποδείξιν πεποιθῆσθαι, 25 ὅτι ἐκεῖτο αὐτὸ εἶναι ἀναπόδεικτόν τε καὶ ἀπάντων τῶν ἀξιωματικῶν ἀρχῇ. Alex.

1006a (°) "ὑπομένει λόγον," τῷτο πειρώμενος ἀνατρέψαι τὴν 26. ἀντίφασιν τίθησιν αὐτήν, ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ λεγομένων ἐλεγχόμε- νος ὑπὸ τῆς ἀληθείας. πρῶτον μὲν ἔν ἀληθὲς ὑπάρχει ὅτι σημαίνει 30 τὸ ὄνομα τὸ εἶναι ἢ γὰρ μὴ εἶναι τόδε. Asclep.

1006a "ἔτι — ἔχει." τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. ἂν τις δῶ ση- 23. μαίνειν τι τὸν λόγον χρώμενον δι' ὧν λέγει, ἤδη ἐλεγχος ἔστι· δηλώσει γὰρ τι καὶ ὀρίσει ὁ τῷτο δὲ. καὶ ὅ φησιν ὁ τῷτο μᾶλλον ἢ τὸ ἀντικείμενον· ὁ γὰρ λέγει ὁ τῷτο συγχωρῶν, ὁ μᾶλλον ση- 35 μαίνει τι ὁ λόγος ἢ ὁ σημαίνει, ἀλλὰ συγχωρεῖ σημαίνειν, ὁ καὶ 1006a αὐτὸς ἐδήλωσε διὰ τῷ "πρῶτον μὲν ἔν δὴλον" καὶ τῶν ἐξῆς. ἀναι- 26. ρεῖν γὰρ ἔστι λόγον, ὥσπερ διὰ τῷ λέγειν ὅτι μὴδὲν μᾶλλον ση- μαίνει ἢ μὴ σημαίνει, ὅτω καὶ διὰ τῷ μὴδὲν μᾶλλον εἶναι τόδε τι ἢ μὴ εἶναι. ὅτι δ' ἔστιν ἐλέγχῃ τὸν ἅπαρ συγχωρήσαντα 40 τῷτο, διὰ τῶν ἐξῆς δεικνύσι τε καὶ ἐπέξεισιν. ὅτος δὲ τῷ ἐλέγχῃ αἴτιος, ὅχι ὁ ἐρωτῶν. εἰ γὰρ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἔλαβε τῷτο ὁ λαμ-

βάνων τῷτο, ὡς εἶπεν, ἔδοξεν αὐτὸ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν· ἀλλ' ὁ ἀποκρινόμενος, ἀναγκαζόμενος ἢ ἀναιρεῖν λόγον ἢ μαχόμενα ἀπο- κριθῆναι τῇ θέσει τῇ αὐτῷ. καὶ προσέθησι τὴν αἰτίαν. ἀναιρῶν γὰρ ὅλως λόγον διὰ τῆς θέσεως. ὁ γὰρ λέγων ἐπὶ παντὶ ἔδεν μᾶλλον τῷτο ἢ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ λόγον ἀναιρεῖ. ἀναιρεῖ γὰρ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν λόγον μὴδὲν μᾶλλον εἶναι ἢ μὴ εἶναι. τῷτο δὲ ἀναιρῶντος ἔστι λόγον, ὅτι ὁ μὲν λόγος φωνὴ σημαντική, ὁ δὲ μὴ- δὲν μᾶλλον σημαίνειν ἢ μὴ σημαίνειν αὐτὸν λέγων ἀναιρῶν ἂν καὶ ὅτος λόγον. λέγει δ' ἂν τῷτο ὁ λέγων ἅμα τὴν ἀντίφασιν ἀλη- 10 θεύειν ἐπὶ παντὶ δύνασθαι. ἀναιρῶν δὲ λόγον διὰ τῆς θέσεως, δι' ὧν ἀποκρίνεσθαι συγχωρεῖ· λέγων γὰρ τὸν λόγον σημαίνειν, τίθησιν εἶναι λόγον, ὃ τι διὰ τῆς θέσεως ἀναιρεῖ, τῷτο διὰ τῷ ἀποκρίνεσθαι 15 τιθείς. Alex.

"πρῶτον — μὴ εἶναι." τὸ πρῶτον, φησί, δοθέντος τῷ τὰ λε- 1006a 28. γόμενα σημαίνειν τι, ἀληθὲς ἔστι τὸ σημαίνειν τι τὸν εἶναι τι λέ- γοντα καὶ μὴ εἶναι τι ὁμοίως, ἀλλ' ὅχι καὶ σημαίνειν καὶ μὴ σημαί- νειν. ὀνόματα δὲ εἶπε καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι. εἰ δ' ἀληθὲς ἐπ' αὐτῶν τὸ σημαίνειν, ὅχι ἀληθὲς δὲ τὸ μὴ σημαίνειν, ὅκετι ἂν ἐπὶ 20 παντὶ καὶ ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις ἀληθὲς ἂν εἴη· τῷ γὰρ ση- μαίνειν τὸ μὴδὲν σημαίνειν ἀπόφασις ὅν ὅχι ἔστιν ἀληθὲς ἐπὶ τῶν σημαίνειν τι συγχωρηθέντων· εἰ γὰρ καὶ μὴ σημαίνει, ὅκετ' ἂν εἴη τὸ σημαίνειν συγχωρῶμενον, ὅτω δὲ ὅκετ' ἂν ἔδεν ὁ λόγος εἴη. εἰπὼν δὲ "πρῶτον μὲν ἔν δὴλον ὡς τῷτο γε αὐτὸ ἀληθὲς, ὅτι σημαί- νει τὸ ὄνομα τὸ εἶναι," τῷτο εἰπὼν προσέθηκε τὸ δι' ἃ σημαντικόν 25 ἔστι τὸ ὠρισμένην τινὰ φύσιν σημαίνειν τὸ σημαίνειν. πάντως γὰρ ὁ σημαίνων τι ἢ αὐτῷ ἢ ἄλλῳ καὶ τόδε ἢ τόδε σημαίνει· τῶν γὰρ ὄντων τι σημαίνει καὶ διαφέρειν τῶν ἄλλων ἢ μὴ ὑπ' αὐτῷ σημαί- νεσθαι· ὁ γὰρ πάντα τῶν αὐτῶν σημαντικά, ἔδεν ὑπὸ ἐνὸς πάντα ση- 30 μαίνεισθαι. id.

"ἔτι — δίδωσι." λαβὼν ὅτι σημαίνει τὰ ὀνόματα καὶ ἔκαστον 1006a 31. αὐτῶν τοῦ, καὶ δείξας διὰ τῷ ὅτι μὴκετι δυνήσεσθαι λέγειν ὁ τῷτο συγχωρήσας τὸ ἔδεν μᾶλλον τῷτο ἢ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ, νῦν τῷτο προχρώμενος δεικνύσιν ὅτι ἐπὶ μηδενὸς οἶόν τε τὴν ἀντίφα- σιν συναληθεύειν. διὰ πλείονων δὲ λέγει τε καὶ δεικνύσι τὸ προκεί- 35 μενον. αἴτιον δὲ τῷτο ὅτι μεταλαμβάνει τὰ δι' ὧν δεικνύσιν ὁ βάλει, καὶ κατασκευάζει αὐτὰ ὡς δεόντως λαμβανόμενα· διὸ καὶ ἀσαφεστέρα ἢ λέξις. ἐκλαβόντι δὲ ὁ νῦν τῆς ἐπιχειρήσεως τοιοῦ- 40 τος. εἰ ἔκαστον ὄνομα σημαίνει, καὶ ἔν τι σημαίνει· τὸ γὰρ σημαίνειν τι σημαίνει, τὸ δὲ τι καὶ ἔν· καὶ γὰρ εἰ καὶ πλείονων τὰ ὁμώνυμα, ἀλλ' ὅχι ἅμα γε πάντα σημαίνει ὁ χρώμενος αὐτοῖς ὡς σημαίνων 45 τι δι' αὐτῶν. τὰ διαφέροντα δὲ ὀνόματα καὶ μὴ ταῦτα σημαί- νοντα τῷ κειμένῳ ἔν σημαίνειν δὴλον ὡς ὁ ῥηθῆσεσθαι κατ' ἐκείνῃ·

2. αὐτῷ C. || 4. καὶ om A. || 6. λέγει A. || 15. ἀπ' αὐτῷ C. || 18. συγχωρεῖν A. || 20. ἔχει AC. || 21. χρῆται — 22. λέγει λόγον om A. || 32. ἔχει C. || 37. ἔν et 39. τόδε om C.

1. f. ἀλλὰ νῦν. || 5. prius ἀναιρεῖ om A. || ἀναιρεῖ. ἐρεῖ γὰρ C. || 7. ἔστι om AC. || *quod quid aliud est quam sermonem tollere? est enim sermo vox significativa* Sepulv. || 12. τι om A. || 15. ἀληθὲς — σημαίνειν τι om C. || 16. καὶ τὸ μὴ εἶναι A. || 19. εἶεν A. || 25. ὠρισμένον A. || 27. α] μὲν A. || 31. δείξαι C. || 35. δὴ A. || 37. ἀσαφεστέρα F. || 40. αὐτῷ C. || ὡς] καὶ A.

εἴη γὰρ ἂν ἕκети μία φύσις ἐκεῖνη, εἰ τὰ διαφέροντα πραγμάτων
σημαντικὰ ὀνόματα ἀληθεύοιτο καὶ τῷ αὐτῷ. διαφέροντα δὲ ὀνό-
ματα τό τε ἄνθρωπος καὶ τὸ ἕκ ἄνθρωπος, καὶ ἕκ ἐστιν ἐνὸς ὀνόμα-
τος πράγματα. ὅ γὰρ ἐπὶ ταύτῃ κατηγορηθῆσεται, ὅδε ἔσται ἀλη-
θεύμενον καὶ τῷ σημαίνοντι ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ σημαίνον 5
ὑπὸ τῷ ἕκ ἀνθρώπῳ, εἰ γε διαφέρει τε αὐτὰ τὰ ὀνόματα ἀλλή-
λων, καὶ τὰ διαφέροντα διαφερόντων ἐστὶ δηλωτικά, καὶ ἐνὸς ἑκάστων
καὶ φύσεως μιᾶς. ὅ γὰρ ἂν ἔτι εἴη τὸ ὑπ' ἀνθρώπῳ σημαίνοντι
ἐν, ὡς ἐρρέθη, εἰ ἀληθεύοιτο ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ ἕκ ἀνθρώπος, ἄλλως
πράγματος ὃν σημαντικόν. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος ὅς ἐπ' ἀνθρώπῳ καὶ 10
ἕκ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων. εἰ δὲ μὴ τὰ ὑπὸ τῶν
ὀνομάτων τῶν δηλόμενα συνυπάρχοι, ἕκ ἂν τῇ καταφάσει τῇ
λεγέσθῃ εἶναι ἄνθρωπον τότε, ἅμα ἂν συναληθεύοιτο ἡ ἀπόφασις
λέγεσθαι μὴ εἶναι ἄνθρωπον τότε. ὁ μὲν νῦν τῆς ἐπιχειρήσεως ἕτος,
τὰ δὲ πρὸς τὴν λέξιν ἕτως. εἰ τὸ ἄνθρωπος, φησὶν, ὄνομα σημαί- 15
νει ἐν τι, εἰλήφθω ὁ σημαίνει, καὶ ἔσω τῷ τὸ ζῶον δῖπην. ἐξῆς
δὲ ἐξηγεῖται τί ἐστὶ τὸ ἐν σημαίνειν τὸ ὄνομα. id.

1006 a "λέγω — εἶναι." τὸ γὰρ ἐν σημαίνειν τῷ εἶναι φησι τὸ εἰ
32. τῷ τ' ἐστὶ τὸ ἄνθρωπος σημαίνειν (τῷ τ' οὐδὲ προσυπακύνει τῷ "εἰ
τῷ τ' ἐστὶ"), πᾶν ὁ ἂν ἢ ἄνθρωπος ὃν, τῷ τ' ἐστὶ αὐτῷ τὸ ἀνθρώπῳ 20
εἶναι, τὸ εἶναι τῷ τ' ὁ ὁ ἄνθρωπος ἐσήμαινεν. ὅ γὰρ δὴ τῷ ἀνθρώπῳ
σημαίνοντος ἐν, τὸ ζῶον πεζὸν δῖπην, ἔσται τις ἄνθρωπος ὅς ἕκ
ἐστὶ ζῶον πεζὸν δῖπην. τί δὲ ἐστὶ τὸ σημαίνοντι, ὀρίσεται καὶ
γνωρίμον ποιῶν ὑπὲρ τῷ δεῖξαι ὅτι μὴ, εἰ τι κατὰ τινος λέγεται,
ἢ δὴ τῷ τ' ἐν σημαίνει, ὡς καὶ προῖον ἐρεῖ. ὅ γὰρ εἰ τὸ λευκὸν καὶ 25
τῷ Σωκράτους λέγοιτο, ὁ Σωκράτης καὶ τὸ εἶναι Σωκράτης ὑπὸ τῷ
λευκῷ σημανθήσεται. ὅσα δὴ ἕτω κατηγορεῖται ὡς φύσιν τε καὶ
ὑσῖαν σημαίνειν, ὡς ἔχει τὰ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενα, ταῦτα
ὡς ἐν σημαίνοντα λαμβάνεται. καὶ ἕτως ἐφ' ἑκάστῃ τῶν ὀνομάτων
ἐν τι σημαίνει. ἐξηγήσατο δὲ πῶς εἶπε τὸ ἐν σημαίνειν, ἵνα μὴ 30
ἐν καὶ τὸν ἀριθμὸν τις αὐτὸν ἡγήσεται λέγειν, μὴδὲ ἐν τὸ καθ' ἐνὸς τῷ
ἀριθμῷ λέγεσθαι, ὡς ἐρεῖ, ἀλλὰ μίαν τινὰ φύσιν. εἰ γὰρ ὁ ἄν-
θρωπος ζῶον δῖπην σημαίνει, καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι ἐν τῷ τ' ἐστὶ ἐν
τῷ ζῷῳ δῖπῳ εἶναι. λαβὼν δὲ, εἰ ἐν σημαίνει ἑκάστων ὄνομα, ἐν
ἑστέῳ καὶ τὸ σημαίνοντι, διαφέρειν φησὶ μὴδὲν πρὸς τὸν λόγον 35
καὶ πλείω τις λέγοι ὑφ' ἑκάστῃ ὀνόματος σημαίνοντα, μόνον δὲ
ὠρισμένα, ἐπεὶ ἐστὶ τινὰ ὁμῶνυμα. ἐνέσται γὰρ ἑκάστῃ τῶν σημαί-
νομένων ἰδίον τι ὄνοματος σημείον θέσθαι, ὡς εἴωθε γίνεσθαι ἐν τῇ
τῶν ὁμωνύμων διαιρέσει. εἰ γὰρ ἀόριστα καὶ ἄπειρα λέγει τις ση-
μαίνεισθαι, δόξει τὸ ἐπόμενον ἄτοπον. ὁ γὰρ τῷ τ' λέγων ἀναιρήσει 40

τὸ σημαίνειν τι τὰ ὀνόματα καὶ ὅλως τὸν λόγον. εἰ γὰρ ἑκάστων τῶν
ὀνομάτων μὴδὲν μᾶλλον τῷ τ' καθ' ὃν κατηγοροῖτο σημαίνειν λέ-
γοιτο ἢ ἄλλο ὅτιον καὶ τὸ τυχόν, ὅθεν ἂν σημαίνειν λέγοιτο. τί γὰρ
μᾶλλον τότε τι ἢ τὸ τυχόν; καὶ τί μᾶλλον τότε ὑπὸ τῷ τ' ἢ τῷ
τυχόντος σημανθήσεται πάντων ἄπειρα σημαίνοντων; εἰ δὲ πλείω
μὲν ὠρισμένα δὲ τις λέγοι σημαίνειν ἑκάστων ὄνομα τῶν ὑπὸ τῷ
κοινῷ ὀνόματος δηλόμενων, ἴδιος ἑκάστῃ λόγος ἔσται. οἷον εἰ ὁ ἄν-
θρωπος λέγοιτο καὶ καὶ τῷ ζῷῳ καὶ καὶ τῇ εἰκόνι, εἴη ἂν, ὅταν μὲν τὸ
ὡς ζῶον σημαίνει ἄνθρωπος, ὁ λόγος τῷ σημαίνοντι ζῶον πεζὸν
δῖπην, ὅταν δὲ τὸ ὡς εἰκόνα, μίμημα τῆς τοιαύτης ὑσῖας. ὁμοίως
δὲ καὶ ἄλλο τι σημαίνει, ἔσται καὶ ἕκαστος λόγος ἴδιος. ὥστε ὄντων
ὠρισμένων τῶν πλείονων τῶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ σημαίνοντων ὀνόμα-
τος, ὡν διάφοροι οἱ λόγοι, ἔσται ἑκάστῃ τῶν σημαίνοντων ἰδίον τι
σημεῖον καὶ ἰδίον τι ὄνομα θέσθαι, ὁ σημαντικὸν ἔσται ἐνὸς μόνου τῶν
τῶν διαφόρων λόγων ἐχόντων. πεπερασμένων γὰρ ὄντων οἷον τε
ἔσται περιλαβεῖν τε αὐτὰ τῇ διανοίᾳ, καὶ ἑκάστῃ αὐτῶν ἰδίον ὄνομα
καὶ σημείον ἐν τάξει, ὁ μὴδὲν ἄλλο ἢ τῷ τ' σημαίνει. ἰδίον δὲ
ἑκάστῃ ὀνόματος ἐπιτεταγμένον, ἔσται πάλιν τῶν ἕτω διαφόρων
ὀνομάτων διάφορα καὶ τὰ σημαίνοντα, ὥστε καὶ τὸ τότε εἶναι καὶ τὸ
αὐτὸ τῷ τ' μὴ εἶναι ὑπ' ἄλλων σημανθήσεται, εἴγε μὴ ταῦτά ἐστιν
ἀλλήλοις. εἰπὼν δὲ, ἂν ὠρισμένα τις συγχωρήσῃ εἶναι τῶν ἐφ'
ἑκάστῃ ὀνόματος πολλὰ σημαίνεσθαι λεγόντων, εἰς ταῦτα ἐλευσεσθαι
τὸν λόγον εἰς ὃ καὶ εἰ τὴν ἀρχὴν ὑπέκειτο ἐν ὀνόματι ἐνός τινος εἶναι
πράγματος δηλωτικόν (τῷ γὰρ ἑκάστῃ τῶν πολλῶν οἰκεῖόν τι κείνῃ
ὄνομα, ἐνὸς μόνου τῷ καταλειπομένῳ ἔσται σημαντικὸν τὸ ἐξ ἀρχῆς
ὄνομα κείμενον, οἷον ὁ ἄνθρωπος), ἐξῆς λέγει πρὸς τῶν φησάντων
ἂν ἄπειρα ὑφ' ἑκάστῃ ὀνόματος εἶναι τὰ σημαίνοντα. εἰ γὰρ μὴ 1006 b
τεθείη, φησὶ, ταῦτα συγχωρηθεῖα πεπερασμένα εἶναι τὰ ὑφ'
ἑκάστῃ ὀνόματος σημαίνοντα, ἀλλ' ἄπειρα, ἀναιροῖτο ἂν πάλιν
ἕτως ὁ λόγος. ὁ μὲν γὰρ λόγος κείνῃ ἡμῖν, ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα, φωνὴ
εἶναι σημαντική, ἕκети δὲ γίνεσθαι σημαντικὸς καὶ τῶν λέγοντας
ἄπειρα ὑφ' ἑκάστῃ σημαίνεσθαι. ὁ γὰρ μὴ ἐν τε καὶ τι σημαίνει
ὠρισμένον, ὅθεν ἂν σημαίνει τὴν ἀρχὴν. πᾶς γὰρ ὁ σημαίνων τι
σημαίνει. μὴδὲν δὲ σημαίνοντων τῶν ὀνομάτων ἀναιρεῖται πάλιν
τὸ σημαίνειν αὐτά. ἕτω δὲ ἀναιρεῖται πάλιν ὁ λόγος καὶ τὸ πρὸς ἄλ-
λον διαλέγεσθαι. καθὼς μὲν γὰρ πλείω μὲν ἑκάστων ὄνομα σημαίνει,
ὠρισμένα δὲ, καὶ τῷ τ' δὴ ἕκ ἀναιρεῖται τὸ ἐν τι ὑπὸ τῷ ὀνόματος
σημαίνεισθαι. ἑκάστων γὰρ τῶν σημαίνοντων ὑπὸ τῷ ὀνόματος
ἀριθμῷ ἐν ἧν, καὶ ἦσαν τοσαῦτα ἐνάδες σημαίνοντα. ὁ ἐπὶ τῷ
ἀπείρῳ ἕκ ἐθ' οἷον τε τῷ μὴδὲ ἀριθμὸν τῶν σημαίνοντων

1. ἐκεῖνη om C. || 4. πράγματος A. || 9. ἀλλὰ C. || 13. ἄνθρωπον τότε om C. || 14. ἕτος] τοῖστος A. || 18. τῷ τ' A. || 20. ὃν om F. || 25. ἢ δὴ καὶ τῷ τ' ἐν AF. || σημαίνειν C. || ὅ γὰρ εἰ om A. || 27. μαρτυρεῖται F. || 28. ταῦτα] τῷ τ' A. || 29. λαμβάνονται AF. || ὑφ' C. || 30. τὸ om F. || 31. τὸ om CF. || 33. τὸ] τῷ τ' A. || 34. σημαίνει A. || 35. διαφέρει F. || 40. λέγων] λαβὼν A.

3. ὅθεν ἂν om C. || 5. δὴ A. || 7. cum homo animal significaverit, ratio significati erit animal pedestre bipes Sepulv. || 9. σημαίνειν ζῶον C. || 10. εἰκόνας C. || τῆς om CF. || 11. σημαίνει F, 1. σημαίνει. || 17. ἐντάξει C. || 21. συγχωρήσει A. || ἐφ'] ὑπὲρ C. || 28. ταῦτα εἰ μὴ συγχωρηθεῖ A. || 29. πάλαι A. || 30. λόγος εἶναι. ὁ C. || 31. σημαντική C. || 34. ἀναιρεῖται — 35. δὲ om A. || 37. ἀναιροῖτο C. || 40. τῷ] τὸ C.

1006 b εἶναι δύνασθαι. εἰπὼν δὲ τὸτο προσέθηκε "κτ' δὲ τὴν ἀλήθειαν καὶ
 9. πρὸς αὐτόν," λέγων ἀνερῆσθαι καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ νοεῖν τι. ὅδ' ἔστι νοεῖν
 ἐνδέχεσθαι μὴ ἐν νοῦντα. εἰ γὰρ εἴη οἷόν τε ἐν τι νοεῖν, οἷόν τε ἀν
 εἴη τῷ ἐνὶ τῷ νοήματι καὶ ὄνομα τι καὶ σημείον οἰκείον θέσθαι. ἔτω
 δ' ἀν εἴη δύνασθαι τὸ ὑφ' ἐκάστου ὀνόματος ἐν τι δηλῶσθαι. δείξας δὲ 5
 πρῶτον ἀναιρῶντας λόγον τῆς τῆσδε τῆς δόξης, ἔδειξεν ὅτι καὶ τὸ
 νοεῖν, ἐπιτείνων τὸ ἄτοπον. τί δή ποτ' ἔν, ἀν μὴ ἢ πλείω τὰ σημαί-
 νόμενα ὑφ' ἐκάστου, ὠρισμένα δέ, ἔκ ἀναιρέσθαι λόγος, καίτοι μὴ
 ὄντος ἐνὸς τῷ σημαίνοντι, ἀν δὲ ἄπειρα, ἀναιρέσθαι; ἢ πρῶτον μὴ
 ὅτι πᾶν τὸ ὠρισμένον καὶ περιληπτὸν ἐν πως ἐστίν, ὥστε ἐν πως ση- 10
 μαίνει καὶ τὸ πλείω μὴ πεπερασμένα δὲ σημαῖνον. ἔστι δὲ αὐτὰ πε-
 ριορίσαι καὶ τῶν σημαίνοντων χωρίσαι καὶ εἰπεῖν ταῦτα εἶναι τὰ
 σημαίνοντα, ἐπὶ δὲ τῶν ἀπείρων ἀδύνατον τῷτο. ἢ τῷ πλείω
 σημαίνειν, ὠρισμένα δέ, τῷ δύνασθαι πάντα τὰ σημαίνοντα λη-
 φθέντα διακριθῆναι τε ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἰδίοις ὀνόμασιν ὀριῶσθαι, 15
 τῷτο ἀν εἴη σημαίνοντά τι. εἰ δὲ ἕκαστον τῶν ὀνομάτων ἄπειρα
 εἴη σημαίνον, ὅθεν ἀν τῶν ὑπὸ τῷ ὀνόματος σημαίνοντων ἰδίων
 ὄνομα καὶ σημείον ἔχειν δύναται. ἔτω δὲ ὅδ' ἀν τὰ τιθέμενα
 αὐτοῖς ὀνόματα εἴη τινὸς σημαντικά, ὅθεν μᾶλλον δυνάμενα κα-
 τηγορεῖσθαι τῶν οἷς ἔκαστον ἢ τῶν οἷς ἐτέθη. ἔτι εἰ ἕκαστον τῶν 20
 ὀνομάτων ἄπειρα σημαίνει, ἕκαστον ἀν τῶν ὀνομάτων ταῦτα ση-
 μαίνοι. ἀλλ' εἰ πάντα εἴη τῶν αὐτῶν σημαντικά, ἀναιρέσθαι τὸ
 διαλέγεσθαι καὶ τὸ σημαίνειν. ὅθεν γὰρ σημαίνει ἐν, κειμένον τῷ
 πάντα ταῦτα ἀλλήλοις σημαίνειν. ἴσον γὰρ τὸ μὴδὲν σημαίνειν τῷ
 πάντα ἕκαστον σημαίνειν λέγειν. ἐνεστὶ καὶ ἔτι εὐφροδύσαντα δεῖ- 25
 ξαι ὅτι μὴ ἄπειρα τὰ ὑφ' ἐκάστου ὀνόματος δηλῶμενα, διαλεκτι-
 κωτέρα δὲ ἢ δεῖξις. εἰ τὸ ἄνθρωπος ἄπειρα σημαίνει, ἦτοι καὶ τὸν
 ἔκ ἀνθρώπου ὁ ἄνθρωπος σημαίνει (ἐν γὰρ τοῖς ἀπείροις καὶ τῷτο),
 ὥστε ἔσται ὁ ἄνθρωπον εἰπὼν καὶ μὴ ἄνθρωπον σεσημακώς. ἢ εἰ
 τῷτο ἄτοπον, ἔσται τῶν ἀπείρων τι πλεόν. τοῖς γὰρ ἀπείροις ἀ 30
 ἐσήμανεν ὁ ἄνθρωπος προσεθὲν τὸ ἔκ ἀνθρώπου πλείω αὐτὰ ποιή-
 σει. ἔτω τε ἔσται καὶ τὰ ἄπειρα τινῶν ἐλάττω. καὶ ἔτι τὸ ἄπειρα
 ὀνόματα ἦτοι σημαίνει καὶ τὸ ἔκ ἀπείρας, ἔτω δὲ ἔκ μᾶλλον ἄπειρα
 σημαίνει ἕκαστον ὄνομα ἢ ἔκ ἀπείρας. ἢ εἰ μὴ σημαίνει καὶ τῷτο,
 πρῶτον μὴ ἔκ ἔσται, ἐφ' ὅ ἢ κατάφασις ἀληθής, ἐπὶ τῷτο καὶ ἢ 35
 ἀπόφασις, πρὸς δὲ τῷτο ἔσται τὸ σημαίνοντι ὑπὸ τῷ ἔκ ἀπείρας
 ἔξω τῶν ἀπείρων. πλείω δὲ τὰ ἄπειρα σὺν τῷτο ἢ αὐτὰ ἐφ'
 ἑαυτῶν. id.

1006 b "ἔσται — ἐν." οἷς ἔλαβε, τῷτοισι χρῆσθαι. ἔλαβε δὲ πρῶτον
 11. μὴ ὅτι σημαίνει τι τὸ ὄνομα, δεύτερον δὲ ὅτι ἐν, ὃ καὶ ἔδειξε διὰ τῷ 40
 δεῖξαι ὅτι καὶ πλείω σημαίνει τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὠρισμένα δέ, οἷόν
 τε καὶ ἰδίων ἐκάστῳ τῶν πλειόνων ὄνομα θέσθαι, ὃ ἕκαστον αὐτῷ πρὸς

ἄλλην τινὰ φύσιν κοινὸν ἔσται. τῷτοισι δὲ χρῆσθαι, καὶ τίθησι τῷ ἄν-
 θρώπῳ τὸ ὄνομα σημαίνειν τι καὶ ἐν σημαίνειν. εἰ ἔν ὁ ἄνθρωπος
 ἐν τι σημαίνει, καὶ ἔστι τῷτο τὸ ζῶον πεζὸν δίπουν, ἔκ ἔσται καὶ τὸ
 μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι σημαίνων ὁ ἄνθρωπος, εἴγε τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι
 ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ μὴ ἀνθρώπῳ, ἐνὸς δὲ ὁ ἄνθρωπος δηλωτικόν (ῃ).
 ἔτε γὰρ ταῦτον ὁ ἄνθρωπος καὶ ἔκ ἀνθρώπου, ἔτε τῷ αὐτῷ δηλωτι-
 κόν, ἔτε οἷόν τε τὸ ἐν ἐν τε εἶναι καὶ μὴ εἶναι. id.

(ῃ) εἴπερ τὸ ἄνθρωπος ὄνομα μὴ μόνον δηλοῖ τὸ καθ' ἐνὸς 1006 b
 ἀλλὰ καὶ ἐν, καὶ τὸ μὴ καθ' ἐνὸς πλειόνων ἐστὶ δηλωτικόν (λέγει γὰρ 14.
 καθ' ἐνὸς τῷ Σωκράτῳ καὶ τὸ λευκόν καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ μουσικόν),
 τὸ δὲ ἐν μίαν φύσιν ὠρισμένην δηλοῖ, τὴν τῷ ἀνθρώπῳ καθὸ ἄν-
 θρώπου ἐστὶ, μὴ συνεπινοῶν ἐν τῷ τέως τὰ συμβεβηκότα τῷ ἀν-
 θρώπῳ. . . συνώνυμα γὰρ ταῦτα ὑπάρχουσιν, ἀντὶ τῷ ὁμώνυμα.
 ἔκ ἄρα δύνασθαι τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, εἰ μὴ τοῖ γε ὁμωνύμως
 τύχοι. Asclep.

"εἰ — ἐν." εἰπὼν "ὅ δὲ ἐνδέχεσθαι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι σημαί-
 νειν ὅπερ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ" προσέθηκε τὸ "εἰ τὸ ἄνθρωπος ση-
 μαίνει μὴ μόνον καθ' ἐνὸς ἀλλὰ καὶ ἐν. ὅ γὰρ τῷτο ἀξιῶμεν τὸ ἐν
 σημαίνειν τὸ καθ' ἐνός." πῶς τὸ ἐν σημαίνειν ἀκρίβειαν χρῆ, διδάσκει
 ἡμᾶς. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἐν τῷ φύσιν τινὰ μίαν σημαίνειν, ὅ τῷ
 καθ' ἐνός λέγεσθαι. μίαν δὲ φύσιν σημαίνων ἔκ ἀν ἅμα καὶ ἄλ-
 λην τινὰ σημαίνει. ὅτι δὲ τὸ καθ' ἐνός λεγόμενον ὅ πᾶν ἐν, δεί-
 κνυσι. καθ' ἐνός γὰρ καὶ τὸ ἄνθρωπος καὶ τὸ λευκόν καὶ τὸ μουσικόν δύ-
 νασθαι κατηγορεῖσθαι ἀληθῶς, ἀλλ' ὅ δια τῷτο καὶ ἐν ταῦτα. ἦλθε δὲ
 ἐπὶ τὸ δεικνύειν τῷτο διὰ τὸ δοκεῖν δύνασθαι καθ' ἐνός καὶ τῷ αὐτῷ
 καθ' ὅ ὁ ἄνθρωπος, οἷον καὶ Σωκράτης, καὶ τῷτο καὶ τὸ διαλέγεσθαι.
 τὸ δὲ διαλέγεσθαι ἔκ ἀνθρώπου. εἴη γὰρ ἀν καθ' ὅ ὁ ἄνθρωπος, καὶ
 ἔκ ἀνθρώπου κατηγορούμενος καὶ συμβεβηκός. ἀλλ' ὅ δια τῷτο
 ἦδη καὶ ταῦτόν ἐστι τό τε ὑπὸ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἔκ ἀνθρώπου ση-
 μαίνοντι. ὅ γὰρ τῷτο ὠρισται τὸ ἐν σημαίνειν τῷ καθ' ἐνός κα-
 τηγορεῖσθαι. ὅτι γὰρ μὴ τὰ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορούμενα ἦδη καὶ ἐν
 σημαίνει, δι' ὧν περ παρέθετο ἔδειξε. καθ' ἐνός γὰρ πλείω κατη-
 γορεῖσθαι διαφέροντα ἀλλήλων. τὰ γὰρ συμβεβηκότα τινὶ ἕτερα
 ὄντα καὶ τῷτο συμβεβηκε, καὶ ἀλλήλων ὁμοίως κατηγορεῖσθαι κατ'
 ἐκείνου ἐνός ὄντος, ὅ συμβεβηκεν, ὅ μὴν διὰ τῷτο πάντα τὸ αὐτὸ
 καὶ ἐν σημαίνει. ὅ γὰρ ἐπεὶ καθ' ἐνός τὸ μουσικόν καὶ τὸ λευκόν καὶ ὁ
 ἄνθρωπος κατηγορεῖσθαι, ἦδη καὶ ταῦτόν ἐστι τὸ σημαίνοντι ὑπ'
 αὐτῶν. εἰ γὰρ ταῦτον εἴη τὸ σημαίνοντι ὡς μὴ διαφέρειν τὸ καθ'
 ἐνός κατηγορεῖσθαι τῷ ἐν σημαίνειν, ἔσται συνώνυμα, τῷτοισι πο-
 λυνώνυμα, καθ' ὧν πλείω κατηγορεῖσθαι. τῷ γὰρ συνώνυμα νῦν ἀντὶ
 τῷ πολυνώνυμα χρῆσθαι. ἔτω γὰρ ἔσται ταῦτον σημαίνοντα, ἀν ἢ
 μόνον τῷ λέξει διαφέροντα τὰ πλείω ταῦτα ὀνόματα, μίαν δὲ

5. δ'] τε C. || 14. σημαίνει, ὠρισμένα C. || 21. ἄπειρα — ὀνομάτων om A. || σημαίνει C. || 24. τὸ] τῷ C. || 26. ὀνόματα A. || 27. καὶ τὸ ἔκ
 ἄνθρωπος ὁ C. || 29. ὁ et 32. καὶ ante ἔτι om A. || 33. ὄνομα A. || 36. τῷτο A. || 37. ἔξωθεν A.

1. τὸν ἄνθρωπον A. || 16. τῷ AC. || 22. σημαίνειν C. || πᾶν] πῇ C. || 26. τῷτο C. || 27. γὰρ om C. || 30. τῷ] τὸ C. || 32. σημαίνοντα C. ||
 γὰρ τὰ πλείω A. || 36. καὶ post λευκόν om A.

φύσιν σημαίνοντα. ἔσαι δὲ τὸτο, ἂν ἢ κείμενον ταύτην εἶναι τὸ καθ' ἑνὸς κατηγορεῖσθαι καὶ τὸ ἐν σημαίνειν. εἰ δὲ ἔτι, εἴη ἂν σημαίνοντα τὰ καὶ τὸ αὐτὸ κατηγορούμενα, ὡς σημαίνει καὶ τὰ πολυώνυμα, καὶ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. εἰ τῷ καὶ τὸ αὐτὸ δύνασθαι κατηγορεῖσθαι λέγει τις αὐτὰ ἐν σημαίνειν ἔτι, ἂν τὸ αὐτὸ κατηγοροῖτο ὡς μίαν δηλῶντα φύσιν, ὡς εἶναι τὸ αὐτὸ ἀμφω ὀνόματα ταύτην δηλῶντα, ὅτε αὐτὸ ἔσαι τε καὶ ἔκ ἔσαι πρᾶγμα, ἀλλ' ἔσαι ὀνόματα τὸ αὐτὸ πλείω ἔχον· τό τε γὰρ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι ὀνόματα αὐτῶ. ὅθεν γὰρ κωλύει καὶ τὸτο γενέσθαι ὄνομα, ὄντων καὶ συνθήκην τῶν ὀνομάτων. ὥστε καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι 10 ταύτην ἔσαι δηλῶντα, ὡς τὰ πολυώνυμα. πάλιν δὲ τὴν πολυωνυμίαν ὁμωνυμίαν εἶπε, πρότερον αὐτὴν εἰπὼν συνωνυμίαν. ὅτι γὰρ τὸ καθ' ὁμωνυμίαν τὸ καὶ πολυωνυμίαν εἶναι λέγει, νῦν ἐδήλωσε δι' ὧν ἐπήνεγκεν εἰπὼν

1006b
19. “ὥσπερ — καλοῖεν.” γίνετο γὰρ ἔτι ἔκ ἢ ἀναίρεσις τῶ ἀν- 15 θρώπου καὶ ἀπόφασις ὑπὸ τῆ μὴ ἀνθρώπου ὀνόματος σημαίνουμένη, ἀλλὰ τὸτο δὲ καὶ ἀνθρώπος ἐσήμαινεν. ἔκ ἢν δὲ τὸτο ἡμῖν τὸ ζήτημένον, πότερον δύνατο τῷ αὐτῷ πράγματι καὶ ἀνθρώπος ὄνομα καὶ μὴ ἀνθρώπος τεθῆναι, ὡς εἶναι τὴν διαφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν λέξιν μόνην, μηκέτι δὲ καὶ καὶ τὸ σημαίνουμενον, ἀλλ' εἰ ὄντων τῶν 20 σημαίνουμένων ὑφ' ἑκατέρου διαφερόντων, καὶ τῷ μὴ ἀνθρώπου τὸ τοῖσιν σημαίνοντος εἶδος ὁ λόγος ζῶον πεζὸν δίπουν, τῷ δὲ ἔκ ἀνθρώπου τὴν ἀναίρεσιν τῷ τοῖσιν εἶδος, οἷον τε ἅμα ταῦτα καὶ καὶ τῷ αὐτῷ κατηγορεῖσθαι ἔτι, ὡς εἶναι ταύτην τὸ εἶναι τε ταύτην τὴν τοιαύτην ὕσιν καὶ μὴ εἶναι· τῷ τοῖσιν γὰρ δηλωτικὴ ἢ ἀντιφατικὴ 25 ἀντίθεσις· ἔκ ἀντιφατικὴ δὲ ἢ ἀντίθεσις ἢ καὶ συμβεβηκός. ὁ γὰρ καθ' ὅ ἀνθρώπος δείξας ἀληθεύμενον καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπου, ὅ καὶ τὸ σημαίνουμενον ὑπὸ τῆ ἀνθρώπου ἔδειξε καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπου ἀληθεύμενον κατ' αὐτῶ, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄλλο τι τῷ αὐτῷ συμβεβήκει, ἐφ' ὅ τὸ ἔκ ἀνθρώπου ἀληθεύει. εἰ ἔν ἑτερον σημαίνει τό τε ἀν- 30 θρώπος καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπος, ὡς δέδεικτο, καὶ μὴ ἐς τῷ αὐτῷ πλείω ὄντα ταῦτα τὰ ὀνόματα, δῆλον ὅτι καὶ οἱ λόγοι ὅ τε λέγων εἶναι ἀνθρώπον καὶ μὴ εἶναι ἀνθρώπον ἄλλο τι σημαίνει, καὶ ἔκ ἐκ τούτων τὸ εἶναι ἀνθρώπου καὶ μὴ εἶναι ἀνθρώπου. δείξας δὲ ὅτι ἄλλο τὸ εἶναι ἀνθρώπου καὶ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπου τῷ ἄλλο τὸν ἔκ ἀνθρώπου 35 σημαίνειν τῷ ἀνθρώπου, ἐπιφέρει

1006b
24. “ὥστε — ἔσαι,” ὁ ἀσαφῶς μὴ εἶρητο, ἴσον δὲ ἂν εἴη τῷ, εἰ γὰρ τις λέγοι ἐν σημαίνειν τὸ ἀνθρώπου εἶναι, ἀληθὲς ἐπ' αὐτῷ τό 40 τε εἶναι ἀνθρώπον καὶ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπον, ταῦτα σημαίνειν αὐτὰ ἐρεῖ καὶ ἐνὸς ἔσαι ἀμφοτέρω δηλωτικά, ὡς τὰ πολυώνυμα, ὡς λώπιον καὶ ἱμάτιον. ἀλλ' εἰ ἐν ἢ κατάφασις καὶ ἀπόφασις, ἐν ἔσαι σημαίνοντα καὶ τὸ ἀνθρώπος καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπου, καὶ τὸ αὐτὸ δὲ ἔσαι

καὶ τὸ εἶναι ἀνθρώπου καὶ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπου. ἀλλὰ καίτοι καὶ δέδεικτο ὅτι ἑτερον σημαίνει ἑκάτερον αὐτῶν τῷ ἑκάστω τῶν σημαίνουμένων ἰδίον τι σημαίνειν δύνασθαι. διὰ μέσου δὲ εἰπὼν τὸ “εἰ δὲ μὴ σημαίνει ἑτερον τὸ ἀνθρώπος καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπος, δῆλον ὅτι καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπου τῷ εἶναι ἀνθρώπου,” ταῦτα εἰπὼν διὰ μέσου, τὸ “ὥστε ἔσαι τὸ ἀνθρώπου τε εἶναι” καὶ τὰ ἐπὶ τούτῳ λέγει, ὡς συνάπτων αὐτὰ τοῖς εἰρημένοις τοῖς (ν. 20) “τὸ δὲ ἀπορούμενον ὅ τῷ τὸ ἐστίν, εἰ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἀνθρώπον τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα.” τούτοις γὰρ ἀκολουθεῖν δοκεῖ τὸ “ὥστε ἔσαι τὸ ἀνθρώπου εἶναι.” ἢ καὶ τῷ ἐπὶ πρὸ τούτου εἰρημένῳ τῷ “ὥσπερ ἂν εἰ ὃν ἡμεῖς ἀνθρώπον καλοῦμεν, ἄλλοι μὴ ἀνθρώπον καλοῖεν.” δείξας δὲ ταῦτα ἐπιφέρει τοῖς δεδειγμένοις “ἀνάγκη τοίνυν, εἴ τι ἔστιν ἀληθὲς εἰπεῖν 1006b ὅτι ἀνθρώπος, ζῶον εἶναι δίπουν· τὸτο γὰρ ἢν ὁ ἐσήμαινεν ὁ ἀνθρώ- 23. πος.” λαβὼν διὰ τῶν πρὸ τούτων καὶ δείξας ὅτι ὄνομα ἔστιν ἐνὸς τινος δηλωτικόν, καὶ ὅτι ἄλλος μὴ τὸ ἔστιν ἀνθρώπος ἐστὶ σημαντικόν, ἄλλος δὲ τὸ ἔκ ἔστιν ἀνθρώπος, διαφέροντα ὄντα, καὶ ὅτι ἄλλο μὴ ἢ κατάφασις ἄλλο δὲ ἢ ἀπόφασις, νῦν συμπεραίνει διὰ τῶν δεδειγμένων τὸ προκείμενον· τὸτο δὲ ἢν τὸ δεῖξαι ὅτι μὴ οἷον τέ ἐστιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὴν ἀντίφασιν ἀληθεύει. εἰ γὰρ ὁ ἀνθρώπος τὸ ὄνομα φύσεως μιᾶς ἐστὶ σημαντικόν, αὕτη δὲ ἐστὶ τὸ ζῶον πεζὸν δίπουν, ἀνάγκη ἀληθὲς ὄντος τῷ λόγῳ τῷ ἔστιν ἀνθρώπος (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ εἰρημένον διὰ τῶ, εἴ τις ἔστιν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ἀνθρώπος, εἶναι τὸ σημαίνουμενον ὑπ' αὐτῶ τὸ ζῶον πεζὸν δίπουν)· ὁ δὲ ἀνάγκη εἶναι ζῶον πεζὸν δίπουν, τούτῳ τε ἔκ ἐνδέχεται μὴ εἶναι ταύτῃ τὸτο· τὸ γὰρ ἀνάγκη εἶναι σημαντικόν ἐστὶ τῷ ἀδύνατον μὴ εἶναι. ἀλλὰ μὴν ὁ ἀδύνατον μὴ εἶναι, τὸτο ἔκ ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν μὴ εἶναι τότε. καθ' ὅ ἀρα ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν τὸ ἔστιν ἀνθρώπος τότε, κατ' ἐκείνου ἀδύνατον ἐστὶν ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπον. ὡς δὲ ἐπὶ τούτου, καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως ἔχει. εἰ δὲ τὸτο, ἀδύνατον, ἐφ' ὅ ἀληθὲς ἢ τινὸς κατάφασις, ἐπὶ τούτῳ ἀληθὲς εἶναι τότε τὴν αὐτῶ τούτῳ ἀπόφασιν. ὁ δὲ πᾶς λόγος τοῖσιν ἂν εἴη. εἰ τὸ ἀνθρώπος ὄνομα ἄλλος σημαντικόν ἐστὶ καὶ τὸ ἔκ ἀνθρώπου ἄλλος, καὶ μὴ ἐστὶ πολυώνυμα, καὶ ἐστὶ τὸ μὴ ἀνθρώπου σημαίνειν ζῶον πεζὸν δίπουν, εἴη ἂν καὶ ὁ λόγος ὁ λέγων εἶναι ἀνθρώπον ἄλλο σημαίνειν καὶ ἄλλο ὁ λέγων μὴ εἶναι ἀνθρώπον (ὅθεν γὰρ νῦν διαφέρει), καὶ ἔσαι ὁ μὴ εἶναι ἀνθρώπον λέγων σημαίνειν εἶναι ζῶον πεζὸν δίπουν, ὁ δὲ μὴ εἶναι ἀνθρώπον, μὴ εἶναι ζῶον πεζὸν δίπουν. εἰ δὲ ταῦτα σημαίνειν ὑπ' αὐτῶν, καθ' ὅ ἀληθὲς ἐστὶν ὁ λέγων λόγος εἶναι ἀνθρώπον, ἀνάγκη τὸτο εἶναι ζῶον πεζὸν δίπουν. μὴ γὰρ ὄντος ἔκ οἷον τε ἀληθὲς εἶναι τὸν σημαίνοντα αὐτὸ λόγον. ἀλλὰ μὴν ὁ ἀνάγκη εἶναι ζῶον πεζὸν δίπουν, τούτῳ ἀδύνατον μὴ εἶναι τότε ζῶον πεζὸν δίπουν. id.

2. ἀν] ἐν C. || 6. ὀνόματος A. || 9. γίνεσθαι A. || 10. post ὥστε om C. || 13. κατὰ om A. || 15. ἐκ ἢ] ἐκ C. || τῷ ἀνθρώπου om A. || 17. ἐσήμαινεν A. || 24. τε τὴν et 25. τῷ om C. || 29. συμβεβηκός A. || 34. τῷ A. || καὶ τῷ μὴ A. || 37. σαφῶς C. || 38. λέγει V. || σημαίνοντα A, σημαίνοντος V. || τῷ ἀνθρώπου, ἀληθὲς AV. || ὑπ' C. || ὡς τὰ] ὥστε AC. || 42. δὲ om A.

1. prius καὶ om A. || 2. τῶν σημαίνοντων A. || 3. σημαίνειν. δύναται A. || δὲ ante εἰπὼν et 8. τὸ post ἀνθρώπου om A. || 10. πρὸς τούτοις C. || 14. τότε A. || 21. ἀνάγκη — 24. δίπουν om C. || 25. ἀλλὰ — 26. εἶναι ante τὸτο et 30. τότε om A.

1006b "τὸτο — εἶναι." εἰ δὲ ἀδύνατον αὐτὸ μὴ εἶναι ζῶον πεζόν
 31. δίπην, ἀδύνατον αὐτὸ μὴ ἄνθρωπον εἶναι. ὁ δὲ ἀδύνατον εἶναι
 μὴ ἄνθρωπον, τὸτο ὅδ' ἀληθεύσει τις λέγων εἶναι μὴ ἄνθρωπον.
 ἀδύνατον ἄρα ἀληθεύοντος τῷ ἔστιν ἄνθρωπος, ἀληθὲς εἶναι τὸ ἔστιν
 ἔκ ἄνθρωπος ἢ τὸ ἔκ ἔστιν ἄνθρωπος· καὶ γὰρ τὸτο ἀληθὲς ἐπὶ μὴ ὄν-
 5 τος ἀνθρώπου. ὥςτε ἀδύνατον ἀληθὲς ἔσσης τῆς καταφάσεως ἀληθῆ
 τὴν ἀπόφασιν εἶναι τὴν ἀντιφατικῶς ἀντικειμένην αὐτῇ. id.
 1006b "ὁ — ἄνθρωπον." δείξας, ἐφ' ὃ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ ἔστιν ἄνθρωπος,
 34. ἐπὶ τούτῳ ἀδύνατον ἅμα ἀληθὲς εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, τῷ
 αὐτῷ λόγῳ χρωμένους φησὶν ἔνεστι δεικνύναι πάλιν, ἐφ' ὃ ἀληθὲς
 ἐστὶ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, μὴ δυνάμενον ἀληθὲς εἶναι τὸ εἶναι ἄν-
 10 θρωπον· ἐφ' ὃ γὰρ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, ἀνάγκη τὸτο
 μὴ εἶναι ζῶον πεζόν δίπην. ὁ δὲ ἀνάγκη μὴ εἶναι, τὸτο ἀδύνα-
 τον εἶναι τότε· ὁ δὲ ἀδύνατον εἶναι ζῶον πεζόν δίπην, τὸτο ἔκ
 ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν εἶναι ζῶον πεζόν δίπην. ἐφ' ὃ ἄρα ἀληθὲς τὸ
 15 μὴ εἶναι ἄνθρωπον, ἐπὶ τούτῳ τότε ἔκ οἷόν τε ἀληθὲς εἶναι τὸ εἶναι
 ἄνθρωπον. καὶ ἔστι τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον ἀπόφασις, τὸ δὲ εἶναι
 ἄνθρωπον κατάφασις· ἀδύνατον ἄρα ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὴν τε κατά-
 φασιν ἀληθῆ καὶ τὴν αὐτῇ ἀπόφασιν εἶναι. ἔδειξε δὲ ὁ λόγος ὅτος,
 κειμένους τῷ ἄλλο σημαίνειν τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ἐφ' ὃ ἀληθὲς ἐστὶ
 20 τὸ εἰπεῖν νῦν ὅτι λευκόν, ἀνάγκη τὸτο νῦν εἶναι λευκόν, καὶ ἀδύνα-
 τον νῦν μὴ εἶναι λευκόν, ἐφ' ὃ ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι ἔστι λευκόν·
 ὁ δὲ γὰρ ὅτι καὶ τούτων ἕκαστον, τό τε ἀνάγκη εἶναι καὶ ἀδύνατον μὴ
 εἶναι, ἓν τι σημαίνει. τὴν δὲ δεῖξιν φησὶ τὴν ἀρχὴν ἔχειν ἀπὸ
 τῷ εἰληφθαι ἄλλο σημαίνειν τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπῳ
 25 εἶναι, ὁ ἦν ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν τῷ τὴν τε ἀντίφασιν συναλη-
 θεύειν λέγοντι καὶ σώζειν βυλομένῳ τὸ διαλέγεσθαι. πῶς δὲ ἕτερον,
 δεικνύσι παραθέμενος τὸ λευκόν. ὥς γὰρ ὁ λέγων λευκόν εἶναι τῷ
 λέγοντος ἄνθρωπον εἶναι διάφορόν τι σημαίνει· ὁ μὲν γὰρ λευκόν εἶναι
 30 λέγων διάφορον μὴ καὶ ἄλλο τι λέγει τῷ ἄνθρωπον λέγοντος εἶναι,
 ὃ μὴ καὶ ἀντικείμενον αὐτῷ· ὁ δὲ μὴ εἶναι ἄνθρωπον λέγων, πρὸς
 τῷ μὴ εἶναι ἄνθρωπον λέγειν τι, καὶ ἀντικείμενον λέγει τῷ λέγοντι
 ἄνθρωπον εἶναι. ὥςτε εἰ τὸ ἦττον τῷ ἀνθρώπῳ διαφέρων μὴ ἀλη-
 35 θεύει κατ' αὐτῷ, ὅδ' ἂν τὸ μᾶλλον αὐτῷ διαφέρων ἀληθεύοιτο.
 εἰ δὲ τις λέγοι καὶ τὸ λευκόν εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ταύτην σημαί-
 νειν τῷ δύνασθαι καὶ τῷ αὐτῷ ἄμφω κατηγορεῖσθαι, ἐρῶμεν πάλιν
 τὸ αὐτὸ καὶ πρότερον, ὅτι ὅπως ἐν πάντα ἔσται πολλὰ ὀνόματα
 ἔχον, ὃ μόνον τὰ ἀντικείμενα, εἰ ἐν ἔστι τὰ ἐνὸς κατηγορούμενα καὶ
 μὴ τῷ μίαν σημαίνειν φύσιν τὸ ἐν ὀρίζοντι. εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι
 40 πάντα τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τῶν καθ' ἐνὸς τινος κατηγορουμένων
 τὰ αὐτὰ εἶναι, ὅδ' ἂν τὰ σημαίνοντα αὐτὰ τὰ αὐτὰ εἶη, ἀλλ'
 ἕκαστον τῶν διαφερόντων ὑπὸ τῷ διαφέροντος ἂν σημαίνοιτο. εἰ
 δὲ τὸτο, τὸ δεδειγμένον ἀνάγκη συμπεραίνεσθαι, τὸ μὴ οἷόν τε

ἅμα τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ἂν μόνον ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὰ
 ἡρωτημένα ὁ προσδιαλεγόμενος βύλη. id.

"εἰ — ἀποφάσεις." εἰ δὲ ἀπλῶς ἐρωτώμενός τις εἰ 1007a
 Σωκράτης ἄνθρωπός ἐστι, μὴ ἀποκρίνηται ἀπλῶς ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι 8.
 αὐτὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ προσεῖθι καὶ τὴν ἀπόφασιν, λέγων ὅτι καὶ
 ἄνθρωπός ἐστι καὶ ἔκ ἔστιν ἄνθρωπος, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων,
 εὐλαβέμενος μὴ ἂν δῶ μόνον τὸν ἄνθρωπον εἶναι, περιεχθῇ καὶ τὸν
 προειρημένον λόγον εἰς τὸ μὴ δύνασθαι τὸ αὐτὸ τὸτο λέγειν τότε
 εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, τῷ ἔπεσθαι μὴ δοθέντι τῷ εἶναι ἄνθρω-
 5 πον, εἰ ἀληθὲς εἶη τὸ ἐξ ἀνάγκης τότε εἶναι ἄνθρωπον, καὶ ἀδύνα-
 τον εἶναι τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, ἀδύνατον δὲ ὄντος τῷ μὴ εἶναι
 τότε ἄνθρωπον, μὴ δύνασθαι ἀληθῆ εἶναι τὴν ἀπόφασιν τὴν λέγου-
 σαν μὴ εἶναι ἄνθρωπον. ἂν δὲ τις τὸτο προορώμενος τῇ κατα-
 φάσει καὶ τὴν ἀπόφασιν λέγει ὑπάρχειν, ἔκ ἀποκρινεῖται τὸ ἐρωτώ-
 10 μένον· τό τε γὰρ ζητούμενον προλαμβάνει. ζητεῖται γὰρ τὸτο τὸ εἰ
 οἷόν τε, ὃ ὑπάρχει ἄνθρωπος, τὸτο καὶ μὴ ἄνθρωπον εἶναι. ὁ δὲ
 χωρὶςδείξεως αὐτὸ λαμβάνει, ὅτε γνωρίμων ὅτε ἐναργὲς ὄν,
 ἀξιῶν καὶ τὰ φανερά καὶ τὰ πᾶσιν ἐναργῆ ἀποδείκνυσθαι, καὶ διὰ τὸτο
 μηδὲ τὸ ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως συγχωρῶν. ὅτι δὲ πρὸς τὸ ἐρωτώ-
 15 μένον ἔκ ἀποκρίνεσθαι, δείκνυσιν ἐκ τῷ, εἰ καὶ ἀληθεύσει, μὴ ὀφείλειν
 αὐτὸν μὴ ἐξεταζέμεν περὶ αὐτῷ λέγειν· καὶ γὰρ ἄλλα μυρία ὁμολο-
 γημένως τῷ Σωκράτει ὑπάρχει, ἀλλ' ὅμως ὁ ἐρωτηθεὶς εἰ Σω-
 κράτης ἄνθρωπός ἐστιν ἔκ ἐξαριθμεῖται πάντα, καὶ λέγει καὶ φιλό-
 20 σοφος καὶ Ἀθηναῖος καὶ σιμὸς καὶ προγαστρὸς καὶ λευκὸς καὶ μουσικὸς καὶ
 Πλάτωνος διδάσκαλος. ἔτι εἰ ἐν τῷ πάντα τὰ ἐνυπάρχοντα
 εἰπεῖν τὸ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενόν ἐστιν, εἰ ἀδύνατον πάντα
 εἰπεῖν, ἀδύνατος καὶ ἡ ἀπόκρισις ἔσται· ἀδύνατον δὲ πάντων ἐξα-
 25 ρίθμωσιν ποιήσασθαι τῶν ὑπαρχόντων τινί. εἰ δὲ ἐνὸς ἐξεταζέμεντος
 μὴ πάντα τὰ ὑπάρχοντα λέγομεν αὐτῷ, ὅδ' ἔν τι ἐξ αὐτῶν
 παρὰ τὸ ἐν τῇ ἐρωτήσῃ δεόντως ἐρῶμεν· ἢ γὰρ πάντα ἢ ὅδ' ἐν χρη
 παρὰ τὸ ἡρωτημένον· ὥςτε εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ὁ ἄνθρωπος καὶ ἔκ ἄν-
 30 θρωπός ἐστιν, ὃ δεῖ καὶ τὸτο προσεῖθαι. εἰ μὲν γὰρ ταύτόν ἐστι, δέ-
 δωκε καὶ τὸτο διὰ τῷ δῶναι ἄνθρωπον εἶναι· εἰ δὲ ἕτερον, ἔκ ἦν ἢ
 ἐρώτησις περὶ τούτου· ἢ γὰρ πάντα χρη τὰ προσόντα ἢ μηδὲν παρὰ
 τὸ ἡρωτημένον λέγειν. ἔτι καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἀποφάσεις ἀληθεῖς
 κατ' αὐτῷ, ἀλλ' ὃ διότι ἀληθεῖς ἐρωτηθεὶς τις εἰ ὁ Σωκράτης ἄν-
 35 θρωπός ἐστιν, ἀποκρίνοιτο ὅτι καὶ ἔκ ἵππος καὶ ὃ κύων· μάταιος γὰρ
 ἂν εἶη. ὅπως ἔν καὶ ὁ λέγων καὶ μὴ ἄνθρωπον αὐτὸν εἶναι· ἄλλο
 γὰρ τὸ ἔκ ἔστιν ἄνθρωπος τῷ εἶναι ἄνθρωπος ἀποδέδεικται. id.

"ὅλως — εἶναι." ὅτι μὴ οἷόν τε λέγειν ἐπὶ πάντων τὸ ὅδ' ἐν 1007b
 μᾶλλον ἕκαστον τῶν ὄντων εἶναι ἢ μὴ εἶναι, καὶ διὰ τούτων δεί-
 20 κνυσι (·). δοκεῖ δέ μοι ἢ ἐπιχειρήσις αὕτη λέγεσθαι πρὸς τὸς
 διὰ τὸτο λέγοντας ἐπὶ πάντων ὃ μᾶλλον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν

2. αὐτὸ ἄνθρωπον μὴ εἶναι C. || 3. ἀληθεύσει A. || 12. ἐστὶ δεικνύναι τὸ A. || 23. τό] ἢ AC. || 25. μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ C. || 32. λέγειν om A. ||
 35. σημαίνει A. || 37. ὁ om C. || 39. τὸ ἐν om A.

3. ἀπὸ ἀντιφάσεως A. || 13. δὴ] δ' ἦν A. || προορώμενος ἅμα τῇ A. || 17. λαμβάνων C. || 20. ἀληθεύει A. || μὴ] ἢ μὴ C. || 22. ὑπάρχει A. ||
 ε et 26. om C. || 28. δὲ περὶ ἐνὸς A. || 30. ἐν τῇ om C.

ἀπόφασιν, ὅτι ὁ νῦν ἔστι δύναμις καὶ μὴ εἶναι, καὶ ὁ μὴ ἔστιν εἶναι, ἐπεὶ ἅμα γε τὸ ὑπὸ τῆς ἀντιφάσεως σημαίνοντο ὑδὲ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων οἷον τε συνυπάρχειν, ὡς δέδεικται. ἀλλ' εἴ τις λέγοι τῷ αὐτῷ ἀληθεύειν τὴν ἀντίφασιν τῷ καὶ μὴ εἶναι δύναμις τὸτο ὁ κατηγορεῖται, ἔτι ἐν μὴδὲ τὸτο οἷον τε δεικνύει ἐπὶ τῶν ἐν τῇ 5 ὑπόστασι τινὸς κατηγορουμένων. εἰπὼν γὰρ ἀναιρῶσιν ὑπόστασιν, ποίαν ὑπόστασιν ἐδήλωσε προαίρει "καὶ τὸ τί ἦν εἶναι." τὸ γὰρ ἐν τῇ ὑπόστασι τινὸς κατηγορεῖται τι ἀναιρῶσι. τὰ γὰρ ἐν τῇ ὑπόστασι κατηγορούμενα ἔχουσι τὰ ὑπάρχοντα καὶ μὴ ὑπάρχοντα ἐκείνῳ. ἐξ ἀνάγκης γάρ, ἔς' ἂν ἢ τὸ πρᾶγμα, ὑπάρχει αὐτῷ καὶ ἔστιν ἀχώριστα αὐτῷ. εἰ γὰρ καὶ 10 πρὸς τὴν τῶν συμβεβηκότων ὑπαρξίν τις ἐνίσταται τῶν ὡς ἔκ ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων τότε ὅτε ἀληθὴς ἡ περὶ αὐτῶν κατάφασις, ἀλλ' ἐπὶ γε τῶν ἐν τῇ ὑπόστασι ὑδὲ ἀντεῖπῃ. ὥστε οἱ διὰ τὸτο τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἐπὶ τῷ αὐτῷ λέγοντες εἶναι ἀληθῆ, ὅτι οἷον τε ταῦτα καὶ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τοῖς αὐτοῖς, ἀναιρῶσι τὸ εἶναι τι 15 ἐν τῇ ὑπόστασι τινὸς καὶ τὸ ὑπάρχειν ὅτι τι. οἱ γὰρ ταῦτα εἶναι καὶ μὴ εἶναι λέγοντες, καὶ μὴδὲν μᾶλλον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἐκάστῃ κατηγορεῖται διὰ τὸ καὶ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ κατηγορούμενον αὐτῷ δύναμις, ἀναιρῶσι τὸ εἶναι τι ἐκάστῃ τῶν ὄντων εἶδος καὶ ὑπόστασιν, καθ' ἣν ἔστιν ἐκάστῳ τὸ εἶναι καὶ τὸ κατηγο- 20 ρεῖται ὅπως τί τινος καθ' αὐτό τε καὶ ἐν τῇ ὑπόστασι. ὑδὲ γὰρ ἔστι τῶν κατηγορουμένων τινὸς ὡς γένος καὶ ἐν τῷ ὅπερ, τῷ ἐν τῇ ὑπόστασι, κατηγορούμενον, ὑδὲ ὅπως ὡς ὑπόστασι καὶ εἶδος καὶ ὡς ὁρισμὸς καὶ τί ἦν εἶναι, εἰ πάντα τὰ κατηγορούμενα αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν οἷα τε. ἀλλ' ἔστι συμβεβηκότα πάντα, καὶ ὅτε ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἔστι 25 τῷ ὅτε ὅπερ ζῷῳ, τῷ ἐν τῇ ὑπόστασι ἢ ὡς εἶδος ἢ γένος ὅτε ὁ ἄνθρωπος ὅτε τὸ ζῷον κατηγορηθήσεται, ἀλλ' ὡς συμβεβηκότα. εἰπὼν δὲ "καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ζῷῳ" ἔκτετι 1007^a 22. προσέθηκε τὸ ἀναιρῶσιν. ἦν γὰρ προειρημένον καὶ κείμενον. προεῖπε γὰρ "ὅπως δὲ ἀναιρῶσιν οἱ τὸτο λέγοντες." τὸ δὲ "τί ἦν εἶναι μὴ 30 εἶναι" ἐνδεέστερον ἔχειν δόξει ('). λείπει γὰρ αὐτῷ ὁ καὶ σύνδεσμος, ἵνα ἢ καὶ τὸ τί ἦν εἶναι μὴ εἶναι, τῷ ἐν τῇ ὁρισμὸν μὴ εἶναι. ἀναιρῶμεν γὰρ τὸ ἐν τῇ ὑπόστασι εἶναι τινα κατηγορούμενα, ἀναιρῶν καθόλου καὶ τὸ εἶναι τινος ὁρισμὸν. ὁ γὰρ ὁρισμὸς ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων. δύναμις "καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ ἢ ζῷῳ εἶναι" τί ἦν 35 εἶναι τινὸς, τῷ ἐν τῇ ὑπόστασι μὴδὲ ἐν τῷ τί ἐστιν κατηγορεῖται, ὡς εἰρήσεται τὸ τί ἦν εἶναι ἀντὶ τῷ τί ἐστιν. εἰ γὰρ ἔστι τι ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι, δείκνυσιν διὰ τούτων ὅτι ἀναιρῶν τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι, καὶ ὅπως τὸ ἐν τῇ ὑπόστασι τινὸς ὡς γένος ἢ εἶδος κατηγορεῖται, εἰ ἐπὶ πάντες ἢ ἀντίφασιν συναληθεύοιτο. τεθέντος γὰρ ἐν τῇ ὑπόστασι 40 τινὸς κατηγορεῖται, ἀδύνατον ἐπ' ἐκείνῃ τὴν ἀντίφασιν ἔτι λέγειν ἀληθῆ. εἰ γὰρ εἴη τι τῶν ὄντων ὅπερ ἄνθρωπος, ὡς ἐν τῷ τί ἐστιν

αὐτῷ τὸν ἄνθρωπον κατηγορεῖται, ἔχουσι οἷον τε τὸτο μὴ ἄνθρωπον εἶναι. ὁμοίως δὲ ὑδὲ ἄλλο τι οἷον τε μὴ εἶναι τὸτο ὁ ἐν τῷ ὁρισμῷ καὶ ἐν τῇ ὑπόστασι αὐτῷ κατηγορεῖται. εἰ γὰρ ἔστι τι γένος τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ ὅπως τί ἦν εἶναι εἴη τινὸς, ἔχουσι οἷον τε τὸτο μὴ ὑπάρ- 5 χειν αὐτῷ. ὁ γὰρ ἔστιν ὅπερ ἄνθρωπος, τὸτο ἔχουσι οἷον τε ἅμα καὶ μὴ ἄνθρωπον εἶναι ἢ εἶναι μὴ ἄνθρωπον. εἰ δὲ μὴ τὸ πρᾶγμα, ὑδὲ αἱ ἀποφάσεις αἱ σημαίνουσιν τὸτο τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον αὐτόν. τούτων γάρ τις ἀπόφασις τῆς τότε τι ὅπερ ἄνθρωπον εἶναι λεγέ- 10 σης. προσέθηκε δὲ τὸ "ἐν γὰρ ἦν ὁ ἐσήμαινε, καὶ ἦν τὸτο τινὸς 1007^a ὑπόστασι" ὑπομνηστικῶν ἡμᾶς τῶν δεδειγμένων, ὅτι ὁ σημαίνων 25 ἐν τι σημαίνει καὶ ὁρισμένον, ὥστε καὶ ὁ λέγων τότε ὅπερ ἄνθρωπον εἶναι ἐν τι σημαίνει, καὶ ἔστι τὸτο ὑπόστασι αὐτῷ, τῷ ἐν τῇ ὑπόστασι ἐστὶν αὐτῷ, καὶ ἔχουσι οἷον τε αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ. ἐν γὰρ τῷ ἔστιν αὐτό. id.

(^c) οἱ τὸτο ὑποτιθέμενοι καὶ λέγοντες συναληθεύειν τὴν ἀν- 1007^a 20. τίφασιν ἀναιρῶσι τὴν ὑπόστασιν καὶ τὸς ὁρισμὸς, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰρήκαμεν. πάντα γὰρ ἀνάγκη λέγειν αὐτῷ συμβεβηκότα, ἐπεὶ δὲ ὅπως ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων χώραν ἔχει τὸ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ κατ' ἄλλον καὶ ἄλλον χρόνον, "καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ζῷῳ εἶναι μὴ εἶναι," εἴγε συντρέχει αὐτῷ ἢ ἀπόφασις αὐτῷ ἀναιρετική αὐτῷ ὑπάρχουσα. εἰ γὰρ ὅπως ἐστὶν ἐν ὑπόστασι ἢ κατάφασιν ἢ λέγουσα ἀνθρώπῳ εἶναι τὸτο, ἔκ ἔστι μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἵνα εἴη τὴν ἀόριστον κατάφασιν, ἢ ἦεν μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ, τῷ ἐν τῇ ὑπόστασι αὐτῷ ἢ ἀπόφασις αὐτῷ. Asclep.

(^d) εἰ δὲ ὑποτιθέμεθα ταῦτα εἶναι καὶ ταῦτα δηλοῦν τὸ ὅπερ 1007^a 23. ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ὅπερ εἶναι ἀνθρώπῳ, τότε ἔκτετι τὸ αὐτῷ δηλοῦν ἄλλα ἄλλο. id.

"εἰ — εἶναι." τῷ ἐν τῇ ὑπόστασι εἶναι ὅπερ ἀνθρώ- 1007^a 27. πος, τῷ ἐν τῇ ὑπόστασι εἶναι καὶ ἐν τῇ ὑπόστασι αὐτῷ εἶναι ὁ ἄνθρωπος κατηγορούμενος, ἔκ ἂν αὐτῷ ἐφαρμόζοι ἔτι ἢ τὸ μὴ εἶναι ὅπερ ἀνθρώπῳ ἢ τὸ εἶναι ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ. ἄλλο γὰρ ἔστι, εἰ ταῦτα ἀληθεύοιτο κατ' αὐτῷ, καὶ ὁ τὸτο ὅπερ ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται. ὅτω δὲ ἔκτετι ἂν ἢ ἀντίφασιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ μένοντος. διὸ ἔχουσι οἷον τε ἔστι τῶν ἐν τῇ ὑπόστασι τινὸς κατηγορουμένων δύναμις ποτε καὶ τὰς ἀποφάσεις ἀληθῶς κατηγορεῖται. εἰ γὰρ μὴ ὑπάρχει αὐτῷ τὸ ἐν τῇ ὑπόστασι ὄν αὐτῷ, ὑδὲ ἂν εἴη καὶ αὐτῷ ἔτι. ὁ γὰρ οἷον τε τῆς ὑπόστασι τινὸς ἀναιρῶμένης αὐτῷ σωζέσθαι καὶ ὑπομένειν. ἐπὶ γὰρ τῶν συμβεβηκότων οἷον τε τὸτο μόνον τὸ ὑπομένειν τὸ ὑποκείμενον καὶ 40 ὑπάρχειν αὐτῷ τιθεμένων τῶν συμβεβηκότων καὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ μὴ εἶναι ἐν τούτοις αὐτῷ τὸ εἶναι. δύναμις καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ "εἰ δὲ ἔστι αὐτῷ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἅμα καὶ ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ

2. ἅμα γε om Sepulv. || 4. λέγει A. || τῷ τὸ C. || 5. ἔτι ἐν] ὅτι C. || 8. τινὸς — 9. τε] τινὸς κατηγορούμενον, ἔχουσι οἷον τε C. || 11. τῶν ante ὡς om A. || 16. ὅπως] οἱ A. || 29. καὶ κείμενον om F. || 34. ὁρισμὸν] ὁρισμένον F. || 35. ἀνθρώπῳ om C. || 37. ὡς εἰρήσθαι] ὡρίσθαι C. || 41. δύνατον C. || ἀπέφασιν A.

7. τὸ om A. || 11. ὅπερ om C. || 19. post ἐν f. add τοῖς. || 30. εἰ om A. || 32. ἀνθρώπῳ εἶναι. ἄλλο C. || 33. ὁ om A. || τὸτο ὅπερ ἐν τῷ τί ἐστιν ὁ ἄνθρωπος κατηγοροῖτο C, τὸτο ἔκ ἐν τῷ ὅπερ ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖτο F. || 34. ἢ ἀντίφασιν om C. || 40. αὐτὸ θεμένων C.

εἶναι ἢ ὅπερ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ" (ὅθεν γὰρ διαφέρει ὁπότερον ἀν-
ληφθῇ), "ἄλλα τι ἔσαι," τῆς τῆς ἐξαι, ἀλλὰ πλείω καὶ
διαφέροντα εἶδη· εἰ γὰρ τις πάντα ἔτω τισὶν ὑπάρχοντα λέγοι
εἶναι ὡς τὰ αὐτὰ καὶ μὴ ὑπάρχειν δύνασθαι, ἔτος ὅθεν εἶδος ἐρεῖ τῷ
πράγματός εἶναι ὅδε ὑσιώδη λόγον καὶ ὠρισμένον, ἀλλὰ πάντα τὰ
κατηγορούμενά τινος καὶ συμβεβηκός κατηγορηθῆσεν καὶ ὡς συμ-
βεβηκότα. τὸ μὲν γὰρ συμβεβηκός τινι ἄλλο ἐν ἄλλῳ ὑπάρχει,
ὡς τὸ λευκὸν τῷ ἀνθρώπῳ, διὸ δύνασθαι καὶ μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ σω-
ζομένῳ. τὸ δὲ εἶδος καὶ ἡ ὑσία ἢ ἐκάστῃ ἔτως αὐτὴ κατηγορεῖται,
ὅχι ὡς ἄλλῳ τινὶ ὄντι αὐτῷ ὑπάρχουσα, ἀλλ' ὡς τῷ ὄντι αὐτῷ
καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τὸ εἶναι ἔχοντι. τὸ δὲ εἶναι ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ ἢ
μὴ εἶναι ὅπερ ἀνθρώπῳ κοινότερον ἔλαβεν ὡς ἀπόφασιν τῷ εἶναι
ὅπερ ἀνθρώπῳ τῷ τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἔπεσθαι ὁπότερον ἀν τις λέγοι
ἀπόφασιν αὐτῷ εἶναι· καθ' ἐκάτερον γὰρ αὐτῶν ἀναιρεῖται τὸ ὅπερ
εἶναι καὶ ἡ ὑσία. φανερώτατον δὲ τὸ ἄτοπον ἐπὶ τῷ εἶναι ὅπερ μὴ
ἀνθρώπῳ, ὃ δοκεῖ κατάφασιν ἐκ μεταθέσεως, εἴγε ὁ τῷ λέγων
φυλάσσει τὸ ὑποκείμενον, ὃ φησὶν αὐτὸ ὅπερ τῷ εἶναι ὃ ἐστίν·
ὃ καὶ ἀξιόειν ἀν οἱ τὴν ἀντίφασιν καὶ τῷ αὐτῷ ἅμα ἀληθῆ λέγοντες.
καίτοι ὅδε τὴν ἀρχὴν ἔτι εἶναι δύνασθαι, εἰ μὴ εἴη τὸ ἐν ᾧ αὐτῷ τὸ
εἶναι. Alex.

1007 a "εἰ — καθόλου." δείξας ὅτι ἀναιρῶσιν ἐκ τῶν ὄντων τὸ εἶδος
33. καὶ τὸν ὀρισμὸν καὶ τὸ ὅλως καθ' αὐτό τι κατηγορεῖται τινος οἱ καὶ εἶναι
καὶ μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ λέγοντες καὶ διὰ τῷ τὴν ἀντίφασιν συναλη-
θεύει φάσκοντες (πάντα γὰρ ποιῶσιν ἔτω κατηγορούμενα τῶν ὑπο-
κειμένων ὡς συμβεβηκότα), δείκνυσιν ἐπόμενον καὶ ἄλλο τι ἄτο-
πον εἰ πάντα τις λέγοι τὰ ὄντα συμβεβηκότα· φησὶ γὰρ μηδὲν
ἔσεσθαι πρῶτον τὸ καθόλου. τῷ τῷ δὲ ἦτοι εἴρηκε σημαίνων ὅτι μὴ
ἔσαι τὸ πρῶτον τὸ γένος, τῆς τῆς ἐξαι τῶν γενῶν τὸ πρῶτον ἢ
ὑσία· πάντα μὲν γὰρ τὰ γένη καθόλου, πρῶτον δὲ τῶν ἄλλων ἢ
ὑσία, ἀναιρεθῆσθαι δὲ τὸ γένος τῷ ὅτι ὅθεν συμβεβηκεν, ὅδε
τινος ὡς συμβεβηκός ἢ ὑσία κατηγορεῖται, ἀλλ' ὅτι ἀν κατηγορηταί
τις ὑσία, συνωνύμως τε καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ κατηγορεῖται. εἰ γὰρ ἔσθης
τῆς ὑσίας ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὴν τοιαύτην κατηγορίαν, μὴ ἔσθης
τῆς τοιαύτης κατηγορίας ὅθεν ἢ ὑσία εἴη· ἥς κατηγορίας ἀναι-
ρῶμένης ἀναιροῖτο ἀν καὶ τῆς ὑσίας γένος ἐκ τῶν ὄντων. ἀλλὰ
μὴ ἔσθης τῆς ὡς γένος ὑσίας ὅθεν ἢ ἄτομος εἴη· ἀναιρεμένη
γὰρ καθόλου τῷ γένους αὐτῆς ὅθεν ἢ αὐτὴ εἴη. ἔτω δὲ ὅθεν ἢ κα-
τηγοροῖτό τι κατ' ὑσίας, ἀλλ' ἐν πάσῃ κατηγορίᾳ καὶ τὸ ὑποκείμε-
νον ἀν συμβεβηκός εἴη. μὴ ἔσθης δὲ ὑσίας τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ
συμβεβηκότος, ἐπ' ἀπειρον ἀν ἄλλῳ ἄλλο ὑποκείμενον λαμβά-
νοιτο τῷ τὸ συμβεβηκός ἀεὶ καθ' ὑποκείμενον τινὸς σημαίνει τὴν
κατηγορίαν, τῆς τῆς ἐν ἄλλῳ εἶναι, καὶ ὑποκείμενον τι ἔχειν, καὶ
μὴ δύνασθαι ἢ αὐτὸ ὑποκείμενον εἶναι ἢ εἶναι χωρὶς ὑποκειμένου. εἰ

γὰρ εἴη ἐν τῇ Σωκράτης λευκός ἐστι προτάσει καὶ τὸ Σωκράτης συμ-
βεβηκός ἄλλῳ ὑποκειμένῳ, δεήσει καὶ αὐτὸν πάλιν ἄλλῳ, καὶ τῷ
ἐπ' ἀπειρον. τῷ τῷ δ' ἀδύνατον δείκνυσιν. δύνασθαι γεγράφθαι
"ὅθεν ἔσαι πρῶτον τὸ καθ' ὅ," τῆς τῆς πρῶτον καὶ ὑποκείμενον,
καθ' ὅ τὰ συμβεβηκότα ἀναιρεῖται· ἀναιρῶντες γὰρ τὴν τοιαύτην
κατηγορίαν ἀναιρῶσιν καὶ τῷ τῷ ἐν τῷ ἔτω κατηγορεῖσθαι μόνως τὸ
εἶναι· τοῦτον γὰρ ἢ ὑσία. ἀναιρεμένης δὲ τῆς ὑσίας ὅθεν ἀν εἴη
τὸ ἔχοντος ὑποκείμενον, πάντων τῶν ὄντων συμβεβηκότων ὄντων·
ἔτω δ' ἀν ἐπ' ἀπειρον αἱ κατηγορίαι γίνονται. τὴν δὲ αἰτίαν τῷ
μηδὲν ἔσεσθαι πρῶτον ὑποκείμενον καὶ ὅθεν, εἰ πάντα εἴη συμβεβη-
κότα, ἀπέδωκεν ἔτως. id.

"εἰ — κατηγορίαν." εἰ γὰρ πᾶν συμβεβηκός ὑποκείμενον τι 1007 a
ἔχει ἐν ᾧ ἔστι καὶ καθ' ὅ κατηγορεῖται, καὶ μηδὲν ἐστὶ συμβεβηκός 34.
ὑποκείμενον, ἔτος ἐρεῖ εἶναι ὅθεν ὑσίαν ('). εἰ δὲ εἴη πάντα συμ-
βεβηκότα καὶ μηδὲν ἔχοντος ὑποκείμενον καθ' ὅ τὰ ἄλλα, αὐτὸ δὲ
κατ' ὅθεν, πρῶτον μὲν ὅθεν ἀν συμβεβηκός τι εἴη ἔτι· μὴ γὰρ ἔσθης
ὑσίας ἔτε συμβεβηκός τι οἷον τε εἶναι. ἀλλ' ὅτι καὶ τῷ τῷ νῦν εὐθύ-
νει τὴν δόξαν, ἀλλὰ φησὶν ὅτι εἰς ἀπειρον αἱ κατηγορίαι προσδεύ-
σονται, ἀεὶ τῷ ληφθέντος ὡς ὑποκειμένου τινὶ κατ' ἄλλῳ πάλιν λε-
γομένου, τῷ καὶ αὐτὸ ὁμοίως τῷ πρὸ αὐτῷ συμβεβηκός εἶναι καὶ μὴ
ὑσίαν τινά. ἀδύνατον δὲ ὅτι τὴν ἀρχὴν ὅθεν οἷον τε συμβεβηκός
τι συμβεβηκέναι. εἰ δὲ μὴ τῷ τῷ, πῶς ἀν οἷον τε εἴη ἐπ' ἀπειρον
γίνεσθαι τὰς κατηγορίας τῷ συμβεβηκότος; ὅθεν γὰρ γίνεσθαι ὅλως ἐκ
τῶν πλειόνων συμβεβηκότων ἐν τι συντιθεμένων. μόνον γὰρ ἐν
ταῖς καὶ συμβεβηκός προτάσει λεγομέναις δύο συμπλέκεται συμ-
βεβηκότα, ὅχι ὡς τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν τῷ ἑτέρῳ συμβεβηκότος, ἀλλ'
ὅτι ἀμφω τῷ αὐτῷ συμβεβηκε· τῷ τῷ σημαίνει ἢ πρότασις ἢ
λέγουσα τὸ λευκὸν μουσικόν ἢ τὸ μουσικὸν λευκόν· ὅ γὰρ διαφέρει 1007 b
ὅπερ ἀν ῥηθῇ. ἀντέστρεψε δὲ αὐτά, ἵνα δείξῃ ὅτι ὁδεύον αὐτῶν 4.
ὑπόκειναι τῷ ἑτέρῳ, ἀλλ' ἔστι τὸ σημαίνον τὸ ἀμφω τῷ αὐτῷ
τινὶ συμβῆναι. καὶ ἢ ἢ ἑτέρα τῶν καὶ συμβεβηκός προτάσεων ἢ
ἔχουσα συμβεβηκός συμβεβηκότητι ἐπιφερόμενον, ἢ καὶ κυρίως καὶ
συμβεβηκός ἐστι, τοιαύτη ὡς μέχρι φωνῆς ὑποτιθέναι τὰ ἑτέρα
τῷ ἑτέρῳ, καὶ μέχρι δύο συμβεβηκότων τὴν κατηγορίαν ποιῆσθαι,
μὲν τῷ μὴδὲ γίνεσθαι τὴν τοιαύτην πρότασιν μίαν κυρίως. ἢ δὲ
ἑτέρα, ἐν ᾗ συμβεβηκός ὑσίας κατηγορεῖται, ὅχι ἐστὶ τοιαύτη. τὸ
γὰρ Σωκράτης μουσικός ἐστίν, ὅ τοῦτον ἐστίν οἷον τὸ μουσικὸν λευκόν
ἐστίν. ὅ γὰρ λέγων Σωκράτης μουσικός ἐστίν, ὅ τῷ τῷ λέγει ὡς ἀμ-
φότερον, καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ μουσικός, ἀμφω τῷ αὐτῷ συμβε-
βηκεν, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ· ὅθεν γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτῇ δύο ἐστὶ συμ-
βεβηκότα. λαβὼν δὲ ἀμφοτέρους τὸς τρόπους τῆς καὶ συμβεβη-
κός κατηγορίας, ἐξῆς ὅτι μὴδὲ καθ' ἑτερον τῶν τρόπων ἐπ' ἀπει-
ρον οἷον τε γίνεσθαι τὴν κατηγορίαν ὑπομιμνήσκει, καὶ πρότερον ἐπὶ

2. ἀλλ' ὅτι A. || 3. γὰρ om C. || λέγει A. || 5. τὰ om C. || 22. ἀριθμὸν C. || 24. ὑποκειμένου καὶ συμβεβηκότων A. || 28. τὸ ante γένος om A. || 29. δὲ αὐτῶν ἢ A. || 31. συμβεβηκεν C.

6. μόνον F. || 12. συμβεβηκός ὑποκείμενον, ὅθεν ὅλως ὑποκείμενον τι ἔτος ἐρεῖ A. || 22. τι συμβεβηκότα συμβεβηκέναι A. || 24. τῶν om A. || 26. συμβεβηκότητι C. || 29. ὅπως A. || 31. πρότασις C. || 33. τὸ ἑτερον A. || 39. συμβεβηκός A. || 43. πρῶτα A.

τῆς ἐχέσης τὴν ἐστίαν τῷ συμβεβηκότι ὑποκειμένην. ὃ γὰρ μόνον
 ἔχ' οἷόν τε ἐπ' ἀπειρον συντιθέναι τὰ συμβεβηκότα οἷον Σωκράτη
 κατηγοροῦντας αὐτά, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ὅδε δύο οἷόν τε ἐξί λαβεῖν·
 ἂν γὰρ τῇ Σωκράτης μουσικός ἐσι προσεθῇ τὸ λευκὸν ἢ τι ἄλλο
 συμβεβηκός, ἐκέτι γίνετο ἐν τῷ λεγόμενον, ὅδε ἢ πρότασις μία. 5
 ἀλλ' ὅδε ἂν ἢ συμβεβηκός ὑποτιθέμενον συμβεβηκότι, ὅδε ἐκεῖ
 ἐπ' ἀπειρον ἐσι τὴν σύνθεσιν τῶν συμβεβηκότων λαμβάνειν, ὅτι
 μηδὲ τὴν ἀρχὴν κυρίως τῷ συμβεβηκότος τὸ συμβεβηκός κατη-
 γορεῖτο. ὅθεν γὰρ μᾶλλον τῷτο ἐκείνῃ ἢ ἐκείνῳ τῷτο ἐξί, καὶ δέδεικτο
 ὅτι πλείω συμβεβηκότα ἢ δύο ἐν τῇ τοιαύτῃ προτάσει ὃ συντίθεται. 10
 εἰ δὲ διττὸς μὲν ὁ τρόπος τῶν κατὰ συμβεβηκός κατηγορουμένων,
 κατ' ὁδέτερον δὲ αὐτῶν οἷόν τε τὰς κατηγορίας ἐπ' ἀπειρον
 ποιῶν τῶν συμβεβηκότων, ὅδε οἷόν τε συμπλέξαι, ὅκ' ἂν εἴη
 ἐπ' ἀπειρον ἐν τοῖς συμβεβηκόσιν ἢ κατηγορία. εἰ δὲ τῷτο, ὃ
 πάντα κατὰ συμβεβηκός λεχθήσετο. εἰ γὰρ δεῖ μὲν, εἰ μόναι εἶεν 15
 αἱ κατὰ συμβεβηκός κατηγορίαι, ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι τε καὶ λαμβά-
 νειν ἄλλο ἄλλῃ κατηγορούμενον, μόναι δὲ ἔσοντο, εἰ μὴ εἴη ἐν τῇ
 ἐστίᾳ κατηγορούμενά τινα (ἀναιρεῖτο γὰρ ὅπως ἢ ἐστί), ὅκ' οἷόν τε δὲ
 τῷτο, δηλονότι μὴ μόναι τὰ ὡς συμβεβηκότα κατηγορούμενα.
 1007b τὸ δὲ "οἷον τῷ Σωκράτει τῷ λευκῷ ὁμοίως ἕτερόν τι συμβεβη- 20
 9. κός" δεικτικὸν ἐσι τῷ μὴ δύνασθαι τῷ ὑποκειμένῳ κατὰ συμβε-
 βηκός ὑποτιθέμενον πάλιν συμβεβηκός τι κατηγορεῖν ('). ὅ
 αἰτίαν ἀπέδωκεν ὅτι μὴ γίνεται τι ἐξ ἀπάντων, τῷ τε Σωκρά-
 1007b τῷ καὶ τῶν δύο συμβεβηκότων. τὸ δὲ "ὅδε δὲ τῷ λευκῷ ἕτερόν 25
 11. τι συμβεβηκός" δεικτικὸν ἐσι τῷ ὅτι μηδὲ τῷ ἄλλο ἄλλῃ συμβε-
 βηκός συμβεβηκός τι κατηγορεῖν οἷόν τε αὐξέειν τὰς τῶν συμβε-
 βηκότων κατηγορίας ἐπ' ἀπειρον, ὅ τὰς αἰτίας ὅπως τε σαφῶς
 παρέθετο καὶ ἡμεῖς προειρήκαμεν. μήποτε δὲ ἀμεινον ὅπως ἀκύνειν
 τῆς λέξεως τῆς (p. 1007 a 35) "εἰ δὲ πάντα κατὰ συμβεβηκός
 λέγετο, ὅθεν ἔσαι πρῶτον τὸ καθόλου." εἰ πᾶν, φησί, κατὰ συμβε- 30
 βηκός κατηγορεῖτο, ὅθεν ἔσαι πρῶτον καθόλου, ὃ ἴσον ἂν εἴη τῷ
 ὁδεμία ἔσαι κατηγορία πρώτη τε καὶ καθόλου, τατέστιν ὁδεμία ἔσαι
 πρότασις ἀμεσος. τῶν γὰρ προτάσεων τῶν ἐχουσῶν τι τῶν ἐν τῇ
 ἐστίᾳ τῷ ὑποκειμένῳ ὄντων κατηγορούμενον αὐτῷ πρῶτῃ ἢ ἀμεσος.
 τὰ γὰρ καθ' αὐτὰ καὶ ἐν τῇ ἐστίᾳ τινὸς κατηγορούμενα καθόλου εἶπε. 35
 τῷ μὲν ὅν μὴδὲν εἶναι ἐν τῇ ἐστίᾳ κατηγορούμενον ἔπειτα τὸ πᾶσαν
 κατηγορίαν γίνεσθαι κατὰ συμβεβηκός, τῷ δὲ μὴδὲν εἶναι ἀμεσον
 πρότασιν τὸ ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι τὰς κατηγορίας, ἄλλῃ πρὸ ἄλλῃ
 λαμβάνειν δύναμεν. δέδεικτο γὰρ ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς
 (13) ὅτι εἰ μὴ εἴη ἀμεσος πρότασις, ἐπ' ἀπειρον αἱ κατηγορίαι 40

προελεύσοντο. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἐν τοῖς κατὰ συμβεβηκός κατη-
 γορουμένοις τῷτο γίνεσθαι, ὅτι μηδὲ τὴν ἀρχὴν οἷόν τε συμβεβηκός
 τι συμβεβηκέναι συμβεβηκότι. καὶ δοκεῖ μοι μᾶλλον αὕτη ἢ
 ἐξηγήσεις τοῖς λεγομένοις ἐφαρμόζειν. εἴη δ' ἂν συνελόντι ὁ λό-
 γος ὅπως ἅπας ἔχων. εἰ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἢ ἀντίφασις ἅμα ἀληθής,
 ὅθεν ὡς ἐν τῇ ἐστίᾳ ὅν τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορηθήσετο, ἀλλὰ
 πάντα κατὰ συμβεβηκός, ὅδε ἀμέσως, ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον αἱ κατη-
 γορίαι τῶν συμβεβηκότων, τῷ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν συμβεβηκέναι τι
 συμβεβηκότι. ὅδε συλλογίσασθαι τι οἷόν τε συμβεβηκός δι' ὅρα
 μέσον συμβεβηκότος, εἰ μὴ τὸ δεικνύμενον ἐν τῷ συμπεράσματι
 συμβεβηκός τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων εἴη τῷ συμβεβηκότι
 μέσῳ ὅρῳ· τοῖσιν γὰρ τῷ Σωκράτους περιπατεῖ, πᾶν τὸ περιπατῶν
 κινεῖτο. τὸ γὰρ κινεῖσθαι ἐν τῇ ἐστίᾳ τῷ περιπατεῖν. ὅδε ἄρα ἢ ἀντί-
 φασις ἐπὶ τῷ αὐτῷ. id.

(') καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸ "ὅδε γὰρ πλείω συμπλέκετο δύοιν" 1007b
 ὑπολαμβάνει τῷτο λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην, ὅδεποτε πλείονα τῶν
 δύο συμβεβηκότων ἅμα κατηγορεῖτο, οἷον φάμεν ὅτι ὁ Ἱπποκρά-
 της ἄριστος ἰατρός... ὁ μέντοι γε ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμώ-
 νιος φησιν ὅτι ὃ καλῶς λέγει ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγούμενος τὸ "ὅδε
 γὰρ πλείω συμπλέκετο δύοιν," τῷτο λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην, ὅτι
 ἀδύνατον πλείονα τῶν δύο συμβεβηκότων κατηγορεῖσθαι τῷ ὑπο-
 κειμένῳ· δυνατὸν γὰρ ἐσι πλείονα τῶν δύο κατηγορεῖσθαι τῷ ὑπο-
 κειμένῳ, οἷον ἐὰν εἴπω ὅπως, ὁ Ἱπποκράτης ἰατρός χειρουργὸς ἄρι-
 στός ἐστιν, ἢ ἦν ἰατρός διαιτητικὸς ἄριστός ἐστιν, ἢ ἦν κλινικός καὶ
 ἄλλα μυρία. ἄλλως τε δὲ ἦν ἡνίκα τὸ μὲν ἐσι γένος τὸ δὲ εἶδος, τὸ ἐν
 κατηγορεῖτο... τὸ "ὅδε γὰρ πλείω συμπλέκετο δύοιν" φησὶν ἀντὶ
 τῷ ἀδύνατον ἐν τῇ προτάσει πλείονα εἶναι τῶν δύο ὅρων, ὑποκει-
 μένῳ καὶ κατηγορουμένῳ. διὸ φησιν (Anal. Pr. 11) "ὅρον δὲ καλῶ
 εἰς ὃν ἢ πρότασις ἀναλύετο." Asclep.

(') ὅσα ὅν, φησὶν, ὅπως λέγει ὡς τὸ λευκὸν τῷ Σωκράτει, 1007b
 ὅκ' ἐνδέχεται εἰς ἀπειρον εἶναι, ὡς τῷ ἀνθρώπῳ τῷ λευκῷ, οἷον τῷ
 Σωκράτει, ὅκ' ὑπάρχει ἕτερόν τι συμβεβηκός· ὃ γὰρ γίνεται τι ἐξ
 ἀπάντων, ὡς αὐτῷ εἶρηται ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 11). id.

"ἔτι — πᾶσαι." πιθανῇ ἐπιχειρήσει χρῆται· λέγει γὰρ ἔπειτα 1007b
 τῷ λέγοντι ἅμα ἀληθεῖς εἶναι τὰς ἀντιφάσεις τὸ ἕκαστον τῶν ὄντων 18.
 πάντα εἶναι ('). εἰ γὰρ ἀληθεῖς ἐπὶ τῷ αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἀντιφάσεις,
 πάντα ἔσαι τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις καὶ πάντα ἔν. ὅτι μὲν ὅν ὃ πᾶσαι
 ἐπὶ τῷ αὐτῷ αἱ ἀντιφάσεις, ὅσον δὲ δείξει· πρῶτον δὲ δείκνυσσι
 πῶς πάντα ἔναι εἶναι ἔπειτα ἐκείνῳ τῷ κειμένῳ. εἰ γὰρ ἀληθὲς ἐπὶ
 τῷ ἀνθρώπῳ τὸ μὴ εἶναι ἵππον αὐτὸν μὴδὲ τοῖχον μὴδὲ λίθον

14. ἐπ' ἀπειρον om C. || ἐν om A. || si enim necesse est aliud de alio in infinitum praedicatum affici accipique, si solae fuerint praedicationes ex accidenti, erunt autem solae, nisi quidquam in substantia praedicetur (sic enim substantia tollitur), hoc vero effici non potest, satis intelligitur non ea tantum esse praedicata quae ut accidentia praedicantur Sepulv. || 18. ἢ om C. || 19. δηλονότι ὃ πάντα ὡς συμβεβηκότα κατηγορεῖται A. || 25. τὸ ὅτι μὴδὲ τὸ V. || ἄλλῃ ἄλλῃ C. || 28. δὲ V. || 30. εἰ — 31. καθόλου et 32. κατηγορία et καὶ om C. || 38. πρὸς ἄλλο A.

6. ὅν] ὃ V. || 8. μὴδὲ] μὴ A. || τι om V. || 9. ὅδε γὰρ συγχωρίσθαι M. || 11. καθ' αὐτὰ] κάτω M. || συμβεβηκότι εἰλημμένῳ μέσῳ M. || 13. ἐστί] τατέστι ταυτόν· ὅδε M. || 25. δὲ] δὲ A. || 35. τὰς] πάσας M. || 36. τῆς] τῷ M. || 37. πᾶσαι] ἀληθεῖς suprascr. A. || 39. ἐν om AM. || τῷ om A. || 40. μὴ] μὲν M.

μηδὲ τριήρη καὶ πάντα ὅσα ἔκ ἐστιν, συναληθεύουσι δὲ αἱ ἀντιφάσεις, ἔστι ἅμα ὁ ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ λίθος καὶ τοῖχος καὶ τριήρης καὶ πάντα ὅσα ἔκ ἐστιν, δοθέντος μόνον τῷ δυνάμει, καθ' ὃ τὸ ἕτερον μόνον τῆς ἀντιφάσεως, καὶ τὸ ἕτερον κατηγορεῖται. τὸ δὲ 1007b
22. "καθάπερ ἀνάγκη τοῖς τὴν Πρωταγόρου λόγον λέγουσιν" εἴρηκεν, ὅτι 5
ἀνάγκη καὶ τὴν ἐκείνου δόξαν, λέγοντος πᾶν τὸ φαινόμενον ὡς φαίνεται ἀληθὲς εἶναι, τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀληθὲς εἶναι (*). περὶ γὰρ τῶν αὐτῶν ἀντικείμενα φαντασίαι γίνονται τιςιν, αἱ εἰ ἀληθεῖς εἰσὶ κατ' αὐτῶν, εἴη ἂν κατ' ἐκείνων ἅμα ἡ ἀντίφασις ἀληθὲς ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ὡς καὶ αὐτὸς δείξει ὀλίγον προελθόν. τὸ δὲ "εἰ γὰρ 10
τω δοκεῖ μὴ εἶναι τριήρης ὁ ἄνθρωπος, ὁ δὲ ὡς ἔκ ἐστι τριήρης" δεικτικὸν μὲν ἐστὶ τῷ πᾶσαν ἀντίφασιν ἀληθὲς ἐπὶ παντὶ γίνεσθαι, ἥτοι δὲ ἔτι Πρωταγόρου μνημονεύων τὸ "δοκεῖ" εἶπεν, ἐπεὶ ἐκείνος πᾶσαν δόξαν καὶ πᾶσαν φαντασίαν ἔλεγεν ἀληθὲς, ἡ ἕκτι τῷτο ὡς περὶ τῆς Πρωταγόρου δόξης λέγει. ὁ δὲ γὰρ ἔπει, ὁ λέγει Πρω- 15
ταγόρας. ἡ ὅτι πρὸς ἄλλο τι ἐχρήσατο τῷ "δοκεῖ" ἢ πρὸς τὸ δεῖξαι ἀληθὲς γινόμενὴν τὴν ἀπόφασιν. ὁ δὲ δείξας λοιπὸν ὡς ἐκείνοις ἐπόμενον προσθήσει καὶ λαμβάνει ὅτι ἐφ' ὃ ἡ ἀπόφασις ἀκολουθήσει, ἐπὶ τῷ καὶ τὴν κατάφασιν αὐτῷ ἐκείνου ἀληθὲς εἶναι, καθ' ὃ ἅμα ἡ ἀντίφασις ἀληθὲς. ὁ γὰρ μὴ ἐστὶ τριήρης, καὶ τριήρης ἔστι, εἴγε ἡ 20
ἀντίφασις. ὅτω δὲ ἕκαστον ἂν τῶν ὄντων γίγνοιτο πάντα (*). ἔσεσθαι γὰρ φησὶν ὅτω. τὸ τῷ Ἀναξαγόρου ἀληθὲς τὸ "ὅμῃ πάντα χρήματα." ἀλλὰ κατ' ἐκείνον μὴ ὡς εἰλικρινῶς μὴδὲν εἶναι, καὶ τόδε τι ὁ λέγει τῶν πραγμάτων τὰ πάντα λέγει ἐν πᾶσιν. καὶ δὲ τὸς ὅτω λέγοντας ἔπει αὐτοῖς τὸ πάντα τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις εἶναι 25
λέγειν. "τὸ ἀόριστον ὅν εἰκόνασι λέγειν, καὶ οἰόμενοι τὸ ὄν λέγειν 1007b
26. περὶ τῷ μὴ ὄντος λέγουσιν." εἰπὼν ὅτι ἔπει τοῖς τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν λέγουσι τὸ ἕκαστον τῶν ὄντων πάντα εἶναι χρήματα, φησὶ τὸς τῷτο λέγοντας εἰκέναι περὶ τῆς ὕλης τὸν λόγον ποιεῖσθαι. αὕτη γὰρ ἀόριστος τῷ δυνάμει πάντα εἶναι, ἐνεργεία δὲ μὴδὲν. ὁ δὲ 30
γὰρ οἷον τε ἐνεργεία πάντα εἶναι. ὡς περὶ τῷ ὄντος λέγειν βυλόμενοι περὶ τῷ μὴ ὄντος τὸν λόγον ποιοῦν. μὴ ὄν γὰρ ὁ δυνάμει μὴ ἔστιν, ἐνεργεία δὲ μή. ὅτε γὰρ ἄνθρωπος ἤδη ὁ δυνάμει τις ἄνθρωπος, ὅτε ἵππος, ὅτε τῶν ἄλλων τι. τοῖσιν δὲ ἡ ὕλη. δυνάμει γὰρ ἕκαστον ἐστὶ τῶν ἐξ αὐτῆς γιγνομένων. ὁ γὰρ δὴ δυνάται τι 35
ἐνεργεία εἶναι πάντα. εἶπε δὲ καὶ περὶ τῆς Ἀναξαγόρου δόξης ἐν τοῖς πρώτοις (Α 8) λέγων, ὡς δι' ὧν ἔλεγε πάντα ἐν πᾶσι μεμῖχθαι τὴν ὕλην ὀνειροπολῶντος, ἐνεργεία πάντα τὰ ὄντα εἶναι. Alex.

(*) πάνυ δριμυτάτην ἐπιχείρησιν ἐπιτίθησι καὶ γέμισαν 1007b
ἀγχινοίας, δεικνύς ὅτι ἀδύνατον συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν. εἰ 20.
γὰρ, φησὶν, ὑποθώμεθα αὐτὴν συναληθεύειν, πάντα ἐν ἔσοντι. Asclep.

(*) ἔλεγε γὰρ ἐκείνος (ὁ Πρωταγόρας) ὅτι τὸ δοκεῖν ἕκαστον 1007b
τῷτο ἐστὶ καὶ ἀληθές. id. 22.

(*) εἰκόνασιν ὅν, καθάπερ καὶ ὁ Ἀναξαγόρας ἔπαχε τὴν 1007b
ὕλην περιφανταζόμενος, ταῦτα λέγειν, ἐπειδὴ ἡ ὕλη πάντων ἐστὶ 25.
δεκτική. id.

"ἀλλὰ — ἀπόφασιν." δείξας ἐπόμενον τῷ τὴν ἀντίφασιν 1007b
συναληθεύειν λέγοντι τό, ὃ ἡ ἀπόφασις ἐπὶ τινος ἀληθὲς, ἐπ' 29.
ἐκείνου καὶ τὴν κατάφασιν αὐτῷ ἐκείνου ἀληθὲς γίνεσθαι, νῦν δεικνύ-
σιν ὅτι ἀνάγκη αὐτοῖς λέγειν ἐπὶ παντὶ πᾶσαν ἀντίφασιν κατη-
γορεῖσθαι. τῷτο δὲ δεικνύσιν, ἐπεὶ ἐν ἡν λέγειν αὐτοῖς, ἐφ' ὃ μὴ τὸ
ἕτερον ἀληθὲς μόνον τῆς ἀντιφάσεως, καὶ θάτερον δυνάμει ἐπὶ τι-
νων μὴδὲτερον ἀληθὲς εἶναι. ὅτι ὅν ἐξ ἀνάγκης πάσης θάτερον
λεκτέον αὐτοῖς ἀληθὲς ὅπως ἀναγκάζει, λαβὼν ἄτοπον καὶ ἄλογον
εἶναι τὴν μὴ αὐτῷ τῷ πράγματος ἀπόφασιν, τὴν ἀναιρεῖσθαι αὐτὸ ὃ
ἔστιν, ἀληθὲς λέγειν εἶναι κατ' αὐτῷ, ἐπεὶ καὶ ἡ κατάφασις, τὰς δὲ
τῶν ἄλλων πραγμάτων ἀποφάσεις ἂ μὴ ἔστιν αὐτῷ, μὴκέτι λέ-
γειν ἀληθεῖς εἶναι. μᾶλλον γὰρ ἡ ἄλλη ἀπόφασις ἀληθὲς κατὰ
τινος ἢ ἡ αὐτῷ (*). εἰ γὰρ ἀληθὲς καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ὅτι ἔκ ἐστιν
ἄνθρωπος, πολὺ εὐλογώτερον ἐπ' αὐτῷ ἀληθὲς λέγειν τό τε ἔκ
ἔστιν ἵππος καὶ τὸ ἔκ ἐστι τοῖχος καὶ τὸ ἔκ ἐστι τριήρης, καὶ τὰ ἄλλα
ὅσα μὴ ἔστιν. ἀλλ' εἰ αἱ ἀποφάσεις ἀληθεῖς ἐπ' αὐτῷ, ὁ δὲ ὡς
καὶ αἱ καταφάσεις. πάντα ὅν ἔστι τὸ αὐτό. εἴτε γὰρ τὰς κατα-
φάσεις ἀντιθήσει τις ἀληθεῖς εἶναι, ἀκολουθήσει αὐτῷ τὸ καὶ τὰς
ἀποφάσεις, εἴτε μὴ ἐκείνας, ἀλλὰ τὰς γε ἀποφάσεις ἀναγκαῖον
διὰ τὰ προειρημένα. εἰ δὲ τὰς ἀποφάσεις, δῆλον ὡς καὶ τὰς κα-
ταφάσεις, ἢ τὰς ἀντιφάσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν. Alex.

(*) εἰ μὴ ὅν ἡ κατάφασις ἢ περὶ τριήρης ὑπάρξει μᾶλλον 1007b
τῇ καταφάσει τῇ λεγούσῃ ἀνθρώπος ἔστιν, ἢ οἰκεία ἀπόφασις ἢ 34.
λέγουσα ἄνθρωπος ἔκ ἐστι, καὶ συντρέχει τῇ οἰκείᾳ καταφάσει, ὑπάρ-
ξει καὶ συνδραμεῖ αὐτῇ καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς τριήρης ἢ τὴν τριήρης,
ὡς ἐστὶ ὁ ἄνθρωπος ἔστι καὶ ἔκ ἀνθρώπος, καὶ τριήρης καὶ τὴν τριήρης.
Asclep.

"ταῦτα — ἀποφάναι." δείξας διὰ τῆς προειρημένης ἐπι-1008a
χειρήσεως τὸ πάντα τὰ ὄντα ἐν ἔσεσθαι τοῖς προειρημένοις, καὶ τῷτο 2.
προσθήσιν ὡς ἐπόμενον τοῖς ἅμα τῷ αὐτῷ καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι

8. quae si vera sint, efficitur per ipsum ut contradictio simul vera sit, ut ipse paulo post ostendit Sepulv. || 9. I. αὐτὸν. || ἐκείνον A. || 13. sed utrum illud "videtur" dixit insectans etiamnum Protagorae sententiam? Sepulv. || εἰτι] ὅτι M. || 16. nec illud "videtur" aliorum pertinet Sepulv. || I. δείξαι. || 17. γνωμένην A. || 20. εἴγε] ἅμα ἀληθὲς a 2. m. suprascr. A. || 21. ἂν τῶν] αὐτῶν M. || 22. ἐπεσθαι M. || 23. nihilque pure unum sit, et ea res quae dicitur esse, cum omnia sint in omnibus Sepulv. || 24. τὰ] τὸ M. || 29. τὸν om A. || 33. ἡδε M. || 34. ἵππος, ὅτε ἄλλο τι A.

16. μηδ' ἕτερον M. || 17. ἀνάγκη ζῆν M. || 20. ἅμα ἐστὶν M. || 26. nam si quis affirmationes ipsorum veras esse opposuerit, nihilominus negationes veras esse sequetur; aut vicissim affirmationes, si negationes esse veras obiecerit, ac proinde contradictionis in eisdem veritas constabit Sepulv. || 27. ἀντιθήσει — 28. ἀποφάσεις ante εἴτε om M. || 29. προειρημένα καὶ τὰς καταφάσεις. εἰ A.

κατηγορεῖσι καὶ διὰ τῆτο φάσκουσι συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, τὸ συμβαίνειν μήτε τὴν ἀπόφασιν μήτε τὴν κατάφασιν ἀληθῆ γίνεσθαι, καθ' ὧν ἄμφω τὰ ἀντικείμενα. εἰ γὰρ πᾶσα ἀντίφασις ἐφ' ἐκάστῃ ἅμα συναληθεύει, ὡς φασί, καὶ ἅμα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀληθὲς καὶ τὸ ἔστιν ἄνθρωπος καὶ τὸ ἔστιν ἕκ ἄνθρωπος· διὰ τῆτο γὰρ καὶ 5 ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς καθ' ὅτι ἡ κατάφασις, διὰ τὸ εἶναι ἐπ' αὐτῷ ἀληθῆ καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν· ἐπὶ γὰρ τῷ ὄντος ἕκ ἄνθρωπον ἀληθὴς ἡ ἀπόφασις ἡ λέγεσθαι ἕκ ἔστιν ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ τὸ ἔστιν ἕκ ἄνθρωπος· ἐπὶ γὰρ τῶν ὄντων ὁμοίως ἀληθῆ ἐκάτερα. ἅμα δὲ καὶ τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν ἦν ὁ μᾶλλον ἄνθρωπος ἢ ἕκ 10 ἄνθρωπος, καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων τὸ ἕκ ἄνθρωπος τῷ αὐτῷ ἀποφατικὸν ἐλάμβανον. δοκεῖ δὲ ἡ ἐπιχείρησις αὕτη δεικνύειν ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν ἅμα ἐφ' ἐκάστῃ εἶναι ἀληθῆ ὡς ἀντιφάσεις, ἕκ ἀποφάσεις εἰσὶν, ἀλλ' ἀμφοτέραι καταφάσεις. ὧν καταφάσεων εἰ αἱ ἀποφάσεις ληφθεῖεν ἀληθεῖς εἶναι, ὡς ἀξιῶσιν, ἀναι- 15 ροῦτ' ἂν τὸ ἐκεῖνα ἔτι ἀληθῆ εἶναι, ὡς ἀξιῶσιν, ἀλλ' ὡς ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἔλεγον ἀληθῆ ἐπὶ τῷ αὐτῷ γίνεσθαι. εἰ γὰρ καὶ τὸ ἔστιν ἄνθρωπος καὶ τὸ ἔστιν ἕκ ἄνθρωπος, ὁ δὲ τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν ἀκολουθήσει αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ μήτε τὴν κατάφασιν μήτε τὴν ἀπόφασιν ἀληθῆ εἶναι, ἀλλ' ἀναιρεῖται τὴν ἐκατέρω αὐτῶν φύσιν. εἰ 20 γὰρ ταῦτα ἀληθῆ, ἐφ' ὧν δὲ αἱ καταφάσεις καὶ αἱ ἀντιφάσεις, εἴεν ἂν καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀληθεῖς πάλιν ἅμα, αἱ εἰσιν ἀναιρετικὰ τῶν, τῆς μὲν ἔστιν ἄνθρωπος ἡ ἕκ ἔστιν ἄνθρωπος, τῆς δὲ ἔστιν ἕκ ἄνθρωπος, ὅσης καὶ αὐτῆς καταφάσεώς πως (ἐκ μεταθέσεως γὰρ ἦν), ἡ ἕκ ἔστιν ἕκ ἄνθρωπος. εἰ ἔν τὰ ἀντικείμενα ἅμα ἐπὶ τῷ 25 αὐτῷ ἀληθῆ, ὅπως καὶ τὰ ἐκατέρω ἐκείνων ἀντικείμενα καὶ ἀναιρεῖντα αὐτά, τό τε ἕκ ἔστιν ἄνθρωπος καὶ ἕκ ἔστιν ἕκ ἄνθρωπος, ἅμα ἔσαι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀληθῆ. εἰ μὲν ἔν ὡς δύο ἐκεῖνα ἐλέγετο, καὶ ταῦτα ὡς δύο κατηγορούμενα ἐκατέρω ἐκείνων ὄντα ἀποφάσεις· εἰ δὲ ὡς ἓν τι ἐξ ἀμφοῖν ἐκείνων ἐγένετο, ὡς ἐβύλοντο, καὶ ταῦτα 30 ὡς ἓν. ἀλλὰ μὴν εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ἀναιρετικὰ δὲ ἐστὶ ταῦτα τῆς τε καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως λαμβανομένης, ἀληθὲς ἂν γένοιτο τὸ μηδέτερον τῆς ἀντιφάσεως μέρος ἀληθὲς εἶναι, ἀλλ' ὁ τὰ ἀμφοτέρω. δύναται δὲ τὸ ἕκ ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκ μεταθέσεως καταφάσεως εἶναι δηλωτικόν, ἀλλὰ τῆς ἕκ ἔστιν ἄνθρωπος ἀπο- 35 φάσεως· ἥς εἴη ἂν ἀπόφασις ἡ ἕκ ἔστιν ἄνθρωπος. ἅμα ἀληθῆ καὶ τὰ τῶν ἐκατέρω ἀντικείμενα ἔσαι καὶ αὐτὰ ἅμα ἀληθῆ καὶ τῷ αὐτῷ. ἀλλὰ μὴν ἐκάτερον τῶν ἐκείνοις ἀντικειμένων ἀναιρετικὸν ἦν ἐκεῖναι ὧς ἀντέκειτο. ἀληθὲς ἄρα ἔσαι τὸ μηδέτερον,

μήτε τὴν ἀντίφασιν μήτε μέρος τῆς ἀντιφάσεως, ἀληθὲς ἐπὶ τῷ αὐτῷ εἶναι. Alex.

“ἔτι — ὄν.” ἐκ διαιρέσεως πρόεισιν ὁ λόγος αὐτῷ, δεῖ- 1008 α κνυσι δὲ πᾶσας τὰς ἐνδεχομένας λαμβάνων διαιρέσεις, αἷς τὸ 7. ἀκολουθεῖν τὸ εἶναι τινα ὠρισμένα καὶ καταληπτά δηλονότι, καὶ ἕκ ὡς βύλονται λέγειν ἐπὶ πάντων ὅδεν μᾶλλον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν. φησὶ γὰρ ἡτοι περὶ πάντων λέγειν αὐτὸς τὸ ὅδεν μᾶλλον τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἢ περὶ ἐνίων. τῆτο δὲ εὐλόγως δόξειεν ἂν λέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπεὶ ἐπὶ τῆς ὁσίας καὶ τῷ οἰκείῳ εἶδους καὶ τῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορουμένων ἔδειξε φανερώς ἄτοπον ὃν τὸ μὴ εἶναι τῆτο λέγειν, ἐν ᾧ ἦν αὐτῷ τὸ εἶναι καὶ καθὼς ἔστιν ἐκ τῶν ὄντων ὁ ἔστιν· διὰ τῆτο γὰρ εἶπετο αὐτοῖς καὶ τὸ πάντα τὰ κατηγορούμενα συμβεβηκότα λέγειν. ἔτι δὲ καὶ ὡς τῇ διαιρέσει ἐπόμενον τίθει ἐπὶ πάντων ἐφ' ὧν ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις ὁμοίως, ὅθεν ἂν ἄρξηται τις, ἀκολουθεῖν καὶ ἡ ἀντίφασις. ἀλλ' εἰ μὴ ἐπὶ πάντων ἡ ἀντίφασις, ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν μόνῃ ἡ κατάφασις, ἔσαι τινα ὠρισμένα τε καὶ καταληπτά, καὶ ἕκ ἔστιν ἐπὶ πάντων ὅδεν μᾶλλον ὅπως ἢ ἕκ ὅπως· ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν. εἰ δὲ ἐπὶ πάντων μὲν ἐφ' ὧν ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις, ὁ μὴν ἐφ' ὧν ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ κατάφασις, ἔτι ὁμοίως μὴδ' ἀντιστρέφει, εἴη ἂν τι τῶν μὴ ὄντων καταληπτόν, ὅτι μὴ ἐστὶ καὶ βεβαίως ἕκ ὃν καὶ ἕκ ὅδεν μᾶλλον ὃν ἢ μὴ ὃν, εἴγε ἢ μὲν ἀπόφασις ἀληθὴς ἐπ' αὐτῷ, ἢ δὲ κατάφασις ἕκ ἐστι. ὡς γὰρ τῆς καταφάσεως μόνῃς ὅσης ἀληθὲς ἐγίνετο τινα ὁμολογούμενα καὶ καταληπτά, ὅτω καὶ εἰ ἡ ἀπόφασις πάλιν ἐπὶ τινων μόνῃ ἀληθὴς εἴη. id.

“καὶ — γνωρίζον.” ὁ λέγει ἐστὶν· εἰ τὸ μὴ εἶναι καὶ ἡ ἀπόφα- 1008 α σις βεβαίον τι καὶ γνωρίζον καὶ καταληπτόν, γνωριμώτερα ἂν εἴη ἢ 16. ἀντικειμένη φάσις τῇ ἀποφάσει, τῆς ἢ κατάφασις. ὁ τῇ καταληπτῇ δὲ καὶ ὁμολογούμενῃ εἶναι ἀποφάσει λέγοι ἂν τὴν ἀντικειμένην κατάφασιν γνωριμωτέραν, ἀλλ' ὅτι καθόλου ἐν ἀντιφάσει κατάληψις μᾶλλον ἂν ἐν καταφάσει εἴη· γνωριμώτερον γὰρ καθόλου τὸ εἶναι τῷ μὴ εἶναι. γνωριμώτερα δὲ ἡ κατάφασις τῆς ἀντιφάσεως εἴη ἂν, διότι καὶ πρώτη· πρώτη γὰρ ἡ κατάφασις τῆς ἀποφάσεως, ὡς εἴρηται ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 5), ἐπεὶ τὸ ὃν τῷ μὴ ὄντος γνωριμώτερον, ὅτι ἐφ' ὅτι ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς, διὰ τὸ γνωρίζον αὐτὴν εἶναι ἄλλο τι ὃν καὶ μὴ τῆτο, ταύτῃ ἀληθὴς· διὰ τῆτο γὰρ καὶ ἡ κατάφασις ἡ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀποφάσεως, ὡς καὶ κατάφασις ἂν εἴη τις ἐπ' αὐτῷ γνωρίζον καὶ ἀληθὴς. εἰ δὲ ὁμοίως ἐπὶ πάντων ἡ ἀντίφασις ἀληθὴς, καὶ ὅσα ἀποφῆσαι ταῦτα κα-

3. ὧν] ἦν A. || 4. συναληθεύεσθαι M. || 6. ὧν M. || διὰ δὲ τὸ M. || 13. ὡς αἱ ἀντιφάσεις A. || 14. ἀντιφάσεις M. || 16. ἔτι] ὅτι M. || 18. ἕκ ἔστιν M. || ἄνθρωπος ἀληθῆς, ὁ A. || 26. ἀληθὲς M. || 29. ἐκεῖναι M. || 30. ἐγένετο M. || 34. δὲ om AM. || cuius negatio erit haec, non non est homo; ut sit intellectus huiusmodi: si est homo et non est homo simul vera sunt, opposita quoque utrisque horum de eodem simul vera fuerint. utrumque autem Sepulv. || 36. ἢ] ἢ. || 39. ὧν] μὲν A.

8. ἢ τὴν περὶ M. || δὴ M. || 12. εἶπε τὸ M. || 17. καὶ τὰ ληπτά M. || ὅδεν M. || 18. μὲν] μὴ M. || sed non item, de quibus negatio, de his etiam affirmatio, nec licet retroagere. profecto aliquid ex iis, quae non sunt, non esse definiatur, et erit haud dubie non ens, nec erit verum dictu non magis esse ens quam non ens Sepulv. || 20. ἀντιστρέφει M. || 22. εἰ] ἢ. || 24. εἰ om M. || 29. λέγοι — 30. ἀντιφάσει iterunt AM. || 34. ἐπεὶ] ἐπὶ M. || 36. ἀλλ' ὅτι M. || ideo enim affirmatio eadem huius negationis non est vera Sepulv. || 38. εἰ — 39. ἀληθὲς] διὰ τὸ γνωρίζον αὐτὸ εἶναι AM.

ταφήσαι ἀνάγκη καὶ ἀντιτρέφειν. ἤτοι διηρημένοι ἀπ' ἀλλήλων αἱ ἀποφάσεις καὶ ἰδίᾳ κατηγορημένοι ἀληθεῖς ὁμοίως εἰσὶν ἀλλήλαις, ὡς ἰδίᾳ μὴ κατηγορούμεναι καὶ κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων ἔκ ἀληθεῖς, συντιθέμεναι δὲ ἅμα ἢ τε κατάφασιν καὶ ἢ ἀπόφασιν ἀληθεῖς ('). τῷτο γὰρ καὶ τότε ἤξις ἐρωτῶντός τινος εἰ ἄνθρωπος ὁ Σωκράτης ἐστὶ, πρὸς ὃ ἀποκρινόμενος, ἐστὶ καὶ ἔκ ἄνθρωπος, ὡς τῷ μὴ ὄντι ἀληθὲς ὄντος, ἰδίᾳ δὲ ἑκατέρω ἔκ ἀληθὲς. ἀλλ' εἰ μὴ μήτε ἢ κατάφασιν μήτε ἢ ἀπόφασιν ἀληθὲς ἰδίᾳ λεγομένη, ἔκ ἀληθείς οὐ ταῦτα λέγων. τῷτο γὰρ σημαίνει τὸ "ὃ λέγει τε ταῦτα." εἰ γὰρ ἔκ ἀληθείς οὐ λέγων ταῦτα, ὁ δὲ ἐστὶν. τῷ γὰρ 10 μὴ εἶναι αὐτὰ ἔκ ἀληθείς. ὅπως δὲ ὁδὸν ἔχει, εἰ ἐπὶ παντὸς μήτε ἢ κατάφασιν τινος ἀληθὲς μήτε ἢ ἀπόφασιν ἀληθὲς. μηδενὸς δὲ ὄντος ὁδὸν ἄν ἄνθρωπος εἴη, μὴ ὄντος δὲ ἀνθρώπου ὁδὸν ἄν φθέγγοιτο τις ὁδὸν λέγοι. μὴ γὰρ ὄντων τῶν ἐνεργούντων ὁδὸν ἄν αἱ ἐνεργεῖαι εἶεν. ἔκ ἔχει δὲ τὰ ἐνεργούντα, ὅτι μὴ εἰσὶν ἀληθεῖς 15 αἱ καταφάσεις αἱ εἶναι αὐτὰ λέγουσαι. ἔτι ὡς αἱ τῶν ἐνεργούντων καταφάσεις ἔκ ἀληθείς, ὁδὸν αἱ τῶν ἐνεργειῶν, ὅταν τῷ βαδίζῃ, τῷ φθέγγεσθαι ("). ὥστε καὶ κατὰ τῷτο ὁδὸν ταῦτα ἔχει. ἀλλὰ μὴν ὁδὸν αὐτὸ ἔτι οἷόν τε ἀληθὲς εἶναι τὸ ἐπὶ πάντων ἀληθὲς τὴν ἀντίφασιν εἶναι. κατάφασιν γὰρ καὶ τῷτο, καὶ ἔστιν αὐτὸ ἀπόφασιν. 20 καὶ πάντα ἄν εἴη ἐν τοῖς λέγουσιν ἅμα πᾶσαν ἀντίφασιν ἀληθὲς ἐφ' ἑκάστῃ συγκειμένην. ὡς ἀκολουθεῖ ἄν καὶ τὸ πάντα τὰ ὄντα εἶναι. εἰ γὰρ ἐπὶ παντὸς πᾶσα ἀντίφασιν ἅμα λεγομένη ἀληθὲς, πάντα ταῦτα ἔστιν ἀλλήλοις, ὡς ἡδὴ προεῖπον. ὡς γὰρ πάντα ταῦτα ὑπάρχει τέτοις, καθ' ὧν ἀπάντων ἢ ἀντίφασιν ὁμοίως ἀληθὲς. 25 πῶς δὲ ἔκ ἄτοπον ταῦτ' ἐν λέγειν ἄνθρωπον, θεόν, τριήρη, λίθον, καὶ μὴ ἄνθρωπον, μὴ θεόν, μὴ τριήρη καὶ λίθον; ἔπειτα δὲ ταύτη τῇ δόξῃ τὸ διωριμέναι τι. τὸ γὰρ ἰδίᾳ μὴ μήτε τὴν κατάφασιν μήτε τὴν ἀπόφασιν ἀληθὲς λέγειν, ἅμα δὲ ἄμφω ἀληθὲς, ὀρίζοντός τινος ἦν. id.

1008^a (') διό φησι γνωριμωτέρα γὰρ ὑπάρχει ἢ κατάφασιν τῆς 30 ἀποφάσεως. εἰ δὲ ὁμοίως καὶ ὅσα ἀποφῆσαι φάναι ἀνάγκη. πάλιν ἄλλο ἐπιχείρημα τῷ αὐτῷ κατασκευαστικόν. φησὶ δὲ τῷτο. εἰ ὁμοίως ἐπὶ πάσῃ συντρέχει ἢ ἀπόφασιν τῇ καταφάσει, ἤτοι ἀληθὲς ἐστὶ διαιρῶντα λέγειν ὅτι τόδε λευκόν ἐστὶ καὶ πάλιν ὅτι ὁ λευκόν, ἢ ἅμα λέγειν ὅτι τὸ αὐτὸ λευκόν καὶ ὁ λευκόν. καὶ εἰ μὴ εἴη 35 ἀληθὲς διαιρῶντα λέγειν, ἀλλὰ ἅμα λέγειν ὅτι λευκόν καὶ ὁ λευκόν, ὁ τοῦτος ὁδὸν λέγει. Asclep.

1008^a (") τὰ — βαδίσαιεν; ὥστε ὁ τοῦτος ὁ διαλέγεσθαι ἀλλ' 22. ἄφωνος ἐστίν, ὅτε δὲ βαδίζει. id.

"εἰ — ἑκάστῃ." ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τῷ γὰρ κεῖται. ἐστὶ 1008^a γὰρ τὸ ἀκόλουθον. εἰ γὰρ ὁμοίως καθ' ἑκάστῃ πᾶσα ἀντίφασιν ἀληθὲς, 25. ὁδὸν ἄλλο ἄλλῃ διοίσει, ὁδὸν ἔχον ἰδίον. κατ' ἰδιότητα γὰρ τινὰ τοῖς πράγμασιν ἢ πρὸς ἀλλήλα διαφορά. ἢ ἔχει καὶ διαφέρει ἄλλο ἄλλῃ, τῷτο ἐφ' ἑκάστῃ αὐτῶν ἀληθὲς καὶ ἰδίον ἔχει, καὶ ἔκτι ἢ ἀπόφασιν αὐτῶν. καὶ διαιρῶντων καὶ ἰδίᾳ κατηγορούντων τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἀμφοτέρω ὁμοίως ἀληθεύειν λέγουσιν, ἐπὶ πάντων καὶ ὅπως ἀκολουθήσει τὸ πάντα ταῦτα ἀλλήλοις τὰ ὄντα εἶναι καὶ διαφορά. Alex.

"πρὸς — ἀληθεύσαιεν." ἐξαριθμεῖται καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐπόμενα 1008^a τῇ δόξῃ ταύτῃ τῇ διηρημένως τὰς προτάσεις καθ' ἑκάστῃ τῶν ὄν- 28. των ἀληθεύειν λεγόντων. τότε γὰρ πάντας ἀληθεύειν ἔπειτα, εἴγε πάντες καὶ οἱ καταφάσκοντες τι τῷ αὐτῷ καὶ οἱ ἀποφάσκοντες ἀληθεύουσιν. ἀλλὰ καὶ πάντες ἄν ψεύδοιντο, εἰ δὴ αἱ μὴ καταφάσεις τῶν ἀποφάσεων εἰσὶν ἀναιρετικά, αἱ δὲ ἀποφάσεις τῶν καταφάσεων. τῷ μὴ ἔν ἀληθεύειν τὸς καταφάσκοντας ψεύδεσθαι τὸς ἀποφάσκοντας ἀνάγκη, τῷ δὲ πάλιν τὸς ἀποφάσκοντας ἀληθεύειν ψεύδοιντο ἄν οἱ καταφάσκοντες. ψεύδονται καὶ πάντες ἀληθεύουσιν. ἔτι εἰ οἱ ψεύδεσθαι τινὰς λέγοντες ἀληθεύουσιν τῷ καὶ ἰδίᾳ ἑκατέρω μόνον τῆς ἀντιφάσεως λεγόμενον ἀληθὲς εἶναι, ἔχει καὶ ἢ πάντας ψεύδεσθαι λέγουσα κατάφασιν ἀληθὲς. ψεύδονται ἄρα πάντες. καὶ αὐτὸς δὲ αὐτὸν ὁμολογεῖ ψεύδεσθαι. εἰ γὰρ ἐφ' ὃ κατάφασιν, ἐπ' ἐκείνῃ καὶ ἢ ἀπόφασιν, ὁμολογοῖ ἄν ἀληθὲς εἶναι καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς καταφάσεως τῆς λέγουσας ἅμα τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν, ἥτις ἐστὶν ἔκ ἅμα τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν. ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ ὁμολογεῖν ἀληθὲς εἶναι τὴν ἀναιρετικὴν ὅταν ἢ αὐτὸς ἐτίθετο κατάφασιν, τῆς λεγόνσης τὴν ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθὲς, αὐτὸν ὁμολογεῖ ψεύδεσθαι. id.

"ἅμα — σκέψις." τῷτοσιν κοινολογία τε καὶ ζήτησις. ὁδὸν 1008^a γὰρ λέγει. πρὸς δὲ τὸν μηδὲν λέγοντα ὅτε κοινολογία τις ὅτε ζή- 30. τησις περὶ τινος δύναται γίνεσθαι. ὅτι δὲ μηδὲν ὁ τῷτο λέγων λέγει, ὁδὸν. πᾶς γὰρ ὁ λέγων τι καὶ σημαίνων ὠρισμένον τι σημαίνει, ὡς περ εἴρηται, ὥστε ὁ μὴ ὠρισμένον τι σημαίνων ὁδὸν ἄν λέγοι τι. ὁ δὲ τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὸς λέγων ἅμα ἀληθὲς εἶναι ὁδὸν ὠρισμένον σημαίνει. ὁ ἄρα τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὸς ἅμα ἀληθὲς λέγων εἶναι ὁδὸν λέγει. ὅτι γὰρ ὁδὸν λέγει, δεικνύς φησιν. ὅτε γὰρ ὅπως ἔχειν λέγει τὰ πράγματα ὅτε ἔκ ὅπως, δεῖ δὲ ὅπως ἔχειν ἢ μὴ ὅπως ἔχειν. εἰπὼν δὲ λέγειν τὸς τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἀληθὲς λέγοντας ἑκάστον τῶν ὄντων ὅπως τε ἔχειν καὶ ἔκ ὅπως, ἐπὶ-

1. ἀντιτρέφει M. || 9. τε] δὲ M. || 10. ἀληθεύσεις λέγων M. || 11. εἰ om M. || 15. τὰ] τῶν M. || 18. ἀλλὰ καὶ μὴν M. || 19. ἐπὶ] ὅτι M. || ἀληθὲς] ἀληθὲς A. || 24. ταῦτα] ταῦτα M. || 26. τριήρη καὶ λίθον M. || 27. καὶ μὴ — λίθον om A. || 28. διωρισμέναι M. || τὴν ante κατάφασιν om M. || 29. τινὰ A.

3. ἄλλο] ἄλλῃ M. || ὁδὸν ἔχων εἰσί. κατ' M. || 4. ἢ] ἢ M. || 6. αὐτῶν. καὶ] αὐτῇ. καὶ M. || 7. λέγουσιν M. || 12. λέγουσι M. || 13. τί] τε M. || 14. f. δὴ. || 15. ἀναιρεταί M. || 16. ψεύδεσθαι τὸς ἀποφάσκοντας om M. || 17. quo fiet ut omnes et vera et falsa loquantur Sepulv. || 18. post καταφάσκοντες f. add. ὥστε πάντες. || 19. praeterea si qui omnes mentiri ait, is verum dicit propterea quod contradictionis utraque pars vera est, affirmatio quam omnes mentiri dicuntur vera fuerit Sepulv. || 27. ἀντίφασιν συναληθεύεσθαι ἅμα A. || 29. κοινολογία M. || 30. μηδὲ M. || 34. ὠρισμένα M.

νεγκε "ὅτι πάλιν γε ταῦτα ἀπόφασιν ἄμφω," ἔτι μᾶλλον δεικνύς
ὅτι ὁδὲν λέγει ὁ τῦτο λέγων· ἀκόλυθα γὰρ τοῖς λέγουσι καὶ τὸ μήτε
ἔτι μὴτε μὴ ἔτι μὴ· εἰ γὰρ μὴ τῦτο λέγοιεν, ὀρίζοιεν ἂν τι ἤδη,
καὶ ἔτι ἂν λέγοιεν ἐπὶ πάντων τὴν ἀντίφασιν, καὶ ὁδὲν μᾶλλον ἢ
τῦτο ἢ τὸ ἀντικείμενον· ἀντίκειντο γὰρ τῷ ἔτι καὶ ἔτι ἔτι μὴτε
μήτε ἔτι μὴτε ἔτι ἔτι. ὥστε εἰ μὴ τῦτο λέγοιεν, συγχωροῖεν
ἂν ταύτῃ τῇ καταφάσει καθ' αὐτὴν ἀληθῆ εἶναι, τῇ ἔτι καὶ
ἔτι ἔτι ἔτι ἔτι τῶν ὄντων λεγόντων, καὶ ψευδῆ λέγοιεν ἂν
εἶναι τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς. εἰ δὲ τῦτο, ὠρισμένως λέγοιεν ἂν ἤδη
τι καὶ καταληψὶν δώσωσιν. id.

1008 a "ἔτι — ψευδῆς." ἢ ἐπιχείρησις ἢ χρῆσις, φυσικὴ μὲν ἐστὶ
34 καὶ ἀληθῆς, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν θέσιν ἐκείνην τιθεμένης τὸ ἐν
ἀρχῇ αἰτεῖται δόξει· ὁ γὰρ τίθησιν ὡς ὁμολογούμενον, τῦτο λαμ-
βάνει πρὸς ὃ ἢ παρ' ἐκείνων ἀμφισβήτησις. δύναμει δὲ αὐτῇ
κέρησις ἢ δι' ὧν εἶπε πάντας ψεύδεσσι. ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον
15 τοῦτον· εἰ τῆς καταφάσεως ἔστις ἀληθὴς ἢ ἀπόφασις ψευδῆς
ἐστὶν (ἀλλήλων γὰρ εἰσιν ἀναιρετικὰ καὶ ἀποφάσεις),
ἐκ ἂν ἐνδέχοιτο ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἅμα λέγειν τὴν τε κατάφασιν ἀλη-
θῶς καὶ τὴν ἀπόφασιν περὶ ταύτῃ. ἐχρήσατο δὲ τῷ ὡς ἐξ αὐτῷ
γνωρίμῳ καὶ ἐναργεῖ καὶ ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 9 p. 18 b 18),
20 ὅτε ἐξήτει περὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀντιφάσεως, δι' ὧν εἶπεν "πρῶ-
τον μὲν γὰρ ἔστις τῆς καταφάσεως ψευδῆς ἢ ἀπόφασις ἐκ ἀληθῆς,
καὶ ταύτης ψευδῆς ἔστις τὴν κατάφασιν συμβαίνει μὴ ἀληθῆ εἶναι."
ὡς γὰρ ὄντος ἐναργῶς ἀτόπῃ τῷ ταῦτα λέγειν ἐχρήσατο αὐτοῖς.
εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπεσημύνατο καὶ αὐτὸς ὅτι δόξει ὁ τῦτο λαμβάνων,
25 τὸ ἀναιρετικὸν ἀλλήλων εἶναι τὴν τε κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν,
τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν. ἔθηκεν ἔν τὴν ἐπιχείρησιν καὶ ἐφύλαξεν,
ὅτι ἐστὶ φυσικωτάτη τε καὶ φανερωτάτη. ἐπεσημύνατο δὲ ὅτι τὸ
ἐν ἀρχῇ δοκῶ αἰτεῖται, δεικνύς δι' ἐκείνων καὶ διὰ τῶν τὴν ἀτο-
πίαν τῆς θέσεως καὶ τὴν πρὸς τὰ ἐναργῆ μάχην. id.

1008 b "ἔτι — ἀληθεύσει;" ὁ λέγει, τοῦτον ἐστὶν. πότερον δοκεῖ
2 αὐτοῖς ὁ μὲν εἶναι καὶ ἔχειν ἔτι μὴ πρᾶγμα ὑπολαμβάνων ὡς ἢ κα-
τάφασιν λέγει, καὶ ὁ μὴ εἶναι καὶ μὴ ἔχειν ἔτι μὴ ὡς ἢ ἀπόφασιν, καὶ
αὐτὸς διεφύλαξεν, ὡς ἐκατέραν τὴν τε κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφα-
σιν ἰδίᾳ λεγόμενας ψευδεῖς εἶναι, ὁ δὲ ἅμα καὶ ἔχειν αὐτὸ ἔτι μὴ
35 καὶ μὴ ἔχειν ἔτι μὴ ὑπολαμβάνων ἀληθεύει, ἢ καὶ ὁ τῦτο ὑπολαμβά-
νων διεφύλαξεν; εἰ μὲν γὰρ ἔτι μὴ, δῆλον ὡς ὀρίζοι ἂν τι (*). εἰ δὲ
καὶ ἐν ἰδίᾳ ἐκάτερον ὑπολαμβάνοντα καὶ τὸ ἅμφω ἅμα περὶ τῷ...

λέγειν διεφύλαξεν... τί ἂν ἔτι εἴη τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν; ἢ ὅτι
τοιαύτη ἢ τῶν ὄντων φύσις ὅποια τίς ἐστὶν, ἐξηγούμενοι, περὶ
αὐτῆς λέγουσιν, ὡς εἰώθασιν Ἑρακλείτριοι λέγειν; εἰ γὰρ μὴδὲν
τῶν ἀληθῆς, ἔχουσιν εἰπεῖν τίς ἢ τῶν ὄντων φύσις, καὶ ὁ ποῖαν
περὶ αὐτῶν ὑποληψὶν ἔχων ἀληθεύει· ὁδὲν γὰρ ὄν ἐστὶ· καθ' ὅ γὰρ
μὴδὲν οἷόν τε κατηγορήσαντας ἀληθεύσαι, τῦτο ὁδὲν εἴη. εἰ δὲ
ὁ μὲν τὸ συναμφοτέρων λέγων ἀληθεύει, ὁ δὲ ἐκάτερον διαφύλαξεν,
ὠρισμένον ἂν τι εἴη καθ' ἐκάστην. τὸ γὰρ τόδε μὲν ἀληθὲς τόδε δὲ
ψεῦδος ὀρίζοντός ἐστι καὶ καταληπτὰ εἶναι τινα λέγοντος. ἀλλ' εἰ
10 καὶ λέγοιεν φυλασσόμενοι τῦτο, μὴδέτερον μὲν ἀληθεύειν, μὴδὲ
ἐκάτερον ἰδίᾳ ὑπολαμβάνοντα τῶν ἀντικειμένων μὴτε τῶν ἅμα
ἄμφω περὶ τῷ αὐτῷ, μᾶλλον μὲν ἀληθεύειν τὸν ἅμα ἄμφω ὑπο-
λαμβάνοντα τῷ ἐκείνῳ ὑπολαμβάνοντος, ἢ ὅτι ἂν τι πάλιν κατα-
λαμβάνοι τε καὶ ὀρίζοι. τὸ γὰρ μᾶλλον τῦτο τῶν ἀληθῆς εἶναι ὀρί-
ζοντός ἐστι καὶ ὁμολογούντος ἢ ὅτι τινὰ διαφορὰν ἐν τοῖς ἔστιν εἶναι, καὶ
ἔτι πῶς αὐτὰ ἔχειν. τῦτο γὰρ δίδωσιν ὁ λέγων ἄλλο ἄλλῃ ἀλη-
θεύειν εἶναι. ὁ γὰρ δὴ καὶ ἢ ἀπόφασιν αὐτῷ ἅμα ἀληθῆς ἢ λέ-
γουσα ὁ μᾶλλον αὐτὸ ἀληθὲς εἶναι. πάλιν γὰρ ἐπὶ τὸ πρῶτον εἰρη-
μένον ἐπάνεισιν ὁ λόγος. τῦτο γὰρ λέγει διὰ τῷ "εἰ δὲ ὁμοίως
1008 b πάντες καὶ ψεύδονται καὶ ἀληθῆ λέγουσι." τῦτο γὰρ ἔπειτα τῷ ἐπὶ πάν-
7 τῶν ἀντίφασιν, διὰ τε τὸ λέγειν αὐτὰ ὁδὲν μᾶλλον ἀληθεύειν
τὸν ὅτιον λέγοντα ἢ ἐκ ἀληθεύειν, καὶ ψεύδεσσι ἢ ψεύδεσσι. καὶ ὅτι
διὰ τὸ εἶναι μὲν τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλων ἀναιρετικά, λέγειν δὲ
αὐτὸς ἀμφοτέρω ἀληθῆ εἶναι. τὸ δὲ "εἰ δὲ μὴδὲν ὑπολαμβάνοι
ἀλλ' ὁμοίως" ἐπήνεγκεν ὡς ἴσον τῷ ἀλλὰ μὴν εἰ μὴδὲν ὑπολαμ-
βάνοι, ἀλλ' ὁμοίως οἶετο καὶ ἐκ οἶετο. εἰ γὰρ μὴ οἱ μὲν ἀληθεύουσιν οἱ δὲ
ψεύδονται, ἢ οἱ μὲν μᾶλλον ἀληθεύουσιν οἱ δὲ ἥττον, ἀλλ' ὁμοίως
πάντες καὶ ἐκ ἀληθεύουσιν καὶ ἀληθεύουσιν. ἀντίφασιν γὰρ καὶ τῦτο ὅτε
εἶπεν ὅτι τῷ τῦτο λέγοντι ἔτε σημεῖναι ἐνεῖναι. ὁ γὰρ λέγει ἅμα καὶ
30 ὁ λέγει καὶ τὴν αὐτὴν θέσιν, ὁδὲ ὡς λέγοι, ἔτι καὶ ὑπολαμβάνοι.
εἰ γὰρ μὴδὲν τῶν ὄντων ἔχειν πῶς ὑπολαμβάνει, ἀλλ' ὁμοίως
οἶεταί τε καὶ ἐκ οἶετο καὶ ὑπολαμβάνει καὶ ἐκ ὑπολαμβάνει περὶ
ἐκάστην, ὁ τοῦτος ὁδὲν ἂν διαφέρει φυτῷ, ἅπερ ὁδὲ ὅλως ἔχει τὴν
ὑποληπτικὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς. μετήνεγκε δὲ ἐπὶ τὰς ὑπολή-
ψεις τὰς ἀντικείμενας ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων τὸν λόγον. φανερώ-
τερος γὰρ ἐπὶ τῷ ὅτι ἐλεγχος καὶ τὸ ἀτοπὸν ἐναργέστερον. πολλὰ γὰρ
λέγειν μὲν οἷόν τε, ὁ μὴ καὶ ὑπολαμβάνειν, ὡς εἶπεν ἀρχόμενος τῆς
πρὸς τὴν τῆς θέσεως ταύτης προῖσαμένης ἀντιλογίας (p. 1005 b

3. μὴ ante ἔτι om M. || 4. πάντες τὴν κατάφασιν M. || 7. ἢ ἢ M. || 13. ὁμολογούμενος M. || 14. ὁ ἢ περ M. || 16. ψεῦδος M. || 20. ἐνεργεῖ
M. || 21. ὅτι M. || 22. ψευδῆς M. || 23. σημαίνει M. || 24. ὄντως M. || 25. et 28. ἐπεσημαίνετο M. || 27. ἐφύλασσε M. || 29. ἀρχῇ δοκεῖσθαι,
δεικνύς M. || 34. διάφυστος M. || 36. καὶ μὴ ἔχειν ἔτι om M. || 37. sin autem non solum qui utrumque separatim, sed etiam qui
ambo simul putat, in errore istis versari videtur, quae tandem istorum esse potest sententia? Sepulv.

1. διεφύλαξεν A. || 2. ὁμοῖον τι M. || 3. αὐτῷ M. || 7. μὲν τὸ et 8. καθ' om M. || 10. ἀληθεύει M. || 11. τῶν ἀντικειμένων — 12. ὑπολαμ-
βάνοντα om A. || 13. ἐκείνο M. || 17. f. δὴ. || 19. εἰ δὲ] ἐδ' A. || nam hoc consequitur, si contradictio cunctis in rebus asseratur,
tum quia isti dicunt, quidquid dixeris, te non magis verum quam non verum dicere, nec magis falli quam non falli,
tum quia contrariorum altero alterum intercipitur, ipsi tamen utrumque verum esse contendunt Sepulv. || 21. f. l. ἀντίφασιν
εἶναι, διὰ. || 22. f. om ὅτι. || 25. μὴ εἰ A, μὲν οἱ M. || 28. nam et haec contradictio est, et hoc est quod dixit Sepulv. || 30. λέγει]
λέγειν M. || ὑπολαμβάνει M. || 31. ἔχει M.

25). δείξας δὲ ὅτι ἔχ' οἶόν τε ἄνθρωπον ὄντα, περὶ τὰς ὑπολήψεις ἔτις ἔχειν (φυτὸν γὰρ καὶ τὸτο, καὶ ἔκ ἀνθρώπου ἢ ζῴης λογικῆς) ἐπιφέρει τὸ δῆλον εἶναι ὅτι μηδεὶς ἔτις διακρίνεται ἄνθρωπος ὢν, μηδὲ τῶν λεγόντων ταῦτα, ἀλλὰ μέχρι λόγου αὐτοῖς ἢ πρόοδος. εἶπετο γὰρ τοῖς ἔτις διακρινόμενοις καὶ ταύτην τὴν ὑπόληψιν περὶ τῶν πραγμάτων ἔχουσι τὸ μηδὲ πράσσειν τι, ἀλλ' ὡς φυτοῖς ζῆν. τί γὰρ μᾶλλον περιπατητέον τῷ οἰομένῳ δεῖν περιπατεῖν τῷ μὴ περιπατητέον, εἰ ἴσαι εἰσὶν αἱ περὶ ἐκάστου ὑπολήψεις, καὶ ἴσον τὸ οἶεσθαι δεῖν ἢ οἶεσθαι μὴ δεῖν; διὰ τί δὲ ἐκκλίνει τινὰ καὶ ἔκ ἀττειν ἢ εἰς τὸ φρέαρ ἢ εἰς τὸ βάραθρον, εἰ μὴ ὑπόληψιν ἔχει τὸ μὴ φρέαρ εἶναι τὸ δὲ 10 βάραθρον, ἀλλ' ἔτις ὑδὲν μᾶλλον καὶ φρέαρ καὶ μὴ φρέαρ ἡγούμενος ἐμπίπτει καὶ βάραθρον καὶ μὴ βάραθρον, καὶ πάλιν τὸ μὴ ἐμπεσεῖν ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἐμπεσεῖν κακόν, καὶ ἔκ ὁμοιοῦ οἶεσθαι εἶναι, ἀλλὰ τὸ μὴ βέλτιον αὐτῶν τὸ δὲ χειρόν. ἢ τις ὑπόληψις ἀναιρεῖ τὸ ὑδὲν μᾶλλον ἔτις ἢ ἔκ ἔτις ἔχειν τὸ πρᾶγμα. εἰ δὲ ὅλως ἐπὶ τῶν 15 αἰρετῶν τε καὶ φευκτῶν ἐλέγχον, δι' ὧν πράσσειν, ὠρισμένας ἔχοντες ὑπολήψεις, ἀνάγκη καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔτις ὁμολογεῖν αὐτὸς ἔχειν, καὶ τόδε μὲν τι ὑπολαμβάνειν ἄνθρωπον εἶναι, τόδε δ' ἄλλο τι καὶ ἔκ ἀνθρώπου, καὶ τόδε μὴ γλυκὺ τόδε δὲ ἔκ γλυκὺ. ὑδὲ γὰρ ἐπὶ τούτων φαίνον, ἐξ ἴσου ἔχοντες. ὑδὲ γὰρ ὑπολαμβάνοντες 20 χρησίμον αὐτοῖς εἶναι ἐντυχεῖν ἀνθρώπῳ τινὶ ἢ πιεῖν ὕδωρ, ὡς ἔκ μᾶλλον τῷ ἀνθρώπῳ ὄντος ἀνθρώπου ἢ ἔκ ἀνθρώπου ἢ τῷ ὕδατος ὕδατος ἢ ἔκ ὕδατος, ἐπὶ τι ἄλλο, οἷον ἐπὶ λίθον, ἵεν, ἀλλ' ἐπὶ μὴ τὸ ὕδωρ διψῶντες καὶ πιεῖν δεόμενοι, ἐπὶ δὲ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἀνθρώπου δέων, καὶ ἔκ ἐξ ἴσου ἀνθρώπου ἢ ὕδατος δεόμε- 25 νοι ἐν πᾶσι τοῖς ἔτις ταῦτα ζητῶσιν, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθές τε καὶ πρόδηλον ὅτι ἐκάστος τὰ μὲν τινα εὐλαβεῖται τὰ δὲ ἔκ κρημνὸν μὴ γὰρ εὐλαβεῖται καὶ φρέαρ καὶ ὅσα λυμαντικά, ἔκ εὐλαβεῖται δὲ τὰ μὴ 1008b τοιαῦτα. ὥστε, ὡς ἔοικε, πάντες ὑπολαμβάνουσιν ἔχειν ἀπλῶς, 25. εἰ μὴ περὶ ἅπαντα, ἀλλὰ περὶ τὸ ἀμεινον καὶ χειρόν. πάντα φησὶ 30 καὶ τὸς λέγοντας ἐπὶ παντὸς τὸ ὑδὲν μᾶλλον καὶ συναληθεύειν τιθε- μένης τὴν ἀντίφασιν ἐν ταῖς ὑπολήψεσιν ἔχειν ἀπλῶς, εἰ καὶ μὴ περὶ πάντα, ἀλλὰ περὶ τὰ βελτίω καὶ χειρώ καὶ συμφέροντα καὶ ἀσύμφορα καὶ ὅλως τὰ πρακτά. τὸ δὲ ἀπλῶς ἐστὶν, ὅτι μὴ ἀμφω τὰ ἀντικείμενα ἡγῶν ἀσύμφορον ἀλλ' ἀπλῶς θάτερον καὶ 35 ὠρισμένως, ὑδὲ ὁμοίως συμφέρειν τὸ αὐτό, ἀλλὰ θάτερον αὐτῶν ἀπλῶς. ἢ γὰρ συμφέρειν, ὃ αἰρῶν, ἢ μὴ συμφέρειν, ὃ φεύγων. ἀγαγὼν δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ τὴν περὶ ταῦτα ὑπόληψιν, διὰ τῶν ἐναργῶν ἔδειξε τὸς ἐκεῖνα τιθεμένους, ὅτι εἰ καὶ μὴ περὶ παντὸς ἔστιν κατάληψις, ἀλλ' ἐν τοῖς αἰρετοῖς καὶ φευκτοῖς 40 ὁμολογεῖν αὐτοῖς ἀνάγκη. ἀπραξία γὰρ ἂν ἦν αὐτοῖς περὶ αὐτά,

εἰ μὴ ὠρίζοντό τι περὶ αὐτὰ καὶ συγκατετίθεντο τῷ ἑτέρῳ μέ-
ρει. id.

(*) εἰ γὰρ μὴ ἀληθεύει ἡ ἀντίφασις κατ' αὐτὸ ὡς μήτε ἄμα 1008b
λεγόμεναι μήτε χωρὶς, τί ἐστὶ τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὡς ὅτι 4
τοιαύτη ἐστὶν ἡ φύσις τῶν ὄντων, ὥστε συντρέχειν τὴν κατάφασιν
τῇ ἀποφάσει, καθάπερ φασὶν οἱ θεοχόλωτοι Μανιχαῖοι. τούτῳ γὰρ
τῷ ὀνόματι προσηγόρευσε αὐτὸς ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος Ἀμμώ-
νιος. ἡνίκα γὰρ λέγομεν πρὸς αὐτὸς ὅτι ἐχθρόν παρέχετε τῷ θεῷ καὶ
ἄσπονδον καὶ αἰώνιον. σπυδαῖος ἄνθρωπος ἔκ ἔχει ἐχθρόν.
φασὶν ὅτι πόθεν ἔν τὰ κακά; τοιαύτη γὰρ, φησὶν, ἔστιν ἡ φύσις
τῶν πραγμάτων, καὶ ἐστὶ πλατὺν γέλωτα καταχεῖται τῶν ἔτις πει-
ρωμένων τὰς ἀπορίας ἀπολύεσθαι. Asclep.

“εἰ — δοξάζοντες.” εἰ δὲ λέγοιεν ἔχειν μὲν τινα συγκατά- 1008b
θεσιν καὶ ὑπόληψιν περὶ ταῦτα, ὡς οἱ λέγοντες τῷ φαινομένῳ, δι' 27.
αὐτὸ φαίνον, συγκατατίθεσθαι, ὡς ἔκ ἀληθῆ ὄντα (ἀδενῆ γὰρ
τὴν ὑπόληψιν εἶναι καὶ ἔκ βεβαίαν ὑδὲ ἐπιστημονικὴν), ἔκ τὴν τῶν
πραγμάτων φύσιν αἰτιατέον αὐτοῖς, ἀλλ' ἐπιμελητέον αὐτῶν καὶ
τῷ γινῶναι τὰληθῆ καὶ ἐπιστήμην ἔχειν προνοητέον. ἐνθα γὰρ ἡ ἀδε-
νῆς κατάληψις, ἐνταῦθα γίνεσθαι καὶ ἡ ἰσχυρά τε καὶ μετ' ἐπιστήμης.
ὁ δὲ ἄπαξ ἄλλα ἄλλων ἡγούμενος εἶναι μᾶλλον αἰρετά τε καὶ πρακ-
τέα, τὸ μὴ ἔν διαφορὰν ἐν τοῖς ἔτις καὶ ταύτην καταληπτὴν τε καὶ
γνωστὴν συγκεχωρηκώς, τῷ δὲ μηκέτι βεβαίαν τὴν κατάληψιν
ἔχειν αὐτὸν αἰτίον τὸ μὴ ἐπιμελεῖσθαι αὐτὸ, ὅπως ἔχοι ἐπιστημονικὴν
κρίσιν, ἢ μέτρῳ καὶ κανόνι χρώμενος εἴσεσθαι τὴν τῶν πραγμάτων
φύσιν καὶ πρώτην ἢ αὐτοῖς (?) διαφορὰν. ὡς γὰρ τῷ νοσῶντι ἔκ τὰ
πράγματα αἰτιατέον ὡς ὑδὲν ὑγιεινὸν ἔχοντα, ἀλλ' ὑγείας ἐπιμε-
λητέον, ὅπως τοιαῦτα ἢ αὐτῷ, ἔτις καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν. ὁ γὰρ δο-
ξάζων πρὸς τὸν ἐπιστάμενον ἔκ ὑγιεινῶς πρὸς τὴν γινῶσιν τῆς ἀλη-
θείας διακρίνεται. ὅτι δὲ οἱ λέγοντες τῇ φαντασίᾳ ἀκολουθῶντες ποιεῖν
αὐτοῖς ψεύδον, δῆλον ἐκ τῷ μὴ τὴν φαντασίαν ζητεῖν τε
καὶ βυλεύεσθαι αὐτόν, εἴτε χρὴ ἔπεισθαι τῷ φαντασῶν εἴτε καὶ μὴ.
Alex.

“ἔτι — ἔτις.” εἰ καὶ συγχωρήσειε τις, φησὶν, αὐτοῖς πάντα 1008b
καὶ ἔτις καὶ ἔκ ἔτις ἔχειν, ἀνάγκη γε διδόναι αὐτοῖς τὸ μὴ ὁμοίως 31.
ἐκάστον αὐτῶν καὶ ἐπ' ἴσης ἔτις τε ἔχειν καὶ ἔκ ἔτις, ἀλλ' εἶναι ἐν
τῇ φύσει τῶν ὄντων τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον, ὡς εἶναι θάτερον.
δῆλον μὴ ἔν καὶ ἐξ ὧν πράσσειν. ἔκ μὴν ἀλλὰ καὶ παρίσῃσιν αὐτὸ
διὰ τινων ἐναργῶν. καὶ γὰρ εἰ εἴη συγκεχωρημένον τὸ εἶναι τὰ δύο
ἄρτια τε καὶ ἔκ ἄρτια, τετάρτη καὶ περιττά, ἀλλ' ἔκ ὁμοίως γε ὑδὲ
ἐπ' ἴσης τὸ ἄρτιον αὐτοῖς ὑπάρχει καὶ τὸ περιττόν, ὑδὲ ὁμοίως ἐστὶ
τὰ δύο ἄρτια καὶ τὰ τρία, ἀλλὰ μᾶλλον μὴ τὰ τρία τῶν δύο πε-

2. καὶ post τὸτο et 5. περὶ om A. || 6. μηδὲ] μὴ M. || 7. τῷ — περιπατητέον om A. || 8. et perinde putat opus esse atque non putat esse opus, vel putat non opus esse Sepulv. || 9. ἔκ ἀπτεῖ M. || 17. ἔτις om A. || 18. μὲν τι] μέντοι M. || 20. τῷ M. || 21. ποιεῖν M. || 23. ὕδατος ante ἢ om M. || ἐπεὶ ἄλλοι M. || 24. ἐν — 25. δεόμενοι om M. || 27. κρημνὸν] ἀφημὸν M. || 35. συμ- φέρειν M.

19. ἢ et 20. ἄλλων om M. || 22. συγχώρησις M. || 23. μὴ] μὲν M. || ἔκ M. || 24. naturam rerum ipsarumque primum discrimen cognoscat Sepulv. || 34. ἀνάγκην τε M. || 37. παρίσῃσιν M. || 38. συγκεχωρισμένοι M. || 39. ἔκ ὡς ὁμοίως M.

ριττά, μάλλον δὲ τὰ δύο τῶν τριῶν ἄρτια· εἰ γὰρ μὴ ὁμοίως, ψεύδεσσι ὁ τὰ τέσσαρα πέντε ὑπολαμβάνων καὶ ὁ χίλια, ἀλλὰ μάλλον μὴ ὁ χίλια, ἥττον δὲ ὁ πέντε. διὰ τούτων συνέστησεν ὅτι ἐστὶ ψευδὴς ἢ ἥττον ψευδὴς ἄλλη ἄλλης. εἰ δὲ ἡ ἑτέρα μάλλον ψευδὴς ἢ ἥττον ψευδὴς, ἐγγυτέρω τῆς ἀληθείας ἂν εἴη. εἰ δὲ τὸ 5 μάλλον ἀληθές ἐστιν ἐγγυτέρω τῆς ἀληθείας, εἴη ἂν κακείνο, λέγω δὲ τὸ ἀληθές, ταύτης τὸ αὐτὸ ἀληθές, ὅ ἐστιν ἐγγύς τὸ μάλλον ἀληθές. τὸ γὰρ ἐγγύς τινος ὅν δῆλον ὡς ὅν τοῦτον ἐγγύς, εἰ καὶ μὴ εἴη γνωστόν, ἀλλὰ τό γε εἰδέναι ὅτι μάλλον τί ἐστιν ἀληθές καὶ ἥττον ἄλλο ἄλλῃ καταλαμβάνοντος καὶ ὀρίζοντός τι τῇ διανοίᾳ, καὶ ὁ μάλλον 10 τῆς τούτου λέγοντος ἐπὶ πάντων ἀκράτως καὶ ἀδιαφόρως φερόμενον. καὶ γὰρ εἰ μὴ εἴη τι ἀληθές, μηδὲ συγχωροῖεν τούτῳ, ἀλλ' ἐκεῖνό γε ἀληθές καὶ ὁμολογούμενον τὸ εἶναι ἐν τοῖς ὅσιν ἀληθινότερόν τι· τὸ γὰρ μάλλον τι εἶναι ἄλλο ἄλλῃ καὶ ἥττον ἄλλο ἄλλῃ κεῖται, ὡς ὅτι ἐκεῖ ἀληθές εἴη τὸ ὅδὲν μάλλον ἐπὶ πάντων (*). ἀκράτως 15 δὲ τὸν τοῦτον λόγον εἶπε καὶ τὸ μὴ ἔχειν μεμιγμένον αὐτῷ τὸ μάλλον, ἀλλ' ἐπ' ἴσης πρὸς πάντα σώζειν βύλεσθαι τὴν ὁμοιότητα. ὁ 1009^a καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε προδίδας τὸ "καὶ κωλύοντός τι τῇ διανοίᾳ ὀρίσθαι." 4. τὸ δὲ μὴ ἡγεῖσθαι μάλλον ἄλλο ἄλλῃ διαψεύδεσθαι, ὁ δοκεῖ τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ψευδὸς τε καὶ παρὰ τὰ φαινόμενα· καὶ γὰρ αἱ μοχθηραὶ 20 καὶ διεφυσμέναι κρίσεις ἔκ ἴσαι, ἀλλ' ὅδὲ ἀπὸ ἑξέως ὅμοιαι· ὡς γὰρ ὁ τὰ μέγιστα καὶ σφόδρα ὁρατὰ μὴ ὁρῶν τῷ τὰ μικρότατα καὶ ἥττον ὁρατὰ μὴ διορῶντι τὸ μὴ μὴ ὑγιαίνειν τὴν ὁρατικὴν δύναμιν κοινὸν ἔχει, μάλλον μέντοι ἀδενής ἐστιν ἡ δύναμις, ἀφ' ἧς ὅδὲ τὰ μεγάλα τις ὁρᾷ δύναται, τῆς ταῦτα μὴ ὁρώσης ἐν δὲ τοῖς μικροῖς 25 σφαλλομένης, ὅπως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς δόξης τε καὶ ὑπολήψεως. ὁ γὰρ ὅμοιαι καὶ ἴσαι αἱ τῆς ψυχῆς ἑξέεις ἀφ' ὧν τὰ μείζω, ταῖς ἀφ' ὧν τὰ ἐλάττω ἀμαρτάνει. id.

(*) "ἀκράτως" ταύτης τῆς μηδὲν ἔχοντος κεκραμένον καὶ ὠρισμένον, τῆς μὴ λέγοντος ὅτι μηδὲν ἐστιν ὠρισμένον ἐν τῷ παντί. 30 Asclep.

1009^a "ἐστὶ — λόγος." καὶ ὁμοίως ἀνάγκη αὐτὸς εἶναι ἢ μὴ εἶναι 6. τῷ λόγῳ τῷ λέγοντι τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ διὰ τούτου ἐπὶ παντὲς τὴν ἀντίφασιν συναληθεύειν τιθεμένων. τὸν αὐτὸν φησὶν εἶναι καὶ τὸν Πρωταγόρου λόγον, ὅς ἐστιν ὅτι ἐκάστῳ τὸ φαινόμενον ὅπως καὶ 35 ἐστὶ καὶ ἔχει· πᾶσα γὰρ φαντασία ἀληθής· διὸ καὶ ἀνάγκη ἀμφοτέρως τὸς λόγους ἢ ἅμα ἀληθεῖς ἢ ἅμα ψευδεῖς εἶναι. ὅτι δὲ οἱ αὐτοὶ εἰσι καὶ ἐπεὶ τῷ ἑτέρῳ ὁ ἕτερός, δείκνυσιν. εἴτε γὰρ τὰ δο-

κῆντα πάσῃ δόξῃ καὶ πάσῃ φαντασίᾳ ἀληθῆ, ὡς ἐδόκει Πρωταγόρου, ἀνάγκη εἶναι πάντα ἅμα ἀληθῆ καὶ ψευδῆ, ταύτης ἀνάγκη καὶ τὴν ἀντίφασιν εἶναι ἅμα ἀληθῆ. τούτῳ γὰρ ἴσον τὸ ἅμα πάντα εἶναι ἀληθῆ· περὶ γὰρ τῶν αὐτῶν ἀλλήλοισι τὰ ἀντικείμενα δοξάζουσιν, ἢ εἰ ἀληθῆ, εἴη ἂν ἅμα ἢ ἀντίφασις ἀληθής. ὅτι δὲ πάσης φαντασίας ὅσης ἀληθὲς πάντα ἀληθῆ γίνεσθαι, δῆλον ἐκ τούτου καὶ τὸς ὑπολαμβάνοντας τὸ εἶναι τι καὶ τὸς τὸ αὐτὸ τούτου ὑπολαμβάνοντας μὴ εἶναι ἀληθεύειν. εἰ δὲ τὰς ἀντικείμενας ὑπολήψεις περὶ αὐτῶν ἔχοντες ἅμα ἀληθεύοιεν, πάντα ἂν εἴη ἅμα ἀληθῆ· τῶν γὰρ δοξαζόντων οἱ μὴ ὅπως ἔχειν, οἱ δὲ τὸ αὐτὸ τούτου ὅπως ἔχειν δοξάζουσιν. ὅπως δὲ καὶ ἡ ἀντίφασις ἅμα ἀληθής. εἰπὼν δὲ "πάνθ' 1009^a ἅμα ἀνάγκη εἶναι ἀληθῆ," καὶ προδίδας τὸ "καὶ ψευδῆ," τὸ πῶς ψευδῆ ἐδίδαξε διὰ τούτου "πολλοὶ γὰρ τὰναντία ὑπολαμβάνουσιν ἀλλήλοισι, καὶ τὸς μὴ ταῦτα δοξάζοντας ἑαυτοῖς ψευδεῖς νομίζουσιν." εἰ γὰρ οἱ περὶ τῶν τὰ ἀντικείμενα ὑπολαμβάνοντων δοξάζοντες ὡς περὶ ψευδομένων ἀληθεύοιεν, ψεύδοιντο ἂν ἐκεῖνοι· ὅπως δὲ πάντες ἂν ψεύδοιντο, εἰ ἐκάστῳ τῶν δοξαζόντων περὶ τινος ἐστὶ τις ὁ τὰναντία δοξάζων, ὅς τὸν μὴ τοιαύτην ἔχοντα τὴν δόξαν ψεύδεσθαι δοξάζει. ὡς ἀνάγκη τὴν ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθῆ, εἰ οἱ τὰ ἐναντία ἀλλήλοισι δοξάζοντες ἀληθεύουσιν. ἀλλὰ καὶ εἰ τούτου ὅπως ἔχει, τὸ ἐκάστον τῶν ὄντων εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, ταύτης ἢ ἀντίφασις ἐφ' ἐκάστῳ ἀληθής, ἀκολουθεῖ πάλιν τὸ πάντα τὰ δοκῆντα εἶναι ἀληθῆ καὶ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθεύειν, ὡς Πρωταγόρου ἐδόκει. καὶ ὅτι γε ἀκολουθεῖ τῷ τὴν ἀντίφασιν ἐφ' ἐκάστῳ ἀληθῆ εἶναι τὸ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ εἶναι, δείκνυσιν πάλιν ὅπως. τὸ ψεύδεσθαι καὶ ἀληθεύειν ἐστὶν ἐν τοῖς τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλοισι δοξάζουσιν τε καὶ λέγουσιν· τὸ γὰρ τῆς καταφάσεως ἀληθὲς ὅσης δοξάζειν τινὰ περὶ αὐτῆς τὴν... κατάφασιν... ἐν γὰρ τῷ τὰ ἀντικείμενα δοξάζειν τινὰς περὶ τῶν αὐτῶν... τὸ τὸς μὴ ἀληθεύειν τὸς δὲ ψεύδεσθαι [ἐστὶν] ἀναιρεῖται· εἴη περὶ παντὸς ἢ ἀντίφασις ἅμα ἀληθής; ὅσης πάσης ἀντιφάσεως ἅμα ἀληθὲς ὅδε μὴ ἂν εἴη δόξα ψευδής· εἰ γὰρ πᾶσα ἀντίφασις ἅμα ἀληθής, καὶ αἱ ἀντικείμεναι περὶ τούτου αὐτῆς δόξαι ἅμα ἂν εἴεν ἀληθεῖς· εἰ δὲ αἱ ἀντικείμεναι περὶ τούτου αὐτῆς δόξαι ἅμα ἀληθεῖς, καὶ πᾶσα ἄρα δόξα περὶ τούτου ὅπως ἔχειν ἢ περὶ τούτου μὴ ὅπως ἔχειν. δείξας δὲ ὅτι ταῦτα λέγουσι καὶ ἀντακολουθεῖ ἀλλήλοισι τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα, καὶ τῆς αὐτῆς εἰς διανοίας ἡρτημένοι οἱ τε πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ τιθέμενοι καὶ οἱ τὴν ἀντίφασιν συνυπάρχειν λέγοντες, μέλλων πάλιν λέγειν πρὸς τὴν ὑποκει-

2. ἀλλὰ — 3. χίλια om A. || 3. συνέστησαν A. || 4. ἢ om M. || 9. τό γε] τόδε M. || ἄλλη M. || 18. καὶ post τὸ om M. || 20. περὶ A. || 21. ὁμοίως A. || 22. τῷ τὰ] ταῦτα M. || 23. διορῶντα M. || 24. κοινόν] καὶ νόμον M. || 25. μέντοι et 27. αἱ om M. || 28. ἐλάττω M. || 32. αὐτοῖς M. || 35. ἐκάστον AM.

1. Πρωταγόρας A. || 2. ἅμα om A. || 3. ἅμα εἶναι M. || 13. ἐδειξε A. || 14. αὐτοῖς M. || 15. οἱ om M. || 17. ἐκάστον M. || 18. ἔχετε αὐτὴν M. || 19. εἰ] καὶ εἰ A. || 22. ἀφ' M. || ἀκολουθεῖ M. || 24. ἀκολουθεῖ M. || τῷ] τὸ A. || 27. nam illud demum est falsum dicere, affirmatione existente vera de aliquo, putare quempiam negationem de eodem veram esse, et vicissim affirmationem in veritate negationis. eo enim quod quidam opposita de eodem opinantur, si cunctis in rebus esset contradictio vera, hoc ipsum tolleretur, quosdam scilicet verum dicere, alios falsum. nam si omnis contradictio simul vera est, utique nulla opinio fuerit falsa Sepulv. || δοξάζει M. || 28. ἐν] εἰ A. || 29. τινός M. || 30. ἀλήθεια A. || ὅσης γὰρ πάσης M. || 33. ἅμα — 34. δοξαι et 34. ἢ — 35. ἔχειν om M. || 35. δόξας M. || ἀντηκολουθεῖ M. || 36. εἰς] εἰς M.

1009^a μένην δόξαν καὶ τὴν ἔτι λέγοντας, φησὶ μὴ δεῖν τῶν αὐτῶν λό-
 16. γων πρὸς πάντας τὰς ταῦτα λέγοντας· εἶναι γὰρ αὐτῶν διαφω-
 τὴν μὴ καὶ ὑπολαμβάνειν ὅτι καὶ πεπεισθεῖς ἐκ τῆ ἀπορήσαι περὶ
 τῶν ὄντων εἰς τὸ δοξάζειν ὅτι περὶ πάντων προελθόντας, ὡς καὶ
 τῆ μεταπειθῆναι δεῖται καὶ διδασκαλίας, ὡς φησὶν· εὐχαιρὸς γὰρ
 αὐτῶν ἡ ἀγνοία, ἀλλ' ὁ βίαιος ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἀγῶνος ἐλέγχος
 δεσμένη. καὶ οὐκ ἦν αἰτία, λέγει· ὁ γὰρ πρὸς τὸν λόγον ἡ ἀπάντησις
 πρὸς τούτους, ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν, καθ' ἣν ἀπατηθέντες καὶ πα-
 ρακρουθέντες τὰληθὺς λέγουσι ταῦτα. διὸ καὶ δυνατὸν μεταπειθῆναι
 αὐτούς· ὁ γένεσις ἂν γνωρίζῃ τὴν ἀληθῆς αὐτῶν γενομένην (P).
 10 τὰς δὲ λόγους χάριν λέγει ὁ πεπεισμένος μὴ ὅτις ἔχειν τὰ πράγ-
 ματα, περιστάσει δὲ τῇ θέσει ταύτῃ φιλονεικῶς προαιρεμένους,
 πρὸς τοὺς ἐλέγχους φησὶ τὸ κατὰ τὸν λόγον δεῖν καὶ τὸ ἐν τῇ φωνῇ καὶ
 τοῖς ὀνόμασιν, ἐπεὶ μὴ καὶ οἱ πεπεισμένοι εἰσὶν, ὡς λέγουσιν. ὁ δὲ
 ἐν τῇ φωνῇ ἐλέγχος ἰσχύει μόνον τούτων, τῶν ἐν τῇ φωνῇ
 15 ἐλέγχος οἱ δὲ μόνον· μέχρι γὰρ φωνῆς πράξεις αὐτοῖς τὰ λέ-
 22. γόμενα καὶ ὀνόματος καὶ λόγου. ἔξῃς δὲ λέγει πόθεν αὕτη ἡ ὑπό-
 ληψις καὶ δόξα ἐλήλυθε τοῖς ὅτις ἡγεμένους ἔχειν τὰ ὄντα, καὶ ὁ
 φιλονεικῶς λέγουσιν ἀλλὰ διὰ τὸ πιεσθῆναι ὅτις ἔχειν. εἶπε δὲ
 αὐτὸς διαπορῶντας, ὅτι ἐκίνησεν αὐτοὺς πρὸς τήνδε τὴν δόξαν καὶ
 20 τὴν ἀπορίαν εὐλογὸν τι φαινόμενον. ὅτις καὶ ἰατρὸς εἶπεν εἶναι·
 ἀπὸ γὰρ αἰσθητῶν φησὶν ὁρμωμένους παρακρουθῆναι τῶν τε τὴν ἀν-
 τίφασιν ἅμα ἀληθῆ λεγόντων καὶ τῶν πᾶσαν δόξαν ἀληθῆ τιθεμέ-
 νων τὴν διὰ τὸ πεπεισθεῖς ταῦτα ὅτις ἔχειν καὶ λέγοντας, καὶ πρῶτα
 μὴ λέγει ὑπὸ τίνος παρεκρούθησαν οἱ ἐπὶ παντὸς τὴν ἀντίφασιν
 25 συναληθεύειν λέγοντες· ὁρῶντες γὰρ ἐκ τῆ αὐτῆς γινόμενα τὰ ἐναν-
 τία, προειληφότες δὲ καὶ ὅτι ἀδύνατον γίνεσθαι τι ὅλως ἐκ τῆ μὴ
 ὄντος (κοινὴ γὰρ αὕτη ἡ δόξα τῶν περὶ φύσεως ἐστὶν τι ἀποφνη-
 μένων), ὑπέλαβον ἀμφότερα τὰ ἐναντία τὸ πρᾶγμα εἶναι. ὁ γὰρ
 ἂν ἄλλως ἐξ αὐτῆς δύναται αὐτὰ γίνεσθαι, εἰ μὴ προϋπάρχοντα ἐν
 30 αὐτῇ εἴη. καὶ διὰ τούτου Ἀναξαγόρας μὴ πάντα ἐν πᾶσι μεμῖχθαι
 26. λέγει, ἐπεὶ πάντα ἐκ πάντων ἐθεώρει γινόμενα, καὶ Δημόκριτος
 τὸ κενόν καὶ τὸ πλήρες μόνον εἶναι λέγει· ἐτίθει γάρ, φησὶν, ἄτομα
 καὶ κενόν καὶ καθ' ὅτι μέρους ἐκάστου τῶν αἰσθητῶν ὁμοίως ἀμφω
 ἐνυπάρχειν φησὶν, ὥστε καὶ τὴν γένεσιν αὐτῶν ἐκκρίσειν ἐκ προϋ-
 35 πάρχοντος γίνεσθαι. προσιστορεῖ δὲ ὅτι καὶ ὁ μὴ ἔλεγε Δημόκριτος
 τὸ πλήρες, μὴ ὅν δὲ τὸ κενόν, ἴσως καὶ ἀτοπίαν τινὰ αὐτῷ δεικνύς
 τῆς δόξης δι' ὧν ἔλεγεν, εἶγε τιθέμενος μηδὲν εἶναι τὸ κενόν, ἡγε-
 μένος δὲ καὶ μηδὲν γίνεσθαι ἐκ τῆ μὴ ὄντος, ἐκ τῆ κενῆ ἔλεγε πάντα
 τὰ γινόμενα ὅθεν ἔλαττον ἢ ἐκ τῆ πλήρους εἶναι τε καὶ γίνεσθαι,
 40 λέγων τὸ κενόν μὴ ὄν· συνεχώρει γὰρ τὴν γένεσιν ἐκ τῆ μὴ ὄντος

γίνεσθαι, ὁ φυλασσόμενος μίξει τὴν γένεσιν ὑπελάμβανε γίνεσθαι.
 λέγει δ' ἂν καὶ πῶς αὐτὸν μὴ λέγοντι τὸ πλήρες, μὴ ὅν δὲ τὸ κενόν,
 ταῦτα δὲ ἐν πᾶσιν ὁμοίως εἶναι ἐξ ὧν γένεσις, εἶπετο ἐφ' ἐκάστῃ
 λέγειν ἀληθῆ τὴν ἀντίφασιν τὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, καίτοι ὅτι ἀν-
 5 τίφασιν τούτοις, εἶγε κατ' ἄλλο μὴ ἕκαστον ὄν (κατὰ γὰρ τὸ πλήρες τῶν
 ἐν αὐτῷ), κατ' ἄλλο δὲ μὴ ὄν· κατὰ γὰρ τὸ κενόν. ἢ τὰ ταῦτα ἐν
 πᾶσιν ὁμοίως μεμιγμένα ὄντα ἀντικείμενά τε εἶναι καὶ ἐναντία
 μηνυτικά τὰ ὀνόματα ὄντα, τό τε ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν παρέθετο, πρὸς
 μὴ ὄν τὴν διὰ ταῦτα ὑπολαμβάνοντάς τε καὶ ἡγεμένους τὴν ἀντί-
 10 φασιν ἐπὶ παντὸς ἅμα εἶναι ἀληθῆ, μεταπειθόντες αὐτούς, ἀλλ' ὁ
 φιλονεικῶντες ὅθεν ἐλέγχοντες ἐρῶμεν, φησὶν, ὅτι τρόπον μὲν τινα
 ἀληθῆ λέγουσι καὶ ὁρθῶς δοξάζουσιν, τρόπον δὲ τινα ἀγνοοῦσι. τὸ γὰρ
 ὄν λέγει διχῶς, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν· τὸ γὰρ ὄντος τὸ μὴ δύναται
 15 εἶναι, τὸ δὲ ἐνεργεία, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ ὄντος τὸ μὴ ὅδε καὶ ὅδε
 μὴ εἶναι, τὸ δὲ τῷ μὴ πῶς ἐνεργεία εἶναι μὴ ὄν λέγει. ἔστι δὲ τοῦ-
 τόν τὸ δύναται ὄν· τὸ γὰρ δύναται ὄντος ἐν μεθάρτι ὄντος καὶ ὄν
 πῶς εἶναι καὶ μὴ ὄν· καὶ ὅτις ἐκ μὴ ὄντος ἡ γένεσις, ὅτι ἐκ τῆ κυρίως
 καὶ ἀπλῶς μὴ ὄντος, ὅθεν τε κωλύει τὸ αὐτὸ καὶ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι,
 ὅπερ ἐκείνοι λέγουσιν. ἀλλ' ὁ κατὰ τὸ αὐτὸ οἶόν τε αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ
 20 εἶναι· κατὰ ἄλλο μὴ γὰρ εἶναι, κατὰ ἄλλο δὲ μὴ εἶναι. τὸ γὰρ δυ-
 νάμει ὄν ἐστι μὴ ἀλλὰ δύναμει, ὅτι ἐστὶ δὲ, ὅτι μὴ ἐνεργεία. ὥστε
 ὅτι ἡ ἀντίφασιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ· δύναμει μὴ γὰρ λέγειν τὸ αὐτὸ τάναν-
 τία εἶναι ὅθεν ἀτοπον, ἐνεργεία δὲ ἀδύνατον. καὶ τὸ μὴ εἶναι δὲ
 τῷ εἶναι τὸ αὐτό τι ἐναντίον· ὥστε ὅθεν ταῦτα οἶόν τε ἅμα ἐνε-
 25 γεία εἶναι. ἢ γὰρ αὐτὴ ὕλη δύναται μὴ τάναντία ἐστὶν, ἅμα δὲ
 ἐνεργεία γένεσθαι ταῦτα ὁ δύναται, παρὰ μέρος μέντοι σώζουσα ἐκά-
 τερον καὶ ὅταν θάτερον ἐνεργεία ἦ, τῷ δύναται εἶναι τάναντία· ὅθεν
 γὰρ ὅτε ἐνεργεία ἦ, ἤδη τὴν δύναμιν ἀποβέβληκε. πρὸς δὲ τούτοις
 1009^a ἀξιώσομεν, φησὶν, αὐτοὺς μὴ μόνον ἡγεῖσθαι ὄντα τὰ ἐν γενέσει καὶ
 36. φθορᾷ, ἀλλ' εἶναι τινα καὶ ἀγένητα καὶ ἀφθαρτα καὶ ἀκίνητα ἐν τοῖς
 ὅσιν, οἷς ὅτις ἂν ὑπάρχον τάναντία, εἶγε μηδὲ τὴν ἀρχὴν μετα-
 βάλλει μηδὲ γινεσθαι τι ἐξ αὐτῶν· τοιαῦτα δ' ἂν εἴη τὰ θεῖα.
 Alex.

(P) "ἐν τῇ φωνῇ λόγους" λέγει τὴν ἀποφαντικόν, διὸ ἐπὶ ἡγάγετο 1009^a
 "καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀνόμασιν," ἐπεὶ ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος σύγκειται 22
 ἀποφαντικὸς λόγος. εἰώθασι δὲ καὶ τὰ ῥήματα ὀνόματα καλεῖν.
 Asclep.

"ὁμοίως — ἐλήλυθεν." λέγει ὅτι ὥσπερ τῶν λεγόντων ταῦτα ἐν 1009^a
 38. εἶναι καὶ μὴ εἶναι, τῶν ἐν τῇ ἀντίφασιν ἀληθῆ τιθεμένων, τοῖς
 εὐγνωμονεσέροις, οἱ διὰ τὸ ζητήσαντας ἀπορήσαι τούτοις ἔθεντο,
 αἴτιον τῆς ἀπάτης τὰ αἰσθητά τε καὶ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ (ὅτι γὰρ

9. τὰληθῆ M. || μὴ ταπεινῶσαι M. || 17. ὀνόματα καὶ χρόνος M. || λέγει A. || 18. ἡγεμένων ἔχει M. || 21. quapropter eosdem sanationi
 opportunos esse dixerat Sepulv. || 23. τὴν πᾶσαν M. || 28. κοινὴ M. || 33. τὸ post καὶ om M. || λέγων A. || ἐτίθει M. || 35. ὑπάρχειν
 M. || ἐκκρίσει καὶ προϋπάρχοντος M. || 36. δὲ καὶ ὁ μὴ ἔλεγε M. || 37. ὄν δὲ τὸ M. || 40. ἐκ τῆ αὐτῆς M. || 41. συγχώρη M.

2. πῶς] πάντα M. || 6. ἢ τῆ] ἢτοι M. || 10. μεταπεισθέντες M. || 14. μὴ δύναται ὅδε μὴ M. || 15. ἐνεργεία εἰ καὶ μὴ λέγεται M. || 17. nec
 quod isti aiunt, quidquam prohibet aliquid esse ut idem non esse Sepulv. || 23. ἐνεργεία] ἐναντία M. || 26. ταῦτα λέγεται ὁ in mg.
 M. || παρὰ M. || 28. βέβληκε M. || 29. ἐν] ἐναντία M. || 31. ὑπάρχον M. || 39. ἀντίφασιν M. || τιθεμένοις M.

εὐρων τάναντία ἐκ τῆ αὐτῆς γιγνόμενα), ὅτω, φησί, καὶ ἡ περὶ
τὰ φαινόμενα ἀληθεία, τῷ τῶν πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ λέγειν,
τοῖς καὶ αὐτοῖς διὰ τὸ ζητῆσαι τε καὶ ἀπορῆσαι τὸ τοῦ θεμένου ἀπὸ
τῶν αἰδητῶν ἔχει τὴν αἰτίαν· τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς κρίνεσθαι δεῖν ὥντο
καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότῃ τῶν ὅπως δοξαζόντων, ὡς εἶναι τὸ μὲν ὑπὸ τῶν
πλειόνων δοξαζόμενον καὶ τὸ τοῖς πλείοσι φαινόμενον ἀληθές, ψευ-
δος δὲ τὸ ὑπὸ τῶν ἐλαττόνων καὶ τοῖς ἐλάττωσι φαινόμενον τοῦτον·
ὅδε γὰρ ὅδε εἰ πλείους μὲν οἱ νοσῶντες ὀλίγοι δὲ ὑγιαίνοντες, καὶ ταῦτα
τοῖς μὲν νοσῶσι πικρὸν ἐδόκει εἶναι ὅτι πολλὰς, τοῖς δὲ ὑγιαίνουσιν
γλυκὺ ὅτι ὀλίγας, τὸ τοῖς νοσῶσι φαινόμενον, ἐπεὶ πλείους ἦσαν, 10
ἐλέγμεν ἂν ἀληθὲς εἶναι, καὶ νοσεῖν μὲν τὴν ὀλίγην, ὑγιαίνειν δὲ
τὴν πολλήν. Alex.

1009 b "ὥς — παρεφρόνεν." ἐπεὶ οἱ ἀξιῶντες πλήθει καὶ ὀλιγότῃ
τὸ ἀληθὲς ἐπικρίνεσθαι καὶ τὸ τοῖς πολλοῖς δοκῶν τὸ τοῦ ἀληθὲς εἶναι
(ὅτοι γὰρ οἱ ὑγιαίνοντες καὶ κατὰ φύσιν ἔχοντες), πιθανῶς περιέτρεψε 15
τό, εἰ γὰρ οἱ πολλοὶ ὑγιαίνουσι καὶ κατὰ φύσιν ἔχουσιν, εἰ συμβαίῃ τὴν
πλείους νοσεῖν ὀλίγην δὲ ὑγιαίνειν, εἴεν ἂν οἱ μὲν νοσῶντες ὑγιαίνον-
τες, οἱ δὲ ὑγιαίνοντες νοσῶντες. εἰ δὲ τὸ τοῦ ἀτοποῦ, καὶ πλήθει καὶ
ὀλιγότῃ τῶν δοξαζόντων χρὴ κρίνεσθαι λέγειν τὰ ἀληθῆ. ἐπεὶ τοί-
νυν καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότῃ δεῖ τῆς κατὰ τὰς φαντασίας ἀληθείας κρί- 20
νειν, φαίνεται δὲ ταῦτα τοῖς μὲν γλυκεῖα τοῖς δὲ πικρά, ὅποια ἐκάστω
φαίνεται, τοιαῦτα ἐκάστω καὶ εἶναι. id.

1009 b "ἔτι — φαίνεται." τοῖς μὲν γὰρ γλυκεῖα τινὰ δοκεῖ καὶ ἐδώδιμα,
7. τοῖς δὲ πικρά καὶ ἄβρωτα, ὧν καὶ ὁ τῆς ἐλαίας ἔστι θαλλὸς γλυκύς
μὲν τοῖς νεμομένοις ζῴοις αὐτόν, ἡμῶν δὲ τοῖς ἀνθρώποις πικρός (?). 25
ἀλλ' ὅδε ἡμῖν αὐτοῖς κατὰ τὴν αἰδητὴν αἰεὶ ταῦτα φαίνεται, ἀλλὰ
ἄλλοτε ἄλλοι, ὧν ἄδελφον ποῖα δεῖ λέγειν ἀληθῆ. ὅδε γὰρ μᾶλλον
ταῦτα ἢ ταῦτα, ἀλλ' ὁμοίως. δι' ἣν αἰτίαν φησὶ καὶ Δημόκριτον
εἰς τὰς διαφωνίας βλέποντα ταύτας λέγειν ἢ μὴδὲν ἀληθὲς εἶναι,
ἢ εἰ καὶ ἔστι τι, ἡμῖν ἄδελφον αὐτὸ εἶναι, τῷ ὁμοίως περὶ τὰ ἀντικεί- 30
μενα ἔχειν τὴν φανταζομένην αὐτὰ καὶ δοξαζόντας. id.

(?) "ἔτι — φαίνεται." διὸ οἱ μὲν ὀρθογες πέττυσεν τὴν ἐλλέ-
βορον καὶ οἱ ψῆρες τὸ κύνειον, ἀνθρώποι δὲ ἀναίρουν ἐξ αὐτῶν.
Asclep.

1009 b "ὅλοις — αἰδητῇ." καίτοι, φησὶν, τῶν αὐτῶν ὅμοιως 35
12. ὅτε πᾶσιν ὅτε τοῖς αὐτοῖς καὶ αἰεὶ δοκύντων, ἀλλὰ ἄλλων ἄλλοις καὶ
ἄλλοτε ἄλλοις τοῖς αὐτοῖς, ἡγῶντο τὸ φαινόμενον ἐκάστω ἀληθὲς
εἶναι ἐκείνῳ, διὰ τὸ ὑπολαμβάνειν τὴν μὲν φρόνησιν, ἥτις ἐστὶ τῆς
ἀληθείας κριτικὴ, τῇ αἰδητῇ τὴν αὐτὴν εἶναι, τὴν δ' αἰδητῇ

ἀλλοίωσιν εἶναι· τὴν γὰρ διὰ ταύτης ἀντίληψιν γίγνεσθαι ἄλλοιωμέ-
νους ὑπὸ τῶν αἰδητῶν· ὅπως γὰρ ἂν ἡ αἰδητὴ πάχοι, ὅπως ἔχειν
καὶ τὰ αἰδητὰ τὰ διατιθέμενα φασὶν αὐτὴν. διὰ τὸ τοῦ φαινόμενον
ἐκάστω κατὰ τὴν αἰδητὴν ἀληθὲς ἐξ ἀνάγκης εἶναι ἔθεντό τε καὶ ἀπε-
φάναντο ἀληθὲς μὲν εἶναι τὸ τῇ φρονήσει δοκῶν, τὴν δὲ φρόνησιν τὸ
τῇ αἰδητῇ φαινόμενον. καὶ ὅτι γε τὴν αἰδητὴν φρόνησιν ἐνόμιζόν
τε καὶ ἐλέγον εἶναι, δείκνυσιν ἐξῆς. διὰ γὰρ ταύτην τὴν ὑπόληψιν
καὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Δημόκριτον, καὶ ὅσοι ἄλλοι τὸ τοῦ αὐτοῦ λέγουσιν,
ἐπὶ τῷ τῷ φησὶν ἐλθεῖν, ὅτι ὥντο τὸ φρονεῖν τῷ αἰδάνεσθαι ταῦτα
εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν τὰ ἀληθῆ εἶναι γνωστικὴν. ὁ δὲ δείκνυσιν ὅπως
αὐτὸς ὑπολαμβάνοντας, Ἐμπεδοκλέα μὲν δι' ὧν ἔλεγε "πρὸς
παρέον γὰρ μῆτις ἐναύξει ἀνθρώποις," τῷ τῷ πρὸς τὸ παρόν γὰρ
καὶ τὸ φαινόμενον ἢ φρόνησις γίνεσθαι καὶ ἡ τῆς ἀληθείας κατάληψις τοῖς
ἀνθρώποις· μῆτις γὰρ ἢ φρόνησις· τὸ γὰρ ἴδιον αἰδησεως· ἐξη-
γήσατο δὲ αὐτὸς τὰ εἰρημένα διὰ τῶν ἐπῶν προειπῶν "καὶ γὰρ Ἐμ-
πεδοκλῆς μεταβάλλοντας τὴν ἔξιν μεταβάλλειν φησὶ τὴν φρόνη-
σιν." τὸ δὲ αὐτὸ τὸ τοῦ σημαίνει καὶ ὁ ἐξῆς παρατίθει, τὸ "ὅσον ἄλ-
λοῖοι μετέφυν, τόσον ἂν σφισιν αἰεὶ καὶ τὸ φρονεῖν ἄλλοι παρίστα." 5
ὁ γὰρ λέγει ἐξῆς, ἥτοι ὅτι ὡς ἂν ἀλλοιωθῶσιν, ὁ γίνεσθαι ὑπὸ τῶν αἰδη-
τῶν, ὅπως καὶ φρονεῖν τε καὶ δοξαζέμεν, ἢ ὅτι ὡς ἂν ἔξεως ἔχωσι,
καθ' ἣν ἔξιν καὶ τὸ αἰδάνεσθαι αὐτοῖς ὅπως ἢ ὅπως ἔπει, ὅπως καὶ
φρονεῖν περὶ τῆς πράξεως. καὶ Παρμενίδην δὲ ταῦτα δείκνυσιν
δοξαζόντα δι' ὧν φησὶν "ὡς γὰρ ἕκαστος ἔχει κράσιν μελέων πο- 1009 b
λυκάμπων, ὡς νῦν ἀνθρώποις παρίστα." καὶ γὰρ ὅτος διὰ τούτων 21.
λέγει ὅτι ὡς ἂν ἔχη κράσεως τὸ σῶμα καὶ ἔξεως ἐκάστω, ὅτω καὶ
τὸ φρονεῖν ἀκολουθεῖ, ὡς ἀκολουθήσῃ τῆς φρονήσεως τῇ τῆς σώμα-
τος κράσει τε καὶ ἀλλοίωσει, ἥτις ὑπὸ τῶν αἰδητῶν γίνεσθαι, ὡς
ταῦτό φησιν εἶναι τὸ εἰρημένον καὶ αὐτὸ ὑπὸ Παρμενίδους· τῷ γὰρ
προειρημένῳ τῷ "ὡς γὰρ ἕκαστος ἔχει κράσεως μελέων πολυ-
κάμπων," ὁ αὐτὸς εἶπε, τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ ὁ πάλιν λέγει διὰ τῆς
"ὁ περ φρονεῖ μελέων φύσις καὶ πᾶσι καὶ παντί." τὸ γὰρ πλέον λέγει
νόημα (?). ὡς γὰρ τῷ φρονεῖν ἡρτημένῳ τῆς σωματικῆς κράσεως
καὶ αἰεὶ κατὰ τὸ πλεονάζον καὶ ἐπικρατὲς ἐν τῇ σωματικῇ διαθέσει αὐτῇ
γενόμενον (?). ὅτι δὲ καὶ Ἀναξαγόρας ἦν ἐπὶ ταύτης τῆς δόξης, 1009 b
δηλοῖ δι' ὧν παρατίθει ὡς ἀποφθέγματος αὐτοῦ τινὸς σωζομένου, 25.
ὁ πρὸς τὴν ἐταίρην ἔλεγε· τὸ γὰρ λέγειν ἐκάστω τοιαῦτα ἔσεσθαι
ὅποια ἂν ὑπολάβοι, τίθεντος ἦν τὸ πᾶσαν δόξαν ἀληθῆ εἶναι, καὶ
ὅποια φαίνεται εἶναι, τοιαῦτα καὶ εἶναι. προσάγει δὲ καὶ τὸν Ὀμηρον
ταύτῃ τῇ δόξῃ τῇ ταῦτα ἡγουμένην τό τε φρονεῖν καὶ τὸ αἰδάνεσθαι καὶ

2. ἀληθῆ M. || 4. γὰρ om M. || 8. εἰ] οἱ A. || 13. quoniam qui putant multitudine et paucitate verum diiudicari, ii quod multis videtur verum esse dicunt (hi namque sunt recte valentes et habentes secundum naturam), probabiliter convertit illud Sepulv. || 20. δεῖ τὴν τῆς A. || 36. καὶ ἄλλοτε ἄλλοις om M. || 39. κριτικὴν M. || τὴν ἐπίσησιν ἀλλοίω-
σιν M.

1. ἀλλοιωμένην ut vid. A. || 10. τὰ ἀληθῆ M. || 12. ἐνάξει M. || παρέον F. || 14. μήτε M. || τῷ M. || ἐξήγησις ὑπὸ δὲ M. || 16. με-
ταβάλλειν φησὶ τὴν. τὸ M. || 18. μεθίσταται Asclep. || 20. τε] τὸ M. || 21. ἢ ὅπως om M. || 23. πολυκάμπων A. || 24. νῦν] τοῖς M. || ὅπως F. ||
28. τῷ] τ' M. || 29. πολυκάμπων A. || 31. ὁ παραφρονεῖ AM. || 34. δὲ om M. || 35. δῆλον M. || περιτίθεται A. || 36. ἐτέρως M. || λέγειν] λόγον
M. || 38. Ὀμηρον] ὁμηρον M. || 39. δόξη, καὶ φησὶ τῇ AM.

πάσαν δόξαν ἀληθῆ εἶναι. ὁ γὰρ τὸν Ἑκτορα λέγων ἄλλα φρονεῖν
 ὑπὸ τῆς πληγῆς ἐξεστῶτα, φρονεῖν μὴ λέγει, ἀλλοῖα δέ, ὡς ἐδὲν
 ἦττον φρονήσεως καὶ τῆς ὕψους καὶ τῆς τῷ ἐξεστῶτος. εἰ δὲ φρονῶσι
 καὶ οἱ παραφρονῶντες, τὸ δὲ φρονεῖν τῷ ἀληθῆ γινώσκοντος ἄλλος
 ἐστὶ τῶν μὴ παραφρονῶντων. ὥστε τὰ ὄντα ἂν ἅμα ὕψως τε καὶ ὕχ
 1009 ὕψως ἔχοι. ἀπορήσας δὲ ταῦτα καὶ ἐκθέμενος τῶν ἀρχαίων τὰς
 33. δόξας, αἷς εἶχον περὶ τῆς τῶν ὄντων κρίσεως καὶ τῆς ἀληθείας κατα-
 λήψεως, ἐπιφέρει ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τῶν ἀνδρῶν διαφωνίας χα-
 λεπώτατόν τι καὶ ἄτοπον συμβαίνει. εἰ γὰρ ὅς μάλιστα ἐνδέχεται
 ἀληθὲς ἐωρακέναι (ἔτσι δὲ εἰσιν οἱ περὶ τὴν εὐρεσιν τῆς μάλιστα
 καταγινόμενοι καὶ τῶτον τῷ βίῃ τῷ αὐτῶν σκοπὸν καὶ τέλος πεποι-
 μένοι), ἔτσι ταύτας περὶ αὐτῶν τὰς δόξας ἔχουσι καὶ ταῦτα ἀπο-
 φαίνονται τε καὶ δοξαζέουσι περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς γνώσεως ἀλη-
 θῆς, πῶς ἔκ ἄξιον ἀθυμεῖν τὴν προσιόντας φιλοσόφους; εἰκοῖσι δὲ
 προσιέναι πράγματι τοσούτω ὁποῖόν ἐστι τὸ τὰ πετόμενα διώκειν
 15 βύλεσθαι. ὡς γὰρ ἐκεῖνοι ἔκ ἂν ἔλοιεν ἐκ ποδῶν διώκοντες τὰ πετό-
 μενα, διὸ καὶ ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦσιν, ὕψως καὶ οἱ φιλόσοφοι προσιόν-
 τες ἀδυνάτωι καὶ ἀκαταλήπτω δοκῶσι προσιέναι πράγματι. εἰ γὰρ
 φιλοσοφία μὴ ἐπαγγέλλεται τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν καὶ τὴν τῆς ἐν
 τοῖς ὕσιν ἀληθείας κατάληψιν, ἢ τῶν ὄντων γνῶσιν τε καὶ κατά-
 20 ληψιν ὕψως ἄπορος, ὡς δηλῶσιν οἱ μάλιστα πραγματευσάμενοι
 περὶ αὐτῶν. εἰπὼν δὲ ταῦτα αὐτὰ καὶ ἐπισήσας ἡμᾶς ὡς ὕψως
 τυγχάνει προσιόντας πράγματι, ἐξῆς πείραται τὴν αἰτίαν λέγειν τῆς
 πλάνης τῶν ταῦτ' ἢ φρονεῖν καὶ τὸ αἰδάνεσθαι δοξαζόντων, ἡγε-
 μένων δὲ πᾶσαν δόξαν καὶ φαντασίαν ἀληθῆ, ἥς δόξης ἦν Πρωτα-
 25 γόρας. ἔδειξε δὲ καὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην καὶ Δημόκριτον καὶ
 Ἀναξαγόραν ἐλθόντας ἐπὶ τῷτο. ἦν μὴ γὰρ πρόθεσις αὐτοῖς τὴν
 ἐν τοῖς ὕσιν ἀλήθειαν θεωρῆσαι, ὑπέλαβον δὲ εἶναι μόνον τὰ
 1010 αἰδητά, ἐν οἷς ἢ τῷ ἀόριστον φύσιν πολλή, τῷτῃς ἢ τῆς ὕλης
 3. (ἀόριστον γὰρ τὴν ὕλην λέγει) καὶ ἢ τῷ ὕψως ὄντος ὡς προείπομεν, 30
 τῷτῃς δυνάμει, ὃ τρόπον μὲν τινα ἔστι, τρόπον δὲ τινα ἔκ ἔστι,
 τῷ ἐν μεθορίῳ τῷ τε κυρίως ὄντος εἶναι (τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ ἐνεργεῖα)
 καὶ τῷ μὴ ὄντος ὄντος. διὸ εἰκότα μὴ λέγουσι. τὴν γὰρ περὶ τῶν
 ὕψως ὄντων λέγοντας εἰκός ἐστι τοιαῦτα λέγειν ὡς μὴδὲν αὐτῶν
 ὠρισμένον τόδε τι εἶναι λέγειν. ἢ μὴν ἀληθῆ περὶ τῶν ὄντων λέ-
 35 γουσιν. ἢ γὰρ πάντα τὰ ὄντα τοιαῦτα, ὅτε τὰ αἰδητά καὶ πάντα
 αἰεὶ εἶναι καὶ μεταπίπτει συνεχῶς, ἀλλ' ἐν τῷτοις τὸ εἶδος μένει τε καὶ
 ἡρεμεῖ τῆς ὑποκειμένης ὕλης ρεῖσθης. ὕψως γάρ, φησὶν, ἀρμό-
 ζει μᾶλλον περὶ αὐτῶν λέγειν, ὅτι εἰκότα μὴ λέγουσιν, ἔκ ἀληθῆ

δέ. "ἢ ὡς περὶ Ἐπίχαρμος εἰς Ξενοφάνην," ὡς Ἐπίχαρμος τῷ 1010
 τῆς κωμικῆς ποιητῆς εἰς Ξενοφάνην βλασφημώτερά τινα καὶ ἐπη-
 6 ρεαστικά εἰρηκότος, δι' ὧν εἰς ἀμαθίαν τινα καὶ ἀγνωσίαν τῶν ὄντων
 σκωπτῶν διέβαλεν αὐτόν ('). ταύτην δὲ τὴνδε τὴν φύσιν τὴν
 αἰδητὴν τε καὶ ἐνυλον αἰτίαν φησὶ γίνεσθαι τῷ φῆσαι τινος ἀκα-
 τήληπτον ἀληθὲς εἶναι, καὶ παρατίθεται διὰ μέσων τὴν τε δόξαν
 αὐτῶν ("), καὶ ἀντιλέγει πρὸς αὐτήν. ἐπεὶ γὰρ ἐνυλὸν κινεμένην
 τε καὶ μεταβάλλουσαν τὴν τοιαύτην φύσιν καὶ τὴν ὕλην συνεχῶς,
 καὶ δὲ τῷ μεταβάλλοντος καὶ μεταπίπτοντος ἐδὲν δυνάμενον ἀλη-
 10 θεῖναι ὅτε μεταβάλλει, τῷ μεταπίπτειν αὐτὸ καὶ μὴ μένειν ἐπὶ
 τῆς αὐτῆς φύσεως, ὑπέλαβον, εἴγε τοιοῦτον εἶη οἷον αἰεὶ μετα-
 βάλλειν καὶ μὴδέποτε μένειν, μὴδέποτε δύναιτο περὶ αὐτῆς τινα
 ἀληθῆ εἰπεῖν ὠρισμένως. τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ αἰδητά τε καὶ ἐνυλα.
 εἶναι γὰρ συνεχῶς καὶ μὴδέποτε ταῦτα ὑπομένειν, ἀ καὶ μόνον εἶναι
 15 ἡγῶντο. ἀπὸ γὰρ τῆς τῶν ὄντων τοιαύτης ὑπολήψεως προήλθε τε
 καὶ ἐξήνθησεν ἡ Ἡρακλείτου δόξα καὶ ἡ Κρατύλου, ὃς ἐταῖρος μὴ γέγο-
 νεν Ἡρακλείτου, προσεπέτεινε δὲ τῇ ἐκείνου δόξῃ, αἰδίων καὶ ἀδιά-
 λειπτον τὴν ἐν τοῖς ὕσιν ῥύσιν τε καὶ μεταβολὴν ἡγόμενος εἶναι, ὡς
 καὶ τῷ διδασκάλῳ Ἡρακλείτῳ εἰπόντι ἐπιτιμᾶν μὴ οἷον τε δις τῷ
 αὐτῷ ποταμῷ ἐμβῆναι διὰ τὴν ῥύσιν, εἰκάζοντι πάντα ῥέοντι πο-
 20 ταμῷ. ἢ γὰρ μόνον αὐτὸς ἔλεγεν ἢ δις, ἀλλ' ἐδ' ἄπαξ οἷον τε
 εἶναι τῷ αὐτῷ ποταμῷ ἐμβῆναι. ὅτος ἐδὲ λέγειν τι ὥς τε δεῖν
 ὡς μὴδὲν ὑπομένον τὴν τῷ λέγοντος κατηγορίαν. φθάνειν γὰρ τὴν
 ὑποκειμένην φύσιν, περὶ ἥς ὁ λόγος, διὰ τὴν συνεχῆ ῥύσιν ἐν
 25 περὶ αὐτῆς λεγόμενον λόγον ἀλλοιομένην καὶ ἄλλην γιγνομένην, ὡς
 μὴ εἶναι συμφωνῶν ποτὲ αὐτῇ τὸ λεγόμενον περὶ αὐτῆς. ἡξία δὲ
 τῷ δακτύλῳ δεικνύναι τὸ ὑποκείμενον μόνον, μὴ λέγοντά τι λίθον
 ἢ ξύλον ἢ χρυσὸν ἢ ἄλλο. ταῦτα μὴ γὰρ ἔκ ὑπομένειν διὰ τὴν ἀλ-
 λοίωσιν καὶ τὴν κατ' ὕσιν μεταβολὴν, τὸ μέντοι δεικνύμενον τῷ
 δακτύλῳ εἶναι τῷτο ὃ τι ποτὲ καὶ τύχοι ὅν ὅτε δείκνυται. ἐρῶμεν
 30 δὴ καὶ πρὸς τῷτῃς, φησὶ, τὴν διὰ τῷτῃς τὴν ἀκαταλήψιαν εἰσα-
 1010 γοντας, ὅτι τὸ μὴ μεταβάλλον ὅτε μεταβάλλει εὐλογὸν πως καὶ 15.
 ἀληθὲς ἐστὶν ὑπολαμβάνειν αὐτὸς μὴ εἶναι καθὸ μεταβάλλει, ἐπεὶ
 μήτε ἐστὶ τῷτ' ὃ ἦν, μήτε πῶς τῷτο εἰς ὃ μεταβάλλει ἤδη.
 καίτοι καὶ αὐτό, εἰς ὃ μεταβάλλει, ἀμφισβήτησιν ἔχει τινα. καὶ γὰρ
 τὸ ἀποβάλλον τι ἔχει τῷ ἀποβαλλομένῳ τι ἔτι. ἀποβεβλήκει γὰρ
 ἂν αὐτὸ καὶ ἔκ ἀποβάλλον ἔτι ἦν. ὥστε εἴη ἂν ὁμοίως "καὶ τῷ γιγνο-
 μένῳ δὴ ἀνάγκη τι εἶναι." ἐδέπω γὰρ ἂν ἦν γινόμενον τῷτο ὃ γί-
 35 νεσθαι λέγειν. καὶ γὰρ εἰ μὴδε πῶς τῷτ' ἐστὶν ὃ ἐστὶ γινόμενον, εἴη ἂν

1. Ἑκτορα] ἐκάτερα AM. || 3. ἦττον ὕψους φρονήσεως A. || quod si etiam insani sapiunt, sapere autem est verum cognoscere, etiam insani verum cognoscent. ita cum sani quoque prudentiam habeant verumque cognoscant, efficitur ut res simul sic et non sic se habeant Sepulv. || 6. ἔχει M. || ἀρχαίων M. || 8. ταύτης om M. || 10. ἀληθὲς M. || 11. βίῃ τὸν αὐτόν M. || 19. ἐπαγγέλλεται om M. || τῆς om A. || 20. ἢ δὲ τῶν A. || 23. τυγχάντας M. || αἰτίαν] ὕσιν M. || 24. τὸ post μὲν om M. || 27. πρότασις αὐτοῖς τῶν ἐν M. || 29. πολλήν M. || 30. ὄντος ὕψως ὡς AM. || 38. ἡρεμῇ A.

2. βλασφημικά M, βλασφημόντα V. || 4. σκοπῶν M, σκοτῶν V. || τῆς αἰσθητῆς M. || 5. ἐνύλη M. || φύσαι M. || 7. ἀντιλέγουσιν AM. || 14. ἐδέποτε ταῦτα M. || 15. τε om M. || 17. ἀδιάληπτον M. || 18. φύσιν M. || 20. εἰκάζοντι] εἰ βαλόντι M. || 21. ἐ δις om V. || 22. ὥς τε] ὡς τὸ M. || 23. ὑπομένων M, ὑπομένειν V. || 26. αὐτῇ ποτὲ MP. || 27. λέγοντι M. || 31. δὴ] δὲ M. || 32. πῶς M. || 34. πῶς] ἤδη AM. || 38. ἐδέπω] ἐδὲν τῷ M. || 39. ὃ ἐστὶ om M.

τι καθόλου τε, εἴτε φθείρεται τι, ἀνάγκη τι ὄν εἶναι· εἴτε γὰρ ἡ φθορά ἐκ τῆς ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν ἐστὶ μεταβολή, τὸ φθειρόμενον καὶ μήπω ἐφθαρμένον ἀνάγκη τι εἶναι· εἰ γὰρ μήκετι ἦν, ἔκ αὖν ἐφθείρετο. ἀλλὰ καὶ γίγνεται τι, ἐπεὶ πᾶν τὸ γιγνόμενον ἐκ τινος ὑποκειμένου γίγνεται· ὃ γὰρ δὴ ἐκ τῆς μηδενός. ἀλλὰ καὶ ὑπό τινος· ὃ γὰρ δὴ ἀναιτίως δεῖ ταῦτα δηλονότι εἶναι· ὃ γὰρ ἄλλως γένοιτό τι. καὶ τὸτο μὴ εἶναι ἐπ' ἀπειρον, μήτε πάλιν καὶ τὸ ἐξ ὃ γίγνεται τὸ γιγνόμενον καὶ ὑφ' ὃ, ταῦτα γίνεσθαι, καὶ διὰ τὸτο λέγειν μήτε ταῦτα εἶναι· ὃ γὰρ γίγνοιτό τι καὶ τὴν ἀρχήν, εἰ ἐπ' ἀπειρον εἴη γένεσις ἀναρχος ὅσα, ὡς καὶ ἐν τῷ Α τῷ ἐλάττω (c. 2) ἐδείχθη. ὃ γὰρ ἔκ 10 ἔχει ὑποκείμενον, ἔκ αὖν γένοιτο· ἔκ ἔχει δὲ ὑποκείμενον ὃ τι ἐστὶ γίγνεται τὸ ὑποκείμενον· γίγνεται δὲ ἐπὶ πᾶν, ὅταν ἐπινοηθῇ ἐπ' ἀπειρον ἢ γένεσις τῶ ὑποκειμένου. εἰ γὰρ δεῖ μὴ ὑποκείμενος τινός, ἐξ ὃ τὸ γιγνόμενον ἔσται, τὸτο δὲ μὴ ἔστιν ἀλλ' ἐστὶ γίγνεται, ἔκ αὖν τὸτο γίνοιτο ὃ πρὸς τὸ γενέσθαι ὑποκείμενος ἐκείνου δεῖ· τὸ γὰρ 15 ὑποκείμενον ὄν τι. ἀλλ' ὅδε ἐκείνο γίνοιτο ἂν, εἰ δεῖ μὴ καὶ ἐκείνῳ ὑποκειμένου τινός, μήπω δὲ ἐκείνο ἔστι διὰ τὸ γίνεσθαι ἐστὶ. ὅτως δὲ ὅδε ἔσται γινόμενον, εἰ μὴ εἴη μεταβάλλοντα γὰρ καὶ ἡ φύσις καὶ ἡ μεταβολή. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶ γεννῶντός τε καὶ ποιοῦντος. εἰ γὰρ δεῖ μὴ τὸ γεννῶμενον ὑπό τινος γεννᾶσθαι, ἐκείνο δὲ μὴ εἴη 20 ἀλλ' ἄρτι γεννῶντο, ἔκ αὖν ἡδὴ τὸτο γεννῶντο ὡς τὸ ὑποκείμενον δεῖ γεννηθῆναι ὄντος ἡδὴ· εἰ γὰρ γεννᾶται, ὅδε ἔπω ἔστιν. ὅτως δὲ εἰς ἀπειρον προϊόντων ὅδε ἂν ὅλως εἴη γεννῶμενον. δείξας δὲ ὅτι εἴτε φθείροιτό τι εἴτε γίγνοιτο, ἀνάγκη καὶ τι ἡδὴ εἶναι, ὃ μήτε φθείρεται ἅμα ἐκείνῳ μήτε γίγνεται· ὡς καὶ τοῖς τὴν συνεχῇ μεταβο- 25 λὴν καὶ φύσιν τε καὶ φθορὰν αἰτιωμένοις ἀναγκαῖον, εἰ ταῦτα ἐμελλον αὐτοῖς ἔσεσθαι ἀληθῆ, καταλιπεῖν τινὰ καὶ ὄντος φύσιν. Alex.

1009 b (') τὸ γὰρ πλέον νόημα προσγίγνεται ἐκ τῆς πλεονος αἰσθήσεως 25 καὶ ἀκριβεστέρας. Asclep.

(') καὶ Ἀναξαγόρας δὲ ἐκ τῆς μνημονευομένης αὐτῆς ἀπο- 30 φθέγματος φαίνεται τὸτο δοξάζων, λέγων ὡς τοιαῦτά ἐστι τὰ ὄντα οἷα ἂν αὐτὰ ὑπολάβωσιν. ἐπεὶ γὰρ τῇ μὴ ὑπολήψει τὰ ὄντα νοεῖν ὑπετίθετο, ἢ δ' ὑπολήψις διὰ τὰς αἰσθήσεις ἐστὶ καὶ ἐκ τῶν αἰσθήσεων, ἢ αἰσθήσις ἄρα ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῇ φρονήσει. cod. Reg.

1010 a (') ὅτω γὰρ εἰπεῖν πρὸς αὐτὸς, ὡς περ' Ἐπίχαρμος ὁ κωμικὸς 35 καὶ ὑβριστικῶς προήλθεν εἰς τὸν Ξενοφάνην. Asclep.

1010 a (") τῆς ἐστὶν ὅτως ἐπιεικῶς σκώπτειν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐπι- 5 τιμᾶν ἢ ἐλέγχειν, καὶ μὴ ἀναιδῶς τε καὶ ὑβριστικῶς καταλοιδορεῖν, ὡς ὁ κωμικὸς Ἐπίχαρμος καὶ Ξενοφάνης ἐποίει. cod. Reg.

1010 a "ἀλλὰ — λέγωμεν." τὸτο δὲ ποιεῖ, ἐπεὶ εἶπεν ὅτι τὸ με- 40 ταβάλλον, ὅτε μεταβάλλει, ἔχει τινὰ αὐτοῖς ἀληθῆ λόγον μὴ οἷός ἐστιν. προκεῖται δὲ αὐτῷ τὸς διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας τε καὶ

ἀπορίας ἐπὶ τὴν δόξαν ταύτην ἐλθόντας ὃ βιάζεσθαι ἀλλὰ πείθειν· διὰ γὰρ τὸτο τὸς μὴ ἀγωνιστικώτερος τῶν λόγων καὶ πρὸς τρόπον ἔχοντας παραιτεῖται ἐπὶ τούτων (ἐφθακε δὲ πρότερον ἐκείνους κενε- νηκέναι), ἐπὶ δὲ τὸς πιθανωτέρος καὶ πείθειν τε καὶ διδάσκειν δυνα- μένος μέτεισι. ῥητέον ὅν, φησί, πρὸς αὐτὸς ἀφειμένους ἐκείνων, ὅτι ὃ ταῦτόν ἐστι τὸ μεταβάλλειν κατὰ τε τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν. λέγει δὲ νῦν τὴν καὶ τὸ ποιόν μεταβολὴν τὴν καὶ τὸ εἶδος, καθ' ἣν καὶ γένεσις καὶ φθορά. ὡς ὅδε αἱ καὶ ταῦτα μεταβολαὶ αἱ αὐταί, καὶ ὅτι μάλιστα δοθῇ τὸ καὶ τὸ ποσὸν εἶναι τοῖς ὅσι συνεχῇ μετα- 10βολὴν, ἐπεὶ αὐξανόμενα καὶ φθίνοντα ὁρᾶται καὶ προσκρίσεις καὶ ἀπο- κρίσεις λαμβάνοντα, ἀλλ' ἕκαστον, ὃ ἔστιν, ἔκ ἀπὸ τῆς ποσῆς ἀλλ' ὑπὸ τῆς εἶδος γνωρίζεται, ὃ μένει ἐκάστω ἔς' ἂν ἢ σωζόμενον τὸ πρᾶγμα τὸ ὑποκείμενον καὶ μὴ φθειρόμενον. ὅτι δὲ μὴ συνεχῆς ἢ καὶ τὸ εἶδος μεταβολή, ἐν τοῖς περὶ Γένεσεως καὶ Φθορᾶς (1 5) ἰκα- νῶς δέδειχεν, ἐν οἷς ἔλεγε περὶ τροφῆς· τὸτο γὰρ ἔδειξεν ὅν τὸ ὑπο- 15 κείμενον τε καὶ τρεφόμενον. τὸ γὰρ εἶδος τῆς Σωκράτους μένει ἔς' ἂν μὴ ἢ Σωκράτης ἐφθαρμένος, διαμένων καὶ ὁ νέος καὶ ὁ αὐξανό- μενος καὶ ὁ μεινόμενος καὶ ὁ γεγηρακὼς καὶ τὴν ὕλην, καὶ Σωκράτης ὁμοίως ἐστίν· ὁμοίως καὶ λίθος καὶ χρυσὸς καὶ τὸ ξύλον καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. ὡς εἰ διὰ τὴν συνεχῇ φύσιν ὃ φασιν ὅτε εἶναι τι ὅτε γνωστόν, καθὼς μὴ συνεχῆς ἐστὶ φύσις, καὶ τὸτο καὶ εἴη ἂν ὄντα καὶ γι- νώσκοντο. ἐτι δέ, φησὶν, ἄξιον ἐπιτιμῆσαι τοῖς ὑπολαμβάνουσιν ἐν συνεχείᾳ φύσει καὶ μεταβολῇ τὰ ὄντα εἶναι, ὅτι ἐν ὀλίγοις τῶν αἰσθητῶν τοιούτων ὁρῶντες γιγνόμενον (') (ἐν γὰρ τοῖς περὶ ἡμᾶς 20 καὶ τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ἢ τοιαύτῃ φύσει, ἃ ἔστιν ὀλίγον τῆς παν- τὸς μέρος) ἀπὸ τῶν ὀλίγων περὶ πάντων ὅτως ἀπεφάναντο τῶν ὄν- των καὶ περὶ τῆς ἕραν καὶ περὶ πάντες τῆς θείας τε καὶ αἰδῆς σώματος. εὐλογώτερον γὰρ ἂν ἦν τὸ ἀπὸ τῶν πλείονων καὶ μειζόνων ἐπὶ τὰ ἐλάττω μεταφέρειν τὴν δόξαν ἢ ἀπὸ τῶν τοσούτω ἐλαττόνων ὁρμωμένους καὶ περὶ τῶν τοσούτω μειζόνων τε καὶ κυριωτέρων ἀπο- 30 φαίνεσθαι· ὡς ὅδε εἰ μόνον τὰ αἰσθητὰ ὄντα ὑπελάμβανον, ὅδε ὅτως εὐλογος ἦν ἡ δόξα ἢ τὴν συνεχῇ φύσιν αἰτιωμένη τῆς μηδὲν εἶναι. Alex.

(') ἀλλ' ὅτος ὁ τόπος ὅδε μῶριον ἐστὶ τῆς παντός. δείκνυται 1010 a 30 γὰρ ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῆς ἡλιακῆς σφαίρας τὸ ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῆς σεληνιακῆς σφαίρας εἰκοσαπλάσιον ὑπάρχει. δείκνυται δὲ ἐν γεωμετρῇ ὅτι τὰ μήκει διπλάσια δυνάμει τετραπλάσια ὑπάρχουσιν, τὰ δὲ σφαιρὰ ὀκταπλάσια ὑπάρχουσιν, ὡς τὸ ἐμβαδὸν τῆς ἐμβαδῶς τετρακοσιοσπλάσιον ὑπάρχει· εἰ γὰρ τὸ ἐμβαδὸν τέμνω εἰς ὀκτώ, τετρακόσια χωρία ποιῶ· τὸ δὲ σφαιρὸν ὀκτακιχι- 40 λιοσπλάσιον ὑπάρχει τῆς ἡλιακῆς σφαίρας ὅπου κινεῖται ὁ ἥλιος τὸ ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῆς σεληνιακῆς, τῆς τῶν τεσσάρων σοι-

1. ἀνάγκη] ἀνάγκησιν M. || εἴτε] ἢ τε A. || 2. ὄν τον' ἐστὶ M. || 8. γίγνεται M. || 16. ὄν τι] ὅτε M. || καὶ ἐκείνῳ om M. || 17. μή ποτε δὲ M. || 21. γενᾶτο — γενᾶτο M.

4. δυναμένους μετέσαι τε αὐτῶν, φησί M. || 6. καὶ κατὰ τὸ 8. αἰ — μεταβολαὶ om M ib. lacuna. || 10. ἐπεὶ καὶ αὐξανόμενα M. || φθειρόντα M. || 12. γνωρίζεται, ὃ μένει om M. || lacuna inter γ. ἐκάστω et ἔς' M. || ἢ] εἰ M. || 15. γὰρ ἔδει ξύλον τὸ M. || 19. λίθος, καὶ χρυσός om M. ib. lacuna. || 22. δὲ om M. || ἐπιτιμῆς M. || 23. ἐν ante συνεχῆ et 25. α om M. || 26. ὅτω φήσαντο M. || 31. ὅδε εἰ] ὃ δεῖ M.

χείων. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς σεληνιακῆς μέχρι τῆς ἀπλανοῦς ἔτε λόγον
δέχεσθαι ἔτε τρόπον τινά. Asclep.

1010 a "ἔτι — ἐρῶμεν." λέγων πρὸς τὰς πάντα ἐν πᾶσιν οἰομένους
32 εἶναι διὰ τὸ πάντα ἐκ πάντων γινόμενα ὁρᾶν, προσέθηκε καὶ τὸτο,
ὅτι ἀξιῶμεν αὐτὸς ὑπολαμβάνειν καὶ ἄλλην ἑστίαν τῶν ὄντων εἶναι, 5
ἢ ἔτε κίνησις ὑπάρχει ἔτε φθορὰ ἔτε γένεσις τὸ παράπαν· δι' αὐ-
τὸντο ἅμα τὴν ἀντίφασιν ἐκάστου τῶν ὄντων ἀληθῆ γίνεσθαι. τὸ
αὐτὸ δὴ τὸτο καὶ πρὸς τὴν ῥητέον, φησί, καὶ δεικτέον αὐτοῖς καὶ
πεισέον αὐτὸς τῷ λόγῳ ὅτι ἔστι τις ἐν τοῖς ὕσιν καὶ ἀκίνητος παν-
τάπασιν καὶ ἀμετάβλητος φύσις· ὅθεν καὶ τῶν ἐν κινήσει καὶ μεταβολῇ 10
ὄντων τὴν ἀρχὴν τι ἦν, εἰ μὴ τις ἦν ἀκίνητος καὶ ἀσώματος φύσις,
αἰτία τῆς τῶν ἄλλων κινήσεως. εἰπὼν δὲ ταῦτα δείκνυσιν ἐξῆς,
ἐξ ὧν αὐτοὶ λέγουσιν οἱ πάντα εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι λέγοντες (ἔτσι
δὲ εἰσιν οἱ τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὶς ὁμοίως ἀληθῆ λέγοντες), ὅτι
μᾶλλον ἂν κατ' αὐτὸς πάντα εἴη ἡρεμῶντα ἢ μεταβάλλοντά τε 15
καὶ κινούμενα. εἰ καὶ τὰ μεταβάλλοντα εἰς αὐτὸ μὴ ἔστι μεταβάλλει,
καθ' ὅς ἐκαστον τῶν ὄντων πάντα ἐστίν, ὡς μηδὲν αὐτῷ ἐκτὸς
εἶναι, καὶ τὴν πάντα ἂν ἡρεμοίη. πάντα δὲ ἐν ἐκάστῳ τῶν ὄν-
των ἐστίν, καθ' ὅς ἐπὶ πάντα πᾶσα ἀντίφασις ἀληθής· εἰ καὶ ἐκα-
στον τῶν ὄντων ὁμοίως ἔστι τε καὶ ἔκ ἐστιν, καὶ πάντα ἐν πᾶσιν ἔστι καὶ 20
ἔστι ποτὲ μὴ ἔστιν ποτὲ δὲ ἔκ ἐστιν, ὅθεν ποτὲ μὴ μᾶλλον ἔστιν ποτὲ
δὲ ἦντο ἔστιν ἢ ἔκ ἐστι, ἡρεμοίη ἂν τὸ πᾶν εἰς ὅθεν μεταβάλλον
τῷ τὴν αὐτὴν ὁμοιότητα μένειν τῷ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι καὶ τῷ
πάντα ἔχοντα ἑκάστον ἐν ἑαυτῷ μὴ ἔχειν ἐκτὸς τι αὐτῷ, εἰς δὲ
μεταβάλλει. εἰπὼν δὲ ταῦτα πρὸς τὰς πάντα κινεῖσθαι αἰετὶ συνε- 25
χῶς λέγοντας καὶ διὰ τὸτο μηδὲ καταληπτὸν εἶναι τι ἡγεμένους,
δείξας δὲ ἐκ περιουσίας ἐπόμενον τοῖς τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ παντὶς
ἀληθῆ λέγουσι τὸ ἔπεσθαι αὐτοῖς τὸ πάντα ἡρεμῶν λέγειν, ἐξῆς λέγει
πρὸς τὰς πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ τιθεμένους. Alex.

1010 b "περὶ — ἐστίν." διαλέγεσθαι πρὸς τὰς πᾶν τὸ φαινόμενον ἀλη- 30
θῆς λέγοντας (τὸτο καὶ σημαίνει τὸ περὶ τῆς ἀληθείας ῥητόν), δει-
κνύς ὅτι μὴ πᾶν ἐστίν ἀληθές, πρῶτον μὴ ὅτι ὅθεν ἡ αἰσθησις ἐν τοῖς
ἰδίοις αἰσθητοῖς μὴ διαψεύδεσθαι ἤδη, ὅθεν ἡ φαντασία. λέγοι δ' ἂν
καὶ ὡς αὐτῷ δοκοίη, λέγοι δ' ἂν καὶ ὡς ἐκείνοις, διὰ τὸτο καὶ τὴν
φαντασίαν ἀληθῆ εἶναι κατασκευάζοντας. ὁ δὲ λέγει ἐστίν, ὅτι 35
μηδὲ ἡ αἰσθησις ἐν πᾶσιν ἀληθής, ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδίοις μόνοις· τὸ
καὶ ἰδίῳ ἔκ ἐστιν ψευδής, ὡς εἰ καὶ ταῦτ' ἦν αἰσθησις τε καὶ φαντα-
σία, ἢ πᾶσα φαντασία γίνεσθαι ἀληθής, ἀλλὰ ἡ τῶν ἰδίων καὶ οἰκείων
ἐκάστη αἰσθῆσει. ἔπειτα ὅτι ὅθεν ἡ φαντασία ταῦτ' ἐν τῇ αἰσθῆσει·
ὡς ἔκ ἂν εἰ ἡ αἰσθησις ἀληθής, ἤδη καὶ ἡ φαντασία· ἢ καὶ ὁμοίως 40

τῇ αἰσθῆσει ἀληθεύει· ἢ γὰρ ἐστὶ ταῦτ' αἰσθησις τε καὶ φαντασία·
ἢ μὴ καὶ αἰσθησις ἀντίληψις ἐστὶ τῶν αἰσθητῶν παρόντων καὶ ἐκτὸς
ὄντων τῶν αἰσθητῶν, ἢ δὲ φαντασία κίνησις τῆς κατ' ἐνέργειαν
αἰσθήσεως, ἢ κίνησις τὴν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν τύπων ἐγγινομένων
ἄλλοτε ἄλλως γίνεσθαι συμβαίνει, ὡς ἐν τε τοῖς περὶ Ψυχῆς (33)
δέδεικται καὶ ἐν τῷ περὶ Μνήμης (c. 1) καὶ Ὑπν. ὅτι καὶ μὴ ταῦτα,
ὁ ἅλον ἐκ τῆς φαντασίᾳ μὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι, αἰσθάνεσθαι δὲ μὴ
ἐφ' ἡμῖν, καὶ φαντασιάζεσθαι μὴ καὶ ὅτε μὴ αἰσθάνομεθα (καὶ καὶ κοι-
μώμενοι φαντασιάζομεθα), αἰσθάνεσθαι δὲ μὴ αἰσθάνομεν ἀδύνα-
τον. καὶ ἢ μὴ αἰσθησις παρόντων, ὡς εἶπεν, ἢ δὲ φαντασία καὶ μὴ
παρόντων τῶν πραγμάτων. id.

"εἴτ' — τοιαῦτα." διὰ τούτων καὶ τῶν ἐξῆς ἐπὶ τὰ ἐναργῆ 1010 b
ἄγων δείκνυσιν τὴν δόξαν τὴν προκειμένην, ἢν ἀρχὴν μὴ ἦν ἐφιστάς 3
αὐτὸς διὰ τῶν ἐναργῶν, ὅτι μὴ ἀληθὴς ἡ δόξα αὐτῶν. ἔτε καὶ
περὶ μεγεθῶν ἀπορήσαι ἂν τις, πηλίκα ἐστὶ τὰ μεγέθη, πότερον
ἡλίκα τοῖς πόρρωθεν ὁρῶσι φαίνεται ἢ ἡλίκα τοῖς ἐγγύθεν, ἔτε περὶ
χρωμάτων, ἵνα ἀπορήσας καὶ λαβὼν διὰ τὴν ἀπορίαν τὸ ὅτι ὅθεν
μᾶλλον τὰ τοῖς ἐγγύθεν ὁρῶσιν ἢ τὰ τοῖς πόρρω εὐλογον εἶναι
ἀληθῆ, ἔτως τιθεῖς ἐκάστῳ τὸ φαινόμενον ἀληθές εἶναι ("). ἀλλ'
ὅθεν περὶ τῶ πότερον τοῖς ὑγιαίνουσιν ἢ τοῖς κάμνουσι τὰ φαινόμενα
ἀληθέστερα, οἷον τὰ τοῖς ἰκτέριον ἐχομένοις ἢ φρενίτιδι. ἀλλ' ὅθεν
περὶ βαρυτέρων, εἰ τὰ τοῖς κάμνουσι βαρυτέρα ἐστίν ἢ τὰ τοῖς
ἰσχύουσιν. ἀλλ' ὅθεν πότερον ἀληθῆ ἐστὶ τὰ τοῖς ἐγρηγοροῦσι φαι-
νόμενα ἢ τὰ τοῖς κοιμωμένοις· καὶ πᾶσι καὶ πρόδηλον τὸτο, ὅτι τὰ
τοῖς ἐγγύθεν ὁρῶσι φαινόμενα μᾶλλον ἐστὶ τοιαῦτα καὶ τὰ τοῖς
ὑγιαίνουσιν καὶ τὰ τοῖς ἰσχύουσιν καὶ τὰ τοῖς ἐγρηγοροῦσιν. εἰ δὲ τὸτο,
ἢ πᾶσα φαντασία ἀληθής. ὅθεν καὶ οἱ ἀπὸ τούτων κρίνοντες τῷ
πλήθει κρίνουσιν, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐμέμνητο, ὡς λέγοντων αὐτῶν
πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ τιθεμένων, ἀλλὰ τῷ καὶ φύσιν ἔχοντι 1010 b
λαμβανόμενων. τοιοῦτος καὶ ὁ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶ συμμέτρου ὁρῶν,
ἀφ' οὗ πέφυκεν ὁρᾶσθαι τὰ φαινόμενα. τοιοῦτος ὁ ὑγιαίνων, τοιοῦ-
τος ὁ ἰσχύων, τοιοῦτος ὁ ἐγρηγορῶς πρὸς ἀντίληψιν· ὅθεν καὶ αὐτοὶ
οἱ ταῦτα τιθέμενοι περὶ τούτων ζητοῦσι παρ' αὐτοῖς, ὡς οἷον τε καὶ
ἄλλως ἔχειν. καὶ σημεῖον τούτου τὸ τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ θάτερα 1010 b
αὐτῶν ποιεῖσθαι· ὅθεν καὶ τῶν ταῦτα λεγόντων ἐν Διβύῃ ὧν, ὅναρ 9
αὐτὸν εἰ δηλώσει ἐν Ἀθήναις εἶναι, ἐπὶ τῇ Ἀθήνησιν ὠδεῖον ἐπέ-
γεσθαι ("), ἀλλ' εἰσὶ πεπεισμένοι ὅτι ὁ μὴ εἶδεν ὅναρ ψευδὲς ἦν, τὸ
δὲ ἐγρηγοροῦσι φαινόμενον αὐτοῖς ἀληθές τίθενται ("). ἐλέγχει
δὲ αὐτὸς μὴ ὑγιῶς λέγοντας τὸ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ εἶναι,
καὶ ἐκ τῶν περὶ τῶ μέλλοντος δοξαζομένων τε καὶ φαινομένων,

3. πάντας M. || 8. καὶ ante πρὸς om M. || 9. πάντα γένεσιν καὶ M. || 10. ὅθεν M. || 11. ἀκίνητος om M. || 13. ἔτσι — 14. λέγοντες om A. ||
18. ἡρεμῶν M. || 19. παντός M. || 22. ἡρεμῶν ὃν τὸ M. || ὅθεν M. || 24. ἔχοντι M. || 27. τοῖς] τῆς M. || 28. ἐξῆς λέγει om M. || 30. ἀληθεύοντας
M. || 31. δεικνύσας AM. || 33. μηδὲ ψεύδεται M. || 34. αὐτῷ] ἐν τῷ M. || τούτου M. || 37. εἰ et 38. ἢ πᾶσα φαντασία om M. || 39. ὅτι om A. ||
40. εἰ ἢ] εἴη A.

5. τοῖς] τῆς M. || 8. καὶ γὰρ — 9. φαντασιάζομεθα om A. || 11. παρόντων] περιόντως bis M. || 12. ἐνέργει M. || *refellit propositam illo-
rum opinionem, quos perperam sentire manifestarum rerum argumentis convincit* Sepulv. || 16. *ut per hanc dubitationem
accipiat non esse probabilius* Sepulv. || 19. τιθεῖς τὸ ἑκάστον φαινόμενον M. || 21. φρενίτιδι M. || 29. τῷ] τὸ M. || 36. αὐτῶν M. || ὅθεν M. || 39. ὑγιῶς] ἰδίως M.

καθὰ καὶ Πλάτων ἤλεγξε τὴν δόξαν ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ. εἰ γὰρ ἦν
πᾶσα δόξα ἀληθής, ἔδει καὶ περὶ τῶν εἰς τὸ μέλλον γιγνομένων
δοξῶν περὶ υἰείας ὑπὸ ἱατρῶ καὶ ἰδιώτῃ μὴδὲν μᾶλλον τὴν ἐτέραν
τῆς ἐτέρας ἀληθῆ εἶναι. νῦν δὲ κυριωτέρα ἢ τῶ ἱατρῷ· προειπόν-
τος γὰρ καὶ προδοξάσαντος τῷ μὴ υἰαίνειν τὸν νοσῶντα τῷ δὲ τεθνή-
ξεσθαι, ἐνσάντος τῷ καιρῷ τῆς ἐκβάσεως ὑδὲ τῷ ἰδιώτῃ προδοξά-
σαντι τὸ τεθνήξεσθαι τὸν κάμνοντα τεθνάναι δοκεῖ, ἀλλ' υἰαίνειν
αὐτὸν δοξάσει, ὃ ἦν ὑπὸ ἱατρῷ προδοξασμένον. ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ
ἱατρὸς νοσεῖν τινὰ προδοξάσῃ, ὃ δὲ ἰδιώτης μικρὸν ἢ ἀνάπαλιν, ἢ
ὑπὸ τῷ ἱατρῷ δόξα πρὸς ἀλήθειαν κυριωτέρα. ὥστε καὶ αὐτοὶ ὁμο-
λογῶσιν οἱ ἰδιῶται μὴ εἶναι τὰς ἰδίας δόξας τὰς περὶ τῶν μελλόν-
των ἀληθεῖς. εἰ δὲ τῷτο, ὃ πᾶσα φαντασία ἀληθής. id.

1010δ (") πάλιν φησὶ πότερον, ὅποια τοῖς υἰαίνουσι, τοιαῦτα καὶ
τοῖς κάμνουσι φαίνεται· πάλιν οἷα τοῖς ἀνέουσι, τοιαῦτα καὶ τοῖς
κάμνουσι... καὶ ὅτι φασὶν ἐν Ἀσίᾳ εἶναι λίθους εἰκότας πιστακίους
καὶ ὥσιν καὶ ῥοαῖς, καὶ ἡμεῖς τῷτο ἐθεασάμεθα· ὥστε καὶ οἱ λίθοι πι-
στάκια καὶ ὥσιν καὶ ῥοαὶ ὑπάρχουσι. Asclep.

1010δ (*) ὡδεῖον δὲ λέγει τὸ μέρος τῷ θεάτρῳ ὅπου αἱ ὠδαὶ λέ-
γονται. id.

(*) τόπος Ἀθήνησιν, ἐν ᾧ οἱ κιθαριῶδοι ἡγωνίζοντο. cod. 20
Reg. 1 man. ἐν Ἀθήναις διατριβὴ τὸ ὡδεῖον, ἐν ᾧ αὐλεῖν καὶ κι-
θαρίζειν ἡσκεῖτο. cod. Reg. 2 man.

1010δ "ἔτι — αὐτῷ." ὃ εἶπεν ὅτι ἡ αἰσθήσις ἐν τοῖς ἰδίοις ἐστὶν ἀλη-
14. θῆς μόνοις ἀλλ' ὅχι ἐν πᾶσι, τῷτο νῦν δείκνυσιν. πρῶτον μὴ γὰρ
ἔλαβεν ὅτι εἰ καὶ ἡ αἰσθήσις, ὃ πάντως ἦδη καὶ αἱ φαντασίαι· ὃ γὰρ 25
ταῦτ' αἰσθήσις τε καὶ φαντασία. νῦν δὲ ὅτι μὴδὲ αἱ αἰσθήσεις
ὁμοίως περὶ πάντων ἀληθεύουσιν, ὡς προεῖπε, παρίσθουσιν· ὃ γὰρ
ὁμοίως ἔχουσιν περὶ τὰ ἴδια καὶ ἀλλότρια, ἀλλ' ἢ μὴ γεῦσις περὶ τὰ
γευστά, τῷτεσι περὶ τὰς χυμῶς, ὡς ὅχι ἐστὶν ὄψις, ἢ δὲ ὄψις περὶ
τὰ χρώματα, ὡς ὅχι ἐστὶν γεῦσις. διὸ ὅταν τῇ ὄψει ὡχρόν τι θεω- 30
ρῶσιν φανῇ εἶναι τῷτο γλυκύ, ὅχι ἀξιόπιστον αὐτὴν ἡγούμεθα, ὃδὲ
ἀληθῆ τὴν τοιαύτην φαντασίαν εἶναι φαμεν, ἀλλὰ τὴν γεῦσιν εἰς
κρίσιν αὐτῶ, εἴτε γλυκύ εἴτε μὴ γλυκύ, παραλαμβάνομεν. λέ-
γοι δ' ἂν ἀλλότρια πῶς ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων καὶ τὰ κοινά· ἀλλὰ
πλεῖστα σφάλλονται περὶ τὰ κοινά. ἀλλ' ὃδὲ περὶ τὰ ἴδια αἱ αἰσθή- 35
σεις ὁμοίως ἔχουσιν ἐγγύς τε ὄντα καὶ πόρρωθεν, ὡς προεῖπεν ἦδη·
περὶ γὰρ χρώμα καὶ ἡ ὄψις ὅσα ἀληθεύει περὶ αὐτό, ἂν ἢ ἀπὸ συμ-
μέτρων διαστήματος καὶ μὴ πόρρω. ὁμοίως καὶ ἀκοή περὶ ψόφον καὶ
ὁσφρησις περὶ ὁσμήν. ὃδὲ γὰρ τῶν ἰδίων ὅπως ἔχοντων ἢ ὅπου-
δῆποτε κειμένων αἱ αἰσθήσεις εἰσὶ κριτικά. τὸ δὲ "ἢ τῷ πλησίον 40

ἢ τῷ αὐτῷ" ἴσον ἂν εἴη καὶ τῷ αὐτῷ ἢ τῷ πλησίον ἢ τῷ πόρρω·
τῷτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν τῇ λέξει. "ὡς ἐκάστη ἐν τῷ αὐτῷ
χρόνῳ περὶ τὸ αὐτὸ ὃδὲ ποτὲ φησὶν ἅμα ὅτι καὶ ὅχι ὅπως ἔχειν."
ταῦτα καὶ τὰ ἐξῆς πάλιν δόξει μὴ λέγειν πρὸς τὴν περὶ Δημόκριτον
5 καὶ Ἡράκλειτον τῶν ταῦτά καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι λέγοντας ἅμα καὶ διὰ
τῷτο τὴν ἀντίφασιν ἀληθεύειν τιθεμένους, διὰ δὲ τῶν αἰσθήσεων
τε καὶ αἰσθητῶν ἀμφοτέρων ἐλέγχειν δοκεῖ τὴν τε πᾶσαν φαντα-
σίαν ἀληθῆ λέγοντας καὶ τὴν ἐπὶ παντὶ τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆ
τιθεμένους, οἷς προχρησάμενοι ταῦτα ἐτίθεντο, διὰ τῶν ἐλέγχων
αὐτῶν ὡς ὃδεόντως λέγοντας· τὴν μὴ γὰρ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ
τιθεμένους διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις πᾶσας ἀληθεύειν ὑπολαμβάνειν,
ἤλεγξε δειξάς ὅτι μὴ πᾶσα αἰσθήσις ἀληθής· ὅτε γὰρ αἱ τῶν ἀλ-
λοτριῶν ὅτε αἱ τῶν οἰκείων μὲν, μὴ ἀπὸ συμμετρῶν δὲ διαστήμα-
τος ἀληθεῖς, ἀλλ' ὃδὲ αἱ τῶν νοσούντων. τὴν δὲ διὰ τὴν συνεχῆ
ρύσιν καὶ διὰ τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν τάναντία γίνεσθαι καὶ διὰ τὸ μὴ ἀλη-
θεύειν μὴδὲ καταλαμβάνεσθαι τὰς αἰσθήσεις τῷ ἄλλοτε ἄλλως
ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν κινεῖσθαι τε καὶ πάχειν ἀναιρῶντας κατάληψιν
καὶ τὴν ἀντίφασιν ἀληθῆ λέγοντας, ἐλέγχει αὐτῶς (?) δεικνύς
ἀληθεύσας ἐν τισὶ τὰς αἰσθήσεις, ἐν οἷς ὅχι οἷον τε ἔτι λέγειν τὴν
ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθῆ· ὃδεμία γὰρ αἰσθήσις ἐν τῷ αὐτῷ
χρόνῳ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ τοῖσιν καὶ μὴ εἶναι μὴνύει, οἷον ἅμα λευκὸν
καὶ μέλαν τὸ αὐτό, ἢ ἅμα γλυκύ καὶ πικρὸν τὸ αὐτό· ὥστε εἰ δεῖ
ταῖς αἰσθήσεσιν ἐπανακολουθεῖν, ὅχι ἅμα ἂν εἴη τάναντία, ὃδὲ ἢ
ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆ. καὶ ταῦτα δ' ἂν ἀρμόζοι τοῖς τὰς φαν-
τασίας εἶναι ἀληθεῖς λέγουσιν, ὅτι καὶ αἱ αἰσθήσεις, εἴ γε δεῖ ταῖς
αἰσθήσεσιν ἐπανακολουθεῖν, ὃδεμία δὲ αἰσθήσις ἅμα ὅτι καὶ
ὅχι ὅπως ἔχειν ὃ αἰσθάνεται μὴνύει. ὥστε εἰ ὅπως αἱ αἰσθήσεις, ὅπως
ἂν καὶ αἱ φαντασίαι ἔχοιεν. ὅπως δὲ ὅχι ἀληθῆς ἔσται ἔτι τὸ τὰς
ἀντικειμένους φαντασίας ἅμα ἀληθεῖς εἶναι. "ἀλλ' ὃδὲ ἐν ἐτέρῳ 1010δ
19. χρόνῳ περὶ γε τὸ πάθος." δείξας ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὃδεμία
αἰσθήσις τάναντία περὶ ταῦτά εἶναι κρίνει, νῦν ὅτι μὴδ' ἐν ἄλλῳ
χρόνῳ ποτὲ περὶ τὸ πάθος τὸ γινόμενον αὐτῇ μάχεται ἢ αὐτῇ πρὸς
αὐτὴν ἢ πρὸς ἄλλην τὴν ὁμοειδῆ. ὃδὲ γὰρ ἢ γεῦσις τὸ γλυκαῖζεσθαι
νῦν μὴ τοῖσιν ἡγεῖται νῦν δὲ ὃ τοῖσιν, ἀλλὰ αἰεὶ τε καὶ πάσαις
ὁμοίον φαίνεται καὶ προσήγες, ἀλλ' ὃ ποτὲ μὴ διακριτικὸν ποτὲ δὲ
συγκριτικόν, ἀλλὰ πάσαις ὁμοίον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
τῶν γιγνομένων παθῶν αὐταῖς καὶ τὴν τῶν αἰσθητῶν ἀντίληψιν
αἰεὶ τε καὶ πᾶσαι συνοδεύουσιν ἀλλήλαις, ἢ δὲ ἀμφισβήτησις
αὐταῖς γίνεται περὶ τὸ ὑποκείμενον τὸ αἰσθητόν, ἀφ' ὃ τὸ πάθος
αὐταῖς ἐγγίγνεται· ὃ γὰρ αὐτῶς οἷος γλυκύς τε καὶ ὃ γλυκύς ἐν μέρει

1. ἔλεγε M. || Πρωταγόρῃ M. || 3. μὴδὲ M. || 5. θνήξεσθαι A. || 6. ἐνσάντος — 7. τεθνήξεσθαι om M. || 8. καὶ M. || μὲν om M. || 9. προδοξάσει M. || 10. τῷ om M. || αὐτῷ M. || 23. ἔτι] ὅτι M. || ἢ καὶ M. || ἐν — 26. αἰσθήσεις om M. || 27. παρίσθουσι M. || 28. περὶ αὐτὰ ἴδια M. || 31. φανῇ εἶναι] φάναι M. || ὅχι om M. || 33. λαμβάνομεν M. || 34. ἀλλὰ — 35. κοινά et 37. καὶ om M. || 37. ἢ] ἢ M. || 39. ὅπως M.

4. λέγει M. || 8. τὴν] ὅχι M. || 9. προσχρησάμενοι M. || τῷτο] τὸ τῶν M. || 10. ὃδὲ ὅπως M. || φαντασίαν — 11. πᾶσας om A. || 14. ἀληθῆ ἀλλ' ὃδὲν διὰ τῶν M. || 15. διὰ τῶν ἐκ A. || 17. πάχειν M. || 24. ἀρμόζει M. || 25. αἰ et 26. τε et 27. αἱ αἰσθήσεις, ὅπως et 28. αἰ om M. || 33. ἢ πρὸς] ἢ περ M. || γλυκαῖζεσθαι M. || 35. μὲν διακρίνεται ἀλλ' ὃ πάσης ὁμοίον M. || 36. τῶν] τὴν M. || 37. πόθεν αὐτοῖς M, f. l. τῶν ἄλλων παθῶν τῶν γιγνομένων αὐτοῖς. || 38. αἰεὶ] αἰ εἴ M. || 40. αὐτοῖς M.

δόξειεν ἂν τῇ αὐτῇ γένεσι, ἢ αὐτὸς μεταβάλλων, ἢ τῆς γλώτ-
της τῆς γενομένης χυμὸς τινὰς τοιούτους περικειμένους ἐχέσῃς.
ὁμοίως καὶ τὸ αὐτὸ λευκὸν τε καὶ ὁ λευκὸν καὶ εὐωδὸς καὶ δυσωδὸς τὸ
αὐτὸ φανείη ἂν τῇ αὐτῇ αἰσθήσει. ὁ μὲν ἢ εὐωδία αὐτῇ ἢ τὸ γι-
γνόμενον ἐν αὐτῷ πάθος, ἀλλ' οἷον αὐτῇ φαίνεται ποτε ἄλλο τι
ὄν, καὶ ἀφ' οὗ ἂν ἐγγένηται, καθ' ὅμοιον τό γε ὁμοίον ἐστὶν αὐτῇ.
καθόλου γὰρ ἀνάγκη τὸ μέλλον ἀπὸ γλυκέος ἢ εὐώδους ἔσεσθαι πάθος
τοιούτων εἶναι, καὶ ἕνα τινὰ λόγον ἔχειν δεῖ τὴν αἰσθησιν. δείξας δὲ
περὶ τὰ πάθη αἰεὶ τε καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις ὁμοδόξους, καὶ ἀναγ-
καῖον ἕκαστον τῶν ἐγγινομένων ἐν αὐταῖς παθῶν ὁμοίον αἰεὶ καὶ
ταύτῃ εἶναι, ἐπιφέρει καὶ παρίσῃσιν ὡς τῷτο ἀναιρετικόν ἐστι τῆς
δόξης τῶν πάντα καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι λεγόντων. ὡς γὰρ λέγουσι
μηδενὸς ὕσταν εἶναι, τῷτέστι μηδὲν ἐν τῇ ὕσταν κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ
πάντα συμβεβηκότα εἶναι τὰ κατηγορούμενα, τῷ μηδὲν μᾶλλον
αὐτὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, τῷτο δὲ ὁ λέγει ἢ ὕσταν μὴ εἶναι μηδενὸς
λέγουσι, τῷ ἕκαστον μηδὲν μᾶλλον εἶναι λέγειν τόδε ἢ τὸ ἀντικεί-
μενον αὐτῷ. ὡς δὴ τὴν ὕσταν τὴν τῶν ὄντων ἀναιρέσιν, ὅτω καὶ
τὸ ἐξ ἀνάγκης τι εἶναι ἐκ τῆς τῶν ὄντων φύσεως ἀναιρέσιν. διὰ
τῷτο γὰρ καὶ τὸ ὕσταν τινὸς εἶναι καὶ τὸ ἐν τῇ ὕσταν κατηγορεῖσθαι τινὸς
ἀναιρέσιν, ὅτι κακείνο ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τῷ ὕσταν κατηγορεῖσθαι.
τὸ ἐξ ἀνάγκης ὅν ἐκ ἐνδέχεσθαι καὶ ὅτω καὶ μὴ ὅτω ἔχειν, ὁ τίθενται.
εἰ δὲ ὁμοδοξῶσιν ἐν τοῖς πάθεσιν αἱ αἰσθήσεις καὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ
γλυκάζεσθαι πάθος τοιούτον τί ἐστὶν καὶ ὅτω διατίθῃσιν, ἐκ ἂν ἐνδέ-
χοιτο καὶ μὴ ὅτω διατιθέναι. εἰ δὲ τῷτο, ἐκ ἀληθὲς τὸ ὅδὲν μᾶλ-
λον ὅτω ἢ ἐκ ὅτω ἔχειν. ὅλως δὲ εἰ περὶ ἐστὶ τὸ αἰσθητὸν μόνον,
30. ὅδὲν ἂν εἴη μὴ ὄντων τῶν ἐμφύχων. ὁ δὲ λέγει, τοιούτον ἐστὶν.
εἰ τὸ φαινόμενον τῇ αἰσθήσει ἀληθὲς ἐστὶ, πάντως καὶ γίνεσθαι τῷτο
τότε. ὁ γὰρ προὑπαρχόντων τινῶν αἱ αἰσθήσεις κατ' αὐτὸς, ἀλλ'
ἐστὶ κατ' αὐτὸς τοῖς αἰσθητοῖς τὸ εἶναι ἐν τῇ τῶν αἰσθητῶν ἐνε-
ργείᾳ. εἰ ὅν μὴδὲν ἄλλο κατ' αὐτὸς ἐστὶν ἢ μόνον τὰ αἰσθητά, εἰ
ἀναιρεθεῖν ἢ αἰσθησις, ὅδὲν ἂν εἴη. ἀναιρεθεῖν δ' ἂν, εἰ ἀναιρε-
θεῖν καὶ τὰ ζῶα. ἐν γὰρ τούτοις ἢ αἰσθησις. τὰ γὰρ ζῶα ἐμφύχα
εἶπεν. εἰπὼν δὲ τῷτο ἔπεσθαι αὐτοῖς, ἐξῆς προσέθησιν ὅτι τὰ μὴ
πάθη τῶν αἰσθητῶν, τῷτέστι τὰ αἰσθητά καὶ τὰς ἐνεργείας
αὐτῶν, μὴ ἔσεσθαι ἀναιρεθεισῶν τῶν αἰσθήσεων, ἀληθὲς, τὸ δὲ μὴ
τὰ ὑποκείμενα, περὶ αἱ αἱ τῶν αἰσθήσεων ἐνεργεῖαι, ἐκέτι ἀληθὲς.

ψεύδος γὰρ τὸ μὴδὲ τὰ ὑποκείμενα εἶναι λέγειν, ἀφ' ὧν ταῖς αἰσθη-
σεσι τὰ πάθη ἐγγίνεσθαι, καὶ ἀδύνατον. εἰ γὰρ ἢ αἰσθησις μὴ αὐτῆς
ἐστὶν αἰσθησις τε καὶ ἀντιλήψις, ἀλλὰ δὲ τινὸς ἐκτὸς ὄντος, αἰεὶ τὸ
ποιῆσον τὴν αἰσθησιν καὶ τὸ ἐν τῇ αἰσθήσει πάθος δεῖ πρῶτον τῆς ἀν-
τιληφομένης αὐτῇ αἰσθήσεως εἶναι. καὶ γὰρ εἰ πρὸς ἀλλήλα λέγεσθαι
τὸ κινεῖν καὶ τὸ κινούμενον καὶ τὸ ποιῖν καὶ τὸ πάχον, καὶ συνυπάρχει καθὸ
τοιαῦτα, ἀλλὰ τῇ γε φύσει πρότερον τὸ κινεῖν καὶ τὸ ποιῖν τῷ κινου-
μένῳ τε καὶ πάχοντος. προὑπάρχει δὲ τῆς αἰσθήσεως, καὶ εἴη γ' ἂν
ὅτως, ἐκ αἰσθητὰ ἐστὶ, ὡς ἐκ ἐστὶν αἰσθητά. τοῖς ὅν ἐστι τὸ εἶναι
ἐκ ἐν τῷ αἰσθητοῖς εἶναι. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον πρὸς τὴν Πρω-
ταγόρῃ δόξαν εἰρημένον, ὅς μόνον ἡγούμενος εἶναι τὰ αἰσθητά, ἔλε-
γεν ἐν. ἔχει τῆς αἰσθήσεως ποιῖν πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀπογενεῖσθαι τὰ
αἰσθητά. διὰ καὶ ὁποῖον ἐκάστω φαίνεσθαι, τοιούτον καὶ εἶναι ἐκεῖνῳ ἔλε-
γεν. εἰ δὲ τὰ αἰσθητά τῆς αὐτῆς φύσεως ἐστὶ καὶ ταύτῃ αὐτοῖς
τό τε εἶναι καὶ τὸ αἰσθητοῖς εἶναι, εἴγε ἐν τῇ τῆς αἰσθήσεως ἀντιλή-
ψει τὸ εἶναι αὐτοῖς, ὁῖον ὡς ἂν μὴ αἰσθησις ἦ, ὅδὲ τῶν αἰσθητῶν
τι ἔσαι. ἐκ ἔσαι δὲ αἰσθησις μὴ ὄντων ζῶων. ἢ γὰρ αἰσθησις ἐν
τούτοις. ὅτι ὅν μὴ ἀληθὲς τῷτο, ἔδειξεν. ἢ μὴ γὰρ ἐνεργεῖα ἢ καὶ
τὴν αἰσθησιν ἐκ ἔσαι μὴ ὅσης αἰσθήσεως, ὅδὲ κατ' ἐνεργείαν τι
αἰσθητόν. ὁ μὲν διὰ τῷτο καὶ τὰ ὑποκείμενα καὶ τῇ αἰσθήσει αἰσθητά
γιγνόμενα ἀναιρεθεῖσθαι αὐτῇ τὴν αἰσθησιν ποιῖν. ὁ γὰρ δὴ αἱ αἰσθή-
σεις αὐτῶν γίνονται, ἀλλ' ὑποκειμένων τινῶν, οἷς τῷ ὑποκειμένῳ ἐκ
ἐστὶν αὐτῇ αἰτία, ἀλλὰ καθ' αὐτὰ ὄντα ταῦτα καὶ ὑποκείμενα δεῖ
προὑπάρχειν, ἵνα αὐτῶν ἢ αἰσθησις ἀντιλαμβάνεσθαι δύνηται. ὁῖον
ὅτι ἔσαι καὶ τότε ἐπὶ τινὸς φύσεως, καίτοι ἐκ ὅσης ὅτε αἰσθήσεως
αὐτῶν ὅτε φαντασίας τότε. ὡς ἐκ τὸ φαινόμενον ἀληθὲς, εἴη
δ' ἂν τὸ "ἄλλως εἴπερ ἐστὶ τὸ αἰσθητὸν μόνον" ἴσον τῷ ἄλλως τε
εἴπερ ἐπὶ τὸ αἰσθητὸν ὅν ἐν τῇ τῆς αἰσθήσεως αὐτῇ ἀντιλήψει μό-
νον. Alex.

"εἰσὶ — λεγόντων." εἶπε τῶν ἐκεῖνα λεγόντων πρὸς αὐτὸν 1011
ποιῖν τὸς λόγους τὸς μὴ διὰ τὸ ἀπορῆσαι περὶ τῶν αἰσθητῶν πει-
θέντας ὅτως ἔχειν τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς δόξης ταύτης γίνεσθαι. ὅς
καὶ ἰατρὸς ἔφη εἶναι ὑπομνήσεως λογικῆς δεομένης, πρὸς ὅς καὶ πε-
ποιήσθαι τὸς μέχρι νῦν λόγους, μεταπεῖθειν καὶ λύειν αὐτῶν τὰς ἀπο-
ρίας, δι' αἷς ἐπὶ τῷτο κατηνέχθησαν, πειρωμένους. τὸς δὲ μὴ πε-
πεῖσθαι μὴ ὅτως ἔχειν τὰ ὄντα, λέγειν δὲ ὅτως καὶ ταύτῃ τῇ καὶ τὴν

2. λεγομένης *M.* || παρακειμένους *M.* || 3. αὐτὸ] ἀπὸ *M.* || 4. *vel affectio quae efficitur in ipso, aliud ipsi videtur, cum sit aliud, sed quidquid id sit a quo proficiscitur, affectio ipsa similis semper sensui videtur* Sepulv. || 5. αὐτῇ] αὐτὸ *M.* || ἀλλ' ὅτι *M.* || 8. ἵνα *M.* || 9. πάσας] πάντας *M.* || 11. παρίσῃσιν *M.* || 14. μὴδὲ *M.* || 15. αὐτὸ ἢ εἶναι *A.* || *id autem quod substantia non esse dicitur, id isti de nullo dicunt* Sepulv. || 17. ἀναιρέσιν *M.* || 22. ὁμοδοξάζουσιν *M.* || 23. ἐνδέχοντο *M.* || 27. τῇ ἀληθείᾳ ἀληθὲς *A.* || 29. ἐστὶ *M.* || 30. αὐτὸς] αὐτὸ *M.* || εἰ — εἰ] ἢ — ἢ *M.* || 34. αἰσθητῶν] αἰσθήσεων *M.* || 35. ἔσεσθαι] ἔσαι *M.* || 36. ἀλήθειαν *AM.*

4. πάθη πρῶτον δεῖ ἀντιληφομένης *M.* || 8. *sensibilia igitur sensum praecedunt, et possent esse licet non sentirentur et sic non essent sensibilia* Sepulv. || εἴη τ' ἂν καὶ ἐκ *AM.* || 11. ὅς] ὡς *M.* || 12. ποῖα *MF.* || *in habitudine quadam* Sepulv. || 13. τοιούτοις εἶναι ἐκεῖνο *V.* || 14. δὴ *V.* || ταύτῃ] ταῦτοις *M.* || 15. εἴτε *M.* || 16. ἢ — 17. γὰρ αἰσθησις *om MF.* || 20. *non statim tamen subiecta pereunt et quae sensui fiunt sensibilia et quae sensationem efficiunt. ipsorum igitur non efficiuntur sensus. at ut sensus munere suo fungi possit, aliqua subiecta praeelegant oportet* Sepulv. || 21. αὐτὸ *om M.* || post ποιῖν add εἰ μὴ εἴη αἰσθησις *A.* || 22. τὸ] τῷ *M.* || 31. περὶ *om M.* || 33. *quibus in hunc errorem inciderant, partim non propter indutam de rebus persuasionem, sed pertinacia quadam hanc opinionem tueri. nunc ab utrisque ambigi quaerique ait, quisnam sit cuius iudicio de veritate standum sit* Sepulv.

λόγον θέσει παρίσταται. τῶν δὲ τινος τῶν μέχρι λόγου τῇ δόξῃ
 παριστάμενων, ἢ πεπεισμένων δὲ ὅπως ἔχειν τὰ ὄντα ὡς ἡμεῖς
 εἰρήκαμεν, ἢ καὶ τῶν πεπεισμένων ὅπως καὶ τῶν ἢ πεπεισμένων
 μέχρι δὲ λόγου λεγόντων, ταῦτα δὲ φησὶν ἀπορεῖν, τίς ὁ κρίνων
 τὴν ἐν τούτοις ἀλήθειαν καὶ τίνι χρὴ ἔπειθε ὡς εἰδοῖται τὴν ὑγιαίνοντα
 ἐν τούτοις ἢ μή, καὶ ὅπως τίνος χρὴ ταῖς φαντασίαις καὶ ταῖς δόξαις
 ἔπειθε καὶ ταῖς κρίσεσι, καὶ τίς ὁ φρόνιμος. ἀπορον γὰρ εἶναι τῷ πάν-
 τας πρὸς πάντας ἀντιλέγειν. αὐτοὶ γὰρ ἑαυτοὺς ὑγιαίνειν πάντες
 ὁμολογῶσι καὶ κρίνουν ὑγιῶς. ὅτε ταύτῃ τὸτο ἤδη ὁ λόγος εἶναι τῷ
 λέγοντι, εἰ δεῖ ταῖς τῶν ὑγιαίνοντων φαντασίαις ἔπειθε μᾶλλον. 10
 ἢ γὰρ διότι ἐλάττω εἰσὶν οἱ νοσῶντες, διὰ τὸτο ἢ εἰσὶν ἀξιοπιστοί.
 γίνονται γὰρ ἂν καὶ πλείους. ἄλλως δὲ ἢ πλείους καὶ ὀλιγότῃ δεῖ τῶν
 οἷς φαίνεται ἀληθὲς ὡρίσθαι, ἐπεὶ ὅπως ἂν καὶ οἱ τεχνῖται ἀναξιοπιστό-
 τεροι τῶν πολλῶν εἶεν, λέγοντες περὶ τῶν καὶ τὰς οἰκείας τέχνας
 φαινομένων αὐτοῖς. ἐλάττω γὰρ εἰσὶ τῶν πολλῶν. φησὶ δὲ τὰ 15
 τοιαῦτα ἀπορήματα ὅμοια εἶναι τῷ ἀπορεῖν πότερον καθεύδομεν
 νῦν ἢ ἐγρηγόραμεν. ἢ γὰρ ἐπὶ τούτῳ ἂν ἀφ' ἐμῶς τις τῷ ἐναργῆς
 ζητεῖ τινὰ λόγον, ῥαδίον εἶναι τεκμήριον τι λαβεῖν ὅτι τὸτο δια-
 κριθῆται. πάντα γὰρ, ἅπερ ὑπάρχει ποιεῖμεν, ποιεῖμεν καὶ καὶ τὸς
 ὕπνου, ὅπως γὰρ καὶ ὁ νείκερος ὄναρ ἐξηγησάμεθα. τὰς γὰρ τοιαύτας ἀπο- 20
 ρίας πάσας τὸ αὐτὸ φησὶ δύνασθαι καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς ἡρτησθαι. ἐκ γὰρ
 τῆς πάντων λόγον τινὰ καὶ αἰτίαν καὶ ἀρχὴν ζητεῖν, καὶ μηδεμίαν ἀρ-
 χὴν ἀναπόδεικτον τίθεσθαι, μηδὲ τι αὐτόθεν καὶ ἐξ αὐτῆς πιστὸν καὶ
 ἐναργὲς λέγειν, ἡρτησθαι. ὅτι γὰρ οἱ ταῦτα λέγοντες μὴ πεπεισμέ-
 νοι τούτοις λέγουσιν, ἐν ταῖς πράξεσιν φανεροὶ γίνονται, ἐν μὲν τοῖς 25
 ὑγιεινοῖς τῷ ἱατρῷ πιστεύοντες καὶ τῇ τούτῳ κρίσει, ἐν δὲ τοῖς
 τεκτονικοῖς τῷ τέκτονι, καὶ καθ' ἕκαστον τῷ εἰδοῖται πρὸς τὸ μὴ εἰδό-
 τος, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς τῇ ὑγιαίνουσιν αἰσθίσει, καὶ ἐν τοῖς
 οἰκείοις ἐκάστη αἰσθητοῖς. ἢ ἔν ἁπορία, ἣν ἀπορεῖσιν, ἢ ἀλλοθεν

ἡρτησθαι, ἢ ἐκ διαθέσεώς τινος καὶ ὑπολήψεως, ἀλλ' ἐκ τῆς λόγον καὶ
 ἀπόδειξιν ζητεῖν ὧν μὴ ἐστὶ λόγος τε καὶ ἀπόδειξις. ἢ γὰρ τῆς ἀπο-
 δείξεως ἀρχὴ ἢ ἀποδεικτὴ. ἐστὶ γὰρ πρὸς αὐτὴν ἐκ φύσεως βέλτιον
 ἔχομεν ἢ ὥστε δεῖσθαι τῆς περὶ αὐτῶν ἀποδείξεως. ἐστὶ δὲ ταῦτα
 αἱ τε αἰσθήσεις καὶ τὰ ἀξιώματα καὶ αἱ φυσικαὶ τε καὶ κοιναὶ ἐννοιαί.
 εἰπὼν δὲ πρὸς τὴν λέγοντας ὅπως διὰ τὸ πεπεῖσθαι, ἐπιφέρει τὸ
 "ὅτοι μὲν ἔν ῥαδίως ἂν τὸτο πείθειν." οἱ γὰρ διὰ τὸ πιστεῖν ὅπως 1011
 ἔχειν ταῦτα λέγοντες ῥαδίως ἂν πείθειν εἶναι τινος ἀρχὰς ἀνα- 13.
 ποδείκτες τε καὶ αὐτόθεν γνωρίμους ἐκ τῆς ἰδίας συναισθήσεως καὶ
 ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἐναργῶν. οἱ γὰρ διὰ τὸ ἀπορεῖν τίς ὁ κρίνων
 περὶ τῆς ἀληθείας καὶ τίνι χρὴ ἔπειθε ἐπὶ τὸ τὴν θέσιν ἐκείνην τίθεσθαι
 προελθόντες ῥαδίως ἂν μεταπειθεῖν, ὅτι μὴ χρὴ πάντων ἀπό-
 δεῖξιν ζητεῖν (ἐστὶ γὰρ τινὰ ἀναπόδεικτα αὐτόθεν ἐναργῆ) καὶ ὅτι
 εἰσὶ τινες ἀποδείξεως ἀρχαί. ὥστε καὶ τὸ δεῖν ἔπειθε τοῖς περὶ ἕκα-
 στον ἐπιστήμοσι καὶ ταῖς κρίσεσι ταῖς τούτων. id.

"οἱ — λέγοντες." λέγει ταῦτα περὶ τῶν ἢ πεπεισμένων μὲν 1011
 ὅπως ἔχειν, ὅδε διὰ τὸ ἀπορεῖν εἰσὶν ἐλθόντων ἐπὶ τὸ ταῦτα θέσθαι, 15.
 ἀλλὰ λόγου χάριν μόνον, καὶ ἢ μεταπειθεῖν ἀξιώντων (ὅδε γὰρ τὴν
 ἀρχὴν εἰσὶ περὶ ὧν λέγουσι πεπεισμένοι) ἀλλὰ βιασθῆναι καὶ ἐλεγ-
 χθῆναι τῷ λόγῳ περιμενόντων. φησὶ δὲ τούτῳ ἀδύνατον ζητεῖν. οἱ
 μὲν γὰρ ἀξιώντες ἐλεγχθῆναι ἀξίωσιν εἰς ἀντίφασιν περιελθόντων, εἴγε
 ὁ ἐλεγχὸς ἐστὶ συλλογισμὸς ἀντιφάσεως, ὅτοι δ' ἐν ἀρχῇ, τῆς ἐξ
 ὁ τίθενται. τὰ γὰρ ἐναντία συνυπάρχειν καὶ τὴν ἀντίφασιν συναλη-
 θεύειν ἐστὶν ἢ θέσις αὐτῶν, εἰς ὃ δεῖ τὴν ἐλέγχοντα περιελθόντων
 ἐν ἐλεγχόμενον. ἐστὶ γὰρ τὸτο τὸ ἀντικείμενον καὶ τὰ ἐναντία λέ-
 γειν. τὸτο δ' εὐθύς καὶ ἀπ' ἀρχῆς αὐτοὶ ἀληθὲς εἶναι τίθενται. ὥστε
 εἰς ἣν ἀντιλογίαν περιελθόντων τις αὐτὸς δόξει, αὐτὴ θέσις αὐτῶν
 ἐστὶν ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὸτο φασὶν ἀρέσκειν αὐτοῖς. ὅμως δὲ πειρᾶσθαι
 λέγειν πρὸς αὐτὸς καὶ ἐπιχειρήσει χρῆσθαι. . . μὴ ἀπλῶς ἀληθὲς λέ-

6. ἢ καὶ ΑΜ. || 7. ἀπορος Μ. || 9. ταύτῃ τούτῳ ὁ λόγος εἶναι τὸ λέγοντι Μ. || 10. τῶν] μὲν Μ. || 11. διότι] δὲ ὅτι Μ. || 12. ἀλλὰ δὲ ὅπως ἢ Μ. ||
 13. ὁρίζεσθαι Μ. || 17. τούτῳ ἀναφερόμενός Μ. || 18. ὦ] τῷ Α. || 19. ποιεῖμεν, τοιοῦτον ποιεῖμεν Μ. || 21. ἐκτῆσθαι Μ.

1. λόγος Μ. || 3. ἀποδεικτικὸς Μ. || 8. πιστεῖν Μ. || ἀποδεικτικὸς Μ. || 9. συναιρέσεως Μ. || 16. μὲν ὅπως] ὅτι Μ. || 18. μόνον Μ. || 19 et
 21. ἐλεγχθῆναι Μ. || 22. ὁ ἐλάττω ἐστὶ Α. || ἐστὶ καὶ συλλογισμὸς Μ. || at isti hoc ipsum initio statuunt, opposita simul consistere
 Sepulv. || 24. δεῖ] δὲ Α. || 25. ἀντικείμενον Μ. || 28. et argumentatione utitur huiusmodi. sumit, si omne visum verum sit, con-
 sequens esse ut omnia entia sint ad aliquid et coniunctum converti. si enim per istos sit verum hoc, si omne visum est
 verum, omnia entia sunt ad aliquid, reliquum coniunctum erit verum, cui hoc convertitur. hoc autem ostendit etiam paulo
 ante, cum diceret fore ut omnia entia e medio tollantur per eos qui omne visum verum esse aiunt, si sensus fuerit sub-
 latus. quod enim videtur, alicui videtur et est ad aliquid. qui ergo dicit omne visum esse verum, et hoc tantum verum
 esse statuit, praeter visum nihil aliud esse putans, hic omnia entia facit ad aliquid. in hoc enim quod videantur, cunctis
 entibus efficitur esse. hoc autem est ad aliquid: quod enim videtur, alicui videtur. estque illud "omne quod videtur, est
 verum" par huic "solum est verum." ita qui omnia visa dicit esse vera, is cuncta entia statuit esse ad aliquid: quia enim
 qui omnia visa esse vera dicit, is solum visum verum esse ait, quod autem non est verum, id ne ens quidem est, efficitur
 ut sola visa sint entia. si ergo huius, omne visum esse verum, consequens est omnia entia esse ad aliquid, profecto nisi
 omnia fuerint ad aliquid, ne fuerit quidem omne visum verum: oppositum namque antecedentis convertitur, et consequens
 est oppositi consequentis. sed quia cum dixisset et per confirmationem sumsisset illud copulatum, nisi omnia entia sint ad
 aliquid, ne omne quidem visum esse verum, sequi sumsit omnia entia esse ad aliquid, hoc confirmat et sic se habere do-
 cet, simulque pertinacium positionem determinans corrigensque addit ea quae hos dicere oportet, ne facile convincantur.
 neque enim simpliciter, inquit, hi dicere debent omne visum esse verum; neque enim quod cuique videtur, id cuivis verum
 esse dicere volunt; sic enim nihilo magis omnia vera fuerint quam falsa, propterea quod omnes putant eos decipi qui

γίνειν τὸ φαινόμενον πᾶν εἶναι. ἀλλ' ὅδε τὸτο μόνον προστιθέμενον αὐταρκὲς πρὸς τὸ μὴ περιτρέπεσθαι τὸν λόγον αὐτὸν ὑφ' ἑαυτῶ. εἰ γὰρ μὴ εἴη προσκειμένον τὸ ὅτε φαίνεται, ἀλλ' ἀπλῶς εἴη κείμενον τὸ "ἀληθὲς τὸ φαινόμενον εἶναι ὡς φαίνεται," εἰ τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἄλλοτε μὴ φαίνεται τοιόνδε ἄλλοτε δὲ ἐναντία τῷ, εἴη ἂν τῷ αὐτῷ ἅμα 5 καὶ ἀληθὴ τᾶναντία. ἀμφότερα γὰρ τῷ αὐτῷ φαντάσματος. δεῖ δὲ καὶ ταύτης τῆς προδικῆς τῆς ὅτε φαίνεται. ἔκτι γὰρ τὰ πρότερον φανέντα τῷ αὐτῷ ἂν ἀληθὴ εἴη, ὅτε μηκέτι αὐτῷ τοιαῦτα φαίνεται, ὅτι περὶ ὧν πρότερον ἐδόξαζον ὡς ἀληθῶν, ὕστερον δοξάζουσιν ὡς διε- 10 ψευσμένοι τότε. γίνεσθαι ἔν παλιν τὰ αὐτὰ ὅ μᾶλλον ἀληθὴ ἢ ψευδῆ. ἀλλ' εἰ καὶ τῷ ὅτε φαίνεται μὴ εἴη τὸ καὶ τὴν αὐτὴν αἰσῆσιν προσκειμένον, ἐλέγχοντο ἂν ὁ λόγος αὐτῶν παλιν καὶ ὕτως. δύνασθαι γὰρ τῷ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ περὶ τῷ αὐτῷ διάφορος τε ἅμα καὶ ἐναντία φαντασία γίνεσθαι, εἴ τι νῆ ἡ χολὴ καὶ μὴ τὴν ὄψιν διὰ τὸ χρῶμα 15 γλυκεῖα φαίνεται, καὶ δὲ τὴν γεῦσιν πικρά. εἴη γὰρ ἂν ὕτως παλιν τῷ αὐτῷ τὰ αὐτὰ ἅμα ἀληθὴ εἶναι καὶ ψευδῆ, ὅπερ ἄτοπον ἔποιτο ἂν μὴ προσκειμένον τῷ καὶ τὴν αὐτὴν αἰσῆσιν. καθ' ἑκατέραν γὰρ τὴν αἰσῆσιν ἀληθὲς ἔσαι ἢ φαντασία, ὃ ἐδήλωσε τῇ τῷ ἢ προ- 20 δικῇ, ἀλλ' ὅχι ἀπλῶς ἀληθὲς τε καὶ ψευδὴς. ἀλλ' ἐπεὶ δύναται ποτε καὶ τὴν αὐτὴν αἰσῆσιν διαφέρειν τι ἅμα τὸ αὐτὸ φαίνεσθαι καὶ ἀνόμοιον, οἷον καὶ τὴν ὄψιν τὸ αὐτὸ λευκόν τε καὶ ὅ λευκόν, εἰ τῷ μὴ ἐτέρῳ τῶν ὀφθαλμῶν ὑγιαίνει τῷ δὲ ἐτέρῳ κάμνει, δεῖσθαι 25 παλιν καὶ τῆς ὡς προδικῆς, ὡς χωρὶς ταύτης τῆς προδικῆς ἅμα ποτὲ τῷ αὐτῷ τὸ αὐτὸ ἀληθὲς τε καὶ ψευδὸς. ψευδὸς γὰρ τῇ νο- σῆσιν τὸ φαινόμενον τῇ ὑγιαίνεσθαι. διὸ δεῖ προσκεῖσθαι καὶ τὸ ὡς ση- 30 μαντικόν ὃν τῷ καὶ τὸ αὐτὸ μόνον. ὡς εἶγε ταῦτα μὴ προσθέντες ὑπέχοιεν λόγον, καίτοι οἰόμενοι δυσέλεγκτοι καὶ τὸν λόγον εἶναι, εὐέλεγκτοι ἂν εἴεν, καὶ ῥαδίως ἂν εἰς τὸ τᾶναντία λέγειν αὐτοῖς πε- 35 ριπίπτοιεν. ἅμα γὰρ ἂν εἴη τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἀληθὲς καὶ ψευδὸς, καὶ ὃν καὶ μὴ ὃν, καὶ ἐν τε καὶ πλῆθος, ὅπερ ἄτοπον, εἰ μὴ ταῦτα εἴη 40 προσκειμένα. ἔκτι γὰρ ἔσαι τῷ αὐτῷ ἅμα ἀληθὴ τὰ διαφέ- ροντα ἀλλήλοις, διαφέρουσι καὶ ἐτέροις, ἢ τῷ αὐτῷ, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, ἢ εἰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλ' ὅχι καὶ τὸ αὐτό. ὅτι δὲ ἀναγκαῖα αὐτοῖς ἢ τῶν προδικῆ, εἰ μὴ μέλλοιεν ἐλέγχεσθαι ταχὺ καὶ 45 τᾶναντία λέγειν αὐτοῖς, τιθέμενοι μὴ πᾶσαν εἶναι φαντασίαν 50 ἀληθὴ, συγχωρῶντες δὲ μὴ μᾶλλον ἐκάστην ἀληθὴ ἢ ψευδῆ εἶναι, ὃ ἀναιρετικόν ἔστιν ὅτι τίθεν, καὶ αὐτὸς δι' ὧν παρατίθεται δείκνυσιν.

sibi contraria opinantur, sed oportet ut illi "omne visum est verum" adiciant hoc, ei cui videtur et quando videtur et quatenus et quomodo: his enim praetermissis sermo eorum facilis est ad redarguendum. nam si omne visum simpliciter sit verum et non ei cui videtur, eadem erunt vera et falsa simpliciter. sententia enim qua propria tollitur opinio et falsa esse dicitur nihilo minus quam ipsa simpliciter erit vera. nam quaelibet opinio per sibi oppositam tollitur, si haec vera sit perinde atque illa, ut certe est, quemadmodum dixi, putantibus omnibus falli ceteros qui opposita ipsis existimant. itaque dicentes omne visum esse verum, dicere item debent omne visum perinde simul esse falsum. addendum est igitur, cui videtur, et non simpliciter dicendum omne visum esse verum. sed ne hoc quidem adicere satis est, ne istorum oratio a se ipsa labefactetur Sepulv. || 29. λέγει ἐντεῦθεν ὅλον ἐδάφιον A in mg.

1. τὸ om M. || 6. δεῖ] εἰ M. || 13. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ et 18. τὴν om M. || τῇ] τὸ M. || 31. ἐπὶ γὰρ om M. || 33. εἰ] εἴη M.

1. ὡς ἂ ἐστὶ δεικτικά M. || δεικτά A. || ὡς, καὶ ἐπὶ M. || 15. τὸ post ἐπὶ om V. || 22. τῷ] τῷ M. || 31. γενέσθαι M. || 36. αὐτὰ] αὐτὸ M. || 37. σημείον M.

ἂ ἐστὶ τῷ καὶ ὡς δεικτικά. δύνασθαι τὸ καὶ ὡς ἐπὶ τῶν αὐτῶν λέ- 5 γεσθαι, καὶ μὴ ὡς ἑκάτερον ἰδίῳ δηλωτικόν. ἢ δὲ τῶν παραθέσις καὶ ἢ περὶ ταῦτα ἀκριβολογία ἐνδείκνυται τὴν τε ἀναιχυντίαν αὐτῶν τῆς θέσεως. ὡς γὰρ ὅχι ἄτοπον τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ χρόνῳ πικρὸν τε 10 καὶ γλυκὺ εἶναι ἀληθῶς, ἐπεὶ ἄλλη μὴ ὕτως ἄλλη δὲ ὕτως αἰσῆσει φαίνεται, καὶ λευκόν τε καὶ φαιόν, εἰ ὅ μὴ ὑγιαίνει τῶν ὀφθαλμῶν ὃ δὲ νοσοῖ ('). ἀνομοία γὰρ αὐτοῖς ἔσαι. ἢ διότι ἅμα γίνεσθαι πάντα 15 τὰ ὄντα πρὸς τι, δείκνυσιν. id.

(') πάλιν δὲ καὶ τοῖν ὀφθαλμοῖν δυοῖν ὄντων μὴ τὰ αὐτὰ 1011α φαίνεσθαι ἑκατέρα τῇ ὄψει, εἰ ἂν ὑπάρχουσιν ἀνόμοιοι, καὶ ὅ μὴ εἴη 27. ὑγρὰς ὃ δὲ ὑγρῆς. τῷτο δὲ ὑπομένει, ὡς φησὶ καὶ ὁ ἡμέτερος φι- 30 λόσοφος. τὸν γὰρ ἀριστερὸν ὑγρὸν ἔχει καὶ φησὶν ὅτι ἐν τῷ λύχνῳ ἐν μὴ τῷ ἀριστερῷ ὀρῶ ἴρην, ἐν δὲ τῷ δεξιῷ ὅχι ὀρῶ διὰ τὸ ἀπηλ- 35 λάχθαι αὐτὸν ὑγρότητος. Asclep.

"ἐπεὶ — ἀληθῆ." λέγει περὶ τῶν διὰ τὸ ἀπορῆσαι ἐπὶ τῷ 1011α τῷτο θεῶς ἐλθόντων, ὅς καὶ εἶπε μετριώτερος τε εἶναι καὶ ὑπομνή- 28. σεως καὶ διδασκαλίας, ὅχι ἐλέγχου δεῖσθαι. ἐνδεῖ δὲ τῇ λέξει τὸ ῥαδία ἢ ἀπάντησις ('). ἔσαι γὰρ τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ ἐπεὶ πρὸς 30 γε τῆς διὰ τὰς παλαι εἰρημένας αἰτίας τὸ φαινόμενον φάσκοντας ἀληθὲς εἶναι ῥαδία ἢ ἀπάντησις. ἐπεὶ γὰρ αὐτοῖς τὸ εἶναι ἄπανθ' 35 ὁμοίως ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ. καὶ διὰ τί τῷτο, ἐπιφέρει. "ἔτε γὰρ ἅπασιν ταῦτα φαίνεται." διὰ γὰρ τῷτο ἡμεῖς προστιθέναι τῆς ὀρίζοντας 40 τὸ πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθὲς εἶναι ὡς φαίνεται. ἔτε αὖτε τῷ αὐτῷ τὰ αὐτὰ περὶ τῷ αὐτῷ. διὸ πάλιν ἡμεῖς προστιθέναι τὸ ὅτε καὶ ἢ καὶ ὡς. 45 πῶς δὲ ἐναντία καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον φαίνεται τινα, δείκνυς παρέ- 50 θετο. Alex.

(') λείπει ῥαδίον ἀπαντᾶν. cod. Reg. 1011α
"ἢ — λέγει." τῷ γὰρ μήτε τὰ αὐτὰ πᾶσι φαίνεσθαι μήτε 31.
ταῖς αὐτοῖς αἰεὶ τὰ αὐτά, μὴ μᾶλλον τε ἡγεῖσθαι τῶν φαινομένων 1011α 33.
ὁμοίως τάδε μὴ ἀληθῆ τάδε δὲ ψευδῆ, ἐπεὶ τὸ πάντα ὁμοίως 35 γίνεσθαι τὰ φαντάσματα ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ, τῶν αὐτῶν καὶ τοιῶ- 40 των καὶ ὅ τοιῶτων φαινομένων ('). εἰπὼν δὲ αὐτὸς καὶ δεῖσθαι 45 πῶς ἀκολουθεῖ αὐτοῖς πάντα ὁμοίως λέγειν ψευδῆ τε καὶ ἀληθῆ 50 ἀπλῶς λέγουσι πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθὲς. ἔτε γάρ, φησὶ, ταῦτα 55 πᾶσι φαίνεται, ἀλλὰ τὰ τοῖσδε φαινόμενα ἀληθῆ τοῖσδε ψευδῆ 60 φαίνονται. ἔτε τῷ αὐτῷ αἰεὶ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ τᾶναντία πολλάκις, 65 καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. ὅ σημεία παρέθετο τὸ ἐπὶ τῆς ἀφῆς τε καὶ 70

τῆς ὄψεως. ὁ γὰρ ἡ ὄψις ἐν φαντάσει, τὸτο τῇ ἀφῇ πλείω φαί-
νεῖ καὶ τῶν δακτύλων τῶν διαφερόντων ἐπιβολὴν ἐπ' αὐτοῖς· ὅσοι
γὰρ οἱ ἀπτόμενοι δάκτυλοι καὶ ὁσάκις ἄπτον, τοσαῦτα φαίνον
εἶναι κακεῖνα ὧν ἄπτον, ἐν φαινόμενα τῇ ὄψει. δύναται καὶ ἐνός
τινος συνεχὲς ὄντος τῇ ἀφῇ τὸτο δοκεῖν πολλὰ ἐν τῇ παρά μέρους
ἐπιβολῇ τῶν δακτύλων. καὶ τὸ μὲν αὐτὸ μελαχρὸν καὶ τὸ δὲ σκληρόν
τε καὶ πυκνόν, καὶ τὸ μὲν τραχὺ καὶ τὸ δὲ λείον, ἄπτηται δὲ τις μὴ ὀρῶν,
ἄλλοτε ἄλλη μεταφέρων τὰς δακτύλους δύναται τὴν δακτύλων
ἐπαλλαγὴν λέγειν εἶναι τὴν πρὸς ἀλλήλους συμπλοκὴν. οἱ γὰρ πε-
ριπελεγμένοι ἀλλήλοις δάκτυλοι τῇ μὲν ὄψει εἰς φαίνον, τῇ δὲ
καὶ τὴν ἀφῇ αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους συναιδέσθαι πλείους αὐτὰς
λέγοιεν. ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ δεῖξαι φανερώτερον καὶ ἐπὶ γεύσεώς τε καὶ
ὄψεως, εἰ τῇ μὲν ὄψει φαίνεται τι μέλι διὰ τὸ χρῶμα, τῇ δὲ γεύ-
σει χολὴ διὰ τὸ τοῖστον ἔχειν τὸν χυμόν, ὡς καὶ αὐτὸς παρέθετο.
δείξας δὲ ταῦτα ἐπόμενα τοῖς ὕτω λέγουσιν, ἐξῆς προσθήσεται τὰς
διορισμῶς, ὅς εἰπεν αὐτὸς πρὸ ὀλίγου, λέγων δεῖν τήνδε προσθε-
ναι τῇ λεγούσῃ δόξῃ πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθὲς τὰς βυλομένους
διαφεύγειν τὸν ἐν τοῖς λόγοις ἔλεγχον· ἔκτετι γάρ, εἰ ταῦτα εἴη
προσκειμένα τῇ ἀληθεῖ φαντασίᾳ, συμβαίνει τὰ προειρημένα
1011 α ἄτοπα. τὸτο γὰρ λέγει διὰ τὸ "ἀλλ' ὅτε τῇ αὐτῇ αἰδέσθαι καὶ 20
34. τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ." εἰ γὰρ μὲν τῶν τῶν
διορισμῶν ἡ φαντασία ἀληθὲς λέγοιτο, ἔκτετι ἂν ἔποιτο τὸ πᾶσαν
φαντασίαν ὁμοίως ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ εἶναι· ἡ γὰρ μὲν τῶν εἰρημέ-
νων διορισμῶν ἀληθὲς ἂν εἴη δεικνυμένη. ὁ εἰπὼν ἐπιφέρει "ἀλλ'
ἴσως διὰ τὸτο ἀνάγκη λέγειν τοῖς μὴ δι' ἀπορίαν." ἔστι δὲ ὁ λέ- 25
γει, ὅτι τοῖς μὲν διὰ τὸ ἀπορεῖν, πῶς χρὴ τὰς ἀληθεῖς τῶν φαντα-
σιῶν λέγειν ὁμοίως πασῶν φαινομένων, θεμένοις πᾶσαν φαντα-
σίαν εἶναι ὁμοίως ἀληθῆ, προφανὴ τὰ ἐπόμενα ἄτοπα, ἃ μετα-
πεῖσαι ἂν αὐτὰς τῇσδε τῆς δόξης· τοῖς δὲ μὴ δι' ἀπορίαν ἀλλὰ
λόγῳ χάριν λέγουσι ταῦτα διὰ τὸτο χρὴ προσθεῖναι τοῖς λεγομέ- 30
νοῖς ὑπ' αὐτῶν τὰς προειρημένους ὑφ' ἡμῶν διορισμῶς, εἰ μὴ μέλ-
λοιεν ῥαδίως περιτρέπεσθαι. τῆς γὰρ χάριν τῇσδε τῆς δόξης προί-
σαν· ὁ γὰρ ὡς ὑπολαμβάνοντες ὕτως· ὁδεῖς γὰρ ὑπολάβοι τὰ
τοιαῦτα. ἔπειθ' οὖν, φησὶν, ὡς περ καὶ πρότερον εἰρήκαμεν, τοῖς
ταῦτα λέγουσιν τὸ μὴ ἀπλῶς λέγειν πᾶσαν φαντασίαν ἀληθῆ, 35
ἀλλὰ τῶν, τῶνδε ἐκαστῶν τὴν οἰκείαν. ὕτως δὲ λέγουσιν αὐτοῖς
ἔπειθ', ὡς καὶ πρότερον εἶρηται, πάντα ποιεῖν πρὸς τι· τὸτο γὰρ ἔπειθ'
τῷ πρὸς τὴν δόξαν τὴν τῷ δοξάζοντος καὶ τὴν αἰδέσθαι τῷ αἰδανο-
μένῳ τὴν ὕσιν τῶν ὄντων ἀναφέροντι καὶ ἐκαστῶν τὸ φαινόμενον
ἀληθὲς εἶναι λέγοντι. εἰ δὲ ἡ ὕσιν τῶν ὄντων ἀπάντων πρὸς τι καὶ 40
ταῖς δόξαις τῶν δοξάζοντων καὶ φαντασίαις καὶ αἰδέσθαι [ἡ ὑπαρ-
ξεις] αὐτῶν ἔπειθ', ὅτε ἔστι τί τινα ὃ μὴ δοξάζει τις εἶναι, ὅτε

ἔστι τι, εἰ μὴ προδοξάσθαι τις περὶ αὐτοῦ. οἷς γὰρ τὸ εἶναι ἐν τῷ
φαίνεσθαι καὶ δοξάζεσθαι εἶναι, τῶν καὶ τὸ γίνεσθαι ἐν τῷ δοξάζεσθαι.
εἰ δὲ τὸ γίνεσθαι, καὶ τὸ γεγονέναι· ὡς τῷ μὴ δοξάζοντι γίνεσθαι
τι ὁδὸ γίνεσθαι. ἀλλ' ὁδὸ ὅλως γένοιτό τι, ὃ μὴ γίνεσθαι δοξάζεσθαι,
καὶ εἴη γ' ἂν ἕκαστον ἕως ἂν δοξάζηται· ἡ γὰρ δόξα καὶ ἡ φαντασία
ποιῶσι τὰ φαινόμενά τε καὶ δοξαζόμενα μὴ ὑπάρχοντα πρότερον.
ἀγαθὸν δὲ ἐπὶ τῷ καὶ δείξας ὅτι ἀναγκαῖον αὐτοῖς πάντα πρὸς
τι λέγειν, πειρᾶται τὸτο κινεῖν καὶ τὴν πρόσληψιν κατασκευάζειν τῷ
λόγῳ, δεικνύς ὅτι μὴ πάντα τὰ ὄντα πρὸς τι, λέγων ὅτι εἰ δὲ τι
ἦν γεγονὸς ἢ ἐσόμενον ἄνευ τῷ προδοξαθῆναι, ὅκ ἂν εἴη πάντα
πρὸς τι, ὁδὸ τὸ φαινόμενον ἐκαστῶ ἀληθὲς ἔτι. ἐπὶ τῷ καὶ ἀγα-
θὸν τὸν λόγον, ὡς ῥαδίον ὃν δεῖξαι ὅτι μὴ ἐκ τῷ προδοξάσθαι
τινα ἕκαστον τῶν γινομένων γίνεσθαι τε καὶ γέγονεν, ἐπαύσατο·
ἐναργὲς γὰρ τὸ πολλὰ καὶ ἀπροσδοκῆτως καὶ ἀνελπίσως γίνεσθαι· ἄτο-
πον γὰρ τὸ λέγειν ὅτι ὅτε πόλεμος ἐγένετο ἂν, εἰ μὴ προδοξάσθαι
τις ὅτι ἔστι, ὁδὸ ὁ κατακλυσμὸς ἢ ὁ σεισμὸς. ἔδει γάρ, εἰ τὸτο,
μόνοις τοῖς περὶ τῶν προδοξάσθαι γίνεσθαι αὐτά, καὶ τοῖς δοξα-
ζουσι μὴ ἔσεσθαι αὐτά μὴ γίνεσθαι, ὅκ ὕτω δὲ ἔχει· ὅτε γὰρ ὁ πό-
λεμος τοῖς μὲν δοξάσασιν ἔσεσθαι αὐτὸν γίνεσθαι, ὅτε προσπταίεν, εἰ
τις δοξάζει, ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις, τὸτο. εἰ δὲ καὶ χωρὶς τῷ δοξα-
ζεσθαι γίνεσθαι τινα, ὁ γίνεσθαι τὰ ὄντα πάντα πρὸς τι· τὸ μὴ πάντα
εἶναι πρὸς τι, τὸ μὴ πᾶν εἶναι τὸ φαινόμενον ἀληθὲς. ῥαδίον δὲ,
ὅτι μὴ ἔστιν ἐν τῷ φαίνεσθαι τοῖς ὅσοι τὸ εἶναι, καταμαθεῖν καὶ ἐκ τῷ
τὰ μὲν πρὸς τι ἅμα εἶναι τὰς φύσεις, μὴ συναναιρεῖσθαι δὲ τῷ δο-
ξαζόντι τὴν τῶν δοξαζομένων ὕσιν τε καὶ ὑπαρξιν. Alex.

(⁶) ἡ μὲν ἀφῇ δύο λέγει εἶναι τὰς δακτύλους, ἡνίκα τὸν ἔτε- 1011 α
ρον τῷ ἐτέρῳ ἐπιπλέξομεν... τὴν ἐπαλλαγὴν τῶν δακτύλων λέ- 33.
γει τὴν πρὸς ἀλλήλους συμπλοκὴν. Asclep.

"ἔτι — ἴσον." δείξας ὅτι οἱ τὸ φαινόμενον πᾶν ἀληθὲς εἶναι 1011 β
λέγοντες πρὸς τι ποιεῖν πάντα, περὶ τῶν πρὸς τι τὸν λόγον ποιεῖ- 7.
μενος δεικνύσιν τι καὶ τοῖστον ἄτοπον ἐπόμενον τῇ δόξῃ (⁶), λα-
βὼν καὶ θεὸς πρῶτον πῶς λέγομεν καὶ ἔστι τὰ πρὸς τι· εἰ γὰρ μὴ
ὕτως ἔχει τὰ ὄντα πάντα, δεδειγμένον ἂν εἴη ὅτι μὴ πρὸς τί
ἔστιν. τῶν δὲ πρὸς τι ἕκαστον πρὸς ἐν λέγει, ἢ εἰ καὶ πρὸς πλείω
τὸ αὐτό, καθ' ἕκαστον τῶν πρὸς ὃ λέγει ὠρισμένον, καὶ ὁ τὸ τυχόν·
ἕκαστον γὰρ τῶν πρὸς τι πρὸς ὠρισμένον τι λέγει. καὶ γὰρ εἰ πλείους
τις χεῖρες ἔχει καὶ πρὸς πλείω διὰ τὸτο λέγει, ἀλλὰ καθ' ἕκα-
στην γε χεῖρ πρὸς ὠρισμένον τι λέγει ἢ εἶδαι ἢ γένει. εἰ ὅν τὸ
αὐτὸ ἴσον τε εἴη καὶ διπλάσιον καὶ ἡμισυ, πρὸς πλείω μὲν ῥηθήσεσθαι (καὶ
γὰρ πρὸς ἴσον καὶ πρὸς ἡμισυ καὶ διπλάσιον) ἀλλὰ καθ' ἕκαστον πρὸς
ὠρισμένον· ὅτε γὰρ ἴσον πρὸς ἄλλο τι ἢ πρὸς ἴσον, ὅτε διπλάσιον
πρὸς τι ἄλλο ἢ πρὸς ἡμισυ, ὅτε ἡμισυ πρὸς ἄλλο ἢ διπλάσιον.

9. περιπελεγόμενοι M. || 15. ὕτω] αὐτὸ M. || 16. δεῖ M. || 20. ὅτε] ἔτοι M. || 29. αὐτοῖς M. || 30. τῷ] τὸ A. || 38. τῷ] τὸ M. || 40. εἰ δὲ
ὕσιν M, ἢ δὲ ὕσιν A. || 41. ἡ ὑπαρξίς om Sepulv. || 42. τί om M.

5. τ' M. || 10. γεγονὸς καὶ ἐσόμενον ἄνευ τῷ δοξασθῆναι M. || 11. ἐτι] ἐστι M. || 19. nec refert quis id opinatus fuerit Sepulv. || 20.
εἰ om A. || δοξαζέσθαι τινα ὁ γίνεσθαι M. || 21. quodsi non omnia sunt ad aliquid, consequens est ut ne omne quidem visum sit
verum Sepulv. || 30. ποιόμενος M. || 36. ὠρισμόν τις M.

ἀλλ' ὅδ' ὁρατὴν πρὸς ἄλλο τι ἢ πρὸς ὅψιν· ὥς εἰ καὶ πρὸς πλείω
 τὸ αὐτό, ἀλλὰ καθ' ἑκάστων αἰεὶ πρὸς ὠρισμένον τι. εἰπὼν δὲ τὸ
 πρὸς τι ἢ καὶ πρὸς ἓν, ἢ εἰ καὶ πρὸς πλείω ἀλλ' ἔν πρὸς ὠρισμένον
 τι καὶ ἓν καθ' ἑκάστην γε χέσιν λέγει, τὸ μὲν ἐκ τῆς πρὸς ἓν ἑκάστων
 λέγει, καθ' ἑκάστην γε χέσιν ἐπόμενον ἄτοπον καὶ ὁμολογούμενον 5
 τῇ δόξῃ ὑπερον ἐπιφέρει, πρῶτον δὲ ἄλλο δείκνυσιν ἐπόμενον
 αὐτῇ. ἐπεὶ γὰρ τὸ δοξάζον καὶ δοξαζόμενον πρὸς ἀλλήλα λέγει,
 εἰ ἔστιν ἑκάστω τῶν ὄντων τὸ εἶναι ἐν τῷ δοξαζέσθῃ, ἐπεὶ καὶ ἕτερον
 τὸ δοξάζειν καὶ τὸ δοξαζέσθαι (πρὸς τι γὰρ καὶ ἀντικείμενον), εἰ ἀνθρω-
 πὸς ἔστι τὸ δοξαζόμενον καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι, εἴγε ἐν τῷ δοξαζέσθῃ 10
 τὸ εἶναι ἔχει, τὸ δοξάζον ἔκ ἑσται ἀνθρώπος· ἕτερον γὰρ ἔστι τῷ δο-
 ξαζόμενῳ. καὶ μὲν γὰρ τῆς μὴ λέγοντας εἶναι πάντα τὰ ὄντα πρὸς
 τι, ἀλλὰ καταλείποντας ὑσίαν τινὰ ὑποκειμένην καὶ συμβεβηκὸς
 αὐτῇ ποιῶντας τὸ πρὸς τι, πρόχειρός τε καὶ ῥαδίᾳ ἢ λύσις τῆς προη-
 πορημένης. ὅτι γὰρ τὸ δοξάζον καθὸ δοξάζει τῷ δοξαζόμενῳ καθὸ 15
 δοξάζει ἕτερόν ἐστι, λέγοιεν ἄν· ἕτερον γὰρ τῷ δοξάζειν τὸ δοξα-
 ζέσθαι. ὁ μὲντοι ποτὲ ὃν τῶν δοξαζόντων τε ἑκάστων καὶ δοξαζο-
 μένων συμβεβηκὸς ἔχει, ἢ τὸ δοξάζειν ἢ τὸ δοξαζέσθαι, ὅθεν κω-
 λυεῖ ταῦτα εἶναι ταῦτά· ὅθεν γὰρ ὁ ἀνθρώπος καθ' αὐτὸν ἢ ἀνθρω-
 πος ἔστιν ἔτι πρὸς τι, ἀλλὰ καθὸ δοξαζών καὶ δοξαζόμενος. καὶ 20
 ἔτι γε ὅθεν κωλύει καὶ ἑαυτὸν δοξάζειν τινά· συμβέβηκε γὰρ τῷ
 αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ ὄντι ὑσία πλείω ἅμα, ὥς ὅθεν κωλυθήσεται
 κατ' ἄλλο μὲν δοξαζών εἶναι, κατ' ἄλλο δὲ δοξαζόμενος· κατ'
 ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο· καὶ δὲ τὸ ὑποκείμενον, ὃ ποτε ὃν ἔχει ταῦτα
 συμβεβηκότα, ὁ αὐτός. τοῖς δὲ πρὸς τι πάντα ποιῶσιν ἔχ' οἷόν τε 25
 λέγειν τῷτο ἔτι· ὅ γὰρ ἔστι κατ' αὐτὴς ὑσία τις, ἢ συμβέβηκε
 δοξαζέσθαι, ὃ ἔστι πρὸς τι, ἀλλ' ἑκάστω τῶν ὄντων τὸ εἶναι ἔστιν ἐν
 τῷ δοξαζέσθῃ. εἰ ἔν ὅταν δοξαζῇ ἀνθρώπος, τότε ἔστι, καὶ ταυτόν
 ἔστιν αὐτῷ ἀνθρώπῳ τε καὶ δοξαζόμενῳ (διότι γὰρ δοξαζέσθαι ὁ ἀνθρω-
 πὸς εἶναι, ἔστι, καὶ ἐν τῷ δοξαζέσθῃ ἔστιν αὐτῷ τὸ εἶναι καὶ δοξαζό- 30
 μένον), ὥς τὸ δοξαζέσθαι τῷ δοξάζειν τέ ἐστιν ἕτερον καὶ ἔχ' οἷόν τε
 καθὸ δοξαζέσθαι καὶ δοξαζέειν ἅμα, ἔτι καὶ τὸ δοξαζόμενον τῷ δο-
 ξάζοντος ἕτερον ἔσται (ταύτην γὰρ ἦν δοξαζέσθαι τε καὶ εἶναι), καὶ ὁ
 ἀνθρώπος ἄρα τῷ δοξαζόντος ἕτερον ἔσται, ὅταν τὸ δοξαζόμενον
 ἀνθρώπος ᾖ. καὶ τῷτο ὅ γὰρ συμβεβηκός, ἐπεὶ μὴ ἕτερον τὸ ἀν- 35
 θρώπῳ εἶναι τῷ δοξαζόμενῳ εἶναι. καθὸ ἔν ἐστιν αὐτῷ τὸ εἶναι τι
 τῷτο, καὶ τῷτο αὐτῷ ἕτερόν ἐστιν. τὸ δοξάζον ἄρα ἀνθρωποδοξα-
 ζον ἔκ ἑσται ἀνθρώπος τότε. ὅ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τῷ ἴσῳ ὁ αὐτὸς λό-

γος ἐπ' ἀμφοτέρων καθὰ ἴσα, ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ δοξαζόντος καὶ δοξα-
 ζόμενος. ὅ γὰρ τῶν ἔτι πρὸς τι ὄντων τὸ δοξάζον τε καὶ δοξαζό-
 μένον· ἦν γὰρ ἄν, εἰ τῷτο ἦν, πάν τὸ δοξάζον ταύτην τῷ δοξαζο-
 μένῳ, ὥς τὸ ἴσον ἴσῳ ἴσον καὶ τὸ ὅμοιον ὁμοίῳ ὅμοιον. ἀλλ' ὅ γὰρ τῶν
 κατ' ἰσότητα πρὸς τί ἐστι τὸ δοξάζειν τε καὶ τὸ δοξαζέσθαι, ἀλλὰ
 μᾶλλον τῶν καὶ τὸ κρίνον τε καὶ κρινόμενον· ὡς καὶ τὰ τελειωτικά
 ἐπιστῆμαί τε καὶ αἰσθήσεις, ἐν οἷς πᾶσιν ἕτερα τὰ κρινόντα τῶν κρι-
 νομένων· ἄλλο γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν, καθὰ τοιοῦτον, καὶ ἄλλοι οἱ λόγοι
 αὐτῶν. διὸ ἐπὶ μὲν τῶν ἴσων τῷ ἑτέρῳ ὄντος ἴσῳ καὶ θάτερον ἴσον
 ἐστὶ καὶ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ἔκτετι δὲ ἐπὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶ,
 ὥσπερ ὅθεν ἐπὶ διπλασίῳ· ὅ γὰρ εἰ θάτερον τῶν πρὸς ἀλλήλα λε-
 γομένων διπλασίον, καὶ θάτερον διπλασίον· ἡμισυ γὰρ ἐκεῖνό γε,
 ἀλλ' ὅ γὰρ διπλασίον, ἔτι δὲ διαφέροντες οἱ λόγοι διπλασίῳ τε καὶ
 ἡμίσεος. ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῷ δοξαζόντος, εἰ θάτερον δοξάζον, θά-
 τερον ἔκτετι δοξάζον ἀλλὰ δοξαζόμενον ἔσται, καὶ ἕτερον ἐκείνῳ τῷ
 λόγῳ. ὥς εἰ τὸ δοξαζόμενον ἔσται, καὶ ἕτερον ἐκείνῳ ἐν τῷ ἀν-
 θρώπῳ λόγον ἔχει, καθὰ δοξαζέσθαι τὸ δοξάζον, ἔκ ἑσται ἐν τῷ ἀν-
 θρώπῳ λόγον, ὅθεν ἀνθρώπος εἴη. δύναται δὲ καὶ αὐτὴ ἢ ἐπιχείρησις
 συνηφθαι τῷ τὰ πρὸς τι ἐν πρὸς ἓν καὶ πρὸς ὠρισμένον λέγει· εἰ
 γὰρ πρὸς ἓν ἑκάστων τῶν πρὸς τι λέγει, καὶ τὸ δοξάζειν πρὸς ἓν τὸ
 δοξαζέσθαι ἂν λέγοιτο, ὥς εἰ ταύτην ἑκάστω τῶν ὄντων τὸ εἶναι τε
 καὶ δοξαζέσθαι, τὸ δοξάζον ὥσπερ πρὸς τὸ δοξαζόμενον λέγει, ἔτι
 ῥηθήσεται καὶ πρὸς τῷτο, ὃ ἔστι τὸ δοξαζόμενον, εἴγε ταύτην αὐτῷ τὸ
 εἶναι καὶ τὸ δοξαζόμενον. ἀλλ' ἔστι τὸ δοξαζόμενον τῷ δοξαζέσθῃ
 ταυτόν, καὶ τὸ δοξάζειν αὐτῷ τῷ δοξαζόντι ταυτόν· ἔτι γὰρ ἔσται
 πρὸς ἓν. εἰ δὲ τῷτο, ὥς ἄλλο τὸ δοξάζειν τῷ δοξαζέσθῃ, ἔτι
 ἄλλο ἔσται καὶ τὸ δοξάζον τῷ δοξαζόμενῳ, καὶ ἀνάπαλιν, ὥς εἰ
 ἀνθρώπος τὸ δοξαζόμενον, ἔκ ἑσται τὸ δοξάζον ἀνθρώπος· καὶ ἔτι
 καθ' ἑκάστων τῶν δοξαζομένων ἄλλο ἔσται τὸ δοξάζειν, ἀνθρώπῳ
 μὲν, ὅταν ἀνθρώπον, κύνος δέ, ὅταν κύνα. εἰ δὲ καθ' ἑκάστων
 ἔσται πρὸς τὸ δοξάζον, πρὸς ἀπειρα ἔσται τῷ εἶδει τὸ δοξάζον. ἦν
 δὲ κείμενον τὸ τὰ πρὸς τι ἢ πρὸς ἓν λέγει, ἢ εἰ πρὸς πλείω λέ-
 γοιτο πρὸς τι τὸ αὐτό, ἀλλ' ἔν πρὸς ὠρισμένα· ὁ ἀναιρῶσιν οἱ
 πάντα πρὸς τι λέγοντες· ἔσται γὰρ πρὸς ἀπειρα τὸ δοξαζόν ἐν καὶ
 ταύτην ὄν, εἴγε μὴ ἔστιν ὑποκειμένη τις φύσις ἢ συμβέβηκε τὸ
 δοξαζέσθαι, διάφορος μὲν ἔσται τὴν ὑσίαν καὶ καὶ τὸ εἶδος (ἄλλο γὰρ
 εἶδος ἵππου καὶ ἄλλο κύνος, καὶ τῶν ἄλλων ὅμοια, ὅσα ἐστὶ δοξαζά),
 ἐν δὲ τι καὶ ταύτῃ συμβεβηκὸς ἔχουσα τὸ εἶναι δοξαζή καὶ δύνασθαι

1. ἢ πρὸς ἴσον, ἔτε διπλασίον πρὸς τι ἄλλο ἢ πρὸς ἡμισυ, ἔτε ἡμισυ πρὸς τι ἄλλο ἢ διπλασίον· ἀλλ' ὅθεν ὁρατὸν πρὸς ἄλλο τι ἢ ὅψιν *M.* || 2. *sed ubi dixit relativum ad unum dici, vel si ad plura, certe per singulas habitudines ad aliquid definitum referri, antequam incommodum inferat quod ex eo sequitur, quod unumquodque per singulas habitudines ad unum refertur, aliud absurdum, quod eandem consequitur opinionem, demonstrat Sepulv.* || 4. γε] τὴν *M.* || 8. καὶ om *M.* || 10. καὶ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἐστὶν ἐν *A.* || 12. μὴ om *AM.* || 13. τινὸς *M.* || 14. προηρημένη *M.* || 17. ἐ] ὃν *M.* || 22. ὅθεν καὶ λυθήσεται *M.* || 26. λέγειν ἐστὶ· ὅ *M.* || 27. ὅ — 28. δοξαζέσθαι om *M.* || 32. καθὸ δοξαζέσθαι καὶ *M.* || 35. ὅ κατὰ] ἐκ αὐτὰ *M.* || τὸ] τῷ *M.* || 37. αὐτῷ] αὐτῷ *M.*

2. *alioquin omne existimans hoc esset quod existimatum, quemadmodum Sepulv.* || 3. ἦν παύ (?) *A.* ἂν παύ, εἰ *M.* || 4. ἴσον om *A.* || 5. ἐστὶ] ἐπὶ *M.* || 6. τῶν om *M.* || τελειωτικά om *Sepulv.* || 7. πᾶσιν] πάλιν *M.* || 9. ἴσα, καθάπερ ἴσον *M.* || 11. διπλαζέ *M.* || 12. καὶ θάτερον διπλασίον om *M.* || τε *M.* || 14. ἡμίσεως *M.* || 15. ἐκεῖν *M.* || 21. ταῦτα *A.* || 32. λέγοι τὸ πρὸς *M.*

αὐτῆς δόξαν γενέσθαι· ἀλλ' ἐκάσῳ τὸ εἶναι τὸ δοξαζέσθαι ἐστίν, καὶ ἐν
 τούτῳ ἡ γενεσίς τε καὶ ἡ ὑσία αὐτῶν, καὶ ἔστιν ἄλλο τῷ ἴππῳ τὸ
 τί ἦν εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ δοξαζέσθῳ (ἐν τούτῳ γὰρ αὐτῷ τὸ εἶναι),
 ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς ὄντι· ὁδὲν γὰρ διαφέρει κῖνα
 εἰπεῖν ἢ δοξαζόν. ἀπειρα δὲ καὶ τὸ εἶδος ἐστὶ τὰ ὄντα· ἀπειρα ἔσαι 5
 καὶ τὸ εἶδος τὰ δοξαζά τε καὶ τὰ δοξαζόμενα, καθὼς ἐστὶ δοξαζά.
 ὥστε ὅταν εἰ τὰ δοξαζόμενα πρὸς τὰ δοξαζόντα λέγετο, πρὸς ἀπειρα
 τῷ εἶδει τὸ δοξαζόν ῥηθήσεται, εἴγε ἀπειρα κατ' εἶδος τὰ δοξαζό-
 μενα ὑπὸ τῷ αὐτῷ, οἷς ἐν τῷ δοξαζέσθῳ τὸ εἶναι. τῆτο δὲ ἀτοπον.
 ἰσχυρὸς δὲ ὁ λόγος πρὸς ἀναίρεσιν τῶ πάντα πρὸς τι εἶναι, ὅτε δεῖ- 10
 κνυσιν ὅτι ὁδὲν προδοξάσαντος ὅτε εἶναι ὅτε ἔσεται, καὶ ὁ ἀντι-
 σρέφων αὐτῷ ὁ λέγων πάντα, ὃ δοξαζέει τις, ἢ εἶναι ἢ ἔσεται.
 πολλά τε γὰρ τῶν γινομένων μὴ προδοξάζοντα γινόμενα καὶ λεγό-
 μενα προσδοκητά, καὶ πολλά, ὃ πάλιν δοξαζόμενα ὅ γίνονται, ὡς
 θησαυρῶν εὗρεσις, ἐν πολέμοις καὶ ἐν ἀγῶσι νῆκαι καὶ ἡττοί, καὶ μύ- 15
 ρια ὅσα ἄλλα. καὶ ἔτι ὁ λέγων, εἰ ἐν τῷ δοξαζέσθῳ ἐκάσῳ τῶν
 ὄντων ἐστὶ τὸ εἶναι, μὴ ὄντος γε τῷ δοξάσαντος ὁδὲν ἔσαι· ὥστε
 ἀνααιρεθέντος ζῆν ὁδὲν ἄλλο εἶναι, καὶ συμφθεῖροιο ἀν τῷ δοξα-
 ζοντι φθειρομένῳ ἢ ὑπαρξίς τῶνδε ὡς ἐδόξαζεν, ὡς εἴπομεν ἥδη.
 ἀλλ' εἰ καὶ εἶναι μὲν, μηκέτι δὲ δοξαζοῖτο αὐτό, ὁδὲ τότε ἀν εἶναι. 20
 ἔτι αὐτὸς ὁ δοξαζὼν ὅτε δοξαζέει, εἰ μὴ ὑπὸ τινος δοξαζοῖτο, ὅκα
 ἔσαι ὡς· καὶ ὅτω συμβήσεται αὐτῷ μὴ εἶναι τε ἅμα καὶ δοξαζέειν.
 ἔτι ἐν τῇ τῆς δόξης ἀπαλλαγῇ καὶ τῶν πραγμάτων ἔσαι μετα-
 λαγή, περὶ ὧν μεταπίπτουσα δόξας τι ὁ δοξαζὼν, εἰ μὴ τις αὐτὸν
 δοξαζοῖ ὡς δοξαζόντα. ἔτι εἰ ὁ μὴ αὐτὸν δοξαζέει εἶναι, ὁ δὲ μή, 25
 εἶναι ἀν ἅμα καὶ ὅκα εἶναι. ἀλλὰ καὶ εἰ πολλὰ δοξαζοῖεν εἶναι, ἔσαι
 πολλὰ ὁ αὐτός. καὶ εἰ ἐν διαφόροις ἅμα τόποις τὸ αὐτό τινες ἐν
 ἀριθμὸν δοξαζοῖεν εἶναι, ἔσαι ἅμα τὸ αὐτὸ ἐν διαφόροις τόποις· καὶ
 εἶναι ἀν καὶ εἰ διάφορον, οἷον οἱ μὴ ἡρεμῶντα οἱ δὲ κινέμενα, ἅμα τὰ
 αὐτὰ ἔσαι. καὶ μυρία ἀν τις εὖροι τῇδε τῇ δόξῃ ἀτοπα ἐπόμενα. 30
 Alex.

(·). ἰστέον ὅτι τῶν πρὸς τι ἕκαστον ἦτοί πρὸς ἐν λέγετο, ἢ εἰ
 καὶ πλείω, τὸ αὐτὸ κατ' ἕκαστον τῶν πρὸς ὃ λέγετο ὠρισμένον καὶ ὅ τὸ
 τυχόν· ἕκαστον γὰρ τῶν πρὸς τι πρὸς ὠρισμένον τι λέγετο· καὶ γὰρ εἰ
 πλείους τις χέσεις ἔχει καὶ πρὸς πλείω διὰ τῆτο λέγετο, ἀλλὰ κατ' 35
 ἕκαστην χέσιν πρὸς ὠρισμένον τι λέγετο καὶ ταῦτ' ἢ εἶδει ἢ γένει.
 εἰ γὰρ τὸ αὐτὸ ἴσον τ' εἶναι καὶ διπλάσιον καὶ ἡμισυ, πρὸς πλείω μὴ
 ῥηθήσεται. Asclep.

1011 δ
 13. "ὅτι — φάσεις." τῆτο ἦν τὸ προκείμενον αὐτῷ δεῖξαι, ὅτι
 γνωριμώτατον καὶ ἐναργέστατον ἀξίωμα τὸ μὴ συναληθεύεσθαι τὰς 40
 ἀντιφάσεις· ὃ δέδειχε διὰ πλειόνων. καὶ τίνα ἀτοπα ἔπει τοῖς

τῆτο φάσκουσιν, εἶρη, καὶ τί τὸ κινῆσαν τὸς ὅτως ὑπολαμβάνοντάς
 τε καὶ θεμένους, ὅτι τό τε τάναντία ἐκ τῷ αὐτῷ ὁρᾶν γινόμενα καὶ τὸ
 μὴ πᾶσι τὰ αὐτὰ φαίνεσθαι περὶ τῶν δοκούντων εἶναι τῶν αὐτῶν.
 Alex.

"ἐπεὶ — αὐτῷ." δείξας ἐναργέστατον ὃν ἀξίωμα τὸ μὴ δύ- 1011 δ
 νασθαι ἅμα τὴν ἀντίφασιν ἀληθῆ εἶναι, φησὶν ἔπειτα τῷ τὸ μὴδὲ 15
 τάναντία ἅμα δύνασθαι ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ, καὶ πῶς ἔπειτα δείκνυσιν.
 "τῶν μὴ γὰρ ἐναντίων θάτερον σέρησις ἐστὶν ὅκα ἦττον," τῆτέστι τὸ 1011 δ
 ἕτερον τῶν ἐναντίων ὅκα ἦττον σέρησις ἐστὶν ἢ ἐναντία. κέχρητο δὲ 18
 τῷ ἐπιχειρήματι τούτῳ μάλιστα ἐν τοῖς περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς
 (13). δύνατο τὸ "ὅκα ἦττον" σημαντικὸν εἶναι τῷ ὅκα ἦττον τὸ
 ἕτερον τῷ ἑτέρῳ σέρησις· εἶρηκε μὴ γὰρ ἐν ἐκείνοις τὸ χεῖρον ἐν τῇ
 τῶν ἐναντίων συστοιχίᾳ σέρησιν εἶναι, κυρίως τῷ ἀμείνονος εἶδους
 ὄντος. ὅτως τὸ μέλαν σέρησις τῷ λευκῷ καὶ τὸ αἰχρὸν τῷ καλῷ καὶ
 τὸ πικρὸν τῷ γλυκεῷ· ἥδη μέντοι ἕκατερον ἕκατέρῳ σέρησις· καὶ 19
 ταύτῃ τάναντία τῶν κυρίως σέρησεων διαφέρει, ἢ ἐκεῖ μὴ τὸ ἕτε-
 ρον μόνον τῷ ἑτέρῳ σέρησις, ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἕκατερον ἕκα-
 τέρον. λαβὼν δὲ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων σέρησιν εἶναι τῷ ἑτέρῳ,
 μὴ ταῦτα προσέθηκε τὸ "ὑσίας δὲ σέρησις," ἴσον λέγων τῷ ἢ δὲ 1011 δ
 σέρησις ὑσίας, τῆτέστιν ὄντος τινὸς καὶ ὠρισμένου. ὃ ἐξηγούμενος 19
 προσέθηκεν "ἢ δὲ σέρησις ἀπόφασίς ἐστὶν ἀπὸ τινος ὠρισμένου γέ-
 νους." ὅτω γὰρ γίνετο σῶζον τὸ λεγόμενον τὴν πρὸς τὰ εἰρημένα
 συνέχειαν. τίτι δὲ διαφέρει τῆς ἀπλῶς ἀποφάσεως ἢ σέρητικῇ
 ἀπόφασιν, ἐδήλωσε διὰ τῷ προδεῖναι "ἀπὸ τινος ὠρισμένου γέ-
 νους." τῆτε δὲ σημαντικὸν ἦν καὶ τὸ "ὑσίας δὲ σέρησις." ἢ τὸ
 "ὑσίας δὲ σέρησις" ἴσον ἐστὶ τῷ ἢ δὲ σέρησις σέρησις ὑσίας καὶ
 ὄντος τινός· ὃν γὰρ τι τὸ ἐσέρημένον ἐσέρηται τινος· ὅ γὰρ ὡς περ
 ἀπόφασιν, ἢ τινων ἀληθεύει καὶ καὶ τῶν πεφυκότων ἐκείνο δέχεσθαι
 μὴ ἐχόντων δέ, καὶ καὶ τῶν μὴδ' ὅλως πεφυκότων· τὸ γὰρ ὅκα ὁρᾶ
 καὶ ἐπὶ τῷ τυφλῷ ἀληθές καὶ ἐπὶ τῷ τοίχῳ, ὃς ὁδὲ ὅλως ὁψεως δε-
 κτικός. καὶ ἀορίστων γὰρ ἢ ἀπόφασιν. ὅκα ὅτω καὶ ἢ τυφλότης·
 ἐπὶ γὰρ τῶν ἀφηρημένων τὴν ὁψιν μόνον ἀληθεύει. ὁμοίως καὶ
 τὸ ἐναντίον, εἴγε ἢ αὐτῇ φύσει τῶν ἐναντίων δεκτικῇ. τούτῳ γὰρ
 σέρησις ἀποφάσεως, φησί, διαφέρει, ὅτι ἢ μὴ ἀπόφασιν κατὰ τε
 ὄντων καὶ μὴ ὄντων κατηγορεῖτο, ἢ δὲ σέρησις κατὰ τινος ὑποκει-
 μένης φύσεως, ἢ τις καὶ τῷ εἶδους καὶ τῆς ἕξεως ἐστὶ δεκτικῇ. ἅμα
 δὲ καὶ τί ἐστὶ σέρησις καὶ τί δύνατο ἐξέθετο, εἰπὼν ἀπόφασιν γὰρ
 ἐστὶν ἀπὸ τινος ὠρισμένου· τῆτο δὲ ἐν τοῖς πρώτοις ἥδη περὶ σέρή-
 σεως εἶπεν. εἰ δὲ τῶν μὴ ἐναντίων θάτερον σέρησις θατέρῳ, ἢ δὲ
 σέρησις ἀπόφασίς τις, ὁδεμία δὲ ἀπόφασιν συναληθεύει τῇ ἀν-
 τικειμένη φάσει, ὅδ' ἀν τὰ ἐναντία συνυπάρχου ἀλλήλοις. ὃ γὰρ

11. προσδοξάσαντος M. || 14. δοξαζόμενος M. || 22. συμβεβήσεται M. || 23. praeterea si opinio mutetur, res quoque de quibus habetur mutabuntur, nisi si quis se ipsum existimet ut existimantem Sepulv. || 28. ἔσαι om M. || idem simul erit in diversis locis: denique idem res oppositae fuerit, ut si quod quiescere quidam putat, hoc alius moveri opinetur; et alia innumera incommoda ex hac opinione sequi reperias Sepulv. || 30. μύρια αὐτῆς τῇδε M. || 40. τῷ A. || 41. δέδειχθαι M.

7. ἐπεσθαι M. || 13. σέρησις M. || 14. esse privationem, cum praestantius proprie species seu forma esse intelligatur Sepulv. || 27. ὃν] ὅ M. || ἐσέρημένον σημαντικὸν ἢ ἐσέρηται M. || 34. ἀποφάσεως] ἀποφάσει A. || 41. γὰρ om AM.

λόγος τοῦτος· τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐναντίων ἐ-
 ρησις· ἡ ἐρήσις ἀπόφασις ὅτι ἐστὶ ἐρήσις· τὸ ἕτερον ἄρα τῶν
 ἐναντίων ἀπόφασις ἐστὶ τῷ ὅτι ἐστὶν ἐναντίον. εἰ δὲ ἡ ἀπόφασις μὴ
 συναληθεύει τῇ καταφάσει, ὅθεν ἂν τάναντία. ἀλλ' εἰ μὴ οἷόν τε
 ἅμα τάναντία τῷ αὐτῷ κατηγορεῖσθαι ἀληθῶς, προσκείσθωσαν δὲ 5
 οἱ διορισμοὶ οἱ ἐν τοῖς ἐναντίοις ὑποτιθέμενοι, ὅθεν ἂν συνυπάρχειν
 ἀλλήλοις δύναιτο, ἀλλ' ἡ πῇ ἅμφω ἢ θάτερον πῇ θάτερον δὲ
 ἀπλῶς, πῇ μὴ ἅμφω, εἰ κτ' ἄλλο καὶ ἄλλο μόνον αὐτῷ ἔχει τι
 τάναντία, θάτερον δὲ πῇ θάτερον ἀπλῶς ὄντος, ὡς εἶπεν ἐν τοῖς
 Ἠθικοῖς (31), τὴν ἐκβολὴν τῶν φορτίων ἐν θαλάσῃ ἀπλῶς μὴ 10
 καὶ καθ' αὐτὴν ἐξεταζομένην ἀκρίβειαν εἶναι, τότε δὲ ὅτε πράσσει
 ἐκρίβειαν, καὶ τὴν Αἰθίοπα ἀπλῶς μὴ καὶ ὅλον ὁρώμενον μέλανα, πῇ δὲ
 λευκόν (κτ' ἢ τὸς ὁδόντας), καὶ τὸ ἐγὼ ψεύδομαι, ἀπλῶς ψευδὲς
 ὄν, πῇ ἀληθὲς ἐστίν, ὡς ἐν ἄλλοις δέδεικται. id.

1011b 23. “ἀλλὰ — ὅθεν.” δείξας ὅτι μὴ οἷόν τε ἅμα τάναντία ὑπάρ- 15
 χεῖν, ἐφεξῆς δείκνυσιν διὰ πλείονων ὅτι μὴδὲν ἐστὶ μεταξὺ τῆς ἀν-
 τιφάσεως. προσκατασκευάζοιτο δ' ἂν διὰ τούτου τὸ μὴδὲ ψεύ-
 δεῖσθαι ἅμα τὴν ἀντίφασιν· ὡς ἔποιτο ἂν τὸ διαιρεῖν ἐπὶ παντὸς
 αὐτὴν τὸ ἀληθὲς τε καὶ τὸ ψεῦδος. εἰ γὰρ μὴτε ἀληθὲς ἅμα, ὡς
 δέδεικται, μὴτε ἅμα ψευδὲς (δύναιτο γὰρ ἂν τούτο εἰρηάζεταί 20
 τῆς ἀντιφάσεως), λείπει τὸ ἐπὶ παντὸς τὸ ἕτερον αὐτῆς μόνον
 ἀληθὲς εἶναι, τὸ δὲ ἕτερον ψεῦδος. ὅτι ὅταν μὴδὲν τῆς ἀντιφάσεως
 μεταξὺ, δείκνυται. δεῖ δὲ μίαν λαμβάνειν ἀντίφασιν· τούτο δὲ
 εἶναι ἂν, εἰ ἐν καθ' ἑνὸς εἶναι καὶ τὸ καταφασκόμενον καὶ τὸ ἀποφασκό-
 μενον· εἰ γὰρ μὴ ἐν καθ' ἑνὸς εἶναι, ὅς μὴ ἔτι καὶ ἡ αὐτὴ ἀντίφασις, 25
 ἀλλὰ πλείους ἔσονται αἱ καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις. εἴρηται δὲ περὶ
 τούτων ἐπὶ πλέον ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 7 sq.) καὶ ἐν τῷ περὶ
 Καταφάσεως. διὸ καὶ αὐτὸς προσέθηκε τὸ “ἐν καθ' ἑνός.” πρὸς δὲ
 τὴν δεῖξιν τῷ μὴδὲν εἶναι τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ πρώτη ἐπιχει-
 ρήσει χρῆται τοιαύτη. ὀρίζεται τί ἐστὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τί τὸ ψεῦδος, καὶ 30
 λαμβάνει ἀληθὲς μὴ εἶναι τὸ ὅν λέγειν εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι,
 ψεῦδος δὲ τὸ ὅν λέγειν μὴ εἶναι ἢ τὸ μὴ ὄν εἶναι· ὡς τὰ μὴ κα-
 ταφάσεις εἰσὶ, τὰ δὲ ἀποφάσεις. ὁ δὲ τὸ μεταξὺ καὶ τούτο λέγων
 εἶναι ἢ μὴ εἶναι, εἰ ὅπως ἔστι τι (διὰ γὰρ ταῦτα “ὡς καὶ ὁ λέγων
 τούτο εἶναι ἢ μὴ” περὶ τῷ μεταξὺ εἴρηκε), δηλὸν μὴ ὅτι ἀληθεύει 35
 μὴ ἂν ἢ ψεύδοιτο. πᾶς γὰρ ὁ περὶ τινος ἀποφαινόμενος καὶ ἢ εἶναι
 αὐτὸ λέγων ἢ μὴ εἶναι ἀληθεύει ἢ ψεύδεται. ἀδύνατον δὲ τούτο
 ἐπὶ τούτοις· οἱ γὰρ τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγοντες ἦσαν
 οἱ ἀληθεύοντες, ταῦτες οἱ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν λέγοντες, τὸ
 δὲ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως ὅθεν τὸ ἕτερον τούτων. ὁ λέγει, τοῦ- 40
 τόν ἐστιν, ὅτι ἀληθεύει μὴ καὶ ψεύδεται οἱ τὸ ὄν καὶ μὴ ὄν εἶναι λέ-
 γοντες ἢ μὴ εἶναι, ὡς ὀρίσθη, ὁ δὲ τὸ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως
 λέγων εἶναι ἢ μὴ εἶναι ὅτε τὸ ὄν εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγει ὅτε τὸ μὴ
 ὄν, τῷ τὸ μεταξὺ τῷ τε ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος μὴτε ὄν εἶναι μὴτε
 μὴ ὄν· ὡς ἔτ' ἂν ἀληθεύοιτο ὅτε ψεύδοιτο ὁ τὸ εἶναι αὐτῷ ἢ τὸ
 μὴ εἶναι κατηγορῶν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ μὴ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι αὐτῷ
 κατηγορεῖ τις, ἄλλο δὲ τι· ὅθεν γὰρ ἄλλο τι κατηγορῶν αὐτῷ ἢ
 ἀληθεύει ἢ ψεύσεται, τῷ δεῖν μὴ αὐτὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, εἰ μέλλοι
 ὁ κατηγορῶν τι αὐτῷ ἢ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι. τὸ δὲ μεταξὺ τῷ
 ὄντος καὶ μὴ ὄντος καὶ τῆς ἀντιφάσεως ὅτε ὄν ἐστιν ὅτε μὴ ὄν. id.

“ἔτι — λευκῷ.” ἡ ἐπιχείρησις τοιαύτη. ὁ λέγων μεταξὺ 1011b 29.
 τι εἶναι τῆς ἀντιφάσεως ἤτοι ὅπως ἔρεῖ τι μεταξὺ ὡς λευκῷ καὶ
 μέλανος, ἀντικειμένων τε καὶ ἐναντίων ὄντων, τὸ φαῖναι ἢ τι ἄλλο
 τῶν μεταξὺ χρωμάτων καὶ ὅπως τῶν ἀντικειμένων ἀλλήλοις, ἢ ὡς
 τῶν τυχόντων τινῶν εἴωθε λέγεσθαι μεταξὺ τὸ μὴδέτερον αὐτῶν
 ὄν, οἷον ἵππου καὶ ἀνθρώπου, εἰ λέγοι τις μεταξὺ τὸ μὴτε ἀνθρωπὸν
 μὴτε ἵππον εἶναι. ἀλλ' εἰ μὴ ὅπως λέγοι τις εἶναι μεταξὺ τῆς
 ἀντιφάσεως τι ὡς τῶν τυχόντων μεταξὺ καλεῖν ἔθος τὸ μὴδέτε-
 ρον, ὅταν ἂν εἴη τούτο κυρίως μεταξὺ· ὅ γὰρ οἷόν τε ἐκ τῷ ὅπως
 λεγομένου μεταξὺ μεταβολὴν εἰς τὰ ἄκρα γίνεσθαι, ἐκ δὲ τῶν με-
 ταξὺ αἰεὶ γίνεσθαι εἰς τὰ ὡς ἐστὶ μεταξὺ μεταβολή. ἀλλ' ὅθεν τὰ
 ὡς τοῦτον τὸ μεταξὺ ἢ ἀντικείμενα ἂν εἴη ἀλλήλοις ἢ μεταβάλλ-
 λοι ἂν εἰς ἀλλήλα, εἰ τὰ τυχόντα εἴη· ὅ γὰρ μεταβάλλει τὸ τυχόν
 εἰς τὸ τυχόν, ὁρᾷ δὲ αἰεὶ κτ' τὴν ἀντίφασιν γινομένη μεταβολή·
 ἐκ γὰρ ἀγαθῷ εἰς ὅσον ἀγαθόν, καὶ ἐξ ὅσον ἀγαθῷ εἰς ἀγαθόν ἢ μετα-
 βολή, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. εἰ δὲ πᾶσα μὴ μεταβολή εἰς
 τὰ ἀντικείμενα ἢ τὰ μεταξὺ, τοῦτον δὲ τῷ μεταξὺ λαμβανο-
 μένους ὅτε εἰς τὸ μεταξὺ ὅτε ἐκ τῷ μεταξὺ ἢ μεταβολή, ἀλλ'
 ὅθεν ὀρίσθαι ἀλλήλα, ὡς τὸ τοῦτον μεταξὺ (α). ὅτε ἂν ἐκεῖνα
 ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἢ, ὅθεν ἀντίφασιν ποιῶντα, ὅτε τὸ ληφθέν
 αὐτῶν ὡς μεταξὺ μεταξὺ. “ἐκ μὴ ἀγαθῷ γὰρ εἰς ἀγαθόν μετα-
 βάλλει, ἢ ἐκ τούτου εἰς μὴ ἀγαθόν. νῦν δὲ αἰεὶ φαίνεται.” εἰ εἴη,
 φησὶ, τὸ τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ τοῦτον, καὶ ὅπως αὐτῶν μεταξὺ
 ὡς τὰ τυχόντων τινῶν μεταξὺ λαμβανόμενα, καθὸ μὴδετέρῳ
 αὐτῶν ἐστὶ τὰ αὐτά, ὅταν ἂν εἰς αὐτὰ γίγνοιτο μεταβολή ἢ ἀπὸ
 τῆς καταφάσεως ἢ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως· τῷ μὴ γὰρ ἀγαθῷ εἰς ὅσον
 ἀγαθόν ἢ μεταβολή, καὶ τῷ ὅσον ἀγαθῷ, ὅταν κτ' τούτο μεταβάλλῃ,
 εἰς ἀγαθόν ἢ μεταβολή. ἀλλὰ μὴν αἰεὶ φαίνεται ἐν οἷς τί ἐστὶ με-
 ταξὺ, εἰς τούτο γινομένη ἐκατέρῃ τῶν ἄκρων τε καὶ ἀντικειμένων
 ἢ μεταβολή. λείπει ἄρα ὡς ἀντικειμένων εἶναι αὐτῶν μεταξὺ

3. ἐναντίον *M.* ἢ *om M.* 4. ἀληθεύει *M.* 6. διορισμένοι *M.* 7. τῇ θάτερον δὲ ἀπλῶς· τῇ *M.* 8. καὶ καθ' ἄλλο *A.* 9. θάτερον δὲ ἀπλῶς *A.* 10. μὲν κατὰ αὐτὴν ἐξεταζομένην *M.* 12. καὶ τῷ Αἰθίοπος *M.* 15. ὅθεν — 16. ἀντιφάσεως *om M.* 17. μὴδὲ συνεδέχεται εἶναι ὅθεν· δείξας ὅτι μὴ οἷόν τε ἅμα τάναντία ὑπάρχειν, ἔτι φησὶν· ὡς *M.* 31. ὄν μὲν λέγειν *M.* 32. τὸ prius *om M.* 34. εἶναι καὶ ἢ *M.* 38. *at non est horum alterum medium contradictionis Sepulv.*

1. οἱ] οἷον *M.* εἶναι ἢ μὴ εἶναι λέγοντες, ὡς *A.* 5. ἔτ'] ὅθεν *M.* ὅτε] ὅτε *M.* 6. εἶναι εἰ μὴ *M.* 15. αὐτῷ *M.* 19. μεταξὺ κυρίως *M.* 22. μεταβάλλῃ *M.* 24. γινομένην μεταβολήν *M.* 25. ἐκ — μεταβολή *om A.* 26. μὲν *om A.* 32. δὲ ἐκφαίνεται *A.* δὲ ὅ φαίνεται *M.* 35. αὐτὰ] αὐτὸ *M.* 40. *superest igitur ut contradictionis medium si quod est, sit quasi contrariorum medium, ut fuscum Sepulv.*

τι, εἰ ἔστιν, ὡς τῷ λευκῷ καὶ μέλανος τὸ φαῖον, ὃ καὶ κυρίως ἐστὶ
 1011 μεταξὺ. διὸ καὶ ὅπως εἶπεν "εἰ δὲ ἐστὶ μεταξὺ," τῷ τῷ εἰ δὲ
 35. ἐστὶ κυρίως αὐτῶν μεταξὺ, καὶ ὅπως ἔχει ἡ ἀντιφάσις ὡς ἀντι-
 κεισθαι τε καὶ μεταξὺ τι ἔχειν αὐτῆς. τὸτο γὰρ σημαίνει τὸ "καὶ
 ὅπως ἡ ἀντιφάσις," λείποντος τῇ λέξει τῷ ἔχει. ἡ "καὶ ὅπως ἡ ἀν-
 5 τίφασις," τῷ τῷ καὶ ὅπως ἐστὶ τὸ εἶναι τῇ ἀντιφάσει. συμβήσεθι,
 φησί, τὴν γένεσιν καὶ τὴν μεταβολὴν τὴν εἰς λευκὸν γίνεσθαι ἐξ
 ἑξὶς λευκῷ, ἀλλ' ἐκ τῷ ἑ λευκῷ. τὸτο δὲ, ἐπεὶ διὰ τῶν μεταξὺ
 γίνεθι εἰς τὰ ἄκρα ἡ μεταβολή. τὸ δὲ ἐκ τῷ μεταξὺ τῷ τε λευκῷ
 καὶ τῷ ἑ λευκῷ μεταβάλλον εἰς λευκὸν ἐξ ἑξὶς λευκῷ μεταβάλ-
 10 λου ἂν εἰς λευκόν, καὶ γίνοιτο ἂν τι λευκὸν ἐξ ἑξὶς λευκῷ. ἡ γὰρ
 ἑκατέρω τῶν ἄκρων ἀπόφασις ἀληθὴς καὶ τῷ μεταξὺ. τὸ γὰρ φαῖον
 ὅτε λευκὸν ὅτε μέλαν. εἰ δὲ καὶ τῷ λευκῷ καὶ τῷ ἑ λευκῷ μεταξὺ
 τί ἐστιν, ἔσται ἐπὶ τούτῳ ἀληθὴς τὸ ἑξὶς λευκόν. τὸ γὰρ ἑ λευκόν ἡ
 ἀπόφασις ἦν καὶ τὸ ἀντικείμενον, ὥστε καὶ ἡ εἰς τὸ λευκὸν ἐκ τού-
 15 το μεταβολή ἐξ ἑξὶς λευκῷ γένοιτο ἂν. ἐκ γὰρ τῶν ὅπως μεταξὺ
 γίνεθι εἰς τὰ ἄκρα μεταβολή. ἀλλὰ μὴν τὸ ἑξὶς λευκὸν λευκὸν
 ἐστίν. ὁ δὲ εἰς ὃ ἐστὶ μεταβάλλει. γίνεθι γὰρ εἰς λευκὸν μετα-
 βολή ἐξ ἑ λευκῷ, ἀλλ' ἕκ ἐξ ἑξὶς λευκῷ. ἕκ ἄρα ἔσται τι τῆς
 ἀντιφάσεως μεταξὺ. id.

1011 δ (4) νῦν δὲ ἑ φαίνεθι ἐξ ἀλλοτρίων μεταβολή. ἑ γὰρ δυνατὸν ἐκ
 34. λίθου ἀμέσως ἀνθρωπὸν γενέσθαι. διὸ φησιν, ἑ γὰρ ἐστὶ μεταβολή
 εἰ μὴ εἰς τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ μεταξὺ. ἕκ ἄρα δυνατὸν ἐπὶ τῆς
 ἀντιφάσεως θεωρεῖσθαι τι μεταξὺ ὡς ἀλλότριον, ἀλλ' ὁ δὲ ὡς συγ-
 γενές. διὸ φησιν εἰ δ. ε. μ. κ. ἕτ. εἴη ἔν τι εἰς λευκόν. Asclep.

1012 α "ἔτι — ἀπόφασιν." συντιθέντι τὴν πάντα νῦν ἡ ἐπιχείρησις
 2. τοιαύτη. εἰ περὶ τὸ ὅπως ὄν, εἴτε ὡς νοητὸν ὄν εἴτε ὡς διανοητόν,
 ἡ διάνοια ἀποφαίνεθι καὶ ἀληθεύει ἡ ψεύδεθι περὶ αὐτῷ καταφά-
 σκυσσα ἡ ἀποφάσκυσσα (ἐν γὰρ τῷ καταφάσκειν ἡ ἀποφάσκειν τὸ
 ἀληθεύειν ἡ ψεύδεσθαι, ὡς δέδεικται ἐκ τῷ ὀρισμῷ τῷ τε ἀληθὲς καὶ
 τῷ ψεύδους), περὶ ὃ μὴ οἶόν τε ἐστὶ τὴν διάνοιαν ἀποφαίνεσθαι καὶ ἀλη-
 30 θεύειν ἡ ψεύδεσθαι καταφάσκυσσαν ἡ ἀποφάσκυσσαν, τὸτο ὁ δὲ ἂν
 εἴη τι τὴν ἀρχήν. περὶ δὲ τῷ λεγομένῳ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως
 εἶναι ἕκ οἶόν τε τὴν διάνοιαν ἀποφαίνεσθαι καὶ ἀληθεύειν ἡ ψεύδεσθαι,
 ὅτι μὴ καταφάσκειν ἡ ἀποφάσκειν, ὥστε ὁ δὲ ἂν εἴη τι τῆς ἀντι-
 35 φάσεως μεταξὺ. αὐτὸς μὲντοι ἐπιτόμως τὴν ἐπιχείρησιν εἶπεν.
 ἑ γὰρ εἶπεν ὁ δὲ τὸ συνημμένον πᾶν, τὸ εἰ περὶ νοητὸν καὶ διανοητὸν ἡ
 διάνοια ἀποφαινομένη ἡ κατάφασιν ἡ ἀπόφασιν, ὁ δὲ τῆς ἀντιφά-
 σεως ἐστὶ μεταξὺ, ἀλλὰ μόνον τὸ ἡγούμενον ἔθηκε καὶ κατασκευῆν
 ὅλη τὴν συνημμένον, προχρησάμενος τῷ ὀρισμῷ ὃν ἀπέδωκε πρὸ
 40 ὅλως τῷ ἀληθεύειν τε καὶ ψεύδεσθαι. εἴη δὲ ἂν λέγων διὰ τῷ "πᾶν

τὸ διανοητὸν καὶ νοητὸν ἡ διάνοια κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν" ὅτι περὶ
 πάντες ἑ ἀποφαίνεθι ἡ διάνοια, ἡ κατάφασιν ἡ ἀπόφασιν περὶ
 αὐτῷ. πᾶν μὲν γὰρ ὡς ἀποφαινομένη λέγει, ἡ ἀληθεύει ἡ ψεύδεθι,
 ἡ καταφάσκυσσα ἡ ἀποφάσκυσσα, ὡς ἐκ τῷ ὀρισμῷ τῷ ἀληθεύειν
 5 τε καὶ ψεύδεσθαι ὁ λόγος ἐστίν. "διανοητὸν τε καὶ νοητὸν" ἦτοι ἐκ
 παραλλήλων εἴρηκεν, ἡ διανοητὸν μὲν λέγει τὸ πρακτόν, ἡ δὲ διεξέρχεται
 ἡ διάνοια ἐκ πλειόνων συλλογιζομένη ἡ δι' ἐπαγωγῆς λαμβά-
 νουσα, νοητὸν δὲ τὸ θεωρητὸν ἡ τὸ ἀπλὴν νόημα. περὶ ἀμφοτέρω
 γὰρ ἡ συγκατάθεσις καὶ ἡ φάσις τε καὶ ἡ ἀπόφασις. πᾶν δὲ συν-
 10 τόμως καὶ ἐπιτεταγμένως ἡ λέξις ἔχει. μόνον γάρ, ὡς εἶπον, ἐν
 αὐτῇ τὸ ἡγούμενον ἐν τῷ λόγῳ ἔθηκεν. Alex.

"ἔτι — λέγει." ἡ ἐπιχείρησις βράχεως μὲν εἴρηθι καὶ αὐτῇ, 1012 α
 ἐστὶ δὲ ὁ νῦν αὐτῆς τοιοῦτος. εἴγε τῆς ἀντιφάσεως ἐστὶ τι μεταξὺ,
 5 ἑ τῆσδε μὲν τῆς περὶ τούτου ἀντιφάσεως ἔσται μεταξὺ τῆσδε δὲ
 ἕκ ἔσται, ἀλλὰ πάσης ἔσται τι μεταξὺ, εἰ μὴ λόγῳ χάριν τούτο
 λέγειθι ὁ δὲ ὅλως ὅπως ἔχον. ὥστε ἐπεὶ ἀντιφάσις καὶ τὸ ἀληθεύειν
 καὶ τὸ μὴ ἀληθεύειν, ἔσται τι καὶ ταύτης μεταξὺ. ἀλλὰ μὴν ἐπὶ τῷ
 μεταξὺ ἡ ἀπόφασις τῶν ἄκρων ἀληθὴς. ἔσται ἄρα τις μεταξὺ
 20 πρότασις τῆς τε ἀληθὲς τῆς λεγούσης Δίων περιπατεῖ, καὶ ψευ-
 δὲ τῆς Δίων ἑ περιπατεῖ. ἡ ὅτε ἀληθὴς ἔσται ὅτε ἕκ ἀληθὴς.
 τούτο δὲ ἄτοπον. "καὶ παρὰ τὸ ὄν καὶ παρὰ τὸ μὴ ὄν ἔσται." καὶ αὐτῇ
 βράχεως μὲν εἴρηθι ἡ ἐπιχείρησις, ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτον ἐστίν. εἰ τῆς
 ἀντιφάσεως ἐστὶ τι μεταξὺ, ἔσται τι μεταξὺ τῷ τε ὄντος καὶ τῷ μὴ
 ὄντος, ἐφ' ὃ καὶ πρὸ ὀλίγου εἶπεν ὅτι ἐστὶ τι τοιοῦτον ὃ ὁ λέγων
 25 αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι ἡ ἀληθεύει ἡ ψεύδεθι, εἴτε κατάφασιν ἡ
 ἀπόφασιν. ἕκ οἶόν τε δὲ τούτο, τὸ μεταξὺ τούτο μήτε ὄν εἶναι
 μήτε μὴ ὄν, τὸ δὲ ἀληθὲς καὶ ψεύδους ὡρίσθαι ταῖς τέττων καταφά-
 σεσι καὶ ἀποφάσεσι. περὶ δὲ τούτου καὶ νῦν λέγων τῷ μεταξὺ τῷ
 τε ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος, φησὶν ὅτι εἰ τῷ ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος
 30 ἔσται τι μεταξὺ, ἔσται τις μεταξὺ καὶ μεταβολή γενέσεως καὶ φθο-
 ρᾶς (*). εἰ γὰρ ἐστὶν ἡ μὲν γένεσις εἰς τὸ ὄν ἐκ τῷ μὴ ὄντος με-
 ταβολή, ἡ δὲ φθορά εἰς τὸ μὴ ὄν ἐκ τῷ ὄντος ἡ εἰς τὸ μεταξὺ
 ἐκείνων, ὅτε γένεσις ἔσται ὅτε φθορά, ὅσα κατ' ὁσίαν μεταβολή.
 ὅτε γὰρ εἰς ὄν ἔσται ὅτε εἰς μὴ ὄν, ὅτε ἐξ ὄντος ὅτε ἐκ μὴ ὄντος.
 35 ἐν δὲ τούτοις ἦν ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά. ἡ γὰρ κίνησις ἡ καὶ τόπον ἡ ἡ
 καὶ ποιότητα ἡ ἡ καὶ ποσότητα ὅτε κατ' ὁσίαν μεταβολή ὅτε με-
 ταξὺ γενέσεως καὶ φθορᾶς. τὸ γὰρ μεταξὺ τινων κυρίως τοιοῦτον
 ὡς εἰς ἑκάτερον τῶν ἄκρων ἐξ αὐτῷ γίνεσθαι μεταβολήν, ὃ ἐπ'
 ὁ δὲ ἐστὶ τούτων. δεῖ δὲ προσυπακύνειν τῷ "παρὰ γένεσιν καὶ φθο-
 40 ρὰν μεταβολή τις ἔσται" τὸ κατ' ὁσίαν, ἡ μεταξὺ ὅσα γενέσεως
 τε καὶ φθορᾶς. id.

1. τι ἔστιν A1, τις A2. || 4. τε om AM. || 5. ἡ ἀντιφάσις, τῷ τῷ καὶ ὅπως om MV. || 8. et 10. ἑ post ἐξὶ et 9. τε om V. || 10. μετα-
 βάλλου — 11. λευκῷ om A. || 16. γίνοιτο MV. || 19. ἑ post ἐξὶ om V. || 27. ἀπόφασιν M, ἀπόφασι A. || 28. ὄν om M. || 33. id minime
 in rebus est Sepulv. || 36. μὴ] μὴδὲ M. || τι om M. || 37. αὐτῶν] αὐτῇ M. || 41. δ' om M.

2. ἀπόφασιν προς περὶ M. || 4. ἡ ἀποφάσκυσσα om A. || 6. πρακτικόν M, τὸ πράττειν V. || 8. ceterum dictio admodum succincta et
 coacta est Sepulv. || 10. ἐπιτεταγμένη ὡς ἡ M. || 14. ἀντιφάσις M. || 19. καὶ — 20. περιπατεῖ om A. || 20. ἕκ ἀληθὲς M. || 23. ἐστὶ] ἔσται
 M. || 24. δ' om M. || 28. καὶ ἀποφάσεσι om M. || 39. τῷ] τὸ A.

1012^a (·) δεῖ δὲ προδεῖναι ἢ γὰρ προσυπακύναι τῷ "παρὰ γένεσιν
8. καὶ φθορὰν μεταβολή τις ἔσται" τὸ καὶ ὕψους ἢ τὸ μεταξὺ γενέσεως.
Asclep.

1012^a "ἔτι — τῆτοις." ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ ἔστι τῆς ἀντιφά-
9. σεώς τι μεταξὺ, καὶ ἐν οἷς γένεσιν τε καὶ ὑποκειμένοις ἢ ἀποφάσις
ὑδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ θέσιν τῶ ἐναντίου, καὶ ἐν τῆτοις ἔσται τι με-
ταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. ἢ δὲ ἀπόφασις τὸ ἐναντίον τίθησιν ἐν τοῖς
ἀμέστοις ἐναντίοις, ὅταν καὶ τῷ πεφυκότος αὐτὰ δέχεσθαι κατηγο-
ρηθῇ. τὸ γὰρ μὴ νοσῶν ζῶον ὑγιαίνειν ἀνάγκη, καὶ τὸ μὴ κοιμώμε-
νον ἐγρηγορέναι, καὶ τὸ μὴ ἄρτιον ἀριθμὸν περιττὸν εἶναι. εἰ ἔν
10 ἔσται τι καὶ ἐπὶ τῶν τὸ μεταξὺ, ἔσται τι ζῶον ὃ ὅτε ὑγιαίνει ὅτε
ὄχι ὑγιαίνει, ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ ὃ νοσεῖν, καὶ ἀριθμὸς τις ὃς ὅτε ἄρτιός
ἐστιν ὅτε περιττός, ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ ὅτε ὄχι ἄρτιος. καὶ γὰρ ἐπὶ τῷ με-
ταξὺ ἀληθεῖς αἱ τῶν ἀκρῶν ἀποφάσεις. τῷτο δὲ ἀδύνατον, ὡς
δῆλον ἐκ τῆς ὁρίσεως. ὅν γὰρ λαβόμεν καὶ προχειρισώμεθα ἀριθμὸν,
15 ὅτος ἢ ἄρτιός ἐστιν ἢ περιττός. πᾶς γὰρ ἀριθμὸς ἢ ἄρτιός ἐστιν ἢ
περιττός, καὶ ἀριθμὸς ἐστιν ὃς ἢ ἄρτιός ἐστιν ἢ περιττός. Alex.

1012^a "ἔτι — πλείω." ἢ ἐπιχείρησις αὕτη ἐστίν. εἰ ἔστι μεταξὺ τι
12. τῆς ἀντιφάσεως, ὃ μόνον ἡμιόλια τὰ ὄντα ἔσται, ὡς δοκεῖ, τρίτη
τινὸς προσθεμένη τῇ τε καταφάσει καὶ τῇ ἀποφάσει τῷ μεταξὺ,
ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἀπειρον ἂν προέλθοι. ἡμιόλιον μὲν γὰρ ἔσται τῷ παρὰ τὸ
ὑπὸ τῆς καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως ἐφ' ἐκάστου σημαίνον-
τόν τε καὶ δηλούμενον εἶναι τρίτον τὸ μεταξὺ, καθ' ὃ ὅτε ἢ κατά-
φασις ὅτε ἢ ἀπόφασις. ὡς περὶ γὰρ εἰ ἦν τι τῷ ὑγιαίνειν καὶ τῷ νο-
σεῖν μεταξὺ, ὅχι ἂν ἦν δύο μόνον τὰ τε ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ἀλλὰ
25 σὺν τῆτοις τρίτον τὸ μεταξὺ, τὰ δὲ τρία τῶν δύο ἡμιόλια (ὅλα
τε γὰρ αὐτὰ ἔχει καὶ προσέτι τὸ ἡμισυ αὐτῶν), ὅπως εἰ καὶ τῆς
καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως εἴη τι μεταξὺ, ἡμιόλια ἂν γίνοντο
τὰ σημαίνοντα ὑπὸ τῆς ἀποφαντικῆς λόγῳ. ὃ γὰρ δύο ἀλλὰ τρία.
ὃ μόνον δὲ ἡμιόλια φησι τὰ ὄντα ἔσεσθαι, ὡς φαίνεται, ἀλλὰ γὰρ καὶ
30 εἰς ἀπειρον ἂν ἢ αὐξήσις καὶ ἢ προδεῖναι τοῖς ὅσι γίγνοιτο διὰ τὴν
μεταξὺ ταύτην φύσιν. εἰ γὰρ ἔσται τις φύσις μεταξὺ σημαίνο-
μένη ὑπὸ τῆς ἐκατέρου ἀποφάσεως, δῆλον ὡς ἔσται καταφῆσαι,
εἴγε περὶ πάντων οἷόν τε καὶ καταφάσκειν καὶ ἀποφάσκειν, ὡς
ἐδείχθη ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 6). εἰ δὲ καταφῆσαι καὶ ἀπο-
35 φῆσαι, ἔσται τι πάλιν καὶ τῶν τῆς τε καταφάσεως τῆς τῷ με-
ταξὺ τῶν καὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶ μεταξὺ τι, καθ' ὃ ἀληθὲς ἢ
ἀμφοτέρων ἀπόφασις, τῆς τε καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως,
εἴγε πάσης ἀντιφάσεως ἐστὶ μεταξὺ, ὃ δὲ δλονότι καὶ αὐτὸ πάλιν
ἔσται τις φύσις, εἴγε ἐπ' αὐτῷ ἀληθὲς ἢ ἐκατέρου ἐκείνων ἀπόφα-
40

σις. εἰ δὲ ἔστι τι τοιοῦτον, πάλιν καὶ ἐπὶ τῶν κατάφασιν ἔσται καὶ
ἀπόφασις καὶ ἄλλο τι μεταξὺ, καθ' ὃ ἢ ἐκατέρου τῶν ἀποφάσεων
καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον. τὸ δὲ "πάλιν γὰρ ἔσται ἀποφῆσαι τῷτο πρὸς
τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπόφασιν" ἴσον ἐστὶ τῷ πάλιν γὰρ εὐρεθήσεται
τι ὃ ἔστιν ἀποφῆσαι καὶ τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, τὰ ἐπὶ τῷ
μεταξὺ τῆς πρώτης ἀντιφάσεως. ὃ ἴσον ἂν εἴη τῷ πάλιν γὰρ ἔσται
καὶ τῆς ἐπὶ τῷ μεταξὺ λεγομένης ἀντιφάσεως μεταξὺ τι. δῆλον
γὰρ ὡς ἔσται τι πάλιν καὶ ταύτης τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ, ἐφ' ὃ
πάλιν ὄντος μεταξὺ καὶ αὐτῷ ἄλλῃ ὁμοίως ἀντίφασιν ἔσται, ἢ
πάλιν ἄλλο τι ἔσται μεταξὺ, ἐφ' ὃ πάλιν καὶ αὐτῷ ὄντος τινὸς ἔσται
κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν, ὡς τὸ μεταξὺ πάλιν ἄλλῃ εἰσάξει φύσιν.
ἄλλο γὰρ τὸ σημαίνοντα ὑπὸ τῆς ἀμφοτέρων ἀποφάσεως τῷ σημαί-
νομένη ὑπὸ τῆς καταφάσεως ἢ τῆς ἀποφάσεως. τῷτο γὰρ σημαίνει
τὸ "ἢ γὰρ ὕψος ἐστὶ τις αὐτῷ ἄλλῃ, καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον." id.

"ἔτι — ἐστιν." ὁ νῦν τῷ λεγομένῳ τοιοῦτος. εἰ πρὸς τὸν ἐρό-
1012^a 15. μενον περὶ τινος εἰ ἔστιν ἢ μή, ὃ ἀποκρινόμενος ἢ εἶναι ἀποκρίνε-
ἢ μὴ εἶναι, καὶ ὃ μὲν εἶναι εἰπὼν καταφάσκει, ὃ δὲ ἀρνησάμενος καὶ
εἰπὼν μὴ εἶναι ὕδεν ἄλλο ἢ τὸ εἶναι ἀποφάσκει, ὕδεν ἂν εἴη με-
ταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ δύο μὲν ἀποκρίσεις μόναι περὶ ἐκάστου,
τῶν δὲ δύο ἀποκρίσεων ἢ μὲν κατάφασιν ἔστιν ἢ δὲ ἀπόφασιν, καὶ
ὕδεν ἄλλο ἐκ τῶν ἀποκρίσεων σημαίνει ἢ ὑφ' ἧς μὲν τὸ εἶναι ὑφ' ἧς
δὲ τὸ μὴ εἶναι, ὕδεν ἂν εἴη μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ ἦν, καὶ
ἢ παρὰ τὸ ὅν τὸ ἀρνητικὸν ἄλλῃ τινὰ ἀπόκρισιν ἔδει εἶναι τρίτην
τῷ μὴ τῷτο μὲν φάσκοντι εἶναι περὶ ὃ ἢ ἐρώτησις, τὸ δὲ μεταξὺ
τιθέντι, ἢ τὸ ὃ τὸ ἀρνητικὸν μὴ μόνον ἀναιρετικὸν εἶναι τῷ περὶ ὃ
ἢ ἐρώτησις, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι δῆλον ἔν. εἰ δὲ μήτε ἄλλῃ τις
ἀπόκρισις ἐστὶ μήτε τὸ ὃ τὸ ἀποφατικὸν ἄλλο τι ἢ ἀναιρέσειν ἐκείνου
δηλοῖ περὶ ὃ ἢ ἐρώτησις, τῷτο δὲ ἔστιν ἢ ἀπόφασιν, ὕδεν ἂν εἴη
μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. εἰ γὰρ τι ἦν, ἦν ἂν τις καὶ ἀπόκρισις
περὶ αὐτῶ: αὐτὸς μὲντοι ἐπιτομώτερον ἐχρήσατο τῇ ἐπιχειρήσει.
εἰ γὰρ ὃ ἐρομένης τινὸς περὶ τινος εἰ λευκὸν ἀρνήμενος αὐτὸ εἶναι καὶ
λέγων ὃ ὕδεν ἄλλο ἀποφάσκει ἢ τὸ εἶναι αὐτὸ λευκόν, ὃ ἴσον ἐστὶ
τῷ μὴ εἶναι αὐτὸ λευκόν, ἀπόφασιν δὲ τῷτο, ὕδεν ἂν εἴη μεταξὺ
τῆς ἀντιφάσεως. ἢ γὰρ τὸ ναὶ ἔδει ἀποκρίνεσθαι ἢ τὸ ὄχι, ὡς τὸ μὲν εἶναι
κατάφασιν, τὸ δὲ μὴ εἶναι ἀπόφασιν. τότε γὰρ ἂν ἦν μεταξὺ τι
τῆς ἀντιφάσεως, εἰ τὸ ὃ ἢ ἀπόκρισις μὴ μόνον τὴν ἀπόφασιν
σημαίνειν ἢ δύνάτο τῷτο περὶ ὃ ἢ ἐρώτησις, ἀλλὰ τι καὶ ἄλλο, ὃ
ἦν μεταξὺ. id.

"ἐλήλυθε — δόξα." λέγει τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐπὶ ταύτης
1012^a 17. ἐγένοντο τῆς δόξης οἱ γενόμενοι, τῆς μεταξὺ τι εἶναι τῆς ἀντιφά-

4. in iis quoque generibus ac subiectis medium erit contradictionis, in quibus negatio nihil aliud quam positionem contrarii significat Sepulv. || 7. τὸ ἐναντίον ἐν M. || 8. αὐτῶ M. || κατηγορεῖται M. || 11. et 12. ὑγιαίνειν M. || 11. ὅτε ὑγιαίνει om A. || 12. νοσεῖ A. || 15. καὶ προχωρήσω τὸν ἀριθμὸν M. || 16. πᾶς — 17. ἢ περιττός et 24. εἰ et 34. καὶ post te et 35. ἐδείχθη om M.

1. δὲ A. || 5. ἔσται A. || 7. quod cum sit quoddam ens, de eo quoque erit affirmatio et negatio Sepulv. || 10. αὐτῶ] ἀφ' ὃ M. || 11. καὶ ἀπόφασιν om M. || 16. ἐστιν εἰ μὴ M. || 22. si enim esset, oportet ut praeter negationem non alia tertia responsio haberetur Sepulv. || 24. μὲν] ἦν M. || 27. ἀναιρέσεις ἐκείνῳ δῆλον M. || 30. ἐπὶ τὸ μέτερον M. || 31. αἰρέμενος M. || 36. ὃ ἢ] ὅχι M. || 40. γινόμενοι M.

σεως λεγέσθης. τὴν δὲ αὐτὴν εἶναι λέγει αἰτίαν, ἥνπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παραδόξων τίθενται τινες· τὴς μὲν γὰρ τῶν μὴ δύνασθαι λῦσαι τινὰ ἐριστικὸν καὶ σοφιστικὸν λόγον ἐρωτῶμενον περὶ τοῦ ἐνδόντος αὐτῷ θέσθαι τὸ ὅτι ὥς ἔχει, ὡς περ ἤδη καὶ ἄλλοις τισὶν ἐνδόντες λόγοις τινὲς παραδόξους καὶ ἀτόπους θέσεις ἔθεντο. ἅμα δὲ διὰ τῶν ἐνδείκνυσι ἡμῖν καὶ τὸ χρησίμου πρὸς φιλοσοφίαν τῶν ἐλέγχων τῶν σοφιστικῶν, εἶγε παρὰ τὴν ἐκείνων ἀγνοίαν ἀτόπους συμβαίνει τισὶ φύσεις παραδέχεσθαι. οἱ γὰρ περὶ τῆς κινήσεως ὑπὸ Ζήνωνος ἠρωτημένοι λόγοι πολλὰς καὶ δυναμένους τὸ ἐν τοῖς λαμβανομένοις ψεύδος συννοῶν ταρασσόντες τε καὶ ἀπορεῖν ποιῶσι, μήποτε ἔκ 10 κινήσεως, ὅπως ἐναργὲς τε καὶ ἐν πᾶσιν πρᾶγμα. εἶπε δὲ καὶ ἐν τῷ Α τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (13 extr.) ἐνδόντας τινὰς λόγους, τῷ τε ἐκ τῆς διχοτομίας δεικνύντι ὅτι μηδὲν ἔστιν ἓν, καὶ τῷ ὅτι παρὰ τὸ ὄν ὅδ' ἔστι, τὴς μὲν ὑποθέσθαι ἄτομά τινα εἶναι μέγεθος, τὴς δὲ εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν. τοιούτων δὲ τι καὶ οἱ μεταξὺ τῆς ἀντιφά- 15 σεως εἶναι τιθέμενοι ἔπαθον· καὶ γὰρ δυνηθέντες τὴς περὶ τούτων, ὅτι ὅπως ἔχει, ἐπερωτῶμενος λόγους ὄντας σοφιστικὰς λυεῖν συνεχώρησαν αὐτοῖς. ἔστι δὲ ἡ ἀπορία, δι' ἣν ἔθεντο τινες εἶναι τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως, ἥ τε λέγεται μηδὲν μὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ ὄντος τάναντία γιγνόμενα, καὶ διὰ τούτου ἐνυπάρχειν 20 αὐτὰ ἐν ἐκείνῳ καὶ μεμιχθαι ἐνεργείᾳ ὄντα, τὸ δὲ μεμιγμένον ἐκ τινῶν μηδενὶ τῶν ἐξ ὧν μέμικται ταύτην εἶναι ἀπλῶς, ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὸ κρᾶμα, ὃ ὅτε ὕδωρ εἶναι ἀντικρὺς ὅτε ἔχ' ὕδωρ· ὡς καὶ Ἀναξαγόρας ἐπηκολυθήσεν. ὅτι δὲ ψευδὴς ὅτος ὁ λόγος καὶ σοφιστικὸς, δῆλον. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ὑπόθεσις αὐτῆς ψευ- 25 δής, τὸ ἐξ ὧς γίνεταί τινα ἀντικείμενα ἀλλήλοις, τούτο ἐκ τῶν ἀντικειμένων μεμιχθαι. ἔπειτα ὅτι κακὸν ψεῦδος τὸ ἐπὶ τῷ μεμιγμένῳ μηδέτερον μῦθον τῆς ἀντιφάσεως ἀληθὲς εἶναι, μήτε τὴν κατάφασιν μήτε τὴν ἀπόφασιν· ὁ δὲ τῶν ἐξ ὧν μέμικται ἀληθὲς· τὸ γὰρ μελίκρατον ὅτε μέλι ὅτε ὕδωρ. σοφισ- 30 τικὸς δὲ ὁ λόγος καὶ ὁ λαμβάνων ὅτι τὸ ὅτε ἔστιν ὅτε ἔκ ἔστιν ὁδε-τέρῳ ταυτόν ἔστιν, ὅτε τῷ ἔστιν ὅτε τῷ ἔκ ἔστιν, τὸ δὲ ὁδετέρον μεταξὺ ἐκείνων ὧν ὁδετέρον ἔστιν· ὡς εἰ τὸ ἔστι τι καὶ ἔκ ἔστι τὸ αὐτὸ ἀντίφασιν, εἴη ἂν τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως· πᾶσα γὰρ ἀν-τίφασιν διὰ τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. εἰ μὲν γὰρ ἡ ὅτε ἔστιν ὅτε ἔκ ἔστι 35 φωνὴ ἡδύνατο κατὰ τινος κατηγορεῖσθαι τε καὶ ἀληθεύεσθαι, ἣν ἂν τι ἴσως ὅτω τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ δεικνύμενον· εἰ δὲ μηδὲν τοιούτον ἔστιν, ἔκ ἂν εἴη ἀληθὲς τὸ εἶναι τι μεταξὺ τῆς ἀντιφά-σεως, μηδενὸς ὄντος τοῦ ἐφ' ὧς ἡ ἐκατέρων ἀπόφασιν ἔστιν. ἀλλ' ὁ δὲ πάντως, εἴ τι ἔστιν ὁδετέρον, ἐκεῖνο μεταξὺ ἔστιν ἐκείνων· καὶ 40

γὰρ ὁ τοῖχος ὅτε ἀπόφασιν ἔστιν ὅτε κατάφασιν, ἀλλ' ὁ δὲ διὰ τούτο μεταξὺ ἔστι κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν· τὸ γὰρ μεταξὺ τινῶν τοιούτων ἔστι ὡς μὴ μόνον εἰς ἀλλήλα γίνεσθαι τοῖς ἄκροις τὴν μεταβολήν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μεταξὺ, καὶ τῷ μεταξὺ πάλιν εἰς ἐκά-τερον τῶν ἄκρων. ὅτε ἂν ἐκ τοῦ εἶναι εἰς τὸ μὴ εἶναι μήτε μὴ εἶναι μεταβάλλει τι, ὅτε ἐκ τοῦ μὴ εἶναι ὁμοίως εἰς τὸ μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι. ἀλλ' ὁ δὲ ἐκ τοῦ μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι, ὃ ἔστι τούτων μεταξὺ· τὴν ἀρχὴν γὰρ ὁ δὲ ἔστι τι ἐν τῷ μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι. οἱ μὲν γὰρ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὅπως ἀπεφάναντο, οἱ δὲ διὰ τὸ πάντων ἀποδείξεις ζητεῖν· τῷ γὰρ τούτων μὴ εἶναι ἀπό-δειξιν, τῷ ἀρχῆς αὐτὰ εἶναι ὄντα ἐναργῆ, ὑποτίθενται τε τὰ ἀν-τικείμενα αὐτοῖς ἅμα ἀληθῆ εἶναι, καὶ προίσασθαι πειρώμενοι αὐτὰ, καὶ πεπεισμένοι μὲν ὅπως ἔχειν, ὡς ἡλέγξεν αὐτὰς ἐπὶ τῶν πράξεων μάλιστα, θέσιν δὲ φυλάττειν πειρώμενοι. id.

Ἄρχη — ὀρισμῶν. ἀρχὴν φησὶν εἶναι τῆςδείξεως πρὸς τε 1012a τὴς διὰ τὸ ἐνδόναι τοῖς σοφίσμασι τοῖς περὶ τοῦ ταῦτα ὅπως ἔχειν 21. ἐρωτῶμενος θεμένους τὸ μεταξὺ εἶναι τι τῆς ἀντιφάσεως, καὶ πρὸς τὴς πάντων ἀποδείξεις ἀπαιτῶντας, καὶ διὰ τούτου ὡς μὴ δυναμέ-νων ἀποδειχθῆναι τὸ τε μηδὲν εἶναι τῆς ἀντιφάσεως μεταξὺ καὶ τὸ μὴ συμψεύδεσθαι τὴν ἀντίφασιν λέγοντας ταῦτα. πρὸς δὲ πάντας τούτους ἀρχὴν φησὶν εἶναι τὴν ἀπὸ τῶν ὀρισμῶν, τὴν αὐτὴν λόγον λέγων ὃν εἶπε καὶ κατ' ἀρχὴν τῆς πρὸς τὴς τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆ εἶναι λέγοντας ἀντιλογίας. ἂν γὰρ συγχωρῶσι τὰ ὀνόματα σημαίνειν τι, ὃ ἀναγκαῖόν ἐστιν αὐτοῖς διδόναι, εἰ μέλ-λοιεν ὅπως χρῆσθαι λόγῳ, χρῆ τὴν λόγον τῷ σημαίνοντι ὑπὸ τε τοῦ ἀληθὲς καὶ τοῦ ψεύδους τῶν ὀνομάτων, οἷς χρῶνται, λαμβάνειν· οἷτι-νες λόγοι ὀρισμοὶ ἂν εἴεν, ὃ μὲν τὸ ἀληθὲς ὃ δὲ τὸ ψεῦδος· ὅτε καὶ διὰ τοῦ διδόναι σημαίνειν τι δι' ὧν λέγεται συγχωρῶσι καὶ τὸ ὀρισμὸν εἶναι. ἂν δὲ τὸ μὲν ἀληθὲς σημαίνειν τὸ ἐν εἶναι λέγειν καὶ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι, ψεῦδος δὲ τὸ ἐν μὴ εἶναι λέγειν ἢ τὸ μὴ ὄν εἶναι, καὶ παρὰ ταῦτα μηδὲν εἶναι ἄλλο ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, εἴη παρὰ κατά-φασιν καὶ ἀπόφασιν· εἰ δὲ μηδὲν ἀληθὲς παρὰ ταῦτα, τούτων δὲ τὰ μὲν κατάφασιν τὰ δὲ ἀπόφασιν, τὰ δὲ ὁ δὲ ἀληθὲς παρὰ ταῦτα, ὁ δὲ ἂν μεταξὺ τι αὐτῶν εἴη· ἣν γὰρ ἂν κακὸν πρὸς τέτοις ἀλη-θὲς ἢ ψεῦδος, ἐλέγετό τε καὶ αὐτὸς λόγος ἀποφατικός. ἢ εἶπεν ἀρχὴν εἶναι πρὸς ἅπαντας τούτους ἐξ ὀρισμῶν τῷ σημαίνειν, διότι συγχωρήσαντες σημαίνειν διὰ τῶν ὀνομάτων τί, δηλονότι καὶ λόγον τινὰ εἶναι τῶν ὑπὸ τῶν ὀνομάτων σημαίνοντων συγχωρῶσιν. εἰ δὲ τούτο, ἔκείτ' ἂν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος καὶ ὁ ἀντικείμενος ση-μαίνοντο· ὅπως δὲ ὅτε ἂν πάντα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀληθῆ εἴη, ὅτε

1. ἥπερ M. || 2. τῷ] τὸ M. || 7. ἀτόπως M. || 10. συννοῶν M. || 13. καὶ τὸ ὅτι M. || 15. οἱ] ἡ M. || 17. σοφιστικὰς M. || 20. τούτο] τὸ M. || 21. ἐνεργῆ M. || 23. καὶ] ὡς M. || 31. ὁδετέρῳ — 32. ἔκ ἔστιν om A. || 33. ἔστι καὶ αὐτὸ M. || 38. εἴη om M.

8. μήτε εἶναι om M. || 9. οἱ μὲν] εἰ μὲν M. || 11. ὄντα om M. || 12. αὐτῆς] αὐτῆς M. || 15. qui victi rationibus commenticiis me- dium contradictionis esse statuunt Sepulv. || 16. τῷ om A. || 22. ἀρχῆς A. || 29. ἂν — 30. εἶναι ante ψεῦδος om M. || 30. et prae- terea nihil aliud verum est aut falsum, horum autem quaedam sunt affirmatio quaedam negatio, profecto praeter affir- mationem et negationem nihil erit verum. quodsi praeter haec nihil sit verum, ne ipsorum quidem medium ullum habe- bitur Sepulv. || 31. εἴη — 32. ταῦτα om M. || 36. ὀρισμῶν] ἀριθμῶν M. || 38. τινὸς M. || σημαίνων M. || 40. ἀληθὲς M.

ἔδεν μᾶλλον τῷτο ἢ τῷτο. εἰπὼν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔσεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸς ἀντιλογίας ἀπὸ τῆς ὁρίσεως, ἐφεξῆς ἰσορεῖ τίς μὲν τῶν ἀρχαίων τὴν ἀντίφασιν ἔλεγεν ἀληθῆ εἶναι, τίς δὲ τὸ μεταξὺ τι εἶναι τῆς ἀντιφάσεως. ἔτι δὲ γε δείκνυσιν ἅμα καὶ ὅτι καὶ τῷ ἀληθεῖ καὶ τῷ ψευδεῖ τοῖς ὀνόμασιν ἐχρῶντο, ὧν ἡμεῖς νῦν ἀξιοῦμεν τῆς ὁρίσεως λαμβάνεσθαι καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀρχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸς ἀντιλογίας (1). Ἡράκλειτος μὲν λέγων πᾶν εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι καὶ ἅμα τὰ ἀντικείμενα εἶναι, τὴν ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆ τίθεσθαι καὶ πάντα εἶναι ἀληθῆ ἀποφαίνεσθαι, Ἀναξαγόρας δὲ εἶναι τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως λέγει. τὸ γὰρ μῖγμα εἰ ἐξ ἀγαθῆ καὶ κακῆ εἴη, ὅτε ἀγαθὸν ὅτε καὶ πάλιν ἐκ ἀγαθόν, ὁμοίως δὲ καὶ ὅτε κακόν ὅτε καὶ κακόν. διὸ μεταξὺ τι εἶναι λέγει τῆς ἀντιφάσεως καὶ πάντα ψευδῆ τὰ ἀντικείμενα, τῷτο καὶ τὴν κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν. ὅταν γὰρ ἡ μεμιγμένα τὸ ἀγαθόν καὶ τὸ κακόν, τὸ ἐξ αὐτῶν φησὶ μῖγμα ὅτε ἀγαθόν ὅτε καὶ ἀγαθόν καὶ ὅτε κακόν ὅτε καὶ κακόν, ἀλλ' εἶναι τὸ τοιοῦτον μῖγμα. πάντα δὲ ἡγεῖτο ἐν πᾶσι μεμιγχαί, ὥς περὶ ἐκάστου τῶν ὄντων πᾶσαι αἱ ἀντιφάσεις ψευδεῖς κατ' αὐτόν. id.

1012a (1) καθάπερ ὁ μέγας ἡμῶν φιλόσοφος φησιν, οἱ ἀτυχεῖς 26. Μανιχαῖοι, ἐπειδὴ ἠπόρουν πόθεν τὰ κακά, μὴ ἰχυσάντες ἐπιλύσαθαι ταύτην τὴν ἀπορίαν, εἰρήκασιν ὅτι ἐστὶν ἀρχὴ τῶν κακῶν ὥσπερ καὶ τῶν ἀγαθῶν. ὅπως ἔν καὶ ὁ Ἀναξαγόρας, ἐπεὶ εἴωρα πᾶν ἐκ πάντες γίνεσθαι, μὴ ἐπισήσας τῇ εἰς τὴν ὕλην ἀναλύσει, ἔλεγε πάντα ἐν πᾶσι μεμιγχαί, καὶ διὰ τῷτο κατ' αὐτὸν ἅπαντας ψεύδεσθαι τὸς λέγοντας, καὶ ἐν τῷ λευκῷ εἶναι καὶ τὸ μέλαν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ὁ μὲντοι γε πάλιν Ἡράκλειτος ἔλεγε πάντας ἀληθεύειν. Asclep.

1012a "διωρισμένων δὲ τῶτων" δηλονότι ὧν ἐφθάκαμεν εἰρηκέναι 29. "φανερὸν ὅτι καὶ τὰ μοναχῶς λεγόμενα καὶ κατ' πάντων." δείξας ὅτι κατ' μὲν Ἡράκλειτον συναληθεύουσιν αἱ ἀντιφάσεις, κατ' δὲ Ἀναξαγόραν συμψεύδουσιν, φησὶν ὅτι διωρισμένων τῶτων, δηλονότι ὧν ἐφθάκαμεν εἰρηκέναι, φανερὸν γέγονε καὶ ὅτι μήτε ἅμα συμψεύδουσιν μήτε ἅμα συναληθεύουσιν αἱ ἀντιφάσεις, ἐπεὶ μὴδὲ ἐστὶ τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως. φανερὸν γάρ, φησὶν, ἐκ τῶτων ὅτι ἀδύνατόν ἐστι καὶ τὰ μοναχῶς λεγόμενα, ὃ ἐξηγούμενος προσέθηκε τὸ "καὶ τὰ κατ' πάντων." τὰ γὰρ κατ' πάντων ὁμοίως λεγόμενα μοναχῶς λέγει. τίνα δὲ λέγει ὅπως, αὐτὸς δι' ὧν ἐπήνεγκεν ἔδειξεν, εἰπὼν "ὥσπερ τινὲς λέγουσιν, οἱ μὲν ἔδεν φάσκοντες εἶναι ἀληθεῖς," ὡς Ἀναξαγόρας. τὸ γὰρ μὴδὲν ἀληθὲς εἶναι λέγειν τῶν ὄντων μοναχῶς κατ' πάντων ἐστὶ λέγειν. ὁμοίως καὶ τὸ πάντα ἀληθεύειν, ὡς Ἡράκλειτος, καὶ τῷτο μοναχῶς λέγειν κατ' πάντων ἐστίν. τῶτων δὲ ὅτι μὴδέτερον ἐνδέχεσθαι ἀληθὲς εἶναι, γνωρίμον ἐκ τῆς δεδείχθαι

ἐπὶ πάντες πάσης ἀντιφάσεως τὸ μὲν ἕτερον μόνον ἀληθὲς εἶναι τὸ δὲ ἕτερον ψεύδος. ἐκέτι γὰρ τῷτο ὅπως ἔχοντος οἶόν τε ἢ μὴδὲν ἀληθὲς εἶναι ἢ πάντα ἀληθῆ εἶναι. κατ' γὰρ τὸς μὴδὲν ἀληθὲς εἶναι λέγοντας ὅτε ἢ κατάφασις ὅτε ἢ ἀντικείμενη αὐτῇ ἀπόφασις ἀληθὲς ποτε ἐπὶ τινος, κατ' δὲ τὸς πάντα ἀληθῆ ἢ ἀντίφασιν ἅμα ἀληθῆς. λέγων δὲ περὶ τῶν πάντα τὰ ὄντα ψευδῆ λεγόντων εἶπεν "ἔδεν γὰρ κωλύειν φασὶν ὅπως ἅπαντα εἶναι ὡς τὴν διάμετρον εἶναι σύμμετρον," τῷτο ὁμοίως πάντα ψευδῆ εἶναι τῷ τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι. εἰπὼν δὲ τὸ ἕτερον, τὸ πάντα ψευδῆ λέγειν, τῶν μοναχῶς λεγομένων λέγει καὶ τὸ ἕτερον τὸ "οἱ δὲ πάντα ἀληθῆ." ὃ εἰπὼν προσέθηκε "χερόν γὰρ οἱ τοῖτοι λόγοι οἱ αὐτοὶ τῷ τῷ Ἡρακλείτῳ," λέγων τὸν Ἡρακλείτην εἶναι λόγον τὸν λέγοντα πάντα ἀληθῆ καὶ πάντα ψευδῆ εἶναι. καίτοι πρὸ ὀλίγου ἔδειξεν ἐπόμενον τῇ Ἡρακλείτῳ δόξῃ, λέγοντος πάντα εἶναι καὶ μὴ εἶναι, τὸ πάντα ἀληθῆ λέγειν. ἢ τῷτο ἔπειθ' αὐτῷ λέγοντι πάλιν εἶναι καὶ μὴ εἶναι τὴν ἀντίφασιν ἐπὶ πάντες ἅμα ἀληθῆ, τὸ πάντα καὶ ἀληθῆ ἅμα καὶ ψευδῆ λέγειν εἶναι. εἰ γὰρ ἅμα τὰ ἀντικείμενα ἐκαστὸν ἐστὶ, καὶ ἐστὶν τε καὶ ἐκ ἐστὶν, ἐστὶ μὲν καὶ τὸ εἶναι ἢ κατάφασις καὶ τὸ μὴ εἶναι ἢ ἀπόφασις ἀληθῆ κατ' αὐτόν. ὃ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκάτερον αὐτῶν πάλιν ψεύδος. καθόσον μὲν γὰρ ἐκ ἐστὶ τὸ εἶναι, ἢ κατάφασις ψευδὴς, καθόσον δὲ πάλιν τὸ μὴ εἶναι, καὶ ἢ ἀπόφασις ψευδὴς. ὥς περὶ πάντα κατ' αὐτὸν ἅμα καὶ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ. αἱ μὲν γὰρ ἀληθεῖς καταφάσεις τὰς ἀποφάσεις ψευδεῖς ποιοῦσιν, αἱ δὲ ἀποφάσεις τὰς καταφάσεις. τῷτο δὲ τῷ λόγῳ τῷ κατ' πάντων ἁμφοῖν κατηγοροῦντι χερόν φησὶ τὸς αὐτὸς ἐκείνους ἁμφοτέρους εἶναι τὸς μοναχῶς ἐκάτερον κατηγοροῦντας, καὶ δείκνυσιν πῶς εἰσὶν οἱ αὐτοὶ. ὅτι γὰρ ὁ λέγων καὶ ἀληθῆ πάντα καὶ ψευδῆ πάντα καὶ ἰδίᾳ ἐκάτερον κατηγορεῖ πάντων, τό τε ἀληθῆ αὐτὰ εἶναι καὶ πάλιν τὸ ψευδῆ, διὰ τῷτο αὐτῷ αἱ δόξαι αἱ μοναχῶς λέγεσθαι ἐκάτερον αἱ αὐταὶ εἰσὶν τῇ κατ' πάντων ἁμφοτέρω κατηγοροῦσθαι. εἰάν δὲ αἱ αὐταὶ, ἀδύνατος δὲ ἐκείνων ἐκάτερα, ἀδύνατος ἀν εἶναι καὶ ἢ ἁμφοῖν κατ' πάντων κατηγοροῦσθαι. ὅτι δὲ ἐκείνων ἐκάτερα ψευδῆς, ἐδείχθη διὰ τῆς πάσης ἀντιφάσεως ἐπὶ πάντες θάτερον μὲν ἀληθὲς θάτερον δὲ ψεύδος εἶναι. δύνασθαι καὶ τὸ "ὥς εἶπερ ἀδύνατα ἐκεῖνα" εἰρη- 1012b κέναι ἐπὶ τῇ ἁμφοῖν λέγοντος, καὶ πάντα ἀληθῆ καὶ πάντα ψευδῆ. ἐδείχθη γὰρ διὰ πλείονων ὅτι ἀδύνατον τὴν ἀντίφασιν ἅμα εἶναι τῷτο. ἅμα γὰρ ταῦτα ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ γίνεσθαι, ἐπεὶ τὸ "ὥς" εἶπερ ἀδύνατα ἐκεῖνα. περὶ τῶν προειρημένων τε καὶ προδεδειγμένων λέγει τῶν πᾶσαν ἀντίφασιν ἀληθῆ ἢ πᾶσαν ἀντίφασιν ψευδῆ τίθεντων (ἐδείχθη γὰρ ὅτι μὴδέτερον ἀληθὲς), ὄντων δὲ ἐκείνων ἀδυνάτων, ὡς δέδεικτο, ἀδύνατα ἀν εἶναι καὶ τὰ μοναχῶς ἐπὶ πάν-

1. M. 27 [1012a. 02] M. 28 [1012a. 03] M. 29 [1012a. 04] M. 30 [1012a. 05] M. 31 [1012a. 06] M. 32 [1012a. 07] M. 33 [1012a. 08] M. 34 [1012a. 09] M. 35 [1012a. 10] M. 36 [1012a. 11] M. 37 [1012a. 12] M. 38 [1012a. 13] M. 39 [1012a. 14] M. 40 [1012a. 15] M. 41 [1012a. 16] M. 42 [1012a. 17] M. 43 [1012a. 18] M. 44 [1012a. 19] M. 45 [1012a. 20] M. 46 [1012a. 21] M. 47 [1012a. 22] M. 48 [1012a. 23] M. 49 [1012a. 24] M. 50 [1012a. 25] M. 51 [1012a. 26] M. 52 [1012a. 27] M. 53 [1012a. 28] M. 54 [1012a. 29] M. 55 [1012a. 30] M. 56 [1012a. 31] M. 57 [1012a. 32] M. 58 [1012a. 33] M. 59 [1012a. 34] M. 60 [1012a. 35] M. 61 [1012a. 36] M. 62 [1012a. 37] M. 63 [1012a. 38] M. 64 [1012a. 39] M. 65 [1012a. 40] M. 66 [1012a. 41] M. 67 [1012a. 42] M. 68 [1012a. 43] M. 69 [1012a. 44] M. 70 [1012a. 45] M. 71 [1012a. 46] M. 72 [1012a. 47] M. 73 [1012a. 48] M. 74 [1012a. 49] M. 75 [1012a. 50] M. 76 [1012a. 51] M. 77 [1012a. 52] M. 78 [1012a. 53] M. 79 [1012a. 54] M. 80 [1012a. 55] M. 81 [1012a. 56] M. 82 [1012a. 57] M. 83 [1012a. 58] M. 84 [1012a. 59] M. 85 [1012a. 60] M. 86 [1012a. 61] M. 87 [1012a. 62] M. 88 [1012a. 63] M. 89 [1012a. 64] M. 90 [1012a. 65] M. 91 [1012a. 66] M. 92 [1012a. 67] M. 93 [1012a. 68] M. 94 [1012a. 69] M. 95 [1012a. 70] M. 96 [1012a. 71] M. 97 [1012a. 72] M. 98 [1012a. 73] M. 99 [1012a. 74] M. 100 [1012a. 75] M. 101 [1012a. 76] M. 102 [1012a. 77] M. 103 [1012a. 78] M. 104 [1012a. 79] M. 105 [1012a. 80] M. 106 [1012a. 81] M. 107 [1012a. 82] M. 108 [1012a. 83] M. 109 [1012a. 84] M. 110 [1012a. 85] M. 111 [1012a. 86] M. 112 [1012a. 87] M. 113 [1012a. 88] M. 114 [1012a. 89] M. 115 [1012a. 90] M. 116 [1012a. 91] M. 117 [1012a. 92] M. 118 [1012a. 93] M. 119 [1012a. 94] M. 120 [1012a. 95] M. 121 [1012a. 96] M. 122 [1012a. 97] M. 123 [1012a. 98] M. 124 [1012a. 99] M. 125 [1012a. 100] M. 126 [1012a. 101] M. 127 [1012a. 102] M. 128 [1012a. 103] M. 129 [1012a. 104] M. 130 [1012a. 105] M. 131 [1012a. 106] M. 132 [1012a. 107] M. 133 [1012a. 108] M. 134 [1012a. 109] M. 135 [1012a. 110] M. 136 [1012a. 111] M. 137 [1012a. 112] M. 138 [1012a. 113] M. 139 [1012a. 114] M. 140 [1012a. 115] M. 141 [1012a. 116] M. 142 [1012a. 117] M. 143 [1012a. 118] M. 144 [1012a. 119] M. 145 [1012a. 120] M. 146 [1012a. 121] M. 147 [1012a. 122] M. 148 [1012a. 123] M. 149 [1012a. 124] M. 150 [1012a. 125] M. 151 [1012a. 126] M. 152 [1012a. 127] M. 153 [1012a. 128] M. 154 [1012a. 129] M. 155 [1012a. 130] M. 156 [1012a. 131] M. 157 [1012a. 132] M. 158 [1012a. 133] M. 159 [1012a. 134] M. 160 [1012a. 135] M. 161 [1012a. 136] M. 162 [1012a. 137] M. 163 [1012a. 138] M. 164 [1012a. 139] M. 165 [1012a. 140] M. 166 [1012a. 141] M. 167 [1012a. 142] M. 168 [1012a. 143] M. 169 [1012a. 144] M. 170 [1012a. 145] M. 171 [1012a. 146] M. 172 [1012a. 147] M. 173 [1012a. 148] M. 174 [1012a. 149] M. 175 [1012a. 150] M. 176 [1012a. 151] M. 177 [1012a. 152] M. 178 [1012a. 153] M. 179 [1012a. 154] M. 180 [1012a. 155] M. 181 [1012a. 156] M. 182 [1012a. 157] M. 183 [1012a. 158] M. 184 [1012a. 159] M. 185 [1012a. 160] M. 186 [1012a. 161] M. 187 [1012a. 162] M. 188 [1012a. 163] M. 189 [1012a. 164] M. 190 [1012a. 165] M. 191 [1012a. 166] M. 192 [1012a. 167] M. 193 [1012a. 168] M. 194 [1012a. 169] M. 195 [1012a. 170] M. 196 [1012a. 171] M. 197 [1012a. 172] M. 198 [1012a. 173] M. 199 [1012a. 174] M. 200 [1012a. 175] M. 201 [1012a. 176] M. 202 [1012a. 177] M. 203 [1012a. 178] M. 204 [1012a. 179] M. 205 [1012a. 180] M. 206 [1012a. 181] M. 207 [1012a. 182] M. 208 [1012a. 183] M. 209 [1012a. 184] M. 210 [1012a. 185] M. 211 [1012a. 186] M. 212 [1012a. 187] M. 213 [1012a. 188] M. 214 [1012a. 189] M. 215 [1012a. 190] M. 216 [1012a. 191] M. 217 [1012a. 192] M. 218 [1012a. 193] M. 219 [1012a. 194] M. 220 [1012a. 195] M. 221 [1012a. 196] M. 222 [1012a. 197] M. 223 [1012a. 198] M. 224 [1012a. 199] M. 225 [1012a. 200] M. 226 [1012a. 201] M. 227 [1012a. 202] M. 228 [1012a. 203] M. 229 [1012a. 204] M. 230 [1012a. 205] M. 231 [1012a. 206] M. 232 [1012a. 207] M. 233 [1012a. 208] M. 234 [1012a. 209] M. 235 [1012a. 210] M. 236 [1012a. 211] M. 237 [1012a. 212] M. 238 [1012a. 213] M. 239 [1012a. 214] M. 240 [1012a. 215] M. 241 [1012a. 216] M. 242 [1012a. 217] M. 243 [1012a. 218] M. 244 [1012a. 219] M. 245 [1012a. 220] M. 246 [1012a. 221] M. 247 [1012a. 222] M. 248 [1012a. 223] M. 249 [1012a. 224] M. 250 [1012a. 225] M. 251 [1012a. 226] M. 252 [1012a. 227] M. 253 [1012a. 228] M. 254 [1012a. 229] M. 255 [1012a. 230] M. 256 [1012a. 231] M. 257 [1012a. 232] M. 258 [1012a. 233] M. 259 [1012a. 234] M. 260 [1012a. 235] M. 261 [1012a. 236] M. 262 [1012a. 237] M. 263 [1012a. 238] M. 264 [1012a. 239] M. 265 [1012a. 240] M. 266 [1012a. 241] M. 267 [1012a. 242] M. 268 [1012a. 243] M. 269 [1012a. 244] M. 270 [1012a. 245] M. 271 [1012a. 246] M. 272 [1012a. 247] M. 273 [1012a. 248] M. 274 [1012a. 249] M. 275 [1012a. 250] M. 276 [1012a. 251] M. 277 [1012a. 252] M. 278 [1012a. 253] M. 279 [1012a. 254] M. 280 [1012a. 255] M. 281 [1012a. 256] M. 282 [1012a. 257] M. 283 [1012a. 258] M. 284 [1012a. 259] M. 285 [1012a. 260] M. 286 [1012a. 261] M. 287 [1012a. 262] M. 288 [1012a. 263] M. 289 [1012a. 264] M. 290 [1012a. 265] M. 291 [1012a. 266] M. 292 [1012a. 267] M. 293 [1012a. 268] M. 294 [1012a. 269] M. 295 [1012a. 270] M. 296 [1012a. 271] M. 297 [1012a. 272] M. 298 [1012a. 273] M. 299 [1012a. 274] M. 300 [1012a. 275] M. 301 [1012a. 276] M. 302 [1012a. 277] M. 303 [1012a. 278] M. 304 [1012a. 279] M. 305 [1012a. 280] M. 306 [1012a. 281] M. 307 [1012a. 282] M. 308 [1012a. 283] M. 309 [1012a. 284] M. 310 [1012a. 285] M. 311 [1012a. 286] M. 312 [1012a. 287] M. 313 [1012a. 288] M. 314 [1012a. 289] M. 315 [1012a. 290] M. 316 [1012a. 291] M. 317 [1012a. 292] M. 318 [1012a. 293] M. 319 [1012a. 294] M. 320 [1012a. 295] M. 321 [1012a. 296] M. 322 [1012a. 297] M. 323 [1012a. 298] M. 324 [1012a. 299] M. 325 [1012a. 300] M. 326 [1012a. 301] M. 327 [1012a. 302] M. 328 [1012a. 303] M. 329 [1012a. 304] M. 330 [1012a. 305] M. 331 [1012a. 306] M. 332 [1012a. 307] M. 333 [1012a. 308] M. 334 [1012a. 309] M. 335 [1012a. 310] M. 336 [1012a. 311] M. 337 [1012a. 312] M. 338 [1012a. 313] M. 339 [1012a. 314] M. 340 [1012a. 315] M. 341 [1012a. 316] M. 342 [1012a. 317] M. 343 [1012a. 318] M. 344 [1012a. 319] M. 345 [1012a. 320] M. 346 [1012a. 321] M. 347 [1012a. 322] M. 348 [1012a. 323] M. 349 [1012a. 324] M. 350 [1012a. 325] M. 351 [1012a. 326] M. 352 [1012a. 327] M. 353 [1012a. 328] M. 354 [1012a. 329] M. 355 [1012a. 330] M. 356 [1012a. 331] M. 357 [1012a. 332] M. 358 [1012a. 333] M. 359 [1012a. 334] M. 360 [1012a. 335] M. 361 [1012a. 336] M. 362 [1012a. 337] M. 363 [1012a. 338] M. 364 [1012a. 339] M. 365 [1012a. 340] M. 366 [1012a. 341] M. 367 [1012a. 342] M. 368 [1012a. 343] M. 369 [1012a. 344] M. 370 [1012a. 345] M. 371 [1012a. 346] M. 372 [1012a. 347] M. 373 [1012a. 348] M. 374 [1012a. 349] M. 375 [1012a. 350] M. 376 [1012a. 351] M. 377 [1012a. 352] M. 378 [1012a. 353] M. 379 [1012a. 354] M. 380 [1012a. 355] M. 381 [1012a. 356] M. 382 [1012a. 357] M. 383 [1012a. 358] M. 384 [1012a. 359] M. 385 [1012a. 360] M. 386 [1012a. 361] M. 387 [1012a. 362] M. 388 [1012a. 363] M. 389 [1012a. 364] M. 390 [1012a. 365] M. 391 [1012a. 366] M. 392 [1012a. 367] M. 393 [1012a. 368] M. 394 [1012a. 369] M. 395 [1012a. 370] M. 396 [1012a. 371] M. 397 [1012a. 372] M. 398 [1012a. 373] M. 399 [1012a. 374] M. 400 [1012a. 375] M. 401 [1012a. 376] M. 402 [1012a. 377] M. 403 [1012a. 378] M. 404 [1012a. 379] M. 405 [1012a. 380] M. 406 [1012a. 381] M. 407 [1012a. 382] M. 408 [1012a. 383] M. 409 [1012a. 384] M. 410 [1012a. 385] M. 411 [1012a. 386] M. 412 [1012a. 387] M. 413 [1012a. 388] M. 414 [1012a. 389] M. 415 [1012a. 390] M. 416 [1012a. 391] M. 417 [1012a. 392] M. 418 [1012a. 393] M. 419 [1012a. 394] M. 420 [1012a. 395] M. 421 [1012a. 396] M. 422 [1012a. 397] M. 423 [1012a. 398] M. 424 [1012a. 399] M. 425 [1012a. 400] M. 426 [1012a. 401] M. 427 [1012a. 402] M. 428 [1012a. 403] M. 429 [1012a. 404] M. 430 [1012a. 405] M. 431 [1012a. 406] M. 432 [1012a. 407] M. 433 [1012a. 408] M. 434 [1012a. 409] M. 435 [1012a. 410] M. 436 [1012a. 411] M. 437 [1012a. 412] M. 438 [1012a. 413] M. 439 [1012a. 414] M. 440 [1012a. 415] M. 441 [1012a. 416] M. 442 [1012a. 417] M. 443 [1012a. 418] M. 444 [1012a. 419] M. 445 [1012a. 420] M. 446 [1012a. 421] M. 447 [1012a. 422] M. 448 [1012a. 423] M. 449 [1012a. 424] M. 450 [1012a. 425] M. 451 [1012a. 426] M. 452 [1012a. 427] M. 453 [1012a. 428] M. 454 [1012a. 429] M. 455 [1012a. 430] M. 456 [1012a. 431] M. 457 [1012a. 432] M. 458 [1012a. 433] M. 459 [1012a. 434] M. 460 [1012a. 435] M. 461 [1012a. 436] M. 462 [1012a. 437] M. 463 [1012a. 438] M. 464 [1012a. 439] M. 465 [1012a. 440] M. 466 [1012a. 441] M. 467 [1012a. 442] M. 468 [1012a. 443] M. 469 [1012a. 444] M. 470 [1012a. 445] M. 471 [1012a. 446] M. 472 [1012a. 447] M. 473 [1012a. 448] M. 474 [1012a. 449] M. 475 [1012a. 450] M. 476 [1012a. 451] M. 477 [1012a. 452] M. 478 [1012a. 453] M. 479 [1012a. 454] M. 480 [1012a. 455] M. 481 [1012a. 456] M. 482 [1012a. 457] M. 483 [1012a. 458] M. 484 [1012a. 459] M. 485 [1012a. 460] M. 486 [1012a. 461] M. 487 [1012a. 462] M. 488 [1012a. 463] M. 489 [1012a. 464] M. 490 [1012a. 465] M. 491 [1012a. 466] M. 492 [1012a. 467] M. 493 [1012a. 468] M. 494 [1012a. 469] M. 495 [1012a. 470] M. 496 [1012a. 471] M. 497 [1012a. 472] M. 498 [1012a. 473] M. 499 [1012a. 474] M. 500 [1012a. 475] M. 501 [1012a. 476] M. 502 [

των τῶν ὄντων λεγόμενα ὅτι ἀληθῆ ἢ ὅτι ψευδῆ. δύνασθαι δὲ καὶ αὐτὸν Ἡράκλειτον λέγειν πάντα ἀληθῆ καὶ πάντα ψευδῆ εἰρηκέναι, καθόσον ἔλεγε τὰ ἐναντία συνυπάρχειν, ἐναντία δὲ καὶ τὰ πάντα ἀληθῆ καὶ τὰ πάντα ψευδῆ. προσίθῃσι δὲ τοῖς φθάνουσι δεδειχθαι, ὡς ἐναργῶς ἐνίων ὕσων ἀντιφάσεων τοιούτων περὶ ὧν ὕδεις ἂν 5 ἐνδοιάσειεν, ὡς ἡ ἀμφοτέρων τῶν μορίων ἀληθῶν εἶναι δυναμένων ἢ ἀμφοτέρων ψευδῶν. ὁ δεικτικὸν ἂν εἴη τῷ μὴ καὶ πάντων μοναχῶς ἐκάτερον. εἶεν δ' ἂν τοιαῦτα ἀντιφάσεις τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι ἢ μὴ σύμμετρον, καὶ καθόλου ὧν θάτερον μὴ ἀναγκαῖον θάτερον δὲ ἀδύνατον, ὁποῖα ἐστὶ τὰ ἐν τῇ ἑστιά τινῶν 10 καὶ ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορούμενα. εἰπὼν δὲ προδήλως μήτε ἀληθεῖς ἄμα ἐπ' ἐνίων ἀντιφάσεων δύνασθαι λέγεσθαι τὴν τε κατάφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν μήθ' ἄμα ψευδεῖς, ἐπὶνεγκε τὸ "καίτοι δοξείεν ἂν μᾶλλον ἐνδέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων" τὸ ψευδεῖς ἀμφοτέρως εἶναι· τῷτο γὰρ λείπει. ἀποτεϊνόμενος δὲ ταῦτα πρὸς Ἡράκλειτον λέγει 15 καὶ ὅσοι διὰ τὸ συνεχῆ τὴν ῥύσιν εἶναι ἐν τοῖς ὕσιν ἔλεγον ἄμα καὶ ταῦτ' ἀληθές καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι. ὅσον γὰρ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶν, μᾶλλον ἂν ὑγιές εἴη τὸ ψευδεῖς πάσας εἶναι. εἰ γὰρ συνεχῆς ἡ ῥύσις καὶ μηδὲν ὑπομένει, ὕδεν ἂν ὑγιῶς καὶ ἀληθῶς εἴη κατηγορησάι κατὰ τινος, ὡς ἀκόλυθον τὸ πάντα εἶναι ψευδῆ· 20 ἀνάγκη γὰρ τὴν ὁτιῦν ὀρίζοντα καὶ τῷ συνεχῶς ῥέοντος καὶ εἰς μηδὲν ὠρισμένον μεταβάλλοντος ψεύδεσθαι. ὥστε καθ' Ἡράκλειτον πάντα ἀληθῆ λέγοντα τὴν ἀντίφασιν ἂν μᾶλλον ἀρμόττει πάντα λέγειν ψευδῆ εἶναι, εἴγε συνεχῶς ὑπελάμβανε πάντα ῥεῖν τε καὶ μεταβάλλειν. ἔδειξε δὲ τὸ αὐτὸ τῷτο καὶ Ἀναξαγόρα ἐπόμενον ἄτοπον διὰ τὸ πάντα 25 μεμῖχθαι, τὸ δὲ μεμειγμένον μήτε εἶναι τι ἀπλῶς τούτων ἐξ ὧν ἐστὶ, μήτε ἀπλῶς μὴ εἶναι. Alex.

1012b. "ἀλλὰ — ἐλέχθη." εἰπὼν τίσι μὲν ἔπεσθαι τὸ συναληθεύειν 5 τὴν ἀντίφασιν, τίσι δὲ τὸ συμψεύδεσθαι, τίσι δὲ ἀμφω, καὶ δείξας αὐτὰς μὴ δεάντως χρωμένους τῷ ἀληθεύειν καὶ τῷ ψεύδεσθαι ὀνόματι, ἐπ' ἀνείσιν ἐπὶ τὸν λόγον ἔρηξατο. ἔφη δὲ δεῖν ἐξ ὀρισμῶ τὴν πρὸς αὐτὰς ἔνστασιν τε καὶ ζήτησιν ποιεῖσθαι. τῷτο δὲ καὶ νῦν λέγει, καὶ διδάσκει πῶς χρῆ ποιεῖν. χρῆ γάρ, φησὶν, παρ' αὐτῶν, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἠξιώσαμεν, αἰτεῖσθαι καὶ ἐξετάζειν, ὅχι εἶναι τι καὶ μὴ εἶναι λέγοντας, καὶ ἐφ' ὅτ' εἶναι, ἐπὶ τούτῳ οἷον τε καὶ 35 τὸ μὴ εἶναι λέγειν (ταῦτα μὲν γὰρ ἀξιοῦντες δοξομεν τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν), ἀλλὰ εἰ σημαίνουσι δι' ὧν λέγουσι, αἰτητέον παρ' αὐτῶν· εἰ μὲν γὰρ μὴ σημαίνουσιν, ὅδ' ἂν διαλέγοιντο· εἰ δὲ σημαίνουσιν, τὸν λόγον καὶ τὸν ὀρισμὸν ἐκάστω τῶν ὑπὸ τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτῶν σημαιομένων ληπτέον, καὶ δὴ καὶ τί τὸ ψευδὸς καὶ τὸ ἀληθές αὐτὸ ση- 40 μαίνει, οἷς χρῶνθαι καὶ αὐτοί, καὶ λόγους τῶν ὑπὸ τῶν ὀνομάτων σημαιομένων, οἵτινες ὀρισμοὶ ἂν εἴεν, ὁ μὲν τῷ ἀληθές ὁ δὲ τῷ ψευ-

δός. "εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο ἢ τὸ ἀληθές φάναι ἢ ἀποφάναι ψευδός ἐστιν." τὸ λεγόμενον ἀσαφῶς μὲν εἴρηται, εἴη δ' ἂν τοιούτον. εἰ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθές ἐστιν ἢ ὅπως ἔχον φάναι ὅπως ἔχειν, καὶ πάλιν τὸ ὅπως ἔχον ἀποφάναι ψευδός, ὁῦλον ὡς ἄλλο μὲν ὑπὸ τῷ ἀληθές σημαίνει, ἄλλο δὲ ὑπὸ τῷ ψεύδους, καὶ ἀδύνατον τῶν μὲν καταφασκόντων περὶ τῷ αὐτῷ τῶν δὲ ἀποφασκόντων ἢ πάντας λέγειν ψεύδεσθαι ἢ πάντας ἀληθεύειν. ἂν μὲν γὰρ οἱ καταφασκόντες ἀληθεύουσιν, ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα λέγοντες αὐτὸ ἔχειν, οἱ αὐτὸ τῷτο ἀποφασκόντες αὐτῷ ψεύσονται. τῷτο γὰρ ὑπὸ τῷ ψεύδεσθαι σημαίνει, τὸ ἀποφάσκειν τινός ὃ ὑπάρχει αὐτῷ. εἰ δὲ ἡ ἀπόφασις ἀληθής, ὁῦλον ὡς ἀνάγκη τὴν κατάφασιν εἶναι ψευδῆ· εἰ γὰρ ἐν μηδενὶ ἄλλῳ τὸ ἀληθές τε καὶ ψευδός ἢ ἐν τῇ τῷ αὐτῷ καταφάσει καὶ ἀποφάσει, ἀδύνατον πάντα ψευδῆ εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ ἀληθῆ· ἢ γὰρ περὶ τούτου ἀντίφασις ἀμφοτέρως ἔχει. εἰπὼν δὲ καίτοι δοξείεν ἂν μᾶλλον ἐνδέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων πάντα ψευδῆ εἶναι, 10 καθ' Ἡράκλειτον κινεῖσθαι πάντα λέγοντα, ἢ πάντα ἀληθῆ, ὡς Ἀναξαγόρας ἔλεγε τε καὶ ὤρετο, ὅτι μὴ οἷον τε πάντα ψευδῆ εἶναι δεδειγμένης τῆς ἀντιφάσεως ὅπως ἔχει, καὶ τὰ ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ ὠρισμένα, ἐπὶνεγκε. φέρεται δὲ καὶ ὅπως ἡ λέξις "εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθές ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι καὶ τὸ ψευδός ἐστιν," καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, εἰ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθές σημαίνει ἢ τὸ καταφῆσαι τι ἢ ἀποφῆσαι, καὶ τὸ ψευδός ὁμοίως. βραχέως δὲ τῇ λέξει κέχρηται, ἐπεὶ φθάνει διὰ τῶν πρόθεν εἰρηκέναι ἀληθές μὲν εἶναι τὸ ὄν εἶναι λέγειν ἢ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι (ὧν τὸ μὲν κατάφασις τὸ δὲ 20 ἀπόφασις ἐστὶ, κατάφασις μὲν περὶ τῷ ὄντος, ἀπόφασις δὲ περὶ τῷ μὴ ὄντος), ψευδός δὲ τὸ ὄν μὴ εἶναι λέγειν, ὃ ἐστὶν ἀπόφασις τῷ ὄντος, ἢ τὸ μὴ ὄν εἶναι, ὃ ἐστὶν κατάφασις ἐπὶ τῷ μὴ ὄντος. ἄτινα σαφῶς προειρημένα ἐνταῦθα μετενεκτέον· εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο ἀληθές ἐστιν ἢ τὸ ὄν φάναι εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν μὴ εἶναι, καὶ ψευδός τὸ τε ὄν μὴ εἶναι, ὃ ἐστὶ τῆς ἀληθῆς περὶ τῷ ὄντος καταφάσεως ἢ ἀπόφασις, καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ εἶναι, ὃ καὶ αὐτὸ κατάφασις ἐστὶ τῆς ἀληθῆς περὶ τῷ μὴ ὄντος ἀποφάσεως, ὁῦλον ὡς ἀδύνατον ἐστὶν ἢ ἀληθεύειν ἀμφοτέρως τὸς τε τὰς καταφάσεις τὰς περὶ τῷ αὐτῷ καὶ τὸς τὰς ἀποφάσεις λέγοντας, ἢ πάλιν ἀμφοτέρως ψεύδεσθαι. 30 ὃ γὰρ ἦν ἡ κατάφασις ἀληθής, τῷτο ἦν ἡ ἀπόφασις ψευδής· ὥστε ἀνάγκη θάτερον μόνον τῆς ἀντιφάσεως ἀληθές θάτερον δὲ ψευδός λέγειν, ἀλλ' ὅτι πάντα ἀληθῆ ἢ πάντα ψευδῆ. δύνασθαι καὶ τρίτον εἶναι τὸ λεγόμενον διὰ τῆς λέξεως· εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο τὸ ἀληθῆ φάναι ἢ ὅτι τὸ ἀποφάναι ψευδός, τῷτο ἐστὶν εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο σημαίνει ὑπὸ τῷ ἀληθῆ εἶναι τὴν κατάφασιν ἢ ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐστὶ ψευδής· ὃ γὰρ λέγων ἀληθές εἶναι τὸ ἡμέραν εἶναι, τὸ μὴ εἶναι ἡμέραν διὰ τῆς καταφάσεως ψευ-

6. ἐνδοιάσει A. || 10. ὁποῖα] ὁ τρία M. || 16. κατ' αὐτὸν V. || 19. συνεχῶς M. || 23. ἀρμόττει M. || 33. παρ'] περὶ M. || 36. δοξάζομεν M. || 37. παρ'] περὶ M. || 40. καὶ post δὲ om M. || ψευδός κατ' ἀληθές M. || 41. σημαίνουσι M.

1. ἡ ante τὸ om AM. || φάναι ὅπως ἔχειν ἢ τὸ ἀποφάναι M. || 2. ἀσαφῶς] ἀληθές M. || 8. ἔχειν A. || 14. ἡ] εἰ A. || 15. ἐκ τῶν] αὐτῶν M. || 17. fieri non posse subiunxit ut omnia falsa sint Sepuly. || 18. τ' om M. || 20. ἡ ἀποφάναι om MV. || 28. γὰρ τὸ μηδὲν M. || 29. καὶ ψευδός — 30. εἶναι om A. || δ] αἰ A. || 39. τὸ om M.

δος εἶναι λέγει· εἰ δὲ τὸτο, ἀδύνατον τὴν ἀντίφασιν ἅμα εἶναι ἀληθῆ. id.

1012b “ἔτι — ἀναγκαῖον.” ἔδειξε πρὸ ὀλίγου ὅτι μηδὲν ἐστὶν ἀντι-

11. φάσεως μεταξὺ, ἀλλὰ καὶ παντὲς ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις. εἰ δὲ τὸτο ὕγιες καὶ ὁδὸν ἄλλο παρὰ τὴν ἀντίφασιν ἐστὶν, ἀδύνατον 5 ἀμφοτέρω φευδῇ εἶναι· ἡδύνατο γὰρ φευδῇ μόνως ὥτως ἀμφοτέρω γίνεσθαι, εἰ ἦν τι μεταξὺ αὐτῶν. μηδεὶς δὲ ὄντος μεταξὺ, ἀνάγκη θάτερον μὲν αὐτῶν ἐπὶ παντὲς ἀληθὲς εἶναι, θάτερον δὲ φευδὲς μόνον, ἀλλ’ ἐκ ἀμφοῦ ἀληθῆ ἢ ἀμφοῦ φευδῆ. πάλιν δὲ τὸ ἀδύνατον ἀμφοῦ φευδῇ εἶναι εἶπεν, ἐπεὶ προεῖρηκεν μᾶλλον ἐν- 10 δέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων πάντα φευδῇ εἶναι. τοῖς τε γὰρ τὴν ῥύσιν αἰτιωμένοις τὸτο λέγειν μᾶλλον ἔπει, ἀλλὰ καὶ Ἀναξαγόρα τῷ πάντα ἐν πᾶσι μεμῖχθαι λέγοντι καὶ μηδὲν διὰ τὸτο τῶν ὄντων εἰλικρινὲς εἶναι ὃ λέγειν εἶναι. id.

1012b “συμβέβηκε — θρυλλόμενον.” θρυλλόμενον μὲν εἶπεν, ἐπεὶ 15

13. καὶ ἄλλοι τῷ πρὸς τὸς ταῦτα λέγοντας ἐχρήσαντο ὡς ὄντι ἐναργεῖ, φανερώτατα δὲ Πλάτων κεκίνηκεν αὐτὸ ἐν τῷ Θεαιτήτῳ· πῶς δὲ αὐτοὶ αὐτὸς ἀναιρεῖσιν, ἔδειξεν. ὃ μὲν γὰρ πάντα ἀληθῆ λέγων ἀναιρεῖ αὐτὸν τῷ καὶ τὴν ἐναντία ἐαυτοῦ λέγοντα ὅτι μηδὲν ἀληθὲς ἐστὶν ἢ μὴ πάντα ἀληθεύειν λέγειν, ὃ ἐστὶν ἀναιρετικὸν τῆς 20 δόξης τῆς πάντα ἀληθεύειν λεγούσης· ὥστε καὶ τὴν τιθέμενον πάντα εἶναι ἀληθῆ, ἀληθὲς καὶ τὸ μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ. ὃ δὲ πάντα φευδῇ εἶναι λέγων λόγος ἐαυτὸν ἀναιρεῖ, ὅτι εἰ πάντα εἴη φευδῆ, καὶ αὐτὸς ὅτος ἂν εἴη φευδῆς ὃ πάντα φευδῇ λέγων, ἀληθὲς ἄρα ὃ ἀναιρετικὸς αὐτῷ, ὃ μὴ πάντα φευδῇ λέγων. id.

1012b “εἰ — μόνος.” εἰ φυλασσόμενοι, φησί, τὸ ἐπόμενον αὐτοῖς

18. ἄτοπον, τὸ δι’ ὧν τίθενται ἀναιρεῖν τὰ ὑπ’ αὐτῶν τιθέμενα, ὑπεξαι- 18. ρῶν καὶ λέγουσιν ὃ μὲν πάντα ἀληθῆ λέγων χωρὶς τῷ λέγοντος ὅτι μὴ πάντα ἀληθῆ, ὅς ἐστιν ἀναιρετικὸς τῷ πάντα ἀληθῆ, ὃ δὲ λέγων πάντα φευδῇ χωρὶς τῷ ὑπ’ αὐτῷ (τὸτο γὰρ εἶναι μόνον ἀλη- 30 θές), ἀκολουθήσει αὐτῶν ἐκατέρω ἂν τῷ ἓνα ὑπεξαιρεῖσθαι τὸ ἀπεί- ρους τοιούτους συγχωρεῖν εἶναι· ὃ γὰρ μόνος ἔσται φευδῆς ὃ λέγων μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ, ὡς βύλεται ὃ πάντα ἀληθῆ λέγων, ἀλλὰ καὶ ὃ λέγων ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ πάντα ἀληθῆ εἶναι, ἄλλος ὢν τῷ λέγοντος μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ. ἀλλὰ καὶ ὃ λέγων ἀληθὲς εἶναι τὸ 35 ἀληθῆ εἶναι τὴν λέγοντα λόγον μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ, ἄλλος ὢν ἐκείνων, καὶ αὐτὸς ἔσται φευδῆς. ἀλλὰ καὶ ὃ τὸτον λέγων τὴν λόγον, ἀληθὲς ἐστὶ τὸ λέγειν τὴν λόγον τὴν λέγοντα ἀληθὲς εἶναι τὸ μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ ἀληθῆ εἶναι. καὶ ὥτως ἐπ’ ἀπειρόν τις αὐτῶν

τῇ τῷ ἀληθῆς. προδήκη δέξει καὶ τὴν ἓνα μόνον φάσκοντα φευδῇ εἶναι λόγον ἀπείρους τὸς φευδεῖς λεγομένους. καὶ εἴη ἂν ἡ σύνθεσις ἢ ἐπ’ ἀπειρον τῶν ἀληθῶν τοιαύτη· φευδὲς ἐστὶ τὸ ὅτι πᾶς λόγος ἀληθὲς ἐστὶν τῷ ἀληθὲς εἶναι τὸ πάντα εἶναι ἀληθῆ· φευδὸς ἐστὶ τὸ ἀληθὲς ἐστὶν ἀληθὲς εἶναι τὸ πάντα εἶναι ἀληθῆ· φευδὸς ἐστὶ τὸ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ λέγειν ἀληθεύειν τὴν λέγοντα ἀληθὲς εἶναι τὸ λέγειν μὴ πάντα εἶναι ἀληθῆ. καὶ τὸτο ἐπ’ ἀπειρον. ὁμοίως δὲ καὶ ἀληθεῖς ἀπειροὶ καὶ τὴν λέγοντα πάντων φευδῶν ὄντων μόνον ἀληθῆ εἶναι τὴν λέγοντα πάντας φευδεῖς· ὃ γὰρ μόνον ἀληθὲς ἔσται κατ’ αὐτὸς ὃ λέγων πάντα φευδῇ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὃ λέγων, ἀληθὲς ἐστὶ τὸ πάντας φευδεῖς εἶναι· εἰ γὰρ μὴ ὅτος, ὅδ’ ὃ πρὸ αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ ὃ λέγων ἀληθὲς ἐστὶ λόγος ὃ λέγων ἀληθὲς εἶναι τὸ πάντα φευδῇ εἶναι. καὶ τὸτο ἐπ’ ἀπειρον. βραχέως δὲ τὸτο ἐδήλωσεν εἰπὼν “ὃ γὰρ λέγων τὴν ἀληθῆ λόγον ἀληθῆ ἀληθὲς ἐστὶν.” ὁμοίως δηλονότι καὶ φευδῆς ὃ λέγων ἀληθῆ τὴν φευδῇ λόγον, ἄλλως τε καὶ πλασμα- 10 τῶδες τὸ αἰτεῖσθαι ταῦτα καὶ ὑποτίθεσθαι. id.

“φανερόν — κινεῖσθαι.” αὕτη ἡ λέξις ὃ φέρεται ἐν τισιν ὡς 1012b 22. ὅσα οἰκεία τῆς φυσικῆς· ὃ μὴν ἀλλ’ ἐπεὶ συγχρωόμενος τοῖς προ- δεδειγμένοις περὶ αὐτῶν λέγειν δοκεῖ, ἐκ ἂν εἴη παντάπασιν ἀλ- λοτρία τῶν προειρημένων. κειμένον γὰρ τῷ μῆτε ἀληθῆ πάντα εἶναι μῆτε φευδῇ, ἀκολουθίᾳ ἂν τὸ μῆτε τὸς ἡρεμεῖν πάντα λέγοντας ἀληθεύειν μῆτε τὸς κινεῖσθαι· ἔπειτα γὰρ τοῖς μὲν ἡρεμεῖν πάντα λέ- γουσι τὸ μηδὲν μεταπίπτειν, ἀλλ’ αἰετὰ αὐτὰ ἀληθῆ τε καὶ φευδῇ μένειν, ὁρῶμεν δὲ ὅτι μὴ αἰετὰ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἢ κατάφασις μὲν ἀλη- 25 θῆς ἢ ἀπόφασις δὲ φευδῆς, ἢ ἔμπαλιν, ἀλλὰ μεταπίπτει, καὶ ἐφ’ ὃ πρότερον ἦν ἢ κατάφασις ἀληθῆς, ἢ ἀπόφασις πάλιν ἀληθῆς γίνεσθαι, εἴγε ἀληθὲς ἐστὶ τό τε ὃν εἶναι λέγειν καὶ τὸ μὴ ὃν μὴ εἶναι. αὐτὸς γὰρ ὃ λέγων πάντα ἡρεμεῖν πρότερόν τε ἐκ ἦν καὶ ὕστερον ἐκ ἔσται· ὃ ἀδύνατον ἄνευ μεταβολῆς γίνεσθαι. τοῖς δ’ αὖ πάλιν πάντα συνεχῶς κινεῖσθαι λέγουσι τὸ μηδὲν ἀληθὲς εἶναι· ὁδὸν γὰρ ὑπομένει τὴν τῷ τόδε τι εἶναι κατηγορίαν, ἀλλὰ μεταπίπτει, ἀληθὲς δὲ ἦν τὸ τὸν εἶναι λέγειν. πάντα ὅν φευδῇ κατ’ αὐτὸς ἔσται· τὸτο γὰρ καὶ ἐν τοῖς πρὸ ὀλίγου εἰρημένοις εἶπεν ἔπειτα τοῖς πάντα συνεχῶς ῥεῖν τε καὶ κινεῖσθαι λέγουσιν. ἀλλὰ δέδεικεν ὅτι μὴ οἷόν τε πάντα φευδῇ εἶναι. λέγοι δ’ ἂν μηδέτερον τῶν εἰρημένων ἀληθὲς εἶναι, μῆτε τὸ πάντα ἡρεμεῖν μῆτε τὸ πάντα κινεῖσθαι, ὅτι καὶ τῶν ἐκάτερον μοναχῶς λέγει καὶ πάντων. εἶπε δὲ τὸτο ἀδύνατον εἶναι· ἔπειτα γὰρ καὶ τῷ μὲν πάντα ἡρεμεῖν τὸ αἰετὰ αὐτὰ ἀληθῆ τε καὶ φευδῇ μένειν καὶ μὴ μεταπίπτειν εἰς ἀλλήλα, ὃ ὅτι

4. ἢ post ἢ om M. || 5. ἐστὶν] καὶ M. || 12. ῥύσιν] ὅσιαν M. || 15. μὲν] δὲ M. || 16. τῷ] τὸτο A. || λέγοντας ταῦτα M. || ἐχρήσατο A. || 18. αὐτὸς] αὐτοῖς M. || 21. τὸν] ταῦτον M. || 23. εἴη] ἢ M. || 27. ὑφ’ αὐτῶν corr. 2 m. A. || 29. ὡς M. || 30. ὑφ’ αὐτῷ corr. 2 m. A. || τῷ A. || ἀληθῆ A. || 34. τὸ — 35. ἀληθὲς εἶναι om M.

1. τῇ] τὸ M. || 3. quoniam vera est quae verum esse ait omnia esse vera, et haec, verum est, verum esse dictu non omnia esse vera; et haec, verum est, verum esse dictu non omnia esse vera. item haec est falsa, verum esse dictu, vera- cem esse qui ait verum esse dictu non omnia esse vera, et hoc in infinitum Sepulv. || 5. ἀληθὲς — ἀληθῆ om A. || 8. ἀπειροὶ M. || μόνων M. || 13. καὶ τὸ ἐπ’ M. || 19. ἀλλοτρίων M, ἀλλότριον F. || 21. ἀκολουθεῖ M. || λέγοντας — 22. πάντα et 24. μὴ αἰετὰ om M. || 24. τῷ] τὰ M. || 25. ἢ] καὶ M. || 27. ἐστὶ ποτε ὃν M. || μὴ post ὃν om M. || 29. πάλιν om A. || 31. ὑπομένειν M. || 36. pro τὸ prius τὰ M. || 37. καὶ om A. || κατὰ] καὶ τὰ M.

ἀδύνατον, ἔδειξε δι' ὃ παρέθετο. ὁ γὰρ λέγων αὐτὸς τήνδε τὴν δόξαν καὶ πρότερον γε ἔκ ἧν καὶ ὕστερον ἔκ ἑσται, ὥστε ἔτε τὰ πάντα ἡρεμεῖ ἔτε ταῦτα αἰεὶ μένει ἀληθὴ καὶ ψευδῆ. τὸ γὰρ ὄντος αὐτῷ, ὅτε ἔστιν, εἶναι αὐτὸν λέγειν ἀληθὲς ὃν ἔκ ἑστιν ἀληθὲς λεγόμενον, ὅτε μὴ ἔστι. πάλιν δὲ τῷ πάντα κινεῖσθαι τε καὶ ῥεῖν ἔπεσθαι τὸ μὴδὲν 5 ὠρίσθαι μὴδὲ ἀληθὲς εἶναι. τῷτο δὲ ὅτι μὴ ἀληθὲς, τὸ μὴδὲν εἶναι ἀληθὲς, δέδεικται πρότερον. id.

1012 b 28. "ἀνάγκη — μεταβάλλειν." καὶ τῷτο δεικτικὸν παρέθετο τῷ μὴ πάντα κινεῖσθαι. ἔχει δὲ ἡ λέξις ἐγκαταλληλότερον· εἰ γὰρ ἔστι κίνησις, ἀνάγκη τι ὃν μεταβάλλειν, εἴγε ἡ κίνησις ἔκ τινος ἔστιν 10 εἰς τι μεταβολή, ἀδύνατον δὲ ἔκ τινος εἰς τι μεταβάλλειν μὴ ὄντος τινος τῷ μεταβάλλοντος· τῷτο δὲ τὸ ὃν μεταβάλλον τε καὶ κινούμενον, ὅτε κινεῖται, ἀνάγκη ἐν τῷ εἶναι μένειν τε καὶ κατὰ τῷτο ἡρεμεῖν. εἰ γὰρ εἴη κατὰ τόπον Σωκράτης κινούμενος, δεῖ τὸν Σωκράτην μένειν, ὅτε κινεῖται Σωκράτης· ἔτω γὰρ ἔσται καὶ κατὰ τόπον 15 κινούμενος Σωκράτης. καὶ καθόλου δὲ ἐπὶ πάσης κινήσεως, εἰ ἡ κίνησις μεταβολή ἔστιν ἔκ τινος εἰς τι, σωζομένῃ τῷ κινούμενῃ κατὰ

τὴν ὑσίαν, δεῖ εἶναι τι τὸ μεταβάλλον ἄλλο ὃν παρὰ τὰ καθ' ἃ ἡ μεταβολή, καὶ κατὰ τῷτο ἑσάναι. εἰ ἄρα ἔστι μεταβολή, δεῖ τι καὶ ἑσάναι· καὶ γὰρ ἡ κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν μεταβολή ὑποκειμένη τινος καὶ σωζομένη καὶ μεταβάλλοντος εἰς ταῦτα γίνεσθαι· τοιοῦτον γὰρ ἡ ὕλη. "ἀλλὰ μὴν ὅδε πάντα ἡρεμεῖ ἢ κινεῖται ποτε, αἰεὶ δὲ ὕθην." ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἔστιν. ἀλλὰ μὴν ἔτε πάντα τὰ ὄντα ποτὲ μὴ ἡρεμεῖ ἢ κινεῖται ποτε, ὅθεν δὲ ἔστιν ὁ αἰεὶ κινεῖται, ἢ ἄλλο ὁ αἰεὶ ἡρεμεῖ. τῷτο γὰρ εἶπε διὰ τῷ "αἰεὶ δ' ὕθην." τῷτο δὲ οὐαὶ πλειόνων ἔδειξεν ἔτῳς ἔχον ἐν τῷ τελευταίῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκρόασεως. ὑπομνήσκει δὲ καὶ νῦν αὐτῷ ὅτι ἔστι τι ἐν τοῖς ὕσιν ἀκίνητον καὶ ἄλλο αἰκίνητον, εἰπὼν ἔστι γὰρ ὁ αἰεὶ κινεῖται τὰ κινούμενα· τὸ γὰρ ὑπὸ τῷ αἰεὶ κινούμενος κινούμενον ἐδείχθη συνεχῶς τε καὶ αἰεὶ προσεχῶς κινῶν τῇ οἰκείᾳ κινήσει αἰδιῶν ὕσιν τὰ κινούμενα· τῷτο δὲ ἦν ὁ αἰθέρ, ὁ καὶ κυκλοφορικὸν καλεῖ σῶμα· διὰ γὰρ τῷτο καὶ τὰ ἄλλα κινεῖται αἰεὶ κινῶν. ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ πρῶτον κινῶν ἀκίνητον ἀνάγκη εἶναι καὶ ἡρεμεῖν, δέδεικται καὶ αὐτό. id.

ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

Ὅτι μὴ Ἀριστοτέλης ἐστὶ τὸ ἐπιγραφόμενον Δ τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ βιβλίων, ἐν ᾧ διαίρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων ποιεῖται, καὶ ἀπὸ τῆς λέξεως καὶ ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ λεγομένων γνωρίζον· ὅτι 20 δὲ καὶ ταύτης τῆς πραγματείας, δῆλον ἐξ ὧν προεῖρηκε. δέδειξε μὴ γὰρ ὅτι τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ ἢ περὶ τῷ ὄντος καθόλου πραγματεία καὶ τῶν τῷτο κοινῶς ὑπαρχόντων, κοινὰ δὲ τῷ ὄντος εἰσίν, οἷς ἐπισημαίεται πᾶσαι χρώμεναι· περὶ τῷτο γὰρ ἡ θεωρία τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ· ὁδεμῖα γὰρ ἐκείνων ἴδιος ἢ περὶ αὐτῶν πραγματεία· ὁδενὶ 25 γὰρ τινι τῶν ὄντων, ἢ τόδε τί ἔστιν, ὑπάρχει τι αὐτῶν, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἢ ὄν, περὶ ὃ ἢ τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ πραγματεία. τὸ μὴ γὰρ ἀναγκαῖον τῆς περὶ αὐτῶν διαλήψεως ἢ χρῆσις δεικνύσιν· πᾶσαι γὰρ αἱ ἐπισημαίεται τῷτο χρώμεναι τὰ προκείμενα αὐτῶν δεικνύουσιν· ὅτι δὲ μηδεμῖα ἴδιός ἐστι τῶν καθ' ἑκάστα ἐπισημῶν, ἢ κοινῇ 30 χρῆσις αὐτῶν παράσῃσι. πρὸς δὲ τῷτο καὶ, περὶ ὧν ὁ διαλεκτικὸς κατὰ τὸ ἐνδοξον ποιεῖται τῶς λόγους, περὶ τῷτο τὴν πρώτην φιλοσοφίαν ἐπισημονικῶς λέγειν· καὶ γὰρ τῷτο διαλεκτικῶς περὶ τὰ κοινὰ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ πραγματεία, καὶ περὶ τῶν πολλαχῶς δὲ λεγομένων ὁ διαλεκτικὸς διαλαμβάνει· ἔσται τοίνυν καὶ 35 διαλεκτική. . . ὅτι δὲ καὶ ἡ τάξις τῷ βιβλίῳ αὕτη, δῆλον ἐκ τῷ

ποιεῖσθαι μὴ αὐτὸν τὴν διαίρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων τῷτο, οἷς αἱ ἐπισημαίεται χρώμεναι, ἢ κοινῶς τῷ ὄντι παρακολυθεῖ· περὶ ὧν εἶπε καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ δεῖν τὸν φιλόσοφον πραγματεύεσθαι διελόμενον ποσαχῶς ἑκάστον αὐτῶν λέγειν. ἀκόλουθον δὲ ἐστὶ μὴ τὸ δειχθῆναι περὶ τῶν ἐστὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἢ θεωρίας, ὃ ἐν τῷ τρίτῳ δέδεικται, ἐφεξῆς περὶ τῷτο πρώτων θεωρεῖν οἷς ἀναγκαῖον χρῆσθαι πρὸς τὴν τῶν ἄλλων τῶν μελλόντων δεικνύσθαι θεωρίαν τε καὶ δεῖξιν. διὸ καὶ πρῶτον περὶ ἀξιωματικῶς εἶπε τῷ ἐπὶ παντὸς δεῖν τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν, ὄντος πρὸς τὰς δεῖξεις χρησίμῃ· μετὰ δὲ ἐν τῷτο τὴν διαίρεσιν ποιεῖται τῶν ὕτως πολλαχῶς λεγομένων. ὅτι δὲ μὴ ἀτελὲς τὸ βιβλίον, ὥς οἶονταί τινες τεκμαιρόμενοι τῷ μὴ πάντων αὐτὸν τῶν πολλαχῶς λεγομένων τὴν διαίρεσιν ποιεῖσθαι, δῆλον ἐκ τῷ μὴ ἀπλῶς ἐν αὐτῷ προκείμενῳ τῷτο ποιεῖν, ἀλλὰ τῷτο μόνων οἷς ὡς κοινῶς αἱ ἐπισημαίεται πᾶσαι χρώμεναι τὰ προκείμενα αὐταῖς δεικνύουσιν· ἔτε γὰρ περὶ τῶν ὁμωνύμων λέγειν ἡμῖν πρόκειται, ἔτε περὶ πάντων τῶν ἀφ' ἑνός τε καὶ πρὸς ἑν, ἀλλὰ περὶ τῶν πολλαχῶς ἔχόντων, διότι τῷ ὄντι καθόλου ὃν ἔστιν ὑπάρχει, καὶ αὐτῷ λεγομένῳ πολλαχῶς. διὸ καὶ μαθηματικὸν ἢ τι τῶν τοιούτων λαμβάνει, ἢ καὶ αὐτὰ πολλαχῶς λέγειν,

6. μὴ om M. || 8. *quamquam dictio parum apposite sese habet* Sepulv. || 11. εἰς τε μία μεταβάλλειν M.

6. τὰ ὄντα ποτὲ μὲν om A. || 7. κινεῖται, καὶ ἄλλο M. || 8. δ' om M. || 9. inter v. ἔτῳς et ἔχον iterat v. ποτὲ μὲν ἡρ. — ὁ αἰεὶ ἡρεμεῖ, *linea tamen subducta*, M. || ἔχον M. || 10. αὐτῷ τῷ M. || τὸ M. || 11. ἄλλο ἀκίνητον M. || 12. τε καὶ αἰεὶ προσεχῶς om F. || 13. αἰδιῶν F. || 15. πρῶτον αἰεὶ κινῶν M.

25. ἡ om M. || πραγμάτων M in mg. || 29. αὐτῷ A1, αὐτοῖς A2. || δεικνύουσιν A. || 31. ὃ ἢ M. || 32. κατὰ καὶ AMV. || τῶς om M. || 34. *itaque dialectica similis est primae philosophiae, propterea quod de eisdem rebus edisserit, probabiliter tamen, non scienter* Sepulv.

19. αἰς F. || α καὶ κοινῶς F. || 20. εἶπε om MV. || 21. ἀκόλουθα A. || 22. ἡ om M. || 32. προχρώμεναι M. || γὰρ ἢ περὶ MV. || 33. τῶν om M. || 35. μαθητικὸν MV.

ὅτι μὴ τούτοις προχωρῶμεν αἱ ἐπιστῆμαι δεικνύσιν τι τῶν ὑφ' αὐτάς, ἀλλὰ ἀρχὴν καὶ αἰτία καὶ φύσει καὶ σοικεῖν καὶ αὐτοῖς τούτοις, ὧν πάντων κοινῶν ὄντων πεποιήθη τὴν διαίρεσιν ἐν αὐτῷ ὡς ὄντων οἰκείων τῆσδε τῆς πραγματείας. ὅθεν καὶ μᾶλλον ὁ λόγον γίνετο ὅτι βιβλίον ὅτι ἐκ ταύτης ἐστὶ τῆς συντάξεως· εἰ γὰρ τινα τούτοις 5 παρακείμενα παραλέλειπτο, διαίροίτο ἂν κακῶς καὶ τὴν τῶν οἷς ἐστὶ παραπλήσια διαίρεσιν. ποιούμενος δὲ τὴν διαίρεσιν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ τούτων ὅσα κοινῶς τῷ ὄντι ὑπάρχοντά τε καὶ παρακολουθῶντα δοκεῖ πλεοναχῶς λέγεσθαι, πρῶτον περὶ ἀρχῆς λέγει. ὅτι δὲ ἡ ἀρχὴ ὅ μὴ τινὶ φύσει τῷ ὄντος παρακολουθεῖ, γινώσκον· 10 πᾶσαι γὰρ αἱ ἐπιστῆμαι ἀρχαῖς τισὶ χρῶντο. τὴν ἀρχὴν δὲ ἐπταχῶς ἀποδίδωσι λέγεσθαι. καθ' ἓνα μὲν τρόπον ἀρχή, ὅθεν ἂν τις τῷ πράγματι, ὅ ἀρχὴ λέγετο, κινήθει πρῶτον· ἀρχὴ γὰρ μήκους καὶ ὁδοῦ, ὅθεν ἀρξάμενοι διίμεν αὐτήν. ὅπως ἀρχὴ καὶ τὰ ἐναντία περὶ αὐτῶν τοῖς ἡ ἐντεῦθεν ἢ ἐντεῦθεν ἀρχομένοις· διό 15 ἡ τοιαύτη ἀρχὴ καὶ πέρασ ποτὲ γίνετο. ἀρχὴ λέγετο καὶ ὅθεν ἀρξαμένων κάλλιστα ἂν τὸ προκείμενον γένοιτο, ὡς ἐπὶ τῶν μαθησέων· ἐν ταύταις γὰρ πολλάκις ἔκ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχόμεθα, ἀλλ' ἀφ' ὧν ῥᾶστα ἂν ὁ μανθάνων παρακολουθήσῃ, ὡς ἀρίστως ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 8) ἐν τῷ περὶ ποιότητος λόγῳ πεποιήκεν· εἰπὼν γὰρ 20 τὴν ποιότητα εἶναι καθ' ἣν ποιοῖ τινες λεγόμεθα, διὰ τῆς ποιῆς, ὑστέρῃ μὲν ὄντος τῆς ποιότητος γνωριμωτέρῃ δὲ, τὴν διδασκαλίαν τῆς ποιότητος πεποιήκε. καὶ ἡ φυσικὴ ἀπὸ τῶν αἰδητῶν, ὅτι ἡμῖν γνωριμωτέρα, ἀλλ' ἔκ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχῶν, καὶ οἱ τεχνῖται δὲ ἀρχὴν ποιοῦν ἐν τοῖς γινόμενοις ὑπ' αὐτῶν, ὅθεν ἀρξαμένοις 25 αὐτοῖς ῥᾶστα ἂν τὸ γινόμενον γίνοιτο. ἀρχὴ λέγετο καὶ ὅθεν ἀρχεταί τι γίνεσθαι ἐνυπάρχοντος τῷ γινόμενῳ. ὅπως ἡ καρδία ἀρχή· ἀπὸ ταύτης γὰρ ἡ τῆς ζωῆς σύστασις, καὶ ὁ θεμέλιος τῆς οἰκίας, καὶ ἡ τρόπις δὲ τῆς νεῶς ὅπως ἂν εἴη ἀρχή. τὸ δὲ "ἐνυπάρ- 1013a χοντος" προσκείμενον χωρίζει τὴν τοιαύτην ἀρχὴν τῆς ποιητικῆς 30 τῆς ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, περὶ ἧς ἐξῆς λέγει. διαφέρει δ' ἂν αὕτη ἡ ἀρχὴ τῆς πρὸ αὐτῆς, ὅτι ἐκείνη μὲν τῷ ῥάδιον γενέσθαι ἦν ἀρχή, αὕτη δὲ τῷ ὅλως γενέσθαι· διό καὶ αὕτη μὲν ὠρισμένη, ἐκείνη δὲ ἄλλω ἄλλῃ καὶ τῷ αὐτῷ ἄλλοτε ἄλλῃ. εἴη δ' ἂν καὶ ἡ ὕλη ὅπως ἀρχή. ἀρχὴ λέγετο καὶ ἀφ' ὅ ἡ πρώτη γίνεται τι μὴ ἐνυπάρ- 35 χοντος, τῆς ἐξῆς ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· τοιαύτη δὲ ἐστὶν ἡ 1013a ποιητικὴ ἀρχή, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν ἐπενεγκὼν "καὶ ὅθεν πρῶτον 7. ἡ κίνησις πέφυκεν ἀρχεσθαι καὶ ἡ μεταβολή." ἡ δὲ ἐστὶ τὰ εἰρη- μένα καὶ ἔχον ἐν δια τῶν λέξεων, καὶ "ὅθεν γίνετο πρῶτον μὴ ἐνυπάρ- χοντος" καὶ "ὅθεν πρῶτον ἡ κίνησις πέφυκε καὶ ἡ μεταβολή." καὶ 40

εἴη ἂν διὰ μὲν τῆς πρώτης ἀρχῆς λέγων τὴν τῆς τέλους καὶ σκοπῆς γνῶσιν (τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρακτοῖς ἀρχὴ πρώτη τῆς γενέσεως τὸ πρακτικόν· μνημονεύει γὰρ αὐτὸς ὡς ἀρχῆς καὶ ὀλίγον προσελθόν), διὰ δὲ τῆς δευτέρας λέγοι ἂν περὶ τῆς ποιητικῆς. καὶ εἴη ἂν ὅπως ἡ διαί- 1013a ρεσις αὐτῇ τῆς ἀρχῆς εἰς ὁκτώ γεγονυῖα. ἀρχὴ λέγετο κακῶς 5 καὶ προαίρεσιν μεταβάλλει καὶ γίνετο τὰ γινόμενα, ὡς οἱ ἀρχον- τες, ὧν καὶ τὴν προαίρεσιν γίνετο τὰ ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῖς. ὅπως ἀρχὴ λέγετο καὶ ἡ τέχνη, καὶ μάλιστα ἡ ἀρχιτεκτονική, ἐφ' ἣν ἡ ἀνα- 1013a φορὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν τεχνῶν καὶ τῶν γινόμενων ἔργων ὑπ' αὐτῶν. 13. ἔχον ὁμοίως δὲ αὕτη ἡ ἀρχὴ τῆς ποιητικῆς, ὅτι αὕτη μὲν ἀρχὴ ὡς ἐπι- τακτικὴ καὶ τῆς εἰδὸς γνωστικῆς, ἐκείνη δὲ ὅθεν ἤρξατο τὸ πρᾶγμα. καὶ ἀπὸ ποίας κινήσεως ἀρχὴ λέγετο, καὶ ὅθεν πρῶτον γνωστὸν ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, ὡς τῶν ἀποδείξεων ἀρχαὶ λέγοντο αἱ ὑποθέσεις, ὑποθέ- 15 σεις λέγων τὰς καθ' ἐκάστην ἐπιστήμην τε καὶ τέχνην ἀρχάς, αἱ διότι μὴ δι' ἀποδείξεως λαμβάνοντο, ἀλλ' ὡς ἐναργεῖς ὑποθέσεις αὐτάς λέγουσιν, αἱ τοιαῦται ἀρχαὶ καὶ τῶν ἀμέσων τῶν καθ' ἐκάστην ἐπιστήμην εἶεν ἀρχαί· ὡς γὰρ τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖ καὶ τὸ κακὸν βλάπτει, καὶ τὸ ἀγαθὸν αἰρετὸν καὶ τὸ κακὸν φευκτόν, ἀμεσοὶ μὲν καὶ τὴν ἠθικὴν 20 πραγματείαν καὶ ἐπιστήμην, ἀρχὴ δὲ τούτων ἡ περὶ τέλους τε καὶ εὐδαιμονίας γνῶσις, καὶ αἱ προτάσεις δὲ ἀμεσοὶ ὅπως ἀρχαί. εἰπὼν δὲ ποσαχῶς ἡ ἀρχή, ἰσαχῶς, φησί, καὶ τὰ αἰτία λέγετο. καὶ διὰ τί, προσέθηκεν εἰπὼν "πάντα γὰρ τὰ αἰτία ἀρχαί." ἐφ' 1013a οἷς προσέθηκε τὸ κοινὸν μὲν πάσαις ταῖς ἀρχαῖς εἶναι τὸ πρῶτον εἶναι 16. τούτων ὧν εἰσὶν ἀρχαί, ἡ ὅπως ὡς ὅθεν ἐστὶν ἡ γίνετο ἡ γινώ- σκετο, ὡς μὲν ὅθεν ἐστὶν, ὡς ὁ θεμέλιος τῆς οἰκίας καὶ ἡ τρόπις τῆς πλοῆς καὶ ἡ ὕλη ἐκάστη, γίνετο δὲ ὡς ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, γινώσκειτο δὲ ὡς τῶν ἀποδείξεων αἱ ὑποθέσεις (ε'). εἰπὼν δὲ κοινὸν πάσαις ταῖς ἀρχαῖς εἶναι τὸ προὑπάρχειν τούτων ὧν εἰσὶν ἀρχαί, διαφορὰν φησιν αὐτῶν εἶναι τὸ τὰς μὲν ἐνυπάρχειν τούτοις 30 ὧν εἰσὶν ἀρχαί, τὰς δὲ ἐκτὸς εἶναι. ἡ μὲν ὅ ὕλη καὶ τὸ σοικεῖον (σοικεῖον δὲ καλεῖτο ἡ προσεχὴς ὕλη ἐκάστη, ἥτις ἦδη ἐνεργεῖα ἐστὶ τόδε τι σῶμα) ἀρχαὶ ὡς ἐνυπαρχόντων· ἐκ τούτων γὰρ πρώτων γίνετο ἐνυπαρχόντων αὐτοῖς. τὰ δὲ ἐκτὸς· καὶ προσέθηκεν τινὰ ἐστὶ ταῦτα· διό ἡ τε φύσις ἀρχὴ καὶ τὸ σοικεῖον καὶ ἡ διάνοια καὶ ἡ 35 προαίρεσις. εἰπὼν τῶν ἀρχῶν τὰς μὲν ἐνυπάρχειν τούτοις ὧν εἰσὶν ἀρχαί, τὰς δὲ ἐκτὸς εἶναι, διὰ τούτο, φησί, τὸ τὰς μὲν ὅπως ἔχον τὰς δὲ ἔχον ὅπως, ἡ τε φύσις ἐστὶν ἀρχὴ καὶ τὸ σοικεῖον· ἀρχαὶ γὰρ ταῦτα ὡς ἐνυπαρχόντα· ἐκ τούτων γὰρ πρώτων γίνετο ἐνυπαρχόν- των. φύσιν δὲ νῦν τὴν ὕλην ἂν λέγοι, σοικεῖον δὲ τὴν προσεχῆ 40 ὕλην, ἥτις ἦδη ἐνεργεῖα τί ἐστὶ σῶμα. τὰ δὲ ἐξῆς, ἡ διάνοια καὶ

1. τι om AM. || 3. περιπεποιήται A. || πεποιήται ἐνδιαίρεσιν M. || 6. κακῶς V. || 7. παραπλήσιον A. || 8. τούτων om M. || 12. λέγεται M. || 14. καὶ om M. || 16. ἀρξάμενη M. || 17. γένοιτο M. || 19. quo in loco qualitate esse dixit, per quam quales esse dicimus, de qualitate docens per quale, quod quidem posterius est qualitate, notius tamen Sepulv. || 20. εἶπε AM. || 22. δὲ τῆς ποιότητος τὴν διδασκαλίαν M. || 23. πεποιήκε] ποιησαμένον AM. || 26. ῥᾶσαι M. || 27. γίνετο ἐνυπαρχόντα M. || 35. μὴ et 36. δὲ om M. || 39. λέξεων, τῷ ὅθεν A. || μὴ] μὲν M. || 40. ἡ post καὶ om M.

2. πρακτικοῖς M. || πρακτόν A. || 5. αὐτῶν AM. || 8. ἣν] ὧν M. || 10. ἡ om A. || 13. ὑποθέσεις λέγων om M. || 15. ἄλλως M. || 17. ὡς] εἰ A, ἡ M. || 31. ἥτις] ὅτι M. || 40. ἐξῆς καὶ ἡ M.

ἡ προαίρεσις καὶ τὰ ὅμοια τῶν ὡς τελῶν καὶ τῶν ποιητικῶν ἀρχῶν
 παραδείγματα, αἱ ἔκ ἐνυπάρχουσι τοῖς γινομένοις, ἐν οἷς ἦσαν καὶ
 οἱ ἀρχοντες. προστίθῃσι δὲ καὶ τὴν ὕσιν καὶ τὸ ἔνεκα, ὕσιν μὲν
 λέγων τὴν κατὰ τὸ εἶδος ἀρχήν· τὸτο γὰρ ἡ ἐκάστω ὕσιν, τὸ δ' ἔ-
 νεκα τὸ τέλος. ἃ συνέθηκεν, ἐπεὶ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις δοκεῖ
 τὸ εἶδος καὶ τελειότης καὶ τέλος εἶναι· καὶ εἴη ἂν καὶ ταῦτα ἐν τοῖς
 προϋπάρχουσι μὴ ἐνυπάρχουσι δέ. προσέθηκε δὲ καὶ ὑπὸ τίνα τῶν
 1013^a εἰρημένων ταῦτα ὑπάγει, εἰπὼν “πολλῶν γὰρ καὶ τῶν γινῶναι καὶ τῆς
 21. κινήσεως ἀρχὴν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλόν.” τῆς γνώσεως μὲν τὸ εἶδος
 (ἀρχὴν γὰρ καὶ αἰτία τῆς τῶν πράγματος γνώσεως ἢ τῶν εἰδῶν αὐτῶν
 γινῶσις), τῆς δὲ κινήσεως ἀρχὴν τὸ τέλος εἶπεν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν
 καὶ τὸ καλόν· ἐκάστω γὰρ τὸ οἰκεῖον τέλος ἀγαθὸν τε ἐκείνῳ καὶ καλόν,
 ἔκ ἐνυπάρχον μὲν, ὅτι αἰτία αὐτῷ τῶν γενέσθαι γίνεσθαι, ἐπιγινώ-
 μενον δὲ ἐκείνῳ τελειωμένῳ. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ εἶδος, ὅτε ἐστὶν ὡς
 προϋπάρχον τε καὶ προεπινοούμενον ἀρχή, ἔκ ἐνυπάρχει. αἱ δὲ
 ὕτως λεγόμεναι ἀρχαὶ περιέχοντι διὰ τῆς λέξεως τῆς “ἡ δὲ ὅθεν
 γίνεσθαι πρῶτον μὴ ἐνυπάρχοντος.” ἢ διὰ ταύτης μὲν εἴη ἂν τὸ τέλος
 ἀρχὴ λεγόμενον, τῆς δὲ κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς δηλωτικὴ αἱ τέχναι, καὶ
 τῶν μάλιστα αἱ ἀρχιτεκτονικαί· αὐτῶν γὰρ τὸ εἶδος πῶς εἰσι τῶν
 γινομένων. κοινὸν μὲν ἔν πάσης ἀρχῆς φησὶν εἶναι τὸ πρῶτον εἶναι
 ἔστιν ἀρχή· ὡς μὲν ὄντος τῶν πράγματος ἔστιν ἀρχή, ἢ τῆς ὁδῶς
 ἀρχή, ὡς δὲ γινομένων, ὡς θεμέλιον οἰκίας καὶ καρδία ζῶν (ταῦτα
 γὰρ τῶν πρῶτα ὡς γινομένων), ὡς δὲ γινωσκομένων ἀρχαὶ τὰ
 ἀξιώματα τῶν ἀποδείξεων, ὅτι ἐντεῦθεν τὸ γινώσκειν αὐταῖς· καὶ
 γὰρ τῶν ἡδὴ ὄντων ἐστὶ τις ἀρχὴ καὶ τῶν ἐτι γινομένων, πολλὰ δὲ
 καὶ τῶν γινωσκομένων ἀρχαὶ ἔχει τῆς γνώσεως. τὸ μὲν ἔν προϋ-
 πάρχον κοινὸν ταῖς ἀρχαῖς, τῶν δὲ ἀρχῶν αἱ μὲν ἐνυπάρχουσι τῶ-
 τοῖς ὧν εἰσὶν ἀρχαί, ὡς ἡ φύσις τοῖς φύσει γινομένοις καὶ ἡ ὕλη·
 ἀλλὰ καὶ ὁ θεμέλιος ὕτως ἀρχὴ τῆς οἰκίας καὶ ἡ καρδία τῶν ζῶν, καὶ
 ὅθεν ἂν τις τῶν πράγματος ἀρξαιτο. ἢ δὲ διάνοια καὶ ἡ προαίρεσις
 καὶ αἱ τέχναι ἀρχαὶ μὲν τῶν γινομένων ὑπ' αὐτῶν, ἀλλ' ἔχ' ὡς
 ἐνυπάρχουσαι τῷ γινομένῳ. εἴη δ' ἂν καὶ τὸ τέλος ὑπὸ τῶν ἀφ'
 ἑ πρώτων γίνεσθαι μὴ ἐνυπάρχοντος, ὡς προείρηται, ὑφ' ὃ τάσσομεν
 καὶ τὸ ποιητικὸν αἴτιον· ἐν γὰρ τοῖς πρακτοῖς καὶ τὸ τέλος ἀρχή. ἐστὶ
 δὲ, ὥσπερ τὸ ἀγαθὸν ἀρχὴ πράξεως, ὕτω πολλάκις καὶ τὸ κακόν·
 35 φεύγοντες γὰρ αὐτὸ πρᾶσσομεν τινα. διὸ ἐν τισὶ γράφεσθαι “πολ-
 λῶν γὰρ καὶ τῶν γινῶναι καὶ τῆς κινήσεως ἀρχὴν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κα-
 κόν.” id.

1013^a 16. (ε) κατὰ τὴν ἀλήθειαν ἔχ' ὕτως ἔχει· ἐπὶ πλέον γὰρ ἐστὶν
 ἡ ἀρχὴ τῶν αἰτίων, διὸ καὶ προέταξε τὴν ἀρχὴν τῶν αἰτίων... ὡς ἔν 40
 πρὸς τοὺς πολλοὺς εἶπεν ὁ φιλόσοφος ὅτι “ἰσαχῶς δὲ καὶ τὰ αἰτία
 λέγεσθαι.” Asclep.

εἰπὼν δὲ τὴν ἀρχὴν ἰσαχῶς καὶ τὰ αἰτία λέγεσθαι, ἐφέξῃς τὴν
 τῶν αἰτίων ποιούμενος διαίρεσιν τέσσαρα σημαίνοντα καὶ τῶν αἰτίων
 παραδίδωσιν, ἃ καὶ ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει ἐξέθετο αὐταῖς λέξεσιν,
 ὡς ἰσαχῶς μὲν καὶ τῶν αἰτίων τῇ ἀρχῇ λεγομένων καθόλου, καὶ μὴν ἀλλὰ
 κυριώτερον (ε). ἔτι μὲν ἔν τα σημαίνοντα ταῦτα καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ,
 πλὴν ὅτι τῇ διαίρεσει ταύτης· ἢ μὲν γὰρ ὕλη ἦν ἐν τῷ ὅθεν γίνεσθαι
 πρῶτον ἐνυπάρχοντος, καὶ ὅθεν πρῶτον ἡ κίνησις πέφυκεν ἀρχεσθαι,
 καὶ ἡ μεταβολὴ διὰ μὲν τῶν ὅθεν γίνεσθαι πρῶτον μὴ ἐνυπάρχοντος τῶ
 τέλους τιθεμένων, διὰ δὲ τῶν ὅθεν πρῶτον ἡ κίνησις πέφυκεν ἀρχεσθαι
 τῶ ποιητικῶν, τῶ δὲ εἰδῶν διὰ τῶν τεχνῶν· ἢ γὰρ τέχνη τὸ εἶδος τῶ
 γινομένων. καὶ κατὰ τὸν τρόπον μὲν καθ' ὅς καὶ ἡ ἀρχὴ λέγεσθαι καὶ τὸ αἴτιον
 λέγεσθαι τε καὶ διαίρεσθαι, καὶ μὴν ἀλλ' ἡδη διηρῆσθαι, καὶ κατ' ἐκείνα
 μὲν τὰ σημαίνοντα τὴν ἀρχήν, κατὰ ταῦτα δὲ τὸ αἴτιον. πάντα δὲ
 τὰ εἰρημένα περὶ αὐτῶν νῦν αὐταῖς λέξεσι ταῦτά ἐστι τοῖς ἐν τῷ
 15 B (c. 3) τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως εἰρημένοις. διὰ καὶ ἐξ ἐκείνων
 τὴν ἐξηγήσιν μετενεκτέον. Alex.

(ε) τὰ ῥητά ταῦτα μετενήνεκθαι ἐνταῦθα ἐκ τῆς Φυσικῆς 1013^a
 Ἀκροάσεως. ἔλεγον γὰρ ὅτι τινὰ παραπώλοντο, καὶ μὴ δυνηθέντες
 μιμήσασθαι ἐκ τῶν αὐτῶν ἐφῆρμσαν. ἀμέλει καὶ τὸ Κ σοιχεῖον
 ὅλον ἐκ τῶν ἄλλων αὐτῶ ἐστὶν ἀκροάσεων. Asclep.

“αἴτιον — ἐνυπάρχοντος.” λέγει μὲν τὴν ὕλην, τὸ δὲ “ἐνυ-
 πάρχοντος” προσέθηκε χωρίζων δι' αὐτῶ τὴν τε σφύρην τῆς ὕλης
 καὶ τὸ ἐναντίον· καὶ γὰρ ἐκ τῆς σφύρῃς τὸ γινόμενον γίνεσθαι, ὡς
 ἔδειξεν ἐν τῷ Α τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 8), καὶ ἐκ τῶ ἐναν-
 τίον, ἃ ἔκ ἐνυπάρχει τῷ γινομένῳ. καὶ τῶ ποιητικῶν δὲ αἰτίων ἡ ὕλη
 ὡς ἐνυπάρχουσα χωρίζεσθαι· εἶπε γὰρ πρὸ ὀλίγου περὶ τῆς τοιαύτης
 ἀρχῆς “ὅθεν γίνεσθαι πρῶτον μὴ ἐνυπάρχοντος” (v. 7). καὶ μόνον δὲ
 τὴν προσεχῇ ὕλην ἐκάστω αἰτίῳ ὕλην λέγει, ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη
 αὐτῆς καὶ γένη, οἷον ὅδε ὁ χαλκὸς τῷδε τῷ ἀνδριάντος, καὶ χαλκὸς
 ἀνδριάντος, καὶ σῶμα εἰκότος· τῷ γὰρ ἀνδριάντι ταῦτα ὕλη καὶ αἰτία.
 ἄλλον δὲ τρόπον αἴτιον λέγεσθαι τὸ εἶδος, “τὸτο δὲ ἐστὶν ὁ λόγος τῶ 1013^a
 τί ἦν εἶναι καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ.” λέγει μὲν περὶ τῆς κατὰ τὸ
 εἶδος αἰτίας, ἐλλείπει δ' ἂν τῷ “τὸτο δὲ ἐστὶν ὁ λόγος τῶ τί ἦν
 εἶναι” τὸ δηλωτικόν· ὁ γὰρ δηλωτικὸς τῶ τί ἦν εἶναι λόγος ἐστὶν
 ὁρισμός. παράδειγμα δὲ τὸ εἶδος εἶπεν ἔχ' ὡς οἱ τὰς ιδέας λέ-
 γοντες· ὅτε γὰρ δοκεῖ τὴν ἀρχὴν αὐτῶ τῶν φύσει τι γινομένων
 γίνεσθαι πρὸς τι ἂν ἔξω παράδειγμα· ὅθεν γὰρ τὰ ποιῶντα φύσει
 νοήσαντα πρῶτον ὃ ποιεῖ ὕτω ποιεῖ, ὡς γίνεσθαι τὰ κατὰ τὰς τέχνας,
 εἰ μὴ τις εἴπῃ τὸ νόημα παράδειγμα τῶν γινομένων κατ' αὐτό.
 ἀλλ' αὐτὸ τὸ γινόμενον ἐν τῇ ὕλῃ εἶδος παράδειγμα λέγει τῷ τῇ
 φύσει τῶν ἐφῆσθαι. πᾶν γὰρ τὸ ἔνεκά τινος ποιεῖν ἃ ποιεῖ, ἐφέσει τῇ
 ἐκείνῃ ποιεῖ· διὸ καὶ παύεσθαι τῶ ποιεῖν ἐτι ὡς πεποιηκὸς τὸτο ἔχ' ἅρην

1. καὶ τὰ] κατὰ M. || 2. αἱ] α M. || 6. εἴη] ἡ M. || 12. inter v. καλὸν et ἐκάστω vv. τῆς γνώσ. μ. τ. εἶδ. — αἰτία iterat M. || ἐκεῖνο M. ||
 13. ὅτε A. || 15. ἀρχῇ M. || 17. μὴ] μὲν M. || 19. ἀρχιτεκτονία M. || 21. ὄντος] ὕτως M. || 22. καρδίας M. || 29. ὕτος M. || 34. πρακτικοῖς M.
 2. καὶ om M. || 4. τῇ] τῷ A. || λεγόμενα A. || μὲν ἄλλα M. || 8. μὲν] δὲ A. || 11. καὶ post ἡ om M. || 14. τὰ εἰρημένα] σημαίνοντα M. ||
 ταῦτα ἐπὶ τοῖς M. || 25. τὸ γινόμενον M. || αἴτιον A. || 28. αἰτίαν M. || 29. καὶ χαλκὸς ἀνδριάντος om A. || 35. εἰπὼν A. || 38. ὕτω ποιεῖ bis le-
 guntur A. || τὰ om M. || 41. ἔνεκά M. || 42. τῷ] ὁ A.

ἐποίει. καὶ τὰ φύσει δὲ γινόμενα πάντα ἕνεκά τινος γίνεσθαι καὶ ὁρίσ-
 μένους τινὸς εἶδος καὶ τελειότητος, ἐν ᾗ γενόμενον αὐτῶν ἕκαστον τῷ
 γίνεσθαι παύει. τὸτο ἄρα ἐστὶν αὐτοῖς τὸ παράδειγμα καὶ τὰ τέτα
 γένη. ὥσπερ ἐπὶ τῷ ὑλικῷ αἰτίᾳ τὴν προσεχῆ λαβὼν ὕλην εἶπε
 καὶ τὰ γένη τῆς προσεχῆς ὕλης τῷ αὐτῷ αἰτίῳ ὑπάγεσθαι, ὅτω καὶ 5
 ἐπὶ τῷ εἶδος· τό τε γὰρ εἶδος τὸ ἕκαστον καὶ ὁ λόγος ὁ σημαίνων τὸ τί
 ἦν εἶναι καὶ τὰ τῷ εἶδος τέτα γένη ὁμοίως αἰτία· οἷον ὡς αὐτὸς
 εἶπε, τῷ διὰ πασῶν προσεχῆς μὲν εἶδος τὰ δύο πρὸς ἓν (ἐν διπλα-
 σίῳ γὰρ λόγῳ ἢ διὰ πασῶν) γενικὸν δὲ ὁ ἀριθμὸς· ἐν γὰρ ἀριθμῷ
 τὰ τε δύο καὶ τὸ ἓν. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τῷ λόγῳ μέρη· ἦν δὲ τὸ ὅλον 10
 δύο πρὸς ἓν. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον ὅτι τὰ μέρη τῷ λόγῳ τῷ τὸ τί
 ἦν εἶναι σημαίνοντος καὶ αὐτὰ αἰτία ἐστίν, εἴ γε ἐκ τῶν τῷ ὅλον.
 εἴη δ' ἂν τῷδε τῷ εἶδος καὶ τῷδε τῷ ὁρισμῷ, ὃ ἐστὶν ἢ καὶ τὸ εἶδος
 αἰτία, εἶδος μὲν ὁ ὁρισμὸς, γένος δὲ ὁ λόγος, μέρη δὲ τὰ ἐξ ὧν ὁ
 1013^a ὁρισμὸς ὡς μερῶν σύγκειται. ἔτι αἰτίον λέγει ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς 15
 29. μεταβολῆς ἢ πρώτης. περὶ τῷ ποιητικῷ αἰτίᾳ λέγει. γίνεσθαι δὲ
 τινὰ ἢ μόνον κινούμενα ἀλλὰ καὶ ἡρεμῶντα· καὶ γὰρ ἴστανται τινὰ ὑπ'
 ἄλλων ὥσπερ καὶ κινεῖσθαι. τὸ δὲ ἴσταν αὐτὰ εἴη ἂν τῆς γένεως
 αὐτῶν ποιητικὸν αἰτίον, διὸ καὶ ἡρεμύσεως πρόσκειται. "μεταβο-
 λῆς" δὲ εἶπεν, ἢ κινήσεως, ἵνα καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν περι- 20
 λάβῃ. τὸ δὲ πρῶτον πρόσκειται, ὅτι τὸτο μάλιστα ποιητικὸν αἰτίον·
 τὸ γὰρ ἐνυπάρχον τῷ γινόμενῳ καὶ ὅπως ποιεῖν τὰ ἐφεξῆς παρὰ τῷ
 ποιήσαντος αὐτὸ τὴν αἰτίαν ἔχει· καὶ τὰ ὄργανα δὲ ἕκ ἐξ αὐτῶν τὸ
 κινεῖν ἔχει· τὸ δὲ πρῶτον καὶ τέτοις αἰτίῳ καὶ ἐκτὸς τῷ γινόμενῳ. τὸ
 δὲ "καὶ ὅπως τὸ ποιεῖν τῷ ποιούμενῳ καὶ τὸ μεταβλητικὸν τῷ μετα- 25
 βαλλομένῳ" τῶν γενικῶν ποιητικῶν ἐστὶ δηλωτικά· ὁ μὲν γὰρ πατήρ
 καὶ τὸ τέκνον ὑπὸ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ ποιούμενον, ταῦτα δὲ πάλιν ὑπὸ τὸ
 μεταβάλλον τε καὶ μεταβαλλόμενον. Alex.

1013^a 23. "ἔτι — ἕνεκα." τετάρτην αἰτίαν λέγει τὴν τελικὴν· αὕτη
 δὲ ἐστὶν ἢ χάριν τὰ ἄλλα, οἷον τῷ περιπατεῖν ἢ ὑγίαια. διὰ τί 30
 γὰρ περιπατεῖ; φασί, ἵνα ὑγιαίνῃ, καὶ ὅσα δὴ κινήσαντος ἄλλου
 μεταξὺ γίνεσθαι τῷ τέλει. εἰπὼν παράδειγμα τῷ τελικῷ αἰτίῳ τὴν
 ὑγίαιαν (τῷ γὰρ περιπατεῖν αἰτίον ὡς τέλος ἢ ὑγίαια), λέγει καὶ
 πάντα ὅσα τῷ τέλει χάριν μεταξὺ γίνεσθαι ὑπὸ τῷ ποιῶντος τὸ τέ-
 λος τῷ τέλει γίνεσθαι χάριν. ὥστε καὶ τῶν πάντων τελικὸν αἰτίον 35
 τὸ τέλος ἐστίν· ἢ γὰρ μόνον τὸ περιπατεῖν τῆς ὑγείας χάριν, ἀλλὰ
 καὶ ἡ ἰχνασία, εἰ ὑπὸ τῷ περιπατεῖν αὕτη γίνοιτο, καὶ ἡ κάθαρσις
 τῆς ὑγείας χάριν. ἀλλὰ καὶ τὰ καθαίροντα φάρμακα, καὶ δι' ὧν
 ὀργάνων ἢ θεραπεία, καὶ ταῦτα τῷ τέλει χάριν· πρὸς γὰρ τὸτο
 αὐτοῖς ὁ ἰατρὸς χρῆται. πάντων δὲ τῶν τῷ τέλει χάριν ὄντων 40
 διαφορὰ τίς ἐστὶν αὐτῶν πρὸς τὰ ἄλλα, καθὼς τὰ μὲν ἐστὶν αὐτῶν

ἔργα τινὰ, ὡς ἡ ἰχνασία, ὁ περίπατος, ἡ κάθαρσις, τὰ δὲ ὀρ-
 γανα δι' ὧν τὰ ἔργα, ὡς φάρμακα, σμιλόν. Alex.

"τὰ — λέγει." τὸ σχεδὸν προσέθηκεν, ἐπεὶ ἔστι τινὰ γε 1013^b
 κυρίως ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός, ὧν καὶ αὐτῶν μνημονεύσει. ὅτι δὲ 3
 πολλὰ τῷ αὐτῷ αἰτία καθ' αὐτό ἐστι καὶ ἢ καὶ συμβεβηκός μόνον,
 ἢ μὴν καὶ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀλλὰ ἄλλως καὶ ἄλλως, σαφῶς εἶρηκε
 διὰ τῷ "συμβαίνει δὲ πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων καὶ πολλὰ
 τῷ αὐτῷ αἰτία εἶναι καθ' αὐτὸ καὶ ἢ καὶ συμβεβηκός, οἷον τῷ ἀν-
 δριάντος καὶ ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ καὶ ὁ χαλκός," καὶ ἢ καὶ συμβεβηκός
 ἀλλ' ἢ ἀνδρίας, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς ὕλη, τὸ δὲ ὡς ὅθεν ἢ κινήσις. τὸ
 δὲ "ἢ καθ' ἕτερον" ἴσον ἐστὶ πάλιν τῷ ἢ καὶ συμβεβηκός. ἔστι δὲ
 καὶ ἀλλήλων τινὰ αἰτία, ἀλλ' ἢ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸτο μὲν
 ἐκείνῳ ὡς ποιητικόν, ἐκεῖνο δὲ τέλει ὡς τέλος γινώριμον· ὅτω γὰρ
 τὸ ποιεῖν ποιητικὸν εὐεξίας, ἢ δὲ εὐεξία τέλος τῷ ποιεῖν. εἶπε δὲ 1013^b
 καὶ πῶς τὸ αὐτὸ αἰτίον τῶν ἐναντίων δοκεῖ, ἢ ὡς αὐτῶς ἔχον, 11.
 ἀλλὰ τῷ μὲν τῇ παρουσίᾳ τῷ δὲ τῇ ἀπουσίᾳ, ἢν γένεσιν εἶπεν. εἶπε
 δὲ καὶ ὅτι ἀμφοτέρω ταῦτα αἰτία ὡς ποιεῖντα. id.

"ἅπαντα — φανερωτάτης." ταύτη τῇ λέξει ἀκόλουθος μὲν 1013^b
 ἐστὶν ἢ λέγουσα "τέτων δὲ τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον," ἐν μέσῳ δὲ 16.
 εἶρηκε ἢ λέξις περὶ τῶν ὑποκειμένων διαίρεσιν ἔχουσα τῶν ὑλικῶν
 αἰτίων, ἥς ἡ ἀρχὴ "τὰ μὲν γὰρ σφαιρεῖα τῶν συλλαβῶν." ἥτοι πρῶτον
 ἐξαριθμημένον καὶ διδάσκοντος ἡμᾶς τὰς καὶ τὸ ὑποκείμενον διαφορὰς·
 ἄλλως γὰρ ἡ κυρίως ὕλη τοῖς ἐξ αὐτῆς ὑπόκειται, καὶ ἄλλως τὰ σφαι-
 ρεῖα τῇ συλλαβῇ καὶ αἱ προτάσεις τῷ συμπεράσματι· ἢ μὲν γὰρ
 ὕλη καὶ τὴν ἀλλοίωσιν δέχεται τὸ εἶδος. σκευασὰ δὲ εἶπε τὰ μὲν
 διὰ συνθέσεως τῆσδε καὶ τὸ εἶδος μεταβολῇ γινόμενα· τὰ δὲ σφαι-
 ρεῖα καὶ σύνθεσιν τῶν συλλαβῶν γίνεσθαι, τὰ δὲ ἀπλῶς σώματα
 καὶ σύνθεσιν καὶ ἀλλοίωσιν. αἱ δὲ προτάσεις καὶ αὐταὶ καὶ σύνθεσιν
 αἰτίαι τῷ ὅλῳ συλλογισμῷ· τῷ γὰρ συμπεράσματος ἢ ὡς ὕλη
 ἐστὶν αἰτία, ἀλλ' ὡς ποιητικὸν εἶναι ἂν αἰτίον. καὶ ἐστὶν ἐν τῷ συλ-
 λογισμῷ τὸ ὅλον, ὡς ὕλη μὲν αἱ προτάσεις, ὡς δὲ εἶδος τὸ συμπε-
 ρασμα. τὸ ἔν πρῶτον τὸν ἀριθμὸν ἐκτίθεσθαι τῶν αἰτίων ἐδίδαξεν
 ἡμᾶς διὰ τῆς λέξεως, ἥς ἤρξατο μὲν ὡς ἀποδώσων ἕκαστῳ τῶν
 αἰτίων τὸ οἰκεῖον παράδειγμα, πλείοσι δὲ χρησάμενος ἐπὶ τῷ
 ὑλικῷ παραδείγμασιν, ἐπεὶ καὶ πλείων ἐν τέτοις ἢ διαφορὰ, ἐπὶ ἡ-
 νεγκεν ἀναλαβὼν τὸ "τέτων δέ." καὶ ὅπως πάλιν ἀρξάμενος ἀπ' 1013^b
 ἀρχῆς διὰ συντόμων τὸ οἰκεῖον ἀποδίδωσιν ἕκαστῳ, μνημονεύσας 21.
 διὰ τῶν τῆς ὕλης παραδειγμάτων ἅμα καὶ τῶν εἰδῶν, οἷς ἡ ὕλη
 ὑπόκειται, ἃ καὶ αὐτὰ ἐστὶν αἰτία. διὰ γὰρ τῷ "τὰ μὲν σφαιρεῖα τῶν
 συλλαβῶν" ἀμφοτέρων ἐμνημόνευσε. "τέτων δέ" φησὶ τῶν
 εἰρημένων, "τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον," αὐτῶν τῶν προειρημένων

1. καὶ τὰ] κατὰ M. || πάντα ἐν ἕκαστον γίνεσθαι καὶ ὁρισμῷ M. || 4. ἐπὶ et 5. αἰτίῳ om M. || 5. ὑπάγεται M. || 6. τό τε γὰρ εἶδος om M. ||
 7. αὐτὸς φησι, τῷ A. || 8. τὰ ἕκαστον δύο M. || 10. τὰ om A. || 11. τί om M. || 17. ἴστανται M. || 18. ἴσταν M. || 22. ἐνυπάρχειν AM. || τῷ ποιή-
 σαντι AM. || 21. αὐτὸ] αὐτῷ M. || 26. ἐστὶ δηλωτικῶν ἐστὶ δηλωτικά M. || 28. μεταβάλλονται καὶ M. || 35. πάντων om M. || 40. ἱατρικὸς M.

1. περίπατος καὶ ἡ M. || 2. σμιλόν et 3. ἢ et 4. ὧν — 5. συμβεβηκός om M. || 11. τῷ] τὸ A. || 15. ἢ ὡς ὅπως ἔχον M. || 19. τὸτο M. ||
 21. qua interiecta dictione vel connumerat primum docetque nos subiectorum discrimina Sepulv. || 24. συλλαβῶν M. || 26.
 μεταβολῆς M. || 30. ποιητικὴ M. || αἰτία M. || 35. πλείων M.

τὴν διαίρεσιν ποιούμενος. τῶν γὰρ προειρημένων τὰ μὲν αἰτία ἐστὶν ὡς ὕλη, τὰ δὲ ὡς εἶδος, τὰ δὲ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι ('). "τό τε ὅλον καὶ ἡ σύνθεσις καὶ τὸ εἶδος." ὅλον δὲ ὅτι τὸ σὺν τοῖς μέρεσι λέγοι ἂν (ἔτι γὰρ εἶδος λέγοιτο τὸ συναμφοτέρον), ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τοῖς μέρεσιν ἐπιγιγνώμενον, τὴν ὁλότητά τε καὶ τελειότητα. ὁμοιον 5 τῷ καὶ ἡ σύνθεσις. καὶ γὰρ αὕτη ἄλλη ἔσα παρὰ τὰ συντιθέμενα ἐπὶ τοῖς συγκειμένοις ἐστὶ καὶ ἐν ἐκείνοις. εἰπὼν δὲ "τὰ δὲ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι," τί ἐφ' ἐκάστου τῶν εἰρημένων ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι προσέθηκε "τό τε γὰρ ὅλον," ὃ ἐπὶ τοῖς μέρεσιν ὡς ὕλη ἔστιν εἶδος ἐστὶ, "καὶ ἡ σύνθεσις" ἡ ἐπὶ τοῖς σοικείοις. ἡ γὰρ συλλαβὴ τοῦτον. τὸ δὲ 10 εἶδος καὶ πᾶσι μὲν ἐφαρμόζει, οἰκείως δ' ἂν ἐπὶ τῶν τὴν κυρίως λεγομένην ὕλην ὑποκειμένην ἔχοντων λέγοιτο. "τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ βυλεύσας." διὰ τούτων τὸ ποιητικὸν δεικνυσιν αἴτιον. καὶ ὁ βυλευσάμενος δὲ περὶ τινος ὡς ὀφείλοντος γενέσθαι συντελεῖ πρὸς 1013δ τὴν γένεσιν αὐτοῦ. "τὰ δὲ ὡς τὸ τέλος καὶ τὰ γαθὸν τῶν ἄλλων." 15 τὸ ἀκόλουθόν ἐστιν, τὰ δὲ ὡς τὸ τέλος τῶν ἄλλων καὶ τὰ γαθόν. τῶν ἄλλων δὲ ὁ λόγος ὅτι ὧν ἐστὶ τέλος. προαίεσις δὲ τῷ τέλει τὸ ἀγαθόν, διὰ τί τοῦτον τὸ τέλος καὶ τὸ ἔνεκα, ἔδειξεν ἐπενεγκῶν "τὸ γὰρ ἔνεκα βέλτιστον." διαφερέτω δὲ μηδὲν αὐτὸ εἰπεῖν ἀγαθὸν ἢ φαινόμενον ἀγαθόν. ἐκάστων γὰρ τὸ τέλος ἢ ὄντως ἀγαθόν ἢ φαινόμενον ἀγαθόν. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἀληθῶς ἀγαθόν, ἀλλ' ὡς περὶ ἀγαθόν αὐτὸ ἢ σπουδή. "πᾶσα γὰρ τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις ἀγαθὸν τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ," ὡς εἶπεν ἀρχόμενος τῶν Νικομαχείων. id.

1013δ (') καὶ περὶ τῶν ὅλων. ὅτι τὸ μὲν ἐστὶ τὸ σὺν τοῖς μέρεσιν, ὃ 25 ἐστὶ τὸ συναμφοτέρον, τὸ δὲ τὸ ἐπὶ τοῖς μέρεσιν, ὃ τὴν ὁλότητα καὶ τελειότητα δηλοῖ. ταῦτα δὲ καὶ Θεμισκίους ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως λέγει, ἐντεῦθεν λαβὼν. cod. Coisl. (C) in marg. 1013δ "τρόποι — πολλοί." τρόπος τῶν αἰτίων λέγει τὰς καὶ τὴν 29 ἀπόδοσιν αὐτῶν διαφορὰς, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν 30 "λέγει γὰρ τὰ αἰτία πολλαχῶς." καὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν πλείους φησὶν εἶναι τὰς τρόπους, ἀναγομένους μέντοι εἰς τὰ κοινὰ καὶ καθόλου ἐλάττωσι γίνεσθαι, ὥστε καὶ εἰς ἕξ ἀνάγεσθαι γένη αἰτίων πάντας τὰς τρόπους, ὧν ἕκαστον διχῶς λέγεσθαι, ἢ κατ' ἐνέργειαν ἢ κατ' δύναμιν, ὡς δείξει. πρῶτον δὲ, τίνες οἱ τρόποι τῶν αἰτίων, καὶ ὅτι 35 πλείους, δείκνυσιν. διαφέρει γὰρ ἡ τῶν αἰτίων ἀπόδοσις ἢ τῷ προσεχῶς ἀποδοδόντι καὶ πρότερον, ἢ τῷ μὴ προσεχῶς ἀλλ' ὑτέρως. ὕστερα γὰρ τὰ εἶδη καὶ γένη τῶν προσεχῶς αἰτίων αἰτία ἐκείνων. τὸ γὰρ περιέχον τὸ προσεχὲς καὶ ἐπὶ πλεον αὐτῷ ὅν ὑστερον αἰεὶ ἐκείνου. καὶ τούτο ὁμοίως καθ' ἕκαστον εἶδος αἰτίου, ἐπὶ τῷ ὑλικῷ, ἐπὶ τῷ κατ' 40 τὸ εἶδος, ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ ἔτι τούτο καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοειδῶν αὐτῶν, τὸ προτέρως καὶ ὑτέρως ἄλλο ἄλλω λέγεσθαι αἰτίου. ὁμοειδῶς

γὰρ τὰ τε ὑλικά ἀλλήλοις τὰ πρότερα τοῖς ὑτέροις, ὁμοίως πάλιν τὰ εἰδικὰ ἀλλήλοις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὁμοίως ἐστὶν ὁ 1014α τρόπος τῶν αἰτίων καὶ τὸ κατ' ἐκείνους συμβεβηκός. τὰ γὰρ τοῖς κυρίως αἰτία 4 συμβεβηκότα, ἢ οἷς τὰ κυρίως αἰτία συμβέβηκε, ταῦτα κατ' ἐκείνους συμβεβηκός αἰτία λέγει. καὶ ἔτι τὰ αὐτῶν τούτων γένη. ἔστι μὲν γὰρ τῷ ἀνδριάντος κυρίως αἰτίος ὁ ἀνδριαντοποιός. ἀλλ' ἐπειδὴ συμβέβηκε τῷ ἀνδριαντοποιῷ Πολυκλείτῳ εἶναι, ὁ δὲ Πολυκλείτος ἀνθρωπός ἐστι κατ' ἐκείνους συμβεβηκός, καὶ ὁ Πολυκλείτος αἰτίος τῷ ἀνδριάντος καὶ ἀνθρωπος καὶ ζῷον. καὶ ἐν τοῖς κατ' ἐκείνους συμβεβηκός δὲ αἰτίοις ἄλλα ἄλλων ἐστὶν ἐγγύτερα. ἐγγύτερον γὰρ ὁ Πολυκλείτος τῷ ἀνδριάντος ἢ ὁ ἀνθρωπος. ἔτι δὲ μᾶλλον τῶν ἐγγυτέρω καὶ πορρωτέρω κατ' ἐκείνους συμβεβηκός αἰτίων τὴν διαφορὰν αὐτὸς ἔδειξεν δι' ὧν παρέθετο παραδείγματα. ὁ γὰρ Πολυκλείτος καίτοι κατ' ἐκείνους συμβεβηκός ὧν αἰτίος ἔχῃ ὁμοίως αἰτίος τῷ ἀνδριάντος καὶ τὰ Πολυκλείτῳ συμβεβηκότα, οἷον τὸ λευκὸν ἢ μουσικόν. ῥηθήσεθαι μὲν γὰρ κατ' ἐκείνους συμβεβηκός αἰτία καὶ ταῦτα, ἀλλὰ πορρωτέρω τῷ Πολυκλείτῳ. ἐκτίθεθαι δὲ τῶν διαφορὰν ἐν τοῖς αἰτίοις καθολικῇ, καὶ τὴν κατ' 1014α δύναμιν καὶ ἐνέργειαν. ἄλλως γὰρ ὁ δυνάμενος αἰτίος καὶ ἄλλως ὁ ἐνεργῶν ἦδη. καὶ αἰεὶ τὰ περιέχοντα πρὸς τὸ καθ' ἕκαστον λέγει τὸ προσεχὲς αἰτίον. τούτο γὰρ ὁ κοινόν, ὥσπερ τὰ περιέχοντα αὐτό. 101 Alex.

"ὁμοίως — εἰρημένοις." ὁμοίως, φησί, τοῖς ἐπὶ τῶν αἰτίων 1014α εἰρημένοις λεχθήσεθαι καὶ τὰ ἐφ' ὧν αἰτία τὰ αἰτία, ταῦτά τε 10 αἰτιατά. τούτοις γὰρ αἰτία τὰ αἰτία. ὁμοίως δὲ διὰ τὸ καὶ ἐπὶ τούτων τὰ μὲν τινα προσεχῶς τὰ δὲ κοινότερόν τε καὶ πορρωτέρω ῥηθήσεσθαι. αἰτιατὸν γὰρ προσεχέστερον μὲν ὁ ἀνδριάντης. τούτῳ γὰρ ἦν αἰτία καὶ ὡς ὕλη τι καὶ ὡς ποιητικόν τι καὶ ὡς τέλος. ὁ δὲ δὴ ἀνδριάντης προσεχέστερον αἰτιατὸν τῷ ἀπλῶς καὶ κοινῶς ἀνδριάντος, καὶ πάλιν ἀνδριάντης εἰκόνας. καὶ γὰρ ἡ εἰκὼν τῷ ἀνδριάντος κοινότερον. τὸ δὲ 12 "καὶ χαλκῷ τῷδε ἢ χαλκῷ ἢ ὅλως ὕλης" δύναθαι μὲν καὶ ἐπὶ τῷ αἰτίῳ 1014α λέγεσθαι. ὅδε γὰρ ὁ χαλκός ὡς ὕλη αἰτία προσεχέστερον τῷ ἀνδριάντι, χαλκός δὲ καὶ ὕλη πορρωτέρω, ὥστε ὁμοίως τὸ αἰτίον καὶ τὸ αἰτιατὸν ἔχει τὸ προσεχὲς καὶ τὸ πορρωτέρω. δύναθαι δὲ καὶ νῦν τὸν χαλκὸν μὴ ὡς αἰτίον ἀλλ' ὡς αἰτιατὸν λαμβάνειν, καὶ εἴη ἂν ἢ μὲν μεταλλικῇ αἰτία ποιητικῇ τῷ χαλκῷ. ὁμοίως καὶ τὸ ὑποκείμενον τῷ χαλκῷ ὑλικὸν αὐτῷ αἰτίον, αἰτιατὸν δὲ ὁ χαλκός, ὃ ἐστὶν ἄλλω 13 τε ὕλη καὶ αἰτία, ἀλλ' ὅτι ποίημα. προσεχῶς ἔνι ποίημα καὶ αἰτιατὸν τῷ μεταλλεύῳ ὅδε ὁ χαλκός, πορρωτέρω δὲ χαλκός. καὶ ἔστι πορρωτέρω ὕλη ὅλως. ὁμοίως δὲ φησὶν ἔξιν καὶ ἐπὶ τῶν συμβεβηκώτων τοῖς αἰτιατοῖς. τὰ γὰρ τοῖς αἰτιατοῖς συμβεβηκότα καὶ αὐτὰ κατ' ἐκείνους συμβεβηκός αἰτιατά τε καὶ γινόμενα. καὶ γὰρ τούτων τὰ μὲν ἐγγυτέρω τὰ δὲ πορρωτέρω ἔσται, ἐγγυτέρω μὲν τὰ τοῖς αἰτιατοῖς τοῖς

6. τούτο M. || 8. ἐστὶ ἐπὶ M. || 10. τοῖς om M. || 13. ἱατρικὸς M. || 19. βέλτιστον — 20. τέλος om A. || 20. ὄντος M. || 21. ἀληθῆς M. || ὡς] ἢ M. || 22. δὲ καὶ A. || 23. ἐφίστασθαι M. || 31. φασὶν M. || 38. προσεχῶν M.

4. κατὰ] καὶ τὰ M. || 5. ἐστὶ αἰτία M. || 11. ἐστὶ αἰτία M. || 13. δειγμάτων A. || 14. αἰτία bis, prius corr. 2 m. αἰτίος A. || καὶ τὰ] κατὰ M. || 19. τὰ] τὸ M. || 24. αἰτία καὶ τὰ M. || 34. ἀλλ' ὡς αἰτιατὸν et ἂν ἢ et 35. ποιητικὴ om M. || 36. αὐτῷ A. || 39. ἔξιν M.

πρώτοις συμβεβηκότα, ὅσον τὰ τῷδε τῷ ἀνδριάντι ἢ τῷδε τῷ χαλκῷ, πορρωτέρω δὲ τὰ εἶδη [καὶ τὰ τῶτων γένη· τότε μὲν γὰρ τὸ ἐρυθρόν ἐγγυτέρω καὶ συμβεβηκὸς αἰτιατόν, εἰ εἶη τὸτο ἀνδριάντι, πορρωτέρω δὲ ἀπλῶς τὸ ἐρυθρόν, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ χρῶμα. id.

1014a "ἔτι — λεχθήσεθι." τὸν μὲν τρόπον τῆς συμπλοκῆς αὐτὸς 5
 13. ἐδήλωσε συμπλέξας τὸ καὶ συμβεβηκὸς αἰτίων τῷ καθ' αὐτό, τὸν Πολύκλειτον τῷ ἀνδριαντοποιῷ· ἔστι δὲ συμπλέκειν καὶ τὰ προσεχῆ τῶν καθ' αὐτὰ τοῖς προσεχέσι τῶν καὶ συμβεβηκὸς καὶ τὰ κοινότερα τοῖς κοινοτέροις καὶ ἐναλλάξ. "ἀλλ' ὁμῶς πάντα ταῦτα ἔστι τὸ μὲν πλῆθος ἔξ." τὰς κοινὰς καὶ καθολικὰς τῶν διαφορῶν 10
 τῶν καὶ τῶν τρόπων τῶν αἰτίων ἔξ φησιν εἶναι, ὧν ἔξ ἕκαστον διχῶς λέγεσθαι. εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἔξ διαφοραί, αἱ ἐκτίθεθι, δύο μὲν ἐπὶ τῶν κυρίως λεγομένων αἰτίων· ἐφ' ἕκαστον γὰρ αὐτῶν ἢ ὡς τὸ καθ' ἕκαστον καὶ προσεχές, ἢ ὡς τὸ γένος αὐτῶν. δύο δὲ πάλιν ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶτων ἢ τὰ καθ' ἕκαστα ἢ τὰ γένη 15
 τῶτων. καὶ ἄλλα δύο· ἢ γὰρ ὡς συμπλεκόμενα ἀλλήλοις τὰ καθ' αὐτὰ τοῖς καὶ συμβεβηκός, ὡς εἶπεν, ἢ ἀπλῶς καὶ ἰδίᾳ καθ' αὐτὸ ἕκαστον. ἕκαστον δὲ τῶτων τῶν ἔξ διχῶς ῥηθήσεθι· ἢ γὰρ ὡς ἐνεργῶν ἢ ὡς δυνάμενον ἐνεργεῖν. προτίθησι δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τῇ
 1014a τε καὶ δυνάμιν καὶ κατ' ἐνέργειαν αὐτῇ, λέγων "διαφέρει δὲ το- 20
 20. σῶτον, ὅτι τὰ μὲν ἐνεργῶντα καὶ τὰ καθ' ἕκαστον ἅμα ἔστι καὶ ἕκαστον, καὶ ὧν αἰτία." λέγει διαφορὰν εἶναι τῶν ἐνεργῶντων αἰτίων πρὸς τὰ καὶ δυνάμιν, ὅτι τὰ μὲν ἐνεργῶντα ἅμα τοῖς αἰτιατοῖς, περὶ αὐτὴν ἢ ἐνέργειαν αὐτῶν, καὶ ἔστι καὶ ἕκαστον, ἕκαστον δὲ ὡσαύτως ἔχει τὰ καὶ δυνάμιν· ἢ γὰρ ἀνάγκη συνυπάρχειν τὰ ἕτω λεγόμενα ἀλλή- 25
 λοις. εἰπὼν δὲ "ἐνεργῶντα," προσέθηκε "καὶ τὰ καθ' ἕκαστα," ὧν δηλωτικὰ ἔστι τὰ ἐνεργῶντα τε καὶ ἐνεργύμενα· τὰ γὰρ καθ' ἕκαστα ἔστι καὶ τὰ ἐνεργῶντα τε καὶ ἐνεργύμενα· ὅθεν γὰρ ὁ οἰκοδόμος οἰκοδομεῖ καὶ ἢ οἰκία οἰκοδομεῖθι, καὶ εἰ οἰκοδομεῖ ὁ οἰκοδόμος, δεῖ εἶναι καὶ τὴν οἰκοδομυμένην οἰκίαν. ἕκαστον δὲ ἂν ἢ ὁ δυνάμενος 30
 οἰκοδομεῖν, ἢ οἰκία οἰκοδομυμένην τινὰ οἰκίαν. ἀλλ' ὅθεν φθαρέντος τῷ οἰκοδόμῳ τῷ καὶ δυνάμιν αἰτία τῇ οἰκίᾳ, ἀνάγκη φθείρεσθαι καὶ τὴν ὑπ' αὐτῇ γεγонуῖαν οἰκίαν. ὥστε ὅτε ἔστιν ἅμα ἀλλήλοις ἔξ ἀνάγκης τὰ ἕτω αἰτία ὅτε φθείρεθι. id.

1014a "χοιχεῖον — ἐνυπάρχοντος." ὅτι τὸ χοιχεῖον πολλαχῶς λέ- 35
 26. γειθι, ἐδείξε, τῷ μὲν κυρίως λεγομένῳ χοιχεῖον λόγον ἀποδιδόν, ἔξ ὧν σύγκειθι πρώτῳ ἐνυπάρχοντος, ἀδιαίρετον τῷ εἶδει· ἢ γὰρ καὶ τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον τὸ χοιχεῖον, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ἔστιν (*). γράφεθι δὲ καὶ "ἀδιαίρετον τῷ εἶδει εἰς ἕτερον εἶδος" καὶ "ἀδιαίρετον εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος." ἂν μὲν ἢ ἢ ἢ γραφῇ ἢ πρώτη, γνωρίζον τὸ λεγόμενον (*). 40
 ἀδιαίρετον γὰρ τὸ χοιχεῖον εἰς ἕτερα καὶ διαφέροντα εἶδη· ὅτε γὰρ τὸ

πῦρ εἰς ἀνομοειδῆ διαιρεῖθι ὅτε τι τῶν ἄλλων τῶν ἀπλῶν· ἢ δὲ συλλαβὴ ἢ χοιχεῖον τῷ λόγῳ, ἐπεὶ διαιρεῖθι εἰς τὰ γράμματα ἀνομοειδῆ ὄντα, τῷ δὲ ἀδιαίρετα εἶναι ὅθεν εἰς ἕτερον τῷ εἶδει διαιρεῖθι. καὶ χωρὶς δὲ τῷ προσκεῖθι "εἰς ἕτερον εἶδος" ταύτην ἐσημαίνεται καὶ ὑπὸ τῷ ἀδιαίρετον τῷ εἶδει· τὸ γὰρ ἀδιαίρετον κατ' εἶδος ἔχει ὅσον τε εἰς ἕτερον εἶδος διαιρεθῆναι. ἂν δὲ "ἀδιαίρετον τὸ αὐτὸ εἶδος," λέγοι ἂν εἰς χοιχεῖα. δεῖ γὰρ τὸ χοιχεῖον ἀδιαίρετον εἶναι εἰς χοιχεῖα· ἢ γὰρ ἂν ἔτι χοιχεῖον εἶη διαιρέμενον. τὸ δὲ "ἀλλὰ 1014a
 καὶ διαιρεῖθι, τὰ μόρια ὁμοειδῆ" παρέλκοι ἂν· δεδήλωθι γὰρ τὸτο 30.
 διὰ τῷ εἰρηθῆναι τὸ χοιχεῖον ἀδιαίρετον εἶναι τῷ εἶδει· τὸ γὰρ ὅπως ἀδιαίρετον δῆλον ὅτι, ἂν διαιρεῖθι, εἰς ὁμοειδῆ καὶ ὁμοιομερῆ διαιρεθῆσεθι. τὸ δὲ "ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν σωμάτων χοιχεῖα λέγουσι" λέγοι ἂν περὶ τῶν τὰς ἀτόμους χοιχεῖα τῶν συνθέτων σωμάτων ποιόντων, καὶ περὶ Ἐμπεδοκλέους ἐκ τῶν τεσσάρων τὰλλα γεννῶν-
 τος, καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ σῶμα χοιχεῖον ποιόντων, ἢ τῶν τεσσάρων τι ἢ τὸ μεταξύ· καὶ πάντας γὰρ τῶτων τὰ χοιχεῖα ἀδιαίρετα κατ' εἶδος, καὶ δὲ τῶν αἰσθητῶν ἀτόμοις χοιχεῖοις χρωμένους καὶ καὶ μέγεθος ἀδιαίρετα τὰ χοιχεῖα, ἢ κατ' εἶδος μόνον. φωνῆς δὲ χοιχεῖα ἢ τὰ μέρη τῶν συλλαβῶν ἔοικε λέγειν· ἐκεῖνα μὲν γὰρ τῶν ὀνομάτων καὶ τῷ λόγῳ μέρη, τῆς δὲ φωνῆς ἰδίως οἱ φθόγγοι τε καὶ οἱ ψόφοι μέρη τε καὶ χοιχεῖα οἱ ἀπλοὶ καὶ μηκέτι εἰς διαφέροντας διαιρέμενοι. ὁμοίως δὲ τοῖς προειρημένοις φησὶ καὶ τὰ τῶν διαγραμμάτων χοιχεῖα λέγεσθαι καὶ καθόλου τὰ τῶν ἀποδείξεων· τῷ γὰρ πρώτῳ εἶναι καὶ ἀπλῶ καὶ ἐνυπάρχοντα τοῖς μετ' αὐτά. καὶ τὸτο καὶ τὰ ἐν γεωμετρίᾳ χοιχεῖα λέγεσθαι, ἢ ἐκ συνθέσεως ἄλλων ὄντα, ὅθεν διαιρέμενα εἰς ἕτερα τῷ εἶδει ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν· αἱ γὰρ πρώτῃ καὶ ὡς ἀρχαὶ ἀποδείξεις ἕκαστον εἰς ἀποδείξεις διαιρεῖθι. προστίθησι δὲ 1014b
 ὅτι καὶ μεταφέροντες ἀπὸ τῷ προειρημένου χοιχεῖα λέγουσι καὶ καὶ 3.
 τὴν πρὸς τὸτο ὁμοιότητα χοιχεῖα "ὅ ἂν ἐν ὧν καὶ μικρὸν ἐπὶ πολλὰ ἢ χρησίμον." ἢ γὰρ ἔτι τὸ τοῖσταν κυρίως χοιχεῖον, εἰ γε τὸ μὲν χοιχεῖον ἔξ ὧν σύγκειθι ἐνυπάρχοντος πρώτῳ, τὰ δὲ νῦν λεγόμενα ἢ τοιαῦτα. ὅτω τὸ μικρὸν καὶ ἀπλῶν καὶ ἀδιαίρετον χοιχεῖον λέγειθι. καὶ τίνα ἔστι τὰ καὶ μεταφορὰν λεγόμενα, ἐξῆς λέγει, "ὅθεν ἐλήλυθε τὰ μάλιστα καθόλου χοιχεῖα εἶναι." λέγοι δ' ἂν τὰ ἀνωτάτω γένη, ἐπεὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐν ὧν καὶ ἀπλῶν ἐν πολλοῖς ἔστιν, ἕκαστον δὲ ἀδιαίρετον κατ' εἶδος, ὅσον τὸ κυρίως χοιχεῖον, ἀλλ' ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτό. ἀπλῶν δὲ, ὅτι μηδὲ ὁρισμὸς ἔστι τῶν πρώτων γενῶν, ἀλλ' ἔχει ὡς ἀδιαίρετον. τὸ δὲ "ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις" 1014b
 εἶπεν, ἐπεὶ τινες καὶ τὸν γένος ἀξιῶσιν εἶναι· ὁ εἰ ὅπως ἔχει, ἐν 8.
 πᾶσιν ἂν εἶη ὁμοίως. "καὶ τὸ ἐν καὶ τὴν σιγμὴν ἀρχὰς καὶ χοιχεῖα τισι δοκεῖ εἶναι," ἐπεὶ ἐλάχιστα καὶ ἀδιαίρετα πάντη· ἐν γὰρ λέγει

3. τῶτω M. || ἀνδριάντες A. || 8. προσέχουσι M. || 11. τόπος M. || 16. ἄλλαι M. || ἀλλήλων τῶν καθ' A. || 22. λέγει δὲ διαφορὰν M. || 36 et 40. μὲν] μὴ A.

2. χοιχεῖα A. || 3. ἀδιαίρετον M. || 6. ἀδιαίρετον om AM. || 7 et 8. χοιχεῖα] χοιχεῖον M. || 9. δῆλον ὅτι ὅταν διαιρεῖται, εἰ ὁμοειδῆ M. || 16. τι om A. || 17. τοῖς M. || μέγεθος] μέρος M. || 19. συλλαβῶν] συλλογισμῶν M. || 21. τε καὶ] τὰ M. || 24. μετ' αὐτὰ τὰ τῶτω καὶ A, μετὰ ταῦτα τῶτω καὶ M, quia enim prima et simplicia sunt et consequentibus insunt, idcirco in geometria vocantur elementa Sepulv. || 29. ὦν] ἂν M. || 30. ἔτι] ὅτι M. || 33. ἐλήλυθε ἐλήλυθε τί μάλιστα M. || 35. ὦν] ἂν M.

τὸ ὡς μονάδα. ἐκ μὲν ὅν τῶν τῶν ἀρχὴν ὅθεν συντίθεμεν· σοι-
 χεῖον δὲ λέγουσιν αὐτὴν τῶν μεγεθῶν, διότι ἐν παντὶ μεγέθει ἐνυ-
 πάρχει. ἐκ δὲ τῶν μονάδων εἰ καὶ συντιθεμένων οἱ ἀριθμοί, ἀλλὰ
 ἄλλον τρόπον· ὅτι καὶ συνεχές τι ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι. δύνασθαι τὸ ἐν
 λέγειν τὸ κοινόν, ὃ καὶ πάντων τῶν ὄντων κατηγορεῖται. διὸ καὶ γέ-
 νος αὐτὸ τῶν ὄντων γίνεσθαι φασιν, εἴπερ καὶ τὸ ὄν· καὶ γὰρ τὸ ὑπο-
 κείμενον ταύτῃ τὸ τε ἐν καὶ τὸ ὄν, ὡς ἐν τῷ πρὸ τῆς δέδεικται.
 1014b πῶς δὲ τὰ γένη ἀπλᾶ καὶ ἀδιαίρετα, αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπὼν “ὅ-
 10 γὰρ ἐστὶ λόγος αὐτῶν.” διὰ τὸ τοῦτο δὲ φησὶ τινὰς ἡγεῖσθαι μᾶλλον
 τὰ γένη τῶν διαφορῶν σοιχεῖα ἐκάστω, ὅτι καὶ κοινότερα· ἐν πλείοσι 10
 γὰρ καὶ ἀπλῶς, καὶ πρῶτον τὸ ὁρισμῶ· πᾶσι δὲ φησὶ τοῖς σοι-
 χείοις κοινόν εἶναι τὸ πρῶτον ἐνυπάρχειν ἐκάστω. ὅτι δὲ μὴ ὁμοίως
 τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον λαμβάνει ἐν αὐτοῖς, φανερόν· τὸ μὲν γὰρ ὡς
 ὑποκείμενον τι καὶ μέρος τι πράγματος γινώσκοντες, ὃ δηλῶσθαι διὰ
 τῶ ὁρισμῶ τῶ λέγοντος “σοιχεῖα λέγει” ἐξ ὧ ἐκείνη πρῶτον ἐνυ- 15
 πάρχοντος ἀδιαίρετα τῷ εἶδει, ὃν αὐτὸς ἀποδέδωκεν ὡς ὄντα τῷ
 κυρίως σοιχεῖν· τὸ δὲ ὡς κατηγορούμενον καὶ τῷ μὲν ὁρισμῶ γινώσκον-
 τες μέρος, ὅ μὴν καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὡς ὑποκειμένῳ· τοιαῦτα δὲ
 τὰ γένη. πῶς δὲ ἐστὶ τὸ πολλαχῶς λεγόμενον τὸ σοιχεῖον, εἰ κοι-
 νὸν ἅπασιν αὐτοῖς τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον τῷ ἀδιαίρετον; ἢ ὅτι τὸ μὲν 20
 κυρίως τὸ δὲ καὶ τὴν πρὸς τὸ κυρίως λεγόμενον ὁμοιότητα. εἰπὼν
 δὲ, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει τὰ σοιχεῖα, ὅπως ἔχει καὶ ἐν ταῖς
 ἀποδείξεσι τὰς πρώτας ἀποδείξεις, πῶς τὸ τοῦτο εἶπεν ἐδήλωσεν
 1014b ἐπενεγκὼν “εἰσὶ δὲ τοιαῖτοι συλλογισμοί οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν δι’
 2 ἐνὸς μέσου,” λέγων πρώτους τῶν τριῶν τὰς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι 25
 τῶν τριῶν σχημάτων, οἷον οἱ ἐν τῷ πρώτῳ πρῶτοι· καὶ γὰρ τὴν ἐπὶ
 τῆς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι συλλογισμῶς ἀναγωγὴν καὶ οἱ ἐν τοῖς
 ἄλλοις σχήμασι συλλογισμοί τὸ εἶναι ἔχουσι. δι’ ἐνὸς δὲ μέσου
 εἶπεν, ἵνα τῆς ἀπλῆς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι μνησθῇ· δύνασθαι γὰρ
 ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι καὶ σύνθετοί τινες γίνεσθαι συλλογισμοί, ἀλλ’ 30
 ὅσοι ἔκτετι δι’ ἐνὸς μέσου, πλείους τέ εἰσι δυνάμει συλλογισμοί, καὶ
 ὅσοι πρῶτοι ἀλλὰ σύνθετοι. ἢ τὸ “οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν δι’ ἐνὸς
 μέσου” ἴσον ἐστὶ τῷ οἱ πρῶτοι συλλογισμοί τῶν τριῶν γινόμενων
 ὁρῶν, ὡς εἰς μέσος γίνεσθαι· πρώτη γὰρ ἀπόδειξις ἢ ἐκ τῶν ἀμέσων
 προτάσεων καὶ ὁρῶν σύγκειται τριῶν, ἐνὸς ἐξ αὐτῶν μέσου λαμβά- 35
 νομένου, οἷον τῶ πρῶτοι εἶναι ἐν ταῖς μὲν ταῦτα ἀποδείξεσιν
 ἐνυπάρχουσι· τὰ γὰρ τῶν πρώτων συλλογισμῶν συμπεράσματα
 εἰς δεῖξιν λαμβάνει τῶν δεικνυμένων ὕψερων. φέρεται δὲ ἐν τισιν
 ἀντιγράφοις καὶ τοιαύτη γραφή, “οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν μέσων.” καὶ

εἴη ἂν δι’ αὐτῆς λεγόμενον τὸ εἶναι σοιχεῖον τῶν ἀποδείξεων τε καὶ
 τῶν συλλογισμῶν τῆς πρώτης τῶν τριῶν σχημάτων, οἱ γίνονται διὰ
 τριῶν μέσων· καθ’ ἕκαστον γὰρ σχῆμα ἄλλος ὁ μέσος, πρῶτοι δὲ
 ἐν ἐκάστω σχήματι οἱ ἐν ἐκάστω ἀπλοῖ· ὅσοι δὲ εἰσιν οἱ δι’ ἐνὸς
 μέσου. id.

(*) καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Οὐρανῶ (c. 3) ὅπως ὠρίσατο 1014a
 τὸ σοιχεῖον. ἴσμεν γὰρ ὅτι καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς πρῶτος λέγων τὰ τέσ- 26
 σαρα σοιχεῖα τὰ πολυθρύλλητα προσηγόρευσεν αὐτὰ σοιχεῖα.
 Asclep.

(†) τὴν μέντοι πρώτην ἀπήχησιν τῆς φωνῆς, ἢ καὶ διέσεις 1014a
 λέγει, σοιχεῖον φάμεν τῆς φωνῆς. cod. Reg. 28.

“φύσις — γένεσις.” τὴν φύσιν πενταχῶς ἀποδίδωσθαι λέ- 1014b
 γει. τῆς γὰρ φύσεως τὴν μὲν ὡς φύσιν τε καὶ βλάστησιν λέγει. 16
 λέγομεν γὰρ φύσιν τὸ γινόμενον, καὶ τὸ εἰς γένεσιν εἰς φύσιν ἄγεισθαι.
 τὴν τοιαύτην φύσιν ὠρίσατο ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (21).
 συνήθως μὲν ὅν ἐπὶ τῶν φυτῶν φύσιν κατηγορεῖται, καὶ ἐπὶ τῶν
 ζώων δὲ λέγει· γένεσις γὰρ πᾶσα ἢ εἰς τὸ τέλειον εἶδος πρόοδος.
 τὸ δὲ ὅσον ἐπεκτείνοντες τὸ ὑπὲρ τὴν φύσιν λέγει τῇ καὶ τὸ τοῦτο τὸ
 σημαίνον· τὴν δὲ ὡς τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὕλην· φύσις γὰρ
 καὶ ἡ ὕλη, ἐξ ἧς πρώτης ἐνυπαρχούσης τῷ γινόμενῳ ἢ γένεσιν· ὅ-
 γὰρ ὅπως ἐκ τῆς ὕλης τὰ γινόμενα γίνονται ὡς ἐκ τῆς σφύρας ἢ
 ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι λέγει· ὅ γὰρ ἐξ ἐνυπαρχόντων ἐκείνων.
 τῷ δὲ πρῶτον τὸ ἐνυπάρχον προσκείμενον τὴν πρώτην ὕλην δηλοῖ,
 ὅτι τὴν ἐκάστω προσεχῇ. τὴν δὲ ὕλην φύσιν εἶπεν ἀποδειχθῆναι
 Ἀντιφῶν, ὡς εἴρηκεν ἐν τῷ α’ (β1) τῆς Φυσικῆς, διὰ τὸ τὴν
 κλίνην, εἰ καταχωρεῖσθαι δύναμιν λαβεῖν τὴν βλάστησιν, ἔξωθεν ἐξ
 αὐτῆς ἀναβλάσθαι, ὅπερ ἦν τὸ ὑποκείμενον, ἀλλ’ ὅτι τὴν κλίνην, ὃ
 ἦν τὸ εἶδος. φύσις δὲ εἶπεν ἀντὶ τῆς γίνεσθαι. λέγει πάλιν φύσις καὶ
 τὸ φυσικὸν εἶδος· τῆς γὰρ δηλωτικὸν τὸ “ὅθεν ἢ κίνησις ἢ πρώτη ἐν 1014b
 ἐκάστω τῶν φύσει ὄντων ἐν αὐτῷ, ἢ αὐτῷ ὑπάρχει.” εἴη δ’ ἂν τὸ 18
 εἰρημένον σαφές, εἰ εἴη προσκείμενον τὸ ἦτις· καὶ γὰρ τὸ εἶδος ἐκάστω
 ἢ τῆς καὶ φύσιν κινήσεως ἀρχὴ τῶν φύσει συνεστώτων, καὶ αἰτίαν
 τῆς καὶ φύσιν ἐκάστω τῶν φυσικῶν σωμάτων κινήσεως, εἴγε
 καὶ τὸ εἶδος ἐστὶν ἢ τε γῆ γῆ καὶ τὸ πῦρ πῦρ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος,
 ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἕκαστον· εἶδος δὲ τῶν μὲν ἢ ψυχῇ,
 ἐκείνων δὲ ἢ ῥοπή· καθὼ γὰρ ὕδωρ ἐστὶ καὶ καθὼ γῆ τε καὶ πῦρ, ἀρχὴν
 ἐν αὐτοῖς ἔχει τῆς καὶ φύσιν κινήσεως. τὸ δὲ “ἢ αὐτῷ” προσέθη-
 κεν, ἐπεὶ δύναται τι καὶ καὶ τέχνην κινούμενον, ἢ τις ἐκ ἐξὶ φύσις
 ἐν αὐτῷ, τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἔχειν, ὡς ὁ αὐτὸν ἰώμενος,

1. ex his igitur nihil omnino componimus, sed punctus magnitudinum elementum idcirco vocatur, quia in omni magni-
 tudine inest. ex unitatibus vero coniunctis licet numerus constituatur Sepulv. || 4. δύνασθαι M. || 6. εἴπερ M. || 7. τὸ om M. || 10.
 σοιχεῖον M. || 11. πρῶτα M. || 12. εἶναι καὶ τὸ M. || 15. ἐνυπάρχοντα A. || 16. ἀδιαίρετον M. || ὄν M. || ἀπέδωκεν A. || 19. τὰ om A. || τὰ σοι-
 χεῖα M. || 21. τὴν πρώτην κυρίως M. || 22. ἄλλων εἴη τῷ σοιχεῖον M. || 23. ὑποδείξεσιν M. || 24. αἱ πρῶται M. || 26. quales sunt primi pri-
 mae Sepulv. || πρῶτον σχήματι τῶν τριῶν σχημάτων πρῶτοι M. || 28. συλλογισμοί οἱ πρῶτοι τῶν τριῶν τῷ εἶναι M. || 29. ἵνα] ἄρα M. || 32. πρῶτοι
 πλείους ἀλλὰ M. || 35. αὐτῶν μεταλαμβάνοντες M.

1. σοιχεῖα F. || 18. τὸ ὅ] τόδε M. || τὸ post τὸ τοῦτο om M. || 19. φύσιν γὰρ καὶ ὕλην M. || 21. ὡς αὐτῆς σφύρας M. || 23. τῷ] τὸ M. || 28.
 γίνεσθαι M. || 29. τὸ ante “ὅθεν om F. || 30. αὐτῇ ἢ αὐτῷ M, αὐτῇ ἢ αὐτῷ F. || 31. προσκείμενον τὸ εἴτις M. || 38. τί] τις AM. || κινούμενος AM. ||
 39. αὐτῶν] αὐτῶς M.

ἀλλ' ἔχ' ἢ νόσων τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐν ἑαυτῷ ἔχει, ἀλλὰ
 καὶ συμβεβηκός. ἀλλ' ὅδ' ἢ ἄνθρωπος· ὃ γὰρ ἢ ἄνθρωπος ἐκεί-
 νός ἐστιν εἰς ὑγίειαν μεταβάλλει, ἐπεὶ τὰς γε κινήσεις αἷς ἢ ἄν-
 θρωπος κινεῖ, καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐν αὐτῷ κινεῖται φύσιν, ἥτις ἐστὶν
 ἢ τοιαύδε ψυχὴ. καὶ ἐστὶν ἴσον τὸ ἐνταῦθα εἰρημένον τὸ "ἢ αὐτὸ" 5
 τῷ εἰρημένῳ ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1 p. 292 b 22) ἐπὶ τῆς
 φύσεως "καθ' αὐτὸ καὶ μὴ καὶ συμβεβηκός." εἰπὼν γὰρ αὐτὴν
 ἀρχὴν κινήσεως, ἐν ᾧ ὑπάρχει πρῶτον, προσέθηκε τὸ "καθ' αὐτὸ καὶ
 μὴ καὶ συμβεβηκός," τῷτο λέγων διὰ τῆς προδήκῃς ταύτης ὅ
 νῦν εἴρηκε διὰ τῷ "ἢ αὐτό." τὸ δὲ "ἢ κίνησις ἢ πρώτη" ἦτοι 10
 δηλωτικὸν ἐστὶ τῆς καὶ τόπον κινήσεως· πρώτη γὰρ ἢ φορὰ τῶν κι-
 νήσεων, ὡς δέδεικται, καὶ πᾶν φυσικὸν σῶμα καὶ φορὰν κινήτον,
 ἔκετι δὲ πᾶν αὐξητόν, ὅδ' ἢ πᾶν ἀλλοιωτόν. ἢ ἢ πρώτη ἢ ὡς φυ-
 σικοῖς αὐτοῖς ὑπάρχουσα, τῇ γῇ ὡς γῇ, τῷ ζώῳ ὡς ζώῳ· δύναται
 γὰρ τις αὐτοῖς καὶ καὶ τέχνην κινήσεις ἐγγίνεσθαι, ἀλλ' αὕτη ὑστέρα. 15
 ἔτι δὲ εἴη ἂν τὸ ἢ ἐξηγητικὸν τῷ πρώτῳ. ἐξῆς δὲ τὸ πρῶτον ση-
 μαινόμενον τῆς φύσεως ἐξηγεῖται, τί ἐστὶ καὶ ἐπὶ τίνων λέγεται τὸ
 φύσει, καὶ λέγει ταῦτα φύσει λέγει, ὅσα δι' ἑτέρου καὶ παρ'
 ἑτέρου τρέφεται τε καὶ αὖξεται, ἀπτόμενα αὐτῷ ἢ προσπεφυκότα
 αὐτῷ ἢ συμπεφυκότα αὐτῷ. ἦτοι δὲ ὡς ταῦτα εἶπε τὸ ἄπειρος 20
 καὶ συμπεφυκέναι, ἢ ὡς ἔχοντά τινα διαφορὰν, καὶ ὡς συμπεφυ-
 κότα μὴ εἶναι τὰ φυτὰ τῇ γῇ, διὸ ὅδ' ἔχ' χωριζέμεντα αὐτῆς οἶα
 τε· προσπέφυκε δὲ τὰ ἔμβρυα· ταῦτα γὰρ καὶ χωριζέμεντα ζῇ. τί
 δὲ διαφέρει σύμφυσις ἀφῆς, ἔδειξε· ταῦτα γὰρ συμπεφυκότα,
 ἃ ἐστὶ συνεχῇ ἐκείνῳ ᾧ συμπέφυκεν, ἔχοντα κοινὸν ὅρον τὸν αὐτὸν 25
 ἐν ἀμφοτέροις ὄντα, τὰ δὲ ἀπτόμενα ὅδ' ἢ κοινὸν ἄλλο παρὰ τὴν
 ἀφῆν ἔχει. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις ἐπὶ τῶν φυτῶν, πῶς ταῦτα
 ἦνται τῇ γῇ, ἢ εἰ μὴ ἦνται, πῶς αὖξεται τε καὶ τρέφεται δι' αὐτῆς.
 ἢ διὰ τῷτο εἶπεν ἔτι, "φύσει δὲ λέγεται ὅσα αὖξιν ἔχει δι'
 ἑτέρου τῷ ἄπειρος καὶ συμπεφυκέναι ἢ προσπεφυκέναι," ὡς καὶ 30
 ἀπτομένων τινῶν καὶ αὖξανόμενων δι' αὐτῶν. προεῖπὼν δὲ τῷτο,
 ἐξῆς τίνι διαφέρει τὰ ἀπτόμενα καὶ τὰ συμπεφυκότα τε καὶ προσ-
 πεφυκότα λέγει. δύναται λέγειν καὶ ἐπὶ τῶν ἀπτομένων τὸ προσ-
 πεφυκέναι· τὰ γὰρ ἔτι αὖξεται ὡς προσπεφυκέναι ἐκείνῳ ὃ
 ἄπειρος, δι' ἐκείνου αὖξεται. πῶς δὲ ἐν τὰ συμπεφυκότα, ἐδή- 35
 λωσε· καὶ γὰρ τὸ ποσόν, ὃ καὶ τὸ ποιόν· ὃ γὰρ ταῦτα καὶ τὸ ποιόν τῶν
 σπλάγχνων ἕκαστον τῷ ἄλλῳ σώματι, ᾧ προσπέφυκεν, ὅδ' ἢ
 σῶμα τῇ συκῇ ἢ ὁ βότρυς τῷ ξύλῳ τῆς ἀμπέλου. καὶ δένδρα δὲ
 πολλάκις διαφέροντα καὶ τὸ εἶδος, πλησίον δ' ἀλλήλων ὄντα, συμ-
 φύεται τε καὶ ἐνῶν καὶ σώζει τὸ οἰκεῖον εἶδος. τέταρτον σημαίνον- 40
 μενον τῷ φύσει προσέθηκε τὴν προσεχῇ ἐκάστῳ ὕλην, ἥτις ὅσα τι

σῶμα ἐνεργεῖα, φυλάσσουσα τὸ οἰκεῖον εἶδος καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν, δέ-
 χεται καὶ τὸ τῷ εἶδος ὃ ὑπόκειται. ἔτι τὸ ξύλον τῆς κλίνης ὕλη (μέ-
 νει γὰρ ξύλον καὶ κλίνη γενόμενον) καὶ ὁ χαλκὸς τῷ ἀνδριάντος. καὶ εἴη
 τῶν καὶ τέχνην γινομένων ἢ ὕλη τοιαύτη. προδεῖς δὲ τὸ τῶν φύ-
 σει ὄντων, διὰ τί προσέθηκε τῷτο, ἐξηγήσατο εἰπὼν "τῷτον γὰρ 1014b
 τὸν τρόπον καὶ τῶν φύσει ὄντων τὰ στοιχεῖα φασι εἶναι φύσιν." 32.
 ἔτι καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ὕλην τῶν φύσεων γινο-
 μένων ἐτίθετο, ἀμετάβλητα αὐτὰ θεωρῶν. καὶ οἱ ἐν δέ τι τῶν
 τεσσάρων στοιχείων τῶν ὄντων ποιῶντες, ἢ δύο ἢ τρία, ἔτι
 ἐποίουν, καὶ Δημόκριτος τὰς ἀτόμους ἔτι. ἢ δὲ πρώτη ὕλη ἔχ' 1014b
 ἔτι. καὶ γὰρ εἰ σώζει τὴν αὐτὴν φύσιν, ἀλλ' ὅδ' ἐν καθ' αὐτὴν ὅσα
 ἐνεργεῖα ὡς τόδε τι. πέμπτον σημαίνόμενον τῆς φύσεως παρέ- 35.
 θετο τὴν τῷ συναμφοτέρῳ τῶν φύσει γινομένων τελειότητά τε
 καὶ ὕλην, ἢ γίνεται καὶ καὶ τὴν τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδος ἔνωσιν ("). καὶ
 γὰρ ἢ τῶν ἔνωσις φύσις. ἔτι καὶ οἱ συνθέσει τινῶν τὰ ὄντα γεν-
 νῶντες τὸ μὴ ἐκ τῆς συνθέσεως ἐνέμενον φύσιν λέγουσιν ("). καθ'
 ὅδ' ἢ μὴ γίνεται τῶν συντιθεμένων ἔνωσις, ἔτοι ὅδ' ἐν φύσιν τινὰ
 λέγουσιν εἶναι τῷ συγκειμένῳ. Ἐμπεδοκλῆς ἔν' ἔχ' ἢ ἔν' ἔν' ἔνω-
 σὶν τινὰ αὐτῶν γίνεσθαι ἔλεγε φύσιν ὁδεῖν εἶναι, τῷτο ἔνωσιν
 ὡς ἐν τι ἐκ τῆς συνθέσεως γίνεσθαι καὶ εἰδοποιεῖσθαι, ἀλλὰ μόνον μί-
 ξιν τε διάλλαξιν τε μιγέντων, λέγει μέντοι καὶ τῷτο φύσιν ὑπὸ
 τῶν ἀνθρώπων ἡγούμενων αὐτὰ καὶ ἐν τῇ μίξει ἐνῶσθαι. δεικνύς δὲ
 ὅτι φύσις ἢ τοιαύτη ὕλη τε καὶ τελειότης καλεῖται, διὰ τῷτο,
 φησί, καὶ τῶν φύσει ὄντων τε καὶ γινομένων, καίτοι πολλάκις ἤδη
 ὑπαρχόντων ἐξ ὧν ἐπιτελεῖται τε καὶ γίνεται, ὅδ' ἢ πῶς φαμεν τὴν
 φύσιν ἔχειν ταῦτα, ἂν μὴ τὸ οἰκεῖον εἶδος καὶ τὴν τελειότητα προσ-
 λάβῃ. εἰπὼν δὲ φύσιν καὶ τὸ συναμφοτέρον, ἐπήνεγκεν ὅτι φύσει
 ταῦτα μᾶλλον ἂν λέγοιτο, φύσις δὲ ἢ ὕλη ἢ τε πρώτη, ἢ πα-
 ράδειγμα τὸ ὕδωρ. εἰ τῷτο εἴη τῷ χαλκῷ ὕλη, καὶ ἢ προσεχῆς,
 ἢ πάλιν ὁ χαλκὸς παράδειγμα, καὶ τὸ εἶδος τε καὶ ἢ ὕλη, καθ' ἢ
 ἐκάστῳ τὸ εἶναι ἐστίν, ὧν πρῶτως ἐμνημόνευσεν. καὶ εἴη ἂν ἢ φύσις
 τριχῶς λεγομένη, ὡς περὶ ἢ κενὴ προσέθηκε. τέλος δὲ εἶπε τῆς
 γενέσεως τὸ εἶδος, ἐπεὶ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις τὸ εἶδος καὶ τὴν
 καὶ τὸ τέλος ὕλην ἔχει. καὶ μεταφορὰν δὲ λέγει καὶ πᾶσαν ὕλην
 φύσιν λέγει ἀπὸ τῷ εἶδος· ἐπεὶ γὰρ τὸ εἶδος ὕλη ἐν τῶν φύσει
 συνεχῶν (καὶ γὰρ τῷτο αὐτοῖς τὸ εἶναι φύσις ἐστίν), ἢ καὶ ἐν
 πᾶσι τὴν ὕλην τὴν ἐκάστην, καθ' ἢ τὸ εἶναι αὐτῷ ὃ ἐστίν, φύσιν
 λέγουσι. διὸ καὶ τὸ καὶ τέχνην γινομένον εἶδος ὕλη ἐν τῶν ἔργων
 τῶν φυσικῶν ἔτι καλεῖται. ἕκαστον γὰρ τῶν οἰκείων τινὰ ὕλην
 καὶ ὑπαρξιν ἔχει, ἢ καὶ αὐτὴ φύσις καλεῖται εἶδος ἐν αὐτῶν, διὸ καὶ
 λέγει οἰκεῖαν ἔχει ὕλην. εἰπὼν δὲ ταῦτα περὶ φύσεως ἐπὶ-

1. αὐτῷ M. || 2. ὃ γὰρ ἢ ἄνθρωπος om A. || 3. ἐπὶ] εἰ ἐπὶ M. || κινήσεως M. || 4. ἐν αὐτῇ M, ἐναντίαν A. || 10. τὸ om M. || 13. αὐξητόν,
 ὅδ' ἢ πᾶν et ἢ post ἢ et 14. αὐτοῖς et ὡς γῇ om M. || 15. αὐτοῖς] αὐτῆς M. || 16. πρώτη] πρῶτα M. || 28. τε om M. || 30. ὡς om A. || 33. λέ-
 γειν] λέγων A. || 34. ὡς πεφυκέναι M. || 41. τῷ om AM.

2. ὃ] ᾧ M. || τῆς κινήσεως ὕλης M. || 4 et 6. φύσει] φύσεων AM. || 6. φησιν εἶναι φήσεις M. || 7. ὕλης M. || 10. τὰς] τὰς M. || 11. σώζει
 M. || 20. τι αὐτῆς M. || 25. τε om A. || 32. ut nunc adiecit Sepulv. || 33. λεγομένοις M. || 31. αὐτῆς M. || 38. ὕλην M. || 39. τῶν τεχνητῶν
 suprascr. τῶν φυσικῶν A.

1015^a νεγκεν "ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων ἢ πρώτη φύσις καὶ κυρίως λεγομένη

13. ἐστὶν ὁσία ἢ τῶν ἐχόντων ἀρχὴν κινήσεως ἐν αὐτοῖς ἢ αὐτά," διὰ τούτων λέγων, ὡς περ εἶπεν καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 1), φύσιν κυρίως εἶναι τὸ ἐνυλον εἶδος, ἀφ' οὗ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τῷ συναμφοτέρῳ, τὴν δὲ ὕλην καὶ τὰ ἄλλα, καθ' ὧν καὶ αὐτῶν ἡ φύσις λέγεσθαι, ἀπὸ ταύτης λέγεσθαι φύσιν, τὴν μὲν ὕλην ὅτι δεκτικὴ αὐτῇ ἐστὶ, τὰς δὲ γενέσεις τε καὶ φύσεις ἀπὸ ταύτης κινήσεις εἶναι· διὰ γὰρ τὸ εἶδος τε καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἐν αὐτοῖς φύεται τὰ φύομενα. προσέθισι δὲ ὅτι καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως τῶν φύσει ὄντων αὕτη ἐστὶν ἐνυπάρχουσα πῶς. ἐξηγούμενος δὲ τὸ πῶς, προσέθηκε 10 τὸ "δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ," δυνάμει μὲν, ὡς ἐν τῷ σπέρματι τῷ καταβληθέντι ἢ ψυχῇ, ἐνεργείᾳ δέ, ὅτι ἡδὴ ζῶν ἐστιν, γενέσεις δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως παρὰ τοῖς φυσικοῖς τὸ ἐνυλον εἶδος, εἰκότως τούτο κυρίως φύσις· ἦν γὰρ φύσις ἢ τῆς κινήσεως ἀρχή. σημειωτέον δὲ ὅτι ὧν ἕκαστον διαιρεῖ ὡς λεγόμενον πολλαχῶς, ὡς 15 ὁ μῶνυμον, ἀλλ' ὡς τὸ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν ἔχον. Alex.

1014^b (") ὁ Ἀλέξανδρος οἶετο περὶ τῆς συνθέτου λέγειν αὐτὸν ἐν-
35. ταῦθα· ὅσον δὲ ἐκ τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτῆς, περὶ τῆς εἰδους λέγει· τί γὰρ φησιν ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον λέγεσθαι φύσις ἢ ὁσία, ταυτέστι τὸ εἶδος; τὸ γὰρ ἕκαστον εἶδος ὁσία αὐτῇ ἐστὶν. Asclep.

1014^b (") ὡς περ καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς· τὸ γὰρ εἶδος ἔλεγεν ἐπιγίνεσθαι
37. ἐκ τῆς τῶν στοιχείων μίξεως, καὶ ἔλεγεν ὅτι φύσις δὲ ἐπὶ τούτοις τοῖς στοιχείοις ὀνομάζεσθαι τοῖς ἀνθρώποις. ὁ δ' Ἀριστοτέλης ἀνατρέπει τὴν δόξαν ταύτην, φάσκων ὅτι "διὸ κατὰ. id.

1015^a "ἀναγκαῖον — συναιτίον." τῇ δὲ ἀναγκαίᾳ τὴν διαίρεσιν εἰς 25 πέντε σημαίνοντα καὶ αὐτῇ ποιεῖν, ὧν ἓν λέγει, ὅτι ἀνευ ἀδύνατον εἶναι, ὡς ὄντος συναιτίου εἰς τὸ εἶναι. ὅπως ἢ τροφή τοῖς ζώοις ἀναγκαῖα καὶ τὸ ἀναπνεῖν· ἢ μὲν γὰρ ψυχῇ τὸ αἶτιον τῆς ζῆν, ταῦτα δὲ συναιτία (°). δευτέρον σημαίνοντα ἐκτίθει τῇ ἀναγκαίᾳ, ὅτι χωρὶς ἀδύνατον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ εὖ περὶ τι γενέσθαι ἢ τὸ κακὸν 30 ἀποβληθῆναι, ὡς λέγεσθαι ἀναγκαῖα ἢ πόσις τῷ φαρμάκῳ, ὡς ἀπλῶς ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀποβολὴν τῆς νόσου καὶ τὴν σφύρην. ὅπως ἀναγκαῖον τὸ μανθάνειν πρὸς τὸ ἐπιστήμην ἔχειν, καὶ ἔθεσι χρῆσθαι σπουδαίοις πρὸς τὸ ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ τὸ πλεῖσαι εἰς Αἴγιαν, ἵνα ἀπολάβῃ τὰ χρήματα, εἰ ἄλλως μὴ δύνασθαι. τρίτον τῇ ἀναγ- 35 καίᾳ τὸ βίαιόν τε καὶ τὸ ἀκύνειον (°). λέγεσθαι γὰρ τὸ βίαιόν τε καὶ παρὰ τὴν προαίρεσιν ἀναγκαῖον. ὅπως ἐξ ἀνάγκης ἐλθεῖν πρὸς λέγεσθαι ὁ βιασθεὶς ἢ ὑπὸ δεσμῶν ἢ ὑπὸ τινος τοιαύτης περιστάσεως ἢ ὑπὸ πνευμάτων (°). ὅσα γὰρ βιαζόμενοι ποιῶμεν, ταῦτα ἀναγκαῖα καὶ δι' ἀνάγκην ποιῶμεν. διὸ καὶ λυπηρὰ τὰ 40 ὅπως ἀναγκαῖα· "πάν γὰρ ἀναγκαῖον πρᾶγμα ἀνιάρων ἔφυ," ὡς Εὐρύκλος λέγει· καὶ ἡ βία ἀνάγκη τίς ἐστιν, ὡς λέγει Σοφοκλῆς

(Electra v. 248)· "ἀλλ' ἡ βία με ταῦτ' ἀναγκάζει ποιεῖν."

καὶ τῇ τὸ βίαιον ἀναγκαῖον λέγεσθαι μάρτυσιν ἐχρήσατο Εὐρύκλος τε καὶ Σοφοκλῆς· ὅτι δὲ ἀμετάπειστον ἢ ἀνάγκη καὶ ἡ βία, ὁ δὲ 1015^a ὁ δὲ γὰρ ἐφ' ἡμῶν τὴν ἀρχὴν. διὸ καὶ εἶπεν ἐναντίον αὐτῇ τῇ κατὰ 31. τὴν προαίρεσιν κινήσει καὶ τῇ κατὰ τὸν λογισμόν· τὰ μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῶν, αὕτη δὲ ἀναιρετικὴ τῇ ἐφ' ἡμῶν· ἐκτὸς γὰρ καὶ ἐπ' ἄλλοις. ἔτι ἀναγκαῖον τὸ αἰδῖον καὶ ἀμετάβλητον καὶ μὴ ἐνδεχόμενον καὶ ἄλλως ἔχειν. ἀφ' οὗ φησὶ καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα λέγεσθαι· τὸ γὰρ μὴ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν κυρίως ἀναγκαῖον. ἀπλῶς μὲν εἶπεν ἐπὶ τῶν αἰδῖων, ἡδὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀναγκαῖοις λεγομένοις εἶναι δοκεῖ τι τοιοῦτον· καὶ γὰρ τὸ βίαιον γινόμενον ἀναγκαῖον τότε ὅτε μὴ ἐνδέχεσθαι κατὰ τὴν αὐτῇ ὁρμὴν τε καὶ προαίρεσιν κινεῖσθαι διὰ τὸ βιαζόμενον, καὶ ἀμετάπειστον, ὅτι τὸ πείθεσθαι καὶ μεταπεισθῆναι, ὡς ἐνδέχεσθαι δὲ τὸ βιαζόμενον ἄλλως ποιεῖν. καὶ τὸ συναιτίον τῇ εἶναι καὶ τῇ ἀγαθῇ ἀναγκαῖον διὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι χωρὶς αὐτῆς εἶναι ἢ ἀγαθὸν εἶναι· οἵτινες ἦσαν οἱ τρόποι τρεῖς τῇ ἀναγκαίᾳ οἱ πρῶτοι εἰρημένοι. προσέθισι δὲ τοῖς προειρημένοις τέταρσι τῇ ἀναγκαίᾳ 1015^b 6. τρόποις τὴν κατὰ τὰς ἀποδείξεις· αἱ γὰρ ἀποδείξεις ἀναγκαῖαι, ὅτι ἀποδεδειγμένον ὡς ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν, εἰ κυρίως καὶ ἀπλῶς 20 ἀποδέδεικται. τῇ δὲ τὸ ἀποδεδειγμένον ἀναγκαῖον εἶναι αἰτίον φα-σιν εἶναι τὰ πρῶτα, ταυτέστι τὰς προτάσεις, εἰ ἀδύνατον ταύτας ἄλλως ἔχειν, δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς τε καὶ ἡ ἀπόδειξις. δείξας δὲ πάντα τὰ ἀναγκαῖα ὑπαγόμενα σημαίνοντα τῇ ἀναγκαίᾳ τῇ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν, διαιρεῖ αὐτά, καὶ λέγει τῶν ἀναγκαίων τὰ μὲν τινα ἕτερον αἶτιον ἔχειν τῇ εἶναι ἀναγκαῖα, ὡς ἐπὶ τῶν βιαίων ἔχει καὶ τῶν ἀποδείξεων· τῶν δὲ ὡς ἐστὶν ἄλλο αἶτιον τῆς ἀνάγκης, ἀλλ' αὐτὸ αἶτιον ἄλλοις ἐστὶ τῆς ἀνάγκης, ὡς αἱ πρῶται τε καὶ ἄμεσοι προτάσεις. ἀλλὰ καὶ τὰ αἰδῖα καὶ ὅπως ἀναγκαῖα· ὅτε γὰρ ἔξωθεν ἔχει τὸ αἶτιον καὶ ἄλλοις ἐξ ἀνάγκης τῇ εἶναι ἐστὶν αἰτία· πάντα γὰρ τὰ φύσει συνεσῶτα παρὰ τῶν θεῶν, οἱ εἰσιν αἰδῖοι, τὴν τῇ εἶναι ἔχει αἰτίαν. ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ δυνάμενον χωρὶς τίνος ἢ εἶναι ἢ εὖ εἶναι ἐξ ἀνάγκης παρ' ἐκείνου τὴν αἰτίαν τὸ μὲν τῇ εἶναι τὸ δὲ τῇ εὖ εἶναι ἔχει. τῶν ἄλλων φησὶν ἀναγκαίων ἕτερόν τι τῆς ἀνάγκης εἶναι αἶτιον· ἐπὶ τε γὰρ τῶν μὴ ἐνδεχομένων χω- 35 ρὶς τίνος εἶναι ἕτερόν τι τὸ αἶτιον (ἢ γὰρ τροφή ἕτερόν τι τῇ τρεφο-μένῳ), καὶ ἐπὶ τούτων δὲ ὧν χωρὶς ἀδύνατον τὸ ἀγαθὸν ἢ εἶναι ἢ γε-νέσθαι ἕτερον τὸ αἶτιον. ἀλλὰ καὶ τῶν βία γινόμενων προδήλως ἕτε-ρον τὸ αἶτιον, καὶ τῆς τῇ συμπεράσματος ἀνάγκης ἕτερον τὸ αἶτιον. μόνον δὲ τὰ αἰεὶ ὄντα, ἅπερ ἐστὶ τὰ θεῖα, ὡς ἕτερόν τι τῇ αἰεὶ εἶναι αἶτιον ἔχει, καὶ δι' αὐτά ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ τε καὶ γίνεσθαι καὶ τὰ φύσει συνεσῶτα. λαβὼν δὲ ὁποῖόν τι ἐστὶ τὸ ἀναγκαῖον (ὁ γὰρ μὴ ἐνδέ- 40 χεσθαι ἄλλως ἔχειν), πρῶτον καὶ κυρίως ἀναγκαῖον φησὶν εἶναι τὸ

4. τὸ συναμφοτέρω M. || 26. ὧν] ὡς M. || 31. συμβληθῆναι M. || 33. honestis moribus assuescas, ut bonus fias Sepulv. || 36. μέ-
λοι] μένει M.

3. ἀμετάπειστον M. || 5. αὐτῆς M. || 6. τῇ ἀφ' M. || 8. γὰρ] ἄρα M. || 10. τὴν αἰδῖαν M. || 11. τὸ om M. || 13. πείσεσθαι A, persuasio
enim dissuaderi potest Sepulv. || 15. ἢ ἀγαθὸν εἶναι et 16. οἱ πρῶτοι om M. || 18. ὅτι] ὅτι τι A. || 19. ἄλλαν M. || εἰ om M. || 22. τε] τὸ M. ||
25. ἀναγκαῖον M. || 27. ἄλλως ἐστὶ M. || 29. ὅτε γὰρ om AM. || 30. αἶτιον M. || 32. ἐκείνοις M. || 33. ἀναγκαῖας A. || 37. καὶ τῶν] δὲ καὶ M.

ἀπλῆν, ὅτι αἴτιον ἀποδέδωκε τὸ τὴν ἀπλῆν μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν·
τὸ γὰρ μὴ ἀπλῆν πλεοναχῶς ἔχει, τὸ δὲ πλεοναχῶς ἔχον ἐνδέχεται
καὶ ἄλλως ἔχειν. τὸτο δὲ λαβὼν ἐπιφέρει ὅτι εἴ τινα ἔστιν ἐν τοῖς
ἔστιν ἀπλᾶ καὶ αἰδία καὶ ἀκίνητα, ὅτε βίαιόν τι ἐκείνοις ἔστιν ὅτε
παρὰ φύσιν (ἐνδέχοιτο γὰρ ἂν αὐτὰ καὶ ἄλλως ἔχειν), ἀλλὰ κυρίως
ἐκεῖνα ἐξ ἀνάγκης ὄντα. τοιαῦτα δὲ κατ' αὐτὴν τὰ πρῶτα αἴτια.
παρέθετο δὲ τὸτο, ἵνα ἐπειδὴν τὸ ἀναγκαῖον κατ' αὐτῶν κατηγο-
ρῶμεν, μὴ ὡς τὸ βίαιον καὶ παρὰ φύσιν κατηγορεῖντων ἡμῶν ἀκύναι
τις. Alex.

1015a (°) διό φαμεν ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἔστιν ὁ θεὸς ἀγαθός· ἐν τούτῳ 10
22. γὰρ ἔστιν ἡ τῷ θεῷ ὑσία· ὅτε γὰρ ἔχει ἔξωθεν τι συμβεβηκός ὑπάρ-
χον ἀπλῆν, ἵνα ἐν ἐκείνῳ θεωρηθῇ τὸ ἀναγκαῖον· διό καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀναγκαῖοις ἐντεῦθεν τὸ ἀναγκαῖον ἐπιτηγάζει· ἐκ τῆς πρώτης
ὑσίας. ὅθεν καὶ ὁ Πλωτῖνος παγκάλως ἔλεγεν ὅτι δεῖ τὰς πολλὰς
ἱλιγγὰς εἰς ἓν τι συνάγειν καὶ ὅπως νοεῖν τὸ θεῖον καὶ ἀντιλαμβάνεσθαι
αὐτὴν μύσαντας, ἐπειδὴ καὶ ὑπὲρ νῦν ἐστὶ καὶ ἀπλῆν καὶ πάντα παρά-
γον. Asclep.

1015a (P) τὸ βίαιον δὲ ἀναγκαῖον, ὅταν τις ἐπιθῇ τινὶ βίαν ποιῆσαι
23. τὸδε τὸ πρᾶγμα, ὡς περ ὁ Εὐρυπιδὲς ἐπέταττε τῷ Ἡρακλεῖ· διό
φησι κακεῖνος “ἀναγκαῖή γὰρ ἐπείγει.” id.

1015a (°) ὡς περ ἔλεγεν Εὐθύνης ὁ σοφιστής. id.

29. “τὸ — συμβεβηκός.” τῷ ἐνός τὸ μὴ καὶ συμβεβηκός φησι

1015b 16. λέγει· τὸ δὲ καθ' αὐτό, καὶ τὸ μὴ καὶ συμβεβηκός τριχῶς· ἡ γὰρ

τὸ συμβεβηκός καὶ τὸ μὴ συμβεβηκός ἐν λέγει, ὡς Κορίσκος καὶ
τὸ μουσικόν, εἰ εἴη Κορίσκῳ συμβεβηκός τὸ εἶναι μουσικῷ· ταῦτον
γὰρ τὸ εἰπεῖν Κορίσκος καὶ μουσικόν ἓν, καὶ Κορίσκῳ τὸ μουσικόν συμ-
βεβηκεν. καὶ Κορίσκος μουσικός ἐστιν, ἓν φησι καὶ συμβεβηκός
εἶναι, καὶ τὸ μουσικόν καὶ τὸ δίκαιον, ἓτι ἐν καὶ συμβεβηκός μουσικός
Κορίσκος καὶ δίκαιος Κορίσκος. ἂν εἰπὼν ἐξῆς, καὶ τί ἕκαστον τούτων
ἐν ἐστὶ καὶ συμβεβηκός, προσέθηκε. τὸ μὴ γὰρ δίκαιον καὶ τὸ μουσικόν
ἐν, ὅτι μιᾷ ὑσίᾳ συμβεβηκότα· καὶ συμβεβηκός γὰρ ἐν τὸ μουσικόν
καὶ τὸ δίκαιον τῷ ἐνί τινι ἄμφω συμβεβηκέναι. τὸ δὲ μουσικόν καὶ
Κορίσκος ἐν τῷ θάτερον μόνιον τῷ συναμφοτέρῳ τῷ ἐτέρῳ μόνιῳ
συμβεβηκέναι· τὸ γὰρ μουσικόν τῷ Κορίσκῳ. ὁμοίως δὲ φησι
τρόπον τινὰ τούτο ἓν, τὸ ὅ Κορίσκος μουσικός ἐστὶ καὶ ὁ Κορίσκος, καὶ
μία πρότασις καὶ συμβεβηκός. καὶ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τὸ ἕτερον
μέρος τῷ ὅλῳ λόγῳ τῷ ἐτέρῳ ὑπάρχει· τῷ γὰρ Κορίσκῳ ὑπάρχει
τὸ μουσικῷ Κορίσκῳ εἶναι. αὐτὸς δὲ εἰπὼν θάτερον μόνιον θάτέρῳ
συμβεβηκέναι τῶν ἐν τῷ λόγῳ, τὸ μουσικόν εἶναι τῷ Κορίσκῳ

συμβεβηκέναι λέγει, ἀφελὼν ἐκ τῆς κατηγορημένης τὸ Κορίσκος.
τῷ γὰρ τὸ μουσικόν Κορίσκῳ συμβεβηκέναι τούτῳ καὶ τὸ ὅλον Κορίσκος
Κορίσκος μουσικός ἐστιν. τρόπον δὲ τινα ὁμοίως εἶπεν, ὅτι διαφορά
τίς ἐστὶ καὶ τὴν λέξιν τε καὶ ἐκφορὰν· ἐκεῖ γὰρ ἔλεγε τὸ ἓν, ὁ μουσικός
Κορίσκος, ἐνταῦθα δὲ τὸ μουσικόν Κορίσκῳ. τὸ δὲ μουσικόν Κορίσκῳ
τῷ δικαίῳ Κορίσκῳ ἐν φησιν εἶναι, ὅτι ἐκατέρῳ ἐν μέρος τῷ αὐτῷ,
ὁ ἐν ἀμφοτέροις ταυτόν ἐστι, συμβεβηκε· τὸ γὰρ μουσικόν καὶ τὸ δι-
καιον ἐκάτερον αὐτῶν μέρος ὃν ἐκατέρας προτάσεως, τῷ Κορίσκῳ
συμβεβηκός ταύτην ἦν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσιν. ὁμοίως 1015b

23. δὲ φησιν ἐν γίγνεσθαι καὶ συμβεβηκός, καὶ μὴ ἐπὶ Κορίσκῳ μὴδὲ

ἀτόμῳ τινός τὸ συμβεβηκός κατηγορεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τινος γένους ἢ
εἶδους καὶ ὅλῳ τῶν καθόλου, οἷον ἂν λέγῃ ταύτην εἶναι ἀνθρώπου καὶ
μουσικός ἀνθρώπου· ἐν γὰρ καὶ ταῦτα, ἢ ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ μιᾷ ὑσίᾳ
ἔση συμβεβηκεν, ἢ ὅτι καὶ τὸ μουσικόν καὶ ὁ ἀνθρώπος μιᾷ τινὶ ἀτόμῳ
ὑσίᾳ συμβεβηκεν, οἷον Κορίσκῳ, ὡς ἐλέγετο ἐν καὶ τὸ μουσικόν δι-
καιον. πλὴν ὅμοιως τῷ Κορίσκῳ ἀμφοτέρα ὑπάρχει, ὅτε ἀνθρω-
πος καὶ τὸ μουσικόν, ἀλλ' ὁ μὴ ὡς εἶδος αὐτῷ καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ αὐτῷ ὢν
(ὁ γὰρ ἀνθρώπος ὅπως), τὸ δὲ ὡς ἕξις τις, ὡς τὸ μουσικόν, ἢ πάθος
ἢ ὅλῳ τι συμβεβηκός, ὡς τὸ λευκόν ἢ σιμὸν καὶ τὰ τέτοις ὅμοια.

20 διό μᾶλλον τούτο ὅμοιον τῷ Κορίσκῳ, τῷ Κορίσκῳ μουσικός κατη-
γορεῖντος. καὶ τὰ μὴ καὶ συμβεβηκός ἐν λεγόμενα τοσαυταχῶς

φησὶ λέγει· τῶν δὲ καθ' αὐτὰ ἐν λεγομένων τὰ μὴ λέγει τῷ

συνεχῇ εἶναι. συνεχῇ δὲ λέγει κοινότερον καὶ τὰ ὁπωσὶν ὑπὸ τινος 1016a

συνεχόμενα, ὡς τὸν φάκελλον, ὅτι ὑπὸ δεσμῷ συνέχει. ὁμοίως 1.

καὶ τὰ ὑπὸ κόλλης ἐνόμενα συνεχῇ λέγει, ὡς τὰ βιβλία. τὰ δὲ

ὡς κοινότερον ὅρον ἔχοντα, ὡς τὰ κυρίως συνεχῇ. ὅπως ἡ γραμμὴ

μία· συνεχῆς γὰρ ἐστὶν, καὶ μὴ ἐπ' εὐθείας ἢ ἄλλ' ἢ τι μόνιον

αὐτῆς κεκαμμένον. ὅπως δὲ συνεχῇ τὰ τῷ σώματος μόρια, ὡς

σκέλος καὶ βραχίον. καὶ αὐτῶν τῶν συνεχῶν ἐν φησιν εἶναι μάλ-

λον τὰ φύσει συνεχῇ ἢ τὰ τέχνῃ, οἷον τὸν τῷ ἀνθρώπῳ βραχίονα ἢ

τὸν τῷ ἀνδριάντος· μᾶλλον γὰρ ταῦτα ἦναι καὶ συμπέφυκε καὶ συ-

ναίῳσιν ἀλλήλων ἔχει. εἰπὼν δὲ μᾶλλον ἐν εἶναι τῶν συνεχῶν

τὰ φύσει τῶν τεχνητῶν λόγον τινὰ ἀποδέδωκε τῷ συνεχῆς, ὡς

ἐχρήσατο πρὸς τὴν τῷ ἐνός ἀπόδοσιν· ὁ γὰρ καθ' αὐτὴν κίνησις μία,

καὶ μὴ οἷον τε ἄλλως. τίς δὲ ἡ μία, προσέθηκεν εἰπὼν “μία δὲ, 1016a

ἡ ἀδιαίρετος, ἀδιαίρετος δὲ καὶ τὸν χρόνον.” λέγων ταῦτα κυρίως 6.

καὶ πρώτως εἶναι συνεχῇ, ὡς ἡ κίνησις μία ἢ καθ' αὐτὰ κινεῖται.

καὶ ἐξ ἀνάγκης μία, τῶν ἐστὶν ἢ πάντα κινεῖται καὶ μὴ οἷον τε αὐτῶν

τὸ μὴ κινεῖται τὸ δὲ ἡρεμεῖν. τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τῶν συνεχῶν τὰ μὴ

1. ἐνδέχεται M. || 3. δὲ M. || 4. τὸ ἐν ἐκείνοις M. || 6. αὐτῷ M. || 25. Κορίσκος M. || τὸ] τῷ M. || 26. γὰρ τῷ εἰπεῖν A. || 29. κατὰ om M. || 31. κατὰ — 32. συμβεβηκέναι om Sepulv. || 33. τὸ M. || θάτερον A. || 34. συμβεβηκός εἶναι· τὸ M. || 35. τούτῳ A. || καὶ ὁ Κορίσκος om AM. || 37. τὸ γὰρ Κορίσκος ὑπάρχει τῷ μουσικῷ M.

5. hic autem musicus Coriscus et Coriscus. porro musicum Coriscum Sepulv. || 8. μέρος om M. || 9. ἦν] εἶναι M. || 11. κατη-
γορεῖται M. || τινος εἶδος ἢ γένος, καὶ A. || 17. ἀλλ' ὁ μὲν] αὐτὸς ἦν M. || 18. ὁ — ὅπως om Sepulv. || ἕξις τις αὐτὸν μουσικόν M. || 21. λεγόμενα τὰ
συνταχῶς φησὶ M. || 22. τὰ] τὸ M. || λέγεσθαι φησὶ τῷ M. || 24. σφάκελλον A. || 25. τὰ ὑποβάλλης ἐνόμενα M. || βιβλία] βίονα M, βί A. ||
27. ἐστὶν om A. || μὴ ὑπ' εὐθείᾳ ἄλλῃ τι μέρος αὐτῆς κεκαμμένον M. || 28. ὡς om M. || 31. συνέστησιν M. || 33. συνεχῶς A. || ὢν M. || 34. αὐτὸν
M. || 37. ἡ συνεχῆς μία ἢ καθ' M. || 39. μὲν] μὴ M. || τοιαῦτα] τὰ αὐτὰ M.

ἔχοντα κάμψιν· τῶν γὰρ τοιούτων ἡ κίνησις ἀδιαίρετος καὶ χρόνον·
εἰπὼν δὲ συνεχῇ λέγεσθαι ὡς ἡ κίνησις μία, ἐφεξῆς λέγει τίνα
τὰ ὧν ἐστὶν ἡ κίνησις μία, καὶ ἐν τίνι τῷ συνεχεῖ, τῷ εἶναι τοιούτῳ.
καθόλου φησὶ καὶ καθ' αὐτὰ καὶ κυρίως συνεχῇ εἶναι τὰ μὴ τῇ ἀφῇ
τὸ ἐν ἔχοντα, ὡς τὰ δεσμῷ ἢ κόλλῃ, ἀλλὰ ὑπὸ κοινῷ ὅρῳ συναπ-
τόμενα· τὰ γὰρ ἀπτόμενα ἀλλήλων ξύλα ὅτε λέγεσθαι ὅτε ξύλον ὅτε
σῶμα ἐν κυρίως ὅτε ὅλως ἐν τι. καθόλου μὲν φησὶν ἐν λέγεσθαι
κυρίως τὸ συνεχές, καὶ ἢ μὴ εὐθύ ἀλλὰ κεκαμμένον. ἔτι δὲ
μᾶλλον ἐν τῶν συνεχῶν τὰ εὐθέα καὶ μὴ κάμψιν ἔχοντα· μᾶλλον
γὰρ ἐν κνήμῃ καθ' αὐτὴν καὶ μικρὸς σκέλεος ὅλως· τὸ γὰρ σκέλος ἔκ-
καμπές, διὸ ἐνδέχεται καὶ μὴ μίαν αὐτῇ τὴν κίνησιν εἶναι. ἔκτε
δὲ τῷτο οἷον τε ἐπὶ τῇ μικρῇ καὶ τῆς κνήμης· ὅτι γὰρ οἷον τε τῶν
τοιούτων μέρος μὲν τι κινεῖσθαι μέρος δὲ μὴ· κάμψις γὰρ ἂν γέ-
νοιτο. καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὴν εὐθείαν γραμμὴν τῆς κεκαμμένης
μᾶλλον εἶναι μίαν λέγει, τὴν δὲ κεκαμμένην ὅπως ὡς καὶ γωνίαν
ἔχειν καὶ μίαν καὶ ὅτι μίαν εἶναι· ἢ γὰρ τῇ κύκλῳ μία· ὅθεν γὰρ ταύ-
την οἷον τε καὶ μόριον κινεῖσθαι φυλάσσειαν τὸ ἥγμα τὸ αὐτό. διὰ
τί δὲ τὴν γωνίαν ἔχουσαν ἔχει ἀπλῶς μίαν εἶπεν; ὅτι γὰρ ἐνδέχεται καὶ
μὴ ἅμα πᾶσαν αὐτὴν κινεῖσθαι, τῶν δὲ εὐθειῶν ἀδύνατον τὸ μόριον
χωρὶς τῆς ὅλης κινεῖσθαι· κάμπτοιο γὰρ ἂν, ὅθεν δὲ μόριον μέ-
γεθος ἔχον τῆς εὐθείας δύναται ἢ καθ' αὐτὸ χωρὶς τῆς ὅλης κινε-
θῆναι ἢ καθ' αὐτὸ ἡρεμῆσαι. προσέθηκε δὲ τῷ μόριῳ τὸ ἔχον μέ-
γεθος, ὡς δυναμένον καὶ τῇ πέρας τῆς εὐθείας ὑπὸ τινων μορίων
λέγεσθαι, ὅτι δύναται μένειν τῆς ὅλης κινεμένης. εἰπὼν δὲ περὶ τῆς
ὡς συνεχῆς ἐνός, ἄλλον τρόπον φησὶν ἐν λέγεσθαι καὶ τὰ ὧν τὸ ὑπο-
καείμενον τῷ εἶδει ἐστὶν ἀδιάφορον· ὁ ἐξηγήσατο εἰπὼν “ὡς ἀδιαί-
ρετον τὸ εἶδος καὶ τὴν αἰσθησιν,” λέγων ἀδιαίρετον τὸ μὴ εἰς διαφέ-
ροντα αἰσθητὰ διαιρέμενον· ὅτι γὰρ καὶ τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον δεῖ τὸ
ὑποκαείμενον αὐτοῖς εἶναι. διαφέροντα δὲ αἰσθητὰ τὸ γλυκὺ φέρε
εἰπεῖν καὶ σφυγνὸν καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ φαιόν. εἶεν δ' ἂν ὅπως ἐν τῶν
αἰσθητῶν τὰ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις. λέγει δὲ μὴ μόνον ὡς τὸ πρῶτον
ὑποκαείμενον ἀδιαίρετόν ἐστιν, ταῦτα ἐν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ ἔχα-
τον, πρῶτον μὲν ὑποκαείμενον λέγων τὸ προσεχῶς ὑποκαείμενον, οἷον
εἰ οἶνός ἐστιν· ὑποκαείμενον γὰρ τὴν αἰσθητὴν ἐστίαν λέγει. εἰ δὲ
οἶνος εἴη, καὶ τῷτο ἐν ταῦτα· ἐν γὰρ τῷ εἶδει. ὁμοίως καὶ ὕδωρ.
ὡς δὲ τὸ ἔχατον ὑποκαείμενον, ταῦτα ἐν, ὅτι τῷ αὐτὰ μὴ εἶναι
ἀδιάφορα αἰσθητὰ ἀλλήλων, ἀλλὰ τῷ ἐξ ἐνός τινος ἔχοντος αἰσθητῆ
καὶ ἀδιαίρετον κατ' εἶδος σώματος γεγονέναι αὐτά· ταῦτα γὰρ ἐν
ἔχει ὡς ὁμοειδῆ, ἀλλὰ τῷ τὸ ὑποκαείμενον ἔχατον αὐτοῖς ὁμοειδές
εἶναι. ὅπως οἱ χυμοὶ πάντες ἐν ἀλλήλοις λέγονται εἶναι, ὅτι ἐξ
ἐνός τινος σώματος ἔχοντος ὑποκειμένου τὸ εἶναι αὐτοῖς, ἢ ὕδατος ἢ
αἵματος. προσέθηκε δὲ τῷ “ἢ τὸ τελευταῖον” τὸ “πρὸς τὸ τέλος,”

ἤτοι ἴσον λέγων τῷ ἡ τὸ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ τέλους, τυτέσιν τὸ
 τῷ πλεῖστον ἀφεστῶς, ἡ τὸ τελευταῖον πρὸς τὸ τέλος, τὸ ἔχατον
 καὶ τέλος, ὃ μηκέτι ἄλλω ὑπόκειτο. ἔστι δὲ τελευταῖον μὴ ὁ οἶνος καὶ
 τὸ ἔλαιον, πρῶτον δὲ τὸ ἐξ ὧν ἡ τῶν γενέσεις ὑποκειμέναι αἰδιότης·
 ὥτως ἐν ταῖς ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης καὶ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμέναι, ἀν αἰδι-
 οτήν ἐκείνο. ἔτι ἐν φησι λέγεσθαι ἀλλήλοις καὶ ὧν ταύτην καὶ ἐν γένος·
 τὰ γὰρ διαφέροντα καὶ ἀντιδιηρημένα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ταῖς ἀντι-
 κειμέναις διαφοραῖς ὅμως διὰ τὸ γένος ὃν ταύτην ἐν κατ' ἐκείν-
 ῳ λέγει, καὶ ἔστιν ὥτως ἐν ταῖς τῷ γένει ἐν λεγόμενα. τρόπον δὲ
 τινὰ φησιν ὁμοίως ταῦτα ἐν λέγεσθαι τοῖς προειρημένοις, ὧν τὸ
 ἔχατον ὑποκείμενον καὶ ἡ ὕλη ὅσα αἰδιότης τι σῶμα ἦν ἡ αὐτή·
 καὶ γὰρ ἐκεῖνα διαφέροντα ἀλλήλων κατ' τὴν ἐπὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς
 ἀναφορὰν ἐν ὃν καὶ ἀδιαίρετον ἐν ἦν. δύνατο καὶ ἀπλῶς τὰ ἐκ τῆς
 αὐτῆς ὕλης λέγειν ὁμοίως ἐν λέγεσθαι τοῖς τῷ γένει τὸ ἐν ἔχουσι.
 τρόπον δὲ τινὰ ὁμοίως εἶπεν· ὅ γὰρ πάντα, ἀλλὰ κατ' τοσούτον καθὼς
 καὶ ἐν τούτοις καὶ ἐν ἐκείνοις τὸ ἐν κατ' τὴν ἐπ' ἄλλο τι ἀναφορὰν, ἐπεὶ
 ἐκεῖνα μὴ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ταύτην εἶχε, ταῦτα δὲ τὸ κατηγο-
 ρούμενον· καὶ ἐκεῖνο ἀδιαίρετον μὴ ἦν κατ' εἶδος, κατ' δὲ τὸ ποσὸν ὅκ
 ἀδιαίρετον, τὸ δὲ γένος ἑμπαλιν κατ' μὴ τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον, κατ'
 εἶδος δὲ διαιρετόν. ὅτε μὴ ὦν, φησί, λέγει ταῦτα ἀλλήλοις τὰ
 ὑπὸ ταύτην προσεχὲς γένος, κατ' γένος, καίτοι ταῖς ἀντικειμέναις
 ἐν αὐτῷ διαφοραῖς ἀντιδιηρημένον, ὅτε δὲ τὰ ὑπὸ ἐν γένος ταῦτα
 ἀλλήλοις λέγεσθαι ὅ κατ' τὸ προσεχὲς γένος, ὡς τὰ προειρημένα,
 ἀλλὰ κατ' τὸ ἀνωτέρω. καὶ λέγει ἐφ' ὧν τούτο· ὅτε γὰρ ἡ γένη τινὰ
 ὑπ' ἀλλήλοις καὶ ληφθῇ τὰ εἶδη τὰ τοῦ ὑποκειμένου γένους, ἀ ὅκ
 εἶδη προσεχῇ τῷ πρώτῳ γένει ἐστίν, ἀλλὰ τῷ ὑπ' ἐκείνο τελευ-
 ταῖα ὄντα καὶ ἔχατα, ἀλλήλοις ἐν ὅ κατ' τὸ προσεχὲς αὐτοῖς λέγει
 γένος, ἀλλὰ κατ' τὸ ἀνωτέρω· τὸ γὰρ ἀνω τῶν δηλωτικῶν ἔστιν, ὅ
 καὶ τὸ ἀνωτέρω τῶν. οἷον ζῶον ἔστι γένος, καὶ ὄρνειον ὑπὸ τούτο, καὶ
 τῶν εἶδη ἀετὶς καὶ ἰέραξ· ταῦτα δὲ ὅ κατ' ὄρνεια ταῦτα ἀλλήλοις
 λέγει (καθὼς γὰρ ὄρνεια, διαφέρει ἀλλήλων), ἀλλ' ἡ ζῶα, ταῦτα
 καὶ ἐν κατ' τὴν εἰς τὸ ἀνωτέρω γένος μετάληψιν. ὥτως ὅ δὲ τὸ σκα-
 ληνὸν καὶ ἰσοσκελὲς ἐν ἀλλήλοις ὡς τρίγωνα, ἀλλ' ὡς σχήματα· τὸ
 γὰρ τοι ἀνωτέρω τῶν δηλωτικῶν ἀν εἶναι τῷ κατ' τὸ ἀνωτέρω τῶν
 προσεχῶν γενῶν, καὶ εἶναι ἀν ταῖς ὥν τῷ γένει ταῦτά, ὡς κατ' τὸ
 ἀνωτέρω γένος, ὅ κατ' τὸ προσεχὲς, ἀναλόγως τὸ ἐν ἔχοντα τοῖς
 ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τοῦ ὑποκειμένου τὸ ἐν ἔχουσιν, ὅκ ἀπὸ τῆς προσε-
 χῆς ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐχάτης· ὡς γὰρ ἐκεῖνα κατ' τὴν ἐχάτην αὐτοῖς
 ὑποκειμένην ὕλην, ὅ κατ' τὴν προσεχῇ, τὸ ἐν εἶχεν, ὥν καὶ τὰ νῦν
 εἰρημένα τῷ γένει ταῦτά ἐστιν ὅ τῷ προσεχῶς κατηγορουμένων
 ἀλλὰ τῷ ἀνωτέρω. τῷ δὲ κατ' μὴ τὸ ἀνωτέρω γένος τὰ αὐτά λέ-
 γεσθαι ταῦτα, κατ' δὲ τὸ προσεχὲς μηκέτι ἐν ἀλλήλοις, τὴν αἰτίαν

1. καμπήν *A.* || 2. συνεχῶς *M.* || λόγον τινα *M.* || 4. φησὶ δὲ κατ' αὐτὰ *M.* || 8. εὐθὴ, ἀλλὰ κεκαλυμμένον *M.* || 9. ἐν] ἐκ *M.* || 10. μέρος *M.* || 11. λίαν *M.* || 13. μέντοι κινεῖσθαι *M.* || 15. κακαλυμμένην *M.* || 17. κατὰ] καὶ τὰ *M.* || 18. τί om *M.* || 20. κάμποιο *M.* || 21. ἔχειν *M.* || 22. δὲ om *M.* || 35. ἐν γὰρ — 36. αὐτὰ om *A.* || 36. μὲν εἶναι διάφορα *M.* || 41. αὐτῶν *M.* || 3. καὶ] δὲ *M.* || δὲ τὸ τελευταῖον *M.* || 5. ὑποκειμένη, ἀναισθητὸν ἐκεῖνη. ἔτι *M.* || 15. καθὼ καὶ ἐν τύτοις om *M.* || 25. ὑπάλληλα *M.* || 26. εἶδει *M.* || 32. τὸ σκελὴ γὰρ καὶ ἰσοσκελὲς *M.* || 38. τῷ ἰσχύει *M.* || 39. καὶ τὰ om *M.*

ἀποδεδώκεν· ὅ γ' γένος διαφοραῖς ὅ διαφέρει ἀλλήλων τινὰ ὄντα
 ὑπ' αὐτό, κατ' ἐκείνο ταῦτα ἀλλήλοις ταῦτά, ὅ δὲ διαφοραῖς
 διαφέρει γένος, κατ' ἐκείνο δὲ ὅ ταῦτά. ὅχ' ὅτως ἦν τὰ τῷ γέ-
 νει τὰ αὐτά, ὡν πρώτων ἐμνημόνευε. τὰ δὲ τρίγωνα, τό τε
 ἰσόπλευρον καὶ τὸ σκαληνὸν καὶ τὸ ἰσοσκελές, ἐπὶ χήματος μὲν διαφο- 5
 ραῖς ὅ διαφέρει (ὑπὸ γ' τὴν τῶν εὐθυγράμμων διαφορὰν πάντα
 τὰ τρίγωνα ταῦτα ἀλλήλοις ἐστὶ χήματα), τριγώνων δὲ διαφοραῖς
 διαφέροντα ἔκτετι τρίγωνα ταῦτα ὁμοίως. καὶ ὁ ἀέτης καὶ ὁ κόραξ
 τῷ ζῳί μὲν διαφοραῖς ὅ διαφέρει· ὑπὸ γ' τὸ πτηνὸν ἐν τῷ ζῳί δια-
 φορὰν τὰ ὄρνεα πάντα, διὸ καὶ ζῶα ταῦτά· ὄρνεα δὲ διαφέροντα 10
 διαφοραῖς ἔκτετι τὰ αὐτὰ ὄρνεα. διὰ τῆτο γ' καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή
 ἀνθρώπου ὁμοίως, ὅτι μὴ ἀνθρώπου διαφοραῖς ἀλλήλων διαφέρουσι.
 1016^a δείξας δὲ τίνα ἐν ἐστὶ καὶ γένος, προσέθησι τί σημαίνονμενον ἐνός
 32. καὶ τὸν ὁρισμὸν καὶ τὸν λόγον τὸν τί ἦν εἶναι λέγοντα· ὡν γ' ἑτέρων
 ὄντων καὶ κεχωρισμένων ὑπ' ἀλλήλων ὁ λόγος καὶ ὁρισμὸς ὁ αὐτός 15
 ἐστὶ, ταῦτα ἐν ἐστὶν ἀλλήλοις. εἰπὼν δὲ ὡν ὁ λόγος ὁ τὸ τί ἦν
 εἶναι λέγων ἀδιαίρετος πρὸς ἄλλον, προσέθηκε τὸ "αὐτὸς γ' καθ'
 αὐτὸν πᾶς λόγος διαιρετός." τῆτο δέ, ἐπεὶ πᾶς λόγος σύγκειται
 ἐκ πλείονων τινῶν, εἰς ἃ καὶ διαιρεῖται. ὅταν δὲ κεχωρισμένων τιν-
 ῶν ἀπ' ἀλλήλων καὶ συμβεβηκόσι τισὶ διαφερόντων οἱ λόγοι οἱ 20
 τὴν ὕσιν δηλῶντες αὐτῶν ὡσιν οἱ αὐτοί, καὶ ταῦτα ἐν. καὶ εἴη ἂν
 διὰ τῆτων εἰρηκῶς τίνα ἐστὶ τὰ τῷ εἶδει ἐν τε καὶ ταῦτά. τὸ δὲ
 "ὡς περ ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ὁ τῷ εἶδους" δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ ὅτως τὸν
 τῆτων τῶν κεχωρισμένων ἀλλήλων καὶ κατὰ τινὰ συμβεβηκότα
 διαφερόντων ἕνα εἶναι λόγον· τοιαῦτα γ' τὰ καὶ τὸ μέγεθος μόνον 25
 ἀλλήλων διαφέροντα, ἐφ' ὧν εἶπεν "ἡξυμένον καὶ φθίνον." ἡ ὡς καὶ
 ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ὁ αὐτὸς λόγος ἐκάστω καὶ τὸ εἶδος μένει, ἂν τε ἡ
 μείζον ἂν τε ἔλαττον· ὁμοίον γ' τρίγωνον καὶ ἐν καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ
 1016^b ἔλαττον, ἂν ἡ ὁμοειδῆ. τῆτοις προσέθησι καὶ λέγει καθόλου καὶ κυ-
 1. ρίως ἐν ταῦτα εἶναι, ὡν ἡ νόησις ἀδιαίρετος ἡ νοῦσα τὸ τί ἦν εἶναι 30
 αὐτῶν καὶ τὴν ὕσιν· ἃ γ' καὶ πάντα ἐστὶν ἀχώριστα καὶ μήτε χρόνῳ
 μήτε τόπῳ μήτε λόγῳ χωρισμὸν τινὰ ἐπιδέχεσθαι, ταῦτα μάλιστα
 ἐν, καὶ τῶν τοιούτων μάλιστα ὅσα ὕσιν εἰσὶν. λέγοι δ' ἂν τὸ ἐν
 κατ' ἀριθμὸν καὶ τόδε τι καὶ ὑποκείμενον κυρίως ἐν· τῶν μὲν γ'
 ὁμογενῶν καὶ ὁμοειδῶν χωρίζεται τινὰ ἀλλήλων καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ. 35
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἑτέρων τῷ γένει, εἰ καὶ μὴ τόπῳ ἢ χρόνῳ ὁ χωρισ-
 μός, ἀλλὰ λόγῳ γε· ἄλλος γ' λόγος ἀναβάσεως καὶ ἄλλος κα-
 ταβάσεως, εἰ καὶ ἐν τὸ ὑποκείμενον καὶ ἀχώριστον. τὸ δὲ κατ' ἀριθ-
 μὸν ἐν πάντῃ ἀχώριστον, καὶ μάλιστα τὸ ἐν τῇ ὕσιν· καὶ γ' τῶν ἄλ-

λων τῶν κατ' ἀριθμὸν τὸ ἐν ἐχόντων ἕκαστον παρὰ τῆς ὕσιν ἔχει
 τῆτο. ἡ τὰ μὲν ὑπὸ τὸ γένος διαφέροντα ἀλλήλων τῷ εἶδει καὶ ταῖς
 ἀντικειμέναις διαφοραῖς τῷ γένει τὸ ἐν ἔχει, καὶ τὰ ὑπὸ τὸ εἶδος
 κεχωρισμένα ἀλλήλων καὶ διαφέροντα, εἰ καὶ μὴ κατ' ὕσιν, ἀλλὰ
 καὶ συμβεβηκότα τινὰ, τῷ εἶδει ταῦτά τε καὶ ἐν. τὸ δὲ γένος
 αὐτὸ τὸ καθόλου λαμβανόμενον, οἷον τὸ ζῶον, ἐν ὃν καὶ ταῦτ' ἐν αὐτῷ
 καὶ ἕκ ἄλλῳ, εἴη ἂν τῷ ἀριθμῷ αὐτὸ αὐτῷ ταῦτόν τε καὶ ἐν ὁμοίως,
 τῆτες οὐ μὴ ἀνθρώπου διαφοραῖς διαιρούμενος· καὶ ἐστὶ λεγόμενον
 διὰ τῆτων ὑπ' αὐτῷ ὁ πρὸ ὀλίγου πρότερον εἶπεν. ἐπιφέρει δὲ τῆτοις
 καὶ τὸ καθόλου ἐν ἕκαστον λέγεσθαι καὶ τῆτο, καθὸ μὴ ἔχει διαίρεσιν
 μήτε διαφέρειν τι πρὸς τι· τὰ γ' μὴ διαφέροντα ἀλλήλων πάντα,
 καθὸ μὴ διαφέρει, ταῦτά ἐστὶν ἀλλήλοις. ὅ τε γ' ἀνθρώπου ὁ καὶ
 τὸ ἀνθρώπου ἀδιαίρετος εἰς (ὁ γ' μὴ εἰς ἀνθρώπου διαιρούμενος εἰς),
 καὶ ἐν ζῶον ὁμοίως ὁ μὴ καθὸ ζῶον διαιρεῖται· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 ὁ αὐτὸς λόγος. ταῦτα δὲ εἰπὼν διὰ μέσου πάλιν ἐπ' ἀνέεισι, καὶ δεῖ- 1016^b
 κνυσιν ὅτι κυρίως ἐν τὸ καὶ τὴν ὕσιν ἐν ἐστὶν· τῶν μὲν γ' ἄλλων
 ἕκαστον ἐν λέγει κατὰ τι συμβεβηκός· ἡ γ' τῷ ἑτερόν τι ποιεῖν,
 ὡς τὰ ὁμοίως διατιθέμενα τινὰ ἐν ἀλλήλοις λέγει, οἷον μέλι μέλιτι
 ἢ ὅλως γλυκὺ γλυκεῖ καὶ θερμὸν θερμῷ, ἡ τῷ ἔχειν τι ταῦτόν, ὡς
 ὁ μουσικός τῷ μουσικῷ ἢ ὁ λευκὸς τῷ λευκῷ· τῷ γ' ταῦτόν τι
 ἔχειν ταῦτά· τὰ δὲ τῷ πάσχειν ταῦτ' ἐν διαθερμαινόμενα ἢ ψυχό-
 μενα ἢ ὅλως πάσχοντά τι τὸ αὐτὸ πάθος, τὰ δὲ τῷ πρὸς τι εἶναι,
 ὡς λέγομεν τῆς μὲν πρὸς ἕω οἰκῶντας πάντας δεξιὸς τῷ κόσμῳ καὶ
 ἐν τοῖς δεξιόις εἶναι καὶ καὶ τῆτο ἐνός τινος κοινωνεῖν, πάλιν δὲ ἀρι-
 στερὸς τῆς πρὸς δύσιν, ἡ τῆς ἐνός τινος δεξιὸς ἢ διπλασίως ἢ
 ἐνός υἱός. ταῦτα μὲν ὅν τὸ ἐν ἔχει κατὰ τι τῶν συμβεβηκότων·
 καὶ γ' τὸ ἐκείνων τινὸς ὁμοίως ἀλλήλοις κεκοινωνηκέναι τὰ οἷς
 συμβέβηκεν ἐκείνο τὸ ἐν ἔχει. κυρίως δὲ ἐν, ὡν ἡ ὕσιν μία.
 μία δέ, ὡς φησιν, ἡ ὕσιν τινῶν ἢ συνεχεία (ἐν γ' τὸ συνεχές
 καθὸ τοιοῦτον· ὅτω γραμμὴ μία καὶ ἐπίπεδον ἐν καὶ σῶμα ἐν) ἢ
 εἶδει (ὅτω τρίγωνον ἐν καὶ ἀνθρώπου εἰς λέγονται εἶναι· ὡν γ' ἐν
 εἶδος, ἐν ταῦτα τῇ ὕσιν, ὡς οἱ ἀνθρώποι· ὁμοειδεῖς γ' ὁμοίως καὶ
 πάντα τὰ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις). ἡ λόγῳ φησίν· λόγῳ γ' λέγει ἐν
 ἂν τὰ πολυώνυμα· καὶ γ' ταῦτα κατ' ὕσιν ἐν· εἰς γ' λόγος
 αὐτῶν ὁ τὴν ὕσιν σημαίνων. ἡ ἐκ παραλλήλων εἶπε τὸ "ἡ εἶδει ἢ
 λόγῳ·" καὶ τῷ ὅτως εἰρηδῆς σημείον τὸ καὶ τὰ πλείω τίνα ἐστὶν ἀπο-
 διδόντα τῶν τοῖς συνεχέσιν ἀντικειμένων μεμνημονευκέναι καὶ τῶν
 τῷ εἶδει· εἶπε γ' "ὡς πλείω" ἢ τὰ μὴ συνεχῆ ἢ ὡν μὴ ἐν τὸ
 εἶδος. ὅτι δὲ τῆτων ἕκαστον ἐν, δείκνυσιν ἐκ τῷ καὶ μὴ τὰ συνεχῆ

4. ὡς πρῶτον *M.* || 5. ἐπεὶ *A.* || 9. τὸ *om A.* || διαφέρει] διαφέρουσιν *M.* || 12. ἀνθρώπος] ἀνθρώποι *M.* || 20. ἀπ' ἀλλήλων *et tisi om M.* ||
 23. δηλωτικός *M.* || 26. ἐφ' ὧν *om M.* || 33. λέγει *M.* || 35. χωρίζεσθαι *M.* || ἀλλήλων ἐν τόπῳ *M.* || 36. *item quae diversis nominibus*
appellantur, i. e. ἐτερόνυμα, licet neque loco neque tempore dividantur, ratione tamen dividuntur Sepulv. || ὁ ὁρισμός *A.* || 37.
 καὶ ἄλλως *M.* || 39. πάντι *M.* || τὸ] τῷ *M.*

10. ἐκάστω *M.* || 15. μέσῃ παρέσιν ἀπάντεισι *M.* || 24. τινος] τι *M.* || 25. *eadem est ratio, si quos dextram alicuius unius tenere*
dicamus, vel duplos esse, vel unius filios Sepulv. || 28. συμβεβηκέναι *M.* || 29. δὲ *om M.* || 36. *cuius indicium est, quod cum*
exponeret quae plura esse intelligantur, tum de iis quae continentibus opponuntur, tum de iis quae opponuntur similibus
specie, meminit Sepulv. || 38. ἡ ὡν — 39. συνεχῆ *om M.*

ἀλλήλοις ὡς πλείω ἡμᾶς ἀριθμεῖν· πολλὰς γὰρ ἀνθρώπους λέγομεν, ὅτι διήρην) ἀπ' ἀλλήλων, καίτοι ταύτην ἔχουσιν εἶδος· ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις, ὧν πολλὰ λέγομεν, ὡς ἵππον, κύνα, ἄνθρωπον. ἔκτετι παρέθετο πῶς καὶ ὧν οἱ λόγοι πλείους, καὶ ταῦτα 1016δ πλείω. προστίθῃσι δὲ τοῖς προειρημένοις τῷ κυρίως ἐνὸς τρόποις καὶ 5
 11. τὸ ὡς ὅλον ἐν· πολλάκις γὰρ καὶ ἡ τι συνεχές, ὃ λέγομεν αὐτὸ ἐν, ἀν μὴ ὅλον ἢ καὶ τὸ εἶδος ἀπειλήφεν· ὃ γὰρ τὸ ὅπως ἐν συγκείμενον ἐν, καὶ πάντα ἔχῃ τὰ μέρη ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἀν ὅπως ἔχῃ ὡς τὸ οἰκεῖον εἶδος ἔχειν, ὡς ἔδειξεν ἐναργῶς ἐπὶ τῷ ὑποδήματος. λέγει δὲ καὶ τὴν τῷ κύκλῳ γραμμὴν διὰ τῆς μάστιγος ἐν εἶναι, ὅτι πρὸς 10 τῷ συνεχεῖ καὶ τὸ τέλειόν τε καὶ ὅλον ἔχει· ὃ γὰρ δέχεσθαι προδήκην κατ' ὅδον, ὡς τὸ τέλειον ἔχουσα ('). δοκεῖ δὲ ἡ λέξις αὕτη ἐλλειπῶς εἰρησθῆ· προδήκεις γὰρ "ἐπεὶ δ' ἔστι μὴ ὡς ὅτι ἐν φαῖ εἶναι, ἀν ἡ ποσόν," ἔκτετι ὅδον πρὸς τῷ ἀπέδωκε· λείπει γὰρ τὸ εἶναι ἀν τις καὶ ὅπως ἐνὸς τρόπος, ἢ τι τοῦτον. καὶ γὰρ εἰ δύνασθαι τὸ ἐπὶ τῷ 15 κύκλῳ εἰρημένον ὡς ὅπως εἰρημένον ἀκέραιον, διὰ τῆς ἢ τῷ κύκλῳ μάστιγος μία τῶν γραμμῶν, ἀλλ' ὅπως ὅπως αὐτὸς εἴρηκε τῇ λέξει. εἶναι δ' ἀν σαφὲς ἡ λέξις καὶ τὸ ἀκόλουθον σώζουσα, εἰ εἶναι γεγραμμένον ἀντὶ τῷ "ἐπεὶ δ' ἔστι μὴ ὡς ὅτι ἐν" τὸ ἔτι δὲ ἔστι μὴ ὡς ὅτι ἐν. προστίθῃσι τοῖς εἰρημένοις καὶ ὅτι τὸ ἐν εἶναι τὸ ἀρχὴ ἀριθμῶ εἶναι 20 ἔστιν· τὸ γὰρ ἐν ἐκάστῳ πρῶτον μέτρον, ὃ καὶ ἐν ἐστὶν ἐν ἐκάστῳ ἀρχή· τοῦτον δὲ ἐν μὴ τῷ ἀριθμῷ ἢ μονάδι, ἐν ἄλλῳ δὲ ἄλλο ὅ τι ποτέ. καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ τὸ πρῶτον μέτρον· ὃ γὰρ ταῦτον ἐν πᾶσι τὸ ἐν. τί δὲ ἔστι τὸ ἐν ἐκάστῳ πρῶτον μέτρον, ἐδήλωσεν εἰπὼν ὅτι γὰρ πρῶτον γνωρίζομεν τι, τῷ πρῶτον μέτρον ἐκάστῳ γένους. διὸ καὶ 25 ἔδειξεν ὅτι ἀρχὴ ὡς γνωστῇ· δι' ὃ γὰρ πρῶτον γνωρίζεται τι, τῷ ἀρχὴ ἐκείνου, ὡς γνωστῆς καὶ τῷ γνωστῇ τὸ ἐν ἀρχή· ἐνί τε γὰρ ἀνθρώπῳ πρῶτως οἱ ἄνθρωποι γνωρίζον) καὶ ἐνί ἵππῳ οἱ ἵπποι, 1016δ καὶ καθ' ἕκαστον γένος οἰκεῖω τινὶ τῷ γένους ἐκείνου. ὅπως ἐν μέλει 21. ἢ ὁμοίως· τῷ γὰρ ἐλαχίστῳ αἰσθητῷ διαστήματι δοκεῖ πάντα τὰ 30 διαστήματα ἐν τοῖς μέλεσι μετρεῖσθαι. καὶ ἐν φωνῇ δὲ τὸ φωνῆεν ἢ ἀφωνον σοιχεῖον· ἐν τούτοις γὰρ ἐλαχίστοις πᾶσα ἐγγράμματος φωνὴ μετρεῖσθαι. πάλιν ἐν βάρει ἄλλο τι τὸ πρῶτόν τε καὶ ἐν, ὃ τῷ πλήθει τε καὶ τῇ συνθέσει τὸ πᾶν βάρος γνωρίζεσθαι. ὁμοίως καὶ ἐν κινήσει ἔστι τι πρῶτον γνωρίζομεν τε καὶ λαμβανόμενον, ὡς ἢ 35 πᾶσα κίνησις γνωρίζεσθαι· καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει τίς ἐστι πρῶτη κίνησις, ἀλλ' ἡμεῖς γε ὀρίζομεν τὴν σταδίαν ἢ τινὰ ἄλλην, ἢ τὴν ὅλην μετρεῖμεν. ἐν πᾶσι δὲ, φησί, καὶ πανταχῶς τὸ ἐν ἢ τῷ ποσῷ ἢ τῷ εἶδει ἀδιαίρετον... καὶ ἔτι ἄθετον, μονὰς τῷ· ἀν δὲ θέσιν ἔχῃ πάντῃ δὲ ἀδιαίρετον, σιγμῇ· τὸ δὲ μοναχῇ διαίρετον γραμμῇ 40

(καὶ γὰρ μήκος), ἐπίπεδον δὲ τὸ διχῆ, τὸ δὲ πάντῃ τε καὶ τριχῇ διαίρετόν (τὸ γὰρ τριχῇ πάντῃ) σῶμα. κατ' εἶδος δὲ ἀδιαίρετον ὃ εἰς ἄνθρωπος, ὃ εἰς ἵππος, καθ' ἕκαστον εἶδος. τὸ κατ' ἀριθμὸν δὲ ἐν ὡς γνωρίζομεν ὃν ὃ προσέθηκεν. ἔξῃς δὲ ἄλλην τινὰ τῷ ἐνὸς διαί- 1016δ 31.
 ρεσιν ὑπογράφει, ἢ καὶ συνήθως εἰώθασιν χρῆσθαι, ἐν τοῖς προειρη- μένοις καὶ αὐτῇ περιεχομένῃ· ἐν γὰρ τὰ μὴ κατ' ἀριθμὸν, τὰ δὲ κατ' εἶδος, τὰ δὲ τῷ γένει, τὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν. λέγει δὲ τὸ μὴ ἐν ἀριθμῷ, ὡς ἡ ὕλη μία, κοινότερον ὕλην λέγων τὸ ὑποκείμε- νον· ὃ γὰρ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐστὶν ἐν, ταῦτα τῷ ἀριθμῷ ἐν, ἐπεὶ καὶ ἐν γραμμῇ καὶ ἐν μονάδι τῷ ἐν τῷ ἀριθμῷ, ὃ ἐστὶν αὐτὰ. καὶ τὸ ὑποκείμενον δὲ κοινότερον ἀν ἐπ' αὐτῶν λέγοιτο. εἶδει δὲ ἐν, ὡς ὁ λόγος, φησὶν, εἰς. λόγος δὲ εἰς τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος ἀπάντων· τῶν γὰρ διαφερόντων τῷ γένους εἰδῶν ὅτι ἐστὶν ὁ αὐτὸς λόγος, ἀλλ' ἔστιν ὁ αὐτὸς λόγος τῶν ὑπὸ τὰ ἄτομα εἶδη. γένει δὲ λέγει ἐν εἶναι, ὡς τὸ αὐτὸ χῆμα τῆς κατηγορίας, τῶν ἐν τῷ ἐν τι τῶν ἀνωτάτω γενῶν καὶ μία κατηγορία κατηγορεῖσθαι· πάντα γὰρ ταῦτα ἐν τῷ γένει. τὸ δὲ κατ' ἀναλογίαν ἐν ὠρίσατο τὸ ἔχον ὡς ἄλλο πρὸς ἄλλο· ὅταν γὰρ ὅπως ἔχῃ τι πρὸς τι ὡς ἄλλο πρὸς ἄλλο, ταῦτα διὰ τὴν τοιαύτην ὁμοιότητα ἀναλογία ἐν. γνωρίζομεν δὲ καὶ ὃ ἐπὶ τούτοις προσέθηκεν, ὅτι αἰετὰ καὶ τὸ ὕψιον τὸ ἐν ἔχοντα καὶ τὰ πρῶτα ἔχει, ὃ μὴν ἀνάπαλιν· τὰ γὰρ κατ' ἀριθμὸν ἐν καὶ τῷ εἶδει καὶ τῷ γένει τὸ ἐν ἔχει. ἐπιζητήσαι δ' ἀν τις πῶς τὰ κατ' ἀριθμὸν ἐν καὶ ἀναλογία τὸ ἐν ἔχει, ὃ μὴν ἀνάπαλιν. ἢ ὅπως λέγει) καὶ τὸ εἶδει ἐν τῷ ἀριθμῷ αὐτὸ αὐτῷ εἶναι. λέγει δὲ καὶ τὰ γένει τὸ ἐν ἔχοντα καὶ ἀναλογία ἔχειν· ἀνάλογον γὰρ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει, οἷον ὡς ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον καὶ ἵππος πρὸς ἵππον, ὅπως ἄν- θρωπος πρὸς ζῶον καὶ ἵππος πρὸς ζῶον. καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ δὲ εἶδει ἀνάλογον. ὃ μὴν τὰ ἀναλογία ἐν καὶ γένει· ἀναλογία μὴ γὰρ ἐν, ὡς πηγὴ πρὸς ποταμόν, ὅπως καρδία πρὸς τὸ ζῶον· ὃ μὴν καὶ ὁμο- 31.
 γενῇ ταῦτα, πηγὴ καὶ καρδία ἢ ποταμὸς καὶ ζῶον. εἰπὼν δὲ περὶ τῷ ἐνὸς, φανερόν φησιν εἶναι ὅτι καὶ τὰ πολλὰ ἀντικειμένως τῷ ἐνί λεχθήσεσθαι· καὶ γὰρ τὰ μὴ συνεχῆ ἀλλὰ διηρημένα πολλὰ, καὶ τὰ μὴ ἀδιαίρετον ἀλλὰ διηρημένην καὶ διαφέρουσιν τὴν ὕλην ἔχοντα καὶ τὸ εἶδος, τὴν πρῶτην ἢ τὴν τελευταίαν, πρῶτην μὴ ἀν τὸ μὴ εἶναι καὶ τὸ ὑποκείμενον οἶνος τὸ δὲ ἔλαιον (ἕτερα γὰρ εἶδη τούτων), ἔχου- την δὲ ἀν ἢ τὸ ἔχοντα ὑποκείμενον ἐκάστῳ, ἐξ ὃ γέγονεν, ἕτερον τῷ εἶδει, οἷον ἀν τὸ μὴ ἐξ ὕδατος ἢ τῷ ἔχοντα ὑποκείμενον, ὡς τὰ τηκτά, τὸ δὲ ἐκ γῆς ἢ τινος ἄλλου, ὡς τὰ θυμιάματα. τὰ δὲ τῷ 1017α τῷ λόγῳ πλείους ἔχειν, ὡς τὰ ἕτερα τῷ εἶδει, ὃ εἶναι ἀντικείμενα 6.
 τοῖς ὧν εἰς λόγος καὶ ὅρος. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῷ ἐνὸς ἀπο-

2. ὅτι — 3. λέγομεν om A. || 15. δύναται M. || 17. μία et 18. ἡ λέξις om M. || 19. ὡς] κατὰ F. || τό — ὅτι om AM. || 22. ἄλλο ὅτι ποτέ om MF, ib. lacuna. || 31. μέλεσι] μέτροισι M. || 34. πᾶν om M. || 36. φύσις M. || 38. καὶ πᾶν τὸ M. || 39. aut forma. quod igitur est quantitate individuum, id si omnino est individuum et praeterea positione caret, unitas est Sepulv.

1. διαίρετον] διάστατον A. || 3. ἐν om A. || 10. α om M. || 14. τῶν] τὸ M. || γένῃ A. || 18. ἔχει M. || 19. ἀναλογίαν M. || 23. an sic di- citur, quatenus unum numero, idem sibi est specie. nam quoniam genere unum sunt, proportionis quoque unitatem habent, quia in eodem genere contenta proportionem habent inter se Sepulv. || 24. γένῃ M. || 26. ὅπως] ὡς M, utrumque 27. πρὸς om AM. || 28. καὶ om M. || 30. πηγῇ M || ποταμῷ M. || 34. πρῶτον μὲν M. || 36. δι om M. || ἢ] ἢ M. || 38. ἐκ γῆς] αὐτῆς M.

δόσεων ὁμοίως τοῖς προειρημένοις τὰ ἀντικείμενα πολλὰ λαμβάνειν· τῷ τε γὰρ γένει πολλά, ὧν ἕκ ἐξ κοινὸν γένος· ἀλλὰ καὶ ὧν ἕκ ἐξιν ἀδιαίρετος ἡ νόησις πολλά, καὶ τὰ διαιρέμενα ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς διαιρεῖται, πολλά. Alex.

1016^b (') ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ θέλειν τὸ ἔτι δέ, ἐπειδὴ ὕδαμα 5
11. ἀνταποδίδωσιν ὑποκατιῶν. δύναται δὲ εἶναι ἀνταπόδοσις τὸ ἀρχὴ εἶναι, ἐπειδὴ ἐστὶν ἀρχή. ὁ ἔν λέγει, τοῖστίον ἐστίν. ἐπειδὴ πολλὰ-
χῶς φαίνεται εἶναι, ἂν ἢ ποσὸν καὶ συνεχές· ἔτι δὲ ὅτε ἔ λέγομεν, ἔαν μὴ τι ὅλον ὑπάρχει· τῷτο δὲ ἂν μὴ τὸ εἶδος ἐν ἔχῃ· οἷον ἕκ
ἂν εἴποιμεν ἐν εἶναι τὸ ὑπόδημα, ἔαν θεασώμεθα ὅπως ἐν τὰ 10
μέρη αὐτῷ συγκείμενα, εἰ μὴ ὅπως ὥστε εἶναι ὑπόδημα καὶ ἐφαρ-
μόττειν τῷ ποδί. διὸ καὶ ὁ κύκλος λέγειται εἷς, ἐπειδὴ αὕτη μάστις α
τῶν γραμμῶν ὅτε ἀφαίρεσιν ὅτε προδήκην ἐπιδέχεται. Asclep.

1017^a "τὸ — αὐτό." καὶ τὸ ὄντος ὥσπερ καὶ τὸ ἐνὸς πρώτην διαίρε-
7. σιν ποιεῖται τὴν εἰς τε τὸ κατὰ συμβεβηκός καὶ εἰς τὸ καθ' αὐτὸ καὶ 15
πρώτον· καὶ ἐπὶ τούτῳ τρόπῳ ἐκτίθεται καθ' ἕκ κατὰ συμβεβηκός
εἶναι τι λέγειται, διὰ παραδειγμάτων, χρώμενος ἀντὶ τῷ ὄντος τῷ
ἔξιν, ἐπεὶ καὶ ἐκ τῷ ὄντος τὸ ἔξιν ἐξηματίσται. λέγει δὲ κατὰ συμ-
βεβηκός τὸ ὅν καὶ τὸ εἶναι κατηγορεῖν ἡμᾶς ποτὲ μὲν, ἂν ἔγω λέ-
γωμεν, ὁ δίκαιος μουσικός ἐστίν, ὥσπερ ἦν καὶ κατὰ συμβεβηκός ἐν, 20
ποτὲ δὲ ἂν ἔγῳ, ὁ ἄνθρωπος μουσικός ἐστίν, ποτὲ δὲ, ἂν ἔγῳ,
τὸ μουσικὸν ἄνθρωπος ἐστίν· καθ' ἕκ προεδείχθη καὶ τὸ κατὰ συμβεβη-
κός ἐν λεγόμενον. τίς δὲ ἡ τούτων διαφορὰ πρὸς ἀλλήλα, καὶ δι'
ἃ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων κατὰ συμβεβηκός τὸ ὅν καὶ τὸ εἶναι λέγειται,
ἐξῆς δείκνυσιν. ὡς γὰρ ὅταν συμβεβηκότα τινα κατηγορήσωμεν 25
τινος, κατὰ συμβεβηκός λέγομεν ἐκείνην εἶναι μίαν τὴν κατηγορίαν
τῷ ἐν εἶναι τὸ ὑποκείμενον τοῖς ἔγω συνυπάρχουσιν, ἔγω καὶ ὅν λέ-
γειται κατὰ συμβεβηκός τὰ ἔγῳ ὑπάρχοντά τινα ὑσία. ὡς ἐν ἐστὶ
κατὰ συμβεβηκός, ὅτι ἐνὶ συμβέβηκεν, ἔγω καὶ ὅν κατὰ συμβεβηκός,
ὅτι ὄντι συμβέβηκε τῇ ὑσίᾳ, καὶ ἔξιν αὐτῷ· ὧν δὲ κυρίως ἐστὶ 30
τὸ ὑποκείμενον, ταῦτα ἃ ἐστίν, εἴτε πλείω αὐτῷ εἴη συμβεβη-
κότα εἴτε ἔν, αὐτῷ εἴη συμβεβηκότα, εἰ τῷτο εἶεν· ὁ γὰρ
μὴ κυρίως τί ἐστίν, τῷτο κατὰ συμβεβηκός ἐκείνῳ ἐστίν· ὅδε μὲν γὰρ
ὑσία καθ' αὐτὴν ἐστὶ τι τούτων ἃ ἕκ ἐν τῷ εἶναι αὐτῆς ἐστίν, ἀλλὰ
συμβέβηκεν αὐτῇ· διὸ αὐτὴ τε ἡ ὑποκειμένη τούτοις ὑσία κατὰ 35
συμβεβηκός αὐτὰ ἐστίν ἃ ἔγῳ αὐτῆς κατηγορεῖται, καὶ τὰ συμ-
βεβηκότα αὐτῇ καὶ αὐτὰ κατὰ συμβεβηκός ἐστὶ τῷ μὴ κυρίως εἶναι
μηδὲ καθ' αὐτά, ἀλλὰ τὸ εἶναι ὅν ὑπάρχει παρὰ τούτῳ ἔχειν ὡς
συμβέβηκε, παραπλησίως λέγοντες ὥσπερ εἰ τὸν μουσικὸν οἰκοδό-
μεῖν εἴποιεν ἀλλ' ἔχει οἰκοδόμον εἶναι, ἵνα χωρὶς τῷ εἶναι λαβὼν 40
τὸ συμβεβηκός, καὶ δείξας πῶς τῷτο λέγειται, δείξῃ ὁμοίως τούτῳ

λεγόμενον, καὶ τὸ εἶναι τὸν οἰκοδόμον μουσικόν. ὡς ἔν ὁ οἰκοδόμος
μουσικός, καὶ ἀντιγράφαντι ὁ μουσικός οἰκοδόμος. ὅθεν γὰρ διαφέρει,
ὅπως ἂν ῥηθῇ· ὅτι γὰρ ὡς συμβέβηκεν οἰκοδόμῳ εἶναι, τούτῳ καὶ
μουσικῷ· ὅταν γὰρ τι τὰδε λέγηται εἶναι ἀληθῶς, τούτῳ ἀληθές ἐστὶ
τὸ κατηγορούμενον ὑπάρχειν τε καὶ συμβεβηκέναι. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν
ἄλλων, ὅπως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἔχει· ἂν τε γὰρ λέγωμεν τὸν
ἄνθρωπον μουσικόν εἶναι ἢ τὸν μουσικὸν ἄνθρωπον, ἂν τε τὸ μουσικόν
λευκόν εἶναι ἢ τὸ λευκόν μουσικόν, τὸ μὴ ὅτι ἀμφοτέρω τῷ αὐτῷ
συμβέβηκε λέγομεν, καὶ ἔξιν ὁ ἄνθρωπος ἀμφοτέρω, καὶ λευκός
καὶ μουσικός κατὰ συμβεβηκός· τὸ δὲ ὁ ἄνθρωπος μουσικός, ὅτι τῷ
ἀνθρώπῳ συμβέβηκε τὸ μουσικόν, καὶ ἔξιν ὅπως ἂν ὡς ὅν τι συμ-
βεβηκός, κυρίως ἂν καὶ αὐτὸ ὅν, εἰ ἦν ἐκ τῆς ὑσίας αὐτῷ. τὸν δὲ
μουσικὸν ἄνθρωπον λέγομεν ἔχει ὡς τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχοντος τῷ
μουσικῷ, ἀλλ' ὡς τῷ μουσικῷ τῷ ἀνθρώπῳ, παρὰ φύσιν τὴν ἐμ-
φορὰν τῆς κατηγορίας ποιούμενοι, ὅταν ἔγω λέγωμεν τὸν μουσικόν
ἄνθρωπον. ἐκθέμενος ἔν τῆς τρεῖς τῷ κατὰ συμβεβηκός τρόπῳ,
δείκνυσιν αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰν· ἡ γὰρ διότι τῷ ὄντι
καὶ τῇ ὑσίᾳ ἀμφοῖν ὑπάρχει, ἡ ὅτι τῷ ὑποκειμένῳ ὑσία ὄντι ὑπάρ-
χει καὶ συμβέβηκε τὸ κατηγορούμενον, ἡ ὅτι αὐτό ἐστίν ὡς ὑπάρχει
τὸ ἔν αὐτὸ κατηγορεῖται, ὡς ἐν ταῖς παρὰ φύσιν προτάσεσιν, ἐν αἷς
συμβεβηκότος ὑσία κατηγορεῖται. προσέθηκε δὲ τοῖς προειρημέ- 1017^a
νοῖς ὡς κατὰ συμβεβηκός τῷ εἶναι λεγόμενα ὁμοίως τοῖς προειρη- 18.
μένοις καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων τὸ ἔν λευκόν ἐστίν· τὸ γὰρ ἔν λευκόν κατὰ
συμβεβηκός εἶναι λέγειται, ὅτι ὡς συμβέβηκε μὴ εἶναι λευκῷ
ἐκείνῳ ἐστίν. εἰπὼν δὲ περὶ τῷ κατὰ συμβεβηκός ὄντος, ἐξῆς περὶ
τῷ καθ' αὐτὸ λέγει. φησὶ δὲ τοσαυτῶς τὸ καθ' αὐτὸ ὅν λέγειται
ὅσα χήματα καὶ γένη κατηγοριῶν. χήματα δὲ κατηγοριῶν τὰς
δέκα κατηγορίας λέγει· δεκαχῶς ἔν φησὶ τὸ καθ' αὐτὸ ὅν λέγειται.
καὶ αἷτιον τούτῳ ἀποδίδωσιν. ἐπεὶ γὰρ ἐκάστῳ τῶν ὄντων τὸ εἶναι
συντασσόμενον ταῦτ' ὡς συντάσσει σημαίνει· τὴν γὰρ οἰκείαν
ὑπάρξιν ἐκάστῳ σημαίνει τὸ ὅν ὁμῶν μιν· εἰ δὲ δέκα αἱ κατὰ τὰ
ἀνωτάτω γένη διαφοραὶ, δεκαχῶς καὶ τὸ ὅν τε καὶ τὸ εἶναι ῥηθήσεται·
τὸ μὴ γὰρ τῇ ὑσίᾳ συντασσόμενον εἶναι τὴν ὑσιώδη ὑπάρξιν σημαί-
νει, τῷ δὲ ποσῷ τὴν ὡς ποσῷ, καὶ τῷ ποιῷ τὴν ὡς ποιῷ, καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων γενῶν ὁμοίως. ὥστε καὶ ὅταν ἐν τῇ ὑσίᾳ τινὸς τούτων
τι κατηγορηθῇ ὡς γένος ἢ ὡς διαφορὰ ἢ ὡς ὁρισμός τινος ὅν
αὐτῶν, τὸ ἐστὶ τὸ τοῖς ἔγω κατηγορούμενοις συντασσόμενον εἴη ἂν
καθ' αὐτὸ κατηγορούμενον. δεικτικὸν δὲ τῷ τὸ ἐστίν, ὧν ἂν συν-
τάσσει, ἐκείνην σημαίνει τὴν φύσιν, παρέθετο τὸ μηδὲν ση-
μαίνειν ἄλλο τὸ ἄνθρωπος ὑγιαίνων ἐστίν ἢ τὸ ἄνθρωπος ὑγιαίνει,
τῷ τῆς, ὁ ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ συντέτακται, μηδὲν ἄλλο ἢ τὴν τῆς ὑγείας

14. αὐτὸ M. || 15. εἰς om A. || 18. ἐκ τῷ αὐτῷ M. || 24. παντός M. || 25. ὅταν] ὄντα M. || 30. ὅτι om M. || 31. ἃ om M. || εἴτε] ἢ M. || *quorum autem proprie subiectum est, ea sive unum sive plura sint, ipsius erunt accidentia, si hoc sint* Sepulv. || 32. εἴτε — συμβεβηκότα om M. || 33. μὴ] μὲν M. || 37. τῷ] τὰ M. || 39. εἰς M. || 41. δείξει] δείξει A.

1. *ut cum... exposuerit, perinde esse docens dicere aedificatorem esse musicum, ac aedificatorem musicum, sed a con- verso musicum aedificatorem* Sepulv. || 4. ἐστὶ τῷ τὸ M. || 5. συμβέβηκεν M. || 6. λέγομεν M. || 7. τὸ μουσικόν εἶναι, ἢ τὸ λευκόν εἶναι ἢ τὸ M. || 31. τὰ om M. || 32. γένει M. || 36. κατηγορεῖται M. || ὅν] ὡς M. || 41. ἐπεὶ M.

ὑπαρξιν σημαίνει. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῇ βαδίσει τὴν τῆς βαδίσσεως, καὶ ἐπὶ τῇ τέμνῳ τὴν τῆς τομῆς, καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως. ὡς γὰρ εἶπεν ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 3), αὐτὸ μὴ ἔστιν ἐν τῇ προσσημαίνει δὲ σύνθεσιν τινα, ἣν ἀνευ τῶν συγκεκριμένων ἔχῃ οἷον τε

1017^a εἶναι. ἔτι, φησί, σημαίνει τὸ ἔστι καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ ὂν τὸ ἀληθές, τὸ

31. δὲ μὴ εἶναι καὶ τὸ μὴ ὂν ψεῦδος. τὸ μὴ γὰρ ἀληθές εἶναι τε καὶ ὂν φαμέν, τὸ δὲ ψεῦδος μὴ εἶναι τε καὶ μὴ ὂν, ὁμοίως ἐν τε καταφάσει καὶ ἀποφάσει, τῷ ἑνὶ τε καταφατικῶς τινὸς κατηγορηθῆναι ἢ τε ἀποφατικῶς. ὁ μὴ γὰρ λέγων "ἐστὶ Σωκράτης μουσικός" ἀληθές φησιν εἶναι τὸ λεγόμενον, τῷ ἑνὶ ἐπὶ τῇ ἀληθῶς χρωμένῳ. ὁμοίως καὶ ὁ λέγων "ἐστὶ Σωκράτης ὁ λευκός," ἀποφατικῶς κατηγορῶν τὸ ὁ λευκός, ἀληθῶς λέγει πάλιν τὸ εἶναι μὴ λευκὸν Σωκράτην. καὶ ἔτι μὴ ἐν τῇ καταφάσει τὰ ἀληθές, τὸ δὲ ψεῦδος ἐν τῇ ἀποφάσει, ὡς ὅταν εἴπῃ τις μὴ εἶναι τὴν διάμετρον τῇ πλευρᾷ ἀσύμμετρον. συντάξας γὰρ τὴν διάμετρον ἀσύμμετρον τῇ πλευρᾷ τῷ μὴ εἶναι, ψεῦδος λέγει τὸ εἶναι τῷτα. ὁ μὴ γὰρ τὴν κατάφασιν λέγων ἀληθές φησιν εἶναι τὸ εἶναι, ὁ δὲ τὴν

1017^b ἀπόφασιν ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ὡς ψεῦδος ὂν. λέγει δὲ τὸ εἶναι τε καὶ

1. τὸ ὂν σημαίνει πρὸς τοῖς εἰρημένους καὶ τὸ δυνάμει τε καὶ ἐντελεχείᾳ. ἂν δὲ ἡ γεγραμμένη ἀντὶ τῇ "δυνάμει" τὸ "ρήτόν," λέγοι ἂν ῥῆτον τὸ δυνάμει, ὅτι ῥηθῆναι μὴ ἀληθές ἐστιν, ὁ μὴ καὶ ἐστὶν ἤδη (*). "τὸ δὲ ἐντελεχεία τῶν εἰρημένων τῶντων," τῷ ἑνὶ τῶν ῥητῶν τε καὶ δυνάμει. ὁρῶν γὰρ εἶναι λέγει καὶ τὸ ἤδη ὁρῶν καὶ τὸ δυνάμενον, ὡς τὸ κοιμώμενον, τῷ εἶναι καὶ ἐπὶ ἐκείνῳ καὶ ἐπὶ τῷ καταγορευμένῳ ὁμοίως, καὶ ἐπίσας καὶ τὸ ἐνεργῶν κατ' ἐπιστήμην καὶ τὸ δυνάμενον. 25 ἐστὶ δὲ ἴσον τὸ ἐπίσας τῷ ἐπιστάμενον εἶναι. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῇ ἡρεμείᾳ. καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοίων δὲ ὁμοίως σημαίνεται φησιν ὑπὸ τῇ εἶναι καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ, ὅσας εἰπὼν αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ ὑποκείμενα πρὸς ἀντιδιαίρεσιν τῶν προειρημένων πραγμάτων ἐπὶ ἐνεργειῶν εἰρημένα καὶ ἔξωθεν καὶ ἡρεμίων, ἅπερ ἦν ταῖς ὁμοίαις 30 συμβεβηκότα. ὅταν γάρ, φησὶν, ἐν τῷ ἀργῷ λίθῳ Ἑρμῆν τις λέγῃ εἶναι, ὅτι δυνάμει γενέσθαι Ἑρμῆς ἐξ αὐτοῦ λέγει. ἀλλὰ καὶ τὸ σημείον τῆς γραμμῆς δυνάμει ἐστὶν ἐν τῇ μὴ διηρημένῃ, καὶ τὴν γραμμὴν ἐν ταῖς ὁμοίαις θείας, ἐπεὶ τισιν ἔτι δόκει. ὁμοίως καὶ σῆμα ἐστὶν ὁ μηδέπω ἀδρὸς δυνάμει. εἰπὼν δὲ ταῦτα προσέθηκε 35 "πότε δὲ δυνατὸν καὶ πότε ἔπῳ, ἐν ἄλλοις διοριζέον." ὁ γὰρ ἐφ' ὅταν τῶν ὄντων τὸ δυνατὸν κατηγορητέον, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἤδη ὄντος καὶ δυνάμενος εἰς ἐκεῖνο προσεχῶς μεταβάλλειν, ὁ λέγει δυνάμει ἢ δέξασθαι αὐτό. τὸ μὴ γὰρ ἤδη ὄντα λίθον ἐρεῖ τις Ἑρμῆν εὐλόγως δυνάμει, ἔκτε μὲντοι καὶ τὴν γῆν καὶ τὸ ὕδωρ, ἐξ ὧν ὁ λίθος, Ἑρ- 40 μῆν ἐρεῖ τις δυνάμει. καὶ τὸ μὴ παιδίον δυνάμει ἐπιστήμον, ὁ μὴ καὶ

τὸ ἔμμενον καὶ τὸ σκυλάκιον δυνάμει ὁρῶν, ὁ μὴ καὶ τὸ ἔτι καὶ γαστρός ὄν. ποιήσας δὲ τὸν λόγον περὶ μὴ τῇ συμβεβηκότος ὄντος καὶ περὶ τῇ ὡς ἀληθῆς ἐν τῷ μὴ τῷτα, περὶ δὲ τῇ καθ' αὐτὸ ὄντος ἐν τῷ Ζ καὶ Η, περὶ δὲ τῇ δυνάμει τε καὶ ἐντελεχείᾳ ἐν τῷ Θ.

5 Alex.

(*) γρ. "τὸ μὴ ῥητόν, τὸ δ' ἐντελεχεία," καὶ ἔτι, "τὸ μὴ δυνάμει, τὸ δ' ἐντελεχεία." cod. Reg. ἐπὶ τούτοις σημαίνει τὸ ὂν τὸ μὴ δυνάμει τὸ δὲ ἐντελεχείᾳ. ἔνια γὰρ τῶν ἀντιγράφων τὸ δυνάμει ἔχουσιν, ἀλλὰ δὲ τὸ πρῶτον ὡς περὶ καὶ τὰ ἐνταῦθα. τὸ αὐτὸ δὲ δηλοῖ. ῥῆτον γάρ ἐστι τὸ δυνάμενον λέγεσθαι. ὁρῶν γὰρ λέγομεν καὶ τὸ σκυλάκιον τὸ δυνάμενον ὁρῶν καὶ τὸν ἤδη κατ' ἐνέργειαν ὁρῶντα. Asclep.

"ὅσας — σώματα." διελὼν τὸ κυρίως ὂν καὶ τὰς κατηγο- 1017^b

ρίας, καὶ τῶν ἐκάστη ποσῶς λέγει δεικνύσει, καὶ πρῶτον περὶ 10 τῆς ὁμοίας διαλαμβάνει καὶ διαιρεῖ αὐτὴν εἰς τε σώματα. τὰ γὰρ σώματα ὅσας, καὶ ὅσας ὅσας ἐκ σώματος εἰσιν ἢ σῶμα ἔχει, πάντα ὅσας, ὡς περὶ τὰ ζῶα. λέγει δὲ καὶ δαιμόνια ὅσας ὅσας, ἦτοι καθ' ὅς δαιμόνες εἰσὶ, λέγων κακῶς τοιαύτας ὁμοίας εἶναι, εἴ γε κακῶς ἐκ ψυχῆς τε καὶ σώματος. ἡ δαιμόνια τὰ θεῖα λέγει. τοιαῦτα γὰρ τὰ ἄσρα καὶ τὰ τῶν μέρη. ὅς ὡς ψυχὴν δὲ καὶ σῶμα λέγει ἂν νῦν τὰ μέρη ἐπὶ τῶν ζώων, ἀλλ' ὡς τὰ σωματικά μέρη, οἷον ἐστὶ χεὶρ ἢ πύς. περὶ γὰρ τῆς καὶ τὸ εἶδος ὁμοίας ἐπιφέρει. τῷ δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίας εἶναι αἰτίαν ἀποδέδωκεν ὅτι μὴ καθ' ὑποκείμενον τινὸς λέγει, τῷ ἑνὶ ὅτι μὴ ἐστὶ 25 τοιαῦτα ὡς ἐν τινὶ ὑποκείμενῳ αὐτοῖς τὸ εἶναι ἔχειν, ἀλλὰ τῶν αντίον αὐτὰ ἄλλοις ὑπόκεινται. ἡ γὰρ τῶν συμβεβηκότων φύσις ἐν τῷτα τὸ εἶναι ἔχει, αἱ δὲ ἄτομοι ὁμοίας ὁμοίας τῷτα. ἐν γὰρ ταῦταις τὰ συμβεβηκότα. διὸ αὐτὸ ἔτε καθ' ὑποκείμενον ἔτε ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ καὶ τῶν τὰ ἄλλα καὶ ἐν τῷτα. ἄλλον δὲ φησι 1017^b 14. τρόπον ὁμοίαν λέγεσθαι, ὁ ἂν ἡ αἰτίαν τῇ εἶναι ἐνυπάρχον ἐν τοῖς τοιαῖς ὅσας μὴ λέγει καθ' ὑποκείμενον. λέγει δὲ διὰ τῶν ὅσας ἐνυπάρχει ταῖς προειρημέναις ὁμοίαις. ταῦτα γὰρ μὴ καθ' ὑποκείμενον νῦν λέγει. τὰ γὰρ συμβεβηκότα καθ' ὑποκείμενον. ὅσας δὲ ἐνυπάρχοντα ταῖς ὁμοίαις αἰτία ἐστὶν αὐταῖς τῇ εἶναι αἰτίαι, ταῦτα καὶ αὐτὰ ὁμοίας λέγεσθαι. εἴη δ' ἂν λέγων τὰ τῶν φύσεων συνεσῶτα εἶδη, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ φυσικά καὶ ἐνυπάρχοντα, ἀποῖον ἐστὶν ἐν τοῖς ζώοις ἢ ψυχῇ. διὰ γὰρ ταύτην ζῶα. καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν δὲ σωματικῶν τὸ εἶδος ἐκάστη αἰτίαν τῇ εἶναι, ὁ ἐστὶν ὁμοίας, φησί, λέγεσθαι. καὶ ὅσας μόρια ἐνυπάρχοντα τισιν ὁρίζεται 40 τε αὐτὰ καὶ τότε τι εἶναι αὐτὰ σημαίνει, ὧν ἀναιρεμένων ἀναιρεῖ καὶ τὸ ὅλον. λέγει δὲ ἔτι τὰ πέρατα τῶν σωματικῶν ὁμοίας καὶ αὐτὰ

8. τινὸς — ἀποφατικῶς om M. || 10. ἀληθῶς] ἀληθές M. || 15. σύμμετρον — σύμμετρον AM. || 16. τῷ] τὸ M. || τὸ] δὲ M. || 19. τε om M. || 20. λέγει M. || 21. καὶ om A. || 31. Ἑρμῆ M. || 33. μὴ om M. || 34. θείας M. || 35. ἀδρὸς] ἀέρος A, ἀδρὸς M. || 36. δὲ] ὁ M. || 39. τίς Ἑρμηνεύτα λόγος M.

1. ἔμμενον M. || σκολάκι M. || 2. συμβεβηκός M. || 3. ἀληθῶς V. || τῷ] τὸ M. || 14. περὶ] ἐπὶ M. || 21. λέγει M. || 22. ἡ om AM. || 23. τοιαῦτα] αὐτὰ M. || 27. τοιαῦτα M. || 30. ὡς ἡ] ἡν A. || 31. λέγει — 33. ὑποκείμενον ante ἡν om A. || 40. εἶναι om M in lacuna, εἶναι A ante lacunam.

λέγεσθαι μέρη καὶ μόρια, κοινότερον εἰπὼν αὐτά, ὡς ὄντων τῶν τῷ σώματος διασημάτων, μέρη· ὃ γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπιφάνεια μέρος τῷ σώματος ὅπως ὡς διαιρεῖσθαι εἰς αὐτήν· τῷ μέντοι λόγῳ αὐτῷ μόνον ἐστὶ, καὶ ταύτῃ ὀρίζεσθαι τὸ σῶμα. ὁμοίως καὶ ἡ γραμμὴ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἔχει· ὀρίζει γὰρ αὐτὴν πέρασιν αὐτῆς· ἢ εἰ μὴ ὠρίσαστο τὸ πέρασιν, ἀπειροσὶς ἂν ἦν καὶ ὁ τόπος· τὸ γὰρ ἐκάστω σώματος ἡ μεγέθους πέρασιν, χωρίζον ἀπὸ τῶν ἄλλων αὐτό, αἴτιον αὐτῷ τῷ τόπῳ εἶναι καὶ περιγραφὴν οἰκείαν ὃ ἐστίν. τὸ δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τοῖς σώμασιν ἂν λέγοι, ἃ δύνασθαι καθ' αὐτά τε εἶναι καὶ πέρατα ἔχειν· καὶ γὰρ ἡ γραμμὴ εἰ καὶ προσεχέστερον τῆς ἐπιφανείας, ἀλλὰ καὶ τῷ σώματος· ὅθεν γὰρ ἡ ἐπιφάνεια χωρὶς ἐκείνου. ἢ "τοῖς τοιούτοις" τοῖς πεφυκόσι πέρατα ἔχειν καὶ ὀρίζεσθαι ὑπὸ αὐτῶν. ἢ "τοῖς τοιούτοις" ταῖς ὑσίαις· δοκεῖ γὰρ τισὶ καὶ τὰ μαθηματικὰ ὑσίαι εἶναι. τόδε δὲ τι σημαίνειν εἶπε τὰ πέρατα, ὅτι καὶ ταῦτα αἱ μορφαὶ τῶν σωμάτων, ἀφ' ὧν τὰδε τινὰ εἶναι λέγεσθαι, οἷον κύβοι, σφαῖραι. ἢ καὶ ταῦτα ὁ τὰδε ἀλλὰ τοιάδε λέγεσθαι. λέγει δὲ σημαίνειν τὴν ἐπιφάνειαν τὴν γραμμὴν· πρὸς γὰρ τὸ περάσιν εἶναι, καὶ φύσιν τινὰ οἰκείαν σημαίνειν δοκεῖ καὶ ὑσίαν. ἢ τόδε μὲν τὸ ὠρισμένον, τῷτο δὲ παρὰ τῶν περάτων αὐτοῖς. προσέθηκε δὲ καὶ τὸ "ὡς ἀναιρεμένων ἀναιρεῖσθαι καὶ τὸ ὅλον," ἐν ᾧ τῶν ἐκαστὸν ἐστίν, ἐπειδὴ ἀναιρεμένων τῶν πρώτων ἀναιρεῖσθαι καὶ τὰ μὲν ταῦτα. ὅτε γὰρ μὴ ὄντος ἐπιπέδου σῶμα ἂν εἴη ὅτε μὴ ὕψους γραμμῆς ἐπίπεδον, εἴ γε πᾶν σῶμα καὶ πᾶν ἐπίπεδον πεπερασμένον, πέρατα δὲ αὐτῆς ταῦτα· ἀεὶ γὰρ τὸ πέρασιν τὸ ἐν τοῖς μεγέθεσι πρῶτον τῷ ὅτι πέρασιν ἐστίν, ἐλαττωμένον αὐτῷ διασάσει μᾶλλον. τὸ δὲ "ὡς λέγουσιν τινες" προσέθηκεν ἥτοι ὅτι καθ' ὅς πεπερασμένα ταῦτα, τό τε σῶμα καὶ ἡ ἐπιφάνεια, ἀναιρεμένων τῶν περάτων ἀναιρεῖσθαι καὶ αὐτά, ὅκετι μέντοι καὶ καθ' ὅς ἀπειρόν τι ἐστὶ σῶμα. ἢ καὶ καθ' ἐκείνης ἀναιρεμένης γραμμῆς τε καὶ ἐπιφανείας ἀναιρεῖσθαι τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ σῶμα, καθ' ὅς ὑσίαι τε ταῦτα καὶ ἀρχαὶ καὶ χοιχεῖα· καθ' ὅς γὰρ ἡ τῶν σωμάτων γένεσις ἐκ τῆς τῶν ἐπιπέδων ποιᾶς συνθέσεως, ὡς ἐν τῷ Τιμαίῳ λέγει Πλάτων, καὶ τῶν ἀναιρεμένων τῶν ἀναιρεῖσθαι καὶ τὸ σῶμα. καὶ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ ἡ ἐπιφάνεια γραμμῶν ἀναιρεμένων καὶ ἡ γραμμὴ χοιχῶν· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ πρὸς ἀλλήλα ταῦτα πάντα. ὅκετι μέντοι καθ' ὅς ὅτι ἐν τῇ ὑσίᾳ τὰ πέρατα ἐστὶν ἐκείνων ὧν ἐστὶ πέρατα, συναιρεῖσθαι τοῖς πέρασι τὰ πεπερασμένα ὑπὸ αὐτῶν· ὃ γὰρ ἐστὶν ἐν τῷ τῷ σῶμα-
1017 b τος λόγῳ ἢ τῆς ἐπιφανείας τὸ πεπερασμένον. δοκεῖ δὲ, φησί, τισὶν
20.

4. ἐστὶ] εἰ *M*. || ὁμοίως δὲ καὶ *M*. || 8. περιγραφῶν *M*. || *causa est ut ipsum sit hoc quod est secundum propriam circumscriptionem. (inestque in talibus) id est in corporibus, quae et per se esse et terminos habere possunt* Sepulv. || 9. δύναται *M*. || 15. κύβοι *M*. || 16. *caeterum et lineam et superficiem hoc aliquid significare dicit, quia non solum terminus est, sed propriam quandam naturam et substantiam significare videtur* Sepulv. || 17. τὴν γραμμὴν — 18. οἰκείαν *om M*. || 22. εἴ γε] εἰ δὲ *M*. || 26. ὅτι *om M*. || 27. αὐτῇ *M*. || 28. καὶ post ἡ *om AF*. || 34. ἡ *om A*. || ἐκ γὰρ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ *M*. || 37. συμπερασμένα *M*. || ὑπὸ — 38. πεπερασμένον *bis M*. || 38. δοκεῖ εἰ δὲ *M*.

2. ὑπὸ] ἀπὸ *M*. || 3. χοιχεῖων *M*. || 4. δ' αὖν] δὲ *M*. || 5. κατὰ τὸν Πλάτωνα *M*. || 9. τί post τὸ *om M*. || ἀπαιτούμεναι *M*. || 10. ὁ *om M*. || κοινότερον *M*. || δὴ *M*. || 12. ὅπως ποιεῖ *AM*. || καὶ ποσὸν καὶ *M*. || διαφέρει *M*. || 14. ταύτας *M*. || 21. αὐτὸς *M*. || *alia sit ipsum esse cuius causa* Sepulv. || 22. ὁ] ἡ *M*. || 25. αὐτῷ] αὐτὸ *A*. || 26. ὀρίζονται αὐτάς *M*. || 29. σημαίνόμενα *M*. || 30. εἰ δὴ] ἢ δὴ *A*. || 36. συμβαινόμενον *M*. || σημαίνόμενον ὥς ἡ ψυχὴ *A*. || 37. ὑπάγει τ' αὖν, ἐλέγομεν *M*.

ὅπως ὁ ἀριθμὸς εἶναι τοιοῦτος ὡς ἀναιρεμένον τε αὐτῷ μηδὲν τῶν ἄλλων εἶναι, καὶ πάντα ὀρίζεσθαι ὑπὸ τῷ ἀριθμῷ· τῷτο δὲ καὶ τῆς χοιχεῖα τῶν ὄντων τῆς ἀριθμῆς λέγοντας, ὡς τοῖς Πυθαγορείοις ἐδόκει· καὶ εἶρησθαι ἡ δόξα αὐτῶν ἐν τῷ Α τῷ μείζονι. εἶεν δ' αὖν καὶ καὶ Πλάτωνα τῶν ὄντων πάντων οἱ ἀριθμοί, εἰ καὶ μὴ ὡς χοιχεῖα τε καὶ ἐνυπάρχοντα, ἀλλ' ὡς εἰδοποιούντα ἕκαστον τῶν ἄλλων· αἱ γὰρ ἰδέαι ἀριθμοὶ ὅσαι τῷ εἶναι τοῖς ἄλλοις αἰτίαι (''). πρὸς τοῖς 1017 b εἰρημένους ὑσίαν φησὶ λέγεσθαι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· ὃ τί ἦν εἶναι λόγος 21. ἐστὶν ὁ ὀρισμός· τί γὰρ ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἀπαιτούμενοι, λέγομεν ὅτι ὁ ὀρισμός, λόγον κοινότερον εἰπὼν τὸν ὀρισμόν. ὑσίαν δὲ φησὶ καὶ τὸν ὀρισμόν τὸν ἐκάστω ἐκείνου εἶναι ὃ ὀρισμός ἐστίν, ὅχι ἀπλῶς· ὅτω γὰρ καὶ ποιεῖ ὑσία ἂν εἴη καὶ τῷ ποσῷ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· διαφέρει δ' αὖν τῷ ἐνύλῳ εἶδους, περὶ ὃ πρὸ ὀλίγου εἶπεν, ὡς αἰτίαν ὄντος ἐκάστω τῶν ὑσιῶν τῷ εἶναι ταύτην ἥτις ἐστίν, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐν τοῖς φύσει συνεσῶσιν ὅσα καὶ φυσικὸν εἶδος ὅσα καὶ κυρίως ἦν ὑσία, τὸ δὲ νῦν λεγόμενον εἶδος, καθὸ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστω, καὶ ἐν μὴ ὑσίαις ἐστίν· ὃ γὰρ μόνον τὸ τί ἦν εἶναι ἐπὶ τῶν ὑσιῶν. διὸ ὅθεν ἀπλῶς τὰ τοιαῦτα εἶδη ὑσίαι, ἀλλ' ἐκείνων ὑσίαι ὧν τὸ τί ἦν εἶναι δηλώσει, διὸ καὶ λέγεσθαι ἐκάστω ὑσία τις εἶναι. δύναται τις καὶ τῷ εἶδους ὡς πλεοναχῶς λεγόμενον ἀκρίβει, καὶ ἐνός μὲν ὄντος ὡς αἰτίαν τῷ εἶναι τῷ ἐν ᾧ ἐστίν, ὡς ἡ ψυχὴ, περὶ ὃ εἶπε πρῶτον, ἀλλὰ δὲ ὡς αὐτῷ εἶναι ὃ ἦν αἰτία ἡ ψυχὴ ἡ αἰσθητική, ὃ ὅτι ἐστὶ ταύτην τῇ ψυχῇ, ἐκείνη μέντοι αἰτία τῶν. καὶ εἴη ἂν τῶν νῦν μνημονεύων, ἀλλ' ὅχι τῆς ἔξωθεν μορφῆς καὶ τῷ χήματος, ὃ πέρασιν πῶς ἐστὶν ἐκάστω καὶ ὀρίζει αὐτό. καὶ αὐτῷ εἴη ἂν ἐμνημονευκῶς, δι' ὧν ἔλεγεν ὑσίας εἶναι τὰ ἐνυπάρχοντά τε ἐκάστω τῶν τοιούτων, ἃ εἰσιν ὑσίαι καὶ ὀρίζοντ' αὐτά. ἐκθέμενος δὲ πλείω σημαίνόμενα τῆς ὑσίας εἰς δύο φησὶ 1017 b τρόπους ἀνάγεσθαι τὰς εἰρημένους ὑσίας, τό τε ἔχατον ὑποκείμενον, 23. ὃ μὴκέτι κατ' ἄλλω λέγεσθαι· εἶπε γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σημαίνοντι τῆς ὑσίας τὸ μὴ καθ' ὑποκείμενον. εἰ δὴ τοιοῦτον ἡ ὑσία, τὸ μάλιστα τῷτο ἔχον μάλιστα ἂν ὑσία εἴη. τοιοῦτον δὲ τὸ ὑποκείμενον ἔχατον, ὅφ' ὃ σημαίνόμενον τῆς ὑσίας τάσσοιτο ἂν πᾶσά τε ἄτομος ὑσία· τοιαύτη δὲ ἡ τε συναμφοτέρα καὶ ἡ καὶ τὸ πρῶτον εἶδος καὶ ἡ ὕλη· κατ' ὅθεν γὰρ ἡ ὕλη. "καὶ ὃ ἂν τόδε τι ὂν καὶ χωριστὸν ἦ." ὃ τί ποτέ ἐστιν ἐξηγούμενος προσέθηκε "τοιοῦτον δὲ ἐκάστω ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος," ὅφ' ὃ πάλιν σημαίνόμενον ἡ τε ὡς ψυχὴ ὑσία ὑπάγοιτο ἂν, ὡς ἐλέγομεν τὰ φυσικὰ εἶδη, καὶ ἡ καὶ τὰ ἐνυπάρχοντά τε καὶ ὀρίζοντα, ὡς ἡ καὶ τῶν σωμάτων πέρατα· καὶ ταῦτα

ἢ τῶν σωμάτων μορφή, ἢ τε καὶ τὰ χήματα καὶ ἢ καὶ τὸ τί ἦν εἶναι. τὸ δὲ "χωριστόν," εἰ εἴη προσκείμενον, δηλωτικὸν ἂν εἴη ἦτοι τῷ τῇ ἐπινοίᾳ χωριστὸν αὐτὸ εἶναι τῷ υποκειμένῳ. τὸ γὰρ εἶδος τῆς ὕλης ἕτερον καὶ χωριστόν, εἰ καὶ μὴ ὑποσάσει, ἀλλὰ τῷ γε λόγῳ. ἢ χωριστόν, ὅτι μὴ αἰδιον μὴδὲ αἰεὶ ταῦτ' ἐν μένῳ ἐν τῇ ὕλῃ, ἀλλὰ χωριζόμενον τε καὶ φθειρόμενον. τοιοῦτον γὰρ τὸ ἐνυλον εἶδος πᾶν, ὃ μνημονεύει διὰ τῆς δευτέρης σημασιότητος τῆς ὕλης. ἢ χωριστόν τῷ ἄλλῳ εἶναι τῷ υποκειμένῳ αὐτό, καὶ μὴ ἐκ τῆς ὕλης αὐτῆς. ὅτω γὰρ πρὸς τὴν ὕλην ἔχει καὶ τὸ εἶδος. ἐπιζητήσαι τις ἂν πρὸς τὸτο περὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τοῖς θεοῖς σώμασιν. ταῦτα γὰρ 10 ὅτε ἐνυλα ὅτε φθαρτά καὶ χωριστὰ τῇ ἐπινοίᾳ τῷ υποκειμένῳ αὐτοῖς σώματος. τὰ μὲν γὰρ κινητὰ αὐτῶν εἶδη εἴη ἂν ἐν τῇ πρώτῃ μοίρᾳ τῆς ὕλης. ἄτομοι γὰρ καὶ αὐτῶν ὕλῃ καὶ ἔχονται καὶ ἐν μηδενὶ ὕσαι. ὅκ' ἔοικε δὲ τὰς δευτέρας ὕλης ἐν ἄλλοις εἰρημέναις αὐτῷ νῦν ἐν τοῖς σημασιόμενοις τῆς ὕλης καταριθμεῖσθαι. δύναμις δὲ καὶ "ὅ ἂν 15 τόδε τι ὂν καὶ χωριστόν" εἰρηκεῖναι ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τῇ ὕλῃ, λέγων ἀντὶ τῆς ἐν χωριστῷ. μόνον γὰρ τῶν ὄντων χωριστόν καὶ καθ' αὐτὸ ὂν ἢ ὕλη, ὡς λέγειν αὐτὸν μὴ περὶ παντὸς σημασιόμενης τῆς ὕλης, ἀλλὰ τῆς κυρίως, ἥτις εἴη ἂν ἐν τοῖς δυσὶ τοῖς προειρημέ- νοις, τῷ τε ἐχάτῳ υποκειμένῳ, ὃ ἐστὶν ἢ ὕλη, καὶ τῷ ἐν ταύτῃ 20 εἶδει. τοιοῦτον γὰρ τόδε τι ὂν καὶ χωριστόν ἢ. ὃ γὰρ αἴτιον τῷ τόδε τι εἶναι τῷ χωριστῷ, τὸτο ἢ καὶ τὸ εἶδος ὕλης. Alex.

(') εἰ τὸ μεῖζον Α' Ἀλεξάνδρου εἴη, καὶ τὸτο ἐκεῖνον. cod.

Reg. in marg.

1017b 27. "ταῦτα δὲ λέγει." καὶ τὰ ταῦτα διαιρεῖ εἰς τε τὸ καὶ συμ- 25 βεβηκός καὶ εἰς τὸ καθ' αὐτό, καὶ τὸ καὶ συμβεβηκός ταῦτ' ἐν δεικνύσει λεγόμενον ἄλλο ἄλλῳ τριχῶς, ὁσαυτὶς καὶ τὸ καὶ συμβεβηκός ἐν τε καὶ ὂν διείλεν. ἢ γὰρ τὰ τῷ αὐτῷ συμβεβηκότα ταῦτα καὶ συμβεβηκός ἀλλήλοις, ἢ τὸ συμβεβηκός τῷ υποκειμένῳ, ἢ ἀνά- παλιν τῷ συμβεβηκότι τὸ υποκείμενον, ὡς ἐν ταῖς παρὰ φύσιν 30 κατηγορίαις ἔχει. ὅταν γὰρ εἰπώμεν τὸ μουσικὸν ἄνθρωπον εἶναι, ταῦτ' ἐν λέγομεν τὸ μουσικόν, ὃ ὑποτίθεμεν ἐν τῇ προτάσει ὂν συμ- βεβηκός τῷ ἀνθρώπῳ, ὂν κατηγοροῦμεν αὐτῷ, ὂντα υποκείμενον αὐτῷ, καὶ ἔχοντα ἐκεῖνο ὃ κατηγορήθη συμβεβηκός. εἰπὼν δὲ τὴν καὶ συμβεβηκός παρὰ φύσιν κατηγορίαν, προσέθηκεν "ἐκα- 35 τέρω δὲ τὸτο καὶ τῷ ἐκάτερον ἐκεῖνον," ὃ αὐτὸς ἐξηγήσατο πῶς εἶπεν. ἐκατέρῳ γὰρ τῷ τε ἀνθρώπῳ καὶ τῷ μουσικῷ, ἰδίᾳ λαμβανόμενοις, τὸτο τὸ συναμφοτέρων, ὃ μουσικὸς ἄνθρωπος, ταῦτόν. ὁμοίως καὶ τῷ μουσικῷ πάλιν ὃ μουσικὸς ἄνθρωπος ταῦτ' ἐν καὶ συμ-

βεβηκός. ἀλλὰ καὶ τῷ τῷ συναμφοτέρῳ τῷ μουσικὸς ἄνθρω- πος ἐκάτερον πάλιν ἰδίᾳ λαμβανόμενον τῶν ἐν τῷ συναμφοτέρῳ ταῦτ' ἐν καὶ συμβεβηκός. ἢ διαφορὰ δὲ τῶν εἰρημένων τῷ ποτὲ μὴ τὴν ἀρχὴν ποιῶν τῆς συγκρίσεως ἀπὸ τῆς ἑτέρας τῶν ἐν τῷ συ- ναμφοτέρῳ, ποτὲ δὲ ἀπὸ τῆς συναμφοτέρης. καὶ συμβεβηκός γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις λέγει. διὰ δὲ τὰ ὅτω, φησί, λεγόμενα ταῦτα, λέγων τὰ καὶ συμβεβηκός, ὃ λέγει ταῦτα πάντα καθόλου. τὸτο γὰρ λέγει διὰ τῆς "διὸ καὶ ταῦτα πάντα καθόλου ὃ λέγει." ἴσον γὰρ τῷ τῷ διὰ τὰ καὶ συμβεβηκός ταῦτα λεγόμενα ὃ ταῦτα πάντα καθόλου λέγει. ὅθεν γὰρ τῶν καὶ συμβεβηκός τινι τῶν αὐτῷ λεγο- μένων καθόλου. ὅτε γὰρ πᾶν μουσικὸν παντὶ λευκῷ ταῦτόν, καίτοι τὸ μουσικὸν τῷ λευκῷ ταῦτόν, ὅταν καὶ συμβεβηκός ἀμφὶ τῷ αὐτῷ ὑπάρχει, ἀλλὰ λέγεται τινι ταῦτόν (τὰ γὰρ τῷ αὐτῷ ὑπάρ- χοντα ταῦτα), ὅτε παντὶ ἀνθρώπῳ τὸ μουσικὸν ταῦτόν. καίτοι ἀνθρώπῳ λέγει τὸ μουσικὸν ταῦτόν, ὅταν ἢ μουσικός. ὅτε παντὶ μουσικῷ ἄνθρωπος, καίτοι λεγόμενός τινι ὃ αὐτός. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς μὴ καθόλου τὰ καὶ συμβεβηκός λέγει διὰ συλλο- γισμῷ ἔδειξε. τὰ μὲν γὰρ καθόλου καθ' αὐτὰ ὑπάρχει, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἕκτι. καθ' αὐτὰ μὲν ὅ ὃ λέγει ἐπὶ τῶν κα- 1018a θόλου, ἀλλ' ἐν μέρει καὶ διὰ τῶν τῶν ὁρισμῶν. ἐπὶ δὲ τῶν καθ' 1. ἕκαστα ἀπλῶς λέγεσθαι φησι ταῦτα τὸ συμβεβηκός καὶ τὸ ὃ συμ- βέβηκε, τῷ τῷ χωρὶς ὁρισμῶν, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν δέχεται τινὰ ὁρισμὸν τὰ καθ' ἕκαστα. ταῦτ' ἐν λέγει Σωκράτης καὶ Σωκρά- της μουσικὸς χωρὶς ὁρισμῶν. τὸτο δὲ ὅτω ἔχει τῷ μὴ κατηγο- ρεῖσθαι ἐπὶ πλείονων τὰ καθ' ἕκαστα. ὃ γὰρ λέγει πᾶς Σωκράτης ἢ τις ὡς περὶ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ. πᾶς γὰρ ἄνθρωπος λέγει καὶ πάλιν τις. καθόλου γὰρ ὃ ἄνθρωπος, τὰ δὲ καθόλου τῆς ὁρισμῶν δέχεται. τὰ δὲ καθ' αὐτὰ ταῦτα ἀλλήλοις λεγόμενα τοσαυταχῶς φησι λέγει ὁσαυτὶς καὶ τὸ καθ' αὐτὸ ἐν. ἔλεγε μὲν πλείω σημασιό- μενα τῷ καθ' αὐτὸ ἐνός, νῦν δὲ ὃ πάντων μνημονεύει, ἦτοι τῷ τοῖς τῶν σημασιόμενων τῷ καθ' αὐτὸ ἐνός τὸ καθ' αὐτὸ ταῦτ' ἐν ὁμοίως λέγει λέγων, ἢ ὡς πάντων τῶν σημασιόμενων ἀπὸ τῆς καθ' αὐτὸ ἐνός εἰς τῆς ἀνάγεσθαι δυναμένων τῆς τρόπος. λέγει δὲ ταῦτα καθ' αὐτὰ λέγει τὰ αὐτά, καὶ ὡς τε ἢ ὕλη μία εἶδει ἢ ἀριθμῷ, 35 τῷ τῷ ὡς τὸ υποκείμενον ἐν ἀριθμῷ, ἐν τί ἐστι κατ' ἀριθμὸν τὸ λαμβανόμενον. ὅτω γὰρ εἰς αὐτὸς αὐτῷ τις ὃ αὐτός. δύναμις καὶ τῶν ἑτερονύμων μία ἢ ὕλη εἶναι. ἐν γὰρ κατ' ἀριθμὸν τὸ υποκεί- μενον, ἀναβάσει τε καὶ καταβάσει, καὶ καὶ τὸτο ταῦτα. αὐτὸς μέντοι ἐπὶ τῷ ἐνός κατ' ἀριθμὸν τὴν κατ' ἀριθμὸν ὕλην εἶπεν. ὡς

3. αὐτὸν M. || 5. μὴ ἰδίᾳ M. || μένων M. || 9. τὸ γὰρ M. || 10. ταῦτα] τὸ ὑπὸ M. || 15. δὲ om A, δὲ — ἀν om M, ib. lacuna. || 26. κατὰ τὸ συμβεβηκός M. || 27. ὁσαυτὶς om A. || 28. ταῦτα] αὐτά M. || 30. τῷ] τὸ M. || 31. nam cum musicum hominem esse dicimus, musicum, quod licet sit accidens, subiectum facimus in propositione, idem esse dicimus atque hominem, quem de ipso praedicamus, cum subiectum eius sit et pro accidente habeat id de quo praedicatur Sepulv. || 33. ὃ κατηγοροῦμεν αὐτό A. || 35. παρὰ φύσιν] φησὶν M. || 36. ἐκατέρῳ ἐκεῖνον M. || 37. καὶ et 38. τὸ om M. || 39. μουσικῷ] μουσικός M. || 40. αὐτῷ] αὐτός M. || 41. αὐτῷ] αὐτός M. || 42. αὐτῷ] αὐτός M. || 43. αὐτῷ] αὐτός M. || 44. αὐτῷ] αὐτός M. || 45. αὐτῷ] αὐτός M. || 46. αὐτῷ] αὐτός M. || 47. αὐτῷ] αὐτός M. || 48. αὐτῷ] αὐτός M. || 49. αὐτῷ] αὐτός M. || 50. αὐτῷ] αὐτός M. || 51. αὐτῷ] αὐτός M. || 52. αὐτῷ] αὐτός M. || 53. αὐτῷ] αὐτός M. || 54. αὐτῷ] αὐτός M. || 55. αὐτῷ] αὐτός M. || 56. αὐτῷ] αὐτός M. || 57. αὐτῷ] αὐτός M. || 58. αὐτῷ] αὐτός M. || 59. αὐτῷ] αὐτός M. || 60. αὐτῷ] αὐτός M. || 61. αὐτῷ] αὐτός M. || 62. αὐτῷ] αὐτός M. || 63. αὐτῷ] αὐτός M. || 64. αὐτῷ] αὐτός M. || 65. αὐτῷ] αὐτός M. || 66. αὐτῷ] αὐτός M. || 67. αὐτῷ] αὐτός M. || 68. αὐτῷ] αὐτός M. || 69. αὐτῷ] αὐτός M. || 70. αὐτῷ] αὐτός M. || 71. αὐτῷ] αὐτός M. || 72. αὐτῷ] αὐτός M. || 73. αὐτῷ] αὐτός M. || 74. αὐτῷ] αὐτός M. || 75. αὐτῷ] αὐτός M. || 76. αὐτῷ] αὐτός M. || 77. αὐτῷ] αὐτός M. || 78. αὐτῷ] αὐτός M. || 79. αὐτῷ] αὐτός M. || 80. αὐτῷ] αὐτός M. || 81. αὐτῷ] αὐτός M. || 82. αὐτῷ] αὐτός M. || 83. αὐτῷ] αὐτός M. || 84. αὐτῷ] αὐτός M. || 85. αὐτῷ] αὐτός M. || 86. αὐτῷ] αὐτός M. || 87. αὐτῷ] αὐτός M. || 88. αὐτῷ] αὐτός M. || 89. αὐτῷ] αὐτός M. || 90. αὐτῷ] αὐτός M. || 91. αὐτῷ] αὐτός M. || 92. αὐτῷ] αὐτός M. || 93. αὐτῷ] αὐτός M. || 94. αὐτῷ] αὐτός M. || 95. αὐτῷ] αὐτός M. || 96. αὐτῷ] αὐτός M. || 97. αὐτῷ] αὐτός M. || 98. αὐτῷ] αὐτός M. || 99. αὐτῷ] αὐτός M. || 100. αὐτῷ] αὐτός M. || 101. αὐτῷ] αὐτός M. || 102. αὐτῷ] αὐτός M. || 103. αὐτῷ] αὐτός M. || 104. αὐτῷ] αὐτός M. || 105. αὐτῷ] αὐτός M. || 106. αὐτῷ] αὐτός M. || 107. αὐτῷ] αὐτός M. || 108. αὐτῷ] αὐτός M. || 109. αὐτῷ] αὐτός M. || 110. αὐτῷ] αὐτός M. || 111. αὐτῷ] αὐτός M. || 112. αὐτῷ] αὐτός M. || 113. αὐτῷ] αὐτός M. || 114. αὐτῷ] αὐτός M. || 115. αὐτῷ] αὐτός M. || 116. αὐτῷ] αὐτός M. || 117. αὐτῷ] αὐτός M. || 118. αὐτῷ] αὐτός M. || 119. αὐτῷ] αὐτός M. || 120. αὐτῷ] αὐτός M. || 121. αὐτῷ] αὐτός M. || 122. αὐτῷ] αὐτός M. || 123. αὐτῷ] αὐτός M. || 124. αὐτῷ] αὐτός M. || 125. αὐτῷ] αὐτός M. || 126. αὐτῷ] αὐτός M. || 127. αὐτῷ] αὐτός M. || 128. αὐτῷ] αὐτός M. || 129. αὐτῷ] αὐτός M. || 130. αὐτῷ] αὐτός M. || 131. αὐτῷ] αὐτός M. || 132. αὐτῷ] αὐτός M. || 133. αὐτῷ] αὐτός M. || 134. αὐτῷ] αὐτός M. || 135. αὐτῷ] αὐτός M. || 136. αὐτῷ] αὐτός M. || 137. αὐτῷ] αὐτός M. || 138. αὐτῷ] αὐτός M. || 139. αὐτῷ] αὐτός M. || 140. αὐτῷ] αὐτός M. || 141. αὐτῷ] αὐτός M. || 142. αὐτῷ] αὐτός M. || 143. αὐτῷ] αὐτός M. || 144. αὐτῷ] αὐτός M. || 145. αὐτῷ] αὐτός M. || 146. αὐτῷ] αὐτός M. || 147. αὐτῷ] αὐτός M. || 148. αὐτῷ] αὐτός M. || 149. αὐτῷ] αὐτός M. || 150. αὐτῷ] αὐτός M. || 151. αὐτῷ] αὐτός M. || 152. αὐτῷ] αὐτός M. || 153. αὐτῷ] αὐτός M. || 154. αὐτῷ] αὐτός M. || 155. αὐτῷ] αὐτός M. || 156. αὐτῷ] αὐτός M. || 157. αὐτῷ] αὐτός M. || 158. αὐτῷ] αὐτός M. || 159. αὐτῷ] αὐτός M. || 160. αὐτῷ] αὐτός M. || 161. αὐτῷ] αὐτός M. || 162. αὐτῷ] αὐτός M. || 163. αὐτῷ] αὐτός M. || 164. αὐτῷ] αὐτός M. || 165. αὐτῷ] αὐτός M. || 166. αὐτῷ] αὐτός M. || 167. αὐτῷ] αὐτός M. || 168. αὐτῷ] αὐτός M. || 169. αὐτῷ] αὐτός M. || 170. αὐτῷ] αὐτός M. || 171. αὐτῷ] αὐτός M. || 172. αὐτῷ] αὐτός M. || 173. αὐτῷ] αὐτός M. || 174. αὐτῷ] αὐτός M. || 175. αὐτῷ] αὐτός M. || 176. αὐτῷ] αὐτός M. || 177. αὐτῷ] αὐτός M. || 178. αὐτῷ] αὐτός M. || 179. αὐτῷ] αὐτός M. || 180. αὐτῷ] αὐτός M. || 181. αὐτῷ] αὐτός M. || 182. αὐτῷ] αὐτός M. || 183. αὐτῷ] αὐτός M. || 184. αὐτῷ] αὐτός M. || 185. αὐτῷ] αὐτός M. || 186. αὐτῷ] αὐτός M. || 187. αὐτῷ] αὐτός M. || 188. αὐτῷ] αὐτός M. || 189. αὐτῷ] αὐτός M. || 190. αὐτῷ] αὐτός M. || 191. αὐτῷ] αὐτός M. || 192. αὐτῷ] αὐτός M. || 193. αὐτῷ] αὐτός M. || 194. αὐτῷ] αὐτός M. || 195. αὐτῷ] αὐτός M. || 196. αὐτῷ] αὐτός M. || 197. αὐτῷ] αὐτός M. || 198. αὐτῷ] αὐτός M. || 199. αὐτῷ] αὐτός M. || 200. αὐτῷ] αὐτός M. || 201. αὐτῷ] αὐτός M. || 202. αὐτῷ] αὐτός M. || 203. αὐτῷ] αὐτός M. || 204. αὐτῷ] αὐτός M. || 205. αὐτῷ] αὐτός M. || 206. αὐτῷ] αὐτός M. || 207. αὐτῷ] αὐτός M. || 208. αὐτῷ] αὐτός M. || 209. αὐτῷ] αὐτός M. || 210. αὐτῷ] αὐτός M. || 211. αὐτῷ] αὐτός M. || 212. αὐτῷ] αὐτός M. || 213. αὐτῷ] αὐτός M. || 214. αὐτῷ] αὐτός M. || 215. αὐτῷ] αὐτός M. || 216. αὐτῷ] αὐτός M. || 217. αὐτῷ] αὐτός M. || 218. αὐτῷ] αὐτός M. || 219. αὐτῷ] αὐτός M. || 220. αὐτῷ] αὐτός M. || 221. αὐτῷ] αὐτός M. || 222. αὐτῷ] αὐτός M. || 223. αὐτῷ] αὐτός M. || 224. αὐτῷ] αὐτός M. || 225. αὐτῷ] αὐτός M. || 226. αὐτῷ] αὐτός M. || 227. αὐτῷ] αὐτός M. || 228. αὐτῷ] αὐτός M. || 229. αὐτῷ] αὐτός M. || 230. αὐτῷ] αὐτός M. || 231. αὐτῷ] αὐτός M. || 232. αὐτῷ] αὐτός M. || 233. αὐτῷ] αὐτός M. || 234. αὐτῷ] αὐτός M. || 235. αὐτῷ] αὐτός M. || 236. αὐτῷ] αὐτός M. || 237. αὐτῷ] αὐτός M. || 238. αὐτῷ] αὐτός M. || 239. αὐτῷ] αὐτός M. || 240. αὐτῷ] αὐτός M. || 241. αὐτῷ] αὐτός M. || 242. αὐτῷ] αὐτός M. || 243. αὐτῷ] αὐτός M. || 244. αὐτῷ] αὐτός M. || 245. αὐτῷ] αὐτός M. || 246. αὐτῷ] αὐτός M. || 247. αὐτῷ] αὐτός M. || 248. αὐτῷ] αὐτός M. || 249. αὐτῷ] αὐτός M. || 250. αὐτῷ] αὐτός M. || 251. αὐτῷ] αὐτός M. || 252. αὐτῷ] αὐτός M. || 253. αὐτῷ] αὐτός M. || 254. αὐτῷ] αὐτός M. || 255. αὐτῷ] αὐτός M. || 256. αὐτῷ] αὐτός M. || 257. αὐτῷ] αὐτός M. || 258. αὐτῷ] αὐτός M. || 259. αὐτῷ] αὐτός M. || 260. αὐτῷ] αὐτός M. || 261. αὐτῷ] αὐτός M. || 262. αὐτῷ] αὐτός M. || 263. αὐτῷ] αὐτός M. || 264. αὐτῷ] αὐτός M. || 265. αὐτῷ] αὐτός M. || 266. αὐτῷ] αὐτός M. || 267. αὐτῷ] αὐτός M. || 268. αὐτῷ] αὐτός M. || 269. αὐτῷ] αὐτός M. || 270. αὐτῷ] αὐτός M. || 271. αὐτῷ] αὐτός M. || 272. αὐτῷ] αὐτός M. || 273. αὐτῷ] αὐτός M. || 274. αὐτῷ] αὐτός M. || 275. αὐτῷ] αὐτός M. || 276. αὐτῷ] αὐτός M. || 277. αὐτῷ] αὐτός M. || 278. αὐτῷ] αὐτός M. || 279. αὐτῷ] αὐτός M. || 280. αὐτῷ] αὐτός M. || 281. αὐτῷ] αὐτός M. || 282. αὐτῷ] αὐτός M. || 283. αὐτῷ] αὐτός M. || 284. αὐτῷ] αὐτός M. || 285. αὐτῷ] αὐτός M. || 286. αὐτῷ] αὐτός M. || 287. αὐτῷ] αὐτός M. || 288. αὐτῷ] αὐτός M. || 289. αὐτῷ] αὐτός M. || 290. αὐτῷ] αὐτός M. || 291. αὐτῷ] αὐτός M. || 292. αὐτῷ] αὐτός M. || 293. αὐτῷ] αὐτός M. || 294. αὐτῷ] αὐτός M. || 295. αὐτῷ] αὐτός M. || 296. αὐτῷ] αὐτός M. || 297. αὐτῷ] αὐτός M. || 298. αὐτῷ] αὐτός M. || 299. αὐτῷ] αὐτός M. || 300. αὐτῷ] αὐτός M. || 301. αὐτῷ] αὐτός M. || 302. αὐτῷ] αὐτός M. || 303. αὐτῷ] αὐτός M. || 304. αὐτῷ] αὐτός M. || 305. αὐτῷ] αὐτός M. || 306. αὐτῷ] αὐτός M. || 307. αὐτῷ] αὐτός M. || 308. αὐτῷ] αὐτός M. || 309. αὐτῷ] αὐτός M. || 310. αὐτῷ] αὐτός M. || 311. αὐτῷ] αὐτός M. || 312. αὐτῷ] αὐτός M. || 313. αὐτῷ] αὐτός M. || 314. αὐτῷ] αὐτός M. || 315. αὐτῷ] αὐτός M. || 316. αὐτῷ] αὐτός M. || 317. αὐτῷ] αὐτός M. || 318. αὐτῷ] αὐτός M. || 319. αὐτῷ] αὐτός M. || 320. αὐτῷ] αὐτός M. || 321. αὐτῷ] αὐτός M. || 322. αὐτῷ] αὐτός M. || 323. αὐτῷ] αὐτός M. || 324. αὐτῷ] αὐτός M. || 325. αὐτῷ] αὐτός M. || 326. αὐτῷ] αὐτός M. || 327. αὐτῷ] αὐτός M. || 328. αὐτῷ] αὐτός M. || 329. αὐτῷ] αὐτός M. || 330. αὐτῷ] αὐτός M. || 331. αὐτῷ] αὐτός M. || 332. αὐτῷ] αὐτός M. || 333. αὐτῷ] αὐτός M. || 334. αὐτῷ] αὐτός M. || 335. αὐτῷ] αὐτός M. || 336. αὐτῷ] αὐτός M. || 337. αὐτῷ] αὐτός M. || 338. αὐτῷ] αὐτός M. || 339. αὐτῷ] αὐτός M. || 340. αὐτῷ] αὐτός M. || 341. αὐτῷ] αὐτός M. || 342. αὐτῷ] αὐτός M. || 343. αὐτῷ] αὐτός M. || 344. αὐτῷ] αὐτός M. || 345. αὐτῷ] αὐτός M. || 346. αὐτῷ] αὐτός M. || 347. αὐτῷ] αὐτός M. || 348. αὐτῷ] αὐτός M. || 349. αὐτῷ] αὐτός M. || 350. αὐτῷ] αὐτός M. || 351. αὐτῷ] αὐτός M. || 352. αὐτῷ] αὐτός M. || 353. αὐτῷ] αὐτός M. || 354. αὐτῷ] αὐτός M. || 355. αὐτῷ] αὐτός M. || 356. αὐτῷ] αὐτός M. || 357. αὐτῷ] αὐτός M. || 358. αὐτῷ] αὐτός M. || 359. αὐτῷ] αὐτός M. || 360. αὐτῷ] αὐτός M. || 361. αὐτῷ] αὐτός M. || 362. αὐτῷ] αὐτός M. || 363. αὐτῷ] αὐτός M. || 364. αὐτῷ] αὐτός M. || 365. αὐτῷ] αὐτός M. || 366. αὐτῷ] αὐτός M. || 367. αὐτῷ] αὐτός M. || 368. αὐτῷ] αὐτός M. || 369. αὐτῷ] αὐτός M. || 370. αὐτῷ] αὐτός M. || 371. αὐτῷ] αὐτός M. || 372. αὐτῷ] αὐτός M. || 373. αὐτῷ] αὐτός M. || 374. αὐτῷ] αὐτός M. || 375. αὐτῷ] αὐτός M. || 376. αὐτῷ] αὐτός M. || 377. αὐτῷ] αὐτός M. || 378. αὐτῷ] αὐτός M. || 379. αὐτῷ] αὐτός M. || 380. αὐτῷ] αὐτός M. || 381. αὐτῷ] αὐτός M. || 382. αὐτῷ] αὐτός M. || 383. αὐτῷ] αὐτός M. || 384. αὐτῷ] αὐτός M. || 385. αὐτῷ] αὐτός M. || 386. αὐτῷ] αὐτός M. || 387. αὐτῷ] αὐτός M. || 388. αὐτῷ] αὐτός M. || 389. αὐτῷ] αὐτός M. || 390. αὐτῷ] αὐτός M. || 391. αὐτῷ] αὐτός M. || 392. αὐτῷ] αὐτός M. || 393. αὐτῷ] αὐτός M. || 394. αὐτῷ] αὐτός M. || 395. αὐτῷ] αὐτός M. || 396. αὐτῷ] αὐτός M. || 397. αὐτῷ] αὐτός M. || 398. αὐτῷ] αὐτός M. || 399. αὐτῷ] αὐτός M. || 400. αὐτῷ] αὐτός M. || 401. αὐτῷ] αὐτός M. || 402. αὐτῷ] αὐτός M. || 403. αὐτῷ] αὐτός M. || 404. αὐτῷ] αὐτός M. || 405. αὐτῷ] αὐτός M. || 406. αὐτῷ] αὐτός M. || 407. αὐτῷ] αὐτός M. || 408. αὐτῷ] αὐτός M. || 409. αὐτῷ] αὐτός M. || 410. αὐτῷ] αὐτός M. || 411. αὐτῷ] αὐτός M. || 412. αὐτῷ] αὐτός M. || 413. αὐτῷ] αὐτός M. || 414. αὐτῷ] αὐτός M. || 415. αὐτῷ] αὐτός M. || 416. αὐτῷ] αὐτός M. || 417. αὐτῷ] αὐτός M. || 418. αὐτῷ] αὐτός M. || 419. αὐτῷ] αὐτός M. || 420. αὐτῷ] αὐτός M. || 421. αὐτῷ] αὐτός M. || 422. αὐτῷ] αὐτός M. || 423. αὐτῷ] αὐτός M. || 424. αὐτῷ] αὐτός M. || 425. αὐτῷ] αὐτός M. || 426. αὐτῷ] αὐτός M. || 427. αὐτῷ] αὐτός M. || 428. αὐτῷ] αὐτός M. || 429. αὐτῷ] αὐτός M. || 430. αὐτῷ] αὐτός M. || 431. αὐτῷ] αὐτός M. || 432. αὐτῷ] αὐτός M. || 433. αὐτῷ] αὐτός M. || 434. αὐτῷ] αὐτός M. || 435. αὐτῷ] αὐτός M. || 436. αὐτῷ] αὐτός M. || 437. αὐτῷ] αὐτός M. || 438. αὐτῷ] αὐτός M. || 439. αὐτῷ] αὐτός M. || 440. αὐτῷ] αὐτός M. || 441. αὐτῷ] αὐτός M. || 442. αὐτῷ] αὐτός M. || 443. αὐτῷ] αὐτός M. || 444. αὐτῷ] αὐτός M. || 445. αὐτῷ] αὐτός M. || 446. αὐτῷ] αὐτός M. || 447. αὐτῷ] αὐτός M. || 448. αὐτῷ] αὐτός M. || 449. αὐτῷ] αὐτός M. ||

μὴ γὰρ μία κατ' ἀριθμὸν ὕλη, ταῦτα ταῦτα αὐτοῖς· αὐτὸ γὰρ αὐτῷ
 1018^a ταυτόν. ὅτι γὰρ ὅπως εἶπεν, ἐδήλωσε διὰ τῆς εἰπεῖν "ὅταν χρῆται
 8. ὡς πλείουσιν." εἶδει δὲ ἐν τῷ ὑποκείμενον καὶ ἡ ὕλη, ἐφ' ὧν τῶ
 αὐτῷ εἶδος τῷ ὑποκείμενον τισιν εἶη, εἰ καὶ μὴ ἀριθμῷ, οἷον εἰ
 χαλκὸς εἶη πλείοσι τισιν ὑποκείμενος ἀνδριαῖσιν ἢ λίθος, εἶδει
 ταῦτ' ἔχων ὑποκείμενον, καὶ ὅσα κατ' εἶδος διαφέροντα τῷ ἔχα-
 τον ὑποκείμενον ἐν εἶχεν, ὡς τηκτὰ πάντα ταῦτα ἀλλήλοις καὶ ἐν
 διὰ τῷ ἔχειν ἐξ ὧν πάντα πρῶτον ὑποκείμενον σώματος ἐν τῷ εἶδει.
 ταῦτα λέγεσθαι φησὶ καὶ ὧν ἡ ὕλη μία, ὕλην τῷ εἶδος λέγων. εἶη
 δ' ἂν ἐν τῷ περιειλημμένῳ καὶ τὰ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις καὶ τὰ ὁμο- 10
 γενῆ καὶ κατ' ἀναλογίαν· καὶ γὰρ κοινωνία τίς ἐστιν εἶδος τε καὶ λόγῳ.
 ὁρίζεται δὲ ταῦτα, εἰπὼν τὴν ταυτότητα πλείονων ἐνότητά. καὶ
 τῷ εἶναι τε καὶ τὴν ὕλην, καὶ συμβεβηκὸς ἐδείχθη ὄντα τὰ αὐτά·
 κατ' ὕλην γὰρ τὰ αὐτά, καὶ ὧν ἡ ὕλη μία καὶ ὧν ἡ ὕλη τε καὶ
 τῷ εἶδος. ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτό τι αὐτῷ λέγει ταυτόν, προσέθηκε τῷ 15
 "ἢ ὅταν χρῆται ὡς πλείουσιν." καὶ γὰρ ὁ αὐτό τι ταῦτ' ἐν λέγων ὡς δύο
 1018^a ὅτι τῷ ἐνὶ χρῆται. καὶ τὰ ἕτερα δέ, φησὶ, λέγει ἀντιφρόνως τοῖς
 9. ταῦτο· ὧν τε γὰρ εἶδη πλείω, ταῦτα ἕτερα, ὡς ἵππος ἀνθρώπου.
 λέγοιτο δ' ἂν καὶ τὰ ἐκ μὴ τῆς αὐτῆς ὕλης μὴ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις,
 οἷον εἰ ξύλινα ὄντα ἀνομοειδῆ ἀλλήλοις ἢ, καὶ ὧν ἡ ὕλη ἕτερα, εἰ 20
 μὴ κατ' ἀριθμὸν, ἀριθμῷ ἕτερα, εἰ δὲ εἶδει, εἶδει. ἕτερα ἀλλή-
 λων λέγοιτο ἂν καὶ τὰ ὁμοειδῆ, ἂν εἶη ἐκ διαφορᾶς ὕλης, τῷ χρυ-
 σῶν ἔκπωμα καὶ τῷ ἀργυρῶν καὶ ὁ λίθινος ἀνδριάς καὶ ὁ χαλκῆς. ἀλλὰ
 καὶ ὧν ὁ λόγος ὁ τῆς ὕλης δηλωτικὸς ἕτερος, ἕτερα καὶ ταῦτα, ὡς
 τὰ ἑτερόνυμα· καὶ τισιν ἂν εἶη καὶ τὰ ἑτερόνυμα καὶ ὅπως ἕτερα 25
 ἀντικείμενα τῶν ὑπὸ ταυτόν, εἰ τοῖς ὧν ἡ ὕλη μία κατ' ἀριθμὸν,
 καὶ ὅπως ταῖς αὐτοῖς λεγομένοις καὶ τὰ ἑτερόνυμα εἶη ταῦτά· καὶ γὰρ
 τὴν ὕλην μίαν ὅταν κατ' ἀριθμὸν καὶ ταῦτα ταῦτά. ἢ διὰ μὴ τῷ
 εἰπεῖν "ἕτερα δὲ λέγει ὧν τὰ εἶδη πλείω ἢ ἡ ὕλη" δύναται λέ-
 γειν ἀμφοτέρω ἐπὶ τῆς ὕλης· ἐπεὶ γὰρ ἦν ταῦτά ὧν ἡ ὕλη μία ἢ 30
 εἶδει ἢ ἀριθμῷ, εἶη ἂν καὶ ἕτερα ὧν ἡ τῷ εἶδει πλείω αἰ ὕλαι ἢ
 τῷ ἀριθμῷ. εἰ δὲ τῷ μὴ ἀργυρὸς εἶη τῷ δὲ χρυσοῦς ὕλη, ἀριθμῷ·
 εἰ δὲ εἶη ὁμοειδῆς μὴ διηρημένη δέ, εἶη ἂν "ὧν ἡ τὰ εἶδη" τῆς
 ὕλης λέγων. εἰ δὲ ταῦτα ὅπως διαιροῖτο, ὁ λόγος τῆς ὕλης ὅπως
 ἐπὶ τῷ εἶδος ἂν λέγοιτο· ὧν γὰρ τὰ εἶδη πλείω τε καὶ διαφέροντα, 35
 ταῦτα ἕτερα. καὶ ὅπως φησὶν ἀντικειμένως λέγει τῷ ταῦτ' ὅτι
 ἕτερον. καθ' ἕκαστον ὅτι τῷ ἰσορροπον τῷ ταῦτ' λαμβάνοντα χρῆ
 καὶ τὴν ἀντίθεσιν τὴν ἐν τῷ ταῦτ' ὅτι ἕτερον λέγειν, ὡς καὶ αὐτὸς
 πεποίηκε. λέγει δὲ καὶ διάφορα λέγει ἀλλήλων καθ' ἕνα μὴ πρό-

πον ταῦτα ὅσα μὴ μόνον ἕτερα ἐστὶν ἀλλήλων, ἀλλ' ὅσα κατὰ τι
 ἐν ὄντα ταῦτα τὴν πρὸς ἄλλο ἑτερότητα ἔχει. τῷ δὲ καὶ "μὴ μόνον
 ἀριθμῷ" προσέθηκε τῷ "ταυτό τι ὄντα" ὡς ἴσον τῷ μόνον μὴ
 ἀριθμῷ ὄντα ταῦτά ("· τὰ γὰρ ὅπως ταῦτα ἕκαστον διαφέρειν δύ-
 ναται· τῷ γὰρ ταῦτ' ἐν τὰ διαφέροντα ἀλλήλων ἔχειν δεῖ μὴ κατ'
 ἀριθμὸν· τὰ γὰρ ὅπως ταῦτα ὅτι διάφορα, ἀλλ' ἢ εἶδει ἢ γένει ἢ
 ἀναλογίᾳ δεῖ ταῦτα εἶναι· καὶ γὰρ τὰ τῷ εἶδει ταῦτα διάφορα κατ'
 ἀριθμὸν. δύναται δὲ καὶ κατὰ τινα μορφήν καὶ τὰ γένει· δύναται γὰρ
 καὶ ἀριθμῷ καὶ εἶδει ταῦτα διάφορα εἶναι, εἰ τῷ γένει μόνον εἶη
 ταῦτά. ὁμοίως καὶ τὰ κατ' ἀναλογίαν ταῦτα καὶ ἀριθμῷ καὶ εἶδει
 καὶ γένει δύναται διαφέρειν ἀλλήλων. Ἀσπασίος δὲ ἤκουσε τῷ "ὅσα
 ἕτερα ἐστὶ τῷ αὐτό τι ὄντα, μὴ μόνον ἀριθμῷ ἀλλ' εἶδει ἢ γένει ἢ
 ἀναλογίᾳ," ὡς εἰρημένον ὅτι δεῖ τὰ διάφορα μὴ μόνον ἕτερα εἶναι
 ἀριθμῷ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τι τὰ αὐτά ἀλλήλοις εἶναι, εἰ μέλλοι μὴ
 μόνον ἕτερα εἶναι ἀλλὰ καὶ διάφορα· τὰ γὰρ ἀριθμῷ ἕτερα ὅτι πάν-
 τως διάφορα, ἂν μὴ καὶ κατὰ τι τῶν εἰρημένων τὰ αὐτά ἢ. δεύ- 1018^a
 τερὸν σημαίνον τῶν διαφερόντων ἐκτίθει, ὧν τὰ γένει ἕτερα· 13.
 ταῦτα δ' ἐστὶν ὅτι πάντῃ ἀλλήλων ἐστὶν ἕτερα. ὅπως διάφορα ζῶον
 καὶ χρωμα. καὶ τρίτον σημαίνον τῶν διαφερόντων τὰ ἐναντία· ταῦτα
 δὲ ἐστὶν ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἀλλήλοις ὄντα πλείον ἀλλήλων διέ-
 σκευον. καὶ κατὰ τῷ σημαίνον τὰ πρῶτα διάφορα ἐλέγετο
 ἀπλῶς· τὰ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ γένει μὴ ὁμοειδῆ ἐκεῖ ἐλέγετο, τὰ
 διαφέροντα δὲ ὡς ἐναντία προσεείληφε καὶ τῷ πλείον διεδόξαι.
 λέγει διάφορα εἶναι καὶ ὅσα ἐν τῇ ὕλει ἔχει τὴν ἑτερότητα, ἢτοι
 ἐπὶ τῶν ἐναντίων καὶ τῷ εἰρηκῶς, ἢ λέγοι ἂν ἑτερότητα τὴν ἐναν-
 τίωσιν· καὶ γὰρ τὰ μὴ ἐναντία ἀλλήλοις ἔχοντα μέντοι ἐν τῇ ὕλει
 τῇ αὐτῶν ἐναντίωσιν τινα πρὸς ἄλληλα διαφέροντα. ὅπως γὰρ καὶ
 ὕδωρ διαφέρει· ἐν γὰρ τῇ ὕλει τῆς μὴ γῆς τῷ ξηρόν, τῷ δὲ ὕδατος
 τῷ ὑγρόν. δύναται διαφέροντα λέγειν καὶ ὅσα κατ' ὅτι ὑποκείμενον
 ὄντα ταῦτά, καὶ τὴν ὕλην καὶ τὸν ὁρισμὸν ἔχει τὴν ἑτερότητα, ὡς
 ἔχει τὰ ἑτερόνυμα. δύναται ἐν τῇ ὕλει ἔχειν τὴν ἑτερότητα καὶ
 ἐναντίωσιν τῷ κίβδηλον καὶ δραχμή, καὶ πάλιν ὁ νεκρὸς καὶ ὁ ἀνθρω-
 πος, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 11) εἶπεν. ὁμοίᾳ φησὶ λέ-
 γεσθαι τὰ τε πάντα ταῦτα πεπονθότα, τῷ τε πάντῃ εἰκότα ἀλ-
 λήλοις κατ' ὅτι εἶδος τε καὶ τὴν μορφήν (ταῦτα γὰρ λέγει πάθη), ὡς
 οἱ Διόσκουροι, ὁ Ζήθος καὶ Ἀμφίων, καὶ ἐπὶ τῷ πλείον τὰ δίδυμα.
 καὶ εἶη ἂν μάστιγα ταῦτα ὁμοία. δευτέρως δὲ καὶ ὅσα πλείω ταῦτα
 πέπονθεν ἢ ἕτερα, καὶ ταῦτα ὁμοία· ἀπὸ γὰρ τῷ πλεονάζοντος ὁμοία
 λέγει. πλείω γὰρ ὅτι ταῦτα πάθη ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τῷ πλείον

6. ἔχον *M.* || 7. τηκτὰ] τὰ κατὰ *M.* || 8. πρῶτα *M.* || ἐν] ἐν *M.* || 11. κατὰ] τὰ *M.* || εἶδος *M.* || 12. δὲ τὰ ταῦτά *M.* || unitatem. de-
 monstratum est autem eadem partim secundum esse ac substantiam eadem esse, partim secundum accidens Sepulv. || 14.
 καὶ post αὐτά, om *M.* || 15. αὐτότητι αὐτῷ *M.* || 18. εἶδει *M.* || ταῦτά *A.* || 19. καὶ τὰ] κατὰ *M.* || 21. alterum εἶδει et 22. ὕλης om *M.* ||
 25. ut heteronyma. et omnino diversa sunt, quae significatis eiusdem opponuntur. caeterum si quorum materia una nu-
 mero est, haec eadem nuncupantur, profecto heteronyma eadem fuerint Sepulv. || καὶ τί δι' ἂν *M.* || 27. τὰ om *M.* || 29. τὰ] τῷ
M. || ἢ et 30. ἐπὶ om *M.* || 31. ἢ post εἶδει om *AM.* || 34. διαιροῖτο *M.* || 36. ταῦτ'] ταῦτά *M.* || 37. ταῦτ' *A.* ||
 1. μόνον *A.* || 3. μόνων *M.* || 10. καὶ γένει καὶ εἶδει *M.* || 13. ὅτι δὲ τὰ *M.* || διάφορα ἂν μὴ καὶ κατὰ τι μὴ *MF.* || 14. τινα *M.* || 18. ταῦτα
 δὲ τινα πάντῃ *M.* || 20. πλείων *AF.* || 24. διάφορον *M.* || 26. ἔχοντα καὶ τὰ μέντοι τῇ *M.* || 30. ὄντα αὐτά *M.* || 31. ἔχουσιν] ἔχει *M.* || 36. καὶ ὡς
 ἐπὶ *M.* || 37. ταῦτά] ταῦτα *M.*

τῶν καθ' ἃ διαφέρουσιν ἀλλήλων, οἷον Γερμανὸς Γερμανῷ καὶ Ἰνδὸς Ἰνδῷ. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπόμενα τοῖς γεννήσασιν ὅπως ὁμοία λέγεσθαι. καὶ κατ' ἐπὶ τρίτον σημαίνοντα ὁμοία λέγεσθαι, ὧν ἡ ποιότης μία, οἷον τὰ θερμά κατ' ἐπὶ τὴν ποιότητα ταύτην ὁμοία, καὶ τὰ ἄλλα ἀνόμοια κατ' ἐπὶ τὸ σημαίνοντα τῷτο. ἢ τὰ ὁμοίως τῆς 5 αὐτῆς κοινωνούντα ποιότητος ἢ τὰ ἐν τῇ αὐτῇ πάντα ποιότητι, καὶ μὴ ὁμοίως αὐτὴν ἔχει, οἷον θερμά, ἀλλὰ τὸ μὲν μᾶλλον τὸ δ' ἥττον. τέταρτον σημαίνοντα ὁμοίως ἐκτίθεσθαι, ὅταν τινὰ τῶν καθ' ἃς ἀλλοιοῦσθαι καὶ μεταβάλλειν πέφυκεν ἐναντιώσεων, τὰς πλείους τὰς αὐτὰς ἔχη. οἷον οἶνος ἀλλοιοῦσθαι πέφυκε καὶ κατ' 10 χρῶμα καὶ κατ' ἡμῶν διαφορὰς καὶ κατ' ὁσμὰς. ὅταν ὅν τινες οἶνοι τὰς πλείους ποιότητας, καθ' ἃς οἱ τε εἰσι μεταβάλλειν τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι, τὰς αὐτὰς ἔχουσιν, ἢ τὰς κυριώτερας (κυριώτερον δὲ ἐν οἶνῳ χυμὸς καὶ εὐδία χρώματος), ὅσοι ὁμοιοὶ οἶνοι λέγονται. καὶ κατ' ἐπὶ τῷτο τὸ σημαίνοντα ὁμοία ἦν τὰ κατ' ἐπὶ δεύτερον τρόπον εἰρη- 15 μένα. ἐνθάδε γὰρ πρόσκειται τὸ "καθ' ὅσα ἀλλοιοῦσθαι ἐνδέχεται." τὰ γὰρ τῶν πλείων ἔχ' ἀπλῶς πλείω. λέγεσθαι δὲ φησὶ καὶ τὰ ἀνόμοια ἀντικειμένως τοῖς ὁμοίοις. ἀνόμοια γὰρ τὰ τε κατ' εἶδος διαφέροντα καὶ τὰ ἐλάττω ταῦτα πάθη ἔχοντα, καὶ τὰ ἐπὶ διαφορῶν ποιότητων ὄντα κατ' αὐτὰς ἀνόμοια, καὶ τὰ τῶν καθ' ἃ πέφυκεν 20 ἀλλοιοῦσθαι τὰ πλείω ἢ τὰ κυριώτερα διαφέροντα ἔχοντα. Alex.

1018a 12. (") "διάφορα δὲ λέγεσθαι ὅσα ἑτέρα ἐστὶ τὸ αὐτό τι ὄντα," τῷτο κατὰ τι κοινωνούντα. "μὴ μόνον ἀριθμῷ" ἀντὶ τῷ καὶ μὴ μόνον ἀριθμῷ, ὥσπερ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Πάρις. ταῦτα γὰρ δο- 25 κῆσι πολλὴν ἔχειν κοινωνίαν ὀνόματι καὶ ἐν τῷτο ἔστι τις διαφορὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα. ὁμοίως δὲ λέγεσθαι διάφορα καὶ τὰ εἶδει ἢ γένει ἢ ἀναλογία κτλ. Asclep.

1018a 20. λέγει δὲ καὶ περὶ τῶν ἀντικειμένων, ποσαχῶς ἀντίκεινται, καὶ προστίθεται τῇ εἰς τέσσαρα διαιρέσει τῶν ἀντικειμένων τῇ καθωμ- 30 λημένῃ, ἣτις ἐστὶ τὰναντία, σέρησις καὶ ἕξις, τὰ πρὸς τι, κατ' ἐπὶ φάσιν καὶ ἀπόφασιν, καὶ τὰ ἐξ ὧν αἱ γενέσεις καὶ φθοραί. εἴη δ' ἂν ταῦτα ἦτοι τὸ ὄν τε καὶ μὴ ὄν. ἢ μὲν γὰρ ἐκ μὴ ὄντος εἰς ὄν μεταβολὴ γένεσις, ἢ δὲ ἐξ ὄντος εἰς μὴ ὄν φθορά. ὅτε δὲ τὸ ὄν κατὰ φασιν ὅτε τὸ μὴ ὄν ἀπόφασιν. ὀνόματι γὰρ τὸ μὲν ὠρισμένον τὸ δὲ ἀόριστον. ἀλλ' ὅδ' ἐναντία, ἀλλ' ὅδ' πρὸς τι, ἀλλ' ὅδ' τὸ μὲν ἕξις 35 τὸ δὲ σέρησις εἶναι δοκεῖ. λέγει δ' ἂν μᾶλλον τὰ ἐξ ὧν αἱ γενέσεις καὶ αἱ φθοραί τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνέργειαν. ἐκ τῆς δυνάμει γὰρ ἡ γένεσις, καὶ ἐκ τῆς ὕλης εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ φθορὰ ἐκ τῆς ἐνέργειας καὶ τῆς εἶδος εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὕλην. καὶ γὰρ ἡ ὕλη σέρησις, ὅδ' ἐναντία τῷ εἶδει, εἰ 40 καὶ συμβέβηκεν αὐτῇ ἡ σέρησις. δύναμις καὶ αὐτὴν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ἀντικείμενα λέγειν. ἢ ταῦτα ὡς ἐναντία ἀντίκεινται.

ἔτι φησὶν ἀντικεῖσθαι καὶ ταῦτα ἃ μὴ ἐνδέχεται ἅμα παρῆναι τῷ ἀμφοῖν δεκτικῷ, ἢ αὐτὰ ἢ ἐξ ὧν ἐστὶν. ἐπεὶ γὰρ ὅδ' ἐπὶ τὰ μεταξὺ τῶν ἐναντίων ἅμα παρῆναι τῷ αὐτῷ οἷον τε, καὶ ὅδ' ἐπὶ λέγεσθαι ἀντικεί- 5 μενα, διὰ τῷτο εἶπεν ἢ αὐτὰ, εἰ ὡς ἐναντία εἴη, ἢ τὰ ἐξ ὧν ἐστὶν. τὰ γὰρ μεταξὺ τῶν τὰ ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ αὐτὰ ἀντικείμενα εἶναι, τῷτο ὅδ' δύναμις ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, ὅδ' ἑτερον τῶν ἀμίκτων. δύναμις τὸ "ἢ αὐτὰ ἢ ἐξ ὧν ἐστὶν" εἰρηκέναι ἀντὶ τῷ καὶ αὐτὰ καὶ ἐξ ὧν ἐστὶν. καὶ γὰρ τὰ ἐξ ὧν ἐστὶ τὰ μεταξὺ ἀντίκεινται ἐκεῖνα ἀλλήλοις, καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ ἐκεῖνων. δύναμις τὸ "ἢ αὐτὰ ἢ ἐξ ὧν ἐστὶ" δηλω- 10 τικὸν εἶναι τῷ ἢ αὐτὰ ἀλλήλοις ἀντικεῖσθαι τὰ μὴ δυνάμενα ἅμα παρῆναι τῷ ἀμφοτέρων δεκτικῷ, ἢ τῷτο ἐξ ὧν ἐστὶν. λευκὸν μὲν γὰρ καὶ μέλαν αὐτὰ ἀλλήλοις ἀντίκεινται (ἐναντία γάρ), ἀντίκεινται δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἐκατέρω αὐτῶν, τῷ μὴ δυνάμει μὴδὲ αὐτὰ ἅμα τινὶ ἐκεῖνων ὑπάρχειν. ἢ ἀμεινον ἀκρίβειαν ὡς τὸ πρῶτον ἐρρέθη. καὶ γὰρ ἡ λέξις ἐκεῖνο δηλοῖ. ὅχ' ὡς μὴ πᾶσι δὲ τοῖς ἀντικειμένοις τῷτο παρακολυθῶντος λέγει, ἀλλ' ὡς καὶ ἄλλοις τισὶ παρὰ τὰ ἰδίως ἀν- 15 τικεῖσθαι λεγόμενα. καὶ γὰρ τοῖς μεταξὺ τοῖς ἐξ ὧν ἐστὶ κατ' ἐπὶ σημαίνοντα τῷτο ἀντίκεινται. καὶ εἴη ἂν τὸ "καὶ ὅσα μὴ ἐνδέχεται" ὡς ἴσον τῷ καὶ καθόλου ὅσα μὴ ἐνδέχεται εἰρημένον. τὰ δὲ "διὰ ἐξ ὧν ἐστὶν ἀντίκεινται" ἐλλειπῶς εἰρημένον ἴσον ἂν εἴη τῷ διὸ ἐξ ὧν ἐστὶ τὰ μεταξὺ ἐκεῖνοις ἀντίκεινται. ἐξῆς δὲ λέγει περὶ ἐναντίων. λέγει 1018a 25. δὲ ἐναντία εἶναι τὰ τε μὴ δυνάμενα τῷ αὐτῷ παρῆναι τῶν κατ' ἐπὶ γένος διαφερόντων, τῷτο εἰς ἃ κατ' ἐπὶ γένος ἀλλήλων διαφέροντα ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ παρῆναι. τοιαῦτα δ' ἂν εἴη τὰ ἑτέρα τε καὶ μὴ ὑπ' ἀλλήλα γένη, ὡς ζῶον πεζὸν καὶ ζῶον πτηνὸν ἢ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάχειν. καὶ ἡ ἀρετὴ δὲ καὶ ἡ κακία ὅπως ἐναντία. γένη γὰρ καὶ αὐτὰ, εἰ καὶ μὴ ὑπὸ κοινόν ἐστι γένος. καὶ ὅπως τὰ ἐναντία γένη, οἷον τὸ ἀγαθὸν ἢ κακόν. ἐναντία γὰρ γένη τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ὡς αὐτὸς ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 11) εἶρηκε καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν Τοπικῶν (c. 3) καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Τοπικῶν, ἃ ὅχ' οἶα τε τῶν ὑπ' αὐτὰ ἅμα τινὲς ὑπάρξαι. τοιαῦτα καὶ τὰ ὑπὸ τὴν κίνησιν καὶ στάσιν, καὶ ὅσα πλείστον διαφέρει τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐναντία, ὡς καὶ τὸν ὀρισμὸν ἀποδιδόναι τῶν ἐναντίων σύνθεσις. ὅτω λευκὸν καὶ μέλαν ἐναντία, γλυκὺ καὶ πικρὸν. ἄλλως φησὶ λέγεσθαι 20 ἐναντία τὰ πλείστον ἀλλήλων διαφέροντα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ δεκτικῷ. ὅπως πάλιν λευκὸν καὶ μέλαν ἐναντία. πλείστον γὰρ διέσκηκε τῶν ἐν τῷ σώματι πεφυκότων γίνεσθαι. ἦτοι δὲ ἄλλο σημαίνοντα τῷτο τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλείστον διεσώτων, ὅτι μὴ πάντα τὰ ἐναν- 25 τία ἐν τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ πέφυκε γίνεσθαι (ὅδ' γὰρ περὶ ταῦτ' ἐν ὅδ' τῷ αὐτῷ δεκτικῷ τὸ λογικόν τε καὶ ἄλογον), ἢ διαφέρουσα ἢ ἀπόδοσις δείκνυσι δυνάμενους τῷ αὐτῷ καὶ λόγους ἐτέρους λέγειν. ἄλλως ἐναντία λέγεσθαι φησὶ τὰ πλείστον διαφέροντα τῶν ὑπὸ τὴν

3. τὸ] τὸν M. || 17. ὅχ' ἀπλῶς πλείω om M. || 19. ταῦτα A. || 31. τὰ] τὸ M. || 36. τὰ om M. || 38. ἐνέργειαν αὐτῷ. δυνάμει M. || ἐκ τῆς] αὐτῆς M.

5. καὶ τὰ ἀντικείμενα ἢ τῷτο ὅ M. || 7. εἰρηκέναι — 9. ἐστὶ" om M. || 13. αὐτῷ τῷ M. || 18. ὅσα] ὅταν M. || 21. ἐκεῖναις M. || 25. πτηνῶν M. || 28. τὸ post καὶ om M. || ὡς] καὶ MP. || 31. τῷτο M. || 32. αὐτῷ om M. || 38. πλείστον A. || 40. vel expositio diversa docet eiusdem diversas rationes, quae reddi possunt, dicere Sepulv. || 41. ἐτέρους] ὑτέρους M. || 42. ἄλλος M.

αὐτὴν δύναμιν, λέγων ἥτοι τὴν πρὸς ἀντικείμενα ὁμοίως ἔχουσαν μέθοδον, ὡς ῥητορικὴν καὶ διαλεκτικὴν. ἐναντία γὰρ ὑπὸ μὴ τὴν ῥητορικὴν ἐγκώμιον καὶ ψόγος, κατηγορία καὶ ἀπολογία, προτροπὴ καὶ ἀποτροπὴ, καὶ δὲ διαλεκτικὴν τὸ ψευδὸς τε καὶ ἀληθές· ἀμφω γὰρ συμπεραίνει. ἡ "δύναμιν" λέγοι ἀν τὴν φυσικὴν ἔξιν, ὑφ' ἣν 5 ἐναντία, περὶ μὴ ἀκοὴν εὐηκοία καὶ δυσηκοία, περὶ δὲ τὴν ὁρατικὴν ὁξυωπία καὶ ἀμβλυωπία. ἡ δύναμιν τὴν φύσιν λέγει, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ τῆς κινήσεως· πλείστον δὲ καὶ δύναμιν ταύτην διαφέρει τὰ ἄνω φύσει κινούμενα τῶν κάτω. ἡ δύναμιν λέγει πᾶσαν ἐπιστήμην τε καὶ τέχνην· αἱ γὰρ ἐπιστήμαι δυνάμεις τε καὶ ἔξεις, τῶν δὲ 10 ἐναντίων αἱ αὐταὶ ἐπιστήμαι. ὥτως ὑγεία καὶ νόσος ἐναντία· ὑπὸ γὰρ τὴν ἰατρικὴν ταῦτα ὄντα πλείστον ἀλλήλων διέσκηκε, καὶ εὐεξία καὶ καχεξία ὄντα ὑπὸ τὴν γυμνασικὴν. ἄλλως ἐναντία φησὶ λέ- 1018^a 30. γεῖσθαι καὶ ὦν ἡ διαφορὰ μεγίστη ἢ ἀπλῶς ἢ κατ' ἐνός ἢ κατ' εἶδος. ὅτος δὲ ὁ τρόπος τῶν τε προειρημένων πάντων ἐναντίων ἐστὶ πε- 15 ριεκτικός, προσέτι δὲ καὶ τῶν κατ' ἀντίφασιν ἀντικειμένων καὶ τῶν καθ' ἑξὶν ἢ ἐρήσιν· πάντα γὰρ ταῦτα μεγίστην διαφορὰν ἔχει πρὸς ἀλλήλα. καὶ τὸτο τὸ σημαινόμενον τῶν ἐναντίων πολλάκις καὶ τὴν κατάφασιν τῇ ἀποφάσει ἐναντία λέγουσι καὶ τὴν ἔξιν τῇ ἐρήσει. τὸ δὲ "ἢ ἀπλῶς ἢ κατ' ἐνός ἢ κατ' εἶδος" εἴη ἀν τοῖσιν· ἥτοι ὦν 20 ἡ διαφορὰ ἀπλῶς μεγίστη ἐστίν, ἐναντία, ὅσον εἰ λέγει τις τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν ἢ τὸ πλήρες καὶ κενόν, ἢ κατὰ τι γένος ἢ εἶδος ἀφωρισμένον, ὅσον ἐν ζώοις τὰ πλείστον διαφέροντα, ὡς λογικὸν καὶ ἄλογον καὶ ὑπόπτην καὶ ἄπτην, ἢ ἐν χρώματι τὸ λευκὸν καὶ μέλαν. καὶ μὴ γένος ὥτως, κατ' εἶδος δὲ ἐν ἀνθρώποις τὰ πλείστον διαφέροντα 25 ἐναντία, ὅσον τὸ ἐπίστασθαι καὶ τὸ μὴ ἐπίστασθαι, γινώσκειν καὶ ἀγνοεῖν, ἢ τὸ ἀρετὴν καὶ κακίαν ἔχειν· εἰ γὰρ ἡ ἔξις εἶδος τῆς ὑπολήψεως ἦν ἐν εἴδει τῷ αὐτῷ, εἴη ἀν ἐναντία ἀρετὴ καὶ κακία· ἔξις γὰρ ἀμφότερα· ταῦτα γὰρ ἐν τῷ γένει πλείστον διαφέροντα ἢ ἐν τῷ τῷ εἴδει ἐναντία λέγει καὶ τὰ ἀπλῶς πλείστον διαφέροντα. καὶ κατ' 30 πόσους λέγει τῶν τρόπων, καὶ ταῦτα τὰ ἐναντία ἤδη λέγεσθαι φησι καὶ τὰ ἄλλα τὰ μετέχοντα τῶν· ἡ γὰρ τῷ ἔχειν τινὰ τῶν εἰρημένων, ὡς τὸ πῦρ καὶ ἡ χυμὸν· τῷ γὰρ τὴν μὴ ψυχρότητα ἔχειν τὸ δὲ θερμότητα ἐναντία, καὶ ὥτως ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλείστον ἀλλήλων διαστάναι· τὰ δὲ τῷ δεκτικῷ τῶν ἐναντίων, ὅσον εἰ λέγει τις τὸ 35 λογικὸν καὶ ἄλογον ἐναντία εἶναι τῷ τὸ μὴ ἐπιστήμης τὸ δὲ ἀνεπιστήμοσύνης εἶναι δεκτικόν. ἡ δύναμις ἢ τῆς ἀρετῆς δεκτικὴ τῆς δυνάμεως τῆς κακίας δεκτικῆς, ἢ ἡ δύναμις καθ' ἣν βαρύτητος ἐστὶν ἢ ὕλη δεκτικὴ, τῆς δυνάμεως καθ' ἣν κνφότητος, ὡς εἶπεν ἐν τῷ Δ περὶ Οὐρανῶ (c. 1). τὰ δὲ λέγει ἐναντία τῷ ποιητικῷ 40 ἐναντίων εἶναι (ὥτω τὸ θερμαντικὸν τῷ ψυχτικῷ ἐναντίον), τὰ δὲ τῷ παθητικῷ τῶν ἐναντίων εἶναι, ὡς τὸ δυνάμενον ψύχεσθαι τῷ θερμαίνεσθαι δυνάμενον, τὰ δὲ τῷ τὰ μὴ ποιητικῷ εἶναι τὰ δὲ πα-

θητικά, ὡς τὸ θερμαίνειν δυνάμενον τῷ θερμαίνεσθαι, ἢ τὰ θερμαινόμενα τοῖς ψύχουσι καὶ τὰ θερμαινόμενα τοῖς ψυχομένοις. ἀποβολαὶ δὲ ἢ λήψεις, τὸ θερμὸν γινόμενον τῷ γινόμενῳ ψυχρῷ, τὸ ἀποβάλλον τὴν θερμότητα τῷ τὴν ψυχρότητα. ἔξις δὲ καὶ ἐρή- 5 σις τῶν τοιούτων τὸ ἔχον θερμότητα ἢ τὸ δυνάμενον ἔχειν μὴ ἔχον δέ, ἢ ἡ ὄψις καὶ ἡ τυφλότης ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων. ὁ δὲ ὅτι καὶ ὦν ἡ διαφορὰ μεγίστη ἢ κατ' ἐνός ἢ κατ' εἶδος, καθ' ἃ δεύτερον παρεθέμην παραδείγματα, ταῦτα καὶ γένος καὶ κατ' εἶδος λέγει. λέγοντι ἐναντία καὶ κατ' ἐνός τῶν ἐναντίων ἀποβολὰς, ὅσον τὸ ὑγίαιαν ἀποβάλλον τῷ νόσον ἀποβάλλοντι. ἀλλὰ καὶ τὴν τῷ αὐτῷ ἀποβολὴν τε καὶ λήψιν· τὸ γὰρ λαμβάνον τῷ ἀποβάλλοντι ὑγίαιαν. καὶ κατ' ἐνός ἔξις δὲ τῶν ἐναντίων λέγει, ὅσον τὸ ἔχον ὑγίαν τῷ ἔχοντι νόσον. καὶ κατ' ἐνός ἐρήσεις ὁμοίως· τὸ γὰρ ἐσπερημένον ὑγείας τῷ ἐσπερημένῳ νόσῳ ἐναντίον, καὶ αὐτὸ ἢ ἐπὶ τῷ αὐτῷ, τὸ ἔχον αὐτὸ τῷ ἐσπερημένῳ αὐτῷ, τὸ ἔχον ὑγίαν τῷ ταύτης ἐσπερημένῳ. ἐπεὶ δὲ, 15 φησί, τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν πολλαχῶς λέγει (δεκαχῶς γάρ), ἰσαχῶς, φησί, λεχθήσε καὶ τὰ κατ' αὐτὰ λεγόμενα, τετέστι καθ' ἕκασον αὐτῶν λεγόμενα καὶ ἐν ἑκάστῳ ὄντα. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὸ ταύτόν, τὸ ἕτερον, τὸ ἐναντίον, τὸ ὁμοιον, τὰ ἄλλα ὅσα κοινὰ πάντων τῶν τῷ ὄντος γενῶν· καὶ γὰρ ἐν ὕσῃα ταύτῃ καὶ ὁμοιον καὶ ἕτερον καὶ ἐναντίον, καὶ ἐν ποιότητι καὶ ἐν ποσότητι καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν ἄλλων γενῶν. ὥς 20 καὶ τῶν ἑκάστων δεκαχῶς ῥηθήσε. καὶ γὰρ ἐν ὕσῃα ἐναντίωσις καὶ τὰ ἔχοντα ἐναντία ἢ τὰ πάχοντα ἢ τὰ ποιῶντα ἢ ἀποβάλλοντα ἢ λαμβάνοντα, ἐναντία καὶ αὐτὰ ἀλλήλοις λέγεσθαι· ὥς ἐστὶ καὶ τὰς κατηγορίας ἢ διαίρεσις τῷ τε ταύτῃ καὶ ἑτέρῳ καὶ ὁμοίῳ καὶ ἐναντίῳ. τέττα γὰρ χάριν ἐμνημόνευσε τέττα· ἐξ ὧν καὶ ὁ δὲ ὅτι τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ ἢ περὶ τῶν θεωρίων. ἐξῆς δὲ ἐκτίθεσθαι 25 ποσαχῶς ἕτερα τῷ εἴδει λέγει· πρότερον γὰρ εἶπε ποσαχῶς τὰ ἐναντία λέγει, καὶ ἦν ἐν αὐτοῖς καὶ τὰ τῷ εἴδει διαφέροντα. ποσαχῶς ὦν καὶ τὰ τῷ εἴδει διαφέροντα, λέγει. ἕτερα δὲ φησι τῷ 1018^b εἴδει εἶναι τὰ τε ἐκ τῷ αὐτῷ γένους διαφέροντα εἶδη μὴ ὑπ' ἀλλήλα, τετέστι τὰ ἐκ τῷ αὐτῷ γένους ἀντιδιηρημένα ἀλλήλοις. 30 δεύτερον σημαινόμενον ἐκτίθεσθαι τῶν ἑτέρων τῷ εἴδει, ὅσα ἐκ τῷ αὐτῷ γένους ὄντα διαφορὰν τινὰ ἔχει πρὸς ἀλλήλα ("). ὥτως ἀν εἴη ἕτερα ἀλλήλων καὶ τὰ ὑπ' ἀλλήλα εἶδη· καὶ γὰρ ταῦτα διαφορὰς ἔχει πρὸς ἀλλήλα. ἕτερα φησιν εἶναι καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ὕσῃα καὶ τῶν ὁρισμῶν ἐναντίωσιν ἔχει. ὥτω λέγοιτ' ἀν ὕδωρ πυρὸς ἕτερον. ἐν γὰρ τῇ ὕσῃα ἐστὶν αὐτῶν ἐναντίωσις· τὸ μὴ γὰρ θερμὸν τε καὶ ξηρὸν τὴν ὕσῃαν, τὸ δὲ ὕδωρ ψυχρὸν τε καὶ ὑγρὸν, καὶ ἐστὶ γένος αὐτῶν ἢ τὸ φυσικὸν σῶμα ἢ τὸ ζοιχεῖον· δεῖ γὰρ τὰ ἕτερα τῷ εἴδει ὑπὸ ἐν τι γένος εἶναι. λέγει καὶ τὰ ἐναντία ἕτερα τῷ εἴδει. 35 "ἢ πάντα" φησὶν "ἢ τὰ λεγόμενα πρώτως." πρώτως δὲ ἐστὶν 1018^c ἐναντία ἥτοι τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει πλείστον ἀλλήλων διαφέροντα, 4

4. καὶ ἀληθές A. || 8. διάφορα M. || 12. ὄντα om M. || 21 et 34. ἐναντίον A. || 36. ἐναντία] ἐν τῷ A. || 37. δεκτικά. ἢ M. || 38. δεκτικῶς M. || 41. ἐναντίον] ἐναντία A.

3. γινόμενον] γενόμενον A. || 6. ἢ post ἢ om A. || 14. τῶν αὐτῶν M. || 16. ὄν] ἐν AM. || 17. λεχθήσεσθαι M. || ἕκαστα M. || 19. τῶν om AM. || 20. ὄντως M. || 38. αὐτῶν ἐστὶν M. || 41. τι] τε M.

ἐπειδὴ καὶ ὁ τῶν ἐναντίων ὁρισμὸς ἐν τούτοις. ἡ πρῶτα λέγει τὰ κυρίως ἐναντία, μὴ τῷ μετέχειν τινῶν ἢ τῷ δεκτικῶς αὐτῶν εἶναι, τὰ δὲ τῷ ποιητικῶς εἶναι τῶν τοιούτων ἢ παθητικῶς, ἢ κατὰ τινα τρόπον τῶν πρὸ ὀλίγου εἰρημένων· ἐναντία γὰρ καὶ αὐτὰ καλεῖται. ὁ γὰρ ἀνάγκη ἕτερα τῷ εἶδει εἶναι τὰ ἐναντίων τινῶν δεκτικῶς· καὶ γὰρ 5 αὐτὸ τὸ τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικῶς ἕτερα λέγει τῷ εἶδει εἶναι καὶ τῶν ἀτόμων εἰδῶν, ὧν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντων οἱ λόγοι καὶ οἱ ὁρισμοὶ εἰσιν ἕτεροι, ὡς ἵππος καὶ βοός· τὰ γὰρ ἄτομα εἶδη τελευταῖα. ἔτι λέγει ἕτερα τῷ εἶδει καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ὑσία ὄντα, ταῦτέσιν ὁρισμῷ τῷ αὐτῷ καὶ λόγῳ, ἔχει τινα πρὸς ἀλλήλα δια- 10 φοράν, ὡς τὰ ἄτομα τὰ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει, ὁ Σίμων καὶ Σωκράτης· τὸ γὰρ οἰκεῖον ἐκάστῳ εἶδος ἕτερον. δύναται δὲ τὸ καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ὑσία ὄντα ἔχει διαφοράν· λέγειν περὶ τῶν σωμάτων, ἃ ἐναντίωσιν μὴ ἔχει πρὸς ἀλλήλα ἐν τῇ ὑσίᾳ, ὡς εἶχε τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, διαφοράν δὲ τινα. ὅπως ἂν εἴη ἕτερα γῆ καὶ ὕδωρ· ἐν γὰρ 15 ὁμοίως ἢ γῆ ὕδατος ἕτερον καὶ αἶρος· αἶρος γὰρ καὶ ἐναντίωσιν, ὅδ' ὁμοίως τὸ ὕδωρ ἕτερον αἶρος τε καὶ πυρός. ἡδὴ δὲ περὶ τούτων προεῖρηκε. τῷ δὲ εἶδει φησὶ ταῦτά λέγεσθαι τὰ ἀντικείμενα λεγόμενα τούτοις, καὶ ὁ χαλεπὸν ἕκαστον λαμβάνοντα τῶν σημαίνω- μένων ὑπὸ τῶν τῷ εἶδει ἐτέρων λαμβάνειν τὰ τῷ εἶδει ταῦτά· 20 ἔσαι δὲ ταῦτα ὅπως ταῦτά τινα ὄντα καὶ μὲν τι ἕτερα τῷ εἶδει, καὶ δὲ τι ταῦτά, ὥσπερ καὶ τὰ ὑπ' ἀλλήλα γένη καὶ ταῦτά τῷ εἶδει καὶ ὁ ταῦτά, ταῦτά μὴ ὅτι ἦν ἕτερα τῷ εἶδει τὰ ἐκ τῆ αὐτῆς γένους μὴ ὑπ' ἀλλήλα· ταῦτά δὲ καὶ τούτο ἔσαι ἢ ἔχ' ὑπ' ἀλλήλα. ἔσαι δὲ ἕτερα πάλιν, ὅτι ἦν τινα ἕτερα τῷ εἶδει καὶ καὶ τὸ σημαίνωμενον 25 ταῦτό· ἦν γὰρ ἕτερα καὶ ὅσα ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα διαφοράν τινα εἶχεν, οἷα ἐστὶ καὶ τὰ ὑπ' ἀλλήλα. τὰ μὴ ὅτι ἔσαι ταῦτά τῷ εἶδει, ὅτι ὑπ' ἀλλήλα, τὰ δὲ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα ἔχει δια- φοράν, ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ, καὶ τὰ μὴ ἔχοντα ἐν τῇ ὑσίᾳ ἐναν- τίωσιν, ὡς πῦρ πρὸς αἶρα. ὁ γὰρ πάντῃ τὰ εἶδη αὐτῶν ἐναντία· 30 ἐπεὶ γὰρ τὸ πῦρ τῆς ὕδατος ἕτερον ἦν τῷ ἔχειν ἐναντίωσιν, ἐκείνῳ ταῦτόν, ἢ ὅτι τῷ αἶρι. ἢ εἰ καὶ τούτῳ λέγοιτο ἔχειν ἐναντίωσιν, ἀλλ' ὡς πυρὶ ἔσαι ταῦτόν· ἐκείνῳ γὰρ ὅδ' ἐναντίον ἐν τῇ ὑσίᾳ ἔχει. εἴη ἂν καὶ τὰ μὴ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει, ὡς ἵππος κυνὶ ἢ τὸ μέλαν τῷ φαιῷ. ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῷ τελευταίῳ τῷ γένει 35 εἶδει οἱ λόγοι μὴ εἰσιν ἕτεροι, ὅτ' ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ καὶ ἵππος

ἵππῳ ταῦτά τῷ εἶδει, καὶ ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ ὑσίᾳ ὄντα μὴ ἔχει μη- δεμίαν διαφοράν. ὅπως ἂν ταῦτ' ἐν εἴῃ τὸ κατ' ἀριθμὸν ταῦτ' ἐν αὐτῷ, καὶ τὰ πολυνύμα ἀλλήλοις. ἔκ' ἄλλο δὲ καθ' ἐκάστην ἀπόδοσιν δεῖ ζητεῖν· τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ διαφορῶς ἐπιβολὰς τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις γίνεσθαι πλεοναχῶς. ἐφεξῆς ἐκτίθεσθαι τὰ σημαίνωμενα τῷ 1018δ προτέρῳ τε καὶ ὕστερῳ. ἐποιήσατο δὲ καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις (c. 12) 9. διαίρεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐκεῖ μὴ ἔλαβε τὸ τῷ χρόνῳ, τὸ τῇ φύσει, τὸ τῇ τάξει, τὸ τῇ δυνάμει, τὸ τῶν ἀντισρεφόντων πρὸς ἀλλήλα αἴτιον τῷ ἐτέρῳ τῶ εἶναι, ἐνταῦθα δὲ τὰ μὲν φησὶ πρότερα λέ- γεσθαι τῷ ἀρχῆς τινὸς ὁρισμένης ἐγγυτέρῳ εἶναι ἢ ἀπλῶς καὶ τῇ φύσει ὁρισμένης καὶ πλειόνων ὕψους ἀρχῆς, ἢ πρὸς τι ἀρχῆς, ἢ ὑπὸ τινῶν γε νομιζομένης. εἰπὼν δὲ ὡς ὄντος τινὸς πρώτου καὶ ἀρχῆς ἐν ἐκάστῳ γένει, ἐξῆς τὰ γένη προχειρίζεται ἐν οἷς τὸ πρότερόν τε καὶ ἡ ἀρχὴ ἢ ὅτῳ λεγομένη. ἐστὶ δὲ καὶ πέντε, καὶ τόπον, καὶ χρό- 15 νον, καὶ κίνησιν, καὶ δύναμιν καὶ καὶ τάξιν. καὶ πρῶτον περὶ τῶν καὶ τόπον λέγει· καὶ γὰρ τόπον πρότερα μὴ τὰ ἐγγυτέρῳ τούτῳ τινός, ὕστερα δὲ τὰ πορρωτέρῳ τῷ αὐτῷ τούτῳ, ἥτοι ὁρισμένῃ τῇ φύσει, ὡς ἔχει τὸ μέσον τῶ παντὸς ἢ τὸ ἔσχατόν τε καὶ περίεξ, ἢ τῶ τυχόν- 20 τος, ἀλλ' ὁ τῇ φύσει ὁρισμένῃ, ἂν ἀπὸ τῶ ἐν ᾧ τίς ἐστὶ τὸ πρό- τερον καὶ τὸ ὕστερον τὸ καὶ τόπον λαμβάνει· πρότερον γὰρ τὸ ἐγγυ- τέρω τῶ ἐν ᾧ ἐστὶ τόπος ὅν, ὕστερον δὲ τὸ πορρωτέρῳ καὶ πλείον ἀφε- ρώς. τὸ δὲ προειρημένον τὸ "ἀρχῆς τινὸς διωρισμένης, ἢ ἀπλῶς καὶ τῇ φύσει, ἢ πρὸς τι ἢ πᾶσι ἢ ὑπὸ τινῶν," ἐπὶ τόπῳ σημαίνει ἂν τὸ μὴ τῇ φύσει, ὁ εἶπεν αὐτός, εἰ τὸ μέσον τὸ τῶ παντὸς ἢ τὸ ἔχα- 25 τον λαμβάνοιτο. τὸ δὲ πρὸς τι, εἰ μὴ φύσει τις ὧν πρῶτος πρὸς ἀλλῆς τινὰς τόπῳ ὡς πρῶτος ὧν ἐκείνων λαμβάνοιτο, οἷον πρῶτος τῶν μέχρι Ἐλευσίνος ὁ πλησίον τῶ Ἄρεος· τῶν γὰρ ἐφεξῆς αὐτὸς πρῶτος. τὸ δὲ πᾶσι, εἰ τις ἀφ' ὅ ἢ ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ πρότερον λαμβάνοι. τὸ δὲ ὑπὸ τινῶν, ὡς ἂν ἕκαστος τῶν τὸ πρότερον λαμβανόντων θή- 30 σει τὸν τόπον πρὸς ὃν τὸ πρότερον. Alex.

() καὶ ὅσων ἐν τῷ τελευταίῳ τῷ γένει εἶδει οἱ λόγοι ἔτε- 1018δ 4. ροὶ ὑπάρχουσιν. Asclep.

"τὰ — χρόνον." εἰπὼν περὶ τῶ καὶ τόπον προτέρῳ, λέγει καὶ 1018δ περὶ τῶ καὶ χρόνον, ὁ πάντῃ ὁμοίως λεγομένης τῷ καὶ τόπον· ἐπὶ μὴ 14. γὰρ ἐκείνῳ τὸ ἐγγυτέρῳ τῶ ὁρισμένῃ τόπῳ πρῶτον, ἐπὶ δὲ τῶ χρόνῳ ἔχ' ὅπως, ἀλλ' ἐπὶ μὴ τῶν γεγονότων τὸ πορρωτέρῳ, ἐπὶ δὲ τῶν

1. ὁρισμὸς] ἀριθμὸς A. || 2. μὴ] μὲν ἢ M. || 3. sed quod contrariis participant, aut contraria excipiant Sepulv. || τοιούτων] ὄντων M. || 7. ὄντων] ὄν M. || 8. τελευταῖος M. || 10. τινός A. || 12. εἶδη τελευταῖα — τῷ εἶδει iterantur in cod. M subducta lineola. || 13. λέγει M. || 14, 15 et 16. τὸ] τῷ M. || 18. eadem vero specie diverso his modo dici ait, quibus specie diversorum intellectibus sigil- latim sumptis in promptu est specie eadem accipere Sepulv. || 20. τῶν et 21. ἔσαι om M. || 22. γένει M. || 23. ὅτι ἦν om AM, ib. lacuna. || 24. μὴ] μὲν M. || ἢ] ἢ M. || 25. σημαίνωμενον om M. || 28. ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ om M, ib. lacuna. || 31. γὰρ τὸ πῦρ τῶ om M. || 32. ἢ ὅτι] εἰ ὅτι M. || 33. ὡς πυρὶ] ὥσπερ A. || ἐναντίον ἐν τῇ et 36. ὅτ' om M, ib. lacuna.

3. αὐτῶν M. || 4. ἐπιβολὰς A. || 7. et eorum quae inter se convertuntur, quod alteri est existendi causa Sepulv. || 13. ἐκάστῳ M. || γένει] γένει M. || οἷς καὶ τὸ M. || 16. τῶν κατὰ τόπον om M, ib. lacuna. || 17. τρόπων M. || 18. ἢ τὸ ἔσχατον τε om M, ib. lacuna. || 20. ἐγγυτέρῳ τὸ τόπον ὅν M. || 23. ἐπὶ om M, ib. lacuna. || ἐπὶ τούτῳ πᾶσι σημαίνει A. || "aut ab aliquibus iam definito," de loco potest ad hunc modum explicari. natura, ut ipse dixit Sepulv. || 24. ὅ] ἢ M. || εἰ] εἰς M. || τὸ ante τῶ om M. || 28. ubi vero seu loco, ut si quis a loco, ubi est, computet prius. ab aliquibus, ut si quisquam eorum qui prius accipiunt, locum statuat ad quem dicatur prius Sepulv. || 29. αὖ] ὅν A. || λαμβανόντων τι θήσει τῶν τόπον M.

μελλόντων τὸ ἐγγύτερον· τὰ μὲν γὰρ πορρωτέρω τῷ νῦν ἀφεσώτα
ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων πρότερα, ὕστερα δὲ τὰ ἐγγυτέρω. ἐπὶ
δὲ τῶν μελλόντων ἔμπαλιν πρότερα μὲν τὰ ἐγγυτάτω τῷ νῦν,
ὕστερα δὲ τὰ πορρωτέρω· ὡς γὰρ ἀρχὴ χρόνου χρωμένων ἡμῶν τῷ
νῦν τὰ μὲν ἐγγυτέρω τῶν ἐσομένων τῷ τῷ πρότερον λέγει· ἐσεῖς, 5
τὰ δὲ πορρωτέρω τῶν γεγονότων πρότερα γεγονέναι. πρότερα γὰρ
κτ' χρόνον ταῦτα ὧν ἐν προτέρῳ νῦν ἡ ὑπαρξίς, πρότερον δὲ νῦν·
ἐπὶ γὰρ τῷ παρεληλυθότος τὸ πορρωτέρω τῷ νῦν, ἐπὶ δὲ τῷ μέλ-
λοντος τὸ ἐγγυτέρω ὄν. ἐστὶ μὲν ὅτι νῦν ἀρχὴ χρόνου φύσει· τῷ
δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο λαμβάνει· δόξει καὶ ἐπὶ τῷ χρόνῳ εἶναι τὸ μὴ αἰεὶ 10
ὠρίσθαι φύσει τὴν ἀρχήν. πάλιν κτ' κίνησιν πρότερα τὰ ἐγγύτερα
τῷ πρώτῳ κινήσαντος. ὥτως πρότερος παῖς ἀνδρός· ἐγγυτέρω γὰρ
τῷ γεννήσαντι. ἀρχὴ γὰρ καὶ αὕτη τις, φησὶν, ἀπλῶς, τῷ κτ' τῷ
φύσει, τὸ πρότερον κινήσαν ἐπὶ τῇ κτ' φύσει κινήσεως. ὥτω πρώτη
ἢ τῶν ἀπλανῶν κίνησις καὶ ἢ τῷ Κρόνῳ τῶν ἄλλων, ὅτι ἐγγυτέρω 15
ἐκείνῳ. διὰ δὲ τῷ προδιδόναι τὸ "ἀρχὴ δὲ καὶ αὕτη τις ἀπλῶς" εἰσὶ
δηλῶν ὅτι καὶ ἢ ἐπὶ τῷ χρόνῳ λαμβανομένη ἀπλῶς καὶ αὕτη ἦν
1018b ἀρχή· τοιοῦτον γὰρ τὸ νῦν. καὶ κτ' δύναμιν δὲ λέγει· πρότερα· τὸ γὰρ
21. ἀρχὴν καὶ δυνατώτερον τῇ δυνάμει πρότερον, ἐστὶ δὲ δυνατώτερόν
τε καὶ ἀρχὴν καὶ κτ' τὴν προαίρεσιν. ἀνάγκη τὸ ὕστερον ἀκολουθεῖν τε 20
καὶ κινεῖσθαι ἢ μὴ κινεῖσθαι, ὡς ἂν ἐκείνῳ δοκῇ· ἢ γὰρ ἐκείνῳ προαίρε-
σις ἀρχὴ τῆς τῶν ὑπ' αὐτὸ κινήσεως· καὶ γὰρ καθόλου ἢ προαίρεσις
ἀρχὴ τις ἐν ἀνθρώπῳ. καὶ εἴη ἂν κτ' δύναμιν πρῶτον μὲν τὸ ἀρχὴν,
ὕστερον δὲ τὸ ὑποτεταγμένον ἐκείνῳ· ἀρχὴ δὲ ἢ τῷ κινῶντος
προαίρεσις, ἥς ἐγγυτέρω μὲν ἐστὶν ὁ ἔχων αὐτήν, πορρωτέρω δὲ ὁ 25
1018b ὑπὸ τῷ κινῶντος. λέγεται τινὰ καὶ τῇ τάξει πρῶτα. τίνα δὲ
26. ἐστὶ τὰ τῇ τάξει πρότερα καὶ ὕστερα λέγει· ὅσα γὰρ πρὸς τι ἐν ὠρι-
σμένον ἀφείκειν ἐν τινι λόγῳ, τὸ πρῶτον ἔχει ταῦτα τῇ τάξει καὶ τὸ
ὕστερον, ὡς ὁ ἐν χορῷ πρωτοστάτης τῷ τριτοστάτῃ πρότερος· κτ' γὰρ
τὴν πρὸς τὸν κορυφαῖον ἀπόστασιν τῇ τάξει τὸ πρότερον τύτοις καὶ 30
τὸ ὕστερον· ἀρχὴ γὰρ ὁ κορυφαῖος τῷ χορῷ. ὁμοίως καὶ παρανήτη
νήτης πρότερον τῇ τάξει κτ' τὴν πρὸς τὸ μέσον ἀπόστασιν, ἥτις ἐν τῷ
ἡρμοσμένῳ ἀρχὴ λαμβάνει· ("). τὰ μὲν ὅτι πρότερα τῷ τῷ λέγει
τὸν τρόπον, πάντας δὲ τὰς προειρημένους τῷ προτέρῳ τρόπῳ ὄντας
πέντε ὑφ' ἐν τι κοινὸν ὑπάγει, τὸ ὄντος τινὸς πρῶτον καὶ ἀρχῆς ἐν 35
ἐκάστῳ γένει κτ' τὴν πρὸς τῷ τῷ ἀπόστασιν τε καὶ γειτνίασιν τὸ
πρότερον λαμβάνει· καὶ γὰρ εἰ διάφορα τὰ λαμβανόμενα, ὅπου μὲν
τόπος, ὅπου δὲ χρόνος, ὅπου δὲ κίνησις, ὅπου δὲ δύναμις, ὅπου δὲ
1018b τάξις, ἀλλὰ ὁ τρόπος τῆς λήψεως ὁ αὐτός. ἄλλον δὲ φησὶ τρό-
30.

πον πρότερα λέγει· παρατὸν προειρημένον τὰ τῇ γνώσει· δοκεῖ
γὰρ ὧν ἢ γνώσις πρῶτον, ταῦτα καὶ ἀπλῶς τε καὶ τῇ φύσει πρῶτα
εἶναι, ὧν δὲ ὕστερον, ὕστερα. ὅτι δὲ μὴ ἀπλῶς τὸ τῇ γνώσει πρῶτον
καὶ τῇ φύσει πρῶτον ἐστίν, ἐξῆς δείκνυσι διὰ τῆς τῶν γνωστῶν δια-
φορᾶς ("). εἶναι γὰρ φησὶν ἄλλα μὲν τὰ κτ' τὸν λόγον πρῶτα,
ἄλλα δὲ τὰ τῇ αἰσθήσει· κτ' μὲν γὰρ τὸν λόγον τὰ καθόλου πρῶτα, αἰ
καὶ ἀπλῶς τὰ φύσει πρῶτα· διὰ τούτων γὰρ αἰ κατ' ἐπιστήμην γνώ-
σεις, κτ' δὲ τὴν αἰσθήσιν τὰ καθ' ἑκάστα, αἰ πρὸς ἡμᾶς δοκεῖ τὸ
πρῶτον ἔχειν. ἀλλ' ὅχι ἀπλῶς· διὸ κτ' τῷ τῷ σημαίνοντι τῷ
πρῶτον ἐστὶ πρῶτα καὶ τὰ καθόλου καὶ τὰ αἰσθητά. λέγει κτ' τὸν λό-
γον πρῶτον εἶναι καὶ τὸ συμβεβηκὸς τῷ συναμφοτέρῳ, ὃ ἐστὶν ἐκ τῶ
τῷ ὑποκειμένου καὶ τῷ συμβεβηκότος· καὶ εἴη ἂν τῷ τῷ κτ' τὸν λόγον
πρῶτον καὶ τῇ γνώσει τῇ κτ' τὸν λόγον, ἀλλὰ τῷ μέρος εἶναι τῷ
λόγῳ· τὸ γὰρ ἀπλῶς πρῶτον, ἀπλῶς πρῶτον δὲ τὸ μέρος τῷ ὅλῳ.
καὶ ἐστὶν ὅλον μὲν ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος, μέρος δὲ τὸ μουσικόν, καίτοι
ἀδύνατον μουσικὸν ὅλως εἶναι μὴ ὄντος ὑποκειμένου τινός. ἀλλ'
ὅμως ὕστερον ὂν τῇ ἐστίᾳ πρῶτον ἐστὶ τῷ λόγῳ, τῷ μόριον εἶναι τῷ
λόγῳ τῷ μουσικὸς ἄνθρωπος. πρότερά φησὶ λέγει· καὶ ἐν πάθεσι 1018b
τὰ τῶν πρώτων πάθη τὰ αἰ τῶν ὑστέρων ἐστίν. ὥτως ἢ εἰς τὴν πάλιν 37.
θός ἐστὶ γραμμῆς καθ' αὐτό, ἢ δὲ τελειότης ἐπιφανείας· πρῶτον
δὲ γραμμὴ ἐπιφανείας. μὴ εἰπὼν δὲ κτ' τί σημαίνοντι τῷ
πρῶτον ἢ γραμμὴ τῆς ἐπιφανείας πρῶτον ἐστίν, δι' ὃ τρόπον προσέ-
θισιν, ὂν κτ' φύσιν τε καὶ ἐστίαν λέγει, δείκνυσι κτ' τί πρότερον ἢ
γραμμὴ τῆς ἐπιφανείας· λέγει· γὰρ φησὶ καὶ φύσει τε καὶ ἐστίᾳ
πρῶτα, ὡς τὰ συναναίρῃντα μὲν μὴ συναναίρῃμενα δὲ, ὡς φησὶ
σημαινόμενῳ πρώτῳ Πλάτωνα χρῆσασθαι· ὥτω πρώτη καὶ ἢ γραμμὴ
τῆς ἐπιφανείας ἐστίν. φησὶ δὲ, ἐπεὶ τὸ εἶναι πλεοναχῶς (δεκαχῶς 1019a
γὰρ) τὸ κτ' τὸ εἶναι πρῶτον καὶ κτ' τὴν ὑπαρξίν φησὶν εἶναι πᾶσιν ὑπο- 4
κειμένον τοῖς ἄλλοις, τοιοῦτον δὲ τὴν ἐστίαν εἶναι· καθὼ γὰρ συνα-
ναίρει μὲν μὴ συναναίρει· δὲ, πρώτη τῶν ἄλλων. ἀλλὰ καὶ καθὼ
ὑπόκει· καὶ καθὼ τὰ ἄλλα ἐστὶ τῷ ἐν ταύτῃ ὑποκειμένη εἶναι μάλα καὶ
καὶ πρῶτον ὄν. κατ' ἄλλο πάλιν σημαίνοντι τῷ ὄντος τε καὶ τῷ
εἶναι πρότερον εἶναι φησὶ τὸ πρῶτον δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ ὄν. ὥτως
δείκνυσι τὸ ὅλον τῶν αὐτῶν μερῶν πρῶτον ὄν καὶ ὕστερον· τὸ μὲν γὰρ
μέρος πρῶτον τῷ ὅλῳ δυνάμει, τὸ δὲ ὅλον ἐνεργείᾳ πρῶτον τῶν
μερῶν, ὡς δείξει. πῶς δὲ τὸ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ λέγει, διὰ
παραδείγματος ἔδειξε· κτ' δύναμιν γὰρ ἢ ἡμίσεια τῆς ὅλης πρώτη
καὶ τὸ μόριον τῷ ὅλῳ καὶ ὅλως ἢ ὅλη τῷ εἶδος τε καὶ συναμφοτέρῳ·
δυνάμει γὰρ τούτων ἑκάστων ἐν τῷ ὅλῳ ὂν πρῶτον ἐστὶ τῷ ὅλῳ, ἐνερ-

5. ἐσομένων τό τε τούτων πρότερον *M.* || 6. πορρωτέρω γεγονότα πρότερα *M.* || 7. ὧν προτέρων νῦν *M.* || 8. τῶν μελλόντων *M.* || 9. *itaque nunc seu temporis momentum natura principium est motus. sed quoniam aliud aliudque sumitur, non semper in tempore principium videtur natura determinari* Sepulv. || νῦν πᾶν μὲν ἐν νῦν ἀρχὴ *A.* || 10. δόξει *om M.* ib. lacuna. || 11. φύσει *M.* || 14. πρώτη] πρώτῳ *M.* || 15. χρόνος *M.* || 17. λαμβάνονται *M.* || 19. τῇ — δυνατώτερον *om A.* || 21. ἐκεῖνο δοκεῖ *M.* || 27. τῇ *om M.* || ὅσα *M.* || ὠρισμένη *M.* || 30. τὴν τάξιν *M.* || 34. τὸν] τὸ *A.* || τῷ *om M.* || 35. τε *M.* || τὸ] τὰ *M.* || πρῶτα *M.*

2. πρῶτα — 4. φύσει *om A.* || 4. ἐξῆς δὲ ἢ ἐστί, δείκνυσι *M.* || 10. πρῶτα] πρῶτον *A.* || 13. τὸ μέρος *A.* τῶν μέρη *M.* || 16. ὄντος] ὄντος *M.* || 19. πρώτων παθητῶν *A.* || 21. γραμμῆς *A.* || μὴ *om M.* ib. lacuna. || τί] τὸ *M.* || 22. διὸ *ε M.* || 27. ἐπὶ] ἐπὶ *M.* || 28. ὑποκειμένοις *M.* || 29. γὰρ *om A.* || 34. ὄν] ἦν *M.* || 35. ὅλῳ] ἄλλῳ *M.*

γεία ὄντος τῷ μέρος αὐτῷ εἶναι· ἐκ γὰρ τῆς συνθέσεως τούτων τὸ ὅλον, καὶ ὁδὲν μέρος ἔσ' ἂν μέρος ᾗ, ἐστὶ καθ' αὐτὸ καὶ ἐνεργεία· ὅταν δὲ μηκέτι δυνάμει ᾗ, ὡς ἦν ὄντα ἐν τῷ ὅλῳ, ἀλλ' ἐντελεχεία λαμβάνηται, καὶ καθ' αὐτὰ καὶ μὴ τῷ ὅλῳ μέρη. ὅταν δὲ ὅπως ἔχη, εἰσὶν ὕψερα τῷ ὅλῳ, ὥστε δυνάμει μὴ ὄντα πρῶτα, ἐντελεχεία δὲ ὕψερα· διαλυομένη γὰρ τῷ ὅλῳ ἐντελεχεία τούτων ἕκαστον γίνεσθαι καὶ ὕψερον χωριζόμενον τῷ ὅλῳ ἐν ᾧ ὄν δυνάμει πρῶτον ἦν, ὥστε εἰ κυρίως ὄν τὸ ἐντελεχεία, ἐντελεχεία δὲ τὸ ὅλον, πρῶτον κυρίως ἂν εἴη τὸ ὅλον τῷ μέρος· ὁ γὰρ ἐντελεχεία πρῶτον τὸ μέρος τῷ ὅλῳ· ἐκ γὰρ τῆς τῷ ὅλῳ διαλύσεως τὸ μέρος αὐτῷ ἐντελεχεία γίνεσθαι ὄν· 10 χωριζέν γὰρ τῷ ὅλῳ τοιοῦτον, ὡς δυνάμει δὲ ὄν λαμβανόμενον, ὅτε καὶ μόριόν ἐστι πρῶτον τῷ ὅλῳ τῷ ἐνυπάρχειν αὐτῷ. διὸ ἐντελεχεία 1019α μὴ πρῶτον τὸ ὅλον, δυνάμει δὲ τὸ μόριον καὶ τὸ ἐνυπάρχον. τρώ- 11. πον δὲ τινὰ φησι πάντα τὰ πρότερα καὶ ὕψερα λεγόμενα καὶ ταῦτα λέγεσθαι. καὶ δι' ὅ, προσέθηκε· τὰ μὴ γὰρ καὶ γένεσιν ἐνδέχεται ἄνευ 15 τῶν ἐτέρων εἶναι, οἷον τὸ ὅλον τῶν μορίων, τὸ δὲ καὶ φθοράν, οἷον τὸ μόριον τῷ ὅλῳ· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα. λέγει δὲ διὰ τούτων ὅτι πάντα τρόπον τινὰ τὰ λεγόμενα πρότερα καὶ ὕψερα εἶναι καὶ τὴν τρόπον τούτον λέγει τῷ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ· τῶν γὰρ ὁσίων, ὧν αἱ γενέσεις (καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἡ γένεσις κυρίως), αἱ μὴ δυνάμει πρῶτον 20 αἱ δὲ ἐνεργείᾳ· τὰ μὴ γὰρ μέρη δυνάμει ὄντα πρῶτα τῶν ὅλων, τὰ δὲ ὅλα ἐνεργείᾳ πρῶτα τῶν μερῶν, ἃ διὰ τῶν ἐφεξῆς δεικνυσι. τὸ δὲ “τὰ μὴ γὰρ καὶ γένεσιν ἐνδέχεται ἄνευ τῶν ἐτέρων εἶναι” ἴσον ἐστὶ τῷ τὰ μὴ γὰρ καὶ γένεσιν καὶ ἐνεργείᾳ ὄντα· ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἡ γένεσις ὁδὸς πρῶτα· τοιαῦτα δὲ τὰ ὅλα. τῷ δὲ πρῶτον εἶναι δει- 25 κτικῶς ἐχρήσατο τῷ “ἐνδέχεται ἄνευ τῶν ἐτέρων εἶναι.” ἃ γὰρ ἐστὶ μὴ ὄντων ἐκείνων μηδέπω πρὸς ἃ συγκρίνεται καὶ τὸ πρότερον, δη- λον ὅτι πρότερα. ὄντος δὲ τῷ ὅλῳ ἐνεργείᾳ, ὅχι οἷον τε εἶναι αὐτῷ τὰ μέρη ἐνεργείᾳ. ὥστε ἐν μὴ τῇ γενέσει τῷ ὅλῳ ὑπάρχοντος, πρῶτον τὸ ὅλον τῶν μερῶν, εἴγε τὸ μὴ ἔστι τὸ δὲ μὴ ἔστιν, ἐν δὲ τῇ 30 φθορᾷ τῷ ὅλῳ πάλιν τὸ μὴ μόριον ἔστι, τὸ δὲ ὅλον ὅχι ἔστιν. εἰ δὲ τὸ μὴ ὅλον ἐν τῇ γενέσει ἐστὶ, τὸ δὲ μέρος ἐν τῇ φθορᾷ, καὶ τὸ ἐνεργείᾳ εἶναι καὶ τὸ δυνάμει συγκρίνοιτο. “ὁμοίως δὲ καὶ τὰλλα” προσέ- θηκε λέγων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὄντων, ὧν ὅχι ἔστιν ἡ κυρίως γέ- νεσις· ὁ γὰρ πάντα τὰ ὄντα διὰ γενέσεως τὸ εἶναι ἔχουσιν, εἴγε τῶν 35 φθαρτῶν ὁσίων ἡ κυρίως γένεσις μόνων. καὶ ἐπ' ἐκείνων, ὧν ὅχι ἔστι μὴ γένεσις, ὅλα δὲ πῶς ἐστὶ καὶ αὐτὰ καὶ μέρη ἔχει, ὁμοίως ἔχει· δυνάμει γὰρ καὶ ἐπ' ἐκείνων τὰ μόρια τῷ ὅλῳ πρῶτα ὄντα ἔσται ἐνε- ργείᾳ ὕψερα. ὅπως ἐπὶ γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας, τῶν συμβεβηκό- των ἀπάντων τῇ ὑσσίᾳ, ποσὺ, ποιῶ, τῶν ἄλλων. τὰ δὲ τῶν αἰθίων 40 καὶ θείων σωμάτων μέρη ταῦτα ἃ οἷον τέ ποτε καὶ ἐνεργείᾳ γενέσθαι χωριζέντα τῷ ὅλῳ· τὰ δὲ ἐκείνων μέρη ἀχώριστα τῷ ὅλῳ, ὄντος

ἐκείνου αἰεὶ ἐνεργείᾳ. τῶν δὲ γε συμβεβηκότων τῇ ὑσσίᾳ, εἰ καὶ μὴ κυρίως ἡ γένεσις κατηγορεῖται, ἀλλ' ἔστι γέ τις καὶ τούτων γένεσις, ἡ καὶ προδήκην λεγομένη. ἀλλ' ὅχι ἀπλῶς, καὶ ἔστι καθ' ἕκαστον καὶ τούτων γένεσις, καὶ τὸ μὴ ἐνεργείᾳ πρότερον, τὸ δὲ δυνάμει ὕψερον. 5 ἐνεργείᾳ μὴ γὰρ πρῶτον τὸ εἰς ὃ ἡ μεταβολὴ καθ' ἕκαστον γένος γίγνεται, δυνάμει δὲ ὁ καὶ μεταβάλλοντος πάλιν, ἐκ τούτου δυνάμει μὴ πάλιν τούτῳ τὸ πρῶτον, ἐκείνο δὲ εἰς ὃ μεταβάλλει, ὃ καὶ τὴν πρώτην μεταβολὴν δυνάμει πρῶτον ἦν, ὅχι ἐνεργείᾳ. δι' ἣν με- ταβολὴν γίνεσθαι καὶ τὰ μέρη δυνάμει τῷ ὅλῳ πρῶτα, καὶ τὸ ὅλον πάλιν καὶ αὐτὸ τῶν μερῶν δυνάμει πρῶτον. τῷ γὰρ δύνασθαι τὸ ὅλον φθαρῆναι εἰς τὰ μέρη, ὅταν ἡ ἐνεργείᾳ ὅλον, ἔσται δυνάμει τὰ μέρη. ὅπως μὴ ὅχι συγκρινόμενων τῶν μερῶν καὶ τὸ δυνάμει, πρῶτα τὰ μέρη τῷ ὅλῳ δυνάμει, καὶ δὲ τὸ ἐνεργείᾳ πρῶτον τὸ ὅλον τῶν μερῶν, ὡς δέδεικται· ὁ μὴ γὰρ πρῶτον ἐνεργείᾳ ἐστὶ τινων, 10 τούτῳ πρῶτον ἐκείνων ἀπλῶς, ὃ δὲ πρῶτον τινων δυνάμει ἐστὶ, τούτῳ ἐκείνων δυνάμει πρῶτον ὅχι ἀπλῶς. Alex.

(*) ὡς ἐπὶ τῷ χορῷ τῶν ἀδόντων· τῷ γὰρ κορυφαίῳ προεσώ- 1018b τος ὁ δευτεροστατῶν παραστάτης τῶν ἐφεξῆς, καὶ μετ' αὐτόν ἐστι 27. πρότερος. ὡς περὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μουσικῶν χορῶν πρώτη μὴ καὶ ἀρχὴ ἡ μέση, προτέρα δὲ ὡς πρὸς τὴν πάντη νεάτην ἢ παρανήτη κατὰ γε τὴν τάξιν ἐστίν. cod. Reg.

(*) γρ. ἡ ἀπλῶς πρότερον. id. 1018b 31. 1019a 15. ἐξῆς δὲ τὰ τῆς δυνάμεως σημαινόμενα ἐκτίθεσθαι, καὶ δυνάμει λέγει λέγεσθαι ἕνα μὴ τρόπον τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἢ μεταβολῆς ἐν ἐτέρῳ ὅσαν ἢ ἢ ἕτερον ἀρχήν, τὴν αἰτίαν λέγων. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ποιητικὴ. καθ' ἣν γὰρ τὸ ἐνεργῶν καὶ τὸ ποιῶν ποιεῖ, τούτῳ δυνάμει. τὸ δὲ “ἡ μεταβολῆς” εἶπεν ὅτι ὁ μόνον κινήσεως ποιητικὴ ἢ δύν- αμις, ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας, καθ' ἣς τὸ μὴ τῆς μεταβολῆς ὄνομα κατη- γορεῖν ὀρθόν, τὸ δὲ τῆς κινήσεως ὁκέτι, ὡς καὶ αὐτὸς ὀλίγον προελ- θὼν ἐρεῖ. ὅπως δυνάμει αἱ τέχναι ἂν εἴεν· καὶ γὰρ αὐτὰς ἐνεργῶσι 15 τε καὶ ποιοῦσιν αἱ τέχναι. τοιαύτη δυνάμει ἡ ποιητικὴ, ἡ ὅχι ἐν τῷ κινημένῳ τε καὶ γινομένῳ ἐστίν (ὁδὲν γὰρ αὐτὸ ποιεῖ), ἀλλ' ἐν ἐτέρῳ· ἐν γὰρ τῷ οἰκοδόμῳ, ὅχι ἐν τῷ οἰκοδομημένῳ ἢ ποιητικὴ δυνάμει τῆς οἰκίας. ἐπεὶ ὅχι κεχωρίζεται τὸ ποιῶν τῷ ποιημένῳ καὶ ἔστιν ἢ ποιητικὴ δυνάμει ἐν τῷ ποιῶντι, ἀνάγκη ἐν ἐτέρῳ αὐτὴν εἶναι καὶ ὅχι ἐν τῷ ποιημένῳ. ἐπεὶ δὲ ἐνδέχεται τινὰ καὶ αὐτῷ αἴτιον μετα- 20 βολῆς γενέσθαι τῆς κατὰ τι ἔχοντα τὴν ἀρχήν, καθ' ἣν ἡ μεταβολὴ καὶ ὑφ' ἣς, ὡς ὅταν ἰατρὸς αὐτὸν ὑγιαίνει, διὰ τούτου προσέθηκε τῷ ἐν ἐτέρῳ τὸ ἢ ἕτερον· ὁ γὰρ ἢ νοσεῖ, ταύτην τὴν δυνάμει τῷ αὐτῷ ἰατρῷ ἔχει· ὁ γὰρ ταύτην ἰατρῷ τε εἶναι καὶ ἰατρευομένῳ τε καὶ νο- σῶντι. τὴν μὴ ὅχι ὅπως φησὶ δυνάμει λέγεσθαι, τὸ δὲ “ὅπως” προ- 25 σέθηκεν ἥτοι τῷ καθόλου δηλωτικόν, ὡς εἶναι τὸ εἰρημένον ἢ μὴ ὅχι

1. τῷ] τὸ M. || 9. πρῶτον τῷ μέρος τὸ ὅλον A. || 10. αὐτὸς M. || 11. τὸ ὅλον M. || δὲ et 21. ὄντα om M. || 21. ὅλων] ἄλλων M. || 22. με- 38. ὅταν] δοκῶσαν M. || 39. αὐτῷ M. || 40. ἰατρευομένῳ τε δὲ ση ib. lacuna M. || 41. λέγεσθαι δυνάμει M.

5. τὸ om M. || 6. εἰ] ὁ M. || 7. μὴ] μὴ M. || 15. τούτῳ τῶν ἐκείνων M. || 30. εἴεν om M. || 32. αὐτῇ M. || 35. ἀνάγκη om M, ib. lacuna. || 38. ὅταν] δοκῶσαν M. || 39. αὐτῷ M. || 40. ἰατρευομένῳ τε δὲ ση ib. lacuna M. || 41. λέγεσθαι δυνάμει M.

καθόλου ἀρχὴ μεταβολῆς, ἢ τῷ κυρίως, ἐπεὶ καὶ αὐτῷ δοκεῖ ἡ ποιη-
 τικὴ δύναμις κυριωτάτῃ δύναμις λέγεσθαι, ὡς προῖων ἐρεῖ καὶ ἐν
 τῷ Θ ταύτης τῆς πραγματείας, ἐν ᾧ προηγουμένως
 περὶ δυνάμεως ποιεῖ τὸν λόγον. ἐξῆς δὲ σημαίνοντα δυνάμεως
 ἐκτίθεσθαι, καθ' ἣν λέγει δυνάμιν ἔχειν τινὰ τῷ πάχειν τε καὶ κινεῖσθαι
 ὑπὸ τινων. ἐστὶ μὲν ἕν ἐκατέρω τῶν εἰρημένων δυνάμεων ἐν τοῖς
 ἔχουσιν· ἀλλ' ἢ μὲν ποιητικὴ ἄλλη καὶ ἐκτός τινός ἐστι ποιητικὴ, ἢ δὲ
 παθητικὴ ὑπ' ἄλλης τινός καὶ ἐκτὸς ὄντος παθητικὴ ὅσα ἐν τῷ πά-
 χοντι καὶ μεταβάλλοντι ἐστίν· τὸ γὰρ "ὑφ' ἑτέρου" τὴν παθητικὴν ση-
 μαίνει. τὸ δὲ "ἢ ἕτερον" προσέθηκε πάλιν διὰ τὸν ἱατρὸν ἐν αὐτῷ
 ἰώμενον· νοσῶν γὰρ καὶ δυνάμιν ἔχων τῷ πάχειν τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι καὶ
 θεραπεύεσθαι, εἰ καὶ ὅσος τὴν ποιητικὴν ταύτην τῆς μεταβολῆς δύ-
 ναμιν ἔχει, ἀλλ' ἔχει καὶ νοσῶν, ἀλλὰ καθὸ ἕτερόν τί ἐστιν· καθὸ γὰρ
 ἱατρός, ἄλλος ἐστὶ τῷ νοσῶντος. ὁ γὰρ τῷ νοσῶντι τὸ νοσεῖν ἐν τῷ
 ἱατρῷ εἶναι (ὡς γὰρ τῷ ποιεῖν δυνάμεις ἐστίν, ὅτῳ καὶ τῷ πάχειν), καὶ
 1019 α ταύτην τὴν παθητικὴν αἰτίαν τὴν φύσει εἶναι. ὅτε μὲν ἔστι, φησί, καὶ
 21. τῶν ὅλως παθεῖν τι δυνάμενων τὸ δυνάσθαι κατηγορεῖται, ὅτε δὲ ὁ
 καὶ πάντων παθῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν βελτιόνων καὶ ἀντικειμένων, τὴν
 καθὸ εἰς τὸ βέλτιον δυνάσθαι μεταβάλλειν τινὰ λεγόντων ἡμῶν δύ-
 ναμιν, οἷον τὴν εἰς ὑγίαν, ἀλλ' ὁ τὴν εἰς νόσον ('). ἀδυναμίαν
 γὰρ ἐκείνην μᾶλλον ἔθος ἢ δύναμιν λέγειν ('). καὶ ἐπὶ τῆς ποιητι-
 κῆς δὲ δυνάμεως δείκνυσιν τὴν τοιαύτην ὅσαν διαφορὰν ('). λέ-
 γεσθαι γὰρ ὁ μόνον τὴν ποιητικὴν τινος ἀπλῶς, ἀλλ' ὅταν καὶ καλῶς
 τῷ ἐπιτελεῖν οἷον τε, ἢ καὶ τὴν αὐτὴν προαίρεσιν. οἷον ἂν καλῶς
 τις λέγῃ, δύναμιν τῷ λέγειν φαμὶ ἔχειν, ἀλλ' ὅτι εἰ ἀπλῶς λέγει.
 καὶ τὸν μὲν ἐλθόντα περὶ τὴν αὐτὴν προαίρεσιν ἀπὸ δυνάμεως τῷ
 οἰκείας φαμὶ πεποιημέναι, ὅκετι δ' ἂν ὑπ' ἄλλων ἀγόμενος μὲν
 βίας ἔλθῃ. εἶπε δὲ καὶ ἐπὶ τῷ πάχειν τὸ ῥῆναι τῷτο, ὅτι πάλιν διὰ
 βραχέων ἡμᾶς ὑπέμνησεν εἰπὼν "ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῷ πάχειν."
 δυνατὸς γὰρ ὁρᾶν ὁ ὅπως ὁρῶν καὶ ὁ καλῶς αἰσθάνεσθαι καὶ ὁ ὅπως ἂν.
 30 ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, εἰ ἢ ποιητικὴ δύναμις ἀρχὴ κινήσεως ἢ με-
 ταβολῆς ἐν ἑτέρῳ ἢ ἑτερον, πῶς ὑπάγοιτο ἂν ταύτῃ τῇ δυνάμει
 οἱ καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς δυνάμιν βαδίζοντες καὶ καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς προαί-
 ρεσιν λέγοντες; δοκῶσι γὰρ ὅτι κινεῖσθαι καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν τῆς
 κινήσεως. καὶ γὰρ ἡ τέχνη καὶ ἡ προαίρεσις ἀρχαὶ ὅσαι ἐν αὐτοῖς εἰσὶ
 35 τοῖς καὶ ταύτας κινημένοις. μήποτε ἔστιν ὡς ἄλλης ὅσης ταύτης
 τῆς δυνάμεως παρὰ τὴν ποιητικὴν μνημονεύει· καὶ ἐστὶν αὕτη, καθ'
 ἣν αἱ ἀπὸ τῶν ἔξω ἐνέργειαι γίγνοντι τοῖς τὰς ἔξω ἔχουσι. τὸ
 δὲ "ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ πάχειν" ἀντὶ τῷ ὁμοίως ὡς καὶ ἐπὶ τῷ πά-
 χειν· προεῖρηκα γὰρ τῷτο καὶ ἐπὶ τῶν παχόντων. ἐπὶ τούτοις δυν-
 40

νάμεως σημαίνοντα ἐκτίθεσθαι τὸ καὶ τὰς ἔξω, καθ' ἃς ἀπαθεῖς ἢ
 δυσπαθεῖς λεγόμενα τινὰ χειρόντος· δοκεῖ γὰρ καὶ ἀδυναμίαν
 εὐπάθεια τῶν χειρόνων εἶναι ('), καὶ δύναμιν δὲ τῶν αὐτῶν
 τῶν δυσπάθεια ἢ ἀπάθεια. ἀπλῶς μὲν ἔστιν ἀπαθὴ τὰ θεῖα, τι-
 νῶν δὲ ἀπαθὴ ἐστὶ τινὰ καὶ τῶν ἐν γενέσει, ὡς ἡ σαλαμάνδρα μὲν τῷ
 καίεσθαι δοκεῖ, ὁ δὲ ἀδάμας τῷ διαίρεσθαι. ταῦτα μὲν ἔστι τῆς δυνά-
 μεως τὰ σημαίνοντα παρατίθεσθαι· ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, ἐπεὶ καὶ
 ἡ φύσις δύναμις τίς ἐστιν, εἰς τινὰ τῶν εἰρημένων τρόπων ὑπά-
 γοιτο ἂν. ἢ εἰ ἐστὶν ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεως ἐν αὐτῷ, εἴη ἂν ὑπὸ
 τῇ παθητικῇ δυνάμει· τὰ γὰρ φύσιν ἔχοντα τῷ κινεῖσθαι ὑπ'
 ἄλλης δυνάμει ἔχει, ὡς ὁδεῖεν ἐν Φυσικῇ Ἀκροάσει. ἢ δὲ ψυχὴ
 ὑπάγοιτο ἂν τῇ ποιητικῇ δυνάμει· ἐν ἑτέρῳ γὰρ ἢ ἢ ἑτερον· ὁ γὰρ
 κινημένος καὶ ψυχὴν ἔοικε πῶς τῷ ἑαυτὸν ἰωμένῳ· ἑτέρα γὰρ ἢ
 ψυχὴ, καθ' ἣν κινεῖται ὁ περιπατῶν, τῷ κινημένῳ σώματος. ἢ ἢ
 μὲν ψυχὴ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἀναλόγως τῇ φύσει, οἱ δὲ καὶ τὰς ἐν
 τῇ ψυχῇ τέχνας κινούμενοι εἰσὶν οἱ καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ἔξω ἐνερ-
 γῶντες. λεγομένης δὲ τῆς δυνάμεως τοσαυταχῶς (τετραχῶς γὰρ 1019 α
 ἢ ποιητικῇ, ἢ παθητικῇ, ἢ ἔξω καὶ ἢ καὶ τὴν ἀπάθειαν), ἐπεὶ τὸ δυ-
 νατὸν ἀπὸ τῆς δυνάμεως καὶ τῷ ταύτην ἔχειν παρυνόμασαι, εἰπὼν
 περὶ τῶν δυνάμεων τῶν σημαίνοντων, ἐφεξῆς περὶ τῶν τῷ δυ-
 νατὶ λέγει· καὶ πρῶτον δυνατὸν φησὶ λέγεσθαι τὸ ἔχον κινήσεως
 ἀρχὴν ἢ μεταβολῆς, τὸτ' ἐστὶ τὸ ἔχον ἀρχὴν τῆς κινήσεως. προ-
 δεῖς δὲ τὸ "καὶ μεταβολῆς" ἐξηγήσατο διὰ τί τῷτο προσέθηκε· καὶ
 γὰρ τὸ φυσικὸν τινος δυνατὸν, ὁ μόνον τὸ κινήσιμον· μεταβολὴ δὲ καὶ
 ἢ ἐκ κινήσεως εἰς ἡρεμίαν. προδεῖς δὲ "ἑτέρῳ ἢ ἑτερον" ἐπλή-
 ρωσε τὸν λόγον τῷ ὅπως δυνατὸν. τὸ γὰρ ἔχον ἀρχὴν κινήσεως ἢ
 μεταβολῆς τῆς ἐν ἑτέρῳ ἢ ἑτερον, δυνατὸν, ὁποῖόν ἐστι τὸ ποιητι-
 κόν· τὸ δὲ "ἢ ἑτερον" πάλιν προσέθηκε διὰ τὸς καὶ αὐτὸς ἰωμένους
 ποτέ. καὶ τῷτο μὲν τὸ σημαίνοντα τῷ δυνατῷ τῇ τῆς πρώτης ду-
 νάμεως παρυσία τῆς ποιητικῆς δυνατὸν λέγει. δεύτερον προσέ-
 θεσι τῷ δυνατῷ τρόπον, ἂν ὑπ' ἄλλης πάχειν τι δύνῃ· ὁ γὰρ οἷον
 τε πάχειν ὑπὸ τινος, καὶ ὁ ἐστὶ κινήσιμον, τῷτο δυνατὸν, καὶ αὐτὸ τὸ
 πάχειν ὑπ' ἐκείνης δυνάμεως· ἣν γὰρ καὶ δυνάμεις τις παθητικὴ, ἣν τὸ
 ἔχον εἰκότως ἂν δυνατὸν λέγοιτο. βραχέως δὲ ἡρμήνευσε τὸν τρό-
 πον τῷτον τῷ δυνατῷ εἰπὼν "ἕνα δὲ ἂν ἔχῃ τι αὐτῷ ἄλλο δύνά-
 μιν τοιαύτην." ἄλλον τρόπον δυνατὸν φησὶ εἶναι τὸ ἔχον δύνα-
 μιν, καθ' ἣν ὅτιον οἷον τέ ἐστι καὶ τὴν ἐν αὐτῷ δυνάμει μεταβαλ-
 λειν, εἴτε ἐπὶ τὸ χειρόν εἴτε ἐπὶ τὸ βέλτιον. καὶ εἴη ἂν τῷτο τὸ δυ-
 νατὸν λεγόμενον καὶ τὴν δυνάμιν ἐκείνην, καθ' ἣν, ὡς ἔλεγεν, τὸ
 καλῶς ἐπιτελεῖν τι ἐγίγνετο, ἣν ἐλέγομεν εἶναι τὴν καὶ τὰς ἔξω

1. αὐτῷ ἀλλ' ἢ σημαντικὴ δύναμις *M*. || 4. ἐξῆς δυνάμεων δυνάμεως *M*. || 5. δύναμιν *om M*. || ἔχει *A*. || 7. ἀλλ' ἢ μὲν *om M*, *ib. lacuna*. || καὶ *om M*. || ἢ δὲ παθητικὴ *om A*. || 9. *illud enim (ab alio) passivam potentiam significat Sepulv*. || εἰ] ἢ *M*. || τὴν ποιητικὴν σημαίνει *M*. || 13. ἔχει *M*. || τὸ] τῷ *M*. || 16. ποιητικὴν *M*. || φύσει] φύσιν *M*. || 17. τι] τε *M*. || 22. ὅστις *A*. || 27. ὑπ' *M*. || 28. ἐπὶ *om M*, *ib. lacuna*. || 30. αἰσθάνεσθαι ὁ ὅπως *M*. || 33. αὐτοῖς εἰσὶ τοῖς δυνάμει *M*. || καὶ *om M*, *ib. lacuna*. || 36. τοῖς αὐτὰς κινημένοις *M*. || 38. τοῖς εἰς ἔχουσι *M*.

1. τὰς] τὸς *M*. || 9. ἐν *om M*. || 14. ἢ] ἢ *M*. || 22. μεταβολῇ *A*. || 23. δὲ καὶ τὸ *M*. || 25. ἐκ *om A*. || 25 et 27. ἢ] ἢ *A*. || 31. πάσχει τι δύναιται *M*. || 33. δύναται· ἣν *M*. || 36. ἔχον δυνάμει *M*. || 37. αὐτῷ *M*. || 39. ἔλεγεν, τὸ *om M*, *ib. lacuna*.

τέ καὶ τὰς ἐπισημαί, ἀφ' ὧν αἱ κατ' αὐτὰς ἐνεργεῖαι, αἷς καὶ παραδείγμασιν ἐχρήσατο τῆς δυνάμεως. δοκεῖ δὲ καὶ ἀναθεῖς ταύτῃ τῇ δυνάμει τὸ συνεῖναι αὐτό, κακῆναι ποιητικόν· τὰ γὰρ δυνάμιν ἔχοντα τὸ ὅπως ἐκινεῖσθαι καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν δύνασθαι εἶπεν, ἐκτείνας τὴν δυνάμιν καὶ ἐπὶ τὰ χεῖρω. ἐτι παραδείγμασιν ἐπ' αὐτοῖς κέχρητο νῦν, ὅχ' ὡς τότε, ἐνεργεῖαι τισὶν ἀπὸ ἔξεων γινόμεναις, ἀλλὰ τῶν παθητικῶν δυνάμεων, εἰπὼν "καὶ γὰρ τὸ φθειρόμενον." εἰπὼν δὲ τὰ ὅλως πάχειν τι δυνάμενα ἂν τε χεῖρον ἂν τε βέλτιον δυνατὰ λέγεσθαι, διαβολῇ τινὶ ἐχρήσατο ἐπὶ τε τῶν τὰ βελτίω καὶ τῶν τὰ χεῖρω δυνάμενων· τὸ μὲν γὰρ αὐτὸ-10 μενόν τε καὶ γιγνόμενον καὶ ὅλως εἰς τὸ βέλτιον μεταβάλλον τῷ ἔχειν ἔξιν ἐν αὐτῷ τινὰ τοιαύτην μεταβάλλει εἰς ταῦτα, τὸ δὲ μειώμενόν τε καὶ φθειρόμενον τῷ ἐσέρησθαι τῆς τοιαύτης ἔξεως. πῶς ἔν καὶ ταῦτα δυνατὰ καὶ δυνάμιν ἔχειν λέγεται· ἂν καὶ καὶ τί, 1019 β εἰδείξεν εἰπὼν "εἰ δ' ἡ σέρησις ἐστὶν ἔξις πως, πάντα τὰ ἐσέρημένα 15 τῷ ἔχειν ἂν εἴη." δοκεῖ γὰρ ἡ σέρησις διάθεσις τις εἶναι καὶ αὐτή· ὅ γὰρ ἀπυσίαν ψιλὴν ἡ σέρησις σημαίνει, ἐπεὶ ὅπως ἴσον ἂν ἐδύνατο τῇ ἀποφάσει, ἀλλὰ μετὰ τινος διαθέσεως· διὰ τῆτο γὰρ ὅ ταύτῃ τὸ βλέπειν τῷ τυφλὸν εἶναι· τὸ γὰρ πεφυκότος καὶ ὅτε πέφυκεν ἀπυσία ἡ σέρησις ἦν, ἡ ὁμοῦ γίγνετο· διάθεσις ἔν ἐστὶ τινος 20 περὶ τὸ ὑποκείμενόν τε καὶ πεφυκὸς τὴν ἔξιν ἔχειν γινόμενῃ. ἔξις ἔν πως καὶ ἡ σέρησις· ὅχ' ἀπλῶς γὰρ ἔξις, εἴγε ἐστὶν ἔξεως σέρησις, ἀλλ' ὅπως ἔξις, ὡς εἶπον, τῷ ποῖα τις διάθεσις εἶναι τὸ ὑποκει- μένου (*). εἶναι γὰρ τι δεῖ πάθος περὶ τὸ ὑποκείμενον, ὃ εἴη ἂν τις ἔξις. διὰ τῆτο καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (17) τὴν σέρησιν 25 εἰδὸς πως εἶπεν. εἰ ἔν ἔξις τις καὶ ἡ σέρησις, καὶ τὰ εἰς τὰ χεῖρω μεταβάλλοντα τῷ ἔξιν τινὰ καὶ δυνάμιν ἔχειν μεταβάλλει ἂν· δύναμις γὰρ τις καὶ ἡ σέρησις, εἴγε καὶ ἔξις. ὥστε τῷ μὲν τὸ ἀρχὴν καὶ δυνάμιν ἔχειν, καθ' ἣν ὅθεν τῶν χειρόνων οἷον τέ τι πάχειν, δυνα- τὸν λέγοιτο ἂν, τῷ δὲ τὴν τῆς τοιαύτης δυνάμεως σέρησιν. εἰπὼν 30 δὲ τῆτο ἐπιφέρει, ἡ εἰ μὴ εἴη ἔξις τις ἡ σέρησις, ὁμωνύμως ἂν εἴη δυνατὰ τὰ τε πρὸς τὸ βέλτιον μεταβάλλοντα καὶ τὰ εἰς τὸ χεῖ- ρον· τὰ μὲν γὰρ τῷ ἔξιν ἔχειν, τὰ δὲ τῷ ἐσέρησθαι ταύτης τῆς ἔξεως. εἰπὼν δὲ ἔχειν σέρησιν, προσέθηκεν "εἰ ἐνδέχεται ἔχειν σέρησιν." εἰ μὴ γὰρ εἴη ἔξις τις ἡ σέρησις, λέγοιτο ἂν τὸ ἐσέρημένον ἔχειν σέρησιν· εἰ δὲ ἀπυσία τις εἴη, μόνον ὅχ' ἂν κυρίως τὸ ἔχειν ἐπ' αὐτῆς 35 λέγοιτο. ἄλλον δὲ φησι τρόπον δυνατὸν λέγεσθαι τὸ ἀπαθεῖν, ὅ μὴ 1019 β δὲν ἔχει δυνάμιν φθαρτικὴν μήτε ἐκτὸς ὅν αὐτῷ μήτε ἐν αὐτῷ· τῆτο γὰρ δηλωτικόν· τὸ προσκείμενον τὸ "ἢ ἄλλο." εἰ γὰρ καὶ ἔχοι τι ἐν αὐτῷ τὸ δυνάμενον αὐτὸ φθεῖρειν, ἀλλ' ὡς ἄλλο τι ἔχον ἐν 40

1. αἷς et 2. δοκεῖ δὲ εἰ om M. || 2. videtur autem huic potentiae insuper adiicere, quod simul cum ipsa illic est officiens Sepulv. || 4. αὐτῷ A. || 5. παραδείγματα A. || 6. αὐτῆς M. || 7. ἀπὸ om M. || 8. καὶ A. || 10. τε τῷ βελτίω M. || τὸ δὲ γὰρ ἂν φθειρόν τε M. || 13. τῆς] εἰ M. || 15. ἡ δ' ὅσας] A. || εἰ δ' ὅσας] M. || 16. αὐτῷ M. || 19. τὸ] τῷ M. || τυφλὸν M. || 21. περὶ om M. || γινόμενῃ M. || 22. ἔξεως] ἡ M. || 23. ὅπως] ὅτε M. || ἔν ἐστὶ — διάθεσις] iterat M. || 28. εἴγε om M. || τὸ μὲν τῷ M. || 29. χειρόνων τὸν τε τι M. || δυνατὸν — 31. εἰ om A. || 32. τὰ] τῷ M. || καὶ τὰ] κατὰ M. || 35. λέγει M. || 37. εἰ] εἰ M. || 1. αὐτῷ] αὐτῷ M. || 4. ἡ τὸ καλῶς M. || 16. quae itidem utraque dupliciter intelligitur: idcirco impotentia quoque multis modis nuncupatur Sepulv. || διττόν,] ῥητόν A. || 25. πεφυκός M. || 37. λέγει A. || καὶ om A. || 39. ἐσέρησθαι ἢ τρέφεισθαι τὸ δὲ πεφυκός τῆς M.

ὅτως ὁ τοῦχος λέγοιτο ἂν ἀδύνατος μαθεῖν τὰ γραμματικά ἢ ὅλως αἰσθάνεσθαι ἢ τρέφεσθαι (*). τὸ δὲ τὸ πεφυκὸς μηδέπω ἔχειν ὡς τὸ παιδίον· ἐδέπω γὰρ τὸτο δύνασθαι γεωμετρεῖν ἢ μαθάνειν, ὡς καὶ τὸ εὐθύς γεννηθὲν σκυλάκιον ἐν ἀδυναμίας ἐστὶ καὶ σερήσει. τὸ δὲ ὅτε πέφυκεν ὁρᾶν μὴ ὁρῶν ἀδύνατον τῷ κυρίως ἐσερήσθαι τῆς 5 1019δ τοιαύτης δυνάμεως. λέγει καὶ καθ' ἑκάστην δύναμιν τὴν τε καλῶς 19. καὶ τὴν ἀπλῶς κινητικὴν ἀδυναμίαν τινὰ ἀντικεινῶς. τῇ μὲν ἂν ἀπλῶς κινητικῇ εἴρῃ ἢ ἀντικειμένη ἀδυναμία, καὶ δέδεικται τριχῶς λεγομένη· εἴη δ' ἂν καὶ τῇ καλῶς κινητικῇ ἀντικειμένη ἀδυναμία, καθ' ἣν πεφυκὸς τι καὶ ἐπιδεκτικὸν ὂν τῷ καλῶς γεννᾶν ἢ ποιεῖν 10 ἐσερήσθαι αὐτῷ, ὡς οἱ διὰ μοχθηρίαν ἔξεως κατ' ἀρετὴν κινήσας τινὰ μὴ δυνάμενοι. ἐμοῖα καὶ ἡ τῇ δυνάμει τῇ κατὰ τὴν δύνασθαι πάχειν λεγόμενη ἀντικεινῶς ἀδυναμία εἴη ἂν ἀντικειμένη· τὸ γὰρ καὶ καθ' ἑκατέραν τῶν τῶν τε ποιεῖν καὶ πάχειν τρίτην ζητεῖν ἀντίθεσιν περιεργόν τε καὶ πολλάκις ταῦτα λέγειν θελόντων ἀχρεῖως. καὶ ἐκεῖνο 15 δ' ἂν τις ἐπισημάναιτο, πῶς ἔκ ἐμνημόνευσε τῶν ἄλλων δυνάμεων, τῆς τε κατὰ τὰς ἔξεις καὶ τῆς κατὰ τὰς ἀπαθείας. ἢ διὰ τὴν κοινῶς εἰπεῖν "σέρησις δυνάμεως" εἴη ἂν καὶ περὶ τῶν κοινῶς εἰρηκῶς· καὶ γὰρ ταύταις εἶεν ἀδυναμίας ἀντικεινόμεναι αἷ τε τῶν ἔξεων καὶ τῶν κατὰ τὰς ἀπαθείας δυνάμεων σερήσεις, δι' ἣν σέρησιν εὐπαθῇ 20 καὶ ἀφθαρτά τινά ἐστιν. τὸ γὰρ ἐσερημένον σῶμα τῆς ἔξεως, δι' ἣν δυσπαθὲς ἦν, ἀσθενὲς εἶναι καὶ ἀδυναμίαν ἔχειν λέγεσθαι· καὶ γὰρ ἐστιν ἡ μὲν κατὰ τὰς ἔξεις δύναμις ὁμοία τῇ κατὰ τὰς ποιητικὰς, διαφέρουσα τῷ μὴ ἄλλως εἶναι κινητικῇ ἀλλ' αὐτῷ τῷ ἔχοντος, ἢ δὲ κατὰ τὴν ἀπάθειαν τῇ παθητικῇ δυνάμει, διαφέρουσα αὐτῇ τῷ ἐκείνων μὲν 25 τῷ ὑπ' ἄλλως πάχειν δύναμιν εἶναι, ταύτην δὲ τῷ μὴ πάχειν ὑπ' ἄλλως. εἰπὼν δὲ περὶ ἀδυναμίας καὶ ἀδυνάτου φησιν, ὅτι καὶ αὐτὰ δοκεῖ παρωνομάσθαι τῇ ἀδυναμίας, τὰ μὲν κατὰ τὴν προειρημένην ἀδυναμίαν λέγεσθαι, ὡς ἐκάστης ἀδυναμίας παρυσία ἀδυνάτον τι λέγεσθαι, τὰ δὲ ἄλλων τρόπον παρὰ τὴν εἰρημένην· καὶ γὰρ δυνατόν τι 30 καὶ ἀδύνατον ἔστι κατὰ δυνάμει παρυσίαν μόνον ἢ ἀπυσίαν λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἄλλως. καὶ λέγει γε περὶ ἑκατέρων αὐτῶν· ἀδυνάτον τε γὰρ λέγεσθαι ἔστι τὸ ἐναντίον ἐξ ἀνάγκης ἀληθές (ἀδύνατον γὰρ τὴν διαμετρον σύμμετρον εἶναι), ἔστι δὲ τὸ ἐναντίον ἐξ ἀνάγκης ἀληθές, ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος αὐτό· τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τῷ αἰεὶ σημαντικόν 35 ἐστιν· ὁ δὲ αἰεὶ ἐστὶ ψεῦδος, ἔστι δὲ ἀντικεινόμενον αἰεὶ ἐστὶν ἀληθές, τὸτο ἀδύνατον· τὸ δὲ ἐναντίον, φησί, τῷ αὐτῷ ὅπως λεγομένῳ ἀδυνάτῳ δυνατόν ἐστιν, ἔστι τὸ ἐναντίον μὴ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος ἐστίν, λέγων ἐναντίον νῦν τὸ ἀντικεινόμενον αὐτῷ· τὸ γὰρ καθῆξαι ἀνθρώπον δυνατόν, ὅτι τὸ ἐναντίον αὐτῷ τὸ μὴ καθῆξαι ἔστι ἐξ ἀνάγκης ψεῦ- 40 δος. ὁ δὲ μήτε αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης ἀληθές ἐστιν ἢ ψεῦδος μήτε τὸ

ἀντικεινόμενον αὐτῷ, τὸτο κατὰ τὸ νῦν σημαίνον τῷ δυνατῷ δυνατόν ἐστιν· μεταξὺ γὰρ τὸ δυνατὸν τῷ ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ, ὡς τὸ μὲν αἰεὶ ἀληθές ἐστὶ τὸ δὲ αἰεὶ ψεῦδος. ἔνα μὲν ἂν τρόπον δυνατὸν λέγεσθαι, ὁ μὴ ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος· ἔστι γὰρ τὸ ἐναντίον μὴ ἐστὶ ψεῦδος ἐξ ἀνάγκης, τὸτο ἔστι οἷον τε ἐξ ἀνάγκης ἔστι ἀληθές ἔστι ψεῦδος εἶναι. Alex.

(*) γρ. "δυνατόν φαμεν," ὡς κεῖται τὸ δυνατὸν οἷς. cod. 1019a 22. Reg.

(*) κυρίως γάρ, ὡς φησι Πλάτων, δύναμις σώζει, τὸ δὲ 1019b 23. φθείρεται ἀδυναμία μᾶλλον ὑπάρχει. Asclep.

(*) ἐτι δυνάμει λέγονται, ὡς αἱ ἔξεις, καθ' ἃς δυνάμεις τὰ 1019a 26. πάθη ὅλως γίνονται τὰ γινόμενα ἢ ἀμετάβλητα ἢ μὴ βραδίως φερόμενα ἐπὶ τὸ χειρόν. id.

(*) ἀπαθὴ δὲ τῶν τοιούτων ὑπάρχουσιν ἅτινα μόγις καὶ ἡρέμα 1019a 31. πάχουσιν. id.

(*) διό φησιν, εἰ δὲ ἡ σέρησις ἔξισ πῶς, πάντα λέγονται τῷ 1019b 6. ἔχειν, καὶ ἡ σέρησις καὶ ἡ ἔξις ὁμωνύμως λεγομένη τῷ ὄντος, ὡς 6. τὰ τε ἔχειν ἔξιν τινά, τὴν κυρίως ἔξιν, δυνατὸν λέγεσθαι, καὶ τὸ ἔχειν σέρησιν, εἰ ὅλως ἐνδέχεται ἔχειν σέρησιν· τρίτον δὲ τὸ μὴ ἔχειν δύναμιν φθαρτικὴν ὑπὸ ἄλλης καθὼς ἄλλο ἐστίν. id.

(*) γράφεται, "καὶ ἀνδρα εὐνοχίαν." cod. Reg. 1019b 19.

"ἔνα — εἶναι." ταῦτα τὸ ἡδὴ ὑπάρχον, ὁ ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν 1019b 32. εἶναι. εἴη δ' ἂν τὸτο μέσον τῷ μήτε ἀναγκαίως εἶναι μήτε ἀναγ-

καίως μὴ εἶναι· καὶ εἴη ἂν τὸ κυρίως καὶ ἰδίως ὑπάρχον λεγόμενον. "ἔνα δὲ τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθές εἶναι," ὁ εἴη ἂν τὸ οἷον τε γενέσθαι· ὁ καὶ ἰδίως ἐνδεχόμενον καλεῖται (*). τὸ ἀδύνατον δὲ καὶ τὸ δυνατὸν τὸ ἐν τῇ προτάσει διὰ τῶν ἐδειξέ τε καὶ διεῖλεν. ἐπεὶ δὲ λέγεται τις καὶ ἐν γεωμετρίας δύναμις (τὰ γὰρ τετράγωνα δυνάμεις καλεῖσιν (*)). ὁ γὰρ δύνασθαι ἢ πλευρά, τὸτο δύναμις, ἐκάστη δὲ δύνασθαι τὸ ἀπ' αὐτῆς τετράγωνον), κατὰ μεταφορὰν δὲ φησι καὶ ὁ κυρίως λέγεσθαι δύναμιν τὸ ἐν γεωμετρίας. ταῦτα μὲν ἂν τὰ δυνατὰ ἐξέθετο· ἦν δὲ ἔτι τὸ ἀντικεινόμενον μὴ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος, καὶ τὸ ἀληθές τῷ ὑπάρχειν, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθές εἶναι. ταῦτα δὲ ἔτι τῷ δύναμιν ἔχειν τινὸς λέγεσθαι φησι δυνατὰ· ἐν γὰρ προτάσει τὰ δυνατὰ· ταῦτα δὲ ὅσα λέγεσθαι δυνατὰ, κατὰ τὴν δύναμιν ἔχειν ἢ τῷ ποιεῖν ἢ τῷ πάχειν, ἢ τῷ ἐκάτερον τῶν καλῶς τὸ μὲν ποιεῖν τὸ δὲ πάχειν ἢ ἀπαθὲς εἶναι. πάντα δὲ ταῦτα λέγει πρὸς τὴν πρώτην δύναμιν τὴν ἀναφορὰν ἔχειν· ἐστὶ δὲ πρώτη, ἥς πρώτης ἐμνημόνευσε λέγων περὶ δυνάμεως. ἢ καὶ ὡς κυριωτάτη λεγομένη δύναμις, τὸ ὅλως ἐκεῖ προσέθηκεν. ἐστὶ δὲ αὕτη ἡ ποιητικὴ, ἥς ὅρος ἀρχὴ μεταβολῆς ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. τὰ γὰρ ἄλλα φησὶ δυ-

1. ὅτος ὁ τύχος M. || 5. τῷ || τὸ A. || 12. ἢ || οἱ M. || 15. ταῦτα M. || 16. ἐπισημαίνεται A. || 19. ἀδυναμίαν M. || 20. εὐπαθῇ || ἀπαθῇ M. || 21. quae privatione quadam facile et perpetiuntur et intereunt Sepulv. || 23. διαφέρουσιν M. || 30. τοῖς εἰρημέν M. || 32. γε om M. || 33. ἀδύνατον — 34. ἀληθές om A. || 36. ε — b 1. αὐτῷ om M. || 39. τὸ γὰρ — b 1. αὐτῷ om A.

4. ε || M. || 33. ε τὸ A. || 35. τὸ om A. || ἔχον M. || 37. δὲ πᾶσιν ἢ M. || 38. referri ait. quae quidem ut propriissime dicta ante omnes est explicata. ea vero est potentia efficiendi, quae mutationis in alio qua aliud, principium esse definitur Sepulv. || 39. ἐμνημόνευσε M. || 40. δυνάμει A. || 41. ἄλλῳ ἢ ἄλλῳ M.

νατὰ τῶν κτ' δυνάμιν λεγομένων ἀπὸ ταύτης εἰρήσῃ· τὰ μὲν γὰρ
τῷ ἄλλο τι ἔχειν αὐτῶν δυνάμιν τοιαύτην, δηλονότι μεταβάλλειν
αὐτὰ καὶ κινεῖν τε καὶ ποιεῖν (τοιαῦτά ἐστι τὰ τὴν παθητικὴν δυνά-
μιν ἔχοντα· τῷ γὰρ εἶναι αὐτῶν δυνάμιν τίνα ποιητικὴν), τὰ δὲ
τῷ μὴ ἔχειν ἄλλο τι δυνάμιν τῷ μεταβάλλειν αὐτά (δυνατὰ γὰρ
καὶ τὰ μὴ μεταβαλλόμενα ὑπὸ τινος ὡς ἀπαθῆ· ὅθεν γὰρ ἔχει τῶ-
ν ποιητικὴν δυνάμιν, καὶ διὰ τῷτο δυνατὰ ὁμοίως καὶ τὰ εὐπαθῆ),
τὰ δὲ τῷ ὡδὶ ἔχειν, οἷον τῷ καλῶς τε καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβάλ-
λειν ἢ τῷ καλῶς πάχειν τε καὶ μεταβάλλεσθαι. ἔκκει δὲ διὰ
τῶν μνημονεύειν τῆς δυνάμεως τῆς κτ' τὰς ἑξῆς, ἧς ἐδόκει
μνημονεύειν δι' ὧν ἔλεγε λέγων περὶ τῆς δυνάμεως "ἐπὶ ἢ τῷ
καλῶς τῷτο ἐπιτελεῖν ἢ κτ' προαίρεσιν· ἐνίοτε γὰρ τῶς μόνον ἂν
πορευθέντας ἢ εἰπόντας, μὴ καλῶς δὲ ἢ μὴ ὡς προείλοντο, ἢ
φάμεν δυνάμει λέγειν ἢ βαδίζειν" (p. 1019 a 23). ἢ καὶ ἐνθάδε
διὰ τῷ "τὰ δὲ ὡδὶ ἔχειν" ἔκκει ἄλλης τινὸς ἄλλ' ἐκείνης μνημονεύει.
ὁμοίως δὲ φησὶ καὶ τὰ ἀδύνατα τῷ ὅπως δυνατῷ ἀντικείμενα τῷ
κτ' δυνάμει παρούσῃ λεγομένῳ, ἀλλὰ μὴ τὰ ὡς προτάσεις ἀπ'
ἐκείνης τῆς δυνάμεως λέγεσθαι· ἢ γὰρ τῷ μὴ ἔχειν αὐτὰ δυνάμιν
ποιητικὴν, ἢ τῷ μὴ ἔχειν ἄλλα αὐτῶν δυνάμιν, ἢ τῷ εὐπαθῆ
δι' ἀδυνειαν εἶναι, ἢ τῷ μὴ τῷ καλῶς ποιεῖν ἢ πάχειν ἔχειν δυνά-
μιν. διὸ καὶ ὁ προειρημένος, φησὶν, ὅρος τῆς πρώτης δυνάμεως ὁ
κύριος ἅμα λόγος εἴη ἂν τῆς δυνάμεως· ὅτος δὲ ἦν ἀρχὴ μετα-
βλητικὴ ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. Alex.

1019 b (°) ἄλλως λέγει δυνάμεις κτ' μεταφορὰν ἐν γεωμετρίᾳ,
33. ὥσπερ ἐν τῷ δεκάτῳ λόγῳ τῶν Εὐκλείδου. Asclep.

1020 a (') τὰ μέντοι γε πράγματα τὰ λεγόμενα κτ' δυνάμιν
1. πάντα λέγοντι πρὸς "τὴν πρώτην" ἀρχήν, ἢ "τὴν μίαν," ἀντὶ τῆς
πρώτης· διττὴ γὰρ φέρεται ἡ γραφή. "αὕτη δὲ ἐστὶν ἀρχὴ μετα-
βολῆς ἐν ἄλλῳ καθὼς ἄλλο," ἵνα εἴπῃ τὸ ποιητικὸν αἷτιον· τὰ γὰρ
ἄλλα λέγοντι δυνατὰ τῷ ἔχειν ἄλλο τι τοιαύτην δυνάμιν, τὰ δὲ
τῷ μὴ ἔχειν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀδύνατα. ὥστε ὁ κύριος ὅρος τῆς
πρώτης δυνάμεως εἴη ἂν τὸ μεταβλητικὸν ἐν ἄλλῳ, τῷτεσι τὸ
ποιητικόν· κυρίως γὰρ τὸ ποῖν λέγει δυνάμιν ἔχειν. id.

1020 a ἐπὶ τούτοις διαίρεσιν ποιεῖ τὸ ποσὸν· τῆς γὰρ ὑσίας ἐν τοῖς
7. πρώτοις ἐμνημόνευσε. λέγει δὲ ποσὸν εἶναι τὸ διαιρετὸν εἰς ἐν
ὑπάρχοντα, ὧν ἕκασον ἢ ἑκάτερον ἐν τι καὶ τόδε πέφυκεν εἶναι.
τῷτο δὲ προσέθηκεν, ἐπεὶ δοκεῖ καὶ εἰς τὰ συμβεβηκότα διαίρεσις
γίγνεσθαι τῶν οἷς συμβέβηκεν, ἵνα μὴ τις ἡγήσῃ καὶ ταῦτα μέρη
εἶναι τῷ ποσῷ· ὅθεν γὰρ τῶν συμβεβηκότων ὅπως ἐν τι ὡς τόδε τι
καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως τῷ ὑποκειμένῳ εἶναι. καὶ τὸ ἀριθμὸν δὲ ἕκα-
στον τῶν μορίων ἐν τι καὶ τόδε τι, ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ὁ διαιρέ-
μενος πρὸ τῷ διαιρεθῆναι. ὁμοίως καὶ τῆς γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας.
ἔκκει δὲ ἡ λευκότης ὁμοίως τῷ ὑποκειμένῳ αὐτῇ τόδε τι καὶ ἐν.
εἴη δ' ἂν διὰ τῷ ὧν ἑκάτερον ἢ ἕκασον ἐν τι καὶ τόδε πέφυκεν

εἶναι" χωρίζων τῶν ποσῶν τὰ μὴ ἐκ θέσιν ἐχόντων τῶν μορίων
συγκείμενα, ἃ ἦν ὁ τε χρόνος καὶ ὁ λόγος. ἐν τούτοις δ' ἂν εἴη καὶ
ἡ κίνησις· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἢ κυρίως ποσὰ ἐρεῖ. ὁ μέντοι ἀριθμὸς ἐν
μὲν Κατηγορίαις ἐλέγετο καὶ αὐτὸς ἐκ μὴ θέσιν ἐχόντων συγκείμενός,
νῦν μέντοι ἔοικε καὶ τῷτο τὰ μόρια λέγειν ὑπομένειν πως. τὸ δὲ
γένος ἔχ' ὅπως εἰς τὰ εἶδη διαιρεῖται ὡς εἰς ἐνυπάρχοντα· ἢ γὰρ ἐν
τῷ γένει οἱ τῶν εἰδῶν ἐνυπάρχοντες λόγοι, εἰς ὧς διαιρεῖται· προ-
ῖεται γὰρ ἡ ἐκείνων διαίρεσις· διὸ γένος μὲν ὅθεν ἡττόν ἐστι, καὶ ἀφαι-
ρεθῆ τι εἶδος ἀπ' αὐτοῦ, τὸ δὲ ποσὸν ἔκκει ταῦτ' ἀφαιρεθέντος
τινὸς τῶν μορίων αὐτοῦ (°). ἐπεὶ δὲ ποσὸν τὸ μὲν συνεχὲς τὸ δὲ
διωρισμένον, λέγει τὸ μὲν διωρισμένον ποσὸν ἀριθμητὸν εἶναι, τὸ δὲ
συνεχὲς, ὃ ἐστὶ μέγεθος, μετρητόν. εἴη δ' ἂν διὰ τῶν τῷ ἀπειρον
ἢ ποσὸν λέγων· ὅτε γὰρ ἀριθμητὸν τὸ ἀπειρον ὅτε μετρητόν. ἢ εἰ
μὴ τὸ καταμετρημένον πᾶν μετρητόν, ἀλλ' ὅλως ἢ τὰ λαμβανό-
μενα μόρια μετρητά, εἴη ἂν καὶ τὸ ἀπειρον ὑπὸ τὸ ποσόν· καὶ γὰρ λέ-
γει ποσὸν ἀδιεξίτητον. ὁρίζεται δὲ καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος·
πλῆθος μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ διαιρετὸν δυνάμει εἰς μὴ συνεχῆ (τὸ δὲ "δυ-
νάμει" προσέθηκεν ἀντὶ τῷ διαιρεθῆναι δυνάμενον εἰς μὴ συνεχῆ·
μονάδες γὰρ τὰ τῷ πλῆθους μέρη), μέγεθος δὲ τὸ εἰς συνεχῆ διαι-
ρετόν· πᾶν γὰρ τὸ τῷ μεγέθους μέρος συνεχές. λέγει δὲ καὶ τὰς τῷ
μεγέθους διαφοράς, ὅτι τὸ μὲν ἐφ' ἐν συνεχὲς μῆκος ἐστὶ, τὸ δὲ ἐπὶ
δύο πλάτος, τὸ δὲ ἐπὶ τρία βάθος, τῷτεσι σῶμα. λέγει δὲ καὶ ὅτι
ὁ ἀριθμὸς ἐστὶ πλῆθος πεπερασμένον· ἀριθμητὸν γὰρ ὁ ἀριθμὸς, τὸ
δὲ ἀριθμητὸν πεπερασμένον· ὥστε εἴ τι πλῆθος ἀπειρόν λεγοιτο τι,
τῷτο ἔκκει ἀριθμὸς. κυρίως μὲν ὅν ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς εἰς μὴ συνεχῆ
διαιρετός· ἡδὴ δὲ καὶ τὰ ἀριθμητά, εἰ καὶ συνεχὲς ἕκασον αὐτῶν,
ἀλλ' ὅταν ὡς ἀριθμητὰ διαιρῇται, ἔχ' ὡς εἰς συνεχῆ διαιρεῖται. εἶπε
δὲ πλῆθος μὲν εἶναι τὸ διαιρετὸν εἰς μὴ συνεχῆ· τῶν μεγεθῶν δὲ τὸ
μὲν ἐφ' ἐν συνεχὲς μῆκος, πλάτος δὲ τὸ ἐπὶ δύο, τὸ δὲ ἐπὶ τρία
βάθος, τί ἕκασον τῶν ἐστὶ λέγων πρώτον. εἰπὼν τί ἐστὶ τὸ πλῆ-
θος, ἐφεξῆς καὶ τί τὸ μῆκος καὶ τί τὸ πλάτος καὶ τί τὸ βάθος εἶπεν, ὅτι
τὸ μὲν γραμμὴ, τὸ δὲ ἐπιφάνεια, τὸ δὲ σῶμα. εἰπὼν δὲ ταῦτα,
πάλιν τῷ ποσῷ λέγει τὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ ποσὰ ἐστὶ, τὰ δὲ κτ' συμ-
βεβηκός· ἢ μὲν γὰρ γραμμὴ καὶ τὸ πλάτος, τῷτεσιν ἢ ἐπιφάνεια, καὶ τὸ
σῶμα, ἔτι δὲ ὁ ἀριθμὸς, καθ' ἑαυτὰ καὶ κυρίως ποσὰ· ὅσα δὲ τῷ
ποσῷ τινὶ συμβεβηκέναι ποσὰ καὶ αὐτὰ λέγει, ἔκκει τοιαῦτα
τῇ αὐτῶν φύσει, ταῦτα κτ' συμβεβηκός λέγει ποσὰ, ὡς εἰ λέ-
γοι τις τὸ λευκὸν τρίπηχυ εἶναι· τῷ γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐν ᾗ ἐστὶ τὸ
λευκόν, τοσαύτην εἶναι, τῷτο ἐρεῖ. ὁμοίως καὶ τὸ μακρόν, ὡς αὐτὸς
εἴρηκε. ποιεῖ δὲ ἑκατέρων τῶν πάλιν διαίρεσιν, καὶ τῷ καθ'
αὐτὸ καὶ τῷ κτ' συμβεβηκός, καὶ πρῶτόν γε τῷ καθ' αὐτό. τῶν γὰρ
καθ' αὐτὸ καὶ κυρίως ποσῶν τὰ μὲν κτ' τὴν οἰκίαν ὑσίαν ἐστὶ ποσὰ·
ταῦτα δὲ ἐστὶν ὅσων ἐν τῷ ὅρισμῳ τὸ ποσὸν ἐνυπάρχει. ὅπως ἢ
γραμμὴ ποσόν, εἴ γε μέγεθος ἐφ' ἐν διαστατόν, καὶ ἡ ἐπιφάνεια δὲ

6. μὴ om M. || 7. τὰ ἀπαθῆς M. || 16. quae possibili a praesenti potentia dicto opponuntur Sepulv. || τῇ κατὰ δυνάμει παρούσῃ
λεγομένη A (ut videtur). || 17. παρούσα om M. || 19. ἢ τὸ μὴ M. || 21. προειρημένως M. || 22. κυρίως M. || 43. ἐκείθ' ἢ AM.

7. ὧς εἶναι διαιρεῖται M. || 21. ὅφ' ἐν A. || 27. διαιρεῖται] διαιρεῖται M. || 31. βάθος] μέγεθος M. || 39. αὐτὸν M.

καὶ τὸ σῶμα· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν ποσόν, τὸ μὲν ἐπὶ δύο, τὸ δὲ ἐπὶ τρία
 διεσώσ. καὶ τὸν ἀριθμὸν δὲ ὀρίζομεθα ποσὸν διωρισμένον. ἢ κατ'
 ὑσίσαν ποσὰ ἐσιν ὡς ὑποκείμενά τινα, ἐφ' ἃ ἀναφέρει καὶ τὰ ἄλλα
 ποσὰ λεγόμενα. τὰ δὲ τινὰ ἐστὶ καθ' αὐτὰ ποσὰ τῷ τῆς φύσεως
 τῆς τοιαύτης εἶναι πάθη τε καὶ ἔξεις, τὰ δὲ τῷ εἶναι ποσὸν καθὸ
 ποσὸν πάθη. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ καθ' αὐτὰ αὐτῷ κατηγορούμενα καὶ
 αὐτὰ ποσὰ. τοιαῦτά ἐστὶ καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον (πάθη γὰρ ἀριθμῶ),
 καὶ τὸ μακρὸν καὶ τὸ βραχὺ (μήκους γὰρ πάθη), καὶ τὸ πλατὺ καὶ τὸ στενόν
 (ἐπιπέδων γὰρ πάθη), καὶ τὸ βαθὺ καὶ ταπεινόν (σώματος γὰρ ταῦτα
 πάθη πάλιν). καὶ γὰρ εἰ τῶν τινος λέγοι ἐν τῷ λόγῳ τὸ ποσὸν περιέ-
 χεσθαι, ἀλλ' ὅτι πρῶτως ὁδὲ καθ' αὐτὰ, ἀλλὰ τῷ ἐν ἐκείνοις εἶναι
 οἷς ταῦτα ὑπάρχει. λέγει γὰρ τὸ μὲν πολὺ ποσὸν ὑπερέχον κατ'
 ἀριθμὸν, ὡς διὰ τὸν ἀριθμὸν ὅλως ποσὸν ὄν. ὁμοίως καὶ ὀλίγον ποσὸν
 ὑπερεχόμενον κατ' ἀριθμὸν. καὶ ἐπὶ τῶν μεγεθῶν δὲ ἕκαστον ἐνση-
 μαίνει τὸ διὰ τὰ ὑποκείμενα αὐτὰ ποσὰ λέγεσθαι. βραχὺ γὰρ λέ-
 γει τὸ ποσὸν ὑπερεχόμενον κατ' ἀριθμὸν. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλων. ἀλλὰ καὶ τὸ βαρὺ καὶ κενόν ἐν τοῖς καθ' αὐτὰ ποσοῖς νῦν
 καταριθμήσει δὲ αὐτὸ μετ' ὀλίγον καὶ ἐν τοῖς ποιοῖς. καὶ ἴσως εἴη
 ἂν ποσὰ μὲν, καθὸ ὑπεροχὴν ῥοπῆς ἢ ἐλάττωσιν σημαίνουσι, ποια
 1020 α δὲ, καθὸ ἦν τῷ κάτω φέρεσθαι τὰ ἔχοντα αὐτὰ αἴτια. πάθη δὲ καὶ 20
 19. ἔξεις τῆς τοιαύτης ὑσίας εἶπε ταῦτα, κοινότερον τῷ τῆς ὑσίας
 ὀνόματι χρώμενος· ὅτι γὰρ καὶ ταῦτα ὑσία πῶς λέγονται, εἶπεν ἐν
 τῇ τῆς ὑσίας διαιρέσει. πάθη δὲ καὶ ἔξεις ἐκ παραλλήλων εἶπεν,
 ἔξεις μὲν ἀπὸ τῶ ἕχεσθαι, πάθη δὲ ὡς συμβεβηκότα καὶ ὑπάρχοντα.
 εἰπὼν δὲ "καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα" προσέθηκε τινα εἰπὼν "ἐστὶ δὲ 25
 καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ ἐλάττω", τὰ τε καθ'
 αὐτὰ λεγόμενα τὰ τε ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα χέσει, ὅπως ποσὰ (ἢ).
 ὅτι μὲν ὅτι μείζον καὶ τὸ ἐλάττω τῶν πρὸς τι, γνώριμον, ἔδειξε δὲ
 καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 6) ὅτι ὅτῳ λέγει τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν,
 νῦν δὲ λέγεσθαι φησὶν αὐτὰ καὶ καθ' αὐτὰ. καὶ γὰρ ἀπλῶς μέγα τι 30
 λέγει. τὸ μὲντοι μέγα καὶ μείζον καὶ τὰ τῶν ἀντικείμενα μετα-
 φέρεσθαι φησὶν ἀπὸ τῶν ποσῶν καὶ ἐπ' ἄλλα τινα, ἃ ἔκ ἐστι ποσὰ
 [καὶ ὁ λόγος ὅτι ὅταν ἐπὶ τοιαύτων λέγηται, ἔκ ἐστι ποσὰ]. μέγα γὰρ
 τὸ πάθος, ὅσον καὶ λύπη μείζων λέγει καὶ μεγάλη νόσος καὶ μεγάλη
 1020 α δόφθαλμία καὶ μικρὸν λευκόν, ὡς ὁδὲ ἐστὶ ποσόν. ἐξῆς δὲ ποιεῖ 35
 26. διαίρεσιν τινα καὶ τῶν κατ' ἀριθμὸν λεγομένων ποσῶν, καὶ δει-
 κνυσὶν αὐτῶν τὴν διαφορὰν. ἄλλως γὰρ λέγει τὸ μῆκος ποσόν
 καὶ τὸ λευκόν, καὶ ἕκαστον ποσὸν τῶν συμβεβηκότων τῷ ποσῷ (τῷ
 γὰρ μόνον τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ποσὸν εἶναι), καὶ ἄλλως κίνησις καὶ
 χρόνος· καὶ γὰρ ταῦτα λέγει μὲν κατ' ἀριθμὸν ἐπὶ τὰ ποσὰ τὰ καθ' αὐτὰ 40
 ἀναφορὰν, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκός, ὅ μὴν ἀπλῶς,
 ὡς καὶ τὰ πρῶτα εἰρημένα. τῷ μὲν γὰρ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν ἔχειν ἡμᾶς
 ὅλως ἀπὸ τῶν μεγεθῶν, καὶ ταῦτα ποσὰ τε καὶ συνεχῆ λέγει κατ'
 συμβεβηκός (διὰ γὰρ τὸ ἐκεῖνα εἶναι συνεχῆ καὶ διαιρετὰ ὡς ἐστὶ

ταῦτα πάθη). τῷ μὲντοι συνδιαίρει καὶ ἐκείνοις καθὸ διαιρετὰ ἐστὶ
 καὶ ποσὰ, κατ' ἀριθμὸν ὑπάρχοντα αὐτοῖς κυριώτερα ταῦτα ἐκείνων,
 καὶ ὅμοιως κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκός. εἰπὼν δὲ "καὶ γὰρ ταῦτα ποσὰ αἴτια 1020 α
 λέγει καὶ συνεχῆ τῷ ἐκεῖνα διαιρετὰ εἶναι ὡς ἐστὶ ταῦτα πάθη," 29.
 τίνων πάθη δηλῶν προσέθηκε ('). λέγω δὲ, φησὶν, ὅτι τῷ τὸ κι-
 νῶμενον εἶναι διαιρετόν, ἀλλὰ τῷ ὁ ἐκινήθη τῆς, λέγων τὴν κίνη-
 σιν ποσόν τε καὶ συνεχῆ λέγεσθαι ἔκ ἀπὸ τῶ τὸ κινῶμενον σῶμα τε
 εἶναι καὶ ποσόν (ὅτῳ γὰρ ἂν ἦν τέλει κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκός λεγομένη, καὶ
 ὁμοίως τῷ λευκῷ τε καὶ μῆκος), ἀλλὰ τῷ ὁ ἐκινήθη καὶ ἐφ' ὅ ἐκί-
 νηθη καὶ ὁ διήλθε τὸ κινῶμενον ποσόν εἶναι. ἀδύνατον γὰρ μὴ ἐπὶ
 συνεχῆς κίνησιν γίνεσθαι. τῷ δὲ διαιρετὸν καὶ ποσόν εἶναι τὸ ἐφ' ὅ
 ἢ κίνησις, τῆς καὶ ἢ κίνησις ποσὴ συμπαρατεινομένη τῷ ἐφ' ὅ
 γίνεσθαι καὶ ὡς περ καταμετρεῖσθαι αὐτὸ τὸ ποσόν καὶ συνδιαίρεται
 αὐτῷ. διὸ δοκεῖ καὶ κυρίως ποσόν εἶναι. ἀλλ' ἢ γε ἐπίνοια αὐτῆς
 ἀπὸ τῶ ὑποκειμένου μεγέθους. διὸ καὶ κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκός· ὅ γὰρ μέγε-
 θος, ἀλλ' ἐπὶ μεγέθους καὶ αὐτῆς, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις συμβε-
 βηκός. καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον καὶ διαιρετόν καθ' αὐτό, ἢ δὲ ὅτι ὑπο-
 μένουσα. πάλιν δὲ, φησὶν, ὁ χρόνος ποσός τε καὶ συνεχῆς τῷ τὴν
 κίνησιν ταύτην εἶναι διαιρετὴν, λέγων διὰ τῆς ταύτης τὴν κίνησιν,
 ἢς ἀριθμὸς ὁ χρόνος. σημειώτερον δὲ καὶ τῆς, ὅτι τὸν χρόνον ἐν
 Κατηγορίαις (c. 6) καθ' αὐτὸ ποσόν εἰπὼν ἐνταῦθα καὶ αὐτὸν κατ'
 συμβεβηκός φησὶν εἶναι ποσόν, καὶ πρὸ αὐτῆς γὰρ τὴν κίνησιν· διὰ
 γὰρ ταύτην καὶ τὸν χρόνον. ζητητέον δὲ καὶ τῆς, διὰ τί τὴν κίνησιν
 καὶ τὸν χρόνον ἔκ ἐν τοῖς καθ' αὐτὸ ποσοῖς ἔθηκεν, ἃ πάθη ἢ ἔξεις
 εἶπεν εἶναι τῶν ποσῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκός· εἰ γὰρ πάθος
 ἐστὶν ἢ κίνησις συνεχῆς τινός (ὅ γὰρ ὅσον τε ἄλλως ἢ ἐπ' ἄλλης κίνη-
 σιν γίνεσθαι), εἴη ἂν ἐν τοῖς ὅτῳ ποσοῖς καὶ τὰ πάθη. ἢ ἃ καθ'
 αὐτὰ εἶπεν εἶναι ποσὰ, κατ' ἀριθμὸν συμβεβηκός λέγει, ὅ μὴν ὁμοίως τοῖς
 ἃ μὴ ἐστὶν ὡς ποσῶν καὶ καθὸ ποσὰ πάθη. ἢ ἐκεῖνα μὲν ποσὰ καθ'
 αὐτὰ, ὅτι ὑπομένει ὡς καὶ τὰ ὡς ἐστὶ πάθη, τῶν δὲ ὁδὲτερον
 ὑπομένει. καὶ ὅτι τὰ μὲν ἐν τῇ φύσει ἐστὶν αὐτῶν, καὶ ὁδὲτων ἐπεῖ
 αὐτὰ πάντως, ἢ δὲ κίνησις ὅ γὰρ μεγέθους τί ἐστὶν, ἀλλ' ἐπὶ μεγέ-
 θους γίνεσθαι. Alex.

(ε) φησὶν ὅτι τὸ ποσὸν διαιρετόν ἐστι κατ' ἐνέργειαν, καὶ ὅτι 1020 α
 ὡς περ τὸ γένος· διαιρετὰ μὲν γὰρ ὑπάρχει καὶ τὰ γένη, ἀλλ' ὅτι
 κατ' ἐνέργειαν· αἱ γὰρ διαφοραὶ, καθ' ἃς διαιρῶνται, δύναται ὑπάρ-
 χουσιν ἐν τοῖς γένεσιν, ὡς φασὶν οἱ περὶ πατητικοί, καθάπερ μεμα-
 θήκαμεν ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ Πορφύριου. Asclep.

(ἡ) ὡς κυρίως τῶ ποσῷ ταῦτα βέβαιον εἶναι, εἴγε εἶναι καὶ 1020 α
 καθ' αὐτὰ λεγόμενα τῶ ποσῷ ὑπάρχει καὶ πρὸς ἄλληλα. καὶ ἐν-
 τεῦθεν λαβόντες οἱ ἐξηγηταὶ αὐτῷ ἀπεφάναντο αὐτὰ εἶναι τῶ
 ποσῷ. καὶ ἔκ ἐστιν ἀνάπλοισμα αὐτῶν· ὅμως μὲντοι γὰρ δύναται
 αὐτὰ τῶν πρὸς τι εἶναι, καθὸ πρὸς ἕτερον λέγονται, ὅ κυρίως μὲντοι
 γὰρ, ὡς ἔδειξεν ἐνταῦθα ὁ λόγος. id.

7. καὶ τὸ ante πολὺ om M. || πάθος M. || 8 et 9. πάθος A. || 18. εἴη om A. || 21. ἐξαι M. || 24. μὲν] δὲ M. || 33. καὶ — ποσὰ om A et Sepulv. || 42. καὶ om M.

4. ὡς — 6. εἶναι om A. || 12. ποσός M. || 14. ἀλλὰ γε A. || αὐτοῖς A. || 17. ὑποκείμενον M. || καθ' αὐτὸς δὲ M.

1020^a 29. (') ὡς κίνησις καὶ χρόνος καὶ ὅσα ἄλλα λέγονται εἶναι συνεχῇ
διὰ τὸ εἶναι τὸ μέγεθος διαιρετόν. ἐκ δὲ μεγέθους ἔχουσι τὴν συνε-
χειαν καὶ τὴν διαίρεσιν, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ καὶ ἐν Κατη-
γορίαις. id.

1020^a 33. ποιεῖται δὲ καὶ τὸ ποιεῖν διαίρεσιν, ὡς καὶ αὐτὸ πολλαχῶς λεγο-
μένον, καὶ λέγει ἓνα μὲν τρόπον ποιεῖν λέγεσθαι τὴν τῆς ὑσίας διαφορὰν.
ἐρωτώμενοι γὰρ ποῖόν τι καὶ ποταπὸν ὁ ἄνθρωπος ζῶν, λέγομεν
τινας τῶν διαφορῶν τῶν ὑπαρχουσῶν αὐτῷ, ὡς τῆς διαφορᾶς ἔκ
ἐν τῷ τί ἐστιν ἄλλ' ἐν τῷ ποῖόν τι κατηγορουμένης, ὃ μὴν ὁμοίως
τῇ ποιότητι· ἢ γὰρ διαφορὰ ἢ τῆς ὑσίας εἴη ἂν ἢ ἐν ὑσίᾳ ποιότητος.
ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, τίτιν διενήνοχεν ἢ ὡς διαφορὰ ποιότητος τῆς ὡς
γένους καὶ εἶδους (εἶπε γὰρ καὶ περὶ τούτων ἐν Κατηγορίαις, c. 5, ὅτι
περὶ ὑσίαν τὸ ποῖόν ἀφορίζουσι). καὶ εἰ καὶ ταῦτα ποιότητες ὁμοίως
τῇ διαφορᾷ, διὰ τί αὐτῶν ἔκ ἐμνημόνευσε νῦν; ἔτι εἰ περὶ ὑσίαν
τὸ ποῖόν ἀφορίζουσι, πῶς ἂν ἔτι ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγοροῖντο, ὃ ἐν
τῷ ὀρισμῷ αὐτῶν περιέχεται. ἢ ἡ διαφορὰ ἔκ ἐν τῷ τί ἐστιν ἄλλ'
ἐν τῷ ποῖόν κατηγορεῖται. καὶ τὸ κύκλος δὲ ὡς ὑσίας ἐμνημόνευσεν,
ἥτοι ἀντὶ τῆς σφαίρας λαβὼν τὸν κύκλον, ἢ ὅτι ἐδόκει τισὶ καὶ τὰ
σχήματα ὑσίας εἶναι. ἢ ὑσίαν ὃ τὴν κυρίως λεγομένην εἶπε νῦν,
ἀλλὰ τὴν ἐκάστου τῶν ὄντων ὑπαρξίν· ἢ γὰρ ἐκάστου οἰκεία ὑπαρξίς
ὑσία ἐκείνου, ὡς εἶπε καὶ ἐν τῇ τῆς ὑσίας διαίρεσει· ἐν γὰρ τῶν ση-
μαινομένων ὑπὸ τῆς ὑσίας ἦν καὶ ἡ ἐκάστου τῶν ὄντων φύσις· ὑσία
γὰρ ἐκείνου. τὰς διαφορὰς ἔν ὃ τὰς ἐν τῇ κυρίως ὑσίᾳ μόνας,
ἀλλὰ τὰς καθ' ἐκάστον γένους οἰκείας ποιότητας λέγει ἂν. ἔτω τὸ
κύκλος διαφορὰ τὸ ἀγώνιον· χῆμα γὰρ ἀγώνιον ὁ κύκλος. ἓνα μὲν
ἐν τρόπον φησὶ ποιότητα λέγεσθαι τὴν τῆς ὑσίας, ὡς εἰρήκα-
μεν, διαφορὰν, δεύτερον δὲ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων, ἃ τίνα ἐστὶν ἐδή-
λωσε· τὰ γὰρ μαθηματικά· καὶ γὰρ ἐπ' ἀριθμῶν ποιεῖ ἀριθμὸς ὁ
σύνθετος λέγειται, ἀλλ' ἔχ' ἀπλῶς ἀριθμὸς καὶ μόνον ἐφ' ἐν ὧν· ὁ
μὲν γὰρ τίς ἐστιν ἀπλῶς ἀριθμὸς, ὁ δὲ τετράγωνος ἢ ἑτερομήκης ἢ
κύβος. τίς δὲ ἐστὶν ὁ μὴ ἐφ' ἐν ὧν ἀριθμὸς, ἐδήλωσεν εἰπὼν "ὧν
4. μίμημα τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ σφαιρῶν." ὡς δὲ τὸ ἐπίπεδον ἔκ ἐφ' ἐν ἐστὶ
συνεχὲς μόνον, ἀλλ' ἐν συνθέσει συνεχῶν δύο, καὶ τὸ σφαιρῶν τριῶν,
ἔτῳς εἰσὶ καὶ ἀριθμοὶ τινες ἔχ' ἀπλοῖ ἀλλὰ σύνθετοι, ἔς, τίνες
εἰσὶν, ἐδήλωσε φανερώς εἰπὼν "ποσάκις ποσά." τοῖσιν γὰρ οἱ
ἐπίπεδοι τε καὶ ἑτερομήκεις ἢ τετράγωνοι καλεῖσθαι, ὡς ὁ δὲ δύο
ἢ δὲ τρία ἢ ὁ τρεῖς τρία. τοῖσιν μὲν ὧν οἱ ποσάκις ποσά, ἄλλοι
δὲ οἱ ποσάκις ποσά ποσάκις, οἳ εἰσὶν οἱ κύβοι, ὡς ὁ δὲ δύο τέσ-
σαρα, δὲ τέσσερα ὀκτώ· ὁ γὰρ ὀκτὼ τοῖστος, δὲ γὰρ δύο τέσ-
σαρα καὶ δὲ τέσσερα ὀκτώ, καὶ πάλιν ὁ τρεῖς τρία ἑννέα, τρεῖς θ' κζ'.
σφαιρῶν γὰρ καὶ κύβος ὁ κζ'. τρεῖς γὰρ γ' θ', καὶ τρεῖς θ' κζ', πάλιν
ἀνάλογον τῷ σφαιρῷ. τὰ δὲ μεγέθη μιμήματα εἶπε τῶν ἀριθμῶν
ὡς ὄντων πρώτων. καὶ ὅλως πᾶν ὃ παρὰ τὸ ποσὸν καὶ τὴν ὑσίαν καὶ

τὴν φύσιν τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπάρχει, τὸ ποιεῖν ἀριθμῷ·
ἐκάστου γὰρ ἀριθμοῦ ἡ ὑσία καὶ ἡ ποσότης ἐν τῷ ἀπλῶς λαμβάνεσθαι
ἐστίν· τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἡ ὑσίας καὶ τὸ ποσὸν ἀπλῶς ἐν τῷ ἀπλῶς ληφθῆναι·
ἂν δὲ δὲς τρία ῥηθῇ, ἔκ ἐφ' ἀπλῶς τὸ ποσὸν καὶ ἡ ὑσία αὐτῷ ἐλήφθη,
ἀλλὰ μετὰ τινος πάθους καὶ ποιότητος· ὅσα γὰρ μὲν προσηύκει λέγειται,
μὲν ποιότητος τινος λέγειται, ὡς καὶ οἱ ἀριθμοὶ οἱ τοῖστοι. λέγει δ'
ἂν καὶ τὰς ἐν ἀριθμῷ διαφορὰς, ὡς περὶ καὶ τὰς ἐν ὑσίᾳ ποιότητας·
ἂν μὲν γὰρ ἀπλῶς ἐξ λάβωμεν, ἀριθμὸς τούτο, ἂν δὲ ὡς δὲς τὰ τρία
τὰ ἐξ λάβοι, ἤδη μὲν ποιότητος. ἀλλ' εἰ αἱ τῶν ἀκινήτων διαφο-
ραὶ ἄλλο σημαίνοντο ποιότητος, πῶς ἐν τῷ πρώτῳ καὶ τῷ κύκλῳ
ἐμνημόνευσεν; ἐν γὰρ τοῖς ἀκινήτοις καὶ μαθηματικοῖς ὁ κύκλος. μή-
ποτε ἐν ἀκίνητα ἐνταῦθα τῆς ἀριθμῶν λέγει καὶ ὃ πάντα τὰ μαθη-
ματικά. ἢ εἰ περὶ πάντων λέγει, ἐκεῖ ἂν ἔξωθεν εἴη τὸ κύκλος
ὡς ἐν παραδείγματι τῆς διαφορᾶς ἐμνημονευκώς. εἰ δὲ τούτο, καὶ
τὰς διαφορὰς ἂν ἐκεῖ λέγοι τῆς κυρίως ὑσίας. εἴη ἂν ὧν τὸ μὲν
μήκος ἐφ' ἐν διάστασις τῶν ἀριθμῶν, τούτο δὲ ἐστὶν ἂν ἀπλῶς
λαμβάνηται· τὸ δὲ ἐπίπεδον τοῖς ποσάκις ποσά, τὸ δὲ σφαιρῶν τοῖς
ποσάκις ποσά ποσά, ὧν τὸ μὲν τετραγώνως τὸ δὲ κύβως
καλεῖται. τρίτον σημαίνοντο τῆς ποιότητος ἐκτίθεται τὰ πάθη τῶν
φυσικῶν τε καὶ κινουμένων ὑσιῶν· αὐτῷ γὰρ αἱ κινούμεναι ὑσίαι αἱ
φυσικαὶ τε καὶ ἐνυλοὶ. ἀντιδιέσταλκε δὲ τὰς κινουμένας πρὸς τὰς
μαθηματικάς· ἀκίνητοι γὰρ ἐκεῖναι. ἐδήλωσε δὲ τίνα λέγει πάθη
τῶν ἐν κινήσει ὑσιῶν διὰ παραδειγμάτων, καὶ καθόλου ταῦτα πάθη
φησὶ καὶ ποιότητας εἶναι τῶν φυσικῶν σωμάτων, καθ' ἃς καὶ ἀλ-
λοῖως λέγει τὰ σώματα, διαφορὰς. σημειώτεον δὲ ὅτι ἐν τῷ
τοῖς πάλιν ἔθηκε καὶ τὴν βαρύτητα καὶ τὴν κενότητα, πρὸ ὀλίγου
μνημονεύσας αὐτῶν ἐν τοῖς ποσάκις ποσά διὰ τὸ πάθη εἶναι τὸ ποσὸν
καθὸ ποσὰ ποιοῦσιν. εἰπὼν ποιότητα εἶναι τὰ πάθη τῶν κινουμέ-
νων ὑσιῶν, προσέθησι τούτοις τὰς τε ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας καὶ ὅλως
τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, ἃ ἔκ ἐφ' ἐν πάθη σωμάτων ἐστίν, ὅθεν τοιαῦτα
ποιότητες καθ' ἃς ἀλλοίωσις γίνεται. ἐκθέμενος δὲ τὰ προειρη-
μένα σημαίνοντα τῆς ποιότητος, χεδόν, φησὶ, καὶ δύο τρόπους
λέγοιτο ἂν τὸ ποῖόν, καὶ τούτων ἓνα τὸν κυριώτατον. λέγει δὲ τούτον
τὸν καὶ τὰς τῆς ὑσίας διαφορὰς· πρώτην γὰρ ταύτην ποιότητα λέ-
γει, ἐπεὶ ἡ ὑσία τῶν ἄλλων γενῶν πρώτη, ὡς διὰ τούτο καὶ τὰ τῇ
ὑσίᾳ καθ' αὐτὴν ὑπάρχοντα πρώτα τῶν ἄλλων· τοιαῦτα δὲ αἱ
διαφοραὶ, ἃς ποιότητας καὶ αὐτὰς εἶπεν εἶναι, τῆς δὲ καὶ τὰς διαφο-
ρὰς ποιότητος εἶναι φησὶ καὶ τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ποιότητα μέρος·
καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις ποιότητος διαφορὰ τις ὑσιῶν, ἀλλὰ ἥτοι ὃ κινουμέ-
νων ἢ ἔχ' ἢ κινούμενα· καὶ γὰρ εἰ ὁ ἀριθμὸς εἴη φύσει τινων καὶ
ὑσιῶν ἐν κινήσει ὑσιῶν ἐν τοῖς ἀριθμητοῖς, ἀριθμητὰ δὲ ταῦτα,
ἀλλ' ἔχ' καθὸ κινούμεναί τινες ὑσίαι, καὶ τούτο αὐταῖς ὑπάρχουσιν
αἱ διαφοραὶ, ἀλλὰ καθὸ ἀριθμὸς ἐστίν, οἷον ἂν λέγοι τις τῶν

11. δ' om M. || 14. ἐκ] ὡς M. || 15. ἔτι] ὅτι M. || 16. ἐκ ἐν] ὃ μὲν M. || num differentia non in quid, sed in quale praedicatur?
Sepulv. || 17. δὲ πρ ὡς M. || 32. ἐν] ἐνός M. || 33. σφαιρῶν A. || 38. οἳ] οἷον M. || 40. τέσσερες M. || 41. τρεῖς γὰρ M. || 42. ἀνάλογα A.
3. μὲν et ἡ om M. || 4. αὐτὸ M. || 5. ὅσα — 6. ποιότητος om A. || 6. λόγοι M. || 23. πάθη om M. || 26. βαρυτάτην καὶ τὴν κενωτάτην A. ||
35. ἄλλων om M.

ἀριθμητῶν τὰ μὲν ἐν ἐπιπέδῳ ἀριθμῶ εἶναι, τὰ δὲ ἐν σφαιρῷ· ὥστε
εἰς μὲν ἂν εἴη τρόπος ποιότητος ὁ καὶ τὰς διαφορὰς τῶν ὑσιῶν τῶν
τε ἐν κινήσει καὶ τῶν ἀκινήτων (*). ὑσίας γὰρ καὶ τὰ μαθηματικά
λέγειν αὐτῷ ἔθος. δύναμις κοινῶς μὲν πάντων τῶν κινουμένων, ὅ
τῶν ὑσιῶν μόνον, τὰς διαφορὰς λαμβάνειν καὶ τὸ πρῶτον σημαίνον-
μενον, μέρη δὲ πῶς ἐκείνων λέγει τὰς τῶν μαθηματικῶν τε καὶ
ἀκινήτων, καθόσον καὶ ἡ τέτων πρὸς ἀλλήλα διαφορὰ ἐν τέτοις
ἐστίν. δεύτερος τρόπος ποιότητος τὰ πάθη τῶν ἐν κινήσει ὑσιῶν
καθ' ἃ κινούμεναί τε εἰσι καὶ φυσικά. προσίθισι δὲ τοῖς πάθεσι
τέτοις, καθ' ἃ αἱ ἀλλοιώσεις γίνονται, καὶ τὰς τῶν κινήσεων δια-
φορὰς, κινήσεων λέγων διαφορὰς ἡτοὶ ἀλλοιώσιν αὐξήσιν μειώ-
σιν φεραν, ὡς καὶ τέτων ὑσιῶν ποιότητων, ἢ τὰς δυνάμεις καθ'
ἃς τῆς καὶ τόπον κινήσεως ἢ διαφορὰ τοῖς φυσικοῖς σώμασιν
(αὐτῶν) δὲ εἰσι βαρύτης καὶ κενότης), ἢ καὶ πάσης κινήσεως. ἔτι δ'
ἂν καὶ ἔξῃς εἴπε ποιότητος· ἀπὸ γὰρ τῆς ἐν ταύταις διαφορὰς αἱ τῶν
κινήσεων διαφοραί. ὅτι δὲ ἔτι λέγει, ἐδήλωσεν ἐπὶ τῶν ἀρετῶν
1020 εἰπὼν "ἀρετὴ δὲ καὶ κακία τῶν μαθημάτων μέρος τι· διαφορὰς
18. γὰρ δηλοῦσι τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας," διὰ τέτων δεικνύς ὅτι
καὶ αἱ ἔξῃς ὑπὸ τὰς ποιότητας τὰς ὡς πάθη λεγομένας, διαφορὰς
δὲ λέγει κινήσεων καὶ ἐνεργειῶν τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν δηλῶν·
καὶ γὰρ τὰς οἰκείας ἀρετάς τε καὶ κακίας τὰ ἐν κινήσει ὄντα ποιεῖ τε
καὶ πάχει· ἢ γὰρ καλῶς ἢ φαύλως· ἀγαθὸν μὲν γὰρ τὸ ἔτι κινεῖσθαι
δυνάμενων, κακὸν δὲ αὐτὸ ἔτι· τῆς γὰρ κινήσεως τῆς καὶ κα-
λῶς τε καὶ μὴ τοῖς ἔχουσιν τὰς ἔξῃς ταύτας αἱ ἔξῃς αὐτῶν. μάλιστα
δὲ φησι ποιότητα σημαίνειν ἐπὶ τῶν ἐμφύχων τὸ ἀγαθὸν τε καὶ
25 κακόν· ὅ γὰρ πᾶν ἀγαθὸν ποιότης, εἴγε τὸ ἀγαθὸν ἐν τοῖς δέκα γέ-
νεσι καὶ τέτων μάλιστα τῶν ἐμφύχων, λέγων τοῖς προαίρεσιν ἔχουσι,
τετέστιν ἐν ἀνθρώποις· ἐστὶ δὲ τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὡς ἐμφύχων τε
καὶ προαίρεσιν ἐχόντων ἀρετὴ τε καὶ κακία ἢ μάλιστα τῶν ἀγαθῶν
ἐν ποιότητι. εἰκοι δὲ πάντα τὰ εἶδη τῆς ποιότητος, ἃ ἔθετο ἐν
30 ταῖς Κατηγορίαις, ὑπὸ τὰ πάθη καὶ τὸ σημαίνονμενον τῷ τῆς
ποιότητος τάσσειν, χωρὶς τῶ κατ' ἐπιτηδεϊότητά τε καὶ δυνάμιν
λεγομένων· τῷ γὰρ ἔκ ἐμνημόνευσεν, ἐκτὸς εἰ μὴ κακεῖνό τις
ὑποτάσσοι ταῖς τῶν κινήσεων διαφοραῖς, τετέστιν ἀφ' ὧν καὶ αἱ δια-
φοραὶ τῶν κινήσεων. ὡς γὰρ καὶ τὰς ἔξῃς διαφοροὶ γίνονται κινή-
σεις, ἔτι καὶ καὶ τὰς δυνάμεις τε καὶ ἐπιτηδεϊότητας καὶ τὰς ἐν ταύ-
ταις διαφορὰς· ὥστε εἶναι τὰς τε ἔξῃς καὶ τὰς δυνάμεις, ἔτι δὲ
τὰς παθητικὰς ποιότητας καὶ τὰ χήματα, ὑπὸ τὴν ποιότητα τὴν
καὶ τὰ πάθη τῶν ὑσιῶν τῶν ἐν κινήσει. ἢ τὰ χήματα ὑπὸ τὸ
πρότερον· ὅ γὰρ κίνησιν οἷον ἐνέργειαν ἢ ποιεῖν τῷ ἰσοπλεύρῳ τρι-
γώνῳ δηλοῖ τὸ αὐτό, ἀλλὰ διαφορὰν πρὸς τὸ σκαληνὸν καὶ ἰσο-
σκελές, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδείξεν ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἂν ἐπερωτηθῶμεν
ὁποῖον ζῶν ἐστίν, εἰπεῖν ὅτι πεζόν, ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ τῷ τριγώνῳ,
ἂν ἐπερωτηθῶμεν ὁποῖον τρίγωνόν ἐστιν, εἰπεῖν ὅτι ἰσοπλευρόν.
διαίρει δὲ καὶ τὴν πρὸς τι. λέγει γὰρ τῶν πρὸς τι τὰ μὲν ὡς διπλά-
σιον πρὸς ἡμισυ λέγεσθαι, καὶ ὅλως πολλαπλάσιον πρὸς πολλασημό-
26. ριον. καὶ τῷ τῷ πρὸς τι σημαίνονμενον καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλλει-
ψιν ἐστίν, ὃ καὶ κατ' ἀριθμὸν λέγει (*). ἄλλως δὲ λέγει πρὸς τι
τὸ θερμαντικὸν πρὸς τὸ θερμαντὸν καὶ τὸ τμητικὸν πρὸς τὸ τμητόν, ὃ
σημαίνονμενον τῷ πρὸς τι καὶ τὸ ποιητικὸν καὶ παθητικὸν ἐστίν. τρίτον
σημαίνονμενον ἐκτίθει, ὡς τὸ μετρητὸν πρὸς τὸ μέτρον καὶ ἐπιστή-
10 πρὸς ἐπιστήμην καὶ αἰσθητὸν πρὸς αἰσθησιν· καὶ εἴη ἂν τὸ σημαίνον-
μενον τῷ τῷ πρὸς τι ὑπὸ τὸ κριτικὸν τε καὶ κρινόμενον· τό τε γὰρ μέ-
τρον τὸ μετρεῖμενον κρίνει, ἢ τε αἰσθησὶς καὶ ἐπιστήμη κριτήρια καὶ κρί-
σεις, ἢ μὲν τῶν αἰσθητῶν, ἢ δὲ τῶν ἐπιστητῶν. διελὼν δὲ τὰ πρὸς
τι εἰς ταῦτα, ἀναλαβὼν περὶ ἑκάστη αὐτῶν τὸν λόγον ποιεῖ, καὶ
δείκνυσι πῶς τε αὐτῶν ἕκαστον λέγει καὶ τίνες αὐτῶν αἱ πρὸς ἀλ-
λήλα διαφοραί. τὰ μὲν ἂν πρῶτα (ἢν δὲ ταῦτα καθ' ὑπεροχὴν καὶ
1020 ἔλλειψιν) φησὶ κατ' ἀριθμὸν λέγεσθαι, "ἢ ἀπλῶς," τετέστιν ἀορί-
32. σως, ὃ ἐδήλωσεν ἐπενεγκὼν τὸ "ἢ ὠρισμένως." ἢ γὰρ ἀορίσως ἢ
ὠρισμένως τὰ κατ' ἀριθμὸν λεγόμενα πρὸς τι πρὸς ἀλλήλα λέ-
γεσθαι, ὁ δὲ ἄλλος ἔτε τῷ ὑπερέχοντος ὠρισμένην ὑπεροχὴν σημαίνον-
τος ἔτε τῷ ὑπερεχομένῳ ὠρισμένην ἔλλειψιν, ἢ ὠρισμένων πρὸς
ἀλλήλους ἀμφοτέρων, ἢ καὶ καὶ ἕνα τινὰ ἀριθμὸν ὠρισμένον λεγο-
μένων αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους. τί δὲ ἕκαστον τέτων σημαίνει, διὰ
τῶν παραδειγμάτων ποιεῖ γνωρίζον· τὸ μὲν γὰρ διπλάσιον πρὸς ἡμισυ
25 λεγόμενον, καὶ ἔχον τὴν ἀντίθεσιν κατ' ἀριθμὸν, πρὸς ἕν τι ὠριμέ-
νον τὸ διπλάσιον λέγει· πᾶν γὰρ διπλάσιον πρὸς ἡμισυ, ὥστε καὶ
πρὸς ἕν τι, καὶ τῷ τῷ ὠρισμένον, τὸ διπλάσιον λέγει· αἰ γὰρ πρὸς τὸ
ἡμισυ, καὶ ὠρισε αὐτὸ ἢ ὑπεροχὴ. ὁμοίως καὶ τὸ ἡμισυ· καὶ γὰρ αὐτὸ
πρὸς ὠρισμένον τε καὶ ἕν· τὸ γὰρ διπλάσιον ὠρισμένην τε ὑπεροχὴν
καὶ μίαν σημαίνει, καὶ τοῖσιν μὲν τὸ πρῶτον ὃν τῶν κατ' ἀριθμὸν ἐν
τοῖς καθ' ὑπεροχὴν λεγομένοις πρὸς τι τὸ πρὸς ἕν ὠρισμένον καὶ τὸ
ἐν λεγόμενον. τὸ δὲ πολλαπλάσιον λέγει μὲν καὶ αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν
καθ' ὑπεροχὴν ὠρισμένην (πρὸς γὰρ ἕν τὸ πολλαπλάσιον λέγει), ὁ
μὲν πρὸς ὠρισμένον τι ἕν, ὡς ἐπὶ τῷ διπλασίῳ τε καὶ ἡμίσει, ἀλλὰ
πρὸς ἀλλήλα μὲν ὠρισμένην τὴν ἀντίθεσιν ἔχει· ἐνός τε γὰρ καὶ
πρὸς ἕν τὸ πολλαπλάσιον τε καὶ πολλασημόριον ἐνός καὶ πρὸς ἕν· ὁ
μὲν τὸ ἐν τῷ τῷ ὠρισε· καὶ γὰρ τρίτον τι ὃν καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον
καὶ τὰ ἐφεξῆς πολλασημόρια εἶναι ταῦτα δύναμις τῷ πολλαπλασίῳ.
ὁμοίως καὶ πολλαπλάσιον, ἂν τε τριπλάσιον ἂν τε τετραπλάσιον,
ἂν τε ὅλως πλεονάκεις ἐν αὐτῷ ἔχῃ, πρὸς ὃν λέγει καὶ καθ' ὃν δὴ
ἀριθμὸν. διὸ τὸ ὠρισμένον ἔτι καὶ καὶ τὸ ἐν ἔχουσιν ἀλλὰ πρὸς ἀλ-
λήλους, τὸ δὲ γε ἡμίσιον πρὸς τὸ ὑψημόλιον, λεγόμενον καὶ αὐτὸ

5. μόνων A. || 9. καθὸ κινούμενα τέ M. || 11. αὐξήσιν σημειώσιν M. || 21. ἐν τῇ κινήσει M. || 23. κακῶν M. || 29. ἢ ἢ A. || 40. neque enim triangulus aequilaterus motum quasi actionem quandam aut opus huiusmodi trianguli significat, sed discrimen inter se, et scalenum atque isoscelem, ut ipse hominis exempla docuit Sepulv.

5. τι τὸ σημαίνονμενον M. || 7. ὃ] τὸ M. || 12. καὶ ἡ ἐπιστήμη κριτήρια καὶ κρίσεις M. || 14. ποιεῖ τε καὶ M. || 15. τίνος M. || 16. δὲ] δὴ M. || 26. το διπλάσιον et 30. τῶν om M. || 32. μὲν — 33. λέγεται om A. || 38. πολλασημόριον M. || 40. αὐτῇ ἔχον M. || 41. διὸ] διὰ M.

ὥσπερ τὸ διπλάσιον πρὸς τὸ ἡμισυ, καὶ τὴν ἐν ἀριθμοῖς ὑπεροχὴν
 τε καὶ ἔλλειψιν ἑκάτερον τῶν ἀριθμῶν ὠρισμένον ἔχει· ὁ τε γὰρ ἡμιό-
 λιος ὠρισμένος· ὁ γὰρ ἔχων τινὰ ἀριθμὸν ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ.
 ὁμοίως καὶ ὁ ὑψημιόλιος· ὁ γὰρ ὅλος μὲν τῷ ἡμίσεος αὐτοῦ ἐστὶν ὁ
 ὑψημιόλιος· ἐκείνως τε γὰρ ἀμφοτέροι ὠρισμένοι οἱ καὶ τὴν τοιαύ-
 5 τὴν ὑπεροχὴν καὶ γὰρ πρὸς ἐν καὶ ὠρισμένον. καὶ τὸ πρῶτον δὲ παρα-
 δεῖγμα, τὸ διπλάσιον καὶ ἡμιόλιον, ὁμοίως τοῖς νῦν εἰρημένους ἀμ-
 φοτέρως ἔχει τὰς ἀριθμὰς ὠρισμένας, καὶ ὅλως ἐν οἷς ἀριθμοῖς πρὸς
 ἐν τι ὠρισμένον ἢ καὶ τὸ πρὸς τι ἀπόδοσις, ἀνάγκη ἀμφοτέρως
 ὠρίσθαι κατ' ἀμφω· ὡς γὰρ ἐν πᾶν ἡμισυ, ἔτω καὶ τὸ διπλάσιον
 10 καθὸ διπλάσιον ἐν, ὡς ἔχει καὶ ἐπὶ τῷ ἡμιόλῳ τε καὶ ὑψημιόλῳ· ὥστε
 ἐκ ἄλλης τινὸς ἀντιθέσεως τὸ παραδείγμα τῆτο δηλωτικὸν ἀν εἶναι,
 1021 α ἀλλ' ἢς καὶ πρῶτον ῥηθὲν τὸ διπλάσιον. εἰπὼν δὲ τὸ πολλαπλάσιον.
 1. πρὸς ἓνα μὲν ἢ μὴν ὠρισμένον λέγεσθαι, τὴν διαφορὰν ταύτης τῆς
 ἀντιθέσεως πρὸς τὴν πρῶτην εἰρημένην βυληθεὶς δεῖξαι πάλιν πα-
 15 ρέθετο τῷ αὐτῷ τρόπῳ τῆς ἀντιθέσεως παραδείγματα, τὸ ἡμιόλιον
 καὶ τὸ ὑψημιόλιον, καὶ εἶπε ταῦτα κατ' ἀριθμὸν πρὸς ἀριθμὸν ὠρι-
 σμένον ἀντικεισθῆναι, ἴσον λέγων τῷ "πρὸς ἐν ἀριθμὸς ὠρισμένος."
 ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν πρὸς ἐν ὠρισμένον λέγει, ὡς ἴσον ἐστὶ τὸ "κατ'
 ἀριθμὸν πρὸς ἀριθμὸν ὠρισμένον." ἔχ' ἔτω λέγει τὸ πολλαπλά-
 20 σιον πρὸς τὸ πολλασημόριον· λέγει μὲν γὰρ καὶ τῶν ἑκάτερον πρὸς
 ἐν, ἀλλ' ἔχ' ὠρισμένον. λέγει δὲ ὅτι καὶ ὁ ἐπιμόριος πρὸς τὸν ὑπε-
 πιμόριον πρὸς ἐν μὲν ἑκάτερος αὐτῶν λέγει, ἀόριστον δὲ ὑπεροχὴν·
 ἐν γὰρ σημαίνει καὶ ἐνός τινος, ἐκέτι μέντοι καὶ τὸν λόγον τῆς ὑπερο-
 25 χῆς δηλοῖ ὡς τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἡμιόλιον, ὥστε δὲ εἶχε καὶ τὸ πολ-
 λαπλάσιον πρὸς τὸ πολλασημόριον, ὅπερ ἐν μὲν ἐπὶ γε τὸ ὠρισμένον.
 εἰπὼν δὲ ἐπιμόριον πρὸς τὸ ὑπεπιμόριον κατ' ἀριθμὸν ἀόριστον, ὅτι
 ἔτῳς ὡς πρὸς ἐν μὲν λέγει ἔχ' ὠρισμένον δέ, ἐδήλωσεν ἐν τῇ τῷ
 πολλαπλασίῳ παραθέσει· τινὸς γὰρ καὶ ἐνός τὸ πολλαπλάσιον πολλα-
 30 πλάσιον, ἢ μὴν ὠρίσθαι τὸ ἐν τῆτο πόσον ἐστὶ μόριον τῷ πολλαπλα-
 σίῳ. διὸ καὶ τὸ πολλαπλάσιον πρὸς ἐν ὁμοίως λέγει ὡς λέγει
 καὶ τὸ ἐπιμόριον, ὥσπερ πάλιν ὁμοίως ἀλλήλοις ἐλέγετο τὸ διπλά-
 σιον καὶ τὸ ἡμιόλιον. ἔχ' ἔτῳς ἔχει τὸ ὑπερέχον πρὸς τὸ ὑπερεχό-

μένον. πρὸς ὠρισμένον γὰρ τι λέγει καὶ τὸ πολλαπλάσιον καὶ τὸ ἐπι-
 μόριον· ὅλως γὰρ ἡ τοιαύτη χέσις ἐν ἀορίστῳ ἀντιθέσει· τὸ μὲν γὰρ
 πολλαπλάσιον ἔχει τι ὠρισμένον, τὸ πολλακὶς ἔχειν ἐκεῖνο καὶ τὸ
 ἐπιμόριον· αὐτὸ γὰρ αὐτὸ τὸ ἔχον καὶ πλείω μέρη αὐτοῦ. τὸ δὲ
 5 ὑπερέχον ὑδένᾳ ὅρον τῆς ὑπεροχῆς τι σημαίνει· διὸ καὶ ἀόριστον
 ὑπεροχὴν λέγει. εἰπὼν δὲ τὸ μὴ ὀρίζον τὴν ὑπεροχὴν κατ' ἀριθ-
 μὸν ἀόριστον τὴν ὑπεροχὴν ἔχειν, προσέθηκεν "ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύμ-
 1021 α μετρος," ἴσον λέγων τῷ πάντες οἱ ὠρισμένοι ἀριθμοὶ σύμμετροι.
 καὶ μὴ σύμμετρον δὲ ἀριθμὸν λέγει, ὁ ἐξηγητικὸν ἐστὶ τῷ πῶς
 λέγει ἀόριστον κατ' ἀριθμὸν· πάντες γὰρ ἀριθμοὶ ὠρισμένοι συμμέ-
 15 τροι ὄντος (σύμμετροι μὲν γὰρ οἱ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρώμενοι, πάν-
 των δὲ ἀριθμῶν μέτρον κοινὸν ἢ μονάς), οἱ καὶ τὴν τοιαύτην ὑπερο-
 χὴν ὑπερέχειν λεγόμενοι τῷ μὴ ὀρίζειν τὴν ὑπεροχὴν κατ' ἀριθ-
 μὸν καὶ μὴ σύμμετρον ἀριθμὸν λέγει πρὸς ἀλλήλους, ἔχ' ὅτι
 20 μὴ καὶ ἔτῳς ἔχειν ληφθέντες πρὸς ἀλλήλους ἀν ληφθῶσιν, εἰσὶ
 σύμμετροι, ἀλλ' ὅταν μὴ ὀρίζωσιν ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους ἀντιθέσει
 τὴν ὑπεροχὴν. ἐξηγούμενος δὲ αὐτὸς τὸ "καὶ μὴ σύμμετρον δὲ
 ἀριθμὸν λέγει," προσέθηκε πῶς καὶ μὴ σύμμετρον· "τὸ γὰρ
 ὑπερέχον πρὸς τὸ ὑπερεχόμενον τοῖσδ' ἐστὶ καὶ ἐτι· τῆτο δὲ ἐστὶν
 ἀόριστον." καὶ γὰρ πλείον καὶ ἑλαττον γινόμενον τὴν αὐτὴν χέσιν σῴ-
 25 ζει· τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ "ἢ ἴσον ἢ ἐκ ἴσον." ἢ γὰρ ἴσον τῷ φθάνοντι
 εἰληφθαι δύναται τὸ πάλιν λαμβανόμενον ὑπερέχειν εἶναι, ἴσον δὲ
 καὶ λόγον, ὡς εἶναι ἐν ἀμφοτέροις τριπλάσιον τὸ ὑπερεχόμενον, ἢ
 ἐκ ἴσον· τῆτο δὲ ὁ ἀόριστον. δύναται τὸ "ὅλως ἀόριστον κατ' ἀριθ-
 μὸν" εἰρηκέναι ὡς δηλῶν δι' αὐτὸ ὅτι ἐκ κατ' ἀριθμὸν τε
 ὅλως ἐστὶν ὠρίσθαι ἢ δεικτικὸν τὸ πο μὲν ἀριθμὸν ἢ ἀντι-
 30 σύμμετρον, ἐπὶ δὲ τῆς τοιαύτης ὑπεροχῆς τῷ ἀορίστῳ λέγεσθαι μὴ
 εἶναι σύμμετρον τινὰ τῶν ἔτῳς ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους ἀριθμῶν.
 ἢ τὸ "ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύμμετρος" δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ ὅτι ὁ μὲν ὠρι-
 σμένῳ τινὶ ὑπερέχων ἀριθμὸς ἀριθμῷ συμμέτρῳ ὑπερέχει (καὶ γὰρ
 ὁ ἐπιμόριος τῷ ἐπιμορίῳ μέρος γάρ), ἐπὶ δὲ τῷ ὑπερέχοντος ἔχ'
 ὠρίσθαι. ἐστὶ μὲν γὰρ τὸ ὑπερέχον τοσούτον τε ὅσον τὸ ὑπερεχόμενον
 "καὶ ἐτι," ἀόριστον δὲ τὸ "καὶ ἐτι." δύναται γὰρ τὸ ἐτι τῆτο ὁ ὑπερέχει

4. καὶ ἡ ἐπιμιόλιος *M.* || 5. ἐκεῖνοι *M.* || 6. τὸ — 9. ὠρισμένον bis *M.* || 19. ὦ] ὁ *M.* || 23. δὲ καὶ vel κατ' ὑπεροχὴν *M.* || 25. ὥστε] ἔτῳς
M. || 26. ut ad unum quidem, sed non determinatum Sepulv. || 31. multiplex enim cuiusdam atque unius multiplex est: sed
 hoc unum quota pars multiplicis sit, non definitur. itaque multiplex aeque ac superparticularis ad unum dicitur, ac vi-
 cissim duplum et sesquialterum similiter inter se. at excedens ad excessum non perinde sese habet Sepulv. || ὡς λέγεται
 om *M.*

2. multiplex enim hoc habet determinatum, quod saepe continet numerum illum, ad quem refertur: superparticulare
 vero quod illum continet et partem praeterea quempiam eius. at excedens, quia nullum excessus terminum significat, id-
 circo per indeterminatum excessum dicitur Sepulv. || 9 et 14. κατὰ] καὶ τὰ *M.* || 15. καὶ om *M.* || 16. ὅτι *M.* || 18. μὴ] μὲν *M.* ||
 24. sed illud (indefinitum omnino est numero) dixisse potest, ut per ipsum significaret nullum excedens, quatenus secun-
 dum numerum omnino est aliquid, determinatum esse; quod demonstratur illis verbis (per non commensurabilem autem
 numerum dicuntur). de huiusmodi enim excessu indeterminatum dicitur, propterea quod ex numeris, qui sic habent inter
 se, nullus est commensurabilis. vel illud (numerus enim commensurabilis est) significat Sepulv. || 25. καὶ ib. lacuna
 A. || 26. πο μὲν *AM.* || ἀν σύμμετρον *M.* || 28. ἀριθμὸν *M.* || 31. τὸ ὑπεπιμορίον *M.* || 32. quantum id quod exceditur et amplius,
 ipsum autem amplius indefinitum est: nam excessus ille, quo excedens excedit, par esse potest ei, quod exceditur, ut ex-
 cessus dupli Sepulv. || 33. ὁ] τὸ *M.* || 34. 1200 καὶ 1201 || 35. 1200 — 1201 || 36. 1200 || 37. 1200 || 38. 1200 || 39. 1200 || 40. 1200

ἢ κρίνοντα ταῦτα ἃ ἐστὶν ἄλλων λέγει· τῶν ἢ κρινόμενων·
 1020 δ 15. ἢ τε ἢ αἰσθησὶς αἰσθητῶν, ἢ τε ἐπισήμη ἐπισητῶν, καὶ τὸ μέτρον
 μετρομένων, καὶ ἡ διάνοια διανοητῶν, καὶ ὁ νοῦς νοητῶν. τὰ δὲ κρι-
 νόμενα ἔκείνῃ αὐτὰ ἃ ἐστὶ τῶν κρινόντων λέγει, ὅδε καὶ τὸτο πρὸς
 τι, καθὼς αὐτὰ ἄλλων ἐστὶν, ἀλλ' ὅτι ἄλλο τι τῶν ἐστὶν· ὅτι ἢ
 αἰσθησὶς ἐστὶν αὐτῶν, ταύτη αἰσθητά, καὶ ἐπισήμη, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν
 ἄλλο· ὅτι ἢ ἐπισήμη. τὸ ἢ ὁμοιον, εἰ καὶ ὁμοίῳ ὁμοιον λέγει, καὶ
 τὴν πτώσιν, ὁμοίως ὡς καὶ τὸ ἐπισήμην ἐπισήμη καὶ τὸ αἰσθητὴν αἰσθη-
 σει· πρὸς ἢ ὁμοιότην πτώσιν ὁμοίως καὶ ταῦτα καὶ ἐκείνα, ἀλλ' ὅχι
 ὡσαύτως λέγει· τῷ ἢ αὐτὸ ἐκείνῳ ὁμοιον εἶναι ὁμοιον αὐτῷ λέ-
 10 γεῖ, ἀλλ' ὅχι τῷ ἐκείνῳ τῷ, εἰ καὶ ὅτι μάλιστ' ἀκρίβειαν πρὸς τὸτο
 ὁμοίως λέγει. ὁμοίως καὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ ταυτόν. τὸ δὲ αἰσθητὴν αἰσθη-
 σει αἰσθητὴν λέγει, ὅτι τῷ αὐτῷ ἃ ἐστὶ τῆς αἰσθησεως εἶναι, ἀλλὰ
 τῷ ἐκείνῳ, πρὸς ὃ λέγει, τῷ εἶναι. τῷ ἢ αἰσθησὶν αὐτῷ εἶναι
 λέγει τὸ αἰσθητὴν αἰσθήσει αἰσθητόν. τὸ ἢ ὁρατὴν σημαίνει ὅτι ἐστὶν 15
 αὐτῷ ὅψις. ὁμοίως τῷ τοῖς λέγεται ἂν καὶ ἡ ἀρμονία πρὸς τὰ ἡρ-
 μοςμένα· ἢ ἢ ἀρμονία τῶν ἡρμουςμένων, τὰ δὲ ἡρμουςμένα τῇ
 ἀρμονίᾳ ἡρμουςμένα, ὅτι ἡ ἀρμονία τῶν ἐστὶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπι-
 σητῶν ἐπισήμη. Alex.

1020 δ 15. (4) ὡς εἶναι ὅσας καὶ παρὰ τῷ φιλοσόφῳ, ὡς τοῖς Πυθα-
 γορείοις, τὰ μαθηματικά. . . τὸτο καὶ δόξαν λέγει τὴν τῶν Πυ-
 θαγορείων, ὡς ἐνίοι εἶπον. cod. Reg.

1020 δ 26. (1) καὶ φησὶν ὅτι τριχῶς λέγονται τὰ πρὸς τι, τὰ μὲν καθ'
 ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν, τὰ δὲ ὡς τὸ ποιητικόν καὶ τὸ παθητικόν, τὰ δὲ
 ὡς τὸ κρίνον καὶ τὸ κρινόμενον. καὶ εἰκότως ταῦτα εἶπε τῶν πρὸς τι, 25
 εἰ καὶ ἐπταχῶς διαιρέσθαι ἐν Κατηγορίαις, ἐπειδὴ κυρίως ταῦτα
 ὑπάρχουσιν. Asclep.

1021 α 19. (3) ἄλλον δὲ τρόπον λέγει ὡς τὰ ἀκίνητα καὶ τὰ μαθή-
 ματα· περὶ ἢ τῶν ἐλεγον οἱ Πυθαγόρειοι ὅτι ὅχι ἀφαίρεσιν
 θεωρεῖν, ἀλλ' ὅτι ἔχουσιν οἰκείαν ὑπαρξιν. id.

1021 α 31. "ὅχι — διάνοια." εἰπὼν ἐν τοῖς πρὸς ἄλληλα λεγομένοις ὡς
 τὸ κρίνον τε καὶ κρινόμενον, τὸ κρινόμενον πρὸς τὸ κρίνον ὅπως λέ-
 γεῖ, ὅτι ἐκείνῳ τῷ, τῷ τῷ τὸ κρίνον τῷ κρινόμενον, δυναμένον
 πρὸς τὸ κρίνον ὅπως λέγει ὡς τὸ κρίνον γὰρ πρὸς τὸ κρινόμενον, νυνὶ
 δείκνυσιν ὅτι ὅπως λέγει ταῦτα πρὸς τι, ἢ τε ἐπισήμη καὶ ἡ αἰσθη- 35
 σις καὶ τὸ μέτρον καὶ ὅσα τῷ τοῖς ὁμοία, ὡς πρὸς τὰ ὧν ἐστὶν, ἢ μὲν
 ἐπισήμη πρὸς τὰ ἐπισητά, ἢ δὲ αἰσθησὶς πρὸς τὰ αἰσθητά, ἢ δὲ
 δόξα πρὸς τὰ δοξαστά, ἀλλ' ὅχι πρὸς ἐκείνα ἐν οἷς ἐστὶν, ἢ μὲν ἐπι-
 σήμη πρὸς τὸ ἔχον τὴν ἐπισήμην, ἢ δὲ αἰσθησὶς πρὸς τὸ τὴν
 αἰσθησιν, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως, διὰ τὸ τῷ τοῖς δεικνύειν πῶς ποιῶν 40
 τὸ εἰρημένον, τὸ ἐν τοῖς πρὸς τι εἶναι τινα καὶ ὅπως πρὸς τι λεγό-
 μενα τῷ πρὸς ἃ λέγει τῶν εἶναι τῶν πρὸς αὐτὸ λεγομένων·
 τοιαῦτα ἢ τὰ κρινόμενα καὶ ὅπως λεγόμενα πρὸς τὰ κρίνοντα.

ὅτι δὲ ἡ ἐπισήμη πρὸς τὰ ἐπισητά λέγει ἄλλον πρὸς τὸν ἔχοντα
 τὴν ἐπισήμην, δείκνυσιν διὰ τὸ δεῖξαι ὅτι οἷς ἔσται τὸ αὐτὸ λεγό-
 μενον. πῶς δὲ γίνετο οἷς τὸ αὐτὸ λεγόμενον, ὀλίγον προελθὼν δεί-
 κνυσιν αὐτὸς εἰπὼν "ὁμοίως δὲ καὶ τινὸς ἐστὶν ἡ ὅψις, ὅχι ὅχι ἐστὶν
 5 ἡ ὅψις (καίτοι ἀληθὲς τῷ τοῖς εἰπεῖν) ἀλλὰ πρὸς χρῶμα ἢ πρὸς
 ἄλλο τι τοιοῦτον· ἐκείνῳ δὲ οἷς τὸ αὐτὸ λεγθήσετο, ὅτι ἐστὶν ὅψις
 ὅχι ἐστὶν ὅψις." ἐστὶ δὲ τὸ διὰ τῶν λεγόμενον ὑπ' αὐτῷ, ὅτι ἂν
 μὴ τὴν ὅψιν καὶ τὴν ἐπισήμην καὶ τὰ τοιαῦτα ἄλλων τινῶν λέγωμεν
 εἶναι, οἷον ἐπισήμην τῶν ἐπισητῶν, τὴν ὅψιν τῶν ὁρατῶν, ὅθεν
 ἀτοπον ἀπαντήσετο· πρὸς ἢ τὸν ἐρόμενον, τί ἐστὶν ὅχι ἐστὶν ἐπισήμη,
 ἀπόκρισις εὐλογος ὅτι τὸ ἐπισητόν· εἰ δὲ τις τὴν ἐπισήμην ὅχι
 πρὸς τὸ ἐπισητὸν λέγεσθαι λαμβάνει, ἀλλὰ πρὸς τὸν ὅχι ἐστὶ καὶ τὸν ὅχι
 ἐστὶ, τῷ τῷ πρὸς τὸν ἐπισήμην ἔχοντα, ἔσται ἡ ἀπόκρισις πρὸς τὸν
 ἐρόμενον, τί ἐστὶν ὅχι ἐπισήμη, ὅχι ἐστὶν ἐπισήμη, ἐπεὶ ἐτέθη, ὅχι ἐστὶ,
 15 πρὸς ἐκείνῳ λέγεσθαι. ὅπως δὲ ἔσται ἀτοπος ἡ ἀπόκρισις καὶ οἷς τὸ
 αὐτὸ λεγόμενον. πρὸς δὲ τῷ τοῖς ἀπορήσαι τις ἂν, ὅτι εἰ διὰ τῷ τοῖς
 τὰ τοιαῦτα ὅχι λέγει πρὸς τὰ ἐν οἷς ἐστὶ, διότι συμβαίνει οἷς ταύ-
 τῃν λέγεσθαι, ὅδε ἄλλο τι ἔδει τῶν ἐν τινι ὄντων πρὸς ἐκείνῳ λέ-
 γεσθαι ἐν ὅχι ἐστὶν. δοκεῖ δὲ πολλὰ τῶν πρὸς τι λέγεσθαι πρὸς τὰ
 ἐν οἷς ἐστὶν· ἢ τε ἢ ἀρμονία λέγει ἡρμουςμένων εἶναι, καὶ ὅχι ἐν
 ἄλλοις τισὶν ἔσται ἡ ἀρμονία ἢ ἐν τοῖς συγκατεμένοις ὧν ἐστὶ, καὶ πρὸς
 ἐκείνῳ λέγει. ἀλλὰ καὶ ἡ ἔξις ἔχοντος ἔξις λέγει εἶναι, ἐν ὅχι καὶ
 ἐστὶν. ἐφ' ὧν εἰ τις βούλοιο ὁμοίως ἐρωτᾶν, ἔσται οἷς ταύτῃν λεγό-
 μενον· πρὸς ἢ τὸν ἐρόμενον, τί ἐστὶν ὅχι ἐστὶν ἀρμονία, ἀπόκρισις
 ὅχι ἢ λέγεσθαι ὅχι ἐστὶν ἀρμονία, ἢ τε ἀρμονία πρὸς τὸ ὅχι ἐστὶν
 ἀρμονία λέγει· πρὸς ἢ τὰ ἡρμουςμένα λέγει, ὧν ἐστὶν ἀρμονία.
 ὅτι δὲ λέγει πρὸς ταῦτα ἐν οἷς ἐστὶν, ὑπὸ μὲν Θεοφράστου ἐν τῷ Β
 τῶν Τοπικῶν ὅπως εἴρη· "ὧν μὲν ἢ ἔκαστα λέγει, καὶ ὑπάρχει
 τῷ τοῖς, ὡς περὶ ἡ συμμετρία καὶ ἡ ἔξις καὶ ἡ σύνθεσις· μνήμη δὲ καὶ
 30 ὕπνος καὶ ὑπόληψις ὅθεν τῶν ἀψύχων, ὅδε ἡ ἑτέρα κίνησις ἄλλω.
 διὸ δὲ καθ' ἕκαστα διορίζεον." καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῶν
 αὐτῶν τῶν ὅπως εἴρηκεν ἐν τῷ Δ τῶν Τοπικῶν (c. 4 p. 125 a
 33). "ἐπεὶ δὲ τῶν πρὸς τι λεγομένων τὰ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐν ἐκεί-
 νοις ἢ περὶ ἐκείνῳ ἐστὶ πρὸς ἃ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον αἱ
 35 διαθέσεις καὶ αἱ ἔξεις καὶ ἡ συμμετρία (ἐν ἄλλῳ ἢ ὅθεν δύναται
 ὑπάρχειν τὰ εἰρημένα ἢ ἐν ἐκείνοις πρὸς ἃ λέγει), τὰ δὲ ὅχι
 ἀνάγκη μὲν ἐν ἐκείνοις ὑπάρχειν πρὸς ἃ ποτε λέγει, ἐνδέχεται δὲ
 (οἷον εἰ ἐπισητὸν εἶναι ἢ ψυχὴ· ὅθεν ἢ κωλύει τὴν αὐτῆς ἐπισήμην
 ἔχειν τὴν ψυχὴν, ὅχι ἀναγκαῖον δὲ· δύναται ἢ καὶ ἐν ἄλλῳ ὑπάρ-
 40 χεῖν τὴν αὐτὴν ταύτην), τὰ δὲ ἀπλῶς ὅχι ἐνδέχεται ἐν ἐκείνοις
 ὑπάρχειν πρὸς ἃ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον τὸ ἐναντίον ἐν τῷ
 ἐναντίῳ, ὅδε τὴν ἐπισήμην ἐν τῷ ἐπισητῷ, ἂν μὴ τυγχάνῃ τὸ
 ἐπισητὸν ψυχὴ ἢ ἄνθρωπος." διὰ ἢ τῶν καὶ ἀναγκαῖον εἶναι

5. ἄλλων ἐστὶ om M. || 7. ἄλλω M. || 8. τὸ ante ἐπισητόν om M. || 15. αἰσθητόν τὸν αἰσθήσει M. || 16. πρὸς — 17. ἀρμονία om A. || 39. τὸ
 ante τὴν om M. || 40. καὶ τὴν ἄλλο M. || 42. τῷ τὸ A.

1. τὸν om M. || 5. πρὸς τὸ χρῶμα A. || 10. ἀπαντήσαι M. || τὸν τὸ M. || 12. τὸ om M. || καὶ ἐν ὅχι M. || 20. ὅχι ἢ ἄλλω τισὶν ἐστὶν ἢ M. ||
 25. ἢ τε ἢ εἶτε M. || ἐστὶν ἢ ἀρμονία M. || 30. ἄλλων A. || 32. εἰρήκαμεν A. || 33. ἐν om M. || 43. ἄνθρωποι M.

φησιν ἓνα τῶν πρὸς τι πρὸς ἐκεῖνα λέγεσθαι ἐν οἷς ἐστίν· ὡς εἶπεν εἶναι τὴν τε διάθεσιν (διακειμένην γὰρ καὶ τὴν ἐν ᾧ ἐστίν ἡ διάθεσις) καὶ τὴν ἔξιν· τὸ γὰρ τὴν ἔξιν ἔχοντος ἡ ἔξις ἔστι. ἀλλὰ καὶ ἡ συμμετρία ἐστίν ἐν τούτοις. ἀλλ' εἰ πρὸς ταῦτα λέγεσθαι, ἐν οἷς ἐστίν ἕκασον τούτων, οἷς ταὐτὸν λεχθήσεσθαι ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν. τί ἐστίν ὅ ἡ διάθεσις; ὅ ἐστίν ἡ διάθεσις. τί ἐστίν ὅ ἐστίν ἔξις; ὅ ἐστίν ἔξις. ὁμοίως καὶ ἐπὶ συμμετρίας. εἰ δὲ ἐπὶ τούτων οἷς μὴ ταὐτὸν λέγεσθαι, ἐξ ἀνάγκης δὲ δεῖ αὐτὰ πρὸς ταῦτα λέγεσθαι ἐν οἷς ἐστίν, ὅθεν πρὸς διαβολὴν τὸ λέγεσθαι τι πρὸς τὸ ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ οἷς ταὐτὸν λέγεσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἦν ὅτι οἷς λεγόμενον ὡς αὐτὸ πρὸς αὐτὸ λέγεσθαι, ἀποπονδὴν 10 τι εἶπετο· ἦν γὰρ αὐτὸ αὐτῷ τι ἀντικείμενον, εἴγε τὰ πρὸς τι πρὸς ἀντικείμενα λέγεσθαι. εἰ δὲ ἀποκρινόμενος πρὸς τὸν ἐρώμενον, τί ἐστὶ τὸ ὅ ἐστίν ἐπιστήμη, λέγει μὴ εἶναι τὴν ἐπιστήμην τὴν ὅ ἐστίν ἐπιστήμη, ὃν ἀληθές, ὅ μὴν καὶ πρὸς τούτο λέγεσθαι (ἔκτετι γὰρ ἐρωτηθεὶς, πρὸς τί λέγεσθαι ἐπιστήμη, ἀποκρίνεσθαι ὅ ἐστίν ἐπιστήμη, ἀλλὰ πρὸς τὸν 15 ἔχοντα τὴν ἐπιστήμην), καὶ πάλιν, πρὸς τί λέγεσθαι ὃ ἔχων τὴν ἐπιστήμην, ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνεσθαι πρὸς ἐπιστήμην, ὅτι ἂν εἴη αὐτό τι πρὸς αὐτὸ λεγόμενον, εἴγε ἄλλο ἐπιστήμη καὶ ἄλλο τὸ ἐπιστήμην ἔχον. ἔοικε δὲ καὶ αὐτὸς ὅτι ὡς ἀναιρετικὸν τὸ λέγεσθαι τι πρὸς τὸ ἐν ᾧ ἐστὶ τίθεναι αὐτό, ἀλλὰ πρὸς σύστασιν μᾶλλον αὐτῷ χρῆσθαι 20 τῷ, ἐν οἷς ἐνδέχεται τὰ ὄντα ἐν τισὶ πρὸς ἄλλα τινὰ λέγεσθαι παρὰ τὰ ἐν οἷς ἐστὶ, πρὸς ἐκεῖνα αὐτῶν ποιεῖσθαι τὴν ἀπόδοσιν. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, εἰ μὴ ὁμοίως καὶ τῶν καὶ δυνάμιν λεγομένων πρὸς ἄλληλα τὸ ἕτερον τὸ ὡς πάχον ἀντικείμενον ὃν τῷ ποιοῦντι ἢ ποιητικῷ ὅτι λέγεσθαι πρὸς αὐτὸ τῷ ἐκεῖνο τούτοις εἶναι, ἀλλ' ὅτι τῷ τούτοις 25 ἐκεῖνος. τὸ γὰρ καυσὸν καυσὸν τῷ εἶναι αὐτὸ καυσικόν τι, καὶ τὸ θερμαντικὸν τῷ εἶναι αὐτὸ θερμαντικόν τι, καὶ τούτων ἕκασον αὐτὸ ὅπερ ἐστίν ἄλλα λέγεσθαι. τὸ γὰρ καυσὸν καυσὸν τῷ καυσικῷ, καὶ τὸ αἰσθητὸν τοῦτόν ἐστιν, ὅτι ἐστίν αὐτὸ τὸ αἰσθανόμενον. ἡ βεβημένος δεῖξαι πρὸς τί τὰ ὅτι λέγεσθαι, ταῦτα λέγει. τὰ μὴ γὰρ 30 καὶ δυνάμιν πρὸς ταῦτα προδήλως λέγεσθαι, καὶ ὅτι ἐστὶ ζητούμενον πρὸς τί ἡ τούτων ἀπόδοσις. ἐπὶ δὲ τῶν ὡς κριτικῶν πρὸς τι λεγομένων ἐζητεῖτο πρὸς τί ταῦτα, οἷον τὸ αἰσθάνεσθαι πότερον πρὸς τὸ ἔχον αἰσθῆσιν ἢ πρὸς τὸ αἰσθητόν. ὅτι ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα ὅ πρὸς τὰ ἔχοντα ἀλλὰ πρὸς τὰ ὡς εἰσὶ λέγεσθαι, ἐδείξε διὰ τὸ δεῖ 35 ξαι τὰ ἀντικείμενα τούτοις ὅτι λέγεσθαι πρὸς αὐτὰ τῷ ἐκεῖνα τούτων εἶναι. εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τούτοις ἀληθές τὸ αὐτὰ ὅπερ ἐστίν ἐτέρων λέγεσθαι ἢ ὅπως πρὸς ἕτερον (πάντα γὰρ ὅτι τὰ πρὸς τι ἔχει), ἀλλὰ δεῖ ὅτι τὰ πρὸς τὰ κρίνοντα λεγόμενα λέγεσθαι ὡς ἔχειν τὸ

ἐκεῖνα τούτων εἶναι. ὃ ὅτι ἂν ὅτις ἔχει, εἰ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἕκασον τῶν τοιούτων πρὸς τὰ ἔχοντα αὐτὰ ἐλέγετο. τῶν δὲ καθ' αὐτὰ 1021a πρὸς τι λεγομένων τὰ μὴ ὅτις φησὶ λέγεσθαι, δηλονότι ἢ τῷ αὐτὰ 3 ὅπερ ἐστίν ἐτέρων λέγεσθαι ἢ τῷ ἄλλα αὐτῶν εἶναι, τὰ δὲ φησιν, ἂν τὰ γένη αὐτῶν πρὸς τι ἢ. ἢ γὰρ ἰατρικὴ πρὸς τι τῷ τὴν ἐπιστήμην γένος ὅταν αὐτῆς πρὸς τι εἶναι. τούτοις δὲ καὶ ἐν Κατηγορίαις (c. 7) εἴρηκεν. ὅ γὰρ τὸ γένος πρὸς τι, τούτοις ὅτις συμβεβηκὸς ἂν 5 ἔτι πρὸς τι λέγοιτο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ καθ' αὐτό, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως τῷ γένει. τῷ γὰρ τὸ γένος ἐν τῷ εἶδει εἶναι γίνεσθαι καὶ τὸ εἶδος ἐν τῇ ὁσίᾳ ἔχον τὸ πρὸς τι, εἴγε μέρος αὐτὸ τῆς ὁσίᾳς τὸ γένος. ἔτι λέγει, ὡς τὰ ἔχοντα τινὰ πρὸς τι ἐστίν, ὅτι καὶ τὰ ἐχόμενα καὶ καὶ τούτοις ἢ γὰρ ἰσότης πρὸς τι, ὅτι τὸ ἴσον τὸ ἔχον τὴν ἰσότητα πρὸς τι, καὶ ἡ ὁμοιότης τῷ τὸ ὁμοιον. καὶ γὰρ τούτοις καὶ ἐκεῖνα πρὸς τι. τῷ γὰρ ταῦτα ἔχειν. τὰ δὲ καὶ συμβεβηκὸς πρὸς τι λέγεσθαι, ὅσοις συμ- 10 βεβηκὲ τι τῶν πρὸς τι ὅτι ὅταν αὐτοῖς πρὸς τι. ἀνθρώπος γὰρ λέγεσθαι πρὸς τι, ὅταν ἢ τὸ συμβεβηκὸς αὐτὸ τὸ διπλάσιον τῶν πρὸς τι ὄν. πάλιν εἴη ἂν τὸ λευκὸν λεγόμενον καὶ συμβεβηκὸς καὶ αὐτὸ πρὸς τι, ἂν ὅτι συμβεβηκε διπλασίῳ εἶναι, τούτοις καὶ τὸ λευκὸν εἴη συμβεβηκὸς. διαφέρει δὲ ὅτις τῶν πρὸς τι τρόπος τὸ προρη- 15 θέντος. ἐκεῖ μὴ γὰρ τὸ ὑποκείμενον πρὸς τι λέγεσθαι διὰ τὸ συμβεβηκὸς αὐτῷ, ἐνταῦθα δὲ τῶν συμβεβηκῶν αὐτῷ τὸ ἕτερον διὰ τὸ ἕτερον. Alex.

λέγει δὲ καὶ περὶ τῶν τελείων, διαιρῶν αὐτό, ὅτι ἐν μὴ αὐτῷ 1021b σημαίνον ἐστίν ὅτι μὴδὲν μόνον ἀπεσι. τέλειον γὰρ ἐστίν ἕκα- 12 ρον, ὃ λέγεσθαι, ὅταν αὐτὸ μὴδὲν τῶν εἰς τὴν τελείωσιν ἀπὴ μορίων. ὅτι χρόνος τέλειος ἕκαστος ὅτις χρόνος, ὃς τῷδε λέγεσθαι εἶναι, μὴδὲν μόνον ἀπεσι, μὴδὲ ἔξω τις αὐτῷ. παντὸς μὴ γὰρ τῷ λαμβανομένου χρόνος ἐστὶ τις ἔξω χρόνος. ἀλλ' ὅταν ὁ τῷδε τινος ἀφωρισμένος χρόνος λαμβάνηται, τότε ὁ τέλειος ἐστὶ τῷδε χρόνος ὅταν ἀπὴ μὴδὲν μόνον τῷδε χρόνος αὐτῷ ἐν ᾧ ἐκεῖνο ἐστίν, οἷον εἰ 15 τινος εἴη χρόνος τῆς ὑπάρξεως ἕκαστον ἔτη, εἰ ἀνθρώπος φέρε εἰπεῖν ἔχει τούτον ὅρον τῆς ζωῆς, ὅλον τέλειος ἂν ἦν ἀνθρώπου χρόνος, εἰ μὴδὲν ἀπὴν τῶν ἕκαστον ἐτῶν. ὅτι καὶ τέλειος ἀνθρώπου καὶ τέλειος ἵππου, ὅ μὴδὲν μόνον ἀπεσι, καὶ τέλειος ἀνδρίας καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὡς μὴδὲν μόνον ἀπεσι. ὁμοίως δὲ λέγεσθαι τέλειον καὶ ὡς κατ' ἀρετὴν τὴν οἰκείαν καὶ τὸ εἶναι τὸ οἰκεῖον καὶ ἐν τῷ γένει τούτοις μὴ 20 ἐστὶν ὑπερβολή. κοινότερον δὲ τῷ τῆς ἀρετῆς ὀνόματι χρῆσθαι. ἕκα- ρον γὰρ τέλειον λέγεσθαι, ὅταν ἔχῃ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν, οἷον τέλειος ἀνθρώπος, ὅ μὴδὲν ἐνδεῖ τῶν καὶ τὰς ἀνθρώπου ἀρετὰς, μὴδὲ ἐστὶν

5. bis hoc in singulis dicitur Sepulv. || 6. ὁμοίως καὶ ἐπὶ συμμετρίας om Sepulv. || 8. ταῦτα] αὐτὰ M. || ἐν — 9. ταὐτὸ λέγεσθαι om A. || 9. etenim si bis idem ita diceretur ut idem ad se dicitur. incommodum sequeretur. tunc enim quidpiam sibi contrarium esset, cum relativa dicantur ad contraria. at si quis rogatus, quid est id cuius est scientia? respondet scientiam eius esse cuius est scientia, non tamen ad hoc dicit Sepulv. || 20. sed potius ut confirmaret, quae cum in quibuspiam sint, possunt ad alia praeterquam ad ea in quibus habentur dici, eorum ad illa fieri relationem Sepulv. || 27. θερμαντικὸν ἂν τι τῷ A. || 29. ἐπισθανόμενον M. || 37. ἐπὶ τούτων ἀληθές τὰ αὐτὰ M.

4. ἕτερα M. || 7. ὅ] ὅ M. || 9. τὸ ante γένος om M. || 12. ἐν γὰρ M. || 13. idcirco enim ad aliquid illa dicuntur, quoniam ab his habentur Sepulv. || 17. λεγόμενον καὶ κατὰ M. || αὐτῷ M. || 26. ὅς] ὡς M. || 39. μὴδὲ] μὴδὲν A.

ὑπερβολὴ αὐτῷ κτ' ἔν τῷ ἀνθρώπῳ. ὅτω καὶ ἰατρὸν τέ-
λειον λέγομεν, ὃ κτ' ἔν τῷ ἀνθρώπῳ ἰατρικῇ μὴ ἔστιν ὑπερ-
βολή. τὸ δὲ "πρὸς τὸ γένος" αὐτὸς ἐξηγήσατο διὰ τῷ εἰπεῖν
"ὅταν κτ' ἔῃ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἐλλείπωσι." τῷ γὰρ
τὰς ἀρετὰς πλείους καὶ διαφόρους εἶναι, ὅτος τέλειος καθ' ἣν ἔχει
ἀρετὴν ἔστιν, ὅταν μὴδὲν κατ' αὐτὴν τὴν ἀρετὴν ἐλλείπη. τῷ γὰρ
γένει ἀντὶ τῷ εἶδους ἐχρήτο. καὶ αὐλητῆς τέλειος ὁ κτ' αὐλητικὴν
τοιῦτος, καὶ ἀπλῶς ὁ κατὰ τινὰ τέχνην ἢ ἐπιστήμην ἢ ἀρετὴν μὴ
1021 δ ἐλαττωμένος τέλειος κατ' αὐτήν. ἀπὸ τῶν ὅτως τελείων καὶ κτ' ἔ-
17. εὔ τ' οἰκεῖον μὴ ὑπερεχομένων καὶ ἐπὶ τὰ κακὰ μεταφέρομεν τὸ τέ-
λειον. συκοφάντην γὰρ λέγομεν καὶ κλέπτην τέλειον ὡς ὃν ἔχοντα
ἐν τούτοις ὑπεροχὴν. τῷτο δὲ ποιῶμεν ἐπεὶ καὶ ἀγαθὸς λέγομεν
αὐτὸς, κλέπτας ἀγαθὸς καὶ τελείος. ὡς γὰρ τὴν κτ' ταῦτα ἀρετὴν
ἔχοντας καὶ τελείους κατ' αὐτά. τελειότης γὰρ ἐκάστῃ ἢ οἰκείᾳ ἀρετῇ.
ὅταν γὰρ, φησί, κτ' ἔῃ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἐλλείπη μό-
15 ριον τῷ μεγέθει ὁ κτ' φύσιν ἔστιν αὐτῷ, τό τε ἐστὶ τέλειον ἕκαστον
κτ' ἔῃ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς, εἰπὼν ἀντὶ τῷ ὅταν ταύτης τῆς
τῷ εἶδους ἐν ᾧ ἔστιν οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἐλλείπη μόριον, "τῷ κτ'
φύσιν μεγέθει." ἄνθρωπος γὰρ τέλειος, ἂν τῆς τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετῆς
μὴδὲν αὐτῷ ἐνδῇ. ὅτος γὰρ ἄνθρωπος τέλειος, ὃ καὶ τὰ μέρη ἄρ-
20 τος, ἀλλ' ὅταν τῆς ἀνθρώπῳ ἀρετῆς καὶ τῷ ταύτης μεγέθει τῷ κτ'
φύσιν μὴδὲν μόριον ἐνδῇ αὐτῷ. ὁμοίως καὶ ἵππος καὶ κύων καὶ τῶν
ὄντων ἕκαστον. καὶ εἴη ἂν τῷ ὄντως τελείῳ ὁρισμὸν ἀποδεδωκώς,
ὡς εἶναι τέλειον ὃ κτ' ἔῃ τοῦ οἰκείας ἀρετῆς μὴδὲν ἐλλείπη
μόριον τῷ κτ' φύσιν μεγέθει. πρὸς γὰρ τὸ κτ' φύσιν μεγέθος δεῖ
25 μὴδὲν μόριον ἐλλείπειν τῷ τέλει. ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα εἰρημένα
1021 δ τέλεια κτ' ἔῃ ποσόν, τὰ δὲ δεύτερα κτ' ἔῃ τε καὶ τὸ ποιόν. ἔτι
21. τέλειά φησιν εἶναι ἃ τὸ οἰκεῖον τέλος σπουδαῖον ἔχει ("). τέλειον
γὰρ τὸ τέλος ἔχον, τὸ δὲ κυρίως τέλος ἀγαθόν τι. ὅτως ἄνθρωπος
ἀγαθὸς τέλειος, ὅτι τὸ οἰκεῖον τέλος ἀγαθὸν ὃν ἔχει. καὶ εἴη ἂν ἢ
30 διαφορὰ τοῖς ὅτω λεγομένοις τελείοις πρὸς τὰ πρὸ τούτων εἰρη-
μένα, ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἐλέγετο τέλεια τῷ ἐν τελείῳ εἶναι (τοιῦτον
γὰρ ἢ ἀρετὴ) ἀλλὰ ὃ τῷ ἐν τέλει, τὰ δὲ νῦν λεγόμενα τῷ ἐν τέ-
λει. ἢ ὅτι ὡς ἄλλο τι σημαίνων εἶδος τελείῳ τῷτο προσέθηκεν.
ἀναλαμβάνων ὃν τὸν περὶ αὐτῶν λόγον ἔκείνῳ τῷτο ὡς ὄντος παρ'
ἐκεῖνο μνημονεύει. ἐπεὶ δὲ τέλειον τὸ τέλος ἔχον, τὸ δὲ τέλος ἔχα-
τον, ἢ ὅτι καὶ τὰ ἐν τῷ ἔχατῳ ὄντα ἐν τῷ τέλει φαῖναι εἶναι. διὸ καὶ
ἐπὶ τὰ φαῖναι χρώμεθα τῷ σημαίνοντι τῷτο τῷ τελείῳ, λέ-
γοντες τελείως τινὰ ἀπολωλέναι καὶ τελείως ἐφθάρθαι, ὅταν ἐπὶ
τῷ ἔχατῳ ἢ τῷ κακῷ καὶ μὴδὲν αὐτῷ ἐλλείπη τῆς φθορᾶς. ὅτως
35 καὶ ἡ τελευταῖα τέλος λέγετο, ἐπεὶ καὶ τὸ τέλος ἔχατον. τῷτο δὲ ἐστὶ
τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ὃ χάριν, τὸ ἔχατον τέλος λεγόντων ἡμῶν. διὸ καὶ τὸ
ἔχειν τελευταῖαν ἢ σπερ ἔνεκ' ἐγένετο. ὃ μὴν ἀλλὰ παρὰ τὸ ἐπό-

μενον ἢ ἀπάτη, ἐπεὶ κυρίως γὰρ τέλος τὸ ὅτως ἔχατον τὸ ὡς ὃ ἐνε-
κεν. τὸ δὲ τέλος καὶ τὸ ὃ ἐνεκα ἔχατον ὡς ἴσον εἶπε, τὸ κυρίως
1021 δ δὲ τέλος τὸ ὡς ὃ ἐνεκα ἔχατον (°). ἢ εἰπὼν ἀμφω ἔχατα εἶναι
29. (καὶ γὰρ ἡ τελευταῖα ἔχατον) προσέθηκεν ὅτι καὶ τὸ τέλος δὲ καὶ ὃ ἐνεκα
καὶ αὐτὸ ἔχατον. πάντα δὲ τὰ προειρημένα τε καὶ καθ' αὐτὰ λε-
γόμενα τέλεια εἰς δύο φησὶν ἀνάγεσθαι σημαίνοντα, εἰς τε τὰ κτ'
τὸ εὔ μὴδὲν ἐλλείποντα μὴδὲ ἔχοντα ὑπερβολὴν, ὡς δύνασθαι ἔξω
τι αὐτῶν ληφθῆναι, ὃ παρὸν ἠῤῥησεν. ἂν τὸ ἐν αὐτοῖς εὔ. καὶ γὰρ οἷς
ὑπερέχει τὸ τέλος ὃν σπουδαῖον, καὶ ταῦτα ὑπὸ τῷτο τὸ σημαίνον-
10 νον τῷ τελείῳ. καὶ τῷτο μὲν τὸ σημαίνοντα τῷ τελείῳ κτ' τὴν ἀρε-
τὴν καὶ τὴν τῷ ἀγαθῷ ὁλόκληρον παρουσίαν λέγει, τὸ δὲ ἀπλῶς μὴ
ἔχειν ὑπερβολὴν ἐν τῷ οἰκείῳ γένει, μὴδὲ εἶναι ἔξω αὐτῷ μὴδὲ
ἀπειναι, ὃ σημαίνοντα πρῶτον ἐξέθετο, ὃ εἰς δὴλωσιν παρέθετο
τὸν τέλειον χρόνον. ὅτω τέλειος ἄνθρωπος ὃ μὴδὲν ἀπεσι μέρος,
καὶ ἵππος ὁμοίως καὶ οἰκία καὶ βάθρον καὶ θρόνος, ὡς προεῖπε. ταῦτα
μὲν ὃν τὰ σημαίνοντα καθ' αὐτὰ τῷ τελείῳ, τὰ δὲ ἄλλα τέλεια
λεγόμενα ἀπ' αὐτῶν φησὶ καὶ ταῦτα λέγει. ἢ γὰρ τῷ ποιεῖν τι
τοιῦτον. ἢ γὰρ παιδεία τέλειον, ὅτι ποιητικὸν τελείῳ τινός. τῷ γὰρ
τὴν ἀρετὴν ἔχοντος. καὶ τὰ γυμνάσια, ὅτι εὐεξίας καὶ αὐτὰ ποιη-
20 τικὰ τελειότητος ὅσης. λέγεται τινὰ τέλεια καὶ τῷ ἔχειν τι τοῖ-
τον, ὡς βιβλίον λέγομεν τέλειον, ὃ μὴδὲν ἐνδεῖ τῶν ὀφειλόντων
γραφῆναι, καὶ πραγματεῖαν τελείαν, ἢ μὴδὲν ἐνδεῖ. λέγεται τινὰ
τέλεια καὶ τῷ ἀρμόττειν τοῖς τελείοις. ὅτως ἐοῖς λέγει τέλεια
καὶ ὑπόδημα καὶ πανοπλία, καὶ ἡ Πηλιάς τέλειον δόρυ, ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς
αὐτῇ μόνος ἠδύνατο χρῆσθαι τέλειος ὦν (°). καὶ τὰ ἀρμόττοντα
δὲ τοῖς κτ' ἔῃ τελείοις τέλεια. ὅτω πρᾶξις τέλεια ἢ τῷ σπου-
δαίῳ ἀρμόζουσα, ὅλα ἢ τῷ φιλοσόφῳ. ἢ ὅπως φησὶ λέγει
πρὸς τὰ πρῶτως λεγόμενα τέλεια. ὅτως γυμνάσιον λέγει τέ-
λειον, ὃ ὁ τέλειος ἀθλητῆς γυμνάσαιτ' ἂν. id.

(") τέλειος γὰρ λέγει ἄνθρωπος ὁ εἰς ἄκρον ἐλλητικῶς ἀρε-
1021 δ τῆς, οἷον Παρμενίδης ἢ εἴ τις ἄλλος φησὶ τοῖτος. Asclep. 21.

(°) γρ. μὴδ' ἔχειν ὑπερβολὴν ἐν ἐκάστῳ γένει μὴδ' εἶναι τι
ἔξω, τὰ δὲ μεταξύ ἐστιν. cod. Reg. 33.

(°) οἷον τελείαν φαῖναι τὴν μελίαν τῷ Ἀχιλλέως, ἐπειδὴ τῷ
1022 α μεγίστῳ τῶν ἡρώων ἡρμοττεν. Asclep. 1.

καὶ πέρας δὲ λέγει τὸ μὲν ὡς ἔχατον ἐκάστῳ λέγει, καθ' ὃ
1022 α σημαίνοντα εἴη ἂν καὶ ὁ θάνατος πέρας λεγόμενος (°). τὸ γὰρ
ἐκάστῳ ἐπιγινόμενον ἔχατον πέρας ἐκεῖνο. ὅτως καὶ κινήσεώς τι καὶ
πράξεως πέρας λέγει. τοῖτον γὰρ ὃ ἔξω μὴδὲν ἐστὶ λαβεῖν πρῶ-
τον. εἰ γὰρ τινος ληφθέντος ἔχατον ἔτι ἐστὶ τι τὸ τῷτο ἐκτός, τῷτο
ὃ πέρας. τὸ δὲ "πρῶτον" προσέθηκεν ἐνδεικνύμενος τὸ κυρίως πέ-
ρας, ὃ ὅτι ὡς μέρος ἐστὶ πέρας ἀλλ' ὡς τὸ κυρίως ἔχατον, ὁποῖόν
ἐστιν ἐπὶ τῶν σωμάτων ἢ ἐπιφάνεια. δύνασθαι μὲν γὰρ καὶ μέρος τινός

2. ἄνθρωπον *M.* || 3. γένος] γενέσθαι *M.* || 7. κατὰ αὐλητικὰ *A.* || 20. γὰρ ὁ ἄνθρωπος *M.* || 23. ὄντως] ὄντος *M.* || 27. ἔτι] ὅτι *M.* || 43. ἔχει *A.*

3. τὸ om *M.* || 8. ὁ παρὸν] ὅπερ ὃν *M.* || 10. τῷ — σημαίνοντα om *A.* || 26. ἢ] ἢ *M.* || 38. ἐκεῖνο *M.* || 40. ληφθέντος ὡς ἔχατον ἔτι ἐπὶ τι
M. || τῷτο] τῷτο *M.* || 43. μέρος *M.*

ληφθέντος μηδὲν εἶναι ἔξω, ἀλλ' ὃ πρῶτον· πρὸ τούτου γὰρ τὸ μέρος αὐτό. δόξειε δ' αὖτε αὐτὸ σημαίνειν καὶ διὰ τούτου τὸ λόγος πέρας ὃ καὶ διὰ τὸ πρότερον, ὃ εἶπεν "ἔχατον ἐκάστω," ὡς εἶναι τὸ αὐτὸ σημαينوμένον διαφόρων λόγων. ὃ μὴν ὅπως ἔχει· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ῥηθὲν ὃ μόνον ἐκ αὐτῶν τῶν πράγματος ὃν τι ἔχατον ἦν αὐτῶν, 5 ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον ἐπιγινόμενον ἐκάστω, τὸ δὲ νῦν αὐτῶν τι τῶν πράγματος ὃν πέρας λέγετο ('). ἔτι τὸ μὲν ἔχατον δύναμις καὶ ἐπὶ μέρος λέγετο, τὸ δὲ ὅπως λεγόμενον, ὡς ἀπέδωκε δεύτερον, ἐκ ἐπὶ μέρος ἀρμόζειν δύναμις ἀλλ' ἐπὶ τῶν κυρίως πέρας, ὡς ἤδη εἶπον. καὶ τὸ μὲν ἔχατον καὶ ἐπὶ μὴ μεγεθῶν ἀρμόζοι αὖτε· καὶ γὰρ λόγος 10 τι ἔχατον καὶ πράξεως εἶναι αὖτε καὶ διανοίας· ὅπως γάρ, ὡς εἶπον, πέρας καὶ ὁ θάνατος λέγετο. ἔχατον γὰρ τῆς τῶν ζώων ζωῆς. τούτο δὲ τὸ ὃ μηδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν πρῶτον δοκεῖ ἐπὶ μεγεθῶν μόνον ἀρμόζειν· τὸ γὰρ μεγέθους ἔστι τι λαβεῖν ὃ πρῶτον ὅθεν ἔστιν ἔξω· τοιοῦτον γὰρ ἐν μὲν σώματι ἢ ἐπιφάνεια, ἐν δ' ἐπιφάνεια ἢ γραμμῇ, 15 ἐν δὲ γραμμῇ ἢ σιγμῇ. ἄλλως δὲ ἐλέγετο ἐπὶ τῶν τελείων τὸ ὃ μηδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν καὶ ἄλλως ἐπὶ τῶν πέρας· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν τελείων ἐσημαίνετο, ὃ μηδὲν ἐλλείπει τῶν μορίων (τὸ γὰρ πᾶν λαμβανόμενον ἦν τέλειον), ἐπὶ δὲ τῶν πέρας τὸ ὃ μηδὲν ἔστιν ἔξω-τέρω, περατῶν τούτο ὃ ἐστὶ πέρας, καὶ τέλειον μὲν τὸ ὡς ὅλον μηδὲν 20 ἐκτὸς ἔχειν. ἡ διαφορὰν σημαίνει, εἰ καὶ τὸ πρῶτον τῶν πέρας προσκείμενον τι πέρας ἔχει καὶ τὸ μὴ τέλειον. πέρας δὲ φησὶν εἶναι "καὶ ὃ ἔσω πάντα πρῶτον," τὸ αὐτὸ σημαίνων ὃ φθάσας εἶπε, κατ' ἄλλον δὲ τρόπον καὶ ἀντετραμμένως (τότε μὲν γάρ, ὃ μηδὲν ἐκτὸς πρῶτον, νῦν δὲ, ὃ ἐκτὸς πάντα πρῶτον), τὸ "πρῶτον" πάλιν 25 προδίδει, ἵνα τὸ μέρος τὸ κυρίως πέρας χωρίσῃ· ἐντὸς μὲν γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ τῶν μερῶν τῶν πρὸς τοῖς ἐχάτοις τὰ ἄλλα μέρη, ἀλλ' ὃ πρῶτων· ἐπὶ γὰρ τῶν σώματος καὶ αὐτὸ ληφθέν μέρος ἔχατον ἐντὸς ἔστι τῆς ἐπιφάνειας, ἐκείνη δὲ ἐκτὸς ὅθεν ὅθεν ἐντὸς. ταύ-την δὲ, ὡς εἶπον, ὅτε πρῶτον ὅθεν ἔστι λαβεῖν ἔξω, καὶ ὃ ἔσω πάντα 30 πρῶτον. ἔτι πέρας φησὶ "καὶ ὃ αὖτε ἢ εἶδος μεγέθους ἢ ἔχοντος μέγεθος," εἶδος μὲν τὸ σχῆμα λέγων καὶ τὴν μορφήν· καὶ γὰρ ταῦτα τὰ σώματα εἰδοποιεῖ· τὸ γὰρ "μεγέθους" ἀντὶ τῶν σώματος εἶπε· πᾶν γὰρ σχῆμα ἐν σώματι. τὸ δὲ "ἢ ἔχοντος μέγεθος" προσέθηκε διὰ τὰ ζῶα, ὃ ἐκ ἔστι μὲν ἀπλῶς σώματα καὶ μεγέθη, ἔχει μέντοι 35 σῶμα καὶ μέγεθος, καὶ ἔστι τούτων μὲν ὅπως εἶδος καὶ πέρας ἢ οἰκεία ἐκάστω μορφή, τῶν δὲ σωμάτων τὰ σχήματα. καὶ εἶναι αὖτε διὰ μὲν τῶν πρῶτων τὴν ἐπιφάνειαν εἰρηκῶς πέρας τῶν σώματος, διὰ δὲ τῶν νῦν τὸ σχῆμα λέγει πέρας, καὶ τὸ ἐκάστω τέλος τὸ ὃ χάριν· τούτο γὰρ

ἐφ' ὃ ἡ κίνησις καὶ ἡ πράξις· ὃ γὰρ ἔνεκεν ἡ κίνησις τε καὶ ἡ πράξις καὶ εἰς ὃ ἐπαύσατο, τούτο πέρας. ἐκείνι ὅπως ὁ θάνατος πέρας, ἐπεὶ μὴ τῶν χάριν γίνετο τὰ γινόμενα· καίτοι ἔχατος ἔστιν. εἰπὼν δὲ "ἐφ' ὃ ἡ κίνησις καὶ ἡ πράξις" πέρας, προσέθηκεν "ἀλλ' 5 ἐκ ἀφ' ὃ." ἀφ' ὃ γὰρ ἡ κίνησις, ἀρχὴ τούτο. ὅτε δὲ, φησὶ, πέρας ἀμφω λέγετο, καὶ τὸ ἀφ' ὃ καὶ τὸ ἐφ' ὃ· καὶ γὰρ ἡ τοιαύτη ἀρχὴ λέγε-ται ποτε πέρας καὶ αὐτή. καὶ εἶναι αὖτε διαλογισμῶν τὰ περὶ τῶν πραχθησόμενων τούτο πέρας· ἀπὸ γὰρ τῶν τέλους ἀρξάμενοι ἐπὶ ἔχατον παυόμεθα, τούτο δὲ ἀρχὴ τῆς πράξεως γίνετο· ὡς ἔστιν ἡ τινὸς ἀρχὴ τῆς πράξεως πέρας τῶν διαλογισμῶν. καὶ εἶναι αὖτε διὰ τούτων καὶ τὸ τέλος ἀρχὴν τε καὶ πέρας δεδειχώς, καὶ τὸ ποιητικὸν τῶν μὲν διαλο-γισμῶν πέρας, ἀρχὴ δὲ τῆς πράξεως. εἰπὼν δὲ ἐκεῖ τὴν ἀρχὴν πέρας λέγετο, ὃ ἐδήλωσε διὰ τῶν εἰπεῖν "καὶ ἀφ' ὃ," ὃ προδίδει καὶ τὸ "ἐφ' ὃ" (ἐκεῖτο γὰρ καὶ τούτο), ἐξηγησάμενος τὸ "ἐφ' ὃ" διὰ τῶν προ-διδέειν "καὶ τὸ ὃ ἔνεκα" (τούτο γάρ ἔστιν ἐφ' ὃ), ἐφεξῆς δείκνυσιν καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρχῆς σημαίνόμενα τὸ πέρας λεγόμενον. λέγει γὰρ πέρας εἶναι καὶ τὸ εἶδος, καθ' ὃ ἔστιν ὃ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφήν. καὶ πῶς τούτο πέρας, προσέθηκεν· ὃ γὰρ ἀπλῶς ἀνθρώπου πέρας τὸ ζῶον λογικὸν θνητὸν αὐτὸν εἶναι, ἀλλὰ τῆς γνώσεως τῶν ἀνθρώπων. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ἐκάστω πράγματος γνώσεως τούτο πέρας· ὅταν γὰρ τούτο γινώμεν, παυόμεθα τῶν ζητεῖν τί ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. εἰ δὲ τῆς γνώσεως, καὶ τῶν πράγματος αὐτῶν· ὡς γὰρ ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅπως αὐτῶν ἢ γινώσκεις γίνετο. φανερόν δὲ, φησὶν, ὅτι ὁσαυτὶς ἢ 1022 ἀρχὴ λέγετο, τοσαυταυτὶς καὶ τὸ πέρας. ὃ εἰπὼν ἐπήνεγκε "καὶ ἐτι 10 πλεοναυτὶς." ὅτι μὲν ὅν καὶ τὸ ὡς τέλος ἀρχὴ λεγόμενον καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως πέρας λέγετο, εἴρηκεν· εἶναι δ' αὖτε καὶ ὡς ὕλη ἀρχὴ λεγομένη πέρας τῶν ἔχατον ὑποκείμενον εἶναι, τὸ δὲ ἔχατον καὶ πέρας λέγετο. ὅτι δὲ μὴ τετραυτὶς μόνον τὸ πέρας, ἀλλ' ἔστι καὶ ἄλλα σημαίνόμενα πέρας, ὃ ὅσον τε ἐφαρ-μόσαι τῇ ἀρχῇ, ἐξ ὧν προείρηκε περὶ τῶν πέρας λέγων δῆλον· καὶ γὰρ τὸ ἔχατον ἐκάστω, ὡς ὁ θάνατος, καὶ ὃ πρῶτον μηδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν, ὡς τῶν σώματος ἢ ἐπιφάνεια, ἀλλὰ καὶ τὸ σχῆμα, ὡν ὅδε-τερον ταυτόν τινι τῶν ὡς αἰτίων περατῶν λεγομένων. διὸ καὶ εὐλόγως εἶπεν ὅτι "ἢ μὲν γὰρ ἀρχὴ πέρας τι, τὸ δὲ πέρας ὃ πᾶν 14 ἀρχή," τὴν αἰτίαν λέγων. ἐκτίθετο δὲ καὶ τὰ τῶν καθό σημαίνόμενα, ὃ λεγόμενά ἐστι τὸ καθό λέγετο εἶναι τι, καὶ δι' ὃ τῶν ὑπαρ-χόντων τινὶ τὸ καθό κατηγορούμενον ἐστὶ, καὶ δι' ὃ καθό τὸ εἶναι ἐκάστω. λέγομεν γὰρ τούδε τι εἶναι, ὃ ἐστὶ καὶ τούδε. λέγει δὲ ἔνα μὲν τρόπον λέγετο καθό τὴν ὕσιν καὶ τὸ εἶδος· ἕκαστον γὰρ λέγετο

2. αὐτὸ αὐτὸ σημαίνειν *A.* || 4. *primo enim modo non solum terminus id dicitur, quod cum sit aliquid rei, ultimum eius est, sed etiam quod cuique ultimum advenit Sepulv.* || 10. ἀρμόζει *M.* || 13. πρῶτον *M.* || 18. ἐλλείπει *M.* || 19. *in termino autem, quo nihil exterius est, terminans id cuius est terminus, et perfectum est, quod sit quasi totum nihil habens extra. vel illud (primum) additum termino discrimen significat, propterea quod etiam quod non est perfectum, habet terminum Sepulv.* || 28. μέρος] μετὰ *M.* || 31. ἢ εἰ μέγεθος ἔχοντος *M.* || 32. ταῦτα] κατ' αὐτὰ *M.* || 36. καὶ ἐπὶ τούτων *M.* || 39. σχῆμα τὸ σχῆμα πέρας *M.* || καὶ τῶν ἐκάστω *A.*

5. inter *v.* ὃ et δὲ insertum ἐ, praecedente littera erasa *M.* || 11. τὸ ποιητικὸν om *Sepulv.* || 15. τὸ] τῶ *M.* || 19. ζῶον τὸ λογικὸν *M.* || 30. λέγων περὶ τῶν πέρας *A.* || 33. περατῶν] πραγμάτων *M.* || 35. τὰ om *M.* || 36. τι om *A.*

κτ' ἐ εἶδος τῷτο ὃ ἐστίν, ὃ καὶ ὑσίαν εἶπεν· ὃ τε γὰρ ἀνδριάς κτ' ἐ
εἶδος ἀνδριάς, ὁμοίως καὶ ὁ ἀνθρωπος ἀνθρωπος κτ' ἐ εἶδος ἐστίν, καὶ
ὁ ἵππος. καὶ ὃ ἐν τῇ ὑσίᾳ τὸ ἀγαθόν, τῷτο εἶδος τὸ κυρίως ἀγαθόν·
ἀγαθὸν δὲ καθὸ ὁ ἀγαθὸς ἀγαθός. τὸ δὲ "αὐτὸ ἀγαθόν" εἶπεν
ἀντὶ τῆς, καθὸ ὁ ἀγαθὸς ἀγαθός ἐστίν, ἀγαθὸν αὐτό· ὃ γὰρ κατ'
ἄλλο τι ἀγαθὸς ὁ ἀγαθὸς ἢ κτ' ἐ ἀγαθὸν καὶ τὴν τῆς ἀγαθῆς ὑσίαν.
ἄλλον δὲ τρόπον τὸ καθὸ λέγεσθαι φησιν, ἐν ᾧ πρώτῳ πέφυκέ τι
γίγνεσθαι· κτ' γὰρ ἐκεῖνο λέγει ὑπάρχειν, οἷον τὸ σῶμα λέγει κε-
χωρῶσθαι κτ' τὴν ἐπιφάνειαν, ὅτι πρώτη ἡ ἐπιφάνεια χρώματός ἐστι
δεκτική. εἰπὼν δὲ καθὸ τὸ κτ' ἐ εἶδος καὶ τὴν ὑσίαν λέγεσθαι, προ-
10 δὲ καὶ δέξας τὸ καθὸ πολλαχῶς λεγόμενον, λέγει ἂν ὅτι ἀνάγκη
διὰ τῷτο καὶ τὸ καθ' αὐτὸ πολλαχῶς λέγεσθαι· καθὰ γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ
ὑπάρχει, καὶ ᾧ πρώτῳ ὑπάρχει τι, τῷτο καὶ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει·
κτ' γὰρ τι τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τὰ καθὸ κατηγορεῖται. ἔσαι
δὲ καὶ τῷ καθ' αὐτὸ ἐν μὴ σημαινόμενον τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστω καὶ τὸ
εἶδος· καθ' αὐτὸ γὰρ ἐκάστω τὸ οἰκεῖον εἶδος καὶ ὁ τῆς ὑσίας αὐτῆς
δηλωτικὸς λόγος ὑπάρχει· ὁ γὰρ Καλλίας καθ' αὐτὸ Καλλίας, καὶ
ὅσα ἐν τῷ τί ἦν εἶναι εἴληπται, καθ' αὐτὸ ὑπάρχει ἐκεῖνῳ ὃ ἐστίν ὁ
ὀρισμός. ἐστὶ δὲ ταῦτα τὸ γένος καὶ αἱ διαφοραί· καὶ τῶν ἑν ἑκα-
στον καθ' αὐτὸ ὑπάρχει Καλλία ὄντα τῷ εἶδους μέρος. ἔτι δὲ φησι
τῷ καθ' αὐτὸ σημαινόμενον εἶναι τὸ ἐν αὐτῷ δέχεσθαι πρώτῳ ἢ τῶν
αὐτῶν τινί· καθ' αὐτὴν γὰρ ἡ ἐπιφάνεια κέχρωται, ὅτι πρώτη τὸ
χρῶμα δέδεκεται, ὡς εἶπε λέγων καὶ περὶ τῆς καθὸ· καὶ εἴη ἂν τὸ
ὑπὸ καθὸ κτ' τὴν ὑλὴν. καὶ τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ μὴ κτ' τὴν ἐπιφάνειαν
ἐστὶ κεχωρισμένον, ἢ δὲ ἐπιφάνεια καθ' αὐτὴν· τῷ δὲ τὴν ἐπιφά-
20 νειαν τὴν πρώτην τε καὶ καθ' αὐτὴν τὸ χρῶμα δεδεγμένην εἶναι τι
τῆς σώματος, τῷτο καὶ τὸ σῶμα καθ' αὐτό ἐστι κεχωρισμένον· ἦν
γὰρ ὃ μόνον τὸ ἐν αὐτῷ τι δεδεγμένον πρώτῳ καθ' αὐτὸ τοῦτον,
ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτῶν τι εἴη πρῶτόν τι δεδεγμένον· πέρας δὲ τῆς
σώματος ἡ ἐπιφάνεια. διὰ γὰρ τῷτο καθ' αὐτὸ ζῆν τὸ ζῶν, ὅτι ἡ
19 ψυχὴ ὅσα τι τῷ ζῶνι πρώτη τὸ ζῆν ἔχει· ζῆν γὰρ ὁ ἀνθρωπος καθ'
αὐτόν, ὅτι ἐν μέρει ἐστίν ἡ ζωὴ πρώτη· ἐν γὰρ τῇ ψυχῇ πρώτη τὸ
ζῆν, ἢ τις μέρος ἐστὶ τῷ ἀνθρώπῳ. εἴη δ' ἂν τὸ σημαινόμενον τῷτο
καὶ ἐπὶ τῆς ὑλῆς ἀρμόζον· τὸ γὰρ μέρος ὅν ἐν τινὶ ὑλῆς λόγον ἐπέχει,
καὶ ἐν ὑλῇ τὸ ἐν ἔχει τι τὸ ἐν μέρει αὐτῆς. ἐν ἄλλοις μέντοι τὸ μὴ
πρῶτως τι δεχόμενον καθ' αὐτὸ λέγει, τὸ δὲ κτ' μόριον κτ' συμ-
30 βεβηκός. ἔτι φησὶ καθ' αὐτὸ λέγεσθαι καὶ ὃ μὴ ἐστὶν ἄλλο αἴτιον.
ὁ τί ποτέ ἐστιν, ἐδήλωσε τῇ τῆς παραδείγματος παραθέσει· τῷ μὴ
γὰρ τὸν ἀνθρωπον εἶναι πολλὰ αἴτια (καὶ γὰρ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὑλὴ καὶ ἑκα-
στον τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ ἐνυπαρχόντων, ἀλλὰ καὶ τὸ ποιῆσαν), τῷ
μέντοι τὸν ἀνθρωπον ἀνθρωπον εἶναι ὅδ' ἐξωθέν ἐστιν αἴτιον· ὁ γὰρ
ἐρωτηθεὶς διὰ τί ὁ ἀνθρωπος ἐστίν, ὅδ' ἄλλο εἰπεῖν ἔχει ἢ ὅτι
ἐστὶν ἀνθρωπος. ἔτι, φησί, καθ' αὐτὸ ὑπάρχει καὶ ὅσα μόνῳ ὑπάρχει
τινὶ καὶ ἢ μόνον. λέγει δ' ἂν διὰ τῶν καὶ τὰ ἴδια τινῶν καθ' αὐτὰ
ὑπαρχόντα ἐκείνοις. ἐδήλωσε δὲ τὸν λόγον τῶν ἰδίων διὰ τῆς εἰπεῖν
40 μόνῳ ὑπάρχειν καὶ ἢ μόνον· τὸ γὰρ "ἢ μόνον" δηλωτικόν ἐστὶ τῷ πᾶν

Ἀθήνησιν ὅδε ὁ ἀνδριάς, οἷον ὁ Ἀριστοτέλης, πῦ κείνῳ καὶ ἐν ποίῳ
μέρει τῆς πόλεως μαθεῖν βύλεται. ὁμοίως καὶ ὁ ἐξετάζων καθὸ πε-
ριπατεῖς ἐν ποίῳ μέρει τῆς πόλεως καὶ ἐν ποίῳ χωρίῳ περιπατεῖς
μανθάνειν ἀξιοῖ. ὅτι γὰρ ἢ ἐν Λυκείῳ ἢ ἐν τῷ Κεραμεικῷ. εἰπὼν 1022a
24.
15
20
25
30
35
40

4. αὐτὸ τὸ ἀγαθόν *M*. || 9. πρώτη et 10. τὸ ante κατὰ om *M*. || 14. color namque in superficie tanquam in materia prima inest, et rerum tum naturalium tum etiam artificiosarum, quaeque non modo per formam ut est sic esse dicitur, sed etiam per materiam primumque subiectum; ut homo non per formam solum, sed etiam per subiectam formae materiam homo esse dicitur Sepulv. || 21. τῇ om *M*. || 23. κατὰ om *A*. || 38. ἢ — συλλογισμόν om *M*.

1. καὶ et 2. μαθεῖν — 3. πόλεως om *A*. || 4. λυκίας *M*. || 5. δόξας *A*. || 9. δὲ om *A*. || ἐκαστον *A*. || 15. δεδεχθαι *M*. || 19. αὐτὰ *A*. || 20. δεδεγμένον *M*. || 21. τῷτο *M*. || 22 et 23. δεδεγμένον *M*. || 28. καὶ om *A*. || 29. ἔχει τε *A*, del. alterum τὸ ἐν ἔχει τι. || 31. ὃ μὴν *A*. || 35. alterum ἀνθρωπον om *M*. || 40. τὸ γὰρ ἢ μόνον bis *M*.

- ὁ τινὶ ὑπάρχει, ὃ τῷδε μὲν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπάρχειν τῷδε δὲ ὄ. ὁ δὲ μόνῳ καὶ παντὶ ὑπάρχει, τῷτο ἴδιον καὶ ἢ αὐτό, εἰ καὶ μὴ τί ἦν εἶναι αὐτῷ ἐστίν. διότι γὰρ ὠρίζαι καὶ ὠρισμένως ὑπάρχει, καὶ ὃ τῷδε μὲν τῷδε δὲ ὄ, ὃ δὲ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ μὴ, ὃ δὲ πρὸς τῷτω καὶ ἄλλῳ τινὶ ὑπάρχει, καὶ τῷτο τὸ ὅτως ὑπάρχον καθ' αὐτό. ὅτως καὶ 5 ἢ μονότης τῷ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντος δηλωτική. ὁ γὰρ μόνῳ ὑπάρχει, καὶ καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν ἐκείνῳ δοκεῖ. τὸ δὲ "διὸ τὸ κεχωρισμένον καθ' αὐτό" (·) δηλωτικὸν ἂν εἴη τῷ διὰ τῷτο γὰρ τοιαῦτα τὰ καθ' αὐτά, ὅτι ὠρισμένως τῷτοις μόνοις ὑπάρχει. γράφεῖ καὶ "διὸ τὸ κεχωρισμένον καθ' αὐτό," καὶ εἴη ἂν λείπον τὸ τῇ ἐπιφαι- 10 νείᾳ· καθ' αὐτὸ γὰρ λέγεῖ τῇ ἐπιφανείᾳ. Alex.
- 1022^a (·) διὸ καὶ ὁ σοφώτατος Δημοκρίτης φησὶ "πέρας μὲν γὰρ πάν- 4 των ὁ θάνατος, καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθεύδων τηρεῖ." Asclep.
- 1022^a (·) "ἢ ἔχοντος μέγεθος," ἵνα εἴπῃ περὶ τῆς μορφῆς καὶ τῷ 6 τέλει ἐκάστου. id.
- 1022^a (·) γρ. διότι ὠρισμένον. cod. Reg.
- 1022^b λέγει δὲ καὶ τὴν διάθεσιν πολλαχῶς λέγεσθαι. τῷ γὰρ ἔχοντος 1. μέρη ἢ διάθεσις τάξιν τινὰ σημαίνει τῶν μερῶν, ἥτοι τὴν κατ' τό- 15 πον καὶ θέσιν, ἥτις ἐπὶ τῶν συνηγμένων ἂν εἴη, ὡς τῶν ὄντων ἐν τόπῳ, ὅταν λέγωμεν τὸ στρατόπεδον διακεῖσθαι καλῶς τῷ κατ' μὲν τόνδε 20 τὸν τόπον τὸ ἱππικὸν μέρος αὐτῷ τετάχθαι κατ' δὲ τόνδε τὸ πεζόν, καὶ διάθεσιν οἰκίας τὴν τεταγμένην κατ' τρόπον τὴν τῶν μερῶν θέσιν. ἢ κατ' δύναμιν, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν. ἔστι γὰρ ἢ μὲν πρώτη δύναμις αὐτῶν ἢ δὲ δευτέρα, πρώτη μὲν ἢ θρεπτική, δευ- 25 τέρα δὲ ἢ αἰσθητική. ἢ τὴν κατ' εἶδος τε καὶ τὴν μορφήν, ὡς ὅταν λέγωμεν τὴν τῷ ἀνδριάντος διάθεσιν ἢ τῆς εἰκότος. ὁ δὲ ἐπιλέγει, "θέσιν γὰρ δεῖ τινὰ εἶναι, ὡς περὶ καὶ τὸ νόμα δηλοῖ ἢ διάθεσις," ἐπὶ τῆς κατ' τόπον τάξεως τῶν μερῶν καὶ τῆς κατ' εἶδος κυρίως δόξει 30 λέγεσθαι, ὅκετι δὲ ἐπὶ τῆς κατ' αὐτὰς δυνάμεις τάξεως. ἀλλὰ καὶ κοι- νῶς ἂν λέγοιτο ἐπὶ τῶν δυνάμεων ἢ θέσις. ἢ κατ' συμβεβηκός. 35 τῷ γὰρ τὰ ὡς αἱ δυνάμεις θέσιν ἔχουν, διὰ τῷτο. κατ' συμβεβηκός δὲ καὶ ἢ κατ' εἶδος διάθεσις ἐν θέσει ἦν. θέσις δὲ ἐστίν, ὡς εἰρήκαμεν ἐν Κατηγορίαις (c. 8), ἐν τοῖς ὑπομένυσιν ἀλλήλα μορίοις. ὅτω δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς διαθέσεως τῆς κατ' αὐτὰς δυνάμεις τε καὶ τὰ εἶδη. Alex.
- 1022^b καὶ τῆς ἔξεως δὲ τὴν μὲν τινὰ εἶναι φασιν ἐνέργειαν τῷ ἔχον- 4 τός τε καὶ ἐχομένῳ. ἢ γὰρ ἀμφοῖν ἐνέργεια τῷ τε ἔχοντος καὶ τῷ ἐχο- μένῳ, ὅταν τό τε ἔχον ἐνέργεια ἔχῃ ὃ ἔχει καὶ μὴ δύναμις, καὶ τὸ 5 ἐχόμενον ὁμοίως ἐνέργεια ἔχῃ, ἔστι ἐστὶν ἔχοντος καὶ ἐχομένου ὅσα ἐνέργεια. ὅτω ἔστι ἰματίου καὶ ἔστι χιτῶνος ἀπὸ τῷ ἔχειν ὡς 40 μασμένη, οἷον ἐχῆσις τις ὅσα. ὡς γὰρ τῷ ποιῶντος καὶ τῷ ποιουμένου μεταξὺ ἢ ἐνέργεια ποιήσις, ὅτω καὶ ἢ τῷ ἔχοντός τε καὶ ἐχομένου ἔστι μεταξὺ ὅσα καὶ ἐν τῇ ἀμφοτέρων ἐνέργεια τὸ εἶναι ἔχουσα. εἰπὼν δὲ τῆς τε ἐχομένης ἐνέργειας καὶ τῷ ἔχοντος αὐτὴν μεταξὺ τὴν ἔστιν εἶναι, ὅχι ὡς περὶ τῆς ἐνέργειας ἔστι ἐστίν, ὅτω δὲ, φησὶ, καὶ τῆς ἐνέργειας ἔξεως ἔστι. προσέθηκε δὲ τὸ "ταύτην," ὅτι τῆς τοιαύ- 10 τῆς καὶ ὅτω λεγομένης ἔξεως ἔστι ὅχι ἔστιν, ὅδε ἔστι πάλιν ταύτην ἔστιν ἔχειν ὡς τὸ ἰματίον. εἰς ἀπειρον γὰρ ἂν προῖοι, εἰ εἴη καὶ τῆς ἔξεως τῆς τοιαύτης ἔστι πάλιν, ὡς ἦν ἢ τῷ ἰματίου. τῆς γὰρ κατ' ἄλλο σημαίνονμενον ἔξεως ἔστι ἔστι, ὡς τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐπιστή- 15 μης τε καὶ τέχνης. τὸ δὲ "εἰ τῷ ἐχομένῳ ἔσαι ἔχειν τὴν ἔστιν" δη- 1022^b λωτικὸν ἐστὶ τῷ εἰ ἐπὶ τῆς ἔξεως τῷ ἐχομένῳ λεγομένης ἔστι πάλ- 9 λιν εἴη, ὡς εἶναι πάλιν ἐκείνην τὴν ἔστιν ἔχειν. ὡς γὰρ τῆς πρώτης τε καὶ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης, εἴη ἂν καὶ τῆς εἰς ἀπειρον. αὐτὴ γὰρ ἢ ἔστι ἄλλῃ λέγεται τινος καὶ ἐχομένου ἐστίν, ἀλλ' ὅχι ἔξεως. ἄλλο 15 δὲ σημαίνονμενον ἔξεως ἐκτίθεῖ τὸ κατ' τῶν διαθέσεων λεγόμενον. ἔστι γὰρ καὶ ἢ διάθεσις, ὡς λέγεῖ ὑγιεινὴ ἔστι ἢ νοσώδης. ἢ μὲν ὅχι ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης διάθεσις τε καὶ ἔστι κατ' αὐτὸν τὸν ἔχοντά εἰσιν, αἱ δὲ κατ' αὐτὰς ἀρετὰς τε καὶ κακίας καὶ πρὸς ἄλλας. ἢ γὰρ δικαιο- σὴν ἔστι ἐστὶ καθ' ἣν τὸ διακείμενον εὖ διακίεῖ καὶ πρὸς αὐτὸ καὶ ἄλλο. ὅτω ἔστι καὶ αἱ τέχναι πᾶσαι λέγονται ἂν καὶ αἱ κακο- τεχνίαι, καὶ εἴη ἂν ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἔξεως ποιότητος ἐμμοнос, καθ' ἣν αἱ κατ' μέρος ἐνέργειαι ἐνεργῶν ἢ εὖ ἢ κακῶς τῶν τοιούτων ἔξεων. ἔστι λέγει καὶ τὸ μόνον τῆς τοιαύτης διαθέσεως, οἷον εἰ 20 τις ὑγιεινῶς ἔχει τῷ σώματος ἢ πάλιν ἐπινόσως. καὶ γὰρ τὰ μόρια τὰ ὅτω ἔχοντα ἔστι ἔχειν λέγεῖ, καὶ τῶν φυσικῶν δὲ ἀρετὰς γί- νονται τινες καθ' αὐτάς τε καὶ περὶ μόρια, καὶ τῆς τέχνης τὸ μόνον ἔστι. id.
- καὶ αὖ τὸ πάθος τὸ μὲν τι λέγει ποιότητα λέγεσθαι, καθ' ἣν ἀλ- 1022^b 15 λοιῶν τὰ σώματα. ταῦτα δὲ ἐστὶν ἅτινα παθητικὰς ποιότητας 15 καὶ πάθη εἶπεν ἐν Κατηγορίαις (c. 8). καὶ κατ' βαρύτητα δὲ καὶ καθό- τητα, αἷς καὶ αὐτὰς ποιότητας πάλιν λέγει, ἀλλοιώσεις ἂν γίνοντο τότε, ὅταν μένοντα τὰ σώματα ἐν τῷ οἰκίῳ εἶδει ἐπίτασιν ἢ ἀνεσιν κατὰ τι τῶν λαμβάνῃ. εἰ γὰρ μὴ ὅτω, γενέσεις γίνοντο καὶ φθοραὶ αἱ κατ' ταῦτα μεταβολαί. πάθος φησὶ καὶ τὰς κατ' τὰ 35 προειρημένα πάθη κινήσεις τε καὶ ἀλλοιώσεις ἡδὴ γιγνομένας. τὰ γὰρ πρῶτα ἦν καθ' ἃ ἐνεδέχτο ἀλλοιωθῆναι, τὰ δὲ κατ' ταῦτα ἀλ- λοιώσεις, οἷον τὸ λευκαίνεσθαι ἢ μελαινεσθαι ἢ ψύχεσθαι ἢ θερμαίνεσθαι. καὶ ἐστὶν ὅτω τῷτο λεγόμενον πάθος κινήσις τις ἢ κατ' σῶμα ἢ κατ' 40 ψυχὴν πρόσκαιρος. ἔτι δὲ μάλλον τῶν προειρημένων παθῶν πάθος φησὶ λέγεσθαι τὰς βλαβεράς ἀλλοιώσεις, εἴτε κατ' ψυχὴν εἴτε κατ' σῶμα, καὶ μάλιστα τὰς πρὸς τῷ βλαβερωῖ καὶ τὸ λυπηρὸν ἐχέ-

2. ἢ αὐτὴ A. || 3. per quod enim aliquid determinatur ac determinate adest, non huic adest, illi vero secus, neque modo adest modo secus, neque praeterea alteri cuiquam per id quod sic adest, per se adest, et sic solitudo per se adesse signi- ficat Sepulv. || 9. in quibusdam exemplaribus legitur (quamobrem coloratum per se) Sepulv. || 18. σημαίνει om M. || 19. συνη- μένων M. || 20. λέγομεν M. || 21. τρόπον A. || 40. ὠνομασμένην A.

2. τῇ τῶν ἀμφοτέρων M. || 9. ἄλλα M. || καὶ τῆς om A. || 12. πάλιν ἢ καὶ τὴν M. || 14. ἔξεως. α. δὲ M. || 17. νοσώδης θέσις M. || 25. ἀρετὰς] ἀρετῶν M. || 28. μέντοι λέγει A. || 38. πάθος ἢ κινήσις M.

σας, ὡς τὰς νοσῶδεις ἐνοχλήσεις καὶ τὰς λυπηρὰς τὰς ἡμαρτημέ-
νας. ἔτι καὶ τὰ μεγέθη τῶν συμφορῶν πάθῃ λέγεῖ, ὡς τῷ πάθῃ
ὄντος ἐν μεγέθει λυπηρῷ κακῷ. ὣτως ἐν πάθει λέγεῖ ὁ τέκνων
φερηθείς ἢ πατρίδος ἢ τι ἐξάλσιον λυπηρὸν παθὼν. id.

1022 β
22. καὶ τὴν σέρησιν δὲ πλέονα χῶς φησὶ λέγεσθαι· λέγει γὰρ ἐν σερ-
ρήσει εἶναι τὰ τε μὴ ἔχοντά τι τῶν πεφυκότων ἔχειν, καὶ αὐτὰ
μὴ ἢ πεφυκότα ἔχειν αὐτά. ὣτως ὁ τοῖχος ὁ ψευὴς ἐσερῆσθαι λέ-
γεται καὶ τὰ φυτά. καὶ εἴη ἂν ἡ τοιαύτη σέρησις ἀποφάσκει ἴση,
ὅταν τῶν ὑπάρχειν ὅλως τισὶ πεφυκότων λέγῃ τῶν τὰ οἷς ὁ
πέφυκεν ὑπάρχειν ἐσερῆσθαι ('). λέγει ἐσερῆσθαι καὶ τὸ πεφυ-
κὸς τι ἔχειν ἢ αὐτὸ ἢ τὸ γένος ἐν ᾧ ἐστίν, ὅταν μὴ ἔχη, οἷον ἄν-
θρωπος μὴ ἐσερῆσθαι ὁ ψευὴς λέγοιτ' ἂν τῷ αὐτὸς πεφυκὸς ἔχειν
μὴ ἔχειν, ἀσπάλαξ δὲ ἐσερῆσθαι λέγει ὁ ψευὴς ὁ τῷ αὐτὸς ἔχειν
πεφυκέναι, ἀλλὰ τῷ τὸ γένος ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἐστὶ πεφυκέναι
ὅψιν ἔχειν· τοῦτον γὰρ τὸ πεζὸν καὶ τὸ τετράπουν. ὣτω καὶ τὰ σκυ-
λάκια λέγοντ' ἂν ἐσερῆσθαι ὁ ψευὴς ὡς πεφυκότα αὐτὴν ἔχειν καὶ
μήπω ἔχοντα. ἄλλως ἐσερῆσθαι λέγει τὸ μὴ ἔχον τι τότε ὅτε
πέφυκεν ἔχειν· ὁ γὰρ καὶ πᾶσαν ἡλικίαν τυφλὸν λέγει, ἀλλ' ὅτε
πεφυκὸς ἔχειν μὴ ἔχει ("). ἡ δὲ τυφλότης σέρησίς ἐστι, καὶ τὸ
τυφλὸν τότε ἐσερῆσθαι, ἐν ᾧ ἂν ἢ καὶ καθ' ὃ καὶ πρὸς ὃ καὶ ὡς ἂν μὴ

1022 ^{30.} ἔχῃ πεφυκός. τὸ δὲ "ἐν ᾧ καὶ καθ' ὃ καὶ πρὸς ὃ καὶ ὡς αὐν" προσκεί-
μενον, τὸ μὲν καθ' ὃ δηλωτικόν ἐστι τῆ μη ἔχειν ὃ πέφυκεν ἔχειν ἐν
ᾧ. τὸ γὰρ καθ' ὃ τῷ μορίῳ δηλωτικόν ἐστιν. καθ' ὃ γὰρ μόριον πέ-
φυκεν ἔχειν, αὐν μὴ ἔχῃ, ἐξέρηθ'. ἢ γὰρ ὃ μὴ βλέπων τοῖς ὡσὶν
ἐξέρηθ', ἀλλ' ὃ τοῖς ὀφθαλμοῖς. "πρὸς ὃ" δέ, αὐν ὅπερ πέφυκεν ἢ
ὄψις ὁρᾶν μὴ βλέπη. ἢ γὰρ ὃ τὴν φωνὴν μὴ βλέπων τυφλός. τὸ
δὲ "καὶ ὡς" δηλωτικόν ἐστι τῆ τυφλὸν τότε καὶ ἐξερημένον εἶναι, αὐν
ὡς πέφυκέ τι ὁρᾶν μὴ βλέπη. ἢ οἷς γὰρ τὸν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐρεῖ,
ὅτι τὰ ὅπιστα ἢ βλέπει ἢ τὰ ἐκ πολλῷ διαστήματος. καὶ τὸ "ἐν ᾧ
δὲ αὐν ἢ" προσκείμενον εἰς αὐν τῷ δι' ἃ δηλωτικόν. ἢ γὰρ τυφλός ὃ

1022 δ ἐν νυκτὶ μὴ ὁρῶν ἀλλ' ὁ ἐν φωτὶ. λέγεσθαι φησι ξέρησιν καὶ τὴν
31. βρίαῖον τινος ἀφαίρεσιν, οἷον ἱματίῳ ἐξέρηθ' ὁ μὲν βίας ὑπὸ τινος
ἀφηρεῖται, καὶ τῶν ἰδίων ἐξερῆσθαι τις λέγει, ὅτι ὁ τύραννος αὐτὰ
μὲν βίας ἀφείλετο. καὶ ὁσαυχῶς δέ, φησὶν, αἱ ἀποφάσεις αἱ ἀπὸ τῆς
ἄλφα λέγων, τοσαυταυχῶς καὶ αἱ ξερήσεις. ἀποφάσεις δὲ ἀπὸ
τῆς ἄλφα λέγει τὰς ξερητικὰς ἀναιρέσεις· κυρίως γὰρ ἀπόφασις ἡ
διὰ τῆς ἕ. ὁσαυχῶς δὲ, φησὶν, αἱ διὰ τῆς α ἀναιρέσεις τε καὶ ἀπο-
φάσεις τινῶν γίνονται, τοσαυταυχῶς λέγεσθαι καὶ τὰς ξερήσεις· ξε-
ρήσεως γὰρ ἡ διὰ τῆς α ἀπόφασις δηλωτική. καὶ παρατίθει καὶ διὰ
τῶν παραδειγμάτων δείκνυσιν αὐτῶν τὴν διαφορὰν. ἀνίστον μὲν γὰρ
τὸ πεφυκὸς ἰσότητα ἔχειν καὶ μὴ ἔχον λέγει, ὥστε ἡ ξέρησις καὶ
τὸτο σημαίνει· ἄορατον δὲ λέγει μὲν καὶ τὸ πεφυκὸς ὁρᾶσθαι καὶ μὴ

ὁρώμενον, ὃ ἐδήλωσε διὰ τῷ ὡς προειρημένῳ τῷ ἐπὶ τῷ ἀνίστα
προΐεσθαι “καὶ τῷ ὅλως μὴ ἔχειν χρῶμα.” λέγει· ὅτι καὶ τὴν ἀρ-
χὴν μήπω πεφυκὸς ὁρᾷ μὴτε ἔχον χρῶμα, ὡς ὅταν λέγωμεν
τὴν φωνὴν ἀόρατον εἶναι· ὥστε καὶ κατὰ τὴν ἡ σέρησις τῷ σημαίνο-
μενον, ὃ ἐστὶ τὸ ἀδύνατον. πάλιν ἄπην λέγει· τό τε μηδὲ ὅλως
πεφυκὸς πόδα ἔχειν, ὡς τὰ ἐρπετά, καὶ τὸ φαύλως ἔχον, ὥστε καὶ
κατὰ φαύλως τι ἔχοντος ἡ σέρησις λέγει· λέγεται τι σερητικῶς
διὰ τῷ α καὶ τῷ μικρὸν τι ἔχειν, ὡς τὸ ἀπύρηνον· τὸ ὅτι μικρὸν καὶ
φαύλον τὴν πυρῆνα ἔχον. ἔτω καὶ ἀτράχηλοι λέγον· καὶ κατὰ τὴν
ἐν ἡ σέρησις. ἔτι λέγει· διὰ τῷ α καὶ τὸ μὴ ῥαδίως ἢ μὴ καλῶς
παθεῖν τι δυνάμενον, ὡς τὸ ἄτμητον· καὶ ὅτι μόνον τὸ μὴ τεμνόμε-
νον ἄτμητον λέγει, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ῥαδίως τεμνόμενον ἢ μὴ κα-
λῶς μηδὲ ὡς ὁ τέμνων βύλε· εἰπὼν δὲ τὰς κατὰ α διαφορὰς¹⁰²³
τῶν σερήσεων σημαίνομενας, αἱ τινες ἦσαν ἔτι λεγόμεναι ἢ ἐπὶ⁴
τῶν πεφυκόντων τι ἔχειν καὶ μὴ ἐχόντων, ἢ ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων
ἔχειν καὶ διὰ τῷ μὴ ἐχόντων, ἢ ἐπὶ τῶν φαύλως καὶ μικρὸν ἐχόν-
των, ἢ ἐπὶ τῶν μὴ ῥαδίως ἢ μὴ καλῶς δυναμένων, προσίθῃσι καὶ
ἄλλα σημαίνονμενον σερήσεως· τὸ ὅτι πάντα μὴ ἔχον τι, καὶ τὸ κατὰ
μὲν τι ἔχον κατὰ δὲ τι μὴ, ἐσερῆς· τυφλὸς ὅτι ὁ ἀμφοτέρως τὸς
ὀφθαλμοὺς πεπηρωμένος, καὶ κωφὸς ὁ τὰ ὦτα ἀμφοτέρω ἀλλ’ ἕχ ὁ τὸ
ἕτερον. διὰ δὲ τὸτό φησι τὸ τὸς μὴ ὅλως τι ἔχοντας λέγει μὴ
ἔχειν αὐτό, καὶ τὸς ὁλοκλήρως ἔχοντας τι ἔχειν ἐκεῖνο λέγει “ἔτε
πᾶς ἢ δίκαιος ἢ ἀδίκος.” ὃ τε ὅτι κακὸς ἔοικε τῷ παντελῶς ἐσερη-
μένῳ ἀρετῆς καὶ ὁ ἀδίκος τῷ δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγαθὸς καὶ δι-
καιος τοῖς ὁλοκλήρως τοιούτοις. ὥσπερ ἐν τῷ ἀπλῶς βλέποντος καὶ
τῷ ἀπλῶς τυφλοῦ μεταξύ ἐστὶν ὁ ἑτερόφθαλμος, ἔτις ἂν εἶεν καὶ τῷ
ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ καὶ τῷ δικαίῳ τε καὶ τῷ ἀδίκῳ μεταξύ οἱ μηδέπω
μὴ πάντα κατορθύντες μηδὲ ἕξαις ἔχοντες ἐν τοῖς βελτίοσι, φαν-
τασίας μέντοι ὑγιεῖς καὶ δόξας ὀρθὰς παρέχοντες καὶ ἔνια πράσσον-
τες ἔτις ὡς ἂν ὁ ἀγαθὸς πράξει καὶ προαιρέσεις τοῖς ἀγαθοῖς ἐν
πολλοῖς σώζοντες ὁμοίως. id.

(') ὅτως γὰρ φαμεν ζέρησιν ἔχειν τὸ φυτὸν ὀφθαλμῷ, καί-1022
τοι ὁ πέφυκεν ἔχειν ὀφθαλμὸς τὸ φυτόν· ἀλλὰ καθὼς τὰ ἐν γενέ-26.
σει καὶ φθορᾷ πεφύκασιν ἔχειν, καὶ τὸτο λέγει καὶ τὸτο ἐξεργᾷς ὡς
ὑπάρχον ἐν γενέσει. Asclep.

(") Ἀσκληπιῦ. ὡς ἐπὶ τῷ σκυλακίῳ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ᾧ. 1022 δ
 εἰς τὸ πεφύκασιν ἔχειν ὀφθαλμοὺς ἐν ταῖς χερσίν. καὶ καθ' ὃν χρόνον, 30.
 διὰ τὸ σκυλάκιον. καὶ πρὸς ὃ. εἰς τὸ πεφύκαμεν τὰ ἐν ἔρανῳ ὁρᾶν
 ἦγον τὰ ὑπὸ γῆν. cod. Reg.

τὸ ἔχειν ἓνα μὴ λέγεσθαι τρόπον καὶ αὐτός φησι πολλαχῶς. 1023.
 "ἓνα μὴ τρόπον τὸ ἄγειν κατὰ τὴν αὐτῆ φύσιν." ὁ πυρετός γὰρ ἄγει ⁸.
 τὸς ἐχομένους ὑπ' αὐτῆ. ὅτως γὰρ αὐτὰς διατίθῃσιν ὡς τὴν αὐτῆ

4. πατριδας δ' ἢ *M.* || 8. καὶ εἶη — 10. ἐξερεῖσθαι bis *M.* || 12. αὐτῆς *M.* || 16. αὐτὴν *M.* || 20. μὴ — 21. αὐτὴν et 22. ἐν — 24. ἐξῆ om *A.* ||

32. βλαίον τί γένος ἀφαίρεσιν *M.* || 39. καὶ παρατίθεται om *Sepulv.*

3. μήπω] μήτε *M.* || 6. ἔχειν] ἔχον *M.* || 7. λέγεται λέγεσθαι *A.* || 8. τῷ] τὸ *A.* || 11. μὴ om *A.* || 15. ἔχει καὶ μὴ ἔχοντα *M.* || 16. φαύλων
ὡς καὶ μικρῶν *A.* || 18. *cum scilicet aliquid non partim habet partim secus, sed prorsus non habet, ut caecus dicitur Sepulv.* ||
ἔχον τί, ὃ τὴν κατὰ μὲν τι ἔχων *M.* || 27. τῷ ante ἀδίκῃ om *M.* || 30. ὁ αἰσθεὶς πράξεις καὶ προαίρεσις *M.*

φύσιν διαλαμβάνειν καὶ πυρέττειν. καὶ δὲ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν δια-
 τιθέασιν τὰς ἐχομένους καὶ τὰς πόλεις οἱ τύραννοι· ἀγνοοῦσι γὰρ αὐτὰς
 ἐφ' ἃ ἂν ὁρμήσωσι, καὶ χρωμένων αὐτοῖς ὡς θέλωσι. καὶ τὴν χιτῶνα
 δὲ ὅπως ἔχειν λεγόμεθα· ὅτι γὰρ χρωόμεθα αὐτῷ ὡς ἂν θέλωμεν.
 λέγει δὲ ἔχειν καὶ ἀντιστρόφως τῷ ἄγειν καὶ τὴν ἑαυτοῦ ὁρμὴν· καὶ
 γὰρ τὸ ἀγόμενον ὑπὸ τινος ὅπως ὡς ἐπεὶ τῇ ὁρμῇ ἐκείνῃ, ἔχειν
 ἐκεῖνο λέγει· πόλις τύραννον ἔχειν, ὅταν ἄγῃ ὑπ' αὐτῆς. τὸτο
 τὸ σημαίνονμενον εἰ παρέθετο ἴσως δεδηλωμένον καὶ αὐτὸ διὰ τῆς
 ἀντιστρέφει. ἔχειν λέγει καὶ τὸ δεκτικόν τινος, ὅταν αὐτὸ δέξῃ.
 ὅπως ὁ χαλκὸς τὸ εἶδος τῆς ἀνδριάντος ἔχει (ὡς γὰρ αὐτὸ δεκτικὸς
 ἐδέξατο αὐτό), καὶ τὴν νόσον τὸ σῶμα καὶ καθόλου ἡ ὕλη τὸ εἶδος
 1023^a ἔχειν λέγει. ἔχειν λέγει καὶ τὰ περιέχοντα τὰ περιεχόμενα.
 13. ἔχει δὲ γὰρ ὑπὸ τῆς περιέχοντος λέγει τὰ περιεχόμενα. ὅπως ἀγ-
 γεία ἔχειν λέγει τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρά, καὶ ὁ τόπος τὰ ἐν τῷ τόπῳ,
 καὶ ἡ πόλις τὰς πολίτας, καὶ ἡ ναὺς τὰς ἐπιβάτας, καὶ τὸ ὅλον δὲ τὰ
 μέρη ὅπως φησὶν ἔχειν περιέχον αὐτά. ἔχειν λέγει καὶ τὰ κω-
 λύνοντά τινα καὶ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν ἢ φύσιν πράττειν τι ἢ κινεῖν.
 ὅπως οἱ κίονες ἔχειν λέγον τὰ ἐπικείμενα αὐτοῖς ἀνέχοντες αὐτά
 καὶ κωλύοντες καὶ τὴν αὐτῶν φύσιν φέρεσθαι κάτω (*). ὅπως καὶ
 τὴν Ἀτλαντα οἱ ποιεῖται τὴν ἕραν ἔχειν λέγουσιν. Ἀτλας δ'
 ἕραν εὐρύν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης· ὡς γὰρ συμπεσυσμένῃ
 ὑπὸ τὴν γῆν καὶ τὴν αὐτῆς φύσιν, εἰ μὴ ἔχοιτο καὶ ἀνέχοιτο ὑπ'
 αὐτῆς. ὅπως καὶ τῶν φυσικῶν ὅσοι διὰ τὴν δίνην μένειν τὴν κόσμον
 λέγουσι καὶ μὴ συμπίπτειν, λέγοιεν ἂν αὐτὴν ὑπὸ τῆς δίνης ἔχειν.
 καὶ τὸτο τὸ σημαίνονμενον, φησί, τῷ ἔχειν καὶ τὰ συνέχοντά τινα καὶ
 κωλύοντα τῆς σκίδνασθαι ἔχειν λέγει. ἔχειν γὰρ ἡ θέξις, ὡς ὁ δεσ-
 μὸς τὰ ξύλα καὶ ἡ κόλλα τὰ κεκολλημένα. ὅχι ὁμοίως ὁ τύραννος
 ἔχειν ἐλέγετο τὴν πόλιν· ὁ μὲν γὰρ τύραννος τῷ ἄγειν καὶ τὴν αὐτῆς
 ὁρμὴν, ταῦτα δὲ τῷ κωλύειν κινεῖσθαι καὶ τὴν αὐτῶν ὁρμὴν τε καὶ
 1023^a ῥοπήν τὰ ἐχόμενα ὑπ' αὐτῶν. ὁμοίως δὲ, φησί, τῷ ἔχειν καὶ τὸ ἐν
 23. τινὶ εἶναι ῥηθήσε· καθ' ἑκάστην γὰρ σημαίνονμενον τῷ ἔχειν ἔσται καὶ
 ἐχόμενον τι ἐν αὐτῷ· τό τε γὰρ ἀγόμενον καὶ τὴν τῆς ἄλλης φύσιν
 ἢ ὁρμὴν ἔχειν ὑπ' ἐκείνῃ λέγει, ὡς ἡ πόλις ὑπὸ τῆς τυράννης,
 ὡς καὶ ἔστιν ἐν ἐκείνῳ. καὶ τὸ δὲ ἐν τῷ δεκτικῷ αὐτῆς ἔχει ὑπ'
 ἐκείνῃ καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ· τὸ γὰρ εἶδος ὑπὸ τῆς ὕλης ἔχει, ἢ ἐκείνη
 ἔχει αὐτό. ἔχει καὶ τὰ περιεχόμενα ὑπὸ τῶν περιεχόντων· τὰ γὰρ
 ἐν ἀγγείῳ ἔχει, καὶ τὸ κωλύονμενον καὶ τὴν αὐτῆς ὁρμὴν κινεῖσθαι ὑπὸ
 τῆς κωλύοντος. ὅπως καὶ τὰ συνεχόμενα ὑπὸ τινος ἔχει ὑπ' ἐκείνῃ,
 καὶ ἔστιν ἐν τῷ ἔχοντι αὐτά. Alex.
 1023^a (*) ὡς περ οἱ ποιεῖται, φησί, ποιεῖται τὴν Ἀτλαντα βαρύνειν
 20. τὴν ἕραν, καὶ οἱ φυσικοὶ τὴν δίνην αὐτήν, ὡς περ Ἀναξαγόρας.
 Asclep.

λέγει καὶ τὸ ἐκ τινος ἑνα μὲν τρόπον ὡς ἐξ ὕλης, καὶ ταύτης 1023^a
 διχῶς· ἢ γὰρ ἐκ τῆς προσεχῆς, ἢν εἶπεν ὕδατος εἶδος, ἢ ἐκ τῆς
 πρώτης, ἢν εἶπε πρῶτον γένος. ἢ γὰρ πρώτη ὕλη τῶν ὑπ' αὐτῇ
 εἴη ἂν πως γένος· τῷ γὰρ ἀνδριάντι προσεχῆς μὲν ὁ χαλκός, ἐχάτη
 δὲ τὸ ὕδωρ, εἰ εἴη τὸτο καὶ τῷ χαλκῷ καὶ πάντων τῶν τηκτῶν ὕλη.
 ἢ ἔτι πορρωτέρω ἢ πρώτη ὕλη, ἢ τις γένος ἂν εἴη πάλιν τῆς τε ὡς
 ὕδατος ὕλης καὶ τῆς ὡς χαλκῆς. ἄλλον δὲ τρόπον ἐκ τινος λέγεται
 τι ἐκ τῆς πρώτης κινήσαντος· ἐκ γὰρ τῆς λοιδορίας ἢ μάχης λέγει,
 ὅτι ἐντεῦθεν ἢ ἀρχὴ τῆς μάχης καὶ ἐντεῦθεν ἐποίησε τὴν μάχην.
 ζητήσκειν ἂν τις εἰ ἐπὶ παντὶ ποιητικῷ ἀρμόζει τὸ ἐκ τινος, ἢ
 μόνον τῷ ὡς ἡ λοιδορία τῆς μάχης· εἰ γὰρ δόξει ἐκ τῆς ἀνδριαντο-
 ποιᾶς ὁ ἀνδριάνς λέγεσθαι. ἢ καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων ὁ αὐτὸς λόγος· ἐκ
 τῆς γὰρ ὁ ἀνδριάνς ἐξ ὧς τὴν ἀρχὴν τῆς εἶναι ἔχει, ὡς ἐκ τινος καὶ
 ὡς ποιητικόν. ἄλλον δὲ τρόπον ἐκ τινος λέγεσθαι φησιν, ὡς ἐκ 1023^a
 τῆς συγκειμένης τὸ μέρος, τῆς συγκειμένης ἐξ εἶδους τε καὶ ὕλης ὄντος,
 καὶ ὄντος ὅλον τινὸς ἐκ γένους τὰ μέρη· ἐκ γὰρ τῆς συναμφοτέρῃ ἢ
 χεῖρ· ἐκ τῆς σώματος γάρ, ὅτι τῆς μέρους. λέγει δὲ καὶ τὸτο
 τὴν τρόπον καὶ τὸ ἐπος ἐκ τῆς Ἰλιάδος λέγεσθαι· σύνθετον γὰρ ἡ Ἰλιάς
 ἐκ τῶν ἐπῶν, ὡς ἑκάστην ἐκ τῆς Ἰλιάδος ἐστὶν ὡς ἐκ τῆς ὅλης τῆς
 μέρους· ὅλον γάρ τι καὶ ἡ Ἰλιάς. εἰπὼν δὲ ἐκ τῆς ὅλης τὰ μέρη, πα-
 ράδειγμα τῆς λεγομένης παρέθετο. ὁμοίως φησὶ λέγεσθαι καὶ ἐκ τῆς
 οἰκίας τῆς λίθου· ὅλον γάρ τι καὶ τέλειον καὶ συναμφοτέρον ἐξ εἶδους
 καὶ ὕλης καὶ ἡ οἰκία· ὅτι γὰρ καὶ ταῦτα ὅλα τε καὶ τέλεια, καὶ εἰ μόνον
 τὰ φυσικά τε καὶ συνεχῆ, δείκνυσιν δι' ὧν προστίθῃσι λέγων "τέ-
 λος μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ μορφή, τέλειον δὲ τὸ ἔχον τέλος." ἐστὶ γὰρ ὁ
 λέγει, τέλειον ἐστὶ τὸ ἔχον τέλος, τέλος δὲ ἡ μορφή, ὡς τέλειον
 τὸ ἔχον μορφήν, τὸτο δὲ καὶ ὅλον. τοιοῦτον δὲ τὸ ἐξ ὕλης τε καὶ εἶδους·
 τὸτο γὰρ ὅλον τε καὶ τέλειον. καὶ οἰκία δὲ μορφήν ἔχει, ὡς καὶ αὐτὴ
 ὅλον τε καὶ τέλειον, καὶ εἶναι ἂν οἱ λίθοι ἐκ τῆς οἰκίας ὅπως ἐκ τινος
 ὡς ἐξ ὅλης. ἄλλον δὲ τρόπον τῷ ἐκ τινὸς φησιν εἶναι, ὡς ἐκ τῆς 1023^a
 μέρους τῆς εἶδους, τὸ ὅλον καὶ τέλειον λέγων. εἶδος δὲ εἶπε τὸ τί ἦν
 εἶναι ὅχι ὡς τὸ ὅλον καὶ συναμφοτέρον· ἐκεῖνο γὰρ εἶπεν ἐκ τῆς ὕλης
 λέγεσθαι εἶναι· ὁ γὰρ ὁρισμὸς ὁ τῆς εἶδους δηλωτικὸς τῆς ἀνθρώπου ἐκ
 τῆς δίποδος λέγει εἶναι, ὅτε ἐνυπάρχει αὐτῷ ὡς μέρος τὸ δίπουν.
 πάλιν ἢ συλλαβὴ ἐκ τῆς ζοιχείας· ἐκ γὰρ τῶν ζοιχείων ἢ συλλαβῆς
 καὶ ὁ λόγος τῆς συλλαβῆς τὴν τῶν ζοιχείων σύνθεσιν περιέχει. καὶ
 εἴη ἂν ἐμπαλιν ἔχον τὸ σημαίνονμενον τὸτο τῷ ἐκ τινος τῷ εἰρη-
 μένῳ πρὸ αὐτῆς· τότε μὲν γὰρ ἐκ τῆς ὅλης τὸ μέρος ἐλέγετο ἐκ τινος,
 ὡς οἱ λίθοι ἐκ τῆς οἰκίας, νῦν δὲ τὸ ὅλον ἐκ τῆς μέρους. ὅχι ὁμοίως
 δὲ φησὶ τὸ εἶδος ἐκ τῆς μέρους λέγεσθαι καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῆς ὕλης. τὸτο
 δὲ λέγει καὶ δείκνυσιν, ὅτι ἄλλος ὁ τρόπος ὅπως τῷ ἐκ τινος τῷ
 πρώτῳ εἰρημένῳ τῷ ἐξ ὧς ἔστιν ὡς ὕλης· τὸ γὰρ "ἄλλως γὰρ τὸτο"

3. ἂν om M. || 5. λέγεται τὸ ἔχειν M. || 17. τί] τε M. || 21. εὐρύν om M. || 30. τῷ] τὸ M. || 33. ἢ ὁρμὴν M.

2. προσεχῶς M. || 5. εἴη τῷ τοῖς τῷ χαλκῷ A, εἴη ἢ τὸτο καὶ τῷ χαλκῷ M. || si aeris et omnium quae liquescere possunt, aqua ma-
 teria est Sepulv. || 11. δόξη M. || ἀνδριάντος A. || 14. ut pars ex composito ex materia et forma constituto, et partes ex genere,
 quod totum quoddam est Sepulv. || 16. τινὸς ἀγένης M. || 17. ἐκ τῆς] αὐτῆς M. || 21. ἐκ τῆς] αὐτῆς M. || 28. αὐτά A. || 30. ἐκ τῆς] αὐτῆς
 M. || 39. ὡς — 41. τινος om M.

εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἄλλως δὲ τῆτο. καὶ ἀνδρίαὺς ἐκ χαλκῶ. ὁ μὲν γὰρ ἀνδρίαὺς ἐξ αἰδητῆς ὕλης καὶ μέρος αἰδητῆς. πᾶσα γὰρ σύνθετος ὕσσια, τυχέσιν ἢ συναμφοτέρω, ἐκ τινος αἰδητῆς ὕλης καὶ μέρος αἰδητῆς. καὶ τὸ εἶδος δὲ καὶ ἡ συλλαβὴ ἐκ τῆς οἰκείας ὕλης. ὕλη γὰρ ἑκατέρω αὐτῷ τὰ οἰκεία μέρη. ἀλλ' ἐκέτι τῆτο ἐξ αἰδητῆς ὕλης. τὸ γὰρ 5 δῖπον ἢ τὰ ζαιχεῖα ἐκ αἰδητῆς. καὶ ἔστιν ὃ λέγει, ὅτι μὴ ὁμοίως τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκ τῶν μερῶν καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῆς οἰκείας ὕλης, καίτοι ἀμφοτέρω ὡς ἐξ ὕλης. τὸ μὲν γὰρ ὅλον καὶ ἡ σύνθετος ὕσσια, τυχέσιν ἢ συναμφοτέροις, ἐξ αἰδητῆς ὕλης, τὸ δὲ εἶδος ἐκ ἐξ αἰδητῆς ὕλης ἀλλ' ἐκ τῆς τοῦ εἶδους ὕλης, ἥτις ἐκ ἔστιν αἰδητῆς. ὁ 10 γὰρ αἰδητῆς τὰ τοῦ ὀρισμῶ μέρη ἢ τὰ τοῦ εἶδους ὅλως. ὕλη γὰρ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ τί ἦν εἶναι τὰ μέρη αὐτῷ τὰ τοῦ λόγου συμπληρωτικά, ἃ καὶ αὐτὰ λόγῳ λαμβάνει. ὥσπερ γὰρ τὸ εἶδος αὐτὸ ἐκ τινος φησι λέγειν, καὶ καὶ μέρος τι τῶν τινος ὑπάρχει τῶν τρόπων, οἷον καὶ μέρος τὸ εἶδος ἢ καὶ μέρος ἢ ὕλη. ἐκ γὰρ πατρός καὶ μητρός τέκνον 15 καὶ ἐκ γῆς τὰ φυτά, ὡς ἐκ τινος μέρος αὐτῶν. ἐκ γῆς μὲν γὰρ τὰ φυτὰ ὡς ἐξ ὕλης. τρέφεθ' γὰρ καὶ φύεθ' ἐκ ταύτης, ἀλλ' ἐκ ὅπως ὡς ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἐκ μέρος αὐτῆς. ὁ δὲ ἀνδρίαὺς ἐλέγετο ἐκ τινος, ὡς ἐξ ὕλης τοῦ χαλκῶ, ὅτι πᾶς ὁ λαμβανόμενος ὡς ὕλη αὐτῷ χαλκὸς ὑπέκειτο αὐτῷ. ὁ γὰρ ὅπως ὕλη λέγει τὸ 20 ἀνδριάντος ὁ χαλκός, ὅτι μέρος χαλκῶ ὑπέκειτο αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι πᾶς ὅτος ὁ χαλκός ὁ λαμβανόμενος ὕλη ἐστὶν αὐτῷ. πάλιν ἐκ μητρός καὶ πατρός τὸ τέκνον, τὸ μὲν ὡς ποιητικῶς τῆς δὲ ὡς ὕλης, ὧν ἑκατέρω ἐκ μορίων τινος τὸ τέκνον. μόριον γὰρ τὸ πατρός τό τε σπέρμα καὶ τὸ ἐξ ὅ τὸ σπέρμα ἀφίεθ' καὶ αὐτὸ τὸ σπέρμα, καὶ τῆς 25 μητρός μόριον τό τε ὑποδεχόμενον τὸ σπέρμα καὶ τὸ ἐμμηνον, ὃ 1023 δ ἐστὶν ὕλη τοῦ γεννωμένου. ἄλλον τρόπον ἐκ τινος λέγει ὡς μετ' 5. αὐτὸ γινόμενον τῷ χρόνῳ. τὸ γὰρ μετὰ τι γινόμενον καὶ τὸν χρόνον ἐξ ἐκείνου γίνεσθ' λέγει. ὅπως ἐξ ἡμέρας νύξ, ὅτι μετ' τὴν ἡμέραν, καὶ ἐξ εὐδίας χειμῶν, ὅτι μετ' τὴν εὐδίαν. τῶν δὲ ὅπως 30 ἐκ τινων γίνεσθ' λεγομένων τὰ μὲν τοῦ εἰς ἀλλήλα αὐτῶν τὴν μεταβολὴν γίνεσθ' λέγει ἐξ ἀλλήλων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν εἰρημένων (νύξ γὰρ εἰς ἡμέραν καὶ ἡμέρα εἰς νύκτα μεταβάλλει, καὶ εὐδία εἰς χειμῶνα καὶ ἐμπαλιν. ἐκ γὰρ τῶν ἐναντίων αἱ μεταβολαί, ἐναντία δὲ ταῦτα), τὰ δὲ μόνῳ τῷ ἐξῆς εἶναι καὶ τὸν χρόνον, ὡς ὅταν λέ- 35 γηθ' ἐξ ἰσημερίας ὁ πλῆξ. ὅτι γὰρ μετ' τὴν ἰσημερίαν. ὁ γὰρ τῇ ἰσημερίᾳ εἰς πλῆξ γίνεθ' ἢ μεταβολή. ὁμοίως καὶ ἐκ Διονυσίων λέγει Θαργῆλια (*), καὶ ἐκ Πυθίων Ὀλύμπια. Alex.

1023 δ (*) "καὶ ἐκ Διονυσίων Θαργῆλια." ἡ ἑορτὴ γίνεθ' τοῦ Θαρ- 10. γηλίῳ μηνί. Μάϊος. Asclep.

1023 δ καὶ τὸ μέρος δὲ τὸ μὲν τι φησὶν ὅπως λέγει εἰς ὃ διαίρεθ' 12. ἂν τὸ ποσὸν ἢ ποσὸν διαίρεθ' ὅσον. πᾶν γὰρ τὸ ἀφαιρέθ' ὅσον τὸ ποσὸν μέρος ἐκείνου λέγει ἀφ' ὃ ἀφῆρηθ', ἂν τε καταμετρή αὐτὸ ἂν τε μή. καὶ γὰρ τὰ δύο τῶν τριῶν μέρος λέγει. τὸ δὲ "ἢ

ποσὸν" προσέθηκεν, ὅτι δύναται τις καὶ ποιότης ἀφαιρεθῆναι τῷ ποσῷ, οἷον θερμότης ἢ λευκότης ἢ γλυκύτης, ἀλλ' ὁ μέρος ταῦτα, ὅτι μὴ ποσὸν αὐτῷ ἀφαιρέθ'. ὁ γὰρ τῇ τῶν ἀφαιρέσει ἐλαττωθ' καὶ ποσόν. ἄλλον δὲ τρόπον εἰς ὃ διαίρεθ' ἂν τὸ ὅλον τὰ κατα- 5 μετρῶντα αὐτὸ μόνον φησὶ μέρος λέγει. εἶναι γὰρ τὰ δύο τῶν τεσσάρων καὶ τῶν ἐξ καὶ ὅλως τῶν ἀρτίων μέρη. καταμετρεῖ γὰρ αὐτό. ἐκέτι καὶ τὸ σημαίνον τῆτο ὅτε τὰ τρία τῶν τεσσάρων μέρος ὅτε τὰ δ' τῶν ἐξ, καίτοι καὶ τὸ πρῶτον σημαίνον ὄντα καὶ αὐτὰ μέρη, ὥσπερ καὶ τὰ δύο τῶν τριῶν ἐκέτι ὄντα αὐτῶν μέρος 10 καὶ τὴν δευτέραν ἀπόδοσιν. ἔτι μέρος φησὶ λέγει καὶ εἰς ὃ 1023 δ εἶδος διαίρεθ' χωρὶς τοῦ ποσῷ, τυχέσι μὴ ὡς ποσὸν διαίρεθ' ὅσον. 17. εἶδος δὲ ἥτοι λέγει τὸ τί ἦν εἶναι, μέρος δὲ τὰ ὑπὸ τῆς περιεχόμενα τοῦ εἶδους τε καὶ τοῦ λόγου, ἃ καὶ πρὸ ὀλίγου μέρη καὶ ὕλην τοῦ εἶδους εἶπεν, εἰ μὴ καὶ τὸν λόγον διαίρεσις τοῦ εἶδους χωρὶς τοῦ ποσῷ γίνεθ', ἢ δὲ εἰς τὰ ἅτομα τῶν εἰδῶν διαίρεσις μετ' ποσῷ. ἀλλ' ὅπως ἔστι ἐκέτι τὸ γένος τὸ εἶδος μέρος, ἀλλ' ἀνάπαλιν τὸ γένος τοῦ εἶδους. μέρος γὰρ καὶ τῆτο τοῦ ὀρισμῶ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ μετ' ὀλί- 20 γον. μήποτε ἔν τὸ εἶδος ἀντὶ τοῦ γένους ἀκῶσαι χρή, καὶ λέγοι ἂν διὰ τοῦ "εἰς ὃ τὸ εἶδος διαίρεθ' ἄνευ τοῦ ποσῷ" ὡς ἴσον τῷ εἰς ὃ τὸ γένος διαίρεθ' ἂν. τὸ δὲ "ἄνευ τοῦ ποσῷ" σημαντικὸν ἂν εἴη τὸ τὴν διαίρεσιν αὐτῷ ὡς γένος γίνεσθ'. τὸ γὰρ ζῶον δύναθ' ἢ καὶ ὡς ποσὸν διαίρεθ', ὅταν εἰς τὰ μέρη διαίρεθ', κεφαλὴν θώρακα καὶ τὰ ἄλλα, ὡς διαίρεθ', ἐκέτι ἂν ὡς γένος. δύναθ' καὶ ὡς γέ- 25 νος διαίρεθ', ἐκ ὡς σῶμα καὶ ποσόν, ἥτις διαίρεσις αὐτῷ καὶ τὰς διαφορὰς γινόμεναι εἰς τὰ εἶδη διαίρεθ' αὐτό. τῆτο δ' ἦν καὶ ὃ εἶπε τὸ ὅλον ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἔχον εἶδος. ὡς γὰρ εἶδος βύληθ' τὴν διαίρεσιν καὶ καὶ τὸ εἶδος γίνεσθ'. τοιαύτη δὲ ἡ τῶν γενῶν ὡς γενῶν διαίρε- 30 σις. ὁ γὰρ ὡς ὅλης ἐδὲ ὡς πλήθους, ἀλλ' ὡς γενῶν. καὶ τῆτο τὸ σημαίνον λέγει καὶ τὰ εἶδη μέρη τῶν γενῶν εἶναι. ἔτι φησὶ μέρος λέγει τινος εἰς ὃ διαίρεθ' ἢ ἐξ ὃ σύγκειθ'. τὸ δὲ "τὸ ὅλον ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἔχον εἶδος" σημαίνει ἂν ὅλον μὲν τὸ ὡς σῶμα ὅλον, ὃ ἢ διαίρεσις ἐστὶν εἰς τὰ μέρη τὰ συμπληρῶντα τὸ ὅλον σῶμα. τὸ δὲ "ἢ τὸ εἶδος" πάλιν δηλοῖ τὴν ὡς εἶδος διαίρεσιν. ἐστὶ γὰρ τὸ εἶδος ὡς εἶδος μέρος, οἷον τῆς ψυχῆς εἶδος ὅσης αἱ δυνάμεις μέρος, 35 εἰς ἃς καὶ ἡ διαίρεσις αὐτῆς. τὸ δὲ "ἔχον εἶδος" τὸ ὅπως ὅλον ὡς συναμφοτέρον, ὃ ὡς συναμφοτέρον πάλιν μέρος τό τε ὑποκείμενον σῶμα, ὃ πρῶτον τὴν διαίρεσιν ἐποίησατο (τοιαῦτον γὰρ ἦν τὸ ὡς ὅλον) καὶ τὸ εἶδος, ὃ δευτέρω ἐμνημόνευσε. καὶ ἔστιν ὃ παρατίθει πα- 40 ραδείγματα τοῦ ὅπως τὸ ἔχοντος εἶδος καὶ ὡς συναμφοτέρον διαί- 1023 δ ρημένον. ὁ γὰρ χαλκῶς κύβος διαίρεθ' εἰς χαλκὸν καὶ γωνίαν εἰς ὕλην καὶ εἶδος διηρεῖτο. ἢ γὰρ γωνία τοῦ εἶδους δηλωτική. ἔτι φησὶ 22. τὰ ἐν τῷ λόγῳ τῷ δηλῶντι ἕκαστον καὶ ταῦτα μόρια τοῦ ὅλου μέρη 22. φησὶν εἶναι ἕκαστον, καὶ τὰ τοῦ λόγου τὸ δηλῶντος αὐτῷ τὸ τί ἦν εἶναι μέρη. τὰ γὰρ μέρη τοῦ ὀρισμῶ μέρη τοῦ ὀρισμῶ εἴη ἂν, ἀλλὰ παρὰ

2. σύνθεσις *M.* || 8. ὡς *om AM.* || 15. τὸ — μέρος *om M.* || 30. μετὰ *om M.*

14. εἰ μὴ] ἢ μὲν γὰρ *M.* || 19. εἶδος *M.* || ὡς — 20. ποσὸν *om A.* || 22. διαίρεθ' | διαίρεται *M.* || 28. ὅλον *A.* || 31. σημαίνει *M.* || 34. ὡς εἶδος *om M.*

τῷ εἶδους μέρη, ὅτι ὁ τῷ συναμφοτέρω ὁρισμὸς καὶ μὴ τὸ εἶδος γίνετο, προσσημαίνει μέντοι καὶ τὴν ὕλην, ὡς δῆλον εὐθύς ἐκ τῆς γένεως. ἔτι φησὶ γίνεσθαι μέρος τὸ γένος τῷ εἶδους, ἐπεὶ μέρος ἐστὶ τῷ ὁρισμῷ αὐτῷ. Alex.

1023b παρατίθετο δὲ καὶ τὰ τῷ ὅλῳ σημαινόμενα· ὅλον γὰρ φησι 5
26. λέγεσθαι ὅτε μὴδὲν ἄπειρι μέρος ἐξ ὧν λέγετο τῶν φύσει τὸ ὅλον συνεστάναι· ὧν γὰρ φύσει συνεστῶτων μὴδὲν ἄπειρι μέρος, ὅλα ταῦτα κυρίως. ἄλλο δὲ σημαινόμενον ἐκτίθετο ὅλον, ἐν ᾧ καὶ τὰ καθόλου. ἀλλὰ καὶ τὰ τεχνητά, ὅτι μόνον τὰ φύσει συνεστῶτα περιλαμβάνει· τὸ γὰρ περιέχον τινα ὥστε ἐν τῷ εἶναι, ἐκεῖνα δὴλονότι τὰ 10 περιεχόμενα. διχῶς δὲ φησιν ἐν γίνεσθαι τὰ περιεχόμενα· ἢ γὰρ ὡς ἕκαστον τῶν περιεχομένων ἐν τῷ εἶναι ἢ ἅπαντα ἐν. καὶ πρῶτον λέγει πῶς οἷόν τε ἐστὶ τὸ ἕκαστον τῶν ὑπὸ αὐτῷ περιεχομένων ἐν τῷ εἶναι καὶ ταυτόν· τὸ γὰρ καθόλου λεγόμενον καὶ καὶ παντὶς δηλωτικόν· τὸ γὰρ καὶ παντὶς λεγόμενον ὅλον τι δοκεῖ εἶναι. τὸτο δέ, φησί, τὸ 15 ἔτι ὅλον τε καὶ καθόλου, ἔτι καὶ καθόλου τε καὶ ὅλον ὡς ἐν αὐτῷ πολλὰ περιέχον τῷ κατηγορεῖσθαι καὶ καθ' ἕκαστον αὐτῶν συνωνύμως καὶ ἐν ἅπαντα εἶναι καὶ τὸ κατηγορούμενον, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὅπερ τὸ κατηγορούμενον εἶναι, τῷ πάντα ὁμοίως τὸν τῷ κοινῷ καὶ περιέχοντος αὐτὰ λόγον ἐπιδέχεσθαι. τὸ γὰρ ἐν ἅπαντα εἶναι ὡς 20 ἕκαστον" δηλωτικόν ἐστὶ τῷ τὴν ἐνότητα ἔχειν αὐτὰ μὴ καὶ συνέχειαν, ἀλλὰ τῷ τὸν αὐτὸν λόγον ἕκαστον αὐτῶν ἐπιδέχεσθαι· ἵππος γὰρ καὶ ἄνθρωπος καὶ κύων καὶ βῆς ἐν πάντα διὰ τὸ ἕκαστον αὐτῶν ζῶον εἶναι (*). ἔτι ὅλον τὸ ζῶον τῷ ὧν περιεκτικόν ἐστὶ διηρημένα ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων καὶ κεχωρισμένα καὶ τὸτο εἶναι ἐν. 25 καὶ τὸτο μὴ σημαινόμενον τῷ ὡς περιέχοντός τινα ὅλον· τὸ δὲ τι ἔτι φησὶν εἶναι ἐν ἐκ τῶν ὑπὸ αὐτῷ περιεχομένων, ὡς συνεχὲς εἶναι καὶ ἐν τῷ κατ' ἀριθμόν· τὸ γὰρ ἐν τῷ καὶ συνεχὲς καὶ ἐκ μερῶν καὶ πεπερασμένον ὅλον ὅτι τῷ τὸν τῷ ὅλον λόγον τὰ μόρια ἀναδέχεσθαι,

1023b ἀλλὰ τῇ συνεχείᾳ. τί δὲ ἐστὶ τὸ κυρίως συνεχές, ἐδήλωσε διὰ 30
34. τῷ "μάλις μὴ δυνάμει." κυρίως γὰρ συνεχὴ ταῦτα ἐν οἷς τὰ μέρη δυνάμει ἐνυπάρχει. ἡδὲ δὲ καὶ ἐνεργείᾳ τὰ μόρια ἐν αὐτῷ, ἔτι μέντοι ὡς ἐν τῷ ἐκ τῆς ποιᾶς συνθέσεως αὐτῶν γίνεσθαι καὶ τὸ εἶδος, ὡς ἐπὶ τῶν συνθέσει γιγνομένων καὶ τὰς τέχνας. ἔτι οἰκία ἐν τῷ καὶ πλοῖον. τῶν δὲ ἔτι τὸ ἐν ἐχόντων καὶ συνέχειαν καὶ 35 ὡς δυνάμει τὰ μέρη ἐν αὐτοῖς εἶναι μᾶλλον φησιν ὅλα τὰ φύσει συνεστῶτα τῶν καὶ τέχνην εἶναι· μᾶλλον γὰρ ἄνθρωπος ὅλος ἢ ἄνδρας. ὡς γὰρ ἐν μᾶλλον λέγετο τὸ φύσει τῷ τέχνῃ ὄντος ἐνός, ὡς εἶπεν ἐν τῇ τῷ ἐνός διαιρέσει, ἧς καὶ ὑπομνησκει ἡμᾶς καὶ αὐτός, καὶ λόγον καὶ αἰτίαν ἀποδίδωσιν, ὅτι ἡ ὁλότης ἐνότης ἐστίν, ὡς ὡς 40 ἐν, ἔτι καὶ ὅλον. παρατίθεται τι καὶ ἄλλο σημαινόμενον τῷ ὅλῳ· τῷ γὰρ ποσὸς καὶ ἔχοντος ἀρχὴν τε καὶ μέσον καὶ ἔχατον, ὃ εἴη ἀντὶ πεπερασμένον δηλωτικόν, ὅσων μὴ παρὰ τὴν ποιὰν θέσιν τῶν μορίων

μηδεμία γίνετο διαφορά, τὸτο πᾶν λέγεσθαι φησιν (τοιαῦτά ἐστι τὰ ὁμοιομερῆ τε καὶ ἀχηματίστα οἰκίῳ ὄρω τε καὶ χήματι, οἷον ὕδωρ, ἀήρ), ὅσων δὲ ἡ ποιὰ θέσις τῶν μερῶν διαφορὰν ποιεῖ, ἐπὶ τούτων τὸ ὅλον λέγεσθαι, ὅταν τὴν οἰκίαν τάξιν ἔξει τὰ μέρη, δὴλονότι καθ' ἣν τότε τι εἶναι τὸ ἐξ αὐτῶν λέγετο. τοιαῦτά ἐστι τὰ ἀνομοιομερῆ, πρόσωπον, χεῖρ, καὶ ἕκαστον ζῴου σώμα· ἢ γὰρ τῶν μερῶν θέσις ἐν τέτοις τὴν διαφορὰν τῶν ὑποκειμένων ποιεῖ. τοιοῦτον καὶ οἰκία καὶ ναῦς. ὅσα δὲ ὁμοιομερῆ ὄντα μορφὴν τινα καὶ χήμα προσεῖληφε, τούτων φησὶ τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅλον κατηγορεῖσθαι διὰ μὴ τὸ ὑποκείμενον τὸ πᾶν, διὰ δὲ τὴν μορφὴν, ἣτις συνέβη αὐτῇ ἐν τῇ τῶν μερῶν ὑπαλλαγῇ, μένειν ὅλον. ἔτι ἄνδρας ὁ ἐκ μιᾶς ὕλης ἐχηματισμένος, κηρὸς καὶ ἱμάτιον· καὶ γὰρ τὸτο μὴ χήματός τινός ἐστιν· ἕκαστον γὰρ τούτων καὶ πᾶν ἐστὶ καὶ ὅλον. ἔτι 1024a ἐπὶ τῶν ὑγρῶν τε καὶ ἀχηματίστων ἀπλῶς φησὶ τὸ πᾶν καὶ ὅλον κα- 5 τηγορεῖσθαι, ἀλλὰ μόνον τὸ πᾶν· μὴ γὰρ κατηγορεῖσθαι τῷ ἀριθμῷ, καθ' ὅτι τὸ πᾶν τε καὶ ὅλον, εἰ μὴ τις μεταφορικῶς λέγοι ἐπ' αὐτῶν τὸ ὅλον. λέγει δὲ καὶ τὰ πάντα λέγεσθαι ἐπὶ τέτοις ὧν τὸ πᾶν ὡς ἐν τῷ κατηγορεῖτο· ἐπὶ γὰρ τῶν ἐξ ὧν τὸ πᾶν ὡς διηρημένων λαμβανομένων τὸ πάντα λέγετο· πᾶς ἀριθμὸς, ὅταν ὡς ἐν λαμβάνητο τὸ ἐκ μονάδων ἄθροισμα· πᾶσαι αἱ μονάδες, ἐξ ὧν ἦν πᾶς ἀριθμὸς, ὅταν ὡς διηρημένοι πάλιν λαμβάνωντο, ἔτι μέντοι ὡς τὸ πάντα ποιεῖν· ὡς καὶ μὴ πάντα καὶ μορίων κατηγορεῖσθαι ὡς διηρημένων, τὸ δὲ πᾶν ὡς ἡνωμένων. ἔτι καὶ πάντες ἄνθρωποι, ἢ ὡς ὑπὸ ἐν τὸ πᾶς ἄνθρωπος. id.

(*) ἐπεὶ δὲ ὁ ἀριθμὸς καθὼ ἀριθμὸς εἰς ἐστίν, αἱ μέντοι γε 1023b μονάδες πᾶσαι, ἐπεὶ δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων. ὡς ἐνταῦθα φαί- 33 νετο ἐπόμενος τοῖς Πυθαγορείοις καὶ τῷ Πλάτῳ· κακεῖνοι γὰρ φασιν ὅτι ἕτερός ἐστιν ὁ ἀριθμὸς παρὰ τὰς μονάδας· τῇ γὰρ σωρεία τῶν μονάδων ἕτερός τις ἐπιγίνετο ἔξωθεν ἀριθμὸς, ὡς ἕτερός ἐστιν ἀριθμὸς παρὰ τὴν τῶν μονάδων σωρείαν. Asclep.

κολοβὸν δὲ λέγεσθαι φησιν ὅτι καὶ παντὶς ποσῷ· ἐστὶ μὴ γὰρ ἐν 1024a τῷ ποσῷ τὸ κολοβόν, ὅτι μὴ πᾶν ποσὸν ἀναδέχεται τὴν κατηγορίαν 11 ταύτην ἢ τὸ πάθος, ὅτι σημείον τῆς νομομα τῷτο, ἀλλὰ δεῖ τὸ κολοβὸν μέλλον λέγεσθαι πρὸς τῷ μεριστὸν εἶναι καὶ ὅλον. τὸ δὲ ὅλον δύνατο μὴ καὶ συνεχείας αὐτῷ δηλωτικόν εἶναι, δύνατο καὶ τῷ ἀνομοιομερῇ δεῖν εἶναι· τὸτο γὰρ εἶρηκε πρὸ ὁλίγου περὶ τῷ ὅλῳ, λέγων καὶ ταύτῃ διαφέρειν τὸ ὅλον τῷ παντός· ἔτι δὲ πρὸς τῷ ἀνομοιομερῇ εἶναι καὶ ὅλον δεῖν φησὶν αὐτὸ καὶ θέσιν ἔχειν, τῷτέστι τῶν θέσιν ἐχόντων εἶναι ποσῶν. τὰ δὲ δύο εἶπε μὴ γίνεσθαι κολοβά ἀφαιρούμενα τῷ ἐνός, δεικνύς ἡμῖν ὅτι ὅτι ἔτι ἔτι κολοβόν τι λέγετο, ἀντὶ ἀφαιρέσει αὐτῷ τὸ ἡμισυ (*). ὅθεν γὰρ γὰρ ἴσον τὸ κεκολοβωμένον καὶ τὸ λείπον αὐτῷ. ἐφ' ᾧ δεικνύσιν ὅτι μὴ μόνον ἐν ἀριθμῷ ὅτι ἐστὶ κολοβὸς ἀριθμὸς ἔτος ὅτι τὸ ἡμισυ ἀφαιρέθη, ἀλλ' ὅτι ἀν

7. φύσεις A. || 13. αὐτῷ M. || 14. λεγόμενον καθόλου M. || 15. πάντα M. || 17. τὸ A. || καὶ om M. || 20. ἅπαν εἶναι M. || ὡς om A. || 22. τῷ et 40. ἐνότης om M.

2. τὰ ἀνομοιομερῆ A. || 3. ποιὰ om M. || 5. τοιαῦτα] πρῶτα M. || 12. ὕλης σχηματισμὸς M. || 13. ἕκαστον M. || 14. σχηματίστων M. || 18. τῶν] τῷ M. || 32. ὅ μὴ] τῷ μὴ M. || 33. δεῖ] δὴ A. || 43. ἀφαιρέθη M.

ἄλλο τι μέρος ἀφαιρεθῇ· ὃ γίνετο γὰρ ἀριθμὸς κολοβός, ὡς ἐξῆς λέγει· ὅδ' ὅλως γάρ, φησὶν, ἀριθμὸς κολοβός ὅδεις γίνετο, ὅτι δεῖ τὸ κολοβόν τι τὴν αὐτὴν ὑσίαν καὶ ταύτην εἶδος φυλάσσειν. ὅτε δὲ μὴ τὴν ἀφαιρέσειν τὴν μορίαν τινὸς ἄλλο τι εἶδος μεταλαμβάνει, ἐπὶ τούτων ὃ λέγει τὸ κολοβόν, ὃ γίνετο ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. 5 προσέθηται δὲ ὅτι ὅδ' ἐπὶ πάντων τῶν ἀνομοιομερῶν τὸ κολοβόν λέγει, ὡς προειρηκώς ὅτι δεῖ ἀνομοιομερῇ εἶναι διὰ τὸ εἰπεῖν ὅλα. ὃ δὲ ἐπὶ πάντων τῶν ἀνομοιομερῶν τὸ κολοβόν λέγει, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν θέσιν ἐχόντων, ἃ φθάσαντες εἰρήκαμεν· ὃ γὰρ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν ὡς διηρημένον ἀνόμοια τὰ μέρη, οἷον τῷ πέντε· ἄρτια γὰρ καὶ 10 περισσὰ τὰ δύο καὶ τρία μέρη ὄντα αὐτῷ, ἀλλ' ὃ διὰ τούτου ἤδη ὁ ἀριθμὸς κολοβός τις λέγει· δεῖ γὰρ ὅπως ἔχειν τὰ μέρη τῷ ἐσομένῳ κολοβῷ ὡς ποιεῖν τὴν θέσιν αὐτῶν τὴν τῶν μορίων διαφορὰν τῷ εἶδους, ὃ ὃ γίνετο ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ, ὅτι μηδὲ τὴν ἀρχὴν θέσιν ἔχει τὰ μόρια αὐτῷ, ὡς εἴρηται ἐν Κατηγορίαις. διὰ τούτου γὰρ ὅδ' ἐπὶ 15 ὁμοιομερῇ κολοβά, ὅτι ἡ μετάθεσις αὐτῶν τῶν μορίων ὃ ποιεῖ διαφορὰν. ἔτι δὲ εἶναι φησι συνεχῇ τὰ ἐσόμενα τῇ ἀφαιρέσει τινὸς μορίαν κολοβά. ἡ γὰρ ἀρμονία σύγκειτο μὴ ἐξ ἀνομοιομερῶν (μέσης γὰρ καὶ παρανήτης καὶ παρυπάτης καὶ ὑπάτης), ἀλλὰ καὶ θέσιν καὶ τάξιν ἔχει ἕκαστον τούτων· ἐν γὰρ τῇ ποιᾷ θέσει τούτων πρὸς ἄλ- 20 ληλα ἡ ἀρμονία, καὶ μετατιθεμένων ἀλλάσσειτο. ἀλλ' ὃ λέγει κολοβός ἀρμονία, ὅτι μὴ συνεχὴς ἐστὶ μηδὲ ὅλη, ἀλλ' ἐκ διωρισμέ- 1024^aνων καὶ κεχωρισμένων μερῶν. καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τοιοῦτος. δείξας 22. δὲ δι' ὧν πεποιήθη διορισμῶν ὅτι τὸ κολοβόν ἐν τοῖς ὅλοις λεγόμενοις ποσοῖς, ἐξῆς δείκνυσιν ἡ ὁποίας καὶ ἡ τίνος καὶ ἡ ἐν τίσιν ἀφαι- 25 ρεσις τὸ ὅλον κολοβόν ποιεῖ· λέγει γὰρ ὅτι μηδὲ ἐπὶ τῶν συνεχῶν τε καὶ ὅλων παντὶς ἀφαιρουμένου μέρους τὸ καταλειπόμενον γίνετο κολοβόν· ὅτε γὰρ ἂν τὰ κύρια τῷ εἶδους τε καὶ τῆς ὑσίας τῷ ὅλῳ τε καὶ συνεχῶς ἀφαιρεθῇ, ἔτι τὸ καταλειπόμενον κολοβόν· ὃ γὰρ λέγει κολοβόν ζῶον τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθείσης αὐτῷ, ὅπερ ὅδ' ἐπὶ ζῶον 30 ἔτι μένει. ἀλλ' ὅδ' ἂν ὁπῶν τι τῆς συνεχείας ἢ ὁτιῶν ἀφαιρεθῇ τε καὶ διαιρεθῇ, κολοβόν εὐθύς· ἡ γὰρ κύλιξ ὃ λέγει κολοβόν ἂν τρυπηθῇ· ἀλλ' ἂν τὸ ὅς αὐτῆς ἀφαιρεθῇ ἢ τι ἄλλο ἀκρωτήριον, τότε κολοβός. ὁμοίως καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἄλλῳ τινὸς ζῴῳ ἂν μὴ σάρκα ἀφέλῃς ἢ σπλῆνα ἐκτέμῃς, ὃ κολοβός, ἂν δὲ ῥίνα ἢ ὠτα 35 ἢ δάκτυλον, τότε κολοβός. καὶ τῶν ἀκρωτηρίων ταῦτά φησιν ἀφαιρεθέντα κολοβός ποιεῖν, ὅσα ἀφαιρεθέντα ὅλα ἔκτετι φῦναι ἢ αὐξηθῆναι δύνατο· δι' ἣν αἰτίαν λέγει τὸς φαλακρὸς μὴ λέγεσθαι κολοβός, ὅτι αἱ τρίχες φύσιν ἔχουσιν ἀφαιρέσθαι τῷ ὅλῳ πάλιν γίνεσθαι τε καὶ φύεσθαι. καὶ εἴη ἂν ἴσον τὸ "ἀλλ' ὃ μὴ ἔχει γένεσιν 40 ἀφαιρεθὲν ὅλον" τῷ ἀλλ' ὃ καθόλου ἀφαιρεθὲν μηκέτι γένεσιν ἔχει· αἱ γὰρ τρίχες, εἰ καὶ ἐπὶ τῷ φαλακρῷ ἔκτετι ἔχουσιν γένεσιν, ἀλλ' ἐν γε φύσει ἐστὶν αὐτῶν τὸ ἀφαιρουμένου γίνεσθαι πάλιν. ἢ τὸ

"ὅλον" προσέθηκεν, ὅτι δύνατο τινὸς ἐξαιρεθέντος μορίαν ἀπὸ τινος ἀκρωτηρίου, οἷον ὀλίγης σαρκός, αὐτῇ πάλιν αὐξηθῆναι· αἱ μὲν ὅν τρίχες, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ πάντων, ἀλλ' ἐπὶ τινῶν γε φῦναι πάλιν ἀφαιρεθείσαι δύνατο, ἢ καὶ ἐπὶ πάντων, ἀφ' ὧν ἀφαιρῶντο· ὅς δὲ ἢ ῥίς ἀφαιρεθέντα ὅδεποτε ἐπ' ὅθενος πάλιν γίνετο. σημειωτέον ὅτι μὴ διαίρειν τὸ κολοβόν πολλαχῶς λεγόμενον πεποίητο, ἀλλὰ μῆνυσιν τε καὶ διδασκαλίαν. Alex.

(γ) γρ. καὶ ἀνομοιομερῇ ἢ ὅδ' ταῦτα. cod. Reg. 1024^a

λέγει δὲ καὶ τὸ γένος πολλαχῶς λέγεσθαι· γένος γὰρ λέγει καὶ 16. 1024^a

ἐπὶ τῶν τὴν γένεσιν συνεχῇ ἐχόντων ὁμοειδῶν ἀλλήλοις· καὶ γὰρ τὸ 29. σημαίνον τούτο λέγει τὸ ἕως ἂν ἀνθρώπων γένος ἦ· σημαίνετο γὰρ τὸ ἕως ἂν γένεσις συνεχὴς ἦ τε καὶ μένη τῶν ἀνθρώπων. τὸ δὲ "τῶν τὸ εἶδος ἐχόντων τὸ αὐτό" προσέθηκεν, ὅτι μὴ λέγει ἀνθρώπων γένος εἶναι, ἂν ἵπποι ὦσιν, ἀλλ' ἂν συνεχεῖς ἄνθρωποι 35 ἐξ ἀνθρώπων γινόμενοι μένωσι. τὸ δὲ τι γένος λέγει, ἀφ' ὃ ἂν ὥσιν τινες πρώτῃ τῷ κινήσαντος καὶ ἀρχηγῷ γενομένου τῷ εἶναι αὐτοῖς. ὅτω δ' Ἕλληνες τὸ γένος λέγοντο τῷ ἀφ' Ἑλλήνος εἶναι πρώτῃ συζησαμένου τὸ γένος αὐτῶν καὶ τῷ εἶναι αὐτοῖς αἰτίῳ· ὁμοίως καὶ Ἴωνες οἱ ἀπὸ Ἴωνος, καὶ Ἡρακλεῖδαι ὧν Ἡρακλῆς πρῶ- 40 τος καὶ ἡγεμὼν τῷ γένους. ὅτω καὶ Πελοπίδαι λέγοντο. λέγεσθαι μὲν 1024^a ὅν γένος τινῶν καὶ ἀπὸ τῷ θήλεος φησὶν, ὡς λέγονται τινες ἀπὸ 35 Πύρρας, ὡς ταύτης τῷ γένους ἀρξαμένης τῷ τεκεῖν, δῆλον τὸν μῦθον, μᾶλλον μὲν ἐπὶ τῷ γεννήσαντος, ὅτι τῷ εἶδους ὅτος παρεκτι- 36 κός, ἢ δὲ μητὴρ τῆς ὕλης, καὶ δὲ τὸ εἶδος τὸ εἶναι ἕκαστω μᾶλλον. ἔκτετι ἐμνημόνευσε τῶν γενῶν τῶν ἀπὸ τῶν τόπων λεγόμενων, καθ' ὃ σημαίνοντες Ἀσιανὸς τις τὸ γένος ἢ Αἰγύπτιος καλεῖτο· ὃ γὰρ δὴ οἱ ὅτω λεγόμενοι ἀπὸ τῷ πρώτῃ κινήσαντος ὅτω λέγοντο. ἐξῆς δὲ ἐκτίθειτο δύο ἀποδόσεις τῷ αὐτῷ σημαίνοντι· τῷ γὰρ γέ- 1024^a νους, ὃ καὶ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει καὶ τὰ ἐξῆς, δύο ἀπο- 36 δόσεις δίδωσιν, ὡς ὑποκείμενον ταῖς διαφοραῖς· αὐτὸ γὰρ φησὶ τὸ ἐπίπεδον χῆμα· τὸ γὰρ χῆμα δεῖ προσθῆναι τῷ ἐπιπέδῳ· τούτο γὰρ γένος ἕκαστον τῶν ἐπιπέδων χημάτων. λαμβάνει γὰρ γένος τὸ ἐπί- πεδον χῆμα ὅλον τριγώνου καὶ τετραγώνου καὶ πάντων τῶν ἐπιπέδων· ὁμοίως καὶ τὸ σφαιρὸν τῶν σφαιρῶν χημάτων· ἕκαστον γὰρ τῶν χημά- 40 των τὸ μὲν ἐπίπεδόν ἐστι τὸ χῆμα τοιονδί, οἷον τετράγωνον, τὸ δὲ σφαιρὸν χῆμα τοιονδί, σφαῖρα μὲν σφαιρὸν χῆμα τοιοῦτον, κύβος δὲ τοιοῦτον καὶ πυραμὶς τοιοῦτον. εἰπὼν δὲ τούτο προσέθηκε τὸ "τούτο δὲ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ταῖς διαφοραῖς," ὡς ὑπὸ τῶν διαφορῶν τῷ γένους εἰδοποιούμενον καὶ ὑποκειμένον καὶ τούτο αὐταῖς. εἰπὼν δὲ τὸ ὅτω λεγόμενον γένος ὑποκείμενον εἶναι ταῖς διαφοραῖς, καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ ταῖς διαφοραῖς, καὶ ὕλην αὐτὸ προελθὼν ἐρεῖ· ὕλην δὲ λέγει τὸ γένος καὶ ἐν τῷ ζῆτα τῆσδε τῆς πραγματείας. δευ- 45 τέραν ἀποδίδωσι τῷ ὅτω λεγόμενον γένος ἀποδίδωσι τὸ πρῶτον

1. γὰρ om A. || 7. δεῖ] δι' M. || 16. κολοβός, ὅταν M. || 17. ἔτι δὲ] ἐν τι δεῖ M. || 20. πρὸς et 21. καὶ — 22. ἀρμονία om M. || 25. δείκνυσιν εἰ ὁποίας καὶ εἰ τίνος καὶ ἐν A. || 28. κυρίως M. || 39. ἀφαιρουμένου M.

16. τὸ om M. || ἀρχηγῷ] ἀρχὴ τῷ A. || 22. ὡς] καὶ A. || quasi ab hac, ut est in fabulis, procreati. sed a genitore potius genius appellari ait Sepulv. || 33. ὅλα M. || 35. σχῆμα ὅλον τριγώνου καὶ τετραγώνου, τὸ M. || 41. αὐτῷ ταῖς A. || 43. τῷ om A.

ἐνυπάρχον ἐκάστῳ ἐν τῷ ὀριστικῷ καὶ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνοντι λόγῳ, ὁ κατηγορεῖται ἐν τῷ τί ἐστι τῷ ὑποκειμένῳ. τὸ δὲ δηλωτικὸν τὸ ὁ λέγειται ἐν τῷ τί ἐστιν· καὶ γὰρ τὸ ὅπως λεγόμενον γένος σημαίνει τὸ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον· τὸ γὰρ πρῶτον ἐν τῷ ὀρισμῷ ἀποδοδόμενον διαφορὰ λέγονται εἶναι αἱ 5 ποιότητες, καθ' ἃς διαφέρει ἀλλήλων τὰ ὧν ἐν τῷ ὀρισμῷ τὸ αὐτὸ ἐστι γένος (*). τότε μὲν ἔν αὐτῷ ἐδήλωσεν ἀπὸ τῆς ὡς ὑποκειμένου ἀπὸ τῶν διαφορῶν εἰδοποιεῖται, νῦν δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ὀρισμοῖς εἶναι τὸ πρῶτον παραλαμβανόμενον καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. 10 διαφοροὶ δὲ ὅσαι αἱ ἀποδόσεις τῆς αὐτῆς εἰσι δηλωτικά. καὶ ποιότητος δὲ τὰς διαφορὰς εἶπεν, ὅτι καὶ πρὸ ὀλίγου ἐν ταῖς διαιρέσεσι τῆς ποιότητος πρώτας ταύτας ἐτίθετο. εἰπὼν δὲ τὰ σημαίνοντα ταῦτα εἶναι τῷ γένει, ἀνακεφαλαιῶντα αὐτὰ δι' ὧν δεῖκνυσιν ὅτι τὰ δύο τὰ ὕψιον ῥηθέντα διαφοροὶ εἰσιν ἀποδόσεις τῆς αὐτῆς σημαίνοντος· τὰ μὲν γὰρ γένεσιν συνεχῇ τῷ αὐτῷ εἶδους 15 γένει λέγειται, ὡς ἀνθρώπων γένος καὶ ἵππων, τὰ δὲ κατὰ πρῶτον κινήτικόν καὶ αἷτιον τοῖς μετ' αὐτῶν ὁμοειδέσιν, ὡς λέγειται τὸ Ἡρακλειδῶν γένος καὶ τὸ Ἑλλήνων καὶ τὸ Ἰωάνων. ἔκ ἀργῶς δὲ "ὁμοειδὲς" προσέθηκεν· ὅ γὰρ ἀπὸ τῆς ὁπωσθεν πρώτης κινήσαντος τὸ γένος εἶναι λέγειται, ἀλλ' ἂν ὁμοειδὲς αὐτοῖς ἢ τῷ τῷ. ὅταν γὰρ ἄνθρωπος 20 ἢ ὁ τῷ γένει ἄρξας, τότε τὸ γένος μετ' αὐτὸν ἀπ' ἐκείνου. τὸ δὲ "ὡς ἡ ὕλη" φησὶ λέγων ὡς ὕλην γένος εἶναι τὸ κοινόν καὶ κατὰ πλείονων καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει κατηγορούμενον. καὶ κατὰ τί ἐστι ὕλη, τῷ τῷ ἐδήλωσεν εἰπὼν "ὅ γὰρ ἡ διαφορὰ καὶ ἡ ποιότης ἐστὶ, τῷ τῷ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον, ὁ λέγομεν ὕλην." τῷ γὰρ τὰς διαφορὰς τῶν εἶναι 25 ὡς ὑποκειμένου, καὶ τῷ ταύταις εἰδοποιεῖται, ὡς καὶ ἡ ὕλη τῷ εἶδει, καὶ εἴη ἂν τὸ γένος ὕλη· τῷ γὰρ ποιότητος μὲν εἶναι τὰς διαφορὰς, ὑποκείμενός δὲ αὐταῖς τὸ γένος· ὅ γάρ ἐστιν ἡ διαφορὰ· τῷ τῷ τῇ διαφορᾷ ὑπόκειται, ὡς περ καὶ τὸ ὅ γὰρ ποιότητος τῇ ποιότητι, ἐπεὶ τὸ ταῖς ποιότησιν ὑποκείμενον ὕλη λέγειται, καὶ τὸ γένος ὕλη γίνεται τῶν 30 ὡς διαφορῶν ποιότητων. εἰπὼν δὲ περὶ γενῶν ἐξῆς λέγει τίνα ἐστὶν ἕτερα τῷ γένει. λέγει δὲ ὧν τε ἕτερον τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, ταῦτα ἕτερα τῷ εἶδει, λέγων πρῶτον ὑποκείμενον τὴν ὕλην· ἥ γὰρ μὴ ἐστὶν ἡ αὐτὴ ὕλη ὑποκειμένη, μήτε ἀναλύεται ἢ τῷ ἑτέρῳ ὕλη εἰς τὴν τῷ ἑτέρῳ, μήτε ἡ ἀμφοτέρων εἰς τὴν αὐτὴν τῷ εἶδει, 35 ταῦτα ἕτερα τῷ γένει. ὕλην δὲ ἔοικε λέγειν τὴν ἐνέργειαν ὑποκειμένην, ἣν καὶ πρώτην εἶπε, λέγων πρώτην τὴν προσεχῇ πρὸς ἀντιδιαβολὴν τῆς ἐχάτης κατὰ ἀνάλυσιν, ἢ καὶ κυρίως ἐστὶ πρώτη· οἷον τῷ ἀνδριάντι χαλκὸς ὑπόκειται, τῷ δὲ κρυσαλλίνῳ ἐκπώματι ὕδωρ, καὶ εἰσὶν αὐτῷ διαφέρουσιν, ἀλλ' ἢ τῷ ἀνδριάντος ὕλη εἰς 40 τὴν τῷ κρυσαλλίνῳ ἀναλύεται, εἴγε τηκτὴν μὲν ὁ χαλκός, πάντα δὲ τὰ τηκτὰ ἐξ ὕδατος. ἔκ ἕτερα δὲ τῷ γένει τὰ εἰλημμένα κατὰ τὸ

σημαινόμενον τῷ τῷ πάλιν, εἰ τῷ μὲν εἴη χρυσὸς ὑποκείμενος τῷ δὲ ἄργυρος. διαφοροὶ μὲν πάλιν ὕλαι αὐτῶν, καὶ ἔκ ἀναλύεται αὐτῶν ἢ ἕτερα εἰς τὴν ἑτέραν· διὰ δὲ τὸ ἀμφοτέρω εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀναλύεται (εἰς γὰρ τὸ ὕδωρ) ἔκ ἕτερα τῷ γένει τὰ ληφθέντα. ὧν δὲ τὰ ὑποκείμενα ἔδεν πάχει τοῖσιν, ταῦτα ἕτερα λέγειται τῷ γένει, ὡς λίθος καὶ χαλκός· τῷ μὲν γὰρ γῆ τῷ δὲ ὕδωρ τὰ ὑποκείμενα, ἃ ἔτε εἰς ἀλλήλα ἔτε εἰς ἄλλο τι ἀναλύεται αἰσθητὴν ὑποκείμενον ταυτόν. εἰπὼν δὲ τὰ ὑποκείμενα ἔδεν πάχειν τοῖσιν, τίνα ἐστὶ τοιαῦτα αὐτῶν παρέθετο· τὸ γὰρ εἶδος φησὶ καὶ τὴν ὕλην ὅπως εἶναι ἕτερα τῷ γένει, ὕλην λέγων τὸ σῶμα. ὡς ἔν ἔτε τῶν τῷ σῶματι ὑποκειμένων ἔτε τῶν τῷ εἶδει ἢ εἰς ἀλλήλα ἢ εἰς τι κοινόν ἀναλύεται λεγομένων, ἕτερα αὐτὰ εἶναι λέγει τῷ γένει. εἴη δ' ἂν τῷ εἶδει ὡς ὕλην ὑποκείμενός λέγων τὰ μέρη τῆς ὀριστικῆς λόγου· προεῖρηκε γὰρ τῷ τῷ. ἐπεὶ ἔν ἔτε τὰ ὑποκείμενα τῷ τε σῶματι καὶ τῷ εἶδει ταύτα, ἔτε ἡ ἀνάλυσιν αὐτῶν ἢ τῷ ἑτέρῳ εἰς τὸ ἕτερον ἢ εἰς ταυτόν, εἴη ἂν ἕτερα τῷ γένει ταῦτα κατὰ τὸ σημαίνον τῷ τῷ. ἔτι ἔτω τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη ἕτερα ἔσαι, ὅτι μὴ ἀναλύεται τὸ ἕτερον αὐτῶν εἰς τὸ ἕτερον, τῷ μήτε τὰ αὐτὰ ἐν ἀλλήλοις εἶναι μήτε ὑποκείμενός αὐτοῖς ἕτερον· ἔτε γὰρ ἐν τι ἀμφοτέροις ὑπόκειται ἔτε τὸ τῷ ἑτέρῳ ὑποκείμενον εἰς τὸ τῷ ἑτέρῳ ὑποκείμενον ἀναλύεται τῷ μὴδὲ ὑποκείμενός τι αὐτοῖς· ἔτε γὰρ τὸ εἶδος ἐξ ὑποκειμένου τινός καὶ ὕλης ἐστὶν, ἔτε τῇ κυρίως λεγομένη ὕλη ὑπόκειται τις ὕλη· πάλιν ἄλλη ἕτερα τῷ γένει λέγει καὶ ὧν ἕτεραι αἱ πρῶται κατηγορίαι, καὶ τὰ πρῶτα γένη ἕτερα· τῶν γὰρ πρῶτων γενῶν τὰ μὲν τί ἐστι σημαίνει, τῶν δὲ ποίων τι, τὰ δὲ ποσόν, τὰ δὲ τῶν ἄλλων τι τῶν ἐν ταῖς κατηγορίαις κατηγορημένων. προσέθηκε δὲ καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν τῆς ἑτερότητας· ὅτι γὰρ μήτε εἰς ἀλλήλα μήτε εἰς ἐν τι ἀναλύεται, ταύτη καὶ ταῦτα ἕτερα τῷ γένει. ὅπως ἔκ ἔσαι ἕτερα γένη ζῶον καὶ ὄρνειον. ἔκετι κατὰ τὸ σημαίνον τῷ τῷ δοκεῖ εἶναι ἕτερα τῷ γένει τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη· ὑπὸ γὰρ τὴν ἑστίαν ἀμφω. Alex.

(*) τῷ τῷ τὸ σημαίνον ἐν τῇ ἐαυτῇ Εἰσαγωγῇ ὁ Πορ-1024b φύριος ἔκ ἀπηριθμήσατο· πολλαχῶς δὲ τῷ τῷ κέχρηται τῷ σημα-⁴ νομένῳ ὅ τε Γαληνὸς καὶ Ἱπποκράτης καὶ πολλοὶ τῶν παλαιῶν καὶ αὐτὸς ὁ φιλόσοφος. cod. Reg.

ποιεῖται καὶ τῷ ψεύδους διαίρεσιν· τὸ μὲν γὰρ ἐν τοῖς πράγμασι 1024b ψεύδος εἶναι λέγει, τὸ δὲ ἐν τοῖς λόγοις. προσέθηκε δὲ τῷ ἐν¹⁷ τοῖς πράγμασι ψεύδει τὸ "ἄλλον μὲν τρόπον," ἥτοι ὅτι μὴ καθωμίληται ἐπὶ τῷ τῷ ψεύδους λέγειν (δοκεῖ γὰρ τὸ ψεύδος ἐν λόγῳ τε καὶ δόξῃ), ἢ ἄλλον τρόπον εἶπεν ἀντι τῷ ἑνὰ μὲν τρόπον. τὸ ἔν ἐν τοῖς πράγμασι ψεύδος δόξα διαίρεται, τό τε μὴδ' ὅπως ὑπάρχειν καὶ τὸ ψευδῆ τὴν ὑπ' αὐτῇ φαντασίαν γίνεσθαι· τὸ γὰρ μὴ ὑπάρχον ψεύ-

2. τῷ τῷ δὲ γὰρ M. || 18. ὁμοειδὲς A. || 20. ἢ ἢ M. || 21. ἢ ἢ M. || 24. quia enim differentiae huius veluti subiecti sunt, et per ipsas in species constituitur, ut materia per formam, genus materia potest nominari. id est quia differentiae sunt qualitates et genus subiicitur ipsis Sepulv. || 26. ὕλη τὰ εἶδει M. || 28. τῷ δὲ M. || 37. τὴν om M.

5. πάχειν M. || 29. γένει M. || 30. δόξει M. || haec enarratio in Graeco tota ferme scatet librariorum erroribus. Sepulv. adnotat. || 39. ἐπὶ τῷ τῷ ψεύδος A. || 41. τό τε] τῷ τε M. || τὸ] τῷ M.

δος ἐν πράγμασιν ἔχ' ὁμοίως τῷ περὶ αὐτῷ λόγῳ· ὁ γὰρ λόγος
 ψευδὴς μὲν περὶ αὐτῷ ὁ εἶναι αὐτὸ λέγων, ἀληθὴς δὲ περὶ αὐτῷ
 τῷ ὁ μὴ εἶναι ἐν τῇ ποιᾷ συνθέσει περὶ αὐτῷ τὸ ἀληθὲς καὶ ψευ-
 δος λαμβάνων· διὸ ὁμοίως καὶ περὶ ὄντων καὶ μὴ ὄντων ἀληθὴς τε
 καὶ ψευδὴς ὁ λόγος γίνεσθαι. τὸ δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα ψευδὸς ἔκ' ἐν τῇ 5
 τινῶν συνθέσει τοιοῦτον, ἀλλ' ἔστιν ἐν πράγμασι ψευδὸς τὸ μὴ εἶναι
 μηδὲ ὑπάρχειν αὐτό, ὥσπερ καὶ ἀληθὲς ἂν εἴη πάλιν ἐν πράγμασι
 τὸ ὑπάρχειν αὐτὰ καὶ τὸ εἶναι, ἔχ' ὁμοίως τῷ λέγειν αὐτὰ εἶναι.
 διὰ τὸ μὲν ἐν λόγῳ ἀληθὲς τε καὶ ψευδὲς δύνασθαι περὶ τῷ αὐτῷ πράγ-
 ματος ἔχειν ἀμφοτέρω, τὸ δὲ ἐν τῷ πράγματι ψευδὸς ἀδύνατον, 10
 ἔσ' ἂν εἴη ἀληθὲς γενέσθαι. ἔστι δὲ ἀμφοτέρω μὲν τὰ ψευδῆ λέγειν
 ἐν λόγῳ εἶναι καὶ προτάσει· εἶναι δὲ τῶν τὸ μὲν ἀπὸ τῷ πράγμα-
 τος ἐν τῷ λόγῳ, τὸ δὲ ἐν τῷ πράγματι ψευδὸς ἀδύνατον ἀπ'
 αὐτῷ τῷ λόγῳ· ὁ μὲν γὰρ τὸ μὴ ὑπάρχον ὑπάρχειν λέγων λόγος τὸ
 ψευδὸς ἀπὸ τῷ πράγματος ἔχει τὸ μὴ ὑπάρχοντος, ὁ δὲ τὸ ἄλλω 15
 ὑπάρχον ἄλλω ὑπάρχειν λέγων τὸ ψευδὸς τῷ ἀπὸ τῷ πράγμα-
 τος ἔχει· ψευδὸς γὰρ τῷ τῷ ἄλλω ὑπάρχον ἐπ' ἄλλον μεταφέ-
 ρειν. ὅτι γὰρ καὶ τὸ ὡς πρᾶγμα ψευδὸς ἐν λόγῳ δοκεῖ, δείκνυσιν
 διὰ τῷ προδιδόναι τὸ "τῷ μὴ συγκείσθαι ἢ ἀδύνατον εἶναι συντεθῆ-
 ναι." ὅτι ἔστι τῷ πράγματι ψευδὸς, ἔδειξε· περὶ ὧν γὰρ ἔχ' οἷον τε 20
 ἀληθεύειν τὸν συντιθέντα αὐτὰ καὶ εἶναι λέγοντα, ταῦτα ὡς πράγ-
 ματι ψευδῆ. τὸ δὲ περὶ τῶν ἐν τῷ λόγῳ ψευδὸς ἐν συνθέσει
 ἡδύ· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῷ μὴ συγκείσθαι ἢ ἀδύνατον εἶναι συντεθῆναι, τὸ
 μὴ ὑπάρχοντος ἢ καὶ ἀδυνάτου ὑπάρχειν εἰσὶ δηλωτικά. σύνθεσιν
 γὰρ τὴν τῶν πραγμάτων τα τινὰ σύνθεσιν ἔστιν ἢ ὑπαρξίς 25
 τῶν γινομένη. ἢ μὲν ὅν διάμετρος σύμμετρος τῇ πλευρᾷ ὅτε
 ἔστιν ὅτε δύνασθαι γενέσθαι· τὸ δὲ σὲ καθῆσθαι ὅτε ἔζηκας, τῷ μὴ
 ὑπάρχειν τότε ψευδὸς ἔστιν, ἔκ' ἐτι καὶ τῷ ἀδύνατον γενέσθαι. καὶ
 ἔστιν ἐν τοῖς πράγμασι ψευδῆ ἢ τὰ ὅλως ἀνύπαρκτά τε καὶ ἀδύ-
 νατα καὶ ἀεὶ ψευδῆ, ἢ τὰ νῦν μὴ ὑπάρχοντα· ταῦτα γὰρ νῦν 30
 ψευδῆ ὅτε μὴ ἔστιν. τὰ δὲ τινὰ ἔστιν ἐν τοῖς πράγμασι ἢ μὴ οἷα
 ἔστιν ἢ ἂ μὴ ἔστιν. ἄλλως δὲ ἔστι ψευδῆ ταῦτα, ὅσα ἔστιν ὄντα
 ψευδῆ, ἔστι δὲ ψευδὴς ἢ ἀπ' αὐτῶν φαντασία τῷ φαίνεσθαι ταῦτα
 ἢ μὴ οἷα ἔστιν ἢ ἂ μὴ ἔστιν. ἄλλως δὲ ἔστι ψευδῆ ταῦτα παρὰ τὸν
 προειρημένον τρόπον· ὧν γὰρ ψευδὴς ἔστιν ἢ φαντασία, ταῦτα ἔκ' 35
 ἔστι ψευδῆ, ὡς ἦν τὰ προειρημένα. ἔστι μὲν γὰρ ταῦτά τινα, ἢ μὴ
 οἷα φαίνεσθαι. τοιαῦτά ἔστι τὰ τε ἐν ταῖς γραφαῖς καὶ ἐν ταῖς σκια-
 γραφαῖς, ἂ ἔστι μὲν τινα, ἢ μὴ ἂ φαίνεσθαι ἔστιν· φαίνεσθαι γὰρ ζῶα
 ἔκ' ὄντα ζῶα, καὶ τινὰ ἄλλα ὧν ἂν καὶ ἢ σκιαγραφία ἦ. ὁμοίως καὶ

τὰ ἐν τοῖς ὕπνοις φαντάσματα ἔστι μὲν τινα (κινήματα γὰρ τινα
 γίνεσθαι) τοῖς ὁρῶσι τὰ ἐνύπνια), ἢ μὴν τοιαῦτά ἔστιν οἷα φαίνεσθαι.
 φαίνεσθαι γὰρ βαδίζειν τε ἢ διαλέγεσθαι, ἢ μὲντοι ὅπως ἔχει. τοιαῦτα
 καὶ ὅπως ψευδῆ καὶ τὰ ἐμφαινόμενα τοῖς κατόπτοις. ἔστι μὲν γὰρ τι
 καὶ αὐτά, ἀλλ' ἔκ' ὁ φαίνεσθαι. εἶπε δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ψευδὸς ἐν τοῖς
 πράγμασι, ὅτι αὐτὴ ἢ φύσις αὐτῶν ψευδὴς καὶ τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἔκ'
 ἐν τῇ ποιᾷ συνθέσει τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ τὸ ὅπως ἡμᾶς ἀπατάσθαι.
 τὰ μὲν ὅν πράγματα ὅπως φησὶν εἶναι ψευδῆ ἢ τῷ μὴ εἶναι αὐτά,
 ἢ τῷ τὴν ἀπ' αὐτῶν φαντασίαν ὡς μὴ ὄντος εἶναι· ἢ γὰρ ὄντος
 ἔστιν ἢ τοιαύτη ἀπ' αὐτῶν φαντασία· διὸ ὡς ἀπὸ μήκοθεν ὡς ἀπὸ
 μὴ ὄντος· τὸ γὰρ περιπατεῖν τὸ φάντασμα ὅπερ φαίνεσθαι ἔκ' ὄν, ἢ τὸ
 διαλέγεσθαι ἢ τὸ ὅλως τι ἐνεργεῖν, καὶ τοιαῦτα τὰ φαντάσματα ἐστὶ
 τὰ ὄντα γε, εἴ γε κινήσεις τινές εἰσιν ἀπὸ τῶν κατ' ἐνέργειαν
 αἰσθητῶν, καὶ γίνονται ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐγκα-
 ταλείμματα. ἀνέθηκε δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ φαντασίᾳ ψευδὸς τοῖς
 πράγμασι. τὸ δὲ "ἢ μὴ οἷα ἔστιν ἢ ἂ μὴ ἔστι," τὸ μὲν "οἷα μὴ ἔστι"
 λέγοι ἂν ἐπὶ τῆς σκιαγραφίας, τὸ δὲ "ἂ μὴ ἔστι" ἐπὶ τῶν ἐνύπνιων.
 ψευδὴς δὲ ἔστιν ὁ λόγος ὁ τῶν μὴ ὄντων, ἔκ' ἀπλῶς δὲ ὁ τῶν μὴ 1024 δ
 ὄντων ψευδὴς, ἀλλὰ τῶν μὴ ὄντων καθὸ ψευδὴς ("·)· ψευδὴς 26.
 γὰρ ὁ ὡς ἔκ' ἔχει τὰ πράγματα ἔχειν λέγων αὐτά, ἔστι δὲ τις καὶ
 περὶ τῶν μὴ ὄντων λόγος ἀληθὴς· ὁ γὰρ μὴ εἶναι αὐτὰ λέγων· ὁ
 δὲ τὰ μὴ ὄντα λέγων ὡς ὄντα ἢ τὰ ὄντα ὡς μὴ ὄντα, ὅσος ἔστιν
 ὁ ψευδὴς. πῶς ὅν ὁ τὰ μὴ ὄντα λέγων ψευδὴς ἔστιν ὁ ὡς μὴ
 ἔχει τὰ σημαίνόμενα ὑπ' αὐτῷ, ὅπως αὐτὰ λέγων ἔχειν. ἔνεστι
 καὶ ψιλῶς ἀναγινῶναι τὸ "ἢ ψευδὴς," ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον· ψευδὴς
 λόγος ἔστιν ὁ τῶν μὴ ὄντων ἢ τὰ μὴ ὄντα εἶναι λέγων, ὡς ὁ λέ-
 γων ἱπποκένταυρον εἶναι, ἢ ὅλως ψευδὴς. ἀλλὰ καὶ πᾶς καὶ ὁ περὶ
 ὄντων λόγος λέγων δύνασθαι ψευδὴς εἶναι, ἂν τὸν κύκλον λέγειν χῆμα
 ἐπίπεδον ὑπὸ τριῶν εὐθειῶν περιεχόμενον. καὶ εἴη ἂν ἀκόλουθον τὸ
 ἐπιφερόμενον τῇ τοιαύτῃ ἀναγνώσει· ἢ γὰρ μόνος ὁ τὰ μὴ ὄντα
 μὴ ὄντα εἶναι λέγων ψευδὴς, ἀλλὰ καὶ πᾶς λόγος ἐστὶ ψευδὴς,
 ὅταν περὶ ἐτέρου λέγησθαι καὶ μὴ περὶ ὃ ἔστιν ἀληθὴς. εἰ δὲ τὸ "ἢ
 ψευδὴς" δασέως ἀναγινώσκησθαι, εἴη ἂν τὸ λεγόμενον· λόγος ψευ-
 δὴς ἔστιν ὁ τῶν μὴ ὄντων· τὸ γὰρ "ἢ ψευδὴς" δηλωτικόν ἐστι τῷ
 καθὸ ψευδὴς ἔστι μὴ ὄντων αὐτὸν εἶναι. τῶν γὰρ δηλωτικὸν τὸ
 ἐπιφερόμενον τὸ "διὸ πᾶς λόγος ψευδὴς ἐτέρου ἢ ὃ ἔστιν ἀληθὴς."
 εἰ γὰρ πᾶς λόγος ἐτέρου ἐστὶ ψευδὴς ἢ ὃ ἔστιν ἀληθὴς, ἀληθὴς δὲ
 ἐκείνου ὃ ἐφαρμόζει, ψευδὴς ἂν εἴη ἐκείνου ὃ ἔκ' ἐφαρμόζει, καὶ
 ὅπως μὴ ὄντος· ὁ γὰρ τῷ κύκλῳ λόγος ἀληθὴς ψευδὴς λόγος ἔστι

2. ὁ — 3. αὐτῷ om A. || 6. τινῶν θέσει A. || 7. ἐν πράγμασι πάλιν M. || 8. τῷ] τὸ A. || 9. ψευδὸς M. || 11. εἴη] ἢ M. || τὰ] τὴν M. || 13.
 ἐν τῷ πράγματι ψευδὸς ἀδύνατον om A. || 14. γὰρ καὶ μὴ M. || 16. ὑπάρχον ἄλλω om A. || 17. ἄλλων] ἄλλον M. || 21. πράγματα M. || 24.
 ἀδύνατον M. || σύνθεσις M. || 25. nam compositionem vocat rerum identitatem rerumque conventum: harum enim huiusmodi
 existentia compositio est. dimetiens igitur commensurabilis Sepulv. || 28. ὑπάρχειν — 30. μὴ om M. || 31. sunt vero in rebus
 falsae vel quae omnino existere nequeunt et impossibiles et semper falsae, vel quae nunc non sunt: hae namque falsae
 sunt, cum non sunt. alia falsa sunt, quorum visum ab ipsis procedens est falsum Sepulv.

2. οἷα] ἂ M. || 3. φαίνεται om M. || τε] τι A. || 8. αὐτὴν M. || 10. itaque ut a longinquo quasi a non ente Sepulv. || 16. inter v.
 πράγμασι et τὸ δὲ lacuna M. || μὴ ἂ] μία M. || 22. ὅπως M. || 23. utrumque ὁ om M. || 24. ἔκ' M. || 28. τῷ κύκλῳ M. || λέγει A. || 31.
 μὴ ὄντα et 34. ἢ om A. || 36. ἢ] ἢ M. || 38. ἢ ἐφαρμόζει M.

τριγώνου, ὅτι μὴ ἐστὶν ἢ ἐστὶ τὸ αὐτό· καὶ γὰρ εἰ ὄντος τινὸς ἐστὶν ὁ λε-
γόμενος λόγος, ἀλλὰ καθὼς ψευδὴς ἐστὶ, μὴ ὄντος ἐστὶν· μόνος γὰρ
ἕτος δηλωτικός ἐστιν ὁ τὸ τρίγωνον λέγων σχῆμα εἶναι ὑπὸ μιᾶς
γραμμῆς περιεχόμενον· ἐκάστω δὲ φησι λόγον εἶναι ἐστὶ μὴ ὡς ἓνα
(εἰς γὰρ ὁ τῆς ἐκάστω ὑσίας δηλωτικός λόγος ἐστὶν) ἐστὶ δὲ ὡς πολ- 5
λὸς, καὶ λέγει πῶς πολλοὶ αὐτῷ λόγοι γίνονται· ἐπεὶ γὰρ δοκεῖ
ταυτὸν πῶς εἶναι αὐτό τε καὶ αὐτὸ πεπονηθὸς, οἷον Καλλίας καὶ Καλ-
λίας μουσικός (ἐν γὰρ καὶ τὸ ὑποκείμενον), εἴη ἂν Καλλίος ὁ μὲν τις
λόγος ἀπλῶς ὡς Καλλίος, ὁ δὲ τις ὡς μουσικὸς Καλλίος, ὁ δὲ ὡς
λευκός, καὶ καθ' ἕκαστον συμβεβηκὸς τῷ Καλλίᾳ συντιθέμενον τῷ 10
Καλλίᾳ διαφέρων λόγος ἔσται, ὥστε πλείους τῶ αὐτῷ λόγοι ἕτως
εἰσὶν, εἴ τις περὶ αὐτῷ ἀληθής· λόγον δὲ καὶ τὸν κυρίως ὀρισμὸν
ἐπὶ Καλλίᾳ καὶ Σωκράτῃ καὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἀκρίβειαν δεῖ· ἕτως
μὴ ἔν πλείους τῶ αὐτῷ λόγοι· “ὁ δὲ ψευδὴς λόγος ὑδενός ἐστιν
ἀπλῶς” ἀντὶ τῷ κυρίως· κυρίως γὰρ ἐκάστω λόγος ὁ ἀληθής· ἕτος 15
γὰρ καὶ οἰκείος· ὁ δὲ ψευδὴς καθὼς ψευδὴς μὴ προσηκῆς ἐκείνῳ λό-
γος γίνετο ἢ ἐστὶ ψευδής· ἑτέρω γὰρ τινος, ὡς εἶπεν, ὁ ψευδὴς
λόγος καὶ ἔχῃ ἢ ἐστὶν ἀληθής· ψευδὴς γὰρ λόγος περὶ ἵππου ὁ λέγων
αὐτὸν ζῶν λογικὸν θνητόν, ὅτι μὴ ἐστὶ τὸ αὐτό ἢ ἐστὶν ἀληθής· ἀληθής
γὰρ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἔχῃ ἀπλῶς ἵππου λόγος, ζῶν λογικὸν θνητόν· καὶ 20
καθ' ὧν ἂν ψευδῶς ὁμοίως, ὑδενός ἐκείνων ἔσται ἀπλῶς· ὑδενός
γὰρ ἀπλῶς καὶ κυρίως ἐστὶν ὁ ψευδὴς λόγος· εἰπὼν δὲ ὅτι ὁ ψευδὴς
λόγος τῷ μὴ ὄντος ἐστὶ, καὶ ὅτι ἀπλῶς μὴ ἔστιν ὁ ψευδὴς λόγος
ἐκείνῳ λόγος ἢ ψευδής ἐστὶ, μὴ προσηκῆς δὲ ἐστὶν, ἐστὶ δὲ καὶ ὁ
ψευδὴς λόγος περὶ τινος (ὁ γὰρ ἄλλος μὴ ὧν, ἐπ' ἄλλῳ δὲ ἢ ἢ ἐστὶ 25
1024 λεγόμενος) — εἰπὼν δὲ ταῦτα αἰτιᾶτο Ἀντιθένην εὐχόμενος λέγοντα
32. περὶ μηδενός ἄλλῃ λέγεσθαι τινὰ λόγον ἢ περὶ ἐκείνου ἢ οἰκείος
ἐστὶ, παρακρυπνίζοντα ὑπὸ τῷ τὸν ψευδῆ λόγον μηδενός ἀπλῶς εἶναι
λόγον (ἢ)· ἢ γὰρ εἰ μὴ ἀπλῶς ἐστὶ μηδὲ κυρίως, ἤδη καὶ ἔστιν.
ἤθετο δὲ ὁ Ἀντιθένης ἕκαστον τῶν ὄντων λέγεσθαι τῷ οἰκείῳ λόγῳ 30
μόνῳ καὶ ἓνα ἐκάστω λόγον εἶναι· τὸν γὰρ οἰκείον τόδε τι σημαίνοντα
καὶ μὴ ἄντα τὰ περὶ ἢ λέγειν εἶναι, ἀλλότριον γε ὄντα αὐτῷ· ἐξ
ὧν καὶ συνάγειν ἐπειράτο ὅτι μὴ ἔστιν ἀντιλέγειν· τὸς μὴ γὰρ ἀντι-
λέγοντας περὶ τινος διάφορα λέγειν ὀφείλουν, μὴ δύνασθαι δὲ περὶ
αὐτῷ διαφόρους τὸς λόγους φέρεσθαι τῷ ἓνα τὸν οἰκείον ἐκάστω εἶναι· 35
ἓνα γὰρ ἓνός εἶναι καὶ τὸν λέγοντα περὶ αὐτῷ λέγειν μόνον, ὥστε εἰ μὴ
περὶ τῷ πράγματός τῷ αὐτῷ λέγοιεν, τὰ αὐτὰ ἂν λέγοιεν ἀλλή-
λοις (εἰς γὰρ ὁ περὶ ἓνός λόγος), λέγοντες δὲ ταῦτα ἔκ ἂν ἀντιλέ-
γοιεν ἀλλήλοις· εἰ δὲ διαφέροντα λέγοιεν, ἕκῃ λέγειν αὐτῷ
περὶ αὐτῷ τῷ εἶναι ἓνα τὸν λόγον τὸν περὶ αὐτῷ τῷ πράγματος, 40
τὸς δὲ ἀντιλέγοντας ὀφείλουν περὶ τῷ αὐτῷ λέγειν· καὶ ἕτως συ-

νήγε τὸ μὴ εἶναι ἀντιλέγειν· σχεδὸν δὲ μὴδὲ ψεύδεσθαι διὰ τὸ μὴ
οἶόν τε εἶναι περὶ τινος ἄλλον πλὴν τὸν ἰδίον τε καὶ οἰκείον εἰπεῖν λό-
γον· ὅτι δὲ εὐχόμενος ὁ λόγος ἕτος, δείκνυσιν ἐκ τῷ λέγειν ἕκαστον
ἢ μόνον τῷ αὐτῷ καὶ οἰκείῳ λόγῳ ἀλλὰ καὶ τῷ ἑτέρῳ, ψευδῶς
μὴ καὶ ῥᾶστα καὶ πολλαχῶς καὶ ἐκ τῷ προχείρῳ, οἷον ἂν τῷ τῷ κύκλῳ
τις λόγῳ καὶ τῷ τριγώνῳ χρήσῃ ἢ τῷ τῷ ἵππῳ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ.
ὁ γὰρ λόγος ὁ λέγων τὸν ἵππον εἶναι ζῶν πεζὸν δίπῃν ἐστὶ μὴ λόγος,
ἐπ' ὑδενός δὲ ἀληθής· ἔτε γὰρ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἐπεὶ μὴ τόνδε τὴν
ἀρχὴν ἔχει τὸν ἀνθρώπον ὑποκείμενον, ὑδὲ περὶ τῷ ἵππῳ περὶ ἢ
λέγει· εἰ δὲ λεγόμενος περὶ τῷ αὐτῷ μὴ ἐστὶν ἀληθής, δῆλον ὡς
ψευδής ἂν εἴη περὶ τῷ ἵππῳ· ἐστὶ δὲ πῶς, φησὶ, καὶ ἀληθῶς χρῆσθαι
κατὰ τινος ἀλλοτρίῳ λόγῳ, ὅταν τὸν πρώτως τινὸς καὶ προσεχῶς
οἰκείον λόγον ἐπὶ τὰ δευτέρως καὶ ἀπ' ἐκείνου τὸ εἶναι ἔχοντα μετα-
φέρωμεν, οἷον ἐπ' ἀριθμῷ πρώτως διπλάσιος ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ δύο·
τὸ γὰρ διπλάσιον ὄνομα παρὰ τὰ δύο γεγονέναι, ὃ καὶ ἐφ' ἐκάστω
τῶν ἄλλων διπλασίων λέγωμεν, ὅτι ἐστὶ διπλάσια τὰδε τῶνδε
ὅτι ἔχει ὡς δύο πρὸς ἓν· διὸ καὶ κυρίως ἕτος διπλάσιος, λέγοντο δὲ
διπλάσιοι καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἄρτιοι, οἷον ὁ τέσσαρας καὶ ὀκτώ καὶ ἐφε-
ξῆς, τῷ τῆς δυάδος κυρίῳ καὶ οἰκείῳ λόγῳ χρωμένῳ ἡμῶν καὶ τῷ
των καὶ ἀληθευόντων· εἰ δὲ καὶ ψευδῶς ἐστὶ λέγειν τινὰ τῷ ἑτέρῳ
λόγῳ καὶ ἀληθῶς, ἔκ ἂν ἐκάστω τῶν ὄντων εἰς εἴη λόγος, ὡς λέγει,
ὑδ' ἂν μοναχῶς εἴη περὶ ἐκάστω αὐτῶν λέγειν· προείρητο γὰρ ὅτι
ἐκάστω λόγος ἐστὶ μὴ ὡς εἰς ἐστὶ δὲ ὡς πολλοί· εἴη δ' ἂν καὶ τὸ ἐν τῇ
διανοίᾳ ψεύδος ὑπαγόμενον τῷ ἐν τῷ λόγῳ ψεύδει· λόγος γὰρ
τις καὶ ἡ διάνοια· εἰπὼν δὲ πῶς μὴ ψευδῆ τὰ πράγματα πῶς δὲ 1025
οἱ λόγοι, καὶ ἄλλο σημαίνοντα ψεύδος παρατίθει· λέγει γὰρ ἂν
ἄνθρωπος ψευδῆ κατ' ὑδὲνα τρόπον τῶν προειρημένων τῷ ψεύδῳ,
ἀλλ' ἢ εὐχερῆς πρὸς τὸ ψεύδεσθαι καὶ τὰ προαιρετικὸς καὶ χαίρων
τῷ ψεύδῳ, διὰ τὸ καὶ μὴ δι' ἄλλο τι, οἷον κέρδος ἢ μισθόν
τινα· ἕτος γὰρ ἔστι ψευδής ὑδὲ φιλοψευδής, ἀλλὰ φιλοκερδής,
ἢ εἴ τι τοιοῦτόν ἐστιν· ἔτι δὲ καὶ ὁ ἄλλος ἀναπειθὼν ψεύδεσθαι ψευ-
δῆς λέγει, ἢ τῷ ποιεῖν αὐτῷ χαίρειν τῷ ψεύδῳ, ἀλλὰ τῷ πεί-
θειν πιεσύνειν ὡς ἀληθῆσιν οἷς ψευδόμενος λέγει ὡς ἔστιν ἀληθῆσιν.
ἕτω δὲ ψευδεῖς ἄνθρωποι οἱ ἀναπειθόντες ἄλλῃ ψεύδεσθαι λέγοντο,
ὡς καὶ τὰ πράγματα ψευδῆ λέγοντο, ὅσα φαντασίας ψευδεῖς ποιεῖ,
ὥσπερ τὰ χολοβάφια ψευδῆ λέγει, ὅταν χρυσῶν φαντασίαν
ποιῇ, καὶ οἱ φυλετικῶς φουσῆσαντες αὐτῶς, ὅταν εὐεκτέντων φαν-
τασίαν ἀποτελῶσι, καὶ περὶ ὧν εἶπε πραγμάτων ψευδῶν τῷ ἀλ-
λόαν φαντασίαν ἢ οἶα ἐστὶν ἐμποιεῖν, ὡς αἱ γραφαὶ εἶχον καὶ τὰ
ἐνύπνια· εἰπὼν δὲ τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ψευδής, ὅτι ὁ χαίρων
τῷ ψεύδῳ, τὸν ἐν τῷ Ἰππία Πλάτωνος λέγει λόγον παρακρυπνίζοντα

3. ἐστὶ om A. || 18. λόγος ὁ περὶ M. || 19. ὅτι — 20. θνητόν om A. || 21. ὁμοίως om Sepulv. || 23. ὁ ψευδής] ἀψευδής M. || 24. λόγος M. || 27. οἰκείως A. || 28. μηδὲν M. || 31. nam quae aliquid significat, nec est eius, eam eius de quo dicitur esse dici, cum ipsi sit aliena de quo dicitur, ab ipso esse alienam Sepulv. || 35. λόγος λέγεσθαι M, καὶ λέγεσθαι A marg. || τῷ] τὸ M. || 36. ὡς] ὡς A.

1. διὰ τὸ τὸ μὴ M. || 12. τὸν] τὴν A. || 19. καὶ οἰκείῳ om M. || τῷ M. || 22. αὐ] ἐν M. || 25. δὲ om A. || ψεύδη A. || 28. ἢ] ὁ M. || 31. τις M. || 37. φαντασίας M.

καὶ παραλογίζεσθαι συνάγειν βυλόμενον ὡς ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ψευ-
δὴς τε καὶ ἀληθὴς τῷ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχειν τῶν ἐναντίων·
ψευδὴ γὰρ λαμβάνει τὴν δυνάμενον ψευδεσθαι, ἔστι δὲ τοιοῦτος ὁ τὸ
ἀληθὲς εἰδὼς μάλιστ' αὖτε ὁ φρόνιμος. ἀλλ' ὅμως ὁ ψευδὴς λέ-
γει, ἀλλ' ὁ προαιρετικὸς τῶν καὶ εὐχερῆς καὶ χωρὶς ἐπιστάσεως λέ-
γων καὶ χαίρων τῷ τοιοῦτῳ, οἷος ἔκετι ἐστὶν ὁ φρόνιμος καὶ ὁ τῶν
ἄλλων ψευδεσθαι πείθων καὶ προαιρετικὸς τῷ τοιοῦτῳ, ὅς καὶ φαῦλος
εὐθύς. ἔτι δὲ φησὶ μηδὲ τῷ ὁρθῶς ἐν τῷ Ἰππία εἰρηάζει, δῆλον
ὅτι τὸ ἐν ἐκόντα φαῦλα πράσσοντα βελτίονα εἶναι τῷ ἄκοντος, ὁ
δὲ ἐπαγωγῆς ψευδὲς λαμβάνει, λέγων, ὥσπερ ὁ ἐκὼν χωλαίνων
βελτίων καὶ ὑγιεινότερος τῷ ἄκοντος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιοῦτων
προσποιήσεων, ὅτ' αὖτε ἐν ἐκόντα πράσσοντα τὰ φαῦλα βελτίω
εἶναι τῷ ἄκοντος· ἐν γὰρ ἐκόντα χωλαίνοντα ἔλαβε τὴν μιμνήμενον
χωλόν, ὅτι ὁ ὅπως χωλαίνων ἀμείνων τῷ ἄκοντος· ὁ μὲν γὰρ χωλὸς
ὁ δὲ ὅ· ὥστε ἡ σύγκρισις χωλῶ καὶ φαινομένῳ χωλῶ, ἐπεὶ ἂν γε
ἐν ἐκόντα λαμβάνη, ἴσως χείρων ὅτος τῷ ἄκοντος χωλῶ ὄντος,
ὥσπερ καὶ ὁ τὸ ἦθος μοχθηρὸς ἐκὼν χείρων τῷ ἄκοντος· ὁ γὰρ ἀκό-
λαστος τῷ ἀκρατῆς χείρων. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐκὼν τε ψευδόμενος
καὶ χαίρων τῷ ψευδεσθαι χείρων τῷ ἄκοντος. Alex.

1024b (°) εἰ μὲντοι γε εἴπωμεν ὅτι ζῶν λογικὸν ἀθάνατον, ἐπὶ 20
27. μὲν ἀνθρώπων ψευδὴς, φησὶν, ὑπάρχει, ἐπὶ δὲ ἀγγέλων ἔκ' ἔστι ψευ-
δὴς. Asclep.

1024b (°) διὸ Ἀντιθένης ὁ καλῶς ἐπειράτο δεικνύναι ὅτι ὁ 20
32. νατὸν ἐστὶν ἀντιλέγειν, λέγων ὅτι, ὅτι ἡ σύμφωνά ἐαυτοῖς δια-
λέγονται ἢ ὁ σύμφωνά. ἀλλ' εἰ μὲν σύμφωνά, ἔκ' ἔστι ἀντιλέγειν· 25
αὐτὸ γὰρ τῷ τῷ συμφωνῶσιν ἀλλήλοις. εἰ δὲ μὴ σύμφωνά λέγουσι,
καὶ διαφόρων πραγμάτων διαφέρονται· ὥστε ὁ ὅπως ἀντιλέγουσιν,
εἴγε μὴδὲ περὶ τῷ αὐτῷ πράγματος τὴν λόγον ποιεῖν. id.

1025a λέγει δὲ καὶ περὶ συμβεβηκότων τὸ πῶς ὑπάρχον συμβεβη-
14. κός ἔστι· ὁ γὰρ ὑπάρχει μὲν τινὶ καὶ ἀληθὲς εἰπεῖν περὶ αὐτῷ ὅτι 30
ὑπάρχει, ὅτε δὲ ὡς ἐξ ἀνάγκης ὅτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκεῖνο συμ-
βεβηκός λέγει καὶ ἔστιν. ὅτ' αὖτε συμβεβηκός τὸ θησαυρὸν εὐρεῖν
τῷ ὁρῶσσαντι βόθρον εἰς τὸ φυτεῦσθαι τι, ἐπεὶ μήτε ἐξ ἀνάγκης
ἔπειτα τοῖς ὁρῶσσαντι τὸ εὐρίσκειν θησαυρὸς μήτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ,
ἀλλὰ σπανίως φυτεύων τις ἢ ὁρῶσσαν εὐρεῖ θησαυρὸν, ὡς μὴ ἐκ 35
τῷ ὁρῶσσαν γίγνεται τὴν εὐρεσιν· ὅτε γὰρ τὸ ὁρῶσσαν ἦν αὐτῷ ἐξ
ἀνάγκης τῆς εὐρέσεως τῷ θησαυρῷ, ὅτε ἔπειτα πάντως τῷ ὁρῶ-
ξαντι ὡς μετ' αὐτὸ τὴν εὐρεσιν εἶναι τῷ θησαυρῷ· διὸ καὶ ἔστι τὸ
μὲν εὐρεῖν ὅτ' αὖτε θησαυρὸν, ἀπὸ τύχης δὲ καὶ καὶ συμβεβηκός αἴτιον
ποιητικὸν τῆς εὐρέσεως τῷ θησαυρῷ τὸ ὁρῶσαι. καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τύ- 40
χης ὅτ' αὖτε συμβεβηκός, καὶ ὁ φυσικὸς δὲ ἂν λευκός ἢ καὶ συμβε-
βηκός ἔστι· ὅτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὅτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔπειτα τῷ φυσικῷ

σικῷ τὸ εἶναι λευκόν. ἐξῆς δὲ καὶ πῶς κρινόμενα τὸ συμβεβηκός 1025a
λέγει· ἐπεὶ γὰρ ἔστι τι ὑπάρχον, ἔστι καὶ ὅτε ὑπάρχει τὸ ὑπάρχον, καὶ 21.
ἐνία γε τῶν ὑπαρχόντων ἢ πᾶς ὑπάρχει, οἷον ἐν μορίῳ τέττις ὅτε
ὑπάρχει, ἢ ποτέ· ὅτε γὰρ κεκώλυται τῶν ὑπαρχόντων τινὰ τισὶ καὶ
ὅτ' αὖτε ὑπάρχει ὡς ἐν μέρει ὑπάρχει, ἢ ποτέ ἐν χρόνῳ τινὶ ὑπάρ-
χει· πᾶς δὲ καὶ ποτέ καὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης γινόμενων τινὰ, ὡς ἀνα-
τολαὶ τῶν ἄστρων καὶ δύσεις· πᾶς τε γάρ, ἐπεὶ καὶ τῷ τῷ μὲν τὸ μέρος
τῷ κόσμῳ αἱ ἀνατολαὶ καὶ τῷ τῷ δὲ αἱ δύσεις, καὶ ποτέ· ὅτε γὰρ αἰ
τοῖς αὐτοῖς ἀνατολαὶ καὶ δύσεις, ἀλλ' ἐν μέρει. ὅτι ἂν ὑπάρχει
μὲν τινὶ ἢ ἀπλῶς ἢ πᾶς ἢ καὶ χρόνον, οἷον νῦν ἐνταῦθα, ὅτι ἐν τῷ
τῷ μέρει, μὴ διὰ προηγουμένην τέ τινα καὶ ὠρισμένην αἰτίαν· τέττις
γὰρ δηλωτικὸν τὸ “διότι τοδοῖ ἢ νῦν ἢ ἐνταῦθα,” δεικνύς ὅτι ὅτε τὰ
αἰτία τῶν αἰεὶ ὑπαρχόντων, ἀλλὰ ποτέ, ὅτε τὰ ἐν μορίῳ τινὶ
ἀπλῶς συμβεβηκός ἐστιν, ἀλλὰ τότε καὶ ταῦτα γίνονται συμβεβη-
κός, ὅταν μὴ ὑπάρχει τὸ δι' ὃ ὑπάρχει ὠρισμένον αἴτιον· ὅτε γὰρ
ἀπὸ τύχης ἐφλέγημεν ὁ δάκτυλος, εἰ εἴη αἰτία αὐτῷ τῆς φλεγ-
μονῆς, ὅτε ἀπὸ τύχης ἢ ἐν τῷ θέρει θέρμη· αἰτία γὰρ αὐτῇ ἢ τῷ
ἡλίῳ πρόοδος. ὅτε δὲ δὴ, φησὶν, αἴτιον ὠρισμένον ἐστὶ τῷ συμβεβη-
κός, ἀλλὰ τὸ τυχόν· τῷ τῷ δὲ ἀόριστον. δύναται τὸ “ὅτε δὲ δὴ” καὶ
ἀντὶ τῷ ὅτε εἰρηκέναι· ἡ δὲ γὰρ εἶπεν ὅτι μὴ ἔστιν αἴτιον τῷ συμ-
βεβηκός διὰ τῷ “ἀλλὰ μὴ διότι τοδοῖ ἦν.” ὅτ' αὖτε συμβεβη-
κός τινὶ τὸ εἰς Αἰγίαν ἐλθεῖν, εἰ μὴ διὰ τῷ τῷ ἐπλεῖ ὡς Αἰγίαν
προσέξων. “γέγονε μὲν δὲ ἢ ἔστι τὸ συμβεβηκός,” ἀλλ' ὅτε καθ' 1025a
αὐτὸ γέγονε ὅτε προσηγγένως, ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ γενέσθαι τῷ τῷ 28.

αὐτὸ γέγονε ὅτε προσηγγένως, ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ γενέσθαι τῷ τῷ 28.
συνέβη. τῷ γὰρ πλεῖν προηγουμένως γεγονότος γέγονε τὸ ἐν Αἰγίαν
γενέσθαι, ὅτε τῷ τῷ χάριν πλεόντος· τῷ γὰρ εἰς Αἰγίαν ἐλθεῖν ὁ χει-
μῶν αἴτιος κωλύσας ἐλθεῖν ἐκεῖ ὅτε χάριν ἐπλεῖ· ὅτε καθ' αὐτὸ ὅτε
γέγονε ὅτε αὐτὸ ἦν τὸ γινόμενον, ἀλλ' ἑτέρῳ γινόμενῳ ἐπιγέ-
γονε. τῷ τῷ τὸ γινόμενον μὴ γενέσθαι ὁ χειμῶν αἴτιος καὶ ὅτε
πλεῖν· ἀλλὰ γὰρ χάριν ἐγίνετο τῷ τῷ. εἰπὼν δὲ καὶ ταῦτα περὶ τῷ 1025a
συμβεβηκός λέγει καὶ ἄλλο τι τῷ συμβεβηκός σημαίνον· 30.

ὅσα γὰρ ὑπάρχει μὲν τισὶ καθ' αὐτά, μὴ ἐν τῷ ὅτ' αὖτε αὐτῷ
μηδὲ ἐν τῷ ὁρισμῷ ἐστὶ, καὶ αὐτὰ συμβεβηκός ἐστὶ, περὶ ὧν καὶ αἱ
ἀποδόσεις γίνονται. ὅτ' αὖτε ὑπάρχει τῷ τριγώνῳ τὸ τὰς τρεῖς γωνίας
δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν· ἔστι μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον αὐτῷ, ὅτε
μὴν ἐν τῷ ὁρισμῷ λόγῳ αὐτῷ τῷ τὴν ὅτ' αὖτε δηλῶντι τῷ τριγώνῳ
περιέχει, εἴγε τριγώνῳ λόγος ἐστὶ χῆμα τὸ ὑπὸ τριῶν εὐθειῶν πε-
ριεχόμενον. καὶ τὰ μὲν ὅτ' αὖτε συμβεβηκός, φησὶν, ἐνδέχεται αἰδία
εἶναι, τῶν δὲ καὶ τὸ πρῶτον σημαίνον ὅτε δὲ. τὸ δὲ “ἐνδέχεται”
εἶπεν ἡτοί· ἐπεὶ μὴ περὶ τῷ τῷ νῦν προηγουμένως λέγων ἐποιεῖτο τὸ
λόγον, ἐπεὶ γε δοκεῖ τὰ ὅτ' αὖτε ὑπαρχόντα αἰδία εἶναι· ἢ εἰ ἐνδέ-
χεται ὅλον εἶδος ζῶν μὴ αἰδίων εἶναι, φέρε εἰπεῖν τῷ τῷ τέττιγας, ὅτε

8. ἐστὶ] ὅτι M. || 16. λαμβάνει M.

1. καὶ] ὅτι A. || 2. ἐστὶ — 3. ὑπάρχει om A. || 4. ὑπάρχει τὸ ὑπάρχον, καὶ ἐνία γε τῶν ὑπαρχόντων ἢ πᾶς ὑπάρχει, οἷον ἐν μορίῳ τέττις ὅτε ὑπάρχει ἢ
ποτέ A. || fieri enim potest ut quae aliis adsunt, in parte adsint vel in aliquo tempore, quanquam et alicubi et aliquando
ad necessaria quoque possint accommodari, ut ad ortus occasusque astrorum Sepulv. || 5. ποτέ καὶ ἐν M. || 10. νῦν] ὅτι M. || 11.
τε τινὰ] δὲ τινὶ M. || 13. τὰ] τὴν M. || 17. αὐτῷ M. || 23. μὲν δὲ] μὴδὲ A. || 24. τῷ] τὸ M. || 29. καὶ] ἐστὶν M. || 41. ὑπερέχοντα A.

ἀν τὰ τέτοις καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα καὶ ὅτω συμβεβηκότα αἰδία εἶναι. τῶν δὲ πρώτων εἰρημένων ὅθεν οἷον τε αἰδίων εἶναι. ὁ γὰρ μήτε ἐξ ἀνάγκης μήθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ γίνεσθαι ἢ ἔστι, πῶς ἂν αἰδίων εἶναι; γράφεσθαι δὲ καὶ ἐν τισι "καὶ ἂν τε αἰδία αἰτία," καὶ εἴη ἂν ἡ γραφὴ αὕτη δηλῶσα ὅτι πρὸς ἀποδείξιν χρήσιμα τὰ ὅτως 5 συμβεβηκότα. δι' αὐτῶν γὰρ αἱ ἀποδείξεις. ταύτη δὲ τῇ γραφῇ εἴη ἂν καὶ τὸ ἐπιφερόμενον ἀκόλουθον τὸ "λόγος δὲ τέττα ἐν ἑτέροις."

περὶ γὰρ τῶν καθ' αὐτὰ ὅτως ὑπαρχόντων καὶ τῶν αἰτίων ἐν τοῖς Ὑστέροις Ἀναλυτικοῖς εἶρηκε. τίνα γὰρ αἰτία ἀποδείξεων, ἐν ἐκείνοις εἶρηται. ὁ γὰρ τὰ ὅπως συμβεβηκότα, ἀλλὰ τὰ καθ' αὐτὰ, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ ὅτω συμβεβηκότα. ἢ τὸ "ὅσα ὑπάρχει ἐκάστω καθ' αὐτὰ καὶ μὴ ἐν τῇ ὑσίᾳ ὄντα" εἶρηκεν ὡς ἴσον τῷ ὅσα ὑπάρχει ἐκάστω καὶ αἰτίαν τινὰ ὠρισμένην, μὴ μέντοι ὅτως ὡς εἶναι αὐτὸ ἐν τῇ ὑσίᾳ. Alex.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ε ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ (*).

1025b Πολλάκις τὴν προκειμένην ἐπιστήμην τὸν ὃν ἢ ὃν εἰδέναι ἀπο-

3. φηνόμενος (αἱ γὰρ ἄλλαι μέρος τι τῷ ὄντος ἀποτεμνόμεναι περὶ ἐκεῖνο πραγματεύοντο), ὅχι τὴν φύσιν ἐκεῖνην ζητῆσαι, ὅδὲ θεω- 10 ρῆσαι αὐτὴν ὡς ὄν, ἀλλ' ὁ συνέβη αὐτῇ. ἢ γὰρ ἀστρονομία καὶ τὴν φύσιν τῶν ἀστέρων ζητεῖ καὶ θεωρεῖ, ἀλλὰ κινήσεις αὐτῶν καὶ προπο- δισμῶς καὶ ἀναποδισμῶς) — πολλαχῶς δὲ, ὡς εἶρηται, τὴν προκειμένην ἐπιστήμην τὸν ὃν ἢ ὃν γινώσκων εἰπών, ἐξ ὧν ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ σκιωδῶς ἐμφαίνει καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς λαμπρότερον, ἐκεῖνην 15 λέγει τὴν ἐπιστήμην εἰδέναι τὸν ὃν ἢ ὃν τὴν ἐκάστω τὸν ὄρισμόν εἰδυῖαν καὶ ὅπως ἐκάστω ὀρίζεσθαι προσήκει διορίζεσθαι, εἴτε νοητὴν εἴτε ἄλλο τι, καὶ τίνων μὲν εἰσιν ὀρισμοὶ τίνων δὲ οὐκ εἰσιν. εἰ δὲ ἢ προκειμένη πραγματεία τοιαύτη τις ἀναφανείη, αὕτη ἂν εἴη ἢ τὸ ὃν ἢ ὃν γινώσκουσα. καὶ εἴπερ ἔστιν ὁποῖαν αὐτὴν φάμεν εἶναι, εἴτε 20 μὴ, ἐν τοῖς ἐξῆς ἅπασιν βιβλίοις εἰσόμεθα. ἐπὶ δὲ τὴν τῶν λεγο- μένων ἐξηγήσιν ἰτέον. id.

1025b καὶ ὅλως πᾶσα ἐπιστήμη διανοητικὴ ἢ πρακτικὴ (ταύτην γὰρ 6. ἐδήλωσε διὰ τῆς "ἢ μετέχουσα τι διανοίας." καὶ γὰρ ἀνευ διανοίας τὰ πρακτὰ πράττει) περὶ αἰτίας καὶ ἀρχῶν ἔστιν. id.

1025b ἀκριβέστεραι μὲν γὰρ ἀρχαὶ γεωμετρίας τῶν τῆς ἀστρονομίας 7. ἀρχῶν, καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς τῆς τῆς γεωμετρίας τιμιώτερον, ὡς ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς ἡμῖν εἶρηται. ἀκριβέστεραι μὲν αἱ τῆς γεω- μετρίας, ὅτι ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις αὐτῆς, ἀναντίρρητοι. πᾶσαι δέ, ὡς περ λέγομεν, περὶ ἀρχῶν καὶ αἰτίας. ἀλλὰ πᾶσαι αὖτε περὶ ἑν 30 τι, ἀλλ' ὅχι τῷ ὄντος ἢ ὄν, ἀλλὰ τῷ ὄντος γένος τι καὶ ὑποκείμενον περιγραφόμεναί τε καὶ ἀποτεμνόμεναί τε πραγματεύοντο. id.

(*) Ad libros seqq. Metaphysicorum non integros dedi Alexandri, qui feruntur, commentarios, sed scholia tantum ex iis excerpta, cum mihi dubium non sit falso eos Aphrodisiensis 35 nomen prae se ferre, sive Michaelis Ephesii sunt, quemadmodum cod. Reg. Par. 1876 autumat (Μιχαὴλ τῷ Ἐφεσίῳ σχόλια εἰς τὰ ἐ' τῶν Μετὰ τὰ Φυσικὰ τῷ Ἀριστοτέλει), sive alius cuiusdam simili- notae scholiastae. ad Scholia, quae nihilominus Alexandri nomine more solito insignivī, codd. Reg. 1876 et Monac. ex- cussi, codd. Vat. Bibl. Reg. Christ. 109 et Coislin 161 inspexi 40 scholia reliqua, Asclepii al., e codd. petivi ad calcem libri primi laudatis.

τὰς ἀρχὰς ὅν αἱ μὲν τῶν ἐπιστημῶν ἐξ αἰδήσεως ποιῶνται δὲ 1025b 10. λας, ὡς περ ὁ ἀστρονόμος ὅτι σφαιρικόν ἐστι τὸ χῆμα τῷ ὕραν ἔκ τῷ ὁρᾶν τὰς ἀστέρας ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων αἰεὶ ἀνατέλλοντας καὶ δύνοντας, καὶ ὅσα εἶρηται ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Μεγάλης Συν- τάξεως. ἄλλαι δὲ ὑπόθεσιν λαβεῖναι τὸ τί ἐστιν, ὡς περ γεωμε- τρία ὅτι ἀμερές τὸ σημεῖον, ὅτω τὸ λοιπὸν τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρ- χόντων τῷ γένει, ταῦτά τε τῷ ὑποκειμένῳ περὶ τὸ διαλέγοντο, τὰς ἀποδείξεις ποιῶνται. Asclep.

ἀλλ' εἰ ἢ ἐκ τῆς αἰδήσεως καὶ τῆς ἐπαγωγῆς πίσις οὐκ ἔστιν 1025b 14. ἀποδείξις, ὡς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ δέδεικται (πρὸς πᾶσαν γὰρ ἐπα- γωγὴν δύναται τις ἐνίστασθαι καὶ μὴ εἶναι τὸ καθόλου συμπεραίνειν), φανερόν ὅτι ἀποδείξεις ὑσίας καὶ τῷ τί ἐστι καὶ τῷ ὀρισμῷ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς, ἀλλ' ἔστιν ἄλλος τις τρόπος, ὃν ἐν τῷ μὲν τῷ βιβλίῳ παραδώσει. ὁ μόνον δὲ τὸ τί ἐστι τῷ πυρὸς ἢ 25 ἱατρικῇ (φέρει γὰρ ἐπὶ ταύτης τὸν λόγον ποιήσωμεν) οὐκ ἀποδείκνυ- σιν, ἀλλ' ὅδ' εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστιν ἄνθρωπος πραγματεύεται ὅδὲ λέγει. καὶ τῷτο εἰκότως. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἄλλως ἢν δύναται δειχθῆναι ὅτι ἔστι 25 ἄνθρωπος, εἰ μὴ ἐδείχθη ὅτι ἔστι ζῶον πεζὸν δίπουν, ἀδύνατον δὲ τῷτο δειχθῆναι (τῷ γὰρ ὀρισμῷ ἀποδείξεις μὲν οὐκ ἔστι, δι' ἀποδείξεως δὲ δηλῶται, ὡς αὐτὸς αὐτοῖς ῥήμασιν ἐν τῷ Β τῶν Ὑστέρων Ἀνα- λυτικῶν εἶρηκεν), φανερόν ὅτι ὅδ' ὡς ἔστιν ἄνθρωπος δειχθῆσε. ἐπεὶ δέ, ὡς εἶρηται, τῆς αὐτῆς ἐστὶ διανοίας τὸ τί ἐστι δηλὸν ποιεῖν καὶ τὸ εἰ ἔστι, τὸ δὲ τί ἐστι δηλὸν οὐ ποιεῖ ὅδ' ἀποδείκνυσιν, δηλὸν ὅτι 30 ὅδὲ τὸ εἰ ἔστιν ἀποδείξει. Alex.

μήποτε δὲ τὸ "τῶν μὲν γὰρ ποιητικῶν" οὐκ ἐνεργητικῶς δεῖ 1025b 22. ἀκύνειν, ἵνα ἐπὶ τῶν αἰτίων ἐξακύνῃ, ἀλλὰ παθητικῶς, ἵνα ἢ "τῶν μὲν γὰρ ποιητικῶν" ἀντὶ τῶν ποιημένων. καὶ ὅτι τῷτο ἀρχὴ ὅτως αὐτῷ εἴληπται, τεκμαίρομαι ἐκ τῆς ἐπαγομένης τῆς "τῶν δὲ πρακ- τῶν ἐν τῷ πράττειν ἢ προαίρεσις." καὶ εἴπερ ὅτως ἀκύνειν αὐτῷ 35 χρὴ, σαφὲς ἂν εἴη τὸ λεγόμενον καὶ μὲν τῷ "τὸ ἐν τῷ ποιεῖν" ἀντὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐξελαβόμεν. δεῖ ὅν, εἴ τι χρὴ τῇ ἐμῇ μαντείᾳ προσέχειν, ὅτως ἀκύνειν τῷ ῥήτῃ. ὡς περ γὰρ ἡ ἀρχὴ τῶν ποιημέ- 40 νων, εἴτε νῦν ἔστιν εἴτε τέχνη εἴτε δύναμις τις, ἐν τῷ ποιεῖν ἔστιν ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς ποιημένοις, ὅτως καὶ τῶν πρακτῶν ἀρχὴ ὅσα ἢ προαίρεσις οὐκ ἐν τῷ πρακτῷ ἀλλ' ἐν τῷ πράττοντι. εἰ γὰρ ταύτην

τὸ πρακτὸν καὶ τὸ προαιρετόν, ἔκ ἐστι δὲ ἐν τῷ προαιρετῷ ἢ προαίρε-
σις, δῆλον ὡς ἔσθ' ἐν τῷ πρακτῷ. ἔστι δὲ ποιητικὴ μὲν ἐπισήμη,
ὡς ἐν τοῖς Νικομαχείοις ἐπιγραφόμενοις Ἠθικοῖς (6 4) εἴρηκε
πλατύτερον, ἢς τὸ ἔργον καὶ μὴ τὴν ἐνέργειαν μένει. id.

1025 b
25. συμπεραίνει δὴ καὶ φησιν, "ὥς εἰ πάντα διάνοια ἢ πρακ-
τική ἢ ποιητική ἢ θεωρητική," ἢ φυσική, εἰ μήτε πρακτική μήτε
ποιητική ἐστι (τῷτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν), θεωρητική τις ἂν εἴη,
ἀλλὰ θεωρητικὴ περὶ φυσικὸν πρᾶγμα. τῷτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῷ
"περὶ τοῦτον ὄν, ὃ ἐστι δύνατον κινεῖσθαι." id.

1025 b
27. εἰπὼν δὲ ὅτι θεωρητικὴ ἐστι περὶ τοῦτον ὄν ὃ ἐστι δύνατον κί-
νεῖσθαι, ἐπήγαγε "καὶ περὶ ὅσων τὴν κίνησιν τὸν λόγον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ,"
ἴσον λέγων, ὅτι ἐστι μὲν ἢ φυσική καὶ περὶ τὴν ὑλικὴν αἰτίαν, ἀλλ'
ἐπ' ἑλαττον, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστι περὶ ὅσων τὴν
κίνησιν τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος. εἰπὼν δὲ ὅτι περὶ ὅσων τὴν κίνησιν
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, προσέθηκε τὸ "ἢ χωριστὴν μόνον." δοκεῖ δὲ λέγειν
ὅτι περὶ εἶδος ἐστὶν ἢ χωριστὸν μόνον ἀλλὰ καὶ ἀχώριστον. ἢ τῷτο δὲ
λέγει ὅτι καὶ περὶ χωριστὸν ἐστὶ καὶ περὶ ἀχώριστον, ἀλλὰ τὸ ἢ χωριστὸν
μόνον ἀντὶ τῷ μόνον ἢ χωριστὸν εἶπεν, ἦτοι περὶ ὅσων μόνον ἀχώ-
ριστον καὶ μὴ δυναμένην χωρίζεσθαι τῆς ὕλης. id.

1025 b
28. ταῦτα δὲ πάντα προοπλίζει τε καὶ προκατασκευάζει, ἵνα ἐκ
τῶτων δείξῃ ὅτι τὸ φυσικὸν εἶδος χωριστὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἄνευ ὕλης
ἢ δύναμις εἶναι, ὡς οἱ τὰς ἰδέας τιθέμενοι ἔλεγον. ποιεῖ δὲ διαίρε-
σιν λέγων "τῶν δὲ ὀριζομένων καὶ τῶν τί ἐστι," τῷτοι τῶν ὀριζομέ-
νων καὶ ὧν τὸ τί ἐστὶν ἀποδίδομεν, τὰ μὲν ἐστὶν ὡς τὸ σιμόν κτλ. id.

1026 a
4. εἰ δὴ πάντα τὰ φυσικὰ ὁμοίως τῷ σιμῷ λέγονται, τῷτοι 25
ὡς περὶ ἐκείνο, ὅπως καὶ ταῦτα ἄνευ ὑποκειμένου καὶ ὕλης ἢ δύναμις
νοεῖσθαι (τῷτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῷ "ἔθενός γ' ἄνευ κινήσεως αὐτῶν
ὁ λόγος," κίνησιν εἰπὼν τὴν ὕλην), δηλονότι ἐν τοῖς φυσικοῖς τὸ τί
ἐστὶ καὶ τὸ ὀρίζεσθαι μὴ τῆς ὕλης δεῖ ζητεῖν. τοσούτον δὲ χρεῖα τῷ
φυσικῷ τῆς ὕλης εἰς τὸ ὀρίζεσθαι, ὥς καὶ τὰς ἀλόγους ψυχὰς θεω-
ρεῖ καὶ ὀρίζει ὁ φυσικός διὰ τὸ μὴ ἄνευ ὕλης εἶναι, μηδὲ ἀχωρίστας
τῷ ὑποκειμένῳ αὐταῖς. εἰ δὲ καὶ τὰς λογικὰς θεωρεῖ, ἐν τῇ περὶ
Ψυχῆς ἢ αἰτία ἡμῖν εἴρηται. id.

1026 a
5. ὁ γὰρ ὀρισμὸς αὐτῶν ἢ δύναμις ἀποδοθῆναι ἄνευ κινήσεως,
τῷτοι ἐνεργείας, ὡς ἐλέγομεν. τὰ μὲν γὰρ τεχνητὰ δύνατον ὀρί-
σαί ἄνευ τῆς αὐτῶν ἐνεργείας (ἀκίνητα γὰρ ὑπάρχουσι), τὰ μὲν-
τοι γε φυσικὰ ἢ δυνατόν. ὥς ἐντεῦθεν μεμαθήκαμεν πῶς δεῖ
ὀρίζεσθαι τὰ φυσικὰ πρᾶγματα, ὅτι μὴ τῷ χήματος, μνημονεύειν
δὲ καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν. διὸ καὶ ἐνίας τῶν ψυχῶν δεῖ ὀρίζεσθαι,
ὅσαι μὴ δύναται ἄνευ ὕλης εἶναι, ὡς περὶ τῆς φυσικῆς. ἀναγκη-
ρῷται τοίνυν τὴν ἑαυτῷ διάνοιαν καὶ ἐντεῦθεν ὁ Ἀριστοτέλης περὶ
τῆς ἀθανασίας τῆς λογικῆς ψυχῆς, ὅτι οἶδε ψυχὴν καὶ χωριστὴν
ὕλης, εἶγε φησὶν ἐνταῦθα ὅτι ὅση μὴ ἄνευ τῆς ὕλης ἐστὶν ὡς
ὁσία καὶ χωριστὴ ψυχὴ. Asclep.

1026 a
8. τὸ δ' ὅτι ἡ μαθηματικὴ περὶ ἀκίνητά ἐστι καὶ χωριστά, ἔκ 45
ἔδειξεν, ἀλλὰ δείξει ἐν τοῖς ἐφεξῆς βιβλίοις ὅπως ἔχει. Alex.

1026 a
14. τὸ δὲ "ἐνια" πρόσκειται διὰ τὰ ὀπτικά καὶ ἀρμονικά καὶ ἀστρο-
νομικά. ὁ γὰρ ὀπτικός ἢ περὶ χωριστὰς γραμμάς καταγίνεσθαι ἀλλὰ

περὶ ἐνύλης. ὁμοίως καὶ ὁ μουσικός καὶ οἱ τοῖστοι καὶ τὸ "ἴσως"
κεῖται διὰ τὸ μήπω δειχθῆναι καθόλου ὅτι ἔθεν τῶν μαθηματικῶν
χωριστὸν ἐστὶ καὶ καθ' αὐτό. id.

ἐπειδὴ μέλλει προῖων διελέγξαι ταύτην τὴν δόξαν, ἐνίσταται
5 δὲ πρὸς Πλάτωνα λέγοντα εἶναι αὐτογραμμὴν ἐν ὑποστάσει καὶ
κύκλον καὶ αὐτοζῶον αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα, πρὸς ἃ ἀφορῶν
ὁ δημιουργὸς παράγει ἃ παράγει, εἰ μή τί γε διὰ τῶτων λόγον
τινὰ ἐδήλωσεν καὶ ἔκ ὁσίας αὐτὰς καθ' αὐτὰς ὑπαρχέσας, εἰς ἃς
ἀποβλέπων ὁ δημιουργὸς παράγει ἃ ποιεῖ, ὅτι μέντοι ἐνια μαθη-
ματα φησὶν, ὅτι περὶ τὰ εἶδη ἡ μαθηματικὴ θεωρία, καθὸ ἀκίνητα
ὑπάρχουσι καὶ χωριστά, ὡς περὶ γεωμετρίαν καὶ ἀριθμητικήν. αὐτὸ γὰρ
τὸ εἶδος ἐπισκοπεῖ τῷ κύκλῳ ὡς χωριστὸν, ὅπερ ἐστὶν ἀκίνητον, καὶ τὸ
εἶδος τῷ ἀριθμῷ ὁ ἀριθμητικός. ὀπτικὴ μέντοι καὶ μηχανικὴ ἔκτετι
ὁμοίως. περὶ ἀκίνητα γὰρ καταγίνονται καὶ ἐνύλη. τὸ γὰρ διαλεχθῆ-
ναι περὶ αἰδίων καὶ ἀκινήτων, πρόσκειται ἐν τισι, θεωρητικῆς φιλοσο-
φίας ἐστὶ τῆς πρώτης, ἢ μέντοι φυσιολογίας. αὐτὴ γὰρ περὶ κινή-
τῶν πραγμάτων διαλέγεται, τῷτοι ἐν κινήσει τὸ εἶναι ἐχόντων.
ἔτε δὲ ἡ μαθηματικὴ περὶ τῶν παντάπασιν χωριστῶν διαλέγεται καὶ
ἀκινήτων, τῶν ἐχόντων τὴν ὁσίαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἄνευ ὕλης,
ἀλλ' ἢ προτέρα τῶτων, τῷτοι ἡ θεολογική, διαλέγεται περὶ τῶτων.
ἢ μὲν γὰρ φυσιολογία διαλέγεται περὶ ἀχωρίστων εἰδῶν ἀλλ' ἔκ ἀκι-
νήτων, τῆς δὲ μαθηματικῆς ἐνια περὶ ἀκίνητα, ὡς περὶ γεωμετρίαν.
καλῶς δὲ εἶπεν "ἐνια" διὰ τὴν ὀπτικήν. "ἢ χωριστά δὲ ἴσως."
πάλιν δὲ τὸ "ἴσως" προσέθηκε διὰ τῶς Πλατωνικῆς, ὡς μέλλων
δεικνύναι ὅτι ἔκ ἐστιν αὐτογραμμὴ ἐνυπόστατος ἢ ὑπάρχουσα αὐτὴ
καθ' αὐτήν, ἔτε δὲ αὐτοζῶον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν
τοιούτων. ἐν ὕλῃ γὰρ τὸ εἶναι ἔχουσι ταῦτα, οἱ δὲ μαθηματικοὶ τῇ
ἐπινοίᾳ αὐτὰ χωρίζουσιν. Asclep.

εἰ γὰρ ὑποθώμεθα τὴν ἀρχὴν φθείρεσθαι, εἰς ἄλλην ἀρχὴν φθα-
ρήσεσθαι, καὶ τῷτο ἐπ' ἀπειρον. ὥς ἐπὶ πάντα ἀνάγκη, φησὶν, τὰ αἰτία 1026 a
αἰδία εἶναι, μάλιστα δὲ τὰ πρῶτα καὶ αἰτία τῶν ὑρανίων, τῷτοι 16.
τὰς ἀρχὰς τῶν ἀρχῶν, φησὶ δὴ τὰς νοητὰς δυνάμεις. ὥς
καὶ τὴν τιμιωτάτην ἐπισήμην, τῷτοι τὴν πρώτην φιλοσοφίαν, δεῖ
καταγίνεσθαι περὶ τὸ τιμιώτερον γένος, τῷτοι περὶ τὸ αἶνιον καὶ ἀκί-
νητον καὶ νοητόν. id.

καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ταῦτα αἰδία εἶναι ἐπήγαγε, "ταῦτα γὰρ 1026 a
αἰτία τοῖς φανεροῖς τῶν θείων." ὁ δὲ διὰ τὴν βραχυλογίαν ἀσα- 17.
φέστερον εἴρηται. ἔστι δὲ, οἶμαι, τὸ λεγόμενον τοῦτον. ταῦτα γὰρ τὰ
ἀκίνητα καὶ χωριστά αἰτία τῶν θείων ἦτοι τῶν σφαιρῶν καὶ θείων
σωμάτων, αἵτινες σφαῖραι αἰτία τοῖς φανεροῖς, τῷτοι τοῖς ὑπὸ
γένεσιν, τῷ γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι εἰσιν. ἢ γὰρ τῶτων κινήσεις τὴν γέ-
νεσιν καὶ φθορὰν ἀπεργάζεσθαι. ἀλλ' εἰ τὸ κυκλοφορητικὸν αἰδίων δέ-
δεικται ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ, τὸ αἰτίον τῷ κυκλοφορητικῷ σώματος
πολλῷ μᾶλλον ἔσαι οἰδίων. ἢ τὸ "ταῦτα γὰρ αἰτία τοῖς φ. τ. θ."
τὸ "ταῦτα" ἀντὶ τῷ τῷτο εἴρηται, καὶ εἴη ἂν λέγων, ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς
αἰδίοις εἰσὶ θεῖα (τὸ γὰρ κυκλοφορητικὸν πᾶν σῶμα αἰτίον ἐστὶ),
τὸ πρῶτον αἰτίον τῶν τοιούτων αἰδίων καὶ θείων, ἴσον λέγων, ὅτι
εἰ καὶ τισὶ τῶν νοητῶν καὶ θείων αἰτίον ἢ τὸ πρῶτον καὶ ἀκίνητον

αἴτιον, ἄδηλον· τέως δ' ἔν ὅτι τοῖς αἰσθητοῖς καὶ θεοῖς καὶ κυκλοφορητικοῖς σώμασιν αἰτίον ἐστὶ, δῆλον τυγχάνει. γράφε[ν] δὲ καὶ "ταῦτα γ. αἰτ. τ. φ. τῶν αἰσθητῶν τυγχάνει." καὶ εἴη ἂν ὁ λέγει τοῖσιν, ὅτι ταῦτα τὰ ἀκίνητα καὶ χωριστὰ αἰτιά ἐστι τοῖς φανεροῖς τῶν αἰσθητῶν, ἀντὶ τῶ τοῖς φανεροῖς τῇ αἰσθήσει αἰτίοις. αἴτιον γὰρ καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ἀλλ' ἔκ ἐστὶ τῇ αἰσθήσει φανερά· τὰ δὲ κυκλοφορητικὰ σώματα τῇ αἰσθήσει ἐστὶ φανερά, ὅτι γενέσεώς ἐστι καὶ φθορᾶς αἰτία· βορείωτερος γὰρ γινόμενος ὁ ἥλιος γενέσεώς ἐστιν αἴτιος, νοτιώτερος δὲ φθορᾶς. Alex.

1026^a ἀπορήσειε γὰρ ἂν τις πότερον ποθ' ἢ πρώτη φιλοσοφία καθόλου 10
23. ἐστίν, ὥστε περιέχειν ἀπάσας καὶ ὑπ' αὐτὴν εἶναι ὡς τὰ κτ' μέρος ὑπὸ τὰ καθόλου, ἢ ἔκ ἐστὶ καθόλου, ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ ἀστρονομία καὶ αἱ λοιπαὶ μέρος τι τῶ ὄντος καὶ φύσιν τινὰ μίαν ἀπο-
τεμνόμεναι τῷτο θεωροῦσιν, ὥτως καὶ αὕτη. ὥσπερ γὰρ καὶ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς τῷτο εὐρίσκει[ν], καὶ ἡ μὲν γεωμετρία περὶ μεγέθη, ἡ 15
δὲ ἀστρονομία περὶ ἀζέρας, ἄλλη δὲ περὶ ἄλλο, ἢ δὲ ἀπλῶς μαθηματικὴ κοινὴ ἐστὶ πασῶν, ὥτως τί κωλύει καὶ τὴν φυσικὴν μὲν περὶ
τι τῶ ὄντος εἶναι καὶ τὴν μαθηματικὴν περὶ ἄλλο, καὶ τὴν θεολογι-
κὴν εἶναι κοινὴν ἀπασῶν; id.

τὴν ἀπορίαν, δι' ἣν τὴν θεωρίαν ἐκίνησε, ταύτην λέγει. 20
φησὶ γάρ, ἄρα γε ἡ πρώτη φιλοσοφία περὶ πάντα τὰ ὄντα κατα-
1026^a γίνε[ν] ἢ περὶ τι γένος καὶ φύσιν μίαν; ἔτε γὰρ ἐν ταῖς μαθηματι-
26. καῖς ἐπισήμαις ὁ αὐτὸς τρόπος ἐστίν· ἢ μὲν γὰρ καθόλου μαθηματικὴ, ἢ δὲ μερικὴ περὶ μίαν φύσιν, οἷον, ὡς φησιν αὐτός, γεωμετρία καὶ
ἀστρολογία περὶ τινὰ φύσιν μερικὴν ὑπάρχει, ἢ μὲν περὶ μεγέθη ἢ 25
δὲ περὶ ἀζέρα, ἢ δὲ καθόλου κοινὴ ἐστὶ πασῶν, ὡς εἴρη[ν]. Asclep.

1026^a καὶ ἡ περὶ ταύτην ἐπισήμη ἔσται φιλοσοφία, καὶ πρώτη πάντων
31. καὶ καθόλου ὡς πρὸς τὰς ἄλλας, ἢ περιέχουσα ἐκείνας ἀλλ' ὡς
πρώτη. Alex.

1026^b καὶ τῷ Πλάτῳ ὑγιεινὴ, ἢ Θεοφράστῳ μὲν ἡδεῖα Ἀλεξάνδρῳ 30
7. δὲ λυπηρά. ὁμοίως δὲ ἢ σκοπεῖ εἴπερ ἡ γινομένη οἰκία ἑτέρα
ἐστίν ἢ ἡ αὐτὴ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπλῶς ὑπάρχει· καὶ εἰ ἑτέρα ἀπάντων
τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν, ἢ δὲ ἐννοεῖ. id.

1026^b ἢ δὲ γὰρ εἰ ἐστὶ, φησὶν, ἕτερον τὸ τρίγωνον καὶ τρίγωνον δύο ὀρθὰς
11. ἔχον, σκοπεῖ. τῷτο δὲ ἐλλιπῶς εἴρη[ν], δεῖ δὲ προσυπακύνειν τὸ 35
ξύλινον ἢ ἄλλο τι τοῖσιν, ἵνα τὸ πᾶν ἢ τοῖσιν· ἢ δὲ εἰ ἕτερόν
ἐστὶ τὸ ξύλινον τρίγωνον καὶ ἕτερον αὐτὸ τὸ τρίγωνον καὶ ἡ φύσις
αὐτῆς, ἀντὶ τῶ τὸ ἔχον τὰς τρεῖς δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας, θεωρεῖ, ἀλλὰ
τῷτο μόνον ζητεῖ, εἰ πάντες τριγῶναι αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς
ἴσαι εἰσὶν· εἴτε δὲ ξύλινά εἰσιν εἴτε λίθινα, ἢ δαμῶς θεωρεῖ. id. 40

1026^b εἴτα λοιπὸν καὶ τρεῖς παραλογισμὸς τίθησι, καθ' ὅς ἐκ τῶ
15. συμβεβηκότος πειρῶν[ν] οἱ σοφισταὶ παραλογίζεσθαι, ἕνα μὲν ἐξ ἀμ-
φοτέρων τῶν συμβεβηκότων· λέγουσι γὰρ ὥτως, πότερον ταυτόν
ἐστὶ μουσικὸν καὶ γραμματικόν, ἢ ἕτερον; εἰ μὲν ἔν φαμὶ ὅτι ἕτερόν
ἐστὶ τὸ μουσικὸν τῶ γραμματικῷ, ἐπάγχει καὶ θεωροῦσιν αὐτὰ ἐν ἐνὶ 45
ὑποκειμένῳ, οἷον ἐν τῷ Κορίσκῳ τὸ μουσικὸν καὶ τὸ γραμματικόν.
ἐπεὶ ἔν ταῦτα ἕτερα ἀλλήλων, καὶ ὁ Κορίσκος ὁ μουσικὸς καὶ γραμ-
ματικὸς αὐτὸς ἑαυτῷ ἕτερος· ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δὲ πάλιν φῶμεν

ταῦτ' ἐν εἶναι τὸ μουσικὸν καὶ τὸ γραμματικόν, αὐτὸς ἐπάγχει καὶ θεω-
ροῦσιν αὐτὰ ἐν διαφόροις ὑποκειμένοις, οἷον τὸ μὲν μουσικὸν ἐν τῷ
Ἀριστοξένῳ καὶ τὸ γραμματικόν ἐν τῷ Κορίσκῳ, καὶ ὥτως φασίν,
ἐπειδὴ φατέ τὰ αὐτὰ εἶναι τὸ μουσικὸν καὶ τὸ γραμματικόν, συμ-
5 βῆσε[ν] καὶ τὸν Κορίσκον καὶ τὸν Ἀριστοξένον τὸ αὐτὸ εἶναι· ὅπερ ἀτο-
πον... πάλιν τὸν δεύτερον παραλογισμὸν προάγει τῷτον τὸν
τρόπον ἐξ ὑποκειμένου καὶ συμβεβηκότος, λέγοντες ὥτως· τὸ μου-
σικὸν καὶ ὁ Κορίσκος ταῦτα ὑπάρχουσιν ἀλλήλοις ἢ ἕτερα; εἰ μὲν ἔν
φῶμεν ὅτι ἕτερόν ἐστὶ τὸ μουσικὸν παρὰ τὸν Κορίσκον, ἐροῦσιν ὅτι
ἕκῃν αὐτὸς ἑαυτῷ διαφέρει Κορίσκος γε ὡς καὶ μουσικὸς Κορίσκος·
εἰ δὲ φῶμεν ὅτι ταυτόν ἐστιν, ἐροῦσιν ὅτι καὶ ἄρα τῷ τεχθῆναι μου-
σικὸς ὑπῆρχε Κορίσκος· ὅπερ ἀτοπον... πάλιν τρίτον παραλο-
γισμὸν παράγει τῷτον τὸν τρόπον. ἡνίκα, φασί, μουσικὸς Κο-
ρίσκος, ἄρα καὶ γραμματικὸς ὑπάρχει ἢ γέγονεν; εἰ μὲν γὰρ αἰεὶ ὁ
μουσικὸς καὶ γραμματικὸς ὑπῆρχεν, ἢ γέγονεν· τὸ γὰρ αἰδίον ἢ γέ-
γονεν, ἀλλὰ τὸ ποτὲ μὲν μὴ ὄν, νῦν δὲ ὄν, τῷτο φάμεν γεγονέναι.
εἰ ἔν αἰεὶ ἦν μουσικὸς, ἦν καὶ γραμματικὸς· πᾶς γὰρ μουσικὸς ἔσται
καὶ γραμματικὸς. εἰ δὲ μὴ αἰεὶ γραμματικὸς ἐστίν, ὕστερον δ' ἐγέ-
νετο, δῆλον ὅτι γέγονεν ἐκ μουσικῷ γραμματικὸς, πᾶν δὲ τὸ γινώ-
μενον ἐκ μὴ ὄντος γίνε[ν], ὥστε μὴ ὄν ἐστιν ὁ μουσικὸς· ὅπερ ἀτο-
πον. Asclep.

ὅτι δὲ οἱ τῶν σοφιστῶν λόγοι πάντες περὶ τὸ συμβεβηκὸς καὶ 1026^b
τὸ μὴ ὄν εἰσι, δῆλον. ἐρωτῶσι γάρ, πότερον ταυτόν ἐστὶ τὸ γραμ- 16.
ματικὸν τῷ μουσικῷ ἢ ἢ; εἰ μὲν ἔν ἐρεῖς ὅτι ὄν, ἀποκρίνον[ν] λέγον-
τες· ὁ Σωκράτης γραμματικὸς ἐστίν· ἐστὶ δὲ ὁ γραμματικὸς
Σωκράτης ὁ αὐτὸς τῷ Σωκράτει· ὁ μουσικὸς ἄρα Σωκράτης ὁ
αὐτὸς ἐστὶ τῷ γραμματικῷ Σωκράτει· εἰ δὲ τῷτο, καὶ τὸ μουσικὸν
ταυτόν ἐστὶ τῷ γραμματικῷ. ψεῦδος ἄρα ὅτι τὸ μουσικὸν ἢ
ταυτόν ἐστὶ τῷ γραμματικῷ· ταῦτ' ἄρα. καὶ πάλιν, εἰ τὸ μουσι-
κὸν ἕτερόν ἐστὶ τῷ γραμματικῷ, καὶ ὁ γραμματικὸς Σωκράτης
ἕτερος ἔσται τῷ μουσικῷ Σωκράτους· ὁ Σωκράτης ἄρα ἕτερός ἐστιν
αὐτὸς ἑαυτοῦ. ἐγγίνε[ν] δὲ ὁ παραλογισμὸς ἐκ τῶ εἶναι ταῦτ' ἐν
μουσικὸν Σωκράτη τῷ γραμματικῷ Σωκράτει, καὶ μὴ εἶναι τῷ μὲν
ὑποκειμένῳ ταυτόν, τῷ λόγῳ δὲ ἕτερον. εἰ μὲν ἔν ἕτερον ἐρεῖς τὸ
γραμματικὸν τῷ μουσικῷ, ὥτω παραλογίζεσθαι· εἰ δὲ ταυτόν,
ἀποκρίνον[ν] ὡς ταυτόν ἐστὶ τὸ γραμματικὸν τῷ μουσικῷ, ὥστε ὅπου
γραμματικὸς, ἐκεῖ ἔσται καὶ μουσικὸς, ὥσπερ καὶ ὅπου βροτός, ἐκεῖ
καὶ ἄνθρωπος. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀρίσταρχος, γραμματικὸς δὲ ἔκ ἐστιν·
ἔκ ἄρα ταῦτ' ἐν μουσικὸν τῷ γραμματικῷ. πάλιν κοινῶς πάν-
των δοξαζόντων ὅτι πᾶν τὸ ὄν ἢ τοι αἰδίον ἐστίν ἢ γέγονεν, οἱ σοφι-
σταὶ τῷτο ἀναιρεῖν πειρῶν[ν] διὰ λόγον τινὸς παραχόμενοι τινὰ α
ἐστίν ἢ τε αἰεὶ ὄντα ἢ τε γεγονότα. λαμβάνοντες γὰρ τὸ τῶν ὄντων
εἶναι τὸ μουσικὸν ὄντα γραμματικὸν εἶναι, δεικνύουσι ὅτι τῷτο ὅτε
αἰδίον ἐστίν· ἢ γὰρ αἰεὶ ἦν ὁ γραμματικὸς μουσικὸς, ἀλλ' ἦν ποτὲ
ὅτε ἔκ ἦν· ἀλλ' ἢ δὲ γενόμενον· ἢ γὰρ γίνε[ν] ὁ μουσικὸς γραμματι-
κός· εἰ γὰρ γίνε[ν], ἦτοι ὡς ἐξ ὕλης τῷ μουσικῷ γίνοιτο ἂν ὁ γραμ-
ματικὸς, ὡς ἐκ τῷ χαλκῷ ὁ ἀνδριάς· ἀλλ' ἔκ ἐστιν ὕλη τὸ μουσι-
κὸν τῷ γραμματικῷ· ἢ ὡς ἐξ ἐναντίου, ὡς ἐκ τῷ λευκῷ τὸ μέλαν·

ἐκ ἑξὶ δὲ ἐναντίον τὸ γραμματικὸν τῷ μουσικῷ, ὅτε καὶ συνυπάρχει αὐτῷ. ἐκ ἄρα τὸ μουσικὸν γραμματικὸν γίνετο. ἐξ ὧν συνάγῃσι τὸ ὅτι πᾶν ἄρα τὸ ὄν ἢ γενόμενον ἐστὶν ἢ αἰδίδιον. ἔτι εἰ μήτε ὁ γραμματικὸς γινόμενος μουσικὸς μουσικὸς ἐγένετο μήτε ὁ μουσικὸς γινόμενος γραμματικὸς γραμματικὸς ἐγένετο, ἔστι δὲ μουσικὸς γραμματικὸς, ὁ μὴ γέγονεν ἔστιν. ἔτι ὁδεμία τέχνη ἐστὶν ἢ ἐπιστήμη ἢ διδάσκει τὸν μουσικὸν γραμματικόν. ὁδεῖς γὰρ καθὸ μουσικὸς ἐστὶ γραμματικὸς γίνετο. ὁ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰς ἐκεῖνο ἢ μεταβολή, ἀλλ' ἀμφοτέρω κατὰ ἄνθρωπον. δύνατο τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν σοφιστῶν καὶ ἔτι λέγεσθαι. ἂν ἢ γεγονώς τις γραμματικὸς πρῶτον, εἶτα μουσικὸς, ὅς τις ὁ γέγονε μὴ μουσικὸς ὡν γραμματικὸς, ἔστι δὲ μουσικὸς ὡν γραμματικὸς. ὁ ὅν λέγων, μουσικὸς ὡν γραμματικὸς ἐστὶ, λέγει καὶ μουσικὸς ἐστὶ γραμματικὸς. περὶ δὲ τῶν καθ' αὐτὰ ὄντων ἢν λεγόμενον τὸ αἰδίδιον αὐτὰ ἢ γινόμενα εἶναι. ἔτι ὡς ἔστι, καὶ συμβεβηκὸς δὲ ἔστιν, ἔτι καὶ ἐγένετο. ὁ γὰρ 15 μουσικὸς γενόμενος, εἰ προὔπῃρχεν ὡν γραμματικὸς. ὁ γὰρ δὴ ἄμφω ἅμα ἐγένετο. ὁ γὰρ μουσικὸς γενόμενος, εἰ προὔπῃρχεν καὶ γραμματικὸς καὶ μουσικὸς, καὶ συμβεβηκὸς ὁ γραμματικὸς μουσικὸς ἐγένετο. ὡς ὅν τα τοιαῦτα ἔστιν, ἔτι καὶ γίνετο. τὰ μὲν ὅν ὑπὸ τῶν σοφιστῶν τοιαῦτα. Alex.

1026 δ καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ "ἐγγύς," ἐπεὶ, ὡς εἶρητο, ἔχει ἀμυ-
21. δρᾶν τινα ὑπαρξιν τὸ καὶ συμβεβηκός. Asclep.

1026 δ καὶ φησὶν ἔτι, ὅτι ἐν τοῖς ὅσι τὰ μὲν αἰεὶ ὡσαύτως ἔχουσιν,
27. οἷον τὰ θεῖα, καὶ ἐξ ἀνάγκης, ὁ τῆς καὶ τὸ βίαιον λεγομένης. ὁ γὰρ θεὸς ἐξ ἀνάγκης ἀγαθὸς ὁ τῆς βιαιότητος, καθάπερ ἐπὶ προαιρέσεως 25 θεωρεῖτο, ἡνίκα λέγομεν τὸν αἰχμάλωτον ἐξ ἀνάγκης δουλεύειν, ἀλλὰ θεῖας ὁσίας. διὸ φησὶν ἀλλ' ἢν λέγομεν τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν, ἢ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστὶν. τὰ δὲ τῶν πραγμάτων ἐκ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σπανιάκις δέ. id.

1026 δ ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαῖον λέγετο καὶ τὸ βίαιον, ὡς ἐν τῷ πρὸ τούτου 30
28. εἶρητο βιβλίῳ, προσέθηκεν ὁ τῆς καὶ τὸ βίαιον ἀνάγκης. αἰεὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐξ ἀνάγκης ζῶν ἐστὶν, ἀλλ' ὅτι βίαια ζῶν ἐστὶ, τούτο φάμεν, ἀλλ' ὅτι ἐκ ἐνδέχεται μὴ εἶναι ζῶν. ἐπειδὴ ὅν τα μὲν αἰεὶ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ, τὰ δὲ ἐξ ἀνάγκης μὴ ἐκ ἔστιν ὁδε αἰεὶ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. ἔτι γὰρ ἐξ ἀνάγκης εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι πεντα- 35 δάκτυλοι ἔτι αἰεὶ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τούτο δὲ ἀρχὴ ἐστὶ καὶ αἴτιον τῷ εἶναι τὸ συμβεβηκός. Alex.

1026 δ ἀλλὰ καὶ τὸ ὑγιαίνειν τὸν οἰκοδόμον συμβεβηκὸς λέγει. id.
37. καὶ πάλιν ἡνίκα ὁ οἰκοδόμος ὑγίαιεν ποιήσει, καὶ συμβεβηκός φάμεν εἶναι τὸ τοῖστον, ἐπειδὴ τῶν σπανίων. ὁ γὰρ ἰατρός πέφυκεν 40 ὑγίαιεν ποιῆσαι, ὅς τις ὁ οἰκοδόμος. συνέβη ὅν ἰατρὸν εἶναι τὸν οἰκοδόμον. καὶ πάλιν ἡνίκα ὁ ψοποῖος τέλος ἔχων τὴν ἡδονὴν ποιήσει τινὶ ὑγίαιεν. Asclep.

1027 α ποιήσειεν ἂν τινὶ τὸ τοῖονδε βρῶμα ὑγιεινόν. Alex.

3. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἦτοι τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐξ ἀνάγκης εἰσὶν 45
1027 α 5. αἰτίαι καὶ δυνάμεις ποιητικῶν ὠρισμέναι, τῶν δὲ καὶ συμβεβηκός γινόμενων ὁδεμία τέχνη ἢ δυνάμις ἐστὶν ὠρισμένη, ἀλλ' αἰτία μυρία ἂν εἴη. Asclep.

τῶν μὲν γὰρ ἄλλων τῶν καθ' αὐτὸ δυνάμεις εἰσὶ ποιητικαί. Asclep.

οἷον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων σωμάτων δυνάμεις φυσικῶν ὑπαρχουσιν 1027 α ὠρισμέναι τέσσαρες αἱ πολυθρύλλητοι, ἐλκτική, ἀποκριτική, κα- 6. θεκτική, ἀλλοιωτική. id.

ἀλλὰ τὸ αἴτιον τῷ εἶναι τὸ συμβεβηκός ἢ ἢ ὕλη ἢ ἐνδεχομένη 1027 α ἄλλως ἔχειν παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Alex. 13.

εἰπὼν δὲ τί ποτέ ἐστι τὸ συμβεβηκός, δίδωσιν ἡμῖν μέθοδον 1027 α ἢ κανόνα, πῶς ἂν ἀποδεικνύομεν ὅτι ποτέ ἐστι τὸ συμβεβηκός. 15 καὶ φησὶν ὅτι εἰ μέλλοι τις δεικνύναι ὅτι ἐστὶ τὸ συμβεβηκός, ὡς ἀρχὴν λαμβανέτω τὸ εἶναι τι παρὰ τὸ αἰεὶ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τούτο δὲ λάβοι ἂν, εἴπερ ἐρωτᾷ τὸν προσδιαλεγόμενον, ἄρα γε ἐστὶ τι παρὰ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ αἰεὶ, ἢ ὅ; ἐκεῖνος δὲ ὑπὸ τῆς ἐναργείας πειθόμενος πάντως δώσει τὸ εἶναι τι παρὰ ταῦτα. τούτο δὲ ἐστὶ τὸ ὁπότερον ἔτυχεν ἦτοι τὸ συμβεβηκός. τούτο εἰπὼν ἐρωτᾷ πότε- 20 ρον τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστὶν ἐν τοῖς ὅσι, τὸ δὲ αἰεὶ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐκ ἔστιν, ἢ ἔστιν ἅττα αἰδίδια, ὡς περὶ καὶ ἐπὶ τὸ πολὺ; καὶ ἐρωτήσας ἀποκρίνετο ὅτι περὶ τούτων ὕψερρον ἔσαι ἐπισκέψασθαι. καὶ ἐρεῖ ἐν τῷ Κ μὲν ἀμυδρότερον τῆςδε τῆς πραγματείας, τελείως δὲ ἐν 20 τῷ Λ. id.

γρ. καὶ ἔτι. "ἀλλὰ πότερον τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ δ' αἰεὶ." ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, ἄρα τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπάρχει ἐν τοῖς ὅσι, ἀναγκαῖον δὲ τι καὶ αἰδίδιον ἐκ ἔστιν. διαλήψετο δὲ περὶ τούτου ἐν τῷ ΚΛ ταύτης τῆς πραγματείας. cod. Reg.

φησὶν ὅτι δεῖ ἡμᾶς λαβεῖν τοιαύτην ἀρχήν. ἄρα γε ἐκ ἔστιν ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων ἔτι τὸ αἰεὶ ἔτι τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἢ τούτο ἀδύνατον τῆς ἐναργείας ὑπαγορευέσης ὅτι αἰεὶ ἐστὶν ὁ θεὸς ἀγαθὸς καὶ ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑγιαίνει ὁ ἰατρός. εἰ ὅν ἐστὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τούτο δὲ μόνον τὸ καὶ συμβεβηκός ποιεῖ, ἔστιν ἄρα καὶ τὸ συμβεβηκός ἐν τοῖς ὅσι. πότερον ὅν, φησὶ, τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὸ δὲ αἰδίδιον ὁδε ὑπάρχει, ἢ ἔστι καὶ τινα αἰδίδια; καὶ ἀναβάλλετο τὴν τούτων θεωρίαν εἰς τὴν Φυσικὴν Ἀκρόασιν. ἐν ἐκείνοις γὰρ ἀποδείκνυτο, φησὶν, ὅτι ἐστὶν ἢ ὕλη αἰδίδιος. Asclep.

πῶς γὰρ δύνατο μαθεῖν ἢ διδάξαι ἄλλον; δεῖ γὰρ ὀρίσαι ἢ τὸ 1027 α αἰεὶ ἢ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ ἔτι διδάξαι. τὸ δὲ ὀρίσον ὁ διδάσκει, 22. οἷον ὅτι ὠφέλιμον τὸ μελίκρατον τῷ πυρέττοντι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. τὸ δὲ παρὰ τούτο ὅς τις ἔχει λέγειν ὁ ἰατρός πότε ἐκ ὠφελεί, οἷον νεμηνία. τούτο γὰρ ὀρίσον ἐστὶ καὶ ἀναίτιον. ἔτι γὰρ ὁ λόγος τούτο δείκνυσιν, ἀλλὰ τὴν ὕλην πλείονα γινόμενην. id.

ἦτοι ὡς προσεγενέσθαι τὸ μελίκρατον ἐκ ὠφελήσεν, ἐπεὶ ὅσον ἐπὶ τῇ τῷ πυρετῷ φύσει ἔδει ὠφελῆσαι. ἢ γὰρ πτισσάνη, ὡς φησὶν ὁ τῶν Ἀσκληπιαδῶν ἡγεμῶν, ὑγρὰ διαίτη ὠφέλιμος πᾶσι τοῖς πυρέττοις. ἢ περὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐπὶ τῆς νεμηνίας. id.

τὸ δὲ παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅς τις ἔχει διδάξαι, ὅτι τῇ νεμηνίᾳ 1027 α νῖα φέρεται ὠφέλιμον. τούτο γὰρ ἐπ' ἐλαττον γίνετο. ὁ γὰρ ὡς 25 ἐπὶ τὸ πολὺ ὠφελείτο ὁ ἐν τῇ νεμηνίᾳ τὸ μελίκρατον πίνων. διὰ δὲ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠφελείτο συμβαίνει εἶναι καὶ ἐν τῇ νεμηνίᾳ

- ὠφέλιμον, ὥς· καὶ ἔμπαλιν τὸ ἐν τῇ νομηνίᾳ ὠφέλιμον ἢ ἀεὶ ἐστὶν ὠφέλιμον ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Alex.
- τὸ δὲ παρὰ τῷτο ἔχει λέγειν ὁ ἰατρός, πότε ἔκ ὠφελεί, οἷον νομηνία· τῷτο γὰρ ἀόριστον ἐστὶ καὶ ἀναίτιον· ἔτε γὰρ ὁ λόγος τῷτο δείκνυσιν, ἀλλὰ τὴν ὕλην πλείονα γενομένην κτλ. Asclep.
- τὸ οἰνόμελι λεγόμενον, ὡς τινες εἶπον. cod. Reg.
- 1027^a γρ. "ἢ γὰρ ἀεὶ." διότι γὰρ ἀεὶ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὠφέλιμον τὸ
27. μελίκρατον, διὰ τῷτο καὶ ἐν τῇ νομηνίᾳ. id.
- 1027^a ἐντεῦθεν φησὶν ὅτι τὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτία γίνονται καὶ φθεί-
29. ρονται ὡς ὄντα, ὅ μὲντοι γε ὡς γινόμενα, ἐπειδὴ μὴ εἰσὶν αἰτία
κύρια καὶ ὠρισμένα, ὥς· ἔτε γίνονται ἔτε φθίρονται ὡς ἔχοντα
αἰτία, ἀλλ' ὡς ὄντα, καθάπερ εἰρήκαμεν. Asclep.
- 1027^b καὶ πάλιν ὡς ἐπὶ τῷ ἵππῳ τῷ διψήσαντος ἐν πολέμῳ καὶ φυγό-
2. πος καὶ ἐντεῦθεν σωθέντος· ἔτε γὰρ διὰ τὴν σωτηρίαν ἔφυγεν, ἀλλὰ
διὰ τὴν δίψαν· ὥς· ἔκ ἔχουσιν αἰτία ὠρισμένα τὰ κατὰ συμβεβη- 15
κός· διὸ ἔτε γίνονται ἔτε φθίρονται ὡς τελῶντα ὑπὸ αἰτία, ἀλλ'
ὡς ὄντα... εἰ ἄρα τῷ γινόμενον καὶ φθειρομένον μὴ εἴη τὸ αἴτιον
κατὰ συμβεβηκός, ἐξ ἀνάγκης ἔσαι. id.
- 1027^a πρόκεινται αὐτῷ δεῖξαι ὅτι τῶν κατὰ συμβεβηκός ὄντων καὶ ἂ
29. πρόκεινται αὐτῷ δεῖξαι ἄρτια κατὰ συμβεβηκός εἰσι, καὶ ἄνευ γενέ- 20
σεως καὶ φθορᾶς εἰσὶ καὶ ἔκ εἰσίν· ὥς· περὶ αἰ ἀφαί καὶ τὰ νῦν τὰ
τῶν χρόνων πέρατα ἄνευ γενέσεως εἰσι καὶ πάλιν ἄνευ φθορᾶς ἔκ
εἰσίν... καὶ περὶ τῶν ἐρεῖ πάλιν ἐν τῷ κάππα ταύτης τῆς
πραγματείας. ὥς· περὶ αἰτίας ὧν καθ' αὐτὸ ὁ οἰκοδόμος τῆς
οἰκίας διὰ γενέσεως εἰς τῷτο ἐγένετο, ἔτι πάλιν ὡς μὴ αἰτίας 25
τῆς οἰκίας διὰ φθορᾶς φθαρήσεται, καὶ ὡς ἀχρόνως αἰτίας γέγονε τῷ
λυπηρὰν αὐτὴν εἶναι, ἔτι πάλιν καὶ ἀχρόνως φθαίρεται. αὐτὸς δὲ
δείκνυσιν τῷτο πρότερον μὴ ὡς ὁμολογούμενον λαβὼν ὅτι ὧν τὰ
αἰτία καὶ αἰ ἀρχαὶ διὰ γενέσεως γέγονε, ταῦτα ἐξ ἀνάγκης ἐστίν.
εἰ ἔν ὧν τὰ αἰτία, ὥς· περὶ αἰτίας τῆς οἰκίας, διὰ γενέσεως (γένεσις 30
γὰρ ἡ μάθησις τῷ οἰκοδομεῖν), ταῦτα ἐξ ἀνάγκης εἰσίν· ἄπερ ἄρα
ἔκ ἐξ ἀνάγκης εἰσὶ, τῶν τὰ αἰτία ἄνευ γενέσεως εἰσι καὶ ἄνευ
φθορᾶς ἔκ εἰσίν. Alex.
- 1027^a πάντα δέ, φησὶν, ἐξ ἀνάγκης ἔσαι, εἰ τῷ γινόμενον καὶ φθει-
31. ρομένον μὴ κατὰ συμβεβηκός αἰτίον τι ἀνάγκη εἶναι. δεῖ δὲ προ- 35
σπακύνειν τὸ παντός, ἵνα ἢ, εἰ πάντες τῷ γινόμενον καὶ τῷ φθειρο-
μένον μὴ κατὰ συμβεβηκός αἰτίον τι ἀνάγκη εἶναι. id.
- 1027^a εἰπὼν ἔν ὅτι "ἐάν γε τοδὶ γένῃ." εἰ δὲ μή, ἄλλο," ἐπήγαγε
33. "καὶ ἔτι δὴλον" κτλ. id.
- γρ. "τῶν δὲ ἄλλο, καὶ ἔτι τῷτο δὲ ἄλλο." cod. Reg.
- 1027^a δὴλον ὅτι ἀεὶ χρόνος ἀφαιρούμενος ἀπὸ πεπερασμένου ἔχει ἐπὶ
34. τὸ νῦν, τῶν ἐστὶν εἰς ὃ νῦν ὑπάρχει. πῦ δὲ ὑπάρχει ὁ διψῶν; δὴλον
ὅτι εἰς τὸ διψᾶν. εἴτα καὶ παράδειγμα τῷ ἀποθανεῖν βίᾳ τίθησι τὸ
"ἀν ἐξέλθῃ." τῷ δὲ ἀποθανεῖν νόσῳ ὅ τίθησιν, ἡμεῖς δ' ἐρῶμεν
μετ' ὀλίγον, ὅταν πάλιν αὐτῷ μνησθῇ. Alex.
- 1027^b τῷτο εἰπὼν προστίθησι τὸ "ἢ εἰς τῶν γεγονότων τι." δοκεῖ δὲ
3. τὸ ἐπόμενον παράδειγμα, τὸ "οἷον ἐάν διψήσῃ." τῷτο δὲ εἰ ἐξείκει
δριμέα," τῶν εἰς τῶν γεγονότων τι εἶναι, ἔκ ἔστι δὲ αὐτῷ, ἀλλὰ
- τῷ προτέρῳ ἐστὶ καὶ τῷτο. ὁ δὲ καὶ συννενοηκῶς ἐπαναλαμβάνει πάλ-
λιν μετ' ὀλίγον τὸν λόγον, ἵνα καὶ αὐτῷ βῇ παράδειγμα, ὅταν λέγῃ
"ὁμοίως δὲ καὶ ὑπερπηρόσῃ τις εἰς τὰ γενομένα." τὸ γὰρ "γενο-
μένα" καὶ τὸ "γενομένων" παρεληλυθότων εἰσὶ δηλωτικά. τῶν
5 ἔν εἰπὼν "οἷον ἐάν διψήσῃ, τῷτο δ' εἰ ἐξείκει δριμέα," ἐπήγαγε,
τῷτο δὲ τὸ ἐξείκει δριμέα ἢ ὑπάρχει ἢ ὅ ὑπάρχει. τὸ δὲ "ὥς ἐξ
ἀνάγκης ἀποθανεῖ" ἢ ἔκ ἀποθανεῖ" συμπέρασμα ἐστὶ τῶν εἰρη-
μένων. ἴσον λέγων ἐστὶ τῷ ὥς τῶν ἔτι ἔχοντων, εἰ μὴ ἐξέλθῃ
πιεῖν, ἐξ ἀνάγκης ἀποθανεῖ, εἰ δὲ μὴ ἐξέλθῃ, ἔκ ἀποθανεῖ.
10 ἔτι ταῦτα εἰπὼν ἐπαναλαμβάνει, ὥς· περὶ εἰρή, τὸν λόγον, καὶ τί-
θησι καὶ τῶν γεγονότων παραδείγματα. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν
παρεληλυθότων ἀρξήται τις καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα καταστήσῃ,
ἀλλὰ μὴ ἀπὸ τῶν μελλόντων, ὥς· περὶ καὶ πρότερον, ἐπὶ τὸν ἐνε-
σῶτα, τὸ αὐτὸ γενήσεται. id.
- ὁμοίως δὲ ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν παρελθόντων. ἐξ 1027^b
ἀνάγκης ἔν ἔσοντι πάντα τὰ ἐσόμενα. Asclep. 6.
- ἀλλὰ τί ποτε ἐστὶ τὸ ἡδὴ γὰρ γεγονὸς ὑπάρχει ἐν τινι; ἢ τὸ τὰ 1027^b
σοιχεῖα εἶναι ἐν τῷ ζῶντι. ἐπειδὴ γὰρ ἡδὴ ζῇ, ὑπάρχει ἐν αὐτῷ 7.
τὰ σοιχεῖα. ὥς· ἔν ζῇ, ὅτι τὰ ἐναντία πῦρ καὶ γῆ καὶ τὰ μεταξὺ
ἐν αὐτῷ γέγονεν· καὶ εἰ τῷτο, ἀποθανεῖ. ἐξ ἀνάγκης ἄρα τὸ ἐξ
ἐναντίων γεγονὸς ἀποθανεῖ. Alex.
- λέγει δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός, πρότερον ὕλικόν χρὴ λέγειν ἢ τε- 1027^b
λικόν ἢ κινήτικόν ἢ τοι ποιητικόν. καὶ ἐρωτήσας ἔκ ἐπιφέρει διὰ τὸ 15.
δὴλον εἶναι ὅτι τοῖς ποιητικοῖς αἰτίοις συναριθμεῖν αὐτὸ χρὴ καὶ ὅθεν
τῶν ἄλλων. id.
- εἴτα λοιπὸν ζητεῖν εἰς ποῖαν ἀρχὴν τῶν τεσσάρων δεῖ ἡμᾶς
τάξαι τὰ κατὰ συμβεβηκός αἰτία, καὶ φησὶν ὅτι ὅ δυνατὸν εἰς τὴν
εἰδικήν· ἢ γὰρ εἰδικὴ ἀρχὴ ὠρισμένη καὶ μεμετρημένη, τὰ δὲ κατὰ
συμβεβηκός αἰτία ἀόριστα ὑπάρχουσιν. ἀλλ' ὅθεν εἰς τὴν τελικὴν
τὸ γὰρ τέλος ὠρισμένον τὸ κυρίως, καὶ πάντες αὐτῷ σοχαζόμενοι
παραλαμβάνουσι τὰ εἰς αὐτὸ ἄγοντα. ὅτι δὲ ὅθεν εἰς τὸ ὕλικόν,
ἐδείξαμεν διὰ τῶν προλαβόντων, ὅτι παρέπονται καὶ παρακολουθεῖσι
τὰ κατὰ συμβεβηκός τοῖς καθ' αὐτό. εἰ ἔν ὑποθώμεθα τὸ ὕλικόν
αἴτιον εἶναι τῶν κατὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ ἐν τοῖς καθ' αὐτὸ θεω-
ρεῖται, ἔσαι καὶ ἢ ὕλη τῶν καθ' αὐτό, ὅπερ ἀδύνατον. ὥς· δη-
λονότι ὑπὸ τὸ ποιητικόν αἴτιον αὐτὰ τακτέον. καὶ ἐπὶ μὴ τῶν φυσι-
κῶν τὸ αὐτόματον, ἐπὶ δὲ τῶν πρακτῶν τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ὅ
πᾶσαν προαίρεσιν· οἷον ἢ προαίρεσις ἐκίνησεν εἰς τὸ λίσσασθαι καὶ
συνέβη ἀπαντῆσαι τινὶ ὀφείλοντι, καὶ πάλιν ἢ φύσις ἤγαγε τὸν λί-
40 θον ἄνωθεν κάτω καὶ ἐκ ταυτομάτου γέγονεν ἐπιτήδειος εἰς καθέ-
δραν... καὶ ἐρεῖ ἐν ἄλλοις ὅτι εἰς τὴν ποιητικὴν (ἀρχὴν δεῖ αὐτὰ
ἀγαγεῖν). Asclep.
- τὸ ἔν ἀληθές καὶ ψεῦδος περὶ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν θεωρεῖται, τὸ 1027^b
δὲ σύνολον, τῶν ἐστὶ τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, περὶ μερισμὸν ἀντι- 15.
45 φάσεως· ἀληθὲς γὰρ ἐστὶ κατάφασις, ὅταν συνθῶμεν τὰ ἔχοντα
τοιαύτην φύσιν, δηλονότι ἐναντία ψευθεῖ καταφάσει. ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως. πῶς δὲ νοεῖν τὸ ἅμα ἢ τὸ χωρὶς συμβαί-
νει, ἄλλος λόγος, λέγω δὲ τὸ ἅμα καὶ τὸ χωρὶς, ὥς· μὴ λέγειν

ἡμᾶς, ἄνθρωπος, ἵππος, κύων ἅμα ἢ χωρίς· ὅθεν γὰρ ἐντεῦθεν ἀληθές ἢ ψεῦδος· ἀλλὰ δεῖ λέγειν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶν ἐστίν, ἢ ὅτι ἄνθρωπος ζῶν ἐστὶ ἢ ἔκ ἐστιν, ὥς τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθές ἐκ ἐν τοῖς πράγμασιν ἀλλ' ἐν τοῖς λόγοις· οἷον ὅτι τὸ ἀληθές ἀγαθὸν τὸ δὲ ψεῦδος κακόν· ἐν διανοίᾳ γὰρ εἰσι, περὶ δὲ τὰ ἀπλᾶ καὶ τὰ 5 τί ἐστιν ὑπάρχει ἢ διάνοια· ὁ γὰρ νῦν αἰρεῖται ἀπλᾶ, ταῦτα τὰ νοητὰ ἀπλᾶς ἐπιβολαῖς. id.

ἐπειδὴ ἔν περὶ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ἐστὶ τὸ ὡς ἀληθῶς ὂν καὶ τὸ ὡς ψεῦδος μὴ ὂν, τὸ σύνολόν ἐστι περὶ μερισμὸν ἀντιφάσεως, ταῦτα ὡς ἀπλᾶς εἰπεῖν τὸ ὡς ἀληθές ὂν ἔχει τὴν κατάφασιν ἐπὶ 10 τῷ συγκειμένῳ, ἥτοι τὸ ἀληθές ὂν συνίσταται, ὅταν τὸ κατηγορούμενον ἀληθῶς συνθῶμεν, καθ' ὃ κατηγορεῖται· τὸ δὲ ὡς ψεῦδος μὴ ὂν ἐστίν, ὅταν ψευδῶς ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου διαιρῶμεν, καὶ ὅλως τὸ ψεῦδος τῆς μερισμῶς τὴν ἀντίφασιν εἰσάγει, ταῦτα θάτερον μῶριον τῆς ἀντιφάσεως ἐστίν. ἀλλὰ τὸ μὴ ὡς ἀληθῶς ὂν ἐστίν, 15 ὅταν ἀληθῶς συνάπτωμεν τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ ψεῦδος τῆς ἀντιφάσεως ἐστίν. εἰ δ' ἐστὶν ἄλλα ἅπερ χωρὶς λεγόμενα δύναται καὶ ἅμα νοεῖσθαι, ὡς τὸ ζῶν καὶ τὸ πεζόν καὶ τὸ δίπεν (ταῦτα γὰρ καὶ χωρὶς λεγόμενα δύναται καὶ ὡς ἐν νοεῖσθαι), περὶ τούτων, φησὶν, "ἄλλος λόγος." ἐρεῖ γὰρ ἐν τῷ μὴ τῷ βιβλίῳ. Alex.

γρ. "τὸ ὡς ἀληθῶς ὂν," καὶ εἴη ἂν αὐτῷ ἀπόδοσις ἐν τῷ "ὅσα μὴ ἔν." cod. Reg.

1027 b 27. ἔ μόνον δ' ἐν τοῖς πράγμασιν ἔκ ἐστι τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, ἀλλ' ἔδ' ἐν τοῖς ἀπλοῖς τοῖς ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀπλᾶ λέγων τὰ πράγματα τὰ καθ' αὐτὰ νοούμενα ἄνευ συνθέσεως καὶ διαίρεσεως. 25 Alex.

ταῦτα ἅμα μὴ λέγω μὴ τὰ ἐφεξῆς, ὥσπερ δὴ ἡ Ἰλιάς, 1027 b ἐφεξῆς γὰρ τῷ α' τὸ β' καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. μὴ ἅμα δὴ τὰ μὴ 24. ἐφεξῆς· ἀλλὰ τὰ μὴ δυνάμενα ἐν γίνεσθαι λέγω ἅμα, τὰ δὲ μὴ δυνάμενα μὴ ἅμα. id.

τῷ μὴ ἀγαθὸν εἰπεῖν, εὐθύς ἔδει λέγειν ἀληθές, καὶ ἦν ἂν τὸ 1027 b ἀγαθὸν ἀληθές· τῷ δὲ κακὸν ψεῦδος· καὶ ἔμπαλιν, τῷ μὴ κακὸν 27. εἰπεῖν, εὐθύς ἀληθές ἔδει λέγειν, τῷ δὲ ἀγαθόν, ψεῦδος. ἀλλὰ μὴν ἔτε ἀγαθὸν εἰπόντες ἀληθές λέγομεν ἢ ψεῦδος, ἔτε κακόν. ἔκ ἄρα ἐν τοῖς πράγμασι τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος ἐστίν, ἀλλ' ἐν τῇ διανοίᾳ. id.

τὸ ὡς ἀληθές, τὸ παρὰ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ἕτερον ὂν ἐστὶ 1027 b τῶν κυρίως ὄντων, κυρίως ὄντα λέγων τὰς ἀτόμους ὑσίας, ὡς ἐν 31. τῷ μὴ τῷ βιβλίῳ ἐρεῖ· περὶ γὰρ τῶν νοητῶν ἄλλος λόγος. εἴτα καὶ πῶς ἕτερον ἐστὶ τὸ ὡς ἀληθές ὂν τῶν κυρίως ὄντων λέγει. ἢ γὰρ, φησὶν, ἢ διάνοια τὸ τί ἐστὶ καὶ ὑσίαν μὴ ὑσίας συνάπτει ἢ διαίρει, ἢ 20 πάλιν ποῖον μὴ ὑσίας κτλ. id.

δεῖ ἔν ἀφεῖναι τὸ καὶ συμβεβηκὸς ὂν καὶ τὸ ὡς ἀληθῶς· τῷ μὴ 1027 b γὰρ ἐστὶ τὸ αἰτίον ἀόριστον, τῷ δὲ τῆς διανοίας ἢ ἀληθείᾳ τι ἐστίν· καὶ 33. ἀμφοτέρωθεν ταῦτα περὶ τὸ λοιπὸν γένος τῷ ὄντος καταγίνεσθαι, ταῦτα τὸ καθ' αὐτὸ ὂν, τὰ μὴ καὶ συμβεβηκὸς καὶ τὸ ἀληθές περὶ αὐτὰ γρέφον. διὸ δεῖ ἡμᾶς τὰ αἰτία τῷ κυρίως ὄντος τῷ καθ' αὐτὸ ἐπισκέψασθαι, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτῷ θεωρεῖται. Asclep.

ἄλλως τε καὶ ἀμφοτέρωθεν περὶ ταῦτα γένος ὄντα τῷ ὄντος. 1028 a λέγοι δ' ἂν λοιπὸν τῷ ὄντος γένος τὸ κυρίως, ἀλλ' ἔ τὸ καὶ συμβε- 1. βηκός. Alex.

τῷ τῷ (τὸ βιβλίον) δοκεῖ ἀτελές εἶναι. cod. Reg.

1028 a 6.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ζ.

1028 a 10. Ἐνταῦθα ἐν τῷ Ζ περὶ τῷ καθ' αὐτὸ ὄντος διαλέγεσθαι· περὶ γὰρ τῷ ὡς δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ διαλέγεσθαι ἐν τῷ Η καὶ ἐν τῷ Θ. Asclep.

1028 a 11. ὑσίαν ἐδήλωσεν. id.

1028 a 15. ὑσίαν πεποιημένην, οἷον ὅτι ἀγαθὸν ἢ κακόν. id.

1028 a 18. τὰ γὰρ ἄλλα ὄντα τὰ παρὰ τὴν ὑσίαν λέγονται εἶναι τῷ μετέ- 35 χεῖν τῷ κυρίως ὄντος, φησὶ δὲ τῆς ὑσίας· τὰ μὴ γὰρ εἰσι ποσότητες τῆς ὑσίας, ὥσπερ τὸ ποσόν, τὰ δὲ πάθη, ὥσπερ τὸ ποῖον. διὸ καὶ εἰκόσιν ἀπορῆσαι περὶ τῆς ὑγείας αὐτῆς καθ' αὐτὴν καὶ τῆς βαδίσσεως καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, πότερον ὄντα ὑπάρχουσιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἢ ὅθεν ὅλως, εἰ μήτε γε ἄρα ἐν ψιλῇ ἐπινοία, ἀλλὰ τότε ἔχουσιν ὑπόστασιν, ὅταν σὺν τῇ ὑσίᾳ θεωρῶνται. id.

τὰ δ' ἄλλα λέγεσθαι τῷ τῷ ὅπως ὄντος τὰ μὴ εἶναι ποσότητας. καὶ ἔστιν ἢ συνεχὴς τῷ λόγῳ ἀκολουθία τοιαύτη· φανερόν ὅτι τῶν ὄντων ὂν τὸ τί ἐστίν, ὅπερ σημαίνει τὴν ὑσίαν, τὰ δ' ἄλλα λέγεσθαι ὄντα τῷ τῷ ὅπως ὄντος τὰ μὴ ποσότητας εἶναι, καθὸ λέγεσθαι τὸ δι-

πηχυ ὂν ὅτι ἔστι ποσότης τις τῷ κυρίως ὄντος... ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα λέγεσθαι ὄντα τῷ εἶναι τι τῷ κυρίως ὄντος. Alex.

καὶ ἀπορήσειεν ἂν τίς, φησὶ, πότερον τὸ βαδίζειν καὶ τὸ ὑγίαι- 1028 a νειν καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὂν λέγεσθαι ἢ ὅ. καὶ τὴν αἰτίαν τῷ πῶς ἂν τις 20 ἀπορήσειεν ἐπάγει. id.

ὅθεν γὰρ, φησὶν, αὐτῶν ἐστὶ καθ' αὐτό, ὥσπερ ἡ ὑσία, ἔτε 1028 a πέφυκε χωρίζεσθαι αὐτῆς. id. 22.

ἀλλ' εἴπερ τὸ βαδίζειν καὶ τὸ καθήμενον ἐστὶ τόδε γὰρ τι καὶ ὑσία 1028 a ἐστὶ, καὶ ἔστιν ὠρισμένον ὑποκείμενον τῇ ὑγείᾳ καὶ τῇ βαδίσει ἢ 23. ὑσία, τὸ δὲ βαδίζειν ἢ ὑγιάινειν ἔκ εἰσὶν ὄντα. id.

"τῇ τοιαύτῃ," ταῦτα τῇ κυρίως λεγομένη, ἥτοι τῇ ὑσίᾳ. id. 1028 a εἰπὼν ὅτι ἡ ὑσία ἐστὶ τὸ πρῶτον ὂν καὶ τὸ κυρίως ὂν, ἐπειδὴ τὸ 28. πρῶτον λέγεσθαι πολλαχῶς, ὡς εἴρηται πρότερον (λέγεσθαι γὰρ πρῶτον καὶ 32. τῇ γνώσει καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῷ χρόνῳ), δείκνυσιν ὅτι καὶ τὰς τρεῖς τῶνδε τρόπους ἐστὶ πρώτη τῶν ἄλλων ἡ ὑσία. id.

εἴτα λοιπὸν δείκνυσιν ὅτι καὶ πάντα τὰ σημαίνόμενα τῷ προτέρῳ κρείττων ἐστὶν ἢ ὑσία τῶν συμβεβηκότων, φύσει, χρόνῳ, λόγῳ, γνώσει, φύσει μὴ ὅτι συναναιρεῖ καὶ ὁ συναναιρεῖται... 32.

πρώτη ἔν παντων ἐστὶν ἡ ὕσῃα καὶ φύσει καὶ χρόνῳ καὶ γνώσει.
Asclep.

γρ. "πάντως" ἀντὶ τῆ καὶ πάντα τὰ τῆ πρώτῃ σημαίνοντα,
ἀ νῦν ἀπηρίθμητο. cod. Reg.

1028 b καὶ φησὶν ὅτι καὶ παλαιοὶ περὶ τῆ ὄντος διαλεχθῆναι βυλόμε- 5
2. νοι περὶ τῆς ὕσῃας εἰρήκασιν, καὶ οἱ μὲν ἐν εἰρήκασιν εἶναι τὸ ὄν, ὥσπερ
Παρμενίδης καὶ Μέλισσος, οἱ δὲ πολλὰ, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς
λέγων τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, καὶ Παρμε-
νίδης μὲν πῦρ καὶ γῆν, οἱ δὲ ἄπειρα, ὥσπερ Δεύκιππος καὶ Δημόκρι-
τος καὶ Ἀναξαγόρας. καὶ πάλιν οἱ μὲν μίαν ὕσῃαν εἶναι εἰρήκασιν, 10
οἷον τὴν αἰδητήν, ὥσπερ οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ Στωϊκοί, οἱ δὲ τρεῖς
εἰρήκασιν εἶναι ὕσῃας, ὥσπερ Πλάτων τὰς ἰδέας καὶ τὰ μαθήματα,
τυτέσι τὰ διανοήματα καὶ τὰς αἰδητάς ὕσῃας, καὶ κυρίως μὲν ὕσῃας
ἔλεγε τὰς ἰδέας, ὁ κυρίως δὲ τὰ αἰδητά. "τί τὸ ὄν μὲν αἰεὶ, γένε-
σιν δὲ ἔκ ἔχον, καὶ τί τὸ γενόμενον μὲν, ὄν δὲ ὑδέποτε" (Tim. 15
p. 28). ὁμοίως καὶ οἱ περὶ Σπεύσιππον καὶ Ξενοκράτη. καὶ ὁ μὲν
Σπεύσιππος πολλὰς ἔλεγεν εἶναι ὕσῃας. ἄλλην γὰρ ἔλεγεν εἶναι
μεγεθῶν καὶ ἄλλην ἀριθμῶν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ὁμοίων, καὶ πάλιν
ἄλλην ὕσῃαν νῦν καὶ ἄλλην ψυχῆς, καὶ ἄλλην σημείων καὶ ἄλλην γραμ-
μῆς καὶ ἄλλην ἐπιφανείας. Asclep.

φανερὸν ἐστὶ, φησὶν, ὅτι καὶ τὸ παλαιὸν μὲν αἰεὶ ὑπὸ τε τῆ Πλάτωνος
καὶ τῶν ἄλλων, νῦν δὲ ὑφ' ἡμῶν ζητούμενον καὶ ἀπορούμενον, τί τὸ
ὄν, τυτέσι τίς ἡ ὕσῃα. ἐπειδὴ γὰρ κυρίως ὄν καὶ πρῶτον ὄν καὶ τῷ
λόγῳ καὶ τῷ χρόνῳ καὶ γνώσει ἐστὶν ἡ ὕσῃα, τὸ ζητεῖν τί τὸ ὄν, τὸ
ζητεῖν ἐστὶ τίς ἡ ὕσῃα. τῆτο δὲ τὸ ὄν, λέγω τὴν ὕσῃαν, αἱ μὲν ἐν 25
εἶναι φασιν. ὅσοι γὰρ μίαν ἔλεγον τὴν ἀρχήν, ὥσπερ Θαλῆς καὶ οἱ
λοιποί, ὅς ἴσμεν, καὶ τὸ ὄν ἐν ἔλεγον. ὅσοι δ' ἀπείρους, ὥσπερ
Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος, καὶ τὰ ἄντα ἄπειρα ἀπεφάνησαντο εἶναι.
διόπερ καὶ ἡμῖν φησὶ πρῶτον καὶ μάλιστα καὶ μόνως ὡς εἰπεῖν περὶ
τῆ ὄντως ὄντος καὶ κυρίως θεωρητέον τί ἐστὶν. Alex.

1028 b διὰ τῆτο ἔν καὶ ἡμῖν μάλιστα καὶ πρῶτον καὶ μόνον ὡς εἰπεῖν
6. περὶ τῆ ὄντως ὄντος, τυτέσι τῆ καὶ τὴν ὕσῃαν, δεῖ θεωρῆσαι, τίς
ἐστὶν ἡ κυρίως ὕσῃα. Asclep.

1028 b ἔκ ὡς ἐνδοαῖζων τὸ "δοκεῖ" εἶπεν, ἀλλ' ὡς ἀποφαινόμενος.
8. ἡ τὸ "δοκεῖ" εἶπεν, ὅτι δείξει τῆτο διὰ πάντων πολλῶν. ὡς μήπω 35
δὴ δεδεικνύει τῆτο εἴρηκεν. ὁμοίως πρὸς τὰ ἐπαγόμενα συμφώνως
ἐστὶ μάλιστα ἢ προτέρα ἐπιβολή. Alex.

1028 b τὸ δὲ "ἡ μορίων ἢ πάντων," ὅτι ἐκ μὲν τῶν μορίων τῶν ἀπλῶν
12. σωμάτων ἐστὶ τὰ ζῶα, ἐκ πάντων δὲ τῶν σωμάτων ἐστὶν ὁ ὕρα-
νός καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ, ἄσπρα καὶ σελήνη. τῆτο δ' ἐλλιπῶς εἴρητο
καὶ ἀσαφῶς. δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ ὁ ὕρανός καὶ οἱ ἀστέρες ἐκ τῶν
τεσσάρων στοιχείων ἐστὶν. ὁ τῆτο δὲ φησιν. id.

"ἡ μορίων ἢ πάντων." καὶ μορίων μὲν λέγει τὰ ζῶα. ἐκ γὰρ
τῶν μορίων τῶν στοιχείων συνεστῆκασιν. ἐκ πάντων δὲ τὸν πάντα
κόσμον. . . καὶ σημειωτέον ὅτι ἐνταῦθα ἐκ τῶν τεσσάρων στοι- 45
χείων φησὶν εἶναι τὸν ὕρανόν. Asclep.

1028 b εἰπὼν ὅτι φανερώτατα μὲν ὕσῃαι εἰσὶ τὰ τε σώματα καὶ τὰ
13. λοιπά, ὅσα κατέλεξεν, ἐρωτᾷ πότερον αὐτῶν μόναι αἰσθηθεῖσαι

ὕσῃαι εἰσὶν, ἢ ἄλλαι παρὰ ταύτας. καὶ ἐρωτήσας λέγων τὸν τε
Πλάτωνα καὶ τὸς περὶ αὐτὸν λέγειν ὅτι τὰ τῶ σώματος πέρατα
μᾶλλον εἰσὶν ὕσῃαι, ἀλλ' ὁ τὰ σώματα, καὶ τίνα τὰ πέρατα τῶ
σώματος, ἐπάγει, οἷον ἐπιφάνεια καὶ μονάς καὶ γραμμαί. ταῦτα
γὰρ μᾶλλον εἶναι ὕσῃας λέγει ὑπ' ἐκείνων ἢ τὸ σῶμα καὶ τὸ σφερόν.
τινὲς μὲν ἔν τῳ φασὶν, ὅτι τὰ ἐπίπεδα μᾶλλον εἰσὶν ὕσῃαι. Alex.

τινὲς δὲ τὰ αἰδητά μᾶλλον ὕσῃας λέγοντες ὅθεν οἷον εἶναι 1028 b
παρὰ τὰ αἰδητά, ὥσπερ Ἴππων μὲν πρότερον ὁ ἄθεος ἐπικληθεῖς 18.
(ἐθεν γὰρ ὅτος παρὰ τὰ αἰδητά εἶναι ἀπεφάνητο), ὕστερον οἱ περὶ
Ἐπίκουρον. οἱ δὲ πλείους εἶναι λέγουσι τὰς ὕσῃας, ὥσπερ Πλάτων,
μίαν μὲν τὰ διανοητὰ μαθήματα, ἄλλην δὲ τὰ νοητὰ τὰς ἰδέας,
καὶ τρίτην τὴν τῶν αἰδητῶν σωμάτων ὕσῃαν, τυτέσιν αὐτὰ τὰ
σώματα. Σπεύσιππος δὲ ὁ τῆτε μαθητὴς καὶ πλείω τῶν τριῶν
ἔλεγεν εἶναι τὰς ὕσῃας τὰς νοητάς, πρώτην μὲν τὸ αὐτοέν, ἄλλην
δὲ τὴν τῶν ἀριθμῶν ἀρχήν, ἄλλην τὴν τῶν μεγεθῶν, καὶ ἄλλην
τὴν τῆς ψυχῆς. καὶ ὅπως ἐπεκτείνει εἰς πλῆθος τὰ γένη τῶν
ὕσῃων. ἔνιοι δὲ ἔκ ἄλλην μὲν ἀρχήν τῶν ἀριθμῶν ἄλλην δὲ τῶν
μεγεθῶν ἔλεγον, ὅδ' ἄλλης μὲν φύσεως τὸς ἀριθμούς ἄλλης δὲ τὰ
μεγεθῆ, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς τε ἀρχῆς καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως. τὰ δὲ
20 ἄλλα, οἷον ἐπίπεδα, γραμμάς, ὕρανόν καὶ ἀπλῶς τὰ αἰδητά ἐχό-
μενα τοῖς ἀριθμοῖς ἔλεγον. τὸ μὲν γὰρ αὐτομέγεθος καὶ τὸν αὐτοἀριθ-
μον πρώτας ὕσῃας φάσκοντες καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως, τὰς δὲ
γραμμάς καὶ τὰ ἐπίπεδα καὶ τὸν ὕρανόν καὶ ὅλως τὰ αἰδητά δευτέ-
ρας, εἴτε δὴ καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς φύσεως ἔλεγον εἴτε μή, ἔκ
25 ἐδήλωσαν. id.

ὥσπερ Ἴππων τε ὁ ἐπικληθεῖς ἄθεος καὶ μετ' αὐτὸν οἱ Ἐπι-
κῦριοι. cod. Reg.

"Σπεύσιππος." ἀνεψιὸς ὅτος ὡς λέγει καὶ φοιτητὴς τῆ
Πλάτωνος γέγονεν. id.

30 φησὶν ὅτι δεῖ ἡμᾶς ζητῆσαι πότερον αὐτῶν καὶ μόναι ὕσῃαι
ὑπάρχειν αἰδητικῇ ἢ καὶ ἄλλαι, τυτέσιν ἀσώματοι. ἡ τῆτων τῶν
ἀσωμάτων τινὲς ἢ καὶ ἄλλων, τυτέσι τῶν αἰδητῶν τινὲς, καὶ ὁ
πᾶσαι. ἡ αὐτῇ μὲν ἔκ εἰσὶν ὕσῃαι, ὅτε αἱ νοηταὶ ὅτε αἱ αἰδηταί,
ἀλλὰ ἄλλαι. φησὶν ἔν ὅτι τοῖς μὲν Πυθαγορείοις δοκῶσιν εἶναι
ὕσῃαι τὰ τῶ σώματος πέρατα, οἷον ἐπιφάνεια, γραμμή, σιγμή
καὶ μονάς. δῆλον δὲ, φησὶν, ὅτι ταῦτα συμβολικῶς ἔλεγον ἐκεί-
νοι. τὴν γὰρ σιγμὴν ἐλάμβανον ἀναλόγως τῷ νῦν διὰ τὸ ἀμερές,
τὴν δὲ γραμμὴν τῇ ψυχῇ διὰ τὸ ἔχειν τὸ πόθεν ποῖ, τυτέσιν ἀπὸ
προτάσεων ἐπὶ συμπεράσματα, τὴν δὲ ἐπιφάνειαν τῇ φύσει, τὰ
40 δὲ σώματα τοῖς σφερόις, διὰ τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος. ἄλλοι
δὲ, ὥσπερ οἱ φυσικοὶ, ἔκ οἷον εἶναι ἑτέραν ὕσῃαν παρὰ τὰ
αἰδητά, οἱ δὲ πλείονας τίθεν ὕσῃας, ὥσπερ Πλάτων καὶ τὰς
αἰδητάς καὶ τὰ μαθήματα καὶ τὰς νοητάς. καὶ μᾶλλον φησι ταύ-
τας ὕσῃας εἶναι, τυτέσι τὰς νοητάς. Σπεύσιππος δὲ καὶ πλείους
ὕσῃας ὑποτίθει ἀπὸ τῆ ἐνὸς ἀρξάμενος καὶ ἀρχαὸς καὶ ὕσῃας. ἄλλην
γὰρ ὕσῃαν λέγει εἶναι τῶν ἀριθμῶν καὶ ἄλλην τῶν μεγεθῶν, καὶ ἄλλην
ψυχῆς, καὶ τῆτων ἐπεκτείνει τὰς ὕσῃας. . . ὁμοίως δὲ καὶ οἱ περὶ
Σπεύσιππον καὶ Ξενοκράτη. καὶ ὁ μὲν Σπεύσιππος πολλὰς ἔλεγεν

εἶναι ὕσας· ἄλλην γὰρ ὕσιν ἔλεγεν εἶναι μεγεθῶν καὶ ἄλλην ἀριθμῶν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ὁμοίων, καὶ πάλιν ἄλλην ὕσιν νῦν, καὶ ἄλλην ψυχῆς, καὶ ἄλλην σημείων, καὶ ἄλλην γραμμῆς καὶ ἄλλην ἐπιφανείας. Asclep.

1028 b 28. "ἔνιοι δὲ τὰ μὲν εἶδη καὶ τὴν ἀριθμῶν·" ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἔξοδον 5 κράτην ἀποτείνει, καὶ φησιν ὅτι τὰ εἶδη τῶν πραγμάτων τοῖς ἀριθμοῖς προσηγόρευσαν, ἐπειδὴ ὥσπερ οἱ ἀριθμοὶ περιοριστικοὶ εἰσιν ὧν εἰσὶν ἀριθμοί, ὅτω δὲ καὶ τὰ εἶδη περιοριστικὰ τῆς ὕλης ὑπάρχουσιν. εἴτα μὲν τὰς ἰδέας δευτέρας ὕσας ὑποτίθει τὰς διανοητικὰς, τῷ τε τὰ μαθήματα γραμμῶν καὶ ἐπίπεδα, τελευταῖα 10 δὲ τὰ φυσικὰ. id.

σκεπτέον τί μὲν ὑπὸ τῶν λέγει καλῶς καὶ τί μή. Alex. 1028 b 33. καὶ φησιν ὡς εἰ μή τις ταύτην (τὴν ὕσιν) πλεοναχῶς λέγει βούλοιο, ἀλλ' ἔν τετραχῶς αὐτὴν λέγει δώσει. id.

1028 b 34. λέγει "καθόλου" ἢ τὰς ἰδέας, ὅ καὶ μάλλον οἶμαι, ἢ τὸ παρὰ 15 τὰ πολλὰ ὡς τὰ πολλά, λέγω δὲ τὸ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν καθ' ἑκάστη ἀποσυληθέν. ἄλλα δὲ πάλιν ὕσιν λέγει τὸ ἑκάστη γένος. id.

λέγει γὰρ ὕσιν τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, καὶ τὸ καθόλου, τῷ τε τῇ ἰδέᾳ. Asclep.

1029 a 1. τοῖς γὰρ πολλοῖς ἀνθρώποις μάλιστα δοκεῖ εἶναι ὕσιν τὸ προ- 1 κείμενον πρῶτον, τὸ δὲ ὑποκείμενον φαίνει εἶναι καὶ ἡ ὕλη ὡς ὑπο- μένουσα καὶ δεχομένη. φαίνει εἶναι καὶ τὸ εἶδος ὡς τελειῶν τὴν ὕλην καὶ ὀρίζον καὶ τρόπον τινὰ εἰς τὸ εἶναι παράγον. τρίτον δὲ τὸ σύνθε- 25 τόν τὸ ἐκ τῶν. ὕλη ἔν τε εἰς ἀναλογίαν, ὥσπερ ὁ χαλκός, τὸ δὲ εἶδος τὸ ποιοῦνδε χῆμα τῷ χαλκῷ, οἷον τῷ ἀνδριάντος ἐκ τῆς συγκείμενης αὐτῆς ὁ ἀνδρίας· ὥστε εἰ τὸ εἶδος τῆς ὕλης πρότερον ὡς τελειῶν, τὸ δὲ τελειῶν τῷ τελειωμένῳ πρότερον τῇ φύσει ὑπάρ- 30 χει, καὶ τῷ συνθέτῳ αὐτῷ πρότερον εἰς τὸ εἶδος. Alex.

διὸ φησι περὶ τῷ ὑποκειμένῳ πᾶσι καὶ καθ' ὅσα λέγει, 30 ἐκεῖνο δὲ μὴ κατ' ἄλλα, διορίζον τί ἐστίν· τῷ γὰρ μάλιστα δοκεῖ εἶναι ὕσιν. τῷ δὲ τῷ πᾶσιν ὑποκείμενον καὶ μὴ κατ' ἄλλῳ λεγόμενον τρόπον μὲν τινὰ ἢ ὕλη λέγει, ἄλλον δὲ τὸ εἶδος, τρίτον δὲ τὸ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδος. id.

1029 a 5. διὰ εἰ πρότερον τὸ εἶδος τῆς ὕλης καὶ μάλλον ὅν, καὶ τὸ ἐκ τῷ 35 εἶδος καὶ τῆς ὕλης πρότερον εἰς τῆς ὕλης. πρότερον δὲ τὸ εἶδος τῆς ὕλης τῇ φύσει, ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ χρόνῳ· δειχθήσετ' ὅτι γὰρ τὸ εἶδος ὅν, ὁ πολυτέμνητος φημὶ νῦν, ἢ αὐτοαγαθότης, ὁ θεός, πρότερον πάντων τῷ χρόνῳ, ὅτι ποιητὴς καὶ ὅτι παροχεύς. id.

1029 a 7. ὥστε ἐν σκιαγραφίᾳ τέως εἶρη ἡμῖν τί ἐστίν ὕσιν, ὅτι τὸ μὴ 40 καθ' ὑποκείμενον ἀλλὰ καθ' ὅσα λέγον. ὅμως καὶ ὅτω ἀδελόν ἐστιν· δύναμις γὰρ καὶ ἡ ὕλη ὑποκείμενον εἶναι, καὶ διὰ τῷ καὶ ὕσιν· μόνῃ γὰρ αὐτῇ ὑπομένει τῆς ἄλλης διαφευγῆσης. Asclep.

1029 a 10. ἀδελόν γὰρ τί ποτὲ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον πᾶσι καὶ ὁ μὴ κατ' 45 ἄλλῳ λέγει· ποτὲ μὲν γὰρ φαίνει ὅτι ὕλη ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον πᾶσι. Alex.

1029 a 12. ἡ ὕλη ἂν εἴη ὕσιν· τὸ μὲν γὰρ λευχόν καὶ αἰ κινήσεις καὶ τὰ λοιπὰ 12. πάθη καὶ ποιήματα καὶ δυνάμεις εἰς τῶν σωμάτων. id.

τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῶν σωμάτων πάθη, τῷ τε μεταβολαῖ καὶ ποιήματα, ἐνέργειαι ὑπάρχουσιν καὶ δυνάμεις. Asclep.

"λέγω — λέγει." τῷ τε ἡτὶς αὐτὴ καθ' αὐτὴν θεωρεῖται 1029 a 20. μένη καὶ ἀπόφασιν καὶ ἀπογύμνωσιν τῶν εἰδῶν ὅθεν τῶν δέκα κα- τηγοριῶν ἐστίν, ἐν αἷς πᾶν ὅν ὀρίζετ'· πᾶν γὰρ ὅν εἰς ταύτας ἀνά- 25 γει καὶ ἐν ταύταις ἐστίν. ἀλλὰ μὴν, φησὶν, ὅθεν τὴν τῶν ποσο- τήτων ἢ ποιότητων ἀπόφασιν, οἷον τὸ μὴ ποσόν, τὸ μὴ ποιόν, ἢ ἄλλην ἢντιναὺν χρὴ λέγειν ὕσιν· καὶ συμβεβηκός γὰρ ὄντα εἰσὶν αἱ ἀποφάσεις, ἀλλ' ὅ καθ' αὐτό· τὸ δὲ καὶ συμβεβηκός ὅ καὶ ὕσιν. ἐκ μὲν ἔν τῶν θεωρησὶ συμβαίνει ὕσιν εἶναι τὴν ὕλην. Alex.

"ὅ τὸ εἶναι ἕτερον." τὸ γὰρ ὑποκείμενον τῶν ἕτερον ἐστὶ καὶ 1029 a 22. τὸν ὀρισμόν, τῷ τε ἡτὶς ὕλη. Asclep.

ὥστε τὸ ἕτερον καθ' αὐτὸ ὅθεν ἐστὶ τῶν κατηγοριῶν, ὅτε 1029 a 25. δὲ αἱ ἐρήσεις ταύτων εἰς τὴν ὕλην, εἴγε ἢ μὲν ὅ καὶ ὑπομένει ἐπὶ τὸ εἶδος, ἢ δὲ ὕλη ὑπομένει, ἢ δὲ ἐρήσεις ὅ καὶ ὑπομένει, ὡς εἶρη, ὅ παρὲν ἕτερον καὶ συμβεβηκός. id.

κυρίως γὰρ ὕσιν ἐστὶ τὸ χωρίζον, τῷ τε καθ' αὐτὸ ὑπάρχον 1029 a 28. καὶ τόδε τι, τῷ τε τὸ ἐνέργεια, καθάπερ εἰρήκαμεν. διὸ τὸ εἶδος τὸ χωρίζον, τῷ τε τὸ νοητόν, ὁρίζον ἂν εἶναι ὕσιν... ὅθεν γὰρ ἐστὶ καὶ ὅλη (ἢ ὕλη) ὡς αἰσθητή. φανερά δὲ πως καὶ ἡ ὕλη 32. ἐξ ἀναλογίας. id.

ἀλλὰ καὶ τὴν ὕλην παραλείπει· καὶ αὐτὴ γὰρ φανερά πως· τῇ 1029 a 32. γὰρ ἀναλογία ἐστὶ φανερά· καὶ ὅτι ἀνευ εἶδος ὅθεν ἐστὶ, καὶ τῷ τῷ ὅθεν. καὶ τί δὲ ἀφανής, καὶ τὸ νόησιν· νόησι γὰρ λογισμῷ ληπτὴ· καὶ ἀπόφασιν γὰρ νοεῖ καὶ ἀπογύμνωσιν τῶν εἰδῶν, ἀλλ' ὅ καὶ ὅ παρ ἐστίν, ὡς τὰ εἶδη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀφετέον, περὶ δὲ τῆς τρίτης, τῷ τε τῷ εἶδος, σκεπτέον (αὐτὴ γὰρ ἀπαρωτάτη) ὅθεν ἐστὶν αὐτὴ καθ' αὐτὴν, ὥσπερ ὁ Πλάτων λέγει, ἢ ὅ. Alex.

καὶ τότε δεῖ ἡμᾶς ὅθεν εἰπεῖν περὶ τῆς νοητῆς ὕσιν· δεῖ 30 γὰρ ἡμᾶς ἀρχεῖς ἀπὸ τῶν ἡμῶν σαφεσέων καὶ συγκεχομένων, ὡς εἶρη ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (11). Asclep.

βυλόμενος ἐπὶ τὴν τῶν εἰδῶν ἐξέτασιν χωρεῖν καὶ ζητεῖν εἰ 1029 b 1. ἐνδέχετ' χωρίζον εἶναι καὶ καθ' αὐτὸ χωρὶς ὕλης ἢ μή, λέγει ὅτι θεωρητέον πρῶτον τὰ ἐνύλη εἶδη καὶ γνώριμα ἡμῶν, ὅπως ἔχει. ἐκ τῶν γὰρ γνωσάμεθα καὶ περὶ ἐκείνων, εἴτε εἰσὶν, ὡς ὁ Πλάτων λέγει, εἴτε ὅ καὶ εἰσὶν. Alex.

ἐπεὶ δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογῶν ὕσιν εἶναι αἱ αἰσθηταί, δεῖ 1029 b 3. ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πρῶτον εἰπεῖν, καὶ ἀρχεῖς ἐκ τῶν ἡμῶν σαφεσέ- ρων... δεῖ ἔν ἡμᾶς πρότερον εἰπεῖν περὶ τῆς ὕσιν τῆς ὀρισμοῖς λαμβανομένης, τῷ τε περὶ τῷ ἐνύλη εἶδος. δεῖ γὰρ ἐκ τῶν σα- 4. φεσέων προῖεναι ἐπὶ τὰ ἀσαφέερα, ἐπειδὴ καὶ αἱ μαθήσεις ὅτω γίνονται. Asclep.

ὥσπερ γὰρ ἐν ταῖς πράξεσι σπυδαῖσιν οἱ νομοθέτ' ἵνα ἐκ 1029 b 6. τῶν ἐκείνων ἀγαθῶν ἀπεργάζωνται τὰ ὅπως καὶ καθ' αὐτὰ ἀγαθὰ πᾶσι τοῖς πολιταῖς ἀγαθὰ, ὅτω ἐκ τῶν ἐκείνων γνωρίμων τὰ τῇ φύσει μὲν γνώριμα, ἐκείνων δὲ ἀγνοῦσα σπεύδει ὁ διδάσκων ποιῆσαι αὐτῷ, λέγω δὲ τῷ ἀγνοῦντι γνώριμα· ὁ γὰρ Σωσιγένης ἐκ τῶν

Ἀλεξάνδρῳ γνωρίμων ἐποίησεν αὐτῷ γνώριμα τὰ τῇ φύσει γνώριμα. Alex.

1029 b ἐκεῖθεν γὰρ καὶ τοῖς αἰσθητοῖς τὸ εἶναι ὑπάρχει. δεῖ ὅν ἡμᾶς ἐκ
10 τῶν φανύων μὴ γινώσκων, τῆτέστιν ἐκ τῶν αἰσθητῶν, ἡμῖν δὲ μάλλον γνωρίμων τὰ κυρίως γνωστὰ θηρῆσαι καὶ μὴ ὑπερβάθμιον πόδα 5
τεῖναι. δεῖ ὅν πρότερον εἰπεῖν ἡμᾶς περὶ τῆ ἐνύλη εἶδος ἐνια λογικῶς, τῆτέστιν ἕκ ἀκριβῶς· εἶπε γὰρ ἕκ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ δείκνυσιν ὅτι μόνων τῶν ὕσιν ὑπάρχουσιν ὀρισμοί, καὶ ὕστερον ἀποδείκνυσιν ἄληθῶς ὅτι καὶ τῶν συμβεβηκότων ὑπάρχουσιν ὀρισμοί. ἡ "λογικῶς" εἶπεν, ἐπειδὴ ἐκ τῆ ὕστερα τὸ πρότερον βύλετο κατασκευά- 10
σαι, τῆτέστιν ἐκ τῆ ὀρισμῶς τὸ εἶδος· πρότερον γὰρ ἐστὶ τὸ εἶδος τῆ ὀρισμῶς. Asclep.

1029 b ἀλλὰ πρὸ τῆς τῶν λεγομένων σαφηνείας τοῦτον καὶ τοσούτον
12 διορίζον, ὅτι ἄλλο μὲν φησὶ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ἄλλο τὸν λόγον ἡτοῖ
τὸν ὀρισμόν. τί ἦν εἶναι μὴ λέγει αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν φύσιν 15
αὐτῆς, συνημμένως καὶ συνεπτυγμένως καὶ ἅμα ὡς ἐν νοημένῃ. . . ὀρισμόν δὲ λέγει τὴν κατ' ἀνάπλωσιν καὶ ἀναρίθμησιν τῶν ἐξ ὧν
σύγκειται τὸ εἶδος μερῶν νόησιν. καὶ τῷ διαφέρει τὸ τί ἦν εἶναι
τῆ ὀρισμῶς, ὅτι ἐκεῖνο μὲν ἐστὶ νόησις συγκεχυμένη, καὶ ὡς φησὶν
ὡς ἐν τῷ πρᾶγμα θεωρῶσα, ὁ δὲ ὀρισμὸς ἀνάπτυξις τις τῆ πρᾶγ- 20
ματος καὶ ὑπαρίθμησις τῶν αὐτῆς μερῶν. Alex.

1029 b ὁ γὰρ ἐστὶ τό σοι εἶναι τὸ μουσικῶν εἶναι, τῆτέστι λέγει ὁ Σω-
14 κράτης μουσικός, ἀλλ' ἕκ ἐστὶ τὸ Σωκράτει εἶναι τὸ μουσικῶν εἶναι·
ἕδ' ἐστὶν ἡ φύσις αὐτῆς τὸ μουσικῶν εἶναι· καὶ γὰρ καθ' αὐτό ἐστὶ μου-
σικός, ἕδὲ τὸ τί ἦν εἶναι τῆ Σωκράτους καὶ τῶν κατ' μέρος ἀνθρώπων. 25
εἰπὼν δὲ τῷτο. . . ἐπήγαγε τὸ "ἕδὲ δὴ τῷτο πᾶν." id.

1029 b καὶ φησὶν ὅτι ἐκεῖνός ἐστιν ὀρισμὸς ὁ δηλῶν τὴν φύσιν τῆ
15 ὑποκειμένου πράγματος καθ' αὐτὸ οἷον Σωκράτης. Asclep.

1029 b ἕκ ἐστὶν ὅν τὸ λευκὸν τῇ ἐπιφανείᾳ καθ' αὐτὸ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι
16 τοῖς μέρεσιν αὐτῆς, διότι τὸ μὴ Σωκράτει εἶναι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι 30

ἐστὶν, ἀνθρώπῳ εἶναι λέγων κατ' τὴν δοτικὴν πτωσιν τὸ τί ἦν εἶναι τὸ
ὑπὸ τῆ ἀνθρώπου ὀνόματος δηλούμενον· τὸ δ' ἐπιφανείᾳ εἶναι ἕκ
ἐστὶ τὸ λευκῶν εἶναι· ἄλλη γὰρ φύσις ἐπιφανείας καὶ ἄλλη λευκῶν.
Σωκράτης δὲ καὶ τῆ τί ἦν εἶναι τῆ ὑπὸ τῆ ἀνθρώπου ὀνόματος δη-
λούμενος ἕκ ἄλλη ἄλλ' ἡ αὐτή. ἀλλὰ μὴν ἕδὲ τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι 35
ἐστὶ τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι λευκῶν· ὁ γὰρ ἐστὶ ταύτην τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι
τῆ ἐπιφανείᾳ λευκῶν. καὶ τῆ πῶς ὁ ταύτην ἄλλ' ἑτερόν ἐστὶ τὸ ἐπι-
φανείᾳ εἶναι τῆ λευκῶν ἐπιφανείᾳ, πάνυ συντόμως καὶ διὰ τῷτο
ἀσαφῶς τὴν αἰτίαν ἐπήγαγε εἰπὼν "ὅτι πρόσθεν αὐτό," αὐτὸ λέ-
γων τὸ ὀριστὸν ἡτοῖ τὴν ἐπιφάνειαν· ἕκ ἐστὶν ὅν τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι, 40
ὅπερ τὸ ἐπιφανείᾳ λευκῶν, ὅτι ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς λευκῶν ἐπιφα-
νείας λαμβάνει ἡ ἐπιφάνεια· τὸν μὴ γὰρ Σωκράτην ταύτην φάμεν
εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι ὅταν ὀρίζομεθα τὸν ἀνθρώπον, ὁ λαμβά-
νομεν εἰς τὸν τῆ ἀνθρώπου ὀρισμόν τὸν ἀνθρώπον· ὁ γὰρ ὀρίζομενοι
τὸν ἀνθρώπον φάμεν ὅτι ἀνθρώπος ἐστὶν ἀνθρώπος ζῶν περὶ δῖπνον. 45
τὴν δὲ λευκὴν ἐπιφάνειαν ὀρίζομενοι λαμβάνομεν εἰς τὸν ὀρισμόν
αὐτῆς αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν· λέγομεν γὰρ ὅτι λευκῶν ἐπιφάνεια
ἔχουσα χροῖμα διακριτικὸν ὁψείας· ὡς εἴλητο ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς

λευκῶν ἐπιφανείας ἡ ἐπιφάνεια· εἰ δὲ τὸν Σωκράτην φάμεν ὅπερ
τὸν ἀνθρώπον, ὅτι ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆ ἀνθρώπου ὁ λαμβάνει ὁ ἀν-
θρώπος, δηλὸν ὡς ἐπειδὴ ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς λευκῶν ἐπιφανείας
λαμβάνει ἡ ἐπιφάνεια, ἕκ ἐστὶν ἡ ἐπιφάνεια ὅπερ ἡ λευκῶν ἐπι-
φάνεια. . . φέρεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα ὅτως "καὶ διὰ τί;
ὅτι πρόσθεν αὐτή." καὶ ἐστὶν αὐτὴ σαφεστέρα ἡ γραφή. Alex.

καὶ διὰ τί, φησὶν, ἕκ ἐστὶν ἡ ἐπιφάνεια ὅπερ ἡ λευκῶν ἐπιφά-
νεια; ὅτι πρόσθεν αὐτῇ ἡ ἐπιφάνεια ἐν τῷ τῆς λευκῶν ἐπιφανείας
ὀρισμῷ. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει λέγων, ἐν ᾧ ἄρα μὴ ἐστὶ λόγῳ
αὐτὸ λέγοντι αὐτό, ὅτι ὁ λόγος τῆ τί ἦν εἶναι ἐκάστω, τῆτέστι τὸ
ὀριστὸν. ἐν γὰρ τῷ τῆ ἀνθρώπου λόγῳ λέγοντι, τί ἐστὶν ἀνθρώπος, ἕκ
ἐνυπάρχει ὁ ἀνθρώπος. ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει "ὡς εἰ τὸ ἐπιφα-
νείᾳ λευκῶν εἶναι ἐστὶ τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι λεῖα, τὸ λευκῶν καὶ λεῖα εἶναι
τὸ αὐτὸ καὶ ἕν." καὶ ἐστὶν οἶμαι λύσις πρὸς τινὰ λόγον δυνάμενον
φέρειν πρὸς τὰ λεγόμενα· ὁ δὲ δυνάμενος λόγος τοῦτος ἂν εἴη.
εἰ γὰρ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς λευκῶν ἐπιφανείας λαμ-
βάνει, ἐπὶ τῷ λέγει, ὡς Ἀριστοτέλης, τὴν ἐπιφάνειαν μὴ εἶναι
ὅπερ λευκῶν ἐπιφάνεια ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς λευκῶν ἐπιφανείας, τὴν
μὴ ἐπιφάνειαν ἕκ ἐάσομεν ἀλλὰ ληφόμεθα, τὸ δὲ λευκὸν παρα-
λείβομεν. καὶ τῷτο ποιησάντων πάντως δοίης ἂν τὴν ἐπιφάνειαν
εἶναι ὅπερ ἡ λευκῶν ἐπιφάνεια· εἴπομεν γὰρ ἂν ὅτως, ὅτι λευκῶν
ἐπιφανείᾳ ἐστὶν ἐπιφάνεια λεῖα. πρὸς δὲ τῷτον τὸν λόγον οἶμαι
ἐπὶ καὶ τὸ "ὡς εἰ τὸ ἐπιφανείᾳ λευκῶν εἶναι ἐστὶ τὸ ἐπιφανείᾳ λεῖα"
καὶ τὰ ἐξῆς, ἴσον λέγων, ὡς εἰ τὴν λευκὴν ἐπιφάνειαν ὀρίζομενός
τις ἐρεῖ ὅτι τὸ ἐπιφανείᾳ λευκῶν εἶναι ἐστὶ τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι λεῖα·
τὸ δὲ λευκὸν καὶ τὸ λεῖον ταύτην, καὶ ἐν τῷ μὴ λευκὸν ὠρίσατο (τῷτο
γὰρ καὶ παρέλειπεν), τὴν δὲ λευκὴν ἐπιφάνειαν λεῖαν ἕκ ὠρίσατο,
ὡς ὅταν λέγῃ ὅτι λευκῶν ἐπιφανείᾳ ἐστὶν ἐπιφάνεια λεῖα, ἕδὲν
ἄλλο λέγει ἢ ὅτι τὸ λευκὸν λεῖον ἐστὶν καὶ ἐστὶ τὸ λευκῶν εἶναι καὶ λεῖον
ταύτην καὶ ἕν. id.

οἷον ὁ Σωκράτης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἔχει τὸ εἶναι, ἕκ ἐν τῷ μου-
σικῶν· καὶ γὰρ κατ' αὐτὸν ὑπῆρχε μουσικός, τῆτέστι καθ' αὐτὸν ἄλλος
ἀνθρώπος ὑπάρχει καθ' αὐτό. καὶ ἕκ ἀρκεῖ μόνον τὸ καθ' αὐτὸ
εἶναι εἰς ὀρισμόν. καὶ γὰρ τὸ ὅτως καθ' αὐτό, ὡς περὶ τῇ ἐπιφανείᾳ
ὑπάρχει τὸ λευκόν· ἕκ ἐστὶ γὰρ τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι τὸ λευκῶν εἶναι·
καὶ γὰρ πᾶν λευκὸν ἐπιφάνεια, εἰ καὶ πρώτως αὐτῆς μετέχει, ἐπειδὴ
ἕκ ἐξιστάζει, ὡς περὶ τὸ ζῶον λογικὸν θηρὴν ἐξιστάζει τῷ ἀνθρώπῳ.
ἀλλὰ μὴν ἕδ' εἰ ὑπόβοιτό τις ἅμα λέγειν τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸ
λευκόν, ἵνα τήνδε τὴν ἐπιφάνειαν λάβωμεν τὴν λευκὴν· ὅτε γὰρ τὸ
ὀριστὸν ποτε περιλαμβάνει μὴ τὸ ὀρισμῶν· ἕδὲ γὰρ λέγει ὅτι ἀν-
θρώπος ἀνθρώπος ἐστὶ ζῶον λογικόν. ἐν ᾧ ὅν ὀρισμῷ μὴ πρόσθεν
αὐτὸ τὸ ὀριστὸν λέγοντι καὶ περιελόντι τὸ ὀριστὸν, τὸ τοῦτον ἐστὶν ὀρι-
σμός τῆ πράγματος. ὡς εἰ ταύτην λάβωμεν καὶ ὀρισμόν τῆ λευκῶν
τὸ λεῖον, ἀντὶ τῆ τῆς ὁψείας διακριτικῆς, ἵνα ταύτην ὑποθώμεθα
ἐπιφάνειαν λευκὴν καὶ λεῖαν, τὸ αὐτὸ ἐστὶ τὸ λευκὸν τῷ λεῖῳ. ὡς
ἐντεῦθεν συνάγει ὅτι δεῖ ἐξιστάζειν τὸ ὀριστὸν τῷ ὀρισμῷ. εἰ τοί-
νυν μὴ ἐξιστάζει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τὸ λευκόν (καὶ γὰρ πᾶσα ἐπιφα-
νεια λευκῶν), δηλὸν ὅτι ἕκ ἂν κυρίως καθ' αὐτὸ ὑπάρχοι τὸ λευκόν

τῇ ἐπιφανείᾳ, ὥς τε καὶ ὁ ὀρισμὸς αὐτῆς γίνετο. “ἐπειδὴ — σύν-
θετα.” ἐντεῦθεν ζητεῖ εἰ ἄρα ὑπάρχουσιν ὀρισμοὶ τῶν συμβε-
βηκότων, . . . καὶ πιθανῶς ἀνατρέπει ὅτι ἔκ εἰσὶ, λέγων ἕτως, ὅτι
ἐπειδὴ ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις, φησὶ δὴ ταῖς λοιπαῖς
ἐννέα, τῷ συμβεβηκότος σύνθετα. . . , δεῖ σκοπεῖν εἰ ἄρα ὑπάρ- 5
χει ὀρισμὸς καὶ τῶν τῶν συμβεβηκότων. ἀλλὰ μὴν ὅδε τὸ ἐπι-
φάνεια φησὶν ἐπιφάνεια λευκὴ ἐστίν, ὅδε ἐστὶν φύσις ἐπιφανείας καὶ
τί εἶναι ἢ λευκὴ ἐπιφάνεια· ἐπὶ πλέον γὰρ ἐπιφάνεια τῆς λευκῆς
ἐπιφανείας καὶ πιθανῶς. Asclep.

τί ἦν εἶναι καὶ ὀρισμὸς διαφορὰν ὁ μὲν Ἐφέσιος τῷτό φησιν, ὅτι 10
τὸ μὲν τί ἦν εἶναι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν φύσιν αὐτῆς συνηγμένως καὶ
συνεπτυγμένως καὶ ἅμα ὡς ἐν καὶ φύσιν νοημένην δηλῶν ἐστίν, ὀρι-
σμὸς δ’ ἐστὶν ἢ κατ’ ἀνάπλωσιν καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν ἐξ ὧν σύγκειτο τὸ
εἶδος μερῶν νόησις. ὁ δὲ διδάσκαλος, ὡς καὶ ὅπως ἐφαμεν, τὸ
μὲν τί ἦν εἶναι ἐπὶ τῶν αὐτῶν φησὶ καὶ ἀσωμάτων λέγεσθαι, ὧν ἢ 15
ὑπαρξίς ἀμερὴς τε καὶ ὁ μᾶλλον ἐστὶν ἢ ἦν, τὸν δὲ ὀρισμὸν ἐπὶ τῶν
ὕλικῶν τε καὶ σωματικῶν, ὧν καὶ ἡ ὁσία καταμεμερισμένη τοῖς
συμβεβηκόσι καὶ ἔκ ὁλοκληρίας. cod. Reg.

γρ. “ἐπιφάνεια λευκόν.” id.

1029 b “ἐν — αὐτό.” τῷτόστις ἕτος ἐστὶ λόγος καὶ ὀρισμὸς ὁ δηλωτι- 20
19. κός τῷ τί ἦν εἶναι καὶ τῆς φύσεως ἐκάστω, ἐν ᾧ λόγῳ λέγοντι καὶ
ἀναπτύσσονται αὐτό, τὸ ὀρισμόν, μὴ ἐνυπάρχει ἐν τῷ λόγῳ αὐτό,
ἦτοι τὸ ὀρισμόν. Alex.

1029 b “ἐστὶ — ἐκάστω.” οἷον τῷ παιῶν καὶ τῷ ποσῶν καὶ τῷ ποτὲ καὶ 23
ταῖς κατηγορίαις δεῖ σκοπεῖσθαι, εἰ ἄρα ὑπάρχει ὀρισμὸς καὶ τῶν
τῶν συμβεβηκότων· οἷον τίς ἐστὶν ὀρισμὸς τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ·
ἐστὶν δὴ ἐν ὀνόματι τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἰμάτιον· ἐστὶν ὁ ὀρισμὸς
ἰματίου, ὃν δεῖ ζητῆσαι. Asclep.

1029 b “ἄρ’ — αὐτῶν.” τῷτόστις, δύνατο τις μία φύσις εἶναι ὁ ἀν- 25
25. θρώπος καὶ τὸ λευκόν, καὶ ὑπάρχειν τὸ τί ἦν εἶναι τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ
καὶ εἶναι ὀρισμὸν τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ, ἐπεὶ δὲ οἱ ὀρισμοὶ ὀνομάτων
εἰσὶν ἄλλ’ ἢ λόγων, ἐμελλε δὲ τις λέγειν ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ λευκῷ
λόγῳ ὄντος ἄλλ’ ἢ ὀνόματος, πῶς ἐστὶ αὐτῷ ὁ ὀρισμὸς, λέγει
ὅτι ἐστὶ δὴ ὄνομα τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ἰμάτιον. ἐστὶν ὁ ὀρισμὸς
τῷ ἰματίῳ ἦτοι τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἔ· καὶ ἐρωτήσας ἐπικρίνει λέ- 35
γων “ἀλλὰ μ. ὅδε τ. κ. α. λ. ὅδε τῷτό,” τῷτόστις ἐκείνων τῶν
φύσεων τῶν καθ’ αὐτὸ ὅσων καὶ ἐνυπάρχει ὀρισμὸς εἶναι φαμεν·
ὁ δὲ λευκὸς ἀνθρώπος καθ’ αὐτὸ μὴ ὧν μὴδὲ δυνάμενος εἶναι καθ’
αὐτό, ἀλλ’ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὧν, ὥσπερ καὶ ὁ μουσικὸς Σωκράτης ἐν
τῷ Σωκράτει, πῶς ἐστὶ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ὀρισμὸς; εἰ γὰρ ἦν 40
αὐτῷ ὀρισμὸς, ἦν ἂν καὶ τί ἦν εἶναι, ἦτοι φύσις αὐτῇ καθ’ αὐτὴν
συνγεχυμένη καὶ ὑπὸ τῷ ὀρισμῷ ἀναπτυσσομένη· ἀλλ’ ὁ μὲν ἀνθρω-
πὸς ἐστὶν, ὁ δὲ λευκὸς ἀνθρώπος ἔκ ἐστιν, ἀλλὰ συνέβη τῷ ἀν-
θρώπῳ. εἰπὼν δὲ ὅτι ὁ λευκὸς ἀνθρώπος ἔκ ἐστι τῶν καθ’ αὐτό,
ἐπιχειρεῖ διὰ τῶν τῷ μὴ καθ’ αὐτὸ σημειωμένων δεῖξαι ὅτι ὁ λευ- 45
κὸς ἀνθρώπος τῶν καθ’ αὐτό ἐστι, λέγων “ἢ τὸ ἔ· καθ’ αὐτὸ λέγειν
διχῶς,” καὶ τῷτό ἐστὶ τὸ μὲν ἐκ προθέσεως, τὸ δὲ ἔκ ἐκ προθέσεως.
καὶ τῷ μὲν ἐκ προθέσεως ἔ· καθ’ αὐτὸ τέθεικεν ὑπόδειγμα τὸ “τὸ μὲν γὰρ

τῷ αὐτῷ ἄλλῳ προσκεῖσθαι λέγειν,” καὶ ἐστὶ τὸ λεγόμενον τοῖτόν·
εἴ τις ὀρίζομενος τὸ λευκὸν προσλάβαι καὶ τὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὀρισμὸν,
προστίθῃσι τὸ πρᾶγμα καὶ τὸν ὀρισμὸν αὐτῷ ἐν ἄλλῳ πράγματι καὶ
ὀρισμῷ. εἰ γὰρ τις ὀρίζομενος τὸ λευκὸν λέγοι ὅτι λευκὸν ἐστὶ
χρῶμα διακριτικὸν ὅψεως ζῶν πεζὸν δίπην, ἔκ· λευκῷ ὀρισμὸν
ἀπέδωκεν ἀλλὰ λευκῷ ἀνθρώπῳ. καὶ διὰ τῷτο ἔ· καθ’ αὐτὸ ὠρί-
στατο τὸ λευκὸν διὰ τὸ τὸ λευκὸν ἐν ἄλλῳ ἦτοι τῷ ἀνθρώπῳ προ-
θεῖναι. τὸ μὲν ἔ· τῷ λέγειν ἔ· καθ’ αὐτό, “τὸ δὲ τῷ ἄλλῳ αὐτῷ.”
ἐλλιπῶς δὲ ἐρμηνευθὲν δεῖ προθεῖναι τὸ δεῖν προσκεῖσθαι, ὁ ἔ· προσ-
κεῖσθαι, ἵνα ἢ τὸ πᾶν τοῖτόν. τὸ δὲ λέγειν ἔ· καθ’ αὐτὸ ἐν τῷ δεῖν
ἄλλο προσκεῖσθαι αὐτῷ, ὁ ἔ· πρόσκειναι· οἷον εἰ τὸ ἰμάτιον σημαίνει
τὸν λευκὸν ἀνθρώπον, ὁ δὲ ὀρίζομενος τὸ ἰμάτιον λέγει ὅτι ἰμάτιον
ἐστὶ χρῶμα διακριτικὸν ὅψεως· δεῖν γὰρ προσκεῖσθαι τῷ ὀρισμῷ τῷ
ἰματίῳ καὶ ἄλλο τι, οἷον τὸ ζῶν πεζὸν δίπην, ἔ· πρόσκειναι, ὥς τε ἔ·
καθ’ αὐτὸ ὀρίξειν τὸ ἰμάτιον. εἰ δὲ τὸ λευκὸν ὀρίζομενοι προσλαμ-
βάνοιμεν τὸν ἀνθρώπον, ἔ· καθ’ αὐτὸ λέγειν, εἴπερ τὸ ἰμάτιον ὀριζό-
μενοι προσλάβοιμεν καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸν ἀνθρώπον, ἐστὶ τὸ ἰμάτιον,
ἦτοι ὁ λευκὸς ἀνθρώπος τῶν καθ’ αὐτό· εἰ δ’ ἐστὶ τῶν καθ’ αὐτό,
ἐστὶν ἄρα ὀρισμὸς αὐτῷ, εἴπερ τῶν καθ’ αὐτὸ οἱ ὀρισμοί. ἔκ· ἄρα
καλῶς εἴρηται ὡς λευκὸς ἀνθρώπος ἔκ· ἐστὶ τῶν καθ’ αὐτὸ λεγομέ-
νων, καὶ ἐπὶ τῷτο ὅδε ὀρισμὸς ἐστὶν αὐτῷ. ταῦτα εἰπὼν τὴν μὲν
ἀκριβῆ λύσιν μετ’ ὀλίγον ἐρεῖ (p. 1030 a 17), ὅταν λέγῃ “ἢ καὶ
ὀρισμὸς ὥσπερ καὶ τὸ τί ἐστὶ πλεοναχῶς λέγειν.” καὶ γὰρ τὸ τί ἐστὶν ἕνα
μὲν τρόπον σημαίνει τὴν ὁσίαν.” τὴν δὲ δὴ ἀκριβῆ λύσιν καὶ τὴν τῷ
λόγῳ διάρθρωσιν μετ’ ὀλίγον ἐρεῖ, αὐτὸς δὲ τὰ προσεχῶς εἰρημένα
εἰπὼν ἐπήγαγε. “ὁ δὴ λ. ἀνθρ. εἶναι λευκῷ, ἀλλὰ εἶναι” τῷτόστις
τὸ δὴ λέγειν ἀνθρώπος λευκός, ἐστὶ τῷτο ἀληθές· ἐστὶ γὰρ τὸ λευκὸν
ἐν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐπὶ τῷτο ἀληθές λέγειν ὅτι ἀνθρώπος λευκός, ἔ·
μέντοι ἐστὶν ἀνθρώπῳ τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι, ἦτοι ἔκ· ἐστὶν
ὁ ἀνθρώπος ὅπερ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι λευκῷ
ἀνθρώπῳ ὅπερ τὸ ἰματίῳ εἶναι ἐστὶν· ἔ· τῷ εἴρηται ὅτι ἐστὶ δὴ ὄνομα
τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἰμάτιον. Alex.

φησὶν ὅτι ἔκ· ἐστὶν ὀρισμὸς τῶν τοιούτων, ἐπειδὴ ἔκ· ὑπάρ- 1029 b
χουσι τῶν καθ’ αὐτὸ λεγομένων, τοιούτοι δὲ θέλωσιν εἶναι οἱ ὀρισμοί 29.
καθ’ αὐτό· τὸ γὰρ ἔ· καθ’ αὐτὸ διχῶς λέγειν· ἢ γὰρ ἐκ προθέσεως
ἢ ἐκ διαζεύξεως· ἐκ μὲν ἔ· προθέσεως, ἐπειδὴ λευκὸν βεβημένοι
ὀρίσασθαι ἀποδεδώκαμεν λόγον ἀνθρώπῳ λευκῷ, τὸ δὲ τοῖτόν· ἔκ·
ἐστὶ καθ’ αὐτό· ἐνὸς δὲ πράγματός ἐστὶν ὁ κυρίως ὀρισμὸς. πάλ-
λιν δὲ εἰ σημαίνει τὸ ἰμάτιον λευκὸν ἀνθρώπον, ὁ δὲ ὀρίζομενος τὸ
ἰμάτιον ὀρίξοιτο ὡς λευκόν· τῷτο γὰρ ἔκ· ἐστὶ καθ’ αὐτὸ ἔ· τὸ ὅλον
τὸ ζητούμενον ὁ ὀρισμὸς περιέλαβε, τὸ δὲ λευκὸν ἀνθρώπος. ὁ ἔ·
ἀνθρώπος ἐστὶ λευκός· ἔ· μέντοι ὁ ὀρισμὸς αὐτῷ λευκῷ εἶναι ὑπάρ-
χει, ἀλλὰ τὸ ἰμάτιον εἶναι. ἐντεῦθεν ζητεῖ εἰ ἄρα τῷ συνθέτῳ
ἐστὶν ὀρισμὸς, καὶ φησὶν ἕτως. ἄρα τῷ ἰματίῳ, τῷτόστις τῷ συν-
θέτῳ, ἐστὶν ὀρισμὸς ἢ ἔκ· ἐστὶ; τῆς γὰρ ὁσίας ἐστὶ κυρίως ὀρισμὸς,
ἐπειδὴ καὶ τῶν καθ’ αὐτὸ ὑπαρχόντων ἐστὶ καὶ ἐνὸς πράγματος· ὅταν
δὲ ἄλλο κατ’ ἄλλῳ λέγῃ, ἔκ· ἐστὶ τῷ τοιούτῳ ὀρισμὸς, ἐπεὶ μήτε
μίαν φύσιν δηλοῖ. Asclep.

1030^a ἄρ' ἔν ἐστι τὸ τί ἦν εἶναι τι ἢ ὅλως ἢ ὅ; πολλαχῶς μνηστῆς
 2. τὸ τί ἦν εἶναι (τὸτο δ' ἐστὶν ἡ ἐκάστη φύσις) καὶ ἐνδεικνύμενος τὴν
 διαφορὰν αὐτῶ, ἥτις ἐστὶ πρὸς τὸν ὁρισμόν, καὶ εἰπὼν τί ἐστι τὸ τί ἦν
 εἶναι, ὅτι ἡ φύσις πάντων τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων συνηρημένων
 καὶ ἅμα νοημένη, — ἐπεὶ δὴ, ὡς ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ εἴρη, προη-
 γεί, τὸ εἰ ἐστὶ τὸ τί ἐστι, ζητεῖ εἰ ἄρα ἐστὶ τι τῶν ὄντων τὸ τί ἦν
 εἶναι, τῆς τῆς ἡ ἐκάστη ὕστα; εἰ ἔν τὸ τί ἦν εἶναι ἡ ἐκάστη ὕστα,
 τὰ δὲ καθ' ἕκαστον ἐστὶ, δῆλον ἄρα ὅτι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι τῶν ὄντων
 ἐστὶν. καὶ ἐπεὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐπὶ τῶν ὕστων ἐστὶν, τῆς τῆς τὸ τί ἦν
 εἶναι ὕδεν ἄλλο ἐστὶν ἢ πᾶσαι αἱ ἄτομοι ἐν ἐκάστῳ ὕσται, αὐτῷ μὲν 10
 καθ' αὐτάς εἰσιν. ὅταν δ' ἄλλο κατ' ἄλλου λέγη, ἕκ ἐστιν ὅπερ
 τόδε τι καὶ καθ' αὐτό. ὁ γὰρ λευκὸς ἄνθρωπος ἕκ ἐστι καθ' αὐτό,
 ἀλλ' ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. τὸ γὰρ τόδε τι ταῖς ὕσταις μόναις ἀφωρίζαι
 τε καὶ ὑπάρχει. Alex.

γρ. "ὅπερ γὰρ τί ἐστι τὸ τί ἦν εἶναι," ἤγουν ὕστα τις καὶ φύσις 15
 ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστῳ. cod. Reg.

1030^a "οἷον ὁ λευκὸς ἄνθρωπος ἕκ ἐστιν ὅπερ τόδε τι," ἐπεὶ μὴ μό-
 4. ναις ταῖς ὕσταις ὑπάρχει τὸ ὅπερ τόδε τι, τῆς τῆς ὁρισμός. εἰ
 τοίνυν τὸτο ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι, τῆς τῆς ὕστα, ὅσων ὁ λόγος ἐστὶν
 ὁρισμός καὶ ἕκ ὄνομα, ἤγουν ὑπογραφή... ἕκαστον γὰρ πρᾶγμα 20
 ἔχει καὶ ὄνομα τι καὶ ὑπογραφήν. συμβήσε, ἔν καὶ τῆς Ἰλιάδος εἶναι
 ὁρισμόν. Asclep.

1030^a "τοιαῦτα — λέγεσθ." ὅταν γὰρ λέγωμεν ὅτι λευκόν, ἢ τὴν
 10. λευκότητα αὐτὴν κατ' αὐτὴν φάμεν, ἀλλὰ τὴν λελευκασμένην
 ὕσταν, οἷον χιόνα Σικράτην ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. ὅταν δὲ λέγω-
 μεν ὅτι ἄνθρωπος, ἕκ ἄλλο τί φάμεν, ὅδ' ἄλλο τι προσλογίζο-
 μεθα, ἀλλ' αὐτὴν τὴν τοιάνδε ὕσταν τὴν δύναμιν τὴν καθ' αὐτὴν
 εἶναι. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων φανερόν ὅτι ἕκ ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὕδεν
 τῶν μὴ γενομένων εἰδῶν, ἀλλ' ἐκείνων ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἐστὶ τῶν
 αὐτῶν, ἐξ ὧν τὰ εἶδη κεχωρίζαι. ταῦτα δὲ τὰ εἶδη, ἐπεὶ δὴ 30
 ὕδεν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὰ καθ' ἕκαστα (ἐν γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστα αὐτοῖς τὸ
 εἶναι· περὶ τούτων καὶ γὰρ ὁ λόγος, ἀλλ' ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν ἢ διάνοια
 χωρίσασα παρ' ἑαυτῇ ἔχει), ταῦτα ἔν τὰ εἶδη ἢ κατὰ μετοχὴν
 λέγον, ἥτοι ἕκ ὡς συμβεβηκότα κατηγορεῖν καὶ πάθη εἶσιν ὧν
 κατηγορεῖν, ὡς τὸ λευκόν καὶ τὸ μέλαν ἢ τὸ θερμόν, ἀλλ' ὡς ὕστα 35
 καὶ φύσει μὴδὲν διαφέροντα τῶν μερικῶν, ἀλλὰ μόνῳ τῷ καθ'
 ὅλως δύνα. Alex.

ὥστε ἢ δύνασιν εἶναι ὁρισμόν τὸ αὐτὸ καὶ λόγον καὶ ὄνομα καὶ τῶν
 μὴ ὑπαρχόντων καθ' αὐτό, ἀλλ' ἐὰν πρώτῃ τινός, ἢ τὸ τοιοῦτόν
 ἐστὶν ὁρισμός. τοιαῦτα — ἄλλο κατ' ἄλλου λέγ., ἀλλ' ἐνὸς πρᾶγ- 40
 ματος καὶ μόνου. ὥστε ἕκ ἐστὶ ὁρισμός τῶν μὴ διαιρεμένων εἰδῶν
 ἐκ γένους, ὥσπερ τοῖς καθ' ἕκαστα. ἔτε γὰρ πρώτῃς ὑπάρχουσιν
 αὐτοῖς αἱ διαφοραί, ἀλλὰ διὰ μέσων τῶν εἰδῶν. τῶν ἔν εἰδῶν
 εἰσιν οἱ ὁρισμοί. ταῦτα γὰρ ἢ κατὰ μετοχὴν ὑπάρχουσιν τῶν διαφορῶν
 καὶ παθῶν, ὥσπερ τὰ συμβεβηκότα ἢ τὰ ἄτομα, ἀλλ' ὕστωδως. 45
 τοῖς ἔν ἄλλοις ὑπάρχουσιν ὑπογραφαι ἤγουν ὀνόματα. Asclep.

1030^a δύνα, τὸ "ἢ κατὰ μετοχὴν" νοεῖσθ' ἀντὶ τῆς κεχωρισμένης ἐστὶ
 13. τὰ εἶδη, καὶ ἢ καθάπερ φησὶ Πλάτων, κατὰ μετοχὴν αὐτῶν τὰ καθ'

ἕκαστα ἐστὶν, ἀλλ' ὕσται εἰσιν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα μεμερισμένοι
 πως καὶ ἀμέριστοι. Alex.

"ἢ — λέγε." δείξας διὰ τῶν προλαβόντων λογικῶς ὅτι 1030^a
 ἕκ ἐστὶν ὁρισμός τῶν συμβεβηκότων, ἐπεὶ οἱ ὁρισμοὶ ἀπλῶν 17.
 πραγμάτων ὑπάρχουσιν καὶ τῶν καθ' αὐτό, τὰ δὲ συμβεβηκότα
 ἔτε καθ' αὐτὸ ὑπάρχουσιν. αὐτὸ γὰρ τὸτο λέγε κατὰ συμβεβηκότος.
 ἔτε γὰρ ἀπλᾶ πρᾶγματα ὑπάρχουσιν, ἐπεὶ συνεισφέρουσιν καὶ ἕτερα
 μεθ' ἑαυτῶν λεγόμενα. ἔτε γὰρ αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑποστῆναι δύ-
 ναν, — ἐντεῦθεν ἀνατρέπει τὰ εἰρημένα ὑπ' αὐτῶ λογικῶς, καὶ
 δείκνυσιν ὅτι καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκότος ὑπαρχόντων εἰσιν ὁρισμοί,
 κεχρημένος τοιοῦτω ἐπιχειρήματι, ὅτι ὥσπερ τὸ ὄν καὶ ἡ ὑπαρξίς
 τῶν πραγμάτων πλεοναχῶς λέγε, ἔτω καὶ οἱ ὁρισμοί. Asclep.

ὥσπερ καὶ τὸ ὄν ὑπάρχει πᾶσιν, ἀλλ' ἔχ' ὁμοίως. id. 1030^a

"τοῖς ἄλλοις" τῆς τῆς συμβεβηκόσι. id. 21.

"ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῷ μὴ ὄντος λογικῶς." φασὶν αἱ σοφισταί 23.

εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἔχ' ἀπλῶς δὲ εἶναι αὐτὸ ἐρῶμεν, ἀλλ' ἔτῳς εἶναι
 ὡς μὴ ὄν, ἔτω δὲ καὶ τὸ ποῖον. id. 25.

ἀλλ' ὥσπερ φασὶν οἱ σοφισταί περὶ τῷ μὴ ὄντος. ἐρωτῶσι
 γὰρ ἔτῳς. τὸ μὴ ὄν ἐστὶν ἢ ἕκ ἐστὶν; εἰ μὲν ἔστιν, αὐτόθεν ἄτοπον
 τὸ λέγειν ὅτι ἐστὶ τὸ μὴ ὄν. εἰ δὲ μὴ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν, αἱ δύο ἀρνήσεις
 μίαν κατάθεσιν ποιῶσιν, ὥστε πάλιν ἐστὶ τὸ μὴ ὄν. λέγομεν ἔν ὅτι
 φάμεν ὅτι ἐστὶ τὸ μὴ ὄν ὡς μὴ ὑπάρχον. ἔτῳς ἔν φημι καὶ ἐπὶ
 τῶν συμβεβηκότων ὅτι ὑπάρχουσιν αὐτῶν ὁρισμοί, ἔχ' ὡς ἀπλῶς
 ὄντων ἀλλ' ὡς πᾶ ὄντων. εἴτα ταῦτα εἰρηκῶς ζητεῖ, ἄρα γε
 συνωνύμως κατηγορεῖ τὸ ἐν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἢ ὁμωνύμως;
 καὶ δείκνυσιν ὅτι ἔτε συνωνύμως ἔτε ὁμωνύμως, ἔχ' ὁμωνύμως
 μέν, ἐπεὶ ὅλως κοινωνῶσι τῇ ὕσται κατὰ πρᾶγμα, τὰ δὲ ὁμωνύμως
 ἢ κοινωνῶσιν ἀλλήλοις κατὰ πρᾶγμα. ταῦτα δὲ καθὸ καὶ αὐτὰ λέγον
 ὄντα, μετέχουσιν τῷ ὄντος. ἢ συνωνύμως δέ, ἐπεὶ ἕκ ἐστὶν εἰς
 ὁρισμός τῆς ὕστας καὶ τῶν συμβεβηκότων, ἐπεὶ μὴτε μίᾳς ὑπάρ-
 χουσιν ὕστας, ἀλλ' ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν, τῆς τῆς τῶν πολλα-
 χῶς λεγομένων. id.

φησὶν ὅτι πρότερον δεῖ γινώσκειν τὸ πρᾶγμα ὅσον ἐστὶ, καὶ μὴ 1030^a
 τὸτο τὸ ὄνομα αὐτῶ, εἴθ' ἔτῳς τὸν ἀκριβῆ λόγον διδόναι περὶ αὐτῶ. 27.
 τὸτο ἔν φησὶν ὅτι δεῖ μὲ σκοπεῖν περὶ ἐκάστη πῶς δεῖ λέγειν. πρό-
 τερον δὲ δεῖ σκοπεῖν τὴν φύσιν τῆς πρᾶγματος καὶ ὡς ἔχει φύσεως,
 καὶ τότε τὸ ὄνομα αὐτῶ πολυπραγμονεῖν. διὸ καὶ νῦν, ἐπεὶ τὸ λεγό-
 μενον φανερόν ἐστιν, ὅτι περὶ ὄντος ἐστὶν ὁ λόγος, καὶ ὁ ὁρισμός
 ὁμοίως ὑπάρχει πρώτῃς μὲ καὶ κυρίως τῇ ὕσται, ἐπεὶ καὶ αὕτη κυ-
 ρίως ὄν, μὴ δὲ ταῦτα καὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, ὥσπερ καὶ ὁ ὁρισμός
 τῶν συμβεβηκότων ἔχ' ἀπλῶς ἐστὶν ὁρισμός, ἀλλὰ ποσῶ ἐστὶν
 ὁρισμός καὶ ποιῶ. δεῖ γὰρ λέγειν τὰ συμβεβηκότα ἢ ὁμωνύμως
 εἶναι ὄντα, ἢ προστιθέντα καὶ ἀφαιρῶντα, ὅτι ποσὸν ἐν ὕσται καὶ ποιὸν
 ὁμοίως. καὶ τὸ μὲ προστιθέντα περὶ τῶν συμβεβηκότων λέγειν, τὸ δὲ
 ἀφαιρῶντα περὶ τῶν ὕστων, οἷον λέγε, ὁ ὁρισμός ποσῶ καὶ ποιῶ,
 ἐπεὶ τῆς ὕστας διαφέρειν τὸ τῆς ὕστας ὄνομα καὶ λέγειν, ὁρισμός
 τῷ ὄντος, ἐπεὶ καὶ τῷ ἀπλῶς ὄντος λέγε, ἢ ὕστα, ὥσπερ καὶ τὸ
 μὴ ἐπισητὸν λέγομεν ἐπισητόν, ἔτῳς δὲ καὶ τὰ συμβεβηκότα ἐρῶ-

μεν. ὁ μέντοι γε ὀρθὸς ἔχει λόγος μήτε ὁμωνύμως λέγεσθαι τὰ συμβεβηκότα, ἐπειδὴ κοινωνῶσι καὶ τὸ πρᾶγμα, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἴρηξεν, μήτε ὡσαύτως, ταῦτέστι συνωνύμως, ἐπειδὴ ἔχουσιν ὁμοίως αὐτῶν κατηγορεῖν τὸ ὄν, ἀλλ' ὡς περὶ τὸ ἱατρικὸν σμιλῶν λέγειν, ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν, καὶ τὸ ἱατρικὸν σιτίον. "ὅτι τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἓν," ταῦτέστιν ὁ συνωνύμως. ὁ μέντοι γε καὶ ὁμωνύμως· ὅθεν γὰρ ἔτε ἱατρικὸν σῶμα ἔτε τὸ σκεῦος λέγειν, ἔτε ὁμωνύμως. ἔτε δὲ καθ' ἓν, ταῦτέστι συνωνύμως, ἀλλὰ πρὸς ἓν. Asclep.

1030 α εἰπὼν ὅτι τὸ τί ἐστὶ λέγειν ἀπλῶς μὴ ἐπὶ τῆς ὑσίας, πῶς
27. δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, λέγει ὅτι δεῖ μὴ ἔν σκοπεῖν ἢ πῶς δεῖ λέ- 10
γεῖν περὶ ἑκάστα, ταῦτέστι δεῖ μὴ ἔν σκοπεῖν εἴτε ὅπως χρὴ λέγειν
ὅτι τί ἐστὶ ποιόν, εἴτε ἀπλῶς τί ἐστίν. ἢ ὁ τῷτό ἐστὶ τὸ λεγόμενον,
ἀλλ' ὅτι δεῖ μὴ ἔν ζητεῖν καὶ φροντίζειν καὶ τῆς τῷ λόγῳ καλλιπερίας
τε καὶ χάριτος, ἵνα μὴ ξηρὸς ᾖ, τοσούτον δὲ ὅσον γε πῶς ἔχει φύ-
σεως τὰ πράγματα καὶ πῶς ἀφείλει λέγεσθαι τε καὶ νοεῖσθαι. τῷτο 15
θεῖς μεταξὺ λέγει "διὸ καὶ νῦν, ἐπεὶ τὸ λεγόμενον φανερόν," ὅτι κυ-
ρίως τὸ τί ἐστίν ἐπὶ τῆς ὑσίας λέγειν, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὑπάρξει πρῶ-
τως μὴ καὶ ἀπλῶς τῇ ὑσίᾳ, εἴτα καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρξει, οἷον τὸ τί
ἦν εἶναι ποσῶ· ὡς περὶ γὰρ καὶ τὸ τί ἐστίν ἔχον ἀπλῶς ὑπάρχει αὐτοῖς,
ἀλλὰ τῇ μὴ ὑσίᾳ ἀπλῶς, αὐτοῖς δὲ τὸ μὴ προδήκῃς τί ἐστὶ ποιόν, 20
ὅπως καὶ τὸ τί ἦν εἶναι μὴ προδήκῃς, οἷον τί ἦν εἶναι ποιῶ ἢ τί ἦν
εἶναι ποσῶ καὶ ἄλλα, ὡς περὶ τὸ μὴ ἐπισητὸν λέγειν ἐπισητόν, ἔχον
ἀπλῶς ὅτι ἐπισητὸν αὐτῷ ἐστίν, ἀλλ' ὅτι ἐπισητὸν αὐτῷ ἐστίν ὅτι
ἔτω. καὶ ἐπὶ τούτων ἔχον ἀπλῶς τὸ τί ἦν εἶναι ἐπ' αὐτῶν λεχθήτε, 25
ἀλλὰ μὴ προδήκῃς. καὶ ἔστιν ἔν ἡ τῷ λόγῳ σύνταξις τοιαύτη τις, καὶ
καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὁμοίως ὑπάρξει πρῶτως μὴ καὶ ἀπλῶς τῇ ὑσίᾳ, εἴτα
καὶ τοῖς ἄλλοις, ἔχον ἀπλῶς τὸ τί ἦν εἶναι, ἀλλὰ ποιῶ καὶ ποσῶ, ὡς περὶ
καὶ τὸ τί ἐστίν. καὶ γὰρ τὸ τί ἐστίν ἔχον ἀπλῶς αὐτοῖς ὑπάρξει, ἀλλὰ μὴ
προδήκῃς. εἴτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὸ "ὡς περὶ καὶ τὸ μὴ ἐπισητὸν
ἐπισητόν," εἴτα τὸ "ἢ προσκείμενός καὶ ἀφαιρῶντας" καὶ ἔτω. "δεῖ 30
γὰρ ἢ ὁμωνύμως ταῦτα φάναι ὄντα," καὶ δεῖ προσπαθεῖν τὸ ἢ συ-
νωνύμως, καὶ ὅπως ἐπιφάναι καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ γὰρ "δεῖ γὰρ ὁμωνύμως
ταῦτα φάναι" ἐλλιπῶς τεθέν (ἔδει γὰρ προσκείσθαι καὶ τὸ ἢ συνωνύ-
μως) ἀσάφειαν ἐπέσκησε πολλήν. τὸ γὰρ "ἢ προσκείμενός καὶ ἀφαι-
ρῶντας ὡς περὶ καὶ τὸ μὴ ἐπισητὸν ἐπισητόν," μεταξὺ τεθέν. καὶ 35
ἔστιν ἵσως ὁ λόγος τοιοῦτος. καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὑπάρξει πρῶτως μὴ καὶ
ἀπλῶς τῇ ὑσίᾳ, εἴτα τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει, ἀλλ'
ἔχον ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς περὶ καὶ τὸ τί ἐστίν ἔχον ἀπλῶς αὐτοῖς ὑπάρχει,
ὅπως καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ ὡς περὶ τὸ μὴ ἐπισητὸν ἐπισητὸν λέγειν ἔχον
ἀπλῶς, ὅπως καὶ ταῦτα δεῖ λέγειν. "ἢ προσκείμενός καὶ ἀφαιρῶν- 40
τας," προσκείμενός μὴ ἐπὶ τῷ ποσῶ ἢ τῷ ποιῶ ἢ τῶν ἄλλων τί ἦν
εἶναι λεγόντας ποσῶ ἢ ποιῶ, ἀφαιρῶντας δὲ ἢ τοῖς ἀπλῶς δὲ καὶ
ἀνευ προδήκῃς λέγοντας ἐπὶ τῆς ὑσίας· εἴτα δεῖ γὰρ τῷ συνδέσμῳ
τῷ δὲ ἀκρόντας ὡς ἄλλο τι λέγοντος. δεῖ δὲ ἢ ὁμωνύμως ταῦτα
φάναι ὄντα ἢ συνωνύμως. "ἐπεὶ — ὡσαύτως." ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, 45
δεῖ τὴν ὑσίαν καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν καὶ τὰς λοιπὰς κατηγορίας ἢ
ὁμωνύμως ὄντα λέγειν ἢ συνωνύμως· εἴτα ἐπικριτικὸν ἐπήνεγκε,
τό γε ὀρθὸν καὶ ἀληθές ἐστὶ μήτε ὁμωνύμως αὐτὰ φάναι "μήτε

ὡσαύτως," ἀντὶ τῷ συνωνύμως, ἀλλὰ τῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν,
ὡς περὶ καὶ τὸ ἱατρικὸν λέγειν πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ἓν, ἀντὶ τῷ τῶν ἀφ' ἐνὸς
καὶ πρὸς ἓν. "ὅτι τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἓν" ἢ τοῖς ὁ συνωνύμως δέ. Alex.

ὁ δὲ γὰρ σύνδεσμος τεθεῖς ἐμφασιν δίδωσι τῷ τὰ λεγόμενα 1030 β
μενα εἶναι κατασκευαστικά τινος τῶν προσεχῶς ῥηθέντων. ἔκ ἐστι 2.
δὲ τῷτο, ἀλλὰ δεῖ τὸν γὰρ ἀντὶ τῷ δὴ συνδέσμῳ ἐκλαβεῖν. πολ-
λαχὺ γὰρ τῷτο σύνηθες αὐτῷ, ὡς καὶ ἐν τῷ Β τῶν Ὑγέρων Ἀνα-
λυτικῶν ἀπεσημηνάμεθα καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. δεῖ ἔν τῷ γὰρ
ἀντὶ τῷ δὴ συνδέσμῳ ἀκρίβειν. καὶ εἴη ἂν ὁ λέγει τοιοῦτον. ὁ δὲ
φησὶν, ἀνάγκη, ταῦτέστιν ἔκ ἀναγκαῖον δὴ τι συμβαίνει, ἂν τῷτο
θῶμεν, ὅτι ὁ ἂν ὄνομα λόγῳ ταῦτ' ἐν σημαίνει, ἐκεῖνον τὸν λόγον,
ὡς ταῦτ' ἐν τῷ ὄνομα σημαίνει, ὁρισμὸν τινὰ τῷ πράγματι εἶναι·
ἀλλὰ τῷτο χρὴ λέγειν ὅτι εἴ τι ὄνομα λόγῳ τινὶ ταῦτ' ἐν σημαίνει,
ἐκεῖνος ὁ λόγος ὁρισμὸς ἐστὶ τῷ πράγματι. ἔστι δὲ ὁ λόγος ὁ
ὑπὸ τῷ ὀνόματος δηλούμενος ὁρισμὸς, ἐὰν τὸ ὄνομα δηλωτικὸν ἢ
ἐνὸς λόγῳ, ἐνὸς δὲ μὴ τῷ συνεχεῖ, ὡς περὶ ἢ Ἰλιάς ἢ ὅσα συν-
δέσμῳ ἔν. τὸ "ὅσα συνδέσμῳ" ἔχον ὡς ἕτερόν τι δηλῶν τῷ "μὴ τῷ
συνεχεῖ" ἐπὶ καὶ, ἀλλὰ ὡς περὶ εἰ ἔλεγε τῷ συνεχεῖ συνδέσμῳ,
ὡς περὶ ἢ Ἰλιάς. ἐπειδὴ δὲ ἢ Ἰλιάς τῷ συνδέσμῳ ἐστὶ συνεχῆς,
ἐπήγαγεν "ἢ ὅσα συνδέσμῳ". . . δέδεικται γὰρ ἐν τῷ γάμμα τῇσδε
τῆς πραγματείας ὅτι ἀκολουθεῖσιν ἀλλήλοις τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν. id.

"ἀλλὰ πρὸς ἓν," ταῦτέστιν ὡς τὸ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν. φησὶν 1030 γ
ἔν· ὅπως ἂν βούλοιτο τις, ταῦτα λεγέτω, ἢ ὁμωνύμως ἢ συνωνύ- 3.
μως· μόνον δεῖ τὴν ἐννοίαν αὐτὴν γινώσκειν τῷ πράγματι· ἔτε
γὰρ περὶ ὀνομάτων ἐστὶν ἡμῖν ὁ λόγος. Asclep.

ἔτε γὰρ καὶ συνέχειαν ἔχοντων τὸ ἐν ἔστιν ὁρισμὸς, ἔτε τῶν 1030 δ
συνδέσμων. διὸ ὁ φάμεν ὁρισμὸν εἶναι τῆς Ἰλιάδος, ἐπειδὴ μία 8.
ἐστὶ τῇ συνεχείᾳ ἢ Ἰλιάς, ἄτε δὴ ἐν ἔχουσα τέλος, εἴγε ἢ πᾶσα
ποίησις, φησὶ, πρὸς τέλος ὁρᾷ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης. ἔτε δὲ
τῶν συνδέσμων ἔν, ὡς περὶ ὁ οἶκος· ἐκ γὰρ τῆς συνθέσεως τῶν λί-
θων καὶ τῶν ξύλων ἔχει τὸ ἐν ἐπὶ κτητόν. φησὶν ἔν ὅτι ἔκ ἀνάγκης,
ἐὰν τῷτο τιθῶμεν καὶ ὑποθῶμεθα ὁρισμὸν εἶναι τῷτο τῷ πράγ-
ματος, ὁ δὲ ὁρισμὸς τὸ αὐτὸ δηλοῖ ὄνομα, ταῦτέστιν ὁ ἂν ὄνομα
λόγῳ τὸ αὐτὸ σημαίνει, ἢ δὴ ὁρισμὸν εἶναι τῷτον, ὡς περὶ ἐπὶ τῆς
Ἰλιάδος εἰρήκαμεν καὶ τῷ οἴκῳ, ἀλλὰ τῷ λόγῳ, ταῦτέστι τῷ μὴ δη-
λῶντι τὸ ἐν καὶ συνέχειαν ἢ καὶ σύνδεσμον. τῷτο δέ, ἐὰν ὁρισμὸς
ἐνὸς πράγματος ὑπάρχει μὴ ἔχοντος τὸ ἐν τῇ συνεχείᾳ, ὡς περὶ ἢ
Ἰλιάς ἢ ὅσα συνδέσμῳ ἔχουσι τὸ ἐν, ἀλλ' ὅσα ὡς λέγειν τὸ ὄν. τὸ
δὲ ἐν λέγειν ὡς περὶ καὶ τὸ ὄν, τὸ δὲ ὄν τὸ μὲν ἐστὶν ὑσία, τὸ δὲ ποσόν,
τὸ δὲ ποιόν. διὸ ὁ δὲ λευκὸς ἀνθρώπος ἔστιν λόγος, ταῦτέστι τῷ συν-
θέτῳ, ἐπειδὴ ἀμφότερα ὄντα· ἄλλαν δὲ τρόπον τῷ λευκῷ καὶ ἄλλον
ὑσίας, ἐπειδὴ, ὡς εἴρηξεν, κυρίως ὄν ἐστὶν ἢ ὑσία. id.

τὴν αἰτίαν τίθησι δι' ἣν δοκεῖ λόγος εἶναι καὶ ὁρισμὸς τῶν 1030 ε
συνθέτων· ἐκ προθέσεως γὰρ τὰ ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου. 14.
συγκείμενόν φησιν ὡς τὸν λευκὸν ἀνθρώπον, ἴσον λέγων ὡς εἰ τις
μὴ δῶ λόγον εἶναι καὶ ὁρισμὸν τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον πεζὸν
δίπουν ἔχον χρώμα διακριτικὸν ὅψεως. τίνος ἔστιν ἔστιν ὅς
ὁρισμὸς, καὶ ἀπλῶς πάντων τῶν ἐκ προθέσεως οἱ λόγοι τίνος ἔσονται,

εἴπερ μὴ αὐτῶν εἰσίν; ἔχ' ἀπλᾶ δὲ ἀλλὰ συνδεδυασμένα τὰ ἐκ προθέσεως εἶρηκε. τὸ δὲ εἶναι τῶν συνδεδυασμένων λόγους ἐπήγαγε τὸ "ἐκ προθέσεως ἢ ἀνάγκη δηλῶν," τῆς ἀνάγκης ἢ λέγοντας ἡμᾶς περὶ τῶν ἐκ προθέσεως ἐκ προθέσεως δηλῶν τὸς ὁρισμὸς αὐτῶν. Alex.

φησὶν, εἰ μὴ ὑπάρχουσιν ὁρισμοὶ τῶν ἐκ προθέσεως, τῆς τῶν παραλαμβάνοντων τὰ ὑποκείμενα ἐν τοῖς ὁρισμοῖς ἑαυτῶν, ὥσπερ ἐπὶ τῷ λευκῷ εἰρήκαμεν ὀρίζομενοι χιόνα διακριτικὸν ὅψους ἐν σώματι θεωρημένην. φησὶν ὅτι εἰ ὁ λόγος ἔστος ἀληθής, ἀδύνατον εἶναι ὅρισμὸν τῶν συμβεβηκότων καθ' αὐτό. τὸτο ἢ 10 ἐδήλωσεν εἰπὼν συνδεδυασμένων τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα· ἐκ προθέσεως ἢ ἀνάγκη δηλῶν τὸν ὁρισμὸν αὐτῶν. Asclep.

1030 b εἰ δέ, ὥσπερ εἶρη, οἱ ὁρισμοὶ τῶν καθ' αὐτό εἰσι, τὸ δὲ σι-
26. μὸν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν καθ' αὐτό, ἔσαι ἄρα καὶ τῶν τοιούτων ὁρι-
μὸς. αὐτὸς δὲ ὁ τὸτο ἐπήγαγεν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶρηκε πρότερον ὅτι 15 καθ' αὐτὰ ἔστιν ὧν καὶ τὸς ὁρισμὸς εἶναι φάμεν ἀδύνατα εἶναι αὐτὰ καθ' αὐτὰ, ἢ δὲ σιμότης αὐτὴ καθ' αὐτὴν ὁ δύναται εἶναι ἄνευ τῆς ῥινός, θαρρύντως ἐπήγαγεν "ὥς — ὁδενός." πῶς γάρ; ὁδὲ γὰρ εἰσι καθ' αὐτὰ, οἱ δὲ ὁρισμοί, ὡς ὁδενός, τῶν καθ' αὐτὰ. ἢ ἔστι καὶ τῶν ὁρισμῶν, ἀλλὰ καθάπερ εἰρήκαμεν· εἶρη 20 δὲ ὅτι πρώτως μὲ καὶ ἀπλῶς τῇ ῥινί, εἴτα καὶ τοῖς ἄλλοις. Alex.

1030 b ὥς ἢ ἔστι τῶν ὁρισμῶν, ἢ εἴπερ ἔστιν, ἀνάγκη ἐκ προ-
27. θέσεως εἶναι, ὥσπερ εἰρήκαμεν. Asclep.

1030 b δείξας ἥτοι ἀπορήσας διὰ τῶν προλαβόντων ὅτι ὁ δυνατόν
28. ἔστι τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων συμβεβηκότων εἶναι ὁρισμὸς, 25 ἐπειδὴ ἐκ προθέσεως ὑπάρχουσιν, ἄτε δὴ συμπαραλαμβάνοντων αὐτοῖς καὶ τὰ ὑποκείμενα, ὡς ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ εἰρήκαμεν καὶ τῆς σιμότητος (ἐρωτώμενοι ἢ τί ἐστι περιττόν, φανὶ ἀριθμὸς εἰς ἀνίστα διαιρέμενος, καὶ παρελάβομεν τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ εἰς τὸν ὁρισμὸν, φημὶ δὴ τὸν ἀριθμόν), — ἐντεῦθεν ἀπορίαν τινὰ κινεῖ ἀναιρῆσαν 30 τῶν τοιούτων συμβεβηκότων τὸς ὁρισμὸς. τί γὰρ φησὶν ὅτι ἀδύνατον ἔστιν εἶναι ὁρισμὸν τῶν τοιούτων; καὶ ἐν αὐτῇ ἢ τῇ προφορᾷ τῷ λόγῳ ἢ ὁολικῶς μὲ δις τὰ αὐτὰ λέγοντες... ἡνίκα γὰρ φάμεν ὅτι σιμότης ἐστὶ κοίλανσις ἐν ῥινί, ὁδὲν ἕτερον λέγομεν ἢ ὅτι ῥίς ῥίς ἐστι, καὶ διπλασιαζόμεν τὴν ῥίνα, ὅπερ ἐστὶν ἀδολεχία· 35 ἢ ἢ κοιλότης λαμβάνει ἀντὶ τῆς σιμότητος, ἢ δὲ σιμότης πάντως συνεισφέρει ἑαυτὴν τὴν ῥίνα· ὥς ὁ λέγων, σιμότης ἐστὶ κοίλανσις ἐν ῥινί, ὁδὲν ἕτερον λέγει ἢ ὅτι ῥίς ῥίς, καὶ ὡς εἶρη, ἀδολεχεῖ. εἰ τοίνυν ἔτε προενέγκαζεν δυνατόν ἐστι τὰ τοιαῦτα, πολλῷ μᾶλλον ἔτε ὀρίσαζεν... εἰ δὲ μὴ ἐστὶ ταῦτα τὸ κοιλὸν τῷ σιμῷ, 40 ἐπειδὴ τὸ μὲ σιμὸν ἐπὶ ῥινὸς καὶ μόνος φέρεται, τὸ δὲ κοῖλον καὶ ἐπὶ ῥινὸς λέγει καὶ ἐπὶ ἐπιφανείας καὶ ἄλλων· εἰ ὅτι σιμὸν ὁδὲν ἔστιν ἕτερον ἢ κοιλότης ἐν ῥινί, ἢ ὁ δύναται εἰπεῖν ῥίνα σιμὴν, ἢ ὁ λέγων τὸτο ἀδολεχεῖ, δις τὸ αὐτὸ λέγων, ῥίς ῥίς κοίλη, καὶ διὰ τῆς σιμότητος καὶ διὰ τῆς ῥινὸς ῥίνα δηλῶν· ἢ ἢ σιμὴ ῥίς ῥίς ἐστὶ κοίλη, 45 ὥς ὁ λέγων κοίλανσιν ῥινός, ἀντὶ σιμότητος παραλαμβάνων τὴν κοίλανσιν, δις λέγει τὴν ῥίνα. ὥς ὁ δυνατόν, φησὶν, εἶναι τῶν τοιούτων ὁρισμὸν· εἰς ἀπειρον ἢ πρόεισιν· ὁδὲν ἢ ἕτερον λέγει ἢ

ὅτι ἢ ῥίς ῥίς ἐστὶ σιμὴ, καὶ ὁ αὐτὸς λόγος ἔσαι· ὁ ἢ λέγων ὅτι σιμότης ἐστὶ κοίλανσις ἐν ῥινί, ὁδὲν ἕτερον λέγει ἢ ὅτι τῇ ῥινί ῥίς σιμὴ ἔνεστι. id.

εἰ τις ὅτι τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, οἷον τὸ ποσὺ καὶ τὸ λευκὸν 1031 a
5 καὶ τὸ περιττὸν καὶ τὸ θήλεος καὶ τῶν τοιούτων, ὁρισμὸς εἶναι λέγει, 7. ἀνάγκη δις τὸ ὑποκείμενον λαμβάνειν, ὥσπερ εἶρη ἐπὶ τῷ σιμῷ. εἰ γὰρ τις τὸ θήλυ ὀρίσαζεν βεληθείη, ἀνάγκη τὸ ζῶον δις παραλαβεῖν· εἰ ἢ θήλυ λέγων ζῶον λέγω, εἴπερ ὀρίζομαι τὸ θήλυ, ἀνάγκη λέγειν ὅτι θήλυ ἐστὶ ζῶον, ζῶον ἐν ᾧ πέφυκεν ἄλλο γεννᾶν. ὁμοίως καὶ περιττὸν λέγων ἀριθμὸν λέγω, ὥς εἴπερ ὀρίζομαι τὸ περιττόν, ἀνάγκη λέγειν ὅτι περιττόν ἐστιν ἀριθμὸς, ἀριθμὸς μὴ δυνάμενος εἰς δύο ἴσα διαιρεθῆναι. ὥς εἴπερ τὸ περιττὸν ἢ τὸ θήλεος ἔκ ἐστιν ὁρισμὸς, ὁδὲ τῶν συνδυαζομένων ἔσαι, οἷον ἀριθμὸς περιττὸν ἢ θήλεος ζῶον. ἐπειδὴ δ' ἐμελλέ τις λέγειν ὅτι 15 πῶς σὺ λέγεις, Ἀριστότελες, ὅτι τὰ πάθη ἄνευ τῶν πραγμάτων ὁ λέγει, καὶ ἐπὶ τὸτο ἀναγκαζόμεθα ταῦτα ὀρίζομενοι δις λέγειν τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς; τὸ ἢ περιττὸν ὀρίσαιμι ἂν ἄνευ τῷ ὑποκειμένου· εἴποιμι ἢ ἂν ὅτι περιττόν ἐστι τὸ μὴ δυνάμενον εἰς δύο ἴσα διαιρεθῆναι, μὴ προσλαβὼν τὸν ἀριθμόν. ἐκδηλοτέρον γε μὴν ἐπὶ 20 τῷ λευκῷ τὸτο ἔστιν· λέγομεν ἢ ὅτι λευκὸν ἐστὶ χρῶμα διακριτικὸν ὅψους, ὅλως ὑποκειμένου μνεῖαν μὴ ποιησάμενοι. πρὸς δὴ ταύτην τὴν ἔνστασιν ἀπαντῶν λέγει. Alex.

ἐπεὶ δὲ τινες τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι 1031 a
ταῦτα εἶναι βυλόμενοι, τὸτο κατασκευάζοντες φασὶν ὅτι ὁ ἀν- 21. θρώπος καὶ ὁ λευκὸς ἀνθρώπος τὸ αὐτό, οἷον ὁ Σωκράτης καὶ ὁ λευκὸς Σωκράτης ὁ αὐτός· εἰ δὲ ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ λευκὸς ἀνθρώπος ὁ αὐτός, καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ταῦτόν ἐστιν. ἔστι δ' ὁ συλλογισμὸς, δι' ὃ τὸτο συνήγον ἐν τρίτῳ χήματι ἔτως· ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ λευκὸς ἀνθρώπος τὸ αὐτό, καὶ ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι τὸ αὐτό· ὁ λευκὸς ἄρα καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι τὸ αὐτό. ἔτω θεῖς τὸν λόγον τῶν τὸτο βυλομένων λύει αὐτὸν λέγων, ἢ ἔκ ἀνάγκης, ὅσα καὶ συμβεβηκός εἰσιν, εἶναι τὰ αὐτά. id.

"ὁ — ταῦτά." ἑλλιπῶς δὲ ἐρμηνεύει τὸ λεγόμενον· δεῖ δὲ 1031 a
35 προσυπακύνειν τὸ τοῖς καθ' αὐτὸ ἔστιν, ἵνα ἢ τὸ πᾶν τοιούτον· ὁ ἢ ἀνάγκη, ὅσα καὶ συμβεβηκός εἰσι, τὰ αὐτὰ εἶναι τοῖς καθ' αὐτὰ ἔστι. καὶ εἴη ἂν διὰ τῶν λέγων ὅτι ὁ μὲ ἀνθρώπος καθ' αὐτό ἐστὶ ταῦτα τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι, τῷ δὲ λευκῷ ἀνθρώπῳ καὶ συμβεβηκός. τὸ δὲ καὶ συμβεβηκός ἔκ ἂν εἴη ταῦτα τῷ καθ' αὐτὸ ὄντι· 40 ὁ ἢ καὶ πάντα τρόπον τὰ ἄκρα (ἄκρα λέγων τὸς κατηγορημένους ὄρους) γίνετο ταῦτά, ἀλλ' ὅταν μὲ καθ' αὐτὸ ἀμφοτέροι οἱ ἄκροι κατηγοριῶν τῷ ὑποκειμένῳ, τότε γίνοντο οἱ αὐτοί, ὅταν δ' ὁ μὲ καθ' αὐτὸ ὁ δὲ καὶ συμβεβηκός, ὁ γίνοντο· ἔτω ἢ συμβεβηκε τὸ χρῶμα εἶναι ἀνθρώπον, οἷον ὁ Σωκράτης λευκός, ὁ Σωκράτης 45 ἀνθρώπος, τὸ λευκὸν ἄρα ἀνθρώπος· ὅπερ ἀδύνατον, ἀλλὰ τὸ μὲ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ἔκ ἐστι τὸ αὐτό, δι' αὐτὸ εἴπομεν αἰτίας. ἴσως δέ, φησὶν, ἐκεῖνα τὰ ἄκρα δόξειεν ἂν εἶναι τὰ αὐτά, οἷον τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ μυσικόν· καὶ συμβε-

βηκός γ' ἄμφω τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει· ἀλλ' ὅδε τῆτο, φησί, δοκεῖ· εἰ δὲ τὸ λευκὸν εἶναι καὶ τὸ μυσικὸν εἶναι ὃ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι (ἄλλης γ' φύσεως τὸ μυσικὸν καὶ ἄλλης τὸ λευκόν), πολλῷ μᾶλλον ἔκκει τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ αὐτό· εἰπὼν δὲ ὅτι ἐπὶ τῶν κτ' συμβεβηκός τὸ τί ἦν εἶναι ἕτερον, καὶ δείξας 5 τῆτο διὰ τῆς δεῖξαι ὅτι ἕτερόν ἐστιν ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ λευκὸν ἀνθρώπῳ εἶναι, λέγει ὅτι ἐπὶ τῶν καθ' αὐτὸ λεγομένων ἄρα τὸ αὐτό ἐστιν ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἢ ὅ· καὶ ἐρωτήσας καὶ δεικνύναι τῆτο μέλλων, λέγω δὴ τὸ ταύτ' εἶναι ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, λέγει ὅτι γενέσθω ὁ λόγος ἐπὶ τῶν ιδεῶν. id.

εἴτα ἐπιλυόμενος φησιν ὅτι ἔκ ἀνάγκης, ὅσα κτ' συμβεβηκός τὰ αὐτὰ ὑπάρχουσιν, ἤδη καὶ κτ' πάντα τὰ αὐτὰ εἶναι. . . ὅτε γ' τὰ ἄκρα, τῆτες τὰ κτ' συμβεβηκός· ὥς αὐτῶν γίνεσθαι τὰ αὐτά, ὥσπερ καὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἐν γίνεσθαι τὰ αὐτά, ὡς εἴρησθαι 15 ἐν τῇ θεωρίᾳ, ὁ περὶ τῆς ἀνθρώπου καὶ τῆς ζωῆς λόγος ὅτι ὑπάρχοντι τῷ Σωκράτει καὶ εἰς τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις. τὰ ἔν ἄκρα κτ' συμβεβηκός ὑπάρχοντι τὰ αὐτά, οἷον τῷ λευκῷ εἶναι καὶ τῷ μυσικῷ, διὸ ἄλλος ὁρισμὸς λευκῆ καὶ ἄλλος μυσικῆ· κτ' δὲ τὸ ὑποκείμενον τὰ αὐτὰ ὑπάρχοντι· δοκεῖ δὲ τῷ ὄντι τοῖς πολλοῖς μὴ κτ' συμβεβηκός ὑπάρχειν. Asclep.

γρ. καὶ χωρὶς τῆς "ὥς." cod. Reg.

1031 a εἰ δὴ εἰσιν ὅσῃ καθ' αὐτάς, οἷας φασὶ τὰς ιδέας τινὲς 30 εἶναι, ἄρα ἕτερόν ἐστιν αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, τῆτες τὸ αὐτοαγαθόν, καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι ἢ τοι τὸ αὐτοαγαθὸν εἶναι, ἢ ὅ· καὶ φησιν ὅτι εἰ ἕτερόν ἐστι τὸ αὐτὸ ζῶον καὶ τὸ αὐτὸ ζῶον εἶναι, καὶ αὐτὸ τὸ αὐτοαγαθόν καὶ 25 τὸ αὐτοαγαθὸν εἶναι, καὶ τὸ αὐτόν καὶ τὸ αὐτόντι εἶναι, ἔσονται καὶ φύσεις ἄλλαι καὶ ὅσῃ καὶ ιδέαι παρὰ τὰς λεγομένας καὶ προτέρας, καὶ μάστις ἐκείναι ὅσῃ· ἢ γ' ὅσῃ μάστις ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι. Alex.

1031 b ἢ γ' ἐπιστήμη ἐκάστω καὶ ἡ γνώσις αὐτῆς διὰ τῆς ὁρίσμεθ θηρᾷ 30 καὶ ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων· ὥς εἰ μὴ τῷ ἀγαθῷ εἶναι ἐστὶ ταύτ' ἀγαθόν, ὅτε τῷ ὄντι εἶναι ἐστὶ τὸ ὄν, ὅδε τῷ ἐνὶ ἔν. ὥς εἰ μὴδὲ τῷ ὄντι εἶναι τὸ ὄν ἐστίν, ἔκκει ὑπαρξίς τῶν τί ἦν εἶναι. Asclep.

1031 b ἐπεὶ δὲ ἐμελλέ τις λέγειν ὅτι τὸ μὴ τί ἦν εἶναι τῆς αὐτοόνοτος 35 ἕτερον ὅν αὐτῆς δικαίως ἀνάγει μὴ εἶναι ὄν (τῆ γ' ὄντος ἕτερον μὴ ὄν ἐστίν, τὸ δὲ τί ἦν εἶναι τῆς αὐτοανθρώπου καὶ αὐτοῖππου καὶ τῶν λοιπῶν ἔκκει εὐλογον δοκεῖ εἶναι), ἐπειδὴ ταῦτα ἐμελλέ τις λέγειν, ἐπήγαγεν "ὁμοίως δὲ πάντα ἐστίν ἢ ὅδεν τὰ τί ἦν εἶναι," τῆτες 40 ἢ πάντα τὰ τί ἦν εἶναι τῶν ιδεῶν χρὴ λέγειν ὡς εἰσὶν ἢ ὅδεν. τίς γ' ἢ ἀποκλήρωσις τὸ τινα μὴ λέγειν εἶναι τινα δὲ μὴ; ὥς εἴπερ ἔκκει τὸ τί ἦν εἶναι τῆς αὐτοόνοτος, ὅδε τῶν λοιπῶν ἔσονται· ὡς γ' ἔχει τὸ τί ἦν εἶναι τῆς αὐτοόνοτος πρὸς αὐτὸ τὸ αὐτόν, ὅτω καὶ τῶν ἄλλων ιδεῶν τὸ τί ἦν εἶναι πρὸς αὐτάς. τὸ δὲ "ἔτι, ὡ μὴ 45 ὑπάρχει ἀγαθὸν εἶναι, ἔκ ἀγαθόν" κατασκευαστικόν ἐστὶ τῆς μὴ εἶναι τὸ τί ἦν εἶναι τῆς αὐτοαγαθῆς ἀγαθόν. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ὡ τινὶ πράγματι μὴ ὑπάρχει ἀγαθὸν εἶναι, ἔκ ἀγαθόν ἐστιν. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι τῆς αὐτοαγαθῆς ἕτερον ἢν αὐτῆς· τὸ δὲ τῆς ἀγαθῆς

ἕτερον ἔκ ἀγαθόν· τὸ τί ἦν εἶναι ἄρα τῆς ἀγαθῆς ἔκ ἀγαθόν. δείξας ἔν ἐπὶ τῶν ιδεῶν ὅτι ταύτόν ἐστιν ἐκάστω καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῶν, συμπεραίνει καθόλου ἐπὶ πάντων λέγων "ἀνάγκη ἄρα ἐν εἶναι τὸ ἀγαθόν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, καὶ καλὸν καὶ καλὸν εἶναι." Alex.

1031 b φησὶν ὅτι πάντῃ καὶ πάντως, ἐὰν ὡσιν ἀπλᾶ εἶδη, τῆτες 14 ἐὰν ὑπάρχωσιν, ἀνάγκη ἐστὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ τῷδε εἶναι καὶ τόδε εἶναι ἐπὶ τῶν ἀπλῶν εἰδῶν, καὶ ὑπάρχωσιν ιδέαι καὶ μὴ ὑπάρχωσι. . . φησὶν ἔν ὅτι εἴπερ εἰσὶν αἱ ιδέαι οἷας τινὲς φασιν, τῆτες ὅσῃ καὶ μὴ λόγοι, ἔκκει τὸ ὑποκείμενον, τῆτες τὸ σύνθετον· ταύτας γ' τὰς ιδέας ὅσῃ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι, εἴγε καὶ 10 πρότεροι ὑπάρχουσιν, ὃ θεωρεῖν δὲ ἐν ὑποκειμένῳ ταῖς συνθέτοις ὅσῃ, ἐπεὶ ὅτω ἔσονται αἱ κτ' μέθεξιν· αὐτῶν δὲ αὐτὰς βύλων, ἐπεὶ τὰ ἐνταῦθα ἔκκει ἔσονται ὅσῃ. Asclep.

ἐπειδὴ οἱ τὰς ιδέας εἰσάγοντες αὐτάς καθ' αὐτάς ἔλεγον 1031 b εἶναι, ὡς εἴρησθαι, καὶ κυρίως ὄντα καὶ ὅσῃ καὶ τῶν τῆδε ἐτέρας ἔλεγον, ὅτι ὁ μὴ καθόλου ἀνθρώπος, ὃν ὁ νῦν ὁ ἡμέτερος ἀπὸ τῶν καθ' 15 ἕκαστα ἀπεσύλησε καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ ἀπεχαρίσατο, ὁμοίωμα τῶν κτ' μέρος ἀνθρώπων ἐστὶ καὶ ὁ αὐτός ἐστι τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ ἐπινοία μόνῃ τὸ εἶναι ἔχει, ὁ δὲ αὐτοάνθρωπος ἢ ιδέα, ἢ τις καθ' ἕκαστην 20 ἐστὶ καὶ ἐνυπάρχει, καὶ ἐστὶν ὁ αὐτὸς τοῖς καθ' ἕκαστα ἀνθρώποις, — ἐπειδὴ ταῦτα ἔλεγον, λέγει ὅτι εἴπερ εἰσὶν ιδέαι, ἔκκει τὸ ὑποκείμενον ὅσῃ, τῆτες αἱ μερικὲ καὶ ἄτομοι ὅσῃ ἔκκει ὑποκείμεναι αὐταῖς· ἐτέρα γ' ὅσῃ ἀλλοτρία αὐτῆς ἔκκει ὑπόκει· ἐπεὶ 25 ἔν αἱ ιδέαι, ὡς φασιν, καθ' αὐτάς εἰσιν, τὰ δὲ καθ' αὐτὰ ἐκ ἀνάγκης ὅσῃ εἰσὶ, καὶ αἱ ιδέαι ἐκ ἀνάγκης ἔσονται ὅσῃ καὶ ἕτεροι καθ' αὐτάς τῶν τῆδε. ἀλλ' εἴπερ εἰσὶν ὅσῃ καὶ ἕτεροι τῶν τῆδε, ἔκκει ταῦτα ὑποκείμενα, ὅδε καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν λεχθήσονται. εἰ γ' καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν λεχθήσονται, ἔσονται κτ' μέθεξιν· ἀλλὰ μὴν τὰ κτ' μέθεξιν ὃ τὰ ἐν τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν 30 εἰσὶν, ὥσπερ τὸ ζῶον ἐν τῷ Σωκράτει καὶ ἐν ἐμοί· ἐφασκον δὲ ὅτοι μὴ εἶναι τῶν αὐτοάνθρωπον ἐν ἡμῖν, ὥς ἔκκει εἰς κτ' μέθεξιν. εἰ δὲ μὴ εἰσιν, ὅδε καθ' ὑποκειμένων τῶν τῆδε λεχθήσονται, ὅδ' ὅλως τὰ τῆδε ὑποκείσονται αὐταῖς. καὶ τίς ἢ χρεια τῶν ιδεῶν, εἴπερ καὶ ἕτεροι τῶν τῆδε καὶ ὅδε κατηγορεῖν κατ' αὐτῶν, ὅδε αἰτίαι τῆς 35 εἶναι τοῖς τῆδε εἰσὶ; δέδεικται καὶ τῆτο πολλάκις. Alex.

ὥς καὶ ἐκ τῆς λόγου καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς (ταύτην γ' ἔκκει 1031 b εἴπεν) ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῷ ἐν ἐστίν. λέγει δὲ περὶ τῶν 21 κτ' συμβεβηκός ὅτι διὰ τὸ διττὸν σημαίνει (τὸ γ' μυσικὸν εὐθύς δηλοῖ τό τε πάθος, αὐτὴν λέγω τὴν ἐν τῇ ψυχῇ τῷ Σωκράτους μυσικὴν, καὶ αὐτὴν τὴν Σωκράτην) ἔκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς ταύτόν ἐστι τό τε μυσικὸν καὶ τὸ μυσικὸν εἶναι· συμβαίνει γάρ, εἴ τις τῆτο λέγει, τὸ μυσικὸν ἢ τοι τὸ πάθος ταύτ' εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ ὡ συμβεβηκεν. id.

καθ' αὐτὰ μὴ γ' τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ ἔκκει 1031 b ἔκκει τὸ αὐτό· ἢ δ' ἐπαθέ τι ὑπὸ τῆς λευκῆς, λέγω δὴ τὸ λευκαν- 27 θῆναι, ἔκκει τὸ αὐτό. "ἄτοπον εἶναι." καὶ τῆτο δεικτικόν ἐστι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἐπαγωγῆς τῆς ταύτ' εἶναι ἕκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστω. ἢ δὲ δεῖξις πάλιν ἐπὶ τῶν ιδεῶν προέρχεται· λέγει

γάρ, ὥσπερ ὁ αὐτοῖππος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῷ ἔκ ἐστι ταῦτά, ἀλλ' ἕτερα, εἴ τις καὶ τὸ αὐτοῖππος τί ἦν εἶναι ὄνομα θεῖτο, ἔστω δὴ ἱματίον, ἐπειδὴ πᾶν ὄνομα δηλωτικόν ἐστὶ τινος τί ἦν εἶναι, καὶ τὸ ἱματίον τὸ τί ἦν εἶναι ἐστὶν ἕτερον αὐτῷ. εἴ τις δὲ πάλιν τῷ τῷ ἱματίῳ τί ἦν εἶναι ὄνομα θεῖτο, ἔστω δὴ φυτόν, ἔσται καὶ τὸ τί ἦν 5 εἶναι τῷ φυτῷ ἕτερον τῷ φυτῷ. εἴ τις δὲ καὶ τῷ φυτῷ τί ἦν εἶναι θεῖτο ὄνομα, ἔσται καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸ αὐτό· καὶ τούτο εἰς ἄπειρον. id.

1031 b 23. φησὶν ὅτι καὶ ὑποβώμεθα τῷ τί ἦν εἶναι ὄνομα ἔχειν τι, οἷον λίθον ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον, ἄτοπόν ἐστι τὸ χωρίζειν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ὕσιν τὸ τόδε εἶναι τῷ τῷδε εἶναι· εἰ γὰρ κεχωρίζαι καὶ ἔστιν αὐτῷ 10 ἀλλότριον, ἐπειδὴ ὕσας ἐστὶ δηλωτικόν, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰρήκαμεν, ἔσται καὶ παρ' ἐκεῖνο ἄλλο τὸ τί ἦν ἵππων, τῷ τῷδε ἕτερος ὁρισμός τῷ τί ἦν ἄλλο τί ἦν εἶναι, ἐπειδὴ ὕσας ἐστὶ δηλωτικόν, τῶν δὲ ὕσιν ὑπάρχουσιν ὁρισμοί. διὸ φησὶ "τί ἦν εἶναι ἵππων ἕτερον," τῷ τῷδε διάφορον παρὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς τί ἦν εἶναι. καίτοι, φησί, 15 τί κωλύει καὶ νῦν ἐνία εἶναι εὐθύς τί ἦν εἶναι, τῷ τῷδε ἄνευ ὀνόματος (διὰ γὰρ τῷ τῷ "εὐθύς" τὸ ἄνευ ὀνόματος ἐδήλωσε), τῷ τῷδε τί κωλύει, καὶ μὴ ὑποβώμεθα ὀνομάζειν τὸ τί ἦν εἶναι, ἀλλότριον δὲ ἐστὶ τούτο τῷ τῷδε εἶναι καὶ ἔστιν ὕσας δηλωτικόν, εἶναι καὶ αὐτῷ ὁρισμόν; καὶ περὶ ἐκεῖνον ἐρωτήσομεν πάλιν τῷ τί ἦν εἶναι, ταυτόν 20 ἐστὶ τῇ ὕσας ἢ ἔκ ἐστι ταυτόν; εἰ μὲν οὖν ταυτόν ἐστιν, ἔχω τὸ ζητούμενον· εἰ δὲ διάφορον, πάλιν καὶ περὶ ἐκεῖνον τὰ αὐτὰ ἐρωτήσω, καὶ ὅτως ὁ λόγος ἐπ' ἄπειρον ἐλεύσεται. δύναται δὲ τὸ "καίτοι τί κωλύει καὶ νῦν εἶναι ἐνία εὐθύς τί ἦν εἶναι;" ὅτω νοεῖται, ὅτι εἴπερ μὴ ταυτόν ἐστι τὸ τῷδε εἶναι καὶ τὸ τόδε εἶναι, τί κωλύει τῆς ὕσας ἐκεῖ- 25 νης εὐθύς γίνεσθαι ὁρισμόν, εἴγε πάσης ὕσας ἐστὶν ὁρισμός. διὸ ἐπήγαγεν "εἴπερ ὕσας τὸ τί ἦν εἶναι." ἐκάστης δὲ ὕσας ἐστὶν ὁρισμός, ἔσται καὶ τῷ τί ἦν εἶναι ὁρισμός, καὶ ὅτος ἢ ὁ αὐτός ἐστι τῷ τῷδε εἶναι ἢ διάφορος. εἰ μὲν οὖν ὁ αὐτός, ἔχω τὸ ζητούμενον· εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ὁ αὐτός, πάλιν ἐπὶ ἕτερον ἐλεύσομεθα καὶ ὅτως ἐπ' ἄπειρον 30 ὁδεύσομεν. ὥστε ὁ μόνον ἐν ἐστὶ τὸ τῷδε εἶναι καὶ τὸ τόδε εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὁ αὐτός, ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· πολλὰ γὰρ ἄτοπα ἐδείξαμεν ἐπόμενα τῷ λόγῳ τῷ ὑποτιθεμένῳ αὐτὰ κεχωρίσας ἀπ' ἀλλήλων. Asclep.

ἐπειδὴ καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὕσας ἐστὶ δηλωτικόν, ἔσται αὐτῷ ὁρισ- 35 μός· καὶ εἰ μὲν ὁ αὐτός, ἔχω τὸ ζητούμενον, εἰ δὲ διάφορος, καὶ ἐπ' ἐκεῖνον ἐρωτῶ καὶ ἐπ' ἄπειρον ὁ λόγος προέρχεται. καὶ πάλιν τὸ ἐν ἐπειδὴ ὕσας ἐστὶν, ἔσται αὐτῷ ὁρισμός, καὶ ὅτος ἢ ἀλλότριος ἢ ὁ αὐτός· εἰ μὲν οὖν ὁ αὐτός, ἔχω τὸ ζητούμενον, εἰ δὲ ἀλλότριος, πάλιν ἔσται ἐκεῖνον ὁρισμός, καὶ ὅτως ἐπ' ἄπειρον προερχόμεθα. διὸ 40 φησιν "ὥστε καὶ" κτλ. id.

1031 b 31. εἴ τις δὴ ἐκάστῳ τί ἦν εἶναι ὄνομα θεῖτο, ἐπειδὴ παντὸς ὀνόματος δηλωτικὸν ὕσας ἐστὶ τί ἦν εἶναι, ἔσται καὶ παρ' ἐκεῖνο τὸ ὄνομα ἄλλο τί ἦν εἶναι ἵππων. ἀλλὰ μὴν τὸ τί ἦν εἶναι ἢ φύσις τῷ ἵππῳ ἐστὶν, ὥστε εἴπερ ἐστὶ καὶ τούτο τί ἦν εἶναι ἵππων, ἔσοντι τῷ ἵππῳ δύο 45 ὕσας καὶ φύσεις, καὶ ὁ μόνον δύο ἀλλὰ καὶ ἄπειροι. ἐπεὶ δὲ τις λέγειν ἐμελλεν, ἀλλ' ἔκ εἰς ἄπειρον προΐεναι ἀνάγκη, ἀλλὰ καταντήσομεν εἰς τι ὅ τὸ τί ἦν εἶναι ἔκ ἐστιν ἕτερον ἀλλὰ ταυτό· εἰ γὰρ

ἔσται ταυτόν, ἔκ ἀνάγκη εἶναι ἐκεῖνον τί ἦν εἶναι, ἔκ ἐστι ἕτερον· εἰ γὰρ ἐκ τῷ λέγειν ὅτι ἔκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστῳ ἕτερόν ἐστι, συμβαίνει ἐκεῖνον εἶναι τί ἦν εἶναι, — εἴπερ εἰς τι καταντήσομεν ταύτην ὅν τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῷ, ἔκ ἐστι ἐκεῖνον πάλιν ἄλλο τί ἦν 5 εἶναι. ἐπεὶ οὖν δυνατὸν ἦν ὅτω τινὰ ἐνίστασθαι, πρὸς τούτον ἀπαντῶν ἐπάγει "καίτοι τί κωλύει καὶ νῦν εὐθύς εἶναι τινὰ τί ἦν εἶναι;" τῷ τῷδε τί κωλύει μὴ εὐθύς ἔκαστον ταύτην εἶναι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ πολλὰ τούτο εὐρίσκειται; ὁ μόνον δὲ ἔκαστον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάστῳ ταυτόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὁ αὐτός καὶ εἰς. ὁ γὰρ ἕτερός ἐστιν ὁ λόγος τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ τί ἦν εἶναι... εἰ μὲν γὰρ καὶ συμβεβηκός τὸ ἐν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῷ ἢ τὰ αὐτά, ἔκ ἂν ἦν ὁ λόγος αὐτῶν ὁ αὐτός. ἐπεὶ δὲ ἐκ πάντων τῶν δειχθέντων ἀνεφάνη ὅτι καθ' αὐτὰ εἰσιν ἐν, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν εἰς ἐστίν. ὁ δὲ ἀνῶθεν μὴ γινέσθαι ἄτοπον, νῦν ἐπαναλαμβάνει καὶ σαφέστερον 10 τίθησι λέγων "ἐτι — εἰσιν." τῷ τῷδε εἰ τὸ τῷδε ἐνός τί ἦν εἶναι ὄνομα τεθείη, ἔσται ἄλλο τῷ τεθέντος ὀνόματος τί ἦν εἶναι. ἀλλ' εἰ τούτο, εἰς ἄπειρον ἰέναι ἀνάγκη· τὸ γὰρ ἐν εἶναι ἔσται τὸ τί ἦν εἶναι τῷ ἐνός, τὸ δὲ ἐν ἐστὶν ὁ ἐστὶ τί ἦν εἶναι τὸ ἐν εἶναι· τὸ δ' ἐν εἶναι ἔσται πάλιν ἄλλο τί ἦν εἶναι, καὶ πάλιν ἐπὶ τούτων ὁ αὐτὸς λόγος. Alex.

τὸ γὰρ θερμόν τὸ ἐκ τῆς τρίψεως γενόμενον μέρος ἐστὶ τῷ ποιῇ- 1032 a σάντος καὶ ποιεῖ μέρος τι θερμάσις ἐν τῷ σώματι ὁμοῖον ἑαυτῷ, αὐτὸν αὐτὴν ἢ καὶ γεννῶν διαφορημένης τῆς ὑγρότητος. τὸ γὰρ μέρος, τῷ τῷδε ἢ γενομένη θερμάτης, μέρος τι ὁμῶνυμον ἐποίησεν ἐν αὐτῇ, τῷ τῷδε θερμότητα ἢ ὑγίειαν, ἢς ὑγείας μέρος γίγνεται. 2 καλῶς δὲ εἶπεν, ἐὰν μὴ καὶ συμβεβηκός γένῃ· ἐκ γὰρ τῆς τρίψεως πολλάκις γίγνεται ἐρύθημα ἐκ τῆς θερμότητος, ὁ μὲντοι γε ὑγίεια· τὸ δὲ ἐρύθημα καὶ συμβεβηκός· διὰ τούτο γὰρ γέγονεν ἢ τρίψις· τὸ γὰρ αἷτιον τῷ ποιεῖν πρῶτον καθ' αὐτό. Asclep.

εἴτα ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἄλλοις ἐχρήσατο παραδείγμασιν, εἰπὼν 1032 b λευκῷ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ λευκὸς ἀνθρώπος, ἐνταῦθα φησὶ Σωκρά- 8 της καὶ Σωκράτει εἶναι. φησὶν οὖν ὅτι ὁδὲν διαφέρει τὸ κεχωρίσας διαφόροις παραδείγμασιν· ὅτε γὰρ τὰ παραδείγματα. διὸ φησιν "ὁδὲν γὰρ διαφέρει ὅτε ἐξ — ἐπιτ.", τῷ τῷδε ὅτε τὸ ἐρωτῆσαι, ἐὰν 10 χρησάιτο τις διαφόροις παραδείγμασιν ἐρωτώμενος, ὁδὲν βλάπτει τὸν λόγον, μόνον ἵνα συμφωνῶσι τῇ φύσει τῶν παραδειγμάτων, εἴτα φησιν ὅτι "πῶς μ. οὖν" κτλ. id.

ἐξ ὧν γὰρ ἐρωτῶσιν (ἐκ γὰρ τῶν καὶ συμβεβηκός τὰς ἐρωτή- 1032 c σεις ποιεῖν), ἐκ τούτων καὶ τῶν λύσεων τεύχονται. Alex. 9.

φησὶν οὖν ὅτι ἐπὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων καὶ τὸ ὑλικὸν αἷτιον 1032 d καὶ τὸ ποιητικόν καὶ τὸ εἰδικόν φύσει ἐστίν. τὸ γὰρ γινόμενον ἔχει φύσιν 12 τὴν φροντίζουσαν αὐτῷ, οἷον τὸ φυτὸν καὶ τὸ ζῷον· καὶ ὑφ' ὅ, ἢ καὶ τὸ εἶδος λεγομένη φύσις ἢ ὁμοειδὴς τῷ ποιεῖν· αὕτη δὲ ἐστὶν ἐν ἄλλῳ, οἷον εἰ τύχοι ἐν τῷ πατέρι· ἀνθρώπος γὰρ ἀνθρώπον γεννᾷ. ὅτως μὲν οὖν, φησί, γίγνεται τὰ γινόμενα διὰ τὴν φύσιν. Asclep.

καὶ πάλιν τὸ σῶμα μέγα γίγνεται. τούτῳ δὲ πλεονεκτεῖ ἢ ὕσας 1032 e ὅτι ἀνάγκη προϋπάρχειν ἑτέραν ὕσαν ἐνεργείαν, εἰ μέλλοι γίνεσθαι 19 ὁμοῖον αὐτῷ· ἀνθρώπος γὰρ ἀνθρώπον γεννᾷ. ποῖον δὲ ἢ ποσὸν ἔκ

ἀνάγκη προὑπάρχειν ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ μόνον δυνάμει ἐστὶ καὶ ποσὸν καὶ ποιόν. id.

1032^a 16. ἀλλὰ πῶς ἐν τῇ Φυσικῇ δείξας ὅτι γενέσεως γενέσεις ἔκ ἐστιν ἢ δὲ μεταβολὴ μεταβολῆς, νῦν φησὶν ὅτι γενέσεις εἰσὶ φυσικαί, ὡς γενέσεων ἢ γενέσεις ἐκ φύσεως ἐστίν; ὥστε τὸτο δοκεῖ λέγειν 5 ὅτι τῶν γενέσεων εἰσὶ γενέσεις. ἢ τὸ "ὡς γενέσεις" ἢ πρὸς τὰς γενέσεις, οἶμαι, ἀπέδωκεν ἀλλὰ πρὸς τὰ τέλη αὐτῶν, οἷον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ εἰ τὸτο ἐστίν, εἴη ἂν λέγων ὅτι αὐτὸ αἱ φυσικαὶ γενέσεις εἰσὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων, ὡς καὶ φυτῶν καὶ ζῴων ἢ γενέσεις ἔκ ἀπὸ τέχνης ἐστὶν ἀλλ' ἀπὸ φύσεως. 10 ἢ τὸ "ὡς ἢ γενέσεις ἐκ φύσεως ἐστίν" τὸτ' ἂν εἴη ὅτι ὡς γενέσεων ἢ ὑπαρξίς καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς ἔκ ἀπὸ τέχνης ἢ ἀπὸ ταυτομάτου ἐστὶν ἀλλ' ἐκ φύσεως. ἢ συγκαταβληθεῖσα γὰρ τῷ πράγματι δυνάμεις τε καὶ φύσις ἐστὶν αἰτία τῶν γενέσεων ποιητικῇ. καὶ αἱ μὲν φυσικαὶ γενέσεις αὐτῶν, ἐξ ὧς γίνεσθαι τὸ διὰ γενέσεως γινόμενον, ἐστὶν ἡ ὕλη, 15 ὑφ' ὧς δὲ, οἷον τῷ ποιητικῷ τῶν φύσει τι ὄντων, οἷον ἄνθρωπος ἵππος. ἐπειδὴ γὰρ τὸ σπέρμα ἐκ τούτων, ὅτοί εἰσι ποιητικὰ αἰτία. τὸ δὲ "τῶν φύσει τι ὄντων" πρόσκειται, ἐπεὶ ἐν τῇ Φυσικῇ ἔλεγεν ὅτι φύσις μὲν ἐστὶ τὸ εἶδος. φύσις δὲ καὶ ἡ ὕλη, τὸ δ' ἐκ τούτων συγκαίμενον ἢ φύσις ἀλλὰ φύσει, ὥστε τὸν ἄνθρωπον γεννῶν ἢ 20 φύσις ἀλλὰ τῶν φύσει τι ὄντων. καὶ ἐστὶν ἡ μὲν ὕλη, ἐξ ὧς γίνεσθαι τὸ γινόμενον, ὑφ' ὧς δὲ τῶν φύσει τι ὄντων. ἂν δὲ καὶ μάστιξ, λέγω δὴ τὰ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὡς καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ, μάστιξ ὕλης εἶναι λέγομεν, εἶπεν. εἰπὼν δὲ ὅτι πάντα τὰ ἀπὸ φύσεως καὶ τὰ ἀπὸ τέχ- 25 νης γινόμενα ὕλην ἔχει, τῷ τὸτο ὅτως ἔχειν τὴν αἰτίαν συντόμως ἐπήγαγεν εἰπὼν "δύνασθαι γὰρ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἕκαστον αὐτῶν," τῷ τῷ ἐπειδὴ ἕκαστον καὶ τῶν ἀπὸ φύσεως καὶ τῶν ἀπὸ τέχνης δύνασθαι εἶναι καὶ μὴ εἶναι, δῆλον ὡς ἀπὸ τῆς ὕλης τὸτο ἔχει. αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ τρεπτικὴ καὶ ἀλλοιωτικὴ, ἢ ποτὲ μὲν τὸτο τὸ εἶδος δέχεσθαι 30 ποτὲ δὲ ἄλλο, διὰ τὸ μὴ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν αὐτῇ δύνασθαι γένεσθαι καὶ διὰ τὸ εὐφυῶς ἔχειν πρὸς τὰ εἶδη δέχεσθαι. ἐστὶν ἔκαστος τῶν φύσει καὶ ἀπὸ τέχνης τῷ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἢ ὕλη αἰτία. ταῦτα εἰπὼν ἐπήγαγεν "καθόλου δὲ καὶ ἐξ ὧς φύσις καὶ καθὸ φύσις." ὡς πολ- λάκις γὰρ εἵπομεν ὅτι καὶ τὴν ὕλην ἢ γίνεσθαι τὸ εἶδος ἢ καθὸ εἶδος, 35 αὕτη λέγει φύσει. "τόδε γὰρ γίνεσθαι ἔχει φύσιν" οἶμαι ὡς αἰτίον ἐπὶ τῇ τῷ τὸ εἶδος φύσιν εἶναι, τῷ τῷ γινόμενον διὰ φύσεως γίνεσθαι, φύσιν λέγων τὴν ἀπὸ τῆς ὕλης εἰς τὸ εἶδος ὁδόν — καὶ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ ὄν εἶδος γίνεσθαι, ὃ γεννᾶται. τὸτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῷ "καὶ ὑφ' ὧς — ὁμοειδής." Alex.

1032^a 23. ἢ δὲ ὁδὸς αὕτη, ὡς ἂν ἐπεκτείνας λέγοι τις τὸ ὕ, ὡς αὐτὸς εἶρηκε, φύσις λέγει. φανερόν ὡς καὶ τὸ εἶδος, πρὸς ὃ αὕτη ἡ ὁδὸς ἐστὶ, φύσις ἐστίν. ὅτι δὲ τὸ εἶδος φύσις λέγει, δείκνυσιν καὶ ἄλλως. λέγει, φησὶ, τὸ σύνθετον φύσις, οἷον ὁ Σωφρονίσκος. καὶ δῆλον ὡς ἢ καὶ τὸ συναμφοτέρον ὁ Σωφρονίσκος φύσις λέγει (τὸτο γὰρ φύ- 40 σεις λέγει), ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος, καθὸ καὶ γίνεσθαι τὸ γινόμενον ὑπ' αὐτῷ. καὶ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ ὄν εἶδος γίνεσθαι, ὃ γεννᾶται. τὸτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῷ "καὶ ὑφ' ὧς, ἢ καὶ τὸ εἶδος λεγομένη φύσις ὁμοειδής."

πῶς δὲ τὸ γινόμενον τῷ ὑφ' ὧς γίνεσθαι ὁμοειδές ἐστίν, ἐπήγαγεν "ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾶ," πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι ὁμοειδῆς εἰσίν. "αἱ δὲ ἄλλαι γενέσεις λέγονται ποιήσεις." εἰπὼν περὶ τῶν φυσι- κῶν γενέσεων, τίνων εἰσὶ, καὶ συμπεραίνόμενος καὶ εἰπὼν ὅτι ὅτω μὲν γίνεσθαι τὰ γινόμενα τὴν φύσιν, λέγει ὅτι "αἱ δὲ ἄλλαι γενέσεις" (ἄλλας λέγων τὰς ἀπὸ τέχνης) ἀπὸ δυνάμεως ἢ ἀπὸ διανοίας λέγονται ποιήσεις. id.

ἀπὸ τέχνης μὲν ὅν γίνεσθαι λέγει τὰ τεχνητὰ καὶ ὅλως ὅσα καὶ 1032^a 23. τέχνην γίνεσθαι, ἀπὸ διανοίας δὲ τὰς ἀρετάς. εἶδη γὰρ τινὰ καὶ αἱ ἀρεταί. τελειῶσι γὰρ τὴν ψυχὴν. εἰ δὲ καὶ πολλὰ τῶν τεχνητῶν (γίνεσθαι) γὰρ τεχνητὰ τινὰ καὶ ἀπὸ ταυτομάτου, ὡς ἐρεῖ) ἀπὸ διανοίας γίνεσθαι, ἀλλ' ὅν ἢ τέχνη ἢ πάντως διάνοια. ἀπὸ δυνάμεως δὲ εἰσὶν ὁπότ' ἔτυχεν, οἷον λύσασθαι καὶ μὴ λύσασθαι. id.

"τῶν — τύχης," ὥσπερ καὶ ἀπὸ φύσεως. γίνεσθαι γὰρ καὶ ἐκεῖ, λέγω δὴ ἐν τοῖς ἀπὸ φύσεως γινομένοις, ἕνα ἐκ ταυτομάτου. γί- 15 νον γὰρ βοτάναι καὶ ἐκ σπέρματος καὶ ἄνευ σπέρματος. πολλὰ γὰρ τῶν βοτανῶν ἄνευ σπέρματος φύοντο ἐκ ταυτομάτου. id.

καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως ὅν γίνεσθαι, φησὶν, ἕνα καὶ ἐκ σπέρματος, 1032^a 30. ὥσπερ ἄνθρωποι καὶ ἵπποι, καὶ ἄνευ σπέρματος, ὥσπερ σκώληκες καὶ πάντα τὰ ὑπὸ σήφους γινόμενα, καὶ πόαι ὑπὸ τῆς καθόλου φύσεως, ὥσπερ αἱ βοτάναι. Asclep.

εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι πρώτη ἐστὶν ὕψις, τῷ τὸ 1032^b 2. εἶδος πρώτην ὕψιν εἶναι αἰτίον ἐπήγαγε τὸ "καὶ γὰρ ἐναντίων τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ εἶδος." ἐπεὶ γὰρ ἡ σφύρις τῇ ὕλῃ ὑπάρχει, τῇ δὲ σφύρις τὸ εἶδος τὸ εἶναι παρέχει (τῇ γὰρ αὐτῇ ἀπυσία ἢ σφύρις ἐστίν), εἰ δὲ καὶ τῇ σφύρις τῇ ἐν τῇ ὕλῃ ὕψι τὸ εἶναι καὶ ὅλως τὴν ὑπαρξίαν τὸ διδόν τὸ εἶδος ἐστίν, αὐτὸ δὲ ἐστὶ καὶ τὰ τῶν καὶ ὁρίζον τὴν ὕλην καὶ κοσμοῦν, πρώτη καὶ κυρίως ὕψις τῷ τὸ εἶναι. τῶν γὰρ ἐναντίων, φησὶν, ἦτοι τῶν σφύρις τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ ἦτοι τὸ εἶδος ἐστὶ, τῷ τῷ εἶδοποιόν καὶ ὑπαρξέως χορηγόν. εἶδος ὅν καὶ ὑπαρξέως αἰτίον. καὶ ὅλως τῶν ὄντων εἶναι καὶ μὲν τῶν ὄντων συγκαταριθμεῖσθαι τὰς σφύρις τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐστίν. ἀπιδόντος γὰρ τῷ εἶδους εὐθύς ἢ σφύρις τὸ εἶδος εἶναι ἔχει. ὥστε ποιητικὸν αἰτίον τῆς σφύρις τὸ εἶδος ἐστίν. Alex.

"εἶδος δὲ λέγω τὸ τί ἦν εἶναι ἕκαστον," τῷ τῷ αὐτῷ τὸ αὐτὸν εἶδος, ἐξ ὧς καὶ τὸ ἐνυλον χαρακτηρίζεσθαι. καὶ οἱ ὁρίσμοι γὰρ καὶ εἶδη λαμβάνοντο. εἶτα ἵνα μή τις εἴποι πρὸς αὐτὸν ὅτι τί ὅν καὶ τῷ ἐναντίον ἔκ ἐστιν ἰατρός, οἷον τῆς νόσου, φησὶν ὅτι καὶ τῶν ἐναντίων τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ ἐστὶν εἶδος. τῆς γὰρ σφύρις ἐστὶν ὕψις ἢ ἀν- 40 τικειμένη ὕψις, οἷον ὑγίεια νόσος. καὶ γὰρ τὴν ἀπυσίαν τῆς ὑγείας δηλοῦν ἢ νόσος, ἢ δὲ ὑγεία ἐστὶν ὁ λόγος αὐτῶν ὁ ἐν τῇ ψυχῇ τῷ ἰατρῷ. γίνεσθαι δὲ ὑγεία ἐκ νόσου τῷ τῷ τρόπον. ἐπειδὴ τόδε ἐστὶν ἢ ὑγεία, ἢ ὁμαλότης τῷ σώματος ἐν τύχῃ, ἀνάγκη ἐστίν, εἰ μέλλοι ὑγιαίνεισθαι τὸ ζῶν, τοδὶ ὑπάρξει. Asclep.

ὅτι δὲ τὸ αὐτὸ ἀντὶ τῷ εἶδους ἔλαβε, τὸ δὲ εἶδος ἀντὶ τῷ αἰτίῳ 1032^b 3. τῆς ὑπαρξέως τῆς σφύρις, δῆλον ἐποίησεν εἰπὼν "τῆς γὰρ σφύρι- σεως ὕψις ἢ ὕψις ἢ ἀντικ.", τῷ τῷ εἶδος ὕψις τῆς σφύρι- σεως ἐστὶν ὕψις καὶ ὑπαρξέως, καὶ τὸ εἶναι αὐτῇ αὕτη χαρίζεσθαι. Alex.

τὸ δὲ "τρόπον τινά" πρόσκειται, ὅτι ἔκαστον αὐτὸ ἐξ αἰτίου
τὸ εἶδος τῆς σφύξης, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός· συμβαίνει γὰρ ὑπο-
χωρήντος τῷ εἶδους γίνεσθαι αὐτήν· ἐστὶν ὅν ἡ ὑγίεια, εἴπερ ἀναλο-
γεῖ εἶδει, αἰτία καὶ εἶδος τῆς νόσου, ἥπερ ἐστὶ σφύξης. id.

1032b 7. ἐπεὶ αὐτὴν τι τοιοῦτον, ὃ ἐστὶ μέρος τῆς ὑγείας· καὶ μέρος ἐστὶ 5
τῆς ὑγείας θερμότης αὐτὴ τὸ διαπεφοιτηκὸς διὰ τῶν βάθους ἐκμοχ-
λεῦον ἀνεῦ τινὸς μηχανῆς τὰ νοσοποιὰ αἰτία, λέγει δὲ τὸ ἐκφυτὸν
θερμόν. ἡ ἔσχατος αὐτὴν τι τοιοῦτον, ὃ μέρος ἐστὶ τῆς ὑγείας, τῇ
θερμότητι ἢ τῇ τέχνῃ, οἷον οἷς χρῶνται ἰατροὶ ἀλείμμασιν, οἷον
μαρκιάτῳ ἢ τινὶ ἄλλῳ τοιούτῳ. λοιπὸν συνεπιλαμβάνεται καὶ τὸ φυ- 10
σικὸν θερμόν, καὶ ὅτῳ κολάζεται τὸ ἀτακτὲς ἢ διὰ πλείονων γινόμε-
νον τῆτο, οἷον τῆς τέχνης τῆς χρωμένης ἀλείμμασι καὶ ἑτέροις
βοηθήμασι διὰ τὴν κακοήθειαν τῆ νοσήματος, καὶ λοιπὸν τῆς φύ-
σεως συνεπιλαμβανομένης γίνεσθαι βοήθεια. τῆτο δὲ, φησὶν, ἐστὶν
ἔχατον τὸ ποιεῖν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς ὑγείας, καὶ τῆς οἰκίας λίθοι. 15
ὥστε ἀδύνατόν τι γενέσθαι, εἰ μὴ προὔπάρχει τι ἕτερον, οἷον οἰκίαν
εἰ μὴ εἰσὶ λίθοι, καὶ ἐπὶ τῆς ὑγείας· ὡς γὰρ φασὶν οἱ φυσικοί,
ἐξ ὧν γίνεσθαι ἐκ τῆς μηδαμῇ μηδαμῶς· δεῖ γὰρ προὔπάρχειν τὴν
ὑλὴν ἐπὶ τῶν γινόμενων. εἴτα λοιπὸν ζητεῖ ὅτι ὥσπερ ἡ ὑλὴ με- 20
ρος γίνεσθαι τῆ συνθέτου, ἀρὰ γε ὅπως καὶ τὸ εἶδος; καὶ αὐτὸς μὲν ὅπως
ἑάσας τὴν ἀπορίαν ἀπαλλάττει. Asclep.

1032b 8. ἀλλ' εἰ δεῖ θερμότητα γενέσθαι, δεῖ τρίψεως· ἄρχεται ὅν ἀπὸ
τῆς τρίψεως, ἣν καὶ δύνασθαι ποιῆσαι, ἥτις τρίψις ἔχατόν ἐστι καὶ τῆς
ὑγείας καὶ τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς θερμότητος. Alex.

1032b 17. τὸ δὲ "ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλ. τ. μ. ἔκ. γ." οἶμαι τῷ "ὥστε σ. 25
τρ. τ. — ἔκ. ὑλὴν" συντάττεσθαι· καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι ὥσπερ
ὑγίεια ἐξ ὑγείας γίνεσθαι, ὅτῳ καὶ ἡ ὁμαλότης ἐκ τῆς ὁμαλότητος
τῆς ἐν τῇ ψυχῇ τῆ ἰατρῆς ὅσης καὶ ἡ θερμότης ἐκ τῆς θερμότητος·
ὑπάρχει ὅν, ὥσπερ εἴρηται, ἡ τρίψις δύναται. ἡ δὲ τῆτο λέγει ὅτι
ὑπάρχει ἡ τρίψις δύναται τῷ ἰατρῷ, ἀλλ' ὅτι ἡ τρίψις δύναται 30
ὑγίεια ἐστὶν. εἰ γὰρ ἡ τρίψις ἀρχὴ τῆς ὑγείας ἐστὶ καὶ πρῶτον αἶτιον,
δῆλον ὅτι ἡ τρίψις δύναται ἐστὶν ὑγίεια. καὶ οἶμαι ὅτι τὸ "ὑπάρχει
δὲ τοῦ δυνάμει" περὶ τρίψεως εἴρηται, ὅτι ἡ τρίψις δύναται ἐστὶν
ὑγίεια. τὸ δὲ "τῆτο δὲ ἡδὴ ἐπ' αὐτῷ" περὶ τῆ ἰατρῆς εἴρηται,
τῆτεςιν ἡ τρίψις δὲ ἐπὶ τῷ ἰατρῷ ἐστὶ καὶ δύνασθαι αὐτὴν ποιῆ- 35
σαι. id.

1032b 20. "ὑπάρχει δὲ τῷ δυνάμει," τῆτεςιν τῷ φαρμάκῳ ὑπάρχει
δυνάμει ἡ θερμότης· ἐρχόμενον γὰρ θερμαίνει· τῆτ' ὅν ἐπ' αὐτῷ
ἐστὶ τῷ βοηθήματι. Asclep.

1032b 23. εἰ δὲ ἀπὸ ταυτομάτου, φησὶ, γένεσθαι ἡ ὑγίεια, ἀπὸ τῆς γε- 40
νήσεως ἢτοι ἀπὸ τῆς τρίψεως, ὅπερ ἐγένετο τῷ ποιεῖν ἀρχὴ τῷ
ποιεῖν ἀπὸ τέχνης. Alex.

εἰ δὲ ἀπὸ ταυτομάτου γένεσθαι ἡ ὑγίεια, ἀπὸ τῆς λόγου γίνεσθαι,
ἀφ' ὧ καὶ ὁ τεχνίτης ἄρχεται ποιεῖν, τῆτεςιν ἀπὸ θερμότητος. Asclep.

1032b 26. ἢτοι ἀπὸ τῆς τρίψεως. ὅπερ ὅν τῷ ποιεῖν τῷ ἀπὸ τέχνης 45
ποιεῖν τὴν ὑγίειαν ἀρχὴ γέγονεν αὐτῷ καὶ αἶτιον τῆ τὴν ὑγίειαν
ποιῆσαι, αὐτὴ γένεσθαι καὶ ἐκ ταυτομάτου· τὴν γὰρ θερμότητα τὴν
ἐν τῷ σώματι ποιεῖ ἡ τρίψις. Alex.

αὐτὴ δὲ ἡ ἐν τῷ σώματι ὑπὸ τῆς τρίψεως γεγονυῖα θερμό-
της ἢ μέρος ἐστὶ τῆς γεγονυῖας ὑγείας, ἢ εἰ μὴ ἐστὶν ἡ θερμότης
μέρος τῆς ὑγείας, ἀλλ' ὅν ἐπεὶ αὐτὴ τοιοῦτόν τι οἷον ἡ ὁμαλότης,
ἥτις μέρος ἐστὶ τῆς ὑγείας. αὐτὸ δὲ τὸ ἐπόμενον τῇ θερμότητι καὶ
μέρος ὅν τῆς ὑγείας ἡ εὐθύς ἐπεὶ αὐτὴ, ἢ εἰ μὴ εὐθύς ἀλλ' ὅν
διὰ πλείονων. τὸ δὲ "τῆτο δ' ἔχατον τὸ ποιεῖν" τοιοῦτον ἂν εἴη,
ὅτι ἡ τρίψις ἢ ποιεῖσα τὸ μέρος τῆς ὑγείας ἔχατὴ ἐστὶ καὶ τῆς θερ-
μότητος καὶ τῆς ὁμαλότητος καὶ τῶν λοιπῶν· καὶ ὥσπερ ἡ θερμότης
ἢ τὸ ἐπόμενον αὐτῇ (τῆτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν) μέρος ἐστὶ τῆς
ὑγείας, ὅτῳ καὶ οἱ λίθοι τῆς οἰκίας καὶ ὁ χαλκὸς τῆ ἀνδριάντος.
ὥστε φανερόν ἐστιν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἐξ ὧν γίνεσθαι μὴ προὔπαρ-
χόντος τινος, ἀλλὰ πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνεσθαι. καὶ ὅτι μὲν ὅν
μέρος τι ἀναλογεῖται ὑλὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τοῖς γινόμενοις, φα-
νερόν, ὅτι δὲ καὶ τῶν τῶ ὁρισμῷ μερῶν τι λόγον ὑλὴς ἐπέχει, ἐκ
ἀφανές· τὰ γὰρ γένη ὑλὴ ἀναλογεῖ, καὶ τῆτο δῆλον ἐκ τῆς ἐν χαλ-
κῷ κύκλῳ δύο λέγεσθαι ἔχειν ὑλᾶς, τὸν τε χαλκὸν καὶ τὸ χῆμα,
ἐν μὲν χαλκὸν ὡς τῆ συναμφοτέρῃ, τὸ δὲ χῆμα ὡς τῆ εἶδους. ἔχει
δὲ ὁ χαλκὸς κύκλος ὃ μόνον καὶ τὸ συναμφοτέρον τὴν ὑλὴν, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῷ λόγῳ. id.

τῆτο δὲ, φησὶν, ἐστὶν ἔχατον τὸ ποιεῖν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς 1032b
ὑγείας, καὶ τῆς οἰκίας λίθοι. ὥστε ἀδύνατον κτλ. Asclep. 28.

φησὶν ὅτι πᾶσα ἀνάγκη μέρος τι ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει ἐν 1032b
τῷ ἐπομένῳ ὡς μέρος αὐτῆ λαμβανόμενον· ἢ γὰρ ὑλὴ μέρος ἐστὶν. 31.
ἐνυπάρχει γὰρ αὐτῇ καὶ φύσιν προσδέξασθαι τὸ εἶδος. ἀρὰ ὅν, φησὶ,
καὶ τὸ εἶδος γίνεσθαι· τὰ γὰρ σύνθετα καὶ τὴν ὑλὴν προαπορεῖ, καὶ καὶ τὸ
εἶδος, οἷον, ὡς φησὶν αὐτός, τῆς χαλκῆς κύκλῳ λέγομεν καὶ τὴν
ὑλὴν, ὅτι χαλκὸς ἐστὶ τοιοῦτον ἔχων χῆμα· καὶ τῆτο ἐστὶ τὸ γένος
τῆ χαλκῆς κύκλῳ, εἰς ὃ πρῶτον τίθεται, τῆτεςιν τὸ εἶδος τῆ χῆμα-
τος τῆ κύκλῳ εἶδος αὐτῆ ἐστὶν· ὃ δὲ χαλκὸς κύκλος ἔχει ἐν τῷ
ὁρισμῷ καὶ τὴν ὑλὴν, καθάπερ εἰρήκαμεν. id.

ὃ λέγοντι ἐκεῖνο ἀλλ' ἐξ ἐκεῖνο, τῆτεςιν παραγωγῶς. ὃ γὰρ 1033a
ἀνδρίας ἡνίκα γένεσθαι ἐκ λίθου λίθινος λέγεσθαι· πρὸ γὰρ τῆς γενέσεως 6.
λίθος ὑπῆρχε. πῶς ὅν δύνασθαι καὶ προσλαβὼν ἕτερον χῆμα ὁμοίως
λέγεσθαι, ὥστε ἀνείδεος πρὸ τῆ χῆματος ὑπῆρχεν; ὃ μέντοι γε ἀν-
θρωπος ὑγιαίνων ὃ λέγεσθαι ἐκεῖνος ἐξ ὧ γέγονε παραγωγῶς, οἷον
κάμνων, ἀλλὰ κεκμηκώς· αἶτιον δὲ ὅτι τὰ γινόμενα πάντα γί-
νεσθαι ἐκ τῆς οἰκίας σφύξης καὶ ἐξ ὑποκειμένου, καθάπερ ἐν τῇ
θεωρίᾳ — ἔσαι καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ κάμνων. μᾶλλον δὲ λέ-
γεσθαι ἐκ κάμνοντος ὑγιῆς, γενέσθαι ἥπερ ἐξ ἀνθρώπου, διὰ ὑγιῆς
κάμνων ὃ λέγεσθαι· μετέβαλεν γὰρ κατ' ἐκεῖνο· ἄνθρωπος δὲ λέγεσθαι
καὶ ἄνθρωπος ὑγιῆς. ὡν δὲ ἐστὶν ἡ σφύξις ἀδῆλος καὶ ἀνώνυμος
(ἐπὶ γὰρ τῆς ὑγείας ἔχει ὄνομα τὴν νόσον, ἐπὶ δὲ τῆ ἀνδριάντος ἐκ
ἔχεις ὠρισμένον ὄνομα, ὥσπερ ἐν χαλκῷ χῆμα ὁποιονῶν· ἀδῆλον
γὰρ ὃ ἐκ ἀνδρίας τί ἐστι, πότερον τρίγωνον ἢ σφαῖρα ἢ τι ἄλλο
τοιοῦτον. ὁμοίως καὶ ἡνίκα φησὶν ὅτι ἐξ ὧ οἰκίας γέγονεν οἰκία·
ἀδῆλον γὰρ ἡ σφύξις πότερον πλίνθοι ἢ ξύλα ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο)
ἐπὶ γὰρ τῶν ἀδῆλων τὴν σφύξιν ἐξ ὑλὴς δοκῶσι γίνεσθαι τὰ γινό-
μενα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐχόντων ὠρισμένην τὴν σφύξιν ἐξ αὐτῆς

τῆς φέρησεως. διό φησιν, ὥς ἐκεῖ ἐκ κάμνοντος. ἀμέλει τοι ὡς ἐπὶ τῶν ἐχόντων ὠρισμένην τὴν φέρησιν ἢ λέγομεν τὴν ὀνομασίαν τῆς ὕλης (ἢ γὰρ λέγετο ὁ ὑγιὴς ἄνθρωπος νόσος), ἕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ὕλης λεγομένων γίνεσθαι καλῶν μὲν τὴν γένεσιν τῷ τῆς ὕλης ὀνόματι· ἢ γὰρ λέγετο ὁ ἀνδριάς ξύλον, ἀλλ' εἰ ἄρα, ξύλινος καὶ χαλκῆς, ἀλλ' ἢ χαλκός. ὁμοίως καὶ λίθινος ἀλλ' ἢ λίθος· τῷ γὰρ ὄντι, φησίν, ὅδε ὡς ἐκ ξύλου γίνετο ἀνδριάς ἢ ἐκ πλίνθων οἰκία, εἰάν τις ἀκριβῶς σκοπῇ, ἢ καὶ ἂν εἴποι· τὸ γὰρ γινόμενον ἐν μεταβολῇ θεωρεῖτο, ὥς ἔχ' ὑπομένει τὸ αὐτὸ ὑπάρχον καὶ πρὸ τῆς γενέσεως καὶ μὲν τὴν γένεσιν. ὥς ἢ δεῖ λέγειν ὅτι ὁ χαλκός γέγονεν ἀνδριάς· ὅθεν γὰρ ἦν τὸν καὶ μὲν τὴν γένεσιν ἔμεινε χαλκός· ἢ μέντοι γε ἢ ἀνδριάς. id.

1033^a καὶ τότε δεῖ προδεῖναι ὅτι καὶ πάλιν τινὰ μὲν τῶν ὄντων λέγετο ἐκ τῆς φέρησεως, τινὰ δὲ ἢ λέγετο ἐξ ἐκείνης γίνεσθαι ἀλλ' ἐκ τῆς ὕλης. καὶ εἰ τὸτο προσθεῖναι, ἔσται τὸ ἐπαγόμενον σαφές, τὸ "αἰτίον δὲ ὅτι γίνετο ἐκ τῆς φέρησεως καὶ τὸ ὑποκειμένον." καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοῦτον· αἰτίον δὲ τὸ τινὰ μὲν λέγεσθαι ἐξ ἢ γίνετο τινὰ δὲ μὴ, ὅτι γίνετο ἐκ τῆς φέρησεως, ἥτις συνέληπτο τῇ ὕλει. καὶ ὅταν μὲν ὀνομασμένη ἢ ἡ φέρησις, τότε λέγομεν ὅτι γέγονεν ἐκ τούτου... ἐπ' ἐνίων δέ, οἷον ἐπὶ τῷ ἀνδριάντος καὶ τῆς οἰκίας, διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι ὄνομα τῇ φέρησει, ὥς περ ἐνταῦθα ὁ ὑγιὴς ἐκ κάμνοντος λέγετο γενέσθαι, ἕτως καὶ ὁ ἀνδριάς καὶ ἡ οἰκία ἐκ τῆς τῷ ἀνδριάντος καὶ τῆς οἰκίας φέρησεως γίνετο, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι ὄνομα ταῖς φέρησεσι δοκεῖ ὅτι ὥς περ ὁ ὑγιὴς ἐκ κάμνοντος γίνετο, ἕτως καὶ ὁ ἀνδριάς ἐκ χαλκῆς ἢ λίθου. ἢ λέγετο δὲ ὁ ὑγιὴς ἐκείνο ἐξ ἢ γέγονεν, οἷον ἢ λέγετο ὁ ὑγιὴς νοσῶν· ἕτω καὶ ὁ ἀνδριάς ἢ λέγετο χαλκός ἢ λίθος, ἀλλὰ λίθινος ἢ χαλκῆς. ὅτι δὲ ἀνώνυμος ἢ ἐν τῷ χαλκῷ φέρησις, φανερόν... ἀλλὰ τὰ μὲν λεγόμενα, οἶμαι, τοιαῦτα. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ὦν δ. ἢ γ. ἄδ. κ. ἀν. ο. ἐν χ. χήματος ὁποιεῖν" τοῖσδ' ἐστίν· ὦν δ' ἢ φέρησις ἄδελος καὶ ἀνώνυμος, ἐπὶ τούτων ἢ δοκεῖ ἐκ τῆς φέρησεως γίνεσθαι, ὥς περ ἐκ κάμνοντος· ἐν γὰρ τῷ χαλκῷ ἢ ἐστὶ δῆλον ποῖα χήματος φέρησιν ἔχει ἢ μὲν δὴ τῶν λεγομένων ἔννοια τοιαύτη τις ἂν εἴη καὶ ἕτω δὴ κατ' ἐμὴν δύναμιν σεσαφηνίσαι· ἐπιζητήσῃ δ' ἂν τις ποῖαν τινὰ χρεῖαν τοῖς προσεχῶς δειχθεῖσι παρέχετο... ἀλλ' ἐπειδὴ ἔδειξεν ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνετο, διαβρῶσαι ἠθέλησε καὶ τὸ πῶς λέγοντο τὰ γινόμενα· προθέμενος δὲ δεῖξαι ὅτι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἢ γίνετο, καὶ συνιδὼν ὅτι ὅθεν αὐτῷ πρᾶγμα ὅδε δυχερὲς εἰς τὸ τὸτο δεῖξαι γενήσετο, εἰ πρότερον δείξει ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνετο, καὶ τὸτο δείξας νῦν τρέπετο εἰς τὴν δεῖξιν τῷ ὅτι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἢ γίνετο. Alex.

1033^a ὅτι δὲ ἀνώνυμος ἢ ἐν τῷ χαλκῷ φέρησις, φανερόν· εἰ γὰρ 13. δυνατόν ὀρίσατο καὶ εἰπεῖν ὅτι τούτου τῷ χήματος ἔχει φέρησιν, οἷον φέρε τῷ ἀνδριάντος, ἵνα λέγωμεν ὅτι ὁ χαλκός φέρησιν ἔχων ἀνδριάντος γέγονεν ἐκ τῆς τοιαύτης φέρησεως, λέγω δὲ ἐκ μὴ ἀνδριάντος. εἰ γὰρ τὸτο λέγοι τις ὅτι χαλκός φέρησιν ἔχει τῷ χήματος τῷ ἀνδριάντος, πρόχειρον ἐμοὶ λέγειν ὅτι ἢ τῷ ἀνδριάντος ἀλλὰ λέβητος ἢ τρίποδος ἢ κιβωτίου ἢ ἵππου ἢ ἄλλου τινός, ὥς διὰ τὴν

ἀορίστην τῷ ποῖα χήματος ἔχει φέρησιν ὁ χαλκός, καὶ διὰ τούτο καὶ ἀνώνυμους· τὰ γὰρ ἀόριστα ἀνώνυμα. ἢ φάμεν τὴν φέρησιν, ἀλλὰ τὴν ὕλην· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν λίθων. ὅδε τούτο γὰρ ἢ φέρησις ὀνομασμένη τυγχάνει, ἵνα λέγωμεν ὅτι ἐκ μὴ οἰκίας γέγονεν οἰκία. καὶ ἢ τούτο φάμεν ὅτι ἢ οἰκία ἐξ ἢ οἰκίας ἢ γίνετο (μαχόμενα γὰρ ἂν λέγοιμεν τοῖς ἐν τοῖς περὶ φύσεως διοριθεῖσι· φανερόν γὰρ ὅτι ἐκ μὴ οἰκίας γέγονεν) ἀλλ' ὅτι ἢ δύνατον λέγειν ὡς ἐκ τῆς ἐνέσεως ἐν τῷ λίθῳ φέρησεως τῆς οἰκίας· ἢ μόνον γὰρ ἐν τῷ λίθῳ φέρησις οἰκίας ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἀνδριάντος καὶ ἄλλων μορίων. εἰπὼν δὲ ὅτι διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι ὄνομα τῇ φέρησει ἐκείνο μὲν ὅλως ἐξ ἢ γέγονεν ἢ λέγετο, οἷον ἢ λέγετο λίθος ὁ ἀνδριάς, ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ τούτο διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι ὄνομα τῇ φέρησει. εἰ γὰρ ἐκεῖτο, ἢ καὶ τούτο ἐλέγομεν, ὥς περ ὅδε ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ· ἢ γὰρ λέγομεν ὅτι ἐξ ἀνθρώπου γέγονεν ὁ ὑγιὴς. καὶ ἄλλην αἰτίαν τίθησι τῷ διὰ τί ἢ λέγετο ἐκ λίθου γίνεσθαι τὸν ἀνδριάντα λέγων "ἐπεὶ ὅδε ὡς ἐκ ξύλου γίνετο ὁ ἀνδριάς" καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ δὲ λεγόμενον τούτο ἐστίν· εἰάν τις σφόδρα καὶ ἀκριβῶς ἐπιβλέψῃ καὶ ἐπισήσῃ τῇ τῶν πραγμάτων φύσει, ἢ καὶ ἂν εἴποι ὅτι ἐκ ξύλου γίνετο ὁ ἀνδριάς ἢ ἐκ χαλκῆς, ὅτι τὸ μὲν ἐκ τινος γινόμενον ἐκείθεν ἐξ ἢ γίνετο μεταβάλλει καὶ ἐξίστατο τῆς ἐν ἢ ἦν φύσεως καὶ γέγονεν ἄλλο τι, ὁ δὲ χαλκός ἀνδριάς γεγονώς πάλιν μένει χαλκός, ὁ ἢ καὶ εἴποις γεγονός τι. ἢ ἄρα γίνετο ἐκ χαλκῆς ἀνδριάς, ὅτε λεχθήσετο τούτο ἐπὶ τῷ ἀνδριάντος, λέγω δὲ ὅτι ἐκ χαλκῆς γέγονεν. id.

ἐπειδὴ ἔν τῷ γινόμενον ὑπό τε ποιητικῷ γίνετο καὶ ἐκ τῆς φέρησεως ἢ καὶ ἐκ τῆς ὕλης, καὶ τι γίνετο, οἷον ἄνθρωπος ἢ ἵππος ἢ σφαῖρα ἢ κύκλος ἢ ἄλλο τι, ὥς περ ὅδε ἐν χαλκῷ (λεγέσθω γὰρ ἐπὶ τούτῳ) ποιεῖ, ἕτως ὅδε τὴν σφαῖραν. id.

οἷον ὁ χαλκεὺς ἢ ποιεῖ τὸν χαλκὸν ἕτως ὅδε τὴν σφαῖραν, 1033^a τούτῳ τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, εἰ μὴ καὶ συμβεβηκός, ἐπειδὴ 28. συνέβη τὴν σφαῖραν χαλκῇ εἶναι, ἐκείνην δὲ ποιεῖ, τούτῳ τὸ σύνθετον... ὅδε δὲ, φησί, γίνετο τὰ εἶδη αὐτὰ καθ' αὐτά, ὥς περ ὅτε ἢ ὕλη γίνετο. ἵνα δὲ τούτο δείξῃ, λαμβάνει τρία ἀξιώματα, ὅτι ὅθεν γίνετο ἐκ τῷ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος, καὶ ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἔχει καὶ ποιητικὸν αἰτίον καὶ ὑλικὸν καὶ σύνθετόν ἐστιν· ὅτε γὰρ ἢ φύσις ὅτε ἢ τέχνη ποιεῖ τὴν ὕλην, ἐπεὶ, φησί, δεηθήσετο ἑτέρας ὕλης καὶ τούτο ἐπ' ἀπειρον. εἰ ἔν αὐτὸ καθ' αὐτό, ἐπειδὴ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ὕλης γίνετο (τούτο γὰρ ἐν τοῖς ἀξιώμασι λαμβάνει), εἰ γίνετο τὸ εἶδος, δῆλον ὅτι ἐξ ὑποκειμένου τινός γίνετο. τούτο δὲ τὸ ὑποκείμενον ἢ ἀνείδεόν ἐστιν ἢ εἰδοπεποιημένον. ἀλλ' εἰ μὲν ὑποθώμεθα αὐτὸ ἀνείδεον εἶναι, ἔσται τὸ εἶδος σύνθετον καὶ ἢ ἀπλῶν, καὶ τὸ μὲν τι αὐτῷ ὕλῃ τὸ δὲ εἶδος, ὅπερ ἄτοπον· τὰ γὰρ εἶδη αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχουσιν. εἰ δὲ ὑποθώμεθα ἐκείνο τὸ ὑποκείμενον εἰδοπεποιημένον εἶναι, ἐρωτῶ περὶ αὐτοῦ, ἄρα αἰεὶ ὑπάρχει εἰδοπεποιημένον ἢ ἢ; εἰ μὲν αἰεὶ, ἔχω τὸ ζητούμενον ὅτι ἢ γίνετο τὸ εἶδος· εἰ δὲ μὴ αἰεὶ ἀλλὰ γέγονε, δῆλον ὅτι ἐκ τινος ὑποκειμένου γέγονε, καὶ πάλιν περὶ τούτου ἐρωτῶ, εἰδοπεποιημένον ἐστὶν ἢ ἀνείδεον; καὶ ὅτως εἰς ἀπειρον ὁ λόγος προσλεύσεται, ὥς ἢ γίνετο τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλὰ τὸ σύνθετόν ἐστι τὸ γινόμενον τῆς

ὑλῆς τοιῶσδε μορφυμένης καὶ δεχομένης ἀχρόνως τὸ τέλειον εἶδος.
Asclep.

εἰ δὲ καὶ λέγεῖτο σφαῖραν ποιεῖν, καὶ συμβεβηκὸς τῷτο λέγεῖτο·
διὰ γὰρ τὴν χαλκὴν σφαῖραν ποιεῖν, ἀλλ' ἔτι διὰ τὸ εἶδος τῆς
σφαίρας καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ὁ περὶ τὴν χαλκὸν τίθησιν· αὐτὸ γὰρ ὅ
γίνετο· τὸ γὰρ τότε τι ποιεῖν τῷτο ἔστιν· τὸ γὰρ τὴν μερικὴν σφαῖραν
ποιεῖν ἐστὶ τὸ ἐξ ὑποκειμένου τῆς χαλκῆς καὶ τῆς εἰδὸς ποιεῖν τότε τι
ἥτοι σύνθετον. ποιεῖ γὰρ τὸ σρογγύλον ἐν τῷ χαλκῷ, τὸ δὲ σρογγύ-
λον (αὐτὴν λέγω τὴν σρογγυλότητα τὴν αὐτοῖς καθ' ἑκάστα τὸ
εἶναι ἔχουσιν) ὃ ποιεῖ ὅδ' εἶδος τῆς σφαίρας. Alex.

1033^a εἰ γὰρ ποιεῖ τὸ εἶδος, ἐπειδὴ πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τινος ὑποκει-
32. μένου γίνετο, ὁ γὰρ εἶδος ἐκ τινος ὑποκειμένου ποιήσει τὴν
χαλκὸν ποιῆσαι σρογγύλον, τῷτο τὸ σύνθετον. ὃ μὲντοι δυνα-
τόν ἐστιν αὐτὸ ποιῆσαι τὸ σρογγύλον ἢ τὴν σφαῖραν, ἀλλ' ἕτερόν
τι, οἷον τὸ εἶδος ἐν ἄλλῳ, φησὶ δὲ τὸ σύνθετον. εἰ γὰρ ποιεῖ τὸ
εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, ἐκ τινος ὑποκειμένου ποιήσει αὐτὸ ὡς γινό-
μενον, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰρήκαμεν, οἷον τὴν χαλκὴν σφαῖ-
ραν· τῷτο δὲ ἐξ ὑποκειμένου, ὅπερ ἐστὶ χαλκός. “τοδὶ ποιεῖ,”
τῷτο τὸ εἶδος, ὃ ἔστιν ἡ σφαῖρα· εἰ γὰρ γίνετο τι, ἐξ ὑποκειμένου
γίνετο, καὶ ὅπως εἰς ἀπειρον αἱ γενέσεις βαδίσουν, καθάπερ ἐν τῇ
θεωρίᾳ εἰρήκαμεν. ὥστε ὁ γὰρ ἡμῖν ἐντεῦθεν γέγονεν ὅτι ὃ γίνετο
τὸ εἶδος, ὅτε δὲ ἔστιν αὐτὸ γένεσις ὅτε ὁρισμὸς αὐτῆς, ὡς γίνετο
αὐτὸ καθ' αὐτό. Asclep.

1033^b ὥστε καὶ ἐκ τῶτων φανερόν ἐστιν ὅτι ὅδ' εἶδος, ἢ ὅτι χρὴ κα-
5. λεῖν τὴν μορφήν τὴν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, γίνετο, ὅδ' ἐκ γενέσεως εἰς
τὸ εἶναι ἄγετο, ἀλλὰ τῆς ὑλῆς ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῇ φύσεως ἀλλοιωμέ-
νης καὶ γινομένης ἀχρόνως ἐπιγίνετο αὐτῇ καὶ ἐν ἀτόμῳ νῦν. Alex.

1033^b ὃ μόνον δέ, φησὶ, φανερόν ἐστιν ὅτι τὸ ἐν τῷ αἰσθητῷ εἶδος ὃ
12. γίνετο, ἀλλ' ὅδ' ἔστι τῷτο, λέγω δὲ τὸ ἐν τῷ αἰσθητῷ εἶδος, τὸ τί
ἦν εἶναι· τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι καθόλου καὶ νοητόν, τῷτο δὲ αἰσθητὸν καὶ
μερικόν, ὃ καὶ γίνετο ἐν τῇ ὑλῇ ὑπὸ φύσεως. id.

1033^b τὸ ὅν σύνθετον ποιεῖ· ποιεῖ γὰρ ἐκ χαλκῆς καὶ σφαίρας· εἰ γὰρ
15. πάλιν ποιεῖ τὸ εἶδος καὶ τῷτο ἔστι χαλκὴ σφαῖρα, χαλκὸς δὲ τοιῶσδε
χηματισθεὶς ὑπὸ τεχνίτη· εἰ ὅν ἐστὶν ὅλως, φησὶ, τῆς εἰδὸς τῆς
σφαίρας ἢ γένεσις, ἐξ ὑποκειμένου τινος γίνετο, καὶ εἰ μὴ τὸ ὑποκει-
μενον εἰδοποιούμενον ἐστὶν, εἰσαχθήσετο τὸ ἀπειρον, ὡς ἀνωτέρω
ἔδειξεν, εἰ δὲ ἀνείδεον, διαιρετὸν ἔσται τὸ εἶδος καὶ ἔσται ὅπερ ἐστὶ τὸ
μὴ αὐτὸ ὑλὴ τὸ δὲ εἶδος, καὶ ἔσται ὅτω σύνθετον τὸ ἀπλὸν εἶδος,
ὅπερ ἐστὶν ἀτοπον. εἰ τοίνυν τῷτο ἔστι σφαῖρα, ὅταν αἱ ἀπὸ τῆς
κέντρος αὐτῆς πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν προσπίπτουσιν ἴσαι ὑπάρχωσι,
τὸ δὲ εἶδος ἐντιθέμενον ἐν τῇ ὑλῇ τοιῶσδε χηματίζει αὐτήν, καὶ
ἔστι τὸ σύνθετον τὸ γινόμενον. φανερόν ὅν ἡμῖν γέγονεν ὅτι τὸ μὴ
ὡς εἶδος ἢ ὅσῃ λεγομένη ὃ γίνετο, ἢ δὲ σύνθεσις ἐστὶν ἢ γινομένη.
Asclep.

πρόσκειτο ἐν τισιν “τῷτο δὲ σφαῖρα εἶναι ὅλως, τῷ δὲ σφαῖρα
εἶναι ὅλως.” cod. Reg.

1033^b καὶ εἴπερ ἐστὶ σφαῖρα χῆμα τὸ πάντῃ ἴσον ἀπέχον τῷ κέντρῳ,
16. τῷτο τῷ χήματος τὸ μὴ ἔσται ὑποκείμενον, ἐν ᾧ τὸ εἶδος ἔσται, ὃ

ποιεῖ ὁ ποιῶν περὶ αὐτό, τὸ δὲ ἔσται εἶδος ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ὄν, τὸ
δ' ἐκ τῶτων ἔσται ἢ γεγονυῖα χαλκὴ σφαῖρα. καὶ λοιπὸν συμπε-
ραίνειτο. Alex.

καὶ ὅτι, φησὶν, ἐν ᾧ παντὶ τῷ γινομένῳ ὑλὴ ἐστὶ, καὶ ἔστι τὸ μὴ 1033^b
ὑλὴ τὸ δὲ εἶδος. πότερον ὅν ἔστι τις σφαῖρα παρὰ τὰςδε ἢ οἰκία 19.
παρὰ τὰς πλίνθους; Asclep.

δείξας ὅτι ὃ γίνετο τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτό, ἐντεῦθεν φησὶν
ὅτι ὃ δυνατόν ἐστιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν ἐνεργείᾳ τὰ εἶδη·
εἰ γὰρ τῷτο, φησὶν, ὑποθώμεθα, ἀναιρεθήσετο ἢ γένεσις. . . “πότε-
10 ρον — πλίνθους;” φησὶν, ἀρά γε αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχουσιν ἐνε-
ργείᾳ τὰ εἶδη, οἷον τὸ τῆς σφαίρας εἶδος παρὰ τὰς σφαῖρας τὰς
ἐνταῦθα ἢ τὸ τῆς οἰκίας εἶδος παρὰ τὰς καθ' ἑκάστον οἰκίας; ἢ
ὅδεποτε γίνετο γένεσις, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἴρητο; ἢ ὅτε τὸ
εἶδος χωριστὸν κατ' ἐνεργείαν καὶ μὴ τοιόνδε τι ἐδόχθη, καθάπερ
ἐν Κατηγορίαις εἴρητο, τὸ περὶ ὅσῃαν δὲ τὸ ποῖον ἀφορίζει; τὸ ὅν
εἶδος ὅκ' ἔστιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὁρισμένον ὑπάρχον, ἀλλὰ ποιεῖ καὶ ὃ
τεχνίτης καὶ ἡ φύσις. id.

δείξας ὅτι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὃ γίνετο ἀλλ' ἔστι μὲν, γί-
νετο δὲ περὶ τὸ ὑποκείμενον, εἰπὼν δὲ καὶ ὅτι τὸ εἶδος ἢ ἡ μορφή ἢ
ἐν τῷ αἰσθητῷ ὃ διὰ γενέσεως γίνετο ἀλλ' ἀχρόνως καὶ ἐν ἀτόμῳ
νῦν (λέγει δὲ εἶναι τὸ εἶδος ὅκ' ἐνεργείᾳ καὶ καθ' αὐτό, ὡς περ
ἐγώ, ἀλλὰ τῇ ἐπινοίᾳ) — ταῦτα δὲ δείξας ἐρωτᾷ πότερον ἔστι
τις σφαῖρα παρὰ τὰςδε ἢ οἰκία παρὰ τὰς πλίνθους αὐτὴ καθ'
αὐτὴν καὶ ἀπλῶς ἄνθρωπος παρὰ τὰς ἀνθρώπους. καὶ ἐρωτήσας
ἐπικρίνει λέγων ἢ ὅκ' ἂν ποτε ἐγένετο τότε καὶ αἰσθητόν· σύνθετος
γὰρ αὐτῷ τὸ τότε τι ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ εἰς δεῖξιν πιπτόντων καὶ
ὅλως ἐπὶ τῶν καθ' αὐτὰ δυναμένων εἶναι λαμβάνειν. καὶ ἐν ταῖς
Κατηγορίαις γὰρ εἶπεν ὅτι ἐπὶ μὴ τῶν πρώτων ὅσῃων, πρώτας λέ-
γων Σωκράτη καὶ ἀπλῶς τὰ ἄτομα, ἀναμφισβητήτως τότε τι
σημαίνει ἑκάστη. ὅκ' ἂν ὅν, φησὶν, εἰ καθ' αὐτὰ καὶ χωριστὰ τὰ
εἶδη, ἐγένετο τότε τι, ὥστε καὶ ἄλλος τινὸς ἀλλοιωμένῳ ἐπιγίνετο τὸ
εἶδος ἀχρόνως τῷ ἀλλοιωμένῳ. ἀλλ' εἴπερ ἄρα ἐμελλε γίνετο ἐν
τῇ ὑλῇ, καὶ σύνθεσιν ἂν τῷτο ἐγένετο· ὡς γὰρ οἱ λίθοι αὐτοὶ καθ'
αὐτὰς ὄντες συνθέσει ἀλλ' ὃ διὰ γενέσεως καὶ ὅλως συναλλοιωσεως
τῆς οἰκίας μέρη γίνοντο καὶ ταύτην ἀπεργάζοντο, ὅπως εἴπερ ἦσαν
καὶ τὰ εἶδη καθ' αὐτὰ, συντιθέμενα μὴ τῆς ὑλῆς τὰ ἄτομα ἂν
ἐποίει, ἀλλ' ὃ διὰ γενέσεως καὶ ἀλλοιωσεως. καὶ ἄλλως, ὡς περ ὅδ'
ὁ οἶνος καὶ τοδὶ τὸ μέλι καθ' αὐτὰ ὄντα τὸ οἶνόμελι πεποιηκότα ὃ
δύνατο καὶ ἐν ἄλλοις εὐρίσκετο, ὅπως εἴπερ καὶ ὁ ἄνθρωπος καθ'
αὐτὸν ἦν συντεθείς τηδὲ τῇ ὑλῇ καὶ ποιήσας τὸν Σωκράτην, ἐν ἐτέρᾳ
ὑλῇ ὅκ' ἂν ἠδυνήθη γενέσθαι, ὥστε καὶ ἕτερον ἄνθρωπον ποιῆσαι, μέ-
χρις ὃ ἐχωρίσθῃ τῆς ὑλῆς μεθ' ἧς τὸν Σωκράτην ἐποίησεν. ὃ ὃ
συμβαίνει τοῖς μὴ χωριστὰ τὰ εἶδη λέγουσιν· ὃ γὰρ καθ' αὐτὸν
φασιν εἶναι τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ εἶδος τῆς ἀνθρώπου, ἀλλὰ τῇ ἐπινοίᾳ
τῆς χωρίσεως ἐκ τῶν πολλῶν, ἐν τοῖς μερικοῖς δὲ τὴν τοιάνδε
φύσιν διδόνασιν. εἰ μὴ ὅν, φησὶ, τὰ εἶδη καθ' αὐτὰ ὅκ' ἂν ἐγένετο
τότε τι, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶδος τοιόνδε τι σημαίνει, τῷτο ποῖον τι ση-
μαίνει, ὅκ' ἀπλῶς δὲ ποῖον, ἀλλὰ περὶ ὅσῃαν τὸ ποῖον ἀφορίζει

ἤτοι ὅσιν τινὰ ποιότητα ἔχουσιν, καὶ τὸτο διαφέρει τῆς ὕλης ὅτι ἐκείνη ἀποιός ἐστιν, ἀλλὰ τοιονόδε μὴ τὸ εἶδος σημαίνει τὸδε τι καὶ ὠρισμένον καὶ καθ' αὐτὸ δυνάμενον εἶναι ἕκ ἐστιν, ἀλλ' ὁ ποιῶν καὶ γεννῶν ἐκ τούδε τῷ εἶδους ποιεῖ καὶ γεννᾷ τοιονόδε, ἤτοι τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. "καὶ ὅταν γεννηθῇ, ἐστὶ τούδε τοιονόδε," τατέστι σύνθετος ὁσία 5 ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. τὸ δὲ ὅν τοιονόδε ἐστὶν ὁ Καλλίας ἢ ὁ Σωκράτης· ὡς περ γὰρ ἡ σφαῖρα ἢ χαλκῇ ἢ δι' ἐξ ὕλης καὶ εἶδους ἐστὶν, ὅτω καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅδι καὶ ὅλως τὸ ζῶον ἐξ ὕλης ἐστὶ καὶ εἶδους. ὅτω μὲν ὅν τὸ εἶδος τὸ ἐνυλον ποιεῖ περὶ τὴν ὕλην, καὶ ὅταν ποιήσῃ ἢ γεννήσῃ, ἐστὶν· εἶδος δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ χωριστὸν ἕκ ἐστιν. Alex.

1033b καὶ γεννᾷ ἐκ τῆς ὕλης τῷ χαλκῷ τὴν σφαῖραν, καὶ ἐκ τῷ σπέρ-
22. ματος ἢ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὸ ἔμβρυον. Asclep.

1033b καὶ ἡνίκα γεννηθῇ, ἐστὶ δῆλον τοιονόδε, τατέστι ἐνυλον εἶδος ὡς
23. ἐν ὕλῃ θεωρούμενον· ὡς γὰρ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα ὅπερ λέγει ἅπαν, τὸ δὲ Καλλίας ἢ Σωκράτης τὰ καθ' ἕκαστα... ἐντεῦθεν, ὡς 15 εἶρηται ἐν τῇ θεωρίᾳ, πρὸς τὰς τὰς ἰδέας πρεσβεύοντας ἀποτείνετο· φησὶ γὰρ ὅτι εἴπερ εἰσὶν αἱ ἰδέαι, καθάπερ τινὲς λέγουσιν, ἕτεραι εἶναι καὶ ἀνομοειδεῖς παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα εἶδη, ὅθεν ἡμῖν συμβαλὲν τὸ πρὸς τε τὰς γενέσεις καὶ τὰς ὁσίας, ὡς ἐν τῇ θεωρίᾳ ἐδείξαμεν. καὶ διὰ τούτο ἄτε δὴ μὴδὲν συμβαλλόμενα ὅδε ὑπάρ- 20 χουσιν ὁσίαι καθ' αὐτάς· δεῖ γὰρ τὰ γεννῶντα ὁμοειδῇ ὑπάρχειν. id.

1033b φανερόν ἄρα ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τὸ αἰτιατὸν τὰ εἶδη ὡς
26. ποιητικὰ τῶν τῆδε καὶ διδόναι αὐτοῖς ὑπαρξιν διὰ τούτο, ὅθεν εἶναι χρήσιμα πρὸς τὰς γενέσεις καὶ τὸ ποιεῖν τὰς ἀτόμους ὁσίας· ὅδε 25 εἶεν ἂν καθ' αὐτάς ὁσίαι διὰ τὸ ὡς εἶρηται τὰ τῆδε ποιεῖν... εἰ δὲ ἦσαν τὰ εἶδη αἰτία γενέσεως, ἔδει τῷ πατρός μὴ μὴ ὄντος γενέσθαι ἐμέ. Alex.

1034a ὡς δὲ δῆλον ἡμῖν ἐντεῦθεν ὅτι ὁ δεῖ ἡμῖν παραδείγματα καὶ
2. ἰδέας ὑποτίθεσθαι. μάλιστα δὲ συνεβάλλοντο αὐτὸ εἰς τὰς συνθέτους 30 ὁσίας· εἰ τοίνυν ἐπὶ τούτων ἀχρηστοὶ ἐδείχθησαν, δῆλον ὅτι ὁ δαμῶς ἡμῖν συμβάλλοντο. Asclep.

1034a καὶ κατὰ μὴ τὴν ὕλην διαφέρουσιν τό τε γεννῶν καὶ τὸ γεννώμενον
7. (ἄλλη γὰρ καὶ ἄλλη), κατὰ δὲ τὸ εἶδος ὁ διαφέρεισιν, ἐπειδή, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀτομόν ἐστι τὸ εἶδος, τατέστι ἐν κατ' αὐτόν· ἐν γὰρ ἐστὶ 35 τὸ εἶδος καὶ τὸ Σωκράτης καὶ τὸ Σωφρονίσκος. καὶ βυλόμενος δηλῶσαι τὸ ἐν, ἐπήγαγε τὸ ἀτομον, τὴν ταυτότητα τῷ εἶδους ἐνδείκνυμενος. id.

1034a ἐπειδὴ δὲ πάντα φυσικὴν τινὰ κίνησιν ἔχει (φέρει) γὰρ ὁ λίθος
14. κάτω καὶ τὸ πῦρ ἄνω), λέγει ὅτι ὡς περ καὶ τῶν ζώων πολλὰ τὴν 40 κατὰ τόπον κίνησιν κινεῖν, ὡδὲ δὲ κινεῖσθαι, οἷον φέρε εἰπεῖν ὀρχήσασθαι, ὁ δύναντο, ὅτω καὶ οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα κινεῖσθαι μὴ δύναντο φυσικῶς, ὡδὲ δὲ ὡς ἀποτελέσαι οἰκίαν ὁ δαμῶς, εἰ μὴ ὑπὸ τῷ οἰκοδόμῳ, καὶ τὸ πῦρ ἄνω μὴ κινεῖσθαι ὑφ' αὐτοῦ δύναντο, ὡδὲ δὲ ὡς ἐν χαλκὸν ἐκπυρῶσαι ὁ δαμῶς, εἰ μὴ ὑπὸ τῷ χαλκέω. Alex. 45

1034a διὰ ταύτας ὅν τὰς αἰτίας τὰ μὲν, οἷον οἰκία καὶ πλοῖον καὶ τὰ
18. τοιαῦτα, ἕκ ἐστὶ ἀνευ τῶν ἐχόντων τὴν τέχνην, τὰ δὲ, ὡς περ ἡ ὑγίεια, ἐστὶ. id.

ὑπὸ γὰρ τούτων κινεῖν τὰ φυσικὰ σώματα τῶν ἕκ ἐχόντων 1034a τέχνην, οἷον ὑπὸ πόσεως οἶνον, ὑπὸ περιπάτου· γίνοντο γὰρ καὶ ἐντεῦ- 19.θεν κατὰ συμβεβηκὸς ὑγίειαι. δύναντο ὅν κινεῖσθαι τὰ φυσικὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων μὴ ἐχόντων τέχνην, οἷον ὑπὸ ἀνιάτρου πολλοὶ γεγονό- 5 σιν ὑγίειαι· ἢ ὑπὸ μέρους, τατέστι τῷ ἐμφύτῳ θερμῷ πλεονάσαντος καὶ κατασβέσαντος τὴν ψυχρὰν θερμασίαν. Asclep.

εἰτα διαρθρῶν τὸν λόγον λέγει ὅτι τὰ καὶ ὑφ' αὐτῶν δυνά- 1034a μενα κινεῖσθαι ὁ μόνον ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὴν τέχνην κινεῖσθαι, 20. ἀλλὰ καὶ κινεῖσθαι ὑπὸ τῶν τοιούτων τῶν ἕκ ἐχόντων τὴν τέχνην.

10 Alex.

"ἢ ἐκ μέρους," τατέστι ὑφ' αὐτῶν· ἐπειδὴ γὰρ δύναντο κινεῖσθαι 1034a καὶ ὑφ' αὐτῶν, ποτὲ μὴ ὑπὸ τῷ τεχνίτῳ κινεῖσθαι, ποτὲ δὲ καὶ ὑπὸ 21. τῷ τὴν τέχνην μὴ ἔχοντος, ποτὲ δὲ καὶ ὑφ' αὐτῶν. id.

τὸ δὲ "τρόπον τινά" καὶ μετ' ὀλίγον τὸ "ἢ ἐκ μέρους ὁμωνύ- 1034a μων" πρόσκειτο διὰ τὰ ἀπὸ τέχνης. ὅτω ἐξ οἰκίας ἐνεργεῖα 22. ὅσης οἰκία γίνετο, ὡς περ ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου. ἐστὶν ὅν ἡ οἰκία τρόπον τινά ἐκ συνωνύμων· ὁ γὰρ λόγος τῆς οἰκίας κατηγορεῖτο καὶ κατὰ τῆδε τῆς οἰκίας· τρόπον δὲ τινά ἕκ ἐκ συνωνύμων· ὁ γὰρ ὑφέ- 5 ρηκεν ἡ οἰκία ἐξ ἧς γίνετο· διὸ τρόπον τινά αὐτὸς ἕκ (?) ἐκ συνω- νύμων. εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ οἰκία ἐξ οἰκίας, ἐπειδὴ ὑπὸ τέχνης ἀλλ' ἕκ ἐξ οἰκίας ἢ οἰκία γίνετο, τὴν αἰτίαν τῷ πῶς τούτο λέγειτο ἐπήγαγεν εἰπὼν "ἢ γὰρ τέχνη τὸ εἶδος," τατέστι ἢ τέχνη τὸ εἶδος, τατέστι ἢ 10 τέχνη, ἀφ' ἧς ἡ οἰκία γίνετο, ἕκ ἐστὶν ἄλλο τι ἢ οἰκία· τὸ γὰρ εἶδος τῆς οἰκίας τὸ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶς ὅν τῷ οἰκοδόμῳ ἕκ ἐστὶν ἢ τέχνη, ὡς ἐν τῷ γ' (c. 5) τῶν περὶ τῆς ψυχῆς δέδεικται. τὸ δὲ "ἢ ἐκ μέ- 15 ρους συνωνύμων ἢ ἔχοντός τι μέρος" τοιαύτην ἔχει τὴν ἐννοιαν· τὸ γὰρ θερμόν, ἐξ ὅ γέγονεν ἢ ὑγίεια, μέρος τι τῆς ὑγείας ἐστὶν ἢ ἔχει μέρος αὐτῆς. id.

καλῶς ὅν εἶπε καὶ τὸ "ἐκ μέρους" ὅτε γὰρ ἡ οἰκία ἢ αὐτὴ ἐστὶ 1034a τῷ τέκτονι, ὡς περ ὁ Ἐκτωρ τῷ Πριάμῳ, ἀλλὰ κατὰ μέρος, κατὰ 21. τὴν φαντασίαν, ἣν ἔχει ἐν αὐτῷ ὁ τέκτων τῷ ἀβακίῳ. ἢ ἐκ μέ- ρους γινόμενος ὁμωνύμως ἔχοντός τι μέρος, εἰ μὴ κατὰ συμβεβη- 5 κὸς γέννητο... δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων δείξας ὅτι ὁμοειδὲς ἐστὶ τὸ γεννῶν τῷ γεννωμένῳ, φησὶν ὅτι δῆλον ἡμῖν γέγονεν ἐκ τῶν εἰρη- 10 μένων καὶ ὅτι τρόπον τινά ἅπαντα γίνετο ἐξ ὁμωνύμων, τατέστι ἐκ τῶν συνωνύμων· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ· ταῦτα δὲ συνω- νύμα. καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ "τρόπον τινά" ὁ γὰρ ἐπὶ πάντων εὐδοεῖ αὐτῷ ὁ λόγος, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν τεχνητῶν καὶ τῶν ἐκ σῆ- 15 ψεως· ὁ γὰρ τὸ εἶδος τῷ ἀβακίῳ τὸ ἐν τῷ τέκτονι συνωνύμῳ ἐστὶ τῷ γινόμενῳ ἀβακίῳ. διὰ καὶ αὐτὸς ἐπήγαγεν "ὡς περ τὰ φύσει ἢ ἐκ μέρους" φησὶν ὁμωνύμως, οἷον ἡ οἰκία γίνετο ἐξ οἰκίας, ἢ ὑπὸ 20 νῷ· ἢ γὰρ τέχνη τὸ εἶδος ποιεῖ τῆς οἰκίας, τῷ νῷ ἔχοντος ἐν αὐτῷ τὸ εἶδος τῷ ἀβακίῳ. Asclep.

ὁ λέγει τούτο ἐστὶν· τὸ ὑπὸ τῷ καθ' αὐτὸ ποιῶντος πρῶτον ἐγ- 1034a 25. γινόμενον τῷ ποιῶντι μέρος γίνετο τῆς ὑγείας... τὸ γὰρ θερ- μόν τὸ ἐκ τῆς τριψέως γενόμενον μέρος ἐστὶ τῷ ποιήσαντος, καὶ ποιεῖ μέρος τι θερμασίας ἐν τῷ σώματι ὁμοιον αὐτῷ, αὐξον αὐτὴν ἢ καὶ γεννῶν διαφορεμένης τῆς ὑγρότητος. τὸ γὰρ μέρος,

Ccccc

τῷ τῷ ἐγγενομένη θερμότης, μέρος τι ὁμώνυμον ἐποίησεν ἐν αὐτῇ, τῷ τῷ θερμότης ἢ ὑγίειαν, ἢ ὑγείας μέρος γίνετο. καλῶς δὲ εἶπεν "ἐὰν μὴ καὶ συμβεβηκὸς γίνετο." ἐκ γὰρ τῆς τρίψεως πολλάκις γίνετο ἐρύθημα, ἐκ τῆς θερμότητος, ὃ μέντοι γε ὑγίεια. τὸ δὲ ἐρύθημα καὶ συμβεβηκός. διὰ τὸτο γέγονεν ἡ τρίψις. τὸ γὰρ αἷτιον τῷ ποιεῖν πρῶτον καθ' αὐτό. id.

1034a αὐτὸς δὲ λίαν ἐναργῆ τῶν λεγομένων ἔθηκεν παραδείγματα, 26. εἰπὼν "τὸ γὰρ αἷτιον τῷ ποιεῖν πρῶτον καθ' αὐτὸ μέρος." ἡ θερμότης γὰρ ἢ διὰ τῆς τρίψεως καὶ κινήσεως ἐκτὸς γεγονυῖα θερμότητα ἐν τῷ σώματι ἐποίησεν. αὕτη δὲ ἢ ἐν τῷ σώματι γεγονυῖα θερμότης ἐστὶν ἢ ὑγίεια ἢ μέρος ὑγείας. ἢ κάλλιον ἐστὶ λέγειν ὅτι ἀκολουθεῖ αὐτῇ τῇ θερμότητι μέρος τῆς ὑγείας, ἢ ὃ μέρος αὐτῇ τῆς ὑγείας ἀκολουθεῖ, ἀλλ' ἀκολουθεῖ τῇ θερμότητι αὐτῇ ἢ ὑγίεια. καὶ ἔστιν ἡ συναγωγή τῷ λόγῳ τοιαύτη. ἡ θερμότης ἢ αὕτη ἢ ὑγίεια ἐστὶν, ἢ εἴπερ ἔστιν ἀλλ' ἢ ἀκολουθεῖ αὐτῇ μέρος τι τῆς ὑγείας ἢ αὕτη ἢ ὑγίεια. καὶ ἢ μὲν τῶν λεγομένων διάνοια αὕτη ἂν εἴη, καταστήσας δ' ἂν τὴν λέξιν ὡδε. πάντα γίνετο ἐξ ὁμωνύμων, ὅταν μὴ καὶ συμβεβηκὸς γένετο. εἴτα ἐπήγαγεν "ὥσπερ τὰ φύσει" καὶ τὰ ἐξῆς. Alex.

1034a ἡ γὰρ θερμότης ἐγγενομένη ἐκ τῆς τρίψεως θερμότητα ἐποίη- 27. σεν ἐν τῷ σώματι, τῷ τῷ ἠΐξεσε τὴν ἐν τῷ σώματι θερμότητα. αὐξηθεῖσα δὲ ἡ θερμότης ἐν τῷ σώματι ἢ ὑγίεια ἐστὶν ἢ μέρος τῆς ὑγείας ἢ ἀκολουθεῖ αὐτῇ μέρος τι τῆς ὑγείας ὡς μέρος δυσκρασίας ἐκμοχλευθέντος, ἢ τελεία γίνετο ὑγίεια. διὸ καὶ λέγετο ποιεῖν ὑγίειαν ἢ θερμότης ἐκ τῆς τρίψεως, ὅτι ἐκείνο τὸ θερμὸν ποιεῖ τὴν ὑγίειαν, ὃ θερμὸν ἠκολούθησεν ἢ ὁμαλότης. ὥσπερ ἔν ἐν τοῖς συλλογισμοῖς ἀρχαὶ ὑπάρχουσιν οἱ ὀρισμοὶ καὶ τὰ εἶδη, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν γινόμενων αἱ ἀρχαὶ τὰ εἶδη ὑπάρχουσιν, εἴγε ὁμοειδῆ τὰ γινόμενα τοῖς ποιοῦσιν ἐδείχθησαν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύσει συνιστάμενα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν, γίνετο ὑγίεια καὶ ἀπὸ τέχνης καὶ ἐκ ταυτομάτου. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν φύσει συνιστάμενων ἔχει. ὥσπερ γὰρ ὁ ἰατρὸς ποιεῖ τὴν ὑγίειαν, ὅπως καὶ τὸ ἀνθρώπειον σπέρμα ποιεῖ τὸ ἐμβρυον. ἔχει γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ σπέρμα δύναμις τὸ ἀνθρώπειον εἶδος καὶ ἀφ' οὗ τὸ σπέρμα, τῷ τῷ ποιητικὸν αἷτιον ὁμώνυμον πῶς ἐστὶ τῷ γινόμενῳ. καλῶς δὲ προσέθηκε 35 τὸ πῶς. ὃ γὰρ καὶ πάντα, εἰ μὴ μόνον καὶ τὸ εἶδος. ὅτε γὰρ καὶ παιδοργὰ μορία. ἐπεὶ δὲ καὶ ἀνὴρ τίκετο ἐκ γυναικὸς καὶ γυνὴ γεννᾶτο ἐξ ἀνδρός, διὸ φησιν, ὃ γὰρ πάντα δεῖ ὅπως ζητεῖν ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου. καὶ γὰρ γυνὴ τίκετο ἐξ ἀνδρός. τὰ μὲν γὰρ γίνετο ὑπὸ σπέρματος καὶ ποιητικῆς αἰτίας. ἀνθρώπος γὰρ ἀνθρώπου γεννᾶ καὶ ἵππος ἵππον, τὰ δὲ ἔκ ἐκ σπέρματος ἀλλ' ἐκ σήψεως, ὥσπερ γίνοντο μελίτῃ ἐκ τῆς τεθνεῦτος ταύρου σηπομένης, καὶ πάλιν τὰ ζῶα ἐξ ἄλλης σήψεως, καὶ ὡς φησὶν ὁφείδης γίνοντο ἐκ τῶν ἀνθρωπείων σωμάτων. ὡς δὲ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐὰν τις λάβῃ τὴν ὠκίμαν βοτάνην καὶ ὑποθείῃ αὐτὴν πλίνθῳ καθυγρασμένην, πάντως σκορ- 45 πίοι τίκτοντο ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. πάλιν ἔν καὶ ἐνταῦθα τὴν ὕλην αἰτιάτο, καὶ φησὶν ὅτι ὃν λόγον ἔχει τὸ σπέρμα τῷ κηφῆνος πρὸς τὸ ποιεῖν μελίτταν, τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον καὶ ὁ λόγος ὁ φυσικὸς ὁ ἐν

τῷ σώματι τῷ τεθνεῦτος ταύρου, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ σήψεως γινόμενων. ὅπου ἔν εὐρεθῇ ἢ ὕλη δύναμις ἔχουσα τὸ κινεῖσθαι ὑφ' αὐτῆς, καὶ ἀνευ σπέρματος γίνετο τὰ ζῶα δυνάμενα καὶ ὑπὸ σπέρματος γίνετο, ὡς ἐπὶ τῶν μελιττῶν εἰρήκαμεν. γίνετο γὰρ καὶ ὑπὸ τεθνεῦτος βοῶς καὶ ὑπὸ τῷ σπέρματος τῷ κηφῆνος. ὅπου δὲ ἔκ ἐξὶ λόγος δημιουργικὸς, ἀνευ σπέρματος ἀδύνατόν ἐστι γενέσθαι. ταῦτα εἰρηκῶς φησὶν ἐφεξῆς ἀλλ' ὡς ὕλικά. ὥστε ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου ἀληθεστάτην ἀποδόξ. ἀλλ' εἴτε ἐκεῖνος παρῆν, ὃν ὑμεῖς ἀπωλέσατε. ὁ γὰρ ῥαθυμότερον περὶ τὰ μαθήματα διακείμενος ὡς σαφέστερον τῷ δοκεῖν καὶ ἐπιτομωτέροις ἡμῖν ἐπιδραμόντας ἡμᾶς μὴ ἐποίησαν διαφυλαχθῆναι. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Σιμπλίκιος καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν χρυσῶν ἐκείνο τῶν τὴν πραγματείαν γένος δὴν νῆξ, ὥστε συνέβη καταλειφθῆναι τὸ σιδηρὸν ὃ μὲν ἄλλα τὸ ἀχυρῶδες μόνον φύλον. Asclep.

τὸ μὲν γὰρ σπέρμα ποιεῖ ὥσπερ ὁ τεχνίτης. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος ἐν αὐτῷ ἔχει τὸ εἶδος τῆς οἰκίας ἢ ἄλλου τινὸς ὃ ἐστὶ ποιητής, ὅπως καὶ τὸ σπέρμα ἔχει ἐν αὐτῷ δύναμις τὸ εἶδος. ἀφ' οὗ δὲ τὸ σπέρμα, ἐστὶ πῶς ὁμώνυμον (τῷ τῷ συνώνυμον) τῷ γινόμενῳ. Alex.

εἰπὼν δὲ ὅτι ἀφ' οὗ τὸ σπέρμα ἐστὶν ὁμώνυμον πῶς ἐστὶ διὰ τῆς σπέρματος γεγονότι, τίνος ἕνεκα τὸ πῶς προσέθηκεν ἐπήγαγεν. ὃ γὰρ πῶς τὰ ὅπως δεῖ ζητεῖν ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου. καὶ γὰρ γυνὴ ἐξ ἀνδρός φύετο, καὶ ὁμοίως ὃ γίνετο ἢ γυνὴ ἀνὴρ. ὥστε καλῶς πρόσκειτο τὸ πῶς διὰ τὸ τινὰ μὲν συνωνυμεῖν τοῖς ἐξ ὧν γίνοντο τινὰ δὲ μή. καὶ οἶμαι ὡς καὶ ἀνωτέρω, ὅτε ἔλεγεν ὅτι δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τρόπον τινὰ πάντα γίνετο ἐξ ὁμωνύμων ἢ μέρος ὁμωνύμου, διὰ τὸτο προσετίθει ταῦτα, λέγων δὲ τὸ "τρόπον τινὰ" καὶ τὸ "ἐκ μέρος." ὡς μὲν γὰρ ἀνθρώποι ὃ τε ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ συνώνυμοι εἰσιν, ὡς δὲ ἀνὴρ καὶ γυνὴ ὁμωνύμοι, ὥστε ἐκ μέρος συνωνυμῶν, ὃ δὲ ἐξ ἀνδρός ἀνὴρ ὃ ἐκ μέρος ἀλλ' ὁλοκλήρως. καὶ γὰρ καὶ ὡς ἀνθρώποι καὶ ὡς ἀνδρες συνώνυμοι εἰσιν. καὶ περιέργως δὲ ἀνωτέρω ταῦτα ἐξηγούμεθα, καὶ δεῖ κακεῖνα ὥσπερ τὰ τῇδε λέγετο ἐκδέχεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπως ἴσως λέγοντο, τὴν δὲ λέξιν ὑπερβατῶς ἀναγνωσκέον ὅπως εἴπω. ἐστὶ γὰρ τὸ ἐξῆς "καὶ ὑφ' οὗ τὸ σπέρμα ἐστὶ πῶς ὁμώνυμον, ἐὰν μὴ πῆρμα ἢ." "διὸ ἡμίονος ὃ ἐξ ἡμίονου." εἴτα "ὃ γὰρ πάντα ὅπως δεῖ ζητεῖν, ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρώπου. καὶ γὰρ γυνὴ ἐξ ἀνδρός." id.

διὸ ἡ ἡμίονος ὃ ἐξ ἡμίονου τίκετο, ἐπεὶ δὲ ὃ ἐκ ἔχουσι κοινόν τι, ἀνθρώπος δὲ ἐξ ἀνθρώπου, ἐὰν μὴ πῆρμα ὑπάρχει. ὥστε ἔχουσι τι κοινόν καὶ ἡ ἡμίονος καὶ ἵππος, καθ' ὃ γίνοντο ἐξ ἀλλήλων, ὅπερ ἡμῖν ὃ ἐκ ὠνόμασαι. φησὶν ἔν ὅτι ταῦτα γίνοντο ἐκ ταυτομάτου ἐπὶ τῶν φυσικῶν, ὅσα ἔχουσιν ὕλην ἔχουσαν λόγον δημιουργικόν. ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκ σήψεως γινόμενων ποῖα ὕστα προῦφείσθηκε, καὶ αἰτιάτο τὴν τῶν ὑρανίων κινήσιν. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἐπιβάλλοντες ὅτι κακεῖνα ἐξ ἐτέρας ὕστερας γίνοντο, οἷον τῶν σεσηπότων σωμάτων. τὰ μέντοι γε συμβεβηκότα ὃ γίνετο ἐξ ἄλλων προῦφεισθέντων συμβεβηκότων. Asclep.

1034b εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ἀπὸ τέχνης ἐκ ταυτομάτου γινομένων λέ-
γει καὶ περὶ τῶν ἀπὸ φύσεως, καὶ φησιν "ὅσα ἀπὸ ταυτομάτου
ὥσπερ ἐκεῖ γίνετο," τὸ "ὅσα" ἀντὶ τῆς ἐκεῖνα εἰπῶν. καὶ εἴη ἂν ὁ λέ-
γει τοιοῦτον· ἐκεῖνα τῶν ἀπὸ φύσεως λέγομεν ἐκ ταυτομάτου γί-
νεσθαι, ὅσων ἡ ὕλη ἢ μόνον ὑπὸ τῆς ποιήσεως σπέρματος ἀλλὰ καὶ
ὑφ' ἐαυτῆς δύναται κινεῖσθαι τὴν κίνησιν ἢ τὸ σπέρμα κινεῖ. γίνετο
γὰρ βοτάνη καὶ ἐκ σπέρματος καὶ χωρὶς σπέρματος διὰ τὸ δύνασθαι κί-
νεῖσθαι τὴν τῆς βοτάνης ὕλην τὴν κίνησιν ἢ τὸ σπέρμα κινεῖ. ὅσων
δὲ μὴ δύναται ἡ ὕλη καὶ ὑφ' ἐαυτῆς κινεῖσθαι ὥσπερ ἐπὶ ἀνθρώπου,
ταῦτα ἀδύνατον γενέσθαι ἄλλως πως, ἀλλὰ γίνετο ἐξ ἐαυτῶν τῶν
γεννῶντων αὐτὰ καὶ ἐκ ἐκ ταυτομάτου. ἐν τῇ λέξει δὲ τῇ "ὅσα
δὲ ἀπὸ ταυτομάτου ὥσπερ ἐκεῖ," τὸ "ὥσπερ ἐκεῖ" ἀντὶ τῆς ὥσπερ
ἐν τοῖς ἀπὸ τέχνης. Alex.

1034b ὥσπερ γὰρ ἡ χαλκῇ σφαῖρα γίνετο, ἀλλ' ἢ τὸ εἶδος τῆς σφαί-
ρας ὅδε ὁ χαλκός (ἀεὶ γὰρ δεῖ προὑπάρχειν τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος),
ἔγω φημί καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. Asclep.

ὥσπερ γὰρ ἡ χαλκῇ σφαῖρα γίνετο ἀλλ' ἢ τὸ εἶδος τῆς σφαί-
ρας, ἔγω καὶ λευκὸν ξύλον ἢ δίπηχυ γίνετο, ἀλλ' ἢ λευκότης, πο-
σότης. καὶ ὁδὸν μὲν ὁ χαλκός γίνετο ἐξ ὑποκειμένου τινός, οἷον ὕδατος,
τὸ δὲ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι χαλκός ἢ γίνετο. ἀλλ' εἰ μήτε ἡ ὕλη
μήτε τὸ ποῖον μήτε τὸ ποσὸν γίνετο, τί ἂν διαφέροι τῶν ἡ ὕλη,
ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ὕλης ἀναγκαῖον προὑπάρχειν ἑτέραν ὕλην;
Alex.

1034b τὸτο δὲ πλεονεκτεῖ ἡ ὕλη, ὅτι ἀνάγκη προὑπάρχειν ἑτέραν
ὕλην ἐνεργεῖα, εἰ μέλλοι γίνεσθαι ὅμοιον αὐτῇ. ἀνθρώπος γὰρ ἂν
θρῶπον γεννᾷ· ποῖον δὲ ἢ ποσὸν ἢ ἀνάγκη προὑπάρχειν ἐνεργεῖα,
ἀλλὰ μόνον δύναμει ἐστὶ καὶ ποσὸν καὶ ποῖον. Asclep.

1034b καὶ φησιν ὅτι ἐπειδὴ ὁ ὁρισμὸς τῆς πράγματος λόγος ἐστίν,
ἅπας δὲ λόγος ἐκ μερῶν συνέστηκεν, ὡς δὲ ὁ καθόλου λόγος πρὸς
τὸ τέλειον πρᾶγμα, ταῦτέστι τὸ ἀπλῶς ὀριζόν, καὶ τὸ μέρος τῆς λόγου
πρὸς τὸ μέρος τῆς πράγματος ὁμοίως ἔχει, ταῦτέστι πρὸς τὸ μέρος
τῆς ὀρίσεως, ἀπορεῖτο ἄρα δεῖ τὴν λόγον τῶν μερῶν ὑπάρχειν ἐν τῷ
ὅλῳ λόγῳ ἢ ὅ· ἐνίων μὲν γὰρ ὀρίσεως φαίνεται ἐνόντα καὶ τὰ μέρη τῶν
ὀρίσεως ἐν τῷ ὅλῳ ὀρισμῷ. id.

καὶ τὴν αἰτίαν τῆς πῶς ἂν τὸτο ἀπορήσειε τις ἢ ζητήσκειν
ἐπήγαγεν, εἰπὼν ἐπ' ἐνίων μὲν γὰρ φαίνονται ἐνόντες, ἐπ' ἐνίων δὲ ὅ·
εἰ δὲ τὸτο, ἀξίως τὴν περὶ τούτου ζήτησιν ποιεῖτο καὶ λέγει ἐπὶ τίνων
μέν ἐστιν, ἐπὶ τίνων δ' ὅ· Alex.

1034b εἰ δὴ τὰ μέρη τῆς ὅλης πρότερά ἐστι, λύει τὴν προσεχῶς ῥη-
θεῖσαν ἀπορίαν, λέγων, ἢ δοκεῖ δὲ τὸ μέρος πρότερον τῆς ὅλης. καὶ
τὴν αἰτίαν συντόμως ἔθηκεν εἰπὼν "τῷ λόγῳ γὰρ λέγοντο ἐξ ἐκεί-
νων," ταῦτέστι ἐν τῷ ὀρισμῷ τῶν μερῶν λαμβάνοντο τὰ ὅλα, τὰ
δὲ ἐν ὀρισμῷ τινὸς λαμβανόμενα πρότερά εἰσι τῆς ὀρίσεως· εἰ δὲ
τὸτο, πρότερον ἄρα τὸ ὅλον τῆς μέρους. ὅτι δὲ εἰς τὴν τῶν μερῶν
ὀρισμὸν τὰ ὅλα παραλαμβάνονται, δῆλον· φησὶ γὰρ ὀριζόμενοι τὴν
ὀξεῖαν γωνίαν ὅτι ὀξεῖα γωνία ἐστίν ἢ ἐλάσσων ὀρθῆς, ὡς εἴληπτο
ἢ ὀρθὴ ἐν τῷ τῆς ὀξεῖας λόγῳ. καὶ πάλιν δακτύλος ἐστὶ μέρος ἀν-
θρώπου τοιονδί. id.

λύει δὲ ταύτην τὴν ἀπορίαν καὶ ἄλλως, λέγων "καὶ τῷ εἶναι
ἀνευ ἀλλήλων πρότερα." τὸ δὲ λεγόμενον ἐστὶν ὡς εἰ ἔλεγε, καὶ ἐκ
τῆς πάλιν πιεσέσειεν ἂν τις ὅτι πρότερά ἐστι τὰ ὅλα τῶν μερῶν,
ὡς συναναιρῶντα αὐτά· τῆς μέρους γὰρ μὴ ὄντος τὸ ὅλον ἐστίν, εἰ
καὶ κολοβόν, τῆς ὅλης δὲ μὴ ὄντος τὸ μέρος εἶναι ἢ δύναται. ὅπως
ἐν τὴν δευτέραν ἀπορίαν θείσας καὶ συντόμως αὐτὴν λύσας (λύει δ'
αὐτὴν μετ' ὀλίγον καὶ δι' ἄλλων πολλῶν) ἐπανατρέχει ἐπὶ τὴν προ-
τέραν τὴν λέγουσαν, διὰ τί ἐπὶ τινῶν μὲν οἱ τῶν μερῶν λόγοι ἦτοι
τὰ μέρη ἐνυπάρχουσιν τῷ τῆς ὅλης λόγῳ, ὥσπερ ἐπὶ τῆς συλλαβῆς
ἐλέγετο, ἐπὶ τινῶν δὲ ὅ· ὡς ἐπὶ τῆς κύκλου; ἢ γὰρ ἐστὶν ἐν τῷ
λόγῳ αὐτῇ τὰ τμήματα. καὶ λύει αὐτὴν πολυειδῶς. ἀλλὰ καὶ
πρὸς τῆς τῶν λεγομένων καὶ μέρος σαφηνείας καλῶς ἂν ἔχοι ἡμᾶς
διὰ βραχέων ὑπομνήσαι τὴν ὅλον σκοπὸν τῆς λύσεως, δι' ἧς ἂν
τὴν ἀπορίαν λύσειας διεξοδικώτερον. id.

δοκεῖσι δὲ τὰ καθόλου καὶ ὅλων εἶναι πρότερα· δέοντο γὰρ τῶν
οἱ ὁρισμοὶ τῶν μερῶν, ὡς ἐν τῇ θεωρίᾳ ἐδείξαμεν καὶ ὅτι δύναται καὶ
ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀνευ τῆς δακτύλου καὶ ἡ ὀρθὴ ἀνευ τῆς ὀξεῖας.
Asclep.

ταῦτα δὲ λέγω τὰ τῆς εἰδῆς μέρη ἐν τῷ τῆς ὅλης λόγῳ, ὡς ἐν
ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας τῆς μέρους ἢ ἀπορία ἐνεφύη· μέρος γὰρ τὸ μὲν
ἐστὶν ὡς ὕλης, τὸ δ' ὡς εἰδῆς. Alex.

εἰ τοίνυν ἐστὶ τὸ μὲν ὕλη τὸ δὲ εἶδος, δῆλον ὅτι καὶ ἡ ὕλη ἐκ τῆς
τῶν συμπλοκῆς. ἢ ἔν ὕλῃ τῆς μὲν συνθέτου λέγετο μέρος, τῆς δὲ
εἰδῆς αὐτῇ καθ' αὐτὴν ἢ λέγετο εἶναι μέρος, οἷον τῆς μὲν κοιλότητος
ἢ ἐκ μέρους ἢ σάρξε. Asclep.

ἐπειδὴ τις ἴσως ἐμελλε λέγειν ὅτι τὸ μὲν τῆς ἀνδριάντος εἶδος
λέγειν ἀνδριάντα ἔγω, τὴν δὲ σύνθετον καὶ μερικὴν διὰ τί ἀνδριάντα
φημὲν ἀλλ' ἢ χαλκόν; πρὸς ταῦτα ἀπαντῶν λέγει ὅτι "λεκτέον
γὰρ τὸ εἶδος καὶ ἡ εἰδος ἔχει ἕκαστον, τὸ δὲ ὕλικόν ὁδέποτε καθ' ἐαυτὴν
λεκτέον." καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ, ἐπειδὴ τὰ πρᾶγματα
ἀπὸ τῆς εἰδῆς χαρακτηρίζονται ἀλλ' ἢ ἀπὸ τῆς ὕλης, λεκτέον ἐπὶ
πάντων τὸ εἶδος καὶ ἡ εἰδος, ταῦτα λεγέτω. Alex.

"λεκτέον γὰρ τὸ εἶδος" ἀντὶ τῆς ὀρίσεως· καὶ καθὼς εἶδος ἔχει
ἕκαστον, ὅταν δύνῃ χωρίζεσθαι τῆς ὕλης... τὰ δὲ τμήματα τῆς
κύκλου ὅτε μέρη ὑπάρχουσιν ὅτε ὡς ὕλη, ἐπειδὴ δύναται χωρίζεσθαι,
ἐφ' οἷς τμήμασιν ἐπιγίνετο τὸ τῆς κύκλου εἶδος. τὰ γὰρ τμήματα
πλησιάζουσι μᾶλλον τῷ εἶδει τῆς κύκλου ἢ ἢ ὁ χαλκός, ἐπειδὴ δύ-
ναται καὶ ἐν χρυσῷ εἶναι ὁ αἰσθητὴς κύκλος, ἀνευ δὲ τμημάτων εἶναι
ἢ δύναται, ὅταν ἐν χαλκῷ κύκλῳ γένηται. ἴσμεν δὲ ὅτι ὅτε τὰ σοι-
χεῖα πάντα τῆς συλλαβῆς ἐμπεριέχεται ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτῆς...
τὰ γὰρ τμήματα πλησιάζουσι μᾶλλον τῷ εἶδει τῆς κύκλου ἢ ἢ ὁ
χαλκός, ἐπειδὴ δύναται καὶ ἐν χρυσῷ εἶναι ὁ αἰσθητὴς κύκλος, ἀνευ
δὲ τμημάτων εἶναι ἢ δύναται, ὅταν ἐν χαλκῷ κύκλῳ γένηται.
Asclep.

ὁμοίως, φησὶν, εἰ καὶ μέρη ὡς ὕλη τὰ τμήματα ἐστὶ τῆς κύκλου,
ἀλλ' ἐγγύτερόν εἰσι τῆς εἰδῆς καὶ μᾶλλον ἐν αὐτῷ πλησιάζει ἢ ἢ ὁ
χαλκός, ὅταν ἡ ἐρογγυλότης τῆς τμήματος ἢ καὶ τῆς κύκλου ἐν
χαλκῷ γένηται· τὸ γὰρ διάστημα ἐν τῷ χαλκῷ κτήματι ὅν ἢ ταῦτόν

ἔστι τῷ ἐν τῷ χωριζέντι νοημένῳ, ὥς τε τὸ χωριζέν κτήμα μάλλον ἐγγίζει τῷ εἶδει ἢ περὶ τὸ ἀχωρίζον καὶ ἐν ὕλῃ τινὶ καὶ ὑποκειμένῳ ὄν.

Alex.

1035 α ¹⁵ ὅ γ' καὶ τὰ κήρινα χοιρεῖα ἢ τὰ ἐν τῇ χάρτῃ διὰ τῶ μέλανος ἐγγραφέντα (μέρη εἰσὶ τῆς κτ' ἐν λόγον καὶ τὸ εἶδος συλλαβῆς), 5 διὰ τὸ καὶ ταῦτα διάσασιν ἔχειν. id.

1035 α ¹⁷ ἰστέον δὲ ὅτι ἡ γραμμὴ διαιρεμένη διχα καὶ ὁ ἄνθρωπος διαι- 10 ρόμενος εἰς σάρκα καὶ νεῦρα καὶ ὁ ζῷον φθείρονται ὡς σύνθετα, τὸ δὲ αὐτὸν εἶδος τῷ ἄνθρωπῳ ὅ φθαίρει, οἷον ἡ λογικὴ ψυχὴ. ὅτε γ' ἡ αὐτὸς γραμμὴ. τὰ ὅν ἐνυλὰ εἶδη ἐκ τῶν ὑπάρχουσιν τῶν 10 συνθέτων. τὸ μὲν γ' συνόλου μέρη ὑπάρχουσιν, τὸ δὲ εἶδος τῷ χω- ρισθ' ἔκτε. διὸ ὡς ἀλλότρια λαμβάνοντα ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ εἶδους, διὰ τὸτο ὅν ἐπὶ μὲν τῶν αὐτῶν εἰδῶν ὁ συμπεριλαμβανέτω ἡ ὕλη, ἐπειδὴ κεχωρισμένα ὑπάρχουσιν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐνυλῶν λαμβάνετω, 15 ἐπειδὴ ἀχωρίζα ὑπάρχουσιν. διὰ τὸτο γ' ἔνια μὲν ἐκ τῶν, ταῦτάς 15 τὰ σύνθετα, ὡς ἀρχαὶ εἰσιν. διὸ καὶ εἰς αὐτὰ φθαίρονται. τὸ ὅν σι- μὸν κτλ. Asclep.

ὅ γ' εἰ διαιρεῖται ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ γραμμὴ, ἡ μὲν εἰς τὰ ἡμίση ὁ δὲ εἰς σάρκα καὶ ὁ ζῷον, καὶ φθαίρει, ἡ δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰσιν ὅπως ὡς ὄντων τῆς ὁσίας καὶ τῷ εἶδους μερῶν, ἀλλ' ὡς ἐξ ὕλης, ταῦτάς 20 ὕλη καὶ μέρη ἐστὶ καὶ ὁ τῷ εἶδους. καὶ τῷ μὲν συνθέτω τῷ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος εἰσὶ μέρη, τῷ δ' εἶδους, ὅ ἐστὶν ὁ λόγος καὶ ὁ ὁρισμός, ὅκ εἰσιν. Alex.

ἀλλὰ περὶ μὲν τῷ ὅπως ὁ ἀνὴρ συνηματίζεται τοῖς λεγομένοις, εἴρηται ἀκριβέστερον ἐν τῷ β' λόγῳ τῆς περὶ ψυχῆς πραγμα- 25 τείας. id.

1035 α ²³ τοῖς δὲ, ἡτοι ἐν τοῖς λόγοις τῶν μὴ συνθέτων ἡτοι τῶν εἰδῶν, 23 ὅκ ὑπάρχει τὰ τοιαῦτα μέρη, ἐὰν μὴ ἢ ὁ λόγος, ἐν ᾧ ταῦτα μέλλει ἐνεῖναι, τῷ συνθέτω. id.

γρ. διόπερ τοῖς μὲν ἐνεῖναι ὁ τῶν τοιούτων μερῶν λόγος, τοῖς 30 δ' ὅκ δεῖ ἐνεῖναι. cod. Reg.

1035 α ²⁸ ὅσα δὲ εἶδη μὴ ἐξ ἀνάγκης τῇ ὕλῃ συνδυάζετο, ἀλλ' ἄνευ 28 τῆς ὕλης ὑπάρχουσιν οἱ λόγοι τῷ εἶδους, ταῦτα ἢ ὅλως ὁ φθαίρονται, ὡς περὶ ἡ κοιλότης, ἡ ὅκ ὁμοίως ἄλλο μέρος σύνθετον ὅκ ὡς ἡ σιμότης τῆς ῥινὸς φθειρομένης πάντως φθαίρει. ὡς 35 ἐκείνων μὲν τῶν ἀχωρίστων μέρη καὶ ἀρχαὶ ὑπάρχουσιν τὰ ὑφ' αὐτῶν, ταῦτάς ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, τῷ δὲ εἶδους τῷ δυναμένῳ αὐτῷ καθ' αὐτὸ εἶναι καὶ μέρος ὑπάρχει ἡ ὕλη καὶ ἀρχὴ ὕλη. τῷ τ' ἐστὶ τὰ σύνθετα ὡς ἀρχαὶ εἰσιν, διὸ καὶ εἰς αὐτὰ φθαίρονται. τὸ ὅν σιμόν ἢ ὁ χαλκὸς κύκλος εἰς ταῦτα φθαίρονται, ἐξ ὧν καὶ συνετέθησαν καὶ 40 μέρος αὐτῶν ἡ ὕλη ὑπάρχει. Asclep.

ὅσα δὲ ὁ συνείληπται τῇ ὕλῃ, ἄνευ δὲ ὕλης ἐστὶν, ὡς τὰ εἶδη, ὧν καὶ μόνων οἱ λόγοι εἰσὶ (τῶν γ' συνθέτων, ὡς δείξει, λόγοι ὅκ εἰσὶ), τῶν δὲ τῶν εἰδῶν ὅτι μέρη εἰσὶ ταῦτα, τὰ ὁ ζῷον δηλονότι καὶ αἱ σάρκες, ὅτε φθαίρει εἰς αὐτά, ἡ ὅλως ἢ ὅτοι ὅτω γε. ὅλως 45 μὲν ὅν ὁ φθαίρει ὁ ἄνθρωπος ἐμὸς φθειρομένης, ὅτι μὲν τὴν ἐμὴν φθορὰν ἐκεῖνος πάλιν ἐστὶν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγὼ ὑπ' ἐκεῖνον εἰμι καὶ μέ- ρος ὧν αὐτῷ τυγχάνω, ἐμὸς φθειρομένης φθαίρει καὶ συμβεβηκὸς

κακεῖνος. ὡς τῶν συνθέτων ταῦτα τὰ ὡς ὕλη εἰσὶ μέρη καὶ ἀρ- 5 χαί, τῶν δὲ εἰδῶν ὅτε μέρη ὅτε ἀρχαί. Alex.

ἐντεῦθεν τὴν δευτέραν ἀπορίαν ἐπιλύει τὴν περὶ τῶν μερῶν, 1035 α 3 ἡνίκα ἐζητεῖ εἴτε πρότερον τὰ μέρη τῷ ὅλῳ εἰσιν εἴτε τὸ ὅλον τῶν 3 μερῶν. καὶ φησιν ὅτι διττόν ἐστι τὸ εἶδος, τὸ μὲν ἐνυλὸν τὸ δὲ αὐτὸν, οἷον ὡς ἐπὶ ἀνθρώπῳ ἐστὶν αὐτὸν εἶδος ἡ ψυχὴ, ἐνυλὸν δὲ εἶδος τὸ ζῷον λογικὸν θνητόν. τὰ μέρη ὅν τῷ αὐτῷ εἶδους πρότερα ὑπάρχουσιν τῷ ὅλῳ... ἡ δὲ, φησὶν, εἴρηται τὸ ἀληθές περὶ τῶν μερῶν, ὅτι τὰ συναναίρυντα μὴ συναναίρυντα δὲ πρότερα ὑπάρχουσιν, 10 ὅμως δὲ δεῖ ἡμᾶς ἐτι σαφέστερον περὶ τῶν εἰπεῖν. ὅσα μὲν γ' μέρη ὑπάρχουσιν τῷ ὅλῳ, ὡς εἰδείξεν ἡ θεωρία, ἡ πάντα ἢ ἔνια. καλῶς δὲ προσέθηκεν τὸ "ἐνια," ἐπειδὴ πολλάκις ὁρίζομενοι τὸ εἶδος συμπεριλαμβανόμενα καὶ μέρη τῷ συνθέτω, ἅτινα ὕστερα ὑπάρχουσιν, οἷον ζῷον ἄλογον χρηματιστικόν. Asclep.

ἐπειδὴ ὅν τὰ μέρη ὁρίζονται ὑπὸ τῶν ὅλων, ταῦτα δὲ ὁ δὲ 1035 α 10 τῶν μερικῶν ἐστὶν, ἀρα τὰ ὅλα πρότερα τῶν μερῶν. τὸ γ' ὁρίζον ὕστερον τῶν δι' ὧν ὁρίζεται. ἐπὶ γ' τῶν εἰδῶν ἐμπαλιν ἔχει. ἐπειδὴ γ' αὐτὰ διὰ τῶν εἰδῶν ὁρίζεται, τὰ μέρη δὲ δι' ἐκείνων, ὅδαμῶς ὕστερα τὰ ὅλα ἡτοι τὰ εἶδη τῶν οἰκείων μερῶν. ὡς ὅσα τῶν 20 μερῶν ὡς ὕλη, ταῦτα ὕστερα τῶν ὅλων. ὅσα δὲ ὡς τῷ λόγῳ καὶ τῆς ὁσίας τῆς κτ' ἐν λόγον, ταῦτάς τῷ εἶδους, ταῦτα πρότερα τῷ ὅλῳ. Alex.

ἐπειδὴ τῶν ζῶων πρότερα ἐστὶν ἡ ψυχὴ (τὸτο γὰρ ἐστὶ τὸ 1035 α 14 αὐτὸν εἶδος τῷ ἐμφύχῳ. τὸ γ' εἶδος τῷ ἐμφύχῳ σώματος ἡ ψυχὴ 14 ἐστὶν), ἀμέλει τοι ἕκαστον μέρος τῷ σώματος, ἐὰν δὲ ὄντως ὁρί- ζεται, ὅκ ἄνευ τῷ οἰκείῳ ἔργῳ καὶ τῆς οἰκείας ἐνεργείας ὁρίζεται. αὕτη δὲ ἡ ἐνεργεῖα ὅκ ὑπάρχει τῷ μορίῳ ἄνευ ψυχῆς. ὡς τὰ τῆς ψυχῆς μέρη, ἐπειδὴ αὐτὸν εἶδος ἐστὶ, πρότερα ὑπάρχει τῷ ὅλῳ ζῷον ἢ πάντα ἢ ἔνια. καὶ καθ' ἕκαστον δὲ ζῷον ὁμοίως ὁ αὐτὸς 15 λόγος ὑπάρχει. Asclep.

ἐτι τὰ περὶ τῷ ὅλῳ καὶ μέρος διαρθροῖ, καὶ φησιν, ἐπειδὴ ἡ τῶν ζῶων ψυχὴ ἐστὶ τὸ εἶδος αὐτῶν (ἐντελέχεια γὰρ ἐστὶ φυσικῶ ὁργανικῶ σώματος δυνάμει ζωὴν ἔχοντος, ὡς ἐν τῷ β' (c. 1) τῶν περὶ Ψυχῆς εἴρηται), καὶ κτ' τὴν ψυχὴν εἰδοποιεῖ ταῦτα ζῶα, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ κτ' ἐν λόγον ὁσία καὶ τὸ εἶδος τῷ τοιούτῳ σώματι. ὡς γ' τὸ ὅκ τῷ ἀνδριάντος ἐν ὕλῃ ἐστὶ τῷ χαλκῷ, ὅτω καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ζῶων ἐν τῷ τοιούτῳ σώματι ὡς εἶδος ἐν ὕλῃ ἐστὶν. εἰπὼν δ' ὅτι ἡ ψυχὴ τὸ εἶδος ἐστὶ τῶν ζῶων, κατασκευάζει τὸτο ἐκ τῶν μερῶν τῶν ζῶων, λέγων ἕκαστον γὰρ τῶν μερῶν, ἐὰν ὁρίζεται κα- 20 λῶς τὸ μέρος, ὅκ ἄνευ τῷ ἔργῳ ὁρίζεται, τὸ δὲ ἔργον αὐτῷ ἄνευ αἰσθήσεως τῆς ψυχῆς ὅκ ὑπάρχει αὐτῷ. εἰ δ' ἡ χεὶρ ἐν τῷ τὸ οἰκείον ἔργον ἀποτελεῖν εἰδοποιεῖ, τὸτο δ' ἄνευ αἰσθήσεως καὶ ψυ- χῆς ἀδύνατόν ἐστι αὐτῇ ὑπάρχει, καὶ φανερόν ὅτι εἶδος τῆς χειρὸς ἡ αἰσθήσις ἢ ἡ ἀπὸ τῆς ψυχῆς χορηγημένη αὐτῇ δύναμις πρὸς τὸ 25 τὸ οἰκείον ἔργον ἀποτελεῖν, φανερόν ὅτι καὶ τῶν ζῶων ἡ κτ' ἐν λόγον ὁσία καὶ τὸ εἶδος ἡ ψυχὴ ἐστὶν. ἐπειδὴ ὅν, ὡς εἴρηται, ἡ τῶν ζῶων ψυχὴ τὸ εἶδος ἐστὶν αὐτῶν, τὰ ταύτης μέρη ἢ πάντα ἢ ὅπερ καὶ ἀληθές, εἰ μὴ πάντα ἀλλ' ὅν ἔνια πρότερα τῷ συνόλῳ ἐστὶ ζῶον. τὸ

μὴ γὰρ θρεπτικὸν καὶ ὀρεκτὸν τῷ συναμφοτέρῳ, τὸ θεωρεῖν δὲ ὃ τῷ
 συναμφοτέρῳ. ἀκριβέστερον δὲ περὶ τούτων εἶρηται ἐν τῇ περὶ Φυ-
 χῆς. ἢ τὸ "ἐνια" πρόσκειται διὰ τὰ ἐξισάζοντα. τὸ μὴ γὰρ λογικὸν
 θνητὸν δῆλον ὡς πρότερά ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ (ἐπὶ πλέον γὰρ εἰσιν
 αὐτῷ), τὸ δὲ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν ἔκτετι, ἀλλ' ἐξισάζει, καὶ 5
 ἐπὶ τούτῳ ὃ πρότερον. εἴ τι γὰρ ἀνθρώπος, νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν,
 καὶ εἴ τι νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, τούτο ἀνθρώπος. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν
 ζώων ἔχει, ὅτῳ τούτῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τούτῳ γὰρ δηλωτικόν ἐστι
 τὸ "καὶ καθ' ἑκάστων δὴ ὁμοίως." καὶ τὰ μὴ τῷ εἶδους τῶν ζώων μό-
 ρια πρότερα, τὸ δὲ σῶμα καὶ τὰ μόρια αὐτῷ ὕψερα αὐτῆς τῆς 10
 ὕψους, τυχόντες τῷ εἶδους. καὶ διαιρεῖται εἰς τὸ σῶμα καὶ τὰ μόρια
 αὐτῷ ὡς εἰς ὕλην τὸ σύνολον, ἀλλ' ὅχι ὡς ὅτι καὶ τὸ εἶδος διαιρεῖται
 εἰς τὰ τῷ σώματος μέρη. καὶ ὅτι τὰ τοιαῦτα μόρια τῷ συνθέτῳ
 ἐστίν. τούτῳ γὰρ λέγει τὸ σύνολον. τὸ γὰρ σύνθετον τρόπον μὲν τινα
 πρῶτόν ἐστι τῶν μερῶν, τρόπον δὲ τινα ὕψερον. ἢ μὴ γὰρ τὰ μόρια 15
 χωριζόμενα ὃ δύναται εἶναι, τὸ δὲ μορίων τινῶν ἀνευ, εἰ καὶ μὴ πάν-
 των, δύναται εἶναι, ἐστὶ πρότερον τὸ ὅλον τῶν μερῶν. ἢ δὲ πάλιν ἐκ
 τινων συγκαίμενον ὕψερόν ἐστι τῶν συντιθέντων αὐτό, σύγκειται δὲ
 τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν, ὕψερόν ἐστι τῶν μερῶν. Alex.

1035 b καὶ διαιρεῖται εἰς ταῦτα τὰ μόρια τὸ σύνθετον ὡς ὕλην, ὃ 20
 21. Σωκράτης εἰς χεῖρας καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν, ὅχι αὐτὸ τὸ εἶδος δηλῶν
 ἀλλὰ τὸ σύνθετον. ὥστε τῷ συνθέτῳ τὰ μέρη καὶ τὸ μὴ πρότερον
 ὑπάρχειν, καὶ τὸ δὲ ὅτι. τὰ γὰρ μέρη τῷ σώματος ὃ δύναται
 ὑποσηῖναι αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἀνευ τῷ ὅλῳ. ὃ γὰρ παντοίως ἔχων
 δάκτυλος δάκτυλον ζῶον ἔχει. Asclep.

1035 b εἰπὼν δὲ ὅτι τὰ μέρη χωριζόμενα ὃ δύναται εἶναι, τὴν αἰτίαν 24
 24. τῷ πῶς ὃ δύναται εἶναι ἐπήγαγεν, εἰπὼν "ὅθεν γὰρ ὃ πάντως ἔχων
 δάκτυλος ζῶον," ἴσον λέγων τῷ χωριζέμεν ὃ δάκτυλος τῷ ζῶῳ ὡς
 μὴ σῶμα δύναται εἶναι, ὡς δὲ δάκτυλος ὁ δαμῶν. Alex.

1035 b καὶ ἐνια μὴ τῶν τῷ ὅλῳ μορίων χωριζόμενα δύναται τὸ ὅλον ἀνευ 30
 25. ἐκεῖνων εἶναι, ἐνια δὲ χωριζόμενα εὐθὺς συναναιρεῖ τὸ ὅλον, ὅσα
 ἐστὶ κύρια καὶ ἐν οἷς πρώτοις ἐστὶν ὁ λόγος καὶ ἡ ὕψις, τυχόντες ἢ
 ψυχῇ. ἢ ψυχῇ γὰρ τῶν ζώων ἐστὶ τὸ εἶδος. εἴτε ὅν ἐστὶν ἢ καρδία
 ἀρχὴ τῶν ζώων καὶ ἐν ταύτῃ πρώτως ἐστὶν ἡ ψυχῇ, ὡς τούτῳ δοκεῖ,
 εἴτε ὁ ἐγκέφαλος, ὡς Ἰπποκράτης καὶ Πλάτωνι, ἅμα τῷ χωριζέ- 35
 ναι αὐτῷ ταῦτα, φθείρουσι τὸ ὅλον. id.

1035 b ἀλλ' ὅτι μὴ ἡ ἐμὴ ὁλότης ἐν ἐμοὶ τυγχάνει ὅσα καὶ ὅχι ἐστὶν 27
 27. ἐκτὸς καὶ χωρὶς τῶν ἐμῶν μορίων, δῆλον. ἐπεὶ δ' ἐγὼ καὶ Πλάτων
 καὶ Κάλλιππος καὶ ἄπλῳς οἱ καὶ μέρος μέρη ἐσμὲν τῷ καθόλῳ ἀν-
 θρώπῳ, ἐκεῖνος δὲ ὅλον τί ἐστιν, ἀρά γε ἡμῖν ἐστὶν ὡς ἡ ἐμὴ ὁλότης 40
 ἐν τοῖς ἐμοῖς μέρεσιν, ἢ χωριστὸς καὶ καθ' αὐτόν; id.

1035 b ἢ φησὶν ὅτι "ὃ δὲ καθόλῳ ἀνθρώπος καὶ ἵππος καὶ τὰ ὅτις," 28
 28. τυχόντες καὶ ἄπλῳς τὰ καθόλῳ, ἐπὶ τῶν καθ' ἑκάστα ἥτοι ἐν τοῖς καθ'
 ἑκάστῳ εἰσὶ, καθόλῳ δὲ ὕψις καὶ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ χωρὶς τῶν
 καὶ μέρος ὅχι ἐστὶν, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Σωκράτης ἐκ τούτου τῷ εἶδους καὶ 45
 τῇσδε τῆς ὕλης ἐστίν, ὅτῳ καὶ ὁ καθόλῳ ἀνθρώπος ἐκ τῆς ὕλης ἥτοι
 τῷ γένει αὐτῷ καὶ τῷ εἶδους ἥτοι τῶν διαφορῶν ἀν εἶη, ὅχι ἀν ὑπάρ-
 χει δὲ ἀλλ' ἐπινοία. εἶδος δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ χωρὶς ὕλης ὅθεν ἐπι-

νοία δύναται εἶναι. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τῶν καὶ μέρος ἀνθρώπων αὐτὸν
 ἀποσεσύληκεν ἡ διάνοια, ταῦτα δ' ἐξ ὕλης ἐστὶ καὶ εἶδος, φανερόν
 ὅτι καὶ ὁ καθόλῳ ἀνθρώπος, ὡς ἀν ἔχει τὸ εἶναι, ἐξ εἶδους αὐτὸ καὶ ὕλης
 ἔχει, ἥτοι ἐκ γένους καὶ διαφορῶν. ταῦτα μεταξὺ παρενθεῖς πάλιν
 ἐπανατρέχει ἐπὶ τὸν τῶν μερῶν καὶ τὸν τῶν ὅλων λόγον. id.

μέρος μὴ ὅν ἐστὶ καὶ τῷ εἶδους. φησὶν ὅτι ἐστὶ μέρος καὶ τῷ εἶδους 1035 b
 τῷ αὐτῷ. διό φησι "τὸ τί ἦν εἶναι." τῶν γὰρ εἰδῶν οἱ ὁρισμοὶ ὑπάρ- 31.
 χουσιν. εἰσὶ δὲ μέρη καὶ τῷ εἶδους τῷ συνθέτῳ καὶ τῆς ὕλης. ἐπὶ δὲ
 τῷ αὐτῷ εἶδους τὰ τῷ λόγῳ μέρη τῷ εἶδους μέρη ἐστίν. ὃ γὰρ τῷ συν-
 θέτῳ αὐτῷ ὑπέθετο τὸ εἶδος. οἱ δὲ ὁρισμοί, ὡς μεμαθηκά-
 μεν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (2 13), τῶν καθόλῳ εἰσὶ καὶ τῶν εἰδῶν.
 ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὸ κύκλῳ εἶναι καὶ κύκλος καὶ ψυχῇ εἶναι καὶ ψυχῇ.
 ἀπλῶ γὰρ εἰσὶ τὰ αὐτὰ εἶδη, καὶ συντρέχει ὁ ὁρισμὸς τῷ εἶδει, ὡς
 ἀνωτέρω ἐμαθήκαμεν. Asclep.

οἱ μὴ λόγοι, ὥσπερ εἶρηται, τῷ καθόλῳ εἰσὶ, τῷ δὲ συνόλῳ, 1036 a
 οἷον τῷ καθ' ἑκάστα, εἴτε αἰδητόν ἐστι τὸ καθ' ἑκάστα εἴτε νοητόν 3.
 (ἀντὶ τῷ διανοήτῳ τὸ νοητόν εἰπὼν, ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μαθηματικά),
 τούτων ὅχι ἐστὶν ὁρισμός. καὶ δειχθήσεται καὶ τούτῳ μετ' ὀλίγον ἐν τῷ
 μὴ χεῖρον βιβλίῳ. Alex.

τῷ τοίνυν συνθέτῳ κύκλῳ τῷ χαλκῷ καὶ τῶν καθ' ἑκάστα 1036 a
 αἰδητῶν ἢ μαθηματικῶν, πάντων φησὶ τῶν τοιούτων ὅχι ἐστὶν ὁρι- 5.
 σμός, ἀλλὰ μὴ αἰδησεως γνωρίζον. φθαρὲν δὲ ἔκτετι δῆλον ἐστὶ
 πότερον ἐστὶν ἢ ὅτι. Asclep.

εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ γνωρίζον τῷ καθόλῳ λόγῳ, ἐπειδὴ καὶ ἡ ὕλη 1036 a
 25 καθόλῳ ἐστίν, ἵνα μή τις λέγῃ ὅτι εἰ τῷ καθόλῳ γνωρίζον, ἐστὶ δὲ 8.
 καὶ ἡ ὕλη καθόλῳ, διὰ τί ὃ καὶ ταύτῃ γνωρίζομεν αὐτά; ἐπήγαγεν
 "ἢ δὲ ὕλη ἀγνοῦστος καθ' αὐτήν." εἰ δ' αὐτὴ ἀγνοῦστος ἐστὶ, πῶς
 ἄλλοις αἰτία γνώσεως γενήσεται; ἢ δὲ ὕλη, φησὶν, ἢ μὲν ἐστὶ νοητὴ
 ἢ δὲ αἰδητὴ. id.

οἱ δὲ ὁρισμοὶ τῶν αἰεὶ ὄντων ὑπάρχουσιν. ὥστε διὰ τῷ καθόλῳ 1036 a
 λόγῳ καὶ ταῦτα γνωρίζον, διὰ τὸν ἄπλῳν κύκλον καὶ τὸ ἄπλῳς τρί- 7.
 γωνον. καὶ γὰρ τὰ μαθηματικά τὰ ἐν τῇ ὕλῃ φθείρονται ἅτε δὴ ἐν τῇ
 ὕλῃ ὑπάρχοντα, ἢ δὲ ὕλη ἀγνοίας ἐστὶν αἰτία. τῆς δὲ ὕλης, φη-
 σὶν, ἢ μὲν ἐστὶν αἰδητὴ ἢ δὲ νοητὴ, αἰδητὴ μὲν, οἷον χαλκός
 ἐξ ὕλης καὶ πᾶσα ἡ κινητὴ ὕλη, ἢ δὲ νοητὴ ἢ ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὑπάρ-
 χουσα καθὸ αἰδητά, οἷον τὰ μαθηματικά. κύκλον γὰρ νοῦν ἐν τῷ
 σώματι καὶ ἐξ ἀναιρέσεως αὐτὸν λαμβάνω. τοιαῦτα δὲ τὰ μαθη-
 ματικά. Asclep.

ἔτι τὸν περὶ τῷ ὅλῳ καὶ μέρος λόγον γυμνάζει, καὶ φησιν, ὅταν 1036 a
 13. τις ἔρῃ πότερον τὸ ζῶον καὶ ἡ ὀρθὴ γωνία καὶ ὁ κύκλος πρότερον ἢ
 εἰς αὐτὴν διαιρῶν, τυχόντες ἢ τὰ μόρια αὐτῶν (εἰς γὰρ τὰ μόρια αὐτῷ
 τὸ ζῶον καὶ ὁ κύκλος καὶ ἡ ὀρθὴ γωνία διαρεῖται) — ὅταν ὅν τις ἔρῃ
 πότερον τὰ ὅλα ἐστὶ πρότερα ἢ τὰ μόρια εἰς αὐτὴν διαιρῶν καὶ ἐξ ὧν
 εἰσὶν, ἀνάγκη ἀπαντᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι "ὅτι ὅχι ἄπλῳς," τυχόντες
 ἀνάγκη πρὸς τὴν τοιαύτην ἐρώτησιν ἀποκρίνεσθαι ὅτι τὸ μέρος ὅχι
 ἄπλῳς καὶ μοναχῶς λέγεται ἀλλὰ πολλαχῶς. εἰ γὰρ τὸ μέρος τῷ εἶδους
 λέγεται, ὅτι πρότερόν ἐστι τῷ ὅλῳ, ὡς πολλαχῶς εἶρηται. εἰ δὲ τῷ
 συνθέτῳ τῷ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὕψερον. ἀλλὰ ταῦτα μὴ τῷ σαφῶς

χάριν προείρη). αὐτὲς δὲ πάλιν τὸν τρόπον καθ' ὃν δεῖ ἀποκρίνεσθαι ὑφηγεῖται, λέγων "εἰ μὴ γὰρ ἐστὶ καὶ ψυχὴ τὸ ζῶον," τῷτέστιν, εἰ μὴ γὰρ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ κατὰ τὸ εἶδος ζῶον, ἤτοι εἰ μὲν ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ τῷ ζῷ εἶδος, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ζῶον εἶναι· εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον εἶναι, ἀλλ' ἐστὶ τὸ ζῶον εἶναι τὸ ἐμφυτον. Alex.

ὡς φησὶν ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος, ὅτι ἐνταῦθα τὰ αὐτὰ λέγει, ἔτι ἀσαφέστερον ποιῶν τὸν λόγον. καὶ φησὶν ὅτι ἐάν τις ἡμᾶς ἔρη) πότερον ἡ ὀρθὴ καὶ ὁ κύκλος καὶ τὸ ζῶον καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ ὅλα πρότερα ὑπάρχουσιν ἢ τὰ μέρη αὐτῶν, ὃ δεῖ ἀπλῶς καὶ ἀβασανίστως ἀποκρίνεσθαι. εἰ μὴ γὰρ ἐστὶ καὶ ἡ ψυχὴ ζῶον, καὶ μέρος τῷ 10 ἐμφύτῳ τὸ ζῶον· ἡ ἐκάστη γὰρ ψυχὴ ἡ ἐκαστὸν ἐστὶν· καὶ πάλιν μέρος τῷ κύκλῳ ἐστὶ τὸ εἶναι κύκλῳ καὶ ὀρθῇ τὸ ὀρθὴ εἶναι, τῷτέστι τὸ αὐτὸν εἶδος τῆς ὀρθῆς. ἐάν ἔν, φησὶν, ἔρηται τις ἡμᾶς, φατέον ὕστερα εἶναι ἐκεῖνα ὧν ἐν τῷ ὀρισμῷ τὰ μέρη παραλαμβάνονται· εἰς γὰρ τὸν ὅρον τῆς τινὸς ὀρθῆς, οἷον τῆς χαλκῆς, περιλαμβάνεται) ἢ 15 ἀπλῶς ὀρθή, ὥστε πρότερα ὑπάρχει καὶ ἐν ταῖς γραμμαῖς ταῖς καθ' ἑκάστη ἢ ἀπλῶς γραμμῇ. ἡ τοίνυν ἀνευ ὕλης, τῷτέστιν ἡ καθόλου, ὕστερα ἐστὶν ἐκείνων τῶν παραλαμβανομένων. Asclep.

1036^a εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον εἶναι, ἀλλ' ἐστὶ τὸ ζῶον εἶναι τὸ 16 ἐμφυτον, ἢ εἰ μὴδὲ ἐστὶ τὸ ἐμφυτον τὸ ζῶον εἶναι, ἀλλ' ἐστὶν ἐκαστὸν ἢ ἐκάστη ψυχὴ, καὶ κατὰ ταύτην εἰδοποιεῖται, οἷον ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ὁ ἵππος ὁμοίως κατὰ τὴν ἑστίαν, καὶ ὅλως ἐκαστὸν κατὰ τὴν ἰδίαν· ὡσαύτως καὶ εἰ ἐστὶν ὁ κύκλος τὸ κύκλῳ εἶναι καὶ ἡ ὀρθὴ τὸ ὀρθῇ εἶναι. εἰ δὲ τῷτ' ἔτις ἔχει, τί μὴ καὶ τίνος φατέον ὕστερον, οἷον τῶν ἐν τῷ λόγῳ, τῷτέστι τί μὴ μέρος καὶ τίνος χρὴ λέγειν ὕστερον, τί δὲ ἔχ' ὕστερον ἀλλὰ πρότερον τῷ ὅλῳ; τί μὴ ἔν, φησί, τῶν ἐν τῷ λόγῳ. λόγον δὲ ἐνταῦθα ὃ τὸ εἶδος λέγει, ἀλλὰ παραδόξως τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος. τῶν ἔν τῶν ἐν τῷ λόγῳ τί φατέον ὕστερον τῷ ὅλῳ; καὶ τῷ ὅλῳ δὲ ἔχ' ἀπλῶς· ὃ γὰρ καὶ τὸ κατὰ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τῷ τινὸς καὶ συνθέτῳ, οἷον τῆς τινὸς ὀρθῆς τῆς μὴ τῆς ὕλης. Alex.

1036^a γρ. ἢ ἐκάστη. cod. Reg.

17. ἢ μὴ ἔν μὴ τῆς ὕλης γωνία ἢ σφαῖρα ἢ ὅτι ἂν εἴη, τῶν μο- 1036^a 20. ρίων αὐτῆς πρότερα ἐστὶν, ἢ δὲ ἀνευ ὕλης τῶν μὴ ἐν τῷ λόγῳ ὕστερα. Alex.

εἰς ὥσπερ ἀρχὴ τῷ ζῷ, εἰ παραλαμβάνοιτο τὸ 35 ζῶον εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆς ψυχῆς. τῶν δὲ καθ' ἑκάστη μορίων πρότερα, ἅτε δὴ καὶ εἰς τὸν ὀρισμὸν αὐτῶν παραλαμβάνομένη, ὡς ἀνωτέρω εἴρη). εἰ δὲ ὕστερα ἐστὶν ἡ ψυχὴ παρὰ τὸ ζῶον, ὃ δεῖ λέγειν τὸ πρότερον τὸ ζῶον. ὥστε ἐντεῦθεν κρίνον), ἔτις δεῖ λέγειν τὰ μὴ πρότερα εἶναι τὰ δὲ ἔ. ἰστέον ὅτι ὁ πυρετός, ἡνίκα ἐπι- 40 πόλαιός ἐστι, τότε συμβεβηκός, εἴγε φθαρτικός ἐστὶ τῆς ὕλης· τὰ γὰρ πράγματα ἐκ τῶν τελῶν χαρακτηρίζονται, οἷον ποσὸν λέγομεν τὸ εἰς μέγεθος τελευτήσαν καὶ ποιὸν τὸ εἰς τὸ χροῖμα· ἔτις ἔν καὶ συμβεβηκός ἐστὶ τὸ φθεῖραν τὸ ὑποκείμενον. εἰ τοίνυν ὁ πυρετός φθεῖρει τὴν ὕσταν, ἔκ' ἄρα συμβεβηκός ἐστὶν. Asclep.

1036^a 23. ἔτις μὴ δεῖ πρὸς τὴν ἐρωτησιν ἀπαντᾶν· ἀπλῶς δὲ καὶ διόρι- 23. σως λέγοντι ὅτι τὸ μέρος πρότερον ἢ τὸ ὅλον, ὅδαμῶς ἀποκριτέον. εἰπὼν δὲ ὅτι εἰ μὲν ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον, τὰ μέρη αὐτῆς φατέον

πρότερα τῷ ζῷ, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα εἴρη), τὴν ἀπόδοσιν τῷ μὲν συν- 5 δέσμῃ ποιεῖται λέγων, εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον· ὡς εἶναι τὴν τῷ λόγῳ συνέχειαν τοιαύτην· εἰ μὲν ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον, τὰ μέρη αὐτῆς φατέον πρότερα τῷ ὅλῳ· εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἡ ψυχὴ ζῶον, ἤτοι 5 κατὰ τὸ εἶδος ζῶον, καὶ ἔτις τὰ μὴ φατέον τῶν μερῶν πρότερα τὰ δ' ὃ φατέον· ὁποῖον γὰρ ἂν εἴη τὸ τῶν ζῴων εἶδος, τὰ μέρη αὐτῶ πρότερα ἔσονται τῆς αὐτῶ ὁλότητος. Alex.

δείξας ἀνωτέρω ὅτι τὰ μέρη τῷ αὐτῷ εἶδος πρότερα ὑπάρ- 1036^a 26. χουσι τῷ ὅλῳ, ὡς εἰς τὸν ὀρισμὸν αὐτῶ παραλαμβάνομενα, τὰ 26. μέντοι γε μέρη τῷ ὀρισμῷ δεύτερα τῷ ὅλῳ, ἐντεῦθεν ἀπορεῖ, καὶ εἰκότως ἀπορεῖ, ὅτι ὅλως ἀγνοῦμεν ποῖα μέρη εἰσὶ τῷ αὐτῷ εἶδος καὶ ποῖα τῷ συνθέτῳ. πῶς ἔν ἔχομεν διαγινώσκειν τῷ πράγματι ἀγνοούμεν; τῷτε γὰρ, φησί, μὴ δὴλ' ὄντος ἔκ' ἐστὶν ὀρίσας ἐκα- 15 σον, εἴγε οἱ μὴ ὀρισμοὶ τῶν εἰδῶν ὑπάρχουσιν, ἡμεῖς δὲ ἀγνοῦμεν τὰ εἶδη τὰ αὐτὰ καὶ χωριστά. εἰτά φησὶν ὅτι ἐπ' ἐκείνων τῶν θεω- ρημένων ἐν πλείοσιν ὑποκειμένοις δυνατόν ἐστι γινώσκειν τὰ μέρη τῷ εἶδος... φησὶν ὅτι ἀπορεῖται ποῖα ἄρα ὑπάρχουσι τῷ εἶδος αὐτῷ καθ' αὐτὸ λαμβανόμενα μέρη καὶ ποῖα τῷ συνθέτῳ· τῷτε γὰρ μὴ γινώσκοντος ἔκ' ἐστὶν ὀρίσας... ἀμέλει τοι οἱ Πυθαγόρειοι καὶ οἱ 20 τὰς ιδέας πρεσβεύοντες καὶ πρὸς τὰ μαθηματικά ἐνιστάμενοι λέγον- τες ἔτις, ὅτι ὅδε ταῦτα δυνατόν ἐστιν ὀρίσας· ἔχουσι γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι ἐν ταῖς γραμμαῖς, οἷον ὁ κύκλος καὶ τὸ τρίγωνον, καὶ ὃ δυ- νατόν ἐστὶν ἀνευ αὐτῶν· ὥσπερ γὰρ τὰ ζῷα ὃ δύναται εἶναι ἀνευ 25 σαρκῶν καὶ ὀστέων, ἔτις ὅδε ταῦτα δύναται εἶναι ἀνευ γραμμῶν· καὶ ἐντεῦθεν ἀνάγκη πάντα εἰς τὸς ἀριθμούς καὶ τὰς ιδέας, λέγοντες ἔτις, οἷον τὴν γραμμὴν δυάδα, τὴν ἐπιφάνειαν τριάδα, τὸ δὲ 30 σφαιρὸν τετράδα. καὶ τῶν παραδειγμάτων τῶν φησὶν εἶναι τὸς ὀρισμούς, ἐπειδὴ εἰ δὴ αὐτὰ ὑποτίθενται, καὶ οἱ μὴ αὐτῶν φασὶ γραμμὴν εἶναι τὴν δυάδα, καὶ παράδειγμα τῆς γραμμῆς τὴν 30 δυάδα οἷον), οἱ δὲ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς γραμμῆς φασὶν εἶναι παρά- δειγμα τῆς γραμμῆς αὐτοῖς ὁ Ἀριστοτέλης λέγων ὅτι εἰ τὴν δυάδα φατέ εἶδος καὶ παράδειγμα εἶναι καὶ τῆς δυάδος καὶ τῆς γραμμῆς, διὰ τί μὴ καὶ πλειόνων; Asclep.

τῷτο γὰρ καθόλου καὶ τῶν εἰδῶν ὑπάρχουσιν οἱ ὀρισμοί· πρὸς δὲ 1036^a 28. τὸς ὀρισμούς τῶν εἰδῶν δεόμεθα τῶν μερῶν αὐτῶν, ὡς ἀνωτέρω 28. εἴρη). ἀγνοούμενων ἔν τῶν μερῶν ἀγνοῦν) καὶ οἱ ὀρισμοί, ὥστε καὶ τὰ εἶδη, καὶ φρεσὶ φησι πάντα κατ' αὐτῆς. id.

τὸ συνειλημμένον τῷ συνθέτῳ ἐστὶ δηλωτικόν. Alex. 1036^a 27.

τῶν δὴλ' ἐστὶ τὰ ὡς ἐν ὕλῃ μέρη. ὅσα δὲ μὴ χωρίζεται 1036^a 31. ἀλλ' αἰεὶ ἐν αὐτοῖς γίνετα, ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος αἰεὶ ὀστέων καὶ σαρκὶ καὶ 31. νεύροις, καὶ ὁ ἵππος παραπλησίως, καὶ ἀπλῶς τὰ ζῷα, τῶν ἔκ' ἐστὶ προφανῆ τίνα τὰ ὡς ἐν ὕλῃ μέρη. καὶ ἐπὶ τῶν ἔν, φησὶν, ὅδε καὶ ὁμοίως ἔχειν τῷ κύκλῳ· ὥσπερ γὰρ ὁ χαλκός καὶ τὸ ξύλον ὅδε εἰσὶ τῆς τῷ κατὰ τὸ εἶδος κύκλου ὕλης, ἔτις ὅδε αἱ σάρ- 45 κες καὶ τὰ νεῦρα τῆς κατὰ τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ ἢ τῷ ἵππῳ ὕλης εἰσὶν· ὥσπερ γὰρ καὶ οἱ κύκλοι πάντες ἦσαν χαλκοὶ καὶ μὴ ἐνεδέχετο ἐν ἄλλῳ ὑποκειμένῳ τῷ κύκλῳ εἶδος γίνεσθαι, ἀλλ' αἰεὶ ἐν χαλκῷ ἦν, ἐφαίνετο ἂν χαλκός ὅτι τῆς ὕλης αὐτῆς ἐστὶ διὰ τὸ μὴ ἐν ἄλλῳ

γίνεσθαι, ὅμως ἔκ ἀν ἦν ὑδὲ τότε χαλκὸς τῆς ὑσίας αὐτῆς, εἴπερ
ὑδὲ νῦν ἐστὶ, καὶ χαλεπὸν ἐστὶ καὶ ῥαδίον τὸ χωρῖσαι τῆτον ἀπὸ τῆ
χαλκῆ· νῦν γὰρ τῆτο ὁρατόν ἐστιν, λέγω δὴ τὸ χωρίζειν αὐτὴν ἀπὸ
τῆ χαλκῆ. ἔτω καὶ τὸ τῆ ἀνθρώπου εἶδος, εἰ καὶ αἰ ἐν τοῖς αὐτοῖς
γίνεθαι, ὅμως ὑδὲν ἐστὶ τῆς ὑσίας αὐτῆς τὰ ὅσα καὶ αἱ σάρκες. καὶ ὁ
μὲν εἰπεῖν βύλεθαι τῆτό ἐστιν, αὐτὸς δὲ ἔκ ἀπόφασιν τὴν λόγον προή-
νεγκεν, ἀλλὰ κατ' ἐρώτησιν λέγων, οἷον τὸ τῆ ἀνθρώπου εἶδος αἰ
ἐν σαρκὶ γίνεθαι καὶ ὅσοις· ἄρ' ἔν ἐστὶ ταῦτα μέρη τῆ εἶδος καὶ τῆ
λόγου; καὶ ἐρωτήσας ἀποκρίνεθαι λέγων "ἡ ὅ," τατέστιν ἡ ἔκ εἰσι
μέρη αὐτῆς ὑδαμῶς, ἀλλ' ὕλη εἰσὶν· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ καὶ ἐπ' ἄλ-
λων ἐπιγίνεσθαι τὸ τῆ ἀνθρώπου εἶδος, ὥσπερ τῆ κύκλου, ἀδυνατῶ-
μεν χωρῖσαι. id.

1036 b καὶ ἔτι καὶ ὑδὲν ἦν ὁ χαλκὸς τῆς τῆ κύκλου ὑσίας. Asclep.

2. ἐπεὶ δὲ τῆτο μὲν, λέγω δὲ τὸ εἶδος τῆ ἀνθρώπου, χωρίζειν

1036 b 7. τῇ ἐπινοίᾳ τῶν σαρκῶν καὶ ὅσων ἐνδέχεθαι, ἀδύνατον δὲ ἐστὶ πότε χω-
ριθῆσθαι· ἔκ γὰρ ἐστὶ δῆλον· ὥσπερ ἐπὶ τῆ κύκλου ἀπορῶσι τινες,
λέγων τινὰς τῆς Πυθαγορείου, καὶ ἐπὶ τῆ κύκλου καὶ τῆ τριγώνου καὶ
τῆς γραμμῆς λέγοντες ὡς ἔκ τῆ ταῦτα γραμμάς ὀρίζεσθαι καὶ
λέγειν, κύκλος ἐστὶ χῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχο-
μενον, ἡ τριγώνον τὸ ὑπὸ τριῶν γραμμῶν, ἡ πάλιν γραμμὴ ἐστὶ 20
μῆκος συνεχὲς ἐφ' ἐν διαστατόν· ἡ γὰρ γραμμὴ τῷ τε κύκλῳ καὶ τῷ
τριγώνῳ ὡς ὕλη ὑπόκειθαι, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ συνεχὲς τῇ γραμμῇ,
ὥσπερ καὶ αἱ σάρκες καὶ τὰ ὅσα τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ὁ χαλκὸς τῷ ἀν-
δραῖντι· εἰ ἔν τῇ ἀνθρωπίνῳ διὰ τῶν ὅσων καὶ σαρκῶν μὴ ὀρίζομεθα
διὰ τὸ εἶναι μέρη ὕλικα, ὑδ' ἄρα τὴν κύκλον καὶ τὸ τρίγωνον διὰ τῆς 25
γραμμῆς ὀρίζεσθαι καὶ τὴν γραμμὴν διὰ τῆς συνεχῆς, καὶ διὰ
τῆτο, λέγω δὴ τὸ λέγειν ὅτι ἡ γραμμὴ καὶ τὸ συνεχὲς ὡς ὕλη ἐν
τῷ τριγώνῳ καὶ τοῖς λοιποῖς εἰσὶν, ἀνάγκη ταῦτα πάντα εἰς τῆς
ἀριθμῆς, διὰ τὸ αὐτὰς αὐτὰς εἶναι καὶ μὴ ἔχειν ὑποκείμενόν τι ὡς
ὕλην, ἀλλ' αὐτὰς καθ' αὐτὰς εἶναι, καὶ φασιν ὅτι ὁ λόγος τῆς 30
γραμμῆς ἐστὶν ὁ τῆς δυάδος· ἐπειδὴ γὰρ δυὰς ἐστὶ τὸ πρῶτον δια-
στατόν (εἰς πρώτην γὰρ τὴν δυάδα ἡ μονὰς διέστη, καὶ ἔτι εἰς τὴν
τριάδα καὶ τῆς ἑξῆς ἀριθμῆς), εἴπερ ὀρίζομεθα φασὶ τὴν γραμμὴν,
ἔκ τῆς λέγειν αὐτὴν ποσὸν ἐφ' ἐν διαστατόν, ἀλλὰ γραμμὴ ἐστὶ τὸ
πρῶτον διαστατόν· τὸ γὰρ πρῶτον ἔκ ὡς ὕλη ἐστὶ καὶ ὑπόκειθαι τῇ 35
γραμμῇ, ὥσπερ τὸ συνεχὲς. καὶ τῶν τὰς ιδέας λεγόντων οἱ μὲν
φασιν ὅτι ἡ αὐτογραμμὴ ἦτοί τὸ εἶδος τῆς γραμμῆς, ὅπερ ἐστὶν
ἕτερον παρὰ τὰς καθ' ἕκαστον γραμμάς, ἡ δυὰς ἐστὶν, οἱ δὲ λέ-
γουσιν ὅτι ἔκ ἐστιν ἡ αὐτογραμμὴ ἡ δυὰς, ἀλλ' αὐτογραμμὴ ἐστὶ
τὸ εἶδος τῆς γραμμῆς. καὶ φασιν οἱ ἔτι λέγοντες ὅτι κοινὰ μὲν 40
τό τε εἶδος καὶ τὸ ὅ ἐστιν εἶδος, ταῦτά ἐστιν, οἷον ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ
Σωκράτης, ὅ ἐστιν εἶδος ὁ ἀνθρώπος, ταῦτόν εἰσι, καὶ ἡ αὐτοδυὰς
καὶ ἡδυὰς, ἡς ἐστὶν εἶδος ἡ αὐτοδυὰς, ταῦτά ἐστιν. ἐπὶ δὲ
τῆς γραμμῆς τῆτο ἔκ συγχωρῶσιν, ἀλλὰ τὴν μὲν γραμμὴν τῆνδε
τὴν μερικὴν εἶναι γραμμὴν λέγουσιν, τὸ δὲ εἶδος αὐτῆς μὴ εἶναι 45
γραμμὴν ἀλλὰ δυάδα. καὶ ἐνίσταθαι εὐθὺς πρὸς τὴν λέγοντα λόγον
μὴ εἶναι γραμμὴν τὴν ὡς εἶδος γραμμὴν, ἀλλὰ δυάδα, λέγων
"συμβαίνει δὲ κτλ." Alex.

ἀπορῶσι τινες καὶ ἐπὶ τῆ κύκλου καὶ τῆ τριγώνου, ὅτι ὑδὲ τῶν 1036 b
γραμμῶν ὑπάρχουσιν ὀρισμοὶ ὑδὲ τῶν συνεχῶν, τατέστι τῶν με-
γεθῶν· καὶ ταῦτα γὰρ πάντα, φησὶν, ὁμοίως λέγεθαι ὥσπερ αἱ σάρ-
κες καὶ ὅσα· ἔκ δυνατὸν γὰρ χωρίζεσθαι αὐτὰ τῶν γραμμῶν, ὥσπερ
ὑδέποτε ἐκείνα τῶν σαρκῶν. καὶ ἐντεῦθεν λοιπὸν ἀνάγκη πάντα
εἰς τῆς ἀριθμῆς, παράδειγμα λέγοντες αὐτὰς, καὶ τῶν φασὶν
εἶναι τῆς ὀρισμῆς· αὐτὰ γὰρ ὑπάρχουσιν τὰ χωριστὰ ὕλης. καὶ μὴ
συνεπιφέρων τὴν ὅχλον τὴν ἐξ αὐτῆς καὶ τὸ παράδειγμα τῆς γραμ-
μῆς τὴν δυάδα φησὶν, ἐπειδὴ ἔχει δῆλον πρώτην τὸ πόθεν ποῖ. καὶ
10 πάλιν οἱ τὰς ιδέας πρεσβεύοντες οἱ μὲν τὸ παράδειγμα τῆς γραμ-
μῆς τὴν δυάδα λέγουσιν, ἡ δὲ τῆς γραμμῆς· ἐνία γὰρ
ὑπάρχουσιν εἶδος καὶ ἔκ τὸ πρᾶγμα· τὸ γὰρ πρᾶγμα ἐδή-
λωσεν εἰπὼν "καὶ ὅ ἐστὶν εἶδος." τὰ ἀπλᾶ, τατέστιν ἡ δυὰς· ἔκ
ἀνάγκη γὰρ τὴν λόγον τῆς δυάδος θεωρεῖσθαι ἐν τινι, ὥσπερ τὴν
15 γραμμὴν ἡ τὴν κύκλον. διὸ φασιν οἷον δυάδα καὶ τὸ εἶδος τῆς δυά-
δος· ἐπὶ δὲ τῆς γραμμῆς ἔκ ἐστι· ἐνυλος γὰρ ἐστὶν ἡ γραμμὴ.
τοῖς ἔν ταῦτα λέγουσι συμβαίνει ἐν πρᾶγμα, τατέστι τὴν δυάδα,
πολλῶν εἶναι ιδέαν διαφόρων κατ' εἶδος, ὅπερ καὶ τὴν Πυθαγόραν
συνέβαινε λέγειν τὴν τετράδα ιδέαν εἶναι καὶ φιλικῆς καὶ δικαιοσύνης
καὶ ἄλλων πολλῶν. ἐνδέχεθαι ἔν πάντων ἐν εἶδος ποιεῖν· εἰ γὰρ δύο
τὸ αὐτὸ εἶδος, διὰ τί μὴ καὶ πλειόνων; καὶ ἔτι καὶ ἔσονθαι πάντα ἐν, ὡς
ἔδειξεν ἡ θεωρία. Asclep.

γρ. ἡ ἀνδριάντος. cod. Reg.

γρ. πάντως. id.

γρ. καὶ αὐτογραμμῆς. id.

συμβαίνει δὲ ἐν τῶν πολλῶν εἶδος εἶναι, τατέστιν ἐκ τῆς 1036 b
τῆς λόγου συμβαίνει ἐν εἶδος εἰδικώτατον πολλῶν καὶ διαφερόντων 17.
τῷ εἶδει εἶναι· τῆτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῆς "ὡς τὸ εἶδος φαίνεται ἕτε-
ρον." ἡ γὰρ αὐτὴ ἐστὶ δυὰς τῶν καὶ μέρος γραμμῶν, ἐστὶ δὲ ἡ αὐτὴ
εἶδος καὶ τῶν καὶ μέρος δυάδων, αἱ δὲ μερικῆς γραμμαὶ καὶ δυάδες
διαφέρουσιν τῷ εἶδει· ἐστὶν ἄρα ἐν εἶδος δύο διαφερόντων τῷ εἶδει.
εἰ δὲ τῆτο, διὰ τί ἔκ ἐστὶ ἡ αὐτὴ δυὰς εἶδος καὶ τῶν μερικῶν ἀν-
θρώπων καὶ ἵππων καὶ βοῶν καὶ ἀπλῶς ἀπάντων; τίς γὰρ ἡ ἀποκλήρω-
σις δυοῖν μὲν εἶναι εἶδος διαφερόντων τὸ εἶδος, τῶν δὲ ἄλλων μὴ
εἶναι; ὥστε συμβαίνει ἐκ τῆς ἐν πάντων εἶναι εἶδος καὶ μὴ εἶναι
πολλὰς ιδέας, καὶ ἔσονθαι πάντα ἐν καὶ μιᾶς φύσεως οἷον ἀνθρώποι
καὶ οἱ ἵπποι καὶ τὰ ἄλλα πάντα· ὡς γὰρ τὸ εἶδος ἐν, καὶ ἡ φύσις αὐτῶν
μία. Alex.

οἱ γὰρ Πυθαγόρειοι, ὡς καὶ τοῖς ὀπιθεῖν εἶρηθαι, τὴν αὐτὴν καὶ ἕνα 1036 b
ἀριθμόν, οἷον τὴν ε', καὶ δίκαιον ἐκάλεσαν ὡς ἐξιστάζοντα τῆς ἐντὸς τῆς 20.
δεκάδος ἅπαντας ἀριθμῆς, καὶ ἀδικον, ὅτι ὁ ἐξ αὐτῆς τετραγώνου
μόνος δύναθαι ἴσον τοῖς δυοῖν τετραγώνοις, τῷ τε ἀπὸ τῆς δ' καὶ τῷ
ἐκ τῆς γ'· τὸ γὰρ πεντάκις ε' ἴσον τῷ τετράκις δ' καὶ τρις γ'. ὥστε
συμβαίνει καὶ τούτοις τὴν αὐτὴν καὶ ἕνα ἀριθμόν δύο τινὰ εἰπεῖν τῷ
εἶδει διαφέροντα. cod. Reg.

φησὶν ὅτι ἀπορῶς ὁ περὶ ὀρισμῶν λόγος, εἴγε τῶν εἰδῶν 1036 b
ὑπάρχουσιν οἱ ὀρισμοί, αὐτὰ δὲ καθ' αὐτὰ τὰ εἶδη ἔκ ῥαδίον ἐστιν 21.
ἐλεῖν, ἐπειδὴ μήτε ἴσμεν ποῖα μέρη ὑπάρχουσιν τῶν εἰδῶν καὶ ποῖα

τῶν συνθέτων. καὶ πάλιν τὸ ποιεῖν πάντων ιδέας καὶ πάντα χωρίζει
τὰ εἶδη ἕκαστον ἀληθές· πῶς γὰρ δυνατόν ἐστι χωρίσαι τὴν σιμάτητα,
ἣτις ἔστι δύναμις ὑποσχεῖναι ἄνευ ῥινοῦ; τὸτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπὼν “τόδε
ἐν τῷδε ἐστίν, ἢ ὡς τὰδε ἔχοντα,” ὥσπερ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῶν
σαρκῶν. εἴτα λοιπὸν μέμφετο τῷ Σωκράτει τῷ νεωτέρῳ, ὅς
μέμνητο Πλάτων ἐν τῷ Πολιτικῷ· σύγχρονος δὲ ἕτος γεγονώς
Θεαιτήτης· ἔγω γάρ, φησί, τῆς ἀληθείας ὁ παρ’ αὐτῷ λόγος
ἀπάγει ἡμᾶς· φησὶ γὰρ ὅτι δυνατόν εἶναι τὸν ἀνθρώπον ἄνευ τῶν
μερῶν, ὥσπερ τὸν κύκλον ἄνευ τῆς χαλκῆς. Asclep.

1036b τὸ δὲ πάντα ἀνάγειν καὶ ιδέας ποιεῖν, χωρίζοντας τὴν ὕλην, 10
23. περιεργόν. ἐπ’ ἐνίων γὰρ φανερόν ὅτι τόδε ἐν τῷδε ἐστίν, οἷον τὸ
εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ· τὸ γὰρ τῆς οἰκίας εἶδος ἐν λίθοις καὶ ξύλοις ἐστὶ καὶ τὸ
τῷ ἀνδριάντος ἐν χαλκῷ, ἀλλ’ ἔστι χωριστὰ αὐτὰ καθ’ αὐτά. καὶ
τὸτο ὁμολογεῖται καὶ οἱ τὰς ιδέας τιθέμενοι. εἰ δὲ τὸτο, τίνος ἕνεκα
αὐτῶν μὴ ιδέαι ἕκαστος εἰσὶν; τὸ δ’ “ἴσως” πρόσκειτο διὰ φιλόσοφον 15
εὐλάβειαν, ἢ ὅτι τὸτο δείξει μετ’ ὀλίγον, λέγω δὲ τὸ μὴ εἶναι
ιδέας, ἢ καὶ διὰ τὰ προδεδειγμένα ἐν τῷ μείζονι ἄλφα καὶ τοῖς
ἐφεξῆς. Alex.

εἰπὼν δὲ ὅτι ἐνια τόδε ἐν τῷδε ἐστίν, ἐπήγαγεν “ἢ ὡς
ἔχοντα.” ἢ γὰρ τοιαυτὴ σύνθεσις τῶν λίθων καὶ τῶν ὡς ἔχειν 20
ἀλλὰ μὴ ὡς εἰσὶν ἡ οἰκία. ταῦτα εἰπὼν αἰτιάτο τὸν νεώτερον
Σωκράτην ὡς ἔχειν καλῶς ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς κατασκευάζοντα τὸ
εἶναι ιδέας. νεώτερον δὲ Σωκράτην ἢ τὸν Πλάτωνα λέγει, ἢ, ὁ καὶ
μᾶλλον, τὸν ὁμῶνυμον τῷ τῷ Πλάτωνος διδασκάλῳ Σωκράτην.
ποιεῖτο γὰρ τινὰ Σωκράτην ὁ Πλάτων προσδιαλεγόμενον μὲν τῷ 25
γηραιῷ Σωκράτῳ. ἕτος δὲ ὁ Σωκράτης ἀπὸ τίνος ἀληθὺς κατα-
σκευάζειν ἐπειράτο ὅτι ἐστὶν ἀνθρώπος ἄνευ μερῶν ὕλικῶν· ἔλεγε
γὰρ ὅτι ὥσπερ ἄνευ χαλκῆς καὶ ἄνευ λίθου καὶ ξύλου δύναται εἶναι κύ-
κλος, ἕτως καὶ ἀνθρώπος χωρὶς σαρκῶν καὶ ὀστέων. id.

1036b Σωκράτην νεώτερον οἱ μὴ ἔφασαν ὁμῶνυμόν τινὰ τῷ παλαιῷ 30
25. Σωκράτει εἶναι ὁμόχρονον τῷ Θεαιτήτῳ καὶ ἀδελφόν, ὃν τῷ πα-
λαιῷ Σωκράτει προσδιαλεγόμενον ὁ Πλάτων ἐν τῷ Θεαιτήτῳ
εἰσάγει. ἢ Σωκράτην νεώτερον αὐτὸν ἂν λέγοι τὸν Πλάτωνα καὶ
μαθητὴν ὄντα Σωκράτους. cod. Reg.

1036b ἐπὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἕκαστον ἀληθές· ὥσπερ γὰρ ἕκαστος εὐρεῖν κύ- 35
28. κλον ὅλως ἄνευ σώματος, καὶ εἰ ἐν παντὶ σφαιρῷ καὶ ἕκαστος ὡρισμένῳ
πέφυκε γίνεσθαι σῶματι, ἕτως ἔστι ἀνθρώπον ἄνευ σαρκῶν καὶ ὀστέων
ἐν ὑποστάσει δύναται τις εὐρεῖν, ἀλλὰ χωρίζει μὴ αὐτὸν ἢ ἐπίνοια
ἀπὸ τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων, ὥσπερ καὶ τὸν κύκλον, ἐν ὑποστάσει
δὲ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἔστι δύναται εἶναι, ἀλλ’ εἰ καὶ τῶν καθ’ ἑκάστα 40
αὐτῶν ἀποσπλάττει, ἀλλ’ ἔστι πάλιν μὲν σαρκὸς καὶ ὀστέων περιφαντάζετο
αὐτόν. ἕκαστος ἐστὶν, φησὶν, ὅμοιον τὸ ἐπὶ τῷ κύκλῳ παρὰ τῷ νεω-
τέρῳ Σωκράτῳ λεγόμενον καὶ τὸ ἐπὶ τῷ ζῳῳ· αἰσθητὸν γὰρ τι τὸ
ζῷον καὶ ἄνευ κινήσεως (λέγει δὲ κίνησιν τὴν ὕλην), καὶ ὑποκείμενον
ἕκαστος ὁρίσασθαι, ἥτοι ἕκαστος τὸ αἰσθητὸν ζῷον οἷον ἂν καὶ εἴη ἄνευ 45
τῆς ὑποκειμένης ὁρίσασθαι, εἴπερ τις ἀκριβῶς ὁρίζειτο. ἐπεὶ ἔστι ἕκαστος
ἐστὶν αὐτοζῷον. ὡς δὲ δεικνύει καὶ δειχθήσετο, ἀλλὰ πᾶν ζῷον ὑπαρξὶν
ἔχον αἰσθητόν ἐστιν (τὸ γὰρ καθόλου ζῷον ἕκαστος ἐν ὑπάρξει, ἀλλ’ ἐπι-

νοία), πῶς ἂν ζῷον αἰσθητὸν ἄνευ ὕλης ὁρίσῃ; ἀλλὰ τὰ μὴ καθόλου
χωρὶς ὕλης ὁρίσῃ ἅτε ἐπινοία ὄντα, τὰ δὲ καθ’ ἑκάστα ὁρίσῃ
δύναται. διὰ δὲ τῆς “αἰσθητὸν γὰρ τὸ ζῷον καὶ ἄνευ κινήσεως ἕκαστος
ὁρίσασθαι” δηλοῖ τὸ πᾶν ζῷον αἰσθητόν ἐστι, πᾶν δὲ ζῷον αἰσθητὸν ἔ-
στι δύναται ὁρίσῃναι ἥτοι ὑπαρξὶν ἔχειν ἄνευ σαρκῶν καὶ ὀστέων· ἔστι δὲ
ναὶ ἔστι ζῷον αἰσθητὸν ἄνευ τῶν μερῶν αὐτῶν ἔχόντων πῶς ἢ εἶναι
ἢ ὅλως ὁρίσῃναι. Alex.

ἐντεῦθεν περὶ τῶν ἡμικυκλίων ζητεῖ, καὶ φησὶ διὰ τί μὴ λέ- 1036b
γομεν μέρη τῶν κύκλων τὰ ἡμικύκλια; ἅτε γὰρ αἰσθητὰ ταῦτα, 32
ὥσπερ σάρκες καὶ νεῦρα. Asclep.

εἰπὼν πρότερον ὅτι ἐπὶ μὴ τῷ τῆς συλλαβῆς λόγῳ λαμβά-
νετο τὰ σφαιρικά διὰ τὸ μὴ εἶναι ὕλης μέρη ἀλλ’ εἶδος, ἐπὶ δὲ τῷ
κύκλῳ ἔστι λαμβάνετο τὰ ἡμικύκλια, ὅτι ἐνυλά εἰσι καὶ μέρη ὕλης,
συνεῖδεν ἔνστασιν τινὰ δυναμένην πρὸς τὸν λόγον φέρεσθαι, ἢν παρα-
τίθῃ καὶ λύει. ἐφθημεν δὲ ἡμεῖς εἰπόντες ὅτι περὶ τῆς συλλαβῆς
ἔλεγε, ὅπως τὰ μὴ ἡμικύκλια ὕλης εἰσὶ μέρη, τὰ δὲ σφαιρικά
ἕκαστος εἰσὶν· καὶ οἷμαι καὶ ταῦτα ἐκείνοις εἶδει συντάττεσθαι, καὶ ἴσως ὑπὸ
μὴ Ἀριστοτέλους συντέτακτο. (ἐν ὁδῷ γὰρ τῶν ἄλλων αὐτῷ πραγ-
ματειῶν εὐρίσκειτο τοιοῦτόν τι πεποιηκὸς ὅποια ἐνταῦθα φαίνεται),
ὕπὸ δὲ τῷ Εὐδόκῳ κεχωρίσται. ἐστὶ δὲ ἡ ἔνστασις τοιαύτη· διὰ
τί ἕκαστος εἰσὶν οἱ λόγοι τῶν ἡμικυκλίων ἥτοι τὰ ἡμικύκλια μέρη τῶν
λόγων τῶν κύκλων; ἔστι γὰρ ἐστὶν αἰσθητὰ, ὡς ὁ χαλκὸς καὶ τὰ ὀστέα καὶ
αἱ σάρκες, ἵνα ὡς ὕλης μέρη ταῦτα λέγηται. εἰ δ’ ἕκαστος εἰσὶν ὕλικά,
διὰ τί ἕκαστος ἐν τῷ τῷ κύκλῳ λόγῳ ἐλήφθη; καὶ λύει ταύτην λέγων
“ἢ ὅθεν διαφέρει;” καὶ τε γὰρ αἰσθητὰ ἐστὶ τὰ ἡμικύκλια καὶ τε
μὴ αἰσθητὰ, ὕλης εἰσὶ μέρη καὶ ὕλη· ἔστι γὰρ πᾶσα ὕλη αἰσθητή.
ἔστι δὲ πάλιν μόνον τῶν αἰσθητῶν ἐστὶν ὕλη, ἀλλ’ ἐστὶ καὶ ὕλη μὴ αἰσθητή,
ἐστὶ καὶ ὕλη μὴ αἰσθητῶν, καὶ ὅθεν κωλύει μὴ αἰσθητῶν ὄντων τῶν
τμημάτων εἶναι αὐτῶν ὕλην ἕκαστος αἰσθητήν. καὶ ἀπλῶς παντός, ὁ
μὴ ἐστὶ τί ἐστιν εἶναι καὶ εἶδος αὐτὸ καθ’ αὐτό, ἐστὶ τὸτο ὕλη· ὡς
δὴλον ἐκ τούτου ὅτι καὶ ὁ καθόλου ἀνθρώπος, ἐπειδὴ μὴ ἐστὶ καθ’
αὐτόν, ἐστὶ καὶ αὐτὸς ὕλη, ἀλλὰ νοητή· ἢ μὴ γὰρ τῶν ὕλων αἰσθητή
ἐστὶν ἢ δὲ νοητή· ὡς δὴλον ὅτι τῷ μὴ καθόλου κύκλῳ τὰ ἡμικύκλια
ἕκαστος ἐστὶ μέρη ταῦτα, ὥσπερ εἴρηται. ὁ μὴ γὰρ καθόλου κύκλος ἥτοι
τὸ εἶδος τῶν κύκλων τὸ νοητὸν ἀμερές καὶ ἀδιάστατον, ὁ δὲ καθ’ ἑκάστα
κύκλος μέρη ἔχει καὶ διαστατόν ἐστιν. πῶς δὲ τὰ ἡμικύκλια, καὶ
νοητὰ εἴη, ὕλη εἰσὶν, εἴπομεν ἱκανῶς, ὅτι ἡ διάστασις, ἢν ὅτι ἔχει
νοῦμεν, ὕλης ἐστίν· τὸ γὰρ εἶδος ἀδιάστατον καὶ ἀμερές, τὴν δὲ διάστα-
σιν ἔχει διὰ τὴν ἐν ἢ ἐστὶν ὕλην. ἐκ πάντων δὲ δὴλόν ἐστιν ὅτι
ἢ μὴ ψυχὴ ὁσία ἐστὶν ἢ πρώτη, ταῦτάς τ’ εἶδος, τὸ δὲ σῶμα ὕλη.
περὶ δὲ τούτων ἀκριβῶς ἐρρήθη ἐν τῷ β’ τῶν περὶ Ψυχῆς, ὅτι τὸ μὴ
σῶμά ἐστιν ὕλη, ἢ δὲ ψυχὴ εἶδος, ὁ δὲ καθόλου ἀνθρώπος ἐστὶ τὸ
ζῷον ἐξ ἀμφοῖν, τῷ τε καθόλου σώματος καὶ τῆς καθόλου ψυχῆς.
Alex.

ἴσμεν ἔτι ὅτι ὅθεν διαφέρει τὸ λέγειν σάρκα ἢ ἡμικύκλιον· 1036b
ἐστὶ γὰρ ἢ ὕλη ἐπ’ ἐνίων καὶ μὴ ὄντων αἰσθητῶν καὶ παντὸς πράγματος, 34
μὴ ὄντος εἶδος χωριστῶς· ὡς τὸ καθόλου κύκλος τὸ διαστατὸν ἔχει
ὑπάρχουσι μέρη ταῦτα τὰ ἡμικύκλια, εἴγε καὶ διαστατὰ αὐτὰ ὑπε-

θέμεθα, τῶν δὲ καθ' ἕκαστα μέρη ταῦτα ὑπάρχουσιν, ὥσπερ εἶρη. πρότερον γὰρ τῷ λόγῳ τῷ κύκλῳ· ἐν ταῖς γὰρ θεωρήσει οἱ καθ' ἕκαστα κύκλοι· ἔστι γὰρ ὕλη ἢ μὴ αἰσθητή, οἷον χαλκῇ, ξυλίνῃ, ἢ δὲ νοητῇ, ἢ τῶν ἡμικυκλίων. Asclep.

1037^a Σωκράτης δὲ καὶ ὁ Κορίσκος εἰ μὴ καὶ τὴν ψυχὴν μόνον χα-
7. ρακτηρίζον, διττὸν ἔστι, συγκαίμενον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος· οἱ
μὴ γὰρ τὴν ψυχὴν φασι τὸν ἄνθρωπον, οἱ δὲ τὸ σύνθετον. εἰ δὲ
ἀπλῶς λέγον, τῷ τε μοναχῶς, ἢ ψυχῇ καὶ τῷ σῶμα ὡς ἓν, ὥσπερ
ἢ βα συλλαβῇ, καὶ ἀπλῶς καθ' ἕκαστον, ἡνίκα συνταχθῇ ἐν λέξει
ἐν τῇ βάρῃ· ὅπως ἔν ἐστι καὶ ἀπλῶς ἄνθρωπος καὶ ὁ καθ' ἕκαστα 10
θεωρεῖ. ὅπως δὲ ἔστι ὁ λόγος ὁ δημιουργικός. id.

Σωκράτης δὲ καὶ Κορίσκος, φησὶν, εἰ μὲν ἐστὶ καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῆς
εἶδος αὐτῆς καὶ εἰδοποιεῖ κατ' αὐτήν, ἔστι διττὸν ζῶον ἐκ ψυχῆς
καὶ σώματος ἥτοι ἔξ εἶδους καὶ ὕλης· καὶ οἱ μὴ τῶν ἀνθρώπων ἐρῶσι
τὸν Σωκράτην ὡς ψυχὴν, τῷ τε ὡς εἶδος, ἀφορῶντες εἰς τὴν 15
ψυχὴν αὐτῆς μόνον, οἱ δὲ ἐρῶσιν αὐτὸν ὡς τὸ σύνολον, ἥτοι ἐκ
ψυχῆς καὶ σώματος, ἀποβλέποντες εἰς ἀμφοτέρω. "εἰ δὲ ἀπλῶς ἢ
ψυχῇ ἢ δὲ καὶ σῶμα τόδε," τῷ τε εἰς τὴν τῷ Σωκράτους
ψυχὴν ἐκ εἶδους τῷ Σωκράτους λέγει ἀπλῶς, ἀλλὰ ἀπλῶς λέγει
Σωκράτην ὁ Κορίσκος, ὡς ἔχει ἢ καθόλου ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸς 20
τὸ καθόλου ἀνθρώπου σῶμα, ἔχει καὶ ἢ καθ' ἕκαστα πρὸς τὸν καθ'
ἕκαστον. εἰ μὴ ἔν ἐστιν εἶδος τῷ καθόλου ἀνθρώπου σώματος ἢ κα-
θόλου ἀνθρώπου ψυχῇ, ἔστι καὶ ἢ τῷ Σωκράτους ψυχῇ πρὸς τὸ τῷ
Σωκράτους σῶμα εἶδος. εἰ δὲ μὴ ἔστιν ἢ καθόλου ἀνθρώπου 25
ψυχῇ τῷ καθόλου ἀνθρώπου σώματος εἶδος, ὅδ' ἢ καθ' ἕκαστα τῷ
καθ' ἕκαστα. ἐπειδὴ τῆς φυσικῆς ἐστὶ τὸ περὶ τῶν ἐνύλων εἰδῶν
θεωρεῖν, ἀλλ' ὁ τῆς προκειμένης πραγματείας, αὐτὸς δὲ δι' ὅλην
τῷ βιβλίῳ περὶ τῶν ἐνύλων εἰδῶν τὴν σκέψιν ἐποίησατο, ὥσπερ
ἐαυτῷ ἀπολογίαν πορίζομενός φησι "πότερον ἐστὶ" κτλ. (p. 1037
a 10). Alex.

1037^a λέγει δὲ ἀριθμὸς τὰς ιδέας ἢ τι τοῖσιν, καὶ φησιν ὅτι ὕψε-
11. ρον ἐπισκεψόμεθα περὶ τούτου· καὶ ζητήσῃ καὶ ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ,
ζητήσῃ δὲ μάλιστα καὶ ἐν τῷ M. id.

1037^a διὰ τούτου γὰρ καὶ θεολογῶντες περὶ τῶν αἰσθητῶν διαλεγόμεθα,
12. ἐπειδὴ φιλοσοφίας ἐστὶ τῆς δευτέρας, φημὶ δὴ τῆς φυσικῆς, περὶ 35
τῶν αἰσθητῶν ὅσων διαλέγεσθαι, ἐπειδὴ τὰς ιδέας τούτων τῶν
αἰσθητῶν λέγουσιν εἶναι. Asclep.

1037^a ὁ μόνον γὰρ τῷ φυσικῷ ἐστὶ τὸ περὶ τῆς ὕλης θεωρεῖν, ἀλλὰ καὶ
16. περὶ τῷ ἐνύλῳ εἶδους, καὶ μάλιστα, ὡς ἐν τῷ B τῆς Φυσικῆς
Ἀκροάσεως (c. 1. 2) ἔγνωμεν. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὁρισμῶν φησί, 40
πῶς ἐστὶ μέρη τὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ὁρισμῷ, καὶ πῶς εἰς ἔστιν ὁρισμὸς
ἐκ πλειόνων ὑπάρχων· ἐκ γὰρ γένους καὶ διαφορῶν· ὅλον γὰρ ὅτι
ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα, οἷον τὸ ὁριστόν, ἐν ἐστὶ, καὶ αὐτὸς εἰς ἔστιν. πῶς
δὲ πρᾶγμα ἔχον μέρη; ὅλον ὡς ἐνὸν τι αὐτό ἐστιν ἓν. περὶ τού-
των δὲ σκεπτέον ὕψερον, καὶ ἐρεῖ περὶ τούτου. πρὸ πάντων ὅσον ἔπω 45
ταῦτα εἰπὼν ἀνακεφαλαιῶν ταῖς πλειόνων λεχθέντα. Alex.

1037^a πανάπορος ἐστὶ ὁ λόγος, πῶς μέρη ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν ὁρι-
17. μῶν τὰ ἐν τῷ λόγῳ, καὶ διότι εἰς λόγος γίνετο ὁρισμὸς; ὅλον ὅτι

τὸ πρᾶγμα ἐν ἐστὶν, εἰς ὁρισμὸς, ἐπεὶ ἔκ μελλεν εἶναι εἰς. πῶς δὲ
ἐν γίνετο τὸ πρᾶγμα μέρη ἔχον, ὕψερον ἐρῶμεν. καὶ μετ' ὀλίγον
περὶ τῶν δύο ἀποριῶν ἐρεῖ. Asclep.

ἔδὲ γὰρ εἰσιν ἐκείνης τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδους αἱ σάρκες καὶ τὰ 1037^a
ὁσα μύρια, ἀλλὰ τῆς συνόδου, λέγω δὴ τῆς συνθέτου τῆς ἐξ ὕλης 25
καὶ εἶδους. τῆς δὲ συνθέτου ὕλης τρόπον μὲν τινα ἔστιν ὁρισμὸς, τρό-
πον δὲ τινα ἔκ ἐστιν. καὶ μὴ γὰρ τὴν ὕλην τὴν ἐν αὐτῇ, οἷον σαρκῶν
καὶ ὁσῶν καὶ νεύρων, ἐκ ἐστὶ κτλ. Alex.

ἔξ ὁ εἶδους καὶ τῆς ὕλης τὸ σύνολον γίνετο τῇ ὕλει. Asclep. 1037^a
εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ τὴν πρώτην ὕλην ἔστιν, τί δὲ ἔστιν ἢ ὕλη 29.
ἐπήγαγεν· "ἢ ὕλη γὰρ ἐστὶ τὸ εἶδος τὸ ἐνόν," ἴσον λέγων, ὅδ' ἐν
ἄλλο ἐστὶν ἢ πρώτη ὕλη ἢ τὸ εἶδος τὸ ἐνυπάρχον τῇ ὕλει. τὸ δὲ
μεταξὺ τεθέν, "οἷον ἀνθρώπου ὁ τῆς ψυχῆς λόγος," τοῖσιν ἂν εἴη,
τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ ὁ λόγος τῆς ψυχῆς ἥτοι αὐτῇ ἢ ψυχῇ ἐστὶν·
ἔξ ὅς ψυχῆς καὶ τῆς ὕλης ἢ σύνολος καὶ σύνθετος ἐστὶν ὕλη. id. 30

"ὅτις γὰρ ἐν ταῖς ὑπάρξει ἢ ῥίσι," τῷ τε εἰρη καὶ ἡμῖν καὶ περὶ 31
τῶν συνθέτων ὅτι εἰ ἔστι τούτων ὁρισμὸς, συμβαίνει ὅτις τὸ αὐτὸ λέ-
γειν· ἐν γὰρ τῇ ῥίσι τῇ σιμῇ ἢ τῷ Καλλιᾷ ἐνεστὶ καὶ ὕλη καὶ εἶδος·
ἀλλ' εἰ τούτου, ἐκ ἂν εἴη ὁρισμὸς αὐτοῖν· συμβήσετο γὰρ ὅτις τὸ αὐτὸ
λέγειν. ὁ μόνον δὲ περὶ τούτων εἶρη, ἀλλ' ὅτι καὶ ἕκαστον καὶ τὸ τί
ἦν εἶναι αὐτῷ ἐπὶ τῶν ταυτῶν ἐστὶν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων
ὑπὸν ἐξηγεῖτο τίς ποτὲ ἐστὶν ἢ πρώτη ὕλη, φάσκων "λέγω δὲ
πρώτην ἢ μὴ λέγετο τῷ" κτλ. Alex.

ὅσα δὲ ὡς ἐν ὕλει θεωρεῖν, ταῦτα ἐν τι ὑπάρχουσιν ἀμφο- 1037^b
τερα, τὸ εἶδος καὶ ἢ ὕλη· τὸ δὲ ἐν τούτοις ὑπὸν ἐστὶ καὶ ὁ καὶ συμ- 4
βεβηκός, ὥσπερ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ μουσικός Σωκράτης καὶ συμβε-
βηκός ἐστιν ἓν. Asclep.

ὡς ἐν ὕλει δὲ ἢ ὡς ἐν συνειλημμένῳ τῇ ὕλει τῷ Σωκράτει 1037^b
ἐστὶ τὸ μουσικόν· ὡς ὕλη γὰρ ὑπόκειτο ὁ Σωκράτης τῷ μουσικῷ. καὶ 6
ἐπὶ τούτῳ ὁ Σωκράτης καὶ τὸ μουσικόν καθ' αὐτὸ μὴ ἐκ εἰσὶ ταυτῶν,
καὶ συμβεβηκός δέ. Alex.

ἐπειδὴ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν δευτέρων Ἀναλυτικῶν 1037^b
ἐκίνησε τὸν περὶ ὁρισμῶν λόγον, φησὶν ἐνταῦθα ὅτι εἰ τι ἡμῖν ἐκεῖ 8
παραλέλειπτο περὶ ὁρισμῶν, ἐνταῦθα ἀναπληρῶμεν. Asclep.

νῦν περὶ τούτου τὴν ζητήσιν ποιῶν, λέγων ὅτι ἐπειδὴ ἐν τοῖς
ἀναλυτικαῖς (λέγοι δ' ἂν ἀναλυτικὰ τὸ B τῶν Ὑψέρων Ἀναλυτι-
κῶν), ἐπειδὴ ἔν ἐν ἐκείνοις τὴν περὶ ὁρισμῶν ζητήσιν ὁ τελείαν
πεποιήκαμεν, ὅπερ ἐν ἐκείνοις μὴ εἶρη, νῦν λέγωμεν· ἢ γὰρ ἐν
ἐκείνοις ἀξία ζητηθῆναι ἀπορία καὶ μὴ ζητηθεῖσα, εἰ νῦν λεχθεῖη,
πρῶτον καὶ μεγάλα συντελέσει τοῖς περὶ τῆς ὕλης καὶ τῷ εἶδους λό-
γοις. ἢ δὲ ἀπορία, φησὶν, ἔστι, διὰ τί ποτε τὸ ὁριστόν, ὅ τὸν λόγον
φαμὶ εἶναι ὁρισμόν, ἐκ πλειόνων ἐν ἐστὶν ἀλλ' ὁ πολλά. Alex.

ἔστι δὲ ἢ ἀπορία τοιαύτη, δι' ἣν αἰτίαν τὸν λόγον, τῷ τε 1037^b
ὁρισμόν, ἕνα φαμὶ εἶναι, ὥσπερ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον δίπην (ἔσω 10.
γὰρ νῦν καθ' ὑπόθεσιν καὶ ὅπως αὐτῷ ὁ ὁρισμὸς)· διὰ τί γὰρ τούτου ἐν
λέγομεν καὶ μὴ πολλά, φημὶ δὴ τὸ ζῶον δίπην; ἐπὶ μὴ γὰρ ἄνθρω-
πος καὶ λευκὸς πολλά τὰ αὐτὰ ὑπάρχει, ὅταν μὴ συνυπάρχωσιν
ἀλλήλοις, ἀλλὰ κεχωρισμένα εἰσὶν ἀπ' ἀλλήλων· ἐν δὲ γίνετο ὅταν

ἀμὰ ὑπάρχωσι καὶ παθῶν τὸ ὑποκείμενον δέξῃ τὸ λευκόν· ἐν δὲ καὶ σύμβεβηκός, δῆλον ὁ λευκός, ἐπειδὴ συνέβη τὴν ἀνθρωπὸν λευκὸν εἶναι, ἐνταῦθα μὲν ἐπὶ τῷ ὀρισμῷ, τῷ τῷ γένους καὶ τῆς διαφορᾶς, καὶ μετέχει θατέρω θατέρον· τὸ γὰρ γένος καὶ δοκεῖ μετέχειν τῶν διαφορῶν· ἐμελλε γὰρ λέγεσθαι τῶν ἐναντίων μετέχειν· ἐναντίαι γὰρ αἱ διαφοραί, αἷς διαφέρει τὸ γένος, τῷ τῷ λογικὸν καὶ ἄλογον. Asclep.

1037b ὅταν δὲ μετέχη τῷ λευκῷ καὶ ὑπάρχη ἐν αὐτῷ τὸ λευκόν καὶ 16. πάθῃ τι καὶ ποιωθῇ ὑπὸ αὐτῷ, τότε ἐν καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι ὁ λευκός ἀνθρώπου, καὶ καθ' αὐτὸ δὲ ἄλλ' ἢ πεποιῶ. Alex.

1037b αἷς τὸ γένος διαφέρει, τῷ τῷ αἷς διαφέρει τὸ γένος· ἢ γένος 20. ἐνταῦθα λέγει ἂν τὸ εἶδος, καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι αἱ διαφοραί, αἷς τὰ εἶδη διαφέρει, ἐναντίαι εἰσίν. πολλαχῶς δὲ αὐτῷ σύνθητες τὸ τὰ εἶδη γένῃ λέγειν. id.

1037b καὶ γὰρ ἐπειδὴ συνυπάρχουσιν αὐτῷ, δεῖ λέγειν αὐτὰ ἐν 23. τῶν διαφορῶν ἐν γίνεσθαι πρᾶγμα, εἴπερ ὁ ὀρισμὸς ἐνὸς πράγμα- τὸς ἐστὶ δηλωτικός, ταῦτα δὲ πάντα ἐμπεριέχει ἐν τῷ ὀρισμῷ, ὅπερ ἐστὶ περὶ τὴν ἐνέργειαν· ἔγω γὰρ εὐρεθήσεσθαι ὁ ἀνθρώπος πλείους ὅσα καίπερ αὐτὸν καὶ ἐνυδρον καὶ ἄλλα μυρία, ἐπειδὴ τὸ ζῶον τὸ ἐν αὐτῷ μετέχει τῶν. δεῖ δὲ ἐν εἶναι πάντα τὰ ἐν τῷ ὀρισμῷ, 20. ἐπειδὴ ὁ ὀρισμὸς μιᾶς φύσεως ἐστὶ δηλωτικός. Asclep.

ἐνθάδε ἔστι ὅτι τῶν διαφορῶν ἐναντίων ὅσων καὶ μετέχει τὰ γένῃ, λύνει τῷτο καὶ ἀντιπαράστασιν, λέγων "εἰ δὲ καὶ μετέχει," ὁ δὲ ἑλλειπῶς λῖαν εἴρη· ἐξ ὧν δὲ ἐπάγει τῷτο οἶμαι βύλεσθαι λέγειν. εἰ δὲ τις φῇ, ἀλλ' οὐ μετέχει τὸ γένος τῶν ἐναντίων διαφορῶν, 25. ἀλλὰ τῷ πεζῷ καὶ τῷ δίποδός καὶ τῷ ἀπτερόν, ἅπερ οὐκ εἰσὶν ἐναντία, εἰ δὲ τῶν μετέχει, ὁ αὐτὸς πάλιν λόγος, εἴπερ αἱ διαφοραί πλείους, διὰ τί ταῦθ' ἐν ἄλλ' οὐ πολλά; εἰ γὰρ εἰκός ἐστι λέγειν ὅτι διὰ τὸ ἐνυπάρχειν τῷ γένει εἰσὶν ἐν, συμβῆσθαι τῷ λόγῳ τῷτο πᾶν τὸ ἐν ᾧ ὑπάρχει τινὰ μὲν τῶν ἐνυπαρχόντων αὐτῷ εἶναι ἐν, καὶ 30. ἔσαι ὁ οἶνος καὶ ὁ ἀμφορεύς ἐν, καὶ ὁ μέδιμνος καὶ οἱ πυροί. καὶ μόνον δὲ τῷτο, ἀλλ' εἴπερ ἐν ἐστὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καὶ τὸ ἀπτερον, διὰ τὸ ἐνυπάρχειν αὐτὰ τῷ ζῳῷ, ἔσαι τὸ ζῶον ἐν καὶ μὲν πάντων τῶν ἄλλων διαφορῶν, καὶ ἔτι ἔσαι πάντα ἐν. ἵνα δὲ μή τις εἴπῃ ὅτι ἀλλ' οὐκ ἔσαι τὸ ζῶον καὶ πεζὸν καὶ δίπουν ἐν, ἐπὶ 35. γὰρ τὸ "δεῖ λέγειν ἐν εἶναι ὅσα ἐν τῷ ὀρισμῷ." ὁ γὰρ ὀρισμὸς λόγος τίς ἐστιν εἰς καὶ μιᾶς οὐσίας. εἰ δὲ εἰς ὀρισμὸς ἐστὶ, καὶ ἐν τί ἐστι καὶ τόδε τι σημαίνει, ὥσπερ λέγομεν· τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι καὶ ἢ συγκατατεταγμένη φύσις ἐκάστος, ἥς ἐστὶν ὀρισμὸς, τόδε τί ἐστι καὶ ἐν· εἰ δὲ τῷτο, καὶ ὁ λόγος αὐτῆς εἰς ἐστίν. ἀλλ' εἰ τῷτο, δεῖ 40. καὶ τὰ ἐν τῷ λόγῳ ἐν εἶναι. ἀλλὰ δεῖ πάλιν μικρόν τι παρεκβαίν- 27. τας ὑπομνήσαι ἡμᾶς περὶ τῷ τί ἦν εἶναι καὶ τῷ καθόλου εἶδους. ἰσέον δὲ ὅτι τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὸ εἶδος ταῦτόν ἐστι, πλὴν οὐχ ὡς νοεῖσθαι καὶ ἔστιν, ἀλλὰ νοεῖσθαι μὲν ἄλλο τι παρὰ τὰ ὑπὸ αὐτῷ ἄτομα, ἐν αὐτοῖς δὲ ἐστὶ κατατεταγμένον καὶ ὑδέποτε χωρὶς αὐτῶν ἐστίν, ἢ ὅλως 45. χωρὶς ὕλης· ὁ δὲ ὀρισμὸς ἐστὶν ὁ λόγος τῷ τί ἦν εἶναι καὶ τῷ εἶδους. καὶ περὶ μὲν τῶν ταῦτα προὑπομνηθῆναι ἡμᾶς χρή· αὐτὸς δὲ ἔγωγε τὴν ἀπορίαν θείας καὶ τὴν λύσιν ἀσαφῶς καὶ λίαν μεμελανω-

μένως ἐπαγαγών, διὰ τὸ καὶ τῷ δευτέρῳ τῶν περὶ Ψυχῆς (c. 2) ταύτην λελυκέναι, μὲν πολλὰ σαφῶς λύσας καὶ δοκεῖ λελυκέναι. ὁμῶς ὅπως καὶ ἐνταῦθα ταύτην λύνει, καὶ μὴ δοκῇ, τὴν λέξιν ἐπερχόμενοι λέξομεν. ὁ δὲ δὲ ἴσως χεῖρόν ἐστι καὶ νῦν διὰ βραχείας ὑπομνήσαι τὴν ταύτης λύσιν· ἴσμεν γὰρ ὡς ὁ δὲ εἰς εἶναι ζητήσεται διὰ τί ἐν ἐστὶν ὁ τε χαλκός καὶ ἡ περὶ αὐτὴν σφαῖρα· ἢ γὰρ ἐν τῷ χαλκῷ σφαῖρα ὁ δὲ ἄλλο ἐστὶν ἄλλ' ἢ στρογγύλος χαλκός, καὶ 5. ἐστὶν ὁ μὲν χαλκός ὡς ὕλη, τὸ δὲ στρογγύλον ὡς εἶδος, πέφυκε δὲ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη ἐν εἶναι μηδενὸς συνεχίζοντος αὐτά· τῷτο γὰρ ἐστὶ τῇ ὕλῃ τὸ ὕλη εἶναι καὶ τῷ εἶδει τὸ εἶδει, ἵνα ὅταν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ὁ πέφυκε δέχεσθαι, εὐθὺς ἐνθάδε τε ἡ καὶ ἐν εἶναι. ὡς ἔν ἐπὶ τῶν 10. ἔχει, ἔγω καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν, λέγω δὲ γένος καὶ διαφορῶν· εἴρηκε γὰρ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (2 13?), εἴ τι μέμνηται, ὅτι πᾶσαι αἱ πρὸ τῆς τελευταίας διαφορᾶς διαφοραί μὲν γένος ὕλη ἀναλο- 15. γῶσιν, εἶδος δὲ ἐστὶν ἡ τελευταία διαφορά, οἷον τὸ ζῶον λογικὸν ὕλη ἐστὶ τῷ ἀνθρωπείῳ εἶδους, ὁμοίως καὶ τὸ ζῶον λογικὸν θνητὸν καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν εἶδος, τὰ δὲ πρὸ αὐτῶν ὕλη, ὡς καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ, παραπλησίως δὲ τῷτο καὶ τὸ μὲν ζῶον πεζὸν ὕλη ἐστὶ, τὸ δὲ δίπουν εἶδος. ἀλλ' ἢ μὲν λύσις, ἦν, ὡς εἴπομεν, ἐπάξει 20. μὲν, καὶ δοκεῖ δὲ, αὐτὴ ἐστίν. Alex.

διὰ τῷτο γὰρ καὶ ὀρισμὸς λέγεσθαι ὡς διαιρῶν καὶ χωρίζων τὸ ὀρι- 25. ζὸν τῶν ἄλλων εἰδῶν. Asclep.

ἐντεῦθεν ἐνίστασθαι πρὸς τὸς Πλατωνικούς, ἐγκαλῶν αὐτοῖς ὡς 1037b 27. ὅτι ἀμεθόδως τῇ διαιρετικῇ κέχρησθαι, καὶ φησὶν ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἐπι- σκοπεῖν περὶ τῶν καὶ τὰς διαιρέσεις ὀρισμῶν· ὁ δὲ γὰρ δεῖ παρα- λαμβάνεσθαι ἐν τῷ ὀρισμῷ πλὴν τὸ πρῶτον γένος καὶ τὴν τελευταίαν διαφοράν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα γένῃ ὑπάρχουσιν, ὡς ἔδειξεν ἡ θεωρία, τῷ τῷ πρῶτον καὶ αἱ σὺν αὐτῷ λαμβανόμεναι διαφοραί. id.

"πλ. τὸ πρ. λ. γένος καὶ ἡ διαφορά." δεῖ δὲ προσυπακύνειν 1037b 29. τῷ ἡ τελευταία... ὁ δὲ γὰρ, φησὶν, ἐν τῷ ὀρισμῷ πλὴν τὸ πρῶτον λεγόμενον γένος καὶ ἡ τελευταία διαφορά. οἷον εἰς εἶδος ἀνθρώπου τὸ ζῶον ἐστὶ καὶ τὸ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, τὰ δ' ἄλλα τῷ ζῳῷ ἐχόμενα (ἐστὶ δὲ ταῦτα τὸ λογικὸν ζῶον καὶ τὸ θνητόν) γένει εἰσίν. εἰ δὲ γένῃ ὕλη εἰσὶν ἡ ἀνάλογον γε ὕλη, τὸ μὲν ζῶον λογι- 35. κὸν θνητόν εἰσὶν ὕλη καὶ γένος, τὸ δὲ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν εἶδος. καὶ ὅρα ὅπως διὰ τῶν αἰνιγματωδῶς τὴν τῆς ἀπορίας εἴρηκε λύ- σιν. εἰ γὰρ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, ὅτε εἰσὶν ὑπὸ αὐτῶν, πεφύκασιν ἐνθάδε καὶ ἐν γίνεσθαι, ἐστὶ δὲ ὕλη μὲν τὸ ζῶον λογικὸν θνητόν, εἶδος δὲ τὸ νῦν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, καὶ τὸ ζῶον πεζὸν δίπουν, ἐν ἂν εἶεν καὶ ταῦτα ἄλλ' οὐ πολλά. καὶ ὅρα τὴν τῷ Ἀριστοτέλει ἀγχίνουσαν, ὅπως ἐν ταύτῃ καὶ τὴν λύσιν ἡμῶν τῆς ἀπορίας σκιωδῶς ἐμφαίνει καὶ τὴν 40. διαίρεσιν τῶν γενῶν καὶ διαφορῶν ὅπως χρή ποιῆσθαι ἐπαγγέλλει καὶ θαυμαστῶς ἀνακαλύπτει. Alex.

ὁμοίως δὲ καὶ διὰ πλειόνων καὶ δι' ἐλαττόνων λέγεισθαι, ἢ καὶ 1038b 1. ὅλως διὰ δυεῖν. id.

ὁμοίως δὲ καὶ πλείονα λέγωνσθαι· ὅλως δὲ ὁ δὲ διαφέρει καὶ ἐλαττων λέγεισθαι, πλὴν τῶν δύο. τοῖς δύο ἔν δεῖ χρῆσθαι, τῷ μὲν ἐν γένει, τῷ δὲ διαφορᾷ. Asclep.

1038^a ταῦτα εἰπὼν ἐπαναλαμβάνει τὸν λόγον καὶ φησιν "εἰ ὅν τ'
 5 γένος ἀπλῶς μὴ ἐστὶ παρὰ τὰ ὡς γένος εἶδη," τῷ τῷ εἰ τὸ ζῶον
 μὴ ἐστὶ παρὰ τὰ εἶδη αὐτῷ αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ χωριστόν, ὡς οἱ τὰς
 ιδέας τιθέμενοι ἔλεγον, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἐστίν, ὡς ἕτερος καὶ ἡ ἀλήθεια
 βυλεῖ. ἢ καὶ εἰ χωριστόν ἐστιν, ὅμως ὡς ὕλη ἐστίν. καὶ σαφηνίζει
 αὐτὸ ἐπὶ παραδείγματος, ὅπως ὡς ὕλη τὸ γένος ἐστίν. ἢ μὴ γὰρ
 φωνὴ γένος ἐστὶ καὶ ὕλη, αἱ δὲ διαφοραὶ μετ' αὐτῆς εἰσὶ τὰ εἶδη,
 εἶδη δὲ φωνῆς τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ στοιχεῖα, τό τε
 ἄλφα καὶ βῆτα καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ γὰρ αὐτὰ εἶδη τῆς φωνῆς ὡς ἐξ ὕλης
 αὐτῆς καὶ διαφορᾶς ὄντα. καὶ διαφορᾶς γὰρ τινὰς καὶ αὐτὰ ἐκφω-
 10 νεῖ. εἰ δὴ τὸ γένος ὡς ὕλη ἐστίν, εἶδος δὲ ἡ διαφορὰ, φανερόν
 ἄρα ὅτι ὁ ὁρισμός ἐστιν ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος. εἰ δὲ ἡ ὕλη καὶ
 τὸ εἶδος αὐτοφυῶς ἐνεῖσιν, ἐστὶ δ' ὁ λόγος καὶ ὁ ὁρισμός γένος καὶ
 διαφορὰ ἡτοὶ ὕλη καὶ εἶδος, ὁ δὲ ἄρα ἡμῖν ἐστὶν ὅπως τὸ ζῶον
 πεζὸν δίπνυ ἐν ἐστὶ καὶ ἔ πολλὰ. ὅπως δὴ τὴν ἀπορίαν λύσας, καὶ
 15 ὡς συμπέρασμα, ὡς οἶμαι, τῆς λύσεως ἐπαγαγὼν τὸ "φανερόν ὅτι
 ὁ ὁρισμός ἐστιν ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος," ὡς εἰ ἔλεγεν ὅτι φανε-
 ρόν ἐστιν ὅπως τὸ ζῶον πεζὸν δίπνυ ἐν ἐστίν, ὅτι γένος ἐστὶ καὶ δια-
 φορὰ ἡτοὶ ὕλη καὶ εἶδος, τρέπεῖ καὶ ἐπὶ τὴν διδασκαλίαν τῷ ὅπως
 δεῖ τὰς τῶν γενῶν καὶ διαφορῶν ποιεῖν διαιρέσεις, λέγων "καὶ δεῖ
 20 διαιρεῖν τὴν τῆς διαφορᾶς διαφορὰν," ἴσον λέγων τῷ ὅτι εἰ μέλ-
 λοιμεν μὴ τῷ πρώτῳ γένος καὶ τῆς τελευταίας διαφορᾶς τὴν ἄρ-
 ποιεῖν, δεῖ διαιρεῖν τὰς διαφορὰς εἰς τὰς οἰκείας αὐτῶν διαφο-
 ρὰς, ἢ διαφορὰ εἰσιν. οἷον εἰ τὸ ζῶον διαιρεῖ εἰς ὑπόπνυ καὶ ἄπνυ,
 τὸ ζῶον ὑπόπνυ δεῖ διαιρεῖν εἰς τὴν οἰκείαν διαφορὰν, ἢ ὑπόπνυ
 25 ἐστὶ, καὶ μὴ λέγειν ὡς τῷ ὑπόπνυ τὸ μὴ πτερωτόν ἐστὶ τὸ δὲ ἄπ-
 νυ, εἰ μέλλομεν καλῶς διαιρεῖν. . . ὅμως διὰ τὸ ἀδυνατεῖν ἐνί-
 κα καὶ μὴ δυναμένους συνοῶν τὰς ἐκάστην διαφορὰς, ποιῶσι τῷτο, λέγω
 δὴ τὸ διαιρεῖν αὐτὰ εἰς τὰς μὴ οἰκείας. δεῖ δὴ τὸ ὑπόπνυ, καὶ εἰ τι
 ἄλλο ἐστὶ, διαιρεῖν εἰς τὰς οἰκείας, μέχρις ἂν ἔλθῃ εἰς τινὰ ἀδιά-
 30 φορα, ἅπερ μηκέτι δύναται τέμνεσθαι εἰς ἐτέρας διαφορὰς. Alex.

1038^a 10. πάλιν τῷ ζῷον τῷ ὑπόπνυ δεῖ ἡμᾶς τὴν διαφορὰν εἰδέναι
 καθὸ ὑπόπνυ, τῷ τῷ αὐτῷ τὸ ὑπόπνυ διαιρεῖν. Asclep.

1038^a 25. εἰ δὲ καὶ συμβεβηκὸς ποιήσῃ τὴν διαίρεσιν λέγων τῷ δίπο-
 δος τὸ μὴ εἶναι λευκὸν τὸ δὲ μέλαν, τῷ τῷ εἶσον διαφορὰς ὅσαι
 35 καὶ αἱ τομαὶ τῷ πράγματι ὑπάρχουσιν. ὡς φανερόν ὅτι ὁρισμός
 ὅθεν ἐστὶν ἕτερον ἢ λόγος ἐκ τῶν διαφορῶν συγκεῖμενος, καὶ τῶν
 μάλιστα κατὰ τὸ ὀρθὸν τῆς τελευταίας διαφορᾶς. . . ὡς ἔ
 δεῖ μετατάττειν τὰς τοιαύτας ὁρισμούς, οἷον ὡς ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ
 λογικῷ λέγοντες ὅπως, ζῶον δίπνυ ὑπόπνυ, μετατάττοντες τὸ δί-
 40 πνυ. περιττὸν γὰρ ἐστὶ τὸ ὑπόπνυ. τῷτο γὰρ δηλοῖ διὰ τῷ περιέρχ-
 εῖρημένῳ τῷ δίποδος. Alex.

1038^a 29. καὶ τῶν μάλιστα κατὰ γε τὸ ὀρθὸν τῆς τελευταίας διαφο-
 ρᾶς. Asclep.

1038^a 35. "τὴν πρώτῃν." ἐρεῖ γὰρ πάλιν περὶ αὐτῶν ὁποῖοι τινὲς εἰσιν. Alex.

ὡς τῷ τῷ δεῖ ἡμᾶς λέγειν περὶ τῶν καὶ τὰς διαιρέσεις
 ὁρισμῶν, ποῖοι τινὲς εἰσιν. ἐπειδὴ ὅν ὁ σκοπὸς ἡμῖν ἐνταῦθα περὶ

ὑσίας ἐστὶ διαλεχθῆναι (διὰ τῷτο γὰρ, φησί, καὶ τὸν περὶ ὁρισμῶν λόγον
 ἐκινήσαμεν), πάλιν ἐπανελθεῖν ἐπὶ τὸ προκείμενον, καὶ ζητεῖν εἴτε
 ὑπάρχουσι χωριστὰ ὑσία ἢ προαγωγοὶ τῶν ἐνταῦθα, ἃς καλεῖσιν
 ιδέας, εἴτε ὅ. ὡς ὡς ἐστὶν εἶδος πρὸς ὕλην, ὅπως λέγει ὡς περ
 5 τὸ ὑποκείμενον ὑσία εἶναι, καὶ ταῦτα ἢ εἶναι καὶ τὸ ἐκ τῶν καὶ τὸ
 καθόλου. δύο ἀπορίαι. Πρῶτο ἐξ ἀρχῆς ἐκθέσθαι καὶ ἐπιλύ-
 σαθαι, μίαν μὲν τὴν ζητῶσαν πῶς διαφορῶν ὄντων τῶν μερῶν τῷ
 ὁρισμῷ ἓνα λέγομεν τὸν ἐξ αὐτῶν συγκεῖμενον. εἴτα ἐπελύσατο
 τῷτο, φάσκων ὅτι τὴν παρὰ τὴν τελευταίαν διαφορὰν πάντων
 ὕλης ἐπεχόντων τάξιν καὶ τῆς τελευταίας διαφορᾶς εἶδος, καὶ ὅπως
 λοιπόν, ὡς περ ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ἐν τι πᾶν γίνεσθαι, ὅπως καὶ ὁ
 ὁρισμός εἰς γίνεσθαι, ὅχι ὅτι ὕλης ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλ' ὅτι ἀναλογεῖ
 ὕλη, ἐπειδὴ εἰδοποιεῖ αὐτὴν ἢ διαφορὰ προερχομένη καὶ ποιεῖ δη-
 10 λῶς τὸ ἄτομον εἶδος, ὡς περ καὶ τὸ εἶδος τὸ ἄοριζον τῆς ὕλης ὀρίζει
 καὶ περατοῖ. δευτέρα ὅν ἀπορία ὑπῆρχε ζητῶσα εἰ ἐστὶ καθόλου
 ὑσία αὐτὴ καθ' αὐτὴν ὑπάρχουσα, οἷον αὐτοάνθρωπος καὶ αὐτόϊπ-
 πος, ἐπειδὴ δοκεῖ τισὶ μάλιστα τὰ καθόλου εἶναι ὑσία καὶ τρεῖς
 τρόπους, πρῶτον μὲν ὅτι ἀρχαὶ γίνονται ἀποδείξεων, ἐκ δὲ τῶν ἀπο-
 δείξεων γινώσκον τὰ πράγματα. τῶν γὰρ καθόλου πραγμάτων
 15 ὑπάρχουσιν οἱ ὁρισμοί, οἱ δὲ ὁρισμοί, ὡς μεμαθήκαμεν ἐν τῇ
 Ἀποδεικτικῇ (27 sqq.), ἀρχαὶ ὑπάρχουσιν τῶν ἀποδείξεων. δεύ-
 τερον, ὅτι φύσει πρότερα ὑπάρχουσιν τὰ καθόλου τῶν μερικῶν, εἴγε
 συναναιρῶσι καὶ ἔ συναναιρῶν. τῷ γὰρ ἄτομον ἀναιρεθέντος καὶ τὸ
 ἄτομον, εἴγε, φησὶν, ἐξ αὐτῷ ἔχει τὴν ὑπαρξιν. ὁμοίως καὶ ὅτι
 20 πρακτικὰ καὶ ποιητικὰ ὑπάρχουσιν ἐκεῖνα τὰ καθόλου καὶ
 ἐπιχειρήσιν τίθῃσιν τὰς καθόλου ὑσίας καὶ τὰ ἐννομα-
 τικὰ καὶ ὕστερον πάλιν τὰς ιδέας. ὡς γὰρ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος,
 ἐπειδὴ, ὡς αὐτοὶ κατ' ἀρχὰς τῷ βιβλίῳ ἐλέγομεν, ὅτι πραγματεία
 αὕτη ἐστὶ περὶ τῆς ὑσίας (περὶ γὰρ τῷ ὄντος βυλεῖ διαλεχθῆναι),
 25 τὸ δὲ κυρίως ὅν ἢ ὑσία ἐστὶ, διαφέλλει ποσυχῶς λέγει ἢ ὑσία,
 καὶ ἔδειξεν ὅτι τετραχῶς, καὶ τὸ ὑποκείμενον, καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ
 συναμφότερον καὶ τὸ καθόλου. εἰπὼν ὅν περὶ τῷ ὡς εἶδος, τῷ τῷ
 περὶ τῆς καθόλου, δεικνύς ὅτι ἔκ ἐστιν. καὶ πρῶτον μὲν ἐπιχειρήματι
 30 κέχρηται τοιαύτῳ, λέγων ὅτι ἢ ὑσία ἔκ ἐστιν ἢ αὐτὴ τῇ ἐν Πλάτῳ
 ὑσία, τὸ δὲ καθόλου κοινὸν ὑπάρχει. Asclep.

τὸ προκείμενον ἐστὶ δεῖξαι ὡς ὅθεν τῶν καθόλου ὑσία ἐστὶν. 1038^b
 ὅτε γὰρ ὁ καθόλου ἄνθρωπος ἢ ὁ καθόλου ἵππος, ὅτε ἄλλο ὅθεν. 1.
 ἀλλ' ἔκαστον αὐτῶν διανοίας ἀπόμαξις ἐστὶν ἀπὸ τῶν καθ' ἑκάστη
 35 καὶ πρώτως καὶ μάλιστα λεγομένων ὑσιῶν καὶ ὁμοίωμα. Alex.

"ὅτι διχῶς ὑπόκειται," ἢ τόδε τι ὄν," τῷ τῷ γένος ταῖς δια- 1038^b
 φοραῖς. διὸ καὶ εἶπεν αὐτὸ τόδε τι ὄν. ὅ γὰρ ὅπως ἐστὶ τὸ ζῶον ἀνεί- 5.
 δεον ὡς ἢ ὕλη, ἢ τις ἐξ ἀποφάσεως γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀναλογίαν
 τῆς πρὸς τὸ περιορίζεσθαι ὑπὸ τῆς τελευταίας διαφορᾶς, ὡς περ τὸ
 εἶδος περιορίζει τὴν ὕλην, ὡς ἢ κυρίως ὕλη ὑπόκειται τῇ ἐντελεχείᾳ,
 40 τῷ τῷ εἶδει. δυνατὸν δὲ λέγειν τὸ ζῶον ὑποκείσθαι τοῖς πάθεσι
 περὶ τῷ ἀπλῶς ζῷον ὁ δὲ ὡς ὕλη ἐντελεχεία, περὶ τῷ καθ'
 ἑκάστη ζῷον. Asclep.

εἶρη) δὲ καὶ ὅτι τὸ ὑποκείμενον διττόν, ἢ τὸ τόδε τι ὄν, ὥσπερ
ζῶον, Σωκράτης, Πλάτων, ὕψισιν δὲ ἵππος ὑπόκει) τοῖς πάθεσι
τῷ τε λευκῷ καὶ τῷ θερμῷ καὶ τοῖς ὁμοίοις· ἢ ἡ ὕλη, ἥπερ ὑπό-
κει) τῇ ἐντελεχείᾳ καὶ τῷ εἶδει. τὸ δὲ καθόλου, φησὶν, ὅπερ τινὲς
χωρὶς ὕλης λέγουσι, δοκεῖ τισὶν αἰτίον εἶναι μάλιστα καὶ ἀρχή· διὸ
ἐπέλωμεν καὶ περὶ τούτου. Alex.

1038 b εἴτα λοιπὸν τίθησι τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα, λέγων ὅτι εἰ ὅσα
10. ἢ ἐκάστῃ ἰδίᾳ ἐκάστῃ ὑπάρχει, ἢ ἂν ποτε θεωρηθῇ) ἐν ἄλλῳ.
Asclep.

καὶ συλλογίζε) λέγων, ἢ ἐκάστῃ ὅσα ἰδίᾳ ἐστὶν ἐκάστῃ, καὶ
ἄλλῳ ἢ ὑπάρχει. Alex.

1038 b ἔτι ὅσα λέγε) ὁ μὴ καθ' ὑποκειμένον τινὲς λέγε), ὡς ἐν
15. ταῖς Κατηγορίαις (c. 5) δέδεικ). id.

1038 b ἀλλ' ἄρα, φησὶν, ὕψιστον μὲν καθόλου ἄνθρωπον ἢ ἐνδέχε) ὡς
17. τὸ τί ἦν εἶναι, ἐνυπάρχειν δὲ ἐν τούτοις τὸ καθόλου, οἷον ἐν τῷ ἄν-
θρώπῳ καὶ ἵππῳ ὅσα τις, οἷον τὸ ζῶον. ἢ ὅσον δὴλον ὡς ἔστι τις λό-
γος τῷ ζῴῳ, διαφέρει δ' ὅθεν, καὶ μὴ πάντων ἢ λόγος τῶν εἰς
ὁρισμὸν τινος παραλαμβάνομένων· ὅθεν γὰρ ἦττον τὸ ζῶον ὅσα
ἔσται τινός, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἵππῳ, ἐν οἷς ὑπάρχει. εἰ δὲ
ἔστιν ὁ καθόλου ἄνθρωπος ὅσα, διὰ τί ἢ ἔσται τὸ ζῶον ὅσα; εἰ δ'
ἔστι τὸ ζῶον ὅσα καὶ ἐνυπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ δὲ ὅσα ἐν τῷ
ἢ ἄλλῃ ἐστὶν ἢ ὅσα ἄλλα τῷ ἐν τῷ ἐστὶν, ἔστιν ἄρα ὅσα τὸ ζῶον
τῷ ἐν τῷ ἐστὶν, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν τῷ ὡς ἰδίᾳ ὑπάρχει τὸ ζῶον.
ὥστε ἔσται ὅσα ὅσα. ἔσται μὲν γὰρ τῷ Σωκράτῳ ὅσα ὁ ἄνθρωπος,
καὶ τῷ τῷ ζῴῳ. εἰ δ' ἔστιν ἐν τῷ ζῴῳ τὸ ἐμφύχον καὶ τὸ αἰσθη-
κόν, ἔσονται) πάλιν αὐτὰ τῷ ζῴῳ ἢ ὅσα ὅσα ὅσα, καὶ πάλιν τὰ ἐν
τῷ ἐμφύχῳ ὄντα καὶ αἰσθητικῷ ἔσονται) ὅσα τῷ ἐμφύχῳ καὶ τῷ
αἰσθητικῷ, ἢ ὅσα τῶν ὅσων. ὥστε συμβαίνει σμῆνος ὅσων εἶναι ἐν
τῷ Σωκράτῳ. ὅπερ ἀδύνατον· ἐν ἐκάστῃ γὰρ μία ὅσα ἐστὶν ἢ
ἐν ὅσῃ αὐτῷ· εἰ γὰρ ἢ ὅσα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐστὶν, ὁ
δὲ Ἀλεξάνδρος πολλοὶ εἶναι ἢ δύνα)· ὅθεν ἄρα ὅσα ἐν αὐτῷ
πολλοὶ ἔσονται). εἰπὼν δὲ ὅτι ἐστὶν ἐν τῷ καθόλου ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον,
ἔστι δ' ὁ καθόλου ἄνθρωπος ὅσα, ἔσται ἄρα καὶ τὸ ζῶον ὅσα, κατα-
σκευάζει αὐτό. id.

γρ. "ἐν αὐτοῖς" ἢ ὅσα τοῖς ὑποκειμένοις. cod. Reg.

1038 b τρίτον ἐπιχείρημα ὅτι ἢ εἶδος ἐστὶ τὸ καθόλου τῆς ἀτόμου ὅσας
19. ἢ μέρος ἢ ἐνυπάρχον ἀπλῶς. ἀλλ' εἰ μὲν ὑποθώμεθα εἶδος αὐτὸ
εἶναι, ἀτοπὸν τι ἔφει). τὸ γὰρ εἶδος ἐκάστῃ ἰδίᾳ τί ἐστὶν ἐκάστῃ τε
καὶ ὕψιστον πάλιν τὸ καθόλου ἔσται μερικόν. εἰ δὲ ὡς μέρος αὐτὸ ὑπο-
θώμεθα, ἔσται τὸ μέρος κατηγορούμενον τῷ ὅλῳ· ὅπερ ἐστὶν ἀτοπον.
εἰ δὲν ἐνυπάρχον ἔφει). οἱ πρότεροι λόγοι τῷ πρῶτῳ ἐπι-
χειρήματος, ὅτι ἢ γὰρ πάντων ἢ ὅθεν· ἀπάντων δὲ ἢ ὅθεν οἷον τε,
ἐπειδὴ διαφέρουσιν ἀλλήλων τὰ πράγματα, ὕψιστον δὲ ὅθεν διοί-
σιν. εἰ δὲ ἐνός, ἔσται πάντα ἐν. Asclepius in θεωρίᾳ.

ἐντεῦθεν τὸ τρίτον ἐπιχείρημα. φησὶν ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐνδέχε) 45
ὕψιστον εἶναι τὸ καθόλου ὡς τὸ εἶδος τῷ πράγματι, ἵνα μὴ γένῃ
μερικόν, ἐν δὲ τῷ μερικῷ ἐνυπάρχει μὴ ὅν αὐτῷ εἶδος, ὥσπερ τὸ
ζῶον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἵππῳ. εἴτα φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, εἰ

ταῦθ' ὕψιστον ἔχει, ἐξ ἀνάγκης τῷ ὄντι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶν ὁ
ὁρισμός. ἐπειδὴ δὲ τῶν γενικωτάτων γενῶν ἢ ὑπάρχουσιν ὁρι-
μοί, φησὶν, ὅτι διαφέρει δὲ ὅθεν ὅθεν εἰ μὴ πάντων ἐστὶν ὁρισμός
τῶν ἐν τῇ ὅσῃ ὑπάρχόντων· ὅθεν γὰρ ἦττον τῷ τῷ ἐνυπάρχον
ὅσα ἐστὶ τινός, ὡς ἄνθρωπος τῷ ἀνθρώπῳ, ἐν τῷ ὑπάρχει ἀνθρώπῳ.
ὥστε τὸ αὐτὸ συμβῇ) πάλιν τὸ εἰρημένον καὶ τῷ πρῶτῳ ἐπιχει-
ρήματι· ἢ πάντων ἐστὶν ἢ ὅθεν, καὶ τὰ αὐτὰ ἔφει). ἀτοπα· ἔσται
γὰρ ἐκείνῃ ὅσα, οἷον τὸ ζῶον, ἐν τῷ ἰδίᾳ ἰδίᾳ ὑπάρχει, καὶ ὕψιστον πάλ-
ιν ἔσται μερικόν. id.

ἔτι δὲ καὶ ἀδύνατον καὶ ἀτοπον τὸ τόδε καὶ τὴν ὅσῃ, ὥσπερ 1038 b
λέγουσιν οἱ λέγοντες τὸν καθόλου ἄνθρωπον, εἰ ἐστὶν ἐκ ζῴων, μὴ εἶναι 23.
τὸ ζῶον ὅσῃ καὶ τόδε τι, ἀλλὰ ποῖον. Alex.

ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ὅσα τὸ ζῶον, ἔσται πάλιν ὅσας ὅσα, καὶ
ἀπλῶς, ὥσπερ ἐρρήθη. ἢ τὸ "ἔτι δὲ ἀδύνατον καὶ ἀτοπον τὸ τόδε
τι καὶ ὅσα" ἢ ἐπὶ τῷ καθόλου ἀνθρώπῳ εἶρη) ἀλλ' ἐπὶ τῷ μερικῷ.
καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ὅτι ἐπειδὴ ὁ καθόλου ἄνθρωπος δέδεικ) μὴ
ὡν ὅσα ἄλλα ποῖον, ἀδύνατον τὸν Σωκράτην ἐκ τῷ καθόλου εἶναι
ἀνθρώπῳ, ταῦτέστι τὴν ὅσῃ ἐκ μὴ ὅσας. οἶμαι δὲ ἄμεινον τὸ
πρότερον· ἔτι γὰρ περὶ τῷ μὴ εἶναι τὸν καθόλου ἄνθρωπον ὅσῃ ὁ
λόγος ἐστὶν. ἔτι τῷ Σωκράτῳ ὅσα ὄντι ἐνυπάρχει ὅσα, ὥστε
δυοῖν ἔσται ὁ Σωκράτης ὅσα ἢ ὅσα δυοῖν ἔσονται) ἐν τῷ Σωκράτῳ
ὅσαι, ὅπερ ἀτοπον· ἔκαστον γὰρ μία ἐστὶν ὅσα ἀλλ' ἢ δυοῖν ἢ πλείους.
ὅλως δέ, φησὶ, συμβαίνει, εἰ ἐστὶν ὅσα ἄνθρωπος, ἄνθρωπον ἐν-
ταῦθα λέγων τὸν μερικόν καὶ ἀτομον, ὅλως δὲ, εἰ ἐστὶν ὅσα αὐτὸ
καθ' αὐτὸ τὸ ζῶον, ἢ ὅσα ὁ ἄτομος ἄνθρωπος, "καὶ ὅσα ὕψιστον λέγε),
ταῦτέστιν ἄτομα μὴδὲν τῶν ἐν τῷ λόγῳ αὐτῷ εἶναι ὅσῃ, μὴδὲ
χωρὶς ὑπάρχειν αὐτῶν τῶν ἀτόμων. id.

γρ. ἐνυπάρχει ὅσα ὅσα. cod. Reg.

ἔκτη ἐπιχείρησις ὅτι ὅσα ἐν τῇ ὅσῃ τῷ πράγματι λαμ- 1038 b
βάνε) ὅθεν ποτε χωρίζον) τῷ πράγματι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ 29.
πράγμα δηλῶσιν, ὥσπερ τὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ἀνθρώπῳ πάντα 1038 b
παραλαμβάνομενα. εἰ ὅν ὑποθώμεθα καὶ τὸ καθόλου συμπληρωτι-
κὸν εἶναι τῆς μερικῆς ὅσας, ἔσται ἀχώριστος αὐτῷ καὶ ἐκείνῃ καθόλου·
ὅπερ ἢ βύλον). Asclep.

35 ἔκτον ἐπιχείρημα. καὶ φησὶν ὅτι εἰ ἐστὶν ὅσα ὁ ἄνθρωπος
καὶ ὅσα ὕψιστον λέγε) ἐν, μὴδὲν ἐν τῷ ὁρισμῷ τῷ ἀνθρώπῳ παρα-
λαμβάνομενον εἶναι ἄλλῃ πράγματι ὅσῃ, μὴδὲ χωρίζε) τῷ
ἀνθρώπῳ ὡς συμβαίνει καὶ ἄλλῳ ὑπάρχειν παρὰ τὸν ἄνθρωπον,
οἷον ὅτι ἢ ἐστὶν αὐτόζῳον καθ' αὐτὰ παρὰ τὰ τινὰ ζῴα, ὅθεν ἄλλο
τῶν ἐν τοῖς λογικοῖς ὅθεν. id.

εἰ γὰρ μὴ ἐστὶν ὅσα αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ ζῶον, μὴδὲ τὸ πεζόν 1038 b
μὴδὲ τὸ δίπνον, δηλονότι ἢ εἰσὶ χωρὶς τῶν ἀτόμων, ὅτε μὴν ἐν 33.
ἄλλῳ ἢ τῇ ἰδέᾳ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀτόμοις. ἐξηγούμενος δὲ τὸ μὴδὲν
χωρὶς ὑπάρχειν αὐτῶν ἐπήγαγε "λέγω δὲ ἢ εἶναι τι ζῶον παρὰ
τὰ τινὰ," ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, τῷ λέγω τὸ μὴδὲν χωρὶς ὑπάρχειν
αὐτῶν τὸ μὴ εἶναι τι ζῶον παρὰ τὰ τινὰ καὶ καθ' ἕκαστα ζῴα, ὅθεν
δίπνον παρὰ τὰ τινὰ, ὅθεν ἄλλο τῶν ἐν τοῖς λόγοις εἰλημμένων ὅθεν·
δέδεικ) γὰρ ὡς ὅθεν τῶν καθόλου ὑπαρχόντων ὅσα ἐστὶν. Alex.

ἔδ' ἄλλο τῶν ἐν τοῖς λογικοῖς ὑδέν. Asclep.

1039^a ἐβδόμη ἐπιχείρησις ὅτι εἰ μὴ δηλοῖ ποιότητα τὸ καθόλου ἀλλὰ
2. τόδε τι, τυτέσι μερικὴν ὑσίαν, ἔσονται τρεῖς ἄνθρωποι, οἱ δύο ἄτο-
μοι καὶ ὁ ἄλλος ὁ ἐξηρημένος καὶ συνδέων αὐτούς. id.

εἰ γὰρ ἐστὶν ὑσία τις ὁ ἄνθρωπος, ἔστι δὲ καὶ ὁ Σωκράτης ὑσία 5
καὶ οἱ καθ' ἕκαστον, ἐπὶ τῶν πολλῶν δὲ ἐστὶ τὸ κοινῶς κατ' αὐτῶν
λεγόμενον, ἔστι ἄρα τρίτος τις πάλιν ἄνθρωπος, ὃς κατηγορηθή-
σε τὸ καθόλου ἀνθρώπου ὑσίας ὄντος καὶ τῶν λοιπῶν. ἔτι δέ,
φησί, καὶ ὡς δὴλον ὡς ἀδύνατόν ἐστιν ὑσίαν ἐξ ὑσιῶν εἶναι ἐνε-
ργεία ὑπαρχουσῶν καὶ τόδε τι. Alex.

1039^a ὁ γδοον ἐπιχείρημα. καὶ φησιν ὅτι ἀδύνατον ὑσίαν εἶναι ἐξ
3. ὑσιῶν ὑπάρχουσας, ὥτως κεχωρισμένην ἐνέργειαν. ὑδέποτε γὰρ
λέγομεν, τὰ δύο ἐντελεχείαν δύνατόν ἐστι λέγειν ἐν ἀλλὰ δύο.
Asclep.

1039^a ὥς εἰ ἡ ὑσία ἐν, ἡ ὕσα ἐν δηλονότι. cod. Reg.

7. ἐπεὶ καὶ ἡ διπλασία γραμμὴ ἐκ δύο ἡμίσεων ἐστὶ δύναμις.
1039^a 5. εἰ γὰρ γένοιτο τὰ ἡμίση ἐντελεχεία, χωρίζεται καὶ ἕκ ἑαυτὴν εἶναι.
ἅμα γὰρ ταῦτα ἡμίση ἐνέργεια γενέσθαι ἡμίση, εὐθύς διήρηται τὸ δι-
πλασίον καὶ ἕκ ἐκὶ μένει ἐνί. Alex.

1039^a ὡς γὰρ ὁ Δημόκριτος ἔλεγεν ὅτι ἀδύνατον ἐκ δύο ἀτόμων 20
9. μίαν γενέσθαι (ἀπαθεῖς γὰρ αὐτὰς ὑπετίθετο) ἢ ἐκ μιᾶς δύο (ἀτμή-
της γὰρ αὐτὰς ἔλεγεν), ὥτως καὶ ἡμεῖς φησὶ ὡς ἀδύνατον ἐκ δύο
ἐνεργείας ὑσιῶν ὑσιῶν μίαν γενέσθαι, ἀλλ' ἐκ δυνάμει μόνον. id.
καὶ κτ' τῆτο τὸν ἀριθμὸν φησιν ὁρθῶς λέγειν Δημόκριτον·
ἀδύνατον γὰρ φησιν ἐκ δύο ἐν γενέσθαι ἢ ἐξ ἐνός δύο· τὰ γὰρ με- 25
γέθη τὰ ἅτομα, τυτέσι τὰς ἀτόμους, ὑσίας ποιεῖ, καὶ ὑδέποτε, φη-
σὶν, ἡ μία ἅτομος δύο· διὰ τῆτο γὰρ καὶ ἀτόμους αὐτὰς φησιν. ὅτε
γὰρ δύο μία γίνετο· ἐστὶ διειργόμενα ὑπὸ τῆς κενῆς. Asclep.

1039^a ἐπειδὴ ἐνέπιπτεν ἡ τῶν ἀριθμῶν ἐνστασις, λύει καὶ ταύτην.
11. εἶπεν γὰρ ἂν τις ὅτι ὥσπερ ὁ ἐξ ἀριθμὸς ἐκ τῆς τρία καὶ τρία ἐστὶν ἢ 30
ἐκ τῆς δύο καὶ τέσσαρα ἐνεργείας ὄντων ἀριθμῶν, τί κωλύει καὶ μίαν
ὑσίαν ἐκ δύο ὑσιῶν εἶναι ἐνέργεια ὑσιῶν; λύει ὅν λέγων ὅτι καὶ ἡ
δυάς ἕκ ἐστιν ἐνέργεια ἀριθμὸς ἐν τῇ ἐξ ὕσα ὑδαμῶς. ἀλλ' αὐτὸς
ἕκ ἐπὶ τῇ ἐξ ποιεῖ τὸν λόγον, ἀλλ' ἐπὶ τῆς δυάδος, λέγων, αἱ
μονάδες ἐν τῇ δυάδι ἕκ εἰσὶν ἐνεργεία μονάδες ἀλλὰ δύναμις, ἕως 35
δὴ ὑπέκειτο ἡ δυάς, ἀριθμὸς τις εἷς· ἢ εἶπερ ἐστὶν ὅλως ἀριθμὸς,
ἕκ εἰσὶν ἐν αὐτῇ αἱ μονάδες ἐναργῶς ἀλλὰ δύναμις. Alex.

ἐνατον ἐπιχείρημα. καὶ φησιν ὅτι ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῇ ἀριθμῷ
ἔξει, εἶπερ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς σύνθεσις μονάδων, ὥσπερ λέγουσιν τινες·
ὥτως γὰρ ἔστι ὁ ἀριθμὸς εἷς διακεκριμένος ἐντελεχεία ὁ πέντε ἐκ 40
τῆς δύο, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον· ἢ γὰρ ὁ δυ-
νατὸν εἶπεν μίαν ἀδύνατον τὴν μονάδα εἶναι κεχωρισμένην κατ'
ἐνέργειαν ἐν αὐτῇ. "ἔχει δὲ τὸ συμβαῖνον ἀπορίαν." ἐντεῦθεν τὸ
δέκατον ἐπιχείρημα, καὶ φησιν ὅτι ἔχει ὁ λόγος ἀπορίαν· εἰ γὰρ
μήτε ἐκ τῶν καθόλου ὅσων τε εἶναι μηδεμίαν ὑσίαν, ὡς εἰρήκαμεν, 45
διὰ τὸ ὑσιώδη ποιότητα δηλῶν καὶ μὴ ὑσίαν, μήτε δὲ ἐξ ὑσιῶν
προϋπαρχουσῶν κατ' ἐνέργειαν δύνατο εἶναι, ἀσύνθετος καὶ ἀπλῆ
ὑπάρξει πᾶσα ὑσία· τῶν δὲ ἀπλῶν ἕκ ἐστιν ὁρισμός, ὥς ἕκ

ἔστι μόνῃς ὑσίας εἶναι τὸς ὁρισμὸς, ἢ καὶ ὡς ἀνω-
τέρω εἴρηται. νῦν δὲ ὑδέποτε ταύτης ἐδείχθη· ὑδενὸς ἄρα ἔστι
ὁρισμός, ἢ τρόπον μὲν τινα ἔστι ὁρισμός, τρόπον δὲ τινα, ὡς
εἴρηται ἐν τῇ θεωρίᾳ. δὴλον δὲ μάλιστα γίνετο τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν
ἐφεξῆς λεχθησομένων. Συριανός. Asclep.

εἰ γὰρ μήτε, φησὶν, ἐκ τῶν καθόλου ὅσων τε μηδεμίαν εἶναι 1039^a
ὑσίαν... μήτε πάλιν ἐξ ὑσιῶν ἐνεργεία αὐτῶν καθ' αὐτὰς ὑσιῶν, 14.
ὥσπερ ὁ μερικὸς ἄνθρωπος, δυνατόν ἐστιν ὑσίαν σύνθετον εἶναι (δέ-
δεικται γὰρ καὶ τῆτο), συμβαῖνον μηδεμίαν ὑσίαν σύνθετον εἶναι. εἰ

10 ἐν τὴν σύνθετον ὑσίαν ἀνάγκη ἢ ἐξ ὑσιῶν εἶναι ἐνέργεια ὑσιῶν ἢ
ἐκ συμβεβηκότων, κατ' ὑδένα δὲ τρόπον τῆτο εἶναι δύνατο, ἀσύν-
θετος ἂν εἴη πᾶσα ὑσία. ἀλλ' εἰ τῆτο, ὑδεμιᾶς ὑσίας ἂν εἴη λό-
γος· οἱ γὰρ ὁρισμοὶ τῶν ἐκ τινῶν εἰσὶν ἀλλ' ὅ τῶν ἀπλῶν, ὥσπερ
ὁ τῆ ἀνθρώπου ὄντος αὐτῆς ἐκ τῆς ζωῆς καὶ πεζῆς καὶ οἰποδος. ἀλλὰ

15 μὴν δοκεῖ γὰρ ὅτι οἱ ὁρισμοὶ ἢ μόνων τῶν ὑσιῶν εἰσὶν, ἢ εἶπερ εἰσὶ
καὶ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μάλιστα τῶν ὑσιῶν εἰσὶν. νῦν δὲ συμβαίνει
μηδὲ τῶν ὑσιῶν εἶναι· ἕκ ἄρα ἐστὶν ὑδεμιᾶς ὁρισμός. καὶ εἰπὼν ὅ
λύει τὴν ἀπορίαν νῦν, ἐπαγγέλλεται δὲ εἶναι, λέγων ὅτι τρόπον μὲν
τινα ἐστὶ τῶν ὑσιῶν ὁρισμός, τρόπον δὲ τινα ἕκ ἐστιν. καὶ πῶς τῆτο

συμβαίνει, εἶναι καὶ ἐν τῇ παρόντι βιβλίῳ καὶ ἐν τῇ μὲν τῆτον. Alex.

δείξας ὅτι μὴ ὅσων τε ἐξ ὑσιῶν ἐνεργεία ὑσιῶν συγκεῖται τὴν 1039^a
ὑσίαν, καὶ ὅτι τῆς ἀτόμης ἀνάγκη καὶ τὰ μέρη ἅτομα εἶναι, ἐκ τῶν 24.
εἰρημένων φησὶ φανερόν καὶ τὸ συμβαῖνον ἄτοπον τοῖς τὰς ιδέας
ὑποτιθεμένοις καὶ λέγουσιν αὐτὰς ὑσίας τε εἶναι καὶ χωριστὰς αὐτὰς
καθ' αὐτὰς καὶ ἀτόμους καὶ ὁριστὰς· ἐκείνων γὰρ τῶν ιδεῶν ἔλεγον
εἶναι τὸς ὁρισμὸς, βυλόμενοι τὸς ὁρισμὸς εἶναι τῶν καθόλου. καὶ
ταῦτα ἔλεγον ὡς τὰ ἀφ' ἐνός μετέχειν αὐτὰ τῇδε ἐκείνων, ὥς
ἕκ ἀρμόσσειν οἱ ὁρισμοὶ τοῖς ἐνταῦθα, ὑδὲ ἔσονται αὐτῶν ὁρισμοί.
φησὶν ὅν πρὸς αὐτὰς ὅτι ἡ ιδέα αὕτη μία ἐστὶ πάντων ἢ ἐκάστη
χωρὶς· εἰ μὲν ὅν μία ἐστὶ τῇ ἀριθμῷ πάντων, διασπαθῆσετο ἢ
ιδέα μία ὕσα καὶ θεωρημένη ἐν πλείοσι διαφοραῖς· εἰ δὲ πολλαί,
ἀπείρων ἔσονται ιδέαι, ἐκάστη εἶδος μίαν ἔχοντος ιδέαν, τῇ ζωῇ τῇ
ἐν ἀνθρώπῳ καὶ τῇ ἐν ἵππῳ καὶ ταῖς ἄλλαις πάλιν τῇ λογικῇ καὶ τῇ
γελαστικῇ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ὅπερ ὁ βέβαιον· μίαν γὰρ ιδέαν λέ-
γουσι τῇ ζωῇ τῶν ἄλλων. φανερόν δὲ τί νῦν φησὶν

ὅτι ἐκ τῶν ἢ εἰρημένων γίνετο, καὶ τὸ συμβαῖνον ἄτοπον
τοῖς τὰς ιδέας λέγουσιν, εἰ αὐτὰς ὑσίας καθ' αὐτὰς καὶ χωριστὰς
ἀτόμους, ὅσων αὐτοῦ ἀνθρώπου, αὐτοῦ ζῴον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως,
καὶ ἅμα καὶ τὸ εἶδος ποιεῖσιν ἐκ γένους καὶ διαφορῶν· φησὶ γὰρ τὰς τῇ
γένους ιδέας καὶ τὰς τῶν διαφορῶν συνερχομένας ποιεῖν τὴν τῇ εἶδος
ιδέαν. εἰ ὅν ὑπάρχει τὰ εἶδη, τυτέστιν ἡ ιδέα τῇ εἶδος καὶ τῇ ζωῇ,
καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐν τῷ ἵππῳ, ἢτοι καὶ ταυτὸν ἐστὶ τῇ ἀριθμῷ
ἢ ιδέα τῇ ζωῇ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐν τῷ ἵππῳ, ἢ ἕτερον· τῇ μὲν γὰρ
λόγῳ δηλονότι μία ἐστὶν ἢ ιδέα τῇ ζωῇ ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἢ ἐν
τῷ ἵππῳ. εἴτε γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ζῶον ὁρισόμεθα, ὥτως,
φησὶν, ὑσία ἐμφυχὸς αἰσθητική, εἴτε καὶ ἐν τῷ ἵππῳ. εἰ ὅν
ἐστὶ τις ἄνθρωπος, τυτέστιν ιδέα ἀνθρώπου αὕτη καθ' αὐτὴν κεχω-
ρισμένη, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὴν ιδέαν, ἐξ ὧν ἐστὶν ἢ ιδέα τῇ ἀνθρώπῳ,

τυτέσιν ιδέαν ζῶν καὶ λογικῶν, καὶ εἶναι τῶν χωριστῶν ὑσίας· ὥστε καὶ τὸ ζῶον χωριστόν ἐστιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον. εἰ μὲν ὅν τὸ αὐτὸ ἐστὶ ζῶον τὸ ἐν τῷ ἵππῳ καὶ τὸ ἐν τῷ Σωκράτει, ὥσπερ Σωκράτης ἐστὶν αὐτὸς ἐν αὐτῷ, πῶς δυνατόν ἐν εἶναι τὸ ζῶον, κεχωρισμένων τῶν ἀπ' ἀλλήλων, φησὶ δὴ τῷ Σωκράτει καὶ τῷ ἵππῳ; ἢ διὰ τί 5 ἢ χωρίζεται τὸ ζῶον τῷτο καὶ διασπᾶται ἐν ὑπάρχον τῷ ἀριθμῷ, διαφορῶν ὄντων ἐκείνων ἐν οἷς θεωρεῖται; Asclep.

1039^a γρ. χωριστὰς εἶναι ἅμα. cod. Reg.

25. "ὑσίας τε καὶ χ." ἐκ τῶν, φησὶ, φανερόν ἐστι τὸ συμβαῖνον τοῖς τὰς ιδέας λέγουσι χωριστὰς τε ὑσίας εἶναι καὶ ἅμα ποιῶσι τὸ 10 εἶδος, λέγων εἶδος τὴν ιδέαν, ἐκ τῆς γένεως καὶ τῶν διαφορῶν. Alex.
εἰ ὅν ὑπάρχει τὰ εἶδη, τυτέσιν ἡ ιδέα τῆς εἶδος καὶ τῆς ζῶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐν τῷ ἵππῳ κτλ. Asclep.

1039^a πρὸ τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὴν ἐρωτηθεῖσαν ἀντίφασιν λέγει ὅτι 26. εἰ τῷ ἀριθμῷ τις μὴ λέγει ἐν, ἀλλ' ὅν τῷ μὴ λόγῳ δηλονότι ἐν 15 ἐστὶ τὸ ἐν ταῖς ιδέαις ζῶον. ὁ γὰρ ὀρίζομενος ἐν αὐτῷ ἐν πᾶσιν ἐρεῖ λόγον, ἀλλ' ἔκ ἄλλον μὴ τὸν τῷ ἐν τῷ αὐτοῖππῳ ζῶν ἀποδώσει, ἕτερον δὲ τῷ ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ. τῷτο δὴ εἰπὼν πάλιν ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ πρότερον, λέγων, εἰ ὅν ἐστι τις ἀνθρώπος αὐτὸς καθ' αὐτὸν καὶ τόδε τι κεχωρισμένον, ὥσπερ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Καλλίας, ἀνάγκη 20 καὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ πεζόν καὶ δίπνον, ἐξ ὧν ἐστὶν ὁ αὐτοάνθρωπος, εἶναι χωριστὰ καὶ ὑσίας αὐτὰς καθ' αὐτάς· τίς γὰρ ἡ ἀποκλήρωσις αὐτοάνθρωπον μὴ εἶναι, αὐτόζῶον δὲ καὶ αὐτοδίπνον μὴ εἶναι; Alex.

1039^a εἰ δὲ τῷτο, ἔσται ὑσία τις ἐξ ὑσιῶν ἐνεργεία καὶ καθ' αὐτάς 33. ὑσιῶν, ὅπερ δέδεικται ἀδύνατον. καὶ ὅ τῷτο μόνον ἀλλ' ἔσται καὶ ιδέα 25 ἐξ ιδεῶν, καὶ ἔσονται ιδέαι τό τε αὐτοπεζόν καὶ αὐτόζῶον καὶ αὐτοδίπνον πρότεροι τῷ αὐτοανθρώπῳ, τυτέσιν ἔσονται ἄλλαι ιδέαι ἄλλων πρότεροι· ὅπερ ὅ φασιν οἱ ταύτας τιθέμενοι. ὥτως ὅν τὸ ἀδύνατον τῷτο ἀνιξάμενος ἐπανατρέχει εἰς τὴν τῆς ἀντιφράσεως ἐρώτησιν, καὶ λέγει· εἰ μὴ τὸ ἐν τῷ αὐτοῖππῳ καὶ ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ 30 ζῶον τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, ὥσπερ αὐτὸς στυτῶ εἰς εἰ τῷ ἀριθμῷ, πῶς τὸ ἐν ἐν τοῖς ὅσι χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων ἐν ἔσται τῷ ἀριθμῷ; καὶ διὰ τί, εἰ τὰ χωρὶς ὄντα ἐν εἰσι τῷ ἀριθμῷ, ἔκ ἔσται αὐτὸ τὸ ζῶον καὶ χωρὶς αὐτῶ; εἰ γὰρ ἐν εἰσι τῷ ἀριθμῷ τὰ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ὄντα ζῶα, δηλονότι δυνήσεται τὸ ζῶον καὶ χωρὶς αὐτῶ 35 εἶναι. id.

1039^b εἰ δ' ὅ μετέχει, τίς ὁ τρόπος καὶ πῶς ἐν αὐτῷ εὐρίσκειται 5. ταῦτα, ὅταν λέγωμεν ζῶον δίπνον ἢ ζῶον πεζόν ἢ ζῶον ἄπνον; ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις ὅτι ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ ὄντα σύγκειται καὶ μέμικται ὥσπερ σωρὸς τὸ ζῶον καὶ αἱ διαφοραί. ἀλλὰ πάντα ταῦτα 40 ἄτοπα· ὁρῶμεν γὰρ ἐνταῦθα ὅτι τὰ ζῶα ὅ καὶ σύνθεσιν καὶ ἀφήνεις, ἀλλὰ συνεχῆ καὶ ὡς εἰπεῖν καὶ ἀνάκρασιν. id.

εἰ δὲ μὴ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ζῳῳ τὸ δίπνον καὶ τὸ πολύπνον, πῶς φησὶ τὸ ζῶον δίπνον λέγοντες ζῶον δίπνον ἢ ζῶον πεζόν; εἰ δὲ 45 τις εἴποι ὅτι ταῦτα σύγκειται ἀλλήλοις ἢ γὰρ μέμικται ἢ καὶ παράθεσιν, ἄτοπα μὴ ἔφονται πολλά· τὰ γὰρ τοιαῦτα δύναται καὶ χωριζομένη ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἕκτι κυρίως ἔσται τὸ ζῶον δίπνον ἐν ἀλλὰ πολλά, ὥστε ὁ δὲ ὁρισμὸς αὐτῶ εἰς, ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν ἐνάρ-

γειαν. ἡμεῖς δὲ, ὅτε ἐλέγετο τὸ γένος ὕλης τόπον ἐπέχειν, εἶδος δὲ τὴν τελευταίαν διαφορὰν, ὅθεν ἐλέγομεν ἄτοπον· τὸ γὰρ εἶδος τῇ ὕλῃ ὅτε καὶ θέσιν ὑπάρχει ὅτε καὶ παράθεσιν, ἀλλ' ἔστιν ἐν τι καὶ μία ὑσία. εἰ δὲ πάλιν εἴπωσιν ὅτι διάφορα τὰ ζῶα ὑπάρχουσιν ἐν ἐκάστῳ, καὶ ἄλλη ιδέα τῷ ἀνθρώπῳ ζῶν καὶ ἄλλη τῷ ἵππῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ἔσονται ὥτως ἀπείροι ιδέαι· διὸ φησιν ὡς ἡ ὑσία ζῶον· ὅ γὰρ καὶ συμβεβηκὸς ἐκ ζῶν ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος, 5 ἐπειδὴ πᾶς ἀνθρώπος ζῶον ἐστὶ, καὶ συμπληρωτικὸν ἐστὶ τῆς ἀνθρώπου ὑσίας τὸ ζῶον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. εἶπε δὲ τὸ ὅ καὶ συμβεβηκὸς, ἐπειδὴ ὅ βέλονται τῶν καὶ συμβεβηκὸς εἶναι ιδέας. ἔτι πολλὰ ἔσται αὐτὸ τὸ ζῶον. φησὶν ὅτι εἰ διάφορα ὑπάρχουσιν τὰ ζῶα ἐν τοῖς ιδέαι τῷ ζῳῳ· τὸ γὰρ ἐν ἐκάστῳ

ἢ δὲ ὑσία ἐκάστῳ, ἢ ιδέα ὅτι τε πολλὰ ἔσονται 10 ιδέαι. ὅ γὰρ κατ' ἄλλο λέγει, τυτέσιν ἔκ ἐξ ἄλλων ἔχουσιν τὸ εἶναι παρὰ τὴν ιδέαν τῷ ζῳῳ, τυτέσι τῆς ὑσίας αὐτῶ· εἰ γὰρ μὴ τῷτο ὑποθώμεθα εἶναι τὸ ζῶον τὴν ὑσίαν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐξ ἐκείνου ἔσται ὁ ἀνθρώπος, τυτέσιν ἡ ποιότης ὑπάρχει. ἔτι ιδέαι ἅπαντα ὑπάρχουσιν, ἐξ ὧν ὁ ἀνθρώπος συνέστηκε, τὸ ζῶον, τὸ δίπνον. ἔκων ταῦτα ιδέαι ὑπάρχει, ἀλλ' ὅδε ὑσία· ἢ γὰρ ιδέαι ἐστὶν ἡ συμπληρωσάσα τὴν ἐκάστη ὑσίαν, ἐπειδὴ ὥτως ἡ ἄλλη ὑσία ἐν ἄλλῳ θεωρηθήσεται· ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον. ὥστε αὕτη ἡ ιδέα τῷ ζῳῳ ἔσται ἐκάστη τῶν ζῳῶν. τὸ γὰρ ζῶον τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τὸ ἐν τῷ ἵππῳ, εἴγε 15 ιδέαι ἐστὶν, ἐκ τίνος γέγονε καὶ πῶς ἐξ αὐτῶ τῷ ζῳῳ ζῶον γέγονεν, εἴγε ἀμφοτέρω ιδέαι ἐστὶν; καὶ πῶς δυνατόν ἐστι τὸ ζῶον, ὅπερ ὑσία ἐστὶ, τῷτο παρ' αὐτὸ τὸ ζῶον ὑπάρχειν, εἴγε ἀμφοτέρω ὑσία ἐστὶ καὶ ἐπ' ἀπείρον δὲ ὁ λόγος προέρχεται; ἀντειπὼν ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τὰ καθόλου ἐντεῦθεν ἀποτείνει καὶ πρὸς τὰς ιδέας ὡς καθόλου καὶ αὐτάς ὑσίας· καθόλου δ' ὑπάρχουσιν ὡς ποιητικὰ καὶ παρακτικὰ τῶν τῆδε. ἀντιλέγει ὅν καὶ πρῶτον ἐπιχείρημα τῷτον τὸν τρόπον, 20 ὅτι ἡ ιδέα ἢ μία ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ ἢ πολλὰ... ἔτι δὲ ἐπὶ τῶν αἰδητῶν. ἔτι πρὸς τὰς τὰς ιδέας πρεσβεύοντας ἐνίσταται, καὶ φησιν ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὅτε γίνεται ὅτε φθείρεται· ὅ γὰρ γίνεται τὸ εἶδος τῆς οἰκίας αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὅτε φθείρεται, ἀλλὰ τὸ σύνθετόν ἐστι τὸ γινόμενον καὶ φθειρόμενον, τὸ ἐνυλον εἶδος· διὰ γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν καθ' ἑκάστα καὶ φθαρτῶν ἔκ ὑπάρχουσιν ὁρισμοί... Συριανὸς ὁ φιλόσοφος βοηθῶν τῷ Πλάτῳ ἀντιλέγει τοῖς ὑπ' Ἀριστοτέλους λεγομένοις δέκα ἐπιχειρήμασι, καὶ φησιν ὅτι εἰ μὴ 25 τὰ καθόλου ἀναιρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, τὰ συγκεχυμένα καὶ ὑπερογενῆ τὰ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ τὸ εἶναι ἔχοντα κατορθοῖ, οἷον τὴν ἐννοίαν τὴν περὶ τῆς ἀπλῶς ἀνθρώπου· ταῦτα γὰρ τῷ ὄντι ἔκ ὑπάρχουσιν ὑσῖαι, ἀλλ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χέσει τὸ εἶναι ἔχουσιν. εἰ δὲ, φησὶ, τὰ καθόλου ἀναιρεῖ τὰ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς, ὅ πάντι δεόντως λέγει· ὅτε γὰρ αὐτὰ ἀναιρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ καὶ τίθει αὐτοῖς. 30 φησὶν ὅν ὅτος. τὸ πρῶτον τῶν προβλημάτων ἔλεγεν ὥτως, ὅτι ἡ ὑσία ἐκάστη ἰδίως ἐστὶν ἐκάστη καὶ χωριστὴ αὐτῶ ἐστὶν... εἴτα λοιπὸν τὸ δεύτερον πρόβλημα ἔλεγεν ὥτως· ἡ ὑσία καθ' ὑποκειμένον, τὸ καθόλου καθ' ὑποκειμένον, τὸ καθόλου ἄρα ἔκ ὑσίας. ἐνταῦθα, φησὶν, ὁ παραλογισμὸς ἐγένετο παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν. Asclep.

1039δ

εἰ μὲν ἔν ἐν καὶ ταυτὸν τις ἑρεῖ τῷ ἀριθμῷ τὸ ἐν τῷ χωρισμῷ
 7. ἀνθρώπων καὶ ἵππων καὶ τοῖς λοιποῖς ζῴων, ταῦτα συμβαίνει καὶ πλείω
 τούτων· εἰ δὲ ἕτερον τὸ ἐν ἐκάσῳ, δῆλον ὡς ὕχλ' τῷ ἀριθμῷ ἕτερα
 ταῦτα ἐρῶσι, τῷ εἶδει δὲ τὰ αὐτά (ἔσται γὰρ πάλιν τῶν ιδεῶν ιδέα),
 ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ εἶδει ἕτερα. καὶ πρῶτον μὲν, ὣν ἡ ὕσῃα 5
 ζῴων, ἀπειρα ἔσονται καὶ ἕτερα, ὥσπερ ὁ μύρμηξ τῷ ἵππῳ καὶ ὕτος
 λέοντος καὶ ὕτος βοῶς καὶ ὕτος ἄλλος· καὶ πῶς οἴοντες τῷτο; ἔπειτα
 εἰπάτωσαν τίς ἢ φύσις τῷ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ζῴῳ καὶ τῷ ἐν ἵππῳ,
 ἐπειδὴ καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ εἶδει εἰσὶν ἕτερα. εἰπὼν δὲ ὅτι "ὕκῃν
 ἀπειρα ὡς εἰπεῖν ἔσται ὡν ἡ ὕσῃα ζῴων," πῶς τὸ ζῴον ὕσῃαν εἴρη- 10
 κεν ἐπήγαγεν· "ὕ γὰρ καὶ συμβεβηκὸς ἐκ ζῴων ὁ ἀνθρώπος," ἀλλὰ
 δῆλον ὡς ἐξ ὕσῃας, ὥς ἐστι τὸ ζῴον ὕσῃα. ἐπειδὴ δὲ οἱ τὰς ιδέας
 τιθέμενοι καὶ αὐτοὺς αὐτὴν λέγοντες αὐτὴν καθ' αὐτήν, ἐστὶ δὲ καὶ τὸ
 αὐτόζῳον ὕσῃα, πολλὰ ἔσται τὸ ζῴον· ὕσῃα τε γὰρ τὸ ἐν ἐκάσῳ
 ζῴῳ ἐστίν· ὕ γὰρ ὥσπερ λευκὸν εἰπόντες ἄλλο τι λέγομεν, εὐλὸν 15
 φέρε ἢ ἀνθρώπον, ὕτω καὶ τὸ ζῴον ὕσῃαν λέγοντες ἄλλο τι φάμεν
 καὶ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἄλλο τῷτο ὕσῃαν λέγομεν, ἀλλὰ καθ' αὐτὸ ἐστὶν
 ὕσῃα, ὥς ἐστι τὸ ζῴον πολλὰ ἐκ τε ὕσῃας αὐτῆς καθ' αὐτήν ὕσῃας
 καὶ ἐκ ζῴων. εἰ δὲ τις λέγει ὅτι ὕ καθ' αὐτὸ ἐστὶ τὸ ζῴον ὕσῃα,
 ἀλλὰ κατ' ἄλλο ἐξ ἐκείνου, καθὼς τὸ ζῴον ὕσῃα λέγει, ἔσται ὁ ἀν- 20
 θρώπος, καὶ ἐκεῖνο ἔσται γένος τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ὕ τὸ ζῴον. ἔτι
 ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος χωριστὸς καὶ καθ' αὐτὸν ἐστὶ, καὶ τὸ δῖπεν δηλονότι
 καὶ τὸ πεζὸν καθ' αὐτὰ εἰσὶ καὶ ιδέαι. ὕκῃν ὕκ ἄλλος μὲν εἰσὶν ιδέαι
 τό τε ζῴον καὶ τὸ πεζόν, ἄλλος δὲ ὕσῃαι, ἀλλ' ἑαυτοῖς εἰσὶ καὶ ιδέαι
 καὶ ὕσῃαι, ὥσπερ ἐγὼ ὕκ ἄλλος μὲν εἰμι ἄτομος, ἀλλ' ὕδὲ ἀνθρώ- 25
 πος· ἀδύνατον γὰρ τὸ ἄλλος εἶναι ἐμὲ ἀνθρώπον, ἀλλὰ μὴ ἐμαυτῷ.
 ὕτω καὶ τὸ ζῴον αὐτὸ ἑαυτῷ ἐστὶ καὶ ὕσῃα καὶ ιδέα, εἰ καὶ ἐν τῷ αὐτοαν-
 θρώπῳ ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἑαυτῷ ἀνθρώπος εἰμι καὶ ἄτομον,
 εἰ καὶ ἐν τόπῳ τυγχάνω. ὥς ἐι αὐτὸ ἑαυτῷ τὸ ζῴον καὶ ὕσῃα ἐστὶ
 καὶ ιδέα, δῆλον ὅτι ἕκαστος τῶν ἐν τοῖς ζῴοις ἦτοι ἐν τῷ αὐτοαν- 30
 θρώπῳ καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτόζῳον ἐστὶ καὶ ιδέα. τὰ δὲ εἶδη ἐτέρων
 εἰσὶ φύσεων, ὥσπερ καὶ ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ ἵππος· καὶ τὰ αὐτόζῳα
 ἄρα τὰ ἐν τοῖς εἶδεσιν ἐτέρων εἰσὶ φύσεων· ὅπερ ἄτοπον. ἔτι εἰ
 τῶν πολλῶν καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν ιδέα, τῷ δ' ἀριθμῷ
 διαφέρει, ὡς δέδεικται, τὸ ἐν τῷ αὐτοῖππῳ ζῴῳ καὶ αὐτοανθρώπῳ 35
 καὶ τοῖς λοιποῖς· πᾶσα γὰρ ιδέα μία τῷ ἀριθμῷ ἔσται καὶ ἐκείνων
 ιδέα· ὥς ὥσπερ ἐστὶν ἄλλος ἀνθρώπος καθ' αὐτὴν παρὰ τὴς καθ'
 ἕκαστα καὶ αἰδιότης, ὕτως ἔσται καὶ τῶν αὐτόζῳων καὶ τῶν ιδεῶν
 ἄλλη τις ιδέα καὶ ἄλλο αὐτόζῳον. καὶ πῶς ἐκ τῷ τοιούτῳ αὐτόζῳον
 ἔσται τὸ ἐν τῷ αὐτοανθρώπῳ αὐτόζῳον; ἔτι εἴπερ τῶν αἰδιωτῶν 40
 εἰσὶν αἱ ιδέαι ταῦτα ἅπερ εἴρηται, συμβαίνει καὶ τούτων ἀτοπώτερα.
 ἐπειδὴ γὰρ ἀνάγκη ἐστὶν ἐξ ὧν λέγουσιν εἶναι καὶ αὐτόζῳον καὶ αὐτὸ
 καθ' αὐτό, ὥσπερ ὁ αὐτοάνθρωπος ἕτερός ἐστι παρὰ τὴς καθ'
 ἕκαστα, ὕτω καὶ τὸ αὐτόζῳον ἕτερον ὀφείλει εἶναι παρὰ τὰ ζῳα τὰ
 τινα, ἃ ὕτε ἀνθρώποι εἰσιν ὕτε ἵπποι ὕτε ἄλλο ὕδεν, ἀλλὰ τῷτο 45
 αὐτόζῳα· εἰ δὲ μὴ εἰσὶ τινα ζῳα ἅπερ τῷτο αὐτό εἰσὶ, ζῳα,
 ὥσπερ οἱ ἀνθρώποι τῷτο, αὐτοάνθρωποι (τίς γὰρ πῶς ἐθεάσατο ζῳον
 ὁ μήτε ἀνθρώπος ἐστὶ μήτε μύρμηξ μήτε ἄλλο τι;), ὕδὲ αὐτό-

ζῳόν ἐστίν· ἢ γὰρ ιδέα τινῶν ἐστὶν ιδέα. εἰ δὲ μὴ ἐστὶν αὐτόζῳον,
 φανερόν ὡς ὕδὲ αὐτοάνθρωπος ὕδ' ὅλως ιδέα. εἰ δὲ λέγοι τις ὡς
 ἐστὶ μὴ αὐτόζῳον, ἀλλ' ὕκ ἐστὶν ιδέα ζῴων τῷτο αὐτόζῳων ὄντων,
 ἀλλὰ τῷ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ζῴῳ καὶ ἵπποις καὶ βοῇ, ψευδὸς ἐρεῖ·
 τῷ γὰρ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ζῴῳ καὶ ἀπλῶς τῶν ἀνθρώπων ὅλως ὡς
 ὅλων ὁ αὐτοάνθρωπος ἐστὶν ιδέα ὅλως ὡς ὅλος· ὡσαύτως καὶ ὁ
 αὐτοῖππος ὅλος ὡς ὅλως ἐστὶν ιδέα τῶν καὶ μέρος ἵππων ὅλων ὡς
 ὅλων· ὥς ἐιπερ ἐστὶν αὐτόζῳον καὶ ιδέα, ζῳον ἔσται, καὶ τινα φύ-
 σει ζῳα μηδὲν ἄλλο ὄντα ἢ τῷτο, αὐτόζῳα. Alex.

εἰπὼν πρότερον ὅτι οἱ λόγοι τῷ τί ἦν εἶναι εἰσὶ καὶ τῶν εἰδῶν, 1039δ
 τῶν δὲ καθ' ἕκαστα ὁ ὀρισμὸς ὕκ ἐστὶ, καὶ ἐπαγγεῖλαμενος τῷτο 20
 δεῖξαι, νῦν τὴν ὑπόχρεσιν ἐκπληροῖ. πρότερον δὲ ποιεῖ διαίρεσιν
 τῆς ὕσῃας ποσαχῶς λέγει, ἵνα δείξῃ ποίας ὕσῃας ὕκ ἐστὶν ὀρισμὸς.
 λέγει δὲ ὅτι ἐπειδὴ ἡ ὕσῃα ἕτερα ἐστὶ, τό τε σύνολον καὶ ὁ λόγος· ὁ
 διασαφῶν ἐπιφέρει, λέγω δὲ ὅτι ἡ μὴ ὕτως ἐστὶν ὕσῃα ὁ λόγος
 συνειλημμένος τῇ ὕλῃ, ἢ δὲ λόγος ὅλως καὶ τί ἦν εἶναι. ὅσαι μὴ
 ὕν εἰσὶν ὕσῃαι συνειλημμέναι τῇ ὕλῃ καὶ ὅλως σύνθετοι, τούτων ἐστὶ
 φθορά καὶ γένεσις. id.

εἰτά φησιν ὅτι ἐπεὶ διαφέρει ἡ σύνθετος ὕσῃα τῆς καὶ τὸ εἶδος
 ὕσῃας· ἢ γὰρ σύνθετος ὕσῃα σὺν τῇ ὕλῃ, ἢ δὲ καὶ τὸ εἶδος αὐτὴ
 καθ' αὐτὴν ὑπάρχει. Asclep.

δέδεικται γὰρ ὅτι ὕδεις ταῦτα γεννᾷ ὕδὲ ποιεῖ τὸν τελευταῖον 1039δ
 λόγον τῆς φύσεως. id. 26.

τοῖς γὰρ ἐπισήμοσιν ἄδηλα ὑπάρχουσι τὰ φθειρόμενα ἡνίκα ἐκ 1040α
 τῆς αἰδιώσεως ἀπέλθωσι φθαρέντα, καὶ σωζομένων τῶν λόγων 2
 αὐτῶν ἐν τῇ ψυχῇ, οἷον τῷ Σωκράτῳ μὴ θάνατον αὐτῷ ὕκ ἐστὶν
 ὀρισμὸς· πῶς γὰρ τὸ μὴ ὄν δυνατόν ἐστὶν ὀρίσασθαι; ὡς διὰ πλειόνων
 ἐδείξαμεν, ὕτε δὲ ιδέαν ὕδεμίαν δυνατόν ἐστὶν ὀρίσασθαι· ἀτόμους
 γὰρ ὑποτίθενται τὰς ιδέας καὶ χωριστάς, τὸν δὲ ὀρισμὸν πᾶσα ἐστὶν
 ἀνάγκη ἐξ ὀνόματος εἶναι, ὡς εἴρηται ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 4)
 τί ἐστὶ λόγος. λόγον δὲ ὕκ ἀποδώσει ὁ ὀρίζομενος πρᾶγμα ἄγνω-
 ρον, τὰ δὲ γνώριμα κοινὰ εἰσιν, ὡς εἴρηται ἐν τῇ θεωρίᾳ, ὡς κοινὰ
 καὶ ἄλλοις ὑπάρχοντα ταῦτα, οἷον ὡς φησιν αὐτός, εἴ τις ὀρίσαιο
 ζῳον ἰχθὺν λευκόν, ταῦτα δὲ καὶ ἄλλοις ὑπάρξουσιν. id.

ὡν ἐστὶν ἀπόδειξις καὶ ὀρισμὸς, τούτων ἢ ἀπόδειξις ἀπόλλυται
 εἴτε τῷ ἔχοντος τὴν ἀπόδειξιν φθαρέντος, εἴτε τῷ ὕ ἐστὶν ἀπόδειξις,
 εἴτε καὶ ἀμφοτέρων, καὶ τῷ ἔχοντος τὴν ἀπόδειξιν καὶ τῷ ἀποδεικτικῷ,
 ὡς ἐν τῷ Α τῶν Ὑσέρων Ἀναλυτικῶν (c. 13) εἴρηται. ἐπὶ δὲ
 τῶν καθ' ἕκαστα συμβαίνει σωζομένων καὶ τῷ ἀποδεικτικῷ καὶ τῷ
 ἔχοντος τὸν λόγον καὶ τὴν ἀπόδειξιν καὶ τῷ λόγῳ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ
 μὴ λήθης γεγρονίας μὴ εἶναι μήτε ὀρισμὸν μήτε ἀπόδειξιν· ὅταν
 γὰρ ἐκ τῆς αἰδιώσεως ἀπέλθῃ ὕ τὸν λόγον ἔχομεν, σωζομένῳ ἐμῷ
 καὶ τῷ πράγματι ὕ τὸν λόγον ἔχω καὶ αὐτῷ τῷ λόγῳ καὶ λήθης μὴ
 μεσολαβήσης, ἀγνοῶ εἰ ὅλως ἐστίν. Alex.

διὸ δεῖ τῶν πρὸς ὅρον, τῷτέστι τῶν πρὸς ὅρον τινὸς ἀτόμῳ 1040α
 πράγματος σκοπόντων καὶ ζητούντων ἀποδύναι αὐτῷ τὸ τί ἐστὶ, μὴ 5
 ἀγνοεῖν ὅτι αἰεὶ ἀναιρεῖν ἐστὶν ἦτοι ἀναιρεθήσεσθαι αἰεὶ ὁ τοιούτος ὀρι-
 σμός· παντὲς γὰρ ἀναιρεῖν ἐστὶ τὸν ὀρισμὸν τῷ καθ' ἕκαστα. id.

1040^a ἐπὶ τῶν ιδεῶν, ὡς εἵπομεν, γυμνάζει τὸν λόγον, δεικνύς ὅτι
8. τῶν ιδεῶν ἔκ εἰσιν ὁρισμοὶ διὰ τὸ τῶν καθ' ἑκάστα εἶναι αὐτάς.
εἰ δὲ τούτων μὴ εἰσι, ὅλην γ' ἂν τῶν αἰδητῶν εἶεν. ἅμα δεικνύ-
σιν ὅτι εἶδη αὐτὰ καθ' αὐτὰ καὶ χωριστὰ ἔκ εἰσιν. λέγει δὲ ὅτι
εἴπερ ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς αὐτοανθρώπου (ἔσω γὰρ ἐπὶ τούτῳ ὁ λόγος),
ἀναγκαῖον ἐστὶν ὀνόμασι χρῆσθαι. ἢ ἔν συνεθεσι καὶ γνωρίμοις ὀνό-
μασι χρήσεσθαι, λέγω δὲ Ἑλληνικοῖς, ἢ ὀνόματα ἕτερα θήσεσθαι καὶ
ἄγνωστα. id.

1040^a οἷον, ὡς φησὶν αὐτός, εἴ τις ὀρίσαιο ζῶον ἰχθὺν λευκόν,
12. ταῦτα δὲ καὶ ἄλλοις ὑπάρξουσιν. Asclep.

οἷον εἰ τις ὀρίζομενος τὸν Ἀλέξανδρον λέγει Ἀλεξάνδρος ἐστὶ
ζῶον ἰχθὺν λευκόν. . . ἔσαι δὲ τὸ λεγόμενον ἐκδηλότερον ἐπὶ τῷ
Ἀλεξάνδρῳ. ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐστὶν ἰχθὺς φιλόσοφος λευ-
κὸς Ἀφροδισιεύς, τὸ ἰχθὺν καὶ φιλόσοφον καὶ λευκὸν ἕτερα ὄντα τῷ
Ἀφροδισιεύς, ἅπαντα γὰρ εἰσιν ὁ Ἀλέξανδρος, ἢ μὴν τὰ τρία
μόνα ὑπάρξουσιν τῷ Ἀφροδισιεύϊ Ἀλεξάνδρῳ. Alex.

1040^a πάλιν ἐπειδὴ ὁ Ἀφροδισιεύς καὶ τὸ ἰχθὺν καὶ τὸ φιλόσοφον ἕτερα
14. εἰσι τῷ λευκῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὑπάρξουσιν τῷ λευκῷ Ἀλεξάνδρῳ.
πάλιν ἐπειδὴ τὸ φιλόσοφον καὶ ὁ λευκὸς καὶ ὁ Ἀφροδισιεύς ἕτερα
εἰσι τῷ ἰχθὺ Ἀλεξάνδρῳ, ὑπάρξουσιν τῷ ἰχθὺ Ἀλεξάνδρῳ. ὥστε ὁ
ὁρισμὸς ὁ λέγων ὅτι Ἀλεξάνδρος ἐστὶν ἰχθὺς φιλόσοφος λευκὸς
Ἀφροδισιεύς, ἔκ ἑνὸς ἐστὶν, ἀλλὰ τῷ ἰχθὺ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῷ λευκῷ
Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῷ φιλόσοφῳ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῷ Ἀφροδισιεύς Ἀλε-
ξάνδρῳ, οἵπερ εἰσὶν ἕτεροι. ὁ γὰρ ἰχθὺς Ἀλεξάνδρος, ἢ ἰχθὺς, ἕτε-
ρός ἐστὶ τῷ λευκῷ Ἀλεξάνδρῳ. ἔκ ἄρα ἐστὶ τῶν καθ' ἑκάστα ὀρίσ-
μός. αὕτη δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἐνδοξὸς ἐστὶ καὶ ἡ πραγματώδης, ὡς
αἱ λοιπαί. ἐκείναι γὰρ ἀναγκαῖαι καὶ ἀληθεῖς. εἰπὼν δ' ὅτι τὸ ζῶον
δίπνῳ ὑπάρξει καὶ ἀμφοῖν, τῷ τε ζῳῷ καὶ τῷ δίπνῳ, ἐπήγαγε καὶ
τῷτο, "ἐπὶ μ. τ. αἰδ. κ. ἀν. εἶν. — συνθ." τῷτεσιν ἀναγκαῖον
ἐστὶν ὑπάρχειν τὸ ζῶον δίπνῳ ἔν τε τῷ δίπνῳ χωρὶς καὶ ἐν τῷ ζῳῷ
πάλιν ἰδίως. ἐπειδὴ γὰρ καθ' αὐτὰ εἰσι τό τε αὐτοζῶον καὶ τὸ αὐτό-
δίπνῳ, εἴτα συνελθόντα γεγονάσι μέρη τῷ συνθέτῳ, οἷον τῷ ἀν-
θρώπῳ, ἀνάγκη καὶ τὸ ζῶον δίπνῳ κατηγορεῖν τῷ δίπνῳ τῷ καθ'
αὐτὸ ὄντος καὶ πάλιν τὸ ζῶον. καὶ αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτό ἐστὶν. δύνασθαι
καὶ τῷτο — αἰδ. ἀν. γε εἶν. — συνθέτῳ" συντάττεσθαι τῷ "ἀνάγκη
ἄρα ὑπάρχειν καὶ ἄλλῳ ταῦτα," τῷτεσιν ἀνάγκη τὸ ζῶον καὶ τὸ δί-
πνῳ αἰδία ὄντα καὶ κοινὰ καὶ ἄλλοις ὑπάρχειν. ἢ μόνον δὲ τὸ ζῶον
καὶ τὸ δίπνῳ πρότερά ἐστι τῷ αὐτοανθρώπῳ, ἀλλὰ καὶ χωριστὰ αὐτὰ
καθ' αὐτά, εἴπερ καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος. ἢ γὰρ ἔστιν ἔσαι χωριστόν, ἢ
εἴπερ ἐστὶν ὁ αὐτοάνθρωπος, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ ζῶον χωριστόν καὶ
καθ' αὐτό. εἰπὼν δὲ "ἢ γὰρ ἔστιν ἢ ἀμφοῖν," πάλιν ἐπανέλαβε τὸν
λόγον, καὶ φησιν. εἰ μὴ ἔν μὴδὲν ἐστὶ χωριστόν, ἔκ ἔσαι τὸ ζῶον
παρὰ τὰ εἶδη, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς. εἰ δὲ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος χω-
ριστόν, δῆλον ὡς καὶ ἡ διαφορὰ, καὶ ἔστιν πρότερον τῷ αὐτοανθρώπῳ
καὶ συναναιρήσουσιν. ἀλλ' ἔκ ἂν συναναιρεθῶσι τῷ αὐτοανθρώπῳ.
τῷτε γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "ταῦτα δ' ἔκ ἀνταναιρεῖσθαι." ἔστιν
ἄρα πρότερον τῶν ιδεῶν ιδέαι. εἰπὼν δὲ ἀνωτέρω ὅτι εἰ δὲ τις
λέγοι ὅτι χωρὶς μὴ πολλοῖς ὑπάρξει, ἅμα δὲ μόνῳ τῷτο, καὶ εἰπὼν

"λεκτέον πρῶτον μὴ ὅτι καὶ ἀμφοῖν," ἔκ ἐποίησατο τὴν ἀπόδοσιν τῷ
μὲν συνδέσμῳ, εἰπὼν ὅτι ἔπειτα δὲ, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἐξ ιδεῶν ιδέαι
συνθετώτεραι γάρ. ὡς εἶναι τὸ "ἔτι" ἀντὶ τῷ ἔπειτα. εἰ γὰρ ἐστὶν
ιδέα ὁ ἄνθρωπος, πολλῷ μᾶλλον ἔσαι τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπνῳ, ὅσῳ καὶ
ἀσυνθετώτερα ἔτι τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπνῳ. ἢ ὅτι ἂν ἄλλο εἴη, ὅπερ
ληφθήσεσθαι εἰς τὸν τῆς ιδέας ὁρισμόν, δεήσει ἐπὶ πολλῶν κατηγο-
ρεῖσθαι. εἰ γὰρ μὴ, πῶς γνωριθήσεσθαι; εἰ γὰρ αἱ ιδέαι ἐκ τῶν τῷδε
εἰσὶ γνωρίμοι, εἰ μὴ κατηγορεῖσθαι, ἄπερ, ὡς εἴρηται, παραληφθή-
σεσθαι εἰς τὸν τῆς ιδέας ὁρισμόν ἐπὶ πολλῶν, πῶς γνωριθήσεσθαι; εἰ
10 δὲ λέγονσιν ἐπὶ πολλῶν, δῆλον ὡς ἔκ εἰσιν ἑνὸς ἀλλὰ πολλῶν. ἔκ
ἄρα εἰσὶ τῶν καθ' ἑκάστα ὁρισμοί. ἀλλ' ἢ κατηγορηθήσονται ἐπὶ
πολλῶν, φαίη ἂν τις, τὰ εἰς τὸν τῆς ιδέας λόγον παραληφθήσονται.
ἀλλ' εἰ μὴ κατηγορεῖσθαι, ἐπειδὴ δέδεικται ὅτι ἐξ ὧν αἱ ιδέαι κακείνα
ιδέαι εἰσιν, ἔστιν ἰδέαι ἄπερ ἢ κατηγορηθήσονται ἐπὶ πλείονων. ἢ
δοκεῖ δὲ τοῖς ταύτας τιθεμένοις, ἀλλὰ πᾶσαν ιδέαν μεθεκτὴν
φασὶ καὶ ἐπὶ πλείονων. ὥσπερ ἔν εἴρηται, "λάνθανει ὅτι ἀδύνατόν
ἐστὶν ὀρίσασθαι ἐν τοῖς αἰδίοις." id.

ὥστε τὸ ζῶον ἅμα καὶ δίπνῳ ἔσαι καὶ ζῶον ἔσαι, καὶ 1040^a
ἕτως ὑπάρχει τὸν ζῶον. ὅπερ ἐστὶν ἀτοπον. καὶ τῷτο 16.
δι' ὧν ἀνάγκη εἶναι πρότερά γε ὄντα τὰ αἰδία καὶ μέρη
τῷ συνθέτῳ τὸ ὑπάρχον τὸν ὁρισμόν τῷ συνθέτῳ τοῖς ἀπλοῖς αὐτῷ
μέρεσι. ἀλλὰ μὴν καὶ χωριστὰ ὑπάρχουσιν, εἴπερ τὴν αὐτὴν ἀχώ-
ριστον εἶναι βύλον, τῷτεσιν ἔτε ζῶον ἔτε δίπνῳ, εἰ ἀμφοτέρα
αὐτῷ ὑπάρχουσιν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον δίπνῳ. εἰ μὴ ἔν μὴδὲν, ἔκ
ἔσαι τὸ γένος ἕτερον τι παρὰ τὰ εἶδη. εἰ δὲ καὶ ἔστιν, ὥσπερ καὶ
ἔστι, τὸ γένος ἕτερον παρὰ τὸ εἶδος, ἔσαι καὶ ἡ διαφορὰ. εἴτα ὅτι
καὶ πρότερον ταῦτα ὑπάρχουσιν τῷ εἶναι. διὸ συναναιρεῖσθαι καὶ ἢ συνα-
ναιρεῖσθαι. συμβήσεσθαι ἔν καὶ ἐξ ιδεῶν ιδέας γίνεσθαι. ἀπλῶς γὰρ
τὰ παραλαμβανόμενα εἰς ἄλλην σύνθεσιν, ὥστε ἐκ τῆς ιδέας τῷ
αὐτοζῳῷ καὶ ἐκ τῷ δίπνῳ γίνεσθαι ὁ αὐτοάνθρωπος. ἀνάγκη ἔν
κατηγορεῖσθαι τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπνῳ τῶν ὑπ' αὐτά, ἐξ ὧν ἔσαι τις
ιδέα, ἢν ἀδύνατόν ἐστιν ἐπὶ πλείονων κατηγορεῖσθαι ἢ ἑνός. ὅπερ ἔκ
ἐστὶν ἀληθές. πᾶσαν γὰρ ιδέαν μεθεκτὴν εἶναι βύλον, εἴγε ἐξ
αὐτῶν τὰ τῷδε, ὥστε κατηγορεῖσθαι τῶν ἐνταῦθα. εἰ ἔν τῷτο, καὶ
οἱ ὁρισμοὶ αὐτῶν. ὥστε πάλιν ἔκ ἔστιν ἀτόμων ὁρισμοί. Asclep.

ἔάν γὰρ καθ' ὑπόθεσιν γήσω τὸν ἥλιον, ἔτε ὑπὸ γῆν ἀπέρχεσθαι 1040^a
ἔτε νυκτικρυφὲς γίνεσθαι, καὶ ἔστιν ἥτιον καὶ τότε ἐστὶν ἥλιος. ἔστιν 31.
γὰρ τίνα δηλοῖ. (θεωρία). . . ἢ μόνον γὰρ διαμαρτάνουσι τῷ ἐπά-
γειν τοιαύτης ὁρισμὸς ὧν ἀφαιρημένων ἔτι ἔσαι ἥλιος, τὸ ὑπὸ γῆν
ἔστιν ἥτιον ἄστρον νυκτικρυφές. ἔάν ἔν καθ' ὑπόθεσιν γῆ ὁ ἥλιος
ἥτιον αἰε φαίνη, ἔκ ἐστι κατ' αὐτὴν ἔσαι ἥλιος. "ἀλλ' ἀτοπον εἰ
μὴ," τῷτεσιν, εἰ μὴ ὑποβώμεθα αὐτὸν εἶναι καὶ σάντα ἥτιον αἰε
φαίνοντα, ὥσπερ ἐπὶ τινος οἰκήσεως. ὁ γὰρ ἥλιος ἔστιν τινὰ ση-
μαίνει. τῶν ἔν συμβεβηκότων αὐτῷ ἀναιρεθέντων ἔστιν ἥτιον
μένει, ἄλλως τε δὴ εἰ ἕτεροι ἐγένοντο ἥλιοι, ὥσπερ πολλοὶ ἀν-
θρωποι, δῆλον ὅτι εἰς ἔσαι αὐτῶν λόγος κοινός. ἀλλ' ἔν τῶν καθ'
ἑκάστα ὁ ἥλιος, ὥσπερ Κλέων ἢ Σωκράτης. ὥσπερ ἔν ἢ δυνατὸν
τῷτε κυρίως ὀρίσασθαι, ἐπειδὴ οἱ ὁρισμοὶ τῶν καθόλου ὑπάρχουσιν,

ἔτι οὐδὲ τὴν ἥλιον, ἐπεὶ διὰ τινὰ αἰτίαν ὁδεῖς ἐπάγει ὁρισμὸν
ιδέας ἢ ἀτόμων ὑσίας, ὡς αὐτὸς φησιν· εἰ γὰρ ὁρίσαιο τὴν ιδέαν,
ἐφαρμόσει καὶ ἔκ ἐστιν ιδέα, ὡς ἐκέτι ἔσται ἀτόμος ιδέα. διὰ
ἐπὶ γὰρ λέγων ὅτι γένοιτο γὰρ ἂν δῆλον ὅτι πειρωμένῳ ἀληθὲς τὸ
νῦν εἰρημένον, ὅτι τῶν ἀτόμων ἔκ ἐστιν ὁρισμός. “φανερὸν δὲ ὅτι
καὶ τῶν δοκῶν ὑσιῶν εἶναι.” ἐντεῦθεν ἐπιλύει τὴν ἀπορίαν τὴν
λέγουσαν ὅτι ἔδύνατόν ἐστιν ἐξ ἐνεργείας ὑσιῶν γίνεσθαι ὑσίας. φη-
σὶν ὅτι φανερὸν ὅτι καὶ τῶν δοκῶν ὑσιῶν, τῷ τῆς τῶν καθόλου,
ὡς μερῶν αἱ πλείους δυνάμεις εἰσὶ, τὰ τε μόρια τῶν ζώων. id.

1040 a. “λανθάνει” αἰδία διὰ τὸ μοναδικὰ εἶναι, καὶ μάλιστα φησὶν 10
28. ὅσα ἐστὶ μοναχὰ, οἷον ἐστὶν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ἡ γῆ. Alex.

1040 a. καὶ τίθησι τινὰ ἐστὶ τὰ εἰς τὴν τῆς ἥλιος ὁρισμὸν παραλαμβανό-
31. μενα μὴ καλῶς, τό τε περὶ γῆν ἰὸν καὶ τὸ νυκτικρυφές· ἐπεὶ δὲ γὰρ
τὸ περὶ γῆν ἰέναι ἢ τὸ ἐν νυκτὶ κρύπτεσθαι εἰς ὁρισμὸν τῆς ἥλιος παρα-
λαμβάνουσι, δῆλον ὅτι συζατικά εἰσι τῆς τῆς ἥλιος ὑσίας, ὡς ἂν 15
τις ἀφελῇ τῆς ἥλιος τὸ περὶ γῆν ἰέναι ἢ τὸ νυκτικρυφές, ἐκέτι ἔσται
ὁ ἥλιος· ἢ ὅλως· εἰ δὲ ὁ ἥλιος, ὅτε περὶ γῆν διελεύσει ὅτε τῇ
νυκτὶ κρυφύσεται. εἰ δὲ τῷτο, ἔκ ἐστι. ἀλλ’ ἀτοπον εἰ μὴ ἐστὶ
διὰ τὸ ἴσαθαι ἢ διὰ τὸ μὴ ὑπὸ γῆν διέναι ἢ ἐν νυκτὶ κρύπτεσθαι.
ἡσία γὰρ τίς ἐστιν ὁ ἥλιος, τὸ δὲ κρύπτεσθαι συμβεβηκός· πῶς ἔν 20
τῷ συμβεβηκός ἀναιρεμένη ἀναιρεθήσεται ὑσία; ἄλλως τε εἰσὶ
τινες τόποι καὶ τὴν βόρειον πόλιν, καθ’ ὅς ὁ ἥλιος ἔκ κρύπτεται καὶ
ὁμῶς ἐστὶν. “ἔτι,” φησὶν, “ὅσα — ἐνδ.” τῷ τῆς, ἔτι εἴπερ ἦσαν
ἐκτὸς τῶδε τῷ κόσμῳ ἄλλοι κόσμοι, ὡς ὁ Δημόκριτος ἔφασκε,
δῆλον ὅτι καὶ οἱ ἐν ἐκείνοις τοῖς κόσμοις ἥλιοι περὶ γῆν ἂν διήρχοντο 25
ἢ τῇ νυκτὶ ἐκρύπτοντο, ὡς ὁ λόγος ὁ τῷδε τῷ ἥλιῳ κοινὸς ἂν ἦν
καὶ ἡρμοζε κατέκρινον. ἀλλ’ ὑπέκειτο εἰς εἶναι ὁ ἥλιος, ὡς περ
Κλέων καὶ Καλλίας... ἔτι οὐδὲ δεικνύει ὅτι τῶν καθ’ ἑκάστα
ὁρισμὸς ἔκ ἐστιν ἀποδιδόναι, μαρτύρεται καὶ τὸς τὰς ιδέας τιθεμέ-
νης, λέγων διὰ τί ὁδεῖς αὐτῶν ὅρον λέγει τινὰς ιδέας, ἀλλὰ 30
πάσας ἀόριστους καταλιμπάνουσι καὶ φασι μὴ εἶναι ὁρισμὸν τῶν
ιδεῶν; id.

1040 a. πῶς δὲ δυνατόν ἐστι τῷ κυρίως ὁρισμῷ ἀναιρεμένη μένειν τὸ
32. ὁρίσθαι, οἷον τῷ ζῴῳ λογικῷ θηητῷ μένειν τὸν ἄνθρωπον; ἄλλως τε
δὲ, ὡς περ ὁ ὁρισμὸς ὁ φερόμενος καὶ τῷ Σωκράτῳ, ὅτι ζῷον 35
λογικὸν θηητόν, ἔκ καὶ μόνον Σωκράτης φέρεται ἀλλὰ καὶ τῶν
ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἐκέτι μόνον τῷ ἀτόμῳ· ἔτι οὐδὲ καὶ εἰ πολλοὶ
ὑπάρχουσιν ἥλιοι, ἔτι οὐδὲ ὁ ὁρισμὸς καὶ πάντων τῶν ἡλίων ἐφέρετο.
ὡς τῷ ἀτόμῳ ἔκ ὑπάρχει κυρίως ὁρισμός. ἀμέλει τοι διὰ
ταύτην τὴν αἰτίαν φησὶν ὅτι πειρῶν ἀποδιδόναι τῆς ιδέας ὁρισμὸν, 40
ἐπεὶ δὲ ἀτομός ἐστιν ἡ ιδέα. εἰ ἔν ὑποθώμεθα ὁρισμὸν αὐτῆς εἶναι,
δῆλον ὅτι ἔτι οὐδὲ ὁρισμὸς ἐφαρμόσει καὶ τῷ αἰδητῷ πράγματι, ὅ
ἐστὶν ιδέα. ὡς ἔκ ἐστι ἔτι ἀτόμων ὁρισμός. Asclep.

1040 b. ἐπεὶ δὲ γὰρ ὑσίας ἐκεῖνα φαμεν ὅσα καθ’ αὐτὰ ὄντα δύναται
5. τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀποτελεῖν (ὑσία γὰρ ὁδεῖς ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἀφ’ ὅ
ἐκάστα ἔργον ἐκπληρῶν· ὑσία γὰρ καὶ εἶδος Σωκράτης ἢ τῷ Σωκρά-
της ψυχῇ, ἀφ’ ἧς αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινον ἢ ἀνθρώπου ἔργον ἐκπλη-
ρῶν), λέγει ὅτι καὶ τὰ μέρη τῶν ζώων, χεῖρες καὶ πόδες, ἅπερ μά-

λιστα δοκῶσιν εἶναι ὑσίες, φανερὸν ἐστὶν ἐκ τούτων ὡς ἔκ ἐστὶν ὑσίες
ἀλλὰ δυνάμεις· ὑσίας γὰρ ἐστὶ τὸ καθ’ αὐτὴν ἔσσαν τὸ καθ’ ἑστὶν
αὐτῆς ἔργον ἐκπληρῶν, ἢ δὲ χεῖρ τῷ ὅλῳ χωριζέσθαι τὸ ἔργον
αὐτῆς ἢ χεῖρ ἔκ ἐκπληροῦ, καίτοι καθ’ αὐτὴν ἔσσαν· ὅ γὰρ ἐν τῷ
τοιοῦδ’ ἡχῆμα ἔχειν χεῖρ ἐστὶν, ἀλλ’ ἐν τῷ ἐκπληρῶν τὸ ἐπόμενον τῷ
τοιοῦδ’ ἡχῆμα ἔχοντι ἔργον, ἐπεὶ εἴγε καὶ τὸ τοιοῦδ’ ἡχῆμα ἔκαστον
ὑσιῶν, ἢν ἂν καὶ ἡ τῷ ἀνδριάντος χεῖρ, ἔκ ἐστι δέ, καὶ ὁ ἀνδριάν-
θρωπος. ἀλλ’ εἰ μὴ τῷ ὅλῳ ὄντα τὰ μέρη τῶν ζώων ἔκ ἐστὶν
ἐνεργείας ὑσίες ἀλλὰ δυνάμεις (ἐκεῖνα γὰρ ἐλέγετο εἶναι ἐνεργείας
ὑσίες, ἅπερ εἰσὶν αὐτὰ καθ’ αὐτὰ καὶ ἐκπληρῶσι τὸ οἰκεῖον ἔργον),
ἄρα γε χωριζέμεντα καὶ καθ’ αὐτὰ ὄντα λέγονται ὑσίες; ἢ ὡς πολλά-
κις εἴρηται, ἔκ ἐν τῷ τοιοῦδ’ ἡχῆμα ἔχειν ἢ χεῖρ καὶ ὁ πᾶς ὑσιῶν,
ἀλλ’ ἐν τῇ ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῖς ἢ τοιαῦτά ἐστιν ἐνδοδομένη δύ-
νάμει, ὡς τὸ οἰκεῖον ἔργον ἐκπληρῶν; εἰ μὴ ἔν τῷ ὅλῳ χωριζέμεντα
ἢ δύναντο τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἐνδοδομένην αὐτοῖς δύναμιν δέχεσθαι
καὶ διὰ ταύτης ἐκπληρῶν τὸ οἰκεῖον ἔργον, ἐλέγοντο ἂν ὑσίες· ἐπεὶ
δὲ τῷτο ἀδύνατόν ἐστι γενέσθαι, ὄντα μὴ μὴ τῷ ὅλῳ λέγονται δυνάμεις
ὑσίες, ὅταν δὲ χωριζώσιν, ἔκ λέγονται ὑσίες σύνθετοι, καίτοι σύν-
θετοι ἔσσαν. Alex.

ἀλλ’ ὡς τὸ πῦρ πρὸς αὐτὰ τὰ μόρια (ὑλὴ γὰρ αὐτῶν τὸ πῦρ), 1040 b
ἔτι ταῦτα πρὸς τὸν Σωκράτην... ὅταν ἔν, φησὶ, τὰ μόρια
χωριζέται τῷ ὅλῳ καὶ ὡς καθ’ αὐτὰ, ὡς ὑλὴ πάντως εἰσὶ, καὶ ὡς γῆ
καὶ πῦρ καὶ ἀήρ. καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ὅπως καὶ μὴ τὸ χωριζέμεντα ἔκ ἐστὶν
ὑσίες, προσέθηκεν εἰπὼν “ὁδεῖς γὰρ αὐτῶν ἐστὶν ἔν,” ἴσον λέγων
τῷ ὅτι ἡ ὑσία σὺν τῷ τὸ οἰκεῖον ἔργον ἐκπληρῶν καὶ ἐν εἶναι ὀφείλει
ἐνεργείας· τὰ δὲ μόρια ἐπειδὴν χωριζέμεντα σωρηδὸν κέηται, ἔκ
εἰσὶν ἐνεργείας ἐν ἀλλὰ δυνάμεις. ὡς περ γὰρ ὁ σωρὸς τῶν χρυσί-
νων ἢ τῶν καττιτερίνων ψηγμάτων δυνάμεις ἐστὶν ἔν, ὅταν δὲ τὸ
πῦρ τῆξῃ πάντα καὶ ὡς εἰπεῖν πέψη καὶ ἐν γένῃ, τότε εἰσὶν ἐνε-
ργείας ἔν, ἔτι καὶ τὰ μόρια σωρηδὸν καὶ τὰ παρὰ θέσιν κείμενα δυνά-
μεις εἰσὶν ἔν, ἀλλ’ ἔκ ἐνεργείας. τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει “ὁ
ὁρρός.” καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι ὡς περ ὁ ὁρρός πρὶν ἢ πεφθῇ, τῷ τῆς
πρὶν ἢ παγῇ καὶ ὅλως τυρωθῇ, ἔκ λέγει ἐν ἐνεργείας ἀλλὰ δυνά-
μεις. id.

ἀλλ’ οἷον σωρὸς πρὶν ἢ πεφθῇ κτλ. Asclep.
μάλιστα δέ, φησὶν, ὑπολάβοι ἂν τις τὰ τῶν ἐμφύχων μόρια, 1040 b
καὶ τούτων ἔκ πάντων ἀλλὰ τινῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ψυχῆς, πάρεγ-
γυς τῷ καὶ ἐνεργείας μὴ τῷ ὅλῳ ὄντα ὑσίας αὐτὰ λέγειν καὶ δυνάμεις·
ἐπεὶ δὲ γὰρ καὶ μὴ τὸ χωριζέμεντα καὶ καθ’ αὐτὰ εἶναι δύναται καὶ κινεῖται
καὶ αἰδάνεσθαι, ὁδεῖς ἂν εἶναι καὶ ἐνεργείας καὶ δυνάμεις. δυνάμεις μὴ
γὰρ ὅτε μὴ τῷ ὅλῳ εἰσὶν, ἐνεργείας δὲ ὅτι ἐπειδὴ χωριζέμεντα κινεῖται,
δοκεῖ ὡς καὶ μὴ τῷ ὅλῳ ὅταν ἦ, καθ’ αὐτὰ ἐστὶ καὶ ἔκ συνέχει τῷ
ὅλῳ, ὅτι δὲ πολλὰ μόρια τῶν ζώων χωριζέμεντα κινεῖται, δῆλον·
οἱ γὰρ ὅφεις δίχα τεμνόμενοι κινεῖται, ἀλλὰ καὶ πόδες ἀκρίδων καὶ
φαλαγγίων, ἃ καὶ σηφιδάκη λέγει, καὶ ἄλλων πολλῶν χωριζέμεντων,
ἐπειδὴν χωριζέμεντα ἡρεμῇ, εἰ τις αὐτῶν ἀφαιρεῖται, αἰδάνεται καὶ κινεῖται.
εἰπὼν ἔν συνεγγυς τῷ δυνάμεις καὶ ἐντελεχείας εἰσὶ, λέγει
ὅτι ὁμῶς καὶ χωριζέμεντα κινεῖται καὶ αἰδάνεται· ἀλλ’ ἔν ὅταν μὴ τῷ

ὅλη ὑπάρχει καὶ ὥσιν ἐν καὶ συνεχῇ, δυνάμει εἰσὶν ὅσια καὶ ἐνεργεία. ἐπειδὴ δὲ τίνα παρὰ φύσιν εἰσὶ συνεχῇ, ὥσπερ πολλῶν δάκτυλοι συνημμένοι καὶ ἡ διακεκριμένοι, ἐπήγαγε τὸ "ἀλλὰ μὴ βία ἢ συμ- φύσει." ταῦτα γὰρ πηρώματα ἐσιν, ἀλλ' ὅτι καὶ φύσιν. Alex.

ὅτι ἐξ αὐτῶν τῶν μορίων, ὁ ἄλλον μάλιστα τῶν ἐμφύων, 5 μόρια καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔχουσι τὴν δύναδα ταύτην, φημί δὴ τὸ ἐνεργεία καὶ δυνάμει. ἐνεργεία μὲν τὸ ἔχειν ἰδίαν κινήσεις, καθάπερ εἴρηξεν ἡμῖν ἐν τῇ θεωρίᾳ. διὸ ἔνια ζῶα ζῶσι καὶ μὴ τὴν διαίρεσιν, ὥσπερ ὄφεις, ὡς ἐχόντων δηλονότι τῶν μορίων ἰδίαν ἐνεργείαν, ἢ ἀρκῶσαν δὲ ἐπὶ πολὺν χρόνον διὰ τὴν τῷ ὀργάνῳ ἀνεπιτηδεϊότητα. 10 ὁμοῦς μὲντοι γὰρ δυνάμει ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ὅλῳ, ἡνίκα ἐστὶν ἐν καὶ συνεχὲς φύσει, τατέστιν ὑπὸ φύσεως, ἀλλὰ μὴ βία ἢ συμφύσει. τὸ γὰρ τοιοῦτον πῆρωσις ὑπάρχει, οἷον συμφύσει, ὡς ἐπὶ τῶν μὴ διεχισμένων δακτύλων. τὸ γὰρ ἐν ἔχουσι συμφύσει, ὅτι ἀμαρτίαν τῆς φύσεως ἀλλὰ τῆς ὕλης. βία δὲ ὡς ἐπὶ τῶν κλωμένων καὶ 15 ἐχόντων ἔνωσιν ὑπὸ τῆς βίας, τῆς τέχνης, εἰ τύχοι, τῷ γινομένῳ πῶρ' ἔνωσιν δοκῶντος ποιεῖν. εἰ ἔν, φησὶν, ἐδείχθη τὰ καθόλου ὡς μέρη, ὅτι ἢ εἰσὶν ὅσια, ὁ ἄλλον ὅτι ἔτε τὸ ἐν ἔτε τὸ ὄν ἐνδέχεται εἶναι ὅσιν, ὥσπερ ὅδε τὰ σοιχεῖα ἢ τὴν ἀρχήν, ἐπειδὴ καὶ πολ- λῶν λέγει, τοιαῦτα δὲ τὰ καθόλου. Asclep.

1040b 16. δείξας ὅτι ὁ καθόλου ἄνθρωπος καὶ ἀπλῶς πᾶν εἶδος ἢ ἐστὶν ὅσιν, δείκνυσιν ὅτι ὅδε τὸ ἐν ἢ τὸ ὄν, ὥσπερ ἔλεγον οἱ τὰ εἶδη τι- θέμενοι τὸ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ, ἐστὶν ὅσιν. λέγει δὴ ὅτι ἐπειδὴ τὸ ὄν λέγει ὥσπερ καὶ τὸ ἐν (ἐδείξε γὰρ ἐν τῷ Γ (c. 2) τῆςδε τῆς πραγ- ματείας ὡς ἀκολουθεῖ ἀλλήλοις τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν, καὶ εἴ τι ἐν τῷτο καὶ 25 ὄν ἐστὶ, καὶ ἔμπαλιν εἴ τι ὄν τῷτο καὶ ἐν), ἐπειδὴ τοίνυν λέγει τὸ ἐν ὥσπερ καὶ τὸ ὄν, καὶ ἡ ὅσιν ἢ τῷ ἐνὸς μία. . . καὶ ἔμπαλιν ὡς μία τῷ ἀριθμῷ ἢ ὅσιν, ἐκεῖνα ἐν εἰσὶ τῷ ἀριθμῷ, ὁ ἄλλον ὡς ἔτε τὸ ὄν ἔτε τὸ ἐν ἐστὶν ὅσιν τῶν πραγμάτων. Alex.

1040b 20. ζητῶμεν ἔν τὴν ἀρχήν, οἷον, εἰ τύχοι, τὴν θεμέλιον, ἵνα εἰς 30 γινώσκον ἐντεῦθεν ἔλθωμεν, τατέστι τὸ εἶδος, ἐπειδὴ τὰ πράγματα καὶ τὸ εἶδος χαρακτηρίζον. Asclep.

εἰ μὲν γὰρ ἦν ὅσιν τῶν πραγμάτων τὸ σοιχεῖον ἢ τὸ ἐν ἢ τὸ ὄν, ἢ ἂν ἀκῶσαντες σοιχεῖον ἢ ἐν ἐζητῶμεν τί ἐστὶ τὸ ὑπὸ τῷ ἐνὸς δηλούμενον ἢ ὑπὸ τῷ σοιχεῖν, ἀλλ' ἐν ἡρεμίᾳ ἦμεν. νῦν δὲ ἐν 35 ἀκῶσαντες ἢ ὄν ἢ σοιχεῖον ζητῶμεν, ἵνα εἰς γινωριμώτερόν τι ἀνα- γάγωμεν, καὶ εἰπόντος φέρε ὅτι τὸ λεγόμενον ἐν πῦρ ἐστὶν ἢ τὸ λε- γόμενον σοιχεῖον ὕδωρ, γινωριμώτερόν τι ἀκῶσαμεν, καὶ ὁ ἀκῶσας ἡρέμησε μηδὲν ἔτι πολυπραγμονῶν ἢ ζητῶν. Alex.

1040b 22. ὁμοῦς δὲ εἰ καὶ μάλλον ὅσιν δηλωτικά ἐσιν, ἀλλ' ἔν ἢ εἰσὶν 40 ὅσιν, εἴπερ μὴδ' ἄλλο μὴδὲν τῶν κοινῶν ὅσιν. . . καὶ ἄλλως ὅδεμία ὅσιν ὅδε ἐτέρῳ ὄντι παρ' αὐτὴν ὑπάρχει, ἀλλ' αὐτὴ ἐν αὐτῇ ἐστὶ καὶ τῷ ἔχοντι αὐτήν, καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν ἐτέροις ὑπάρχει. τὸ ἐν ἄρα καὶ τὸ ὄν ἢ εἰσὶν ὅσιν. ὅτι δὲ ἡ ὅσιν ἢ ἐνυπάρχει ἐτέρῳ ἀλλ' ἐν αὐτῇ ἐστὶ, ὁ ἄλλον. id.

1040b 23. εἴτε μὴδὲ ἄλλο κοινὸν μὴδὲν ἐστὶν ὅσιν, ὡς ἔδειξε, φησὶν. 45 ὅδε γὰρ ἄλλω ὑπάρχει ἢ ὅσιν εἰ μὴ μόνῃ ἑαυτῇ καὶ τῶν ἐχόντων αὐτήν, ὥσπερ ἢ τῷ Σωκράτῳ ὅσιν ἢ ὑπάρχει ἄλλω τινὶ εἰ μὴ

μόνῃ τῷ Σωκράτῳ. τὸ ἔν ἐν φησὶ τὸ δηλῶν ὅσιν καὶ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὅδε λέγει πολλὰ καὶ ἄμα, καὶ τὸ αὐτὸ ἢ ἐστὶν ὅσιν. ὡς ὅδε τῶν καθόλου ὑπάρχει παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα χωρὶς, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τὸ εἶναι ἔχει. Asclep.

"ἔτι τὸ ἐν," φησὶ, "πολλὰ καὶ ἢ ἂν εἴη ἄμα," τατέστιν ἢ μία 1040b ὅσιν, ὁ Σωκράτης φησὶ ἢ ὁ Καλλίας, ὅδε δύναται ἄμα εἶναι καὶ 25 ἐν Λυκείῳ καὶ ἐν ἀγορᾷ, τὸ δὲ κοινὸν ἐν. . . ἄμα πολλὰ καὶ ἐστὶν. . . γράφει δὲ καὶ "ἔτι τὸ ὄν," καὶ εἴη ἂν διὰ ταύτης τῆς γραφῆς λέ- γων ὅτι τὸ ὄν, τατέστι τὸ ὑπάρχον ὅσιν, πολλὰ καὶ ἄμα ὅδε δύναται εἶναι. τὸ δὲ κοινὸν ἐν καὶ ὄν ἄμα πολλὰ καὶ ἐστὶν. τὸ ἐν ἄρα καὶ ὄν ἢ εἰσὶν ὅσιν. Alex.

αἴτιον δὲ τῷ ταῦτα ὅσιν λέγοντας κατηγορεῖν καὶ πολλῶν. 1040b ἐρωτῶμενοι γὰρ τίνας εἰσὶν ὅσιν αὐτῷ, αἴπερ εἰσὶν ἀφθαρτοὶ καὶ 30 παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα καὶ αἰδιότα, καὶ μὴ ἔχοντες ἀποδοῦναι καὶ εἰπεῖν, παρήγον τὴν Καλλίαν καὶ Καλλιππον καὶ Φαίδωνα, λέγοντες ὡς ὁ καθόλου ἄνθρωπος ἔστι ἢ εἰσὶν, τῇ δὲ αὐτοανθρώπῳ μεθέξει ἔστι ὑπάρχουσι. μετέχουσι γὰρ οἱ καὶ μέρος ἄνθρωποι πάντες τῷ αὐτοαν- θρώπῳ. ποιεῖσιν ἔν ταύτας τὰς ιδέας, τὴν αὐτοάνθρωπον καὶ αὐτοῖπ- πον, τὰς αὐτάς τῷ εἶδει τοῖς φθαρτοῖς. προσθέντες γὰρ τῷ αἰδιότῳ 20 ἀνθρώπῳ τὸ αὐτό (τῷτο γὰρ εἶπε ῥῆμα καταχρηστικῶς), χειροτονῶσι καὶ ποιεῖσιν καθόλου ἄνθρωπον, λέγοντες αὐτοάνθρωπον καὶ αὐτοῖπ- πον. id.

καίτοι καὶ κατ' ἀλήθειαν ἦσαν αἱ ιδέαι καὶ ἐν ὑπάρξει ὑπάρχον, 1040b καὶ ἡμεῖς μὴ ἐωράκειμεν, ἦσαν ἂν. τίς ἔν ἀνάγκῃ ἦν δείκνυναι 34 αὐτάς ἐν τοῖς αἰδιότοις; ἔδει γὰρ αὐτὸς ἐρωτῶμενος τίνας εἰσὶν αὐτῷ αἱ ὅσιν, πρὸς τὴν πυνθανόμενον ἀποκρίνασθαι ὅτι νοῦμεν μὲν αὐτοάνθρωπον, ἀλλ' ἔν ἐν τῷ νοητῷ κόσμῳ ὄντα ὅδε δυνάμεθα αὐτὸν δεῖξαι, ὅδε μὴν παράγειν τὸς καθ' ἕκαστα καὶ λέγειν ὡς ὁ αὐτοάνθρωπος ἔστι εἰσὶν. ἐν τούτοις γὰρ ἐστὶ, καὶ τῇ μετὰ τὴν ἐκείνῃ 35 ἔστι εἰσὶν. ἀλλ' ὡς εἴκοι, τῷτο ἐκεῖνοι ἐποίουν δεδιότες, ὡς εἰ μὴ θεασάμενοι τύχοιμεν αὐτό, ὅδε δύναται εἶναι, καίτοι καὶ τῶν ἀετέ- ρων πολλὰς, οἷον τὴν Κάνωβον, ἢ ὁρῶμεν. ὡς καὶ νῦν εἰ μὴ ἔχομεν ἰδεῖν τὰ εἶδη, ἢ ἔν, φησὶν, εἶναι τινὰς ὅσιν, ἢ ὅσιν οἱ τὰς ιδέας τιθέμενοι ἔλεγον ἀλλ' ἀσωμάτους καὶ νοεράς, ἀναγκαῖον. τὸ δὲ "ἴσως" πρόσκειται διὰ τὸ μήπω τῷτο δεῖξαι, λέγω δὴ τὸ εἶναι 1041a τινὰς ὅσιν παρὰ τὰς αἰδιότας, καὶ μὴ ἡμεῖς ταύτας ἰδεῖν δυ- 3 νάμεθα. id.

καὶ ὅρα τὸ εὐμέθοδον τῷ θαυμαστῷ τῷδε ἀνδρὶ καὶ ἀγχινέσῃ- 1041a τον, ὅπως ἂν ἰχνεύει δαιμονίως ἄγαν καὶ ποικίλως τὴν τῆς πρώτης 5 ὅσιν εὑρεσιν, τῷ πολυτιμῆτι φησὶ καὶ πολυποθήτῳ καὶ πάντων πα- τρὸς θεῷ. ζητεῖ γὰρ ἐνταῦθα ὅ τι ποτέ ἐστὶ τὸ τὴν ὕλην κινήσαν εἰς τὸ τὰ εἶδη εἰληφέναι, καὶ δείκνυσιν ὅτι τὸ πρῶτον εἶδος ἐστὶν, ὅπερ καὶ ὅσιν καὶ τῷ λέγειν, ἀλλ' ὅδε τὸ εἶδος τὸ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τὸ κινῶν καὶ τάττον καὶ ποιεῖν ἔχειν τὰ τῇδε ὅπως ἔχει. καὶ ἐστὶ τῷτο ὁ πολυτίμ- 45 ητος θεός. id.

ἰσέον δὲ, ὡς εἴρηξεν ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 3), ὅτι ἐπειδὴ 1041a ἐστὶν ὅτε συντρέχουσι τὰ τρία ταῦτα ἀλλήλων, φησὶ δὴ τὸ ποιητι- 10 κόν, τὸ εἰδικόν, τὸ τελικόν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν φύσει γινομένων. ποιη-

τικόν γὰρ αἰτίον ἐστὶν ἢ φύσις· ἀλλὰ καὶ τὸ τελικόν (τὸτο γὰρ ἔχει τέλος ποιῆσαι οἷον αὐτό), καὶ εἰδικόν δὲ (τοιούτων γὰρ εἶδος ἐπιτίθησιν ἀνθρώπειον ἢ ἵππειον) ὥστε πάλιν ἐκάστῳ πράγματι ζητῶντες τὴν ὑπαρξιν τὸ εἶδος ἀποδίδομεν· ὥστε κυρίως ὅτι τὸ εἶδος ὑπάρχει· χρὴ μέντοι γε εἰδέναι ὅτι ἐπειδὴ τέσσαρά εἰσι τὰ προβλήματα, 5 ὡς εἴρηξεν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ (2 1), τὸ εἶς ἐστι, τὸ τί ἐστίν, ὁποῖόν τί ἐστι καὶ διὰ τί ἐστίν, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων πραγμάτων τὸ εἶς ἐστι ζητεῖν μόνον καὶ τὸ τί ἐστι, ἐπὶ μέντοι γε τῶν συνθέτων τὸ ὁποῖόν τί ἐστι καὶ τὸ διὰ τί ἐστίν· τὸ γὰρ ὁποῖόν τί ἐστι τὴν ὑπαρξιν τῷ συνθέτῳ δηλοῖ, ὥσπερ τὸ εἶς ἐστι τὴν ὑπαρξιν τῷ ἀπλῷ· ὁ γὰρ ζητῶν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν 10 τὸ διὰ τί ἐστι καταγέλαστον πρᾶγμα ποιεῖ, οἷον ἐὰν εἴποι τις, διὰ τί ἐστίν ἄνθρωπος; ὅτι ἄνθρωπός ἐστιν· διὰ τί ἐστι ψυχὴ; ὅτι ψυχὴ ἐστίν· τὸ γὰρ πρᾶγμα ἔχει ὑπαρξιν καὶ ὑφέστηκεν... εἰτά φησιν ὅτι τὸ διὰ τί ἐπὶ τῶν συνθέτων εἴωθε ζητεῖσθαι καὶ ἄπερ εἴρηξεν ἡμῖν ἐν τῇ θεωρίᾳ. διὸ φησι, διὰ τί ἄλλω τινὶ ὑπάρχει· τὸ γὰρ ζητεῖν ἐπὶ 15 τῶν ἀπλῶν (ἵνα τὸν μουσικὸν ἄνθρωπον ἐνταῦθα ὡς ἀπλῶν λάβωμεν), τῷ ἐξὶ διὰ τί ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος μουσικὸς ἄνθρωπός ἐστιν; ἢ τοι τὸ εἰρημένον ἐστὶν ἐξ ἀρχῆς ζητεῖν, διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μουσικὸς ἐστίν, ἢ ἄλλο. τὸ μὲν ἔν ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ζητεῖν τὸ διότι αὐτό ἐστι, τῷ ἐξὶ διότι ὁ ἄνθρωπός ἐστιν αὐτό, ὅθεν ἐστὶ ζητεῖν. τὸ δὲ λέγο- 20 μεν ὅτι διὰ τί ἡμέρα ἐστίν· ταῦτ' ἐν γὰρ ἡ ἐρώτησις τῇ ἀποκρίσει· ἐπὶ γὰρ τῶν ἐχόντων τὸ διὰ τί δεῖ προσομολογήσασθαι τὸ ἐστὶ καὶ τί. Asclep.

1041^a 11. ζητεῖσθαι ἔν, φησί, τὸ διὰ τί, ὅτι διὰ τί ἄλλο ἐν ἄλλῳ ὑπάρ-
χει· τὸ γὰρ ζητεῖν ὅτι διὰ τί ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος μουσικὸς ἄνθρω- 25 πός ἐστιν; ἢ τὸ αὐτὸ ζητεῖν ἐστὶ, τῷ ἐξὶ τὸ αὐτὸ ἐν αὐτῷ, ἢ ἄλλο.
Alex.

1041^a 15. εἰπὼν δὲ ὅτι αἱ ζητήσεις περὶ ἄλλων ἐν ἄλλοις ὄντων εἰσὶν,
ἐπήγαγεν “δεῖ γὰρ τὸ ὅτι καὶ τὸ εἶναι ὑπάρχειν ὁμολογεῖν ὅντα,” ἴσον λέ-
γων ὅτι ἐπειδὴ ζητῆσαι τὸ διὰ τί, ὁμολογεῖν εἶναι ὁφείλει ὡς ὑπάρ- 30 χει τότε ἐν τῷ δὲ καὶ ὅτι εἰσὶν· ἐπὶ γὰρ τῶν μὴ ὄντων τὸ διὰ τί καὶ ζη-
τεῖσθαι. εἰ γὰρ ζητεῖσθαι ὅτι διὰ τί ἡ σελήνη ἐκλείπει, ὁμολογεῖν εἶναι
χρὴ ὅτι ὑπάρχει τῇ σελήνῃ τὸ ἐκλείπειν. θεὸς ἔν τῷ μεταξὺ
πάλιν ἐπανέδραμεν ἐπὶ τὸ πρότερον, λέγων “αὐτὸ δὲ ὅτι αὐτό, εἰς
λόγος καὶ μία αἰτία ἐπὶ πάντων.” καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι τὸ μὲν ἐν 35
τεῖν διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μουσικὸς ἐστίν, εὐλόγος ἢ ζήτησις, τὸ δὲ λέ-
γειν ὅτι αὐτὸ διὰ τί αὐτό, τῷ ἐξὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος διὰ τί ἐστίν ἄν-
θρωπος, καὶ ὁ ἵππος διὰ τί ἐστίν ἵππος, καὶ ὁ βῆς εἰς. id.

1041^a 17. “εἰς — πάντων.” ἐρεῖ γὰρ ὁ προσδιαλεγόμενος διότι ὁ ἄν-
θρωπος ἐστὶ καὶ διότι ὁ ἵππος καὶ διότι ὁ βῆς. ὡς δὲ ἡ αἰτία μία, καὶ 40
ἐκεῖνα ἔν· ὥστε ἔσαι ὁ βῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀριθμῷ. εἰ δὲ γε
τῷ ἄλλῳ καὶ ἀδύνατον, καὶ χρὴ ζητεῖν διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἄνθρω-
πός ἐστιν. ἴσως δὲ, φησὶν, ἐρωτηθεὶς τις διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἄν-
θρωπός ἐστι καὶ ὁ ἵππος ἵππος, καὶ ἐρεῖ διότι ἄνθρωπός ἐστι καὶ διότι
ἵππος, ἀλλ' ὅτι διὰ τῷ ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπός ἐστι καὶ ὁ ἵππος ἵπ- 45
πος, ὅτι ἀδιαίρετός ἐστιν ἕκαστος πρὸς ἑαυτόν. τὸ δὲ λέγειν ὅτι
διὰ τῷ ἄνθρωπός ἐστιν ὅτι ἀδιαίρετός ἐστιν ἕκαστος πρὸς ἑαυτόν,
καὶ ὅθεν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ λέγειν ὅτι διότι εἰς ἐστίν. ἀλλ' αὕτη ἡ αἰτία

κοινὴ καὶ πάντων καὶ σύντομος τυγχάνει καὶ ὁδεμίαν ἔχει δυσχε-
ρειαν· εὐκόλον γὰρ ἐστὶν ἐρωτημένων ἡμῶν, διὰ τί τὸ λευκὸν λευ-
κόν ἐστι, λέγειν διότι ἐν ἐστὶ, καὶ διὰ τί ὁ βῆς βῆς ἐστὶ, διότι εἰς 10
ἐστίν· ὡς δὲ ὁ λόγος, ὥσπερ εἴρηξεν, εἰς, καὶ αὐτὰ ἔν. εἰ δὲ ταῦτα
ἀτοπα καὶ ἀδύνατα, καὶ χρὴ ἔτι προτείνειν τὰς ἐρωτήσεις καὶ ζητή-
σεις, ἀλλὰ ζητεῖν διὰ τί ὁ ἄνθρωπός ἐστι ζῶν τοιονδί, τῷ ἐξὶ διὰ
τί ὁ ἄνθρωπος φέρε εἰπεῖν ἐστὶ ζῶν λευκὸν ἢ δῖον. ὁ δὲ τῷ
ζητῶν φανερόν ὡς καὶ ζητεῖ διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἐστίν, ἀλλὰ ζητεῖ,
ὅτι τὸ δῖον καὶ τὸ λευκὸν ἕτερον τῷ ἀνθρώπῳ, διὰ τί ὑπάρχει τῷ 15
ἀνθρώπῳ. id.

ὅταν γὰρ ζητῶμεν διὰ τί βροντᾷ; τῷ ἐξὶ ζητῶμεν διὰ τί ψό- 1041^a
φος ἐν τοῖς νέφεσι γίνεσθαι· ὁ δὲ ψόφος τῶν νεφῶν ἕτερον, καὶ ζη- 24
τεῖσθαι ἄλλο κατ' ἄλλῳ, ὁ ψόφος καὶ τῷ νέφους. id.

καὶ οἶμαι τὸ “ἴσως” διὰ τῷ ἐξὶ πρόσκεισθαι τῷ “οἷον ἴσως ἐπὶ 1041^a
οἰκίας,” ὡς εἰ ἔλεγε ποτὲ μὲν ἴσως ζητηθῆσεσθαι τὸν τίνος ἕνεκα, ποτὲ 29
δὲ τὸ κινήσαν. τὸ δὲ “τῷ ἐξὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ὡς εἰπεῖν λογι-
κῶς,” παρέλκον ἐστὶ καὶ ὑπὸ τίνος ἐνταῦθα παραρριφθέν· περὶ γὰρ
τῷ μετ' ὀλίγον ἐρεῖ. id.

ἀλλὰ τοιούτων μὲν, λέγων τὸ ποιητικόν, ἐπὶ τῶν γιγνομένων 1041^a
καὶ φθειρομένων ζητεῖσθαι... θάτερον δὲ, οἷον τὸ εἰδικόν, καὶ ἐπὶ τῶν 31
γιγνομένων καὶ ἐπὶ τῶν ἡδὴ ὄντων. id.

φησὶν ὅτι ὑπὸ ἀπορίας παραλογίζονσθαι ἑαυτὸς· δυνατὸν γὰρ 1041^a
ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν εἰδῶν ζητεῖσθαι τὸ διότι, ἐὰν τὸ εἶδος ὡς ἐν 32
ὑλῇ θεωρήσωμεν, καθάπερ ἐν τῇ θεωρίᾳ εἰρήκαμεν, ὥστε ταῦτα
κοινὰ γίνεσθαι τῷ ζητεῖν καὶ τῷ μὴ ζητεῖν. Asclep.

εἰπὼν ὅτι ἡ τῷ ἐξὶ διὰ τί ζήτησις αἰτία ζήτησις ἐστίν, ὅτι τὸ κί-
νησαν τὴν ὑλὴν εἰς τὸ γεγονέναι τότε τι καὶ ὅπερ ἐστὶ, λέγει ὅτι ἐν
τοῖς μὴ καλῶς καὶ καταλλήλως λεγομένοις λανθάνει τῷ ἐξὶ καὶ δοκεῖ
ὅτι ἡ τῷ ἐξὶ διὰ τί ζήτησις καὶ ἐστὶν αἰτία ζήτησις, οἷον ὅταν ζητῇσθαι 35
ἐστὶν ἄνθρωπος, τῷ ἐξὶ διὰ τί ἐστὶν ἄνθρωπος; τὸ γὰρ τί ἀντὶ τῷ ἐξὶ
τί νῦν εἴληπθαι. φησὶ διὰ τὸ ἀπλῶς λέγεσθαι καὶ δοκεῖ ὅτι τῷ ἐξὶ
τεῖσθαι, λέγω δὲ ὅτι τί ἐστὶ τὸ τὴν ὑλὴν κινήσαν ὡς ἄνθρωπος γέ-
νησθαι; διὰ ἔν τὸ ἀπλῶς λέγεσθαι καὶ μὴ διορίζειν ὅτι διὰ τότε, καὶ δο-
κεῖ· δεῖ δὲ διαρρυθμίσαντας ζητεῖν, οἷον λέγειν ὅτι διὰ τί τότε, αἱ
χεῖρες φημί καὶ πόδες καὶ σάρκες, τότε εἰσὶν, ἢ τοι ἄνθρωπος... 40
εἰ δὲ μὴ διορίζει... ζητεῖν καὶ μὴ ζητεῖν ἐστίν. ἢ μὲν γὰρ ὅλως
ζητεῖ, ζητεῖ· ἢ δὲ μὴ καλῶς, καὶ ζητεῖ. γράφει δὲ καὶ “λανθάνει
δὲ μάλιστα τὸ ζητούμενον ἐν τοῖς κατ' ἄλλων λεγομένοις,” τῷ ἐξὶ
ἐν τοῖς κατ' ἄλλων κατηγορουμένοις. ὅταν μὴ καλῶς κατηγορηθῇ,
λανθάνει ὅτι τὸ αἴτιον ζητεῖσθαι. Alex.

γρ. “ἐν τοῖς μὴ καταλλήλως,” καὶ ἔτι “ἐν τοῖς μὴ κατ' ἄλ-
λων.” cod. Reg.

ὁ δὲ Συριανός φησιν ὅτι διὰ τῷ ἐξὶ ἐσιώπησε τὸ ποιητικόν (ὁ
Ἀριστοτέλης), ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν αἰδίων ὁμολογεῖσθαι τὸ ποιητικόν, ὅτι
θεός, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν γενέσει καὶ μάλιστα τῶν τεχνητῶν καὶ κεχωρισ-
μένον· δυνατὸν γὰρ τὸν οἶκον ὑπὸ διαφόρων ἀνθρώπων γενέσθαι.
ἡμεῖς δὲ εἰρήκαμεν πρὸς αὐτὸς ὅτι καὶ τὸ τελικὸν ὡρίζαι ἐπὶ τῶν
αἰδίων, τὰγαθόν, καὶ πάντα ἐφίεσθαι. καὶ εἶπεν ὅτι τὸ καθόλου ἀγαθόν,
Eeeee 2

- ὁ μέντοι γέ φησι τὸ μερικόν, οἷον διὰ τί κύκλῳ κινεῖται; ὅτι νῦν μιμεῖται. Asclep.
- 1041 b ἐπειδὴ δὲ δεῖ τὴν ζητῶντα περὶ τίνος ἔχειν καὶ γινώσκειν ὅτι 4. ὑπάρχει τὸδε τῷδε, ἐστὶ δῆλον ὡς ὅταν ζητῇ τὸ διὰ τί, τὴν ὕλην ζητεῖ, πῶς καὶ ὑπὸ τίνος κινήσεια γέγονεν ὅπερ ἔστιν. οἷον ὅταν 5 λέγῃ, διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ταδί ἔστιν, ἢ μὴ τῷτο, ἀλλ' ὅτι διὰ τί τὸ σῶμα ταδί ὡδὲ ἔχον ἔστιν; τῷτο ζητεῖ, τί τὸ αἰτίον τὸ κινήσαν τοδί σῶμα ὅτως ἔχειν; καὶ πάλιν ὅταν λέγῃ ὅτι διὰ τί ἡ οἰκία τοδί, ἦτοι διὰ τί τὰ ξύλα καὶ οἱ λίθοι οἰκία ἔστιν; τῷτο ζητεῖ ὅτι διὰ τί ταδί ὑπάρχει ὁ ἦν οἰκία, τατέστι τί τὸ κινήσαν ταδί καὶ ποιῆσαν 10 αὐτὰ οἰκίαν; ὡς δῆλον ὅτι ἡ διὰ τί ζητήσις ἐξαίρετως ἐπὶ τῶν φυσικῶν αἰτίῳ ἐστὶ ζήτησις. τῷτο δὲ τὸ αἰτίον ἐστὶ τὸ εἶδος ὡς τι ἔστι, τατέστι ἐν ᾧ ἡ ὕλη ἔστιν. δῆλον ἄρα γέγονε τί ποτε ἔστιν ἡ ὕλη... εἰ δὴ, ὡς περ εἴρηται, τὸ εἶδος ἐστὶ τὸ τάττον καὶ ποιῶν, 15 φανερόν ὅτι ἔστι τὸ εἶδος κοσμοῦν καὶ ποιῶν ἔχειν τὸν κόσμον, ὡς περ ἔχει. ἐπειδὴ ὅν τὸ διὰ τί ζητήσις ἔστιν ἄλλῃ ἐν ἄλλῳ ὑπάρχοντος, δηλονότι ἐπὶ τῶν ἀπλῶν καὶ μόνως εἰδῶν ἔκ ἐστι ζήτησις, ὡδὲ τὸ διὰ τί, ἀλλ' ἕτερος τρόπος ζητήσεως. καὶ ἐρεῖ, ὅταν περὶ ἐκείνων λέγῃ, τίς ὁ τρόπος τῆς τῶν ἀπλῶν ζητήσεως. Alex.
- 1041 b τὸ προκείμενόν ἐστι δεῖξαι ὅτι τὸ εἶδος ἕτερόν ἐστι τῆς ὕλης, καὶ 20 ὅλως τὸ σύνθετον. λέγει δὴ ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἐκ τίνος σύνθετόν ἐστιν ὅτως ὡς ἐν εἶναι τὸ πᾶν, μὴ ὡς σωρὸς καὶ ἀφὴν ἀλλ' ὡς ἡ βα συλλαβή, δῆλον ὡς ἡ συλλαβὴ ἦτοι τὸ εἶδος τῆς συλλαβῆς, τὸ συν- 25 τεταγμένον μὲν τῆς ὕλης (αὕτη δ' ἐστὶ τὰ στοιχεῖα τό τε βῆτα καὶ ἄλφα) ἕτερόν ἐστι παρὰ τὰ στοιχεῖα, καὶ ἔκ ἐστιν ἡ συλλαβὴ τὰ στοιχεῖα, ὡδὲ ἐστὶ τὸ β καὶ τὸ α ταύτην τῇ βα συλλαβῇ. id.
- 1041 b ἐκ δὴ τούτων φανερόν ἐστιν ὅτι ὁ μόνον τὸ φωνῆεν ἦτοι τὸ 16. ἄλφα καὶ τὸ σύμφωνον τὸ βῆτα ἔστιν, ἢ τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ, ἀλλ' ἔστι τι καὶ παρὰ ταῦτα ἢ τε συλλαβὴ καὶ ἡ σάρξ. ὅτως ὅν δαιμονίως δείξας ὅτι τὸ εἶδος ἕτερόν ἐστι παρὰ τὴν ὕλην καὶ ἔστι τι, δείκνυσιν 30 ὅτι ἄρχη μὲν καὶ αἰτίον ἔστιν, στοιχεῖον δὲ ἔκ ἐστι τὸ εἶδος, ἀλλὰ μόνον ἡ ὕλη. τὸ εἶδος ὅν, φησὶν, ἀνάγκη ἢ στοιχεῖον εἶναι ἢ ἐκ στοιχείων. εἰ μὲν ὅν λέγοι τις ὅτι στοιχεῖόν ἐστιν, ἔστω δὲ ἐπὶ σαρκὸς ὁ λόγος, ἐπειδὴ, ὡς δέδεικται ὅτι τὸ εἶδος ἐστὶ τὸ κινῶν τὴν ὕλην καὶ γινόμενον ὅπερ ἔστιν, εἴπερ ἐστὶ σάρξ καὶ στοιχεῖον, δηλονότι κινήσεια, εἴπερ 35 δὴ στοιχεῖόν ἐστιν αὕτη τε καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τίνος εἶδους, καὶ γενήσεται τι ἐξ αὐτῶν· ἐκεῖνο δὴ τὸ εἶδος τὸ κινήσαν αὐτά, πάλιν ἢ στοιχεῖόν ἐστιν ἢ ἐκ στοιχείων. εἰ μὲν ὅν στοιχεῖον ἐπειδὴ στοιχεῖόν ἐστιν αὐτό 40 τε καὶ ἡ σάρξ καὶ τὸ πῦρ, κινήσεια ὅν ὑπ' ἄλλῃ εἶδους καὶ γενήσονται τι· πάλιν ὅν ἐκεῖνο ἢ στοιχεῖον ἢ ἐκ τῶν στοιχείων, καὶ τῷτο εἰς ἀπειρον. ἐκ τούτου ὅν φησὶ, "τότε" λέγων τὸ κινήθέντος, καὶ πυρὸς καὶ γῆς, ἔσται ἡ σάρξ· καὶ πάλιν ἐξ ἐκείνου καὶ τῆς σαρκὸς καὶ εἰ τίνος ἄλλῃ ἔσται ἄλλο. ὡς δῆλον ὅτι τὸ εἶδος ἔκ ἐστι στοιχεῖον. εἰ δέ τις, φησὶν, ἐκ στοιχείων, τὸ δὲ ἐκ στοιχείων ἔκ ἀπλῶν ἐστὶν ἀλλὰ σύνθετον, ὡς ἔκ ἐνὸς ἀλλ' ἐκ πλειόνων ἐστὶν ἢ ἐκεῖνο· ἐκεῖνο γάρ ἐστιν ἓν· ὡς παρ' ἐκεῖνο εἰσὶ τὰ ἐξ ὧν ἔστιν. τὸ δὲ παρὰ τὸ ἐν δῆλον ὅτι ἡ δύο ἐστὶν ἢ τρία ἢ ἄλλος τις ἀριθμός. ὡς εἴπερ ἐστὶν 45 ἐκ στοιχείων, ἐπειδὴ τὸ ἐκ στοιχείων ὑπὸ τίνος γίνεταί, τῷτο εἴπερ ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ ποιῆσαν αὐτό, στοιχεῖον ἔκ ἐστι· δέδεικται γὰρ ὅτι τὸ ποιῶν τὸ εἶδος ἐστὶν, τὸ δὲ εἶδος στοιχεῖον ἔκ ἐστι· καὶ τῷτο γὰρ δέδεικται· ἔσται ἄρα καὶ ἐκεῖνο ἐκ στοιχείων, καὶ τῷτο εἰς ἀπειρον. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς σαρκὸς εἴρηται, τῷτο ἐπὶ τῆς συλλαβῆς καὶ ἐπὶ πάντων ῥηθῆσεταί. ἔκ ἄρα ὅτε στοιχεῖόν ἐστι τὸ εἶδος ὅτε ἐκ στοιχείων· ὡς ἔστι τι τῷτο τὸ τὴν ὕλην κινῶν καὶ ποιῶν σάρκα καὶ συλλαβήν· τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ἐκάστη ὕλη. id.
- ὡς ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος τῆς συλλαβῆς ὁ μόνον τὰ στοιχεῖα τὸ φωνῆεν καὶ τὸ ἀφωνον "καὶ ἕτερόν τι," τατέστι τὸ εἶδος τῆς σαρκὸς, ὁ 19. μόνον πῦρ καὶ γῆ. Asclep.
- ὡς αἰτίον τί ἐστι τὸ εἶδος καὶ ὁ στοιχεῖον, καὶ αἰτίον τῷ εἶναι 1041 b τοδί μὲν σάρκα τὸ δὲ συλλαβήν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· 26. ὡς ἐκάστη ὕλη κυρίως ἐστὶ τῷτο τὸ εἶδος. id.
- ἐπειδὴ ὅν εἶναι ἔκ εἰσὶν ὕληι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὕληι 1041 b αἱ καὶ φύσιν καὶ φυσικαί (τὰ γὰρ τεχνητὰ εἶδη ἔκ ὑπάρχουσιν ὕληι). 28. ὡς ὕλη ἐστὶ τὸ εἶδος τὸ ἐν τοῖς φυσικοῖς πράγμασι, στοιχεῖον δὲ ἐστὶν εἰς ὃ διαιρεῖται τὸ εἶδος ἐνυπάρχον ὡς ὕλην, οἷον τὴν βα συλλαβήν τὸ α καὶ τὸ β. ὡς κυρίως βέβαιον ὁ Ἀριστοτέλης ὕλην εἶναι τὸ εἶδος τὸ καθόλου τὸ χωριστόν καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς θεωρούμενον· τὸ γὰρ εἶδος τῆς βα συλλαβῆς θεωρεῖται καὶ ἐν κηρῷ καὶ ἐν ξύλῳ καὶ σιδήρῳ καὶ χαλκῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ. id.
- ἀλλ' ἐκεῖνά εἰσι τῶν πραγμάτων ὕληι, ὅσα καὶ φύσιν καὶ 1041 b ὑπὸ φύσεως καὶ εἰς τὸ τί ἦν εἶναι αὐτοῖς συμβάλλεται. φανερόν ἄρα 29. ὅτι αὕτη ἡ φύσις (λέγει δ' ὅν φύσιν τὸ εἶδος) ἐστὶν ὕλη. Alex.
- εἰ δὲ ἐκ στοιχείων ἀπο εἶναι τὸ εἶδος, δῆλον ὅτι ἔκ ἐξ ἐνὸς ἀλλ' ἐκ πλειόνων. εἰ ὅν ἐκεῖνο αὐτὸ ἔσται τὸ εἶδος τῆς σαρκὸς, καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ λέγομεν ἐπὶ τῷ στοιχείῳ τὴν εἰς ἀπειρον πορείαν, ὡς αἰτίον. Asclep.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Η (*).

- 1042 a Τα ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ καὶ τῷ πρὸ ἐκείνου λεχθέντα, ἔχῃ 3. πάντα (ἢ γὰρ ἂν πάλιν τὰ αὐτὰ συνέβη λέγειν) ἀλλὰ τὰ κυριώ- 40- τατα (ταῦτα γὰρ καὶ κεφαλὴν εἶπεν), ἀνακεφαλαιῶν, καὶ τὴν αἰτίαν τῷ τίνος ἕνεκεν ἐκεῖνα εἶπε λέγει.
- (*) Scholia, quibus nota non accedit, e commentariis de- prompta sunt iis quae falso Alexandro tribuuntur.
- τῷτο τὸ βιβλίον περὶ τῷ καθ' αὐτὸ ὄντος. cod. Reg. 4. καλῶς δὲ τὸ τέλος εἶπεν· ἀπὸ γὰρ τῷ μὲν τῷτο βιβλίῳ ἀρχὴν 1042 a ποιεῖται λέγειν περὶ δυνάμεως τε καὶ ἐνεργείας καὶ τῶν λοιπῶν, περὶ 4. ὧν τὸν λόγον ποιήσεται.
- ἔρανον δὲ ἦτοι τὸν ἐξυμπαντα κόσμον λέγει, μόρια δ' αὐτῷ 1042 a τὰς σφαῖρας καὶ τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ζῷα· ἡ ἔρανον λέγει τὸ 10. κυκλοφορικόν ἅπαν σῶμα, μόρια δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ἐμπεπηγμένους

αερέας. λέγει δὲ καὶ τίνα εἶναι ἀπὸ ἰδίων ἀπεφηνάκτα τινες, λέγων
 τινὰς τὰς περὶ Πλάτωνα, ὅτι αἱ ἰδέαι καὶ τὰ μαθηματικά. (71)
 1042a λέγει ὑποκείμενον τὴν ὕλην. καὶ εἰς τὴν ὕλην εἶναι τὸ εἶδος
 13. καὶ δεῖ ὑποσχεῖν εἰς τὴν ὕλην γενέσθαι. καὶ εἰς λέγων ὅτι καὶ αἱ
 1042a 14. ἰδέαι συνάπτουσιν ἡτοὶ κοινωνοῦσι τῷ καθόλου καὶ τῷ γένει. ὥστε καὶ αἱ
 τὸ καθόλου καὶ τὸ γένος ἐν ὧν ἐπὶ πολλῶν θεωρεῖται, ὥστε καὶ αἱ τὰς
 ἰδέας τιθέμενοι περὶ αὐτῶν λέγουσιν. ὁ γὰρ αὐτοάνθρωπος, φασίν, ἐν
 τοῖς καὶ μέρος εἶναι. τὸ γὰρ ὁλοῖ τὸ καὶ τὴν αὐτὴν λόγον εἶναι
 δοκῶσιν εἶναι, ἡτοὶ ἐπίσης γὰρ καὶ ὁ καθόλου ἐπὶ πολλῶν θεωρεῖται καὶ
 ἡ ἰδέα. ἀλλὰ μὴν τὰ καθόλου καὶ καθ' αὐτὰ εἶναι. εἰ δ' ἄρα
 αἱ ἰδέαι.

1042a καὶ χωρίζον κυρίως καὶ καθ' αὐτὸν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ λόγῳ μόνον,
 29. ὥστε τὸ εἶδος. εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ εἶδος τῷ λόγῳ μόνον ἐστὶ χωρι-
 ζόν, λέγει ὅτι τῶν καὶ τὴν λόγον εἶναι (καὶ λόγον εἶναι, ὡς πολ-
 λάκις εἴρηται, λέγων τὰ εἶδη) αἱ μὲν αἱ δ' ἄλλαι, τῶν αἱ μὲν εἰσι
 τῷ λόγῳ χωρίζαι, αἱ δὲ καὶ ἀπλῶς. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ ἕκαστον εἶδος ἢ
 ἕκαστον ψυχὴ τυγχάνει (ἢ μὲν γὰρ τοιαύτη μορφή ὑδέποτε χωρὶς ἐστὶ
 τῆς ὕλης), ἢ δὲ ψυχὴ καὶ πᾶσα ἄλλ' ἢ λογικὴ χωρίζεται, διὰ τὸ
 τὰς μὲν φησὶ χωρίζεσθαι τὰς δ' ἄλλαι, μήποτε δὲ ἐπὶ τῆς μορ-
 φῆς τὸ εἶρηται (καίτοι καὶ τὰ αὐτὰ ἀληθῆς ὄντος. ὑδέποτε γὰρ ἢ βρό-
 20. τειος μορφή, ἀνευ ὕλης εἶναι δύναται), ἀλλὰ περὶ τῶν ἀλόγων
 ψυχῶν, ὅτι αὐτὴ μὲν χωρίζεται, ἀλλὰ μόναι αἱ λογικαί.

1042b καὶ νῦν μὲν ἐστὶν ὑποκείμενον ὡς τὰδε τι. ὅταν μὲν γὰρ τὸ
 2. εἶδος, ἢ ἐπεὶ τὸ σύνθετον ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τῷ λευκῷ καὶ μέλανι
 καὶ τῇ νόσῳ καὶ ὑγείᾳ, λέγομεν ὅτι ἡ ὕλη ὑπόκειται τούτοις ὡς τὰδε
 25. τι. ὅταν δὲ χωρὶς εἶδος νοῦν, ὑποκείσθαι λέγει τῷ εἶδει ὡς σέφη-
 ρις. εἰπὼν δὲ ὅτι ἡ ὕλη νῦν μὲν ἐν γενέσει ἐστὶ νῦν δὲ ἐν φθορᾷ,
 λέγει ὅτι καὶ ἀκολουθεῖ ταύτῃ αἱ ἄλλαι μεταβολαί. καὶ εἰς ἀν-
 γων ὅτι ὅσα μὲν ἔχει ὕλην γενετήν καὶ φθαρτήν, ταῦτα γενέσει καὶ
 φθορᾷ ὑποκειμένην, ἐκεῖνα ἔχει ὕλην καὶ αὐξήσεως καὶ μειώσεως καὶ
 30. τῆς καὶ τῶν μεταβολῆς καὶ ἀλλοιωτέως. τὸ γὰρ εἶδος (τὸ γὰρ
 ἐστὶν, ὡς ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (15) δέδεικται, τὸ αὐξά-
 μενον καὶ φθινόμενον, ἀλλ' ὅχι ἡ ὕλη) τὸ δὲ εἶδος ὡς ὕλη ὑπόκειται
 τῇ αὐξήσει καὶ φθίσει. ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν τοιαύτην ἔχοντα ἀμείβει
 καὶ ἀλλοιοῖ, τὰ μὲν ἔχοντα ὕλην γενετήν καὶ φθαρτήν. ταύτῃ τῇ
 35. ὕλει, ταῦτα αὐτοῖς τοῖς ἔχουσιν αὐτήν, ἐπὶ καὶ αἱ ἄλλαι μετα-
 βολαί.

1042b εἶπε γὰρ καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (51), μάλιστα δὲ ἐν τῇ
 8. περὶ Γενέσεως (13), ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν χειράνων εἰδῶν μεταβολή,
 οἷον ἢ ἀπὸ αἵματος εἰς πῦρ, ἐπὶ τὰ κρείττω ἀπλῆ μὲν ἐστὶ γενέσεις
 40. τὶς δὲ φθορά, ἢ δὲ ἀπὸ τῆς κρείττονος εἶδος ἐπὶ τὴν χειρόν ἀπλῆ μὲν
 φθορά τὶς δὲ γενέσεις.

1042b πάντες γὰρ τὴν ὕλην μὲν αἰτίαν εἶπον καὶ μείαν αὐτῆς πεποιή-
 9. κασιν οἱ φυσικοί, τῆς δὲ εἰδικῆς ὑδεῖς ἐφρόντισεν, ἢ ἐπ' ὀλίγον.
 λοιπόν ἐστιν εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς ἐνεργείας ὕλης τῶν αἰδητῶν, τὶς
 45. ἐστὶν. ὡς ἐνεργείαν ὕλην τῶν αἰδητῶν, λέγων τὸ ἕκαστον εἶδος. καὶ
 πρῶτον, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὰς τῶν παλαιότερων, αἵ εἶχον περὶ τῆς
 εἶδος δόξας ἐπισκέπτεται, καὶ ὥστε τὸ οἰκεῖον τίθησι βῆμα.

ταῦτα μὲν ἐν συνθέσει εἰδοποιεῖται. τὰ δὲ δεσμοῖ. τὸ γὰρ σφακέλα 1042b
 εἶδος ὁ δεσμός ἐστιν, τὰ δὲ εἰδοποιεῖται κόλλη, οἷον τὸ κοντάκιον ἢ 16.
 καὶ τὸ κιβώτιον, τὰ δὲ γόμφω, ὡς τὸ κιβώτιον.
 καὶ τὰ δὲ εἰδοποιεῖται τῷ τόπῳ, ὡς τὰ πνεύματα. ἀπὸ γὰρ τῶν 1042b
 21. τόπων ἐξ ὧν πνέουσιν, οἱ μὲν λέγονται ἀπαρκταί. οἱ δὲ νότοι, ἄλλοι
 δὲ ζέφυροι καὶ ἄλλοι ἀπηλιῶ. καὶ γὰρ τὴν ὕλην ἀδιάφοροι τυγχά-
 νουσιν. ὕλη γὰρ παντὸς ἀνέμου ἢ ξηρᾶ ἀναθυμιάσις, ὡς ἐν τοῖς Με-
 τεωροῖς (24) δέδεικται.

ὥστε, φησί, δῆλον ὅτι καὶ τὸ εἶναι ἡτοὶ καὶ τὸ εἶναι ἕκαστον καὶ τὸ 1042b
 25. εἶδος αὐτῶν τοσαυταχῶς κεχθῆσθαι.

καὶ τὸ κρυφάλλω εἶναι τὸ ὥστε πεπυκνωταί. ἐστὶ, καὶ ἀπλῶς 1042b
 27. πᾶσι τούτοις ὁριζήσθαι τὸ εἶναι.

οἷον τοῖς μὲν ἀρχὴ ἐστὶν εἰδοποιῶς τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὥστε 1042b
 33. Θαλῆς ἔλεγεν ὅτι τὸ ὕδωρ μᾶλλον μανωθεν γίνεται ἄηρ καὶ ἐπὶ
 μᾶλλον πῦρ.

εἰ δὲ τί, φησὶν, ἐστὶν εἰδοποιούμενον χήματι τινι, ὥστε τὰ 1042b
 35. μαθηματικά (ταῦτα γὰρ τοῖς χήμασιν εἰδοποιεῖται, ὕλη δὲ αὐτῶν
 τὸ μαθηματικὸν σῶμα), ἢ εἰ μὴ χήματι ἀλλὰ λεϊότητι, ὡς αἱ
 μυλῖαι λίθοι. εἰ γὰρ ἐστὶ τίνα τούτοις εἰδοποιούμενα, πάντα ἢ τε-
 20. λεϊότης καὶ τὸ χήμα καὶ ἡ τραχύτης ἀναχθήσονται εἰς τὸ εὐθύ καὶ καμ-
 πύλον. λέγει γὰρ λέγει τὸ ἐπ' εὐθείας πως ἔχων τὰ μόρια κείμενα,
 τραχὺ δὲ τὸ μὴ ὥστε ἀλλὰ κοιλότητάς τινος ἢ ὅλως καμπυλότη-
 τας καὶ ἀνωμαλίας.

καὶ δὲ λέγει τοῦτον ἂν εἴη. ὅθεν τούτων ὕλη ἐστὶν ὅδε συν- 1043a
 4. δυαζόμενον τῇ ὕλει. ὅμως ἐν ἕκαστῳ τούτων ἡτοὶ τὸ ὅδε καὶ τῶν
 ἄλλων τὸ ἀναλογόν ἐστι, ταῦτα ἔχουσιν ἀναλογίαν πρὸς τὴν ὕλην.
 καὶ ὥστε ἐν ταῖς ὕλαις τὸ κατηγορούμενον τῆς ὕλης ὅθεν ἕτερον
 ἐστὶν ἢ αὐτὴ ἢ ἐνέργεια, ταῦτα αὐτὸ τὸ εἶδος, ὁ δὲ καὶ ὁρίζομεθα
 (τὸ γὰρ προσυπακύνει δεῖ), ὥστε καὶ ἐν ταῖς ἄλλοις ὁρισμοῖς, τοῖς
 30. μὴ ὕλαις ὅστιν ἀλλὰ τεχνητῶν, τὰ εἶδη ὁρίζον.

ὁ μὲν γὰρ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος ἐστὶν ἐκ τῆς εἶδος, ὁ δὲ ἐκ 1043a
 19. τῶν εὐλῶν καὶ λίθων τῆς ὕλης, ὁ δὲ ἐκ ἀμφοῖν τῆς οἰκίας, ὁποῖα
 καὶ Ἀρχύτας ἀπεδέχετο τὰς ἐκ τῶν διαφορῶν καὶ τῆς ὕλης. ὁρίζο-
 μένος γὰρ τὴν νηνεμίαν ἔλεγεν ὅτι νηνεμία ἐστὶν ἡρεμία ἐν πλήθει
 40. αἵματος. ὕλη μὲν γὰρ ὁ αἷρ, εἶδος δὲ καὶ ἐνέργεια ἢ νηνεμία. καὶ πάλιν
 γαλήνη ἐστὶν ὁμαλότης θαλάσσης. τὸ μὲν ὑποκείμενον ὡς ὕλη ἢ
 θάλασσα, ὁμαλότης δὲ τὸ εἶδος. ὥστε μὲν ἀκριβῶς καὶ θειότατα
 τὰ περὶ τούτων ὁρίσας συμπεραίνει, λέγων ὅτι φανερόν ἐστιν ἐκ
 τῶν εἰρημένων κτλ.

ὁ ζητεῖ, σαφῶς καταλέγει, καὶ λύει δὲ ὡς σαφῆς ὕψους τῆς 1043a
 29. λύσεως. ζητεῖ γὰρ πότερον τὰ ὀνόματα τῶν συνθέτων εἰσι ση-
 μεῖα ἢ τῶν εἰδῶν; οἷον ἢ γραμμὴ πότερον σημαίνει ὅτι δυὰς ἐν
 μήκει, ὅπερ ἐστὶ τὸ σύνθετον (εἶδος μὲν γὰρ ἡ δυὰς, ὕλη δὲ τὸ μήκος,
 45. δυάδα δὲ λέγει τὴν γραμμὴν ὅτι, ὥστε ἐν τοῖς ἀριθμοῖς πρώτη
 διάστασις ἢ δυὰς ἐστὶν, ὥστε ἐν τοῖς μήκεσιν ἢ γραμμῇ), πότερον
 ἢ ἢ γραμμὴ τὸ ὅτι δυὰς ἐν μήκει σημαίνει, ἢ ὅτι δυὰς τὸ εἶδος
 μόνον; καὶ τὸ ζῶον πότερον τὸ σύνθετον δηλοῖ, ὅτι ψυχὴ ἐν τῷ σώ-
 50. ματι ἢ ψυχῇ; αὕτη γὰρ ὕλη καὶ ἐνέργεια καὶ εἶδος σώματος τινός.

ἔγω μὲν ἐν ζητήσεως ὁ λυέει, ὡς δὴ λυέντος ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν
εἰδῶν εἰσὶ σημαντικά, ἀλλ' ὁ τῶν συνθέτων.

1043^a τῆς ἐπὶ τὰς διαλεκτικὰς συνθέσεως ὠφελεῖται τις
37. παρὰ τὸ γινώσκειν εἶτε τὸ σύνθετον δηλαδὴ εἶτε μὴ, πρὸς δὲ τὴν
ζητήσιν τῆς ὑσίας τῆς αἰδητῆς ὕδεν. ἔγω δὲ ἀποπεμφάμενος
τὴν τοιαύτην ζητήσιν διευθετεῖν περὶ τῶν εἰδῶν, λέγων ὅτι τὸ τί ἦν
εἶναι ἔκ ἐπὶ τῷ συνθέτῳ λογίζεσθαι, ἀλλὰ τῷ εἶδει ὑπάρχει καὶ τῇ
ἐνεργείᾳ, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀπλῶν τὸ ὕδωρ εἶναι καὶ ὕδατι ταυτόν ἐστι,
καὶ ψυχὴ καὶ ψυχῇ εἶναι, ἀνθρώπος δὲ καὶ ἀνθρώπῳ ὁ ταυτόν.

1043^b εἰ μὲν, φησί, λέγοι τις τὴν ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ κατηγο-
3. ρεῖν τὸν ἀνθρώπου καὶ τῆς ψυχῆς, ἐπειδὴ ψυχὴ καὶ τὸ ψυχῇ εἶναι
ταύτην σημαίνει, εἴη ἀνθρώπος καὶ ἀνθρώπῳ εἶναι ταυτόν· εἰ δὲ
μὴ, ἔκ ἐξαι. καὶ ἔγω, φησί, "τινὶ μὲν τινὶ δ' ἔξ," τῆς ἐξαι εἰ
λέγει τις ἀνθρώπου τὴν ψυχὴν, ἔξαι ταύτην ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ ἀν-
θρώπῳ εἶναι· εἰ δὲ ἀνθρώπου λαμβάνει τὸν σύνθετον ἐκ ψυχῆς καὶ
σώματος ἦτοι τὸν ἐξ ὕλης καὶ εἰδός, ἔκ ἐξαι ταύτην ἀνθρώπος καὶ
ἀνθρώπῳ εἶναι, ἀλλὰ τινὶ μὲν, οἷον ἐπὶ τῆς ψυχῆς, τινὶ δὲ, οἷον
ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ συνθέτῳ, ἔκ ἐξαι.

1043^b 5. δεῖξας ἐν τῷ τέλει τῶ πρώτῳ βιβλίῳ ὅτι ἡ συλλαβὴ ἦτοι
αὐτὴ τὸ τῆς συλλαβῆς εἶδος ἑτερόν ἐστι τῶν ζοιχείων, καὶ ὅτι ἔτε τὸ
ζοιχείον ἐστι τὸ εἶδος ἔτε ἐκ ζοιχείων, πάλιν τὰ περὶ ἐκείνων διαρ-
θροῖ, λέγων ὅτι ἡ συλλαβὴ, αὐτὴ τὸ τῆς συλλαβῆς φημὶ εἶδος,
ἔκ ἐστιν ἐκ ζοιχείων καὶ τῆς συνθέσεως.

1043^b 7. "σύνθεσις — μίξις." ὁ δὲ ἄσαφῶς ἐρμηνεύει καὶ ἑλλιπῶς·
δεῖ γὰρ ὑπακύνειν τὸ τινός. τὸ δὲ "ἐκ τῶτων" ἀντὶ τῶ μὲν τῶτων, ὧν
ἐστὶ σύνθεσις ἢ μίξις. καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοῖστον. εἰ ἐστιν ἡ
σύνθεσις ὕδατος, εἰ τύχοι, καὶ μέλιτος, ὁ συνῆλθεν ἢ μίξις τινὶ τῶ-
των, ἢ τῷ ὕδατι ἢ τῷ μέλιτι ἢ καὶ ἀμφοῖν, καὶ ἀπετέλεσαν τὸ με-
λίκρατον· εἰ μὲν γὰρ ἦν ἡ μίξις πρᾶγμα τι τῶν δυναμένων καθ'
αὐτὸ εἶναι, εἰκὸς ἦν λέγειν ὅτι μετὰ τινος τῶτων τῷ τε ὕδατος καὶ
τῷ μέλιτος ἢ καὶ ἀμφοῖν συνελθῶσα ἀπετέλεσε τὸ μελίκρατον·
ἐπεὶ δὲ ἔκ ἐστιν, ὁ λέγει τῷ τῷ, ἀλλὰ τὸ μελίκρατόν ἐστιν αὕτη ἢ
μίξις.

1043^b 10. ὁ δὲ δὴ, φησὶν, ὁ ἀνθρώπος ἐστὶ τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπνον, ἀλλὰ τὸ
ἐκ τῶτων ἀποτελεσμα, ὁ παρὰ ταῦτα ἐστὶν· ταῦτα μὲν γὰρ ὕλη, καὶ
δ' ἐκ τῶτων ὁ ἀνθρώπος. ὅπερ, λέγω δὴ τὸ παρὰ τὸ ζῶον καὶ τὸ
δίπνον, ἢ ὑσία, ὅτε ζοιχείον ἐστὶν ἔτε ἐκ ζοιχείων, τί δὲ ἐστὶ παρὰ
τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπνον ἢ ὑσία ἦτοι τὸ εἶδος, ὁ καὶ κυρίως ὑσίαν λέγουσιν
ἐξαιρῶντες τῷ λόγῳ καὶ χωρίζοντες τὴν ὕλην. μήποτε δὲ τὸ "ὁ
ἐξαιρῶντες τὴν ὕλην λ." περὶ τῶν τὰς ιδέας λεγόντων εἴρηται, ὅτι
ὅπερ εἶδος τῆς ὕλης χωρίζοντες καὶ καθ' αὐτὴν εἶναι λέγοντες ὑσίαν
αὐτὸ φασιν. εἰ δὴ, ὡς πολλάκις δέδεικται, τὸ εἶδος ἐστὶ τὸ αἷτιον
τὸ κινῶν τὴν ὕλην καὶ ποῶν ὅπερ ἐστὶ, δηλὸν ὡς εἰ τις ὅλως ὑσίαν
λέγοι, ὁ δὲν ἄλλο ἄλλ' ἢ τὸ εἶδος φησιν.

1043^b 14. δίπνον. cod. Reg.

1043^b 16. δέδεικται γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ὅτι τὸ εἶδος ὑδὲις ποιεῖ
ὑδὲ γεννᾷ, ἀλλὰ ποιεῖ τὸ ποτὶ τὸ εἶδος κατὰ τὸν ὅλως.

ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ. ἐν τῷ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς
(17). cod. Reg.

διὰ τῷ το θεῷ ὅρον ὅλως ἔκ (ἐστιν) ἀποδιδοῦναι· πῶς γὰρ ἐν 1043^b
ἐκείνῳ γένος τὸ ὕλη ἀναλογῶν, ἢ διαφορὰ αἱ εἶδει; ἀγγελοῦ δ' ὁρί- 31.
ζόμενοι φημὶ ὑσίαν μὲν ἀγασμῶ, ἄτε ὑφειμενωτέρῳ ὄντος καὶ συν-
θετωτέρῳ τῷ ἀγγέλου. id.

δεῖ προσυπακύνειν τῷ ἐξ ὧν εἶπομεν λυθῆναι, ἵνα ἢ τὸ λεγόμε- 1043^b
μενον τοῖστον· ὥστε ἡ ἀπορία καιρὸν ἔχει, ἣν οἱ Ἀντιπενείοι ἠπό- 25.
ρουν, λυθῆναι ἐξ ὧν εἶπομεν. ἐπειδὴ γὰρ δέδεικται ὅτι ἄλλα ἐστὶ τὰ

ὡς εἶδος μέρη καὶ ἄλλα τὰ ὡς ὕλης, ἐκ τῶτων λυθῆσθαι ἢ τῶν
Ἀντιπενείων ἀπορία. ἐστὶ δ' αὐτῶν ἡ ἀπορία, ὅτι ἔκ ἐστιν ὁρί-
σαδς, ὁ δ' ἐστὶν ὁρισμός τινος. τῷ το δὲ κατασκευάζον ὡδ.
ἐπειδὴ γὰρ ὁ ὁρισμός ἔκ ἐστιν ὄνομα, ἀλλ' ἐκ πλειόνων (τῷ το γὰρ
εἶπε λόγον μακρόν· τὸ γὰρ ζῶον λογικὸν θνητὸν καὶ ἐπιστήμης

15 δεκτικὸν λόγος μακρός ἐστιν, ἀλλ' ἔκ ὡς τὸ ἀνθρώπος ὄνομα),
ἐπειδὴ ἔκ ὁ ὁρισμός ἔκ ἐστιν ὄνομα, ἔκ ἐστιν ὁρίσαδς. λέγουσι δὲ
ὅτι, ὅταν εἰπωμεν ζῶον λογικόν, σύνθετόν τι λέγομεν ἐξ ὕλης καὶ
εἰδός, ὕλης μὲν τῷ ζῷῳ, εἰδός δὲ τῷ λογικῷ, καὶ ἐτι προσεθεὶν τὸ
θνητὸν σύνθετον. εἰ δὲ τῷ το, τὰ μὲν σύνθετα ἐπεξερχόμεθα καὶ
οἷον εἰ ἀριθμῶμεν πόσα τινὰ τυγχάνει, ζῶον λογικόν λέγοντες,
καὶ πάλιν ζῶον λογικὸν θνητόν, ὁρισμὸν δὲ ὁ φάμεν. λέγει δὲ ὁ
Ἀριστοτέλης ὅτι ἡ ἀπορία αὕτη λυέται ἐξ ὧν εἶπομεν· ἐπειδὴ γὰρ
δέδεικται ὅτι τὸ ζῶον πεζὸν δίπνον τῷ εἶδος ἐστὶ μέρη, ὁ τῆς ὕλης,
πῶς ἐστὶ δυνατὸν λέγειν ὅτι τὸ ζῶον ἐστὶν ὕλη καὶ δὲ λογικὸν εἶδος, ἢ

25 πάλιν τὸ ζῶον λογικὸν ὕλη καὶ δὲ θνητὸν εἶδος; εἰ μὲν γὰρ ἦσαν τῆς
ὕλης μέρη τὸ ζῶον, τὸ θνητόν, τὸ λογικόν, ἐχρῆν ταῦτα λέγειν, ὅτι
τὸ ζῶον καὶ τὸ λογικὸν ὕλη ἐστὶ, καὶ δὲ θνητὸν εἶδος, καὶ λέγοντες ζῶον
θνητόν λέγουσι τὸ σύνθετον τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἰδός. ἐπεὶ δὲ ἔκ ἐστὶν
ὕλη καὶ ὁ σύνθετον λέγουσιν, ἀλλὰ τὰ μέρη τῷ εἶδος· ὥστε ἐστὶν
ὁρισμός. ἔκ ἐστιν ὅν, φασίν, ὁρίσαδς, ἀλλὰ ὁποῖον μὲν ἐστὶν ἄν-
θρώπος ἢ βῆς ἐνδέχεται διδάξαι, ὁρίσαδς δὲ ὁ· οἷον ὁρίσαδς μὲν καὶ
εἰπεῖν τί ἐστὶν ἄργυρος ἔκ οἷον τε, ὁποῖον δὲ, δυνατόν, οἷον ἐρω-
τηθέντα ὁποῖον ἐστὶν ἄργυρος, εἰπεῖν ὅτι οἷον καττίτερος. ὥστε
φασί, λόγον μὲν ἐστὶν εἰπεῖν ὑσίας συνθέτου τῆς ἐξ ὕλης καὶ εἰδός,
εἰδός δὲ ὅρον ἢ ὕλης ἐξ ὧν ἢ σύνθετός ἐστιν ὑσία ἔκ ἐστιν ἀποδύ-
ναι. εἰπὼν δὲ ὅτι σύνθετος ἐστὶν ὑσίας ἀποδύναι ὁρισμόν, προσέ-
θηκε τὸ "εἰάν τε αἰδητὴ εἰάν τε νοητὴ ἢ." ἀλλ' ὅτι μὲν αἰδηταὶ
ὑσίαι σύνθετοί εἰσι, φανερόν· ὅτι δὲ εἰσι καὶ νοηταὶ σύνθετοι, δη-
λον· τὰ γὰρ μαθηματικὰ ἐξ ὕλης καὶ εἰδός εἰσιν· ὁ γὰρ νοητὸς κύκλος
ἐξ ὕλης μὲν τῷ διαστήματος, εἰδός δὲ τῷ τοῖσδε σχήματος. ἔκ ὡς
ἀρεσκόμενος δὲ καὶ τὰ μαθηματικὰ ὑσίας εἶπεν, ἀλλ' ἴσως καὶ τῷ το
τῶν Ἀντιπενείων λεγόντων εἴρηκεν αὐτὰ ὑσίας. τῆς μὲν ὅν συν-
θέτου φασὶν ὑσίας, εἶτε αἰδητὴ ἐστὶν εἶτε νοητὴ, ἐστὶν ὁρισμὸν ἀπο-
δύνατον, ἐξ ὧν δ' αὕτη, ἔκ ἐστιν, εἴπερ τὸ ζῶον λογικὸν καὶ ὅλως ὁ
ὅρος τί κατὰ τινος σημαίνει, καὶ τὸ μὲν ἐστὶν εἶδος τὸ δὲ ὕλη.
"φανερόν — εἰσιν." δεῖξας ὅτι τὸ εἶδος ἐστὶν ἢ κυρίως ὑσία, καὶ
εἰπὼν ὅτι εἴπερ ὅλως λέγομεν ὑσίαν, τὸ εἶδος ἂν λέγοιμεν, ἐπειδὴ
ὁμοιότητάς τινος ἔχουσιν οἱ ἀριθμοὶ πρὸς τε τὸ εἶδος καὶ τὴν ὑσίαν,

λέγει ὅτι ἐὰν διὰ τὴν ὁμοιότητα ἔχουν τὸς ἀριθμούς καὶ τὰ εἶδη, λέ-
γῃσι τὰ εἶδη ἀριθμούς καὶ ἐπὶ τούτων καὶ τὰς ὑσίας, ἔχει τινὰ λόγον
τὸ ὑπὸ αὐτῶν λεγόμενον, καὶ καλῶς τούτο λέγει· εἰ δὲ ἄλλως, ὅτι
ὁ ἀριθμὸς ἐστὶ μονάδων πλήθος, ὃ καλῶς. καὶ λέγει τὰς ὁμοιότη-
τας τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν ὁρισμῶν, τῶν δὲ ὁρισμῶν λέγων φανερόν ὅτι
καὶ τῶν ὁρισμῶν λέγει. ὁ ὁρισμὸς, φησὶν, ἀριθμὸς τίς ἐστίν. ὡς περ
ἴαρος, φησὶν, ὁ ἀριθμὸς εἰς μονάδας ἀδιαίρετους διαιρεῖται, ὅτι καὶ
1043 β ὁ ὁρισμὸς διαιρεῖται εἰς ἀδιαίρετα. εἰ γὰρ διαιρεῖται τὸ ζῶον εἰς τὸς
35. λόγους τῶν ἐμφύχων καὶ αἰσθητῶν, ἀλλ' ὅτι ἐκ ἀπειρον τούτο γενήσεται,
ἀλλὰ καταντήσομεν εἰς τι μὴ διαιρέμενον, εἰς λόγους. καὶ ὡς περ
ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν, καὶ τὴν ἀρχήν ἀφαιρεθῇ ἢ προσεθῇ, ὅτι μὲν
ἀριθμὸς (ἀν γὰρ ἀπὸ τῶν ὁκτῶ μονάδων ἀφέλῃς ἢ προσθῇς, ὅτι
ὁκτὼ μένει), ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν ἢ τῶν τί ἦν εἶναι, ὅτι ἐστὶν ὁρι-
σμός, ἀν ἀφέλῃς τι ἢ προσθῇς, ὅτι μὲν μένει τὸ αὐτό, καὶ ὡς περ
δεῖ εἶναι τι τὸ ἐν ἀριθμῶν ἐνὺν καὶ δι' ὅτι ἐστὶν εἰς, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν
ὁρισμῶν καὶ τῶν τί ἦν εἶναι. ὅπερ, φησὶν, ὅτι τὸ ἐν ἀριθμῶν ἐνὺν καὶ ἑνα
ποιῶν, τί ποτε ἐστίν, ὅτι ἔχουσιν εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸν λέγοντες. ἢ
γάρ, φησὶν, ὅτι ἐστὶν εἰς ἀριθμὸς, ἀλλ' ὅτι ὅσον σωρὸς ἐστίν, ἢ εἴπερ
ἐστὶ, λεκτέον τί τὸ ποιῶν ἐν ἐκ πολλῶν. ἀλλ' ὅτι τὸ ἐν ἀριθμῶν ἑνα
ποιῶν ἔχουσιν λέγειν τί ποτε ἐστίν, ὅτι τὸν ὁρισμὸν. καὶ τούτο εἰκό-
τως συμβαίνει. τῶν γὰρ αὐτῶν λόγων. ἐξ ὅτι γὰρ λόγους καὶ αἰτίαι συμ-
βαίνει αὐτοῖς μὴ ἔχειν λέγειν τί εἰς ὁ ἀριθμὸς, ἐκ τῶν αὐτῶν
τάτων καὶ τὸ περὶ τῶν ὁρισμῶν προσγίνετο. ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ ἢ ὑσία καὶ
τί ἦν εἶναι ἐν ἐστὶ δῆλον, ἀλλ' ὅτι ὡς λέγουσι τινες, ὅτι μονὰς τίς
ἐστίν ἢ ζιγμὴ (μονάδα γὰρ τὸ εἶδος, δυάδα δὲ τὴν ὕλην ὁ Πλάτων
ἔλεγεν). ἀλλ' ἐστὶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ φύσει τις ἐκάστη ὑσία, ἀλλ' ὅτι
δυνάμει. [φύσις τις ἐκάστη γέγραπτο, σὺ δὲ ὑποσυγκεχυμέ-
ως λέγεις. marg. cod. Reg.] καὶ ὡς περ ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἔχει
τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ὅτι εἶδος μᾶλλον ὑσία, ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν μᾶλ-
λον ὑσία τὸ εἶδος τῆς καὶ τὴν ὕλην ὑσίας, εἴη ἂν μᾶλλον ὑσία,
ἀλλ' ὅτι τῆς καὶ τὸ εἶδος. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει ὅτι περὶ μὴ
ἐν γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν λεγομένων ὑσιῶν, πῶς ἐνδέχεται ὅτι
σύνθετος γίνετο, τὸ δὲ εἶδος ὅτι γίνετο. καὶ περὶ τῆς τῶν ὁρισμῶν ἀνα-
γωγῆς (εἴπερ γὰρ προσεχῶς ὅπως χρὴ τὸς ὁρισμούς εἰς τὸς ἀριθμούς
ἀνάγειν) ἔσω μέχρι τούτων διωρισμένον. τίτι δὲ ὁ ἀριθμὸς εἰς
ἐστὶ καὶ ὁ ὁρισμὸς καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, νῦν μὴ ὅτι φησιν, ἐρεῖ δὲ πρὸς τῷ
τέλει τῷδε τῷ βιβλίῳ, ὅταν λέγῃ "περὶ δὲ τῆς ἀπορίας τῆς εἰρη-
μένης περὶ τῶν ὁρισμῶν καὶ τῶν ἀριθμῶν" (c. 6).
1044 α νῦν δὲ συμπεραναμένοιο τὰ περὶ τῆς ὕλης καὶ τῶν εἶδων λεχ-
15. θέντα, καὶ εἰπὼν ὅτι περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν λεγομένων ὑσιῶν
πῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι, ὅτι αἱ σύνθετοι γίνονται, τὸ δὲ εἶδος ὅτι
ποιεῖ, καὶ τὰ ἐξῆς, λέγει ὅτι δεῖ μὴ λαθάνειν ὡς εἰ ἐκ τῆς ἀνείδεον
ὕλης ὡς πρώτης πάντα γίνετο, καὶ αὕτη ἐστὶν ὡς ἀρχὴ ὕλική τῶν
γινωσκόμενων, ἢ προσεχέστερον ἐκ τῶν αὐτῶν ὡς πρώτων, λέγων τὰ
τέσσαρα στοιχεῖα, εἰ δὲ ἐκ τούτων τὰ γινόμενα ὡς πρώτων γίνονται,
ὅμως ἐστὶ τις ἐκάστη οἰκεία καὶ προσεχῆς ὕλη.
1044 α τὸ δὲ "ἴσως" πρόσκειται ἢ διὰ τὴν πρώτην ὕλην (ἐξ ἐκεί-
19. νης γὰρ καὶ τὰ τέσσαρα), ἢ διὰ τὸ μὴ νῦν περὶ αὐτῶν, εἴτε ἐκ

τῶν στοιχείων εἰς τὰ ὑλικά καὶ πικρά εἴτε μή, πρακτικῶς λέ-
γειν αὐτῷ.

πρὸ αὐτοῦ λέγει τὴν ἀπὸ τῶν χειρόνων εἶδων καὶ φερῆσαι ἀνα-
λογηντὸς ὡς πρὸς τὸ κρείττον εἶδος, ἀναλύειν δὲ τὴν εἰς τὸ
χειρόν.

ἀλλ' ἐνίων ἐτέρων ὄντων καὶ ἢ ὕλη ἐτέρα ἐξ ἀνάγκης ἐστίν. 1044 α
ἐπειδὴ τετραχῶς λέγει (τὰ αἰτία), ὅταν τις ζητῇ τὸ αἶτιον, 27.
πάσας δεῖ λέγειν τὰς ἐνδεχομένας αἰτίας, ὅτι τὰς πόρρω δὲ ἀλλὰ 1044 α
τὰς προσεχέας. 33.

ἴσως δὲ ὅτι τὸ ὅτι ἐνεκα καὶ τὸ εἶδος ἐπὶ τῶν φυσικῶν τὸ αὐτό 1044 β
ἐστίν, ἐπὶ δὲ τῶν τεχνητῶν ὅτι αὐτό. 1.

εἰπὼν ὅτι ἐπειδὴ τὰ αἰτία τέτταρα, τὰ τέτταρα ἐρωτωμέ- 1044 β
νης δεῖ ἀποδιδόναι, λέγει ὅτι περὶ μὴ τὰς φυσικὰς αἰτίας καὶ γεννη- 3.
τάς, ὅτι καὶ τὰς ἀγενήτους ἀνάγκη ὅτι μετιέναι καὶ ἀποδιδόναι
τὰ προσεχῆ αἰτία, εἰ τις μέτεισιν ὀρθῶς. ἀλλ' εἴπερ τὰ αἰτία
ἀποδοτέον ἡμῖν ἐστὶ, δεῖ μὴ ἀγνοεῖν αὐτά. ὅτι γὰρ τις ἀγνοεῖ, πῶς
ἀν καὶ ἀποδοίη; περὶ δὲ τῶν φυσικῶν μὴ αἰδῶν δὲ ὑσιῶν (λέγει δὲ
τὴν ζύμπασαν τῶν ὁκτῶ σφαιρῶν ἐνάδα) ἄλλος λόγος. ἴσως γὰρ
ὅτι ἔχει ὕλην. εἰ γὰρ μὴ ἔχει, ὅτι ἂν ἐπ' αὐτῆς τὸ ὑλικὸν ἀποδοθῇ.
τὸ δὲ "ἐνα" πρόσκειται, ὅτι καὶ τὸ κυκλοφορικὸν ὅτι συγχωρῇ τις
μὴ ἔχειν ὕλην, ἀλλὰ τῆς γε ἐκλείψεως φυσικὸν τι ὅτι τις ἀν
φαίη ὕλην. εἰπὼν δὲ ὅτι ἴσως ὅτι ἔχει ὕλην, λέγει ὅτι ἢ εἰ καὶ
ἔχει ἀλλ' ὅτι γεννητὴν καὶ φθαρτὴν ἀλλὰ μόνον καὶ τῶν κινήτων.

ὅτι δὲ τῶν φύσει μὴ ὑσιῶν δὲ ἀλλὰ παθῶν ἐστὶν ὕλη, 1044 β
ἀλλ' ὑποκείμενον αὐτοῖς ἐστίν, ὕλη δὲ ὅτι ἐστίν. 8.

ὕπνος δὲ πάλιν ἀδελφὸν ἐστὶ τὸ πρῶτον πάθος. ἀλλ' εἰπάτω 1044 β
καὶ τούτο τὸ ζῶον, καὶ τί παθὸν ὑπνώττει, ἢ τί τῶν ἐν αὐτῷ τὸ πρῶ- 15.
τον πεπονθὸς ὑπνώσει; πρότερον γὰρ ἄλλο τι παθὸν τὸ ζῶον ὑπνώτ-
τει. πρότερον ὅτι τούτο καρδία ἐστίν, ὡς αὐτὸς ὅτι φησὶν, ἢ ὅτι ἐγ-
κέφαλος, ὡς ὁ Πλάτων; ὅτι μὴ γὰρ ἀρχὴν τῶν ζῴων τὴν καρδίαν
λέγων φησὶν ὅτι, ὡς περ ἐπὶ τῶν κόσμων αἱ ἀναχθεῖσαι ἀτμίδες καὶ
ψυχθεῖσαι εἰς ὕδωρ συνίσταντο καὶ πάλιν κατέρχοντο, ὅτι καὶ ἐπὶ
τῶν ζῴων τῶν ἐκ τῶν πέττειν ἀνισσῶν εἰς τὴν ἐγκεφαλὸν ἀτμίδων,
ἐπειδὴ περ φύσει τυγχάνει ὡς ψυχρὸς ὁ ἐγκεφαλός, ψυχομένων
ὅτι ἐκείνους κατέρχεσθαι καὶ ἐπιπίπτειν τῇ καρδίᾳ, καὶ σβεννυμένους τῷ
ἐν αὐτῇ ὅτι παντελῶς δὲ θερμῷ ὑπνώττειν τὸ ζῶον, μέχρις ἂν δια-
λυθῶσι πάλιν καὶ ἀναχθῶσι, καὶ ὅτι δὲ ἀνίσταται τὸ ζῶον. ἀδελφὸν
ὅτι, φησὶν, ἐστὶν ἐπὶ τῷ ὕπνῳ τί τὸ πρῶτον πάθος καὶ ὑπό τινας, καὶ τί
τὸ πάθος τὸ ἐκείνους, ταῦτα εἰς τὸ τῷ πάχοντος πάθος καὶ μὴ τῷ
ὅτι ζῶν; ὅτι ἀκίνησία τοιαυτή, δυνάμει λέγων ὡς εἰ τις ὁρισμὸν
ἀποδοῦναι τῷ ὕπνῳ βέλαιο, μὴ λεγέτω ὅτι ὕπνος ἐστὶν ἀκίνησία
τῶν τῷ ζῷᾳ αἰσθησεων. τούτο γὰρ καὶ τῆς ὅλης τῷ ὅλῳ ζῷᾳ ἡρεμίας
εἶρη καὶ ὅλῳ τῷ ζῷᾳ ἐφαρμόττει ἀλλ' ὅτι τῷ ὕπνῳ μόνῳ. δεῖ δὲ
τὸν τῷ ὕπνῳ ὁρισμὸν μόνῳ τῷ ὕπνῳ ἐφαρμόττειν. μήποτε δὲ τὸ
"ἀκίνησία τοιαυτή" ἐπὶ τῷ ὕπνῳ εἶρη, ἵνα ἢ λέγων ὅτι τί δεῖ τὸ
τῷ ὕπνῳ πάθος ἀποδιδόναι, ὅτι ὕπνος ἐστὶν ἀκίνησία τοιαυτή, καὶ
αὕτη τῷ τί πάχειν τὸ πρῶτον; ταῦτα καὶ αὕτη ἢ ἀκίνησία δη-
λῶτω καὶ ἐν τῷ τί πάχειν τὸ πρῶτον, ὅτι ὕπνος γίνετο, ἢτοι δη-

λέτω καὶ τί πρῶτον πεπονθὸς ὁ ὕπνος γέγονε, πότερον ἢ καρδία
ἢ ἄλλο τι ἐστίν;
1044b 20. "ἐπειδὴ — εἶδη." καὶ γὰρ εἶδος ἀχρόνως καὶ ἐν ἀτόμῳ νῦν γί-
νεῖ, ὡς εἰδείξεν ἐν τῷ Η. τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 3?). καὶ
κατασκευάζει αὐτὸ τὸ μὴ γίνεσθαι τὸ εἶδος λέγων "ὅ γ. τ. λ.
γ.". ἐπεὶ τοίνυν ἕνα ἀνευ γενέσεως εἰσὶ τε καὶ αὐτὰ πάλιν ἐκ
εἰσὶ, πᾶν δὲ τὸ γινόμενον ἐκ τινος γίνεθαι καὶ τι γίνεθαι, λευκὸν ἢ ἀν-
θρώπου, ὅτι πάντα ἐν τάναντία γίνονται ἐξ ἀλλήλων.
1044b 26. ὁ μὲν γὰρ λευκὸς ἄνθρωπος ὡς ἐξ ὕλης τῆ μελανος γίνεθαι ἀν-
θρώπου, καὶ δὲ λευκὸν ἐκ τῆ μελανος ὡς τόδε μετ' τόδε καὶ ὡς εἶδος
ἐκ σερήσεως, ὡς περ δεῖπνον μετ' ἄριστον.
1044b 30. ἐπειδὴ ἡ ὑγίεια καὶ ἡ νόσος ἐναντία, ἐστὶ δὲ τὸ σῶμα δυνάμει,
ὑγιεινὸν ἄρα, φησί, καὶ δυνάμει νοσῶδες ἐστὶ, καὶ τὸ ὕδωρ δυνάμει
οἶνος καὶ ὄξος. καὶ ἐρωτήσας ἐπικρίνει λέγων "ἢ τῷ μὲν — ὕλη,"
ταῦτά τῆς μὲν ὑγείας ἐστὶ τὸ σῶμα ὕλη ὡς ἔξωθεν καὶ εἶδος, τῆς
δὲ νόσου ὡς σερήσεως καὶ φθορᾶς τῆς παρὰ φύσιν.
1044b 36. καὶ ὁ ζῶν δὲ διὰ τί ἐκ ἐστὶ δυνάμει νεκρός, καὶ ἐστὶν ὕλη ὁ
ζῶν τῷ νεκρῷ; καὶ λύει λέγων "ἢ ὅτι, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς αἱ φθο-
ραί." καὶ εἰη ἀν' λέγων ὅτι ὅτε ὁ οἶνος ὕλη ἐστὶ τῷ ὄξος ὅθι ὁ ζῶν
τῷ νεκρῷ, ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς αἱ φθοραί, λέγων φθορᾶς τὰ
χειρόνα εἶδη, ὅτι τῆς πρὸς αὐτὰ ὁδῷ ὕλην ἔχουσι τὰ κρείττονα τῶν
εἰδῶν.
1045a 6. ὡς περ ἐπὶ τῶν σφηκιῶν ἔχει καὶ τῶν μελισσῶν, ὧν αἱ μὲν ἐξ
ἵππων σηπομένων αἰδ' ἐκ βοῶν προέρχονται. cod. Reg.
1045a 5. εἰ δέ, φησί, καὶ ἐκ νεκρῷ δεῖ ζῶον γενέσθαι, εἰς τὰ τέσσαρα
σεισικεῖα ἀναλυθήσεται πρῶτον ὁ νεκρός, καὶ ὅπως ἐξ αὐτῶν γενήσεται
ζῶον.
1045a 7. "περὶ — ἐν εἶναι." καὶ ἐν τῷ πρὸς τῷ βιβλίῳ ζητήσας περὶ
τῶν καὶ τὴν λύσιν μὴ ἐπενεγκῶν, καὶ ἐν τούτῳ πάλιν ταύτης μνη-
θεῖς καὶ ὁμοίως τὴν λύσιν ὑπερθέμενος, νῦν λύει τὴν οἷς ζητηθεῖ-
σαν ζητήσιν καὶ τῆς λύσεως μὴ τετυχηκυῖαν. ἦν δὲ ἡ ἀπορία ὅτι
ἐπειδὴ ἐκ πλειόνων οἱ ὅρισμοί τυγχάνουσι, τί ποτέ ἐστι τὰ ταῦτα
ἐν ἑνὶ καὶ ποιῶν ἑν; τί γὰρ ἐστὶ τὸ ζῶον καὶ πεζὸν καὶ δίπνον ἐν ποιῶν,
εἰκότως ἀν' τις ζητήσεται. πάντων γὰρ, φησὶν, ὅσα πλείω μέρη ἔχει
καὶ μὴ ἐστὶ τὸ πᾶν οἷον σωρός, ἀλλὰ συνεχές τε καὶ ἕτερον τὸ ὅλον
παρὰ τὰ μέρη. (τὸ γὰρ ὅλον ἕτερον ἐστὶν ἐκάστῳ τῶν ἐν αὐτῷ μερῶν
ἢ μορίων). ἐστὶ τι αἷτιον τῷ ἐν εἶναι. τούτῳ γὰρ ἐλλείπει τῇ λέ-
ξει, ὡς περ γὰρ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς μὲν ἐστὶν ἀφή κτλ.
1045a 17. καὶ εἰη ἀν' τὸ λεγόμενον καὶ συγχώρησιν ἐρωτώμενον, ὡς εἰ
ἔλεγεν ἀλλ' εἴπερ ἐκ ἔχουσιν εἰπεῖν τίνι ἐν ἐστὶ τὸ αὐτοζῶον καὶ
αὐτοδίπνον, διὰ τί ἐκ ἐστὶ αὐτὰ αὐτοάνθρωπος καὶ ὅπως ἔσονται οἱ
τῶν ἀνθρώπων καὶ μέθεξιν ἐκ ἐκ' ἀνθρώπου ὁδεός; ταῦτά καὶ ἔσονται
καὶ μέθεξιν ἐκ ἀπὸ τῆ αὐτοανθρώπου. κεχώρισται γὰρ ἀλλήλων τό-
τε αὐτοζῶον καὶ τὸ αὐτοδίπνον. εἰ γὰρ μὴ ἐκεχώριστο, ἦν ἀν' αὐτοῖν
ἀποτελεσμα ὁ αὐτοάνθρωπος, καὶ ὅπως συνεβαίνειν εἶναι τῶν τῆδε
ἀνθρώπων καὶ μέθεξιν τῶν αὐτοανθρώπων. ἐπεὶ δ' ἐκεχώριστο, ὑπό-
κεινται δὲ συνιστάναι καὶ ὅπως τὸν αὐτοάνθρωπον, ἔσονται οἱ αὐτοάν-
θρωποι ἐκ καὶ μέθεξιν ἀνθρώπου ὁδεός, ἀλλὰ δοῦναι, ζῶον καὶ δίπνο-

δος, καὶ ἐστὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκ ἐν ἀλλὰ πλείω, ζῶον καὶ δίπνον. τί
ἐν ἐστὶ τὸ ἐν ἑνὶ αὐτά; ὅπως δὲ τὸν λόγον εἶμαι συγχωρῶν, ἐρωτή-
σας λέγει φανερόν εἶναι ὅτι ἐκ ἐνδεχέσθαι λύσαι τὴν ἀπορίαν, ἐξ ὧν
εἰώθασιν ὁρίζεσθαι καὶ μετιέναι τὰ περὶ τῶν ὁρισμῶν.
εἰ μὲν γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῷ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ χωρὶς, καθάπερ
οἱ τὰς ιδέας πρεσβεύοντες τυγχάνουσι λέγοντες, καὶ ἡ ὕλη ὡσαύ-
τως, τότε ἀν' ἦν ὡς ἀληθῶς ἀπορὸν τι τὸ ἐν ἑνὶ τὰ κεχωρισμένα καὶ
καθ' αὐτὰ ὄντα. ἐπειδὴ δὲ ἐκ ἐστὶ καθ' αὐτὸ ἐν ὑποστάσει ὄν,
ἀλλὰ τῆς ὕλης, οἷον τῷ χαλκῷ ὡδὶ ὑπὸ τῷ τεχνίτῃ κινεμένη
ἀχρόνως ἐπιγίνεται τινα, τούτῳ ἀπορίαν ἔχει, ὅτι τί τὸ ἐν ὡσαν
αὐτὰ καὶ ποιῶσαν ἑν.
καὶ εἰη ἀν' λέγων ὅτι εἰ τις τῇ χαλκῇ σφαῖρα θέτο ὄνομα
ἱμάτιον, εἰτα ὁρίζομενος λέγει ὅτι ἱμάτιον ὄνομα δηλωτικὸν τῷ
στρογγύλῳ χαλκῷ κτλ.
καὶ ὁ φαίνεται ἔχουσα δυοῦν τι (ἡ ἀπορία), ἐπειδὴ τὸ μὲν
ἐστὶν ὕλη, τὸ ζῶον πεζόν, τὸ δ' αἶδος, τὸ δίπνον.
εἰ δ' ἦν τι εἶδος καθ' αὐτό, πῶς ἀν' τούτῳ μετ' τῆς ὕλης ἦν
σεν, ἀδιανόητον ἀν' ἦν παντελῶς. εἰπὼν δὲ ὅτι ὁδὸν γὰρ ἐστὶ
ἕτερον τῷ τὴν δυνάμει σφαῖραν ὡς ἐνεργεία εἶναι σφαῖραν, ἐπήγα-
γεν "ἀλλὰ τούτ' ἦν τὸ τί ἦν εἶναι ἐκατέρω," ἐκάτερον λέγων τὸν
ἀνθρώπον καὶ τὴν σφαῖραν. προσεχῶς γὰρ περὶ τούτου ἐλεγεν. ἐστὶ
δὲ ὁ λέγει, ἀλλ' ἐκατέρω τὸ τί ἦν εἶναι τούτ' ἦν, ταῦτά τῳ μὲν
ἀνθρώπῳ τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ζῶον πεζὸν δίπνον ἐστὶ, τῇ δὲ σφαῖρᾳ
σχῆμα τοιονδί. ἡ ἑν' τούτῳ λέγει διὰ τῆς "ἀλλὰ τούτ' ἦν εἶναι ἐκα-
τέρω," ἡ λέγει ἀν' ὅτι ἐκατέρω ἡ ἐνεργεία τὸ τί ἦν εἶναι ἐστὶν. ἡ
ἐνεργεία γὰρ τῆς ὕλης, ἡ περ ἐστὶ δυνάμει σφαῖρα, τὸ τί ἦν εἶναι
σφαῖρας ἐστίν, καὶ ἡ τῆς δυνάμει ὁμοίως ὕλης ζῶον ἐνεργεία τὸ τί ἦν
εἶναι ἐστίν. ἀλλ' εἰ καὶ ἡ ἐνεργεία τῆς ὕλης τὸ τί ἦν εἶναι ἐστίν, ὁ
χρὴ λαμβάνειν ὅτι τῶν ὕλων ἡ μὲν ἐστὶ νοητὴ ἡ δὲ αἰσθητή. ἐπειδὴ
γὰρ καὶ τὰ γένη ὕλη ἀναλογεῖ, τὸ μὲν ζῶον ἐστὶ νοητὴ ὕλη καὶ ὕλη τῷ
εἶδους, αἱ σάρκες καὶ τὰ ὅσα αἰσθητή. καὶ πάλιν τὸ μὲν σχῆμα νοητὴ,
ὁ δὲ χαλκὸς αἰσθητή.
ἀλλ' ὅτι μὲν αὐτοῖς ἐκ ἐστὶ νοητὴ ὕλη, ὁδὸν. ἐπειδὴ γὰρ νοη-
τὴν ὕλην τὰ γένη φαμέν, τούτων δ' ὁδὸν ἐστὶ γένος (γενικώτατα
γὰρ εἰσι γένη καὶ ἐκ ἐστὶ τις ὑπερβεβηκυῖα ταῦτα φύσις), δηλονότι
ἐκ ἐστὶν αὐτοῖς ὕλη νοητή. ἀλλὰ μὴν ὁδὸν αἰσθητή. ἡ γὰρ αἰσθητή
ὕλη συνθέτων ἐστὶν ἡ ὕλη καὶ αἰσθητῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀπλῶν καὶ
νοητῶν, ταῦτα δὲ τὸ τόδε καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν αὐτῶν ἐστὶ
καὶ νοητά. καίτοι δὲ ταῦτα ὄντα ἐκ εἰσὶ χωριστὰ οἷον αὐτοουσία ἡ
αὐτοποιόν, ἀλλ' ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ καθ' ἑκάστα. καὶ μή τις λε-
γέτω ὅτι ἐπειδὴ ἐν τοῖς καθ' ἑκάστα ἐστὶν ἔχει ὕλην αὐτά. ἡ μὲν
γὰρ ὁδὸν ἡ μὲν ἔχει ὕλην καὶ ὑποκείμενον τόδε, ἡ δ' ἀπλῶς ὁδὸν
ὁδὸν αὐτῶν. εὐρίσκει γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἀσώματοις καὶ ὅπως αὐτοῖς.
ἀλλ' ἀπερ μὲν ἐρεῖν διὰ τούτων βύλεθαι, οἶμαι, ταῦτά ἐστιν. τὴν δὲ
λέξιν ὑπερβατῶς ἀναγνωσέον ὡδε, "ὅσα δὲ μὴ ἔχ — τὸ ποσόν,"
εἰτα τὸ "ἐκ ὡς ἐν γένει τῷ ὄντι κ. τ. ε." εἰθ' ὅπως, "ὁδὸν ἐκ ἐστὶν
ἐν τοῖς ὁρισμοῖς ὅτε τὸ ὄν ὅτε τὸ ἐν" καὶ τὰ ἐξ ἧς ὡς τῷ "εὐθύς γ.
ἐκ. ε. ο. τ. κ. ἐν τι" καὶ ὅπως τὸ "ὅδ' ὡς χωριστ. ο. πρ. τ. κ. ἐκ."

λέγει δὲ ὅτι εἰ καὶ ὅπερ ὄν τι καὶ ὅπερ ἐν τι ἐστὶ τὸ τόδε, τὸ ποσόν, τὸ ποῖον, ἀλλ' ἔν ἐκ ἐστὶ γένος αὐτῶν ὅτε τὸ ὄν ἔτε τὸ ἐν· γενικώτατα γὰρ εἰσι γένη, κατηγορεῖται δ' αὐτῶν, ὡς πολλάκις εἴρηται, τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν, ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν. καὶ διὰ τὸ μὴδὲ εἶναι αὐτῶν γένος τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν, ἡδὲ λαμβάνειται ἐν τοῖς ὁρισμοῖς αὐτῶν, 5 ὁρισμὸς λέγων τὰς ὑπογραφάς· οἱ γὰρ ὁρισμοὶ ἐκ γενῶν καὶ διαφορῶν εἰσὶ, τῶν δ' ἐκ ἐστὶ γένος. εἰ δὴ τῷτο, ἡδὲ ὁρισμοὶ αὐτῶν εἰσὶν, καὶ ἐστὶ τῷ τόδε καὶ τῷ ποσῷ καὶ τῶν λοιπῶν εὐθὺς τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ἐν τι εἶναι καὶ ὄν τι· καὶ διὰ τῷτο, λέγω δὴ διὰ τὸ εἶναι αὐτοῖς τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ὅπερ ἐν τι καὶ ὅπερ ὄν τι, ἡδὲ ἐστὶν ἕτερόν τι αἴτιον 10 ἡδὲ τῶν τῶν ἐν εἶναι καὶ ὄν· εἰ μὴ γὰρ ἦν γένος ἡ τὸ ὄν ἢ τὸ ἐν, τῷτο δὲ καὶ τῷ ποσῷ, ὡς περ ἀνθρώπων τὸ ζῶον, ἦν ἂν ἕτως αἰτιόν τι τῷ ἐν εἶναι αὐτὰ καὶ ὄν. ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτά ἐστιν ἢ τε ὕσσια καὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσόν, ὅμως ἐκ εἰσὶ χωριστὰ τῶν καθ' ἕκαστα ἀλλ' ἐν αὐτοῖς. ταῦτα δὲ εἰπὼν πάλιν ἐπανατρέχει ἐπὶ τὰ πρότερα, 15 λέγων "διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀπ."

1045 δ. ὡς περ ὁ Πλάτων μεθέξει τῶν ἰδεῶν εἶναι τὰ τῇδε (φησί), 9. τί δὲ τὸ αἴτιον τῆς μεθέξεως ἐστὶ, καὶ ὅπως τί τὸ μετέχειν καὶ ὅπως τῷτο δυνατόν συμβαίνειν, ἀπορῶσι καὶ ἐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. οἱ δὲ φασὶ συνασίαν ψυχῆς, ὡς περ Δυκόφρων ὁ σοφιστὴς τὴν ἐπιστήμην λέγων 20 συνασίαν τῷ ἐπίστασθαι καὶ ψυχῆς. κάλλιον δ' ἂν καὶ σαφέστερον ἦν,

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Θ.

1045 δ. 27. Εἰπὼν ἐν τῷ Ζ καὶ Η περὶ τῷ καθ' αὐτὸ ὄντος, ἐν τῷτῳ λέγει περὶ τῷ δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ὄν λέγειται καὶ τῷ δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ, ἡ δὲ παρῶσα μέθοδος περὶ τῷ ὄντος ἐστὶν, ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ λέγει περὶ δυνάμεως καὶ ἐνέργειας. λέγειν δὲ περὶ 25 ἐνέργειας ἀναγκαῖον· ὡς γὰρ δείξει, τὸ πρῶτον αἴτιον, ὃ ζητῶμεν ἐνταῦθα, ἡδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἐνέργεια. ὑπομνησκει δὲ πάλιν ἡμᾶς τῶν ῥηθέντων καὶ δειχθέντων, ὅτι περὶ τῷ πρώτῳ ὄντος, ὅπερ ἐστὶν ἡ ὕσσια, δι' ἣν καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι ὄντα λέγονται· καὶ γὰρ τὸν λόγον τῆς ὕσσιας αὐτῆς ὕσσια ἐστὶ πάντα τὰ ὄντα καὶ λέγειται. καὶ τὴν 30 αἰτίαν τῷ διὰ τὴν ὕσσιαν πάντα τὰ ὄντα λέγειται ἐπ' ἡγήσας, εἰπὼν "πάντα γὰρ ἔχει τὴν τῆς ὕσσιας λόγον, ὡς περ εἶπομεν ἐν τοῖς πρώτοις". εἰ γὰρ ἀκριβῶς τις ὀρίσσει τὸ ποσόν ἢ τὸ ποῖον ἢ ἄλλην τινὰ τῶν κατηγοριῶν, εἰς τὸν ὁρισμὸν αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης τὴν ὕσσιαν παραλήψει, ὡς περ καὶ εἰς τὸν τῆς σιμότητος τὴν ῥίνα. εἰ δὲ τῷτο, 35 δῆλον ὡς διὰ ταύτην ὄντα λέγειται· περὶ γὰρ τῶν εἰρηται. 1045 δ. 34. τὸ καὶ ἐντελέχειαν καὶ καὶ τὸ ἔργον ὁ μὴ Ἐφεσίος ἐκ παραλλήλου φησὶ δὴλοῦν τὸ αὐτό· μήποτε δὲ βελτιόν ἐστιν ἕτως αὐτὸ ἐξηγήσασθαι. ἡ ἐντελέχεια, ἡ καὶ ἐνέργεια, ὡς πολλάκις ὁ Ἀριστοτέλης διδάσκει, διττή, ἡ μὴ ἢ κατ' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν λεγόμενη, ὡς 40 εἴ τις λέγοι τὴν οἰκοδόμον ἐνέργειαν οἰκοδόμον ὅτε οἰκοδομεῖ καὶ πρὸς αὐτῷ τῷ ἔργῳ ἐστὶν, ἡ δὲ ὅτε μὴ ἐνεργεῖ μὴ ἐν τῷ τέλει, δύναται δ' ὅτε βάλῃται ἂν ἐνεργεῖν κτλ. cod. Reg. ἐκ παραλλήλου δὲ τὸ ἐνέργειαν καὶ τὸ καὶ τὸ ἔργον καὶ.

εἰ ἕτω πως εἴχεν ἡ γραφή "τὴν ἐπιστήμην τῷ ἐπίστασθαι συνασίαν καὶ ψυχῆς." ἐρωτώμενος γὰρ ὁ Δυκόφρων, τί τὸ αἴτιον τῷ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ψυχὴν ἐν εἶναι, ἔλεγεν ὅτι ἡ συνασία. οἱ δὲ τὸ ζῶον ἔλεγον ὡς ἐστὶ σὺνδεδεσμένος ψυχῆς ἐν τῷ σώματι.

αἴτιον δὲ, φησὶν, αὐτοῖς τῷ ταῦτα λέγειν, ὅτι ζητῶντες τί τὸ 1045 δ αἴτιον τῷ τὴν χαλκὸν τὴν δυνάμει ὄντα τρίγωνον ποιῆσαι αὐτὸν 16. ἐνέργειαν τρίγωνον, καὶ μὴ δυνάμενοι λόγον ἐνοποιῶν ἦτοι αἰτίαν καὶ διαφορὰν ἀποδοῦναι τῷ πῶς ἐν εἰσι, ταῦτα ἔλεγον· εἰ γὰρ ἡδυνήθησαν εὐρεῖν καὶ ἀποδοῦναι λόγον καὶ αἰτίαν ἐνοποιῶν τῷ τί τὸ ἐνὲν τὸ δυνάμει ἦτοι τὴν ὕλην καὶ τὴν ἐνέργειαν, ταῦτα τὸ εἶδος, ἐκ ἂν εἰς τοιαῦτα ἐξετράπησαν. ὡς περ δὲ πολλάκις εἴρηται ὅτι ἡ ὕλη ἢ ἐχάτη (αὕτη δ' ἐστὶν ἡ προσεχής· νῦν γὰρ ἐχάτην αὐτὴν εἶπε) καὶ τὸ εἶδος ἐν ἐστὶν· ὡς τῷ ταῦτα ἐν εἶναι ἐκ ἄλλο τι τὸ αἴτιον ἢ τὸ κινῶν τὴν ὕλην ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν. ὅσα δὲ, ὡς περ εἴρηται, μὴ ἔχει ὕλην, πάντα ἀπλῶς καὶ κυρίως ὅπερ ἐν τι εἰσὶ καὶ ὅπερ ὄν. καὶ ὅρα δὴ τὸ διδασκαλικὸν καὶ δαιμόνιον τῷδε τῷ ἀνδρὶ, ὅπως ἐκ τῶν ὑσέρων (ὅ γὰρ ἄλλως ἐνὴν τῷτο ποιῆσαι) καὶ ἡμῖν γνωρίμων ἐπὶ τὴν πολυτίμητον πατέρα καὶ ποιητὴν πάντων θεὸν ἀγαγεῖν ἡμᾶς μεθοδεύει, καὶ δείξει ὅτι ὡς ὁ χαλκεὺς αἰτιὸς ἐστὶ τῷ τὴν χαλκὸν καὶ τὴν σφαῖραν ἐν εἶναι, ἕτως καὶ ἡ ἐνοποιὸς αὐτῷ καὶ δημιουργικὴ δύναμις πάντων τῶν ὄντων αἰτία ἐστὶ τῷ ἔχειν ὡς περ ἔχει.

λέγοι δὲ ἂν κυρίως δύναμιν τὴν πρώτην καὶ ἀνείδεον ὕλην· 1045 δ δυνάμει γὰρ πῶς ἐστὶν, ἥτις καὶ πρώτη δύναμις ἦ, ἀλλ' ἔν ἐκ ἐστὶ 36. χρησιμωτάτη πρὸς ὃ βουλόμεθα νῦν· αὐτὸν γὰρ τι καὶ ἀπλῶς καὶ ἀσώματον ζητῶμεν, ἀλλ' ἐκ ἐνυλόν τι καὶ σύνθετον. τὸ δὲ "ἐπὶ πλέον γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν μόνον λεγομένων καὶ κίνησιν" τοῦτον ἂν εἴη· τὸ δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ ὄν ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῷ δυνάμει μόνον ὄντος· ἔχει γὰρ ἀμφότερα, τό τε δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ, ἐκεῖ δὲ τὸ δυνάμει μόνον, τὸ δὲ τὰ δύο πλατύνει τῷ τὸ ἐπὶ πλέον ἐστὶν. ὁ μόνον δὲ τὸ δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῷ δυνάμει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐνέργειᾳ μόνον. τὴν δὲ δύναμιν κίνησιν εἶπε νῦν, ἡ κίνησιν τὴν ἐνέργειαν εἶπεν, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον, ἐπὶ πλέον γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν καὶ κίνησιν ἦτοι κατ' ἐνέργειαν μόνον λεγομένων. ἐστὶ δὲ δυνάμει μόνον ἢ πρώτη καὶ ἀνείδεος ὕλη, δυνάμει δὲ καὶ ἐνέργειᾳ πῦρ γῆ καὶ τὰ σύζοιχα τῷτο· τὸ γὰρ ἐνέργειᾳ ὄν πῦρ δυνάμει ἐστὶν ἀήρ. ἀλλ' εἰ καὶ ἐπὶ πλέον ἐστὶ τὸ δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ τῷ δυνάμει μόνον ἢ τῷ ἐνέργειᾳ μόνον, ὅμως εἰπόντες περὶ τῆς κυρίως δυνάμεως ἐν τοῖς περὶ τῆς ἐνέργειας ὁρισμοῖς δηλώσομεν, φησὶ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων 40 δυνάμεων.

ἐνία γὰρ ὁμοιότητι τινι λέγονται, ὡς περ ἐν γεωμετρίας· ἐκεῖ 1046 α γὰρ λέγειται ὅτι εἰ ἐστὶν ἡδὲ ἡ εὐθεῖα διπλασία τῇσδε, καὶ ὁ δυνάμει τε- 7. τράγωνον τετραπλάσιον ἐστὶ τῷ τετραγώνῳ ὁ δυνάμει ἢ λοιπῇ. τῷτο δὲ φανερόν ἐστι ἐπὶ ἀριθμῷ· ὁ γὰρ τέσσαρα διπλασίου ὦν τῷ δύο

Fffff

τὸ ἀπὸ τῆς τέσσαρα τετραγώνων, ὃ ἐστὶ τὸ δεκάεξ, τετραπλάσιον
ἐστὶ τῆς ἀπὸ τῆς δύο, ὅπερ ἐστὶ τὸ τέσσαρα. τὸτο δὲ καθ' ὁμοί-
τητα λέγει τῆς κυρίως δυνάμεως· διὰ γὰρ τὴν κυρίως δύνα-
μιν πάντα δύναμις, δύναμις δὲ τι καὶ ἡ εὐθεία, λέγει καὶ ἡ εὐθεία
δύναμις. λέγει δὲ ὅτι δυνάτα καθ' ὁμοιότητα καὶ ἀδύνατα τῷ
εἶναι πως ἢ μὴ εἶναι· διπλασίον γὰρ ἔσσης τῆς εὐθείας, λέγει δὲ
ναδὲς τετραπλάσιον, μὴ ἔσσης δὲ λέγει μὴ δύναδὲς.

1046a τὸ δὲ "ἢ ἄλλο" πρόσκειται, ἐπεὶ νῶτον τις ἰάσεται· ἂν ἐαυ-
11. τόν, καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ ἡ δύναμις τῆς ὁδοῦ παθεῖν αὐτόν, ἀλλ' ὅτι καθ'
αὐτὸ τὸτο ὑπάρχει αὐτῷ ἀλλὰ καθ' ἄλλο. ἐπεὶ δὲ τῶν δυνά-
μεων αἱ μὲν εἰσὶν αἰτίαι τῆς μεταβάλλειν τὰ ἐν οἷς ἐστὶν ἐπὶ τὸ
χεῖρον, αἱ δὲ ἔκ ἐξεί, διορίζει καὶ περὶ αὐτῶν λέγων "ἢ μὴ" γὰρ τῆς
παθεῖν ἐστὶ δύναμις, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ πάχοντι ἀρχὴ μεταβολῆς πα-
θητικῆς ὑπ' ἄλλου ἢ ἄλλο, τῶν δὲ τῶν δυνάμεων ἡ μὲν ἐστὶν ἐν
αὐτῷ τῷ πάχοντι ὡς ἀρχὴ μεταβολῆς, ἔτι τῆς μὴ πάχειν ἀλλὰ
τῆς πάχειν ὑπ' ἄλλου, ὡς περ εἴρηται ἐπὶ τῆς κηρίων ἀνδριάντος. ἢ μὴ
ἔν τῶν δυνάμεων ἐστὶ τοιαύτη, ἢ δὲ ἐστὶν ἔκ ἀρχῆς τῆς πάχειν ὑπ'
ἄλλου, ἀλλὰ μᾶλλον ἔστι ἀπαθείας τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον.

1046a πάλιν τῶν δυνάμεων αἱ μὲν εἰσὶ τῆς μόνον παθεῖν αἱ δὲ τῆς
17. καλῶς· πῶς δὲ ταῦτα λέγει, εἴρηται ἡμῖν ἐν τῷ Δ ταύτης τῆς
πραγματείας πλατύτερον, ὅτε περὶ τῶν τῆς δυνάμεως σημαίνο-
μένων ἔλεγεν (c. 12).

1046a διὰ γὰρ τὸ ἔχειν τινὰ δύναμιν καὶ ἀρχήν, καὶ ὅπως διὰ τὸ εἶναι
20. τὴν ὕλην ἀρχήν τινα, πάχει τὸ πάχον καὶ ἄλλο ὑπ' ἄλλου· καυσὸν
γὰρ ἐστὶ τὸ λιπαρὸν καὶ θλαστὸν καὶ ὑπεῖκον ὁδοῦ.

1046a καὶ τῶν δυνάμεων ἡ μὲν ἐστὶν ἐν τῷ πάχοντι ἢ δὲ ἐν τῷ ποιῶντι.
26. ὡς εἰ τὸ ποιῶν ἕτερον ἐστὶ τῆς πάχοντος, δῆλον ὅτι τὸ συμ-
1046a 28. πεφυκὸς καὶ ἐν ὄντι καὶ συνεχὲς ὅτι πείσει ὑπ' ἑαυτοῦ· τὸ γὰρ πάχον
ἕτερον εἶναι δεῖ τῆς ποιῶντος· ὡς περ δὲ ἡ δύναμις καὶ τὸ δύνασθαι
ἔστι ἐστὶν, ὅπως ἡ ἀδυναμία ἢ τῇ τοιαύτῃ δυνάμει ἐναντία σέρησις
ἐστὶν· ὡς τῆς αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν πᾶσα δύναμις ἀδυναμία.

1046b διὸ πᾶσαι αἱ τέχναι αἷ τε ποιητικαί, ἢ τε οἰκοδομικαὶ καὶ ἡ
2. ναυπηγική, καὶ αἱ ἐπιστήμαι (κοινότερον δὲ τέχνας εἶπε τὰς ἐπιστή-
μας) δυνάμεις εἰσὶν.

1046b "ἀποφάσει γὰρ καὶ ἀποφορᾷ," τῶν δὲ σέρησει (τὸ γὰρ ἀποφορᾷ
13. τῆς σέρησει ἐστὶ δηλωτικόν) οἶδε τὸ ἐναντίον... λέγει δὲ ἐνερ-
γείας σέρησιν πρώτην, εἰ ὅτε πέφυκεν ἔχειν καὶ ὡς πέφυκεν ἔχειν
καὶ ὁ πέφυκεν ἔχειν μὴ ἔχει, δευτέραν δὲ σέρησιν τὸ ὅπως μὴ
ἔχειν.

1046b αὕτη δ' ἐστὶν ἀποφορὰ τῆς ἔξεως· ταύτην γὰρ εἶπε θάτερον.
15. ἢ πρώτην σέρησιν ἐνταῦθα λέγει τὴν ἐν τῷ δεκτικῷ, πρὸς
ἀντιδιαστολήν τῶν ἄλλων σέρησεων τῶν ἀπλῶς λαμβανομένων καὶ
μὴ ἐν τοῖς δεκτικῷ· οὕτω γὰρ ὁ ἡμέτερος καθηγητὴς ἐξηγήσατο.
ἦγεν, ὡς εἴρηται, τὴν ἐν τῷ δεκτικῷ σέρησιν καὶ πρώτην ὀνομάζει
σέρησιν. cod. Reg.

1046b "τῷ λόγῳ ἔχῃ," τῶν δὲ ἐν τῷ λόγον ἔχοντι. ἢ ἡ ἐπιστήμη
17. ἐστὶ δύναμις τῷ λόγον ἔχειν, ἀντὶ τῆς, ἢ ἐπιστήμη δύναμις ἐστὶν ἐν
τῷ ἔχειν λόγον καὶ αἰτίαν τῆς ἐπιστήμης ὅπερ ἔχει. καὶ ἔχει ἡ ψυχὴ

ἀρχὴν κινήσεως τὴν ἐπιστήμην· κινεῖ γὰρ αὐτήν, ὡς ἔφαμεν, εἰς θεω-
ρήματα τινα καὶ εὐρέσεις.

"ὁ δὲ ἐπιστήμων ἀμφω," διὰ τὸ ἐν λόγον ἐν τῷ ἐπιστημονί 1046b
ἀμφότερα γινώσκειν, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως. ἐστὶ δὲ ὁ τοιοῦτος λόγος ἦτοι 19.
ἢ ἐπιστήμη ἢ ἐν ψυχῇ, ἣτις ψυχὴ ἔχει τὸν λόγον ἢ τὴν ἐπιστήμην
ἀρχὴν κινήσεως.

"πρὸς αὐτὸ σ." τὸ αὐτὸ λέγει τὸ λογικόν... "πρὸς αὐτὸ," 1046b
τῶν δὲ λογικόν... ἐπεὶ καὶ ἡ σέρησις καὶ ἡ ἔξις ἐν μιᾷ εἰσὶν 22.
ἀρχῇ, τῷ λόγῳ ἦτοι τῷ λογικῷ, ἀμφότερα ποιήσει ἡ ψυχὴ.

"τὸ μόνον ποιῆσαι δύναμις"· τῷ γὰρ εὖ γράφοντι ἀκολουθεῖ 1046b
καὶ τὸ μόνον γράφειν, τῷ δὲ μόνον γράφοντι ἔκ ἀκολουθεῖ τὸ εὖ 25.
γράφειν· διότι ἐκείνῳ μὴ πάρεστιν ἀμφοῖν δύναμις, τῷ δὲ μόνον
γράφοντι ἔδαμῳς.

Μεγαρικὸς λέγει ἂν τῆς περὶ Εὐκλείδην (Ζήνωνος Α). ὅτος 1046b
γὰρ εἰς τὰ Μέγαρα τὸ διδασκαλεῖον εἶχε. λέγει δὲ ὅτι οἱ Μεγα- 29.
ρικοὶ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ταύτην ποιῶσιν.

οἱ περὶ Ζήνωνος. cod. Reg. Ἐλεατῶν ὁ Ζήνων, ὁ φιλό-
σοφος, Ἐλεᾶς δὲ ἔκ ἐν Μεγάροις, ἀλλ' ἐν τῇ Ρώμῃ. ibid. in
marg.

τὸ δὲ "ὅτι γὰρ τῆς γε πράγματος" τοιοῦτον ἂν εἴη ὅτι τὴν 1047a
τέχνην μὴ ἔχειν τότε συμβαίνει, ὅταν λήθῃ ἢ χρόνῳ ἢ πάθει ὁ 2.
ἔχων αὐτὴν ἀποβάλλῃ, ὅ μὴν τῆς γε πράγματος καὶ τῆς ὕλης φθα-
ρείσης· εἰ γὰρ ὑποθέμεθα ὅτι ἀνήρῳ πᾶς λίθος, ὅτι συμβῇ τῇ
τῶν ἀναιρέσει ἀποβαλεῖν τὴν οἰκοδομικὴν τέχνην τὴν οἰκοδόμῳν,
25 ἀλλ' ἔξει ταύτην καὶ λίθων μὴ ὄντων. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

τὸ δὲ "ἀεὶ γὰρ ἐστὶν" ἴσον ἐστὶ τῷ, εἰ ἀληθὴ ἐστὶν ἅπερ εἵπομεν, καὶ
ἀδύνατόν ἐστι τὸ μὴ μαθόντα ἔχειν, καὶ ἐμπαλιν ἀδύνατόν ἐστι μὴ
ἔχειν τὸ μὴ ἀποβαλόντα, καὶ ὅτι ἔκ ἀνάγκης τῆς ὑποκειμένης ἐκάστη
τέχνη ὕλης φθαρείσης εὐθὺς τὴν τέχνην ἀποβάλλειν, ἀλλὰ καὶ
ταύτης μὴ ἔσσης ὅθεν ἦττον ἐνδέχεται πάλιν τὴν τέχνην ἔχειν, πῶς,
ὅταν παύσῃ ὁ οἰκοδόμος τῆς οἰκοδομεῖν, κατὰ τὴν τῶν Μεγα-
ρικῶν δόξαν τε καὶ ἀπόφασιν, ὅτι ἔξει τὴν οἰκοδομικὴν; εἰ δὲ
τὸτο, πῶς λαβὼν πάλιν εὐθὺς οἰκοδομήσει; καὶ γὰρ ὅτι ἀδύ-
νατόν ἐστι τὴν τοιαύτην ἔχειν τέχνην μὴ μαθόντα, αὐτὸς δὲ

ἅμα τῷ παύσῃ τῆς οἰκοδομεῖν μὴ μαθὼν πάλιν εὐθὺς οἰκο-
δομήσει. εἰ δὲ ἅμα τῷ παύσασθαι τῆς οἰκοδομεῖν εὐθὺς πάλιν
οἰκοδομεῖ, δῆλον ὅτι εἶχε καὶ μὴ οἰκοδομῶν τὴν οἰκοδομικὴν καὶ
ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι. εἰ γὰρ, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἅμα τῷ οἰκο-
δομεῖν ἀπέβαλε τὴν τῆς οἰκοδομεῖν δύναμιν, πῶς πάλιν μὴ μα-
θὼν μήτε διὰ μαθήσεως λαβὼν αὐτήν (τὸτο γὰρ εἴληπται) οἰκο-
δομεῖ; ἄλλως τε ἐπεὶ ὑποκαίει τότε μὴ ἔχειν τὴν τέχνην, ὅταν
ἢ λήθῃ ἢ χρόνῳ ἢ πάθει τὴν αὐτὴν ἀποβάλλῃ, ὅθεν δὲ γέγονε
τοιοῦτον περὶ τὸν οἰκοδόμῳν, πῶς οἶόντε λέγειν, ὅταν μὴ οἰκοδομῇ,
τὴν τοιαύτην ἔκ ἔχειν δύναμιν;

ὁ γὰρ Πρωταγόρας ἔφασκε μὴ εἶναι μήτε γλυκὺ μήτε ἄλλο 1047a
μηδέν, ἀλλ' οἷα ἂν αὐτὰ κρίνῃ ἢ αἰσθῇ, τοιαῦτα καὶ ἔστιν. εἰ 6.
δὲ ἐκείνος ἐλήλεγκε πρότερον ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ καὶ δέδεικε
ψευδόμενος, δηλονότι καὶ ὅτι ψεύδεται.

1047^a ὥσπερ τυφλὸν ἐστὶ τὸ πεφυκὸς ὄψιν καὶ μὴ ἔχειν, ὅτε πέφυκε,
 8 καὶ ἐπὶ ὃν μὴ φθαρὲν οἱ αὐτοὶ τ. ἐσ. π. τ. ἢ μ.

1047^a ἐπὶ εἰ τὸ ἐφερημένον δυνάμει, οἷον τὸ ὄραν, ἀδύνατόν ἐστι

10. βλέπειν, καὶ τὸ μὴ γινόμενον κατ' αὐτὸς ἀδύνατόν ἐστι γενέσθαι.
 ἐπειδὴ γὰρ ὅταν μὴ ἐνεργῇ τι ἔκ ἑαυτοῦ δύναμιν, τὸ δὲ μὴ ἔχον δύ-
 ναμιν ἢ δύναμι τὸ ποιεῖν ἢ τὴν δύναμιν ἔκ ἑαυτοῦ, τὸ δὲ μὴ
 δυνάμενον ἀδύνατόν ἐστιν, ὃ δὲ ἀδύνατον γενέσθαι, ἢ γενήσεται ποτε.
 εἰ ἔν τῷ τῷ, εἴπερ τις ἴσαται καὶ μὴ ἐνεργεῖ περὶ τὸ καθῆσθαι, ἔκ ἑαυτοῦ
 τὴν δύναμιν τῷ καθίσταται. εἰ δὲ μὴ δύναται, ἀδύνατόν ἐστι καθίσταται.
 εἰ δ' ἀδύνατόν ἐστι τὸ γενέσθαι, ὃ λέγων ἢ εἶναι ἢ ἔσεσθαι, τῷ τῷ 10
 ἢ καθῆσθαι ἢ καθεδεῖν, ψεύσεται. τὸ γὰρ ἀδύνατον τῷ τῷ σημαίνει τὸ
 μὴ δυνατὸν γενέσθαι. ὥστε αἰεὶ τὸ ἐσθῆν ἐσθῆν. ἔκ ἑαυτοῦ γὰρ τὴν
 τῷ καθίσταται δύναμιν. καὶ τὸ καθήμενον αἰεὶ καθεδεῖν. ἀναστῆναι γὰρ
 ἢ δύναται. ὃ δὲ μὴ δύναται ἀναστῆναι, ἔκ ἀνάσθησθαι. αἰεὶ ἄρα κα-
 θεδεῖν. ἢ μόνον δὲ ταῦτα συμβαίνει λέγειν αὐτὸς τὰ ἄτοπα 15
 (ὁρῶμεν γὰρ ὅτι καὶ ὁ καθήμενος ἀνίσταται καὶ ὁ ἀνιστάμενος πάλιν κά-
 θεδεῖν), ἀλλ' ἐξαίρεσι καὶ κινήσιν καὶ γενέσιν. ἔγωγε γὰρ δεῖ τὸ ῥῆ-
 ὑπερβατῶς ἀναγινώσκειν. ὅτι δὲ γενέσιν ἀναιρῶσιν δῆλον. πᾶσα
 γὰρ γενέσις ἐκ τῆς δυνάμει προέσι. δύναμιν γὰρ ἔχον τότε τι γενέσθαι
 τὸ καταμήνιον γίνεσθαι. οὗτοι δὲ τὴν δύναμιν ἀναιρῶντες ἀναιρῶσι 20
 γενέσιν. εἰ δὲ γενέσιν, δηλονότι καὶ κινήσιν. τὰ γὰρ κινύμενα δυνά-
 μει πρὸ τῆς ἀρχῆς κινεῖσθαι κινήσιν.

1047^a εἰ γὰρ τι δύναται καθίσταται καὶ ἐνδεχέσθαι καθίσταται, τῷ τῷ εἰ ὑπάρξει
 26. τὸ καθῆσθαι, ὅθεν ἀδύνατον συμβαίνει. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ κινεῖσθαι

1047^a καὶ ἴσαται. “ἐλήλυθε — μάλισσα.” ἐπειδὴ ἡ ἐνέργεια διχῶς λέ- 25

30. γέσθαι, ἓνα μὴ τρόπον αὐτὰ τὰ τέλη. τὸ γὰρ τῆς λευκάνσεως τέλος,
 τῷ τῷ ἐστὶ τὸ λευκόν, ἐν ᾧ πέπαυται καὶ ἔστι ἡ λεύκανσις, ἐνέργεια
 λέγεσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ τῶν ἄλλων κινήσεων τέλη ἐνέργεια
 λέγονται, ἃ δὲ καὶ κυρίως αὐτὸς ἐντελεχείας καλεῖ. ἓνα μὴ ἔν δὴ
 τρόπον ἢ ἐνέργεια ἔγωγε λέγεσθαι, ἄλλον δὲ πάλιν ἐνέργεια λέγεσθαι αὐτὴ 30
 ἢ κινήσις. ἔγωγε δὲ πάλιν ὑποδείγματος χάριν αὐτὴ ἢ λεύκανσις,
 ἢ τις καὶ δύναμει ἐστὶ καὶ ἐντελεχεία, δύναμει μὲν ὅτι ἔγωγε εἰς ἐντε-
 λέχειαν καὶ τὸ τέλος ἀφικέται, ἐντελεχεία δὲ ὅτι ἔχει τι τῆς ἐντελε-
 χείας καὶ τὸ τέλος. ἐν γὰρ τῇ λευκάνσει καὶ ὅλως τῷ λευκαίνοντι
 ἔνεστι τι τῷ λευκῷ καὶ τῆς ἐντελεχείας. διχῶς ἔν τῆς ἐνεργείας λε- 35
 γομένης λέγει ὅτι ἡ ἐνέργεια ἢ πρὸς τὴν ἐντελέχειαν καὶ τὸ τέλος
 συντεθειμένη, τῷ τῷ τὴν ἐντελέχειαν ἐνέργειαν λέγεσθαι, ἐκ τῶν
 κινήσεων ἐλήλυθεν. ἐπειδὴ γὰρ κυρίως ἐνέργεια ἢ κινήσις λέγεσθαι, καὶ
 τὸ τέλος ἐνέργεια διὰ τὸ, ὡς εἴρηται, τὴν ἐνέργειαν τὴν ἐν τῇ κινήσει
 θεωρημένην διὰ τὸ τέλος γίνεσθαι. τὸ δὲ “καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα” οἶμαι 40
 διὰ τὴν τέχνην πρόσκειναι, ὡς εἰ ἔλεγεν ἢ μόνον τὰ ἐν αὐτοῖς
 ἔχοντα τὴν κινήσιν καὶ τὸ κινῶν αἷτιον ἐνέργειαν λέγονται, ἀλλὰ καὶ τὰ
 ἄλλα, ὧν ἐκτός ἐστι τὸ κινῶν. καὶ τὸ πῶς ἐκ τῶν κινήσεων καὶ ἐπὶ
 τὰ ἄλλα καὶ τῆς ἐνεργείας ὄνομα, ἐδήλωσεν εἰπὼν “δοκεῖ δὲ ἡ
 ἐνέργεια μάλισσα ἢ κινήσις εἶναι”. καὶ τῷ τῷ εἰκότως. ἐν γὰρ τῷ 45
 τέλει μάλισσα ἡρεμία ἀλλ' ἢ κινήσις ἐστὶ καὶ ἐνέργεια. ἐπειδὴ δὲ
 πᾶν τὸ κινύμενον ἢ ἐνεργῶν ὃν τί ἐστιν, ἢ φάμεν τὴν μὴ ἔσαν οἰκίαν
 ἢ τὸ μὴ ὃν ζῶν κινεῖσθαι ἢ ἐνεργεῖν. εἰ γὰρ τὸ κινύμενον ἢ ἐνεργῶν

ὃν ἐστὶ, τὸ μὴ ὃν ἔτε κινεῖσθαι ἔτε ἐνεργεῖν ἐστὶ. δι' αὐτὸ δὴ τῷ τῷ
 ὅθεν ἡ γενέσις κινήσις ἐστὶν, ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ (5 1) δέδεικται.

εἰ καὶ δύναμει ἐστὶν ἓνα τῶν μὴ ὄντων, τὸ ἐστὶν αὐτῶν κατῃ- 1047^b
 γορεῖσθαι ἔχ' ὅτι ἐστὶν (ἔκ ἑαυτοῦ γὰρ ὅτι ἔκ ἐντελεχείας ἐστὶν. ἐκεῖνα γὰρ 1.
 φάμεν εἶναι τὰ ἐντελεχεία ὄντα), ἀλλὰ κατῃγορεῖσθαι αὐτῆς τὸ ἐστὶν,
 ὅτι δύναται γενέσθαι καὶ ἔσεσθαι.

“εἰ — ἢ ἀκολουθεῖ.” τῷ τῷ εἰ δύναται λέγεται τι, καθὼς 1047^b
 δύναται γενέσθαι, καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῷ τὸ ἐνεργεῖν, ἔκ ἑαυτοῦ ἀληθὲς τὸ 3.
 λέγειν ὅτι ἐστὶ μὲν τι δυνατὸν, ἔκ ἑαυτοῦ δὲ ὅθεν δυνήσεσθαι εἰς ἐνέρ-
 γειαν ἐλθεῖν.

ὁ μὴ λογισόμενος ἔν, φησί, μηδὲ νοῦν τὸ ἀδύνατον τί ποτέ 1047^b
 ἐστὶ, καὶ τὴν διαφορὰν ἣν ἔχει πρὸς τὸ δυνατὸν, ἐκεῖνος ἂν εἴποι ὡς 7.
 ὅθεν κωλύει τι δυνατὸν εἶναι ἢ γενέσθαι μὴ εἶναι μὴδ' ἔσεσθαι. εἰ
 δ' ἐγίνωσκε τὴν τῷ ἀδύνατον φύσιν, ἔκ ἑαυτοῦ ὅπως ἀπερισκέπτως καὶ
 ἐτοίμως ἔλεγε τὴν διάμετρον καὶ τὸ ζύλον, ὅτι ἢ μὴ δυνατὴ ἐστὶ
 μετρηθῆναι καὶ ἢ μετρηθῆσθαι, τὸ δὲ καυθῆναι καὶ ἢ καυθῆσθαι, ἀλλ'
 ἐκεῖνην μὴ ἀνεκέρυττεν ἂν ὡς ἀδύνατός ἐστι μετρηθῆναι καὶ ἢ μετρη-
 θῆσθαι, τῷ τῷ δὲ διχυρίζετο ὅτι δυνατὸν ἐστὶ καυθῆναι καὶ καυθῆσθαι.
 ἀλλὰ ταῦτα εἴποι ἂν ὁ ἀγνοῶν τὸ ἀδύνατον, ἐκεῖνο δὲ ἐστὶ φανερόν
 ἐκ τῶν κειμένων. κεῖν δὲ ὅτι τὸ δυνάμενον γενέσθαι καὶ γενήσεσθαι, ὅτι
 εἰ ὑποθώμεθα τὸ μὴ ὃν μὴ δυνάμενον δὲ γενέσθαι ὅτι ἐστὶν, ὅθεν
 ἀδύνατον συμβῆσθαι. εἰ δὲ γε τὸ μὴ ὃν μὴ ἀδύνατον δὲ γενέσθαι
 ὑποθώμεθα, ἔψεται ἐκ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἀδύνατόν τι. εἰ
 γὰρ συ καθήμενος καὶ δυνάμενος περιπατῆσαι ὅτε καθῆσθαι, ἀληθῶς
 λέγοι τις ὡς δύναται μὴ ἔστος ὁ καθήμενος περιπατῆσαι, ἢ μὴν περι-
 πατῆσαι, ὁμοίως καὶ ἡ διάμετρος δύναται μετρηθῆναι καὶ ἢ μετρη-
 θῆσθαι, ὑποθεθεῖ δὲ ταῦτα ἄμφω ὡς δυνατά, τό τε περιπατεῖν
 ἔν καθήμενον καὶ τὸ μετρεῖσθαι, τὴν διάμετρον, ἐκ μὴ τῷ περιπατεῖν
 ἔν καθήμενον ὅθεν ἀδύνατον συμβῆσθαι, ἐκ δὲ τῷ μετρεῖσθαι τὴν
 διάμετρον συμβῆσθαι τι ἀδύνατον, τὸ τὰ περιττὰ ἴσα εἶναι τοῖς
 ἀρτίοις. εἰ ἔν ὅθεν τῷ τῷ ἐκεῖνος διαφέρει, ὥσπερ ἐπ' ἐκεῖνος ὅθεν
 συνέπιπτεν ἀδύνατον, ὅπως ὅθεν ἐπὶ ταύτης. ἀλλὰ μὴν δοθέντος τῷ
 τὴν διάμετρον μετρηθῆναι, συμβαίνει τὸ τὰ περιττὰ ἴσα εἶναι τοῖς
 ἀρτίοις, ὅπερ ἐστὶν ἀδυνατώτατον. τῷ τῷ δὲ συμβαίνει ἐκ τῷ μὴ
 συννοῶν τὴν τε φύσιν καὶ τὴν διαφορὰν τῷ ἀδύνατον πρὸς τὸ δυνα-
 τόν, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῷ δυνατῷ, ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῷ ἀδύνατον λέγειν
 ὅτι δυνατὸν μὲν ἐστὶν, ἢ μὲντοι ἔσαι. ὥστε δῆλον ὅτι εἰ τι δυνατὸν
 ἐστὶ, καὶ ἔσαι. συμβαίνει δὲ τὸ ἀδύνατον τῷ τῷ, λέγω δὲ τὸ τὰ ἀρ-
 τια ἴσα εἶναι τοῖς περιττοῖς, ἢ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν ὅτι
 δεδόσθαι ὅτι μετρεῖσθαι ἢ διάμετρος. εἰ γὰρ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν ἦν,
 συνέβαινε ἂν ἀδύνατόν τι καὶ ἐπὶ τῷ καθήμενος λεγομένης δὲ περι-
 πατεῖν. ἐκεῖ μὴ γὰρ τὸ συναγόμενον ψεῦδος, ἀλλ' ἔκ ἀδύνατον, τὸ
 δὲ ἐνταῦθα καὶ ψεῦδος καὶ ἀδύνατον. ὥστε εἰ ταῦτόν ἦν τὸ ψεῦδος
 καὶ τὸ ἀδύνατον, ὅθεν ἂν διέφερον αἱ ὑποθέσεις ἢ τε ἔν ἢ καθήμενον
 περιπατεῖν ὑποθεμένη καὶ ἢ τὴν διάμετρον μετρεῖσθαι λέγουσα. ἐπεὶ
 δὲ ἕτερα ταῦτα, ἕτεραι καὶ αἱ ὑποθέσεις. “ἄμα δὲ δῆλον ὅτι εἰ τῷ α
 ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ β εἶναι.” δείξας ὅτι ὁ δυνατὸν εἶναι μόνον οἰόμε-
 νος ὅταν ἐνεργῇ, ἔστος τὸ ἀδύνατον καὶ τὸ δυνατὸν ποιεῖ ταῦτόν καὶ δια-

φεύγει καὶ ἀγνοῶν ἡμῖν γίνεσθαι τὸ ἀδύνατον, καὶ ποῖόν ἐστι τὸ αὐτὸ τὸ ἀδύνατον δείξας, λέγει ὅτι ἐκ τούτου ὁ λόγος ἐστὶν ὡς εἰ τὸ αὐτὸ ὄντος ἐπεὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης τὸ β, ὃ μὴ δύναται ὄντος τὸ αὐτοῦ ἐξαι καὶ τὸ β δυνατόν, καὶ τὸ αὐτοῦ δύναται ὄντος καὶ τὸ β δύναται ἐξαι, καὶ ἀναγκαῖον ἀναγκαῖον, καὶ ὑπάρχοντος τὸ αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ τὸ β. εἰ δέ τις ἐνίστασθαι λέγων ὅτι τὸ αὐτοῦ ὄντος ἐπεὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης τὸ β, ὃ μὴ δύναται ὄντος τὸ αὐτοῦ ἐξαι καὶ τὸ β δυνατόν, ὅθεν κωλύει, φησὶν, εἶναι τὸ β μὴ δυνατόν, δυνάμει λέγων ὡς εἰ τὸ αὐτοῦ δύναται ὄντος τὸ β ὅτι ἐστὶ δυνατόν, ἐξαι ἀδύνατον. τὸ αὐτὸ γὰρ ἀντίκειναι τῷ δυνατῷ. ἐξω, φησὶ, τὸ αὐτοῦ δυνατόν. ὅθεν ἐπειδὴ δυνατόν ἐστιν, ὑπάρχει. ψευδὸς 10 μὲν, ὃ μὲντοι ἀδύνατος ἢ ὑπόθεσις. ἐξω ὅτι ὑπάρχειν τὸ αὐτοῦ, ὑπόκειναι δὲ ὅτι τὸ αὐτοῦ ὄντος ἐστὶ καὶ τὸ β. ὡς ἐπειδὴ τὸ αὐτοῦ ἐστὶν, ἐξαι καὶ τὸ β διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν. ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐξαι. τὸ γὰρ ἀδύνατον ὅτι ἂν γένοιτο ποτε. εἰ δὲ τὸ εἶναι τὸ β μὴ ἦν ἀδύνατον, ψευδὴς ἢ ὑπόθεσις ἐξ ἧς τὸ αὐτοῦ συνέβη. αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἡ λέγουσα ὅτι τὸ αὐτοῦ ὄντος δύναται ὅτι ἐξαι τὸ β τὸ ἐπόμενον τῷ αὐτοῦ δυνατόν. ὁ λόγος ἀρα ὅτι τὸ αὐτοῦ ὄντος δύναται ἐξαι καὶ τὸ β δυνατόν, εἴπερ ὅπως εἶχον τό τε αὐτοῦ καὶ τὸ β. πῶς δὲ εἶχον, ἐπάγει, ὡς τὸ αὐτοῦ ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ β εἶναι. δείξας ὅτι εἰ τὸ αὐτοῦ εἴη δυνατόν, καὶ τὸ αὐτοῦ ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον β δυνατόν ἐστὶ, δείκνυσιν ὅτι καὶ ὄντος τὸ αὐτοῦ ἐξαι 20 καὶ τὸ β, λέγων ὅτι ἐάν ὅπως ἐχόντων... τὸ αὐτοῦ ἐξαι ὡς ἐτέθη, ἦτοι ἂν τὸ αὐτοῦ ἐξαι ὡς ἐτέθη. ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐπάγει ὅτι εἰ τὸ αὐτοῦ δύναται ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸ β εἶναι, ὁ ἴσος ἂν εἴη τῷ ὅτι καὶ καὶ δέδεικται, ὡς εἰ τὸ αὐτοῦ εἴη δυνατόν, καὶ τὸ β ἐξαι δυνατόν. εἰ δὲ ὅπως ἐξαι, λέγομεν, φησὶν, ὅτι εἰ καὶ εἴη τὸ αὐτοῦ, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ β 25 τὸ γὰρ λέγειν ὅτι εἰ τὸ αὐτοῦ δύναται εἶναι, ἐξ ἀνάγκης ἐπεὶ τὸ εἶναι δύναται καὶ τὸ β (τὸ αὐτοῦ γὰρ ἐδήλωσε διὰ τὸ ὅτι γὰρ δύναται εἶναι δύναται καὶ τὸ β. τὸ αὐτοῦ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ β εἶναι, εἰ τὸ αὐτοῦ δυνατόν), τὸ ὅτι λέγειν, εἰ τὸ αὐτοῦ δυνατόν, ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ εἶναι τὸ β δύναται συμβαίνει, τὸ αὐτοῦ σημαίνει ὅτι ἐάν ἢ τὸ αὐτοῦ ὅταν ἢ, τότε 30 εἶναι καὶ τὸ β. τὸ δὲ ὅτι ὡς ἦν δύναται εἶναι ἴσον ἂν εἴη τῷ καὶ εἰ ἐστὶν ἀναγκαῖον τὸ αὐτοῦ, ἐξαι καὶ τὸ β ἀναγκαῖον, καὶ εἰ δυνατόν, δυνατόν.

1047 b πρόσκειναι ἔν τισι "συμβήσεται" δέ. τὸ γὰρ μετρεῖσθαι ἀδύνατον. 11. ὃ γὰρ δὴ ἐστὶ. cod. Reg.

1047 b ταῦτα δὲ λέγειν ἔοικεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Πλάτωνα, ὃς 16. περὶ τῶν ὑρανίων σφαιρῶν, ὡς καὶ τοῖς περὶ Οὐρανῶν (1 10) εἴρηται, λέγει ὡς γενηταὶ μὲν εἰσιν αὐτῶν καὶ διὰ τούτου φθαρῆναι δυνάμεναι, ὃ μὲντοι γε φθαρήσονται. cod. Reg.

1047 b τὰς δ' ἀνευ λόγου δυνάμεις, εἴτε τὸ ἐνεργεῖν εἴτε καὶ τὸ πα- 33. χεῖν, ὅτι ἀνάγκη ἐστὶ προεργεῖσθαι.

1048 a καὶ τὰς μὲν ἀλόγους δυνάμεις ἀνάγκη, ὅταν πλησιάζῃ τό τε 6. δυνάμενον ποιεῖν καὶ δυνάμενον πάσχειν, τὸ μὲν ποιεῖν ὡς δύναται ποιεῖν, τὸ δὲ πάσχειν ὡς δύναται πάσχειν.

1048 a καὶ αἱ μὲν ἀλόγοι δυνάμεις κυρίως ἐνός εἰσι ποιητικαί, οἷον ἡ τὸ 45. πυρὸς τὸ θερμαίνειν. τὸ δὲ κυρίως πρόσκειται μοι, ὅτι ψύχει καὶ τὸ πῦρ καὶ συμβεβηκός, γραφέν πως καὶ ἀπελθόν... εἰ δέ τις λέγει ὅτι καὶ αἱ μὲν ἀλόγους δυνάμεις ἅμα τῷ πλησιάζειν ἐξ ἀνάγκης

τὸ μὲν ποιεῖν τὸ δὲ πάσχει ὡς περὶ καὶ αἱ ἀλόγοι (ἐξ ἀνάγκης γὰρ τὸ πυρ- 10. αμα τῷ πλησιάζειν τῷ καυσθῷ καίει), εἰ ὅτι τούτοις τις λέγει καὶ δίδωσι τὴν ἀνάγκην ταῖς μὲν ἀλόγους δυνάμεσιν ὡς περὶ καὶ τοῖς ἀλό- γοις, ὅτις ὅθεν ἄλλο ἀξιοῖ ἢ ἅμα τὰ ἐναντία τῷ αὐτῷ παρῆναι. ὡς γὰρ τὸ πῦρ δυνάμενον θερμαίνειν ἅμα τῷ πλησιάζειν τῷ θερ- 15. μαντῷ ἐξ ἀνάγκης θερμαίνει αὐτό, ὅτι καὶ ὁ ἰατρός ἐπεὶ δύ- ναται καὶ ὑγιαίνει καὶ νοσᾷ, εἰ ἐξ ἀνάγκης ἅμα τῷ πλησιάζειν ἐνεργεῖ ἀδύνατον, ἅμα ἂν ὑγιαίνει καὶ νοσᾷ. τὸ αὐτὸ δὲ ἀδύνατον, τὸ αὐτὸ ἅμα ὑγιαίνει καὶ νοσεῖ. ὡς ἐστὶ τὸ κύριον ἐν ταῖς μὲν ἀλόγους δυνάμεσιν τὸ μὴ εἶναι τὰ ἐναντία ποιεῖν, ἀλλὰ θάτε- 20. ρον, ὃ ἂν ὀρέγηται. τὸ αὐτὸ δ' ἐστὶν ἡ ὀρεξις ἢ προαίρεσις. ὁποτέρῃ γὰρ ἂν κυρίως ὀρέγηται, τὸ αὐτὸ καὶ ποιήσει.

ἐπειδὴ ἔδει προσκεῖσθαι ἐν τῷ προσδιορισμῷ τὸ καὶ μηδενὸς τῶν 1048. ἐξωθεν κωλύοντος, ἵνα ἢ τὸ ὅλον τοῦτον, ὅτι τὸ δυνατόν ὃ ἔχει τὴν 13. δύναμιν καὶ ὡς ἔχει καὶ μηδενὸς ἐξωθεν κωλύοντος ποιήσει (εἰ γὰρ ἔχει δύναμιν τὸ ποιῆσαι, κωλύει δὲ ὑπό τινος, ὃ πάντως ποιή- 15. σαι), — τὸ αὐτὸ δὲ εἰπὼν καὶ προθεῖς, ὡς εἴρηται (τὸ γὰρ μηδενὸς τῶν ἐξωθεν κωλύοντος προσδιορίζεται ὅθεν ἐστὶ δεῖ), ἐπήγαγεν τὰ ἐπό- μενα. ὡς γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις τὸ ποιεῖν, ὅπως ἔχει αὐτήν. ἔχει δ' ὅτι ὡς ἔτυχε καὶ πάντως, ἀλλ' ὡς πῶς ἔχον. ἐν οἷς, τῷ τε δυ- 20. νατῷ ἔχειν καὶ τῷ ὡς πῶς ἔχειν, συμπεριείληται καὶ τὸ μηδενὸς τῶν ἐξωθεν κωλύοντος. ὁ γὰρ λέγων ὅτι τὸ ποιεῖν ποιεῖ ὡς ἔχει καὶ ὡς πῶς ἔχον, λέγει καὶ τὸ μηδὲ κωλυόμενον ὑπό τινος. ἐνταῦθα γὰρ τῶν προσόντων τῷ προσδιορισμῷ, οἷον τὸ ἔχει ἢ τὸ ὡς πῶς ἔχει, συμ- 25. περιελημμένον ἔχει ἐν τούτοις τό τε μηδενὸς κωλύοντος μηδὲ ἐμ- ποδίζοντος, καὶ ἀφαιρεῖται ταῦτα, λέγω δὲ τὸ μὴ κωλύειν μηδὲ ἐμ- ποδίζειν, καὶ ὅτι καὶ ἐν τῷ προσδιορισμῷ. καὶ ἐπεὶ τὸ ποιεῖν ὅπως ποιεῖ ὡς ἔχει καὶ ὡς δύναται, ὃ ποιήσει ἅμα νόσον καὶ ὑγίαιαν ὁ ἰατρός. ὃ γὰρ ὅπως ἔχει τὴν δύναμιν ὡς ἅμα ταῦτα ποιεῖν, ἀλλὰ 30. ἀνὰ μέρος, ἐπεὶ ὡς ἐστὶ, ταῦτα ἐπεὶ ὡς ἔχει δύναμιν ὡς ἅμα ποιεῖν αὐτά, ὅπως ποιήσει, ἦτοι ἅμα, ὡς ἔχει τὴν τὸ ποιεῖν δύναμιν.

τὸ δὲ ὅτι ἀπλῶς ἢ τρόπον τινά πρόσκειναι ὅτι εἴρηκεν ἐν 1048. τῷ Δ (c. 12) τῇσδε τῆς πραγματείας, ὅτι περὶ τὸ δύναται διώ- 29. ρίζειν, ὅσα καὶ λέγει ὅτι δυνατὰ κινεῖσθαι, ἢ ὅταν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν εἴτε ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὴν φθορὰν εἴτε ἐπὶ τὸ κρεῖττον, λέγει δύναται, ἢ ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ χεῖρον κινῇ, ὃ λέγει δύναται, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, λέγει. τὸ ὅτι ἀπλῶς εἴρηται ἀντὶ τὸ ὡς ἔτυχε καὶ 35. ἀδιορίζως, τὸ δὲ ὅτι τρόπον τινά διωρισμένως.

ταῦτα εἰπὼν τὰ περὶ τῆς ἐνεργείας διορίζεται, ἐστὶ λέγων 1048. ἐνέργεια ὅτε ὑπάρχει τὸ πρᾶγμα ὅτι ὡς μὴ ἐνεργεῖν, δυνάμενον 31. δὲ ἐνεργεῖσθαι. τὸ δὲ ἐνεργεῖν, ταῦτα ἐστὶν, ἀλλ' ἐκεῖνό ἐστιν ἐνέργεια τὸ ὅπως ἐνεργεῖ ὅτι καὶ ἐνεργεῖν, καθ' ὃ πρότερον μὴ ἐνεργεῖν, δυνά- 40. μενον δὲ ἐνεργεῖσθαι, ἢ δὲ ἐνεργεῖ. ὅπως μὲν ὅτι ἐξῆς ἐστὶ τῶν λε- γομένων καὶ ὅπως ἀναγνωστέον. εἴτα τὸ λέγομεν δὲ δυνάμει οἷον ἐν τῷ βύλῳ Ἑρμῇ. καὶ εἰσὶ ταῦτα ἐξηγητικά τὸ μὴ ὅπως ὡς περὶ λέγομεν δυνάμει. πῶς δὲ λέγομεν τὸ δυνάμει, ἐπάγει, 45. ὅτι ἐν τῷ βύλῳ.

1048^a 33. καὶ ἐν τῇ διαμέτρῳ λέγομεν εἶναι τὴν ἡμίσειαν, ὅτι δύναμις ἀπ' αὐτῆς ἀφαιρεθῆναι καὶ εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἐνεργεία· καὶ ἐπισημονα τὴν μὴ θεωρῆντα, δυνάμενον δὲ θεωρῆσαι.

1048^a 36. καὶ γὰρ πάντα τοῖς ὅροις γινώσκουμεν, ἐπεὶ μηδὲ πάντων εἰσὶν ὅροι, ὡς δέδεικται ἐν τῷ Ζ τῆσδε τῆς πραγματείας, ἀλλ' ἕνια καὶ δι' ἐπαγωγῆς καὶ δι' ἀναλογίας συνορῶμεν καὶ γινώσκουμεν.

1048^b 2. "καὶ — ὕλην." ὁ δὲ ἀσαφῶς εἶρηκε· δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ τὸ χωριστὸν εἶδος ἐκ τῆς ὕλης, καὶ τὸτο δὲ φησιν· καὶ γὰρ βύλεται ὅτι εἶδος εἶναι ποτε φυσικὸν χωρὶς ὕλης· ἀλλ' ἀποκεκριμένον λέγοι ἂν τὸν ἀνδριάντα, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, πρὸς τὸν χαλκὸν τὸν μήπω ἀνδριάντος εἶδος ἔχοντα, δυνάμενον δὲ δεῖξαι τὸ τῷ ἀνδριάντος εἶδος· καὶ πάλιν ὡς ἔχει τὸ ἀπειργασμένον κιβώτιον πρὸς τὸ ἀνέργαστον ξύλον, δυνάμενον δὲ ἐργαῖσθαι καὶ γενέσθαι κιβώτιον. ὡς δὲ ταῦτα ἔχει ἔτι τέ τι, ὅπως ἔστι καὶ ὁ Σωκράτης ὁ γράφων πρὸς τὸν μὴ γράφοντα. τὸτο δ' εἰπεῖν φανερόν ἐστιν ὡς δεδήλωται ἡ ἐνεργεία τῷ Σωκράτει, ἣν ἐνεργεῖ, λέγω δὲ τὸ γράφειν. ταύτης δὲ τῆς διαφορᾶς (διαφορὰν λέγων τὴν ἐξ ἀναλογίας συζυγίαν, οἷον ὡς τὸ ὀρῶν πρὸς τὸ μύον καὶ τὸ ἐργηγορὸς πρὸς τὸ καθεῦδον), ταύτης δὲ τῆς διαφορᾶς θάτερον μῦθον ἐστιν ἡ ἐνεργεία, τό τε ὁρᾶν καὶ τὸ ἐργηγορέναι, θάτερον δὲ τὸ δυνατόν, τό τε μύον καὶ τὸ καθεῦδον, ὅτι δύναμις τὸ μὴ ἀναβλέψαι τὸ δὲ ἐργηγορέναι. εἰπὼν δὲ ὅτι τῆς ἐνεργείας καὶ δεῖ ὁρισμὸν ζητεῖν, ἀλλ' ἐξ ἀναλογίας αὐτὴν οἷα ἂν καὶ εἴη δηλῶν, καὶ εἰπὼν ὅπως τὸτο ποιητέον, λέγει, εἰ καὶ πάντα τὰ ἐνεργεῖα κατ' ἀναλογίαν λέγειν προσήκει, πλὴν ὅχι ὁμοίως πάντα λέγειν, ἀλλὰ τὸ μὴ ὡς κινήσεις πρὸς τὴν δύναμιν λέγειν, τὸ δ' ὡς ἐστὶα πρὸς τὴν ὕλην, οἷον εἰ λέγοι τις, ὡς ὁ βαδίζων πρὸς τὸν καθήμενον, ὅπως Ἀλέξανδρος πρὸς τὸ καταμήνιον· τὸ μὴ γὰρ βαδίζον λέγειν ὡς κινήσεις πρὸς δύναμιν, τατέστιν ὡς πάθος πρὸς πάθος, ὁ δ' Ἀλέξανδρος πρὸς τὸ καταμήνιον ὡς ἐστὶα πρὸς ὕλην· ὕλη γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ καταμήνιον.

1048^b 7. τὸ "ἀλλ' ἡ τῷ ἀνάλογον ὡς τὸτο ἐν τῷ τῷ" . . . ὑπόμνησις ἐστὶ τῆς ἀναλογίας, ὡς εἰ ἔλεγεν ὅτι τὰ ἀνάλογον λεγόμενα. πῶς δὲ λεγόμενα; ὅτι "ὡς τὸτο ἐν τῷ τῷ."

1048^b 9. ἐπειδὴ οἱ τὸ ἀπειρον εἶναι λέγοντες ἐν τισὶ δυνάμει ἔλεγον εἶναι (ἐν μὴ γὰρ τοῖς κήφοις σώμασιν ἐνεργεία, ἐν δὲ τοῖς βαρέσι δυνάμει), λέγει ὅτι τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργεία ἄλλως λέγειν ὑπάρχειν πολλοῖς τῶν ὄντων. . . λέγειν γὰρ ὀρῶν ὁ μὴ ὀρῶν, ὅτι δύναμις ἐνεργῆσαι καὶ γενέσθαι ἐνεργεία ὀρῶν· ὁμοίως καὶ ὀρῶν λέγειν μὴ ὀρῶν, ὅτι δύναμις ἐνεργεία γενέσθαι μὴ ὀρῶν. ἄλλως ἔν τῷ δυνάμει ἐν τῷ τῷ λέγειν καὶ ἄλλως ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ κενῷ· λέγειν γὰρ δυνάμει ἀπειρον μέγεθος ὅχι ὅτι δύναμις καὶ ἐνεργεία γενέσθαι, ἀλλ' ὅτι δύναμις ἐπ' ἀπειρον τέμνεσθαι· δέδεικται γὰρ ἐν τῇ Φυσικῇ (35, 48) ὡς ὅτε ἀπειρόν ἐστιν ἐν τοῖς ὅσιν ὅτε κενόν. "τὸ μὴ γὰρ ὀρῶν . . . δυνατόν." τατέστι τὸ μὴ γὰρ ὀρῶμενον λέγειν μὴ ὀρᾶσθαι, ὅτι ὀρῶμενον δύναμις μὴ ὀρᾶσθαι (ὅτι γὰρ δεῖ τῷ ῥήτῃ ἀκχεῖν)· τὸ δὲ μὴ ὀρῶμενον λέγειν ὀρᾶσθαι, ὅτι δυνατόν ἐστιν ὀρᾶσθαι.

1048^b 18. "ἐπεὶ δ. τ. πρ." τὸτο τὸ κεφάλαιον ἐν πολλοῖς λείπει, τέως φησί "ἐπ. τ. πρ. ὡν ε. πέρας." καὶ τὰτα λέγει ἡ διὰ τὴν ματαιο-

πονίαν ἢ διὰ τὴν τῷ ἕραν φορὰν, ὅδεμια λέγειν τέλος, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἔχοντα, οἷον ἡ περὶ τὸ ἰχναίνειν πρᾶξις καὶ ἔτι τέλος, ἀλλ' ἡ ἰχνανσία. τὰ ἰχναίνοντα δὲ ὅταν ἰχναίνῃ, καὶ τέλος ἐστὶν ἐν κινήσει· ὡς μὴ ὑπάρχοντος τῷ τῷ, καὶ ἔνεκα ἡ κινήσεως, καὶ ἔτι καὶ τὸτο ἡ πρᾶξις. ἡ πρᾶξις μὴ λέγειν καὶ αὐτὴ, ἀλλ' καὶ τελεῖα γὰρ καὶ τέλος· καὶ γὰρ ὑγιάζειν καὶ ὑγιάσαι τὸ αὐτό, ἀλλὰ τὸ ὑγιάζειν κινήσεως ἀτελής, τὸ δὲ ὑγιάσαι τέλος καὶ πρᾶξις. ὁμοίως καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ εὐδαιμόνηκε, καὶ τὸ εὖ ζῆν καὶ τὸ εὖ ἐζηκὼς τῆς εὐζωίας· ἀλλ' ὅχι ἔστιν ἡπὲρ καὶ ἐπὶ τῷ εὐράκε καὶ ὁρᾶ καὶ τῷ νεύκει καὶ νοεῖ. τὰ γὰρ τοιαῦτα ἐνεργείαν λέγω, ἐκεῖνα δὲ τὸ ὑγιάζειν καὶ τὸ ἰχναίνειν κινήσεις ἀτελεῖς.

ἐν τῷ Δ (c. 12) λέγων τὰ σημαίνοντα τῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας, εἰρηκὼς ὅτι πότε δὴ τὰ τοιαῦτα καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργεία λέγειν καὶ πότε καὶ ἐν ἄλλοις διορίζον, νῦν τὰ περὶ τῆς ἐνεργείας συμπερανάμενος καὶ εἰπὼν "τὸ μὴ ἔν ἐνεργεία τί ἐστὶ καὶ ποῖον, δηλὸν ἡμῖν ἐκ τῶν τοιούτων ἐστίν," ὅπερ ἐκεῖσε ἐπηγγείλατο εἰπεῖν, νῦν λέγει, ὅτι "πότε δυνάμει ἐστὶν ἕκαστον καὶ πότε καὶ, διορίζον." καὶ γὰρ τὰ τυχόντα λέγειν. καὶ τάχα, εἰ τι συνίημι, τὴν ἐκάστῳ προσεχῆ ὕλην βύλεται δυνάμει λέγειν ἐκεῖνο εἶναι ὁ δύναμις, τὴν δὲ πόρρω ὁδὸ μῶς. ἐρωτᾷ δὲ, ἄρα ἡ γῆ ἐστὶ δυνάμει ἄνθρωπος; καὶ ἐρωτήσας ἐπικρίνει "ἡ καὶ," ἥτοι καὶ ἔστιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὅταν γένῃ σπέρμα. καὶ καὶ τότε ἐστὶ δυνάμει ἄνθρωπος, ἀλλ' ὅταν ἐν τῷ θήλει καταβληθῇ. καὶ ὅπως καὶ τὸτο, εἰ μὴ ἐπιτήδειον εἴη τὸ δεῖξάμενον.

"ὅταν — τῷ τῷ." τί δὲ σημαίνει τὸτο, ἐπήγαγε "καὶ τῷ ὕλῃ," ἵσον λέγων τῷ ὅτι τότε τοῦ λέγειν οἰκία δυνάμει, ὅταν μὴδὲν κωλύῃ τῶν ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ ὅτι τῶν ἐν τῇ ὕλῃ, ὁ δὲ προσγενέσθαι ἢ μεταβαλεῖν.

ὅταν μὴδενὸς τῶν ἔξωθεν ἐμποδίζοντος ἔσται δι' αὐτῶν, καὶ τατέστιν ἐνεργῆναι ἀφ' ἑαυτῶν, εἰ φυσικὸν εἴη, ὁ ἐδύνατο ἐνεργῆσαι. καὶ γὰρ "δι' αὐτῶν" καὶ πρὸς ἀμφω ἀπεδόθη καὶ τὰ τεχνητὰ καὶ τὰ φυσικά, ἀλλὰ πρὸς μόνον τὰ φυσικά, "οἷον τὸ σπέρμα." ἔξω δὲ ὁ σῖτος ὅταν ἐν τῷ ἀγγεῖῳ εἴη, καὶ λέγειν δυνάμει ὁ σάχους· δεῖ γὰρ ἐν ἄλλῳ ἥτοι ἐν τῇ γῇ πεσεῖν καὶ μεταβάλλειν. ὅταν δὲ ἐν τῇ γῇ πέσῃ καὶ ἡδὴ διὰ τῆς ἐν αὐτῷ φυσικῆς ἀρχῆς ἢ τοιούτον, τατέστι δυνάμενον βλαστάνειν, τότε λέγειν δυνάμει ὁ σάχους.

ἐπειδὴ ἡ ὕλη δυνάμει ἐστὶ τῷ εἶδους, διὰ τὸτο καὶ φάμεν τὸ σύνθετον τὴν ὕλην· καὶ γὰρ λέγομεν τὸ κιβώτιον ξύλον, ἀλλὰ παρωνυμιάζοντες φάμεν αὐτὸ ἐκεῖνον, οἷον ξύλινον. ἡ καὶ τὸτο ἂν διὰ τῷ τῷ λέγοι, ἀλλ' ὅτι δηλὸν ἐκ τῷ τῷ ἐστὶν ὡς ἡ πόρρω ὕλη καὶ λέγειν δυνάμει. τί δὲ πότε; ὅτι καὶ παρωνυμιάζομεν τὰ πράγματα ἐκ τῆς πόρρω ἀλλ' ἐκ τῆς προσεχῆς· λέγομεν γὰρ τὸ κιβώτιον ξύλινον ἐκ τῆς προσεχῆς, ἀλλ' καὶ γήινον ἐκ τῆς πόρρω. ἡ καὶ τὸτο ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, ἀλλ' οἶμαι κανόνα ἡμῖν παραδίδωσιν ὅπως τὴν ἐσχάτην ὕλην γνωρίζωμεν, καὶ ἥς καὶ ἔστιν ἄλλη προτέρα, δυνάμει λέγων ὅτι ὅσα μὴ ἐξ ἄλλων παρωνυμιάζον ἐκεῖνα προσεχεῖς εἰσὶν ὕλαι, καὶ καὶ ἔστιν ὅδεμια τῶν ἐσχάτων· εἰς ἣν δὲ καταντῆσομεν, ἥτις καὶ ἐξ ἄλλης παρωνυμιάζειν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἐσχάτη. καὶ ὁ τὸ βύλεται διὰ τῶν λέγειν, δηλὸν πεποίηκεν εἰπὼν "πάλιν ἡ γῆ"

εἰ ὅτως μὴ ἄλλο, τῆς ἐξ ἐκείνου λέγει, οἷον ἀέρινον, καὶ
 ἢ λέγει ἄλλο, οἷον ἢ γῆ ἀπλῶς, ὃ ἄλλο λέγει καὶ ἢ ἐκείνινον, τὸ
 ὕψερρον ἀπλῶς καὶ κυρίως ἐκείνῳ ἐστίν. οἷον πρῶτον μὲν ὡς πρὸς τὸ
 κιβώτιον τὸ ξύλον, ὕψερρον δὲ ἢ γῆ. ἀλλ' ἔτι καὶ τὸ ἀπλῶς ὕψερρον
 αὕτη ἐστίν, ἀλλ' ἢ ἐσχάτη ὕλη. εἰ δὲ, ὡς περ εἴρηξεν, ἐστὶ τι πρῶ- 5
 τον (ὃ γὰρ πρότερον ὕψερρον εἶπε, τῆτο νῦν πρῶτον ἐκάλεσεν ἄλλον
 τρόπον· κάτωθεν γὰρ ἀρχομένοις πρῶτόν ἐστιν), εἰ ἐστὶν ἔν τῳ πρῶτόν
 τι καὶ ἢ κατ' ἄλλο λέγει ἢ δ' ἀπὸ τίνος παρονομαζέσθαι, τῆτό ἐστιν ἢ
 πρώτη ὕλη· οἷον ἢ γῆ ἀερίνη, ἔστος δὲ πύρινος, τὸ δὲ πῦρ μὴ κατ'
 ἄλλο, τὸ πῦρ ἔξαι ἢ πρώτη ὕλη τότε τι ἔσται καὶ μὴ ἀπὸ τίνος λε- 10
 γομένη. καὶ κατ' τῆτο διαφέρει τὸ καθόλου καὶ τὸ ὑποκείμενον. κα-
 θόλου λέγει νῦν ἀπλῶς πᾶν τὸ κατηγορούμενον, ἅντε ἔσται ἢ ἅντε
 συμβεβηκός, ὑποκείμενον δὲ τὴν ἔσταν. κατ' δὲ τῆτο διαφέρει τὸ
 καθόλου καὶ τὸ ὑποκείμενον τῷ τὸ μὲν ὑποκείμενον τότε τι καὶ λέγεσθαι
 παρωνύμως ἀπὸ τῶν παθῶν, τὰ δὲ πάθη ἐξ αὐτῶν ἔκτε. καὶ 15
 λέγει τῆς μουσικῆς γεγονυίας τῇ ψυχῇ ἢ ψυχῇ ἢ μουσικῇ ἀλλὰ
 μουσικὸν κτλ.

1049 α
 34. ὅσα μὲν ἔγωγε, οἷον λευκὸν ἢ μουσικὸν καὶ ὅλως ὡς τὰ κατ' πάθος
 λέγει, τὸ ἔχον καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ἐστὶν ἔσταν... καὶ ὅρα
 δὴ τὴν διαφορὰν αὐτῶν ὡς εἶδη λεγομένων πρὸς τὴν τῶν ὡς πάθη, 20
 ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν παθῶν λέγει τὰ ὑποκείμενα ἀπ' αὐτῶν (ἀπὸ γὰρ
 τῆς μουσικῆς μουσικός καὶ ἀπὸ τῆς λευκῆς λευκός), τὰ δὲ πάθη ἀπὸ
 τῶν ὑποκειμένων ἢ λέγει εἰ μὴ κατ' συμβεβηκός· φάμεν γάρ
 ποτε τὸ λευκὸν ἀνθρώπον εἶναι κατ' συμβεβηκός, καθ' αὐτὸ δ' ἢ
 ἀνάπαλιν δὲ ἐπὶ τῶν ὡς εἶδη λεγομένων τὰ μὲν εἶδη λέγει ἀπὸ τῆς 25
 ὕλης καὶ τῆς ὑποκειμένης· φάμεν γὰρ τὸν ἀνδριάντα χαλκῶν, ἀλλ' ἢ τὸν
 χαλκὸν ἀνδριάντα, καὶ τὸ κιβώτιον ξύλινον, ἀλλ' ἢ τὸ ξύλον κιβώ-
 τιον. ταῦτα εἰπὼν ἐπιφέρει ὅτι ὁρθῶς τὸ ἐκείνινον λέγει κατ' τὴν
 ὕλην καὶ τὰ πάθη· ἐπειδὴ γὰρ καὶ τὰ πάθη ὑπὸ τῆς ὑποκειμένης ὀρίζεσθαι
 (καθ' αὐτὸ γὰρ τὸ λευκὸν ἀόριστον ἐστίν· ἔσθαι γὰρ ὅλως δύνασθαι χωρὶς 30
 τίνος ὑποκειμένης εἶναι), ὁμοίως δὲ καὶ ἢ ὕλη ὑπὸ τῆς εἶδους, εὐλό-
 γως κατ' ἁπλότατον λεγόμενον τὸ ἐκείνινον λέγει καὶ κατ' ἁπλότατον.

1049 β
 8. ἀρχὴν δὲ κινητικὴν καὶ στατικὴν τὴν φύσιν λέγει· ἔγωγε γὰρ
 αὐτὴν ἐν τῇ Φυσικῇ (2 1) ὠρίσατο, ὅτι ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρε- 35
 μίας, ἐν ᾧ πρώτῳ καθ' αὐτὸ πέφυκε καὶ μὴ κατ' συμβεβηκός.
 εἰπὼν δὲ τὴν φυσικὴν ἀρχὴν κινήσεως, καὶ πρότερον ἀρχὴν κινητι-
 κὴν τὴν δύναμιν, ἐπήγαγεν· καὶ γὰρ ἢ φύσις ἐν ταύτῃ γένει τῇ
 δυνάμει, ὡς εἰ ἔλεγε, καὶ γὰρ ἢ φύσις καὶ ἢ δύναμις ἀρχαὶ κινητι-
 καί. ἔδει δὲ εἰπεῖν ὅτι ἢ ἐνέργεια καὶ τῆς φύσεως ἐστὶ πρότερα·
 ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἢ δύναμις καὶ ἢ φύσις ὡς γέννη εἰσί, καὶ γένος δὲ ἢ 40
 ἀρχὴ ἢ κινητικὴ τῆς τε δυνάμεως καὶ τῆς φύσεως, ἀντὶ τῆς φάναι
 φύσεως εἴρηκεν ἀρχῆς κινητικῆς. διαφέρει δὲ δυνάμεως ἢ φύ-
 σις, ὅτι ἢ δύναμις ἐν ἄλλῳ ἔσται ἢ ἄλλο ἐν ἐκείνῳ ἐστίν, ἢ δὲ
 φύσις ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ ἢ ἄλλο ἐν ἐκείνῳ ἐστίν, ἀλλ' ἢ αὐτὸ καὶ καθ'
 αὐτό· ἢ γὰρ Δίονος φύσις ἢ τοιοῦτός ἐστιν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ καὶ 45
 καθ' αὐτό. ἐστὶν ἔν τῳ δυνάμει τῆς τε ὀρίσεως καὶ τῆς φύσεως,
 δύναμιν λέγων καὶ τὴν φύσιν διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶναι τῆς
 δυνάμεως.

ὅτι τῷ λόγῳ πρότερα ἐστὶ, δείκνυσιν ὡς. τὸ πρῶτον φησὶ 1049 α
 δυνατόν, τῆς ἐξ ἐκείνου δύναμις ἢτοι ἢ προσεχὴς ὕλη, δυ- 11.
 νατὴ λέγει διὰ τὸ ἐνδέχεσθαι ἐνεργῆσαι... εἰ ἔν τῳ ἢ δύναμις τῇ
 ἐνεργείᾳ γινώσκει, ἀνάγκη τὸν λόγον καὶ τὴν γνῶσιν προὑπάρχειν
 τῆς ἐνεργείας τῇ λόγῳ καὶ τῆς γνῶσεως τῆς δυνάμεως. τὸ γὰρ δι'
 ὅτι διδάσκει πρότερον ἐστὶ τῆς διδασκομένης, ὡς τὸ αἶτιον τῆς
 αἰτιατῆς. ὅτι δὲ πρότερον φανερόν· ἐπειδὴ γὰρ φάμεν ὅτι δυνα-
 τόν ἐστὶ τὸ δυνάμενον ἐνεργῆσαι, καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας τὴν δύναμιν
 σαφῆ ποιεῖν σπεύδομεν, ὁρῶν ὡς γνωριμωτέραν καὶ πρότεραν ἔσαν
 τῆς δυνάμεως λαμβάνομεν τὴν ἐνέργειαν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς δυ-
 νάμεως, ὅτι πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ ἐκ
 προὑπαρχούσης γίνεσθαι γνῶσεως, ὡς ἐν τοῖς Ὑμέροις Ἀναλυτικοῖς
 (1 1) ἐμάθομεν.

λαμβάνει δὲ εἰς τὴν τῆς δειξίαν ἴαν ὁμολογούμενον καὶ ἐναρ- 1049 β
 γῆς ἀξίωμα ἢ λῆμμα, ὅτι τὸ τῷ εἶδει τὸ αὐτὸ ἐνεργῶν πρότερον 19.
 ἐστίν. ὁ γὰρ Σωφρονίσκος ὁ τὸν Σωκράτην ἐνεργῆσας, τῆς ποιή-
 σας, τῷ εἶδει ὄντα τὸν αὐτὸν τῷ Σωφρονίσκῳ ἀλλ' ἢ τῷ ἀριθμῷ,
 πρότερός ἐστι Σωκράτης· ὁ γὰρ Σωφρονίσκος καὶ ὁ Σωκράτης τῷ μὲν
 εἶδει οἱ αὐτοὶ εἰσὶ, τῷ δ' ἀριθμῷ ἢ. τὸ μὲν ἔν τῳ εἶδει τὸ αὐτὸ
 ἐνεργῶν, ὡς περ εἴρηξεν, πρότερον, τὸ δὲ γεγονὸς ἐν ὃν καὶ ταῦτ' ἐν τῷ
 ἀριθμῷ ὕψερρον.

εἴρηξεν δὲ ἐν τῷ Ζ· ἐκεῖσε γὰρ περὶ ἔσταν εἶπεν ὅτι πᾶν τὸ γι- 1049 β
 νόμενον ἐκ τίνος γίνεσθαι τι, καὶ τῆτο τὸ γινόμενον φυσικῶς ἀλλ' ἢ 27.
 τεχνητῶς, τῷ εἶδει ἐστὶ τὸ αὐτὸ τῷ κινῶντι· ὡς καὶ πρότερα ἐνέρ-
 γεια δυνάμεως.

ἡρώτων γὰρ οἱ σοφισταί, μᾶλλον δὲ καὶ νῦν ἐρωτῶσιν, ἄρα γε 1049 β
 ὁ μὴ ἔχων ἐπιστήμην τινὸς ποιήσει τὴν ἐπιστήμην; καὶ τὸ μὲν πρότερον 33.
 σημαίνον τῆς ἐπιστήμης ἐλάμβανον ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐν τῇ ψυχῇ
 ἔξεως, τὸ δὲ "ποιήσει τὴν ἐπιστήμην," ἐπιστήμην ἐνταῦθα τὸ ἐπιστή-
 μην λέγοντες τὸ κατ' τὴν ἐπιστήμην λεγόμενον. κοινότερον δὲ νῦν καὶ
 τὰς τέχνας ἐπιστήμας εἴρηκεν. ἡρώτων ἔν τῳ, καὶ ἀπεκρίναντο
 οἱ προσδιαλεγόμενοι ὅτι ἢ ποιήσει· ὁ γὰρ μὴ ἔχων τὴν τῆς ποιῆν
 ἀνδριάντα ἐπιστήμην ἢ ἢ ποιήσειεν ἀνδριάντα. ἔγωγε δὲ τὸν λόγον
 ἐρωτῶντες οἱ σοφισταὶ καὶ λαμβάνοντες παρὰ τῶν προσδιαλεγόμε-
 νων ὅτι ἢ ποιήσει τὸ τῆς ἐπιστήμης ὁ μὴ ἔχων τὴν ἐπιστήμην, ἐπῆ-
 γον ὅτι ὁ μαθητὴς καθαρίζει μὴ ἔχων τὴν τῆς καθαρίζει ἐπιστή-
 μην καθαρίζει· εἰ γὰρ εἴχεν, ἢ ἢ ἐμαθανεν· ὁ ἄρα μὴ ἔχων
 τινὸς ἐπιστήμην καὶ ποιήσει καὶ ἢ ποιήσει τὸ τῆς ἐπιστήμης· ὅπερ ἄτο-
 πον. καὶ λύνει τὸ σόφισμα λέγων "ἀλλὰ διὰ τὸ" κτλ. προσυπα-
 κῆσθαι τῷ δεῖξαι ἡμᾶς· ἔδειξε γὰρ ἐν τοῖς τελευταίοις τῆς Φυσι-
 κῆς Ἀκροάσεως βιβλίοις (6 5)· ἐκεῖνα γὰρ περὶ κινήσεως λέγει,
 ὅτι πᾶν τὸ κινῶμενον πρότερον κινεῖσθαι καὶ πᾶν τὸ κεκινῶμενον πρότε-
 ρον ἐκινήσθαι.

ὡς γὰρ ὁ οἰκοδόμος τὸ τῆς οἰκίας πρότερον εἶδος ἀνατυποῖ 1050 α
 παρ' ἑαυτοῦ καὶ ἔγωγε καταβάλλει θεμέλιον καὶ τοίχους καὶ ὄροφον, 4
 ἔγωγε καὶ φύσις σκοπὸν ἔχουσα ἄνδρα, εἰ τύχοι, ποιῆσαι· ἐνεκα γὰρ
 τῆς ποιῆν, ὡς ἐν τῷ Γ (Β 8) τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως δέδεικται,
 πρότερον μὲν σπέρμα καὶ καταμήνιον, εἶτα καρδίαν, εἶτα ἥπαρ, εἶτα

σάρκας, νεῦρα, ὄσᾶ, εἴτα βρέφος, εἴτα παῖδα, εἴτα ἔφηβον, εἴτα ἄνδρα ποιεῖ. ὥς τε τὰ γενέσκει ὕστερα τῇ φύσει πρότερα, τὰ δὲ τῇ φύσει ὕστερα, σπέρμα καὶ καταμήνιον, ἡμῖν πρότερα.

1050 α δείκνυσιν δὲ τὸ αὐτὸ τῷτο καὶ ἄλλως, λέγων, ὅτι ἕνεκα πάντα

14 γίνεῃ, τῷτο τέλος ἐστίν, ὡς ἐπ' ἀρχὴν καὶ πρότερον πρὸς τῷτο τὰ γινόμενα βαδίζει, πάντα δὲ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας γίνεῃ. ἡ ἐνέργεια ἄρα καὶ τέλος καὶ πρότερα δυνάμεως. εἰ ἔν ἡ γενέσεις ὁδὸς ἐστίν ἀπὸ τῆς δυνάμει εἰς ἐνέργειαν καὶ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας ἐστίν, ἡ δ' ἐνεργείας τὸ ὅτι ἕνεκα τὸ τέλος, τὸ δὲ τέλος ἀρχὴ καὶ πρότερον (διὰ τὸ τὴν ἐνέργειαν ἡ δυνάμει καὶ ἡ γενέσεις), δῆλον ἄρα ὅτι ἡ ἐνέργεια 10 καὶ τῷ τελείῳ δυνάμει ἐστὶ πρότερα. ὅτι δὲ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας ἡ δυνάμει ἐστὶ, καὶ ἐπὶ τῷτῳ ἡ ἐνέργεια δυνάμει πρότερα (τὸ γὰρ ὅτι ἕνεκα ὡς τέλειον πρότερον τῷ ἕνεκα τῷ), δῆλον.

γρ. "καὶ ὅχι θεωρεῖται." ἡ γὰρ ὁρθῶς ἡ θεωρία γίνεῃ τοῖς τοῖς τοῖς. cod. Reg.

ἀλλ' ἡ ὡδί, τῷτέστιν οἱ μελετῶντες ἡ τὸν τρόπον τινὰ θεωρεῖται, ἡ ὅτι ὅδε δέον τῷ θεωρεῖται. ὁ ἴσον ἂν εἴη τῷ, ἡ ὅδε δέον τῷ τῆς καὶ μελέτην θεωρίας, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ καὶ τὴν μελέτην θεωρία ἀτελής ὕστα καὶ χεῖρον μηδὲν, ἕνεκα τῆς τελευτάτης καὶ κυριωτάτης γίνεῃ θεωρίας. ἐπὶ ἡ ὕλη δυνάμει ἐστὶ καὶ λέγεῃ, ὅτι δυνάμει εἰς τὸ εἶδος 20 ἐλθεῖν, ὅταν δὲ ἐλθῇ, καὶ ἡ ἐνέργεια ἡ ἐν τῷ εἶδει ἴσῃ, ὥς τε καὶ τῷτῳ πρότερα ὡς ἐφετὸν καὶ τάσσειν καὶ εἰς κόσμον ἄγον δυνάμει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, φησί, καὶ ὡς τὸ τέλος κινήσεως. τῆς γὰρ ὁρχηστικῆς τὸ τέλος ὅθεν ἄλλο ἐστίν ἡ τοιωσὶ κινεῖται. καὶ ἐπὶ τῷτῳ δὲ ἐνέργεια δυνάμει πρότερα. διόπερ ὥς περ οἱ διδάσκοντες 25 τὴν μαθησάνοντα τότε οἶον εἰς τέλος τῆς ἐπιστήμης ἐλθεῖν καὶ τέλος ἀποδεδοικέναι, ὅταν αὐτὸν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνεργῶντα ἀποδείξωσιν (εἰ γὰρ ἐνέργεια τὸ ἔργον, τὸ δὲ ἔργον τέλος, ἡ ἐνέργεια ἄρα τὸ τέλος. ὥς τε ὅταν ἐνεργῇ, τότε οἶον τὸ τέλος ἔχειν. ὅτω γὰρ ἐστὶ τὸ ἐξῆς τῆς λέξεως). ὅτω καὶ ἡ φύσις τότε οἶε τὸ γενέ- 30 μένον τέλος ἀπειληφέναι, ὅταν εἰς τὴν ἐνέργειαν ἐλθῇ. τὸ δὲ "εἰ γὰρ μὴ ὅτω γένεῃ, ὁ Πάσωνος ἔσται Ἑρμῆς," συνεχές ἐστὶ τῷ "διὸ ὥς περ οἱ διδάσκ. ἐνεργῶντα ἐπιδείξαντες." καὶ εἴη ἂν, ὁ λέγει, τοῖτον. "εἰ γὰρ μὴ ὅτω γένεῃ," τῷτέστιν, εἰ μὴ οἱ διδάσκοντες ἐνεργῶντα ἐπιδείξωσι τὴν μαθησάνοντα, ἀλλὰ φάσκωσιν ὡς 35 ἐδιδάχθη παρ' αὐτῶν, καὶ μὴ ἐνεργῇ, ἀδελόν ἐστιν εἴτε ἔχει τὴν ἐπιστήμην εἴτε καὶ μὴ. ἐκ γὰρ τῶν ἔργων κρίνομεν πάντα τεχνίτην καὶ ἐπιστήμονα. εἰ γὰρ μὴ ἐνεργεῖ, πόθεν δῆλον ὅτι ἔχει τὴν ἐπιστήμην; ἀδελόν γὰρ εἴτε ἐνὲς ἔχει αὐτὴν εἴτε ἐκτός, τῷτέστιν εἴτε ἔχει εἴτε μὴ ἔχει, ὡς καὶ ὁ Πάσωνος Ἑρμῆς. ἀδελόν γὰρ εἴτε ἐντός ἐστὶ 40 τῷ λίθῳ εἴτε ἐκτός. ἡ δὲ καὶ τὴν Πάσωνα ἰσορία, ὅτω φίλον καὶ ταύτην εἰδέναι, τοιαύτη τίς ἐστιν. ὅτος ὁ Πάσων ἐρμολύφος ὢν πεποίηκεν ἐν τινὶ λίθῳ τὸ τῷ Ἑρμῆς εἶδος, καὶ ἐωρᾶτο ἐν τῷ λίθῳ ὁ Ἑρμῆς. εἴτε δὲ ἐκτός ἦν τῷ λίθῳ εἴτε ἐντός, ὅ δῆλον ἦν. ἐκτός μὲν εἶναι λέγειν ὅχι οἶον τε ἦν. εἰ γὰρ ἦν ἐκτός, ἔδει τὸν λίθον ἐγκεκα-

45 λαμμένον εἶναι καὶ ἔχειν ἀνωμαλίας, ὅτος δὲ ἅπας λειότατος ἦν, ὥς περ τὰ κάτοπτρα. διὰ ταῦτα μὲν ἔν ἐκτός εἶναι ὅχι ἦν δυνατὸν λέγειν. ἀλλὰ μὲν ὅδε ἐντός. εἰ μὲν γὰρ εἶχεν ἀρμονίας ἡ ὅλως

ἐφαρμογὰς τινὰς ὁ λίθος ἐν ᾧ ἦν τὸ τῷ Ἑρμῆς εἶδος, πρόχειρον ἦν λέγειν ὅτι ἐν ἐτέρῳ λίθῳ τὸν Ἑρμῆν πεποιηκὼς ἐκτός ἐπέθηκε τῷ λειοτάτῳ λίθῳ καὶ ἀπέκλεισε τὸν Ἑρμῆν ἐντός, ὁρᾷ δὲ διὰ τὸ λαμπρὸς καὶ διαφανεστάτος, ὁμοίως δὲ καὶ λείως τῷ ἐπικειμένῳ λίθῳ εἶναι, ὥς περ εἰ τις ἐν κηρῷ πλάσας εἶδος τι κήρινον καὶ ἐκτός ἐπιθεῖς ὕelson ἡ ἄλλο τι τῶν διαφανῶν, ὁρᾷ τὸ ἐνὲς αὐτῆς κήρινον εἶδος. εἰ μὲν ἔν τῷτῳ ἦν, εἰκὸς ἦν ταῦτα λέγειν. ἐπειδὴ δὲ πάντῃ συνεχὴς ἦν ὁ λίθος καὶ εἰς καὶ ὑδεμίαν ἔχων ἀρμονίαν καὶ ἐφαρμογὴν, ὅχι ἐν τῷτῳ λέγειν. ὥς τε ἀδελός ἦν ὁ Ἑρμῆς καὶ ἐνὲς καὶ ἐκτός ὑπῆρχεν, ἐκτός μὲν ὅτι ἀνωμαλίαν ὑδεμίαν ὁ λίθος, ὥς περ εἴρη, εἶχεν, ἐνὲς δὲ ὅτι ὅχι οἶον τε ἦν ὑπονοῆσαι πῶς ἐνὲς τῷ λίθῳ πεποίηκε τὸν Ἑρμῆν, συνεχὴς ὄντος. "ἐπεὶ δ' ε. τ. μ. ἔχα- 10 τον ἡ χρ." πρὸ τῆς τῶν λεγομένων σαφηνείας ἀνάγκη ἐστὶν ὑπομνησθῆναι ἡμᾶς τινῶν, ἵν' ἐκ τῶν εὐπαρακολύθητοι τοῖς ὑπ'

15 αὐτῷ λεγομένοις γενώμεθα. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ὄψις, καθ' ἣν ὁρῶμεν, καὶ δυνάμει ἐστὶ καὶ ἐνέργεια. ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκοδομικὴ καὶ ἐνέργεια ἐστὶ καὶ δυνάμει, δυνάμει μὲν πρὸς τὴν οἰκοδόμησιν, ἐνέργεια δὲ πρὸς τὴν σέρησιν ἣν ὁ οἰκοδόμος ἔχει πρὸ τῆς τῆς οἰκοδομικῆς ἐχρηστέαι. ἐκ γὰρ τῆς δυνάμει οἰκοδόμος γέγονεν ἐνέργεια οἰκοδόμος. ὅ μόνον δ' ὅτω περὶ τῶν ἔξεων λέγεῃ, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἐχόντων ταύτας. ὁ γὰρ γεωμέτρης ὁ μὴ ἐνεργῶν πρὸς τὸν ἐνεργῶντα δυνάμει ἐστὶ γεωμέτρης, πρὸς δὲ τὸ δυνάμενον παιδίον γενέσθαι γεωμετρικὸν ἐνέργεια. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν πάντων πλατύτερόν μοι ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (2 5) εἴρη, καὶ νῦν ἕνεκα τῶν λεγομένων μετρίως ὑπέμνησαι. ὁ δ' Ἀριστοτέλης διὰ τῶν προκειμένων τόδε φησίν. 20 ἐπειδὴ τῶν μὲν ἔχατον κτλ.

παροιμιῶδες τὸ ὁ Πάσωνος Ἑρμῆς, ἐπὶ τῶν ἀδελῶν εἰ ὅτω 1050 α 20. ἡ μὴ ὅτω ἔχει λαμβανόμενον. cod. Reg.

ἔστι μὲν ὅχι, φησί, καὶ ἐνθα οἶον ἐπὶ τῆς οἰκοδομικῆς τέλους, ἀλλ' 1050 α 27. ἐνθα οἶον ἐπὶ τῆς ὄψεως μᾶλλον τέλος τῆς δυνάμει ἐστὶ, δυνάμει λέγων τὴν ὀπτικὴν δυνάμει, αὐτὴν φημι τὴν ὄψιν, τέλος δὲ καὶ ἐνέργειαν τὴν ὄρασιν. ὅπως δὲ ταῦτα λέγεῃ, εἴρη προσεχῶς. καὶ ἐστὶν ἴσον τὸ "ἐνθα δὲ μ. τ. τ. δ. ε." τῷ ἐστὶ μὲν καὶ ἡ ὄψις τέλος, ἀλλὰ μᾶλλον τέλος ἐστὶν ἡ ὄρασις τῆς δυνάμει, τῷτέστι τῆς ὄψεως.

διὸ καὶ εὐδαιμονία ἐν τῇ ψυχῇ ἐστίν. ζωὴ γὰρ ποιά τίς ἐστίν. 1050 β εἰ γὰρ τότε λέγομεν ἐνεργῆσαι τὸν εὐδαίμονα ὅταν τὸ εἶδος τῆς 1. εὐδαιμονίας, αὐτὴν φημι τὴν εὐδαιμονίαν, ἀπολάβῃ, καὶ τὸ καταμήνιον τότε λέγομεν ἄνθρωπον ὅταν αὐτὸ τὸ εἶδος τῷ ἀνθρώπῳ ἀπολάβῃ, τί χρὴ ἄλλο μαντεύεσθαι ἢ ὅτι τὸ εἶδος ἐστὶν ἡ ἐνέργεια;

καὶ αἰεὶ ὅτω ἕως τῆς τῷ αἰεὶ κινῶντος. ἐκείνης γὰρ τῆς ἐνε- 1050 β 5. γείας ὅχι προηγεῖται ἐνέργεια, ἀλλὰ πρώτη πάντων καὶ αἰτία πάντων ἐστίν. "ἀλλὰ μὲν καὶ κυριωτέρως. τὰ μὲν γὰρ αἰδία πρότερα τῇ ὕστα τῶν φθαρτῶν." δείξας ὅτι ἡ ἐνέργεια δυνάμει πρότερα ἐστὶ καὶ λόγῳ καὶ χρόνῳ καὶ αἰτία, νῦν δείκνυσιν ὡς ὅχι ἀπλῶς ὅτω ἐστὶ πρότερα ἀλλὰ καὶ κυριωτέρως ἢ τοι τιμιωτέρως. ἡ δὲ δεῖξις πρὸς τὴν διὰ τινος τῶν ἐν τοῖς Τοπικοῖς (3 1) παραδιδόμενων τόπων τόπον, λέγοντος ὅτι τὰ τοῖς κυριωτέροις καὶ κρείττοσιν ὑπάρ-

- χοντα κυριώτερα ἐστὶ καὶ κρείττονα. εἰ δὲ τῷτο, εἴπερ ἐστὶν ἡ ἐνέργεια ἐν τοῖς αἰδίοις, ἡ δὲ δύναμις ἐν τοῖς μὴ αἰδίοις, κρείττω δὲ τὰ αἰδία καὶ κυριώτερα, κρείττων ἄρα καὶ ἡ ἐνέργεια ἐν τοῖς αἰδίοις ὅσα δυνάμειος ἔσθαι ἐν τοῖς μὴ αἰδίοις.
- 1050 b 7. "ἔστι δ' ὁ δ. αἰδ." ἀλλ' ἐνέργεια, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 13) εἶρηθ'. 5
- 1050 b 16. ὥστε εἴπερ δυνατὰ ἢ τὰ ἀπλῶς δυνάμενα φθαρῆναι ἢ τὰ πῃ, ὅθεν τῶν αἰδίων καὶ ἀπλῶς ἀφθάρτων δυνάμει ἐστὶν ἀπλῶς, ὡς δύνασθαι τὴν φύσιν αὐτῆ καὶ τὴν ἕσταν φθαρῆναι. καὶ τὰ μὴ ὑπερκόσμια πάντα ἔτε ἀπλῶς εἰσὶ δυνάμει ἔτε κατὰ τι, τὰ δὲ 10 κυκλοφορητικά καὶ θεῖα σώματα κατὰ τι εἶναι δυνατὰ ὅθεν κωλύει, οἷον ποῖον ἢ πῶ κτλ.
- 1050 b 18. δῆλον ἄρα ὅτι ἐνέργεια εἰσὶ τὰ ἀπλῶς ἀφθάρτα καὶ ὁ δυνάμει. ἔτε δὲ ὅθεν τῶν ἀπλῶς αἰδίων ἐστὶ δυνάμει ἔτε τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄντων. εἰ γὰρ δυνατὰ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἐνδέχεται, τὰ δ' 15 ἀναγκαῖα αἰεὶ ὡσαύτως ἔχει, ὅθεν τῶν ἀναγκαίων ἂν εἴη δυνάμει. τὸ δὲ "καὶ τοιαῦτα πρῶτα," λέγων ταῦτα τὰ αἰδία, ἴσον τῷ ἀλλὰ μὴν ταῦτα πρῶτα εἶρηθ' καὶ εἶρηθ' τοῖς ἀν. εἰπὼν γὰρ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ἀφθάρτοις τὸ δυνάμει ἔκ ἐστι καὶ δείξας αὐτὸ ἐπὶ γαγε "καίτοι ταῦτα πρ.," ὡς εἰ ἔλεγεν, ὅσα μὴ ἔν εἰσὶ πρῶτα, 20 ἐν τέτοις τὸ δυνάμει ἔκ ἐστιν. ἀλλὰ μὴν τὰ αἰδία πρῶτα. ἐν αὐτοῖς ἄρα τὸ δυνάμει ἔκ ἐστιν.
- 1050 b 20. ὅθεν εἴ τι κινέμενον αἰδίων, δυνάμει ἔχει τὸ μὴ εἶναι, ἀλλὰ μόνον πόθεν ποῖ.
- 1050 b 22. καὶ ὅθεν κωλύει αἰδίων αὐτὸν ὄντα (τὸν ἥλιον) ἔχει δυνάμει 25 καὶ ὅθεν κωλύει αἰδίων αὐτὸν ὄντα (τὸν ἥλιον) ἔχει δυνάμει τὴν ἀπλῶς, ἀλλὰ μόνον τὴν πόθεν ποῖ, αἰεὶ ἐνέργει ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, καὶ ὁ φοβητέον, ὡς Ἑμπεδοκλῆς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν οἴοντο, μὴ ποτε σῇ.
- 1050 b 25. ὁ γὰρ ἐστὶν ἡ κίνησις αὐτοῖς περὶ δυνάμει τῆς ἀντιφάσεως. 30 ὁ γὰρ δυνάμενοι κινεῖσθαι δύναντο καὶ μὴ κινεῖσθαι.
- 1050 b 27. ἡ γὰρ ἕσταν ὕλη καὶ δύναμις ὅσα ὅθεν ἐνέργεια αἰτία τέτων, τῶτέστιν ἡ ὕλική ἕσταν ἥτοι ἡ ὕλη ἐστὶν αἰτία τέτων, λέγων δὲ τὸ κάμνειν καὶ τὸ δυνάμει ἔχειν τῆς ἀντιφάσεως.
- 1050 b 28. εἰπὼν ὅτι ἐν τοῖς αἰδίοις τὸ ἀπλῶς δυνάμει ἔκ ἐστιν, ἀλλ' εἰ 35 ἄρα, τὸ πῃ, λέγει ὅτι εἰ καὶ ἐν τοῖς φθαρτοῖς ἐστὶ τὸ δυνάμει, ἀλλ' ἔν τὰ φθάρτα καὶ τὰ ἐν μεταβολῇ ὄντα μιμεῖται τὰ ἀφθάρτα. . . τὸ μὴ γὰρ πῦρ αἰεὶ συμπεριφέρει τῇ σεληνιακῇ ἥτοι τῇ τῷ παντὶ φορᾷ.
- 1050 b 33. αἱ δ' ἄλλοι δύναντο ἅμα τῷ παρῆναι ποιεῖν καὶ τῷ μὴ πα- 40 ρῆναι μὴ ποιεῖν.
- 1050 b 34. εἴπερ εἰσὶ φύσεις τινὲς ἡ ἕσταν οἷας λέγουσιν οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἥτοι τοῖς μαθήμασιν ἐντετραφότες, πολὺ μᾶλλον ἐπιστήμον εἴη ἂν τι ζῶον, εἴπερ αὐτοεπιστήμη. ταῦτα γὰρ τὸ κινέμενον καὶ τὸ ἐπιστήμον εἰσὶν ἕσταν καὶ ἐνέργειαι, ἐκεῖνα δὲ, ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ κίνησις, δυνάμει 45 εἰσὶ τῷ τ' ἐπιστήμονος καὶ τῷ κινεμένου, μὴ δυνάμεναι καθ' αὐτὰς εἶναι.
- 1051 a 8. ὁ γὰρ δύναται ὑγιαίνειν, τῷτο καὶ νοσεῖν ἅμα. καὶ ὁ τῷτό φησιν 8. ὅτι ἅμα νοσεῖ καὶ ὑγιαίνει, ἀλλ' ὅτι ἅμα ἔχει τὴν τῷ νοσεῖν καὶ ὑγιαί- 11. νειν δυνάμει. ἡ αὐτὴ γὰρ δύναμις τῷ ὑγιαίνειν καὶ κάμνειν καὶ τῷ νοσεῖν καὶ αἰνεῖσθαι, καὶ ὡς περ εἶρηθ', ἡ μὴ τῶν ἐναντίων δύναμις ἅμα 1051 a ὑπάρχει, τὰ δ' ἐναντία ἅμα καὶ τὰς ἐνέργειας ἀδύνατον ὑπάρχειν. 11. εἰπὼν δὲ ὅτι τῶν ἐναντίων ἀνάγκη θάτερον εἶναι ἀγαθόν, 1051 a 14. ἐπάγει "τὸ δ. δ. ὁ μ. α. ἡ ὅθεν. ἡ ἄρα ἐν. β." ἐστὶν οἶμαι κατασκευῇ 14. τῷ ὅτι ἡ ἐνέργεια καὶ τῆς σπυδαίας δυνάμειος βελτίων ἐστὶν. ἀσαφῶς δὲ ὄντως ἐπήγγελθ' καὶ μαντείας δεόμενον. ἐστὶ δὲ τὸ μὴ διὰ τῷ "τὸ δὲ δύνασθαι ὁμοίως ἀμφοτέρων ἢ ὁδέτερον" λεγόμενον τοιαῦτον. τὸ τὴν δυνάμει ἔχον τῷ ὑγιαίνειν (ἔστω δὲ τῷτο εἰς ὑπόδειγμα), τὸ ἔν τὴν δυνάμει ἔχον τῷ ὑγιαίνειν ὁμοίως ἔχει καὶ τῷ νοσεῖν. εἰ δὲ μή, ὁδέτερον. διὰ τίνα γὰρ ποτε αἰτίαν ἔχει μὴ δύναμει τῷ ὑγιαίνειν, μὴ ἐπίσης δ' ἔχει καὶ τῷ νοσεῖν; καὶ ἔτω δείξας ὅτι ἀμφοτέρων τὴν δυνάμει ὁμοίως ἔχει, ὅπως διὰ τέτων συνήγαγε τὸ τὴν ἐνέργειαν βελτίω εἶναι καὶ τῆς σπυδαίας δυνάμειος, λίαν ἐστὶ μεμελανωμένον. συναγεται δὲ οἶμαι ἔτωσί. τόπος παρεδόθη αὐτῷ ἐν τοῖς Τοπικοῖς (35) λέγων "τὸ ἀμικτον τῷ χείρονος κρείττον καὶ βελτίον ἐστὶ τῷ μεμιγμένῳ μὴ τῷ χείρονος." εἰ δὲ τῷτο ἀληθές, καὶ ἡ σπυδαία δύναμις μεμικθ' τῇ τῷ χείρονος δυνάμει. ὁ γὰρ ἔχων τὴν σπυδαίαν δυνάμει καὶ κατ' ἐκείνην πράττων καὶ ἐνερ- 20 γῶν περὶ τὰ σπυδαῖα, ὅτος ἔκ ἀπώλεσε τὴν τῷ χείρονος δυνάμει ἀλλ' ἔχει αὐτήν, ὥστε τῇ σπυδαίᾳ δυνάμει ἐπιμέμικθ' ἡ τῷ χείρονος δύναμις. εἰ δὲ ἡ σπυδαία δύναμις ἐπιμέμικθ' τῇ τῷ χείρονος δυνάμει, ἡ δὲ ἐνέργεια τῷ κρείττονος ὁ συνέστι τῇ τῷ χείρονος ἐνέργειᾳ, ἀλλ' ἐστὶν εἰλικρινὴς καὶ ἀμικτος, κρείττων ἄρα ἐστὶ τῆς σπυδαίας δυνάμειος διὰ τὸ τὰ ἀμικτα, ὡς ὁ τόπος διορίζεται, τῶν μεμιγμένων κρείττονα εἶναι. ἔμπαλιν δὲ ἐπὶ τῶν κακῶν ἡ ἐνέργεια τῷ κακῷ χείρων ἐστὶ τῆς δυνάμειος, διότι ἡ δύναμις τῷ κακῷ ἐπιμέμικθ' τῇ τῷ ἀγαθῷ δυνάμει, ἡ δὲ τῷ κακῷ ἐνέργεια ἀμικτός ἐστὶ τῇ τῷ ἀγαθῷ ἐνέργειᾳ. δῆλον ἄρα ὅτι ἔκ ἐστι τὸ κακὸν παρὰ τὰ πράγματα. τῷ Πλάτωνος λέγοντος ὅτι τῷ ἀγαθῷ ὄντος φύσεως τινος, ὡς περ ὁ καθόλου ἄνθρωπος ὁ κατηγορούμενος καὶ τῶν μερικῶν ἀνθρώπων ἕτερος ὢν αὐτῶν, ἔτως καὶ τὸ ἀγαθὸν ἕτερόν ἐστι τῶν καθ' ἕκαστα ἀγαθῶν καὶ λέγει κατ' αὐτῶν, τῶν δ' ἐναντίων ἂν θάτερον ἢ, καὶ θάτερον ἐστὶν, ἐστὶν ἄρα καὶ τὸ κακὸν ἕτερόν τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα κατ' αὐτῶν λεγόμενον, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι δῆλον ἐστὶ ἐκ τῶν δειχθέντων ὅτι ἔκ ἐστι τὸ κακὸν παρὰ τὰ πράγματα. ἐκείνων γὰρ φάμεν εἶναι τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα ὅσα εἰσὶν ἐνέργειαι, τὸ δὲ κακὸν τοσούτον δεῖ τῷ ἐνέργειᾳ εἶναι ὅσον ὅτι καὶ χεῖρόν ἐστι δυνάμειος. ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν ἐνέργειων λαμβάνεται τὸ κοινὸν δῆλον. λέγομεν γὰρ καθόλου ἄνθρωπον τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων ἐνέργειᾳ ὄντων καὶ καθόλου ἵππον καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ὡσαύτως. καθόλου δὲ μὴ ἄνθρωπον ἢ μὴ ἵππον ὅ φάμεν διὰ τὸ σερήσεις εἶναι τὸν μὴ ἄνθρωπον τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τὸν μὴ ἵππον τῷ ἵππῳ. εἰ δὲ καὶ τὸ κακὸν σερήσις ἐστὶ τῷ ἀγαθῷ καὶ τῆς ἐνέργειας, καὶ παρυφίσταται τοῖς πράγμασι διὰ τὴν τῆς ὕλης ἀνεπιτηδεύτητα (αὕτη γὰρ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸ ἀγαθὸν σκοπὸν ἔχουσα δέξασθαι καὶ μὴ 45 δυνηθεῖσα ἔχῃκε τὸ κακὸν καὶ τὴν σερήσιν), ἔκ ἂν εἴη τι κακὸν παρὰ τὰ πράγματα. εἰ δὲ τὸ κακὸν διὰ τὴν ὕλην καὶ τὴν δυνάμει

παρυφίσατο τοῖς πράγμασι, καὶ ἔστιν ἀμαρτήματα τῆς δυνάμεως, ἐν δὲ τοῖς αἰδίοις δέδεικται ὅτι δυνάμεις οὐκ ἔστιν (ἐνέργειαι γὰρ εἰσιν), οὐκ ἔστιν ἄρα ἐν ἐκείνοις ὅτε κακὸν ὅτε ἀμαρτήματα ὅτε διεφθαρμένον.

1051 α 21. ἀντιλέγει πρὸς τὴν τὰ μαθήματα ἐνεργείας λέγοντας καὶ 5
ἐξίας, λέγων μὴ εἶναι ἐνεργείας ἀλλὰ δυνάμεις· τὰ δὲ δυνάμεις οὐκ ἐξίας. καὶ λέγει ὅτι τὰ διαγράμματα ἐνεργείας διαιρῶντες εὐρίσκοντο, ταῦτέστιν ἐνεργήσας ὁ νοῦς καὶ διαίρεσιν ποιησάμενος εὐρίσκει αὐτὰ καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς δίδωσι. πρὸ δὲ τούτου ἐνεργῆσαι δυνάμεις εἰσιν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐνεργεία (τὸτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τὴν 10
"διηρημένα"), ἅμα τῷ θεάσασθαι τινὰ τὴν ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ γωνίαν δὴλη ἂν ἦν αὐτῷ ὅτι ὀρθή ἐστιν.

1051 α 24. διὰ τί, φησί, δύο ὀρθαὶ τρίγωνον; ταῦτέστι διὰ τί τὸ τρίγωνον αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσιν;

1051 α 25. ἐπεὶ δὲ ἀσαφῶς καὶ αἰνιγματωδῶς τὸ παράδειγμα ἐπὶ τῷ 15
τῇ συνήθει βραχυλογίᾳ αὐτῷ, ῥητέον ὅπως δείκνυται ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Εὐκλείδους Στοιχειώσεων βιβλίῳ ὅτι ἡ ἐν ἡμικυκλίῳ γωνία ὀρθή ἐστιν κτλ.

1051 α 31. ἦτοι ἐκ τούτου ἐνεργεῖν ἢ δυνάμεις τῶν μαθημάτων εἰς ἐνέργειαν 20
ἄγει, καὶ ἐπὶ τούτῳ ποιοῦντες γινώσκουσιν. δὴλον ἄρα καὶ ἐκ τούτων ὅτι ἡ ἐνέργεια τῶν τὰ αὐτὰ ποιοῦν δυνάμεων προτέρα· ἡ δὲ κατ' ἀριθμὸν ἐνέργεια δυνάμεως ὑτέρα, ὡς ἐπὶ τῷ Σωφρονίσκῳ καὶ τῷ Σωκράτῳ ἐλέγομεν, τῷ δ' ἀριθμῷ ὑτέρα.

1051 α 34. τῶν πραγμάτων τῶν μὴ ὄντων τοιούτων ὡς ἐνδέχεται περὶ 25
αὐτὰ καὶ ἀληθεύειν καὶ ψεύδεσθαι, τῶν δὲ ὡς αἰεὶ ἀληθεύειν, τῶν δὲ ὡς αἰεὶ ψεύδεσθαι, πρόκειται αὐτῷ περὶ τοιούτων διορίσαι, τίνα ἐστὶ τὰ ἐν οἷς αἰεὶ ἀληθεύομεν, καὶ τίνα τὰ ποτὲ μὴ ποτὲ δὲ μὴ, καὶ τίνα τὰ ἐν οἷς αἰεὶ ψευδόμεθα. πρῶτον δὲ διδάσκει ἀπλῶς καὶ καθόλου πότε γίνεσθαι ἢ ἀληθεῖα καὶ πότε τὸ ψεῦδος· καὶ ὕτω λέγει περὶ ὧν εἵπομεν προκεῖσθαι αὐτῷ εἰπεῖν.

1051 β 1. οὐ μόνον δὲ ὄντα λέγει τὸ μὴ ὄν λευκὸν μὴ δ' αἴρ, δυνάμενα 5
δὲ γενέσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰναντία, ταῦτέστιν ἀλλὰ λέγει καὶ μὴ ὄντα· τὸ γὰρ μὴ ὄν λευκὸν δυνάμενον δὲ γενέσθαι λέγει καὶ μὴ ὄν. κυριώτατα δὲ ὄν ἐστι τὸ ἀληθές, μὴ ὄν δὲ τὸ ψεῦδος.

1051 β 2. ἄλλως δὲ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐστὶ τὸ ὡς ἀληθῶς ὄν καὶ ἀλ- 35
λως ἐπὶ τῷ λόγῳ. ὅταν γὰρ ὑπάρχη τὸ καθῆξαι τῷ Σωκράτει, ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ἀληθές καὶ ὄν ἐπὶ τῷ πράγματι· ἐπὶ τῷ λόγῳ δὲ ἐστίν, ὅταν ἐγὼ τὸ ὑπάρχον περὶ αὐτὸν λέγω ὅτι ὑπάρχει αὐτῷ, οἷον ὅταν φῶ ὅτι Σωκράτης καθῆξαι, ὑπάρχοντος αὐτῷ τῷ καθῆξαι· ὡς ἀληθεύομεν, ὅταν μὴ τὸ διηρημένον καὶ μὴ ὑπάρχον τῷ Σω- 40
κράτει οἶμαι μὴ ὑπάρχειν, ψεύδομαι δὲ οἰόμενος ὑπάρχειν. ἐπειδὴ ὅν ταῦθ' ὅπως ἔχει, πότε ἐστίν ἢ οὐκ ἐστὶ τὸ ἀληθές λεγόμενον ἢ ψεῦδος; ταῦτέστι πότε ἐστίν ἢ κατάφασις ἢ ἀπόφασις ἀλη- 45
θῆς καὶ πότε οὐκ ἐστίν; οὐ γὰρ διὰ τῆς λόγου, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ πρῶ-
ματι τῷ περὶ Ἑρμηνείας δέδεικται (c. 9), τὰ πράγματα δὲ ἐστίν, ἀλλὰ 45
διὰ τὰ πράγματα οἱ λόγοι ἀληθεύουσιν ἢ ψεύδονται.

1051 β 10. ἐστὶ δὲ τὸ μὴ εἶναι καὶ τὸ ἀληθές, ἵνα πάλιν τούτῳ ὑπομνησθῶμεν, 5
τὸ συγκεῖσθαι τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἐν εἶναι, τὸ δὲ

μὴ εἶναι καὶ τὸ ψεῦδος ἐστὶ τὸ μὴ συγκεῖσθαι ἀλλὰ πλείω εἶναι καὶ κε-
χωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. εἰ δὲ, ὡς περ εἴρηται, τὰ μὴ αἰεὶ σύγ-
κει τὰ δὲ αἰεὶ διήρηται τὰ δ' ἐνδέχεται τὰναντία, περὶ μὴ τὰ ἐνδε-
χόμενα τὰναντία ἢ αὐτὴ γίνεσθαι ψευδὴς καὶ ἀληθῆς δόξα.

καὶ ἔσται τὸ μὴ ἀληθές, ὅταν αὐτῷ θιγγάνῃ ὁ νοῦς, τὸ δὲ ψεῦ- 1051 β
δος, ὅταν μὴ θιγγάνῃ, ταῦτέστιν ἀγνοία· καταχρηστικώτερον γὰρ 23.
ἀντὶ τούτου ἀγνοία εἶπε τὸ ψεῦδος. ὅτι δὲ ἐν τῇ λέξει τῇ "ἀλλ' ε.
τ. μ. ἀλ. τὸ δὲ ψεῦδος" τὸ ψεῦδος καταχρηστικώτερον καὶ κοινό-
τερον ἀπὸ τῆς ἀγνοίας ἔλαβε, δῆλον πεποίηκεν εἰπὼν, τὸ μὴ θιγ-
γάνειν καὶ ζητῆσαι ἀληθές, ἦτοι τὸ θιγεῖν καὶ φάσιν ἔχειν, ἀλλ' οὐ
κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν, ἀληθές, τὸ δ' ἀγνοεῖν ἐστὶ τὸ μὴ θιγγά-
νειν, ὡς τὸ ψεῦδος ἀντὶ τούτου ἀγνοεῖν εἴληται.

καὶ συμβεβηκὸς δὲ ἐστὶν ἀπατηθῆναι, εἰ τις τὸ μὴ θιγγάνειν 1051 β
ἀπάτην βύλεται λέγειν. εἰσὶ δὲ πάσαι αἱ ἀπλαῖ ἐξίας ἐνέργειαι, 26.
ἀλλ' οὐ δυνάμεις.

"νῦν δὲ τὸ ὄν αὐτὸ οὐ γίνεσθαι." καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι τὸ κυρίως ὄν 1051 β
καὶ ἡ ἀπλή ὑπερσῆσις ἐξίας καὶ ἀκινήτως κινῆσαι, ὁ πολυτίμητος θεός, 29.
οὐ γίνεσθαι οὐδὲ φθεῖρεσθαι. ἡ τὸ "νῦν δὲ τὸ ὄν αὐτὸ οὐ γίνεσθαι οὐδὲ φθεῖρεσθαι"
ἴσον ἂν εἴη τῷ νῦν δὲ τὸ ὄν καὶ ἡ ἐξίας τῶν ἀπλῶν, ὅποιον ἂν ποτε εἴη,
οὐ γίνεσθαι οὐδὲ φθεῖρεσθαι· πᾶν γὰρ τὸ γινόμενον συνθετόν ἐστιν κτλ.

περὶ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἀπατηθῆναι, ἀλλ' ἢ μὴ ἀπτεσθαι, καὶ οὐκ 1051 β
ἐστὶ τούτο ἀπάτη. καὶ ζητῶμεν τὸ τί ἐστὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ὡς κατη- 31.
γορεύοντες αὐτῶν τι, ἀλλὰ μόνον νοῦντες καὶ οἰονεῖ ὁρῶντες. τὸ δὲ
ταῦτα οἷον ὁρᾶν ἐγγίγνεσθαι τοῖς εἰς ἄκρον ἐπιστήμης ἐλθούσι καὶ εὖ
ζητήσασιν. "τὸ δὲ εἶναι ὡς τὸ ἀληθές καὶ τὸ μὴ εἶναι ὡς τὸ ψεῦ-
δος, ἐν μὲν ἐστίν, εἰ σύγκειται, ἀληθές." τὸ ὄν τὸ ὡς ἀληθές, φησί,
καὶ τὸ μὴ ὄν τὸ ὡς τὸ ψεῦδος, ἕνα μὲν ἐστὶ τρόπον, εἰ σύγκειται ὁ
κατηγορούμενος τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ φανερὸν αὐτὸν συγκεῖσθαι, τούτο
ἐστὶν ὄν τὸ ὡς ἀληθές· εἰ δὲ μὴ σύγκειται, λέγει δὲ συγκεῖσθαι, μὴ
30 ὄν τὸ ὡς ψεῦδος. "τὸ δὲ ἔν," ταῦτέστιν ἄλλον δὲ τρόπον, "εἴπερ ὄν,
ὅπως ἐστὶ," ταῦτέστιν εἴπερ ἐστὶν ἀπλῶν, ὅπως ἐστὶν ἢ περὶ αὐτῶν ἀλή-
θεια, οὐχ ὡς καταφάσκειν τι αὐτῷ ἀλλὰ κατὰ τινὰ φάσιν αὐτῷ
νοεῖν καὶ οἷον ὁρᾶν. "εἰ δὲ μὴ ὅπως," δηλονότι εἰ δὲ μὴ ἐστὶν ἀπλῶν,
οὐκ ἐστὶ περὶ αὐτῶν τὸ ἀληθεύειν μόνον θιγγάνοντα.

ἀγνοία δὲ οὐχ οἷα ἡ τυφλότης, ὡς μὴ δυνήθηναι ποτε νοῆσαι, 1052 α
ἀλλὰ τοιαύτη οἷα ὑπάρχει ὅταν τις μὴ περὶ τίνος λογιζέται.

ἀλλὰ τί μὲν τί δ' οὐ, ταῦτέστιν ἄρτιον μὴ ἀριθμὸν ὑπολαμ- 1052 α
βάνειν πρῶτον μὴδὲν εἶναι ἐνδέχεται, ἢ τινὰς μὴ εἶναι ἀρτίους πρῶ- 8.
τος τινὰς δὲ οὐ, καὶ τούτο ἐνδέχεται· τὸ δὲ ἐν δύο λαβεῖν αὐτὸν καθ'
αὐτὸν καὶ ὑπολαμβάνειν αὐτὸν ποτὲ μὴ ἄρτιον πρῶτον ποτὲ δὲ οὐ
πρῶτον, οὐκ ἐνδέχεται. τὸ δὲ "οὐ γὰρ ἔτι τινὰ μὴ τινὰ δὲ οὐ οἶσεν"
τοιοῦτον ἂν εἴη· οὐ γὰρ οἶσεν ὁ τὸς ἀριθμὸς, ὡς περ τὸ τρίγωνον,
ἀκινήτως οἰόμενος ὅτι τις μὴ ἀριθμὸς πρῶτος ὧν ποτὲ ἔσται καὶ μὴ
πρῶτος, ὁ δὲ κινημένος αὐτὸς οἰόμενος ὅτος τούτο πείσεται· ὡς ἢ
ἀληθεύσει, εἰ τὸν δύο ἄρτιον ὑπολαμβάνει, ἢ αἰεὶ ψεύσεται, εἰ μὴ
ὅπως αὐτὸν ἔχειν ὑπολήψεται.

μέχρι τῶν ὡς πεπληρωμένων αἰεὶ εἰς τὸ τῶν μὴ τὰ φυσικὰ 5
χολαί.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ι.

1052^a 15. Ἐπεὶ οἱ τὰς ιδέας τιθέμενοι καὶ αὐτοὺς ἐδόξαζον, τὰτα λέγοντες εἶναι τὴν φύσιν αὐτῆ καὶ ἐν τῷ ὕδατι ἐν τῷ ἔναι (ὅθεν γὰρ ὡς περὶ ὁ Σωκράτης ἐν δὲ ὑπόκει) αὐτός, κατηγορεῖται δὲ αὐτῆ τὸ ἔν, ὅπως ἔλεγον καὶ ὡς τῷ αὐτοῦ ὑποκείναι τινα φύσιν, λέγεσθαι δὲ κατ' αὐτῆς τὸ αὐτοῦ, ὅτε ὡς οἱ φυσικοὶ μίαν λέγοντες τὴν ἀρχὴν ὑπετίθεν αὐτῇ πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ ἀέρα, ἀλλ' ὕδατος αὐτῆ ἐν τῷ ἐν καὶ εἶναι αὐτῆ φύσιν τὸ ἔν, μηδὲ δὲ αὐτῆ λέγοντες ἀλλὰ μόνον ἔν. καὶ ὅτω φίλον πῶς ταῦτα λέγουσι μαθεῖν, ἐν- 5 τυγχάνετω τὸν ἐπιγραφόμενον Παρμενίδην ἢ περὶ ιδεῶν τῷ Πλάτωνος διάλογον) — ἐπειδὴ ἔν ταύτην εἶχον περὶ τῷ ἐνός τὴν ἐν- 10 νοίαν, ζητῆσαι ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ προτίθει εἰ ἔστι τι τοιοῦτον ἐν ἢ μή.

ἐν τῷ Δ τῆσδε τῆς πραγματείας (c. 6) εἶρηκε περὶ τῶν τῷ ἐνός σημαινόμενων... οἱ συγκεφαλαιώμενοι τρόποι τῶν πρώτων καὶ καθ' αὐτὰ λεγομένων ἔν, τῆς οἱ πρώτοι τῶν τῷ ἐνός σημαι- 15 νομένων τρόποι κτλ.

1052^a 19. τὸ ἔν κυρίως συνεχές ἐν λέγειται ἢ τὸ ἀπλῶς δὲ συνεχές, ἢ τὸ μάλιστα γὰρ τῇ φύσει συνεχές ὅν κτλ.

1052^a 21. τοιοῦτον δ' ἂν εἴη τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα.

1052^a 23. γόμφω μὲν ἐστὶν ἐν ναῦς, κιβώτιον, συνδέσμων δὲ φάκελλος, 20 κόλλη δὲ βιβλίον.

1052^a 27. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. δέδεικται ἐν τῷ Θ τῆς Φυσικῆς. Ἀκροάσεως ὡς ἢ καὶ τόπον κινήσεως προτέρα ἐστὶ τῶν ἄλλων κινή- 25 σεων, αὐξήσεως φθίσεως καὶ τῶν ἄλλων, τῆς δὲ καὶ τόπον πάλιν δέδεικται ἐκείσε προτέρα ἢ κύκλω. τῶν ἐκείσε δεχθέντων λέγει, ἐπειδὴ τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα ἀρχὴν ἔχει ἐν αὐτῷ κινήσεως, ἢ δὲ κύκλω κινήσεως πρώτη ἐστὶ τῆς καὶ τόπον, ἥτις πάλιν ἢ καὶ τόπον πρώτη τῶν ἄλλων, τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα δῆλον ὅτι πρῶτόν ἐστι μέγεθος.

1052^a 31. ἢ δὲ τῷ ἀδιαίρετον καὶ κυρίως ἐνός ἀδιαίρετός ἐστιν ἢ νόησις ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ, ὡς ἐξ ὧν λέγει, ὁ μὲν καθόλου ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ ὅλως τὰ εἰδικώτατα εἶδη καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων καὶ ἀπλῶς τὰ ἄτομά ἐστιν ἔν, τὸ δὲ ζῶον τὸ καθόλου ἐν ἔκ ἐστὶν, ὅτι διαιρεῖται εἰς τε τὸ ζῶον πτηνὸν καὶ εἰς τὸ ζῶον πεζόν καὶ εἰς τὸ ζῶον ἐνυδρον, ὧν αἱ νοήσεις καὶ ἐπισήμαι διάφοροι. ἄλλο γὰρ νόησις καὶ ἐπισήμη 35 ζῶον πτηνὸν καὶ ἄλλο ζῶον πεζόν. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὁ διαιρεῖται εἰς ἕτερα εἶδη εἰδικώτατον δὲ εἶδος, ὅθεν ὁ καὶ μέρος διαιρεῖται. εἰ γὰρ ὁ εἰδικὸς ὁ διαιρεῖται, πολλῶν μᾶλλον οἱ καὶ μέρος ἄνθρωποι ὁ διαι- 40 ρεῖται εἰς ἀνθρώπους. εἰ δὲ ἐν λέγομεν ὧν ἢ κινήσεως μία καὶ ὧν ἢ νόησις καὶ ἢ ἐπισήμη ἢ αὐτῇ, ταῦτα δὲ διὰ τὸ εἶδος συμβαίνει, ἐν 40 ἂν εἴη πρῶτον τὸ ταῖς ὑσείαις αἰτίον τῷ ἐνός. τὰτα δ' ἐστὶ τὸ εἶδος.

1052^b 2. δεῖ κατανοεῖν ὡς ἕτερα ἐστὶν ἢ φύσις τῷ ἐνός καὶ ἕτερα τῷ καθ' ὧν κατηγορεῖται.

1052^b 3. ζητεῖ ἔν ποῖόν τε τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἐν λέγειται, καὶ τί ἐστὶ τὸ ἐν εἶναι, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λόγος καὶ ἢ φύσις τῷ ἐνός. τὸ 45 δὲ θείας ἐπάγει ὅτι τὸ μὲν ἐν λέγειται τοσαυταχῶς ὅσαχῶς διωρίζεται

(διωρίζεται δὲ τετραχῶς), καὶ ἕκαστον τῶν ὄντων λέγειται ὡς ἂν τις τῶν τῷ ἐνός διοριζέντων τρόπων ὑπάρξει. τὸ δὲ ἐν εἶναι καὶ ἢ φύσις τῷ ἐνός ὅτε μὲν τῶν ἐν ὑπάρξει, λέγων "τῶν," συνεχές φύ- 5 σεις, τὸ ὅλον, τὸ ἔχον μορφήν καὶ εἶδος καὶ ὅσα ἄλλα εἶρηται, ὅτε δὲ ἢ φύσις τῷ ἐνός ὑπάρξει ἄλλω τῶν ἐτέρω ὄντι τῶν ἀπληριθμημένων, ὅπερ ἕτερον δὲ ἐγγύς τῷ ὀνόματι ἐστὶ, τῆς μᾶλλον τῶν ἄλλων τῷ ἐν ἐγγίξει καὶ πλησιέστερον ἐκείνων τῇ τῷ ἐνός ἐστὶ φύσει καὶ κυ- 10 ριωτέρως τὸ ἐν καὶ τῷ τῷ λέγειται, καὶ ἐστὶ μετὰ τῇ τῷ ἐνός φύ- 10 σεως καὶ τῷ συνεχές καὶ τῷ ὅλον καὶ τῶν τοιούτων.

καὶ οἶμαι τὸ "δυνάμει ἐκείνα" ἴσον ἐστὶ τῷ ἐκείνα, τό τε συνε- 1052^b χές καὶ τὰ λοιπά, ὡς πρὸς τὸ ἄλλο, ὁ καὶ μᾶλλον ἐγγύς ἐστὶ τῷ ὀνόματι, ἐξεταζόμενα δυνάμει εἰσὶν ἐν καὶ καθ' αὐτὰ ὅθεν τῶ- 15 τῶν. μή ποτε δὲ ἐπειδὴ, ὡς ἐρεῖ, τὸ ἔν, ὅπερ ἐγγύς τῷ ὀνόματι ἐστὶν, ὅθεν ἄλλο τυγχάνει δὲ ἢ τὸ μέτρον καὶ ἀρχὴ τῷ ποσῷ ἢ πο- 20 σόν, καὶ τῷ μάλιστα τὸ μέτρον τῷ διωρισμένῃ ποσῷ, ὅπερ ἐστὶν ἢ μονάς, δι' ἣν λέγειται καὶ ἢ διέσεις ἐν καὶ μέτρον καὶ ἀρχὴ τῶν φθέγγων... μή ποτε ἔν διὰ ταῦτα πόρρωθεν ἠνέχεται τῷ, λέγων 25 ὅτι τῇ μονάδι ἐγγύς ἐστὶ τῷ ὀνόματι τὰ ἄλλα τὰ ἀπληριθμημένα, λίτρα καὶ διέσεις καὶ τὰ λοιπά, καὶ δυνάμει εἰσὶν ἐν καὶ καθ' αὐτό. τὸ δὲ "ὡς περὶ φοιχείν καὶ αἰτίαν εἰς ὅσοι λέγειν ἐπὶ τοῖς πράγμασι διορίζοντα" καὶ τὰ ἐξῆς συνεχές ἐστὶ τοῖς ἄνω τοῖς "δεῖ δὲ κατανοεῖν 30 ὅτι ὅχ ὡσαύτως (ληπτέον) λέγεσθαι ποῖα τε ἐν λέγειται." καὶ ἐστὶν ἢ πᾶσα τῷ λόγῳ συνέχεια τοιαύτη. δεῖ κατανοεῖν ὅτι ἕτερα ἐστὶν ἢ ζητῆσαι ζητήσεις τὰ ὑποκείμενα, καθ' ὧν τὸ ἐν λέγειται, καὶ ἕτερα ἢ τὸ ἐν εἶναι καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν ὑσείαν τῷ ἐνός ζητῆσαι, ὡς περ καὶ περὶ φοιχείν καὶ αἰτίαν. διαφέρει γὰρ τὸ ζητεῖν τίς φύσις καὶ λόγος τῷ φοιχείν, ὅτι ἐξ ὧν πρώτη φέρε εἰπεῖν ἐλαχίστη καὶ εἰς ὅ ἔχατον ἐλα- 35 χιστον τὰ ἐκ τῶν ἀναλύει, τῆς ζητήσεως, εἴπερ ζητεῖ τίνων τὸ φοιχείν καὶ ἢ τοιαύτη φύσις κατηγορεῖται, καὶ τίνι συνέβη φοιχείν 40 εἶναι, πότερον τῷ πυρὶ ἢ ἄλλω τινί. ὅτι δὲ διάφοροι αἱ τοιαῦται ζητήσεις δῆλον. ἄλλον γὰρ ἀποδίδομεν τῷ πράγματι, λέγω δὲ τῷ πυρός, ὅρον καὶ ἄλλον τῷ ὀνόματι, λέγω αὐτὸ τὸ κατηγορημα 45 ἦτοι τὸ φοιχείν.

τὸ δὲ "ἐστὶ δ' ἴσως καθ' αὐτὸ καὶ τὸ ἀπειρον" πρόσκειται, ἐπειδὴ 1052^b 10. οἱ ἐν τὸ φοιχείν λέγοντες καὶ ἀπειρον αὐτὸ ὑπετίθεντο.

τὸ δὲ "διὸ καὶ τὸ ἐν εἶναι τὸ ἀδιαίρετον ἐστὶν εἶναι," εἰ τι συ- 1052^b 15. νήμι, ὅθεν μίαν πρὸς τὰ προσεχῶς λεχθέντα ἀκολουθίαν ἔχει, ἀλλ' οἶμαι ἐπαναλήψας ἐστὶ τῶν περὶ τῷ ἐνός, ἵνα ἀκολουθῶς εἴποι καὶ ποῖόν ἐστιν ἐκείνο τὸ ἐν, ὅπερ μάλιστα ἐγγύς τῷ ὀνόματι ἐστὶν. καὶ εἴη ἂν λέγων διὰ τῶν, τὸ ἐν εἶναι ἦτοι ἢ φύσις τῷ ἐνός, τῆς τὸ ἀδιαίρετον εἶναι, ὅπερ ἐν καὶ καθ' αὐτό ἐστιν ἀλλὰ τόδε τι, ἄν- 20 θρωπος, εἰ τύχοι, μονάς ἢ λίθος ἢ τι ἄλλο ἀδιαχώριστον ὄν, ἦτοι ἀδιαίρετον ἢ τόπων ἢ εἶδει ἢ διανοίᾳ ἢ τῷ ὅλῳ καὶ ἀδιαίρετον. τίνα δὲ ἐστὶ ταῦτα, εἶρηται πολλάκις. "μᾶλλον δὲ τὸ μ. εἶναι ἕκαστον γένος 25 καὶ κυριώτ. τ. π." μάλιστα δὲ τὸ ἐν εἶναι καὶ ἢ φύσις τῷ ἐνός ἐστὶ τὸ μέτρον τῷ ποσῷ ἐστὶ γὰρ καὶ ψόφων καὶ μελῶν μέτρον, ἀλλὰ κυ- 30

ριώτατα ἐν τῷ μέτρῳ τῷ ποσῷ ἐστὶ, καὶ τὸ αὐτὸ ἐστὶ τὸ ἐν, ὅπερ πρὸ ὁλίγου ἔλεγεν ὅτι μάλιστα ἐγγίζει τῷ ὀνόματι τῷ πρῶτον μέτρῳ τῷ ποσῷ· ἐντεῦθεν γὰρ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ἐλήλυθε, καὶ λέγει ἐν.

1052b 22. ὥς δὲ δῆλον ὅτι πᾶν ποσὸν ἢ ποσὸν τῷ ἐνὶ γινώσκῃ, καὶ ὡς πρῶτον πόσα ἐστὶ τὰ ἀπηριθμημένα, εἴτε εἴκοσιν εἴτε ἑκατὶν εἴτε 5

1052b 26. ἄλλος ὁριστὴν ἀριθμὸς γινώσκῃ, τὸ αὐτὸ ἐν ἐστὶν ἢ ἀνάλογόν γε ἐνὶ.

εἰπὼν δὲ ὅτι ἐν μήκει, ἐν πλάτει καὶ ἐν βάθει, καὶ προαίεσις ἐν 26. βάρει, ἐν τάχει, τὴν αἰτίαν τίθησιν ὅπως τὰς μὲν τρεῖς διαστάσεις εἴρηκεν, μήκος πλάτος βάθος, ἐπὶ δὲ τῷ βάρει εἰπὼν βάρος ἔκ εἴπε καὶ κῆφον, ὁμοίως εἰπὼν τάχος ἔκ εἴπε καὶ βραδύτητα. φησὶ 10 δὲ ὅτι βάρος εἰπὼν ἔκ εἴπον καὶ κηφότητα, καὶ τάχος εἰπὼν ἔκ εἴπον καὶ βραδύτητα, ὅτι τὸ βάρος δύναμις. δὴ δὲ καὶ τὸ κῆφον, καὶ ἐστὶ κοινὸν ἀμφότερον τῷ τε βάρει καὶ τῷ κῆφῳ· ὡσαύτως καὶ τὸ τάχος κτλ.

1053a 3. πρὸς γὰρ τὸν ἐν Ῥόδῳ κολοσσὸν ἢ τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ἢ λί- 15

1053a 8. τρα ὕδενος βάρους αἰσθῆσιν ἐμποιεῖ. ἔστι δὲ κίνησις ἀπλὴ καὶ ταχυτάτη καὶ διὰ τὸ βραχεῖα ἢ τῆς ἀπλανθῆς· αὕτη ἄρα μέτρον καὶ ἐν.

1053a 14. ἐπειδὴ τὸ μέτρον διττὸν, ὃ τε λόγος αὐτῷ καὶ αὐτό, οἷον ὃ τε

λόγος τῷ πῆχυν καὶ τὸ εἶδος αὐτῷ τὸ ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν καὶ αὐτῷ ὃ 20 ἐξυλάνος πῆχυς, καὶ ἡ διέσις ὁμοίως διττή, ὃ τε λόγος αὐτῆς καὶ τὸ εἶδος καὶ αὐτῷ ὃ αἰσθῆσιν τοῖς ὡσι φθόγγος, καὶ ἡ διάμετρος, τό τε εἶδος αὐτῆς καὶ αὐτῇ ἡ γραμμὴ ἢ ἐν τῷδε τῷ τετραγώνῳ ὅσα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως, λέγει ὅτι τὸ μέτρον ἔκ αὐτῷ ἀριθμῷ ἐν ἐστὶν, ἀλλ' ἐνίοτε πλείω. αἱ διέσεις γάρ, φησὶ, δύο, ἀλλ' ἔτι 25 καὶ τὴν ἀκοήν· αὕτη γὰρ μία τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν, ἀλλὰ μία μὲν αὕτη, ἑτέρα δὲ καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος. καὶ αἱ φωναί (λέγων φωνὰς νῦν τὰ σοιχεῖα τῶν φωνῶν, τό τε ἄλφα καὶ τὸ βῆτα καὶ τὰ λοιπά) πλείονες εἰσιν, αὐτό τε τὸ ἄλφα καὶ τὸ ἐν τῷδε τῷ χάρτι γεγραμμένον... καὶ ἡ πλευρὰ δυσὶ μετρεῖται μέγεθος ὅσα, εἴτε δάκτυλος 30 εἴη τὸ μετρεῖν εἴτε ἄλλο τι· διττὸν γὰρ καὶ κεῖνο ἔσται. δῆλον δὲ γέγονεν ἐκ πάντων ὅτι μέτρον πάντων τὸ ἐν ἐστὶν· δέδεικται γὰρ ὅτι πᾶν ὡς περ ἂν ὡς μέτρῳ τις χρῶτο ὡς ἐνὶ τῷδε χρῆται, ὅτι τὸ μετρεῖμενον διαιρῶντες εἰς αὐτό, οἷον τὸ δεκάπηχυν μέγεθος διαιρῶντες εἰς δέκα πῆχεις, γνωρίζομεν τὸς ἐξ ὧν ἐστὶ πῆχεις, ὁπόσοι 35 εἰσὶν. διαιρεῖται δὲ τὸ δεκάπηχυν ἢ καὶ τὸ εἶδος ἢ καὶ τὸ ποσόν, καὶ μὲν τὸ εἶδος, ὅταν διέλωμεν αὐτὸ εἰς τὰ ἐξ ὧν συνίσταται, πυρὸς γῆς καὶ τοῖν μεταξὺ, ἢ εἰς τὸ μέγεθος τὸ τοιονδί· καὶ μέγεθος δὲ, ὅταν διαιρεθῇ εἰς δέκα πῆχεις. ὅτω μὲν ὁ ἡμέτερος καθηγεμῶν ἐξηγήσατο. μήποτε δὲ ἐπειδὴ, ὡς εἴρηται, ὁ πῆχυς διττὸς λέγειται, τό 40 τε εἶδος αὐτῷ καὶ ὁ λόγος καὶ ὅσοι ὁ μερικὸς καὶ αἰσθῆσιν, λέγει ὅτι τὸ δεκάπηχυν ἢ εἰς τὸς λόγους τῶν ἐν αὐτῷ δέκα πηχῶν διαιρεῖται ἄτμητον ὃν καὶ μέγεθος καὶ ἐν, ἢ ἔκ εἰς τὸς λόγους, ἀλλὰ καὶ μέγεθος διαιρεθὲν ἔκ ἐστι ἐν ἐστὶ καὶ συνεχὲς ἀλλὰ πλείω, ὡς περ ἂν εἰ τὸν Σωκράτην διέλοιμεν εἰς τε τὸ ζῶον καὶ τὸ πεζὸν δίπουν, ἕνα καὶ 45 συνεχῇ αὐτὸν διατηρῶμεν, εἰ δὲ εἰς κεφαλὴν καὶ χεῖρας διείλωμεν, ἢ τῇ ἐπινοίᾳ ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν ἔκ ἐστι εἰς ἐστὶν. ὅτως καὶ ἐπὶ τῷ δεκάπηχυν ἔχει· δῆλον ἄρα ὅτι τὸ ἐν ἀδιαίρετον.

ἀλλὰ τὴν μὲν μονάδα πάντῃ πάντως ἀδιαίρετον (λαμβάνο-1053a μεν), τὴν δὲ ποδιαίαν ὡς πρὸς ὃ μετρεῖται μέγεθος καὶ πρὸς τὴν 22. αἰσθῆσιν· ἀναίσθητος γὰρ καὶ ἀμερῆς δοκεῖ πρὸς τὸ ὑπ' αὐτῆς μετρεῖμενον, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον περὶ αὐτῶν. καθ' αὐτὴν δ' ἡ ποδιαία ὡς μέγεθος ἐπ' ἀπειρόν ἐστι διαίρετή. τὸ δὲ "ἴσως" πρόσ- 27. κειται ἢ διὰ τὸς λέγοντας ἐξ ἀτόμων συγκεῖσθαι τὰ μεγέθη, ἢ διὰ τὴν ἀσέβειαν τῷ τε ὀργάνῳ, ὃ χρῆται εἰς τὴν τμήσιν, καὶ τὸ τέμνοντος ζῶν, ἐπεὶ τῇ οἰκείᾳ φύσει πᾶν μέγεθος τμήτόν ἐστιν.

ὃ δ' ἀξιῶν τῷδε, λέγω δὲ τὸ λέγειν ὅτι ὡς περ τὸ μέτρον 1053a 27. τῶν φωνῶν φωνὴ ἐστὶν, ὅτω καὶ τὸ μέτρον τῶν ἀριθμῶν ἀριθμὸς, ἔκ ὁμοίως ἀξιῶ. ἀλλ' ὡς περ ἂν, εἴπερ ἤξισ ὅτι τὸ τῶν μονάδων μέτρον ἔστω μονάδες ἀλλὰ μὴ μονάς, ψευδὸς ἂν ἤξισ, ὅτως καὶ ὃ τὸ τῶν ἀριθμῶν μέτρον ἀξιῶν ἀριθμὸν εἶναι ψευδὸς ἀξιῶ· οἱ γὰρ ἀριθμοὶ μονάδες εἰσὶν, τῶν δὲ μονάδων ἔκ ἂν εἴη μέτρον ὃ ἀριθμὸς.

ἐπεὶ καὶ ἀλήθειαν ἢ τε ἐπισήμη καὶ ἡ αἰσθῆσις μετρεῖται ὑπὸ 1053a 32. τῶν πραγμάτων ἀλλ' ὃ μετρεῖται αὐτά· ὅπερ γὰρ ἂν ὀρίσηται ἢ τοι περιορίση καὶ περικλείη τὰ αἰσθητὰ καὶ ἐπισητά, ἐκεῖσε ἴσανται καὶ περαιτέρω προβαίνειν ὃ δύναται· δυσκόλων γάρ τινων ὄντων πραγμάτων ἄχρι τινὸς αὐτοῖς πρόσκεισιν ἢ ἐπισήμη, εἴκωσι καὶ ὁδοῦ διδῶσιν, εἰτα ὡς περὶ ἀποφράττειν αὐτὴν καὶ περαιτέρω προβαίνειν ἔκ ἐῶσιν· ὥς ἐμέτρησαν τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ ὅσον μὲν ἠδύναντο χωρῆσαι, συνεχώρησαν τότε ἐφάπαξ, ὅσον δὲ μή, ἐκώλυσαν. τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως· ὥς μετρεῖται ἀλλ' ὃ μετρεῖται, ἀλλὰ συμβαίνει ὡς περ ἂν εἴ τις ἐμὲ μετρήσας ἔγνω τυχερὸν ὅτι διπλήξυς εἰμι, διὰ τὸ δις τὸν πῆχυν ἐμοὶ ἐπιβαλεῖν, εἰτα ἔλεγον ὅτι ἐμαυτὸν ἐμέτρησα· καταχρηστικώτερον γὰρ ἂν εἴπον τῷδε· διότι γὰρ ἔγνω ὁπόσος εἰμὶ, τὸ αὐτὸ ἐμελλον λέγειν, ἐπεὶ τῇ ἀληθείᾳ ἄλλος ἐμέτρησεν. ὅτω καὶ τὴν ἐπισήμην φάμεν μετρεῖν, ὅτι ποιεῖ ἡμᾶς εἰδέναι, ἐπεὶ μετρεῖται ὑπὸ τῶν πραγμάτων.

ὥς τὸν ἄνθρωπον μέτρον λέγων ὁ Πρωταγόρας, τὴν ἐπισή- 1053a 35. μὴν φημι μέτρον καὶ τὴν αἰσθῆσιν, ὅθεν λέγων περιττὸν καὶ σοφὸν δοκεῖ σοφόν τι λέγειν. τίς ἔν ἀνάγκῃ ἦν εἰπεῖν ὅτι ὁ ἄνθρωπος μέτρον, ἀλλὰ μὴ ὅτι ἡ ἐπισήμη καὶ ἡ αἰσθῆσις... ὅτι μὲν ἔν ἐν εἶναι μάλιστα ἐστὶ μέτρον καὶ κυριώτατα μέτρον τὸ ἐν τῷ ποσῷ ἐν, δῆλον· ὅπερ μέτρον ἀφορίζουσιν ἢ τοι ὀνομάζουσιν. ἢ ἀφορίζουσιν ἀντὶ τῷ γινώσκωσι καὶ τὸ ὄνομα τῷ ἐνός. ἢ τὸ ἀφορίζουσιν ἀντὶ τῷ χωρίζουσιν ἀπὸ τῶν ὑπ' αὐτῷ μετρεμένων καὶ τὸ ὄνομα τῷ ἐνός· τὰ γὰρ μεμετρημένα ἢ διπλήξυ καὶ τὴν δυάδα λέγειται ἢ τριπλήξυ καὶ τὴν τριάδα ἢ καὶ ἄλλον ὀντιναῦν ἀριθμὸν, μόνον δὲ τὸ μετρεῖν, αὐτὸ δὲ τὸ μέτρον, καὶ τὴν μονάδα ὀνομάσθαι ἐν ἅπασιν τοῖς μετρεμένοις.

καὶ πῶς δεῖ γνωριμώτερον λεχθῆναι; ἄρα ὡς περ οἱ περὶ φύ- 1053b 14. σσεως φασιν; ἐκείνων γὰρ ὃ μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἐν τὴν φιλίαν εἴρηκεν, Ἀναξιμένης δὲ τὸν αἶρα, ἄλλοι δὲ τὸ ἀπειρον.

κοινὸν γάρ ἐστι τὸ παρὰ τὰ πολλὰ καὶ καὶ τῶν πολλῶν λεγόμε- 1053b 16. νον, καὶ μόνον κατηγορημα καὶ ὄνομα, ἀλλ' ὃ φύσις τις.

- 1053 b ἐν τῷ Ζ τῆσδε τῆς πραγματείας.
 17. λέγει γένη ἢ τὰ δέκα γενικώτατα, ἢ ἀπλῶς πᾶν ὃ ἂν εἴη
 1053 b 20. καθόλου.
 1053 b 30. ζήτησις γὰρ φωτὸς τὸ σκότος ἐστίν. ταῦτα δὲ παρέλκοντά
 ἐστίν, τό τε ὅτι ἐκ τῆ λευκῆ καὶ τῆ μέλανός ἐστι τὰ ἄλλα, καὶ τὸ ὅτι
 τὸ μέλαν ζήτησις ἐστὶ τῆ λευκῆ ὥσπερ καὶ τὸ σκότος φωτός· ὁδε-
 μίαν γὰρ κατ' ἐμὲ ἀκολουθίαν ἔχει πρὸς τὰ λεγόμενα. ἐστὶ μὲν ἔν,
 ὡς εἶρη, ἐν χρώμασιν τι τὸ ἔν, οἷον λευκόν, ὥστε εἰ πάντα τὰ
 ὄντα χρώματα ἦν καὶ μηδὲν ἦν τῶν ἄλλων, ἦν ἂν ἀριθμὸς τις τὰ
 ὄντα, τῆτέστιν ἦν ἂν ἀριθμὸς τις τῶν χρωμάτων. αὐτὸς δὲ εἶπεν
 "ἦν ἂν ἀριθμὸς," εἴτα ἐπήγαγεν "ἀλλὰ τίνων;" καὶ ἐρωτήσας διὰ
 τῆ "ἀλλὰ τίνων;" ἀποκρίνετο λέγων δηλονότι χρωμάτων, ὡς εἰ
 ἔλεγεν ὅτι ἔκ αὐτῆ τῆτο ἀριθμὸς ἦν ἂν, ἀλλ' ἀριθμὸς χρωμάτων.
 ὅτι δὲ ἀριθμὸς ἂν ἦν τῶν χρωμάτων, δῆλον.
 1054 a ἀλλὰ καὶ εἰ πάντα τὰ ὄντα φθόγγοι ἦσαν, ἦν ἂν ἀριθμὸς τῶν
 1. ζοιχείων, ὧν εἰσὶν οἱ φθόγγοι, καὶ τὸ ἐν τῷ μέτρον τῶν ζοιχείων,
 φωνῆν δηλαδὴ ἢ σύμφωνον.
 1054 a "ὥς" εἶπερ — ἀριθμῶν ὄντων," καὶ ἐν ἅπασιν ἐνός τινος, καὶ
 5. ἔστιν ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ἀριθμὸς, καὶ τὸ ἐν τινος ἀριθμὸς καὶ
 τινὸς ἔν, καὶ ἔκ ἐν τῷ αὐτῷ ἐν τῷ ἐν εἶναι ὑσίῳ. δεδειγμένον
 ἂν εἴη ἐκ τούτων ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ὑσίων ἔτις ἔχει ἀνάγκη πᾶσα.
 1054 a καὶ τῷ — τῷ ἄνθρ. οἶμαι δ' ἐνστασὶν τινα δυναμένην φέρεσθαι
 16. πρὸς τὴν δεικνύοντα λόγον ὅτι τὸ ἐν ἔκ ἐστιν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑσία
 τις, διὰ τούτου λύει. ἢ δὲ ἐνστασις τοιαύτη τις ἂν εἴη. εἰ μὴ ἐστὶ
 τὸ ἐν φύσις τις ἀλλ' ὄνομα μόνον, πῶς φαμὶ ὅτι τὸ ζῶον ἐν ἐστὶ καὶ
 κατηγορεῖται μὴ τὸ ἐστὶ καὶ τῷ ζῳῷ, προσκατηγορήθη δὲ τῷ ἐστὶ τὸ
 ἔν; ὁμοίως φαμὶ ὅτι ἔστιν ὁ ἄνθρωπος εἰς καὶ γέγονε· κἀνταῦθα
 τρίτον προσκατηγορούμενον τὸ εἰς· ὥστε ἐστὶ τὸ ἐν, ὃ καὶ τῷ ζῳῷ ἢ
 τῷ ἀνθρώπῳ ἐκατηγορήθη, ἕτερον αὐτῶν ὄν καὶ φύσις τις καὶ ὑσία.
 λύει ἔν ταύτην τὴν ἐνστασιν, λέγων ὅτι διὰ τὸ προσκατηγορεῖσθαι κτλ.
 ὥσπερ γὰρ ὅτι τὸ ἐστὶ φύσις τίς ἐστιν αὐτὴ καθ' αὐτήν καὶ ἔτι κατη-
 γορεῖται τῷ ἀνθρώπῳ, ἔτις ὁ δὲ τὸ ἐν. καὶ διὰ τούτου τὸ ἄνθρωπος
 ταυτόν ἐστι τῷ εἰς ἄνθρωπος, καὶ τὸ ἐν εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ ἐκάστῳ
 εἶναι· τὸ γὰρ ἐν εἶναι ταυτόν ἐστι τῷ ἐν ἵππῳ.
 1054 a καὶ ταῦτα δείκνυσιν ὅτι ἔκ ἐστὶ τὸ ἐν ὑσία, εἶπερ τῇ ὑσίᾳ ὁδὲν
 20. ἀντίκεινται.
 1054 a ἐπεὶ δὲ αἱ ἀντιθέσεις τετραχῶς, τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ ὡς τὰ
 23. ἐναντία ἀντίκεινται, καὶ ἔτε ὡς τὰ πρὸς τι ἔτε ὡς ἔξισ καὶ ζήτησις
 ἔτε ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις. εἰ δὲ τούτο, ἔκ ἂν εἴη τὸ ἐν ὑσία,
 εἶπερ μηδὲν ἐστὶ τῇ ὑσίᾳ ἐναντίον.
 1054 a "ἐστὶ — διεγράψαμεν." πεποίηκε γὰρ διαίρεσιν ἐν τοῖς περὶ
 29. τ' Ἀγαθῶ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις εἴπομεν, δι' ἧς ἅπαντα τὰ ἐναντία εἰς
 τε τὸ πλῆθος καὶ τὸ ἐν ἀνήγαγεν. ἐστὶ δὲ τῷ μὴ ἐνός τό τε ταῦτον καὶ
 ὁμοίον καὶ ἴσον, τῷ δὲ πλῆθος τὸ ἕτερον καὶ ἀνόμοιον καὶ ἀνίσον.
 1054 a τῷ ἐπιγραφόμενῳ περὶ τ' Ἀγαθῶ βιβλίῳ, ὃ νῦν ἔκ ἐστιν
 30. εὐρισκόμενον. cod. Reg.
 1054 a ὅτι δὲ τὸ ταῦτον πολλαχῶς λέγετο, λέγει ὅτι ἕνα μὴ τρόπον
 32. λέγετο τὸ κατ' ἀριθμόν, ὃ λέγομεν ἐνίοτε ταὐτὸ τούτο· λέγομεν

γὰρ ποτε ὅτι τὸ μουσικὸν ταυτόν ἐστι τῷ λευκῷ διὰ τὸ τὴν Σωκρά-
 την, ἐν ᾧ ἐστὶ, τὴν αὐτὴν εἶναι καὶ ἕνα τῷ ἀριθμῷ. ἄλλον δὲ τρό-
 πον τὸ ταῦτον λέγει, ἂν καὶ λόγῳ καὶ ἀριθμῷ ἦ· σὺ γὰρ σαυτῷ καὶ τῷ
 εἶδει καὶ τῷ ἀριθμῷ (τῷ γὰρ δηλωτικόν ἐστι τὸ καὶ τῇ ὕλῃ ταυτόν) ὁ
 αὐτὸς καὶ εἰς. ἔτι ταῦτα λέγει, ὧν ὁ λόγος τῆς πρώτης ὑσίας
 (λέγων πρώτην ὑσίαν τὴν προσεχῆ ὑσίαν) εἰς ἐστίν, οἷον αἱ ἴσαι
 γραμμαὶ εὐθεῖαι αἱ αὐταὶ λέγονται διὰ τὸ ἴσον. ὁμοίως ταῦτα
 λέγονται τὰ ἴσα καὶ ἰσαγώνια τετράγωνα, καίτοι πλείω· ἀλλ' ἢ
 ἰσότης ἐνόησε τις ἐν τούτοις ἐστὶ καὶ ἐνοῖ αὐτὰ καὶ ταῦτα ἀπεργάζε-
 ται τε καὶ ποιεῖ. . . ὁμοία ἔν, φησί, λέγονται ἂν μὴ ταῦτα ἀπλῶς
 ὄντα ἀλλὰ κατὰ τι διαφέροντα, τυγχάνοντα δὲ μὴ διάφορα καὶ
 τὴν ὑσίαν καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ μὴ ἔχοντα εἶδος, καὶ δὲ τὰ σύν-
 θετα διαφέροντα· καὶ γὰρ Σωκράτης καὶ Πλάτων ὡς ἄνθρωποι ἀδιά-
 φοροι, ὡς δὲ ἄτομοι διάφοροι. τούτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τῆ "μηδὲ
 καὶ τὴν ὑσίαν ἀδιάφορα τὴν συγκειμένην."

τὰ δ' ὁμοία λέγει ἢ ἂν τὰ πλείω ἔχη τὰ αὐτά, ἢ ἂν τὰ
 πρῶχειρα, λέγων "πρῶχειρα" τὰ μᾶλλον τῇ αἰσθήσει ὑποπί-
 τοντα.

διὰ τούτων πρόκεινται δεῖξαι ὅπως τὸ ἄλλο καὶ τὸ ἕτερον ἔχει
 πρὸς τὸ ταυτόν. καὶ εἰρεῖ ὅτι τὸ μὴ ἄλλο ἀντίκεινται τῷ ταυτῷ, καὶ
 διὰ τούτου ἐπὶ πάντων καὶ ὄντων καὶ μὴ ὄντων λέγονται, καὶ διαιρῶσι τὸ
 ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν. τούτο δὲ, λέγω δὴ τὸ ἐπὶ πάντων διαι-
 ρεῖν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ἰδίον ἐστὶ τῶν ἀντιφατικῶς ἀντικειμέ-
 νων. τὸ δὲ ἕτερον καὶ ταῦτον ὅτι διαιρῶσιν ἐπὶ πάντων τῶν ὄντων καὶ
 μὴ ὄντων τὸ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος, ἀλλ' ἐπὶ μόνων τῶν ὄντων. εἰ δὲ
 τούτο, ἔκ ἀντιφατικῶς ἀντίκεινται. τὸ μὴ ἔν ἄλλο, φησί, καὶ τὸ αὐτὸ
 ἀντίκεινται, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἅπαν πρὸς ἅπαν ἢ ταῦτον ἢ ἄλλο· πᾶν γὰρ
 καὶ ὄν καὶ μὴ ὄν πρὸς ἅπαν ἢ ταυτόν ἐστιν ἢ ἄλλο· εὐθὺς τὸ μὴ ὄν
 πρὸς τὸ ὄν ἄλλο ἐστίν. εἰπὼν δὲ ὅτι τὸ ἄλλο καὶ τὸ ταῦτον ἀντίκεινται,
 πρὸς τῷ εἰπεῖν πῶς τὸ ἕτερον ἔχει πρὸς τὸ ταυτόν, μεταξὺ πάλιν
 περὶ τῶ ὁμοίου λέγει, λέγων "τὸ δὲ ἂν μὴ καὶ ἢ ὕλη καὶ ὁ λόγος
 ἴδιος," λέγων "ἴδιον" τὸ ἕτερον. καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι εἰ μὴ καὶ ἢ
 ὕλη καὶ ὁ λόγος, τῆτέστιν εἰ μὴ διάφορός ἐστιν ἢ ὁ λόγος ἢ ἢ ὕλη,
 ὁ λέγει ὁμοίον. ἂν γὰρ καὶ ὁ λόγος καὶ ἢ ὕλη εἰσὶ τὰ αὐτά, ὁ
 λέγονται ὁμοία ἀλλὰ ταῦτά. ταῦτο γὰρ λέγονται οἱ χαλκοὶ ἀνδριάν-
 τες, ἀλλ' ἔκ ὁμοιοί, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην τὰ αὐτά ἔχουσιν.
 ἂν δὲ ὁ μὴ ἢ χαλκὸς ὁ δὲ χρυσοῦς, λέγονται ὁμοιοί· διαφέρουσι γὰρ
 καὶ τὴν ὕλην. πάλιν εἰ εἴη τρίπυς καὶ λέβης ἀμφότεροι ἐκ χαλκοῦ,
 λέγονται καὶ ἔτι ὁμοιοί, ὅτι τῷ εἶδει διαφέροντες τῇ ὕλῃ ἀδιάφοροι
 εἰσιν. λέγει δὲ ὁμοίον καὶ τὸ πλησιαιότερον· λέγουσι γὰρ ὁμοίον τὸ
 πράσινον χρώμα τῷ φοινικῷ· πλησιαιότερον γὰρ ἐστὶν ἢ περὶ
 ἀλουργόν. πάλιν ἢ ῥήτῃ εὐθεῖα πρὸς ῥήτῃ ὁμοία λέγει, ὡς ἐν
 τοῖς μαθηματικαῖς. ταῦτα μεταξὺ περὶ τῶ ὁμοίου παρεμβالῶν,
 λέγει περὶ τῶ ἑτέρου καὶ τῶ ταυτῷ. "τὸ μὴ ἔν ἔτ. ἢ τ. πρὸς ἅπαν λέ-
 γει, ὅσα καὶ ἐν καὶ ὄν," τῆτέστιν ὅσα εἰσὶ καὶ ἐν καὶ ὄν, ἢ ταῦτα λέ-
 γει ἢ ἕτερα.

τῆτέστιν ὅσα εἰσὶ καὶ ἐν καὶ ὄν, ἢ ταῦτα λέγει ἢ ἕτερα. ἐπὶ
 δὲ τῶν μὴ ὄντων ὁ λέγει. καὶ τὴν αἰτίαν συντόμως ἐπήγαγεν εἰπὼν

1054b
26. "ὅ γ' ἀντίφασίς ἐστι τῷ ταύτῃ," ἴσον λέγων τῷ ὅ γ' ἀντιφα-
τικῶς ἀντίκειναι τὸ ταύτῃ καὶ ἕτερον, ἵνα λέγηται καὶ ἐπὶ τῶν μὴ
ὄντων. ὥστε τὸ ταύτῃ καὶ ἕτερον ἢ ἐν θέλει εἶναι ἢ ἔχει ἔν, ὑπάρχον
καὶ ἐν καὶ ὄν. καὶ συμπεραίνειν λέγων, τὸ μὴ ἔν ἕτερον καὶ ταύτῃ ὥστε
ἀντίκειναι ὡς ἐπὶ μόνων τῶν ὄντων τὸ μὴ ἀληθεύειν λεγόμενον τὸ
δὲ μὴ.

1054b
26. ὁ δὲ λέγει, αἶμαι, τοιοῦτόν ἐστιν. τὸ δὲ διάφορον τινὸς τινὶ κα-
τακοινωνεῖ· ὁ γ' ἵππος τῷ ἀνθρώπῳ διαφέρει, καὶ ὁμοῦς κοινωνῶσι
καὶ τὸ ζῶον, ὥστε ἀνάγκη ταυτό τι εἶναι, καθὼς κοινωνῶσι διαφέ-
ροντα ὄντα. "τῷτο δὲ τὸ ταυτό," τῷτέστι τῷτο δὲ καθ' ὃ κοινωνῶσι
διάφορα ὄντα, ἢ γένος ἢ εἰδός ἐστιν. ὁ μὲν Σωκράτης καὶ Πλάτων
διάφοροι ὄντες τῷ εἶδει καὶ τῷ γένει κοινωνῶσιν, ἵππος δὲ καὶ ἀνθρω-
πος τῷ γένει μόνῳ. αὐτὸς δὲ φησὶν ὅτι γένει μὴ ὦν μὴ ἐστὶ κοινή
ὕλη· σημειῖον δὲ ὅτι ἔστι γένεσις εἰς ἀλλήλα· ἔτε γ' ἢ ὕψια
ποσὸν γίνεσθαι ἔτε τὸ ποσὸν ὕψια, ὥσπερ ὁ ἀὴρ ὕδωρ καὶ τὸ ὕδωρ ἀήρ.
εἶδει δὲ διαφέρουσι, φησὶν, ὦν τὸ αὐτὸ γένος. γένος δὲ ἐστὶ, φη-
σὶν, ἐν ᾧ ἀμφοτέρω τὰ διάφορα καὶ τὴν ὕψιαν ταυτόν εἰσιν· ἵπ-
πος γ' καὶ ἀνθρωπος καὶ τὴν τῷ ζῷον ὕψιαν οἱ αὐτοί. ὥστε καὶ τάναν-
τία διάφορα· κοινὸν γ' ἔχουσι τὸ ὑποκείμενον τὴν ὕψιαν, ὥσπερ
ἀνθρωπος καὶ ἵππος τὸ ζῶον, πορρωτέρω δὲ τῆς ὕψιας.

1054b
35. "τὰ δ' ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχία," τῷτέστι τὰ δὲ ὁμοῖα ἐν τῇ
αὐτῇ τυγχάνουσι σειρᾷ, ὥστε ἐν τῷ αὐτῷ γένει καὶ τὰ αὐτὰ τῷ
γένει. εἴρηται δ' ἐν τῷ Δ ποῖα φάμεν ταυτά τῷ γένει (c. 9).

1055a
6. αἶμαι δὲ γένος νῦν λέγειν τὴν ὕλην. καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι τὰ
γένει διαφέροντα, ἀντὶ τῷ τὰ μὴ τὴν αὐτὴν ἔχοντα ὕλην, ὡς ἢ
ὕψια καὶ τὸ ποσόν, ἔκ ἔχει ὁδὸν εἰς ἀλλήλα ὅθεν γίνονται ἐξ ἀλλήλων,
ἀλλ' ἀπέχει πλείον, καὶ ὁ συμβλητά, τῷτέστιν ὅθεν αὐτοῖς κοινόν·
συμβλητά γ' ἐν τῇ περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς (2 4 et 5) ἔλεγε τὰ
ἔχοντα κοινόν τι.

1055a
8. γίνεσθαι μὲν γ' ἐκ φαιῶ λευκόν, ἀλλ' ἔκ ἐστι τὸ φαιὸν καὶ τὸ λευ-
κόν ἢ ἐξάτη καὶ πλείον ἀπέχουσα ἐναντιότης, ἀλλὰ τὸ λευκόν καὶ
μέλαν· ἀλλ' ὁμοῦς τὸ λευκόν ἐκ τῷ φαιῶ ὡς ἐξ ἐξάτου γίνεσθαι.
ὥστε τῶν κυρίως ἐξάτων ἐστὶ τὸ διάστημα μέγιστον. εἰ δὴ τὰ ἐναντία
ἔχοντα, τὸ δὲ τῶν ἐξάτων διάστημα μέγιστον, τῶν ἐναντίων ἄρα
τὸ διάστημα μέγιστον, καὶ ὡς ἄρα ἐλέγετο, ὅτι ἡ μεγίστη διαφορά
ἐστὶν ἢ ἐναντιότης.

1055a
17. ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λέγει τὰ ἐναντία (εἴρηται γὰρ ὅτι τὰ
ἐναντία λέγει τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ὑπο-
κειμένῳ καὶ τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν, καὶ ὅσα ἄλλα εἴρηται ἐν τῷ
Δ (10), ὅτε περὶ τούτων ἔλεγεν) ἐπεὶ ὅν πολλαχῶς λέγει, ἀκο-
λυθῇσιν αὐτοῖς τὸ τελείως ὥστε, ὡς ἂν καὶ τὸ ἐναντίως εἶναι ὑπάρ-
χοι αὐτοῖς· εἰ γ' ὑπάρχον αὐτοῖς τὸ ἐναντία εἶναι διὰ τὸ ἐν τῇ
αὐτῇ δυνάμει εἶναι, καὶ τέλειον ὥστε ὑπάρξει, οἷον τοῖς μὴ ἐναν-
τίοις ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὅσιν ἀκολουθήσει τὸ τέλειον ὡς· τέλος δὲ
ἐναντιότης τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντων ἐστὶν, ἥς μηδὲν ἐστὶν
ἔξω λαβεῖν. πάλιν τέλειον ἐναντιότης ἐστὶ τῶν ὑπὸ διάφορα
γένεα ὄντων, ἥς μηδὲν ἐστὶν ἔξω λαβεῖν τι. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ὁμοίως.

παντὸς δὲ ἐνὸς διαστήματος δύο τὰ ἔχοντα. 1055a
ἄπερ ἡμεῖς προείπομεν, αὐτὸς νῦν λέγει. φησὶ γ' ὅτι ὁ 20.
ὁρισμὸς τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐναντίων ἀληθεύσει καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ 1055a
τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις· καὶ γ' ἢ ἐν αὐτοῖς τελείως 23.
διαφορὰ πλείον διαφέρει. ὥστε ῥητέον ὡς τέλειος διαφορὰ τῶν
ὑπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐστὶν, ἥς μηδὲν ἐστὶν ἔξω τι λαβεῖν· καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων ὡσαύτως. τὸ δὲ "δέδεικται γ' — διαφορὰ," αἶμαι, λύ-
σις ἐστὶν ἐνστάσεως δυναμένης φέρεσθαι πρὸς τὴν ἐν ἐνὶ ἐναντίον λέ-
γοντα λόγον· εἴποι γ' ἂν τις ὡς εἰ διὰ τῷτο ἐν ἐνὶ ἐναντίον, ὅτι
τὰ πλείον ἀλλήλων διεσχηκότα δύο εἰσὶν, ἰδὼν πλείον ἀφῆσθεκε
τῷ λευκῷ τὸ μέλαν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἢ γραμμῇ· τί γ' κοινὸν
γραμμῆς καὶ λευκῷ; ὥστε δύο καὶ τὸ πολὺ ἀφῆσθεκότα ἐστὶ τῷ λευκῷ,
τό τε μέλαν καὶ ἡ γραμμῇ· εἰ δὲ τῷτο, καὶ δύο ἐναντία ἔξω αὐτῷ.
πρὸς ταύτην ὅν οἶμαι τὴν ἐνστάσιν τῷτο ἐπῆκα τὸ λέγον "δέδεικται
γ'" κτλ., τῷτέστι τὰ ὑπὸ ἕτερα γένεα καὶ μὴ ὑπ' ἀλλήλα ὄντα ὁ χρὴ
ἀντιτιθέναι, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τὸ αὐτό.

"τῷτο δ' αὐτῇ μεγ." τῷτέστι τῶν δ' ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντων 1055a
αὐτῇ ἢ ἐναντιότης μεγίστη ἐστὶ διαφορὰ. 27.

καὶ ἡ ὑγιάνσις δὲ λήψις ὅσα ὑγιείας ἐναντία λέγει τῇ νο- 1055a
σάνσει, ἀποβολῇ ὅση ὑγιείας λήψει δὲ νόσον. 37.

τὸ προκειμένον ἐστὶ δεῖξαι ὅτι ἡ σφύρισις καὶ τὰ ἐναντία ὑπὸ 1055b
τὴν ἀντίφασιν εἰσὶ, καὶ τρόπον τινά, ὡς ἐρεῖ, ἀντιφάσεις εἰσὶν ἢ 1.
τε σφύρισις καὶ τὰ ἐναντία. ἀλλ' εἰ τῷτο, μᾶλλον ἐστὶν ἀντίθεσις ἢ
ἀντίφασις καὶ σφύρισεως καὶ τῶν ἐναντίων· καὶ εἰ τῷτο, πῶς λέγουσιν
ὅτι ἐν τῷ πέμπτῳ τμήματι τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 12) γυμνά-
ζον τῶς ἀκροατὰς λέγει ὅτι μᾶλλον ἢ ἀντίφασις ἀντίκειναι ἢ περ
τὰ ἐναντία, ἐπεὶ αὐτὸς τὴν ἐναντιότητα μᾶλλον ἀντικεινῶς τῆς ἀν-
τιφάσεως βάλει. δείκνυσιν ὅν, ὡς εἴρηται, ὅτι ὑπὸ τὴν ἀντίφασιν
εἰσὶν ἢ τε σφύρισις καὶ τάναντία· τέως δὲ πρῶτον δείκνυσιν ὅτι τὰ
ἐναντία ἔκ ἀντίκειναι ὡς τὰ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενα.

τὸ δὲ "ὅλως ἢ πῶς ἀφορίζεν" ἐπαναλήψις ἐστὶν· καὶ ἐστὶ τὸ 1055b
μὲν ὅλως ἴσον τῷ μηδαμῶς ἔχον ἢ μὴ πεφυκὸς ἔχειν, λεγόμενον 5.
δὲ ἐσφύριζε· τὸ δὲ "ἢ πῶς" πρόσκειναι, ὅτι ἐλέγετο ἐν τῷ Δ (c. 22)
τῇσδε τῆς πραγματείας ὅτι καὶ τὸ ἔχον φαύλης πόδας ἐσφύριζε πο-
δῶν λέγει, καὶ ἀπύρην ὁμοίως τὰ πυρήνας ἔχοντα βραχυτάτης.
ὅτι δὲ τὸ ἐσφύριζε πολλαχῶς λέγει, ὑπομνησκει ἡμᾶς διὰ τῶν
ἐν τῷ Δ ῥηθέντων.

"ἢ συνειλ. τῷ δεκτικῷ," τῷτέστι μὲν τῷ ὑποκειμένῳ. 1055b
ὅτι δὲ πᾶσα γένεσις ἢ ἐκ τῷ εἶδους καὶ τῆς ἔξεως ἢ ἐκ τῆς 8.
σφύρισεως ἐστὶ, δέδεικται ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (1 3). 1055b
12.

πᾶσα γ' ἐναντιότης ἔχει σφύρισιν· εὐθὺς γ' ἢ ψυχρότης σφύ- 1055b
ρησιν ἔχει θερμῷ, καὶ ἡ μελανία λευκῷ, καὶ ἡ ἀνισότης ἰσότητος, καὶ 18.
ἡ ἀνομοιότης ὁμοιότητος, καὶ ἡ κακία ἀρετῆς. ἐκ τούτων δὲ πο-
ριζόμεθα ὡς ἡ σφύρισις ἔχει ἕτερόν τι ἐστὶν ἢ θάτερον τῶν ἐναντίων,
ἢτοι τὸ ἐν μόνον τῆς ἐναντιότητος.

διὸ ὅσων μὲν ἐναντίων ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον ὠρισμένον, οἷον πε- 1055b
ριττῷ καὶ ἀρτίῳ ὁ ἀριθμὸς, τούτων ὅθεν ἐστὶ μεταξύ· ὅσων δὲ ἔχει 23.
ὠρισμένον, τούτων ἐστὶν. ἔχει ὠρισμένον δὲ τὸ ὑποκείμενον ἐστὶν

ἀγαθῶ καὶ κακῶ· ἐν ἀπάσαις γὰρ ταῖς κατηγορίαις ἐστὶ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν· ὥστε τὸ ἀόριστον αὐτῶν τὸ ὑποκείμενον, καὶ διὰ τῆτο εἰσὶ τινὰ· ὅτε γὰρ ἀγαθὰ ὅτε κακὰ· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. φανερόν τοίνυν γέγονε διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ὅτι αἰεὶ θάτερον τῶν ἐναντίων λέγεσθαι καὶ φέρησιν καὶ ἐτι πᾶσα ἐναντία φέρησις.

1055 b τὸ δὲ “ἀπόχρη — πολλά” τοῖστον ἂν εἴη. εἰ πάντα τὰ
27. ἐναντία ὑπὸ τὸ ἐν καὶ τὰ πολλά ἀνάγεσθαι (καὶ εἶρησθαι) μὴ πολλάκις ὅτι διαίρεσιν πεποιήκε, καθ’ ἣν πάντα τὰ ἐναντία ὑπὸ τὸ ἐν ἀνήγαγε καὶ τὰ πολλά, τὸ δὲ ἐν καὶ τὰ πολλά ἀντίφασίς τις ἐστίν, ὡς δειχθήσεσθαι, πάντα ἄρα τὰ ἐναντία ὑπὸ αὐτὰ ἀνάγεσθαι.

1055 b ἐν τῷ περὶ Ἀγαθῶ μονοβιβλίῳ, ἐν ᾧ διαίρεσιν πάντων τῶν
29. ἐναντίων ἐποιήσατο, πάντα τε τὰ ἐναντία εἰς τὸ ἐν ἀνήξε καὶ τὰ πολλά. cod. Reg.

1055 b ζητεῖ πῶς ἀντίκεισθαι τὸ ἐν καὶ τὰ πολλά, πότερον ὡς τὰναντία,
31. ὡς φέρησις καὶ ἕξις, ἢ ὡς τὰ πρὸς τι, ἢ ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις. ὁμοίως δὲ τὸ ἴσον τῷ μεγάλῳ καὶ τῷ μικρῷ καὶ ποῖον τῶν τῶν τρόπων ἀντίκεισθαι; καὶ τέως ὅτι τὸ ἐν καὶ τὰ πολλά ἀντικείμενά ἐστι, δείκνυσιν λέγων· εἰ γὰρ τὸ πότερον ἐν τοῖς ἀντικείμενοις εἰώθαμεν λέγειν, λέγεσθαι δὲ τὸ πότερον καὶ ἐπὶ τῷ ἑνὸς καὶ τῶν πολλῶν, δηλονότι ἀντικείμενά ἐστιν.

1055 b πότερον δὲ τὸ προκείμενον ἀνθρωπός ἐστιν ἢ ὁ λευκός, ὅ φημεν
34. διὰ τὸ μὴ ἀντικεῖσθαι τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸ λευκόν, εἰ μὴ ἐξ ὑποθέσεως· εἰ γὰρ ὑπόθετό τις μηδὲν τι ἄλλο εἶναι τῶν ἀπάντων εἰ μὴ μόνον ἀνθρώπον καὶ λευκόν, δυνήσόμεθα λέγειν τῷ ὑποκειμένῳ, πότερον τὸ προκείμενον ἀνθρωπός ἐστιν ἢ λευκόν; καὶ πάλιν εἰ θεήμεν ὡς ἐστίν ἐν τῇδε τῇ οἰκίᾳ σήμερον ἐξ ἀνάγκης ἢ ἐλευσεσθαι Κλέωνα ἢ Καλλίαν, μηδένα δὲ ἕτερον, ἐρῶμεν διὰ τὴν ὑπόθεσιν, πότερον Κλέων ἐστίν ἢ Καλλίας ὁ ἐληλυθώς;.. ἀλλὰ καὶ τῆτο τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἐκ τῶν κυρίως ἀντικειμένων ἐλήλυθεν· διὰ γὰρ τὸ μὴ δύνασθαι ἅμα τὰ ἀντικείμενα ὑπάρχειν, ὑπόκεισθαι δὲ καὶ ἐνταῦθα 30 μὴ δύνασθαι ἅμα αὐτὸς ἐληλυθῆναι, λέγεσθαι τὸ πότερος ἦλθεν· εἰ γὰρ ἐνεδέχετο ἅμα αὐτὸς ἐλθεῖν, γελοῖον τὸ ἐρωτᾶν πότερος ἦλθεν. εἰ δὲ καὶ ἅμα ἐνδεχομένων ἐλθεῖν ἐρωτᾶ τις τὸ πότερος ἦλθεν, εὐθύς εἰς τὸ ἐν καὶ τὰ πολλά συμπίπτει.

1056 a “ἐτι — ἴσον.” ἀλλὰ μὴν τὸ ἀνισον δηλωτικόν ἐστι τῷ μεί-
7. ζονος καὶ ἐλάσσονος, ὥστε εἰ ἐναντίον τῷ ἴσῳ τὸ ἀνισον, καὶ ὅπως δύο εἰσὶν ἐναντία. εἰ δὲ τὸ ἀνισον ἀμφοτέρω δηλοῖ, τὸ μείζον καὶ ἐλασσον, ὅκα εἰκός ἐστι λέγειν ὅτι τὸ ἀνισον χρὴ ὡς ἐν τι ὄνομα λαμβάνειν καὶ ἀντιτιθέναι τῷ ἴσῳ, καὶ ὅπως ἐπάγει ὅτι ἐν τὸ ἀνισον ἐν τῷ ἴσῳ ἐναντίον. τῆτο γὰρ τοῖς ὑπὸ τὴν δυάδα τὸ ἀνισον ἀνάγχει βο- 40 θεῖ· ἐπειδὴ γὰρ τὸ ἀνισον δυοῖν ἐστὶ δηλωτικόν, εὐλόγως αὐτὸ ὑπὸ τὴν δυάδα ἀνάγχει. τῷ δὲ λέγοντι ὡς ἐπειδὴ τὸ ἀνισον ἐν ἐστίν ὄνομα καὶ ἀντιτιθέμενον τῷ ἴσῳ, ὡς ἐν ἐν ἀντιτίθεσθαι, ὁ δαμῶς βο- θεῖ· ὅ γὰρ τὰ ὀνόματά εἰσι τὰ ἀντικείμενα, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τῶν ὀνομάτων σημαινόμενα πράγματα. ὥστε εἰ καὶ ἐν ἐστὶ τὸ ἀνισον 45 ὄνομα, ἀλλὰ ἐπειδὴ δυοῖν ἐστὶ δηλωτικόν, ὁ τῆτο τῷ ἴσῳ ἀντιτιθείς δύο ἐν ἀντέθηκεν· ὥστε ἔσοντ’ αὐτὸ ἐν δύο ἐναντία, ὅπερ ἀδύνατον.

αὕτη δὲ (ἢ ἐναντιότης) μᾶλλον ἔχει ἑαυτῆς τὸ μεταξύ, ὡς 1056 a
14. τὸ φαιὸν ἢ λευκότης καὶ μελανία.

τὸ γὰρ ἴσον ἀπόφασίς ἐστι τῷ μείζονος καὶ ἐλάσσονος· ἴσον γὰρ 1056 a
17. ἐστὶ τὸ μῆτε μείζον ὃν μῆτε ἐλασσον.

5 “ἀλλ’ αἰεὶ τρία,” τῆτέστιν ἀλλ’ αἰεὶ τὸ πότερον πρὸς τὰ τρία 1056 a
20. λέγεσθαι, ἀλλ’ ὅ πρὸς τὰ δύο, οἷον πότερον ἴσον ἢ μείζον ἢ ἐλασ- 20. σον... λέγει ἀπόφασιν φερητικὴν τὴν ἐπὶ μιᾷς κατηγορίας διαι- 20. ρῆσαν τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων συμφευδο- 20. μένην τῇ καταφάσει, ὥστε τὸ ἴσον ἐπὶ μόνῳ τῷ ποσῷ· πᾶν γὰρ 20. ποσὸν ἢ ἴσον ἐστὶν ἢ μείζον ἢ ἐλασσον· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ψεύ- 20. δεσθαι· τὸ γὰρ λευκὸν ὅτε ἴσον ἐστὶν ὅτε μείζον ὅτε ἐλασσον. ἐστίν 20. ὅν “φερητικὴ ἀπόφασις” ἢ “φερητικὴ φέρησις” (ἀμφοτέρως γὰρ 20. γράφεσθαι) αὕτη ἢ ἐπὶ μιᾷς κατηγορίας μὴ τῆς οἰκείας καταφά- 20. σεως τὸ ψεῦδος διαιρῆσα καὶ τὴν ἀλήθειαν· ἀναγκαῖα δὲ φέρησις 20. ἐστίν ἢ ἀπόφασις ἢ ἐπὶ πάντων καὶ ὄντων καὶ μὴ ὄντων διαιρῆσα τὸ 20. ψεῦδος καὶ τὴν ἀλήθειαν· αὕτη δὲ ἐστίν ἢ κυρία ἀπόφασις.

ἐστίν ὅν τὸ ἴσον τὸ μῆτε μέγα μῆτε μικρόν, καὶ ἀντίκεισθαι ἀμ- 1056 a
24. φῶν ὡς ἀπόφασις φερητικῇ· διὸ καὶ μεταξύ ἐστι τῷ μείζονος καὶ 24. ἐλάσσονος. καὶ τὸ μῆτε ἀγαθὸν μῆτε κακὸν μεταξύ τῷ ἀγαθῷ καὶ 24. κακῷ. καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ἀνώνυμον εἶναι τὸ μέσον τῶν ἐπὶ ἡνεγκεν,

εἰπὼν “πολλαχῶς γὰρ λέγεσθαι ἑκάτερον” τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν· 24. ἐπὶ γὰρ τῶν δέκα κατηγοριῶν ἐστὶ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. καὶ γὰρ καὶ ἐν 24. ὅσῳ ἐστὶ καὶ ἀγαθόν τι καὶ κακόν, καὶ ἐν ποσῷ καὶ ἐν ποιῷ καὶ τοῖς ἄλ- 24. λοις. εἰ δὲ τῆτο, ἀόριστον ἄρα τὸ μεταξύ, ὥστε καὶ ἀνώνυμον· τὰ 24. γὰρ ἀόριστα καὶ ἀνώνυμα. ἀλλὰ μᾶλλον ὀνομασμένον ἐστὶ τὸ μῆτε 24. λευκὸν μῆτε μέλαν· ὅμως δὲ ὅδε τῆτο λέγεσθαι ἐν, ἀλλὰ μῆτε 24. λευκὸν μῆτε μέλαν· τοῖσδε δ’ ἐστὶ καὶ τὸ φαιὸν καὶ τὸ ἀλουργόν καὶ τὸ 24. πράσινον καὶ τὰ λοιπά. ὅμως ὠρισμένα εἰσὶ τὰ χρώματα καὶ 24. μέτρῳ ὅ πάνυ πολλῷ ἀλλὰ βραχεῖ ὑποπίπτουσιν, ἐφ’ ὧν λέγεσθαι 24. φερητικῶς ἢ ἀπόφασις αὕτη, λέγων ἀπόφασιν ταύτην τὸ μῆτε 24. λευκὸν μῆτε μέλαν. ταύτην δὲ, φησί, τὴν ἀπόφασιν ἀνάγκη ἢ 24. φαιὸν εἶναι ἢ ὠχρόν ἢ τοῖσδε τι ἄλλο. ὥστε ἐπειδὴ ἢ τοιαύτη 24. ἀπόφασις ἐν τοῖς ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἢ τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ ὅσι λέ- 24. γεσθαι τοῖς λέγουσιν ὅτι μεταξύ χειρὸς καὶ ὑποδήματος ὅκα ἐστὶ τὸ μῆτε 24. ὑπόδημα ὃν μῆτε χεῖρ, ὅκα ὀρθῶς αὐτοῖς ἐπιτιμῶσιν οἱ λέγοντες 24. ὅτι ἐστὶ μεταξύ χειρὸς καὶ ὑποδήματος τὸ μῆτε χεῖρ μῆτε ὑπόδημα 24. διὰ τὸ μεταξύ ἀγαθῷ καὶ κακῷ εἶναι τὸ μῆτε ἀγαθὸν μῆτε κακόν. 24. ὅκα ὀρθῶς ὅν ἐκείνοις ὅτοι ἐπιτιμῶσιν· ὅ γὰρ ἐστὶ πάντων μεταξύ, 24. ὅδ’ ἀνάγκη τῆτο συμβαίνειν· ἢ μὴ γὰρ συναπόφασις (λέγων συνα- 24. πόφασιν τὸ μῆτε ἀγαθὸν μῆτε κακόν διὰ τὸ συναποφάσκειν ἀμ- 24. φότερα, καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν), ἢ μὴ δὴ συναπόφασις τῶν ὁμο- 24. λογισμένων ἀντικειμένων ἐστὶ, καὶ ὧν ἐστὶ τι μεταξύ καὶ διάστημα, 24. δι’ ὅ γίνεσθαι ἢ μεταβολὴ ἐκ τῶδε εἰς τόδε, οἷον ἐκ τῷ κακῷ εἰς τὸ 24. ἀγαθὸν καὶ ἔμπαλιν. ἢ δὲ χεῖρ καὶ τὸ ὑπόδημα ὁμολογημένως μὴ 24. ὄντα ἀντικείμενα, πῶς ἂν εἴη τῶν συνάποφασις; ὅτε γὰρ ἀντι- 24. κείμενά εἰσιν, ὅτε ἐστίν αὐτῶν διαφορὰ· ἐν ἄλλῳ γὰρ γένει· ὧν δ’ 24. ἐστὶ συναπόφασις, ταῦτα ὁμογενῆ ἐστίν. ὅτω γὰρ τῷ ῥήτῃ τῷ “ἐν 24. ἄλλῳ γὰρ γένει, ὧν αἱ συν. εἰσὶ,” χρὴ ἀκύνειν· εἰ γὰρ μὴ ὅτω,

ἀδιανόητον ἔσται τὸ λεγόμενον καὶ ἐναντίον τοῖς λεγομένοις. δύναται γὰρ ὡς ἐλλειπὲς εἶρησθαι τὸ "ἐν ἄλλῳ γὰρ γένει ὧν αἱ συναποφ. ε.", καὶ εἰ προσθεῖναι τῷ "γένει" τὸ ἔκ εἰσίν, ἢ ἢ τὸ πᾶν τοῦτον, ἐν ἄλλῳ γὰρ γένει ἔκ εἰσίν ὧν αἱ συναποφάσεις εἰσὶ, σαφὲς ἂν εἴη τὸ λεγόμενον. τὸ δὲ ἔτε γὰρ (?) ἀντικείμενα ἔστιν, ἔτε ἔστιν αὐτῶν διαφορά, λέγει ἂν διαφορὰν τὴν διαιρετικὴν τῷ γένει, οἷον ἔστιν ἐπὶ χρώματος μὴ τὸ διαιρετικὸν καὶ συγκριτικόν, ἐπὶ ζώης δὲ τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον. καὶ εἴη ἂν λέγων ὅτι τῷ ὑποδήματος καὶ τῆς χειρὸς ἔκ ἔστι συναπόφασις, ὅτι ἔτε ἔστιν αὐτῶν διαφορά. καὶ τὴν αἰτίαν τῷ μὴ εἶναι ἀντιδιηρημένους ἐν αὐτοῖς διαφορὰς προσέθηκεν, εἰπὼν ἐν 10 ἄλλῳ γένει εἰσίν. ὧν δὲ ἔστι συναπόφασις, ἐν τῷ αὐτῷ εἰσὶ γένει. καὶ ἄλλως, ὧν εἰσίν αἱ ἀποφάσεις, ἐν ἔστι τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ αὐτό, τῷ δὲ ὑποδήματος καὶ τῆς χειρὸς προσεχὲς ἔτε ἔστιν ὑποκείμενον.

1056b ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ ἐν καὶ τὰ πολλά, λέγων, εἰ γὰρ ἀπλῶς καὶ ὡς 15
3. ἔτυχέ τις ἀντικείμενα ταῦτα νομίσαι, συμβαίνει ἕνια ἀδύνατα. "τὸ γὰρ ἐν," φησὶν, "ὀλίγον ἢ ὀλίγα ἔσται," τὸ δὲ ὀλίγον ἢ τὰ ὀλίγα πλῆθος εἰσιν. λέγει γὰρ καὶ ὀλίγον πλῆθος καὶ ὀλίγα πλῆθη. τὸ δὲ πλῆθος διαιρετόν. τὸ ἐν ἄρα ἐστὶ διαιρετόν. ὅπερ ἀτοπὸν.

1056b ὅτι δὲ τὰ δύο πολλά ἔστι, δῆλον. εἰ γὰρ τὸ διπλάσιον πολλά- 20
6. πλάσιον, τὸ δὲ διπλάσιον ἐκ τῷ δύο ἔχει τὸ διπλάσιον λέγεσθαι, καὶ τὰ δύο ἄρα πολλαπλάσιον. ἀλλὰ τὸ πολλαπλάσιον πολλά ἔστι, καὶ τὰ δύο ἄρα πολλά. εἰ δὲ τὰ δύο πολλά, τὸ ἐν ἔσται ὀλίγον κτλ.

1056b "εἰ μὴ τι ἄρα," φησὶ, "διαφέρει ἐπὶ συνεχεῖ ἀόριστον," συνε-
12. χὲς λέγων ἀόριστον, εἰ τί περ ὑγρόν, ὡς τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ. ἀόριστα 25
γὰρ οἰκείῳ ὄντα ὄρω, ἀλλοτρίῳ εὐόριστά ἔστι, λέγω δὴ τῷ ἐν ᾧ

1056b εἰσὶν ἀγγεῖον. ὑγρόν γὰρ ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (22) ἐλέγετο, ὃ

13. δυσόριστον ὃν οἰκείῳ ὄρω εὐόριστόν ἔστιν ἀλλοτρίῳ. τὸ ἐν ὕδωρ συ-
νεχὲς ἀόριστον ὃν πολὺ λέγει, πολλά δὲ ἔ. εἰ γὰρ τὸ ὀλίγον λέγει 30
ὀλίγα, τὸ ὀλίγον πλῆθος τί ἔστιν. ἀλλ' εἰ τῷτο, καὶ ἡ μονὰς πλῆθος
τί ἔστιν, ἐπειδὴ καὶ ὀλίγον. ταῦτα εἰπὼν λέγει πῶς τὸ ἐν καὶ τὰ
πολλά ἀντίκεινται. ἅμα δὲ λύει καὶ τὸν παρόντα συλλογισμόν, ἐξ
ὃ συναγείναι ὅτι τὸ ἐν πλῆθος τί ἔστιν. ψευδὴς γὰρ ἔστιν ἡ πρότασις
ἡ πᾶν πολὺ καὶ πολλά λέγεται, ἐξ ἧς ὁμοιότητος συνήγεται καὶ πᾶν
τὸ ὀλίγον ὀλίγα. λέγει ὅτι ἴσως τὰ πολλά λέγει καὶ πολὺ, καὶ ἐμ- 35

παλιν, ἔκ ἐπὶ πάντων δέ, ἀλλὰ διαφέρει. τὸ γὰρ ὕδωρ πολὺ μὴ
λέγει, πολλά δὲ ὁδομῶς, ἀλλ' ὅσα διαιρετὰ ἔστι λέγει πολλά,
λέγων νῦν διαιρετὰ καὶ τὰ ἀδιαίρετα δυνάμενα δὲ διαιρεθῆναι,
ἀλλὰ τὰ ἤδη κατ' ἐνέργειαν διηρημένα. ὅσα δὴ ἔν, φησὶ, διηρη-
μένα εἰσὶν ἐνέργεια, ἐν τούτοις λέγει τὰ πολλά. ὥστε ἕνα μὴ τρέ- 40
παν λέγει, "εἰάν ἡ πλῆθος ἔχον ὑπεροχὴν ἢ ἀπλῶς ἢ πρὸς τι." τὸ γὰρ ἕνα ἄνδρας πολλὰς φάμεν ἔκ ἀπλῶς ἀλλὰ πρὸς τὸς
δέκα, ἀπλῶς δὲ πολλοὶ οἱ ἕκατον λέγονται, ὅταν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς
θεωρῶνται μὴ προσλογιζομένων τῶν δέκα. ὁμοίως καὶ τὸ ὀλίγον καὶ
τὸν αὐτὸν τρόπον λέγει, εἰάν ἡ πλῆθος ἔχον ἑλλειψίν. οἱ γὰρ δέκα 45
ἄνδρες πλῆθος τί εἰσιν ἔχοντες ἑλλειψίν πρὸς τὸς ἑκατόν. ἄλλον
δὲ τρόπον πολλά λέγει, ὅταν ἡ πλῆθος ὡς ἀριθμός. αἱ γὰρ ἑκατὸν
μονάδες πρὸς τὰς δέκα πολλά λέγονται, ὅπερ πολὺ, λέγω δὴ τὸ ὡς

ἀριθμὸς πολὺ, ἀντίκεινται τῷ ἐν ὡς μέτρον μετρητῷ. ἑκατοντάκις
γὰρ ἡ μονὰς πολλαπλασιασθεῖσα τὸν ἕκατον ἐποίησεν. ὥτως γὰρ λέ-
γομεν ἐν καὶ πολλά ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ, ὥσπερ εἰ τις εἴποι ἐν καὶ τὰ ἕνα.
ὁ γὰρ δέκα ἀριθμὸς δεκάκις ἐστὶ τὸ ἐν, ὥσπερ καὶ τὰ δέκα λευκά
5 δεκάκις ἐστὶ τὸ ἐν λευκόν. ἔστιν ἔν τὰ πολλά καὶ τὸ ἐν ἀριθμὸς ὡς
τὰ μεμετρημένα καὶ τὸ μέτρον καὶ τὸ μετρητόν (τὸ δὲ μέτρον καὶ τὸ
μετρητὸν ἐκ παραλλήλου κεῖν), τὰ δὲ πολλά καὶ τὸ ἐν ὡς τὰ πρὸς
τι ἀντίκεινται, λέγω δὴ ὡς τὸ μέτρον καὶ τὸ μεμετρημένον. "ἔτω καὶ
τὰ πολλαπλάσια λέγε." ἕκαστος γὰρ ἀριθμὸς πολλά ἔστιν, ὅτι
πολλά ἕνα. ὁ γὰρ δέκα δέκα ἕνα ἔστιν. μετρητὸς γὰρ ἐστὶ τῷ ἐνί,
καὶ ἔστιν ἕκαστος ἀριθμὸς ἢ τὸ ἐν ἀριθμῷ πολὺ πολλαπλάσιον, ὡς
τὰ ἀντικείμενα τῷ ἐνί, ἔκ ὡς τῷ ὀλίγῳ. τῷ γὰρ ὀλίγῳ τὸ μὴ
ἀριθμῷ πολὺ ἀντίκεινται. ἔτω μὴ ἔν ἐστὶ καὶ τὰ δύο πολλά ὡς με-
τρηθέντα ὑπὸ τῆς μονάδος, ὡς δὲ πλῆθος ἔχον ὑπεροχὴν ἢ ἀπλῶς
ἢ πρὸς τι ἔκ ἔστιν, ἀλλ' ἔστι τῶν τῷ ἀριθμῷ πολλῶν πρῶτον πολὺ
τὸ δύο. καὶ τὰ τρία γὰρ καὶ τὰ πέντε καὶ τὰ εἴκοσι καὶ τὰ λοιπὰ πολλά
ἔστιν, ἀλλὰ πρῶτον τὸ δύο ἐν ἀριθμοῖς πολὺ ἔστιν. πολὺ μὴ ἔν ἐστὶ
πρῶτον, ὀλίγα δὲ ἀπλῶς. ὀλιγώτερα γὰρ ἀριθμὸς, εἰ δεῖτε ὡς
ἀριθμὸν τὸν δύο λέγειν, ἔκ ἔστιν. ἡ γὰρ μονὰς ἔδ' ὅλως ἐστὶν ἀριθ-
μὸς. εἰ γὰρ ἀπλῶς ἢ δυὰς ὀλίγον, "πλῆθος γὰρ ἔστιν ἑλλειψίν
ἔχον πρῶτον," ἡ μονὰς ἄρα ἔκ ἔστιν ὀλίγον, τὸ γὰρ ὀλίγον καὶ πλῆ-
θος. εἰ δὲ μὴ ἔστιν ὀλίγον, ψεύδεται ἄρα ἡ λέγουσα πρότασις ὅτι
τὰ ὀλίγα καὶ τὸ ὀλίγον ὀλίγα. ἐξ ἧς συνήγεται ὅτι τὸ ἐν πλῆθος
ἔστιν. διὸ ἔκ ὁρθῶς κτλ.

ἐπειδὴ τοῖς πολλοῖς τὸ ὀλίγον δέδεικται ὅτι ἀντίκεινται, καὶ τὰ 1056b
πολλά τῷ ὀλίγῳ, ἐστὶ δὲ ἀπλῶς ὀλίγον ἢ δυὰς, ἔδει, φησὶ, τὸν 23.
Ἀναξαγόραν μὴ ὥτως εἰπόντα ἀπηλλάχθαι ὅτι ἦν ὁμῶς πάντα
χρήματα ἄπειρα καὶ πλῆθει καὶ σμικρότητι, ἀλλ' εἰπεῖν ὅτι καὶ ὀλι-
γότητι. καὶ τῷτο εἰπὼν ἔκ ἂν αὐτὰ ἄπειρα ἔφασκε. τὸ γὰρ ὀλίγον
ἀπλῶς τὰ δύο ἐστὶ, τὰ δὲ δύο ἔκ ἄπειρα. τὸ δὴ ὀλίγον ἀπλῶς
δύο ἐστὶν, ἀλλ' ἔκ διὰ τὴν μονάδα, ὥσπερ φασὶ τινες. ἡ γὰρ μο-
νάς ἐλάσσωσιν μὴ λέγει τῆς δυάδος, ὀλίγη δὲ ἔκ λέγει διὰ τὸ ὀλί-
γον ἐν πλῆθει θεωρεῖσθαι. τῷτο δὲ μεταξὺ τῷ Ἀναξαγόρᾳ ἐγκα-
λέσας πάλιν ἐπὶ τὸ ἐν καὶ τὰ πολλά ἀνατρέχει, λέγων "ἀντικ. δὴ
τὸ ἐν καὶ τὸ πολὺ τὰ ἐν ἀριθμοῖς ὡς μέτρον μετρητῷ." ταῦτα δέ,
οἷον τὸ μέτρον καὶ τὸ μετρητόν, ἀντίκεινται ὡς τὰ πρὸς τι, καὶ τὰ καθ'
αὐτὰ πρὸς τι, ἀλλ' ὡς τὰ πρὸς τι τὰ μὴ καθ' αὐτὰ. εἴρηκε γὰρ
ἐν τῷ Δ (c. 13) ὅτι τῶν πρὸς τι τὰ μὲν εἰσι καθ' αὐτὰ, τὰ δὲ
καθ' αὐτὰ. καὶ εἴρηται μοι περὶ τούτων ἐκείσε ἀκριβέστερον.

ἡ γὰρ ἐπιστήμη τῶν πρὸς τι λέγει, ἔκ ὅτι ἄλλῃ λέγει, οἷον 1056b
τῷ ἐπιστήμονος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἐπιστήν λέγει πρὸς αὐτήν. 36.

καὶ πᾶν, ὃ ἂν ἡ ἐν καὶ ἀδιαίρετον, ἀριθμὸς ἔστιν, ἀλλ' εἰσὶ πολλά 1057a
ἐν καὶ ἀδιαίρετα, οἷον τὰ ἐν ταῖς ἀκτῖσι τῷ ἡλίῳ ὁρώμενα εἴσματα, 6.
καὶ ἔκ εἰσὶν ἀριθμὸς, εἰ τάχα καὶ ἔστιν ἀριθμὸς αὐτῶν. ἡ ἴσον ἂν
εἴη τὸ "διὸ ἔκ πᾶν ὃ ἂν ἡ ἐν ἀριθμὸς ἔστιν, οἷον εἴ τι ἀδιαίρετον," τῷ
ἔκ εἴ τι ἐν ἂν καὶ ἀδιαίρετον ἀριθμὸς ἔστιν. ὁ γὰρ δέκα ὡς δέκα ἀριθ-
μὸς ἐν ἔστιν, ἀλλὰ διαιρεῖται εἰς μονάδας. ὥστε τὸ ἐν καὶ ἀδιαίρετον
ἔκ ἔστιν ἀριθμὸς. καλλίων δέ, οἶμαι, ἢ προτέρα ἐξηγήσεις.

1057^a ὥσπερ τὸ ἐν πρὸς τὰ πολλὰ λέγει (λέγει δὲ ὡς μέτρον
7. πρὸς τὸ μετρητόν), ὅτω καὶ ἡ ἐπισήμη, φησί, πρὸς τὸ ἐπιστητὸν ὡς
μέτρον πρὸς μετρητόν, πλὴν ὅχι ὁμοίως· δοκεῖ γὰρ ὅτι ὡς τὸ ἐν
ἐστὶ μέτρον, ὅτω καὶ ἡ ἐπισήμη· ἕκ ἐστι δέ, ἀλλὰ μᾶλλον μετρεῖται
ὑπὸ τῆς ἐπιστητῆς. δοκοῖ μὲν γὰρ ἄν, φησί, μέτρον ἐπισήμη εἶναι, τὸ
δὲ ἐπιστητὸν τὸ μετρεῖμενον, συμβαίνει δὲ πᾶσαν ἐπισήμην τὸ ἐπι-
στητὸν εἶναι· ὅταν γὰρ ἡ ἐπισήμη καταλήψεται καὶ γινώσκῃ τὸ ἐπιστητόν,
τρόπον τινὰ ἐπιστητὸν γίνεσθαι· ὅπερ γὰρ τὸ ἐπιστητόν, ὥσπερ καὶ ὁ νοῦς
τὸ νοητόν· ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπιστητῶν ἡ ἐπισήμη καὶ ὁ νοῦς τῶν νοητῶν
τελειῶνται, ὡς ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (3 7 sq.) δέδεικται, τὸ δὲ ἐπιστητὸν
ἐπισήμη ἕκ ἐστιν. καὶ διὰ τούτου τρόπον τινὰ μετρεῖται ἡ ἐπισήμη
τῷ ἐπιστητῷ. περὶ δὲ τούτου εἴρηκε καὶ πρότερον· ἐνθα δὴ ἔδει καὶ
ταῦτα τετάχθαι, καὶ ἡμεῖς περὶ τούτων ἐκεῖσε εἵπομεν.

τὸ δὲ ἐν, ὥσπερ εἴρηκε, τὸ μὲν ἐστὶ διαιρετόν (τὸ γὰρ πηχυαῖον 1057^a
μέγεθος ὃν διαιρετόν ἐστιν), τὸ δὲ ἐστὶν ἐν τῷ ὡς πρὸς τι, ὡς ἡ μα- 15.
νάς· μέτρον γὰρ ἐστὶ τῆς ἀριθμῆς, τὸ δὲ μέτρον τῶν πρὸς τι· ὥστε
τὸ τοιοῦτον ἐν τῶν πρὸς τί ἐστιν. τῷ ἔν ἐν τῷ διαιρετῷ ἀντίκειται
τὸ πολὺ ὡς ὀλίγω, τῷ δὲ ἀδιαίρετῳ ἕκ ἀντίκειται. τὸ δὲ ἕτερον ἐν
ἐστὶ τὸ ἀδιαίρετον τὸ ὡς πρὸς τι. καὶ σαφηνίζει ἐπὶ παραδείγματος
ὅπως τὸ ἐν τῶν πρὸς τι· ὡς γὰρ ἐπισήμη καὶ τὸ ἐπιστητὸν τῶν πρὸς τί
ἐστιν, ὅτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀριθμῆς ὑποληπτέον· ἐστὶ γὰρ ἡ ἐπισήμη ἀριθ-
μός, τὸ δὲ ἐπιστητὸν ἐν καὶ μέτρον· ἡ ἐπισήμη ἄρα ἦτοι ὁ ἀριθμός
καὶ τὸ ἐπιστητὸν τὸ ἐν τῶν πρὸς τί εἰσιν. “ἐπεὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἐν-
δέχεται εἶναι τι μεταξὺ καὶ ἐνίων ἐστιν, ἀνάγκη ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι
τὰ μεταξὺ.”

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Κ.

1059^a Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ δεκάτῳ ὄντι τῆς ὅλης πραγματείας,
18. κάππα δὲ ἐπιγραφομένῳ, ἐπαναλαμβάνει τὰ ἀποδειχθέντα αὐτῷ
καὶ ἀναγνωρίζει ἡμῖν ὡς ἡ τοιαύτη πραγματεία ἑτέρα ἐστὶ τῆς φυ-
σικῆς καὶ τῆς μαθηματικῆς καὶ μόνῃ ἀξία καλεῖται σοφία. ἀλλ’ ἡ
μὲν πρόθεσις τῆς παρόντος βιβλίου αὕτη ἐστίν, ἀνωθεν δὲ πάλιν ῥη-
τέον. ζητήσας ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις περὶ τῆς πασῶν κρείττονος
ἐπισήμης πότερον τῶν πρακτικῶν τίς ἐστιν ἢ τῶν θεωρητικῶν, ἔδει- 20
ξεν ὅτι πάσης πρακτικῆς ἢ ὅπως ἔσται θεωρητικῆς κρείττων ἐστὶ, πάλιν
δὲ τῶν θεωρητικῶν πασῶν ἡ σοφία, ἣν ἐνταῦθα ζητῶμεν, διὰ τὸ
κρείττους εἶναι τὰς τῆς σοφίας ἀρχὰς τῶν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν
ἀρχῶν. ἐπεὶ δὲ ἄδηλον ἦν εἰ ὅλως εἰσὶν ἀρχαὶ τῆς προκειμένης
ἐπισήμης, ἐτράπετο εἰς τούτου καὶ ἔδειξεν ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ τῆς προκει- 25
μένης ἐπισήμης καὶ χρητὴς ἀρχαῖς. εἴτα μέλλων δεῖξαι τίνες εἰσὶν
αἱ τῆς σοφίας ἀρχαί, καὶ ὅτι κρείττους τῶν ταῖς ἄλλαις ὑποβεβλη-
μένων ἐπιστημαῖς ἀρχῶν, ἰσόρησε τὰς τῶν παλαιότερων αἰσ εἶχον
περὶ ἀρχῶν δόξας, καὶ ἀποσεισάμενος εἴ τι τούτοις περὶ αὐτῶν μὴ
καλῶς εἴρηκε, ἀκόλuthον ἔγνω εἰπεῖν τὴν περὶ τῶν ζητημένων ἀρ- 30
χῶν αὐτῷ βέλησίν τε καὶ δόξαν. ἐπεὶ δὲ πᾶσα γινώσις καὶ μάθησις
ἐκ τῶν σαφεσέρων γίνεσθαι, εἶπεν ὅτι ἀνάγκη πρὸς τὴν ἐπιζητημένην
ἐπισήμην ἐπελθεῖν ἡμᾶς πρῶτον· “ἐστὶ γὰρ τοῖς ἀπορεῖν βυλομένοις
πρῶτον τὸ διαπορῆσαι καλῶς” (B 1). καὶ ἀπορήσας ἐν τῷ B ταύ- 35
της τῆς πραγματείας ὅσα ἐκεῖσε αὐτῷ ὑπόρηκε, ἐν τοῖς μὲν τὸ B
ἄχρι τῆς παρόντος, ὃ κάππα τοῖς Περιπατητικοῖς ἔθος καλεῖν, λέ-
γων τὰ δοκῶντα αὐτῷ τε καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἐχόμενα τῆς πραγ-
ματείας ταύτης, ἔλυσε τῶν ἐκεῖ ἀπορηθέντων ὅσα τοῖς λεγομέ-
νοῖς ἀκόλuthως καὶ οἰκείως παρέλιπε. μέλλων δὲ καὶ τὰ λοιπὰ λυ- 40
σαι διὰ τε τῆς παρόντος βιβλίου καὶ τῶν ἐφεξῆς, πάλιν ὑπομινύ-
σκει ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπορηθέντων ὅσα ὅλως ἕκ ἐχρηκεν λύσεως
ἢ ἕκ αὐτάρκως... ἄδηλον πῶς πλείονων (ὑσιῶν) ἐνδέχεται μίαν
(ἐπισήμην) εἶναι· ἢ γὰρ μία τῶν ἐναντίων, αἱ δὲ ὑσίαι ἕκ ἐναν-
τίαι. ἔτι ζητήσκειν ἂν τις εἰ ἡ ἀπόδειξις περὶ τὰς ὑσίας ἐστὶν ἢ
περὶ τὰ καθ’ αὐτὸ συμβεβηκότα ταῖς ὑσίαις. εἰ ἐστὶν ἀπόδειξις 45

περὶ τὰ καθ’ αὐτὸ συμβεβηκότα, τῶν δὲ ὑσιῶν καὶ τῆς τίς ἦν εἶναι
ἀπόδειξις ἕκ ἐστιν, ὡς δέδεικται ἐν τῷ δευτέρῳ (c. 3) τῶν Ὑσέρων
Ἀναλυτικῶν, ἕκ ἂν εἴη τῶν ὑσιῶν ἢ ἀπόδειξις, ἀλλ’ ἑτέρα τις.
ἀλλ’ ἐὰν ἡ τῶν ὑσιῶν ἑτέρα τῆς τῶν συμβεβηκότων, τίς ἐστιν
ἐκατέρα αὐτῶν, καὶ ποία τούτων ἡ σοφία, ἢ τῶν συμβεβηκότων ἢ
ἢ τῶν ὑσιῶν; καὶ φησὶν ὅτι ἐπεὶ ἡ ἀποδεικτικὴ σοφία περὶ τὰ συμ-
βεβηκότα ἐστὶν, ἢ περὶ τὰ πρῶτα, τωτέστιν ἢ περὶ τὰς πρώτας
ἀρχὰς οἷαι ἂν καὶ εἴεν, ἐκείνη ἐστὶν ἢ τῶν ὑσιῶν. ὅτε ἔν ἐν ὑδενὶ
τούτων τὴν ἐπιζητημένην σοφίαν θετέον, ὅτε περὶ τὰς ἐν τοῖς Φυ-
σικοῖς εἰρημέναις αἰτίας, ὕλην, εἶδος, ποιητικὸν καὶ τελικόν. καὶ ὅτι
περὶ ὕλην καὶ εἶδος καὶ ποιητικὸν ἕκ ἐστιν, εἴρηκε ἐν τοῖς πρώτοις ταύ-
της τῆς πραγματείας βιβλίοις· αὐτὸς γὰρ ἦν ἡ ἐνταῦθα ζητῶμεν
ἀρχήν. ἀλλ’ ὑδὲ ἐστὶ τι ταύτης ποιητικόν· αὕτη γὰρ ἐστὶ τὸ πάν-
των πρῶτον καὶ πάντων αἷτιον. ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ εἶδος αὕτη· τῶν
εἰδῶν γὰρ ποιητικὴ. ὅτι δὲ ὑδὲ περὶ τελικόν ἐστιν ἢ σοφία, δείκνυσιν
λέγων “ὅτε γὰρ περὶ τῆς ἐνεκά τινος.” διὰ δὲ τούτου δέδωκεν ἡμῖν
προσυπακύνειν ὅτι ὅτε περὶ τὰ λοιπὰ τρία, εἶδος ὕλην ποιητικόν·
ὃ γὰρ σύνδεσμος ὃς τέ ἐλλείποντός ἐστιν ἀποδοτικός. δείκνυσιν ἔν
τῷ προκειμένῳ ὅτως.

διὰ τί, ὥσπερ μεταξὺ τῆς αὐτοτριγώνου καὶ τῶν αἰδιότητων τρι- 1059^b
γώνων εἶναι φασι τὰ μαθηματικά τρίγωνα ἕκ ἐν ὑπάρξει καὶ καθ’ 4
αὐτὰ ὄντα, ἀλλὰ τῇ ἐπινοίᾳ τὸ εἶναι ἔχοντα, ὅχι ὅτως ἐστὶ μεταξὺ
τῆς αὐτοανθρώπου καὶ τῶν καθ’ ἑκάστα ἀνθρώπων τρίτος ἄνθρωπος
ἐν ὑπάρξει καὶ καθ’ αὐτὸ ὢν; τὸν γὰρ αὐτοάνθρωπον εἶπε “παρ’
αὐτόν,” τωτέστι παρὰ τὸν αὐτοάνθρωπον. ἐνθάδε ἔν ὅτω πρὸς τὰς
ιδέας ἐπιχειρεῖ καὶ εἰς τὸναντίον, λέγων “εἰ δ’ αὖ μὴ ἐστὶν ὡς λέ-
γουσι,” τωτέστιν εἰ δὲ μὴ δῶμεν μηδὲ συγχωρήσομεν εἶναι ιδέας,
περὶ ποῖα πραγματεύεται φήσομεν τὸν μαθηματικόν;
ἀλλ’ ὑδὲ τῆς ἀποδεικτικῆς· ἢ γὰρ ἀποδεικτικὴ τὸ γένος καὶ τὸ 1059^b
ὑποκείμενον τῆς μαθηματικῆς λαβῶσα ὁμολογούμενον, οἷον ὅτι 18.
ἔσω τὸ μέγεθος, ζητεῖ τὰ καθ’ αὐτὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, τί τὸ
εὐθὺ καὶ τί τὸ συμπίπτειν τὰς εὐθείας ἢ μὴ συμπίπτειν, ἢ μὴν τὴν

τῷ μεγέθους ἢ ὅτι ποτ' ἂν εἴη τὸ τοῖς μαθηματικοῖς ὑποκείμενον φύσει ζητεῖν, τὸ δ' ὅτι περὶ αὐτὸ τὸ τοῦ γένους καὶ τὴν ὑποκειμένην τοῖς μαθηματικοῖς ὕλην ὁμολογούμενον λαβὼν, ὅτι ἐστὶ τοδί, τὴν ζήτησιν καὶ τὴν σκέψιν ποιεῖν τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ καθ' αὐτό. τὸτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν. εἰ ἔν μὴτε τῆς φυσικῆς μὴτε 5 τῆς ἀποδεικτικῆς τὸ ζητεῖν τὴν τῶν μαθηματικῶν ὕλην, τὸ λειπό- μενόν ἐστὶ τὴν σοφίαν περὶ αὐτῆς ζητεῖν.

1059 δ 19. τὸ δὲ "περὶ γὰρ αὐτὸ τὸτο τὸ γένος τὴν ζήτησιν ποιεῖν" ἔλλι- πῶς καὶ λίαν ἀρχαιοπρεπῶς εἶρη. εἴη δ' ἂν ἴσον τῷ αὐτῷ τὸτο τὸ γένος καὶ τὴν ὑποκειμένην τοῖς μαθηματικοῖς ὕλην ὁμολογούμενον 10 λαβὼν ὅτι ἐστὶ τοδί, τὴν ζήτησιν καὶ τὴν σκέψιν ποιεῖν τῶν συμ- βεβηκότων αὐτῷ καθ' αὐτό. τὸτο γὰρ δεῖ προσυπακύνειν.

1059 δ 22. ἀπορήσειεν ἂν τις, εἰ ἡ ζητούμενη σοφία περὶ τὰς ἀρχὰς ἐστὶ καὶ τὰ καλόμενα στοιχεῖα ὑπὸ τινων.

1059 δ 23. καὶ ὅτι τούτοις ἐνυπάρχουσι, πάντες ὁμολόγησαν. ἡ δὲ σοφία 15 τῶν χωριστῶν ἐστὶ καὶ παντελῶς ἀμεθέκτων. τῶν μὲν ἔν τοιούτων ἀρχῶν καὶ στοιχείων ἔκ ἐστιν ἡ σοφία, μάλιστα δὲ δόξειεν εἶναι τῶν καθόλου. πᾶς γὰρ λόγος καὶ πᾶσα ἐπιστήμη τῶν καθόλου, αὕτη δὲ ὅσω τῶν ἄλλων μᾶλλον τιμιωτέρα καὶ καθολικωτέρα, τοσούτω μᾶλλον τῶν καθολικωτάτων ἐστὶ, καθολικώτατα δὲ πάντων τὸ ἐν 20 καὶ τὸ ὄν.

1059 δ 34. κἀνταῦθα λείπει τὸ ἔτι ζητήσεσθαι ἂν τις πότερον τὰ γένη εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ τὰ εἶδη. καὶ ἐστὶ τὸ μὲν "ἔτι δ' εἰ μᾶλλον ἀρ. τ. ἀ. τῷ ἢ τ." κατασκευαστικὸν τῷ ὅτι μᾶλλον ἀρχαὶ τὰ εἶδη τῶν γενῶν.

1059 δ 35. "ἔχοντα δὲ τῶν ἐκ τῷ γένους" εἶπε τὰ εἰδικώτατα εἶδη.

1060 α 1. "τὰ μὲν — ἐστίν." εἰπὼν ὅτι τὰ τὴν ἀπορίαν ἔχοντα ταῦτα, καὶ 1. προτιθεὶς τὸ "καὶ τοιαῦτα" ὡς μνηστικὸν τῷ εἶναι καὶ ἄλλας ἀπορίας παρὰ τὰς εἰρημένας, εὐθὺς ἐπάγει ἀπορίαν λέγων "ἔτι" κτλ. — καὶ λύνει λέγων ὅτι τὰ καθ' ἕκαστα φθαρτά ἐστίν, ἡ δὲ σοφία τῶν 30 ἀφθάρτων καὶ αἰδίων, ἀλλ' ὅθεν τῶν παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα ἐστίν ἡ σοφία.

1060 α 13. εἰδοίκαμεν γὰρ ζητεῖν ἄλλην ὑσίαν παρὰ ταύτας, καὶ σκοποῦμεν ἰδεῖν εἰ τί ἐστὶ χωριστὸν καὶ καθ' αὐτὸ καὶ μηδὲν ὄν τῶν αἰδητῶν.

1060 α 18. εἶρη δὲ περὶ τούτων ἐν τῷ μείζονι ἄλφα αὐτάρκως.

1060 α 23. ἀλλ' ὅθεν τὸ εἶδος δυνατὸν λέγει εἶναι τὴν ζητούμενην ἀρχήν. ἢ γὰρ ζητούμενη ἀρχὴ αἰδίου, πᾶν δὲ ἐνυλον εἶδος φθαρτόν. ἐνυλα δὲ λέγω τὰ μὲν τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν.

1060 α 36. εἰ δὲ πᾶσαι φθαρταί, εἰς ἀπειρον ἤξει. τὸτο δ' ὅτι ἀδύνα- 36. τον, δέδεικται ἐν τῷ ἐλάττονι ἄλφα.

1060 β 3. εἰ δὲ ἐστὶν ὑσία καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν, καὶ διὰ τούτο ἀρχή, πάντα ἔσονται ἀρχαί (ἢ ὑσῖαι). ὡς γὰρ ὡν τὸ ζῶον κατηγορεῖται πάντα ἐμφυχα αἰδητικά ἐστίν, ὥτως εἴπερ εἰσὶν ὑσῖαι τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν, πάντα ὡν ταῦτα κατηγορεῖται ὑσῖαι ἔσονται, καὶ ἐστὶ καὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι ὑσῖαι. ψευδὸς δὲ τὸ εἶναι πάντα ὑσίαν. τὸ 45 δὲ ἐπ' ἐνίων γὰρ καὶ τὸ ἐν κατηγορεῖται ὁ παρέργως πρόσκειται, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀριθμὸν καὶ τὰ πλήθη. εἰ γὰρ καὶ μονάδες εἰσὶν, ἐξ ὧν ἀριθμοὶ καὶ ἐξ ὧν τὰ πλήθη, ἢ τοσάσδε ἐν ἑαυτῷ ὁ ἀριθμὸς ἔχει μο-

νάδας, ἔκ ἐστιν εἷς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ πλήθους. ἔτι, φησί, τοῖς λέγουσι τὸ αὐτοῦ ὑσίαν, ἐκ δὲ τούτου καὶ τῆς ὕλης γεννώσιν τὴν ἀριθμὸν πρῶτον, φάσκοντες τε καὶ αὐτὰς ὑσίας, ἐκ δὲ τῶν ἀριθμῶν πάλιν τὰλλα γεννώσιν, πῶς ἐστὶ τὸ λεγόμενον ἀληθές; ἐξ ὧν γὰρ λέγουσι, συμβαίνει τὴν δυάδα καὶ τὰς λοιπὰς ἀριθμὸν ἐν εἶναι καὶ κατηγορεῖσθαι κατ' αὐτῶν τὸ ἐν. ὡς γὰρ τὰ ἐξ ὕλης καὶ τῷ ἀνθρω- πείν εἶδους ὄντα ἀνθρωποὶ εἰσιν, ὥτως καὶ τὰ ἐκ τῷ ἐνὸς καὶ τῆς ὕλης ἐν. πῶς δὲ ἐκ τῷ ἐνὸς καὶ τῆς δυάδος ἦτοι τῆς ὕλης πρῶτον τὴν ἀριθμὸν ἐποίησαν, ἐκ δὲ τῶν ἀριθμῶν τὰ ἄλλα, εἶρη. ἐν τῷ μεί- ζονι ἄλφα. ἀλλὰ μὴν ὅθεν γραμμάς ὅθεν ἐπιφανείας θετέον τὰς ζητούμενας ἀρχάς. ὅθεν γὰρ τούτων χωριστὸν καὶ ὑσία ἐστίν, ἀλλὰ τομαὶ μόνον, σιγμὴ γραμμῆς καὶ αὕτη ἐπιφανείας. ἄλλως. καὶ πῶς ἂν τις τὴν σιγμὴν ἢ τὴν ταύτην ἰσοδυναμῶν ἐν ὑσίαν ὑπολάβοι; πάσης γὰρ φυσικῆς ὑσίας ἐστὶ γένεσις, καὶ διὰ χρονικῆς παρατάσεως ἢ ὑπαρξὺς αὐτῆς γίνεσθαι, τῆς δὲ σιγμῆς γένεσις ἔκ ἐστιν, ὡς πολ- λάκις δέδεικται ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ.

"τῷ τοιούτῳ" τῷ τῷ ὁμοιώματος τῶν καὶ μέρος. τὰ γὰρ 1060 β καθόλου ὁμοιώματα καὶ ἀπομάξεις τῶν μερικῶν, ἡ δὲ ὑσία, ὡς 21. δέδεικται ἐν τῷ Z, ἔκ ἐστι τῶν καθόλου, ἀλλὰ μερική. . . πανταχῇ γὰρ τὸ τότε τι ἐπὶ τῆς ὑσίας τῷ Ἀριστοτέλει λαμβάνεσθαι, ὥσπερ τὸ τοιόνδε ἐπὶ τῶν ποιότητων. τὰ δὲ ὁμοιώματα ποιότητες, τὸ δὲ καθόλου ὁμοίωμα. τὸ καθόλου ἄρα ὁμοίωμα καὶ ποιότης καὶ τοιόνδε.

ἐπ' ἐνίων γὰρ δῆλον ὡς ἔκ ἐστι χωριστὸν τὸ εἶδος, οἷον ἐπὶ 1060 β οἰκίας. ἐπεὶ δὲ αἱ λογικὴ ψυχὰς εἶδη εἰσὶ τῶν ἐχόντων αὐτάς, 26.

25 ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλοι τῶν ἀλόγων, ὅθεν δέδεικται δὲ περ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ εἰ χωρίζον, προσέθηκε τὸ "ἐπ' ἐνίων," ἴσον λέγων ὡς εἰ μὴ ἐπὶ πάντων ἐστὶ φανερόν εἴτε χωρίζον τὰ εἶδη εἴτε μὴ, ἐπ' ἐνίων δ' ἔν φανερόν ὡς εἰσὶν ἀχώριστα. ἔτι, φησὶν, αἱ ἀρχαὶ τῷ εἶδει εἰσὶν αἱ αὐταὶ ἢ τῷ ἀριθμῷ. εἰ μὲν γὰρ ἀριθμῷ, ἐν ἐστὶ πάντα, τῷ δὲ ἀριθμῷ πολλὰ, διὰ τούτο εἰσὶ καὶ πολλὰ συλλαβαὶ ἔχουσαι τὸ α, ὡς τὸ Ἀρίσταρχος, Ἀριστοτέλης. εἰ δὲ ἐν ἡν τῷ ἀριθμῷ τὸ α, μία ἂν ἦν συλλαβὴ ἢ ἐν ὀνόματι ἢ εἰς λόγος, ἐν ᾧ ἂν τὸ α ἠυρίσκετο. ἀλλὰ περὶ τούτου εἴρηται μοι ἐν τῷ B πλα- 35 τύτερον. ἐμνήθη γὰρ τούτου καὶ ἐκεῖσε.

εἰς τὰς ἀπορίας ἐντεῦθεν ἐπάγει τὰς λύσεις τούτων, καὶ πρό- 1060 β 31. τερον τῆς λεγόμενης πότερον τῆς μιᾶς ἐστὶν ἐπιστήμης θεωρῆσαι τὴν τῷ ὄντος ἢ ὁν φύσιν ἢ ὅ. καὶ δείκνυσιν ὅτι μιᾶς ἐστὶν θεωρῆσαι τὴν τῷ ὄντος ἢ ὁν φύσιν, λέγων ὅτι τὸ ὄν ἔχ ὁμωνύμως καθ' ὡν λέ- 40 γεῖται κατηγορεῖται, ὅτε μὴ συνωνύμως, ἀλλ' ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν, ἅπερ εἰσὶ μεταξὺ τῶν συνωνύμων καὶ ὁμωνύμων. . . ὅτι δὲ τῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν μίαν εἶναι ἐπιστήμην δυνατόν ἐστίν, ἔδει- ξεν ἐν τῷ B ταύτης τῆς πραγματείας. ἀλλ' ἡ μὲν τῶν λεγομέ- νων ἔννοια αὕτη ἂν εἴη, τὰ δὲ καὶ τὴν λέξιν τοιαῦτα κτλ.

καὶ ἕκαστος τῶν τρόπων τούτων ὁ μὲν λέγει ἀπὸ τῆς ἱατρικῆς 1061 α 1. ἔργου τῷ ἐν τῷ νοσῶντι σώματι γεγονότος ὑπὸ τῷ ἱατρῷ κτλ.

διὰ γὰρ τὸ ἔχειν εἶναι αὐτῆς (τῆς ὑσίας) ἢ πάθη λέγει ὄντα. 1061 α 9. ἐστὶ δὲ πάθος μὲν ὅταν θερμαίνεται τι ἐπιπολαιῶς, διάθεσις δὲ ὅταν

διατεθῇ καὶ τὴν θερμότητα, ὡς καὶ λέγεσθαι θερμόν, ἕξις δὲ ὅταν μόνιμος ἢ διάθεσις γένῃ.

1061^a "εἴτε ἄλλαι τινές, ἔσωσαν τεθεωρ." εἴρηκε γὰρ τίνες αὐταὶ
15. εἰσιν ἐν τῷ περὶ τ' Αγαθῶ ἐπιγραφόμενῳ αὐτῷ βιβλίῳ.

1061^a καὶ δὲ τὴν λέξιν τὴν "εἰ γὰρ καὶ μὴ ταυτόν ἐστι τὸ ὄν καὶ ἔν" ἐλ- 5
17. λείποι ἂν τὸ τῇ ἐκφωνήσῃ καὶ τοῖς δι' ὧν δηλῶνται σοιχείοις, ἀλλ' ἕτερα, ὁμῶς ἀντιγράφει.

1061^a ἀσάφειαν πεποίηκε τὸ "καὶ τοί γε" κείμενον. ἔσαι δὲ σαφές

20. τὸ λεγόμενον, εἰ τὸ "καὶ τοί γε" ἀφέλωμεν, ὡς εἶναι τὸ λεγόμε-

νον τοῦτον "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τὰ ἐν. Π. τῆς αὐτ. καὶ μιᾶς ἐπίς. θεωρ. 10

λέγει δ' ἕκαστον αὐτῶν καὶ γένησιν, ἀπορήσειεν τις ἂν πῶς λέγει

καὶ γένησιν" καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπεὶ ἔν πάσης ἐναντιώσεως τὸ ἕτερον

λέγει καὶ γένησιν, φανερὸν δὲ καὶ τὸ φαινόν ἐναντίον τῷ λευκῷ, καὶ

ἀπλῶς τὰ μεταξὺ, ἔσαι καὶ τὸ φαινόν γένεσις καὶ πᾶν μεταξὺ. εἰ

ἔν τὸ μέλαν γένεσις ἐστὶ τῷ λευκῷ, ἔστι δὲ τῷ λευκῷ γένεσις καὶ τὸ

φαινόν, ἔσαι τὸ μέλαν καὶ τὸ φαινόν ταυτόν. τῷ γὰρ ἐστὶ δηλωτι-

κόν τὸ "ἀπορήσειεν ἂν τις πῶς λέγει καὶ γένησιν, ὧν ἐστὶν ἀνα

μέσον," τῷ τῆς ἐναντιώσεως ἐστὶ τι μεταξὺ, πῶς τὸ μεταξὺ γέ-

νησις τῷ κρείττονος τῆς ἐναντιώσεως λεχθήσεται; ἀνάγκη γάρ, εἰ

ἐναντίον τὸ μέσον λέγει, καὶ γένησιν λέγεσθαι. ταύτην τὴν ζήτησιν 20

λύων λέγει ὅτι καὶ τὸ φαινόν γένεσις ἐστὶ τῷ λευκῷ, ἀλλ' ἔχ' ὥσπερ

τὸ μέλαν κτλ.

1061^a ἀσαφῶς δὲ καὶ περινενοημένως ἀπήγγελλε τὸ "περὶ π. —

22. εἶδος." καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, περὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, λέγων

τὰ τοιαῦτα τὰ ἔμμεσα ἐναντία, περὶ δὲ τὰ ἔμμεσα ἐναντία τὴν 25

γένεσιν δεῖ τίθεναι, λέγων ἐνταῦθα γένεσιν τὸ φαινόν ἢ ὅ τι ἂν εἴη

τὸ μεταξὺ. περὶ ἔν τὰ ἔμμεσα ἐναντία τὸ μεταξὺ αὐτῶν ἔτι

δεῖ γένεσιν λέγειν, μὴ ὥστε δύνασθαι τὸν ὅλον λόγον τῷ τελευταίῳ

εἶδος ἦτοι τῷ μέλανος ἀναδέξασθαι, ὥστε λέγεσθαι τὸ φαινόν χρῶμα

συγκριτικόν ὁψεως καὶ διὰ τῷτο ἀμέτοχον εἶναι παντελῶς τῷ 30

ὀρισμῷ τῷ λευκῷ, ἔχ' ἔτι ταῦτα χρὴ γένεσις λέγειν, ἀλλ' ἔτι

ἔτι. γινέσθαι δὲ ἡμῖν ὁ λόγος ἐπὶ τῷ λευκῷ καὶ μέλανος. ἔχ' ἔτι

ἔτι λεκτέον τὸ φαινόν γένεσιν, ὥστε μὴδ' ὅλως ἐπιδέχεσθαι τὸν τῷ

λευκῷ ὀρισμόν, ἀλλὰ δύνασθαι μὴ τὸν τῷ λευκῷ ἐπιδέχεσθαι ὀρισμόν,

ἔχ' ὅλον δὲ (ἦν γὰρ ταῦτ' ἐπὶ τῷ λευκῷ) ἀλλὰ πῇ. τῷ τε- 35

λευταίῳ ἔν εἶδος, λέγω δὲ τῷ μέλανος, ἐστὶν ὅλος ὁ λόγος ὁ

χρῶμα συγκριτικόν ὁψεως λέγων, τῷ δὲ φανερῷ ὁδῶν. καὶ διὰ

τῷτο δύνασθαι τὸ φαινόν πῇ δέξασθαι τὸν τῷ λευκῷ ὀρισμόν. καὶ εἴη ἂν

ὁ τῷ φανερῷ ὀρισμὸς χρῶμα πῇ διακριτικόν ὁψεως. ὥστε ἔκ ἐστι τὸ

φαινόν ἔτι γένεσις λευκῷ, ὥσπερ τὸ μέλαν, ἔδὲ ἐξέρηται ὅλον τῷ 40

ὀρισμῷ τῆς λευκότητος. τελευταῖον δὲ εἶδος εἶπεν τὸ μέλαν ἢ

ὅτι μὴ τὸ φαινόν τὸ μέλαν ἐστὶν, ἢ τελευταῖον ἀντὶ τῷ ἔχατον.

ἔχατον γὰρ καὶ τέλος μελάνσεως τὸ μέλαν, ὥσπερ καὶ λευκάνσεως

τὸ λευκόν. ὁ μὴ ἔν διὰ τῶν εἰπεῖν βέλεται, τοῦτον ἂν εἴη. αὐτῶς

δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τῷ δικαίῳ καὶ ἀδίκῳ πεποίηκε λέγων οἷον εἰ ἔστιν ὁ 45

δικαῖος ὁ καθ' ἕξιν τινὰ πειθαρχικὸς τοῖς νόμοις, τῷ τῆς, εἰ ἔστι

δικαῖος ὀρισμὸς τὸ καθ' ἕξιν τινὰ πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις, ἢ πάντως

ὁ ἀδίκος, λέγων ἀδικόν τὸν μήτε δικαῖον μήτε ἀδικόν, ἀλλὰ τὸν

μέσον ὄντα δικαῖον καὶ ἀδίκον. ἢ πάντως ἔν, φησὶν, ὁ μεταξὺ δικαῖον καὶ ἀδίκον ἐξηρημένον ἔσαι ὅλον τῷ λόγῳ καὶ ὀρισμῷ τῷ δικαίῳ.

πρόσκειται δ' ἐν τῷ τῷ δικαίῳ ὀρισμῷ τὸ "καθ' ἕξιν," ὅτι πρῶ- 1061^a
24. ξειεν ἂν τις τὰ δικαῖον καὶ ὑπ' ἄλλῃ βιαζόμενος.

διὰ τῶν δύο τινὰ ὁμῶς διδάσκει, πῶς ὁ φιλόσοφος τό τε 1061^a
23. ὄν σκοπεῖ καὶ τὴν περὶ τῶν θεωρίαν ποιεῖ, καὶ πῶς μιᾶς ἐπιστήμης

ἐστὶ θεωρῆσαι τὸ ὄν ἢ ὄν.

ἀλλ' ἢ μὴ τῶν λεγομένων διάνοια τοιαύτη τις ἂν εἴη. καὶ δὲ 1061^a

τὴν λέξιν, ὅταν λέγῃ "τῶν μὴ τὰς πρὸς ἀλλήλας θέσεις σκοπεῖ καὶ 35

τὰ ταύταις ὑπάρχοντα," τῶν μὴ λέγει ἂν τῶν γραμμῶν.

ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν ποσῶν ἑτέρῳ ὄντος τῷ ἐφ' ἐνὸς συνεχῶς 1061^b

τῶν ἐπὶ δύο συνεχῶν, καὶ ταῦτα τῶν ἐπὶ τρία, μιᾶς ἐστὶ τῆς γεω- 2

μετρίας περὶ αὐτῶν θεωρεῖν (καὶ σημειωτέον ὅπως ἦν οἱ νεώτεροι

γεωμετρίαν φασί, γεωμετρίαν ὅτος φάσκει), ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ

ὄντος κτλ.

ἀλλ' ἢ ἔχει ἐν ἑαυτοῖς (τὰ ὄντα) ἀρχήν, καθ' ἣν δύναται κα- 1061^b

νεῖσθαι. 6.

ὥστε λέπει τὸν φιλόσοφον εἶναι θεωρητικὸν τῷ ὄντος καὶ τῶν 1061^b

τοιαύτων ἐναντιώσεων, ἢ ὄντα εἰσιν. 10.

κοινὰ λέγει τὰ ἀξιώματα, τό τε ἀπὸ ἴσων ἴσα ἂν ἀφαιρεθῇ, 1061^b

τὰ καταλειπόμενα ἴσα ἐστί, καὶ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοισι, καὶ 13.

τὰ λοιπὰ. "ἰδίως" δὲ λέγει ἂν, ἐπειδὴ τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα ἢ γεω-

μετρία ἰδίως περὶ γραμμῶν λαμβάνει, καὶ ὡς ἐπὶ αὐταῖς μόνον

ἀληθεύον. εἰ δὲ ἐπὶ ἀριθμοῖς, ἔδὲν προσλογίζετο. ὁμοίως καὶ ὁ

ἀριθμητικὸς ὡς ἐπὶ μόνοις τοῖς ἀριθμοῖς ἀληθεύον τῷτο θεωρεῖ, εἰ

δὲ ἐπὶ γραμμαῖς, ἢ φροντίζει. καὶ ταῦτα μὴ πρὸς τὴν λέξιν. ἢ

δὲ τῶν λεγομένων διάνοια σαφής. ἔστι δὲ τὰ λεγόμενα. ἐπεὶ γὰρ

καὶ ὁ μαθηματικὸς πρὸς τῷ φυσικῷ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπιστήμοσι χρῆται

ταῖς ἀρχαῖς ὡς ἀληθεῖς ἀναποδείκτως, ὁ φιλόσοφος ἢ ποιήσει

τῷτο, ἀλλ' ἐπισκέψεται καὶ δείξει τὰς τοιαύτας ἀρχάς, ὡς ἐνδέχοντα

δειχθῆναι.

ἀλλ' ἢ μὴ μαθηματικὴ καὶ αἱ λοιπαὶ περὶ τὰ μερικὰ εἰσι, καὶ 1061^b

ἔτι εἰσὶ περὶ αὐτά, ὥσπερ εἴρηται, ἢ δὲ φιλοσοφία τὰ μερικὰ ἢ 25.

θεωρεῖ, ἔδὲ σκοπεῖ εἰ ἕκαστω τῶν συμβέβηκε τι. εἰ δὲ καὶ

σκοπεῖ τὰ καθ' ἕκαστα, ἀλλὰ περὶ ἕκαστον τῶν τοιαύτων θεωρεῖ ἢ

ὄντα ἐστὶν.

ἀλλ' ἔν ἐπειδὴ ἀποδείκνυσιν καὶ ὁ μαθηματικὸς (καὶ ὁ φυσικὸς), 1061^b

καὶ ἔδὲ ποτε ψεύδεται, ὥσπερ ὁ διαλεκτικὸς καὶ ὁ σοφιστής (ὁ μὴ γὰρ 32.

διὰ τὸ βύλεσθαι πάντως πείσαι ἐνὶ ὅτε λαμβάνει καὶ ψεύδεται, ὁ δὲ σο-

φιστής ἀεί), ἐπεὶ ἔν ἀποδεικνύσιν καὶ ἢ ψεύδονται, ὅπερ τῆς πρώτης

καὶ μᾶλλον καὶ μάλιστα ἐστὶ σοφίας, ἔσονται δι' αὐτὸ τῷτο καὶ ἢ μαθη-

ματικὴ καὶ ἢ φυσικὴ μέρη τῆς φιλοσοφίας.

τὸ δὲ "καὶ τὰ ἄλλα τὰ τῷτον αὐτοῖς ἀντικείμενα τὸν τρόπον" 1062^a

εἴρηκε διὰ τὰς ἕξεις καὶ γένεσις. ἀδύνατον γὰρ ἅμα τὸ αὐτὸ καὶ ἐν 1.

ζῶν καὶ ὄψιν ἔχειν καὶ τυφλὸν εἶναι. καὶ περὶ μὴ τῶν, τῆς τε ἀν-

τιφάσεως καὶ τῶν καθ' ἕξιν καὶ γένεσιν ἀντικειμένων, ὥσπερ εἴρηται,

κυρίως μὴ ἔστιν ἀπόδειξις.

1062^a "τῷ δεικνύντι," τῷ δεικνύντι ἀνθρώπῳ καὶ ἐλέγχοντι
 6. τὸν λέγοντα τὰς ἀντικειμένας ἅμα εἶναι φάσεις· τῷ ὅν τοιούτῳ
 ἀνθρώπῳ πρὸ τῶν ἐλέγχων ἀναγκαῖον ἐστὶ λαβεῖν τοιοῦτόν τι
 πρᾶγμα, ὅπερ καὶ μὴ τὴν ἀλήθειαν τὸ αὐτὸ καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως
 ἔσαι. καὶ προσπακύνει τὸ νῦν καὶ ὑπερον. ὡδὲ τὸν ἀναιρῶντα 5
 τὴν ἀντίφασιν ἐλέγχει βυλόμενος λαβέτω πρᾶγμα τι, ὅπερ νῦν
 γε καὶ ἐσύφερον καὶ τὸ ἀληθὲς τὸ αὐτὸ ἔσαι, καὶ τὴν αἰτίαν τῷ ὅτι τὸ
 αὐτὸ ἔσαι ἐπήγαγε διὰ τῆς μὴ ἐνδέχεσθαι τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι,
 τῷ δεικνύντι διὰ τῆς μὴ ἐνδέχεσθαι τὸ ὄντα νῦν ἀνθρώπον μὴ εἶναι καὶ ἐσύ-
 φερων, εἴπερ ζῇ ἀλλὰ μὴ τέθνηκεν. ὥσπερ γὰρ τήμερον ἀνθρώπος 10
 ἐστὶ, καὶ αὐριον εἰ ζῇ ἀνθρώπος ἔσαι. τὸ δὲ "μὴ δόξει δ' εἶναι τὸ
 αὐτό" συντακτέον τῷ "ὁ ταῦτ' ἐστὶν ἔσαι." τῷ γὰρ ἔσαι συνεχές.
 τοιοῦτον γάρ, φησί, ληπτέον ὅ τὸ αὐτὸ μὴ ἔσαι, καὶ μὴ δόξη τῷτο,
 τῷ ἀναιρῶντι τὴν ἀντίφασιν.

1062^a αὐτὸς δὲ εἶπεν "ὁ δὲ λέγων εἶναι τῷτο καὶ μὴ εἶναι, ὅ φησιν 15
 16. ὅ φησιν," τῷ δεικνύντι δὲ λέγων τὸδε τὸ προκείμενον, φέρε εἰπεῖν ἀνθρώ-
 πον, εἰ ἀληθεύει ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπος (αὐτὸς δὲ εἶπεν
 αὐτοῦ ἀνθρώπον), ὅδ' ἄλλο φησὶν ὅτι τὸ ἀνθρώπος ὄνομα σημαί-
 νον τὸ ζῶν διπλὸν καὶ σημαίνει τὸ ζῶν διπλόν. τῷτο δὲ ἀδύνατον·
 καί γ' ὅτι τὰ ὀνόματα εἶναι ἐνὸς δηλωτικά· ὥς εἰ τῷ ζῶν διπλοῦ 20
 σημαντικόν ἐστι τὸ ἀνθρώπος, ψευδὸς τὸ κατ' αὐτὸ λέγειν καὶ τὸν
 μὴ ἀνθρώπον. ἀλλ' εἰ τῷτο, δῆλον ὡς ἀδύνατόν ἐστι συναλη-
 θεύειν τὴν ἀντίφασιν.

1062^a ψευδὸς ἄρα τὸ λέγειν ὡς συναληθεύει ἡ ἀντίφασις ἐπὶ τῷ
 20. αὐτῷ. "ἔτι — ἀληθ." πληκτικώτατον τῷτο τὸ γενναϊώτατον. ὁ 25
 δὲ φησὶ, τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ μὴδὲν μᾶλλον ἢ κατάφασις ἐφ' ἐνὸς καὶ
 τῷ αὐτῷ ἀληθεύει ἢ περὶ ἡ ἀπόφασις, ἀλλ' ἐπίσης ἀμφοτέραι ἐπ'
 αὐτῷ λέγοντι, ὁ λέγων τὸν Σωκράτην ἀνθρώπον ὅδ' ἄλλο ἀλη-
 θεύσει τῷ λέγοντος αὐτὸν ὅτι ἀνθρώπον· εἰ δὲ ὁ λέγων αὐτὸν ὅτι
 ἀνθρώπον ἀληθεύει, πολλῷ μᾶλλον ὁ λέγων αὐτὸν ὅτι ἵππον ἀλη- 30
 θεύσει.

1062^a εἰπὼν γὰρ ὅτι ὁ λέγων ἀνθρώπον, εἰ συναληθεύει ἀντίφασις,
 25. ὅδ' ἄλλο ἀληθεύει τῷ λέγοντος ὅτι ἀνθρώπον, ἐπήγαγε τὸ "δό-
 ξει δὲ καὶ ὅτι ἵππον λέγων," τῷ δεικνύντι καὶ ὁ λέγων τὸν ἀνθρώπον
 ὅτι ἵππον μᾶλλον ἀληθεύει τῷ λέγοντος αὐτὸν μὴ εἶναι ἀνθρώπον· 35
 οἰκειότερον γάρ ἐστι τὸν ἀνθρώπον λέγειν μὴ ἵππον, εἴπερ μὴ ἀν-
 θρώπον. ἢ φησιν, εἰ μὴ μᾶλλον, ἀλλ' ὅδ' ἔττον. ταῦτα εἰπὼν
 ἐπάγει, τῶν τῶν ἐπιχειρήσεων ὑδεμία ἐστὶν ἀπλῶς καὶ κυρίως
 ἀποδείξις.

1062^b ὥσπερ γὰρ καθ' Ἡράκλειτον τὸ λέγειν ἰδίως καὶ χωρὶς ὅτι ὁ 40
 4. Σωκράτης ἀνθρώπος ἐστὶν ἀληθὲς, καὶ αὐτὸς ὅτι ὁ Σωκράτης ἀνθρώ-
 πος ὅτι ἐστὶν ἀληθὲς καὶ τῷτο. ταῦτα δὲ εἶπεν διηρημένα ὅτω καὶ
 συνηρημένα καὶ ἡνωμένα καὶ ὡς μία κατάφασις λεγόμενα ἔσονται
 ἀληθῆ· ὥς ἀληθὲς ἐστὶ λέγειν ἅμα ὅτι ὁ Σωκράτης ἀνθρώπος καὶ
 ὅτι ἀνθρώπος. ἀλλ' εἰ τῷτο ἔσαι, ἐπ' αὐτῷ καὶ ἡ ἀπόφασις ἢ ὁ 45
 Σωκράτης ὅτε ἀνθρώπος ἐστὶν ὅτε ὅτι ἀνθρώπος. τῷτο δὲ ἀλογώ-
 τατον τὸ τὸν Σωκράτην εἶναι καὶ ἀνθρώπον καὶ ὅτι ἀνθρώπον καὶ ὅτε
 ἀνθρώπον ὅτε ὅτι ἀνθρώπον. διηρημένα δέ, ὥσπερ εἶπον, λέγει τὸ

χωρὶς μὴ τὴν κατάφασιν χωρὶς δὲ τὴν ἀπόφασιν λέγειν· συναμ-
 φότερα δὲ καὶ συμπεπλεγμένα τὸ λέγειν αὐτὰ ὡς μίαν κατάφα-
 σιν. τὸ δὲ "ὅθεν μᾶλλον ἢ ἀπόφασις ἢ τὸ ὅλον ὡς ἐν κατάφασιν
 τιθέμενον ἀληθὲς ἔσαι" τοιοῦτόν ἐστιν, ὥσπερ ἐφ' ὅτι ἡ κατάφασις
 διηρημένως ἀληθεύει, ἐπὶ τῷτο καὶ ἡ ἀπόφασις, ὅτω καὶ διηρημέ-
 νως ἀληθεύει ἐπὶ τῷτο καὶ ἡ ἀπόφασις καὶ ἡ κατάφασις, καὶ ἡ ἀπό-
 φασις ἅμα ὡς μία κατάφασις λεγόμενα ἀληθεύει ἔσονται, ὅσον ὅτι
 τὸ ἀγαθὸν ὅτι ἀγαθόν.

καὶ φησιν ὅτι ἐνίοι μὴ ἐκ τῆς τῶν φυσιολόγων δόξης ταῦτα 1062^b
 λέγειν ὠρμήθησαν, καὶ τίς ἐστιν ἡ τῶν φυσιολόγων δόξα, ἐπάγει. 21.
 "τὸ γὰρ μὴδὲν ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι" (τῷτο δὲ ταῦτόν ἐστι τῷ τὸ γὰρ
 μὴδὲν ἐκ τῷ μὴδὲν μὴδὲν ὄντος γίνεσθαι, ἀλλὰ πᾶν ἐκ ὄντος
 τινὸς καὶ ὑποκειμένου) σχεδὸν πάντων ἐστὶ τῶν φυσικῶν δόγμα κοι-
 νόν· ὅτω γὰρ τὸ τῆς λέξεως ἀκόλουθόν ἐστιν. εἴτα τὸ "τοῖς δ' ἐκ τῷ
 μὴ ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντας γινώσκουσιν." ὁ γὰρ τοῖςδε δο-
 κεῖ ἡδύ, τῷτο τοῖς ἄλλοις πικρόν, ὥς ὅτι ἅπαντες τὸ αὐτὸ ἡδύ
 γινώσκουσιν, ὅδ' αὖ πάλιν πικρόν. εἰπὼν δὲ ὅτι οἱ μὴ ἐκ τῆς κοι-
 νῆς τῶν φυσιολόγων δόξης τῷτο ἔλεγον, οἱ δὲ ἐκ τῷ μὴ πᾶσι τὰ
 αὐτὰ φαίνεσθαι, πρότερον τὴν αἰτίαν λέγει δι' ἧς ἐκ τῆς τῶν φυ-
 σιολόγων δόξης ὠρμήθη λέγειν, ὅτι τὸ λευκὸν καὶ ὁ λευκὸν ἐστὶν,
 ὁμοίως καὶ τὸ γλυκὺ καὶ γλυκύ. ἀσαφῶς δὲ πάντῃ καὶ μεμελανεμέ-
 νως ἐρμηνεύει ταῦτα.

τὸ μὴ λευκὸν γίνεσθαι ἐκ λευκοῦ τελέως ὄντος ἥτοι καθαρῶς 1062^b
 λευκῷ, "καὶ ὁδὸς μὴ μὴ λευκῷ," τῷ δεικνύντι καὶ τῷ μὴ λευκῷ τῷ δὲ μὴ 26.
 λευκῷ, ἀλλ' ἐκ τελειωτάτου λευκοῦ... ἐπεὶ ὅν τὸ μὴ λευκόν, ὡς
 εἴρηται, ἐκ λευκοῦ γίνεσθαι, "νῦν δὲ γέγ. μὴ λ.," τῷ δεικνύντι καὶ τῷ
 λέγοντος συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν τὸ γινόμενον μὴ λευκὸν καὶ
 γίνεσθαι ἐκ λευκοῦ, ὡς ἡμεῖς φασί, ἀλλ' ἐκ μὴ λευκοῦ (τὸ γὰρ μὴ
 λευκὸν ἐκ μὴ λευκοῦ γεννῶσι), κατ' ἐκείνους δὲ, εἰ γίνεσθαι τι μὴ
 λευκόν, ὅδ' ἄλλο συμβῆσθαι ἢ τὸ γινόμενον μὴ λευκὸν γίνεσθαι ἐκ
 μὴ λευκοῦ. ἔδει δὲ ἐκ λευκοῦ. εἰ δὲ γίνεσθαι μὴ λευκὸν ἐκ μὴ
 λευκοῦ, γενήσθαι τὸ μὴ λευκὸν κατ' ἐκείνους ἐκ τῷ μὴδὲν μὴδὲν
 ὄντος, "εἰ μὴ ὑπῆρχε τὸ λευκὸν τὸ αὐτὸ καὶ μὴ λευκόν," τῷ δεικνύντι
 εἰ μὴ ὑπῆρχε τὸ μὴ λευκόν τὸ αὐτὸ καὶ λευκόν· ὑπερβατικῶς γὰρ ἀνα-
 γινώσκουσιν. καὶ τὰ μὴ καὶ τὴν λέξιν τοιαύτα, ἢ δὲ τῶν προκειμένων
 ἔννοια τοιαύτη τις ἂν, οἶμαι, εἶναι. οἱ ἐκ τῆς τῶν φυσιολόγων δόξης
 ὀρμηθέντες τοιαῦτα οἷα εἶπομεν λέγουσι, λαμβάνοντες πρότασιν
 ἐξ ἐπαγωγῆς ψευδῆ· ὥσπερ γάρ, φασί, ἀνθρώπος ἐκ ἀνθρώπου
 καὶ ἵππος ἐκ ἵππου γίνεσθαι, ὅτω καὶ τὸ μὴ λευκὸν ἐκ μὴ λευκοῦ γενή-
 σεσθαι, ἀλλ' ὅτι ἐκ λευκοῦ. ψευδὴς δὲ ἡ πρότασις αὕτη. εἰ γὰρ καὶ
 ὅτι μάλιστα ὁ ἀνθρώπος ἐκ ἀνθρώπου γίνεσθαι, ἀλλὰ προσεχῶς ἐκ
 σπέρματος καὶ καταμηνίου, ἅπερ ὅτι εἰσὶν ἀνθρώποι. ταύτην δὲ
 τὴν ψευδῆ πρότασιν τὴν ὅτι τὸ μὴ λευκὸν ἐκ μὴ λευκοῦ ἀλλ' ὅτι
 ἐκ λευκοῦ λαμβάνοντες, καὶ ἕτερον, ψευδῆ καὶ ταύτην, ὅτι αἱ προ-
 τάσεις μὴ ὄντα καὶ μὴ ὄντων δηλωτικά εἰσι, συνελογίζοντο ὅτω-
 σιν· εἰ τὸ μὴ λευκὸν γίνοιτο, ἐκ μὴ λευκοῦ ἂν γίνοιτο, τὸ δὲ μὴ
 λευκὸν μὴ ὄν ἐστι, τὸ μὴ λευκὸν ἄρα γενήσθαι ἐκ μὴ ὄντος· ὅδ' ἄλλο
 δὲ ἐκ μὴ ὄντος καὶ τὴν τῶν φυσιολόγων δόξαν γίνεσθαι· ὅτι ἄρα τὸ

μὴ λευκὸν ἐκ μὴ λευκῷ ἦτοι ἐκ μὴ ὄντος γενήσεθ'. ἐξ ὄντος ἄρα. ἀλλ' εἰ τὸ μὴ λευκὸν μὴ ὄν ἔσται, δηλονότι τὸ λευκὸν ὄν, ὥστε ἐπειδὴ δεῖ τὸ γινόμενον ἐξ ὄντος γίνεσθαι, ἔσται ἐξ ὅτ' μὴ λευκὸν γίνεθ' λευκόν, ταύτην δὲ εἰπεῖν ὄν. καθὼ δὲ πάλιν τὸ μὴ λευκὸν ἐκ μὴ λευκῷ γίνεθ', κατ' ἐκείνης, ἔσται τὸ ἐξ ὅτ' γενήσεθ' τὸ μὴ 5 λευκὸν μὴ λευκόν, καὶ τὸ ἐξ ὅτ' γλυκὺ καὶ μὴ γλυκὺ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἰ δὲ τῷτο, συναληθεύει ἡ ἀντίφασις. ταύτην δὲ λύων τὴν ἀπορίαν λέγει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ λέγειν ὅτι τὸ μὴ λευκὸν ἐκ τῷ μὴ ὄντος γίνεθ', ἀλλ' ὅτι ἐκ τῷ ἀπλῶς μὴ ὄντος ἀλλ' ἐκ τῷ τὶ μὴ ὄντος τὶ δὲ μὴ ὄντος. εἴρηθ' δὲ περὶ τούτων ἐν τῷ ἄλφα τῆς 10 Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 8). ἀπορήσεις δ' ἂν τις πρὸς τὰ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως λεγόμενα, πῶς φησὶ τὸ μὴ λευκὸν ἐκ τῷ τελείως λευκῷ γίνεσθαι. γίνεθ' γὰρ μὴ λευκόν τι, οἷον τὸ φαιόν, ἐκ μὴ λευκῷ, οἷον τῷ μέλανος. ἢ, οἶμαι, πρὸς τὴν ἡμετέραν φαντασίαν ἀποβλέψας τῷτο εἴρηκεν. ἐπειδὴ γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἐκ τῆς ἀποφά- 15 σεως αὐτῷ γίνεθ', ἅμα τῷ ἀκῶσαι ὅτι γίνεθ' μὴ λευκόν, εὐθὺ τὴν ἀπόφασιν αὐτῷ τὸ λευκὸν φανταζόμεθα.

1062 δ 29. τὸ "πρὸς αὐτὸς" σημαίνει τὸ πρὸς ἀλλήλους. τὸ δὲ λεγόμε- νόν ἐστι λύσις τῷ λέγοντος λόγου τὸ αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ ὅτι ἀγαθόν, λευκὸν καὶ ὅτι λευκόν, διὰ τὸ μὴ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντας 20 γινώσκειν.

1063 α 6. τὸ λεγόμενον ἐστὶν ὅτι τὸ λέγειν ὡς ἐπειδὴ τῷ ὑγιαίνοντι φαί- νεθ' γλυκὺ τὸ μέλι, τῷ νοσῶντι δὲ πικρόν, ἔστι τὸ αὐτὸ καὶ γλυκὺ καὶ πικρόν, τῷτο ὅθεν διαφέρει τῷ λέγειν ὡς, ἐπειδὴ τὸν δάκτυλον ὑποβάλλων καὶ κινήσας τὴν ὄψιν, τὸ ἐν δύο μοι φαίνεθ', ἂν δὲ μὴ 25 κινῶ, πάλιν ἓν ἐστὶ, τὸ αὐτὸ ἐν καὶ ὅτι ἓν. ἄτοπον γὰρ τὸ λέγειν ὅτι τὸ ἐν δύο ἐστὶν, ἐπειδὴ ἡρεμῶσα ἡ ὄψις ἐν αὐτῷ ὄρα, κινημένη δὲ καὶ παραφερομένη δύο. ὡς ὅν τῷτο γελοῖον, ὅτω καὶ τὸ λέγειν ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ γλυκὺ ἐστὶ καὶ ὅτι γλυκὺ διὰ τὸ τῷ μὴ φαίνεσθαι γλυκὺ τῷ δὲ ὅτι γλυκὺ.

1063 α 13. ἔστι δὲ μάλλον (ἀποφαίνεσθαι καὶ τῆς ἀληθείας) ἐκ τῶν ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων "καὶ μηδεμίαν μ. π.", πλην τὴν καὶ τόπον, ἐκ τούτων τὰ ληθῆ θηρεύειν. κόσμον δὲ λέγοι ἂν τὰς σφαίρας καὶ τὰς ἐν αὐταῖς ἀστέρας.

1063 α 19. "δεῖ ἄρα — ἐκείνῳ," τῷτῃ συμβαίνει ἄρα καὶ τὸ φάσκον- 35 τας συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, εἶναι τὸ κινούμενον εἰς ὃ κινεῖθ' καὶ μὴ εἶναι, ὁμοίως εἶναι ἐν ᾧ ἐκινήθη καὶ μὴ εἶναι. πῶς δὲ τῷτο συμβαίνει, ὅτω ἔσται ὁ λόγος. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐκ τινος κινήσθαι μέλ- λον ἡρεμῶν ἐν ἐκείνῳ ἐξ ἐκείνου κινεῖθ', καθὼ ἐν ἐκείνῳ ἡρεμεῖ, ἔστιν ἐν ἐκείνῳ καὶ ὅτι ἔστι, διὰ τὸ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν. εἰ γὰρ 40 μέλλει τις κινεῖσθαι ἐκ λευκῷ, ἔστιν ἐν τῷ λευκῷ καὶ ἡρεμεῖ ἐν αὐτῷ. ἀλλ' ἐπεὶ κατ' αὐτὸς ἐπὶ τῷ λευκῷ ἀληθεύει καὶ τὸ μὴ λευκόν, ὅτι ἔστιν ἐν τῷ λευκῷ. ἔστιν ἄρα ἐν τῷ λευκῷ καὶ ὅτι ἔστιν. πάλιν ἐπεὶ κινεῖθ' εἰς τὸ μέλαν, ὅτι ἔστι μέλαν, ἀλλ' ἐπεὶ τὸ μέλαν κατ' αὐτὸς καὶ μέλαν ἐστὶ καὶ ὅτι ἔστιν, ἔσται τὸ κινούμενον καὶ μέλαν καὶ ὅτι μέλαν, 45 καὶ κινεῖθ' ἄρα εἰς τὸ μέλαν καὶ γίνεθ' ἐν τούτῳ, τῷτῃ καὶ ἔστιν ἐν τῷ μέλανι. τὸ γὰρ γίνεθ' ἀντὶ τῷ ἔστιν εἴληθ' αὐτῷ νῦν. τὸ δὲ ἐπαχ- θὲν τούτοις τὸ "τὸ δὲ καὶ τ. α. μὴ συναλ. κ. α." πάνυ πολλὴν ἀσά-

φειαν ἐνεποίησεν. καὶ γὰρ τὸ τό ἄρθρον καὶ ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τῷ ἢ συνδέσμου. ἔδει γὰρ ἀντὶ τῷ "τὸ δὲ κ. τ. ἀντ." εἶναι ἢ καὶ τὴν ἀντίφ. μὴ συναληθεύεσθαι. καὶ εἴη ἂν τὸ κατάλληλον τῆς λέξεως τοιούτων. εἰ ἔστι κινήσις καὶ κινούμενον τι, κινεῖθ' δὲ πᾶν ἐκ τινος εἰς 5 τι, ἢ ἔσται διὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα τὸ κινούμενον, ἐξ ὅτ' κινεῖθ', καὶ ὅτι ἔσται, ἢ μὴ συναληθεύεσθαι τὴν ἀντίφασιν. εἰ ὅν ἐκείνα ἀδύνατα, ἀληθὲς ἂν εἴη τὸ μὴ συναληθεύεσθαι τὴν ἀντίφασιν.

ἐπειδὴ τὰ πράγματα διὰ τὸ μὴ εἶδος ἔχουσι καὶ τὸ εἶναι καὶ λέ- 1063 α γεσθαι ὃ λέγειθ', διὰ δὲ τὴν ὕλην (ταύτην γὰρ εἶπε ποσόν, ὥσπερ 22 μετ' ὀλίγον εἶποι ἂν τὸ εἶδος ποιόν), διὰ γὰρ τὴν ὕλην ἔχουσι τὸ συνεχῶς ρεῖν, λέγει ὡς εἰ τις συγχωρήσει τὰ δεῦρο συνεχῶς καὶ τὴν ὕλην ρεῖν καίπερ ὅτι ὄν ἀληθὲς (ἔτε γὰρ τὰ αὐξόμενα καὶ εἰς ἐπίδοσιν ἀγόμενα συνεχῶς ρεῖ, ὅτε μὴν λίθοι καὶ ἄλλα πάμπολλα), διὰ τί καὶ τὸ ποιόν καὶ τὸ εἶδος ὅτι ἂν μένοι; τὸ γὰρ ποιόν ἦτοι τὸ εἶδος 15 καὶ ἡ ὕλη καὶ ρεῖ, ἀλλὰ μένει.

τὸ δὲ "ὅθεν ἂν διέχοι φαγεῖν," τὸ διέχοι ἀντὶ τῷ διαφέρει. 1063 α 31. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἀναγκαῖον ἔστιν ἔχειν. καὶ προσυπακυστέον 1063 β 5. τῷ καὶ ἐφ' ἡμῖν.

ἐλλιπῶς δὲ πάνυ εἴρηθ' ἐν ἀρχῇ ἡ λέξις ἢ λέγεται "πρ. — 1063 β 7. μὴ τιθ. τι." ἐλλείπει δὲ εἰς τὸ καὶ λέγοντας αὐτοῖς φαίνεσθαι καὶ τὰ πράγματα τοιαῦτα. ὥστε ἔσται τὸ πλήρες τοιούτων. πρὸς μὴ ὅν τῷ ἔχοντας ἀπορίας ἐκ λόγου τινος γινόμενης πρὸς αὐτὸς, καὶ πεί- 10 σαντος αὐτὸς λέγειν ὅτι καὶ τὰ πράγματα αὐτοῖς τοιαῦτα φαίνεθ' οἷα καὶ λέγουσι, πρὸς δὲ τῷ τοιούτου λόγου καὶ ἔλεγχος ὅτι ἔστιν. πρὸς δὲ τῷ ἀπορῶντας καὶ λέγοντας ὅτι τῷ μὴ ἀνθρωπός ἐστιν, ὅτι φαίνεθ' ὅτι καὶ μὴ ἀνθρωπος, ἀλλὰ διὰ τῷ πεπεικότας ἡμᾶς λόγου λέγομεν αὐτὸ καὶ ἀνθρωπον καὶ μὴ ἀνθρωπον, πρὸς τούτῳ βῆδον ἀπαντᾶν καὶ λύνειν τὰ τούτων ἀπορία ἐκ τῶν προειρημένων. ὅτοι γὰρ 30 διὰ τὸ πιστεύειν τῇ αἰσθήσει διψῶσιν ἀκῶσαι καὶ λόγου σύμφωνα τοῖς φαινομένοις φθεγγόμενοι.

"ὅθεν τὰ ἐναντία, διὰ τὸ λέγεσθαι καὶ σέρησιν καὶ ἔξιν," σέρησιν 1063 β 17. δὲ καὶ ἔξιν τῷ αὐτῷ ἅμα εἶναι ὅτι ἐνδέχεται. ὅτι δὲ τὰ ἐναντία καὶ σέρησιν λέγειθ', ὁ λόγος, φησὶν, ἐπ' ἀρχὴν τῷ λόγου ἀναλύσει τῷ τῶν ἐναντίων, τῷτῃ τῷ λόγου λαμβάνει τῶν ἐναντίων. εἰ γὰρ 15 ἔστιν ὕγεια συμμετρία θερμῶν καὶ ξηρῶν, ἔσται ἡ νόσος ἀσυμμε- τρία τούτων, ἢ δ' ἀσυμμετρία σέρησις ἐστὶ συμμετρία. ὅτε δὲ τὰ ὡς σέρησις καὶ ἔξιν ἐναντία ἅμα κατηγορεῖσθαι καὶ τῷ αὐτῷ ἐν- δεχεθῇ, ὅτε μὴν τῶν ἀνὰ μέσον ὅθεν ἐναντίων (λέγει δὲ τὸ φαιόν καὶ τὰ τοιαῦτα) οἷον τε κατηγορεῖσθαι ἅμα καθ' ἐνὸς καὶ τῷ αὐτῷ.

θάτερον γὰρ τῶν συμπεπλεγμένων ἀληθεύει καθ' αὐτῷ, ἦτοι 1063 β 23. τὸ ἕτερον, τῷτῃ τὸ λευκόν, ἀληθεύει καὶ τῷ λευκῷ, καὶ ὅτι ἀνὰ μέσον ἦτοι τὸ φαιόν. τὸ δὲ "τῷτο δ' ἔστιν ἀντίφασις τῷ λευκῷ" εἴρηκε διὰ τὸ ὅτι λευκόν, καὶ εἰ ἔστι τὸ ὅτι λευκόν ἀντίφασις τῷ λευκῷ. δέδεικται γὰρ ὡς ἀδύνατον τὰς ἀντιφάσεις ἀληθεύειν. ἀληθεύσει 25 ἄρα καὶ τῷ λευκῷ αὐτὸ τὸ λευκόν. ἀληθὲς γὰρ τὸ λευκὸν λέγειν λευ- κόν. καὶ συμπεραίνειθ' ὡς ὅτι καὶ "Ἡράκλειτον ἐνδέχεται λέγοντας ἀληθεύειν" (καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, ὅτε δὲ εἰ τὸ αὐτὸ λέ- γομεν ἀγαθὸν καὶ ὅτι ἀγαθόν, ὥσπερ Ἡράκλειτος, ἀληθεύσομεν),

- “ἔτε κτ’ Ἀναξαγόραν.” εἰ δὲ ἔτω λέγοντες ὡς ἐκεῖνοι ἔλεγον ἀληθῆ λέγειν ὑπολάβοιμεν, συμβῆσεῖν τάναντία τῷ αὐτῷ κατηγορεῖν, ὅπερ ἐδείχθη ἀδύνατον. πῶς δὲ καὶ κτ’ Ἀναξαγόραν τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ ἅμα εἶναι συμβαίνει, λέγει· ὅταν γὰρ ἐν παντὶ καὶ τῷ τυχόντι πράγματι λέγῃ ὁ Ἀναξαγόρας εἶναι πάντα καὶ γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ λευκὸν καὶ μέλαν καὶ ἀπλῶς πάντα (πάντα γὰρ ἐν πᾶσι καὶ δυνάμει, ἀλλ’ ἐνεργείᾳ καὶ ἀποκεκριμένα καὶ καθ’ αὐτά), ὅθεν ἕτερον λέγει ἢ τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι.
- 1064^a ἢ μὴ μαλακώτερον, ὡς ἡ ἀστρονομία, ἢ δ’ ἀκριβέστερον, ὡς ἡ γεωμετρία.
- 1064^a καὶ ἐπεὶ πᾶσαι αἱ ἐπιστήμαι, ὡς εἴρηξεν, ἔτε τὴν τῶν οἰκείων ἀρχῶν ὁρισμὸς ἀποδεικνύουσιν, ἀλλ’ ὁμολογούμενον λαμβάνουσιν ὅτι ὁδὸς ὁ ὁρισμὸς τῷδε ἐστίν, ἔτε μὴν τὴν ἐκ τῶν ἀρχῶν (καὶ αὐτὴς γὰρ ὁμολογούμενης λαμβάνουσι), φανερόν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς ὅτι τῆς ὑσίας καὶ τῆς τίς ἐστιν ἡτοὶ τῷ ὁρισμῷ ἔκ ἐστιν ἀπόδειξις. 15 τῷτο δὲ ἦν ἐν τῶν ζητημένων· ἐζητεῖτο γὰρ πότερον ἐστιν ἀπόδειξις τῆς τίς ἐστιν ἢ ὅ.
- 1064^a περὶ ὧν (τῶν πρακτικῶν ἐπιστημῶν) ἐν τοῖς ἠθικοῖς τοῖς ἐπι- 11. γραφομένοις Νικομαχείοις εἴρηξεν ἀκριβῶς.
- 1064^a ἄλλην δὲ τινα δυνάμιν λέγοι ἂν τὴν τῶν ἀλόγων ζώων φυ- 20 σικὴν ὁρμήν, καθ’ ἣν ὁ ἀράχνης ἐργάζετο τὸ ἀράχνιον καὶ ἡ χελιδὼν τὰς νεοττίας.
- 1064^a τὸ δὲ “πῶς” προσκείμενον μηνυτικὸν ἐστὶ τῷ ἀναποδείκτως. 20. τῶν δ’ αὖ θεωρητικῶν βελτίστη πάλιν ἢ βελτίστιν ἀρχαῖς 1064^b 3. χρωμένῃ, βελτίστι δὲ ἀρχαῖς χρῆσις ἢ τελευταία ῥηθεῖσα.
- 1064^b καὶ πῶς ταύτην εἶπε καθόλου, σαφηνίζων ἐπήγαγε τὸ “τῷ 13. προτέραν,” δυνάμει λέγων, ἔτως τὴν προκειμένην ἐπιστήμην φημί καθόλου, ἔκ ὡς κατηγορευμένην καὶ τῶν λοιπῶν, ἀλλ’ ὡς προτέραν καὶ συναναίρεσαν τὰς ἄλλας· ἀναιρεθείσης γὰρ τῆς θεολογίας δη- λονότι ἀναιρῶν καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐτῆς· τῶν γὰρ ἀρχῶν μένοι ἂν καὶ 30 αὕτη. ἀλλὰ μὴν τῶν ἀρχῶν τῆς θεολογίας ἀναιρεμένων ἀναι- ρῶν καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα. ἐπίστησον ὅτι ἐπεὶ τὴν θεολογίαν ἔκ ὡς καὶ πειόνων λεγομένην λέγει καθόλου, ἀλλ’ ὡς προτέραν καὶ συναναίρεσαν τὰς ἄλλας.
- 1064^b σκεπτέον περὶ τῆς καὶ συμβεβηκὸς ὄντος· τῷτο γὰρ μηνυτικὸν 35 16. τὸ “σκ. πρ. π. τ. ὄντως ὄντος.” ἐλλείπει δ’ ἂν τῇ λέξει τὸ πότε- ρον ζητεῖ τῷτο τις τῶν ἐπιστημῶν ἢ τεχνῶν, ἢ ὅ. πρὸς τῷτο γὰρ τείνει τὸ ἐπαχθέν τὸ “ὅτι μὴ ὑδεμία τῶν ἐπιστημῶν πραγματεύετο περὶ τῷ συμβεβηκότος, δηλον.”
- 1064^b “ὑδὲ τὴν — ἔκ ὧν.” ὁ νῦν παρατίθετο σοφισμα ὑπὸ τῶν 40 23. σοφιστῶν λεγόμενον, τοιῷτόν ἐστι καὶ ἔτως ὑπ’ αὐτῶν ἐπεραίνεται. ὑπετίθεντο ἄνθρωπον, οἷον τὴν Καλλιάν, πρότερον μουσικὸν ὄντα, χωρὶς τῆς εἶναι γραμματικόν, ὕστερον γεγονότα καὶ γραμματικόν, καὶ ἔλεγον, ὅτι οὗτος ὁ Καλλιὰς νῦν ἅμα ἐστὶ μουσικὸς καὶ γραμματι- κός. εἰ δὲ τῷτο, καὶ ὅτε ἐγένετο γραμματικός, ἐγένετο καὶ μου- 45 κός· ἅμα γὰρ ὧν γραμματικός νῦν καὶ μουσικὸς ἅμα καὶ ἐγένετο γραμματικός καὶ μουσικός· ὅτε ἄρα ἐγένετο γραμματικός, ἔκ ἦν μουσικός. ἀλλὰ μὴν καὶ ἦν μουσικὸς πρὸ τῆς γενέσεως γραμματικός

(τῷτο γὰρ ὑπόκειτο). ἦν ἄρα πρὸ τῆς ἀρχαῖς γίνεσθαι γραμματικὸς μουσικός καὶ ἔκ ἦν. ὁ δὲ παραλογισμὸς συμβαίνει ἐπὶ ἀξιωματι- λίαν ἐναργῶς ψευδεῖ, τῷ λέγοντι, ὧν ἡ ὑπαρξὶς ἅμα, τῶν καὶ ἡ γένεσις· ὅ γὰρ εἰ τῆμερόν ἐστι Σωσιγένης καὶ Ἀλέξανδρος, ἀληθὲς τὸ λέγειν ὅτι ἐγένετο ὁ Σωσιγένης ὅτε ἐγένετο καὶ ὁ Ἀλέξανδρος. ὕστερος γὰρ Σωσιγένης Ἀλεξάνδρου τῷ χρόνῳ, εἰ καὶ συνέβη, ὅτε ἦν Ἀλέξανδρος, εἶναι καὶ τὴν Σωσιγένην... ἐστὶ δὲ ἀκατάλληλος καὶ πάνυ ἀσαφὴς ἡ λέξις ἡ “ὑδὲ τὴν ὄντα μουσικὸν ὅτι γενόμενος γραμματικός” καὶ τὰ ἐξῆς. ἔτω δὲ, ὡς οἶμαι, ταύτην ὑπερβι- 10 βάλλειν χρή. “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν, ἐγένετο τῷτο, ὡς” ἅμα μου- σικός ἐγένετο καὶ γραμματικός.” εἴτα τῷτο συναπτέον τὸ “ὑδὲ τὴν ὄντα μουσικὸν ὅτι γενόμενος γραμματικός ἅμα ἐστὶ τὰ ἀμφό- τερα, πρότερον ἔκ ὧν.” καὶ ἔτως ἀναγνωστέον τὸ “τῷτο ὑδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογούμενων ὕσων ἐπιστημῶν” καὶ τὰ ἐξῆς. ἴν’ ἢ τὸ ὅλον καὶ τὸ τῷ λόγῳ συνεχὲς τοιῷτον. “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν, ἐγένετο τῷτο, ὡς” ἅμα μουσικός ἐγένετο καὶ γραμματικός· τὸ ὅν τὴν ὄντα μουσικὸν ὅτι γραμματικός ἐστὶ, πρότερον ἔκ ὧν, τῷτο ὑδεμία 15 ζητεῖ τῶν ὁμολογούμενων ἐπιστημῶν” καὶ τὰ ἐξῆς. ἐστὶ δὲ τὸ “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν, ἐγένετο τῷτο, ὡς” ἅμα μουσικός ἐγένετο καὶ γραμματικός· τὸ ὅν τὴν ὄντα μουσικὸν ὅτι γραμματικός ἐστὶ, πρότερον ἔκ ὧν, τῷτο ὑδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογούμενων ἐπιστημῶν” καὶ τὰ ἐξῆς. ἐστὶ δὲ τὸ “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν, ἐγένετο τῷτο, ὡς” ἅμα μουσικός ἐγένετο καὶ γραμματικός, κατασκευή, δι’ ἧς κατασκευάζον οἱ σοφισταὶ ὅτι ὁ Καλλιὰς, ὅτε ἦν μουσικός, ἔκ ἦν μουσικός. εἴη δ’ ἂν ὡς ἀπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενον τὸ “ὁ δὲ μὴ αἰεὶ ὄν ἐστιν ἐγένετο τῷτο.” ἐστὶ δὲ τοιῷτον, ὅπερ μὴ αἰεὶ ὄν μὴδὲ πρότερον ὄν νῦν ἐστὶ, τῷτο ἐγένετο. ὁ δὲ Καλλιὰς νῦν ὧν ἅμα μουσικός καὶ γραμματικός, πρότερον δὲ 25 μὴ ὧν ἀμφότερα, δηλον ὅτι γραμματικός καὶ μουσικός· μουσικός γὰρ μόνον ἦν, ἅμα γινόμενος γραμματικός ἐγένετο καὶ μουσικός· τὸ δὲ γινόμενον ἔκ ἐστιν, ὁ Καλλιὰς ἄρα γινόμενος μουσικός ἔκ ἦν μουσικός. ἀλλὰ καὶ ἦν. αὐτὸς δὲ τὸ “ὡς” ἅμα μουσικός ἐγένετο καὶ γραμματικός” θείσ, τὸ τὸ δὲ γινόμενον καὶ τὸ ὁ Καλλιὰς ἄρα ἦν μουσικός καὶ ἔκ ἦν ἔκ ἐβηκε διὰ τὴν συνήθη βραχυλογίαν. ἀλλὰ ταῦτα μὴ ὡς ἀπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενα ἡμᾶς λαμβάνειν χρή· τὸ δὲ “ὑδὲ τὴν ὄντα μουσικὸν ὅτι γενόμενος γραμματικός τὰ ἀμ- φότερα ἅμα ἐστὶ, πρότερον ἔκ ὧν· τῷτο δὲ ὑδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογούμενων ὕσων ἐπιστημῶν,” τῷτο ὡς ἀπὸ Ἀριστοτέλους λεγό- μενον νομιστέον. εἴη δ’ ἂν τὸ λεγόμενον, ὅτι ὑδὲ τὴν ὄντα μὴ πρότερον μουσικὸν νῦν δὲ ὄντα ἀμφότερα, καὶ μουσικὸν καὶ γραμματικόν, πρό- 30 τερον δηλονότι μὴ ὄντα μουσικὸν καὶ γραμματικόν ἅμα, ἀλλὰ μόνον μουσικόν· καὶ προσυπακυστέον τῷ, εἰ ἅμα τῷ γίνεσθαι γραμματικός ἐγένετο καὶ μουσικός, ὑδεμία τῶν ὁμολογούμενων ἐπιστημῶν ζητεῖ. ὅτι τὸ “ὅπως ἔτυχεν” ἀντὶ τῆς ὡς ἐπ’ ἔλαττον ἔλαβεν, δηλον 1064^b 36. πεποίχηκε διὰ τῆς ἐπαχθέντος αὐτῷ παραδείγματος.

ὧν ἐστὶν ἐπιστήμη, τῶν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἰτία ὠρισμένα· τῷ 1065^a 6. καὶ συμβεβηκὸς ὄντος ἀρχαὶ καὶ αἰτία ὠρισμένα ἔκ εἰσὶ κτλ.

ὅτι δ’ ἐστὶν ἡ τῆς ἐνδεχομένης φύσεως καὶ ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὴν 1065^a 10. μὴ εἶναι, δέδεικται ἐν τῷ περὶ Ἑρμηνείας (c. 9).

ἐὰν ὅν, φησὶν, ἀπὸ τῆς ἐνεσῶτος νῦν ἀρχόμενοι λέγωμεν 1065^a 13. ὅτι αὐριον γίνετο ἐκλειψις, ἐπειδὴ πᾶν τὸ γεγονὸς ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ γίνετο, κατηντήσαμεν εἰς τὸ ὄν κτλ.

1065^a τῆς ὅς ὡς ἀληθῶς ὄντος αἰτία ὁ ζητεῖ· ὁ δὲ ζῆτεῖ
 21. διὰ τί ἡ διάνοια συνέπλεξε τῷ Σωκράτει τὸ γράφειν, ἀλλὰ περὶ
 τὸ ἔξω ὃν καὶ χωριστὸν ἦτοι καθ' αὐτὸ ὑπάρχον, περὶ τὸτο ζητῶμεν
 τὰ αἰτία. ἔξω δὲ ὃν λέγει τὸν Σωκράτην καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶ,
 λέγω δὴ τὸ γράφειν· ὁ γὰρ ἐστὶν ὁ Σωκράτης καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῶ
 ἐν τῇ λεγούσῃ διανοίᾳ ὅτι ὁ Σωκράτης καὶ γράφει, ἀλλ' ἐκτὸς
 αὐτῆς καὶ ἐν τῷδὲ τῷ τόπῳ. περὶ δὴ τὸ ἔξω ὃν ζητῶμεν τὰ αἰτία·
 ζητῶμεν γὰρ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ὁ Σωκράτης γράφει. ὁ παρέργως
 δὲ τῶτων ἐμνήσθη, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔδειξεν ὅτι τῷ συμβεβηκότος ὄντος
 ἕκ ἐστὶν αἰτία. εἰπὼν δὴ ὅτι τῷ ἔξω ὄντος τὰ αἰτία ζητῶμεν,
 λέγει ὅτι τῷ δὲ ἕκ ἀναγκαίως ἀορίστου καὶ ἐπ' ἑλαττον ὄντος τὰ αἰτία
 ἀορίστα καὶ ἄτακτα, καὶ διὰ τὸτο ὁ ζητεῖ· τῷ γὰρ ἐντυχεῖν ὃν μὴ
 ἐβούλετό τις ἰδεῖν, μὴ ᾤετο δὲ, ἀπειρα τὰ αἰτία, ὡς ἐν τοῖς περὶ

Φύσεως (2 5) εἶρηκε. ὅτε ἔν αἰτία εἰσὶ τῷ καὶ συμβεβηκός
 ὄντος, ὅτε ἐστὶν ἐν αὐτῷ τὸ ὅ ἐνεκα, ἀλλ' ἐστὶ τὸ ἐνεκα τῷ ἢ ἐν τοῖς
 φύσει γινομένοις ἢ τοῖς ἀπὸ διανοίας.

μέχρι δὴ τῶν ἐνταῦθα ἡμῖν ἐξηγητέον τὰ τῷ παρόντος
 βιβλίου· τὰ δὲ ἀπὸ τῷ "τύχη δὲ ἐστὶν ὅταν τι τῶτων γένηται καὶ
 συμβεβηκός" ἕως τῷ τέλει τῷ βιβλίου τὰ αὐτὰ εἰσὶν ἀπαραλ-
 λάκτως τοῖς ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (2 5 p. 197 a 4. 3 1
 p. 200 b 26. 3 4 p. 204 a 3. 5 1) λεγομένοις, καὶ δεῖ τῶτων τὴν
 σαφήνειαν ἐκ τῶν εἰς ἐκεῖνα ὑπομνημάτων πορίζεσθαι, ἡμῖν δὲ ἡ
 τῷ Λ σαφήνεια προχειρίζεσθαι.

ὡς τὸ μεταξὺ, ὅπερ οἱ περὶ Ἀναξίμανδρον ἐδόξαζον πυρὸς 1066^a
 μὴ παχύτερον ἀέρος δὲ λεπτότερον εἶναι. cod. Reg. 35.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Λ.

1069^a Ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικά, ὁ λάμβδα
 18. τοῖς περιπατητικοῖς ἐπιγράφειν σύνθετες, περὶ τῆς πρώτης καὶ ἀκι-
 νήτου ἀρχῆς τὸν λόγον ποιεῖ, δι' ἣν καὶ ἅπαντα αὕτη ἐκδέδοται ἢ
 πραγματεία. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολλαχῶς λέγεται
 (λέγεται γὰρ ἀρχὴ καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ σέρεσις), πρῶτον κεφαλαιω-
 δῶς καὶ συντόμως τὰ περὶ αὐτῶν διαρθροῖ, ἵνα ἑναυλον ἔχοντες
 τὸν περὶ τῶτων λόγον εὐμαρῶς γινώμεν τὴν τῆς ζητούμενης ἀρχῆς
 πρὸς τὰς ἄλλας διαφορὰν. ἄλλως τε ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀπορίαις
 πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ πότερον πάντων αἱ αὐταὶ εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ ἄλ-
 λων ἄλλαι ἐζητεῖτο (B 4), ὁ τετύχηκε δὲ πῶς λύσεως, διὰ τὸτο
 πάλιν τὸν περὶ τῶν αἰτίων προχειρίζεται λόγον, ἵνα δείξῃ ὅτι τρόπον
 μὲν τινὰ εἰσὶ πάντων αἱ αὐταὶ ἀρχαί, τρόπον δὲ τινὰ ἕκ ἐστὶν.

1069^a "καὶ γὰρ εἰ ὡς ὅλον τι τὸ πᾶν, ἡ ὕστατος πρῶτον μέρος," τῆς 25
 19. εἴτε ἐξυμπασαν τὴν αἰδητὴν ὕστατον μὴ τῶν συμβεβηκότων ὡς ἐν
 τι λαμβάνομεν, ἡ ὕστατος πρῶτον μέρος· εἴτε ἀπολελυμένας καὶ κε-
 χωρισμένας ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐφεξῆς κειμένας τὰς δέκα νοήσομεν
 κατηγορίας, οἷον πρῶτον φέρε εἰπεῖν τὸ ποσόν, εἴτα τὸ ποιόν, εἴτα
 τὴν ὕστατον, εἴτα τὰς λοιπὰς, καὶ ὅπως ἡ ὕστατος πρῶτη τῶν ἄλλων
 ἐστίν, εἴτα τὸ ποιόν, εἴτα τὸ ποσόν, καὶ αἱ λοιπαὶ ὁμοίως· τῆς γὰρ
 ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "εἰ καὶ τῷ ἐφεξῆς" ὕσας τὰς κατηγορίας νοήσομεν
 καὶ μὴ ἐν τῇ ὕστῃ ὕσας." ἀλλ' ἐπεὶ ἀσαφέστερον πῶς ἐστὶ ἐστὶ τὸ λε-
 γόμενον, γενέσθω σαφέστερον ἐπὶ ὑποδείγματος κτλ.

sive enim universitas ita cohaereat ut membra cum
 humano corpore et partes cum planta; sive ex rebus con-
 structa sit quae se invicem tangant, ut domus et navis;
 sive conflatur ex separatis et dispersis, ut civitas et exer-
 citus: princeps omnium ipsius partium substantia est...
 sin autem nullo horum modorum fuerit, sed unitati similis,
 quae in numero prior est, deinde duo, deinde tria... hac
 etiam similitudine substantia est prior, deinde quantitas, tum
 qualitas et reliqua. Themistii paraphrasis in librum Arist.
 de prima philosophia.

εἰπὼν δὲ ὅτι εἴτε ὡς ἐν τι καὶ μίαν τινὰ φύσιν ἑτέραν παρὰ
 ταύτας γινομένην τὰς δέκα φανταζώμεν κατηγορίας, εἴτε ἐφε-
 21. ξῆς, ἀμφοτέρως ἡ ὕστατος πρώτη τῶν ἄλλων ἐστὶ, καὶ προσapoδεί-
 κνυσι λέγων "ἅμα δ' ὅδ' ὄντα ἀπλῶς ὡς εἰπεῖν ταῦτα," λέγων
 "ταῦτα" τὰς παρὰ τὴν ὕσταν κατηγορίας. αὐτὸς δὲ καὶ δηλωσαι
 βυλθθεῖς, τίνα ἐστὶ τὰ παρὰ τὴν ὕσταν, ἐπήγαγεν, "οἷον ποιότη-
 τες" κτλ.

τὸ δὲ "ἡ καὶ τὸ ὁ λευκὸν καὶ ὁ ἐκ εὐθύ" ἴσον ἐστὶ τῷ ἄλλῳ καὶ τὸ
 ὁ λευκὸν καὶ τὸ ὁ ἐκ εὐθύ ὄντα λέγει διὰ τὸ λευκὸν καὶ τὸ εὐθύ· φησὶ
 22. γὰρ ὅτι ἐστὶν ὁ λευκὸν καὶ ἐστὶν ὁ ἐκ εὐθύ. ἐπεὶ ὅν τὸ λευκὸν καθ'
 αὐτὸ μὴ ὃν ἀπὸ τῆς ὕστας τὸ εἶναι ἴχει, τὸ δὲ μὴ λευκὸν σέρεσις
 ἦν λευκῷ, διὰ τὴν ἔξιν ἦτοι τὸ λευκὸν ὃν καὶ ἐστὶ καὶ λέγει, τὸτο
 25. δεῖγμα λαμβρόν τῷ πρώτῃ εἶναι τῶν ἄλλων τὴν ὕσταν· δι' αὐτὴν
 γὰρ αἱ ἔξεις, οἷον λευκότητες θερμότητες, διὰ δὲ τὰς ἔξεις αἱ μὴ
 λευκότητες, μὴ θερμότητες ὄντα καὶ εἰσὶ καὶ προσαγορεύονται. ἔτι,
 φησὶν, "ὅδ' ἐν τῶν ἄλλων χωριστὸν ἐστὶ τῆς ὕστας, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τὸ
 εἶναι ἔχει καὶ αὐτῆς δεῖται εἰς τὸ εἶναι. τὸ ὅν ὁ χωρὶς τὰ ἄλλα ὅκ
 30. ἐστὶν, ἐκεῖνο δὲ τῶν ἄλλων, ἐκεῖνο πρότερον ἐστὶν ἐκεῖνων.

οἱ μὴ δὴ νῦν ὕστας τὰ καθόλου φασίν· καὶ ὅκ ἂν διὰ τῶτων
 1069^a αἰνίττοιο τὸν Πλάτωνα (ὅκ ἐστὶ γὰρ αὕτη τῷ Πλάτωνος ἡ δόξα),
 26. ἀλλὰ λέγοι ἂν ἄλλως περὶ τῆς αὐτῆς αὐτῷ ὄντος χρόνου. οἱ δὲ
 πάλαι τὸναντίον ὕσταν ἔλεγον τὰ καθ' ἑκάστα· ὁ μὴ Ἡράκλειτος
 ὕσταν καὶ ἀρχὴν ἐτίθετο τὸ πῦρ, Παρμενίδης δὲ ἐν τοῖς πρὸς δόξαν
 πῦρ καὶ γῆν, Θαλῆς ὕδωρ, καὶ ἄλλος ἄλλο· τὸ δὲ κοινὸν καθόλου
 σῶμα τὸ καὶ παντὸς σώματος κατηγορούμενον ὁ δὲ εἶπεν ἀρχήν.

μία μὲν, φησὶν, ὕστατος ἐστὶν ἡ αἰδητή, ἣν ἅπαντες εἶναι ὁμο-
 1069^a λογῶσι· τὴν γὰρ νοητὴν καὶ θεῖαν πολλοὶ μὴ εἶναι ἀνοήτως ἀπεφή-
 30. ναντο, ὡς εἰς τὴν Ἰππων ὁ ἄθεος ἐπικληθεῖς· ὅτος γὰρ παρὰ τὴν
 αἰδητὴν φύσιν ὅδ' ἐφασκεν εἶναι. μία μὴ ὅν ἐστὶν ὕστατος ἡ αἰδητή,
 ἣν ἅπαντες ὁμολογῶσι· ταύτης δὲ τῆς αἰδητῆς ἡ μὲν ἐστὶ φθαρτή,
 οἷον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ἡ δὲ ἐστὶν αἰδῖος, οἷον αἱ σφαῖραι καὶ οἱ
 ἐν αὐταῖς ἀστέρες. τὸ δὲ "ἡ ἀνάγκη τὰ σοιχεῖα λαβεῖν, εἴτε ἐν

εἴτε πολλά, ὅτι τῆς αἰδίου ὑσίας λέγει, ἀλλὰ τῆς ὑσίας τῆς αἰδίου τῆς, ἥτις καὶ κατὰ τῶν φθαρτῶν καὶ κατὰ τῶν ἀφθάρτων κατηγορεῖται σωμάτων· ταύτης δὲ τὰ στοιχεῖα ζητητέον· ὥσπερ γὰρ τῶν ζώων ἐστὶ στοιχεῖα καὶ τῶν φυτῶν ἢ ὑποκειμένη αὐτοῖς ὕλη, ὅτω καὶ τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἀσέρων ἐστὶ στοιχεῖον τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς, αὐτὸ δὲ τὸ πέμπτον σῶμα. δύο μὲν δὲ ὑσῖαι αὐτῷ εἰσὶ, τρίτη δὲ ἡ νοητὴ αἰδίου ὕστα καὶ ἀκίνητος, ἣν καὶ φασὶν τινες χωριστὴν καὶ ἑτέραν τῶν τῆδε. ἀλλὰ καὶ ταύτην οἱ μὲν, ὥσπερ Πλάτων, εἰς δύο διαιρῶσιν, εἰς τε τὰ μαθηματικά (χωριστὰ γὰρ καὶ καθ' αὐτὰ εἶναι τὰ μαθηματικά ὁ Πλάτων ἔλεγε) καὶ τὰ εἶδη ἥτοι τὰς ιδέας· 10 τινὲς δὲ τῶν Πυθαγορείων τὰ μαθηματικά καὶ τὰ εἶδη εἰς μίαν φύσιν ἐτίθεντο, μηδὲν διαφέρειν λέγοντες τὰ μαθηματικά τῶν ιδεῶν· ἄλλοι δὲ τῶν ἥτοι τῶν Πυθαγορείων (ὅτι γὰρ πάντες οἱ Πυθαγόρειοι τῆς αὐτῆς γεγόνασιν αἰρέσεως) τὰ μαθηματικά μόνον εἶναι ἔλεγον, τὰς ιδέας μὴ προσηκόμενοι.

harum (substantiarum) una est perpetua, substantia nimirum corporum caelestium; alia corruptibilis, et est substantia humi degentium, plantarum inquam et animalium: atque huius elementa in praecedentibus sermonibus sumuntur. Themist. f. 2.

1069 a quapropter (substantia immobilis) separari dicitur a 33. sensibili substantia. atqui certe non loco: nam falsum est dicere loco separari substantiam locum penitus non habentem et ab extremitatibus corporum non ambitam, quomodo ambiuntur omnia quae loco continentur. Themist. f. 2.

1069 a λέγει "ἐκεῖνας" τὴν τε αἰδίου καὶ φθαρτὴν ὑσίαν καὶ τὴν 36. αἰδίου καὶ ἀφθαρτον.

1069 b cum nihil sit commune ipsis aut in generatione aut 1. in loco aut in argumento aut in decremento, nec commune principium habeant a quo producantur. Themist. f. 3.

"εἰ μηδεμία αὐτοῖς ἀρχὴ κοινή," ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐπειδὴ ὁδωμῶς κατ' ὅδον ἢ αἰδίου ὑσία κοινωνεῖ τῇ νοητῇ, ὅδε ἐστὶ τις αὐτοῖς ἀρχὴ κοινή, ὅτι ἂν εἴη τῆς φυσικῆς τὸ περὶ αὐτῆς θεωρεῖν. ἢ μὲν τῶν λεγομένων διάνοια οἶμαι ὅτι τοιαύτη τις ἐστίν· τὸ δὲ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως συνεχὲς τοῦτον· ὑσῖαι δὲ τρεῖς, μία μὲν αἰδίου, ἣν πάντες ὁμολογοῦσιν, ἥς καὶ ἀναγκαῖον τὰ στοιχεῖα λαβεῖν, εἴτε ἐν εἴτε πολλά· εἴτα τὸ ἥς, δηλονότι αἰδίου, ἢ μὲν ἐστὶ φθαρτὴ ἢ δὲ αἰδίου. ἣν ἂν τὰ λεγόμενα σαφέστερα, εἰ ἀντὶ τῆς "ἢ δὲ αἰδίου ὑσία μεταβλητὴ" γεγραμμένον ἦν, ἐπειδὴ δὲ ἢ αἰδίου ὑσία μεταβλητὴ. εἰπὼν γὰρ ἀνωτέρω ὅτι αἱ ὑσῖαι τρεῖς 40 εἰσὶν, ὧν ἡ μὲν ἐστὶν αἰδίου, ἥς ἀνάγκη τὰ στοιχεῖα λαβεῖν, ἐντεῦθεν ζητεῖ τίνα ἐστὶ τὰ στοιχεῖα τῶν τε αἰδίου καὶ φθαρτῶν καὶ τῶν αἰδίου καὶ ἀφθάρτων ὑσίων.

1069 b ἐπειδὴ δὲ ἢ μὲν κινήσεις ἐν τρισὶ κατηγορίαις ὕστα ἐδειχθῇ ἐν 3. τῷ πέμπτῳ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 1), ποιῶ, ποσῶ, πῶ, 45 ἢ δὲ μεταβολὴ καὶ ἐν ταύταις καὶ ἐν τῇ ὑσίᾳ (τὸ γὰρ "κατὰ τὴν" τῷ φυσικῷ καὶ ὑσιώδους εἶδος ἐστὶ δηλωτικόν), καὶ γένεσις μὲν ἀπλῆ καὶ φθορὰ ἐστὶ κατὰ τὸδε, τατέσι μεταβολὴ κατὰ τὴν ὑσίαν (ἀπλῆν γὰρ τὴν

τῶν ὑσίων ἐλέγομεν ἐν τῇ περὶ Γενέσεως (12)), αὐξήσεις δὲ καὶ φθίσεις ἢ κατὰ τὸ ποσόν, φθορὰ δὲ καὶ μεταβολὴ ἢ κατὰ τὸν τόπον, ἀλλοιώσεις δὲ μεταβολὴ κατὰ τὸ πάθος, ὅσον θερμότητος, λευκότητος· ἐπεὶ ὅν ταῦθ' ὅτως ἔχει, εἰς ἐναντιώσεις ἄρα καθ' ἑκάστην ἐστὶ πᾶσα μεταβολή, ἢ μὲν κατὰ τὸ ποσόν μεταβολὴ εἰς τὴν κατὰ τὸ ποσὸν ἐναντίωσιν (αὕτη δ' ἐστὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν, ἢ τὸ τέλειον ἢ ἀτελές), ἢ δὲ κατὰ τὴν ὑσίαν μεταβολὴ εἰς τὴν κατὰ τὸ ποσὸν ἐναντίωσιν· ἐστὶ δὲ αὕτη τὸ εἶδος καὶ γένεσις· καὶ αἱ λοιπαὶ μεταβολαὶ ὁμοίως. εἰ δὲ τῆτο, ἀνάγκη εἶναι τρίτον τι τὴν ὕλην τὴν δυναμένην ἐξ εἶδους εἰς γένεσιν καὶ ἐκ γένεσεως εἰς εἶδος μεταβάλλειν· ὁμοίως καὶ ἐκ μεγάλου ἢ τελείου εἰς μικρόν καὶ ἀτελές.

nam fit album ex non albo; non tamen ex omni non albo: 1069 b non enim ex voce, tametsi vox non alba sit. Themist. f. 3. 5.

ὅτως ὅν ἀναπτύξας ἡμῶν τί ποτέ ἐστι τὸ γινόμενον καὶ μετα- 1069 b 20. βάλλον ἐξ εἶδους εἰς γένεσιν καὶ ἐκ ταύτης εἰς ἐκεῖνο, ὅτι ἢ ὕλη

ἐστίν, ἐπήγαγε "καὶ τῆτο ἐστὶ τὸ Ἀναξαγόρου ἔν," δυνάμει λέγων ὅτι ὅταν ὁ Ἀναξαγόρας λέγῃ ὡς ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα καὶ ἐν ἦν τὸ πᾶν, ὁ δὲ νῦν ἤρξατο ἀπὸ ἀρχῆς τινὸς ταῦτα διαχωρίζειν, ἐνδείκνυται ὡς ὠνείρωττε μὲν τὴν ὕλην, κατέλαβε δὲ, καὶ ἐπὶ τῆτω

20 ὅδε σαφῶς ἡμᾶς ταύτην ἐδίδαξε. βέλτιον ὅν, φησί, λέγειν ὅτι ἐξ ἐνός μὲν γίνεται πάντα, δυναμένης δὲ τῆς ἐνός εἰς πάντα μεταβάλλειν, εἴτα καὶ σαφηνίζειν ὅτι τῆτο τὸ ἐν ἢ ὕλη ἐστίν, ἥπερ λέγειν ὅτι ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα· τίς γὰρ ἀκούων ὅτι ἦν ὁμοῦ πάντα, δύναται νοεῖν ὅτι αὕτη ἢ φωνὴ τῆς ὕλης ἐστὶ δηλωτικὴ τῆς δυνάμει πάντα

25 ὕλης; ὡς ὅν Ἀναξαγόρας διὰ τῆς λέγειν ὡς ἦν ὁμοῦ πάντα τὴν ὕλην ἐφαντάζει μὲν, ὅτι ἔγνω δὲ, ὅτω καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐκ τῆς μίγματος λέγων γενέσθαι τὰ τῆδε (λέγει δ' ἂν μίγμα ἐν σφαῖρον) τὴν ὕλην ἐφαντάζετο· μὴ δυνήθεις δὲ ἄψαυτος αὐτῆς, ἀντὶ τῆς λέγειν ἐξ ὕλης, ἔλεγεν ὅτι ἐκ τῆς μίγματος ἐστὶ τὰ τῆδε. ἀλλὰ

30 καὶ ὁ Δημόκριτος διὰ τῆς "ἦν ὁμοῦ πάντα" δυνάμει ἐμφαίνει ὡς ἔχεν ἀμυδρῶς ἔννοιαν τῆς ὕλης· τὸ γὰρ ἦν ὁμοῦ πάντα δυνάμει ἴσον ἐστὶ τῷ ἐστὶν ἐν ἡμῖν, ὁ δὲ δύναται πάντα.

πάνυ τεταραγμένως καὶ φύρδην καὶ ὅτε τεταγμένως ὅδε ἀκολού- 1069 b 26. θως ἐπάγει τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆτω λεγόμενα, δι' ὅδον ἕτερον ἢ

δι' ἣν ἀρχὴν ἐπετήδευσεν ἀσάφειαν. εἰπὼν γὰρ ἀνωθεν ὅτι τὰ γινόμενα ὅτε μόνον ἐξ ὄντος γίνεται ἀλλὰ καὶ ἐκ μὴ ὄντος, καὶ μεταξὺ πολλὰ παρεμβالόν, ἐνταῦθα τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐκείνων ἐκείσε ἐμνήσθη, τίθησι, δυνάμει λέγων ὡς ὅτε παρέργως ὅδε ἐκείνων ἐκείσε μνήμην πεποίηται, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίως. ἀπορήσειε γὰρ ἂν τις, ἐπειδὴ τὸ μὴ ὄν τριχῶς λέγεται, ἓνα μὲν τὸ ψεῦδος ὥσπερ ὄν τὸ ἀληθές, ἄλλον δὲ τὸ μηδαμῶς ὄν, ἄλλον τὸ δυνάμει ὄν, ἐκ τίνος τῶν ἢ γένεσις ἐστίν; καὶ ἐρωτήσας ἀπορητικῶς, ἀποκρίνεται λέγων, εἰ δὲ ἐστὶ τὸ δυνάμει, τατέσιν, εἰ ἐστὶ τι δυνάμει μὴ ὄν, ἐξ ἐκείνου ἐστὶ ἢ γένεσις. ἐλλειπῶς δὲ τῆτο ἀπηγγέλθη, καὶ οἶμαι διὰ τὸ σαφῶς περὶ τῆτω πρὸ ὀλίγου εἰπεῖν. δεῖ δὲ, ὡς οἶμαι, προσυπακύνειν τῷ ἐνεργείᾳ μὲν μὴ ὄν, δυνάμει δὲ ὄν· ἢ ἢ τὸ ὅλον τοῦτον· εἰ δὲ ἐστὶν ἐνεργείᾳ μὲν μὴ ὄν, δυνάμει δὲ ὄν, ἐκ τῆτω ἂν ἢ γένεσις εἴη. ἐξω δὲ σαφές τὸ λεγόμενον ἐπὶ ὑποδείγματος κτλ.

1069δ καὶ ἐπεὶ, ὡς λέγομεν, ἄλλα ἐξ ἄλλων γίνεσθαι, ἔχ' ἱκανῶς
 29. εἴρηκεν Ἀναξαγόρας εἰπὼν ἦν ὁμῶς πάντα, τῷ τῶν ἦν ἡ ὕλη ἐξ
 ἧς τὰ πάντα, ἀλλ' ἔδει αὐτὸν εἰπεῖν ὅποια πράγματα ἐξ ὁποίας
 ὕλης γίνεσθαι. . . εἰ γὰρ μὴ ἦσαν αἱ προσεχεῖς ἐκάστω ὕλῃ χέδον
 ἄπειροι (ὅθεν γὰρ ἐκ τῆς ἀνείδεως γίνεσθαι, εἰ μὴ μόνον τὰ ἀπλά), ἐν
 αὐτῇ ἦν τὸ πᾶν. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ποιητικὸν ὁ νοῦς ἐν ἐστίν, εἰ καὶ ἡ προσε-
 χὴς ἐκάστω ὕλῃ μία ἦν, ἐν αὐτῇ ἦν τὸ γεγονός. τὸ γὰρ "ἐκεῖνο ἐγέ-
 νετο ἐνεργείᾳ, ὃ ἡ ὕλη ἦν δυνάμει," δηλωτικὸν ἐστὶ τῷ ἐν αὐτῇ ἐγε-
 γόνει, ὃ ἡδύνατο γενέσθαι ἡ ὕλη, ἀλλ' ὃ πολλὰ.

1096δ ἐλλείπει τῇ λέξει τὸ δεῖ δεῖξαι, ἵνα ἡ τὸ ὅλον τοῖσιν. μὲν 10
 35. ταῦτα δεῖ δεῖξαι "ὅτι — εἶδος." καὶ ὅτι μὴ ἡ πρώτη καὶ ἀνείδεος ὕλη
 ὃ γέγονε, δεδεικνυμένη ἐν τῷ τέλει τῷ ἄλφα τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
 σεως. ὅτι δὲ ὅθεν τὸ εἶδος, ἔδειξεν ἐν τῷ Ζ ταύτης τῆς πραγμα-
 τείας. καὶ τάχα ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τρεῖς εἰσὶν ἀρχαί, ὕλη εἶδος
 σφύρις, ἐξ ἀκολουθίας τῷτο ζητεῖ, πότερον γίνεσθαι ἢ ὃ. δείκνυσιν δὲ 15
 αὐτὸ πᾶν διὰ βραχέων, διὰ τὸ ἐν τῷ Ζ διεξοδικῶς αὐτὸ δεῖξαι.

1070α εἰς ἄπειρον ἔσαι ἡ ὁδός. ὅπερ ἀδύνατον δεδεικνύει ἐν τῷ ἐλάτ-
 2. τονι ἄλφα τῆς προκειμένης πραγματείας.

1070α καὶ ἐνταῦθα προσυπακυσθέν τῷ εἰπεῖν δεῖ.

1070α 4. "ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ." τῷτο δὲ συνεχές ἐστὶ τῷ 20
 8. μὲν ταῦτα ῥητέον ὅτι ἐκάστω ἐκ συνωνύμων γίνεσθαι ὅτι. ἄνθρωπος
 γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ. τὸ δὲ πρὸ τούτου παρεμβληθὲν τὸ "τὰ γὰρ φύ-
 σει ὅτι καὶ τὰ ἄλλα" ἴσον τῷ ὃ μόνον τὰ φύσει γινόμενά εἰσιν
 ὅτι, ἄλλα καὶ τὰ ἄλλα ἦτοι τὰ ὑποκείμενα ταῖς τέχναις ὅτι
 εἰσιν. ἡ τὸ "τὰ γὰρ φύσει ὅτι καὶ τὰ ἄλλα" ἴσον αὐτῷ εἶναι τῷ 25
 γὰρ φύσει γινόμενα ἐξ ὁμοίων ἦτοι ἐκ συνωνύμων ἑαυτοῖς γίνεσθαι,
 ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα ἦτοι τὰ τέχνη γινόμενα. καὶ ἔσαι τὸ σύνολον
 τοῖσιν. μὲν ταῦτα ῥητέον ὅτι ἐκ συνωνύμων ἐκάστω γίνεσθαι ὅτι.
 τὰ γὰρ φύσει ὅτι καὶ τὰ ἄλλα. σημειῖον δὲ τούτου. ἄνθρωπος γὰρ
 ἄνθρωπον γεννᾷ. αἱ δὲ λοιπαὶ αἰτίαι, ἦτοι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόμα- 30
 τον, σφύρις καὶ ἀποτυχία καὶ ἁμαρτήματα εἰσι τῶν ἀπὸ φύσεως
 καὶ τέχνης γινόμενων.

fiunt autem vitia laesionesque in natura, corpore ex
 quo generatio fit impedito atque frustrato neque eo usque
 provento quo naturalis ratio atque ordo duxisset; idque po-
 tius privatio principii appellari debet quam dignetur nomine
 principii. Themist. f. 4.

1070α ὅτι γὰρ, φησί, τρεῖς, "ἡ μὴ ὕλη τότε τι ὅσα τῷ φαίνεσθαι."

9. ὃ δὲ λέγει, τοῖσιν αὐτῷ εἶναι. ἐπειδὴ Σωκράτης ὕλη ἐστὶ σάρκες
 νεῦρα ὅσα χεῖρες πόδες κεφαλὴ καὶ τὰ λοιπά, ὅταν αὐτὰ σω- 40
 ρηθὼν καὶ ὡς ἔτυχε νοῶμεν κείμενα καὶ ὃ συμπεφυκότα καὶ ἡνω-
 μένα ἀλλήλοις, ἀλλὰ μόνον ἀπτόμενα ἀλλήλων ὥσπερ οἱ σῖτοι
 ἐν τῷ σωρῷ, ὡς εἶναι, φέρε εἰπεῖν, τὰς μὴ χεῖρας καὶ τὴν σπλῆνα καὶ
 τὸ ἥπαρ ἐν τῷ ἐδάφει κείμενα, ἐπάνω δὲ τούτων τὴν κεφαλὴν καὶ
 τὴν κοιλίαν, καὶ ἐπάνω τούτων τὴν πόδα καὶ τὰ ἔντερα. ὅταν ὅν 45
 ταῦτα ὕλην ὄντα Σωκράτης ὅπως ἔχοντα καὶ ὅπως κείμενα νοῶμεν,
 τότε εἰσὶ τότε τι τῷ φαίνεσθαι, "τότε τι" λέγων τὴν Σωκράτην ἢ
 ὅπως τὸ ζῶον, ὅπερ αὐτὸ ἀποτελέσειεν εἰ λάβοι τάξιν τε καὶ ἑνώσιν καὶ

σύμφυσιν ὑπὸ φύσεως. εἰσὶν ὅν αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες καὶ ἡ κε-
 φαλή καὶ τὰ λοιπὰ ἀτάκτως καὶ ὡς ἔτυχε κείμενα ὁ Σωκράτης τῷ
 φαίνεσθαι, τῷ τῷ φαντασίαν. φανταζόμεθα γὰρ ὅτι, εἰ λάβοι
 δύναμιν ἢ φύσιν ὡς τάξιν καὶ ἑνώσιν τὴν προκειμένην ὕλην, γε-
 νήσεσθαι ὁ Σωκράτης. ὅταν δὲ ἑνωθῶσι καὶ συχεθῶσι καὶ τάξιν λά-
 βωσι, τότε ὃ καὶ φαντασίαν ἐστὶν ἡ τοιαύτη ὕλη ὁ Σωκράτης,
 ἀλλ' εἶδει ἐστὶ Σωκράτης, καὶ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ταῦτα Σωκράτης
 ἐστίν. ὅσα ὅν ὕλην ἀφ' ἧς εἰσὶν ἐν ἀλλὰ μὴ συμφύσει καὶ ἐνώσει,
 καὶ φαντασίαν εἰσὶ τότε τι. ὁμοίως καὶ ἐπὶ πυρός καὶ αἵματος καὶ ὕδα-
 τος καὶ γῆς.

μία μὴ ὅν ὅσα ἐστὶν ἡ ὕλη, ἀλλὰ δὲ πάλιν ὅσα ἐστὶ φύσις 1070α
 τότε τι ὅσα καὶ ἔστις τις εἰς ἦν. λέγει δὲ φύσιν καὶ τότε τι καὶ ἔστιν 11.
 τὸ εἶδος. ἐκ παραλλήλου γὰρ ταῦτα κεῖσθαι. τὸ δὲ "εἰς ἦν" ἀντὶ τῷ
 εἰς ἦν φύσιν καὶ εἶδος ἢ γενεσίς ἐστιν. πᾶσα γὰρ γενεσίς ὁδός ἐστιν
 εἰς εἶδος.

ὅταν μὴ γὰρ φανταζόμεθα εἶδος οἰκίας, ἐστὶ τὸ τοῖσιν εἶδος ὃ 1070α
 διὰ γενέσεως. ὅθεν γὰρ ἀλλοιωθέντος τὸ τοῖσιν γέγονεν εἶδος, 15.
 ἀλλ' ἀχρόνως καὶ ἐν τῷ νῦν. καὶ γὰρ καὶ ἡ φαντασία αὐτῇ ἐν τῷ νῦν
 γέγονεν. ὅταν δὲ μὴ φανταζόμεθα, ὅτι ἔστιν. καὶ γὰρ καὶ τὸ μὴ φαν-
 ταζόμεσθαι ἐν τῷ νῦν ἀπογίνεσθαι. ἀνευ δὲ ὕλης οἰκίαν καὶ ὕψος αὐτῇ
 τὸ εἶδος τὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φαντασίᾳ τῆς οἰκίας καὶ τῆς ὕψος εἶπε.

καὶ τῷτο ἀρέσκει καὶ αὐτοῖς τοῖς τὰς ιδέας θεμένοις. τῶν γὰρ 1070α
 ὑπὸ τέχνης γινόμενων ιδέας εἶναι ὅτι ἔλεγον, ἀλλὰ τῶν ὑπὸ 18.
 φύσεως.

τῶν φύσει ἔσονται εἶδη ἄλλα ὄντα τούτων, ἦτοι τῶν δεῦρο καὶ 1070α
 αἰσθητῶν. τὸ δὲ "ὅσον πῦρ, σάρες, κεφαλὴ. ἀπ. γ. ὕλ. — ἡ τε- 19.
 λευταία," ὅθεν μὴν ἔχει ἀκολουθίαν τοῖς προσεχέως λεχθεῖσιν, ὅθεν
 ἐστὶ σύνολον τούτοις, ἀλλὰ συνάδει αὐτῷ τῷ "ὅσα γὰρ ἀφ' ἧς καὶ μὴ συμ-
 φύσει, ὕλη καὶ ὑποκείμενον."

μάλιστα δὲ ἐστὶν ὕλη αὐτῆς ἡ τελευταία ἦτοι ἡ προσεχὴς, 1070α
 ὅσον σάρες, νεῦρα, ὅσα. "τὰ μὴ ὅν κ." καὶ τῷτο οἰκείον ἐστὶ τῷ περὶ 20.
 τῶν αἰτίων λόγῳ. ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον ὅτι τὰ κινῶντα, τῷ τῷ τὰ
 ποιητικὰ αἰτία, πρότερά ἐστι τῶν ποιημένων τῷ χρόνῳ. πρότερος
 γὰρ Σωφρονίσκος Σωκράτης καὶ οἰκοδόμος οἰκίας. ἔχει δὲ τινὰ
 ἀσάφειαν ἡ λέξις. τὰ μὴ ὅν κινῶντα φησὶν ὡς προγεγενημένα
 ὄντα, τὰ ὄντα ἀντὶ τῷ ὑπάρχοντα, ἵνα ἡ τὸ λεγόμενον, τὰ ποιητικὰ
 ὑπάρχουσι καὶ λόγον ἔχουσι πρὸς τὰ ποιούμενα τὴν πρότερον καὶ χρό-
 νον. τὰ δὲ εἰδικὰ αἰτία ἅμα.

εἰ δὲ καὶ χωρίζόμενα τὰ εἶδη μὴ τὴν χωρισμὸν μένει καὶ ἔστιν, 1070α
 ἀλλὰ μὴ εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀπέρχεσθαι, τῷτο δεῖσθαι πολλῆς τῆς σκέ- 24.
 ψεως. ὅμως, φησὶν, ἐπὶ τινῶν ὅθεν κωλύει, ὅθεν ἐπεὶ ἡ ψυχὴ
 εἶδος ἐστὶ τῶν ἐμψύχων, ὅθεν κωλύει τινὰ ψυχὴν, ὅθεν τὴν νῦν
 ἦτοι τὴν λογικὴν ψυχὴν, μένει. αἱ γὰρ ἄλλοι θνηταὶ εἰσιν. καὶ διὰ
 τῷτο πρόσκεισθαι τὸ "ἴσως." καὶ ἐπεὶ ἀπάντων τὰ αἰτία δῆλὰ ἐστίν,
 ὅθεν μὴν χρεῖα τῶν ιδεῶν εἰς τὴν τούτων γενέσιν.

ἐντεῦθεν ἡ λύσις τῆς λεγόμενης ἀπορίας πότερον τὰ αἰτία καὶ 1070α
 αἱ ἀρχαὶ αἱ αὐταὶ εἰσι πάντων ἢ ὃ. λέγει ὅν ὅτι τρόπον μὲν τινὰ 31.
 εἰσιν αἱ αὐταί, τρόπον δὲ τινὰ ἕτεροι. "καθόλου" μὴ ὅν φησὶ, καὶ

τί δηλοῖ τὸ καθόλου σαφηνίζων ἐπήγαγε ἡ καὶ ἀναλογίαν εἰσὶν αἱ αὐταί. ἐπεὶ γὰρ πάντων τῶν γινόμενων ἐστὶν ὕλη καὶ εἶδος καὶ σέ-
ρησις, καὶ πάντα τὰ γινόμενα ὑπὸ ὕλης καὶ εἶδος καὶ σέρησιν εἰσιν,
εἰσὶ τὸ καθόλου πάντων αἱ αὐταὶ ἀρχαί. παντὲς γὰρ αἰτία ὕλη
εἶδος καὶ σέρησις ἐστίν.

καὶ δὲ τὰ προσεχῆ καὶ συντεταγμένα ἕτεροι. ἄλλη γὰρ ὕλη
ἀνδριάντος, ἄλλη θύρας, ἄλλη Σωκράτους. ὁμοίως καὶ ἐπὶ εἶδος.

1070 a καὶ ὅτι μὴ ἕτερον τῶν δέκα κατηγοριῶν ἔκ ἐστι, δῆλον. ἐπεὶ
35 γὰρ τὰ σφαιρεῖα πρότερά ἐστι τῶν ὧν ἐστὶ σφαιρεῖα ἤτοι τῶν σφαιρεω-
τῶν, εἴπερ ἐστὶ τῶν δέκα γενικωτάτων γενῶν, ὥστας ποσὺ ποῖον
καὶ τῶν λοιπῶν, τὸ αὐτὸ σφαιρεῖον ἔχει πρότερον αὐτῶν, ὅθεν δὲ
πρότερον ὥστας καὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν. ὅθεν ὅλως ὅθεν ἐστὶ
παρ' αὐτάς. ἔκ ἄρα ἐστὶ πάντων ἐν σφαιρεῖον. ἀλλὰ μὴν ὅθεν ἡ
ὥστας σφαιρεῖον ἐστὶ τῶν πρὸς τι καὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν, ὅθεν
ὅλως ὅθεν ἐστὶ παρ' αὐτάς. πῶς γὰρ ἐκ τῆς ὥστας γενήσεθαι μὴ
ὥστας; ἐξ ὥστας γὰρ αἰεὶ ὥστας γίνεθαι. ὅθεν δὲ τὰ πρὸς τι ἔχει τῆς
ὥστας σφαιρεῖα. πῶς γὰρ ἐκ συμβεβηκότος γενήσεθαι ὥστας; τὸ δὲ
"ἐτι πῶς ἐνδέχεται τὰ αὐτὰ πάντων εἶναι σφαιρεῖα; ὅθεν γὰρ οἷοντ'
εἶναι τὸ σφαιρεῖον τῷ ἐκ σφαιρεῖων συγκειμένῳ τὸ αὐτό," τῷτο τὸ
ἐπιχείρημα τὸ αὐτό ἐστὶ τῷ πρὸ αὐτῶν, ἄλλως δὲ ἐφοδευθέν. ἐκεῖ
μὴ γὰρ ἔλεγεν ὅτι τὸ σφαιρεῖον πρότερόν ἐστιν ὧν ἐστὶ σφαιρεῖον, ἐνταῦθα
δὲ λέγει ὅτι τὸ σφαιρεῖον ἕτερόν ἐστιν ὧν ἐστὶ σφαιρεῖον. ἔκ ἐστι γὰρ ὁ
Σωκράτης ἐκ πυρός καὶ γῆς καὶ τῶν μεταξὺ, ὁ αὐτὸς τῷ πυρὶ καὶ
τῇ γῇ, ἀλλ' ἕτερος. εἰ δὲ τὰ σφαιρεῖα ἕτερά ἐστι τῶν ὧν ἐστὶ σφαι-
ρεῖα, εἴπερ ἐστὶν ἐν τι καὶ τὸ αὐτὸ σφαιρεῖον τῶν δέκα κατηγοριῶν,
ἕτερον ἔχει πασῶν τῶν κατηγοριῶν. ἔκ ἐστι δὲ τι παρὰ ταύτας.
ἔκ ἄρα ἐστὶ πάντων ἐν σφαιρεῖον.

1070 b non esse extra decem praedicamenta in promptu est;
1. nam esset aliud praedicamentum praeter decem atque illis
prius haberetur; nam materia prior est hisce quorum est
materia, et nullum genus substantiam praecedit, ut ex prae-
dictis liquet. rursus si contendat ponere materiam in prae-
dicamento substantiae, tunc materia substantiae esset mate-
ria relationis, quantitatis, qualitatis, actionis, passionis atque
habitus: ex quo sequeretur necessario id quod est extra ca-
ptum intellectus, materiam substantiae esse post substantiam.
sed materiae priores ac simpliciores sunt his quae ex eis
componuntur, ut litterae sunt dictione priores. exponemus
igitur materias non esse in aliquo genere. Themist. f. 7.

1070 b ἐπὶ δὲ τῷ "ὑπάρχει γὰρ ταῦθ' ἐν ἐκάστῳ καὶ τῶν συνθετῶν" 40
8. προσυπαχθέν τῷ τῶν ἀπλῶν, ἢ γὰρ, ταῦτα γάρ, τὸ ὅν καὶ τὸ
ἔν, ἐνυπάρχει ἐκάστῳ τῶν ἀπλῶν κ. τ. σ. τὸ δὲ "ὅθεν — πρὸς τι"
τοῦτον ἂν εἴη. αὐτῶν, ἤτοι τῶν ὡς ἐκ σφαιρεῖα τῷ ὄντος καὶ τῷ ἐνός
γεγονότων, ὅθεν ἔχει ἤτοι ὁδωμῶς ἔχει ὅθεν ἔχει ὑπαρξίν τινα.
ὥσπερ γάρ, ὡς εἶρη, τὸ ἐκ πυρός καὶ γῆς ὁ πῦρ ὅθεν γῆ, ὥσπερ
ὅθεν τὸ ἐξ ἐνός καὶ ὄντος ἔχει ἐν καὶ ὄν, ἀλλ' ἔχει ἔκ ἐν καὶ ἔκ ὄν. τὸ
δὲ "ἔτ' ὥστας ὥτε πρὸς τι" δύναται τις ἀκάνειν ὡς ἴσον τῷ ὥτε ἡ
ὥστας ἔχει ὄν ὥτε τὸ πρὸς τι. δύναθαι δὲ καὶ ὥστας αὐτῶν ἀκάνειν. εἰ

μὴ ἔν τὸ ὄν ἐρεῖ τις σφαιρεῖον, ἐπειδὴ ἕτερόν ἐστι τὸ σφαιρεῖον τῶν ἐξ
αὐτῶν, ἢ αὐτὸ ἔχει μὴ ὄν ἢ τὰ ἐξ αὐτῶν. ὁ γὰρ δυνατὸν καὶ τὸ ὄν
ἤτοι τὸ σφαιρεῖον εἶναι ὄν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὄντα. εἰ δὲ τὴν ὥστας λέ-
γει τις σφαιρεῖον, ἢ αὐτὴ ἔκ ἔχει ὥστας ἢ τὰ ἐξ αὐτῆς, οἷον ὁ Σω-
5 κράτης, ὁ Πλάτων καὶ τὰ λοιπά. ὁμοίως εἰ ἔστι τὸ πρὸς τι σφαι-
ρεῖον, ἔχει τὸ πρὸς τι ὁ πρὸς τι. καὶ συμπεραίνει λέγων "ἔκ ἐστιν
ἄρα" κτλ.

τὸ δὲ "καθ' αὐτὸ" πρόσκειθαι ὡς τὸ λευκὸν γέγονεν ψυχρόν, 1070 b
ἀλλ' ὁ καθ' αὐτό. καθ' αὐτὸ δὲ γίνεθαι ψυχρόν τὸ ὑποκείμενον 13.
τῷ λευκῷ. εἶδος μὴ ἔν τὸ θερμόν, σέρησις τὸ ψυχρόν, ὕλη τὸ
δυνάμει ταῦτα. ὥστας δὲ εἰσὶ τὸ θερμόν. εἶδος γὰρ καὶ ὥστας πυρός
τὸ θερμόν καὶ ἡ ὕλη. καὶ ὁ μόνον εἰσὶ ταῦτα ὥστας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ
τῶν θερμῶν καὶ ψυχρῶν, τῶν ἐκ πυρός καὶ ὕδατος. εἴτε γὰρ σὰρξ
ἐστὶ τῷτο εἴτε ὄσθεν εἴτε ὀπίω ἕτερον. τὸ δὲ "ἕτερον γὰρ ἀνάγκη
ἐκείνων εἶναι τὸ γινόμενον" ὁδωμῶς συνάδει τοῖς προσεχῶς ῥη-
θεῖσιν. εἴη δ' ἂν συνεχὲς τῷ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντι τῷ "ὅθεν ἄρα ἔχει
αὐτῶν ὥτε ὥστας ὥτε πρὸς τι." καὶ εἴη ἂν τῷτο κατασκευὴ τῷ μὴ
εἶναι τὴν ὥστας ὥστας, μὴδὲ τὸ πρὸς τι πρὸς τι. ἕτερον γὰρ ἀνάγκη
εἶναι τὸ γινόμενον. ὡς γὰρ εἶρη, ἕτερόν ἐστι τὸ ἐκ σφαιρεῖων γεγονός
τῶν σφαιρεῖων. τῶν μὴ ἔν προσεχῶς ῥηθέντων τὸ μὴ θερμόν ἐστιν.
εἶδος, τὸ δὲ ψυχρόν ὡς σέρησις, τὸ δὲ δυνάμενον αὐτὰ ὡς ὕλη,
καὶ τὸ μὴ φῶς ὡς εἶδος, τὸ δὲ σκότος ὡς σέρησις. καὶ ἐκ μὴ ἀέρος καὶ
φῶτος ἤτοι ἐξ ὕλης καὶ εἶδος ἡμέρα, ἐκ δὲ ἀέρος καὶ σκότους,
τῶν ἐκ ὕλης καὶ σέρησεως, γῆ. ὥς πάντων μὴ ὥστας, τῶν ἐκ
κατ' ἀναλογίαν μὴ πάντων εἰσὶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί, ὥσπερ εἵπομεν,
κυρίως δὲ ὅ.

εἰ δὲ εἰς ταῦτα διαιρεῖθαι ἡ ἀρχή, δῆλον ὅτι τὸ κινῶν καὶ ἰσῶν 1070 b
ἤτοι τὸ ποιητικὸν ἀρχὴ τίς ἐστιν, ὥς τὰ καὶ ἀναλογίαν πανταχῶς 24.
εὐρισκόμενα σφαιρεῖα τρία ἐστίν, ὕλη εἶδος σέρησις, ἀρχαὶ δὲ καὶ
αἰτία τέτταρα, ὕλη εἶδος σέρησις καὶ ποιητικόν. ταῦτα δὲ τὰ
τέτταρα ἄλλα ἐν ἄλλοις, οἷον ἐπὶ μὴ τῶν ζώων ὡς μὴ ὕλη τὸ τῶν
ζώων σῶμα, ὡς δὲ εἶδος ἡ ὑγίεια, ὡς σέρησις νόσος, ὡς ποιητι-
κὸν ἡ ἰατρική. πάλιν ὡς μὴ εἶδος ἡ οἰκία, ὡς σέρησις ἡ τοιαδὶ
ἀταξία, ὡς ὕλη οἱ πλίνθοι, ὡς ποιητικὸν ὁ οἰκοδόμος. ὥς πάν-
των αἰτία ἐστὶν ὕλη εἶδος σέρησις ποιητικόν, ἀλλὰ δὲ ἄλλων.
"ἐπεὶ δὲ τὸ κ. ἐν μὴ τοῖς φυσ. ἀνθρώποις ἀνθρώπος." φυσικὸς
ἀνθρώπος εἶπε δια τὸν αὐτοάνθρωπον. ἐκεῖνος γὰρ ὁ φυσικός. ὁ δὲ
νῦν λέγει, εἶρηκε καὶ ἐν τῇ Φυσικῇ (21), ὅτι τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ
εἰδικὸν πολλάκις τὸ αὐτό ἐστιν.

παρὰ ταῦτα τὰ αἰτία ἔστι τὸ πάντων πρῶτον, ὅπερ ἐστὶν ἡ 1070 b
ζητημένη ἐνταῦθα ἀρχή. 34.

at nostrum non est nunc proximum movens investi- 1070 b
gare, sed quaerimus primum movens, a quo omnia moven- 35.
tur: et est manifestum quod est substantia. Themist. f. 8.

εἰτα λέγει καὶ τίνα εἰσὶ τὰ λίαν προσεχέστατα τῷ τὰ ἐμφυχα 1071 a
εἶναι αἰτία. ταῦτα γάρ, φησὶν, ἔστι ψυχὴ ἴσως καὶ σῶμα, ὥσπερ 2.
ἐπὶ φυτῶν, ἢ νῆς καὶ σῶμα καὶ ὄρεξις, ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων, ἢ σῶμα
καὶ ὄρεξις, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλόγων ἐστὶν ἰδεῖν.

1071 α τὸ δὲ "οἶον οἶνος ἢ σὰρξ ἢ ἄνθρωπος" παραδείγματα ἐστὶ τῷ
 7. "ὅτε μὴ ἐνεργεία ὅτε δὲ δυνάμει." ἢ γὰρ ὑγρότης, ἢ περὶ νῦν ἐστὶν
 ἐνεργεία, ἐνεργεία οἶνος, δυνάμει ἐστὶν ὄξος. ὡσαύτως καὶ εἴ τι
 νῦν ἐστὶν ἐνεργεία ὄξος, δυνάμει ἐστὶν οἶνος. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν
 λοιπῶν δύο· ὡς δὲ ἐπὶ τούτων, ὅτι καὶ ἐπὶ πάντων. ἢ μὴ ὅτι τῶν
 λεγομένων διάνοια οἶμαι τοιαύτη. καὶ δὲ τὴν λέξιν τὸ μὴ "ἐνε-
 ργεία μὴ τὸ εἶδος" ἀντὶ τῷ ἢ ἐνεργεία ἀναλογεῖ εἶδει καὶ τὸ εἶδος τῇ
 ἐνεργείᾳ, τὸ δὲ "ἂν ἢ χωριστόν" ἀντὶ τῷ τὸ τῇ ἐπινοίᾳ χωριστόν.
 τὰ γὰρ ἐνυλὰ, εἰ δὴ, τῇ ἐπινοίᾳ μόνῃ χωρίζεται τῆς ὕλης. τὸ δὲ "καὶ
 ἐξ ἀμφοῖν" ἀντὶ τῷ ὅτι μόνον τὸ εἶδος ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξ ὕλης
 καὶ εἶδος. ἢ τὸ "ἐνεργεία μὴ γὰρ τὸ εἶδος, ἂν ἢ χωριστόν," ἀντὶ τῷ
 φῶς εἴρηκεν, ἢ ἢ ὅτι ἢ ἐνεργεία ἢ τὸ φῶς τὸ χωριστόν· χωρί-
 ζεται γὰρ ἀπὸ τῷ ἐν τῷ ἀέρι διαφανῆς καθ' ἑκάστην. ἐξ ἀμφοῖν δὲ
 λέγει τὴν ἡμέραν, ἐκ τῷ φῶς καὶ τῷ πεφωτισμένῳ διαφανῆς. καὶ
 ὅτι ἐνεργείαν τὸ φῶς, ὃ καὶ χωριστόν λέγει, εἴρηκε, τεκμαίρομαι ἐκ
 τῷ εἰπεῖν "σέρεσις δὲ τὸ σκότος." ἄλλως δὲ ἐνεργεία καὶ δυνάμει
 διαφέρει, ὡς μὴ ἐστὶν ἢ αὐτὴ ὕλη, ὡς ἔκ ἐστι τὸ αὐτὸ εἶδος." ἐπειδὴ
 ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ καὶ ὁ ἥλιος, εἰσὶ δὲ ἀμφοτέρω ὅτε ἥλιος
 καὶ ὁ Σωφρονίσκος ποιητικὰ Σωκράτους, ἢ μὴ τῷ Σωφρονίσκῳ ὕλη
 αἱ σάρκες καὶ τὰ ὅσα καὶ νεῦρα, ὁμοίως καὶ τὸ εἶδος καὶ ἐνεργεία αὐτῷ.
 ὅθεν διαφέρει τῷ λόγῳ τῆς τῷ Σωκράτους ὕλης καὶ τῷ εἶδος· σάρ-
 κες γὰρ καὶ νεῦρα αἱ ἀμφοτέρων ὕλαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἶδη τὰ
 αὐτά, μόνον δὲ τῷ προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ διαφέρει· προτέρα γὰρ ἢ
 Σωφρονίσκος ὕλη καὶ τὸ εἶδος τῆς τῷ Σωκράτους φύσεως. ἢ δὲ τῷ
 ἥλιν ὕλη καὶ τὸ εἶδος ὅτι τῷ χρόνῳ μόνον προτέρα τῆς τῷ Σωφρο-
 νίσκῳ ὕλης καὶ τῷ εἶδος, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ· ἢ μὴ γὰρ τῷ Σωφρο-
 νίσκῳ ὕλη σάρκες, ἢ δὲ τῷ ἥλιν ὅτι τοιαύτη, ἀλλὰ πέμπτον τι
 σῶμα. ὅτι δὲ καὶ τὸ τῷ ἥλιν εἶδος ἕτερόν ἐστι τῷ Σωφρονίσκῳ
 εἶδος, ὅτι δὲ μὴ λέγειν. ταῦτα δὲ αἰνίττει διατὸ "ἄλλως — εἶδος."
 ἐλλειπῆς δὲ ἐστὶν ἢ λέξις· εἴη δ' ἂν πλήρης εἰ ὅπως εἶχεν· ἄλλως δὲ
 ἐνεργεία καὶ δυνάμει, ὡς μὴ ἐστὶν ἢ αὐτὴ ὕλη μὴ δὲ τὸ αὐτὸ εἶδος,
 (adde διαφέρει) ὡς ἔκ ἐστι τὸ αὐτὸ εἶδος μὴ δὲ ἢ αὐτὴ ὕλη. εἴη δ' ἂν
 τὸ λεγόμενον, ἐπειδὴ καὶ ὁ Σωφρονίσκος ποιητικός ἐστι Σωκράτης,
 ἀλλὰ καὶ ὁ ἥλιος καὶ ὁ λοξὸς κύκλος, διαφέρει ἢ ἐνεργεία καὶ τὸ εἶδος
 τῷ ἥλιν καὶ τῷ λοξῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας καὶ τῷ εἶδος τῷ Σωφρο-
 νίσκῳ καὶ τῷ Σωκράτους. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἢ τὸ αἰ
 ὕλαι. καὶ τὴν αἰτίαν τούτου ἐπήγαγεν εἰπὼν "ἔτε ὕλη" κτλ.

1071 α πάντων δὲ ἀρχαὶ πρῶτον ἢ τὸ προσεχέες. "πρῶτον τοῦτο,"
 19. τῷ τῷ μικρόν· τῷ γὰρ Σωκράτης ἀρχὴ καὶ αἰτίον ὅδε ὁ Σωφρο-
 νίσκος. ἐστὶν ὅτι πάντων ἀρχὴ ἢ δὲ ἢ ἐνεργεία καὶ τόδε τὸ μερικόν
 δυνάμει, τῷ τῷ αὐτῇ ἢ μερικῇ ὕλιν.

1071 α πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένους αἰτίοις εἰσὶ καὶ ἄλλα αἰτία καὶ ἄλλαι
 24. ἀρχαί· ταῦτα δὲ ἐστὶν εἶδη τῶν ὁσίων· ἄλλα δὲ ἄλλων, ὡς περ
 εἴρηκεν. ὅτι μόνον δὲ τῶν ἑτέρων γενῶν ἕτερα τὰ αἰτία, ἀλλὰ καὶ
 τῶν ὁμοειδῶν ἕτερα, τῷ ἀριθμῷ δὲ κτλ.

1071 α διὰ τούτων διδάσκει ἡμᾶς, εἴπερ ἐρωτώμεθα πότερον πάντων
 31. αἱ ἀρχαὶ αἱ αὐταὶ ἢ ἕτεραι, τί ὁφείλομεν ἀποκρίνασθαι· καὶ φησιν
 ὅτι πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων καθόλου μὴ ἢ τὸ ἢ ὡς καθόλου

ὕλη καὶ ὡς καθόλου εἶδος καὶ ποιητικόν, καὶ ἢ τὸ ὅλως τὸ ἀνάλογον, καὶ
 μὴ ὡς τῷ δὲ ἢ τῷ δὲ λαμβανόμενά ἐστιν ἑκάστη, τῷ τῷ πάντων
 εἰσὶν αἱ αὐταὶ ἀρχαί· διαιρεθέντων δὲ τῷ τε καθόλου εἶδος καὶ τῆς
 καθόλου ὕλης καὶ τῶν λοιπῶν εἰς τε τὰ τῷ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος
 καὶ τῶν ἄλλων αἰτία, ἔκ ἐστὶ τὰ αὐτὰ ἀλλ' ἕτερα "πλὴν ὡς" ἢ τὸ
 τῷ ἀνάλογον δὲ εἰσὶ τὰ αὐτά. καὶ τῷ τῷ φανερώτερον ποιῶν πάλιν
 ἐπανέληφε τὸν λόγον, καὶ φησιν ὅτι ὡς μὴ τὰ αὐτὰ τῷ ἀνάλο-
 γον, ὅτι ὕλη εἶδος σέρεσις, ἴσον λέγων, ἐπεὶ πάντα ὑπὸ ὕλην
 εἶδος σέρεσιν εἰσιν, ἔσον τῷ πάντων αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ τῶν ἀναλόγων.
 τὸ δὲ "καὶ ὡς — πάντων" δυνάμει τοιαύτον ἐστὶν. ὅταν δὲ ἐρωτώ-
 μενοι πότερον τὰ τῶν ὁσίων αἰτία καὶ τῶν συμβεβηκότων εἰσὶν
 αἰτία, λεκτέον ὅτι ναί, καὶ τὴν αἰτίαν προΐετέον ὅτι ἀναιρεμένων
 γὰρ τῶν ὁσίων ἀναιρεῖται καὶ τὰ λοιπά. αἰτίον δὲ τὸ συναναιρεῖν τῷ
 συναναιρεμένῳ. ἀλλὰ περὶ τούτων εἴρηκεν πρὸ ὀλίγου ἀκριβῶς. "ἔτι
 τ. πρ. ἐντ." ἔτι, φησὶν, ἐρωτώμενοι πότερον τὸ πορρώτερον ἐστὶν
 αἰτίον ἢ τὸ προσεχές, ῥητέον ὅτι τὸ πρῶτον, τῷ τῷ προσεχές.
 προσεχές δὲ αἰτίον καὶ ἐντελεχεία, ὡς πολλαχῶς εἴρηκεν. "ὡς δὲ
 ἕτερα πρῶτα ὅσα τὰ ἐναντία," τῷ τῷ ἄλλον δὲ τρόπον λεκτέον
 πρῶτα αἰτία τὰ ἐναντία, ἢ τὸ τὸ εἶδος καὶ τὴν σέρεσιν· ὡς τὸ λε-
 γόμενον ἐστὶν ὅτι ποτὲ μὴ λεκτέον πρῶτον αἰτίον τὸ ἐντελεχεία ἢ τὸ
 τὸ ποιητικόν, ποτὲ δὲ τὰ ἐναντία ἢ τὸ τὸ εἶδος καὶ τὴν σέρεσιν, ὡς περ
 ἐναντία, φησὶν, ὅτε ὡς γένη λέγει, τῷ τῷ ὡς ὕλη, ὅτε πολ-
 λαχῶς, τῷ τῷ ὅτε ὡς καθόλου, ἀλλ' ὡς συγκατατεταγμένα.
 ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ὡς δὲ πρῶτα ὅσα τ. ἐν." τὸ "ὅσα" παρέλ-
 κον ἐστὶν.

et saepe diximus hoc principium non posse demonstra-
 1071 β tione cognosci; demonstratio enim ex principiis et causis
 3. constat, prima autem causa, hoc est primum principium, nec
 causam ante se nec principium habet. sed quod volumus
 hoc pacto fortasse consequemur, considerando duo inesse
 primo principio, unum quod est aeternum, alterum quod
 est immobile. separemus igitur haec et de utroque sigilla-
 tim disputemus. Themist. f. 9.

ἢ τῷ τῷ αἰδίον κίνησιν κινεῖται· πᾶσα γὰρ κίνησις τινος. καὶ
 1071 β ὅτι μὴ ἢ κίνησις αἰδίος, δέδεικεν ἐν τῷ θῆτα τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
 4. σεως· ὅτι δὲ καὶ ὁ χρόνος αἰδίος, παραμυθίας ἀξιοῖ, λέγων, εἰ
 ἔστιν ὁ χρόνος γενεῆς καὶ φθορᾶς, πρότερον ἔκ ἢ ὅτι ὕστερον ἔσται·
 ἀλλὰ μὴν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον χρόνος τί εἰσιν· ἢν ἄρα πρὸ τῷ
 γενέσθαι τὸν χρόνον χρόνος· εἴπερ μὴ τὸν τῷ χρόνον φθορᾶν ἐστὶ τὸ
 ὕστερον.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἀλλὰ μὴν εἰ ἔστι κινήτικόν ἢ ποιητικόν,"
 1071 β μὴ ἐνεργῆναι δὲ τι" τὸ "μὴ ἐνεργῆναι" ἀντὶ τῷ μὴ εἴη δὲ ἐνεργεία
 12. πάντῃ ἀμοιρῶσα δυνάμει, ἔσται ὅτε ἔκ ἔσται κίνησις· τὸ γὰρ δυν-
 νάμενον μὴ ἐνεργῆσαι ἔσται ποτὲ ἔκ ἐνεργῆναι. δέδεικεν δὲ ὅτι ἀδύ-
 45 νατόν ἐστι μὴ εἶναι κίνησιν· ἀδύνατον ἄρα καὶ τῷ κινῆναι τὴν αἰδίον
 κίνησιν δυνάμιν τινα ὑπάρχειν.

τὸ δὲ "εἰ γὰρ μὴ ἐνεργῆσει, ἔκ ἔσται κίνησις" ταυτόν ἐστι τῷ
 1071 β εἰ γὰρ μὴ ἐνεργεῖ ἢ παρὰ τὰ εἶδη ὁσία, ἀλλὰ μένει μὴ ἐνεργῆσαι,
 17.

ὡς οἱ τὰ εἶδη τιθέμενοι ἀπεφαίνοντο. (λέγοντες γὰρ τὰς ἰδέας καὶ ἀκινήτους καὶ μηδὲν ὅλως ἐνεργήσας, ἐκπίπτειν ἐξ αὐτῶν ἐφασκον ἀπορροίας τινὰς καὶ τῇδε τῇ ὕλῃ συμπιπτάσας ἕτω γίνεσθαι πάντα τὰ ἄτομα), εἰ ἔν ἕτῳ, ὥσπερ αἱ ἰδέαι, ἔχει ἢν ἂν ὑπόθηται τις ἕσσαν, ἕκ ἕσαι κινήσεις.

1071 b
18. "ἡ — δύναμις." τῆς ἐξ ἐνὶ συνέξενον αὐτῇ τις δύναμις, καὶ μὴ εἶη ἁμοιρος πάντῃ δυνάμεως, ἕδ' ἕτῳ ἕσαι ἡ κινήσεις αἰδίου.

1071 b
21. τὸ "ταύτας," οἶμαι, ἀντὶ τῆς τὰς λοιπὰς εἰληπτοῦ. καὶ εἶη ἂν λέγων ὅτι ἕ μόνον τὸ κινητικὸν τῆς ἀπλανοῦς δεῖ τοῖσιν εἶναι οἷον 10 εἵπομεν, ἀλλὰ καὶ τὰς λοιπὰς ἀρχὰς τὰς κινῶσας τὴν Κρονιακὴν ἢ τὴν Δίον καὶ τὰς λοιπὰς σφαίρας, αἵτινες ἀρχαὶ ὑπὸ τὴν πρώτην εἰσί, καὶ ταύτας ἔν δεῖ αὐτῶν εἶναι καὶ αἰδίου, εἴπερ γε καὶ ἄλλο τι αἰδίου. ἐπεὶ γὰρ ἐστὶ καὶ ἄλλο τι, οἷον τὸ τῆς ἀπλανοῦς κινητικὸν αἰδίου, δεῖ καὶ ταύτας αἰδίου εἶναι. ἢ τὸ "εἴπερ γε κ. α. τι α." λέ- 15 γοι ἂν, ἐπειδὴ ἡ τῶν ἑπτὰ σφαιρῶν ἑνὰς αἰδίου ἐστὶ, δεῖ καὶ τὰ τέτταρ' κινητικὰ αἰδία εἶναι.

1071 b
25. "ἕδ' ἕσαι τῶν ὄντων," ὁ ἴσον ἂν εἶη τῷ ἢν ἄρα ὅτε ἕδ' ἔν τῶν ὄντων. ἐνδεχέσθαι γὰρ τὸ δυνάμενον εἶναι μὴ πῶ εἶναι. καὶ οἶμαι ἐν τῇ λέξει τῇ "δοκεῖ γὰρ τὸ μὴ ἐνεργῆναι" τὸ "δοκεῖ" ἐμφατι- 20 κὸν εἶναι τῷ μὴ ἀρέσκειν αὐτῷ τὴν ὅτι πᾶν τὸ ἐνεργῆναι δύναντο λέγεσθαι πρότασιν, ἢν ἢ τὸ λεγόμενον ὅτι δοκεῖ ἄλλοις. τὸ δὲ "ἀλλὰ μὴν εἰ τῆτο, ἕδ' ἕσαι τῶν ὄντων." ἐνδεχέσθαι γὰρ δύναντο μὴ εἶναι μὴ πῶ δ' εἶναι, οἶμαι ὅτι ὡς λύσις ἐπὶ τῇ τῷ λέγοντος λόγῳ ὅτι ἡ δύνα- 25 μις προτέρα τῆς ἐνεργείας. εἰ γὰρ ἐκ τῆς λέγειν ὅτι πᾶσα δύναμις προτέρα πάσης ἐνεργείας ἐστὶ, συνάγεται τὸ ἢν ὅτε ἕδ' ἔν τῶν ὄντων, τῆτο δὲ ἀδύνατον δέδεικται ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶ (1 12), ψευ- 30 δος ἄρα τὸ λέγειν ὅτι πάσης ἐνεργείας προηγέσθαι δύνανται. ἀλλ' εἰ, ὡς ἐφαμέν, ταῦτα λύσις εἰσὶ τῆς ἀπορίας, πῶς κατιῶν πάλιν αὐτὴν λύει; ἢ ἕκ ἕσαι τῆτο ἀλλότριν τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀγχι- 30 νοίας. πρὸς παράστασιν γὰρ τῆς ἀληθείας πανταχῶς, καὶ μάστιχα ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ, οἷς τῶν αὐτῶν μέμνηται καὶ τοσαυτάκις τὰ περὶ αὐτῶν διαρθροῖ. δείξας ἔν ὅτι ἡ ἐνέργεια προτέρα δυνά- 35 μεως ἢτοι τὸ εἶδος τῆς ὕλης (πᾶσα γὰρ δύναμις ὡς ὕλη. ὁ γὰρ Σωκράτης δύναμις καὶ ὕλη τῷ γράφειν ἐστίν), αἰτιᾶται τὴν θεολόγους 35 προτέραν ποιῶντας τὴν δυνάμιν καὶ τὴν ὕλην τῆς ἐνεργείας. ὅταν γὰρ Ἡσίοδος λέγῃ (Theog. 116)

ἢτοι μὴ πρώτητα χάος γένηται, αὐτὰρ ἔπειτα γαῖ' εὐρύςερνος.

καὶ

τὴν δ' ἐτέρην προτέραν μὴ ἐγγείνατο Νύξ ἐρεβεννή, διὰ τῆς χάος καὶ τῆς νυκτὸς τὴν ὕλην ἡνίττετο. σκοτός γὰρ καὶ νύξ καὶ τὸ ἀληπτον αὐτῆς ἡ ὕλη, χάος δὲ διὰ τὸ χωρητικὸν καὶ δεκτικὸν αὐτῆς τῶν εἰδῶν. καὶ ὁ Ἀναξαγόρας διὰ τῆς "ἢν ὁμῶς πάντα χρήματα" τὴν ὕλην ἡνίττετο. αἰτιᾶται δὲ ἕ τὴν φυσικὴν, 45 τὸν τε Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν (ἔτσι γὰρ προτέραν τὴν ἐνέρ- 50 γειαν ἔλεγον δυνάμεως, ὡς ἐρεῖ. ὁ μὴ γὰρ αὐτῶν φιλικὴν καὶ νεῖκος ἐτίθετο τὴν ἐνέργειαν, ὁ δὲ Ἀναξαγόρας τὴν νῦν), ἀλλὰ τὴν θεο-

λόγους. τὸ γὰρ "τὸ αὐτὸ αἶτιον" ἕ τῆτο σημαίνει ἂν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἄτοπα ἔπεσεν τοῖς τε θεολόγοις καὶ τοῖς φυσικοῖς, ἀλλὰ τὸ αἶτιον ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἔπεσεν πᾶσι τοῖς θεολόγοις, ὅσοι προτέ- 5 ραν τὴν δυνάμιν τῆς ἐνεργείας ποιῶσιν. ἢ λέγοι ἂν ὅτι τὸ αὐτὸ ἄτοπον ἔπεσεν καὶ τοῖς θεολόγοις καὶ τοῖς φυσικοῖς, ἕ πᾶσιν ἀλλ' ὅσοις τῶν τε φυσικῶν τῶν τε θεολόγων ἐπὶ ἡλθε ποιεῖν προτέραν τὴν δύ- 10 ναμιν τῆς ἐνεργείας. εἰ γὰρ ἐστὶν ἡ δύναμις, φησί, κατ' αὐτὴς προτέρα τῆς ἐνεργείας, πῶς ἐξ αὐτῆς κινήσεται ἡ ὕλη μὴ ἕσης τῆς ἐνεργείας τῆς κινήσεως;

quod autem potentia praecedat actum, sermo est anti- 1071 b quorum theologorum, qui generabant mundum ex tenebris 26. et aëre, ut dicebat Hesiodus. Themist. f. 11.

ἀεὶ γὰρ εἶναι κινήσιν καὶ Λεύκιππος καὶ Πλάτων ἔλεγον. παρα- 1071 b λαβὼν γὰρ, φησὶν ὁ Πλάτων (Tim. p. 30), τὴν ὕλην πλημμε- 32. λῶς καὶ ἀτάκτως φερομένην. καὶ Λεύκιππος δὲ ἐν τῷ κενῷ τὰς ἀτόμους κινεῖσθαι τὸν ἄπειρον χρόνον ἐφασκεν. καὶ ὅτι ἡ μὴ κινήσεις ἐνέργεια ἐστὶν, ἀπεφαίνοντο. ἀλλὰ διὰ τί ἐστὶν ἐνέργεια ἡ κινήσεις, καὶ τίς ἐστὶν αὕτη ἡ κινήσεις, πότερον ἡ κύκλω ἢ ἄλλη τις, καὶ διὰ 15 τί ὡδὲ μὴ τὰδε κινῶνται ὡδὲ δὲ τὰδε, τῶν τὴν αἰτίαν ἕ λέγουσιν.

πολὺ γὰρ διαφέρει τὸ κατὰ φύσιν τῷ παρὰ φύσιν κινεῖσθαι, καὶ ἡ 1071 b πρώτη κινήσεις τῶν ἄλλων. αἰτιᾶται δὲ καὶ ἄλλο τῷ Πλάτωνι. 36. εἰπὼν γὰρ ὁ Πλάτων ὅτι ἡ κινήσεις ἦν καὶ πρὸ τῆς τὸν κόσμον γενέσθαι, εἴπερ ἀτάκτως ἐκινεῖτο ἡ ὕλη, πάλιν λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ ἡ ἅμα τῷ ὕραν ὑπερνοῦσα καὶ αὐτὴ ἑαυτὴν κινῶσα ἐστὶ πηγὴ καὶ αἰτία τῆς κινή- 20 σιν εἶναι, ὥς πρὸ τῆς τὸν ὕραν καὶ τὴν σὺν αὐτῷ γενομένην ψυ- 25 χὴν γενέσθαι εἶναι κινήσιν φησιν. εἰ ἔν πρὸ τῆς γενέσθαι τὸν ὕραν καὶ τὴν σὺν αὐτῷ γενομένην ψυχὴν ἦν ἡ κινήσεις, ψευδὸς ὅτι ἡ ψυχὴ ἡ αὐτὴ ἑαυτὴν κινῶσα ἐστὶ ἡ πηγὴ τῆς κινήσεως.

ἐπὶ μὴ γὰρ τῷ αὐτῷ καὶ ἐνὸς ἀληθὲς ὅτι ἡ δύναμις προτέρα τῆς 1072 a ἐνεργείας. εἰ γὰρ καὶ δυνάμει ὦν πρότερον ὁ Σωκράτης μυστικὸς ἕτω 3. γέγονε καὶ ἐνεργείᾳ, ὅμως ἦν ἄλλο τι πρότερον ἐνεργείᾳ μυστικὸν τὸ εἰς ἐνέργειαν τὸν Σωκράτην ἄξαν. ὥς πρὸς μὴ τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα ἐπὶ τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν προτέρα ἐστὶν ἡ δύναμις τῆς ἐνεργείας, 40 πρὸς δὲ τὸ χῶμα πάντων τῶν ἀνθρώπων ὕδαμῶς ἐστὶν ἡ ἐνέργεια ὑτέρα τῆς δυνάμεως. εἰ δὲ ἐπὶ τῶν ἕ προηγέσθαι ἡ δύναμις, πολλῶν μᾶλλον ἐπὶ τῆς κυρίως ὑπερήσει. ἀλλὰ περὶ μὴ τῶν εἰρηγῶν ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (2 4).

ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ἄπερ ἐστὶ νῦν, οἷον ἦν ἀεὶ ὁ κόσμος, ἡ πε- 1072 a ριόδω, ὡς Ἐμπεδοκλῆς ἐφασκεν, ἢ ἄλλως, ὡς Ἀριστοτέλης βέ- 8. λεῖ. "εἰ δὲ τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιόδω." ἐλλίποι ἂν τῇ λέξει τὸ ἢ ἄλ- 40 λως, ἢν ἢ τὸ πᾶν, εἰ δὲ ὁ κόσμος ἕτος ἀεὶ ἐστὶν, ἢ περιόδω, ὡς Ἐμπεδοκλῆς λέγει, ἢ ἄλλως, ὥσπερ ἡμεῖς, δεῖ τι ἀεὶ μένειν ὡσαύτως ἐνεργῆναι καὶ εἶναι τὴν φύσιν αὐτῆς ἐνέργειαν. εἰ δὲ ἀνάγκη καὶ γένεσιν ἀεὶ εἶναι, δεῖ εἶναι τι ἐνεργῆναι ἄλλως, ἢτοι λοξῶς κινεῖσθαι, ἢνα προσάγῃ καὶ ἀπάγῃ τὸ γεννητικόν, ὅπερ ἐστὶν ὁ ἥλιος. ἀνάγκη ἄρα τὸ λοξῶς κινῶμενον καθ' αὐτὸ μὴ ὡδὲ ἐνεργῆναι, ἢτοι 50 λοξῶς κινεῖσθαι καὶ προσάγειν καὶ ἀπάγειν τὸν ἥλιον, "ὡδὲ δὲ κατ' ἄλλο," τῆς τῆς τὸ γίνεσθαι δὲ καὶ καθ' ἑκάστην τὴν ἥλιον ὑπὸ γῆν καὶ

ὕπερ γῆν κατ' ἄλλο, ἥτοι δὲ καθ' ἕτερον, τῷτο πάχει ὁ ἥλιος
οἷον φέρε εἰπεῖν διὰ τὴν κρονιακὴν, ἥ κ' τὸ πρῶτον, οἷον κ' τὴν
ἀπλανῆ. καὶ διαρθρῶν τὴν λόγον λέγει, ἀνάγκη ἄρα κ' τὴν τῆς
ἀπλανῆς κίνησιν γίνεσθαι ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν τὴν ἥλιον, παρὸ κ' τὴν
κρονιακὴν. καὶ τὴν αἰτίαν τῆ ἀνάγκη κ' τὴν ἀπλανῆ τὴν τῷ 5
ἥλιῳ ὑπὲρ γῆν καὶ ὑπὸ γῆν γίνεσθαι καθ' ἐκάστην φοράν, ἐπήγαγεν
εἰπὼν "πάλιν γ' ἐκείνο αὐτῷ τὸ αἷτιον ἀκείνῳ," τῷτ' ἐστὶ πάλιν γ' ὅτι
τῆς ἀπλανῆς σῶμα αἷτιον ἔσται τῷ ἐν τῇ κρονιακῇ σφαίρᾳ ἀσέρι
ὕπερ γῆν καθ' ἐκάστην γίνεσθαι καὶ ὑπὸ γῆν ἀκείνῳ, ἥτοι τῷ ἥλιῳ.
ἡ ἀπλανῆς γὰρ ἐστὶν αἰτία τῆ καθ' ἐκάστην καὶ τὴν κρόνον καὶ τὴν ἥλιον 10
δύνειν καὶ πάλιν ἀνατέλλειν. ὥστε κάλλιον ἐστὶ τὴν ἀπλανῆ λέγειν
αἰτίαν εἶναι τῆ τὴν ἥλιον ἀνατέλλειν καὶ δύνειν ἥπερ τὴν τῆ κρόνου
σφαῖραν. ἐκείνο γάρ, ἥτοι ἡ ἀπλανῆς, ἥν αἰτία τῷ ἥλιῳ τῷ αἰ
ὡσαύτως ἥτοι ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν φέρεσθαι, τῷ δὲ ἄλλως, ἥτοι
ποτὲ μὲν ἐν τῷ σκορπίῳ γίνεσθαι ποτὲ δὲ ἐν αἰγοκέρῳ, ἡ λόξωσις 15
τῆ ζωδιακῆς, καθ' ἣν φέρεται. τὸ δὲ "τῷ δ' αἰεὶ ἄλλως, ἀμφω δη-
λονότι" (καὶ ὑποσικτέον εἰς τὸ "ἄλλως") δηλωτικὸν ἂν εἴη τῷ δ' αἰεὶ
μέν, τῷτ' ἐστὶν εὐτάκτως καὶ ἀνα μέρος γίνεσθαι νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ
γένεσιν καὶ φθοράν, αἰτία εἰσιν ἀμφοτέρω, ἥ τε ἀπλανῆς καὶ ἡ λόξωσις
φερομένη τῷ ἥλιῳ σφαῖρα, ἡ μὲν ἀπλανῆς τῆ νύκτας γίνεσθαι καὶ 20
ἡμέρας, ἡ δὲ ἡλιακὴ σφαῖρα καὶ ὁ ἥλιος τῆς γένεσιν καὶ φθοράν.
ταῦτα εἰπὼν ἐπιφέρει "ἔκθ' — κινήσεις," ἴσον λέγων τῷ ὅτι μόνον
ἡμεῖς ταῦτα περὶ τῶν τῆς ἀπλανῆς καὶ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας κινή-
σεων ἔγω λέγομεν, ἀλλὰ καὶ ἕτως ἔχουσιν. εἰ ἔν αὐτῷ αἰεὶ κινήσεις
αἰτία τῆς τῶν λεγόμενα ἔχειν ὡς γίνεσθαι, τί δεῖ ζητεῖν ἄλλας ἀρχὰς 25
οἷας φασὶν οἱ τὰς ιδέας τιθέμενοι; ταῦτα εἰπὼν λέγει "ἐπεὶ δ'
ἔτως ἐνδέχεται, λύοιτ' ἂν ταῦτα. καὶ εἰ μὴ ἔτως" (καὶ ὑποσικτέον
εἰς τὸ ἔτως), "ἐκ νυκτὸς ἔσται — μὴ ὄντος." ἔγω γὰρ ἐστὶ τὸ συ-
νεχὲς τῆς λέξεως. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον. ἐπεὶ, ὡς δέδεικται, προ-
τέρω ἐστὶν ἡ ἐνέργεια τῆς δυνάμεως, καὶ ὅτι ἡ τῆς ἀπλανῆς καὶ τῆς 30
ἡλιακῆς σφαίρας κινήσεις, αἱ τινες σφαῖραι καὶ αὐταὶ ἐνέργειαί εἰσιν,
εἰ καὶ μή, ὡς ἡ κυρίως λεγομένη, αἰτία εἰσὶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν καὶ
γένεσεως καὶ φθορᾶς, λύοιτ' ἂν πᾶσα ἀπορία, ἥ τε ἀπορῶσα εἰ ἔστι
πρότερα ἡ δύναμις τῆς ἐνεργείας, καὶ ἡ λέγουσα διὰ τί ὡδὲ κινεῖται
ἡ ἀπλανῆς καὶ ὡδὲ ἡ τῆς ἥλιου σφαῖρα, καὶ ἡ ζητῶσα ποῖα τῶν κινή- 35
σεῶν ἐστὶν ἡ πρώτη. περὶ τούτων γ' ἀπάντων εἴρηται ὅτι ἡ τὰς ἄλ-
λας ἑαυτῇ συγκαίνουσα, ἥπερ ἐστὶν ἡ τῆς ἀπλανῆς, ἐστὶν ἡ πρώτη
τῶν κινήσεων, κινεῖται δὲ ὡς κινεῖται διὰ τὸ γίνεσθαι νύκτας καὶ ἡμέ-
ρας, ἡ δὲ ἡλιακὴ σφαῖρα ἀναπάλιν διότι δεῖ γένεσιν εἶναι καὶ
φθοράν, γένεσις δὲ ἐστὶν αἰεὶ καὶ φθορά, ὅτι δεῖ τι αἰεὶ εἶναι. εἰ 40
ἔν ἔτως ἔχειν ἐνδέχεται, ὥσπερ φαμέν, λύοιτ' ἂν πάντα. καὶ εἰ
μὴ ἔτως, τῷτ' ἐστὶν εἰ δὲ λέγοι τις μὴ ἔτως ἔχειν, ἐκ νυκτὸς
ἔσται καὶ ἔξ ὁμῶς πάντων καὶ μὴ ὄντος, τῷτ' ἐστὶ ἡ δύναμις
πρότερα ἐνεργείας, καὶ ἔσται πάντα ἐκ δυνάμεως, ὅπερ δέδεικται
ἀδύνατον.

1072^a ex se quidem necessario haec causa varia est, continua-
10. tionem autem accipit ab alia causa: manat ergo hoc a prima
causa. Themist. f. 11.

ἡ μὲν ἔν τῶν λεγομένων πάντων διάνοια εἴρηται. ἐν δὲ τῇ λέξει 1072^a
τῇ "ἐπεὶ δὲ κινῶν. κ. κιν., καὶ μέσον τοῖνον ἐστὶν ὁ ὅτι κ. κ. πρῶτον 24.
ὑποσικτέον εἰς τὸ "καὶ μέσον." εἴτα προσυπακαχέον τῷ ἔστι δὲ καὶ
τὸ κινῶμενον μόνως. εἴτα ἐπακτέον τὸ "τοῖνον ἐστὶ τι ὁ ὅτι κ. κ." καὶ
τὰ ἐξῆς, ἵνα ἡ τὸ πᾶν τοῖνον. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τῷ κινῶμεν μόνως καὶ
τῷ κινῶντος μόνως μέσον τὸ κινῶν ἅμα καὶ κινῶμενον, εἰσὶ δὲ τὰ
δύο, τό τε κινῶμενον μόνως καὶ τὸ κινῶν ἅμα καὶ κινῶμενον, δεῖ εἶναι
καὶ τὸ ἀκίνητον.

ἐπειδὴ δὲ πᾶν ὁρεκτὸν καὶ πᾶν νοητὸν ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ καθ' 1072^a
αὐτὴ νοητὸν καὶ ὁρεκτὸν λέγεται, καὶ εἰσὶ τινὰ μὲν ὁρεκτά, μὴ νοητά δέ, 26.
ὡς ὁ ἄρτος, καὶ ἔμπαλιν νοητά μὴ ὁρεκτά, ὡς τὰ κακά, δείκνυ-
σιν ὅτι τὸ πρῶτον καὶ κυρίως νοητὸν καὶ κυρίως ὁρεκτὸν ταυτόν ἐστιν.
πρῶτον δὲ διδάσκει ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῆς ἐπιθυμητῆς καὶ τῆς βυ-
λητῆς, λέγων, ἐπιθυμητὸν μὲν ἐστὶ τὸ φαινόμενον καλόν. τὸ γ' κυ-
ρίως καλὸν. ἔκ ἐπιθυμητὸν ἄλλ' ἐφετὸν καὶ ὁρεκτὸν. ἕτερον γ' ἐπι-
θυμία ἐφέσεως. ἡ μὲν γ' ἐπιθυμία ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ καὶ ἀλόγῳ
μέρει τῆς ψυχῆς ἐστὶν, ἡ δὲ ἐφesis ἐν τῷ λογιστικῷ. βυλητὸν δὲ
πρῶτον καὶ κυρίως ὁ φαινόμενον καλόν, ἀλλὰ τὸ ὅν ἐν τῇ ἑαυτῇ
φύσει καλόν. ὁρεγόμεθα δὲ διότι ἐδοξε καλόν, ἡ καὶ ἔμπαλιν,
διότι δοκεῖ, ὁρεγόμεθα. ἔτως ἔν περὶ τούτων εἰπὼν συνάγει ὅτι
τὸ πρῶτον νοητὸν καὶ τὸ πρῶτον ὁρεκτὸν τὸ αὐτό ἐστὶ, λέγων, "ἀρχὴ
γ' κτλ."

in primis vero principiis materiae impermixtis idem est 1072^a
desiderabile atque intelligibile. porro nos etiam ex his quae 27.
sunt apud nos cupimus et eligimus quae bona esse videntur;
nam quae eligimus appetimus quoniam videntur bona, neque
talia videntur quia nos ea appetamus. sed tamen nobis multa
videri contingit aliter atque sint; sed in primo desiderato
atque in primo desiderio nulla est diversitas inter id quod
videtur quodque re vera est, nam idem est et quod apparet
et quod vere est; quod autem de eo intelligitur, est in ra-
tione eius, id autem est ipsum esse bonum: nam re vera est
ipsum bonum. initium autem desiderii est id quod de prima
causa intelligitur, eo modo quo appetitus in nobis initium
est imaginatio et cogitatio, omnisque intellectus ab intelli-
gibili movetur. . . species vero intelligibilium plures sunt,
caeteris tamen prior est substantia, et inter substantias ea
quae simplicior est et est actu absque potentiae miscella ect.
Themist. f. 12.

ἐτέραν δὲ συστοιχίαν λέγει τὴν τῆς καλῆς, ὑφ' ἣν ἐστὶ κ' τῆς 1072^a
Πυθαγορείας ὅσια φῶς τρίγωνον περιττὸν καὶ ὅσα ἐκεῖσε κατη- 31.
ρίθμηνται. εἰσὶν ἔν πάντα νοητά τὰ ὑπὸ τὴν τῆς ἀγαθῆς συστοιχίαν,
ἀλλὰ μάλιστα τούτων ἐστὶ νοητὴ ἡ ὅσια, καὶ τῆς ὁσίας πάλιν μάλ-
λιστα ἐστὶ νοητὴ ἡ ἀπλὴ κατ' ἐνέργειαν. . . ὅσα τῶν εἰδῶν ἐνυλά
45 ἐστὶ καὶ ἐν ὕλῃ τὸ εἶναι ἔχει, ταῦτα ὑπὸ τῆς νῆς γίνεσθαι νοητά, δυνά-
μει ὄντα νοητά καὶ μὴ καθ' αὐτὰ μὴδὲ ἐνέργειᾳ. χωρίζων αὐτὰ
τῆς ὕλης ὁ νῆς, μεθ' ἧς ἐστὶν αὐτοῖς τὸ εἶναι, ἐνέργειᾳ νοητά αὐτὸς
αὐτὰ ποιεῖ, καὶ τότε ἕκαστον αὐτῶν, ὅταν νοῇ, ἐνέργειᾳ τε νοητόν

ἐστὶ καὶ νῦν γίνεσθαι, ἢ πρότερον ἢ δὲ τῇ αὐτῇ φύσει ὅν τοσούτον· ὁ γὰρ κατ' ἐνέργειαν νῦν ἢ δὲ ἄλλο ἢ τὸ νοούμενον εἶδος ἐστίν, ὥστε καὶ τῶν ἑκατέρων τῶν ἢ δὲ ὄντων ἀπλῶς νοητῶν, ἔταν νοῆσθαι, νῦν γίνεσθαι. ὥς γὰρ ἢ κατ' ἐνέργειαν αἰσθησις ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῷ κατ' ἐνέργειαν αἰσθητῷ καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν αἰσθητὸν τῇ κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσει, 5 ὥτως ὁ κατ' ἐνέργειαν νῦν ὁ αὐτός ἐστὶ τῷ κατ' ἐνέργειαν νοητῷ καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν νοητὸν τῷ κατ' ἐνέργειαν νῦν· ὁ γὰρ νῦν τὸ εἶδος τῷ νοούμενῳ λαβὼν καὶ τῆς ὕλης αὐτὸ χωρίσας κατ' ἐνέργειαν ἐκεῖνο τὸ νοητὸν ποιεῖ, καὶ αὐτὸς κατ' ἐνέργειαν νῦν γίνεσθαι. εἰ δ' ἐστὶ τῶν ὄντων, ὥσπερ δέδεικται, ἀσώματον καὶ καθ' αὐτὸ ὄν καὶ ἐνυλον, 10 τῷτό ἐστιν ἐνέργεια νοητὸν τῇ τε αὐτῇ φύσει, καὶ ἐξ αὐτῆς τὸ εἶναι ἐνέργεια νοητὸν ἔχει, καὶ ἢ παρὰ τῷ χωρίζοντος αὐτὸ τῆς ὕλης νῦν· αὐλον γὰρ νῦν καὶ νοητὸν ἐστίν. ἀλλ' ἐστὶν ἐνέργεια νῦν καὶ ἐνέργεια νοητὸν αἰεὶ, ὡς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ, ὥστε ὅσα μὲν τῶν εἰδῶν ὁ νῦν χωρίζει τῆς ὕλης καὶ νοητὰ αὐτὰ ποιεῖ, ταῦτα ἢ ἐστὶ κυρίως νοητὰ 15 καὶ καθ' αὐτά. σημειὸν δέ, καὶ γὰρ χωρίζοντα τῷ νοῦντος αὐτὰ νῦν καὶ χωρίσαντος ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ ἐκ μερικῶν ποιήσαντος καθόλου, φθείρεσθαι καὶ ἢ ἐστίν· ὅσα δὲ ἐξ αὐτῶν τὸ εἶναι καθ' αὐτὰ ἔχει, ταῦτα κυρίως νοεῖ καὶ κυρίως νοητὰ.

1072 a 32. "ἐστὶ — αὐτό." ἐνστασὶν τινα διὰ τῶν λυεῖ δυναμένην 20 πρὸς τὰ λεγόμενα φέρεσθαι τοιαύτην· εἰ ἢ πρώτη ὁσία καὶ ἀκίνητος ἀπλῆ ἐστὶ, τὸ δὲ ἀπλῆν ἐν ἐστίν, ἢ ἄρα ἀκίνητος ὁσία μία ἐστίν. δείξει δὲ αὐτὸς ὅτι εἰσὶ καὶ ἄλλαι ἀκίνητοι ὁσῖαι ἐν τῷ τῷ βιβλίῳ. λυεῖ δὲ ταύτην λέγων, ὅτι ἢ ἐστὶ τὸ ἀπλῆν καὶ ἐν ταύτῳ.

neque cum primam substantiam unam esse dicimus, 25 quantitatem significamus... in his namque aliud est id quod est, aliud est esse unum: in natura vero hac ens et unum idem sunt. ita quoque simplex dicitur non quod ex ea possit quicquam componi; nec alterius comparatione sic appellatur, sed simplex est sine compositione et multiplicitate. 30 et natura haec non tantum est primus motor rerum, sed est perfectio et id gratia cuius. nam quod ex se eligibile est et quod in se summam habet pulchritudinem et nobilitatem, id et principium et ex se perfectio existit. Themist. f. 13.

1072 a 35. "ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχία," ἤτοι ἐν ἢ ἐστὶ τὸ καθ' αὐτὸ καὶ δι' 35 αὐτὸ αἰρετὸν καὶ ἀριστον, κατ' ἀναλογίαν δέ. καὶ ὁ ἂν εἴη πρῶτον, λεχθήσεσθαι ἀριστον.

1072 b 1. ταῦτα εἰπὼν λέγει, ὅτι δὲ ἐστὶ πρὸς οἷς εἵπομεν ἐν τοῖς ἀκινήτοις καὶ τὸ ἢ ἐνεκα, δηλοῖ ἢ διαίρεσις, λέγων διαίρεσιν ἐν ἢ πολ- 40 λάκις εἴρηκε τὴν τῶν ἐναντίων πεποιηκέναι ἀναγωγὴν· ταύτην δὲ πεποίηκεν ἐν τῷ περὶ τ' Ἀγαθῶ ἐπιγραφομένῳ βιβλίῳ. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἐστὶ γὰρ τινὶ τὸ ἢ ἐνεκα," τὸ "γὰρ" ἀντὶ τῷ δὲ συνδέσμῳ ἐκκληπτέον, ἢ γὰρ, τὸ δὲ ἢ ἐνεκα τινὶ ἐστίν· τὰ γὰρ γινόμενα καὶ πρα- 45 τόμενα ἐνεκα τῆς εὐδαιμονίας τινὶ πράττει, οἷον τῷ Σωκράτει. [τῷ δὲ] "ὡν τὸ μὲν ἐστὶ τὸ δ' ἢ ἐστὶ" "ὡν" λέγοι ἂν τὰ ὡν ἐνεκα ἢ πράξις, τὸ δὲ "τὸ δ' ἢ ἐστὶ" τὸ πράττον. εἴη δ' ἂν τὸ λεγόμενον· τὸ ἢ ἐνεκα, ὅπερ ἐστὶ, τῷτο ἐστίν· τὸ δὲ τῷτο ἐνεκα, ἢ ἐστὶν ὅπερ ἐκεῖνο. τὸ γὰρ κινούμενον ἐνεκα τῷ ἀγαθῷ, ἢ ἐστὶν

ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀγαθὸν ὅπερ ἐστίν, ἢ ἐνεκα ἀγαθόν ἐστίν. κινεῖσθαι δὲ ἔως ἢ καταλάβοι τὸ ἀγαθόν· καταλαβὼν δὲ ἴστασθαι. εἰ δὲ τὸ πρῶ- 5 τον αἴτιον, ὅπερ καὶ πρῶτον ἀγαθόν ἐστίν, ἀπειρόν ἐστιν, ἢ δέποτε ἂν τὴν ὁλότητα τῆς ἀγαθότητος αὐτῷ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μερικῶν ἀγα- θῶν ἔχει, τὸ ἐπιέμενον αὐτῷ καταλήψει· διὰ τῷτο αἰεὶ κινῆσει ὡς ἐρώμενον ἀκατάληπτον. ταῦτα εἰπὼν λέγει καὶ πῶς κινεῖ τὸ πρῶτον αἴτιον πάντα, ὅτι κινεῖ μὲν τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα ὡς ἐρώμενον καὶ ἐφετόν. κινούμενον δὲ ὑπ' αὐτῷ προσεχῶς ὁ ὕψανός αὐτὸς τὰ ἄλλα κινεῖ· ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις δοκεῖ ἐξίσταν τὸ 10 πρᾶγμα ἀφ' ὃ ἐστίν, εἴπε δὲ ὅτι ὁ ὕψανός κινεῖσθαι, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι τῆς αὐτῆς φύσεως ἐξίστασθαι, λέγει "εἰ μὲν ἔν τι κινεῖσθαι, ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν," τῷτέστιν ἐπεὶ κινεῖσθαι ὁ ὕψανός, ἐνδέ- χεται αὐτὸν ἄλλως ἔχειν. καὶ πῶς ἐνδέχεται κινούμενος ἄλλως ἔχειν κινούμενος, ἐπάγει· "ὥς εἰ φορὰ ἢ πρ. ἐν. ἐστὶν ἢ κιν., ταύτην 15 δὲ ἐνδ. ἄλλ. ἔχ." καὶ ὑποσικτέον εἰς τὸ "κινεῖσθαι." ὁ δὲ λέγει τοιοῦ- τόν ἐστιν. ἐὰν ἐστὶν ἢ ἐνέργεια τῷ ὕψανῳ ἢ πρώτῃ φορᾷ, διότι κινεῖσθαι καὶ καθὸ ὅλως κίνησιν ἔχει, ταύτην λεχθήσεσθαι ὡς ἐνδέχεται ἄλ- λως ἔχειν, ἤτοι κατὰ τὸν φέρεσθαι ἤτοι κύκλῳ κινεῖσθαι. τὸ δὲ "καὶ εἰ μὴ κατ' ὁσίαν" ἀντὶ τῷ, εἰ καὶ μὴ κατὰ τὴν αὐτῆς φύσιν κινεῖσθαι, 20 μὴδὲ ἐξίστασθαι αὐτῆς (αἰδῶς γὰρ ἐστὶ κατὰ τὸ κύκλῳ φέρεσθαι), ἢ δὲ κινεῖσθαι, εἰ μὴ καὶ ἀναγκαῖον αἰεὶ κινεῖσθαι. ταῦτα εἰπὼν λέγει "ἐπεὶ δὲ ἐστὶ — ἄλλως ἔχ., ἢ ὅλως κινεῖσθαι. καὶ δείκνυσιν, τῷτο 25 δυνάμει λέγων, ὡς εἴπερ ὅλως δυνατὸν ἦν κινεῖσθαι, τὴν πρώτην ἂν ἐκινεῖτο τῶν κινήσεων. πρώτη τῶν κινήσεων ἢ κύκλῳ. ταύτην δὲ δεικνύει ὅτι κινεῖ. εἰ δὲ τὴν κύκλῳ κινεῖ, ἢ ἂν ταύτην καὶ κινήσειν διὰ τὸ μίαν κίνησιν ἐν εἶναι· εἰ δὲ ἢ κύκλῳ κίνησις ἐξ ἀνάγκης ἐστίν, ἐξ ἀνάγκης ἄρα καὶ τὸ κινεῖν αὐτὴν ἐστίν ὄν. "καὶ ἢ ἀνάγκη, 30 καλῶς, καὶ ὥτως ἀρχή." ὑποσικτέον εἰς τὸ "ἀνάγκη." λέγει ὅτι ἐπεὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ τὸ πρῶτον αἴτιον, καθὸ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ, καλῶς καὶ ὥτως, τῷτέστιν ὡς τὸ ἢ ἢ ἀνευ λέγεσθαι ἀρχή· ὥς ἐρω- τώμενοι ὅτι τὸ πρῶτον αἴτιον ἀναγκαῖον ὅπως ἐστὶν ἀναγκαῖον, ῥη- 35 τέον ὅτι ὥτως ἐστὶν ἀναγκαῖον ὅτι ἀνευ αὐτῷ ἢ ἐστὶ τὸ εἶ. καὶ συμπεραίνει λέγων, ὁ ὕψανός ἄρα ἤρτησθαι κτλ.

illud vero initium quod hoc pacto necessarium est, id 1072 b 10. vere initium est. Themist. f. 14.

ἐπεὶ γὰρ ἢ ἐνέργεια αὐτῷ (τῷ πρώτῳ αἰτίῳ) ἢ δὲ ἄλλο ἐστὶν 1072 b 14. ἢ τὸ νοεῖν αὐτόν, ἢ δὲ ἐνέργεια αὐτῷ ἢ δὲ αὐτῷ ἐστίν, ἐπὶ τῷτο ἄρα ταύτην αἰεὶ ζῆ τὴν ζωὴν, λέγω δὲ τῷ νοεῖν αὐτόν. ἤτις ἔν ἡμῖν ποτὲ ζωὴ καὶ διαγωγὴ γίνεσθαι, ταύτην αἰεὶ ἐστὶ τὸ πρῶτον αἴτιον, 15 τῷτέστιν αὐτός ἐστιν αἰεὶ ἢ ἀρίστη ζωή.

nostra vero in praestantia permansio eo quod ex variis 1072 b 15. potentiis constat, parum diuturna est, ut viam sapientiae reperiamus... ille vero, qui a sapientia ne punctum qui- dem temporis vacat, non habet delectationem acquisitam, sed ipsa delectatio est. Themist. f. 14.

τὰς δὲ ἐλπίδας πάλιν καὶ μνήμας φιλοῦμεν διὰ τὰς ἐνερ- 1072 b 18. γείας... λέγοι δ' ἂν καθ' αὐτὸ νόησιν τὸν κατ' ἐνέργειαν νῦν, ὅστις διαφέρει τῷ καθ' ἔξιν, ὅστις πάλιν καθ' ἔξιν διαφέρει τῷ δυ-

νάμει· ἔστι γὰρ ὁ καθ' ἑξιν νῦς εἶδος καὶ δύναμις καὶ τελειότης τῆς δύ-
νάμει νῦς, ἣτις ἔστι ἐν αὐτῷ γίνεσθαι ἐκ τῆς τῆς καθόλου περιλή-
ψεως καὶ ἐκ τῆς τὰ εἶδη χωρίζειν ἀπὸ τῆς ὕλης δύναμιν, ἢ τρόπον
τινὰ ταῦτά ἐστιν ἀλλήλοις· ὁ τε γὰρ εἶδος τινος χωρὶς τῆς ὕλης
λαβὼν ἔχει τὸ κοινόν τε καὶ καθόλου· ὁ γὰρ τὸ εἶδος τῆς ἀνθρώπου λαβὼν
χωρὶς τῶν ὕλικων περιστάσεων ἔχει τὸν κοινὸν ἄνθρωπον· ἢ γὰρ τῶν
καθ' ἑκάστα πρὸς ἀλλήλους διαφορὰ παρὰ τῆς ὕλης λαμβάνεσθαι·
τῆτο γὰρ ἐν αὐτῇ γίνεσθαι, ἐπεὶ τὰ γε εἶδη αὐτῶν, καθ' ἃ εἰσιν ἄν-
θρωποι, ὑδεμίαν ἔχει διαφορὰν· ὁ τε τὸ κοινὸν τὸ ἐπὶ τοῖς καθ'
ἑκάστα συνιδὼν τὸ εἶδος πάλιν χωρὶς τῆς ὕλης λαμβάνει· τῆτο γὰρ
ἐν αὐτοῖς τὸ κοινόν τε καὶ ταυτόν· ἐγγίνεσθαι δὲ ἢ τοιαύτῃ ἔστι τῷ νῷ
τὴν ἀρχὴν καὶ μετάβασιν ἀπὸ τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ συνεχῆς ἐνερ-
γείας, ὡς περ ὄψιν τινὰ ἀπ' αὐτῶν λαμβάνοντι τῆς καθόλου θεω-
ρητικῆς, ὁ κατ' ἀρχὰς μὲν νόημα καὶ ἐννοία καλεῖσθαι, πλεονάσαν δὲ
καὶ ποικίλον καὶ πολύτροπον, ὡς δύναμιν καὶ χωρὶς τῆς αἰσθητικῆς
ὑποβάθρας ποιεῖν τῆτο, νῦς ἡδὴ· ὅταν γὰρ ἐν ἑξὶ γένῃ τοιαύτη
διὰ τὰς συνεχεῖς ἐνεργείας, ὡς δι' αὐτῆς λοιπὸν ἐνεργεῖν δύναμιν,
τότε ὁ ὡς ἔστι καλόμενος νῦς γίνεσθαι, ἀνάλογος ὡν τῷ ἐπιστήμονι,
ὅς τῆ τε καὶ δύναμιν ἐπιστήμονος λεγομένη καὶ τῆ κατ' ἐπιστήμην
ἐνεργῶντος ἐστὶ μεταξὺ· ὅς ὅσον ἀπολείπεσθαι δοκεῖ τῆ κατ' ἐπι-
στήμην ἐνεργῶντος, τοσούτον πλεονεκτεῖ τὴν κατ' ἐπιστήμην δύναμιν ἐπιστήμονα.
ἐνεργῶσα δὲ ἡδὲ ἢ ἔστι ὁ κατ' ἐνέργειαν γίνεσθαι νῦς· ἀποκείμενά
πῶς ἐστιν ἀθρόα καὶ ἡρεμῶντα νοήματα (*). καὶ ἐπεὶ ἐστὶν ὁ κατ' ἐνέρ-
γειαν νῦς ὅθεν ἄλλο ἢ τὸ εἶδος τὸ νοούμενον, ὡς περ ἢ κατ' ἐνέργειαν
αἰσθησις τὸ κατ' ἐνέργειαν αἰσθητὸν, ὁ ἐν ἑξὶ νῦς (ἔτος δὲ ἐστὶν ὁ
ὑφ' αὐτῆς νοεῖν δυνάμενος καὶ τὰ τῶν νοητῶν εἶδη λαμβάνειν καθ'
αὐτά), ἔτος ἡδὴ δύναμις καὶ αὐτὸν νοεῖν· ἐπεὶ γὰρ τὸ νοούμενον εἶδος
αὐτός ἐστιν, εἴ γε νοῶν ὁ νοεῖ γίνεσθαι· ὁ ἄρα ἔστι ἔχων τῆς τὰ εἶδη
νοεῖν, ἔτος ἔστι καὶ δύναμιν ἔχει τῆς νοεῖν αὐτόν· ὁ γὰρ δύναμις νοεῖν,
τῆτο αὐτὸ νῦς γίνεσθαι, καὶ ἐστὶν, ὅταν νοῇ, προηγουμένως μὲν καὶ καθ'
αὐτὸν νοῶν τὸ νοητὸν εἶδος, καὶ συμβεβηκὸς δὲ αὐτόν, τῷ συμ-
βεβηκέναι αὐτῷ, ὅταν νοῇ, γίνεσθαι ἐκεῖνο ὁ νοεῖ· πρὸ μὲν ὅν τῆ
κατ' ἐνέργειαν τὴν νῦν νοεῖν πρὸς ἀλλήλα ἐστὶ τὸ νοῦν καὶ τὸ νοούμενον
καὶ ἀντικείμενα ἀλλήλοις ὡς τὰ πρὸς τι· ὅταν δ' ἐνεργῶσιν, ἐν γι-
νόμενα παύεσθαι τῆς ἀντιθέσεως· ὅθεν γὰρ ἐφαρμόζειν αὐτοῖς ὅσον τέ
ἐστὶ τὴν τῆς πρὸς τι λόγον· διὸ ὁ κατ' ἐνέργειαν νῦς ὁ αὐτὸς γινό-
μενος τῷ νοητῷ, εὐλόγως αὐτὸν λέγειν νοεῖν· ὁ δὲ νῦς ὁ κατ'
ἐνέργειαν αὐτὸν νοεῖ· ὁ γὰρ νοεῖ, τῆτο αὐτὸ γίνεσθαι· τὰ γὰρ εἶδη χω-
ρὶς ὕλης νοεῖ· ὁ γὰρ τόδε ἄλλα τὸ τῷδε εἶναι νοεῖ, ὡς προεῖρη.

1072b cum autem intelligit, intellectio eius est actus eius. 40
22. Themist. f. 15.

1072b ἔχει δὲ θεῖον τὸ νοεῖν αὐτόν. "τῆτο μᾶλλον ἐκεῖνο," τῆτέστι
23. τῆς πρώτης νοός ἐστιν· ἐκεῖνο ὅν φησὶν, ὅπερ δοκεῖ τῆς ἐνεργείας νῦ
θειότατον καὶ τιμιώτατον, τῆτο δ' ἐστὶ τὸ νοεῖν αὐτόν... τῆτο
μᾶλλον ἐκεῖνο τῆς πρώτης νοός ἐστὶν· μᾶλλον γὰρ καὶ ἀκριβέστατα 45

(*) intellectus actu fit: intellectus enim secundum habitum
est universae quodammodo intelligentiae, quae repositae sunt
et quiescunt. Sepulv.

νοεῖ αὐτὸν ὁ πρῶτος νῦς, εἴπερ ὁ ἐνεργεία νῦς αὐτόν. ὅτε ὅν ὁ
ἐνεργεία νῦς αὐτὸν νοεῖ, ὡς περ ὁ πρῶτος νῦς αὐτόν, ὅτε αἰεὶ,
ἀλλὰ ποτὲ καὶ ὀλιγάκις, ὁ δὲ πρῶτος νῦς αὐτὸν αἰεὶ νοεῖ· ὅθεν γὰρ
ὁ πρῶτος νῦς ἄλλο νοεῖ ἢ αὐτόν· τῷ μὲν γὰρ εἶναι νοητὸς νοεῖ πρὸς
5 αὐτῶν, καὶ τῷ ἐνεργεία καὶ φύσει τῇ αὐτῆς νοητὸν εἶναι αἰεὶ νοούμενος
ἔστι, ὁ δὲ ὅτι ὑπὸ τῆς αἰεὶ ἐνεργείας νοῦντος· αἰεὶ δὲ ἐνεργεία νοῦν
ἐστὶ νῦς αὐτός· μόνος αἰεὶ ἄρα αὐτὸν νοήσει· μᾶλλον δὲ καθ'
ὅσον ἐστὶν ἀπλῶς· ὁ γὰρ ἀπλῶς ἀπλῶν τι νοεῖ, ὅθεν δὲ ἀπλῶν ἐστὶ
νοητὸν πλὴν αὐτό· ἀμειγρὸς γὰρ ἔτος καὶ αὐλὸς καὶ ὅθεν ἔχων ἐν αὐτῷ
10 δύναμει· αὐτὸν ἄρα μόνον νοήσει· καθὼ μὲν γὰρ νῦς ἐστὶν, αὐτὸν
ὡς νοητὸν νοήσει· καθὼ δὲ ἐνεργεία καὶ νῦς ἐστὶ καὶ νοητὸν, αὐτὸν
νοήσει αἰεὶ· καθὼ δὲ ἀπλῶς ἐστὶ, μόνος τῶν νοητῶν μόνον αὐτὸν
νοήσει· καὶ ἐστὶν ἢ θεωρία, ἐν ἣ αὐτὸν νοεῖ, τὸ ἡδιστον καὶ ἄριστον.

δείξας ὅτι ὁ θεὸς ἢ πρώτη ἀρχὴ ζῶν αἰδίων καὶ ἄριστον ἐστὶν, 1072b
30. αἰτιάσθαι τῆς Πυθαγορείας καὶ Σπεύσιππον εἰπόντας ὅτι τὸ κάλλιστον
καὶ ἄριστον ἔστι ἐν ἀρχῇ, ὅθεν δύναμιν λέγειν τὴν ἀρχὴν ἄριστον,
διότι τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμήνιον ἀρχαὶ μὲν εἰσι τῶν ζώων καὶ ἔκ
εἰσιν ἄριστα, ἀλλ' ἔστι μᾶλλον ἄριστον τὸ ἐκ τῆς σπέρματος καὶ τῆς
καταμήνιος γεγονός.

nam deus est lex et ratio causaque rectitudinis entium
atque eorum ordo est; nec est lex ut haec quae in libris
ponitur, sed lex viva, perinde ac si cogitatione depingere
posset legem animatum esse seque intelligere posse ect.
Themist. f. 16.

at iam aliqui sunt opinati praestantiam ac pulchritudi-
nem reperiri non posse in initio rei, ut secta Pythagoreo-
rum et Leucippus commenti sunt. Themist. l. 1.

δέδεικται δὲ καὶ ἐν τῷ Θ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως ὅτι καὶ ἀπώ- 1073a
ματος καὶ ἀμερῆς ἐστὶν ἢ τοιαύτη ὕστα· καὶ ὑπομιμνήσκει τῶν ἐκεῖ 5
ῥηθέντων.

ἀπειρον δὲ σῶμα ὅτι ὅλως ἔκ ἐστι δέδεικται καὶ ἐν τῷ Γ τῆς 1073a
Φυσικῆς Ἀκροάσεως (c. 5), δέδεικται καὶ ἐν τῷ Α τῆς περὶ Οὐρανῶν 10
(c. 5).

ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπαθὲς ἐστὶ τὸ πρῶτον αἷτιον καὶ ἀναλλοίωτον· εἰ 1073a
γὰρ ὅλως ἐκινεῖτο, τὴν πρώτην ἀν ἐκινεῖτο τῶν κινήσεων τὴν καὶ τό- 11
πον, ταύτην δὲ δέδεικται ὅτι ἐκινεῖται· εἰ δὲ μὴ ταύτην, ὅλην
γε τὰς ἄλλας.

δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ἀλλὰ μεμνηῖν καὶ ἐνθυμεῖσθαι καὶ τὰς τῶν 1073a
ἄλλων ἀποφάσεις καὶ γνώμας· καὶ τίνος χάριν δεῖ μεμνηῖν, ἐπά- 14
γει, ὅτι σαφὲς ὅθεν τι περὶ τῆς πλήθους τῶν τοιούτων αἰτίων εἰρή-
κασι, πότερον τὰ τοιαῦτα αἷτια τρία εἰσὶν ἢ εἴκοσιν ἢ ἄλλος τις
ἀριθμός· οἱ μὲν γὰρ τὰς ιδέας αἰτίας τῶν τῆδε τιθέμενοι πότερον καὶ
τῶν κινήσεων αἰτίας ἐτίθεντο ὅθεν λέγουσιν.

εἰ γὰρ αἱ ιδέαι ἀριθμοί, ὁ δ' ἀριθμὸς ἄχρι τῆς δεκάδος ἴσαται, 1073a
αἱ ιδέαι ἄρα δεκάδες εἰσὶν· πάλιν εἰ αἱ ιδέαι ἀριθμός, ὁ δ' ἀριθ- 20
μὸς ἀπειρος, αἱ ιδέαι ἄρα ἀπείροι· ὡς ὅδαμῶς περὶ τούτων ἀπε-
φήναντο εἴτε μόνως ἀπείρους αὐτὰς, δεῖ λέγειν εἴτε μόνως πεπε-
ρασμένας.

1073^a τί δὲ ἡ πρώτη καὶ ἀπλανὴς ἔχῃ ὑπὸ τῆς οἰκείας ψυχῆς κινή-
 24. θῆσθαι; ἢ κινεῖσθαι μὴ καὶ ἡ ἀπλανὴς καὶ αἱ λοιπαὶ σφαῖραι ὑπὸ τῶν
 οἰκείων ψυχῶν, ἀλλ' ἔχῃ ὡς τὰ ζῶα (τῶν γὰρ αἱ ψυχαὶ ῥίπτουσι
 καὶ βιάζονται) τὰ ἐν οἷς εἰσὶ σώματα), ἀλλ' ὅπως ὥσπερ ἐν τῷ Β
 τῆς περὶ Οὐρανῶν (c. 12) εἴρηται; ὑπὸ δὲ τῆς πρώτης κινεῖσθαι ὡς
 ἐφεστῇ καὶ ὁρεκτῇ. ἀλλὰ ταῦτα μὴ προδιωρίστω, "ἡμῖν δέ," φησὶν
 ὁ Ἀριστοτέλης, "ἐκ τῶν ὑπὸ καὶ δεδουλευμένων ῥητέων" ὅτι ἡ πρώτη
 ἀρχὴ τῆς πρώτου πάντων τῶν ὄντων ἀκίνητόν ἐστι καὶ καθ' αὐτὴν καὶ
 συμβεβηκός, κινεῖσθαι δὲ ὡς ἐφεστὶν δηλονότι τὴν πρώτην καὶ αἰδίον καὶ
 μίαν κίνησιν.

1073^a δέδεικται γὰρ καὶ τὸ ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀκροάσει (Θ).

28. λέγει δὲ πᾶν τὴν ἀπλανῆ, ἣν φάμεν κινεῖν ὡς ἐφεστὶν τὴν
 1073^a 29. πρώτην καὶ ἀκίνητον ὕσταν.

1073^a δέδεικται ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶν. ἐπειδὴ ὅν τῶν ὁρῶμεν, ἀνάγκη
 32. καὶ τῶν πλανωμένων ἐκάστην φοράν ὑπὸ ἀκινήτου κινεῖσθαι καὶ καθ' αὐτὴν
 ἀκινήτου ὕστας. εἰ δὲ εἴη γεγραμμένον "ὑπὸ ἀκινήτου τε κινεῖσθαι
 καθ' αὐτό," καὶ διὰ ταύτης τῆς γραφῆς τὸ αὐτὸ δηλοῖ, καὶ ὁ μόνον
 ὑπὸ ἀκινήτου καὶ καθ' αὐτὴν ὕστας ἀνάγκη αὐτὴν κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ
 ὑπὸ αἰδίου.

substantiae vero sequentium corporum motrices ne-
 cessario multae sunt pro numero corporum quae moventur
 ab eis; et hae quidem per se immobiles sunt, per accidens
 tamen moventur perinde atque anima. nec tantum immo-
 biles sunt, sed et perpetuae etc. Themist. f. 17.

1073^b ἡ δὲ λέξις "ὅτι περὶ πλήθους ὁδὸν εἰρήκασιν ὁ τι καὶ σαφὲς
 13. εἰπεῖν" (l. 16), περιπέφρασαι. ἔστι γὰρ τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ περὶ
 πλήθους ὁδὸν εἰρήκασιν. ταῦτα εἶπε καὶ μέλλων λέγειν ὅσον ἐστὶ τὸ
 πλήθος τῶν σφαιρῶν.

1073^b τὸ εἰπὼν εὐθὺς ἰσορεῖ ἃ τε Εὐδόξος περὶ τῶν σφαιρῶν
 17. ἔλεγε καὶ τὸ πλήθος αὐτῶν καὶ Κάλλιππος. καὶ δεξιόμενος τὴν προ-
 30. ᾧ τὴν τῆς λέξεως ἐξηγήσιν τὴν "καὶ ἐτι διὰ τὸ τὸ δὲ ἐν ἔχουσι
 εἴκοσι καὶ ἑξ τὰς πάσας ἐτίθετο, Κάλλιππος δὲ τριάκοντα καὶ τρεῖς),
 ὅπως αὐτὸς ταῖς τριάκοντα καὶ τρισὶν ἄλλας εἴκοσι καὶ δύο προσέ-
 θησι. "Εὐδόξος — σφαῖραις." ὅσας μὴ ὅν τὰς σφαῖρας καὶ οἷως
 κινεῖσθαι καὶ διὰ τίνα αἰτίαν Εὐδόξος καὶ Κάλλιππος καὶ ὕστερον Ἀρι-
 35. στοτέλης ἔλεγον, ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς περὶ Οὐρανῶν (2 12 p. 293
 a 4) καὶ τὴν τῆς λέξεως ἐξηγήσιν τὴν "καὶ ἐτι διὰ τὸ τὸ δὲ ἐν ἔχουσι
 σῶμα καὶ αἱ ἄλλαι φοραί," ἕως τῆς "παντὸς δὲ πεπερασμένου σώ-
 ματος πρὸς πεπερασμένον ἢ δύναμις ἐστὶ," μὴ πολλῆς εἴρηται τῆς
 ἐπιμελείας. σχεδὸν δὲ καὶ τὸ ἐνεστὶς χωρίον τὸ "Εὐδόξος" κτλ. ἕως
 40. τῆς "τὸ μὴ ὅν πλήθος τῶν σφαιρῶν ἔστω τοσούτον" (p. 1074 a 14)
 ἐκεῖσε ἐξηγησάμεθα. διὸ ἐκεῖθεν τὴν τῶν σαφήνειαν ὁ βυλόμε-
 νος πορίζω. ἐπεὶ δὲ τινες τῶν λέξεων ἐκεῖσε ἔκ σαφηνίσθη-
 σαν, νῦν ἄξιόν ἐστιν αὐτάς ἐπισκέψασθαι. ὧν διὰ τῆς πρώτης τῆς
 "ὧν τὴν μὴ πρ. — εἶναι" ὁ τὸ τὸ φησιν, ὡς ἂν τῷ ὁρῶμεν, ὅτι ἡ
 45. ἀπλανὴς πρώτη ἐστὶ, καίτοι καὶ ὅσης πρώτης, ἀλλ' ὁ φησι τὸ τὸ
 ἐστὶν, ὅτι τριῶν ὅσων σφαιρῶν καὶ Εὐδόξος τῶν φερουσῶν τὴν ἥλιον,
 ἢ μὴ πρώτη καὶ περιέχουσα τὰς λοιπὰς δύο καὶ τὴν αὐτὴν τῇ ἀπλανεῖ

κινουμένη κίνησιν (ἀπὸ ἀνατολῆς γὰρ ἐπὶ δύσιν ἔλεγον αὐτὴν κινεῖσθαι,
 καὶ δι' ἣν αἰτίαν εἶπομεν ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶν), αὕτη ὅν ἡ πρώτη ὡς
 ἀπλανὴς ἐνομιζέτο τῷ Εὐδόξῳ πρὸς τὰς λοιπὰς δύο τὰς ὑπ'
 αὐτῆς περιεχομένας. καὶ ὁ μόνον τὴν τῆς ἥλιος πρώτην σφαῖραν
 5. ἀπλανῆ ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς Κρόνου καὶ τὴν τῆς Διὸς καὶ τὰς ἐκάστη
 τῶν ἄλλων ἀστέρων πρώτας καὶ μεζόντας ἀπλανεῖς ἔλεγεν, ὡς εἶναι
 μίαν μὴ ἀπλανῆ τὴν πρώτην, ἐν ἣ τὸ χῶμα τῶν τὰ ζῶδια ἀναπλη-
 ρέντων ἀστέρων εἰσὶν, ἐτέραν δὲ τὴν τῆς Κρόνου, καὶ ἄλλην τὴν τῆς
 Διὸς, καὶ ἐφεξῆς ἃς ἀνάστρας Θεόφραστος ἔλεγεν. τὸ δὲ "τὴν δὲ

10 τρίτην — ζωδίων" λελοξωμένον κύκλον ἐν τῷ πλάτει τῶν ζω-
 δίων ἔλεγεν, ὡς ἐν τῇ περὶ Οὐρανῶν εἴρηται, ὃν δοκεῖ ὁ ἥλιος τῷ
 ἑαυτοῦ κέντρῳ γράφειν φερόμενος ὑπὸ τῆς ἐν ἣ δέδεσθαι σφαίρας, ὅς
 καὶ δοκεῖ ἐκπίπτειν τὰ τροπικὰ σημεῖα διὰ τὸ μὴ αἰεῖ, ὅταν τὰς τρο-
 παὶς ὁ ἥλιος ποιῇ, ὁρᾷ δὲ ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων ἀνατέλλων. τὸ
 δὲ "ἐν μεζόνι δὲ πλάτει λελοξωμένον καὶ ὃν ἡ σελήνη φέρεται" ἢ
 καθ' ὃν ὁ ἥλιος" ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ δὲ πλάτος τῆς λοξώσεως τῆς
 κύκλου, ὃν ἡ σελήνη τῷ αὐτῆς κέντρῳ γράφειν δοκεῖ, μεζόν ἐστὶ
 τῆς πλάτους τῆς λοξώσεως τῆς κύκλου, ὃν ὁ ἥλιος τῷ οἰκείῳ κέντρῳ
 γράφειν δοκεῖ. κατελήητο γὰρ καὶ τὸ ἐκ τῆς μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν
 20. τόπων τὰς ἀνατολὰς ἐν ταῖς τροπαῖς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην
 ποιεῖσθαι. ἔστω γὰρ ὁ ὁρίζων κύκλος ὁ ἀηβιμγδ, ἰσημερινὸς δὲ ὁ
 δεβ, ὁ λελοξωμένος δὲ ἐν τῷ πλάτει τῶν ζωδίων, ὃν ὁ ἥλιος τῷ
 ἑαυτοῦ κέντρῳ δοκεῖ γράφειν, ἔστω ὁ αεγ, ὃν δὲ πάλιν ἡ σελήνη
 τῷ ἑαυτοῦ κέντρῳ γράφειν δοκεῖ ἔστω ὁ ηεμ. καὶ ἀνατελλέτω ὁ
 ἥλιος καθ' ἣν ὥραν ποιεῖ τὴν θερινὴν τροπὴν ἀπὸ τῆς α σημεῖας,
 καθ' ἣν δὲ τὴν ἰσημερίαν, ἀπὸ τῆς δ σημεῖας. δηλονότι ὅτι τὸ μεζ-
 ζον πλάτος τῆς λοξώσεως ἢ δα περιφέρειαν ἐστὶν. ἡ δὲ σελήνη ὅταν
 τὴν πρὸς τὸ βόρειον τροπὴν ποιῇ, ἀνατελλέτω ἀπὸ τῆς η σημεῖας.
 φανερόν δὴ ὅτι τὸ μεζόν πλάτος τῆς λοξώσεως αὐτῆς ἢ δα περι-
 30. φέρειά ἐστι, καὶ ἔστι μεζόν τῆς δα περιφέρειας, ἣτις ἦν τὸ μεζόν
 πλάτος τῆς ἥλιος λοξώσεως. τῶν ὅν ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "ἐν μεζ-
 ζόνι πλάτει λελοξωμένον καὶ ὃν καὶ ἡ σελήνη φέρεται" ἢ καθ' ὃν ὁ
 ἥλιος. τὸ δὲ "τῆς δὲ τρίτης ἀπάντων τῆς πόλης ἐν τῷ διὰ μέ-
 29. σων τῶν ζωδίων εἶναι" ἀντὶ τῆς, πᾶσαι αἱ τρίται σφαῖραι τῆς πό-

35. λης ἔχουσιν ἐν τοῖς κύκλοις τοῖς γραφομένοις διὰ μέσων τῶν ζω-
 δίων ὑπὸ τῶν κέντρων τῶν ἀστέρων. τὸ δὲ "τὴν αὐτὴν ἐτίθετο —
 1073^b τάξιν," τῆς τῶν ἀποσημάτων, ἀντὶ τῆς, ὅποιας ἔλεγεν Εὐδόξος
 32. πρώτας καὶ δευτέρας σφαῖρας, ταύτας καὶ ὁ Κάλλιππος πρώτας
 ἔφασκεν. καὶ ὅσον ἂν, φέρε εἰπεῖν, ἀφεσηκέναι τὴν Κρονακὴν τῆς
 Ἑρμαϊκῆς σφαίρας ἔλεγεν ὁ Εὐδόξος, τοσούτον καὶ ὁ Κάλλιππος
 ἔφασκεν αὐτὴν ἀφεσηκέναι. τὸ δὲ "καθ' ἑκάστην τῶν πλανωμέ-
 1074^a νων ἐτέρας σφαῖρας μιᾷ ἐλάττω εἶναι τὰς ἀνελιττώσας," ἀντὶ τῆς
 1. ἐπειδὴ αἱ τὴν Κρόνον φέρουσιν σφαῖραι τέσσαρες εἰσιν, αἱ ἀνελίτ-
 τωσαι τρεῖς ἔσταν. αἱ γὰρ τρεῖς μιᾷ ἐλάττω εἰσὶ τῶν τεσσά-
 ρων. πάλιν ἐπεὶ αἱ τὴν Ἀρεα καὶ Κάλλιππον φέρουσιν πέντε εἰσὶ,
 προσκείσθωσαν αὐταῖς ἀνελιττωσαι τέσσαρες. αἱ γὰρ τέσσαρες
 μιᾷ ἐλάττω εἰσὶ τῶν πέντε. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. τίνα δὲ
 χρεῖαν τῷ Ἀριστοτέλει παρέχεν ἢ τῶν ἀνελιττωσῶν προᾤκη,

1047^a εἶρη³ ἐν τῇ περὶ τοῦ Οὐρανοῦ. τὸ δὲ “ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκαθιστάσας
τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖραν αἰετὶς ὑποκάτω τεταγμένον ἄστρον”
δηλον ἔσται γράψασιν κύκλους τινάς. ἔωσαν γὰρ τρεῖς κύκλοι, ὁ
αβ καὶ ὁ δε καὶ ὁ ζη. ἐν δὲ τῷ ζη ἔσω ἀστήρ, οἷον ὁ Ζεὺς, καὶ ἔσω
τὸ κ σημεῖον. τὸ δὲ α ἔσω σημεῖόν τι καὶ τὸ δ καὶ τὸ ζ καὶ τὸ βεη·
μὴ ἔωσαν δὲ ἀστέρες, ἀλλὰ νενοήθωσαν μόνον σημεῖα τινά, καὶ
τὸ α καὶ τὸ δ καὶ τὸ ζ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας· ὁμοίως καὶ τὰ βεη·
καὶ κεκινήθω ἡ μὲν αβ σφαῖρα ὡς ἐπὶ τὸ β σημεῖον ὥστε ἐλθεῖν τὸ α
ἐν ὧ τὸ β ἐστίν· ἡ δὲ δε καὶ ἡ ζη κεκινήθωσαν ἰσοταχῶς ὡς ἐπὶ
τὰ δζ· ὥστε ἔρχεσθαι τὰ εη ἐπὶ τὰ δζ. ἐπεὶ ἔν ἐπὶ τὰ αὐτὰ
κινῶν³ ἡ εδ καὶ ἡ ηζ σφαῖραι ἰσοταχεῖς ἔσται, δηλονότι ἡ τῆς ηζ
σφαίρας κίνησις διπλασίον ἐστὶ τῆς εδ σφαίρας κινήσεως· ὅση
γάρ ἐστιν ἡ τῆς ηζ σφαίρας κίνησις, τοσαύτην αὐτῇ ἐνδίδωσι καὶ
ἡ τῆς εδ σφαίρας κίνησις, ἐπειδὴ ἐπὶ τὰ αὐτὰ φέρον³. ὥστε ἐν
ὧ χρόνῳ τὸ ε ἐπὶ τὸ δ ἦλθεν, ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ η τὴν ηζ κύ-
κλον ὅλον διελθὼν ἦλθεν ἀνὰ πάλιν ἐπὶ τὸ η, εἰ μὴ ἡ αβ σφαῖρα
ἀντιφερομένη τῇ δε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ β αὐτὴν ἔλκευσα ὥστε εἶναι αὐτὴν
ἐνδιδόναι τῇ ζη σφαῖρα ἄλλην τοσαύτην κίνησιν ὅσην αὐτὴ κι-
νεῖ³. ὥστε ἡ αβ ἐμποδίζουσα τὴν δε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ β ἔλκευσα, καὶ
ἡ δε ἐμποδίζει τὴν ζη, καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ αἰετὶ τὴν αὐτὴν θέσιν ἡ ζη
περιφέρεια φυλάξει τῇ θέσει τῆς αβ· ὥστε ὅταν τὸ η ἐπὶ τὸ ζ
ἔλθῃ, καὶ τὸ ζ ὅπου νῦν τὸ η ἐστὶ, τότε καὶ τὸ α ἐλεύσε³ ὅπου νῦν τὸ
β ἐστὶ, τὸ δὲ β ὅπου τὸ α, καὶ εἰς πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ τὰ
αζ καὶ βη σημεῖα, καὶ ὅταν μὲν ἀνατέλλῃ τὸ α, ἀνατέλλει καὶ τὸ ζ,
καὶ πάλιν ὅταν δύνηται τὸ β, τότε καὶ τὸ η, καὶ ὅτεποτε ἔτε προανατέλ-
λουσιν ἔτε προδύνουσι τὰ αζ. καὶ ἡ αβ καὶ ἡ ηζ ἐπὶ τὰ αὐτὰ φέ-
ρων³, τὸ αὐτὸ συμβήσε³. ἡ δὲ δε σφαῖρα νενοήθω ἀνεκλίνουσα.
τῷτο ἔν ἐστιν ὃ φησὶ “ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν
πρώτην σφαῖραν αἰετὶς ὑποκάτω τεταγμένον ἄστρον.” καὶ εἴη ἂν τὸ
λεγόμενον ἔτω. κινεῖσθαι νενοήθωσαν αἱ ἀνεκλίνουσαι, ὥστε ποιεῖν
τὴν πρώτην καὶ ἐξωτάτην τῶν σφαιρῶν τῶν φερουσῶν τὴν Δία
σφαῖραν αἰετὶς τὴν αὐτὴν θέσιν φυλάττειν πρὸς τὴν σφαῖραν ἐν ἣ
ἐνδεδέ³ ὁ ἀστήρ, καὶ μηδέποτε ἡγεῖσθαι τὰ λαμβανόμενα ἐν τῇ
πρώτῃ σφαῖρα σημεῖα τῶν λαμβανόμενων ἐν τῇ σφαῖρα ἐν ἣ ὁ
ἀστήρ ἐνδεδέ³ σημεῖον, ἀλλὰ αἰετὶς συνανατέλλειν καὶ συνδύνειν. τὸ δὲ
“ἐν αἷς μὲν αὐτὰ φέρε³ σφαῖραις, αἱ μὲν ὅκτω αἱ δὲ πέντε καὶ εἴκο-
σὶν εἰσιν,” ἴσον ἐστὶ τῷ ὥστε καὶ τὸν Κάλλιππον ὅκτω μὲν εἶναι τὰς
τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ, εἴκοσι δὲ καὶ πέντε τὰς τῶν ἄλλων, Κρόνον
Διὸς καὶ τῶν λοιπῶν· τὸ γὰρ πρὸ ὀλίγου ῥηθέν, “τῷ δ’ ἡλίῳ καὶ τῇ
σελήνῃ δύο ὥτετο προδετέας εἶναι,” ἴσον ἐστὶ τῷ ἀνὰ μίαν· ἐπεὶ
γὰρ ὁ Εὐδόξος ἐξ ἐτίθετο τὰς τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ, ὁ δὲ Κάλ-
λιππος ὅκτω αὐτάς φησι, δηλονότι ἀνὰ μίαν αὐταῖς προσέθηκεν.
ὁμοίως καὶ ταῖς λοιπαῖς τῶν πέντε ἀστέρων σφαῖραις ἀνὰ μίαν προ-
σέθηκε· τῷ γὰρ Εὐδόξῳ τέτταρας λέγοντος εἶναι ἑκάστη τῶν λοιπῶν
1074^a πέντε ἀστέρων, ἕτος πέντε αὐτάς πεποίηκεν. τὸ δὲ “τῶν δὲ
μόνας ἀνεκλινῆναι ὅδε, ἐν αἷς τὸ κατωτάτω τεταγμένον φέρε³,”
ἀντὶ τῷ μόνως τὰς τὴν σελήνην (αὕτη γὰρ ἐστὶ κατωτάτω πάν-
των τῶν ἀστέρων) φερούσας ὅδε ἔχειν ἀνεκλινῆσας. τὸ δὲ “αἱ μὲν

τὰς τῶν πρώτων δύο ἀνεκλίνουσαι ἐξ ἑσόν³,” ἀντὶ τῷ αἱ τῷ Κρόνῳ
καὶ Διὸς ἀνεκλίνουσαι ἐξ ἑσόν³. ἐπεὶ γὰρ τέτταρες εἰσιν αἱ τὴν Κρόνον
φερούσαι καὶ τέτταρες αἱ τὴν Δία, δεῖ δὲ καθ’ ἑκάστην ἀστέρα τὰς ἀνε-
κλινῆσας μιᾷ ἐκλινῆσας εἶναι, ἐξ ἑσόν³ αἱ τῷ Κρόνῳ καὶ Διὸς ἀνεκλίνου-
σαι. ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τεττάρων, Ἀρεὸς Ἀφροδίτης Ἑρμῆς ἡλίῳ,
πέντε καθ’ ἑκάστην ἑσῶν τῶν φερουσῶν, τέτταρες. γίνον³ ἔν αἱ πᾶ-
σαι ἀνεκλίνουσαι οἷς μὲν τρεῖς αἱ Κρόνον καὶ Διὸς, τετράκις δὲ τέττα-
ρες Ἀρεὸς Ἀφροδίτης Ἑρμῆς ἡλίῳ· ὥστε πᾶσαι δύο καὶ εἴκοσι,
ἦσαν δὲ αἱ φερούσαι ὅκτω μὲν αἱ Κρόνον καὶ Διὸς, πέντε δὲ καὶ εἴκοσι
τῶν λοιπῶν πέντε· τριῶν ἔν τῶν καὶ τριάκοντα ταῖς δύο καὶ εἴκοσι
συντεθεισῶν ἀνεκλινῆσας, ἅπασαι εἰσι πέντε καὶ πενήκοντα. ταῖς
γὰρ τὴν σελήνην φερούσαις, ὡς εἶρη³, ὅθεν δεῖ ἀνεκλινῆσων, ἐκχά-
της ἕσης· ἔτω γὰρ Ἀριστοτέλης εἶρηκεν, ὅτι μόνως ὅδε ἀνεκλινῆ-
ναι ἐν αἷς φέρε³ τὸ κατωτάτω τεταγμένον ἄστρον. τὸ δὲ ἐπαχθὲν “εἰ
1074^a δὲ τῇ σελήνῃ τε καὶ τῷ ἡλίῳ μὴ προδεῖν τις αἷς εἰπομεν κινήσεις,
αἱ πᾶσαι σφαῖραι ἑσόν³ ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα,” τῷτο ταραχὴν
ποιεῖ. ἐὰν γὰρ ἀφέλωμεν τὰς τῷ ἡλίῳ δύο καὶ τὰς τῇ σελήνῃ
δύο, αἷς προσέθηκε Κάλλιππος, καὶ δηλονότι ὅτι δύο ἄλλας ἀπὸ τῷ
ἡλίῳ τὰς ἀνεκλινῆσας ἐκείνας (ἀφρημένων γὰρ ἐκείνων δεῖ συνα-
φαιρεῖν καὶ τὰς μελλήσας αὐτάς ἀνεκλίνουσαι), ἐξ μὲν ἑσόν³ ἀφρη-
μέναι, δύο αἱ φερούσαι τὴν ἡλίον καὶ δύο αἱ ταύτας ἀνεκλινῆσας
πρὸς ταῖς δύο ταῖς τῇ σελήνῃ προσεθείσας ὑπὸ Κάλλιππον, ἔκτε
δὲ συμβαίνει τῶν ἀφαιρεθεισῶν ἀπὸ τῶν πέντε καὶ πενήκοντα
λοιπὰς εἶναι πάσας ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα, ἀλλὰ ἐννέα καὶ τεττα-
25 ράκοντα καταλιμπάνεσθαι, ἢ ὡς ἐπιλελησμένος ὅτι τῇ σελήνῃ ὅδε
τέτταρας, ἀλλὰ δύο μόνως ἀφεῖλεν. εἰ μὴ ἄρα δεῖ λέγειν ὅτι τῷ
μὲν ἡλίῳ τὰς τέτταρας ἀφεῖλεν, αἷς αὐτὸς προσέθηκεν ἀνεκλινῆσας,
καὶ ἀμφοτέρων, αἷς ὁ Κάλλιππος· καὶ ἔτως ὅκτω τῶν ἀφαιρεθεισῶν
ἑσῶν ἀπὸ τῶν πενήκοντα καὶ πέντε, αἱ λοιπαὶ εἰσιν ἑπτὰ καὶ τετ-
30 ταράκοντα, καὶ ἔτως συμβαίνει εἶναι ὅν Ἀριστοτέλης φησὶν ἀριθ-
μόν. ἢ ὡς φησὶν ὁ Σωσιγένης ἐπιστήσας, βέλτιον εἶναι φησὶ λέ-
γειν τῷ ἀριθμῷ παράγραμμα νομίζειν τοῖς γράψασιν γεγονέναι, ἢ τὰς
αὐτάς ἐβδόμας καὶ ὀγδόας σφαῖρας ποιεῖν. “ὥστε καὶ τὰς — ἀκινήτ.”

omnes igitur sphaerae deferentes et revolventes eas 1074^a
quinque erunt et quinquaginta. quodsi lunae solive quis- 13
piam eos non addiderit quos diximus motus, omnes sphaerae
quadragesima erunt et septem. Themist. f. 18.

ἀλλὰ τίνα τὰ τῶν σφαιρῶν ποιητικὰ αἷτια, ἃ νῦν παραδί- 1074^a
δωσι; πότερον αἱ ψυχὰς καὶ τὰ εἶδη αὐτῶν; ἢ ὅδε τὰς τῶν ψυ- 14
χὰς φησιν, ἐπεὶ ἔχον αὐτὸ θεοί; αὐτὸ γὰρ εἶδη ἔσται τῶν σφαιρῶν ἐν
αὐταῖς εἰσὶ, καὶ κινεῖ αὐτάς κύκλῳ διὰ μέσης τῆς φύσεως μιᾶς
ἕσης καὶ τῆς αὐτῆς κινήσεως· ὅ γὰρ ἄλλη ἢ τῆς ψυχῆς καὶ ἄλλη ἢ
τῆς φύσεως κίνησις, καὶ ἔχουσιν ἀπὸ μὲν τῆς φύσεως αἱ σφαῖραι
τὴν αὐτοφυῆ καὶ ἀβίαστον καὶ κατ’ αὐτὸ τὸ εἶδος ἐπιτηδεύματα πρὸς
τὸ κινεῖσθαι, ἀπὸ δὲ τῆς ψυχῆς τὴν μεταβατικὴν ἐνέργειαν, πρὸς
ἣν πεφύκασι διὰ τὴν φύσιν. ὅδε τὰς τῶν ἑν ψυχὰς λέγει, ἀλλ’
ἐτέρας ἑσῖας ἀσωμάτων καὶ χωρὶς σώματος ἕσας, ὑφειμένους μὲν
τῷ πρώτῳ νῦν ὅσον αἱ σφαῖραι, εἰ καὶ λέγειν, τῆς ἀπλαντοῦς, ὑπερ-

τέρας δὲ τῶν ψυχῶν τῶν σφαιρῶν· ὥς τε καὶ αἱ σφαῖραι ὑπὸ μὲν τῶν οἰκείων ψυχῶν κινῶντο, ὥσπερ εἴρηται, ὑπὸ δὲ τῶν τοιούτων θεῶν, ὡς ἡ ἀπλανὴς ὑπὸ τῆς πρώτης νοός. κινεῖται δὲ ἡ ἀπλανὴς ὑπὸ τῆς πρώτης κινήσεως τὴν ἐπ' ἀπειρον κίνησιν· ὅ γὰρ ἐστὶν ἡ ψυχὴ τῆς ἀπλανὸς αἰτία τῆς ἐπ' ἀπειρον κινήσεως, ὅθεν ὑπ' αὐτῆς τὸτο ἔχει, ἀλλ' ὑπὸ τῆς πρώτης κινήσεως. ὥσπερ γὰρ τὴν κίνησιν ἀπὸ ψυχῆς ἔχει, ὥσπερ εἴρηται, ὅτω τὸ ἐπ' ἀπειρον καὶ αὖτε τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως καὶ περὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀπὸ τῆς ἀκινήτου νοεῖας αἰτίας ἐφίηται τῷ ὕραν. ὡς ὅν οὗτος ὕρανός ὑπὸ τῆς πρώτης κινήσεως κινήσεως, ὅτω καὶ αἱ πλανώμεναι σφαῖραι ὑπὸ τῶν οἰκείων κινήσεων τελειωμένων καθ' ἐκάστην καὶ ἀγαθνομένων ὑπὸ τῆς πρώτης κινήσεως, ἀλλὰ μὴ μᾶλλον ἀλλὰ δὲ ἥττον, τὰ μὲν τῆς Κρονιακῆς σφαίρας μᾶλλον, τὰ δὲ τῆς ἡλίου ἥττον, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως λέγονται. καὶ τὰ τοιαῦτα κινήσεως αἰτία ἄριστα, ὅχι ὡς τὸ πρῶτον καὶ ὅτι ταῦτα ἐξήρηται (ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀνεκδοκὸς τῶν 15 ἐαυτῶν καλῶν ὑπερπλήρεις, ταῦτα δὲ ἐπιτρέφεται πρὸς ἐκεῖνο καὶ τῆς ἐκεῖθεν πληρῆς ἀγαθοδοσίας), ἀλλὰ λέγειται ἄριστα ὡς πρὸς τὰς σφαίρας αἷς κινῶσιν· ὡς γὰρ ἀρίστων τέτων ἐφίενται· ὅ γὰρ τι ἐφίεται ὡς ἀρίστη, τέττα ἐρεῖ. ὥς οὗτος πολυτίμητος νῦν ἀπλῶς λέγειται ἄριστον, ὡς καὶ ὁ πρῶτος ὕρανός ἀπλῶς μέγας· ταῦτα δὲ λέγειται 20 ἄριστα ὡς πρὸς τὰς ὑπ' αὐτῶν κινουμένας σφαίρας.

1074a εἰπὼν ὅτι ὅσα ἐστὶ τὰ κινούμενα, τοσαῦτα καὶ τὰ κινῶντα εἶναι 17. εὐλογον ὑπολαβεῖν, ἐπειδὴ τις ἐμελλε λέγειν, καὶ τί κωλύει εἶναι τινὰς ὕσας ἀσωμάτους καὶ καθ' αὐτὰς μηδὲν κινῶσας; εἰ δὲ τὸτο ἐνδέχεται, ὅχι εὐλογον, ὅσα ἐστὶ τὰ κινούμενα, τοσαύτας εἶναι καὶ τὰς ἀσωμάτους ὕσας, καὶ ὅτε πλείους ὅτε ἐλάττω; ταύτην δυναμένην τὴν ἐνστασιν πρὸς τὸν λόγον φέρεται λυεῖ λέγων· εἰ δὲ πᾶν τὸ τετευχὸς τῆς ἀρίστης τέλους καὶ αὐτὸ τὸτο ἄριστον καὶ ἐφετὸν ὅν (πᾶς γὰρ θεὸς ἄριστος καὶ εἰ μὴ ὡς ὁ πρῶτος), τέττα ἀνάγκη τι ἐφίεται· πᾶν γὰρ ἐφετὸν ἐφιεμένον τινός ἐστιν ἐφετόν. εἴπερ ὅν εἰσὶ καὶ ἄλλαι τινὲς 30 ὕσαι ἄριστα, πᾶν δὲ ἄριστον ἐφετόν, ἐφετάς ἀνάγκη αὐτὰς εἶναι· εἰ δὲ τὸτο ἀνάγκη, καὶ τὰ ἐφιεμένα αὐτῶν εἶναι καὶ κινεῖται δι' αὐτάς. ἀλλ' εἴπερ εἰσὶ τὰ κινούμενα, ἔσονται καὶ κινήσεις· ὅθεν γὰρ κινούμενον ἀνευ κινήσεως. ἀλλὰ μὴν κινήσεις παρὰ τὰς πεντήκοντα καὶ πέντε ὅχι εἰσὶν, ὅθεν κινούμενα ἄρα παρὰ ταῦτα, ὅθεν κινητὰ ἄρα. προάγει δὲ τὸν λόγον ὑποθετικῶς λέγων “εἰ δὲ μηδεμίαν οἶόν τ' εἶναι φορὰν μὴ συντείνεσθαι πρὸς ἄρστη φορὰν”. εἰ δὲ μὴ κινήσεις ἐστὶν ἄλλη, ὅθεν κινούμενον ὅθεν κινῶν· ὥς τε μὲν τοιούτον ἐπιχείρημα ἐκ τῆς μὴ εἶναι ἄλλαν κίνησιν δείξας, συναπέδειξεν ὅτι ὅθεν ἄλλη ὕσα. τὸ δὲ “ἔτι δὲ πᾶσαν φύσιν καὶ πᾶσαν 40 ὕσαν ἀπαθῆ καὶ καθ' αὐτήν” προηγουμένως ἐστὶ δεικτικὸν τῆς μὴ εἶναι ἄλλας ὕσας. ὁ δὲ λέγει, τοιούτον ἐστὶν. ἔτι εἰ πᾶσαν φύσιν καὶ ὕσαν ἀπαθῆ καὶ καθ' αὐτήν ἥτοι ἀσώματον τοιαύτην εἶναι χρὴ ἡμᾶς νομίζειν, ἥτοι ἀρίστην καὶ ἐφετὴν καὶ τελικήν, ὅθεν μὴ ἀν εἶναι παρὰ τὰς εἰρημένους κινήσεως αἰτίας ἑτέρα φύσις, ἀλλ' ἀνάγκη 45 πεντήκοντα εἶναι καὶ πέντε μὴ συναριθμημένα καὶ τῆς πρώτης αἰτίας· εἰ γὰρ εἰσὶν ἑτεραι ὕσαι, παρὰ ταύτας, κινῶσιν ἄν, ἐπειδὴ ἀνάγκη τελικὰ αἰτία καὶ ἐφετά εἶναι αὐτάς· τέττα γὰρ ἐστὶ δεικτικὸν τὸ

“ὡς τέλος ὕσα φορὰς” τὸ γὰρ ἐφετὸν τέλος ἐστὶ τῆς δι' αὐτὴν γινόμενης φορὰς ἢ ὅλως κινήσεως.

quod autem fieri non potuit ut ulla sit latio quae non ad lationem stellae conducatur, nullaque praeterea natura aut substantia divina otiosa esse possit, hinc constat: nulla enim huiusmodi substantia cum per propriam definiatur operationem, poterit ordinari ad summum dignitatis gradum, qui est consequi perfectionem continuae vitae. nullum igitur erit aliud corpus mobile praeter haec corpora. substantiae ergo totidem esse debent. Themist. f. 18.

“τέλος ἔσται πάσης φορὰς τῶν φερομένων θείων σωμάτων καὶ τὸν ὕρανόν.” ἴσον ἐστὶ τῷ πᾶσι ἐγκύκλιος φορὰ τέλους ἔχει ἄρστην καὶ ἐνεκ' ἐκεῖθεν γίνεται· ὅ γὰρ ἐνεκά τι γίνεται, ἐκεῖνο τέλος ἐστὶ τῆς δι' ἐκεῖνο γινόμενης.

καὶ δὲ τὴν λέξιν τὴν “εἰς γὰρ λόγος καὶ ὁ αὐτὸς πολλῶν, οἷον ἀνθρώπων,” τὸ “εἰς” ἀντὶ τῆς ἑτέρας γὰρ ὁ λόγος τῆς ἀνθρώπων καθὸ ἀνθρώπου, ὁ δὲ Σωκράτης εἰς, ἥτοι καὶ ὁ Σωκράτης καθὸ Σωκράτης ἑτέρος. εἰ δὲ τὸτο, εἴπερ εἰσὶ τὰ πρῶτα αἰτία πολλὰ, ἑτέρος ἔσται ἑνὸς ἐκάστη αὐτῶν ὁ λόγος καθὸ ἄτομα καὶ μερικά· ὥς τε καὶ σύνθετα ἔσται καὶ ἐνυλὰ, καὶ ἑτέρος ὁ λόγος τῆς κοινῶς κατηγορουμένων αὐτῶν εἶδους, ὅπερ ἀδύνατον. τὸ δὲ “τὸ δὲ τί ἦν εἶναι ὅχι ἔχει ὕλην τὸ πρῶτον” ἀντὶ τῆς, τὸ δὲ πρῶτον τί ἦν εἶναι, ἥτοι τὸ πρῶτον εἶδος καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ ἐνέργεια, αὐτό φημι τὸ ζῶον αἰδῖον ἄριστον, ὅχι ἔχει ὕλην. “παραδ. δὲ παρὰ τ. ἀρχ. καὶ παμπαλαιῶν ἐν μ. χ.” δείξας ὅτι εἰσὶ θεοὶ καὶ τοσῶτοι ὅσαι αἱ σφαῖραι ἐξηρημένοι τῆς θειοτάτης καὶ ἀρίστης ὕσας, καὶ ὑπ' ἐκείνης ὄντες, καὶ ἐκεῖθεν τὸ ἄριστον εἶναι τε καὶ λέγεσθαι ἔχοντες, λέγει ὅτι ὅ μόνον ἡμεῖς ταύτην περὶ τέτων τὴν ἐννοίαν ἔχομεν.

ἀλλὰ καὶ ἀνθρωποειδεῖς αὐτὰς ποιήσαντες, ὅθεν τὸτο μάτην πεποιήκεσαν ἀλλὰ πρὸς τὸ σύμφερον τῶν πολλῶν· βυλόμενοι γὰρ ἀποτρέψαι τὴν ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς τύπτειν ἀλλήλους πεποιήκασι τὴν θεὸς ἀνθρωποειδεῖς, ἀνιττόμενοι διὰ τέττα ὅτι ὁ τύπτων ἀνθρώπον τὸ θεῖον εἶδος τύπτει καὶ περιυβρίζει. καὶ ὅ μόνον ἀνθρωποειδεῖς αὐτὰς ποιοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς περισσοτέραν ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπείας γένους ποιῶσι τὴν θεὸς ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ζώων τισίν· ἐπειδὴ γὰρ ἡ τῶν Αἰγυπτίων χώρα πάνυ πολὺ πλῆθος ὄφειον ἀναδίδωσιν ὡς ὅθεν μὴ ἄλλη βλάβη βλάπτει τὴν ἐκεῖσε οἰκῶντας, ὡν ἡ φύσις καὶ ὁ θεὸς προνοημένη ἀνῆκε τὰς καλυμένας ἱβεις φονευτρίας τῶν ὄφειων, βυλόμενοι οἱ ἐκεῖσε σοφοὶ ἀποτρέψαι τὴν Αἰγυπτίαν τὴν φονεύειν τὰς ἱβεις (ἐφόνευον γὰρ αὐτάς τινες, καὶ ταῦτα σωτείρας ὕσας τῆς τῶν Αἰγυπτίων γένους) τεθείκασι νόμον παρακελεύόμενον μὴδενὶ ἐξεῖναι Αἰγυπτίων φονεύειν ἱβιν. διὰ τί, φησὶν· ὅτι οἱ θεοὶ οἷς ἂν φανείεν ἐν εἶδει ἱβειῶν φαίνονται.

nam his diis formam tribuunt similem quibusdam animalibus, cuiusmodi sunt aries pisces et leo; quos ita vocant aut secundum virtutes quas habere putant, aut ob operationem eorum, vel quia similes sint his animalibus. Themist. f. 19.

1074b εἴτε νοεῖ, φησί, τὸν δὲ ἄλλο κυριώτερον, ταῦτέστιν, εἴτε
19. νοεῖ, μὴ ὅλη δὲ ἡ ὑσία αὐτῷ νῦν ἐστίν, ἀλλὰ τὸν ἦτοι τῷ νοεῖν
ἄλλο ἐστὶ κύριον τῷ νοεῖν τὸν νῦν. ὁ γὰρ ἐστὶ τῷτο αὐτῷ ὑσία ἡ
νόησις, ταῦτέστιν ἢ ἐνδέχεται εἶναι τὴν ὑσίαν αὐτῷ νόησιν καὶ νῦν,
εἴπερ μὴ ὅλη ἡ ὑσία αὐτῷ νοεῖ, ἀλλὰ μέρος τι, ἢ ἂν εἴη ὑσία
αὐτῷ ἡ ἀρίστη, ἀλλ' ἐκεῖνο ἔσται τὸ ἀρίστον καθ' ὃ νοεῖ.

καθάπερ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπινῳ σημαίνειν ἔστιν. ὁ γὰρ ἐστὶν αὐτῷ
τῇ ὑσίᾳ σύνδρομος ἡ δύναμις τε καὶ ἡ ἐνέργεια, ὅθεν ὁ αὐτὸς ὅτος
νῦν ἐστὶ καὶ νόησις, ἀλλὰ καὶ μετάβασιν νοεῖ. εἰ γὰρ τῷτ' ἦν καὶ ἐπὶ
τῷ πρώτῳ καὶ πολυτιμότης νῦν, ἢ ἂν ἦν ἡ αὐτῷ ὑσία καθ' αὐτὸν τι
μία ὅδ' ἀρίστη. ὣτως ὁ διδάσκαλος. cod. Reg.

1074b καὶ εἰ ἕτερον, ἢ αἰεὶ τὸ αὐτὸ νοεῖ, ἢ νῦν μὲν ἕτερον ἄλλοτε δὲ
23. ἄλλο. καὶ εἰ ἄλλοτε ἄλλο, πότερον πάντα ἀγαθὰ ἐστὶν ἢ κατ'
ἄλλους καὶ ἄλλους χρόνους νοεῖ, ἢ δεῖ τίθεσθαι ὅτι καὶ τὰ τυχόντα φαῦλα
νοεῖ, εἴτε καὶ τὰναντία τούτοις; δεῖ ἔν ταῦτα τίθεσθαι, ἢ χρὴ λέγειν
ὅτι ὡς περ ἐφ' ἡμῖν ἄτοπον ἐστὶ καὶ ὑθεῖς εὖ ζῶν ἀνέξει διανοεῖσθαι
περὶ τινων, οἷον περὶ τρόπων πορνείας πῶς ἂν εὖ πορνήσειεν, ὣτως
ἀσεβέστατον ἐστὶ τὸ λέγειν ὅτι διανοεῖται ἡ θειοτάτη καὶ ἀρίστη ὑσία
φαῦλα καὶ τὰ τυχόντα. δῆλον ἔν ὅτι ὁδὲν φαῦλον νοεῖ, ἀλλὰ τὸ
θειότατον καὶ τιμιώτατον νοεῖ. θειότατον δὲ καὶ τιμιώτατον αὐτὸς
ἐστὶν ὁ νῦν. ἑαυτὸν ἄρα νοεῖ.

1074b εἰ ἔν ἐστὶ δύναμις νοός, δέδεικται δὲ ὅτι συνεχῶς καὶ αἰεὶ νοεῖ,
28. ἐπίπονον ἔσται τὸ συνεχὲς τῆς νοήσεως αὐτῷ. εἰ μὲν γὰρ ἐν τῷ εἶναι
νῦν καὶ νόησις ὑσίῳ, ἢ ἔσται ἐπίπονον τὸ συνεχὲς αὐτῷ τῆς νοή-
σεως, ὡς περ ὁδὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐπίπονον ἐστὶ τὸ εἶναι ἄνθρωπον, ὅτι
τὸ εἶναι ἄνθρωπος ὑσίῳ.

1074b τὸ δὲ "καὶ γὰρ νοεῖν καὶ νόησις ὑπ. κ. τ. χ. ν." οἶμαι ἑλλιπῶς
31. ἀπηγγέλλει, ὡς εἰς λείπειν τὸ ἔτι, ἢ ἡ ἀρχὴ ἄλλου ἐπιχειρήματος,
ὅτι τὸ πρῶτον αἴτιον ἢ ἐστὶ δύναμις. ὡς τὸ "καὶ γὰρ" κατ' ἐμὴν
γνώμην ἴσον ἐστὶ τῷ ἔτι, ὡς εἶναι τὸ πᾶν τοῦτον, ἔτι νοεῖν καὶ ἡ
νόησις ὑπ. κ. τ. χ. ν. πρόεισι δὲ ἡ δεῖξις ἐπὶ ἀξιωματικῇ τῷ τῶν
ἐναντίων ἢ αὐτῇ δύναμις. εἴη ἂν ἔν λέγων. ἔτι εἰ μὴ ἐστὶν ἡ
ὑσία αὐτῷ νόησις καὶ νῦν ἀλλὰ δύναμις, ἢ δὲ αὐτῇ καὶ μία δύνα-
μις ἐστὶ τῶν ἐναντίων, τῷ πρώτῳ αἰτίῳ νοῦντι τὰ κάλλιστα ὑπάρ-
ξει αὐτῷ ἡ νόησις ἦτοι καὶ τὸ νοεῖν τὰ χεῖριστα, ὅπερ ἄτοπον.

1074b τὸ "ἡ νόησις" ἀντὶ τῷ δυνάμει νῦν εἴληπται.

33. τὸ δὲ "ἐπ' ἐνίων" πρόσκειται διὰ τὰ σύνθετα.

1075a τὰ γὰρ κυρίως νοητά, ὡς ἐν τῇ περὶ Ψυχῆς (13, 36 sqq.)
4. εἴρηται, νοῖ εἰσὶ καὶ οἱ νοῖ νοητά. εἰ δὲ τῷτο, καὶ ἡ νόησις τῷ νοη-
μένῳ μία, ταῦτέστιν ἡ αὐτή.

1075a εἴη ἂν λέγων, εἰ ἐστὶ τὸ νοούμενον πᾶν (καθόλου γὰρ ἐπὶ παντὸς
5. νοούμενον ἀκυστόν τῷ λεγομένῳ) σύνθετον, ἢ ἐν τῷ νῦν ὅδ' ἐν
ἀκαρεῖ χρόνῳ ὁ νῦν νοήσῃ τὸ νοούμενον, ἀλλὰ μεταβάλλοι ἂν ἐκ
τῷ νοεῖν τόδε εἰς τὸ νοεῖν τόδε τὸ μέρος αὐτῷ, τῷτο δὲ γενήσεται διὰ
χρονικῆς παρατάσεως. ἐν ἄλλῳ γὰρ χρόνῳ τόδε τὸ μέρος νοήσῃ
καὶ ἐν ἄλλῳ τόδε. καὶ λυεῖ λέγων ὅτι πᾶν τὸ μὴ ἔχον ὕλην, οἷά ἐστι
τὰ νοητά, ἀδιαίρετον καὶ ἀμερές καὶ ὁδὲν ἐστὶν αὐτῶν σύνθετον.
πρὸς τούτοις λέγει καὶ πῶς ἑαυτὸν ὁ πρῶτος νῦν νοεῖ, καὶ λέγει ὅτι ὁ

διὰ χρόνον, ὡς φέρε εἰπεῖν ὅτι ἐν τῷδε μὲν τῷ χρόνῳ μέρει τόδε
τὸ μέρος αὐτῷ νοεῖ, ἐν τῷδε δὲ τόδε (μεριστὸν γὰρ ἂν ἦν), ἀλλ'
ἀμερές ὡν ἐν ἀμερεῖ. εἰ θέμις λέγειν, τῷ νῦν τῷ ἀτόμῳ ἑαυτὸν
νοεῖ. ὡς περ γὰρ, φησὶν, ὁ ἀνθρώπινος νῦν (ἢ εἰ τις μὴ βέλτοισι
λέγειν ὅτι ὁ ἀνθρώπινος νῦν, λεγέτω καθολικώτερον ὅτι ὁ τῶν συν-
θέτων νῦν), ὡς περ ἔν ὁ ἀνθρώπινος ἢ ὁ τῶν συνθέτων νῦν ἔχει ἐν
τινὶ χρόνῳ, οἷον ὅταν ἐνεργήσῃ καὶ τὸ τρισμακάριζον πάθος πάθῃ
(τότε γὰρ ὁ ἀνθρώπινος νῦν ἢ ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ μέρει ἢ ἐν τῷδε
τόδε ἢ τόδε τῷ ἀρίστῳ νοεῖ καὶ ἐφάπτεται αὐτῷ ὡς δυνατὸν ἐφάπαξ
αὐτῷ (μεριστὸν γὰρ ἂν καὶ ὣτως ἦν τὸ πρῶτον αἴτιον), ἀλλὰ νοεῖ
αὐτὸ ἐν ὅλῳ τινί, οἷον ἐν τῷ ἀμερεῖ καὶ ἀτόμῳ νῦν), ὣτως τὸν
ἅπαντα αἰῶνα ὁ πρῶτος νῦν αὐτὸς ἑαυτὸν νοεῖ ἀμερῶς καὶ ἀχρόνως.
εἴρηται δὲ διαρκῶς ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Ψυχῆς (c.) πραγμα-
τείας πῶς ὁ κατ' ἐνέργειαν νῦν τὸ κυρίως νοεῖ νοητόν. ἢ ἔχει
ἔν, φησὶν, ὁ ἀνθρώπινος νῦν τὸ εὖ ἦτοι τὴν ἀρίστην διαγωγὴν
ἦτοι τὴν νόησιν ἦτοι τὴν ἀφῆν καὶ θεωρίαν τῷ ἀρίστῳ καὶ πρώτῳ
νῦν, ὑπάρχοντος δηλαδὴ τῷ πρώτῳ νῦν ἑτέρῳ παρὰ τὸν ἀνθρώ-
πινον νῦν. ταύτην δὲ τὴν ἀρίστην διαγωγὴν ἢ ἔχει ὁ ἀνθρώ-
πινος νῦν ἐν χρόνῳ καὶ διὰ χρόνον, ἀλλ' ἐν ὅλῳ τινί. λέγει δὲ
ὅλον τι τὸ ἄτομον νῦν, ὁ πέραις μὲν ἐστὶ χρόνος, ὁ χρόνος δὲ.
ἐπειδὴ γὰρ οἷον εἰδός ἐστὶ τῷ ἀνθρώπινῳ νῦν ὁ θεῖος νῦν, ὅταν αὐτῷ
ἀφάπαξ δυνήθῃ, πᾶν δὲ εἶδος ἐν τῷ ἀτόμῳ νῦν ἐπιγίγνεται, δῆλον
ὅτι καὶ τῷ ἀνθρώπινῳ νῦν ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἢ τῷ πρώτῳ νῦν γινώσκῃ καὶ
ἀφῆν ἐπιγίγνεται.

οἷον εἴ τι καὶ ἄλλο εἴη σύνθετόν τε καὶ νῦν ἔχον, καθάπερ καὶ τὸ
δαιμόνιον ἔχει γένος καὶ οἱ ἀγγελοὶ. ὑσίαν γὰρ μὲν ἀγασμὸς τὸ σύν-
θετον αὐτῶν ἐμφαίνοντες, τῶν παρ' ἡμῖν τινὲς αὐτὰς ὠρίσαντο.
cod. Reg.

λέγει δὲ ὅλον τὸν κόσμον τῷτον τὸν αἰδητόν.

1075a ταῦτα εἰπὼν θεοφιλῶς καὶ φιλοσόφως λέγει ὅτι ὁδὲν τῶν ὄν-
11. 1075a 16. τῶν μάτην ἐστὶν ἀλλὰ πάντα συντέτακται καὶ συντελεῖ, εἰ καὶ ἡμῖν
πολλὰ ἀγνοεῖται, πρὸς ἐνὸς κόσμου συμπλήρωσιν καὶ ἀπαρτισμὸν καὶ
τὸ καλὸν αὐτῷ καὶ ἀρίστον καὶ εὖ. καὶ τίνα ἐστὶ τὰ συντεταγμένα πρὸς
τὴν τῷ ὅλῳ συμπλήρωσιν, καταλέγει, πτηνὰ πλωτὰ φυτὰ καὶ
35 τὰ λοιπὰ. ἀλλ' εἰ καὶ πάντα πάντως συντελεῖ, ἀλλ' ὁμοίως
ἅπαντα, ἀλλὰ τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δὲ ἧττον.

ὁ γὰρ ἐξῆν τότε τοῖς δόλοις ἢ κρατερούς ἢ νόμους μετέρχεσθαι
1075a 21. ἢ φιλοσοφεῖν ἢ ἄλλο τι τῶν μεγάλως πρὸς πολιτείας σύστασιν
συντελούντων πράττειν.

40 ταῦτέστιν ἡ φύσις καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν εἰς τὴν τῷ ὅλῳ φύσιν συντε-
1075a 22. λόντων. καὶ ὁ λέγει περὶ πάντων ἀπλῶς νῦν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐν
γενέσει ὄντων καὶ φθορᾶ. ἡ φύσις ἔν καὶ ἀρχὴ τούτων τοιαύτη, καὶ
ποδαπή, ἐπάγει, "λέγω δ' οἷον εἰς γε τὸ διακριθῆναι ἀνάγκη ἅπα-
σιν ἐλθεῖν," ταῦτέστιν ἀνάγκη ἅπασιν τοῖς ἐν γενέσει (περὶ γὰρ τούτων
νῦν, ὡς εἴρηται, λέγει) ἐλθεῖν εἰς τὸ διακριθῆναι, ἦτοι ἄλλο ἐξ ἄλλου
γενέσθαι. εἰς τῷτο γὰρ συνῆλθεν ἡ φύσις τῶν ἐν γενέσει, καὶ τῷτο
αὐτοῖς κοινόν, τὸ γίνεσθαι πάντα ἐκ πάντων, ἐκ σοικείων σύνθετα καὶ
ἐκ συνθέτων σοικεῖα ἄλλον τρόπον. ὡς δηλονότι τὰ ἐν γενέσει

ἅπαντα κοινὸν ἔχουσι τὸ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι. εἰπὼν δὲ ὅτι τὰ ἐξ ἀλλήλων, ἐπάγει "καὶ ἄλλα — ὅλον," τῷ τῷ μόνον καὶ τὸ γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων κοινῶν εἰς συμπλήρωσιν τῷ ὅλῳ, ἀλλὰ καὶ καὶ τὰ ἄλλα, οἷον χροῖα χήματα μεγέθη. ταῦτα γὰρ πάντα συντελεῖ εἰς τὴν τῷ ὅλῳ φύσιν. ὁ δὲ γὰρ αἰσθητὴν χωρὶς μεγέθους καὶ 5 σχήματος ἐστίν. ὅτω μὲν ὁ ἡμέτερος καθηγεμῶν τὸ παρὸν ἐξηγεῖτο χωρὶς. μήποτε δὲ τὸ "εἰς γὰρ τὸ διακριθῆναι ἀνάγκη ἅπασιν ἔλθεῖν," τὸ "ἅπασιν" ἔκ ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει μόνον ἀκρίβειν δεῖ, ἀλλ' ἐπὶ πάντων, καὶ αὐτῶν φησὶ τῶν κυκλοφορητικῶν καὶ θείων σωμάτων, ἢ τὸ λεγόμενον, ἀνάγκη ἅπασιν καὶ τοῖς ἐν γενέσει καὶ τοῖς 10 κυκλοφορητικοῖς ἔλθεῖν εἰς τὸ διακριθῆναι ἢ τοῖς συζῆναι τὸν ὅλον κόσμον. ἢ τὸ διακριθῆναι ἀντὶ τῷ συζῆναι. ὅτω γὰρ Ἀναξαγόρας ἔλεγεν ὅτι διακρίνας ὁ νοῦς ἀπ' ἀλλήλων τὰς ὁμοιομερείας συνέστησε τὸ πᾶν. τὸ δὲ "καὶ ἄλλα ὅτω ἐστὶν ὧν κοινῶν ἅπαντα εἰς τὸ ὅλον" συνεχῶς ἂν εἴη τῷ περὶ τῆς πολιτείας ὑποδείγματι. 15 ὡς εἰ ἔλεγεν, ὥσπερ ἐπὶ τῇ τῆς πολιτείας συστάσει πάντα κοινῶν ἀλλήλοις, ὅτω εἰσὶ καὶ ἄλλα τινὰ κοινῶν ὄντων καὶ βοηθῶντα ἀλλήλοις εἰς τὴν τῷ ὅλῳ συμπλήρωσιν.

natura namque cuiusque ipsorum tale principium est. sic igitur et in mundo est; nempe circulatio stellarum et 20 certa ipsarum dispositio et caelestia corpora talia sunt ut in iis nihil indeterminati habeatur; animalia vero quae sunt in terra et plantae utilitatem universalem perexiguam praeberint, sed quodcunque horum ut plurimum temere operatur atque patitur, quoniam corrumpitur. Themist. f. 23.

1075 a 25. nec latere debet neminem antiquorum quicquam oportunitum asseverasse de primo principio, quod quidem vere primum est, sed manere duntaxat in principio materiae permixto: omnes enim ex contrariis omnia faciunt. Themist. f. 23.

1075 a 32. οἱ δὲ, ὥσπερ ὁ Πλάτων, τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐποίησεν ὑποκείμενον τῷ ἑτέρῳ. τὸ γὰρ κακὸν καὶ τὸ ἀνίσον (ἔλεγε δὲ διὰ τῷ κακῷ καὶ ἀνίσον τὴν ὕλην) ὑποκείμενον ἐποίησεν τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐναντίων τῷ ἀγαθῷ καὶ ἴσῳ, διὰ τῷ ἀγαθῷ καὶ ἴσῳ πάλιν τὸ εἶδος αἰνιττόμενος. ἐπεὶ δὲ ὁ Πλάτων τὴν ὕλην ποτὲ μὲν κακὸν ἐκάλεσε ποτὲ δὲ ἀνίσον 35 καὶ ἄλλοτε πολλά, ὁμοίως καὶ τὸ εἶδος ὅτε μὲν ἀγαθὸν ὅτε δὲ ἴσον καὶ ἄλλοτε ἔν, εἰπὼν ὅτι τὸ ἀνίσον ὑποκείμενον ποιεῖσι τῷ ἴσῳ, ἐπήγαγεν "ἢ τῷ ἐνὶ τὰ πολλά." ἀλλ' ὁ δὲ ἔτοι, φησὶν, εἰρήκασιν τὸν τρόπον καθ' ὃν τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ὑπόκειται. ἐγκαλεῖ δὲ αὐτοῖς ὅτι τὴν ὕλην ἔλεγον ἐναντίον. ὁ γὰρ ἐστὶν ἡ ὕλη ἐναντίον τῷ εἶδει, 40 ἢ τῷ καὶ συνυπάρχει αὐτῷ, ἀλλ' ἡ σέρεσις. ὥς τὸ μὲν τὴν ὕλην λέγειν ὑποκείμενον τῷ εἶδει καλῶς λέγει αὐτοῖς, τὸ δὲ λέγειν ἐναντίον τῷ εἶδει, ὁ καλῶς. τὰ γὰρ ἐναντία ὁδέποτε συνυπάρχειν δύναται. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ μάλλον καὶ μάλιστα τὴν ὕλην ὑποκείμενον φησὶν, ὥσπερ ἀπλογόμενος ὑπὲρ ἑαυτῆς λέγει, ἀλλ' 45 ἡμῖν λυεῖ τὸ ταῦτον ἄτοπον. εἰ γὰρ καὶ ὑποκείμενον λέγομεν τὴν ὕλην, ἀλλ' ὁ δὲ αὐτὴν φάμεν ἐναντίαν, ἀλλὰ χάριν αὐτῆς μαχόμενα τὸ εἶδος καὶ τὴν σέρεσιν. φέρεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα

ὡς "καὶ γὰρ ἡ ὕλη ἡ μία." καὶ εἴη ἂν λέγων, καὶ γὰρ ἡ ὕλη ἡ πρώτη ὁδὲν ἐστὶν ἐναντία. ἅπιοι γὰρ ἐστίν, ἡ γὰρ δὲ καὶ τὸ πῦρ καὶ τὰ μεταξὺ, ἅπερ εἰσὶ προσεχέστερα ὕλης. ἔχει πρὸς ἀλλήλα ἐναντίωσιν. ἔτι φησὶν, εἰ ὑπόκειται τὸ κακὸν καὶ πάντα ἐστὶν ἐκ τῷ κακῷ, πάντα μεθέξει τῷ κακῷ καὶ ὁ δὲ ἐστὶ ἀγαθὸν πλὴν τῷ ἐνός, ὁ καθ' αὐτὸ εἶναι ἔλεγον. ἀλλ' οἱ μὲν περὶ Πλάτωνα ἀρχὰς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἐτίθεντο, οἱ δὲ ἄλλοι, οἷον οἱ Πυθαγόρειοι, ἐνίσταντο φάσκοντες ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἔκ ἐστὶ ἀρχή, καὶ πῶς οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἀγαθὸν καὶ ἄριστον ἀρχὴν εἶναι ἔκ ἐβόλοντο. εἴρηται δ' ἡμῖν περὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐξηγημένοις τὴν λέξιν τὴν "ὅσοι δὲ ὑπολαμβάνουσιν ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Σπενύσιππος" (c. 7 p. 1072 b 30).

οἱ περὶ Πλάτωνα. cod. Reg.

δύο γὰρ συζοχίας, μίαν μὲν τῶν ἀγαθῶν ἐτέραν δὲ τῶν κα- 1075 a 35.
κῶν, ἀρχὰς ἐτίθεν οἱ Πυθαγόρειοι. id. 1075 a 36.
τῶν Πυθαγορείων. id.

alii vero principia dividunt in bonum atque malum, et 1075 a 38.
malum in materia ponunt, bonum autem in forma, materiam vero omnibus subiectam ponunt et ipsum bonum primam formam dicunt: nam notum est apud omnes bonum esse formam primi principii. alii bonum primum principium dixerunt: at quonam pacto sit principium non explicant, numquid ut finis, an ut id quod movet, an ut forma. absurde et Empedocles censet ect. Themist. f. 23.

25 συναγωγὸν γὰρ λέγων τὴν φιλίαν (ὁ Ἐμπεδοκλῆς) καὶ ποιητικὸν τῷ σφαίρῳ φαίνεται ὅτι ποιητικὸν εἶναι αἷτιον αὐτὴν βύλεται. 3.
πάλιν δὲ μέρος αὐτὴν ποιῶν τῷ μίγματος καὶ τῷ σφαίρῳ ἐμφαίνει ὅτι ὕλικόν εἶναι αὐτὴν αἷτιον ἀποδέχεται. τὸ τοῦ θείου λέγει, εἰ καὶ συγχωρήσομεν τὴν φιλίαν τῷ ὑποκειμένῳ εἶναι καὶ ὡς ὕλην καὶ ὡς 30 κινῶν, ἀλλὰ τῷ γὰρ λόγῳ διαφέρει ἂν πάντως.

absurdum est etiam censere discordiam non sentire 1075 b
corruptionem, ita ut haec natura sit ipsius necessarii natura. 4.
Themist. f. 24.

ἄλλως τε εἰ ἐστὶ φιλία, ὡς Ἐμπεδοκλῆς βύλεται, τὸ ἀγαθόν, 1075 b
τὸ νεῖκος ἐστὶ κακόν. εἰ γὰρ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, καὶ τῷ ἐναντίῳ 6.
τὸ ἐναντίον. εἰ δὲ τὸ τοῦ, πῶς οἷόν τε λέγειν ἀφθαρτον τὸ νεῖκος; ὅταν γὰρ ἡ φιλία συνελθῇσα μὲν τῶν πάντων ποιήσῃ τὸν σφαῖρον, ἀναγκαῖον τὸ νεῖκος φθίρεσθαι.

πλὴν, φησὶν, ἐὰν λέγῃ ὁ Ἀναξαγόρας, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς 1075 b
φάμεν. ἡμεῖς μὲν λέγομεν ὅτι ἡ ἰατρικὴ τὸ εἶδος πῶς ὅσα τῆς 9.
ὑγείας, ὅταν τι κινῇ ἐνεκεν τῆς ὑγείας, ἐνεκεν ἑαυτῆς τὸ τοῦ κινεῖ. εἰ ἔν καὶ ὁ Ἀναξαγόρας περὶ τῷ νοῦ ὅτω λέγει ὅτι τὸ κινῶν καὶ ὁ ἐνεκεν κινεῖ αὐτός ἐστι, καὶ διὰ τὸ πᾶν ὁ ἂν κινῇ ἐνεκεν αὐτῷ τὸ κινῶμενον κινεῖται, λέγοι ἂν ὅτω λέγων εὐλογα.

quare aliud quodpiam erit: nam idem est quod movet et ipsum primum; nec potest alicuius gratia movere. verum ita res se habet ut nos dicemus: est enim facultas ipsa mendi principium quoddam, sed gratia sanitatis movet; sani-

tas quoque quoddammodo est facultas medendi: nihil igitur prohibet primum movere et sui ipsius gratia movere, ut ostendunt rationes appositae. sed adhuc absurdius quam Anaxagoras dicunt ii qui idem putavere principium boni et mali, ita ut intellectus sit movens et materia sit obediens et consentiens ipsi intellectui. a quonam igitur malum proveniet? an dicet malum provenire ab imbecillitate materiae et a privatione ipsi inhaerente, uti nos diximus et omnes qui posuerunt principia contraria, ut est raritas et densitas, congregatio et disgregatio. nam, ut videtur, ex rectitudine et ordine moventis impossibile est quin contraria faciat: nulla enim materia sufficit ad generanda ea quae nascuntur ex ipsa, sed eget causa movente, quae quidem formet et in ordinem redigat res illas. Themist. f. 24.

1075 b 11. καὶ ἕτερον ἐπάγει κοινὸν πᾶσιν ἑγκλημα λέγων, εἴ τις μὴ βρα-
θυμύσῃ μηδ' ἀποκνήσῃ τὰ αὐτῶν μετελθεῖν, ἀλλὰ ἀκριβῶς με-
τέλθῃ, εὐρήσει πάντας ἐξ ὧν λέγουσιν ἀρχὰς ποιῶντας τὰ ἐναν-
τία, μὴ χρωμένους δὲ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων γενέσει, ἀλλὰ τρε-
πομένους εἰς ἕτερα. τὸτο δὲ πολλαχῶς αὐτοῖς ἐνεκάλεσε καὶ πολ-
λαχὺ τῆς προσηκούσης τετύχηκε σαφηνείας. ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἀρχὰς
λέγουσι πάντα ἐκ τῆς ὑποτεθείσης αὐτοῖς ἀρχῆς γεννῶντες, οἷον οἱ
τὸ ὕδωρ ἀρχὴν τιθέμενοι ἐξ αὐτοῦ καὶ ἕρανόν καὶ γῆν καὶ πάντα γενέσθαι
λέγοντες, τὴν αἰτίαν τῆ διὰ τί τὰ μὲν αὐτῶν ἐστὶ φθαρτὰ τὰ δὲ
ἀφθαρτα, λέγειν ἔρραθύμησαν. ὁ μὲν γὰρ Ἀριστοτέλης ἐξ ἄλλων μὲν
ποιῶν (ἐκ γὰρ τῆ πέμπτης σώματος) τὰ ὑράνια, ἐξ ἄλλων δὲ τὰ
ἐν γενέσει, ἔχε λέγειν καὶ διὰ τί τὰ μὲν αὐτῶν ἐστὶ φθαρτὰ τὰ δὲ
ἀφθαρτα· ἐκεῖνοι δὲ ἔχοντες, τὸ αὐτὸ πᾶσιν ὑποκείμενον ποιῶντες.
ἔτι, φησὶν, ἄλλοι μὲν, ὡς οἱ περὶ Ἡσίοδου, ἐκ τῆ μὴ ὄντος
πάντα γεννῶσι, καὶ λεγέτωσαν διὰ τί· οἱ δ' ὥσπερ οἱ περὶ Παρ-
μενίδου... ἐν φασὶ τὸ ὄν καὶ ἀγέννητον.

1075 b 12. ἦγον εἰ μὴ ἐξ ἀμελείας οἰκείας λεληθότως τις ἐρεῖν ἀναγ-
καστῇ τὴν ἀλήθειαν. εἰ δὲ "ῥυθμίση" γράφοιτο, εἴη ἂν ἀντὶ τῶν
εἰ μὴ ἕτερός τις παιδαγωγῇσειε τε καὶ καταστήσειε τὸν λόγον καὶ τὴν
δόξαν ἐκείνων καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀνάξειε τὸ ὅτι χρῶνται τοῖς ἐναντίοις.
cod. Reg.

1075 b 15. adhuc quidam intelligibilia transcendentis atque apud
omnes nota, aiunt ea quae sunt ex eo quod non est fieri;
quidam vero ex ente actu: indivisibilia namque Anaxagorae
et Empedoclis elementa ea quae sunt ex eo quod actu est
fieri cogunt; quod quidem absurdum est. absurdius autem
putant qui plura principia ponunt, sive tria sint sive quattuor
sive duo... fateri ergo cogitur nobilior quam ipsa sint prin-
cipium reperiri. Themist. f. 24.

1075 b 17. καὶ τοῖς δύο ἀρχὰς ποιῶσιν, οἷον τὰ ἐναντία, καὶ τοῖς τὰ εἶδη, ἔκ
ἀρκεί ταῦτα πρὸς τὸ τὰ ὄντα ἔχειν ὥσπερ ἔχει, ἀλλ' ἀνάγκη ἄλλην
ἀρχὴν κυριωτέραν τούτων ὑποθέσθαι, ἣν ὅτος εἶπε τὸν πολυτίμητον νῦν.

1075 b 19. ἐπεὶ γὰρ τῇ μεθέξει καὶ τὴν λέγοντας τῶν εἰδῶν τὰ τῇδε γί-
νεσθαι, πῶς, φησί, μεθέξει τούτων ἡ ὕλη, εἰ μὴ ἐστὶν ἄλλο κυριώ-

τερον τὸ κινῆσον ἀμφοτέρω, τὴν τε ὕλην καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ εἶδους ἐν
τῇ ὕλῃ γινομένην, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἀπόρροιαν; εἰ γὰρ ἀπόρροιαί τινες
ἐκ τῶν εἰδῶν ἀπορρέουσιν καὶ συντιθέμεναι τῇ ὕλῃ τὰ τῇδε γίνεσθαι,
ἀνάγκη πάντῃ εἶναι τὸ κινῆσον καὶ τὴν ὕλην πρὸς τὸ δέξασθαι τὴν ἀπόρ-
ροϊαν καὶ τὴν ἀπόρροϊαν πρὸς τὸ συγγενέσθαι τῇ ὕλῃ. καὶ τοῖς μὲν ἄλ-
λοις θεολόγοις τὰς ἀρχὰς ἐναντία λέγουσιν ἀνάγκη κατ' αὐτὸς τῇ
φιλοσοφίᾳ καὶ τιμιωτάτῃ καὶ βεβαιωτάτῃ ἐπιστήμῃ εἶναι τι ἐναντίον,
εἰ ἡ ἐπιστήμη ταυτόν ἐστιν, ὥσπερ πρὸς ὀλίγον εἴρηται, τῷ ἐπιστητῷ·
εἰ γὰρ ἐστὶ τῇ ἀρχῇ τῷ κυρίως ἐπιστητῷ ἐναντίον, ἔσται καὶ τῇ ἐπι-
στήμῃ.

πάντα γὰρ τὰ ἐναντία ὕλην ἔχει καὶ ἐν ὕλῃ ἔστι, καὶ δυνάμει ἔστι
τὸ ἐναντίον· τὸ γὰρ λευκὸν δυνάμει τὸ μέλαν ἐστίν. ὥστε εἴπερ ἐστὶ
τῇ πρώτῃ ἀρχῇ ἐναντίον, ὅθεν δὲ ἐναντίον καθ' αὐτό ἐστιν, ἀλλ'
ἐν ὑποκειμένῳ καὶ ἐν ὕλῃ, ἡ δὲ πρώτη ἀρχὴ ἀυλότατον καὶ ἐνερ-
γεία ὅσα καὶ πάντα τὰ δυνάμει ἀμοιρῶσα ἐστίν, ἔκ ἂν εἴη αὐτῇ
ἐναντίον τι. ὥστε ὅθεν τῇ περὶ αὐτὴν ἐπιστήμῃ ἔσται ἐναντία ἡ
ἀγνοία· εἰ γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγνοία ἐναντίον τῇ τοιαύτῃ ἐπιστήμῃ, ἔσται
καὶ τὸ περὶ ὃ ἡ ἀγνοία ἐναντίον τῇ τοιαύτῃ ἀρχῇ. "εἴτε — τάξις."
ὁ παρέργως νῦν τὸτο τίθησιν, ἀλλ' ἐπεὶ μέλλει ἀντιλέγειν τοῖς
Πυθαγορείοις καὶ Πλάτωνα, συνίστησι πρῶτον ὅτι εἰσὶν ὑσῖαι νοηταί,
καὶ ὅπως ἀκολουθῶς ζητεῖ ὅτι καὶ τίνες αὐταὶ εἰσὶν αἱ τῶν Πλάτωνος
ιδέαι ἡ οἱ Πυθαγορεῖοι ἀριθμοί. εἰ ἔν μὴ ἐστὶ, φησί, νοητὴ
ἀρχὴ κτλ.

εἰ γὰρ ἐστὶ τῷ Ἡρακλέους ἀρχῇ ὁ Ζεὺς καὶ τῷ Κρόνῳ καὶ
τῷ ἔτερος, ἡ πάλιν εἰ ἔσονται τῶν τῇδε ἀρχαὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ
τῶν οἱ ἀριθμοί καὶ τούτων ἡ δύναμις καὶ τὸ ἐν, ἐπ' ἀπειρον ἡ πρόοδος
ἔξει. ἄλλως τε εἰ εἰσὶν ἀρχαὶ αἱ ιδέαι, ὡς ὁ Πλάτων λέγει, ἡ
οἱ ἀριθμοί, ὡς οἱ Πυθαγορεῖοι φασιν, ὅθεν ἔσται αἰτία, ὥσπερ
ἐν τῷ μετρίῳ Α. δέδεικται καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς δύο δειχθήσεσθαι βιβλίοις.
30 "εἰ δὲ μή," τῷ ἐστὶν εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι ψευδὸς τὸ μὴ εἶναι τὰ εἶδη
καὶ τὸς ἀριθμούς τινων αἰτία, εἰσὶ γὰρ, συγχωρητέον αὐτῷ τὸτο
νῦν, ἀλλὰ κινήσεως αἰτία ὅδαμῶς ἔσονται τὰ εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοί.

"τῶν ἐναντίων." οἷον φέρε τὸ κακὸν ἢ τὸ ἀνισον· τὸ γὰρ ἐναν-
τίον δυνάμει ἐστὶ καὶ δύνανται ἐνεργῆσαι. ὥστε ἦν ὅτε μὴ ἐνέργει·
35 πᾶσα γὰρ ἐνέργεια δυνάμει ὕψερα.

ἀναιρετέον ἄρα τὸ λέγειν ὅτι τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ἐστὶ ποιη-
τικόν· δύναμις γὰρ ὅν τὸ ἐναντίον, ὡς εἴρηται, ὕψερον ἐκβαίνει εἰς
ἐνέργειαν. ὅτι δέ, φησὶν, ἡ δύναμις τρόπον τινὰ προτέρα ἐστὶν
ἐνεργείας, εἴρηται· εἴρηται γὰρ ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ καὶ ἐνός, οἷον τῷ Σω-
κράτους, ἐστὶν ἡ δύναμις προτέρα τῆς ἐνεργείας, πρὸς δὲ τὸ πᾶν
ὅδαμῶς.

ἀλλὰ τὴν ψυχὴν τί τὸ ἐνῶσαν μὲν τῷ σώματι καὶ ποιῶσαν ἐν
τι; καὶ ὅπως, φησί, τὸ εἶδος καὶ τὸ πρᾶγμα, οἶμαι πρᾶγμα λέγων
τὴν ὕλην, τὸ δὲ εἶδος καὶ ἡ ὕλη πῶς ἐν γίνεσθαι, ὅθεν λέγει, ὅθεν ἐν-
δέχεσθαι εἰπεῖν, ἐνεργεία ποιῶντες καὶ καθ' αὐτὰ τὰ εἶδη.

nec aliter dici potest quam dixerimus nos, quod prima
natura movens munda, sincera, partium expers, materiae
immunis, vere una movet omnia ordinate, indeficienti sem-

piternoque motu. . . finis enim in quacunque re est, quatenus ea est una. Themist. f. 26.

1075 δ 37. ἀλλὰ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, φησὶν, ἡ καὶ ὁ Πλάτων, οἱ λέγοντες ὅτι ἐκ μὲν τῆς τριᾶς ἀριθμοῦ γέγονε τὸ ἐπίπεδον καὶ ἐξ αὐτῆς τὰ τρίγωνα καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ πυραμίδες καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἐκ μὲν τῆς πεντάδος ἡ δικαιοσύνη ἐκ δὲ τῆς μονάδος ὁ ὕψος καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου, ἐπεισοδιώδη τὴν τῶν ὄντων φύσιν

ποιῶσι, ταῦτέσιν ὁ δὲν κοινὸν ἕτερον ἐτέρῳ ἔχειν φασίν, ἀλλ' ἡλλοτριωμένα.

qui vero hoc dicit concedit universi substantiam adventiciam esse, exceptis iis quae a principiis continuorum corporum comprehenduntur. Themist. f. 26.

τὰ γὰρ τῶν πλανωμένων αἷτια θεοὶ μὲν, ἀλλὰ μεθέξει καὶ τῷ βυλῆματι τῷ πρώτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἐξήρτην νοός.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Μ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

1076 α 8. Ἐν τῷ Α τῆς προκειμένης πραγματείας, ἣν καὶ Μετὰ τὰ Φυσικὰ ἐπιγράφει, εἰπὼν περὶ τῆς πρώτης καὶ θείας καὶ ἀκινήτης ἀρχῆς ὅτι νῦν ἐστὶ καὶ ἐνέργεια πάντῃ πάντως ἀμοιβῶσα τῇ δυνάμει, εὐρὺν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς πλήθους τῶν φερομένων σφαιρῶν ὁπόσαι εἰσὶν αἱ ὑφειμέναι μὲν τῆς πρώτης ἀρχῆς κινήτικῃ δὲ τῇ πλανωμένῃ παντὲς σώματος, ἀσώματοι καὶ αὐτῇ καὶ ἀκίνητοι ὕσαι, ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, ὃ Μ ἐπιγράφει, καὶ τῷ ἐφεξῆς τῷ Ν, ὃ τέλος ἐστὶ τῆς ὅλης πραγματείας, ἐπισκέπτεται τὰς τε τῶν Πυθαγορείων περὶ ἀρχῶν δόξας καὶ τὰς τῷ Πλάτωνος, ζητῶν πάνυ ἐντρεχέστατα εἰ ἐστὶ τὰ μαθήματα καὶ πῶς ἔσιν, εἰ εἰσὶν αἱ ἰδέαι καὶ ὁ τῶν ἰδεῶν ἀριθμός, καὶ τρίτον εἰ τῶν ὄντων ἀρχαὶ εἰσὶν αἱ ἰδέαι καὶ οἱ ἀριθμοί. καὶ ἐν μὲν τῷ Μ διαλέγεται περὶ τῶν προτέρων δύο, ἐν δὲ τῷ Ν περὶ τῆς τρίτης. λέγει ὅτι περὶ μὲν τῆς τῶν αἰδητῶν ὑλικῆς ὑσίας εἴρηται ἐν τῷ Α τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως, ὕστερον δὲ, ταῦτέσιν ἐν τῷ Β τῆς πραγματείας ἐκείνης, περὶ τῆς κατ' ἐνέργειαν καὶ εἰδικῆς ὑσίας. ἀλλὰ περὶ μὲν ὕλης καὶ εἶδους εἴρηται ἐν ἐκείνοις· ἐπεὶ δὲ, φησὶν, ἡ σκέψις ἡμῖν ἐστὶν ἐν τῇ παρούσῃ πραγματεῖα ἰδεῖν εἰ ἐστὶ τις παρὰ τὰς αἰδητὰς ὑσίας ἀκίνητος καὶ αἰδιος καὶ ἀσώματος, ἡ ἕκ ἑστὶ, καὶ εἰ ἐστὶ, τίς ἐστὶ, εἴρηται δὲ ἡμῖν τὰ δοκῶντα περὶ τῆς τοιαύτης ὑσίας, μὲν ταῦτα τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα θεωρητέον (ὅ γὰρ ἐνδεικτικὸν ἐστὶ τὸ "πρῶτον" τῷ μὲν τὸ παρὰ τῶν ἄλλων ἐπισκέψασθαι ἐρεῖν αὐτὸν περὶ ἐκείνης· εἴρηκε γάρ· εἰ μὴ ἄρα τὸ "πρῶτον" ἀντὶ τῆς προηγουμένως καὶ ἐπιμελῶς τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα θεωρητέον εἴληπται). καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα τεθεωρηκέναι βύλεται [διό] ἐπήγαγεν εἰπὼν "ὅπως εἴτε τι μὴ καλῶς λέγῃσι, μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔνοχοι ὦμεν." εἴη δ' ἂν λέγων ὅτι τὸ ἀντιλέγειν τε τοῖς ὑπ' αὐτῶν λεγομένοις, καὶ εὐθύνειν εἴ τι μὴ καλῶς λέγῃσιν. ἅμα τε δείξει ἡμᾶς μὴ ἀρεσκομένους τοῖς τῶν δόγμασι, καὶ σὺν αὐτοῖς εἰς εὐθύνας ὑποπεσεῖν ὅς ἐάσει.

1076 α 15. ταῦτέσιν ὁ δυσχερανόμενος ὡς καθ' ἡμῶν μόνον ὃν τὸ ἔγκλημα.

1076 α 19. καὶ ἐπεὶ οἱ μὲν τῶν Πυθαγορείων δύο γένη καὶ δύο φύσεις ποιοῦσι

19. τὰ μαθηματικά καὶ τὰς ἰδέας, ἄλλην μὲν τὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ ἄλλην τὴν τῶν ἰδεῶν, ἄλλοι δὲ τὰς ἀριθμὸς καὶ τὰς ἰδέας τῆς αὐτῆς ποιοῦσι φύσεως, μηδὲν διαφέρειν ἀλλήλων λέγοντες, ἕτεροι δὲ καὶ αὐτοὶ Πυθαγόρειοι τὰς μὲν ἰδέας ἀποδοκιμάζουσι καὶ ὁδαμῶς προσείναι, μόνους δὲ τὰς μαθηματικὰς ὑσίας εἶναι φασί, σκεπτέον φησὶ πρῶτον περὶ τῶν μαθηματικῶν.

ἀλλὰ μόνον τῷτο ἐξετάσειν εἰ ὅλως εἰσὶν ἐν ὑπάρξει, καὶ ἂν ὡς, πῶς εἰσὶ, πότερον ἐνεργεία καὶ καθ' αὐτά, ὡς οἱ ταῦτα τιθέμενοι βύλονται, ἡ ἐξ ἀφαιρέσεως παρ' ἡμῶν γεννῶνται καὶ τῇ εἶναι τυγχάνουσιν, ὡς αὐτῷ τε τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τῇ φίλῃ δοκεῖ ἀληθεῖα.

ἐπεὶ γὰρ νόμος καὶ ἔθος ἐστὶν, ὅταν τις περὶ τινῶν ἀποφαίνηται, ἐπισκέπτεται καὶ τὰς τῶν ἄλλων περὶ τῶν τοιούτων δόξας, ἵνα μὴ μένυσαι ἀνεξέταστοι ταράττωσι τὸς ἐντυγχάνοντας, εἴρηκε δὲ αὐτὸς περὶ τῶν πρώτων καὶ ἀκινήτων ἀρχῶν, τίνες καὶ πόσαι εἰσὶ, διὰ τὸν νόμον, φησὶ, τῷτον καὶ τὸ ἔθος ἐπισκέψασθαι τὰ περὶ τῶν ἰδεῶν βύλομαι. ἐπεὶ ὅτι ἔκ εἰσὶν ἰδέαι, δέδεικε μὲν πολλαχῶς, τεθρύληται δὲ καὶ εἰς ἐξέτασιν τὰ περὶ αὐτῶν ἤχθη καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις, καὶ ἔκ ἐδει πάλιν τὸν περὶ αὐτῶν ἀνακινεῖν λόγον.

ἔτι δὲ φησιν, ὅταν ἐπισκοπῶμεν τὰ περὶ τῶν ἰδεῶν, τῷτο ζητεῖν ἡμᾶς ὑποληπτέον, ὡς ἄρα ὑσῖαι καὶ ἀρχαὶ εἰσὶν αἱ ἰδέαι τῶν ὄντων ἡ ὕ· μὲν γὰρ τὴν τῶν ἰδεῶν ζήτησιν τῷτο λοιπὸν ἐστὶν ἰδεῖν ἡμᾶς, εἴτε εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ ὑσῖαι τῶν ὄντων αἱ ἰδέαι εἴτε μὴ. ἡ δὲ "μὲν γὰρ τὰς ἰδέας αὕτη λείπει" τρίτη σκέψις ἴσον ἐστὶ τῷ μὲν γὰρ τὸ δεῖξαι ὡς ἔκ εἰσὶν αἱ ἰδέαι, λοιπὸν ἐστὶ λέγειν ὅτι ὅλως ἀνύπαρκτοι ὕσαι πῶς ἂν εἴεν ἀρχαὶ τῶν ὄντων· τὸ γὰρ ἀπλῶς μὴ ὂν ὑδενός ἐστιν ἀρχή. ταῦτα εἰπὼν καὶ ἡδὴ χωρῆσαι βυλόμενος πρὸς ἔλεγχον τῶν μαθηματικῶν, διαιρέσει χρῆται τοιαύτη. ἀνάγκη, εἴπερ εἰσὶ τὰ μαθηματικὰ ὑσῖαι τινὲς καὶ φύσεις καὶ ἐνεργεία ἀλλὰ μὴ δυνάμει, ἡ ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἶναι, ὥσπερ τινὲς τῶν Πυθαγορείων λέγουσι· λέγουσι γάρ τινες τῶν ὅτι ὥσπερ ἡ λογικὴ ψυχὴ, οἷον φέρεται τῷ Σωκράτῳ ἡ τῷ ὕψος, εἰ καὶ ἐν ὑπάρξει ἐστὶ καὶ ὄντοτος μετέχει καὶ καθ' αὐτὴν ἐστὶν, ὅμως ἐν σώματι ἐστὶν, ἡ μὲν ὕψος τῷ παντός, ἡ δὲ τῷ Σωκράτῳ ἐν τῷ τῷ Σωκράτῳ σώματι, ὅτῳ καὶ τὰ μαθηματικὰ ἐνεργεία καὶ καθ' αὐτά ὄντα ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἰσὶν.

ἡ δὲ ἐν τοῖς αἰδητοῖς εἰσὶ τὰ μαθηματικά, ἡ ἔκ ἐν τούτοις ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτά ἐν τινι μὴ ὄντα, ὥσπερ ὁ δὲ αἱ ἀσώματοι καὶ ἀκίνητοι καὶ θεῖαι ὑσῖαι. ἡ εἰ μήτε ἐν τοῖς αἰδητοῖς μήτε καθ' αὐτά, ἡ ὅλως ὅ εἰσὶν ὅδ' ἔσονται αἱ μαθηματικὴ περὶ ὄντα, ἡ εἰσὶ μὲν, ἀλλ' ἄλλον τρόπον, ὡς ὕψος βύλεται, ἐξ ἀφαιρέσεως.

"ὅτι μὲν ὅν," φησὶν, ὅτι μὲν ὅν ἔκ εἰσὶ τὰ μαθηματικά ἐν τοῖς αἰδητοῖς, εἴρηται καὶ ἐν τῷ Β ταύτης τῆς πραγματείας· ἐκεῖ γὰρ περὶ τούτων ἠπόρησεν.

1076b λέγοι δ' ἂν δυνάμεις καὶ φύσεις τὰ πέρατα τούτων, τὰ ἐπίπεδα
 2. καὶ τὰς γραμμάς. εἰ μὴ ἄρα καὶ τὰ τῇ ὀπτικῇ καὶ ἀριθμητικῇ καὶ
 ταῖς συζόχοις ἐπιστήμαις ὑποβεβλημένα περιλαμβάνει, οὐδὲ τὰς
 ἄλλας ὅν δυνάμεις οἷον τε ἄλλας ὕσας τῶν αἰδητῶν ἐν αὐτοῖς
 εἶναι· ἀλλὰ ἔσοντο μὲν ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ἐξ ἀφαι- 5
 ρέσεως αὐτοῖς τὸ εἶναι ἔσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰρήσῃ καὶ πρότερόν
 φησι, προσάπτει δὲ αὐτοῖς καὶ ἕτερον ἄτοπον, λέγων "ἀλλὰ πρὸς
 τούτοις φανερόν ὅτι ἀδύνατον διαιρεθῆναι ὅτιον σῶμα." ὁ δὲ λέ-
 γει δυνάμει τοῦτόν ἐστιν. εἰ γὰρ τὰ μαθηματικά μεγέθη ἄλλα
 ὄντα τῶν αἰδητῶν ἐν αὐτοῖς ἐσίν, ὃ διαιρεθῆσετο τὰ σώματα· εἰ 10
 γὰρ διαιρεθῇ, διαιρεθῆσετο καὶ ἡ σιγμή· εἰ δὲ ἀδύνατον διαιρεθῆναι τὴν
 σιγμήν, ἀδύνατον καὶ ὅτι εἴπετο τὸ διαιρεθῆναι αὐτήν· τούτο δὲ ἦν τὸ
 τὰ μαθηματικά ἄλλα ὄντα τῶν αἰδητῶν ἐν αὐτοῖς εἶναι.

1076b ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει "τί ὅν διαφέρει ἢ ταύτας εἶναι τοιαύτας
 8. φύσεις, ἢ αὐτάς μὴ καὶ τὰ ἐξῆς. λέγει δὲ ὅτι οὐδὲν διαφέρει 15
 εἴτε τὰς φυσικὰς σιγμάς λέγοι τις τοιαύτας φύσεις, ἢτοι μαθη-
 ματικὰς καὶ σιγμάς, εἴτε ἄλλας μὴ τὰς φυσικὰς τῶν μαθηματι-
 κῶν, εἶναι δὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ αὐταῖς ταῖς φυσικαῖς τοιαύτας
 φύσεις, ἢτοι μαθηματικὰς σιγμάς καὶ ἀδιαιρέτους· διαιρουμένων γὰρ
 τῶν αἰδητῶν καὶ φυσικῶν σιγμῶν, ἢτοι γινομένων γὰρ τῶν διαιρέ- 20
 σεων κατ' αὐτάς, αἱ ἐν αὐτῷ ὡς ὑποκειμέναις ὕσαι μαθηματικῇ
 σιγμῇ διαιρεθῆσονται. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "τί ὅν δ. ἢ ταύτας εἶναι
 ἢ ταύτας μὴ μὴ, εἶναι δ. ε. α. τ." ὑποσκηπτέον εἰς τὸ "μὴ." εἴτα
 δὲ ἐπακτέον τὸ "εἶναι δὲ ἐν αὐταῖς τ. φ." ἢν ἢ, τί διαφέρει τὰς
 φυσικὰς σιγμάς ἀδιαιρέτους λέγειν, ἢ ταύτας μὴ μὴ λέγειν, ἐπεὶ 25
 μὴδ' ὅλως εἰσὶν ἐνεργεῖα ἄλλα δυνάμει, εἶναι δ' ἐν αὐταῖς ταῖς
 δυνάμει σιγμαῖς τὰς μαθηματικὰς, αἱ τινες ἐνεργεῖα εἰσίν.

1076b ὥστε, φησί, συμβαίνει παρὰ τὰ αἰδητὰ σφραγῆ, ἀλλὰ σφραγῆ
 29. μοναχῶς, τῷ τῷ ἐν γένος καὶ μίαν φύσιν σφραγῆν, ἐπίπεδον δὲ
 παρὰ τὰ αἰδητὰ καὶ τὰ φυσικὰ ἐπίπεδα γένη τριττὰ, τὰ τε παρὰ 30
 τὰ φυσικὰ ἐπίπεδα καὶ τὰ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς σώμασι καὶ τὰ
 παρὰ τὰ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς, ἀ καὶ αὐτὰ ὑπάρχει. γραμμαῖ
 δὲ ἔσοντο τετραχαῖ καὶ σιγμαῖ πενταχαῖ, τῷ τῷ γένη δὲ καὶ φύσεις
 γραμμῶν ἔσοντο τετραπλαῖ σιγμῶν δὲ πενταπλαῖ. τούτο δὲ ὡδὲ
 ἐστὶ δῆλον. ἐν μὲν γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ ὅν μὴ τῶν ἐπίπεδων, 35
 ἄπερ ἐπίπεδα ἄλλα μὲν τῶν φυσικῶν ἐπίπεδων καὶ αὐτὰ δὲ εἶναι
 ὁ λόγος ἡνάγκακεν· ἄλλο δὲ γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ ὅν μὴ τῶν
 ἐπίπεδων τῶν ἐν τοῖς μαθηματικοῖς σώμασι ὄντων· τρίτον δὲ
 γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ συνὸν τοῖς καὶ αὐτὰ ὕσιν ἐπίπεδοις, ἀφ'
 ὧν ὡς ἀπλῶς τὰ μαθηματικά ἐπίπεδα ἢ καὶ σώματα γίνετο· 40
 τέταρτον δὲ γένος γραμμῶν ἔσαι τὸ ὅν παρὰ τὰς γραμμάς τὰς
 ἐν τοῖς καὶ αὐτὰ ἐπίπεδοις ὑπάρχουσιν ὕσας, λέγω δὲ αὐτάς τὰς
 καὶ αὐτάς ὕσας γραμμάς καὶ ὅτι ἐν ἐπίπεδοις ὅλως ὑπάρχουσιν
 ὕσας. σιγμῶν δὲ γένη εἰσὶ ταῦτα, πρῶτον μὲν τὸ συνὸν ταῖς
 γραμμαῖς ταῖς ὕσαις ἐν τοῖς ἐπίπεδοις τοῖς παρὰ τὰ φυσικὰ ἐπί- 45
 πεδα ὕσι, δεύτερον δὲ τὸ συνὸν ταῖς γραμμαῖς ταῖς ὕσαις ἐν τοῖς
 ἐπίπεδοις τοῖς συνῶσι τοῖς μαθηματικοῖς σώμασι· τρίτον γένος
 σιγμῶν ἔσαι τὸ συνὸν ταῖς γραμμαῖς ταῖς συνῶσαις τοῖς καὶ

αὐτὰ ὕσιν ἐπίπεδοις, ἀφ' ὧν ὡς ἀπλῶς τὰ μαθηματικά ἐπί-
 πεδα ἢ καὶ σώματα γίνετο· τέταρτον γένος τὸ συνὸν ταῖς καὶ
 αὐτάς ὕσαις γραμμαῖς καὶ μὴ ἐν ἐπίπεδοις ὕσαις· πέμπτον
 γένος σιγμῶν ἔσαι αὐτὸ καὶ αὐτὸ ὅν καὶ μὴ ἐν γραμμαῖς τὸ
 εἶναι ἔχον.

ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἀριθμῶν· παρ' ἐκάστας γὰρ 1076b
 σιγμάς ἕτεραι ἔσοντο μονάδες. λέγοι δ' ἂν, ἐπειδὴ πάλιν αἱ 36
 μονάδες ἀπλῶς εἰσὶ τῶν σιγμῶν, καθὼς αὐτὰ μὲν ἀθετοὶ εἰσιν
 αἱ δὲ σιγμαὶ θέσιν ἔχουσιν καὶ κείνται πρὸς, ἔσαι ἄλλο γένος μονάδων,
 ἀφ' ὧν ὡς ἀπλῶς εἰσὶν αἱ σιγμαὶ, ὥστε ἄλλο μὲν γένος ἔσαι
 μονάδων τὸ ὅν παρὰ τὰς σιγμάς τὰς συνῶσαις ταῖς γραμμαῖς,
 αἵτινες σύνεισι τοῖς ἐν ταῖς μαθηματικοῖς σώμασι ὕσιν ἐπίπεδοις·
 καὶ ὅλως ὅσα γένη τῶν σιγμῶν, τοσαῦτα καὶ μονάδων καὶ ἐτι πλείω.
 τὸ δὲ ἐτι πλείω προσέθηκεν ἐγὼ διὰ τὸ μέλλον ὑπ' αὐτῷ εὐθύς
 λέγεσθαι· ἐστὶ δὲ τόδε. ἐπεὶ ὁ Σωκράτης καθὼς ἄνθρωπος ἐν ἐστὶ καὶ ὁ
 Πλάτων καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ αἰδητὰ καθὼς τόδε τί ἐστὶν ἐν εἰσιν,
 ἔσαι ἄλλη μὲν μονάς παρὰ τὸ ἐν τῷ Σωκράτει ἐν, καὶ ἄλλη παρὰ
 τὸ ἐν τῷ Πλάτῳ, καὶ ἄλλη παρὰ τὸ ἐν ἐμοί, καὶ ὅτις ἐπὶ πάντων
 τῶν αἰδητῶν. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰ νοητὰ ἕκαστον αὐτῶν ἐν ἐστὶ καὶ
 μᾶλλον ἐν (τούτῳ γὰρ δηλωτικόν ἐστι τὸ "εἴτα τὰ νοητὰ"), ἔσοντο καὶ
 παρὰ τὸ ἐν ἐκάστῳ τῶν νοητῶν ἐν ἄλλαι ἀπλῶς εἰσιν μονάδες καὶ
 καὶ αὐτάς· τὸ γὰρ ἐν ἐκάστῳ ἐν, ἐπειδὴ ἐν ἐκείνῳ καὶ ὅτι λέγει
 ἐστὶν, ὅτι ἀπλῶς ἐστὶν ἄλλα σύνθετον· ὥστε ἔσοντο ἀπειρα γένη τῶν
 μαθηματικῶν μονάδων καὶ ἀριθμῶν. ἢ μὲν ὅν σύμπασα διάνοια
 τῶν λεγομένων αὐτῇ, τὰ δὲ καὶ τὴν λέξιν ὡδὲ πη ἔχει. εἰσὶ
 φησί, παρὰ τὰ αἰδητὰ σφραγῆ κτλ.

ἀπορῶν ἐν τῷ Β τῆς προκειμένης πραγματείας ἐζήτησε καὶ 1076b
 τούτο κτλ. 39.

ὁμοίως δὲ τῇ ἀστρολογίᾳ ἔχει καὶ ἡ ὀπτικὴ καὶ ἡ ἀρμονική· ἢ 1077
 μὲν γὰρ ἔσαι περὶ ὅψεις ἄλλας παρὰ τὰς αἰδητὰς, καὶ ἡ ἀρμονική 4
 περὶ φωνάς· ὥστε ἔσοντο καὶ ἄλλαι αἰδησεις. διὰ τί γὰρ ὅψεις μὲν
 ἔσοντο παρὰ τὰς αἰδητὰς, παρὰ δὲ τὰς λοιπὰς αἰδησεις ὅτι ἔσοντο
 ἄλλαι; εἰ δὲ τούτο, ἔσοντο καὶ ζῶα μαθηματικά. "ἐτι γράφετο
 ἕνα καθόλου ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν." τὸ "γράφετο" ἀντὶ τῷ δείκνυτο
 νῦν εἴληπτο. λέγει δὲ ὅτι ἐπεὶ δείκνυτο τὰ παρὰ τοῖς μαθηματι-
 κοῖς διὰ τῶν καθόλου λόγων καὶ διὰ τινων ἀξιωματῶν, οἷον διὰ τῷ
 ἀπὸ ἴσων ἴσα ἂν ἀφέλῃς, τὰ καταλειπόμενα ἴσα ἐσὶ, καὶ διὰ τῷ
 ἂν τέσσαρά τινα εἴη ἀνάλογον, τὸ ἀπὸ τῶν ἄκρων ἴσον ἐστὶ τῷ
 ἀπὸ τῶν μέσων, καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων, ἀνάγκη, φησὶν, ὄντων
 χωριστῶν σφραγῆν καὶ ἀριθμῶν, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἀξιωματῶν δηλώ-
 μενα, οἷον τὸ τινα εἶναι χωριστὰ καὶ καὶ αὐτά, αὐτὸ τούτο τινα ὄντα
 ὅτε γραμμαῖ ὅτε ἐπίπεδα ὅτε χρόνοι ὅτε ἄλλο τι· ἕτερον γὰρ τέ-
 των ἀπάντων ἔσαι καθελικώτερον ὅν καὶ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐπι-
 πέδων καὶ χρόνων καὶ σφραγῆν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· ὥστε ἔσαι τις
 φύσις μεταξὺ αὐτομεγέθους καὶ τῷ μαθηματικῷ, πάντως δὲ με-
 γέθους τῷ χωριστῷ καὶ καὶ αὐτὸ ὄντος, ὅτε γραμμῇ ὅσα ἢ φύσις
 αὐτῇ ὅτε χρόνος ὅτε σῶμα, ὅτι ἄλλο τι, ὃ ἂν εἴη, ἐκείνοις μὲν
 ἴσως δῆλον τοῖς ταῦτα τιθεμένοις, ἡμῖν δὲ ἄδηλον. ὡς γὰρ κατ'

αὐτὸς εἰσὶ παρὰ τὰ αἰδητὰ τρίγωνα καὶ τὰς αἰδητὰς γραμμὰς καὶ τὰ σώματα ἄλλα τρίγωνα καὶ γραμμαὶ καὶ σώματα, ἀ μαθηματικά φασιν, ἐπειδὴ ταῦτα μαθηματικά λέγεται τινα, ἀνάγκη εἶναι ἄλλην τῶν καθολικωτέραν φύσιν τὴν δηλωμένην ὑπὸ τῆς τινὰ φωνῆς. ἔχει δὲ τινα βραχεῖαν ἀσάφειαν ἢ λέξις ἢ ἔστι ὅν 5 καὶ αὕτη τις ἄλλη ὁσία μεταξὺ κεχωρισμένη τῶν ιδεῶν καὶ τῶν μεταξὺ. λέγει δὲ ἰδέας μὴ τὸ αὐτοποσὸν καὶ τὰ τοιαῦτα, μεταξὺ δὲ τὰ μαθηματικά· μεταξὺ γὰρ τῶν τε ιδεῶν καὶ τῶν αἰδητῶν ἐτίθεντο τὰ μαθηματικά.

1077^a 14. "ὅλως δὲ τ. σ. καὶ τὸ εἰωθ. ὑπολ." καὶ ἡ ἀλήθεια, φησί, βοᾷ 10 καὶ πάντες οἱ σοφοὶ εἰώθασιν ὑπολαμβάνειν ὅτι τὸ ἀτελὲς τῷ μὴ χρόνῳ πρότερον ἐστὶ τῷ τελείῳ, τῇ δὲ φύσει ἤτοι τῷ τελείῳ ὕπερ-ρον. ἐξ ὧν δ' ὅτι λέγουσι (λέγουσι δὲ ὅτι τὰ μαθήματα ἄλλα ἐστὶ τῶν αἰδητῶν καὶ καθ' αὐτὰ ὄντα καὶ χωριστά), συμβαίνει τὴν ἀντί- 15 τινος τῷ εἰωθότος ὑπολαμβάνειν καὶ τῆς ἀληθείας· τὸτο δ' ἐστὶ τὸ τὰ μαθηματικά ἀτελέστερα τῶν φυσικῶν ὄντα πρότερα εἶναι ὅ τῷ χρόνῳ ἄλλα καὶ τῇ φύσει· ὁμοίως δὲ καὶ ὕπερ· ὅθεν δὲ ἐστὶ καὶ πρότερον καὶ ὕπερρον τῇ φύσει.

1077^a 19. καὶ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν εἰπὼν, τὸ γὰρ ἀτελὲς μέγεθος τῷ χρόνῳ μὴ αἰεὶ πρότερον ἐστὶ τῇ ὁσίᾳ δὲ ὕπερρον, οἷον ἀψυχον ἐμ- 20 ψύχον. ὥσπερ γὰρ πρότερον μὴ γίνεσθαι τὸ ἀψυχον σῶμα καὶ ὅπως ἐμψυχῶν καὶ τελειῶν, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· πρότερον μὴ ὁ λό-γος ὑπονοεῖ τὸ τριχῇ διαστὰν γινόμενον, ὅπερ ἀναλογεῖ τῷ μαθη-ματικῷ σώματι, καὶ ὅπως ὅτι εἰσῆλθον ἐν αὐτῷ ὑπὸ τῆς φύσεως θερμότητος καυφότητος ἢ ἄλλη τις ποιότης, καὶ ἀπετέλεσαν τὸ 25 φυσικὸν τέλος. ὡς ὅν τὸ ἀψυχον πρότερον ὅν τῇ γενέσει (πρότε-ρον γὰρ αὐτὸ γίνεσθαι) ἀτελέστερον ἐστὶ τῷ ἐμψύχῳ, ὅπως καὶ τὰ μαθη-ματικά τῇ μὴ γενέσει πρότερα ἐστὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων, τῇ δὲ φύσει καὶ τῷ τελείῳ ὕπερ· ὥστε καὶ μὴ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀτελέστερά ἐστὶ τὰ μαθηματικά τῶν φυσικῶν, καὶ διὰ τὸτο καὶ ὕπερρα τῇ φύ- 30 σε· ἄλλα καὶ πρότερα καὶ τὰς χωρίζοντας αὐτὰ καὶ ἄλλα τῶν φυ-σικῶν εἶναι λέγοντας. ταῦτα εἰπὼν διὰ μέσου ζητεῖ τινα ζητη-σιν καὶ ὅπως πάλιν ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ προκείμενον. ὁ δὲ ζητεῖ τοιοῦ-τόν ἐστιν· ἐπεὶ τὰ μαθηματικά σώματα ἐξ ἐπιπέδων εἰσὶ, τί τὸ αἴτιον αὐτοῖς τῆς ἐνώσεως;

1077^a 21. "ἡ μέρεϊ ψυχῆς," ὡς ἐπὶ τῶν ἐχόντων ἀφ' ἑνὸς μόνου ἢ ἄλλο 21. τι εὐλογον, κόλλα δηλαδὴ ἢ δεσμὸς... τὸτο διὰ μέσου εἰπὼν ἀνέεισι πάλιν ἐπὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἐν ᾧ τὸ αἰδητόν πρότερον ἐδείκνυ τῷ μαθηματικῷ τῇ ὁσίᾳ, καὶ δείκνυσιν καθόλου, ὅτι πᾶν σῶμα τῇ ὁσίᾳ πρότερον ἐστὶ καὶ γραμμῆς καὶ ἐπιπέδου. ἐκ τούτου δὲ ἔχει ὅτι καὶ 40 τῶν σωμάτων τὸ τελειότερον πρότερον ἐστὶ τῶν ἀτελεστέρων· τε-λειότερον δὲ τὸ φυσικὸν τῷ μαθηματικῷ. λέγει δὲ ὅτι αἱ γενέσεις δηλοῦσιν ὅτι τὰ σώματα πρότερα ἐστὶ καὶ ἐπιπέδων καὶ γραμμῶν τῇ ὁσίᾳ· πρότερον γὰρ ἐπὶ μήκος γίνεσθαι ἢ αὐξήσεως ἢ ὅλως ἢ κινήσεως, ἔπειτα εἰς πλάτος, εἴτα εἰς βάθος, καὶ τελειῶν ὡς σῶμα ἀπλῶς, 45 ὕπερρον δὲ προσλαβὼν καὶ ποιότητα τελειῶν ὡς φυσικὸν σῶμα. ὥστε εἰ τὰ τῇ γενέσει ὕπερρα τῇ φύσει πρότερα, πρότερον ἂν εἴη τὸ σῶμα καὶ ἐπιπέδου καὶ γραμμῆς καὶ τῷ σώματος· πάλιν τὸ αἰδητὸν

σῶμα, καὶ τούτου τὸ ἐμψυχον, καὶ ἐφεξῆς ἀκολούθως. ἔτι φησὶ καὶ διὰ τὸ τὸ μὴ σῶμα ἐμψυχον δύνασθαι γενέσθαι, τὴν δὲ γραμμὴν καὶ τὸ ἐπίπεδον ὁδαμῶς· ὁδεῖς γὰρ εὐρακὲ ποτε γραμμὴν ἐμψυχον.

καὶ ὅτι μὴ τὸ σῶμα τελειον, δέδεικται εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς περὶ 1077^a 31. Οὐρανῷ πραγματείας. τὸ δὲ "πῶς" πρόσκειται διὰ τὰ μαθημα-τικά· ὁ γὰρ εἰσιν ἀπλῶς τέλεια ὡς τὰ φυσικά, ἄλλα καθὸ μὴ ἔχει τὰς τρεῖς διαστάσεις, εἰσὶ τέλεια, ὡς ἐν τῇ περὶ Οὐρανῷ λέ-γεσθαι, ἢ δὲ ἐλλείπει αὐτοῖς τὰ πάθη, καθ' ἃ τὰ φυσικά εἰδοποιεῖται, ἐστὶν ἀτελῆ. καὶ ὅτι μὴ τὰ σώματα ὁσίαι, δέδεικται, ὡς εἶρηται· τὰ 10 δὲ ἐπίπεδα καὶ αἱ γραμμαὶ, ἐπειδὴ ἀπλᾶ εἰσιν, εἰ ἔσοντο ὁσίαι, ἢ ὡς εἶδος ἔσοντο ἢ ὡς ὕλη.

καὶ δὲ τὴν λέξιν τὴν "εἰ δ' ἢ ὁσία τις ὕλη, τούτ' ἂν ἐφαί- 1077^a 35. νετο πάχειν" ἴσον ἐστὶ τῷ, εἰ δ' ἦσαν αἱ γραμμαὶ καὶ τὰ ἐπίπεδα ὕλη, ὁσίαι, τούτ' ἂν, τούτοις τὸ ἀλλοιωμένων αὐτῶν ἕτερον ἐξ αὐτῶν συνίστασθαι, ἐφαίνοντο πάχυνται.

ἔστιν ὅν, φησί, τῇ ὁσίᾳ πρότερα "ὅσα χωριζόμενα τῷ εἶναι 1077^b ὑπερβάλλει," τούτοις ὅσα χωριζόμενα τῶν ἐν οἷς εἰσιν, αὐτὰ μὴ 2. εἶναι δύναται, ἐκεῖνα δὲ μή.

τῷ δὲ λόγῳ, φησί, πρότερα ἐστὶν "ὅσων οἱ λόγοι ἐκ τῶν λό- 1077^b 3. γων." ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. ἐπεὶ ὁ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ

λόγος ὁ λέγων ζῶον πεζὸν δίπουν ἔχον χροῖμα διακριτικὸν ὁφθαλμοῦ ἐκ τῷ λόγῳ ἐστὶ τῷ λευκῷ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸ λευκὸν πρότερα ἐστὶ τῷ λόγῳ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ· ἐκ τῶν λόγων γὰρ αὐτῶν ὁ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ λόγος. τὸ δὲ "ταῦτα δὲ ἔχ' ἅμα 25 ὑπάρχει" ἀντὶ τῷ ὅσον συνδυάζεσθαι ὅθεν εὐρίσκειται ἅμα, ὥστε τὰ τῷ λόγῳ πρότερα καὶ τῇ ὁσίᾳ πρότερα εἶναι, ἄλλα κεχωρισταὶ καὶ εἰσὶ τινα τῷ λόγῳ πρότερα τῇ δὲ ὁσίᾳ ἕκτε. εἰπὼν ὅν τινα ἐστὶ τὰ τῇ φύσει πρότερα καὶ τίνα τὰ τῷ λόγῳ, ἀνέεισιν ἐπὶ τὸ προκείμενον, δείκνυς ὅτι ὁ τῷ λόγῳ πρότερα ἀνάγκη καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ ὁσίᾳ 30 πρότερα εἶναι. εἰ γὰρ μή ἐστι, φησί, τὰ πάθη, οἷον λευκὸν καὶ κί-νῆμενον, τούτοις κινήσεως, παρὰ τὰς ὁσίας, ἀλλ' ἐν αὐταῖς τὸ εἶναι ἔχει, τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ἔστι πρότερον τὸ λευκὸν καὶ τὸν λόγον, ὅτι ὁ λόγος αὐτῷ ἐν τῷ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ λόγῳ εἴληπται, καὶ δὲ τὴν ὁσίαν καὶ τὸ εἶναι ἕκτε. εἰ γὰρ ἐστὶ τὸ λευκὸν καὶ καὶ τὴν ὁσίαν καὶ καὶ 35 τὸ εἶναι πρότερον τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ, ἔστι τὸ λευκὸν χωρὶς τῆς ὁσίας καὶ καθ' αὐτό· ἀλλ' ὅσον ἐνδέχεται τὸ λευκὸν καθ' αὐτὸ εἶναι ἀλλ' αἰεὶ μὴ τὸ σύνολον ἐστὶν. τί δ' ἐστὶ τὸ σύνολον, αὐτὸς ἐσαφή-νισεν εἰπὼν "σύνολον δὲ λέγω τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸ λευκόν," τούτοις τὸ ἐξ ἀνθρώπου καὶ λευκοῦ συγκείμενον. ὥστε φανερόν, φησὶν, ὅτι 40 ὅτε τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως (λέγοι δ' ἂν ἐξ ἀφαιρέσεως τὸ μαθηματι-κόν) πρότερον τῇ ὁσίᾳ, ἐπεὶ καὶ τὸ λευκὸν ἐξ ἀφαιρέσεως ἐστὶν· ἐχώρησε γὰρ αὐτὸ ὁ λόγος τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ ὁμοίως ὁ πρότερον τῷ ἀνθρώπῳ. ὅτε πάλιν τὸ ἐκ προθέσεως, τούτοις τὸ μαθηματικὸν σῶμα μὴ τῶν ποιότητων ὕπερρον τῷ μαθηματικῷ σώματος, ἀλλὰ 45 τῷ μὴ λόγῳ ὕπερρον τῇ δὲ ὁσίᾳ πρότερον. ἢ "ἐξ ἀφαιρέσεως" λέγοι ἂν (δύναται γὰρ τις καὶ ὅπως ἀκρίβει) τὸ λευκόν· τούτο γὰρ ὁ λόγος ἀφαιρεῖται καὶ χωρίζει τὸ ὑποκειμένον, καὶ ὅσον ἐστὶ τὸ λευκὸν τῆς ὁσίας πρότερον τῇ ὁσίᾳ ἄλλα τῷ λόγῳ· "ἐκ προθέσεως" δὲ τὸ

ἐκ λευκῆς καὶ ἀνθρώπου. καὶ ἔκ ἐστι τὸ πάντῃ ὑπερὸν, ἀλλὰ τῷ μὲν λόγῳ ὑπερὸν τῇ δὲ φύσει πρότερον. τὸ δὲ "ἐκ προδιέσεως ἢ τῷ λευκῷ ὁ λευκὸς ἀνθρώπον λέγει" ἀντὶ τῆς προδιέσεως ἢ τῆς λευκῆς ὁ λευκὸς ἀνθρώπος λέγει ἐκ προδιέσεως. καὶ συμπεραίνει λοιπὸν λέγων "ὅτι" κτλ.

1077b ὥσπερ ἔν, φησί, καὶ τὸ καθόλου ἐν τοῖς μαθήμασιν ὅ περὶ 17. κεχωρισμένων ἐστὶ τινῶν καὶ καθ' αὐτὰ ὄντων καὶ ἐτέρων παρὰ τὰ αἰσθητὰ μεγέθη καὶ ἀριθμούς, ἀλλὰ περὶ τούτων μὴ ποιεῖ τὸς λόγους, ἔχῃ ἢ δὲ αἰσθητὰ ὅδ' ἢ δυνάμενα ἔχειν μέγεθος καὶ διαιρέσεως, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πάντῃ μόνον ὁρᾷ ὅτι δύνανται τὴν τῆς ἀναλογίας λόγον φυλάσσειν ἐναλλάξ ληφθέντα, ἔτω καὶ ὁ γεωμέτρης ποιήσῃ λόγον καὶ ἀποδείξῃ ἀκριβῆ περὶ τῆς αἰσθητῆς ὑπερβολῆς, ἔχῃ ἢ δὲ ἔχον ἀντιτυπίαν ἢ βάρος ἢ λευκόν, ἀλλ' ἢ τοιόνδε, τῶν ἐν τῇ μέγεθος καὶ ἢ τριχῇ διαστατόν κτλ.

1077b "ὥς" ἐπεὶ — μὴ χωριστά. ἐν τῇ τινὰ δυνάμεν φέρεται 31. πρὸς τὰ λεγόμενα διὰ τούτων λύει. ἐστὶ δὲ ἡ ἐν τῇ τινὰ δυνάμεν φέρεται εἰ τὰ μαθηματικά ἐξ ἀφαιρέσεως τὸ εἶναι ἔχει, πῶς αὐτὰ φαμέν ὅτι εἰσὶν; ταύτην λύων λέγει, ἐπεὶ ὁ μόνον τὰς ὑσίας (ταύτας ἢ λέγει χωριστάς) ἀπλῶς φανερὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ χωριστά ἢ τοι τὰ συμβεβηκότα καὶ μὴ καθ' αὐτὰ δυνάμενα εἶναι (κατηγοροῦμεν ἢ καὶ κατὰ τούτων τὸ εἶναι ἀπλῶς, φησὶ δὲ τῆς λευκῆς καὶ τῆς κινουμένης ἢ τοι τῆς κινήσεως). ὥς ἔν ὁ μόνον τὰς ὑσίας εἶναι φαμέν, ἀλλὰ καὶ τὰς κινήσεις καὶ ὅλως τὰ πάθη, ὅ ὅ δύνανται καθ' αὐτὰ εἶναι ἀλλ' ἐν ἀλλήλοις, ἔτω καὶ τὰ μαθηματικά ἐξῆς μὲν ἐξ ἀφαιρέσεως τὸ εἶναι, ἐξῆς δὲ καὶ τὸ κατ' αὐτῶν ἀπλῶς τὸ εἶναι λέγει, καὶ ὁ μόνον θαρρύντως ἐρῶμεν ὡς εἰσὶν, ἀλλὰ καὶ ἀποφανόμεθα ὅτι τοιαῦτά εἰσιν οἷα λέγουσιν, οἷον ὅτι ἡ γραμμὴ ἀπλατῆς καὶ ἡ ἐπιφάνεια ἀβαθῆς καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως. ὁ δὲ λόγος ὁ χωρίσας τὴν γραμμὴν δύνανται αὐτὴν τοιαύτην εἶναι νοεῖν οἷαν ἐχώρισε. καὶ ὥσπερ, φησὶν, ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν καὶ τὰς ἄλλας ἐπισήμας τούτων μόνων ὧν εἰσὶν ἐπισήμας εἶναι καὶ ὁ τῆς συμβεβηκότος, οἷον ὅτι ἡ ἰατρικὴ τῆς ὑγιεινῆς ἐστὶν ὅ καὶ ἐστὶν ἐπισήμη, καὶ ὁ τῆς συμβεβηκότος τῷ ὑγιεινῷ, οἷον τῆς λευκῆς, εἴγε τῷ ὑγιεινῷ συμβεβηκε λευκῷ εἶναι, ἔτω καὶ τῆς γεωμετρίας ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τῆς μεγέθους καὶ χήματός ἐστι καὶ ὁ τῆς βαρέος ἢ τῆς θερμῆς ἢ ὅλως τῆς αἰσθητῆς. ταῦτα ἢ τῷ σώματι ὡς μὲν φυσικῶς καθ' αὐτὰ ὑπάρχει, ὡς δὲ μαθηματικῶς καὶ συμβεβηκός. ὥς ἔτε τῶν αἰσθητῶν ἀπλῶς ὡς αἰσθητῶν εἰσὶν αἱ μαθηματικά, ἔτε παντάπασιν ἐτέρων ἄλλων ὄντων παρὰ τὰ αἰσθητὰ, ἀλλὰ τῶν αἰσθητῶν μὲν, ἔχῃ ἢ δὲ αἰσθητὰ ἀλλ' ἢ μόνον μεγέθη εἰσὶ καὶ γραμμαι καὶ ἐπιφάνειαι. ἢ μὲν ἔν τῶν λεγομένων διάνοια αὐτῇ. καὶ δὲ τὴν λέξιν πολλὴν ἀσάφειαν ἐποίησε τὸ "ἔχῃ τῆς συμβεβηκότος, οἷον ὅτι λευκῆς εἰ τὸ ὑγιεινὸν λευκόν, ἢ δ' ἐστὶν ὑγιεινῷ." λέγει δὲ ὅτι ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἐπισήμαι τούτων εἰσὶν ὧν εἰσὶν ἐπισήμαι καὶ πρὸς αὐτὰς λέγονται ἀλλ' ὁ τῶν συμβεβηκότων αὐταῖς, καὶ σαφηνίζει τὸ πάντῃ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς ὑγιεινῆς, πρὸς ὃ αὐτὴ λέγει, λέγων ὅτι ὁ τῆς συμβεβηκότος ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ, οἷον τῆς λευκῆς, εἰ τὸ ὑγιεινὸν περὶ ὃ ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ λευκόν ἐστὶν. ἔκ ἐστιν ἔν ἡ ἰατρικὴ τῆς λευκῆς, "ἢ δ' ἐστὶν ὑγιεινῷ,"

τῶν ἐν ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ὑγιεινὸν ἐστὶν αὐτῷ ἡ ἰατρικὴ, καὶ ὁ καθὼς λευκόν. ἢ ἔν ἔτῳ ἢ ὑπερβατῶς ἀναγνωρίζον τὸ "ἔχῃ τῆς συμβεβηκότος, οἷον ὅτι λευκῆς, εἰ τὸ ὑγιεινὸν λευκόν, ἢ δ' ἐστὶν ὑγιεινῷ," ἔτῳ. ἔχῃ τῆς συμβεβηκότος ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ, καθὼς δὲ ὑγιεινῷ ἐστὶν. 5 ἔσα ἢ καθ' αὐτὸ τῆς ὑγιεινῆς ὡς ὑγιεινῷ, ἔκ ἐστι καὶ τῆς συμβεβηκότος, οἷον τῆς λευκῆς, εἰ τὸ ὑγιεινὸν λευκόν ἐστὶν. τὸ δὲ "ἀλλ' ἐκείνῃ ὅ ἐστὶν ἐκάστη, εἰ ὑγιεινὸν ὑγιεινῷ," τὸ "ἀλλ' ἐκείνῃ" ἀντὶ τῆς ὅλως. ἔν ἢ τὸ λεγόμενον, καὶ ὅλως ἐκάστη ἐπισήμη ἐκείνῃ ἐστὶν ὅ ἐστι καὶ ὅ λέγει εἶναι.

ὡς ἔν ἐπὶ τούτων "ἔτῳ" φησὶ "καὶ τὴν γεωμετρίαν." ἔκ ἐστὶ 1078a συμβ. α. ε. ὧν ἐστὶ, μὴ ἐστὶ δ' ἢ αἰσθητὰ. καὶ παρέλκει γε ἐν τῇ λέξει τῇ "ἔκ ἐστὶ συμβεβηκεν αἰσθητὰ εἶναι" ἢ ὁ ἀπόφασις. ἐστὶ δὲ τὸ κατὰλληλον τῆς λέξεως τοιοῦτον. ἔτω καὶ τὴν γεωμετρίαν, εἰ συμβεβηκεν αἰσθητὰ εἶναι ὧν ἐστὶ θεωρητικὴ, ἔκ ἐστὶ δὲ τούτων θεωρητικὴ ἢ ἐστὶν αἰσθητὰ, ὅδ' θεωρεῖ αὐτὰ καθὼς θερμὰ ἢ βαρέα ἐστὶν ἀλλὰ καθὼς μόνον μεγέθη. εἰ δὲ τῆς ἔτῳ ἔχει, ἔθ' ἢ γεωμετρία ἔτ' ἄλλη τις τῶν μαθηματικῶν ἐπισημῶν ἔσαι τῶν αἰσθητῶν ἀπλῶς, ἀλλὰ τούτων μὴ ἔχῃ ἢ δὲ αἰσθητὰ ἐστὶν.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ὥς καὶ ἢ μὴ κινούμενα καὶ ἢ ἐπίπεδα," 1078a ἀντὶ τῆς ὥς καθὼς ἀκίνητα ἔσαι αὐτῶν ἐπισήμη καὶ καθὼς ἐπίπεδα, 8. μὴ φυσικά. τούτων ἢ δὲ προσυπακύνει.

τὸ δὲ "τὸ πάντῃ τὸ ἀπλῶν ἐστὶν" ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ δὲ ἐστὶν ἀπλῶν 1078a ὑπερὸν τὸ μᾶλλον τὴν ἀκρίβειαν ἔχον. εἰ δὲ τις πάλιν ἐπισήμη 10. ἐξετάζει τι ἀμέγεθες, ἐν μεγέθει δὲ τὸ εἶναι ἔχον, ὡς αἱ ποιότητες (ἀμέγεθες ἢ ἔσαι ἐν μεγέθει εἰσὶ), μᾶλλον ἐπισήμη θεωρῶν αὐτὸ χωρὶς τῆς ἐν ὧ ἐστὶ μεγέθους. εἰ δὲ καὶ ἐν κινήσει ὅν ὡς ἀκίνητον αὐτὸ θεωροῖ, μᾶλλον ἐπισήμη αὐτὸ χωρὶς τῆς κινήσεως ἐνορῶν. ἀπλῶς ἔχον ἢ τὸ μὴ κινούμενον τῆς κινουμένης, ὥσπερ καὶ τὸ ἀχρωμάτιστον τῆς κεχρωσμένης. ἀλλὰ καὶ περὶ κινουμένων τὴν ζήτησιν ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῆς τῆς κινήσεως, μᾶλλον ἐπισήμη τῶς λόγους περὶ τῆς ἀπλῶς ἐκείνης ποιούμενος. αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἡ ὁμαλῆς. ὁμοίως δὲ, φησὶ, καὶ περὶ ἀρμονικῆς καὶ ὁπτικῆς. ἔτε ἢ ἡ ὁπτικὴ τὴν ὄψιν ἢ ὄψιν καὶ ὅλως τὸ τῆς ὄψεως εἶδος ἐπισκέπτεται, ἔτε ὁ ἀρμονικὸς τὸ εἶδος τῆς φωνῆς.

ὥς, φησὶν, εἰ καὶ μὴ εἰσὶ τὰ μεγέθη καὶ τὰ σώματα χωριστά 1078a τῶν παθητικῶν ποιότητων, χωρίσαι δὲ τις αὐτὰ τὰ σώματα 17. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπίπεδα καὶ τὰς γραμμὰς τῶν τοιούτων παθῶν τῷ λόγῳ, καὶ ἐπιβλέπει τίνα τούτοις ὑπάρχει ἢ τοιαῦτα ἐστὶ, τῶν ἐν τῇ χωριστὰ καὶ πάντῃ ἐφερημένα θερμότητων βαρυτήτων καὶ τῶν ὁμοίων, ὅδ' ἂν ψεύδοιτο, ἐπεὶ ὅδ' ὁ ἐν τῷ ἐδαφίῳ τὴν μὴ ποδιαίαν ὡς ποδιαίαν γράφων ψεύδει. ὁ δὲ ἐν τῇ προτάσει τὸ ψεύθους, ἀλλ' ἐν τῇ καταγραφῇ.

"ἀριστά — χωρίσας." ἐν τῇ ἐνταῦθα κομιζομένην πρὸς 1078a τὴν αὐτῆς δόξαν διαλύει. ἢ δὲ ἐν τῇ τινὰ δυνάμει. εἰ γάρ, φησὶ, 21. μὴ συγχωρεῖς εἶναι χωριστὰ ἀριθμούς μὴδὲ χήματα, περὶ μὴ ὄντων οἱ μαθηματικοὶ διαλέγονται. ἔτε ἢ περὶ τῶν ἐν τοῖς σώμασι τοῖς αἰσθητοῖς διαλέγονται (ἐνυλά τὰ τοιαῦτα, οἱ δὲ μαθηματικοὶ περὶ αὐτὰ ἀνασρέφον) ἔτε περὶ χωριστῶν, ἐπεὶ

μηδ' ὅλως δίδως εἶναι χωριστά. λύων ὅν ταύτην τὴν ἔντασιν λέγει ὅτι περὶ μὴ ὄντων μὴ ἐνεργεία δύναμει δὲ ὄντων τὴν θεωρίαν ποιῶν).

“ὁ δ' ἔθετο ἐν ἀδιαίρετον,” τῆς τῶν δὲ ἀριθμητικῶς προσελθὼν αὐτῷ ἔθετο καὶ ἔλαβε τὸ ἐν αὐτῷ ἐν ἀδιαίρετον, ἦτοι τὸ μοναδικὸν αὐτῷ καὶ τὸ ἄτομον, καὶ θεωρεῖ τί τῶν ἡ ἀδιαίρετον συμβαίνει· ὁ δὲ γεωμέτρης τὸ σφαιρὸν αὐτῷ καὶ τὸ πάντῃ διασταῖ ἐπισκέπτεται κτλ.

1078 α “τὸ δυνατόν, ἦτοι τὸ τριχῇ διαστατόν, τὸ ἐπ' ἀπειρον διαιρετόν.

28. πρὸς Ἀρίστιππον ἀποτείνει διὰ τούτων. cod. Reg.

1078 α 33. ἐν τούτοις ἀποτείνει πρὸς Ἀρίστιππον καὶ εἰ τις ἄλλος ἀπεσκο-
ράκιζε τὰ μαθήματα. εἰ γὰρ πᾶν, φησὶν ὁ Ἀρίστιππος, ἐν ἀγαθῷ
ἢ καλῷ ἐνεκεν ἐργάζεσθαι, τὰ δὲ μαθηματικά ἔτε καλῷ ἔτε ἀγαθῷ
σοφάζεσθαι, τὰ μαθηματικά ἄρα ἔκ εἰσιν. καὶ φησι τῷ χρησίμῳ
μὴ ὅν καὶ συμφέροντος τῷ ἐν τοῖς (πρακτοῖς τῷ τῷ γὰρ νῦν ἀγαθὸν
καλεῖν, μὴ μετεῖναι τοῖς μαθήμασιν), ἐπεὶ μηδὲ τὴν ἀρχὴν πολι-
τική τις ἔξισ ἦν ἡ μαθηματική· περὶ γὰρ τὴν πολιτικὴν ἔξιν τὸ ὡς
πρακτὸν καὶ ὡς συμφέρον ἀγαθὸν ἐστίν· τῷ μέντοι καλῷ μάλιστα
ἔχει ἡ μαθηματική, περὶ τὰ σύμμετρα καὶ εὐτακτα καὶ ὠρισμένα
διατρίβουσα κτλ.

1078 α 35. τὸ δὲ “εἰ γὰρ καὶ μὴ ὄν. τὰ δ' ἔρ. κ. τ. λ. δ.” ἀντὶ τῷ, εἰ μὴ
λέγουσιν ἐν τοῖς συμπεράσμασι τὸ καλόν, δεικνύουσι δὲ τῷ καλῷ
ἔργῳ· ἔργον γὰρ καλῷ τὸ σύμμετρον καὶ τὰ ὅμοια. ὁ δὲ τῷ τῷ δὲ
ὑποληπτέον ὡς ὁ λέγουσι περὶ τῷ καλῷ.

1078 β 9. καὶ ἐπεὶ ὁ Πλάτων ἀριθμὸς εἰδητικὸς ἐκάλει τὰς ιδέας ἐπόμε-
νος τοῖς Πυθαγορείοις, πρότερον, φησὶν, ὡς ιδέας αὐτὰς ἐξετάσω-
μεν μὴ συνάπτοντες μηδὲ μεμνημένοι μηδ' ὅλως ἀναλογιζόμενοι
εἴτε εἰσὶν ἀριθμοὶ τὰ εἶδη εἴτε καὶ μή, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἐλ-
θόντες καθ' ἣν ιδέας εἶναι ὑπέλαβον, ἐπισκεπτέον εἰ δυνατόν εἶναι
ιδέας. ζητήσει γὰρ μὴ ταῦτα εἰ καὶ ἀριθμοὶ εἶναι εἰδητικοὶ δύνανται.

1078 β 17. ὁ δὲ Σωκράτης ιδέας μὴ εἶναι ἔλεγε, περὶ μόνας δὲ τὰς ἡθικὰς
ἀρετὰς διατρίβει. καὶ ὅτος πρῶτος ἐζήτησεν ὅρισμὸν λαμβάνειν
τῶν καθόλου, οἷον τῆς καθόλου σωφροσύνης, τῆς καθόλου δικαιοσύ-
νης καὶ τῶν ἄλλων ἀπασῶν.

1078 β 20. “ὠρίσατό πως,” τῆς μαλακῶς καὶ ὡς ἔτυχεν.

1078 β 22. καιρὸν ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν ἐπτάδα, ὅτι κατ' αὐτὴν
γίνονται τοῖς ἀνθρώποις αἱ ἡλικίαι. . . ἔλεγον γὰρ καὶ τὸν ἥλιον τῷ
καιρῷ ὄντα ποιητὴν ἐν τῇ ἐβδόμῃ σφαίρᾳ εἶναι, καὶ αὐτῆς τῆς
ἀπλαντοῦς καταριθμημένης· πρὸ γὰρ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας τὴν
ἡλιακὴν ὅτοι ἐδόξαζον εἶναι. cod. Reg.

δικαιοσύνη γάρ, φασίν, ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ διαιρῶν τὴν δεκάδα
δίχα, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. ἀλλ' ὅτοι μὴ ὅτως· ὁ δὲ Σωκράτης,
φησὶν, εὐλόγως ἐξήτει τὸ τί ἐστὶ καὶ τὸς ὅρισμους.

1078 β 26. ὡς ἐν δυνάμει τὰναντία περὶ τὸ αὐτὸ συλλογίζεσθαι, οἷον ὅτι ἡ
ἡδονὴ ἀγαθὸν ἐστὶ καὶ πάλιν ὅτι ἡ ἡδονὴ κακὸν ἐστὶ, καὶ ὅτι τῶν ἐναν-
τίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη.

1078 β 31. οἱ δὲ περὶ Πλάτωνα ἐχώρισαν καὶ τὰ τοιαῦτα ιδέας κατωνό-
μασαν· οἷς συμβαίνει αὐτοῖς πάντων καὶ ὅλως ὡς ὁ βέλος ἰδέας

εἶναι. εἰ γὰρ κατ' αὐτὸς ὅπως ἐν ἐπὶ πολλῶν καὶ καθόλου ἕτερον τῶν
μερικῶν νοεῖται, τούτων εἰσὶν ιδέαι, ἔσαι καὶ τῶν πρὸς τι καὶ τῶν
οἰκιῶν καὶ ἄλλων πολλῶν ιδέαι, ὡς ιδέας εἶναι ὁ βέλος. ταῦτα
μὴ δὴ μέχρι τῆς λέξεως ταύτης καὶ τὴν ἐμὴν σεσαφηνίσαι δύνα-
μιν, ἀπὸ δὲ τῆς λέξεως τῆς “καὶ παραπλήσιον ὥσπερ ἂν εἴ τις
ἀριθμῆσαι βεβλόμενος” ἕως τῆς “ἀλλὰ — τοῖς θεωρημένοις” (c. 5
extr.) τὰ αὐτὰ ἐστὶν ἀπαραλλάκτως τοῖς ἐν τῷ μείζονι Α λεγο-
μένοις, πλὴν τῆς λέξεως τῆς “εἰ δὲ τὰ μὴ ἄλλα τὸς κοινὸς λόγος
ἐφαρμόττειν θήσομεν” ἕως τῆς “ἢ πᾶσιν ὑπάρξει τοῖς εἶδεσιν ὡς
γένος” (c. 4 extr.)· διὸ ταύτην μὴ σαφηνισμένην, ἐκείνων δὲ τὴν
σαφηνείαν ἐκ τῶν ἐν τῷ μείζονι Α ὁλῶν θηρᾶς χρή.

ἀντὶ τῷ συνώνυμον ὁ Ἀλέξανδρος. δυνατόν δ' ἐστὶ καὶ ὡς 1079 α
ἔχει τὴν λέξιν παραλαμβάνειν· ὁμώνυμος γὰρ ἐκάστη τῶν ιδεῶν
τοῖς αἰδητοῖς καὶ μηδὲν τι κοινωνῶσα τούτοις (αἰδῖος γὰρ) εἰ μὴ
μόνῳ τῷ ὀνόματι. cod. Reg.

βέλος γὰρ τὴν δυάδα πρῶτην εἶναι· συνάγει δὲ μὴ τὴν 1079 α
δυάδα ἀλλὰ τὴν ἀριθμὸν εἶναι πρῶτον. 15.

ἀλλὰ δεῖ μετέχειν ἢ μὴ λέγοντι καὶ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ καθ' 1079 α
αὐτά. παρέθετο δὲ τῷ καὶ συμβεβηκὸς παράδειγμα τὴν δυάδα· 27.
20 ταύτην γὰρ λέγει διπλάσιον, ἵνα δείξῃ ὅτι τὸ καὶ συμβεβηκὸς με-
τέχειν ὁ συνίστησιν ὕψιαν, εἰ μὴ τὸ καθ' αὐτό, ὁ λέγει μὴ καθ'
ὑποκειμένῳ.

“εἰ δὲ τὰ μὴ ἄλλα τὸς κ. λ. ἐφαρμόττειν θήσομεν τοῖς εἶδε- 1079 β
σιν.” εἰπὼν ὅτι εἰ τὸ αὐτὸ εἶδος καὶ ἡ αὐτὴ φύσις ἐστὶ τῆς αὐτο- 3.

δυάδος καὶ τῆς αἰδητῆς δυάδος καὶ τῷ αὐτοανθρώπῳ καὶ τῷ αἰδητῷ
ἀνθρώπῳ, ἔσαι καὶ τρίτη δυὰς καὶ τρίτος ἄνθρωπος, εἰ δὲ μὴ τὸ
αὐτό, ὁμώνυμον ἂν εἴη, λέγει ὅτι, εἰ δὲ τὰ μὴ ἄλλα τὰ λεγό-
μενα καὶ τῶν αἰδητῶν κύκλων, οἷον τὸ χῆμα, τὸ ἐπίπεδον καὶ τὰ
λοιπὰ μέρη τῷ λόγῳ, ἐφαρμόζω θήσομεν καὶ τῷ αὐτοκύκλῳ (τῷ-
τον γὰρ εἶπεν αὐτὸν τὸν κύκλον), εἰ δὴ καὶ τὰ μέρη τῷ ὅρισμῳ μηδὲν

διαφέρειν τὰ αἰδητὰ καὶ τὰς ιδέας αὐτῶν φήσομεν, τὸ δ' ὅτι ἐστὶ
προσθεθήσεται, τῆς παραδείγμα ὅν τῶν αἰδητῶν, ἵν' ἢ τῷ μὴ
αἰδητῷ κύκλῳ ὅρισμὸς χῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιε-
χόμενον, πρὸς ἣν ἀφ' ἐνὸς τῶν ἐντὸς τῷ κύκλῳ σημείων πᾶσαι αἱ

35 προσπίπτουσιν ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν, τῷ δὲ αὐτοκύκλῳ αὐτὸς τε
ὅλος ὁ ὅρισμὸς καὶ προσέτι τὸ παράδειγμα ὅν τῶν αἰδητῶν κύ-
κλων, καὶ πάλιν τῷ μὴ αἰδητῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον πεζὸν δίπεν, τῷ δὲ
αὐτοανθρώπῳ τὸ ζῶον πεζὸν δίπεν, παράδειγμα ὅν τῶν αἰδητῶν
ἀνθρώπων, — εἰ ὅν τῷ φήσιν τὸ δεῖν ταῖς ιδέαις προσεθῆναι τὸ
40 ἐστὶ παράδειγμα, οἷον ἀνθρώπου ἢ ἵππου ἢ ὅτι ἂν εἴη, καὶ καὶ τῷ τῷ μό-
νον διαφέρειν αὐτὰς τῶν αἰδητῶν εἴπωσι, σκοπεῖν δεῖν φησὶ μὴ
κενὸν ἢ τὸ λεγόμενον. . . λέγει μέσον τὸ σημείον, ἀφ' ὅτι πᾶσαι αἱ
προσπίπτουσιν ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶν ἢ πᾶσιν· πάντα γὰρ τὰ ἐν τῇ
ιδέᾳ κατ' αὐτὸς ὕψιαι καὶ ιδέαι κτλ.

“πάντων δὲ μάλιστα” καθὼς καὶ ἐν τῷ μείζονι Α ἔλεγε. . . 1079 β
τὰ δὲ λοιπὰ εὐρέθησαν ἐν τῷ μείζονι Α. 12.

“ἀλλὰ μ. ὁ δὲ πρ. τ. ἐπ.” καὶ γὰρ ἐπιστήμαι ὅρισμοι ὑπάρχουσιν, 1079 β
οἱ δὲ ὅρισμοι τῶν συντεταγμένων εἰδῶν, ὅτοι δὲ τὰς ιδέας ἔσαι- 15.

- ρῦσι τῆς ὕλης· ὥς ἀνωφελὲς καὶ πρὸς ἐπιστήμην· ὅτω μὲν γὰρ ἴσως αἷτια δόξειεν ἄν. Ἀναξαγόρας καὶ Εὐδόξος ἔλεγον πάντα ἐν πᾶσι μεμῖχθαι· ὥς καὶ τῆτον τὸν λόγον κρείττους ἀρχὰς ἔλεγον ἐκείνοι τῶν τιθεμένων ιδέας, ὅτι ἐκείνοι μὲν συνέταττον τοῖς γινομένοις τὰς ἀρχὰς, ὅτοι δὲ ὁ συντάττει τὰς ιδέας. ἀλλ' ἰδὲ καὶ ὁ περὶ ἐκεί- 5 νων λόγος δυσχερής. “κατ' ἐδένα τρόπον τῶν εἰωθότων,” κατ' ἐδένα τῶν ἐκ τινος τρόπον· ἢ γὰρ ἐξ ὕλης, ἢ ἐκ σερήσεως, ἢ ἐκ ποιητικῆς, ἢ καὶ ὑπεροχρονίαν, ὡς ἐξ ὀρθρου ἡμέρα, καὶ τὸ ἐκ βο- τάνης. καὶ τῆτο διττῶς, ἢ ἐπανακάμπτων, ὡς ἐκ νυκτὸς ἡμέρα καὶ ἐξ ἡμέρας νύξ, ἢ μή, ὡς ἐκ νέου γέρων, ὁ μὲν ἐκ γερόντος νέος.
- 1080 α 12. ἐκ διαιρέσεως δὲ τὴν ὑπόθεσιν (τὴν τοῖς ἀριθμοῖς ὑσίαν ἀπο- νέμυσαν νοητήν) τίθησι, καὶ καθ' ἑκάστην τῶν τῆς διαιρέσεως τμη- μάτων ἐνίσταται. . . ἀνάγκη γὰρ εἶπερ ἔσιν αὐτοῦ ἀριθμός· τῆτε γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ “ἀν. δ' εἶπερ ἔσιν ὁ ἀριθμός κτλ.
- 1080 α 17. ἦτοι εἶναι τὸν ἐχόμενον (ἀνάγκη) τῷ προτέρῳ διαφέροντα 15 κατ' ὑσιώδεις καὶ εἰδοποιῶς διαφοράς, ὥσπερ ἂν τις εἴποι τὸν ἄν- θρωπον τῷ ἵππῳ πρότερον διὰ τὴν τῷ λογικῷ διαφοράν· τὸ γὰρ логи- κὸν τῷ ἀλόγῳ τῇ τιμιότητι καὶ τῷ ἀρίστῳ πρότερον, καὶ τῆτο πάλιν, λέγω δὴ τὸ διαφόρος εἶναι καὶ προτέρως καὶ ὑτέρως τῷ εἶδει τὸς ἀριθ- μύς, ἢ εὐθὺς ἐπὶ τῶν μονάδων ὑπάρχει, καὶ ἔστιν ἀσύμβλητος 20 καὶ ἑτεροειδὲς ὅποιαν μόναν ὅποιαν μόναν ἦτοι πᾶσα μόναν πᾶσιν μονάδι· ἢ ὅτι εἰσὶν ἑτεροειδεῖς αἱ μονάδες ἀλλὰ μόνον ἐφε- ξῆς, ὡς φάμεν ἄνωθεν κάτω ἐρχόμενοι πρώτην τὴν ἀπλανῆ σφαῖ- ραν, ἐφεξῆς δὲ τὴν Κρόνιον καὶ ἐφεξῆς τὴν Δίον, καὶ ἐπὶ τῶν λοι- πῶν ὁμοίως· καὶ ὁμοειδεῖς πᾶσαι πᾶσαι, οἷον φασὶ τὸν μαθημα- 25 τικὸν ἀριθμὸν κτλ.
- 1080 α 25. αἱ ἐν τῇ δυάδι πρώτη ἦτοι τῇ αὐτοδυάδι δυάδες εἰσὶ συμ- βληταὶ πρὸς ἑαυτάς καὶ ὁμοειδεῖς, ὁμοίως καὶ ἐν τῇ αὐτοτριάδι. . . καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως, ὥσπερ καὶ οἱ τὸς εἰδητικὸς ἀριθμὸς τιθέμενοι βύλον.
- 1080 α 35. τῆτο γὰρ ἔλεγε τὸν πρῶτον τῆς διαιρέσεως τμήμα. τινὰς δὲ οἷον πάλαι τὸν ἐπτά, τὸν ὀκτώ, τὸν ἐννέα εἶναι οἷος ὁ μαθηματικὸς ἦτοι συμβλητὸς καὶ ὁμοειδὲς, ἄλλως δέ, οἷον τὸν εἴκοσι, τὸν τριά- κοντα, τὸς ὁμοίως εἶναι οἷον ὁ τρίτος ἔλεγε τρόπος· ὅτος δὲ ἦν ὁ τιθεὶς τὰς μὲν ἐν τῷ εἴκοσιν ἀριθμῷ μονάδας εἶναι πρὸς ἑαυτάς 35 συμβλητάς καὶ ὁμοειδεῖς, πρὸς δὲ τὰς ἐνέσας τῷ τριάκοντα ἀριθμῷ ἀσυμβλήτους καὶ ἀνομοειδεῖς.
- 1080 β 2. ἀλλ' εἰ δυνατὸν εἶναι τὸς ἀριθμὸς ἐν τοῖς αἰδητοῖς ὡς σοι- χεῖα, ἵνα ὡς ἐκ σοιχείων τῶν ἀριθμῶν ἡ φύσις εἴη τῶν αἰδητῶν, ὡς φασὶ τινες τῶν Πυθαγορείων, ἥδη ὅτως ἀναγκαῖον ἐστὶ λέγειν 40 ἢ τινὰς μὲν αὐτῶν ὡς σοιχεῖα ὄντας τῶν αἰδητῶν ἐνυπάρχειν τοῖς αἰδητοῖς τινὰς δὲ μὴ ἐνυπάρχειν, ἢ πάντας ὑπάρχειν.
- 1080 β 7. “καὶ ἄλλως τινός,” τῆς ἀορίστου δυάδος δηλαδὴ.
8. ἔστι τὸ “πλήν” ἐφερμηνευτικὸν τῷ χεδόν.
- 1080 β 11. “οἱ μὲν ὅν” ὥσπερ ὁ Πλάτων. τὸν μὲν γὰρ ἔχοντα τὸ πρότερον καὶ 45 ὑπερον ἔλεγον εἶναι τὰς ιδέας καὶ τὸς εἰδητικὸς ἀριθμὸς, τὸν δὲ μὴ τὸ πρότερον καὶ ὑπερον ἔχοντα μὴδὲ κατ' εἶδος διαφέροντα τὸν μα- θηματικὸν εἶναι ἐτίθετο, πρεσβύτερον μὲν αὐτὸν λέγων τῷ φυσικῷ

καὶ δι' ὅ ἀριθμῶμεν ἀριθμῷ, δεύτερον δὲ τῷ εἰδητικῷ. καὶ χωριστὸς ἀμφοτέρως καὶ τὸν εἰδητικὸν καὶ τὸν μαθηματικὸν τῶν αἰδητῶν εἶναι βύλεται. διὰ μὲν ὅν τῷ “οἱ μ. ο. ἀμφοτέρ. ε. τ. ἀρ.” ἠνέξατο τὸν Πλάτωνα, διὰ δὲ τῷ “οἱ δὲ τὸν μαθημ. μ. ἀρ. ε. τ. πρ. τ. ὄντ.” 5 τὸς περὶ Ξενοκράτην· ὅτοι γὰρ καὶ χωρίζουσι τὸν μαθηματικὸν τῶν αἰδητῶν καὶ μόνον αὐτῶν εἶναι φασὶ καὶ πρῶτον τῶν πάντων, τῷ εἰδητικῷ κατορχόμενοι. καὶ οἱ περὶ Ξενοκράτην ὅν ἕνα μόνον ἀριθ- μὸν νομίζουσι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι· διὸ καὶ ὑποσικτέον εἰς τὸ “ἕνα,” εἶτα ἐπακτέον τὸ “τὸν ἀριθμὸν,” ἵν' ἢ τὸ τῆς λέξεως τοῖσιν. καὶ οἱ 10 Πυθαγόρειοι δὲ ἕνα ἀριθμὸν εἶναι νομίζουσι. καὶ τίνα τῆτον; τὸν μα- θηματικόν, πλὴν ὁ κεχωρισμένον τῶν αἰδητῶν, ὡς οἱ περὶ Ξενο- κράτην, ὅδὲ μοναδικόν, τῆτέστιν ἀμερῇ καὶ ἀσώματον· μοναδικόν γὰρ τὸ ἀμερές καὶ ἀσώματον ἐνταῦθα δῆλοι κτλ.

οἱ περὶ Πλάτωνα. cod. Reg.

οἱ περὶ Ξενοκράτην. id.

1080 β 14. ἔχειν δὲ τὰς μονάδας μέγεθος κατεσκευάζον οἱ Πυθαγόρειοι 14. 1080 β 20. διὰ τοῖσιν τινὸς λόγου. ἔλεγον ὅτι ἐπειδὴ ἐκ τῷ πρῶτῳ ἐνός 20. αὐτῷ συνέστησαν, τὸ δὲ πρῶτον ἐν μέγεθος ἔχει, ἀνάγκη καὶ αὐτὰς μεμεγεθυσμένας εἶναι· τὸ γὰρ ἐκ μεμεγεθυσμένῳ γεγονὸς καὶ αὐτὸ μέγεθος ἔχειν ἐπάναγκες. ἐρωτῶμενοι δὲ καὶ τί τὸ συστήσαν τὸ πρῶτον ἐν καὶ διὰ τί, καὶ πῶς τὸ μέγεθος ἔχει καὶ πῶς ἐξ αὐτῷ αἱ μονάδες γεννῶνται, ὅδὲν ἔλεγον σπευδαῖον. ἄλλος δὲ πάλιν, φησί, Πυθαγόρειος τὸν μαθηματικὸν ἀριθμὸν ὁ προσίει, ἀλλ' ἕνα καὶ πρῶτον ἀριθμὸν τὸν τῶν εἰδῶν εἶναι ἔλεγον. “ἐνιοὶ δὲ καὶ τὸν μαθη- 25 ματικὸν τὸν αὐτὸν τῆτον,” τῆτέστι τινὲς δὲ τῶν Πυθαγορείων τὸν μὲ συνεγνωσμένον μαθηματικὸν ἀνῆρην, ἕνα δὲ ποιῶντες ἀριθμὸν, τὸν εἰδητικόν, τὸν αὐτὸν τῆτον ἐκάλεσαν καὶ μαθηματικόν.

καὶ περὶ τῶν ἐπιπέδων, φησί, καὶ τῶν σφαιρῶν ὁμοίως τοῖς 1080 β 23. ἀριθμοῖς ἀπεφάναντο. οἱ μὲν αὐτῶν ἕτερα λέγουσι τὰ μαθηματικά 23. 30 ἐπίπεδα καὶ τὰ σφαιρὰ καὶ ἕτερα τὰ εἰδητικά· ἄλλο γὰρ ἔλεγον εἶναι τὸ μαθηματικὸν ἐπίπεδον, περὶ ὁ ὁ γεωμέτρης πραγματεύεται, καὶ ἄλλο τὸ αὐτοεπίπεδον. “τῶν δὲ ἄλλως λεγόντων,” φησὶν, ἦτοι τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν καὶ εἰδητικῶν ἐπίπεδα καὶ σφαιρὰ μὴ λεγόντων. ἢ εἰπὼν “τῶν δὲ ἄλλως λεγόντων” ἐξηγητικὸν οἶμαι ἐπήγαγεν τὸ 35 “ὅσοι μὴ ποιῶσι τὰς ιδέας ἀριθμῶς,” ὡς εἰ ἔλεγε, τῶν δὲ ἄλλως λεγόντων, τίνας δὲ ἄλλως λέγειν φημί; τὸς ὅσοι δηλονότι μὴ ποιῶσι τὰς ιδέας ἀριθμῶς, μὴδὲ ὅπως εἶναι εἰδητικὸς ἀριθμὸς νο- μίζοντας· ὅτοι καὶ τὰ μαθηματικά σφαιρὰ καὶ τὰ ἐπίπεδα μαθημα- τικῶς λέγουσι, τῆτέστι πᾶν μέγεθος εἰς μεγέθη λέγουσιν εἶναι διαι- 40 ρετόν· τῆτο δὲ ταῦτόν ἐστι τῷ μὴ συγκείσθαι τὴν γραμμὴν ἐκ σφαιρῶν ἢ τὸ ἐπίπεδον ἐκ γραμμῶν. πᾶν ὅν μέγεθος εἰς μεγέθη εἶναι διαιρετὸν ὅτοι φασὶν καὶ ὅποιαν μόναν συντεθειμένης ποιῶν δυάδας ἀποδέχοντα. οἱ δὲ λέγουσι μὲν τὰ μαθηματικά ἐπίπεδα, οἱ καὶ εἰδητικὸς ἀριθμὸς εἶναι λέγοντες, ὁ μαθηματικῶς δέ. ὁ γὰρ 45 τέμνεαι πᾶν μέγεθος εἰς μεγέθη, ὅδὲ τὰς τυχύσας μονάδας δυάδας ποιῶν, ἀλλὰ φασὶν ὅτι αἱ πρῶται γεγεννηαὶ δύο μονάδες ὡς ἐξ ὕλης μὲν τῆς ἀορίστου δυάδος, εἶδος δὲ τῷ ἀρχικῷ ἐνός, τῷ αὐτοενός δηλονότι, αὐτῷ πεποιήκασιν τὴν πρώτην δυάδα ἦτοι τὴν

εἰδητικὴν δυνάδα ἦτοι τὴν αὐτοδυνάδα· αἱ δὲ πάλιν δευτέρως γε-
γονυῖαι τρεῖς μονάδες ὡς ἐξ ὕλης μὴ καὶ αὐτῇ τῆς ἀόριστου δυνάδος,
εἶδος δὲ τῆς αὐτοενός πεποιθήσασιν τὴν αὐτοτριάδα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ
τῆς αὐτοτριάδος καὶ τῶν λοιπῶν ἀποφαίνοντι, καὶ ὅφρα φασιν ὅτι ὁμοει-
δεῖς εἰσὶν αἱ ἐν τῇ αὐτοδυνάδι μονάδες ταῖς ἐν τῇ αὐτοτριάδι καὶ
αὐτῇ ταῖς ἐν τῇ αὐτοτετράδι (ἢ καὶ συντιθέμεναι αἱ ἐν τῇ αὐτο-
δυνάδι ταῖς ἐν τῇ αὐτοτριάδι ἀπεγέννηται ἂν τινα ἀριθμὸν), ἀλλ'
ἀνομοειδεῖς τὰς ἐν τῇ αὐτοδυνάδι καὶ ἄλλας τῶν ἐν τῇ αὐτοτριάδι
ἔσῶν ἔλεγον. ταῦτα εἰπὼν λέγει, πάντες μὲν ὅν τινος ἀριθμὸς μο-
ναδικὸς καὶ ἀμεγέθεις καὶ ἀμερεῖς εἶναι λέγουσι, πλὴν τῶν Πυθαγο-
ρείων τῶν τὴν ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον τῶν ὄντων καὶ μέγεθος ἔχειν λε-
γόντων.

1081 α καὶ εἰ ἀσύμβλητον, καὶ ποῖον τῶν ῥηθέντων τρόπων;

5. συλλογίζεσθαι ὅτι δυνάμει ἔσῳ. αἱ ἰδέαι ἐκ τῆς ἐνός καὶ τῆς

1081 α 12. ἀόριστου δυνάδος παρ' αὐτοῖς ὑφίστανται. τὰ ἐκ τῆς ἐνός καὶ τῆς ἀόριστου 15
δυνάδος ὑφιστάμενα ἀριθμοὶ εἰσιν. αἱ ἰδέαι ἄρα ἀριθμοὶ εἰσιν. . .
τὸ δὲ "κ. αἱ ἀρχ. κ. τ. ζ. λ. τ. ἀρ. εἶναι" ἀντὶ τῆς καὶ αἱ ἀρχαὶ
καὶ τὰ στοιχεῖα τῶν ἀριθμῶν παρ' αὐτοῖς ταῦτα εἶναι λέγοντι, τό-
τε ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δυνάς. τὸ δὲ "τάξαι τε ἔτε πρ. ἐνδ. ἀρ. αὐτ. δ.
ὕ." εὐλόγως εἶρηται· εἰ γὰρ ἔστιν οἷον φέρεται ἡ αὐτοτριάς ὁ αὐτοάν- 20
θρωπος, πῶς οἷον τε ἡ πρότερον ἢ ὕστερον αὐτὴν λέγειν τῆς αὐτο-
τριάδος; εἰ δὴ ἔσῳ τῶν ἰδεῶν ἀνάγκη αὐτὰς ἀριθμὸς εἶναι, εἰ
μὴ εἰσιν ἀριθμοὶ αἱ ἰδέαι, ὡς δέδεικται, ὅλως ἔκ εἰσιν.

1081 α τὸ δὲ "ἅμα γ. αἱ ε. τ. δ. τ. πρ. μ. γεννῶνται" ἔκ ἔστι κατα-

23. σκευαστικόν, ὡς ἂν τῷ δόξειε διὰ τὴν γὰρ σύνδεσμον, τῷ ὅτι ἔκ 25
ἔστι ἡ δυνάς πρώτη ἐκ τῆς ἐνός καὶ τῆς ἀόριστου δυνάδος, εἴτα ἡ τριάς,
ἀλλὰ πρῶτόν ἐστιν ἐπιχείρημα τῶν δεικνύντων μὴ εἶναι πάσας τὰς
ἐν τοῖς εἰδητικοῖς ἀριθμοῖς μονάδας ἀσύμβλητας. ἐκ διαιρέσεως
δὲ δεικνύσιν τοιαύτης ὅτι ἔκ εἰσιν αἱ πᾶσαι μονάδες ἀσύμβλητοι·
ἢ γὰρ εἰσιν ἀσύμβλητοι ἢ ἅμα γίνονται ἐκ τῆς ἐνός καὶ τῆς ἀόριστου 30
δυνάδος αἱ ἐν τῇ αὐτοδυνάδι μονάδες καὶ αἱ ἐν τῇ αὐτοτριάδι τριά-
δες καὶ αἱ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ἕκαστοι. ἢ πρῶτον μὲν γίνονται ἢ μία
μονάς, εἴτα ἡ ἑτέρα, καὶ τότε συντίθενται καὶ ἀποτελεῖσιν τὴν αὐτο-
δυνάδα. ἀλλ' ἐὰν ἅμα γεννῶνται αἱ ἐν τῇ δυνάδι τῇ πρώτῃ ἦτοι τῇ
αὐτοδυνάδι μονάδες καὶ αἱ ἐν τῇ αὐτοτριάδι καὶ αἱ ἐν τοῖς ἄλλοις 35
ἀριθμοῖς, ἔκ ἔσονται ἀσύμβλητοι ἀλλὰ συμβληταὶ καὶ ἀδιάφοροι·
τὰ καὶ ἅμα ἐκ τῶν ἀρχῶν γεννώμενα, ὡς καὶ αὐτοὶ φασιν, ἀδιά-
φορα ἔστιν. ψεῦδος ἄρα τὸ πάσας λέγειν ἀσύμβλητας· εἰ καὶ καὶ
τὰς ἐν τῇ δυνάδι λέγοι τις μονάδας ἀσύμβλητας εἶναι πρὸς τὰς ἐν
τῇ τριάδι, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἀδύνατον δείξει, ἀλλὰ πρὸς ἑαυτὰς αἱ ἐν 40
τῇ αὐτοδυνάδι ἔκ ἔσονται ἀσύμβλητοι. ὁμοίως ἔδὲ αἱ ἐν τῇ αὐτο-
τριάδι. ὡς δὲ πρὸς τῆς λέξεως τῆς "ἅμα καὶ αἱ ἐν τῇ δυνάδι τῇ
πρώτῃ μονάδες γεννῶνται" ἔξωθεν προσυπακύνει τὸ ἀδύνατον δὲ
πάσας εἶναι τὰς μονάδας ἀσύμβλητας· εἴτα ὡς προσκατασκευα-
στικόν τὸ ἀδύνατον πάσας εἶναι τὰς μονάδας ἀσύμβλητας ἐπα- 45
γεῖν τὸ "ἅμα καὶ αἱ ἐν τῇ δυνάδι τῇ πρώτῃ μονάδες γεννῶνται."
ἀλλὰ κὰν ταύτῃ τῇ λέξει ἐλλείπει ὁ ἢ σύνδεσμος· ἔδει καὶ ἔσῳ
εἶναι γεγραμμένον "ἢ καὶ ἅμα αἱ ἐν τῇ δυνάδι τῇ πρώτῃ μονάδες

γεννῶνται" (ἐρεῖ καὶ προῖον) "ἢ ἔκ ἅμα." ὡς σαφές ἐστι ἂν ἢ ἡ
λέξις εἰ ἔσῳ πῶς εἴχεν· ἀδύνατον δὲ πάσας εἶναι τὰς μονάδας
ἀσύμβλητας· ἢ καὶ αἱ ἐν τῇ δυνάδι τῇ προηγουμένη μονάδες γεν-
νῶνται ἅμα ἢ ἔκ ἅμα. ἀλλὰ τὰ μὲν τῆς λέξεως ἔσῳ ἔχρην ἔχειν
οἶμαι τοιαῦτα· αὐτὸς δὲ μέμνηται καὶ ῥημάτων τῷ Πλάτῳ λέγων
"εἴτε ὡς περ ὁ πρῶτος εἰπὼν, ἐξ ἀνίστων καὶ ἰσαζέντων ἐγένοντο,"
δεικνύς ὅτι κατ' ἐκείνους ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν πᾶς γεννᾷται ὑπὸ τῶν
ἀρχῶν, καὶ ἔστι πρῶτον μὲν ἢ μία μονάς ὕστερον δὲ ἢ ἄλλη· αὐτὸς
δὲ διὰ τὴν πληρὴς τῆς διαιρέσεως ἐπισκέπτεται καὶ τὸ λοιπὸν τὸ λέγον
ἢ ἔκ ἅμα. τὸ δὲ "ἐξ ἀνίστων καὶ ἰσαζέντων" τοιοῦτόν ἐστιν. δοκεῖ
ὁ Πλάτων λέγειν ὅτι ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀόριστου δυνάδος, ἣτις καθὸ
ἀόριστος ἀνιστός ἐστιν, οἱ ἀριθμοὶ γίνονται, ἀνιστοὶ εἰσιν, ἰσαζόντι δὲ
ὑπὸ τῆς ἀρχικῆς ἐνός· ὡς ἐπειδὴ ἅμα γεννῶνται, δῆλον ὡς ἀδιά-
φοροὶ εἰσιν. εἰ δὲ ἀσύμβλητων ἔσῳ τῶν ἐν τῇ δυνάδι μονάδων
ἔστιν αὐτῶν ἢ μὲν προτέρα ἢ δὲ δευτέρα (ἢ καὶ δὴ ἅμα ἀδιάφοροι καὶ
ἀσύμβλητοι ἔσῳ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν προΐασι), καὶ ἡ αὐτοδυνάς προ-
τέρα μὲν ἔσῳ τῆς νεωτέρας μονάδος, νεωτέρα δὲ τῆς προτέρας.
μῆτις γὰρ ἔστι τῶν δύο μονάδων· ὡς περ καὶ τὸ οἶνόμελιν τῷ μὲν οἶνον
γλυκύτερον τῷ δὲ μέλιτος ἀγλυκερέστερόν ἐστιν, ἔσῳ καὶ ἡ δυνάς
ὑτέρα μὲν τῇ πρώτῃ μέρους ἑαυτῆς πρεσβυτέρα δὲ τῇ δευτέρῃ. εἰ
δὲ τῷτο, συμβαίνει τῆς αὐτοδυνάδος εἶναι τὴν προγεγονυῖαν αὐτῆς
μονάδα πρεσβυτέραν αὐτῆς. ἀλλ' ἔδὲν κατ' αὐτὸς πρότερον τῆς
αὐτοδυνάδος, εἰ μὴ τὸ αὐτοὲν καὶ ἡ ἀόριστος δυνάς.

ταῦτα εἰπὼν ἐνστασὶν τινα πρὸς ἑαυτὴν ἐπάγει διὰ τῆς "ἀλλ' 1081 β
ἐκ τῆς δυνάδος τῆς πρώτης καὶ τῆς ἀόριστου δυνάδος ἐγένετο ἡ τε- 21.
τράς." ὁ δὲ φησὶ τοιοῦτόν ἐστιν. ἀλλ' ἐκείνοι ἐκ τῆς αὐτοδυνάδος
(ταύτην καλεῖ πρώτην δυνάδα) καὶ τῆς ἀρχικῆς δυνάδος, ἣν
ἀόριστον καλεῖ δυνάδα, ἀπετέλουν τὴν τετράδα, ἢ συντιθέντες αὐτὰς
ἔδὲ καὶ πρότερον αὐξοντες, ἀλλὰ τῆς ἀόριστου δυνάδος διπλασιασάσης
τὴν αὐτοδυνάδα καὶ ἔσῳ ἀποτελέσσης τὴν τετράδα, ὡς ἔκ ἂν τὴν
ἐκείνῳ ἀριθμὸν καὶ πρότερον ἀποτελοῖεν. ταῦτα ἑαυτῷ ὡς περ ἐν-
στασιν κομίσας λύει τὴν ἐνστασιν γοργῶς καὶ ἀσαφῶς διὰ τῆς "δύο
δυνάδες παρ' αὐτὴν τὴν δυνάδα." δύο ἔν, φησὶν, εὐρίσκοντι ἐν τῇ
αὐτοτετράδι δυνάδες παρ' αὐτὴν τὴν δυνάδα, τετέστι παρὰ τὴν
αὐτοδυνάδα. ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς λέξεως τοιοῦτόν ἐστιν. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν
ἐστιν. ἀλλὰ χρὴ προσυπακύνειν τῷ ἀλλ' εἰ καὶ μὴ καὶ πρότερον
αἰρῶντι τὸν ἀριθμὸν ἀποτελεῖν, ἀλλ' ἔν ἐν τῇ αὐτοτετράδι δύο
δυνάδας ὁμολογῶσιν εἶναι παρὰ τὴν αὐτοδυνάδα, ὡς ἔσονται τρεῖς
εἰδητικὴς δυνάδες καὶ ἢ μία· μία μὲν ἢ αὐτοδυνάς καὶ αἱ ἑτέροι δύο αἱ
ἐν τῇ αὐτοτετράδι κατλ.

μῆτις δὲ εἶπε νῦν τὴν κραῖσιν.

καὶ ἐπεὶ αἱ ἰδέαι παραδείγματα ἐστὶ τῶν ἐν τέτοις ζώων, ἔσῳ 1082 α
κάνταῦθα ζῶον ἐξ ἀνθρώπου καὶ ἵππου καὶ βοῦς συγκαίμενον· τῷτο 21.
γὰρ ἐστὶ δηλωτικόν τὸ "ὡς δῆλον ὅτι κ. ω. ιδ. α. τ. ο. σ. 1082 α
ἔσῳ ἐκ ζώων." ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχει τινα ἀσάφειαν ἢ λέξις, σα-
φηνίσσον καὶ ἔτι αὐτὴν. οἶμαι δὲ χρῆναι ὑποτίθκειν εἰς τὸ "τὰ
ζῶα," εἴτα ἐπάγειν τὸ "φαίη τις συγκαίῃ ἐκ ζώων." καὶ εἴη
ἂν τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν· ὡς εἰ ἰδέαι ἐξ ἰδεῶν σύγκεινται, καὶ τὰ

ἐνταῦθα πράγματα, ὧν φασὶν εἶναι τὰς ἰδέας, συγκείμενα
ἔσαι κτλ.

1082^b ἔλλιπώς δὲ (εἴρη), καὶ εἴη ἂν τὸ πλήρες τοῦτον· τίνα γὰρ
10. αἰτίαν ἔξει λέγειν ὁ φάσκων ἀδιαφόρως εἶναι τὰς ἐν τῇ αὐτοδεκάδι
δυάδας ἴσας ἕσας ἀλλήλαις; καὶ τότε προσυπακυστέον τῷ τὰς δὲ 5
ἐν τοῖς ἄλλοις ἀριθμοῖς ἴσας μὴ διαφόρως δέ.

1082^b ἔπειτα ὁ μόνον τῷτο ἔσαι, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἔψε, ὅπερ διὰ
13. τῷ "τε" συνδέσμῳ ἠνίξατο. καὶ τί τὸ ἐπόμενον, ἐπάγει λέγων "καὶ
πότερον" κτλ.

1082^b καὶ τῷτο μὴ ὀρθῶς καὶ ἀκολούθως ἑαυτοῖς φασὶν οἱ τὴν ἀριθμὸν 10
24. τῶν ἰδεῶν ἐκ διαφερεσῶν μονάδων συνεσθάναι λέγοντες, ἵνα μὴ
ἐκ διαφόρων ἰδεῶν τὴν ἰδέαν ποιεῖν ἀναγκαζῶσιν· ἔκαστον γὰρ εἶδος
ἐν ἑσὶ κατ' αὐτὸς καὶ ἀπλῶς... ἀλλὰ πρὸς μὴ τὴν ἑαυτῶν ὑπό-
θεσιν ὀρθῶς λέγουσιν, ἀπλῶς δὲ ἔκ ὀρθῶς. τὸ δὲ "διὸ καὶ τὸ ἀρ.
ἕτως" ὑπερβατῶς ἀναγνωστέον ὥδε· διὸ καὶ τὸ ἀριθμεῖσθαι ἀναγ- 15
καῖον αὐτοῖς ἕτω λέγειν ἐν δύο, μὴ προσλαμβάνομεν πρὸς τῷ
ὑπάρχοντι ἐνὶ τῇ ἀριθμῷ ἄλλαν ἑνός· καὶ γὰρ καὶ τῷτο δεῖ προσυπα-
κύνειν.

1083^a ὁ μὴ Ἐφέσιος τὸ "τῷ πλήθει" ἀντὶ τῷ τῷ μήκει ἐρμηνεύει.
6. εἴ τις ὡς ἔχει τὸ ῥῆτὲν ἐρμηνεύσει μὴ κατὰ τι παραθραύων τὴν λέ- 20
ξιν· εἰ γὰρ ἀσύμβλητοι, φησὶν, εἰσὶν αἱ μονάδες, συμβήσετ' αὐτὰς
ἕσας ἴσας καὶ τὸ πλήθος, οἷον εἰ τύχη τρεῖς καὶ ἄμφω ἢ τέτταρες,
διαφέρειν ἀλλήλων. cod. Reg.

1083^a ὁ δὲ γὰρ, φησὶν, οἷον τε ταῖς μονάσιν ὑπάρχειν πάθος ἀμε-
9. ρέσιν ἕσαις, ὅπερ, φησὶν δὲ τὸ τὰ ἀμερῇ μὴ ἔχειν πάθος, κάλ- 25
λιστα ἐν τῷ τρίτῳ τῆς περὶ Οὐρανῶ (c. 8) δεδεικνυμένη πραγματείας·
ἐν γὰρ ταῖς μονάσι ποιότητα ἔκ οἷον εἶναι, ἐν δὲ τοῖς ἀριθμοῖς
ὑπάρχει μὴ ποῖον, ἀλλ' ἕτερον τῷ ποσῷ.

1083^a ἔτι, φησὶν, ὅτε ἀπὸ τῷ ἀρχικῷ ἐνὸς ὅτε ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς
13. δυάδος (αὕτη δὲ ἔστιν ἡ ἀόριστος) ταῖς μονάσι καὶ ποιότητα δια- 30
φέρειν γένοιτο· τὸ μὴ γὰρ ἐν ἀποῖον, ἢ δὲ ἅμα ποσῷ καὶ ποῖῳ αἰτία.

1083^a "ὄντα" δὲ εἶπε τὰς ἰδέας· ὄντα γὰρ κυρίως τὰς ἰδέας εἶναι
14. ἔλεγον οἱ τῶν ἰδεῶν προσάδει· τὰ γὰρ ἐνταῦθα ὁμωνύμως ὄντα καὶ
καὶ συμβεβηκὸς ὄντα καλέσειεν ἂν τις, φασὶν.

1083^a εἰ δὲ μὴ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς εἰπεῖν δύναται, ἀπλῶς καὶ 35
15. ἐναντίως εἰπάτωσαν τίνα λέγουσιν εἶναι τὴν τῶν μονάδων δια-
φοράν.

1083^a Σπεύσιππος καὶ Ξενοκράτης. cod. Reg.

20. τῶν περὶ ἀριθμὸς εἰπόντων οἱ μὴ δύο ἐποίησαν αὐτὸς καὶ διέκρι-
1083^b 1. νον, ὥσπερ ὁ Πλάτων (σαφῶς γὰρ ἕτος τὴν μαθηματικὸν ἕτερον 40
εἶναι λέγει τῷ εἰδητικῷ), οἱ δὲ ἕνα τὴν μαθηματικόν, ὥσπερ τινὲς
τῶν Πυθαγορείων· οἱ δὲ ἐγίνωσκον μὴ ἀμφοτέρους καὶ τὴν εἰδητικόν
καὶ τὴν μαθηματικόν, ἕνα δὲ ἐποίησαν, ὥσπερ Σπεύσιππος καὶ Ξενο-
κράτης.

1083^b λέγουσι γὰρ τὴν βωμίσκον καλούμενον ἀριθμόν, ὃν ἐκ τῶν πα- 45
10. λαιῶν βωμῶν ἕτως ὀνομάζεσθαι φησὶν ὁ Νικόμαχος ἐν τῷ β' τῆς
Ἀριθμητικῆς, σῶμα καὶ ἐκ τῶν τριῶν διασπέν ἅπαν συγκείσθαι
δοξάζουσι, τὴν δὲ θ' ἀριθμὸν πῦρ διὰ τὸ τετράγωνον. cod. Reg.

πολλὰς γὰρ εὐθύνας ἔδωκεν ἢ τὰ ἄτομα μεγέθη εἰσάγουσα 1083^b
δόξα. ἀλλὰ καὶ ἡ Ξενοκράτης ἀπόφασις ἢ τὰς ἀτόμους εἰσάγουσα 13.
γραμματὰς αὐτάρκως καὶ αὕτη τῷ Ἀριστοτέλει ἤλεγκε.

τὰ γὰρ θεωρήματα καὶ τὰ συμβαίνοντα τοῖς ἀριθμοῖς προ- 1083^b
18. σάπτουσι τοῖς σώμασιν, ὡς ἐκ τῶν ἀριθμῶν ὄντων τῶν σωμά-
των· ὑπολαμβάνοντες γὰρ ὅτι ἐκ τῶν ἀριθμῶν εἰσὶν (ἐκ γὰρ τῷ
βωμίσκῳ τῷ δέκα τὸ ἀπλῶς σῶμα εἶναι ἔλεγον, ἐκ δὲ τῷ ἑνδεκά-
τῳ πῦρ, ἐκ δὲ τῷ τρισκαίδεκά τὴν ἀέρα καὶ ἐκ τῷ ἑννέα τῷ ὕδωρ),
ὑπολαμβάνοντες δὲ τῷτο ὁδὸν ἔφασκον διαφέρειν τὰ τῷ βωμίσκῳ
καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα ἐπ' αὐτῷ θεωρεῖν ἢ ἐπὶ τῷ ἐξ αὐτῷ σώμα-
τος· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἰ γάρ, φασὶν, συνέβη τῷ ἑννέα
ἀριθμῶν εἶναι τετράγωνον πρῶτον μέσον ἔχοντα (τὸ δὲ μέσον
ἔχοντα πρόσκειται διὰ τὴν τῆς μονάδος μεσιτείαν τὴν ἐν παντὶ πε-
ρισσῷ εὐρισκομένην), εἰ δὲ ὁ ἑννέα τετράγωνός ἐστι πρῶτος ἔχων
μέσον, καὶ τὸ ὕδωρ τοῦτον ἐστὶ, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῷ ὕδατος τῷτο χρη-
θεωρεῖν ἢ ἐπὶ τῷ ἑννέα· ὥστε δεδεικνυμένον ὅτι ἐξ ἀριθμῶν τὰ αἰδητὰ
ἐποιοῦν. καὶ συμπεραίνει λέγων "εἰ τοίνυν" κτλ.

ὥστε διὰ τῷ "ὡδὲ μὴ τῷ ἐνὸς εἰς τὴν ἄρτιον πίπτοντος" τὴν τῷ 1084^a
πρῶτον καὶ ἀσυνθέτῳ γένεσιν ἠνίξατο· διὰ δὲ τῷ "ὡδὲ δὲ τῆς μὴ 14
δυάδος ἐμπιπτόσης ὁ ἀφ' ἐνὸς διπλασιαζόμενος" τῆς τῷ ἀρτιά-
κας ἀρτίῳ γενέσεως μέμνηται. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοῦτον. τῆς
δυάδος ἐπὶ τὸ ἐν πολλαπλασιασθείσης γίνεσθαι πάλιν ὁ δύο (ὅτις γὰρ
μία δύο), τῆς δὲ δυάδος εἰς ἑαυτὴν ὁ τέτταρα. πάλιν δὲ τῆς
αὐτῆς δυάδος εἰς τὴν τέτταρα ὁ ὀκτώ, εἰς δὲ τὴν ὀκτὼ ὁ ἑκατά-
δεκα. καὶ ὁμοίως ὁδεύοντα τὴν ἀρτιάκας ἀρτίον γεννᾷ· τῷτον γὰρ
εἶπεν ἀφ' ἐνὸς διπλασιαζόμενον κτλ.

καίτοι ὅτε καὶ λόγον ἐνδέχεται ἀπειρόν τι εἶναι, ὡς πολλαχῶς 1084^a
δεδεικνυμένον, ὅτε καὶ τὴν αὐτῶν θέσιν τε καὶ δόξαν. μέχρι δεκάδος 9
αὐτοῖς ἢ τῶν εἰδῶν πρόοδος· τῷτο γὰρ ἐμήνυσεν διὰ τῷ "τάττωσι
δὲ ἕτω τὰς ἰδέας."

ἐπεὶ γὰρ αὐτοέκαστος ἀριθμὸς, τατέστιν ὁ εἰδητικὸς ἀριθμὸς, 1084^a
μέχρι δεκάδος πρόεισιν, ἔστι δὲ ὁ αὐτοάνθρωπος ἢ αὐτοτριάς, 15
ἀνάγκη δὲ τὴν αὐτοῖππον τινὰ εἶναι τῶν ἐν τέτοις ἀριθμῶν, τατέστι
τινὰ τῶν ἐν τέτοις τοῖς εἰδητικοῖς ἀριθμοῖς συγκατατεταγμένων
ἀριθμῶν κτλ.

ἀλλὰ καὶ εἰ ἔστιν ὁ ἐλάττων ἀριθμὸς μέρος τῷ μειζονος 1084^a
ἀριθμοῦ, συμβληταὶ δὲ καὶ αἱ ἐν τῷ ἀριθμῷ μονάδες, ἐπειδὴ ἐν τῇ 22
αὐτοτετράδι τέσσαρες εἰσι μονάδες καὶ συμβληταὶ ἀλλήλαις, εἰ
ἔστιν ἢ αὐτοτετράς κτλ.

"ἔτι ἄτοπον" ἔλλιπώς ἀπήγγελλε· ἦν δ' ἂν τὸ τῆς λέ- 1084^a
29. ξεως τέλειον, εἰ ἕτω πως ἦν γεγραμμένον, ἔτι ἄτοπον εἰ ὁ ἀριθ-
μὸς μέχρι τῆς δεκάδος, καὶ ταῦτα τὸ ἐν κατ' αὐτὸς μᾶλλον τι ὄν
καὶ εἶδος τῆς δεκάδος· ὥστε λείπει τὸ καὶ ταῦτα ἐν κατ' αὐτὸς καὶ
ἀγέννητον. τὸ γὰρ ἐν ἢ ἐν ἑτοί φασιν ἀγέννητον, ἢ δὲ δεκάς γέ-
γονεν· ὥστε εἰ τὸ ἐν καὶ εἶδος τῆς δεκάδος ἐστὶ καὶ ἀγέννητον, εἰ δὲ
δεκάς γέγονεν, ἔσαι καὶ ἑνδεκάς ὡς ἐξ εἶδους μὴ τῷ ἐνός, ὕλης δὲ
τῆς δεκάδος. εὐλόγως δὲ τὸ ἐν μᾶλλον τι εἴρηκεν· τὸ γὰρ εἶδος
μᾶλλον τι καὶ τόδε τί ἐστιν ἢ ἕπερ ἢ ὕλη. ἀλλ' ὅτοι, φησὶ, μέχρι

τῆς δεκάδος πειρῶν τὴν γένεσιν τοῖς ἀριθμοῖς ποιεῖν, ὡς ὑσάτης τελειότητος ὕψους τῆς δεκάδος, τὰ δ' ἄλλα ἐντὸς αὐτῆς γεννωσι καὶ θεωρῶσι καὶ τίθεν, οἷον παράδειγμα κενῶ, παράδειγμα ἀναλόγου, παράδειγμα περιττῶ. τὴν μὲν γὰρ μεταξὺ τῶν ἀρτίων χώραν τετράδος ἐξάδος καὶ τῶν ὁμοίων, ὁμοίως καὶ τὴν τῶν περιττῶν, εἰκόνα 5 φέρειν ἔλεγον καὶ παράδειγμα τῶ κενῶ. εἶναι γὰρ κενὸν ἐτίθεντο ἔξω τῶ ὕψους οἱ Πυθαγόρειοι καὶ ἀναπνεόμενον ὑπὸ τῶ παντὸς ἐπεισιέναι καὶ διακρίνειν ἀπ' ἀλλήλων τὰ τῆδε, ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ εἴρη) Ἀκροάσει (4 6).

τὸ δὲ "εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι, πῶς ἢ πεντάς περιττόν;" πάνυ 10 βραχέως καὶ ἑλλειπῶς καὶ διὰ τῆτο λίαν ἀσαφῶς εἴρη). ἀναγνωσέον δὲ αὐτὸ ὑπερβατικῶς ὕψους· εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι τὸ περιττόν, πῶς ἢ πεντάς; καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοῖστον· εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι τὸ ἐν τὸ περιττόν, ἦτοι εἰ διὰ τὸ ἐν ἢ τριάς τὸ εἶναι τριάς ἔχει, καὶ αὐτὸ ἐστὶ τὸ εἰδοποιεῖν αὐτήν, εἰ ἔν τῇ τριάδι τὸ εἶναι τριάδι τὸ ἐν 15 ἐστὶ τὸ διδόν, πῶς ὅχι καὶ διὰ τὴν τριάδα ἢ πεντάς καὶ πᾶς ὁ περιττὸς ἀριθμὸς τὸ εἶναι πεντάς ἔξει καὶ ἐπτάς καὶ οἱ λοιποί, ὥσπερ ὁ ἄρτιος πᾶς διὰ τὴν δυάδα; ἀναγκαῖον γὰρ τὴν δυάδα ἀρχὴν ὕσαν τῶν ἀρτίων καὶ τὴν τριάδα εἶναι περιττῶν. "ἔτι τὰ μεγέθη καὶ ὅσα τοιαῦτα μέχρι πόσῃ." ἔτι, φησί, καὶ ἐκ τῶν μεγεθῶν δεικνύειν 20 ἐπειρῶντο ὅτι μέχρι τῆς δυάδος (ταύτης γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "μέχρι ποσῶ") προάγειν χρὴ τὴν ἀριθμὸν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἡ μονὰς ποιεῖ τὸ σημεῖον, ὅπερ ὕτος ἄτομον καλεῖ γραμμὴν, ἢ δυὰς τὴν γραμμὴν, ἢ τριάς τὸ ἐπίπεδον, ἢ τετράς τὸ σῶμα, καὶ τέτοις ἀρκεῖ) τὸ πᾶν· ὥστε εἰ ταῦτα τῆς δεκάδος ὕσια (συντεθέντα γὰρ 25 ἀποτελεῖ τὴν δεκάδα), τὸ πᾶν ἀρκεῖ) τῇ δεκάδι.

1084b 20. "ἔστι — δυνάμει." ἀσαφῶς καὶ τὰ προρηθέντα καὶ τὰ νῦν λεγόμενα ἀπήγγελλε). δοκεῖ γὰρ τὸ "ἔστι γὰρ πῶς ἐν ἑκάτερον" διὰ τὴν "γὰρ" σύνδεσμον ὅτι κατασκευαστικὸν ἐστὶ τινος τῶν πρὸ αὐτῶ· ὅχι ἔστι δὲ ἀλλὰ μνηστικὸν τῶ πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τὸ εἶναι. καὶ ἦν ἂν σαφὴς ἢ λέξις εἰ ὕψους πῶς ἦν γεγραμμένη· δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅπως ἑκάτερον ἐν καὶ ἑκατέρω μονὰς ἔχουσιν ἐν τῇ δυάδι καὶ ἐν τῇ τριάδι καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἀριθμοῖς. καὶ τὸ μὲν ἑκάτερον ἐν ἐπὶ τῶν τῆς δυάδος λέγει μονάδων, τὸ δὲ λεγόμενον τοῖστον ἂν εἴη. καὶ τὴν ὕλην, καθ' ἣν λαμβάνε) τέττων 35 τῶν τῆς δυάδος μονάδων ἑκατέρω, δυνάμει ἐν ἐστὶ καὶ ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅχι ἐνεργεία· εἰ γὰρ μή ἐστὶ σωρὸς μονάδων, ἐξ ἄλλων μέντοι καὶ ἄλλων ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' ἑκάστα ἐξ ὑποκειμένων μέν ἐστὶ τῶν τοσῶνδε μονάδων (ἀσύμβλητοι γὰρ αἱ τῆς δυάδος πρὸς τὰς τῆς τριάδος μονάδες μονάδας), ὅ καὶ τὸ εἶδος συνέστηκε τὸ ἑαυτῶ. διὸ 40 ὅχι ἂν εἴη ἢ ἐν τῇ δυάδι μονὰς ἐνεργεία, ὡς ὕτοι βέλον), ἀλλὰ δυνάμει· δυνάμει γὰρ τὰ μόρια, πρὶν ἂν κοσμηθῇ τῷ εἶδει τῷ οἰκείῳ. αἰνίττε) δὲ διὰ τέττων ὅτι τὸ δυνάμει ὅχι γενέσκει μόνον καὶ χρόνῳ τῶ ἐνεργεία καὶ εἰδοπεποιημένῃ προτιθέασιν, ἀλλὰ καὶ λόγῳ καὶ ὕσια.

1084b 25. καθόλου δὲ λόγῳ εἶπε τὰ μαθήματα, ὅτι ὅ τῶ μερικῶ τριγώνῳ τὰ συμπτώματα ὁ μαθηματικὸς θεωρεῖ, ὅδε τῶ μερικῶ κύβῳ ἢ τῶδε τῶ ἀριθμῶ, ἀλλὰ τῶν καθόλου· παντὸς γὰρ, φησί,

τριγώνῳ αἱ τρεῖς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν, καὶ πᾶς ἄρτιος ἀριθμὸς εἰς δύο ἴσα καὶ εἰς δύο ἄνισα διαιρεῖ), καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καθόλου μὲν ἔν διὰ τῆτο εἶπε τὰ μαθήματα. ἀλλὰ καὶ λόγῳ δι' αὐτὸ τῆτο· ὅθεν γὰρ τῶν καθόλου ἐν ὑπάρξει ἐστὶ καὶ πράγματι, ἀλλὰ λόγῳ. ἐκ τῶν τοιῶτων ἔν τὰς τῶν πραγμάτων ἐθήρευνον ἀρχάς· διὰ γὰρ τὸ τὴν μονάδα ἀρχὴν εἶναι μαθηματικῶν ἀριθμῶν, ὅθεν αὐτὰς καὶ εἰδητικὰς ἀριθμὸς καὶ τὰλλα πάντα ὅσα λέγειν αὐτοῖς συνέβη ἐκάλεον τὴν ἀρχικὴν ὕτοι μονάδα οἷον σιγμὴν· τὴν γὰρ μονάδα μηδενὶ ἄλλῳ διαφέρειν σιγμῆς ἢ τῷ μὴ 5 κείῳ) πᾶς ἔλεγον. ὥσπερ ἔν, φησὶν, οἱ περὶ Δημόκριτον ἐκ τῶν ἐλαχίστων καὶ αὐτομάτων σωμάτων τὰ πράγματα συνετίθεν, ὕτως καὶ ὕτοι ἐκ τῆς ἀμερῆς μονάδος καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος ἢ τῆς σιγμῆς καὶ τῶ πλήθους· ὥστε συμβαίνει αὐτοῖς ἐξ ὧν λέγῃσι τὴν μονάδα ὕλην εἶναι τῶν ἀριθμῶν, εἴγε ἐκ μονάδος ὡς ἐξ ὕλης ὁ ἀριθμὸς, καὶ προτέραν τῆς δυάδος καὶ πάλιν ὑσέραν· ἢ μὲν γὰρ ἀρχικὴ καὶ εἰδοποιὸς κατ' αὐτὰς ἢ μονὰς, ταύτη προτέραν αὐτὴν ἀνάγκη τῆς δυάδος εἶναι· ἢ δὲ πάλιν ὅλον τι καὶ εἶδος ἐστὶν ἢ δυὰς, ὕλη δὲ αὐτῆς ἢ μονὰς, ταύτη ὑσέρα τῆς δυάδος. τὸ δὲ "διὰ δὲ τὸ καθόλου ζητεῖν τὸ κατηγορούμενον ἐν καὶ ὕτως ὡς μέρος ἔλεγον" ἴσον ἐστὶ τῷ συμβαίνει αὐτοῖς τὸ ἐν καθόλου τε λέγειν καὶ μέρος· καθὼ 10 μὲν γὰρ τὸ ἐν περιληπτικὸν ἔλεγον πάντων τῶν ἀριθμῶν, ταύτη καὶ καθόλου αὐτὸ ἀπεφαίνοντο· ἢ δὲ πάλιν μέρος ἐστὶ τῆς δυάδος, ὅχι ἔστι καθόλου ἀλλὰ μέρος. ἀλλ' ἀδύνατον τὴν αὐτὴν καὶ μίαν μονάδα πάντων τε τῶν ἀριθμῶν εἶναι περιληπτικὴν καὶ διὰ τῆτο καθόλου καὶ μόριον τῆς δυάδος καὶ τῆς τριάδος καὶ ἐκάστου τῶν ἀριθμῶν τὸ ἐλάχιστον.

βραχέως μὲν καὶ διὰ τῆτο ἀσαφῶς εἴρη), ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον 1085a 5. νον τοῖστον· πότερον τῷ πρώτῳ καὶ ἀρχικῷ τὴν πρώτην τῆς αὐτοδυάδος μονάδα τακτέον ἐφεξῆς ἢ ὅ; εἰ γὰρ τάξαιμεν, ἔσται ἐκ τῶ πρώτου ἐνός καὶ τῆς ἐφεξῆς αὐτομονάδος δυὰς πρὸ τῆς αὐτοδυάδος, καὶ πρώτη αὐτῆς· ὅπερ ὕτοι ὅ βέλον). εἰ δὲ μὴ τάξαιμεν, τίς ἂν εἴη τέττων αἰτία, καὶ πότερον ἢ δυὰς προτέρα τῶν ἐφεξῆς; τετέστι καὶ πότερον τὴν δυάδα φήσομεν αὐτὴν ἐφεξῆς εἶναι τῷ πρώτῳ ἐνί, ἢ τὴν ἐν τῇ δυάδι μονάδα ὡς ὁμοιοτέραν ὕσαν τῷ ἐνί; εἰ μὲν δὴ τὴν δυάδα, ἔσται ἐκ τῶ ἀρχικῶ ἐνός καὶ τῆς δυάδος αὐτῆς τριάς πρὸ τῆς αὐτοτριάδος καὶ πρώτη αὐτῆς· εἰ δὲ τὴν μονάδα, ὁ πρότερος ἔξει λόγος· δυὰς γὰρ ἔσται πρὸ δυάδος αὐτῆς.

τίνα ἐστὶ τὰ ὕψους γένη τῶ ἀριθμῶ, αὐτὰς ἐκτίθε), τὸ μα- 1085a 7. κρόν λέγων καὶ βραχύ, καὶ πλατὺ καὶ στενόν, καὶ βαθύ καὶ ταπεινόν. λέγει δὲ ὅτι βελλόμενοι καὶ τὰ μεγέθη παράγειν ἀπὸ τῶν δύο ἀρχῶν, τῶ τε ἐνός καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος, ἐκ μὲν τῆς δυάδος φασὶ τὴν τε γραμμὴν τὸ μακρόν καὶ βραχὺ λαβεῖν, τό τε ἐπίπεδον τὸ πλατὺ καὶ στενόν, τό τε στερεόν τὸ βαθύ καὶ ταπεινόν· ταῦτα γὰρ τὸ μακρόν καὶ βραχὺ καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη ἐκάλεον τῶ μεγάλης καὶ μικρῆς τῶ ἐν τῇ ἀορίστῳ δυάδι. τὴν δὲ καὶ τὸ ἐν, φησὶν, ἀρχὴν ὅχι ὁμοίως εἰσῆγον ἅπαντες, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτὰς τῆς ἀριθμῶς τὰ εἶδη τοῖς μεγέθεσιν ἔλεγον ἐπιφέρειν, οἷον δυάδα μὲν γραμμῇ, τριάδα δὲ ἐπιπέδῳ, τετράδα δὲ στερεῷ (τοιαῦτα γὰρ ἐν τοῖς περὶ Φιλοσοφίας ἰσορεῖ

περὶ Πλάτωνος, δι' ὃ καὶ ἐνταῦθα βραχέως καὶ συντόμως τὴν τῶν ἐξέθετο διάνοιαν), οἱ δὲ μεθέξει τῷ ἐνὸς τὸ εἶδος ἀπετέλουν τῶν μεγεθῶν. ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις, φησί, μυρία ἔπειθ' ἀδύνατα καὶ πλασματώδη, καὶ ἐπάγει ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα.

1085^a τὸ δὲ "εἰ δὲ τὸτο" ἀντὶ τῷ εἰ δὲ σύνεισιν ἀλλήλαις αἱ ἀρχαί.

18. ἔτι δέ, φησὶν, αἱ γωνίαι κτλ. πῶς ἀποδοθήσεθ' ἡ λόγον καὶ

1085^a 19. πῶς ἐκ τῶν πολυθρυλλήτων αὐτῶν ἀρχῶν δυνήσονται ποιεῖν; τί γὰρ

ἐν τούτοις τὸ ὑπερέχον καὶ τί τὸ ἐλλείπον; τὴν μὲν γὰρ ὀρθὴν γωνίαν ἔλεγον εἶναι κατὰ τὴν μονάδα, ὁξεῖαν δὲ καὶ ἀμβλεῖαν κατὰ τὴν ἀόριστον δυάδα, ἀφ' ἧς ἐστὶν αὐταῖς τό θ' ὑπερέχειν καὶ ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν χημάτων τὰ μὲν ἐν ἰσότητι καὶ ταυτότητι θεωρούμενα, ὡς τὰ τετράγωνα καὶ τὸς κύβους, ἐκ τῆς μονάδος ἔλεγον, τὰ δὲ ἀνισότητι καὶ ἑτερότητι κατεχόμενα ἐκ τῆς δυάδος. ταῦτα δὲ πάντα πλασματώδη καὶ ἀδύνατα. ταῦτα εἰπὼν λέγει ὅτι ὥσπερ τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον πάθη εἰσὶν ἀριθμῶν, ταῦτ' ἐπὶ τούτῳ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τούτων, καὶ εἰς τὴν μήκυν μὲν πάθη τὸ περιφερὲς καὶ εὐθύ, πλάτους δὲ τὸ στενὸν καὶ πλατὺ, βάθους δὲ τὸ ταπεινὸν καὶ ὑψηλόν. καὶ μὴν ἐκ τούτων, τῆς τε ἀόριστης φησὶ δυάδος καὶ τῷ ἐνὸς, ἐστὶ τὸ μέγεθος, ὥσπερ ἔδδ' ἐξ εὐθέος καὶ καμπύλου τὸ μήκος καὶ τὰ λοιπὰ ἅ σαφῶς αὐτὸς καταλέγει.

1085^a οἱ μὲν ἔν αὐτῶν τὰ μεγέθη γεννῶντες ἦσαν, ὥσπερ εἶρηθ', ἐκ

31. τοιαύτης ὕλης ἢ τοιαύτης ἀόριστης δυάδος, τὸ μακρὸν καὶ βραχύ, καὶ πλατὺ καὶ στενόν, καὶ ταπεινόν καὶ ὑψηλόν, ἐκ δὲ τούτων γραμμῆν, ἐπίπεδον, σφαιρὸν. ἕτεροι δὲ καὶ τὰς ἀριθμητικὰς ἀρχὰς καὶ τῶν μεγεθῶν ἀρχὰς ἔλεγον, ἀλλ' ἀνάλογον ταῖς ἀριθμητικαῖς ἀρχαῖς ἰσῶσι τὰς γεωμετρικὰς, σιγμῆν ἀντὶ ἐνὸς παραλαμβάνοντες, καὶ ἔσαν μὲν ὅπερ τὸ ἐν ἀλλ' ἀνάλογον τῷ ἐνὶ ταττομένην, καὶ ἄλλο τι καὶ ὅν μὲν ὅπερ ἡ δυάς, ἀνάλογον δὲ τῇ ἀρχῇ ταύτῃ παραλαμβάνόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὅπερ οἷον πλήθος ἐκάλεον. ἡ δὲ λέξις ἢ "καὶ ἄλλης ὕλης οἷας τὸ πλήθος, ἀλλ' ἢ πλήθος" βέλτιον εἰ ἕτως ἐγράφετο. καὶ ἄλλης ὕλης, οἷον τὸ πλήθος ἀλλ' ἢ πλήθος. ἢ ἢν ἀντὶ μὲν τῷ "οἷας" τὸ οἷον, ἀντὶ δὲ τῷ πλήθους, ὅπερ ἐστὶ γενικὴ τῶν ἐνικῶν, πλήθος εὐθεῖα τῶν ἐνικῶν.

1085^b καὶ ἄλλος μὲν τις, φησὶ, τῶν Πυθαγορείων ἐκ τῷ κατηγορη-

8. μένου καθόλου ἦτοι τῷ καθόλου πλήθους, ἀλλ' ἢ τινος πλήθους, καὶ τῷ ἐνὸς γεννᾷ τὸν ἀριθμόν, ὃ δὲ Πλάτων ἐκ τῷ πλήθους τῷ πρώτῳ δὲ καὶ τῷ ἐνὸς γεννᾷ. λέγει δὲ τι πλήθος καὶ πρῶτον τὴν ἀόριστον δυάδα. πρώτη γὰρ τῷ ἐν τρισὶ καὶ τέτρασι καὶ τοῖς ἐφεξῆς θεωρούμενον πλήθος αὐτῇ. ὥστε, φησὶν, ἔδδ' διαφέρει κτλ.

1085^b 23. καὶ περὶ τῷ ἀριθμῷ δὲ ζητεῖ νῦν εἴτε ἀπειρός ἐστὶν ἢ πεπε-

ρασμένος ἦτοι εἰ πεπεράτωθ' (τῷτο γὰρ πρῶτερον πρότερον), ἀλλὰ περὶ τῷ πλήθους τῷ ἐν τῇ αὐτοδυάδι, ὃ καὶ τι πλήθος εἶρηκεν, καὶ τῷ μερισμῷ γεννᾷ τὰς μονάδας ὑπέθετο. καὶ ὅτι μὲν ἀπειρον καὶ ἂν εἴη, πρόδηλον. ἔσται γὰρ καὶ σῶμα τι ἀπειρον, καὶ τὸ ἀπειρον πλήθος ἰδέα. ὅτι δὲ πεπερασμένον, εἴπερ ἔστιν, ἐνδέχεται εἶναι, συνίστησι λέγων "ὑπῆρχε γὰρ" κτλ.

1085^b 27. "ὁμοίως — μεγέθη." ἢ σιγμῇ καὶ τὸ σιγμῆν ἐκ παραλλήλου

καί, καὶ ἔστιν ἴσον τῷ ὁμοίως δὲ καὶ περὶ σιγμῆς, ἢν σιγμῆν

ποιῶσι τῶν μεγεθῶν, ζητήσεται ἂν τις πότερον αὐτῇ μόνῃ ἐστὶν ἢ καὶ ἄλλαι χωρισαὶ σιγμαί.

τὰ μὲν γὰρ τῷ ἀριθμῷ μόρια ἀδιαίρετα, μονάδες γάρ, τὰ δὲ τῷ διαστήματος καὶ ἀδιαίρετα, ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ εἶρηθ' καὶ δέδεικται.

5 Ἀκροάσει (6 1).

καὶ προσέτι φησὶ τὸ διαφωνεῖν "τὸς τρόπος" ἢ "πρώτος." καὶ εἰ μὲν εἴη γεγραμμένον "τρόπος," λέγοι ἂν τὸς τῆς διαιρέσεως, καὶ ἐξέθετό τε καὶ ἐγύμνασεν. εἰ δὲ "πρώτος," ὃ καὶ μᾶλλον, λέγοι ἂν τὸς ἐνδοξοτέρους τῶν τὰς ἰδέας δοξασάντων.

λέγει ὅτι οἱ μὲν τὸς μαθηματικὰς ἀριθμοὺς μόνον ποιοῦντες, ὡς οἱ περὶ Ξενοκράτην καὶ Σπεύσιππον, χωριστὰς δὲ τῶν αἰσθητῶν καὶ ἄλλης παρὰ τὰ αἰσθητά. τινὲς δὲ τῶν περὶ Πλάτωνα τιθέμενοι τὰς ἰδέας, καὶ πρὸς τῷ ἰδέας εἶναι ὁμολογεῖν καὶ ἀριθμοὺς αὐτὰς λέγοντες, ἐζήτην κτλ.

ὃ δὲ Πλάτων ὁ πρῶτος εἶναι εἶδη τιθέμενος καὶ ἀριθμοὺς αὐτὰς λέγων, θέμενος δὲ εἶναι καὶ τὰ μαθηματικά, ἐχώρισεν εὐλόγως, καὶ ἄλλης μὲν ἔλεγε τὸς εἰδητικὰς ἀριθμοὺς ἄλλης δὲ τὸς μαθηματικὰς.

χαλεπὸν δ' ἐκ ψευδῶν καὶ μὴ καλῶς ἐχόντων, κατ' Ἐπί-

20 χαρμον, λέγειν ἀληθῶς καὶ καλῶς. "ἀρτίως τε γὰρ λέλεκται," τῷ τῷ

ἅμα γὰρ τῷ ῥηθῆναι τὸ βοηθίαν ἐπάγον ταῖς ἰδέαις εὐθὺς φαίνεθαι μὴ καλῶς ἔχον. τοσούτον γὰρ ἔχει ψεῦδος ἢ τῶν ἰδεῶν ὑπόθεσις περιφανές, ὥστε μὴδὲ χρόνος δεῖξαι τὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιφερομένας βοηθείας πρὸς τὸ φωραθῆναι ὅτι ψευδεῖς εἰσὶν.

μᾶλλον γὰρ ἐκ πλειόνων πειθεῖται ἂν τις πεπεισμένος. πρὸς δὲ τὸ πειθεῖσθαι μὴ πεπεισμένος ἔδδ' ἐκ πλειόνων ἄλλων, ὧν ἐν τῷ ἐφεξῆς μέλλομεν λέγειν βιβλίῳ, πειθεῖται ἂν.

ὥστε πρότερον μὲν ἐζήτει εἰ ὅλως εἰσὶν (ἀριθμοὶ χωριστοί), νῦν δὲ ζητεῖ εἰ ἐάν τις καὶ συγχωρήσῃ αὐτὰς εἶναι, δύνανται σιγμῆν εἶναι τῶν ὄντων.

μεριστὰς δὲ (τὰς ἰδέας ποιοῦσιν) ὡς καθ' αὐτὰς καὶ χωριστὰς ἔσας. τῷτο γὰρ ἴδιον ἀτόμων.

ἢ δὲ λέξις ἢ "αἴτιον δὲ τῷ συνάψαι ταῦτα εἰς ταῦτ' αὐτῶν τ. λ. τ. καθ." κ. τ. ἐξῆς ἕτως ἂν ἀναγινώσκειτο καὶ νοεῖτο. τοῖς λέγουσι

τὰς ἰδέας καθόλου ὑσίας αἴτιον γέγονε τῷ συνάψαι ταῦτα ἦτοι ἅμα καὶ καθόλου καὶ μερικὰ τὰ εἶδη ποιεῖν, τὸ μὴ ποιεῖν τὰς τοιαύτας ὑσίας, λέγω δὴ τὰς εἰδητικὰς, τὰς αὐτὰς τοῖς αἰσθητοῖς.

εἰ γὰρ πᾶν χωριστὸν καὶ καθ' αὐτὸ καὶ ἐκ ἐν ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχον μερικόν, τοιαύτας δὲ εἶναι τὰς ἰδέας λέγουσι, φανερόν ὅτι μερικὰς αὐτὰς ποιοῦσιν.

αἰνίττει δὲ τὸ Β ταύτης τῆς πραγματείας. διαπορητικὸν γὰρ ἅπαν ἐκεῖνο τὸ βιβλίον.

ἀναιρεῖ τὴν ὑσίαν τῶν ὄντων, καὶ ἔδδ' ἔσαι ὑσία ἀλλὰ πάντα συμβεβηκότα. εἰ γὰρ τὰ καθόλου, ὡς ἐν τῷ Ζ τῆς παρέσης δέδεικται πραγματείας, ὁμοιωμάτα εἰσι τῶν καθ' ἕκαστα καὶ ἐκ ὑσίων, εἰ καὶ αἱ ἰδέαι καθόλου, ἔσονται μὴ ὑσίων καὶ συμβεβηκότα. ὥστε εἰ αὐτῷ συμβεβηκότα, καὶ τὰ τῆδε, ὧν αὐταὶ εἰσιν ἰδέαι, συμβεβηκότα ἔσονται.

1086 b πότερον χωριστόν ἐστι τὸ ἀρχικὸν ἐν καὶ ἡ ἀόριστος δύαδς, ἢ κα-
19. θόλῃ τινὲς φύσεις;

1086 b τὸ δὲ ὁμωσύμῳ ἀντὶ τῆ συνωνύμῳς κατηγορούμενον· ὃ γὰρ
27. μήτε συνωνύμῳς μήτε ὁμωσύμῳς καὶ πολλῶν λέγει, μερικὸν καὶ
ἄτομον.

τὴν δὲ λέξιν ὑπερβατῶς ἀναγνώσκον ὥδε· ἕκαστον αὐτῶν
ὃ ἔστιν, ἐν τιθέασιν τῷ ἀριθμῷ.

1086 b καὶ οἱ ὀρισμοὶ γὰρ τῶν καθόλου, ὡς ἐν τῷ Ζ τῆς παρῆς δει-
34. κνυῖ πραγματείας· καὶ αἱ ἀποδείξεις ὁμοίως, ὡς ἐν τοῖς Ὑσέροις
ἐμάθομεν Ἀναλυτικοῖς.

1087 a καὶ δὲ τὴν λέξιν φησὶν “καὶ παρὰ τὰς τὸ αὐτὸ εἶδος ἐχούσας ὑσίας
5. ἐν τι ἀξιῶσιν εἶναι κεχωρισμένον” ἢ τὸτο λέγοι ἄν, ὃ καὶ πρότερον
εἶπομεν, ὅτι εὐλόγως συμβαίνει τὰ εἰρημένα ἄτοπα τοῖς ἀξιῶσι
παρὰ τὰς καθ’ ἕκαστα ὑσίας τὰς ἐχούσας καθ’ αὐτὰ ἐν αὐταῖς
τὰς ιδέας· μεθέξει γὰρ τῶν ιδεῶν τὰ τῆδε εἶναι βέλον. τοῖς δὲ 15
ἀξιῶσι παρὰ τὰ καθ’ ἕκαστα ἐν τι εἶναι αὐτοεἶδος κεχωρισμένον
ταῦτα συμβαίνει. καὶ δεῖ τὴν λέξιν ὅτως ἀναγινώσκειν· καὶ ἀξιῶ-

σιν ἐν τι εἶναι κεχωρισμένον αὐτοεἶδος, ἕτερον παρὰ τὰς ὑσίας
τὰς αἰδητάς καὶ ἐχούσας ἐν αὐταῖς τὰς ιδέας· μεθέξει γὰρ τῶν
ιδεῶν ὄντων ἡμῶν, πῶς ἔκ ἄν εἶεν ἐν ἡμῶν; ἢ τὸ “καὶ παρὰ τὰς τὸ
αὐτὸ εἶδος ἐχούσας ὑσίας καὶ ιδέας ἐν τι ἀξιῶσιν εἶναι κεχωρισμέ-
5 νον,” εἶρησεν ἀντὶ τῆ εὐλόγως συμβαίνει αὐτοῖς ταῦτα, ὅταν
ἀξιῶσιν ἐν τι αὐτοεἶδος εἶναι κεχωρισμένον, λέγων αὐτοεἶδος τὸ
ἀρχικὸν ἐν παρὰ τὰς ὑσίας, αὐτὰς δὲ τὰς ιδέας καὶ ἐχούσας τὸ ἀρ-
χικὸν ἐν ἡτοὶ τὸ αὐτοεἶδος· εἶδος γὰρ τὸ ἀρχικὸν ἐν κατ’ αὐτὴς τῶν
ιδεῶν. εὐδὴλον δ’ ὡς ἔχουσιν αὐτὸ αἱ ιδέαι· ὥστε εἰ λέγοι αὐτοεἶ-
10 dos τὸ ἀρχικὸν ἐν καὶ ὑσίας ἐχούσας τὸ αὐτοεἶδος, μὴ τὰς τῆδε καὶ
αἰδητάς, ἀλλὰ τὰς ιδέας, δεῖ καὶ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν ὅπως
τῆς λέξεως ἀκρίβειαν. ὅταν ἀξιῶσιν εἶναι ἐν τι αὐτοεἶδος, τατέστιν
ἀρχικὸν ἐν, ἕτερον παρὰ τὰς εἰδητικὰς ὑσίας τὰς ἐχούσας κατ’
αὐτὰς τὸ ἀρχικὸν ἐν τῷτο συμβαίνει.

ὥδε μὲν ἔν πεπεράτω τὸ Μ τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ πραγμα- 1087 a
τείας. 25.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ Ν.

1087 a Ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ ζητήσας εἰ δυνατόν εἶναι τὰ μαθη-
29. ματικά χωριστὰ καὶ καθ’ αὐτά, καὶ δείξας ὅτι χωριστὰ μὲν ἔκ εἰσιν,
ὡς οἱ ταῦτα τιθέμενοι λέγουσιν, ἐξ ἀφαιρέσεως δὲ, εἴτα ζητήσας
περὶ τῆ εἰδητικῆς ἀριθμῆ καὶ δείξας ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τοιαύτης ἀριθ-
μῆς εἶναι, ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, Ν μὲν ἐπιγραφομένῳ, τρισκαιδε-
κάτω δὲ καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τελευταίῳ τῆς ὅλης πραγματείας ὄντι,
δείκνυσιν ὅτι ὅδ’ ὡς ἀρχὰς τῶν ὄντων δυνατόν ἐστι λέγειν ἢ τὴς
εἰδητικῆς ἀριθμῆς ἢ τὰ μαθηματικά, ὡς οἱ ταῦτα κομίσαντες 25
βέλον. καὶ φησι, περὶ μὲν ἔν τῆς ὑσίας τῆς νοητῆς ὅσα τε ἡμεῖς
ὡς οἰκεῖα εἰρήκαμεν, ὅσα τε οἱ Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλάτων, μέχρι
τοσούτου εἰρήστω. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἐνέργειαν τὴν πρῶτον νῦν πάντῃ πάν-
τως ἀμοιρῶσαν τῇ δυνάμει εἰρήκαμεν, εἴτα καὶ ἐκ τῆ τῶν σφαι-
ρῶν πλήθους συνελογισάμεθα πόσοι οἱ δεύτεροι νοῖ τυγχάνουσιν 30
ὄντες. ἡμεῖς μὲν ἔν τὴν νοητὴν ὑσίαν τοιαύτην εἰρήκαμεν. τέτων
δὲ ὁ μὲν εἰδητικῆς ἀριθμῆς οἱ δὲ τὰ μαθηματικά τὴν ὑσίαν εἶναι
λέγουσι τὴν νοητὴν. ὥστε περὶ μὲν τῆς τοιαύτης ὑσίας τοσαῦτα
εἰρήστω. πάντες δὲ καὶ οἱ τῶν ιδεῶν προσάξω καὶ οἱ τῶν μαθηματικῶν
ἐφευρεταὶ ἀρχὰς τῶν εἰδῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν (ταῦτα γὰρ εἶρη- 35
κεν ἀκινήτης ὑσίας) τὰ ἐναντία τίθεναι παραπλησίως τοῖς φυσι-
κοῖς... ὅτι δὲ τῶν νοητῶν καὶ πάντῃ ἀκινήτων ἀδύνατον εἶναι
ἐναντίας τὰς ἀρχὰς, δείκνυσιν νῦν προλαβὼν ὡς ἐναργέστατον τε
καὶ δεδειγμένον ὅτι τῆς πρώτης πάντων ἀρχῆς ἔκ ἐνδέχεσθαι πρότερόν
τι εἶναι κτλ.

1087 b δεῖ συντομώτατα πρὸ τῆς τῶν λεγομένων σαφηνείας εἰπεῖν
4. ὅπως οἱ τὰ ἐναντία ἀρχὰς τῶν ιδεῶν καὶ πάντων τῶν ὄντων λέγον-
τες τὴν ἐναντιότητα παρελάμβανον, καὶ ὅπως ἐπ’ αὐτὰ χωρῆσαι.
οἱ λέγοντες τὸ ἄνισον καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ, ἢ τὸ ἐν καὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν,
ἢ τὸ ἐν καὶ τὸ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον, τὸ ἐν ταῦτ’ ἐν λέγοντες τῷ 45

ἴσω ἢ τὸ ἴσον τῷ ἐνί, τὸ μὲν ἄνισον ὕλην ἔλεγον, τὸ δὲ ἐν ἡτοὶ τὸ ἴσον
εἶδος, καὶ ἐναντίον ἀλλήλοις τὸ μὲν ἐν ἢ τὸ ἴσον τῷ ἄνισῳ καὶ τὸ ἄνισον
τῷ ἐνί. πάλιν τὸ μέγα καὶ μικρόν ἔκ ἔλεγον ἐναντία, ἀλλ’ ὡς
μίαν τινὰ φύσιν καὶ ὕλην αἰτίαν παραλαμβάνοντες ὡς εἶδος καὶ
ἐναντίον αὐτοῖς τὸ ἐν ἐλάμβανον. ὁμοίως δὲ τέτοις καὶ τὸ ὑπερέχον
καὶ ὑπερεχόμενον μίαν τινὰ φύσιν ἀποφαινόμενοι τὸ ἐν ὡς εἶδος
αὐτοῖς ἀντετίθεν. ὃ καὶ γελοῖον· ὃ γὰρ ἐστιν ἡ ὕλη ἐναντία τῷ
εἶδει, ὅπερ καὶ συνυπάρχουσιν, ἀλλ’ ἡ σέρεσις. ταῦτα μὲν ἔν πρὸς
σαφηνείαν τῶν λεχθησομένων. αὐτὸς δὲ λέγει ὅτι τῶν τὰ ἐναν-
τία ἀρχὰς θεμένων οἱ μὲν, ὥσπερ ὁ Πλάτων, τὸ ἕτερον τῶν ἐναν-
τίων ὕλην ποιεῖσι, καὶ τὸτό ἐστι τὸ ἄνισον, εἶδος δὲ τὸ ἐν... εἴτα
καὶ τὴν αἰτίαν τίθησι δι’ ἣν τῷ ἐνί τὸ ἄνισον ἀντετίθεν ἀλλ’ ὃ τὸ
πλήθος. ὑπολαμβάνοντες γὰρ, φησὶν, οἱ περὶ Πλάτωνα τὸ ἄνι-
σον εἶναι τὴν φύσιν καὶ ὑσίαν τῆ πλήθους, ἀντὶ τῆ πλήθους τὸ ἄνισον
ἀντετίθεν τῷ ἐνί· οἱ δὲ περὶ Πυθαγόραν ὕλην τε καὶ ἐναντίον τῷ
ἐνί αὐτὸ τὸ πλήθος ποιεῖσι. ταῦτα εἰπὼν καὶ μέλλων ἐκθέσθαι καὶ ἄλ-
λας δόξας, πάλιν ἐκτίθει τὴν τῆ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος, λέγων
“γεννῶναι γὰρ οἱ ἀριθμοὶ τοῖς μὲν” (ἔστι δ’ εἰσὶν οἱ περὶ Πλάτωνα)
“ἐκ τῆς τῆ ἀνίσου δυάδος.” αὐτὴ δ’ ἐστὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν· ἐμ-
περιέχεσθαι γὰρ τὴν ἐκ τῆ μεγάλης καὶ μικρῆς ἀποτελεσμένην δυάδα,
ἡτοὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν ἐναντιῶσθαι καὶ ὡς ὕλην ὑποκείσθαι τῷ ἐνί ἔλε-
γον· ὅτε δὲ τὸ περιεκτικὸν καὶ καθολικώτερον τῆ μεγάλης χωρὶς καὶ
40 τῆ μικρῆς ἰδίως, ἅμα δὲ ἐξισάζον αὐτοῖς, τὸτο δ’ ἐστὶ τὸ ἄνισον
ἡναντιῶσθαι τῷ ἐνί· ὥσπερ γὰρ ὁ ἀριθμὸς τῆ μὲν περιττῆς ἰδίως ἐστὶ
καθολικώτερος, ὁμοίως δὲ καὶ τῆ ἀρτίου, ἅμα δὲ τῶν δύο τέτων
συνελθόντων ἔκ ἐστι καθολικώτερος ἀλλ’ ἐξισάζει, ὅτω καὶ τὸ ἄνισον
τῆ μὲν μεγάλης φησὶ καθολικώτερον καὶ τῆ μικρῆς ὁμοίως, τῶν δύο
ἅμα ὁδαμῶς. τοῖς μὲν ἔν περὶ Πλάτωνα γεννῶναι οἱ ἀριθμοὶ ἐκ

τῆς τῆ ἀνίσου δυάδος, τῷ δὲ Πυθαγόρᾳ ἡ γένεσις τῶν ἀριθμῶν ἐστὶν ἐκ τῆ πλήθους.

1087 b δεῖ γίξαι τελείαν εἰς τὸ "μὲν τῆ ἐνός," εἴτα ἐπαγαγεῖν αὐτὴν
14. καθ' αὐτὴν τὸ "τρία ταῦτα κοιχεῖα." τὸ δὲ λεγόμενον τοῖσιν.
πάντες εἴτοι τὴν μὲν εἰδικὴν ἀρχὴν τῶν ἀριθμῶν τὸ ἐν λέγουσι, τὴν 5
δὲ ὑλικὴν ἄλλοι ἄλλως· οἱ μὲν γὰρ τῶν τῶν τὸ μέγα καὶ μικρὸν ὕλην
λέγοντες, εἶδος δὲ τὸ ἐν, τὰ τρία ταῦτα κοιχεῖα τῶν ἀριθμῶν
ἔλεγον· οἱ δ' ἐπιδιορθώμενοι πολλῶν δικαιότερον ἐστὶ φασὶ τὸ πολὺ
καὶ ὀλίγον ὑλικὴν ἀρχὴν λέγειν τῶν ἀριθμῶν καὶ μὴ τὸ μέγα καὶ μι-
κρόν· τὸ γὰρ μέγα καὶ μικρὸν ἂν περ ὅλως εἴεν ἀρχαί, τῆ μεγέθους 10
ἔξωσαν ἄλλ' ἢ τῆ ἀριθμῶν. ἄλλοι δὲ ἐκφεύγοντες τὴν ἔριν ταύτην
ὑπέθεντο ὑλικὴν ἀρχὴν τὸ περιέχον καὶ τὸ περιεχόμενον· καθολικώτερα
γὰρ ταῦτα καὶ γενικώτερα.

1087 b ἄλλοι δὲ τῶν Πυθαγορείων τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἄλλο ὡς μίαν φύ-
26. σιν, ὑλικὴν δέ, πρὸς τὸ ἐν εἶδος ἀντιτιθέασιν· ἄλλος δέ, ὡς καὶ 15
ἀνωτέρω εἴρηκεν, τὸ πλήθος καὶ τὸ ἐν κατ' ἀλλήλων ὡς ἐναντία
ὀπλίζουσι. ταῦτα εἰπὼν κοινῶς πρὸς ἅπαντας ἀπαντᾷ.

1087 b αὐτῷ δὲ ἐπισηῆσαι χρὴ ἣν παραδίδωσι διαφορὰν ἐτέρῃ καὶ
29. ἄλλῃ. τὸ μὲν γὰρ ἕτερον ἀντικείμενον λέγει τῷ ταύτῳ μὲν τῆς τῆ πᾶν
προϊήκης καὶ προηγέσεως, τὸ δὲ ἄλλο τῷ αὐτῷ χωρὶς τῆς τῆς ἀρχῆς 20
καὶ τῆς τῆς πᾶν προϊήκης τε καὶ προηγέσεως. ὥστε ἔτω χρὴ τὴν
τῶν δύο τῶν συζυγιῶν ἐναντιότητα ἐκφωνεῖν· ἕτερον ταυτό, ἄλλο αὐτό...
ἀλλὰ μὴν ὥσπερ ἐστὶν ἐλάχιστος τῶν ὑφ' ἡμιολίων
ἡ δυάς καὶ τῶν ὑπὸ ἐπιτρίτων ἡ τριάς, ἔτω καὶ τὸ ἐλάχιστον καὶ ἔχα-
τον τῆ ὀλίγῃ μέρος ἡ δυάς· ὥστε τὸ ἐν, εἴπερ ἐστὶν ὀλίγον, ἔσαι 25
δυάς· ὅπερ ἀδύνατον.

1087 b τὸ ἀρχικὸν ἐν οἱ τὰς ἰδέας καὶ τὰς ἀριθμῶν εἶναι τιθέμενοι ἔχ-
33. ἕτερόν τι οἷον πῦρ ἢ ἄλλο τι λέγοντες, ὅθεν ὅλως ὑδεμίαν αὐτῷ
φύσιν ὑποτιθέμενοι, ὅθεν ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ τὸ εἶναι ἔχειν λέγοντες,
ἀλλ' αὐτὴ καθ' αὐτὴ καὶ ἐν τῷ ἐν εἶναι ὑσιῶν αὐτὴ λέγοντες, ἐλέγ- 30
χον διὰ τῆ δαιμονίας τῆς ἀνδρὸς ἀποδεικνύντος ὅτι ἀδύνατον
εἶναι τι ἐν μὴ νῆς ὄν, μὴ ἀνθρωπος, μὴ ψυχὴ, ἀλλ' αὐτὴ τῷτο
ἐν. δείκνυσιν δὲ τῷτο ἐκ τῆ δεῖξαι ὅτι τὸ ἐν τῷτο μέτρον ἐστὶ, καὶ
φησιν ὅτι τὸ ἐν μὲν μέτρον ἐστὶ, φανερόν, καὶ ἐν παντὶ ἐνὶ ὑπόκειται
τις φύσις· ἐν μὲν γὰρ ἀρμονία ὑπόκειτο τῷ ἐνί, δι' ὃ μετροῦμεν τό- 35
νος ἡμιτόνια καὶ ὅλως φθόγγους, ἢ δίσσις. δίσσις δ' ἐστὶν ὁ σμι-
κρότατος φθόγγος καὶ ὁ ἐλάττονος αἰσθῆσις τις ἢ δύναμις.

1088 a ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς ὅθεν ἄλλο δηλοῖ ἢ ὅτι πλήθος διηρημένον,
5. ἢ πλήθος μέτρων ἢτοι ἐνάδων... τὴν ἐτέραν (πρότασιν), τὴν πᾶς
ἀριθμὸς μέτρα, παρείασεν.

1088 a τὸ ἀρχικὸν ἐν, ὥσπερ εἴρηκεν, ποτὲ μὲν ἐν λέγοντες ποτὲ δὲ
15. ἴσον, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἀόριστον δυάδα ἐκ μικρῶν ποῶντες καὶ με-
γάλης, καὶ εἰς ἐν τι τὸ ἀνίσον αὐτὴν συναιρῶντες, πόρρω λίαν καὶ τῶν
δοκούντων αὐτοῖς καὶ τῶν δυνατῶν λέγουσιν.

1088 a ἥμισυ γὰρ τῶν ἄλλων πασῶν κατηγοριῶν φύσις τίς ἐστὶ καὶ 45
23. ὅσια τὰ πρὸς τι· ὅ γὰρ μόνον τὰ εἶδη τῶν πρὸς τι πάθη εἰσὶ τῶν
ποσῶν, τὸ δὲ καθόλου πρὸς τι ὅ, ἀλλὰ καὶ τὸ καθόλου καὶ τὰ εἶδη· τὸ
μὲν γὰρ καθόλου πρὸς τι τῶν καθόλου ποσῶν πάθος, τὰ δὲ εἶδη τῶν

εἰδῶν. εἰ δὲ δεῖ καὶ κατὰ δοτικὴν πτωσιν αὐτῶν ἀκρίβειαν, προσυπα-
κυστέον τῷ συμβαίνει, καὶ ἀναγνωστέον ὑπερβατῶς ἔτως, καὶ ὅλως
συμβαίνει τῷ κοινῷ καθόλου πρὸς τι καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῶν καὶ εἴδει
πάθη εἶναι τῶν ποσῶν.

καὶ ἔχ' ἕτερόν τι ὄν, ταῦτέστιν ὁ ὅς ποσὸν ὄν πολὺ ἢ ὀλίγον ἐστὶν· 1088 a
ἀδύνατον γὰρ πολὺ ἢ ὀλίγον εἶναι μὴ ποσὸν ὄν. 23.

ὅλως δὲ ἄτοπον τὸ πρὸς τι λέγειν ὕλην τῆς ὁσίας καὶ κοιχεῖαν· 1088 b
τὰ γὰρ κοιχεῖα τῆς ὁσίας πρότερα τῆς ὁσίας, τὰ δὲ πρὸς τι ὕπερα 2
ἢ μόνον τῆς ὁσίας ἀλλὰ καὶ τῶν ποσῶν καὶ τῶν ποιῶν. ἔτι τὰ κοιχεῖα
ἢ κατηγορεῖται ὡς ἐστὶ κοιχεῖα κτλ.

ἀλλὰ τί βύλεται ἐν τῇ λέξει τῇ "τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον καὶ χωρὶς καὶ 1088 b
ἅμα" προσκείμενον; ἢ ὅτι τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον καὶ κατὰ τὰ τρία καὶ τῶν 5
λοιπῶν ἅμα κατηγοροῦν. ἅμα γάρ, φησὶν, ὁ τρία καὶ πολὺς καὶ
ὀλίγος· πρὸς μὲν γὰρ τὸν τέσσαρα ὀλίγος, πρὸς δὲ τὸν δύο πολὺς·
κατὰ δὲ τῆς δυάδος μόνον τὸ ὀλίγον, ἢ μὴν καὶ τὸ πολὺ. πρὸς δὲ καὶ
ἐνιστάμενος λέγει "εἰ δὲ δὴ καὶ ἐστὶ τι πλήθος," λέγων τι πλήθος
τὴν δυάδα, καθ' ἣς τὸ ἕτερον μόνον τῆς ἐναντιώσεως κατηγορεῖται,
οἷον τὸ ὀλίγον κατ' αὐτὴν, θάτερον δέ, οἷον τὸ πολὺ, μή. εἴτα
πρὸς τῶν λόγον ἀποδοῦναι ἐπισυνάπτει τὴν αἰτίαν, καθ' ἣν τὸ
πολὺ τῆς δυάδος κατηγορεῖται ὅτι ἐδόδεν, λέγων "εἰ γὰρ πολὺ, τὸ ἐν
ἂν ὀλίγον εἴη." εἰ γάρ, φησὶ, τὸ πολὺ κατηγορησόμενον τῆς δυάδος,
τὸ ἐν ἂν ὀλίγον εἴη· ὅπερ ἀδύνατον. εἰ δὴ, φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης,
ἐστὶ τι πλήθος καὶ τῷτό ἐστιν ἡ δυάς, ὅπερ ἀπλῶς ὀλίγον φασὶν, εἴη
ἂν καὶ ἀπλῶς πολὺ· ἔξω δὲ τὸ ἀπλῶς πολὺ ἢ δεκάς, καὶ ἡττάδω-
σαν αὐτῆς καθ' ὑπόθεσιν καὶ τὰ μύρια καὶ πᾶς ἄλλος ἀριθμὸς. εἰ
ἐν ταύτῃ ἔτως, πῶς ἐστὶ δύνασιν λέγειν ὅτι τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον κοι-
χεῖον ἐστὶ τῶν ἀριθμῶν; ὥσπερ γὰρ τὸ πῦρ καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἡ
γῆ κοιχεῖα ὄντα τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ ἀνθρώπῳ εἰσὶ καὶ ὑδεῖς ἐστὶν
ἀνθρώπος ὃ μὴ τὰ τέσσαρα ταῦτα πρόσσεσιν, ἔτως εἰ ἦσαν τὸ
πολὺ καὶ ὀλίγον κοιχεῖα τῶν ἀριθμῶν, ἐν παντὶ ἀριθμῷ εὐρίσκοντο.
νῦν δὲ τὸ μὲν ὀλίγον κατ' αὐτὴν ἐνεστὶν ἐν τῇ δυάδι, τὸ δὲ πολὺ ὅ, 30
καὶ πάλιν τὸ μὲν πολὺ ἐν τῇ δεκάδι, τὸ δὲ ὀλίγον ὑδαμῶς. ὅτι ἄρα
τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον κοιχεῖον εἰσὶ τῶν ἀριθμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν, ἢ ἀμφο-
τέρων καὶ τῆς δυάδος καὶ τῆς δεκάδος κατηγορεῖτο ἂν καὶ τὸ πολὺ καὶ
τὸ ὀλίγον, ἢ ὑδεῖς, καὶ ὅτι τὸ μὲν ὀλίγον τῆς δυάδος τὸ δὲ πολὺ τῆς
δεκάδος· ἔτω γὰρ συνέβαινε καὶ τὸ πῦρ κοιχεῖον ὄν τῷ Σωκράτῳ
μὴ εἶναι καὶ τῷ Πλάτῳ.

"ἀπλῶς δὲ — συγκείσθαι." δείξας ἐν τῷ Α τῆς περὶ Οὐρανῶν 1088 b
πραγματείας ὅτι τὸ δύναται πῦρ ὅταν ἐκβαίῃ εἰς ἐνέργειαν καὶ γέ- 14
νηται πῦρ, ὅτι ἀπώλεσε τὴν δύναμιν ἣν εἶχε πρὸς τὸ πῦρ γενέσθαι,
ἀλλὰ καὶ μὲν τὸ γενέσθαι πῦρ πάλιν φυλάττει αὐτὴν καὶ δύναται μετα-
βαλεῖν εἰς ἐκεῖνο ἐξ ὃ εἰς πῦρ μεταβέβληκεν, ἐνταῦθα ζητεῖ
εἰ δύνασιν τῆς ἀριθμῶν ἐκ κοιχεῖων γεγενέσθαι, δύναται ὄντων
ἀριθμῶν, αἰδιῶς εἶναι.

ὥστε καὶ οἱ ἀριθμοί, εἰ ἐκ τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν γεγόνασιν, 1088 b
εἴτε γέγονέν ποτε τὸ μέγα καὶ μικρὸν εἴτε καὶ αἰεὶ ἦσαν, δύναται ὄν- 20
των ἀριθμῶν τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν γεγόνασιν οἱ ἀριθμοί ἐξ αὐτῶν·
τὸ δὲ δύναμενον εἶναι ἀριθμὸς δύναται, καὶ ὅτι μάστιγα δώσομεν

αὐτὸ εἶναι τὰς ἀριθμύς, ὅμως δύναμις μὴ εἶναι, διὰ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γεγόνασιν, τὴν δύναμιν ἔχειν ἢ καὶ πρὸ τῆς μεταβαλεῖν εἰς τὰς ἀριθμύς εἶχεν· ὥσπερ γὰρ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καὶ γεγονὸς καὶ φθαρὲν ζῶον (εἴρη) γὰρ ἐν τοῖς περὶ Ζώων ὅτι εἰσὶ τινὰ ζῶα ὧν ἡ ζωὴ μία ἡμέρα ἐστίν), ὥσπερ ἔν τῷ τοιοῦτον ζῶον τῷ μακροβιω- 5 τάτῃ καὶ τὴν δύναμιν μὴ εἶναι ὅθεν διαφέρει, ἀλλ' εἰ ἄρα, καὶ μόνον τὴν ζωὴν, ὅτι τῷ μὲν ἐστὶν ἡ ζωὴ μακροαίων τῷ δὲ βραχυαία, ὥτως καὶ τὸ τοιοῦτον χρόνον δυνάμενον εἶναι, ὃ χρόνον πέραν εὐρεῖν τις ὁ δύναμις, δύναμιν ἔχει τῷ μὴ εἶναι. εἰ δὲ τῷτο, καὶ αἰδεῖται, καὶ αὐτὸ ὥσιν, ἀλλὰ δύναμιν ἔχουσι τῷ μὴ εἶναι· ἢ ἐν φθαρῇσιν, ἐπεὶ 10 τὴν τῷ φθαρῆναι δύναμιν ἔχουσιν, ἢ εἰς ἀπειρον ἔχουσιν τὴν δύναμιν. ἀλλὰ μὴν δέδεικται ἐν τῇ περὶ Οὐρανῷ (1.7) ὅτι ὁδεμία δύναμις ἀπειρον χρόνον εἶναι δύναμις, ἀλλ' ἐκβαίνει ποτὲ εἰς ἐνέργειαν (ταύτην γὰρ τὴν πραγματείαν ἠνέξατο διὰ τῆς "καθάπερ ἐν ἄλλοις συνέβη πραγματευθῆναι"). φθαρῇσιν ἄρα αἰδεῖται.

1088 δ τῷ ἀρχαῖς τῶν ὄντων αὐτοῖς ἐπελθεῖν τὸ μέγα καὶ μικρὸν ὑπο- 35 θέας ἢ τὴν ἀόριστον δύναμιν ἢ τὸ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον, πολλὰ μὲν φησὶ καὶ ἄλλα ἐστὶ τὰ αἰτία, μάλιστα δὲ τὸ ἀπορῆσαι καὶ ἀρχαῖ- κῶς καὶ εὐθὺς· τῷ γὰρ Παρμενίδῃ ἐν βοῶντος τὸ ὄν καὶ λέγοντος ὡς εἰ μὴ ἐστὶ τὸ ὄν ἐν ἄλλὰ πολλὰ, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ παρὰ τὸ ὄν, πᾶν 20 δὲ τὸ παρὰ τὸ ὄν μὴ ὄν ἐστίν, ἀνάγκη ἄρα εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν, ἵνα ἐκ τῷ ὄντος καὶ μὴ ὄντος πολλὰ εἴη τὰ ὄντα, — ταῦτα τῷ Παρμενίδῃ λέγοντος ἐθορυβῶντο καὶ ὁμόσε χωρῶντες τῇ ἀπορίᾳ ἔλεγον ὡς ἐστὶ καὶ ἄλλο τι, τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν. ἔδοξεν ἔν, φησὶν, αὐτοῖς ὡς εἰ μὴ εἴη καὶ ἄλλο τι ἦτοί τὸ μὴ ὄν, ἵνα ἐκ τῷ ὄντος καὶ τῷ μὴ ὄντος 25 εἴη πληθος, συμβῇσιν τὰ ὄντα αὐτό, φησὶ τὸ ὄν ἐν εἶναι. ἢ μὴ ἔν· διάνοια αὕτη· ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ὅ γὰρ μήποτε τῷτο μηδαμῇ εἶναι μὴ ἔόντα, ἀλλ' ἀνάγκη εἶναι τὸ μὴ ὄν," τῷ Παρμενίδῃ ἔση, αἱ δύο ἀπαφάσεις ἀντὶ μιᾶς καταφάσεως κείμεναι καὶ τὸ "ἀλλὰ" ἀντὶ τῷ ὥστε πλείστην ἀσάφειαν πεποιήκασι. δεῖ δὲ καὶ ὑπερβα- 30 τῶς τὴν λέξιν ἀναγινώσκειν· ὅ γὰρ μήποτε μὴ τῷτο ἔόντα μηδαμῇ εἶναι, ὥστε ἀνάγκη τὸ μὴ ὄν εἶναι δεῖξαι. τὸ δὲ λεγόμενον εἴη ἂν τοιοῦτον· ὅ γὰρ μήποτε μὴ τῷτο, τῷτες ἐδαμῶς ἔν ἐδαμῶς συμβῇσιν τῷτο. ποῖον δὲ τῷτο; τὸ τὰ ἔόντα, καὶ προσυπακυσέον τῷτο, πολλὰ εἶναι μηδαμῇ εἶναι, ἦτοί μὴ ὄντος τῷ μηδαμῇ μὴ 35 ὄντος· ὥστε ἀνάγκη ἐστὶ δεῖξαι ὡς ἐστὶ τὸ μὴ ὄν. ἐδαμῶς ἔν, φησὶν ὁ Παρμενίδης, ἐδαμῶς συμβαίνει πολλὰ εἶναι τὰ ὄντα, μὴ ὄντος τῷ μηδαμῇ μηδεὶός· ὥστε δεκτέον ὅτι τὸ μηδαμῇ μὴ ὄν. ἀλλ' ἀδύνατον εἶναι τὸ μηδαμῇ ὄν· ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ πλη- 40 θος λέγειν. θεῖς ἔν τὸν ἀπαιτῶντα Παρμενίδειον λόγον, ὡς εἰ πολλὰ ἐστὶ τὰ ὄντα, ἀνάγκη δεῖξαι ὡς ἐστὶ καὶ τὸ μὴ ὄν, ὄν, φησὶ, καὶ μὴ δυνάμενός· λύειν ὡμολόγηται εἶναι τὸ μὴ ὄν, ὅπερ μὴ ὄν· οἱ μὲν μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλεον, οἱ δὲ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον, — θεῖς ἔν τὸν τοιοῦτον λόγον καὶ ἐνδειξάμενος τὴν ἐπὶ τὸ τοιαύτας ἀρχαῖς τῶν ὄντων αὐτὸς λέγειν ἐκτροπήν, αὐτὸς πρὸς τὸν Παρμενίδην ἀντιλέ- 45 γει, ἐκείνων τῷτο ποιῆσαι μὴ δυνήθέντων, λέγων κτλ.

1089 α ποῖον τῶντων ὁ Παρμενίδης λέγει ὄν ἐν εἶναι, εἰ μὴ θήσομεν 9. εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν; πότερον πάσας τὰς ὑσίας λέγει ἐν εἶναι, εἰ μὴ

ἐστὶ τὸ μὴ ὄν; ἢ τὰς ὑσίας καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἐν εἶναι λέγει, εἰ μὴ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν; λέγει δὲ τόδε τι τὴν ὑσίαν, τοιόνδε δὲ τὸ ποῖον, τοσόνδε δὲ τὸ ποσόν. ἀλλ' ἄτοπον, φησὶ, τὸ λέγειν ὡς εἰ γένηται μία τις φύσις, λέγων μίαν φύσιν τὸ μὴ ὄν, ἔσαι τῷ ὄντος τὸ μὴ ὑσία τὸ δὲ ποῖον τὸ δὲ ποσόν, τῷτες ἐσαι πολλὰ τὰ ὄντα. ἀδύνατον ἔν ὡς ἀληθῶς τὸ λέγειν ὡς εἰ ἐστὶ τὸ μὴ ὄν, ἔσοντα πολλὰ τὰ ὄντα, εἰ δὲ μὴ ἐστίν, ἐν ἔσαι τὸ ὄν· τίς γὰρ εὖ λέγων ποιητικὸν ἂν εἴποι αἴτιον τὸ μὴ ὄν τῷ εἶναι πολλὰ τὰ ὄντα;

ἐκ ποῖου ὄντος καὶ μὴ ὄντος πολλὰ εἶναι ὁ Πλάτων λέγει τὰ 1089 α ὄντα; ἐπειδὴ δὲ ὅπερ μὴ ὄν ἔλεγεν ὁ Πλάτων, τῷτο καὶ ψευ- 15 δος ἐκάλεται, βύλεται μὴ ἐκ τῷ ὄντος καὶ τῷ ψεύδους πολλὰ τὰ ὄντα ποιεῖν κτλ.

ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "καὶ ταύτην τὴν φύσιν λέγει τὸ ἔκ ὄν" τὸ 1089 α λεγόμενον ἴσον ἐστὶ τῷ καὶ τὸ ἔκ ὄν ταύτην τὴν φύσιν λέγει, ἀντὶ 20

15 τῷ τὸ ἔκ ὄν ταύτην ἡγεῖται τῇ τῷ ψεύδους φύσει.

τὸ γὰρ "ὅ γὰρ ἐν τῷ συλλογισμῷ ἢ πρότασις" ἴσον ἐστὶ τῷ ὅ 1089 α γὰρ ἢ προτεινόμενη καὶ γραφομένη γραμμῇ ἐν τῷ συλλογισμῷ καὶ 24 τῇ ἀποδείξει παραλαμβάνεται, ἀλλ' ἢ νοημένη.

ἀπλῶς γὰρ μὴ ὄν λέγει τὸ καθόλου μὴ ὄν, καὶ τὰς πτώσεις δὲ 1089 α μὴ ὄν τὰ καθ' ἕκαστα. 25

καὶ εἴτε ἐν ἐστὶ τὸ ὄν, ὡς ὁ Παρμενίδης βύλεται, εἴτε πολλὰ, ὡς ἡ 1089 α ἀλήθεια, ἐκ τῷ δυνάμει μὴ ὄντος τὰ γινόμενα ἀναγκαῖον γίνεσθαι. 31

καὶ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν ζητῶντος τῷ ὅπως πολλὰ ἐστὶ τὰ ὄντα καὶ ἔκ ἔν, ὡς ὁ Παρμενίδης βύλεται, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ὁ κα- 30 θόλου περὶ παντὸς ὄντος τῷ τε ἐν ὑσίᾳ τῷ τε ἐν προσῷ τῷ τε ἐν ποιῷ ὄντος καὶ τῶν λοιπῶν θεωρημένων τὴν ζήτησιν ὁ Πλάτων ἐποιεῖτο πῶς τῶντων ἕκαστον πολλὰ ἐστίν, ἀλλὰ μόνον τῷτο ἐζητεῖ ὅτι πῶς τὸ ὄν τὸ ὡς ὑσία λεγόμενον πολλὰ ἐστίν, καὶ τὴν αἰτίαν τῷ πῶς ἐζητεῖ, διὰ τί πολλὰ ὑσία εἰσὶ, περὶ δὲ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ὁδενα λόγον ἐποιεῖτο, συντόμως ἐπήγαγεν εἰπὼν "ἀριθμοὶ γὰρ καὶ μήκη τὰ γεννώμενά ἐστίν," ὁ ταυτόν ἐστὶ τῷ, ὁ γὰρ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῷ μεγάλῃ καὶ μικρῇ καὶ τῷ ἀρχικῷ ἐνός κατ' αὐτὸς γίνεσθαι, ἀριθμοὶ καὶ μήκη καὶ σώματα εἰσιν, ὅπερ πάντα τὰ τε μήκη καὶ οἱ ἀριθμοὶ αἱ κυριώταται καὶ πρώτως μάλιστα ὑσία, ὡς αὐτὸς φησὶν, εἰσὶν. ὥστε εἴπερ τὸ πολλὰ εἶναι τὰ ὄντα κατασκευάζει διὰ τῷ γένεσιν τοῖς ἔσιν εἰσάγειν, τὴν δὲ γένεσιν ἐκ τῷ μικρῷ καὶ μεγάλῃ καὶ τῷ ἐνός ἐποίει, πᾶν δὲ τὸ ἐκ μικρῷ καὶ μεγάλῃ, ὡς αὐτὸς φησὶν, ἢ ἀριθμὸς ἢ μέγεθος, πᾶς δὲ ἀριθμὸς καὶ μέγεθος καὶ μήκος ὑσία· τῷτο γὰρ βύλεται καὶ λέγει κτλ.

"αἴτιον," τῷτες ἢ ἐκάστῃ ὕλῃ καὶ τὸ εἶδος, ὅπερ τὰ αὐτὰ 1089 α τῷ ἀνάλογόν εἰσιν, ὡς ἐν τῷ Λ δέδεικται. τὸ δὲ ἐκάστῃ εἶδος καὶ ἡ 4 ὕλη αἰτία τῷ εἶναι καὶ ὑσίας πολλὰς καὶ πόσας καὶ ποιά καὶ τὰ λοιπά. εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπιφέρει ὅτι ἡ παρέκβασις ἦτοί τὸ παρεκβῆναι καὶ καταλιπεῖν καὶ μὴ ζητῆσαι διὰ τίνα ποτὲ αἰτίαν εἰσὶ πολλοὶ χυμοὶ καὶ χρώματα, πεποίηκεν αὐτὸς τὸ πρὸς τι ὑποθεῖναι κτλ.

εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα συγχωρήσειε τις ὅτι διὰ τὰ πρὸς τι ἦτοί 1089 α τὸ ἀνίσον εἰσὶ πολλὰ τὰ ὄντα, ἀλλ' ἔκ ἂν καὶ ἑαυτοῖς αἰτία εἴη τῷ 8 πολλὰ εἶναι.

1089 b σὺ δέ, ὦ δαιμόνιε, τίνα φῆς αἰτίαν εἶναι τὰ πολλὰ εἶναι τὰ
16. πρὸς τι καὶ τὰ ἄλλα πάντα; ἢ, φησὶν, ἀνάγκη ἐμὲ ὑποτίθεσθαι τε
καὶ λέγειν ὅτι τὸ δυνάμει ὄν ἐκάστω, τυχέσι τὸ δυνάμει ποσὸν καὶ τὸ
δυνάμει ποιὸν καὶ τὸ δυνάμει ὄν ὅσῃ καὶ ὅλως ἢ ἐκάστῃ ὕλη ἐστὶν
αἰτία τῶν πολλὰ εἶναι τὰ εἰρημένα. καὶ τὸτο, φησὶ, καὶ ὁ Πλάτων
ἐζήτησεν, εἰπὼν "τί τὸ δυνάμει τόδε." καὶ σαφηνίζων τί σημαίνει
τὸ τόδε, ἀνήγαγε τὸ "καὶ ὅσῃ."

1089 b ἀπεφάνητο ἔν, φησὶν, ὅτι τὸ πρὸς τι ἐστὶ τὸ δυνάμει ὄν ὅσῃ,
18. ἥτοι τὸ ὄν καὶ ἔν, ὥσπερ εἰ εἶπεν ὅτι τὸ ποιόν. ὥσπερ γὰρ τὸ ποιόν
ἐκέτι δυνάμει τὸ ὄν ἢ τὸ ἔν ὅτε ἀπόφασις τῶν, ὅπως ὁδὸς τὸ πρὸς
τι ὅτε ἐναντίον ἐστὶ τῷ ἐνὶ καὶ τῷ ὄντι κτλ.

1089 b τὸτο εἰπὼν λέγει "ἐπὶ μὲν ἔν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἥτοι
24. τῶν συμβεβηκότων ἔχει καὶ ἄλλην τινὰ ἐπιστάσιν καὶ ἀπορίαν πῶς
πολλὰ εἰσὶν. ἀσάφειαν δὲ πολλὴν ἐνεποίησεν ἐπεμβαλὼν τινὰ
μεταξὺ καὶ ἑλλιπῶς ἀπηγγελκῶς τὰ ἐπεμβληθέντα. εἴη δ' ἂν
οἶμαι τὸ ἐξῆς τῆς λέξεως τοῦτον. ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν
τῶν παρὰ τὴν ὅσῃαν ἔχει καὶ ἄλλην ἐπιστάσιν καὶ ἀπορίαν πῶς
πολλὰ ποσὰ καὶ πολλὰ ποιά εἶναι δυνατὸν λέγειν, διὰ τὸ μὴ χωριστὰ
εἶναι τῶν ὑποκειμένων. εἴτα συναπτέον τοῖς τὸ "τῷ τὸ ὑποκει-
μενον πολλὰ γίνεσθαι καὶ ἔν," καὶ προσυπακυστέον τῷ τῷ λόγῳ. τῷ
λόγῳ γὰρ τῷ ἐκ τῆς ἀνίστα καὶ τῆς ἐνὸς συγκεχωρήτω ἡμῖν νῦν ἀληθῆ
λέγειν. ἴν' ἢ ἡ λέξις τοιαύτη. τῷ γὰρ λόγῳ τῷ πολλὰ καὶ γίνεσθαι
καὶ εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἥτοι τῷ λόγῳ τῷ πολλὰ καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι
ὅσῃαν ἐκ τῆς ἀνίστα καὶ τῆς ἐνὸς λέγοντι συγκεχωρήτω νῦν ὡς ἀληθῆ
λέγει. ἔστιν ἔν ἢ σύμπασα λέξις (ρήτέον γὰρ καὶ πάλιν αὐτήν, ὅτι
λίαν μεμελάνω) τοιαύτη. ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν τῶν
παρὰ τὴν ὅσῃαν ἔχει καὶ ἄλλην τινὰ ἐπιστάσιν καὶ ἀπορίαν, πῶς
πολλὰ ποσὰ καὶ πολλὰ ποιά εἶναι δυνατὸν λέγειν, διὰ τὸ μὴ χωριστὰ
εἶναι τῶν ὑποκειμένων. τῷ γὰρ λόγῳ τῷ πολλὰ καὶ γίνεσθαι καὶ εἶναι
ὅσῃαν ἐκ τῆς ἀνίστα καὶ τῆς ἐνὸς λέγοντι συγκεχωρήτω νῦν ὡς
ἀληθῆ λέγει.

1089 b καὶ εἰπὼν ὅτι περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων ἀπορήσειεν ἂν τις
29. πῶς πολλὰ, καὶ λύσας τὴν ἀπορίαν, λέγει ὅτι "ἐπὶ δὲ τῶν τόδε τι
ἔχει τινὰ λόγον," δυνάμει λέγων ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν συμβεβηκότων
ὑδεμία τῶν λοιπῶν ἀπορία πῶς πολλὰ, ἐπὶ δὲ τῶν τόδε τι ἥτοι ἐπὶ
τῶν ὅσῃαν ἔχει τινὰ λόγον καὶ ἀπορίαν πῶς πολλὰ αἱ ὅσῃαι. ὅ
γὰρ ὕγιης ἢ τῶ Πλάτωνος λύσις τὸ ἀνίστον αἰτιωμένον. ἀπορίαν ἔν
ἔχει πῶς πολλὰ τὸ τόδε τι καὶ ἢ ὅσῃαν ἐστὶν, εἰ μὴ θήσομεν εἶναι καὶ
τὸ τόδε τι εἶδος τι καὶ φύσιν τινὰ δηλονότι ὕλην τοιαύτην ἥτοι δυ-
νάμει ὅσαν τὸ εἶδος. . . ἢ ἔν ὅπως ὡς εἴρηθ' ἀκυστέον τῷ "ἐπὶ μὲν
τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἔχει τινὰ ἀπορίαν" καὶ τὸ συνεχὲς τῶν, ἢ
μεριστέον εἰς δύο ἀπορίας καὶ ῥητέον, ἐπὶ μὲν ἔν τῶν συμβεβηκότων
ἔχει τινὰ ἀπόκρισιν πῶς πολλὰ ποιά καὶ πολλὰ ποσὰ εἶναι ἐνδέχεται
λέγειν. ἀπορήσειε δ' ἂν τις τὸτο διὰ τί; διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὕλην,
ἥτις δυνάμει ὅσα τὰ συμβεβηκότα πολλὰ εἶναι ταῦτα ποιήσει.
ἄλλην δὲ ἀπορίαν πάλιν ἀπορήσειε τις περὶ αὐτῶν, καὶ ταύτην διὰ
τί; διότι μὴ χωριστὰ ὄντα τῶν ὅσῃαν συμβαίνει τὸ ὑποκείμενον
αὐτοῖς καὶ ἔν τι γίνεσθαι καὶ πολλὰ. εἰ γὰρ ἄλλο ἢ ὅσῃαν καὶ ἄλλο τὸ πο-

σὸν καὶ ἄλλο τὸ ποιόν, ἔστι δὲ ὁ Σωκράτης καὶ ὅσῃαν καὶ λευκὸς καὶ δι-
πηχυς, φέρε εἰπεῖν, ἔστι καὶ εἰς καὶ πολλὰ. τῶν δὲ τῶν δύο ἀπο-
ριῶν τῆς μὲν προτέρας ἀπορίας λύσιν ἐπακτέον τὸ "καὶ τοι δεῖ γέ
τινα ὕλην εἶναι ἐκάστω γένει," τῆς δὲ δευτέρας τῆς λεγούσης ὅτι
Σωκράτης καὶ εἰς ἐστὶ καὶ πολλὰ, τὴν λύσιν ἔχεις, ὦ φιλότης, ἐν
τῷ Α (c. 2 et 3) τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως. ἐκεῖ γὰρ ὅτε τὸν Παρ-
μενίδην καὶ Μελισσον ἤλεγχεν, εἴρηκεν ὡς ὁδὸν κωλύει τὸ αὐτὸ καὶ ἐν
τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἔν εἶναι, τῷ λόγῳ δὲ πολλὰ. "ἀλλὰ — τὰ
ὄντα." τὸ τόδε, ὡς πολλὰκις εἴρηθ', ἀντὶ ὅσῃαν τῷ Ἀριστοτέλει
λαμβάνεται. τῷ Πλάτωνος δὲ τὰς ιδέας, ὅς καὶ ὅσῃαν καλεῖ, καὶ
μᾶλλον ὅσῃαν, ἀριθμὸς λέγοντος, τῶν δὲ ἀριθμῶν ποσῶν ὄντων, καὶ
διὰ τῆς συναγομένης τῆς τῆς ὅσῃαν εἶναι ποσά. . . ἐρωτᾷ ὁ δαι-
μόνιος Ἀριστοτέλης, πότερον διαφέρει ἢ ὅσῃαν τῶν ποσῶν ἢ ἢ αὐτὴ
ἐστὶ τῷ ποσῷ κτλ.

εἰ δὲ ἐστὶν ἢ ὅσῃαν ἢ αὐτὴ τῷ ποσῷ καὶ ἀδιάφορος, ζῆ-1090 a
τεῖθ' κτλ.

μήποτε δὲ διότι εἰσὶ θεωρήματα ἀριθμητικά, ἀνάγκη εἶναι
καὶ τὸν ἀριθμὸν καθ' αὐτὸν καὶ χωριστὸν, ἴν' ἐκείνῳ ταῦθ' ὑπάρξῃ. ἢ
φησὶ τὰ θεωρήματα τῶν ἀριθμητικῶν πανθ' ὑπάρχει καὶ τὰ τῶν
αἰσθητῶν ἐξ ἀφαιρέσεως δὲ τὸ εἶναι ἔχοντων, καθάπερ ἐλέχθη ἐν
τῷ Μ. εἰ δὲ δύναθ' πάντα τὰ ἀριθμητικά δείκνυσθαι καὶ τῶν ἐξ
ἀφαιρέσεως ἀριθμῶν, ὅ πιθανόν. ὅδ' ἀληθὲς ἐστὶ λέγειν ὡς διὰ τὰ
θεωρήματα χωρίζειν αὐτὰς δεῖ καὶ ὑπαρξιν διδόναι. ταῦτα εἰπὼν
πάλιν ἐπαναποδίδει καὶ φησὶν "οἱ μὲν ἔν" κτλ.

ἡμεῖς δέ, φησὶ, καθὰ καὶ πρότερον εἶπομεν, φάμεν ὅτι καὶ
χωριστῶν μὴ ὄντων τῶν ἀριθμῶν ἔστι ἀριθμητικὴ ἐπιστήμη. ἄλ-
λως τε δέ, εἰ ἦν κεχωρισμένα τὰ μαθηματικά, ἔκ ἂν τὰ τῶν
πάθῃ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἴησαν. ἀδύνατον γὰρ τῷ πράγματι μὴ
ὄντος εἶναι τὰ πάθῃ αὐτῶν. ὥστε εἰ τὰ μαθηματικά πάθῃ ἐν τοῖς
αἰσθητοῖς ἐστὶ, καὶ αὐτὰ δηλονότι, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ἐξ ἀφαιρέσεως
τὸ εἶναι ἔχοντα.

τῶν δὲ χωριστῶν τὸν ἀριθμὸν διὰ τὸ τὰ ἀξιώματα καὶ ὅλως
τὰς καθόλου προτάσεις μὴδὲ εἶναι ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς, τῶν δὲ
τὸτο σαίνει τὴν ψυχὴν καὶ εἶναι χωριστὸς ἀριθμὸς καὶ χωριστὰ μα-
θηματικά λέγειν ἀναπείθει. ὑδεμία δὲ ἀνάγκη διὰ τὸ ἀληθῆ εἶναι
τὰ λεγόμενα περὶ τῶν ἀξιωμάτων καὶ τῶν καθόλου προτάσεων,
λέγεσθαι καὶ περὶ αὐτῶν ὡς ἔκ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἰσὶν, ἀλλ' ἐν ψυχῇ
ἐπινοῖα τὸ εἶναι ἔχει. ὑδεμία ἔν ἀνάγκη διὰ ταῦτα χωριστὸς ποιεῖν
ἀριθμὸς. εἰ ἔν, φησὶ, διὰ τὸ τὰ καθόλου μὴ εἶναι ἐν τοῖς αἰσθη-
τοῖς, χωρίζουσι τὸς ἀριθμὸς καὶ τὰ μεγέθη, ὁ ἡμέτερος λόγος ὁ
τότοις ἐναντιούμενος τὰναντία ἐρεῖ. καὶ ἐπάγει λέγων, διὰ τί ὁδα-
μῶς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπαρχόντων τῶν ἀριθμῶν τὰ πάθῃ αὐτῶν
ἐν αὐτοῖς ἐστὶν; εἰ γὰρ διὰ τὸ τὰ καθόλου μὴ ὑπάρχειν ἐν τοῖς αἰσθη-
τοῖς χωρίζουσι δεῖ τὸς ἀριθμὸς, εἰ τὰ πάθῃ τῶν ἀριθμῶν ἐν τῶ-
τοις ἐστὶν, ὅ χωριστέον.

ὁμως, φησὶν, εἰ καὶ δοίημεν ὅσῃαν εἶναι τὰς ζυγμάς καὶ γραμ-
μάς καὶ ἐπίπεδα τῶνδε τῶν αἰσθητῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐσόντι, ἀλλ' ὅ
καθ' αὐτά. "ἐπὶ τῶν γὰρ ὁ λόγος εἴρηκε," τυχέσιν ἐπὶ τῶν γὰρ

τῶν ἐπιπέδων καὶ γραμμῶν ὁ λόγος εἴρηκε τε καὶ ἔδειξε. "διὰ τί ἔν χωριστά ἐστιν;" ἥτοι ὅτι ἔκ ἐστι χωριστά· ἢ τὸ "διὰ τί ἔν χωριστά ἐστιν;" ἀντὶ τῆς πῶς χωριστά ἐστιν, ἔδειξε ὁ λόγος· ἔδειξε δὲ ὅτι τῇ ἐπινοίᾳ. "ἔτι δὲ ἐπέζ. — ὦν." τὸ μὲν "εὐχερὲς" εἰληπὶ ἀντὶ τῆς ἀργῆς τῇ διανοίᾳ καὶ δυσκίνητος.

1090 β ἐπεισοδιώδη δὲ λέγει τὰ μὴ συνεχῇ μηδὲ συντελῆντα θάτερα 19. θάτεροις εἰς τὸ εἶναι... τὸ δὲ "ὥσπερ μοχθηρὰ τραγωδία" πρόσκειναι διὰ τὸ πολλὰς τῶν μὴ ἀρίστων τραγωδῶν μεταξὺ τῆς τραγωδίας παρεμβάλλειν πρόσωπά τε καὶ ὑπόκριτας καὶ ἐπὶ ὁμοίως καὶ μηδεμίαν συνέχειαν μηδὲ οἰκειότητα ἔχοντα πρὸς τὰ προαχθέντα 10 τε καὶ προλεχθέντα· εἰ γὰρ τις τὴν Αἴαντα παρειαῖας ἐν τῷ μεταξὺ καιρῷ, καθ' ὃν ἀπέσφαττεν ἑαυτόν, εἰσήγαγε τὴν Ἑκάβην θρηνησάν τὴν Τροίαν, τίνα ἂν τῷτο συνέχειαν εἶχεν ἢ οἰκειότητα πρὸς τὰ πρότερα καὶ ὕστερα; ὥσπερ ὅτε ὁ Μενέλαος εἰσάγει μὴ ἔων τὴν Τεϋκρον θάψαι τὸ τῷ Αἴαντος πτώμα.

1090 β οἱ δὲ τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν τιθέμενοι τῷτο μὲν ἐκφεύγουσι διὰ 20. τὸ ἐκ τῆς ἐνός καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος ποιεῖν τὸν εἰδητικὸν ἀριθμὸν, ἐκ δὲ τῆς καὶ τῆς ὕλης, ἐτέρας ὅσας παρὰ τὴν ἀόριστον δυάδα (ἄλλη γὰρ κατ' αὐτὰς δυὰς ἢ γεννητικὴ τῶν ἀριθμῶν καὶ ἄλλη ἢ τῶν μεγεθῶν), ἐκ δὲ τῆς καὶ τῆς ὕλης ποιεῖν τὰ μεγέθη καὶ τὰ ἐπίπεδα, 20 ἐκφεύγουσι τὸ ποιεῖν ἐπεισοδιώδη τὴν φύσιν, ὅμως φησὶ ταῦτα τὰ μεγέθη τὰ προσεχῶς ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῶν ἀριθμῶν γινόμενα πότερον ἰδέαι εἰσὶν ἢ ὅ, καὶ ἄρα συμβάλλονται τι εἰς τὸ εἶναι τοῖς ὅσι; καὶ φησιν ὅτι ὥσπερ ὅδε τὰ μαθηματικά, ὅτως ὅδε ταῦτα κτλ.

1090 β ἔκ ἐστιν ἔν χαλεπὸν ὁποιασὺν δόξας τιθέμενον μακρηγορεῖν 29. τε καὶ συνεῖρειν πολλά.

1090 β οἱ δὲ πρῶτοι, φησὶν (αἰνίττει) δὲ τὴν Πλάτωνα), δύο ποιή- 32. σαντες τῶν ἀριθμῶν, τὸν τε εἰδητικὸν καὶ τὸν μαθηματικόν, καὶ μεταξὺ τῆς εἰδητικῆς καὶ τῆς αἰδητικῆς τάξαντες τὸν μαθηματικόν, ὅτε εἰρήκασιν ὅτε ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν πῶς καὶ ἐκ τίνος ἔσται ὁ μαθηματικὸς 30 ἀριθμὸς.

1090 β ἐκ δὲ τῆς ἄλλης μικρῆς καὶ μεγάλης καὶ τῶν ἀριθμῶν τὰ μεγέθη 36. ποιεῖ· ὁ γὰρ πρὸ ὀλίγου εἶπεν ὕλην, ὅτε ἔλεγε "ποιῶσι γὰρ τὰ μεγέθη ἐκ τῆς ὕλης καὶ τῆς ἀριθμῆς" (τὰ μὲν γὰρ μήκη ἐκ τῆς αὐτοδυάδος καὶ τῆς ὕλης, ὁμοίως καὶ τὰ ἐπίπεδα ἐκ τῆς αὐτοτριάδος καὶ τῆς ὕλης), — ὁ ἔν ἐκεῖσε ἔλεγεν ὕλην, ἄλλο μικρὸν καὶ μέγα ἐκάλεσεν. εἰ ἔν μήτε ἐκ τῆς μεγάλης καὶ μικρῆς, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν τῆς ἀόριστου δυάδος, δυνατὸν εἶναι τὸν μαθηματικὸν ἀριθμὸν (ὁ αὐτὸς γὰρ ἂν ἦν τῆς εἰδητικῆς), μήτε ἐκ τῆς ἄλλης μικρῆς καὶ μεγάλης, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ ἀόριστον ἐκάλεον δυάδα (ἐξ αὐτῶν γὰρ τὰ μεγέθη ποιεῖ), λείπει 40 ἄλλο μέγα καὶ μικρὸν λέγειν. εἰ δὲ τῷτο, πλείω ἔσται τὰ σοιχεῖα, αὐτὰ φημι τὰ μεγάλα καὶ μικρά. ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη ὅσα ὕλικά, τοσαῦτα εἶναι καὶ τὰ εἰδητικά· ὅπερ ὁ βέλων). εἰ δὲ ἔστιν ἐν τῷ ἀρχικόν καὶ εἰδικόν ἔν, κοινὸν ἔσται καὶ μεριζήσεται ἐπὶ τὴν τῆς μεγάλης καὶ μικρῆς, ἐξ ὧν ποιεῖται τῶν ἀριθμῶν, καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης μεγάλης καὶ 45 μικρῆς, ἐξ ὧν τὰ μεγέθη, καὶ ἐπὶ τῆς λοιπῆς καὶ τρίτης, ἐξ ὧν ἔσονται οἱ μαθηματικοὶ ἀριθμοί. καὶ πῶς οἶόν τε τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ ἐν πλείοσιν εὐρίσκειται; ζητήσεται δ' ἂν τις πῶς οἶόν τε τὸ αὐτοῦ τρία εἶναι,

εἴπερ τὸν μὲν εἰδητικὸν ἀριθμὸν ἐκ τῆς μεγάλης καὶ μικρῆς καὶ τῆς αὐτοε- νός ποιεῖται, τὰ δὲ μεγέθη ἐκ μεγάλης καὶ μικρῆς καὶ ἀριθμῆς. ἢ ῥητέον ὅτι τρία μὲν ἔκ ἐστι αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ δύο ἢ ἐν διηρημένον εἰς δύο· εἰ γὰρ καὶ Πλάτωνα πᾶς ἀριθμὸς ἐκ μονάδος καὶ ἀόριστου ὑφίσταται 5 δυάδος, εἰ μὲν καὶ ὁ μαθηματικὸς ἀριθμὸς ἐξ αὐτῆς τῆς μονάδος καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος ἐστίν, ἐξ ὧν ὁ εἰδητικὸς ἀριθμὸς, ὁ αὐτὸς ἔσται τῷ εἰδητικῷ· εἰ δὲ ἐξ ἄλλης δυάδος, πότερον καὶ ἐξ ἄλλης ἐνός ἐτέρου ὅντος παρὰ τὸ ἀρχικόν ἐν ἢ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχικῆς ἐνός; εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἄλλης, ἔσονται δύο ἀρχικά ἐν, ὅπερ ὁ βέλων). εἰ δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς αὐτοενός, πῶς δυνατὸν ἐν ὃν τῷ ἀριθμῷ εἶναι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ δυάδι καὶ ἐν ἐκείνῃ; φανερόν ἄρα ὅτι ὅτε ἐκ τῆς ἐνός καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος δυνατὸν γενέσθαι τὸν μαθηματικὸν ἀριθμὸν, ἵνα μὴ ὁ αὐτὸς τῷ εἰδητικῷ φανῇ, ὅτε ἐξ ἄλλων· ἀριθμὸν γὰρ καὶ Πλάτωνα ἀδύ- νατον ἐτέρως ὑποσηναί ἢ ἐκ μονάδος καὶ τῆς ἀόριστου δυάδος· τῆς γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "καὶ ἅμα τὸν ἀριθμὸν γενέσθαι ἄλλως ἢ ἐξ ἐνός 15 καὶ δυάδος ἀόριστου ἀδύνατον." ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει "ταῦτα δὴ πάντα ἄλ. καὶ μάχ. α. ἑαυτ. κ. τ. εὐλ." τὸ δὲ "καὶ ὅμοιον ἐν αὐτοῖς εἶναι ὁ Σιμωνίδης μακρὸς λόγος" σαφὲς ἔσται προειπῶσι τίς ἐστιν ὁ Σιμωνίδης λόγος. ὁ Σιμωνίδης ἐν τοῖς λόγοις, ὅς Ἀτάκτος ἐπιγράφει, μιμεῖται καὶ λέγει ὅς εἰκὸς ἐστὶ λόγος λέγειν δόλους ἐπταικότας πρὸς δεσπότας ἐξετάζοντας αὐτὸς τίνος ἕνεκα ταῦτα ἐπταικάσι; καὶ ποιεῖ αὐτὸς ἀπολογούμενος λέγειν πάντι μακρὰ καὶ 20 πολλά, ὅθεν δὲ ὑγιὲς ἢ πιθανόν, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐπιφερόμενον ἐναντίον τῷ προφραζέντι· τοῦτον γὰρ ὡς εἰκὸς τὸ βάρβαρον καὶ παιδείας ἄμοιρον... καὶ γὰρ τὴν τραγωδὸν "ἀπλῆς ὁ μῦθος τῆς ἀλη- θείας ἔφυ." καὶ μικρῆς καὶ ἐπ' Ἀρείον πάγον αὐτὸς προκαλεῖται διὰ τὸ βιάζεσθαι ὑπ' αὐτῶν ἀπογεννῆσαι τῶν ἀριθμῶν, τῷτο ποιῆ- 30 σαι μὴ δυνάμενος. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἀόριστον δυάδα μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλεον, ἢ δὲ ἀόριστος δυὰς κατ' αὐτὸς μόνον τὸν ἀρτιάκις ἀρτίον ὑφίσταται, λέγει ὅτι εἰ καὶ δοίημεν τῶν ἀριθμῶν ἐκ τῆς μεγάλης εἶναι καὶ μικρῆς, μόνος ὁ ἀπ' ἐνός διπλασιαζόμενος ἥτοι ὁ ἀρτιάκις ἀρτίος ἐξ αὐτῶν ἔσται, ἄλλος δὲ ὁ εἰς· λεγέτωσαν ἔν πόθεν ἢ τῶν ἀρ- 35 τιοπερίσσω καὶ τῶν λοιπῶν γένεσις.

τὸ ἐν γὰρ εἶπε πέρας· ἀρχὴν γὰρ εἰδικὴν λέγοντες τὸ ἐν, ὕλην 1091 α δὲ τὸν ἀριθμὸν, ὃν ἀπειρον ἐκάλεον διὰ τὴν ἴσως ἐπ' ἀπειρον αὐτῆς 17. αὐξήσιν, ἔφασκον ὅτι τῶν τῆς ἀριθμῆς ἥτοι ἀπείρου μερῶν τὸ ἐγγί- σταν καὶ πρῶτον πλησιάσαν τῷ ἐνί, ἐκεῖνο καὶ πρῶτον εἰλκύνῃ ὑπ' αὐτῆς καὶ εἰδοποιήθῃ, εἶτα τὸ δευτέρως πλησιάσαν, καὶ τρίτον τὸ τρί- τως, καὶ ἐφεξῆς.

δίκαιον γὰρ φυσικῶς καὶ περὶ φυσικῶν λέγοντας ἐν ταῖς φυσι- 1091 α καῖς πραγματεῖαις τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα ἐξετάζειν· τῆς γὰρ 19. ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ "δίκαιον γὰρ αὐτὸς ἐξετάζειν τῶν περὶ φύσεως." ἐστὶ δὲ τὸ τῆς λέξεως ἑλλειπές· εἴη δ' ἂν τὸ πλήρες, δίκαιον γὰρ αὐτὸς ἐξετάζειν τῶν περὶ φύσεως, ἀλλ' ὁ τῶν περὶ τῶν θείων καὶ ἀκινήτων διαλεγόμενος.

ἐπεὶ δὲ ὁ Ξενοκράτης ὑπεραπολογούμενος τῷ Πλάτωνα, ὡς 1091 α καὶ ἐν τῷ Α (c. 10) τῆς περὶ Οὐρανῶ εἴρηται, ἔλεγεν ὅτι διδασκα- 27. λίας χάριν καὶ τῷ γινῶναι, πῶς, εἰ γεγόνασιν αἱ ἰδέαι, δυνατὸν ἦν

αὐτὰς γενέσθαι, ὑπετίθετο τε καὶ ἔλεγεν ὡς ἐκ τῆς μεγάλης καὶ μικρῆς
ὑπὸ τῆς ἐνὸς ἰσαδέντων ἐγένοντο ἄν, εἰ δυνατὸν αὐτὰς ἦν γενέσθαι.
ἐπειδὴ ἔν τῷ θ' ὁ Ξενοκράτης κτλ.

1091^a ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ "ἔχει δὲ ἀπορίαν" τὸ ἐπαχθὲν τὸ "καὶ εὐπο-
29. ρήσαντι ἐπιτίμησιν" τοιοῦτόν ἐστιν. ἔχει δ' ἀπορίαν, καὶ εὐπορήσῃ
τις εἰπεῖν τι καὶ ἐνζηῖναι πρὸς τὴν ἀπορίαν, εὐθύς ἐπιτιμηθήσεθ'·
ὅθεν γὰρ ἂν ὑγιὲς εἴπη.

1091^b αἰνίττεθ' δὲ τὴν Ὀρφέα· καὶ ὅτος γάρ φησιν ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ
4. ἄριστον ὕψιστον ἐστὶ τῶν ἄλλων... καὶ ἐπεὶ πρῶτον μὲν κατ' Ὀρφέα
τὸ Χάος γέγονεν, εἴθ' ὁ Ὠκεανός, τρίτον Νύξ, τέταρτον ὁ Οὐρανός,
5. εἴτ' ἀθανάτων βασιλεὺς θεῶν ὁ Ζεὺς κτλ.

1091^b πρῶτον μὲν γὰρ ἐβασίλευσε περίκλυτος Ἡρικεπαῖος, φησὶν ἡ
7. ποιήσις, μεθ' ὃν Νύξ σκῆπτρον ἔχουσα ἐν χερσὶν ἀριπρεπὲς Ἡρικε-
παῖος, μεθ' ἧν Οὐρανός, ὃς πρῶτος ἐβασίλευσε θεῶν μὲν μητέρα
Νύκτα. ὅτι δὴ διὰ τὸ τῶν ἀρχόντων μεταβάλλειν τὸ ἀγαθὸν καὶ
15. ἄριστον ὕψιστον ποιεῖν. οἱ δὲ μεμιγμένοι αὐτῶν (λέγει δὲ τὸς
μὴ πάντα μυθικῶς καὶ ἀναποδείκτως, ὥσπερ οἱ ποιηταί, λέγον-
τας, ἀλλ' ἐστὶν ὅτε καὶ ἐφ' αὐτὴν ἀποδείξεσι χρωμένους), ὅτι δὴ ἔν οἱ
μεμιγμένοι, ὥσπερ Φερεκύδης ὁ Πυθαγόρου καθηγεμῶν κτλ.

1091^b ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς τὴν φιλίαν ἀγαθὸν καὶ ἀρχὴν εἰπὼν (ταύ-
12. τὴν γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπε σοιχεῖον, καταχρησάμενος τῇ λέξει), ὁ
δὲ Ἀναξαγόρας τὴν νῦν.

1091^b "τῶν δὲ τὰς ἀκινήτους ὑσίας λεγόντων," λέγων ἀκινήτους
13. ὑσίας τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν, τῶν οἱ μὲν, ὥσπερ ὁ Πλάτων καὶ
Βροτίνος ὁ Πυθαγόρειος, φασὶν ὅτι τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ τὸ ἐν ἐστὶ καὶ
25. ὑσίωθ' ἐν τῷ ἐν εἶναι, ὡς πολλάκις εἴρηθ'. εἰπὼν δὲ τὸ "οἱ μὲν" ἔκ
ἀπέδωκε τὸ οἱ δέ.

1091^b "ἢ εἰ μὴ τῷτο, σοιχεῖον," τῷτέστιν ἢ εἰ μὴ ἀρχικὸν ἐν λέγοιεν
21. τὴν αὐταρκεςάτην φύσιν, ἀλλὰ φήσαιεν ὅτι ἡ αὐταρκεςάτη φύ-
σις τὸ σοιχεῖον ἐστὶ τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν, ὅπερ ἐστὶ τὸ μέγα καὶ τὸ
30. μικρόν κτλ.

1091^b ἀλλὰ τῶν ἀριθμῶν τῶν μαθηματικῶν ἀπειρήκασι, καὶ ἀφεῖλον
22. ἀπὸ τῶν τοιούτων ἐνὸς τὸ ἀγαθὸν κτλ.

1091^b ὁ συνεωρακὴς Σπεύσιππος (λέγω δὴ τὸ εἰ τὸ ἐν ἀγαθόν,
32. ἀνάγκη τὸ μὴ ἐν τὸ ὑλικὸν κακὸν εἶναι) ἀπέφυγε καὶ προσάπτειν
ἔκ ἡθέλησε τὸ ἀγαθὸν τῷ ἐνί. ἄλλοι δὲ τὴν τῆς κακῆς φύσιν τὸ
ἀνισόν φασιν, ὥστε συμβαίνει ἐκ τῶν πάντων τὰς ἰδέας καὶ πάντα
τὰ ὄντα μετέχειν τῆς κακῆς, εἴπερ ἐξ αὐτῆς καὶ τῆς ἀγαθῆς εἰσί,
πλὴν τῆς ἐτέρας τῶν ἀρχῶν, ἥτις ἐστὶ τὸ ἐν. ὥσπερ καὶ Ἐμπεδο-
κλῆς λέγει· καὶ ὅτος γάρ φησιν ὡς πάντα μετέχει τῆς νεῖκης πλὴν
40. τῆς φιλίας. καὶ ἐπεὶ πρῶτον μὲν κατ' αὐτὸς αἱ ἰδέαι γίνονθ' ἐκ τῆς
ἐνὸς καὶ τῆς μὴ ἐνὸς, εἴτα ἐκ τῶν ἰδεῶν τὰ μεγέθη, αὐτοτρίγωνον,
αὐτοτετράγωνον, τὰ ὅμοια, ἀκρατότερον μεθέξουσιν τῆς κακῆς οἱ
ἀριθμοὶ ἢ περ τὰ μεγέθη· οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ προσεχῶς ἐκ τῆς κακῆς
γεγόνασιν, τὰ δὲ μεγέθη διὰ μέσων τῶν ἀριθμῶν. ταῦτά τε δὴ
45. συμβαίνει καὶ προσέτι χώραν τε εἶναι τὸ κακὸν τῆς ἀγαθῆς (ἢ γὰρ
ὑλὴν, ὡς αὐτοὶ φασιν, χώρα τῆς εἰδους), καὶ ἐρᾶν καὶ ὀρέγεσθαι τὸ κα-
κὸν τῆς ἀγαθῆς.

τέσσαρα ἔν ἄτοπα ἔπεθ' ταῖς τέσσαρσιν ὑποθέσειν, ἐν μὲν 1092^a
τὸ πάντα εἶναι ἀγαθὰ καὶ κακὰ πλὴν ἐνὸς, ἄλλο τὸ εἶναι τὸ κακὸν
5. ἀρχὴν, ἄλλο τὸ εἶναι τὴν ἀρχὴν μὴ ἀγαθὴν, τέταρτον τὸ μετέχειν
τῶν ἀριθμῶν ἀκράτῃ τῆς κακῆς (*).

καὶ τί σημαίνει τὸ ἀόριστον, ἐπήγαγε σαφηνίζων, "ἀτε- 1092^a
13. λῶν δέ."

διὸ καὶ τὸ ἐν τῶν ὅλων ἀρχὴν ἔκ ἡθελον λέγειν ὅν. ὑπο- 1092^a
λαμβάνοντες γὰρ ὅτι ὅθεν ἀτελὲς ὅν ἐστὶν ἀλλὰ πᾶν ὅν τέλειον, τὸ
14. δὲ ἐν ὅτε τέλειον ἀπεφαίνοντο ὡς ὅθεν ὅν ἐστὶν· εἰ γὰρ ἦν ὅν, ἦν ἂν
καὶ τέλειον.

"ἄτοπον δ. κ. τ. τ. α. μ. τ. φερ. καὶ τ. μ. π." τῷ Πλάτῳ- 1092^a
17. νος εἰπόντος ὅτι ἐκ τῆς ἐνὸς καὶ τῆς δυάδος γεγόνασιν αἱ ἰδέαι, ἐκ
δὲ τῶν ἰδεῶν τὰ μαθηματικὰ μεγέθη, ἅμα δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
νῦν ἢ χρόνῳ ἐν ᾧ τὰ μαθηματικὰ γέγονε μεγέθη, καὶ ὁ τόπος
αὐτῶν, ἐν ᾧ εἰσὶν, ὑπέστη, λέγει ὅτι ἄτοπον τὸν μὲν τόπον ἅμα τοῖς
15. μεγέθεσι ποιεῖν, τίς δὲ ἐστὶ μὴ λέγειν. εἴτα καὶ ἐνίσταθ' λέγων μὴ
εἶναι τὰ μαθηματικὰ ἐν τόπῳ.

ὁμοίως δὲ καὶ τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν· τῷτε γὰρ εἶπε τῶν 1092^a
22. ὄντων τὰ πρῶτα.

πότερον ἔν, φησί, μίξει ἢ τοῖς κράσει; ἄρα ἔν κραθεῖσιν τῶν 1092^a
24. ἀρχῶν ἐξ αὐτῶν εἰσὶν οἱ ἀριθμοί; ἀλλ' ἔν πᾶν δύναθ' εἰσὶν καὶ
πολλῶν μᾶλλον τὸ ἐν μὲν τῆς δυάδος τότε γινόμενον ἐκ τῶν κρα-
θέντων ἑτερόν ἐστι τῶν τὸ κράμα ἀποτελεσάντων. ἀλλὰ καὶ δοίη-
μεν ὅτι κράμα γέγονεν ἐκ τῆς ἐνὸς καὶ τῆς δυάδος, ἐφθαρθ' τὸ ἐν
(τὰ γὰρ κεραννύμενα τῷτο πάχει), καὶ ἔκ ἐστι τὸ ἐν χωριστὸν καὶ
καθ' αὐτὸ καὶ ἑτέρα τις φύσις παρὰ τὸ κράμα τὸ ἐξ αὐτῆς καὶ τῆς
δυάδος γεγονός, ὅπερ ὅτι βύλονθ'. λίαν γὰρ ἀσπάζονθ' τὴν τῆς
ἐνὸς ἀφθαρσίαν. ὥστε δῆλον ὅτι μίξει καὶ κράσει ἔν δύναθ' οἱ
ἀριθμοὶ ἐκ τῶν σοιχεῖων εἶναι.

"ὡν ἐστὶ γένεσις," τῷτέστιν ἄπερ τεχνητὰ ἐστὶν· γένεσιν γὰρ 1092^a
32. νῦν τὴν τέχνην ἐκάλεσεν.

"ἀλλ' ἔκ οἷοντέ τι," φησί, "τῆς ἀδιαίρετης ἀπελθεῖν." ὁ δὲ
λέγει δύναμει τοιοῦτόν ἐστιν· τὸ μὲν σπέρμα φθείρεθ' καὶ ἔκ ἐστι, τὸ δὲ
ἀδιαίρετον, τῷτέστι τὸ ἀρχικὸν ἐν, ἔκ οἷον τέ ἐστι κατ' αὐτὸς φθα-
ρῆναι, ὅθεν ὅλως αὐτοὶ φασιν οἷον τε ἐπινοῆσαι ὡς ἀπέρχεται τι
τῆς ἐνὸς φύσεως ἢ τροπῇ τις περὶ αὐτὸ γίνεθ'... ἀλλὰ μήποτε,
ὥσπερ ἡμεῖς ἐκ τῆς σερήσεως τῆς τῷ εἶδει ἐναντίας φασὶ γίνεσθαι
τὰ πράγματα μὴ ὑπομενέσης, ἔτω χρή νοεῖν καὶ τὴν τῶν ἀριθμῶν
γένεσιν. ἀλλ' ὅσα, φησὶν, ἐξ ἐναντίων γίνεθ', καὶ ἐξ ὑποκειμένων
τινὸς τρίτου γίνεθ', ὡς ἐν τῷ Α' δέδεικθ' τῆς Φυσικῆς Ἀχροά-
σεως κτλ.

"ἢ οἷς ἐναντία." ἔν γὰρ μόνον τὰ ἐξ ἐναντίων τι φθείρεθ', 1092^a
ἀλλὰ καὶ τὸ θερμὸν καὶ λευκόν, οἷς ἐναντία εἰσὶ τῷ μὲν τὸ ψυχρὸν τῷ
4. δὲ τῷ λευκῷ τὸ μέλαν. ἐπεὶ δὲ πᾶσαν τὴν ἐναντιότητα, αὐτὸ
φημι τὸ ἐν καὶ μὴ ἐν, εἰς τὴν τῶν ἰδεῶν σύστασιν οἱ ταύτας τιθέ-
μενοι κατηναλῶσθαι ἔλεγον καὶ μηδὲν καταλελειφθαι, ἔμελλε δὲ τις

(*) desinit cod. Monac.

λέγειν ὅτι εἰ μὲν τι λελειμμένον τῆς ἐναντιότητος ἐκτὸς ὅν τῶν
 ἰδεῶν, τότε εἰκὸς ἦν λέγειν ὅτι τὸ καταλείφθην μαχήσεθ' μὲν τῷ
 συνόντος ταῖς ἰδέαις καὶ φθερεῖ αὐτάς· ἐπεὶ δὲ ὕδεν παραλέλειπθ',
 τί ἂν εἴη τὸ δυνησόμενον αὐτάς φθεῖραι; ἐπεὶ ὅν ἐμελλέ τις ταῦτα
 λέγειν, προσέθηκε τὸ καὶ ἐκ παντὸς εἴη τῷ ἐναντίῳ τὰ εἶδη καὶ μη- 5
 δὲν ἀπελείφθην, φθαρήσεθ'· ὡς γὰρ τὸ νεῖκος κατ' Ἐμπεδοκλέα,
 ὅταν κατιχύσῃ τῆς φίλας καὶ ὑπείσθῃ τὸν σφαῖρον, φθεῖρει
 αὐτὸν κτλ. . . λέγων μῖγμα τὸν σφαῖρον.
 1092b μήποτε ὅν, ὡς περ αἱ σιγμαὶ ὅροι ὕσαι τῶν γραμμῶν ὀρίζου-
 10. σιν αὐτάς, ὅτω δύναται λέγειν ὅτι καὶ τὰ εἶδη ὡς πέρατα τῶν τῆδε 10
 ὕσιων ὀρίζουσιν αὐτάς, καὶ ὅπως αἷτια τῶν εἰσὶ, καθάπερ καὶ ὁ
 Πυθαγόρειος Εὐρυτος ἔλεγε τῷδε μὲν τῷ φυτῷ τόνδε τὸν ἀριθμὸν
 ὅρον εἶναι, καὶ ἄλλον μὲν ἵππου καὶ ἄλλον ἀνθρώπου, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 ὁμοίως. καὶ ὁ μόνον ἀπλῶς ὅπως ὁ Εὐρυτος ἔλεγεν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ
 ὅροι εἰσὶ τῶν φυτῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ βοῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς περ ὁ ἀριθ- 15
 μητικός, ὅταν τὸν ἐννέα ἀριθμὸν τετραγώνον ὄντα καταγράψῃ,
 πρῶτον μὲν τρεῖς μονάδας κατ' εὐθείαν γράφει γραμμὴν, εἶτα ἄλ-
 λας τρεῖς κατ' παράλληλον καὶ αὐτάς τῇ προτέρᾳ γραμμῇ, εἶτ' ἂν
 ἄλλας πάλιν τρεῖς κατ' παράλληλον γραμμὴν τῇ δευτέρᾳ γραμμῇ,
 καὶ ὅπως ἀποτελεῖ παράλληλον σχῆμα, ὡς περ ὑπόκειθ' καὶ ἐπὶ τῷ 20
 τρία τρίγωνον ὄντος, ὁμοίως πρῶτον μὲν γράφει μίαν μονάδα, εἶτα
 ὑπὸ ταύτην ἑτέρας δύο, καὶ ὅπως ἐξομοιοῖ τὸν τρία τῷ τρίγωνῳ
 σχήματι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· ὡς περ ὅν ὁ ἀριθμητικός, ὅπως
 καὶ ὁ Εὐρυτος, ἐπειδὴ ἔφασκε τὰς ἀριθμὸς ὅρους εἶναι τῶν πραγ-
 μάτων. κείῳ λόγῳ χάριν ὅρος τῷ ἀνθρώπῳ ὁ διακοσσιαπεντήκοντα 25
 ἀριθμός, ὁ δὲ τῷ φυτῷ· τῷτο θεὸς ἐλάμβανε ψηφίδας διακο-
 σίας πενήκοντα, τὰς μὲν πρασίνας τὰς δὲ μελαίνας ἄλλας δὲ ἐρυ-
 θράς καὶ ὅπως παντοδαποῖς χρώμασι κεχρωμένους· εἶτα περιχρίων
 τὸν τοῖχον ἀσβέσω καὶ σκιαγραφῶν ἀνθρώπου καὶ φυτὸν ὅπως ἐπήγνυ
 τὰςδε μὲν τὰς ψηφίδας ἐν τῇ τῷ προσώπῳ σκιαγραφίᾳ, τὰς δὲ ἐν 30
 τῇ τῶν χειρῶν, ἄλλας δὲ ἐν ἄλλοις, καὶ ἀπετέλει τὴν τῷ μιμη-
 μένῳ ἀνθρώπῳ διὰ ψηφίδων ἰσαριθμῶν ταῖς μονάσιν, ἃς ὀρίζειν
 ἔφασκε τὸν ἀνθρώπου. τῷτο ποιῶν ἔλεγεν ὅτι ὡς περ ὅδε ὁ γε-
 γραμμένος ἀνθρώπος ἐκ τῶν διακασίων πενήκοντα φέρε εἰπεῖν
 ἐστὶ ψηφίδων, ὅπως καὶ ὁ ἀληθὴς ἀνθρώπος ἐκ τοσούτων ὀρίζεθ' μο- 35
 νάδων. παραπλήσιον τῷτο καὶ ἐπὶ τῶν τῷ ἐποίει, καὶ τὰς μὲν ἀνή-
 λισκεν εἰς φύλλων τὰς δὲ εἰς κλάδων ἄλλας εἰς ῥίζων ἐκπλήρω-
 σιν, καὶ ταῦτα ἅπερ ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἔλεγε, ταῦτα καὶ περὶ φυτῶν
 καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ὅπως ὅπερ νῦν οἱ γραφεῖς ποιεῖσι καὶ διὰ χρωμά-
 των ποικίλα καὶ παντοδαπὰ γράφουσιν ζωᾶ, τῷτο ἐκεῖνος διὰ τῶν 40
 κεχρωσμένων ψηφίδων ἐποίει, ἀφωμοῖς τε καὶ εἰς σχῆμα συνετί-
 θει τόνδε μὲν τὸν τῶν ψηφίδων ἀριθμὸν ἀνθρώπου, ἄλλον δὲ ἵππου,
 καὶ τὰς ἄλλας εἰς ἄλλα εἶδη ζώων καὶ φυτῶν. πότερον ὅν, φησὶν,
 ὅπως εἰσὶν οἱ ἀριθμοὶ αἷτια τῶν τῷδε ὕσιων, ὡς περ Εὐρυτος ἔλε-
 γεν, "ὅτι ὁ λόγος ἡ συμφωνία τῶν ἀριθμῶν," τῷτέστιν ἡ ὅτι εἰ 45
 ὁ λόγος, καθ' ὃν γίνεθ' τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, συμφωνία ἐστίν, ἡ
 δὲ συμφωνία κατ' ἀριθμῶν χέσιν, οἱ δὲ ἀριθμοὶ εἶδη, διὰ τῷτο
 ἀνάγκη λέγειν ὅτι τὰ εἶδη αἷτια εἰσὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἄλλων

ὕσιων; ἀλλὰ καὶ τῶν ὕσιων αἷτιας τὰς εἰδητικὰς ἀριθμὸς συγ-
 χωρήσωμεν, καίτοι μὴ ὃν ἀληθές, ἀλλὰ τὰ γε πάθη καὶ τὰ συμ-
 βεβηκότα πῶς φήσονται γενέσθαι ἐκ τῶν ἀριθμῶν;

εἰ γὰρ ἡ ἐκάστη ὕσιος καὶ τὸ εἶναι ὁ λόγος καὶ τὸ εἶδος αὐτῷ ἐστίν, 1092b
 18.

ὁ δὲ ἀριθμὸς ἂν ὅλως συμβάληται τι τοῖς πράγμασι, τὸ ποσὸν
 ἐστὶ τῆς ἐκάστη ὕλης (ὁ γὰρ τέσσαρα ἀριθμὸς τὸ ποσὸν αὐτῷ καὶ τὸ
 μέτρον ἐστὶ πυρὸς γῆς ὕδατος ἀέρος, τῶν στοιχείων τῶν σωμα-
 τικῶν), εἰ δὲ ἕκαστον κατ' οἰκείον εἶδος λέγεται τε καὶ ἐστίν, ὁ δ'
 ἀριθμὸς εἶδος μὲν τῶν πραγμάτων ἔκ ἐστιν, ὅτε μὴν ὕλη, ἀλλὰ τὸ
 ποσὸν καὶ τὸ μέτρον τῆς ὕλης, ψευδὸς ὅτι οἱ ἀριθμοὶ αἷτιαί εἰσι τῆς
 ἐκάστη μορφῆς ἢ μορφῶν αὐτῶν. ὅτι δὲ αἱ ἀριθμοὶ τὸ ποσὸν καὶ
 μέτρον εἰσὶ τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἔτι μορφῶν αὐτῶν,
 ἀποχρήθ' τοῖς Ἐμπεδοκλεῖ περὶ συστάσεως ὁσῶν ῥηθείσι·

τὰς δύο τῶν ὁκτῶ μοιρέων λάχε Νήσιδος αἴγλης,

τέσσαρα δ' Ἡφαίστιο, τὰ δ' ὀρέα λευκὰ ἐγένοντο.

τῷτο γὰρ παραξέει διὰ τῷ "ὁ δ' ἀριθμὸς ὕλη, ὅσον σαρκὸς
 ὅσον ἀριθμὸς ὕσιος ὅπως· τρία πυρὸς, γῆς δύο." καὶ χρὴ εἰς
 τελείαν εἰς τὸ ὅπως, εἶτα ἐπάγειν τρία πυρὸς, γῆς δύο. ὁ δὲ
 λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ὁ δὲ ἀριθμὸς καὶ τὸ ποσὸν τῆς ὕλης ὕσιος
 τῷ ὅσον τῷ Ἐμπεδοκλεῖ ὅπως ἐλαμβάνετο, τρία μὲν τῷ πυρὸς, δύο
 δὲ τῆς γῆς· εἴρηθ' δὲ ἐν τοῖς περὶ Ψυχῆς (15) ὅπως ταῦτα Ἐμ-
 πεδοκλῆς ἐλάμβανεν. ἐπεὶ δὲ τρία μὲν πυρὸς δύο δὲ γῆς, ἐπά-
 γει, καὶ αἰεὶ πᾶς ἀριθμὸς ἢ πυρινὸς ἐστὶ ἢ γῆινος, τῷτέστιν ἢ πυρῶν
 ἐστίν ἢ γαιῶν, ἢ μοναδικὸς καὶ ἀσώματος. ὅτε δὲ ὁ μοναδικὸς ἐστίν
 ἦτοι ὁ μαθηματικὸς ὕσιος τῶν πραγμάτων, ὅτε ὁ τῶν πυ-
 ρῶν καὶ γαιῶν, ἀλλὰ τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ ὕλη μὲν καὶ ἔκ ἐκ τῶν πραγ-
 μάτων, ὅδ' ἀριθμὸς αὐτῶν καὶ τὸ μέτρον ὑδέτερον τῶν ἐστίν,
 ἀλλὰ γίνεθ' ἢ ἐκάστη ὕσιος κατ' τὴν τασσθὲ πρὸς τόδε μῖξιν. ἄλλο
 γάρ τι γίνεθ' ὅταν ἐστὶν ἕξ μὲν πυρὸς, πέντε ἀέρος, τέσσαρα ὕδατος,
 δύο δὲ γῆς, καὶ ἄλλο ὅταν ἕξ γῆς, τρία πυρὸς, δύο ἀέρος, πέντε
 ὕδατος, καὶ ὅλως ἄλλα κατ' ἄλλων μῖξιν. τῷτο δὲ ἔκ ἐστιν ἀριθ-
 μός, ἦτοι αὐτῷ αἱ μονάδες αἱ ἀσώματοι καὶ μαθηματικαί, ἀλλὰ
 λόγος τις σωματικῶν ἀριθμῶν ἦτοι ἀναλογία τις ἀριθμῶν σωμα-
 τικῶν. καὶ ἐπίστησον ὡς εἰ τὰ ἀπλᾶ σώματα μὴ ἐστὶ τὰ τῶν πραγ-
 μάτων εἶδη, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῷ λόγῳ τῆς τοιαύτης κράσεως ἀποτελέ-
 μενον, χαλκῷ ἂν εἴη τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέτρον τῶν ἀπλῶν σωμα-
 τικῶν εἶναι τὰ τῶν πραγμάτων εἶδη. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνειθ'
 λέγων.

"ὅτε ὅν τῷ ποιῆσαι αἷτιας ὁ ἀριθμὸς." τῷτέστιν ὅτ' ὡς τὸ 1092b
 23.

σπέρμα ποιητικὴν ἔχει δύναμιν, καὶ τε ὁ μοναδικὸς καὶ μαθηματι-
 κὸς εἴη καὶ τε ὁ σωματικὸς, ὅτ' ὡς ὕλης ὕλη γὰρ τὰ σώματα,
 ὡν ὁ ἀριθμὸς ποσὸν ἐστὶ καὶ μέτρον, ὅτ' ἐκ μετρῶν ἀλλὰ τὸ μετρώμε-
 νον. ὅτε μὴν ὡς εἶδος ἐστίν ἐν τοῖς αἰδητοῖς, ὅτε ὡς τὸ ἕνεκα
 ἦτοι ὡς τὸ τελικόν.

"ἀπορήσεις δ' ἂν τις καὶ τί τὸ εἶναι τὸ ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν τῷ 1092b
 26.

ἐν ἀριθμῷ εἶναι τὴν μῖξιν ἢ ἐν εὐλογίᾳ ἢ ἐν περιττῷ." εὐλό-
 γισαν ἀριθμὸν φησι τὸν ἄρτιον ὡς εὐδιαίρετον ἐν τοῖς λογιζμοῖς καὶ
 ταῖς διανομαῖς. καὶ ἐπεὶ τινες τῶν Πυθαγορείων λέγειν ἔκ ὧν κεν

ὅτι τὸ εὖ καὶ τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν ἐκάστω τῶν ἐνταῦθα περι-
γίγνετο, ἐπειδὴν ἡ μῖξις τῶν μιγνυμένων ἐν ἀριθμῷ ἀρτίῳ ἢ πε-
ριττῷ γέννητο, καὶ μάλιστα ἐὰν τέλειον καὶ ὁμοιον καὶ κατὰ πολλαπλα-
σιασμὸν γέννητο, οἷον τρεῖς τρία, ἀλλὰ μὴ τρία καὶ τρία (εἰ γὰρ κατὰ
ἀριθμὸν, φασί, τὸ μελίκρατον περιττὸν γέννητο, ὡς εἶναι ἐν τῇ μίξει 5
φέρει εἰπεῖν δύο μὲν λίτρας μέλιτος καὶ δύο ὕδατος, ἢ κατὰ τετράγω-
νον, ἵν' ὥσι τρία μέλιτος, τρία ὕδατος, τρία κρόκου). εἰ δὲ κατὰ
τι γὰρ φασὶν τῶν τοιούτων ἀριθμῶν τὸ μελίκρατον γίγνετο, ἀγαθὸν
τὸ τοιούτον ἐστὶν ἐκάστω τῶν χρωμένων αὐτῶ, εἰ δὲ μέλι ὕτως, ὅτι
ἀγαθόν. ἐπεὶ οὖν ὅτι ταῦτ' ἔλεγον, λέγει, ἀπορήσειεν ἂν τις 10
πῶς τὸ εὖ, ἥτοι πῶς ἀγαθὸν καὶ ὠφελιμώτατον τὸ μελίκρατον τοῖς
χρωμένοις γίνεσθαι φασιν, εἰ κατ' ἀριθμὸν εὐλογίως καὶ ἀρτίως ἢ
κράσις γέννητο, καὶ μάλιστα ἐὰν τρεῖς τρία ἢ κεκραμένον. νῦν γὰρ
ὁρῶμεν, ὅθεν ἐστὶν ὑγιεινότερον καὶ ὠφελιμώτερον ἂν ἢ τρεῖς τρία καὶ
ἐπικρατὴ ἢ τὰ μέλιτος φύσις, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελήσειεν, ἐὰν 15
ὕδαρὸς ἢ καὶ ὅτι ὠρισμένη λόγῳ. ὡς οὖν ἐπὶ τῷ μελικράτῳ, ὅτω
καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων ῥητέον ψευδὸς εἶναι τὸ λέγειν τὴν
γένεσιν αὐτῶν εἶναι ὡς ὁ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ ἄλλος τις Πυθαγό-
ρειος ὅτω λέγειν βούληται. ὁ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ τὰ ὅσα καὶ τὸ
εὖ αὐτοῖς γίνεσθαι, ὅταν ἡ μῖξις τῶν στοιχείων ὅπως γέννητο ὡς 20
ἔχειν τὸ πῦρ πρὸς τὴν γῆν λόγον ὃν ἀρτίος ἀριθμὸς πρὸς ἄρτιον,
τῆτέστιν ὃν ὁ δύο πρὸς τὸν δύο, καὶ τὸ εὖ τῶν ὁσῶν ἐστὶ τὸ ἔχειν τὸ ἐν
αὐτοῖς πῦρ καὶ τὴν γῆν, ὃν ἀρτίος ἀριθμὸς πρὸς ἄρτιον. ὅπερ ψευ-
δὸς. μᾶλλον γὰρ ἂν γενήσονται ὅσα καὶ τὸ εὖ ἔξωσιν, ὅταν ἐν ὕδατι
λόγῳ ὑφ' ἡμῶν ὀριζέσθαι ἢ τῶν στοιχείων μῖξις γέννητο. καὶ τὸ 25
φησιν ὁ δαιμόνιος Ἀριστοτέλης ὅτι ὅτι ἐν λόγῳ τι καὶ ἡ μῖξις γίνετο,
ἀλλ' ὅτι ἐν λόγῳ οἷον ὅτι λέγουσιν, ἀλλὰ λόγῳ μὴ ἡμῶν ἀδήλω,
τῷ θεῷ δὲ καὶ τῇ φύσει γνωρίμῳ, διὰ τὸ μηδὲν μάτην μηδ' ἀλό-
γως ὑπ' αὐτῶν γίνεσθαι. ἀλλ' ἡ μὲν τῶν λεγομένων διάνοια εἴρηται,
τὰ δὲ κατὰ τὴν λέξιν ὅπως. "ἀπορήσειε δ' ἂν τις καὶ τί τὸ εὖ ἐστὶ 30
ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν," τῆτέστι τί ποτὲ ἐστὶ τὸ ἐπόμενον τοῖς πράγμασιν
εὖ ἐν τῷ ἀριθμῷ εἶναι τὴν μῖξιν, ἥτοι ὅταν ἡ μῖξις ἐν ἀριθμῷ γί-
νηται περισσῶ ἢ ἀρτίῳ. εἴτα προσυπακυστέον τῷ καὶ μάλιστα ἐὰν
τελείως καὶ ὁμοίως καὶ ἐν πολλαπλασίονι ἀναλογία, ὡς ὅτι βούληται,
ἢ μῖξις γέννητο, καὶ ὅπως ἐπακτέον ὡς ἀνασκευαστικόν. τῷ μὲν τὸ εὖ 35
ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν τοῖς πράγμασι γίνεσθαι, ὅταν ἐν πολλαπλασίονι
ἀναλογία ἢ μῖξις γέννητο. νῦν γὰρ ὁρῶμεν ὡς ὅθεν ὑγιεινότερον τρεῖς
τρία ἂν ἢ τὸ μελίκρατον κεκραμένον, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελήσειεν
ὕδαρὸς ὃν ἥπερ ἐν ἀριθμῷ ἀκρατον ὂν. τὸ δὲ "ἀκρατον" πρόσκειται,
διότι ὅταν ἐν ἀριθμῷ γέννητο ἢ τὰ μέλιτος καὶ ὕδατος μῖξις, ἀκρα- 40
τέστερον καὶ ἀμιγέστερον ἐστὶ τὸ μέλι καὶ μᾶλλον φυλάττον τὴν οἰκείαν
φύσιν. ὅταν δὲ ὕδαρὸς, κεκρατῇ ὑπὸ τῷ ὕδατος, καὶ διὰ τῷτο
ὅθεν ἐν ἀριθμῷ ὠρισμένῳ ἐστὶν ἢ τῶν μῖξις, ὡς τὸ ἀκρατον
ἀντὶ τῷ ἀκρατέστερον εἶρηται.

1092 b
30. "ἔτι οἱ λόγοι ἐν προόδῳ ἀριθμῶν εἰσὶ, οἱ τῶν μίξεων." 45
τὸ εὖ ἐκ τῶν ἀριθμῶν ἐπεδὲ τοῖς πράγμασιν, ὡς εἴρηται, λέγον-
τες, ὅταν τὰ στοιχεία κατ' ἀριθμὸν μίχθῃ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν
πολλαπλασιασμῷ, δείκνυσθαι ὅτι ὅπως ἢ τῶν στοιχείων μῖξις ἐν

πολλαπλασιασμῷ ὅτι γίνετο. οἱ λόγοι γὰρ, φησὶν, τῆς τῶν στοι-
χείων μίξεως προόδῳ ἢ κατὰ σύνθεσιν ἀριθμῶν εἰσὶν, ἀλλ' ὅτι ἐν
ἀριθμοῖς, τῆτέστιν ἐν πολλαπλασιασμοῖς. πολλαπλασιασμός γάρ
ἐστὶ τὸ τρεῖς τρία ἢ τρεῖς δύο. ἐπὶ δὲ τῆς τῶν στοιχείων μίξεως ὅτι
ὅτω φαμέν, ἀλλὰ γίνεσθαι λέγομεν ὅσα, ὅταν τὸ πῦρ πρὸς τὴν
γῆν ἔχη ὡς ὁ δύο πρὸς τὸν δύο. ἄλλο οὖν τὸ λέγειν ὅτι τετράκις
δύο, καὶ ἄλλο τὸ ὡς δύο πρὸς δύο. ἐκεῖ μὲν γὰρ λέγομεν ὅτι ταῦτα
τὰ πράγματα τετράκις δύο εἰσὶ, τῆτέστιν ὅκτω εἰσὶ ταῦτα, ἐν-
ταῦθα δὲ ὅτι ὡς ἄλλο πρὸς ἄλλο, ὅπως ἄλλο πρὸς ἄλλο. εἰπὼν
δὲ ὅτι ἐν τῇ τῶν στοιχείων μίξει συντίθενται μᾶλλον οἱ ἀριθμοί,
ἀλλ' ὅτι πολλαπλασιάζονται, τὴν αἰτίαν δι' ἣν ὅτι πολλαπλασιάζονται
λέγει. τὸ γὰρ αὐτό, φησὶ, δεῖ γένος εἶναι ἐν ταῖς πολλαπλασιαστέ-
σι. ὁ δὲ λέγει δύνασθαι τοιούτον ἐστὶν. ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖς πολλαπλα-
σιασμοῖς ἢ μία πλευρὰ καὶ ὁ εἰς ἀριθμὸς μετρεῖ τὸν ὅλον ἀριθμὸν,
τὸν μὲν ὁ ζ' καὶ τὸν ξδ' ὁ γ', τὸν ιβ' ὁ γ' ἢ ὁ δ', εἰ ἢ καὶ τὸ τῷ
ἀνθρώπῳ σῶμα, ἐφ' ὃ ἀβγ', ἀπὸ πολλαπλασιασμῷ γεγονός, ἔδει
αὐτῷ τῷ α' μετρεῖσθαι καὶ εἶναι τῷ α' ὁμοειδῆ τὰ β' καὶ γ', ὡς περ καὶ
ὁ ζ' ὁ τὸν μὲν μετῶν ὁμοειδῆς ἐστὶ ταῖς λοιπαῖς ἐξ ἐπτάσιν. ἀλλὰ
καὶ ἵππου σῶμα ἦν, ἐφ' ὃ δεζ', ἔδει καὶ αὐτῷ τῷ δ' μετρεῖσθαι.
ἀλλ' ἀδύνατον. ἀνάγκη γὰρ καὶ πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ ἄλλα στοιχεία εἰς
σύζασιν τῶν παραλαμβανέσθαι, ταῦτα δὲ ἐν τῷ αὐτῷ με-
τρεῖσθαι ὅτι δύναται. τὰ γὰρ ὑφ' ἑνὸς μετρεῖσθαι ὁμοειδῆ ἀλλήλοις τε
καὶ τῷ μετρεῖντι. οἱ γὰρ δέκα ἵπποι τῷ ἐν ἵππῳ καὶ οἱ μὲν ὁμοίως
τῷ ἐν τῇ μίξῃ ἐπτάδι. τὸ δὲ "ὅτι ἐξ αὐτοῦ πυρὸς δις πέντε τρεῖς
ἐπτά" ὅπως ἐπὶ καὶ ὡς εἰ ἔλεγεν, ἢ μὲν γὰρ καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν
καὶ τῷ αὐτῷ μετῶν μετρεῖσθαι ὅτι δύναται. ὁμοειδῆ γὰρ εἰσιν. εἰ
δὲ ἦσαν δέκα πυρὰ ἢ καὶ πᾶς ἀέρες, ἐμετρήθησαν ἂν τῷ αὐτῷ
καὶ ἐν τῷ τὰ μὲν πυρὰ τῷ β' ἢ τῷ γ' (ὅτι γὰρ πέντε ἢ πεντάκις δύο
δέκα), οἱ δὲ ἀέρες τοῖς τρισὶν ἀέρεσι ἢ τοῖς ζ'. τρεῖς γὰρ ἐπτά ἢ ἐπτά-
κις τρεῖς καί. ὁμοίως καὶ εἰ ὕδατος ἦσαν, τῷ ὕδατι ἂν ἐμετρήθη-
σαν. καὶ ἡ μὲν τῶν λεγομένων οἰμαι διάνοια αὕτη. ἐν δὲ τῇ "τὸ γὰρ
αὐτὸ γένος εἶναι ἐν ταῖς πολλαπλασιαστέσιν" ἴσον ἐστὶ τῷ ἐν γὰρ
γένος ἥτοι ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἥτοι ὁμοειδῆς δεῖ εἶναι τὸ μετρεῖν τοῖς
μετρεμένοις ἐν ταῖς πολλαπλασιαστέσιν. ταῦτα εἰπὼν ἐπιφέρει
"εἰ δ' ἀνάγκη πάντα ἀριθμῷ κοινωθεῖν," τῆτέστιν εἰ πάντα τὰ 1092 a
πράγματα ἐκκοινώνει ἀριθμῷ, καὶ πᾶς ἀριθμὸς ἐν τοῖς πράγμασι
ἐστὶν, ἀνάγκη πολλὰ πράγματα τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ χρῆσθαι καὶ πολ-
λὰς ἀριθμὸς τῷ αὐτῷ καὶ ἐνὸς εἶναι. εἰ δὲ τῷτο, τὰ διαφέροντα
κατ' εἶδος τοῖς αὐτοῖς ἀριθμοῖς κοσμηθήσονται, καὶ ἔσται ὁ ἵππος ὁ
αὐτὸς τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὁ τῷτο μόνον, ἀλλ' ἔσται ὁ ἀνθρώπος καὶ βῆς
καὶ ἵππος. πῶς δὲ τῷτο συμβαίνει, δῆλον ἔσται ὡς. ἐπεὶ γὰρ
πάντα ἀριθμῷ [□ × Δ × κύβον] ἐν τῷ δεκάδῳ περικλείσιν (τὸ γὰρ
ια' καὶ ιβ' καὶ ιγ' ἀνάκαμψιν καὶ ἐπισύνθεσιν τῷ ἐνὸς τῶν δύο τῶν
ὁμοίων τῇ δεκάδι συμβαίνει), εἰ καὶ τὴν δυάδα ὁ λέων κεκόσμηται
καὶ ἔστι, καὶ τὴν τριάδα ὁ ἵππος, καὶ τὴν τετράδα ὁ βῆς, τὴν
πεντάδα ὁ σῦς, τὴν δὲ ἑξάδα ὁ κύων, τὴν ἐπτάδα ὁ ταῦρος, τὴν
ὀκτάδα ὁ κρῖος, τὴν ἐννεάδα ὁ λύκος, τὴν δεκάδα ὁ ἐλέφας, — εἰ
δὴ ταῦτα κατ' αὐτὸς κεκόσμηται, συμβαίνει τὴν περιττὴν καὶ κο-

ρῶν καὶ ἑλαφόν καὶ τὰ λοιπὰ, μᾶλλον δὲ ἀνάγκη κατὰ τινα καὶ αὐτὰ τῶν ἐντὸς τῆς δεκάδος εἶναι ἀριθμῶν. ὥς ἐπεὶ ἔστι ἡ περισερὰ καὶ τὴν τρία, καὶ τὴν αὐτὴν δὲ ἔστι καὶ ὁ ἵππος, ἔστι ἡ περισερὰ ἡ αὐτὴ τῶν ἵππων, ὅπερ ἀδύνατον. καὶ ἐπεὶ ὁ μὲν λέων καὶ τὴν δυάδα ἔστι καὶ ὁ ἵππος καὶ τὴν τριάδα καὶ ὁ βῆς καὶ τὴν τετράδα, 5 ὁ δὲ σὺς καὶ τὴν πεντάδα, ἔστι ὁ σὺς καὶ λέων καὶ ἵππος βῆς. εἰπὼν δὲ ὅτι ἀνάγκη πολλὰ συμβαίνειν τὰ αὐτὰ καὶ ἀριθμῶν τὴν αὐτόν, οἷον τὴν τρία ἦται τὴν ἵππον, καὶ τῶδε καὶ ἐν ἄλλῳ ἀριθμῶ, οἷον σὺ καὶ βοὶ εὐρίσκεσθαι, ἐρωτᾷ "ἀρ' ἔν τῷ αἰτίῳ," ἦτοι ἀρ' ἔν τῷ κρινῶναι πάντα ἀριθμῶ αἰτίον ἐστὶ τὸ εἶναι τὰ πράγματα καὶ ὡς ἄλλῃ 10 θῶς καὶ ἀριθμῶν κεκόσμηται "ἢ ἀόλητον;" καὶ τῷτο ἐρωτήσας, ὅπερ διὰ τῷ "ἀνάγκη πολλὰ συμβαίνειν τὰ αὐτὰ, καὶ ἀριθμῶν τὴν αὐτὴν τῶδε καὶ ἄλλῳ" ἠνέξατο, σαφῶς ἐκτίθεσθαι λέγων, οἷον ἔστι τις τῶν τῷ ἡλίου φορῶν καὶ σελήνης ἀριθμὸς καὶ ἑκάστη βίη τῶν ζώων καὶ ἡλικίας· τί ἔν κωλύει, μᾶλλον δ' ἀναγκαῖον, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἐνίς 15 τῶν τετραγώνων εἶναι, ἄλλως δὲ κύβους καὶ ἴσους. ὥς ἐπὶ πάντα ἀριθμῶ κοινῶναι, ἐνδέχεται, εἰ δὲ τὸ ἀναγκαῖον ἐνδεχόμενον λέγειν, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀριθμῶν πίπτειν πλείονα καὶ διαφέροντα, ὥς ἐπὶ τισιν ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς συμβέβηκεν, ὁμοειδῆ ἂν εἴη ἀλλήλοις καὶ τὴν αὐτὴν ἀριθμῶν ὄντα. εἰ δὲ τις ἐνιστάμενος λέγοι ὅτι καὶ ὁ ἵππος 20 λόγῳ χάριν καὶ ὁ βῆς καὶ τὴν κύβον ἔσονται, ἀλλ' ὁ μὲν καὶ τὴν ὀκτώ ὁ δὲ καὶ τὴν κζ', καὶ ἕκ ἑσονται οἱ αὐτοί, ἐπεὶ μὴ ὁ ὀκτώ ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ κζ', — εἰ ἔν τις τῷτο λέγει, γινωσκέτω ὅτι οἱ κύβοι καθὸ κύβοι ἕθεν διαφέρουσιν, ὥσπερ ἕθεν τὸ παιδίον καὶ ὁ γίγας καθὸ ἀνθρωποι, ἀλλὰ μόνον καὶ τὸ μείζον καὶ ἑλαττον, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν κύβους καὶ μὲν 25 τὸ εἶδος ἕκ ἂν διαφέροιεν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, καὶ τὸ μέγεθος.

1093^a 13. "ἀλλὰ διὰ τί αἰτία ταῦτα; τὰ ἑπτὰ μὲν φωνήεντα, ἑπτὰ δὲ χορδαὶ ἡ ἀρμονία." τὸ λεγόμενον ὅτως ἐπὶ καὶ ὡς εἰ ἔλεγεν, ἀλλ' ἰδωμεν αὐτῶν τὰς κατασκευάς, δι' αἷς αἰτία λέγουσι ταῦτα, ταῦτα λέγων τὸς ἀριθμὸς τῶν πραγμάτων· τὴν ἑπτάδα γὰρ 30 φασὶν ἐπαινεῖντες ὡς δι' αὐτὴν ἑπτὰ μὲν εἰσι φωνήεντα, δι' ὧν ἡ ἐγγράμματος ἀποτελεῖται φωνή, ἑπτὰ δὲ φθόγγοι τῆς διὰ πασῶν καὶ ἀρμονίαι τοσαῦται, καίτοι ὁξείην ἂν πέντε ἢ ἕξ εἶναι ἄχρι τῆς δις διὰ πασῶν. ἔτι δὲ τὰς πλειάδας ἑπτὰ, ἐν ἑπτὰ δὲ ἔτεσι τὸς ἐκ γενετῆς ὀδόντας βάλλει ἦτοι ῥίπτει καὶ ἄλλως ἐκφύει τὰ 35 ζῶα, οἷς ἐπιφανεῖ πάντῃ ἐλεγκτικῶς τὸ "ἐνια δέ, ἐνια δ' ὅ." πολλὰ γὰρ τῶν ζώων ἕκ ἐν ἑπτὰ ἔτεσι τὸς ὀδόντας βάλλει, ὡς ἐν τῇ περὶ Ζώων Ἱστορίᾳ εἴρηται. ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἑπτὰ φησὶν ἀριθμὸν γενέσθαι τὸς ἐν Θήβαις ὑπὸ Ἐτεοκλέους ἑπτὰ στρατηγούς. θεῖς ἔν ταῦτα δείκνυσιν ὡς ἕθεν τῶν διὰ τὴν ἑπτὰ ἀριθμῶν γίνεσθαι 40 ἕτε γὰρ διὰ τὴν ἑπτὰ οἱ ἑπτὰ στρατηγοὶ ἦσαν, ἕτε αἱ πλειάδες ὁμοίως ἑπτὰ, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ μὲν Θῆβαις ἑπτὰ πύλοι ἦσαν, ἐν ἑκάστῃ δὲ πύλῃ ὀπλίτας παρέστησεν ὁ Πολυνείκης κατεάξαι αὐτάς ἢ κατακαῦσαι, ἐπὶ τῷ ἀντιπαραταττόμενος ἐνδοθεν ὁ Ἐτεοκλῆς πεποίηκε στρατηγούς, καὶ ἱκανὸς στρατιώτας ὁδὸς αὐτοῖς ἐπέστησεν 45 αὐτὸς ἐν ἑκάστῃ τῶν πυλῶν. εἰ δὲ πεντάπυλος ἦν, πέντε ἂν καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐγένοντο. τὴν δὲ πλειάδα ἡμεῖς μὲν ὅτως ἀριθμῶμεν καὶ δι' ἑπτὰ ἀσέρων κατασερίζομεν, τὴν δὲ ἄρκτον διὰ δώδεκα, οἱ

δὲ Χαλδαῖοι προσθέουσι καὶ ἄλλας ἀσέρας καὶ τῇ πλειάδι καὶ τῇ ἄρκτῳ. ὥς ἐπὶ διὰ τὴν ἑπτὰ ἦν ἡ πλειὰς ἕξ ἑπτὰ ἀσέρων, διὰ τὴν δώδεκα ἡ ἄρκτος ἐκ δώδεκα, πάντες ἂν ὡς οἱ Ἕλληνες συνέταττον αὐτάς, ἀλλ' ἔχοντες οἱ Ἕλληνες ὅτω, Χαλδαῖοι δὲ καὶ Βαβυλώνιοι τὴν τῶν κατασερισμῶν θέσιν ἐποίησαν ἄλλως. πρὸς τούτοις καὶ τὰ διπλὰ σύμφωνα ζ ε ψ τρία φασὶν εἶναι διότι καὶ αἱ συμφωνίαι 5 τρεῖς καὶ ἀνάγειν αὐτῶν ἑκάστον εἰς ἑκάστην τῶν συμφωνιῶν πειρῶν, τὸ μὲν ζ εἰς τὴν διὰ δ, τὸ δὲ ε εἰς τὴν διὰ πέντε, τὸ δὲ ψ εἰς τὴν διὰ πασῶν. τῷτο εἰπὼν ἐπιφέρει "ὅτι δὲ μυρία ἂν εἴη 1093^a 21. τοιαῦτα, ἕθεν μέλει," τῷτεσιν ὅτι δὲ μυρία ἂν συμβαίη διπλὰ εἶναι ἕξ ὧν λέγουσιν, ἕθεν αὐτοῖς μέλει. πῶς δὲ καὶ ἄλλα πάμπολλα συμβαίνει διπλὰ γίνεσθαι ἕξ ὧν φασί, τὴν αἰτίαν ἐπάγει λέγων "τὸ γὰρ γ καὶ ρ εἴη ἂν ἐν σημείον." εἰ γὰρ διότι αἱ συμφωνίαι τρεῖς, διὰ τῷτο καὶ τὰ διπλὰ, ὡς αὐτοὶ φασί, τρία ἔσονται, ἐπειδὴ 15 πέντε ἢ ἕξ εἰσιν οἱ φθόγγοι ἄχρι τῆς διὰ πασῶν, ἔσονται καὶ τὰ διπλὰ ἕξ. εἰ δὲ τῷτο, συμβήσεσθαι καὶ τὸ γ καὶ ρ ἐν εἶναι χοιρεῖον, ἀλλὰ καὶ τὸ λ καὶ ν καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. ἀντὶ δὲ τῷ εἰπεῖν ὅτι συμβαίνει τὸ γ καὶ ρ ἐν εἶναι χοιρεῖον, εἶπεν ὅτι "ἐν σημείον," διότι ἐν ἑκάστον γράμμα σημείον ἐστὶ τινων μονάδων. τὸ μὲν γὰρ β δύο μονάδων, τὸ δὲ γ τριῶν, τὸ ζ ἑπτὰ, τὸ ε εἰς ἑξήκοντα καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. ὥς καὶ διπλῶν γένεσθαι χοιρεῖον ἐκ τῶν γ καὶ ρ, σημείον ἂν 20 ἦν καὶ ἐκεῖνο τινῶν μονάδων. ταῦτα εἰπὼν λέγει αὐτὸς τὴν αἰτίαν καθ' ἣν συνέβη τρία μόνα εἶναι τὰ διπλὰ καὶ ἡ πλειὰ, λέγων "εἰ 1093^a 23. δὲ ὅτι διπλάσιον τῶν ἄλλων ἑκάστον, ἄλλο δ' ἕ." ἦτοι εἰ δὲ εἰκός ἐστι λέγειν ὅτι διὰ τῷτο εἰσι τρία τὰ διπλὰ, ὅτι ἑκάστον διπλάσιον ἐστὶ τῶν ἄλλων (τὸ γὰρ ζ διπλάσιον ἐστὶ τῷ δ ἢ τῷ σ καὶ τὸ ε τῷ σ ἢ τῷ κ, καὶ τὸ ψ ὁμοίως τῷ π ἢ τῷ σ), — εἰ ἔν διὰ τῷτο εἰσι τρία, ὅτι διπλάσιον ἐστὶν ἑκάστον ἐνὸς ὁποῦν τῶν συνιστῶντων αὐτό, τῷτο ἂν αἰτίον τῷ εἶναι τρία τὰ διπλὰ καὶ ἄλλο ἕθεν. καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει δι' ἣν ἐκ τῶν διπλάσιον εἶναι τὰ διπλὰ ὁποῦν τῶν ἀπλῶν 30 τρία εἰσὶ, λέγων, αἰτίον δὲ τῷ τρία εἶναι τὰ διπλὰ ἐκ τῶν διπλάσιον εἶναι τῶν ἄλλων, ὅτι τριῶν ὄντων ἐν τῷ σῶματι τόπων, καθ' ὅς τὸ σ ἐπιφέρει ἄλλῃ προηγουμένως ἐκφωνημένῃ. ἐν γὰρ τῷ ψέγω ῥήματι προηγουμένως τῷ π ἐκφωνημένῳ ἐπιφέρει τὸ σ ἐν σύμφωνον. καὶ διὰ τῷτο τρία εἰσὶ σύμφωνα, ἀλλ' ἔχοντες ὅτι γ αἱ συμφωνίαι. τρεῖς ἔν, ὡς εἴρηται, ἐν ὅλῳ τῷ σῶματι, καθ' ὅς πληγῶν τινῶν γινόμενων τὰ σύμφωνα ἐξηχεῖται, ὅ τε ἐκ τῶν ὀδόντων καὶ ὁ λεγόμενος ὑρανίσκος καὶ αὐτοὶ οἱ ὀδόντες. τῆς γὰρ γλώσσης ἢ μέρει τινὶ τῷ ὑρανίσκου προσπιπτόσης ἢ πελαζόσης ἢ τοῖς 40 ὀδοῖσιν, ἢ τῶν χειλέων ἀλλήλοις προσπιπτόντων ἢ πελαζόντων, ἢ τῶν συμφωνῶν ἀποτελεῖται ἀπήχησις. καὶ ἔν τοῖς ῥηθεῖσι τρισὶ τόποις, ὅταν μὴ αὐτῷ τῷ σ προηγουμένως τὴν ψόφον ἐκφέρωμεν, ἢ πλεονάκεις ἢ ἅπαξ ἐν ἑκάστῃ τῶν τόπων σ ἐξακῆται, ἀλλ' ἐν μὲν μέσῳ τῷ ὑρανῷ ἅπαξ μέρος γινόμενον τῷ ε, ἐν δὲ τοῖς ὀδοῖσιν ἅπαξ τῷ ζ, καὶ ἐν τοῖς χειλέσιν ὡσαύτως σὺν τῷ π καὶ ψ συμ- 45 πληρῶν. διὰ ἔν τῷτο τρία τὰ διπλὰ, ἀλλ' ἔχοντες ὅτι αἱ συμφωνίαι τρεῖς. εἰ γὰρ διὰ τὸ τὰς συμφωνίας τρεῖς εἶναι εἰσὶ τὰ διπλὰ τρία, ἐπειδὴ ἐκ τῶν πρώτων συμφωνιῶν, τῆς διὰ τεσσάρων, τῆς διὰ

πέντε, τῆς διὰ πασῶν, συντεθεισῶν συμφωνίαι ἄλλαι γίνονται, ἢ
 τε δις διὰ πασῶν καὶ αἱ λοιπαί, ἔδει καὶ ἐκ τῆς τῶν διπλῶν τε τε ζ
 καὶ ξ ἄλλο τι γίνεσθαι χοιχείον. ἀλλ' ὅτι γίνετο. ἔκ ἄρα ταῦτα ἐκεί-
 νοις ὅμοια, ὅδε μὴν δι' ἐκείνας τοσαῦτα ὅδε τοιαῦτα. ἀλλὰ καὶ
 Ἀρχῖνος ταύτῃ τῇ ἀποδόσει ἐχρήτο, ὡς Θεόφραστος ἰσορεῖ· ἔλεγε
 γὰρ Ἀρχῖνος μὴ ἔξω τι παρὰ τὴν μύσιν τῶν χειλέων ἐκφωνεῖσθαι,
 ὥσπερ τὸ π, καὶ διὰ τῆτο τὸ ψ πρὸς τῷ ἄκρῳ γενναῖον τῆς γλώτ-
 τῆς ὡς ἐκ τῶ π καὶ σ συγκείμενον, ἢ τῷ πλάτει τῆς γλώττης
 παρὰ τὰς ὀδόντας, ὥσπερ τὸ θ, καὶ διὰ τῆτο τὸ ζ καὶ ταύτην γεν-
 ναῖον τὴν χώραν, ἢ τῷ κύρτῳ πιεζομένῳ ἐκ τῶ ἐχάτου, ὥσπερ τὸ
 κ, ὅθεν τὸ ξ προΐεται.

1093a 26. "ὅμοιοι δὲ καὶ ἔσονται τοῖς ἀρχαίοις Ὀμηρικοῖς." τῶν ἐξηγημέ-
 νων τὴν Ὀμηρόν τινες τὸ ἀκόλουθον πρὸς ἑαυτοὺς μὴ σωζόντες ἐπὶ
 γλίσχρας καὶ καταγελάσας ἐπινοίας καταφέρουσι. ἀλλὰ πρὸ τῆς
 τῶν λεγομένων σαφηνείας ῥητέον ὀλίγα τινα πάνυ συντελεῖντα
 πρὸς τὴν τῶν ὑπ' αὐτῶ λεγομένων διάρθρωσιν. οἱ τὴν Ὀμηρον
 ἐξηγούμενοι ἔπος κυρίως ἐκάλουν τὸν ἀπὸ δακτύλων μόνων συγκεί-
 μενον σίχον καὶ τὸν τελευταῖον ἔχοντα πόδα τροχαῖον, τὸν δὲ ἀπὸ
 δακτύλων καὶ σπονδείων ὄντα ἔπος λέγειν ἔκ ἡξίν. πᾶς δὲ τοιοῦ-
 τος σίχος ὁ ἀπὸ δακτύλων πάντων καὶ ἐνὸς τῶ τελευταίου ποδὸς
 τροχαῖος συγκείμενος δέκα καὶ ἑπτὰ ἐξ ἀνάγκης συλλαβὰς ἔχων
 εὐρίσκειτο· ἐπεὶ γὰρ πᾶς σίχος ἰαμβός τε καὶ ἡρωϊκὸς ἐξάπῃς ἐστίν,
 ἕκαστος δὲ τῶν δακτύλων ἐκ τριῶν σύγκειτο συλλαβῶν, ὁ δὲ τρο-
 χαῖος ἐκ δύο, οἱ μὲν πέντε δακτύλοι τὰς πέντε καὶ δέκα συλλαβὰς
 ἀπογεννῶσιν, ὁ δὲ τροχαῖος τὰς δύο, ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἐξ
 ἑπτακαίδεκα συλλαβῶν τὸ ἔπος, ἀπὸ μὲν ἑῶ τῶν τῶν πέντε συνι-
 σῶντων δακτύλων καὶ δύο τῶν τὸν τροχαῖον. τῶντων ὅτως ἐχόντων
 οἱ τὴν Ὀμηρον γελοῖως ἐξηγούμενοι ψυχρευόμενοι φασιν ὅτι ἐπεὶ
 μεταξὺ τῶν δύο χορδῶν, ὧν ἡ μείζων πρὸς τὸν ἐλάττωνα λόγον
 ἔχει ὅν ὁ ἰβ' πρὸς τὸν ε', εἰσὶ δύο μέσαι ἔχουσαι πρὸς ἀλλήλας ὅν
 ὁ θ' πρὸς τὸν η', ἐκ δὲ τῶ θ' καὶ ἡ ἀποτελεῖτο ὁ ιζ', διὰ τῆτο καὶ τὸ
 ἔπος ἐκ δέκα καὶ ἑπτὰ σύγκειτο συλλαβῶν, ἰσάριθμον ὅν τὸ ἔπος
 τῆτοις τῷ τε θ' καὶ τῷ η'. ἀλλὰ βαίνεται τε καὶ ἴσατο τὸ ἔπος καὶ τὸ
 εἶναι ἔχει μὲν ἐν τῷ δεξιῷ, λέγων δεξιὸν τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τῆς
 μέσης, ἀριστερὸν δὲ τὸ ἀπὸ μέσης ἕως τῆς τελευταίας ποδὸς τῆς τρο-
 χαῖας. βαίνειτο δὲ ἐν μὲν τῷ δεξιῷ ἡτοι τῷ ἡμίσει τῆς σίχου τῷ ἀπὸ
 τῆς ἀρχῆς ἕως τῆς μέσης ἐν ἐννέα συλλαβαῖς, τῷ δ' ἀριστερῷ,
 τετέστι τῷ λοιπῷ ἡμίσει τῷ ἀπὸ τῆς μέσης ἕως τῆς τέλους, ἐν
 ὀκτώ. γελοῖον δὲ ὡς ἀληθῶς τὸ λέγειν ὅτι διὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο
 ἄκρων χορδῶν δύο μέσαι εἶναι, τὸ ἔπος σύγκειτο ἐκ δέκα ἑπτὰ
 συλλαβῶν· εἰ γὰρ ἀριθμοῖς χρῆται τὰ μέτρα, ὥσπερ ἔν καὶ χρῆται,
 ἀλλ' ὅτι καὶ ταύτην τελείῃ τὴν μέθοδον. γελοῖον δὲ καὶ τὰ τρυπή-
 ματα τῶ ἀυλῶ, ὧς οἱ ἀυλῆται χρῶντο, διὰ τὰ γράμματα εἰκοσι καὶ
 τέσσαρα ποιεῖν, ἢ προσαρμόζειν τὰ καὶ χοιχεία τῇ ὁλότῃ τῆς
 κόσμου. βόμβυκα δὲ λέγει τὸ μέγιστον καὶ πρῶτον ἐν τῷ ἀυλῷ
 τρύπημα, ἀφ' οὗ καὶ ὁ μέγιστος καὶ ὁ βαρύτερος ἦχος ἀποτελεῖτο,
 ὀξυτάτην δὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχοντα, αὐτὸ φημι τὸ καὶ, ἀφ' οὗ ὀξύτα-
 τος ἀποτελεῖτο φθόγγος. ἀντὶ τῶ, ἢ τινὶ τῶν καὶ χοιχείων ὁλό-

τῇτι ἢ τῶ ἔραν ὁλότῃς προσαρμόζετο. εἰπὼν δὲ ταῦτα, λέγει
 "ὁρᾶν δὲ δεῖ μὴ τοιαῦτα εἰδὲς ἂν ἀπορήσειεν," ὁ ἴσων ἐστὶ τῷ, 1093b
 ἐπειδὴ τὰ αἰδία τέτακτο καὶ αἰὲς ὡσανύτως ἔχει, πολλὰ ἐπ' αὐτῶν
 εὐπορία τοῖς θεωρήμασι χρῆται τῶν ἀριθμῶν, ὅπως γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν
 ἄλλοτε ἄλλως διακειμένων (ταῦτα γὰρ εἶπε φθαρτά) ἐστὶ πολλὰ
 ἐπινοεῖν. τίς γὰρ ἂν ἀπορήσειεν λέγειν ὅτι ὁ καρκίνος ἐκ τοσῶνδε
 ἀσέρων ἐστὶ, διότι καὶ ὁ ἀριθμὸς καθ' ὃν ἐστὶ τοῖσδε ἐστίν; ἢ ὅτι ὁ
 κόσμος ἴσος ἐστὶ τοῖς καὶ χοιχείοις, ὅτι τὰ μὲν ζώδια ἰβ' ἐστίν, αἱ
 σφαῖραι δὲ ὀκτώ, τὰ δὲ χοιχεία δ', ἢ ὅτι οἱ τὸν σέφανον ἀποπλη-
 ρύντες ἀσέρες τόσοι εἰσὶ διὰ τὸ καὶ τὸνδ' εἶναι ἀριθμὸν τοσόνδε καὶ
 τοιόνδε εἶναι. ἀλλὰ καὶ οἱ ὀδόντες τῶν ἀνθρώπων τόσοι διὰ τὸν ἀριθ-
 μόν. "ἀλλ' αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις αἱ ἐπαινόμεναι καὶ τὰ τέ-
 τοις ἐναντία καὶ ὅλως τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι." φύσεις ἀριθμῶ λέγει
 τὰ ὑπὸ τὴν ἀμείνονα συστοίχῃαν τῶ ἀριθμῷ· δύο γὰρ συστοίχῃας, ὡς
 πολλάκις εἶρητο, ἐποίουν, τὴν μὲν τῶν ἀγαθῶν, ὑφ' ἣν ἔταττον τὸ
 ἐν, τὸ φῶς, τὸ περιττόν, τὰ ὅμοια, ἄλλην δὲ τῶ κακῶ, ὑφ' ἣν τὸ
 πληθός, τὸ σκότος, τὸ ἄρτιον, τὰ ὅμοια. ἦν δὲ ἂν σαφεστέρα ἡ
 λέξις, εἰ ἀντὶ τῶ "ἀλλ' αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις ἐπαινόμεναι" 1093b
 εἶχεν, ἔτι αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις ἐπαινόμεναι. "καὶ τὰ τέτοις
 ἐναντία." καὶ εἶρητο τίνα ταῦτα. ὡς λέγουσιν οἱ τῶ ἀριθμῶν τιθέ-
 μενοι καὶ αἷτια ποιῶντες τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι τῶν φυσικῶν, εἰκε
 διαφεύγειν καὶ μὴ δύνασθαι κατ' ὕδεναν τρόπον τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς
 ἢτε γὰρ ὡς ποιητικὰ ἢτε ὡς τελικὰ ἢτε ὡς τελικὰ ἢ εἰδικὰ αἷτια
 κατ' ὕδεναν τρόπον εἶναι δύναντο τῶν φυσικῶν. ἀλλ' αἷτια μὲν τῶν
 τῆδε εἶναι δύναντο· ὡς μὲν ποιῶσι, καὶ καθ' ὃν τρόπον τὰ πράγματα
 τάττουσιν, ἐνεσι τὸ ἐν καὶ ἐν χήμασι καὶ ἐν χρώμασι καὶ ἐν ἀριθμοῖς
 καὶ ἐν ἐκάστοις καὶ ἐν τῇ φύσει, ὁμοίως καὶ τὰ ἀντικείμενα τέτοις.
 καὶ εἰσὶ τῆς συστοίχῃας ταύτης, λέγω δὲ τῶ καλῶ, τὸ περιττόν, τὸ
 εὐθύ, τὸ ἰσάκις ἴσον, ὥσπερ καὶ τῆς τῶ κακῶ τὸ ἄρτιον, τὸ μὴ
 εὐθύ, τὰ ὅμοια· καὶ αἱ δυνάμεις ἐνίων ἀριθμῶν, οἷον τετραγώνων, 1093b
 τριαγώνων, ἑξαγώνων, κύβων, τῶν ὁμοίων, ἐνεσι ἐν τοῖς χήμασι
 καὶ τοῖς ἄλλοις· ὅ μὴν ἡ ἀμείνων συστοίχῃα τῶ ἀριθμῷ· ἅμα γὰρ αἱ
 ὦραι τέτταρες καὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ δ', ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα συνά-
 γουσιν ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν θεωρημάτων, πάντα ταύτην ἔχει τὴν
 δύναμιν, τετέστιν ἅμα τοῖς πράγμασι καὶ αὐτὰ εἰσιν, ἀλλ' ὅτι ταῦτα
 αἷτια καὶ πρότερα τῶν πραγμάτων, τὰ τε πάθη τῶν ἀριθμῶν καὶ αἱ
 ἀριθμοί, καὶ εἰσὶν οἰκεῖα ταῦτα πάντα καὶ ἐν τῷ ἀνάλογον. ἀλλὰ
 πῶς ταῦτα οἰκεῖα; ἢ φησὶ καὶ ὥσπερ τὸ εὐθύ οἰκεῖον ἐστὶ τῶ μήκους,
 ὅτω τῶ πλάτους τὸ ὀμαλόν, καὶ ἐστὶν ἐν τῶ εὐθύ καὶ τὸ ὀμαλόν τῷ
 ἀνάλογον· ὡς γὰρ τὸ εὐθύ ἐν μήκει, ὅτω ἐν πλάτει τὸ ὀμαλόν καὶ
 ἐν ἀριθμῷ ἴσως τὸ περιττόν καὶ ἐν χρώματι τὸ λεύκον. τὰ μὲν ὅν
 λεγόμενα ταῦτα· τὴν δὲ λέξιν ὑπερβατῶς ἀναγνωσκέον ὅτω·
 κατ' ὕδεναν γὰρ τρόπον τῶν διωρισμένων περὶ τὰς ἀρχὰς ὅδεν
 αὐτῶν αἷτιόν ἐστιν· ἅμα γὰρ αἱ ὦραι καὶ ὁ ἀριθμὸς τοιοῦτο καὶ τὰ
 ἐξῆς· τὰ δ' ἄλλα μεταξὺ παρεμβέβλητο. "ἔτι ὅτι οἱ ἐν τοῖς 1093b
 εἶδεσιν ἀριθμοὶ αἷτιοι τῶν ἀρμονικῶν καὶ τῶν τοιόντων." τῆτο εἰς
 τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν μόνους ἀπέριπτο, ὅς φασιν ἀσυμβλήτους
 ἔχειν μονάδας, καὶ διὰ τῆτο διαφορὰν δείκνυσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἴσων·

ἢ γὰρ αὐτοτριάς, φασίν, ἔκ ἐξιν ὅπερ τὸ τρίτον μέρος τῆς αὐτοεν-
νεάδος, ἔδὲ τὸ ἡμισυ τῆς αὐτοεξαάδος. εἰ τοίνυν τοιῦτοί εἰσιν οἱ
εἰδητικοὶ ἀριθμοί, ἔκ ἂν εἶεν αἵτιοι τῶν ἀρμονιῶν· ἐν γὰρ ταῖς
συμφωνίαις οἱ τε ὁμόφωνοι φθόγγοι ἴσοι εἰσὶ, καὶ ἡ νῆτη διπλασία
τῆς ὑπάτης ἐπιτέταυ, καὶ ὅλως ὁ δ' τῷ ὀκτῷ ἡμισυς καὶ τῷ τρία 5
ἐπίτριτος, ὡς ἂν ἀδιαφόρων ἔσῃ τῶν ἐν αὐτοῖς μονάδων. συλ-
λογίζεσθαι ἔστιν ὅτι. οἱ εἰδητικοὶ ἀριθμοὶ διαφόρους ἔχουσι μονάδας·
οἱ συνιστάντες τὰς ἀρμονίας ἀριθμοὶ ἔκ ἔχουσι διαφόρους μονάδας·
ἔκ ἄρα οἱ εἰδητικοὶ ἀριθμοὶ συνιστᾷσι τὰς ἀρμονίας· ὥστε εἴ τις
αὐτὰς διὰ τῆτο εἶναι λέγει, ψευδῶς λέγει.

1093b ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνει τὴν σύμπαντα λόγον, λέγων· τὰ
24. μὲν ἔν συνεκτικῶς ἀριθμῶς ποιῶσι καὶ τοῖς χωριστὰ
τὰ μαθηματικὰ τιθεμένοις καὶ αἵτια τῶν φυσικῶν λέγουσι τὰ ῥη-

θέντα ἐξί, καὶ ἔτι πλείω τέτων συναχθεῖν, τὰ περὶ τῶν εἰδῶν γρα-
φέντα αὐτῷ δύο βιβλία, ἄλλα ὄντα παρὰ τὸ Μ καὶ Ν, καὶ ἐκτὸς
τῆς Μετὰ τὰ Φυσικὰ συντάξεως. καὶ ἔοικε, φησί, τεκμήριον καὶ
πίστις ἰκανὴ εἶναι τῷ μὴ εἶναι χωριστὰ τὰ μαθηματικὰ τῶν αἰσθη-
τῶν μηδὲ πολλῶν μᾶλλον αἵτια τῶν τῆδε τὸ πολλὰ κακοπαθεῖν
αὐτὰς περὶ τὴν γένεσιν αὐτῶν καὶ τὸ κατασκευάσαι ὡς εἰσὶ, μὴ
δυνηθῆναι δὲ τῆτο ποιῆσαι, μηδὲ συνείρειν καὶ ἀκολουθεῖν καὶ αἰτίας
ἀποδιδόναι ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀπορρομένων καὶ ἐπαγομένων αὐτοῖς,
μηδὲ λύειν τὰς ἐπαγομένας αὐτοῖς ἐνστάσεις, πρὸς ἃ ἂν εἴπωσι
10 ὑπὲρ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων.

ὣδε μὲν ἔν τέλος ἔχεν αὐτό τε τὸ Ν καὶ ἡ σύμπασα τῶν
Μετὰ τὰ Φυσικὰ σύνταξις καὶ αἱ εἰς αὐτὸ ὁλοαί.

Bei G. Reimer in Berlin sind erschienen:

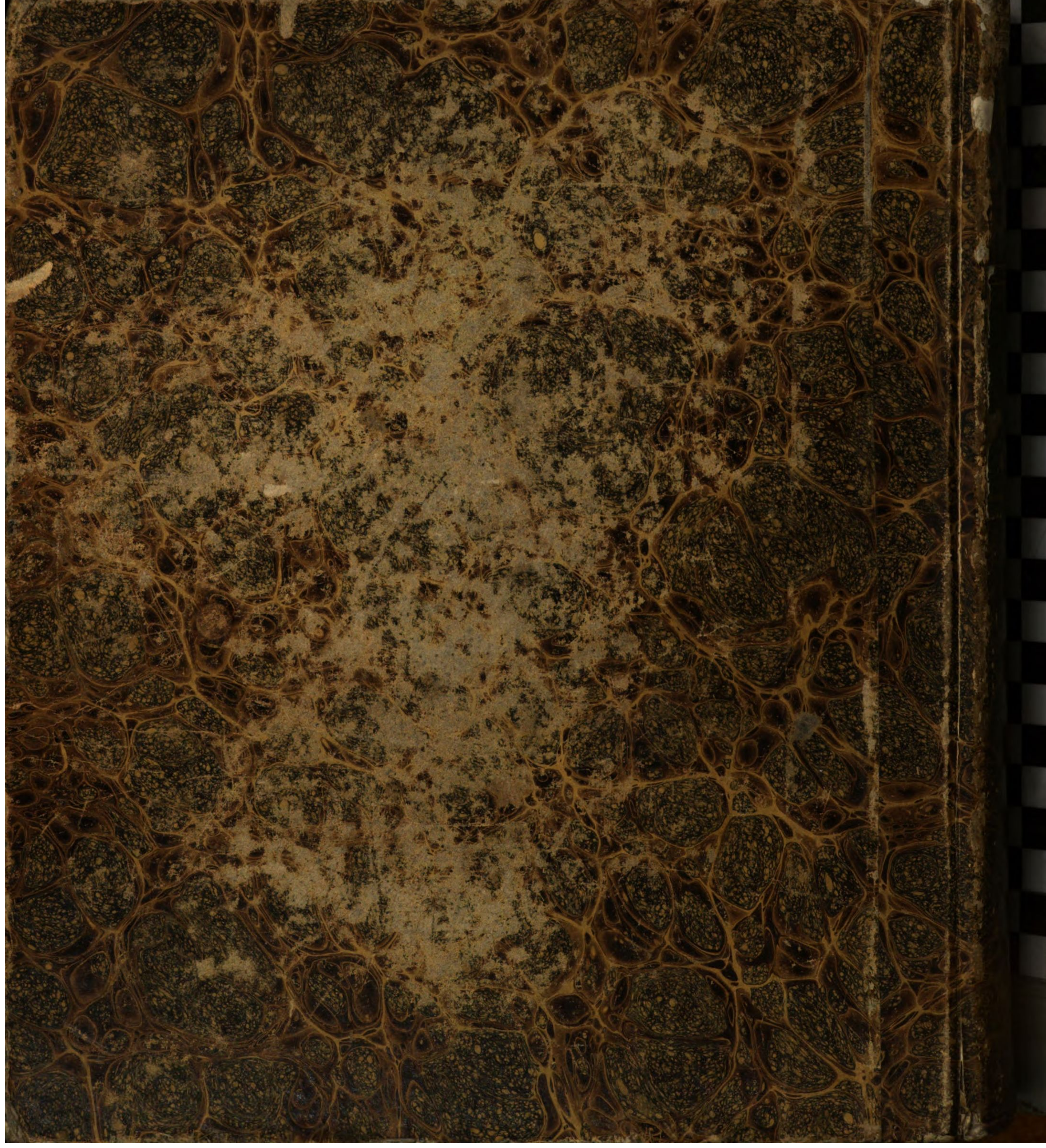
Corpus inscriptionum Graecarum. Auctoritate et impensis Academiae litterarum regiae Borussiae edidit A. Boeckhius. Vol. I fasc. 1 $4\frac{1}{2}$ Rthlr., fasc. 2 $4\frac{1}{2}$ Rthlr., fasc. 3 $5\frac{3}{4}$ Rthlr.	
Vol. II fasc. 1 $5\frac{1}{6}$ Rthlr., fasc. 2 $5\frac{1}{3}$ Rthlr.	
Aristotelis et Theophrasti metaphysica. Edidit Chr. A. Brandis. Tom. I.	$1\frac{7}{12}$ Rthlr.
Apollonii Alexandrini de pronomine liber primum editus ab Imm. Bekkero.	$1\frac{1}{3}$ Rthlr.
— — de constructione orationis libri IV. Edidit Imm. Bekkerus.	$2\frac{1}{3}$ Rthlr.
Apollonii Sophistae lexicon Homericum. Recognovit Imm. Bekkerus.	$1\frac{1}{6}$ Rthlr.
Aratus cum scholiis. Recognovit Imm. Bekkerus.	$\frac{5}{6}$ Rthlr.
Immanuelis Bekkeri Anecdota Graeca. III Voll.	8 Rthlr.
Harpocraton et Moeris. Ex recensione Imm. Bekkeri.	$1\frac{1}{2}$ Rthlr.
Herodiani historiarum libri VIII. Ad codicem Venetum a se excussum recognovit Immanuel Bekkerus.	$\frac{3}{4}$ Rthlr.
Herodoti de bello Persico libri IX. Recognovit Imm. Bekkerus.	$1\frac{1}{6}$ Rthlr.
Pausaniae de situ Graeciae libri X. Recognovit Imm. Bekkerus.	$3\frac{3}{4}$ Rthlr.
Photii bibliotheca ex recensione Imm. Bekkeri. II Tomi.	5 Rthlr.
Platonis dialogi graece et latine. Ex recensione Imm. Bekkeri VIII Voll. Commentaria critica et scholia II Voll. X Voll.	12 Rthlr.
Scholia in Homeri Iliadem ex recensione Imm. Bekkeri II Vol. $5\frac{1}{2}$ Rthlr. Appendix 2 Rthlr.	
Theognidis elegi. Secundis curis recensuit Imm. Bekkerus.	$\frac{1}{3}$ Rthlr.
Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri VIII. Iterum recensuit Imm. Bekkerus.	1 Rthlr.

Bei G. Reimer in Berlin sind erschienen:

- Corpus inscriptionum Graecarum. Auctoritate et impensis Academiæ litterarum regni Bo-
nensis editi. A. Boeckhii. Vol. I fasc. 1 & 2. 1815. fasc. 3 & 4. 1816. fasc. 5 & 6. 1817.
Vol. II fasc. 1 & 2. 1818. fasc. 3 & 4. 1819.
- Aristoteles et Theophrasti metaphysica. Editio G. A. Brandis. Tom. I. 1817.
Apolonii Alexandrini de pronominibus libri primus editio ab Iam. Bekkerus. 1817.
— de constructione orationis libri IV. Editio Iam. Bekkerus. 1817.
Apolonii Sophistae lexicon Homericum. Recognovit Iam. Bekkerus. 1817.
Aristae cum scholis. Recognovit Iam. Bekkerus. 1817.
Immanuelis Bekkeri. Anecdota Graeca. III. Voll. 1817.
Harpocrationis et Moeris. Ex recensione Iam. Bekkeri. 1817.
Herodiani historiarum libri VIII. Ad codicem Vindob. a se excussam recognovit Iam. Bekkerus. 1817.
Herodoti de bello Persico libri II. Recognovit Iam. Bekkerus. 1817.
Parrhasiae de vita Graeciae libri X. Recognovit Iam. Bekkerus. 1817.
Photii bibliotheca ex recensione Iam. Bekkeri. II. Voll. 1817.
Platonis dialogi Graece et Latine. Ex recensione Iam. Bekkeri. VII. Voll. Commentaria critica
et scholia II. Voll. X. Voll. 1817.
Scholia in Homeri Iliadem ex recensione Iam. Bekkeri. II. Voll. 1817. Appendix 2. 1817.
Theophrasti de agri. Secundis curis recensuit Iam. Bekkerus. 1817.
Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri VIII. Iterum recensuit Iam. Bekkerus. 1817.

p. 43.
p. 99
p. 299.

Brandis, Christian August, 1790-1867

Scholia in Aristotelem

Berolini 1836

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/4Class.193(4
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11060838-3